NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUOS TESTES *DENUO RECENSUIT*

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

PHIL. ET THEOL. DR. THEOL. PROF. P. O. H. ORDD. REG. SAX. ALB. IMP. RUSS. S. STAN. CL. II. IMP. FRANC. LEG. HON. REG. BOR. AQU. RUB. CL. III. REG. BAV. S. MICH. CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POL. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZ. REG. GRAEC. SALV. DUC. PARM. S. LUD. EQUES, SOCIET. REG. SCIENT. UPSAL. PRO DEF. REL. CHR. HAG. HIST. THEOL. LIPS. ORIENT. GERM. SOC.

EDITIO SEPTIMA.

PARS PRIOR.

LIPSIAE, SUMPTIBUS ADOLPHI WINTER.

1859.

VIRIS SUMMIS

AMPLISSIMIS ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTISSIMIS

FRIDER. FERDINANDO DE BEUST

ET

IOH. PAULO DE FALKENSTEIN

POTENTISSIMO REGI SAXONIAE SUMMIS REI PUBLICAE MINISTRIS ITEM SUMMIS IN REGENDIS REBUS EVANGELICIS ECCLESIAE PATRIAE ARBITRIS ETC. ETC.

MAGNA RERUM GESTARUM FAMA CLARIS

DE TOTA PATRIA OPTIME IAM DUDUM MERITIS ATQUE ETIAMNUM MERENTIBUS

LABORUM SUORUM ATQUE ITINERUM

EX ANNIS VIGINTI FIDELIBUS PATRONIS

GRATA MENTE

D. D. D.

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

Quae inde ab anno 1840. ad promovenda ea quae circa sacrum textum versantur studia suscepi, bibliothecarum quae in Europa florent celeberrimarum et monasteriorum orientalium thesauris adeundis magnaque ex parte iterum ac saepius excutiendis, ea tam prospero cum successu perficere non contigisset nisi ubique terrarum multos rei susceptae fautores eosque auctoritate magna et rara liberalitate invenissem. Iamvero haec librorum Novi Foederis editio quum non modo plurium monumentorum sacrorum quae intra hos proximos bis decem annos ex diuturnis tenebris in lucem vindicavi, sed etiam multorum eorum quae feliciter reperta curioseque tractata adhuc usque vel scriniis meis reposita manserunt vel certe nondum ad rem criticam adhibita sunt aliquam in se contineat summam, publico illam destinatam usui, ingratae mentis crimen magis veritus quam suspicionem propriae laudis a me impetrare non poteram quin iis ornata nominibus prodiret quibus, si quid in laboribus meis bonae frugis inest, illud vel maxime debeo. Qua in re nec hoc praetereundum aut parvi aestimandum videbatur, id quod usu et observatione satis expertus sum, studia ista quae sanctissimum orbis

Christiani thesaurum spectant, nullo confessionis discrimine habito augeri et adiuvari etiam ab iis qui longe diversa sequuntur, inter quos primo loco ponendi sunt qui rebus gerendis publicis ingenii vires impendunt, nisi quod etiam his anteeunt ipsi summi principes.

Feci autem itinera criticorum quos vocant laborum caussa quinque per Europam ac duo in orientales terras. Parisios bis adii ibique plus biennium egi. In Angliam propter bibliothecas quae Londini Cantabrigiae et Oxonii vigent ter me contuli, annis 1842. 1849. 1855. Sed iam ante annum 1842. doctos Batavos eorumque bibliothecas visi. Italiam obii annis 1843 et 1844., inque primis quae Romae, Florentiae, Venetiis, Mutinae, Neapoli, Mediolani, Taurini, Veronae florent bibliothecas pervestigavi. Ante quod iter Italicum veni etiam Carpentoracten, fama codicis rarissimi falsus magis quam doctus. Helvetiae bibliothecas adii annis 1843 et 1856. multumque operae posui in codicibus excutiendis antiquissimis quibus Basilea et Turicum atque Sancti Galli monasterium gaudent. In Germania patria, ut de Lipsiensi ac Dresdensi taceam, bibliothecas Monacenses, Vindobonensem, Hamburgensem, Guelferbytanam adii. Denique bis profectus sum in orientem, annis 1844 et 1853, ibique investigandorum antiquorum codicum caussa monasteria percurri quae variis Aegypti inferioris locis inveniuntur, inprimis Cahirae et in Libyae deserto prope lacus nitrosos, item quae in monte Sinaitico, Hierosolymae et ad mare mortuum sita sunt, item Patmi et in principum insulis, Constantinopoli, Athenis. Atque ita factum est ut inde a quo anno prima Novi Testamenti editio mea prodisset sex fere annorum spatium in itineribus procul a patria consumerem.

Qui vero variis modis promeruerunt de his itineribus — quorum quidem primum tam pauper suscepi ut pro paenula

quam portabam solvere non possem — eorum nomina debita semper laude prosequar.

Atque in ipsa quidem patria ii penes quos anno 1840. annisque proximis supremum rerum publicarum consilium erat, de Lindenau, de Wietersheim, de Falkenstein, atque qui tum principis Alberti heredis regni summam curam gerebat, Albertus de Langenn, primi itinerum meorum patroni exstiterunt. Ex quibus unus prae ceteris pro continuatis adhuc summis muneribus magnaque in me benevolentia ad augendos labores meos valuit. Neque minus vero is cuius nomen ex nuperis gentium turbis tanta claritate effulsit, Ferd. de Beust. Ex ipsis autem Saxoniae theologis adolescentis conatus inprimis adiuverunt Winerus venerabili memoria, Christoph. Frid. de Ammon, et qui ultimum quod scripsit programma honorificentissimum studiorum meorum monumentum esse voluit, Chr. Aenoth. Orthob. Grossmann. Ad hos accessit singulari circa me studio Dav. Schulz. Neminem vero maiore gratae mentis officio prosequendum habeo quam optimos et clementissimos principes, regem Fridericum Augustum, cuius mortem praematuram quis ex optimis civibus non deploravit? et regem Iohannem, qui ipse colendis litteris immortalem gloriam acquisivit.

Parisiis studia mea eximio favore ornarunt promoveruntque Carolus Hase illustris bibliothecae tum Regiae nunc Imperialis praefectus, multis ille nominibus clarus, Frid. Duebner qui totus in antiquis habitat, Athanas. Coquerel disertissimus ecclesiae Reformatae orator, Mignet historicus celeberrimus, Emm. de Lascases Napoleonis captivi fidelis quondam comes, Fr. Guizot tot viri summi eminens laudibus, Alex. de Humboldt, qui quidem per hos quindecim annos nunquam suum erga me favorem remisit, denique viri generosissimi excellentissimi illustrissimi H. de Koenneritz, qui illo tempore regis Saxoniae legatione fungebatur, comes de Loewenhielm et Fagel, alter regis Sueciae et Norvagiae,

qui et ipse, ut mihi maxima cum comitate narravit, ante plures annos de emendando Hebraeo bibliorum textu consilia iniri iusserat, codici Vaticano celeberrimo per me publicando nullo modo obstaturus fuisset, si quod volebat non displicuisset Lambruschino.

Venetiae Bedio senex, quo nihil suavius esse poterat, labores meos egregie iuvit. Mediolani gratias maximas debeo Catenae et Gatti bibliothecariis, comiti eruditissimo Castiglione et Seyfferheld negotiatori, cuius frater Francofurtensis, tanta ille circa res sacras Protestantium liberalitate clarus, subsidia ad iter orientale misit; item Mutinae comiti Ioh. Galvani; item Veronae comiti Orti Manara.

Taurini praeter alios celeberrimus Peyron studiis meis profuit; ipse vero rex Carolus Albertus non dedignatus est litteris commendaticiis itineri meo orientali prospicere.

Florentiae clarissimi bibliothecae custodes, del Furia pater et filius, de me promeruerunt; summum vero rerum mearum patronum nactus sum magnum ducem Leopoldum, dignum gloria Medicaeorum principum.

In Aegypto anno 1844. prae aliis singulariter de me meriti sunt Pruner-Bey medicus, homo mirificus, et vir illustrissimus de Laurin. Sinaitici vero itineris memoriam nunquam possum repetere quin Cyrilli monachi rara eruditione et benevolentia insignis grata mente recorder. Post vero et Palaestinam et Syriam et Asiam minorem transeuntem, Constantinopoli quoque et Athenis degentem, atque etiam anno 1853. iter orientale repetentem viri multi vel amplissimis legationibus et quos dicunt consulatibus fungentes vel litteris colendis promovendisque clari officiis beneficiisque prosecuti sunt, quorum grato animo meminisse nunquam desinam.

Restat ut de itineribus per Germaniam factis dicam. Ac Monaci quidem laboribus meis faverunt bibliothecarii meritissimi Harter, Krabinger, Föringer, item Frid. de Thiersch celeberrimus; Guelferbyti et Hamburgi viri clarissimi Schoene-

mann et Petersen; Vindobonae viri illustres de Eichenfeld et Ios. Birk.

Istis igitur omnibus itinerum meorum et studiorum patronis et fautoribus aliquam certe gratiam referre mihi videbar si huic operi, cuius curis magnam vitae partem consecravi, hoc gratae memoriae testimonium praeponerem. Comparatis autem quos ubique terrarum invenire contigit fautorum atque amicorum studio ac favore cum adversariorum indefessa invidia obtrectationibus et machinationibus, mala bonis mirabiliter compensata sentio. Illud vero Deum T. O. M. oro, ut quae ad veritatem sacri textus inveniendam stabiliendamque pro virium mearum mediocritate ipsiusque in me gratia conferre conatus sum, ea in veram orbis Christiani salutem cedere iubeat.

Scribebam Lipsiae die dominica post festum S. Trinitatis vicesima a. 1858.

PROLEGOMENA.

Septima[1]) haec mea Novi Testamenti editio tantopere aucta emendata refecta prodit ut novum opus dici queat. Data enim est opera ut prioribus editionibus omnibus quum meis tum aliorum superior prodeat non tantum incrementis apparatus critici sed ipsa ratione ac via. Quam ad adornandam quae a me praestita sunt statim breviter exponam, providens ne plus arrogare mihi videar quam par est, neve magis ignorantium insolentia aut malevolorum perfidia ea quae indefessis studiis assecutus sum temere eludat. Est enim ratio horum operum eiusmodi, ut impudentia fraudis speciem doctrinae ac laboris prae se ferat, imperitorum arrogantia imperitos credulosque facile fallat, nec facile nisi qui ipse in eadem re totus habitat, ab usitatis nova, erronea a veris, levia a gravibus recte distinguere possit. Consentaneum autem est separatim perscribere primum quae ad apparatum criticum, tum quae ad recensionem textus faciunt. Rursus in apparatu critico distinguenda sunt quattuor haec: codices Graeci, versiones antiquae, scriptores ecclesiastici, editiones.

Primum igitur dicam quae ad codices Graecos pertinent.

Detecti mea opera et ex orientis latebris ad nos allati sunt I (fragmenta ex evangeliis, actibus, epistulis, maximam partem saeculi V. et VI.) Θ (fragmenta pauca evangelii Matthaei saec. VII.) Γ (Luc. integer et Marc. fere integer cum fragmentis Matthaei et Iohannis saec. IX.) Λ (Luc. et Ioh.

---

1) Indicem editionum mearum vide infra.

integri saec. VIII.). Item fragmentum epistulae ad Hebr. IX. fere saeculi (tisch. 6. f.) et, cuius quidem pauca tantum infra dedimus specimina, evangeliarium palimpsestum saec. fere eiusdem. Accedunt codices minusculis litteris scripti duo, alter quattuor evangeliorum saeculi X., quo passim tantum usi sumus, alter saec. XI. medii cum maxima actuum parte mirabili textus bonitate.[2]

Edidi autem utpote totos mea manu ex vetustis membranis transscriptos C (codicem Ephraemi Syri palimpsestum Parisiensem cum maiore totius Novi Testamenti parte) D (codicem Claromontanum Graecum et Latinum omnium Pauli epistularum quattuordecim Parisiis servatum) L (codicem evangeliorum quattuor Parisiensem) I (fragmenta palimpsesta evangeliorum actuum epistularum nunc Petropolitana) R (codicem evangelii Lucae palimpsestum Londinensem) M (fragmenta epistularum ad Corinthios et ad Hebraeos partim Hamburgi partim Londini servata) B (codicem apocalypsis Vaticanum, transscriptione vetita ex collatione editum) N (fragmenta evangeliorum partim Londini partim Vindobonae partim Romae servata), item, quibus pauciora textus sacri inprimis evangelici fragmenta continentur, F^a et W^a Parisiensia, N^b Londinense, O^a Guelferbytanum, Θ nunc Lipsiense, Y Vaticanum, item evangelistariorum duorum fragmenta palimpsesta, altera Venetiis (ven) altera Romae in bibl. Barberina (barb) inventa.

Pariter totos transscripsi et plerosque propediem ex schedis meis editurus sum: utrumque codicem evangeliorum

2) Veteris Testamenti codices Graecos in itineribus orientalibus deteximus atque attulimus hos et antiquissimos et gravissimos: codicem Friderico-Augustanum saeculi IV. (complectitur 1 Chron. 11, 22—19, 17. 2 Esdr. 9, 9 usq. finem, Nehemiae et Estherae libros totos, Tob. 1, 1—2, 2. Ierem. 10, 25—52, 34. Thren. 1, 1 usq. 2, 20. Adde Ies. 66, 12—24. Ierem. 1, 1—7.), codicem Numerorum palimpsestum saec. V vel VI., codicem Genesis maiorem libri partem continentem saec. VIII., codicem palimps. saec. VII. cum fragmentis Numerorum Deuteronomii Iosuae Iudicum, codd. palimps. duo eiusdem saec. cum Iesaiae et librorum Regum fragmentis, fragmenta pauca psalterii saec. IV vel V., codicem Iudicum et libri Ruth integrum saec. IX.

palimpsestum Guelferbytanum (P et Q: imperfectissime enim edidit Knittel), codicem Graecum et Latinum actorum Oxoniensem (E: iam ed. Hearne, sed non satis recte), fragmenta aliquot evangeliorum Sangallensia (W^{c}), hymnos evangelii Lucae Turicenses (O^{d}), codicem evangeliorum Campianum Parisiensem (M), fragmenta epistularum Paulinarum Coisliniana (H: poterunt paullo rectius edi quam edidit Montefalconius). Praeter hos contuli accuratissime, nulla re de consilio neglecta, nisi quod in talibus nil praetermittere et nusquam falli difficillimum est: E evangeliorum codicem Basileensem, F epistularum quondam Augiensem nunc Cantabrigiensem (licebat vero notationes meas ex foliis editionis ab eruditissimo Scrivener susceptae confirmare atque corrigere), G evangeliorum Londinensem, H evangeliorum Hamburgensem et H actorum Mutinensem, K evangeliorum quondam Cyprium nunc Parisiensem, L actorum et epistularum Romanum, U evangeliorum Venetum, X evangeliorum Monacensem, Γ et Λ evangeliorum Oxonienses, item W^{b} i. e. fragmenta pauca evangelii Lucae palimpsesta Neapolitana, O^{b} Bodlejanum et O^{e} Sangallensem hymnos evangelii Lucae spectantes, denique multos locos evangeliarii Carpentoractensis. Ceterum ad aliquot collationes meas post etiam valuit Tregellii industria, ad id ipsum Lipsiam profecti ut mea cum suis conferret.

Quibus ex laboribus omnibus quantum lucri apparatus criticus fecerit, breviter erit indicandum. Praeter ea enim quae ipsi deteximus documenta, primum a me in usum criticum conversa sunt R N^{b} O^{a} et ^{b} O^{d} et ^{e} W^{b} et ^{c}, item maxima ex parte F^{a}, item evangeliaria Venetum et Carpentoractense. Codex C, quem auctoritate unus B superat, antea tantum latuerat ut Caroli Lachmanni opus ex editione mea plus millies vel corrigendum vel augendum, atque ipse quem constituit textus fere centies mutandus esset. B testis apocalypsis, quem duo tantum alii aetate antecedunt, paucis locis antea inspectus potius quam collatus erat. Plurima desiderabantur in evangeliorum codicibus EHKMNPQUW^{a}Y, in H codice actorum, in DF epistularum codicibus, in L codice actuum et epistularum.

Item permulta deerant in lectionibus ex codicibus evangeliorum GLX notatis; nonnihil etiam ad rectiorem cognitionem codicum dudum editorum E in actis et H in epistulis conferendum erat; ex Barberino vero evangeliario paucissimae tantum lectiones innotuerant.

Sed pergendum est ad reliquos codices nostros principales. Dudum iam editi sunt A Londinensis et D evangeliorum atque actuum Cantabrigiensis, G epistularum ex Boerneriano Dresdensis, T evangelii Iohannis Borgianus, ex viginti annis etiam Δ evangeliorum Sangallensis. Hos codices non modo omnes ipse percurrendo examinavi, palaeographicae maxime rationis caussa; sed etiam diligentius quam ante factum erat ex editionibus ad imitationem ipsorum librorum scriptorum factis lectiones hausimus ad complendum commentarium criticum. Sangallensis quidem liber antea editorem Novi Testamenti qui adhiberet nondum invenerat. Neque magis hymnorum textus ex psalterio Veronensi petitus (O^c). Latuerunt etiam criticos fragmenta Graeca evangeliorum Lucae et Iohannis ea quae in Woidianis fragmentis Sahidicis locum habent. In codicibus Mosquensibus V evangeliorum et K epistularum, item in N^c et O, quorum alter pauca epistulae ad Hebraeos alter evangelii Iohannis fragmenta continet, certe hoc fecimus ut accuratius Griesbachio et Scholzio singulas lectiones ex opere Matthaeiano transferremus. Idem ad S evangeliorum pertinet, cuius lectiones ubique ex ipso Birchio allatae sunt. Ad editionem fragmentorum evangelii Matthaei palimpsestorum Dublinensium (Z) accesserunt notae de locis aliquot dubiis a clarissimo bibliothecario Todd ad me missae. De E epistularum codice olim Sangermanensi iam Petropolitano vide post. Denique vero non minimum nostrae editioni ornamentum ex codice B celeberrimo Vaticano paratum est. Quem ad repraesentandum non modo, ut iam anno 1849. factum est, collationes Bartoloccianam, Birchianam, Bentlejanam cum notis aliquot meis ad ipsum codicem factis adhibui, sed etiam praeter notas multas prioribus evangeliis sub prelo versantibus amicorum manu Roma ad me missas nuperrimam Ang. Maii editionem. Praetereaque anno 1855. Cantabrigiae commoranti praeter

omnem spem contigit ut alteram illam Bentleii collationem eamque etiamnum gravissimam, quam dudum C. Lachmannus atque anno 1856. etiam S. P. Tregelles deperditam conquesti sunt, non sine ope viri clarissimi meique amantissimi J. Edleston, a diuturna oblivione vindicarem. Sed haec accuratius post videbimus.

Atque haec quidem de codd. Graecis uncialibus. Sed etiam in testimoniis ex codicibus minusculis petendis multum a me studii positum est. Nec enim tantum editiones Novi Testamenti apparatu critico instructas Wetstenii, Matthaeii, Griesbachii et Schulzii, Scholzii, apocalypsin quoque Tregellii diligenter consului, qua in re ex Matthaeio potissimum multa quae alii neglexerant adsumpta sunt, verum etiam ex collationibus Birchii, Alteri, Dermoutii, Rinckii, Fleckii, Reichii, Muralti passim auctus est apparatus noster criticus. Habui etiam commodum hoc, quod illo editionis Wetstenianae exemplari uti licebat, in quo Griesbachii manu aliquot codicum minusculorum insigniores lectiones notatae sunt. Plurimum vero hoc in genere editioni nostrae profuit collatio viginti fere codicum Anglicorum ad evangeliorum textum a clarissimo F. H. Scrivener instituta. Praeterea rursus hoc loco facienda est mentio codicum duorum in oriente a nobis repertorum, quorum alterum quidem evangelia continentem passim tantum exscripsi, alterum vero testem textus actorum maxime insignem ubique et diligenter excussi.

Altero loco de antiquis interpretationibus referendum est. Inter has maximam curam impendi versionibus Latinis quum Vulgatae quam dicunt rationis tum Italae, quibus quidem plures ob caussas prae ceteris omnibus magna est in restituendo ipsorum apostolorum textu auctoritas. Atque ex Italis quidem documentis non satis habui aliquot prae ceteris deligere dubia laude ornata, sed quicquid eorum aetatem tulit religiose in rem criticam converti. Iam vero ex celeberrimis Blanchini et Sabatarii operibus petere licebat lectiones codicum Vercellensis (a), Veronensis (b), Colbertini (c), Brixiani (f), utriusque Corbejensis (ff1. et 2.) et Germanensis utriusque (g1. et 2.), item ex Alteri transscriptione codicem

Vindobonensem (i), Rhedigeranum Vratislaviensem (l) ex adnotationibus Davidis Schulz, Vaticanum olim Claromontanum (h) ex editione Angeli Maii: qui quidem omnes evangeliorum textum spectant: item Cantabrigiensem (d) ad evangelia et actus ex Kiplingii opere, Boernerianum (g) Dresdensem ad epistulas Pauli ex ipsius codicis editione Matthaeiana, Corbejensem (ff) ad Iacobi epistulam ex Iohanne Martianay: ex quarum lectionum copiis, etsi iam dudum criticis patebant, permulta nunc ad apparatum criticum accesserunt, quemadmodum is apud Griesbachium et Schulzium, apud Scholzium, apud Lachmannum habetur. Egregie quoque ac per totum fere Novum Testamentum auctus est idem lectionibus ex antiquissimo Speculi quod Augustini creditur codice ab Angelo Maio exscriptis (m), quibus nemo dum criticorum ante nos usus est. Nec praetereundus est Latinus epistularum textus codicis Augiensis (f), cuius lectiones pleraeque Boernerianis cognatae clar. Scriveneri libro propediem prodituro sed mecum iam communicato debentur. Ipsos vero codices Italos adii hos: 1. Claromontanum epistularum Pauli (d), qui cum Graeco eiusdem codicis textu a me editus est, correctis permultis Sabatarii erroribus, 2. codicem actuum Laudianum (e), quem paullo emendatius Hearnio et Sabatario Oxonii transscripsi, 3. fragmenta epistulae ad Romanos Guelferbytana (gu), ex Ulfilae foliis rescriptis rectius Knittelio edita in Anecdotis meis, 4. fragmenta evangeliorum Matthaei et Marci antiquissima olim Bobbiensia nunc Taurinensia (k)[1], quae ante me ineptissime Fleckius ediderat. Denique nostra demum opera ad apparatum transiere: 1. codex evangeliorum Palatinus sive Vindobonensis (e), quinto fere saeculo scriptus; 2. evangeliorum codex Monacensis (q) sexto fere saeculo scriptus; 3. fragmenta evangelii Marci Sangallensia (n) saeculi fere quinti, item 4. Monacensia epistularum Pauli (r) eiusdem quinti ut videtur saeculi; 5. extremi versus evangelii Marci (o) ex codice Sangallensi septimi vel octavi saeculi; 6. fragmentum evangelii Iohannis (p) ex alio simili codice Sangallensi, cuius quidem leetiones sub textu praetermissas in prolegomenis supplendas curavi. Septimo loco accedunt fragmenta aliquot

actuum et duarum epistularum catholicarum ex codice palimpsesto Vindobonae eruta (s).

Quibus Italicis Latini textus testibus etsi et aetate et auctoritate cedunt, tamen utraque ratione prope accedunt antiquissimi nostri Vulgatae codices. Huius generis plus viginti eosque millenarios omnes ad apparatum adhibui. Quorum ut plures ex Sabatarii Bibliis Latinis, ex Evangeliario Quadruplice Blanchini atque eiusdem Vindiciis canonicarum scripturarum, ex Griesbachii Symbolis criticis, ex editione Novi Testamenti Matthaeiana, ex libellis Sanftli et Dobrowskii, ex adnotationibus Alteri et Lachmanni excerpsi, quae res non parvi negotii erat: ita alii a meis maxime studiis pendent. Eminet inter hos Amiatinus codex, quem post imperfectissimam Fleckii collationem - errores enim eius, quorum plurimos etiam Lachmannus fideliter transscripsit, numerum millenarium excedunt - diligentissime pertractavi Florentiae atque post edidi. Praeterea passim adhibui codices tres: unum Parisiensem sexti fere saeculi, alterum Taurinensem septimi, tertium utroque antiquiorem Guelferbytanum. His vero multo plus utilitatis habebant Sangallensis liber antiquissimus et Ingolstadiensis Monaci a me excussus. Itaque factum est ut testimonia Latini textus antiquissimi, quemadmodum ex ipsis codicibus hauriri possunt, nunquam ante simili modo ad rem criticam sint adhibita. De patribus vero Latinis vide infra.

Transeo ad ceteras versiones. Etiam his temporis ac laboris plurimum impendi. Syriacam Simplicem a Schaafio editam per omnes Novi Testamenti libros contuli; item posteriorem, quae dici solet, tribus voluminibus a Iohanne White exhibitam. Neque neglexi quae docuit Adlerus de codicibus Philoxenianae Assemanianis deque Syro Hierosolymitano. Magnum vero decus editioni nostrae viri S. Ven. Guilielmi Cureton diligentia et amicitia eo paravit quod biennio antequam in publicum ederet mecum communicavit translationem suam vetustissimi evangeliorum codicis Nitriensis, quo quidem teste Syrae lectionis gravissimo per omnia fragmenta usus sum diligenter. De codd. Syr. a me repertis vide infra.

In Aegyptiacis consulendis textibus ita versatus sum

ut Copticum sive Memphiticum evangeliorum textum una cum Sahidicis et Basmuricis evangeliorum fragmentis ex editione sumerem Schwartzii, ad actus vero epistulas apocalypsin Coptica a Wilkinsio edita conferrem, itemque Sahidica fragmenta uberrima illa quidem ex magno opere Woidii, consulto insuper ad locos nonnullos Münteri libello, et Basmurica ex Engelbrethi excerptis haurirem.

Armenica inprimis e Scholzio haurire debebam, qui quidem in usum Novi Testamenti sui editionem Venetam denuo ab hominibus eius rei maxime gnaris collatam dicit; pauca etiam in Wetstenio Griesbachii notata inveni; nonnihil in Prolegg. supplevi ex Alteri circa lectiones Armenas et Georgianas animadversionibus. Praeterea in epistula ad Philemonem locupletissimum cl. Petermanni commentarium ex Armenica et Iberica, item ex Arabibus testibus pluribus aliisque confectum, ut par erat, adhibui.

In Arabicis ad manus habui Biblia Polyglotta Londinensia; Erpenii vero lectionem non raro suppeditabat exemplar Millii notis plurimis C. Bened. Michaelis linguarum orientalium peritissimi insigne. Ad quae accedunt Scholzii notae ex Vaticano libro. Praeterea cl. Gildemeister in usum meum contulit epistulam ad Colassenses, quemadmodum legitur in fragmentis Tischendorfianis Lipsiensibus, quorum auctor totus a Copto pendebat. Aliquoties etiam adscripsi lectiones codicis epistularum Pauli nuper Petropolin translati et aetate et origine maxime insignis. Qua de re accuratius infra.

Aethiopicam lectionem non tantum quemadmodum Chr. Aug. Bode interpretatus est consului, sed iis etiam usus sum quae pro magna sua in me benevolentia cl. Gildemeister ex nupera editione Thomae Pell Platt ad maximam Novi Testamenti partem excerpsit.

Quibus ab orientalibus interpretibus ad occidentem revertimus. Restat enim ut de Gothica interpretatione dicamus, item de Slavonica, Anglosaxonica, Francica. Et Gothicam quidem, in qua non mediocre rei criticae momentum est, potissimum ex diligentissimo virorum cl. de Gabelentz et Loebe per totum Novum Testamentum exhibui. Slavonicas

lectiones a Dobrowskio cum Griesbachio communicatas accurate in librum meum transtuli, consultis insuper quae Ed. de Muralto adnotavit. Etiam Anglosaxonicam, ubi ex re videbatur, adscripsi lectionem, adhibita nupera Benj. Thorpe editione; nec magis Francicam evangelii Matthaei versionem, studio Andreae Schmeller publicatam, cum editoribus prioribus praetereundam censui.

Tertio loco referendum de iis est quae circa patrum scriptorumque ecclesiasticorum libros in rem convertendos criticam in hac editione praestita sunt. Patebat hic immensus laborum campus, quem etsi mihi totum emetiri minime licebat, tamen non potui quin multa quae inprimis vim habere videbantur ad negotium criticum adiuvandum omni cum studio susciperem. Propterea quaecumque textus sacri testimonia ex tribus primis saeculis supersunt ex ipsis fontibus hausi. Pertinent huc patrum apostolicorum opera, unde paullo saepius reliquis afferenda erat Polycarpi epistula. Cum Ignatio etiam interpolatas eius epistulas excussi, cum Clemente Romano etiam quae eius nomine circumferuntur Homilias. Quibuscum quae nostra certe in caussa satis cohaerent adhibui, ex evangelio Hebraeorum vel Ebionitarum vel Nazaraeorum a veteribus exscripta. Iustini non raro, in evangelio potissimum Matthaei, habita est ratio; sed nec ea neglexi quae eius nomini adscripta sunt, ut expositio rectae fidei, epistula ad Zenam, quaestiones et responsiones ad orthodoxos, quo libro saepe usus sum, item epistula ad Diognetum. Iustino aetate proximus est Marcion. Eius quicquid apud Epiphanium et Tertullianum alioque esse perhibetur, id omne diligentissime perquisivi, unde commentarius ad Lucae evangelium ac plures Pauli epistulas magnopere locupletatus est. Cum Marcione componere licebit gnosticos eos multos, quorum reliquias patres nobis servarunt, ut Theodoti Antitactarum aliorumque Clemens, Heracleonis Origenes, Ptolemaei Carpocratis Encratitarum aliorumque Epiphanius, Valentinianorum Marcosiorum aliorumque Irenaeus, Valentini Naassenorum Apellis Basilidis Docetarum Peratarum aliorumque Hippolytus in Philosophumenis nuper repertis, ut praetereamus similia:

ex istis vero omnibus incrementa apparatus nostri petita sunt. Pertinet huc etiam Valentini ut videtur Pistis Sophia, liber Sahidice scriptus. Item rationem habere placuit idoneis locis protevangelii quod dicitur Iacobi, evangelii Pseudothomae, actorum quae feruntur Pilati. A quibus apocrypharum litterarum luminibus ad ipsos patres redeunti, praeter eos qui raro adhiberi poterant, ut Athenagoras, Theophilus, Petrus Alexandrinus, Gregorius Thaumaturgus, commemorandi sunt Irenaeus, quem quidem paucis exceptis ex veterrimo tantum interprete Latino novimus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, Dialogus contra Marcionitas, Constitutiones quae dicuntur Apostolicae, Methodius. Ex his omnibus testimoniorum multo plura eaque ipsa curiose delecta in hanc editionem collata sunt quam in aliam ullam priorem.

Nec vero primis tribus saeculis acquiescendum videbatur, etsi immensam messem prae reliquis cum Clemente et Irenaeo praebebat Origenes, cuius etiam interpretem, a Lachmanno plane neglectum nec a Griesbachio in Symbolis criticis excerptum, persaepe consului. Perrectum igitur est studiis nostris ad patres quarti et quinti saeculi, quorum ex numero inprimis nominandi sunt Eusebius, Didymus, Athanasius, Epiphanius, Basilius. Eusebius, cuius demonstrationem evangelicam, pro multitudine locorum sacrorum ibi adscriptorum primo loco ponendam, libros contra Marcellum cum tot ipsius Marcelli locis, historiam ecclesiasticam, commentarios in psalmos et in Esaiam (et in Lucam apud A. Maium), eclogas propheticas, fragmenta permulta ab Angelo Maio edita, in quibus etiam sunt quaestiones evangelicae ad Stephanum et ad Marinum, saepissime magnoque cum fructu adhibui et quem mallem nusquam a me neglectum, gravis etiam eo est quod scriptorum antiquiorum multa fragmenta servavit eaque passim usus critici. Huiusmodi in mentem veniunt Polycrates, Apollonius, Iulius Africanus, epistula ecclesiae Viennensis et Lugdunensis, Phileas, Dionysius Alexandrinus. Sed etiam reliqui quattuor quos indicavimus plurima praebuerunt a prioribus editoribus neglecta. Et Epiphanius quidem difficilem usum propterea

habuit quod, cum editionis Petavianae index indicet paucissima, per omnes fere paginas examinandus erat; in Didymo vero multum profuit Guerikii liber de schola Alexandrina catechetica. Iam sequuntur triumviri, „versati nocturna manu versati diurna,“ Chrysostomus, Cyrillus Alexandrinus, Theodoretus, quorum nomina aliquot locorum millibus adscribenda erant. Ad Chrysostomum subsidium gravissimum nactus sum ex codice saeculi sexti septemdecim homilias in Matthaeum continente, quem transscripsi Guelferbyti; praeterea etiam codicum Mosquensium plerumque ratio est habita. Cyrillum autem Alexandrinum magno cum studio eo libentius excussi quum ex commentariis eius in Iohannis evangelium, quae ad verbum percensebam, satis intellexissem textum scriptorum eius non male ad nos pervenisse. Etiam alterius Cyrilli, episcopi Hierosolymitani, opus catecheticum perlustravi totum. Item Theodori Mopsvesteni fragmenta ex catenis collecta, item locis multis Chronicon paschale; item Iohannis Damasceni plura, maxime commentarios in Pauli epistulas et quae in parallelis sacris ad easdem spectant; item maxime ad apostolorum actus et epistulas catholicas, propter antiquiorum testimoniorum paucitatem, Theophylactum (in actis ex duplici textu ac triplici) et Oecumenium; item ad evangelia Euthymium. Ad evangelium Iohannis singulari studio Nonni metaphrasin adhibui; item ad apocalypsin Andreae et Arethae commentaria, quorum priora quidem non tantum ex duobus codicibus dudum excussis, sed etiam ex insigni codice Coisliniano a me ipso Parisiis pertractato dedi. Ad Aretham vero dudum editum addere licebat ea quae recenti memoria Crameri industria in catena exhibuit.

Potiora igitur haec quidem ex meis circa patres Graecos laboribus. Ex iis autem qui passim tantum adhibiti sunt, sive ipsi pauca reliquerunt sive rarius scripta eorum a me consulta sunt, notabiliores saeculorum trium priorum iam supra commemoravimus; addendi vero sunt alii permulti, quorum satis habemus nominasse hos: Amphilochium, Anastasium Sinaitam, Caesarium, Cosmam, Ephraim Syrum ex veteri interprete Graeco, Euthalium, Eutherium, Leontium Byzantinum, Mar-

cum Diadochum, Marcum Monachum, Maximum, Confessorem, Gregorium Nyssenum, Philonem Carpasium, Photium, Theodotum Ancyranum, Titum Bostrensem.

Denique huc pertinent quae ex catenis peti poterant subsidia critica. Quo in litterarum genere catenae in omnes Novi Testamenti libros eminent quae debentur nuperis curis I. A. Cramer, viri studiosissimi ac meritissimi, quem praematura morte ereptum sibi Oxonium doctum lugebat. Octo volumina quae foras dedit, non pari illa quidem pretio, excussimus omnia, consultis insuper catenis quas dudum Possinus et Nicephorus recentique memoria A. Maius publicarunt. Prodeunt ex illis libris in commentario nostro praeter alios iam notatos, in quibus primum locum tenet Origenes propter fragmenta praestantissima commentarii dudum deperditi in epistulam ad Ephesios, Acacius, Ammonius, Apollinaris, Asterius, Diodorus, Gennadius, Hesychius Hierosolymitanus, Iohannes Geometer et Olympiodorus (uterque ex A. Maio), Procopius (potissimum ex Nicephori libris), Severianus, Victor, aliique.[1])

In Latinis testimoniis exscribendis semper atque inprimis usus sum celeberrimo Sabatarii opere, indeque permulta in hanc editionem adsumpta sunt quae priores editores praeterierant; tamen non prorsus abstinui a consulendis ipsorum patrum editionibus. Praeter Irenaei enim interpretem, quem ubique ex nuperrima editione Lipsiensi hausi, et Origenis interpretem, quem certe saepe contuli, passim a me allati sunt ex ipsorum operibus, Sabatario vel tacente vel non satisfaciente, Cyprianus, Lucifer, Hilarius, Augustinus, Hieronymus, Ambrosius et Ambrosiaster, item Latine versi Archelaus et Iacobus Nisibenus - ut praeteream h. l. Didymi interpretem, Athanasii aliorumque -, item per actorum maxime textum Beda, item ex magna Gallandii collectione auctor libri de rebaptismate, auctor libri ad Novatianum, Caesarius Arelatensis, Faustinus, Novatianus, Orosius, Orsiesius, Pacianus,

[1]) Praeterea vide infra catalogum patrum Graecorum ubi cum editiones a me usurpatae tum alia quae huc pertinent notabuntur; item supplementa apparatus critici cum emendandis.

Salvianus aliique. Imprimis vero locupletare apparatum criticum contigit ex egregiis Victorini commentariis in epistulas ad Galatas, ad Philippenses, ad Ephesios, ab Angelo Maio primum editis, ad quae accedunt eiusdem ad apocalypsin adnotationes apud Gallandium; item ex fragmentis textus Itali quae antiquissimus tractatus ad priora Lucae capita praebuit, ex codice Ambrosiano rescripto ab Angelo Maio erutus.

Ceterum in adnotationibus patristicis saepe, inprimis in altera libri parte, loci ipsi ad quos respicitur accuratius indicati sunt. Hoc ibi maxime necessarium videbatur ubi editiones bono indice carent, ut in Epiphanio, in Cyrillo Alexandrino, non item in Clemente, Origene, Irenaeo aliisque. Abstinendum etiam omnino erat indicationibus eiusmodi ubi commentarii ex singulorum ordine exscribuntur, ut Cyrilli in Iohannem, Chrysostomi, Theodoreti, Iohannis Damasceni, Theophylacti. Saepe vero ipsa verba antiquorum, ubi singularem gravitatem habent, adscribenda curavi, id quod utentibus non ingratum fore arbitror.

Quarto loco dicendum de editionibus. Elzevirianam anni 1624. et tertiam Roberti Stephani anni 1550. (passim etiam Millii, Wetstenii), item Griesbachianam Davidis Schulzii curis auctam, Scholzii, Lachmanni (editionem maiorem, passim minoris ratione habita) ubique notavi. Atque simul, ut iam ante feceram, lectiones omnes Griesbachio magis minusve suspectas vel commendatas exhibui, additis insuper passim iis quae docta manus Davidis Schulzii adnotavit.

Atque haec quidem de incrementis apparatus critici ex quattuor laborum generibus, quibus facile patebit ad perfectionem eum omnibus similibus operibus longe maiorem perductum esse. Tamen minime ignoro quam multa etiamnum desint ut perfectus atque absolutus omnibus numeris sit; neque dubito quin passim subrepserint errores, sive ipsi minus attendimus sive typorum specimina non satis curata sunt. Hos quam aegre feramus, non opus est iis dicamus qui ipsi severis studiis delectantur. Maximum vero ac singulare in commentario isto novo momentum hoc habet, quod non modo ad

omnes lectiones in textum receptas qua nituntur auctoritate notatum est, sed etiam aliorum (Griesbachii, Lachmanni) lectionibus ipsisque Elzevirianis testes sunt appositi. Ita demum vitari ac praecaveri videntur frequentissimi circa testes errores, qui apud plerosque commentariorum auctores invaluerunt. Orti enim inde sunt quod ex Wetstenii, Griesbachii, Scholzii ratione auctoritates veteres non adscribebantur nisi lectionibus ab Elzeviriana diversis. Cui malo nec maiore Lachmanni editione satis subventum erat, ex qua, quum ad repraesentandum antiquum „orientalem" textum testes tantum paucissimi iique non sine arbitrio delecti adhiberentur, ut imperfectam editoris circa testes suos scientiam praeteream, magnus rursus plerorumque error ortus est, ac si qui orientalem constituebant Lachmanni textum, iidem ullo modo satisfacere possent de vero apostolorum textu quaerenti idque circumspecte et cum religione facienti. Neque vero acquiescendum videbatur in apponendis testimoniis ad lectiones quum nostras tum aliis editoribus iisque magni nominis probatas, sed quicquid ab ipsorum auctoritate testium aliquam commendationem habet, vel, ut quod volo definitius significem, lectiones omnes in uncialibus codicibus inventas, et si quae etiam invitis illis sive propria ratione sive reliquarum auctoritatum consensione aliqua praestant, in apparatu exhibendi consilium et cura erat. Consilium diximus et curam: in negotio enim tam late patenti tamque difficili aliquid passim praetermissum esse, quamvis iam in Prolegomenis supplementa contineantur et emendanda, vix dubito. Neque id quod dixi tantum ambitum habet ut etiam manifestos errores quoslibet[1]), quorum numero minime formas liberioris legis grammaticae complectimur, aut quae

---

[1]) Eiusmodi sunt *μια ψυχης συναθλουντες* Phil. 1, 27. in FG, *και ημως* pro *και ημων* ut in A editum est 2. Thess. 2, 1. *τινα υμεις θελεται, υμεις εσμεν, ηκουσα φωνης λεγουση, εζων* pro *εχων, ως τυλοι* pro *ως στυλοι, εν υμιων μενει*, ut est Ioh. 15, 7. in L, *εσπλαγχνισον* pro *-νισθη, αποδημος* pro *αποδημος, ο υιος* pro *ουτος*: quae omnia in Δ scripta sunt, *απεστειλαν καινον, εφαγωμεν, επιωμεν*. Praeterita sunt talia plerumque, multa tamen in commentario locum invenerunt; erat enim etiam cur exhiberentur singularis passim caussa.

leviter scriptura differunt[1]) universa duxerim adnotanda: nec enim inconsideratae sedulitatis adpetebam laudem, nec magis viros doctos librum adhibituros meum inutili obruere mole quam utilia docere malebam: verum persuasum habebam eiusmodi in rebus diligentem praestare delectum nostraeque inprimis editioni convenire.

Singularem autem apparatus nostri virtutem nondum tetigimus. Cernitur in eo quod ad aliquot lectionum centena iudicii quod secutus sum brevissime ratio est reddita. Quibus ab exemplis certe hoc conclusum iri spero, nusquam temere hoc vel illud praeferri aut reiici. Pertinet huc etiam quod dicta antiquorum grammaticorum passim adscripsi. Denique non ingrata fore arbitror quae de accentuum usu, quemadmodum in codicibus octavi noni decimi saeculi similibusque observatur, saepenumero adnotavi. Quae quidem pleraque dedi primus.

Secundum exponam quomodo in constituenda textus recensione versatus sim. Hac in re has mihi leges scripsi:

Textus petendus est unice ex antiquis testibus, et potissimum quidem e Graecis codicibus, sed interpretationum patrumque testimoniis minime neglectis. Itaque omnis textus nostri conformatio ab ipsis testibus proficisci debebat - ut iam factum est in editione quae anno 1840. prodiit -, non ab Elzeviriana quam receptam vocant editione. Testibus autem discrepantibus primo loco ponenda sunt ea quae tuentur codices Graeci antiquissimi i. e. a. IV. inde usque ad IX. fere saeculum scripti. Rursus in his qui vetustate antecellunt iidem auctoritate praevalent. Haec auctoritas ut magnopere augetur

---

1) Huc pertinent itacismi plurimi, ut *η γαλιλαιοι* (Lc 13, 2. ℵ), *τοις ενδοξης* Lc (18. 7. ℵ*), *ομνοιει, κοιναρια, λοιπουμενος, χλαμοιδα, συ* pro *σοι, προσεικοινουν, λειτουργεια, λιτουργεια, οικειαν* pro *οικιαν, σημιον, εγεινωσκεν, παραγεινεται, λειαν, αξεινη*, item *αι* et *ε* promiscue posita ut *εφαναιρωθησαν*, item neglecta alliteratio, ut *ενπροσθεν, ενβλεψασα, ηνγικεν, συνβουλιον, ενπεσοντος*. Quorum quidem omnium exempla haud pauca dedimus, sed non constanter notata sunt. Explicatur de his ac similibus generatim in Prolegomenis: quod idem fit de *ουτω* et *ουτως* atque de *ν ἐφελκ.* quorum utrumque paucis tantum notabilioribus locis in ipso commentario tractatum est.

si interpretationum ac patrum accedunt testimonia,[1]) ita non superatur dissensione plurimorum vel etiam omnium codicum recentiorum i. e. eorum qui a nono saeculo usque ad decimum sextum exarati sunt. Istud enim dubitari nequit, quos recentiores dixi longe plerosque ex iis fluxisse codicibus qui ante annos fere mille per ecclesiam Graecam cum publica quadam auctoritate adhibebantur indeque et ipsos publicam illam quandam et constantem formam induisse. Ea vero forma per varias manus variosque casus derivata est ab usu priorum saeculorum, ubi fontium et consulendorum et emendandorum magna licentia erat. Ex quo sequitur, quum antiquitatis laudem quae antiquissimorum codicum lectionibus sine dubio inest eandem posse recentioribus inesse testibus, quamvis id per se minus probabile sit; tum codices post octavum saeculum scriptos negligendos aut parvi aestimandos non esse, sed non posse numerum eorum prae paucitate antiquiorum testium urgeri. Accuratius vero hanc in rem inquirenti passim facile erit demonstrare lectiones codicum octavi saeculi et sequentium ipsa antiquitate vel aequiparare vel antecedere codicum quarti, quinti, sexti saeculi lectiones. Fit enim ut illi ex interpretibus Syrum vel Sahidicum vel Italum vel Gothum[2]) adsentientes habeant, vel etiam ex patribus Clementem, Origenem, Ire-

---

[1]) Quod enim paucissimi tantum cdd. Graeci iique soli testantur - nisi est eiusmodi quod non potest nisi a Graecis firmari, ut *οπως* et *ινα*, *ευθυς* et *ευθεως*, ut multae formae grammaticae etc - id facile ita potest ortum putari ut alter ab altero transscriptum habeat. Non item vero si accedunt veterum interpretum ac patrum testimonia. Ita Mt. 1, 6. *δαυειδ δε* sine *ο βασιλευς* praeter B al[2] testantur testes Latini plures saeculi IV. et V., item interpretes cop et sah, item syr etc. Hos quum a B aut exemplari unde descriptus est pependisse minime sit credibile, eam lectionem certe iam diu ante aetatem codicis B obtinuisse vulgatamque fuisse certum est. Contra Mt. 2, 22. *του πατρος αυτου ηρωδου* pro *ηρωδου του πατρ. αυτ.* a solis BC* traditum facile ab uno eodem codice unde uterque pependerit potest profectum esse. Mt. 8, 18. *οχλον* pro *πολλους οχλους*, propterea quod in cod. B quamquam solo legatur lectionem apud antiquos pervagatam habere, temerarium est.

[2]) Hos maxime delegimus quod non modo harum interpretationum origo ad secundum, tertium, quartum saeculum revocanda est, sed etiam, quod in usu earum critico gravissimum est, codicibus quarti quinti sexti saeculi ad nos pervenerunt.

naeum, Tertullianum. Quod si est lectionibus aliquo loco de principatu certantibus, non amplius quaerendum est utra antiquior sit, sed utra praestet propria vi ac ratione.

Sed ultra progrediendum est. Quamvis enim permagni faciunda sit quaevis lectio quam perantiquam adeoque in antiquitate vulgatam esse certum exploratumque habeamus, tamen manifestum est testium superstitum nullum eam superare aetatem ubi universa quaedam textus sacri varietas ac depravatio iam exstiterit. Cuius rei luculentissimus testis est cum Clemente (denato fere a. 220.) Origenes (natus 185. denatus 254.) vel cum Irenaeo (scripsit opus suum circa a. 192.) Tertullianus (denatus 220.). Ad quos quarto saeculo, quo ipso unus Vaticanus codex omnium antiquissimus scriptus videtur, accedit Hieronymi testimonium ad Damasum scribentis „tot paene esse exemplaria quot codices.“ Quod de Latinis ille quidem dixit, sed una probat ab illorum ante Hieronymum temporum ingenio recte derivari documentorum textus varietem; quemadmodum quae idem de evangeliorum textuum permixtione queritur (vide post), id commune prorsus Graecis et Latinis testibus est. Praetereaque ipse „codicum Graecorum emendata conlatione sed veterum“ se usum esse dicens itemque prospexisse „ne multum a lectionis Latinae consuetudine discreparet“ novum opus suum, satis innuit Graecorum sui temporis codicum diversitatem. Quae quidem textus depravatio unde exorta sit difficile dictu est, etsi plura sunt quae huic rei lucem afferant. Ut enim taceam, satis enim per se clarum est, primorum temporum homines quippe plenos spiritu atque ipsorum apostolorum fructos commercio alienos fuisse a litterae scriptae veneratione, eoque minus iurasse in litteram quo minus auctores ipsi aut orationis artem profiterentur aut iis quae foras darent summam auctoritatem tribui voluissent: traditum nobis est Artemonem cum asseclis[1]) Tatia-

---

[1]) Cf Eus. hist. eccl. V, 38. cui capiti titulus est: *περὶ τῶν τὴν Ἀρτέμωνος αἵρεσιν ἐξαρχῆς προβεβλημένων*. Ibi 38, 6. Eusebius ex antiquiore scriptore haec affert: *διὰ τοῦτο ταῖς θείαις γραφαῖς ἀφόβως ἐπέβαλον τὰς χεῖρας, λέγοντες αὐτὰς διωρθωκέναι. καὶ ὅτι τοῦτο μὴ*

num[1]) Marcionem aliosque textui sacro corrigendo studuisse; porro qui pia saepe fraude scripta apocrypha venditarent, quod studium ipsis duobus primis ecclesiae saeculis invaluisse scimus, eos a textu mutando non abhoruisse perquam credibile est; deinde comperimus iam ante Hieronymi tempora (nati 346.) inprimis operam datam esse ut evangeliorum varietatem ad quandam revocarent unitatem, quod quidem ad textus evangelistarum maxime synopticorum confundendos magnam vim habuisse constat[2]); ac iure vero inde concludimus, quod in evangeliis licitum putarent, id nec in reliquis libris ubicumque ex re visum esset haberi potuisse criminosum. Denique post medium fere saeculum tertium a Luciano Antiocheno et Hesychio Alexandrino recensiones quasdam textus susceptas esse certe Hieronymus et Gelasii quod dicitur decretum testantur[3]): a quibus testimoniis non tam id concluserim, exstitisse duumviros illos magnae codicum nostrorum diversitatis auctores, quam studuisse eos ut textum mira iam diversitate laborantem recensendo emendarent ac restituerent.

Quae omnia utut sunt, certum hoc est, iam IV. et III. saec.

καταψευδόμενος αὐτῶν λέγω, ὁ βουλόμενος δύναται μαθεῖν. εἰ γάρ τις θελήσει συγκομίσας αὐτῶν ἑκάστου τὰ ἀντίγραφα ἐξετάζειν πρὸς ἄλληλα, κατὰ πολὺ ἂν εὕροι διαφωνοῦντα· ἀσύμφωνα γοῦν ἔσται τὰ Ἀσκληπιοδότου τοῖς Θεοδότου. πολλῶν δέ ἐστιν εὐπορῆσαι, διὰ το φιλοτίμως ἐγγεγράφθαι τοὺς μαθητὰς αὐτῶν τὰ ὑφ' ἑκάστου αὐτῶν ὡς αὐτοὶ καλοῦσι κατωρθωμένα, τουτέστιν ἠφανισμένα. τὰ γὰρ Ἀπολλωνίδου οὐδὲ αὐτὰ ἑαυτοῖς ἐστὶ σύμφωνα. ἔνεστι γὰρ συγκρῖναι τὰ πρότερον ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντα τοῖς ὕστερον πάλιν ἐπιδιαστραφεῖσι καὶ εὑρεῖν κατὰ πολὺ ἀπάδοντα. Etc.

1) Cf Eus. hist. eccl. 4. 29. *τοῦ δὲ ἀποστόλου φασὶ τολμῆσαί τινας αὐτὸν μεταφράσαι φωνάς, ὡς ἐπιδιορθούμενον αὐτὸν τὴν τῆς φράσεως σύνταξιν.*

2) „Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inolevit, quod dum in eadem re alius evangelista plus dixit, in alio quia minus putaverint addiderunt; vel dum eundem sensum alius aliter expressit, ille qui unum e quattuor primum legerat ad eius exemplum ceteros quoque aestimaverit emendandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint omnia, et in Marco plura Lucae atque Matthaei; rursum in Matthaeo Iohannis et Marci, et in reliquorum quae aliis propria sunt inveniantur.“ Cf epist. ad Dam. cuius textum etiam Prolegomenis ed. nostrae triglottae pag. XCVI sqq. inserendum curavimus.

3) Utriusque verba vide infra, ubi de recensionibus textus explicatur.

Novi Testamenti textum, quemadmodum in codicibus sive Graecis sive ex Graeco versis per orbem Christianum circumferebatur, a puritate atque integritate plurimis modis discessisse; maxime vero probabile etiam illud est, nulla aetate magis quam ipsa prima, i. e. primo ac secundo p. Chr. saeculo, textus sacri quam diximus varietatem esse exortam. Cuius rei argumentum unum nec id levissimum subiungam. Nota sunt Griesbachii verba in Prolegomenis ed. tertiae sect. III. pag. LXXVII. scripta: „Tandem commemorandum esse censeo codices nonnullos e partibus longe dissimillimis esse conflatos. Alexandrinus v. c. codex recensionem sequitur aliam in evangeliis, aliam in epistolis Paulinis, aliam in actibus apostolorum et catholicis epistolis.“ Potest de his singulis disputari; negari tamen nequit ipsos antiquissimos cdd. nostros tres, qui quidem inter unciales soli totum Novum Testamentum comprehendunt, singulis nonnullis partibus ratione textus sui sibi ipsis dissimiles esse. Hoc autem inde factum est quod quam rationem habent evangelia, quam epistulae in codicibus ABC, eam dudum induerant antequam in hos codices transscriberentur. Induerunt enim antequam libri Novi Testamenti in unum coniungi consuescerent. Quae quum ita sint, qui testes ad nos pervenerunt antiquissimi, in textu apostolorum restituendo non aliam quam satis dubiam auctoritatem possunt habere. Quod quum ad infringendam pertineat praesumptuosam eorum opinionem, qui verum se tenere iactant dummodo antiquissimos paucos vel etiam unum omnibus reliquis non convictis ac refutatis sed simpliciter spretis sequantur, tum addendum est unum quod cum iis quae iam disputavimus arctissime cohaeret, destinatum maxime ad rationem codicum nostrorum saeculis quarto quinto sexto posteriorum rectius aestimandam. Insignem enim inter cdd. unciales primi ut ita dicam ordinis et secundi cum reliquis plerisque esse textus differentiam, eamque tantam ut, in evangeliis maxime, per quodvis caput lectionum genus quoddam alterum Aegyptiacum, alterum Asiaticum, etsi nomina non satis quadrant, distinguere possis, ad demonstrandum facile est et iam est a multis demonstratum. Hanc igitur differentiam an maxime atque inprimis ab antiquitatis discrimine pendere

dicamus? Minime vero. Saeculis enim sexto septimo octavo iisque quae sequebantur nullo modo fieri potuit ut textus codicum ABCD in eum transformaretur quem codices EFGHKM cum similibus praebent. Quae res ut pluribus argumentis effici potest, ita iam satis coarguitur magna consensione quam inter hos codices posteriores et Chrysostomum atque Theodoretum, item interpretes Syrum Gothum aliosque esse constat. Quod si recte habet, nec vero potest peritis ullo modo dubium esse, dandum est saeculo iam quarto exstitisse codices in summa rei simillimos codicibus nostris octavi saeculi et sequentium.

Quae omnia, nisi quis idoneis ac firmis argumentis docere contrarium poterit, ad criticos labores religiose ac prudenter adhibenda erunt, providentibus ne rei tam gravis ac severae fundamenta mediis in opinionibus atque erroribus iaciantur. Videtur autem inde summa lex critica scribenda esse haec, ut omnibus locis ubi quid auctores scripserint docta ratione aut iudicio effici nequit, quod antiquis testibus probatissimum novimus fidenter et unice sequendum sit; ubicumque vero caussae sunt graves atque ab arbitrio quam maxime alienae, quae aliud prae alio commendent confirmentque, non id praestet quod testatissimum, sed quod et satis testatum et probabile sit.

Iamvero circumspiciendum est porro quae potissimum gravia videantur sive in auctoritate testium pensanda sive in probabilitate definienda lectionum. Eiusmodi fere haec videntur:

1. Pro suspectis habenda sunt quum quae uni vel alteri horum testium prorsus peculiaria sunt, tum quae classium quae videntur esse certam indolem ab homine docto profectam redolent.

2. Arcenda sunt quae quamvis pluribus probata testibus ex errore librariorum orta esse manifestum vel maxime probabile est.

3. Locis geminis quum Veteris tum Novi Testamenti maximeque evangeliorum synopticorum, ad quos inter se exaequandos priscorum hominum praecipuam curam pertinuisse certum est, testibus qui consensum praebent prae-

ferendi sunt qui dissensionem testantur, nisi gravis caussa aliud suadeat.

4. Probabilis prae ceteris ea est lectio quae reliquarum ansam dedisse vel etiam earum elementa in se continere videtur.

5. Studiose tenenda sunt quae a ratione sermonis Graeci auctoribus Novi Testamenti proprii neque minus a consuetudine uniuscuiusque horum scriptorum commendantur.

Quae singula paucis illustranda erunt.

Ad 1. Unius igitur codicis lectionem, praesertim ubi, ut plurimis locis evangeliorum, multi satis antiqui testes consuli possunt, non cautum est recipere nisi examine exacto firmatam et quidem re prae ceteris implicita. Exemplum esto Mc, 2, 22. Ibi *ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί,* si verum quaeris, unius B auctoritate recepi, nisi quod, idque haud leve est, iam Coptus interpres eundem textum exprimit. Accedit vero quod hunc locum e geminis corruptum esse perquam probabile fit. Prorsus enim Matthaei textum, eundem Lucae textui proximum, lectio plerumque recepta repetit, atque etiam Marci textus quemadmodum probavi ad turbandum Matthaeum aliquam vim habuit, cf comm. ad Mt 9, 17. Porro quod L 102. legunt, corruptionis e Matthaeo factae initium sistit; item quod D cum quinque Italae codicibus optimis habet, id lectionem nobis probatam ad frequentiorem loquendi usum leviter immutat, conformans una ad Matthaei locum. Denique haec dicendi brevitas opposita pleniori Matthaei et Lucae dictioni Marco convenit maxime; eadem enim invenitur tot aliis locis ubi lectio non dubia est. Similibus rationibus ducti verba plerumque addita *ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον* ex auctoritate unius codicis D quattuorque Italae codicum antiquissimorum omisimus. Ea enim verba prorsus e Luca, apud quem nemo praetermisit, petita videntur. B et 102. eo quod *βλητέον* omittunt totam sententiam primum e Luca margini Matthaei adscriptam maxime probant. Item e geminis corruptionem factam testes duo Graeci cum pluribus Latinis eo clarius ostendunt quod etiam Matthaei verba *καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται,* a plurimis et ipsi Lucae illata, verbis spuriis complendae sententiae caussa addiderunt. Denique *καινούς* passim

vel omissum vel cum νέους permutatum eiusmodi est ut sententiam primum minus accurate ex parallelis locis adnotatam confirmet.

Potest vero etiam fieri ut iustae constantiae caussa quod modo pluribus firmatum testibus fuerit, ex paucissimis i. e. uno vel duobus recipiamus. Quae quidem constantia quem ambitum habere posset, saepe dubius haerebam; nec enim facile poterat lex scribi quae omnium locorum rationi satisfaceret. Pertinet huc inprimis formarum quas dicunt Alexandrinarum usus, quas quidem sensim ex cdd. expellendi studium fuisse certum est. Has igitur ex antiquissimis tribus vel duobus recipere non dubitabam, atque etiam uni ex his maximeque B soli passim videbatur fides adhibenda. Cf ηλθαν et ευραν Lc 8, 35. εξεβαλαν et επεβαλαν Mc 12, 8. 14, 45. Act 21, 27. Eiusmodi vero ex D solo, qui earundem formarum usu prae ceteris omnibus excellit, recipere non cautum duxi. Item confer εραυναν, εξηραυνησαν, ανεξεραυνητα, quae locis multis pro testium auctoritate recipi debebant. Unus vero locus Ro 8, 27. excipiendus erat, quippe ad quem solum eadem forma auctoritatem nullam habet. Ita constanter τεσσερακοντα, τεσσερα, τεσσερας scribenda erant, exceptis quattuor vel quinque locis. Ita Ιησους absque articulo a Iohanne maxime poni certum est, saepissime vero testes plurimi articulum addiderunt. Hinc 20, 19. duobus gravissimis testibus DI quamquam solis obtemperandum videbatur omittentibus articulum. Similem rationem habet αλλα ante vocalem, quod saepissime a plerisque cum αλλ commutatum esse apparet. Cum igitur plurimis locis ex ABCD similibusque restitutum esset, neque Mc 12, 14. recusandum videbatur a DLΔ exhibitum. Rursus vero alibi minore auctoritate firmatum, ut Mc 12, 25. ubi soli DΔ praebent, non audebam recipere. Qua in re interest utrum locus aliquis dubius plurimis antiquis testibus utatur an paucissimis. Hinc codex A vel C aliam in apocalypsi quam in evangeliis auctoritatem habet. Quam ob caussam εμμεσω, quae forma alibi dubitationem habet, in apoc. ubique edendum erat, cf ad 1, 13. Item plerumque ιδον, quod modo ABC, modo AC, AB, BC testes,

habet. Item ιδα 17, 3 et 6. ex solo A, B ιδον praebente et C deficiente.

Porro haec regula hanc vim habet, ut sequi vetet quos dicendi modos uni vel alteri codici quamvis optimo proprios sciamus. Ita B tempori perfecto favet, ut Lc 24, 28. 2 Co 11, 21. Eph 1, 20.; ita D participium in tempus finitum transferre consuevit, ut Mt 20, 30. ηκουσαν και εκραξαν 25, 25. απηλθον και εκρυψα Io 12, 3. λαμβανει και ηλειψεν 12, 36. απηλθεν και εκρυβη; contra B participia amat, cf Mt 17, 25. ειποντα et 17, 26. ειποντος δε. Favent codd. BCD formae Μαρια pro Μαριαμ, quod inde clarum fit quod etiam in Luca, qui an Μαριαμ scripserit vix dubitare licet, passim soli substituerunt Μαρια, cf 1, 30. 34. 38. 39. 46. 56. 2, 16. Hinc nec Mt 1, 20. ex BL etc aut Mt 13, 55 ex C etc, neque magis Lc 2, 19. ex BDR etc Μαρια formam in textum recipere cautum est. L epp. Paul. adamat coniunctivum modum cum indicativo commutare, ut 1 Co 16, 5. ου εαν πορευομαι ibidem 16, 7. εαν επιτρεπει Col 3, 13. εαν εχει et 3, 23. ο εαν ποιειτε. Quae res omni cum studio tractanda est.

De classibus vero quod dixi breviter ita definiri potest, cavendum esse quicquid recensionem sapiat i. e. quicquid ab homine docto textum sui temporis recognoscente profectum videatur. Ita Mt 25, 15. εκερδησεν pro εποιησεν, quamquam in A**BCDL al invenitur, non potest non pro tali emendatione haberi; quam qui coniunctim praebent codices, pro tanta textus totius qua conspicui sunt consensione, quemadmodum etiam patriam eandem habere videntur, ex communi quodam fonte saeculi II. hausisse putandi sunt. Quod genus lectionum satis frequens est. Ubi autem diligenter collectum erit sciteque illustratum, luculenter docebit quoties lectiones ex nobilissimis cdd. petitae sine dubio reprobandae sint. Contra clarum est si quae ab antiquissimis testibus varii generis ac diversae patriae, quae certe in versionibus et scriptoribus certius definiri potest, coniunctis exhibeantur, ea non facile singulari studio in textum pristinum illata videri. Sed quaestionem de recensionibus textus vel classibus testium statim paullo accuratius tractabimus.

Ad 2. Ab errore librariorum quid sit, ut saepe planissimum ita alibi satis est dubium. Multa rei parum gnaris peccata a librariis visa sunt quae prorsus alius sunt generis. Quae res iudicanda inprimis est ad codices saeculi IV. V. VI. litteris uncialibus continuaque scriptura, sine accentibus, raris punctis exaratos. Exempla tantum pauca afferam adhibitis litterarum formis ad similitudinem librorum scriptorum summae antiquitatis effictis (vide infra ad initium catalogi subsidiorum criticorum). Errarunt librarii scribentes ΟΤΑΝΑΡΘΗ pro ΟΤΑΝΑΠΑΡΘΗ Mt 9, 15 et Mc 2, 20. Item omittentes ο ις̅ in ΠΡΟΣΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣΟΙΣ̅ Mt 18, 2 et ΛΕΓΕΙΑΥΤΟΙΣΟΙΣ̅ Mt 9, 28. (Contra 19, 8. א codex post eandem locutionem addit ο ις̅.) Quod Mt 13, 55. ουχ pro ουχι substituerunt, id facillime fieri potuit cum scriptum esset ΟΥΧΙΗΜ̅Η̅Ρ. Propter eandem caussam potius μητι quam μη legendum est Ioh 7, 31., scriptum est enim: ΜΗΤΙΠΛΕΙΟΝΑ. Quid quod in codice Δ ex ΤΙΕΜΟΙ ortum est ΠΕ·ΜΟΙ Mc 5, 7. Item errore librarii excidisse videtur ηδη in z Mt 17, 12. qui locus sic habet: ΗΔΗΗΛΘΕ. Item confusa sunt η et ν in Δ Mt 17, 12. ubi est ΟΣΑΝΘΕΛΗΣΑΝ pro ΟΣΑΗΘΕΛΗΣΑΝ. Facillime praeteriri potuit δι in ΚΑΙΔΙΕΛΟΓΙΖΟΝΤΟ Mc 11, 31., item υμας in ΟΑΠΟΚΤΕΙΝΑΣΥΜΑΣ Io 16, 2., quemadmodum etiam passim ΣΧΩ et ΕΧΩ permutata sunt. Ex ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΔΕΔΩΚΑ facile fieri potuit -ΓΜΑΕΔΩΚΑ Io 13, 15. Confusis σου et σθη scriptum est in Δ Lc 7, 31. ΕΣΠΛΑΓΧΝΙΣΟΝ pro -ΙΣΘΗ. Loco celebri Mt 7, 14. ubi lectio inter οτι et τι fluctuat, nescio an errore antiquissimo pro ΑΥΤΗΣΟΤΙ scriptum existimem ΑΥΤΗΣΤΙ. Quod Lc 18, 5. in pluribus cdd. scriptum est την χηρα ταυτην, id ortum videtur inde quod

ΧΗΡΑ̅ exeunte versu positum erat in antiquiore exemplari, quemadmodum etiamnum est in codice L, postque omittebatur lineola litteram ν significante. Mt 20, 23. scriptum est ΑΛΛΟΙϹ i. e. ἀλλ' οἷς. Sed fuerunt, ut ipse interpres codicis D et Augustinus, qui redderent *aliis*. Simili errore Mt 18, 20. ex οὗ γάρ εἰσιν factum est οὐκ εἰσὶν γάρ, cf commentarium. Coniecturarum invitis legibus palaeographicis factarum exemplum esto 1 Pe 3, 7. ubi quam lectio συνκληρονομοι difficultatem habet voluerunt ita solvere ut dicerent, -μοι esse pro -μῳ datum antiquitus, confusis ο et ω additoque insuper ι adscripto. At iota adscriptum in antiquissimis codd. nostris plane non habetur, nec licet ex alieno usu ad apostolica scripta transferre.

Duo vitiorum genera sunt quae non pendent a palaeographicis rationibus. Alterum omissiones per ὁμοιοτέλευτον spectat, quo sunt saepe abusi, ut Mt 27, 35. Eo enim quam caute utendum sit apparet inde quod multa additamenta sine dubio spuria ex eadem lege in textum admittenda sunt, quale est quod Io. 6, 56. codex D habet. Alterum errores ex itacismo ortos complectitur. Huius generis ut plurima plana sunt, ita sunt quae ambigui quid habeant. Huc haec spectant: Philem 11 et 12. Ibi συ cum σοι confusum, quod in ipsis AC similibusque haud infrequens est, turbati textus non ultimam caussam credo. Potest id autem et ab iis qui σοί. σὺ δέ probant et ab iis qui σοί delent adhiberi. 2 Co 12, 1. Ibi ad lectionem δει pro δη substituendam puto vim habuisse confusionem litterarum ει et η. Quam opinionem confirmat 1 Co 6, 20., ubi quamvis sine sensu L codex δεῖ pro δή habet. Etiam αναπειρους, quod Lachmannus bis ex cdd. posuit pro αναπηρους, ex itacismo ortum est. Cuius lectionis nisi ille occultam quandam caussam habebat, debebat alia multa eaque saniora ex cdd. recipere. Qua de re vide infra. Confunduntur autem, ut id certe breviter adscribam, inprimis haec: ει ι οι υ η. Omnium saepissime ει et ι inter se permutata. Ita igitur antiqui libri praebent η ειδι pro ει ηδει, οιπηρεται pro υπηρεται, τοις ενδοξης pro -ξοις, συ pro σοι et σοι pro συ, ισραηληται pro -λειται

vel *-λιται*, *λειαν* pro *λιαν*, *η γαλιλαιοι* pro *οι γα*. Ad quas vocales ex communi pronuntiatione per *ι* permutatas proxime accedit *αι* cum *ε* confusum, quo nihil frequentius. Propterea ubicumque rationibus altioribus alterum alteri praestat, vix est scripturae codicum habenda ratio, nisi insignis quaedam constantia invenitur, qualem forma *εγειρε* pro *εγειραι* habet. Ita 1 Pe 2, 11. *απεχεσθε* non dubitarem, etiamsi cdd. unciales omnes *-σθε* tuerentur, mutare in *-σθαι*, nisi ipsum aptissimum esset atque etiam similitudine loci 1 Pe 5, 1. 2. sustentaretur. Talibus locis magna est antiquorum interpretum auctoritas. Ita fluctuant Mt 10, 29 et Lc 12, 6 *πωλειται* et *πωλειτε*, quod posterius apud Mt EKL etc (in comm. non notavi), in Lc A aliique multi praebent. At interpretum nemo aliter quam *πωλειται* vertit.

Ceterum magno in errore illi sunt qui variantes lectiones plerasque a librariis putant codicibus illatas, et cum ipsi iudicant nihil antiquius habent quam quaerere quid ex inventis librario potuerit in mentem venire. At multo plus ad mutandum textum valuere hominum non indoctorum studia qui versantes volumina sacra inprimis sapere sibi videbantur hoc vel illud corrigendo vel certe adscribendo in margine, unde post in ipsum inrepsit textum. Eiusmodi correctorem, non librarium prodit lectio *των ομματων* Mt 20, 34. qua voce quam parum offenderint librarii, quos *των οφθαλμων* substituisse facile aliquis dixerit, ex Mc 8, 23. intellegitur, ubi nemo mutavit *εις τα ομματα*. Nec obliviscendum est textibus sacris describendis[1]) per priora saecula operam dedisse viros studiis et doctrina claros, quales novimus Origenem et Pamphilum. Etiam quae Hieronymus in commentariis (ad Mt 24, 36. ad Gal 3, 1.) laudat „Adamantii et Pierii exemplaria", ab illis viris sive quod dicunt *διορθούμενα* sive, quod

---

[1]) Similiter factum esse in aliis scriptis luculenter testantur quae martyrium Polycarpi (PP. apostol. ed. Dressel pag. 406.) subscripta habet: *ταῦτα μετεγράψατο μὲν Γάϊος ἐκ τῶν Εἰρηναίου μαθητοῦ τοῦ Πολυκάρπου — Ἐγὼ δὲ Σωκράτης ἐν Κορίνθῳ ἐκ τῶν Γαΐου ἀντιγράφων ἔγραψα — Ἐγὼ δὲ πάλιν Πιόνιος ἐκ τοῦ προγεγραμμένου ἔγραψα.*

praestat, propria manu scripta credenda sunt. Própterea codicum scriptores et doctos et indoctos ponere debemus, quorum utrisque suae in corrumpendo textu partes fuere: nimirum quae nobis corruptio dicitur, priscis hominibus saepe videbatur emendatio. Ad indoctos librarios, quorum in numero praecelluerunt calligraphi Alexandrini, qui nec Graece nec Latine satis scivisse videntur, plures referendi sunt ex nobilissimis cdd. nostris et Graecis et Latinis multo pulchrius quam emendatius scripti.[1])

Ad 3. Hanc legem ita observavi ut dissensionis quam dixi testes verum tenere iudicarem nisi per se nullius aut perexiguae auctoritatis essent. Quum autem omnibus documentis, classe excepta nulla, evangelicorum textuum permixtio multo antiquior sit, saepe quod ex hac lege praestat invitis testibus iis quos alibi plerumque sequebar aut testibus huiusmodo nonnisi paucis nixus in textum recepi. Exempla innumera sunt, maxime per totum Marci evangelium; nec raro in ipso commentario indicavimus quae potissimum ad textum constituendum nostrum valuissent. Qua in re unum prae ceteris hoc loco urgendum censeo. Quum enim saepe locis geminis ea ipsa verba quae in suspicionem spurii veniunt paullum differant ab iis unde derivata videntur, sunt qui a differentia gravem defensionis caussam sumant. At minime illi rectum vident. Ut enim per se facile intellegitur, ab iis qui textui interpolando operam dabant non nimiam in transscribendis alienis quamvis similibus religionem postulandam esse, ita loci sat multi, quos ex tali transscriptione vel in multis vel in paucis codicibus corruptos esse planissimum est, docent quanta in hoc interpolandi modo licentia fuerit. Eiusmodi exempla sunt: Mt 27, 35. ubi formula Iohannis *ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα* prudenter in usum Matthaei translata est ut scriberetur *ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθέν*. Mt 27, 49. ubi Iohannis verba *ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν*

---

[1]) Calluisse vero etiam monachos elegantissimae scripturae Alexandrinae artem, insignis docet subscriptio codicis palimpsesti Numerorum ex meo facti Petropolitani, quae sic habet: *ιωαννου μοναχου σεργιου*.

ἔνυξεν, ad Mt sic translata sunt: ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, similiterque quae sequuntur differunt. Mc 11, 3. ubi pro τί ποιεῖτε τοῦτο a multis exhibetur τί λύετε τὸν πῶλον, quod e Luca fluxit ubi est: διὰ τί λύετε. Lc 2, 39. ubi D et a adscripta habent καθως ερεθη δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται, quae quidem ex Matthaei verbis: ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν etc derivata sunt. Similiter Lc 5, 14. codex D additamentum longius habet quod paullo liberius ex Mc 1, 45. exscriptum est. Item Lc 9, 43 et 50. in pluribus Latinis testibus et Gotho additamenta ad ll. pp. libere efficta inveniuntur. Cf. etiam ad Lc 6, 42. 19, 45. 22, 47. Mc 6, 16. item, ubi alia exempla plura adnotata sunt, ad Mt 21, 44. Cf. etiam Gal 4, 17. ubi τὰ κρείττω χαρίσματα ex 1 Co 12, 31. libere adsumptum est, quo loco interpolator aut τὰ χαρ. τὰ μείζονα aut τὰ χαρ. τὰ κρείττονα legit. Nihilominus magna a nobis cautio adhibita est ne lege quam ipsi nobis scripsimus abuteremur, quum occasio abutendi esset frequentissima. Ita Mt 23, 4. invita editione nostra a. 1849. non videbatur βαρέα deletis καὶ δυσβάστακτα ex paucorum etsi gravium testium auctoritate edendum esse. Quamvis enim δυσβάστακτα Lucae sit 11, 46. ad eumque βαρέα καὶ ex Mt a testibus nonnullis (cx etc) sit translatum, tamen nulla erat idonea caussa cur ad βαρέα, si ita in Matthaeo scriptum fuisset, adhibito Lucae loco adderetur καὶ δυσβάστακτα. Contra si scriptum erat βαρέα καὶ δυσβάστ., quod ipsum egregie confirmatur ex interpolatione quam cx etc in Lucae loco parallelo praebent, facile poterat alterutrum omitti sive errore sive, quum βαρέα satis esset, consilio. Certe locis eiusmodi ut statuas interpolationem ex parallelis, multo plus auctoritatis requiritur quam est Mt 23, 4. Ex genere est paullo alio ἡμέραι τρεῖς, et Mt 15, 32 et Mc 8, 2. scriptum: quod enim apud Mt in minusc. multis legitur, ἡμέρας τρεῖς, ex manifesta emendatione fluxit, neque commendari potest etiamsi ipse Origenes in eundem modum locum Matthaei expresserit; nec aliter de lectionibus codicum B et D in Marco iudicari postest.

Singularem ea in re difficultatem quum loci aliquot

Matthaei et Lucae tum permulti evangelistae Marci habent, ubi lectio ita comparata est ut cum alterutro consentire debeat. Ita Mt 27, 34. aut *οἶνον* Marci aut *ὄξος* Lucae probandum est; ego vero *ὄξος* probavi. Quum enim in Luca nexu quidem paullo diverso *ὄξος* nude scriptum esset, in Marco eodem prorsus nexu *ἐσμυρνισμένον οἶνον*, fidei non absonum est Matthaei textum substituto *οἶνον* pro *ὄξος* propius ad Marci traditionem adductum esse. Mt 27, 55. fluctuat *ἀπὸ μακρόθεν*, AKΔ aliisque et Chrys. *απο* omittentibus. Eadem locutio in Marco non fluctuat; apud Lucam vero testes plerique, in quibus ACPRX, *μακρόθεν* praebent et BDL cum aliis paucis articulum praefixum habent. His inter se collatis Matthaeus pariter atque Marcus *ἀπό* praeposuisse censendi sunt, non item Lucas. Similis aliorum locorum praeter evangelia ratio est, ut Act 5, 34. ubi *ἀνθρώποις* e vv. 35. 38. petitum videri potest, item *ἀποστόλοις* e v. 40. Mihi vero sic videtur, Lucam scripsisse *ἀνθρώποις* ex mente Pharisaei; quum vero h. l. ipse auctor suo nomine narrare videatur, mutatum id esse cum nobiliore *ἀποστόλοις*, quod quidem statim v. 40. usurpatur. Contra vv. 35. 36. lectio *ἀνθρώπων* non depravata est propterea quod id ex ore Gamalielis dici in promptu erat. In Marco vero ita versatus sum, ut et testium auctoritati cederem et Marcum plerumque, exceptis excipiendis, brevius reliquis scripsisse ponerem. Ita Mc 9, 29. *ἐν προσευχῇ* scripsi cum B k, quoniam *καὶ νηστείᾳ* illata ex Matthaeo videbantur, apud quem nemo *προσευχῇ* sine *καὶ νηστείᾳ* habet. Quam additamenti suspicionem auget quum codicis Δ lectio cum articulo, tum quod versiones quattuor *νηστείᾳ καί* praefixa habent. Accedit vero quod satis ex more est Marci sententiam ita amputatam, ut videtur, exhibere. Denique multo est probabilius, tale quid consensionis caussa ex Matthaeo huc transscriptum esse quam de arbitrio aut per incuriam in Marco esse demptum. Cf etiam 1 Co 7, 5. ubi testes multi *νηστεια και* ante *προσευχη* addiderunt.

Veteris Testamenti locos quod attinet, minime satis est Romanam sequi editionem, immerito plerisque codicem Vaticanum exprimere visam, nec ipse satis est codex Vaticanus sed

conferendus est apparatus criticus ad LXX interpretes. Quod quum in lectionibus diiudicandis saepe neglectum esset, proclive erat a vero aberrare. Rursus autem magna editio Holmesiana apparatum satis imperfectum habet; propterea ipsa documenta antiquissima, quorum plura nostra nuper opera ex tenebris protracta sunt, aliis mox secuturis, certe ubi gravius aliquid in censum venit adeunda sunt. Quam rem nec in ipso commentario nostro neglexımus, ubi passim notata est quae apud LXX lectionis varietas invenitur.

Ad 4. Hoc si latiore vel latissimo sensu accipis, omnium regularum principium haberi poterit; sed est eiusmodi quod alius aliter iure quidem suo, ut cuique videtur, definiat sequaturque. Quam in rem quae Griesbachius Prolegg. sect. III. 1—15 disseruit, pleraque recte habent bonaeque frugis sunt, sed sunt etiam quae magna ambiguitate laborent. Quapropter videndum est ne legem nostram cum fiducia ad locos applicemus tales ad quos vel non vel parum quadret; ad quos vero spectet et quo eos modo ad verum perducat, facilius exemplis illustratur quam certis praecipitur regulis. Duo idonea rei exempla mihi haec videntur: Mt 24, 38 et Iac 3, 12. Priore loco ἡμέραις τοῦ κατακλυσμοῦ recepi cum L, uno evangeliario antiquo, tribus cdd. Italae, Origene bis. Quae lectio propterea corrigenda librariis videbatur, quoniam non diebus diluvii sed diebus qui diluvium praecesserunt τρώγοντες καὶ πίνοντες ἦσαν, quemadmodum statim subsequitur: ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμός. Hinc correxerunt ἡμέραις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Non minus certa mihi videtur ratio loci Iac 3, 12. ad quem vide comm. Possunt autem in eandem rem utiliter multa comparari in quibus feliciter tractandis versatum est acumen Reichii in comm. critici tomo primo, etsi plura sunt quibus ab eo dissentio.

Ambigua dici potest ratio loci Lc 9, 54., ubi plerumque additum legitur: ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησεν. Ea quum nostri temporis interpretes dempta putent ne de gloria Heliae detraherent, tum mihi sic videtur, ista esse textui intrusa quo Iacobi et Iohannis violentiam excusarent. Id quod minime

ineptum erat; frustra vero illis verbis deletis Heliae caussa acta videtur, quum testata res esset, cf 2 Reg 1, 10. 12.; praetereaque tantus propheta omni excusatione maior videbatur.

Ad 5. quae disputanda sunt ut omnia quae res poscit rite absolvas, ampliora sunt quam quae hoc loco suspiciam. De dialecto enim Novi Testamenti uberius et subtiliter exponendum erit: ad quam illustrandam etsi multa ex longo tempore undique collegi et dudum optavi ut idoneam in formam redacta ad viros doctos ac peritos referrem, tamen nunc quidem - ut iam feci anno 1849. - potiora indicasse satis habebo, plura et accuratiora alii et tempori et loco reservans. Universam Novi Testamenti dialectum quod attinet, errasse existimo eos qui ab his sacris libris quaecumque Alexandrinae dialecti plerumque dicuntur studiose prohibenda duxerunt, vel certe non tolerarunt nisi pauca quae dudum ab ipso vulgari Graeco sermone non alienissima videbantur. Quae enim huiusmodi multa ex codicibus vetustis passim allata legebantur, ea non deberi nisi librariis Alexandrinis opinabantur, nec vero ipsum Novi Testamenti textum fuisse Aegyptium. Qua in re mirum hoc erat, quod qui Novo Testamento Alexandrinas formas abiudicarunt, easdem libenter addixerunt LXX interpretibus Veteris Testamenti, in quos utpote Alexandrinos bene quadrare contendebant quod non quadraret in apostolos, nullis gravioribus illi quidem plerique argumentis nixi nisi vulgatis Novi et Veteris Testamenti editionibus. Quamvis autem nemo negaverit, Alexandrinum dicendi scribendique genus Alexandrinis hominibus proximum fuisse, concedendum est quum omnes Iudaeos illo tempore Graece loquentes tum scriptores sacros vel maxime pependisse a LXX virorum interpretatione. Quid quod ex hac tot Novi Testamenti locis allata legimus invito vel certe neglecto Hebraeo textu. Accedit quod dialectus Alexandrina non modo Iudaeis sed omnibus qui per Aegyptum, per Palaestinam, per Syriam, per Asiam minorem et quae circumiacent Graeco eoque vulgari sermone circa aetatem Christi utebantur communis fuisse videtur: id quod multis eiusdem fere cum Novo Testamento antiquitatis monumentis, ut papyris et inscriptionibus nuper in lucem protractis, probari

potest. Quod vero ab editis libris sacris argumentum sumpserunt, id in magno errore positum erat. Cur enim V. T. tot Alexandrina, non item N. T. habebat? Propterea quod illud ex Vaticano potissimum codice, hoc e recentissimis Erasmi codicibus editum erat. Adhibito vero diligenter Veteris Testamenti apparatu critico quamvis imperfecto quem Holmes et Parsons publicarunt, satis edoctus sum, quod dudum suspicabar, plerasque formas de quibus agitur in Vaticano similibusque tantae antiquitatis codicibus obvias pariter atque in Novo Testamento ex codicibus recentioribus esse expulsas. Hinc quibus testibus in Veteri Testamento fides habetur, eosdem in Novo sequi tutum videtur. Ceterum si grammatici Alexandrini potissimum hoc egisse putandi essent, ut quae aliunde accepissent scripta ad suam ipsorum consuetudinem transformarent, profecto mirum esset quod non Aeschylum vel Sophoclem, Platonem vel Aristotelem aeque ac sacros scriptores reddiderunt Aegyptios.

Quum vero multa quae ab Alexandrina dialecto esse dudum a nonnullis duce potissimum Frid. Guil. Sturzio credita sunt, ab aliis pluribus reiecta essent propterea quod inventa non essent nisi in perpaucis originis Aegyptiacae codicibus nec ex iis ipsis magna cum fide collecta, illud felicissime accidit quod nuper quum aliorum tum nostris maxime laboribus numerus antiquissimorum de his rebus testium egregie auctus praetereaque principis Vaticani libri usus multo plenius quam antea exploratus est. Nec enim tantum ipsius Novi Testamenti codices huic caussae profuerunt, sed etiam qui ad antiquissimos Veteris Testamenti codices accesserunt. Quae res exemplo illustrabitur. Formam ἐραυνᾶν hucusque repudiandam censuere plerique, non excepto F. W. A. Mullach, docto auctore grammaticae dialecti Graecae vulgaris (cf. pag. 21.), docentes illi quidem inventam in paucissimis codd. non esse nisi a librariorum vitio. Cui opinioni non admodum favebat quod codex Alexandrinus illam formam non semel vel bis sed locis et Veteris et Novi Testamenti plerisque tuetur. Iam vero in multo pluribus utriusque Testamenti antiquissimis codicibus atque in ipso Vaticano codice inventa est. Hinc

Graece ita dici potuisse nemo negabit, nisi quis quid semper et ubique Graecum fuerit praecipere malit quam ex veteribus litterarum monumentis discere. Eiusmodi vero in rebus antiquissimi nostri codices a vero i. e. a pristino usu propiereaque ab ipsorum scriptorum libris multo propius abesse iudicandi sunt quam reliqui omnes; neque quae supra codd. quarti quinti sexti saeculi cum codicibus saeculi octavi ac sequentium comparantes de dubia antiquitatis laude lectionum quae in prioribus inveniuntur disseruimus, volumus etiam huc valere. In eo enim maxime cernitur codicum ABC similiumque praestantia, quod certius reliquis docent quae ab initio fuerit libris sacris forma grammatica. Quam quo iure Aegyptiacam sive Alexandrinam fuisse contendamus, iam dictum est.

Praeferri vero hac in re antiquissimi codices debent duas potissimum ob caussas. Prior est, quod per se omnino probabile est Graecos describendis codicibus occupatos id sibi curae sumpsisse, ut quae ab antiquo usu ac lege, ab excultiori dicendi genere remota invenirent corrigerent: id quod maxime in libros sacros cadebat, tanto illos honore tantaque auctoritate habitos. Circumferebantur atque adhibebantur horum librorum codices in ecclesia Graeca: hinc ut videtur fieri ne potuit quidem quin viri docti, qui vel describendis vel emendandis in exemplaribus suas partes habebant, barbara id genus amoverent. Fieri id eo magis debebat, quo magis auctoritas ecclesiastica atque disciplina invalescebant. Altera caussa est, quod plane demonstrari potest id quod posuimus factum esse. Sensim enim Alexandrina, ut hoc nomine comprehendamus quicquid a puriore vel antiquiore Graecitate discedit, ex codicibus expulsa esse, non modo ex eo discitur quod iam inde ab octavo saeculo vix unus vel alter in modum vetustiorum scriptus invenitur, sed etiam observare licet quomodo singula exemplaria iam quinto saeculo et sexto fluctuare coeperint, aliud quidem conservando, aliud prorsus eiiciendo, aliud certe saepe vel plerumque commutando. Qua in re discrimen inde videtur ortum quod alia exemplaria privati magis usus erant et manebant, alia ad publicum vel destinabantur ab initio vel certe post, ut in codice Ephraemi accidit, adhibebantur. Quam

in rem prae multis conferre iuvat codicem Claromontanum epistularum Paulinarum atque ipsum Vaticanum, quem utrumque posterioris aevi homines usui codicum recentiorum magno cum labore adaptarunt. Luculentissimum vero testimonium est codicum eorum, vel uncialibus vel, quod inprimis volumus, minusculis litteris scriptorum, qui quamvis plurimas lectiones codicibus Aegyptiacis proprias conservarunt, tamen grammatica insolentiora plurima vel etiam longe pleraque abiecerunt.

Quae quum ita sint, viris cordatis ac veritate magis quam consuetudine delectatis probatum iri spero quod grammaticam textus nostri rationem inprimis ad exemplum antiquissimorum codicum conformandam duxi. Quod ita feci ut formas Alexandrinas certe nonnullas, non sine constantiae studio quamvis moderato, ibi quoque ederem ubi paucorum tantum probatissimorum codicum, vel etiam unius Vaticani, rarius, qui quidem soli in extrema Novi Testamenti parte principatum tenent, unius Alexandrini vel codicis C auctoritate valent.

Quibus expositis breviter videndum erit de singulis, ac primum quidem de orthographicis, quae non ultimum in hac quaestione locum tenent.

In his bene distinguenda sunt ea quae in uno alterove codice vel passim vel plerumque vel constanter obvia sunt ab iis quae cum constantia quadam in plerisque antiquissimis qui ad nos pervenerunt codicibus inveniuntur. Quae ab hac parte difficultas oriatur, ex iis quae iam disputavimus facile apparebit. Sunt enim plura quae utrum teneas an reprobes dubitare licet, atque erunt qui, probata universa ratione nostra, plus dandum existiment constantiae vel unitati. At in his cavendum videbatur ne, dum textui ad antiquos testes recensendo studemus, nostrum iudicium magis quam ipsos testes sequeremur: nec enim in toto recensendi officio editori ultra licebit progredi quam quo nos ipsorum codicum auctoritas fert; coniecturas vero, quamvis passim probabilitate se commendent, a libro tam immensae auctoritatis plane arcere et sanum et necessarium est. A qua consideratione totius rei nostrae criticae ad orthographica revertimur. Igitur nos quidem in textum on recepimus nisi quae constanter in pluribus posita vidimus.

Tale est μ servatum ante ψ et φ in omnibus formis a verbo λαμβανειν derivatis, ut λημψεται, αναλημφθηναι, αντιλημψεις, προλημφθη. Haec in cdd. ABCD^{cant}D^{clar}NQRTXΔ, in epistularum cdd EFGH leguntur et quidem in plurimis semper, in reliquis plerumque. (In nonnullis eiusdem rationis cdd. nullus locus erat easdem formas adhibendi). Nec minore auctoritate scribuntur συνζητειν (cf Mc 1, 27. 8, 11.), συνζητητης, συνζην, συνζυγος, συνσταυρωθεντες, συνστρατιωτης. Item συνστοιχει (cf ad Gal 4, 25), συνστεναζει (cf ad Rom 8, 22.), συνσχηματιζεσθαι (cf ad Rom 12, 3.), συνστασιαστων (cf ad Mc 15, 7.). Contra utrum συνστατικων an συστατικ. primitus scriptum fuerit, pro codicum varietate (ABCKL etc συστατικων, DEFG συνστρ.) difficile ad praecipiendum est. Aliter habet συστροφην (ABDEGH etc) et συστρεψαντος (ABCGH etc) Act 19, 40 et 28, 3. quae eiecto ν scribuntur nec fluctuant. Usitatissima sunt συν et εν neglecta adliteratione pro συγ et εγ vel συμ et εμ in his et similibus: συνπαραλαβειν, συνπαραγενομενοι[1]), συνπεριλαβων, συνπνιγει, συνπορευονται; item συνμαθηταις, συνμετοχα, συνψυχοι; item συνκαθισαντων, συνκατεψηφισθη, συνκαλεσασθαι, ενκακειν, συνκληρονομα. Eadem vero neglectio non vel certe multo minus usitata in συμπληρουσθαι, συμφωνησις, συμφημι (συμφημι Ro 7, 16. tuentur ABCKL; contra DEFG συνφ.), συνβουλιον (quod plerumque in D cod. Cantabr., non item in ABC similibusque invenitur), συνβαινειν, ενβλεψασα. Eadem lege νλ pro λλ, ut συνλυπουμενος, συνλαλησας et συνλαλουντες (ad Mc 9, 4. notavimus etiam Mt 17, 3. ita edendum fuisse; post demum innotuit codicis B testimonium) scribitur, sed excipienda sunt συλλαμβανειν (Co 1, 31. συνλημψη in uno D, similiterque alibi) et συλλεγειν (Mt 13, 29 et 30. unus D συνλ.). Item νγ pro γγ, ut ενγεγραμμενη, παλινγενεσια (ita etiam Mt 19, 28. edendum erat, ut ad Tit 3, 5. indicavimus, accedente codice B* ad reliquos testes CDELZΔ). Item νσ pro σσ, ut συνσωμα, cf ad Eph 3, 6., sed non accedit συνσημον pro συσσημον,

---

1) Phil 1, 25. συμπαραμενω omnino edendum videbatur cum D***EKL etc invitis ABCD*FG, qui abiiciunt praepositionem συν. Ita vero factum est ut ex testibus non sumi posset συνπ.

cf ad Mc 14, 44. Pauci testes, inter quos primo loco esse solet D cantabrigiensis, praebent etiam ενπροσθεν et similia; item πενψω (ut plerumque in D Claromontano), ελανψεν (ut 2 Co 4, 6. in eodem Claromontano) et si quid aliud eiusmodi: at nihil horum recipiendum erat pro auctoritate antiquissimorum codicum plerorumque (ABC etc) contrarium tuentium.

A qua ratione usum paullo diversum habet εν μεσω, cuius loco multi testes egregii εμμεσω praebent. Plerumque vel semper ita scribitur in codd. AL (evv.) R; passim accedit C, item PΔ et actorum E; aliquoties etiam M (evv) et U. At nusquam ita B nec magis D Cantabrigiensis aut D Claromontanus. Hinc - quaeritur an recte - per evv. act. et epp. nusquam recepimus εμμεσω; in apocalypsi vero quum constanti codicum AC testimonio utatur, nullis aetate simili testibus contra stantibus, a textu arcere non par erat. Conferri potest εγκαινα (pro εν καινα) cum paucis similibus, quae et ipsa raros testes habent.

Duplicatum ν[1]) in ἐκχυννόμενον ubique testatissimum est, non item similia alia ut αναβαιννειν s. αναβεννειν, οπταννομενος. Forma ἀποκτέννειν quantis testibus utatur, vide ad singulos locos. Receptum est Mc 12, 5. maxima cum auctoritate, item ex idoneis testibus Mt 10, 28. et alibi. Contrariam rationem nomen ιωαννης habet. Ut enim nunc ex editione Ang. Maii intellegitur, Vaticanus liber ubique (ut videtur) ιωανης praebet, qua in scriptura passim assentientes habet evangeliorum codices DL. Ad quod accedit simile nomen ιωανα Lc. 8, 3 et 24, 10. nisi quod altero loco soli DL ιωανα tuentur, B vero ιωαννα.

Cum εκχυννομενον conferri potest βαλλαντιον, quod ubique duplicato λ edendum est, non βαλαντιον. Testimonia vide ad Lc 10, 4. etc.

1 Thess 5, 19. ζβεννυτε pro σβ. ex opt. test. dandum erat.

---

[1]) Alius plane generis sunt γένημα et γέννημα, quorum illud a γενέσθαι, hoc a γεννᾶσθαι derivatum videtur. Illud quidem plena fere auctoritate recipiendum erat Mt 26, 29. Mc 14, 25. Lc 12, 18. 22, 18. 2 Co 9, 10. Hoc vero ubicumque est γεννήματα ἐχιδνῶν (apud Mt ter, apud Lc. semel), tantum non variat.

εvατος et *ενενηκοντα*, quae iam edi solebant, plenissimam ubique auctoritatem habent. Item *ενεοι*. Item *αραφος*. Contra salva testium auctoritate non licebat *αραβων* pro *αρραβων* substituere, quamquam 2 Co 1, 22. testimonia satis fluctuant. Contra cf 2 Co 5, 5. Eph 1, 14.

τεσσερακοντα pro *τεσσαρακοντα* ubique recipiendum erat; constanter enim eam formam habent AB (D et in epp. FG $\bar{\mu}$) CLPΔ, quibus accedunt in epistulis DEH; passim etiam evangeliorum GM. Item plerumque recipiendum erat *τεσσερα* et *τεσσερας* (non *τεσσερες*); nonnullis vero locis ut Io 11, 17. Act 27, 29. et bis vel ter in apocalypsi a nullo cod. *τεσσερας* praebetur.

Pro *κραββατον* ubique maxima cum auctoritate *κραβαττον* ponendum erat. Cf ad Mc 2, 4. 9. et locos ceteros.

εσθων pro *εσθιων* ut in Novo Testamento ita saepe in Veteri graviter testatum est, nec erat quod a textu arceretur: cf Mc 1, 16. item (*κατεσθοντες*) Mt 12, 40.

ολεθρευων pro *ολοθρευων* Heb 11, 28. edendum erat, item *εξολεθρευθησεται* Act 3, 23. quae quidem scriptura etiam in antiquissimis LXX cdd. est testatissima. Contra vide de *ολοθρευτου* ad 1 Co 10, 10.

γυμνιτευομεν 1 Co 4, 11. cum AB*CDEF (inde etiam Rich. Bentl. in suo exemplari notavit) G etc contra B**L etc omnino debebat edi, quemadmodum iam Complutenses editores receperunt.

ειδεα pro *ιδεα* Mt 28, 3. auctoritate codicum ABCDEM etc edidi. Idem, cui tam affine est *ειδος*, alibi legitur ipsa metri ratione commendatum, quamquam adamant cum eo quod praecedit vitiosum habere.

εχθες auctoritate testium firmatum ubique pro *χθες* edidimus. Cf ad Ioh 4, 52. Act 7, 28. Heb 13, 8.

De *εραυναν*, *εξεραυναν*, *ανεξεραυνητα* iam dictum est supra. Quae forma, in antiquissimis LXX codicibus frequentissima nec alibi inaudita, nullo modo potest pro librariorum vitio haberi, sed est a deteriore Graecitate. In N. T. testes habet codd. ABCT; qui quod sibi non ubique constant, id ex librariorum emendationibus explicandum est, quibus iisdem fac-

tum est ut posteriores cdd. ubique formam antiquae nobilitatis substitutam praebeant. Edidimus igitur ερανναν etc. ubique, excepto Ro 8, 27.

Pergimus ad similem vulgaris sermonis licentiam in formis εκαθερισθη, εκαθερισθησαν, εκαθερισεν conspicuam. Neque has salva testium auctoritate licebat reiicere, quemadmodum Mc 1, 42. εκαθερισθη codicum AB*CGLΔ aliorumque testimonio utitur. Excepi pro paucitate testimoniorum (AX al et ALΛ) Lc 17, 14 et 17. Quod an recte fecerim dubito, ut iam ad Act 10, 15. significatum est.

Formam πραΰτης pro πραοτης ubique edidimus cum idonea ut videtur auctoritate, quamquam non eodem ubique testium pondere praestat.

In voce αλιεις vulgatum servavimus ubique: Mt 4, 18 et 19. Mc 1, 16 et 17. Lc 5, 2., quamquam αλεεις scriptura et in Mc et in Lc plus auctoritatis habet quam apud Mt. Ceterum non satis mihi de Vaticano codice constat, qui testibus et Dresselio et Maio atque etiam Rulotta duobus Matthaei locis αλειεις a prima manu habet; in Marco vero a Dresselio rursus αλιειεις, a Maio bis αλεεις ab eadem manu habere dicitur. Contra in Luca nemo testatur vulgatum αλιεις, ut etiam edidit Maius, a Vaticano deseri.

λεγιων edidimus utroque Marci loco cum idonea ut videtur auctoritate: 5, 9. ex B*CDLΔ; 5, 15. ex B (sed Maius testatur -ε-; suspicari licet -ει-) L (sic, non C) Δ. At ex editione Maii discimus etiam Lc 8, 30. ad DL eandem formam tuentes accedere B* (λεγειων), neque aliter eum habere Mt 26, 53. quo loco in comm. praetermisimus notare λεγιωνων ex L, item λεγειωνης (*) et λεγειωνας (**) ex D. (Praeterea AΔ λεγεονων.) Quae quum ita sint, pariter ubique λεγιων edere praestat.

Difficilis inprimis quaestio est quorsum liceat antiquissimorum codicum auctoritatem sequi ubi scriptura inter ει et ι fluctuat, quae quidem prae ceteris ex itacismo confundi notum est. Ineptum autem videbatur ubicumque fieri posset ipsos codices sequi, in hac vero re neglectis prorsus his ducibus editorum sequi consuetudinem vel etiam grammaticorum praecepta. Hinc consentaneum erat hac quoque in re usum codi-

cum studiose discere, unde si quid cum praecipua quadam constantia scribi intellectum esset, non putabam a textu ad antiquos testes edendo prohibendum esse. Certe enim isto modo hoc efficitur, ut textum edamus quemadmodum antiquitas Christiana versare consuevit. Ac maxime quidem in scribendis nominibus propriis omnis res pendere videbatur a probatissimis codicibus. Horum igitur auctoritate edenda haec erunt: *σαλει λευει* (excepto uno apocalypsis loco) *μελχει*, item *βενιαμειν σεμεειν*, item *κεις* et *λευεις*, item *αμειναδαβ* (ut ubique etiam habet codex celeberrimus Octateuchi Sarrav. Voss.) *αχειμ εζεκειας ιωσειας οζειας*, item *ιερειχω*, et si quae similia. Non recepimus *πειλατος* nec *ηλειας*: at utrumque non exigua auctoritate utitur, praesertim quum codicis B accesserit testimonium. Ex eodem genere est *δαυειδ*, de quo vide ad Mt 1, 1. Cum hoc usu nominum propriorum cohaeret *ραββει*[1]), quemadmodum pro *ραββι* ubique exscripsimus, passim cum maxima auctoritate. (*ραββουνι* non mutavimus quippe a paucis per *ει* scriptum; ita vero B et Mc 10, 51 et Io 20, 16. accedente priore loco Δ, altero D.) Item *νινευειται* (in Matthaeo tantum et quidem testibus BCD LXΔ; non item in Luca) *λευειται* et *ισραηλειται*, quae quidem non sine haesitatione edebam, quoniam *πολειτης* et similia similes passim testes habent. Etiam *γαλειλαια* passim egregios testes habet, inprimis B, item *φαρεισαιοι*. Accedunt vero etiam eiusmodi ut *γεινεται γεινωσκεται* (utrumque in B frequentissimum, nec aliter I habet cum aliis nonnullis similibus) *κρεινω αξεινη λειαν*: horum nihil recepimus nec magis plerumque in comm. indicavimus. Consentaneum vero erit similia omnia curiose ex codd. colligere et collecta proponere. Pertinent huc etiam substantiva in *ια* vel *εια* exeuntia, quorum multa saepissime aliter in codicibus scribuntur quam eduntur, ut *απιστεια ασωτεια*, *δουλια ειδωλολατρια* (neque haec in comm. ubique indicata sunt, sed saepe tamen). Habebant autem nonnulla tantam auctoritatem ut in textum reciperemus, praesertim quum et similibus commendata nec omnino certa lege prohibita

[1]) Notabile est hoc et similia multa etiam a Gotho interprete commendationem habere. Dat ille enim Rabbei, Levvei, Heleias, Peilatus, Melchei, Ezekeias.

dativi plur. 3. declin., quem locis aliquot tot testes absque ν quot cum ν exhibent. Sed in hoc quoque praestat, opinor, cum constantia quadam scripturam -ιν tenere nisi ipsa auctoritate cogente ad aliud, quam ubique inter utramque fluctuare. Ita debebat Lc 7, 38. θριξιν cum ABEGKLPXΓΔΛ edi, non (cum Ln) -σι ex DMU. Cf etiam Lc 2, 37. ubi ex AEXΓΔΛ δεησεσιν recepimus, Ln -σι ex DKLMU, accedente etiam B. 2 Cor 3, 3. unus A πλαξι bis habet, -ξιν vero BCDFG. Sed etiam Act 21, 33. ex DEH contra ABG, item Act 2, 22. ex CE contra ABD -ιν edere maluimus constantiae caussa. Duobus tantum (nisi fallor) locis δυσι dativum, non δυσιν scribendum duxi, quippe quem Lc 16, 13. ABDEFGHKLMPRUΛ δυσι, XΓΔ δυσιν, item Mt 6, 24. tantum non omnes cdd. unc. δυσι scribant. Contra observavi εικοσι etiam ante vocalem fere semper in antiquissimis cdd. haberi, quemadmodum plerumque etiam LXX interpretes in ipsa ed. Rom. (1 Sam 7, 2. 2 Sam 2, 20. 2 Reg 16, 2.) habent. Nimirum talia usui tyranno largienda et a nobis diligenter observanda videbantur.

Ad alterum transeo, quod ad formationis doctrinam spectat.

In declinatione nominum μαχαιρη, σπειρης, συνειδυιης[1]), μωυσει, γηρει, αρτεμωνα, βαθεως[2]) (pro βαθεος) et si quid aliud huius generis, ubi ex optimis testibus iisque plerumque haud paucis hauriri poterant, recepi. Singula vide in commentario.

Σολομών quod attinet, e consensu optimorum codicum ubique edendum est σολομῶνος, -μῶνα, a quo ut passim discedamus non satis momenti habet quod Mt 1, 6. Δ -μωντα (recepit Ln ex errore de B), Mt 12, 42. CΔ -μωντος, Act 3, 11. AC -μωντος (recepit Ln, -μωνος BDE), Act 5, 12. A -μωντος (rursus recepit Ln, -μωνος BDE) praebent.[3])

---

[1]) Ita etiam Exod 8, 21. 24. κυνομυιης, 1 Sam 25, 20. επιβεβηκυιης et ed. Rom. et mss. Item Exod 15, 9. μαχαιρη et ed. Rom. et mss. Alia id genus multa ex editione et cdd. LXX proponi possunt.

[2]) Item Sap. Sir 22, 7. ed. Rom.

[3]) Similem scripturae constantiam sequi licebat in nominibus μωυσης et καφαρναουμ, quamquam multi passim testes μωσης et καπερναουμ tenent. Aliter factum est in tribus nominibus his: ναζαρετ et -ρεθ,

Utramque formam et *Λύδδα* acc. Act 9, 32, 35. et *Λύδδης* genit. Act 9, 38. recepi, praesertim quum ex exemplis idoneis intellexissem utramque formam etiam Iosepho placuisse, qui quidem et *εἰς Λύδδα παρελθών* et *ἐπὶ Λύδδης* habet. Eadem ratio est vocis *Θυάτειρα*, de qua vide comm. ad Apoc 1, 11.

Pertinent huc etiam *τὸ ἔλεος* et *τὸ πλοῦτος*, quae ubique edenda erant (quamquam *ἔλεον* quidem aliquoties etiam in uno vel altero antiquissimorum codicum legitur), item *τὸ ζῆλος* Phil 3, 6. cum ABD*FG, quod 2 Co 9, 2. ex solo B arripere nolui. Aliquot testes, quos singulis locis indicavimus, passim etiam *ο δειπνος* habent.

Accusativi nominum tertiae declinationis cum *ν* finali passim in optimis codicibus leguntur, alibi vero in cdd. secundi vel etiam tertii ordinis. Exempla plura adscripsimus ad locum ep. ad Hebr 6, 19. Unde quum concludendum sit recentiorem usum valuisse ad substituendam formam cum *ν*, sequitur nihil eiusmodi recipiendum esse nisi insigni auctoritate commendatum. Hinc *διαν* Act 14, 12 et *ασφαλην* Heb 6, 19. edidimus, item in apocalypsi *ποδηρην αρσεναν εικοναν μηναν*, ad quae recipienda fecit testium antiquissimorum penuria. Contra *μειζων*, quod Ioh 5, 36. a gravibus testibus exhibetur pro *μειζω* non recepi. Apud Lachmannum quidem editum est. Fortasse etiam Rom 16, 11. *συγγενην* edendum erat.

In coniugatione verborum fere haec distinguenda sunt.

1) Quae ad augmentum spectant. Hoc a) passim prorsus negligitur, ut in *ομοιωθημεν*, quod Rom 9, 29. cum idonea auctoritate edidimus (contra *ομοιωθη* apud Mt 13, 24. 18, 23. 22, 1. nusquam sat testium habet), in *καταισχυνθη*, *διερμηνευεν*, *εποικοδομησεν* (1 Co 3, 14. Etiam *οικοδομησεν* passim aliqua auctoritate valet, inprimis Act 7, 47. B*D et Lc 7, 5. C*D. Alibi vero ita unus B* vel C* vel L*, alibi nullus.), *ανορθωθη*, item

---

γεννησαρετ et *-ρεθ*, *βηθφαγη* et *βηθσφαγη*: quae salva auctoritate testium non eodem ubique modo edi poterant. Observare tamen certe hoc licuit, ut evangelistarum quisque suum conservaret scribendi modum. Ita igitur *ναζαρετ* ubique in Iohanne, *ναζαρεθ* ubique in Matthaeo edidimus. Et sic porro. Similiter singuli evangelistae, pro testium norma, inter *βηθσαϊδα* et *βηθσαϊδαν* fluctuant.

in *δεδωκει* Mc 14, 44. (*περιπεπατηκει* Act 14, 8. multum auctoritatis habet, sed plus *περιεπατησεν*) *πεποιηκεισαν*, *τεθεμελιωτο*. b) fluctuat inter *ευ* et *ηυ*, ut in *ευχομην* et *ηυχομην*, *ευδοκησα* et *ηυδοκησα*, *ευφρανθη* et *ηυφρανθη*, *ευρισκον* et *ηυρισκον*, *ευφορησεν* et *ηυφορησεν*: quae quidem omnia prout testes iubebant edidimus. c) differt ubi plerumque est *ερρ.* ut *ερapισαν*, *εραβδισθην*, *ερυσατο*, *ερυσθην*, *ερριμμενοι* (ut edidimus Mt 9, 36.; in codice D est *ρεριμμενοι*), *εραντισεν*, *ρεραντισμενοι*; d) inter *ει* et *η* fluctuat, ut in *κατηργασατο* et *κατειργ.*, *προσηργασατο*, *ηργαζετο* et *ειργ.*, *ειλκωμενος*; e) fluctuat inter temporale et syllabicum in his tribus ut solet: *εμελλον* et *ημελλον*, *εδυνηθην*, *εδυνατο* et *ηδυν.*, *ηβουληθην* et *εβουληθην*; f) duplicatur, ut in *απεκατεσταθη*, *ηνεσχομην*; g) non quod dicunt reduplicatur, ut in *εμνηστευμενη* (cf notam sub textu); h) transponitur, ut in *επροφητευσαν*. Praeterea *εορακα* plerisque locis a multis testibus exhibetur; passim recepi cum idonea auctoritate, ut Io 9, 37 et 20, 25. (ex B*EGIKLMXΔ etc) Lc 9, 36.[1]) Augmentum verbi *ανοιγω* inter *ηνοιξα*, *ανεωξα* et *ηνεωξα* etc fluctuat.

2) Formationes temporum insolentiores, ut aor. secundi cum terminatione primi in *ειπα*, *επεσα*, *ηλθα*, *ειδα* vel *ιδα*, *ευραμην*, *ειλαμην*, *γεναμενος*[2]); ut futurum *αναπαησονται* et alia. Coniunctivus quidam futuri passim in codd. nonnullis invenitur, ut *καυθησωμαι*, 1 Co 13, 4. sed testatius est *καυθησομαι*, 1 Pe 3, 1. *κερδηθησωνται* sed rursus longe praestat *κερδηθη-*

---

[1]) Huc multa ex LXX conferri possunt, alia in editis alia in mss. obvia: ut *απεκατεστη* Exod 4, 7. *ερυσθησαν ερυσω* 4 Reg 23, 18. Exod 5, 23. *εριψεν* Exod 7, 10. *εμνηστευμενη* (hoc omnino contra antiquum morem fuisse videtur) Deut 22, 23. (eadem forma Protev. Iac. XIX, 1. cod. E) *επρονομευσαν* saepissime *ηργαζοντο* Exod 36, 4. et alibi saepe *επροφητευσαν* saepissime *επιβεβηκει* Num 22, 22. *δεδωκειν* 2 Reg 18, 11. etc. Cf etiam PP. Apost. ed. Dressel p. 402. martyr. Polyc. XVI, 2. *γεγόνει* p. 316. Ps-Ign. ep. ad Heron. IV, 3. *γεγέννηκαν* p. 400. martyr. Polyc. XII, 4. *πεπληρώκει* p. 322. Ign. ep. interp. ad Eph. II, 4. *ἐπαισχύνθη* ex 3 cdd. etc.

[2]) Lc 14, 10. 17, 7. codd. optimi inter *αναπεσε* et *αναπεσαι* fluctuant. Sed illud prius a paulo pluribus confirmatum eo magis praeferri debet quoniam *ανεπεσεν* 11, 37. 22, 14. haud dubie a Luca scriptum est, cui si *ανεπεσαμην* (nec Iohanni, Marco, Matthaeo probatum) placuisset, non unum imperativum *αναπεσαι* placuisse probabile est.

σονται. Ad recipiendum vero, quod sciam, nusquam idoneus inventus est. Pertinet huc etiam quod futura *γελασω*, *κραξω*, *ακουσω*, *καταδουλωσω* et similia usitatioribus passim praeferuntur, et quod verba in *έω* cum verbis in *άω* commutantur, ut fit in *ελεωντος*, *ελεα*, et *ελλογα* (Phil 18.); rursusque formae ab *έω* verbis in *άω* substituuntur, ut *νικουντι* et *νικουντας* (utrumque in apoc.), vel *ηρωτουν* (Mt 15, 23.) Item flexiones verbi personales, ut 2. pers. (*βουλει*, *οψει*), *δυνη*, *φαγεσαι*, *ειληφες*, *αφηκες*, *κεκοπιακες* (in apoc. 11, 17. 2, 4 et 3.); cf etiam Io 17, 7 et 8. ubi *εδωκες* in B legitur[1]); ut 3. pers. sing. *παρεδιδετο απεδετο*, in plurali perf. *ειρηκαν γεγοναν εωρακαν εγνωκαν*, in plur. aor. II. *ειχοσαν παρελαβοσαν*. Adde imperativos ut *αναβα*, *καταβα*, *αναστα*, *ειπον* (cf ad Mt 22, 17.); optativos *γνοι*, *δῳη*; infinitivos *πειν*, *κατασκηνοιν*, *αποδεκατοιν* (quae forma testes habet cdd BD Cantabr. D Clar.); participia ut *ειπας*, et alia. Verba in *μι* formas ab radice *έω* habent, cuiusmodi sunt *ἀφεῖς*, *ἀφιοῦσιν*, *συνιοῦσιν*.

3) Ad syntaxin plurima spectant, quorum pauca h. l. notasse sufficiat. Sunt autem huius generis multa quae viris doctis saepe non alia de caussa improbata sunt quam quod eadem quum aliis posterioris aevi scriptoribus tum maxime LXX interpretibus (praesertim si mss. antiquissima malis sequi quam quae editoribus placuerunt) in usu fuisse ignorabant. Ita *ινα*, *εαν*, *οταν* praeter coniunctivum non modo cum futuro (cf ad Mc 3, 2.), sed etiam cum indic. praes. construuntur, ut *ινα σωφρονιζουσιν*, *ινα γινωσκουσιν*, *ινα διωκονται*; *εαν δανιζετε*[2]); *οταν ακουετε*, *οταν στηκετε*, *οταν μελλει*. Item *οταν* cum imperf. et aor. coniunctum invenitur, ut *οταν οψε εγενετο*, *οταν ηνοιξεν*.[3]) Ita coniunguntur diversi modi continuo

---

1) Eandem formam cod. Sarr.-Voss. habet Num 16, 14 *εδωκες*; item cod. Alex. Exod 5, 22. *απεσταλκες*, quemadmodum idem habet *εδιδετο* Exod 5, 13. *κατακαησονται* Esai 47, 14. *φαγεσαι* (cum ed. Rom.) Esai 60, 16. aliaque id genus multa modo consentiente modo dissentiente editione Rom. Cf etiam PP. Apost. ed. Dressel p. 314. ubi ad Ps-Ign. epist. ad Heron. 1, 9. *οἰδες* ex duobus cdd. notatum est.

2) Hoc apud Lucam ut testatissimum recepi. Similia apud Paulum ut *εαν πορευομαι*, *εαν αποθνησκομεν* non satis testata videbantur.

3) Apud LXX *εαν προσφερει* Lev 1, 14. *οταν ηρχετο* 1 Reg 17, 34. *οταν εισηρχετο* Gen 38, 9. *οταν κατεβη* Num 11, 9. *οταν επισκευαζει* Exod

se excipientes Mt 7, 6. *μηποτε καταπατησουσιν και ρηξωσιν* Lc 22, 30. *ινα εσθητε κ. πινητε - κ. καθισεσθε* Apoc 3, 9. *ινα ηξουσιν κ. προσκυνησουσιν και γνωσιν οτι.*[1]) Inveniuntur constructiones ad sensum quas dicunt, ut *παιδαριον ος* Io 6, 9. *αι βλασφημιαι οσα εαν βλασφημησωσιν* Mc 3, 28.[2]) Similem rationem habent Lc 23, 53. *ενετυλιξεν αυτο - και εθηκεν αυτον*[3]); Mc 9, 26. *πνευμα - κραξας - σπαραξας*. Mt 12, 44. *το ακαθαρτ. πνευμα - και ελθων.*[4]) Multa huc ex apocalypsi exempla addi possunt, quorum nonnihil nunc demum receptum est, ut 5, 12. *αξιος εστιν το αρνιον* 21, 14. *το τειχος εχων*. Sed eius libri frequentibus soloecismis, qui et ipsi in plurimis cdd. correcti sunt, similia perpauca (cf Phil 2, 1. *ει τις σπλαγχνα*) per reliquos Novi Testamenti libros inveniuntur. In interrogatione ponitur *οτι* pro *τι οτι* Mc 2, 16. 9, 11. 9, 28. (item apud LXX et alibi); item *ει* praefigitur interrogationi directae (item LXX Iudic 13, 11. *Εἰ σὺ εἶ*). Pronomen reflexivum *αυτου* etc ubique *αὑτοῦ* nusquam *αὐτοῦ* edidi. Illud enim non modo in cdd. uncial. VIII. IX. X. saeculi sed etiam in aliis multis (neque tantum in Ni Ti cdd.) fere constanter poni observavi. Quod ita recte scribi probant etiam exempla sat multa ubi praepositionibus iungitur; eae enim saepe non *εφ*, *αφ*, *μεθ*, *καθ*, *ανθ* etc sed

---

30, 7. (cod. Alex.) *οταν αντιλαμβανεται* (sic cod. Alex.) Ps 47, 4. *οταν ελαλουν αυτοις* Ps 119, 7. *οταν επλατυνας την καρδ. μου* Ps 118, 32. Item cf *οταν τοις στρατιωταις αποδιδωσι* Ios. Ant. XII, 2, 3. *οταν φησιν* Phil 1, 109 et 120. *οταν εγινεσθε οταν εις εννοιαν ηλθε* Phil. 2, 112. Phil 2, 252. *οταν ειδε* Phil 2, 584. *οταν ο λαος ηρνει την ζυμην* Eus. h. e. 5, 24. ex epist. Polycr. ad Vict (*ὅταν ἥλιος τὸν Αἰγόκερων μεσάζων αὔξει τὴν ἡμέραν* Ioh. Lyd. excerpt. 16. ed. Roether p. 23 sq). Item *οταν γενεσθε* Ign. ep. ad Eph. 13. (PP. Apost. p. 132.) *ινα αδετε* (ex 2 cdd.) ibidem 4. (ibidem p. 124.) *οταν ην παρ αυτω* Basilicor. t. VII. ed. Fabrot. 264, A *οταν νεον περιεγραψεν* ibidem 145, B *ινα διδωσιν* ibidem 147, B etc.

[1]) Cf Lev 10, 6. *ινα μη αποθανητε και εσται* Deut 29, 18. *ινα στηση -- και εσται.* Similia multa ex Basilicor. VII. congessimus in Nov. Test. Graece. Rencensuit Tischendorf. Par. 1842. Prol. p. XI.

[2]) In LXX frequentissimae sunt, ut Deut 1, 39. *παιδιον οστις*, ibidem 4, 2. *τας εντολας οσα*, ibidem 5, 28. *λογων οσα ελαλησαν*

[3]) Cf 1 Reg 13, 29. *ηρεν το σωμα κ. επεθηκεν αυτο - κ. επεστρεψεν αυτον του θαψαι αυτον*

[4]) Cf Lev 5, 15. *ψυχη εαν αυτον* 2 Reg 18, 36. *εντολη λεγων*

επ, απ, μετ, κατ, αντ scripta inveniuntur. Ita Mc 5, 40 et 14, 33. Heb 6, 7. Apoc 9, 11. Item fit apud LXX interpretes (ipsa ed. Rom. plerumque αὐτου, raro αὑτου habet), ut 1 Reg 11, 20. λαμβανουσιν ανδρας μετ αυτων (cod. Alex.); 2 Sam 2, 22. αφερον μετ αυτων (cod. Alex.); 2 Sam 13, 19. τον χιτωνα τον επ αυτης διερρηξεν; Iudic 3, 23. απεκλεισε τας θυρας κατ αυτου; 2 Reg 3, 27. ον εβασιλευσεν αντ αυτου. Cf etiam Philo II, 77, 37. Basilicor. tom. VII. ed. Fabrot. 884, B κατ αυτους 251, C επ αυτον (cod. Par. unde fluxit editio). Τις ponitur significatione relativi, ut Act 13, 25. τινα με υπονοειτε ειναι, ουκ (male enim ειναι; ουκ interpungitur) et alibi.[1])

Non alienum ab hoc loco est de usu verborum compositorum disserere, quae quemadmodum praepositionum frequentiam et similia scriptores sacri adamant. Sed hoc tantum moneo, homini critico in hac quoque re bene distinguendum ac videndum esse ne composita quaevis, modo aliquam auctoritatem habeant, simplicibus praeferenda putet. Dubitari enim nequit quum quin composita quaedam simplicibus usitatiora fuerint, tum quin librarii vel potius qui exemplaria sacra recognoscebant loco simplicium saepe composita posuerint, quo explicatiorem orationem redderent. Quod quum olim dixissem in Prolegg. N. T. Paris. 1842. p. XII. item in Stud. et Crit. Heidelb. 1842. p. 505., miror Winero (Gramm. p. 23.) dubium visum esse. At enim id fere non potest nisi ad apparatum criticum iudicari, unde, ut nonnihil exemplorum afferam, apparet επερωταν usitatius fuisse quam ερωταν, cf ad Mc 8, 5., αποκρυπτειν passim substitutum esse pro κρυπτειν, ut Mt 11, 25. 25, 18. item απαρνησασθαι (quod Mt 16, 24. Mc 8, 34. non fluctuat) pro αρνησασθαι, cf ad Lc 9, 23. Neque aliud ex apparatu ad interpretationem LXX virorum discitur, quemadmodum εξεταζειν substituitur pro εταζειν Deut 13, 14. 14, 14. 1 Chron 28, 9. εξολοθρευειν pro ολοθρευειν Deut 20, 20. κατακαιειν pro καιειν Deut 7, 25. επισκιαζειν pro σκιαζειν Num 10, 34. Deut 33, 12. καταρασαι pro

[1]) Item Sap. Sir. 6, 34. τις σοφος; αυτω προσκολληθητι.

αρασαι Num 22, 6. 23, 7. συναθροιζειν pro αθροιζειν Num 20, 2. (idem valet ad Lc 24, 33.) καταπαυειν pro παυειν Deut 32, 26. καταφαγειν pro φαγειν Deut 32, 42.

Denique ad haec quae de universis Novi Testamenti scriptoribus disputata sunt alia accedant oportet, ut quae singulis magis minusve propria videantur illustrentur. Ita Marcus praesentia adamat ubi alii praeteritis solent uti, cf priora tria capita, item 4, 1. 5. 15. item passim capite 5., item 6, 1; nec minus aoristo praecedente solet praesens ponere, cf 3, 12. 6, 8. 12. 41. 7, 26. 36. 8, 2. 30. Item ponit ο πολυς et οι πολλοι ubi πολυς et πολλοι satis videntur, cf 6, 2. 9, 26. 12, 36.; amat locutiones pleonasticas, ut μετ αυτου συνακολουθειν 5, 37. Ita Lucas prae ceteris omnibus mavult απαντες pro παντες scribere, adamat δε και in similibus ut ομοιως δε και, ελεγεν δε και, εγενετο δε και. Tamen talia etiam imitati sunt interpolatores, quemadmodum επορ. δε και 2, 41. solus D praebet, nec raro in Marco testes aliquot οχλος cum plur. composuere, quod ex ipsius Marci more est, cf 4, 1. 9, 15. Hanc in rem, quam nunc non persequar, quamquam omnì qua poteram cura dudum aggressus sum, nuper a pluribus inquiri coeptum est; sed multum abest ut caussam ad exitum adduxerint aut certe profligaverint.

Sed haec disputata sunto. Grammatica enim Ni Ti scribenda videtur, si quis quaestionem quae est de dialecto Novi Testamenti ab omni parte absolvere velit. Neque id a studiis meis abhorret, quemadmodum dudum etiam ad excolendas grammaticas rationes Veteris Testamenti Graeci animum adverti. Sed scio his qui operam dent nec defuturos esse alios, inter quos nuper tam laudabiliter rem instituit Alexander Buttmannus, magni in hoc laborum genere nominis haeres. Hos nostris laboribus criticis quam plurimum adiutum iri spero ac magis etiam volo.

Sed restat ut tangam breviter accentus, spiritus cum signis similibus, item eam scripturae varietatem quae in coniungendis seiungendisque particulis quibusdam cernitur, item interpunctionem. Horum nihil ab edendi cura alienum esse constat; nos vero laboravimus ut etiam in his quem usum

antiquissimi codices haberent, exploraremus et ad nostram adhiberemus editionem.

Ac primum quidem attendimus ad accentuum usum, in quo quum multa fluctuent, non dubito quin non minima sit antiquissimis codicibus utcumque consentientibus auctoritas. Quum autem cdd. quarti, quinti, sexti ac fere etiam septimi saeculi scripturam accentibus adhuc vacuam prae se ferant, antiquissimi hac in re nobis testes sunt codices unciales quos secundi ordinis diximus. Inter hos nescio an primo loco ponendus sit is codicis Claromontani corrector cui signum D*** dedimus, qui erat earum rerum haud dubie peritissimus suique temporis vir doctus. Praeter hunc saepissime in usum nostrum convertimus cdd. evangeliorum EGHKLMUW[a]XYΓΛ, item actorum H, actorum et epistularum L. Ex codice evv. F multa eiusmodi adnotavit Iod. Heringa, ex B** Mico, ex V et minusculis Matthaeius. Unde quid rescivissem, saepe in ipso commentario scripsi, aliis pluribus in alium usum servatis; par est enim ea omnia separatim atque accuratius tractare. Pertinent huc *ἀλεξανδρῖνον* et *ἀλεξανδρινόν*, *βραδύτητα* et *βραδυτῆτα*, *δεσμάς*, *δεσμᾶς*, *δέσμας* (cf ad Mt 13, 30.), *ἑστάναι* et *ἑστᾶναι*, *ἆραι* et *ἄραι*, *ἑκατονταρχῶν* et *ἑκατοντάρχων*, *ἑκατονταέτης* et *ἑκατονταετής*, *ἐρίθεια* et *ἐριθεία*, *θλῖψις* et *θλίψις* (-ί- ubique nunc scripsimus pro cdd. auctoritate quae certe ad Ni Ti usum valet; cf ad Mt 24, 9 etc.) *κρῖμα* et *κρίμα* (-ί- edidimus pro consensione antiquiss. testium; cf ad Mc 12, 40. et alibi) *λίνον* et *λῖνον*, *νίκος* et *νῖκος*, *πούς* et *ποῦς*, *πρώρα* et *πρῶρα*, *σπίλοι* et *σπῖλοι* etc. Item peregrina ut *κορβανᾶν*, *γολγοθᾶ* etc. Inprimis autem huc pertinent nomina propria, ut *Ἐπαινετὸν* vel *Ἐπαίνετον*, *Διοτρεφὴς* vel *Διοτρέφης*, *Τυχικὸς* vel *Τύχικος*, *Φιλητὸς* vel *Φίλητος* etc: in his omnibus discrimen inter nomen propr. et nomen adiectivum quod grammaticis placuit, non confirmatur codicum auctoritate, quapropter nunc edidimus *Τυχικὸς* *Φιλητὸς* etc. Item *Ἀπολλὼ* et *Ἀπολλῶ*, *Βηθφαγὴ* et *-γῆ*, *Βαριωνᾶ* et *-νά*, *Γεθσημανεὶ* et *-νεῖ*, *Ἱερειχὼ* et *-χῶ*, *Πιλᾶτος* (maxima auctoritate firmatum, cf Mt 27, 13 etc.) et *Πιλάτος*, *Σέκουνδος* et *Σεκοῦνδος*, *Σολομὼν* et *-μῶν*, *Τίτος* et *Τῖτος*, *Φήλιξ* et *Φῆλιξ* etc. Etiam in encliticarum usu maluimus codicum rationem

habere quam unice quae plerumque praecipiuntur sequi: qua de re non raro expositum est in ipso commentario. Hinc scripsimus ἰσχυρότερός μου ἐστίν, ἥψατό μου τίς non ἥψ. μού τις, τί σοι ἐστίν, καὶ εἰσὶν non καί εἰσιν Mt 19, 12. ποῦ ἐστίν, πρὸς σὲ, ὑμεῖς ἐστὲ etc.

Nec raro locus erat de spirituum usu commentandi. Cf Mt 12, 17. Mc 7, 6. de ἠσαιας et ἡσαιας, Mt 21, 9. de ὠσαννα et ὡσαννα, Mt 11, 14. 16, 14. de ἠλιας et ἡλιας. Item huc pertinent ἀβρααμ et ἁβρααμ, ὠσηέ, ἠλι et ἡλι (cf Mt 27, 46.) ἑρμογένης et ἑρμογ. (cf 2 Tim 1, 15.) ἁρμαγεδών et ἀρμ. Hac in re non minimi momenti est Latinorum interpretum aliorumque ut Gothi Copti auctoritas. Puncta diaereseos quae vocant posuimus in μωϋσης, διϋλιζοντες, λωϊδι, πρωϊ, πρoϊμον etc, quemadmodum in ipsis antiquissimis cdd. inveniuntur.

Coniunctim scribere maluimus εἴπερ, εἴγε, καίπερ, μήπως, μήποτε etc. Quod etsi vix licet ad cdd. uncialium normam exigere, in quibus singula verba non separari constat, tamen ab usu antiquissimorum cdd. minusculorum maiorem commendationem habet. Aliter fit in ἀπ' ἄρτι, διὰ παντὸς, ἵνα τί, διὰ τί, ἐπὶ τὸ αὐτὸ, τοῦτ' ἔστιν, quamquam et ipsi codices fluctuant.

Lachmannus edidit λαθρᾳ et alia similia. Hoc certe nihil auctoritatis a codicibus habet. Dico antiquos cdd. minusculos, quum antiquiores et unciales et minusculi iota subscriptum plane non habeant, nec magis fere adscriptum.

Magnam curam interpunctioni impendimus, quae res curiosius tractanti difficillima est. Quod raritati studebamus, id eam commendationem habet, quod quo antiquiores cdd. sunt, eo rarior interpunctio est. (Qua de re vide post.) Consentit hac in re editio nostra cum Lachmanniana magis quam cum prioribus, tamen sat multa inter utramque differunt. Commune cum Lachmanno etiam illud habemus, quod in locutionibus ut γέγραπται Οὐκ, γέγραπται γάρ Κύριον, λέγων Ὁμοία (aliter habet λέγων ὅτι etc) maiore littera usi sumus, mutato accentu, si quis praecedit, gravi cum acuto, abiecto vero interpunctionis signo. Hoc nobis propterea placebat quod perspicuitati orationis satis prospicitur, et colon quod plerumque in talibus ponitur (λέγων· Γέγραπται), eum quem

proprium habet usum retinet. Nihilominus nova ista ratio vix retinenda erit, quippe quae nihil prorsus a codicibus auctoritatis habet. (In his esse solet λεγων· γέγραπται)

Paucis nunc quaestionem de recensionibus textus Novi Testamenti recepturus primum repetam nonnulla de hac quaestione historica ex Prolegomenis primae editionis meae Lipsiensis, deinde, repetitis magna ex parte iis quae 1849. in altera ed. Lips. de his rebus exposita sunt, quid mihi maxime videatur breviter dicam.

Assiduis virorum doctorum curis in reperiundo vero Novi Testamenti textu positis ineunte saeculo decimo octavo Millius vir maxima industria testatus est, lectionum variantium quas vocant numerum explere triginta milia. Quibus in colligendis computandisque quamquam ille parum curabat quae leviora essent quae graviora, quae dubia quae aperte falsa, praetereaque illo tempore insigniora subsidia critica quibus nostra aetas gaudet multa deerant, tamen iam tum textus sacri varietas petita ex antiquis testibus certe inventa est tanta, ut brevi post Bengelius criticis faceret gratissimum, quod omnes illas lectiones in duas quasi nationes, Asiaticam et Africanam, discedere diceret. Ita enim et simpliciora fore criticorum studia et certius vel iustius iudicium spem movit. Nec defuere qui sagacissimi viri insisterent vestigiis. Ac primus quidem Semlerus sententiam eius tuitus est ita ut textus Graeci recensiones, quod nomen ad significandas testium classes iam inde a Bengelii tempore inter criticos celebratur, saltem duas, alteram orientalem sive Lucianeam, alteram occidentalem s. Aegyptiacam s. Palaestinensem s. Origenianam, olim exstitisse affirmaret, atque e codicibus Graecis, ex interpretationibus antiquis, e patribus ecclesiasticis certa textus documenta recensioni utrique adsignaret.

Quae ingeniose magis asserta quam probabiliter demonstrata ratione et arte excoluit Griesbachius. Existimavit autem tres antiquitus textus Novi Testamenti recensiones institutas esse, quarum primam occidentalem nominabat,

alteram Alexandrinam sive orientalem, tertiam Constantinopolitanam sive Byzantinam. Ita quae Bengelio Africana et Semlero occidentalis reliquisque signata nominibus fuerat, eam Griesbachius in duas, occidentalem et Alexandrinam, dispescuit. Ac simul hoc coniecit, has duas ortas esse medio saeculo aerae nostrae secundo, quo tempore libri Evangelistarum et Apostolorum τοῦ εὐαγγελίου et τοῦ ἀποστόλου nomine colligerentur primum, ita quidem ut occidentalis niteretur codicibus ante collectionem scriptis, quibus ipsis collectis superstrueretur Alexandrina; tertiam vero ex prioribus commixtam prodisse saeculo quarto et immutatam novis curis esse saeculis duobus iis quae subsecuta sunt.

Has Bengelii Semleri Griesbachii de recensionibus textus Novi Testamenti coniecturas Matthaeius circa initia huius saeculi non tam refutavit docte quam ridendo reiecit.[1]) Illud vero sane dolendum est, hominem doctissimum multisque circa Novi Testamenti codices laboribus meritissimum, quae vera ad imminuendam istarum recensionum praedicationem sensisse videtur, cavillando obtrectandoque tantopere obscurasse ut severo caussae examini tantum non nihil profuerit.

Contra magno cum studio in documenta textus sacri inquisivere duumviri huius saeculi et docti et ingeniosi, Hugius et Eichhornius, quorum ille paullo propius hoc ad Griesbachium accessit. Quae Hugius excogitavit fere haec sunt. Exstitit ad medium fere saeculum tertium vulgata quaedam librorum sacrorum editio, κοινὴ ἔκδοσις, cuius textus etsi singularem prae se ferebat indolem variisque iam a vero discrepabat modis, tamen nullis certis legibus compositus erat. Recensiones autem quae revera sunt comparatas novimus tres, quarum una Hesychii episcopi opera Aegyptiis data est, altera Luciani studiis prodiit in Asia, tertia denique Origeni seni debetur. Convenit in his inter Hugium et Griesbachium primum in rei summa de recensione occidentali, rectius ab

[1]) Cf. inprimis libellum eius: Ueber die sogenannten Recensionen welche der Herr Abt Bengel, der Herr Doctor Semler und der Herr Geheime Kirchenrath Griesbach in dem griech. Texte des N. T. wollen entdeckt haben. 1804.

illo *κοινὴ ἔκδοσις* usurpata, quippe quae ex ipsius Griesbachii sententia si verum quaeris non fuerit recensio; tum de recensione Alexandrina, quamvis Hugius magnopere refragante Griesbachio eam ad Hesychium auctorem referret; deinde de Constantinopolitana sive consentiente Griesbachio Lucianea; denique de Origeniana, nisi quod eam Griesbachius, quae gravis differentia erat, nullis Origeni concessis partibus, saeculo ortam quinto sextove recensionis Byzantinae quasi posteriorem partem quasi secundas curas habuit.

Eichhornius autem his de rebus sic sensit. Varietatem quandam sacri textus ipso primo saeculo collectis in Ponto epistulis Paulinis apparuisse, saeculo vero certe secundo duplicem textus conformationem pro terrarum per quas in hominum manibus erat diversitate, et Asiaticam et Africanam exstitisse, utramque plenam depravationibus sed nulla arte aut lege factam. Tertio vero saeculo duas vel etiam tres institutas esse textus recensiones, quarum unam Alexandrinam ab Hesychio, alteram Byzantinam sive Asiaticam a Luciano originem duxisse probabile sit, tertia ex his non uno modo conflata quorum potissimum studiis debeatur lateat. Quae si integre iudicantur, haec fere inter Griesbachium et Eichhornium ratio intercedit. Ipso primo saeculo pertubatam esse textus veritatem et consensionem, Griesbachius quum non negaverit, tum eo videtur concedere coactus quod iam altero saeculo textui corrupto manum emendatorum accessisse censuit. Deinde quem Eichhornius textum secundi saeculi Asiaticum et Africanum perhibuit, is cum occidentali conferendus est Griesbachii. Ut ille enim neutrum arti et consilio deberi opinatus est, ita hic occidentalem voluit esse Hugii *κοινὴν ἔκδοσιν* et communem quasi recensionum subsequentium patriam. Qua quidem re Griesbachius deflexit aliquantulum a sua ipsius sententia: id quod Eichhornius, magnopere ab illo se dissentire praedicans, parum perspexisse videtur.[1]) In reliquis autem facile patet quam conveniant, nisi quod Eich-

[1]) Cf. Eichhorn: Einleitung in das N. T. t. IV. p. 260 sqq. et Griesbachii commentar. critic. P. II. p. XXXXIII sqq.

hornius magis favet dubiis auctorum nominibus et quod serius provenisse Alexandrinam recensionem statuit.

Haec vero omnia ita comparata sunt ut textus historiam ex ingenio potius quam ex documentis historicis conficere videantur. Licet enim dubium non sit, testantur enim Hieronymus [1]) et Gelasii quod dicitur celebre decretum [2]), Lucianum et Hesychium ut in Veteris ita in Novi Testamenti textu recensendo quod dicunt elaborasse, tamen nec quibus illi modis in ea re usi sint nec quam vim habuerint in textu ubique terrarum pervagato aut a veteribus traditum est aut aliunde luculenter probare possumus; Origenis vero recensio non debetur nisi ingenio Hugii [3]). A ratione vero ipsorum documentorum omnium quae ad nos pervenere si proficiscimur, dubium nec illud est quasdam horum testium classes distinguendas esse, in evangeliis quidem maxime, multo minus in apocalypsi quam in reliquis libris, magis etiam in epistulis Paulinis et in actibus quam in catholicis epistulis, conspiciendas illas quidem eo quod plures testes quum indole universa tum lectionibus singulis plurimis prae reliquis omnibus consentiant. Quas si Alexandrinae et Latinae, Asiaticae

---

1) In epist. ad Damasum haec de Novo Testamento scribit; „Hoc certe cum in nostro sermone discordat et in diversos rivulorum tramites ducit uno de fonte quaerendum. Praetermitto eos codices quos a Luciano et Hesychio nuncupatos paucorum hominum asserit perversa contentio, quibus utique nec in toto veteri instrumento" (de qua re idem exponit adv. Ruff. lib. II. c. 27.) „post LXX interpp. emendare quid licuit nec in novo profuit emendasse, cum multarum gentium linguis scriptura ante translata doceat falsa esse quae addita (?) sunt." Rursus de vir. illustr. c. 77. habet: „Lucianus tantum in scripturarum studio laboravit ut usque nunc quaedam exemplaria scripturarum Lucianea nuncupentur."

2) Cf. Decret. P. I. dist. XV. § 27. ubi est: „Evangelia quae falsavit Lucianus apocrypha; evangelia quae falsavit Hesychius apocrypha."

3) „Adamantii et Pierii exemplaria", si aliud quid quam quae illi manu sua scripserant aut adhibuerant Hieronymo visa essent, debebat accuratius dicere, nec silentio praeterisset quum de Luciano et Hesychio disserebat. Nec vero magis ipse Origenes favet coniecturae Hugii comm. in Mt. XV, 14. (Delarue III. p. 671.) Ubi quae vetus interpres addidit: „In exemplaribus autem Novi Testamenti hoc ipsum me posse facere sine periculo non putavi", cum magna probabilitate dixit ille quidem, quamquam omnino de suo addidisse censendus est.

et Byzantinae nominibus insignire placet, ut non tam quattuor singulas quam duo paria ponamus, multa possunt ex testibus peti et iam sunt petita, quae quam id recte fiat ostendant, etsi nec deerunt quibus inventae rationes impediantur. Debebimus autem, ut quod sentio breviter dicam, Alexandrinam dicere quae inter Iudaeochristianos orientis celebrabatur, quorum ut ipsorum apostolorum sermo Graecus maxime pendebat a versione LXX interpretum; Latinam quae a Latinis adhibebatur, sive Latina sive Graeca potissimum lingua utebantur; Asiaticam quae potissimum Graecis sive per Asiam sive in ipsa patria degebant probabatur; Byzantinam denique quae ab ecclesia per Byzantinum regnum diffusa legebatur sensimque, quo arctiore sensim singulae ecclesiae partes vinculo coniungebantur, ad publicam quandam unitatem perducebatur. Qua in re per se clarum est qui factum sit ut Byzantina exemplaria Asiaticam sive Graecorum maxime rationem reciperent; Alexandrina vero et Latina[1]) quo vinculo coniunctae fuerint, ad ea iudicari poterit quae infra de Latinis interpretationibus breviter dicemus, probaturi primos interpretes Latinos - interpretes dicimus quum varios Novi Testamenti libros non eundem interpretem habuisse credendum sit - ab Africanis omnino exemplaribus pependisse. Iam vero de origine harum classium difficillima quaestio est: nec enim satis est urgere diversitatem terrarum per quas textus propagabatur; haec enim diversitas nequaquam tanta aut tam integra cogitari potest; accedit quod diserte relatum legimus in ipsa antiquitate alterius terrae codices in alteram transvectos esse, quemadmodum Constantinus Eusebio Caesareensi, Constans Athanasio Alexandrino praeceperunt ut exemplaria eleganter et accurate descripta ad Byzantinos mitterent; nec denique patres, quorum patriam novimus, talem classium rationem confirmant. Propterea cum

[1]) De harum ratione iam dudum probabiliter scripsit G. F. Rinck in libro bonae frugis cui titulus est: Lucubratio critica in acta app. epp. cath. et Paulinas, in qua de classibus librorum mss. quaestio instituitur, descriptio et varia lectio septem cdd. Marcianorum exhibetur, atque observationes ad plurima loca cum apostoli tum evv. diiudicanda et emendanda proponuntur. Basileae 1830.

diversitate regionum coniuncta poni debebunt certa textum emendandi studia, etsi quorum fuerint nunquam satis definiri poterit; referenda autem erunt ad ipsa duo prima rei Christianae saecula, quorum ab ingenio minime illa abhorrere mihi quidem certum est. Maximi vero momenti illud est, Byzantinam quidem classem - minus enim recensionis nomen convenit - in recentiorum codicum Graecorum ingenti copia conspicuam esse, item Latinam in Latinis atque per evangelia actus epistulas Paulinas etiam in Graecis Latinis documentis, quamquam et ipsam magna lectionis varietate laborantem; Alexandrinam vero et Asiaticam, si urgemus id quod a studio est nec universae rationis acquiescimus similitudine, unde inprimis petas paucissima superesse documenta, unde illibatam sumas nullum. Nec temere est quod cum Griesbachio dixerunt, in antiquissimis aliquot testibus nostris, ut in codice Alexandrino, alios libros ab aliis paullo diversam textus indolem referre: quippe enim diu antequam scriberentur, sive quintum et sextum sive quartum saeculum ponimus, diversa exemplaria circumferebantur, quae primis maxime saeculis constat non totum complexos esse Novum Testamentum sed singulos aliquos libros.

Quae quum ita sint, sequitur exercenti rem criticam summa opus esse cautione in adhibenda classium sive recensionum distinctione: quam ut summam normam aut fundamentum ponere et temerarium et frustra est; a qua quidem re haud aliena erat C. Lachmanni ratio, etsi is ab ipso vero textu proponendo abstinere se libere professus est. Si vero praecipitur in textu ad pristinam integritatem revocando, praesertim si de universo colore grammatico, ut ita dicam, quaeritur, primo loco testes habendos esse Alexandrinos, ultimo Byzantinos, id multo minus in recensionum rationibus positum est, quam in eo quod qui Alexandrinorum nomine audiunt, iidem fere testium omnium superstitum sunt antiquissimi; Byzantini vero locis dubiae lectionis per se reprobari non possunt nisi quibus clarum est eos ex antiquioribus mixtum prae se ferre textum, vel nullo certo magnae antiquitatis teste aucti exadversus antiquiores testes consentientes stant.

Quae Scholzius ab anno inde 1820, ubi edidit Curas criticas in historiam textus evangeliorum, usque ad annum 1830, ubi scripsit Novi Testamenti sui Prolegomena, a Griesbachio Hugio Eichhornio diversa in medium protulit, probaturus Byzantinos quos diximus testes, quippe ab antiquissimis Asiaticis sive potius ab ipsis apostolorum autographis cum fide praecipua derivatos, ceteris omnibus praestare textumque ab apostolico proximum conservasse, ea in Prolegomenis editionis meae primae, quae etiam separatim sub titulo: „De recensionibus quas dicunt textus Novi Testamenti, ratione potissimum habita Scholzii“ anno 1840. prodierunt, uberrime refutavi nec digna sunt quae iterum pertractem. Illi quidem triumviri cum studio inquisiverant et ingeniose excogitaverant, Scholzius ex lubidine omnia contorsit et ingenii nil nisi temeritatem habebat. Erat vero ipsa caussa, quam agebat, defensore melior: Byzantinos enim codices ut aetate inferiores non omnino reprobandos esse nec magis Aegyptios pro aetatis laude qua praestant unice probandos, luculenter doceri poterat spretis ineptis Scholzii argumentis et conclusionibus. Ceterum post suam ipse mutavit sententiam; anno enim 1845. in dissertatione de virtutibus et vitiis utriusque codicum N. T. familiae professus est, „si nova Novi Testamenti editio paranda esset, plerasque codicum Alexandrinorum lectiones illas quas in margine interiore textui editionis suae subiecta Alexandrinas dixit, in textum se recepturum. Eodemque anno in libro suo: Einleitung in die heiligen Schriften etc. mirum in modum cum pristinis suis nova cum aliorum tum maxime mea permiscuit. Quod quamvis fecerit ratione non reddita unde meliora doctus esset, tamen satis habeo meliora eum didicisse, et quae contra ipsum disputaveram tantopere ei probata esse ut iam despectis suis ipsi sibi adsciverit. Nova quidem quae facerent ad difficultatem quaestionis solvendam prolata ab eo non vidi, nisi forte memorabile est quod formas *ἀλλὰ* pro *ἀλλ᾽*, *οὐδὲ* pro *οὐδ᾽*, *μετὰ* pro *μεθ᾽*, *τεσσεράκοντα*, *ἐκαθερίσθη*, *παρεδίδετο*, *κεκοπίακες*, *νικοῦντι*, *ἐραυνᾷ*, *οὕτως* et *ν ἐφελκυστ.* ante consonam tam confidenter reiecit ut scriberet: „Non operae praetium est diutius commorari in

his peccatis contra recte scribendi rationem: doctissimorum enim virorum auctoritate iure acquiescere possumus, omnium fere gentium viri graecae linguae peritissimi graecarumque grammaticarum auctores eruditissimi mecum consentiunt, cdd. eos quibus insunt peccata illa correctis non accensendos esse."

Nuper autem exstitit recensionum textus quas Griesbachius cum ceteris invenit ac defendit acerrimus adversarius I. G. Reiche vir S. Ven. Libris duobus hac de re scriptis, quorum alter titulum habet: Codicum mss. N. T. Graecorum aliquot insigniorum in bibliotheca Regia Parisiensi asservatorum nova descriptio et cum textu vulgo recepto collatio, praemissis quibusdam de neglecti codicum mss. N. T. studii causis observationibus, Gotting. 1847, alter: Commentarius criticus in N. T. quo loca graviora et difficiliora lectionis dubiae accurate recensentur et explicantur. Tom. I. Gotting. 1853, luculentur probavit quantopere rationes illorum vacillarent. Qua in re me ipsum, quemadmodum ex iis quae modo disputavimus sequitur, satis consentientem habet. Videndum vero est ne vitatis aliorum erroribus in contrarias peccemus partes. Ad ea quae supra de vero illarum recensionum usu critico dicta sunt quadrant Reichii verba in praefatione commentarii critici p. V sq. haec: „unde ultro sequitur, hac ratione subsidiorum nostrorum auctoritatem et usum definiri regulasque criseos generales scribi non posse. Quare etiam novam Lachmanni rationem, qui, opinione de duabus textus Novi Testamenti conformationibus in oriente et in occidente divulgatis, omnibus nostris N. T. documentis antiquioribus et in iis varie propagatis, a Griesbachio confidentius quam cautius adoptata, unam esse critici N. T. textum e librorum fide constituentis curam et officium, duplicem illum textum ut antiquissimum qui ad nos pervenerit e paucis purioribus utriusque fontibus eruere et externam lectionum variarum auctoritatem, prout ad alterutram maiore minoreque testium consensu referri debeant, definire, nuper posuit, haud meliori fundamento niti, artemque criticam hac via procedentem potius in transversum agi quam finem suum melius ac certius assequi arbitror." Commentarii critici to-

mum primum epistulas Pauli ad Romanos et utramque ad Corinthios continentem diligenter legi, nec raro iudicii critici inde subsidium habui; rursus vero quae nimia ab aliis tribuitur antiquissimis codicibus laus passim nimium valuisse videtur ad defendenda quae contra stant.

Ordo singulorum librorum Novi Foederis nec in antiquis documentis nec in patrum scriptis ubique idem est. Quattuor quidem evangelistae quo ordine edi solent: Matthaeus Marcus Lucas Iohannes, is ut in omnibus fere Graecis codicibus est, ita ab antiquissimis inde temporibus multorum, ut auctoris canonis cuius fragmentum Muratori reperit, ut Irenaei, Origenis (cf Eus. h. e. 6, 25.), Gregorii in iambis ad Seleucum, Athanasii (in epist. test. 39.), ut Augustini, Hieronymi, Ruffini testimonio confirmatur. Contra differunt antiquissimi aliquot Latinae ecclesiae codices, et quidem codices Vercellensis Veronensis Palatinus Corbejensis, Brixianus, Monacensis (i. e. apud nos a b e f ff$^{2.}$ q), item Cantabrigiensis Graecus Latinus, in quibus Matthaeum Iohannes excipit, sequentibus Luca et Marco. Eundem evangeliorum ordinem Druthmarus in exemplari Hilarii Pictavensis se reperisse testatur. Nec longe ab eo discedit stichometria codicis Claromontani, quae quum Barnabae epistulam, Pastorem Hermae, actus Pauli, Petri revelationem cum canonicis coniuncta (vide infra) exhibeat, ad summam antiquitatem referenda videtur. Ea evangelistas sic ordinat ut Matthaeus primum, Iohannes secundum, Marcus tertium, Lucas quartum locum teneant. Satisfacit ille Latinorum usus celebri Tertulliani dicto adv. Marcionem scribentis (4,2.): „Fidem ex apostolis Iohannes et Matthaeus insinuant, ex apostolicis Lucas et Marcus instaurant.“ Rursus vero ordinis a Tertulliani praecepto satis diversi vestigium nobis superest in fragmentis evangeliorum Marci et Matthaei antiquissimus ex Bobbiensi monasterio Taurinum perlatis: ibi enim Marcum Matthaeus excipit. Alium etiam ordinem evangelia tenent in antiquissimo codice Syriaco Nitriensi, quem nuperrime edidit S. Ven. Guil. Cure-

ton; in eo enim post Matthaeum et Marcum Iohannes ponitur, quarto vero loco Lucas.

Actuum locus post evangelia testatissimus est, confirmantibus fragmento Muratorii, Irenaeo, Origene, Athanasio, nisi quod passim post epistulas Paulinas reperitur, quo loco etiam Ludolfus ex canone Abyssinico exhibet; in stichometria vero Claromontana apocalypsin Iohannis excipiunt, in canonibus qui dicuntur apostolicis post Pauli itemque catholicas epp. recensentur. Eundem ordinem testatur codex Cantabrigiensis; breve enim quod superest epistulae tertiae Iohannis fragmentum subscriptionem habet (vide ad initium act. app. pag. 1.) ex qua tertiam Iohannis epistulam actus apostolorum excipiunt. In nomocanone Barhebraei ab A. Maio in Script. vet. nov. collect. tom. 10. parte 2. pag. 54. actus apostolorum ultimum locum tenent. Totus autem librorum Novi Testamenti index a Barhebraeo hunc in modum datur: „Quattuor evangelia. Quattuordecim epistulae Pauli. Duae Petri.| Tres Iohannis. Una Iacobi. Una Iudae. Octo libri mysticorum eiusdem Clementis et actus nostrorum apostolorum."

Post actus qui locus est, is modo a Paulinis modo a catholicis epistulis occupatur. Paulinas quidem eo loco recenset Eusebius; nec id aliter videtur fieri potuisse antequam septem catholicae epp. in canonem publice receptae essent. Faciebat vero postea quoque cum Eusebio ecclesia Latina, quemadmodum praeter patres et canonem concilii Carthaginiensis tertii a. 397. codex Amiatinus aliique Vulgatae codices vetustissimi testantur. Contra catholicis epistulis qui hunc locum assignant testes sunt longe gravissimi; non modo enim cdd. unciales qui totum Novum Testamentum continent omnes, i. e. ABC, itemque minusculi plerique in ea re consentiunt, sed accedunt etiam Athanasius, Cyrillus Hierosolymitanus, concilium Laodicenum a. 364. Quem eundem ordinem apud Nestorianos servari, Ebedjesu auctor est. Atque horum quidem testimoniorum gravitas tanta esse videbatur ut et ipsi sequeremur, praesertim quum hunc ordinem lectoribus commodiorem quam vulgarem fore spes esset.

Epistulae catholicae ex quo tempore communiter in canonem receptae sunt, magno consensu veterum testium, ut praeter codices concilii Laodiceni a. 364., Athanasii, Cyrilli Hierosolymitani, Hieronymi, eo exhibentur ordine quo Iacobus primus est, alter Petrus, Iohannes tertius, quartus Iudas. Stichometria vero Claromontana cum canonibus apostolicis praeponit Petrum, sequentibus in stichometria Iacobo Iohanne Iuda, in canonibus Iohanne Iacobo Iuda.

Ordo epp. Paulinarum in aliquot certe partibus fluctuat, tamen magis apud veteres quam in codicibus. In ipsis quidem cdd. inprimis variat locus epistulae ad Hebraeos: qua de re uberius expositum est infra pag. 555. ad initium epistulae. Vulgatus ordo, quem nec ipse deserendum duxi, iam a concilio Hipponensi a. 393. et quod quattuor annis post habitum est Carthaginiensi, item ab Epiphanio, iambis ad Seleucum et a constanti Latinorum consuetudine auctoritatem repetit. Codices vero nostri antiquissimi ABCH aliique plures una cum concilio Laodiceno a. 364., canonibus apostolicis, Athanasio, Cyrillo Alexandrino, Euthalio aliisque eum testantur ordinem ex quo alteram ad Thess. excipit, sequentibus epistulis quas vocant pastoralibus. Alias loci eiusdem epistulae rationes ex Vaticano codice et versione Sahidica haustas vide infra pag. 555 sq. Prorsus deest in stichometria Claromontana; nec id casu factum esse, quemadmodum excidisse videntur ad Thessalonicenses epistulae et ad Philippenses, probabile inde fit quod ipsam ad Hebr. epistulam codicis scriptor post stichometriam demum exhibuit, ita ut in antiquiore unde pendebat exemplo plane defuisse putanda sit. In fragmento vero Muratorii nomine epistulae ad Alexandrinos significari videtur, quae quidem post epistulam ad Philemonem, interiecta insuper ad Laodicenos epistula (cf infra pag. 553. ad finem epistulae ad Philemonem), recensetur. Reliquas quod attinet epistulas, in codicibus Claromontano et Monacensi, item in Fuldensi aliisque Vulgatae codd. duae ad Thess. epistulae excipiunt epistulam ad Philippenses, quae ipsa in Claromontano post epist. ad Coloss. collocata est. Fuldensis vero codex post epp. ad Thess. epistulam ad Coloss.

habet. Praetereo alia. Sed non praetereundus videtur ordo quem ante medium saeculum secundum in collectione sua instituit Marcion. Qua de re Epiphanius haec scripsit: *αἱ δὲ ἐπιστολαὶ αἱ παρ' αὐτῷ λεγόμεναί εἰσι· πρώτη μὲν πρὸς Γαλάτας, δευτέρα δὲ πρὸς Κορινθίους, τρίτη πρὸς Κορινθίους δευτέρα, τετάρτη πρὸς Ῥωμαίους, πέμπτη πρὸς Θεσσαλονικεῖς, ἕκτη πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα, ἑβδόμη πρὸς Ἐφεσίους* (vide post), *ὀγδόη πρὸς Κολωσσαεῖς, ἐννάτη πρὸς Φιλήμονα, δεκάτη πρὸς Φιλιππησίους.* Insuper addit: *ἔχει δὲ καὶ τῆς πρὸς Λαοδικέας λεγομένης μέρη.* At videtur potius Marcion epistulam ad Ephesios habuisse inscriptam ad Laodicenos: quam ad rem cf Tertulliani testimonium pag. 441. ad initium epist. ad Eph. Cf Epiph. Opp. ed. Petav. Par. 1622.

Cum in continuo evangeliorum textu adnotatae sint Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii, quod summae antiquitatis Christianae monumentum, ad mutuas evangelistarum rationes docendas aptissimum, in longe plerosque codices quum Graecos tum Latinos aliosque a quarto inde saeculo transisse constat, consentaneum est ut celebres Eusebii hac de re litteras Carpiano datas adponamus, additis una ipsis canonibus Eusebii.

Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.[1])

Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηοχὼς τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθείς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἱρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως· ἵνα δὲ σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι' ὅλου σώματός τε καὶ εἱρμοῦ εἰδέναι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν φιλαλήθως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εἰληφὼς ἀφορμὰς καθ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά

[1]) Textum saepe ab aliis editum recensui ad plures codd. mss., inprimis codicem evangg. M (saec. 9.) et codicem Tischend. IV. in bibl. univ. Lips. (saec. 10.).

σαι τοὺς ὑποτεταγμένους. ὧν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς· ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Ἰωάννης· ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Λουκᾶς· ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Μάρκος· ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Ἰωάννης· ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Μάρκος· ὁ ἔνατος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δέκατος, ἐν ᾧ ἕκαστος αὐτῶν περί τινων[1]) ἰδίως ἀνέγραψεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησίς ἐστιν[2]) ἥδε. ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμός τις πρόκειται, κατὰ μέρος ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τῶν βιβλίων[3])· καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις πρόκειται διὰ κινναβάρεως, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει. οἷον εἰ μὲν α', δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β', ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτως[4]) μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἕν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποιονδήποτε βουληθείης ἐπιστῆσαι[5]) τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἑκάστῳ[6]) τόπους εὑρεῖν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμόν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν ὁπόσοι τε[7]) καὶ τίνες περὶ οὗ ζητεῖς[8]) εἰρήκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς[9]) εὑρήσεις[10]).

---

[1]) Alii περὶ τίνων ἕκαστος αὐτῶν
[2]) Cod. Tisch. ἐστιν omittit.
[3]) Alii τοῦ βιβλίου
[4]) Alii οὕτω καθεξῆς
[5]) Alii ἐπιστῆναι
[6]) Cod. Tisch. οἰκείους ἑκάστου
[7]) Alii τε omittunt.
[8]) Alii τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν
[9]) Alii omittunt αὐτούς.
[10]) Codd. addunt ἔρρωσο ἐν κυρίῳ.

CANON I, IN QUO QUATTUOR

Mt	Mc	Lc	Ioh
8	2	7	10
11	4	10	6
11	4	10	12
11	4	10	14
11	4	10	28
14	5	13	15
23	27	17	46
23	27	34	46
23	27	45	46
70	20	37	38
87	139	250	141
87	139	250	146
98	96	116	40
98	96	116	111
98	96	116	120
98	96	116	129
98	96	116	131
98	96	116	144
133	37	77	109
141	50	19	59
142	51	21	35
147	64	93	49
166	82	94	17
166	82	94	74
209	119	234	100
211	121	238	21
220	122	239	77
220	129	242	85
220	129	261	88
244	139	250	141
244	139	250	146
274	156	260	20
274	156	260	48
274	156	260	96

Mt	Mc	Lc	Ioh
276	158	74	98
280	162	269	122
284	165	266	55
284	165	266	63
284	165	266	65
284	165	266	67
289	170	275	126
291	172	279	156
294	175	281	161
295	176	282	42
295	176	282	57
300	181	285	79
300	181	285	158
302	183	287	160
304	184	289	170
306	187	290	162
306	187	290	174
310	191	297	69
313	194	294	172
314	195	291	166
314	195	291	168
315	196	292	175
318	199	300	176
320	200	302	178
320	200	302	180
325	204	310	184
326	205	311	188
326	205	313	194
328	206	314	196
331	209	315	197
332	210	318	197
334	212	321	201
335	214	324	199
336	215	317	198
336	215	319	198
343	223	329	204

Mt	Mc	Lc	Ioh	Mt	Mc	Lc	Ioh
348	227	332	206	352	231	336	209
349	228	333	208	352	231	336	211

CANON II, IN QUO TRES

Mt	Mc	Lc	Mt	Mc	Lc	Mt	Mc	Lc
			103	1	70	194	108	219
			114	24	41	195	109	220
15	6	15	116	25	42	198	110	221
21	10	32	116	25	165	199	111	173
31	102	185	116	25	177	201	112	222
32	39	79	121	32	127	203	114	270
32	39	133	122	33	129	205	116	224
50	41	56	123	34	147	206	117	232
62	13	4	130	35	82	208	118	233
62	13	24	131	36	76	217	127	240
63	18	33	135	38	78	219	128	241
67	15	26	137	44	167	223	130	243
69	47	83	143	57	90	225	134	245
71	21	38	144	59	12	226	133	244
72	22	39	149	66	35	229	135	137
72	22	186	149	66	43	229	135	246
73	23	40	153	69	36	242	137	237
74	49	85	164	79	144	242	137	248
76	52	169	168	83	95	243	138	249
79	29	86	168	83	206	248	143	209
80	30	44	170	85	96	248	143	253
82	53	87	172	87	98	249	144	254
82	53	110	174	91	99	251	146	255
83	54	87	176	93	101	253	148	204
83	54	112	178	95	102	258	150	257
85	55	88	178	95	217	259	151	258
85	55	114	179	99	197	264	155	156
88	141	148	190	105	195	269	154	228
88	141	251	192	106	216	271	42	230
92	40	80	193	107	121	278	160	263
94	86	97	193	107	218	281	163	268
94	86	146	194	108	152	285	166	265

Mt	Mc	Lc
285	166	267
296	177	280
296	177	284
301	182	286
308	189	305
312	193	299
316	197	293
317	198	295
322	202	309
338	218	322
339	219	325
340	220	327
342	222	323
344	224	328
346	225	330
353	232	337
354	233	338

CANON III, IN QUO TRES

Mt	Lc	Ioh
1	14	1
1	14	3
1	14	5

Mt	Mc	Lc
7	6	2
7	6	25
59	63	116
64	65	37
90	58	118
90	58	139
97	211	105
111	119	30
111	119	114
111	119	148
112	119	8
112	119	44
112	119	61
112	119	76
112	119	87
112	119	90
112	119	142
112	119	154
146	92	47

CANON IIII, IN QUO TRES

Mt	Mc	Ioh
18	8	26

Mt	Lc	Ioh
117	26	93
117	26	95
150	67	51
161	77	23
161	77	53
204	115	91
204	115	135
216	125	128
216	125	133
216	125	137
216	125	150
277	159	98
279	161	72
279	161	121
287	168	152
293	174	107
297	178	70
299	180	103
307	188	164
321	201	192
323	203	183
329	207	185
329	207	187
333	211	203

CANON V, IN QUO DUO

Mt	Lc
3	2
10	8
12	11
16	16
25	46
27	48
28	47

Mt	Lc
30	49
34	194
36	162
38	53
40	52
41	55
43	123
46	153
47	134

Mt	Lc
48	191
49	150
51	59
53	125
54	54
55	170
57	61
58	60
60	171

Mt	Lc
61	64
65	172
66	66
68	105
78	108
84	111
86	109
93	145
95	160

Lc	Mc
96	182
96	184
102	69
104	71
105	193
107	73
108	115
110	118
119	126
125	62
127	128
128	132
129	130
132	81
134	120
138	168
156	57
158	226
162	161
175	200
182	187
182	189
183	198
187	199
197	272
213	235
221	181
228	139
231	176
231	215
232	142
234	136
236	135
237	138
238	140
240	141

Mt	Lc
241	175
255	202
256	205
257	213
261	207
262	212
265	157
266	155
266	157
267	158
270	229
272	231

CANON VI, IN QUO DUO

Mt	Mc
9	3
17	7
20	9
22	11
44	126
77	63
100	98
139	45
145	60
148	65
152	68
154	71
157	72
159	73
160	76
163	78
165	80

Mt	Mc
169	84
173	89
180	100
189	103
202	113
214	120
215	124
224	131
246	140
247	142
250	145
252	147
254	149
260	152
263	153
275	157
282	164
286	167
288	169
290	171
292	173
298	179
305	185
309	190
311	192
330	208
337	217
341	221
347	226
350	229

CANON VII, IN QUO DUO

Mt	Ioh
5	83

Lc	Mc
19	19
19	32
19	34
129	82
185	215
207	101

CANON VIII, IN QUO DUO

Lc	Mc
23	12
25	14
27	16
27	28
28	17
84	48
89	56
91	61
100	75
103	97
247	136
277	216
335	230

CANON IX, IN QUO DUO

Lc	Ioh
30	219
30	222
262	113
262	124
274	227
274	229

Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh
274	231	307	182	312	186	341	221
303	182	307	186	312	190	341	223
303	186	307	190	340	213	341	225
303	190	312	182	340	217		

CANON X, IN QUO MATTH. PROPRIE.

2	81	167	230
4	89	171	233
6	91	177	236
13	99	181	239
24	101	184	245
26	106	186	268
29	109	188	273
33	113	191	283
35	115	196	303
37	118	200	319
39	124	210	324
42	126	212	327
45	136	218	345
52	140	222	351
56	151	227	355
75	155		

CANON X, IN QUO MARC. PROPRIE.

19	62	90	123
31	70	92	132
43	74	94	186
46	81	101	213
58	88	104	

CANON X, IN QUO LUC. PROPRIE.

1	113	188	273
3	117	190	276
5	122	192	278
9	124	196	283
18	131	201	288
20	143	203	296
22	149	208	298
29	151	210	301
31	154	214	304
50	159	223	306
51	163	225	308
67	164	227	316
68	166	236	320
72	174	252	326
75	176	256	331
104	178	259	334
106	180	264	339
107	183	271	342

CANON X, IN QUO IOH. PROPRIE.

4	11	18	27	33	41	54	64	75	86
7	13	22	29	36	43	56	66	78	89
9	16	24	31	39	45	58	68	80	92
					50	60	71	81	94
					52	62	73	84	97

99	112	127	140	153	167	181	200	212	224
102	115	130	143	155	169	189	202	214	228
104	117	132	145	157	171	191	205	216	226
106	119	134	147	159	173	193	207	218	230
108	123	136	149	163	177	195	210	220	232
110	125	138	151	165	179				

DE EDITIONIBUS NOVI TESTAMENTI.

Ars typographica iam per longam annorum seriem ad litteras sacras Hebraice, Latine, Germanice vulgandas adhibita erat [1]), antequam Novum Testamentum eo sermone quo ipsi olim apostoli scripserunt edi coeptum est. Parata autem est prima textus Graeci Novi Testamenti editio auctore Francisco Ximenes de Cisneros archiepiscopo Toletano. Inserendum enim curavit illum textum una cum interpretatione Latina vulgata editioni bibliorum polyglottae Complutensi (fol.). Ipsum Novum Testamentum, quinta eius editionis pars, prelo exiit ineunte anno 1514; intra triennium secutae sunt quinque partes reliquae (quattuor Veteris Testamenti libros, vol. vero sextum continet vocabularium); sed anno demum 1520. Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522. revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516. Basileae prodiit, dedicata Leoni pontifici, principis editionis laudem iure sibi vindicat. Quam editionem repetiit Erasmus annis 1519. 1522. 1527. 1535. (omnes in

[1]) Primum biblia edita sunt Latine; sed quae editionum Latinarum revera prima fuerit, difficile dictu est; earum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Quo eodem anno in eadem Moguntii urbe Germanica biblia primum edita sunt. Hebraica vero primum integra prodierunt Bononiae a. 1488. psalterio Hebraico iam anno 1477. edito.

fol.) Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices aliquot recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstitum plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille a Leone X. ad edendum oblatus, nomine eximiae vetustatis spectataeque fidei laudatus, nisi forte usus eius potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est[1]). Accessit autem ad fundamenti iniquitatem

---

[1]) Cf Wetstenii commentatio de editione Complutensi in prolegg. Novi Testamenti pag. 117: „ut quod res est dicam, rationes sunt chronologicae, quae nos cogunt omnino dubitare utrum Complutensibus, cum N. T. ederent, exemplar Vaticanum ullum ad manus fuerit. Novi Testamenti impressio absoluta fuit 10. Ianuarii 1514. Ultimo Februario praecedentis anni electus est Leo X. tunc temporis aegrotus, 11. Aprilis coronatus est, ac postea demum cogitavit de instaurandis literis" etc. Nuperrime huic rei lucem attulit vir S. Rev. Car. Vercellone in notis suis ad praefationem editionis bibliorum Vaticanorum Maianae. Docetur ibi ex certissimis documentis duo voll. Graecorum bibliorum iubente Leone X. in ipso primo pontificatus eius anno commodata esse Ximenio. Sunt codices Vaticani signati nunc numeris 330 et 346. (apud Holmesium 108 et 248.) Sed horum codicum neuter Novi Testamenti quicquam continet. Verum est quidem in prologo ipsius Novi Testamenti de exemplaribus „ex apostolica bibliotheca eductis" loqui Ximenium. Tamen mirum est, quum de duobus illis Veteris Testamenti libris Roma Complutum missis plenissima testimonia habeantur, nec in actis nec in libris inventum esse vestigium exemplaris Novi Testamenti in Hispaniam translati. Atque ex iis quae cod. Vat. 3966. fol. 29. hac de re continet maxime improbabile fit talem librum praeter indicatos missum esse, praesertim quum, ut iam Wetstenius urgebat, ipso primo pontificatus Leonis anno Novum Testamentum Complutense ad finem sit perductum. Habet enim testimonium illud sic: „Anno primo Leonis PP. X. Reverendiss. Dom. Franciscus Card. Toletanus de mandato SS. D. N. Papae habuit ex bibliotheca a Dom. Phaedro Bibliothecario duo volumina graeca: unum in quo continentur libri infrascripti; videlicet Proverbia Salomonis, Ecclesiastes, Cant. Cant., Iob, Sapientia, Ecclesiasticus, Esdras, Tobias, Iudith (*Esther* add. ut vdtr C. V.). Sunt in eo folia quingenta et duodecim ex papyro in nigro. Fuit extractum ex blancho primo bibliothecae graecae communis. Mandatum Pontificis super concessione dictorum librorum registratum fuit in Camera Apostolica per D. Franciscum De Attavantes Notarium, ubi etiam annotata est obligatio. Promisit restituere intra annum sub poena ducentorum ducatorum." — „Restituit die 9. Iulii M. D. XVIIII. Ita est. Fr. Zenobius Bibliothecarius."

non tam quod editores Graeca aliquoties[1]) ad Latinum textum vulgatum, quem maximi fecerunt[2]), corrigenda duxerunt, quam quod omnino eam quae in tanto opere decebat diligentiam non adhibuerunt[3]). Hac vero diligentia nec magnus ille Erasmus Complutenses editores nimium antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores[4]). Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae[5]) nec plane exstincta sunt in reliquis, quarum quartam passim, in apocalypsi maxime, ad Complutensem mutavit, quum iam in tertiam anni 1522. verba vexatissima 1 Ioh. 5, 7 sq. ex codice Montfortiano post Dublinensi saeculi XV. propter adversariorum clamores recepisset[6]), ultimam vero sive quintam fere totam ex quarta sumpsit.

---

[1]) Imprimis huc pertinet 1 Ioh 5, 7. Wetstenius enim cum aliis hoc nomine plura immerito taxavit; recte vero Latinas duorum nominum formas invita auctoritate Graeca editas: *Βεελζεβούβ* Matth 10, 25. et *Βελίαλ* 2 Cor 6, 15: quod posterius ex incredibili errore denuo a Lachmanno receptum est, notavit.

[2]) Cf verba editorum in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes.“

[3]) Cf Wetsten. prolegg. N. T. p. 117 sq. Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. ubi post verba *μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές* hanc Euthaliani capituli partem: *ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προετιμήθη*, (ex margine) in textum inrepere passi sunt.

[4]) Ipse quidem in litteris dedicandi libri caussa ad Leonem X. missis hac de re sic: „novum ut vocant testamentum universum ad Graecae originis fidem recognovimus, idque non temere neque levi opera, sed adhibitis in consilium compluribus utriusque linguae codicibus, nec iis sane quibuslibet, sed vetustissimis simul et emendatissimis.“ At si verum quaeris, in evv. inprimis expressit codicem 2. (i. e. Basil. B. VI. 25.) item in actis et epp. cod. 2. (i. e. Basil. B. IX. ult.), in apocalypsi vero codicem 1. (i. e. Reuchlini, extremis vv. sex mutilum, qui quo devenerit dudum latet). Praeterea vero passim contulit cod. Basil. B. VI. 27. (i. e. 1. evangeliorum item 1. actor. et epistularum) et Basil. B. X. 20. (i. e. 4. actor. et epp.)

[5]) Hanc rem diserte probavit prae aliis Wetstenius in prolegg. N. T. p. 120 sqq.

[6]) Totius laboris sui Erasmus plurimos invenit reprehensores et ca-

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis ad codicum fidem plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550. prodibat, non ut primam (1546.) et alteram (1549.) ad Complutensem, sed totam fere ad Erasmi quintam conformavit, excepta apocalypsi, in qua rursus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, perpaucis ad codices ab Henrico Stephano collatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565., rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzeviri typographi Leydenses, qui inde ab anno 1624. Graeco Novi Testamenti textui edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633. prodibat, praepositis verbis his: Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum, commendassent, factum est ut textus recepti nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum quem per haec ultima duo saecula editores docti non minus quam indocti cum Elzeviris saepissime repetierunt, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando non plus auctoritatis habebat quam qui in plerisque codicibus recentiori aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, fere totus pependerit[1]).

---

lumniatores: quorum caussa in editione tertia „pio lectori" scribens sic exorditur: „Omnibus omnium cavillationibus respondere, lector optime, praeterquam quod infiniti sit negotii nec admodum ex huius operis dignitate fore video, nec operae pretium ullum intelligo: propterea quod qui studium hoc nostrum suggillant ac traducunt, fere non legunt, aut certe non intelligunt nostras apologias. Et iam satis illis responsum est duabus apologiis, quas primae quoque aeditioni ceu clypeos adversus istorum tela praefiximus."

[1]) Huc quae pertinent omnia singula curiosius perscripserunt prae aliis

Dum vero haec textus sacri ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Elzevirorum mavis dicere[1]), in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi fontes textus antiquioris in variis terris et nationibus propagati. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac verba testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquarum versionum tum orientis tum occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponebantur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque

---

Wetstenius in Prolegg. pag. 116 sqq. et Griesbachius in Prolegg. sect. I.

1) Quum saepe creditum esset Stephanianam tertiam 1550, quae et ipsa non raro repetita est, fere nihil differre ab Elzeviriana editione 1624, quemadmodum Millius in Prolegg. 1307. testatus est inter utramque non differre nisi lectiones duodecim, opera data est ut accurate notaretur quaevis differentia. Loci autem in censum veniunt fere 150. Conferendi enim sunt in commentario nostro loci hi:

Matth. 10, 4. 13, 15. 21, 7. 21, 41. 23, 13 cum 14. 24, 9. 24, 15. 25, 2. (8)

Marc. 1, 9. 6, 9. 6, 29. 8, 3. 8, 24. 9, 38. 9, 40. 12, 20. 13, 14. 16, 20. (10)

Lucae 7, 12. 10, 6. 10, 19. 11, 33. 12, 20. 13, 8. 15, 26. 17, 1. 17, 35. 17, 36. 18, 3. 19, 4. 20, 31. 22, 45. 24, 27. (15)

Iohannis 4, 5. 6, 28. 8, 25. 9, 10. 13, 30 et 31. 14, 11. 18, 20. 18, 24. 19, 7. 19, 31. (10)

Actor. 2, 36. 5, 12. 6, 3. 7, 17. 7, 26. 7, 44. 8, 19. 9, 35. 14, 8. 15, 32. 16, 17. 17, 25. 19, 27. 19, 33. 21, 3. 21, 8. 23, 16. 24, 13. 24, 14. 24, 18. 24, 19. 26, 20. 27, 3. (23)

Iac. 4, 13. 5, 12. 1 Pet 1, 8. (ς[e] *ἀναγεννήσας ὑμᾶς*, ς *ἀναγενν. ἡμᾶς*. Contra 1, 4. et ς[e] et ς *εἰς ἡμᾶς*. Ad haec corrige comm.) 2, 21. 3, 7. 3, 11. 3, 21. 4, 8. 4, 13. 2 Pet 2, 12. 2, 18. 3, 7. 1 Ioh 1, 4. 2 Ioh 3, 5. 3 Ioh 7. Iudae 19, 24. (18)

Rom 7, 6. 8, 11. 9, 19. 12, 11. 14, 22. 16, 20. (6)

1 Cor 5, 7. 6, 14. 7, 5. 7, 29 bis. 13, 3. 15, 23. 15, 31. 2 Cor 5, 4. 6, 15. 7, 12. 7, 16. 11, 1. 11, 10. 13, 4. (15)

Gal 3, 8. 4, 17. Eph 1, 3. 4, 25. Phil 1, 23. 4, 1. Col 1, 2. 2, 14. 1 Tim. 1, 4. 2 Tim 1, 5. 4, 13. (11)

Heb 4, 15. 7, 1. 9, 2. 10, 2. 10, 10. (5)

Apoc 2, 5. 2, 14. 3, 1. 3, 12. 4, 3. 4, 10 bis. 5, 11. 7, 3. 7, 7. 7, 10. 8, 5. 8, 11. 11, 1. 11, 2. 13, 3. 13, 5. 14, 18. 16, 14. 19, 1. 19, 6. 19, 14. 20, 4. 21, 16. 22, 8. (25)

editi et caussa et ratio disci poterat, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine inclaruerunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657. fol.), Iohannis Fell (anno 1675. fol.), Iohannis Mill (anno 1707. fol.), non indignorum quorum studia a scriptore historiae textus sacri accuratius expendantur. Illa vero omnia superavit editio I. I. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751. et seq. voluminibus duobus (fol.) prodiit. Apparatum continet criticum ex antiquis codicibus, versionibus, patribus, editionibus magno cum studio confectum notisque varii generis uberrimis auctum; item in prolegomenis instrumentorum criticorum doctam descriptionem et editionum graviorum censuram, denique in epilegomenis leges criticas. Textum vero Wetstenius ab adversariis patria expulsus varieque vexatus multo minus emendavit quam pro legibus suis debebat. Cuius rei compensandae caussa novem annis post eius mortem (1754.) W. Bowyer doctus apud Anglos bibliopola edidit „Novum Testamentum Graece, ad fidem Graecorum solum codicum mss. nunc primum expressum, adstipulante Io. Iac. Wetstenio, iuxta sectiones Ioh. Alb. Bengelii[1]) divisum et nova interpunctione saepius illustratum. Accessere in altero volumine emendationes coniecturales virorum doctorum undique collectae.“ Londini 1763.

---

1) Huius ipsius editio, plus uno nomine insignis, anno 1734. Tubingae hoc prodiit titulo: Novum Testamentum Graece; ita adornatum ut textus probatarum editionum medullam, margo variantium lectionum in suas classes distributarum locorumque parallelorum delectum, apparatus subiunctus criseos sacrae, Millianae praesertim, compendium, limam, supplementum ac fructum exhibeat, inserviente Ioa. Alb. Bengelio. (Saepius repetita est.) Eminebat in hac editione prae ceteris partibus omnibus apocalypsis, quippe quam plane sua ex mente, adhibitis scite ac prudenter antiquis testibus, edidisset. Scribendam etiam iudicavit „crisis apocalypticae propriam quandam introductionem,“ in qua cum documenta illustrantur tum praecepta recensendi dantur, cf editionis p. 776 usque 789.

MEMORIA RICHARDI BENTLEII.

Incidit in haec tempora memoria Richardi Bentleii, viri acumine ingenii studiique perseverantia inclyti. Is inter alios labores magnos circa Horatinm, Terentium, Phaedrum, circa Aristophanem, Menandrum aliosque scriptores classicos, etiam „ad Novum Foedus" (verbis utor auctoris famosae „epistolae criticae" Hare, quemadmodum refert Fr. Aug. Wolf in Literar. Analekten. 1816. p. 48.) „ex antiquissimis cdd. pristino nitori restituendum animum adiecit, ut Graecum textum ab insana variarum lectionum mole quam recentiores cdd. invexerunt liberaret et Hieronymi versionem ab erroribus purgatam talem daret, qualis e doctissimi Patris manu exiit: opus profecto grande et tanti viri diligentia, acumine, iudicio inprimis dignum." Quam in rem quanto ille studio ac fervore incubuerit, iam inde satis notum est quod nec operae nec numis pepercit ut codicum antiquissimorum Graecorum et Latinorum accuratas collationes nancisceretur. Sed, ut praeteream alia omnia, theologis gratissimum facturum me puto, si celebre illud editionis Novi Testamenti Bentleianae specimen, quod quidem solum lucem vidit, hoc loco adponam, ita prorsus ut ex manibus ipsius Bentleii prodiit. Utor hanc ad rem libro Rev. *Alexandri Dyce:* Sermons preached at Boyle's Lecture; Remarks upon a discourse of free-thinking; *proposals for an edition of the Greek Testament;* etc. etc. by Richard Bentley D. D., edited, with notes, by the Rev. Alexander Dyce. London 1838. Quo ex libro nostra, quae pag. 487 sqq. leguntur, ad verbum desumpta sunt. *)

*) Sequitur Dyce in ipso textus Graeci et Latini specimine editionem Speciminis tertiam, adnotans locos aliquot ubi differt ed. prima. Quas notas non addidimus.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ
GRÆCE.
NOVUM TESTAMENTUM
VERSIONIS VULGATÆ,

PER S[tum] HIERONYMUM AD VETUSTA EXEMPLARIA GRÆCA CASTIGATÆ ET EXACTÆ.

UTRUMQUE EX ANTIQUISSIMIS CODD. MSS., CUM GRÆCIS TUM LATINIS, EDIDIT

RICHARDUS BENTLEIUS.

PROPOSALS FOR PRINTING.

I. The author of this edition, observing that the printed copies of the New Testament, both of the original Greek and ancient vulgar Latin, were taken from manuscripts of no great antiquity, such as the first editors could then procure; and that now by God's providence there are MSS. in Europe (accessible, though with great charge) above a thousand years old in both languages; believes he may do good service to common Christianity if he publishes a new edition of the Greek and Latin, not according to the recent and interpolated copies, but as represented in the most ancient and venerable MSS. in Greek and Roman capital letters.

II. The author, revolving in his mind some passages of St. Hierom; where he declares, that (without making a new version) he adjusted and reformed the whole *Latin Vulgate to the best Greek exemplars*, that is, to those of the famous Origen; and another passage, where he says, that a verbal or literal interpretation out of Greek into Latin is not necessary, *except in the Holy Scriptures*, ubi ipse verborum ordo mysterium est, *where the very order of the words is mystery;* took thence the hint, that if the oldest copies of the original Greek and Hierom's Latin were examined and compared together, perhaps they would be still found

to agree both in words and order of words. And upon making the essay, he has succeeded in his conjecture beyond his expectation or even his hopes.

III. The author believes that he has retrieved (except in very few places) the true exemplar of Origen, which was the standard to the most learned of the *Fathers*, at the time of the Council of Nice and two centuries after. And he is sure that the Greek and Latin MSS., by their mutual assistance, do so settle the original text to the smallest nicety, as cannot be performed now in any *classic* author whatever: and that out of a labyrinth of thirty thousand various readings, that crowd the pages of our present best editions, all put upon equal credit, to the offence of many good persons, this clue so leads and extricates us, that there will scarce be two hundred out of so many thousands that can deserve the least consideration.

IV. To confirm the lections which the author places in the text, he makes use of the old versions, Syriac, Coptic, Gothic, and Æthiopic, and of all the Fathers, Greeks and Latins, within the first five centuries; and he gives in his notes all the various readings (now known) within the said five centuries. So that the reader has under one view what the first ages of the church knew of the text; and what has crept into any copies since is of no value or authority.

V. The author is very sensible, that in the sacred writings there's no place for conjectures or emendations. Diligence and fidelity, with some judgment and experience, are the characters here requisite. He declares, therefore, that he does not alter one letter in the text without the authorities subjoined in the notes. And to leave the free choice to every reader, he places under each column the smallest variations of this edition, either in words or order, from the received Greek of Stephanus, and the Latin of the two popes Sixtus V. and Clemens VIII. So that this edition exhibits both itself and the common ones.

VI. If the author has any thing to suggest towards a change of the text, not supported by any copies now extant, he will offer it separate in his *Prolegomena;* in which will

be a large account of the several MSS. here used, and of the other matters which contribute to make this edition useful. In this work he is of no sect or party; his design is to serve the whole Christian name. He draws no consequences in his notes; makes no oblique glances upon any disputed points, old or new. He consecrates this work, as a κειμήλιον, a κτῆμα ἐσαεὶ, a *charter*, a *magna charta*, to the whole Christian church; to last when all the ancient MSS. here quoted may be lost and extinguished.

VII. To publish this work, according to its use and importance, a great expense is requisite: it's designed to be printed, not on the paper or with the letter of this *Specimen*, but with the best letter, paper, ant ink that Europe affords. It must therefore be done by subscription or contribution. As it will make two tomes in folio, the lowest subscription for smaller paper must be three guineas, one advanced in present; and for the great paper five guineas, two advanced.

VIII. The work will be put to the press as soon as money is contributed to support the charge of the impression; and no more copies will be printed than are subscribed for. The overseer and corrector of the press will be the learned Mr. John Walker, of Trinity College in Cambridge; who, with great accurateness, has collated many MSS. at Paris for the present edition. And the issue of it, whether gain or loss, is equally to fall on him and the author.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ Κεφ. κβʹ.

1 *ΚΑΙ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.*

2 *Ἐμμέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.*

3 *Καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ.*

4 *Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.*

1 *μοι καθαρὸν ποταμὸν.* 2 *ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν.* 3 *πᾶν καταγάθεμα.* 5 *οὐκ ἔσται ἐκεῖ. καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου. φωτίζει αὐτούς.*

APOCALYPSEOS Cap. XXII.

1 Et ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tamquam crystallum, procedentem de sede Dei et agni.

2 In medio plateæ ejus, et ex utraque parte fluminis, lignum vitæ adferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum, et folia ligni ad sanitatem gentium.

3 Et omne maledictum non erit amplius, et sedes Dei et agni in illa erit, et servi ejus servient illi.

4 Et videbunt faciem ejus, et nomen ejus in frontibus eorum.

3 *sed* sedes Dei. in illa *erunt.*

1 *Καθαρὸν ποταμὸν*] Omittunt *καθαρὸν* Alex. Codd. Anglici duo, Gallici tres; Vers. Copt. Syr. Æthiop. Hilarius; Codd. Latini omnes. sed Andreas et Arethas *ποταμὸν καθαρὸν*. Gall. unus, *ποταμὸν ὕδατος ζωῆς καθαρὸν*. II. *Καὶ ἐντεῦθεν*] Alex. Codd. Angl. duo, Gall. quatuor, Germ. unus, Arethas, Syriac. *καὶ ἐκεῖθεν*. III. *Καταγάθεμα*] Alex. Arethas, Andreas, Codd. plerique omnes, Editio Complut. *κατάθεμα*. *Sed* sedes Dei[Codd. Lat. plerique omnes, *et* sedes, ut Græci omnes *καὶ*. *Erunt*] Ita Codd. quos adhuc vidi: legen-

5 *Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐχ ἕξουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ Θεὸς φωτίσει ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*

6 *Καὶ εἶπέν μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.*

7 *Καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.*

8 *Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεπον, ἔπεσα προσκυνῆσαι πρὸ ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.*

5 Et nox ultra non erit, et non egebunt lumine lucernæ neque lumine solis, quoniam dominus Deus inluminabit illos, et regnabunt in sæcula sæculorum.

6 Et dixit mihi, Hæc verba fidelissima et vera sunt: et dominus Deus spirituum prophetarum misit angelum suum, ostendere servis suis quæ oportet fieri cito.

7 Et ecce venio velociter. beatus qui custodit verba prophetiæ libri hujus.

8 Et ego Johannes, qui audivi et vidi hæc. Et postquam audissem et vidissem, cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi hæc ostendebat.

6 *καὶ κύριος.* deest *ὁ. ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν.* 7 *Ἰδού,* deest *καί.* 8 *Καὶ ἐγώ. ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων. καὶ ἔβλεψα. ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν.*

6 fidelissima sunt et vera.

dum *erit*; nam Græci universi ὁ *θρόνος.* V. *Νὺξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ*] Alex. *ἔσται ἔτι.* Syr. Latini omnes. In Græcis plerisque deest *ἐκεῖ.* *Χρείαν ἔχουσι λύχνου*] Alex. *ἕξουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου.* et sic Andreas et Gregorius Palamas, et Codd. Latini omnes, Syr. Copt. Æthiop. *φωτὸς ἡλίου*] Alex. *φῶς ἡλίου. φωτίζει αὐτούς*] Latini plerique *illuminat.* Sed Alex. Greg. Palamas. *φωτίσει ἐπ' αὐτούς.* VI. *Καὶ κύριος*] Alex. *καὶ ὁ κύριος.* *Ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν*] Sic edidit Erasmus. Sed Complut. Alex. Arethas, Græci Codd. fere omnes, Latini omnes, Syr. Copt. Æthiop. *τῶν πνευμάτων τῶν προφ.* Fidelissima sunt et vera] Codd. veteres, fid. et vera sunt. VII. *Ἰδού*] *Καὶ ἰδού.* Alex. Andreas, Arethas, Syrus, Codd. Græci plerique omnes, Latini ad unum omnes. VIII. *Καὶ ἐγὼ Ἰω. ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκού-*

9 Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ Θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.

11 Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

9 Et dicit mihi, Vide ne feceris: conservus tuus sum, et fratrum tuorum prophetarum, et eorum qui servant verba libri hujus: Deum adora.

10 Et dicit mihi, Ne signaveris verba prophetiæ libri hujus: tempus enim prope est.

11 Qui nocet noceat adhuc, et qui in sordibus est sordescat adhuc, et justus justitiam faciat adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc.

9 σου γάρ εἰμι. 10 τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. 11 καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω ἔτι.

9 Et *dixit* mihi. conservus *enim* tuus. verba *prophetiæ* libri. 11 et *qui* justus *est justificetur* adhuc.

ων] Alex. Andreas, Complut. Syrus, Latinus, Codd. Græci plures, Κἀγὼ Ἰω. ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. Dionysius Alexandrinus bis, Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα. Ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν] Alex. πρὸ ποδῶν. IX. Et *dixit* mihi] Codd. veteres constanter, *dicit*; ut Gr. λέγει. Σύνδουλός σου γάρ εἰμι. et Vulg. Conservus *enim* tuus sum] Atqui Alex. Arethas, Andreas, Athanasius, Copt. Syr. Græci Codd. omnes tollunt γάρ; et Latini itidem omnes et Cyprianus tollunt *enim*. Verba *prophetiæ* libri] Latini veteres omnes tollunt *prophetiæ*. X. Ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν] Sic Andreas, et Cyprianus bis, *Quia jam tempus in proximo est.* Sed Alex. Codices Gr. plures, Syr. Copt. Latini omnes, Ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. Græci ceteri, ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. desunt ὅτι et γάρ. XI. Καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι] Deest hoc comma in Alex. et duobus Gallicis errore librariorum ob repetitionem τοῦ ἔτι. At ceteri fere omnes, Andreas, Arethas, Complut. ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι. Origenes ad Johannem bis, ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι. Idem ibid. aliud membrum addit, Ὡς ὁ Ἰωάννης φησὶ, καὶ ὁ καθαρὸς καθαρισθήτω ἔτι (MS. Oxon. καθαρθήτω) καὶ ὁ ἅγ ἁγιασθήτω. Καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω] Alex. et Codd. ceteri omnes, Andreas, Arethas, Complut. Latin. Syr. Copt. δικαιοσύνην ποιησάτω. Cyprianus bis; Justus *justiora faciat* adhuc. Et qui justus est justificetur adhuc] Veteres Codd. fere omnes, Et justus justi-

12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.

13 Ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος:

14 Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.

15 Ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φο-

12 Ecce venio cito: et merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.

13 Ego Alpha et Ω, primus et novissimus, principium et finis.

14 Beati qui lavant stolas suas, ut sit potestas eorum in ligno vitæ, et portis intrent in civitatem.

15 Foris canes et venefici et inpudici et homicidæ et

12 Καὶ ἰδού. ἔργον αὐτοῦ ἔσται. 13 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. 14 Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα. 15 Ἔξω δὲ οἱ κύνες. πᾶς ὁ φιλῶν.

13 Ego *sum* A et Ω. 14 stolas suas *in sanguine agni* — et *per portas* intrent.

tiam faciat adhuc. XII. *Καὶ ἰδού*] Delent *καὶ* Alex. Codd. plerique omnes, Arethas, Complut. Syr. Copt. Latini Codd. omnes. Cyprianus bis. *Ἔργον αὐτοῦ ἔσται*] Alex. Gallicus unus, Syr. *ἐστὶν αὐτοῦ*. XIII. *Ἐγώ εἰμι*] Omittunt *εἰμὶ* Alex. Athanasius, Codd. fere omnes, Andreas, Arethas. Sed Origenes habet *εἰμὶ* bis. Ego *sum*] Deest *sum*. ita codex Sancti Germani veterrimus. *Ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος*] Sic Andreas, Arethas, et Codd. quidam. Sed Alex. Athanas. Codd. Anglici tres, Gall. duo, Syr. Latini omnes, Cyprianus, alio ordine, *πρῶτος καὶ ἔσχατος ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος*. Origenes bis habet *ἡ ἀρ. καὶ τὸ τέλος*: sed ordine, quo Andreas. XIV. *Οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ*] Ita Codd. Græci plerique omnes, Copt. Syr. Tertull. Cypr. Sed Alex. Anglicus unus, Æthiop. Latini Codd. omnes, *οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν*. Athanas. *οἱ πλατύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν*, errore librarii pro *πλύνοντες*. Arethas, *ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς ἐμοῦ*: ut sententia illa postulare videtur, In sanguine agni] Desunt in veteribus Codd. omnibus. Per portas] Tres Cod. veterrimi *portis*, ut Græci omnes *τοῖς πυλῶσιν*. XV. *Ἔξω δὲ οἱ κύνες*] Omittunt *δὲ* Alex. ceteri fere omnes, Athanasius, Hippolytus, Andreas, Arethas, Complut. Latini omnes, Cyprianus. *Πᾶς ὁ φιλῶν*] Omittunt articulum *ὁ* Alex alii multi. Sed Athanasius, Hippolytus cum Codd. quibusdam, *πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν*.

νεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου, μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ πρωϊνός.

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω· ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, Ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

idolis servientes, et omnis qui amat et facit mendacium.

16 Ego Jesus misi angelum meum, testificari vobis hæc in ecclesiis. ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina.

17 Et spiritus et sponsa dicunt, Veni: et qui audit dicat, Veni: et qui sitit veniat: qui vult accipiat aquam vitæ gratis.

18 Contestor ego omni audienti verba prophetiæ libri hujus, Siquis adposuerit ad hæc, adponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto:

16 ταῦτα ἐπὶ ταῖς. γένος τοῦ Δαβὶδ. λαμπρὸς καὶ ὁ ὀρθρινός. 17 λέγουσιν, Ἐλθέ. εἰπάτω, Ἐλθέ: διψῶν ἐλθέτω, καὶ — λαμβανέτω τὸ ὕδωρ. 18 Συμμαρτυροῦμαι γὰρ

17 *et* qui vult 18 Contestor *enim* omni.

XVI. Ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις] Ἐν ταῖς Alex. Codd. 2 Gallici. Athanasius. Deest præpositio in Codd. multis. Τοῦ Δαβὶδ] Omittunt τοῦ Alex. Codd. multi, Athanasius, Andreas, Arethas. Porro omnes Græci Δαυὶδ, vel compendiose δαδ. Nusquam invenitur Δαβὶδ. Λαμπρὸς καὶ ὁ ὀρθρινός] Alex. καὶ ὁ πρόϊνος. sed ceteri Codd. cum Athanasio, Andrea, Aretha, Complut. πρωϊνος. XVII. Ἐλθὲ — ἐλθὲ — ἐλθέτω] Alex. et ceteri omnes, Athanas. Andreas, Arethas, Complut. ἔρχου — ἔρχου — ἐρχέσθω. Καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ] Omittunt καὶ, et postea habent ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ, Alex. Codd. fere omnes, Athanasius, Andreas, Complut. *Et* qui vult] Codd. Latini veteres tollunt *et*. XVIII. Συμμαρτυροῦμαι γὰρ] Alex. et alii Codd. plerique et Complut. et Andreas μαρτυρῶ ἐγὼ: pauci cum Aretha μαρτύρομαι ἐγὼ: nullus, quod sciam, συμμαρτυροῦμαι, neque γὰρ. Contestor *enim* omni] Codd. veterrimi quique, Contestor *ego* omni. Παντὶ ἀκούοντι] Alex. Andreas, Arethas, Codices plures, παντὶ τῷ ἀκ. Ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα] Alex. Codd. plerique omnes, Andreas, Arethas Complut. ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά. Ἐπ αὐτὸν] Omittit Alex. sed ceteri

19 *Καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.*

20 *Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ ἔρχομαι ταχύ. Ἀμὴν, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ.*

21 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.*

19 Et siquis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de ligno vitæ, et de civitate sancta, [et de his] quæ scripta sunt in libro isto.

20 Dicit qui testimonium perhibet istorum, Etiam venio cito. Amen, veni domine Jesu.

21 Gratia domini Jesu cum omnibus.

παντὶ ἀκού. *ἐάν τις ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα.* *ἐν βιβλίῳ.* deest *τῷ*. 19 *ἐάν τις ἀφαιρῇ — λόγων βίβλου. ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς — ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς — καὶ τῶν γεγραμ. ἐν βιβλίῳ.* 20 *Ναὶ ἔρχου.* 21 *κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ π. ὑμῶν. Ἀμήν.*

19 de *libro* vitæ. 21 domini *nostri* Jesu *Christi* cum o. *vobis. Amen.*

Græci et Latini omnes cum Andrea et Aretha habent. *Ἐν βιβλίῳ*] Alex. Arethas, Andreas, Codd. plurimi, *ἐν τῷ βιβ.* XIX. *Ἀφαιρῇ——ἀφαιρήσει*] Alex. Codd. plerique, Andreas, Arethas, Complut. *ἀφέλῃ*, et deinde pro *ἀφαιρήσει*, Alex. Arethas cum Codd. pluribus habent *ἀφελεῖ*: alii cum Andrea et Complut. *ἀφέλοι*: et hi antea pro *ἐπιθήσει* habent *ἐπιθῇ*. *Λόγων βίβλου*] *Τοῦ βιβλίου*, Alex. Codd. fere omnes, Andreas, Arethas. *Ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς*] Alex. Codd. Græci fere omnes; Andreas, Complut. Syr. Æth. *ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς*. De *libro* vitæ] Latini quique vetustissimi, de *ligno* vitæ. *Καὶ τῶν γεγραμμένων*] Omittunt *καὶ* Alex. Codd. fere omnes, Complut. Andreas, Arethas, Copt. Syr. Æth. *Ἐν βιβλίῳ*]. Iidem Codd. cum Andr. et Aretha *ἐν τῷ βιβλίῳ* XX. *Ἀμὴν, καὶ ἔρχου*] Omittunt *καὶ* Alex. Codd. plurimi, Andreas, Syr. Copt. Æth. XXI. *Κυρίου ἡμῶν*] Omittunt *ἡμῶν* Alex. Codd. plures, Andreas, Arethas. Nostri] Omittit Cod. vetustus Gallicus. *Ἰησοῦ Χριστοῦ*] Deest *Χριστοῦ* in Alex. Christi] Omittit codex Anglicus. *Μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν*] Desunt *ὑμῶν. Ἀμήν* in Alex. Cum omnibus vobis, Amen] Desunt *vobis, Amen*; in 3 Codd. Gallicis.

Postquam vero Wetsteniani operis opes criticas auxissent plurium virorum doctorum studia; inprimis Franc. Car. Alter Vindobonensis, Andr. Birch Havniensis, Christ. Frid. Matthaei Thuringus, sed diu apud Mosquenses professor [1]), exstitit qui non modo apparatum novis incrementis locupletaret, sed etiam ad rem criticam vere promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione converteret. Iohannem Iacobum Griesbach Ienensem *dico*, cuius de laboribus paullo accuratius videre placet.

Criticorum suorum circa textum Ni Ti studiorum initium fecit editione synoptica trium priorum evv. hoc titulo: Libri N. T. historici. Halae 1774. P. I. II. *Ultimum edidit* totum P. I. 1796. P. II. 1806. [2])

Egregie promeruit conferendis codicibus quum uncialibus aliquot [3]) tum pluribus minusculis; item nonnullis versionibus veteribus denuo examinandis [4]); item patribus inprimis Clemente Alexandrino et Origene diligenter excutiendis. Accedit quod de codicibus multis, inprimis ad evv. CLAD 13. 33. 118. etc, ad epp. Pauli DEH 17. etc, uberius exposuit et in indolem codicum CLAD lectionumque Origenis subtiliter

---

1) Ipse edidit N. T. Graece et Latine voluminibus XII, quorum suum quodque titulum habet, ut: „Evang. sec. Matth. Graece et Latine." Ex codd. nunquam antea examinatis maximam partem Mosquensibus edidit et animadversiones adiecit Chr. Frid. Matthaei. Cum aliquot cdd. speciminibus et indice codd. omnium, qui in quattuor evangeliis primo sunt adhibiti. Rigae 1788. Eodem anno prodiit Evang. sec. Marc.; 1786. Evang. sec. Luc., item Evang. sec. Ioannem; Acta app. 1782; voll. reliqua ab anno 1782. usque 1785.

2) Praeterea ed. splendidissima prodiit 1803—7; edd. manual. 1805 et 1825. De editione evv. Griesbachiana a Dav. Schulzio adornata vide post.

3) Codicum uncial. rursus adiit A (sed 1786. prodiit editus) C (in quo ad Wetstenianas lectiones non addidit nisi duas: Mc 6, 2. 4.) D Cantabr. (sed ipse editus est a. 1793.) et Claromontanum (in quo lectionum nihil supplevit), item G evangeliorum (perpaucas ad Wolfianas lectiones addidit), E actorum (iam a. 1715. editum) E Sangerm. (quem non esse nisi codicis Clarom. vitiosum apographum luculentis exemplis demonstravit.)

4) Ad Latinam vulgatam duorum cdd. Harleianorum collationem edidit. Vide infra.

inquisivit. Maximam vero in definiendis illustrandisque recensionibus textus Ni Ti operam collocavit, legesque ad quas omnis ratio critica conformari deberet scripsit[1]). Denique textum Elzev. multis locis correxit, aliis ea quae sibi videbantur certe commendavit, aliis receptam lectionem vocavit in dubium. Itaque factum est ut suae aetatis hominibus, de calumniis Matthaeii parum sollicitis, criticorum facile princeps videretur.

Sunt vero et multa et gravia quibus Griesbachius magnae rei quam amplexus erat non satisfecit. Primum enim testes eos quos ipse summo loco posuit nequaquam ea qua debebat cura contulit, quamquam ex editionibus Woidii, Kiplingii, Knittelii aliorumque haurire poterat. Deinde legi-

---

[1]) Hos labores foras dedit pluribus libris, ex quibus potissimum hi nominandi sunt:

1. Symbolae criticae ad supplendas et corrigendas variarum N. T. lectionum collectiones. Accedit multorum N. T. codicum Graecorum descriptio et examen. Tomus prior prodiit a. 1785. Tom. posterior a. 1793. Priore praeter descriptionem atque examen codicum CDL ac multorum quibus evangelia continentur cdd. minusc. habentur haec: spicilegium lectionum variantium e cdd. N. T. Graecis: excerpta e notis Millii manuscriptis transscripta ex editionis Millianae exemplari Bodleiano: lectiones variantes e cdd. N. T. Latinis i. e. Harleianis 1775, et 1772. Posteriore continuantur examina codicum, quum evangelistariorum, tum quibus epp. et apocalypsis continentur, per pagg. 225. Tum sequuntur: Novi Testamenti loci ab Origene et Clemente Alex. in scriptis eorum quae Graece supersunt allegati, cum textu vulgari collati: pag. 229 usque 620. Denique additur: epimetrum ad disquisitionem de codicis epp. Paullin. 17. et recensionum Alex. et occid. indole ac praestantia: p. 621 usque 640.

2. Commentarius criticus in textum Graecum N. T. Partic. I. 1798. Partic. II. 1811. Priore pertractantur lectiones evangelii Matthaei usque caput 20., unde posteriore pergitur usque ad finem eiusdem evangelii, addito insuper toto Marci evangelio. Praeterea in altera particula accedunt meletemata de vetustis textus recensionibus per paginas LXVIII.

3. Opuscula academica, edita ab Io. Philippo Gabler. Voll. II. 1824. 1825. Inde huc inprimis pertinent: dissertatio critica de cdd. 4 evv. Origenianis. P 1. Vol. I. pag. 227—317. (conscripta anno 1771.) Curarum in historiam textus epp. Paulli Specimen I. Vol. II. pag. 1—135. (ex anno 1777. repetitum.)

bus suis criticis mirum in modum se implicuit, quum veterum recensionum rationem, ingeniosius quam rectius a se excultam et circumscriptam, inprimis sequendam duceret. Tum in constituendo textu semetipsum eo deseruit quod lectionem receptam multo pluris facere videbatur quam, ut ipse plane demonstravit, fieri volebat; alio loco saepe eadem praetermisit quae alio recepit; res levioris et tamen magni momenti, ut grammaticas plerasque, ut ordinem verborum, nimis neglexit. Denique in commentario conscribendo, ut cetera praeteream quae iam tetigi, multa dudum a Wetstenio aliisque adnotata eaque minime spernenda plane omisit.

Emendata vero est maiorem in modum Griesbachiani operis prior pars curis Davidis Schulzii, cui debetur evangeliorum editio tertia a. 1827. Huic ille editioni sua quoque prolegomena praemisit, ubi quum de multis quae rem criticam spectant, tum de lectionum variantium generibus et caussis, tum de laboribus criticis ad emendandum perficiendumque commentarium Ni Ti criticum suscipiendis docte disseruit. Commentarium vero ipsum multis modis auxit, non eo tantum quod lectiones a Griesbachio male praetermissas supplevit, sed etiam notis bonae frugis plurimis de singularum lectionum probabilitate existimaturos adiuvit.

Recentiore memoria M. A. Scholz, Prof. Bonn. catholicus, in itineribus per Europam orientemque ad id ipsum susceptis apparatui critico historiaeque textus eo prospexit quod plurimorum codicum inprimis minusculorum (de uncialibus triummodo fragmentorum WYNΓ) primam ad viros doctos notitiam pertulit, aliosque multos rursus examinavit aut inspexit, nonnulla etiam ad versionum collationes, item pauca quaedam ad excerptas patrum lectiones addidit. Post de antiquorum testium familiis quaestionem instituit et quid sibi videretur copiose exposuit; denique libros Ni Ti edendos curavit duobus voll. annis 1830. 1836. De iis quae ad recensiones textus pertinent quum iam supra breviter dictum sit[1]), h. l. non dicam nisi de editione Ni Ti. Huius textus

[1]) Operae pretium est h. l. adscribere quae D. Schulz in eandem rem dixit quum de prima Novi Test. ed. mea Neue Jen. Lit. Zeitung Nr.

quod nunc iterum in apparatu diligenter rationem habui, rei gnaris otiosum videbitur. In textu enim quidem, exceptis paucis, Scholzius fideliter Griesbachii textum secutus est, receptis insuper pluribus lectionibus quas ille in margine praecipua cum commendatione apposuerat. Illud vero quod pro iis quae circa recensiones veteres professus est facere debebat, ut Asiaticum inprimis textum constitueret, tantopere neglexit ut diu iam ante eum Matthaeius melius fecisse iudicandus sit. Griesbachianae enim lectiones magnam partem minime ex hoc genere sunt. Nihilominus nec nunc missas fecimus lectiones Scholzii quum propterea quod nostra aetate solus inter catholicos theologos in hoc litterarum genere tantos labores suscepit, tum propter nomen quod inde apud theologos utriusque confessionis consecutus est. Quanta vero rei quam suscepit inscitia fuerit, quanta negligentia, quanta levitate, potero luculenter iis exemplis probare quae non a Griesbachio sed ab ineptis editionis Griesbachianae erroribus eum tantopere pependisse demonstrant, ut quas lectiones variantes ad istos invenisset confidenter adnotaret. Ita Philem. 11. recipit *νυνι δε σοι και ευχρηστον* omisso *εμοι* post *και*, quod „44. 174. 219. al" addere refert. Apoc. 15, 2. recipit *εχοντας* quod debet esse *εχοντες*, atque in uno codice

---

145—148. uberius exponebat. Sunt autem eiusmodi quae, si cui cum ira ac studio de Scholzio iudicasse videbor, talem a me suspicionem removere queant. „Am längsten verweilt dieser Abschnitt bei dem System von Scholz, dessen Prolegg. hier zum ersten Mal eine unumwundene gründliche vollständige Würdigung erfahren, obwol die augenscheinliche Unstatthaftigkeit seines Recensionensystems auch schon früher gelegentlich ebenso wie die unverantwortliche Fahrlässigkeit seines Urhebers in Anführungen, in der Textgestaltung, in seiner Schreibart, ganz ernstlich war besprochen und gerügt worden. So viel aber ist entschieden, dass man den Angaben dieses Kritikers nimmer mit Zuversicht vertrauen kann, und dass seine Arbeiten, die denen, welche sich damit befassen, nur vergebliche Mühe und Zeit kosten, als völlig unbrauchbar möglichst bald der Vergessenheit überliefert werden sollten. Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T., worin sich nicht irgend eine Incorrektheit nachweisen liesse. Mit dem Vol. II. hat sich Ref auf so genaue Durchmusterung nicht eingelassen.

13. *εχοντες* esse significat. Apoc. 21, 2. edit *κεκοσμενην*, notans *κεκοσμημενην* ex uno cod. 2. Eph. 6, 1. habet *τα τεκνα, υπακουετε τοις γονευσιν ημων*, allata *υμων* ex „I 44. 219. al". 2 Pe 1, 15. ante *εκαστοτε* omittit *και*, quod in quinque cdd. addi perhibet. Col. 2, 19. pro *αυξει* ponit *αυξη*, differentia codicum „44. 108. 109. 110. 219. al. mult." notata. Similiter Heb 9, 5. repetit erroneum *της* ante *δοξης*, idque a cdd. decem abesse significat.[1]) Toti vero apparatui critico non dicam novis incrementis augendo sed ad fidem modo Wetstenii et Griesbachii repetendo qua levitate prospexerit, dici vix potest. Qua de re quod Dav. Schulz testatus est: Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T. worin sich nicht irgend eine Incorrektheit nachweisen liesse: id maiorem in modum in vol. II. quadrare quaevis pagina docet. Priori enim parti quae Schulzii curis accesserunt, eaque non minimi momenti sunt, in novam editionem facili negotio transferri poterant; altera vero alterum Schulzium non invenerat. Cuius rei exempla[2]) quum in commentario meo quaerenti cuivis prae manibus sint, non afferam nisi duo genera quae facile fallere possunt. Alterum eorum est locorum ubi breviter notat „cum cdd. plurimis" et similiter, quamquam sunt quae teste plane nullo aut paucissimis utantur. Cf. 1 Pe 3,

---

[1]) Ad 1 Co 7, 31. *παραχρωμενοι* repetit *καταχρωμενοι*, vitiose ut apparet apud Gb typis exscriptum, ex I Bas. Thdrt. etc.

[2]) Non rara sunt quale Ro 4, 2. ubi lectionis *προς θεον* ex ABCD*FG nulla ratio habetur. Ita etiam testatur titulum ex „B" ad 1 Tim 1, 1. item „B" ad 1 Tim 1, 2. (posterius ex Gb translatum), quamquam epp ad Tim etc in B non haberi constat. In evangeliis quidem, quippe ad quae apparatum doctis curis Davidis Schulzii auctum invenisset, non tam facile erat tantae negligentiae exempla edere. Nihilominus neque in his desunt eiusmodi ut Mt 26, 59. ubi silentio praeteritur *θανατωσουσιν*, quamvis in ACDEFGHLNΔ etc inveniatur; ut Mt 27, 42. ubi non notatur *πιστευσωμεν* ex EFHLMΔ aliisque plurimis; ut Mt 18, 19. ubi nullus testis adfertur lectionis *συμφωνησουσιν*, quam BDEHILVΔ aliisque multi praebent; ut Lc 21, 14. ubi pro *θετε* postquam dudum Wetstenius notavit ADL, apud Gb nihil est, apud Sz M 33. Sunt vero apud nos AB*DLMRX alii. Eiusmodi res ut *μετα* pro *μεθ*, cf ad Mt 26, 72. vel *ενατης* pro *εννατης*, cf ad Mt 27, 45. apud Gb pariter atque apud Sz vix ad apparatum pertinere videbantur.

20. ubi habet: απαξ εξεδεχετο c. codd. pl. Heb 11, 13: και πεισθεντες c. cdd. pl. Gal. 4, 17: ημας c. codd. recent. fere omnibus. Phil. 1, 23. γαρ c. cdd. plerisq. Alterum ea spectat ubi Griesbachii notatio dubii quid habebat, quod Sz nec repetendum nec corrigendum duxit, sed qua mira securitate est delevit. Ita Ro 15, 17. apud Griesb. est: „D ap. Mill.“ 15, 24: „DE ap. Mill.“ item 1 Co 8, 2: „DE ap. Mill.“ 15, 25: „E ap. Mill.“ Haec falsa sunt omnia, nihilominus Sz. ubique „D“ „E,“ „DE“ confidenter posuit, Millii cui ea debebantur nulla mentione facta.

Anno 1831. **Caroli Lachmanni** editio stereotypa prodiit („Novum Testamentum Graece. Ex recensione Caroli Lachmanni.“), quam secuta est anno 1842. editionis maioris pars prior evangelia complectens, item anno 1850. pars altera cum reliquis libris [1]). Operis sui rationem reddidit in Stud. theol. et Crit. 1830. p. 817—845. breviterque ibidem 1835. p. 570 sqq. Denique, praeter brevissimam notitiam ad calcem editionis minoris pag. 461., in prolegomenis ad evangelia a. 1842. plura exposuit de singulis documentis a se adhibitis eorumque auctoritate atque inprimis „de recensendi arte,“ item in praefatione tomi alterius „de emendatione“ i. e. ea quae a coniectura pendet. Quibus coniunctis utendum est ut editoris mentem totam assequare; tamen postquam semel anno 1830. luculenter exposuisset quid toto opere suo vellet et qua ratione, ad id posthac respicere malebat [2]) quam singula curiose repetere, praesertim quum mox

---

[1]) Titulus est: Novum Testamentum Graece et Latine. Carolus Lachmannus recensuit, Philippus Buttmannus Ph. F. Graecae lectionis auctoritates apposuit.

[2]) Cf N. T. Graece 1831. 1837. pag. 461: „De ratione et consilio huius editionis loco commodiore expositum est (*theol. Studien und Kritiken* 1830, p. 817—845).“ Tum pergit, quibus post utendi locus erit, „hic satis erit dixisse, editorem nusquam iudicium suum, sed consuetudinem antiquissimarum Orientis ecclesiarum secutum esse. Hanc quoties minus constantem fuisse animadvertit, quantum fieri potuit ea quae Italorum et Afrorum consensu comprobarentur praetulit, ubi pervagatam omnium auctorum discrepantiam deprehendit, partim uncis partim in marginibus indicavit. Item cf N. T. Graece et La-

„ad fastidium usque expertus esset“ censorum suorum „eorumque theologorum,“ quos „olim doctos atque iuratos iudices falso existimaverat,“ „malignitatem.“ (Vide N. T. 1842. p. XXX.) Itaque nos quoque accuratius de opere eius expositos vel maxime ad ea iubet reverti quae in Studiis theol. et Criticis scripsit.

Daturum igitur se professus est textum Novi Testamenti saeculo quarto in oriente vulgatum vel potius vulgatissimum. Huc haec spectant: In einer jüngern Gestalt brauchen wir so leicht keine Stelle zu geben, als sie in den letzten Jahren des 4. Jahrhunderts gelesen ward: p. 822. Ich bin gar nicht auf die wahre Lesart aus, die sich freilich gewiss oft in einer einzelnen Quelle erhalten hat, ebenso oft aber auch gänzlich verloren ist, sondern nur auf die älteste unter den erweislich verbreiteten: p. 826. Wo nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit, dass der Text die gebilligtste Lesart des Orients liefert: p. 833. Cf etiam N. T. Gr. et Lat. 1842. p. XXIV. „in orientis exemplaribus cavendum est ne per temporum latitudinem vagemur et constitutos antiquitatis terminos excedamus, si forte illi tres cdd. quibus paene solis utimur, quoniam eorum aetas accurate definiri adhuc non potuit, interdum aliquid quarto saeculo nondum cognitum ex novicio usu susceperint.“ Ibidem p. XXXII. „non quod me rectius aliis aut facilius, quid sancti auctores scripserint aut non scripserint, cognoscere posse dicam (nam id neque nunc agitur neque iis qui sibi arrogant invidendum est).“ Istum vero quem diximus textum ita inveniendum duxit, ut quaereret quid probatissimum esset codicibus „orientalibus“ ABC, consultis etiam fragmentis PQTZ evangeliorum et H epistularum, item de patribus Origene. Quibus discrepantibus adeundos esse „occidentales“ testes, atque ex horum auctoritate dirimendam illorum dissensionem. Occi-

tine. 1850. pag. IV. „totum recensendi negotium quomodo administrandum esset simpliciter et sine cuiusquam iniuria exposui anno 1830.“

dentales vero testes admisit Graecos Latinos D evangeliorum actuumque, E actuum, DG epistularum; item Latinos evangeliorum a b c et in apocalypsi Primasium, praeterea Irenaeum Cyprianum Hilarium Luciferum, insuperque vulgatam editionem Hieronymi.

Hac in re Lachmannus classes testium orientalem et occidentalem cum Griesbachio adscivit, sed nullo modo quo id iure fecisset probavit, neque magis religioni habuit quod Griesbachius in singulis partibus ipsius codicis A, item B codicis, diversitatem recensionis invenisse sibi visus est[1]); nihilominus tota Lachmanni ratio vel maxime pendet ab his classibus recte constitutis. Hoc etiam inde clarum fit, quod occidentales codices ad tollendam orientalium discrepantiam adhibentur. Quae quidem res rursus mirum hoc habet quod, quum occidentalium codicum, iis qui creduntur orientis testibus dissentientibus, tanta sit auctoritas ut suo testimonio ad orientalem veritatem perducant, iidem nullo plane numero sunt ubi orientalium duorum aut trium consensio est. Cf. l. l. p. 827: Der Widerstreit occidentalischer Zeugen kam nicht in Frage wo die andere Klasse einstimmig war. Hingegen entschied der Gebrauch des Occidents zwischen den schwankenden orientalischen Quellen.

Inprimis vero quaerendum est an omnino fieri possit pro testium numero ut textus apud Christianos terrarum orientalium saeculo quarto vulgatissimus mathematica quam dicunt via constituatur. Hoc Lachmannus quum toto opere suo ponere deberet, ingenue tamen ipse negavit. Ait enim: In maxima Novi Testamenti parte codices A et B conferre possumus, sed non ubique. Per magnam partem Matthaei et aliquam Iohannis (6, 68—7, 6. 8, 32—52.), item 2 Cor. 4, 13 usque 12, 6. orientalium codicum non habemus nisi B, rursusque inde ab epist. ad Hebr. 9, 14. per quattuor integras epp. et apocalypsin unum A, accedente modo passim incerta codicis C — tum temporis nondum editi — auctori-

1) Cf supra pag. XXXI.

tate. (Cf. l. l. p. 832.)[1]) Hoc quale sit in promptu est, atque ipse addit: His igitur in partibus (i. e. quarta fere totius N. T. parte) quomodo oriens inter varias lectiones fluctuet cognitu difficile est, neque dubium saepe lectionem parum vulgatam pro unica venditari[2]). Quid quod alibi (p. 835.) confitetur pro testimoniorum penuria passim se a semet ipso descivisse: Ich habe mir gegen die Lesart einer einzigen orientalischen Handschrift, wo die Vulgata nicht entschied, zuweilen sogar erlaubt an einem dritten Orte Hülfe zu suchen, nämlich in anderen späteren und gewöhnlichen Handschriften.

Sed etiam locis iis ubi non eandem testium paucitatem habet mathematica Lachmannus ratione abuti videtur. Quo enim tandem iure pro certo ponitur, tres codices superstites, alterum quarti fere alteros quinti saeculi, consentientes textum saeculi quarti probatissimum tradere? Si sex vel modo tres alii aetatem tulissent, non magis invicem dissentientes quam ABC, Lachmanniani textus recensio mirum in modum immutanda esset. Hoc iam satis probatur solo codice C a me edito, cuius lectiones recepto qui vulgo dicitur textui consonas Lachmannus ad rationes suas nondum adhibere poterat.

---

1) „Aber wenn wir den Umfang jeder von diesen orientalischen Handschriften überschlagen, so ist bald ausgerechnet dass wir zwar im grössten Theile des N. T. wenigstens A und B mit einander vergleichen können, aber doch nicht überall. In einem grossen Theile des Matth. (Auch Ioh 6, 68 — 7, 6. 8, 32 — 52: sed his locis C collatum Wetstenio multum invisse testatur) und 2 Cor 4, 13 — 12, 6. sind wir von orientalischen Handschriften einzig auf B beschränkt, und von Hebr. 9, 14. an (also in den Hirtenbriefen [item in epistula ad Philem.] und der Offenbarung durchaus) einzig auf A, wo uns nicht das immer seltene und oft unsichere Zeugniss von C zu Hülfe kommt."

2) Pergit l. l.: Hierdurch entsteht unvermeidlich der Mangel dass in diesen Theilen nur selten das Schwanken des Orients zwischen mehreren Lesarten erkennbar ist, dass also gewiss oft eine wenig verbreitete für die einzige gelten wird. Wer sich daher meiner Ausgabe bedient, muss auf der Hut sein: wo in diesen Theilen des N. T. nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit dass der Text die gebilligtste Lesart des Orients liefert.

Atque idem probatur cum Luca palimpsesto Nitriensi tum fragmentis antiquissimis palimpsestis nuper a me in oriente repertis, quae prorsus e genere sunt testium Lachmanni. Textus vero qui an id ipsum sit quod se esse profiteatur, i. e. orientalis textus vulgatus quarti saeculi, etiam atque etiam dubium est, quale si solus per se sumitur inveniendi textus saeculi primi fundamentum esse poterit?

Atque haec quidem de textus Lachmanniani principiis per se spectatis atque ex se ipsis iudicatis. Horum vero ultra terminos progredienti et in factitanda re Novi Testamenti critica quid maxime utile, quid grave, quid necessarium sit circumspicienti vix dubium erit quanto in errore omnis Lachmanni ratio posita sit. Siquidem enim recte habent quae supra diximus de antiquissima textus corruptione eaque multo magis ante saeculum quartum quam post facta, item de virtute codicum uncialium secundi ordinis, quorum textum intra quartum saeculum et octavum inprimis depravatum ponere mera temeritas atque inscitia est, item de complurium interpretum, ut Syri, ut Gothi, itemque de Chrysostomi textu: cui tandem in mentem veniet tali via textus sacri salutem quaerere? Dandum enim est, in Platone, in Plutarcho, in quovis scriptore antiquo alio codicibus aliquot inventis vel etiam uno mille annorum omnem rem criticam absolutam videri. At id non item in sacrum textum quadrat, quippe quem nullo tempore magis quam ipsis primis saeculis alienorum studiorum licentiam expetitum esse non probabile sed certum est. Atque ab hac quidem parte satis mirari non possum quod permulti in eam delapsi sunt vel certe videntur opinionem, Lachmanni textum id ipsum esse velle quod quaeratur, sacrorum scriptorum textum. A qua „arrogantia" eum alienissimum se praedicasse iam vidimus. Nec vero minus perverse agunt si qui ipsum apostolicum textum quaerentes in apparatu Lachmanni critico acquiescendum putant [1]).

[1]) Fuit nuper ex stolidis Lachmanni admiratoribus qui vel eo vehementer delectabatur quod recepta Lachmanni ratione tam pauca

Sed ad ipsum Lachmannum revertimur, qui quidem plurium errorum, quam ipse se ducem praebuerat, aliorum socordia auctor factus est. Quaeramus quo modo suis ille satisfecerit principiis. Codices et Graeci et Latini quibus usus est editi erant praeter B Vaticanum, C palimpsestum et D Claromontanum qui paullo post a me edebantur, item Vulgatae codices Fuldensem et Amiatinum. Primum igitur de editis (AD^cant PQTZ, E act G et H epp. Paul., item a b c d bis e g, item Or Ir Cyp Hil Lcif Prim). Hos in ipsis ille editionibus accurate contulit (quamquam, quod memorabile est, codicem Cantabrigiensem ex splendida editione Kiplingii ut repraesentaret totum qualiscunque esset a se non impetravit nisi „victo immenso taedio" cf. N. T. 1842. p. XXXV.) multisque locis a Wetstenio Griesbachioque praetermissa indicavit, male animadversa correxit. Tamen contra commentarii sui leges in tam paucis iisque editis libris et ipse cum claro laboris socio alia multa vel neglexit vel male notavit[1]). Praeterea quam alienus fuerit ab anxia circa fundamenta

variantes in censum veniunt. Quidni mavult ille Vaticanum codicem aut Alexandrinum sequi, universis reliquis spretis vel etiam defensis? Quidni Vulgatam ille papae Clement's amplectitur, variantibus nullis onustam?

[1]) Ita e prioribus 15 Actorum capitibus haec nobis in promptu sunt: 1, 5. praetermiserunt D *ιωανης*, ibidem notant D *βαπτισθησεσθ. αγιω* quum sit *αγ. βα.* 1, 7. notant: D* om *εστω*, at D* habet *η* 1, 26. habent: *συνψηφισθη* D et *συνψηφισθηνε* D*: at in codice est *συνεψηφισθη* i. e. D* *συνψηφ.* et ** *συνεψηφ.* 2, 6. om quod D *και* pro *οτι* habet 2, 12. A *διηπορουντο* habet, non *διηπορουν* 2, 22. D habet *δεδοκιμασμενον*, non *δοκιμ.* Ibidem d habet *in nobis*, non *in vobis* 2, 29. om quod D et d habent *υμιν* pro *ημιν* 3, 11. om E ad *αυτον* 3, 13. D habet *εις κρισιν*, non E 4, 16. om D *φανερωτερον* pro *φανερον* 4, 17. om D *πλεον* pro *πλειον* 4, 34. testantur *οικειων* habere ABDE, sed non constat nisi de DE** 5, 17. male coniecerunt B omittere *ὁ* (5, 24. ineptum vitium ex E adsumpserunt: *εθαυμαζον* mente *και διηπορουν*. Similia alia praetermittimus.) 5, 40. neglexere quod B, ut iam Btl testatur, *αυτους* om 6. 15. notant *και ητενιζον δε* (*add εις corr*) *αυτω* D: at D^corr habet *και ατενισαντες εις αυτον*. Ibidem rursus male coniecerunt *καθιζομενοι* ex B 7, 33. ad *των ποδ. σου* male de C referunt 7. 38. non referunt D* omittere *του* sec, nec 7, 39. D *οτι* pro *ω* habere, nec magis 7, 44. D omittere *ὁ* 7, 51. male A testem lectionis

laboris sui sedulitate, quam ipse toties laudat, probavit eo quod codicum P et Q palimpsestorum Guelferbytanorum editionem Knittelianam, ab accuratiore tractatione satis remotam atque locis plurimis, integris etiam plus decem columnis lacunosam, securus adhibere malebat quam quicquam ad pleniorem tantorum testium cognitionem conferre. Quid quod Knittelium scribit „negotium ita gessisse ut vix paucula dubitanda reliquerit.“ Vide N. T. 1842. p. XXIII. Ego vero nuper docui (vide etiam infra ad P et Q) Knittelii laborem tam esse imperfectum ut codicem utrumque ab eo editum in collectionem meam monumentorum ineditorum recipere nullus dubitarem. In Oxoniensi autem actorum codice edito a Thoma Hearne tam improbum ille studium posuit ut ineptissime ab editore errata curiose in commentarium reciperet, quorum quidem multa utpote in codice satis emendate scripto ut erroris convincerentur nec Oedipo opus erat nec litteris Oxoniensibus. Exempla sunt *εγινοντο* pro *εγινοντο*, *επιχαηθεις*

καθως notant, quod ipsum propter hunc errorem receptum est in textum 8, 9. omittunt D *προϋπαρχων* pro *προϋπηρχεν* 8, 19. non adnotant D *αν* pro *εαν*, nec magis v. 21. E *μερος* pro *μερις* 10, 11. ex mero errore fluxit notatio ad *μεγαλην* 12, 3. omittunt *αυτου* ad *η επιχειρησεις* ex D 12, 10. D habet *προσηλθαν*, non *-λθον* 12, 23. ex B receptum est *δοξαν*, at B habet *την δοξαν*, ut iam 1846. in Stud. et Crit. Heidelb. indicatum est. 12, 24. D^corr non *ευξανεν* sed *ηυξανεν* habet 13, 1. omiserunt D *επικαλουμενος* pro *καλ*. item quod D* om *ὁ* 13, 6. d non *βαριησουαν* habet sed *-suam* 13, 17. D habet *ισραηλ*, non *του ισρ*. 13, 46. male ex C notant *ην αναγκ*.; ibidem non viderunt D omittere *αναγκαιον* 14, 2. D habet *επηγαγον*, non *επηγον* 14, 7. male ex D afferunt *επι τη διδ. αυτων*, nam *αυτ*. deest 15, 2 D habet *εκτασεως*, non *τασεως* 15, 8. omittunt D *απηγγειλαν* pro *ανηγγ*. 15, 23. D habet *αδελφοι*, non *οι αδελφ*. Ceterum in his eiusmodi tantum spectavi quae quum edebat Lachmannus in promtu erant. Item in priore volumine per aliquot Marci et Lucae capita in exscribenda solius D scriptura toties erravit: Mc 6, 3. D habet *ο αδελφος*, non *αδελφος* Mc 7, 34. habet *ανεστεναξεν* pro *εστεν*. 7, 37. habet *υπερεκπερισσ*. pro *υπερπερ*. 8, 38. habet *επαισχυνθησεται* pro *επαισχυνθ*. Mc 11, 22. habet *του θεου*, non *θεου* 13, 1. habet *εκ των*, non *των* 13, 32. om *ὁ* sec 14, 51. habet *ηκολουθει* 15, 34. om *λεγων* Lc 1, 9. d habet *του κυριου*, non *τ. θεου* cum D 1, 20. habet *αχρις*, non *αρχι* 1, 29. habet *απεστη*, non *απεσταλη* 2, 8. habet *τας φυλακας* pro *φυλ*. 2, 16. habet *σπευδοντες* pro *σπευσαντες* 2, 21. habet *ωνομασθη* non *ονομασθη*.

pro *επικληθεις*, *αντιοχεα* pro *-οχεα*, *προσευξαμενοι* pro *προσευξαμενοι*, *ευηγγελιζητο* pro *-ζετο*, *καθεσομενος* pro *καθεζομενος*, ημιμ pro *ημιν*.

Sed pergimus ad testes Lachmanni quos nondum editos adhibuit. Codicis B collationes adhibuit Birchianam et Bentleianam. Utramque satis imperfectam esse bene novit, quemadmodum ipse testatur: Birch ist höchst nachlässig und hat den Lucas und Johannes gar nicht verglichen. Thomas Bentley (sic) bemerkte nicht einmal, dass auf die untere Schrift zu achten sei, nicht bloss auf die oberen schwarzen Züge: er giebt also nur die Lesarten der zweiten Hand: ausserdem haben wir seine Arbeit auch nur durch Woidens Vermittelung. Tertiam Bartoloccii Parisiis servari dudum a Scholzio didicerat (is primum de ea retulerat anno 1823. in Biblischkritische Reise p. 34 sq.): at nil fecit ut accuratius cognosceret, sed plane neglexit. Quae socordia circa testem textus novi quem quaerebat principalem eo magis taxanda est quoniam plurimis lectionibus quas duo illi collatores silentio praeterierant ipsum codicis B testimonium et in commentario adposuit et in textu secutus est. Quid quod ne id quidem fecit ut adsumpta Wolfii Cephalaei editione collectionem Miconianam rectius intellegeret; dubiis vero quibusdam Woidii notationibus tam imprudenter usus est ut apertissima vitia codici Vaticano imputaret, ut Act 5, 17. *αρχιερευς* sine articulo, Act 6, 15. *καθιζομενοι*, Eph 1, 3. omissum *εν*, Thess 4, 12. omissum *και*.

Codicem autem Ephraemi palimpsestum[1]), alterum sui textus testem principalem, quod unice hausit ex collatione Wetstenii, ad usum Lachmanniani operis imperfectissima, postquam noverat membranis rescriptis iussu praefectorum bibliothecae dudum (annis 1834 et 1835.) chemica adhibita

[1]) De eo in Stud. et Crit. a. 1830. p. 832. ille sic: Durch einen Abdruck des codex regius Ephraemi und des Claromontanus könnten Pariser Gelehrte (at cur tandem Berolinensis professor omnem rem ad Parisienses defert?) sich ein unsterbliches Verdienst um die Kritik des N. T. erwerben. Rursusque in Prolegg. ad evv. p. XXII. „Parisiis per hos proximos centum annos nemo inventus est qui tanto thesauro promendo ecclesiae Christianae bene faceret.“

esse, qua re nova studia strenua eximium aliquem successum habitura certum esset, id eiusmodi est ut a „labore sedulitate anxietate,“ qua se verum quaesisse testatur prorsus abhorreat, ut quum ita didicerit „fidem religionem constantiam in nullo negotio posse adhiberi nimiam“ incredibilis suae temeritatis gravis ipse accusator exstiterit. Iamvero quod detrimentum ab hac parte opus Lachmanni accepit tantum est, ut nulla re maius accipere potuerit. Quod etsi in altero maioris editionis tomo mea codicis editione adhibita compensatum est, tamen etiamnum in priore eiusdem editionis tomo permansit. Scilicet quamvis alterum anno demum 1850. foras daret, tamen prioris locum nullum, quum innumeros posset, corrigendum aut supplendum curavit.

Nec multo aliter de codice epistularum Claromontano existimari potest. Etiam hunc „tantum rei criticae thesaurum,“ cuius futurum editorem immortali merito auctum iri scripsit, quamvis ex longo inde tempore Parisiis omnium studiis patentem, ad opus suum adhibere noluit nisi ex collatione Wetstenii, quam satis mancam atque vitiosam fuisse mea codicis ostendit editio. Nec nimis Wetstenii laborem superaverat Sabatarius, a quo omnes Latinae eiusdem codicis lectiones Lachmanno repetendae erant.

Propositum erat hoc loco etiam docere quanta ille licentia ac saepe etiam quam male officio functus sit adhibendi ad Graeca lectiones Latinas. Plurima ad id et luculentissima exempla collegimus. Sed mitto in praesentia; nec addam nisi unum de collatis ab eo testibus eumque Latinum. Dum enim Graeco textui recensendo studebat, simul consilium cepit restituendi Vulgatum Hieronymi textum. Quam ad rem duorum prae ceteris codicum, Amiatini et Fuldensis, auctoritatem egregie valituram cognovit. Fuldensis vero libri quum „paullo minor esset in evangeliis utilitas, quippe quae non ex ordine scripta sed in harmoniam contexta exhiberet,“ in evangeliis certe primo loco habere debebat Laurentianum sive Amiatinum codicem. Hunc a Fleckio, quem „fabulantem,“ quem „parum diligentem“ carpit, nec nisi ab eo collatum esse scit. Quid igitur ipsum qui tanti operis laudem appetit facturum putemus,

ne dubiis suspectisque fundamentis superstruat novas aedes? Nihil facit nisi quod eundem Fleckium sequitur, qui locis fere mille corrigendus erat, non exceptis ineptissime erratis.

Iam vero his ita susceptis atque absolutis profecto est quod mireris, Lachmannum nihil magis agere quam ut „multum laborem et anxiam sedulitatem,“ „magnam artem et immensum laborem“ praedicet. Si talibus poterat fugare „Graeas suas,“ non item satisfacturus erat Bentleio et Bengelio, quos summos sibi fuisse magistros dicit et quorum vero anxiam sedulitatem magnumque laborem hodieque multi admirantur.

Sed ne quid praeterisse videamur quod in tota caussa eminet, reliquum est ut videamus an recte professus sit exemplum se dedisse librorum sacrorum ita scribendorum ut excluderetur arbitrium. Cf Stud. et Crit. 1835. p. 570. sqq. et alibi saepe, ut N. T. 1842. p. IX: „neque in his libris, quorum nullam litteram neglegi oportere sentio, velim quicquam meo arbitratu meoque iudicio definire sed per omnia auctores sequi et antiquissimos et probatissimos.“ Atque hoc quidem fere recte habet quandoquidem, ut in proverbio est, a potiori fit denominatio. Sed, quod ipse leviter tantummodo indicavit l. l. supra, longe plurima sunt quae excipias. Exempla ubi suas ipse regulas deseruit, si quid video, haec sunt:

Mt 4, 6. recepit *ειπεν* ex z b c, spreto *λεγει* ex BDP d 10, 25. recepit *βεελζεβουλ* ex a (et vulgari textu) 11, 10. recepit *και* ex P a b c contra *ος* in BDZ Or 27, 46. scripsit *σαβαχθανι* ex c v Mc 5, 12. recepit *παρεκαλεσαν* ex B c contra *παρεκαλουν* in AD b v 9, 28. recepit *οτι* ex B contra *δια τι* in ACD 12, 23. recepit *γυνη* ex B contra *η γυνη* in AD Lc 1, 76. recepit *και συ* c. A a b c Ir contra *και συ δε* in BCD d 22, 6. recepit *και* ex c a b c contra *και εξωμολογ.* (D *ωμ.* P *ομ.*) *και* in ABDP v Io 4, 21. edidit *γυναι πιστευε μοι* ex A (sed A *πιστευσον*) D c contra *πιστ. μοι γυν.* in BC b Or bis Hil 15, 7. recepit *αν* ex B contra *εαν* in AD 18, 34. recepit *ις* ex B contra A *ο ις* et C *ο ις αυτω* 20, 15. recepit *ις* ex B contra AD *ο ις* (v. sq. *ις* ex BD contra A *ο ις*) 21, 17. recepit *ειπεν* ex B contra *λεγει* in AD b (a c). Quae quidem similibus plurimis facile augeri possunt. Arbitrii autem vesti-

gia debebis in his agnoscere: Mt 12, 11. B a b c habent *κρατησει* et *εγερει*, D *κρατει* et *εγειρει*, item *εγειρει* ex c notavit Wetstenius, ex cuius silentio ad *κρατει* aut *κρατησει* Ln non audet concludere: hinc in textum recipit *κρατησει* et *εγειρει* Mc 1, 8. *εν* bis (ante *υδατι* et *πνευματι*) om B v, item alterum b; hinc Ln prius intactum relinquit, alterum includit Mc 2, 21. B habet *το πληρωμα αφ εαυτου το καινον του παλαιου*, A *απ αυτου το πληρ. το καινον του παλαιου*, D cum Latinis *το πληρ. το καινον απο του παλαιου*: hinc Ln in textu exhibet *το πληρ. απ αυτου το καιν. του παλ.* Mc 14, 27. A a c habent *εν εμοι*, BCD v om; item A c v habent *εν τη νυκτι ταυτη*, BCD a omittunt: hinc Ln *ἐν ἐμοὶ* [*ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ*] Lc 7, 21. AD v habent *εν αυτη δε* (item omisso *δε* a b), B c *εν εκεινη*: hinc Ln *εν αυτη* sine *δε*. Horum similia minime rara sunt. Quem denique locum, quam auctoritatem in mathematica recensendi ratione dabimus his et similibus: Act 27, 30. ubi, post *φυγειν* ex BC contra *εκφυγειν* in A, recipitur *πρωρης* ex A contra *πρωρας* in BC 27, 33. ubi recipitur *προσλαμβανομενοι* ex A contra *προσλαβομενοι* in BC 27, 34. ubi, post *προς* ex AC invito B *απο*, recipitur *ουθενος* ex A invitis BC *ουδενος* praebentibus 1 Pe 2, 7. ubi *απειθουσιν* ex A recipitur, reiecto *απιστουσιν* in BC Apoc 21, 1. ubi *εχον* cum ς recipitur reiecto *εχων* in A (praecedit *το τειχος*, cuius modi alibi minime respuit Ln). Similia in Apoc maxime haud pauca habentur.

Fortasse erit qui miretur tam curiose haec etiamnum a me pertractari. Sed id ut facerem, non tam Lachmanni me nomen impulit quam rei ipsius gravitas, eorum quoque ratione habita qui hodieque, ut celebri dicto abutar, cum Platone suo errare malunt quam ipsi verum sentire aut quaerere, petulantia scilicet illi ingenii compensantes studiorum severitatem et vaniloquentiae artibus se ipsos cum defuncto amico non dicam beatos sed sanctos praedicantes.

In editione quae prodiit 1849. hoc Prolegomenorum loco facta est mentio editionis Novi Testamenti ab Ed. de Muralto datae „ad fidem codicis principis Vaticani“ cum apparatu quodam critico. Quam editionem ab ea quae in his rebus postulatur religione fide scientia diligentia visam mihi

esse alienam, paucis et tamen opinor satis ostendi: vide pag. XLVII usque LI. Qua de re neque nunc aliter sentio; tamen iis quae olim scripta sunt acquiescendum duxi. Quod idem quadrat in Acta apostolorum a Fr. Aug. Bornemann „ad codicis Cantabrigiensis omnium praestantissimi reliquorumque monumentorum fidem“ edita ita ut nunc demum divini libri primordia eluceant.“ Quo quidem in opere ut eruditionis copiam studiique assiduitatem, ita monstruosam quandam ac perversam inesse dixi novitatem, ut saepe dubites per ludumne an serio scripta legas.

Nuperrime prodiit „Novum Testamentum Graece. Ad fidem potissimum codicis Vaticani B recensuit, varias lectiones codicis B, textus recepti, editionum Griesbachii Lachmanni Tischendorfii integras adiecit Philippus Buttmannus.“ In hoc similis quamvis non eadem fundamenti iniquitas est atque in Muralti opere; cum Vaticani enim codicis tam imperfecta cognitione non licebat textum ad fidem codicis Vaticani edere. Tamen vix dubium est quin doctissimus editor novas opes criticas ex isto thesauro prolatas strenue in rem suam sit conversurus.

Sed non praetereunda est editio Novi Testamenti Graeca et Latina quam edere nuper coepit S. P. Tregelles. Postquam enim iam anno 1844. foras dedisset: „*αποκαλυψις ιησου χριστου εξ αρχαιων αντιγραφων εκδοθεισα.* The book of revelation in Greek, edited from ancient authorities; with a new english version, and various readings,“ quo in libro quantopere sibi cum editione N. T. mea prima 1841. conveniret hunc in modum scripsit: When the present work was nearly completed, the Greek Test. of Tischendorf was published. This has certainly in the Revelation met my judgment far more than any critical text etc[1]) (quod quidem quum anno 1854. edebat „an account of the printed text“ etc

[1]) Testatur ibi etiam de fide sua: I avow my full belief in the absolute, plenary inspiration of Scripture, 2 Tim. 3, 16. I believe the 66 books of the Old and New Test. to be verbally the word of God, as absolutely as were the 10 commandments written by the finger of God on the two tables of stone: and because I thus fully believe in its

non repetiit): ante plures annos prospectu quem vocant susceptam a se totius N. T. editionem significavit, hoc utentem titulo: The Greek New Testament, edited from ancient authorities, with various readings, and the latin version of Jerome; by S. P. Tregelles, LL. D. Cuius editionis prima pars evangelia Matthaei et Marci complectens, hoc ipso anno ineunte ad me perlata est. Unde intellexi iis quae profitetur recensendi principiis ad textus conformationem eum pervenisse eiusmodi quae plerumque, ne dicam ubique, vel ad Lachmanni vel ad meam accedat. Quod quale sit ut probem, per priora Matthaei capita quattuor adscribam, quibus ille locis mecum contra Elzeviros consentiat modo accedente modo discedente Lachmanno, item quibus a me discedens cum Lachmanno faciat vel etiam solus sit. Mecum igitur consentit locis his: I, 1. 5. (ιωβηδ) 6. 8 et 9. 10. 10 et 11. 15. 18 bis (χυ et γενεσις) 19. 20. 22. 25. II, 3. 8. 9. 11. 13. (φαινεται) 15. 17. 18. bis 19. 23. III, 3. 4. 8. 10. 11. 15. 16. bis (sec et tertio loco) IV, 2. 4. bis 6. 9. sec loco 12. 13. sec loco 16. bis 18. 24. In his invito Ln mecum facit 1, 18. (χυ) 2, 13. (φαινεται) 18. sec loco 3, 15. 16. tertio loco 4, 2. 6. 9. Cum Ln vero facit et quidem una cum ed. mea 1849. 1, 18. (om γαρ) 2, 5. (ειπον, ut etiam ς) 13. (κ. ον. φ. hoc ordine) 21. 3, 2. (Ln 49. om και, Treg. [και]) 6. 7. (Ln 49. om αυτου, Tr. [α.]) 14. (Ln 49. om ιω., Tr. [ιω.]) 16. primo et quarto (Ln 49. om και, Tr. [και]). Item cum Ln solo 1, 4. (ut etiam ς) 5. (βοος) 7 et 8. 24. 2, 22. pr (Ln om επι Tr [επ.]) et sec loco 3, 12. 4, 1. 5. 9. pr loco 10. (Tr. om οπισω μου, Ln [ο. μ.]) 23. (Tr. περιηγ. [ο ις], Ln πε. ο ις). Item cum ed. mea 1849. sola 4, 3. et praeeunte ς 1, 9 et 10. Denique solus recepit 4, 13. ναζαρα (sed 2, 23. nobiscum -ρεθ habet) et 4, 23. εν (quod Ln ex errore omiserat) ολη τη γαλιλαια.

Ad apparatum criticum adhibuit cdd. Graecos unciales

verbal inspiration, I judge that it is not labour ill bestowed to endeavour to search into the evidence which is obtainable as to what those words are etc. Paullo uberius relatum de hoc libro in Prolegg. editionis meae 1849. p. LV sq.

et paucos aliquot minusc., item plerosque Italae et Vulgatae codd., Syriacam versionem, Aegyptiacas, Gothicam, Armeniacam, Aethiopicam; item patres Graecos usque ad Eusebium, de Latinis Tertullianum, Cyprianum, Hilarium, Luciferum. Quae ad instrumenta pleraque studium suum contulit. Ut autem iam anno 1849. severos atque insignes Tregellii labores laudavi, quos per aliquot annos ad promovendam rem N. T. criticam suscepit, ita nunc eadem laus repetenda est. Quo enim anno ineunte, i. e. 1845, equidem ex longis itineribus per Europam atque orientem inde ab anno 1840. susceptis in patriam reversus sum, eodem fere exeunte Tregellius Romam profectus est, inprimis Vaticani codicis conferendi caussa. Postea Florentiam, Mutinam, Venetiam, Monacum, Basileam adiit; anno 1846., eoque ut videtur exeunte, in Angliam reversus Londini contulit codicem G evv. et Syriacum evv. codicem (apud nos syr^{cu}). 1849 et 1850. Parisiis incubuit laboribus criticis, adiit etiam Hamburgum codicis H cum fragmentis Uffenb. conferendi caussa. Anno 1853. Dublinii fragmenta Matthaei palimpsesta chemicis instaurata plene se legisse testatur (quamquam addit: „I cannot speak of important discoveries through my work on this Ms.") [1]), item postea, ut mihi scripsit, Londini Lucam palimpsestum Nitriensem. In his praeterii quod Berolini commercio Lachmanni fruitus est, etc. Sed superest ut de Lipsiensibus studiis eius dicam. Postquam accepisset ineunte anno 1849. priorem editionis novae meae partem evangelia continentem, misit ad me indices locorum fere ducentorum, quibus differre viderat a meis suas collationes codicum evv. EUX, eum quidem ad finem ut ei quippe praeparanti suam ipsius editionem Ni Ti accuratius referrem de singulis lectionibus. Quibus ex communicatis quae ad meas corrigendas lectiones valere indicabam, additis quas post misit correctionibus circa fragmenta evv. G Londinensia, adnotavi in Prolegg. ed. meae 1849. Tregellio vero ad suos ipsius usus remisi quae postulaverat. Quam rem

---

1) Haec omnia ex libro Tregellii: an account of the printed text etc desumpta sunt. Cf p. 150 sqq.

ille sic narrat, postquam de collatis lectionibus suis cum meis dixit, „I immediately sent the result to Tischendorf, so that, when the complete volume appeared in the summer of 1849, he gave corrigenda in his Prolegomena, as to the readings of the Mss. of the Gospels KGUX. Intellecto vero quem inde ipse perceperat fructu, anno insequenti ad me scripsit, se Lipsiam esse venturum si ipsi permitterem ut plenas collationes meas plurium cdd. ad suas adhiberet. Quod quum libenter permisissem, venit Lipsiam; ego vero tum temporis laborum mole obrutus tradidi ei quicquid ex collationibus meis postulabat, ita ut in domicilio suo omnes singulas commode in usum suum convertere posset. Quod dum faciebat, meo quoque futuro usui, si forte denuo utendi locus daretur antequam ipsius editio prodiret, eo prospexit quod passim adnotavit suorum a meis discrepantiam, quemadmodum etiam Hamburgo Lipsiam reversus suas codicis H et fragmentorum Uffenb. ep. ad Hebr. collationes mecum communicavit. De quibus studiis Lipsiensibus sic refert (an introductory notice etc 1857.): Tischendorf, whose collations have been compared with mine for our common avantage, ut iam antea (an account etc): for our mutual benefit (nimirum quum vix e manu exisset mea N. T. editio, acerrime exspectabam collationum mearum examen. Ceterum se missurum promisit quaecumque ex ipsis bibliothecis de locis collationum nostrarum dubiis rescriberent, at nunquam misit „for our mutual benefit.") I made the comparison of our respective collations of K, U and X, of H and G etc. De communicatis mecum notis circa cod. Clar. statim dicam. Antequam vero Lipsiam venisset, didicerat ex litteris meis institutam a me codicis Amiatini editionem (prodiit auctumno 1850.) Rescripsit se eundem codicem contulisse — exceptis quidem omnibus ineditis in codice, ut praefationibus, capitulorum indicibus, argumentis, brevibus, quae 74 paginas editionis meae in fol. min. efficiunt — suaeque mihi collationis copiam fecit. Quod, quamvis plenam meis excerptis fidem haberem, non recusandum duxi, quo maiori cum fiducia tam grave opus, in quo plus mille errores Fleckii corrigendi erant, edi posset. Retuli de hac re, ut par erat, in Prolegg. codicis

mei Amiatini; ubi vero discrepabat a me Tregellius, quod raro accidit, solebam me ipsum sequi, si nonnihil orthographicorum excipis, ut Mt 23, 26. Pharisee pro -saee Mc 1, 6. silvestre pro sylv.[1]) Ut autem praeteream quibus post prodesse eius studiis mihi contigit, non possum quin hoc loco dicam, quam aegre feram recenti memoria tanta illum videri invidia ac malevolentia laborare, ut officium detrahendi de laboribus meis in se recepisse credendus sit. Quod quidem tam curiose si quid ipse in libris meis erravi indagat promulgatque, id gratum et mihi et litteris facit, atque spes est ut feliciter iam repertis nova addat. Quod vero pietate omni ac fide exuta illis non satis habet, sed fingendi calumniandique indulget libidini, id eiusmodi est ut a me debeam defendere et iustos homines quid verum sit docere. Satis autem habebo tribus exemplis uti.

An introduction p. 184. de codice Nitriensi haec habet: The intention of publishing the Nitrian fragments had been communicated by Tregelles to many, and amongst others to Prof. Tischendorf. After, however Tregelles had made all the arrangements for the publication, and just as he had completed a reexamination of the MS. for that purpose, he

---

[1]) Hanc rem quod attinet, Tregellius nuper prima pagina libri: an account etc in haec erupit: In p. 170. I have given a list of the places in which T. has not followed my collation of this MS., but in wich I find, from Signor del Furia, that my collation really is right. The „list" sic habet: Mt 27, 20. legi princeps, non principes Mc 14, 43. de non ex 9, 13. ex duo correctum esse duos Io 6, 54. legi bibit, non bibet 2 Tim 3, 16. div. insp., non insp. div. 4, 10. legi Galatiam, non Galliam* Galatiam** 1 Pe 3, 20. legi patientia, non clementia. Revera T. has not followed the collation of Tr., scilicet non magis in his quam Mt 13, 55. ubi habebat fratres pro frater aut Act 5, 15. ubi servabat liberarentur pro -bantur, aut alibi. Mt 27, 20 et 1 Pe 3, 20. iam a Fleckio notata erant: haec igitur ut videtur me fefellerunt. 2 Tim 3, 16., quem locum iam rectissime Fleck, ex mea collatione non est; videtur in transscribendo peccatum esse. Mt 14, 43. revera notavi ex pro de proptereaque edidi: si falsum est, meus error est. Io 6, 54 revera bibet adnotavi, non item ad v. 56; Tr. habebat bibet ad v. 56. non item ad v. 54. Scilicet locutio utrobique eadem, unde errare facile. Rursus me ipsum secutus sum, mea enim fide edebam. Denique 2 Tim 4, 10. etiamnum errare Tregellium quamvis a bibliothecario doctum certissima mihi res est.

received a communication from Prof. Tischendorf, stating that it would be superfluous for an edition of it to appear in England, because he was about to bring one out at Leipsic. Quae res sic habet. D. 24. m. Aug. 1854. Tregelles mihi scripsit: „Mon sujet en venant à Londres est à collationner des fragmens Palimpsestes dans le Musée Britannique (les 45 feuilles que vous appelez R), qui sont trop considerable pour etre negligé dans mon N. T. qui est maintenant dans les mains des imprimeurs." Ego vero m. Mart. medio a. 1855. tertium in Angliam profectus sum ut labores antea nondum absolutos reciperem. In his non ultimum locum occupabat codex Nitriensis, quem quum S. V. Cureton edendi consilium abiecisset, indicatum a me a. 1850. in prolegg. ed. N. T. (p. XIV.: „Editionem parat S. V. Cureton."), altero volumine Monumentorum Sacr. edere constitueram. Aliquot diebus postquam Londini incepissem codicem describere, bona fide ea de re certiorem feci Tregellium, invitans ut et ipse Londinum veniret. D. 22. m. Mart. 1855. respondit ille his: „Il me semble que vous avez lu les Fragmens de S. Luc bien vitement: ce palimpsest m'a occupé pour quelques semaines. Si vous le publiez, il faut que vous soyez fort exact, car il y a aussi des personnes qui examineront votre impression avec un rigueur sevère. Il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre il y a deux ou trois années. Dans votre edition du palimpsest qui contient une partie du N. T. il y a des lettres qui vous avez indiqué comme illisible qui je suis certain qu'on peut déchiffrer avec soin; mais pour cela il faut avoir une grande patience. En vérité vous avez fait beaucoup pour tous ceux qui sont occupés avec des choses critiques: il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous." Quemadmodum igitur anno 1854. ne litterulam quidem ad me scripserat de edendo a se codice, ita nec tum quum ei significaveram secundo Monumentorum volumini a me editionem destinatam esse, aliud rescripsit nisi hoc: il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS.

en Angleterre. Brevi post respondi inter alia ei haec fere: „Les travaux que je me suis efforcé, depuis presque une vingtaine d'années, d'exécuter pour la science sacrée, sont des plus consciencieux; je regarde toute ma vie comme un sacrifice pour la science sacrée. Il y a des amis reconnaissants dans le monde, j'aimais toujours à vous compter parmi eux. Quant aux ignorants, aux envieux, aux ingrats, le monde en est plein; j'en ai souffert depuis le commencement de ma vie littéraire: la grâce de Dieu nous les donne aussi bien que les amis; mais elle m'a aussi donné les moyens de poursuivre toujours avec succès mes entreprises, dont on s'est moqué assez souvent .... Je n'ignore point que je ne suis pas exempt de l'erreur, que mes travaux, tout consciencieux qu'ils soient, ne sont pas libres de fautes; mais je serai toujours heureux de trouver des personnes instruites et consciencieuses qui se mettent à me contrôler. La science n'y pourra que gagner; les sérieux amis de la science sauront toujours apprécier ce que j'ai fait, malgré les efforts des méchants et des envieux.“ Rursus die 31. m. Mart. Tregelles rescripsit: „Il faut que je vous dis que le palimpseste dans le Mus. Brit. est le MS. que j'ai eu l'intention de publiér il y a quelques années, comme je vous ai écrit en 1853 (!!), et maintenant je trouve que le libraire qui avait l'expectation de le donner au public par mes soins desire le faire .... Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses, et comme on a publié l'Homère en Angleterre, il me semble que le S. Luc doit etre publié naturellement ici aussi. Vaudra-t-il mieux qu'il y aura ce MS. publié en deux éditions; le mien separée, et le votre avec des autres monumens?“ Ad haec ego nihil respondi. Si enim verum erat quod — m. Mart. a. 1855 — scripserat: „Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses,“ non erat quod exspectaret alterum Monumentorum meorum volumen, quod circa initium a. 1857. prodiit. Cuius prospectum quum edebam exeunte fere anno 1855, Tregellio misi cum litteris, quibus ni fallor dicebam bonarum litterarum non eam mihi rationem esse videri ut quae Lipsiae

edantur, in Anglia pro peregrinis sint habenda. At quum iam m. Mart. a. 1855. proposuisset ille ut, quae cum aliis monumentis equidem coniuncta ederem, ipse singulari ederet libello, quid tandem impedivit quominus textu 45 foliorum nulla mora edendo promissis suis satisfaceret? Quod utut est, ea quae nunc de eadem re scripsit, non dissimilia litteris die 31. m. Mart. 1855. ad me datis, eiusmodi sunt ut oblitus sit, mendacem oportere esse memorem.

Eadem vel peiore etiam fide circa codicem Claromontanum versatus est. Cuius edendi quae studia mea fuerint, plane expositum est in Prolegg. cod. Clarom. p. XXXV sqq., unde graviora in his ipsis Prolegg. repetenda curavi: vide infra in catalogo subsid. crit. ad D epp. Paul. In his eminet hoc quod, quum in paranda editione N. T. II. Lips. intellexissem, post curas meas intra annos 1840. 1841. 1842 bis iteratas quartam totius codicis retractationem valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, hieme a. 1849. rursus Parisios repetii novumque intra aliquot menses totius codicis examen institui, unde exemplum meum quibuscunque locis opus erat emendatum est. Hoc quum optime sciret Tregellius atque in editione perscriptum videret, nihilominus et in libro suo: An account of the printed text 1854. p. 164. et in altero: An introduction p. 192. rem ita tradidit ac si ex meis et ipsius notis confecissem appendicem („sixty-two quarto pages"). Ac probaturus quantum ipse hanc ad rem valuerit, scribit: „whoever compares these corrections of D in Tischendorf's Gr. Test. with the Appendix to Cod. Clar., will see that many amendments have been introduced." Caute igitur silentio praeteriens et hoc loco et in libro nuperrimo, ad emendandas correctorum lectiones, ut in apographo meo dudum notatae indeque ad N. T. 1849. adhibitae erant, eodem anno exeunte me repetisse iter Parisinum, finxit ex differentia apparatus Novi Test. 1849. et appendicis cod. Clar. 1852. disci posse studiorum ipsius gravitatem. Quum Tregellius Lipsiae me adisset a. 1850, sane die aliquo antemeridiano attulit libellum, unde coram mihi indicabat nonnullorum locorum lec-

tiones quas in ed. Ni. Ti. mea a. 1849. non recte notatas deprehenderat. Quum vero brevi ante ad ipsum codicem diligentissime exegissem totum apographum meum, vix operae pretium erat. Id quod nullo modo dissimulavi, quemadmodum ipse se sensisse significat notans l. l. „sometimes indeed we differed as to which hand had made the correction, and then Tisch. has given simply his own opinion.“ Nihilominus eius rei, quoad aliquid momenti habere videbatur, fideliter rationem reddidi. Ad quattuor enim locos[1]) de tribus quae appendix complectitur millibus revera quodammodo valuit communicatio Tregelliana. Hinc vero mirari satis non possum, re pessime depravata eo nunc illum arrogantiae processisse ut appendicem ed. meae codicis Clar., cuius tali nimirum officio praestito ne exemplar quidem gratis accepit, „printed from his and my notes“ dicere auderet.

Anno 1855. in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. volumine I. plura Novi Testamenti fragmenta edidi ex cod. palimpsesto antiquissimo, quem brevi ante secundo itinere orientali cum codicibus aliis pretiosissimis multis ex mille annorum tenebris protrahere contigerat. Quo de labore ille (An introduct. p. 186. item 184.) breviter sic: „In the printed edition there are oversights and omissions.“ Iam supra significavi consentire me Tregellio scribenti: „il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous.“ Quamquam enim nulli unquam operae peperci, tamen facile credo atque scio in tot tantisque laboribus, quibus alios — summo Bentleio non excepto, cf. Anecd. sacr. et prof. p. 213. et infra ad F epp. Pauli — in legendis

[1]) Cf Prol. p. XXXVII. „uno ille loco articulum a correctore obelis notatum animadvertit ubi obelos ego non notaveram. (Ipse laudat etiam τε 1 Co 1, 24. a se animadversum, quod dixi in ligatura codicis latere.) Item 127, 5. „Non possum quin Tregellium cl. errasse existimem nuntiantem post βρωσεως additum in codice esse ουν.“ Item 387, 9. „Tregellio visum est προ a D*** improbatum esse. Quod nec vidi nec credo.“ Nullo praeterea loco per folia 533 apographi mei, quibus levissima quaeque atramentis variis rubro aliterque ad distinguendas singulas retractationes notata sunt, Tregellianae communicationis ulla mentio facta est.

maxime iudicandisque veteribus codicibus saepissime erroris convincere debebam, me ipsum passim errasse. Tamen non possum quin, quod de editis meis fragmentis ille scripsit, pro audaci calumnia habeam, nisi vitiosos editionis locos luculenter docuerit.

Sed haec satis sunto. Poterit enim ad haec facile iudicari qua ille fide in reliquis utatur. Quod paucis probandum duxi propter theologos Anglos eos, qui ex longo iam tempore mea circa textum sacrum studia magno favore ornarunt eaque re hos ipsos labores maiorem in modum promoverunt. Illos vero, qua sunt iustitia sinceritate verique amore, obtrectatorum iniurias pronis auribus accepturos numquam credam.

Ultimo loco mearum editionum priorum breviter rationem reddere licebit.

Ac primum quidem prodiit: Novum Testamentum Graece. Textum ad fidem antiquorum testium recensuit, brevem apparatum criticum una cum variis lectionibus Elzeviriorum, Knappii, Scholzii, Lachmanni subiunxit, argumenta et locos parallelos indicavit, commentationem isagogicam notatis propriis lectionibus edd. Stephanicae tertiae atque Millianae, Matthaeianae, Griesbachianae praemisit Aenoth. Frid. Const. Tischendorf. 1841. Absoluta est haec editio ineunte mense Octobri a. 1840; quo eodem mense exeunte, postquam publica defensione libelli de recensionibus quas dicunt textus Novi Testamenti, ratione potissimum habita Scholzii, impetrassem theolog. in acad. Lips. docendi veniam, Parisios profectus sum, plus quadriennium in bibliothecis terrarum peregrinarum consumpturus. Prolegomenorum initio legitur commentatio quam modo commemoravi, pag. V. usque L. De Scholzio ibi tribus potissimum partibus agitur, quarum prima refutatur quod ille vult, duobus prioribus post Chr. saeculis textus integritatem nisi forte in rebus levissimis non turbatam esse; altera ostenditur errasse illum putantem codices classis Constantinopolitanae superstites eadem fere qua codices secundi saeculi virtute praeditos esse; tertia probatur quam inepte ab

indole utriusque classis codicum, a rationibus quas plerumque vocant internis, caussae suae commendationem petierit. Invenit autem prima mea editio prae ceteris laudatorem veteranum criticum Davidem Schulzium. Scripsit is diligentissimam libri censuram: Neue Jenaische Allgemeine Litteratur-Zeitung Nr. 145. Nr. 146. Nr. 147. (per columnas 27) unde pauca adscribam. Exorditur his: Seit langer Zeit war dem Unterzeichneten kein so erfreulich literarisches Geschenk dargeboten worden als diese neue Ausgabe des N. T. von einem bis dahin fast ganz unbekannten jugendlichen Bearbeiter des von den frühesten Jahren her ihm selbst sehr werthen und ungemein am Herzen liegenden Feldes der N. T. Kritik und Interpretation. Zu einer Zeit, in deren vorherrschender Richtung besondere Begünstigungen dieser Art von Studien keineswegs gegeben waren - - da hat in stiller Zurückgezogenheit T., unterstützt blos durch Beirath und Verwendung des verehrungswürdigen Winer, dem dornvollen aber der Mühe werthen Gegenstande einen angestrengten und, wie vor Augen liegt, von sehr glücklichem Erfolge begleiteten Fleiss gewidmet. Pag. 603. habet: Desto freudiger begrüsst er das Unternehmen T's, gern bereit zu dessen Förderung und Unterstützung nach Kräften mitzuwirken, um, wenn es Gott verleiht, das hier begonnene, deutschen Fleisses und deutscher theologischer Forschung in jedem Betracht würdige Werk noch zur Vollendung gebracht zu sehen. Wenn aber, wie zu besorgen steht, die gegenwärtige Zeit nach ihrer Richtung in unsern nächsten Kreisen sich nicht besonders erkenntlich für seine Anstrengungen erweisen sollte, so darf T. doch die Ueberzeugung festhalten, dass die kommenden Geschlechter sein Verdienst zu würdigen wissen und dankbar anerkennen werden. Et ad finem pag. 614. vehementer cupiens ut pergerem, rursus addit: in einer Zeit, wo wir ihm nicht gerade eine glänzende und allgemeine Anerkennung verbürgen möchten. Quibus a laudibus non deerat qui maxime dissentiret. Carolus enim Lachmannus in Prolegg. editionis suae maioris a. 1842. breviter sic statuit: „illa editio, si verum dicendum est, tota peccatum est.“ Ego quidem minime ignorabam quantopere quae primo

conatu praestiteram distarent a proposito; nihilominus ii quorum in usum parata erat editio propius ad Schulzii quam ad Lachmanni sententiam accesserunt; certe enim intra paucos annos exemplaria omnia divendita erant.

Quod antequam fieret, duas novas editiones parandi copia mihi facta est Parisiis. Altera hunc titulum habet: Nov. Test. Graece. Ad antiquos testes recensuit, lectionesque variantes Elzeviriorum Stephani Griesbachii notavit C. T. Parisiis, Ambr. Firm. Didot. 1842. (Dedicata est viro rerum Franciae publicarum summo tum temporis arbitro, simulque ecclesiae apud Parisienses evangelicae praesidio ac decori, Fr. Petr. Guil. Guizot.) Haec recognitione potissimum evangeliorum facta, in summa rei textum repetebat ex prima editione Lipsiensi, cui ipsi lectiones editionis Parisinae in appendice Neapoli Lipsiam missa aestate 1843. adiunctae sunt. Prolegomena novis studiis praeposita sunt paginarum 22, item lectiones variantes in appendice paginarum 91 exhibitae. Ceterum huius editionis exemplaria erroribus haud paucis deformata vidi; inrepserunt enim inde quod in typis editionis eius quae Graecum versionis Vulgatae Latinae textum habet corrigebantur corrigenda ad efficiendam hanc nostram textus conformationem (ut indicatum est in ipsa editione pag. XIII.); quum vero in his correctionibus recognoscendis nullam partem haberem, accidit ut passim minus recte typis exscriberentur. Misi quidem postea exemplar emendatum Parisios, sed an ad typos corrigendos adhibitum sit non satis scio.

Altera vero editionum mearum Parisinarum hoc titulo prodiit: Nov. Test. Graece et Latine. In antiquis testibus textum versionis Vulgatae Latinae indagavit, lectionesque variantes Stephani et Griesbachii notavit, viro S. Venerabili Jager in consilium adhibito, C. T. Parisiis, Ambr. Firm. Didot. 1842. (Dedicata est archiepiscopo Parisiensi Dionysio Augusto Affre.) Huius ex Prolegomenis nonnulla afferam, ut intellegatur qui factum sit ut tale opus in me susciperem, et quae ipsius ratio sit doceam. „Quum exeunte anno 1840. Parisios venissem, Firminus Didot, vir de Graecis litteris merentissimus, proposuit mihi ut Novi Testamenti, quod in

magna eius collectione Graeca exstaret, edendi curam susciperem. Placuit tum eum textum, quem ex antiquissimis potissimum testibus constitueram et Lipsiae publicaveram, ita repetere ut lectiones quae plerisque Alexandrinae audiunt paullo magis etiam tenerentur. Quibus in mediis curis, intercedente viro S. Ven. Jager, mens ita mutata est ut Graecus Novi Testamenti textus edendus videretur talis, qui maxime eos sequeretur codices ad quos conformatus videretur textus Vulgatus Latinus. Cuius caussa inito consilio doctissimus Jager grave duxit ut quaecumque in versione Vulgata Latine leguntur, ea ex auctoritate antiquorum testium Graece exprimerentur. Quod quum viderem textum quendam versionis Vulgatae Graecum futurum esse, eumque tum Graecarum litterarum apud Gallicos universosque catholicos theologos studium egregie adiuturum; tum leges meas adornandi Graeca, a sermone Latino plane alienas illas quidem, longe lateque promulgaturum; tum denique singulare quoddam et de statu antiquorum documentorum et de versionis Vulgatae ingenio fore testimonium: hoc quoque officii in me recipiendum esse putavi. Ac memineram statim parantem me ed. meam Lips. saepe delectari magna ea consensione quam inter versionem Latinam et antiquissimos aliquot testes Graecos inveniebam, ut Mt 26, 60. Act 20, 28. Io 5, 4. -- Tamen vero ii ipsi loci non tam ad versionem Vulgatam quam ad vetustissimos Latinae versionis cdd. spectant, atque nunc quum de istius tantum lectionibus quaereretur, paullo alia res erat. Nihilominus has et ipsas sciebam suum sibi in criticis locum vindicare, saepe etiam praestare lectionibus Graecis Elzevirianis, nec tamen ullo nunc modo agi hoc ut a me de earum auctoritate existimaretur." - „Ut haud pauca gravissimorum et codicum et patrum Graecorum auctoritate commendantur - ita sunt multa quae uno tantum et altero teste eoque decem et plus p. Chr. saeculis posteriore nituntur." „Sunt etiam loci qui ex auctotoritate antiquorum testium Graece exprimi nequeant." „Qua de re si qui historicis existimare rationibus voluerint, haec moneo. Libri versionis Hieronymi manuscripti veteres inprimisque veterrimi persaepe a versione Vulgata sancita ita

differunt ut vel ad Graeca accedant illi ubi haec ab iisdem plane discedit, vel illi cum Graecis consentiant antiquissimis ubi haec cum cdd. admodum recentibus facit. Videntur autem in magna lectionum quae putantur Hieronymi varietate libri brevi post Hieronymi aetatem exarati ab eius textu abesse proxime.[1]) Deinde constat Hieronymum multa in textu intacta reliquisse quae ipse haud probaret." Postea uberius expositum est de rationibus quas in constituendo novo textu secutus eram. Huc pertinent haec: „Haud recte fieri visum est ut ad unam eandemque lectionem Latinam in Graecis efficiendam ex alio teste peteremus alterum, alterum ex alio; sed eam lectionem Graecam quae proxime ad Latinam accederet eligendam duximus integram." „Neque vero in textum admisimus quae videntur quidem exprimere Latina, sed per se spectata inepti quid habent." „Abstinuimus a recipiendis iis lectionibus quas nonnisi unus alterve de testibus in margine exhibet."[2]) „Neque magis incertis quibusdam lectionum notationibus novas lectiones ausi sumus superstruere." „Singulares quaedam nominum formae aut constanter aut plane non recipiendae nobis visae sunt." „Iis locis ubi, quod accurata rei scientia docet, Latina non premenda sunt, non studiose id egimus ut, si tamen fieri posset, exprimeremus Graece; sed optimas quas ipsi existimamus lectiones secuti sumus." Ad finem vero scripta haec sunt: „Erit opus nostrum frugis optimae, ubi primum fecerit ad studium Graeci N. T. textus suscitandum alendum fovendum apud ipsos eos quibus Latinus textus prae ceteris commendatus et sancitus est; tum vero adiuverit atque illustraverit versionis Vulgatae usum criticum; denique ingenia quae et pia et strenua sunt ad novas excitaverit lucubrationes, quibus ad veritatis lucem magis magisque perveniatur."

Sunt haec, opinor, eiusmodi ut iniustos reprehensores,

---

[1]) Haec ipsa verba Gregorius XVI. coram me recitans prorsus probavit, iteratis „buono buono" insigniens. Cf ed. meam codicis Amiatini.

[2]) Ad celebrem locum 1 Ioh 5, 7 sq. accurate notatum est in appendice quid auctoritatis a Graecis testibus habeat textus editionis Vulgatae.

quales olim liber invenit,[1]) quippe plerosque quid rei esset plane ignaros, arcere ac docere possint. Aegre fero quod spes mea ad novas lucubrationes labore illo excitandi nondum expleta est. Repetita quidem est editio quum maiore tum minore forma - talis enim forma in usum inventutis studiosae catholicae mox parata est - sed quum multa ad promovendam ipsam rem suscipi possent, eorum susceptum est nihil. Illud vero nuper pessima fraude factum est, quod minori editioni ejusdem textus Graeci ad Latinum conformati pro meo nomine propositum est Jageri professoris Parisiensis tanquam auctoris nomen, nisi quod benevolentiae unaque stolidae audaciae testandae caussa non modo in ipso titulo additur „una cum C. Tischendorf" restaurasse Jagerum, rursusque admonitionis pag. 4. scribitur: „Hanc concordiam adnotavi et auxiliante C. Tischendorf excerpsi," quemadmodum paullo ante praecedit: „inter editiones maximi pretii eminent C. Tischendorf ed. Lips. et Paris. quae ad Vulgatam maxime accedunt," sed etiam post „admonitionem" novi editoris ea quam ad archiepiscopum Parisiensem anno 1842. scripsi dedicatio una cum prolegomenis aliquot meis ad verbum adiungitur, deleta tantummodo nominis subscriptione.

Post has vero duas editiones Parisienses contigit ut novam pararem editionem Lipsiensem, laboribus multis variisque novem annorum perfectiorem ac meliorem. Prodiit anno 1849. hoc titulo: Novum Testamentum Graece. Ad antiquos testes recensuit, apparatum criticum multis modis auctum et correctum apposuit, commentationem isagogicam praemisit C. T. Editio Lipsiensis secunda. 1849. Haec editio tantam sibi laudem paravit, ut iam anno ineunte 1856. nullum exemplar apud bibliopolas superesset nec magis antiquariorum quos

---

[1]) Horum in numero erat anno 1844. etiam S. P. Tregelles, re quidem tam parum cognita, ut pessime confunderet alteram editionum mearum Parisinarum cum altera, et quam „apud catholicos Gallicos" valituram scripsissem, eam Anglicis theologis opinaretur destinatam. Vide librum quem 1844. edidit: *αποκαλυψις ιησου χριστου* etc pag. XVII. Quem quidem errorem dudum illum intellexisse ac demonstrasse, non est quod addam.

vocant curis facile ullum inveniri posset. Sed iam brevi postquam prodisset editionibus manualibus communi vel academico usui prospectum est. Anno enim 1850. rogante Bernhardo Tauchnitio editio stereotypa prodiit hoc titulo: Nov. Test. Graece. Recensuit Const. Tisch. Haec, quam Tauchnitianam nuncupare placet, ad duplicem usum destinata erat: non enim tantum sola foras dabatur, sed etiam cum libris Veteris Testamenti Hebraice a Car. G. Guil. Theile editis anno 1849. Pendet cum in textu tum in commentario maxime ab editione critica anni 1849, nisi quod passim nonnihil recognitum vel etiam additum est. Sub textu notata est lectio Elzeviriana.[1])

Commemoranda hoc loco est etiam, quam anno 1851. apud (Avenar. et) Mendelssohn edidi, Synopsis evangelica, „ex quatuor evangeliis ordine chronologico concinnata, praetexto brevi commentario illustrata, ad antiquos testes apposito apparatu critico recensita.“ Neque huic operi emendandi textus cura plane deerat. Ceterum secundum vulgata vel potius ipso libri textu non mutato „in commodum academicum repetita“ est anno 1854.

Tauchnitianam vero totius N. T. editionem illam praestat ea quam nomine editionis academicae edidi apud Hermannum Mendelssohn (antea Avenar. et Mendelss.) Praestat enim non tantum curiosiore textus recognitione, accuratiore et argumentorum et locorum parallelorum notatione, additis textui capitulis Ammonii Eusebiique canonibus, sed etiam eo quod brevis adnotatio critica cum Elzevirianis simul omnes lectiones ab aliis commendatas vel dignas commendatione complectitur. Prodiit autem primum in Triglottis nostris, quibus hic titulus est: Nov. Test. triglottum. Graece Latine Germanice. Graecum textum addito lectionum variarum delectu recensuit, Latinum Hieronymi notata Clemen

---

[1]) Similes editiones prodierunt curis Knappii, Schotti, Vateri, Theilii aliorumque, qui quidem Griesbachiana crisi ita usi sunt ut textum Elzevirianum probatissimis Griesbachii lectionibus mutatum repeterent. Inter has ceteris praestat Theiliana editio, quam Bernh. Tauchnitius per hos viginti annos iam saepius ex stereotypis repetendam curavit.

tina lectione ex auctoritate codicum restituit, Germanicum ad pristinam Lutheranae editionis veritatem revocavit Aen. Fr. C. T. 1854.[1]) Anno vero 1855. prodiit separatim Nov. Test. Graece. Recensuit inque usum academicum omni modo instruxit C. T. Editio academica ex triglottis. Eadem divenditis mille exemplaribus ex typis repetita est „secundum correcta“ anno 1857. Denique prodiit 1858. (1858. certe ex usu bibliopolarum in titulo notatur): Nov. Test. Graece et Latine. Graecum textum addito lectionum variarum delectu recensuit, Latinum Hieronymi notata Clementina lectione ex auctoritate codicum restituit C. T. Ex triglottis.

Postquam igitur his libris omnibus labores nostri circa Novi Testamenti textum plus quindecim exemplarium millibus in vulgus exierunt, hanc novam damus editionem, quam ex computatione priorum editionum, nulla quidem repetitionum eiusdem libri stereotyparum ratione habita, septimam nuncupare consentaneum erat. Prodit autem forma duplici, tribus millibus et quingentis exemplaribus exscripta. Alterius formae ea est, quam titulo criticae maioris insignivimus; alterius vero quam criticam minorem diximus. Differunt eo quod minor ex maiore excerpta est, opibus criticis ita minutis, ut praeter nostras etiam Elzevirorum, Griesbachii, Scholzii, Lachmanni lectiones notatione critica eaque paullo succinctiore illustraremus, notis reliquis plerisque resectis. Hinc ubi accuratiora quaerentes commentarius minoris editionis destituet, maiorem adire par erit. Ipsam vero minorem editionem commentario critico perfectiore uti quam Wetstenianam, Griesbachianam, Scholzianam, Lachmannianam, data opera facile intellectum iri spero.

---

[1]) Hanc editionem etiam catholicis theologis nostratibus probatam esse gaudeo. Teste utor clarissimo Welte prof. Tubingensi in Theol. Quartalschr. 1855. fascic. 1. pag. 153. „Die Verdienste Herrn T. um die Verbesserung des Neutest. Schrifttextes seit einer Reihe von Jahren sind bekannt, und sie erhalten durch die Neutest. Triglotte einen neuen nicht unbedeutenden Zuwachs.“ Item p. 162. Die Bemühungen Herrn T. den Hieronym. Vulgata-Text soweit möglich in seiner Urgestalt wiederherzustellen, verdienen ohne Widerrede dankbare Anerkennung.“

INDEX SUBSIDIORUM CRITICORUM.

A. CATALOGUS CODICUM GRAECORUM.

1. CODICES, LITTERIS UNCIALIBUS SCRIPTI.[1])

Eiusmodi codices vel codicum reliquiae ad nostra tempora pervenerunt 51: quo numero non comprehensi sunt ii qui evangelistariorum et lectionariorum nomine insigniuntur, qui quidem, etsi et ipsi scripturam uncialem habent, tamen maximam partem ex imitatiore magis quam ex usu temporis istum in modum scripti sunt, atque aetate, si paucos exceperis, decimum saeculum non superant. Ex illis vero 51 totum Novum Testamentum nunc ne unus quidem comprehendit integrum; neque olim nisi tres putandi sunt comprehendisse; 16 fragmenta tantum pauca continent. Ad evangeliorum textum pertinent 40, ex quibus vel integrum textum (5: BKMSU) vel fere integrum (3: ELΔ) vel maximas eius partes (10: ACDFGHVXΓΛ) comprehendunt 18; multa textus fragmenta 5: IPQRZ, aliquot fragmenta 3: NTY, pauca tantum fragmenta 14: $F^a N^b N^c O O^a O^b O^c O^d O^e T^a W^a W^b W$ Θ. Item ad actorum textum pertinent 9, quorum 3: ABE integrum (AB) vel fere integrum (E) textum continent, 4: CDHG*L fragmenta plurima, duo: F^aI pauca. Textum epistularum catholicarum praebent 5: 4 ABKG*L integrum, unus C magna ex parte. Item

---

[1]) Hos oculis meis examinavi omnes, exceptis Mosquensibus K epp. et V evv. cum paucis fragmentis Mosq. N^c epp. et O evv., item Z Matthaei Dubl. rescr. E epp. Paul. nullius fere pretii et fragmentis Woid. Graec. Sah. T^a. Insignivi † signo quos ediderunt alii vel ipse editurus sum, †† signo quos iam edidi, ††† quos transscripsi vel contuli.

Paulinas epistulas 14: integrum quidem nullus, fere integrum duo: DL; maximam partem 7: ABCEFGK, aliquot tantum fragmenta 5: F^{a}ℌIMN. Apocalypsin denique tres comprehendunt ABC: integram duo AB, C magna ex parte.

Aetas horum codicum argumentis palaeographicis magna cum probabilitate definiri potest; ipsum ènim annum quo scriptus est unus tantum S (annum 949.) subscriptum habet. Poterunt autem accuratiore aetatis ratione habita in classes fere septem has distribui: unus B saeculi quarti videtur esse; 7: CAI (pleraque fragmenta) N^{b}QTT^a quinti; 11: D evv. D epp. E actorum H epp. Paul. NN^c epp. Paul. O^{c}PRZI (aliquot fragm.) sexti; 4: F^{a}I (folia duo) O^{d}Θ septimi; 8: B apoc. E evv. L evv. W^{a}W^{b}W^c YΛ octavi; 17: F evv. F epp. Paul. G epp. Paul. H actorum K evv. K epp. L(G$=$L) act. et epp. M evv. M epp. Paul. OO^{a}O^{b}O^{e}VXΓΔ noni; E epp. Paul. G evv. H evv. SU decimi saeculi.

Codices omnes usque ad saeculum septimum scripti i. e. ABCD evv. D epp. E act. H epp. INN^{b}N^{c}OO^{c}O^{d}PQRTT$_b$Z, item F^{a}ΘI (fol. unum act.), nondum habent accentuum usum. Spiritus quidem ac magis etiam apostrophus passim inveniuntur iique idonea de caussa adpositi, quemadmodum ὁ ὄχλος in foliis Borgianis Sahidicis Graecis (T) observavi; item εγ’ κατνα εχ’ θυ αλλ’ ϊνα, ὁ ὀπισω in cod. Alexandrino; item αβρααμ’ ιλημ’ ισαακ’ γεννησαρετ’ ελισαβετ’ in Luca palimpsesto Londinensi, συριγ’γας in cod. Frid. Aug. Nonnulli posteriore aetate accentibus donati sunt, ut B[1]) C (partibus vel sectionibus iis quas secundus corrector usui ecclesiastico aptas reddidit) D epistularum Paulinarum, H epist. Paulinarum, Θ. Qui vero primi accentibus sunt instructi, codices ab octavo inde saeculo scripti — id quod certe de Novi Testamenti libris certum est — ii multis rebus a ratione quae post invaluit

---

[1]) Censor libri Tregelliani: an introduction etc. in Stud. et Crit. Heidelb. 1858. pag. 558. notavit me adsensisse Birchio statuenti accentus in cod. celeberr. Vatic. ipsa prima manu adpositos esse. Hoc qui dixit, inepte finxit. Luculenter enim quum alibi tum in iisdem Stud. et Crit. 1847. p. 129 sqq. docui contrarium. Qua de re disputatio mea his orditur: So weit mich nun meine eigene Prüfung zu einem Urtheile berechtigt, muss ich Hug gegen Birch beipflichten, und namentlich vor Allem darin, dass Accente und Spiritus keineswegs von der ersten Hand stammen. Praeterea ipse accuratissimum facsimile quod vocant addidi duorum locorum qui a correctore intacti manserunt proptereaque nullis accentibus utuntur.

discedunt, saepe quidem vel plerumque imperfectiora sequentes. Scripturam singularum paginarum plures, ut AILPQR, binis columnis distinctam habent, unus B ternis columnis (codex Frid. Aug. quaternis: quo summae vetustatis indicio, voluminum papyraceorum similitudinem referente, ab omnibus quod sciam similibus cdd. differt), alii ut CEK per totam paginam continuam exhibent. Singula verba in codd. uncialibus continua serie scripta sunt; etiam in iis qui accentus habent, nisi quod ipso accentu distinctio fit quaedam; parit autem ea res eo maiorem legendi difficultatem quo rarior interpunctio est. Antiquissimi enim codices simplici puncto ad summam plerumque vel mediam fere litteram adposito utuntur, eoque rarius solent interpuncti esse quo sunt vetustiores. Codex autem antiquissimus Vaticanus plerumque (sic) interpunctionem nulla alia re exprimit quam brevi spatio in media scriptura relicto. Quod idem in antiquissimo libro Latino observavimus, quem evangelii Palatini nomine edidimus, cf ibi Proleg. § 5. In codice vero Frid. Aug. (vide Proleg. § 5.) nullis relictis spatiis tam raro interpungitur ut duabus integris columnis folii secundi nusquam inveniatur punctum, in tertia columna semel, in quarta bis. Similiter in psalmis papyraceis Londinensibus (editis in Mon. sacr. ined. No. coll. vol. I.) similibusque monumentis nulla est interpunctio. Scriptura per stichos i. e. versus breves, saepe brevissimos, textu ad sensum distincto, ad usum maxime ecclesiasticum vel recitationis caussa adhibita esse videtur. Scripti sunt eo modo codex evangeliorum et actuum Cantabrigiensis (D), codex actuum Laudianus (E), codex epistularum Pauli Claromontanus (D), fragmenta epistularum Paulinarum Coisliniana (H). Quae ratio scribendi sumptuosissima mox desuefacta est; quod autem commodum habebat, compensatum est frequentiore ac multiplici interpunctione. Ita punctum diversa potestate vel ad caput, ubi plurimum valebat, vel ad pedem litterae collocabatur vel mediam ad litteram. Inventa sunt etiam commata et puncta duplicata. Interrogationis vero signum ante nonum vel octavum saeculum vix adhibitum est neque post nisi paucis in usu erat. Litteras scriptura uncialis antiquissima rotundas et quadras habebat; postea pro rotundis oblongae, pro quadris varie flexae adhibebantur. Compendia scribendi in ipsis antiquissimis exemplaribus ut BCA usitatissima fere haec sunt: ΑΝΟϹ ΑΝΟΥ

ΑΝΟΙ etc ΘC ΘΥ etc ΙC ΙΥ etc ΚC ΚΥ etc ΜΗΡ ΜΡC ΜΡΙ etc ΟΥΝΟC ΟΥΝΟΥ ΟΥΝΟΙ etc ΠΗΡ ΠΡC ΠΡΕC etc ΠΝΑ ΠΝC ΠΝΙ ΠΝΑΤΑ ΠΝΙΚΟC ΠΝΙ ΚΩC etc CΗΡ CΡC CΡΙ etc (passim etiam CΡΟΥ CΡΩ pro σταυρου et σταυρω ut Δ habet Mt 27, 24. Gal 6, 2. et alibi) ΥC ΥΥ etc ΧC ΧΥ etc pro *ανθρωπος θεος ιησους κυριος μητηρ ουρανος πατηρ πνευμα σωτηρ υιος χριστος*. Item ΔΑΔ ΙΗΛ vel ΙCΛ ΙΛΗΜ pro *δαυειδ ισραηλ ιερουσαλημ*. Ad haec adde Ϗ pro *και* (similiterque *ται* exprimitur) ΕΙΠΕ ΤΟ etc pro *ειπεν τον* etc exeunte versu. Passim etiam *ου* sed rarius per compendium exprimitur. Etiam alia nonnulla passim ad compendia trahebantur sed nondum in ABCD similibusque cdd. Plane abhorret a scriptura unciali iota subscriptum; sed nec iota adscriptum nisi rarissime in posterioribus aliquot cdd. uncialibus invenitur, ut *ωι* (item U Mt 25, 15.) *παρεξει* Lc 7, 4 in Δ, *ξυλωι* Lc 23, 31. in K. Etiam in D inventum est Mc 1, 34. *ηιδισαν*. Quibus de rebus accuratiora quaerentes adire velim codicum plurium antiquissimorum editiones nostras, quibus ipsorum scriptorum accurata specimina, quae vocant fascimilia, addita sunt. Placet vero etiam hoc ipso loco aliquot codicum ABC versus adscribere, adhibitis typis iis quos ad imitationem librorum quinti potissimum saeculi in usum Monumentorum sacrorum parari iussi, unde certe hoc poterit perspici quae maxime litterae pro formarum similitudine in codicibus antiquissimis facile inter se permutari potuerint.[1])

[1]) Multis ex annis novam Palaeographiam Graecam praeparo, quam ad adornandam specimina codicum plurimorum vetustissimorum iam inscripta sunt lapidi. Tali libro quam opus sit nostra aetate litteras Graecas quum discentibus tum docentibus, historia Uranii atque Hermae palimpsestorum Simonidis, qui tot litterarum luminibus fucum fecerunt, mirum in modum docuit. Potest enimvero firma harum rerum peritia non acquiri, nisi quis libros scriptos maximeque antiquissimos, qui quidem non frequentissimi et ubique terrarum dispersi sunt, suis oculis viderit et ad id ipsum diligenter et circumspecte examinaverit. A Montefalconio quidem si forte quis etiamnum omnem rationem palaeographicam peti posse opinatur, egregie fallitur.

Praeterea vero etiam dudum in animo habeo — ut iam anno

Codex A. Luc. 12, 38 sq.

ΕΛΘΗΕΝΤΗΔΕΥΤΕΡΑΦΥΛΑΚΗ·
ΚΑΙΕΝΤΗΤΡΙΤΗΦΥΛΑΚΗ·ΚΑΙ
ΕΛΘΩΝΕΥΡΗΟΥΤΩΣ·ΜΑΚΑΡΙ
ΟΙΕΙΣΙΝΟΙΔΟΥΛΟΙΕΚΕΙΝΟΙ·
ΡΝϚ Τ ΟΥΤΟΔΕΓΕΙΝΩΣΚΕΤΕΟΤΙΗ
Ε̅ ΕΙΔΙΟΟΙΚΟΔΕΣΠΟΤΗΣΠΟΙΑ

Codex B. Marc. 1, 1 sq.

Α̅ ΑΡΧΗΤΟΥΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
Ι̅Υ̅Χ̅Υ̅ΥΙΟΥΘ̅Υ̅ΚΑΘΩΣΓΕ
ΓΡΑΠΤΑΙΕΝΤΩΗΣΑΙΑΤΩ
ΠΡΟΦΗΤΗΙΔΟΥΑΠΟΣΤΕΛ
ΛΩΤΟΝΑΓΓΕΛΟΝΜΟΥ
ΠΡΟΠΡΟΣΩΠΟΥΣΟΥΟΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΕΙΤΗΝΟΔΟ̅
ΣΟΥΦΩΝΗΒΟΩΝΤΟΣ

Codex C. Marc. 16, 14.

Υ ΣΤΕΡΟΝΑΝΑΚΕΙΜΕΝΟΙΣΑΥΤΟ...
ΘΗΚΑΙΩΝΕΙΔΙΣΕΝΤΗΝΑΠΙΣΤΙ...
ΚΑΡΔΙΑΝ·ΟΤΙΤΟΙΣΘΕΑΣΑΜΕΝ...
ΕΚΝΕΚΡΩΝΟΥΚΕΠΙΣΤΕΥΣΑΝ·
Σ̅Λ̅Η̅ ΚΑΙΕΙΠΕΝΑΥΤΟΙΣΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕ...

Ζ Ξ Ψ

1849. indicatum est — clavem quandam Novi Testamenti criticam edere, in quam congerenda erunt quaecumque vel instrumenta critica vel textus historiam vel ipsam artem criticam spectant. Quam supplementi instar ad hanc Novi Testamenti editionem annis qui proxime futuri sunt prodituram spero.

A. AD EVANGELIA.

† A codex Alexandrinus Musei Britannici a Cyrillo Lucari patriarcha Constantinopolitano antea Alexandrino per Thomam Roe ex legatione Turcica Londinum redeuntem Carolo I. Britanniae regi anno 1628. dono missus. Alexandrini nomen inde accepit quod Cyrillus donator ex Aegypto, cum sedem Alexandrinam relinqueret, secum attulisse creditus est. Quae res ut per se dubia est, ita testimonio quod contra est in dubium vocata est a Ioh. Iac. Wetstenio. Invenerat is enim in litteris ab avunculo Ioh. Rodolfo Wetstenio a. 1664. Bernam scriptis, Matthaeum Muttis Cyprium, patriarchae Cyrilli diaconum, retulisse codicem illum in monte Atho inventum esse. Tamen etiam in ipso codice notatum est cubiculo patriarchali Alexandriae anno 1098. dono datum esse. Continet utrumque Testamentum fere integrum. In V. T. psalterio praefixa sunt Athanasii (defuncti a. 373.) epistula ad Marcellinum et Eusebii in psalmos hypotheses, item *περιοχαι, κανονες ημερινοι* et *νυκτερινοι*; ad calcem vero psalterii cum precationibus variis ex V. T. desumptis tres ex Luc. 1. et 2. unaque *υμνος εωθινος* leguntur. Novi Testamenti libris subiunctae sunt Clementis Romani epistulae duae, deperdita maiore alterius parte. Quam ad rem ipse respicit catalogus librorum Novi Testamenti, in quo post *αποκαλυψις ιωαννου* scripta haec sunt versibus quattuor: *κλημεντος επιστολη α'* | *κλημεντος επιστολη β'* | *ομου βιβλια*...(numerus deperditus est membrana scissa) | *ψαλμοι σολομωντος ιη'·* (hi igitur psalmi una cum altera parte epistulae Clementis secundae excidisse putandi sunt.) Per evangelia textui quum Ammonii sectiones tum Eusebii canones adscripti sunt; item capita maiora (*τιτλοι*) indicata sunt in marginibus, quemadmodum etiam exhibentur in tabulis ante singula evv. positis. Nihil vero divisionum quae ab Euthalii maxime auctoritate pendebant in actibus et epistulis adest. Notam habet codex (post indicem librorum sacrorum) Arabicam, recentiore aliqua manu adpictam, in qua refertur ipsum creditum esse calamo Theclae martyris scriptum. Quam martyrem Cyrillus patriarcha, iis quae ipse ad illam traditionem respiciens inscripsit in codice, nobilem feminam Aegyp-

tiam paullo post concilium Nicaenum dicit*). Examinatus et collatus est codex inde a Patricio Iunio bibliothecario a multis; anno vero 1786. Novum Testamentum ad ipsius codicis similitudinem editum est cura Woidii. Quo negotio magna ille cum laude perfunctus est**), quamquam aliquot locis an recte ediderit dubitare licet. Eiusmodi loci sunt: Luc 9, 13 *αγωρασωμεν* et 9, 36. *ευρηθη* 13, 14. *συνερχομενοι* Mc 6, 8. *ζονην* 13, 20. *τους εκλεκτου ους* Iac. 2, 2. *εισηλθη* 2 Co. 1, 9. *τους νεκρου*: tamen vitia eius generis a similibus codd. non aliena sunt. Ab errore vero esse quae edita sunt Eph 4, 1 et 2. *εκληθηθε* et *πραοθητος*, nuper iam observatum est. Rursus ex magno opere Woidii lectiones quae ab editione Stephani tertia differunt omnes excerpsit atque edidit G. Leb. Spohn in Notitia codicis Alexandrini 1788. Qua in re raro sed tamen aliquoties erratum est, quemadmodum Act 15, 1. pro *τω μωσεως* relatum est *του μωσεως*, ibidem 21, 27. *επεβαλον* pro *επεβαλαν*. Item Apoc 19, 2. praetermissum est *δικαιαι κρισεις* pro *δικ. αι κρ.*, ibidem 21, 14. *εχων* pro *εχον*. Aetatem codicis quod attinet, omnibus quae palaeographiam spectant (tetigimus haec in codicis Ephraemi Proleg. sect. 1. §. 3 et 7. Cf. etiam sect. III. 2 et 3.) et quae huc faciunt reliquis perpensis scriptum puto medio fere saeculo quinto. Hiat in evv. Mt 1, 1. usque 25, 6. *βιβλος-ο νυμφιος*, item Ioh 6, 50. usque 8, 52. *ινα-λεγει*. Praeterea passim in marginum extremitate abscissae sunt litterae.

† B codex Vaticanus numero 1209. signatus. Utrumque continet Testamentum et quidem integrum, nisi quod in Veteri maxima pars libri Genesis: ab initio usque ad 46, 28. et in psalterio omnia inde a psalm. 105, 27 usque ad 137, 6. perierunt, item in Novo explicit verbis *αμωμον τω θεω καθα* — i. e. Heb

*) Qua de traditione laudatis Grabii Prolegg. in editione mea Veteris Test. Gr. 1856. pag. LXV. haec scripsi: „Quodsi verum est, ut in veteri est proverbio, non facile spargi rumorem quin aliquid subsit, ex celebri S. Theclae coenobio Seleucensi, quod iam Gregorii Nazianzeni tempore florebat, Alexandrinus codex prodisse recte visus est; unde facile fieri poterat ut ipsius Theclae manu exaratus diceretur."

**) Quam parum vero editor Veteris Testamenti Henr. Herv. Baber susceptae rei satisfecerit, exposui in Prolegomenis editionis meae Veteris Testamenti Graeci. Vide ed. sec. 1856. pag. LXIX sqq.

9, 14. deperditis epistulis quattuor integris: 1 et 2 ad Tim, ad Tit, ad Philemonem, una cum apocalypsi. Quando et unde in bibliothecam Vaticanam perlatus sit, non certo liquet; tamen inde ab ipsis bibliothecae primordiis ante medium saeculum XVI. eum in eadem suum locum habuisse testantur veteres librorum Vaticanorum indices. Indiciis praestat antiquitatis summae: membrana tenerrima, litterarum uncialium genere simplici ac puro, nullis litteris initialibus ad modum voluminum papyraceorum, interpunctione rarissima et plerumque vacuo spatio compensata, trium columnarum usu, orthographia antiquissima. (De accentibus non est quod rursus dicamus. Vide supra pagina CXXXI.) Accedit quod per textum evangelicum nullum sectionum Ammonii aut canonum Eusebii vestigium habet nec magis per reliquos libros quicquam quod ab Euthalio pendeat; sed proprias habet quum evangeliorum tum actuum atque epistularum divisiones, in quibus maxime memorabile hoc est quod epistulae Pauli tanquam unum continuumque opus dividuntur, ita ut numeri sectionum a prima epistula usque ad ultimam continuentur. Subscriptiones et inscriptiones librorum omnium maxima simplicitate excellunt. Singula vide in commentario, item supra ordinem singulorum librorum maxime epistularum Pauli. Denique huc valet quod initium epistulae ad Ephesios verba εν εφεσω a prima manu non habet, sed secunda demum (id quod contra Hugium satis probasse mihi videor: vide infra) adscripta in margine. Qua de re quae veteres testantur vide in commentario ad h. l. Habent autem ista antiquitatis indicia coniuncta tantam vim ut nullus dubitem codicem Vaticanum omnibus Ni Ti reliquis priorem habere ac saeculo quarto eique fere medio adscribere, ita ut eandem fere antiquitatis laudem cum codice Veteris Testamenti Friderico-Augustano habere videatur.

Laborum circa hunc codicem criticorum quaedam potest historia scribi. De prioribus collatoribus Andr. Birch (in Proleg. Variarum lectionum ad text. IV evv. 1801. pag. XXVI.) haec adnotavit: „Lectiones nonnullas ex Vat. cod. a Wernero Noviomago (ab urbe „Nimwegen“ denominato) excerptas primus publicavit Lucas Brugensis. Erasmo quoque innotuisse eum ex aliis argumentis tum ex ipsis verbis eius in adnotationibus in Acta App. p. 331. N. T. anni 1535. satis manifeste adparet, quo loco monet codicem Graecum Pontificiae Biblio-

thecae 27, 16. lectionem κανδα habere; quae de nostro codice sunt accipienda, cum hic solus inter omnes cdd. Gr. ita legat. Caryophilus postea et socii, quibus iussu Paulli V. cura editionis N. T. commissa fuit, etiam hoc nostro usi sunt, ut ex Caryophili collatione a P. Possino edita palam fit. Ex Luca Brugensi Millius et post eum Wetstenius illa desumpserunt quae in adnotationibus eorum Vaticano codici assignantur, in quibus tamen referendis non semel contra veritatem peccatum fuit. Nam ut de Millio taceam qui innumeris in locis coniectura usus codici nostro lectiones tribuit quae in illo non adsunt, ipse Wetstenius, qui Millium hoc nomine reprehendit, in simili errore versatur." De suo ipsius labore testatur: „Integra Matthaei et Marci evv., App. Acta, ut et Epistolas omnes, omni qua id fieri potuit diligentia, contulimus. Lectiones Lucae et Iohannis, ex schedis Bentleii exscriptas, amice cum nobis communicavit Ill. et Doctiss. Woide." (Hinc minus recte Woide in epist. ad ill. Michaelem Gottingensem d. 25. Febr. 1789. data scribit: Communicavi Birchio quae de cod. Vat. foras dedit. Vide post.) Edidit autem collationes suas Birchius in Variis lectionibus etc. Sed de Birchio accuratius post dicemus.

Iam enim ante Birchium duae institutae sunt collationes codicis Vaticani, altera manu Bartoloccii, altera mandato et impensis Richardi Bentleii. Quam priore loco dixi, servatur in bibl. antea Reg. nunc Imp. Parisiensi Mss. Gr. Supplem. Nr. 53., addita epistula d. 11. Nov. 1669. scripta. Quam postquam in adornanda editione sua usum se dixit Scholzius et revera aliquot locis adhibuit (cf. et. Biblisch-Krit. Reise p. 35.), ipse primus accuratius aperui dissertatione inserta Studiis et Crit. Heidelb. 1842. auctorque fui ut alii, inter quos Ed. de Muralt, inde discerent. Ibidem a. 1847. docui etiam, auctorem collationis, qui se nominat „Giulio di Sta. Anastasia" non esse (ut visum „K. H." videtur Parisiensi adscribenti: Cette écriture est peut-être de Léon Allatius) Leon. Allatium sed Bartoloccium, bibliothecae Vaticanae quondam custodem et auctorem cel. Bibliothecae Rabbinicae: id quod ex ore reverendi viri Molza Romae didici. Facta est collatio Bartoloccii ad ed. Ald. 1518. indicaturque litteris adiectis („Particola di Lettera del M. R. P. B. Giulio di Sta Anastasia, al P. B. Henrico di S. Giuseppe"): è stata notata ogni minima variatione

de Testi, e se bene pare che alcune cosette s'haveriano potuto Lasciare, pure per mostrare che s'è fatta somma diligenza, perciò s'è notato ogni cosa. Nihilominus inferior est alteris duabus quae Birchii et Bentleii nominibus insigniuntur.

Altera vero collatio Bentleiana instituta est, ut iam notavimus, mandato et impensis Richardi Bentley. Usus est manu Itali Miconis. Qua de re Dr. Thomas Bentley, litteris d. 2. Aug. 1726. Roma datis ad avunculum Richardum scribit: I have seen most of the Testaments in the Vatican. The finest and oldest is of all the Bible, which I suppose is that Micon collated. Had you a collation of all the N. T. from him? etc. (cf The Correspondence of Rich. Bentley. Lond. 1842.) Sequitur ex hoc testimonio errasse Woidium — eumque ipse secutus sum in Proleg. ed. Lips. 1849. pag. LVIII — ad cel. Michaelem d. 25. Febr. 1789. haec scribentem: Wegen der Varianten des Cod. Vat. kann ich Ihnen folgende zuverlässige Nachricht geben: Dr. Richard Bentley schickte seinen Neveu Thomas Bentley nach Rom um den Cod. Vat. zu collationiren. Es geschah vor mehr als 40 Jahren. Haec sola huc pertinent, sed damus etiam reliqua eiusdem epistulae scitu satis digna. „Bentley starb, und machte nicht seinen Sohn zum Executor, denn mit dem war er uneins, sondern seinen Neveu Richard Bentley, der Senior Fellow im Trinity College Cambridge und Rektor in Leicester-Shire war und D. D. wurde. Dieser Mann hat alle Papiere seines Onkels mehr als 40 Jahre in seiner Besitzung gehabt. Kein Mensch bekam sie zu sehen. Wie ich den Cod. Alex. wollte drucken lassen, schrieb Hr. Dr. Heberden, ein gelehrter Medicus, sein alter Schulfreund, an ihn und ersuchte ihn, ihm die vatic. Collation zu überlassen. Er antwortete: wenn Woide die vatic. Collation haben will, so mag er nach Rom reisen, er kann den vatic. Codex da finden. Ich gab doch noch nicht alle Hoffnung auf, und erhielt auch wirklich durch einen Freund das Versprechen, dass, wenn ich wollte nach Himkley in Leicester-Shire kommen, so wollte Herr Bentley die Collation ihm leihen. — Ich reisete ungefähr hundert Meilen, und konnte die vatic. Collation auf zehn Tage erhalten. Ich bat nachgehends noch um eine Woche. Dr. Bentley erlaubte es. Er vermuthete aber nicht, dass diese Zeit würde hinlänglich sein zum Abschreiben. — Ich schickte ihm das Buch mit einem Briefe

zurück. Er war überaus unwillig als er hörte, dass ich die Collation abgeschrieben hatte. — Er starb etliche Jahre hernach und hinterliess alles, was sein Onkel ihm hinterlassen hatte, an Trinity College Cambridge, wo ich sie gesehen habe. Herrn Birchen habe ich mitgetheilt, was er hat drucken lassen." Haec igitur Miconis collatio in margine editionis Novi Testamenti, quod publicavit anno 1524. Argentorati Wolfius Cephalaeus, exhibita est, inde rursus a Carolo Godofr. Woide in editionem Oxoniensem anni 1675. transscripta est, qua de re modo relatum est; anno vero 1799., ex schedis Woidii litterarum orbi morte erepti, edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Novi Testamenti e cod. ms. Alexandrino. Qua in editione Fordiana etsi data est opera ut quicquid differret inter Oxon. editionem et Argentoratensem indicaretur, tamen haud pauca praetermissa sunt, indeque factum est ut nuper passim lectio codicis Vaticani per errorem ex Bentleii collatione notaretur. Hoc maxime cadit in Lachmannum, qui non modo supersedit negotio inspiciendi locis dubiis ipsam ed. Argent., sed etiam proprio Marte eo erravit quod aliquoties invito Woidio Cephalaei textum eumque vitiosum sine ulla coniecturae mentione Vaticano codici imputavit, ut Act 5, 17. αρχιερευς absque articulo, Eph 1, 3. omissum εν, 1 Thess 4, 12. και omissum. Collato vero a nobis in hac adornanda editione ipso Wolfio Cephalaeo cum libro Oxoniensi non raro contigit ut Vaticanam lectionem restitueremus: id quod in commentario plerumque indicatum est. Quum vero Miconiana collatio eo maxime vitio laboraret, quod locis a correctore mutatis non id quod ipsa prima manu scriptum erat sed quod eius in locum corrector substituit indicatum habebat, Rich. Bentley nulli impensae pepercit ut repetita diligentia vitium illud compensaretur. Factum id esse dudum docuit liber cui titulus est: The Correspondence of Rich. Bentley, in quo vol. II. CCLX. pag. 706. hae inveniuntur litterae Baronis de Stosch ad Dr. Bentley: „Voyez les dernières feuilles de la Collation de l'Abbé Rulotta des interlineaires et marginales du Ms. Vatican du N. T. Je ne suis pas assez Grec pour juger s'il a bien ou mal exécuté votre commission; une chose je sçay de certain qu'il a travaillé avec beaucoup d' assiduité, sans que ni les chaleurs ni"... „Je lui ay promis 40 scudi de recompense, lesquelles je tirerai en lettre de charge sur le Chev.

Jean Lambert de Londres. Il n'a pas voulu moins" ... Le même Abbé m'a dit, si vous voulez une autre collation entière, il la fera à 10 scudi de moins que vous avez payé"... Hanc igitur collationem postquam diu conquesti sunt deperditam, quemadmodum S. P. Tregelles annis 1850. (Journ. of Sacr. Lit.) 1854. (an account of the printed text) rursusque 1856. in libro suo: an introduction to the textual criticism pag. 162. scripsit: Unhappily we do not know what has become of the notes of this re-examination. At iam anno 1855. triduum facienti Cantabrigiae contigit mihi ut pretiosa illa folia in scriptis quae R. B. reliquit recognoscerem inque schedas meas transferrem. Quod quidem fieri non potuisset nisi habuissem opem atque officiosam erga me voluntatem viri egregii I. Edleston, bibliothecarii collegii S. Trinitatis.[1]) Est igitur Rulottana collatio ita comparata ut lectiones tantum contineat correctorem expertas. Refert etiam aliquot notas marginales, qualis est ad Mt 5, 19. *μίαν τῶν ἐντολῶν τούτ. τῶν ἐλαχίστων: Ἐλαχίστην καλεῖ τὴν οἰκίαν ἐντολὴν ὁ κύριος διὰ ταπείνωσιν· ἵνα καὶ σὲ παιδεύσει μετριοφρονεῖν ἐν ταῖς διδασκαλίαις.* Multo vero pretiosior est lectionum notatio. In qua quidem quamvis magna sit adhibita diligentia, tamen non tanta ut nihil sit praetermissum, cuiusmodi est Mt 23, 23. *αφηκετε* prima manu pro *αφηκατε*, ut Birchius indicavit. Sed etiamnum collatio Rulottana magni pretii est propterea quod liber Angeli Maii

---

[1]) Tam feliciter inventum nuntiavi theologis Germanis in Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft etc. 1856. Nr. 2. atque etiam Tregellio indicavi litteris „sperans habiturum eum inde editionis suae Novi Testamenti subsidium." Retuli eadem occasione l. l. quantum favoris Oxonii Cantabrigiae Londini mihi ostensum sit his verbis: „Ich darf es hierbei, ohne den Verdacht der Ruhmredigkeit zu fürchten, den geehrten Lesern nicht verschweigen, dass die Cambridger Gelehrten, vor allen die Mitglieder des Trinity College, durch die ehrendste Aufnahme, die sie mir schenkten, unverkennbar die hohe Achtung bethätigten welche sie für den Ernst der deutschen Forschung und Wissenschaft hegen. War ich schon zu Oxford wie zu London durch die allseitige Förderung meiner Zwecke dankbarst verpflichtet, so setzten mich die Auszeichnungen zu Cambridge wahrhaft in Verlegenheit. Das halte ich für eine herrliche Erscheinung der Zeit, dass ein getreues Streben im Dienste der Wissenschaft weit über die Grenzen des Vaterlandes hinaus die wärmste Theilnahme und Anerkennung findet."

nulla re magis laborat quam, ut statim docebimus, neglectis primae manus lectionibus. Adiacent vero etiam foliis Rulottanis specimina collationis manu Thomae Bentley factae ad id ipsum ut inde Richardus avunculus discere posset quanta esset Miconianae collationi fides habenda. (cf Correspondence vol. II. p. 669 sq. „I send you the collation that you may see whether 'tis the same with Mico's. I opened at random, and fell upon the latter part of the Acts, so began the 27 th. ch. I collated it with Rob. Steph. ed. fol. MDL.“ Data est epistula Rom. Aug. 2. 1726.) Haud dubie ex illis speciminibus Rich. Bentl. intellexit opus esse iterata collatione, quae brevi post abbati Rulottae demandata est. Complectitur autem Thomae collatio Act 27. Gal 6. Eph 4. ac vere complet locis aliquot collationes reliquas.

Quinquaginta fere annis post Richardi Bentleii curas Andreas Birch doctus Daniae theologus, ut multas alias bibliothecas, ita etiam Vaticanam laborum Novi Testamenti criticorum caussa adiit. Contulit ibi codicem B per Novum Testamentum totum exceptis Lucae et Iohannis evangeliis (vide supra). Quo ille labore eo magis promeruit, quoniam Bentleianarum collationum nihil dum promulgatum erat. Atque fit etiam ut Birchiana collatio suppleat Miconianam, qua quidem, si universam spectas, longe inferior est. Edita est autem, ut iam tetigimus, voll. tribus Variarum Lectionum, quorum primum ad act. et epp. anno 1793. prodiit, secundum ad apoc. 1800, tertium ad evv. 1801. Ultimo vero quae comprehenduntur volumine, ea iam anno 1788. in editione quattuor evangeliorum publici iuris fecerat, cuius quidem exemplaria plurima septem annis post gravi incendio Havniensi perierunt.

Trium quos recensuimus collatorum curas anno 1810. supplevit Leonh. Hug docta quam de antiquitate codicis Vat. scripsit commentatione. Obtigerat enim viro intellegentissimo ut Parisiis, quae urbs tum temporis gestiebat spoliis ex Italia allatis, codicem videret perscrutandique facultatem nancisceretur, thesaurum tantae antiquitatis ut — ipsius Hugii verbis utor — „exceptis voluminibus quae ruina Herculani ultra septemdecim saecula occultavit, libri pauci sint qui cum eo in certamen descendere possint,“ tantaeque etiam „famae ut, quasi in opulentissima et omni librorum genere instructissima bibliotheca solus esset, per excellentiam Vaticanus audiret.“

Pervenit ipsa quoque commentatio Hugii ad claritudinem, neque dubium est quin inde vera indoles ac praestantia libri unici rectius disci potuerit quam ex ullo alio libro. Urgebat autem Hugius praeter alia summae antiquitatis argumenta etiam illud quod in exordio epistulae ad Ephesios verbis τοις αγιοις τοις ουσιν non in ipso textu sed tantum ad marginem „a prima quidem manu pari elegantia et assiduitate, charactere tamen paullo exiliori" adscriptum esset εν εφεσω. Conclusit inde „librum Vaticanum in ea tempora reponendum, quae Basilium (de quo vide comm. nostrum ad Eph 1, 1.) nondum vidissent." Qua in re non tam conclusionem hanc quamvis audacem quam illud reprehendo, quod additamentum marginale ipsi primae manui adscripsit. Reprehendendi autem quo iure utar, statim dicam. Anno enim 1843. mihi ipsi per menses aliquot Romae versanti post longam exspectationem contigit ut per biduum intra horas sex Vaticanum codicem in manibus tenerem. Quo beneficio ita usus sum ut, postquam universum librum attente percurrissem, locos dubiae inprimis lectionis conferrem viginti quinque et specimina scripturae quattuor conficerem. Sine mora retuli de examine meo litteris die S. Ioh. 1843. Roma ad Davidem Schulzium missis atque d. 25. m. Iul. insertis ephemeridibus eccles. Darmst., post vero dissertationem: „Nachricht vom Vatikanischen Bibelcodex" in Stud. et Crit. Heidelb. ineunte anno 1847. publicavi, in qua primum quaestio tractatur de antiquitate codicis, scripturae, accentuum spirituumque, interpunctionis, compendiorum scribendi, divisionum textus, subscriptionum aliarumque rerum, in quibus eminent verba εν εφεσω, ratione habita. Deinde lectiones proposui vel mea opera ex codice erutas (25)[1]) vel litteris Angeli Maii[2]) ad me transmissas (34) vel in

---

1) In his sunt etiam ab ipso Maio non satis recte ex codice exscriptae, ut Act 7, 47. οικοδομησιν a prima manu, ωκοδομησεν ab altera (id quod etiam in altera Bentleii indicatum est) et ibidem 7, 51. απεριτμητοι καρδιας, quemadmodum etiam Birchius notaverat; Mico vero habet καρδιαν et Maius της καρδιας.

2) Quum non raro fiat ut Angelus Maius inofficiosa invidiosa mala erga exteros homines litteratos voluntate esse dicatur, licebit litterarum ipsius quae contrarium probant priora verba adponere. Roma 15. Feb. 1844. Molto piacere mi ha recato la di Lei lettera scrittami da Genova, che mi dimostra la costante sua benevolenza, e mi dà notizia

collatione Bartolocciana notatas. Adieci praeterea specimina scripturae mea manu Romae facta, adhibitis locis tribus quos instaurator, quod rarissimum est, novo atramento non induxit, et loco celeberrimo Eph 1, 1. Pauca ex dissertatione referre liceat. Pag. 4. est: „Was die Schriftzüge betrifft, so freue ich mich sehr durch die Veröffentlichung meiner Facsimiles eine richtige Ansicht, und zwar die erste richtige, gelehrten Augen davon gewähren zu können. Blanchini's Facsimile ist keineswegs sehr schlecht, aber es kann nur zur Veranschaulichung der von späterer Hand überzogenen und somit verunstalteten Schriftzüge dienen.[1]) Hug hatte mit richtigem Blicke zwei von den sehr wenigen Stellen ausgewählt, die, da sie aus Versehen doppelt geschrieben waren, vom Correktor gemissbilligt wurden und deshalb ohne Auffrischung blieben. Nur diese Stellen lassen die ursprüngliche Schrift des Codex beurtheilen. Allein wenige Buchstaben sind ohne eine wesentliche Entstellung in Hug's Facsimile wiedergegeben worden. So ist durchgängig falsch die paläographisch wichtige Form des α, ferner durften in den Buchstaben ε σ τ γ die Endpunkte oder Endhäkchen nicht fehlen; auch ist die Form von ρ φ und ϰ so gut wie verfehlt. Dies alles wird sich vollkommen aus einer Zusammenstellung meiner Nachzeichnungen von Röm. 4, 4. mit der Hug's von derselben Stelle ergeben. Ich habe nicht nöthig zu versichern, dass ich meines Theils auf jede Linie und jedes Häkchen sorgfältigst geachtet habe.

Im Allgemeinen ist nun der Schriftcharakter im vatikanischen Codex ohne Zweifel dem höchsten Alterthume zugehörig; mit einziger Ausnahme des Codex Frid. Aug. (vgl. meine Prolegg. dazu) übertrifft ihn an Alterthümlichkeit keine einzige der mir bekannten griechischen Pergamenthandschriften.

dell' erudito viaggio in oriente che va ad intraprendere. Certamente da' suoi rari talenti ed energia ci aspettiamo felici risultati per la letteratura e buone scoperte. — Mi sono subito dato premura di segnare nella di Lei schedola, che rimando, le lezioni del codice vaticano da Lei desiderate. —

[1]) Miror quod nec Maius aliud in opere suo magno scripturae specimen vulgavit quam totum et ubique crassioribus instauratoris ductibus deformatum.

Nur in Betreff der Worte εν εφεσω muss ich ganz gegen Hug's Ansicht stimmen. Wäre εν εφεσω von der ersten Hand selber auf dem Rande nachgetragen worden, so hätte Hug darauf mit Unrecht ein so grosses Gewicht bei der Altersbestimmung des Codex gelegt. — Allein Hugs Angabe, diese Worte seien pari elegantia et assiduitate ac reliqua pars operis, sed charactere paullo exiliori geschrieben, muss ich entschieden in Abrede stellen. Augen, die der Paläographie kundig sind, werden von selber dieses Resultat aus meinem Facsimile gewinnen. Ich füge aber dazu noch folgende Erläuterung. Der ganze Charakter dieser Buchstaben ist ein wesentlich anderer als der der Textesschrift. In der Form des ε ist die sogenannte geschmälerte Unzialschrift unverkennbar; aber auch bei der kleinsten Schrift am Ende einer Zeile findet sich in den ältesten Handschriften niemals diese der späteren Zeit angehörige Schmälerung. (Vgl. darüber meinen „neuen Beitrag zur Neutest. Textkritik", Stud. u. Krit. 1844. 2.) Selbst auf den Codex Ephraemi und den Codex Alexandrinus leidet dies seine volle Anwendung. Aber die zahlreichsten Belege bietet der Codex Frid. Aug.; sie liegen in meiner durchgängig facsimilirten Ausgabe desselben Jedermann vor Augen. Was ferner die übrigen Buchstaben ausser ε anlangt, so enthalten sie sämmtlich sichtliche Abweichungen von der Schrift des Textes." — „Auch liegt ein Analogon von den Schriftzügen dieser Note im Codex vor. Act. 14, 21. nämlich schrieb die erste Hand μαθητευσᾱ, die spätere corrigirte daraus μαθητευσαντεσ. Hier treffen in dem spätern Zusatze: ντεσ besonders die Buchstaben ε und σ vollkommen mit denselben Buchstaben in εν εφεσω zusammen. Dazu kömmt endlich noch, was von Gewicht ist, dass die Tinte der Note gänzlich mit der aufgefrischten Stelle übereinstimmt, obschon sie offenbar ohne Auffrischung geblieben ist."

Nimirum haec eo curiosius tractare placuit quo maiorem is locus auctoritatem habet. Qua de re vide commentarium nostrum.

Brevi post me S. P. Tregelles Romam adiit ibique dum codicem Vaticanum per breve temporis spatium inspiciebat, recte animadvertit Rom 5, 1. a prima manu legi εχωμεν, ab altera εχομεν, item Rom 8, 11. δια το ενοικουν αυτου πνευμα

scriptum esse, non δια του etc. Cf. Prospectus of a critic edition etc 1848. p. 19.

Cum vero anno 1855. ad novam hanc Novi Testamenti editionem accedebam, omni ope atque opera nixus sum ut de dubiis Vaticani codicis lectionibus certior fierem. Ac satisfecit desiderio meo, praeter virum clarissimum Emil. Braun, litterarum orbi nuper ereptum, inprimis vir clarissimus meique studiosissimus Albertus Dressel. Misit enim ad me lectionum Vaticanarum indices tres, quarum 180 ad quattuor evangeliorum locos, 50 ad actus et epistulas pertinebant.

Denique hoc ipso anno circa festum paschale editio codicis prodiit quam dudum susceperat vir eminentissimus Angelus Maius. Quae ut melius cognoscatur, primum adponere placet nonnihil ex iis quae vir S. Rev. Carolus Vercellone, sodalis Barnabites, qui defuncto mense Sept. a. 1854. ipso A. Maio editoris partes sustinuit, Romae IV. Kal. Jul. a. 1857. praefatus est. Postquam ibi brevi expositum est de principatu quem Vaticanus liber inter omnes libros scriptos tenere videretur, et de desiderio parandae editionis quo orbis eruditus teneretur, Angelus Maius „quem nihil quod ad litterarum incrementum facere videretur fugiebat", „ab anno 1828. Biblia Graeca ad fidem codicis Vaticani typis committere statuisse" dicitur, „ut tandem aliquando studiosorum hominum votis satis faceret, calumniarum occasionem dispelleret, atque pretiosum in primis monumentum ab interitus discrimine vindicaret." Tum refertur, Maium „lacunas codicis censuisse ope aliorum codicum esse explendas, ut perfectam absolutamque utriusque Testamenti editionem e romanis praeclaris probatisque codicibus depromptam ipse exhiberet." Ita, ut Veteris Testamenti libros praetereamus, epistularum Pauli numerum dicitur „explevisse e codice vaticano num. 1761.", item apocalypsin „ex vetusto cod. vat. num. 2066. olim Bas. 105.*) Praeter quas lacunas etiam „alterius generis defectus sollicitum anxiumque editorem habuisse" dicuntur. „Quaedam enim fuerunt ab ipso amanuensi vel data opera vel imprudenter omissa, quae in suis Bibliis cl. Maius non est passus

*) Hoc loco quod additur: „quem Scholzius iampridem expenderat", error est. Scholzius enim nihil inde attulit. Cf. nostram eiusdem codicis editionem in Monumentis sacris ineditis a. 1846.

desiderari; hac tamen lege ut perpetuo adiectis notulis lectorem religiose, uti par erat, tum de codicis lacuna tum de adposito supplemento edocuerit. In his editor supplevit... Mc 16, 9—20. ex cod. vat. palat. num. 220. alias collato a Birchio et Scholzio; Act 28, 29. e cod. vat. 1761. Alia non pauca paene minoris momenti loca, quae ab eximio vat. cod. aberant, ex vulgatis edd. in suam recepit Maius, uti videre est... Mt 12, 47. Mc 15, 28. Lc 22, 43. 44. 23, 17. 34. Ioh 5, 3. 4. 7, 53—8, 12. 1 Pe 5, 3. 1 Ioh 5, 7. „Neque praetereundum ducimus cl. editorem de nostri codicis lacunis in N. T. occurrentibus, licet iamdiu notissimis vel in prolegg. vel in subiiciendis adnotationibus disputare voluisse." Interea vero „aliis gravissimis occupationibus distentus vix furtivis horis editioni Bibliorum operam navasse" dicitur, ita quidem ut editio demum circa annum 1838. fuerit expleta. Iam pergitur: „Verum perfecta demum impressione quinque voluminum, quibus integra Biblia exhibentur, cl. editor eadem sedulo revolvens sibi facile suasit suam editionem nisi curiosius naviterque castigaretur, criticis studiis haud maxime profuturam; utpote quae non satis accurata evasisset. Optime enim norat doctissimus vir haec studia in tanto disciplinarum ascensu summam requirere diligentiam omnemque sollertiam exposcere, quam tum ipse praestare nequiverat, tum saepius eius typothetae neglexerant." Postea pleraque editionis vitia inde explicantur quod Maius „codicem Vaticanum editurus nil aliud typothetis praeter nitidum textus Sixtini exemplum tradidit, quod in typis componendis imitarentur. Mox vero ipse prae manibus habens Vaticanum codicem singulasque paginulas ab officinatore librario ad experimentum compositas sibique oblatas relegens, ea omnia adnotabat quae ab ipso codice abludere comperiebat" etc. Quam rationem cl. Vercellone iure „singularem ac prope incredibilem" dicit. Emendandi vero vitia modus triplex editori placuit. „Nam I. censuit quaedam operarum σφάλματα facile corrigi posse ab ipsis librariis, qui aut abradendo redundantes litteras aut manu eas quae deerant subnectendo, editionem ad germanum codicis exemplum revocare possent." Addit ad haec Car. Verc. „Verba hoc pacto castigata nobis visum singulari indiculo adnotare, ut si forte aliena manu aliae correctiones in quodquam huius editionis exemplum inducerentur prudens lector secer-

nere valeat ea quae ipso iubente Maio mutata sunt." „II. Quaedam folia quae graviori aliquo typothetarum vitio maculata videbantur nec ita commode emendanda, Maius ex integro recudenda esse decrevit." Cui decreto demum post excessum ipsius Maii satis factum est. Novi autem Testamenti folia iterum prelo subiecta sunt sex. „III. Plura denique superant loca in quibus editio, tametsi leviter, a codice discrepare vel certe codicem ipsum minus perfecte reddere videbatur. Alias enim vel in litteris vel in accentibus aliisque notis διακριτικοῖς, quod numquam omnimode caveri licet, oberraverant typographi; alias ipsemet editor adnotare neglexerat quidquid in codice a prima vel a secunda manu confictum aut retractatum; alias demum, etsi ipsam codicis palaeographiam curiosius servandam existimasset, plura tamen quae ad singularem codicis orthographiam pertinent, quaeque universim in suis prolegg. declaranda statuerat vel invitus praetermisit." Ad hanc vitiorum classem cl. Vercellone haec adnotavit: Nos igitur tum editoris mentem assecuturos tum critices studiosis pergratum facturos esse existimavimus, si selectiora saltem quae nobis corrigenda occurrerint impense adnotaremus. Reliqua vero quae supererunt eruditis castiganda permittimus; imo ut summa ἀκριβείᾳ castigentur optamus; modo quam bonam fidem perpetuo exhibuit servavitque cl. editor, eam nec nobis denegandam quis arbitretur." Sectione VIII. de scribendis prolegomenis disseritur. Ibi est inter alia: „De his plus semel Maius, praesertim postremo vitae suae anno, cum amicis verba fecerat." Tamen ille non reliquit nisi „praefatiunculam quam postremis vitae temporibus exaraverat." Sectione IX. Carolus Vercellone monet editionis perficiendae curam demandatam sibi fuisse postridie Non. Maii a. 1857. Sectione X. exponit cur nec ipse suppleverit editionem addendis Prolegomenis. Ibi est inter alia: „Nam ipsemet Maius in suis schedis testatur Hugium et Tischendorfium fere omnia in hac palaestra praeoccupasse: et sane in horum scriptis multa industria et diligentia comparet, multa doctrina." Inprimis vero alter editor id egit „ut post tantas cunctationes ne diutius remoraretur editio." Nec vero properando opere id sibi consilii fuisse testatur, „ut ceterorum alacritatem moraretur, sed imo potius ut reliquis

paratior sit via, qua felicius incedant accuratiusque opus perficiant."

Quibus omnibus expositis vix opus est ut accuratius perscribamus quid nobis de editione Maiana videatur. Procul eam esse a perfectiore forma, quam viri docti et criticarum rationum amantes tali in opere vel maxime requirunt, quum ipse celeberrimus editor satis sensisse videtur, tum ingenue professus est praefationis auctor. Non raro quidem quae minus curate in Maii opere edita sunt variis collationibus, maxima Bentleianis, quas Maius si non ignoravit certe plane neglexit — tabula vero ad calcem adiecta plura vitia collationis Birchianae corriguntur — supplentur, tamen etiamnum supersunt de quibus dubites. Inprimis male habet quod lectiones a correctore tractatae non summa cum accuratione exploratae sunt; saepissime enim Maius non dedit nisi correctorem. Praeterea universa editionis ratio longissime discedit a ratione Monumentorum nostrorum sacrorum vel codicis Alexandrini vel aliorum codicum in usus criticos editorum. Refert enim tum litteris tum accentibus reliquisque signis tum interpunctione tum singularum partium distinctione vulgaris librorum sacrorum editionis speciem. Neque facsimile quod dicunt laudari potest, propterea quod nihil non a correctore crassioribus ductibus restauratum praebet. Nihilominus omnium collationum supplementa praebet plurima, nec exiguum nostri apparatus exstitit subsidium. Hinc quae praesto sunt in praesentia grato animo boni consulentes, librum quam celerrime Lipsiam accitum non modo per Iohannis evangelium et per totum alterum volumen inde ab act. 27, 39. omni cum cura ad apparatum adhibuimus, sed etiam quae inde ad priora tria evangelia et ad actorum textum ante 27, 39. lectionum subsidia peti possunt, in appendice Prolegomenorum supplenda curavimus*).

††C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. olim Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 9. Fragmenta evangeliorum continet haec: Matth. 1, 1. — 5, 15. *και τους αδελφους αυτου — ουδε καιουσι*

*) Ceterum in apparatu nostro, quo teste uteremur in excitanda lectione Vaticana, non adscribendum iudicavimus nisi ubi singularis suadebat caussa. Reliquis locis omnibus, adhibitis tot adminiculis, religiose provisum est ut verum daretur.

λυ 7, 5. — 17, 26. δοκον· και — αρα 18, 28. — 22, 20. μοι ει — επιγραφη 23, 17. — 24, 10. η ο ναος — αλληλους 24, 45. — 25, 30. εαυτου — εκβαλεται 26, 22. — 27, 11. εις εκαστος — ιουδαιων 27, 47. — 28, 14. τινες — ποιησομεν. Marci 1, 17. — 6, 31. υμας — ηυκαιρουν 8, 5. — 12, 29. πον επτα — ει(ς) εστιν 13, 19. γαρ αι — finem. Lucae 1, 1. — 2, 5. και υπηρεται — εμνηστευμενη 2, 42. — 3, 21. λυμα κατα — λαον 4, 25. — 6, 4. επι — εδωκεν 6, 37. — 7, 16. και μη — λα. αυτον 8, 28. — 12, 3. νη μεγαλη — δωματων 19, 42. — 20, 27. σου οτι — αυτον 21, 21. — 22, 19. τοτε οι — εις την 23, 25. — 24, 7. εις την — ανθρωπου 24, 46. και ειπεν — finem. Iohannis 1, 1. — 41. δε εν· ο — ιωαννου 3, 33. — 5. 16. την μαρτυριαν — εν σαββατω 6, 38. — 7, 3. ω το θελημα — ινα και 8, 34. — 9, 11. πας ο — και ειπεν 11, 8. — 46. γουσιν αυτω — εποιησ. ιησους 13, 8. — 14, 7. λεγει αυτω — εωρακατε 16, 21. — 18, 36. οτι εγενηθη — κοσμου του 20, 26. και μεθ — finem. Praeterea monendum est quovis ineunte libro tres versus quippe minio scriptos tantopere evanuisse ut vix litterarum reliquiae erui possent, in textu vero continuo raros esse locos quibus vel membrana scissa vel litteris antiquissimis nimia correctorum iniuria affectis de lectione fuerit desperandum. Codex iste Alexandrino proximus est quum litterarum uncialium genere tum reliquis omnibus quae ad cod. Alex. antiquitatis probandae caussa adnotavimus, nisi quod levioribus praetermissis excipienda sunt haec: codex C Ammonii tantum sectiones absque numeris Eusebianis adscriptas habet, capitula vero maiora, quorum indices evangeliis praepositi sunt, per singulas paginas non repetuntur. Excellit etiam maiore interpunctionis raritate, etiamsi pro natura librorum palimpsestorum non ubique a nobis satis perspecta sit, item, quod grave est, maiore subscriptionum simplicitate. Sunt haec eiusmodi ut, quemadmodum iam Hugio visum est, codex C codicem A aetate paullulum antecedere existimandus sit. Ac mihi quidem ante medium saeculum quintum (in Aegypto) videtur scriptus esse. Deinde uno fere saeculo post (in Palaestina?) primum correctus (c**), secundum vero correctus unaque ad usum ecclesiasticum instructus (Constantinopoli) saeculo fere nono (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis superscripti sunt tractatus 38 Ephraemi Syri Graece versi. Post interitum regni Graeci a Lascari Rhyndacemo

translatus una cum aliis cdd. Florentiam, ex libris Catharinae de Medicis in bibliothecam Reg. nunc Imp. Paris. commigravit. Ibi scriptura biblica veteri a Petro Allixio saeculo exeunte XVII. primum detecta magno cum studio in lectionibus codicis cum textu Elzev. conferendis versatus est Wetstenius iuvenis circa annum 1716. Post quem duorum locorum lectionem invenit Griesbachius, nihil prorsus Scholzius, pauca eaque erroribus plena Fleckius. Roganti vero Fleckio obtemperavit vir de bonis promovendis litteris merentissimus Carolus Hase, bibl. Imp. libr. mss. conservator, curavitque annis 1834 et 1835. ut Giobertina quam vocant tinctura chemica ab homine eius artis perito singulis codicis foliis infunderetur. Qua re ut foliorum scissuris foraminibusque deformium permulta ad maiorem scripturae claritatem revocata sunt, ita haud pauca colorem tam fuscum et subnigrum induerunt ut legendi difficultas remanserit maxima. Unde factum est ut Fleckius de totius paginae 87. versibus 41 quos edidi nihil nisi duo versus erui posse affirmaret erraretque in notandis aliis gravissime, ut in nota vocum octo et viginti octies. Cf. cod. Ephr. Prolegg. p. 37 sqq. Totum codicem, in quo eruendo annis 1840—1842. Parisiis indefessa posui studia, irritum reddens Capperonieri aetate Griesbachii bibliothecae praefecti celebre dictum, neminem mortalium scripturam prorsus evanidam legere posse, accuratissime edidi Lipsiae 1843. cum prolegomenis uberrimis et appendice, in qua de locis fere mille et quingentis correctores expertis explicatur, insuper addita tabula ad similitudinem scriptorum et rescriptorum efficta diligentissime. Maximam quidem eo in labore difficultatem habebant tot loci vel semel vel bis correcti, de quibus plerisque Wetstenius prorsus erraverat.[1])

---

1) Ceterum nihil est quod magis doleam, quam quod in corrigendis editionis (prodiit a. 1843.) plagulis me absente nec unquam propter festinationem typographi consulto multo plura errata sunt quam in tali opere, cui ipse praeparando summam diligentiam impenderam tolerabile est. Aliquoties etiam nocuit is cuius opera Parisiis usus eram ad describendam partem foliorum mea manu ex ipso codice descriptorum, quae propter retractationes et emendationes non satis apta ad usum typographi videbantur. Ex longis itineribus redux anno 1845. statim in altero codicis Ephraemi volumine, quo Veteris Testamenti fragmenta continentur, vitiorum eiusmodi indiculum ad-

†D codex Bezae Cantabrigiensis. De eo Beza, qui academiae Cantabrigiensi anno 1581. Geneva dono misit, sic: „Est hoc exemplar venerandae vetustatis ex Graecia, ut apparet ex barbaris Graecis quibusdam ad marginem adscriptis, olim exportatum et in S. Irenaei monasterio Lugduni ita ut hic cernitur mutilatum, postquam ibi in pulvere diu jacuisset, repertum oriente ibi civili bello anno domini 1562." In quibus quo iure in monasterio Lugdunensi codicem repertum dicat, quod idem alibi repetiit, ut in litteris academiae Cantabrigiensi missis, satis dubium est. Uberius ea de re exposuit Wetstenius, post eum Semlerus et alii. Iudicavit Wetstenius pro Lugdunensi potius Claromontanum appellandum fuisse, utpote qui ex Claro monte antiquissima episcopi ad Arvernates sede prodisset. Cuius opinionis praecipuam caussam habuit quod teste Mariano Victorio in notis ad Hieronymum Guilielm. de Prato episcopus Claromontanus „antiquissimum codicem Graecum" Tridentum attulerat indeque ad confirmandam Latinam lectionem Ioh. 21, 22. protulerat Graeca: *εαν αυτον θελω μενειν ουτως εως ερχομαι*: quae lectio quum ex nullo alio codice Graeco nisi ex Cantabrigiensi innotuerit, ipsum hunc episcopus Claromontanus attulisse visus est. Huc accedit quod in usum editionis quam anno 1550. Rob. Stephanus publicavit, idem codex, qua de re non dubitari potest, collatus est in Italia ab editoris amicis (*ὑπό τινων ἡμετέρων ἀντιβληθὲν φίλων*), signatus in ipsa editione littera *β*. Videntur itaque qui in turbis belli civilis thesaurum istum ad Bezam pertulerunt, unde ipsi nacti essent non satis recte retulisse. Certum hoc est, Bezam de sacris litteris egregie promeruisse quod tam rarum ac grave textus sacri monumentum dignissimis custodibus tradiderit. Textum evangeliorum (una cum actis

---

dendum curavi. Sed supervenerunt alia nonnulla. Non sunt quidem fere nisi quae ex vitio fluxisse appareat, etsi utrum librarii sint an typographi passim dubitare possis. Haec et si quae id genus alia in similibus operibus meis, item in editionibus codicum reliquorum, ut Alexandrini ut Cantabrigiensis ut Boerneriani, inventa erunt, in accuratum indicem redigam et ultimo volumini Monumentorum sacror. ined. inserenda curabo. Nunc certe in apparatu nostro nihil tale pro lectione codicis venditatum, quamquam nec ipsius librarii inepta vitia pleraque, nisi singulari caussa suadente, ad referendum idonea censebam.

apostolorum et brevi epistulae III. Iohannis fragmento Latino) Graecum et Latinum stichometrice scriptum continet, mutilum Matth. 1, 1. — 20. *Βιβλος — παραλαβειν* 6, 20. — 9, 2. *οπου — βεβλημενον* 27, 2. — 12. *και δησαντες — πρεσβυτερων* Io. 1, 16. — 3, 26. *ελαβομεν — ειπον αυτω*. Suppleta sunt post X. fere saeculum (D*** s. D*,*) Matth. 3, 7. — 16. *απο της — του θεου* (Latine 2, 20. — 3, 8. suppleta IX. fere saec.) Marc. 16, 15. *παση τη* — finem (Latine 16, 6. usq. finem suppleta IX. fere saec.) Io. 18, 13. — 20, 13. *εν δε καϊφας — τι κλαιεις* (Latine 18, 2. — 20, 1. suppleta ut antea). Codicis textum quod attinet, proprium suum inter omnes Novi Testamenti codices locum tenet. A Latinis quidem quantopere pependerit, formae *λεπρωσου* (leprosi) *δανιηλου* (danielis) *πετρους* (petrus) *σαμαριτανων*, *φλαγελλωσας* similesque aliae satis probant. Nihilominus maximo numero habendus est, cuius rei luculentissimum argumentum insignis cum Vaticano codice consensio est. Usu Alexandrinarum formarum passim superat reliquos omnes. Textum actuum apostolorum multis additamentis auctum habet, quorum non pauca cum notis conveniunt in margine Syrae Heracleensis inventis, ita ut ex Wetstenii sententia ipse codex in manibus fuisse credendus sit Thomae Heracleensis, Syram versionem cum Graecis exemplaribus Alexandriae conferentis. Ceterum scriptum existimo circa med. saec. VI., quod dubito an idoneis argumentis refutari possit. Supplementa vero quae indicavimus, inprimis quae pertinent ad tria evangelii Iohannis capita, textu Graeco praestant tali quem ex ipsis antiquissimis foliis deperditis fluxisse probabile sit. Splendide edidit Kipling Cantabr. 1793. fol. voll. II. Tamen loci plures sunt ubi de perfecta editoris fide dubitaverim, quemadmodum etiam Wetstenii notationes aliquoties ita a Kiplingio differunt ut vix ex errore esse videantur. Singula notavi ut ipse, ubi primum licuerit, in codice recognoscerem.

††E codex Basileensis K IV. 35. (antea citatus B VI. 21.) Circa † medium saeculum XVI. ex manibus Iohannis de Ragusio, auctoritate concilii Basileensis ad Graecos legati, in coenobium Praedicatorum Basileense ex eoque in bibliothecam publicam Basileensem pervenit. Evangelia habet integra exceptis Luc. 3, 4. — 15. *ησαιου — περι* 24, 47. *και αφεσιν* usque finem. Praeterea tria folia, quorum antiquiorem quandam scripturam delevit spongia, minutis litteris suppleta

sunt: Luc. 1, 69. — 2, 4. ημιν εν τω — ειναι αυτον 12, 58. — 13, 12. εις φυλακην — προσειφω- 15, 5. — 20. -λως εως — κατεφιλ. αυτον. Deletae scripturae, saeculi fere eiusdem quo totus codex scriptus est, a clar. Muellero Prof. Basil. magnam partem erutae specimina haec sunt: αναπαυσω υμας εν τρυφη αιωνια διδους υμιν αφεσιν αμαρτιων υμων· και γινεσθε υιοι της εμης βασιλειας· και συναναπαυσω υμας τοις εκλεκτοις μου — ως και αυτοι αυτοχειρες λοιπον.. εστρεφον τα ειδωλα συντριβοντες εις την γην παντα τα βδελυγματα· και οπου αν ηυρισκον αγαλμα ηδρυμενον· λιθοις καταχ.. νοντες ως βορβορον εριπτον· εις αισχυνην εσχατην και εις γελωτα πολυν των σεβομενων αυτα· και προσκυνουντων αυτα· λεγοντες τοις ανομοις αρχουσι και τυραννοις· ιδου τα σεβασματα υμων· των αισθητων τα κωφα και ασθενη· τυφλα και ακινητα· οις υμεις λατρευετε· αλαλοις οι λογικοι· ους θεος ετιμησεν κατ εικονα ιδιαν· ιν επιγινωσκετε την αυτου δυναστειαν. Scriptus videtur codex saeculo octavo medio. De rationibus eius palaeographicis uberius disserui, ratione potissimum Rinckii et Hugii habita, in Stud. et Crit. Heidelb. a. 1844. Vide Neuer Beitrag zur Neutestamentl. Textkritik, namentlich zu der dieselbe betreffenden Palaeographie." Inter codices nostros unciales secundi ordinis praecipuum locum tenet, nec indignus erit qui totus edatur. Gratae erunt etiam notae eius frequentissimae ad usum ecclesiasticum pertinentes. Totum codicem ineunte anno 1843. contuli, favente cum b. De Wettio illustri bibliothecario Gerlachio. Collata mea cum ecclesiasticis notis omnibus Muellerus cl. recognovit; post etiam Lipsiae percurrit cl. Tregelles. E†† est corr. min. litt. usus; sed supplementa simplici E notata. †

†F codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Postquam a Wetstenio usque ad nuperos Novi Testamenti editores repetitum est: „Ubi codex iste nunc lateat rescire nondum potui," Iod. Heringa, clarus dum vivebat in acad. Rheno-Trai. Prof., reperit latentem Arnhemiae in J. M. Roukensii bibliotheca, ex qua ante viginti fere annos in bibliothecam publicam Rheno-Traiectinam pervenit. Continet evangelia, sed folia permulta periere. Incipit nunc Matth. 9, 1; sed 7, 6. — 8, 34. Wetstenii tempore nondum avulsa erant; exit Io. 13, 34. Desunt praeterea, quorum plura Wetstenii tempore nondum desiderabantur: Matthaei 12, 1 — 44. 13, 55. — 14, 9. 15, 20 — 31. 20, 18 — 21, 5. Marci 1, 43 — 2, 8. 2, 23 — 3, 5. 11, 6 — 26.

14, 54. — 15, 5. 15, 39. — 16, 19. Per evang. Lucae lacunae plurium versuum sunt XXIV. Iohannis 3, 5. — 14. 4, 23. — 38. 5, 18. — 38, 6, 39. — 63. 7, 28. — 8, 10. 10, 32. — 11, 3. 11, 40. — 12, 3. 12, 14. — 25. Lectiones huius codicis variantes a Matth. 7, 6. usque Luc. 11. Wetstenius a viro docto sibi communicatas suis inseruit commentariis. Anno vero 1843. H. E. Vinke egregie de re Ni Ti critica eo promeruit quod curiose edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, docte institutam et ad criticorum usum ita comparatam ut editionis ipsius codicis locum teneat. Raro de aliqua re dubius haerebam. Aestate anni 1841. academiam celebrem Rheno-Traiectinam ipse eo consilio adii ut codicem accurate conferrem. Cuius rei quum mihi propterea non fieri posset copia, quod libellus beati Heringa iam destinatus esset typis, satis habui ipsum codicem perlustrare. Adhibita vero collatione manu Iodoci Heringa scripta facile intellexi nova collatione me supersedere posse. Ad haec respiciens editor disputationis in praefatione sua significavit, dum suo ipsius desiderio satisfaceret, etiam operam se dedisse ut nominatim Schulzii et Tischendorfii satisfaceret desideriis. Apud Wetst. si quid notatum reperi cuius notandi non amplius facultas erat Iodoco Heringa, pro F signum Fʷ i. e. F Wetstenii in apparatu posui. Adscribendus est saeculo p. Chr. nono.

††Fᵃ codex Coislinianus Parisiensis. Est is quem Wetstenius actorum F fecit. Invenerat enim in scholiis codicis Coislin. 1., qui Octateuchum cum Regum libris continet, Act. 9, 24. 25. Quae scholia denuo perlustranti mihi anno 1842. evangeliorum et actorum et epistularum loci viginti reperti sunt. Hos edidi et illustravi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846. p. 400 sqq. Prol. § 7. tab. III. nr. 8. Scripta sunt fragmenta ista saeculo fere ineunte septimo. Ex evv. haec sunt: Matth. 5, 48; 12, 48; 27, 25. Lucae 1, 42; 2, 24; 23, 21. Iohannis 5, 35; 6, 53. 55. Reliqua vide infra.

††G codex Andr. Seidelii qui cum codice H ex oriente attulit, †post a La Crozio emptus et Chstphoro Wolfio dono datus, qui teste Wetstenio in Angliam transmisit Richardo Bentleio (? vide infra), nunc Harlejanus 5684. Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus. Incipit Matth. 6, 6. τῳ πατρι σου. Praeterea desunt Matth. 7, 25. — 8, 9. 8, 23. — 9, 2. 28, 18. — Marc. 1, 13. (sed 28, 18. usque Mc. 1, 8. sup-

pleta sunt litteris minusculis.) 14, 19. — 25. Luc. 1, 1. — 13. 5, 4. — 7, 3. 8, 46. — 9, 5. 12, 27. — 51. (haec litteris minutis supplevit manus recentior, sed non eadem quae Mt. 28, 18 sqq. addidit.) 24, 41. — finem. Ioh. 18, 5. — 19. (suppleta eadem manu qua Mt. 28, 18 sqq.) 19, 4. — 27. Praeterea textum dimidii fere folii continet fragmentum in libris Richardi Bentleii inventum cum iisque in bibliothecam collegii S. Trin. Cantabr. translatum. Incipit prior pagina *ὀφθαλμός σου-ξιος σκανδαλίζ-ἔξελε αὐτὸν· κ-βάλε ἀπὸ σοῦ. συμ* (haec quattuor versus efficiunt), exit: *Ἐῤῥήθη δὲ· ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα ἀυτοῦ·* (sunt 3 vv.), i. e. Mt. 5, 29—31. item altera incipit *τις σὲ ῥαπίσει·-ι τὴν δεξίαν σου-αγόνα· στρέψον* (3 vv.) exit *πήσεις τὸν πλησίον σου· καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρὸν σου·* (3 vv.) i. e. Mt 5, 39—43. Videtur hoc fragmentum ipsius codicis ut specimen a Wolfio missum esse ad Bentleium*). Collationem codicis cum editis instituit J. Chstphor. Wolf in Anecdotis Gr. III. p. 48 sqq. Hamburgi 1723. Secutus est Wolfium Wetstenius; perpauca supplevit Griesbachius. Accurate vero fragmenta ista omnia cum ed. mea 1841. contuli Londini aestate anni 1842; rursusque ea quae aliter se legisse cl. Tregelles mihi retulerat, recognovi 1855. Saec. est noni vel decimi. G*** s. G*** sunt supplementa, G^mg eccles notae eccles. in mg.

††H codex Seidelii, post La Crozii et Wolfii, nunc Hamburgen-
† sis bibliothecae publicae. Textum 4 evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Incipit Matth. 15, 30. *παρα τους ποδας αυτου.* Rursus deficit 25, 33. — 26, 3. Marc. 1, 32. — 2, 4. 15, 44. — 16, 14. (usque *αυτων και*) Luc. 5, 18. — 32. 6, 8. — 22. 10, 2. — 19. Ioh. 9, 30. — 10, 25. 18, 2. — 18. 20, 12. — 25. Praeterea fragmentum codicis, simile fragmento codicis G, de quo modo expositum est, exstat in schedis Richardi Bentleii, continens Lc 1, 3—6. *θεόφιλε· ἵνα ἐπιγνῶς π-θης λόγων τὴν ἀσφάλεια[ν]* usque *πορευόμενοι ἐν πᾶσαις ταῖ[σ]*, item *αυτον ο αγγελος·* (accentus periere) *μὴ φοβοῦ-ότι εἰσηκούσθη· ἡ δέησίς σου·* usque *ν καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ-λησθήσεται ἔτι· ἐκ κοιλίας* Lc 1, 13—15. Notabile est hunc codicem cum Ammonii sectionibus non una adscriptos habere canones Eusebii.

*) Transscripsi et hoc et fragmentum codicis H nuper Cantabrigiae, sed hoc quidem ad ipsum locum Matthaei tum iam typis exscriptum non conferre poteram. Propterea adhibui infra ad supplementa.

Pertractavit codicem una cum cod. G Christophor. Wolfius in Anecdotorum suorum tomo III. l. l. Post Wolfium primus attigit cl. Prof. et bibliothecarius Petersen in ea quam edidit historia bibliothecae urbis Hamburgensis Hamb. 1838. Cf. pag. 225 usque 229. Anno vero 1850. totum codicem accurate contulit S. P. Tregelles, qui Hamburgo Lipsiam reversus exemplar, in quo lectiones notaverat, mecum communicavit. Inde quae excerpseram adhibitis rursus ipse multas codicis partes contuli anno 1854. Saeculi videtur exeuntis noni vel decimi ineuntis.

††I codex bibliothecae Imp. Petropolitanae, ad quam nuper transiit ex collectionibus meis. Detexi enim fragmenta quibus constat in pulvere bibliothecae orientalis, quum anno 1853. Aegyptum cum terris quae adiacent secundum perlustrabam. Folia sunt 28 i. e. 20 simplicis et 8 duplicis sive maioris formae; sunt enim omnia eum in modum rescripta, ut Georgiana, quae Graecis deletis superimposita sunt, minorem Graecis et quidem fere dimidiam formam habeant. Accurato singulorum examine facto intellexi septem antiquissimorum codicum reliquias his foliis contineri. Ad primum pertinent Ioh. 11, 50 — 12, 9. 15, 12 — 16, 2. 19, 11—24. Ad alterum 1 Cor. 15, 53 — 16, 9. Tit. 1, 1—13. Act. 28, 8—17. Ad tertium Mt. 14, 13—16. 19—23. 24, 37 — 25, 1. 25, 32—45. 26, 31—45. Mc. 9, 14—22. 14, 58—70. Ad quartum Mt 17, 22 — 18, 3. 18, 11—19. 19, 5—14. Luc. 18, 14—25. Ioh. 4, 52 — 5, 8. 20, 17—26. Ad quintum Act. 2, 6—17. 26, 7—18. Ad sextum Act. 13, 39—46. Ad septimum Luc. 7, 39—49. 24, 10—19. Ex his quae codicis primi, quae secundi, quae tertii esse diximus, aetate vix differunt, quamquam primi quae sunt scripturam a reliquis eo diversam praebent quod rarissime initiales litteras habent easque ceterarum magnitudinem minimo momento antecedentes. Sunt autem omnia tria ita comparata ut nec aetate nec textus praestantia cedere videantur codicibus C et A. Adscribenda igitur sunt saeculo quinto. Quarti vero codicis reliquiae potius VI. quam V. saeculi esse videntur, codici P Guelferbytano rescripto admodum similes. Accedunt ad eas proxime quas VII. loco recensuimus, evangelii Lucae partes. Ceterum haec evangeliorum fragmenta commune hoc habent, quod Ammonii sectiones absque Eusebii canonibus textui adscriptas habent. Reliqua

sunt tria actorum folia, numeris V. et VI. a nobis insignita. Differunt haec inter se maxime eo, quod duo folia textum per totam paginam continuum continent neque prorsus accentuum usu carent, tertium vero pariter ac reliqua fragmenta omnia textum habet duabus columnis distinctum eumque accentibus vacuum. Nihilominus vix differunt aetate videnturque adscribenda esse saeculo VII. Folia pleraque permagna legendi difficultate laborant, neque tamen in iis legendis tinctura chemica usus sum exceptis paucissimis. Edidi accurate in Monumentorum sacrorum nova collectione, volumine primo a. 1855. Textum ibi habes a pag. 1 usque 48; commentarium in Prolegg. pag. XIII usque XIX., facsimilia quae vocant sex in tabula I. Ad quae addidi septimum in Anecdotis sacris et profanis tabula III. nr. VI.

††K cod. Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 63., ab insula unde a. 1673. † in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. In iis quae subscripta sunt commendatur liber praeter Mariam etiam Sancto Eutychio: *προσδέξη ταύτην* (praecedit *ἡ δέλτος*) *ἡ ἁγία θεοτόκος καὶ ὁ ἅγιος Εὐτύχιος*. Praeterea inde apparet alium scripsisse ipsum textum, alium adscripsisse capitulorum indices et notationes in margine itemque quae evangelia subscripta habent. Continet evangelia IV integra. Aliorum collationes Scholzius, qui idem descripsit in Curis criticis in historiam textus evangeliorum Heidelb. 1820., multis auxit erroribus. Anno 1842. institui collationem accuratissimam, quam postea Lipsiae percurrit S. P. Tregelles. Scriptus videtur saeculo nono medio vel exeunte.

††L codex Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 62. Textum evv. integrum praebet exceptis locis quinque his: Mt. 4, 22. — 5, 14. *οι δε — κειμενη* 28, 17. *και ιδοντες* usque finem Mc. 10, 16. — 30. *τας χειρας* (exit cod. *κατηυλογει τιθεις*) — *τω αιωνι* 15, 2. — 20. *και επηρωτησεν — τα ιδια*. Io. 21, 15. *συ οιδας οτι* usque finem. Post varia hominum criticorum inprimis Griesbachii studia circa hunc „excellentissimum librum," „incredibili cum venerandis illis exemplaribus quae Origenes olim suis manibus versavit consensu" insignem ac prae reliquis omnibus celebri Vaticano codici affinem, nuper totum Parisiis transscripsi et ex schedis meis edidi in Monumentis sacris ineditis p. 57. — 399. Prol. § 6. tab. I. nr. 7.; III. nr. 7. Ibidem accuratissimis

facsimilibus provisum est ne quis amplius pessima Hugii tabula in errorem ducatur. Scriptus videtur octavo saeculo.

††M codex Reg. nunc Imp. Paris. numero 48., a Francisco des † Camps abbate regi Ludovico XIV. primo die anni 1706. dono datus. Evangeliorum textum integrum habet. Litterarum uncialium genere scriptus est simili atque evangeliorum codex V; in quo quidem minime cum Hugio operosam antiquiorum litterarum imitationem sed non vulgarem scripturae elegantiam inveni. In marginibus passim habentur notae ipsa prima ut puto manu minusculis litteris exaratae, quarum ratio egregie convenit cum Platone Oxoniensi, cui subscriptus annus est 896, aliisque codicibus minusculis eodem nono saeculo scriptis. In ultimo folio Arabica quaedam adnotata sunt, sed sunt lectu difficillima; celeb. Reinaud, vir Arabicarum litterarum peritissimus, certe nomen Hierosolymae in iis invenit. Textum totum cum menologiis et synaxariis, quae ex hoc codice pariter atque ex codice Cyprio satis vitiose edidit Scholzius, diligentissime anno 1841. descripsi. Fortasse non indignus est editione. Exaratum censeo post med. saec. IX.

††N: hoc signo comprehendimus quae antea pro tribus variis fragmentis in libris criticis venditata sunt, quemadmodum ipsi in editione anni 1849. siglis INΓ distinximus. Sunt enim, quod ante nos nullus dum suspicatus erat, disiecta membra unius eiusdem corporis; cuius quum olim aliquis folia duodecim nactus esset, singulari et membranae et litterarum luxu prae ceteris insignia, optimum ex iis quaestum facturus sibi videbatur si singula separatim venderet. Itaque sex Romae vendidit, duo Vindobonae, Londini quattuor. Constant autem membrana subtili ac purpureo colore tincta; textum duabus columnis dispositum habent eumque litteris argenteis scriptum, nisi quod dei et Christi nomina auro distinguuntur. Litterae paullo sunt grandiores quam in codd. ABC, sed plane rotundas ac quadras formas habent. Interpunctio rara est nec nisi puncto simplici ad caput litterae posito efficitur. In margine notata sunt capita Ammonii Eusebiique canones, neque desunt capitulorum maiorum tituli. Praestat textus formis Aegyptiacis ut *λημψομε, ειχοσαν*.

Ac Romae quidem quae in thesauris Vaticanis deposita sunt (r), de nostratibus ante me nemo vidit. Augustinus enim Scholzius, asserens quinque esse folia quum revera sint sex,

in lectionibus variantibus eius secutus est eum qui folia mss. cum editis contulit. Is est Gaetanus Marini, cuius manu variae lectiones notatae, exigua quidem accuratione ac fide, anno 1843. ipsi codici adiacebant.

Nec vero aeque ac Vaticanae reliquiae folia duo latuerunt quae Vindobona possidet (N). Iam enim Lambecius ea in suo de bibl. Caesarea commentario descripsit eoque duce Montefalconius et Wetstenius. Quum vero cum celeberrimis Vindob. fragmentis libri Genesis in unum compacta essent, opinio obtinebat eiusdem olim utraque codicis fuisse. Quod primus negavit Treschovius in Tentamine descriptionis codicum a. 1773. pag. 124. Idem totum textum descripsit, eumque insecutus passimque ut sibi videbatur corrigens lectiones variantes dedit Franc. Car. Alter in N. T. Viennae 1787. I. p. 999 sqq. Sed a neutro hi versus quamvis pauci recte lecti sunt.

Ad folia quattuor Musei Britannici transeo, signata Tit. C. XV... XIV. B. Ea Wetstenius, ut asserit, anno 1715. vidit atque contulit, post eum nemo, neque Griesbachius, retractasse videtur. Quem enim errorem circa haec folia, quae ex charta Aegyptiaca constare dicebat, praeivit Wetstenius, eum fideliter omnes usque ad Scholzium repetierunt critici. Ut autem Wetstenius codicem suum I male descripsit, ita etiam peius contulit, si tribus tantum ad Iohannis textum lectionibus notatis contulisse dici potest. Quod in codice tam antiquo atque insigni satis iniquum erat.

Sed vide quae huc pertinent reliqua in Monumentis meis sacr. ineditis a. 1846. ubi Prolegg. § 3. accuratius descripsimus, additis tribus quae vocant facsimilibus tabula altera, et a pag. 11 usque 36. edidimus textum. Continetur omnibus duodecim foliis: Mt 19, 6—13. 20, 6—22. 20, 29 — 21, 19. (r) 26, 57—65. 27, 26—34. Luc. 24, 13—21. 24, 39—49. (olim N) Ioh. 14, 2—10. 15, 15—22. (cum duobus extremis Matthaei fragmentis olim I). Scripta videntur sexto p. Chr. saeculo fere exeunte. (In ed. mea lege ναζαρεττης pro -ρετης Mt 21, 11.)

††Nᵇ codex Musei Britannici numero 17, 136. insignitus, qui ex eorum est numero qui nuper ex deserto Nitriensi Londinum allati sunt. Forma sedecima hymnos Severi Syriace continet. Huius folia quattuor, numeris 117 et 118. 127 et 128. notata deleto Graeco aliquo textu biblico rescripta esse quum mihi

significasset is qui a librorum Syriacorum custodia est, vir litterarum orientalium longe peritissimus, Graecis legendis omni studio incubui. Quibus curiosius inspectis duplicem scripturam Syriacam superimpositam esse intellexi, unde quantopere difficultas legendi augeatur in promptu est. Contigit tamen ut uno tantum loco excepto, cuius lectio dubia manebat, quicquid Graecarum litterarum superest legerem ac describerem. Quae quidem omnia propter formam libri Syriaci minimam vix plus decem textus sacri et quidem evangelii Iohannis versus efficiunt. Sunt autem reliquiae codicis cuius aetatem pauci alii adaequant, pauciores etiam superant. Uncialium litterarum genus purum est, item interpunctio simplicissima; scriptura nullis utitur initialibus. Hinc aetatem definienti vix aliud dubitare licebit, quam utrum quinto an quarto saeculo scriptus sit. Quartum quidem quominus praeferamus, non impedimur Ammonii numeris textui adscriptis: hos enim iam tum in usu atque auctoritate fuisse, testes sunt Epiphanius atque Hieronymus. Praeterea ipse textus pluribus locis cum iis consentit testibus quos antiquissimam textus rationem tradere consentaneum est. Loci evangelii Iohannis, ad quos haec fragmenta spectant, sunt: XIII, 16—17. 19—20 23—24. 26—27. XVI, 7—8. (ibi *και* ante *ελθων* addendum esse, quippe male in ed. praetermissum, ad ipsum locum 16, 8. notavimus in comm. nostro.) 12—13. 15—16. 18—19. Edidimus addito brevi facsimili in Monumentis sacr. ined. Nov. Coll. vol. II.

†O[1]) codex Mosquensis S. Synodi Nr. CXX., ex monte Atho.

---

1) Quod hoc siglo olim, ut a Wetstenio, Griesbachio, Scholzio, insigniebatur fragmentum Montefalconii, ex evangelistario potius quam e continuo evangeliorum textu desumptum est. Idcirco ex hoc indice iam anno 1849. expunximus. Difficile quidem est de quattuor versibus quorum tres mutili sunt certi quid dicere; sed in evangelistarium decimi fere saeculi quadrat quum litterarum genus tum signa quibus in ecclesiasticum usum textus distinguitur. Accedit quod v. 14. ad verba *οτι πας ο υψων* deest numerus Ammonianus. Haec cui non probant quod volo, ei innumera codicum Ni Ti fragmenta offerri poterunt, si quis ex tot quae supersunt evangelistariis uncialibus sive singula folia sive foliorum fragmenta decerpere velit. Continet autem fragmentum istud Lc 18, 11—13. *αρπαγες — οφθαλμους* cum v. 14. inde a *τον οικον*. (In quibus lectionem *η γαρ εκεινος* c: odd.

Sunt folia octo (potius dicendum est quattuor; altera enim quattuor nil nisi initium evang. Ioh. 1, 1—4. exhibent), a bibliopega agglutinata codici homiliarum Chrysostomi. Praeter Ioh. 1, 1—4. continent Ioh. 20, 10—13. *απηλθον — κλαιεις* 15—17. *λεγει αυτη — θεον υμων* 20—24. *εχαρησαν ουν — ηλθεν ο ιησους*. Quibus textus partibus aliquid scholiorum minutis litteris adscriptum est. Edidit textum Chr. Fr. Matthaei, cui est cod. 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Idem facsimile exhibuit in editione sua apocalypsis Rigae 1785. post praefationem. Noni videtur esse saeculi.

††Oª : ita designavimus duos hymnos, alterum Mariae Lc. 1, 46—55. alterum Zachariae Lc. 1, 68—79. in codice Guelferbytano Latino saeculi VIII. vel IX. grammaticam Pompeii continente litteris uncialibus Graecis saeculi noni scriptos. Edidimus et illustravimus in Anecdotis sacris et profanis a. 1855. pag. 206 sqq.

†††Oᵇ : sunt iidem duo hymni de quibus ad Oª dictum est, Lc. 1, 46—55 et 68—79. una cum tertio Lc. 2, 29—32. inventi in psalterio bibliothecae Bodlejanae D. 4. 1. (120. Bodl.) saeculi noni. Eodem loco Anecdotorum, ubi de prioribus exposuimus, tractantur etiam isti.

†Oᶜ : est hymnus Mariae Lc. 1, 46—55. in celebri psalterio Veronensi Graeco Latino sexti ut videtur saeculi scriptus. Editus est codex ille, cuius Graeca Latinis litteris expressa sunt, a Blanchino in Psalterio duplici, quod adiunxit Vindiciis suis canonicarum scripturarum Romae 1740. Cf. ibi pag. 275. Initium sic habet: Megalyni e psyche mu ton Quirion Ce egalliasen to pneuma mu epi to theo to soteri (cod. *sori*, quod compendium scripturae videtur) mu. Cf. editionem meam Vet. Test. Gr. secundum LXX. 1856. ubi in Prolegg. p. LIX. longius specimen exhibui.

†Oᵈ sunt tres ex Luca hymni 1, 46—55. 68—79. 2, 29—31., quemadmodum leguntur in celebri psalterio Turicensi purpureo argenteis aureisque litteris scripto saeculi fere septimi.

---

pl. tuetur.) Haec ipsa incidunt in pericopam Lc. 18, 10—14. praescriptam in cod. K *τῇ κυριακῇ ιε*, in cod. M *τῇ κυριακῇ τοῦ τελώνου*. (Quae ex more suo minus recte exscripsit Scholz N. T. I. p. 469.)

Totum psalterium editurus sum in Monumentorum sacrorum nova collectione, cuius efficiet volumen IV.

††O[e] In codice Sangallensi 17. partim Latine partim Graece †scripto inveni eosdem hymnos tres: Lc. 1, 46—55. 68—79. 2, 29—31. ab homine Latino saeculi noni ut videtur scriptos.

†P et †Q. His siglis dudum insigniuntur duo codices Guelferbytani rescripti. Primus enim Franc. Ant. Knittel post med. saec. XVIII. in codice, qui originum libros XX et epistulas VI Isidori Hispalensis continet, invenit varias veterrimas scripturas sub recentiore latentes, in iisque praeter pretiosas aliquot versionis Ulfilae reliquias non exigua duorum codicum evangeliorum fragmenta. Inventis thesauris vehementer delectatus anno 1762. edidit librum hoc titulo: Ulphilae versionem Gothicam nonnullorum capitum epist. Pauli ad Romanos, venerandum antiquitatis monumentum pro amisso omnino atque adeo deperdito per multa saecula ad hunc usque diem habitum, e litura codicis cuiusdam ms. rescripti, qui in augusta apud Guelpherbytanos bibliotheca adservatur, una cum variis variae litteraturae monimentis huc usque ineditis eruit commentatus est datque foras F. A. Knittel, metropolit. eccles. ap. Guelph. archidiac. Edidit in hoc libro accurate omnia quae legerat in duobus evangeliorum cdd. rescriptis. At quod dudum suspicatus eram, novis studiis multo plura quam Knittelius eruit ad lucem revocatum iri, id plenissime summoque cum gaudio expertus sum. Auctumno enim anni 1854. contigit mihi, favente bibliothecario clarissimo Schoenemanno, ut utrumque codicem totum legerem exceptis tantum novem fere dimidiatis versibus qui initio evangeliorum Marci et Lucae rubro olim scripti erant propterea que nullum scripturae ablutae vestigium reliquerunt. Tincturam chemicam non adhibui nisi ad unam litteram exeunte pagina positam (o in voce *βαϑεος*). Quum igitur antea de columnis 228, quibus uterque codex constat, 17 plane nondum lectae essent, 36 aliae minima ex parte rursusque 44 aliae maiore tantum ex parte, non parva Knitteliani laboris supplementa parare licebat. Praeterea vero etiam in iis quae legit Knittelius, saepe falsus est, quemadmodum Mt 11, 9. *εξηλϑετε* dedit pro *εξηλϑατε*. Mc 1, 10. *ιδε ῑς̄ σχιζομενους* pro *ιδεν σχιζομενους* Mc 14, 15. *αναγεον* pro *αναγαιον* Lc 5, 1. *γεννεσαρετ* pro *γεννησαρετ* 7, 48. *αφεωνται σου* pro *αφεωνται σοι* 11, 2. *επι της γης* pro *επι*

γης 9, 28. τον πετρον pro πετρον 8, 48. ο δε pro ο δε ις 11, 36. αναλυσει pro αναλυση 18, 39. εκραξεν pro εκραζεν 19, 8. ημισεα pro ημισια etc. Multo etiam saepius orthographiam antiquam neglexit, item interpunctionem ac minutas res omnes. Propterea imperfectissimum Knittelii laborem — a quo etiam Lachmannus pendebat totus — digne compensaturus utraque fragmenta denuo editurus sum in Monum. sacror. ined. nova collectione, voll. III et V. Ceterum dubitare non possum quin altera ab alteris aetate differant, qua de re uberius suo loco exponam. Codicem enim P sexti, codicem Q quinti saeculi esse existimo. Fragmenta autem quae continent, haec sunt:

†P Matth. 1, 11—21. της μετοικεσιας — δε υιον 3, 13 — 4, 19. τοτε παραγινεται ο ιησους — οπισω μου και ποιησω 10, 7 — 19. οτι ηγγικεν — οταν δε παρα 10, 42 — 11, 11. και ος — αμην 13, 40—50. εν τη — οδοντων 14, 15 — 15, 3. αγορασωσιν — την εν 15, 29 — 39. μεταβας — απολυσας. Marc. 1, 1—10. Αρχη — αγαπητος εν σοι 3, 5—17. επι τη — τον ιακωβου 14, 13 — 24. αυτοις υπαγετε — εκχυννομενον 14, 48—61. συλλαβειν — επηρωτα 15, 12 — 37. ιουδαιων — εξεπνευσεν. Lucae 1, 1—13. ταξασθαι — ζαχαρια 2, 9—20. επεστη — προς αυτους 6, 21 — 42. οτι χορτ. — οφθαλμω σου 7, 32 — 8, 2. παιδιοις — επτα 8, 31 — 50. και παρεκαλει — μονον πι 9, 26—36. τουτον — εν τω 10, 36 — 11, 4. ληστας — ημιν και μη 12, 34—45. εκει και — ερχεσθαι και 14, 14—25. ανταποδοθησεται — προς αυτους 15, 13 — 16, 22. παντα — αβρααμ 18, 13 — 39. μοι τω — υιε δαδ 20, 21 — 21, 3. και ου — αληθως 22, 3—16. εισηλθεν — εν τη βασι 23, 20—32. λατος προσεφωνησεν — και οτε 23, 45 —56. ταπετασμα — βαθεος 24, 14 — 37. και αυτοι — θεωρειν. Iohannis 1, 29—41. ερχομενον — ακολουθησαντων αυτω 2, 13—25. και εγγυς — παντας και 21, 1—11. εφανερωσεν — μεσον

†Q Habentur ibi haec: Lucae 4, 34 — 5, 4. εα τι — επαναγαγε εις το βα 6, 10—26. θη η χειρ — κατα 12, 6—43. επιλελησμενον — ο δουλος 15, 14—31. εγενετο — ειπεν αυτω 17, 34 — 18, 15. ται και ο πετρος — ιδοντες 18, 34 — 19, 11. και αυτοι — μελλει η βα 19, 47 — 20, 17. λαου — τι ουν 20, 34 — 21, 8. οι υιοι — πολλοι γαρ 22, 27 — 46. σω υμων — και ειπεν 23, 30 — 49. γειν τοις ορεσιν — οι γνωστοι Iohannis 12, 3 — 20. πολυτιμου — εν τη εορτη 14, 3 — 22. μας προς εμαυτον — εμφανιζειν σε

††R [1]) codex rescriptus Musei Britannici, in quod ex monasterio Coptorum Nitriensi cum magna collectione codicum antiquissimorum, inprimis Syriacorum, nuper perlatus est. Exposuit hac de re uberius vir S. Ven. Guilielm. Cureton in praefatione libri cui titulum fecit: The festal letters of Athanasius etc. a. 1848. Perlustrans enim is primus thesauros illos ex Aegypto Londinum advectos, quo est acumine et magna litterarum experientia, detexit libros multos plus uno nomine insignes. Quorum in numero non ultimum locum occupat is qui scripta Severi Antiocheni ex Eutychiana haeresi clari continet. Ut enim magni momenti est Syriacus textus, nono vel decimo saeculo scriptus, inedita Severi scripta continens, ita etiam maioris sunt Graeca, quibus deletis Syriaca superscripta sunt. Edidit inde celeb. Cureton palimpsestum suum Homerum, praeter quem et Euclidis fragmenta nonnulla plurimas evangelii Lucae partes continet. Has quum primum anno 1849. videbam, is ipse qui detexerat editurus erat, quemadmodum in editionibus meis Novi Testamenti 1850 et 1854. indicavi. Quum vero ex Curetonii litteris rescivissem, aliis laboribus eum tam occupatum esse ut palimpsestas Lucae Graeci reliquias non amplius cogitaret edere, operam dedi ut rursus et quam primum Londinum venirem. Quod ubi contigit, vere ineunte anni 1855., nihil antiquius habui quam ut Graeca Lucae sub Syriaco Severi textu latentia investigarem. Investigandi labor haud exiguus erat, praesertim caelo plerumque

---

[1]) Quod olim hoc siglo insignitum erat fragmentum Tubingense, Ioh. 1, 38—50., ex evangelistario undecimi fere saeculi est propterea que immerito in hunc indicem relatum. Cuius rei argumenta haec sunt: XII versus quos continet ex media pericopa Ioh. 1, 35—52. sunt, quae legebatur τῇ δ' τῆς διακαινησίμου. Litterae sine ulla exceptione prorsus eandem formam habent quae in evangelistariis uncialibus posterioris aetatis usu venit (ut Reg. Par. 278. Coisl. Par. 31. etc.). Est enim imitatio litterarum uncialium antiquarum in usum ecclesiasticum instituta quo tempore hoc scripturae genus iam aboleverat. Item cum evangelistariis convenit et dispositio textus et membranae crassitudo. Etiam signa quae textum distinguunt in usum praelegentium ubique posita sunt. Contra deest notatio sectionum Ammonii et canonum Eusebii, quae bis incidit in duas columnas aere excusas. Quarum si altera perisse videri possit, altera ad v. 44. Τῇ ἐπαύριον sine dubio deest. Descripsit Reuss: Beschreibung einiger Handschriften etc. Tubing. 1778.

nubilo; neque ferebant leges Musei Britannici ut ullo loco evanidae litteris restaurarentur chemicis. Nihilominus contigit ut, exceptis paucis capitis 22. versibus, tantum non omnia legerem, nec nisi raro de vera codicis lectione aliqua dubitatio remaneret. Scriptura uncialis est eo ex genere quod saeculis V. VI. VII. plerumque adhibitum scimus; pro magnitudine litterarum ad similitudinem accedit fragmentorum evangelicorum N, item partium Lucae quas in codice rescripto I numero septimo distinximus (vide ad I), item codicis P Guelferbytani. Sed neque desunt plane exempla uncialis scripturae productae. Interpunctio simplici puncto fit, plerumque ad litterae caput adposito. Sectiones Ammonii non habent canones Eusebii additos. Omnibus antiquitatis indiciis probabile fit codicem sexti saeculi esse. Fragmenta autem egregius liber continet haec: 1, 1—13. 1, 69 — 2, 4. 2, 16—27. 4, 38 — 5, 5. 5, 25 — 6, 8. 6, 18—31.*) 6, 49 — 7, 22. 8, 5—15. 8, 25 — 9, 1. 9, 12—43. 10, 3—16. 11, 4—27. 12, 4—15. 40—52. 13, 26 — 14, 1. 14, 12—15, 1. 15, 13—16, 16. 17, 21—18, 10. 18, 22 — 20, 20. 20, 33—47. 21, 12 — 22, 6. 22, 8—14. 42—56. 22, 71 — 23, 11. 23, 38—50. Edidi in Monumentor. sacror. ined. vol. II. pag. 1 usque 92. additis commentario et facsimili.

S codex Vaticanus nr. 344. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter" contulit Birch (cf. Var. lectt. ad textum evv. Havniae 1801. p. IV.), quem secutus sum. Permultis vero locis quid habeat codex, ex collatione Birchii non apparet, maxime in rebus orthographicis aliisque quae olim collatoribus minoris vel nullius momenti visae sunt propterea que negligebantur. Quum igitur saepe non cautum duxissem e Birchii silentio ad codicis consensionem cum Stephaniana editione concludere, toties in comm. nostro: S? positum est. Ipse, cui brevi e Roma abituro libera utendi facultas data est, novam collationem non institui; percurri tantum totum, pauca (ad Matth. 27, 17. in margine adscripta: edidi in annalibus Vindob. 1847. l. l. p. 7.) exscripsi et delineavi facsimile. Blanchinus enim

*) In his 6, 22. typorum vitio in ed. mea excidit ι in ελευσονται. Praeterea aliquoties evanuisse vidi in exemplari meo lineolam compendiorum.

nimis eleganter, Birchius ineleganter expressit scripturam codicis. Exaratus est, ut ipse codex testatur, anno 949.

†T codex Borgianus nr. 1. nunc in collegio Romano pro propaganda fide depositus, foliorum formae quaternariae tredecim. Evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Thebaicam sive Sahidicam, haec sunt: 6, 28. — 67. *ειπον ουν προς — θελετε υπαγειν* 7, 6. — 8, 31. *ουπω παρεστιν — μαθηται μου εστε.* Diligenter edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evangelii S. Iohannis Graeco Copto-thebaico saeculi IV. etc. Romae 1789. Paucis tantum locis Georgius minus recte codicis lectionem reddidisse videtur, ut 7, 45. ubi edidit *φαρισαιοις* pro *φαρισαιους;* item quibus locis Birchius, qui et ipse contulit, a Georgio differt, quemadmodum versu laudato notat *ελεγον* pro *ειπον.* Codicem ipse perlustravi et facsimile confeci. Litterae unciales quibus scriptus est, adhibito passim spiritus utriusque signo, aliquam cum Copticis similitudinem habent: nimirum ab homine Copto codex scriptus videtur. Non dubito quin ad quintum saeculum sit referendus.

T^{a}: hoc siglo insignivimus duo fragmenta Sahidica Graeca, quae olim Woidius possedit et in collationibus suis fragmentorum Sahidicorum cum Graecis editis (vide infra ad versiones) excerpsit. Altera continent Lc 12, 15 usque 13, 32., altera Ioh 8, 33 usque 42. De prioribus in editionibus Novi Testamenti antea neglectis primus retulit cl. Tregelles: vide an introduction etc. 1856. pag. 180. At is non animadvertisse videtur altera. Ex his alteris intellexi, eiusdem codicis, cuius fragmenta edidit Georgius, partes esse Woideana fragmenta. Hoc enim folium quo continetur Ioh. 8, 33 sqq., ipsum ultimum foliorum Borgianorum excipit, ita quidem ut, cuius loci (Ioh. 23—32) Graecam partem solam fragmentum Borgianum praebet, eiusdem Sahidicam praebeat Woideanum. Quae passim vitiosissime in his fragmentis scripta sunt, ut *βαβουσα* pro *λαβουσα, ων λαβων* pro *ον λαβων, δεκαι* pro *δεκα και* (Lc 13, 16 sqq.) satis probant scriptorem Coptum fuisse. Sunt igitur Woideana ista fragmenta eiusdem certe cum Borgianis aetatis i. e. saeculi ut videtur quinti.

††U codex Venetus Marcianus class. I. nr. VIII. olim Nanianus.
† Sunt evangelia IV integra curate eleganterque passim etiam luxuriose scripta, quavis pagina in duas columnas divisa. Variantes lectiones a Muentero sibi communicatas exhibuit

Birch., cf. Var. lectt. ad text. evv. p. LXV. Nihil novi Scholzius addidit. Ipse auctumno anni 1843. novam totius codicis collationem ad editionem meam primam institui, unde apparebat multo saepius quam ex lectionibus Birchii concludi poterat a textu eum Elzeviriano discedere. Rursus nuper S. P. Tregelles meam collationem Lipsiae contulit cum sua, alteram ex altera passim corrigens. Saeculi est IX. exeuntis vel X. ineuntis.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evangelia continet saeculo fere nono scripta usque Ioh 7, 39. *ουπω γαρ ην*, a quibus inde verbis ea quae perierant manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis supplevit. Praeterea desiderantur Mt 5, 44. — 6, 12. *και προσευχεσθε* — *οφειλεταις ημων* 9, 18. — 10, 1. *την και ζησεται* — *μαθητας αυτου*. Chr. Frid. Matthaei accuratissime descripsit in editione sua epp. ad Thess. et Tim. p. 265 sqq. Rigae 1784., facsimili addito ante textum apocalypsis. Idem „bis diligentissime" contulit, eumque sequitur commentarius noster.

††Wa cod. Reg. nunc Imp. Paris. nr. 314. sive potius duo folia ad finem codicis 314. addita. Reliquiae sunt codicis octavi ut videtur saeculi qui continuum evangeliorum textum sed usui ecclesiastico accommodatum habebat. Ubicumque enim in textu lectiones sacrae occurrebant, ab eo ipso qui textum scribebat notatae sunt. Fuisse autem revera in illo codice continuum textum evangeliorum, quum sectionibus Ammonii Eusebiique canonibus, tum ipso eo probatur quod textus cum studio neque tamen nisi passim usui ecclesiae aptus est redditus. Etiam capitula duobus locis indicantur. Litterarum uncialium in his foliis ea est ratio quae oblongis propriisque litterarum δ et ϑ formis ab antiquissimarum pulchritudine deflectit. (Mirum in modum Scholzius: Biblisch-Krit. Reise p. 26. Die Unzialbuchstaben gleichen denen des Cod. C. Hoc nec tum verum esset si recte haberent litterae sordidae omnique modo detortae quas Scholzius nescio quomodo e cod. C protulit.) Accentus et spiritus non ubique sed tamen plerumque positi sunt. Quaevis interpunctio fit puncto varie quidem illo sed sine sensus discrimine posito. Textus plurima cum Alexandrinis testibus communia habet. Ita Lc 10, 12—22. quindecies ab Elzeviriano discedit: id quod Scholzius, cui prima horum fragmentorum notitia debetur, quater recte

notavit, semel cum mira lectionis confusione indicavit, decies vero plane praetermisit. Continent autem ambo folia Lc. 9, 34—47. ακουετε — παρ εαυτω 10, 12. — 22. μοις εν τη — βουλεται ο υιος. Integra edidi in Monumentis sacr. ineditis 1846. p. 51. — 56.; illustravi ibidem Prol. § 5. delineavi tab. III. nr. 6.

††W^b codex Neapolitanus rescriptus, Borbonicus II. C 15. † (LXXIX.) Est typicum ecclesiae Graecae saeculi XIV., foliis constans 79, quorum 14 extrema rescripta sunt. Scriptura vetustior deleta unciales litteras sed formis oblongis atque ad dexteram deflexis habet. Hanc qui primus animadvertit, Salv. Cirillo, auctor catologi librorum Graecorum mss., pro fragmento officii Graeci habuit („saeculo VIII. ad summum IX." scripti). Quod ille inde conclusit quod passim leguntur notae ecclesiasticae eaeque ipsi textui passim interpositae. At contra sunt sectiones Ammonii in margine indicatae. Conveniunt hac in re fragmenta Borbonica cum Parisiensibus W^a, nisi quod in his etiam numeri Eusebiani habentur, non item in illis. Tamen facile crediderim numeros illos etiam in Borbonico codice adscriptos fuisse, sed minio, quod quidem in libris palimpsestis plerumque totum perisse intellexi. Atque ut dicam plane quod sentio, videntur mihi folia Neapolitana eiusdem libri fragmenta esse cum Parisiensibus W^a, quamvis in his duobus foliis versus tantum 23 per paginam scripti sint, in Neapolitana vero pagina ea quam solam legi 25. (Similis varietas in codice Ephraemi aliisque invenitur.) Ipsi quidem versus eundem in utroque ambitum habent; in utroque etiam duabus columnis distincti sunt. Ceterum, ut iam significavi, non plus unam paginam legi (m. Jul. a. 1843.) et quidem adhibitis chemicis, continentem Marc. 14, 32—39., quem textum edidi in annalibus Vindobonensibus a. 1847. Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst. Nr. CXVII. pag. 8 sq. Praeterea vero, qui tum temporis bibliothecae Borbonicae praefectus erat, vir Rev. Aug. Ant. Scotti de eodem codice commentationem scripsit in Memorie della Reg. Accad. Ercolanense di archeologia. Vol. IV. Parte 1. Napoli 1852. Ibi pag. 3. meorum circa paginam illam evangelii Marci laborum mentio facta est. In speciminibus vero, quae tabula exhibet, unum prae ceteris vitiose exscriptum est, hunc in modum: αλλει του πνς εις την γαλιλαιαν και φημα εξηλ, pro quibus nullus dubito ipsum codicem habere:

[*δυν*] *αμει του* $\overline{\textit{πνς}}$ *ε. τ. γ. κ. φ.ημη ε.* Ceterum trium priorum evangeliorum fragmenta in his foliis rescriptis inveniuntur. Saeculo octavo scripta ea esse, cum commentatoribus Neapolitanis censeo.

†Wc: hoc signum dedimus tribus foliis Sangallensibus fragmenta textus evangeliorum Marci et Lucae continentibus. Addita sunt aliis libris vel potius ad compingendum adhibita. Speciem rescriptorum habent, sed scriptura tantum deleta est, nullo novo textu supra scripto. Quae legi, haec sunt: Mc 2, 8—16. Lc 1, 20—32. 64—79. Tamen in his locum Lc 1, 27 sq. non ita adsecutus sum ut fidenter edere possem. Folium enim, quo haec olim scripta erant, singulis fere litteris iniuriam a cultello ad radendum adhibito accepit. Ceterum eo in folio quo legitur Lc. 1, 64—79. animadverti vestigium Latini textus Graeco olim adpositi. Legere enim mihi videbar *salutem ex inimicis* $\overline{\textit{nris}}$ (i. e. nostris) 1, 71. Inde concludendum dimidias tantum foliorum partes reliquas esse, atque eas quidem quae columnas Graecas continerent, perisse vero alteras Latino textu conscriptas. Scriptura horum fragmentorum paullo elegantior est Sangallensi evangeliorum codice, tamen idem saeculum nonum, quo ille scriptus est, vix antecedere videtur. Textu satis insignis est nec dissimilis codici Δ. Dabo eum propediem foras Monumentorum sacr. ined. volumine III.

††X codex bibliothecae universitatis Monacensis, olim Landishu-† tensis, post Ingolstadiensis I. 26. „Gerardus Vossius ad publicandum patribus Soc. Iesu communicavit et per R. P. Georg. Baderum Roma misit.“ Sunt fragmenta IV evangeliorum, quorum textui additi passim interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii, scripti illi quidem minutis litteris, sed eiusmodi quae conveniant cum cod. dialogorum Platonis Oxoniensi scripto anno 896. Supersunt fragmenta haec: Matth. 6, 3—10.[1]) 7, 1. — 9, 20. *Μη κριν. — οπισθεν* 9, 34. — 11, 24. *τι των — η σοι* 12, 9. — 16, 28. *και μεταβας — βασ. αυτου* 17, 14. — 18, 25. *και ελθοντων — εκελευσεν αυ* 19,

[1]) Hanc partem vidit Tregelles; ipse non adnimadverteram. Scholzius vero notat textus initium fieri versibus Mt 5, 41—6, 10. quamquam nullam inde lectionem affert. Praeterea Tregelles etiam versum 5, 45. in commentario se invenisse significat; sed lectiones commentarii saepe ab ipso textu differunt.

22. — 21, 13. ακουσας — ληστων 21, 28. — 22, 22. τι δε — απηλθον 23, 27. — 24, 2. ακαθαρσιας — καταλυθησεται 24, 23. — 35. τοτε — παρελθωσιν 25, 1. — 30. τοτε — οδοντων 26, 69. — 27, 12. ο δε πετρ. — ουδεν α Marc. inde a 6, 47. integer est, nisi quod 14. 61. — 64. 14, 72. — 15, 4. 15, 33. — 16, 6. nonnihil litterarum verborumque periit ac 16, 6. — 8. θη ουκ εστιν — γαρ αυτας deest. Lucae 1, 1. — 37. Επειδηπερ — αδυνατησει 2, 19. — 3, 38. η δε — θεου 4, 21. — 10, 37. ηρξατο — ουτως 11, 1. — 18, 43. και εγενετο — θεω 20, 46. πρωτοκλησιας — finem. Iohannis 1, 1. — 2, 22. Εν — ο ιησους 7, 1. — 13, 5. και μετα — διεζωσμενος 13, 20. — 15, 25. αμην — δωρεαν 16, 23. εν εκεινη — finem. Quae inter 2, 22. et 7, 1. desiderantur, saeculo fere XII. suppleta sunt. Post Scholzium hieme anni 1844. fragmenta omnia, exceptis iis quae, ut modo indicavi, duobus saeculis post addita sunt, contuli. Etiam ex hoc codice quae excerpsi, nuper cum excerptis suis contulit S. P. Tregelles. Aliquot vero locis, ubi de meis dubitabam, codicem ab amico denuo examinandum curavi. Exeunte nono vel ineunte decimo saeculo exaratus est.

††Y codex bibliothecae principalis Barberinae signatus nr. 225., foliis sex formae maioris constans. Sunt fragmenta evang. Iohannis: 16, 3. — 19, 41. γνωσαν τον πατερα — εν τω κηπω, codici evangeliorum, Theophylacti commentariis instructo, saeculi fere XII. praefixa. Primum innotuerunt per Augustinum Scholz, quamquam pro more suo negligenter inspexit atque etiam negligentius descripsit. Octo ille folia esse ait (cf Biblisch-Kritische Reise etc. 1823. pag. 108.), quum non sint nisi sex; ea continere refert Ioh 16, 4 usque 19, 28., sed revera continent Ioh 16, 3 usque 19, 41. Item „bene, rapide omnibusque accentibus“ scripta esse perhibet; at scriptura vetus quae nihil artificiosi habet, eo deformata est quod altera manus atramento novo eoque fusco ac sordido instauravit, accentus raro et negligenter positi sunt, frequenter etiam desiderantur spiritus. In margine Ammonii capita absque Eusebii numeris exprimuntur. Interpunctio aliquam similitudinem codicis e habet. In utroque enim quum triplex puncti positio est tum duorum aut trium punctorum coniunctio, nisi quod in Barberino codice etiam quattuor punctorum signum habetur. Alexandrinae orthographiae conservavit vestigia, quemadmodum Ioh 16, 14. λημψεται et 16, 24. λημψεσθε habet. Scri-

ptus videtur octavo p. Chr. saeculo. Ceterum non facile erat anno 1843. efficere ut Barberinus princeps, cui a duobus principibus optime commendatus eram, permitteret examen codicum suorum. Nec permisit nisi ut duobus diebus paucas horas in bibliotheca eius laborarem. Nihilominus recte a me omnia ex codice hausta esse confido. Edidi in Monumentis sacr. ined. 1846. p. 37. — 50. (16, 20. εις χαρα vitiose typis exscriptum pro εις χαραν). Ibidem illustravi Prol. § 4. addito facsimili tab. III. nr. 5.

†Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt haec ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta: 1, 17. — 2, 6. ι ουν αι — τον ισραηλ 2, 13. — 20. και την μητερα — παιδ. και την 4, 4. — 13. ο δε αποκρ. — εις καφαρναουμ 5, 45. — 6, 15. ουρανοις — αφητε τοις 7, 16. θων σταφυλ — 8, 6. δεινως βασαν. 10, 40. — 11, 18. λαντα με — μητε πινω 12, 43. — 13, 11. οταν δε — της βασιλ. 13, 57. — 14, 18. διαλιζοντο — και εκελευ 15, 13. — 23. ο δε — οι μαθ. 17, 9. — 17. του ορους — αυτον ωδε 17, 26. — 18, 6. αρα γε — θαλασσης 19, 4. — 12. οτι ο — και εισ. ευν. οιτ. 19, 21. — 28. πωλησον — κρινοντες 20, 7. — 21, 8. λωνα μου — ννυον εν 21, 23. — 45. αυτω διδασκον — οι αρχιερ. 22, 16. — 25. αληθης — πρωτος 22, 37. — 23, 3. κυριον τον — λεγουσιν 23, 13. — 23. υμεις γαρ — γραμματεις 24, 15. — 25. λεγμα της — προειρ. υμιν 25, 1. — 11. των εξηλθον — ανοιξον η 26, 21. — 29. εξ υμων — μεθ υμων 26, 62. — 71. μαρτυρουσιν — αυτοις εκει. Haec omnia sed locis haud paucis mutila splendide edidit Ioh. Barrett in Evangelio secundum Matthaeum ex codice rescripto collegii SS. Trin. iuxta Dublin. Dublinii 1801. Nuperrime vero S. P. Tregelles operam dedit, anno 1853, (cf. „an introduction etc. pag. 181.) ut lacunas libri Barrettiani novis circa codicem studiis expleret. Postquam igitur permissum ei esset ut ad restaurandas litteras chemica adhiberentur, quicquid scripturarum superest legit. Quae ut in plenum litterarum usum converterentur novam fragmentorum omnium editionem dudum suscepit vir cl. Dr. Todd, collegii S. Trin. bibliothecarius. Quum autem nova editio quo tempore Matthaei evangelium retractabam, nondum prodisset — nescio an post prodierit — petii ab editore ut mihi de nonnullis locis gravioribus rescriberet quid esset in codice. Hoc ille benevolentissime fecit, ita ut passim plus Barretto dare possem; sed saepe eo ipso loco ubi lectio fluctuat codex de-

ficit. Nimirum in Barretti editione per partes textus quas cum lacunis edidit, nusquam satis apparet utrum deficiat codex an legi non potuerit. Ita 14, 12. in codice est αυτουηραντ et και εθαψαναυ: hinc neutro loco quae dubia sunt (το πτωμα: το σωμα, αυτο: αυτον) ex codice disci possunt. Item 7, 16. in codice est σταφυλ, nec igitur σταφυλας nec magis σταφυλην testatur. Praeterea vero ad supplementa adhibui quae Tregellius in primo editionis suae Novi Testamenti fasciculo evangelium Matthaei totum complectente indicavit.

††Γ: siglum hoc est codicis, quem nobis contigit in monasterio † orientali, quum secundum Aegyptum et terras quae circumiacent adissem, detegere detectumque in patriam afferre. Transiit autem ante triennium ex manibus meis ad bibliothecam Bodleianam Oxoniensem. In Anecdotis meis sacris et profanis p. 5. descriptionem eius dedi, quam paucis mutatis repetere placet: Codex est litteris uncialibus saeculi noni scriptus, versibus quavis pagina continuis foliorum 157 in 4° maiori. Prae ceteris quoad habitum et scripturam similitudinem habet codicis Cyprii in bibl. Par. nr. 63. siglo K ad evangelia notati. Continet evangelium Lucae integrum (extrema folia decem ex madore male affecta sunt, sed in meliorem statum redigi possunt et iam a me plene lecta sunt); item Marci evangelium, exceptis 3, 35—6, 20.; praetereaque haec evangelii Matthaei fragmenta: 6, 16—29. 7, 26—8, 27. 12, 18—14, 15. 20, 25—21, 19. 22, 25—23, 13. item evangelii Iohannis 6, 14 — 8, 3. 15, 24—19, 6. Pro indole textus admodum cognatus est codicibus nostris uncialibus secundi ordinis, i. e. EFGHKMSUV; sed saepius his cum antiquioribus consentit codicibus nec raro lectiones plane proprias tuetur. Exempli caussa videamus Lucae 3, 1—38. Hos per versus locis 13 plurimorum cdd. uncialium confirmat auctoritatem; locis 17, ubi illi inter se differunt, quater decies cum A etc, bis cum C etc, semel cum EGHKSUA facit; locis denique quindecim pro testium discrepantia inprimis idoneis ad ingenium codicis probandum, septies cum B facit perpaucis aliis accedentibus, semel cum eodem accedentibus pluribus; bis de uncialibus codd. LX et LXKMU solos habet comites, bis veteres tantum aliquot interpretes et semel insignes illos codd. 1. 131. (v. 29. ιησω); v. 8. pro αρξησθε habet δοξησθε quem locum vide; denique v. 23. loco perquam gravi ipse solus omittit ωσει, ab aliis cum ως

permutatum. Etsi non dixerim ubique vel plerumque codicem tanta quanta hoc Lucae loco lectionis bonitate excellere, tamen nusquam inferiorem se praebet codicibus quos supra laudavimus. Etiam lectiones alibi nondum vel certe in paucissimis inventas testibus non paucas exscripsimus, quamquam illae quidem vix magna auctoritate valent. Facsimile quod vocant codicis exhibuimus in Anecdotorum sacr. et prof. tabula I. nr. IV.

†Δ codex Sangallensis Graecus Latinus interlinearis. Quattuor evangelia continet integra praeter Ioh 19, 17—35. *σταυρον* usque *οιδεν*. Hunc codicem tam affinem esse codici epistularum Boerneriano Dresdensi (epp. G), ut uterque eiusdem patriae et aetatis habendus sit, docte variisque modis probat codicis editor Rettig. Eiusdem tamen utrumque librarii esse haud pobabile fit; fuerunt potius qui hunc et qui illum scripsere eiusdem monasterii et ut ita dicam scholae socii. Ad argumenta quibus communem utriusque patriam iam Rettigius probavit in Prolegg., accessit nuper novum cuius primus mentionem fecit Tregellius: an introduction etc. p. 197. Varia enim additamenta Latina quae in utroque libro habentur, partim ad principium partim ad calcem posita, ab eodem homine profecta esse non dubium est. Sequitur inde, fuisse olim aut, quod equidem vix crediderim, utrumque codicem uno volumine coniunctum, ita ut quum separarentur etiam partes additamentorum distribuerentur, aut utrumque certe in eodem monasterio depositum ibique ab eodem homine docto suis auctum scripturis. Quum perquam probabile sit, utrumque codicem in ipso S. Galli monasterio et quidem a monachis Scotticis vel Hibernicis, quorum „catervas" et „colonias" in Germaniam atque Helvetiam aevo medio commigrasse constat, scriptum esse, facile fieri poterit ut alii etiam in thesauris eiusdem monasterii vel vicinorum codices inveniantur cum eiusdem scriptoris elaboratis. Ipsum Sangallensem codicem a pluribus scriptum esse satis docuit Rettigius: quae res nullam difficultatem habet atque ex aliis quoque codicibus cognita est. Nimirum ex pensis variis monachorum aliquot constat. Qua in re grave videri potest, quod Marci evangelium duos eosque a reliquis diversos scriptores habuit. Quum enim istud evangelium, quemadmodum codex Sangallensis praebet, prae reliquis eiusdem partibus rara textus praestantia excellat,

ponere licet nec ex eodem antiquiore exemplari transscriptum esse. Quod si minus, certum tamen est hunc evangelii Marci textum non ex eodem cum reliquis antiquiore fonte fluxisse.

Multis modis conspicuum fit omnes codicis scriptores multo magis Latinis quam Graecis adsuetos fuisse litteris; quid quod non raro in mediis vocibus Graecis puras Latinas litterarum formas adhibuerunt ac passim ineptis vitiis Graeci textus ignaros se probaverunt. Ipse Latinus textus perparvi momenti est; nec Italam nec Vulgatam rationem sequitur; videtur Vulgatum textum fundamenti loco habuisse praetereaque ad ipsum Graecum non ita scite exactus esse. (Simile quid in Boerneriano epistularum codice accidit, nisi quod ibi omnis ratio ab Itala proficiscitur.) Editio codicis Rettigiana, quae prodiit Turici 1836, hunc titulum habet: Antiquissimus quatuor evangeliorum canonicorum codex Sangallensis Graeco-Latinus interlinearis nunquam adhuc collatus. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti accuratissime delineandum et lapidibus exprimendum curavit H. Ch. Mich. Rettig. Cuius operis quanta sit praestantia, facile quisque videt; ipse nuper collato passim codice plane perspexi. Saeculo adscribendus est p. Chr. nono.

††Θ codex Tischendorfianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Ex itinere orientali a. 1845. in patriam attuli. Transiit post cum aliis multis in bibliothecam universitatis Lipsiensis, meo insignitus nomine. Folia sunt quattuor, quorum tertium fere periit. Membrana admodum subtilis est, folium nullum ab omni parte salvum; potiores marginum partes a tineis exesae sunt, reliquae tam sunt fragiles ut ex tactu solo male afficiantur. Hinc conservandi cura factum est ut singula folia ab utraque parte vitro includerentur. Scriptura elegans est sed ab omni artificio aliena. Similitudo eius cum vetustissimorum scriptura codicum minuitur oblonga forma litterarum *ε ο σ ϑ*, item eo quod paullum ad dexteram inclinat. Contra *δ* littera, in re palaeographica gravis, morem antiquissimum sequitur, atque litterae *ϑ* linea media (cf. ad haec omnia specimina codicum supra allata) nondum excedit litterae corpus, ut inde a VII. fere saeculo fieri solet. Interpunctionis ratio ea est ut punctum vel ad caput vel ad medium vel ad pedem litterae praecedentis adponatur; alibi vero duo, alibi tria puncta ponantur: quae quidem omnia diversum sensum ac potesta-

tem habent. Accentus desunt a prima manu, sed passim adpicti sunt a duobus diversis correctoribus. Spiritus aliquot ipsa prima manus posuit. In margine Ammonianae sectiones cum canonibus Eusebii notatae. Textum, quamvis pauca graviora contineat, tamen prope ad Alexandrinam classem accedere aliquot exemplis probatur. Continent autem folia omnia quattuor evangelii Matthaei fragmenta haec: 14, 8. — 29. *πτισιου· και — ο δε ειπεν ελ* (13, 46. — 55. fere tota deperdita) 15, 4. — 14. *λεγων τιμα — αμφοτε*. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1. —10.; commentatus sum ibidem Prol. § 2. addito facsimili tab. I. nr. 1. Ad finem commentationis scripta sunt: Aetatem autem atque patriam codicis quod attinet, a monacho Graeco sive Aegypti inferioris sive Sinai montis saeculo fere exeunte septimo exaratus esse videtur. Qua de re nec nunc aliter sentio.

††Λ[1]): hoc siglo rursus codex designatur a nobis in oriente detec-
† tus, in Europam allatus atque ex nostro nuper Oxoniensis i. e. bibliothecae Bodleianae factus. Scriptus est uncialibus litteris octavi ut videtur saeculi; quavis pagina textum duabus columnis distinctum habet. Foliorum numerum parem prorsus habet cum codice Γ. Evangelia Lucae et Iohannis continet integra, praemissis capitulorum indicibus. Ad eorundem classem codicum cum codice Γ pertinet i. e. codicum EFGHKMSUV; sed non tantum prae his omnibus ad antiquissimorum codicum textum accedit, verum etiam passim magna lectionis singularitate conspicuus est. Exempli caussa Ioh. 5, 1—36. quinquies plenam codicum uncialum auctoritatem confirmat; locis 17, ubi eorundem dissensio est, 13 cum A etc, bis cum B etc, semel cum C etc, semel cum uncialibus pluribus facit; 14 locis lectiones ad ingenium codicis probandum inprimis aptas habet: ibi quater de uncialibus cdd. solum D socium habet, semel de iisdem solum A, item bis solos EM, bis C*LD et C*LGK,

[1]) Quae anno 1849. hoc siglo insigniveram fragmenta duo, alterum Mt 20, 8 —15. *πρωτον* usque *εμοις*, alterum Lc 1, 14—20. *αγαλλιασις* usque *δυναμενος*, animadversa a me in tegumento codicis Arabici in monasterio S. Catharinae ad montem Sinaiticum, postque in annalibus Vindobon. edita (cf. 1846 Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst CXIV. p. 53 sqq.), ea quum a tegumento libri Arabici soluta essent ex evangelistario saeculi fere noni desumpta esse intellexi, eo potissimum quod altera pagina Matthaei altera Lucae textum referret.

semel (v. 14.) socios non habet nisi F et Coptum. Versu 36. confirmat codicum ABEGM lectionem *μειζων* pro *μειζω*; v. 18. nullo socio *ελυπεν* et paucis comitibus *ἀλλ' ὅτι* habet. Denique versu 1. pro vulgata lectione [*η*] *εορτη των ιουδαιων* lectionem maxime notabilem omnium solus habet: *η εορτη των αζυμων*. Idem codicis ingenium probatur Luc 3, 19—36. Inprimis vero grave est quod hic codex eandem originem prodit atque cod. Par. 53. (Scholzii 262.) cuius maximas laudes perscripsit Scholzius in Biblisch-Kritische Reise etc pag. 11 sqq. („Eine der interessantesten Handschriften, die ich untersucht habe, ist unstreitig etc.) Quo cum noster codex duobus fere saeculis antiquior sit, maiorem etiam lectionis puritatem prae se fert. Consentiunt autem saepe in lectionibus haud vulgaribus, quemadmodum Ioh 1, 28. *βηθεβαρα* cum 346. soli vero 4, 31. *παρεκαλουν*, Lc. 6, 33. *αυτο* et 37. *καταδικάσητε* habent; item accedente uno 21, 21. verba *και οι εν μεσω αυτ. εκχ.* omittit. Operae pretium erit iteratis curis codicem Parisiensem conferre; a quo paucis aliquot locis dissentientem codicem Λ vereor ut ipse recte excerpserim. Praeterea in nostro codice scholia inveniuntur, pleraque et ipsa uncialibus litteris adscripta, quorum nonnulla ad rem criticam faciunt, cf ad Ioh 8, 1. Delineandam codicis scripturam curavimus in Anecdotorum sacr. et prof. tabula I. nr. III.

B. AD ACTUS APP.

†A vide Evv. Integer est. Saec. V^b.
†B vide Evv. Integer est. Saec. IV.
††C vide Evv. Saec. V^a. Supersunt fragmenta haec: 1,2.—4, 3. *πνευματος* usque *εις την* 5, 35. — 10, 42. *ειπεν δε* usque *και νεκρων* 13, 1. — 16, 36. *ος μαναην* usque *εν ειρηνη* 20, 10. — 21, 30. *λων αυτου* usque *αι θυραι* 22, 21. — 23, 18. *και ειπεν* usque *προς τον χιλιαρ* 24, 15. — 26, 19. *ποδα εχων* usque *απειθης τη* 27, 16. — 28, 4. *φης ην αραντες* usque *ουκ ειασεν.*[1])

[1]) Errorum plena sunt quae de vitiis codicis C in actis app. nuper protulit Bornemann, Grossenh. 1848. p. XXIII. Confudit enim pessime quae ab ipsius scribae errore profecta sunt et quae perperam impressa (notata a me in prolegg. fragm. V. T. e cod. Ephr. et alibi; praetereaque vide supra); plures errores ipse suo Marte finxit, ut 15, 33. 8, 31.; commiscuit manus diversissimas primam et tertiam; denique mala fide docuit erroribus scribendi imminui auctoritatem

†D vide Evv. Saec. VI. med. Deficit 8, 29. — 10, 14. προσελθε usque εφαγον 21, 2—10. επιβαντ. usque ιουδαιας 21, 16. — 18. ιεροσολ. usque παντ. δε (sed ex his versibus nonnihil retulit Wetstenius; huius igitur tempore ista lacuna nondum fuisse videtur) 22, 10 — 20. ων τετακται usque συνευδοκων 22, 29. οι μελλοντες usque finem libri. Ceterum folio ultimo verso reliquiae textus epistularum catholicarum habentur quas olim codex integer una comprehendisse iudicandus est. In superiore margine est „epist iohannis." Ipsius vero textus columna incipit his: „qui male facit non vidit dm̄"; a quibus pergit versibus duodecim usque finem tertiae epist. Ioh. Tum subscripta sunt haec: „epistulae" (sic) „iohanis III. explicit incipit actus apostolorum."

†E codex Laudianus Graecus Latinus (Latinis ad sinistram, Graecis ad dextram positis) in bibl. Bodleiana Oxoniensi. In Sardinia olim librum fuisse, testantur quaedam ad calcem libri posteriore quadam manu adscripta: Φλαβιος (Φλ° sic per compendium scribitur, ut etiam in sqq. θεω et επαρχων) πανκρατιος συν θεω απο επαρχων δουξ σαρδινιας δηλα ποιω τα υποτεταγμενα etc. (Duces in Sardinia primum constituit Iustinianus imperator anno 534.) Utrum in Sardinia scriptus an aliunde hanc in insulam perlatus sit, non satis constat. E Sardinia vero in Angliam pervenit et quidem iam ante med. saec. octavum. Vix enim dubium est quin iam Beda Venerabilis (obiit 735.) eodem codice usus sit in retractanda expositione sua in actus app. (Bedar apud nos, quamvis Beda Latina tantum ex Graecis versa adscripserit atque revera a versione codicis magis quam a Graeco eius textu pependisse videatur.) Seculo decimo septimo ad libros pertinebat Guilielmi Laude archiepiscopi Cantuariensis et cancellar. univ. Oxon., a quo in bibliothecam Bodleianam transiit. Codex scriptus est utraque columna (Latina et Graeca) stichometrice, saeculo ut puto

---

codicis C, quum bene nosset in suo „praestantissimo" D errorum eiusmodi plus esse quam in ullo codice alio. Ceterum praeter ea quae in editione fragmentorum Vet. Test. ex eodem codice Ephraemi a. 1845. itemque in Prolegg. editionis N. T. 1849. indicavi, prae reliquis haec notari velim: Ioh 13, 26. codex habet ψωμιον non ψωμου 184, 23 lege Ιδον 206, 8. παρεισεδυσαν Iac. 3, 6. τον τροχον 243, 23. τω εγειροντι.

sexto exeunte. (Wetstenius malebat saec. VII. Hearne anno 1715, „annorum plus minus mille" dixit.) Hiat 26, 29—28, 26. post verba *ο δε παυλος* usque dum sequitur *πορευθητι*. Lectionum peculiaritate ac bonitate admodum insignis est. Esse eum ex iis cdd. quos Latinizantes dixit Wetstenius aliique, facile intellegitur. Quo id iure fecerit, demonstrandum erit retractanda universa quaestione de Latinizantibus quos esse voluerunt codicibus. In conficiendo commentario non tantum semper rarissimam Thomae Hearnii editionem (Oxonii 1715.) ad manus habebam, sed etiam brevi ante totam recognoveram ad ipsum codicem Oxoniensem, unde non paucis eam vitiis laborare intellexi. Hinc non comparent in nostro comm. ut apud Lachmannum *αντιοσεα* et *προσευξαμενοι* (cap. 6.), *κατοικειται* et *μοϋσης* (cap. 7.), *ευηγγελιζητο* (cap. 8.) *ημιμ* (10, 41.), *καθιμενην* (cap. 11.) etc: haec enim omnia vitiose edidit Hearnius. Correctiorem vero totius codicis editionem iam curavimus orbi litterarum adnuntiandam Prospectu qui modo exiit Monumentor. sacrorum, ad quae appendicis loco codex Laudianus addetur.

††F^a vide Evv. Saec. VII. ineunt. Praeter 9, 23. 24. quae omnino sola Wetstenius viderat, inveni in actis 4, 33. 34. 10, 13. 15. 22, 22.

††G·L (propositum erat hunc codicem siglo L insignire ut ad † epp. Paul. ita etiam ad act. et ad epp. cath. Per incuriam igitur accidit ut ad act. et epp. cath. retineretur siglum G quo iam ante usi eramus.) codex bibliothecae Angelicae (monachorum ordinis S. Augustini Romae) A 2. 15. antea cardinalis Passionei. Incipit 8, 10. *μις του θεου*. Praeter actorum textum etiam epistulas et catholicas et Paulinas continet. Selectis locis iam a Blanchino et Birchio collatum contulit „integrum" Scholz anno 1820. („vere integrum" etiam F. F. Fleck anno 1833., ut certe in codice notatum est.) Ipse contuli diligentissime aestate anni 1843. quo factum est ut multa a Scholzio praetermissa notarem, alia ab eodem male notata corrigerem. Rursus nuper Lipsiae nostra cum suis contulit Tregelles. Non potest scriptus esse ante med. saec. IX. (Blanchino septimi vel octavi esse videbatur.)

††H codex Mutinensis 196. saeculi noni. Incipit 5, 28. *και βου-* † *λεσθαι*. Rursus desunt 9, 39. — 10, 19. *αι χηραι* — *ιδου* 13, 36. — 14, 3. *ιδια* — *τερατα*. Praeterea 27, 4. *κακειθεν* usque finem

actorum supplevit litteris uncialibus manus saeculi fere XI. Reliqua quoque quae desiderantur suppleta sunt sed manu sat recenti XV. vel XVI. saeculi. Post imperfectissimam Scholzii collationem, licet ipse dicat: „Integre collatus in usum huius editionis“, fragmenta antiqua omnia accurate contuli auctumno a. 1843. Praeterea anno 1850. Lipsiae sua exegit ad nostra S. P. Tregelles. Ad epp. cath. passim est h i. e. н minusc. e Sz.

††I codex bibl. Imp. Petropolitanae, idem quem ad evv. accuratius descripsimus. Pertinent ad actus app. folia quattuor tribus diversis manibus scripta. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi esse diximus, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17. 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum in quo est Act. 13, 39—46.

C. AD EPISTULAS CATHOLICAS.

†A vide Evv. Nihil deest. Saec. Vb.

†B vide Evv. Nihil deest. Saec. IV.

††C vide Evv. Saec. Va. Desiderantur Iac. 4, 2. — 1. Pe 1, 2. *ουκ εχετε* usque *πνευματος* 1 Pe 4, 6. — 2 Pe 1, 1. *εις τουτο* usque *σωτηρος ιησ. χρ.* 1 Ioh 4, 2. — 3 Ioh. 3. *εστιν* usque *η ψυχη* Iud. 1 — 2. *ιουδας* usque *πληθυνθειη.*

††G·L (ut iam notatum est, per errorem retinuimus G pro L)
† codex Angelicus A 2. 15. Idem qui actorum textum continet. Nihil deest. Saec. IX.

K codex Mosquensis S. Synodi Nr. XCVIII. ex monasterio S. Dionysii in monte Atho. Matthaeio dicitur codex g, Scholzio cod. 102. Epistulas catholicas continet integras, adiuncta catena patrum. Eodem siglo ad epp. Pauli quas una cum catholicis continet insignitur; Scholzio vero dicitur numero 117. In editione nostra a. 1849. ad epp. cath. siglum I habet, K vero ad epp. Paul. Chr. Fr. Matthaei contulit eumque sequitur commentarius noster. Idem Matthaeius descripsit in epp. Pauli ad Rom. Tit. et Philemonem Rigae 1782. p. 265 sqq. facsimili praemisso editioni VII epistularum catholicarum Rigae 1782. Noni videtur esse saeculi.

D. AD EPISTULAS PAULI.

†A vide Evv. Saec. Vb. Deficit 2 Co. 4, 13. — 12, 6. *επιστευσα — εξ εμου.*

†B vide Evv. Saec. IV. Desunt Heb. 9, 14. ρiει την συνειδησιν usque finem, quae supplevit manus multo recentior, siglo b a me aliquoties notata. Mico enim Italus, collator codicis ex Bentleii mandato, etiam supplementum istud contulit. Praeterea desunt epistulae IV integrae: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.

††C vide Evv. Saec. V*. Perierunt Ro. 2, 5. — 3, 21. κατα δε την — υπο του νομου 9, 6. — 10, 15. ουχ οιον — εαν 11, 31. — 13, 10. θησαν τω — πληρωμα 1 Co. 7, 18. — 9, 6. εν ακροβυστια — του μη ερ 13, 8. — 15, 40. παυσονται — αλλα ετερα 2 Co. 10, 8. — Gal. 1, 20. ουκ αισχυνθησομαι — ου ψευδομαι Eph. 1, 1. — 2, 18. παυλος — προσαγωγην 4, 17. — Phil. 1, 22. τουτο ουν — και τι αι 3, 5. μιν εβραιος usque finem 1 Thess. 2, 9. — 2 Thess. 3, 18. μνημονευετε — αμην Heb. 1, 1. — 2, 4. πολυμερως — πνευμ. αγιου 7, 26. — 9, 15. αμιαντος — μεσιτης 10, 24. — 12, 15. πης και καλων — μιανθ. πολλοι 1 Tim. 1, 1. — 3, 9. παυλος — το μυστη 5, 20. — 6, 21. τους αμαρτανοντας — μετα σου.

††D codex Claromontanus, Reg. Imp. Paris. Nr. 107., Graecus Latinus. Claromontanum dixit Beza possessor anno 1582. Wetstenius e probabili coniectura mavult Lugdunensem vel Cluniacensem dici. Cf. editionis meae Prolegg. p. XXVII sq. A Theod. Beza transiit ad Claudium Puteanum; a fratribus Puteanis (in ipso codice est: „codex τοῦ μακαρίτου Puteani") legatus est bibliothecae Regiae iam Imperiali, ubi etiamnum, restitutis dudum quae anno 1707. Ioh. Aymont abstulerat foliis 35, integer servatur. Scriptus est in tenuissimis ac laevissimis membranis antiquo et eleganti litterarum uncialium genere, stichometrice. Inter epistulam ad Philemonem et epist. ad Hebraeos positi sunt „versus scripturarum sanctarum." Quo in indice post libros Vet. Test. recensentur Novi Test. libri hunc in ordinem et modum: Mt, Ioh, Mc, Lc, epp. Pauli, ad Rom, ad Chorintios I, II, ad Galatas, ad Efesios, ad Timotheum I, II, ad Titum, ad Colosenses, ad Filimonem, ad (sic) Petrum I, II, Iacobi, prima Iohanni epistula, II, III, Iudae epistula, Barnabae epist., Iohannis revelatio, actus app., pastor, actus Pauli, revelatio Petri. Iste index, quem non ad librorum venditorem referendum esse puto, etsi nonnihil per errorem excidisse videtur, antiquissimorum temporum monumentum esse videtur. Textus quem saeculo sexto medio vel etiam in-

eunte scriptum existimo (cf. editionis nostrae Prolegg. pag. XIV sqq.) postea plures invenit correctores, quos quum perdifficile esset recte distinguere, omni studio pertractavi. Qua de re accurate disputavi in Prolegg. sectione IV. pag. XIX usque XXV. cuius ad finem ita singula comprehensa sunt: Db: is supplevit folium sextum: Rom 1, 27—30. (de quo infra dicetur) saeculo exeunte sexto? D**: Graecus septimi fere saeculi. Totius codicis textum Graecum recensuit. D**b idemque in Latinis d** dictus: paucos correxit locos utriusque textus. D**c: perpauca in Graecis mutavit. D***: Graecus noni fere saeculi ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recensuit, etiam spiritus et accentus ubique addidit. Dc: is est qui duobus foliis rescriptis supplevit Graece 1 Cor 14, 13—22. D***b: paucissima attigit eaque parum apte. D ⁑ idemque in Latinis d**d: aliquot locos et Graece et Latine correxit. d**d: corrector is est qui Latinas subscriptiones suis additamentis auxit. d***: homo Latinus qui totum epistulae ad Rom. textum Latinum eumque solum recensuit. Dnov: erat is fortasse ex monachis monasterii eius unde codex in manus Theod. Bezae pervenit. Passim notandae lectioni primae operam dedit; item ni fallor capita Hugonis cardinalis adscripsit. Sunt ex his omnibus gravissimi inque primis ad nostrum apparatum pertinent: D** et D***, tertio loco D ⁑.

Hunc codicem, cuius gravitas in antiquissima textus Pauli indaganda ratione tanta est, adsentiente etiam Carolo Lachmanno, ut vix ullus gravior sit, postquam Wetstenius „bis et quantum potuit accuratissime" contulisset, quo quidem labore ut egregie de re critica promeruit, ita nondum pervenit aut perduxit ad perfectiorem codicis cognitionem, ipse nulli operae peperci ut quam emendatissime describerem indeque ederem. Prodiit editio mea exeunte anno 1851. (in titulo est ex more bibliopolarum 1852.) Circa quam quae meae curae fuerint, perscriptum est Prolegomenorum sectione VII. Inde pauca excerpere placet. „Quum auctumno a. 1840. Parisios venissem, omni cunctatione abiecta id egi ut codicis D textum et Graecum et Latinum quingentis triginta tribus, i. e. totidem quot ipse codex habet, foliis totum ad verbum transscriberem. Erat haec laboris prima pars; altera in eo consistebat ut mea manu scripta ad codicem recognoscerem, lectu difficiliora certius eruerem, inprimis locos a variis correcto-

ribus tractatos subtilius perscrutarer. Quam alteram partem quum absolvissem, ut confidebam antiquissimam scripturam in apographo meo ubique fideliter redditam esse, ita didiceram correctorum rationes, quas adieram duce Griesbachio (cf. Symb. crit. II, 31—77.), ad definiendum difficillimas necdum penitus a me aut Griesbachio perspectas esse. Sed urgentibus tum laboribus circa codicem Ephraemi Syri rescriptum, demum anno fere post retractavi Claromontanum codicem totum: qua re factum est ut de multis locis ex emendationum varietate implicitis multo confidentius statuere possem. Mitto quae spectant frustra propositam curatoribus clar. academiae Oxoniensis editionem. Postquam enim Car. Lachmannus in Stud. et Crit. Heidelb. p. 832. anno 1830. testatus esset, editurum codicem Ephraemi et codicem Claromontanum immortali merito de re Novi Test. critica auctum iri, rursusque in Prolegg. editionis evangeliorum maioris pag. XXIII. a. 1842. conquestus esset: Parisiis per hos proximos centum annos nemo inventus est qui tanto thesauro promendo ecclesiae Christianae bene faceret: ipse omnem lapidem movendum duxi ut quam primum tantum thesaurum utrumque litteris Christianis traderem. Sed quod apud clarissimos Oxonienses [1]) a. 1841. non contigerat, decennio fere post contigit Lipsiae. „Sed antequam curam edendi Claromontani codicis recipere contigit, apographo meo usus sum in paranda editione N. T. altera Lipsiensi. Quo ex labore quum intellexissem quartam totius codicis retractationem egregie valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, potissimum ad lectiones correctorum primi (D**) et secundi (D***) distinguendas, hieme anni 1849. Parisios repetii et quartum institui totius codicis examen, unde exemplum meum quibuscumque locis opus erat emendatum est. Iam vero ex eo ad edendum paratissimus eram.“ Confido autem in ipso edendi

1) Asservatur Oxonii exemplar codicis Claromontani manu Sarravii anno 1648. factum. Quo ne quis posthac in errorem ducatur, notandum duco, exemplar illud Oxoniense ad repraesentandum Parisiense tantum non inutile esse. Satis enim habuit Sarravius scripturam exhibere a tot correctoribus profectam, veterrima non expressa nisi quando planissima esset. In ipso vero Parisiensi codice pagina nulla est quin correctorem sit experta; nec raro fit ut quid prima legerit manus lectu difficile sit.

negotio tantam a me curam adhibitam esse ut nihil non recte typis exscriberetur. Identidem accidit vel ubi de vitiosa codicis scriptura dubitabam vel ubi Wetstenium aut Sabatarium a me discrepare videbam, ut fidem apographi mei, quamvis toties recognovissem, suspectam haberem. Sed quaecumque dubia erant, ex officio duorum amicorum Parisiensium benevolentissimorum (Car. Hase et Frid. Duebner) denuo ad ipsum codicem exigebantur. Praeterea iam antea lectiones codicis D in nupera ed. mea N. T. allatas doctiss. Tregellius cum ipso cod. contulerat. Sed in ea ed. nondum ubique posteriores manus indicatae sunt, eaque iam absoluta demum quartum codicis examen institui. Nihilominus uno ille loco articulum a correctore obelis notatum animadvertit ubi obelos ego non notaveram; altero vero loco aliquid assecutus sibi videbatur quod errorem mihi videri significavi in appendice. Huius autem conficiendi quantus labor fuerit, ex numero lectionum quae ibi tractantur iudicari poterit. Iste numerus tria millia longe excedit.*) Continet epistulas Pauli omnes, exceptis paucis versibus Ro. 1, 1 — 7. *παυλος — αγαπητοις θεου*. Praeterea Rom 1, 27—30. *εξεκαυθησαν* usque *εφευρετας κακων* (in Latinis vero 1, 24—27. *propter quod et* usque *usu feminae*) suppleta sunt saeculo fere sexto exeunte, item postea etiam alia antiqua manu Graece suppleta sunt 1 Co. 14, 13—22. *διο ο λαλων* usque *σημειον εισιν*.

E Sangermanensis, ex incendio abbatiae S. Germani (in suburbio Parisino) ante hos quadraginta fere annos Petropolitanus

*) Ut autem totus in me edendi commentandique labor cecidit, ita plenam omnium quae dedi fidem in me recepi rursusque recipio. Incredibili fingendi modo circa haec Tregellius usus est, quasi ipse ad tantum huius appendicis laborem valuisset. Notat in libro suo: an introduction etc. pag. 192. To this it may be sufficiently answered, that, though difficult, it is quite possible; and that Tischendorf and Tregelles in their separate examinations of the several thousands of corrections and erasures, differed in hardly a single case respecting the original reading, even though as to the later changes (in so vast a number) they varied several times in judgment. At ego plane ignoro utrum centum ille an mille lectiones Graecas—Latinum textum quod sciam prorsus non attigit — in libris suis ex ipso cod. enotaverit. Non tam pauper ego laborum sum ut alienis gaudeam arreptis; nec vero aequum videtur invidiosae cedere arrogantiae quae ipse indefessis studiis adsecutus sum. Vide supra pag. CXX sqq.

factus, nil est nisi codicis Claromontani identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum (cf inprimis monstra scripturae codicis E ex conflatis lectionibus duarum vel trium manuum codicis D orta, ut διχαίωσινην Ro. 4, 25, ortum inde quod D** pro ν in διχαίωσιν, qui accentus correcti D*** debetur, notavit νην, accentu quidem non mutato ita, ut revera legendum videatur διχαίωσινην; item ibidem 15, 29. πληρώματιρια: quum enim pro πληροφορια correctores codicis Claromontani dedissent πληρώματι, ineptus scriba cum nova lectione retinuit syllabas duas primae lectionis; item μετὰ ταυεἶτα τοῖς δώενδεκα 1 Cor. 15, 5. ex prima lectione μετα ταυτα τοις ενδεκα et altera ειτα τοις δωδεκα confusis ortum; item νιδιζομενοθεατριζομενοι Heb. 10, 33.: priorem enim lectionem ονιδιζομενοι corrector codicis D ita mutaverat ut litteris prima et extrema obelo transfixis adscriberet θεατριζομενοι), ut iam ante me viderunt probaruntque Sabatarius, Wetstenius, Griesbachius (cf. Symbb. crit. II, 77.—85.) aliique. Quae contra disputantur ab Ed. de Muralto in catalogo cdd. bibl. Imp. publ. Gr. et Lat. (Petrop. 1840.) nullius pretii sunt. De aetate codicis difficilis quaestio est; poterat enim facile quis sive hoc sive illo saeculo imitando antiquo litterarum generi studere. Hinc de octavo (quod falsissimum videtur), de decimo, de undecimo, de decimo quinto saeculo cogitarunt. Lectiones codicis E inprimis e Wetstenio sumpsimus; quae enim aliter nuper exhibuit Ed. de Muralt in commentario vitiis scatente, magna cum cautione adhibenda erant. Saepe igitur vera lectio huius codicis, quae quidem gravitatem plane nullam habet, nobis mansit dubia: modo enim ille tertiam modo primam manum codicis D sequitur, modo varias eius lectiones confundit, modo suo Marte errat. De Latino textu (e) vide infra; ille quidem passim mutatus est invito Claromontano. Ceterum hiat Rom. 8, 21. — 33. του θεου — κατα 11, 15. — 25. ει γαρ — πληρωμα 1 Tim. 1, 1. — 6, 15. παυλος — και μ. Heb. 12, 8. παντες usque finem.

††F codex Graecus Latinus, Augiensis a monasterio Augiae † Maioris in Helvetia dictus, anno 1718. postquam dudum in manus privatorum hominum transisset, emptus Richardo Bentleio, a quo quum ad fratris filium et ipsum nomine avunculi Richardi dictum transisset, anno 1786. collegio S. Trinitatis quod Cantabrigiae floret legatus est. Hoc de codice qui

olim exposuerunt, Wetstenius, Semlerus, Michaelis, Herb. Marsh, Hugius, ii omnes magnum in modum erraruut; quippe enim pendebant omnes a Wetstenio, qui solus viderat (anno 1717. Heidelbergae apud Lud. Chr. Mieg.) sed praeter morem negligentissime contulerat. Id quod eo magis dolendum erat quoniam quae ratio quae affinitas inter cdd. Augiensem Cantabrigiensem et Boernerianum Dresdensem esset, quae quidem quaestio viros criticos diu et vehementer exercuit, sciri non poterat nisi accurate collato utroque textu. Propterea anno 1842. adii Cantabrigiam ut accuratum codicis examen instituerem. Institui in celebri S. Trin. collegio eximia cum liberalitate exceptus. Perlustrans autem ipsum codicem una perlustravi collationem Richardi Bentleii manu factam, qua quum imperfectissima Wetstenii collatio dudum magnopere emendari posset, tamen nondum quisquam ante nos usus est.*)

Sed antequam de lectionibus in nostrum usum conversis referam, breviter dicam quae ratio Augiensem inter et Boernerianum intercedat. Est inter utrumque non tantum lectionis sed ipsius scripturae tanta similitudo, ut dubitari nequeat quin Graecus utriusque textus ex eodem exemplari fluxerit. Eminent in his ea quae a legibus Graeca scribendi abhorrent vel etiam singulari aliquo vitio laborant, ut *εκδημος* pro *εκδηλος*, *εκ το* pro *εις το*, *αστιζομενος* pro *λογιζομενος***). Haec quam ad probandam communem originem vim habent, non amittunt locis iis quibus scribendi vitia in altero sunt, in altero non sunt, nec magis diversis lectionibus aliquot notabilioribus (ut *ουκ ευρισκω* et *ουχ ευρισκω*, *κραξομεν* et *κραζομεν*, *αλλα ου* et *αλλ ου*, *ιν χν* et *χν ιν*), quibus uter antiquiorem scripturam expresserit

---

*) Non opus est ut accurationem talis collatoris praedicemus. Tamen sunt etiam nonnulla quae aciem Bentleii fugerunt. Ita non animadvertit Rom 9, 15. *μωυσει* pro *μωυση*, nec 10, 15. quod *των* ante *ευαγγελιζομενων* deest, nec 13, 12. *αποβαλωμεθα* pro *αποθωμεθα* nec 15, 16. quod deest *ευπροσδεκτος*, nec 15, 22. *ενεκοπτην* pro *ενεκοπτομην*, nec 15, 33. *ητω* additum, nec 16, 8. quod deest *μου*. Item 1 Cor 10, 7. praetermisit *πειν* pro *πιειν*, 15, 28. non vidit post *τοτε* deesse *και*, nec Gal 4, 19. *τεκνα* pro *τεκνια* notavit. Per errorem vero Rom 9, 31. *εφθαχεν* notavit pro *εφθοχεν* 1 Cor 11, 22. *πιειν* pro *πειν* 2 Cor 1, 10. *και ετι ρυεται* pro *και οτι ρυεται*.

**) Exempla multa composuimus in Anecdotis sacr. et prof. pag. 210.

plerumque dubitari potest. Accedit vero ad maximam inter utrumque similitudinem, quod quattuor textus Graeci lacunae in utroque eaedem sunt: 1 Cor. 3, 8—16. ο φυτευων usque του θεου 6, 7—14. ηδη μεν usque δυναμ. αυτου Col. 2, 1—8. και οσοι usque στοιχεια του Philem. 21. πεποιθως usque finem. Quinta est lacuna inter versum 4. et 5. capitis secundi ep. 2. ad Tim. ubi multo plus spatii in Augiensi quam in Boerneriano relictum est. Etiam in utroque Graece deest ad Hebraeos epistula. Contra post Rom. 14, 23. in G vacuum spatium est, non item in F, nec magis F post epist. ad Philem. titulum epistulae ad Laodicenses cum G communem habet. Denique notas in margine scriptas codex G proprias habet.

Atque haec quidem omnia de Graeco utriusque codicis textu. Latinus vero non modo eo differt quod in Boerneriano inter lineas scriptus est, in Augiensi alteram cuiusvis paginae columnam efficit, sed ipsius rationis magnum discrimen est, anno 1849. non satis recte a me indicatum, dicente in G Italam, in F veterem vulgatam inesse. Nimirum multo quidem plura in F cum interpretatione Hieronymi, quemadmodum ex antiquissimis cdd. prodit, conveniunt quam in G; sed alia haud pauca ab Hieronymo discedunt, eaque vel cum Boernerianis lectionibus, maxime iis quibus signum t praefixum est conspirant, vel certe prope ad eas accedunt, vel denique soli F propria esse videntur. A qua ratione satis singulari illa quidem, si affinitatem excipis qua F codex per Latinum quoque textum cum G sine dubio coniunctus est, nec ad Hebr. epistula prorsus abhorret, quamvis multo magis ad ipsum textum Vulgatum accedat. Dubium autem non est quin codicibus F et G eadem et patria et aetas sit tribuenda. Utramque rursus communem cum Sangallensi evangeliorum codice habent. Videntur igitur in coenobio Helvetico nono fere saeculo scripti esse. Incipit codex F Rom 3, 19. *μω · λεγει ινα · παν · στομα · dicit · ut omne os.*

Sed nondum diximus in lectionibus utriusque textus codicis F singulare nobis commodum contigisse. Quum enim anno 1849. quae ipse ex codice anno 1842. excerpseram, ea sola ad apparatum adhibere licuisset, hoc ipso anno vir clarissimus Frid. Henr. Scrivener, a Cantabrigiensi S. Trin. collegio, quem editionem ipsius codicis susceptorum iam anno 1855. in

Anecdotis significaveram*), transmisit mihi singulas plagulas textus codicis modo typis exscripti, quibus si quid a me olim praetermissum aut erratum esset, id omne corrigerem. Debeo igitur magnas viro clarissimo gratias pro tanta in me benevolentia, qua factum esse spero ut codex F quam rectissime in apparatu nostro repraesentaretur.

††Fa v. Evv. Saec. VII.a Fragmenta epp. haec habet: 1 Co. 7, 39. 11, 29. 2 Co. 3, 13. 9, 7. 11, 33. Gal. 4, 21. 22. Col. 2, 16. 17. Heb. 10, 26.

†G codex Graecus Latinus Boernerianus (saeculo XVII. erat Pauli Iunii Leidensis), nunc bibl. Regiae Dresdensis, rarum ac grave litterarum sacrarum monumentum. Quum plurima ad hunc codicem spectent quae modo de codice F et supra de codice evangeliorum Δ notavimus h. l. brevis esse potero. Videtur igitur hic quoque codex a monacho Hiberno vel Scottico in Helvetia saeculo fere nono scriptus esse. Praeter lacunas quas cum cod. F communes habet (1 Co 3, 8. — 16. 6, 7 — 14. Col 2, 1—8. Philem 21. usque fin. Item deest ep. ad Heb.), hiat Rom. 1, 1—5. *αφωρισμενος — πιστεως* 2, 16—25. *τα κρυπτα νομου ης*. Totum textum Graecum cum interlineari versione Latina veteri typis exscribendum curavit Chr. Fr. Matthaei. Misenae 1791. Quam editionem ipsi nuper passim ad codicem Dresda Lipsiam ad me missum exigentes magnae accurationis ac fidei esse intelleximus. Pauca quaedam minoris momenti errata esse post cl. Anger vidimus, sed etiam eiusmodi rara sunt. Praeterea, ut idem iam indicavit, Eph 4, 16.

*) Cf pag. 216. Uberius autem de variis codicis Augiensis rationibus explicuimus ibidem pag. 209 usque 216. Relatum etiam est pag. 215. in nota de appendice quam epist. ad Hebr. in codice adiunctam habet. Ad quam quae recenti manu eaque Angli cuiusdam notata sunt, in iis anno 1842 — anno enim 1855. quum rursus Cantabrigiae commorabar codex non aderat — male legeram nomen Cumiani Rabani. Quem errorem contigit Tregellio ut amici ope corrigeret, quemadmodum in ipso indice libri: an introduction ete luculentissime significatur: „Tischendorf incorrectly cites a note from Cod. Aug.“ Legendum enim esse docuit l. l. pag. 198. Cumianus Fota in: id quod satis credibile mihi visum et in multa Anecdotorum exemplaria post receptum est. At nuperrime cl. Scrivener litteris mihi indicavit, et ipsum correctorem meum errasse. Qua de re quaesituros relego ad ipsius codicis editionem, quae fortasse in Anglia iam prodiit.

μερους pro *μετρους* et 4, 18. *εσκοτισμενοι* pro *-μενος* legendum est.

†H codex Coislinianus Nr. 202. bibliothecae Imp. Paris. Olim XIV constabat foliis, sed — ut in ipso codice notatum est — „post incendium bibliothecae librorum impressorum et subitaneam translationem manuscriptorum non sunt inventa nisi XII folia.“ Duo folia, quae Parisiis desiderantur, in bibl. Imperiali Petropol. habentur; continent Gal. 1, 4. — 10. *ημων* — *πειθω* 2, 9. — 14. *και βαρν.* — *αληθειαν.* Reliqua fragmenta haec sunt: 1 Co. 10, 22. — 29. *εσμεν* — *η ελευθερια* 11, 9. — 16. *ανηρ* — *του θεου* 1 Tim. 3, 7. — 13. *δει δε* — *εν χριστω ιησου* Tit. 1, 1. — 3. *παυλου αποστ. επιστολη πρ. τιτον. παυλος* — *του σωτη* 1, 15. — 2, 5. *απιστοις ουδεν* — *αγαθας* 3, 13. *ζηναν* usque finem. Heb. 2, 11. — 16. *δι ην αιτιαν* — *σπερματος αβρααμ* 3, 13. — 18. *αχρις ου* — *μη εισε* 4, 12. — 15. *ζων γαρ* — *ασθενιαις ημων.* Praeter alia quae argumenta epistularum ad Heb., I. ad Tim. et epistulae ad Tit. spectant, ibi haec leguntur, quemadmodum ex ipso codice descripsi: *ἔγραψα καὶ ἐξεθέμην κατὰ δύναμιν στειχηρὸν· τόδε τὸ τεῦχος παύλου τοῦ ἀποστόλου πρὸς ἔγγραμμον καὶ εὐκατάληπτον ἀνάγνωσιν. τῶν καθ' ἡμας ἀδελφῶν· παρῶν ἁπάντων τολμης συγγνώμην αἰτῶ. εὐχῇ τῇ ὑπὲρ ἐμῶν· τὴν συνπεριφορὰν κομιζόμενος· ἀντεβλήθη δὲ ἡ βιβλος· πρὸς τὸ ἐν καισαρίᾳ ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου παμφίλου χειρὶ γεγραμμένον αὐτοῦ.* Haec folia tegumento libri manuscripti agglutinata Parisios olim translata sunt ex monte Atho. Edidit Montefalconius in biblioth. Coislin. p. 251. erratis paucis, ut 1 Co. 10, 29. *τι*, quod debebat esse *ινα* (quod in scissa membrana fere periit) *τι*. Nec vidit Montef. Tit 2, 8. ex emendatione legi *ιεροπρεπει* pro *ιεροπρεπεις*, nec magis Tit 3, 13. adsecutus est a prima manu *απολλων* pro *απολλω* fuisse. Adde quod Heb 4, 15. *συμπαθησαι* pro *συνπ.* edidit. Quicquid fragmentorum exstat, ipse accuratissime cum accentibus, spiritibus variisque punctis transscripsi, indeque editionem correctiorem ac pleniorem additis omnibus quae non ad ipsum textum pertinent dare potero. Videntur esse saeculi sexti.

††I codex bibl. Imp. Petropolitanae. Vide ad evangelia. Huc pertinent duo tantum folia, quorum altero 1 Cor 15, 53 — 16, 9. altero Tit 1, 1 — 13. continetur. Utrumque fragmentum secundi quem diximus codicis est, referendum ad saeculum quintum.

K codex Mosquensis. Vide ad epp. cathol. Deficit Rom. 10, 18— 1 Co. 6, 13. αλλα λεγω usque και ταυτην και, item 1 Co. 8, 7.— 11. τινες δε usque απεθανεν. Saec. fere IX.

††L codex Angelicus Romanus. Idem est quem ad act. et epp. † cath. siglo G^{L} insignivimus. In epp. Paul. deficit Heb 13, 10. ουκ εχουσιν usque finem. Saeculi IX.

††M fragmenta duo, altera Hamburgensia, altera Londinensia. Priora (Heb 1, 1 usque 4, 3, εις την, item 12, 20. βοληθησεται usque finem epistulae) ex libris Uffenbachianis sunt; post erant Ioh. Christoph. Wolfii, a quo ex legato ad bibliothecam publicam civitatis Hamburgensis pervenerunt. Pro magno pretio, quod dudum in re critica habere videbantur, iam anno 1800. libello academico Helmstadiensi tractavit Henr. Phil. Conr. Henke. Nuper postquam contulisset S. P. Tregelles suaque mecum Hamburgo Lipsiam reversus communicasset, ipse Hamburgi tota transscripsi et in Anecd. meis sacr. et prof. 1855. pag. 174 sqq. edidi.*) Quam editionem paranti contigit ut Londini viderem fragmenta utriusque ad Corinthios epistulae, adnexa Harleiano codici 5613. in fronte et ad finem, quae iam Griesbachius ad eundem cum fragmentis Hamburgensibus codicem olim pertinuisse, saltem ab eodem librario scripta esse putavit, vide N. T. tom. 2. pag. XXV. sub cod. 64 Qua de re Griesbachium non errasse intellexi. Etsi enim inter utraque versuum numerus differt, tanta tamen sunt similitudine ut eadem aetate ab eodem homine et ad idem exemplum exarata existimen. Edidimus igitur cum Hamburgensibus foliis etiam haec Londinensia, quibus continetur 1 Cor 15, 52. σαλπισει γαρ usque 2 Cor 1, 15**) ελθειν ινα, item sed cum lacunis 2 Cor 10, 13 -σομεθα αλλα κατα usque 12, 5. ασθενειαις μου. Insignia autem haec fragmenta maxime eo sunt quod tota rubro, non atramento scripta sunt. In interpunctione triplicis puncti usum habent, vel ad caput litterae praecedentis vel ad

*) Aegerrime fero quod in hanc editionem tribus locis vitia inrepserunt. Heb 12, 26. lege τοτε pro ποτε 13, 8. εχθες pro χθες ibidemque versu 16. τοιαυταις θυσιαις pro τοιαυται θυσιαι. Item in fragmentis Londinensibus 2 Cor 1, 4. vitiose typis exscriptum est παρεκαλουμεθα pro παρακαλ.

**) Pudet hanc fragmentorum partem in ipso commentario praetermissam esse. Adhibita vero est ad supplementa.

medium vel ad pedem positi. Etiam iota adscriptum observatur bis: Heb 13, 21. ὡι ἡ δόξα et 2 Cor 1, 1. τῆι ἐκκλησίαι. Cf. editionem nostram, in qua etiam accentus et spiritus quemadmodum in utrisque fragmentis sunt expressimus. Textus bonitate ad optimos testes qui supersunt prope accedunt.

N°: hoc siglo insignivimus fragmenta pauca Mosquensia epistulae ad Hebraeos: 10, 1—3. των μελλοντων usque αναμνησις 10, 3—7. αμαρτιων usque θελημα σου 10, 32—34. υπεμεινατε usque μενουσαν 10, 35—38. αποβαλητε usque ψυχη σου. Refert de iis Matthaeius ad Heb 10, 1. Sunt in vetustissimis membranis scripta litteris quadratis similibusque textui fragmentorum Coisl. (H epp.) crassioribus ductibus instaurato. Adhibitae sunt istae membranae anno p. Chr. 975. compingendo codici Gregorii Nazianzeni, in bibl. S. Synodi numero LXI. insignito. Possunt (pariter ac fragmenta Coisl.) reliquiae saeculi VI. esse sed quae Matthaeius notavit non satis sunt ad aetatem accuratius definiendam.

E. AD APOCALYPSIN.

†A vide Evv. Integer est. Saec. V[b].

††B codex Vaticanus Nr. 2066. olim Basilianus (i. e. monachorum Basilianorum in urbe) Nr. 105. Praeter varia patrum scripta apocalypsis textum continet integrum, ineunte fere saeculo octavo scriptum. Huius quum prima notitia a Blanchino ad viros doctos perlata esset, Wetstenius operam dedit ut collationem nancisceretur. Quam Quirinio cardinali intercedente revera nactus partim commentario partim appendici Novi Testamenti sui inseruit. Ista vero collatio tam erat imperfecta, ut ne universam quidem codicis indolem proderet, ex quo, ut exemplo probem, toto cap. VII. unam tantum lectionem variantem afferebat eamque falsam, quum notandae essent viginti quattuor. Mihi vero aestate anni 1843. quum concessum esset aliquos codicis versus facsimili quod dicunt exprimere, contigit ut in conficiendo facsimili variantes lectiones omnes editioni meae Lipsiensi primae adscriberem. Quod maxima cum cura feci; sed in tanta temporis brevitate et laboris dubitatione — superveniente enim custode *) abrum-

*) Nuper demum caussam severae huius thesauri custodiae intellexi: iam tum enim idem textus ad editionem bibliorum ab Angelo Maio adhibitus erat.

penda erat collatio et delineatio repetenda — vix fieri potuit ut nusquam errarem. Totum textum quemadmodum nactus eram edidi in Monumentis sacr. ined. p. 407 — 432. cum Prolegg. § 8. et facsimili tab. III. nr. 9. Nuperrime vero idem textus rursus in editione bibliorum Maiana prodiit. Inde aliquoties a vero me aberrasse didici, quamvis plura apud Maium quam apud me invito codice edita sint. Qua de re ut satis constet, brevi catalogo adscribam locos quibus ex Maii libro corrigendus videatur meus, additis iis quibus meus valeat ad corrigendum textum Maii. 1, 16. 19. 20. et ubique *ιδον ιδες* etc legendum est pro *ειδον ειδες* etc.. Item codex pro *δεκα* 2, 10. *ι̅* similiterque ubique numeros habere videtur. 4, 4 et 8. Mai. bis edidit *κυκλωθεν* pro *κυκλοθεν*, nescio an recte. 4, 11. *ὁ* ante *θεος* secundae manus esse dicitur. 6, 1. Mai *οτι* pro *οτε* 7, 14. Mai *ειπον*, quod vix ab errore esse potest, pro *ειρηκα* 9, 12. *ετι* a** esse dicitur pro *αι* primae manus lectione. 9, 20. Mai *ουδε εμετενοησαν* pro *ουδε μετ.* 10, 11. Mai *εθνεσι* pro *εθνεσιν* item *πατησουσι*, *δυσι μαρτυσι*, *αφησουσι*, *εδιωξε*, *ηνοιξε*, *προσκυνησωσι*, *πεποτικε*, *ηξουσι*, *βλεπωσι* i. e. ubique absque *ν ἐφελκ.* 11, 2. 3. 9. 12, 13. 13, 9. 12. 14, 8. 15, 4. 16, 15. item post aliquoties; 12, 14. verba a me deleta habet: *αυτης οπου τρ. εκ. καιρ. και* 14, 3. *ουδε εις* pro *ουδεις* 14, 8. *ταυτης* pro *αυτης* 15, 2. *εχοντας τας κιθαρας* 16, 9. *εχοντος εξουσιαν* 16, 12. *τ. μεγαν εφρ.* 17, 4. *ἡ* pro *ἦν* 18, 6. *διπλ. ως* (hoc omisi) *και αυτη* 18, 20. *επ αυτην* pro *επ αυτη* (?) 20, 11. *ου απο προσωπου* 21, 20. *βηρυλλιος* pro *-λλος* 22, 12. *εσται αυτου* pro *εστιν αυτου* (?)

Maii vero editio ex mea corrigenda videtur his locis: 1, 1. M *αυτω* pro *αυτη* 1, 11. M *φιλαδελφειαν* pro *-φιαν* 1, 13. M *χρυσην* pro *-σιν* 2, 4 M *αλλ* pro *αλλα* 2, 7. M *νικωντι* pro *νικοντι* 2, 14. M *βαλακ* pro *-λαακ* 2, 18. M *χαλκολιβανω* pro *χαλκωλ.* 2, 19. M *υπομονην* pro *οιπομονην* 2, 20. M *προφητιν* pro *-την* 2, 22. M *βαλλω* pro *βάλω* 2, 23. M *ερευνων* pro *-νον* 2, 24. M *βαλῶ* pro *βάλω* 2, 28. M *πρωινον* pro *πρωιν.* 3, 7. M *φιλαδελφεια* pro *-φια* 3, 15. M *οφελον* pro *ωφ.* 3, 18. M *περιβαλη* pro *-βαλλη* et *εγχρισῃ* pro *-σει* 3, 20. M *εισελευσομαι* pro *-σωμαι* et 21. *εκαθισα* pro *-θησα* 4, 1. M *ιδον* pro *ιδων* et 2. *εκειτο* pro *-τω* 4, 4. M *εικοσι* pro *τους εικ.* et 6. *κρυσταλλω* pro *-αλω* et 7. *εχον* pro *εχων* et 10. *τω ζωντι* pro *το ζ.* et 11. om *ουκ* 5, 6. M *εχον* pro *εχων* 6, 7. M *ηνοιξε* pro *ηνυξε* et 8. *χλωρος* pro *χλορ.* et *ηκολουθει* pro *-θη* et 11. *αναπαυσονται* pro *-σωνται* et

14. νησος pro νησσος et 16. πεσατε et κρυψατε pro -ται 7, 6. M μανασση pro -νασῃ et 11. εστηκεσαν pro -κησαν 8, 12. M και η ημερα pro και ημερα et 13. λυπων pro λοιπ. 9, 4. M ερρεθη pro -ρηθη et 6. ευρησουσιν pro ευρισουσιν et 21. φαρμακειων pro -κιων 10, 7. M τελεσθη pro -σθει item ευηγγελισεν pro -λησεν et 8. βιβλιδαριον pro βιβληδ. et 11. σε pro σαι 11, 1. M εγειραι pro -ρε et 6. προφητειας pro -τιας et 12. αναβητε pro -ται 12, 2. M εν γαστρι pro εγ γα. item εκραζεν pro εκραξεν et 11. αχρι pro αχρη (huiusmodi non amplius adnotabo) et 12. οι ουρανοι pro ουρανοι et 17. ωργισθη pro οργισθη 13, 10. M αποκτενεῖ pro -ένει et 14. λεγων pro λεγοντος* et λεγον**, item ο ειχεν pro ος ειχ. et 17. δυνηται pro δυναται 14, 8. M πορνειας pro -νιας et 13. αναπαυσωνται pro -σονται. Quae vv. 11 et 14. secundis curis debentur nulla nota addita eduntur, quod idem alibi. 15, 4. M δοξαση pro -σει 16, 3. M αγγελος pro αγελος 17, 8. M θηριον omisso το et 11. αυτος pro ουτος 18, 24. M αιμα pro αιματα 19, 18. M om τε post ελευθ. (?) 20, 9. M om και την πολιν των αγιων et 11. τους pro τοις 21, 3. M λαοι pro λαος et 14. εχον pro εχων et 15. μετρηση pro -σει, item 19. σαπφειρος et χαλκηδων pro -ι- et -ι- 22, 2. αποδιδουν pro -δους et 13. εγω ειμι pro εγω (?).

††C v. Evv. Deficit 3, 19. — 5, 14. νοησον — και προσε 7, 14. — 17. οι ερχομενοι — ο θεος παν 8, 5. — 9, 16. και ειληφεν — αριθμον αυτων 10, 10. — 11, 3. εφαγον αυτο επικρ. — προφητ. ημερας 16, 13. — 18, 2. τα ως βατρ. — ακαθαρτ. κ. φυλακη 19, 5. και οι μεγαλοι usque finem. Saec. V*.

---

2. CODICES LITTERIS MINUSCULIS SCRIPTI.

Cdd. hi minusculis sive cursivis litteris scripti in septem saecula ab exeunte nono ad XVI. incidunt. De iis conferendis plurimi promeruerunt, post Henr. Stephanum, Waltonum et Millium inprimis Wetstenius, Birchius, Moldenhawer (cdd. Hispan.) Treschovius, Alter, Hensler (cdd. Havn.) Griesbachius, Matthaeius, Scholzius, Rinckius, Dermout, Reiche, de Muralt, Tregelles et, qui prae ceteris nostrae aetatis insigniendus est, Scrivener; item alii uno vel altero accuratius pertractando, ut Knittel, Begtrup, Pappelbaum, Fleck.

Nihilominus ex tanto numero (evv. 500, act. et epp. cath. 200, epp. Paul. 300, apoc. 100. Adde evglstaria et lectionaria) pauci accurate excussi, plurimi passim tantum collati aut selectis locis inspecti sunt; sat multi vero tantum non innotuere nisi nomine. Catalogus noster inprimis ad Scholzium, qui Wetstenii et Griesbachii indices plurimis nominibus auxit, conformandus erat, unde sine dubio multa quae emendatione opus habent repetita sunt. Ab initio plura exscripsimus exempli caussa, addita quoque Scholziana familiae sive recensionis notatione. Apud eundem igitur per plurimas catalogi partes nonnihil peti potest quo singula illustrentur, nisi quod indices ad actus et epistulas et apocalypsin minus curavit quam ad evangelia. Novo ac singulari ad haec studio collato non dubito quin multo plura bonae frugis disci ac doceri queant. Spero pios et strenuos iuvenes ac viros qui talem laudem quaerant non defuturos.

Ceterum stellula (*) insignivimus eos codices qui prae reliquis, alii quidem magis alii minus, cum antiquissimis cdd. consentiunt.

A. AD EVANGELIA.

*1. (Act. 1. Paul. 1.) Basileensis B. VI, 27. membr. seculi X, continet acta, epistulas, evangelia. Textus evangeliorum insignis. „Textus exhibet in actibus et epistolis familiam Constantinopolitanam, in evangeliis vero familiam Aegyptiacam.“ Collatus et descriptus a Wetstenio, passim adhibitus ab Erasmo. In nostrum usum accurate contulit C. L. Roth. Quam collationem Lipsiae ad suam adhibuit Tregelles.

2. Basileensis B. VI, 25. cod. membr. seculi XV, continet evangelia. „Textus familiae accedit Constantinopolitanae.“ Ex eo evangelia edidit in Novo Testamento suo Erasmus.

3. (Act. 3. Paul. 3.) Caesareus Vindob. Forlosian. 15. et in supplemento Kollarii 5, membr. seculi XII, continet evangelia, acta, epistulas.

4. Par. RI.*) 84. Stephani γ' membr. seculi XII. Deest Matth. 2,

*) Hunc in modum insignire placet codices qui „Regii“ dici solebant. Sunt igitur antea Regii nunc Imperiales.

9—20. Io. 1, 49 — 3, 11. „Exhibet textum ex utraque codicum familia conflatum, ita tamen ut saepius Constantinopolitanis accedat.“ R. Steph. et alii hunc codicem inspexerunt, integrum contulit Scholz.

5. (Act. 5. Paul. 5.) Par. RI. 106, Stephani δ', membr. seculi XII, continet acta, epistulas, evangelia. „Exhibet textum mixtum.“

6. (Act. 6. Paul. 6.) Par. RI. 112, Stephani ε' membr. sec. XI, continet evangelia, acta, epistulas. „Exhibet textum mixtum ex utraque codicum familia.“

7. Par. RI. 71, Stephani ϛ', membr. sec. XI. „Textus evangeliorum plerumque familiae codicum Constantinopolitanae adhaeret, sed insunt etiam lectiones permultae Alexandrinae.“

8. Par. RI. 49, Stephani ζ', membr. sec. XI. „Familiam codicum Constantinopolitanam sequitur.“

9. Par. RI. 83, Stephani ιβ', membr. anno 1168 regnante Manuele Porphyrogeneto Constantinopoli, Amarri Hierosolymis, et Guilielmo II. in Sicilia exaratus. „Plerumque familiam Constantinopolitanam habet.“

10. Par. RI. 91, olim 2865.[1] prius bibliothecae Veronensis, cui a Dorotheo, archiepiscopo Mitylenensi anno 1439, ut in subscriptione Timotheus Veronensis testatur, dono datus est. Codex membr. sec. XIII. „Familiam quidem Constantinopolitanam sequitur, sed habet etiam lectiones Alexandrinas et singulares haud paucas.“

11. Par. RI. 121 et 122. membr. sec. XII. „Familiae quidem Constantinopolitanae plerumque adhaeret, sed permultas etiam habet lectiones Alexandrinorum codicum.“

12. Par. RI. 230. Codex memb. sec. XI. „Familiam Constantinop. ita sequitur, ut rarissime ab ea recedat.“

*13. Par. RI. 50, membr. sec. XII. Continet evangelia, sed desunt Matth. 1, 1 — 2, 21. 26, 33—53. 27, 26 — 28, 10. Marc. 1, 21—45. Ioh. 21, 2—25. „Familiae Alexandrinae textus adhaeret.“ Negligenter collatus est a Kustero et Wetstenio, maiori diligentia a Griesbachio, et denuo collatus a Begtrupio Dano anno 1797.

14. Par. RI. 70, antea Mazarinaeus membr. anno 964 scriptus regnante Nicephoro (Phoca) indictione 8. „Textum habet Constantinopolitanum.“

15. Par. RI. 64, membr. saec. X. „Familiam Constantinopolitanam sequitur."
16. Par. RI. 54, antea Medicaeus, membr. sec. XIV., continet evangelia cum versione Latina in Matth. Marc. 1, 1 — 11, 4. Luc. 5, 21—44. Ioh. 1, 1 — 12, 17. Mutilus Marc. 16, 6 — 20. „Huius codicis textus raro a recepto recedit, sed habet etiam lectiones Alexandrinas."
17. Par. RI. 55, antea cardinalis Borbonii. Codex membr. sec. XVI., nitide in Gallia manu Georgii Hermonymi Spartani, qui erat Guilielmi Budaei et Reuchlini praeceptor, exaratus. Continet evangelia cum versione Latina vulgata. „Textus a recepto rarissime recedit."
18. (Act. 113. Paul. 133. Apoc. 51.) Par. RI. 47, emptus anno 1687, antea monasterii τοῦ ζωοδότου χριστοῦ in oppido Myzithra, anno 1364 Constantinopoli in monasterio sancti Georgii Manganorum manu Nicephori Cannavi exaratus, continet N. T „Familiam Constantinopolitanam ita refert, ut paucas habeat lectiones cum Alexandrinis communes."
19. Par. RI. 189, antea Medicaeus, membr. sec. XII., continet evangelia cum catena in Iohannem, cum scholiis in reliquis evangeliis. „Textus eius accedit familiae Constantinopolitanae, sed insunt mutationes ex codice quodam Alexandrino factae." Integre collatus a Scholzio.
20. Par. RI. 188, ex oriente in bibliothecam Regiam anno 1669 illatus, membr. sec. XII., continet evangelia cum catena in Matthaeum, cum commentariis Victoris Antiocheni vel Cyrilli Alexandrini in Marcum, Titi Bostrensis aliorumque in Lucam, Chrysostomi aliorumque in Iohannem. In fine evv. Mc. Lc. Io. dicitur hoc evangelium ex accuratis codicibus esse exscriptum et collatum. „Textus plerumque familiae accedit Constantinopolitanae, sed multas quoque lectiones habet Alexandrinas, iis potissimum in locis, ubi corrector lectionem pristinam immutavit."
21. Par. RI. 68. Codex membr. sec. X. „Est familiae Constantinopolitanae."
*22. Par. RI. 72. membr. sec. XI. Deest Matth. 1 — 2, 2. Ioh. 14, 22 — 16, 27. „Orthographiam et textum habet cum Alexandrinis communem."
23. Par. RI 77. membr. sec. XI., continet evangelia cum versione Latina in Mt. Mc. et Lc. 1, 1 — 4, 18, quae a vulgata raris-

sime differt. Deest Matth. 1, 1—17. Luc. 24, 46 — Io. 2, 20. 21, 24—25. „Familiam sequitur Constantinopolitanam."

24. Par. RI. 178. membr. sec. XI., cum commentario. Deest Matth. 27, 20 — Marc. 4, 22. „Textus familiam sequitur Constantinopolitanam." Collatus est a Scholzio codex fere integer.

25. Par. RI. 191. membr. sec. X. cum scholiis. Desunt Matth. 23, 1 — 25, 42. Marc. 1, 1 — 7, 36. Luc. 8, 31—41. 9, 44—54. 10, 39 — 11, 4. Ioh. 13 med. usque ad finem evangelii. „Textus ex codicibus Constantinopolitanis et Alexandrinis conflatus." Collatus est a Scholzio integer.

26. Par. RI. 78. membr. sec. XI. a Paulo presbytero scriptus, cum commentario. „Textus Constantinop. cum lectionibus aliquot Alexandrinis."

27. Par. RI. 115, Millio Colb. 1. membr. sec. XI. Iohannis 18, 3. usque ad finem in chart. bomb. sec. XIV. „Passim lectiones vel singulares vel cum Alexandrinis communes habet, plerumque vero textum sequitur Constantinopolitanum."

*28. Par. RI. 379. m. Mutilus Matth. 7, 17 — 9, 12. 14, 33 — 16, 10. 26, 70 — 27, 48. Luc. 20, 19 — 22, 46. Ioh. 12, 40 — 13, 1. 15, 24 — 16, 12. 18, 16—28. 20, 20 — 21, 5. 18—25. „Familiae Alexandrinae ita adhaeret, ut lectiones et textui recepto proprias et singulares habeat plurimas." Denuo descriptus et integer collatus a Scholzio.

29. Par. RI. 89, membr. sec. XII. a scriba quodam Latino Graece docto exaratus, continet evangelia cum scholiis. Nonnulla sec. XV. suppleta sunt. „Multae insunt correctiones ita comparatae, ut codicem fam. Constant. adhaerere demonstrent; sed permultas etiam habet lectiones Alexandrinas, maxime eas quas intulit diorthota."

30. Par. RI. 100, Millio Colb. 4, chart. sec. XVI. a Georgio Hermonymo Spartano exaratus, continet evangelia. „Eius textus familiam Constantinopolitanam exhibet."

31. Par. RI. 94, membr. sec. XIII. „Textus exhibet familiam Constantinopolitanam."

32. Par. RI. 116, membr. sec. XII. Desunt Matth. 1, 1 — 10, 22 24, 15—30. Luc. 22, 35. —Io. 4, 20. „Textum habet mixtum, plerumque autem adhaeret codicibus Constantinopolitanis."

*33. (Act. 13. P. 17.) Par. RI. 14,. Millio in evv. Colb. 8. in act. Colb. 6. in epp. Colb. 7. membr. sec. XI., continet partem pro-

phetarum, epistulas, acta, evangelia, laceratus in omnium fere foliorum extremitatibus. Collatus a Wetstenio, Griesbachio, Begtrupio et denuo integre a Scholzio. Item recentissime a S. P. Tregelles. „In omnibus sequitur familiam Alexandrinam.“

34. Coisl. 195. membr. sec. XI. in monte Atho eleganter scriptus, continet evangelia cum catena, „familiae Constantinopolitanae.“

35. (Act. 14. P. 18. Ap. 17.) Coisl. 199. membr. sec. XI., continet N. T., saepius correctus. „A recepto rarissime differt.“

36. Coisl. 20, olim magnae Laurae s. Athanasii in monte Atho, membr. sec. XI., cum commentariis, „familiae Constantinopolitanae.“

37. Coisl. 21. membr. sec. XII., cum scholiis. „Familiae const.“

38. (Act. 19. Ap. 23.) Coisl. 200, Stephani ϑ' membr. sec. XIV. iussu Michaelis Palaeologi imperatoris descriptus et ab eodem dono missus sancto Ludovico; continet evangelia, acta, epistulas catholicas et apocalypsin. Mutilus Matth. 14, 15 — 15, 30. 20, 14 — 21, 27. Marc. 12, 3 — 13, 4. „Familiam sequitur Constant.“

39. Coisl. 23, membr. cum commentariis sec. XI. a Sergio II. patriarcha scriptus, anno 1218. in libris monasterii s. Athanas. in Atho monte. „Familiae Constant.“

40. Coisl. 22, antea monasterii sancti Nicolai, cui cognomen *σταυρονικήτα*, membr. sec. XI. cum commentariis. „Deest Ioh. 20, 25 — 21, 25. „Familiae Constant.“

41. Coisl. 24. membr. sec. XI., continet Matthaeum et Marcum cum commentariis.

42. Medicaeus, Amelottii tempore in collegio Trecensi asservatus. Lectiones eius a Petro Pithoeo margini Stephanicae editionis tertiae 1550 adscriptas publici iuris fecit Millius. „Textus codicis familiae Alexandrinae plerumque adhaerere videtur.“

43. (Act. 54. P. 165.) bibliothecae armamentarii Parisiensis Graecus 4, membr. sec. XI., duobus constans tomis. Prior continet evangelia, posterior acta et epistulas. „Familiam plerumque Constantinopolitanam habet.“

44. Musei Britannici 4949. olim Caesaris de Missy, ex monte Atho, membr. sec. XI.

45. Bodleianae bibliothecac Baroccianus 31. membr. sec. XIV. „Textus familiae Constantinopolitanae."
46. Bodleianae bibliothecae Baroccianus 29. membr. sec. XV. „Familiae Constantinopolitanae."
47. Bodleianae bibliothecae membr. sec. XV. „Familiae Constantinopolitanae."
48. Bodleianae bibliothecae membr. sec. XIII., cum scholiis, „familiae Constant."
49. Bodleianae bibliothecae Roe. 1. membr. „familiae Constant."
50. Bodlei. Laud. D. 122. membr. sec. XI., cum commentariis. Deest Matth. 1, 1 — 9, 36. 12, 3—24. 25, 20—31. Io. 5, 18 — 21, 25. Marc. autem 14, 40 — 16, 20 manu recentiori suppleta. „Familiae Constant."
51. Bodlei. Laud. C. 715, 63. membr. sec. XIII. continet acta, epistulas, evangelia. Multas habet lectiones cum Complutensi editione communes. „In plerisque familiae Constant. adhaeret."
52. Bodlei. Laud. C. 28. membr. anno 1286 manu νικητᾶ τοῦ μαυρώνη exaratus. „Familiae Constantinopolitanae."
53. Bodlei. Seldeni 1, membr. sec. XIV. „Familiae Constantinopolitanae."
54. Bodlei. Seldeni 2, membr. anno 1338 scriptus. „Familiae Const."
55. Bodlei. Seldeni 3, membr. sec. XV. „Familiae Const."
56. Oxon. collegii Lincolniensis 1. anno 1502 scriptus. „Familiae Constantinopolit." Nuper post alios contulit Dobbin, vide ad 61.
57. Oxon. collegii Magdalenensis 1, sec. XI., continet evangelia, acta, epistulas. Mutilus Marc. 1, 1—11. Rom, 1 et 2 Cor. „Familiae Const."
58. Oxon. Novi collegii 1. sec. XV. vel XVI., continet evangelia, acta, epistulas. Post alios nuper contulit Dobbin, vide ad 61.
*59. Gonvilli et Caii collegii, Cantabrigiae, membr. textu notabili.
60. (Apoc. 10) Cantabrigiensis Dd. 9, 69. chart. anno 1297 scriptus. Apocalypsin habet recentiore manu exaratam.
61. (Act. 34. Paul. 40.) Montfortianus, bibliothecae collegii Trinitatis Dublini G. 97. chart. sec. XV. Collatus a Waltono et

Millio, descriptus a Johanne Barrett in appendice ad editionem evangelii sec. Matth. ex cod. Z; nuperrime vero accurate tractatus in libro cui hic titulus est: The codex Montfortianus: a collection of this celebrated Ms. in the library of Trinity college, Dublin, throughout the Gospels and Acts with the Greek text of Wetstein and with certain Mss. in the univ. of Oxford. By Orlando T. Dobbin. London 1854. „Textus interdum ex versione Vulgata mutatus est, plerumque receptum sequitur."

62. Cantabrigiensis Kk. 5, 35 olim Henrici Googe, chartac. sec. XV. „Familiae Const."

63. collegii Trinitatis Dublinii D. 20. membr. cum commentariis, „familiae Const."

64. collegii Trinitatis Dublinii F. 1, membr., „familiae Constantinop."

65. Musei Britannici, Harleianus 5776, membr. sec. XIII.

66. Bibliothecae Thomae Galei Londinensis in 8., „familiae Const."

67. Bodleian. bibliothecae Huntingdoni 2, membr. sec. XI. Mutilus Io. 6, 64 — 21, 25.

68. Oxon. collegii Lincolniensis, a Georgio Wheeler ex oriente allatus.

*69. (Act. 31. Paul. 37. Apoc. 14) Leicestrensis, in bibliotheca huius civitatis, sec. XIV., partim chart. partim membr., continet N. T. Mutilus Matth. 1, 1 — 18, 5 act. 10, 45 — 14, 17. Iud. 7 — fin., apoc. 21, 1 — fin. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret." Collatus a Millio et curatius a Iacksonio, cuius collatione usus est Wetstenius. Alia Iacksonii collatio exstat in collegio Iesu Cantabrigiae *O. Θ.* 1. Nuper rursus contulit S. P. Tregelles.

70. collegii Trinitatis Cantabrigiae LL, 2, 13, chartac. sec. XV. Parisiis a Georgio Hermonymo Spartano scriptus.

71. Lambethanae bibliothecae, anno 1166 scriptus, cum scholiis, „familiae plerumque Constantinopolitanae."

72. Musei Britannici Harleian. 5647, membr. s. XI., cum catena in Matth., item variantibus in Matth. et Luc. „Frequenter concordat cum codicibus Alexandrinis."

73. Oxon. collegii aedis Christi, membr. sec. XI.

74. Oxon. collegii aedis Christi, membr. sec. XIII. in monte Atho scriptus. Mutilus Matth. 1, 1—14. 5, 30 — 6, 1.

75. Genevensis 19, membr. sec. XI., „familiae Constantinopolitanae“ exceptis paucis lectionibus.
76. (Act. 43. Paul. 49.) Caesareus Vindobonensis Nessel. Theolog. 300. Lambeccii 28 membr. sec. XI., continet evangelia, acta, epistulas.
77. Caesareus Vindobonensis Nessel. 114, Lambeccii 29. membr. sec. XI., nitidissime et correcte scriptus, cum commentariis.
78. Bibliothec. Nicol. sen. Iancovich de Vadass, olim Carpzovii, Lipsiensis vocatus, membr. „familiae Constantin.“
79. Georgii Duzae, nunc forsan Lugdun. Batav. 74, evangelia cum versione Latina. Mutilus.
80. I. G. Graevii, dein Ioan. van der Hagen, membr. sec. XI. etiamnum in Hollandia.
81. Codices Graeci, quorum fit mentio in correctorio bibliorum Latinorum scripto sec. XIII.
82. Codices ignoti adhibiti a Laurentio Valla. In Matthaeo tres codices Graecos, in Iohanne septem commemorat.
83. Monacensis 518, membr. in 4, sec. XI. „Familiae adhaeret Constantinopolitanae.“
84. Monacensis 568, membr. sec. XII., continet Matthaeum et Marcum. Mutilus passim. „Familiae Constant.“
85. Monacensis 569, membr. sec. XIII., continet dissutas plagulas evangeliorum, nempe Matth. 8, 15 — 9, 17. 16, 12 — 17, 20. 24, 26—45. 26, 25—54. Marc. 6, 13 — 9, 45. Luc. 3, 12—36. 6, 27—44. 3, 36 — 6, 27. Io. 9, 11 — 12, 5. 19, 6—24. 20, 23 — 21, 9. „Fam. Const.“
86. Posoniensis, etiam Byzantinus dictus, quia a sacerdote Michaele, dum imperator Byzantinus Alexius Comnenus regnabat, in huius usum mense Augusto anni 1183 emptus est, olim Budensis bibliothecae, membr. ante annum 1183 scriptus.
87. Trevirensis, olim bibliothecae cardinalis de Cusa, antea monasterii Constantinop. Prodromi, membr. sec. XII. continet evangelium Io. cum catena. Codicem integrum excudi curavit Corderius in catena patrum Graecorum in Io. Antverp. „Familiae Constant.“
88. Codex membr., quem Ioach. Camerarius collatum ad editionem N. T. Erasmianam in suis ad N. T. annotationibus laudat.
89. (Matthaeii 20.) Gottingensis, olim Gehlianus, membr. scriptus anno 1006, „familiae Constant.“ Habet correctiones et

duplices lectiones. Collatus post Gehlium a Matthaeio in appendice ad Marcum pag. 277 et seqq.

90. (Act. 47. Paul. 14) Iohannis Fabri Daventriensis, monachi Dominicani, postea Abrahami Hinckelmanni theologi Hamburgensis 168, dein Wolfii, exscriptus sec. XVI. e codice anno 1293 exarato. Codex chartac. in 4, continet Ioh. Luc. Matth. Mc. evangelia, item epistulas omnes et acta.

91. cardinalis Perronii, olim monasterii Ebroicensis s. Taurini sec. X.

92. (Act. 49) Andreae Feschii 1, membr., continet Marcum cum commentario Victoris.

93. Graevii, citatus a Vossio in genealogia Christi Luc. III.

94. Andreae Feschii 2, chartaceus, Mc. et Lc. cum commentario.

95. Oxon., collegii Lincolniensis num. 16, membr. sec. X. vel XI., continet Luc. 11, 2 — 24, 53. et Io. (exceptis 3 foliis) cum commentario. „Familiae adhaeret Constant."

96. Bodleianus A 3. 37, membr. scriptus eleganter manu Io. Trithemii abbatis sec. XV., continet Ioann. Ev. „Textus familiae Alexandrinae adhaerere videtur."

97. Hirsaugiensis, membr. exaratus anno 1500 a Nicolao monacho Hirsaugiensi. Continet evangelium Iohannis.

98. Bodleian. E. D. Clarkii 4, membr. „A textu recepto raro recedit."

99. Lipsiensis bibliothecae Paulinae, Matthaeii 18, membr. sec. XVI, continet Matth. 4, 8 — 5, 27. 6, 2 — 15, 30. Luc. 1, 1—13.

100. Paul. L. B. de Eubeswaldii, nunc idem ut videtur in bibliotheca universitatis Pestanae, olim Iohannis Pannonii, membr. saec. X. Mutilus Io. 21, 25. „Familiae Constantinopolitanae," cum correctionibus multis posterioribus.

101. Codex Uffenbachianus 3, chart. sec. XVI. ev. Io. continet. Bengelio exscriptus videbatur ex editione quadam Basileensi.

*102. Medicaeus, fragmenta e Matth. 24 — Marc. 8, 1 continet. Huius collationem editioni Plantinianae adscriptam sibi comparavit Wetstenius.

103. Par. RI. 196, membr. sec. XI. Fam. Constantinopolitanae.

104. Vignerii, sec. X.

105. (Act. 48. Paul. 24) Bibliothecae Bodleianae, olim Hieronymi

Guilielmi Ebneri ab Eschenbach Norimbergae, membr. sec. XII., continet evangelia, acta, epistulas cum synaxariis, quae Joasaph anno 1391 addidit.

*106. comitis de Winchelsea, membr. sec. X. „Plerumque cum fam. Alex. facit."

107. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 6, membr. „Familiae Const."

108. Caesareus Vindobonensis, Kollarii 4, Forlos. 5, olim monasterii Neapolitani s. Iohannis de Carbonaria, membr. sec. XI., duobus voluminibus constans. Continet evangelia cum commentario, „familiae Constant."

109. Musei Britannici 5116, tribus voluminibus constans, quorum numero 5116 signatus evangelia, 5115 acta et epistulas catholicas, 5117 epistulas Paulinas continet, codex membr. anno 1326 scriptus.

110. Ravianus, bibliothecae Regiae Berolinensis, olim Io. Ravii Upsaliensis, membr. sec. XVI., continet duobus voluminibus N. T., cuius pars maior ex editione Complutensi, minor (Marc. 5, 29 — 6, 20. Luc. Ioan. ad Rom. 1, 1 — 6, 18. 13, 1 — fin.) ex editione Rob. Stephani tertia descripta est. Collatus et descriptus a G. G. Pappelbaum (1796).

111. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 7, membr. Mutilus a Ioan. 20, 25 — fin., „familiae Constant."

112. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 10, membr. „familiae Constantinop. sed immixtis multis lectionibus Alex."

*113. Harlei. 1810, membr. sec. XI. „Familiae Const. plerumque adhaeret."

*114. Harlei. 5540, membr. sec. XIII. Mutilus Matth. 17, 4—18. 26, 59—73; praeterea Matth. 28, 19 — Marc. 1, 12 postea sunt addita. „Familiae Alexandrinae."

115. Harlei. 5559, olim Bernardi Mould, membr. sec. XII. Mutilus Matth. 1, 1 — 8, 10. Marc. 5, 23—36. Luc. 1, 78 — 2, 10. 6, 4—15. Io. 11, 2 — 21, 25. „Textum habet mixtum."

*116. Harlei. 5567, anno 1649 Athanasii Graeci cuiusdam monachi, dein Bernardi Mould, membr. sec. XII. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret."

117. Harlei. 5731, olim Rich. Bentleii, chartaceus sec. XIV. Mutilus Matth. 1, 1—18.

*118. Bodlei. Marshii 24, membr. sec. XIII. Mutilus Matth. 1, 1 — 6, 3. Luc. 13, 35 — 14, 20. 18, 8 — 19, 9. Io. 16, 25 — 21,

25. Expletae sunt lacunae manu recentiori. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret.“

119. Par. RI. 85, olim 2865³, membr. sec. XII. „A recepto raro recedit.“

120. Par. RI. 185a, Stephani ιδ', membr. sec. XIII. „A recepto raro recedit.“

*121. olim Parisinus bibliothecae s. Genovevae, membr. scriptus anno 1284 mense Septembr. indictione 12. Mutilus Matth. 5, 21 — 8, 24. „Familiae Constantinopolitanae.“ Ubi nunc sit, latet.

122. (Act. 177. Paul. 219) Bibliothecae Lugdunensis Batavorum, olim Meermannianus 116, membr. sec. XII., continet evangelia, acta, epistulas. Mutilus act. 1, 1—14. 21, 14 — 22, 28. Rom. 1, 1 — 7, 13. I. Io. 4, 20 — fin. II. et III. Io., Iud.

123. Caesareus Vindobonensis Nessel. 240, Lambecc. 30, a Busbeckio Constantinopoli allatus, membr. sec. XI. „Familiae codicum Alexandr. saepe adhaeret.“

*124. Caesareus Vindobonensis Nessel. 188, Lambeccii 31, membr. sec. XII. „Ad familiam accedit Alexandrinam, habet etiam nonnullas lectiones singulares.“ Mutilus Luc. 23, 31 — 24, 28.

125. Caesareus, Kollarii 6, Forlosiae 16, membr. sec. X. cum multis lectionibus Alex.

*126. Guelferbytanus XVI. 16, membr. sec. XI., „familiae Alexandrinae“. Descriptus post Heusingerum (1752) a Knittelio: vide Neue Kritiken über I. Joh. 5, 7. pag. 365 sqq. Aliquot locis ipse contuli.

*127. Vaticanus 349, membr. sec. XI. Integer codex collatus est a Birchio. „Textus fam. codicum Alex. saepius adhaeret.“

128. Vaticanus 356, membr. sec. XI. „familiae ut videtur Constant.“

129. Vaticanus 358, membr. sec. XII., cum scholiis. „familiae Constant. ut videtur.“

*130. Vaticanus 359, chartaceus sec. XIII., a Latino librario exaratus, cum versione Latina. „Cum familia Constant. saepe facit, sed plerumque adhaeret familiae Alexandrinae.“

*131. (Act. 70. P. 77. Ap. 6.) Vaticanus 360, olim Aldi Manutii Pauli filii, membr. sec. XI., continet evangelia, acta et epistulas. Aldus Manutius eum adhibuisse videtur in editione sua, inter Alex. et Const. textum fluctuante.

132. Vaticanus 361, membr. sec. XI.
133. (Act. 71. Paul. 78.) Vaticanus 363, membr. sec. XI., continet evangelia, acta et epistulas.
134. Vaticanus 364, membr. sec. XI.
135. Vaticanus 365, membr. sec. XI.
136. Vaticanus 665, bomb. sec. XIII., continet Matth. et Marcum cum commentario Euthymii.
137. Vaticanus 756, membr. sec. XI.
138. Vaticanus 757, membr. sec. XII., cum commentario.
139. Vaticanus 758, membr. sec. XII., continet Luc. et Io. cum commentario.
140. Vaticanus 1158, olim Cypri reginae, quae eum Innocentio VII. R. P. dono obtulit, membr. sec. XII splendide scriptus, „familiae Constant.“
141. (Act. 75. Paul. 86. Apoc. 40.) Vaticanus 1160, duobus voluminibus constans, membr. sec. XIII, continet N. T. „familiae Const.“
142. (Act. 76. Paul. 87.) Vaticanus 1210, membr. sec. XI, continet evangelia, acta, epistulas et psalmos. Cum multis lectionibus marginalibus. „Familiae Const.“ in evv.
143. Vaticanus 1229, membr. sec. XI, „fam. Const.“
144. Vaticanus 1254, membr. sec. XI, „fam. Const.“
145. Vaticanus 1548, membr. sec. XIII, continet Lucam et Io. Mutilus Luc. 4, 15 — 5, 36. Io. 1, 1—26. Alia manu scripta sunt Luc. 17—21.
146. Palatino-(codicibus Palatinis, dono Maximiliani electoris Bavariae sub Urbano VIII. aucta est bibliotheca Vaticana) Vaticanus 5, membr. sec. XII, continet Matth. et Marcum cum commentario, „familiae Constant.“
147. Palatino-Vaticanus 89, membr. sec. XI., „familiae Constaniieop.“
148. Palatino-Vaticanus 136, membr. sec. XIII. „Fam. Const. adhaeret, sed lectiones habet etiam Alexandr.“
149. (Act. 77. Paul. 88. Apoc. 25.) Palatino-Vaticanus 171, membr. sec. XIV, continet N. T. usui ecclesiastico adaptatum, „familiae Constantinop.“
150. Palatino-Vaticanus 189, membr. sec. XI, „fam. Const.“
151. Palatino-Vaticanus 220, membr. sec. XI, cum scholiis. Post Matth. sequitur *ἐκλογὴ ἐν συντόμῳ ἐκ τῶν συντεθέντων ὑπὸ Εὐσεβίου πρὸς Στέφανον λ.* „Textum habet mixtum.“

152. Palatino-Vaticanus 227, membr. sec. XIII, „familiae Constant."

153. Palatino-Vaticanus 229, bomb. sec. XIII. „Textum habet mixtum, sed saepius familiae Constantinop. adhaeret."

154. Alexandrino- (ita dicuntur voll. reginae Sueciae Alexandrae Christinae, quibus Alexander VIII. Vaticanam bibliothecam auxit) Vaticanus vel reginae Christinae 28, bomb. anno 1442 die 14 April. in Italia ut videtur scriptus, cum commentariis Theophylacti, „familiae Constant."

155. Alexandrino-Vaticanus 79, membr. sec. XIV, „familiae Constantinop."

156. Alexandrino-Vaticanus 189, membr. sec. XII, „familiae Const."

*157. Urbino- (bibliotheca Urbino-Vaticana est quam Clemens VII. Urbino Romam transtulit et Vaticanae bibliothecae inseruit) Vaticanus 2, membr.[1]), scriptus ut videtur ad usum Iohannis II. imperatoris orientis, qui Alexio anno 1118 mortuo in imperio successit. Exscriptus est ex vetustissimis codicibus Hierosolymitanis in monasterio quodam montis sancti atque cum iis collatus. „Plurimas lectiones Alexandrinas habet."

158. Pii II, Vaticanus 53, membr. sec. XI.

159. Barberinus (bibliothecae Barberinae sec. XVII. a Francisco II. Barberino auxiliante Leone Allatio conditae) 8, membr. sec. XI.

160. (Barb. 9. a. 1123. scr.) 161. (Barb. 10. sec. X.) 162. (Barb. 11. d. 13. Mai. 1163. a Manuele scr.)

163. (Barb. 12. sec. XI.) 164. (Barb. 13. a. 1040. m. Oct. a Leone scr. et cum antiq. cdd. Hier. in monte sancto coll. „c. mult. lect. Alex.") 165. (Barb. 14. a. 1197 scr. Romae cum vers. Lat. Vulg.) 166. (Barb. 115. sec. XIII. Lc 9—24. et Io. continet, „plerumque Alex.") 167. (Barb. 208. sec. XIV.) 168. (Barb. 211. sec. XIII. c. comm.) 169. (bibl. s. Mariae in Vallicella, Romae, congregationis PP. oratorii s. Philippi Nerii, B 133. s. XI.) Eiusdem bibliothecae sunt 170. (Vallic. C 61. s. XIII.) 171. (Vallic. C 73. sec. XIV.) 172. (Vallic. F 90. sec. XII. Nunc tantum pentateuchum continet, olim et evv.)

---

[1]) Quum cdd. nostri longe plerique membranacei sint, id postea non indicabitur.

Vaticani codd. sunt:

173. (Vat. 1983. sec. XIII. mutilus Ioh 13, 1—21, 25.) 174. (Vat. 2002. a. 1063. scr., passim mutilus) 175. (Act. 41. Paul. 194 Ap. 20. Vat. 2080, sec. XII. Mutilus usque Mt 4, 17. „c. lect. Alex.") 176. (Vat. 2113. sec. XIII. Inc. Mt 10, 13. deficit Io 2, 1.) 177. (olim Basilianor. 163. sec. XI.

Alii Romani:

178. (Augustinianorum Angelicus A 1. 5. sec. XII.) 179. (Angel. A 4. 11. sec. XII. „plerumque Alex.") 180. (Act. 82. Paul. 92. Apoc. 44. bibl. Propagandae 250. ab Andrea sec. XI. scr. Sed Acta et sqq. cum apocryphis nonnullis a. 1284. a Ioh. scr.) 181. (Franc. Xaverii card. de Zelada sec. XI.)

Laurentiani sunt:

182. (Laur. VI, 11. sec. XII.) 183. (Laur. VI, 14. sec. XII.) 184. (Laur. VI, 15. sec. XIII.) 185. (Laur. VI, 16. sec. XII.) 186. (Laur. VI. 18. sec. XI. a Leontio calligr. scr.) 187. (Laur. VI, 23. sec. XII.) 188. (Laur. VI, 25. sec. XI.) 189. (Laur. VI, 27 sec. XII.) 190. (Laur. VI, 28. a. 1285.) 191. (Laur. VI, 29. sec. XIII.) 192. (Laur. VI, 30. sec. XIII.) 193. (Laur. VI, 32. sec. XI.) 194. (Laur. VI, 33. sec. XI.) 195. (Laur. VI, 34. sec. XI.) 196. (Laur. VIII, 12. sec. XII.) 197. (Act. 90. Laur. VIII, 14. sec. XI. ep. Iac. et fragm. evv. Mt et Mc) 198. (Laur. 256. bomb. sec. XIII.)

199. (olim bibl. monachorum ord. S. Bened. nomine S. Mariae insign. 5. sec. XII.) 200. (eiusdem bibl. sec. X.) 201. (Act. 91. Paul. 104. olim bibl. fratrum Praedicat. S. Marci 701. a. 1359. scr.) 202. (eiusdem bibl. 705. sec. XII.) 203. (eiusdem bibl. 707. sec. XV.): hi 5 cdd ubi nunc sint latet.

204. (Act. 92. Paul. 105.) Bononiensis canonicor. Regular. 640, sec. XI.

Codd. Veneti Marciani sunt:

205. (Ven. 5. sec. XV.) 206. (Ven. 6. sec. XV.) 207. (Ven. 8. sec. X.) *208. (Ven. 9. sec. X. „cum lect. Alex.") *209. (Act. 95. Paul. 108. Ap. 46. Ven. 10. sec. XV. „in evv. Alex.") 210. (Ven. 27. sec. X.) 211. (Ven. 539. sec. XII.)

212. (Ven. 540. sec. XI.) 213. (Ven. 542. sec. XI.) 214. (Ven.

543. chart. sec. XIV.) 215. (Ven. 544. sec. XI.) 216. (e Corcyra in bibl. S. Marci illatus.) 217. (cl. 1. cod. III. sec. XIII.)

Caesarei Vindobonenses sunt:

218. (Act. 65. Paul. 57. Apoc. 33. Vind. 23. Lamb. 1. sec. XIII.: ex eo ed. Alter N. T.) 219. (Vind. 321. Lamb. 32. sec. XIII.) 220. (Vind. 337. Lamb. 33. sec. XIV.) 221. (Vind. CXVII, 29. Lamb. 38. sec. XI.) 222. (Ness. 180. Lamb. 39. bomb. sec. XIV.) 223. (Vind. 301. Lamb. 40. sec. XIV.) 224. (Koll. 8. Torlos. 30.) *225. (Koll. 9. Torlos. 31. a. 1192. scr.)

Escurialenses sunt:

226. (Act. 108. Paul. 230. Esc. χ IV, 17. sec. XI.) 227. (Esc. χ III, 15. sec. XIII.) 228. (Act. 109. Paul. 231. Esc. χ IV, 12. sec. XIV.) 229. (Esc. χ IV, 21. a. 1140. scr. ab Bas. Argyropolo.) 230. (Esc. φ III, 5. a. 1014. a Luca monacho scr.) 231. (Esc. φ III, 6. sec. XII.) 232. (Esc. φ III, 7. sec. XIII.) 233. (Esc. η II, 8. sec. XI.)

Havnienses sunt:

234. (Havn. 1. a. 1278. a Thdoro in Atho monte scr.) 235. (Havn. 2. a. 1314. a Philotheo scr.)

Codices a Matthaeio excussi sunt (plerique Mosq.):

237. (S. Synod. 42. ex Atho monte s. X. Mtth. d) *238. (S. Syn. 48. s. XI. Mtth. e) 239. (S. Syn. 47. s. XI. extrema Mci Lc Ioh Mtth. g) 240. (S. Syn. 49. ex Atho monte, Mtth. i) 241. (Dresd. sec. XI. Mtth. k) 242. (S. Syn. 380. s. XII. Mtth. l) 243. (typogr. S. Syn. 13. s. XIV. Mtth. m) 244. (typ. S. Syn. 1. s. XII. Mtth. n) 245. (S. Syn. 265. ex Atho a. 1199. scr. Mtth. o) 246. (S. Syn. 261. chart. sec. XIV. Mtth. p) 247. (S. Syn. 373. ex Atho, s. XII. Mtth. q) 248. (S. Syn. 264. a. 1275. a Meletio scr. Mtth. r) 249. (S. Syn. 94. ex Atho s. XI. Mtth. s) 250. (S. Syn. in cistella. Ioh 7, 39 usque fin. sec. XIII. Mtth. v: prior pars est V evv) 251. (tabularii Imp. Mosq. sec. XI. Mtth. x) 252. (Dresd. s. XI. Mtth. z) 253. (Nicephor. archiep. Cherson. et Slabin. s. XI. Mtth. 10.) 254. (ex monast. S. Ath. sec. XI. Mtth. 11.) 255. (S. Syn. 139. s. XIII. Mtth. 12.) 256. (typogr. Syn. 3. sec. IX. fragm. Mci et Lcae, Mtth. 14.) [257. S. Syn. 120. ex Atho. Sunt fragmenta sub O evv. notata] 258. (Dresd. s. XIII. Mtth. 17.) *259. (S. Syn. 45. ex Atho s. XI.

Mtth. a). Matthaeii codd. α', β', γ', δ', ε', ζ', η', ϑ', λ', μ', π', ϱ', φ', 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Chrysostomi varia commentaria continent.

Parisienses RI. sunt:

260.[1]) (RI 51. s. XII.) 261. (RI 52. s. XII.) *262. (RI 53. sec. X. c. cdd. Hieros. in monte sancto coll. Vide supra ad Δ evv.) 263. (Act. 117. Paul. 138. RI 61. sec. XIII.) 264. (RI 65. sec. XIII. ex Aegypto ut vdtr)

265. (RI 66. s. X.) 266. (RI 67. sec. X.) 267. (RI 69. s. X.) 268. (RI 73. s. XII.) 269. (RI 74. s. XI.) 270. (RI 75. sec. XI.) 271. (RI 75.a s. XII.) 272. (RI 76. s. XI.) 273. (RI 79. membr. et bomb. s. XII. et XIV.) 274. (RI 79.a s. X.) 275. (RI 80. sec. XI.) 276. (RI 81. sec. XI.) 277. (RI 81.a sec. XI.)

278. (RI 82. sec. XII.) 279. (RI 86. ex Patmo, sec. XII. Ludovico XIV. dono datus 1686.) 280. (RI 87. sec. XII.) 281. (RI 88. sec. XII.) 282. (RI 90. a. 1176.) 283. (RI 92. sec. XIV.) 284. (RI 93. sec. XIII.) 285. (RI 95. s. XIV.) 286. (RI 96. a. 1432. scr. cum canone pasch. ab 1432 ad 1502.) 287. (RI 98. chart. s. XV.)

288. (RI 99. s. XIV. ev. Lcae) 289. (RI 100.a chart. a. 1625.) 290. (RI 108.a bomb. s. XIII.) 291. (RI 113. s. XII.) 292. (RI 114. s. XI.) 293. (RI 117. a. 1373.) 294. (RI 118. s. XIII.) 295. (RI 120. s. XIII.) 296. (RI 123. s. XVI.) 297. (RI 140.a s. XII.) 298. (RI 175.a sec. XII.) 299. (RI 177. sec. XI.) *300. (RI 186. s. XI.) 301. (RI 187. s. XI.)

302. (RI 193. chart. sec. XVI.) 303. (RI 194. sec. XI.) 304. (RI 194. s. XIII.) 305. (RI 195. bomb. sec. XIII.) 306. (RI 197. sec. XII.) 307. (RI 199. s. XI.) 308. (RI 200. s. XII.) 309. (RI 201. s. XII.) 310. (RI 202. e monast. S. Sabae s. XI.)

311. (RI 203. s. XII.) 312. (RI 206. a. 1308.) 313. (RI 208. chart. sec. XIV.) 314. (RI 209. s. XII.) 315. (RI 210. s. XIII.) 316. (RI 211. bomb. s. XII.) 317. (RI 212. s. XII.) 318. (RI 213. s. XIV.) 319. (RI 231. s. XII.) 320. (RI 232. s. XI.) 321. (RI 303. s. XIII.) 322. (RI 315. s. XV.) 323. (RI 118.a s. XVI.) 324. (RI 376. sec. XIII.) 325. (RI 377. s. XIII.) 326. (RI 378. s. XIV.) 327. (RI 380. s. XV.) 328. (RI 381. s. XVI.) 329. (Coisl. 19. s. XI.) 330.

---

1) Ab hoc nr. usque 469. a Scholzio primo notati sunt.

(Act. 132. Paul. 131. Coisl. 196. ex Atho sec. XI.) 331. (Coisl. 197. s. XII.)

Taurinenses sunt:

332. (Taur. 20. b IV, 20. sec. XI.) 333. (Taur. 4. b 4. bomb. sec. XIII.) 334. (Taur. 43. b V, 23. sec. XIV.) 335. (Taur. 44. b V, 24. chart. sec. XVI.) 336. (Taur. 101. c IV, 17. chart. sec. XVI.) 337. (Taur. 52. b V, 32. sec. XII.) 338. (Taur. 335. b I, 3. sec. XII.) 339. (Act. 135. Paul. 170. Taur. 302. c II, 5. sec. XIII.) 340. (Taur. 344. b I, 13. sec. XI.) 341. (Taur. 350. b I, 21. a. 1196.) 342. (Taur. 149. b II, 3. sec. XIII.)

Ambrosiani sunt:

343. (Amb. 13. sec. XII.) 344. (Amb. 16. sec. XII. et XIV.) 345. (Amb. 17. sec. XI.) *346. (Amb. 23. mutilus Ioh 3, 6 — 7, 52. s. XII. „Alex.“) 347. (Amb. 35. s. XII.) 348. (Amb. B 56. a. 1023.) 349. (Amb. 61. chart. 1322.) 350. (Amb. B 62. sec. XI.) 351. (Amb. 70. s. XI.) 352. (Amb. B 93. sec. XII.) 353. (Amb. M 93. s. XIII.)

Veneti sunt:

354. (Ven. 29. s. XI.) 355. (Ven. 541. s. XI.) 356. (Ven. 545. chart. s. XVI.) 357. (Ven. 28. sec. XI.)

Alii Italici:

358. (Mutin. 9. sec. XIV.) 359. (Mutin. 242. s. XIV.) 360. (Parm. sec. XI.) 361. (Parm. sec. XIII.) 362. (Florentinus sec. XIII. nunc latet) 363. (Act. 144. Paul. 180. Laurent. VI, 13. s. XIII.) 364. (Laur. VI, 24. s. XIII.) 365. (Act. 145. Paul. 181. Laur. VI, 36. s. XIII.) 366. (Laur. 2607. sec. XIII. Mt. c. cat. cinnabari scr.) 367. (Act. 146. Paul. 182. Laur. 2708. a. 1332.) 368. (Act. 232. Apoc. 84. Richard. 84. chart. s. XV.) 369. (Richard. 90. s. XII. Mci fragm.) 370. (Richard. Plut. K. I. nr. 11. chart. sec. XIV. nunc latet.)

Rursus Vaticani vel alii Romani:

371. (Vat. 1159. sec. X.) 372. (Vat. 1161. s. XV. Mutilus Ioh 3, 1 usq. fin. „Alex.“) 373. (Vat. 1423. chart. s. XV.) 374. (Vat. 1445. s. XII.) 375. (Vat. 1533. s. XII.) 376. (Vat. 1539. s. XI. c. cdd. Hieros. in monte sancto coll.) 377. (Vat. 1618. chart. sec.

XV.) 378. (Vat. 1658. s. XIV.) 379. (Vat. 1769. chart. s. XV.) 380. (Vat. 2139. chart. s. XV.) 381. (Palat. Vat. 20. chart. sec. XIV. Lc. c. cat.) 382. (Vat. 2070. s. XIII. „Alex.") 383. (coll. Rom. chart. s. XVI.) 384. (coll. Rom. chart. s. XVI.) 385. (coll. Rom. chart. s. XVI.) 386. (Act. 151. Paul. 199. Apoc. 70. Vat. Ottob. 66. s. XV.) 387. (Vat. Ottob. 204. s. XII.) 388. (Vat. Ottob. 212. s. XII.)

389. (Vat. Ottob. 297. s. XI.) 390. (Act. 164. Paul. 201. Ap. 71. Vat. Ottob. 381. a. 1252.) 391. (Vat. Ottob. 432. sec. XI. ex Atho) 392. (Barber. 225. sec. XII. Praefixa sunt fragmenta Ioh. unc. littera Y signata.) 393. (Act. 153. Paul. 186. Vallic. E 22. chart. s. XVI.) 394. (Act. 137. Paul. 170. Vallic. F 17. chart. a. 1330.) 395. (Casanat. A. R.[1] V. 33. sec. XII.) 396. (Ghigian. R IV, 6. s. XII.) 397. (Vallic. C 4. chart. s. XV. Ioh. c. cat.)

Alii Taurinenses:

398. (Taur. 92. c IV, 6. s. XIII.) 399. (Taur. 109. c IV, 29. chart. s. XV.)

400. (Act. 181. Paul. 220.) Berol. olim Diez. 10. sec. XV. Continet act. et epp. insuperque Mt 12, 29 — 13, 2. Descr. et contulit G. Th. Pappelbaum 1815.

Alii Neapolitani:

401. (Neap. 1. C 24. s. XI. Mt et Lc item plurima Ioh et Mc) 402. (Neap. 1. C 28. sec. XV.) 403. (Neap. 1. C 29. bomb. sec. XII.) 404. (abbatis Scotti, sec. XI.)

Alii Veneti:

405. (class. 1. nr. 10. sec. XI.) 406. (cl. 1. nr. 11. sec. XI. „Plerumq. Alex.") 407. (cl. 1. nr. 12. fragm. Lc et Ioh, sec. XI.) 408. (cl. 1. nr. 14. s. XII. „c. lect. Alex.") 409. (cl. 1. nr. 15. sec. XII. „c. mult. lect. Alex.") 410. (cl. 1. nr. 17. bomb. s. XIII.) 411. (cl. 1. nr. 18. sec. XIV.) 412. (cl. 1. nr. 19. a. 1301. a Thdoro Hagiopetrito calligr. scr.) 413. (cl. 1. nr. 20. a. 1302. a Theodosio scr. in monte Sinait.) 414. (cl. 1. nr. 21. s. XIV. a Philippo monacho scr.) 415. (cl. 1. nr. 22. a. 1356.) 416. (cl. 1. nr. 24. sec. XIV.) 417. (cl. 1. nr. 25. sec. XIV.)

418. (olim Nan. 21. chart., Mt et Mc, mut. in fine) 419. (olim monasterii S. Mich. nr. 241. s. XI. Descr. Mittarelli 1779.)

420. (Act. 176. Paul. 216.) Messanensis I. bibl. publ. sec. XIV.
421. Syracus. bibl. Landolin. sec. XII.

Alii Monacenses:

422. (Mon. 210. sec. XI.) 423. (Mon. 36. chart. sec. XV. Mt c. Nicetae cat.) 424. (Mon. 83. chart. sec. XV. Lc c. Titi comm.) 425. (Mon. 37. chart. s. XV. Ioh. c. Nicetae cat. uberrima) 426. (Mon. 473. sec. XIV. fragm. Lcae c. Nicet. cat.) 427. (Mon. 465. sec. XIII. Lc et Mc c. comm.) 428. (Mon. 381. bomb. sec. XIII. Mt c. cdd. Hier. in monte sancto coll.) 429. (Mon. 208. s. X. quaest. et solutiones in evv. Mt et Ioh c. textu a Ioh. presb. et ἐκδίκῳ magn. eccl. a. 978. scr.) 430. (Mon. 437. sec. XI. Ioh c. cat. Nicet.)
431. (Act. 180. Paul. 238.) Molsheim. nunc Argentor. seminar. magni sec. XII.
432. (Mon. 99. chart. sec. XVI. Mc c. Victoris comm.).
*433. Berol. olim de Knobelsdorfii, qui ex oriente attulit, sec. XII. fragm. 4 evv. textu mixto. Descr. et contulit Pappelbaum 1824.)
434. Caes. Vind. 71. sec. XIV. Lc c. cat.
*435. bibl. Lugd. Bat. Gron. 131. olim Gronov. Contulit Dermout in collectan. crit. 1825.
436. bibliopolae Angli antea Meerm. 117. De eo Montf. palaeogr. Gr. p. 295.
437. bibl. Imp. Petrop., olim Coisl. tum Sangerm. sec. XI. a Mich. Cerulario patriarch. scr.

Alii Anglici:

438. (Mus. Brit. 5111. 5112. olim Askew. 621. voll. II.) 439. (Mus. Brit. 5107. ol. Ask. 622. ex monte Atho, a. 1159.) 440. (Cantabr. Mm. 2423. textu mixto) 441. (Cantabr. ψ 2622.) 442. (Cantabr. ψ 2537. 2538.) 443. (Cantabr. olim Ask. 624.) 444. (Mus. Brit. Harl. 5796. sec. XV.) 445. (Mus. Brit. Harl. 5736. chart. a. 1506.) 446. (Mus. Brit. Harl. 5777. s. XV.) 447. (Mus. Brit. Harl. 5784. s. XV.) 448. (Mus. Brit. Harl. 5790. a. 1478. Romae scr.) 449. (Mus. Brit. 4950. 4951. sec. XIV. voll. II.)
450. (a. 1043.) 451. (sec. XII.) 452. (sec. XIV.) 453. (sec. XIV.) 454. (sec. XIV.) 455. (sec. XIV.) 456. (sec. XIII.) sunt magni Graecor. monasterii Hieros.
457. (Act. 185. Paul. 233. sec. XIII.) 458. (sec. XII.) 459. (sec.

XII.) 460. (sec. XII.) 461. (nr. 9. anno 835.? indict. 13. d. 7. m. Mai. a Nicolao mon. scr.) 462. (Act. 187. Paul. 234. sec. XIV.) 463. (s. XIV.) 464. (s. XI.) 465. (s. XIII.) 466. (sec. XIII.) sunt monasterii S. Sabae prope mare mortuum.

467. (s. XI.) 468. (s. XII.) 469. (sec. XIV.) sunt monasterii insulae Patmi.

Ad hos accedunt codices Anglici a cl. Scrivener collati et a nobis diligenter ad comm. adhibiti, inter quos plures, ut a c k x, pro lectionum bonitate notabiles esse ipse comm. docet. Liber unde lectiones sumpsimus hunc titulum habet: A full and exact collation of about twenty Greek Mss. of the holy Gospels, (hitherto unexamined), deposited in the British Museum, the archiepiscopal library at Lambeth, etc. with a critical introduction. By the Rev. Fred. Henr. Scrivener, M. A., of Trin. College etc. Cambridge 1853. Inde has notationes excerpimus:

a^{scr} Lambeth. 1175. sec. XI. b^{scr} Lambeth. 1176. sec. XII. c^{scr} Lambeth. 1177. sec. XII. d^{scr} Lambeth. 1178. sec. XI. e^{scr} Lamb. 1179. sec. XII. f^{scr} Lamb. 1192. sec. XIII. g^{scr} Lamb. 528. (ex Epheso: idem est qui supra nr. 71. notatus est) a. 1160. h^{scr} Mus. Brit. Arund. 524. sec. XI. k^{scr} Mus. Brit. Lebanon sec. X.? l^{scr} cod. Wordsworth sec. XIII. m^{scr} Mus. Brit. Butler 2. a. 1357. n^{scr} Mus. Brit. Burnei. 18. a. 1366. o^{scr} Mus. Brit. Burn. 19. sec. XI. p^{scr} Mus. Brit. Burn. 20. a. 1285. q^{scr} cod. Theodori a. 1295. r^{scr} Mus. Brit. Burn. 21. s. XIII. exeunt. s^{scr} Mus. Brit. Burn. 23. sec. XII. t^{scr} Lamb. 1350. sec. XIV. u^{scr} Lamb. C. 4. 1255. sec. XIII. v^{scr} Lamb. 1180. sec. XIV. Item evglistaria duo: x^{scr} Mus. Brit. Arund. 547. sec. IX. y^{scr} Mus. Brit. Burn. 22. a. 1319.

Item Petropolitani (cum aliis) a cl. Ed. de Muralt (in ed. Ni Ti 1848.) collati:

1.pe evglstariorum fragmenta aliquot (Petrop. IV, 13) sec. IX. 2.pe evv. quattuor (Petrop. VI, 470) sec. IX. (cod. insignis, maxime per ev. Marci) 3.pe lectionare: a) evglstarium (Petr. VII, 179) sec. X. b) praxapost. (Petrop. VIII, 80) 4.pe evv. quattuor, Mosq. Mich. Petridae Pogodini (472) sec. XII. vel XIII. 5.pe psalterium (Petrop. IX, 1) cum Lcae 1, 46—55. 68—79. 2, 29—32. anni 994. 6.pe evglstarium (Petrop. X, 180) a. 1022. Salerni scr. 7.pe evv. quattuor (Petrop. IX, 3. 471) a.

1062. (insignis) 8.pe evv. act. et epp. (Petrop. XI, 1. 2. 330.) sec. XII. 9.pe evglstarii fragmenta (Petrop. XI, 3. 181.) sec. XIII. 10.pe Panticapaeense Palaeologi evglstarium: ex collatione Odesso missa. 11.pe evv. quattuor (Q. v. 1, 15.) circa 1450. scr. Ex his igitur 3. et 8. et. ad act. et epp. valent.

Item denique codex bibl. univ. Lips. Tischendorfianus IV. (tisch) evv. quattuor integra continens sec. X. De eo fusius exposui in Anecd. sacr. et prof. pag. 20 usque 29. Sed ad comm. nostrum non adhibitus est nisi locis selectis.

EVANGELISTARIA.

Evangelistaria sive evangeliaria ii codices vocantur qui lectiones usui ecclesiastico destinatas sive quae dici solent pericopas, easque ex evangeliorum textu desumptas continent. Libri huius generis in Europae et orientis bibliothecis multi habentur, multo plures quam Scholzius novit aut indicavit, sed in usum criticum pauci tantum accuratius collati sunt. Ipse haud paucos perlustravi, maxime vero eorum qui litteris uncialibus scripti sunt rationes palaeographicas indagavi. Textu enim raro differunt a ratione plurimorum cdd. Nimirum quum ad usum ecclesiarum publicum destinati essent, non conformari poterant nisi ad eius testes textus qui publica quadam auctoritate valebat. Antiquissima quidem exemplaria proxime accedunt ad evv. codices EFGHKSUVΓΛ, neque accuratiore examine indigna sunt. In ipsis vero iis qui uncialem scripturam habent caute distinguendi sunt vetustiores a recentioribus; nec enim dubium est quin ista scriptura saeculis aliquot postquam iam desuefacta esset in ecclesiasticos usus retenta sit. Quae res non prorsus fugit Montefalconium; tamen et ipsum et multos palaeographica tractantes in errorem duxit. Magna quidem antiquitatis laus tribuenda videtur fragmentis rescriptis Barberinis similibusque Venetis, quae utraque in Monumentor. sacror. vol I. edidimus. Tamen neutrum eorum septimum saeculum antecedere videtur. Eandem aetatem refert exemplar omnium facile quae supersunt pretiosissimum ac pulcherrimum in monasterio montis Sinaitici servatum, quod ante quinquennium vidi atque perlustravi. Praeter haec ex insigniorum numero sunt evangeliarium Musei Brit. rescriptum VII. fere saec. (ex cdd. Nitriensibus), Carpentoractense, Vindobonense fragmentum (in membrana deni-

grata totum auro scriptum) Leidense (Graecum Arabicum), nonnulla ex Parisinis ut nr. 279., Londinense Harlei. 5598., Lipsiense Tischend. rescriptum, item pro textus praestantia Mosquense nr. 47. apud nos signatum, nec non illud de quo iam supra dictum est, apud Scrivenerum littera x signatum. His praepositis, accuratiora in posterum servantes, satis habemus catalogum Scholzii breviter repetere, nisi quod insigniores a nobis adhibitos itemque omnes uncialibus litteris scriptos separatim a reliquis primo loco ponemus.

1. unciali scriptura insignia.

barb^ev i. e. Barberinum rescriptum, septimi ut videtur saeculi eiusque fere medii. Inde in Monum. sacr. ineditis p. 207 sqq. specimina edidi duo: Mt 24, 34—37. 42—44. 25, 14—16. Ioh 19, 11. 13—20. 25. Paucas lectiones etiam Scholzius dederat, apud quem signatur nr. 135.

ven^ev i. e. Veneta fragmenta rescripta eiusdem fere saeculi exeuntis. Continent: Mt 8, 32 — 9, 1. 9, 9—13. Ioh 2, 15—22. 3, 22—26. 6, 16—26. Edidi Monum. sacr. ineditor. vol. I. pag. 199 sqq.

carp^ev i. e. Carpentoractense saec. fere noni. Est idem liber quem clarissimi Haenelii Catalogus libròr. mss. codicem Ni Ti saeculi sexti dicit: qua fama ductus anno 1843. ipse Carpentoracten me contuli. Lectionis specimina plura dedi in Anecdotis sacr. et prof. pag. 151 sqq.

tisch^ev i. e. codex bibl. univ. Lips. Tischendorfianus V. rescriptus saeculi VIII. vel IX. Descripsi in Anecd. sacr. et prof. pag. 29 sqq. ibique speciminis caussa Ioh 1, 40—47. exscripsi. Unde quum nihil in commentario allatum sit, notabiliora h. l. adponam: v. 40. *ηλθον ουν και* et *ωρα ην* v. 41. *ην ανδρεας* v. 42. *ουτος πρωτος, τον μεσιαν,* item *ι̅ς̅* absque articulo v. 43. *εμβλεψας δε* et *ιωνα* v. 44. *ηθελησεν εξελθειν* et *λεγει αυτω ο ι̅ς̅* v. 46. *μωσης* et *ι̅ν̅ τον υι. του ιωσηφ τον απο ναζαρεθ.*

tubing^ev: de hoc fragmento Ioh 1, 38—50. vide supra notam ad B evv. Item de fragmento Montefalconii sive Banduriano Lc 18, 11—13. 14. ad O evv.

Poterat etiam Trevirense lectionarium respici sec. fere XI. in quo praeter plurimas V. T. lectiones etiam aliquot ex N. T. (Mt 1. 2. Mc. 5. Lc 2. 6. 1 Pe. 1 Io) habentur. Edidit Steininger Aug. Trevir. 1834.

Reliqui cdd. unciales sunt (ex catalogo Scholzii aliorumque).

1.[1]) Par. RI 278. 2. Par. RI 280. 3. Oxon. Wheeleri 3. 4. Cantabr. 5. Bodl. 3. 6. Lugd. Bat. Graec. Arabic. 17. RI 279. 18. Coisl. 13. 23. Meadii, tum Askewii, posteaque in Franciam perlatus. 24. Monacensis 383. 27. Bodl. 3391. rescriptus. 33. cardin. Alex. Albani. 34. Monac. 229. 35. Vatic. 351. (anni 949.) 36. Vat. 1067. 40. Escur. in templo servatus. 41. Escurial. χ III, 12. 42. Escur. χ III, 13. 45. Vind. Lamb. 15. 46. Vind. Kollar. 7. 47. Mosq. 43. Mtthaeii b 50. typogr. Synod. 12. Mtthaeii h 61. RI 182. 63. RI 277. 64. RI 281. 65. RI 282. 66. RI 283. 67. RI 284. 72.b RI 290. foll. 3. 111. Mutin. 27. 115. Laur. VI, 21. 116. Laur. VI, 31. 118. Laur. in cistula 123. Vat. 1522. 127. Vat. 2063. 130. Vat. Ottob. 2. 144. bibl. Malatestianae Caesenatis XXVII, 4. 150. Harlei. 5598. anni 995. 155. Vind. Lamb. 41. rescr. 172. 173. 174. 175: omnes quattuor in insula Patmi.

Minusculi.

7. RI 301. anni 1205. 8. RI 302. s. XIV. 9. RI 307. s. XIII. 10. RI 287. sec. XI. 11. RI 309. s. XIII. 12. RI 310. s. XIII. 14. RI 315. s. XV. 15. RI 302. sec. XIII. 16. RI 297. s. XII. 18. Millio Bodl. 4. sec. XIII. 19. Mill. Bodl. 5. s. XIII. 20. Mill. Laud. 4. a. 1047. 21. Mill. Seld. 4. s. XIII. 22. Mill. Seld. 5. s. XII. 25. Mus. Brit. Harl. 5650. s. XII. (rescr.) 25.b ut ante 26. Bodl. 3390. s. XV. (rescr.) 28. Bodl. Marsh 22. s. XIII. 29. Bodl. Marsh 23. s. XIII. 30. Bodl. 296. a. 1225. 31. Norimb. s. XII. 32. Goth. sec. XII. Edidit Matthaei 1791. 37. bibl. Propag. 287. s. XI. 38. Flor. 1. 39. Flor. 2. 43. Escur. χ III, 16. s. XI. 44. Havn. 3. s. XV. 48. S. Synod. 44. Mtth c a. 1056. 49. typogr. Synod. 11. Mtth f s. X. 51. typogr. Syn. 9. s. XVI. 52. S. Syn. 266. Mtth ξ sec. XIV. 53. S. Syn. 267. Mtth χ s. XV. 54. S. Syn. 268. Mtth ψ a. 1470. 55. typogr. 47. Mtth ω a. 1602. 56. typogr. 9. Mtth 16. 57. Dresd. 252. Mtth 19. s. XV. 58. RI 50.a s. XV. 59. RI 100.a s. XVII. 60. RI 375. a. 1022. 62. RI 194.a s. XIII. 68. RI 285. s. XI. 69.

[1]) In comm. nostro evangelistariorum codices addito ev insignivimus, hunc in modum: 1.ev, 2.ev ut a cdd. evv. continui textus distingui possent.

RI 286. s. XI. 70. RI 288. s. XI. 71. RI 289. 73. RI 291. sec. XII. 74. RI 292. s. XII. 75. RI 293. s. XII. 76. RI 295. sec. XII. 77. RI 296. s. XII. 78. RI 298. s. XII. 79. RI 299. sec. XII. 80. RI 300. s. XII. 81. RI 305. s. XIII. 82. RI 276. sec. XV. 83. RI 294. s. XI. 84. RI 32.[a] s. XII. 85. RI 33.[a] s. XII. 86. RI 311. a. 1336. 87. RI 313. s. XIV. 88. RI 314. s. XIV. 89. RI 316. s. XIV. 90. RI 317. a. 1533. 91. RI 318. sec. XI. 92. (lect. 35.) RI 324. s. XIII. 93. (lect. 36.) RI 326. s. XIV. 94. RI 330. s. XIII. 95. RI 374. s. XIV. 96. RI 115.[a] s. XII. 97. (evv. 324. lect. 32.) RI 376. s. XIII. 98. RI 377. s. XIII. 99. RI 380. s. XV. 100. RI 381. a. 1550. 101. RI 303. s. XIII. 102. Ambr. 62. a. 1381. 103. Ambr. 67. s. XIII. 104. (lect. 47.) Ambr. 72. s. XII. 105 et 106. Ambr. 81 et 91. s. XIII. 107—110. Ven. 548—551. s. XI. 112. (lect. 48.) Laur. 2742. s. XIII. 113. Laur. VI, 2. s. XII. 114. Laur. VI, 7. s. XII. 117. Laur. 244. s. XII. 119. Vat. 1155. s. XIII. 120. Vat. 1256. s. XIII. 121. Vat. 1157. s. XIII. 122. Vat. 1168. a. 1175. 124. Vat. 1988. s. XIII. 125. Vat. 2017. s. XII. 126. Vat. 2041. s. XII. 128. Vat. 2133. s. XIV. 129. Alex-Vat. 12. s. XIII. 131. Vat. Ottob. 175. s. XIV. 132. Vat. Ottob. 326. s. XV. 133. Vat. Ottob. 416. s. XIV. 134. Barb. s. XIII. 136. Barb. 16. s. XII. (recentior cod. 135. scriptura) 137. Vallic. D 63. s. XII. 138. Neap. 1. B 14. s. XV. 139. Ven. 12. s. X. 140. Ven. 626. s. XIII. 141. Ven. Nan. 2. s. XI. 142. Ven. Nan. 16. s. XIV. 143. olim monast. S. Mich. Venet. 145. bibl. Malatest. Caesen. XXIX, 2. s. XII. 146. Cantabr. D d VIII, 23. sec. XI. 147. Harlei 2970. s. XI. 148. Harl. 2994. s. XI. 149. Harl. 5538. s. XIV. 151. Harl. 5785. s. X. 152. Harl. 5787. s. XI. (153. Meerm. 117.? cf 436. evv. s. XI.) 154. Monac. 326. s. XIII. 156. Vallic. Latet. 157. Bodl. Clark. 8. 158—171. sunt in oriente, inprimis monast. S. Sabae, item 176—178. insulae Patmi.

B. CODICES MINUSCULI AD ACT. ET EPP. CATH.

1. (evv. 1. Paul. 1.) Basil. textu ab evv. dissimili. 2. (Paul. 2.) Bas. B IX ult. membr. Ex eo edidit Erasmus. 3. (evv. 3. Paul. 3.) Caes. Vind. s. XII. 4. (Paul. 4.) Bas. B X, 20. s. XV. *5. (evv. 5. Paul. 5.) RI. 6. (evv. 6. Paul. 6.) RI 7. (Paul. 9.) RI 102. sec. X. 8. (Paul. 10.) Steph. ια' ignotus. 9. (Paul. 11.) Cant. Kk 6. 4. Steph. ιγ' s. XI. 10. (Paul. 12. Apoc. 2.) RI 237. Steph ιε' s. X. 11. (Paul. 140.) RI 103. s. X. 12. (Paul. 16.

Ap. 4.) RI 219. s. XI. *13. (evv. 33. Paul. 17.) RI 14. (evv. 35. Paul. 18. Ap. 17.) Coisl. 15. Coisl. 25. s. XI. 16. (Paul. 19.) Coisl. 26. s. XI. 17. (Paul. 21. Ap. 19.) Coisl. 205. s. XI. 18. (Paul. 22. Ap. 18.) Coisl. 202. s. XI et XIII. 19. (evv. 38. Ap. 23.) Coisl. 20. (Paul. 25.) Mus. Brit. Reg. IBI. s. XIV. 21. (Paul. 26.) Cant. Dd XI, 90. s. XII. 22. (evv. 109. Paul. 75.) Mus. Brit. 23. (Paul. 28. Ap. 6.) Bodl. Barocc. 3. s. XII vel XIII. 24. (Paul. 29.) Cant. 2. collegii Christi s. XI. *25. (Paul. 31. Ap. 7.) Harl. 5537. a. 1087. 26. (Paul. 32.) Harl. 5537. s. XII. *27. (Paul. 33.) Harl. 5620. chart. s. XV. 28. (Paul. 34. Ap. 8.) Harl. 5778. s. XII. *29. (Paul. 35.) Genev. 20. s. XI vel XII. 30. (Paul. 36. Ap. 9.) Bodl. 131. s. XIII. *31. (evv. 69. Paul. 37. Ap. 14.) Leicestriensis 32. (evv. 51. Paul. 38.) Bodl. 33. (Paul. 39.) Oxon. Lincoln. 2. s. XI. 34. (evv. 61. Paul. 40.) Dublin. 35. (evv. 57. Paul. 41.) Oxon. coll. Magd. *36. Oxon. Novi collegii s. XIII. 37. (Paul. 43.) Oxon. Nov. coll. s. XIII. 38. (Paul. 44.) Lugd. Bat. 77. s. XIII. 39. (Paul. 45. Ap. 11.) Petavii senator. Par. 2. (?) *40. (Paul. 46. Ap. 12.) Alex-Vat. 179. s. XI. Codex admodum insignis. Cum Euthalii circa epp. labores contineat, ipse textus ab Euthalii usu derivatus videtur. Descr. et contulit Zacagnius, quem ad manus habebam. 41. (evv. 175. Paul. 194. Apoc. 20.) Vat. 2080. 42. (Paul. 48. Ap. 13.) gymnasii Francof. ad Viadr. sec. XI. 43. (evv. 76. Paul. 49.) Vind. 44. (evv. 82. Paul. 51. Ap. 5.) cdd. a Laur. Valla consulti. 45. (Paul. 52. Ap. 16.) Uffenb. 2. nunc Hamb. chart. s. XV. 46. (Paul. 55.) Monac. 375. s. XI. 47. (evv. 90. Paul. 14.) Daventr. 48. (evv. 104. Paul. 24.) Bodl. 49. (evv. 92.) Andr. Fesch. 1. schol. in epp. cath. 50. (Paul. 8.) Steph. ζ' ignotus. 51. (Paul. 134. Ap. 52.) RI 56. 52. (Paul. 50.) ex Rhodo in Hispan. delatus, a Complutens. adhibitus. 53. (Paul. 30.) Cant. 3. colleg. Emmanuel. s. XII. 54. (evv. 43. Paul. 129.) bibl. armamentarii Par. Gr. 4. 55. epistulae Iudae alterum exempl. in cod. 47. 56. (Paul. 227.) Bodl. Clark. 4. 57. (evv. 234. Paul. 72.) Havn. 58. (Paul. 224.) Bodl. Clark. 9. 59. (Paul. 62.) Harl. 5588. s. XIII. 60. (Paul. 63. Ap. 29.) Harl. 5613. a. 1407. 61. (Paul. 61.) lectiones adscriptae ed. Millianae unde hausit Griesb. 62. (Paul. 65.) RI 60. s. XIV. 63. (Paul. 68.) Caes. Vind. Lamb. 35. s. XIV. 64. (Paul. 69.) Caes. Vind. Lamb. 36. s. XII. 65. (evv. 218. Paul. 57. Ap. 33.) Vind. 66. (Paul. 67. Ap. 34.) Caes. Vind. Lamb. 34. s. XII. 67. (Paul. 70.)

Caes. Vind. Lamb. 37. a. 1331. *68. (Paul. 73.) Upsal. s. XII et XI. Descr. Aurivill. Ups. 1686. *69. (Paul. 74. Ap. 30.) Guelf. XVI, 7. s. XIV et XIII. 70 (evv. 131. Paul. 77. Ap. 66.) Vat. 71. (evv. 133. Paul. 78.) Vat. 72. (Paul. 79. Ap. 37.) Vat. 366. s. XIII. *73. (Paul. 80.) Vat. 367. s. XI. 74. Vat. 760. s. XII. 75. (evv. 141. Paul. 86. Ap. 40.) Vat. 76. (evv. 142. Paul. 87.) Vat. 77. (evv. 149. Paul. 88. Ap. 25.) Palat. Vat. 78. (Paul. 89.) Alex.-Vat. 29. sec. XII. 79. (Paul. 90.) Urb. Vat. 3. sec. XI. 80. (Paul. 91. Ap. 42.) Pio-Vat. 50. sec. XII. *81. Barb. 377. sec. XI. 82. (evv. 180. Paul. 92. Ap. 44.) Propag. 83. (Paul. 93.) bibl. Borb. Neap. 1. B. XII. sec. X. ab Evagrio scr. et coll. c. exemplari bibl. Caes. a Pamphilo scr. 84. (Paul. 94.) Laur. IV, 1. s. X. 85. (Paul. 95.) Laur. IV, 5. s. XIII. 86. (Paul. 96.) Laur. IV, 20. s. XI. 87. (Paul. 97.) Laur. IV, 29. s. X. 88. (Paul. 98.) Laur. IV, 31. s. XI. 89. (Paul. 99. Ap. 45.) Laur. IV, 32. a. 1093. 90. (evv. 197.) Laur. VIII, 14. ep. Iac. 91. (evv. 201. Paul. 104.) Flor. 92. (evv. 204. Paul. 105.) Bonon. 93. (evv. 205. Paul. 106. Ap. 88.) Venet. 94. (evv. 206. Paul. 107.) Venet. *95. (evv. 209. Paul. 108. Ap. 46.) Venet. *96. (Paul. 109.) Ven. 11. Et 95 et 96. denuo contulit Rinkius. 97. (Paul. 241.) Guelf. Gud. Gr. 104, 2 s. XII. 98. (Paul. 113.) Mosq. ex Atho monte s. XI. Cont. Matthaeius: a[1] lectiones eccl. ex act., a[2] epp. cath. et Paul. a[3] lect. ex act. et epp. 99. (Paul. 144.) Synod. 5. Matthaeii c a. 1445. 100. (Paul. 115.) Synod. 334. Mtth d s. XI. 101. (Paul. 106.) Synod. 333. Mtth f s. XIII. 102. (Paul. 117.) Syn 98. Mtth g s. IX. 103. (Paul. 118.) Synod. 193. Mtth h s. XII. 104. (evv. 241. Paul. 120. Ap. 47.) Dresd. Mtth k 105. (evv. 242. Paul. 121. Ap. 48.) Synod. 380. Mtth l 106. (Paul. 122.) Synod. 328. Mtth m 107. Dresd. 252. Mtth 19. 108. (evv. 228. Paul. 226.) Escur. 109. (evv. 228. Paul. 229.) Escur. 110.[1]) (evv. 441. Cant. ψ 2622. 111, (evv. 440. Paul. 221.) Cant. 112. Cant. 2068. 113. (evv. 18. Paul. 132. Ap. 51.) RI *114. (Paul. 134.) RI 57. s. XIII. 115. (Paul. 135.) RI 58. s. XIII. 116. (Paul. 136. Ap. 53.) RI 59. s. XVI. 117. (evv. 263. Paul. 137.) RI 118. (Paul. 138. Ap. 55.) RI 101. s. XIII. 119. (Paul. 139. Ap. 56.) RI 102. s. X. 120. (Paul. 141.) RI 103. s. XI. 121. (Paul. 142.) RI 104. s. XIII. 122. (Paul. 143.) RI 105. s. XI. 123. (Paul. 144.) RI 106. s. XIV.

[1]) Ab hoc numero usque ad 192. a Scholzio primo adhibiti sunt.

124. (Paul. 149. Ap. 57.) RI 124. s. XVI. 125. (Paul. 150.) RI 125. s. XIV. 126. (Paul. 153.) RI 216. s. X. 127. (Paul. 154.) RI 217. s. XI. 128. (Paul. 155.) RI 218. s. XI. 129. (Paul. 156.) RI 220. s. XIII. 130. RI 221. s. XII. 131. RI 223. a. 1045. 132. (evv. 330. Paul. 131.) Coisl. 133. (Paul. 166.) Taur. 285. s. XIII. 134. (Paul. 167.) Taur. 315. s. XI. 135. (evv. 339. Paul. 170. Ap. 83.) Taur. 136. (Paul. 169.) Taur. 328. s. XII. *137. (Paul. 176.) Ambr. 97. s. XI. Corcyrae emptus. Eminet similitudine lectionum cum D Cant., ita ut passim videatur compensare lacunas codicis D. Spectant huc inprimis etiam additamenta illa quae syrp mg cum D communia habet. Scholzius a se integrum collatum dicit codicem. 138. (Paul. 173.) Ambr. 102. s. XIV. 139. (Paul. 174.) Ambr. 104. a. 1434. 140. (Paul. 215. Ap. 74.) Venet. 546. s. XI et XIII. 141. (evv. 189. Paul 239.) Laur. *142. (Paul. 178.) Mutin. 243. s. XII. 143. (evv. 362.) Laur. 144. (evv. 363. Paul. 180.) Laur. 145. (evv. 365. Paul. 181.) Laur. 146. (evv. 367. Paul. 182.) Laur. 147. (Paul. 183.) Laur. IV, 30. s. XII. 148. (Paul. 184.) Laur. 2574. a 984. 149. Laur. 176. s. XIII. 150. (evv. 368. Paul. 230. Ap. 84.) Richardian. 151. (evv. 386. Paul. 199. Apoc. 71.) Vat. Ottob. 152. (evv. 442. Paul. 223.) Cant. 153. (evv. 244. Paul. 240.) Harl. 154. (Paul. 187.) Vat. 1270. s. XV. 155. (Paul. 188.) Vat. 1430. s. XII. 156. (Paul. 190.) Vat. 1650. a. 1073. 157. (Paul. 191.) Vat. 1714. s. XII. 158. Vat. 1761. s. XI. 159. Vat. 1968. s. XI. 160. (Paul. 193. Ap. 34.) Vat. 2062. s. XI. 161. (Paul. 198. Ap. 69.) Vat. Ottob. 258. s. XIII. 162. (Paul. 200.) Vat. Ottob. 298. s. XV. 163. (Paul. 201.) Vat. Ottob. 325. s. XIV. 164. (evv. 390. Paul. 203. Ap. 65.) Vat. Ottob. 165. Vat. Ottob. 417. sec. XIV. 166. (Paul. 166. Ap. 22.) Vallic. B 86. s. XIII. 167. (evv. 393. Paul. 185.) Vallic. 168. (Paul. 205.) Vallic. F 13. s. XIV. 169. (Paul. 206.) Ghigian. R. V. 29. a. 1344. 170. (evv. 394. Paul. 186.) Vallic. 171. colleg. Rom. s. XVI. 172. coll. Rom. s. XVI. 173. (Paul. 211.) bibl. Borbon. Neap. s. XI. 174. (Paul. 212.) Neap. 1. C 26. s. XV. 175. (Paul. 216.) Messan. 2. monast. S. Bas. s. XII. 176. (evv. 421. Paul. 216.) Syrac. bibl. Landol. 177. (evv. 122. Paul. 219.) Lugd. Bat. 178. (Paul. 242. Ap. 87.) bibl. Thom. Philipps Middlehill. s. XI. 179. (Paul. 138. Ap. 82.) Monac. 211. s. XI. *180. (evv. 431. Paul. 238.) Molsh. nunc Argentor. 181. (evv. 400. Paul. 220.) Berol. Diez. 182. (Paul. 243.) ins. Patmi s. XII. 183. (Paul. 231.) monast.

magni Graec. Hieros. 8. s. XIV. 184. (Paul. 232. Ap. 85.) eiusd. bibl. 9. s. XIII. 185. (Paul. 233.) monast. S. Sabae 1. s. XI. 186. (evv. 456. Paul. 234.) eiusd. bibl. 2. 187. (evv. 462. Paul. 235.) eiusd. bibl. 10. s. XIV. 188. (Paul. 236.) eiusdem bibl. 15. s. XII. 189. (evv. 465. Paul. 237.) eiusd. bibl. 20. sec. XIII. 190. (Paul. 244. Ap. 27.) Oxon. coll. Christi Wake 2. s. XI. 191. (Paul. 245.) Oxon. coll. Chr. Wake 3. s. XII. 192. (Paul. 246.) Oxon. coll. Chr. Wake 4. s. XI.

N. B. Hoc in numero codicum plurimi quidem et acta et epistulas catholicas continent, nonnulli vero vel acta sola vel solas epp. complectuntur.

Denique insignis codex notandus est quem signo lo[ti] insignivimus. Continet actuum textum totum exceptis 4, 8 — 6, 17. 17, 28 — 23, 9. Scriptus est anno 1054. Exposui de eo fusius in Anecd. sacr. et prof. p. 7 sq. adscriptis lectionibus p. 130—146. Detexi anno 1853. in Aegypto; post transiit ex mea collectione ad Mus. Brit. Ex cdd. minusc. vix alius ullus est qui tantopere ad textum antiquissimorum cdd. ABCDE accedat.

C. CDD. MINUSC. AD EPISTULAS PAULINAS.

1. (evv. 1. act. 1.) Basil. 2. (act. 2.) Basil. 3. (evv. 3. act. 3.) Vind. 4. (act. 4.) Basil. 5. (evv. 5. act. 5.) RI 6. (evv. 6. act. 6.) RI 7. Bas. B VI, 17. membr. 8. (act. 50.) Steph. ς' ignotus. 9. (act. 7.) RI 10. (act. 8.) Steph. ια' ignotus. 11. (act. 9.) Cant. 12. (act. 10.) RI 13. lectiones a Fabr. Stap. allatae in comm. Par. 1512. 14. (evv. 90. act. 47.) Daventr. 15. Amandi, notus Erasmo. 16. (act. 12.) RI *17. (evv. 33. act. 13.) RI 18. (evv. 35. act. 14.) Coisl. 19. (act. 26.) Coisl. 20. Coisl. 27. ex Atho s. X. 21. (act. 17.) Coisl. 22. (act. 18.) Coisl. 23. Coisl. 28. s. XI. 24. (evv. 105. act. 48.) Bodl. 25. (act. 20.) Mus. Brit. 26. (act. 21.) Cant. 27. Cant. F f 1, 30. s. XI et XIV. 28. (act. 23.) Bodl. 29. (act. 24.) Cant. 30. colleg. Imman. Cant. 1. 2. 33. *31. (act. 25.) Harl. 32. (act. 26.) Harl. 33. (act. 28.) Harl. 34. (act. 28.) Harl. 35. (act. 29.) Genev. 36. (act. 30.) Bodl. *37. (evv. 69. act. 31.) 38. (evv. 51. act. 32.) Bodl. 39. (act. 33.) Lincoln. 40. (evv. 61. act. 34.) Dubl. 41. (evv. 57. act. 35.) Oxon. 42. Oxon. Magdal. 2. Rom. et Cor. 43. (act. 37.) Oxon. Nov. colleg. 44. (act. 38.) Lugd. Bat. 45. (act. 39.) Petavii. *46. (act. 40.) Alex.-Vat. *47. Bodl. Roe 16. s. XI. 48. (act. 42.) Francof. ad Viadr. 49. (evv. 76. act. 43.) Vind. 50. (act.

52.) ex Rhodo in Hisp. perlatus. 51. (act. 44.) cdd. Laur. Vallae 52. (act. 45.) Uffenb. Hamb. [53. Uffenb. Hamb. fragmenta ep. ad Hebr. eadem quae nobis dicta sunt M epp.] 54. Monac. 412. s. XII. *55. (act. 46.) Monac. 56. Tigurinus, ex Erasmica 1. manu Zwinglii 1516. scr., ut visum Wtstenio. 57. (evv. 218. act. 65.) Vind. 58. Vat. 165. s. XII. 59. Coisl. 204. s. XI. 60. cdd. quorum mentio fit in correctorio bibl. Latinor. 61. (act. 61.) lectiones ex marg. ed. Mill. 62. (act. 59.) Harl. 63. (act. 60.) Harl. [64. Harleiano 5613. annexa fragmenta epp. ad Cor. sunt eadem quae nobis dicta sunt M epp. Vide etiam supplementa.] 65. (act. 62.) RI 66. Harl. 5552, apographum ed. Erasm. 1. cum var. lect. in marg. s. XVI. 67. (act. 66.) Vind. *Maxime notabiles sunt lectiones 67.** quae a cod. simillimo codici B derivandae videntur. 68. (act. 63.) Vind. 69. (act. 64.) Vind. 70. (act. 67.) Vind. *71. Vind. Fortos. 19. s. XII. 72. (act. 57.) Havn. *73. (act. 68.) Upsal. 74. (act. 69.) Guelf. 75. (evv. 109. act. 22.) Mus. Brit. 76. bibl. univ. Lips. 77. (evv. 131. act. 70.) Vat. 78. (evv. 133.) Vat. 79. (act. 72.) Vat. *80. (act. 73.) Vat. 81. Vat. 761. s. XII. 82. Vat. 762. s. XII. 83. Vat. 765. s. XI. 84. Vat. 766. s. XII. 85. (apoc. 39.) Vat. 1136. s. XIII. 86. (evv. 141. act. 75.) Vat. 87. (evv. 142. act. 76.) Vat. 88. (evv. 149. act. 77.) Vat. 89. (act. 78.) Vat. 90. (act. 79.) Vat. 91. (act. 80.) Vat. 92. (act. 82.) Propag. 93. (act. 83) Neap. 94. (act. 84.) Laur. 95. (act. 85.) Laur. 96. (act. 86.) Laur. 97. (act. 87.) Laur. 98. (act. 88.) Laur. 99. (act. 89.) Laur. 100. Laur. X, 4. s. XII. 101. Laur. X, 6. s. XI. 102. X, 7. s. XI. 103. Laur. X, 19. s. XIII. 104. (evv. 201. act. 91.) Laur. 105. (evv. 204. act. 92.) Bonon. 106. (evv. 205. act. 93.) Ven. 107. (evv. 206. act. 94.) Ven. *108. (evv. 209. act. 95.) Ven. *109. (act. 96.) Ven. 110. Ven. 33. s. XI. 111. Ven. 34. s. XI. 112. Ven. 35. s. XI. 113. (act. 98.) Mtth a 114. (act. 99.) Mosq. Mtth c 115. (act. 100.) Mosq. Mtth d 116. (act. 101.) Mosq. Mtth f 117. (act. 102.) Mosq. Mtth g 118. (act. 103.) Mosq. Mtth h 119. S. Syn. 292. Mtth i s. XII. 120. (evv. 241. act. 104.) Dresd. Mtth k 121. (evv. 242. act. 105.) Mosq. Mtth l 122. (act. 106.) Mosq. Mtth m 123. S. Syn. 99. Mtth n s. XI. 124. S. Syn. 250. Mtth q s. XIV. 125.[1]) Monac. 504. a. 1387. 126. Monac. 455. s. XIV. 127. Mo-

[1]) Ab hoc inde nr. recensentur quos primus notavit Scholzius.

nac. 110. s. XVI. apogr. codicis 54. 128. (act. 179.) Monac. 129. Monac. 35. s. XVI. 130. (evv. 43. act. 54.) armamentarii Par. 131. (evv. 330. act. 132.) Coisl. 132. (evv. 18. act. 113.) RI[1] 133. (act. 51.) RI 134. (act. 114.) RI 135. (act. 115.) RI 136. (act. 116.) RI *137. (evv. 263. act. 117.) RI 138. (act. 118.) RI 139. (act. 119.) RI 140. (act. 11.) RI 141. (act. 120.) RI 142. (act. 121.) RI 143. (act. 122.) RI 144. (act. 123.) RI 145. RI 108. s. XVI. 146. RI 109. s. XVI. 147. RI 110. a. 1511. 148. RI 111. s. XVI. 149. (act. 124.) RI 150. (act. 125.) RI 151. RI 126. s. XVI. 152. (apoc. 60.) RI 136.a ep. ad Heb. 153. (act. 126.) RI 154 (act. 127.) RI 155. (act. 128.) RI 156. (act. 129.) RI 157. RI 222. s. XI. 158. (act. 131.) RI 159. RI 224. s. XI. 160. RI 225. s. XVI. 161. RI 226. s. XVI. 162. RI 227. s. XVI. 163. RI 238. s. XIII. Heb. 1—8. 164. RI 849. s. XVI. 165. Taur. 284. s. XVI. 166. (act. 133.) Taur. 167. (act. 134.) Taur. 168. Taur. 325. s. XII. 169. (act. 136.) Taur. 170. (evv. 339. act. 135.) Taur. 171. Ambr. 6. s. XIII. 172. Ambr. 15. s. XII. 173. (act. 138.) Ambr. 174. (act. 139.) Ambr. 175. Ambr. 125. s. XV. 176. (act. 137.) Ambr. 177. Mutin. 14. s. XV. 178. (act. 142.) Mutin. 179. (act. H) Mutin. 196. 180. (evv. 363. act. 144.) Laur. 181. (evv. 365. act. 145.) Laur. 182. (evv. 367. act. 146.) Laur. 183. (act. 147.) Laur. 184. (act. 148.) Laur. 185. (evv. 393. act. 167.) Vallic. 186. (evv. 394. act. 170.) Vallic. 187. (act. 154.) Vat. 188. (act. 155.) Vat. 189. Vat. 1649. s. XIII. 190. (act. 156.) Vat. 191. (act. 157.) Vat. 192. (act. 158.) Vat. s. XI. Ex hoc codice Ang. Mai. supplevit lacunas cod. B. 193. (act. 160.) Vat. 194. (evv. 175. act. 41.) Vat. 195. Vat. Ottob. 31. s. X. 196. Vat. Ottob. 61. s. XV. 197. (apoc. 78.) Vat. Ottob. 176. s. XV. 198. (act. 161.) Vat. 199. (evv. 386. act. 151.) Vat. 200. (act. 162.) Vat. 201. (act. 163.) Vat. 202. Vat. Ottob. 356. s. XV. 203. (evv. 390. act. 164.) Vat. 204. (act. 166.) Vallic. 205. (act. 168.) Vallic. 206. (act. 169.) Ghigian. 207. Ghigian. R. V, 32. s. XV. 208. Ghig. VIII, 55. s. XI. 209. (act. 171.) coll. Rom. 210. (act. 172.) coll. Rom. 211. (act. 173.) Neap. 212. (act. 174.)

---

[1]) Conferendis cdd. Parisiensibus 132. 134. 137. 139. 140. 153. (epp. cath. 113. 114. 117. 127.) nuper promeruit I. G. Reiche. Alios etiam nonnullos excerpsit vel descripsit 1847.

Neap. 213. Barb. 29. a. 1338. 314. Caes. Vind. Lamb. 46. s. XV. 215. (act. 140.) Ven. 216. (act. 175.) Messan. 217. Panormi in bibl. Reg. s. XII. 218. (evv. 421. act. 176.) Syrac. 219. (evv. 122. act. 177.) Lugd. Bat. 220. (evv. 400. act. 181.) Berol. Diez. 221. (evv. 440. act. 111.) Cant. 222. (evv. 441. act. 110.) Cant. 223. (evv. 442. act. 152.) Cant. 224. (act. 58.) Bodl. 225. (act. 112.) Cant. 226. Cant. 1152. 227. (act. 56.) Bodl. 228. (evv. 226. act. 108.) Escur. 229. (evv. 228. act. 109.) Escur. 230. (evv. 368. act. 150.) Richard. 231. (act. 183.) Hieros. 232. (act. 184.) Hieros. 233. (act. 185.) S. Sabae 234. (evv. 457. act. 186.) S. Sabae 235. (evv. 462. act. 187.) S. Sabae 236. (act. 188.) S. Sabae 237. (evv. 465. act. 189.) S. Sabae 238. (evv. 427. act. 180.) Argentor. 239. (evv. 189. act. 141.) Laur. 240. (evv. 444. act. 153.) Harl. 241. (act. 97.) Guelf. 242. (act. 178.) Meerm. 243. (act. 182.) insulae Patmi. 244. (act. 190.) Oxon. 245. (act. 191.) Oxon. 246. (act. 192.) Oxon. Huc adde 247. cod. bibl. Par. S. Genovev.[1]) 4 A 35. omnium Pauli epp. (non ut ap. Haenelium est Rom. et Cor.) s. fere XIV., item 248. Argentorat. Io. Henr. Boecleri. (Idem cod. etiam act. et epp. cath. complectitur), item alios paucos ex Haenelii catalogo ap. Scholz. N. T. II. p. LI. suppletos.

D. CODICES MINUSCULI AD APOCALYPSIN.

1. Reuchlini S. Capnionis c. comm. Andreae. Inde edidit Erasmus, qui vocat „exemplar vetustissimum." Dudum latet. *2. (act. 10.) RI 3. Steph. ιϛ' ignotus. 4. (act. 12.) RI 5. cdd. a Laur. Valla adhibiti. *6. (act. 23.) Desunt 17, 10 — 18, 7 et capp. 3 ultima, s. XII. fere. *7. (act. 25.) Harl. 8. (act. 28.) Harl. 9. (act. 30.) Bodl. 10. (evv. 60.) Cant. *11. (act. 39.) Petav. 2. *12. (act. 40.) Alex. Vat. 13. (act. 42.) Francof. ad Viadr. *14. (evv. 69. act. 31.) Leicestr. 15. (additum ad E evv.) fragm. capp. 3 et 4. 16. (act. 45.) Uffenb. *17. (evv. 35. act. 14.) Coisl. 18. (act. 18.) Coisl. 202. *19. (act. 17.) Coisl. 20. (evv. 175. act. 41.) Vat. [21.[2]) Vallic. s. XIV.] [22. act.

[1]) In eadem bibl. habetur nr. 4 A 34. cod. 4 evv. a. 1254. scriptus.

[2]) Numeris 21 et 22. Wtst. notaverat lectiones a Bentl. in specimine (vide supra) indicatas. Quos Sz substituit, eorum nullam lectionem attulit. Num. vero 23. (item in epp. Paul. nr. 59.) Wtst. retulerat lectiones a Batavo quodam saec. XVII. ex cod. Medicaeo excerptas.

165. Vallic.] [23. evv. 38. act. 19. Coisl.] 24. (act. 160) Vat. 25. (evv. 149. act. 77.) Vat. 26. (evv. 181. lect. 57.) Oxon. 27. (act. 190.) Oxon. *28. Bodl. Barocc. 48. Inde a 17, 6 deficit. 29. (act. 60.) Harl. Desinit 22, 2. 30. (act. 69.) Guelf. *31. Harl. 5678. s. XV. 32. Dresd. antea Loescheri s. XV. 33. (evv. 218. act. 65.) Vind. 34. (act. 66.) Vind. Hiat 15, 6 — 17, 3. 18, 10 — 19, 9. 20, 8 usque fin. 35. Caes. Vind. Lamb. 248. s. XIV. *36. Vind. Forlos. 29. s. XIV. Deficit 19, 20. 37. (act. 72.) Vat. *38. Vat. 579. s. XIII. 39. (Paul. 85.) Vat. Deficit 1, 1 — 4, 7. 6, 18 — 13, 11. 40. (evv. 141. act. 75.) Vat. *41. Alex. Vat. 68. s. XIV. 42. (act. 80.) Vat. 43. Barb. 23. s. XIV. Apoc. 14, 17 — 18, 20. 44. (act. 82.) Propag. s. XIII. 45. (act. 89.) Laur. *46. (evv. 209.) Ven. s. XV. Videtur apogr. codicis 88. esse. *47. (evv. 241. act. 104.) Dresd. Mtth k 48. (evv. 242. act. 105.) Mosq. Mtth l 49. S. Syn. 67. s. XV. Mtth o 50. S. Syn. 206. s. XII. Mtth p *51.[1] (evv. 18. act. 113.) RI [52. act. 51. RI] [53. act. 116. RI] [54. evv. 263. act. 117. RI] 55. (act. 118.) RI 56. (act. 119.) RI [57. act. 124. RI] [58. RI 19. sec. XVI.] [59. RI 99ª. s. XVI.] [60. Paul. 152. RI 136ª.] [61. RI 491. s. XIII.] [62. RI 239 et 240. s. XVI.] [63. RI 241. s. XVI.] 64. (Paul. 159.) RI [65. univ. Mosq. 25. olim Coisl. 229. Apoc. 16, 20 usq. fin.] [66. evv. 131. Vat.] [67. Vat. 1743. a. 1302.] *68. Vat. 1904. s. XI. Apoc. 7, 17 usq. 8, 12. 20, 1 usq. fin. *69. (act. 161.) Vat. Deficit finis. [70. evv. 386. Vat.] [71. evv. 390. Vat.] [72. Ghig. R IV, 8. s. XVI.] [73. bibl. Corsin. 838. sec. XVI.] [74. act. 140. Ven.] [75. act. 86. Laur.] [76. act. 147. Laur.] [77. Laur. VII, 9. s. XV.] [78. Paul. 197. Vat. Ottob. 176.] [79. Monac. 248. s. XVI.] 80. Monac. 544. s. XIV. [81.

(ut 1, 6. ἡμῶν); eius in locum Sz substituit cod. Coisl., sed nihil inde adnotavit.

[1]) 51 usque 89. a Scholzio primo notati. Notabimus uncis inclusos [ ], unde nullae lectiones exscriptae sunt. Praeterea vero ex plurimis fere non affert nisi per priora capp. Ex omnibus, ut Tregellius observavit, hi tantum 29 bene collati sunt: 2. 4. 7—10. 16—19. 26. 27. 30. 32. 34. 35. 37. 38. 40—42. 47—50. 51. (a Reichio nuper accurate coll.) 90. 91. 92. Ad hos accedunt alii 11 lacunosi vel fragmenta: 6. 13. 14. 15. 28. 29. 33. 36. 39. 43. 45. (3 capp. priora). Passim tantum adhibiti sunt 23: 1. 3. 5. 11. 12. 20—25. 31. 44. 46. 55. 56. 64. 68. 69. 80. 82. 86. 88.

Monac. 23. s. XVI.] *82. (act. 179.) Monac. 211. [83. evv. 339. act. 135. Taur.] [84. evv. 368. act. 150. Richard.] [85. act. 184. Hieros.] 86. bibl. S. Sabae 10. s. XIV. (Ter citat Sz ineunte libro.) [87. act. 178. Meerm.] 88. (evv. 205. act. 93.) Ven. [89. ap. Sz 86.[a] S. Sabae s. XIII.] 90. idem qui Scholzio 50.[a] dicitur, Syn. sec. X. Mtth r 91. supplementum cod. Vat. celeberr. B sec. XV., in collatione Miconiana cod. B excerptum. 92. (evv. 61.) Dublin. Collatus a Io. Barrett in append. ad ed. cod. Dubl. rescr. Vide supra Z ad evv.

LECTIONARIA.

Lectionaria dici solent ii cdd. qui pariter atque evglstaria lectiones ad usum ecclesiasticum ex continuo textu desumptas continent. Differunt ab evangelistariis eo quod lectiones continent actuum et epistularum, non ut illa evangeliorum, nisi quod saepe fit ut in eodem libro lectiones utriusque generis habeantur.

Uncialibus litteris scripta non recensentur nisi 1. (idem quod evglst. 6. et Paul. 1.), in quo exadversum Graeci textus versio Arabica legitur; item, ut ex descriptione Matthaeii apparet, 13. S. Syn. 4. sec. X. vel iam ante scr., itemque 55. (idem quod evglst. 179.) liber ille Trevirensis S. Simeonis dictus, de quo supra relatum est. Praeterea vero duo fragmenta librorum eiusmodi in manus nostras inciderunt. Alterum in Tischendorfianis cdd. bibl. univ. Lips. insignitur nr. 6. F, continens Heb 1, 3—12. et ad comm. nostrum adhibitum. (tisch[6.f]). Saeculi est noni vel decimi. Totum textum exscripsimus in Anecd. sacr. et prof. p. 73 sq. addito facsimili tab. II. sub VI. F. Alterum vero nuper misimus Petropolin, eo maxime insigne quod super antiquam lectionarii scripturam deletam duplex textus diversus, alter saeculi XI vel XII, alter XV vel XVI., positus est. Folium est igitur bis rescriptum. Antiquissima scriptura duabus columnis distincta noni fere saeculi est. Alterius paginae secunda columna incipit: *Αδελφοι: νυν εγγυτερον ημων η σωτηρια·* ex act. 13, 10. Quem locum excipit 2 Co 11, 21. *Αδελφοι: εν ω δαν τις τολμα· εν αφροσυνη λεγω; τολμω καγω; εβραιοι εισιν· καγω· ισραηληται εισιν· καγω· σπερμα αβρααμ εισιν· καγω· διακονοι εισιν· παραφρονων λαλω ϋπερεγῶ· εν κωποις περισσωτερως· εν πληγαις υπερβαλλοντως.*

Minusculi vero hi 66 notantur, inde ab 21. a Scholzio primo:

2. Cotton. Vesp. B 18. (Mus. Brit.?) s. XI. 3. Cantabrig. sec. XI. Nunc latet. 4. Laur. s. XI. 5. bibl. univ. Gotting. s. XV. 6. (evglst. 37.) Propag. 287. s. XI. 8. (evglst. 44.) Havn. 9. (evglst. 84.) RI 10. (evglst. 85.) RI 11. RI 104ª. s. XII. *12. (evglst. 60.) RI 14. S. Syn. 291. Mtth e s. XII. 15. typogr. Syn. 31. a. 1116. Mtth z 16. (evglst. 52.) Mosq. Mtth ζ 17. (evglst. 53.) Mosq. Mtth χ 18. (evglst. 54.) Mosq. Mtth ψ 19. (evglst. 55.) Mosq. Mtth u 20. (evglst. 56.) Mosq. Mtth ω 21. (evglst. 83.) RI 22. RI 304. s. XIII. 23. RI 306. s. XII. 24. RI 308. cum trib. lect. ex 1 Ioh. s. XIII. 25. RI 319. sec. XI. 26. RI 320. s. XII. 27. RI 321. s. XIII. 28. (evglst. 26.) Bodl. 29. (evglst. 94.) RI 30. RI 373. s. XIII. 31. (evglst. 82.) RI 32. (evv. 324. evglst. 97.) RI 33. RI 382. s. XIII. *34. RI 383. s. XV. 35. (evglst. 92.) RI 36. (evglst. 93.) RI 37. (evv. 368. act. 150.) Richard. 38. Vat. 1528. s. XV. 39. (evglst. 133.) Vat. 40. Barb. 18. s. X. et rescriptus s. XIV. 41. Barb. s. XI. 42. Vallic. C 46. s. XVI. 43. (evglst. 139.) Richard. 44. bibl. Glasgu. nr. 1633. 45. eiusd. bibl. nr. 1634. 46. Ambr. 63. s. XIV. 47. (evglst. 104.) Ambr. 48. (evglst. 112.) Laur. 49. S. Sabae 16. s. XIV. 50. eiusd. bibl. 18. s. XV. 51. eiusd. bibl. 26. s. XIV. 52. eiusd. bibl. a. 1059. 53. (evglst. 160.) eiusd. bibl. s. XIV. 54. eiusd. bibl. s. XIII. 56. (act. 42.) Francof. Folium lectionarii: Mt 17, 16–23. 1 Co. 9, 2—12. ad fin. additum. 57. (evv. 181.) Oxon. 58. Oxon. coll. Christi Wake 5. a. 1172.

Passim a nobis ratio habita est codicum Graecorum Ni Ti a Possino in appendice catenae in evang. Marci collatorum. Sed ea collatio pessime instituta est propterea quod tantummodo numerantur ms. 1. mss. 2. mss. 6. nulla accuratiore horum testimoniorum notitia addita. Cf de his Wetst. Prolegg. p. 61. (Hinc est etiam barb 1. quod passim ad cod. Vat. B spectare videtur.)

B. VERSIONES ANTIQUAE.

Primum locum in exercenda re Ni Ti critica Graecis codicibus esse certum est. Secundum autem tenent interpretes veteres, qui ut gravissimi testes exstiterunt fidei Christianae octo prioribus p. Chr. saeculis per terrarum orbem propagatae, ita textus sacri historiam variis modis illustrant nec minimum praebent auxilium eundem textum ad pristinam integritatem revocantibus. Sed valde differunt aetate, ratione, auctoritate. In aetate pensanda non satis est ipsa prisca origo, sed multum interest utrum codices antiqui supersint an recentioribus sit acquiescendum. Deinde quaeritur utrum interpres ipsa Graeca transtulerit an ex Graecis antea versa in suam rursus linguam converterit. Differt etiam ipsarum linguarum ingenium, aliis ad exprimenda quaeque accuratissime idoneis, aliis liberiorem Graecorum usum postulantibus. Nec eadem interpretibus accuratio; alii enim ipsa verba curiose reddiderunt, alii popularibus satis consulturi sibi videbantur magis sensum quam verba reddendo. Ab his quae aetatem et rationem spectant auctoritas pendet, atque inde sequitur maximam tribuendam esse de orientalibus codicibus Aegyptiacis et Syriacis, de occidentalibus Latinis et Gothicis. Inter hos ipsos qui principatum teneant, difficile dixeris; certum vero mihi est antiquissimos Latinos cdd. nullis esse posthabendos. Antiquissimos dixi: magno enim dei beneficio contigit ut plures Italae quam vocant codices sexti quinti quarti saeculi ad nostra tempora pervenirent, circa quos in usum criticum convertendos iam maximos eosque felicissimos susceptos esse labores*) non ignorant nisi stulti, nec negant nisi ineptiarum amatores. Neque minori diligentia prospectum est ut Gothicae versionis quae aetas haec possidet monumenta antiquissima egregie in usum criticum converterentur. Alteris duabus quas diximus versionibus iisque orientalibus non plane idem contigit. Multum enim studii etiamnum postulant ut criticis circa Ni Ti textum laboribus tantam quantam possunt utili-

*) Iis quae ipsi iam publici iuris fecimus proximis annis duo voll. Italicis textibus summae antiquitatis repleta addere propositum est.

tatem praebeant. Tamen et ipsas, pro eximia aliquot hominum earum linguarum peritorum strenuitate, iam nunc magno cum fructu ad nostros labores adhibere licebat. Illas vero quattuor dum inprimis laudandas censemus, reliquis debitam laudem nolumus negare. Nec enim ex his fere ulla est quin passim, suo quaeque loco, pristinam textus veritatem quaerenti si non ducem certe comitem se praebuerit. Nos vero, etsi non ignoramus quanta vanitate quidam, dum ipsi nihil faciunt — nisi forte sesquipedalia verba in aerem iactant —, haec secundaria ut ita dicam studia nostra despiciant, per multos annos plurimum insumpsimus laboris in plerasque cum orientales tum occidentales versiones ad recensionem textus adhibendas.

A. ORIENTALES.

Syriacae. Syrorum in linguam iam secundo p. Chr. saeculo sacrum textum translatum esse multorum opinio fert. Quam ad rem probandam quamvis id quod de Hegesippo Eusebius refert hist. eccl. 4, 22. (*ἔκ τε τοῦ καθ' Ἑβραίους εὐαγγελίου καὶ τοῦ Συριακοῦ καὶ ἰδίως ἐκ τῆς Ἑβραΐδος διαλέκτου τινὰ τίθησιν*), nihil valere videatur, tamen medio saeculo quarto Syriacam versionem dudum exstitisse atque iam quasi receptam fuisse Ephraem Edessenus († 378) certus testis est. Quae vetustissima versio nomine Peschito i. e. Simplicis dici solet. Hanc appellationem qui a simplicitate vel fide qua interpres Graecum expresserit derivant errare videntur; nec enim textus qui dudum hoc nomine innotuit tam simplicem, tam accuratum se praebet. Primam eius textus editionem susceperunt coniunctis curis Moses Mardenaeus (de Marden) et Alb. Widmanstad Vindobonae anno 1555. Hanc post aliorum studia (quae etiam Schaafius recenset in praefatione ed. suae) ex codd. passim mutatam repetierunt, interpretatione Latina notisque criticis adiunctis, I. Leusden et C. Schaaf Lugduni Batavorum anno 1709. (et 1717.) Hanc editionem, Michaeli olim „optimam“ dictam, etiam nos ubique adhibuimus. (Recentiore memoria duae potissimum edd. in Anglia prodiere: alteram 1816 in usum Societatis Biblicae Samuel Lee procuravit, alteram ad ipsius ed. principis fidem a. 1828. conformavit Guil. Greenfield.) Probe autem notandum est in Schaafianam editionem ad exemplum priorum aliquot editionum receptos etiam esse

quinque libros: 2 Petri, 2 et 3 Iohannis, Iudae, apocalypsin, in editione principe iisque quae proxime secutae sunt non exhibitos. Nimirum hos libros omnes in antiquissima Syrorum versione nullum locum habuisse tantum non certum est; quemadmodum etiam Cosmas Indicopleustes (ante med. saec. VI.) testatur Christ. opin. de mundo VII. apud Montf. p. 292. (*ἕτεροι καὶ τὴν Ἰακώβου σὺν ταῖς δυσὶ ταύταις* (1 Pe et 1 Ioh) *δέχονται· ἕτεροι δὲ πάσας δέχονται· παρὰ Σύροις δὲ εἰ μὴ αἱ τρεῖς μόναι αἱ προγεγραμμέναι οὐχ εὑρίσκονται· λέγω δὴ Ἰακώβου κ. Πέτρου καὶ Ἰωάννου· αἱ ἄλλαι γὰρ οὔτε κεῖνται παρ᾽ αὐτοῖς.*) Anno vero 1630. quattuor illas epp. cath. primus ex cod. Bodl. Lugduni Batavorum edidit Edw. Pococke, etiam triennio ante Ludov. de Dieu apocalypsin ibidem ex cod. Scaligeriano. Qui autem pro textu Peschito habetur, etsi ab ipso antiquissimo multis modis differre videatur, tamen tota eius ratio, quemadmodum primum Vindobonae edita est, insequenti tempore ex codicibus magna antiquitatis laude insignibus magis confirmata quam labefactata est: nisi quod nuperis studiis Syriacis satis illud probatum est, non eundem textum solum ipsis prioribus quinque saeculis apud Syros adhibitum esse. Cuius rei tres inprimis testes in medium prolati sunt. Unus est Syrus ille Hierosolymitanus (syr^{hr} sive^{hier}) quem Iac. Georg. Chr. Adler Havniensis professor in Vaticanis libris invenit. Codex enim undecimi saeculi evangelistarium continet, ipsa forma litterarum ab usitatis paullulum diversus, dialecto libris Talmudicis Hierosolymitanis cognata, admixtis passim Graecis vocibus nec non Latinis, textu ad cdd. ABCD etc propius quam Peschito accedente, cuius quidem origo ad quintum fere saeculum referenda visa est. Lectiones inde notas ex ipsius Adleri libello, ubi de toto codice accuratius exponitur, hausimus. Titulum habet: Novi Test. versiones Syriacae Simplex, Philoxeniana et Hierosolymitana. Etc. Havniae 1789. De Hierosolymitana ibi agitur pag. 137—201.

Huic testi admodum affinis esse videtur liber palimpsestus quinti fere p. Chr. saeculi, nostris curis ex oriente allatus ac nuper bibliothecae Imp. Petropol. factus, de quo breviter relatum est in Anecdotis meis sacr. et prof. p. 13. addito facsimili tabula I. Sed ibi quae eius cum Syro Hierosolymitano cognatio sit nondum indicatum est, nisi quod characteribus

utriusque comparatis quanta inter utrumque similitudo sit clarissimum erit. Vehementer optandum est ut Petropoli propediem inveniatur qui tam grave litterarum Syriacarum monumentum studiose pertractet et in rem criticam convertat.

Sed iam ad tertium eorum quos diximus testium perventum est eumque omnium gravissimum. Nuper enim contigit ut vir cel. Guil. Cureton ex cod. Musei Brit. Nitriensibus codicem evangeliorum protraheret quarto, ut subscriptio testatur, saeculo scriptum textu ab editis admodum diverso. Cuius quanta sit cum cdd. BD similibusque Graecis et Latinis consensio, pluribus exemplis allatis docui in Deutsche Zeitschrift für christliche Wissenschaft. 1856. Nr. 2 et 3. Sed nunc omnia quae supersunt fragmenta (Mt 1, 1 usque 8, 22. 10, 32 usque 23, 25. Mc 16, 17 usque finem. Ioh 1, 1 usque 42. 3, 6 usque 7, 37. 14, 11—28. Lc 2, 48 usque 3, 16. 7, 33 usque 15, 21. 17, 23 usque 24, 41.) accurate ad comm. adhibuisse (signo syr^{cu}) satis habeo, singulari examine in aliud tempus servato.*)

Sed reliquum est ut de Syra posteriore (syr^{p}) quae dicitur breviter explicemus. Postquam enim graves turbae dogmaticae ecclesiam Syriacam invasissent, opus esse existimabatur ut libris sacris denuo interpretandis ipsa littera, ad quam scilicet omnia piis hominibus exigenda videbantur, anxie premeretur et quam fidelissime, vel invito ingenio linguae, redderetur. Quod ut iam ab una vel altera earum quas modo vidimus versionum non alienum erat, ita factum esse scimus versione Philoxenianae nomine insignita. Philoxenus (Xenajas) enim Monophysitarum episcopus Hierapolitanus auctor erat Polycarpo chorepiscopo ut talem textum ex Graecis perficeret. Ac perfecta est ab eo anno p. Chr. 508. Rursus vero haec ipsa versio saeculo fere post novos labores experta est. Thomas enim, a Charkel in Palaestina ubi oriundus erat Charklensis dictus, Mabugi episcopus, quum profugus Aegyptum petisset, Alexandriae in monasterio Antoni-

---

*) Magnas vero gratias solvere debeo Guilielmo Cureton mei amantissimo, qui tot aliis amicitiae documentis etiam illud addidit quod iam anno 1855. libri nuperrime demum editi: „Remains of a very Ancient Recension of the four Gospels in Syriac, hitherto unknown in Europe" eam mihi partem tradidit qua textum Syriacum ad verbum Anglice interpretatus est. Egregium Io. Wichelhausii (nuper defuncti) librum: De N. T. versione Syriaca antiqua etc 1850. parum adhibui.

anorum textum Philoxenianum ad optimorum Graecorum testium fidem recognovit, ad evv. duobus (secundum epigraphen codd. Oxon. Par. et Assem. 1.) vel tribus (secundum codd. Angelic. et Assem. 2 et 3.) codicibus adhibitis, ad acta et cath. epp. uno, item aliis (horum de numero non constat, quoniam codex Oxon. Ridl., qui solus praeter evv. alios huius translationis libros exhibet, ad finem epistulae ad Hebr. ubi epigraphen fuisse credendum est, deficit) ad Pauli epp. Prodiit hoc Thomae opus anno p. Chr. 616. In quo quibus emendandi textus modis usus sit, non sine ulla dubitatione dicere licet. Certum quidem est notas in margine vel criticas vel exegeticas, quarum non nihil ipsis Graecis litteris adscriptum est, ad Thomam referendas esse; nec magis fere dubium quin asteriscorum (ubi aliquid ex collatis exemplaribus addendum) et obelorum (ubi aliquid ex Graeca auctoritate omittendum) qui ad modum operis hexaplaris Origeniani positi sunt, auctor fuerit; quatenus vero ipsum mutaverit Polycarpi textum, difficile dictu est. Nuper Georg. Henr. Bernstein, harum rerum peritissimus arbiter, in cod. Ang. Rom., cuius priora ev. Ioh. capita accuratissime contulit,*) ipsius Philoxeni vel potius Polycarpi superesse textum docuit. Qui quum rebus eiusmodi quae a Graeca varietate pendeant a textu Whiteano raro differat, vix peccare videntur qui etiamnum hunc Syrae posterioris nomine insigniunt.**) Certe notasse satis erit, syrp quae dicitur non tam Philoxenianam quam Charklensem textum esse. Nos libro instructissimo Iosephi White, qui tribus tomis prodiit 1778. (evv.) 1799. (act. et epp. cathol.) 1803. (epp. Paul.) per totum N. T. diligenter usi sumus, aliquoties etiam codicum (ut Barsalibaei) collatorum ratione habita. Deficit autem editio cum codice Oxon. unde fluxit Hebr. 11, 27. Nec habet apocalypsin. (Textum huius libri a Schaafio editum sunt qui ad Polycarpum vel ad Thomam referant.)

Persicae (pers, item ubi utraque editio collata est perss). Dicuntur Persae ad Christum conversi Syra versione Simplici

*) Cf Bernstein: das heilige Evangelium des Iohannes. Syrisch in Harklensischer Uebersetzung. Nebst kritischen Anmerkungen. 1853.

**) Accuratiora de hac re vide in commentatione quam Georg. Henr. Bernstein scripsit de Charklensi Novi Testamenti translatione Syriaca. Vratisl. 1837. (Nuper emendatius repetita est.)

diu usi esse. Quum vero in ipsorum linguam libros sacros transferrent, eandem versionem vel maxime secuti sunt. Huiusmodi est evangeliorum textus Persicus quem in Polyglottis Londinensibus ediderunt (pers^p). Lectiones eius, quas exiguae auctoritatis esse in promptu est, petivimus ex libro Chrstphor. Aug. Bodii, cui titulus est: Evv. secundum Mt. Mc. Lc. Ioh. (sed quodvis ex his separatim prodiit) ex versione Persici interpretis in bibliis polygl. Anglic. edita ex Persico idiomate in Latinum transtulit simulque de Persica IV evv. versione generatim praefatus est C. A. B. Helmstadii 1801. Sed editus est etiam alter evangeliorum textus hoc titulo: Quatuor evv. dom. nostr. I. Chr. versio Persica, Syriacam et Arabicam suavissime redolens: ad verba et mentem Graeci textus fideliter et venuste concinnata. Codicibus tribus mss. ex oriente in academias utrasque Anglorum perlatis, operose invicem diligenterque collatis. Per Abr. Whelocum (et Pierson). Lond. 1657. Etiam hunc textum ad manus habebam (pers^w)

Aegyptiacae tribus dialectis expressae i. e. Coptica sive Memphitica (cop), dialecto Aegypti inferioris, Sahidica sive Thebaidica (sah), Aegypti superioris, Basmurica (basm), in littore Nili orientali, quam partem Deltam vocare solent, adhibita, nisi forte mavis Ammoniacam dicere a parte superioris Aegypti. Susceptae esse videntur exeunte fere saeculo tertio; certe antiquiores eas esse nihil est quod probet. Totum Novum Testamentum Coptice sive Memphitice anno 1716. Oxonii edidit Dav. Wilkins hoc titulo: N. T. Aegyptium vulgo Copticum. Ex mss. Bodleianis descripsit, cum Vaticanis et Parisiensibus contulit et in Latinum sermonem convertit D. W. Demum centum et triginta annis post exstitit qui Wilkinsii studia superaret. Annis enim 1846 et 1847. Lipsiae prodiit liber hoc titulo: Quatuor evangelia in dialecto linguae Copticae Memphitica perscripta, ad codd. ms. Copticorum in regia bibl. Berolinensi adservatorum nec non libri a Wilkinsio emissi fidem edidit, emendavit, adnotationibus criticis et grammaticis, variantibus lectionibus expositis atque textu Coptico cum Graeco (i. e. editione mea a. 1841. ed. Lachmanni 1842. codice Ephraemi a me edito 1843.) comparato instruxit M. G. Schwartze. Utroque libro diligenter usus sum, ad evv. editione Schwartzii, ad reliquos libros

Wilkinsii.*) Passim etiam distinximus codices a Schw. adhibitos: cop[ds]. i. e. codex Diez. saec. fere X., cop[petr] i. e. ex cdd. a Petraeo saec. XVII. descriptis eodem saec. ut videtur posterioribus. Praeterea additis [wi] sive[w] et [sch] sive [schw] distinximus lectiones Wilkinsii et Schwartzii. Fragmenta Sahidica maximam partem ad summam antiquitatem referenda, ex toto No To post alios (Mingarellium, hinc aliquoties apud nos sah[ming], Georgium, Münterum, hinc aliquoties sah[münt] notavimus) collecta edidit Woide sive is qui defuncti vices sustinuit Henr. Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799. Haec nos consuluimus, nisi quod quae ad evv. spectant plurima iam excerpta sunt a Schwartzio. Potiora evv. fragmenta sunt: Mt 1, 1—4, 11. 5, 14—20. 25. 26. 6, 5—15. 19—26. 7, 7—29. 8, 1—10. 14. 36. 41. 11, 14. 28. 30. 13, 9. 16, 21—28. 17, 1—21, 15. 22, 6—23, 10. 24, 4. 5. 15. 22. 36. 43. (hi vv. plerique ex Ask sive Pist; cf v. 22) 25, 34—27, 45. Mc 9, 2—8. 11, 1—10. 14, 17—30. 43—72. 15, 1—32.**) (16, 20. ex cod. Askew. i. e. ex folio codici „Pistis Soph." Askew. adiecto) Lc 4, 1—13. 8, 36—56. 9, 1—41. 11, 5—13. 12, 5—59. 13, 1—35. 14, 1—11. 15, 1—10. 11—32. 16, 16—25. 18, 9—14. 22, 9—24. 40. Ioh 4, 5—30. 5, 1—3. 5—14.

---

*) Praeterea prodiit nuper (1851 et 1852.) editio actuum et epistularum curis Pauli Bötticher. Quod opus instructissimae evv. editioni Schwartzianae dissimillimum. Quam fidem habeat criticam, ad ea iudicari poterit quae Henr. Brugsch illustris earum litterarum existimator de epistularum N. T. editione (1852.) scripsit in Zeitschrift der Deutschen morgenländ. Gesellsch. 1853. p. 115. „Hr. D. B. hat einen Text hergestellt, der nicht nur die vorzüglichsten Varianten der Codd. nicht enthält, sondern Wörter ja sogar ganze Sätze ausgelassen, die selbst mit dem griechischen Urtexte vollständig harmoniren, ohne sich irgendwie darüber zu rechtfertigen (nisi quod alibi de grammatica et lexico Coptarum uberius se expositurum dixit). Werden Varianten citirt, so sind sie oft falsch, wenigstens aber unrichtig accentuirt. Zum Beweise für obige Behauptungen lasse ich die Varianten des ausgezeichneten Berliner Cod. 116. zu der Epist. ad Rom. folgen. Hr. Dr. B. kennt davon nur etwa 30, und leider! trifft auch diese mein obiges Urtheil" etc.

**) Apud Mingarellium in tertio fasciculo Aegyptiorum cdd. reliquiarum etc editum est Mc 11, 29 — 15, 22, ut ex Tregellio (an introduction etc p. 296.) videmus. Latuere istae partes Schwartzium (cf. p. XIX. ubi huius fasc. editionem non absolutam testatur Peyron) hinc etiam nos.

6, 15—24. 25—58. 68—71. 7, 1—52. 8, 12—31. 40—59. 9, 1—12, 1. 17, 6—26. 18, 1. 2. 6—9. 15—40. 19, 1—20, 30. Reliquarum vero partium haec ex ipso Woidio contulimus: Act 1, 1—24, 19 (cum fragmentis versuum 24 et 25) 27, 27—38. Iac 1, 2. 12. 26. 27. 2, 1—4. 8—23. 3, 3—6. 4, 11—17. 5, 7—20. 1 Pe 1, 3. 13—21. 2, 7. 9. 13. 19—25. 3, 8. 15. 22. 4, 1. 7—14. 2 Pe 1, 1—21. 2, 1—3. 12—22. 3, 1—18. 1 Ioh. 1, 1—10. 2, 1—5, 21. 2 Ioh 3 Ioh Iud 1—20. Rom 1, 25. 6, 12—19. 7, 21—25. 8, 1—15. 10, 14—21. 11, 1—11. 13, 7—14. 14, 1—4. 17—23. 1 Cor 1, 31. 2, 1—11. 3, 10—21. 9, 1—12, 9. 12, 12. 13, 13. 14, 1—4. 8—17. 27—28. 2 Cor 6, 1—10. 10, 5. 12, 9—21. 13, 1. Gal 4, 19. 21—31. 5, 1. 22—26. 6, 1—16. Eph 1, 18. 4, 9. 10. 17—32. 5, 1—5. Col 3, 5—17. 1 Thess 4, 16. 1 Tim (3, 16. mutilus) 5, 21—25. 6, 1—4. 20. 2 Tim 2, 19—26. 3, 5. Heb 2, 11. 16—18. 3, 1—21. 11, 11—22. 12, 1—9. 18—27. Apoc 1, 8. 3, 7. 20, 4. Ad haec accessere quae Münterus publicavit (in Commentatione de indole versionis N. T. Sahidicae. 1789.) fragmenta utriusque ad Tim epistulae: 1 Tim 1, 14—20. 2, 1—15. 3, 1—16. 6, 4—21. 2 Tim 1, 1—16. cum variis aliquot lectionibus. Alia vero fragmenta multa et ipsa antiquissima, nondum in usum conversa criticum, Romae adservantur, de quibus refert Zoega Catal. codd. Copt. mss. Musei Borg. Tertiae denique dialecti i. e. Basmuricae fragmenta ediderunt ex epist. 1 ad Cor (7, 36—9, 16. 14, 33—15, 35.) Georgi et Muenter; ex evang. Ioh (4, 28—34. 36—40. 43 sqq) 1 Cor (6, 19—9, 16. 14, 33—15, 35.) Eph (6, 18 usq. fin.) Phil (1, 1—2, 2.) 1 Thess (1, 1—35.) Heb (5, 5—10, 22.) Zoega et Engelbreth. Nos Iohanneis e Schwartzio petitis reliqua ex Engelbrethi Fragmentis Basmurico-copt. etc. Havniae 1811. hausimus.

Aethiopica (aeth). Haec versio suscepta plerumque putatur, adstipulante etiam clarissimo Dillmanno, exeunte fere saeculo IV. quemadmodum iam Chrysostomus (opp. VIII. p. 10. in Ioh. II.) versionem eiusmodi nosse videtur. Aliter sentit cl. Gildemeister, cui propter caussas non leves, quas ipsum accuratius propositurum spero, non ante VI. vel VII. saeculum facta videtur. Primam editionem anno 1548 sq. Romae curavit Tesfa Sion adhibitis tribus laboris sociis. Codex hac editione expressus non contemnendus est. Quas vero lacunas habebat, inprimis Act 9, 29—10, 32. 26, 8 usque libri finem, eas „ex

lingua Romana et Graeca" (sed Graecorum videtur tantum honoris caussa mentio facta esse) editores suppleverunt. Editio Romana non adeo emendata nec distinctis ex Latino versis repetita est Loftusii cura in Polyglottis Londinensibus. Nos diligenter usi sumus editione Bodii, quae hunc titulum habet: Nov. domini nostri I. Chr. Test. ex versione Aethiopici interpretis in bibliis polygl. Angl. editum ex Aethiopica lingua in Latinam transtulit Chrstphor. Aug. Bodius. Brunsv. 1753. Nec vero ea sola acquievimus, sed quum annis 1826 et 1830. Thomas Pell Platt, a S. Trin. collegio Cantabrig., in usum celeberrimae societatis biblicae Londinensis (the British and Foreign Bible-Society) novam Aethiopici textus N. T. editionem curasset, nostro rogatu vir S. Ven. Gildemeister, prof. Marburgensis, contulit cum ed. nostra N. T. 1849, ita quidem ut quum per evv. raro tantum Aethiopis mentio facta esset, non conferret nisi paucos evv. locos, per reliquas vero N. T. partes uberrimam nobis suppellectilem exhiberet. Qua in re videndum est ne aeth^{pp} (ita indicavimus lectiones Thomae P. Pl.) omnino praestare putemus alteri (aeth^{ro}). Nam libris mss. quos ad manus habebat recens editor (iam ante i. e. 1823. ediderat Aethiopicor. libror. mss. catalogum) non aliter usus est quam ex instituto Societatis biblicae licebat. Tamen non est quod dicam, cl. Gildemeister tam liberali subsidio egregie de libro nostro promeruisse omnibusque qui eum adhibebunt gratissimum fecisse. Ceterum quod plerisque ipsique Dillmanno vix dubium videtur, interpretem Aethiopem ex ipso Graeco fonte hausisse, id se non adeo confirmare Gildemeister nobis significavit, nisi forte ceterorum sententia ita fulciri potest ut interpolationes varias vel e Syris vel ex Arabibus factas statuas. Plerique codices bibliorum qui in Europam allati sunt, saeculo XV. non priores videntur.

Arabicae. Harum de origine et modis mira est virorum doctorum dissensio. Omnibus iis quae ex editionibus ac magis etiam ex libris scriptis innotuerunt, probatur saepius varieque privatos homines libros sacros apud Arabes interpretatos esse, ita quidem ut textus totius N. T. qui publica quadam auctoritate apud universos valeret vix exstitisse videatur.

Ac primum quidem typis exscripta est editio quattuor evv. Romana 1590 sq. (ar^{r} sive ar^{ro}), quae duplici forma prodiit,

altera Arabice, altera Arabice et Latine. (Exemplaria quae annos 1619 et 1774. adscriptum habent, si verum quaeris eiusdem editionis sunt.)

Insecuta est 1616. Leidae editio totius N. T. Erpeniana (ar[e]) quae ex codice saeculi fere decimi quarti fluxit.

1645. Biblia polyglotta Parisiensia (ar[p]) prodiere, quae moderante Gabriele Sionita evangeliorum textum non tam ex Rom. ed. repetitum, quam ex cod. Parisiensi (fortasse Reg. Imp. 27. cf Scholz: Biblisch-Krit. Reise p. 54., vel etiam Coisl. 239.) Romanae formae admodum cognato haustum, epistularum vero ad fidem codicis ex Aleppo allati textu a Graecis derivato conformatum habent. A quo quidem Parisiensi textu per totum N. T. vel maxime pependerunt Londinensia Polyglotta 1657.

(Reliqua est editio Carshunica, quae Romae 1703. prodiit.)

Atque hae quidem edd. omnes eundem evangeliorum textum continent, lectione passim quidem sed non maiorem in modum variante.*) Petitus quidem omnino est e Graecis, etsi quando id factum sit difficile dictu est. Exstitisse interpretes ante Mohammedis tempora satis dubium videtur; tamen improbabile est eos multo post prodisse; quid quod nuperrime epistularum codex innotuit, a me in oriente detectus, quem ipsum octavo p. Chr. saeculo scriptum luculenta argumenta probant. Actus app. et epistulas Pauli, item Iacobi epistulam, priorem Petri et primam Iohannis, quemadmodum

*) Clariss. Gildemeister de hac re sic ad me scripsit: In Marc. 1, 1—45. finden sich zwischen allen 4 Ausgaben zusammen nur 72 Varianten; davon stimmen ar[r] und ar[e] 67 Mal zusammen. ar[p] und Karsch. haben jede 24 besondere Lesarten und in 16 Fällen unter diesen weichen sie unter sich und von ar[r] und ar[e] ab, während in den andern 16 Fällen je einer mit Rom. und Erp. stimmt. Bei beinahe einem Drittel entspricht eine Variante im Griechischen, bei eben so vielen scheint Grund der Abweichung die Annäherung an den griechischen Ausdruck, bei wenigen Verbesserung des arabischen Stils zu sein. Ich glaube nachweisen zu können, dass die ursprüngliche Uebersetzung (aus dem Griechischen) einmal nach andern griech. Mss. durchgängig revidirt sein muss; ausserdem sind freilich noch koptische und syrische Lesarten hineingekommen. Die ursprünglichste Form hat Pol. aber nicht die ächte; sie zeichnet sich durch kopt. Lesarten aus.

in ed. Erpeniana leguntur, e Syra Peschito fluxisse certum est. Reliquos libros ibidem exhibitos, i. e. apocalypsin cum quattuor reliquis epp. cath., unde interpres hauserit, non satis constat, sed videntur originem Coptam habuisse.

Sed ad haec de editis libris pauca addere placet de scriptis. Codicem Vaticanum (ar^{vat}) selectis evangeliorum et epistularum locis examinavit Scholzius, vide Biblisch-Krit. Reise pag. 117 sqq. Is pro notis Graeca scriptura unciali additis saec. fere nono scriptus esse videtur et textu insigni praestat. Cf ad Mc 16, 9. Codicum duorum Berolinensium notitiam dedit cl. Petermann in editione epistulae ad Philem. metallo expressa (anno 1844.) Alter e libris Diezianis (ar^{diez} totius N. T. textum passim mutilum eumque e Syris confectum continet, scriptus ut videtur anno Christi 1265. Alterius ($ar^{reg\ berol}$) pariter atque eius versionis quae per Hugium ex cod. Par. (ar^{hug}) innotuit textus e Coptis haustus est.

Denique nonnihil ex iis addam, quae amicorum ope usus de cdd. aliquot, quos mihi in itineribus orientalibus ex latebris monasteriorum in Europam afferre contigit, in Anecdotis meis sacris et profanis (1855.) dixi. Horum omnium gravissimus est codex epistularum Paulinarum, nuper Petropolitanus factus, e sententia collegae cel. Fleischer octavo saec. scriptus. Is ita comparatus est ut eundem cum Erpeniano codice textum praebeat, nisi quod ipse instar sit Italae, Erpenianus Vulgatae. Quovis fere versu antiquiores formas illum praebere, hunc recentiores, observavit cl. Delitzsch (cf. excurs. ad comm. eius in epist. ad Hebr.). Aliquot lectionis specimina dedimus (ar^{petrop}): vide inprimis ad Heb 2, 9. Cf Anecd. sacr. et prof. p. 13. Alter est ex cdd. bibliothecae univ. Lips. Tischendorfianis, numero XXXVIII. insignitus, saeculi fere 13., fragmenta continens versionis epistularum Pauli e Copto factae necdum notae, nisi forte cognati sunt ar^{hug} et ar^{berol}. Ex hoc multa lectionis specimina epistulae ad Col. inseruimus. Cf. Anecd. p. 72 sq. Tertius, cod. Tisch. XXXVII., eiusdem fere cum priore aetatis, fragmenta haud pauca epistularum catholicarum cum nonnullis Paulinarum continet. Horum textus in epp. Pauli idem est atque quem edidit Erpenius; non idem quamvis similis in catholicis epp. Cf. Anecd. p. 71 sq. Quartus est quattuor evangeliorum Syriacus Arabicus, inter Tischendorfianos numero XIII. signatus saeculi

fere decimi. Arabicum textum praebet ex Syro factum, eumque bonae satis notae. Cf. Anecd. p. 65. Quinto denique loco commemoranda sunt fragmenta versionis evangeliorum nondum notae Fleischero iudice. Haec inveniuntur in codice Tisch. nr. XXXI. saeculi fere noni.*)

Armenica (arm). Postquam Armeni saeculis tertio et quarto Syrorum, unde evangelium acceperant, bibliis usi essent, Mesrobi et discipulorum (Iohannis Ekelensis et Iosephi Palnensis) coniunctis iteratisque studiis, ipso alphabeto ad id excogitato, Armenica bibliorum versio e codd. Graecis Epheso et Alexandria in patriam allatis factá est. Multis saeculis post, et quidem decimo tertio sub rege Haitho, textum ad Latina exemplaria mutatum esse virorum doctorum opinio fert. Idem ab episcopo Uscan saeculo decimo septimo repetitum esse perhibent. Utrumque habet quo defendatur; certe cdd. Armeni mira textus varietate laborant; qui vero saeculum decimum tertium antecedunt, satis rari. Editiones multae habentur: princeps prodiit Amstelodami 1666. Recentiores, non sine studio critico confectae, sunt Zohrabi 1789 et Veneta 1805. Post prodierunt Petropolitana 1814. et Mosquensis 1834. Armenos in insula S. Lazari prope Venetiam dudum suscepisse novam bibliorum editionem eamque ad optimos quosque codd. undique conquisitos iri institutum, clarissimus scriptor Aucher anno 1843. postque alii narraverunt. Collationes in usum criticum huc usque factae non adeo satisfaciunt accuratiora quaerenti. Nos lectiones Armenicas saepe petivimus a Scholzio, qui quidem in usum suum editionem praestantissimam Zohrabi (ex codice in Cilicia saec. XIV. scripto haustam adhibitis insuper octo totius scripturae sacrae cdd. et viginti

---

*) Quam plerumque a Iohanne Hispalensi octavo saeculo ad normam Latinam institutam esse volunt, eam fictam esse vult clar. Gildemeister. Scripsit mihi de ea re hunc in modum: „Wenn man die spanischen Autoritäten verfolgt, so zeigt sich, dass sie aus einem Missverständnisse stammt, das sich in der allmäligen Abänderung der Worte des ersten Zeugen Rodericus Toletanus verräth. Iener Ioh. Hisp. gehört übrigens in das X. Iahrh. Neuerlich hat Juynboll: Letterkundige Bydragen II. Leiden 1838. zu zeigen gesucht, dass diese Uebersetzung noch in der Röm. Ausg. der Evv. von 1590 erhalten sei; aber sein Beweis ist leicht zu zerstören; es bleiben blos einige latinisirende Lesarten in dieser Ausgabe davon übrig.“

Novi Testamenti) studio Cirbied professoris Parisiensis et monachorum Mechitaristarum Vindobonensium denuo collatam dicit. Praeterea in eo exemplari Novi Test. Wetsteniani quo Griesbachius dum vivebat usus est, aliquoties Armenicas lectiones adscriptas inveni.*)

Georgiana (georg) sive Iberica (iber). Saeculo fere post Armenicam i. e. saec. VI. facta videtur et quidem ex ipsis Graecis codd. Perexigui adhuc usus critici erat, neque ex editionibus quae superiore saeculo et nostro prodierunt, multum subsidii critici petere licet. Habentur vero cdd. satis antiqui, cuiusmodi ipse post Scholzium in monasterio S. Crucis prope Hierosolymam vidi (Cf. Tischendorf: Reise in den Orient. II. p. 69. Scholz: Biblisch-Kritische Reise 1823. p. 148.) Docte de hac versione disseruit Fr. Car. Alter in libro: Ueber Georgianische Literatur. 1798. unde aliquot lectionis specimina infra adscripta sunt. Sunt vero ex editione Mosquensi a. 1743. petita, qua in paranda nihil studii critici locum habuit; interpolatam praeterea ex interpretatione Slavonica dicunt. Ex alia quae ibidem prodiit 1816. clar. Petermann epistulam ad Philem. hausit: vide Pauli epist. ad Philem. speciminis loco ad fidem verss. orientalium veterum una cum earum textu originali Graece editam a Iul. Henr. Petermann. Berol. 1844. Metallo expressum.

Cf. Alter l. l. p. 76 sqq. Mt 23, 35. interpres Georg. habet: *ἕως τ. αἵμ. ζαχαρίου υἱοῦ βαρούχ* Mt 28, 9. *καὶ ὡς ἐκεῖνοι ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ* Mc 14, 41. pro *ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα* habet *ἦλθε καὶ τὸ τέλος· καὶ ἦλθεν ἡ ὥρα* Lc 1, 28. retinet verba *εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν* Lc 1, 35. *διὸ τὸ γεννώμενον* (absque *ἐκ σου*) *ἅγιον κληθήσεται καὶ υἱὸς ὑψίστου* Ioh 1, 29. *ταῦτα ἐν βηθαβρᾷ ἐγένετο* Ioh 7, 34. *καὶ ὅπου ἐγὼ εἰμι* ibidem v. 39. *ὅτι οὔπω διδόμενον ἦν πνεῦμα ἅγιον* Act 8, 39. *πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, καὶ πν. κυρίου* Act 20, 28. *τ. ἐκκλησ. κυρ. τοῦ θεοῦ* Rom 12, 11. *τῷ κυρίῳ δουλεύοντες* 1 Tim 3, 16. *θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί* 1 Ioh 5, 7 sq. *ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, πνεῦμα καὶ ὕδωρ καὶ αἷμα, καὶ τρεῖς*

---

*) Tregellio contigit ut collationem novam eamque egregiam nancisceretur cura Caroli Rieu institutam. Qua de re uberius iam exposuit in libro: an introduction etc. p. 312 sqq.

οὗτοι εἰς τὸ ἕν εἰσιν.[8] καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦσιν ἐν τῷ οὐρανῷ, πατήρ, ὁ λόγος καὶ πνεῦμα ἅγιον· οὗτοι τρεῖς ἕν εἰσιν.

B. OCCIDENTALES.

Latinae.

1.) Itala (it) i. e. Latina interpretatio quemadmodum primis p. Chr. saeculis in usu erat. Eam secundo iam saeculo (qua in re grave est quod iam Irenaei interpres, Tertullianus, Cyprianus eiusdem textus quodammodo recepti testes sunt) et quidem in Africa, ea parte quae tum temporis Africa proconsularis erat (hinc facile intellegitur unde tanta Graecis cdd. antiquissimis nostris Aegyptiacis cum antiquissimis Italae consensio) prodisse perquam probabile est. Cuius quae ratio esset quum alii saepe tum ipse nuper quaesivi in prolegomenis Evangelii Palatini inediti Lips. 1847. p. XVI sqq. Ibi probavi quod iam Philippo Garbello et Blanchino (cf. Evangeliar. Quadr. p. 30. et 81.) nuperque aliis, ut Wisemano et Lachmanno, placuit, textum sacrum non identidem e Graeco in Latinum translatum, quod ex Augustini et Hieronymi hac de re verbis saepe conclusum est, sed postquam semel translatus esset multis modis variisque temporibus mutatum esse. Italae vero nomen ab Augustino (De doctr. Chr. II. 14 sqq.) usurpatum recte explicuere Hugius, Wisemanus (Two letters on some parts of the controversy concerning 1. Iohn 5, 7. etc Rom. 1835.) aliique. Distinxisse enim Augustinum inter Italum, i. e. Italicum, et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos. Horum rursus quae differentia esset, ipse Augustinus haud obscure eo significavit quod l. l. inter emendatos et non emendatos distinxit. Emendata enim exemplaria videntur ab Afris ad Italos advecta ab iisque ad cdd. Graecos in Italia usitatos ipsiusque sermonis Latini normam correcta; non emendata vero quae textum patriae i. e. Africanae originis illibatum conservarunt. Itaque emendati cdd. Augustini ipsum illum Italum, non emendati Africanum textum purum constituunt. Qua in re videndum est ne systematicam quandam rationem magis quam ipsam veritatem curemus. Quemadmodum enim per se clarum est, quum codices Italicos non omnes pari modo ab Afra simplicitate discessisse, tum facile potuisse utrumque genus iteratis exemplis

confundi: ita documentorum quae supersunt ratio est eiusmodi, ut quae Africana habemus, ea ab Italis non prorsus abhorreant, rursusque quae Italica, locis multis prope ad Africana accedant. Cuius rei aliquot exempla vide in Prol. Evang. Palat. p. XXI sqq. Inde vero hoc sequitur, idque minime negligendum est, ubi de codicum antiquorum Latinorum usu ad restituendam ipsius Graeci textus veritatem agitur, quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse, nisi saepe quod revera praestat arbitrii caussa aspernari malimus. Qua sententia vehementer dissentimus a Carolo Lachmanno, qui spretis quae ipsi videbantur Italicis codicibus adhibere nolebat nisi Africanos. At ne unus quidem ex eius testibus purum Africanum textum conservavit; nec minus certum est in reliquis multas inveniri Africanae originis lectiones. Eo autem magis Lachmanni ratio taxanda est quoniam testibus Latinis tantam saepe in ipso textu constituendo auctoritatem tribuit. Hinc enim passim in promptu est rationes ei aliter conficiendas fuisse, modo scitius adhibuisset Latinos.

Singulari autem dei beneficio contigit ut huius versionis antiquissimae et in re critica gravissimae haud pauci codices rarae vetustatis ad nos pervenirent. Nobis ipsis vero contigit ut ad eos qui iam dudum ad criticorum usum pertinuerant, adderemus aliquot non minimae auctoritatis. Omnium qui innotuerunt et ad apparatum nostrum adhibiti sunt, catalogum dare placet.

a i. e. cod. Vercellensis, scriptus ut videtur manu Eusebii martyris saec. IV. Complectitur evv. quattuor; passim vero lacunae sunt. In Mt enim plura desiderantur per capp. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 27. item 25, 1—16. In Iohanne plura desunt per cap. 5, nonnulla per cap. 7. item toti fere 19, 41 et 20, 2. In Luca desunt, exceptis paucis, 1, 1—12. Desunt passim litterae et verba inde a 1, 26 usque 73., item 6, 9. 12. 9, 14. 11, 24. Pleraque periere 11, 4—11.; omnia periere 11, 12—25. 12, 38—59. In Mc 1, 22 usque 34. omnia periere, item 4, 17—24. 15, 15 usque finem. (nisi quod 16, 7 usque fin. „secundis curis ab alio antiquario“ „iuxta ed. S. Hier.“, ut Blanchinus habet, suppleta sunt.) Item pleraque periere 4, 26—5, 19. Edidit Blanchinus in Evang. Quadr. Romae 1749. (Afric.)

b i. e. cod. Veronensis, IV. vel V. saec. scriptus. Desunt Mt 1, 1—11. 15, 12—23. 23, 18—27. Ioh 7, 44 usq. fin. capitis.

Lc 19, 26—21, 29. Mc 13, 9—19. 13, 24 usq. fin. evglii. Edidit Blanchinus ibidem. (Afric.)

c i. e. cod. Colbertinus XI. fere saeculi. Integrum edidit Sabatier in Bibliorum ss. Latinis versionibus antiquis etc. Parisiis 1751. (Afric.)

d i. e. cod. Cantabrigiensis VI. saeculi. Similes atque D lacunas habet: vide ad evv. et act. Edidit Kipling cum Graeco textu codicis D evv. et act. Cf. ad D evv. et actuum. (Afric.? mixt.?)

e i. e. cod. Palatinus Vindobonensis IV. vel V. saec. Evv. Ioh et Lc fere integra sunt; evangelii Mt dimidia fere pars periit; de Marci textu sex fere capita supersunt. Ex Mtthaeo enim supersunt 12, 49—13, 13. 13, 24—14, 11. 14, 22—24, 49. 28, 2 usq. fin. Ex Ioh 1, 1—18, 12. 18, 25 usq. evglii fin. Lcae 1, 1—8, 30. 8, 48—11, 4. 11, 24 usque fin. Mci 1, 20—4, 8. 4, 19—6, 9. 12, 37—40. 13, 2—3. 24—27. 33—36. Edidi hoc titulo: Evangelium Palatinum ineditum etc. Lips. 1847. (Ital.? mixt.?)

f i. e. cod. Brixianus VI. fere saec. Desunt Mc 12, 5—13, 32. 14, 70 usque fin. evglii. Edidit Blanchinus in Evang. Quadr. (Ital.)

ff¹· ff²· sunt codices Corbejenses antiquissimi. E priore iam Martianay Matthaeum edidit in Vulgata antiqua Latina et Itala versione ev. Mt. et ep. Iacobi etc. Par. 1695., item Calmet in appendice ad comment. in apocalypsin. Eundem ad Matth. integrum repetiit Blanchinus; ex ff²· vero variantes lect. ad Ioh Lc Mc notavit. Sabatier variantes lect. ex priore ad Matth et ad Mc usque 5, 18., ex altero (capp. 11 ev. Mt. priora desunt, item alia passim) ad 4 evv. attulit.

g¹· g²· sunt Sangermanenses antiquissimi. Priore ad Matth. iam usus est Martianay l. l., item Blanchinus. Utrumque per IV evv. laudat Sabatier. Sed ex allatis lectionibus nec ff²· nec g¹· g²· satis ad rem criticam adhiberi possunt.

h i. e. Claromontanus nunc Vaticanus, IV. vel V. saec. Evangelium Matthaei continet; tamen est mutilum usque 3, 15., rursus 14, 33—18, 12. Excerpta iam Sabatarius dederat. Sed integrum textum accurate edidit Ang. Mai in Script. vet. nova collectione Rom. 1828. tom. III. p. 257 sqq. qua editione ipsi usi sumus. (Afric.)

i i. e. Vindobonensis V. vel VI. saec. Sunt haec evv. secundum Lucanum (sic codex) et secundum Marcum fragmenta: Lc 10,

6—23, 10. Mc 2, 17—3, 29. 4, 4—10, 1. 10, 33—14, 36. 15, 33—40. Ea publicavit integra Alter in N. Repert. d. bibl. u. morgenl. Literatur. III. 115—170. et in Pauli Memorabilibus VII. p. 58—96. Iam ante Alterum, a quo nostra hausta sunt, Blanchinus lect. var. notaverat. (Afric.?)

k i. e. Bobbiensis nunc Taurinensis V. si non IV. saec. Sunt haec Marci (9 fere capp.) et Matthaei (capp. fere 16) fragmenta: 8, 19 usque 16, 8 sq. Mt 1, 1—3, 10. 4, 2—14, 17. 15, 20—16, 1. 16, 5. 6. 7. Post vitiosissimam Fleckii editionem *) ipse denuo integra descripsi et edidi in annalibus Vindob. a. 1847. sqq.**) (Ital.)

l i. e. Rhedigerianus VII. fere saeculi. Praeter pauca alia pars magna ev. Io. periit. Contulit et descripsit Dav. Schulz in progr. Vratisl. 1814; posteaque in editionem III. Ni Ti Griesbachiani lectiones var. transtulit.

m: hoc siglo insignivimus lectiones quas A. Maius tomo 9. Spicilegii sui Romani a. 1843. pag. 61—86. notavit ex antiquissimo codice Speculi quod plerumque Augustini esse creditum est. Post edidit totum Speculi textum in PP. Nov. Bibl., sed eum raro contulimus. Lectiones petitae sunt ex omnibus fere N. T. libris: ex Mt (non Mc) Lc Ioh Act, ex Iac 1 et 2 Petr 1 et 2 Ioh (lectiones harum epp. cath. inprimis graves sunt) Iudae; ex Ro 1 et 2 Cor Gal Eph Phil Col 1 et 2 Thess 1 (ex hac ep. permulta afferuntur) et 2 Tim Tit; ex Apoc. (Ital.)

n: codex Sangall. V. vel IV. saec. Supersunt fragmenta haec:

---

*) Vide F. F. Fleckii Anecd. maximam partem sacra etc. 1837. p. 1 sqq. Pauca vitiositatis exempla haec sunt: fol. 3. legit ne omina diceret *pro* ne cui illa diceret, fol. 13. tradent eum latronibus *pro* trad. eum nationibus, fol. 26. angelos eletos (sic) *pro* angelos et colligit electos, fol. 34. manu factum *pro* non manu factum, fol. 35. atriocum (atriorum) *pro* atri (i. e. atrii) locum, fol. 36. totum versum 14. praetermisit; fol. 45. edidit mirum in modum sic: „in Orientem ha (sic) set autem rex", posteaque „exquisivit ab eis. et venimus adorare eum audis (audisset?) Herodes." At scriba post verba: vidimus enim stellam eius in orientem" per incuriam perrexit „set autem rex" intellecto vero errore adposuit ha, ad quod signum referebat sub textu verba omissa: „et venimus adorare eum. cum audis."

**) Si quid Vindobonae mea manu scripta typis exscribendo peccatum est, id non in me cadit. Usus sum ad apparatum criticum schedis meis. Ubi vero primum licuerit, haec fragmenta cum similibus a me feliciter excussis singulari libro foras dabuntur.

Mt 17, 1—5. 14—18. 17, 19—18, 20. 19, 21—20, 7. 7—23. (pars lacunosa) 20, 23—21, 3. 26, 56—60. 69—74. 27, 3. 62—64. 27, 66—28, 2. 8—20. Marc 7, 13—31. 8, 32—9, 9. 13, 2—20. 15, 22—16, 13. Omnia quae supersunt edere propositum est. (Afric.)

o: fragmentum Sangallense continens Mc 16, 14—20. scriptura Merovingica exaratum saec. fere VII.

p: fragm. Sangall. Scottice scriptum saec. VII. vel VIII. continens Ioh. 11, 14—44. Videtur olim ad lectionarium pertinuisse. Cum ad ipsum comm. non adhibitum sit, h. l. versus priores adscribamus. „In illis diebus dixit ihesus ad discipulos suos lazarus amicus noster infirmabatur, et manifeste mortuus est. Et gaudeo propter vos ut credatis quoniam non eram ibi· sed eamus ad eum· dixit autem thomas qui dicitur didimus Cum discipulis suis eamus et nos moriamur cum illo. Venit ihesus et invenit eum iam quartum diem in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta hirusolimam quassi stadiis quindecim. Multi autem a iudeis venerunt - - viam venit ei· maria autem domi sedebat· dixit ergo martha ad ihesum domine si fuisses non fuisset mortuus frater meus. Sed nunc scio quoniam quaecumque petieris a deo dabit tibi deus. Ait ei ihesus· resurget frater tuus."

q: codex Monacensis VI. certe saeculi. Continet totum Mt exceptis 3, 15—4, 25. 5, 25—6, 4. 6, 28—7, 8. item Iohannem exceptis 10, 11—12, 39. item Lucam praeter 23, 22—36. 24, 11—39. item Marcum exceptis 1, 7—22. 15, 5—36. Magna est textus praestantia, etsi magis Italico quam Africano testium generi adscribendus erit. Totum accurate descripsi et ad edendum praeparavi. Inde a Marci cap. 12. ad comm. adhibere licebat.

Ad actus app. adhibiti sunt:

d i. e. Cantabrigiensis, vide d ad evv.

e i. e. Laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. ad E actuum. Edidit cum Graeco textu Hearne Oxonii 1715, sed ipsi diligenter quae edidit cum codice contulimus.

s i. e. Bobbiensis nunc Vindobonensis V. fere saec. Sunt pauca fragmenta de actuum capp. 23. 27. 28. quae in cod. rescripto bibl. Caesar. Vindob. legi et edidi in annalibus Vindob. 1847.

Anzeigeblatt CXX. Ibidem de cl. Eichenfeldi et meis circa codicem studiis refertur.

m: vide ad evv.

Item ad epp. catholicas:

ff i. e. Corbejensis antiquissimus, quem Martianay in Vulg. antiq. Latina et Itala versione ev. Matthaei et epist. Iacobi edidit Paris. 1695; atque iterum Sabatier in Bibliis suis. Nos editionem Martianaei ubique contulimus.

s i. e. Bobbiensis nunc Vindobonensis, de quo modo explicui. Fragmenta epp. cath. haec legi: Iac. 1, 1—5. 3, 13—18. 4, 1. 2. 5, 19. 20. 1 Pe 1, 1—12.

m: vide ad evv.

Item ad epp. Pauli:

d i. e. Claromontanus saec. sexti fere exeunt. Est versio addita Graeco codici D epistularum nunc Imp. Parisiensis nr. 107, ad quem quae supra notata sunt confer. Ipse totum transscripsi et edidi: vide supra. Non sine multis vitiis iam ante ediderat Sabatier in Bibliis suis Latinis.

e i. e. Sangermanensis nunc Petropolitanus. Cf. ad E epp. cuius textum Latinum hoc siglo significavimus. Hunc quoque simul cum Claromontano, a quo passim discedit, l. l. edidit Sabatier, sed passim quid ipse codex habeat non satis liquet.

f i. e. versio Latina codicis Augiensis epp. Paulin. quam, postquam ipse anno 1842. primus contulissem, nunc ex accuratissima editione totius codicis a cl. Scrivener suscepta haurire licuit. Vide supra ad F epp. Paul.

g i. e. Boernerianus saec. IX. Versio est Graeci codicis G epistularum, ad quem quae notavimus vide. Edidit una cum Graecis Matthaei Misenae 1791.

gue i. e. Guelferbytanus saec. VI. Aliquot fragmenta sunt ex capp. 11—15. epistulae ad Romanos (11, 33—12, 5. 12, 17—13, 1. 14, 9—20. 15, 3—13.), quae adiacent textui Gothico in foliis palimpsestis Guelferbytanis. Post Knittelium, qui nec plene nec satis recte una cum Gothicis Brunsvic. 1762. ediderat, ipse edidi in Anecdotis sacr. et prof. p. 153 sqq.

r: fragmenta epp. Paulinarum nuper ex tegumentis codicum Frisingensium Monaci ab I. Andr. Schmeller protracta et a me primo lecta, saec. VI. vel V. Continent haec: 1 Co 1, 1—27. 1, 28—3, 5. 15, 14—43. 16, 12—24. 2 Co 1, 1—10. 3, 17—5, 1. 9, 10—11, 21. Phil. 4, 11—23. 1 Thess 1, 1—10. Ad

edendum destinavi pretiosissima ista fragmenta, de quibus fusius exposui Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft 1857. nr. 8.

m: vide ad evv. Pertinet m etiam ad apoc.

2) vulgata i. e. ea quae rogante Damaso Pontifice Romano ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita profecta est ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent“ collatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio postquam per aliquot saecula cum vetustiorum codicum textu de principatu contendisse videtur, mox in omnium fere usum recepta est, ita ut fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncuparetur. Publica autem ecclesiae catholicae auctoritate donata est textus Hieronymiani editio Clementis VIII. a. 1592 (vg s. vg^{ed}); a qua passim differt editio Sixtina a. 1590. (vg^{sixt}). Utramque vero ab Hieronymianae editionis veritate satis abesse, probatur codicibus eiusdem textus veterrimis, unde ipsi nuper (in Triglottis etc) opus Hieronymi restituendi periculum fecimus. Iam ante nos idem suscepit C. Lachmannus, sed codicum omnium gravissimo parum cognito. Vide supra p. CX.*) Ad commentarium vero nostrum adhibiti sunt Vulgatae codd. hi:

amiatinus (am) i. e. cod. olim monasterii Amiatae, nunc Laurentianae bibliothecae, circa annum 541. a Servando abbate scriptus. Quem tantum rei sacrae criticae thesaurum quum primum Ang. Mar. Bandini docte illustrasset, F. F. Fleck bene de his studiis meriturus anno 1834., duobus adiutus amicis, cum ed. Clementina contulit, suamque collationem a. 1840. edidit ita, ut variantes codicis lectiones subiungeret vulgato textui. Hanc

---

*) Paene incredibile dormitantis Homeri speciem Lachmannus edidit Act 6, 10. Ibi enim „fabulantem“ ac „parum diligentem“ Fleckium suum secutus ita edidit: „et non poterant resistere sapientiae et spiritui qui (quo) loquebatur. [quod redargue .//. L].“ „At nonne ipsum hoc signum notationem Fleckii inepti vitii arguebat? In codice enim post „loquebatur“ secunda manus addidit: „propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia.“ Pro spatii vero penuria ad ipsum locum non adscripta sunt nisi „pr. qu. redargue“ adposito signo, quo quidem repetito reliqua „rentur ab eo“ etc summa pagina addita sunt.

vero collationem imperfectissimam, locis plus mille qui ab editis differunt vel praetermissis vel vitiose notatis compensavi nova totius Novi Testamenti collatione diligentissima, anno 1843. Florentiae a me instituta. Totum textum, nec neglectis praefationibus capitulorum indicibus similibusque, e schedis meis, consulta insuper Tregellii collatione, anno 1850. rursusque 1854. edidi hoc titulo: Novum Testamentum Latine interprete Hieronymo. Ex celeberrimo cod. Amiat. omnium et antiquissimo et praestantissimo nunc primum edidit C. T. („Editio paucis vel praemissis vel additis repetita." 1854.*) Totum N. T. continet integrum (una cum Vetere).

Eiusdem fere cum Amiatino vetustatis codex est Fuldensis (fuld) totius Ni Ti, nisi quod IV evangeliorum loco harmoniam IV evangelistarum in canones et numeros distinctam (cum praefatione Victoris episcopi Capuae) continet. De eo copiose egit, aliquot additis facsimilibus, Io. Frid. Schannat in Vindemiae litterariae collectione prima p. 218—221. Fuldae et Lips. 1723. Hunc codicem in rem suam convertit C. Lachmannus cum Buttmanno suo (cf. N. T. I. p. XXVI sq.), sed saepe, in evv. maxime, ex Lachmanniana Latini textus recensione non satis liquet quid codex habeat. Hinc gratissima erit codicis Fuldensis accurata editio, quam suscepit clar. vir Ern. Ranke.

Item totius Ni Ti (una cum Vetere) codicem Toletanum (tol) habemus. Is est ex bibliotheca Toletanae ecclesiae, litteris Gothicis exaratus, cuius collationem a. 1588. a Chstphoro Palomares institutam publici iuris fecit Blanchinus in Vindiciis canonic. script. Rom. 1740. Etiam codex Bodl. 857. (multorum Ni Ti fragmentorum) a Millio olim nuperque a me inspectus est. Saeculi videtur VII. nec indignus accuratiore examine. Ex cod. totius Novi Test. Cavensi (cav) saec. fere VIII. adscripsi quae ad 1 Ioh 5, 7 sq pertinent. Codicem ipse in celebri monasterio S. Trin. Cavae prope Neapolin perlustravi. Hunc locum tractat etiam Lettera dell' abate de Rozan su de' libri e msc. preziosi

*) In hac repetitione haec errata prioris ed. correximus: Mt 20, 4. *dele* meam 1 Co 14, 18. meo Eph 6, 13 in *sec loco* Ap. 8, 5. magnus. Item Mt 24, 15. *lege* Danihelo Mc 14, 40. ingravati Act 8, 17. inponebant 13, 46. reppulistis 18, 12. Achaiae 1 Co 3, 12. superaed. supra 2 Co 4, 4. quae est Eph 4, 25. in invicem 1 Pe 3, 6. oboedivit 1 Io 2, 4. non Lc 8, 12. hi**, *om**. Quorum omnium iam in Triglottis nostris ratio est habita. Praeterea cf. supra p. CXVII.

conservati nella biblioteca della ss. Trinita' di Cava etc. Napoli 1822. p. 128 sqq. Ad eundem locum etiam aliorum nonnullorum codicum in comm. nostro ratio est habita. Denique notas Lucae Brugensis ex correctoriis bibl. apud Sabatarium allatas (cdd[brug], Lc[brug]) passim consului.

De ceteris cdd. ad evangelia hi spectant:

and i. e. cod. monasterii S. Andreae secus Avenionem: inde aliquot lectiones hausi ducibus Martianaeo („Vulgata antiqua Latina" etc Par. 1695.) et Calmeto („Commentaire litt." tom. VII. Par. 1726.)

em i. e. olim monasterii S. Emmerami, nunc Monacensis (plut. IV. Nr. 33.), anno 870. iussu Caroli Calvi scriptus. Collationem haustam e Dissertatione in aureum ac pervetustum ss. evv. cod. ms. etc., quam scripsit P. Colom. Sanftl, Ratisb., 1786. saepissime adhibui.

erl i. e. cod. Erlangensis, aliquoties adhibitus ex Dissertatione Colomanni Sanftl, apud quem vide pag. 76.

for i. e. Foroiuliensis, qui cum Marci fragmentis Pragensibus (prag) a Dobrowskio a. 1778. editis aliisque eiusdem evangelistae reliquiis Venetiae servatis sed paene deperditis (cf. etiam Seemilleri Programma etc. Ingolst. 1784.) IV evv. complectitur Edidit (praeter fragmenta Marci Pragensia et Veneta) Blanchinus in Appendice ad Evangeliar. Quadrupl. Mt et Lc integri sunt; in Ioh desunt 19, 29—40. et 20, 19 usque fin. Saeculi fere VI.

fos s. foss i. e. Fossatensis. Ex opere Sabatarii innotuit, qui in S. Germani bibliotheca asservatum et mille circiter annorum (a. 1751.) dixit. Ex Sab. igitur quas affert lectiones sumpsi.

gat i. e. S. Gatiani (S. Gatien de Tours nr. 8.), cum cod. Maioris monasterii (mm) et cod. Corbeiensi nr. 195. (ff) a Calmeto ad calcem commentarii in apocalypsin excerptus ex eoque a Blanchino et Sabatario adhibitus. Dedit Calmetus lectiones tantum selectas; quemadmodum etiam de Corb. 195. (ff[2]) testatur: Nous avons ramassées les principales variétez des leçons de ce Ms. Si nous eussions voulu marquer toutes, il auroit fallu le copier tout entier; car il y en a presque dans chaque verset, si l'on ne regarde que l'arrangement des mots et les termes équivalens.

harl i. e. Harleianus 1775., saeculi fere VII. Griesbachius con-

tulit loca selecta, quorum var. lect. indicavit in Symbb. crit. I. 305—326.

iac i. e. S. Iacobi saec. IX. Cf. de eo Colom. Sanftl in Dissertatione etc p. 73. Passim adscripsi lectiones.

ing i. e. Ingolstadiensis nunc Monacensis, saeculi fere septimi. Incipit Mt. 22, 39. Praeterea in Mt Lc Ioh sex fere capp. desunt. Codicem descripsit additis lectionibus variantibus Mc 12, 21. usque 16, 20 Seemiller in Programmate theol. etc. Ingolst. 1784. Ipse vero Monaci a. 1844. diligenter totum contuli, atque ex schedis meis ad comm. nostrum adhibui.

mm i. e. Maioris monasterii (Marmoutier nr. 87.). Cf. supra ad S. Gatiani codicem. Hausi ex Blanchino et Sabatario, ipso insuper Calmeto consulto.

mt i. e. Martini Turonensis. Ex eo Sabatier varias lectiones Marci, Lucae et Iohannis excerpsit, quibus usus sum. Trium codicum gat mm mt aetatem quod attinet, Sabatarius (a. 1751.) gat et mt mille sibi annos circiter vindicare dixit, mm octingentos.

pe s. per i. e. Perusinus. Sunt perantiqua evangelii Lucae fragmenta haec: 1, 26 usque 12, 7. exceptis 2, 46—3, 4. 3, 16—4, 9. 4, 22—4, 28. 5, 36—8, 11. aliisque nonnullis. Ad haec plerumque adnotat Blanchinus: „detrita“ „vetustate consumpta“ „quae non amplius legi possunt“ etc. Blanchinus publicavit in Appendice Evangeliarii Quadrupl.

prag i. e. Pragensis v. supra ad for. Fragmenta Pragensia: Mc 12, 21 usque finem, edidit Dobrowsky 1778. ex eoque nostra hausta sunt.

reg i. e. Regius Parisiensis, olim S. Germani, purpuratus aureisque litteris scriptus VII. fere saeculo. Sunt fragmenta evv. Mt (6, 2 usque fin.) et Mc (9, 46 usque fin.) quae contuli Parisiis. Passim etiam aliorum eiusdem bibliothecae codicum ratio habetur duce Sabatario.

san i. e. Sangallensia evangeliorum codicis plurima fragmenta saec. VI. (Nonnulla eiusdem libri folia in bibl. Turicensi habentur). Pertinent ad praestantissimos textus Hieronymi testes. Uberius de iis exposui Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft. 1857. Nr. 7.

taur i. e. Taurinensis VII. fere saec. Vide Anecd. sacr. et prof. pag. 160. Aliquoties per priora ev. Mci capp. adhibuimus.

trevir i. e. Trevirensis. Aliquoties notatum ex Dissertatione etc. Colomanni Sanftl. Vide supra.

δ i. e. Latinus textus codicis Δ Sangallensis. Raro notatus est: vide supra ad Δ evv.

Praeterea apud Sabatarium ex eoque apud nos ad ea quae apud Lc 1, 46 sqq leguntur cantica Mariae et Zachariae passim notantur S. Mich., Breviar. Moz., Vat. olim regin. Suec. nr. 11.

Ad act. epp. et apocalypsin pertinent:

demid i. e. demidovianus Veteris et Ni Ti codex, ex quo Matthaei in ed. Ni Ti sua maiore textum actuum, epistularum et apocalypsis edidit. Scriptus videtur saec. XII. sed haud dubie ex antiquissimo fonte cum magna accuratione petitus est. Descripsit Matthaeius in praef. ad epp. cath. p. XXX sqq.

harl i. e. Harleianus 1772. cum epp. Paulinis, item (praeter 3 Ioh et Iudae) catholicis et apocalypsi. Collationem dedit Griesbachius in Symbb. crit. I. 326—382.

lips 4. 5. 6. Sunt tres apocalypsis codices bibliothecae universitatis Lipsiensis, e quibus iam Matthaeius varias lectiones diligenter excerptas in appendice ad apocalypsin Rig. 1785. p. 410 sqq. protulit.

mar i. e. codex Caes. Vind. 287. scriptus a. 1079. a Mariana Scoto. Continet quattuordecim epp. Paul. Collationem eius exhibuit Alter in vol. II. Novi Test. pag. 1040—1080.

san: spectat ad fragmenta Sangallensia palimps. plurium epp. Pauli (Philipp Coloss Eph 1 Thess 1 Tim) saec. fere VI. Sed iis raro usus sum. Retuli de his ibidem ubi de Sang. evv. codice dixi, vide ante ad san.

Praeterea libri antiquissimi Guelferb. rescripti (quinti omnino saec. videtur), usui olim ecclesiastico destinati, aliquot lectiones dedimus signatas gue[lect]: ut ad Mt 26, 70. 73. et alibi. Sed plura etiam dari poterunt, quemadmodum docuimus Anecdot. sacr. et prof. p. 164 sqq. Similium librorum lectiones passim a Sabatario exhibitae sunt ex eoque apud nos:

flor i. e. floriacensis.

lux i. e. luxoviensis. De utroque cf. Sabatier in admonitione in librum actuum app. sub finem.

Gothica (goth). Facta est ex ipso Graeco ab Ulfila (nat. 318; mort. 388.) saec. IV. fere medio. Postea, i. e. quo tempore Gothi in Italia dominabantur, Gothica passim videntur ad Latina (Italica) exemplaria exacta esse. Supersunt fragmenta

uberrima omnium evangeliorum et omnium Pauli epistularum excepta epistula ad Hebraeos. Nihil vero de textu actuum apostolorum et epistularum catholicarum nec magis de apocalypsi superest. Evangeliorum fragmenta paene omnia in codice Upsalensi purpurato argenteis aureisque litteris sub finem quinti aut initio sexti saeculi scripto (saec. XVI. in Westphalia, post Pragae, unde in bello triginta annorum pervenit in Sueciam) supersunt. Ordo singulorum evangelistarum est Mt Ioh Lc Mc: id quod adde ad pag. LXXI. Haec fragmenta post alios 1854 edidit A. Uppström, additis 1857. „decem codicis argentei redivivis foliis." Quadraginta fere versus epistulae ad Romanos adiecta versione Latina veteri (a nobis edita: vide ante gue ad Latinae versionis cdd. Italos) in cod. rescripto quinti vel sexti saeculi Guelferbytano (olim ut videtur Bobbiensi) reperti atque editi sunt 1762. a Knittelio; plurima fere omnium (exc. Heb.) epp. Pauli in duobus (quinque) cdd. rescriptis Ambrosianis eiusdem certe cum duobus cdd. reliquis aetatis e coenobio Bobbiensi in Liguria dudum Mediolanum deportatis reperit Angelus Mai: idem cum comite Car. Oct. Castillionaeo edidit 1819 sqq. Nuper omnia quae supersunt iterum ediderunt de Gabelentz et Loebe Altenburgi et Lipsiae 1836.: qua editione (etiam postquam prodisset nuperrime editio Massmanni*) ubique diligenter usus sum. Continet autem fragmenta haec: Mt 3, 11. 5, 8. 5, 15—6, 32. 7, 12—10, 1. 10, 23—11, 25. 25, 38—26, 3. 26, 65—27, 19. 42—65. Marci 1, 1—12, 38. 13, 16—29. 14, 4—16. 14, 41—16, 12. Lucae 1, 1—10, 30. 14, 9—16, 24. 17, 3—20, 46. Iohannis 1, 29. 3, 3—32. 5, 21—23. 35—38. 5, 45—12, 49. 13, 11—19, 13. Rom 6, 23. 7, 1—8, 10. 8, 34—14, 20. 15, 3—13. 16, 21—24. 1 Corinth 1, 12—25. 4, 2—12. 5, 3—6, 1. 7, 5—28. 8, 9—9, 9. 9, 19—10, 4. 10, 15—11, 6. 21—31. 12, 10—22. 13, 1—12. 14, 20—16, 24. 2 Corinth 1, 1—13, 13. Galat 1, 1—7. 1, 20—3, 6. 3, 27—6, 18. Ephes 1, 1—5, 11. 17—29. 6, 8—24. Philipp 1, 14—2, 8. 2, 22—4, 17. Coloss 1, 6—29. 2, 11—4, 19. 1 Thess 2, 10—5, 28. 2 Thess 1, 1—2, 4. 2, 15—3, 18. 1 Timoth 1, 1—6, 16. 2 Timoth 1, 1—4, 16. Tit. 1, 1—2, 1. Philem 11—23.

---

*) Addidit Massmannus textui suo Gothico praeter Graecum quendam textum etiam Latinum. Hic, in quo indagando frustra laboravit Tregellius: an introduction etc p. 308., petitus est e Triglottis meis, mea opera ad antiquissimos cdd. maximeque Amiatinum recensitus.

Slavonica (sl.) Instituta est a Cyrillo et Methodio, natione Graecis et Slavorum ad Danubium apostolis factis circa annum 870. Eadem postea, circa annum 988. quo Wladimir dux baptizatus est, etiam Russis tradita est. Subiit autem versio ista, praecipue in Russia inde a medio saeculo XIV. cum lingua tum textu, Latinis quidem vix adhibitis, varias mutationes, ita ut plures distinguendae sint in cdd. Sclavicis recensiones, quarum postrema, typis demum excusa, communiter recepta est. De illustrandis conferendisque variis cum cdd. tum edd. totius Novi Testamenti egregie promeruit Dobrowsky, a quo una cum lectionibus variis acceptum catalogum cdd. duodecim ad evv. item undecim ad actus et epistulas, aliorumque 11 vel codicum vel editionum ad apocalypsin Griesbachius inseruit Prolegomenis suis. A quo quum praecipua lectionum Slavicarum notatio ad nos transierit, consentaneum est etiam potiora catalogi huc transferre.

Ad **evangelia** igitur cdd. hos adhibuit: sl¹· i. e. lectionarium antiquissimum Irmologio saec. XIII. adnexum. Textum habet antiquissimae recensionis Slavicae, saepe consentientem cum cdd. evgliorum DL 1. 13. 33. 69. 40. 118. sl²· i. e. evglstarium membr. a. 1317. in bibl. academiae Scient. Petrop. Exhibet recensionem antiquam sed saepe corruptam. sl³· cod. membr. evv. quattuor saec. XIV. bibl. acad. Scient. Petrop. Peculiarem continet recensionem, ad cdd. Graecos recentiores plerumque refictam. sl⁴· cod. chart. evv. 4 saec. XV. Pragensis. Retinet saepe vocabula et phrases antiquiorum cdd., sed ipsa lectione ad posteriores recensiones accedit. sl⁵· evv. 4 in bibl. Caes. Vind. nr. 356. Saec. fere XVI. Eiusdem et sl⁶· Caes. Vind. 355. in Moldavia a. 1535. scripti lectiones iam collegerat Alter. Ad posteriorem textus recens. uterque pertinet, ex eodem exemplari Moldaviensi descriptus. sl⁷· cod. chart. evv. 4 ineunt. saec. XVI. Continet recensionem omnium postremam, quam edd. Viln. 1575. Ostrog. 1581. Mosq. 1663. sequuntur. sl⁸· cod. membr. evv. 4 a. 1144. bibl. Synod. Mosq. Convenit maxime cum sl.¹· et ²· sl⁹· evglstarium membr. saec. XII. bibl. Synod. Pauci in Mco versus collati. sl¹⁰· cod. membr. totius N. T. saec. XIV. Manu Alexii metropolitae scr. creditur, in monast. S. Czudow Mosq. Recensio emendatior. Lectiones antiquae singulares ad fidem cdd. Gr. bonae notae reformatae. Anno 1751. prodiere integra biblia correctius edita, iubente

Petro I. Haec est textus vulgaris Slav. emendatio. Sed edd. N. T. posteriores non totam receperunt. Huc adde ex Ed. de Muralt editione p. LIII: sl[1. mur] i. e. evgstarium s. XI: sl[2.] sive sl[rem] i. e. cod. evv. Remensis cel. s. X. a Silvestro (1843) et Hanka (1846.) editus: sl[3.] i. e. cod. act. et epp. Petrop. s. XIII.

Ad actus et epistulas: sl[1.] lectionarium idem quod sl[1.] in evv. sl[2.] cod. membr. a. 1220. bibl. Synod. nr. 6. Continet plures Pauli epp. cum comm. patrum. sl[3.] lectionar. ex act. et epp. membr. saec. XII. Synod. Accedit proxime ad sl[1.] sl[4.] lectionar. ex act. et epp. membr. a. 1370. bibl. Synod. Vix discrepat a sl[1.] et [3.]. sl[5.] chart. saec. XV. Continet act. epp. cath. et Paul. Recensionem mediam habet. sl.[6.] chart. bibl. Synod. nr. 620. N. T. excepta apocalypsi. Consentit cum sl[7.] sl[7.] chart. circa a. 1548. bibl. acad. Petrop. A recensione media codicum [5.] et [8.] differt additamentis aliquot. Est recensio postremae proxima. sl[8.] apostolus integer bibl. Caes. Vind. 101. Iam ab Altero excussus. Recensionis mediae, paulo recentioris quam sl[5.], in multis emendatioris. sl[9.] membr. saec. fere XIV. lectionar. ex act. et epp. monasterii Resurrectionis prope Mosc. Continet antiquam recensionem cdd. [3.] et [4.] sl[10.] codex Alexii idem qui sl[10.] evv. sl[11.] membr. saec. fere XV. Venet. S. Marci, nr. 627. Apocalypsis post ev. Ioh. posita. Continet recensionem Servicam s. Danubianam, paulo tamen recentior. quam sl[5.]

Ad apocalypsin: sl[1.] cod. biblior. a. 1499. bibl. Synod. Non collatus, sed ex eo sl[2.] et [3.] fluxisse vdtr. sl[2.] chart. a. 1558. Synod. Divisa est apoc. in 24 sermones et 72 capp., textu ex comm. Andreae desumpto. Priora capp. collata. sl[3.] chart. biblior. Synod. Idem cum sl[2.] et totus coll. sl.[4.] chart. S. Synod. cum comm. Andreae. Aliam recensionem quam sl[2.] et [3.] continet magisque ad sl[10.] accedit. Tamen est ex altera versione Slav. et cdd. Gr. recentior. interpolatus. sl[5.] chart. S. Synod. nr. 605. cum comm. Andreae, eiusdem recensionis cum sl[2.] et [3.] sl[6.] est editio biblior. a. 1663. cum textu Ostrog. a. 1581. (a Matthaeio descriptus, sed Matthaeium varie taxat Dobrowsk.) sl[7.] est Nov. Test. quod prodiit Moscuae 1783. Retinet saepe textum antiquarum edd. sl[8.] editio biblior. Mosc. a. 1759. Nil differt ab edd. emendatioribus quae post 1751. prodierunt. sl[9.] ed. biblior. Mosc. 1778. Eadem quam Matthaeius contulit (cuius ed. erat anni 1762.) sl[10.] codex

Alexii. Textus apocalypsis castissimus. sl^{11} cod. N.T. Venet. idem qui in act. et epp. sl^{11} Convenit inprimis ut videtur cum sl^{3} In Servia aut Bulgaria scriptus.

Saxonica sive Anglosaxonica (sax.) Octavo fere saeculo facta putatur, et quidem non e Graeco sed e Latino. Londini in thesauris Mus. Brit. monstratus mihi est evangeliorum codex Anglosaxonicus cum interlineari versione Latina, qui ipse octavi saeculi esse videbatur. Evangelia tantum edita sunt; nec videtur aliud quicquam aetatem tulisse. (Cf. Usserii hist. controvv. de scripturis vernaculis.) Equidem usus sum editione Benjamini Thorpe, quae hoc titulo prodiit: The Anglo-Saxon version of the holy Gospels, edited from the original Mss. by Benj. Thorpe. London 1842. In commentario ita versatus sum ut minus attenderem Saxonicam lectionem ubi cum Vulgata Clementina conveniret, illas vero maxime lectiones notarem quibus ab ista differret, maxime cum antiquissimis cdd. ut Amiatino vel Fuldensi consentiens. Cf. Lc 8, 46. 9, 55. 10, 11. 11, 29. 37. 40. 13, 35. 22, 61. 23, 15. etc. Quibus locis critico cum studio compositis spero aliquid lucis allatum iri in origine et aetate versionis Anglosax. indaganda.

Francica (fr) Superest versio Francica evangelii Matthaei, eaque egregie edita est curis I. Andr. Schmeller hoc duplici titulo: Evangelii secundum Matthaeum versio Francica saec. IX., nec non Gothica etc. Das Evangelium des heil. Matth. in Hochdeutsch des 9. Jahrh. aus dem St. Galler Cod. der tatianischen Evang.-Harmonie zusammengestellt etc. 1827. Videbatur mihi non indigna esse quae passim respiceretur.

C. SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Ad tertium subsidiorum criticorum genus pervenimus, in scriptorum veterum de textu sacro testimoniis positum. Haec testimonia si certa sunt, magna auctoritate valent. Inprimis quae quattuor priorum saeculorum homines in codicibus suae aetatis invenerunt, antiquitatis laude codicum nostrorum fere omnium lectiones superant. Sed videndum est ne specie antiquitatis fallamur. Plurimorum enim patrum opera, iis maxime locis ubi scripturam sacram excerpserunt, nondum eam qua opus est editorum nacta sunt diligentiam; neque ex ipsis codicibus, quorum

pauci decimum saeculum antecedunt, ubique fidenter antiquissimus textus restitui poterit. Tamen ne plus quam volumus dixisse videamur: non enim iis assentimur qui ex patrum editionibus ut nunc habent plerisque multum in rem criticam utilitatis redundare negant. Ipsi haud pauca collegimus quibus probatur, saepissime quo textu veteres utebantur, eum egregie conservatum videri. Neque id tantum ad lectiones valet ab illis commentario tractatas aut aliquo certe modo illustratas: quas quidem omnium maximi faciundas esse in promptu est. Sed etiam quae textus instar continui inserta leguntur commentariis eorum, ut Chrysostomi, ut Cyrilli, ea saepe laudabili fide transscripta sunt, quamvis nec desint quibus probetur contrarium. Qua in re magni momenti est vetustissimum - sexti enim haud dubie saeculi est - illud homiliarum Chrysostomi exemplar nuper a nobis Guelferbyti excussum et quinto Monumentorum sacr. volumini destinatum: in quo non minorem gravitatem habent quibus textus ex cdd. multo recentioribus editus confirmatur quam quibus emendatur. Praeter dubiam vero editorum fidem usus patrum difficultatis hoc habet quod ipsi scriptores veteres multos bibliorum locos parum accurate afferunt. Qua in re interest utrum Origenes criticorum ille in antiquitate princeps vel Eusebius diligentissimus scriptor testentur, an Chrysostomus vel Gregorius Nyssenus, disertissimi oratores. Nec perinde est locum aliquem obiter respici vel in oratione sacra adhiberi, ac si curiose in commentario exponatur vel ad usus polemicos exscribatur. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur et quae tantummodo testari videntur atque denique quae pro usus licentia vix ullam auctoritatem habent.

Propria difficultate laborant quae ex geminis evangeliorum locis afferuntur non adscripto evangelistae nomine. Quae si libere vel etiam memoriter afferuntur, facile fit ut altera cum alteris confundantur. Passim vero quis ex evangelistis respiciatur, propter ipsam textus sacri varietatem dubium est. Potest enim et hic et ille exscriptus credi, prout textum singulorum habuisse credimus. De locis eiusmodi dubiis multa notavimus in schedis nostris, maxime ubi ipsi ab aliorum iudicio discessimus. Sed nunc satis erit indicasse, cum in his tum in universis veterum locis adhibendis magnam a nobis cautionem adhibitam esse, quamvis hoc nobis non arrogemus ut ubique rectum vidisse credamus. Ceterum iam supra diximus nondum id a nobis prae-

stitum esse ut singulos scriptores plene excuteremus; ibidem iam de singulorum locorum notatione dictum est. Ceterum eos locos, qui plene vel ex parte in commentario exscripti sunt, inprimis gratos fore spero.

A. GRAECI.

I. Ex tribus prioribus saeculis.

Per haec in re critica principatum tenent Clemens Alexandrinus († 220.), Origenes (n. 184. † 254.), Irenaeus († 202.) Et Clementem (Clem) et Origenem (Or) inprimis duce Griesbachio in Symb. crit. (vide supra XCVIII) adhibuimus, sed etiam opera eorum edita, Clementis a Pottero et Sylburgo (fragmenta aliquot a Gallandio), Origenis a Car. Vinc. de la Rue, saepe consuluimus. Atque in Origene quidem quae veteris Latini interpretis sunt (Or^{int}) quum Griesbachius non excerpsisset (qua in re Griesbachium Lachmannus secutus est), fere ubique ex ipsis operibus hausimus. Irenaeum vero (Ir: Ir^{int}, Ir^{gr}), cuius celeberrimum contra omnes haereses opus praeter magnas libri primi partes ab Epiphanio exscriptas fere non superest nisi ex veterrima interpretatione Latina, ubique consulta novissima Adolphi Stieren editione Lipsiensi dedimus. Ceterum ad horum patrum nomina rarissime accuratiorem loci notationem adposuimus, quoniam editiones egregiis indicibus instructae sunt.

Triumviris illis proximi sunt patres apostolici, Constitutiones apostolicae, Dialogus contra Marcionitas, Dionysius Alexandrinus, Hippolytus, Iustinus, Marcion, Methodius. Patres apostolicos ex novissima Dresselii editione (a. 1857.) hausimus. Opera autem eorum dicimus Barnabae ut plerumque creditur epistulam (circa initium saec. 2. Barn), Clementis Romani (episc. ab anno 92 usque 102.) epist. ad Corinthios ($Clem^{rom}$), Ignatii († 116.) epistulas (Ign), Polycarpi († 167.) epist. ad Philippenses (brevi post a. 116. scriptam: Polyc). Accedunt vero etiam ad Clementem altera ad Corinthios epist. (saec. 2. $Clem^{2. cor}$: ex ed. Dress.), homiliae (saec. 2. $Clem^{hom}$, Hom^{clem}: ex ed. Dresselii a. 1853.), recognitiones (saec. 2. $Clem^{recogn}$: ex Cotelerio), epitome ($epitom^{clem}$ ex Cot. et Anecd. meis), item ad Polycarpum Smyrnensis ecclesiae de martyrio Polyc. epistula ($Smyrn^{epist}$: ex Dresselio) item ad Ignatium epistulae quae creduntur interpolatae (ex Dresselio: Ign^{intpl}). Const. app. (saec. 3 et 4. Const) ex ed. Guil.

Ueltzen 1853. hausimus (raro Canonum apostolic. ratio habenda erat: ed. Bruns 1839.), Dial. c. Marc. (saec. 3. Dial) ex ed. Wetstenii 1674., Dionys. Alex. († 264. Dion^{alex}) ex collectione Gallandii tom. III. atque etiam ex ipso Eusebio, Hippolytum (med. saec. 3. Hipp Hipp^{sus} i. e. de Susanna, Hipp^{noet} i. e. contra Noetum, etc) ex ed. Gallandii tom. III. (p. 417—474), Philosophumena vero (Pseudorigenis) ex ed. Oxon. Emm. Miller 1851., Iustinum († 167. apol. mai. 138. apol. min. 161. dial. c. Tryph. Iust, Iust^{dial}, Iust^{apol}) ex ed. Ottonis 1842 sqq. Rationem vero etiam habuimus operum quae Iustino adscribi solent, ut cohortationis ad gentes (Iust^{coh}) libri de resurrectione (Iust^{resurr}), epistulae ad Zenam etc (Iust^{zen}) expositionis rectae fidei, inprimis quae saepius adhiberi poterant, quaestionum et responsionum ad orthodoxos (Orthod^{quaest}, Quaest^{orthod} vel similiter); item epistulae ad Diognetum: quae quidem omnia ex eadem editione Ottoniana sumpsimus. Marcionis (ante med. saec. 2. Mcion^{epiph} Mcion^{tert} vel etiam Tert^{marc} i. e. Tert in libris adv. Mc. ubi interdum non satis liquet utrum Tertulliani an Mcionis auctoritas valeat) quae apud Epiphanium (ed. Petav. Par. 1622) et Tertullianum (ed. Semler 1827. Libri adv. Marc. tomo 1. leguntur.) habentur diligenter indagavimus, item pauca quae apud Origenem Hippolytum aliosque. Methodium († 311. Meth) ex bibl. Gall. tom. III. hausimus, adhibitis insuper iis quae excerpsit Epiphanius (Meth^{epiph}; passim et. Meth^{virgg} notavimus, quo indicatur ut patet convivium virginum).

Cadunt vero etiam in duo priora saecula fragmenta perquam notabilia cum catholicorum aliquot scriptorum, ut, quae omnia ex Eusebio attulimus, Apollonii (adversarii Montani, sub Commodo et Septim. Severo), Iulii Africani (saeculi secundi et tertii), Hegesippi (post med. saec. 2.), Lugdunensium et Viennensium ecclesiae (Lugd^{epist}), Papiae († 163), Phileae (saec. 2 et 3. episc. Thmuitarum), Polycratis (episcopi Ephesini circa 196.), item Seniorum apud Irenaeum, tum haereticorum inprimisque gnosticorum, ut Antitactarum, Apellis, Basilidis, Carpocratis, Docetarum, Encratitarum, Heracleonis (apud Origenem), Iustini gnostici (Iust^{gnost}), Manetis, Marcosiorum (apud Irenaeum), Montani, Monoimi, Naassenorum (Naass^{100} Docet^{267} etc spectant ad paginas Philosophum. Hippolyti), Peratarum, auctoris libri Pistis Sophia (refertur ad Valentinum; Pist et aliquoties posuimus sah^{askew}) Ptolemaei (apud Epiphanium), Theodoti (apud Clementem), Va-

lentini, Valentinianorum etc: quae quidem pleraque ex Hippolyti Philosophumenis petivimus, pauciora ex Epiphanio, Irenaeo, Clemente, Origene.[1]) Adde etiam Porphyrium (med. saec. 3.) ex Hieronymo.

Nec praetereunda sunt quae in eadem tempora incidunt, evangelia apocrypha, quorum ubi ex re videbatur ratio est habita, evv. secundum Hebraeos, Nazaraeorum, Ebionitarum (retinuimus enim eum qui singulis fragmentis propositus est titulum), secundum Aegyptios: ex Epiphanio et Hieronymo, item Clemente, Origene, Eusebio aliisque; item, quae ipsi magno cum studio edidimus (vide catalogum ad finem libri), protevangelium Iacobi, evangelium Thomae, acta Pilati (recensionis A et B) cum Descensu ad inferos. (Semel etiam nisi fallor Testamentorum 12 patriarcharum mentio est facta: ad 2 Cor. 7, 15.)

Denique huc pertinent[2]) scriptores hi, quorum quidem commemorandorum raro locus erat: Ammonius (ex catenis; hinc Amm[cat]) Archelaus (Cascharorum in Mesopotamia episcopus saec. 3. Acta disputationis cum Manete Latine tantum [excerpta] exstant: ex bibl. Galland. tom. 3.), Athenagoras (circa 177. ex Galland. tom. 2.), Clementis martyrium (ex Cotelerio), Petrus Alexandrinus (saec. 3. ex Galland. tom. 3.), Tatianus (post med. saec. 2.: ex ed. Oxon. 1700.), Gregorius Thaumaturgus (post med. saec. 3. Thaum ex Galland. tom. 3.), Theophilus Antiochenus (saec. 2. exeuntis: ex Gall. tom. 2.)

II. Ex saeculis quarto et quinto.

Per haec saecula principatum tenent Athanasius († 373. ex ed. Benedict. Patavii 1777. Vol. primum complectitur opera indubitata. Latine tantum habentur libri de trinitate et de spir. sancto p. 773—783. Textus expositionum in psalmos p. 804—1002. non magna fide videtur esse. Ceterum hoc vol. bonum locorum scr. sacr. indicem habet. Habet etiam secundum. Secundo vol.

---

1) Praeterea cl. Stieren in appendice ad ed. Irenaei collegit gnosticorum quorum Irenaeus meminit fragmenta, inprimis Basilidis, Valentini, Ptolemaei, Heracleonis (Lc 3, 16. quod ex Heracleone attulimus, ex eclogis propheticis Clementis est.)

2) Melitonis Clavis, quam nuper Pitra in Spicilegio Solesmensi edidit, ab auctoritate ipsius Melitonis nimis aliena est.

p. 1—156. dubia, item p. 158—668. spuria edita sunt, non eodem illa quidem pretio. Synopsis scripturae sacr. legitur p. 96—156. Doctrina ad Antiochum p. 202 sqq. Quaestiones ad Antioch. p. 217—253. Habentur etiam in hoc vol. de S. Trin. Dialogi: apud nos Dial^{trin}), **Basilius Magnus** († 379. ex ed. I. Garnier et Prud. Marani. Voll. 3 indicibus satis bonis instructa.), **Chrysostomus** († 407. Editionem Montefalconii voll. 14 constantem indefesso studio excussimus, inprimis commentaria. Singulare subsidium nacti sumus codicem Guelferbytanum sexti saeculi, qui magnam homiliarum in Matthaeum partem complectitur. Inde quae adsumpsimus notantur: Chr^{gue}. Praeterea respeximus plerumque quae ex cdd. Mosq. Matthaeius adnotavit: Chr^{mosc}, nisi quod non cautum videbatur testimonia eiusmodi ex silentio indicare. Etiam studium ad id contulimus ut Pseudo-Chr. ab ipso Chr. distingueretur: quae res antea satis neglecta est. Scripta huius generis nonnulla in editione Saviliana contulimus, ut quod est de pseudoprophetis (Ps-Chr^{pseudopr}): cf. ad 2 Pe. 2 Io. Iud.), **Cyrillus Alexandrinus** (episc. 412—444. Ex eo maximam lectionum messem habuimus. Praesto erat ed. Parisina cura Io. Auberti 1638. voll. sex absoluta. Tomo 1. habentur Glaphyrorum libri [Cyr^{glaph}] et de adoratione [Cyr^{ador}]. Ibidem ad finem leguntur *τὰ πρακτικὰ τῆς οἰκουμ. τρίτ. συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσῳ συγκροτηθείσης*. Inde saepe aliquid allatum notatione Cyr^{act} insignitum. Nec vero a locorum sacrorum catalogis, qui vol. 1. habentur, differunt quos vol. 5. libro de recta fide comprehendit: Cyr^{fid}. Hinc Cyr^{act} et Cyr^{fid} eodem loco habenda sunt. Tomis 2 et 3. comm. in Esaiam et prophetas minores, quos minus examinavimus, tom. 4. legitur commentarius in ev. Iohannem libris 12: p. 1 usque 1123. Libri 1 usque 6 complectuntur 1, 1 usque 10, 17. Librorum 7. et 8. pauca tantum ex catenis fragmenta collecta sunt. Liber 9. incipit a 12, 49. Hunc comm. diligentissime magnoque cum fructu contulimus. Tom. V. continet thesaurum, de S. Trin. dialogos, quod unus sit Christus [Cyr^{unus}], de incarnatione, de fest. pasch., de recta fide. Tom. VI. adv. Nestor. blasphemias, apologeticum, contra Iulianum [Cyr^{iul}; item Iul^{cyr} i. e. Iulianus apud Cyrillum], contra anthropomorphistas, de S. Trin. Praeterea non nihil nobis suppeditabant fragmenta commentariorum ex catenis collecta ab A. Maio in N. PP. Bibl. et Class. auct. etc), **Epiphanius** (episc. Cypr. 367—403. Ab hoc plurima apparatus incrementa

petita sunt. Adhibuimus editionem Petavii Parisinam a. 1622., paene in ipsis paginis conformem cum posteriore a. 1682. Tomus prior gravissimum opus adv. haereses continet; alter ancoratum, de mensuris et ponderibus et alia nonnulla. Indicem locorum sacrorum habet imperfectissimum; hinc saepissime ipsas paginas adscripsimus, nisi ubi, ut in Marcionis excerptis, eodem loco omnia ex ordine apud eum perscripta sunt.), Eusebius (episc. Caesar. 315—340. Innumeris locis valuit ad supplendum commentarium. Diligentissime excussimus libros demonstrationis evangelicae et contra Marcellum [Marc^{eus} i. e. Marcellus apud Eusebium] locis scripturae sacrae refertissimos ex ed. Oxoniensi Gaisfordi a. 1852., item historiam ecclesiasticam cum additamentis; reliquorum vero etiam operum persaepe ratio est habita: praeparationis evangelicae [ex ed. Oxon. 1842.], eclogarum propheticarum [ex ed. Oxon. 1842.], commentariorum in psalmos et in Esaiam [Eus^{ps} Eus^{es}: ex Nova collectione pp. etc ed. Montfaucon 1706. Et haec commentaria et edd. Oxonienses egregiis indicibus instruxerunt editores], item in Lucam commentarii ex catenis Vaticanis concinnati et ceterarum reliquiarum ab Ang. Maio primum editarum [comm. in ps., de theophania, de paschate, quaest. evangelic. ad Stephan. p. 219—254. et ad Marinum p. 255—303.] in PP. nov. bibl. tom. III. p. 1—317. Fragmenta nonnulla, ut de resurrectione, apud Gallandium tom. 4. Latine edita sunt.), Theodoretus († med. saec. 5. ex ed. Schulziana a. 1769. bonis indicibus instructa).

Proxime ad hos accedunt Cyrillus Hierosolymitanus († 386. Cyr^{hr}: ex ed. Parisiensi A. A. Touttée 1720.), Didymus († 395. Diligentissime usi sumus editione Mingarellii Bonon. 1769. duce potissimum Guerikii libro de scholae Alex. catech. theol. 1824 sq., item adhibuimus a Gallandio tom. 4. ex veteri interpretatione Latina edita, non neglectis fragmentis Graecis a Lückio collectis, item commentaria in secundam ad Cor. epistulam ex catenis ab Ang. Maio collecta PP. nov. bibl. tom. 4. pag. 115—146.), Theodorus Mopsvestenus († circa 428. Thdor^{mop}, nec fere alius videtur esse Thdor^{mon}: huius commentariorum fragmenta collegit O. F. Fritzsche 1847, sed etiam ipsas catenas semper ad manus habebamus. Passim vero distinximus Thdor^{ant} i. e. Antiochenum, quod nomen ad comm. in prophetas, quem ed. de Wegnern 1834, spectat. Hunc vero eundem atque Mopsvest. esse minime dubium est.), Ephraem († 378. Saepe a

nobis consulta est editio Graeca Oxon. 1709; raro completior Romana 1732 sqq.), Nonnus (ineunte saec. 5. Paraphrasin quam scripsit evglii Iohannis singulari studio excussimus editam egregie a Fr. Passovio et Bachio 1834.)

Praeterea ex iisdem saeculis vel saepius vel rarius adhibiti sunt: Acacius (ex catenis), Amphilochius (circa 370. ex Galland. tom. 6.), Antonius (monach. Aegypt. saec. 4. Ubi „Anton. [qui dicitur Melissa] et Maxim" coniuncti afferuntur, loci communes per utrumque collecti saec. fere 10. saepiusque editi spectantur. Hanc collectionem ipsi raro inspeximus in ed. Tigurina 1546., „Antonium" vero ex Wetst. repetivimus), Apollinaris (ex catenis; fragmenta leguntur etiam apud Galland. tom. 5 et 6.), Arius (saec. 4. apud Epiphanium), Asterius Cappadox (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 3. et ex catenis), Basilius Seleucensis (Bas[sel] circa med. saec. 5. Opp. prodiere Gr. et Lat. Par. 1622. sed ego ex Wetst. hausi), Caesarius (Constantinopolitanus, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 6.), Diadochus (sive Marcus Diadochus [Mc[diad] s. Diad] saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 5.), Diodorus Tarsensis (saec. 4. exeuntis: ex catenis), Ps-Dionysius Areopagita (raro consuluimus ed. Corderianam), Dorotheus (Tyrius saec. 4.? archimandrita saec. 6.? nos, nisi quae iam apud Wetst. invenimus, non hausimus nisi ex catenis), Eunomius (saec. 4. ex ed. opp. Basilii Maur.), Eusebius Emesenus (saec. 4. Sed istius scripta saepe cum Eusebii Alexandrini saec. 6. confusa sunt. Cf. Augustii librum: Eusebii Emeseni quae supersunt etc 1829. item Thilonis libellum: Ueber die Schriften des Eusebius von Alexandrien und des Eusebius von Emisa. 1832. His addenda sunt quae nuper edidit Ang. Maius. Huc usque raro ad apparatum adhibitus est.), Eutherius (Tyanensis saec. 5. ex ed. Theodoreti Schulziana 1768 sqq.), Eustathius (Antiochenus, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 4.), Euthalius (saec. 5. ex edd. Zacagnii et Galland.), Evagrius (saec. 4. exeunt. Nostra ex catenis fluxerunt; sed vide etiam Galland. bibl. tom. 7.), Gennadius (Const. saec. 5. ex catenis), Gelasius Cyzicensis (saec. 5. fere exeunt. Edidit commentarium actorum Nicaen. concil. primum 1599. Parisiis typis exscriptum. Qui liber a nobis non consultus est.), Isidorus Pelusiota (saec. 5. Adhibuimus epp. editionem ex off. Commelin. 1606.), Macarius Aegyptius (ex Galland. bibl. tom. 7.), Marcus monachus (saec. 5. Mc[mon];

ex Galland. bibl. tom. 8.), Meletius Antiochenus (saec. 4. ex Epiphanio), Gregorius Nazianzenus (saec. 4. Naz: raro adhibendi locus erat. Aliquoties tantum ed. Morellianam Par. 1609. 1630 inspeximus), Gregorius Nyssenus (saec. 4. Nyss: aliquoties tantum ed. Paris. 1618 sq. a nobis consulta est, item ea quae nuper Ang. Maius foras dedit in PP. Nov. bibl. tom. 3. p. 1—39.), Nestorius (Constantinop. saec. 5.: ex Cyrillo Alex. item ex ed. Garneriana Marii Mercatoris), Nilus (Constantinop. post Aegyptius, saec. 4. exeuntis: opp. a Possino, Suaresio aliisque edita non ad manus erant), Palladius (ante saec. 5. med.: ex Gall. bibl. tom. 8.), Pamphilus (saec. 4. Librum primum pro Origene ex Latina Rufini interpr. praebet Galland. tom. 3., item expositionem capitum actuum app. Montf. in Bibl. Coisl. p. 78 sqq. quam ipsi quoque adhibuimus), Pamphili passio (ex Galland. bibl. tom. 4.), Philo Carpasius (saec. 5. ex Galland. bibl. tom 9.), Proclus (Constantinop. saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 9.), Serapion (Aegyptius, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 5.), Severianus (Gabalensis, ineunt. saec. 5. Librum de mundi creatione in ed. opp. Chrys. aliquoties inspeximus, alibi eius nomen in catenis invenimus), Socrates Constantinop. saec. 5. Editio Valesiana consulta est), Sozomenus (Constantinop. saec. 5. Eadem ed. consulta est), Theodorus Heracleensis (med. saec. 4. ex catenis), Theodotus Ancyranus (saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 9.), Theophilus Alexandrinus (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 7.), Timotheus Alexandrinus (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 7.), Titus Bostrensis (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 5. et ex catenis), Victor Antiochenus (saec. 5. Vict atque etiam Vict[ant]. Inprimis adscripsimus per evang. Marci ex libro qui titulum habet: *Βίκτωρος πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας καὶ ἄλλων τινῶν ἁγίων πατέρων ἐξήγησις εἰς τὸ κα. Μάρκον ἅγ. εὐαγγ.* Ex cdd. Mosqq. ed. Chr. Fr. Matthaei. 1775. Sed satis dubium est quam partem in hac catena concinnanda habuerit Victor. Etiam alibi aliquoties ex catenis affertur.)

Ad eadem saecula pertinent etiam Dialogus contra Macedonianos, in opp. Ath. spuriis p. 474 sqq. editus, quem Dial[maced] notavimus, item „trium patrum“ („III“. apud nos) expositio: in opp. Nyss. apud Gall. Dial[trin] significat dialogos illos de trinitate in opp. Ath. et Theodoreti editos, item, et quidem ut videtur recte, in opp. Maximi Confessoris.

Ex sexto saeculo:

Anastasius Sinaita (ex Galland. bibl. tom. 12.), Chronicon paschale sive Alexandrinum (ex ed. Dindorfiii. Diligenter multa exscripsimus, tamen supersunt quibus suppleri possit apparatus noster: vide post in supplementis), Cosmas Indicopleustes Alexandrinus (ex Gall. bibl. tom. 11. item ex Montefalc. Collect. nov. PP. tom. 2. 1706.), Eulogius Alexandrinus (fragmenta ediderunt praeter alios Gallandius maximeque Ang. Mai.), Hesychius Hierosolymitanus (exeunt. saec. 6.: inprimis ex catenis hausimus, item inspeximus explanationem in Leviticum [in bibl. PP.], quae eiusdem esse videtur, nisi quod interpres libere verterit), Iohannes Philoponus (ex Gall. tom. 12.), Macedon. (huius mentio fit ad 1 Tim 3, 16.), Procopius (ex catenis, maxime Nicephori [hinc apud nos Procop^{nic}] ipsi plura attulimus; comm. vero in Esaiam [ed. Curterius 1580.] tantum ex Wetstenii notis adhibuimus), Severus Antiochenus (modo Sev modo Sev^{ant}: ex catenis; illud vero quod est de concordantia evgstarum de resurrectione domini fragmentum [cf Montf. bibl. Coisl. p. 68 sqq. adscripsimus aliis praeeuntibus Hesychio Hieros.).

Insigniendus vero h. l. est Andreas Cappadox, cuius commentario in apocalypsin diligentissime usi sumus. Distinximus autem And^{p} i. e. quemadmodum iste comm. in ed. Io. Chrys. expos. in epp. Pauli apud Hier. Commelinum 1596. editus est ex codice Palatino saec. fere 12., And^{a}: quemadmodum invenitur in cod. Augustano saec. eiusdem cuius lectiones ibidem in appendice adnotantur, And^{c}: ut ipsi invenimus in codice Coisl. 224. saec. 10. indeque descripsimus. Hoc codice etiam aliquatenus usus est Cramerus in edenda catena, at ipsum textum, cuius bonitas tantopere eminet, fere totum neglexit. Passim etiam codicis cuiusdam Bavarici [And^{bav}] mentio fit, item capite ultimo codicum a Rich. Bentleio adhibitorum.

E septimo saeculo:

Andreas Cretensis (e Galland. bibl. tom. 13.), Antiochus (Homiliarum eius textum Graecum ed. in Auctuario Fronto Ducaeus 1624; nos eius lectiones ex Wtst. transscripsim.), Leontius Byzantinus (e Galland. bibl. tom. 12.), Maximus Confessor (ex ed. Combefisii Parisina 1675. quam certe aliquoties ad-

hibuimus. Multo plura neglеximus), Thalassius (Cf. auctuarii Ducaeani tom. 2. p. 1179.)

Ex octavo saeculo:

Elias Cretensis (sumpsimus e Wetstenio. Commentarii eius in orationes Greg. Naz. exstant in opp. Greg. Naz. 1638. tom. 2.), Georg. Syncellus (ex ed. Bonnensi 1829.), Tharasius s. Tarasius (ex bibl. Galland. tom. 13.), Theodorus Studites (Inspeximus aliquoties ed. in opp. Sirmondii. Par. 1696.). Prae multis vero eminet Iohannes Damascenus, cuius commentarium in epp. Pauli diligenter pertractavimus in ed. Mich. Lequien; item permulta ex sacris eius parallelis adscripsimus.

Ex decimo saeculo:

Praeter Antonium et Maximum, quorum de collectione locorum communium iam dictum est, Photius et Arethas in censum veniunt. Photii certe passim ratio habita est (adhibita ed. Wolfiana librorum contra Manichaeos et aliquoties Amphilochiis apud Ang. Maium) sed saepissime poterat haberi. Aretham vero ad apocalypsin maxima cum cura excussimus. Praebebat nobis commentarium eius editio Oecumenii Morelliana Par. 1630., ad quam addere licebat catenam Crameri, cui quidem paucis exceptis magna est cum priore Arethae editione consensio.

Ex saeculis XI. XII. XIII. praeter Cedrenum, Chrysocephalum, Glycam, Palamam (saec. 14.), Psellum, Suidam, Theophanem, Zonaram, Pseudo-Theodulum (ex Orthodoxograph. Basil. 1569.), qui quidem omnes perraro notati sunt, nominanda sunt tria nomina saepissime in commentarium nostrum translata: Oecumenii, Theophylacti, Euthymii. Hos omnes iis libris ubi aliquid auctoritatis habent diligenter excussimus. Atque Euthymium passim ad evv. ex ed. Matthaeii adhibuimus; Oecumenium vero et Theophylactum (Thph) inprimis ad acta et ad epp. catholicas. Oecumenii editione Morelliana Par. 1630. usi sumus, Theophylacti Veneta editione quam de Rubeis et Finetti 1755 sqq. procuraverunt. Distinguuntur autem ad acta Thph[1.] i. e. comm. iam a Sifanio 1557. editus et Thph[2.] i. e. comm. e cod. Vat. a Finettio erutus. Utriusque consensionem modo Thph[1. 2.] modo simplici Thph significavimus

cavimus. Accedit vero etiam passim Thph[s.] i. e. comm. absque textu e cod. Florentino Medicaeo petitus.

Restat ut de scholiis et catenis breviter dicamus. Scholia undique congessimus, inprimis vero ex iis adsumpsimus cdd. quos Matthaeius excussit. Modo posuimus 237.[schol] modo schol[237.]etc. Utrumque significat scholium codicis 237. Catenis vero, ut iam supra indicatum est, multum studii impendimus. Semper enim ad manus nobis erant quas recenti memoria (1838 sqq.) Oxonii publicavit Cramer. Differunt quidem ratione et pretio, aliis vel ipsius textus bonitate vel patrum insigniorum excerptis praestantibus, aliis textum vulgarem referentibus nec fere nisi a Chrysostomi commentariis similibusque pendentibus, proptereaque nec nos pariter omnibus usi sumus. Quae ad evangelia spectant, multo minus valent quam quae ad acta edita est anno 1838. Huius ipse textus, ex codice Oxoniensi haustus, quum tantopere excellat, fere ubique ad apparatum adhibitus est. Ex eodem codice fluxit etiam catena ad epp. catholicas, sed non eadem est bonitate. (Per epp. cath. plerumque notatum est „cat[txt]", cuius loco per acta simpliciter „cat" posuimus.) Ex iis libris qui epp. Pauli complectuntur notabilis est catena in priorem ad Cor. epistulam (a. 1841.), unde plura haurire licebat Origenis nomine, item Cyrilli, Severiani, Theodori Mopsvesteni insignita. Similia nonnulla etiam catenae in ep. ad Rom. (a. 1844.) debemus. Prae omnibus vero gravis est catena in epp. ad Galatas, Ephesios, Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses anno 1842. edita. Ea enim parte quae epistulam ad Ephesios spectat multa egregia Origenis fragmenta continet, aliunde nondum cognita, nisi quod Hieronymus commentarium suum in eandem epistulam ad Origenis librum inprimis conformasse videtur. De catena in apocalypsin („Catena in epp. catholicas. Accesserunt Oecumenii et Arethae commentarii in apoc." 1840.) iam supra ad Aretham dictum est. Praeter has vero catenas Oxonienses adhibuimus etiam quae in evang. Marci prodiit cura Matthaeii Victoris nomine (vide supra), item quam in idem evangelium Romae 1673. publicavit Possinus („Catena Graecor. PP. in ev. sec. Marc. Collectore et interprete Petro Possino, qui et adiecit titulo spicilegii commentarium ad loca selecta 4 evv. Accessere collationes Graeci contextus omnium librorum Ni Ti cum XXII cdd. antiquis mss. ex bibl. Barberina."), item quam in Lucam

Ang. Maius 1837. edidit Script. vet. nov. collect. tom. 9. hoc titulo: συναγωγὴ ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἁγ. εὐαγγ. ἐκ διαφόρων ἑρμηνευτῶν παρὰ Νικήτα διακόνου etc.[1])

B. LATINI.

Patrum Latinorum lectiones longe plerasque ex magno Sabatarii opere (Bibliorum sacrorum Latinae versiones antiquae, seu vetus Italica, et ceterae quaecunque in cdd. mss. et antiquorum libris reperiri potuerunt etc. Opera et studio D. Petri Sabatier, ordinis S. Bened. e congreg. S. Mauri. Tom. tertius. Par. 1751.) hausimus, in quo quidem singuli loci exscribi solent addita accuratiore librorum unde desumpti sunt indicatione. Nonnullos vero etiam, quemadmodum separatim aut in bibliotheca Gallandii editi sunt, passim examinavimus. Horum nomina sunt: Ambrosius cum Ambrosiastro, Augustinus, Beda, Cyprianus, Faustus apud Augustinum, Faustinus, Gregorius Magnus, Hilarius, Lucifer, Novatianus, Orosius, Pacianus, Petrus Capuanus, Primasius, auctor libri de Rebaptismate, auctor libri contra Novatianum, auctor tractatus antiquissimi in Lucam (capp. 1. 4. 5. 6.) ex Ambr. cod. palimps. ab Ang. Maio eruti, Rufinus, Salvianus, Tertullianus, Victor Capuanus (vide supra ad Vulgatam. Etiam ex Spicileg. Solesm. aliquoties hausimus), Victorinus. Inprimis vero ex his adhibuimus Ambrosii commentarium in Lucam et Ambrosiastri commentaria in epp. Paul., Tertulliani libros adv. Marcionem, Victorini commentaria in epp. Pauli ad Galatas, ad Philippenses, ad Ephesios ab Ang. Maio edita (Script. vet. nov. collect. tom. 3. 1828. p. 1 usq. 146.) una cum scholiis in apocalypsin apud Gallandium (tom. 4.), Bedae retractationes expositionis in act. app., Primasii comm. in apocalypsin (Magn. bibl. veterum PP. etc. tomi 6. parte 2. Colon. Agripp. 1618.), denique tractatum in Lucam (A. Mai. Script. veter. nov. coll. tom. 3. parte 2.)

---

[1]) Angeli Maii indefessis studiis, praeter hanc catenam atque ea quorum supra variis locis mentio facta est, etiam alia multa debentur litterarum patristicarum incrementa, quae in rem criticam nondum conversa sunt. Ita Graecis litteris addidit multa quae nominibus Didymi, Theodori Mopsvesteni, Theodori Heracleotae, Leontii, Polychronii, Theodori Studitae, Nicephori insigniuntur, item Latinis quae Augustini, Hilarii, Alcuini opera supplent. Etiam Athanasii epistulas festales Syriace a cel. Curetono editas Latine versas repetiit.

Afferuntur autem in commentario nostro fere hi:

1. tertii et quarti saeculi: Adimantus apud Augustinum, Ambrosius, Ambrosiaster[1]), Arnobius, Augustinus, Cyprianus (saec. 3.), Faustus Manichaeus apud Augustinum, Faustinus, Firmicus (Iul. Firm. Matern.), Gaudentius, Hieronymus, Hilarius[2]), Iulianus apud Augustinum, Iuvencus, Lactantius, Lucifer, Maximinus apud Augustinum, Novatianus (saec. 3.), item auctor libri contra Novatianum (auct^novat), Optatus, Pacianus, Pelagius (item auctor epistulae ad Demetriadem: epist^demetr, praeterea Pelagii nomine affertur a nobis quem Sabatier „Scholiasten Hieronymi" dicit), Philastrius, Phoebadius, auctor libri de Rebaptismate, Siricius, Tertullianus (saec. 3.), Tichonius (ad apocalypsin persaepe affertur, sed potius est Pseudo-Tich.), Victorinus. Huc adde ambr^rescr i. e. tractatus ille apud Maium in Lucam, item, de quorum aetate non satis constat: auctorem de vocatione gentium (auct^vocat vel etiam Vocat), auct. de singularitate clericorum (auct^sing cler), auctorem Quaestionum ex utraque Testamento (Quaest), auctorem de promissionibus dimid. temp. (Prom), auctorem operis imperfecti in Matthaeum (Op), auct. de XLII mansionibus (auct^mans), item alios similiter indicatos.

Praeterea saec. quarti sunt Orsiesius Aegyptius, cuius veterem Latinam interpretationem praebet Gallandius tomo 5., et Iacobus Nisibenus a Gallandio eodem volumine Armen. et Latine editus. Utrumque ex Gallandio solo hausimus.

2. quinti saeculi: Alcimus, Ecdicius Avitus, Cassianus, Chrysologus, Chromatius, Eucherius, Fastidius, Faustus Regensis, Fulgentius (de Hesychio in Lev. v. supra ad Graecos), Leo Magnus, Marius Mercator, Maximus Taurinensis, Montanus (in collat. Carthag. Cf ad 1 Cor. 4, 15.), Orosius, opus quod inscribitur Praedestinatus (Vincentio Lerinensi saec. 5. adscriptus)

---

[1]) Quis revera auctor fuerit commentariorum in epp. Pauli olim Ambrosio adscriptorum, non satis liquet. Multis placet fuisse Hilarium diaconum, hominem exeuntis fere tertii saeculi. Quem passim Ambrst^ms (cum Gbchio) diximus, idem est quem alibi diximus Ambrst^ven i. e. ex ed. Veneta, a qua saepe differt ed. Romana cum aliis.

[2]) Praeteriti sunt, sed mallem adhibitos, commentarii Hilarii in epp. ad Gal. ad Eph. ad Philemonem, quibus nuper edendis in Spicileg. Solesm. tom. 1. p. 49 sqq. egregie meruit Pitra.

Prosper, Prudentius, Rufinus, Ruricius, Salvianus, Sedulius, Valerianus, Victor Vitensis, Vigilius Tapsensis (quos sub Idacii nomine scripsit contra Varimadum libros, eodem nomine [Idac] adhibiti sunt plerumque), Zosimus.

3. sexti saeculi: Apringius (sive Aprigius), Caesarius Arelatensis, Cassiodorus (Cass s. Cassiod), Columbanus, Epiphanius (eius nomine qui circumfertur comm. in canticum canticorum perhibetur Latine vertisse Epiphanius scholasticus. Epph sive Epiph^cant), Gregorius Magnus, Iunilius, Liberatus, Primasius, Victor Capuanus (Vict^cap), Victor Tununensis (Vict^tun).

4. septimi saeculi: Martinus papa;

5. octavi saeculi: Beda Venerabilis, Paulinus Aquileiensis.

6. noni saeculi: Claudius Antissiodorensis, Haymo, Hincmarus.

7. duodecimi saeculi: Rupertus.[1])

SUPPLENDA ET EMENDANDA,

ratione inprimis habita editionis nuperrimae codicis B.[2])

In textu lege Mt 9, 30. *ὁρᾶτε, μηδεὶς* 10, 9. *χρυσ. μηδὲ ἄργυρον μηδ. χαλκ.* 14, 34. *διαπεράσαντες* 27, 9. *διὰ Ἱερ. τοῦ προφ.* Mc 10, 17. lege (107. 2.) 16. 6. post *τὸν Ἰησ.* adde *τὸν Ναζαρηνὸν* Lc. 4, 34 lege *ἡμᾶς* pro *ἡμᾶς;* Ioh 1, 24. lege *Φαρισαίων.* pro *-σαιων*, 16,

---

[1]) In laboribus meis patristicis, ut hos prae ceteris nominem, egregie adiutus sum opibus bibliothecarum Lipsiensium eorumque qui illis praefecti sunt benevolentia. Ex his inprimis me sibi obstrinxit vir cl. Goldhorn.

[2]) His in supplementis eminent codicis Vaticani ad evv Mt Mc Lc et ad act app lectiones ex ed. nuperrima Ang. Maii haustae. Quarum in adnotatione ita versatus sum ut ea tantum indicarem quibus vera codicis lectio vel a Maio vel a C. Vercellone praeberi videbatur, iis praetermissis quibus ex collationibus a nobis adhibitis (vide supra ad B evv) probatum est codicem a vulgari lectione in Maii editione perperam retenta dissentire. Nec magis adscripsimus quaslibet scripturae differentias, ut *ει* et *ι* innumeris locis permutata, de quibus iam supra in universum dictum est pag. LI. Nec magis ubique notavimus a correctore codicis *λήψομαι* pro *λημψ.*, *συζητ.* pro *συνζ.*,

9. *ἐμέ* 19, 23. lege *τέσσερα* 21, 25. *χωρῆσαι* Ro 8, 13. *ζήσεσθε* 9, 15. *Μωϋσῇ* pro *-σει*.

In comm. Matth I, 11. ad *ιεχονιας* etc cf Epiph[31sq] 18. B Or[int] (non item in schedis Grab. et Combef.) $\overline{\chi\upsilon}\,\overline{\chi\upsilon}$. Ibidem et. d om *της μη. αυτ.* 19. *δειγμ.* confirmat Eus[steph] ap Mai[dls] 21. L* g[1.] Amb *καλεσει* II, 2. Δ *αυτον* pro *αυτω* et 4. Τ. *ιερεις* 5. L om *γαρ* 6. verba *ουδ.* usq. *ιουδα* E[ms] tantum habet 10. C *αστεραν* 13. L *ο ηρωδ.* 14. D rursus *τον παιδα* 15. Δ *δια προφ.* 23. B[mai] *ναζαρετ* III, 1. B[mai] *ιωανης*: ita fere ubique 7. Δ om *των* et 10. *ή* et 14. *ερχη* 8. D*,* om *της* 9. LΔ *εν αυτοις* 14. et. Eus[ps] om *ιω.* 16. ad *αυτω* adde F IV, 2. et. syr[cu] om *κ. νυ. τεσσ.* 13. Δ om *εις* et 23. *πασ. νοσ. και* 14. D *τ. προφ. του* 15. et. L *γαλιλαιας* 16. lege D it[pm] *οι καθ.* omisso *και* 21. Δ *εκειθ. ολιγον* V, 11. lege praem *ψευδ.* pro add *ψ.* 12. K om *τους* sec 14. Δ *υμ. δε* 19. Δ om *των* sec, M bis *τ. θεου* pro *τ. ουρανων*, D al d g[2.] Chr Op om *ος* usq *ουρ.* 20. B[mai] *υμ. η δικ.*, L *περισσευσει*, Δ *-σαι* 21. L *φονευσει* 23. L *προσφερεις* et 26. *εως αποδωσις* 28. Δ om *αυτην* sec 29. L om *και βαλε* 30. Δ *κοιψον*, G confirm. *βλ. ε. γ.* 31. et. G *ερρηθη* item 43.;

κραββατου pro *κραβαττ.*, *χθες* pro *εχθ.*, *τεσσαρακ.* pro *τεσσερ.* etc substituta, quae nec ubique a se notata testatus est ipse Maius. Ceterum non ipsis nobis licebat haec supplementa accurata editionis Maianae collatione conficere, sed utendum erat amici opera, cuius diligentiae etsi satis confido, tamen nonnihil praeteritum vix dubito. Praeterea vero in supplendis lectionibus adiuti sumus cl. Tregellii editione evv. Matthaei et Marci. De lectionibus fragmentorum M ad 1 Cor 15, 52 — 2 Cor 1, 15. male in comm. praetermissis iam supra dictum est. Ceterum ex hoc indice apparebit, commentarium nostrum, quamvis longe multisque modis perfectior sit omnibus similibus ad hunc usque diem editis, tamen non eam perfectionem habere ut nihil usquam praetermissum sit. Quod etsi inprimis ad eiusmodi lectiones spectat quas minimum valere in promptu sit, ut omissiones articuli in solo cod. Δ (per ev. Mt) vel alia similia ex uno alterove cod. solo vel fere solo petita, quae cuncta promiscue referre nec propositum erat ab initio, tamen sunt etiam quae pro instituto nostro non debebant praeteriri. Quae quidem plerumque excludenda in ipsorum utentium commodum indicaverim, iam supra p. XXVI. significatum est. Exemplis ibi allatis adde eiusmodi ut Mt 12, 42. *βασίλισσα-κατακρινοῦσιν* in U, quemadmodum etiam G ab *αυτην* v. 41. ad *αυτην* v. 42. transiilit; ibidem v. 46. Δ* *η μητηρ μου* et D* Mt 15, 27. *κυναριων* pro *κυριων* (similia saepe, ubi prima manus inepti aliquid ex manifesto errore dederat omisimus), Mt 15, 14. *ἐὰν* ante *ὁδηγῇ* A F praetermissum, Mt 18, 9. *ει οφθαλμ.* in Δ pro *ει ο οφθ.*, Mt 15, 32. *σπλαγχνιζωμαι* ex L aliisque. Haec igitur exempla id quod volo satis probabunt.

G add οτι 32. L γαμησει 33. LΔ 1. 209. al om τω 39. et. G επι et σου σιαγ. 41 sq et. G αγγαρευση et διδου VI, 2. et. L ποιεις 3. L την ελεημ. 6. post εισελθ. adde | , X confirm. ταμιειον 7. et. syr[cu] υποκρ. 10. D* a b c Tert Aug[1] om ως 15. M ο πατ. υμ. ο ουρανιος 18. D ινα pro οπως, Δ om σου sec 28. B 33. κοπιουσιν VII, 6. MS al δοτε 11. Δ om ὁ sec et 22. τη 14. B[mai] add δε ante στενη, dele „al[1] om" 18. L ουδε παλιν 22. Z fortasse habebat μοι ante ερουσιν, ut it[pm] 25. B ηλθαν 28. M 91. arm παντας τ. λο. τουτ., Δ 1. 118. Or Eus[dem] παντες οι VIII, 4. et. M αλλ, item ς (non ς[e]) 5. et. V om αυτω, et. 33. καφαρν. sed Z hiat 8. C al ειπεν pro εφη, U υπο μου 10. et. V ηυρ. 13. fin. lege ευρειν pro -ραν 27. et. Eus[dem] αυτ. υπακ. 33. ven απαντα IX, 1. Δ τ. πο. ιδι., it[aliq] in civitatem iudeae 6. D 33. vv mu ο υι. τ. ανθ. εξ. εχ. 9. et. go μαθθ., B** ματθ. 10. D vv mu om και sec 27. et. GU υιος, tum C** υιε X, 8. et. F εκβαλετε 11. K εν αυτη τις 13. et. L ει pro εαν 19. B[mai] λαλησητε sec loco 28. B[mai] φοβηθητε, tum φοβεισθε ? XI, 4. B*[mai] ιωανει 5. dele „(vdtr)" 9. προφ. ιδειν et. Or (cf ad Lc) cat[ox] 13. B*[mai] επροφητ. 14. B**[mai] -σθε, B*[mai] ηλειας. 25. D απεκαλυψες, item 18, 15. εκερδησες XII, 4. LΔ μονον 7. Δ ουχι pro ου 18. D εις ον ηρετ. 23. lege: DGr* add οτι 29. Δ vv aliq τις ante δυν. pon, pro Γ lege Δ 48. et. Z λεγοντι 49. et. Δ om αυτου sec XIII, 6. L ευθεως εκαυμ. 8. D εδιδουν 13. B[mai]* συνιουσιν ** -ιωσιν? 16. et. D om οι 22. B[mai]* συνπνειγει 28. Δ inepte συλλεξουσαν 40. K om εν 41. Δ om τους pr, F om αυτου pr 44. D τις pro ανθρ. 47. et. K συναγουση 51. M παντ. ταυτ. 52. et. G εκβαλει 56. Δ παρ ημιν 57. et. Or λεγει, C ιδια πατρ. αυτου XIV, 3. X om τη 15. Δ χωρας pro κωμ. 17. et. K εχωμεν 18. F ειπ. αυτοις 34. B γεννησαρετ 36. Δ om του sec XV, 3. et. e om αυτοις 7. B[mai]* επροειφ. (ε sec vdtr delendum) 9. Δ om με 24. U* om τα sec 25. Δ αυτον 39. B[mai] ενεβη XVI, 2. D it[mu] om αυτοις, dele B ad πυρρ. 9. et. Δ μνημ. οτε 12. B[mai] αλλ 13. lege H pro G primo 14. et. 33. ειπαν (idem codex saepius ex collatione Treg. eiusmodi confirmat), ita et. 17. om ὁ 18. Δ pon δε post σοι, Δ κατισχυουσιν 19. et. B*[mai] C** al syr et syr[cu] om και pr 21. B[mai] ο ι̅ς̅, dele „al pauc", et. B*[mai] add χ̅ς̅, et. vv mu γρα. κ. αρχ. 23. et. Vict[ant] (ex catt) μοι ει 26. et. H κερδησει 27. Δ om ὁ XVII, 1. B*[mai] καθ 2. H εγενοντο 3. B*[mai] συνλ., atque sic scribendum erat 4. H al om ὁ, lege Δ pro D ad μωσ., B μι. ηλ. 12. Δ om αυτον, B[mai] αλλ 15. B[mai]* μου τ. υι. μου 17. E*L al ανεξωμαι 19. B[mai]* καθ 20. et. H εχετε, Δ κοκον 21. lege 17, 19 pro 16, 19. 25. V om λεγ. Ναι, et. arm al τινος, Δ om αυτων 27. et. G om δε XVIII. 4. Δ om ὁ 6. Z ap.

Treg. μυλος..υλικος 8. U al Chrmosc 5 καλον γαρ 10. K om μου 11. Δ om ὁ 15. B ap. Bart αμαρτησει, sed Bmai -ση 17. L om σοι 21. EHΔ al αμαρτηση 23. Δ om μετα 25. Δ om ὁ, Bmai om αυτου post γυν., non prim XIX, 14. et. M add αυτοις 18. et. M om το 20. Δ om ὁ 24. των ουρ. confirm. et. Eusp* 28. et. Bmai* παλινγ.: ita edendum eratXX, 4. ante 13. excidit c 5. Bmai om δε sec? 10. D it vg ελαβ. δε και 16. L om οι bis 20. U μετα των δυο 21. L ο δε ις, K hiat ad ουτοι, H om δυο 22. ς (non ςe) ex err. αποκρ. ο δε, pro E* lege D* 23. Zvdtr om και 32. Bmai om ὁ, Γ αυτοις XXI, 1. Δ om εις sec, dele v ad βηθσφ. 3. D* εχ. χρ. 6. F om δε 8. BF om εν sec 9. Δ om οι tert 11. et. D om ὁ sec, ςe et Bmai ναζαρεθ 31. Δ om ὁ pr 32. Δ om υμεις usq αυτω, lege D e pro D c 36. D παλιν ουν 41. L αναλωσει XXII, 8. Δ Or om εστιν 14. L 1. οι (et. Or1) κλητ. et οι εκλ. 24. in margine lege Deut 25, 5. 27. et. e om παντ., Bmai om και 29. sv al mu om αυτοις 30. D αλλα, E*vdtr om τ. θεου 35. Δ om και pr 37. Bmai om τη ante ψυχ. 43. Δ om δαυειδ 23, 4 mg lege Lc 11, 46. 23, 6. et. arm om δε 44. Bmai om ὁ 45. Bmai καλ. αυτ. κυρ. XXIII, 13. Δ arm om γαρ 14. Δ om υποκρ. et τας 26. et. Δ εσωθεν, Δ om το sec 29. H* om τ. δικ. XXIV, 3. Bmai* καθ 9. lin. 2. lege ςe pro ς 22. lege E om αι sec 29. et. Eusp* εκ 39. Δ 33. al aliq εως ου 43. D 230. om αν sec 45. I 36.ev χαιρω αυτων XXV, 8. Δ om αι sec 9. L αυταις 10. L al om αι 14. Δ* δουλ. ιδ. 16. B* ηργ. certum, item 69. 27. L αν εγ. εκομ. 45. U αποκριθ. και XXVI, 21. v αμ. δε λεγ. 24. Bmai om αυτων 29. Bmai om οτι, E hiat ad γενημ. 52. M om τοτε 53. ad λεγεωνων vide supra pag. L 62. ς ἀποκρίνῃ; τί 65. lin. 1. dele „cop sah“ 67. et. B ερραπισαν XXVII, 3. Bmai om τοις sec 4. et. 33. ειπαν 13. Bmai* οσα, D* τοσα 29. et. N εθηκαν 41. Bmai om δε 42. lin. 1. lege Gb' 46. Bmai σαβακτανει XXVIII, 10. Bmai ο ις?

Marc. I, 2. lege „In LXX A“ pro „—B“ 5. B ιεροσολυμειτων, ut edendum 7. Δ om οπ. μου 16. 17. B*mai αλεεις 38. Bmai και εκει 45. B αλλ II, 4. B* teste Verc. κραβαττον, „item infra“ 8. B om αυτοις, L om ταυτα 16. B**mai κ. των τελ. priore loco, tum Bmai μετ. των τελ. κ. των αμ. εσθ. 23. L om τους III, 1. Bmai και ην εκει? 17. Bmai ονομα 19. Bmai ερχεται 27. G διαρπαση IV, 2. Bmai** add το 8. Bmai εις, tum bis εν: ut L 21. G υποτεθη η, et. 33. 69. υπο 28. Bmai* ειτ εν σταχυν et ειτ εν πληρες 36. et. Δ ησαν 37. D vv aliq εγενετο 38. permuta „Lc“ et „Mt“ 40. L ελεγεν V, 4. A δησαι pro δαμασ. 6. Bmai αυτον β. A*G om γαρ 12. lin. 4. dele Δ post M 15. lege BLΔ pro BCΔ VI, 5. lin. 2. post „ς (LD)“ adde ηδυν. 11. Δ om

εκειθεν 27. lege om pro etc 31. B^mai *καθ 37. B^mai *δωσωμεν*. 39. B^mai* *εν τω* 41. D b c *κατεκλ*. (L *εκλ*.) *τ. πεντε αρτ*. 44. lin. 1. post om add *ησαν* 45. B^mai *βεθσ*. ? VII, 26. B^mai *εκβαλη* VIII, 15. B^mai *και της* 20. B^mai *οτε* ut L 23. B^mai *βλεπεις* 31. V om *αυτους* 35. B^mai *τ. εαυτ. ψυχ*. deinde *τ. ψυχ. αυτ*. et 37. *της ψυχ. εαυτου* 37. B^mai *δοι ο ανθρ*. IX, 4 et 5. B^mai *μωυσει* 7. et. H* *αυτους* 9. lege A pro D ad *παρηγγ*. 22. et G add *κυριε*, item I post *δυνη* 28. B^mai *καθ* X, 24. l. 3. lege pl pro pler, l. 4. dele KGK 25. K om *την*, B^mai *εισελθ*. pro *διελθ*. 27. B *παρα θεω* bis 35. lege BI. *ιωανης* pro M *ιωανης* 36. B *με ποιησω* 39. B* *δυνομεθα* 43. l. 5. adde G ante al5 51. B^mai *ραββουνει* 52. B^mai *ηκολουθει*? XI, 3. A *ειπη υμιν*, E om *και* sec 15. mg lege 12—16. 22. B^mai *ο ις* XII, 4. B^mai* *ητειμασαν*, **ητιμασαν 5. B^mai *αποκτεννυντες*? 14. B^mai *αλλ* 26. lege D pro B ante 18.ev 27. dele X prim loco 32. lin. 4. dele al7 sec loco XIII, 8. B^mai *επ εθνος, και ταραχαι*: de Or^int cf ad Lc 21, 11. 21. B^mai *πιστευετε* 34. lege B bis *εαυτ*. XIV, 9. B^mai *εαν* 10. B^mai *ισκαριωθ* 14. lin. 5. adde ς ante om 27. B^mai *διασκορπισθησονται* 31. B^mai om *δε* sec 38. B^mai *προσευχετε* 41. adde G ad *το λοιπ*. 45. adde 49. ad -*ββι* 49. B^mai *εκρατει* 54. B^mai *συνκαθ*. ut edendum erat 55. B^mai* *ουκ* 61. B^mai** *ος δε*, excidit I ad *ουδεν απεκριν*. 72. et. B*^mai *τρεις* XV, 6. B* *ον παρητουντ*. 8. B^mai om *αει* 16. B^mai *συνκαλ*. ut edendum erat 21. B^mai *ινα σταυρωσωσιν αυτον*? 31. B^mai om *δε* 34. B *ζαβαφθανει* XVI, 9. aeth^cdd 2 (teste Treg. ex P. Platt) habent (fere ut k) „Et quum perfecissent dicere omnia quae praecepit Petro et suis, et postquam apparuisset iis dominus Iesus ab ortu solis usque ad occasum, dimisit eos ut praedicarent evglium sanctum quod non corrumpitur, in salutem aeternam."

Lucae I, 3. B *εδοξεν*, quod edere praestabat 13. B^mai* *ιωαννην*, ***ιωανην*: sic. 63. B^mai om *το* 67. B*^mai *επροφ*. Ex Chron supplementa lectionis peti possunt p. 372 sq ad 1, 26—38. p. 381. ad 2, 21—35. p. 380. ad 2, 1—11. II, 13. B*^mai *ουρανου* 14. B*^mai *ευδοκιας* 36. B^mai* *ανδρος*,** *του ανδρ. αυτης*. Ibidem lin. 4. lege *ανδρ*. pro *ανθρ*. 39. B^mai *παντα* III, 19. B^mai *πον. ο ηρ*.? 20. B teste Verc. om *και* sec 23. B^mai om *ὁ* et?? *του* pr. Chron 457 sic: *ωσει ετ. τρι. αρχ. ειναι ως ενομιζ. υι. του ιωσ. τ ηλει* etc 24. B^mai *ματθατ* 31. B^mai *μετταθα*? 32. B^mai *ιωβηλ* 33. B^mai om *τ. αμειναδ*.? 37. B^mai* *μαθθουσ*. IV, 2. lege AB*LA 9. B^mai om *ὁ* 27. B^mai* *ελεισαιου*, ***ελισαιου* 40. B^mai *απαντες* V, 17. B^mai *και οι νομοδ*. 26. B^mai* *ειδ*.,**ιδ*. 34. B^mai *ο δε ις* 36. B^mai *το επιβλ*. ut CLX VI, 4. ante *οις* excidit D, lin. 12. pro Ir.. lege Ir^int 5. B^mai om *και* sec 6. Chron 396 sq con-

firmat *δευτεροπρωτω* et explicat 7. D om *δε* 15. lege „*και* ante *μαθ.*" 23. Bmai *ε. τοις ουρανοις* 34. Bmai *δανεισητε* et *δανειζουσιν* male ut vdtr 36. lin. 4. lege „om *ουν*" VII, 6. Bmai *ο* (?) *εκατονταρχης* 11. Bmai *εν τω εξης* 12. Bmai *και αυτη ην* 16. Bmai *παντας* 32. Bmai om *υμιν* sec 34. Bmai *εσθιων*? 29. Bmai *ο προφ.* 43. Bmai om *ὁ* ut L VIII, 3. et. Bmai *ιωαννα* 6. Bmai *επι πετραν* 9. Bmai *αυτη ειη παραβ.* 13. Bmai* *αυτοι*, ***ουτοι* 16. Bmai *αλλ* 19. Bmai *παρεγενετο* 26. Bmai *-περα* 31. Bmai *παρεκαλουν* 51. Bmai *ελθων* et *τινας* IX, 10. Bmai *συνεχωρ.* 23. Bmai* *απαρνησ.*, ***αρν.* 47. Bmai *ειδως* 48. Bmai *εαν* pr, *αν* sec loco 50. Bmai *ειπεν* sine *και* et *δε*? X, 2. Bmai *εκβαλη* 4. Bmai *μη* pro *μηδε* 8. Bmai om *δ'* 13. Bmai *βηδσ.* ***βηθσ.*, lin. 5. dele ita Mt 19. Bmai *αδικηση*, Bmai* *εγγεγρ.* 22. lin. 3. B certum 36. Bmai *τουτ. των τρ. πλησ. σοι δοκ. σοι* ? 39. Bmai* *μαριαμ*, Bmai** *παρα*, Bmai* *ιυ* 40. Bmai** *-λιπεν* 41. Bmai* *ο ις*, ** *ο κυρ.* ? XI, 2. harl* *pater noster qui in caelis es*, harl** ut vg; gat *pater noster*, mm *pa. sancte*, praeterea c. vg conveniunt 8. Bmai *φιλ. αυτου* 20. Bmai ut CLR 33. Bmai om *δε*, Bmai *φως* 42. Bmai *ταυτ. δε* 53. ad ϛ (Ln) *λεγοντος* etc adde „c. A(D)EGHKMSUV(X)ΓΔΛ al pler (it) vg almu" XII, 8. Bmai** *-γηση* 18. Bmai om *μου* sec ut T• 38. lin. 6. Bmai *δευτ. και εν* 49. dele U pri loc 53. Bmai *επι θυγατερα* 54. dele Δ pri loc, Bmai *επι δυσμων* ? et *οτι ομβρ.* XIII, 2. Bmai *ταυτα* 25. Bmai *αρξεσθε* 27. B *εργαται* certum, ad *της αδικ.* dele L 31. Bmai* *προσηλθαν* XIV, 1. Bmai om *των* sec ? 5. Bmai *πεσειται* et om *τη* XV, 5. *αυτου* XVI, 1. Bmai* *οικονομους* 14. Bmai om *και* pr 31. Bmai *μωσεως* h. l. XVII, 10. Bmai* *ωφειλ.* ***οφειλ.* 23. Bmai *η ιδου ωδε* 24. *η αστραπη αστρ.* teste Verc. 28. Bmai *καθως* 34. Bmai *ο εις* ? XVIII, 13. Bmai *εαυτου* 15. mg adde Mt 19, 13—15. Mc 10, 13—16. 19. Bmai „expungitur *ὁ*" 20. Bmai *ψευδομαρτυρης* 25. ad *διελθειν* adde: „ita Ln" 35. Bmai* *ιερειχω* XIX, 4. Bmai *συκομορεαν* 8. Bmai* *ημισια*,** *-σεα* 29. *βηθανια* 36. Bmai *εαυτων* XXI, 12. Bmai *εις τας* et 13. om *δε* 24. Bmai* *μαχαιρης* 30. et. B *γεινομ.* (ut innumeris locis) et* v. 34. *κρεπαλη* XXII, 26. Bmai* *γεινεσθω*, ** *γιν.* 27. Bmai *ειμι* post *υμων* 39. Bmai *και* sec „superadditur", item v. sq. *εισελθειν*, B ex Wo. Ceph. certum 42. Bmai* *γεινεσθω*, ** *γιν.* 66. et. Bmai* *πρεσβυτερειον*, Bmai confirm. Wo. Ceph., dele Δ ad *αυτων* XXIII, 12. Bmai L *πρ. αυτους* 15. Bmai *ανεπεμψεν* 20. Bmai *παλιν δε* 32. Bmai ut D 35. Bmai om *ὁ* ante *εκλ.* 38. Bmai om *Ὁ* 51. B* certum XXIV, 1. Bmai* *ηλθαν* 3. lege „absque *τ. κυρ. ιυ*" tum „absq. *τ. κυρ.*" 10. Bmai *ησαν*, ibidem Maius testatur „*ιωαννα* c. dupl. *ν*" 15.

Bmai* *συνζητειν αυτους* ῑε̄ 17. L *και εστησαν* 21. Bmai *ελπιζαμεν* 27. Bmai *εαυτου* 32. Bmai om *εν ημιν*

Ioh. I, 3. et. C* *ο γεγ.* c. sqq coni VIII, 39. Al. Buttm. graviter defendit *εστε* sequente *εποιειτε* sine *αν* in Stud. theol. et crit. 1858. p. 474 sqq IX, 10. adde A ad *σου* XII, 47. adde U ad *και μ. πιστ.* XIII, 38. dele D ad *τρεις* XIV, 28. Al. Buttm. l. l. defendit *ει αγαπατε* XV, 8. adde A ad *γενησθε*. .

Act. I, 16. lin. 6. lege omn 21 mg lege 108 pro 103 26. Bmai *συγκατ.* II, 22. mg dele „Ro", Bmai* *ιστραηλειται,*** *ισρ.* 26. Bmai *επ* 31. Bmai* *ενκ.* 37. Bmai *ποιησωμεν* III, 11. Bmai *σολομωντος*? 12. Bmai* *ιστραηλειται,*** *ισρ.* 25. Bmai *υμων* IV, 4. lin. 4. lege ς praem *ωσει* 6. Bmai *ο αρχ.* 10. Bmai* *ιστρ.* 16. Bmai *ποιησωμεν* 18. B* om *του* 20. Bmai *δυνομεθα* et* *οιδαμεν*? 21. Bmai* *κολασωσιν* 32. Bmai om et. *ἡ* sec, * *ελεγον* V, 17. Bmai* *ζηλους* 21. Bmai* *παραγενομενοι* VI, 3. *επισκειψωμεθα* 5. Bmai* *τειμωνα* VII, 8. Bmai om *ὁ* sec 10. Bmai* *οικ. τουτον* pro *οι. αυτου* 33. lin. 4. lege „(**ου*) loti" 38. Bmai *δουν. υμιν* 42. Bmai „*εν τη ερ.* in mg" 57. *διενοιγμ.* VIII, 7. *πολλοι*: ita Ln 9. Bmai** *το εθος* IX, 22. Bmai* *συνεχυννεν* X, 11. Bmai *καθειμενον* 24. Bmai* *αυτους* pro *αυτου* XII, 2. Bmai* *μαχαιρη* 3. Bmai om *αι* 8. Bmai* *υποδυσαι* 13. Bmai** *προηλθ.* XIII, 26. Bmai *ημιν ο λογ.* XV, 7. Bmai *ζητησεως* 20. Bmai *αλλ* 32. Bmai *επεστηριξαν* XVI, 11. Bverc *νεαν πολιν* 12. Bmai* *κολωνια* 17. Bmai *εκραζεν* 34. Bmai* *πανοικει* XVII, 7. Bmai *ετ. λεγ. ειν.* 18. Bmai* *επικουριων,* Bmai *στωικων* 20. *τινα θελοι* 28. Bmai *ημας* XVIII, 3. Bmai *ηργαζοντο* 7. Bmai** om *τιτιου* XIX, 16. Bmai** *εφαλλομ.* 24. Bmai* *τεχνειταις* 37. Bmai *ημων* XX, 3. Bmai* *γνωμης* 5. et. B* *προσελθ.* 9. Bmai *καθηζομενος*?? 11. Bmai om *και* pr, **αχρι*** *αχρις* 13. Bmai* *προσελθ.* 15. Bmai* *αντικρυς,*** -*κρυ* 16. Bmai** *κεκρικε*? 36. Bmai* *προσευξατο* XXI, 16. Bmai *μνασω* 31. Bmai* *συγχυννετ.* XXII, 5. Bmai* *πρεσβυτερειον* 10. Bmai *εντετακτ.* 21. *αποστελω* XXIII, 7. Bmai* *επεπεσ.,* ***επεσ.* 16. Bmai *την ενεδραν*? Ibidem adde: *παραγεναμενος* c. B*.. ς (Ln 49.) -*νομενος* c. rell. ut vdtr 29. Bmai* *ενκαλ.* 34. Bmai* *επαρχειας* XXIV, 14. Bmai *τοις εν τοις* et 24. *χ̄ν̄ ῑν̄* sic XXV, 10. Bmai *εστως επ. τ. β. κ. εστως*?? 13. Bmai *ασπασαμενοι* 15. Bmai* *ενεφανισθησαν* 20. et. Bmai om *εις* pr 25. Bmai* *κ. αυτ. δε του παυλου* XXVI, 7. Bmai *εκτενεια,* 22. *μωσης,* 25. *αλλ,* 30.* *συνκ.,* lin. 4. lege GH al pl XXVII, 2. lin. 1. lege BGH, Bmai *πλ. εις τους κατα*? 14. Bmai* *ευρακλυδων* etverc* *ευρακυδων*: utrumque ut vdtr male 16. B* *υποδραμουντες*

Iac. II, 13. dele „(et. B vdtr ap Btl)".

1 Pe I, 3 sq. lege: ς^e (non ς Gb Sz) *αναγενν. υμας* c. min pauciss; contra v. 4. et ς et ς^e (sed non Gb Sz) tenent *ημας*.

Rom. II, 15. dele α sec loco IX, 5. adde quod ς Gb Sz *ὁ. ὢν* etc cum *ὁ* $\overline{\chi\varsigma}$ conjg. Ad 9. lege: *ο λογ. ουτ.*: D(item E^{vdtr}) om *ὁ*. Cf ed. meam codicis D p. 599. 26. lege B* f am om *αυτοις* XI, 21. post B adde al mu 22. dele bis „K" XIII, 1. lin. 3. dele *θεου* XVI, 2. adde: et. E (cum D** et ***) add *πολλων* omissis perperam *προστ. εγενετο* (teste Gb in Symb. p. 82.)

1 Cor. II, 2. adde L ad *ειδεναι τι* 16. dele g priore loco IX, 9. lege Gb' pro Gb° XIII, 8. *ου πιπτει* testatur And^p in prologo sed And^a *ουκ εκπιπτει* 2 Cor. V, 17. lege E pro D VII, 1. et. DE *αγιοσυνην* XII, 3. dele „Or" ad *εκτος*, et scribe Or^{int 694} ad *ουκ οιδα* pro „Or"

Supple M ad haec:

1 Cor. XV, 52. *εγερθησονται* 55. ante *το νικ.* habet *αδη* 57. *δια* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ *του κυρ. ημων* XVI, 2. *σαββατων, εαν, ευοδωθη* 3. *εαν* 4. *αξ. η* 6. om *και, ου εαν, πορευομαι* 7. *ελπ. γαρ, επιτρεψη* 8. *επιμενω* 11. *προπεμψ. ουν, προς με* 12. *απολλω, θελημα ινα ελθη προς υμας* 12 sq inter *ευχαι-* et *κραταιουσθε* nihil liquet 15. *στεφανα* absque additamento 16. om *και* post *ινα* 17. *φουρτουνατου, υμετερον, αυτοι,* 19. *ασπαζονται, πολλα εν κυριω* ut etiam 17. 74., *πρισκα* 22. *τον κυριον, μαραναθα* 23. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$. Praeterea pro 64. scribe M 1 Co 15, 54. 55. 16, 6. 10. 24. 2 Co 1, 10. (lin. 11.) 11. 12. (lin. 2.) Subscriptum nihil habet.

2 Cor. I, 1. inscriptum est: *η πρ. κορ. β' επιστολη εκτεθεισα ως εν πιναχι.* 1, 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ 3. om *ημων* ut et. Hil Amb 5. *του* sec 6. c. „AC al^{10}" etc facit 7. *ως* 8. *υπερ, υπ. δυν.* ante *εβαρ.* 9. *αλλ* 10. *ερρυσ., και ρυεται, και ετι* ut „ABC^{sic}" etc (lin. 11.) 11. *ημων* 12. *του θεου* et *και ουκ* 13. *οτι και* 14. add *ημων*, add $\overline{\chi\upsilon}$ 15 *προτερ.* ante *ελθ., πρ. υμ. ελθ.* Post *ινα* deficit.

Phil. I, 8. adde L post FK ad $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ IV, 9. ad *ιδετε* scribe D** pro D*** 1 Tim. III, 16. et. ar^{vat} habet *ος*, non *θεος*

Heb. I, 8. lin. 6. lege „al ut vdtr omn pp ut ante" XI, 15. Al. Buttm. l. l. defendit *μνημονευουσιν* XII, 22. lin. 9. lege *frequentium*

Apoc. VI, 13. ad *με. αν.* lege And^a et P pro And XI, 12. lin. 3. lege Ln^{ed min}

Leviora ut Mt 16, 18. *ᾅδου* pro *ἅδου* Mc 14, 60. *οὗτοι σου* pro *οὗτοί σου* per se clara erunt.

Pag. LI. lin. 7. lege erant. Ad LXII. adde quod *ῥῥ* prorsus invita cdd. auctoritate edi consuevit; item ad LXXI. quod et. go cum a b e etc facit. Ad CCXXIX. de syr^{bu} vide ad fin. compendiorum.

SCRIPTURAE COMPENDIA ET SIGNA.

ϛ i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Stephani a. 1550. Quae ubi differunt, ϛ est Rob. Steph, ϛ^e Elz. Praeterea ϛ complectitur simul Gb et Sz ubi Gb et Sz ab Elz. non differunt. Ubi est ϛ (=GbSz) i. e. Gb Sz eandem mecum lectionem tuentur, nisi aliter adscriptum est.

Gb i. e. in evv. Griesb. ed. 3. a Dav. Schulzio procurata 1827; in reliquis vero libris significat Gb ed. 2. a. 1806.

Gb° significat omissionem Gbchio probabilem visam, item Gb°° omissionem eidem maxime probabilem visam.

Gb' significat lectionem a Gbchio commendatam, item Gb'' lectionem eidem inprimis commendatam.

Gb† sign. aliquid a Gb cum aliqua dubitatione in textum receptum.

Sz i. e. Scholzii ed. 1830 et 1836.

Ln i. e. Lachmanni ed. maior 1842 et 1850. Ln^min i. e. ed. minor stereotypa. Ubi est Ln[και] etc significatur aliquid a Ln uncis inclusum. Ubi Lachmanni nulla mentio fit, consentit mecum.

49. i. e. editio Tischendorfiana a. 1849.

aldin per priora capp. Iohannis sign. editionem ab Aldo susceptam Venetiis a. 1504.

ις̅ χς̅, ιυ̅ χυ̅ etc i. e ιησους χριστος etc.

al i. e. alii: al mu i. e. alii multi: al pm i. e. alii permulti: al pl i. e. alii plurimi: al pler i. e. alii plerique: al longe pl et al longe pler i. e. alii longe plurimi et alii longe plerique: al sat mu i. e. alii sat mu.

aliq i. e. aliquot vel aliquoties.

c. i. e. cum sive auctoritate. Ita „Gb° c. A" i. e. Gb omittendum censet auctoritate codicis A.

et. (cum puncto) significat etiam.

c. ast sive c.*, item c. ob. spectant inprimis ad Syram Heracleensem, de qua vide supra.

add i. e. addunt addit addo, item om i. e. omittunt omittit omitto.

diff i. e. differunt, item var i. e. variant.

dis i. e. diserte, ut Or^dis i. e. Origenes diserte testatur.

dist i. e. distinguit, distinguunt.

cd cdd i. e. codex codices; ed edd i. e. editio editiones.

e sil i. e. e silentio collatorum; s[sil] i. e. s ita habere videtur quoniam collatores non testantur contrarium.

leg vel similiter i. e. legitur.

mg i. e. in margine: mg eccl i. e. margo cum notis ecclesiasticis.

omn i. e. omnes.

pon i. e. ponunt ponit pono, item perg i. e. pergunt etc.

praem i. e. praemittunt etc; transp i. e. transponunt etc.

min i. e. cdd. minusculi, item unc i. e. cdd. unciales.

pp vel patres vel locos parallelos significat. Utrum valeat, quovis loco clarum est.

rell i. e. reliqui. vv i. e. versiones. vdtr i. e. videtur.

¹ ² ³ etc sunt numeri cardinales, ut al⁵ i. e. alii quinque; ubi est Or² etc, significatur bis etc. Contra ¹· ²· etc sunt num. ordinales.

* ** *** significant primam, secundam, tertiam manum etc. *** sign. manum quae deperdita plura supplevit.

* ubi locis parallelis in margine adpositum est significat libros V. T. Lectiones LXX interdum ex cdd. afferuntur, ut AB etc. Ibi est etiam FA i. e. cod. Lips. Friderico-Augustanus saeculi quarti.

= i. e. excepto exceptis.

Alia plura iam supra indicata sunt, ut 2.po i. e. codex Petropol. nr. 2. in ed. Muralti signatus; ut c[scr] i. e. codex c apud Scrivener; ut 47.[ev] i. e. evgliarium nr. 47; ut Amm[cat] i. e. Ammonii locus in catena allatus. Praeterea omnium testium criticorum compendia ex catalogo subsidiorum criticorum clara erunt. Adde: arr[mich] aeth[mich] i. e. arr aeth quemadmodum in exemplari suo Millianae ed. adnotavit Bened. Michaelis. Cf. supra p. XX. Quam ab initio ev. Mt respeximus ed. Syr. signo „syr[bu]", a. 1815. prodiit Broxbourne: „Evv. sancta nec non act. app. Syr. cum interpr. Lat." (in qua Buchanani partes fuisse mihi relatum est.) Differt igitur a „N. T. Syr." etc quod prodiit 1816. (curis Sam. Lee.) Utramque publicavit soc. Bibl. Reliqua vero explicatione non opus habebunt.

BREVIS PROLEGOMENORUM INDEX.

NOTANTUR INTERIM

QUAE AD SIGNA APPARATUS CRITICI INTELLEGENDA INPRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

A cod. Alex. Lond. V. saec.
B cod. Vatic. Rom. IV.
B (Apoc.) cod. Basilian. Vat. VIII.
C cod. Ephraemi palimps. Par. V.
D (Evv. et Act.) cod. Bezae Cantabrig. VI.
D (Epp.) cod. Clarom. Par. VI.
E (Evv.) cod. Basil. VIII.
E (Act.) cod. Laud. Oxon. VI.
E (Epp.) cod. S. Germ. Petrop. X.
F (Evv.) cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.
F (Epp.) cod. Augiens. Cantabr. IX.
F[a] margo Octateuchi Coisl. VII.
G (Evv.) cod. Seidelii Londinens. IX—X.
G (Epp.) cod. Boern. Dresd. IX.
H (Evv.) cod. Seidelii Hamburgens. IX—X.
H (Act.) cod. Mutin. IX.
H (Epp.) cod. Coisl. VI.
I (fragmenta ex Evv. Act. Epp.) cod. Tisch. palimps. V. VI. VII.
K (Evv.) cod. Cyprius Par. IX.
K (Epp.) cod. Mosc. IX.
L (Evv.) cod. Par. VIII.
L (Act. et Epp.) cod. Passion. Ang. Rom. IX.
M (Evv.) cod. des Camps Par. IX.
M (Epp.) cod. ex parte Lond. ex parte Hamb. IX.
N Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) VI.
N[b] Lond. V.
O cod. Mosq. IX.
O[a] cod. Guelph. IX.
O[b] cod. Bodl. IX.
O[c] cod. Veron. VI.
O[d] cod. Turic. VI.
P cod. Guelph. palimps. VI.
Q cod. Guelph. palimps. V.
R cod. Nitr. palimps. Lond. VI.
S cod. Vat. Rom. a. 949.
T cod. Borg. Rom. V.
U cod. Nan. Venet. X.
V cod. Mosc. IX.
W[a] cod. Par. VIII.
W[b] cod. palimps. Neap. VIII.
X cod. Landish. Monac. IX—X.
Y cod. Barb. Rom. VIII.
Z cod. Dubl. palimps. VI.
Γ (Luc. integ., Mc fere integ., item fragmenta Mt. et. Ioh.) ex Tisch. factus Oxon. IX.
Δ cod. Sangall. IX.
Θ cod. Tisch. Lips. VII.
Λ (Lc. et Ioh. integri) ex Tisch. factus Oxon. VIII.

ITALAE CODD.

(PLERIQUE SAEC. V. VEL VI.)

a Vercell.
b Veron.
c Colb. Par.
d Cantabr.
d (Epp.) Clarom. Par.
e Palat. Vind.
e (Act.) Laud. Bodl.
e (Epp) Sang. Petropol.

f Brix.

ff[1.] Corbej.

ff[2.] Corbej.

ff (ep. Iac.) Corbej.

g[1.] Sangerm.

g[2.] Sangerm.

g (Epp.) Boern. Dresd.

gu (Epp.) Guelpherb.

h Clarom. Vat.

i Vind.

k Bobb. Taur.

l Rhedig. Vratisl.

m Vatic.

n Sangall.

o Sangall.

p Sangall.

q Monac.

VULG. CODD.
(SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI.	ing
bodl	mm
demid	mt
em	pe
erl	prag
for	reg
fos	san
fu VI.	taur
gat	tol
harl	

flor gue lux mar: sunt lectionaria Latina.

syr[cu] i. e. syriaca Curetoni e cod. Nitr. saec. IV.

syr[sch] i. e. syriaca ex ed. Schaafii.

aeth[ppl] i. e. aethiopica ex ed. Pell Platt.

aeth[rom] i. e. aethiopica ex ed. Rom. et polygl.

fr i. e. francica.

Chr[gue] i. e. Chrysost. ex cod. Guelpherb. saeculi VI.

Hom[cl] i. e. Homiliae quae Clementis nomine circumferuntur.

al i. e. alii

aliq i. e. aliquot vel aliquoties

mu i. e. multi

pm i. e. permulti

pler i. e. plerique

pauciss i. e. paucissimi

et. (cum puncto) i. e. etiam

evgg vel evgll i. e. evangelistaria.

49.[ev] etc. i. e. evglstar. nr. 49. etc.

barb i. e. evglst. Barberin. palimps. saec. VII.

carp i. e. evglst. Carpentor. saec. IX.

ven i. e. evglst. Venet. palimps. saec. VIII.

min i. e. minusculi

unc i. e. unciales

y[scr] etc. sunt codd. a F. H. Scrivener collati.

2.[pe] etc sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt collati.

ς i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob. Steph., ς[e] Elz.

Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842. 1850.

Sz i. e. Scholzii ed. 1830. 1836.

49. i. e ed. Tisch. anni 1849.

Gb i. e. Griesb. ed. Evv. 1827. Act. etc 1806. Gb° et Gb°° significant omissionem Griesbachio probabilem et valde probabilem visam. Item Gb′ et Gb″ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb+ aliquid a Griesb. cum aliqua dubitatione in textum receptum.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1. (1. 2.) *Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ* 1 ss. Lc 3, 23–38.
Ἀβραάμ. 2 *Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν* 2–6 *1 Chr 2, 1–15
τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ, 3 *Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς* 3–6 *Ruth 4, 18 ss
Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν *Gen 38, 16 ss.
Ἀράμ, 4 *Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμειναδάβ, Ἀμειναδὰβ δὲ ἐγέν-*
νησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 *Σαλ-* *Ios 2, 1. *Ruth 4, 13.
μὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὸζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 *Ἰεσσαὶ δὲ* *2 Sam 12, 24.
ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-
μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 *Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,* 7–12 *1 Chr 3, 10 ss

---

*ευαγγ. (B om) κατ. μαθθ. (c. BD, ς 49. ματθ. c. rell) cum (B) CDEKM SUVΔ etc (L om h. l. sed praecedit ευαγγελιου κα. μα. τα κεφφ.) .. ς (= Gb Sz) το κατα ματθ. αγιον (ςe om) ευαγγ. cum minusc

1. δαυειδ ubique: ita ubicumque plene scriptum habent ℵABCDLTΔ sah, D epp E act (accedunt ex V. T. psalterium papyr. Lond. item fragm. Petrop. psalterii antiquiss.) .. δαυιδ: ita passim plene scribunt B**EMXΔ aliique unc et min (Gb Sz 49.) .. codd unc omn plerumque δᾱδ, ita semper NPQRZΓ, item codd min pl .. ς (Gb'') Δαβιδ cum min pm
2. ἀβρ.: ita D***eppEKMU etc; l. al pl ἁβρ. | K al aliq τον ιουδα
3. B τον (Γ om) ζαρε (am zarad, for zaret) .. k om κ. τ. ζαρ. ε. τ. θα.
4. αμειναδαβ c. BΔ sah (item LXX ex cdd veterrim) .. ς (Ln 49.) αμινα-δαβ (al mu -δαμ) c. CEKLMSUV etc, item LXXed et A | LΔ al cop νασσων
5. βοοζ c. EKLMSUVΔ (om τον) etc vg it etc, item LXXed et A .. C 1ev βοος (Ln), item Bℵ cop sah k βοες :: cf Lc 3, 32. | A* a om εκ τ. ρα. | ιωβηδ c. ℵ BC*Δ (om τον) al4 cop sah arm Epiph Hier, item LXX A .. ς ωβηδ c. C***E (*οβηδ priore loco) KL (οβηδ) MSUV etc, item LXXed
6. δαυειδ .. cf ad 1, 1. | δαυ. δε c. ℵB al3 g1. (om δε) g2. k for cop sah syr (et. syrcu) arm al Aug Op .. ς add ο βασιλευς c. CEKLMSUVΔ etc | σολομωνα c. BCEKLMSUV etc .. ς (Ln) -μωντα c. Δ etc | B ουριου
7. 8. σολομων: de acc. vide ad 6, 29. | ασα c. EKLMSUVΔ etc itpl vg syr (et.

Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσά,
8 Ἀσὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐζεκείαν, 10 Ἐζεκείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείας
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικε-
*Esr 3, 2. σίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας
ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰα-
κὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη

---

syr^{cu}) etc, item LXX^{ed} et A . . BC, D in Lc (cf ad Lc 3, 23), al^{2} c g$^{1.2.}$ k syr$^{p\ mg}$ cop sah al *ασαφ* (Ln) | D in Lc syr$^{p\ mg}$ *αβιουδ* et *αβιουθ*

8. 9. *οζειαν. οζειας* c. BΔ, D in Lc, sah . . ς (49.) *-ιαν· -ιας* c. CEKLMSUV etc, item LXX^{ed} et A | C* *ιωσαφα*, D in Lc *ιωσαφαδ*

9. D in Lc Op *ιωαθαν*, LXX A *ιωναθαν* | C, D in Lc, k *αχας*

9. 10. *εζεκειαν· εζεκειας* c. B, D in Lc . . ς (49.) *-κιαν· -κιας* c. CEKLMSUVΔ etc, item LXX^{ed} et A

10. *αμως* bis c. BC, D in Lc, MΔ al mu it^{pl} cop sah arm al Epiph Op, item LXX A . . ς *αμων* c. EKLMSUV etc a f vg syr^{omn} al | Δ al mu *μανασσην* (Δ** -νν-), tum Δ *μανvασσης*

10. 11. *ιωσειαν· ιωσειας* c. ℵB, D in Lc, Δ sah . . ς (49.) *-σιαν· -σιας* c. CEKLMSUV etc, item LXX^{ed} et A

11. *τον ιεχονιαν* (iam Porph. [ap Hier] testatur deficere generationem ap Mt) c. BCEKLSVΔ etc it vg syr (et. syr^{cu}) cop sah etc Eus^{dis} (de Iechonia et Ioacim: *εἷς δὲ ἦν καὶ ὁ αὐτός, διωνυμίᾳ χρώμενος*) etc . . MU al^{30} fere syr^{hr} syr^{p*} vel sine* vel^{mg} *τον ιωακειμ· ιωακειμ* (al *ιακειμ* bis) *δε εγεννησε τον ιεχονιαν*. Eadem confirmat Ir (*Ioseph Ioacim et Iechoniae filius, quemadmodum et Mt generationem eius exponit*).

11. 12. EKLUV al *μετοικησιας* (E *-κισιας*) et *μετοικησιαν*. Item v. 17.

12. *εγεννησεν* bis c. CEKLMPSUVΔ etc . . B *γεννα* | ℞ k syr^{cu} syr^{hu} *σελαθιηλ* | Δ *ζορομβαβαβελ* et v. sq *ζορομβαβ*

13. B *γεννα τ. αβιουδ* | MV al cop *ελιακιμ*

14. *αχειμ* c. BCEKPU etc . . Δ, D in Lc, al *αχειν* (item legitur *αχιν, αχην*) . . LMSV al *αχιμ* | E** *ελειουδ* [illegible]

15. E *ελειουδ* | *μαθθαν* c. B*D in Lc . . ς *ματθαν* c. CEKLMPSUVΔ etc

16. *τον* (Δ om) *ανδρ.* usq *εγεννηθη* . . a g^{1} k *cui desponsata virgo Maria genuit*, similiter b c d syr^{cu} arm al Gaud Op

Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 (2.10) Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ
Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικε-
σίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 Τοῦ δὲ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. (3.5) μνηστευθείσης
γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 (4.10) Ἰωσὴφ δὲ ὁ
ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη
λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ
ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ,
μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ- Lc 2, 21.
σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος 23 Ἰδοὺ ἡ παρθέ- *Es 7, 14.

17. δαυειδ .. cf ad 1, 1.

18. harlmg** *genalogia hucusque; incipit ev. sec. mt* | χ̅υ̅ (Gb') c. (D videtur quia d) 71. vg it sax fr syrcu persw Ir3 (p. 204 sq. *potuerat dicere Mt* Iesu vero -- *sed praevidens sp. s. depravatores -- per Mt. ait* Christi autem) Thphms Op Aug al .. B Or χ̅υ̅ ι̅υ̅ .. 74. persp persms Max (in dial. de trin.) ι̅υ̅ .. ς (Ln) *Ιησου Χριστου* c. CEKLMPSUVZΔ etc | *γενεσις* (Gb) c. BCPSZΔ al Eus Ath Maxdia (in dial. „*γενεσις ειπεν, ουχι γεννησις*“) .. ς (Gb') *γεννησις* c. EKLMUV etc (et. syr) | *γαρ* c. C** (D videtur quia d) EKLMPSUVΔ etc Eus etc .. ℵBC*Z al Did Epiph Max (in dial.); vg it Irint pplat om (Ln) | 44ev Ir om *μαριας* (Vig transp, Op om *της μη. αυτ.*)

19. *δειγματ.* (Gb') cum BZ 1; scholion quod Eusebii dicitur: *μὴ θέλων δειγματίσαι ἀλλ' ἐπισκιάζειν καὶ ἐπικρύπτειν βουλόμενος;* item aliud quod Origenis et Eusebii dicitur: *εὖ γοῦν μοι καὶ τὸ μὴ θέλειν αὐτὴν δειγματίσαι εἰρῆσθαι δοκεῖ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ· οὐ γὰρ ἔφη μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἀλλὰ μὴ δειγματίσαι θέλων, πολλῆς οὔσης ἐν τούτοις διαφορᾶς.* (Idem schol. in contrariam lectionem conversum in catena Crameri legitur.) d *praepalare*, k et Aug *divulgare*, itpl vg *traducere* .. ς *παραδειγματ.* cum CEKLMPSUVΔ etc (in scholio explicatur *καταισχῦναι ἢ καὶ κινδυνεῦσαι. δειγματ. τὸ ἁπλῶς ἀπολῦσαι· παραδειγμ. τὸ ἐπὶ κακῷ φανερῶσαι καὶ παραδοῦναι εἰς θάνατον ὡς μοιχαλίδα.*)

20. *μαριαμ* c CDEKMPSUVZΔ etc Eus Chr Ps-Ath2 etc .. BL 1. Chrmosc1 Cyr Max cop sah *μαριαν* (49.) | KΔ al *γεννηθεν* | *εστ. αγ.* cum BCEKMPSUVZΔ etc (et. Protcdd4) Eus etc .. DL (et. Protcdd3) Or vg it (item vv al1ue) Irint pplat *αγ. εστ.*

22. *υπο κυρ.* (Gb') cum BCDZΔ al .. ς *υπο του κυρ.* c. EKLMSUV etc Eus etc | *του προφητου* (et. Eus Irint2 Aug etc) .. D al vv mu Irint1 Leo vel praem vel add *ησαιου*

νος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 διε-
γερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ
ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ
Lc 2, 7. 21. ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἰησοῦν.

II.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν
ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-
νοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν
(*Num 24, 17.) Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλ-
θομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ'
αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 (5.7) οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐν Βη-
*Mich 5, 1. Io 7, 42. θλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου 6 Καὶ
σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν

---

23. καλεσουσιν c. BCEKLMSUVZΔ etc (et. Ir[int3] Hier[2dis]) .. D al[2] Eus Epiph Vig (alii pp[lat] *vocabit*, *-bitis*, *-bitur*) καλεσεις (sic LXX) | ο θεος cum CDEKLMSUVΔ etc .. B θεος (Ln)

24. διεγερθ. c. C***DEKLMSUVΔ etc (vg it *exsurgens*) .. BC*Z al[3] Epiph εγερθεις (Ln) :: cf 2, 14. | ο ιωσηφ c. BCDELMSUVΔ etc .. KZΔ al mu ιωσηφ | Z τ. γυν. εαυτου

25. εγινωσκεν (*cognoscebat*) .. D it[pl] Hil al εγνω (*cognovit*) | εως ου .. B εως; | υιον c. ℵBZ 1. 33. cop sah syr[cu] a (videtur) b c g[1] k Amb[2] al .. ς τὸν υἱὸν αὐτῆς (D**L d om) τὸν πρωτότοκον (g[2] *unigenitum*) c. CDEKLMSUVΔ etc (Hier *ex h. l. quidam perversissime suspicantur et alios filios habuisse Mariam, dicentes primogenitum non dici nisi qui habeat et fratres*) :: ex Lc 2, 7. ubi nemo lectionem mutavit.

II. 1. ιυ .. al[5] add χυ | δε .. M* al, item evgg om (vg it pp[lat] *Cum ergo*, *Et cum*) | της ιουδαιας .. Hier *iuda* (ιουδα) primum scriptum fuisse putat; vg[ed] *iuda*; am for *iudeae*, item it[pl]; emm g[2] al Cyp al mu *iudae*. Similiter v. 5. | al[1] om εν ημ. ηρ. τ. βασ. | ιεροσολυμα c BC***DMSZ etc .. C*EKLUVΔ al pm cop sah Eus[1] Epiph ιερουσαλημ

2. ειδομεν c. BDLUΔ etc .. CEKMVZ ιδομεν

3. ο βασ. ηρωδ. c. ℵBDZ al[4] cop sah b c k Eus .. ς ηρωδ. ο βασ. c. CEKLMSUVΔ etc | πασα (Z al Eus add η) .. D om

4 παρ αυτων .. D al[3] sax om

5. ειπαν c. ℵB .. ς (49. Ln) ειπον c. CDEKLMSUVZΔ etc | τ. ιουδαιας .. cf ad 2, 1. | δ. τ. προφ. .. al[1] add μιχαιου λεγοντος, item syr[p mg] *Micha* .. a *per esaiam proph. dicentem*

6. γη ιουδα (vg. *terra iuda*) .. D al[1] it[mu] al της ιουδαιας, similiter

Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν
μου τὸν Ἰσραήλ. 7 (6.10) τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους
ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ
πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκρι-
βῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως
ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν
αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ
τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· 11 καὶ ἐλθόντες εἰς (*E. 60, a.)
τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ
πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς
αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.
12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην,
δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται
κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν
εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι

---

aliae vv | *ουδαμως* (vg *nequaquam*) .. D *μη*, ff tol *numquid*, it^{pl} Tert Hil al *non* (item aliae vv) | *ει εν* .. E *εἰ, ἢ ἐν* | *εκ σου* .. B* *εξ σου*, C (D) al *εξ* (D *εκ*) *ου* | *γαρ* .. CK al mu arm Thdrt Prot^{cdd2} add *μοι* | D *ποιμενει* (d *regat*)

7. *ηκριβωσεν* (B *ηκρειβ.*) .. D *ηκρειβασεν*. Item v. 16.

8. D (v. 16. D* *βεθλελιμ*) *βεθλεεμ*, L al (item EL al v. 5) *βιθλεεμ*, item alibi | *ειπεν* .. D al syr (et. syr^{cu}) add *αυτοις* | *εξετ. ακριβ.* (Gb') c. BC*D al^{6} it vg cop sah syr^{p} (syr et. syr^{cu} *ακριβ.* post *παιδιου*) F^{a8} Aug al (item Prot^{cd1} *αναζητησατε ασφαλως*) .. ς *ακρ.* (et. omittitur) *εξετ.* c. C***EKLMSUVΔ etc (et. Prot^{cd1})| *επαν* (et. Prot^{cdd2}) .. D *οταν*, Prot^{cdd6} *εαν* | D* *επαγγειλατε* (etiam *αναγγ.* legitur)

9. L al mu *ιδου αστηρ* | *ειδον* c. BDELMU etc .. CKVΔ etc *ιδον* | *εσταθη* (Gb') c. BCD al^{2} Or Eus .. ς *εστη* c. EKLMSUVΔ etc (Prot$^{cdd\ omn}$)| *ου ην το παιδ.* (et. Or) .. D b c g^{1} k *του παιδιου*. Aliter Prot

11. *ειδον* (Gb Sz) c. BCDEKLMSUVΔ (CEKV *ιδον*) al pler vv pler Or Eus al Op al .. ς *ευρον* c. minusc it^{4} vg etc | D *τον παιδα* | D *θησαυρους* (item a b f k d for etc *thensaur.*) et *ζμυρναν*

13. *αναχ. δε αυτων* (C***D*** al, item evv pler *των μαγων*: B add *εις την χωραν αυτων*) .. D *αυτ. δε αναχ.* (vg it^{pl} *qui quum recessissent*)| *φαινεται* c. CDEKLMSUVΔ etc .. B al^{1} vg it Ir^{int} pp^{lat} *εφανη* (Ln) :: cf 1, 20. | *κατ οναρ* h. l. c. DKLMSUVΔ etc vg it etc .. BCL al^{10} fere Thph ante *φαιν.* (*εφανη*) pon (49. Ln) :: cf 1, 20. | D *τον παιδα* bis et *του απολ. αυτον* | D al *σοι ειπω*

αὐτό. 14 *ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα*
αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 *καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως*
τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ
*Hos 11, 1. *προφήτου λέγοντος Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.*

16 *Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυ-*
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω,
κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 *τότε ἐπλη-*
*Ier 31, 15. *ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος* 18 *Φωνὴ ἐν*
Ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ
τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 *Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαί-*
(*Ex 4, 19.) *νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ* 20 *λέγων Ἐγερθεὶς παρά-*
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ·
τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 *ὁ δὲ*
ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς

---

14. *εγερθεις* (it^{pl} *surgens*, vg *consurgens*) .. D al *διεγερθεις* (d k *exsurg.*)

15. *υπο κυρ.* (Gb^{1}) c. BCDZΔ al .. ς *υπ. του κυρ.* c. EKLMSUV etc

16. *απο διετους* (et. Or^{2}) .. D* *α. διετειας* (vg^{it} pp^{lat} *a bimatu*)| *κατωτερω* (et. Or^{2}) .. D *κατω* (vg^{it} pp^{lat} *infra*)

17. *δια* (Gb') c. ℵBCDZ al^{10} fere it^{pl} vg al Chr Hier, sed D al^{3} praem *υπο* (al add *του*) *κυριου* .. ς *υπο* c. EKLMSUVΔ etc (et syr$^{p\ mg}$)| *ιερεμιου* (D* *ηρεμιου*, D** *ιηρεμιου*. Item 16, 14. D *ιηρεμιαν* et 27, 9. c*D *ιηρεμιου*) .. al^{7} item cd^{lat} om

18. *εν ραμα* (-ᾶ cum KM 1. -ά LE) .. L *ερρεμά* | *κλαυθμος* (Gb'') cum ℵBZ 1. 22. it vg pp^{lat} cop sah syr (item syr^{hu} sed non syr^{cu}) syr^{hr} al mu Iust (*καὶ τοῦτο ἐπεπροφήτευτο μέλλειν γίνεσθαι διὰ ἱερεμίου, εἰπόντος δι' αὐτοῦ τοῦ ἁγ. πν. οὕτως Φωνὴ ἐν* usque *ὅτι οὐκ εἰσίν*: invitis LXX plane facit cum Mt, de quo Hier „nec iuxta Hebraicum nec iuxta LXX“) .. ς *θρηνος και κλαυθμ.* (E al mu *κλαθμ.*) c. CDEKLMSUVΔ etc (LXX^{ed} item A FA *θρηνου κ. κλαυθμου* etc)| *οδυρμος* .. Z *βρυγμος* | *ηθελεν* c. BCEKLMSUVΔ etc Iust etc .. DZ al cat *ηθελησεν* (Ln). Latini omn *noluit*

19. *φαιν.* (vg it etc *apparuit*) *κ. οναρ* c. BDZ al^{10} fere item vv pler (sed h. l. pleraque verba libere transp) .. ς *κ. ον. φαιν.* c. CEKLMSUVΔ etc (Or etc). Cf ad 2, 13.

20. D *τον παιδα*, ut v. 13. et v. 21.

21. *εγερθεις* (vg it *surgens* vel *consurg.*) .. D al *διεγερθεις* (k *exsurrexit*, item v. 20. *exsurge*)| D *τον παιδα* | *ηλθεν* c. DEKLMSUVΔ al ut vdtr omn vg it sah syr utr (et. syr^{cu}) etc .. ℵBC cop *εισηλθεν* (49. Ln). Cf Act 11, 20. 18, 7. | *γην* .. D *την* (sed d *terram*)

γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰου-
δαίας ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν·
χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.
23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως (*Es 11, 1.)
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

III.

1–12 Lc 3, 1–18. Mc 1, 1–8. Io 1, 6 ss.
1 (7.3) Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ
βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας 2 καὶ λέγων Μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 (8.1) οὗτος γάρ 4, 17.
ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Φωνὴ βοῶντος *Es 40, 3.
ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ. 4 (9.6) αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο

22. D αρχιλαος (item δ *archilaus*, cop αρχηλ.), LΔ αρχαιλ. | επι c. CDEKLMSUVΔ etc (vg it *regn. in Iudaea*, sah *super*, etc) .. B al plus[20] Eus om (Ln Gb') | ηρωδ. τ. πα. αυτ. c. C***DEKLMSUVΔ etc vg it syr utr (et. syr[cu]) cop sah etc Eus etc .. BC* τ. π. αυτ. ηρωδ. (Ln)

23. B καθωκησεν | ναζαρεθ c. BCEKMUV al[30] fere vg it (k *nazarein*) cop sah al Eus[2] al .. Δ 1. ναζαραθ (Eus[2] ναζαρα) .. ς ναζαρετ c. DLS etc | δια (c tisch** al υπο) των προφητων (et. vg) .. it[pl] harl* sax syr (et. syr[cu]) syr[p edd] aeth al δια του προφητου | ναζωραιος (D -ρεος, K al ναζορ.) .. Eus ναζωραιος (sed antea editum ναζαραιος, ita vg it[cdd]) et ναζιραιος („κληθεὶς δὲ καὶ παρ᾽ ἀνθρώποις ναζιραῖος ἀπὸ τῆς ναζαρέθ" dem. 7, 2.)

III, 1. *Εν δε* c. BCU 1. etc it[pl] vg cop[edd2] sah syr utr (syr[cu] και εν) etc .. DEKLMSVΔ al plus[30] it[3] tol cop[ed1] etc Chr Thph Hil om δε (Gb[0])

2. και λεγων c. CDEKLMSUVΔ al ut vdtr omn vv[pler] .. B cop sah g[2]· Hil om και (49. Ln)

3. δια (Gb') c. BCD 1. 13. 33. 124. 157. 209. al vg it etc Ir[int] *a domino per*) .. ς υπο c. EKLMSUVΔ etc | 126. al του κυρ. | αυτου (b syr[cu] Ir[int] *dei nostri*) .. a b* c g[2]· gat Ir[int] Arn add *omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt* (a add *omnia*) *prava* (Ir *tortuosa*) *in directa* (Ir *-ctum*) *et aspera in vias planas* (*-am -nam* c), *et videbit omnis caro salutare* (*-rem* a) *dei* (gat om *et videbit* etc) :: ex Lc 3, 5 sq.

4. ὁ .. D al plus[10] om | ην αυτου c. BCD 1. 209. [al] .. ς αυτου ην c. EKLMSUVΔ etc, item vg it etc | ακριδ. κ. μ. αγριον .. Epiph ex ev. Ebion. haec sic mutata affert: καὶ τὸ βρῶμα αὐτοῦ μέλι ἄγριον, οὗ ἡ γεῦσις ἦν τοῦ μάννα, ὡς ἐγκρὶς ἐν ἐλαίῳ (potius ἐν μέλιτι legendum), subiuncta hac censura: ἵνα δῆθεν μεταστρέψωσι τὸν τῆς ἀληθείας λόγον εἰς ψεῦδος καὶ ἀντὶ ἀκρίδων ποιήσωσιν ἐγκρίδας ἐν μέλιτι.

πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχω-
ρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 ([10.5]) ἰδὼν δὲ πολλοὺς
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν
ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετα-
Io 8, 39. νοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβρα-
άμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
7, 19. τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ
εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ([11.1]) ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 ([12.5]) οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς
τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

---

5. 1. tisch** al[8] a aeth Or[2] ([1]τα ιεροσ., [1]ιεροσ.) πασα [η add 1.] ιεροσ. | πασα η c. BCDEKSUV etc .. LMΔ al plus[20] om η

6. εβαπτιζοντο c. BC*DEKLMSUVΔ al fere omn vv omn .. C** 33. Hil add παντες, Ln [πα.] :: cf ad Mc 1, 5. | ιορδανη c. C***DEKLSUV etc it vg pp[lat] Or[1] (libere) Chr etc .. BC*MΔ al plus[30] syr utr syr[hr] (syr[cu] praem) cop sah al Or[2] (libere) Bas Euth[txt] add ποταμω (49. Ln) :: cf Mc 1, 5.

7. αυτου c. CDEKLMSUVΔ al ut vdtr omn vg it cop syr[cu] syr[p] etc .. B Chr[mosd1] sah Or[3] Hil (libere) om (49. Ln) | Δ γενηματα

8. καρπον αξιον (Gb Sz) c. BCD*,*EKMSVΔ al pler it[pl] vg cop sah syr[p] al mu Or al Ir[int] Hil al .. ς καρπους αξιους c. LU al mu a g[2] syr (et. syr[cu]) Bas Chr al Tert al :: cf Lc 3, 8.

10. ηδη δε (Gb') c. BCD*,*MΔ al[5] d cop sah al Or Did Bas Ir[int] Lcif[1], item (iam enim) vg it pp[lat] .. ς ηδ. δε και c. EKLSUV etc syr[p] etc :: cf Lc 3, 9.

11. υμας βαπτ. c. B 1. 209. g[2] ff am for Iust (ἐγὼ μὲν ὑμ. βαπτ. ἐν. ὕδ. εἰς μετ. ἥξει δὲ ὁ ἰσχ. μου, οὗ οὐκ εἰμὶ usque πυρὶ ἀσβέστ. ad verbum consentiens nisi quod habet καὶ τὸν σῖτον συνάξει εἰς τ. ἀποθ.) (Clem libere) Or[2] (υμ. εν. υδ. βαπτ. ε. μ.) Bas Cyr Chr Cyp al .. ς βαπτ. υμ. c. CD*,*EKLMSUVΔ etc it[pl] (et. d) vg[ed] cop sah al Hil al :: cf Lc et Mc | και πυρι c. BCD*,*KLMUΔ etc it vg syr (et. syr[cu]) syr[p] cop sah al Iust Or[2] Ath al Cyp Hil (Ir[int] sine nomine Mtthaei) al .. ESV al fere[100] syr[hr] al (sed cdd variant) Thph Euth[dis] om

12. τ. σιτ. αυτου c. BCD*,*KMSVΔ etc it[mu] vg cop sah[fragm] al Hil .. ELU al plus[20] a b ff g[1] harl* syr utr (et. syr[cu]) al Iust (sed vide ante) Clem

13 ([13.10]) *Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ* Mc 1, 9–11. Lc 3, 21 s.
τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 *ὁ*
δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ
βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς*
εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πλη-
ρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 ([14.1]) *⸂καὶ⸃*
βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνε-
ῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ⸂καὶ⸃ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 *καὶ ἰδοὺ* °Ps 2, 7. °Es 42, 1.

(libere) Cyr Ir[int] (libere) Amb Aug al om *αυτου* (Gb°)| *αποθηκην* c. ℵCD*,*KMSVΔ etc it[mu] vg cop sah al (Iust Clem) Hil (Ir[int] Aug al .. BELU al[20] fere b ff g[1.] harl* syr utr (et. syr[cu]) al Cyr Amb al add *αυτου* (Ln)

13 Ad h. l. spectat teste Hier (adv. Pelag. 3, 1.) hoc additamentum ev[1] Hebr: *ecce mater domini et fratres eius dicebant ei Io. baptista baptizat in remissionem peccatorum: eamus et baptizemur ab eo. Dixit autem eis Quid peccavi ut vadam et baptizer ab eo? Nisi forte hoc ipsum quod dixi ignorantia est.*

14. *ο δε ιω.* c. ℵCD*,*EKLMPSUVΔ al ut vdtr omn vv fere omn (d *qui autem prohibebat eum Ioh.*, a b c d g[1] *et prohibebat eum Ioh.*) .. B sah om *ιωανν.* (49. Ln)

15. *πρ. αυτ.* c. ℵCD*,*EKLMPSUVΔ etc .. B 13. 124. al[2] vg it (g[2.] om) cop *αυτω* (49. Ln). Cf ad Lc 24, 44. 5, 22. 8, 21. 9, 62. quibus locis omn aliisque pro *πρ. αυτ.* substituerunt *αυτω* vel *αυτοις* | *αυτον* .. a g[1.] add *et cum baptizaretur* (g[1.] add *Iesus*) *lumen ingens* (g[1.] *magnum*) *circumfulsit* (g[1.] *fulgebat*) *de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant* (g[1.] *qui congregati erant*). Vide etiam ad v. 17.

16. *καιβαπτ.* c. C***D*,*EKLMPSUV al fere omn it[pl] (et. d) syr[cu] syr[p] etc Chr Hil Vig al .. ℵBC* 4. 13. 21. 124. vg ff l cop sah Op *βαπτ. δε* (49. Ln) .. Δ om *κ. βα.* | *ο ις* .. 435. l am for om | *ευθ. ανεβ.* c. ℵBD*,* 1. 127. 243. 435. it (exc d) vg cop sah syr (et. syr[cu]) etc Chr Hil Vig Op al .. ς *ανεβ. ευθ.* c. CEKLMPSUVΔ etc syr[p] etc | *ανεωχθ.* c. CD*,*E KLMPSUVΔ etc .. B *ηνεωχθ.* (Ln)| *αυτω* c. CD*,*EKLMSUVΔ etc vv[pler] Eus Chr Ir[int] edd Aug al .. B sah tol Ir[int] cdd Hil[2] Vig om, Ln [αυτ.] | *ειδεν* c. BEMU etc . . CD*,*KLPVΔ etc *ιδεν* | B om *το* (item cop) et *του* | *του θεου* .. c Op Vig al om (alii *sanctum*)| *καταβαινον* (D *-νοντα*, Ir[int] om) .. D it[pl] gat mm Hil al add *εκ του ουρανου* | *ωσει* .. D *ως* | *και ερχ.* c. CDEKLMPSUVΔ al ut vdtr omn d f ff vg (et. for al sed non am) etc Op etc (Eus Aug Prom *και μενον*) .. ℵB cop (sah om *κ. ερχ.*) a b c g[2.] h am Ir[int] Hil om *και* (49. Ln)| *επ* c. BC***D**E**KLM PSUVΔ etc .. D* *εις* .. C*E* al[10] fere *προς*. Ev. Ebion. teste Epiph *ἠνοίγησαν οἱ οὐρ. καὶ εἶδε τὸ πν. τοῦ θε. τὸ ἅγιον ἐν εἴδει περιστερᾶς κατελθούσης καὶ εἰσελθούσης εἰς αὐτόν.*

φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
ἐν ᾧ εὐδόκησα.

IV.

1–11 Lc 4, 1–13. Mc 1, 12 s. 1 (15. 2) *Τότε Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα-*
τος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 (16. 5) *καὶ νηστεύσας ἡμέρας*
τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 *καὶ*
προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
*Deut 8, 3. *οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Γέγραπται*
Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι

---

17. *λεγουσα* .. D abh al add *προς αυτον* | *Ουτ. εστ.* (et. Or Eus al Ir[int] Hil[2] al mu) .. D a Aug[1] *Συ ει* | *ευδοκησα* c. BDEKMSUVΔ etc .. CLP al pm *ηυδοκ.* (idem editum in Or Eus Cyr Chr al). Ev. Ebion. teste Epiph sic: *κ. φωνὴ ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα Σύ μου εἶ ὁ υἱὸς ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ηὐδ. καὶ πάλιν Ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.* (similiter Iust: *ἅμα τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰορδάνου, τῆς φωνῆς αὐτῷ* [editur *αὐτοῦ*] *λεχθείσης Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερ. γεγένν. σε.* Eadem verba etiam alibi testatur, accedente Hil[4], sed[2] nostrum textum affert.) *καὶ εὐθὺς περιέλαμψε τὸν τόπον φῶς μέγα* (similiter Iust: *κατελθόντος τοῦ ῑῡ ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν τῷ Ἰορδάνῃ*). *ὃν ἰδὼν ὁ Ἰω. λέγει αὐτῷ Σὺ τίς εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνὴ ἐξ οὐρ. πρὸς αὐτόν Οὗτός ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ὃν ηὐδ. καὶ τότε ὁ Ἰω. προσπεσὼν αὐτῷ ἔλεγε Δέομαί σου κύριε, σύ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκώλυεν αὐτῷ λέγων Ἄφες, ὅτι οὕτως ἐστὶ πρέπον πληρωθῆναι πάντα.* Ex Ev. Naz. Hier haec affert: *Factum est autem quum ascendisset dominus de aqua, descendit fons omnis sp. s. et requievit super eum et dixit illi Fili mi, in omnibus prophetis exspectabam te ut venires et requiescerem in te. Tu es enim requies mea, tu es filius meus primogenitus, qui regnas in sempiternum.* Teste Op „libri secretiores“: *et Ioh. quidem baptizavit illum in aqua, ille autem Iohannem in spiritu.*

IV. 1. C*L *Ανηχθη δε ο ιησ.* | *ιησους* c. BUΔ .. ς (Ln) *ο ιησ.* c. CDEKLM PSV etc | K al syr (et. syr[cu]) *υπο τ. πν. εις τ. ερημ.*

2. *τεσσερακ.* bis c. ℵ B*CLPΔ .. ς (Ln) *τεσσαρακ.* c. B**EKMSUV etc .. D *μ̄*, altero loco *τεσσαρ.* | *και νυκτ. τεσσ.* (D *τεσσ.* [130. om] *νυκτ.*, item vv *τεσσ. ημ. κ. τεσσ. νυ.*) .. 1. al fere[10] om :: ut Lc et Mc

3. *πρ. αυτω ο π. ειπ.* c. CEKLMPSUVΔ al longe pl sah[sch] syr[p] f g[1.] etc (et. Iust vdtr -- *γέγραπται προσελθὼν αὐτῷ* --) .. D al a b c g[2.] h sah[w] *πρ.* (D *προσηλθεν*) *αυτω ο π.* (D add *και*) *ειπ. αυτω* (Ln) .. ℵ B al[7] ff k l vg cop al Chr (et. cdd[6 mosc]) *πρ. ο π. ειπ. αυτω* (49.) .. al[2] om *αυτω* utroq. loco

4. D it[mu] syr[cu] sax *αποκριθ. δε ο ιησους* | *ο* (Gb†) c. BCDELPUVΓΔ al[20] fere (item LXX[ed] et A etc) .. ς om c. KMS etc (item LXX apud testes pl) | C *αλλα* | *εν* (Gb'') c. CD al[6] (item LXX minusc et pp mu antiquiss) .. ς *επι* c. BEKLMPSUVΔ etc (item LXX[ed] et A etc). Latini utroq. loco in | D b g[1.2.] (k om *αλλ* usq *θεου*) pp[lat] aliq syr[hr] om *εκπορ. δ. στομ.* :: ut Lc

ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ
διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν *Ps 91, 11.
κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πάλιν γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις *Deut 6, 16.
κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ
κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ λέγει αὐτῷ Ταῦτά σοι πάντα
δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγραπται γὰρ Κύριον τὸν θεόν σου *Deut 6, 13.
προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 (17.6) τότε ἀφίησιν
αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν
αὐτῷ.

12 (18.4) Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς 12 ss. Mc 1, 14 s.
τὴν Γαλιλαίαν. 13 (19.7) καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲθ ἐλθὼν Lc 4, 14 s.

---

5. *ιστησιν* c. EKLPMSUVΔ al fere omn etc .. BCDZ al[4] (item Eus sed miscet Mt et Lc; vv pler libere, ut vg *adsumpsit et statuit*) *εστησεν* (Gb' Ln) :: cf Lc

6. *λεγει* c. BCDEKLMPSUVΔ al fere omn etc .. Z al Eus (vide ante) (vv libere) *ειπεν* (Ln) :: cf Lc | D* om *του* | *κατω* .. C* syrp mg al Eus (vide ante) al *εντευθεν κατω* :: cf Lc | D *αιρουσιν* (sed d *tollent;* b c etc *ut* [*και*] - - *tollant*)

7. *παλιν* (47ev sah om) .. c. sqq coniung CDKLMUZ etc .. c. antecdd E al vv aliq | *ουκ εκπειρασεις* (LS al -*σης*) .. D *ου πειρασεις* (LXX *ουκ εκπ.* non variat)

8. K *λαμβανη* | D *εδειξεν*

9. *λεγει* c. EKLMPSUVΔ al fere omn etc .. BCDZ al[3] (vv libere) *ειπεν* (Ln) :: cf Lc | *ταυ. σοι πα.* c. BC*Z al[5] am for Or[3] (alibi[1] *π. σ. τ.*) Chr (cdd[4]mosc) .. ς (Ln) *ταυ. πα. σοι* c. C***DEKLMPSUVΔ etc vvpler Irint al (et. *πα. ταυ. σ.* legitur) | *προσκυνησῃς* c. BDKMPSUVZ etc .. CELΔ al mu -*νησεις*

10. *οπισω μου* (Gb Sz Ln [*ο. μ.*]) c. C**DELMUZ al[180] fere itpler harl* syrcu syrp (vel c.* vel sine*) al mu Iust (- - *ἀποκρίνασθαι αὐτῷ τὸν Χριστόν Ὕπαγε ὀπ. μ. σατ.* - -) Ath Chr Dam al Aug Amb Hilcd al .. ς om (Gb0) c. BC*KPSVΔ etc fk harl** vg fr cop sah al Ordis al Irint Tert Hierdis al | LP al *προσκυνησῃς*, item L al *λατρευσῃς*

12. *Ακ. δε* c. BC*DZ al k am for cop aethro Or[2] Eus[2] Aug .. ς (Ln) add (Gboo) *ο ιησους* c. C**EKLMPSUVΔ etc itpler syr (et. syrcu) al Hil Gaud

13. *καταλιπων* c. BCKPU etc .. DELMZΔ etc *καταλειπων* (d δ *relinquens*, item Hier; vg etc *relicta*) | *ναζαρεθ* c. DEKMUV al pm etc .. CPΔ -*ρατ* (Ln) .. B*Z 33. (Or[1], sed Or[4] -*ρεθ*) -*ρα* .. ς -*ρετ* c. B**LS al ut vdtr

κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβου-
λὼν καὶ Νεφθαλείμ· 14 *ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ*
*Es 9, 1 s. *προφήτου λέγοντος* 15 *Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν*
θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 *ὁ λαὸς*
ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν
χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 (20.6) *Ἀπὸ*
3, 2. *τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν Μετανοεῖτε· ἤγγικεν*
γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18–22 Mc 1, 16–20. Lc 5, 1–11. Io 1, 35–43.
18 *Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν*
δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ἁλιεῖς. 19 (21.2) *καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω*
ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 20 *οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκο-*
λούθησαν αὐτῷ. 21 (22.6) *Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο*
ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν

---

longe pl | D *κατοικησεν* (E* *κατοκ.*) | *καφαρναουμ* (Gb″) c. BDZ 33. it vg sax fr cop arm Or Epiph Nonn .. ϛ *καπερναουμ* c. CEKLMPSUVΔ (δ *cabarnaum*) al fere omn syr utr etc Eus etc | D *παραθαλασσιον* | L al *νεφθαλημ* .. UV al *-λιμ*

15. D al am om *γη* sec | D *νεφθαλειν* .. L al *-λημ* .. MV al *-λιμ* | *οδον* (item d h al) .. vg it[pl] *via* | D it[pl] (non k al) am for (non fuld al) *γαλιλαιας*

16. *σκοτια* (D *-τεια*) c. BD Or[1] (alibi[1] *-τει*,[1] *-τω*) .. ϛ *σκοτει* c CEKLMPS UVΔ etc (item LXX; ceterum alibi *σκοτει* non fluctuat, ut Lc 1, 79. Ro 2, 19. etc) | *φως* post *σκ.* cum BC 1. 13. 33. 124. 209. am for a b c f ff g[1.] h l Or[2] Eus Chr Cyr .. ϛ ante *μεγ.* c. DEKLMPSUVΔ etc (item LXX[ed] et A) | *ειδεν* c. BEMUΔ etc, CKLPV etc *ιδεν* .. D al it[mu] *ειδον* (LXX *ιδετε*) | D *μεγαν* | D* *οι καθημενοι* (it[pm] *qui sedebant*) | D* d *χωρα σκια*, (ita LXX edi solet, cd A *χ. και σκ.*) b g[1.] h *in regione* (*-nem*) *umbrae*, a c k *in umbra*

17. D *Απ. τοτ. γαρ*, Eus *α. το. γουν* | D om ὁ

18. *περιπ.* (*ambulans*) c. BCEKLMPSUVΔ etc ff vg etc .. D it[pler] Eus *παραγων* (*cum transiret*) :: cf Mc | *δε* (Gb Sz) c. BCDKMPSUV al[100] fere vv pl pp mu .. ϛ add *ο ιησους* c. E (E* om *δε*) L (*και περ. ο ιησ.*) Δ etc a c h etc | *παρα* (K *περα*) .. nonnulli *περι* | *ειδ.* c. BDEMUΔ etc .. CKLPV *ιδεν* | *λεγομ.* (syr[p cd] om) .. E al *επικαλουμ.*, item al mu vg al Eus Chr *καλουμ.* | *αλιεις* (B* *αλεεις*, L v. 19. *αλιηεις*) .. C *αλεεις*, item v. 19.

19. *αυτοις* .. C** (invitis* et***) a c syr (et. syr[cu]) aeth Cyr add *ο ιησους*, Ln [*ο ιη.*] | *υμας* .. D al vv mu add *γενεσθαι* :: cf Mc

20. *ευθεως* (pauci transp) .. al[15] fere harl* Or[1] al om | *δικτυα* .. K al vv aliq add *αυτων*

21. *ειδεν* c. BDEMUΔ etc .. CKLV *ιδεν*

αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτί-
ζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως
ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.
23 ($^{23.1}$) Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, διδάσκων ἐν ταῖς Mc 1, 39. Lc 4, 44.
συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ Mc 1, 28.
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους, δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτι-
κούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι Mc 3, 7 s. Lc 6, 17.
πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ
Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

1 ($^{24.10}$) Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαν- Lc 6, 17. 20.
τος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ($^{25.5}$) καὶ ἀνοίξας
τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ Lc 6, 20 ss. 3-6
πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 ($^{26.10}$) μα-
κάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 ($^{27.5}$) μα-

---

22. ευθεως (κ post αφ. pon) .. al^{10} fere a b g$^{1.2.}$ h k om | το πλ. .. 126. b c ff g$^{1.2.}$ h l vg τα δικτυα (b c g$^{1.}$ add αυτων)

23. ολην τ. γαλ. c. DEKMSUVΔ al fere omn vg it (*circumibat totam Galilaeam*) Eus etc .. BC 157. εν (Ln om ex errore de B) ολη τη γαλιλαια (Ln 49.) | περιηγ. et γαλιλ. c. B 157. 20^{ev} k syr (et. syr^{cu}) .. ς post γαλ. add ο ιησους c. C***EKMSUVΔ etc, item (Ln) post περιηγ. add C*D al^{10} fere vg it^{pler} al Eus Thph

24. απηλθ. c. BDEKMSUVΔ al longe pl vg it (*abiit*) Eus etc .. C al mu syr$^{p\ mg}$ cop al Or εξηλθεν :: cf Mc 1, 28. Lc 4, 14 etc | D (non d) αυτου η ακοη | E* al om κ. βασαν. | δαιμονιζ. c. BC* 13. 235. cop Eus .. ς και δαιμ. c. C**DEKSUV etc .. MΔ al^{10} fere om (al om κ. σεληνι., al^{2} om δαι. κ. σελ.) | εθ. αυτους .. D it^{pm} παντας εθ.

V. 1. προσηλθαν c. ℵB* .. ς (Ln) -λθον c. B**CDEKMSUVΔ etc | αυτω (et. vg it etc) .. B om (Ln)

2. D εδιδαξεν (d *docuit*)

3. τω .. D* om (sed ipse* in mg add)

4. 5. -- οι πραεις -- οι πενθ. -- c. D 33. syr^{cu} a c ff g$^{1.2.}$ h k l vg fr Clem (vdtr) Or^{dis} (ἐν οἷς, i. e. τοῖς κα. ματθ. μακαρισμοῖς, μετὰ τὸ μακάρ. οἱ πτωχοὶ -- οὐρανῶν, ἑξῆς γέγραπται τὸ μακάρ. οἱ πραεῖς etc; alio loco alterum ordinem in editis habet) Eus^{can} Nyss Bas (vdtr) Hil^{2} Hier al .. ς -- οι πενθ. -- οι πρα. c. ℵBCEKMSUVΔ etc b f cop syr (sed vide ante) syr^{p} etc Or^{1} (vide ante) al Hil^{1} Op

κάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 (28.5) *μακάριοι*
οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθή-
σονται. 7 (29.10) *μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.*
8 *μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.*
9 *μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.* 10 *μα-*
κάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία
11–12 Lc 6, 22 s. *τῶν οὐρανῶν.* 11 (30.5) *μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ*
διώξωσιν καὶ εἴπωσιν καθ' ὑμῶν πᾶν πονηρὸν ῥῆμα ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 *χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐ-*
ρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 (31.2)
Lc 14, 34 s. Mc 9, 50. *Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι*
ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ κατα-
πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 (32.2) *Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ*
Lc 11, 33. et 8, 16. *κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·* 15 *οὐδὲ*
Mc 4, 21. *καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν*
λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 *οὕτως λαμψάτω*
τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ

---

9. ℵ om οι | αυτοι c. BEKMSUVΔ etc f k am gat etc Cyp[2] etc .. CD 13. 124. it[pler] vg (sed vide ante) Hil al om (Gb⁰ Ln [αυτ.]). Item ℵ* om versu 7.

10. *ενεκεν* (et. Clem[2]) .. B -*κα* | C *της δικαι.* | *εστιν* .. D *εστε*, d *erit*. Teste Clem *τινὲς τῶν μετατιθέντων τὰ εὐαγγ.* sic: *μακ. οἱ δεδ. ἀπὸ τῆς δικ. ὅτι αὐτοὶ ἔσονται τέλειοι*, item *μακ. οἱ δεδ. ἕνεκα ἐμοῦ ὅτι ἕξουσι τόπον ὅπου οὐ διωχθήσονται.*

11. *ονειδισωσ. υμ. κ. διωξωσ.* (Δ -*ξουσιν*) .. D *διωξουσιν υμ. κ. ονειδισουσιν* | *καθ υμ.* h. l. cum D h k flor syr (et. syr[cu]) syr[p] (exc cd[1]) Const[1] Tert Lcif al .. ς (Ln) post *πονηρ.* [*ρημ.*] pon c. BCEKMSUVΔ etc cop vg etc Or etc | *πον.* (al[2] om) *ρημ.* c. CEKMSUVΔ etc syr utr al Or Const Op etc .. ℵBD it vg (cum pp[lat] pler) syr[hr] cop aeth om *ρημ.* (Ln 49.) | *ενεκ. εμου* (D 47. it[pm] Hil[3] al *εν. δικαιοσυνης*; flor Lcif Paul om) c. D b c g[1] h k flor Or Tert Hil Lcif Paul al .. ς (Gb⁰) add *ψευδομενοι* c. ℵ[c]BCEKMSUVΔ etc syr utr (et. syr[cu]) cop vg it[mu] (sed vv aliq post *εμου* pon) Const etc

12. *τοις ουρανοις* (et. Or Const) .. D 258. it[mu] Tert al mu *τω -νω* | *τ. προ υμων* .. D add *υπαρχοντας* (*-*ντων*), d *qui ante vos fuerunt*, similiter alii latini et cdd et pp .. U b c Cyp add *οι πατερες αυτων*, item g[1] *nolite gaudere cum benedixerint - - patres eorum* ex Lc 6, 26.

13. D *το αλα* priore loco | *μωρανθη* . al[3] *μαρανθη*, vg it[pl] *evanuerit* (alii cdd et pp *fatuum* vel *infatuatum fuerit*) | *ετι* .. D it[mu] mm al Cyp al om | *βληθηναι εξω και κατ.* c. DEKMSUVΔ al fere omn vg it etc .. ℵBC 1. 33. (item Or sed satis libere) *βληθεν εξω κατ.* (Ln 49.)

15. *αλλ* c. BEKLMSUVΔ etc .. D *αλλα*

καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 (33.10) Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προ-
φήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 (34.5) ἀμὴν γὰρ Lc 16, 17.
λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία
κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.
19 (35.10) ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων
καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21
Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐ φονεύσεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, *Ex 20, 13.
ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ Μωρέ,

---

17. Mcion testib. Dial. c. Mcion. et Isid sic corrupit: *τί δοκεῖτε ὅτι ἦλθον πληρῶσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας; οὐκ ἦλθον πληρῶσαι ἀλλὰ καταλῦσαι.*

18. *γαρ* .. al[6] it[mu] sah al om (vg it[cdd] *amen quippe*; legitur etiam *αμην αμην*) | B* om *αν* sec | D *γενητ. παντ.*

19. *εαν* (D** *αν*) .. D* om, vg it[pl] cum pp[lat] non exprimunt (contra d h Lcif etc *quicumque*) | *ουν* (it[pl] al *enim*) .. L al mu Cyp Lcif om | DL al *λυσει* | *ουτως* (Cyp al ante *διδαξ.*) .. D om | *ουτος* .. 13. 157. al[10] fere it[pl] go Cyp al *ουτως* (Cyp ante *διδ.*) vel (ut b c h m go) *ουτως ουτος*

20. *λεγω* usq *ουρανων* (et. Iust: *ταῦτα εἰρηκέναι [τὸν χ̅ν̅] ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι γέγραπται Ἐὰν μὴ περ. ὑμῶν ἡ δικ. πλεῖον τῶν γρ. κ. φαρ. οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τ. οὐρ.*, item Clem[2] Or Const Bas al Ir[int] Hil al) .. D om | *υμ. η δικ.* (Gb') c. ℵEKLVΔ al[50] fere Iust Clem[1] Const Bas[3] al .. ς (Ln 49.) *η δικ. υμ.* c. BMSU etc Clem[1] Or al

21. *ερρηθη* c. BDEKV al mu .. ς *ερρεθη* c. LMSUΔ etc. Item vv sqq.

22. *τω αδ. αυτ.* c. B (Δ *εικη*) 48. 198. vg (omn cdd, et. harl, exc mm) sax fr aeth ar[p] Or[3] Bas (i. e. auct. de bapt.) Ps-Ath (ep. 2. ad Castor. *οὕτω γὰρ τῶν ἀντιγράφων τὰ ἀκριβῆ περιέχει· τὸ γὰρ εἰκῆ ἐκ προσθήκης ἐτέθη*), item videntur alludentes Iust Ptol, item schol (*τινές φασιν ὅτι μάτην ὑπὸ τινῶν προσετέθη τὸ εἰκῆ*), item cdd graeci apud Aug, item Niceph Hier[ter] diserte (*in plerisq. cdd. antiquis additum non est* etc) al mu .. ς add *εικη* c. DEKLMSUVΔ etc it syr utr (et. syr[cu]) syr[hr] cop etc Eus Cyr Thdor (mop vdtr; *addit sine causa, quia contigit aliquando et iuste aliquem irasci*) al mu Ir[int] Cyp Hil al mu (sed Ir[int 1] Hil[1] post *οργιζ.* pon) | *ρακα* (et. *-κκα* legitur) .. D *ραχα* (item it vg *racha, rachab, raccha*, sed k *raca*) | *εσται* sec .. M 299. *εστι* (sed M *ἔστι* hoc acc.) | *μωρε* .. L (non M) 1. 13. al vv mu praem *τω αδελφω αυτου*

ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 *ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ*
δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός
σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 *ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ*
θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ
25 s. Lc 12, 58 s. *τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.* 25 ([36.5]) *ἴσθι εὐνοῶν τῷ*
ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε
παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ,
καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 *ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖ-*
θεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 ([37.10]) *Ἠκούσατε*
*Ex 20, 14. *ὅτι ἐρρήθη Οὐ μοιχεύσεις.* 28 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων*
γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ
18, 9. Mc 9, 47. *καρδίᾳ αὐτοῦ.* 29 *εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε,*
ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν
18, 8. Mc 9, 43. *τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.* 30 *καὶ*
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 *Ἐρρέθη δὲ Ὃς ἂν ἀπολύσῃ*

23. *και εκει* c. DEKMUVΔ al[50] fere Const Cyr[hr] .. ϛ (Ln 49.) *κακει* c. BLS etc

24. D *καταλλαγηθι* | *προσφερε* (cdd lat pl *offer*, *offeres*) .. D* -*ρεις* (a b am *offers*, sed d *offeres*)

25. *μετ αυτ.* h.l. (Gb') c. BDL 1. 28. 33. 124. 209. syr (et. syr[cu]) a b c g[1.] h Amb Arn al .. ϛ post *οδω* c. EKMSUVΔ etc vg ff g[2.] k syr[p] etc Carpoc (ap Epiph libere) Clem al | *σε παραδω* (D bis -*δωσει*) sec c. DEKLMSUVΔ al fere omn it (exc k) vg go syr utr (et. syr[cu]) cop etc .. B al[3] k al Carp (ap Epiph libere) Chr, item libere Hil Arn om (Ln) | *βληθηση* (D** al -*ησει*) .. D*L -*θης*

26. D *χοδραντην*

27. *ερρηθη* .. ϛ *ερρεθη*. Vide ad 5, 21. | *ερρ.* (Gb Sz) c. BDEKSUV al[100] fere syr (sed non syr[cu]) cop a b f k go al Or Cyr al .. ϛ add *τοις αρχαιοις* c. LMΔ etc syr[cu] syr[p] cum* c ff g[1.2.] h vg al Ir[int] al

28. *βλεπων* c. BDELMSUVΔ etc Athen Clem[1] Or[1] etc .. K 117. 157. 243. Clem[2] (libere, alibi[1] *προσβλεπ.*) al, item (*ὃς ἂν ἐμβλέψῃ* vel similiter) Iust Or[2] Const al *ἐμβλέψας* .. al plus[10] Chr Thdrt al *εμβλεπων* | *αυτην* (Gb'' Sz) c. BDEKLMSUVΔ al[100] fere Thphil Or[1] Const al .. ϛ *αυτης* c. minusc Iust Athen Or[1] al .. 236. Clem Or[3] al om | *αυτου* (et. Athen Thphil Or[3] etc, Iust libere om) .. B *εαυτου* (Ln)

29. D (non d) *ο οφθ. ο δεξ. σου* | L al mu *σκανδαλιζη*, item v. sq. LΔ al | *βληθη* (L *βληθησει*, item v. sq.) .. D (sed om v. 30.) *απελθη*, item *eat* a b c d g[1.] (syr cop) | L al *εις την γεενν.* Item v. sq.

30. D om versum | *ε. γ. απελθη* (D vv Leif *α. ε. γ.*) c.* B (item D ut vdtr,

τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν *Deut 24, 1.
ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, Mt 19, 9. Mc 10, 11 s. Lc 16, 18.
ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐκ ἐπιορκήσεις, *Lev 19, 12. *Deut 23, 21.
ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ
ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ·
35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ
κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν Iac 5, 12.
τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ὀφθαλμὸν *Ex 21, 24.
ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ Lc 6, 29.
ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· (38.5) ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν

---

inde enim omisit versum; vide ad v. 29.) 1. 21. 22. 33. 157. vg it[pl] (syr cop al) Or (alludens) Lcif al .. ς βληθη ε. γ. c. EKLMSUVΔ (sed *eat*) etc

31. *ερρηθη* .. ς *ερρεθη*. Vide ad 5, 21. | *δε* (K al[25] fere vv aliq om) c. BDL al[15] fere vg it Chr .. ς (Gb°) add *οτι* c. EKMSUVΔ etc | L al *απολυσει*

32. *οτι* c. BEKLMSUVΔ etc .. D it[mu] Aug om | *ος αν απολυση* (Or -*σει*) c. DESUV etc a b c h k etc Or[dis] etc .. BKLMΔ al[50] fere vg it[mu] etc *πας ο απολυων* (Ln) :: cf Lc 16, 18. Utrumque testatur ex cdd suis Aug | *μοιχασθ*. c. EKLMSUVΔ al pler Bas Chr[1] (alibi[1] *μοιχευεσθ*.) .. BD al[6] Thphil Or[2] Chr[aliq] al *μοιχευθηναι* (Ln 49.)| *ος ε. απολ. γαμ*. c. EKLMSUVΔ etc (Iust alludens ὅς *γαμεῖ*) .. B al[5] *ο απολ. γαμησας* (Ln)| D 64. a b k item nonnulli cdd[gr] et[lat] apud Aug om *και ο απ. γ. μοιχ*.

33. *ερρηθη* .. ς *ερρεθη*. Vide ad 5, 21.

36. *μι. τριχα* (EL al -*χαν*) *λευ. ποι. η* (L pers[p] om) *μελ*. c. BL al it vg cop Cyp[1] Aug[1] al .. D 1. Clem Cyp[1] Aug[1] *ποιησαι* (D* *ποιειν*) *τρ. μι*. (Clem om) *λευ. η μελ*. .. ς *μι. τρ. λευ. η μελ. ποιησ*. c. EKMSUVΔ etc

37. *εστω* c. DEKLMSUVΔ al fere omn Iust Hom[cl2] Clem[2], item *sit* vg it Ir[int] Cyp etc .. B 245. Eus *εσται* (Ln 49.). Cf ad 20, 26 sq | L al vv aliq Iust Hom[cl1] Clem al (sed hi pp omn τὸ *ναὶ ναί*, καὶ τὸ *οὒ οὔ*) *και ου ου*.

38. *ερρηθη* .. ς *ερρεθη*. Vide ad 5, 21. | *και* (et. Ptol Or) .. D 13. it[pl] Hil al om (ita LXX[ed] et[mss])

39. *ραπισει* (et. Eus, Ptol ἐάν τίς σε ῥαπίσῃ. vg it *percusserit*), .. B -*ζει* (Ln)| *επι* c. DEKLMSUVΔ etc Eus etc .. B al plus[10] Chr[cdd mosc6] *εις* (Ln)| *δεξιαν* (et. Eus) .. D ar[p] cdd ap Aug, item pp aliq om :: cf Lc | *σου σιαγ*. c. EKLMSUVΔ al pler go etc .. BD Eus (vg it[pl]) *σιαγ. σου* (Ln 49.) .. 1. 33. 157. al plus[50] a f h em Bas Chr Dam al om *σου*. Liberrime versum dant Iust Hom[cl] Ptol

σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι
κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 (39.10) *καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.*
Lc 6, 30. 42 *τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ*
*Lev 19, 18. *ἀποστραφῇς.* 43 (40.5) *Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ἀγαπήσεις τὸν πλη-*
Lc 6, 27 s. *σίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.* 44 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα-*
πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων
45 ss. Lc 6, 32 ss. *ὑμᾶς·* 45 *ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς,*
ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 (41.5) *ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγα-*
πῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποι-
οῦσιν; 47 *καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί*

40. *τω θελοντι* .. D *ο θελων* | *αφες* (et. Or) .. D *αφησεις* (*dimittes*)

41. *σε* .. LΔ om (Δ *οστ. εαν*)| *αγγαρευσει* c. BLMSU etc .. EKVΔ al *-ρευση*, D *-ρευει* | *δυο* .. D it[mu] praem *ετι αλλα*, item *alia* tantum it[aliq] vg Ir[int] al

42. *δος* c. ℵBD 13. 124. Clem .. ς *διδου* c. EKLMSUVΔ etc :: cf Lc | *τον θελοντα* .. D al[4] *τω θελοντι*, item vg it[pler] *volenti mutuari a te ne avertaris* (*-taris te, -teris te, -tas te;* nonnulli et. add. *ab eo*)| *απο σου* .. D k Clem Cyp (Hil) om

43. *ερρηθη* .. ς *ερρεθη*. Vide ad 5, 21.

44. *τ. εχθρ. υμων* c. ℵB 1. 11. 17.* 22. 58. 113. 209. k cop syr[cu] Thphil Or[7] Eus Dial Ir[int] Cyp[3] Hil[1] Tert[1] al (non ubique constat utrum ex Mt an ex Lc) .. ς (Gb[oo]) add *ευλογειτε τους καταρωμενους υμας*; (haec om et. vg it[pl] sax fr Aug al; habet Athen sine *υμας*), *καλως ποιειτε τους μισουντας* (ita minusc; DEKLMSUΔ etc *τοις μισουσιν*, ut Gb Sz) *υμας*; (haec om et. 243. 274* Athen) c. DEKLMSUΔ etc :: cf. Lc | *διωκοντων* c. ℵB 1. 11. 22. 24. 209. k em syr[cu] syr[hr] cop aeth Athen Or[5] (alibi[2] *επηρεαζ.* pro *διωκ.* habet, item Thphil go) Dial Cyp Lcif al .. ς (Gb[o]) praem *επηρεαζοντων υμας και* c. D (*επηρειαζ.*) EKLMSUΔ etc :: cf Lc

45. KU al[15] fere Athen Clem Or[3] (sed[3] sine *τοις*) Const *εν τοις ουρ.* | *οτι* (et. Const al) .. vg (sed fuld *quia*) it syr utr al Or al Ir[int] Cyp al *ος*

46. *εχετε* c. BEKLMSUZΔ etc Thphil etc .. D 18. 124. vg it (exc ff) Athen Cyp Lcif al *εξετε* | *ουτως* c. DZ 33. al[4] (et haud dubie plurib.) h k Cyp Lcif .. ς *το αυτο* (al it[pler] *τουτο*) c. BEKLMSUΔ etc (Thphil *τοῦτο καὶ οἱ λῃσταὶ καὶ οἱ τελῶναι ποιοῦσιν*)

47. *αδελφ.* c. ℵBD 1. 13. 124. etc it[pler] vg fr sax cop syr (et. syr[cu]) aeth arr perss Cyp al .. EKLMSUΔ al[150] fere fh arm al Bas Lcif al *φιλους* (Gb')| *εθνικοι* (Gb) c. ℵBDZ 1. 22. 33. 209. al[15] fere it (exc hk) syr[cu] syr[hr] al mu Bas al Cyp Lcif al .. ς (Gb') *τελωναι* c. EKLMSUΔ etc | *το*

περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε *Deut 18, 13.
οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

VI.

1 (42.10) Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου,
4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει σοι.
5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις.

αυτο (Gb') c. BDMUZ al plus^{30} it (exc hk) vg cop al mu Cyp al .. ς ουτω (–τως) c. EKLSΔ etc

48. ωσπερ c. DEKMSUΔ etc .. BLF^{a}Z al^{6} Clem Or (sed uterque libere) Eus Chr^{mosc5} Dam ως (Ln 49.)| ο ουρανιος (Gb'') c. BD**E*F^{a}LZ al^{30} fere it^{mu} vg al mu Clem^{1} Or^{3} Ath al Cyp al .. ς ο εν τοις (D* al om) ουρανοις c. D*E**KMSUΔ etc (Clem^{1})

VI. 1. δε c.*LZ 1. 22. 33. 209. al plus^{10} g^{1} cop syr utr (non syr^{cu}) aeth pers^{p} Op .. ς (Ln) om c. BDEKMSUΔ etc | δικαιοσυνην (Gb) c. BD 1. 209. 217. cdd scholiastae codicum^{2} it (exc fk) vg syr^{hr} (item syr^{p} ut vdtr) Is^{pel1} Hil Hier al .. ς ελεημοσυνην c. EKLMSUZΔ etc | τοις .. D 1. 33. om

2. ποιης .. U al ποιεις | Δ om ταις sec | απεχουσιν .. Z al^{10} fere h cop sah οτι απ.

4. ᾖ .. D ante εν | D vg it etc η (Δ om) ελεημ. σου | αυτος c. DEMSΔ al pl h (ita et. v. 6.) syr (sed non syr^{cu}) syr^{p} .. BKLUZ al plus^{30} vg it (exc h) cop al mu (Const libere) Chr al om (Ln 49. Gb^{o})| σοι c. BDZ 1. 22. 118. 209. al^{5} cdd^{gr} omn apud Aug (*multa exx. Lat. hic habent* palam; *in Graecis non invenimus* palam) syr^{cu} cop vg ff k fr sax Cyp Aug Hier Chrom al .. ς (Gb^{oo}) add εν τω φανερω c. EKLMSUΔ etc syr^{sch} syr^{p} it^{pl} al mu Const Chr Op al

5. προσευχησθε, ουκ εσεσθε (Gb') c. BZ 1. 22. 118. cop sah aeth syr^{p} ѱs it (et. δ) vg go fr Or Chr Aug Amb al .. ς προσευχη, ουκ εση c. DEKLMSUΔ etc syr (et. syr^{cu}) syr^{p} al | ωσπερ c. EKLMSUΔ al fere omn Or al .. BDZ 1. 33. ως (Ln 49.) | φιλουσιν .. D it^{pl} (item cop omisso εστωτ.) add στηναι | K om εστωτες | D h εστ. και προσευχομενοι | οπως

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν
προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου
πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 (43.5) Προσευχόμενοι δὲ μὴ
βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ
αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.
9 ss. Lc 11, 2-4. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω
τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν
τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα

---

c. BDKLZ 1. 13. 33. 118. 124. 157. al[30] fere Or[2] Chr .. ς (Gb°°) add αν c. EMSUΔ etc | απεχ. c. BDZ 1. 13. 33. 118. 124. al[10] fere vg it (exc f) Or Chr (et. cdd[mosc 6]) pp[lat] .. ς (Gb°°) οτι απεχ. c. EKLMSUΔ etc

6. Δ εισελθων ταμειον c. BKMUZΔ etc .. DELX al ταμιειον (D -μιον) | D 1. 13. 124. 232. (vv mu non exprimunt) om τω sec (Gb°) | σοι c. BDZ 1. 209. al[8] syr[cu] syr[hr*] cop sah fg[2·] k vg sax fr Hom[cl] Or Hil al mu .. ς (Gb°°) add εν τω φανερω c. EKLMSUXΔ al pler it[pl] go al Euth

7. βαττολ. c. KLMUΔ item (certe -τολ.) Z etc .. EG al βατολ., B βατταλ. .. D* βλαττολ., D** βλατταλ. | εθνικοι .. B υποκριται

8. ο πατ. υμων (1. al ημων, al[5] syr[p] aeth[cd] add ο ουρανιος, item Or[1] sine ημων, item ut vdtr X ο εν τ. ουρανοις) .. B sah ο θεος ο. π. υ. | αιτ. αυτον .. D h ανοιξε το στομα

10. ελθατω c. ℵDE**GΔ .. ς (Ln 49.) ελθετω c. BE*KLMSUZ etc | επι γης c. BZΔ 1. 22. 406. Clem Or[6] Chr[cdd mosc2] (cf 28, 18. 1 Co, 8, 5. He 12, 25; item Eph 3, 15.) .. ς επι της γης c. DEGKLMSUΔ etc Or[1] Const[2]

11. τ. επιουσιον .. vg *supersubstantialem*, it pp[lat] pler *cottidianum* (*cotid.*). Hier επιουσιον *i. e. praecipuum, egregium, peculiarem - - Quidam, quod super omnes* οὐσίας *sit h. e. super universas substantias - - non multum ab eo sensu differt quem exposuimus* (l. 2. ad Tit. 4, 432.). *Quod nos supersubstantialem expressimus, in Graeco habetur* επιουσιον, *quod verbum* LXX περιουσιον *frequentissime transferunt - - in Hebraeo* sgolla, *Symm.* εξαιρετον *- - in evang. sec. Hebr. reperi* mahar, *crastinum* (in Mt col. 21.). *Panem nostrum substantivum sive superventurum* (in Ez. 18. 3, 822.) *Amb* (l. 5. de sacram. 4, 24.) *supersubstantialem - - Latinus hunc panem quotidianum dixit, quem Graeci advenientem, quia Graeci dicunt* τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν *advenientem diem.* Victorin (l. 2. contr. Arium p. 273.) ἐπιούσ. *denominatum a substantia - - hoc Latini vel non intelligentes vel non valentes exprimere tantummodo quotidianum posuerunt* - - (p. 270.) *consubstantialem* .. cop sah *crastinum, venientem.*

12. D οφιλεματα, K οφειληματ. | αφηκ. c. ℵBZ 1. 124[mg] harl* for ful (ut vdtr) Or (alibi[1] αφιεμεν) Nyss Ps-Ath (q. 76. ad Antioch.) .. DELΔ al

ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 *καὶ μὴ*
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
14 ($^{44.6}$) *Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐ-* 18, 35. Mc 11, 25.
τῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 *ἐὰν δὲ μὴ*
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώ-
ματα ὑμῶν. 16 ($^{45.10}$) *Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ*
ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως
φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν
τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 *σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν*
καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 *ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις*
νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου

αφιομεν .. ς *αφιεμεν* c. GKMSU al longe pl (Clem ad Lc potius alludit) Or^{1} Const al. Item vv pler *dimittimus* exprimunt.

13. *πονηρου* (Gb Sz) c. ℵBDZ 1. 17. (add *αμην*) 118. 130: 209. (al mu in mg tantum vel rubro scripta habent) scholia cdd multorum: *τὸ δὲ Ὅτι σοῦ ἐστίν* etc *ἔν τισιν οὐ κεῖται μέχρι τοῦ ἀμήν*, item schol codicis 36. ad Lc 11. (postquam dixit orationem apud Lc terminari verbis *εἰς πειρασμόν*, addit *ὁ δέ γε Μτθ. εὑρίσκεται προσενεγκὼν Ἀλλὰ ῥῦσ. ἡμ. ἀ. τ. πονηροῦ.*) cop arr^{edd} et^{mss} pers^{w} it (exc fg$^{1\cdot}$; de k vide post) vg (ita cdd am ful for tol emm etc; vg^{ed} add *amen*, item sax) sax fr Or Nyss Cyr^{hr} Max Caes (ex liturgia, non e textu sacro, affert doxologicam formulam) al, item Cyp (add *amen*) Tert rell omn (exc Op) .. ς add *ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν* c. EGKLMSUVΔ al pler syr utr (sed syr^{cu} om *κ. η δυν.*) syr^{hr} (sah - - *est robur et potentia in aevum aevi, amen*) aeth al, item fg$^{1\cdot}$ (teste Sab. invito Mart.) (k *quoniam est tibi virtus in saecula saeculorum*) go sl Const^{1} (alibi^{1} om *κ. η δυ. κ. η δο.*, rursus alibi a *δοξα* pergit *κ. τ. πατρ. κ. τ. υἱ. κ. τ. ἁ. πν.*) Isid Chr Thph Euth Op

14. *γαρ* .. D*L al^{5} om | *και υμιν* .. D it^{aliq} *υμιν και* (pauci testes *και* vel *υμ.* om) | L 13. 235. it^{mu} vg cop al mu pp^{lat} aliq add in fine *τα παραπτωματα υμων*

15. *ανθρωποις* (Gb'') c. D 1. 118. 209 al syr (non syr^{cu}) ar^{p} a c h g$^{1\cdot}$ ff k vg sax fr Aug al .. ς (Ln) add *τα παραπτωματα αυτων* (nonnulli om *αυτ.*) c. BEGKLMSUVΔ etc | *αφησει* .. D 21. it^{mu} al add *υμιν*

16. *ωσπερ* c. EGKLMSUVΔ al pler .. BDΔ al^{3} *ως* (Ln 49.) | *αυτων* c. DEGKLMSUVΔ etc .. B al pauc *εαυτων* (Ln) | Δ al *οπως αν* | *απεχ.* (Gb'') c. BD 1. 22. 118. 124. al^{3} it^{pl} al Aug al .. ς *οτι απ.* c. EGKLMSUVΔ etc

17. *αλειψαι* (et. Clem) .. D al^{3} *αλειψον*

18. B k *νηστ. τοις ανθρ.* (Ln) | *κρυφαιω* bis (Gb') c. ℵBD (priore loco D** *ε. τω κρυφ.*, D* *ε. κρυφια*, altero D *εν κρυφ.*) 1. 22. .. ς *κρυπτω* c. EGKLMSUVΔ etc | *σοι* (Gb Sz) c. BDGKLMSUV al^{150} fere syr utr (et. syr^{cu}) syr^{hr} cop vg ff l m vg go al mu Thph Euth Aug al .. ς add *εν τω φανερω* c. EΔ etc a b c g$^{1\cdot}$ h k aeth al

ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν
θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
20 s. Lc 12, 33 s. κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 (46.5) θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν
θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν
22 s. Lc 11, 34–36. ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. 22 (47.5) Ὁ λύχνος
τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς
ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου
πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ
Lc 16, 13. ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. 24 (48.5) Οὐδεὶς δύναται
δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
25–33 Lc 12, 22–31. θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 (49.5) Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ
μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι
ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ
σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας,
καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον δια-
φέρετε αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί με-

---

19. D θησαυριοεται (d hiat) | Δ εν υμιν | D* Or[1] αφανιζουσιν | D*** και διορυσσ.

20. Γ om δε

21. σου bis (Gb') c. B 1. 28. cop sah syr[p mg cd] aeth it (exc f) vg sax fr Mac Bas Ephr Tert al .. ς υμων c. EGKLMSUVΔ etc | εσται και c. EGK LMSUVΓΔ etc .. B om και (Ln)

22. ο οφθ. c. EGKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn vv pler Ath Naz al .. B vg[ed] (non am fuld for etc) it (exc f) Hil al add σου (Ln) | B ουν η ο οφθ. σ. απλ.

24. ουδεις .. LΔ al add οικετης | δυσι: sic cdd unc omn (ut vdtr) | ενος .. 28. του ενος | μαμωνα (Gb Sz) c. unc omn et minusc pler .. ς μαμμωνα c. pauc minusc ut vdtr

25. και τι πιητε c. EGKLMSUVΓΔ al pler syr utr (non syr[cu]) sah (om και) al, item η τι πι. (Ln) B al[10] cdd nonnull ap Hier c f g[1] h m lux cop Or Ath Mc[mon] Bas (const. mon.) .. 1. 4. 22. cdd ap Hier syr[cu] aeth arm pers[w] ar[r] a b ff k l vg sax fr (Clem Mt c. Lc commisc) Bas[1] Epiph Chr Euthal Dam (nisi hi pp potius a Lc pendent) Hil Hier[dis] al om (Gb[oo] 49.) :: cf Lc

26. E** al ουτε σπειρ. | L ε. τας αποθ. | L al ο πατ. ημων | αυτων .. E τουτων

27. εξ .. Δ vv om | προσθειναι c. BMVΔ etc .. EGKLUΓ etc προσθηναι

ριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ 10, 31.
κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν*
πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 30 *εἰ δὲ τὸν χόρ-*
τον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ
θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;
31 *μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες Τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί*
περιβαλώμεθα; 32 *πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν*
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 *ζη-*
τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 *μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς*
τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ
κακία αὐτῆς.

VII.

1 (50.2) *Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.* 2 *ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί-* 1 s. Lc 6, 37 s.
νετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.

28. *αυξανουσιν ο. κοπιωσιν ο. νηθουσιν* c. B 1. 4. 33. 118. 209. al Ath | Chr (et. caten^ox) .. ς *αυξανει ο. κοπια ο. νηθει* c. EGKLMSUVΓΔ etc
29. *σολομών*: sed *σολομῶν* EGKLMUΓ. Itaque nullus veterrimorum cdd aliter. | L *περιβεβληται*
30. *ου πολλω* .. L *ουπω* .. Δ *ποσω μαλλ.*
31. G al[10] *περιβαλλωμεθα*, B* al *περιβαλλομ.*
32. Δ al vg al *ταυτ. γ. παντ.* | *επιζητουσιν* c. B 1. 4. 13. 22. 124. 207. .. ς -*ζητει* c. EGKLMSUVΔ etc | *υμων* (et. *ημ.* legitur) .. L (item Clem[1]) om; al[2] vg it^pl syr^cu cop (item Clem[1]) Cyp al om *ο ουρ.*
33. *πρωτον* (al[1] *προτερον*, al[1] add *απαντων*) .. 61. b al[2] Op om | *τ. βασ. του θε.* (al[2] cop *αυτου*, al[1] Iust libere Clem[2] libere *των ουρανων*) *και τ. δικ. αυτ.* (haec om al[2] Clem[2] [alibi[1] om *αυτ.*] Ath[1] Mac[1] item Chr^cdd mosc(?)) c. EGKLMSUVΔ al pler it vg syr utr (et. syr^cu) etc (Clem[1]) Mc^mon Mac[1] Hil. Chr, item iis qui *κ. τ. δ. α.* om etc .. B *την δικαιοσ. και τ. βασιλ. αυτου* (Lu 49.) Huc pertinent quae saepe ab Orig, item a Clem et Eus tanquam verba Chi (*εἶπε γάρ ὁ Ἰησ. τοῖς μαθ. αὐτοῦ, ὁ σωτὴρ φησίν, κατανοήσωμεν τό·, τὴν εὐαγγελίου φωνὴν διδάσκοντος*: Or) afferuntur: *αἰτεῖτε* (–*σθε*) *τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ ὑμῖν προστεθήσεται, καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται ὑμῖν.*
34. *εαυτης* (Gb'') c. B (B*L *αυτης*) GLSV al[30] fere (item al *εαυτη* vel *εαυτην*) Thph, item vg it etc Cyp etc .. ς *τα εαυτης* c. EKMU etc, Δ *τα περι αυτης* | G* al pauc om *αρκετον* usq *αυτης*

VII. 1. *κριθητε* .. L add *μη καταδικαζετε και ου μη καταδικασθητε*
2. *μετρηθησεται* (Gb Sz) c. BEGKLMSUVXΔ al pl it^mu am fuld for tol etc pp^gr pm .. ς *αντιμετρηθ.* c. minusc it^mu vg^ed, item (parum inter Lc et Mt distingu.) pp aliq gr et lat

3–5 Lc 6, 41 s. 3 (51.5) τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς
τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου,
καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 (52.10) Μὴ δῶτε τὸ
ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν
7–11 Lc 11, 9–13. καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 (53.5) Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
γήσεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσει ὁ υἱὸς
αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσει,
μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε
δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
Lc 6, 31. ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 (54.5)
Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως
καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

---

4. απο c. EGKLMSUVXΔ etc .. B al plus[10] εκ (Ln)

5. εκ τ. ο. σ. την δοκ. c. ℵBC .. ς την δοκ. εκ τ. ο. σ. c. EGKLMSUVXΔ etc :: cf Lc | Δ εκβαλλειν

6. L βαλλετε, al βαλλητε | καταπατησουσιν c. BCLX .. ς -σωσιν c. EGKMSUVΔ etc

8. ανοιγησεται c. CEGKLMSUVXΔ etc it vg sah etc .. B cop syr[cu] ανοιγεται (Ln)

9. η (U om) τις (Ln ἢ τις) εστιν c. B**CEGKMSUVXΔ al longe pl it vg (exc emm) Cyp Aug etc .. B*L al[25] fere b c h emm (hac vv τίς, non τὶς) cop sah al om εστιν (Gb° Ln 49.)| ον (M al ος) εαν (K*LΔ αν) c. EGKLMSUVXΔ al it[mu] vg Cyp al .. BC al[4] vel[5] (a b c g[1.] h mm *a quo petit*) cop sah om εαν (Ln 49.)| αιτησει c. BCLΔ al mu (it[mu] mm vide ante; reliqui *petierit*) cop sah .. ς αιτηση c. EGKMSUVX etc

10. η και εαν c. BC (uterq cum al[5] om εαν, ita Ln 49.) KMS al[35] fere cop (sine και) sah, syr[cu] (sine και), item *aut si pi. petierit* (am *petet*) it vg .. ς και εαν (L αν) c. EGLUVXΔ etc | αιτησει c. BCLΔ .. ς αιτηση c. EGKMSUVX etc

11. L 48[ev] vv aliq Hier om δοματα (1. it[cdd] vg Cyp al post αγ. pon)| M al plus[5] Cyp ο ουρανιος

12 ουν (cop δε, etiam γαρ legitur) .. L al[4] vv pauc om | αν .. C al εαν | LX al θελετε, vg it[pl] *vultis* | C*L ποιουσιν | ουτως .. L al pauc c ff vg om (pauci post υμεις pon)| ουτος .. LX al[50] et plus syr[p] Euth ουτως (Gb′)

13 (55.5) *εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ* Lc 13, 24.
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν
οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 *ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ*
ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες
αὐτήν. 15 (56.10) *Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες*
ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
ἅρπαγες. 16 *ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.* (57.5) Lc 6, 43–46. 16–21
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 (58.5) *οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ* 12, 33.
σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 *οὐ δύναται δένδρον*
ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς
καλοὺς ποιεῖν. 19 *πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται* 3, 10.
καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 *ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώ-*

---

13. *εισελθατε* c. ℵBCLΔ al[2] .. ς *-θετε* c. EGKMSUVX etc | *οτι* .. 118*. a b h l Cyp al mu *τι* (118*. *και τι*) | *η πυλη* c. BCEGKLMSUVXΔ rell omn syr utr (et. syr[cu]) cop sah etc vg (et. am fuld, sed non for) it[mu] etc Chr (exponit) Aug[1] Fulg al .. ℵ* a b c h k for Clem et Or (uterque saepe, sed non ipsum textum exscribentes sed ubique alludentes magis) Cyp Hil al om (Ln) | *εισερχομενοι* .. L al plus[10] *ερχομ*.. Chr *διερχ*., al *εισπορευομενοι*

14. *οτι* (Gb') c. B*X (*ὅτι*) al ut vdtr sat mu f ff m (k *quae angusta*) vg[cdd aliq] cop (sah[cdd] var.) arm Naass Or (*ἐάν τις -- λεκτέον αὐτῷ οὐ μόνον τὸ Πολλοὶ κλητοὶ -- ἀλλὰ καὶ -- τὸ ἐν τῷ κα. ματθ. γεγραμμένον τοῦτον τὸν τρόπον ῥητέον "Ὅτι στενὴ κ.τ.ἑ.*) Gaud[1] .. B**CEGKLMSUVΔ al plus[150] syr utr (et. syr[cu]) it vg go al mu Ephr Thph al Cyp al *τι* (Gb Sz Ln) .. al[1] om, al[1] Chr[mosc 6] om, sah[ox] *στεν. δε* | *η* (L om, K *ν*) *πυλη* .. 113. 182*. h k m Clem (ut ante) Naass Or (ut ante; sed[1] habet *η πυλη*) Hom[cl] (vdtr; habet enim *ὁ διδάσκαλος εἶπεν Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ --*) Cyp al mu (sed plures modo om, modo add) om; Ln [*η πυ.*]

15. *δε* c. CEGKLMSUVXΔ etc .. B al plus[10] it (exc f) vg al mu Ath Chr[mosc 6] Hil al om (Ln)

16. *σταφυλην* c. C (C* videtur *σταφυληνας*) EGKLMSUVXΔ etc (et. Lcif Aug[1]) .. B al[10] fere (non Z, ultima enim syllaba periit) it vg etc (vv pler pluralem exprimunt) Chr[mosc 6] Hil al *σταφυλας* (Ln, item Schu probat)

17. B *καρπ. ποι. καλ.*, Δ *καλ. ποι. καρπ.*

18. B *πονηρ. ενεγκειν*, item (cum Heracl) Or[1] (alibi[1] *ποιειν* confirmat; alibi vero *ενεγκ.* ad sq. *ποιειν* transfert, *αγαθους* pro *καλους* substituto), item Dial εν εγκειν pro secundo ποιειν .

19. *παν* c. BC*EGKMSUVXΔ etc a ff k vg cop etc Ir[int] Cyp etc .. C**LZ al[30] fere b c g[1.] h (f *enim*, g[2.] *autem*) syr[cu] sah add *ουν*, Ln [*ουν*]

20. *απο* c. BEGKLMSUVXZΔ etc .. C *εκ* (Ln); item *ex* vg it[pler] Lcif Aug (*de* k Hil, *a* ff)

σεσθε αὐτούς. 21 ([59.3]) *Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε κύριε, εἰσελεύ-*
σεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
22 s. Lc 13, 25–27. *πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.* 22 ([60.5]) *πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ*
τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ
σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 *καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε*
ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε απ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24 27 Lc 6, 47 ss. 24 ([61.5]) *Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ*
αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ*
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 *καὶ πᾶς ὁ*
ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθή-
σεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
ἄμμον. 27 *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν*

---

21. *εν ουρανοις* c. KGKLMSUVXΔ al pler .. BC (* et **) Z al[5] Iust Naass *ε. τοις ουρ.* (Ln 49.) Cf v. 11. ubi *τοις* non fluctuat. | *ουρανοις* .. C** 33. vg it[pler] sax fr Cyp al add *ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων*

22. Z om *μοι* | *επροφητ.* c. ℵBCLZ 13. 33. 124. 48[ev] a[scr] .. ς *προεφητ.* c. EGKMSUVXΔ etc | L al *εξεβαλλομεν.* Huc spectant quae apud Iust[2] Or[4] (in singulis differunt) similiterque ap Aug et Hier leguntur: – – *οὐ τῷ ὀνόματί σου ἐφάγομεν καὶ τῷ ὀνόματί σου ἐπίομεν καὶ τῷ ὀνόματί σου δαιμ. ἐξεβάλομεν κ. δυν. πολλὰς ἐποιήσαμεν* (post *ἐπίομεν* Iust *προεφητ. κ. δαιμ. εξεβ.*, alibi *κ. δυνάμεις ἐποιήσαμεν*). Ad Lc et Mt conformata.

23. K *ουδεπω* | LU al[20] fere b Hil al *παντες οι εργ.*

24. *ουν* .. KX al pauc a k m (item aliae vv) Cyp al om | *μου* .. L ante *ακουει*, vv pler pp[lat] post *λογους* | *τουτους* .. B* al[4] a g[1]· k m go syr[hr] Cyp al om, Ln [*τουτ.*] | *ομοιωσω αυτ.* c. CEGKLMSUVXΔ etc f h k m syr[cu] syr[p] cop go etc Phot (in scholio) Cyp Leif al mu .. BZ al[10] fere edd ap Euth ff vg (it[mu] Amb al *similis est*) sah syr[p mg] al mu Or (sed conformat ad v. 26; incipit enim *πᾶς ὁ ἀκούων*) Chr Cyr Aug[1] Op[1] Epph *ομοιωθησεται* (Ln, item Schu probat) | C* *οικοδομησεν* | *αυτου τ. οικ.* c. BCZ 1. 33. .. ς *τ. οικ. αυτ.* c. EGKLMSUVXΔ etc

25. *προσεπεσαν* (Ln *-παισαν*) c. BCEXZΔ (hi omnes *-εσαν*. non *αισαν*) al plus[10] syr[p mg] Chr (et. mosc[1]) Cyr Dam .. ς *-πεσον* c. KLMSUV etc (et. *προσεκοψαν*, *προσερρηξαν*, *προσεπηξαν* legitur)

26. *τουτους* .. al[3] f k m (vdtr) syr[hr] go Cyp Leif om | C* *οικοδομ.* | *αυτ. τ. οικ.* c. BZ 1. (vv. 25 et 26 desunt in 33.) .. ς *τ. οικ. αυτ.* c. CEKLMSU VXΔ etc

οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ
πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.
28 ($^{62.2}$) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού- Mc 1, 22. Lc 4, 32.
τους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ
διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

1 ($^{63.2}$) Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν 1–4 Mc 1, 40–44.
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ Lc 5, 12–14.
λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτείνας
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως
ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅρα μηδενὶ *Lev 14, 2.
εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ
δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
5 ($^{64.3}$) Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ 5–13 Lc 7, 1–10.

---

27. προσεκοψαν c. BEKLSUVΔ etc .. CM al^{3} Bas Chr προσερρηξαν .. et. προσεκρουσαν, προσεπεσον et -σεν legitur | μεγαλη .. 13. 31. 33. 124. 245. syr^{hr} arm add σφοδρα

28. ετελεσεν (et. Schu probat) c. BCZ (videtur pro spatio) 1. 33. 124. al^{10} Or Chr (et. cdd$^{mosc\,6}$) .. ς (Trigl) συνετελεσεν c. EKLMSUVXΔ etc (Et. 11, 1. 19, 1. pro ετελεσεν alii testes συνετ., praeterea cf 13, 53. 26, 1.)

29. αυτων c. BC***KΔ 1. 13. 22. 118*. 124. 248. 276. f sah cop syr^{hr} Eus^{1} (dem. 9, 11.) Aug; item additis και οι φαρισαιοι (Ln) C** 17. 21. 33. a c ff g$^{1.2.}$ h l (k οι φαρ. κ. οι γρ. αυτ.) vg sax syr utr (et. syr^{cu}) al mu Eus^{1} (dem. 1, 7) .. C* b και οι φαρ. (b add αυτ.) .. ς om c. ELMS UVX etc. Cf Mc 1, 22. Lc 5, 30.

VIII. 1. καταβαντι δε αυτω (V*Δ om αυτ.) c. *EKLMSUVXΔ etc .. BC al^{10} καταβαντος (al^{5} fere -βαινοντος) δε αυτου .. Z και καταβαντος αυτου (Ln). Vg ff h *cum autem* (h *et cum*) *descendisset*, a b c g$^{1.}$ Hil *et descendente eo*, k *et descendentem*, f *descendente autem eo*

2. προσελθ. (Gb') c. BEMΔ 1. 13. 108. 131. 157. 209. al^{20} fere sah go (k *introivit*) Cyr Chr Dam Thph .. ς ελθων c. CKLSUVX etc (vv pler exprimunt *veniens*)

3. ηψ. αυτ. c. BC* 1. 13. 33. 118. 124. 209. 243. ff k cop sah aeth go .. ς (Gb°) add ο ις c. C**EKLMSUVXΔ etc (vv mu ante ηψ.)| εκαθερισθη c. B*ELX al^{2} et plurib .. ς (Ln 49.) εκαθαρισθη c. B**CKMSUVΔ etc | S al^{2} εκαθ. απ. αυτου

4. μηδενι .. Γ al^{4} add μηδεν | αλλα LUΓ al^{20} fere αλλ | προσενεγκον c. BC .. ς -γκε c. EKLMSUVΓΔ etc | μωυσης c. BC**K etc cop sah it^{pler} vg (sed non am) .. ς μωσης c. C*ELMUVXΓΔ etc k am go

5. εισελθ. δε (X om) αυτω (Gb Sz) c. EKMSUVXΓΔ al plus^{100} vv fere omn pp^{mu} .. BCZ al^{10} (Or εισελθοντος του κυριου libere) εισελθοντος δε

ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν 6 *καὶ λέγων Κύριε, ὁ παῖς μου*
βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 *λέγει*
αὐτῷ Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόν-*
ταρχος ἔφη Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
θῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 *καὶ γὰρ*
ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας,
καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ
ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 *ἀκούσας*
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν Ἀμὴν λέγω
11 s. Lc 13, 28 s. *ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.* 11 $(^{65.5})$ *λέγω δὲ*
ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθή-
σονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· 12 *οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος*
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13 $(^{66.5})$ *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπί-*
στευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

αυτου (Ln) .. ς *εισελθοντι δε τω ιυ* c. C***L etc syr^{sch} syr$^{p\ cd}$ c | *καφαρναουμ* c. BZ cop sah it vg go sax fr Or (item Epiph al) .. ς *καπερναουμ* c. CEKLMSUVXΓΔ etc syr utr etc

7. *λεγει* c. B 47^{ev} b k am syr^{cu} sah arm, item *αυτω* c. ℵB k cop .. ς *και λεγ. αυτ. ο ις* c. CEKLMSUVXΓΔ etc

8. *και αποκρ.* (U add *αυτω*) .. ℵB sah *αποκρ. δε* (Ln)| *λογω* (Gb Sz) c. BCEFKLMSUVXΔ al pler vv pl Or al mu .. ς *λογον* c. Γ al pm g$^{1.}$ff etc | *ο π. μου* .. 1. 118. 209. sah a k Or^{1} om

9. *υπο εξουσιαν* (syr^{hr} om) .ℵB al^{3} it^{pl} vg^{ed} (non am fuld for etc) Chr^{1} et $^{mosc\,5}$ Hil al add *τασσομενος* (Ln) :: ex Lc | X *και τω αλλω*

10. *ακολουθουσιν* .. C al^{4} (item *sequentibus se* it vg, exc gat, et al) *ακ. αυτω* (Ln)| *ουδε ε. τ. ισρ. το. πι. ευρ.* (G al *ηυρ.*) c. CEGKLMSUVXΓΔ al pler vg (exc gat) it^{pl} etc Or al .. B al^{5} a g$^{1.}$k gat sah cop syr^{cu} syr$^{p\ mg}$ Amb Aug Op *παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ* (al^{3} Amb om *ε. τ. ισρ.*) *ευρον* (Ln 49.)

12. *εκβληθ.* (ita etiam vg ff g$^{2.}$ Cyp^{1}) .. Heracl *εξελευσονται*, item *ibunt* vel *exibunt*, *exient* a b c g$^{1.}$h k Ir^{int} al .. Δ praem *αυτης* | EL *κλαθμος*

13. *εκατονταρχη* (Gb Sz) c. BCEGKLMSVXΓ al^{100} fere .. ς *-ρχω* c. UΔ etc | *και ως* c. CEGKLMSUVXΓΔ al fere omn vg c ff syr^{p} Or^{2} Chr^{1} etc .. ℵB al^{3} a b g$^{1.2.}$h k syr (et. syr^{cu}) cop sah Chr^{1} (et. $^{mosc\,5}$) Ir^{int} om *και* (Ln 49.)| *αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔ al fere omn syr utr (et. syr^{cu}) sah go etc .. ℵB 1. 22. 33. 118. it vg cop syr^{hr} om (Ln 49.)| *εν τη ωρ. εκ.* c. BEGKLMSUVXΓ etc .. CΔ al^{5} it^{pler} sah Bas Chr^{1} (et. $^{mosc\,6}$) Bas^{sel} *απο της ωρας εκεινης* (Ln) :: ita alibi saepe | CR (cum asteriscis) MUX al plus^{50} g$^{1.}$ syr^{p} syr^{hr} aeth add in fine *και υποστρεψας ο εκατονταρχος* (pauci minusc *-ρχης*) *εις τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα* (pauci om

14 (67.2) *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν* 14–17 Mc 1, 29–34.
πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 *καὶ ἥψατο τῆς* Lc 4, 38–41.
χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει αὐτῷ. 16 *ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζο-*
μένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν. 17 *ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ* *Es 53, 4.
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν
καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 *Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν* Lc 8, 22. Mc 4, 35.
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 (68.5) *Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς* 19–22
εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 *καὶ* Lc 9, 57–60.
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 *ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε,*
ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 *ὁ*
δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 (69.2) *Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ* 23–27 Mc 4, 35–41.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 *καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα-* Lc 8, 22–25.
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ
ἐκάθευδεν. 25 *καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες*

ε. α. τ. ω.) ευραν τον παιδα (M al add *αυτου*) *υγιαινοντα*, item al[1] eadem quae Lc 7, 10.

14. *ειδεν* c. BCEGLMUVXΓΔ etc .. K al *ιδεν*

15. *αυτω* (Gb') c. BCEFGKM**SUVXΓ al[150] fere vv pm Or al mu .. ς *αυτοις* c. M*LΔ etc it vg syr[cu] al

16. *τα πνευμ.* .. Δ add *ακαθαρτος* (d et it[pler] *spiritus immundos*)

17. *ημων* .. L** *υμων* | *ελαβεν* .. K al[7] Chr *ανελαβ.*

18. *πολλ. οχλ.* c. CEGKLMSUVXΓΔ etc (al[1] *ο. π.*) .. B *οχλον* (Ln), al[3] it[aliq] sah *πολυν οχλ.* (sah *ο. π.*) .. al pauc cop vel *οχλ.* vel *πολλ.* om

20. *κλινη* c. BCELSUVΔ etc .. GKMX al mu Clem *κλινει*, Γ al *κλιναι*

21. *μαθητων* c. B 33. al[50] a b c h (b c h *alius discipulus*, item g[2] addito *eius*) sah .. ς add *αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔ etc (cf 8, 25. 14, 22. 19, 25. 26, 36. 45; item 15, 12. 33. 36. 16, 5. 20. 26, 8. 56.)

22. *λεγει* c. BC 1. 33. al (vg it[mu] *ait*) item Clem .. ς *ειπεν* c. EGKLMSUVXΓΔ etc | *αυτω* .. Clem *τω φιλιππω*

23. *αυτω* .. U al *τω ιυ̅* | *το* (Δ *τον*) *πλοι.* c. EGKLMSUVXΓΔ etc .. BC 1. 33. 118. 124. al plus[10] (Or alludens) om *το* (Ln 49.)

24. Γ al[2] *εγενετ. μεγας* | *υπο* .. B** *απο*

25. *οι μαθηται* (Gb Sz) c. C**EFKLMSUVΓΔ al plus[100] vv aliq Thph; item

Κύριε σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 *καὶ λέγει αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε,*
ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 *οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγον-*
τες Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπ-
ακούουσιν αὐτῷ;

28–34 Mc 5, 1–17. Lc 8, 26–37.

28 *Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδα-*
ρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-
χόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς
ὁδοῦ ἐκείνης. 29 *καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ*
τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 *ἦν δὲ μακρὰν*
ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 *οἱ δὲ δαίμονες*
παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς
εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑπάγετε. οἱ δὲ*
ἐξελθόντες ἀπῆλθαν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν

ς addito *αυτου* c. C* (videtur habuisse *πρ. αυτω οι μ. αυτ.*) X etc vg^ed it^aliq go etc .. B ℵ c ff k l am fu for harl emm sah cop sax Hier al om (49; Ln [*οι μαθ.*]) :: cf Lc et Mc | *σωσον* c. BC 1. 13. 118. 209. .. ς add *ημας* c. EKLMSUVXΓΔ vv ut vdtr omn etc

26. 1. 13. 22. 124. 209 vv aliq *τω ανεμω*

27. *και οι ανεμ.* c. BEKLMSUVXΔ vv pl (et. d) .. C 34. 85. (et alii sine dubio) vg (sed non am for) it^5 cop syr al Hil Op om *και* (Ln 49.) | *υπακ. αυτ.* c. CEKLMSUVXΔ etc .. B 1. Chr *αυτ. υπακ.* (Ln 49.)

28. *ελθοντι* (Δ -*ντι*) *αυτω* c. EKLMSUVXΔ etc .. BC al^10 fere *ελθοντος αυτου* (Ln) | *γαδαρηνων* (Gb' Sz) c. BC*MΔ al plus^10 item cdd („*ολιγα*") ap Or syr utr perss Eus Epiph (Chr, nisi Lc vel Mc spectat) caten^cram (*των εν γαδαροις*) .. cdd (pleraque ut vdtr, vide ante) ap Or it (et. d) vg sah syr^p mg sax Ath Hil al *γερασηνων* (Gb'' Ln) .. ς *γεργεσηνων* c. C***EKLSUVX (C***LX al -*σινων*) etc, item cdd ap Epiph et ap alios (syr^p mg graece *γεργεσιων*) *γεργεσαιων*. Or *γεργεσηνων* sive *γεργεσαιων* legi voluit, quamquam in codicibus non inventum.

29. *υιε* (Gb) c. BC*L al plus^20 ff k l for tol harl* cop Or Cyp al .. ς praem *ιυ* c. C***EKMSUVXΔ etc :: cf Lc et Mc

30. *μακραν* .. it (exc d k) vg sax *non longe* | *βοσκομενη* .. X al^2 it^pl (et. d) -*μενων*

31. *εκβαλλεις* .. LX al^6 -*βαλης*, E al -*βαλεις* | *αποστ. ημ.* (Gb) c. ℵB 1. 22. (add *απελθειν*) 33. 118. (om *ημας*) cop sah syr^hr syr^p mg ed arr aeth it (exc f h) vg sax fr Cyr .. ς (Gb', prob. Schu) *επιτρεψον ημιν* (al^1 *ημας*, al^6 om) *απελθειν* c. CEKLMSUVXΔ etc syr utr go (f h *iube nos ire*) etc :: cf Lc

32. *αυτοις* c. BEKLMSUVXΔ etc .. C b c g^1 h syr add *ο ις*, Ln [*ο ις*] | *απηλθαν* c. B .. ς -*λθον* c. CEKLMSUVXΔ etc | *την αγ. των χοιρ.* (prob. Schu) c. C***EKLMSUVXΔ al pler f h syr^p go etc .. BC* al^8 it^pler vg cop

πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ
ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονι-
ζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ
Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν
ὁρίων αὐτῶν.

IX.

1 (⁷⁰·¹) Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς 1—8 Mc 2, 3—12. Lc 5, 18—26.
τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ
κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ
παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ
ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ.
4 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν Ἵνα τί ὑμεῖς
ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώ-
τερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περι-

sah syr al Chr τους χοιρους (Ln Gb) :: cf Lc et Mc | L ορμησεν | πα. (al[3] om) η αγ. .. c* 21. syr[p] η αγ. πα. | των χοιρ. c. C***EKLSUVX al pler cop Chr etc .. BC*MΔ al[0] it vg syr utr sah go al Euth om (Gb Ln) :: cf Lc et Mc | απεθανον .. c 262. -θανεν

34. συναντ. c. CEKLMSUVXΔ etc .. B 1. 33. υπαντ. (Ln) | τω ιυ .. C al[1] του ιυ | οπως .. B ινα (Ln)

IX. 1. εις (FC*** al plus[10] add ο ις) το πλ. (c* al[4] add ο ις) c. C*EFKMSUVXΔ etc .. BC***LX al[20] fere Or Chr[mosc 1] εις πλ. (Gb' Ln 49.) | ιδιαν .. F ιουδαιαν

2. προσεφερ. c. BEFKLMSUVXΔ etc (it vg *obtulerunt*, *offerebant*) .. C προσφερουσιν (Ln) | αφεωντ. c. CEFKLMSUVXΔ etc Or[1] Niceph .. D αφιωντε .ℵB Or[1] αφιενται (Ln). It vg *remissa sunt*, *remittuntur* | σου αι αμαρτ. (Gb') c. BCΔ* al[17] Or[1] Chr[mosc 5] .. D[gr] Δ** for k Or[1] Did σοι αι αμ. .. M al[10] fere Niceph σου αι αμ. σου .. ς σοι αι αμ. σου c. EFKLSUVX it[pler] (et. d) vg (exc for) etc :: cf Lc

3. ειπαν c. B .. ς (49.) ειπον c. CDEFKLMSUVXΔ etc | L al ἐν αὐτοῖς

4. ιδων c. CDE*FKLSUVXΔ etc cop it vg sax fr etc .. BME** (ME** ιδως) al plus[50] syr utr sah go al Chr (et. mosc 5) scholl[cdd 4] ειδως (Gb' Ln) :: cf Lc 6, 8. | τ. ενθυμ. .. 1. 22. 59. 209. τους διαλογισμους | ειπεν .. D al[6] vv pauc add αυτοις | υμεις c. EFKLMSUVXΔ al pler go etc (al[2] post ενθ.) .. BCD al[5] it vg al Chr (et. mosc 5) om (Ln 49. prob. Schu)

5. γαρ .. KMU al[6] it[pl] vg al mu om | αφεωντ. c. CEFKLMSUVXΔ etc .. B αφιενται (Ln) ..ℵD αφιονται. It vg ut v. 2. | σου αι αμ. (Gb Sz) c. BCD EFKLMVX al[100] fere cat[ox] etc .. ς (prob. Schu) σοι αι αμ. c. SUΔ 1. etc .. al[10] fere vv pl σοι αι αμ. σου | εγειρε (Gb'' Sz) c. BCDEFKLMSVX etc .. ς εγειραι c. U (Δ εγειραν) etc

πάτει; 6 *ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ*
τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἐγερθεὶς
ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 *καὶ ἐγερθεὶς*
ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 *ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν*
καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀν-
θρώποις.

9—13 Mc 2, 14—17. Lc 5, 27—32. 9 (71.2) *Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμε-*
νον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει
μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 10 (72.2) *καὶ ἐγένετο αὐτοῦ*
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 *καὶ*
ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 (73.2) *ὁ*
δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ
ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 *πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν Ἔλεος*

---

6. *ειδητε* c. BKMUVΔ etc .. CDEFLX al mu *ιδητε* (d *sciatis*)| *τοτε* .. M al² Hier om | *εγερθεις* c. CEFKLMSUVXΔ etc .. B b c ff¹ vg *εγειρε* (Ln) :: cf Mc, item D a f g¹·²· h k Hil *εγειρε και*

8. *εφοβηθ.* (Gb″) *και* c. BD 1. 22. 33. 59. 118. it (sed f *admirantes timuerunt et*, item go) vg sax fr cop sah syr aeth al Hil al .. ς *εθαυμασαν και* c. CE (E* sub σ apparet ζ) FKLMSUVΔ syrp catox Thdormop etc .. X (sed non in comm.) Irint om

9. *ο ις εκειθ.* c. BCEFKLMSUVXΔ al fere omn syr utr sah go etc .. D 124. cop it vg Eus Hil *εκειθ. ο ις* (49.) .. L al¹ om *εκειθ.* | *ειδ.* c. BDFMUΔ etc .. CEKLVX etc *ιδεν* | C 21. Chrmosc 6 Aug *επι τ. τελωνιον* (33. 124. catox *-νειον*) *καθ.* | *μαθθ.* c.**B*D sah .. ς (49.) *ματθ.* c. B*CEFKLMSUVXΔ etc cop etc | *λεγ.* .. s 301. it vg Eus *ονοματι* | D al³ *ηκολουθει*

10. *αυτ. ανακ.* c. BDEFKLMSUVXΔ etc .. C it (exc d k) vg Eus *ανακ. αυτ.* (Ln)| *οικια* .. sah add *αυτου*, cop are *Simonis*, arp *Matthaei* | C al² cop *αμαρτ. κ. τελ.* | D *συνεκειντο*

11. D sah *ειδοντες δε* | Δ om *οι* (item om v. 6. *ό, τού, τῷ*)| *ειπον* c. DEKMSUVXΔ al pler (d k *dixerunt*) .. BCL al⁵ Cyr (itpler *dicebant*) *ελεγον* (Ln 49.) :: cf Mc ubi *ελεγ.* non variat | D sah Aug¹ *αμαρτ. κ. τελ.* | *εσθιει* .. M al⁵⁰ fere g²· mm Thph add *και πινει* | *ο διδ. υμ.* h. l. c. BC***EKLMSUVXΔ etc .. C* 1. al (cop sah) ante *εσθιει*, D itmu Aug ante *μετα*. a om (k *quare cum publ. et pecc. sedes*)

12. *ο δε ις* c. CEKLMSUVXΔ al fere omn it (exc d) vg cop syr utr al pl .. B (D periit, sed vdtr quia d) 248. sah aeth om *ις* (Ln 49.)| *ακουσας* .. Dgr 60.ev a *αποκριθεις* | *ειπεν* c. BC*DX sah aeth it (exc a fh) vg Hier .. ς (Gb°) add *αυτοις* c. C***EKLMSUVΔ etc | *αλλα* c. B Eus² .. ς (49.) *αλλ* c. CDEKLMSUVΔ etc

13. *ελεος* (Gb′) c. BC*D 1. 33. 209. item Homcl *ἔφη Ὁ θεὸς ἔλεος θέλει*

θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλούς.
14 *Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες* 14—17: Mc 2, 18—22. Lc 5, 33—38.
Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί
σοῦ οὐ νηστεύουσιν; 15 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται*
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε
νηστεύσουσιν. 16 *οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου*
ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου,
καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 *οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς*
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ
οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς,
καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

καὶ οὐ θυσίας) .. ς *ελεον* (K al *ελαιον*) c. C***EFGKLMSUVXΔ etc. LXX^{ed} et^{a} *ελεος*, sed minusc mu *ελεον* | *ηλθον* .. F (Or) *εληλυθα* | C *δικ. καλ.* | *αλλα* c. BCDELMUXΔ al pl (item Barn Clem$^{2\cdot cor}$ Iust; non addunt nomen Mt) etc .. ς (Ln) *αλλ* c. GKV Eus etc | *αμαρτωλους* (Gb) c. BDV*Δ 1.* 22. 33. (vide Gb symb.) 118.* 209. al plus^{15} syr utr perss aeth arm go it (exc c g$^{1.2.}$) vg sax fr (item Clem$^{2\cdot cor}$ Iust^{1}; contra Barn Iust^{1} cum *εις μετ.*; sed nusquam patet a quo evg pendeant) Or^{1} Bas Hier Aug^{dis} (soli Lc tribuit *εις μετ.*) al .. ς add *εις μετανοιαν* c. CEG KLMSΓV^{mg}X etc cop sah c g$^{1.2.}$ Eus^{2} (sed unde affert? vide ante de Barn Iust^{1}) Or^{1} (sed ibi *εληλυθα*: hinc e Lc videtur) Hil :: e Lc

14. *αυτω* .. X go om | D *ιωανου* | *πολλα* c. CDEGKLMSUVXΔ al pler vv omn etc .. B al^{3} om (Ln) :: cf Mc | *μαθ. σου* .. M al *σοι μαθ.*

15. *ο ις* .. M* al^{1} om | *Μη* .. D *μητι* (it vg *numquid*) | *οι* .. LS al^{4} om | *νυμφωνος* .. D (et al^{1} ap Wtst) *νυνφιου* (it vg *sponsi*, item aliae vv) | *πενθειν* .. D 61.* vv mu Chr (et.^{mosc6}) Hil al *νηστευειν* :: e Mc et Lc | D* al *αι ημερ.* | *απαρθη* .. D al plus^{5} scholl^{cdd3} *αρθη* (al^{2} *επαρθη*, al^{1} *παρελθη*) | *νηστευσουσιν* (LΔ *-σωσιν*, D^{*gr} X al^{3} *-ουσιν*) .. D al^{2} vv aliq add *εν εκειναις ταις ημεραις* :: e Lc

16. *δε* .. V al^{3} om | DGΔ al^{5} *ρακκους* | C *αγναφους*, al^{5} *ακναφου* | *ιματιου* .. L* c add *του παλαιου*

17. L* al *βαλουσιν* | *μηγε* .. B 301. *μη* (ut Mc) | *ρηγνυντ. οι ασκοι* .. D syr^{hr} Arn *ρησσει ο οινος ο νεος* (syr^{p} Arn om) *τους ασκους* (cf Mc et Lc) | *εκχειται* (vg *effunditur*, it^{pler} *effundetur*) .. D k Arn *απολλυται*, a *peribit* | a om *κ. οι ασκ. απ.* | *απολουνται* (it^{pler} *peribunt*) .. B al^{15} f vg *απολλυνται* (Ln) .. D k Arn om | *αλλ. βαλλ.* (L al *βαλουσιν*, D k *βαλλ. δε*) *οι. νε. ε. ασκ. καιν.* (Δ al *νεους*) c. BDEGKLMSUVXΔ etc cop sah syr utr go k Arn .. C al^{2} it vg Aug *αλλ. οιν. νε. ε. ασκ. βαλλ.* (it vg Aug post *καιν.*) *καιν.* (Ln) | *αμφοτεροι* (Gb Sz) c. BCDEFGKLMUVXΔ al^{150} fere etc .. ς *-τερα* c. S etc | D* *τηρουνται* (it^{pl} *servantur*; vg *conservantur*)

18—26 Mc 5, 22—43. Lc 8, 41—56. 18 (74. 2) *Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν
προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ
ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.*
19 *καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.*
20 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·*
21 *ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ Ἐὰν
μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.*
22 *ὁ δὲ Ἰησοῦς
στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν Θάρσει, θυγάτηρ· ἡ πίστις σου
σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.*
23 *καὶ
ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς
καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν*
24 *Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.*
25 *ὅτε
δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ
Lc 7, 17. ἠγέρθη τὸ κοράσιον.*
26 *καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν
γῆν ἐκείνην.*

18. *ταυτα* .. L al[3] cop add *δε* | *αυτοις* .. M* al *τοις οχλοις* .. 1. al[10] fere cop Hil om | *εισελθ.* (Gb') c. CDEMX al plus[30] Chr (et.mosc[3]) Bas, item (*εἷς ἐλθών*, Gb Sz) KSVΔ al fere[40] .. ς *ελθων* c. minusc .. ℵB *εις προσελθων* (Ln), item C***GLU al[20] fere *τις προσελθ.* et F *τις προσηλθεν.* Legitur et. *προσελθων, τις ελθων, τις εισελθ., εις εισελθων.* Vg it[mu] *unus accessit et*, d ff *unus veniens*, etc .. praeterea C***FGLU etc add *τω ιυ* | *οτι* c. BCEFGKLSUXΔ etc .. D 1. 13. 33. 124. al[10] fere vv pm Bas Chr (et.mosc[6]) om (similiter ap Mc) (49.) .. M al it[aliq] vg[ed] Hil *κυριε* | L *επιθεις τ. χειραν σου*

19. *ηκολουθησεν* c. BFGKLSUXΔ etc, item EM al[6]. *-θησαν* .. ℵCD al[3] *ηκολουθει* (Ln), item *sequebatur* it[pler] vg :: ex Mc | *και* .. M al[2] om | Δ om *οι*

20. K *αιμορρουσα*, L *αιμορουσα* | *ετη* .. L add *εχουσα εν τη ασθενια* (cf Ioh 5, 5.)

21. L *εν αυτη* | *μον. αψωμ.* (et. Or) .. D it[pm] (al om *μον.*) vg *αψ. μον.* | L al *σωθησωμαι* .. b Arn add similia iis quae Mc et Lc

22. *ο δε ις* .. D om *ις*, item it[pl] *at ille, ille autem* (d *qui autem*) | *στραφεις* c. BD al[10] (D al[2] praem *εστη*) .. ς *επιστραφεις* c. CEFGKLMSUΔ etc (ap Mc *επιστραφ.* non variat) | *θυγατηρ* c. DGL .. ς *θυγατερ* c. BCEKMSUΔ etc (item Or[2])

23. Δ om *τους* | *ελεγεν* (Gb') c. BD 1. 13. 33. al[5] fere Chr (et.mosc[6]), item *dicebat* vg (for add *ad eos*) it[pl] sah cop al .. ς *λεγει αυτοις* c. CEFGKLMSUΔ etc :: cf Mc

24. K al[1] (idem aliique *καταγ.*) *κατεγελουν* | *αυτου* .. D* *αυτον*

25. *εισελθων* .. D it[mu] *ελθων* | *της χειρος* .. D *την χειρα*

26. *αυτη* c. BEFGKLMSUΔ etc it vg etc .. D al[4] vv aliq *αυτου*, C al[4] *αυτης* (ita C*; sed idem* vdtr *αυτου* scripturus fuisse)

27 ([75.10]) *Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ
δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ.*
28 *ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ Ναί, κύριε.* 29 *τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων
Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.* 30 *καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Ὁρᾶτε μηδεὶς
γινωσκέτω.* 31 *οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.*
32 *Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον* 32–34 12, 22 ss.
κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 *καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν* Lc 11, 14 s.
*ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως
ἐν τῷ Ἰσραήλ.* 34 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.*
35 ([76.2]) *Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς* Mc 6, 6.
*κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μα-
λακίαν.* 36 ([77.6]) *ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν,* Mc 6, 34.

---

27. *αυτω* c. CEFGKLMSUΔ etc .. BD 126. 36[ev*] Chr[mosc 4] om (Ln) | C* (vdtr) L 124. 235. a k om *και λεγ.* | *υιος* (Gb) c. B al plus[60] Ath Dam; al panc *ο υιος*, Δ *ο υιε* .. ς *υιε* c. CDEFGKLMSU etc | *δαυειδ* .. cf ad 1, 1.

28. *ελθ. δε* (U al[10] fere add *αυτω*) .. D it[pm] *και ερχεται* | *προσηλθαν* c. B .. ς *-λθον* c. CDEFGKLMSUΔ etc (D it[pm] *και πρ.*) | D it[mu] *οι δυο τυφλ.* | *ο ι̅ς̅* .. al[20] fere om | *δυν. του. ποι.* c. C***DEFGKLMSUΔ etc (et. vg it) .. B *του. δυν. ποι.* (Ln), C* *δυν. ποι. του.*

29. *οφθ.* .. D *ομματων* | *λεγων* .. D 1. *και ειπεν* | LU *γεννηθητω*

30. *ηνεωχθησ.* c. BD al[1], item C* *ηνοιχθησ.* .. ς *ανεωχθησ.* c. C***EFGKLMSUΔ etc | D it vg etc *οι οφθ. αυτ.* | *ενεβριμηθη* c. ℵB* 1. 22. 118. al[1] .. ς *ενεβριμησατο* c. B**CDEFGKL (*ενβριμ.*) MSUΔ etc | *ο* (D om) *ι̅ς̅* .. al plus[5] om

32. F 131. *διεξερχομ.* | *ανθρωπ.* c. CDEFGKLMSUΔ etc it vg go etc .. B al[4] cop sah om (Ln)

33. *λεγοντες* (Gb Sz) c. BCDEFGKLMSUΔ al plus[120] vv pler Chr (et.[mosc 6]) Thph .. ς add *οτι* c. minusc. a etc | *εφ. ουτως* (L *ουτος*) .. D it[pler] go etc *ουτ. εφαν.* | D* om *τω*

34. D a k Hil Iuv om versum | *εν* .. b g[1.2.] h gat add *belzebul* (b g[1.]), *belzebub* (gat, g[2.] *beelz.*), *belzebut* (h)

35. *μαλακιαν* (Gb Sz) c. BC*DSΔ 1.* 22. 33. 118.* 157. 209. al fere[50] vv pler Chr (et.[mosc 6]) Thph .. ς add *εν τω λαω* c. C***EFGKLMUX etc c g[1.] tol gat (:: cf 4, 23.) .. L 13. 124. 262. al[6] a b g[1.] h gat** add (vel omissis vel servatis *ε. τ. λ.*) *και πολλοι ηκολουθησαν αυτω*

36. *τ. οχλους* .. CM al add *ο ι̅ς̅*, item G al syr[p*] praem

1 Pe 2, 25. *Num 27, 17. ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 (78.5) τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς,
Lc 10, 2. οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ
ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Mc 3, 14s. et 6, 7. 1 (79.2) Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ
Lc 9, 4. ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν
αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2–4 Mc 3, 16–19. 2 (80.2) Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·
Lc 6, 14–16. Act 1, 13. πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 Φίλιπ-
πος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκω-

---

36. *εσκυλμ.* (Gb Sz) c. BCDEFGKMSUXΔ al fere[150], item *vexati* it vg Hil Hier etc (sed d *fatigati*), Bas Const Chr al .. ς *εκλελυμενοι* c. L etc | *ερριμμενοι* c. ℵBCL (*ερημενοι*) 126. y[scr] etc .. D *ρεριμμενοι* (Ln) .. ς *ερριμμενοι* (Δ *ερριμενοι*, X al[1] *ερρημενοι*) c. EFGKSUXΔ etc. . M 299. *ερρηγμ.* | *ωσει* c. BEGKSUXΔ etc .. CDFLM al plus[40] Chr (et.[mosc 6]) *ως*

38. *του κυριου* (et. Or[4]) .. D* *τον κυριον* | *εκβαλη* (LX al *–λει*) .. al plus[10] Or[2] (sed variant cdd) *-βαλλη* (aliq *-λλει*)

X. 1. *προσκαλεσαμενος* .. C***L al mu add *ο ις* | Δ om *τους* | *εξουσιαν* c. BCDGKMSUVXΔ etc it vg etc .. EFL al[50] fere vv pm Cyr Thdrt al add *κατα* | CD al pauc *εκβαλειν* | *μαλακιαν* .. L al[3] b g[1.] Cyr Thdrt add *εν τω λαω*

2. D[gr*] om *δε* | *εστιν* .. L al[30] fere *εισιν* (*–σι*)| *ιακωβος* c. CD[gr]EFGKLMS UVXΔ etc .. B d *και ιακ.* (Ln)| *ο του* .. D*F al[2] *του*

3. M 111. om *θωμ.* (a b ante *Σιμων* pon) *κ. μα. ο τελ.* | *μαθθ.* c. ℵBD .. ς (49.) *ματθ.* c. CEFGKLMSUVXΔ etc | a b am syr[p mg] etc *και ιακ.* | *ο του* .. M 299. *του* | *και* (122. om) *λεββ.* (Gb') c. D 122; cdd ap Aug (*Mt Thaddaeum appellat; nonnulli autem cdd habent Lebbaeum*) k (*iebdaeus* s. *lebdaeus*) Hesych (in lexico *ἰάκ. ἀλφαίου ὅ καὶ θαδδ. καὶ λευὶ παρὰ τῷ μάρκῳ, παρὰ δὲ τῷ ματθ. λεβαῖος, παρὰ δὲ λουκ. ἰούδας ἰακώβου*) Ruf (in praef. comm. Orig. in epist. ad Rom. *Mt in catalogo app. dicit post multos: Matthaeus publicanus et Iacobus Alphei et Lebbaeus et Sim. Chan. -- Hunc eundem quem Mt Lebbaeum, Mc Thaddaeum posuit -- Igitur eundem quem Mt Lebbaeum et Mc Thaddaeum dixit, Lucas Iudam Iacobi scripsit.* Hoc Rufini - Origenis? - testimonium eo plus valet quum praeter k et d nullus codicum it aut vg lectionem Lebbaeum tueatur). Fortasse huc etiam trahendum est Origenis testimonium contr. Cels. 1, 62. *ἔστω δὲ καὶ λέβης τελώνης* („praeter Matthaeum publicanum") *ἀκολουθήσας τῷ ιυ. ἀλλ' οὔτιγε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπποστ. αὐτοῦ ἦν εἰ μὴ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ μάρκ.* (? nonne potius *ματθ.*?, sed cf ad Mc 3, 18.) *ευαγγ.* .. ℵB 17. 124. cop

βος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
5 ($^{81.10}$) Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγεί-
λας αὐτοῖς λέγων Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρό- 15, 24.
βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 7 ($^{82.2}$) πορευόμενοι δὲ κηρύσ- 7–8 Lc 9, 2.
σετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας Mt 10, 9. 10, 5.
θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλά-
βετε, δωρεὰν δότε. 9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς 9–15 Mc 6, 8–11.
ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑπο- Lc 10, 4–12. Mt 9, 8 ss.
δήματα μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.

---

sah c ff g$^{2\cdot1}$ vg sax fr και θαδδαιος (Ln) :: e Mc .. ς κ. λεββαιος (LX etc λεβαιος) ο επικληθεις (επικαλειςθ. nusquam Mt) θαδδαιος (L al θαδαιος) c. C**EFGKLMSUVXΔ etc .. 13. 346. κ. θαδδ. ο επικλ. λεββ. (similiter C* ut vdtr, nisi forte θαδδ. prorsus om, cf C in append.) .. 243. ιουδας ο και λεβαιος ο επικλ. θαδδ. .. a b g$^{1\cdot}$h gat mm *et iudas zelotes*

4. καναναιος (Gb') c. BCD (χαν.) L 1.22.33.118. 18^{ev} aliisque in marg it (et. δ) vg cop (contra -νιτης sah) .. ς κανανιτης c. EFGKMSUVXΔ etc .. D h praem και | ιουδ. ο c. BDKMSΔ al pl ut vdtr .. ς (sed non ς^{e} etc) om ὁ c. CEFGLUVX al plus^{40} (49.) :: deest et. Mc et Lc | ισκαριωτης c. BEFGKLMSUVXΔ etc (Or ιουδας σιμωνος ισκαριωτου), item D f k am fuld σκαριωτης .. C ισκαριωθ (Ln), item it^{pl} *scarioth* s. *carioth* | ο και (F al pauc it^{pl} cop sah etc om) παραδους (FXΔ al -διδους) .. L 13. 124. 126. 346. al^{3} Or ος (126. ο) και παρεδωκεν

5. C*** al mu om τ. δωδεκα | F αποστειλας | D it^{pler} am fuld etc και λεγων | Δ μη εισελθ. -- μη απελθ. | CD**G al σαμαριτων .. D* (it vg) σαμαριτανων

6. πορευεσθε δε .. D υπαγετε

7. οτι c. CDEFGKLMPSUVXΔ etc it vg etc .. B om (49.)

8. D θεραπευσατε | λεπρ. καθαριζετε (D -ρεισατε) δαιμ. εκβαλλετε (D al -βαλετε) (Sz) c. C***EFGKLMSUVX al plus^{150} f sah arm syr^{cdd} pers^{p} Eus Ath Bas Chr^{comm} (ad h. l.) al Hier Amb Iuv. .. BC*D al^{15} it^{pler} vg (for ante ασθεν. pon) sax fr cop aeth arr Cyr^{1} Chr^{2} Hil ante λεπρ. καθ. add (Gb Ln) νεκρους εγειρετε (D -ρατε), item ς ante δαιμ. εκβ. c. minusc, item PΔ al^{3} syr^{p} Chr^{2} post δαι. εκβ. | GL etc δωτε

9. μηδε bis c. BCEFGKMPSUVXΔ etc .. DL al pauc μητε

10. μη .. D k cop sah μητε | μηδε ter .. DL al pauc μητε | D* χειθωνας | ραβδους (Gb''Sz) c. CEFGKLMPSUVXΔ (non δ) al^{150} fere a k syr^{p} (in cdd pler) arm (cop) Chr$^{mosc\,1}$ Thph .. ς (Ln) -βδον c. BD etc it^{pl} vg etc :: cf Lc |-γαρ .. U* al om | τ. τροφ. .. KM al plus^{15} it^{pl} (non d k l) syr$^{p\,mg}$ Hil al του μισθου :: e Lc 10, 7. | αυτου (Gb') c. BCL 1. 22. 57. 118. 124.

11 (83.2) εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν
αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. 12 (84.5) εἰσερ-
χόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ
οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία,
ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 (85.2) καὶ ὃς ἐὰν μὴ
δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας
ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.
11, 24. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρας
Lc 10, 3. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 (86.5) Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω
ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις
17—22 Mc 13, 9—13. Lc 21, 12—17. καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 (87.1) προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν
ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ

---

159. 209. h Thph .. ς add εστιν c. EFGKMPSUVXΔ etc; item post γαρ add D al[5] (it[pler] vg Ir[int] Hil *est enim* vel *enim est*)

11. εις ην -- η κωμην (1. 118. 209. a b ff h k Hil al om; L 124. post εισελθ. pon) εισελθ. c. BCEFGK(L)MPSUVXΔ etc .. D 28. η πολις εις ην αν εισελθ. εις αυτην | L om εστιν | X 28. 243. 301. μενετε | X Amb* om εως αν εξελθ.

12. αυτην c. BCEFGKMPSUVXΔ etc .. DL 1. 22. 209. tisch** al plus[30] it vg al (similiter sah) Thph Hil add λεγοντες Ειρηνη τω οικω τουτω

13. D om και (d *si enim*) | ῃ .. C* ην | M al[3] η οικ. εκεινη | L om αξια pr | ελθατω c. CL 13. 346. al .. ς (Ln) ελθετω c. BEFGMPUXΔ etc .. SV al plus[20] εισελθετω .. D εσται .. 99. b*scr om | εαν (al plus[5] ει) δε μη η (L al[2] om) αξια .. D* ει δε μηγε | D* om ἡ | προς c. CDEFGKLMPSUVXΔ etc .. B 243. (ε. υ. ανακαμψει) Chr[mosc 5] εφ (Ln)

14. ος εαν (c. CEFGMPSUVXΔ etc; BDKL al mu αν: ita Ln 49.) μη δεξ. υ. μ. ακουση .. L (similiter it[mu]) οσοι αν μη δεξονται υ. μ. ακουσωσιν | εξερχομενοι c. CEFGKMPSUVXΔ etc .. BD al[12] it vg add εξω (Ln 49.); item L al[5] εκ | D arm om της οικ. η (η om et. L) | εκεινης .. D al[6] it[pl] vg om | των ποδ. c. BDEFGKLMPSUVXΔ etc .. C al[7] praem εκ (Ln), item *de* vel *a* it (exc d) vg

15. αμην (1. 22. αμ. αμ.) .. L al[5] add γαρ | γομορρας (Gb') c. CD (-ορας) LMP 1. 22. al plus[30] ff h k etc Hom[clem] Chr (et.[mosc 5]) .. ς (Ln) -μορρων c. BEFGKSUVXΔ etc it[pl] vg etc. Praeterea C praem γη

16. L ἀποστέλω | εν (CL εμ) μεσω .. B εις μεσον | ως οι .. L al[10] fere ωσει | ακεραιοι .. D απλουστατοι. It vg *simplices* | ως αι .. LX al[5] fere ωσει

17. δε .. D al pauc it[aliq] Or om | C* om υμας | εν. τ. συναγ. (et. Or) .. D εις τας συναγωγας

18. ηγεμονας δε (c. BCEKMPSUV etc Or[2]; FGLXΔ al mu etc om) κ. βασιλεις .. D 111. ηγεμονων .. Or[1] βασιλεων και ηγεμονων

βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς
ἔθνεσιν. 19 (88.2) ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς Lc 12, 11 s.
ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε·
20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς
θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς
καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 24, 9. 13.
διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
23 (89.10) ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς
τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ
Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 (90.8) Οὐκ ἔστιν μα- Lc 6, 40. Io 13, 16.
θητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ
ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. (91.10) εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελ-

---

18. *αχθησεσθ.* (et. Or[4] Const al) .. D 111. *σταθησεσθε*, item *stabitis* it[pler] Ir[int] Cyp Hil al (f vg *ducimini* s. *ducemini*)

19. *παραδιδωσιν* c. CE**FKMSUVΔ al longe pl .. ℵBE* 1. 22. (*tradiderint* vel *apprehenderint* d f g[1]· k Cyp) *παραδωσιν* (Ln 49.) .. DGLX al[40] fere (vg it[mu] *tradent*) *παραδωσουσιν* (Gb'), item *-δωσωσιν* al plus[10] Or Chr (et.[mosc2]) .. al[1] *-διδωσουσι* | *λαλησητε* .. K al[20] Or Chr[mosc4] *-σετε* | *δοθ. γ. υ. ε. ε. τ. ωρα* (C* *ημερα*) *τ. λαλησετε* (ita BKMSU al longe pl; CEFGVXΔ 1. 108. 124. 157. 262. 346. al[20] *-σητε*) c. BCEFGK MSUVXΔ etc .. DL al plus[10] k flor harl* arm Or al Cyp[1] Op om; hinc Gb° et Ln [*δοθ. -λαλησετε*]

21. *τεκνον* (et. Or Eus) .. B *το τεκν.*, al pauc *τεκνα* | *επαναστησονται* (et. Or Eus) .. BΔ al[2] *-σεται*

23. *οταν* (et. Clem Or[1]) .. Or[4] Const *εαν* | *διωκωσιν* (et. Clem Or[5]) .. DΔ al[3] *-κουσιν* | *φευγ. εις την αλλην* (B* al[2] Or[2] et[1 cod] Pet *ετεραν*) c. (B) CEFGKMSUVXΔ al pler c f l vg cop syr utr go etc Clem (Or[3] Pet) Const Aug[1] Amb[1] Epph .. DL 1. 13. 22. 118. 124. 209. 247. al[2] a b ff g[1·2]· h k gat mm Or[2] Ath Hil al *φευγ. εις τ. ετεραν* (DL 247. Ath *αλλην*)· *καν* (D *εαν δε*) *εν τη ετερα* (D *εν τη αλλη*, L al[9] Or[1] Ath *εκ ταυτης*: ita Gb) *διωκωσιν* (D *-κουσιν*, L 247. Ath *εκδιωξουσιν*) *υμας* (Or[1] om,[1] *παλιν*), *φευγετε εις την αλλην*: ita Gb, item Ln *φε. ε. τ. ετερ.* [*καν -- αλλην*] | *γαρ* (et. syr utr go am fuld etc Or etc) .. DM al[15] it vg (sed non am fuld) al mu Hil om (Gb°) | c tisch** 245. *οτι ου μη* | tisch al pauc Or *τελεσετε* | *του ισρ.* c. CEFGKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn Or etc .. BD om *του* (Ln 49.) | *εως αν* (al[2] *ου*) c. CDEFGKLMSUVΔ al pler Or .. ℵBX al[1] *εως* (49.)

24. *διδασκαλον* .. FM al plus[20] vv aliq (non it vg go etc) add *αυτου*

25. *ο δουλος* .. L al[3] (vv mu) *τω δουλω* | *τον οικοδ.* et *τους οικ.* c. CDE FGKLMSUVXΔ al ut vdtr omn .. B* *τω -σποτη* et *τοις -ακοις* (Ln)

ζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν
Mc 4, 22. Lc 8, 17. φοβηθῆτε αὐτούς· (92.1) οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκα-
λυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 (93.5) ὃ λέγω ὑμῖν ἐν
τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε
ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων
τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ
μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ
6, 26. τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε·

25. βεελζεβουλ c. CEFGKMSUVΔ syr[p] go g[1.] h etc, item βελζ. DLX cop k etc; 243. -βουν .. ℵB βεεζεβουλ .. vg it[pl] fr sax syr pers[p] *beelzebub* s. *belz.*, b *velzebul*, mm *belzebud* | επεκαλεσαν (Gb Sz) c. BCEFGKMSVXΔ al[50] fere Eus Ath al, item al[2] -σαντο .. U al[40] fere Chr (et.[mosc 1]) al απεκαλεσαν .. ς εκαλεσαν c. minusc, L εκαλεσαντω, D καλουσιν | οικιακ. c. CEFGKLVXΔ etc .. CDMU al pl οικειακ. (Gb''). Sed vide ad v. 36.

26. κεκαλυμμ. .. X al pauc κεκρυμμ. | ου γνωσθ. .. E ουκ αποκαλυφθ.

27. εις .. M al[4] προς | ακουετε (L -εται) .. 1. 22. 28. 209. al Chr[mosc 6] Bas ηκουσατε, Or[cod] ακηκοατε, item it[mu] | κηρυξατε .. D Or κηρυσσετε (D -ται, sed d *praedicate*), L κηρυχθησετε

28. φοβεισθε (Gb Sz) c. BCEFGLMUVXΔ al plus[100] Iust Clem[2. cor] (quamquam uterq Mt et Lc misc.) Eus Thdrt al, item K al plus[10] φοβησθε .. ς φοβηθητε c. ℵDS etc Hom[clem] Or Const al :: e Lc | αποκτεννοντ. c. ℵCDUΔ 1. tisch[**] al plus[30] Clem[2.cor] (ex cod. Alex.) .. EGKLMSVX al plus[100] Chr (et.[mosc 6]) al αποκτενοντων (Gb Sz) .. ς αποκτεινοντ. c. B etc (idem in Or aliisq pp editum) | αποκτειναι .. D* σφαξαι | φοβηθητε (et. Or[saepe] Const al) .. C al pauc φοβεισθε | δε μαλλ. (et. Or[1] Const Ir[int] al) .. Hom[cl] Or[2] om, L 1. al[5] fere Isid Dam om δε | δυν. κ. (et. Iust Hom[cl] Thdot Const al) .. it[pl] cop Or Cyp al om και, hinc Ln [k.] | κ. ψυχ. κ. σωμ. (Hom[cl] Ir[int] Cyp al κ. σω. κ. ψυ.) c. BCDLX etc Hom[cl] Iust Thdot Or[3] Const al .. EGKMSUVΔ al plus[50] κ. την ψ. κ. το (ita et. Or[1]) σωμ. | εν γεεννη (et. Or[4] Const al) .. D it vg Ir[int] Cyp al εις γεενναν

29. L ασαριου, D* Or[1] του ασσ. | D πωλουνται | επι (Or[2], [1] εις) την γην (X al[5] της γης) .. Or[5] Chr (et.[mosc 9]) εις την (Or[2] om) παγιδα, item Hom[cl] (οὐδὲ στρουθὸς ἐν παγίδι ἐμπεσεῖν ἔχει) .. L Or[1] Nov Op om (Gb[oo]) | ανευ (vv pm Or[1] Ir[int] Tert al add της βουλης) τ. πατρ. υμ. (Or om υμ., al[30] fere vv aliq Or[4] Ath al add του εν [τοις] ουρανοις) .. Hom[cl] ανευ της του θεου βουλης

30. υμων δε και .. D it[pl] Clem Hil al αλλα και | LX al αι (L ε) τριχαι L -χε) | κεφαλης .. DL it[pl] Clem Hil al add υμων

31. φοβεισθε (Gb') c. BDL 1. 13. 118. 157. 209. 36.[ev] 70.[ev] Or Cyr, item al[1] -βησθε .. ς φοβηθῆτε (M al add αυτους) c. CEGKMSUVXΔ etc | πολλων (et. Or) .. 10. 83. 148. 167. al[5] a b c g[1.] h Hil πολλω

πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 *Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολο-
γήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς·* 33 (94.2) *ὅσ-
τις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι
αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.* 34 (95.5) 34–36 Lc 12, 51–53.
*Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον
βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν.* 35 *ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρω-* *Mich 7, 6.
*πον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς
αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς,* 36 *καὶ ἐχθροὶ τοῦ
ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.* 37 (96.5) *Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα* Lc 14, 26 s.
*ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος·* 38 *καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ* Lc 17, 33. Io 12, 25.
καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 (97.3) *ὁ εὑρὼν* 38 s. 16, 24 s.
*τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.* 40 (98.1) *Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται,* Lc 10, 16. Io 13, 20.
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 (99.10) *ὁ δεχό-*

---

32. *ουν* (et. Or[1] Hil[1]) ... X al pauc Or[1] Hil[2] Chr[mosc 3] om | *ομολογησει* (et. Or[2] etc) .. EUV al pauc Or[3] (sed ibi *ος εαν ομ.*) *-γηση* | *εν* (G om) *αυτω* (et. Or) .. DL (ante *καγω*) al pauc Did *αυτον* (it vg etc *confitebitur me - - et ego eum*)| *εν ουρ.* c. DEFGLMSUXΔ al pler Clem Or[3] etc .. BCKV al[7] Or[1] (et[1] ubi alludit) etc *εν τοις ουρ.* (Ln 49.)

33. *δ' αν* c. DEFGKMSUVXΔ al pler Or[2] (et [1] *και οστις αν* vel *κ. ος εαν*) etc .. BL al[1] *δε* (Ln 49.), item C *δ'* (sed sequente *απαρν.* pro *αρν.*)| *αρνησηται* (LX al *-σεται*) .. C 1. Or[2] ([1]*αρν.*) *απαρνησηται* | *αρνησομαι* (KL al *-σωμαι*) .. 1. Or[2] *απαρν.* | *αυτον καγω* c. CEFGKLMSUVX al pler Or[1] etc .. BDΔ al plus[15] Or[2] Chr (et.[mosc 5]) al (item it vg etc) *καγω αυτον* (Ln 49.), item al[1] *καγ. εν αυτω* | *εν ουρ.* c. CDEGKLMSUΔ al pler Or[2] etc .. BVX al pauc Or[1] *ε. τοις ουρ.* (Ln 49.)

34. *βαλειν* .. K al pauc *βαλλειν* (sed K *-λλεῖν*)

35. *διχασαι* . D*Δ (sed d *separare*) *διχασαι* | *ανθρωπον* .. D 42. 114.** it[pler] Hil[1] Op *υιον* | L *θυγατεραν*

36. D *εχθροι* | *οικιακοι* (B *οικοικοι*) c. CDEFGKLMVXΔ etc .. U al plus[40] *οικειακοι* (apud Zonaram „*οἰκειακὸς ὁ οἰκεῖος, οἰκιακὸς δὲ ὁ ἐν τῷ οἴκῳ.* Coraes ad Plut. Cic. 20. *οἰκιακά εἰσι τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν ἢ τὰ τῆς οἰκίας, οἷόν ἐστι τὸ Ἐχθροὶ τοῦ ἀνδρὸς οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ, οἱ σύνοικοι· οἰκειακὰ δ' ἂν λέγοιτο, εἴγε ὅλως καὶ λέγεται, τὰ τῶν οἰκείων.*). Cf ad v. 25.

37. *και ο φιλ. υι. η* (B *και*, Δ add *ο*) *θυγ.* - - *αξιος* (et. Or Cyp[2] etc) .. B*D 17. 248. syr[p cod] Cyp[1] om

38. *και ος ου λαμβανει* (K al *-νη*) - - *αξιος* .. M* om

39. *και ο* .. D Tert *ο δε*

μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται,
καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.
Mc 9, 41. 42 ([100.6]) *καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον*
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ
τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 ([101.10]) *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς*
δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2–6 Lc 7, 18–23. 2 ([102.5]) *Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα*
τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 *εἶπεν αὐτῷ Σὺ*
*Deut 8, 15. *εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;* 4 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς*
εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
*Es 35, 5 s. 61, 1. *βλέπετε·* 5 *τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ*
29, 18 s. *καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ*

---

41. *λημψεται* c. ℵBCDLZΔ .. ς *ληψ.* c. EFGKMSUVX al ut vdtr fere omn | D al[1] om *και ο δεχ. δικ.* usq *λημψ.*

42. *εαν* c. CEFGKLMPSUVXZ al pler .. BD *αν* (Ln) | *ποτιση* .. L al pauc *-σει* | *των μικρων* .. D *των ελαχιστων*, item *minimis* it vg cop Hil al (157. *τ. μικρ. τουτ. των ελαχιστ.*) | *ψυχρου* (D vv pl schol Or alludens praem vel add *υδατος*) .. MXZ 33. 126.* tisch**al plus[10] *ψυχρουν* | *μονον* .. D al[3] schol Cyp om (Δ* *ψυχρουμενον*, ***ψυχρ. μονον*, K* om *μον. εις ον. μαθ.*) | *απολεση* (LZ al fere[20] *-σει*) .. D it[pm] al Cyp al *απολληται ο μισθος αυτου*

XI. 1. *ετελεσεν* c. BCDEFGKLPSUVXZΔ etc .. M al plus[10] *συνετελ.*

2. *ακουσας* .. M post *εργα* pon | FLX *δεσμοτηριω* | *του χ̅υ̅* (et. Dial etc) .. D al[20] fere syr[cu] aeth[rom] Chr[mosc 6] *του ι̅υ̅* (item Or *τα περι του ι̅υ̅*) | *δια* (Gb' prob. Schu) c. BCDPZΔ 33. 124. syr utr arm go (item a b c f h k *discipulos*, item Dial *επεμψε τους μαθητας*) .. ς *δυο* c. EFGKLMSUVX etc vg syr[p mg] etc Or Chr Cyr etc :: e Lc

3. *ο ερχομενος* (et. Or Dial etc) .. D*[gr] *ο εργαζομενος*

4. D a b c ff g[1.] h *αποκρ. δε* | *ιωαννη* c. BCE (*-ννην*) FGKLMPSUVXZ etc .. DΔ *-ννει* | L 435. cop syr[cu] Or (alibi *ειδετε κ. ηκουσατε*) *βλεπ. και ακου.*

5 *και χωλ.* c. BCEFGKLMPSUVXΔ rell ut vdtr omn a b g[1.] k l go syr utr (et. syr[cu]) etc .. Z (vdtr) Δ al[1] cop c ff g[2.] h vg fr sax Or om *και*, Ln [*και*] .. D om *και χωλ. περιπατ.* | *λεπροι* .. K syr utr (et. syr[cu]) k Chr[mosc 2] *και λε.* | *και κωφοι* .. cop c ff g[2.] h vg fr sax Or om *και*, Ln [*και*] | *και νεκρ.* c. BDLPZΔ 1. 13. 122.* 300. syr utr arm go a b g[1.] k l for Chr (et.[mosc 3]) Bas[sel] .. ς om *και* c. CEFGKMSUVX etc cop c ff g[2.] h vg (non for, sed am) sax fr Or Hil, Ln [*και*] | *και πτωχοι* .. cop c f

εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν
ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις Lc 7, 24–28.
περὶ Ἰωάννου Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον
ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν
μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις
τῶν βασιλέων εἰσίν. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω
ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 (103.2) οὗτός ἐστιν περὶ οὗ 3, 3.
γέγραπται Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου *Mal 3, 1. Mc 1, 2.
σου, καὶ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 (104.5) ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
ἐστὶν αὐτοῦ. 12 (105.5) ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ Lc 16, 16.
ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν
αὐτήν. 13 (106.10) πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάν-
νου ἐπροφήτευσαν· 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας *Mal 3, 23.

---

ff vg (et. am, sed non for) item (omittens ibi *κ. νεκρ. εγ.*, alibi alia om) Or om *και*, Ln [*και*]

6. *εστιν* (h k *erit*) .. x 235. Chr^mosc 6 a b Hil Prom Quaest om | *ος εαν* c. CEFGKLMPSUVXZΔ etc .. BD 1. 33. *ος αν* (Ln)

7. *εξηλθατε* c. BCDGLPZ al7 .. ς *εξηλθετε* c. EKMSUVX etc .. FΔ *εξεληλυθατε*

8. *εξηλθατε* c. BCDLPZΔ al9 .. ς *εξηλθετε* c. EGKMSUVX etc .. F *εξεληλυθατε* | *εν* (D* it vg om) *μαλακ.* c. BDZ 47.ev a c ff g1.2. k vg (exc gat) Tert Hil al .. ς add *ιματιοις*, Ln [*ιμ.*] c. CEFGKLMPSUVXΔ etc (nonnulli post *ημφ.* pon) :: ita Lc | D *ημφιασμενον* | *βασιλεων* c. BCDLMPUΔ etc .. EFGKSVX al fere90 *βασιλειων* (FG tisch* al pler) vel (ita Gb' Sz) *-λειων* (K *-λειων*) :: cf Lc | *εισιν* .. B om

9. *εξηλθατε* c. BCDLPZΔ al7 .. ς *εξηλθετε* c. EGKMSUVX etc (idem ap Orig editum) .. F *εξεληλυθατε* | *προφ. ιδ.* c. ℵ*BZ (f k coniungunt *videre* | *prophetam*) .. ς (Ln) *ιδειν; προφητην*; quem ordinem tuentur CDEFGKLMPSUVXΔ etc Or etc :: ita et. Lc

10. *ουτος* c. ℵBDZ b g1. k syrcu al Or Amb Op Quaest .. ς (49; Ln [*γ.*]) add *γαρ* c. CEFGKLMPSUVXΔ etc :: cf 3, 3. ubi *γαρ* non fluctuat | *εγω* (et. Or2 etc) .. Z c ff g2. Chr^mosc 6 Amb om, Ln [*εγ.*] | X al pauc *αποστελω* | *και κατασκ.* c. P cop syrp a b c Chr^mosc 2 Amb1 Hier .. ς *ος κατασκ.* c. BCDEFGKLMSUVXΔ etc Or etc :: ita Lc; et. LXX

11. EFGLX al pm *εγειγερται* | D* *ε. τοις γ. των γυναικ.* | *εστ. αυτ.* c. C it (exc b k) vg Aug .. ς (Ln) *α. ε.* c. BDEFGKLMSUVXZ (vdtr) Δ etc :: ita Lc

12. *δε* .. Dgr* cop Amb om | *βιασται* (et. Iust al) .. D (item Clem) *οι βι.*

13. B *ιωανου*, C al mu *ιαννου* D* *ιωαννους* | *επροφητ.* c. ℵ*BCDZ 1. 13. aser, item B*Δ *προφητευσαν* .. ς *προεφητ.* c. B**EFGKLMSUVX etc

14. *δεξασθαι* (it *accipere*, *scire*, *audire*, *recipere*, *percipere*, vg *recipere*) .. EL al mu *-σθε* | *ἠλιας* (D *-λειας*): hoc acc. c. EGKLM etc, item *helias* it vg .. ς *ἡλιας* c. F etc

16–19 Lc 7, 31–35. ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 ($^{107.5}$) Τίνι δὲ
ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν
ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν Ηὐλήσαμεν
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλ-
Io 10, 20. θεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν Δαιμόνιον
ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγου-
σιν Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ
ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.
20 ($^{108.5}$) Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο
21–23 Lc 10, 13–15. αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 Οὐαί σοι
Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγέ-

---

15. ωτα c. BD 32. k (Sev vdtr) .. ς (Ln) add ακουειν c. CEFGKLMSUVXΔ etc Iust Clem Or :: sine ακ. semper Mt; in Mc et Lc ακ. nusquam fluctuat

16. παιδιοις (Gb Sz) c. BCDEFGKLMSUVXZΔ al plus^{150} .. ς παιδαριοις c. minusc | καθημ. εν αγ. (Gb') c. BCDLMZΔ al fere^{20} it vg al pl Chr Thph .. ς εν αγ. καθημ. c. EFGKSUVX etc Clem :: cf Lc | εν αγοραις c. CEFGKLMSUVXΔ al pl cop syr^{p} Clem, item BZ 124. 157. εν ταις αγοραις (1. εν αγορα καθ. εν ταις αγ.) .. D εν τη αγορα (Ln), item al pl Euth Thph εν αγορα (Gb'), item *in foro* it vg syr (et. syr^{cu}) go al :: cf Lc | α προσφωνουντα – – λεγουσιν (Gb') c. BDZ al^{10} fere ff g^{2} l (k *qui adclamant aliis dicentes*) vg cop syr$^{p\,mg}$; C α προσφωνουσιν – – και λεγουσιν .. ς και προσφωνουσι – – και λεγ. c. EFGKLMSUVXΔ etc :: cf Lc | τοις ετεροις (Gb') c. BCDEFKLMXZΔ al plus^{50}, item *invicem* vel *ad invicem* a b c g^{1} cop, *aliis* d k goth, *ad alterutrum* f; et quidem absque αυτων (Gb°) c. BDZ 1. al vv .. ς (Ln) τοις εταιροις c. GSUV etc syr utr (et. syr^{cu}) vg (*coaequalibus*) al, adduntque αυτων c. iisdem et CEFKLMXΔ etc

17. λεγουσιν .. ς και λεγουσιν: vide ad v. 16. | LU al mu ωρχησασθε | εθρηνησαμεν (prob. Schu.) c. BCDZ 1. 248. 48^{ev}. c ff g$^{1.2}$ k l vg cop go al Clem Aug .. ς add υμιν c. EFGKLMSUVXΔ etc :: ita Lc

18. γαρ .. L προς υμας, al^{12} syr^{cu} syr$^{p\,cod}$ Eus γαρ πρ. υμ. | Δ μητε εσθ.

19. φιλος .. L al^{5} cop al Clem Aug^{2} ante τελων. pon, it^{pler} vg post αμαρτ. | και εδικ. usq αυτης (et. Valentt ap Ir, Or etc) .. b om | 13. 124. 356. k απο παντων των :: e Lc | τεκνων (et. Valentt. ap Ir, Or Hil etc) .. ℵ B* 124. cdd quidam ap Hier syr (sed non syr^{cu}) syr^{p} (sed syr$^{p\,mg\,cd}$ τεκν.) cop aeth pers^{p} pers^{cod} εργων (τεχνων)

20. ηρξατο c. BDEFGMSUVXΔ etc .. CKL al fere^{30} et evglstaria g^{1} h syr utr al add ο ις, item Chr$^{mosc\,6}$ praem | εγενοντο .. D γεγονεισαν (d *factae sunt*) | αυτου .. D om

21. χοραζειν c. BCEFGKMSVΔ etc .. ς (Ln) χοραζιν c. U etc .. X al mu χωραζειν, item χωραζιν vel (ut Or^{2}) χώρα ζίν tisch** 126. al^{10} Or^{2} .. L χοραζζη .. D χοραζαϊν, vg b g^{1} h *corozain* (*chor.*), a ff am *corazain* (*chor.*), c *corozaim*, k *chorazan* | ουαι σοι sec. loc. (et. Or etc) .. D it^{pler} Hil και | βηθσαϊδαν c. BEFGKMSUXΔ tisch* etc .. CD (βεθσαειδα) L

ντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ μετενόησαν. 22 *πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτό-*
τερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 *καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ*
ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ, ἕως ᾅδου καταβήσῃ· (109.10) *ὅτι εἰ ἐν Σοδό-*
μοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι
τῆς σήμερον. 24 *πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται* 10, 15. Lc 10, 12.
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

25 (110.5) *Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐξο-* 25–27 Lc 10, 21 s.
μολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·
26 *ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.* 27 (111.3)
Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, (112.3) *καὶ οὐδεὶς ἐπι-*
γινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει

(*βιθσ.*) v al[90] vv pler vel omn Or al mu (et. Suid) *βηθσαϊδα* (Gb'' Ln)| Δ *σειδωνι* (et. v. sq)| *εγενοντο* .. D *εγεγονεισαν*, 157. al[3] *εγενηθησαν* | *σπυδω* .. CU al Or Bas Gaud al add *καθημενοι* et Δ al[25] fere *-μεναι*, item syr[p] :: e Lc

23. *καφαρναουμ* (Gb'') c. ℵBD etc it (d *caparnaum*) vg sax fr cop arm Ir[int] etc .. ς *καπερναουμ* c. CEFGKLMSUVXΔ etc. Cf ad 4, 13. | *ἤ* (ita et. D*L) -- *υψωθης* (Gb') c. E (ipse* *θης* ex *θησα*) FGSUV al plus[50] fh cod ap Hier et ut vdtr syr (sed non syr[cu]) syr[p] pers[p] Chr .. BℵD al[3] a b c ff g[2.] vg syr[cu] cop aeth pers[w] Ir[int] *μη* (sed D* *η*) -- *υψωθηση* (Ln) .. L *ἤ* -- *υψωθησει*, g[1.] *quae* -- *exaltaberis* .. ς *ἡ* et *υψωθεισα* c. KMXΔ etc l etc .. k *ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas*, Dial[trin] *εαν* -'- *υψωθης*, *εως* etc | *ουρανου* c. BDΔ al[5] vel plurib .. ς *του ουρ.* c. CEFGKLMSUVX etc :: ita Lc | *εως αδου* .. DL a b praem *η* (L *ἡ*, a b d *aut*), item g[2.] *et* | *καταβηση* c. BD, item *descendes* it vg Ir[int], item *vadis* go (item syr[cu]?) .. ς *καταβιβασθηση* (-*σει* L) c. CEFGKLMSUVXΔ etc :: cf Lc | *εγενηθησ.* c. BCD 1. 157. et evv plurimis Caes .. ς *εγενοντο* c. EFGKLMSUVXΔ etc | *γεν. εν σοι* (ita et. it vg et rell vv ut vdtr omn; Ir[int] etc) .. B *εν σοι γεν.* (Ln 49.)| *εμειναν* c. DEFGKSUV etc .. LXΔ tisch** *εμεινον*, M al[2] *εμενον* .. BC 1. al[2] *εμεινεν* (Ln 49.)| 49.[ev] om *της*

24. *υμιν* .. al[5] syr[sch] (non[cu]) syr[p] *σοι* | *σοι* .. DM[mg] it (exc fl) for arm Ir[int] *υμιν*

25. *εκρυψας* c. ℵBD 12. Hom[clem] .. ς *απεκρυψ.* c. CEFGKLMSUVΔ etc Marcos ap Ir, Or :: cf Lc ubi non variat | *ταυτα* .. L *αυτα* | *συνετων* .. 1*. *δυνατων*

26. *εγεν. ευδοκ.* c. CDEFGKLMSUVΔ etc Or, item *fuit placitum*, *fuit benepl.* it[pler] vg Hil al .. B 1. k (*placitum factum est*), item Marcos ap Ir (*ὅτι ἔμπρ. σου εὐδ. μοι ἐγέν.*) *ευδ. εγεν.* (Ln)

27. *επιγινωσκει* (et. Clem[1] Ir[int] saepe) .. C g[ser] Iust[1] Clem[1] Chr[mosc 6] *γινωσκει* (:: ita Lc); item Hom[clem] Marcos ap Ir Iust[1] Clem[5] Or[saepe]

εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 (113. 10)
Δεῦτε πρὸς μὲ πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀνα-
παύσω ὑμᾶς. 29 *ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ'*
ἐμοῦ ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυ-
σιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 *ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον*
μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

1-8 Mc 2, 23-28. Lc 6, 1-5. 1 (114. 2) *Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν*
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ*
*Deut 23, 25. *Ex 20, 10. *Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.*
3-4 *1 Sam 21, 6. 3 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνασεν*
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 *πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ*
*Ex 29, 33. *τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν*

synod^ant (in epist. ad Paul. Samos.) Eus² Epiph¹, (saepe *οιδε*) *εγνω*. Hipp similiter postea. | *ω εαν* c. BCEFGKLMSUVΔ al fere omn Clem¹ etc .. D al¹ Hom^cl Marcos ap Ir Iust³ Clem^saepe Or^saepe Eus² *ω* (Hom^cl Iust³ Ir^int2 *οις*) *αν* (Ln) | *βουληται* (L al *-λεται*) *ο υι. αποκαλυψαι* (et. Hom^cl Ir^int etc) .. Iust³ Marcos ap Ir Clem⁶ Or⁴ synod^ant (ut ante) Epiph^saepe Ir^int2 Tert *ο υι. αποκαλυψη*. Ir^int (adv. haer. 4, 6. 1): *qui peritiores apostolis volunt esse, sic describunt: Nemo cognovit* (ipse Ir modo ante *cognoscit*) *patrem nisi filius, nec filium nisi pater, et cui voluerit filius revelare.* Sed hunc ordinem ipse Ir² sequitur, eundem affert e Marcosiis (quem locum antea contulimus); idem invenitur Hom^clem Iust³ Mcion Or¹ Epiph⁷ (sed⁴ alter ord.) Recogn^clem Tert⁴

28. *προς με* (et. Hom^clem Marcos ap Ir Clem¹ Or⁴ etc) .. Clem¹ Or³ om | *πεφορτισμενοι* .. D add *εσται* (it vg *qui - - estis*)

29. *πραυς* c. ℵBC*D* Clem Or² Ath^cod Bas .. ς *πρᾶος* c. C***D***EFGKLMSUVΔ etc Or⁴ etc

30. *χρηστος* .. E (ipse* *χριστ.* ex *χρηστ.*) KL al mu *χριστος* (scribitur et. passim $\overline{\chi s}$)

XII, 1. *επορευθη* .. U al *-ρευετο* | *τοις* .. D om | *σαββασιν* c. CDEGK (*σαβασι*) LMSUVΔ rell omn .. B *σαββατοις* (Ln) | *σταχυας* .. D (ante *τιλλ.*) U al plus¹⁵ *τους σταχ.* :: ut Lc et Mc

2. *ιδοντες* c. BEGKMSUV al pler f k vg syr^p etc .. CDLΔ 13. 124. a b c ff g¹· h syr (et. syr^cu) add *αυτους* | *ειπαν* c. ℵBC .. ς *ειπον* c. DEGKLMSUVΔ etc

3. *δαυειδ* .. ς *δαβιδ*, Gb Sz 49. *δαυιδ*: cf ad 1, 1. | *επεινασεν* (Gb Sz) c. ℵBCDEGKMSUVΔ etc .. ς add *αυτος* c. L etc :: ita Lc et Mc

4. *εφαγεν* .. ℵB al¹ *-γον* (Ln) praegresso *εισηλθεν* | *ὃ* c. ℵBD 13. 124. b k

οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 (115.10) ἢ οὐκ
ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ *Num 28, 9 s.
σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν Ἔλεος θέλω καὶ 9, 13. *Hos 6, 6.
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ
ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9 (116.2) Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 9–14 Mc 3, 1–6.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν Lc 6, 6–11.
λέγοντες Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν
αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρό- Lc 14, 5.
βατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ
κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος

harl* .. ς οὓς (item v ὅς) c. CEGKMSUΔ etc Or etc :: ita Lc et Mc | εξον ην (Chr[mosc 6] om ην) .. D ην εξον, Or εξην, C al εξεστιν (:: ita Lc et Mc)

5. τοις σαββασιν .. CD al[1] Cyr εν τοις σαββ.

6. δε .. D k syr[cu] γαρ | μειζον (Gb' Sz) c. BDEGKMSUV 1. 22. 33. 124. 157. 262. al plus[100], item C* μειζοων ut vdtr, ff cop Chr (et.[mosc 6]) Thph Ir[int] (*plus*) .. al pauc πλειον .. ς -ζων c. C (sed vide ante, o erasum est) LΔ etc it[pler] (et. d) vg etc

7. ελεος c. BCD 1. 33. 124. Or[1] .. ς ελεον c. EGKLMSUVΔ etc Or[1] etc (LXX[ed] et[a] ελεος, sed minusc mu ελεον)

8. εστιν (Gb Sz) c. BC (et* et***) DEGKLMSUVΔ al plus[100] vv pl Or al Tert al .. ς εστι και c. minusc vg f syr[p] :: e Lc et Mc

9. εκειθεν .. CEG al g[1] h al mu add ο ις

10. ανθρ. χειρ. c. BC k l vg (et. am fu for; sed non gat mm) cop, item (αν. εχ. την χειρ.) Chr [mosc 6] .. ς ανθρ. ην την (al[1] om) χ. c. GKSVX etc; item DLMΔ al pm vv mu ανθρ. ην εχει την χειρα (L al -ραν), E al ην εχει ανθρ. τ. χ., U al ην ανθρ. εχει τ. χ. | CX al επερωτησαν | αυτον .. X αυτου | θεραπευειν .. DL al -πευσαι | κατηγορησωσιν c. BCEGKL MSUVΔ etc .. DX al -σουσιν. Spectat huc quod Hier ex evang *quo utuntur Nazareni et Ebionitae* affert: *Homo iste qui aridam habet manum caementarius scribitur, istiusmodi vocibus auxilium precans Caementarius eram, manibus victum quaeritans, precor te Iesu ut mihi restituas sanitatem, ne turpiter mendicem cibos.*

11. τις (D[gr] τι) c. C*LX 61. 124. ff[1.2.] g[1.] h cop Vict[edd 2] .. ς (Ln) add εσται c. BC**EGKMSUVΔ etc, item D al plus[20] syr (et. syr[cu]) al mu (varie pon) Vict[ed] εστιν | εξ υμων .. D εν υμειν | ανθρωπος .. L 47.[ev] b om | εξει .. D al[3] it vg etc εχει | προβ. εν .. K εν (it[mu] om) προβ. | εαν (L αν) .. D al[1] b om | εμπεση .. L ενπεσει, al pauc πεση | τουτο .. D it[mu] al mu om | εις .. L al[3] add τον | D κρατει et εγειρει (posterius solum etiam CL 124, item εγειρεῖ G), hinc Ln κρατησει et εγειρει | αυτο (al pauc -τον) .. U om, vg al transp

12. ποσω .. S ποιω, L πως, al ποσον

προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 *τότε λέγει τῷ*
ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη
ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 14 (117.4) *ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον*
ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 (118.10) *Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολού-*
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 *καὶ*
ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 *ἵνα πλη-*
18–21 •Es 42, 1–4. *ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος* 18 *Ἰδοὺ ὁ*
παῖς μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή
μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπ-
αγγελεῖ. 19 *οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς*
πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 *κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατ-*
εάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν
κρίσιν. 21 *καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.*

12. D* *του προβατου* | *σαββασιν* .. B *σάββατοις*

13. *σου τ. χειρα* (c^{scr} *-ραν*) c. BL 1. 124. 157. 346. al^{2} .. ς *τ. χ. σου* c. CDEGKMSUVXΔ etc | *απεκατεσταθη* (Gb^{1}) c. BC** (*latet) EFGLMSVXΔ al^{50} fere, item U *απεκατεστη* .. ς *αποκατεσταθη* c. DK etc | *υγιης* (LX etc *-ειες*) .. al pauc syr (et. syr^{cu}) it^{pler} Hil om | *ως η* .. L *ωσει*

14. *εξελθ. δε* (D it^{pler} al *και εξ.*) usq *κατ αυτου* (Gb prob. Schn.) c. BCD al^{7} it vg sax fr cop syr (et. syr^{cu}) pers^{p} Eus^{2} Chr$^{mosc\,6}$; item L al^{8} vv aliq *οι δε φαρ. εξελθ. - - κ.. αυτου* .. ς *οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ. αυτ. εξελθ.* c. EGKMSUVX etc syr^{p} .. Δ al^{5} et evv om *εξελθ.* (al^{1} *ελθ.*)| *συμβ. ελαβον* .. L al^{1} et evv ut vdtr pler *εποιησαν* (it^{pler} vg *faciebant, fecerunt*; sed dk *acceperunt*)

15. *γνους* .. X om | *οχλ. πολλ.* (X al^{2} Hil *πο. οχλ.*) c. CDEGKLMSUVΔ al pler fh etc Or etc .. B it^{pler} vg Eus om *οχλ.* (Ln)

15. 16. *παντας* (al^{10} fere *απαντας*, al^{1} Or om), *και* .. D 1. abcffhk *παντας δε ους εθεραπευσεν*

16. *επετιμ. αυτοις* (U*Δ al *-τους*) .. D 1. Eus^{1} *επεπληξεν* (1. *-σσεν*) *αυτοις* (1. *-τους*)| *ποιησωσιν* .. D** *ποιωσιν*

17. *ινα* c. ℵBCD 1. 33. Or Eus^{2} .. ς *οπως* c. EGKLMSUVXΔ etc | *δια* (et. Eus) .. C** Chr$^{mosc\,6}$ *υπο* | *ἡσαΐου* : ita EKM etc; G (sed alibi *ἡσ.*) L om spiritum .. it vg spiritum non exprimunt, vg it^{pm} *esaiam*, abhk *esei-am*, c *isaiam* | Δ om *του*, item v. sq. *ὁ* pr

18. *εις ον* c. C**EGKLMSUVXΔ al pler Eus^{1} etc .. ℵB al^{2} Eus^{1} (ff^{1} *quem suscepit*) *ον* (Ln 49.) .. C* (vdtr) D 1. 33. (item Dial ex Esaia) *εν ω*, item *in quo* (*bene placuit animae meae* et similiter, Ir^{int} *bene sensi*) it^{pler} vg Ir^{int} Hil | *ευδ.* (et. Eus Dial etc) .. CD al *ηυδοκ.* | D^{gr} *απαγγελλει*, al *αναγγελλει*

19. L *κραυασει* (Or libere *κραξει*)| D^{gr} *ακουει*

•20. *λίνον*: hoc acc. EKΓ aliique unc (B *λῆνον*)| D *ου μη* (D** om) *ζβεσει* |

22 (119.5) *Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ* 22 ss. Lc 11, 14–23.
κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 (120.7) *καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον Μήτι οὗτός*
ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυείδ; 24 (121.2) *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον* 24 ss. Mc 3, 22–30.
Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι Mt 9, 34.
τῶν δαιμονίων. 25 (122.2) *εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν*
αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ
πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 *καὶ*
εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 *καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ*

αν .. LX al om | *εκβαλη* (LΓ *-βάλει*) .. X al *εκβαλλει* (*-αλλη*), it vg *eiciat* | *κρισιν* .. X al[7] syr[p] Chr[mosc4] add *αυτου*. Quae apud Iesaiam h. l. interiecta leguntur, de iis Hier sic: *quod autem de assumto testimonio in evglio minus est videtur mihi accidisse primi scriptoris errore, qui legens superiorem sententiam a verbo iudicii esse finitam, putavit inferioris sententiae ultimum verbum esse iudicium, et pauca verba quae in medio h. e. inter iudicium et iudicium fuerant, praetermisit.* Origene vero iudice ὁ *Ματθ. μνησθεὶς ἀπὸ μέρους τῆς περικοπῆς.* Nec ullo modo offendit Eus Mtth[1] textu, quem totum a v. 15 usque 21. exscripsit dem. evang. 9, 15.

21. *τω ονομ.* (Gb Sz) c. BCEFGKLMSUVXΓΔ al plus[100] Chr (et.mosc6) al (126. *τω σω ονομ.*) .. ς *εν τ. ο.* c. D etc Eus[1] it vg Ir[int] al .. al pauc Eus[1] al *επι τ. ο.* | D*gr *ελπιζουσιν*

22. *προσηνεχθη α. δαιμονιζομενος τυ. κ. κω.* (C* om vdtr *τυ. και*; b ff[1] h em vel post *mutus* vel post *caecus* add *et surdus*; syr[sch] *κω. κ. τυ.*) c. CDEGKLMSUVXΔ etc it vg etc .. B cop syr[cu] *προσηνεγκαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον* (Ln) | *τον κωφον* c. BD ff[1] k (hi duo *surdus*) g[1] (*mutus*) cop syr[cu] .. ς *τ. τυφλον και κωφ.* c. CEGKMSUVΓ etc syr[p] etc .. LXΔ al plus[10] syr[sch] arm *τ. κωφ. και τυφλον* .. it[pl] vg sax fr om plane | *λαλειν* c. BD al plus[10] it vg cop arm sax fr (al[1] syr[cu] it[3] *λαλ. κ. βλεπ. και ακουειν*) .. ς *και λαλ.* c. CEGKLMSUVXΓΔ etc syr[p] etc

23. *και ελεγον* .. U al pauc *λεγοντες* | *μητι* .. D[gr*] *οτι* | *ο υιος* (al mu vv aliq praem *ο χς*) .. L add *του* | *δαυειδ*: vide ad 1, 1.

24. *τω* .. E al[10] fere om | *βεελζεβουλ* c. CDEGKMSUVXΓΔ etc, item L al *βελζεβουλ* .. B *βεεζεβουλ*. De vv cf ad 10, 25.

25. *ειδως* (L *εδως*) .. D al[3] ff[1] k syr[cu] *ιδων* | *δε* c. BD cop syr[cu] k .. ς add *ο ις* c. CEGKLMSUVXΓΔ etc (it[pler] vg *Iesus autem sciens*) | *καθ εαυτης* pr .. D al pauc *εφ εαυτην*, LX al plus[25] Chr[mosc5] *καθ εαυτην* | *ερημουται -- ου σταθησεται* (D* al *στησεται*) .. K *ου σταθ. -- ερημ.* (Δ om *ερημ.* usq *καθ εαυτ.*) | *καθ εαυτης* (al pauc Chr[mosc5] *-την*) .. D *εφ εαυτην*

26. *και ει* .. D *ει δε και* (d *si autem*) .. vv aliq variant | *τον* .. X al om

27. *και ει* .. D *ει δε* (it[pler] *quod si*) .. al pauc var | *βεελζεβουλ*: vide ad v. 24.

ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο
αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 *εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω*
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 *ἢ*
πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ ἁρπάσει. 30 *ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ*
ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 ([123.2]) *Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν*
Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ
Lc 12, 10. *τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.* 32 *καὶ*
ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται
33-35 Mc 7, 16-18. *αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.* 33 ([124.10]) *Ἢ*
Lc 6, 43-45. *ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιή-*
σατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ
τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 *γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς*
δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος

---

27. LX al *εκβάλω* | *οι* .. L al pauc om | *υμων* .. X al *ημων* | *εκβαλλουσιν* (E* *-βάλουσιν*) .. al mu ff[1] *εκβαλοῦσιν* | *κριτ. εσοντ. υμ.* c. BD al[2] it[pler] am for, item 1. 124. c vg[ed] et[mssmu] Ambrst Op Cyr Chr (et.[mosc 6]) *κρ. υμ. εσ.* .. ς *υμ. εσ. κρ.* c. CEGKMSUVXΓΔ etc; L al *υμ. κρ. εσ.*

28. *εν πν. θε. εγω* c. BCDEGKLSUVXΓΔ al[50] vv mu Ath al .. ς *εγω* (M al[6] vv aliq Did Amb[1] Op[1] om) *ε. π. θε.* c. minusc

29. L om *τις* | *εισελθειν* .. Γ al pauc post *ισχυρου* pon | *αρπασαι* c. BC*X 1. al[3] Valentt ap Thdot .. ς *διαρπασαι* c. C**DEGKLMSUVΔ etc (it vg *diripere*) :: cf Mc | *δηση* (L al *-σει*) *τ. ισχ.* .. Δ al *τ. ισχ. δησ.* | *αρπασει* c. B 1. al[4] .. ς *διαρπασει* (*-ση* DGK al plus[30]; *-σαι* Δ al pauc) c. CELMSUVX etc, item DGKΔ etc :: cf Mc

30. Γ *ειπεν ο κυριος Ο μη ων*

31. *τοις* (Δ om) *ανθρ.* pr (et. Or etc) .. B 1. Ath praem *υμιν* | *η δε του πν.* usq fin .. X al[6] a g[1.] l for Vict om .. b ff[1] h *qui autem in sp. s. blasphemaverit non remittetur illi [peccatum]* | *τοις ανθρ.* sec c. CDEGK LMSUVXΓΔ al pler c f ff[2] syr[sch] syr[p] etc .. al[10] syr[cu] Chr[mosc 5] Vig *αυτοις* .. B al[10] g[2.] k vg sax fr cop al mu Cyr[hr] Hil al om (Gb° Ln)

32. *ος εαν* (Gb'') c. BCEFGKLMUVXΓΔ al pl Or .. ς *ος αν* c. DS etc | *αφεθησεται* pr (et. Or Chr Cyp etc) .. B *ουκ αφεθ.* | D* *του πν. αγιου* | *ουκ αφεθ.* c. CDEGKLMSUVXΓΔ etc .. B *ου μη αφεθη* (Ln) .. Or (libere) *ουχ εξει αφεσιν* :: ad Mc | *τουτ. τ. αιων.* c. BCD etc Or[2] etc (it vg etc) item KXΔ al[7] Or[1] Chr[mosc 5] Did Cyr[hr] *τω αι. τουτω* .. EFGLMSUVΓ al plus[125] Bas Epiph al mu *τω νυν αιωνι* (Sz Gb')

33. D *τον δενδρ. καλ.* | Δ al *γινωσκετε*

34. Δ al pauc *γενηματα* | LXΓ al *περισευμ.*

τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 (128.5) ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ
τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 (126.10) λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν
περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου
δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 (127.5) Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Lc 38—42 11, 16. 29—32.
Φαρισαίων λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39 (128.5) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς 16, 4.
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ • Ion 2, 1.
•κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς • Ion 3, 5.

---

34. *λαλει* .. D* et d add *αγαθα*, ff[2] *mala*

35. *ο αγαθος* .. D* (Or libere) om *ὁ* | *αγαθ. θησαυρου* (Gb Sz) c. BCD EFGKMSUVXΓΔ al plus[120] it (exc f* ff[2]) vg (exc gat mm) sax fr syr[sch] syr[p] pers Or[1] Dial Chr (et.[mosc 4]) al Cyp al .. ς add *της καρδιας* c. L 1. 22. 33. etc (sed L 1. etc *τ. κα. αυτου*) Clem Or[1] Ath Bas etc | *αγαθα* (Sz Gb′) c. BDEGKMSVXΓ al plus[70] Did Chr[mosc 1] Thph .. ς *τα αγαθ.* c. CLUΔ etc Or (libere) etc (Clem *το αγαθον* et *το κακον*) | *πον. θησ.* .. L aliiq test pauc add *της καρδιας αυτου* | *πονηρα* c. BCDEGKM SVXΓ etc .. LUΔ al plus[20] *τα πον.*

36. *αργον* (al pauc *πονηρον*) .. X al[3] om | *ὃ* c. ℵBD, item *quod* it (exc h *quodcunque*) vg Ir[int] Cyp .. ς *ο εαν* c. CEGKMSUVXΓΔ etc, item L al Or *ο αν* | *λαλησουσιν* c. ℵBC, item D *λαλουσιν* .. ς (Ln) *λαλησωσιν* c. EGK LMSUVXΓΔ etc Or (it vg pp[lat] *locuti fuerint*) | *πε. αυτ. λογ.* (et. Or etc) .. L c vg al *λο. π. α.*

37. L al *δικαιωθησει* | *και εκ* (et. Clem Or etc) .. D[gr] a c g[1] Hil Paulin *η εκ* | *καταδικασθ.* c. BCDEKMSUVΔ etc Clem Or etc .. GLXΓ tisch** al[25] Bas Chr (et.[mosc 6]) al *κατακριθηση* (L al *-σει*)

38. *αυτω* c. BCDLM al[10] it vg al fere omn Chr (et.[mosc 6]) .. ς om c. EGK SUVXΓΔ etc | *τ. γραμμ. κ. φαρ.* (K al[1] *τ. φα. κ. γρ.*) c. CDEGLMSUVXΓΔ al pler it vg syr[utr] cop etc (Or) Chr al .. B al[2] om *κ. φαρ.* (Ln) | L al *θελωμεν*

39. *επιζητει* (et. Iust etc) .. L *ζητει* | *αυτη* (et. Or etc; Iust *αυτοις*) .. D*[gr] *σοι* | Iust om *του προφ.* (:: ut Lc et infra Mt)

40. *ωσπερ* (Or *ως*) .. D* *ωσπερει* | D[gr] al[1] om *ην* | G *εν κοιλια* | *εσται* c. BCG KMSUVXΓΔ al longe pl vg c f al etc .. DEFL al[15] fere it[pl] al Eus Chr al Ir[int] al *εστ. και*

41. *νινευειται* c. ℵBCD(**νινευιται*)LXΔ etc .. ς (Ln 49.) *νινευιται* (*-ῖται* EKM etc; Γ etc *-ίται*)

ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
*1 Reg 10, 1. *Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.* 42 *βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται*
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
43–45 Lc 11, 24–26. *καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε.* 43 (129.5) *Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον*
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 *τότε λέγει Εἰς τὸν οἶκόν*
μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα,
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 *τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-*
βάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
πονηρᾷ.
46–50 Mc 3, 31–35. Lc 8, 19–21. 46 (130.2) *Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ*
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
47 *εἶπεν δέ τις αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω*

41. *εις* .. L *επι*

42. ELX etc *βασιλεισσα* | *εκ* .. 13. Or *απο* (item *a finibus* it vg)| *σολομωνος* (D* pri. loco *του σολ.*) bis (GbSz) c. B (C sec. loco) DEGKLMSUVXΓ etc .. ς *-μωντος* c. (C pri. loco) Δ etc Or

43. *δε* (Chr[mosc 6] *γαρ*) .. L al pauc om | *ζητουν* .. L *-των* | *ουχ* .. LX al *ουκ*

44. *εις -- επιστρ.* (Z al[10] *υποστρ.*) c. BDZ .. ς *επιστρ. εις τ. ο. μ.* c. CEGKLMSUVXΓΔ etc it vg etc :: cf Lc | *ελθων* c. DFGXΓ al plus[25] .. ς (Ln 49.) *ελθον* c. BCEKLMSUVΔ etc. Similiter lectio fluctuat ap Lc | *ευρισκει* .. D add *τον οικον* | *σεσαρωμενον* c. BC**DEFGKLMSUVXΓΔ etc .. C*Z (vdtr) al plus[10] a c h syr[p] Chr (et.[mosc 5]) Thph *και σεσαρ.*, Ln [*και*] *σεσ.* | *και κεκοσμ.* .. EL al pauc it[aliq] om *και* (sed EL *κακοσμημ.*)

45. *επτα ετερα* .. Z al b c Chr[mosc 7] *ετερ. επτ.* | *εαυτου* .. DE* tisch* al pauc *αυτου* | *εισελθοντα* c. BCDFGKMSUVXΓΔ** etc .. E*L 13. 124. *εισελθων*, E** *-λθον* .. Δ* al pauc *ελθοντα* | D* *τα εσχ. αυτου τ. α. εκ. χειρονα* (D* *-ρον*) *τ. πρ.*, d *novissima eius peiora prioribus hominis illius* | *εσται και* .. U a b h Hil om *και*

46. *ετι δε α. λα.* c. CEFGKMSUVXΓΔ etc; item DLZ 2. ff[1.] Or[1.] *λαλουντος δε* (Or non addit nec ff) *αυτ.* (2. *του ιυ*) .. B al[5] c f vg al *ετι αυτ. λα.* (Ln 49.), item a b ff[2.] *haec eo loquente* (ff[2.] *loq. eo*), k *haec cum loqueretur*; g[2.] *et adhuc eo loq.* Similiter vv aliae | *η μητ.* (al[4] a b ff g[1.] h, k d, vg Or Chr[mosc 7] add *αυτου*) *κ. οι αδ. αυτου* .. Z al[3] a b ff g[1.] h vg Or om *αυτ.*, Ln [*αυτ.*]| CFGXΔ etc *ιστηκεισαν* (Δ *ιστικ.*), E *ειστηκησαν* .. L *ιστηκασι* | *αυτ. λαλησαι* .. DL 124. 346. it vg etc *λαλ. αυτ.*

47. *ειπεν -- εξω* (D al vv aliq post *εστηκ.* pon) *εστηκασιν* (D* 28. 54. *-κεισαν*, D** *-κασαν*) *ζητ. σοι λαλ.* (D b c f etc *λαλ. σοι*, al[1] *σε λαλ.*,

ἑστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ
εἰπόντι αὐτῷ Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί
μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
εἶπεν Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιῇ
τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς
καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1 ($^{131.2}$) Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς 1–9 Mc 4, 1–9. Lc 8, 4–8.
οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς
αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσ-
θαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν
αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ

---

al^{5} a σε ιδειν, vg al mu σε: ita Gb′) c. CDEFGKMSUVXΓΔ etc .. BL 126. 225. 238. 400.* ff k syr^{cu} om

48. τ. ειπ. (X om τ. ε.) αυτ. (Chr$^{mosc 7}$ om αυτ.) c. CEFGKLMSUVXΓΔ al fere omn .. BD 33. 49.^{ev} et evv al^{4} τ. λεγοντι α. (Ln 49.)| η μητηρ .. X om η | B* om μου pr | και .. D a ff$^{1.2.}$ h k η

49. τ. χ. αυτου (al^{1} εαυτ.) c. BCEFGKLMSUVXZΓΔ etc .. D al fere^{10} a b g$^{1.}$ ff$^{1.}$ k vg Or om αυτ. (vide ad v. 50.); item vv aliq Or Chr$^{mosc 6}$ om αυτ. sec

50. οστις .. L al pauc ος (e *qui*)| αν (al pauc εαν) .. D al pauc om | ποιη c. CΔ 251; item D ποιει (*facit*) .. ς (Ln) ποιηση (-σει KLZΓ al) c. BEF GMSUVX etc, item KLZΓ al (*fecerit* it vg) :: ita Mc, nec fluctuat | αυτος .. LΔ al pauc e ff k syr$^{p mg}$ ουτος | αδελφος .. 13 al fere^{15} b e ff Or Amb και αδ. Epiph ex evg. Ebion. haec affert: ἀρνοῦνται (οἱ Ἐβιωναῖοι) εἶναι αὐτὸν (τ. Χριστ.) ἄνθρωπον δῆθεν ἀπὸ τοῦ λόγου οὗ εἴρηκεν ὁ σωτήρ, ἐν τῷ ἀναγγελῆναι [πρὸς?] αὐτὸν ὅτι ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδ. ἔξω ἑστήκασιν, ὅτι τίς μου ἐστὶ μήτηρ (μου h. l. repetit ed.) καὶ ἀδελφοί; καὶ ἐκτείνας ἐπὶ τοὺς μαθητὰς τὴν χεῖρα ἔφη Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀδ. μου καὶ ἡ μήτ. οἱ ποιοῦντες τὰ θελήματα τοῦ πατρός μου. (Similiter Clem$^{2.cor}$ εἶπεν ὁ κύρ. Ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸ θέλ. τοῦ πα. μ.)

XIII. 1. δε c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc .. BZ al^{2} it (exc f) vg Or^{2} om (Ln 49.)| E* al pauc ε. δ. ταις ημεραις εκειναις | εξελθων -- εκαθ. .. D it^{aliq} εξηλθεν -- και εκ. | απο (Z 33. Or^{1} Chr$^{mosc 7}$ εκ: ita Ln; *de domo* it^{mu} vg; B 1. 124. Or^{1} om) τ. οικιας .. D a b e ff g$^{1.2.}$ om

2. το πλ. c. DEFGKMSUVXΓΔ al pler .. BCLZ al plus^{15} om το (Ln 49.)| εμβαντα .. L om; al pauc εμβηναι, omisso καθησθαι (Δ καθησαι, al καθισαι)| ειστηκει (ita BD**KMUΓ etc; CEFGLXZΔ etc ιστηκει) .. D* al^{1} εστηκει

3. ελαλησεν .. L ελαλη | πολλα c. BDEFGKMSUXZΓΔ etc (et. Or^{1}) .. C al^{10} fere Or^{1} (ε. πα. αυτ. πο.) post παραβ. (:: ut Mc) .. LV al^{5} 1 om | λεγων .. Or Chr$^{mosc 6}$ om | του (et. Or^{5}) .. D om

σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ
πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ
μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάν-
θας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ
δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
10–17 Mc 4, 10–12. Lc 8, 9 s. 10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· Διὰ τί ἐν παρα-
βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν
δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις
25, 29. Lc 8, 18. δὲ οὐ δέδοται. 12 ([132.5]) ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ πε-

---

3. *σπειρειν* c. BCEFGKSUVZΓΔ etc (et. Or[3] etc) .. DLMX al plus[60] Iust Or[2] Chr (et.[mosc 3]) Thph *σπειραι* (Gb') :: ita Lc (Iust sic: *ἐξῆλθεν ὁ σπ. τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον, καὶ ὃ μὲν ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδόν, ὃ δὲ εἰς τ. ἀκάνθας, ὃ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὃ δὲ ἐπὶ τ. γ. τ. καλήν*). Praeterea (ex Lc) al[10] fere b ff[1] sax (Iust) Chr [mosc 8] add *τον σπορον αυτου* (Iust om *αυτ.*)

4. *και ε. τ. σπειρ. αυτον* .. C om excepto *αυτον*, item Or excepto *και* | *ελθοντα* -- *κατεφαγεν* c. B al[7] (ita nullus in Mc) .. DLZ al[8] *ηλθον* -- *και κατεφαγεν* (sic), ita Ln .. ς *ηλθεν* -- *και κατεφαγεν* c. CEFGKMSU VXΓΔ etc (et. Or) :: ita Mc | *τα πετεινα* .. E*KM al[50] fere vv mu Or add *του ουρανου* :: ita Lc

5. *αλλα δε* (et. Or) .. D Chr[mosc 7] *α δε* (it[pler] *quaedam autem*) | *ευθεως* .. D 40. *ευθυς* .. L post *ανατειλαντος* v. sq. transp | *εξανετειλεν* c. CDEFGKLMSUVXZΓΔ etc .. B *-λαν* | *γης* c. iisdem (sed Z hiat) .. B *της γης* (Ln)

6. *ηλιου δε* (et. Z) .. D *του δε ηλιου* | *εκαυματισθη* .. B *-τωθη*, D *-τισθησαν* | D *εξηρανθησαν*

7. *αλλα δε* .. Chr[mosc 7] *α δε*, item v. sq. | *επι* .. D 13. 124. 346. Iust (vide ad v. 3.) Or *εις* (:: ut Mc), similiter it vg *in spinas*, *in spinis* | D 13. 124. 346. *επνιξαν*

8. *επεσεν* .. C al[1] *επεσαν*, al[1] *επεσον* | *εκατον* etc .. DX etc ρ̅, ξ̅, λ̅: et. v. 34.

9. *ωτα* c. ℵBL e ff k .. ς (Ln) add *ακουειν* c. CDEFGKMSUVXΓΔ etc :: cf ad 11, 15.

10. *προσελθοντες* (et. Or) .. C cop add *αυτω* | *οι μαθητ.* c. BDEFGKLM SUVZΓΔ al pler e ff k vg etc Or etc .. CX al plus[10] it[pl] syr[sch] et[cu] syr[p*] cop etc Eus Chr[mosc 4] *οι μα. αυτου* (Ln) | *ειπαν* c. BL .. ς (Ln) *ειπον* c. CDEFGKLMSUVXZΓΔ etc

11. *αυτοις* c. BDEFGKLMSUVXΓΔ etc .. CZ Eus Chr[mosc 4] cop om | *Οτι* (it vg *quoniam*, *quia*) .. M al[10] fere Eus om | *των ουρ.* (et. Clem Or[2] Ir[int] etc) .. al pauc it[mu] mm al Eus Tert om (al[4] Or[1] *του θεου*)

12. *οστις* .. Chr[mosc 6] *ος* | Δ *αν εχει*, al pauc *αν εχη*

ρισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
13 ($^{133.1}$) διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ
βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ 12 s. Es 6, 9 s.
ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· Ἀκοῇ ἀκού- Io 12, 40. Act 28, 26 s.
σετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως
ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 ($^{134.5}$) ὑμῶν δὲ μα- 16 s. Lc 10, 23 s.
κάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.

---

12. M* om κ. ο εχει (al^{1} δοκει εχειν)

13. αυτοις (D al plus^{10} Chr (et.$^{mosc\,6}$) it^{pl} al post λαλ. pon) .. L c Cyr^{hrs} om | λαλω .. D^{gr*} λαλει, **ελαλει | οτι (et. Clem etc) -- συνιουσιν (FMU etc -ιοῦσιν, EGΓ -ίουσιν: ita et. Erasm Ln; B* -ιοσιν, al -ιωσιν, B** συνωσιν; Clem -ιασιν) .. D 1. 13. al^{10} fere it (exc f) Eus Cyr^{hr} Ir^{int} Tert al ινα βλεπ. μη βλεπωσιν και ακουοντ. μη ακουσωσιν (vel -ωσιν) και μη συνωσιν (vel -ιωσιν) μηποτε επιστρεψωσιν (vel sine μ. επιστρ.)

14. και .. D 1. evv aliq it^{mu} Eus και τοτε .. fg^{2} am harl gat mm Ir^{int} ut (sequitur *adimpleretur*) | αναπληρουται (1. 243 πληρ.) .. D al^{10} fere c ff^{1} g^{1} h k πληρωθησεται, Eus επληρωθη | αυτοις (Gb Sz) c. BCEFG KLM**SUVXΓΔ al plus^{125} am for harl* syr^{p} Bas Chr (et.$^{mosc\,4}$) Thph .. ς επ (al^{2} εν) αυτ. c. DM* etc k etc Eus, item *in eis* b f ff^{1} Ir^{int} .. a c g^{2} om | ησαιου (D του ησ.) .. 126. al^{4} b Chr$^{mosc\,2}$ om. De ἡσ. et ἠσ. cf ad 12, 17. | η (D tisch* al pauc om) λεγουσα .. D it^{pler} Eus add πορευθητι και ειπε (Eus ειπον) τω λαω τουτω :: ut LXX | ακουσετε (B* -σατε) et βλεψετε c. BCDKLSXΓΔ etc Or^{2} Eus etc .. EFGMUV al pm (et. Or^{1} libere priorem partem usque ακουσητε exscribens) ακουσητε et βλεψητε | ιδητε .. X al ιδετε

15. τοις ωσιν .. C b c g^{2} h k Ir^{int} add αυτων, hinc Ln [αυτ.] :: ut LXX. Ceterum a k Ir^{int} *incrassa - - obtura - - grava (excaeca)* | τους οφθαλμους (et. passim αυτων additur) .. U*X τοις (sed U* τους) -λμοις | ακουσωσιν .. C om | συνωσιν (ita et. ς 1550, item ς^{e} 1624. 1633; postea plerumque συνιῶσι pro Elzeviriana lectione habitum et editum) c. BDEFGKLMSUVXΓΔ etc .. C συνειωσιν, minusc (sed multo plures videntur συνῶσι tueri) συνιωσι (Gb' Sz) | επιστρεψωσιν c. BCDLMSUXΓΔ etc .. EFGKV al plus^{20} -ψουσι | ιασομαι (Gb') c. BCDE (*et***) FGLMS VΓΔ** al plus^{50} .. ς -σωμαι c. E**KUXΔ* etc

16. οι (et. Heges. ap Phot, Or etc) .. M* om | τα (et. Heges ap Phot Or etc) .. D om | ωτα υμων c. CDEFGKLMSUVXΓΔ rell fere omn f ff^{1} g^{2} h k vg syr utr (et. syr^{cu}) etc Heges ap Phot Or etc .. B al^{3} a b c ff^{2} g^{1} Hil Chr$^{mosc\,1}$ om υμων (Ln) | ακουουσιν c. BCDMX al^{35} fere Or Chr$^{mosc\,4}$ al (Heges μακάρ. οἱ ὀφθ. ὑμ. οἱ βλέποντες κ. τὰ ὦτ. ὑμ. τὰ ἀκούοντα, καὶ τὰ ἑξῆς) .. ς ακουει c. EFGKLSUVΓΔ etc

17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμη-
σαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ
18–23 Mc 4, 13–20. Lc 8, 11–15. οὐκ ἤκουσαν. 18 (135.2) ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ
σπείροντος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ
συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ
τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς
μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ
πρόσκαιρός ἐστιν. γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον
εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ
δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων
καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξή-
κοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

---

17. γαρ .. ℵ al[10] fere it (exc d k) Hil al om | προφ. και (al[1] om) δικαιοι (Chr[mosc 1] διδασκαλοι, Hom[cl] βασιλεις) .. B* om και δικ. | ιδειν α .. al pauc vv aliq Hom[cl] Or[2] (alibi[1] non add) Eus Hil al add υμεις (nonnulli ex his ut Eus et.α υμεις ακου.)| ειδαν c. B .. CEFGLMUΓΔ etc ειδον, KXV etc ιδον, item 8 .. D ηδυνηθησαν ειδειν. Huc spectat Christi verbum apud Marcos (Ir I. 20, 2.) πολλάκις ἐπεθύμησα ἀκοῦσαι ἕνα τῶν λόγων τούτων, καὶ οὐκ ἔσχον τὸν ἐροῦντα.

18. σπειροντος c. CDEFGKLMSUVΓΔ rell pler etc (it vg *seminantis*) .. Bℵ 4.ev syr[p] Chr[mosc 2] σπειραντος (Ln 49.). Cf 13, 3. lectionem σπειραι, item 13, 24. σπειραντι

19. συνιεντος c. BCEFGKMSUVXΓΔ etc .. DF al pauc συνιοντος (F -ίοντος), L συνιωντος (ipse cod -ηωντος)| Δ om ὁ, item v. 18. om του | εσπαρμενον (et. Or etc, it vg *seminatum*) .. D σπειρομενον (*quod seminatur*)| αυτου .. D[gr] αυτων

20. U om ουτ. εστιν | λογον .. XΔ al pauc f* syr[p] add μου | ευθυς .. EU al pauc Or ευθεως

21. FL al pauc om δε | εν .. D*[gr] om | εαυτω .. (et. Or etc) .. LΔ al pauc αυτω | ευθυς (et. Or etc) .. D al pauc ευθεως

22. σπαρεις (vg aliq *seminatus*) .. D σπειρομενος (it[pl] *seminatur*)| μεριμνα .. K μερημνη | τ. αιωνος c. BD al[2] (ap. Scriv., hinc certe et. alii minusc) a ff g[1.] h k arm .. ς τ. αι. τουτου c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc | απατη .. al pauc αγαπη, it[mu] *voluptas* | πλουτου .. L in marg add και περι τα λυπα επιθυμηα εισπορευομεναι (:: cf Mc)| συνπνιγει (B -πνηγει, D -πνειγει etc) c. BCDLXΔ etc .. ς (Ln 49) συμπν. c. EFGKMSUVΓ etc

23. την καλ. γην c. BCLΔ 1. 124. 262. al[5] Or[2] .. ς την γην την καλ. c. DEFGKMSUVXΓ etc :: cf v. 8. | τ. λογ. ακουων (et. Or etc) .. D it vg ακ. τ. λογ. | συνιεις c. BD 238. Or .. ς συνιων c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc (C συνειων, GL

24 (136.10) Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὡμοι-
ώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα
ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε
ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκο-
δεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρες ἐν τῷ
σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἐχθρὸς
ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν Θέλεις οὖν ἀπ-
ελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δέ φησιν Οὔ, μήποτε συλλέγον-
τες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε

συνιων, EMUXΓ *συνιῶν*, K *συνίων*) :: cf ad v. 19; item Rom 3, 11 ubi nemo lectionem *συνιων* mutavit | *ος δη* (Δ al[1] *δε*, al[2] om) .. D a b c h *τοτε*, k* *et tunc*; vg g[1.2.] f ff k** l *et* | *εκατον* etc .. DX al ut v. 8. | *τριακοντα* .. GM** al mu, item evv pler b arm add *ο εχων ωτα ακουειν* (b om) *ακουετω*

24 *ωμοιωθη* c. BDEGKLMSUVXΓ etc .. CFΔ tisch* al *ομοιωθη* | *σπειροντι* c. CDEFGKLSUVΓ al pler syr^p mg cod, item *seminanti* d h k δ Aug .. BMXΔ al[20] fere schol (Origeni adscriptum), item *qui seminavit* it^pl vg al mu Amb *σπειραντι* (Ln 49.)| *αγρω αυτου* (B *εαυτου*) .. D *ιδιω αγρω*

25. *αυτου* (al[1] h Ir om) *ο εχθρ.* (D *εκθρ.*) .. al pauc it vg etc *ο εχθρ. αυτ.* (49. ex incuria)| *επεσπειρεν* c. B 1. 13. 22. 119. 157. 48.^ev Antitact (ap Clem et Thdrt) Clem Or Naz Nyss schol, item *superseminavit* it (et d δ) vg Ir^int Amb al .. ς *εσπειρε* c. CD^gr EFGKLMSUVXΓΔ etc Ir^gr etc | *ανα* .. 127. Or Ir om

26. *και τα* .. D 13. 124. 248. 346. Chr^mosc 4 it^pler (non f ff) om *και*

27. *προσελθ. δε* .. Γ *και προσελθ.* | D *του οικοδεσπ. εκεινου* | *εσπειρες* c. CDEFGVX al[12] .. ς (Ln 49.) *εσπειρας* c. BKLSUΓΔ etc .. M *εσπειραμεν* | *σω* .. K al[40] fere Epiph al om (Chr^mosc 3 *ε. τ. α. σου*)| *ζιζαν.* c. BCDEFGKMSUVΓΔ al plus[80] syr^p mg Chr (et. ^mosc 4) .. ς *τα ζιζ.* cum LX etc

28. *οι δε* (C add *δουλοι*, ita Ln) *αυτ. λεγ.* (157. *λε. α.*) c. BC 157. cop; item *dixerunt* (*ergo* add h) *ei* g[2.] h .. D a b c e ff[2.] g[1.] k etc *λεγουσιν αυτω οι δουλοι* .. ς *οι δε δουλοι ειπον αυτω* c. EFGKLMSUVXΓΔ etc vg f ff[1.] etc | *ουν* .. D al[1] it (exc *f*) vg al mu om | *συλλεξωμεν* (D *συνλ.*) c. BCDEGSUVXΓΔ etc .. FKLM 1. 22. 262. al fere[50] Chr^mosc 2 *-ξομεν*

29. *ο δε φησιν* c. ℵBC, item *et ait* it^pl vg .. D *ο δε λεγει αυτοις*, item h k *ait* (*dicit*) *illis*, similiter it^al .. ς *ο δε εφη* (al pauc *ειπεν*) c. EFGKLMSUVXΓΔ etc | D *συνλεγ.* | Γ *εκριζωσετε* | D al[6] vg ff[1] syr^sch et^cu al *αμα και* (add et. syr^p*) *τον σιτον* (D *σειτ.*) *συν αυτοις* (Γ *αμα συν αυτ. τ. σι.*)

συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ
θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ
δήσατε αὐτὰ δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον
31 s. Mc 4, 31 s. Lc 13, 19. συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 ($^{137.2}$) Ἄλλην παραβολὴν
παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·
32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ,
μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
Lc 13, 21. 33 ($^{138.5}$) Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 s. Mc 4, 33 s. 34 ($^{139.6}$) Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς
*Ps 78, 2. τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀνοίξω ἐν

30. συναυξ. (U al fere^{10} Chr^{mosc4} δυν συναυξ.) .. L 1. 247. 262. al plus^{5} συν αυξαν. (prob. Schu) .. D it vg post αμφ. pon | μεχρι c. CEFGKMSUVXΓΔ al pler, item L Chr (et.^{mosc3}) αχρι .. BD al^{1} Eulog εως (saepe εως pro μεχρι substituunt cdd, ut 28, 15. Mc 13, 30. Lc 16, 16. Phil 2, 30; non item μεχρι pro εως), ita Ln 49. | εν καιρω c. BDFGKMSUVXΓΔ al^{100} fere .. ϛ ε. τω καιρ. c. CEL etc | D συνλεξ. | αυτα δεσμας (L 1. δεσμάς, KM δεσμᾶς; ϛ Ln δέσμας; al pauc δεσμᾶ, δεσμούς) c. LXΔ 1. al^{5} Or (δήσ. δεσμ. τὰ ζιζ.) Chr^{mosc6}, item (*adligate ea fasciculos*) a b c g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ am for emm gat mm; item omisso αυτα D e f ff$^{2.}$ h k Aug .. ϛ (Ln) αυτα εις (Gb^{oo}) δεσμ. c. BCEFGKMSUVΓ etc ff$^{1.}$ vg^{ed} etc | κατακ. αυτα .. D al^{2} it (exc f k) vg Aug om αυτα | συναγαγ. c. CEFGKLMSUVXΔ etc .. BΓ 1. συναγετε (Ln) .. D συνλεγεται

31. παρεθηκεν c. BCEFGKL(ipse*)MSUVXΓΔ etc .. DL* (sed ipse* substituit παρεθ.) 1. 13. 124. 346. it^{pler} ελαλησεν | αυτοις .. L* add ο ῑς̄ | ομ. εστιν .. L 61. ωμοιωθη, 243. ομοιωθη | LΔ al κοκω

32. παντων των .. D* 124. om των | αυξηθη .. D 13. 124. 346. αυξηση | μειζον .. D^{gr} al^{1} -ζων | των .. K al plus^{60} it vg sax fr syr utr (et.^{cu}) al pm Euth Hil al παντων των | M 299. om ελθειν et και seq | κατασκηνοιν c. B*D .. ϛ -νουν c. B**CEFGKLMSUVXΓΔ etc

33. ελαλησεν (C 243. παρεθηκεν) αυτοις (ita BEFGKSVΓΔ al pler vv pler; CLMUX 13. 124. 126. 243. al^{10} fere g^{2} h add λεγων, pauc λεγων ο ῑς̄ vel ο ῑς̄ λεγ.) .. D 76. k syr^{cu} om | ενεκρυψ. c. BCDEFKMSUVXΓΔ etc Valentt ap Ir Clem al .. GL al plus^{110} Mac Cyr cat^{ox} al εκρυψεν (Gb') :: cf Lc

34. ουδεν c. BCMΔ al^{15} fere f syr^{p} Clem Or^{1} Chr^{2} in^{mosc6} .. ϛ ουκ c. DEFGKLSUVXΓ etc Or^{1} etc :: ita Mc nec fluctuat | ελαλει (EMΓ etc -λη) .. Δ al pauc ελαλησεν

35. προφητου .. 1. 13. 33. 124. 253. cdd ap Eus (in psalm. διὰ ποίου

*παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆς.*
36 (140.10) *Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ
προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.* 37 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,* 38 *ὁ δὲ
ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς
βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,* 39 *ὁ δὲ ἐχθρὸς
ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός
ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν.* 40 *ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ*

δὲ προφήτου ταῦτα εἴρηται ἢ διὰ τοῦ προκειμένου Ἀσάφ; ὃ μὴ συνιέντες τινὲς προσέθηκαν ἐν τῷ εὐαγγ. τὸ διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. ἐν δέ γε τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἄνευ τῆς προσθήκης τῆς διὰ Ἡσαΐου ἁπλῶς οὕτως εἴρηται. Similiter cat in psalm), item nonnull ap Hier et Porphyr („*quod quia minime inveniebatur in Esaia, arbitror postea a prudentibus viris esse sublatum. Sed mihi videtur in principio ita dictum:* quod scriptum est per Asaph dicentem - - *et primum scriptorem non intellexisse* Asaph *et putasse scriptoris vitium atque emendasse nomen* Esaiae, *cuius vocabulum manifestius erat.* - - *Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit Evglista vester Mt tam imperitus fuit ut diceret* - - *per Esaiam* - -. *Error fuit scriptorum ut pro Asaph Esaiam scriberent. Scimus enim quia prima ecclesia de imperitis congregata fuit gentibus. Ergo cum legerent in evglio* - - in Asaph, *ille qui primus scribebat evglium coepit dicere Quis est ille Asaph propheta? Non erat notus in populo, et hoc fecit ut, dum errorem emendaret, faceret errorem.* Ceterum et. Hom[clem] habet *τὸν Ἡσαΐαν εἰπεῖν Ἀνοίξω τὸ - - καταβ. κόσμου.* | *καταβολης* c. ℵ* B 1. 22. e k syr[cu] Or (et. Clem[2]) .. ς add *κοσμου* c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc (LXX[ed] *ἀπ' ἀρχῆς*) cf 25, 34 etc

36. *οικιαν* (Gb'') c. ℵ BD syr[cu] cop aeth arr it (exc f h) vg fr sax, item addito *αυτου* 1. al[5] sl[2·] et[3·] Or[5] Chr (et.[mosc 5]) .. ς add *ο ις* c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc (al[1] *ο ις ανηλθ. ε. τ. ο.*) | *προσηλθαν* c. B .. ς (49.) *-λθον* c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc | *φρασον* (et. Or[4] etc) .. ℵ B Or[1] *διασαφησον* (Ln)

37. *ειπεν* c. ℵ BD a b ff[1·2·] g[1·] k l (e *quibus ait* omissis rell) am fu for emm cop aeth arr al Or .. ς add *αυτοις* c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc c f g[2·] h vg[ed] gat etc

38. *εισιν οι* (M al pauc om, item nonnull om *οι* prius) *υιοι* sec. loco .. Δ it[pler] *οι υι. εισ.* | *του* (Δ om, item antea *ὁ*) *πονηρου* .. g[2·] ff[1·] l vg *nequam*, a c ff[2·] g[1·] *nequitiae;* sed b m *iniqui*, k *mali*, d e f h *maligni*

39. L al pauc *ο σπειρων* | *αυτα* .. D al pauc ff[1·] om | *εστιν* (ita et. vg it[pler]) .. B post *εχθρος* (ita Ln); it[mu] (e *inimic. autem diab. est qui seminavit ea*) post *διαβ.* (g[2·] *zabulus*, k *ziabulus*) | *συντελεια* .. al plus[10] Chr[mosc 5] *η συντ.* | *αιωνος* c. BD 13. 124. 346. Or[1] .. ς *του αι.* c. CEFGKLMSUVXΓΔ (G al pauc add *τουτου*) Or[1] etc

40. *συλλεγεται* (L post *τα ζιζ.*) .. D *συνλεγονται*

ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος.
41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ
συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον
τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
*Dan 12, 3. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρω-
πος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα
ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργα-
ρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν
πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ
παντὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες

40. καιεται (Gb Sz) c. CEFGKLMSUVXΓΔ 13. 33. 124. 157. al plus^{130} Chr (et.$^{mosc\,5}$) Dam .. ς (Ln) κατακαιεται c. B etc, item D -καιονται (it vg *comburuntur*) | εσται .. K* g^{2} add και | του αιωνος (Gb') c. BDΓ 1. al^{10} fere it (exc fh) vg syr^{cu} aeth Cyr Ir^{int} Hil al .. ς add τουτου c. CEFG KLMPSUVXΔ etc

41. αποστελει c. BCDEFGKLMP(sic, non -ελλει)SUVΔ etc .. X -έλει, Γ -ελλεῖ, al pauc -έλλει, item e *mittit*, tum *colligunt* | D συνλεξ.

42. βαλουσιν .. DX al pauc βαλλουσιν, item d e fuld al | E κλαθμος

43. εκλαμψ. c. BCEFGKLMPSUVXΔ etc .. D 124. 238. (Iust Clem alludentes) Or^{3} Cyr λαμψ. | ωτα c. B a b e k Hil^{codd} .. ς add ακουειν, Ln [ακ.] c. CDEFGKLMPSUVXΓΔ etc (Chr$^{mosc\,6}$ om ο εχων -- ακ.). Vide ad 11, 15.

44. ομοια c. BD a c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ k l vg syr^{cu} cop .. ς praem παλιν, Ln [πα.] c. CEFGKLMPSUVXΓΔ etc f h (b) etc (vv. 45. et. 47. non fluctuat) | D θηναυρω, item a b e f h k | τω .. D al plus^{30} Chr (et.$^{mosc\,6}$) om | πωλ. παντ. (B 28. 38. 61. 113. 248. 485. Or^{1} om) οσ. εχ. c. BD 1. 61. 108. 118. 127. it (exc f) vg al syr^{sch} et^{cu} cop .. ς πα. οσ. εχ. πωλ. c. CEFG KLMPSUVXΓΔ etc syr^{p} etc

45. ανθρωπω (et. Or Cyp etc) .. B 50. 59. Chr (et.^{mosc}) Amb om

46. ευρ. δε (Gb, item Sz confusis lectionib) c. BD (d *et inveniens*, item syr) L 1. 12. 33. (124. ος ευρων δε) it (exc f) vg al syr^{sch} et^{cu} al mu Cyr Cyp .. ς ος ευρων c. CEFGKMPSUVXΓΔ etc cop al | ενα (et. Or^{2} etc) .. D 124. it^{mu} (al) Cyp om | πεπρακεν (E* al -χεν) .. D επωλησεν | παντα (om. 32.) οσα (et. Or etc) .. D ff^{2} α, item *quaecunque* a c h (b al *omnia quaecunque*)

47. συναγαγουση (F al pauc Or^{2} in cod συναγουση) .. L συναγουσιν

48. ην οτε .. D it^{pler} Amb Aug οτε δε | αναβιβασαντες .. D it^{pler} ανε-βιβασαν

αὐτὴν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη,
τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ
μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 Συν-
ήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυ-
ροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 ($^{141.1}$) καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδί- 54–58 Mc 6, 1–6.
δασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς
καὶ λέγειν Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ
οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ

---

48. αυτην c. PSΔ al^{8}, item D it^{pler} Amb Aug .. ς om c. BCEFGKLMUVXΓ etc | επι τ. αιγ. (Gb') c. L 13. 124. 346. a .. C 1. c ff^{1} g^{2} vg sax fr Cyr και επι τ. αιγ. (Ln) .. ς επ. τ. αιγ. (E αἰγιᾶλον) και c. BDEFGKMPSUV XΓΔ etc | καλα (et. Or etc) .. D καλλιστα (d *meliora*), item *optimos*, *optima* it^{pl} Amb Aug | αγγη c. BCM** 1. 124. 48.^{ev} Or^{3} Cyr Isid .. ς (Ln) αγγεια c. D (τα αγγ.) EFGKLM*PSUVXΓΔ (DPX αγγια, L αγια) etc. 25, 4 αγγειοις non fluctuat. Hesych ἄγγος et ἄγγεα (utrumque rarius) per ἀγγεῖον et ἀγγεῖα explicat. | εβαλον (D -λαν) .. VΔ al -λλον, X εξ-εβαλλον

49. αιωνος (et. Or) (pauc add τουτου) .. D κοσμου

50. βαλουσιν .. DE^{r*} X al pauc -λλουσιν | E κλαθμος

51. συνηκατε (Gb'') c. BD b c e ff$^{1.2}$ g^{1} k l vg fr sax cop aeth^{rom} Or$^{(txt)}$ .. ς praem λεγει αυτοις ο ις c. CEFGKLMSUVXΓΔ etc (a *et dixit*, g^{2} *dixit autem eis*; syr^{cu} *Iesus ait illis discipulis suis* etc) | ναι (Gb') c. BD 1. 13. 124. ff$^{1.2}$ k vg fr sax syr^{cu} syr^{hr} cop Or Hil .. ς add κυριε c. CEFGK LMSUVXΓΔ etc

52. ο δε c. BEFGKLMSVXΓΔ etc .. CU al syr$^{p\ mg}$ etc ο δε ις .. it^{pl} (sed f *at ille*) Hil *et* .. D ff^{2} g^{2} vg om | ειπεν c. B*CEFGKLMSUVXΓΔ etc .. B** D λεγει (Ln); it vg *ait* | D μαθηθευθεις | τη βασιλεια (Gb) c. BCK 1. 13. 33. 124. 346. al^{6} e k, item vv al mu Or^{4} Ath Cyr^{10} Proc .. DM 42. it^{pler} vg Ir^{int} Chr (et.$^{mosc\ 8}$) Hil al^{p} εν τη βασ. (Gb' Ln) .. ς εις την βασιλειαν c. EFGL (corrupte μαθητευθη; εις την βα.) SUVXΓΔΘ etc | EL etc εκβάλει, al εκβαλη

54. ελθων .. L ηλθεν (non addito και in seqq) | εκπλησσεσθ. c. BCDEFGL UVXΔ (EFL εκπλησεσθ.) etc .. ς εκπληττ. c. KMSΓ etc | η σοφια (et. Or etc) .. D praem πασα

55. ουχι c. DEFGKLSUVXΓ al pler Eus .. BCMΔ al pauc Or^{2} ουχ (Ln 49.). Prius ουχ non fluctuat; it^{pler} vg utroque loco *nonne* | μαριαμ c. BDE

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν
Lc 4, 24. Io 4, 44. τούτῳ πάντα ταῦτα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ([142.1]) ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι
αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις
πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1–2 Mc 6, 14 ss. Lc 9, 7 ss. 1 ([143.2]) Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετράρχης
τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὗτός ἐστιν Ἰω-
άννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο
3–5 Mc 6, 17 ss. Lc 3, 19 s. αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ([144.2]) ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας
τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα

GKLMSUVXΓΔ al pler cop[cdd 2] etc Or[2] (item acta Andr. et Matth. in cod. saec. VIII.) etc .. C al pauc (it vg nusquam *Mariam* sed ubique *Maria*) cop[cd 1] etc Or[1] Chr[mosc 6] *μαρια* (49.)| *ιωσηφ* c. BD 1. 33. y[scr] syr[cu] cop syr[p mg] it (exc k) vg sax fr Or[2] Eus Hier .. ς *ιωσης* c. KLΔ etc k syr[sch] syr[p] etc; item *ιωση* s[mg] al plus[15] .. DEFGMSUVXΓ al plus[20] Or[1] *ιωαννης* .. gat mm *et Iohannes et Ioseph* .. 12. 17. 236. om *και ιω.*

56. *ουν* .. M om | *παντα* (Chr[mosc 4] om) *ταυτα* c. DEFGKLVXΔ al pl it (ff[1]: *ista sapientia*) vg etc Or etc .. ς (Ln 49.) *ταυ. πα.* c. BCMUΓ etc (:: 4, 9. 6, 33. 13, 34. *ταυτα παντ.* tantum non fluctuat)

57. *εν αυτω* (et. Or) .. X 28. *εις αυτον*, al[1] *επ αυτω* | *ειπεν* (it vg *dixit*) .. Z *λεγει* | *πατρ. αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔ al pler it[pler] vg etc Or[2] etc .. Z al[3] Or[1] *ιδια πατρ.* .. BD 33. 346. a k *πατριδι* (Ln 49.)| L al[3] f g[1] harl* (Or[1] Hil al: non plene afferunt versum) om *και εν τη οικ. αυτ.*

58. *δυν. πολλας* .. al pauc Chr *σημεια πολλα* | D k *δια τας απιστειας* (*incredulitates*) *αυτ.*

XIV. 1. *εν εκεινω* .. D al pauc syr[sch] et[cu] al add *δε*; al pauc praem *και* | X al pauc *ο ηρωδ.* (y[scr] om *ηρωδ.*)| CZΔ *τετρααρχης*, item cop

2. *ουτος* (et. Or[1] etc) .. D it[mu] gat mm praem *μητι* .. Or[1] *οτι* (ita et. 243.) *αυτος* | *ο βαπτιστης* (et. Or[2] etc) .. D 5. it[mu] gat tol sax add *ον εγω απεκεφαλισα* | *αυτος* c. BDEGKLMSUVXΣΓΔ etc Or[2] etc .. C 1. 61. d Or[cod] (semel) *ουτος* (k* om)| B* om *δια τουτο* | D* *ενεργουσιν* | M* al pauc *ενεργ. αι δυν.* | *εν* (et. Or) .. Z al[12] om

3. *κρατησας* (et. Or) .. B 13. 124. *τοτε κρ.* | B *ιωανην* | *εδ. αυτ.* (Or[1] *δησας* absq *αυτ.*) *κ. εθετ.* (1. 13. Or[1] *απεθετο*, al[3] *εθηκεν*, al[1] *εβαλεν*) *εν τη* (*τη* c. B**XZ 1. 124. al[6] Or[2]; ς om c. B*CDEGKLMSUVΓΔ etc, Or[1] vide post; al aliq *εις φυλακην*) c. CEGKLMSUVXΓΔ etc item it[pl] vg etc Or[1] .. B 33. 124. 346. ff[1] h *εδ. αυτ.* (sed B om) *κ. εν τη* (sed B* 33. 346. om) *φυλ. απεθετο* (Ln) .. DZ 61. e k aeth Or[1] *εδησ. αυτ. εν τη* (D 61: om) *φυλ.* (49; sed cf Mc) .. Or[1] *εδησ. εν φυλ. και απεθετο* (:: forma *απεθ.* aptius visa est quam *εθετο*, ut est 2 Paral. 18, 26.

τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης
Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφο- 21, 26.
βήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 ($^{145.6}$) γενεσίοις Mc 6, 21-29. 6-12
δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος
ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν
αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς
αὐτῆς Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν
Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι
καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσ-
ελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ

ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς; et. ἔθηκ., ἔβαλ. aptius videbatur) :: cf Mc et Lc | γυναικα c. D a c e ff^{1} g^{1} k vg Aug .. ϛ (Ln) add φιλιππου c. BCEGKLMSUVXZΓΔ etc (b g^{2} ff^{2} gat mm post αυτου pon) Or etc (in fine additur et. οτι εγαμησεν αυτην) :: e Mc, cf et. ad Lc

4. αυτω ο (D al^{3} om) ιω. c. CDEGKLMSUVXΓΔ etc it vg etc Or etc .. BZ 251. ο ιω. αυτ. (Ln)| ουκ .. M al pauc praem οτι

5. εφοβηθη .. al^{40} fere -βειτο | οτι .. B* επει

6. γενεσιοις δ. γενομενοις (1. 22. 59. αγομενοις) c. BDLZ (al^{3}), item -ιων δ. -μενων CK al^{3} Chr^{1}; item vv pl (it^{pler} vg *die autem natalis;* k *cum esset autem d. n.*, d *natale autem facto;* ff^{1} *sed cum advenisset d. n.*) .. ϛ γενεσιων δ. αγομενων c. EGMSUVXΓΔ etc | L al pauc ορχησατο | D^{gr} η θυγ. αυτου ηρωδιας

7. X μετ ορκου | ωμολογησεν .. Z 13. 124. 346. y^{scr} Chr$^{mosc\,5}$ ωμοσεν| K 1. al^{6} ff^{1} δουν. αυτη | ο εαν c. CEGKLMSUVXZΓΔ etc .. BD al pauc ο αν (Ln 49.)

8. Δος μοι φησιν .. D it^{pler} al ειπεν Δος μοι | επι πινακι .. D om | την .. D* om

9. λυπηθεις (ita ex it^{cdd} tantum a, rell ελυπηθη quamquam non sequente δε exprimunt) et δια τους c. BD (L* ελυπηθη et δια τους) 1. 13. 124. 346. a b f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h .. ϛ ελυπηθη et δια δε τους c. CEFGKL** MSUVXZΓΔ etc c k etc | δοθηναι .. 1. 13. 124. 346. vv aliq add αυτη

10. ιωανν. c. BZΘ 1. (al) .. ϛ τον ιω. c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc

11. επι .. D ε. τω (1. 13. εν τω)| ηνεγκεν .. M al^{10} fere add αυτην

12. προσελθοντες (*accedentes* it vg) .. Z al^{1} Or ελθοντες | σωμα c. EFGKMSUVXΓΔ al pler, item *corpus* it vg etc .. BCDL 1. 13. 22. 33. 124. 346. al^{10} fere πτωμα (Gb' Ln) :: e Mc. Praeterea DL al^{30} fere vv pm add αυτου (:: ut Mc) | εθαψαν.. y^{scr} εθαμψαν | αυτον c. BΘ a ff^{1} (Hil *Et sepulto eo discipuli eius ad dominum transierunt*) .. ϛ (Ln) αυτο c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc (:: ut Mc)

Mc 6, 32 s. Lc 9, 10 s. ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 ([146.2]) καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ
ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14–21 Mc 6, 34–44. Lc 9, 12–17. Io 6, 1–13. 14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 ([147.1]) ὀψίας
δὲ γενομένης προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ἔρημός ἐστιν
ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα
ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους
καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. 19 καὶ
κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς

---

13. *και ακουσας* c. CEFGKMSUVXΓΔΘ al pler item *quo audito*, *quod cum audisset* it vg, item syr[p] etc .. BDLZ al[15] fere fk syr[sch] et[cu] cop Or[2] Chr[mosc 6] *ακ. δε* (Ln 49.) (:: *δε* aptius videbatur, praesertim toties *και* repetito) | *ο ις* .. Θ al[2] om | *εν πλοιω* .. Γ om | *πεζοι* c. ILZ al[4] it (exc a ff[1.]) vg syr[p mg] etc .. ς (Ln 49.) *πεζη* c. BCDEFGKMSUVXΓΔΘ etc a ff[1.] etc Or (:: *πεζη* ap Mc non fluctuat; est id magis ex usu quam *πεζοι* dictum)

14. *Και* .. G al om | *εξελθων* (Gb'') c. BD 1. 22*. 33. 61. 118. 124. 219. it[pm] vg syr[cu] cop al mu .. ς add *ο ις* c. CEFGIKMSUVXΓΔ etc (item L al a etc post *ειδεν*) | *ειδεν* c. BDFGIMUΓΔ etc .. CEKLX etc *ιδεν* | *πολ. οχλ.* (et. Or[2]) .. D 33. 435. it vg syr utr etc Chr[mosc 6] *οχλ. πολ.* | *επ αυτοις* (Gb Sz) c. BCEFGKLMSUVXΓΔΘ al plus[100] Or[1] .. D *περι αυτων* .. ς *επ αυτους* c. minusc .. I Or[1] *επ αυτον* | *αρρωστους* (et. Or) .. D *αρρωστουντας* (d *infirmos*)

15. *προσηλθαν* c. B .. ς (49.) *-λθον* c. CDEFGKLMSUVXΓΔ etc | *οι μαθηται* c. BZ 33. 346. b k Or[2] .. ς add *αυτου* c. CDEFGKLMSUVXΓΔΘ etc Or[2] etc :: cf ad 8, 21. | *ηδη* (Or[1] om) *παρηλθεν* .. Z 1. Or[2] *παρ. ηδη* | *ουν* c. CZ 1. 238. cop syr[p mg] Or[2] (alibi, ubi minus accurate verba affert, om) .. ς (Ln) om c. BDEFGIKLMSUVXΔΘ etc (:: absque *ουν* Mc, nec fluctuat lectio; nec enim nisi 28. it[2] add *ουν*) | *εις τας* (C* 33. al syr[p mg] syr[hr] arm add *κυκλω* ut Lc et Mc) *κωμας* .. al[3] Or[1] om

16. *ις* c. BCEFGIKLMPSUVXΔΘ etc .. D 61. k syr[sch] et[cu] pers[p] cop aeth[rom] om | *χρειαν*: ita CDEFKLMUXΔ etc; IPZΘ etc *χριαν* | *αυτ. υμ. φαγ.* (et. Or etc, ita et. Mc) .. D *υμ. φαγ. αυτ.* (:: ut Lc)

17. *λεγουσιν* .. Z *ειπον* (it[pl] vg *responderunt*, g[1.] al *dixerunt*; d *dicunt*) | *εχομεν* .. LUΘ al mu *εχωμεν*

18. *αυτους ωδε* c. CEFGKLMPSUVXΔΘ rell fere omn ff[1.] g[2.] vg syr[sch] syr[p] etc .. BZ 33. *ωδ. αυτ.* (Ln 49.) .. D 1. it[pler] (*afferte eos ad me*) cop syr[cu] pers[p] om *ωδε*

19. *κελευσας* .. Z ff[1.] *εκελευσεν*, Or[2] *κελευει*, B* *κελευσατε* | *τους οχλους* (et. Or etc) .. D[gr] it[pler] al *τον οχλον* | *επι τους χορτους* c. C**EFGK (L ε. του χορτους) MPSUVXΔΘ al pler .. BC*I 1. 22. 33. al[7] syr[p mg] Or

πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν
ηὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ
μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 *καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν,*
καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
21 *οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναι-*
κῶν καὶ παιδίων.

22 ([148.6]) *Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς* 22–33 Mc 6, 45–52.
τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς Io 6, 15–21.
ὄχλους. 23 ([149.2]) *καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ'*
ἰδίαν προσεύξασθαι. ([150.4]) *ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.*
24 *τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ*
τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 *τετάρτῃ δὲ φυλακῇ*
τῆς νυκτὸς ἀπῆλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

ε. του χορτου (Ln 49.), D 16. 61. *ε. τον χορτον* (vg it *super faenum*) :: apud Mc est *ἐπὶ τῷ χλ. χόρτῳ*, ap Io *ἦν δὲ χόρτος πολύς* etc; *χόρτοι* minus usitatum | *λαβων* (Gb Sz) c. BC**EFGKLMPSUVXΔ(*λαμβων*) al plus[125] it[pler] vg etc Or al .. ς *και λαβων* c. C*I etc ff[1.] etc .. D *ελαβεν* | *ηυλογ.* c. CDIP al Or[2] al .. ς *ευλογ.* c. BEFGKLMSUVXΔΘ etc Or[1] etc | *τ. αρτους* .. 242.* b ff[1.] syr[sch] om

20. *των κλασματων* .. Θ a ff[1.] g[1.] (it[mu] post *κοφιν.* pon) om

21. *ωσει* c. BCEFGKLMPSUVX etc .. DIΔ 1. 33. 48.[ev] *ως* .. Θ al[2] it[pler] vg cop al om | *γυν. κ. παιδ.* c. BCEFGIKLMPSUVXΔΘ rell fere omn f vg syr[sch] et[cu] syr[p] etc .. D 1. it[pler] cop Or[3] Amb *παιδ. κ. γυν.* (Ln; cf ad 15, 38. de D etc)

22. *ευθεως* .. C* ff[1.] syr[cu] om | *ηναγκ.* (Gb Sz) c. BC*DIPΔΘ al[25] fere f ff[1.] am fu for tol em syr[sch] et[cu] syr[p] syr[hr] cop al mu Or al .. ς add *ο ις* c. C***EFGKLMSUVX etc (it[pler] ante *ηναγκ.* pon, et. aliter transponitur) | *τ. μαθητ.* (Gb Sz) c. CDGILMSUVΔΘ al[70] fere vv pm Or[saepe] et[dis] al .. ς (Ln) add *αυτου* c. BEKPX etc it[pler] etc | *το πλ.* c. CDEFGIKLMPSUVXΔΘ etc Or[7] .. B 1. 33. 124. al plus[15] Eus Chr[mosc 2] om *το* (49.) | *αυτον* (IΘ al[2] *αυτους*, al[1] *αυτω*) .. D al[6] it[pl] Arn om | *απολυση* .. K al pauc *-σει* | F* *τον οχλον*

23. D *καθ ιδιαν* | *μονος* .. F om

24. *ηδη* .. D al[2] a f ff[1.] l vg om | *μεσ. της θαλ. ην βασαν.* c. CEFGKLMPSUVXΔ etc (item similiter Or legit, certe ter affert *μεσον της θαλ.*); D *ην εις μεσον* (*in medium*) *της θαλ. βα.*, Eus *ην εν μεσω τ. θαλ.* .. B 13. 124. 238. 346. syr (et.[cu]) syr[hr] perss cop ar[p] arm *σταδιους πολλους* (cop ar[p] *σταδ. ωσει εικοσι πεντε*) *απο της γης* (238. om *α. τ. γ.*) *απειχε* (syr[hr] add *μεσον της θα.*) *βασανιζ.*

25. D *τεταρτης δε φυλακης* | *απηλθ.* c. C*DEFGKLMPSUVXΔΘ al pler .. BC** al[10] it vg cop al mu (syr[p mg] *ερχεται* ut Mc) Or Chr (et.[mosc 6]) Eus al *ηλθεν* (Gb" Ln 49.) | *πρ. αυτ.* (Gb Sz) c. BC*D (post *περιπ.*) PSVΔΘ al plus[30] vv pm Or Chr (et.[mosc 5]) al .. ς add *ο ις* c. C***EFGKLMUX etc it[pm] syr[sch] et[cu] al | *επι την θαλ.* c. BPΔΘ 1. 13. 124. 238. 346.

26 *καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα
ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου
ἔκραξαν.* 27 *εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Θαρσεῖτε,
ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.* 28 ($^{151.10}$) *ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος
εἶπεν Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα.*
29 *ὁ δὲ εἶπεν Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περι-
επάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν* 30 *βλέπων δὲ
τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι
ἔκραξεν λέγων Κύριε, σῶσόν με.* 31 *εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας
τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδί-
στασας;* 32 ($^{152.6}$) *καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ
ἄνεμος.* 33 *οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγον-
τες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.*

Or (praeterea notat: *οὐ γέγραπται Ἦλθε πρ. αὐτ. περιπ. ἐπὶ τὰ κύματα, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ὕδατα*) .. ϛ *ε. της θαλασσης* c. CDEFGKLMSUVX etc Eus :: cf Mc

26. *και ιδ. αυτ. οι μα.* (1. it^{pler} vg al Eus^{2} Aug al om *οι μα.*) c. CEFGKLMPSUVXΔΘ al pler cg^{2}· vg syr utr (et.^{cu}) cop etc Eus^{1} .. BD al^{4} *οι δε μαθ. ιδ. αυτ.* (Ln); it^{pler} *videntes autem illum* vel similiter, item Eus^{1} *ιδ. δε αυτ.* | *επι την θαλ.* c. EFGKLMPSUVXΔΘ al pler etc .. BCD 1. 13. 33. 124. 346. al plus^{15} Eus (^{1}om *περιπ.*) Chr (et.$^{mosc\,6}$) Thph *επι της θαλασσης* (Ln 49.) :: cf Mc | *οτι* .. 265 om; item Chr$^{mosc\,5}$ sequente *φαντ. ειναι*

27. *ευθεως* c. CEFGKLMPSUVXΔΘ rell ut vdtr omn Eus etc .. BD *ευθυς* (Ln) | *αυτ.* (al^{2} om) *ο ις̅* (D al^{1} ff^{1}· cop syr^{cu} al Eus om) c. CEFGKLMPSUVXΔΘ etc .. B 131. *ο ις̅ αυτ.* (Ln) .. it^{pler} vg *Iesus locutus est eis* | D *θαρρειτε*

28. *αυτω* (Δ al plus^{30} acl Euth om) *ο* (D om) *πε. ειπ.* c. CDEFGKLMPSUVXΘ etc it^{pl} etc Eus .. B 47.^{ev} al^{4} g^{1}· *ο πε. ειπ. αυτ.* (Ln)| *κελ. με* (et. Eus al) .. CΔ al^{2} *κελ. μοι* | *ελθ.* (346. *απελθ.*) *πρ. σε* c. BCDΔΘ 1. 13. 33. 124. 157. 238. 47.^{ev} al^{10} fere it am cop al Eus cat^{ox} .. ϛ *πρ. σε ελθ.* c. EFGKLMPSUVX etc .. 126. 27.^{ev} om *πρ. σε*

29. *ο πετρ.* c. CEFGKLMPSUVXΔ rell ut vdtr omn .. BD (D eodem modo v. 28.) Eus *πετρ.* (Ln 49.). In Ioh. et actis saepius *πέτρ.* absque ὁ, iisque locis plerisque pauci cdd add ὁ | D *περιπατησειν* | *και ηλθεν* c. BC* (vdtr) Chr$^{mosc\,4}$ (item syr^{cu} ut vdtr) .. ϛ (Ln) *ελθειν* c. C**DEFGKLMPSUVXΔ etc (it vg *ut veniret*)

30. *ισχυρον* .. B* cop om

31. *ο ις̅* .. D om ὁ (cf ad vv. 28 et 29.)

32. *εμβαντων* c. CEFGKLMPSUVXΔ al pler (Chr$^{mosc\,6}$ *επιβαντ.*) .. BD 13. 33. 124. Or Cyr^{hr} *αναβ.* (Ln 49.) :: cf Mc. Ceterum saepe fluctuat lectio inter *εμβ.* et *αναβ.* Posterius substituere in locum prioris adamasse veteres probatur Ioh 6, 17. 6, 24. 21. 3. Secus fit infra 15, 39

33. *ελθοντες* (13. 124. 346. *προσελθ.*, 28. 118. *οντες*) c. DEFGKLMPSU

34 (158.2) Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέθ. 34–36 Mc 6, 53–56.
35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν
εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

1 (154.6) Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων 1–9 Mc 7, 1–13.
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι λέγοντες 2 Διὰ τί οἱ μαθηταί σου πα-
ραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων Τίμα τὸν πατέρα *Ex 20, 12. 21, 17.

VXΔ etc (fortasse et. C* omissis ε. τ. πλ.) it (exc ff1.) vg syr utr (et.cu) etc .. BC** al10 ff1. cop aeth (Or libere) Did om | θε. υι. ει (et. Orsaepe Amb) .. D it (exc f) vg υι. θε. ει συ (it vg om συ)

34. εις (C al6 Chrmosc 5 επι) την (al2 om) γην (al3 om, item al1 om τ. γ.) γενν. c. (C)EFGKLMPSUVX etc vv longe pl Or4 .. BDΔ επι τ. γην εις γενν., item syrp (teste Adl. apud Birch.) arm | γεννησαρεθ c. EFGKLMPS(vdtr)UVXΔ (nisi quod FLΔ γενησ. habent non γεννησ.) etc cop g2. (genesareth) etc .. ς (49.) γεννησαρετ c. C etc (syrp mg γεννισαρετ) f genesaret, D** -σαρατ .. D* itpler vg (item Hil Hier) syrsch etcu γεννησαρ (nisi quod vv inter gennesar et genesar fluctuant), d gennasar. Cf ad Mc, item ad Lc 5, 1., ubi et. de B refertur.

36. B* Or1 Chrmosc 5 om αυτον | ινα .. 1. 22. 33. 346. al plus15 Or2 add καν (cf Mc), item omisso μονον itpler vg | EX 1. al10 fere vel et. plures αψονται | οσοι (et. Or2) .. C al2 add αν :: ut Mc

XV. 1. D*gr προιερχονται, Or απερχονται (Ortxt προσερχ.) | τω ιυ c. BCEFGKLMPSUVXΔ etc f syr utr (et.cu) cop etc .. D it (exc f) vg al Hil προς αυτον, 1. Or αυτω :: cf Mc | οι c. CEFGKLMPSUVXΔ etc (et. catox) .. BD 1. 124* al7 cop Or om (Ln) | γραμμ. κ. φαρ. ut ante οι .. BD 1. 124. item (qui οι non om) 13. 33. 346. e cop arm Or φαρ. κ. γρ. :: cf Mc

2. E*FL al παραδωσιν | αυτων .. B 229*. fg1. Or Chrmosc.1 om | εσθιωσιν (K -οσιν) .. 346. al3 Cyr -ουσιν

3. αυτοις .. D cop om

4. ενετειλ. λεγ. c. CEFGKLMSUVXΔΘ rell fere omn f syrp .. BD 1. 124. it (exc f) vg syrsch etcu syrp mg cop aeth al Ptol (ὁ γὰρ θεός, φησίν [ὁ σωτήρ], εἶπε Τίμα τ. πα. σου κ. τ. μη. σου, ἵνα εὖ σοι γένηται. ὑμεῖς δέ, φησίν, εἰρήκατε, τοῖς πρεσβυτέροις λέγων, Δῶρον τῷ θεῷ ὃ ἐὰν ὠφ. ἐξ ἐμοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τ. νόμ. τ. θε. διὰ τ. παράδ. τῶν πρεσβυτέρων ὑμῶν. τοῦτο δὲ ἠσαΐας ἐξεφώνησεν εἰπών Ὁ λα. ουτ. τοῖς -- ἐντάλμ. ἀνθρ.) Cyrsaepe (Or libere) Irint Hier ειπεν (Gb', improb. Schu, Ln 49.) :: cf Mc | πατερα (Gb Sz) c. BC*DEFGSVXΔΘ al100 fere

καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
τάτω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Δῶρον
ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ
τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν
*Es 29, 13. Ἠσαΐας λέγων 8 Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-
10–11 Mc 7, 14 s. τες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος

---

ff[1]· g[1.2]· vg[ed] (et. for harl* al, sed non am al) al Or[1] Chr (et.[1] in[mosc 6]) Ir[int] al .. ς add *σου* c. C**KLMU (in E* certe iam *σ* scriptum erat ut *σου* fieret) etc it[pler] am etc Ptol Or[2] etc :: ut Mc; item al[10] fere vv mu Ptol Or[2] al add *σου* post *μητερα* :: ut Mc (LXX[ed] *σου* utroq loco, A sec loco om; passim et. prius omittitur)

5. *ος αν* c. BCDEFGKMUVXΔ etc Or[1] .. LSΘ al sat mu Or[1] Cyr *ος εαν* | *ο εαν* .. D* *οδαν*, ***ο αν* | *και ου μη* (minusc aliq om) c. EFGKLMSUVXΔΘ al pler c f vg syr[sch] syr[p] etc Hier Quaest .. BCD 1. 33. al[3] it[pler] cop syr[cu] sl[3]· Cyr[2] om *και* (Gb[oo] Ln)| *τιμησει* (Gb') c. BCDE**ΔΘ 1. 13. 33. 124. 346. al[11] Or (omisso *μη*) Cyr[1], item it vg etc .. ς *τιμηση* c. E*FG KLMSUVX etc Cyr[1] | *η τ. μη. αυτ.* (13. 33. 124. 346. al[20] fere it[mu] am al Chr, et.[mosc 6], Cyr Hier al om *αυτ.*) c. CEFGKLMSUVXΔΘ etc vv fere omn etc .. BD syr[cu] om (Ln)

6. *τον νομ.* c. C 13. 124. 346. Ptol .. ς *την εντολην* c. EFGKLMSUVXΔΘ al pler item *mandatum* it[pl] vg etc Or[1] Cyr al (:: ut v. 3.) .. BD a b ff[1.2]· syr[sch] et[cu] syr[p mg] cop al mu Or[1] Eus Ir[int] Aug *τον λογον* (Ln) :: ita Mc nec fluctuat

7. *επροφητ.* c. CDL 124. 48.[ev] a[scr] (idem in Or editum est), item *προφητευσεν* BΔ .. ς *προεφητ.* c. B**EFGKMSUVXΘ etc | De ἠσα. et ἡσα. cf ad 12, 17.

8. *Ο λα. ουτ.* etc (Gb) c.* BDL 33. 124. it (exc f) vg syr[sch] et[cu] cop perss aeth arm fr sax Ptol Clem Or[2] (*παρέθετο* [*Ματθ.*] *ῥητὸν ἀπὸ τοῦ Ἠσα. ὅπερ αὐταῖς λέξεσιν οὕτως ἔχει Καὶ εἶπε κύριος Ἐγγίζει μοι ὁ λα. οὗτ. ἐν τῷ στόμ. αὐτῶν, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ προείπομέν γε ὅτι οὐκ αὐταῖς λέξεσιν ἀνέγραψεν ὁ Ματθ. τὸ προφητικόν*) Bas Cyr Chr (et.[mosc 6]) Tert Cyp al mu, item Clem[rom] (*λέγει γάρ που Οὗτος ὁ λα. τοῖς* etc) Clem[2· cor] (*λέγει δὲ ἐν τῷ Ἠσαΐᾳ Ὁ λα. οὗτ. τοῖς*) etc Iust .. ς *Εγγιζει μοι ο λα. ουτ.* (Δ om) *τω στοματι αυτων, και τοις χειλ.* c. CEFGKMSUVXΔΘ etc (1. *ο λα. ουτ. εγγιζει μοι, τοις χειλ.* etc) f syr[p] :: LXX[ed] *Εγγ. μοι ὁ λα. οὗτ. ἐν τῷ στ. αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς* etc, A om *ἐν τῷ* usq *καὶ ἐν* | *απεχει* (Clem[rom] et 1. et 2. cor *απεστιν*, Clem *εστιν*) *απ εμου* .. D *εστιν εμου*, item *est a me* it vg pp[lat] pler (Tert *absistit a me*, Cyp *separatum est a me*)

9. *ενταλματα* .. it[pler] vg Cyp al praem *et*

10. Δ *προσκ. των οχλων*, δ *advocatis turbis*

τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον
εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ
στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 (155.10) τότε προσελθόν-
τες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες
τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Πᾶσα φυ-
τεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.
14 (156.5) ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ 23, 16. 24. Lc 6, 39.
τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 (157.6) 15–20 Mc 7, 17–23.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
βολὴν ταύτην. 16 ὁ δὲ εἶπεν Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

---

11. οὐ (et. Clem Or etc) .. D pers^p add παν | το εισερχ. (et. Or^3; Clem^2 Or^2 Chr^mosc 6 τα εισερχομενα, Clem^1 τα εισιοντα) .. B το ερχομ. | κοινοι (et. saepius Clem et Or) bis .. D* κοινωνει, d communicat; item c sec ioco, item Tert Aug, Hier: verbum communicat proprie scripturarum est et publico sermone conteritur. (it^pler vg inquinat, coinquinat) | το εκπορ. (et. Or^2) .. E* (sed ipse* scripturam nondum absolutam mutavit) Or^1 το εξερχομ., Chr^mosc 6 τα εκπορ., Clem^2 Or^2 τα εξερχ., Clem^1 τα εξιοντα | τουτο (D εκεινο, Clem εκεινα :: cf Mc; 22. a e ff^1* al om) κοιν. τ. ανθρωπον .. 1. 124. al^2 Or^ubique Clem^2 (^1 habet) Chr^mosc 6 Tert Amb om

12. προσελθ. .. F al pauc add αυτω | οι μαθ. c. BD 13. 61. 124. 245. 346. e .. ς add αυτου c. CEFGKLMSUVXΔΘ etc. Cf ad 8, 21. | λεγουσιν c. BD 1. 13. 33. 61. 124. 346. .. ς CEFGKLMSUVXΔΘ etc ειπον (it vg dixerunt, sed d dicunt) | τον λογον .. K al^2 aeth^mich om

13. ειπεν (it^pler vg ait) .. Δ al pauc vv aliq add αυτοις | πασα etc: ita et. Hom^cl, omisso tantum μου.

14. αυτους (et. Or etc) .. D τους τυφλους | οδηγ. εισ. τυφλοι τυφλων (131. τυφλων τυφλοι; Chr^mosc 8 om τυφλων) c. CEFG (K omisso τυφλοι) MSUVXΔΘ al pler Chr, item omisso τυφλων cop^cdd 2 .. LZ 1. 13. 33. 124. 346. al^3 it vg fr sax syr^sch syr^p cop^cd 1 perss aeth ar^p ar^e Or^2 Bas^saepe Cyr^saepe pp^lat τυφλοι εισ. οδ. τυφλων (Ln 49.), item τυφλοι ει. οδηγ. (D οδαγοι) omisso τυφλων BD 209. syr^cu (Non placuit ter iuxta posita vox τυφλος, praetereaque τυφλοι primo loco ponendum videbatur, quae correctio antiquissima est. Cur quis voci τυφλοι tertium locum dederit nullo modo apparet. Ista enimvero varietas, τυφλοι εισιν οδηγοι, omnino criticam manum prodit, non incuriam) | εαν οδηγη (D οδαγη) .. 13. 124. 346. arm οδηγων, praetereaque addunt σφαλησεται και | εις (13. 346. add τον) βοθυν. (D 1. Cyr βοθρον) πεσουντ. (DF al plus^30 Cyr Chr, et.^1 in^mosc 6, εμπεσουντ., Or εισπεσ.) .. DLZ 1. 124. 346. πεσ. (D ενπεσ.) ε. (346. add τον) βοθυ. (D 1. βοθρ.)

15. ειπ. αυτω (ita et. it^pler vg; ff^1* om αυτ.) .. B αυτ. ειπ. | ταυτην c. CDEFGKLMSUVXΘ (Δ αυτην ex incuria, δ istam) al pler (13. 124. 346. ante την παρ. pon) it vg etc .. BZ 1. cop (ar^rmich) om (Ln 49.) :: cf Mc

16. ο δε (Gb') c. BDZ 33. it (exc f) vg fr sax syr^sch et^cu cop aeth perss arr .. ς add ις c. CEFGKLMSUVXΔ etc f syr^p | ακμην (et. Or) .. it vg adhuc; D ακνην

17 *οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν*
χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 *τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ*
στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
19 *ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι,*
μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 *ταῦτά*
ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν
οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21–28 Mc 7, 24–30. 21 *Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη*
Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων*
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα Ἐλέησόν με, κύριε
υἱὸς Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 *ὁ δὲ οὐκ ἀπ-*
εκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώ-
τουν αὐτὸν λέγοντες Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
10, 6. 24 (158.5) *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα*
τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 (159.6) *ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει*

---

17. ου c. BDZ 33. 238. it vg al, cop syr[sch] et[cu] aeth al; item Or ετι ου .. ϛ ουπω c. CEFGKLMSUVXΔ etc :: idem testes mu in Mc substituerunt; praetereaque cf Mt 16, 9. Mc 8, 17. | εισπορευομ. (et. Or[1]) .. B Or[1] εισερχομ.

18. εξερχεται .. FM al[10] -ρχονται | κακεινα (nonnulli και εκ.) .. D tisch* al pauc it[aliq] εκεινα | κοινοι .. D* d Aug[1] κοινωνει

19. L πορν. μοιχ. φον. | E om πορν. | D*[gr] βλασφημεια, item e *blasfemia*

20. D ταυτα εισιν τα κοινωνουντα (ita D*, d *quae communicant*, item e ff[1.] k Aug[1]; Hil *quae communem hominem faciunt*), posteaque D* κοινωνει, d k Aug[1] *communicat*

22. εκραυγασεν (E*L -αυασεν, Δ -αυαγασεν) c. CEGKLSUVXΔ al pler, item M 299. -γαζεν .. BD 1. 245. 346. Chr[mosc 1] εκραζεν (Ln), Z 13. 124. Or[1] Chr[mosc 4] -ξεν, Or[1] κεκραγε .. it[mu] vg *clamavit*, c ff[1.] k *clamabat*, *excl.* | αυτω c. EGKLMSUVXΔ al pler, item (*clam. ad eum*) f ff[1.] k syr[p] etc, item D οπισω αυτου, item post λεγουσα it[mu] vg (sed vide post) etc .. BCZ 1. 9. 13. 124. 346. Chr[mosc 1] a am fu syr[sch] et[cu] cop arm Or[2] om (Ln 49.) | υιος c. BD al[2] Bas .. ϛ υιε c. CEGKLMSUVXZΔ etc Or | δαυειδ: cf ad 1, 1. | κακως .. 1. Or[4] δεινως, item a *sevissime*

23. λογον (13. al[3] λογω) .. Z om | ηρωτουν c. ℵ̃ BCDX (E*M al -τον) .. ϛ -των c. E**GKL(M vide ante)SUVΔ etc

24. *Ουκ απεσταλην* etc: eadem ex evg. Ebion. affert Or (*ἐὰν φάσκῃ ὁ σωτὴρ Οὐκ -- Ἰσραήλ, οὐκ ἐκλαμβάνομεν ταῦτα ὡς οἱ πτωχοὶ τῇ διανοίᾳ Ἐβιωναῖοι -- ὥστε ὑπολαβεῖν ἐπὶ τοὺς σαρκίνους Ἰσραηλίτας προηγουμένως τὸν χ̅ν̅ ἐπιδεδημηκέναι*) | προβατα .. D add ταυτα (d *ad oves has quae* etc)

25. ελθουσα .. V al απελθ., 126. al προσελθ., al εξελθ. | προσεκυνει c. BDM (-νη) 1. 13. 33. 124. etc Or, item (*venit et* b c g[1.2.] ff[2.], *veniens* ff[1.]

αὐτῷ λέγουσα Κύριε, βοήθει μοι. 26 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ*
ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
27 *ἡ δὲ εἶπεν Ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν*
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 *τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ*
πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ
τῆς ὥρας ἐκείνης.
29 (160.6) *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν* 29–31 Mc 7, 31–37.
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.
30 *καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χω-*
λοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν
αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, 31 *ὥστε*

---

k) *adorabat* b c ff1. 2. g1. 2. k etc .. CEFGKLSUVXΔ al plus100 Chr Thph, item (*venit et*) *adoravit* a vg, *προσεκυνησεν* (Gb″)

26. *εξεστιν* c. D a b c ff1. 2. g1. l persp etms Homcl (vide post) Or2 Bassel Hil2 Amb Ambrst Hier (Laurmed .. ς *εστι καλον* c. BCEGKLMSUVXΔ etc (al mu *καλ. εστ.*) e f g2. k vg cop syrsch etcu etc Or1 :: cf Mc

27. *και γαρ* (et. it vg etc Or al) .. B om *γαρ* | *εσθιει* .. D yscr 1 *-ιουσιν* | *ψιχιων* (et. Or) .. D *ψειχων*

28. *ο* ι̅ς̅ .. D al2 fu syrcu om | *ω* .. Dgr al1 for om | L *γενηθητω*, Or *γενεσθω*. Ad h. l. spectat Homcl his: *Ἰούστα τις ἐν ἡμῖν ἐστὶν Συροφοινίκισσα, τὸ γένος Χαναναῖτις, ἧς τὸ θυγάτριον* (post nominatur *Βερνίκη*) *ὑπὸ χαλεπῆς νόσου συνείχετο, ἢ καὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν προσῆλθεν βοῶσα καὶ ἱκετεύουσα ὅπως αὐτῆς τὸ θυγάτριον* (cf Mc) *θεραπεύσῃ. ὁ δὲ καὶ ὑφ' ἡμῶν ἀξιωθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔξεστιν ἰᾶσθαι τὰ ἔθνη, ἐοικότα κυσὶν διὰ τὸ διαφόροις χρῆσθαι* (Cotel. *χρᾶσθ.*) *τροφαῖς καὶ πράξεσιν, ἀποδιδομένης τῆς κατὰ τὴν βασιλείαν τραπέζης τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ἡ δὲ τοῦτο ἀκούσασα καὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης ὡς κύων ψιχίων ἀποπιπτόντων συμμεταλαμβάνειν [δεομένη], μεταθεμένη ὅπερ ἦν, τῷ ὁμοίως διαιτᾶσθαι τοῖς τῆς βασιλείας υἱοῖς, τῆς εἰς τὴν θυγατέρα ὡς ἠξίωσεν ἔτυχεν ἰάσεως.*

30. ℵ b g1. om *πολλοι* | *χωλ. τυ. κωφ. κυλλ.* c. EGPUVX al ut vdtr pl syrsch etcu cop f etc, item omisso *κωφ.* D al5 g2. l, item omisso *τυφλ.* 8 .. 1. vged for Or2 *κωφ. τυ. χωλ. κυ.* .. CK al *χω. κω. τυ. κυλλ.* (49), item LMΔ al mu am fu syrp *κω. χω. τυ. κυ.* .. B *χω. κυ. τυ. κω.* .. et aliter | L 71. Chr (et.mosc 6) om *κ. ετ. πολλ.* | *ερριψ.* c. B (sed Act 27, 19. B* *ερειψαν*) CEGKMPSUVXΔ etc .. DL *εριψαν*. Cf ad Act 27, 19. *ερριψαμεν* Lc 17, 2. *ερριπται* Mt 9, 36. *ερριμμενοι*. Item 2 Co 11, 25. *ερραβδισθ.* Heb 9, 19. *ερραντισεν* et 10, 22. *ρεραντισμ.* Mt 26, 67. *εραπισαν*. Item *ερρυσατο* 2 Co 1, 10. Col 1, 13. 2 Tim 3, 11; *ερρυσθην* et *ερυσθην* 2 Tim 4, 17; *ερριζωμενοι* Eph 3, 17. Col, 2, 7. | *παρα τους* .. D b *υπο τους* .. C* om | *αυτου* (Gb″) c. BDL 13. 33. 56. 58. 124. yscr it (exc f) vg fr sax syrcu cop arr arm Chr (et.mosc 6) Aug .. ς *του* ι̅υ̅ c. CEGKMP SUVXΔ etc syrsch syrp persp f etc | *αυτους* .. D b c g1. ff2. add *παντας*

τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς
καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν
τὸν θεὸν Ἰσραήλ.
32—39 Mc 8, 1—10. 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν
μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ
θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταί Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πόσους ἄρτους
ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ ἐκέλευσεν τοῖς
ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. 36 καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους

---

31. *τον οχλον* c. CDUΔ 1. 13. 124. 157. al^{10} fere (in his 33. 237. sequente *βλεποντα*, item d) Or^{1} (sequente *βλεποντα;* etc) Chr$^{mosc 1}$ (sequente *βλεποντα*) .. ς (Ln) *τους οχλους* c. BEFGKLMPSVX etc (Or^{1})| *θαυμασαι* (Or^{1} *-ζειν*, item ℵ*, sed ipse* corr. *-σαι*) *βλεποντας* (Δ *-ντες*!, de *-ντα* vide ante) .. B *βλεπ. θαυμ.* | *λαλουντας* .. ℵ 59. 115. 238. syr$^{p\ mg}$ *ακουοντας* .. al^{15} fere *ακουοντας, αλαλους λαλουντ.* :: cf Mc, 7, 37. | *κυλλ.* (D 13. 157. syr^{p} *και κυ.*) *υγιεις* .. 1. y^{scr} cop syr^{cu} pers^{p} aeth arr it (exc f) vg fr sax Aug om; Hier interpretem Latinum dicit de *κυλλοις tacuisse quia quid e contrario diceret non haberet* | *και χω.* c. BCDMPΔ 1. 4. 13. 124. 157. f for syr^{utr} cop al .. ς om *και* c. EFGHKLSUVX etc it^{pler} vg (exc for) al | *τυφλους* .. D *τους τυ.* | *εδοξασαν* (d *glorificaverunt*) .. L 1. al plus^{35} Or Chr (et.$^{mosc 6}$) Thph *-ξαζον*, item it vg *magnificabant* (*clarificab.* e k**, k* *clarificant*)| *ισραηλ* (al pauc Chr$^{mosc 5}$ *του ισρ.*; a b k d *istrahel*, e f* *isdrahel*, am for al *israhel*) .. X Chr$^{mosc 1}$ om

32. *ειπεν* (it vg *dixit;* C *λεγει* :: ut Mc) .. CK al plus^{10} vv aliq add *αυτοις* :: ut Mc | *οχλον* .. DE** al^{10} fere vv aliq Chr$^{mosc 4}$ add (vv add vel praem) *τουτον* | *ηδη* (cop syr utr *ιδου*, fu *ecce - - iam*) .. ℵ 106. 301. om | *ημεραι τρ.* (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMPSUVXΔ al plus^{100} (D add *εισιν και*, similiter it *triduum est quod*) .. ς *ημερας τρ.* c. minuse (idem in Orig editum)| *μοι* .. Δ *μου* | *εχουσιν* .. X al mu *εχωσιν* | *νηστεις* c. unc omn ut vdtr .. al pl *-στις*

33. *οι μαθ.* c. ℵ 1. 116. 124.* 237. (et aliis haud dubie) it (exc c f) vg fr cop al .. ς add *αυτου* c. CDEFGHKLMPSUVXΔ etc :: ut Mc. Praeterea cf ad 8, 21. | *ποθεν* .. D 1. it (exc f) vg aeth arm al *ποθ. ουν* (ita Mt 13, 27. 56; non item Mc 8, 4.), 238. *και ποθεν* | *ερημια* .. C Or *ερημω τοπω* :: cf Lc 9, 12. Mt 14, 15.

34. *ειπον* .. D^{gr} al pauc syr^{utr} (et.^{cu}) add *αυτω*

35. *τοις οχλοις* (C al^{10} fere Chr$^{mosc 5}$ *τους οχλους*) c. EFGHKLMPSUVXΔ al pler a d e f k syr^{sch} et^{cu} cop etc Hil .. BD^{gr} al fere^{10} it^{mu} vg syr^{p} al Or *τω οχλω* (Ln) :: ut Mc

35. 36. *εκελευσεν - - και λαβων* c. CEFGHKLMPSUVXΔ al pler, item *praecepit* (*praecipit*) - - *et accipiens* (*accepit*, ff^{1} *acceptis*) it vg; *cum iussisset - - accepit* d (Hil *turbis iubetur - -*) etc .. BD 1. 13. 33. 124. 346. *παραγγειλας - - ελαβεν* (Ln), item Or *ἐνθάδε δὲ οὐ κελεύει* (ad 14, 19. re-

καὶ τοὺς ἰχθύας εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς,
οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθη-
σαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρίδας πλή-
ρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν
καὶ παιδίων. 39 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον,
καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI.

1 ($^{161.4}_{\;-}$) Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι Mc 8, 11–13. 1–4
πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι Lc 12, 54–56.
αὐτοῖς. 2 ($^{162.5}$) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὀψίας γενομένης

---

spiciens) ἀλλὰ παραγγέλλει, item addit ἐνθάδε δὲ ἐπὶ τὴν γῆν (contra 14, 19. ἐπὶ τοὺς χόρτους) ἀναπίπτουσι. Sed cf Mc

36. επτα .. D ζ, idem antea $\overline{\gamma}$ pro τρεις v. 32., similiterque alibi | L om και τ. ιχθ. | ευχαριστησας c. B (e silentio) EFGHKLMPSUVXΔ etc e (**, si non est*) f ff$^{1\cdot}$ etc .. D 1. 13. 124. (et ut vdtr 33. 346.) και ευχ. (Ln), similiter it^{pl} vg .. C* (vdtr) a ευχαριστησεν, omisso εκλασεν. Or ἐνθάδε δὲ ὡς Ματθ. καὶ Μάρκ. ἀνέγραψαν εὐχαριστήσας ὁ $\overline{ις}$ ἔκλασε (contra supra ἀναβλέψας εἰς τ. οὐρ. ηὐλόγησεν) | εδωκεν (it vg *dedit*) .. BD (d *dabat*) 1. 13. 33. 124. 157. 346. Chr (et.$^{mosc\,5}$) Thdor^{mop} in schol εδιδου :: e Mc | τοις μαθ. c. BD 1. 13. 22. 33. 65. 124. 248. 5.^{ev} c ff$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ emm cop arm Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. ς add αυτου, Ln [αυτ.] c. CEFGHKLMPSUVXΔ etc a b e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ vg etc :: ut Mc; vide ad v. 33. | τοις οχλ. (prob. Schu) c. BKLM 1. 13. 33. 124. 157. 238. 243. 346. al^{11} e f ff$^{1\cdot}$ cop syr^{sch} et^{cu} al .. ς (Ln) τω οχλω c. CDEFGHPSUVXΔ etc :: ut Mc

37. το περισσ. των κλ. ηραν c. BD 1. 33. (et al ut vdtr) a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l vg .. ς ηραν το πε. τ. κλ. (nonnulli των περισσευοντων κλ.) c. CEFGHKLMPSUVXΔ etc f ff$^{1\cdot}$ etc :: ut Mc, item Mt 14, 20. | D σφυριδας

38. ησαν .. B 1. 13. 22. 33. 124. ff$^{1\cdot}$ al pauc add ως (item ωσει al^{3}, ωστε 346.) :: ut Mc | D 1. 124. it (exc f) vg fr sax syr^{cu} cop aeth παιδ. κ. γυν. (cf ad 14, 21.)

39. ανεβη (Gb, improb. Schu) c. CEFGHKLMUVXΔ al fere^{100} Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. ς (Ln) ενεβη c. B (e sil.) S (e sil.) etc, item D ενβαινει. Cf ad 14, 32. | μαγαδαν c. ℵBD syr^{cu} syr^{hr} perss, item *magedan* (*magedam*, *magidan*) it vg fr sax Hier Aug (*Mc hoc idem subiicit quod Mt, nisi quod Dalmanutha, quod in quibusd cdd legitur, non dixit Mt sed Magedan*) .. CM al^{8} et^{2} in scholl cop μαγδαλαν .. ς μαγδαλα c. EFGHKLSUVXΔ (δ *magedan*) etc syr^{p} etc

XVI. 1. οι .. 1. 33. 124. al^{5} Or (text) om | Δ al pauc οι σαδδ. | D αυτον επηρωτ. (c *tentantes eum, et rogaverunt illum*)

2. 3. Οψιας - - ου δυνασθε c. CDFGHKLMSUΔ 1. 22. 33. al pler (item E cum asteriscis) it vg syr^{sch} syr^{p} cop al pler Eus (in canone) Chr cat^{ox} comm codicis x Thph Euth Hil Iuv .. ℵBVX (vide ante de E) 13.* 124. *157. al^{11} edd^{pler} ap Hier („*hoc in plerisq cdd non habetur*“) syr^{cu} arm Or (ut vdtr, certe enim non attingit) om

λέγετε Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 καὶ πρωΐ Σήμερον χει-
μών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ
οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;
12, 39. 4 ($^{163.6}$) *γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον*
οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἀπῆλθεν.
8–12 Mc 8, 14–21. 5 *Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους*
Lc 12, 1. *λαβεῖν.* 6 ($^{164.2}$) *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε*
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 ($^{165.6}$) *οἱ δὲ*
διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 *γνοὺς*
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 *οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε*

---

2. *πυρραζ.* c. BDKUVXΔ etc .. C(E)FGHLM al mu *πυραζει* | M al^{1} om *γαρ* | *ο ουρανος* .. K add *και γινεται ουτως* :: cf Lc

3. *και* .. K add *παλιν* .. F al syr$^{p\,cd}$ om *και -- ουρ.* | *πρωι* .. EM** al plus^{30} *-ιας* | (E)GHL al mu *πυραζει* | *ο ουρ.* .. D^{gr} *ο αηρ* | *το* (C** praem *και*: ita Ln) *μεν* (F al^{2} om) c. C*(et**)DLΔ 1. 22. 33. 262. al^{7} a c g$^{2.}$ ff$^{2.}$ l vg fr sax syr^{p} aeth arm Aug .. ς (Gb^{oo}) praem *υποκριται* c. (E)FGH MSU etc b e f g$^{1.}$ ff$^{1.}$ syr^{sch} cop al :: e Lc | *δυνασθε* c. CD(E)FHKΔ etc .. GMU al mu vv aliq *δυν. δοκιμαζειν*, al *δυν. γνωναι* vel *διαγνωναι* .. L *δοκιμαζετε* (:: ut Lc), S al^{50} fere vv aliq *συνιετε*, al (et. comm codicis X) *γινωσκετε* et aliter

4. *και μοιχαλις* (et. Or al) .. D 4. a e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ Prosp om | *σημ. επιζ.* (B* *αιτει*) .. D^{gr*} it aliq *ζητει σημ.* (:: ut Mc), D** *σημ. ζητει* | *ιωνα* c. BDL 262. ff$^{1.}$ g$^{1.}$ am fu for harl emm tol (Hil libere) .. ς (Gb^{o}) add *του προφητου* c. CEFGHKMSUVXΔ al pler it^{pl} vg^{cd} fr sax syr^{utr} (et.^{cu}) cop etc Or :: cf 12, 39. | EFHXΔ etc *καταλειπων* (sed *-πὼν* iidem pler)

5. *ελθοντες* .. a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ Hil *cum venisset* | *οι μαθ.* c. BCD 209. 346. y^{scr} e arm .. ς *οι μα. αυτου* c. EFGHKLMSUVX etc (cf ad 8, 21.) .. Δ 301. om .. praeterea D it (exc f) Hil post *επελαθ.* pon, similiter post *εις το περαν* syr^{cu} cop | *αρτ. λαβ.* (et. it^{pler} vg; item Or^{txt}) .. BK e^{scr} e *λαβ. αρτ.* :: ut Mc

6. *και σαδδουκ.* (et. Or^{2} Lcif Hil al) .. U 115. 235. y$^{scr\,1}$ a Chr$^{mosc\,1}$ cat^{ox} Amb Ambrst om (131. *σαδδ. και* ante *φαρ.*)

7. *οι δε* .. D 4. a b c e ff$^{2.}$ Lcif *τοτε* (g$^{1.}$ *tunc illi*) | *λεγοντες* .. K om (item syr^{cu})

8. *ειπεν* (Gb Sz) c. BDKLMSXΔ al^{30} fere it^{pler} vg syr^{p} al Or Lcif al .. ς add *αυτοις* c. CEFGHUV etc a ff$^{1.}$ syr^{sch} et^{cu} cop al | *εν εαυτοις* .. L *εν αὑτοις* | *ελαβετε* c. CEFGHKLMSUVXΔ al fere omn f syr^{sch} et^{cu} syr^{p} etc Or Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. BD 13. 124. 346. it (exc f) vg syr$^{p\,mg\,cod}$ cop (vdtr) al mu cat^{ox} Lcif *εχετε* (Ln) :: e Mco, apud quem *εχουσιν* (*εχομεν*) et *εχετε*, ut apud Mt *ελαβομεν* et *ελαβετε* scriptum est.

9. X om *ουδε μνημον.* | D *μνημονευετε οτε* (*quando*)

ἄρτους τῶν πενταχισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;
11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε συνῆκαν
ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν
Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 (168.1) Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς 13–20 Mc 8, 27–30.
Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα λέγουσιν οἱ ἄν- Lc 9, 18–21.
θρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν Οἱ μὲν Ἰω-
άννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα

9. D τοις πενταχισχιλειοις, similiter *in quinque milia* c ff^{2} g^{2}

10. D τοις τετρακεισχειλειοις, similiter *in quattuor milia* c ff^{2} g^{2} | σπυριδας c. CEFGHKLMSUVXΔ etc .. BD p^{scr} σφυριδ. (Ln), cf ad 15, 37.

11. αρτων (Gb'') c. BCKLMS al^{50} fere d e f cop syr$^{p\,cd}$ sl Chr$^{mosc\,5}$ .. ς αρτου c. D S^{r}EFGHUVXΔ etc Or Lcif Amb | ειπ. υμιν (C al^{3} υμ. ειπ.) .. D a b ff^{2} Lcif om υμ. | προσεχετε δε (Gb'') c. BC*L 1. al^{3} cop syr^{sch} pers^{p} Or, item absque δε D* it 13. 124. (et. d) vg al .. C** 33. 346. al plus^{20} προσεχειν; προσεχετε δε .. ς προσεχειν c. EFGHKMSUVX (add δε post ζυμης) Δ etc (M** al^{8} Thph add αλλα vel αλλ) | φαρ. κ. σαδδ. .. al^{2} g^{1} σαδδ. κ. φαρ.

12. της ζυμης c. D 124*. a b ff^{2} arm Lcif, item (τ. ζυμ. των φαρ. κ. σαδδ. αλλ. α. τ. διδ. των φαρ. κ. σαδδ., ff^{1} - - *doctrina illorum*) syr^{cu} ff^{1} ac fere etiam 33. .. 1. e Or των αρτων .. BL 157. 48.^{ev} y^{scr} g$^{1.2}$ l vg (fr sax) cop aeth syr$^{p\,cd}$ τ. ζυμ. των αρτων (Ln 49.), item ς τ. ζυμ. του αρτου c. CEFGHKMSUVXΔ etc (:: videbatur parum apte h. l. negari quod ipsum v. 6. dictum est, cavendum esse a *fermento* Phar. et Sadd. Hinc ut explicatius scriberent alii των αρτων substituerunt, alii vel των αρτ. vel του αρτ. ad τ. ζυμ. addiderunt. Ceterum si τ. ζυμ. cum των αρτ. [του αρτ.] ab initio scriptum fuisset, additamentum istud etiam a syr^{cu} etc expressum esset.) | αλλα c. B?CDGHKLMUXΔ al ut vdtr longe pl .. ς (Ln) αλλ c. EF etc | φαρ. κ. σαδδ. (et. Or) .. B σαδδ. κ. φαρ. .. 13. a b Lcif om κ. σαδδ.

13. ελθων .. G al ut vdtr mu syr^{p} Chr$^{mosc\,6}$ εξελθ. (:: cf Mc) | δε .. E al om | καισαρειας: ita FGKMUΔ etc .. CDELX etc -ριας; sed cf alibi (potissimum in actis) | αυτου .. D om | τινα c. B cop syr^{hr} aeth^{rom} et^{ppl} arr pers^{w} c vg (et. am gat mm harl**, non for) sax fr Ir$^{int\,cd}$ Amb^{1} .. ς add με, Ln [με] c. DEFGHKLMSUVXΔ (item C post λεγουσιν) etc Or^{2} (sed utroq. loc. om τ. υι. τ. ανθρ.) Hil al (test mu ante τον υι. distinguunt) :: cf Mc et Lc, apud quem utrumque τινα με sed absque τ. υι. τ. ανθρ. legitur | D a b g^{2} Ir^{int} οι ανθ. λεγ. ειν., 1. λεγ. ειν. οι ανθ. | τον υιον .. D om τον

14. ειπαν c. B .. unc rell omn ειπον | οι μεν (f *quidam*) .. Δ (item d) c g^{2} ff^{2} vg αλλοι .. D a b e ff^{1} g^{1} om :: cf Mc et Lc | αλλοι δε (et. Or) .. B Chr$^{mosc\,5}$ οι δε (Ln); Chr$^{mosc\,1}$ οι μεν omissis οι μ. ιω. τ. βα. | ἡλιαν (D -λειαν) .. ς ἠλιαν, cf ad 11, 14. (ἡλ. et. H) | ετεροι .. Chr$^{mosc\,6}$ οι δε (iidem οι δε pro η ενα) | D ιηρεμειαν, EG ιηερ., U ηρεμ.

τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
Io 6, 69. 16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 (167.10) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπ-
εκάλυψέν σοι ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ
σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω
18, 18. μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 καὶ
δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ

---

15. λεγει .. K add δε | αυτοις .. C al pauc it^{mu} (sed non a e al) vg (sed non am for al) fr (non sax) add ο ι̅ς̅, Ln [ο ι̅ς̅]

16. ειπεν .. D add αυτω | ζωντος (et. Or^{saepissime} Eus Ir^{int} etc; alludit et. Hom^{cl} οὐκ οἶδα – Petr. loquitur – πῶς εἶπον Σὺ εἶ ὁ υἱ. τοῦ ζῶντ. θεοῦ) .. D* d* σωζοντος (*salvatoris*)

17. αποκρ. δε c. BD 1. 13. 33. 124, 346. b c g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ l vg cop Eus .. ς και αποκρ. c. CEFGHKLMSUVXΔ etc f ff$^{1.}$ etc .. a e syr^{sch} et^{cu} etc αποκρ. | Δ Eus^{ed} om ὁ | αυτω .. D om | Βαριωνᾶ (L βαριῶνα) .. ς βὰρ Ἰωνᾶ (ita EFK aliique unc et minusc). Similiter formata sunt Βαραββᾶς, Βαριησοῦς, Βαρθολομαῖος, Βαρνάβας. | οτι .. B* om | ε. τοις ουρ. c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr fere omn Clem Or^{1} Eus Phot etc .. B y^{scr} Or^{2} om τοις (Ln 49.). Et. ουρανιος et επουρανιος a paucis legitur. :: Et εν τοις ουρ. et εν ουρ. Mto frequentatur; passim εν ουρ., passim etiam εν τοις ουρ. sine ulla differentia: τοις saepe test. mu. addunt ubi non vdtr ab evglsta positum esse, passim vero etiam pauci ex antiquissimis pro arbitrio ut vdtr omittunt, ut 6, 1. (5, 48.)

18. καγω (Eus Chr$^{mosc\,6}$ και εγω) δε .. L al^{5} fere it (exc d; a *ego enim*) vg al Eus Chr$^{mosc\,6}$ Cyp al om δε | οτι .. Eus Chr$^{mosc\,5}$ Phot om | επι ταυτη (X add μου, E* ταυ. post πετρ. pon) τη πετρα (et. Or^{3} etc) .. D Eus ε. ταυτην την πετραν (it vg *super hanc petram*)| μου τ. εκκλ. (et. Or Eus Phot etc) .. D it vg Tert Cyp etc τ. εκκλ. μου

19. και (et. Or Eus Phot Cyp etc; Chr$^{mosc\,1}$ και εγω δε, $^{mosc\,5}$ αλλ εγω) .. D ff$^{1.}$ om | δωσω σοι c. BCEFGHKMSUVXΔ etc a etc Or^{saepe} Eus Phot Tert^{1} al .. DL it^{pler} vg Chr$^{mosc\,6}$ Cyp al mu σοι δωσ. | τ. κλεις c. B**CD EFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn Or^{1} Eus Chr (et.$^{mosc\,6}$) Phot .. B*L Or^{5} τ. κλειδας (Ln 49. :: Phryn. κλεῖδα· τὸ δόκιμον κλεῖν ἐστίν· Antiatt. κλεῖν ἀξιοῦσι λέγειν, οὐ κλεῖδα. Similiter Moeris et Thomas. Sed utraeque formae, κλεῖν κλεῖς et κλεῖδα κλεῖδας, iam apud veteres Graecos. In N. T., cf Apoc 1, 18. 3, 7. 9, 1. 20, 1., nusquam κλεῖν vel κλεῖς legitur quin testes multi alteram formam substituant; contra κλεῖδα Lc 11, 52. tantum non fluctuat. | ο εαν pr c. CEFGHKLMSUVXΔ al fere omn Dion^{ar} Phot, item ο εαν sec c. iisdem et B .. BD pri loco ο αν (Ln 49.); item D sec loco ο αν .. 1. Or^{2} (sed priora tantum adscribit) Eus Chr (et.$^{mosc\,6}$), item it (exc a) for Tert al mu utroq loco οσα αν (Or^{1} εαν) etc

τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 ($^{168.2}$) τότε διεστείλατο
τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.
21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 21–23 Mc 8, 31–33.
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν Lc 9, 22.
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 ($^{169.6}$) καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν
ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ Ὕπαγε ὀπίσω μου,
σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ
τῶν ἀνθρώπων.
24 ($^{170.2}$) Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ τις 24–28 Mc 8, 34–9, 1.
θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν Lc 9, 23–27.

---

20. διεστειλατο (*praecepit*, *imperavit* vg it) c. B**CEFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn Or etc .. B*D (*comminatus est*) cdd^{aliq} ap Or (ὁ μὲν οὖν Ματθ. πεποίηκε κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τὸ Τότε διεστείλατο - - ἰστέον δὲ ὅτι τινὰ τῶν ἀντιγρ. τοῦ κατὰ Ματθ. ἔχει τὸ Ἐπετίμησεν) επετιμησεν (Ln), item *increpavit* e, item arm (et ut vdtr al) :: e Mc et Lc | τ. μαθητ. c. BCD arm Or^{3} Hil .. ς add αυτου c. EFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg etc Or^{2} :: cf ad 8, 21 .. Chr^{mosc6} αυτοις :: e Mc et Lc | αυτος (et. Or; *ipse* it vg; e om) .. DU ουτος | ο χ̅ς̅ (Gb Sz) c. BLXΔ al fere^{70} a b e ff^{1} g^{1} vg^{cd} syr^{sch} et^{cu} pers^{p} ar^{p} arm sl^{cd} Or^{4} et^{txt} Chr (et.^{mosc6}) al Hil al .. D^{gr} c ff^{2} fu al ο χ̅ς̅ ι̅ς̅ .. ς ι̅ς̅ ο χ̅ς̅ c. CEFGHKMSUV etc d f g^{2} l vg^{ed} am for cop syr^{p} etc

21. ο ι̅ς̅ c. CEFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn Or^{2} cat^{ox} .. BD al pauc om ὁ (Ln) .. Chr^{mosc6} Or^{1} Ir^{int} om .. cop add χ̅ς̅ | δεικνυειν (et. Or^{4}) .. B δεικνυναι | εις ιερ. απ. c. BD^{gr} 1. 13. 124. 157. 346. y^{scr} e Or^{4} cat^{ox} Ir^{int} Hil .. ς απ. εις ιερ. c. CEFGHKLMSUVXΔ etc | απο (et. Or^{2}) .. D υπο, al^{1} παρα | Δ γραμμ. κ. αρχ. | τη τρ. ημ. (et. Or Ir^{int} etc) .. D cop al μετα τρεις ημερας, item *post tertium diem* it^{mu} :: e Mc | εγερθηναι (et. Or) .. D al^{10} (et. E* videtur sic scripturus fuisse) αναστηναι :: ut Mc et Lc

22. ηρξ. επιτ. (D^{gr} Or^{1} 1. 124. al^{2} post αυτ. pon : ita Ln) αυτω (a b c ff^{2} g^{1} mm om) λεγων (D 238. a b c ff^{2} και λεγειν, F και λεγων) c. CEGHKLMSUVXΔ al pler vg e f g^{2} etc Or^{2}, item DF al it^{mu} Or^{1} .. B 346. λεγει αυτω επιτιμων (49; cf B ad Mc 14, 69; Δ ad Mc 10, 41.)| ιλεως .. D* ειλεος, F al mu ιλεος | σοι τουτο (et. Or) .. D τουτο (*haec*) σοι (it^{mu} Hil al om σοι)

23. στραφεις (et. Or) .. DKL al plus^{20} επιστραφ. | μου ει c. EFGHKLMSUXΔ 1. al pler Or^{4} etc; V e f Hil^{3} Ruf Aug μοι ει, item cop et omisso ει sah .. B 13. 124. ει εμου (Ln); C ει μου (49.); item D Mcell (ap Eus) it^{pler} vg Hier al ει εμοι | αλλα τα .. D αλλ α (d* *sed que*, d** *sed quae sunt*, item it^{pler} *sed quae* vel *s. q. sunt*)| D ff^{1} sah του ανθρωπου

24. ο ι̅ς̅ (et. Or^{txt}) .. B* 157. 209. η et y^{scr} al^{1} om :: deest apud Mc et Lc

10, 39. σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν
Lc 17, 33. Io 12, 25. ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-
θρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 (171.10) μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 (172.2) ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσίν
τινες ὧδε ἑστῶτες οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1—9 Mc 9, 2—10. Lc 9, 28—36. 1 *Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς*

---

24. E*FLU al mu *ακολουθητω*

25. *εαν* c. BC al ut vdtr mu .. ς *αν* c. DEFGHKLMSUVXΔ etc | *θελη* .. HK al *-λει* | *απολεση* c. BCEFGKMSUVX etc .. DHLΔ al *-σει*

26. *ωφεληθησεται* c. BL 1. 13. 22. 61. 124. 157. 346. y^{scr} e f gat sah cop syr^{utr} Or^{3} Cyr^{saepe} Chr^{1} in$^{mosc 5}$ Cyp .. ς *ωφελειται* c. CDEFGHKLMS UVXΔ etc Clem Hil Lcif al (et. Iust et Ign^{spur}) :: cf ad Lc et Mc (Clem$^{2\cdot cor}$ *τί γὰρ τὸ ὄφελος ἐάν τις τὸν ὅλον κό. κε. τὴν δ. ψυ. ζημ.*) | *κερδηση* .. L al pauc *-σει* (Or^{1} *κερδανη*)| ELX al mu *ανταλαγμα*

27. *των* (D add *αγιων* :: ut Lc) *αγγ. αυτου* .. C *τ. αγγ. των αγιων* (:: ut Mc). Similiter al pauc et vv pauc | *τ. πραξιν* (et. Or) .. F 1. 22. 28. al fere^{20} it^{pler} (et. d, sed non e g$^{2\cdot}$) vg (sed non am gat al) al mu Cyr Chr^{1} in$^{mosc 5}$ cat^{ox} Avit al *τα εργα*

28. *αμην* .. L** 1. al plus^{10} add *δε*, item K al plus^{5} *γαρ*, item al^{1} Or^{comm} Chr$^{mosc 3}$ *αμην* | *εισιν* c. CDEFGHKMSUVXΔ al pler a vg etc Or .. BL al^{5} it^{pler} al Hil praem *οτι* (Ln) :: ut Lc, ubi non fluctuat | *ωδε* (Δ *ουδε*?) *εστωτες* (pauc *εστηκοτες*) (Sz) c. EFGHVXΔ al plus^{80} Thph .. BCDLS al plus^{25} Or Eph Epiph Thdrt Chr (et.$^{mosc 5}$) Dam *των ω. εστωτων* (Gb Ln :: cf Mc et Lc), item ς *των* (225. om) *ω. εστηκοτων* c. KMU etc (Valentt) .. 49.^{ev} c et r^{scr} *των ω. εστωτες* | *γευσωντ.* (et. Or) .. HLUX tisch** al mu Thdrt *-σονται*, item *gustabunt* it vg, item Valentt ex Thdot (*ἐχρῆν κἀκεῖνον πληρωθῆναι τὸν λόγον τοῦ σωτῆρος, ὃν εἶπεν Εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσονται θαν. ἕ. ἄ. ἴδ. τὸν υἱ. τοῦ ἀνθρ. ἐν δόξῃ*)| *βασιλεια* (et. Or^{dis}) .. 38. 113. 245. 435. y^{scr} a cop syr$^{p\ mg}$ al (Valentt) Ephr Epiph al *δοξη* (nonnulli add *του πατρος*) (syr^{cu} *εν τη βασ. κ. τη δοξ. αυτ.*)

XVII. 1. *Και μεθ* .. D it (exc f) Hil *Και εγενετο μεθ* | D 33. 157. *κ. τον ιακωβον*, item D* 253. *κ. τον ιωανν.* | *αναφερει* .. D 1. Or *αναγει* (cf D ad Mc)

εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ
ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ
Ἠλίας μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν
τῷ Ἰησοῦ Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω
ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν. 5 ἔτι
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ
ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα- 3, 17. 2 Pe 1, 17.
πητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθη-
ταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ

---

1. *κατ ιδιαν* (et. Or) .. D *λειαν* (*nimis*). Spectat huc quod Orig. affert ex evglio sec. Hebr. hunc in modum: *Ἐὰν δὲ προσίεταί τις τὸ καθ' Ἑβρ. εὐαγγ., ἔνθα αὐτὸς ὁ σωτήρ φησιν Ἄρτι ἔλαβέ με ἡ μήτηρ μου τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν μιᾷ τῶν τριχῶν μου καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς τὸ ὄρος τὸ μέγα Θαβώρ.*

2. *μετεμορφωθη* (it[pler] Hil add *ο ις*) .. D *μεταμορφωθεις ο ις*, omisso *και* seq | *εγενετο* c. BCDEFGHKMVΔ etc Or[1] ([3]*φαινεται*) .. LU 13. 22. 33. al plus[50] *εγενοντο* (:: cf ad Mc) .. Chr[mosc 6] *γεγονε* .. S 245. 47.[ev] om | *το φως* (et. Valentt ex Thdot Or[3] etc) .. D it vg syr[cu] aeth al Dion[alex] Hil[3] al *χιων* (:: cf ad Mc)

3. *ωφθη* c. BD 13. 33. 124. 244. y[scr] (pergit *αυτω*) a b c e g[1. 2.] l n (et. d; non f ff[1.]) am emm gat mm tol (non for al) Bed .. ς *ωφθησαν* c. CEFGHKLMSUVΔ etc | *μωυσης* c. BDKL etc (cf ad 8, 4; ad it[cdd] accedit n) .. ς *μωσης* c. CEFGHMSUVΔ etc. Cf et. ad 19, 7. et alibi | *ἡλιας* .. ς *ἠλιας* :: cf ad 11, 14. 16, 14. | *μετ αυτ. συλλαλ.* (L *συλαλ.*, DΔ *συνλαλ.*) c. CD EFGHKLMSUVΔ al pler it[pler] vg etc Or etc .. B 1. ff[1. 2.] Cyr Chr[mosc 6] *συλλ. μετ αυτ.* (Ln)

4. F al *ει θελης* | *ποιησω* c. BC b ff[1.] g[1.] .. ς *-σωμεν* (1. al aliq *-σομεν*) c. DEFGHKLMSUVΔ etc it[pl] vg syr[utr] (et.[cu]) etc Or[2] etc :: ut Mc et Lc | *ο πετρος* .. G al pauc om *ὁ* | *ωδε* .. 252.* ff[1.] g[1.] for harl* arm al Or om | B e *σκην. τρεις* :: ut Lc | *μωυσει* (D al mu *μωσ.*) c. BDKΔ al[30] et multo plurib Or Chr[mosc 5] .. ς *μωση* (L al mu *μωυσ.*) c. CEFGH LMSUV etc | *ηλια μιαν* (D *ηλεια μειαν*) c. BCDKLΔ 1. 33. 124. al plus[20] it vg syr[cu] syr[p] al .. ς *μι. ηλ.* c. EFGHMSUV etc Ephr

5. *ετι* .. al[7] add *δε*, item al[1] praem *και* | *φωτεινη* (CELΔ etc *-τινη*) (et. Or) .. 5. 13. 36. 124. 183. 209. 238. 346. u[scr] Ephr *φωτος* (Gb) | *επεσκιασεν* (et. Or; *obumbravit* it vg) .. D* d *-αζεν* :: ut Lc | *ευδοκ.* c. BEFHKLMSUVΔ al ut vdtr pler (Or[1]) .. CDG al[10] fere (Hom[cl] Or[1] Dam) *ηυδοκ.* (Ln 49.) Cf ad 3, 17. 12, 18. | *ακου. αυτ.* c. BD 1. 33. ff[1.] (cop sah al) Or Tert .. ς *αυτ. ακου.* (Δ *ακουσατε*) c. CEFGHKLMSUVΔ etc :: cf ad Lc et Mc (Hom[cl] *ἀλλὰ καὶ ἐξ οὐρανῶν μάρτυς φωνὴ ἠκούσθη λέγουσα Οὗτός ἐστίν μου ὁ υἱ. ὁ ἀγ. εἰς ὃν ηὐδόκησα· τούτου ἀκούετε.*)

6. D sah *ακουσ. δε* | *επεσαν* c. BCD 33. 124. .. ς *-σον* c. EFGHKLMSUVΔ etc | *αυτων* (Chr[mosc 6] om) .. L *εαυτων*

προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν Ἐγέρθητε καὶ μὴ
φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ
μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ
10–13 Mc 9, 11–13. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 (173.6) Καὶ ἐπηρώτη-
σαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι
Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἡλίας μὲν
ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας
ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα
ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐ-
τῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ
εἶπεν αὐτοῖς.
14–21 Mc 9, 14–29 Lc 9, 37–42. 14 (174.1) Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν

---

7. *προσελθων* c. CEFGHKLMSUVΔ rell ut vdtr omn .. BD (it vg *accessit*) *προσηλθεν* (Ln)| *ηψατο* c. iis qui *προσελθων*, item D it vg *και ηψατο* .. B 124. item 13. 346. *και* (13. 346. om?) *αψαμενος* (Ln)| *και ειπεν* .. B solus om *και* (Ln)| *εγερθητε* (syr^cu eth^hr om *εγ. και*) .. D 33.^ev *εγειρεσθε*

8. D* *επιρεντες* | C *ουκετι ουδενα* :: e Mc | *ειδ.* c. BDEFGHMUΔ etc .. CKLV etc *ιδον* | *τον* (B* *αυτον*) *ιν* .. D it vg post *μονον* | *μονον* .. C 33. add *μεθ εαυτων* :: e Mc

9. *καταβαινοντων αυτων* .. D *καταβαινοντες* | *εκ* (Gb Sz) c. BCDEFGHK (vdtr* *εκ* ex *απο* restituisse) LMSUVΔ al plus^100 (it vg *de monte*) Or^1 Chr (et.^mosc 6) al .. ς *απο* c. minusc Or^1 :: cf Mc et Lc | *εγερθη* c. BD .. ς *αναστη* c. CEFGHKLMSUVΔ etc :: ita Mc (isque saepe ita, non item Mt)

10. *οι μαθητ.* c. LZ 1. 33. 124. it (exc f) vg cop sah arm Or^txt .. ς (49.) add *αυτου* c. BCDEFGHKLMSUVΔ etc | *ἠλιαν* (DΔ –*λειαν*) .. ς *ἡλιαν* : cf ad 11, 14. 16, 14.

11. *ο δε* (Gb'') c. BDLZ 1. 33. al^4 syr^cu cop sah it vg sax fr al .. ς add *ις* c. CEFGHKMSUVΔ etc | *ειπεν* c. BD 33. 124*. cop a b c e ff^2. .. ς add *αυτοις* c. CEFGHKLMSUVZΔ etc (1. etc ante *ειπ.* pon) vg it^aliq sah etc :: cf ad Mc | *ερχεται* (Gb') c. BDL (vide post) 1. 22. 33. 435. y^scr it (exc f) vg cop sah syr^cu arm arr Aug Hil .. ς add *πρωτον* c. CEFGHKMSUVZΔ etc | *και αποκαταστησει* .. L *κ. αποκαθιστησι πρωτον* .. D a b c g^1. ff^2. (ff^1.) *αποκαταστησαι*

12. *ηδη* (et. Iust Or) .. Z syr^sch (exprimit *ιδου*) et^cu om | U al *εγνωσαν* | *αλλα* c. CDKM al .. ς (Ln) *αλλ* c. B?EFGHLUZΔ etc | *εν* (al^1 *επ*) *αυτω* c. BCEGHKLMSVZ etc Or^3 (sed^1 cdd^2 *εις αυτον*, item semel Chr^mosc 6 et cat^ox) .. DFU al plus^20 Iust *αυτοι* (:: ut Mc) .. Δ om | *ουτως – – υπ αυτων* .. D a b c e (praem *Et ait illis*) ff^1.2. g^1. post *ειπεν αυτοις* v. 13. pon

13. *αυτοις* .. Z (ut vdtr) am for om

14. *ελθοντ. αυτ.* c. CEFGHKLMSUVXΔ al pler sah cop syr^sch syr^p etc

αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου
τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει
εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν
τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως
πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ
δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 ($^{175.5}$)
Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον Διὰ τί
ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ τὴν
ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον

Or^{txt} Chr (et.^{mosc6} *ελθ. δε αυ.*); item omisso *αυτων* BE 1. 124. 245. (Ln) .. D, item (*cum venisset*) it vg fr sax syr^{cu} syr^{hr} cop^{cd} arr Hil Aug, *ελθων* (49.); 253.* *ελθοντος αυτου* :: cf Mc ubi est *ελθων*, sed ad lectionem Mtthi alii *ελθοντες* scripsere | *αυτω* .. F (*τω* $\overline{ιυ}$ *αυτω*) G al^{15} fere *τω* $\overline{ιυ}$ | *ανθρ.* .. FH al plus^{20} vv pauc add *τις* | *γον. αυτον* (Gb Sz) c. BCE (*ipse *-ον* scripsit sed ut vdtr ex *-ω* restituens, nisi primo fuerat *-ω¯*) FGHKLM (**vel ipse*, est enim *-ω̄¯*) SUVXZΔ etc .. D item it^{mu} (e ff$^{1\cdot}$ l Hil om) vg syr^{p} *ενπροσθεν αυτου* .. ς *αυτω* c. (E*M* vide ante) minusc

15. Z om *κυριε* | *κακ. πασχ.* c. CDEFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg etc .. BLZ Or *κακ. εχει* (Ln) | *πολλακις* sec .. D 1. 22. Or^{2} (*ὅτι δὲ καὶ εἰς τὸ πῦρ σπανιώτερον*) *ενιοτε*, item *aliquando* vel (ff$^{2\cdot}$) *aliquotiens* it (d *aliquotiens enim cadit in igne, saepius in aqua*), item arm

16. *ηδυνηθησαν* c. CDEFGHLMSUVXΔ etc .. B *ηδυνασθησ.*, K y^{scr} *εδυνηθησ.*, Z *ηδυναντο* | D it (exc ff$^{1\cdot}$) vg *θεραπ. αυτ.*

17. *αποκριθεις δε* .. Z y^{scr1} for cop *τοτε* (y h. l. pon *ο* $\overline{ις}$) *αποκρ.*, vv aliq *και αποκρ.*, syr^{sch} et^{cu} sah it ^{mu} *αποκρ.* | *απιστος* (al^{2} Or *-στε*) .. Z y^{scr1} *πονηρα* :: cf 12, 39. 16, 4. | Z *διεστρεμμενη* | *με. υμ. εσομ.* c. BCDZ al^{5} ff$^{1\cdot}$ Or .. ς *εσομ. με. υμ.* EFGHKLMSUVXΔ etc it (exc ff$^{1\cdot}$) vg etc :: cf Lc et Mc

19. D *καθ ιδιαν* | B*K *εδυνηθημεν* | L *εκβάλειν*, al *-αλλειν*

20. *ο δε* c. BD 33. 124. 243. 258. a ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ n am for tol sax syr^{cu} cop sah al mu .. ς add $\overline{ις}$ c. CEFGHKLMSUVXΔ etc | *λεγει* c. BD 1. 13. 33. 124. 346. b c e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ n am fu for al .. ς *ειπεν* c. CEFGHKLMSUVXΔ etc a f g$^{2\cdot}$ vg^{ed} etc | *απιστιαν* (DEFGL al *-στειαν*) c. CDEFGHKLMSUVXΔ etc it vg syr^{sch} syr^{p} etc .. ς B 1. 13. 22. 33. 124. 346. syr^{cu} cop sah aeth al Or (Chr^{mosc1} sic: *τί οὖν ὁ* $\overline{χς}$; *οὐκ εἶπε διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν φησίν*, similiterque schol vetust: *οὐ γὰρ ὁλοτελῆ ἀπιστίαν αὐτοῖς ἐγκαλεῖ ἀλλ' ὀλιγοπιστίαν.*) Hil *ὀλιγοπιστίαν* (Ln) | *αμην γαρ* (al^{10} vv mu Recogn^{el} om) *λεγ. υμιν* .. C 27.^{ev} add *οτι* | *εχητε* .. al mu cat^{ox} *εχετε* | D* *κοκκος* (L *κοκο*)

σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσε-
ται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. 21 τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύ-
εται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
22 s. Mc 9, 30—32. Lc 9, 43—45. ' 22 (176.2) Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
Mc 9, 33. 24 (177.10) Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ
τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν
οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; 25 λέγει Ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν

20. μεταβα c. ℵ B 1. 13. 124. 346. Or[1] Cyr[hr] (ut αναβα Apoc 4, 1. καταβα Mc 15, 30. sed utrobique mutarunt istam formam) .. ς μεταβηθι c. CDEFGHKLMSUVXΔ etc Or[2] (et[1] μεταβληθι ut vdtr) | ενθεν c. ℵ BD 1. 435. Or[3] (diserte) .. ς εντευθεν c. CEFGHKLMSUVXΔ etc (124. ενταυθα) :: similiter Lc 16, 26. pro ενθεν cdd mu εντευθεν | εκει .. 33. om (Chr[mosc 6] om ενθ. εκει), item vv mu non exprimunt

21. τουτ. δε τ. γ. ο. εκπορευετ. (tisch** al[15] εξερχετ.) - - νηστ. c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell fere omn it[pler] vg syr[sch] syr[p] cop etc Or Chr (et.[mosc 6]) cat[ox] Hil Amb Aug al .. ℵ B 33. e ff[1.] syr[cu] syr[hr] sah aeth[rom] (aeth[ppl] et talis pro του. δ. το γε., item νηστ. κ. προσευχ.) Eus in canone (nam Mc 9, 28 sq in canone 10. posuit, ubi recensentur quae singulis propria sunt; nostrum vero locum 16, 19—21. canone 5. cum solo Lc 17, 5 sq composuit) om

22. αναστρ. δε αυτ. (D a b c ff[2.] n αυτ. δ. αν.) c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell fere omn .. ℵ B 1. συστρεφ. (Ln) .. Or[txt] στρεφομ. posteaque εις την γαλιλαιαν (ita et. al pauc): it[pler] vg *conversantibus*; c *revertentib.*, ff[1.] *redeuntib.*, e *cum autem regrederetur ipse*; b c e g[1.] ff[1.] n pergunt *in Galilaeam.*

23. D[gr] αποκτεινουσιν | τη τρ. ημ. (et. Or) .. D μετα τρεις ημερας (a b c n *post tertium diem*, e *post triduum*) | εγερθησ. c. CDEFGHIKLMSUVXΔ etc Or .. ℵ B al[20] fere Chr[mosc 6] αναστησεται (Ln) :: e Mc | κ. ελυπ. σφ. (et. Or) .. K al mu om

24. ελθ. δε αυτ. (Or[txt] om αυτ.) .. D it (exc f) vg και ελθ. αυτ. | καφαρναουμ .. ς καπερναουμ (ita h. l. et. I): cf 4, 13. | διδραχμα c. ℵ BCG(sec. loc.) IKMSUVΔ etc (Or) .. EFG (pri. loc.) HLX al sat mu (et. carp) διδραγμα, D (sec. loc. -γμα) al pauc -γματα (c vg[ed] *didrachma*, b ff[2.] am fu for gat al *didragma*, g[1.] *-gmam*; a e n al *tributum*) | τω πετρω .. D 27.[ev] syr[hr] post κ. ειπ. pon | ειπαν c. ℵ BD .. ς -πον c. CEFGHIKLMSUVXΔ etc

25. ναι .. b *utique non* | οτε εισηλθεν c. EFGHIKLMSVXΔ al pler, item *cum intrasset* (*introisset*) e f g[1. 2.] ff[1.] vg cop sah syr[sch] syr[p] etc; D εισελθοντι, b n *intranti ei* (b om), d *ingresso* (vg it sequitur *praevenit eum*, Cyr εισελθοντος .. U al[20] fere syr[cu] οτε εισηλθον, item 13. 124. 346. εισελθοντων, a *intrantes* .. ℵ B 1. ελθοντα (49; Ln ex errore εισελθοντα) .. C 27.[ev] οτε ηλθον, 33. ελθοντων αυτων

οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοι δοκεῖ, Σίμων;
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ
τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 *λέγει αὐτῷ Ἀπὸ τῶν*
ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
27 *ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν*
βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας
τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 ($^{178.2}$) *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ* 1—5 Mc 9, 33—37. Lc 9, 46—48.
λέγοντες Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 *καὶ*
προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν
3 *καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ*
παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 *ὅστις οὖν*

---

25. *απο τινων* (et. Or Hil etc) .. B sah *α. τινος*

26. *λεγει αυτω* (c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell fere omn it vg syr^sch et^cu syr^p etc; B 1. cop sah arm aeth Or (libere) Chr^mosc 6 *ειποντος δε* : ita Ln) c. BD 1. it (exc f) vg fr sax syr^hr cop sah aeth arm pers^w Cyr .. ς add ο (H 28. om) *Πετρος* c. CEFGHKLMSUVXΔ f syr^sch et^cu al, item Or *του Πετρου* (Or sic: *εἰπόντος δὲ τοῦ Πέ. ὅτι οὐκ ἀπὸ τῶν ἰδίων υἱῶν ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀλλοτρ. αὐτῶν, φησὶν ὁ ις*)| *εφη* (prioribus *λεγει αυτω Ἀ. τ. ἀλλ.* non omissis) .. CL 73.** aeth^rom (non^ppl) *ειποντος δε αυτου* (L om) *Απο των αλλοτριων, εφη* | *οι* .. X 13. 346. 435. al^5 om

27. *δε* .. E*M al om (346. post *μη* pon)| *σκανδαλισωμεν* c. BCDEFGHIKMS UVXΔ etc Or .. LZ *-λιζωμεν* (it vg *scandalizemus*)| *εις θαλ.* c. BIKLMU VZΔ 1. 33. 262. 435. al plus^10 Did .. ς *εις την θαλ.* c. DEFGHSX etc (Or om *ε. θαλ.*)| *αναβαντα* c. BDE*HKLMUV etc (Or^2) .. E**FGISXZΔ al pl Cyr *αναβαινοντα* | *και ανοιξας* .. L om *και* | *ευρησεις* .. D add *εκει*, Chr^mosc 6 (omissis *αν. το στ. αυτ.*) *εν αυτω* vel *εις αυτον*, item it^pler *ibi, illic, in illum, in illo* | *αντι* .. Z *αντ*

XVIII. 1. *Εν εκεινη* .. BM cop sah (sed cd alius om) add *δε* | *ωρα* c. BD EFGHIKLMSUVXZΔ al pler f vg syr^sch syr^p cop sah etc cdd ap Or (vide post) .. 1. 33. 24.^ev 31.^ev it (exc f) syr^cu arm Or^txt et^comm cum hac nota: *κατὰ μὲν τινα τῶν ἀντιγράφων ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθ. τῷ ιυ, κατὰ δὲ ἄλλα ἐν ἐκ. τῇ ἡμέρᾳ*) Hil *ημερα* (Gb'' Ln)| *τω ιυ* .. E* scripturus erat *αυτω*, 299. *αυτω*, post *προσηλθ.*

2. *ο ις* c. DEGHIKMSUV**XZ(vdtr)Δ al pler it (vel ante vel post *προσκ.*) vg syr^utr (et.^cu) sah etc (Or) .. BFLV* al^4 cop arr aeth Chr (et.^mosc 6) om (49.)| *παιδιον* .. D e add *εν* | *αυτο* .. F al pauc om | L *εμ' μεσω*

3. H *στραφησθε*

4. *οστις ουν* (13. ff^1. *και οστ.*, g^1. *quicunq. enim*) .. G om *ουν*

ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοι-
Mc 9, 42. Lc 17, 2. οῦτον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 ($^{179.2}$) ὃς δ' ἂν σκανδα-
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
Lc 17, 1. καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
Mc 9, 43. 5, 29. 47. οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 ($^{180.6}$) εἰ
δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ
κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ
Mc 9, 47. 5, 29. αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ

---

4. ταπεινωσει (Gb'' Sz) c. BDEFGHKLMSUVXΓΔ al plus^{80} Or .. ς -σῃ c. minusc (it^{pler} vg *humiliaverit*, Clem ος εαν εαυτ. ταπεινωσῃ)| εαυτον .. LΔ al αυτον

5. εαν c. BEFGHKMSUVXΔ rell fere omn Or^{2} cat^{ox} .. DLZ y^{scr} Or^{1} αν (Ln 49.)| εν παι. τοι. c. BDLZ 1. 124. 346. y^{scr} it (exc e) vg syr^{cu} arm etc Or^{3} (et.^{1} εν των παιδιων τοιουτο) Lcif .. ς παι. τοι. εν c. EFHKMUV etc; item G syr^{p} παι. εν τοι. .. SXΔ al plus^{15} e cop sah syr^{sch} al Chr (et.$^{mosc 5}$) cat^{ox} om εν | τοιουτον c. BDEFGHMSUX y^{scr} al ut vdtr longe pl .. KLVZΔ 1. al pauc Or^{ubiq} τοιουτο | Z επι το ονομα

6. σκανδαλισῃ .. HL y^{scr} al pauc -σει | μυλ. ονικ. (et. Or^{3}, et. Clem$^{1 \cdot cor}$ alludens aliiq) .. LZ y^{scr} λιθος μυλικος :: cf ad Mc et Lc | εις τ. τρ. (Gb'') c. EFHKMSVXΔ 1. 13. 22. 124. 126. 131. 209. 262. 346. 435. tisch** al fere^{100} Or^{1} Chr (et.$^{mosc 5}$) cat^{ox} .. BLZ tisch* 28. 157. y^{scr} al plus^{5} Or^{1} Bas Cyr Bas^{sel} περι τον τρ. (Ln) :: cf Mc et Lc .. ς επι τον τρ. c. DGU etc

7. εστιν c. DEFGHKMSUVXΔ etc (it vg etc) Or^{2} Chr$^{mosc 5}$ .. BL al plus^{15} Chr$^{mosc 1}$ cat^{ox} om (Gb° Ln 49. :: At Heb 9, 16. 23. Rom 13, 5., ubi αναγκη absque εστιν scriptum est ab auctorib, nemo addidit εστιν)| πλην .. D* add δε (it vg *rerum tamen vae* etc)| εκεινω c. EGHKMSUVXΔ 124. al pler it (exc g$^{1 \cdot}$) vg (et. fu al, sed non am for) sah etc Dial .. BDFL al^{6} g$^{1 \cdot}$ am for cop syr^{utr} (et.^{cu}) al cat^{ox} om (Gb° Ln 49. :: At hunc in modum Mt εκεινου pronomen apponere adamat, testes vero multi in iisque optimi saepe omittunt; cf 18, 7. 27. 28. etc, et. 26, 24.)

8. πούς: hoc acc. unc pler, M ποῦς | σκανδαλιζει .. FLVX al mu -ζῃ, al pauc -σει vel -σῃ | αυτον (Gb'') c. BDL 1. 13. 124. 157. 243. 245. 346. it vg sah al Hil Lcif al, item U 28. αυτην .. ς αυτα c. EFGHKMS VXΔ etc cop al | K al pauc it vg εις τ. ζω. εισελθ. | χω. η κυλλ. c. DEF GHKLMSUVXΔ etc e cop sah syr^{utr} (et.^{cu}) etc (Or) .. B 157. f^{scr} it^{pler} vg (sed ff$^{2 \cdot}$ for al tantum *debilem* i. e. κυλλ.) κυλλ. η χωλ. (Ln)| δ. χειρ. η δυ. (Chr$^{mosc 6}$ και pro η δυ.) ποδ. .. D it (exc f) Chr$^{mosc 1}$ (Or libere alludens) δ. ποδ. η δυ. (Chr και) χειρ.

9. και ει .. D το αυτο ει και (d *similiter et si*)| σκανδαλιζει (B σκανδαλει)

βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελ-
θεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
10 (181.10) *Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων·*
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπου-
σιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 (182.5) *Τί* 12-14 Lc 15, 4–7.
ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ
ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 *καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω*
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς
μὴ πεπλανημένοις. 14 *οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ*
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.

.. FLΔ al –ζη | al pauc e ff[1·] al Chr[mosc 4] *εισελθ. ε. τ. ζω.* | *εχοντα* .. L 13. 124. 346. *εχειν και* (sed L om *και*)| EFLX al *γεεναν* | *του* (Δ om) *πυρος* .. D om

10. *των μι. τουτ.* c. BEFGHKMSUVXΔ etc c e f etc Hil .. DL it[pl] vg sah Or Lcif al *τουτ. τ. μι.*, praetereaque D it[pm] sah sax (non fr) Hil add *των πιστευοντων εις εμε* | *λεγω* usq *ουρανοις* .. sax om | *εν* (H al[1] Ath Bas add *τοις*) *ουρ.* c. DEFGHKLMSUVXΔ al pler (al[1] post *δι. πα*) it[pler] vg syr[cu] syr[p] cop etc Lcif; item B 33. *εν τω* (33. om) *ουρανω* (ita Ln) .. 1. 13. 22. al[6] e ff[1·] sah syr[sch] al (Valentt et Clem alludentes) Or[4] Bas Chr (et.[mosc 6]) Thdrt Hil om (49; Ln [*ε. ουρανω*])| *διὰ παντὸς*: his acc. LUX; *διαπαντὸς* EGM | DV al *του εν τοις ουρ.*

11. ς (Gb[oo]) *ἦλθε γὰρ* (a n *δε*, b om; syr[cu] hunc versum ita cum praegressis coniungit ut pendeat a verbis *λεγω γαρ υμιν*, ita fere: *καὶ ὅτι ἦλθεν* etc) *ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι* (L** *ζητησε σωσε*, G 126. 131. 157. 346 al[30] fere *ζητησαι και σωσαι*) *τὸ ἀπολωλός* c. DEFGHIKMSUXΔ al pler it[pl] vg syr[utr] (et.[cu]) al Chr cat[ox] al .. om (Gb[oo]) c. BL* 1*. 13. 33. e ff[1·] sah cop (in plerisq cdd, sed cd unus habet) syr[hr] Or Eus (in canone; componit enim Lc 19, 10. cum Mt 15, 24. i. e. Lc 226. cum Mt 158.) Hil Hier Iuv (:: Frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse quum non ubique *ζητησαι και* additum legatur. At enim nihil magis usu venit quam simili modo differre imitationem a proposito exemplo. Cf ad Mt 8, 13; ad Lc 9, 56; ad Mt 21, 44 etc)

12. *τι* .. D al[1] a cop syr[cu] add *δε* | *αφεις* et *πορευθεις* (al[1] ut vdtr *και πορ.*, item al[1] *και* ante *επι τα ορη* add, vv aliq Chr[mosc 5] *πορ.* ante *επι* pon) c. EFGHIKMSUVXΔ al pler .. BLD 124. 157. 346. it vg al *αφησει* (D vg ff[1·] al *αφιησιν*) et *και πορευθεις* (D *πορευομενος*) (Ln 49.)| *τα* .. B om | *ενενηκοντ.* c. BDEFGHIKLMSUVXΔ al ut vdtr longe pl .. ς *εννενηκ.* c. minusc. Item v. 13. | *εννεα* (G al mu *ενεα*) .. B al[2] add *προβατα* | *ζητει*. H 13. 124. 346. d (e h gat al *vadet quaerere*) *ζητησει*

13. *χαιρει* .. Δ* *χαρει*, it (et. δ) am gat mm *gaudebit*

14. *υμων* (DΓ* al pauc Chr[mosc 5] harl* *ημων*) c. DEGKLMSUVXΔ al longe pl it vg syr[sch] et[cu] al al Aug .. BFHI al[25] cop sah syr[cd] syr[p] aeth al Or[3] *μου* (Ln 49. :: cf v. 10. ubi *μου* non fluctuat)| DV* (item E* *τοις*

15 ($^{188.5}$) Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον
αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας
τὸν ἀδελφόν σου. 16 ($^{184.10}$) ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ
*Deut 19, 15. 2 Co 13, 1. σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ
πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ
καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
τελώνης. 18 ($^{185.7}$) Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς
16, 19. ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται
λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. 19 ($^{186.10}$) Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν
δύο ὑμῶν συμφωνήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος

scripturus fuisse videtur) al pauc Or^{2} *εν τοις ουρ.*| *ἕν* (Gb') c. BDLM** 33. 157. al^{5} et plurib e* harl* .. ς *εἷς* c. EFGHIKMSUVXΔ al pler it^{pler} vg etc Or

15. *αμαρτηση* (L al *-τησει*, item L postea *ακουσει*) .. 33. al^{40} Or Chr (et.$^{mosc\,6}$) Dam *αμαρτη* :: cf Lc 17, 3. | *εις σε* c. DEFGHIKLMSUVXΔ al pler it vg syr^{utr} (et.^{cu}) cop etc Chr Lcif Hil al .. B 1. 22. 234.* sah Or (^{txt}) om (Ln 49; cf v. 21. et Lc 17, 3.)| *υπαγε* (Gb) c. BD 1. al plus^{30} ff$^{1.2.}$ syr^{utr} (sed syr^{cu} om *υπαγ.*) al Or (^{txt}) Chr (et.$^{mosc\,6}$) Bas Cyr Dam Cyp Amb .. ς add *και* c. EFGHIKLMSUVXΔ etc it^{pl} vg al Lcif Hil

16. *δε μη* .. LΔ al pauc it vg (sed non for) al pm add *σου* (post *μη* vel post *δε*)| *μετα σου* (KLM 1. 13. 33. 157. 346. al plus^{10} Or Chr$^{mosc\,6}$ *σεαυτου*) .. B ff$^{1.}$ post *δυο* pon (Ln)| *μαρτυρων* (L al ante *δυο*, 1. al e ff$^{1.}$ Or Lcif post *τριων*) .. D 435. Aug^{1} om | *σταθη* c. BDEFGHKLSVX etc Cyr .. IMUΔ 33. 262. y^{scr} al^{10} (e ff$^{1.}$) Or *σταθησεται* (ita vel *στησεται* LXX non praegresso *ινα*)

17. *ειπε* .. L Or *ειπον*. Cf ad Mc 13, 4. | D 301. ff$^{1.}$ al *και ως* (ita antea al pauc Chr$^{mosc\,6}$ Or pro *ωσπερ*) *ο τελ.*

18. M c *αμην αμην*, V** al *αμ. δε*, al *αμ. γαρ*| *οσα εαν* pr c. EFGHIMSUVXΔ al pler Or^{1} (et^{1} *ο εαν*) .. BDKL al plus^{10} *οσα αν* (Ln 49.): item *οσα εαν* sec c. BEFGHKMSUVXΔ etc .. D$^{*}{}_{*}{}^{*}$L al^{10} fere *οσα αν* | *εν τω ουρ.* pr c. EFGH (I vdtr) KMSUVXΔ al pler Or^{1}; item sec c. iisdem exc M .. B Or^{1} utroq loco *εν ουρ.* (Ln 49; sed cf 6, 10 et 20. ubi *εν ουρ.* a nemine mutatum est) .. D (sec loco D$^{*}{}_{*}{}^{*}$) L (item M sec loco) 22. 33. 157. al pauc cop sah *ε. τοις ουρανοις*

19. *παλιν αμην* c. BEFGHIKSUVX 22. 33. 69. 157. 262. 299. 346. al plus^{100} a b c (e *iterum audite dico*) f g$^{1.2.}$ h n mm syr^{cu} (syr^{sch} *et amen*) sah al Bas .. ς *παλιν* c. DLMΔ (MΔ add *δε*) 1. etc vg (et^{ed} et$^{mss\,pler}$) ff$^{2.}$ l cop al Or(^{txt}) (ita 49; sed cf 19, 24. ubi *παλιν δε* sive *και παλιν* sive *παλιν λεγω υμιν* praegresso *αμην λεγω υμιν* scriptum est nemine intrudente vel substituente *αμην*) .. al^{4} ff$^{1.}$ Cyp *αμην* (ita Ln ex errore)| *εαν δυο* .. D^{gr} *δυο εαν* | *συμφωνησουσιν* c. BDEHILVΔ 33. y^{scr} al mu .. ς *-νησωσιν* c. FGKMSUX etc Or | *δυο υμων* (33. al a ff$^{1.}$ al om) *συμφ.* c. EFGHIKMSUVXΔ al pler Or^{txt} et$^{1\,libere}$ al .. BDL 13. 124. 262. y^{scr}

οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς. 20 *οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα,*
ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 ([187.5]) *Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν Κύριε,* 21 s. Lc 17, 3 s.
ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως
ἑπτάκις; 22 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ*
ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. 23 ([188.10]) *διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία*
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 *ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσήχθη*
αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 *μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ*
ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 *πεσὼν*

---

al it[pler] vg (sed mss aliq om) etc Or[1] Chr[mosc 5] Cyp al *δ. συμφ. εξ υμων* (vv pler *δ. εξ υ. συμφ.*) (ita Ln 49; sed cf Lc 24, 13. ubi *δυο εξ αυτων* a nemine mutatum, item Ioh 1, 35. 1, 40. 21, 2 etc) | *ου εαν* (D *αν*) .. X** al *ο εαν* | *αιτησωνται* .. G*HL*X al mu *-σονται* | V al pauc Chr[mosc 4] *εν τοις ουρ.*

20. *ου γαρ - - εκει ειμι εν* (et. Or Cyp al) .. D* d *ουκ εισιν γαρ*, et D d *παρ οις ουκ ειμι εν* (g[1.] *ubi enim sunt - - ibi sum et ego in medio eorum. Non enim sunt - - inter quos ego non sum*)| LΔ al *εμμεσω* (L *εμ̓ μ.*)

21. *πρ. αυτω ο πε. ειπ.* c. EFGHKLMSUVXΔ al pler it vg (g[2.] vg *accedens Petr. ad eum dixit*) al pl Chr (et.[mosc 6]) Lcif[2] al (minusc aliq it[mu] al Lcif[1] post *ειπεν* repetunt *αυτω*) .. BD al[2] Or *πρ. ο* (D om) *πετρ. ειπ. αυτω* (Ln 49.)| *κυριε* .. G* al[1] om | *ο αδελφ. μου* (L om *μ.*) .. B 124. 346. ante *εις εμε* pon

22. *αλλα* c. BD .. ς *αλλ* c. EFGHKLMSUVXΔ etc | *επτα* .. D* *επτακις*. Huc spectat locus evglii Nazar. ab Hier exscriptus: *Si peccaverit, inquit* (Christus), *frater tuus in verbo et satis tibi fecerit, septies in die suscipe eum. Dixit illi Simon discipulus eius: Septies in die? Respondit dominus et dixit ei Etiam ego dico tibi, usque septuagies septies. Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt spiritu sancto, inventus est sermo peccati.*

23. H y[scr] al *ομοιωθη* | *ανθρωπω* :. G al[2] om

24. *προσηχθη* c. BD Or[1] (et[1] in inscriptione pericopae) .. ς *προσηνεχθη* c. EFGHKLMSUVXΔ etc Or[2] | *αυτω εις* (et. Or Lcif al) .. B *εις αυτω* | *μυριων* (ita Or in inscriptione pericopae) .. cop sah Or[6] (Iuv) *πολλων* (c *centum*)

25. *αυτου* pr .. B 237. om | *ο κυρ.* c. BDL y[scr] a g[2.] am for emm harl fr Lcif Hier .. ς (Ln) *ο κυρ. αυτου* c. EFGHKMSUVΔ etc (vv. 32. 34. *ο κυρ. αυτ.* non fluctuat) .. 1. g[1.] syr[cu] Chr (et.[mosc 5]) om (Or *ο βασιλευς*)| *εχει* c. B 1. 56. 58. 124. al (item sah *quae sunt ei*) Or (alibi liberius *πάντα ἃ εἶχεν*) .. ς *ειχε* c. DEFGHKLMSUVΔ etc it vg etc Lcif

26. *πεσων ουν* .. D y[scr] it vg sah syr[p] (sed[mg] *ουν*) al Lcif *πε. δε*; 299. syr[sch] et[cu] al *και πε.*

οὖν ὁ δοῦλος ἐκεῖνος προσεκύνει αὐτῷ λέγων Μακροθύμησον ἐπ'
ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δού-
λου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξ-
ελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὤφει-
λεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων Ἀπό-
δος εἴ τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας
αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀπο-
δώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι

---

26. *εκεινος* c. DLΔ 33. al[7] it vg cop syr[sch] et[cu] syr[p] al Lcif .. ς (Ln) om c. BEFGHKMSUV etc | *λεγων* c. BD y[scr] 15. 47.[ev*] a c e ff[1.] g[2.] h l vg (et. am al, non for) syr[cu] (antea *τω κυρ. αυτ.* pro *αυτω*, item c) Or Lcif .. ς add *Κυριε* c. EFGHKLMSUVΔ etc f ff[2.] g[1.] (gat mm post *επ εμ.*, b post *μακρ.* omissis *επ εμ.*) etc | *επ* (G *εν*) *εμοι* .. L *επ εμε* | *αποδωσω* c. D b e (om et. *παντα*) ff[1.2.] cop .. BL 13. 33. 124. 157. vg a c g[1.] h al Or Lcif *αποδ. σοι* (Ln), item ς *σοι αποδ.* c. EFGHKMSUVΔ etc f etc

27. *εκεινου* c. DEFGHKLMSUVΔ etc .. B 1. 124. om (Ln)| *το δανειον* (ELΔ 124. al *-νιον*) .. 1. Or *πασαν την οφειλην* :: ut v. 32.

28. *ο δου. εκεινος* .. 44.[ev] om; B om *εκειν.* (Ln)| D *δηναρ.* ρ̅, item d *denarios centum* | *αποδος* (Gb'') c. BDL 1. 33. 114. y[scr] it (exc f) vg cop sah al Or Dam Lcif .. ς add *μοι* c. CEFGHKMSUVΔ etc | *ει τι* (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMSUVΔ al plus[150] .. ς *ο,τι* c. minusc, item *quod* vg it (d *quae*)

29. *εις* (al[1] *υπο*) *τ. ποδ. αυτ.* c. C**EFGHKMSUV al pler f cop (*in partem inferiorem*) syr[sch] syr[p] al mu .. BC*DLΔ al[9] it (exc f) vg sah syr[cu] Or Lcif om (Gb Ln 49; at multo probabilius est a testibus omissum esse quam additum. Nihil enim simile alibi invenitur [nisi quod v. 26. a verba *ad pedes domini sui* intrusit]. Ubi vero additamentum eiusmodi habetur, ut Mc 4, 22. Lc 8, 41. Act 10, 25., ibi est *προς*, *παρα*, *επι τ. ποδας*; Iohannis vero scripturam 11, 32. *εις τ. ποδ.* multi mutarunt substituentes *προς*.)| *επ εμοι* c. BEFGHMSUVΔ rell ut vdtr omn .. CDL (L ut v. 26.) *επ εμε* (Ln 49.)| *και* (D *καγω*) (Gb'' Sz) c. BC*DEFGHMSUVΔ al plus[100] a b e ff[2.] g[1.] h syr[cu] syr[p] al mu Dam al Lcif .. ς add *παντα* Ln [*πα.*] c. C**L etc vg c f ff[1.] g[2.] l cop sah syr[sch] etc, item K post *αποδ. σοι* | C** 13. 33. 114. 124. 346. y[scr] al[10] fere sl al Chr (et.[mosc 6]) *σοι αποδ.*

30. *ηθελεν* .. D 124. al plus[5] *ηθελησεν* (it vg *noluit*)| *αλλα* (Gb Sz) c. BCDEGHKLMU al ut vdtr longe pl .. ς *αλλ* c. FΔ etc | L y[scr] al mu (Or) *εις την φυλ.* | *εως ου* (Dam *αν*) c. DEFGHKMSUVΔ rell ut vdtr omn .. BCL *εως* (Ln 49; sed B cum similibus οὗ et ἄν post *εως* omittere adamat, cf 1, 25. 10, 23. 18, 34. 26, 36. etc)| *το* .. C al[5] g[1.] tol al pauc Chr[1] *παν το*

31. *δε* c. CEFGHKLMSUVΔ rell ut vdtr omn it[pler] vg syr[utr] (et.[cu]) cop sah etc .. BD e *ουν* (Ln)| *οι συ. αυτου* .. B *αυτ.* (minusc[aliq] om) *οι συνδ.* (Ln)

αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν
τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος
αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι
τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος
αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρ-
διῶν ὑμῶν.

XIX.

1 (189. 6) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού- Mc 10, 1.
τους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰου-
δαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ 3–9 Mc 10, 2–12.

---

31. τα γινομ. (D γειν.) c. DL al[15] (*fiebant* vg it exc e) Chr[1] (Chr[mosc5] om) Lcif .. ς (Ln 49.) τα γεν. c. BCEFGHKMSUVΔ etc (infra παντ. τα γεν. non fluctuat)| εαυτ. c. BCEFGKMUVΔ al[50] fere Or .. ς αὐτων c. DHLS etc (sed HL etc αὐτων)

32. αυτω .. D al pauc om

33. ουκ εδει .. D add ουν, item *nonne* (*non*) *ergo oportuit* it vg (exc for al) al | καγω c. BDL 33. al aliq Or .. και εγω c. CEFGHKMSUVΔ etc (:: vdtr saepius και εγω pro καγω substitutum esse, cf Mt 26, 15. Ioh 6, 44. 54. 14, 16. 21. 17, 11. 22.)

34. εως ου .. B (Or) om ου (Ln)| παν .. D y[scr] al pauc Chr[mosc5] pers[p] om :: ut v. 30. | αυτω c. CEFGHKLMSUVΔ al pler .. BD 124.* al[15] fere (Or) om, item *universum debitum* it vg et rell ut vdtr omn (Ln 49 :: ut v. 30: ibi vero nemo addidit αυτω)

35. επουρανιος c. C*EFGHMSUVΔ al longe pl Chr (et.[mosc9]) .. BC**DKL al[30] fere Or Dam ουρανιος (Gb' prob Schu, Ln 49. :: at ο πατ. ο ουρ. sexies apud Mt ac tantum non fluctuat; ο πα. ο επουρ. hoc loco solo)| ποιησ. υμιν (ita prorsus f vg) .. D it[plor] υμ. ποι. eaque ante ο πατ.; similiter Or[1] ουτ. ουν ποι. και υμ. ο πατ. etc, item[1] ουτ. και υμ. ο πατ. ο ουρ. ποι. | υμων (Gb) c. BDL 1. 22.* al[3] it (exc f h) vg fr sax cop sah syr[cu] aeth arr Or Lcif Hier Amb Aug .. ς add τα παραπτωματα αυτων c. CEFGHKMSUVΔ etc (:: cf 6, 14 sq Mc 11, 25 sq)

XIX. 1. ετελεσεν (minusc aliq Thph συνετελ.) c. BCEFGHKLMSUVΔ etc (Or[3] et[txt]) .. D a b c e ff[1. 2.] g[1.] Hil ελαλησεν

3. οι φαρ. c. DEFGHKSUV al pler Or Naz .. BCLMΔ 1. 33. y[scr] al[10] fere om οι (Ln 49 :: ita Mc; apud Mt ubique οι φαρ., sed et. 15, 1. plures antiquiss. cdd om οι; item 16, 1.)

λέγοντες Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ
•Gen 1, 27. *πᾶσαν αἰτίαν;* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποι-*
•Gen 2, 24. *ήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;* 5 *καὶ εἶπεν*
Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα
καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν. 6 *ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συν-*
•Deut 5, 31. 24, 1. *έζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.* 7 *λέγουσιν αὐτῷ Τί οὖν Μωϋσῆς*
ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 *λέγει αὐτοῖς*
Ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
λῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 (190. 2)

---

3. *λεγοντες* (Gb'') c. BCKLM* 1. 124. 131. 299. al plus^{25} it (exc c) vg cop sah syr^{sch} et^{cu} al mu Or Naz (Chr) Hil .. ς *λεγοντ.* (D* et d *λεγουσιν*) *αυτω* c. DEFGHM**SUVΔ etc c Op | *ανθρωπω* (al^{1} Or^{1} *-πον*, al^{1} *ανδρι* ut Mc) c. CDEFGHKMSUVΔ rell fere omn it vg syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah etc Or^{2} Naz Hil Op al .. BL al^{2} al^{2}· (Clem) Aug om (Ln 49.)

4. *ειπεν* c. BDL al pauc a c e ff$^{1.2.}$ h cop sah al Or .. ς add *αυτοις* c. CEFGHKMSUVΔ al pler b f g$^{1.2.}$ vg syr^{utr} (et.^{cu}) al Op (:: ita Mc nec fluctuat) | *ποιησας* (et. Naz al) .. B 1. 22. 33. 124. (cop sah) Or^{2} Tit Meth Ath (Hom^{cl}) *κτισας* (schol vetus: *οἰκονομικῶς δὲ οὐκ εἶπεν Ἐγὼ ὁ κτίσας τὸν ἄνθρ., ἀλλ' ὁ ποίησας ἀπ' ἀρχῆς*) | *αρσεν* .. E al pauc (Or^{1}) *αρρεν* | D* *θηλυν* (d cum it et vg *masculam et feminam*)

5. *ενεκεν* c. CDEFGHKMSUVΔ al pler (y^{scr} *ενεκε*) Const al .. BLZ Or *ενεκα* (Ln 49. Apud antiquos *ενεκα* usitatissimum, longe rarius *ενεκεν*. Locis N. T. mu pro *ενεκεν* B et socii nonnulli substitutum habent *ενεκα*, ut Mt 5, 10. Mc 10, 29. 13, 9. Act 19, 32. Rom 8, 36. Ad Gen quidem 2, 24. [deficit B] non notati sunt cdd a forma *ενεκεν* discedentes.) | *τ. πατερα* c. BDFGHKLMSUVZ etc it vg etc (Or) Thphil Ath al .. CEIΔ al plus^{50} syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah al mu Const Tit Dam Op add *αυτου* (:: ita LXX, dissentientib paucis) | *τ. μητερα* .. al^{10} fere syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah al mu Thphil Ath al add *αυτου* (:: deest LXX^{ed}, sed a plurib testib additur) | *κολληθησ.* (Gb'') c. BDEFGHISUV al^{50} fere Or al .. ς *προσκολληθ.* c. DKLMZΔ etc (:: ita LXX); minusc mu et pp^{aliq} pergunt *προς την γυναικα* ut LXX | *οι δυο* .. Z om *οι*

6. *σαρξ μια* (et. Or etc) .. D it vg al *μι. σα.* | *ο θεος* .. Z 6. om *ο* | *συνεζευξεν* .. D a e** ff$^{1.2.}$ h Aug Chrom add *εις εν* | D *αποχωριζετω*

7. *μωυσης* (D a *μωυσ.*) .. ς *μωσης*: vide ad 8, 4; confirmant h. l. *μωυσ.* BDKL (pri loc) MNZ etc, *μωσ.* CEFGHIL (sec loco) SUVΔ etc | *ενετειλ.* (28. *εγραψεν*) .. N add *ημιν* | *απολυσαι* c. DLZ 1. 22. a e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg syr^{hr} al mu Or^{2} Aug Op .. ς add *αυτην* c. BCEFGHIKMNSUVΔ etc (it^{mu} mm gat Ir^{int} Amb *uxorem*, item syr^{cu}; cop sah *eas*)

8. *λεγ.* (D*^{gr} *και λεγ.*) *αυτοις* .. M it^{mu} add *ο ις* | *μωυσης* (U al pauc add *μεν*) (vide ad v. 7.) .. D it^{pler} post *επετρ.* *υμιν* pon | *ου γεγονεν* (et. Or) .. D 64. Chr$^{mosc 5}$ *ουκ εγενετο*

λέγω δὲ ὑμῖν, ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ 5, 32. Lc 16, 18.
καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶ-
ται. 10 (191. 10) λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία
τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ᾽ οἷς δέ-
δοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν
οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω. 13–15
13 (192. 2) Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας Mc 10, 13–16. Lc 18, 15–17.

9. *ος αν* (CM *εαν*) c. BCZ a b c e ff[1.] h Aug Op .. ς praem *οτι* c. CEFGHIKLMNSUVΔ etc (:: cf 5, 32. ubi e Graecis solus D om, item cf 6, 5 et 16. 19, 24. ubi pariter a pler *οτι* infertur. Aliis vero locis mu *οτι* post *λεγω υμιν* non fluctuat) | *απολυση* ., H al *-σει* | *μη επι* (Gb Sz) c. CEFGHIKLMNSUVZΔ al ferè[150] etc; item ς praemisso *ει* c. minusc pauc .. BD al[5] Or[3] Chr[mosc 6] *παρεκτος λογου πορνειας* (Ln :: e Mt 5, 32), item vv pl, quamquam non ubique satis liquet utrum textum interpres verterit. Ita de cdd[lat] cum BD etc inprimis consentiunt c d ff[1.] *excepta causa adulterii* (c *fornicationis*); e habet *praeter causam fornic.*, a b f g[1.] h al gat mm *nisi ob causam forn.*, vg (et. am fu for) *nisi ob fornicationem.* Aug ex cdd suis testatur et lectionem cd c et cdd a b etc et cd e | *και γαμηση* (*-σει* HM al) *αλλ.* c. CDEFGHIKLMSUVZΔ etc it[pler] vg syr[utr] (et.[cu]) sah etc Aug[1] Op[1] (Tert libere om *μη επι πορν.*) .. BN 1. 4. ff[1.] cop al[2.] Or Aug[2] Op[1] om | *μοιχαται* pr c. DEFGHIKLMSUVZΔ etc Tert Aug[1] Op .. BCN 1. 4. ff[1.] cop Or Aug[2] *ποιει αυτην μοιχευθηναι* (Clem *ἐὰν γάρ τις ἀπολύσῃ γυναῖκα, μοιχᾶται αὐτήν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀναγκάζει μοιχευθῆναι*) | *και ο απολ. γαμησας* (ita BEFGHKMUVZ etc; CINΔ 1. 13. 33. 124. 346. y[scr] al *γαμων* :: cf Lc) *μοιχ.* c. BCEFGHIKMNUVZΔ etc Tert (Or alludens — nisi potius ad 5, 32. vel ad Lc — *ὥσπερ δὲ μοιχαλίς ἐστι γυνή, κἂν δοκῇ γαμεῖσθαι ἀνδρί, ἔτι ζῶντος τοῦ προτέρου, οὕτως καὶ ἀνὴρ δοκῶν γαμεῖν ἀπολελυμένην οὐ γαμεῖ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἀπόφασιν ὅσον μοιχεύει*) .. C***DLS al[15] a b e ff[1. 2.] g[1.] h l mm gat sah cop[cd] Chr[mosc 6] om

10. *οι μαθητ.* c. B al[2] e ff[1.] g[1.] sah .. ς add *αυτου* c. CDEFGHIKLMNSUVZΔ etc (:: cf ad 8, 21.) | *ανθρωπου* (et. Or etc) .. D *ανδρος*, item *viri* it[pler] Amb al

11. *ο δε* .. KM al[20] fere vv aliq add $\overline{\iota\varsigma}$ | *τουτον* c. CDEFGHIKLMNSUVZΔ etc Clem[2] Amb Aug Philastr etc (*οἱ ἀπὸ Βασιλείδου* [ex evg Hebr?] - - *ἀποχρῆσθαι λέγουσι τὸν κύριον Οὐ πά. χωρ. τὸν λόγ. τοῦτον· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἳ μὲν ἐκ γενετῆς, οἳ δὲ ἐξ ἀνάγκης* teste Clem) .. B 1. y[scr] e Or Chr[mosc 1] Cyp[2] om (49; Ln [τουτ.])

12. *καὶ εἰσίν*: his acc. EKM etc, non *καί εἰσιν* | D *ηυνουχισθησαν* | B* *δυνομενος*

13. *προσηνεχθησαν* c. BCDL al[15] Or[txt] .. ς *-χθη* c. EFGHI(vdtr)KMSUVΔ etc Or[comm]

ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
14 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ*
ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
15 *καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.*
16–22 Mc 10, 17–22. Lc 18, 18–23.
16 ($^{192. 2}$) *Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν Διδάσκαλε, τί*

13. D *επιθ. τας χ. αυτ.*, U *τ. χ. αυτ. επιθ.*, y^{scr} al *επιθ.* (y al^{5} fere add *επ*) *αυτοις τας χ.*, et aliter transponitur | *επετιμησαν* .. C al pauc *επετιμων* (it vg *prohibebant, increpabant*)

14. *ειπεν* .. CDL al^{2} f g$^{1. 2.}$ l vg syr^{sch} et^{cu} syr^{p*} cop (non sah) al mu Chr (et.$^{mosc 6}$) add *αυτοις* | *κωλυετε* .. D 13. 124. *-υσητε*, al^{1} *-υητε* LΔ *προς εμε*

15. *τας χ. αυτοις* (al^{4} *επ αυτα*, al^{3} *αυτου*) c. BDLΔ* 69. 124. al^{10} fere Or^{comm} et^{txt} .. ς *αυτ. τας χ.* c. CEFGHKMSUVΔ (ipse* correxit) etc; al aliq (praeter eos qui *αυτου* praebent) om *αυτοις*

16. C***G** al mu (inprimis evglistaria) *Τω καιρω εκεινω* (G** om, al haec omnia om) *νεανισκος τις* (*τις* pro *εις* et. al) *προσηλθεν* (G** *-ελθων*) *τω ιυ γονυπετων αυτον και λεγων* (G** *ειπεν αυτω* pro *γο. α. κ. λ.*) | *προσ. αυτω* (124. om) *ειπ.* (a b usq Hil add *αυτω*) c. B 13. 157. 346. f e (item a b c ff$^{1. 2.}$ g$^{1.}$ h Hil) sah (Iust, vide infra) Op .. ς *προσ. ειπ.* (D *λεγει*) *αυτω* c. CDEFGHKLMSUVΔ al pler syr^{utr} (et.^{cu}) vg etc Or(^{txt}) | *διδασκ.* (Gb″) c. BDL 1. 22. tisch** 5.^{ev} a e ff$^{1.}$ Or (^{txt} et^{comm}) Hil^{1} (evg Hebr) .. ς add *αγαθε* c. CEFGHKMSUVΔ rell pler it^{pl} vg syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah etc Ir^{int} Hil^{1} Aug al : : e Lc et Mc. Ceterum appellationem *διδασκ. αγαθε* testantur etiam Hom^{cl} Iust Marcos (Naass), nisi quod quae ab his afferuntur, et. a Lc et Mc pendere credi possunt. Loci ipsi satis memorabiles sic habent: Hom^{cl} *ὁ διδάσκαλος ἡμῶν τῷ εἰπόντι Φαρισαίῳ Τί ποιήσας ζωὴν αἰώ. κληρονομήσω; πρῶτον ἔφη Μή με λέγε ἀγαθόν· ὁ γὰρ ἀγαθὸς εἷς ἐστιν ὁ πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. εὐθὺς ἐπάξας λέγει Εἰ δὲ θελήσεις εἰς* (Par. *θελῃς εις*) *τ. ζω. εἰσελθ., τήρει* (Par. *τήρησον*) *τὰς ἐντ. τοῦ δὲ εἰπόντος Ποίας; ἐπὶ τὰς τοῦ νόμου ἔπεμψεν.* Iust *προσελθόντος αὐτῷ τινὸς καὶ εἰπόντος* (haec omnino Mt^{um} indicant, alibi *λέγοντος αὐτῷ τινὸς*) *Διδάσκαλε ἀγαθέ, ἀπεκρίνατο λέγων Οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ μόνος ὁ θε. ὁ ποιήσας τὰ πάντα* (alibi *ἀπεκρίνατο Τί με λέγεις ἀγαθόν; εἷς ἐστ. ἀγαθός, ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρ.*) Marcos (teste Ir) *καὶ τῷ εἰπόντι αὐτῷ Διδάσκαλε ἀγαθέ, τὸν ἀληθῶς ἀγαθὸν θεὸν ὡμολογηκέναι* (*φασίν*). *εἰπόντα Τί με λέγεις ἀγαθόν; εἷς ἐστ. ἀγ. ὁ πατὴρ ἐν τοῖς οὐρ.* Alludentes accedunt Valent (teste Clem) *γράφει* (Valentinus) *Εἷς δέ ἐστ. ἀγαθός*, et Ptol (teste Epiph) *ἕνα γὰρ μόνον εἶναι ἀγαθὸν τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἀπεφήνατο.* Simillimum locum ex evg Hebr affert Or^{int} - - *dixit ad eum alter divitum Magister, quid bonum faciens vivam? Dixit ei Homo, legem et prophetas fac. Respondit ad eum Feci. Dixit ei Vade vende omnia quae possides et divide pauperib. et veni sequere me. Coepit autem dives scalpere caput suum, et non placuit ei. Et dixit ad eum dominus Quomodo dicis Legem feci et prophetas? quoniam scriptum est in lege Diliges proximum tuum sicut te ipsum: et ecce multi*

ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τί με*
ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν
ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρει τὰς ἐντολάς. 18 *λέγει αὐτῷ Ποίας; ὁ δὲ*
Ἰησοῦς εἶπεν Τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδο-
μαρτυρήσεις, 19 *τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις*

---

fratres tui filii Abrahae amicti sunt stercore, morientes prae fame, et domus tua plena est multis bonis, et non egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Et conversus dixit Simoni discipulo suo sedenti apud se Simon fili Iohannae, facilius est camelum intrare per foramen acus quam divitem in regnum caelorum. | *αγαθον* .. 238. 248. syr[cu] sah ff[2.] Chr[mosc 6] om | *ποιησω ινα* .. L 28. 33. 157. Chr[mosc 6] *ποιησας*, item *ποιησας ινα* 244. 258. | *σχω* c. BD Or[txt] .. ς *εχω* c. CEFGHKMSUVΔ etc .. L 28. 33. 77. 157. 238. syr[cu] syr[p mg] arr aeth Or[comm] Ir[int] *κληρονομησω*, idque plerique post *αιωνιον* pon :: e Lc et Mc

17. *ο δε* .. EM al mu it[pm] syr[cu] al add *ι̅ς̅* | *τι με ερωτας περι του* (D 251. Or[1] om) *αγαθ.* (Gb) c. BDL 1. 22. 251. (is cod v. 17. ut ς exhibet, sed post *ποιας* pergit: *ο δε ι̅ς̅ ειπ. αυτω Τι με ερωτας π. τ. αγ.*, rell usq *εντολας* cum ς) it (exc f) vg fr sax syr[cu] syr[p mg] cop aeth (et[rom] et[ppl]) arm Or[2] (*ὁ μὲν οὖν Ματθ. ὡς περὶ ἀγαθοῦ ἔργου ἐρωτηθέντος τοῦ σωτῆρος ἐν τῷ Τί ἀγαθὸν ποιήσω; ἀνέγραψεν· ὁ δὲ Μάρκ. κ. Λουκ. φασὶ τὸν σωτῆρα εἰρηκέναι Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδ. ἀγαθ. εἰ μὴ εἷς ὁ θε.*) Eus Cyr[1] Dion[ar] Antioch Hier Aug Nov Iuv .. ς (Gb') *τι με λεγεις αγαθον* c. CEFGHKMSUV (Δ *τι με αγαθον* sine *λεγ.*) al pler f syr[sch] et[p] arr al (Hom[cl] vide supra) Iust (vide supra) Marcos teste Ir (vide supra) Cyr[1] Chr (et.[mosc 6]) Euth Thph Hil[3] Op | *εις εστ. ο* (D om, item Iust Marcos Valent) *αγ.* (add *ο θεος* syr[cu] cop b c ff[1. 2.] l vg sax fr Antioch Nov Hier, item *ο πατηρ* e et Clem, *ο πατ.* [Iust *ο πα. μου*] *ο εν τοις ουρ.* Hom[cl] Marcos Iust Naass) (Gb) c. BDL 1. 22. a syr[hr] arm Valent Or[2], item syr[cu] cop b c e ff[1. 2.] l vg sax fr Hom[cl] Marcos Iust Clem Antioch Nov Hier .. ς *ουδεις αγαθος ει μη εις* (Dion[ar] *μονος*) *ο* (U om) *θεος;* c. CEFGHKLMSUVΔ al pler f g[1.] h m syr[sch] et[p] etc Eus Chr (et.[mosc 6]) Dion[ar] al Hil Op Amb al | F al pauc (Hom[cl]) *θελης* | *εις τ. ζω. εισελθ.* (D it[pler] Cyp Lcif Amb *ελθειν*) c. BCDKL 33. 124. 248. it vg al Hom[cl] Or Ir[int] Cyp Hier al .. ς *εισελθ.* (al[1] Op *ελθειν*) *ε. τ. ζω.* c. EFGHMSUVΔ etc | *τηρει* c. BD Hom[cl] .. ς *τηρησον* c. CEFGHKLMSUVΔ etc Or[2] etc

18. *λεγει* (et. Or) .. B 13. (c f fu *dixit*) *εφη* (Ln) .. L *φησιν* (post *ποιας*) | *ι̅ς̅* .. F 13. 124. al e om | *ειπεν* (H al vv aliq add *αυτω*) .. B 13. 124. *εφη* (Ln) | *το* .. D y[scr] om

19. *πατερα* (Gb Sz) c. BC*DEFGHKLMSUVΔ al plus[75] vv mu Or[2] Ir[int] Cyp al .. ς add *σου* c. C** etc vv pm Aug al (al pauc vv pl Aug et. post *μητερα* add) :: cf Lc et Mc | *και αγαπησεις -- σεαυτον* (ita unc omn; 124. 126. 157. y[scr] al fere[60] *εαυτον*) .. syr[hr] om; Or favet coniecturae „*ὡς οὐχ ὑπὸ τοῦ σωτῆρος ἐνταῦθα παρειλῆφθαι ἀλλ' ὑπό τινος τὴν ἀκρίβειαν μὴ νοήσαντος τῶν λεγομένων προστεθεῖσθαι.*“

τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 *λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος Πάντα*
ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ($^{194.2}$) *ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Εἰ*
θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς
τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει
μοι. 22 ($^{195.2}$) *ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπού-*
μενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23–26 Mc 10, 23–27. Lc 18, 24–27. 23 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν*
ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 *πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος*

---

20. *παντ.ταυτ.* c. CEFGLMSUVΔ it vg etc Or^{1} Ath Cyp al .. BDK al^{20} fere vv aliq Or^{1} Hil Amb^{1} Op *ταυτ. παντ.* (Ln; :: ita Lc et Mc, cf et. ad 13, 56.) | *εφυλαξα* (ita BDL 1. 22. Ath; ς -*ξαμην* c. CEFGHKMSUVΔ etc Or) c. BL 1. 22. ff$^{1.}$g$^{1.2.}$ l am fu for emm harl (et vg^{mss} al) sax Int^{int} Cyp Hier Promiss al .. ς add *εκ νεοτητος μου* (D om *μου*) c. CDEFGH KMSUVΔ al pler syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah a b c d (ut D) e ff$^{2.}$h vg^{ed} fr etc Or Hil al (:: cf Mc, item Lc)

21. *εφη* .. B 69. 124. (it vg *ait*, *dicit*) *λεγει* (Ln) | *θελεις* .. F al pauc -*λης* | *τοις πτωχ.* c. BD cop sah .. ς om *τοις* c. CEFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn Clem^{2} Or^{5} Bas Cyr^{hr} (:: ita ap Lc nec fluctuat; cf et. ad Mc) | *εν* (sah add *τοις*) *ουρανοις* c. BCD al^{20} fere e sah Cyr^{hr} Chr$^{mosc\,6}$ Cyp^{1} Hil Aug^{1} .. ς (Ln) *εν* (cop add *τω*) *ουρανω* c. EFGHKLMSUVXΔ etc it^{pler} vg etc Or Cyp^{2} al mu (:: ita Mc; cf et. ad Lc)

22. *δε* .. D (**^{gr} vdtr add) f h for (Or) om | *τον λογ.* c. CDEFGHKMSU VXΔ al pler (al^{2} Or ante *ο νεα.* pon) vg ff$^{2.}$g$^{1.2.}$ etc; item B 51.^{ev} vv aliq (a b c n *hoc verbum*, ff$^{1.}$ *verb. hoc*, e f h *hoc*) addito *τουτον* (ita Ln) .. LZ Chr$^{mosc\,6}$ om (49.) | *κτηματα* (et. Or; it vg *possessiones*) .. B Chr$^{mosc\,6}$ *χρηματα* (ut D in Mc)

23. *πλουσ. δυσκ.* c. BCDLZ 1. 33. 65. 124. 157. 346. vg a b c ff$^{1.}$g$^{1.2.}$ n Or^{1} Chrom .. ς *δυσκ. πλ.* c. EFGHKMSUVXΔ etc e ff$^{2.}$h etc Or^{1} Hil Aug al | M om *των*

24. *παλιν δε* c. CD^{gr}EGHKMSUV**XΣΔ etc e f etc .. FLV* 1. al^{10} fere a b d ff$^{1.}$n *παλιν* .. B al pauc vg c g$^{1.2.}$ h Aug *και παλιν* | *λεγω υμιν* .. CMZ al pauc vv pauc add *οτι* | *καμηλον* c. unc omn .. al *καμιλον*, b *camillum* (it^{pler} vg *camellum*, *camelum*). Scholion [Origeni adscriptum]: *κάμηλον δὲ ὧδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσι τὰς ἀγκύρας οἱ ναῦται.* Similiter Thph ad h. l. Aliud schol: *κάμηλον οἱ μὲν τὸ σχοινίον τῆς μηχανῆς, οἱ δὲ τὸ ζῶον. τὸ πρῶτον δὲ τοῦ δευτέρου βεβαιότερον κατ᾽ αἴσθησιν, κατὰ δὲ νοῦν νόει.* Suid vero et schol Aristoph: *κάμηλος τὸ [ἀχθοφόρον] ζῶον· κάμιλος δὲ τὸ παχὺ σχοινίον [διὰ τοῦ ι].* | *τρυπηματος* c. DEFGHLSUVXΣΔ al pler (Clem) Cels ap Or (vult enim Celsus ex imitatione Platonis dictam esse *τὴν κατὰ τῶν πλουσίων ἀπόφασιν τοῦ ιυ εἰπόντος εὐκοπώτερον κάμηλον εἰσελθεῖν διὰ τρυπήμ. ῥαφ. ἢ πλούσιον εἰς τ. βασ. τοῦ θε.*) .. CKMU al^{30} fere Or^{4} *τρυμαλιας* (:: ut Mc, cf et. Lc) .. B (y^{scr} *τρύπατος*) Or^{cd} *τρηματος*, Or^{1} *τρυπης*

ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
25 *ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· Τίς*
ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 *ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·*
Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα
δυνατά.
27 *Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκα-* 27—30 Mc 10, 28—31. Lc 18, 28—30.
μεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ($^{196.10}$) *ὁ* Lc 22, 30.
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαν-
τές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
θρόνου δόξης αὐτοῦ, ($^{197.5}$) *καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρό-*
νους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 ($^{198.2}$) *καὶ πᾶς*
ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ

---

24. *εισελθ.* (Gb Sz) c. CEFHKLMUZΔ 1. 13. 28. 33. 69. 157. 209. 262. 346. al^{100} fere vv pl Or^{3} Chr (et.cat^{ox}) Aug al .. ς (Ln) *διελθειν* (:: cf ad Mc et Lc) c. BDGSV etc (it vg *transire*, e *pertransire*) Or^{1} | *εις τ. β. των ουρ.* (*τ. ουρ.* c. Z 1. 33. 124. 157. 48.^{ev} it vg fr syr^{cu} ar^{p} pers^{w} Clem Or^{1} Chr, et.^{mosc6}, Hier Hil etc; ς *του θεου* c. BCDEFGHKLMSUVXΔ etc syr^{sch} et^{p} cop sah sax al Or et Cels ap Or Arn) c. LZ 1. 33. 61. 124. (?) 157. 235. ff^{1} g^{1} syr^{cu} Cels ap Or Chr (et.^{mosc6}) Aug Arn .. ς add *εισελθειν* c. CEFGHKMSUVXΔ etc (44.^{ev} *ελθειν*) Hil; item ante *εις* (Ln) BD (124.?) vg it^{pler} Or^{1} :: cf Mc et Lc; apud neutrum omittitur.

25. *οι μαθ.* (Gb Sz) c. BC*DKLZΔ al^{15} fere vg it^{pler} vg al pm Hil Aug .. ς add *αυτου* c. C***EFGHMSUVX etc ff^{1} Op | *εξεπλησσοντο* .. D it^{pl} mm Hil add *και εφοβηθησαν*

26. *ειπεν* .. K al^{5} fere *λεγει* | *θεω* (et. Iust Thphil Or) .. DM al^{10} fere *τω θε.* | *παντ. δυν.* (Gb Sz) (LZ *δυν. πα.*) c. BC*HKLSUV*XZΔ al^{80} fere Or Chr (et.^{mosc5}) Thph Paulin .. ς add *εστι* c. C***DEFGMV** etc it vg Op al

27. *τοτε* .. C om; item pergentes *αποκρ. δε* v^{mg} y^{scr} 44.^{ev} | *ιδου* .. MX al mu (inprimis evglstaria) praem *κυριε* | *ηκολουθησαμεν* (et. Clem Or^{1}) .. D* *-καμεν* :: ut Mc

28. *αυτοις* .. D al pauc *αυτω* | CDELZΔ etc *παλιγγενεσια* | *καθιση* .. EGHL al *καθηση* (H al pauc *-σει*)| *καθισεσθ.* c. BCD*EFHKV etc .. D** GLMUXΔ etc (et. ap Or^{4} editum) *καθησεσθε* .. Z 435. Did *καθεσθησεσθε* | *και υμεις* c. BCEFGHKMSUVXΔ etc it vg etc (Hil^{3} ante *καθ.* et^{2} om) .. DLZ 124. Or^{2} (alibi^{3} om) Amb^{2} al *και αυτοι* | *τας* .. D* om | *δωδεκα* .. D *δεκαδυο*

29. *οστις* (Gb prob Schu) c. BCDE*KLΔ al^{30} fere Or^{3} Bas Cyr Chr (et^{mosc6}) al .. ς *ος* c. E**FGHMSUVX etc | *η πατ.* (D b ff$^{1.2}$ Hil Paulin om haec) *η μητ.* .. 1. e Or^{3} Ir^{int} *η γονεις* :: ut Lc | *μητερα* c. BD 1. a b e ff$^{1.2}$ n syr^{hr} Or (*οὐ συγκατηρίθμηται δὲ τούτοις γυνή*) Ir^{int} Hil Amb^{1} Paulin .. ς add *η γυναικα* c. CEFGHKLMSUVXΔ rell pler c f g$^{1.2}$ h l syr^{utr} (et.^{cu}) cop sah etc Amb^{1} Promiss (:: habet Lc; cf et. ad Mc)

ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, πολλαπλασίονα λήμψεται
καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 ($^{199.2}$) πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι
ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 ($^{200.10}$) Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
ἀργούς, 4 κἀκείνοις εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,
καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν
περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἐν-

---

29. *η οικιας* idque h. l. c. C*L 1. cop syr^{hr} aeth^{rom} for (sed et. *domum* post *αφηκεν* retinet) Or^{3} Cyr Chr (et. *η οικιαν* $^{mosc 5}$ semel, ^{1} om) .. ς (Ln) *οικιας* (K al plus^{30} vg it^{pler} al Chr$^{mosc 1}$ Aug -*ιαν*) *η* post *αφηκεν* c. BC***DEFGHKMSUVXΔ rell pler vv pl (e *dimis. domos et agros aut fratres*) :: ita Mc et Lc | *ενεκεν* .. D -*κα* | *τ. ονομ. μου* (et. Or) .. B 124. *του εμου ον.* .. carp *εμου* | *πολλαπλ.* c. BL syr^{hr} sah Or^{3} Cyr .. ς *εκατονταπλ.* c. CDEFGHKMSUVXΔ etc (:: ita Mc nec fluctuat; *πολλ.* cum Lc quem cf) | *λημψ.* c. BCDL .. ς *ληψ.* c. EFGHKMSUVXΔ etc

30. *δε* .. E* (vdtr, sed ipse* restituit *δε*) al pauc ff$^{1.}$ cop *γαρ* | *πρωτ. εσχ. κ.* (c tisch** 13. 22. 69. al^{10} fere add *οι* :: ut Mc) *εσχ. πρ.* (et. Or^{3}) .. L aeth^{rom} *εσχ. πρ. κ. πρωτ. εσχ.*

XX. 1. C*** (et evglistaria) sic: *Ειπεν ο ις την παραβολην ταυτην· Ομυοθει* (i. e. *ομοιωθη*, ita et. y^{scr} al) *η βασ.*

2. *συμφ. δε* c. BCDLSΔ (Δ* habuerat *και συμφ.* sed ipse* mutavit) 1. 13. 33. 124. etc it vg cop sah etc Cyr .. EFGHKMUVXΔ* al^{130} fere vv aliq Chr (et.$^{mosc 6}$) Antioch *και συμφ.* (Gb′)

3. *εξελθ.* (et. Or) .. D *διεξελθων* | *περι* (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMSUX al^{130} fere Or^{2} Cyr Thph .. ς add *την* c. VΔ etc (Chr$^{mosc 6}$ *τη τριτη ωρα*) | *τριτ. ωραν* (et. Or^{2}) .. DΔ al it vg etc *ωρ. τρ.* | *ειδεν* (c. BEFGHL MUΔ etc; CKVX etc *ιδεν*) .. D 245. it^{pl} (non e ff$^{1.}$ g$^{2.}$) (Or^{1} aliud) *ευρεν*

4. *κακεινοις* c. BCDKLS etc .. EFGHMUVXΔ al pl *και εκειν.* (Gb″) | *αμπελωνα* (et. Or Hil) .. 13. 33. 69. 124. al^{20} fere it^{pler} vg^{ed} et^{mss} aliq (non am for al) sah al mu (non syr^{cu} et^{sch} cop al) pp aliq add *μου* | *ο εαν* c. BCEFGHKMSUVXΔ etc Or^{1} .. DL 1. Or^{1} Chr$^{mosc 5}$ *ο αν*

5. *παλιν δε* c. BCDL 33. al pauc ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg (exc mm) sah al pl Cyr Op .. ς (Ln ex errore) *παλιν* c. EFGHKMSUVXΔ etc a b c e ff$^{1.}$ h n mm (f *et iterum*) cop al (Or) | *ενατην* (Gb″) c. BCEFHKLMUVXΔ etc .. ς *εννατ.* c. DG etc (et. in Or editum) | *ωραν* .. D f Op Arn ante *εκτην* pon

6. *ενδεκατην* (Gb″) c. BDL 11. a b ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l n vg al Or Cyr Op Hil (*duodecim.*) .. ς add *ωραν* c. CEFGHKMSUVXΔ etc c e f etc

δεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς Τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς
ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα.
8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ
αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος
ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν
ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι
ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὸ ἀνὰ δηνά-
ριον. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγον-
τες Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς
ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα;

---

6. *εξελθων* (H* *ελθων*) .. D *εξηλθεν και* (it vg *exiit et*)| *εστωτα;* (Gb) c. BC**DL a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ l n vg cop sah al Or^{2} Cyr Arn .. ς add *αργους* c. C*EFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn f h syr^{utr} (et.^{cu}) al (passim ante *εστ.* ponitur)

7. *αμπελωνα* c. BC*EFGHKLMNSUVXΔ al pler c ff$^{1.}$ m am for cop syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or^{2} Arn .. C***DZ al^{20} fere it^{pler} vg^{cd} et$^{mss\ aliq}$ sah al Cyr Chr$^{mosc\ 4}$ Op add *μου*, Ln [*μου*] | *αμπελ.* (DZ etc add *μου*) c. BDLZ 1. a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ l m n vg (exc tol) sax fr cop^{cd} sah perss Or^{2} Cyr Arn Hier al .. ς (Gb^{oo}) add *και ο εαν η δικαιον ληψεσθε* (CNX *λημψ.*, tol syr^{cu} syr^{hr} cop$^{cdd\ 2}$ aeth arr Op *δωσω υμιν*: contra 243. versu 4. *ληψεσθε* pro *δω. υμ.*) c. CEFGHKMSUVXΔ al fere omn f h tol syr^{utr} al Op (:: cf ad 18, 11.)

8. *αποδος* (Chr$^{mosc\ 6}$ *δος*) c. CLZ Or^{3} .. ς (Ln 49.) add *αυτοις* c. BDEFGHKMNSUVXΔ etc | *εως τ. πρωτων* .. X om

9. *και ελθ.* c. CEFGHKLMNSUVXZΔ rell pler cop syr^{sch} et^{p} etc .. B sah syr^{cu} *ελθ. δε* (Ln) .. D 33. 124. 346. it vg *ελθ. ουν*

10. *και ελθ.* c. BCD 13. 33. 69. 124. 346. e syr^{sch} et^{cu} Chr (Chr$^{mosc\ 6}$ *και* absque *ελθ.*) .. ς (Ln) *ελθ. δε* c. EFGHKLMSUVXZΔ al pler cop syr^{p} etc .. N d^{scr} it^{pler} vg sah *ελθ. δε* (sah om) *και* | *πλειον* c. BC*NZ 1. 13. 69. 118. 124. 346. 4.^{ev} 47.^{ev} Or^{1} (^{1}*πλειον τι*, ^{1}*πλεον*), item *plus* (vg$^{cdd\ aliq}$ *amplius*) it vg etc .. ς *πλειονα* c. C***(vel**) EFGHKLMSUVXΔ etc, D *πλειω* | *λημψ.* c. BCDLNXZ .. ς *ληψ.* c. EFGHKMSUVΔ etc | *και αυτοι* h. l. c. CDEFGHKMNSUVXΔ etc it (d om) vg cop sah etc .. BLZ arm post *δηναρ.* (49.)| *το ανα* c. CLNZ etc .. ς (Ln) om *το* c. B (e sil.) DEFGHKMSUVXΔ etc

11. *λαβ. δε* .. it^{pler} (non d e) vg al *accipientes* | *εγογγυζον* (al pauc *διεγογγ.*) .. D 243. *-γυσαν*, it^{pler} *murmuraverunt*

12. *λεγοντες* c. BC**D 1. it vg syr^{sch} et^{cu} al Chr$^{mosc\ 6}$ Arn .. ς (49.) add *οτι* c. C*(vdtr) EFGHKLMNSUVXZΔ etc cop sah al Op | C* om *οι*, al^{3} om *ουτοι* | *ημιν αυτους* c. BCEFGHKMNSUVXΔ 1. al pler c Or^{1} (alibi^{1} *ισ. αυτ. εποι. ημ.*) Chr$^{mosc\ 5}$ (et$^{mosc\ 1}$ *ημ. εποι. αυτ.*) .. DLZ al^{6} it^{pler} vg Hier al *αυτ. ημ.* (Ln)

13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ
τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω
ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ
ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι
ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
17—19. Mc 10, 32–34. Lc 18, 31–33. 17 ($^{201.2}$) Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν
τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς
18 Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρι-

---

13. ειπ. ενι (Δ μοναδι) αυτων c. CEFGHKLMNSUVXΓΔ rell pler e cop sah etc .. B αυτων ενι ειπ., D 124. it^{pler} vg Or^1 (et^1 ενι ειπ. αυτ.) Op ενι αυτ. ειπ. | συνεφωνησας μοι c. BCDEFGHKMNSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or^1 Op al .. LZ cop sah al mu Or^1 Antioch συνεφωνησα σοι

14. θελω δε (y^{scr} om, Or^1 γαρ, K al pauc it^{pler} vg Or^1 δε και, Or^1 και θελ.) .. B sah θελ. (sah add δε) εγω | τω εσχατω .. D Chr$^{mosc\,1}$ ante τουτω pon, Or^1 om

15. η ουκ c. CEFGHKMNSUVXΔ rell ut vdtr omn item (aut) it vg cop sah etc .. BDLZ (versio nulla) om η (Ln 49; facillime omissum; videbatur abundare; cur tandem additum? Nullibi simile additamentum.)| εξεστιν .. D* εστιν (d licet) | ο θελω ποιησαι c. BDLZ 13. 33. 69. 124. 157. 346. it^{pler} vg etc Chr$^{mosc\,5}$ .. ς ποι. ο θε. c. CEFGHKMNSUVXΔ al pler b f g^{2} cop sah etc | ει (Gb'' item ς) c. B**HS 1. 13. 22. 69. 108. 118. 124. 131. 157. 209. 238. 299. 435. y^{scr} al pl (it^{pler} vg an) Did Chr (et.$^{mosc\,6}$) .. ς^{e} (Ln) η c. B*CDEFGKLMUVXZΔ etc (d e h Vocat aut)

16. πολλοι – – εκλεκτοι c. CDEFGHKMNSUVXΔ rell fere omn it vg syr^{utr} (et.^{cu}) al pl Or$^{txt\,et\,comm}$ Chr (et.$^{mosc\,6}$) (Ir^{int} sed unde? alludunt et. Barn Hom^{cl} Clem, sed possunt et. ad 22, 14 spectare) .. BLZ 36. cop sah om (49. Deest item 19, 30; cur vero ex 22, 14. huc transtulerint vix dixeris.)

17. και αναβαινων (et. Or^1 Chr$^{mosc\,6}$ Hil Op) .. B 1. sah (syr^{sch} et^{cu}) Or^2 μελλων δε αναβαινειν | ο (B om) ις (Or^2 ante αναβαινειν, ^{1}post ιεροσ.) .. 13. al^3 om | μαθητας c. BCEFGHKMNSUVXΔ al fere omn it vg syr^{sch} syr^{p} sah aeth^{pp} etc (al^{10} fere vv aliq add vel praem αυτου) .. DLZ 1. syr^{cu} cop aeth^{rom} arm Or^{txt} et^3 om (Gb^{o} 49. Passim quidem οι δωδ. in test mu additum habet μαθητ. ut Mt 26, 20. Lc 9, 1; sed saepius pauci addunt, ut Mc 6, 7. 11, 11. Lc 8, 1. 9, 12. 18, 31. Ioh 6, 67; nec raro nemo addit. Hoc vero loco ad omittendum μαθ. valuerunt Mc et Lc, ad quos vix ullus μαθ. adiecit)| B* καθ ιδιαν | και εν τη οδω c. BLZ 1. 13. 33. 61. 69. 124. 48.^{ev} cop sah arm pers^{p} Or^2 .. ς ε. τ. ο. και c. CDEFGHKMNSUVXΔ etc it^{aliq} (a c in via seorsum) syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or^{txt} .. it^{pm} vg pers^{w} Hil om ε. τ. ο.

18. א αναβαινωμεν | θανατω (ut Mc) .. B om

νοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, 19 *καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν*
εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
20 ($^{202.6}$) *Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου* 20–28 Mc 10, 35–45.
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ.
21 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν*
οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν
τῇ βασιλείᾳ σου. 22 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἴδατε τί*
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν
αὐτῷ Δυνάμεθα. 23 *λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε,*
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν

---

19. CXZΔ *εμπεξαι*, DE *ενπαιξαι* | X om *κ. σταυρ.* | *εγερθησ.* c. C*LNZ 50. Or^{comm} Chr^{mosc6} .. ς (Ln) *αναστησεται* c. BC**DEGHKMSUVXZ rell fere omn Or^{txt} (:: e Mc et Lc)

20. *απ* c. BD .. ς *παρα* c. CEGHKLMNSUVXZΔ etc (*αιτ. τι παρα τιν.* usitatissimum. In eundem prorsus modum lectio fluctuat 1 Io 5, 15. Et. Act 26, 22. *παρα* pro *απο* substituerunt; at cf et. Lc 8, 49. 12, 48. Mc 14, 43.)

21. *λεγει* (MN al^{6} aliiq haud dubie praem *η δε*) *αυτω* .. B e Op^{1} sah *η δε ειπεν* .. a b c ff$^{1.2.}$ h n *ait* (ff$^{1.}$ *et ait*, c ff$^{2.}$ *ait et*, b n *ait ei*) *illa* | *ουτοι* c. BDEGHKLMNSUVXΔ rell pler vv pl Amb Op .. cz 56. 58. a e n cop sah al Bas Isid om; Ln [*ουτ.*] | *δεξ. σου* c. CDEGHKLMNSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg cop sah syr^{utr} (et.^{cu}) etc .. B om *σου* (Ln) | *ευων. σου* (Gb Sz) c. BCEFGHKLMNSUVXZΔ al longe pl a f g$^{1.2.}$ h l n harl tol cop sah syr^{sch} et^{cu} syr$^{p\ cd}$ al Bas^{sel} al Op .. ς om *σου* c. D etc b c e ff$^{1.2.}$ vg etc

22. *αιτεισθε* .. א* *αιτειτε* | D *το ποτ. πειειν* | *μελλω πινειν* (ita CDEGHKLMSUVXΔ Or^{1} etc; B al^{4} *πιειν*, G *πίειν*) .. 17. 118. 209. al^{10} fere Or^{1} cat^{ox} Chr^{1} in^{mosc6} *πινω* :: e Mc | *μελλω πιν.* (vide ante) (Gb) c. BDLZ 1, 22. cop sah syr^{cu} aeth^{rom} et$^{p\ pl}$ pers^{w} it (exc^{2}) vg sax fr Or^{2} (verba ipsa *ἢ τὸ βάπτ.* etc affert Marco adscribens) Epiph Hil Hier Amb Op^{1} Iuv .. ς *και* (unc omn, exc s, al^{100} fere vv pler Thph Op *ἢ*: ita Sz) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* c. CEFGHKMSUVXΔ etc f h syr^{sch} et^{p} al Chr Thph al Op^{1} | *αυτω* .. D syr^{cu} am om

23. *λεγει* c. BD al^{5} it vg sah syr^{sch} et^{cu} (sed syr praem *Iesus*) arm al Amb .. ς *και λεγ.* c. CEGHKLMSUVXZΔ etc cop syr^{p} etc Op^{1} | *αυτοις* .. D al^{3} it^{mu} al Amb add *ο ις* | *πιεσθε* (Gb) c. BDLZ 1. 22. insuperque al^{7} cop sah syr^{cu} aeth^{ro} et$^{p\ pl}$ pers^{w} it (exc^{2}) vg sax fr Amb Hier Iuv .. ς add *και* (Sz inepte *η*) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* (H *-ισεσθε*) c. CEFGHKMSUVXΔ etc f h etc Chr Thph cat^{ox} al Op | *και εξ* .. L 1. 33. it^{pl} vg (sed non am al) sah al Or al *η εξ* | *ευωνυμων* (Gb'') c. BCDKLMSZ al plus^{20} a b e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ n vg al Or Chr (et.^{mosc6}) al Amb Hier Op .. ς add *μου* c. EGHUVXΔ etc c g$^{2.}$ h l cop sah syr^{utr} (et.^{cu}) etc

τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 ($^{203.2}$)
24 ss. Lc 22, 25–27. *ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.* 25 *ὁ*
δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν. 26 *οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν*
23, 11. Mc 9, 35 *μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος,* 27 *καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν*
εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος· 28 ($^{204.4}$) *ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-*
θρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

---

23. *τουτο* c. CDΔ 33. 346. al^{16} cop sah syr^{p} al Chr^{1} in$^{mosc\,5}$ cat^{ox}, item ante *ουκ* U al^{5} .. ς (Ln) om c. BEGHKLMSUVXZ etc | *αλλ οις* (it vg *sed quibus*) .. 225. *ἄλλοις*, d *aliis*, item Hil (ut vdtr) Aug | *υπο* .. L *απο;* 126. 131. al^{5} *παρα*

24. *ακουσ. δε* c. LZ 13. 33. 69. for cop sah syr^{sch} Or$^{(txt)}$ .. ς (Ln) *και* (124.* Or^{comm} om) *ακουσ.* c. BCDEGHKMSUVXΔ etc (:: ita Mc)

25. *ειπεν* .. D al^{1} vv aliq add *αυτοις* | *κατακυριευουσιν* .. B 124. al pauc *-ευσουσιν*

26. *ουτως* (Gb Sz) c. BDEGHKLSUVZΔ al pl it^{pler} vg sah al Thph Hier al .. ς add *δε* c. CMXΓ etc syr^{cu} cop etc (:: ita Mc)| *εσται* c. CEGHKLMSUV XΓΔ rell ut vdtr omn it vg syr^{utr} (et.^{cu}) cop etc Chr (et.$^{mosc\,5}$) .. BDZ m sah Chr$^{mosc\,1}$ *εστιν* (Ln :: e Mc)| *εαν* (H om) .. BD *αν* (Ln)| *εν υμιν* c. BCDEGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg etc (sed B al pauc ante *γενεσθαι*, C al pauc post *γεν.* pon) .. LZ *υμων* (49.)| *εστω* c. HLMSUX al sat mu ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l vg syr^{p} etc Chr (et.$^{mosc\,6}$) Hier al .. BCDE(sed est**; *enim om *αλλ ος – – διακ.*)GKVZΓΔ al^{90} fere a b c e ff$^{2.}$ h n cop sah etc Did Thph *εσται* (Ln Gb″ :: ut Mc)

27. *εαν* (al pauc om) c. CEGHKLMSUVXΔ etc .. BDZ *αν* (Ln)| *εν υμ. ειν. πρ.* (et. Or) .. BX *ειν. υμων* (X *υμ. ει.*) *πρωτ.* (:: cf Mc)| *εστω* c. BEGHS UVXΓ etc Or Hier .. CDKLMZΔ al^{70} fere it vg cop sah al mu Did Thph *εσται* (Ln Gb″ :: ut Mc)| *υμων* .. M (Chr$^{mosc\,5}$; item$^{mosc\,6}$ v. 26. *παντων διακ.*) *παντων* :: e Mc

28. X al *ωσπ. γαρ* | *αντι πολλων* .. D add *υμεις δε ζητειτε εκ μικρου αυξησαι και εκ μειζονος ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι μη ανακλεινεσθαι εις τους εξεχοντας τοπους, μηποτε ενδοξοτερος σου επελθη, και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι Ετι κατω χωρει, και καταισχυνθηση. εαν δε αναπεσης εις τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ Συναγε ετι ανω, και εσται σοι τουτο χρησιμον.* Item it (exc f g$^{2.}$ l) i. e. a b c d e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h m n pariterque and emm *vos autem* (e *enim*) *quaeritis de* (m *in*) *pusillo* (d *minimo*, m *modicis*, emm *modico*) *crescere* (m *extolli*) *et de maiore* (d *magno*, and *magnis*, m *maximis*, emm *maximo*, b g$^{1.}$ *minore*) *minores* (c *minor*, d m emm *minui* et e *minorari* sine *esse*, b g$^{1.}$ and *maiores*) *esse* (ff$^{1.}$ g$^{1.}$ *fieri*). Quae ab hoc inde loco sequuntur, habent a b c d e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ h n (non item f g$^{1.}$ l m) pariterque and emm. *Intrantes* (d *intro-*

29 ($^{205.2}$) *Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχὼ ἠκολούθησεν* 29–34 Mc 10, 46–52. Lc 18, 35–43.
αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 *καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν*
ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες Κύριε,
ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 31 *ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα*
σιωπήσουσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς,
υἱὸς Δαυείδ. 32 *καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν*

---

euntes, g^{2}· emm *cum autem introieritis*) *autem et* (e om, and om *et rog.*) *rogati* (g^{2}· emm *ad ce. vocati*) *ad cenam* (d *cenare*) *nolite recumbere* (ff^{1}· *nol. disc.*, d *ne discubueritis*) *in* (ff^{2}· om) *locis eminentioribus* (and *eminentib.*, e ff^{2}· *emin. loc.*, d *eminentib. loc.*, g^{2}· emm *superiorib. loc.*), *ne forte clarior* (d g^{2}· emm *dignior*, e *honoratior*) *te superveniat et accedens qui ad cenam vocavit te* (ff^{1}· *qui invitavit te*, g^{2}· emm *is qui te inv.*, d *cenae invitator*) *dicat tibi Adhuc* (e om) *deorsum* (g^{2}· emm *inferius*) *accede* (e *acc. deors.*), *et confundaris* (ff^{1}· *et erit tibi confusio*). *Si autem in loco inferiori recubueris* (ff^{1}· h *disc.*, g^{2}· emm *rec. in inf. lo.*, c *rec. in lo. inf.*, d *disc. in minimum locum*) *et supervenerit* (g^{2}· emm *adv.*, d *superveniat*) *humilior* (d *minor*) *te, dicet* (c ff^{2}· *dicat*, d *dicit*) *tibi qui te ad cenam vocavit* (and *invitav.*, ff^{1}· g^{2}· emm d ut supra) *Accede* (d *Collige*) *adhuc* (e *om*) *superius* (ff^{1}· h and *sursum*), *et erit hoc* (d g^{2}· emm post *tibi*, and ante *erit*, c om) *tibi utilius* (d *utile*; e *et tunc erit tibi gloriam coram discumbentibus*, sic fere et. syr^{cu}). Accedunt syr^{cu} syr$^{p\ ed\ mg}$ (cum d maxime conveniens, addita insuper hac nota: *Haec quidem in exemplis antiquis in Lc tantum leguntur capite* 53; *inveniuntur autem in exx graecis h. l.; quapropter hic etiam a nobis adiecta sunt.*) sax^{cdd}. Agnoscunt et. Hil (exc prioribus ut g^{2}·) Leo (vdtr) Iuv

29. *εκπορευομενων αυτων* .. FGHΓΔ al mu vv aliq *-μενου -του* (GΓ al inprimis evgg *του ιυ*)| *ιερειχω* c. BCLZ, item alibi (cf Lc) DPQΔ (Mc 10, 46. et. F) etc .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c. (D)EGHKMNSUVXΓ(Δ) etc (EK *-χῶ*, HMΓ item alibi L *-χῶ*, F modo hoc modo illud tuetur)| *ηκολουθησεν* (Γ al aliq *-σαν*, item cop sah) *α. οχλος πολυς* (et. Or Hil al) .. D al pauc syr^{p} it^{mu} fu al Chr$^{mosc\,6}$ *-σαν α. οχλοι πολλοι*

30. *ακουσαντες ο. ις παρ.* .. D (it vg) *ηκουσαν ο. ις πα. και* | *εκραξαν* (it vg *clamaverunt*) .. al pauc Chr$^{mosc\,6}$ *εκραζον* (*εκραυγαζον*)| *κυριε* h. l. c. BLZ 69. 124. g$^{1.2}$· l vg cop sah sax fr .. ς post *ελ. ημ.* c. CEGHKMNS UVXΓΔ etc f ff^{2}· etc Or Op al .. D 13. 118. 209. 346. syr^{cu} syr^{hr} b ff^{1}· item (addito *ihesu* ante *fili*) c e h n om | *υιος* c. BGHKMSUVXZΓΔ etc Or^{2} .. CDELN al^{20} fere Or^{1} Chr (et.$^{mosc\,4}$) al *υιε* (Ln; praetereaque LZ al vv aliq praem *ιυ* | *δαυειδ* .. ς (49.) *δαυιδ*: cf ad 1, 1. Item v. sq.

31. ℵ ff^{1}· syr^{cu} et^{sch} etc *οι δε οχλοι επετιμησαν* | *σιωπησουσιν* c. LℵΔ .. ς (Ln 49.) *-σωσιν* c. BCDEGHKMSUVXZΓ etc | *μειζον* .. U *πλειον* | *εκραζον* c. CEGHKMNSUVXΓΔ al pler (it vg *clamabant*; v. 30. *clamaverunt*) etc (13. 69. 124. *εκραυγαζον*) .. BDLZ al aliq cop sah *εκραξαν* (Ln 49.)| *κυριε* h. l. c. BDLZ 69. 124. 346. vg b c ff^{1}· g$^{1.2}$· h l n sax fr cop sah syr^{sch} .. ς post *ημας* c. CEGHKMNSUVXΓΔ al pler f ff^{2}· syr^{cu} etc .. 13. 209. a e syr^{hr} om | *υιος* c. BEGHKMSUVXZΓΔ al pler .. CDLN al mu *υιε* (Ln)

Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν
ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί,
καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1–9 Mc 11, 1–10. Lc 19, 29–38. Io 12, 12–15. 1 (²⁰⁸·²) Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθ-
σφαγὴ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μα-
θητὰς 2 λέγων αὐτοῖς Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι

32. ποιησω c. BCDEGHKMNSUVXΓΔ al pler (a b e n) cat[ox] al .. LZ 106. 238. (vg c d f ff[1] al) Or[2] praem ινα, Ln [ινα]

33. ανοιχθ. c. CEGHKMNSUVXΓΔ 1. al pler .. BDLZ al[7] Or Chr (et.[mosc 6]) ανοιγωσιν (Ln 49. Ad eam formam cf Mc 7, 35. Similiter fluctuant ανοιχθησεται et ανοιγησ. Lc 11, 9; at ανοιγησεται Mc 7, 7 sq tantum non fluctuat.) | ημ. οι οφθ. c. CFGHKMNSUVXΓΔ etc .. BDLZ 33. (item al pauc ut vdtr, sed non 1. 13. 124 etc) (item ut solent it vg) οι οφθ. ημ. (Ln 49.)

34. τ. οφθαλμ. c. CEGHKMNSUVXΓΔ etc Or[1] .. B(post αυτων pon)DLZ 13. 69. 124. 346. Or[1] τ. ομματων (Ln 49; at Mc 8, 23. ομματα a nemine mutatum est) | αυτ. οι οφθ. c. CEGHKMNSUVXΓΔ al pler (aliq οι οφθ. αυτ.) syr[sch] syr[p] al .. BDLZ al[10] vg it cop sah syr[cu] syr[hr] al (in Or non satis liquet) Bas[sel] Op om (Ln 49 :: at permolestum videbatur additamentum istud, nec ex antecdd repetitum dici potest; longe enim aliter habet ἀνέβλ. et ἀνοιχθ.)

XXI. 1. ηγγισαν (ita et. EUΔ, quos vide ad ηλθ.) .. C*** v[mg] al mu inprimis evgg vv aliq Or[1] Chr[mosc 6] -σεν (C*** v[mg] al add h. l. ο ις et post om)| ηλθον (et. nonnulli qui antea ηγγισεν) .. EUΔ item qui modo ηγγισεν test plerique ηλθεν | βηθσφ. c. B**FKL(βησφ. item 47.[ev])M** NUVXΓ al fere[100] (qui notati sunt) .. ς (Ln) βηθφ. c. B*C**DEGHM*SVΔ etc .. Z (item cop sah) βηδφ. it[pler] bethphage, d betphage, e vethpagae, h am fu al bethfage, for bethfaget. Praeterea -γή c. EKMUΓ item F, L -άγη; B**H etc -γῆ (ita ς Ln 49.) .. al pauc Or[1] -γην. Cf et. ad Mc et Lc | C** 13. 33. 69. al syr[hr] post βηθσφ. add και βηθανιαν :: e Mc et Lc | εις το c. BC(**, latet*) 33. g[scr] item (in montem) b c e ff[1. 2] h n Or[1] .. ς προς το c. DEGHKLMNSUVXΓΔ etc (ad montem vg d f g[1. 2]) Or[1] Chr :: ita Mc et Lc | ις c. DEHV 22.* al mu Or .. ς (Ln 49.) ο ις c. BC** GKLMNSUXΔ (N al post απεστ., M al post μαθ. pon) etc (:: cf 4, 1. item Io loco parall. Apud Mt ις raro sed passim, apud Io plerumque scriptum est, testib plurimis saepissime ο ις substituentib) | μαθητας .. 13. 28. 33. 124. 157. 243. 346. Chr[mosc 5] των μαθητων αυτου (αυτου et. y[scr] al it al)

2. πορευθητε c. CEGHKMNSUVXΔ 1. al pler .. BDLZ al[7] Or Eus[1] (alibi[2] πορευθεντες omissis και ευθ.) Chr (et.[mosc 6]) πορευεσθε (Gb' Ln 49. At alibi ubi -εσθε scriptum est, non fluctuat lectio, ut 22, 9. 25, 9.) | απεναντι c. EGHKMNSUVXΔ al pler Or[1 ed] Eus[2] .. BCDLZ al[7] Or[1] et[1] ed

ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς·
λύσαντες ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος
αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 (207.7) τοῦτο
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος
5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς, *Zach 9, 9. *Es 62, 11.
ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 (208.2) πορευ-
θέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω

Eus[1] Chr[mosc6] *κατεναντι* (Gb' Ln :: e Mc et Lc) | *ευθεως* (LZ -*θυς*) .. al[3] a b c ff[1.] h n cop (syr[cu] *ιδου* exprimit) al (Eus[2] vide ante) Chr[mosc6] om | *αγαγετε* c. CEGHKLMNSUVXΣΓΔ al pler Or Eus[3]cat[ox] al .. BD 56. 58. *αγετε* (Ln 49 :: *αγαγετε* et. Lc; sed cf ad 13, 30. 21, 18.)

3. *εαν* .. D *αν* | *τι* .. D 157. Or[1] Eus[2] *τι ποιειτε* :: cf Mc | *ευθεως* (c. CDEGHKMNSUVXΓΔ etc Or[4]; BL Or[2] *ευθυς*) *δε* .. D al pauc it vg syr[sch] et[cu] al *και ευθ.* | *αποστελει* (prob Schu) c. BDHM (H -*έλη*, M -*έλει*) etc it (et. *δ*, exc d h) vg cop sah syr[sch] syr[p] etc Or[ubiq] Op .. CEGKLNSUV XZΔ al[150] fere d h syr[cu] pers[w] Chr (et.[mosc4]) Thph *αποστελλει* (Gb Sz)

4. *ολον* c. BEGHKMNSUVXΓΔ rell ut vdtr omn g[2.] vg[ed] (et. gat) sax syr[sch] syr[p] sah pers[p] etc Op .. CDLZ it[pler] am fu for fr syr[cu] (sed eodem modo 1, 22.) cop aeth al Or Chr[mosc5] Hil al om (Gb[oo] Ln 49. Vix vdtr ex 1, 22. 26, 56. invectum. | *δια* (et. Or) .. LZ al[4] *υπο* | *προφητου* .. 42. a c h Chr (et.[mosc5]) Hil add *ζαχαριου* (sic M aliique in margine notatum habent), item al[2] aeth[mich] (cop ap Wtst, sed nec Wilk nec Schw testatur) *ησαιου*

5. *επιβεβηκως* c. D 61. 69. a b e ff[1.2.] h vg[ed] fu gat fr arm al Cyp Hil Op al .. ς (Ln) *και επιβεβ.* c. BCEGHKLMNSUVXΣΓΔ etc :: ita LXX nullo codice discedente | *επι* sec c. BLNZ 1. 124. sah syr[sch] et[cu] syr[p] .. ς om c. CDEFGHKMSUVXΓΔ etc it vg cop etc Or :: ita LXX, nec ullus add | *υιον υποζυγιου* (et. Or[aliq]; D* -*γιον*, item omisso *υιον* d *pullum subiugalem*) .. LZ cdd ap Or et Or[1] am* om *υιον* (libere it[pl]) .. 1. *νεον* (eandem lectionem testatur ex cdd suis Or: in Mt? in LXX?)

6. 7. *ποιησαντες* et *ηγαγον* .. D 61. 243. sah (it vg) *εποιησαν* et *και ηγαγον*

6. *καθως* .. G Eus *καθα* | *συνεταξ.* c. BCD 33. 48.[ev] .. ς *προσεταξ.* c. EFGHKLMNSUVXΣΓΔ etc Or Eus :: *συνετ.* apud solum Mt, cf 26, 19. 27, 10; sed nec *συνετ.* nec *προσετ.* (et. bis ap Mt, cf 1, 24. 8, 4.) fluctuare solet.

7. *επανω* (it vg *super*) *αυτ.* c. CEFGHKMNSUVXΓΔ rell fere omn .. BLZ 69. Or[2] *επ αυτων* (Ln 49.), item D it[pm] Or[1cd] *επ αυτον*. (:: *επ αυτων* vel *αυτον* multo usitatius et simplicius est quam *επανω*; nec apte *επανω* ad id quod subsequitur conformatum dicitur. Apud Lc aut Mc nemo *επανω* dedit. Alterum vero *επανω* multo magis ex re videbatur.

αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 *ὁ δὲ*
πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ
ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.
9 (209.1) *οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες*
*Ps 118, 26. *ἔκραζον λέγοντες Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος*
ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 (210.10) *Καὶ εἰσ-*
ελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα
Τίς ἐστιν οὗτος; 11 *οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προ-*
φήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.
12–13 Mc 11, 15–17. 12 (211.1) *Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ*
Lc 19, 45 s. Io 2, 13–17. *ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,*

---

7. *τ. ιμ. αυτων* c. CEFGHKLMNSUVXΖΓΔ rell ut vdtr omn vv pler Or .. BD b e g[2.] ff[1.2.] gat om *αυτων* (49; Ln [*αυτ.*] :: displicuit ter iuxta positum *αυτων*; aliter textus ap Mc et Lc habet) | *επεκαθισεν* (ς Gb Sz) c. BCF MSUVXΓΔ al pl it[pl] (*sedebat, sedit*) syr[utr] (et.[cu]) sah al Or al; H al *-θησεν*; item N al *εκαθισεν*, K al *-θησεν*, D *εκαθητο* .. ς[e] *επεκαθισαν* c. minusc, item L al *-θησαν*, vg g[1.2.] *sedere fecerunt* .. EG al pauc om *και επ. επ. αυτ.* | *αυτων* tert (et. Or[aliq]) .. D 27.[ev] it[pler] (*super eum*, a *super eam?*) syr[hr] al *αυτου* .. non exprimunt l vg Op (*desuper*)

8. *εαυτ.* c. BCEFGHKMNSUVXΖΓ al pler Or[3] .. DLΔ al plus[20] *αυτων*, idque mu (item it vg etc) post *ιματ.* pon | *απο* .. N *εκ* :: cf ad Mc | *εστρωννυον* (*sternebant* vg it[pl]) .. D c e ff[2.] Or *εστρωσαν* (*straverunt*)

9. *αυτον* c. BCDL 1. 33. 69. 124. 157. ff[1.] (cop sah syr[sch] et.[cu] al) Or Eus .. ς om c. EFGHKMNSUVXΓΔ al pler it[pler] vg etc Hil Op (:: ita Mc nec fluctuat lectio) | *εκραζον* (et. Or[2]) .. L al pauc Or[1] *εκραξαν* (D *-ζαν?* d *clamabant*) | *ὡσαννα* (F *ωσσαννα*, D *οσσανα*): huic spir. conveniunt *osanna* (vg c f ff[1.2.] h) *ozanna* (g[2.]) *ossanna* (a b g[1.]) *ossana* (d e); in pler (non tamen omn) cdd[gr] *ὡσάννὰ* (ς 49. *ὡσαννὰ*) legitur | *δαυειδ*: cf ad 1, 1.

11. *οι δε οχλοι* (et. Or[2]) .. D it[mu] *οι δε πολλοι*, item 1. 22. *οι* (1. om) *πο. δε*, Or[1] *πολλοι* | *ελεγον* (vg it[pl] *dicebant*) .. D *ειπον* (a b c d e *dixerunt*) | *ις* (13. 124. al[5] a om) *ο* (Δ om, item post *προφ.*) *προφ.* c. CEFGHKLMN SUVXΓΔ rell fere omn it vg etc Or[2] etc .. BD 157. cop sah Or[1] Eus *ο πρ. ις* (Ln 49. At convenientius dici videbatur *ις ο απ. ναζ.* quam *ο προφ. ο α. ναζ.*, quemadmodum solemne erat illud: cf Act 10, 38. Io 1, 46; quo eodem redit *ις ο ναζαραιος.*) | *ναζαρεθ* c. CDEHKUVX etc it[pler] vg cop sah etc (Eus), item Δ *-ραθ* .. ς (49.) *-ρετ* c. BFGLMNS etc d e (Or)

12. *εισηλθεν - - και* .. Chr[mosc6] *εισελθων*, item G *εισελθων - - και* | *ις* c. BCEHMVXΔ al[15] fere (ac plurib) Or[2] .. ς *ο ις* c. DFGKLNSUΓ etc Or[txt] | *του θε.* c. CDEFGHKMNSUVXΓΔ rell pler it[pler] vg syr[utr] (et.[cu]) etc Or[2] et[txt] Op etc .. BL al[3] b cop sah aeth sax Or[2] Chr (et.[mosc6]) Hil om (Ln)

καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας
τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 *καὶ λέγει αὐτοῖς Γέγραπται·* * Es 56, 7. * Ier 7, 11.
Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
σπήλαιον λῃστῶν. 14 ($^{212\cdot10}$) *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ*
χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ($^{213\cdot5}$) *ἰδόντες δὲ*
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς
παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ
Δαυείδ, ἠγανάκτησαν. 16 *καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί οὗτοι λέγου-* * Ps 8, 3.
σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στό-
ματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 ($^{214\cdot6}$) *καὶ*
καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ
ηὐλίσθη ἐκεῖ.
18 *Πρωΐας δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν.* 19 *καὶ* 18-22 Mc 11, 12-14. 19-24.

---

13. *Ὁ* .. D om | *αυτον* .. ℵ 28. 299. al^{6} it vg etc Ir^{int} Hil al ante *σπηλ.* pon | *ποιειτε* c. BL 124. cop Or^{2} Eus .. ς *εποιησατε* c. CDEFGHKMNSU VXΓΔ rell pler (:: ita Lc), item 1. Or^{2} *πεποιηκατε* (:: ita Mc), item *fecistis* it vg sah syr^{utr} (et.^{cu}) etc Ir^{int} Hil al

14. *τυ. κ. χωλ.* c. BDL 1. 13. 124. etc it vg sax fr syr^{sch} et^{cu} cop etc Or^{2} etc .. CEFGHKMNSUVΓΔ al^{100} fere sah syr^{p} Chr (et. $^{mosc\,6}$) Thph *χωλ. κ. τυ.* (Gb″ : cf ad Lc 14, 21.)

15. ℵ om *οι* sec | *τους κραζ.* c. BDLN .. ς om *τους* c. CEFGHKMSUVΓΔ etc (y^{scr} om et. *τους* pr) Or | *ὡσαννα*: cf ad 21, 9. | *υιω* .. Or: *ζητήσεις δὲ πότερον ταὐτόν ἐστιν οἶκος δαυ. καὶ υἱὸς δαυ.· καὶ εἰ μὴ ταὐτόν ἐστιν, ἡμάρτηται τὸ κατὰ ματθ. γραφικῶς· ὄφειλον ἔχειν ἤτοι δὶς Τῷ οἴκῳ δαυ. ἤτοι Τῷ υἱῷ δαυ.* Sunt haec in vv. 9. et 15. dicta; altero igitur loco *οικω* altero *υιω* scriptum invenit: at nunc quidem Or neutro loco aliter quam *υιω* legisse invenitur. | *δαυειδ*: cf ad 1, 1.

16. *ειπαν* c. BDL .. ς *ειπον* c. CEFGHKMNSUVΓΔ etc | *ακουεις* (et. Or Ir^{int}) .. FH 28. 108. 157. 238. 346. al^{20} fere cop syr^{cu} al Chr (et.$^{mosc\,6}$) praem *ουκ* | *λεγει* .. ℵ al^{10} fere it vg (sed non am for) *ειπεν* | *οτι* c. BCEFGHK LMNSUVΓΔ etc c f g$^{1.2.}$ vg etc Or^{1} Hier .. D al^{7} b e ff$^{1.2.}$ h al (Or ubi libere) Chr$^{mosc\,6}$ Ir^{int} Hil al om

17. *καταλιπων* c. BE**GHNΓ etc .. CDE*FKLMUΔ (L -*λεῖπων*, pler -*πών*, M -*πῶν*) etc -*λειπων*: cf 4, 13. 16, 4. | *ηυλισθη* (Δ· *υλισεν*) *εκει* .. C* *ηυλισθησαν* .. mm sax add *et docebat eos de regno dei*, item alii cdd^{vg} testante correctorio *Ecclesia addit quod Graeci Hier Raban antiqui et glossati non habent.*

18. *πρωιας* .. BD x^{scr} *πρωι* (Thom et Moer *πρωῒ κ. ὀψέ, οὐ πρωΐας κ. ὀψίας.* Phot *πρωΐαν οὐ λέγουσι καθ' ἑαυτὸ ἀλλ' ἐν συντάξει, δείλην πρωΐαν* etc) | *επαναγαγων* c. B*L .. ς (Mn) *επαναγων* c. B**CEFGHKMN SUVΓΔ etc Or, item D it^{pler} Hil *παραγων* (*transiens*) (: cf ad 13, 30. 21, 2.). Praeterea M al pauc it^{aliq} add *ο ις*

ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν
αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ Οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς
γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 καὶ
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη
ἡ συκῆ; 21 (216.6) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς
ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 (216.4) καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αἰτήσητε
ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

23-27 Mc 11, 27-33. Lc 20, 1-8.

23 (217.2) Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ
διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες Ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την; 24 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ
λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ· 25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀν-
θρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες 26 Ἐὰν εἴπωμεν

---

19. επ αυτην .. L επ αυτης (sic al[1] pro εν αυτη) | Ου μηκ. c. BL .. ς om c. CDEFGHKMSUVΓΔ etc Or[3] etc (:: μηκετι Mc, nec ullus praem ου) | εκ σου .. D al εξου (cf ad 2, 6. ubi et. tisch* 126. ita habent) | M η συκ. παραχρ.

20. η συκη (D* συχη) .. 238. b c e (om et. v. 19.) ff[1.2] g[1.2] l vg Hier om (non item f h gat Op)

21. πιστιν .. 126. e[scr] ad ως κοκκον σιναπεως, et 126. om κ. μη διακρ. | καν τ. ορ. τουτω .. D al[5] και τω ορ. το. εαν (al[2] om εαν) | H και γενησεται

22. οσα εαν c. CEFGKLMSVΔ al ut vdtr longe pl Clem Or .. ς (Ln) οσα αν c. BHU etc .. D om εαν | L αιτησησθαι | λημψ. c. B*DL .. ς ληψ. c. B** (ita plerumq) CEFGHKMSUVΔ etc

23. ελθοντι (K al εισελθ.) αυτω c. EFGHKMSUVΔ rell pler .. BCDL 1. 13. 69. 124. Or[txt et comm] ελθοντος αυτου (Ln) | διδασκοντι (et. Or) .. 44.[ev] a b c e ff[1.] g[2.] h l (non f ff[2.] g[1.]) om (2.[ev] και διδ. ante πρ.) | Δ om οι sec | και τις .. C ff[1.] g[2.] η τις :: ut Mc et Lc

24. αποκριθεις c. LZ it[pler] vg syr[sch] et[cu] etc .. ς (49.) add δε c. BCDEF GHKMSUVΔ etc e g[2.] syr[p] etc Op (:: e Lc) | ερωτησω (et. Or) .. D al mu επερ. (ita Mc; cf et. D ad Lc) | υμας καγω .. al pauc κα. υμ. | λογ. ενα .. DF al plus[15] (it vg Amb etc) Or εν. λο. (:: cf ad Mc et Lc) | ον (L ο) .. y[scr] syr[p mg] (item syr?) και .. D* d om, item (dicite mihi) c e ff[1.] h

25. το sec c. BCZ 48.[ev] (1. του) Or .. ς om c. DEFGHKLMSUVΔ etc (cf ad Lc et Mc) | διελογ. .. G παρελογ., al pauc ελογ. | παρ c. CDEFGHKM*S UVΔ rell pler .. BLM**Z al[6] Cyr εν (Ln 49: at διελογ. εν εαυτ. 16, 7. 8. plane non fluctuat, nec magis alibi; est istud εν magis ex usu quam παρα) (it vg inter se, Aug apud semetipsos) | εαυτοις (ita et. Z vdtr) .. L αυτοις

Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ
εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς
προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ
εἶπον Οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 ($^{2:8.\ 10}$) Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος
εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν Τέκνον, ὕπαγε σήμε-
ρον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω,
ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ
εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἐγώ κύριε, καὶ οὐκ
ἀπῆλθεν. 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός;

---

26. *ημιν* .. H al pauc *υμιν* | *ουν* c. BCEFGHKMSUVZΔ etc Ps-Ath^{dial} etc .. DL 28. 126. al plus^{20} a b ff$^{2.}$ vg^{ed} al Or om (:: ita Lc et Mc) | *επιστευσατε* .. H b Op *πιστευετε* | *ως προφ.* h. l. c. BCLZ 33. 157. 238. Cyr Aug .. ς post *τ. ιω.* c. DEFGHKMSUVΔ etc it (sed cdd^{aliq} libere transp) vg etc | *εχουσιν* .. 1. al pauc vv pm Cyr *ειχον* (:: ut Mc)

27. *ειπον* c. BCEFGHKLMSUVZΔ etc .. D *ειπαν* | *λε. υμιν* .. MΔ al^{10} fere it^{pl} al Or^{2} et^{txt} *υμ. λε.*

28. *ανθρ.* c. BDFGHKLSVZ etc g$^{2.}$ am for harl* gat etc Or^{1} et^{txt} Chr (et.$^{mosc\,5}$) cat^{ox} .. CEMUΔ al plus^{70} it^{pler} vg^{ed} fu al mu Or^{1} Cyr Ps-Ath^{disp} Op add *τις* (Ln) | *τε. δυο* c. CDEFGHKLMSUVXZΔ al pler (et. carp^{ev}) Or$^{txt\,et\,comm}$ Chr ($^{mosc\,5}$ *υιους δυο*) Cyr cat^{ox} .. B 142. 299. (item it vg Hil cop etc) *δυ. τε.* (Ln 49.) | *προσελθ.* c. LZ e ff$^{1.}$ cop syr^{cu} etc Or$^{(txt)}$ Ps-Ath^{disp} .. ς (Ln 49.) praem *και* c. BCDEFGHKMSUVXΔ etc it^{pl} vg etc Cyr (Chr$^{mosc\,6}$ *και λεγει τω πρ.* omisso *προσελθ.*) | *εν τω αμπ.* .. D it^{pler} for al Ps-Ath^{disp} Chr$^{mosc\,5}$ *εις τον* (D* *το*) *-λωνα*, item Bas omissis *σημ. εργ.* | *αμπελ.* (Gb'') c. C*DKLMΔ 1. 13. 22. 33. 124. tisch** 48.^{ev} al plus^{20} a b e ff$^{1.2.}$ h syr^{utr} (et.^{cu}) al Or^{txt} Bas Chr (et.$^{mosc\,6}$) .. ς (Ln) add *μου* c. BC**EFGHSUVXZ etc c g$^{1.2.}$ l vg cop al Or^{1} Cyr Op

29. *Ου θελω, υστ. δε* (H, item B v. 30., b e g$^{2.}$ h om; a ff$^{1.}$ *et postea*, hinc Ln [*δε*]) *μεταμ. απ.* c. CDEFGHKLMSUVXZΔ al pler it vg fr sax syr$^{sch\,et\,cu}$ pers^{p} etc Or Chr (et.$^{mosc\,6}$) Cyr Hil Op .. B 4. 13. 69. 124. 238. 262. 346. tol** cop syr^{hr} arm ar^{p} ar^{e} Isid Dam Ps-Ath^{dial} schol *Εγω* (13. 69. 124. tol** al *υπαγω*) *κυριε, και ουκ απηλθεν.* Vide post. | *απηλθεν* .. D it^{pm} syr^{cu} syr^{hr} al (Or^{1} libere) add *εις τον αμπελωνα*

30. *πρ. δε* c. BDLZ 1. 33. 69. 124. it (exc h) vg cop al Cyr Op al .. ς *και πρ.* c. CEFGHKMSUVXΔ etc h syr^{utr} (et.^{cu}) etc Chr (et.$^{mosc\,6}$) | *ετερω* (Gb Sz) c. C*DEFGHKUXΔ al^{100} fere, item *alterum* it vg al pl, Or^{1} Cyr Ps-Ath$^{parab\,et\,disp}$ Dam schol .. ς (Gb' Ln) *δευτερω* c. BC**LMSVZ etc Or^{1} Chr (et.$^{mosc\,6}$) | *Εγω κυρ.* (D vv^{aliq} add *υπαγω*, 61. it vg al *υπαγω* pro *εγω*), *κ. ο. απηλθ.* qui antea v. 29. *Ου θελω* etc .. B et ceteri qui v. 29. *Εγω* (*υπαγω*) *κυρ.* sic: *Ου θελω, υστερον δε* (B om teste Btl) *μεταμεληθεις απ.*

31. D* *δυω* | *εποιησεν* .. D it^{aliq} post *πατρος* (V al pauc vv^{aliq} Ps-Ath^{disp} add *αυτου*) pon

λέγουσιν Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ
τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
32 *ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ*
ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ·
ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.
33–46 Mc 12, 1–12. 33 ($^{219.2}$) *Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης*
Lc 20, 9–19. *Es 5, 1. *ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ*
ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 *ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρ-*
πῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν
τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 *καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους*
αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
36 *πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ*

---

32. *λεγουσιν* c. BDL 13. 124. (etc) g$^{1.}$l am for tol sax fr cop al Chr$^{mosc\,5}$ (Hier) .. ς add *αυτω* c. CEFGHKMSUVXΔ etc it^{pl} vg^{ed} et gat mm al syr^{utr} (et.^{cu}) al | *ο πρωτ.* c. CEFGHKLMSUVXΔ al pler c f g$^{2.}$ vg^{ed} et gat mm aliisq^{mss} fr syr^{utr} (et.^{cu}) ar^{e} al Chr (et.$^{mosc\,6}$) Hier verisq exx ap Hier (*Quod dicitur:* Quis ex duobus fecit voluntatem patris, *et illi dicunt* Novissimus: *sciendum est in veris exemplarib non haberi* Novissimum *sed* Primum, *ut proprio iudicio condemnentur - - si autem* Novissimum *voluerimus legere, manifesta est interpretatio, ut dicamus intelligere quidem veritatem Iudaeos, sed tergiversari, et nolle dicere quod sentiunt; sicut et baptismum Iohannis scientes esse de caelo dicere noluerunt.*) .. B *ο υστερος* (Ln), 4. *ο δευτερ.*, D 13. 69. 124. 238. 262. 346. a b e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h l am fu for tol harl* and sax cop syr^{hr} arm ar^{p} Hipp Ps-Ath^{disp} Dam cdd ap Hier Aug (Hil *iunior* libere) *ο εσχατος* (*novissimus*). Ceterum Or verba *λεγουσιν* usque *αυτοις ο ις* (E* *κυριος*, sed ipse* *ις* restituit) plane praeterit (probante Ln ed. mai. praef.)

32. *ιωανν.* (al^{10} fere Chr$^{mosc\,4}$ *ο ιω.*) *πρ. υμ.* c. BCL 33. 157. 209. 48.^{ev} c Or Chr (et.$^{mosc\,6}$) .. ς *πρ. υμ.* (al^{8} syr^{sch} arm om; syr^{cu} ante *ηλθ.*) *ιω.* c. DEFGHKMSUVXΔ al pler it^{pler} vg cop etc | *αυτω* .. 33. *εν αυτω* | *οι δε* (F om) *τελ. κ. αι πορν.* (X om *κ. αι πο.*, al^{1} *κ. αμαρτωλοι*) *επ. αυτω* .. G 6. om | *ου* c. CEFGHKLMSUVXΔ al pler Or Chr (et.$^{mosc\,6}$; praeterea$^{mosc\,4}$ om *υστ.*) .. B al^{10} it (exc c) vg cop syr^{utr} (et.^{cu}) etc Hil Op *ουδε* (Ln 49; at aptius ac fere necessarium visum esse *ουδε*, ex interpretationum tanta consensione intellegitur) .. D c (*videntes haec*) om | G al^{1} om *του* (al^{2} om) *πιστ.* (Or^{txt} et^{comm} add *εν*, al^{1} *εις αυτον*) *αυτω* (it^{3} om)

33. *ανθρ.* (Gb Sz) c. BC*DKLSVΔ al^{40} fere it^{pler} vg cop syr^{p} al Or^{2} Thph Lcif Hil .. ς add *τις* c. C***EFGHMUV^{mg}X etc f h syr^{sch} et^{cu} al Ir^{int} Arn | K *περιεθηκαν* | *εν* (V al pauc om; similiter d *ei*) *αυτω* .. al^{1} Chr$^{mosc\,6}$ om .. al^{3} *εαυτω* | *εξεδετο* c. B*CL (in Lc et. A, in Mc et. AK) .. ς (Ln) *-δοτο* c. B**DEFGHKMSUVXΔ etc

35. *εδειραν* .. U al plus^{40} *εδηραν*

ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς
τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ
ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ
λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωρ-
γοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν
αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 Λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς Λίθον ὃν ἀπεδοκίμα- *Ps 118, 22 s.
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 45 (see 1) v 44

---

37. *προς* (al² *εις*) *αυτους* .. D al⁴ itmu Irint Lcif al *αυτοις* .. al³ e ff1. g1. m (item g2. gat?) Or om | *λεγων* .. 61. vv pm Chr (et mosc 3) Irint al add *ισως* :: e Lc

38. *εν εαυτοις* (L *αυτοις*) .. V om | *σχωμεν* (Gb') c. BDLZ 1. 22. 33. Or Cyr, item *habebimus, habeamus* itpler (ff1. m *possideamus*) vg Irint Lcif al .. ς *κατασχωμ.* c. CEFGHKMSUVXΔ etc

39. *εξεβαλον* c. BCEFGHKLMSUVXΔ etc .. D *-βαλαν*, Z *-βαλλον* | *και απεκτ.* (et. Or³ Irint Aug) .. D a b c e ff2. h (non f ff1. g1. 2. l) mm Lcif Iuv *απεκτ. και* ante *εξεβ. ε. τ. αμπ.* Totum versum yscr Chrmosc 5 sic: *και εκβαλοντες αυτον* (mosc 1 om) *ε. του αμπ. απεκτ.*

41. *εκδωσεται* (Gb Sz) c. BDEFGHKLMSUVXΔ al ut vdtr longe pl, item c al pauc Cyr *εκδωσει* .. ς (ita et ς et ςe 1624. 1633. 1670 etc, sed edd aliae substituerunt *εκδωσ.*) *εκδοσεται* (Gb'') c. minusc sat mu

42. *εν τ.* (Z ut vdtr add *αγιαις*) *γραφαις* (et. Or¹) .. 6. c Or² Epiph Chrmosc 5 bis Irint om | *ον* .. L om | *ημων* (et. Or Irint etc) .. D* 4. 13. 22. 28. 69. 124. al¹⁰ fere d sled et2. *υμων*

44. ς (Gb°) *καὶ* (al pauc om; syrcu etp Chrmosc 5 add *πας*, ut Lc) *ὁ πεσὼν* (Chrmosc 5 *πιπτων*) *ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον* (sic Or² in Lc pro *ἐπ' ἐκεῖνον τ. λίθ.*) *συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ'* (Δ *δε*) *ἂν πέσῃ* (X al *-σει*), *λικμήσει αὐτόν* c. BCEFGHKLMSUVXZ etc Chr catox Op (Ln [*και* – – *αυτον*]) .. om (prob. Sch) c. D 33. a b e ff1. 2. Or Irint (afferens 33 usq 43. non add v. 44.), item praeterit Lcif (:: Omnino vdtr ex Lc assumptum, apud quem istis concluditur oratio ut apud Mt versu 43. Accommodavit vero corrector libere verba Lucae ad Mt; nec ea quae leviter differunt, impediunt hanc opinionem: quam in rem, de qua iam dictum est supra, cf Mt 23, 14. 24, 41; item Mt 27, 36 ad Io 19, 24; Mc 6, 12 ad Mt 10, 15; Mc 13, 14 ad Mt 24, 15; Lc 17, 36 ad Mt 24, 40.)

Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

2–14 Lc 14, 16–24. 1 (221. 5) *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς*
αὐτοῖς, λέγων 2 *Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ*
βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 *καὶ ἀπέστειλεν*
τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ
οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 *πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων*
Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
γάμους. 5 *οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,*
ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 *οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς*

---

45. *και ακουσ.* (et. Or^txt) .. LZ cop syr^cu *ακ. δε* | *τας παρ. αυτου* (v *αυτων*) .. Δ al² cat^ox *την παραβολην αυτ.*

46. *τους οχλ.* (et. Or) .. C al pauc it^aliq cop syr^sch et^cu *τον οχλον* | *επειδη* (Ln ex errore retinuit) c. CEFGHKMSUVXΔ rell pler .. BDL 1. 22. 33. Or (¹*επ. και*) *επει* (49; at item substituerunt *επει* pro *επειδη* Lc 7, 1. 1 Co 1, 22. Alienum a Mt cum Schu dici non potest, nec enim *επει* nisi 18, 32. 27, 6. habet.) .. al pauc Chr (et.^mosc 6) *οτι* | *εις* (Gb″) c. BL 1. 22. Or⁶ .. ς *ως* c. CDEFGHKMSUVXΔ etc (:: cf 21, 26. ubi nemo *εις* pro *ως*, item 14, 5.)

XXII, 1. *ειπ. εν πα. αυτ.* c. BDL 1. 33. 69. 124. 209. vg g²· Or .. ς *ειπ. αυτ. εν πα.* c. CFGHKMSUVXΔ etc it^pler etc (E om *ειπ. αυτ.*, Chr^mosc 6 om *αυτ.* item^5 *λεγ.*)

2. *ωμοιωθη* .. F al ut vdtr mu (nam notati sunt b e y^scr) *ομοιωθη*

2. 3. *εποιησεν - - και απεστ.* .. 1. Or^txt et^comm *ποιων - - απεστ.*

4. *απεστειλεν* .. L *αποστελλει* | *μου* .. 1. Or om | *ητοιμακα* (Gb′) c. BC*DL 1. 22. 33. .. ς *-σα* c. C***DEFGHKMSUVXΔ rell pler Or .. al¹⁰ fere Mac Euth *ητοιμασται*, y^scr *ετοιμον* | *σιτιστα* (et. Or³) .. G al³ (Or¹) *σιτευτα* .. X al⁵ fere ff¹· h al add *μου* (Δ b e ff¹· om *μου* pr)

5. *ος μεν* et *ος δε* c. BL 1. 22. 33. 124. 238. 346. al² Or², item C*(et U?) *ο μεν* et *ος δε*, Mac *ος μεν* et *αλλος* .. D b c ff²· h Ir^int Lcif *οι μ.* et *οι δε* .. ς *ο μ.* et *ο δε* c. C**EFGHKMS(U)VXΔ etc Chr (et.^mosc 6) | *εις τον* (it vg *in*, sed f *ad* .. Or¹ *επι τον* | *επι την* (Gb′ prob. Schu) c. BCD 13. 33. 69. 125.* 157. 346. Or² Chr^mosc 4, item *ad* it vg Lcif .. ς *εις την* c. EFGHKLMSUVXΔ etc, item *in* Ir^int Op | *αυτου* .. D b c ff²· h Ir^int Lcif *αυτων*

δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς
ἐκεῖνος ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν
τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει
τοῖς δούλοις αὐτοῦ Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ
ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ
ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες
οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον,
πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.
11 ($^{222.10}$) εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους
εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει
αὐτῷ Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφι-
μώθη. 13 τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις Δήσαντες αὐτοῦ

---

6. *αυτου* c. CDEFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it vg cop sah syr^{utr} (et.^{cu}) etc Or[1] (et[1] *αυτ. τ. δ.*) etc .. BL Or[1] Ir^{int} (ex 4 cdd) om (:: videbatur omittendum tam remoto *ὁ βασ.* Si quis *τοὺς δούλ.* definitius significari voluisset, certe non *αὐτοῦ* adposuisset.)

7. *και ακουσ. ο βασ. εκειν.* (Gb' Sz) c. CEFGHKMSUVXΔ al[130] fere f syr^{p} al Dam, item D b Lcif et a c e ff$^{2.}$ *εκεινος* (a c e ff$^{2.}$ *ille autem*) *ο βασ. ακ.* .. 13. 69. 124. 346. ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h vg cop$^{cdd\,2}$ arm Chr$^{mosc\,5}$ Ir^{int} *ο δε βασ. ακ.* (Ln), ς *ακουσ. δε ο βασ.* c. minusc ut vdtr pauc syr^{sch} etc, item Gb addito (de coniectura) + *εκεινος* .. BL 1. 22. 118. 209. cop^{cd} sah *ο δε βασ.* (49. Gb''), similiter (*et ille rex*) syr^{cu} (:: Molestum erat *εκεινος* subsequente *εκεινους*, item potius *δε* quam *και* copula videbatur apta. *ακουσας* et *εκεινος* a viris doctis ex ipsius Mt usu intrusa esse fidei absonum est.) | x y^{scr} *οργισθη* | *τα* (α om) *στρατ.* (et. Or[1] Ir^{int} Hil) .. D 1. 118. 209. 238. cop Or[3] item (*exercitum*) a b c e f ff$^{1.2.}$ h Lcif *το στρατευμα*

8. *αυτου* .. Chr$^{mosc\,5}$ om

9. *εαν* c. BCEFHMUVXΔ al[50] fere (Or) .. ς *αν* c. DGKLS etc

10. *εκεινοι* .. D 49. it^{pler} vg Ir^{int} *αυτου* .. Chr$^{mosc\,5}$ arm Lcif Cassiod om | *οσους* .. D 124. 126. al pauc (Clem *ους εαν*) *ους* | *ευρον* .. D *-ραν* | *γαμος* .. B*L *νυμφων* | *ανακειμενων* (K *-νου*) .. D 13. 61. 69. 346. *των αναχ.*, item Chr$^{mosc\,5}$ *των κεκλημ.*

11. *ειδεν* c. BDEFGHMUΔ etc .. CKLVX etc *ιδεν* | *ουκ* c. BC*EFGHKLMSUVXΔ rell pler Or al .. C***D al pauc *μη*

12. *εταιρε* (et. Ir^{int} Lcif Aug Amb al) .. Or om, item cdd nonnulli antiqui teste schol cdd[4]: *ἔν τισι κεῖται τὸ Ἑταῖρε.* | *εισηλθες* (et. Or Lcif[1] al) .. D it^{pl} (non f g$^{2.}$ h) Ir^{int} Lcif Aug Amb[1] al *ηλθες* | *ο δε* .. D *ος δε*

13. *ειπ. ο βασ.* c. CDEFGHKMSUVXΔ rell pler it^{pler} vg cop (sah) syr utr (et.^{cu}) etc Ir^{int} Lcif .. BL al[5] h *ο βασ.* (ff$^{1.}$ om) *ειπ.* (Ln 49.) | *δησ. αυτ. ποδ. κ. χειρ.* (M al[60] fere c h ff$^{2.}$ vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ sax [non fr] cop sah syr^{sch} et^{cu} syr^{p} al mu Hil Ambrst al *χειρ. κ. πο.*) *αρατ. αυτ. κ. εκβ.* (vide post) c. CEFGHKMSUVXΔ rell pler f ff$^{1.}$ syr^{p} etc Ambrst Vict^{tun}

πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
20, 16. τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ
γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15–22 Mc 12, 13–17. Lc 20, 20–26. 15 ([223.2]) Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον
ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ
τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντες Διδάσκαλε,
οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καί-
σαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν Τί
με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου.
οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Τίνος

Hier .. BL al[6] g[1.2] l vg cop sah syr[sch] al mu Or[saepe] Chr[mosc 5] (Cyr vdtr) Hil[1] Op Aug *δησ. α. πο. κ. χειρ. εκβ. α.* (Gb'' Ln 49.) .. D abceff[2]·h syr[cu] Ir[int] Lcif Hil[1] al *αρατ. αυτ. ποδων κ. χειρων και βαλετε αυτ.* (:: Lectio coniunctis *δησαντες* et *αρατε* rectissime habet, sed visa est abundantia laborare; hinc alteri *δησ.* alteri *αρατε* omiserunt: quid quod Hil modo hoc modo illud omisit. Minime vero caussa erat cur adderetur *αρατε* ad *δησαντες* aut *δησαντ.* ad *αρ.*) | *εκβαλετε* c. BCEGK LMSUV etc Or .. Δ *εκβαλατε*, FX al mu *εκβαλλετε*, DH 13. 28. 124. al[25] fere *βαλετε*, al pauc *βαλλετε*, item al[20] fere Cyr Cyr[hr] *εμβαλετε* vel *-λλετε* | E *κλαθμος*

15. *συμβ.* (DK *συνβ.*) *ελαβον* (al[3] it[aliq] Hil *εποιησαν*) .. C**Δ 1. al pauc cop al Or et[txt] et[comm] add *κατ αυτου*, item C***M al mu (inprimis evv) *κατα του ιυ* | *οπως* .. D f *πως*

16. *αυτω* (*ei* vg it[mu]) .. D *προς αυτον*, item *ad eum* acf (beom) | *λεγοντες* c. CDEFGKHMSUVXΔ rell fere omn .. BL 27. *-ντας* (Ln) | *εν αληθεια* (et. Or) .. D *επ αληθειας* (D** *-εια*) | *μελει* .. EFGHMU al pl *μελλει* | *ανθρωπων* .. G 1. 28. 118. 157. 209. y[scr 1] al[7] for Or Chr (sed non[mosc]) cat[ox] *-που*

17. *ειπ. ο. ημιν* .. D abeff[1.2] om | *ειπον* c. LZ 33. .. ς (Ln 49.) *ειπε* c. BCEFGHKMSUVXΔ etc (:: cf Lc 10, 40. 22, 66. ubi *ειπον* pariter atque h. l. a plerisque testib in *ειπε* mutatum est. Contra *ειπε* saepissime legitur nemine discedente. Cf et. ad Mc 13, 4.)

20. *λεγει* c. D 69. (alliisq ut vdtr) beff[1.2] g[2]·h sah Pist .. C praem *ο δε*, item ς (Ln 49.) *και* c. BEFGHKLMSUVXΔ etc (:: ita prorsus Mc) | *αυτοις ο ις* c. DLZ 13. 33. 69. 157. 346. it[pler] vg syr[sch] et[cu] cop aeth arr perss fr sax Op[1] .. ς (49.) om *ο ις* c. B(C vide ante)EFGHKMSUVXΔ al pler f sah syr[p] sl Op[1] (:: sine *ο ις* Mc; videtur *ο ις* ad *λεγει* absque *και* lectionem pertinere. Ceterum *αυτοις* praecedit ultimis litteris tribus paribus cum *ο ις*)

ἡ εἰκὼν καὶ ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη; 21 λέγουσιν αὐτῷ Καίσαρος. τότε
λέγει αὐτοῖς Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ
θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέ- 23–33 Mc 12, 18–27.
γοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντες Lc 20, 27–39.
Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπι- *Deut 25, 5.
γαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί,
καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ
τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ
γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες

---

20. *αυτη* h. l. c. LZ 157. (L *η̄ ειχωνα και*: vdtr scriptor codicis *αυτη* post *εικων* ab aliquo ad Mci modum indicatum invenisse) .. ς (Ln 49.) post *εικων* c. BCDEFGHKMSUVXΔ etc vg it^{mu} (ff$^{1.}$ ante *εικων*) etc .. 253. Valentt (ap Clem) Or Amb Promiss om (:: apud Mc post *εικων*, nec fluctuat)

21. *λεγουσιν* (al panc *και λεγ.*) *αυτω* .. B g$^{2.}$ om *αυτ.* | *αυτοις* .. al^{1} it^{pm} add *ο ις̄* | *ουν* (et. Iust Or^{1}) .. D al^{4} a b c ff$^{1.}$ (Or^{2} Did) Chr$^{mosc 6}$ Amb al om | *καισαρι* c. BEFGHLMSUVXZ rell fere omn .. DKΔ al pauc Iust Or^{3} praem *τω* (:: ut Lc)

22. *απηλθαν* c. BD al^{4} (ac plurib) .. ς *-λθον* c. EFGHKLMSUVXZΔ etc (Or)

23. *σαδδουκαιοι* .. 13. 69. 124. 209. 346. al^{3} praem *οι* | *οι* c. EFGHKLUV etc .. BDMSZ al^{50} fere Or^{1} et^{txt} (et^{1} *οιτινες ελεγον*) om (Ln) .. Δ om *οι λεγ.* usq *επηρ. αυτον* | *επηρωτησαν* .. U *ηρωτ.*

24. *μωυσης* c. BDKLMZ etc it^{pler} vg (sed non am fu) fr sax cop sah etc .. ς *μωσης* c. EFGHSUV etc am fu g$^{1.}$ syr^{utr} (et.^{cu}) etc (Or) | *επιγαμβρευσει* c. BEFGHKLMSUVΔ rell ut vdtr omn Or .. DZ (it vg) praem *ινα* (:: Mc et Lc *ινα λαβη*), item 13. 69. *και* | *τ. γυν. αυτου* (*αυτου* ter h. v. om Chr$^{mosc 6}$, item bis v. sq.) .. D 33. om (:: vdbtur abundare post *επιγαμβρ.* Aliter text in Mc et Lc habet.) | *αναστησει* .. FGM al^{10} fere *εξαναστ.* (:: ut Mc et Lc)

25. *δε* (al pauc it aliq *ουν*) .. D om | *γημας* c. BL 1. 22. 33. 124. 157. 209. 299. al^{6} Or .. ς *γαμησας* c. DEFGHKMSUVΓΔ etc | *γυν. αυτου* .. L al pauc for al om *αυτου* (vide ad v. 24.)

26. *ομοιως* .. U al plus^{5} add *δε* | *εως* .. M* *και εως*

27. *παντων* .. Δ Chr$^{mosc 6}$ om | *και* .. LUΔ 1. al^{5} (ac plures) om

28. *ε. τ. αναστ. ουν* c. BDL 1. 69. 124. .. ς *ε. τ. ουν* (131. y^{scr} om; it^{aliq} *autem*) *αναστ.* c. EFGHKMSUVXΓΔ etc (:: multo magis usu venit *ουν* inter artic. et subst. positum, quod apud Ioh. invenitur saepissime nullo teste discedente, ut 11, 20. 30. 32. 9, 8. 7, 11. 6, 14. Nec aliter plurimi apud Mc et Lc dederunt. Ceterum cf et. Lc 16, 27. ubi pro *ερωτω σε ουν* pler posuerunt *ερ. ουν σε.*) | *τ. επτ. εσται* .. D *εστ. τ. επτ.*, item c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ *erit de septem* .. a b c om *τ. επτ.* | Γ al pauc *η γυνη*

γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πλα-
νᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν
γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγ-
γελοι τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως
τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος
*Ex 3, 6. 32 Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰα-

28. αυτην .. GM** al[5] vv aliq add γυναικα :: e Mc et Lc

29. του θεου .. Epiph Philast αυτων

30. εκγαμιζ. c. EFGHKMSUVΓΔ al pler Or[1] scholl .. BDL al[8] (Clem, sed unde affert?) Or[2] Ath Isid Thdrt Niceph γαμιζονται (Gb' Ln 49.) .. 33. 124. 157. Or[2] Chr[mosc6] Dial γαμισκ., al[2] εγγαμιζ., al[1] εγγαμισκ. :: Definienti quam huius verbi formam Mt dederit, quam Mc, quam Lc, primum ante oculos esse debet totus singg locorum apparatus. Est autem εκγαμιζ. ap Lc maxime testatum, similiter (nisi quod ΔPQ de Lc testantes in Mt silent) ap Mt; εκγαμισκ. nusquam multum auctoritatis habet, nisi forte altero Lc loco; γαμισκ., quod nonnulli test antiquiss et. ap Lc tuentur, quaeritur an Mc[i] loco (ubi et. forma εκγαμισκ. confirmatur) praeferendum sit alteri scripturae γαμιζ., quam quidem et. Mt[i] et Lc[ae] locis test aliquot optimi praebent. Iamvero formae εκγαμιζ. (et εκγαμισκ.) ap antiq Graecos ut vdtr plane non inventae sunt; nec magis fere γαμιζ. nisi quod Apollon. de syntax. habet: ἔστι γὰρ τὸ μὲν γαμῶ γάμου μεταλαμβάνω, τὸ δὲ γαμίζω γάμον τινὶ μεταδίδωμι. Denique γαμισκ. ex plurib locis (ut Aristot., Heraclid., Florileg. ap Stob., Clem) affertur. Quae cum ita sint, εκγαμιζ. in Mt et Lc testatissimum eo magis retinendum est quum sit antiquorum auctoritate plane desertum. Dissuadebat et. istius verbi usum quod ἐκγαμηθῆναι iniquum enubendi sensum (ὅταν εἰς ἕτερον γένος ἐκδοθῇ παρθένος, οἱονεὶ τοῖς μὴ προσήκουσιν Suid) habet. In Mc pro frequentiore verbi γαμισκ. usu plus probalitatis γαμιζ. quam γαμισκ. habet, nisi praestat certe uno loco posteriorem form. positam credere. Reliquae lectt vel ex emendatione vel ex collatione locorum parall ortae, indeque mox mirum in modum confusa omnia. Ceterum pp in similibus rebus plerumque magis testantur ipsorum usum quam codicum scripturam, neque satis inter singg evglist distinguere solent. Accedit quod in ipsis pp praesertim locos ss. afferentibus librariorum se licentia exercuit. | του (L al plus[20] Chr[mosc5] om) θεου c. EFGHKLM SUVΓΔ al pler ff[1.] g[1.2.] l vg cop syr[sch] syr[p] al mu Chr[mosc5] al (Hil libere) Aug[aliq] .. BD 2. 209. a b c e f ff[2.] h harl* sah syr[cu] arm Or[4] (1. al it vg Or[ubiq] αλλ εισιν ως ut Mc, item οι αγγ.) Niceph Amb Aug[aliq] al om (Gb° Ln 49. :: at ita Mc) | εν τω ουρ. c. BL 1. 33. 124. 157. 209. 346. 48.[ev] p[scr] cop sah Or[3] (et[1] ε. τοις ουρ.) Niceph .. ς εν (U al οι εν) ουρ. c. DEFGHKMSUVΓΔ etc Chr (et.[mosc6]) :: cf ad 18, 18.

31. υμιν (al pauc ημιν, vv[aliq] post λεγοντ.) .. KΔ al[15] fere e syr[p] schol Ir[int] Cyp om (alibi ubique ρηθεν sine υμιν: hinc et. h. l. omiserunt) | υπο .. B απο

32. ισαακ .. D b e ισακ

κώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκού-
σαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
34 (224.6) Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς 34-40 Mc 12, 28-31. Lc 10, 25-27.
Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς
ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων 36 Διδάσκαλε, ποία
ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ Ἀγαπήσεις κύριον *Deut 6, 5.
τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν
ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.
39 δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. *Lev 19, 18.
40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ
προφῆται.

---

32. ο (H om) θε. θεος c. EFGHKMSUVΓΔ al pler (et. carp) syr[p] Or[2] Chr[mosc 2] cat[ox] .. BLΔ al[6] cop sah Or[3] (libere) ο θεος (Ln), D al[4] (Hom[cl]) Eus Dam Chr (et.[mosc 4]) θεος, item alterum om it vg syr[sch] et[cu] al mu Ir[int] Hil[saepe] (:: cf Mc et Lc)

33. διδαχη .. M διδασκαλια

34. επι το αυτο (vg ff[1.] g[1.2.] Op) .. D a b c e ff[2.] h al[8.] aeth[mich] Hil επ αυτον (f utroq coniuncto *in unum ad eum*)

35. νομικος (G add τις, item omisso εις al[2]) .. 1. al[2] arm om | και λεγων c. DEFGHKMSUVΓΔ rell fere omn syr[cu] syr[p] b c f ff[2.] g[1.] h fu sax etc .. BL 33. e ff[1.] g[2.] l vg cop sah syr[sch] aeth om (Ln 49; :: at nulla caussa addendi erat si abfuisset, quemadmodum ap Mc επηρωτησεν αυτον absque λεγων non temptatum est. Praeterea Mt cum ἐρωτᾶν et ἐπερ. solet λέγων coniungere: 12,10. 15,23. 16,13. 17,10. 22,23.41. 27,11.)

36. μεγ. ε. τ. νομω .. D 122. ε. τ. νομ. μεγ.

37. ο δε εφη αυτ. c. BL 33. cop sah .. D it vg εφη αυτ. ῑς̄ .. EFGHKMSU VΓΔ etc ο δε ῑς̄ εφ. α. (Gb Sz), item ς ο δε ῑς̄ ειπεν (ita c. minusc; unc omn al[180] fere εφη) αυτ. (:: cf Mc, ubi ῑς̄ certum est) | τη καρδ. c. DK LMSZ etc (et. carp) .. BEFGHUVΓΔ al plus[50] Clem om τη (Gb[oo]) | τη ψυχ. c. BDKLMSZ etc Clem .. EFGHUVΓΔ al[30] fere (et. carp) om τη (Gb[*]) | τη (minusc pauciss om) διαν. σου .. 13. 69. 124. al[2] syr[sch] et[cu] syr[hr] aeth (similiter e) add και εν ολη τη ισχυι σου (eadem Clem pro κ. ε. ο. τ. διαν. σ. habet)

38. η (D om) μεγ. κ. (L add η) πρωτ. (Gb') c. BDLZ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 346. 26.[ev] it (exc f) vg cop sah syr[sch] et[cu] syr[hr] al mu Hil .. ς πρωτη (Δ η πρ.) κ. μεγ. c. EFGHKMSUVΓΔ etc f syr[p] pers[p] Aug Op

39. δευτερα δε ομοια .. B δευτερα ομοιως | αὐτῇ: ita (*huic*) it vg Cyp al cop sah syr[utr] (et.[cu]) etc, D al pauc ταυτη, Δ 238. Chr (et.[mosc 1]) Bas αυτης .. B[**]EFGHKMUVΓ al ut vdtr longe pl αὕτη (ipsi cdd mu αὑτη): ita Gb' (:: cf Mc) | E αγαπησης (item pauciss v. 37; cf ad 4,10.) | ως σεαυτ. c. BDEFGHKLMSUΓΔ etc Clem .. V al plus[50] ως εαυτ. (Gb')

40. ταις .. M om | κρεμαται κ. οι πρ. (Gb') c. BDLZ 33. it vg fr (sax om κ. οι πρ.) syr[sch] et[cu] Tert Hil al .. ς κ. οι πρ. κρεμανται c. EFGHKMS UVΓΔ etc Clem Or Zen

41–46 Mc 12, 35–37. Lc 20, 41–44. 41 (226.6) *Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς*
ὁ Ἰησοῦς 42 *λέγων Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός*
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ Τοῦ Δαυείδ. 43 *λέγει αὐτοῖς Πῶς οὖν*
*Ps 110, 1. *Δαυεὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων* 44 *Εἶπεν ὁ κύριος*
τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 *εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,*
πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 (226.7) *καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι*
αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι
αὐτὸν οὐκέτι.

---

41. *των* .. Δ om | *αυτους* .. FKΓ x^scr 1 *αυτοις*

42 sqq. *δαυειδ* : cf ad 1, 1.

43. *λεγ. αυτ.* c. BDEFGHKMSUVΓΔ al pler it^pler vg sah syr^utr (et.^cu) al mu Hil Aug al .. LZ al^7 f ff^1· cop aeth arm Dial Amb add *ο* $\overline{ις}$ | *κυρ. αυτ. καλ.* c. EFGHKMSUVΓΔ al pler (ex his pauci *κυ. κα. αυτ.* vel *αυτ. κυ. κα.*) Dial .. BD 33. it vg (item cop sah syr^sch et^cu etc) Did Amb Aug al *καλ. αυτ. κυρ.* (Ln 49.), item LZ *καλ. κυρ. αυτ.* (:: a priore ordine, quem a Mt et. ad Lc 20, 44. transtulerunt, discesserunt inque primis interpretes quoniam *εν πν.* videbatur arcte cum *καλει* iungendum, praesertim quum alteri ordini v. 45. faveret, quo quidem versu pauci mutarunt assumentes ordinem versus 43.)

44. *ο κυρ.* c. BEFGHKLMSUVΓΔ rell omn cop sah Dial .. DZ *κυρ.* (Ln 49. :: Apud Mc et Lc BD, ap Mt DZ, in Act D om ὁ, iique omnib quattuor locis soli. At *κυριος* absque ὁ ab ipsis scriptorib datum saepe, ut Mt 27, 10. Mc 13, 20. Lc 1, 58. Act 12, 11. legitur, nullo vel paucissimis articulum addentibus. Ceterum non dici potest articulus ad exemplum textus LXX invectus esse. Psalmus enim 110. cum aliis plurim. in cod. B periit: hinc nescimus an in V. T. non pariter atque in Novo articulum omiserit. Codex A vero c. pler. aeque in V. atque in N. T. articulum tuetur.) | *αν* .. F* om | D *εχθρους* | *υποκατω* (Gb') c. BDGLZΓΔ al^25 fere b e h cop sah syr^sch et^cu Aug .. ς *υποποδιον* c. EFHKMSUV etc it^pl vg (syr^p utrumq conj.) etc Hil al (:: *υποποδ.* Lucae est, item LXX)

45. *καλει* c. BEFGHLSUVΓ etc e ff^1· vg fr cop^ed sah syr^sch et^cu etc Amb^1 .. DKMΔ tisch* al^50 it^pler fu cop^cdd 2 syr^p* sax sl^cdd pl Dial Cyp al praem (vv mu varie pon) *εν πνευματι* | *καλ. αυτ. κυρ.* .. B al^2 Dial Amb^1 *κυ. α. κ.* (Dial *λεγει*), al^1 *κυ. κ. α.*

46. *εδυνατο* c. B*DEFGHKLMSUVZΓ(Δ *δυνατο*) etc .. B** al plus^20 *ηδυνατο.* Cf ad 26, 9. Moeris: *ἤμελλον, ἠβουλόμην, ἠδυνάμην διὰ τοῦ η ἀττικῶς, διὰ δὲ τοῦ ε ἑλληνικῶς.* Sed apud ipsos scriptores atticos et antiquos ceteros frequentius fere est *εδυναμην εδυνηθην* quam *ηδ.* | *αποκρ. αυτω* (prob. Schu) c. BDKLZΔ al plus^30 a b c g^1·2· l am fu for tol Op .. ς *αυτ. αποκρ.* c. EFGHMSUVΓ etc e f ff^1·2· h vg^ed et gat Amb | *ημερας* .. D al^4 a syr^cu syr^p mg cd aeth Op *ωρας*

XXIII.

1 (221.10) Τότε Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς Mc 12, 38. Lc 20, 45.
αὐτοῦ 2 λέγων Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε
καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ
οὐ ποιοῦσιν. 4 (228.5) δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα Lc 11, 46.
καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ δακτύλῳ
αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 (229.2) πάντα δὲ τὰ ἔργα
αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσιν δὲ

XXIII. 1. ις c. BV al pauc .. al^{2} e (*Et dixit illis Super*) om .. ς (Ln 49.) ο ις c. D (sed D al^{3} post ελαλ.) EFGHKLMSUZΓΔ etc .. (:: cf 4, 1. Rarum est ap Mt ις sine ὁ propterea que nisi erroris suspicione data, ut fit praecedente ηρξατο, tenendum est dummodo bonis aliquot testib. nitatur. Apud Ioh frequens est ις absque articulo, sed plerumque testes plurimi vel certe permulti articulum invexere.)

2. μωυσεως c. BDKLZ al sat mu .. ς μωσεως c. EFGHMSUVΓΔ etc. Ceterum vide ad 8, 4. 17, 3. 19, 7., ubi et. de vv refertur. | μω. καθ. (syr$^{p\ mg}$ θρονου graece) c. BEFGHKLMSUVZΓΔ etc Dam .. D 13. 69. 238. 346. Or (libere) it vg (etc) Hom^{cl} Ir^{int} Hil al καθ. μω. | εκαθισαν .. EGHK al mu -θησαν

3. οσα εαν (Gb') c. EGHLMUVZΔ 1. 13. 22. 33. 124. 346. al plus^{50} .. (ς Ln 49.) οσ. αν c. BDFKSΓ etc | ειπ. (Hom^{cl} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ Dam λεγωσιν) υμ. (D^{gr} om υμ. item Aug libere) (Gb' prob Schu) c. BDLZ 1. 124. 209. it vg sax fr cop sah syr^{cu} aeth arm arr Eus Ir^{int} Hil al mu (Hom^{cl}: ἐπὶ τῆς καθ. μω. ἐκάθ. οἱ γρ. κ. οἱ φαρ.· πά. οὖν ὅσα λέγωσιν ὑμῖν, ἀκούετε αὐτῶν.) .. ς add τηρειν c. EFGHKMSUVΔ al pler syr^{sch} syr^{p} perss; item Γ 26.^{ev} Dam Chr$^{mosc\,6}$ Phot ποιειν | ποιησατ. (D 1. 209. Eus Dam ποιειτε) κ. τηρ. c. BDLZ 1. 124. 209. fu for cop sah syr^{hr} arm aeth^{mich} Eus Dam Hil^{1} .. ς τηρειτε κ. ποιειτε c. EFGHKMSUVΔ etc it vg (et. am, sed vide ante) syr^{utr} (et.^{cu}) etc .. Γ al^{1} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ Hil^{1} Aug^{saepe} ποιειτε, item al^{1} τηρειτε

4. δε (Gb') c. BLMΔ 1. 33. al plus^{20} it^{pl} am tol cop sah syr^{p} Thph Amb Op al .. ς γαρ c. D*EFGHKSUV etc e f h vg (et. for al, sed vide ante) al Chr (et.$^{mosc\,6}$) Ir^{int} Hil .. D**Γ al^{7} arm arr sax fr om (syr^{sch} et^{cu} και δεσμ., Hier *alligunt quoque*)| και δυσβ. (D* αδυσβ.) c. BDEFGHKMSUVΓΔ al pler c f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l vg sah syr^{p} sax fr al Chr (et.$^{mosc\,6}$) Hier Amb^{1} al .. L 1. 209. (y^{scr1} δυσβ. κ. βαρ., al^{1*} om βαρ. και) a b e ff$^{2.}$ h cop syr^{sch} et^{cu} arr pers^{p} Ir^{int} Amb^{1} al om (49. Apud Lc est δυσβ. sine βαρ., CX etc βα. κ. δυσβ. Vix videtur hunc in modum e Lc huc illatum esse.)| τω δε c. EFGHKMSUVΓΔ rell pler it vg syr^{p} etc .. BDL al^{2} cop sah syr^{sch} et^{cu} Ir^{int} Hier Amb Op αυτοι δε τω (Ln; :: cf Lc)

5. πλατ. δε c. EFGHKMSUVΓΔ al longe pl etc (syr^{cu} exprimit καὶ πλατ.) .. BDL al plus^{30} it vg cop sah syr^{sch} syr^{p} al Chr (et.$^{mosc\,5}$) Dam cat^{ox} πλατ. γαρ (Gb' Ln 49 :: cur δε pro γαρ invectum sit dici nequit; sed planissimum est cur γαρ librorum scriptores et interpretes maluerint.)

6 s. Mc 12, 38 s. τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦ-
Lc 11, 43. 20, 46. σιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθε-
δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεὶ ῥαββεί. 8 ($^{230.10}$) ὑμεῖς
δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες
δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς
γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε

---

5. *τα κρασπεδα* (Gb') c. BD 1. 22. vg (et. am fu for ing tol; vide post) a e ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l sax fr Op^{1}; item b c sah aeth cat^{ox} addito *αυτων* .. ς add *των ιματιων αυτων* c. EFGHKMSUVΓ al pler ff$^{2.}$ h mm gat (mm gat *vestimenti sui*) cop syr^{utr} (et.^{cu}) etc Chr (et.$^{mosc 6}$) Op^{1}; item omisso *αυτων* LΔ 243.

6. *δε* c. BDKLM**Δ al^{20} fere (al^{1} *δε και*) it vg (sed vide post) cop sah syr^{p} Thph Op^{1} .. ς *τε* c. EFGHM*SUV etc syr^{utr} (et.^{cu}) etc (al^{1} *και φιλ.*) .. al^{4} am fu Chr$^{mosc 6}$ Op^{1} *γαρ* .. Γ Cyp plane om | *τ. πρωτοκλισιαν* (c. BDEKMSU etc; FGHLVΓΔ al pm *-κλησιαν*) .. 1. 33. al pauc it^{pler} vg syr^{utr} (et.^{cu}) al Bas Hil Op *τας -σιας*

7. *και τους -- αγοραις* .. Γ al pauc om | *ραββ. ραββ.* c. DEFGHKMSUVΓ al pler (et. carp) syr^{cu} syr^{p} (item Iust alludens his: *ἐὰν οὖν μὴ τῶν διδαγμάτων τῶν ἑαυτοὺς ὑψούντων καὶ θελόντων ῥαββὶ ῥαββὶ καλεῖσθαι καταφρονήσητε - -*) .. BLΔ al^{15} it vg cop sah syr^{sch} arr perss aeth al Chr (et.$^{mosc 5}$) Cyp Op *ραββ.* (Gb' Ln 49. Cf ad Mc 14, 45.) Praeterea *-ββει* c. BDEFKΓΔ etc (alibi et. ACMPXΛ) .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. GHLMU (item SV ut vdtr)

8. *ραββει* ut ante (exc KΓ) .. ς (Ln 49.) *-ββι* (et. KΓ) | *ο διδασκ.* (Gb' prob Schu) c. B al plus^{60} (et. carp) Chr (et.$^{mosc 6}$) (item alludentes Clem et Or), item ut vdtr (adhibito alio nomine v. 10.) syr^{utr} (et.^{cu}) .. ς *ο καθηγητης* c. DEFGHKLMSUVΓΔ etc (:: posterius haud dubie e v. 10. illatum, quemadmodum multi inde et. *ο* $\overline{χ̅ς}$ assumsere. Versu 10. *καθηγητης* et *-ται* non fluctuant.) Praeterea ς add *ο* $\overline{χ̅ς}$ c. E*FGKMSVΓΔ etc (et. carp) syr^{cu} syr^{p*} (cd^{ms}) al pauc, item $\overline{χ̅ς}$ HU .. om (Gb) c. BDE**L al plus^{15} it vg sax fr cop sah syr^{sch} syr^{hr} aeth perss arm (Or vdtr) Bas Chr (et.$^{mosc 6}$) Thph Cyp al | *παντ. δ. υ. αδ. εστε* .. U al plus^{20} ad finem v. 9. transferunt.

9. *υμων* pr (et. Bas Cyr al; minusc pauc post *πατερα* pon) .. D (*υμειν*) 26.^{ev} *υμιν* (Clem alludens *μὴ καλ. οὖν ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς πατέρα*), item *vobis* it vg cop sah al pler Cyp al .. al^{4} g$^{2.}$ aeth^{mich} om | *εστ. ο πα. υμ.* c. DEFGHKLMSUVΓΔ al pler etc .. B al^{6} *ε. υμ. ο πα.*, 299. *υμ. ε. ο πα.* | *ο ουρανιος* c. BL 33. 69. 124. 238. aeth^{mich} Bas Cyr .. ς *ο εν τοις* (DΔ 1. al pauc om) *ουρανοις* c. DEFGHKMSUVΓΔ etc it vg etc Clem Or (uterque libere) (*ο πα. υμ. ο εν τ. ουρ.* in Mt^{o} frequentissimum est; semel tantum 7, 11. notabiles nonnulli test *ο ουρ.* substituerunt. Quater apud eundem est *ο πα. υμ. ο ουρ.*, sed 5, 48. plurimi *ο εν τ. ουρ.* maluerunt. Hoc vero loco propter *επι της γης* aptius videri debebat *ο εν τ. ουρ.*)

καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς ὁ Χριστός. 11 ([231.5]) ὁ 20, 26.
δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν
ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
13 ([232.5]) Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, Lc 11, 52.
ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
15 ([233.10]) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 μω-
ροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας

---

10. οτι καθ. υμ. εστ. (b om, DG vg c ff[1.2] g[1.2] h pp[lat] post εις, Hil post $\overline{χ\varsigma}$) εις (124. 26.[ev] a d e syr[cu] arm Hil om, 1. om εστ. εις) (Gb') c. BDGL 1. 33. 124. 26.[ev] 48.[ev] x[scr 1] it vg syr[cu] (οτι et. syr[sch]) arm Hil Amb al .. ς εις γαρ υμων (K al[10] om, al pauc Bas Thph post καθ.) εστιν ο (U al om) καθηγ. c. EFHKMSUVΓΔ etc cop syr[p] Bas Thph (:: accomodarunt haec ad v. 9.)

11. δε .. D it[pler] (non e f) vg Hil Op om | εσται .. G al plus[30] vv pauc Chr (et.[mosc 1]) Hil εστω

12. L υψ. αὐτον | M ταπειν. αὐτον

13. δε .. V al pauc vv aliq (sed non it vg) Hil al om | οτι .. ff[1] g[1] for fu tol al Hil Op al *qui* (οἱ). Similiter infra | εισελθειν .. V al[2] om

14. ς[e] Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ (al pauc vv aliq om) προφάσει μακρὰ (K al mu it[aliq] Hil al μακρᾶ, Δ 13. μικρα) προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα h. l. c. minusc non ita mu item b c ff[2] h vg[ed] tol fr syr[cu] al, eadem vero ς (Gb Sz) ante v. nostrum 13. habet, ita ut ipsa versum 13. efficiant, et nostra versu 13. scripta versum 14. (nisi quod δε ad initium versus 13. transfertur) c. EFGHKMSUVΓΔ al longe pl f cop syr[utr] arr aeth sl[5.6] et[ed] Chr (et.[mosc 6]) Dam al Op .. plane om (Gb[oo] prob Schu) c. BDLZ 1. 28. 33. 118. 209. 346. (item 208?) a e ff[1] g[1.2] am emm for fu gat harl ing mm (et vg[edd] al) sax arm ar[ed] Or (ait enim δεύτερος ταλανισμὸς οὕτως ἔχει Οὐαὶ ὑμῖν - - ὅτι περιάγετε etc) Or[int] Eus[can] (ponit enim haec canone 8. in quo habentur quae apud solos Lc et Mc inveniuntur) Hier Druthm (:: sunt e Mc 12, 40. et Lc 20, 47. huc translata et ad hunc loc. accommodata)

15. ποιησαι (et. Or; Δ 13. 69. praem του) .. D ινα ποιησηται (it vg *ut faciatis*) | ποιειτε .. F al pauc ποιητε

16. οι .. D* om | ος αν .. M al pauc ος εαν | G ab ομοση εν pr ad alt transiluit

17. τις γαρ μειζων (D -ζω, F -ζον) c. BDEFGHKLMSUVΔ rell omn etc .. Z τι (item al[1**]) γαρ μειζον (Ln); item *quid enim maius* (g[2] *maior*) it (non item d) vg (at in Latino et praecedunt et sequuntur *templum* et *aurum*) | αγιασας c. BDZ (d *qui sanctificavit* accurate reddens ut ante *quis*

τὸν χρυσόν; 18 καὶ Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν·
ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί,
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν
τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ
καὶ ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
Lc 11, 42. 23 (234.5) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀπο-
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε
τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν.
ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 (235.10) ὁδηγοὶ τυφλοί,
Lc 11, 39. οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 (236.5)
οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε

---

e. maior; contra it vg *quod sanctificat*) .. ς αγιαζων c. CEFGHKLMSUVΔ etc (Chr^{mosc6} om v. 16. usq 23.) :: ut v. 19.

18. ος εαν c. EGHMSUVΔ al pler .. BCDFKL al mu ος αν (Ln 49. prob. Schu; at multo saepius ἂν pro ἐὰν substituerunt quam ἐὰν pro ἄν. Cf et. v. 16. ubi ος αν a paucissimis temptatum est.) | 234.* syr^{cu} om και ος usq ουδ. εστ. | επαν. αυτου .. tisch* syr^{hr} (item syr^{cu} sed vide ante) επ. του θυσιαστηριου

19. τυφλοι c. DLZ 1. 209. syr^{cu} a e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg fr sax .. ς praem μωροι και, Ln [μω. κ.] c. BCEFGHKMSUVΔ etc c f cop syr^{sch} syr^{p} al | τι γ. μειζον (D –ζω) .. H al^{5} τις (ita et. F) γ. μειζων (–ζων et. G al pauc) | η το .. V και το | H al mu το αγιαζων

20. επανω .. Z (ut vdtr) επ

21. ομοσας .. V 22. 28. al plus^{30} (Or?) ομνυων (idem ex minusc nonnull ad v. 20. affertur, per errorem ut vdtr) | κατοικησαντι (Gb Sz) c. CDEFGKLMUVZΔ al plus^{110} .. ς (Ln) κατοικουντι c. BHS 1. 13. 124. etc (d *in habitanti*, it vg *in eo qui habitat* vel *inhabitat*: unde frustra ad –κουντι concluditur) | αυτον (d *eum*) .. G al plus^{20} εν αυτω, al pauc εις αυτον (it vg *in ipso*, e *in eo*)

23. ανηθον .. G αννηθον, L ανθον | αφηκατε .. B* –κετε | το ελεος c. BDL 33. 124*. Chr Cyr^{saepe} Epiph^{1}; cf et. ad 9, 13. 12, 7. Tit 3, 5. Heb 4, 16.) .. ς τον (M al^{3} το) ελεον c. CEFGHKMSUVΔ etc | δε (Gb, sed Gb^{o}) c. BCKLMΔ al^{30} fere a d h syr^{utr} (et.^{cu}) cop Chr^{cdd} cat^{ox} .. ς om c. DEFGHSUV etc it^{pl} vg etc Lcif | αφειναι c. BL x^{scr*} 7.^{petr} .. ς αφιεναι c. CDEFGHKMSUVΔ etc (Cf ad Lc 11, 42. ubi pariter forma παρειναι praeter BL fere ab omnibus deserta est. Contra Mt 9, 6. αφιεναι non fluctuat.)

24. τυφλοι οι c. CD**EFGHKLMSUVΔ rell ut vdtr omn .. BD*L om οι (Ln) | διυλιζοντες (–ιϋ, ut in plerisq cdd antiq fieri solet, ιϋ vel ιϋ, non ιυ absque signo) .. C* -ζονται | την δε .. D τον δε | M al pauc καμιλον

τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον
τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.
27 ([237.5]) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι (Lc 11, 44.)
παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται
ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.
28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 ([238.5]) οὐαὶ 29 ss. Lc 11, 47 s.
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς
τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ
λέγετε Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα
αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε

---

25. *εξωθεν* (et. Hom[cl]) .. D 238. Clem Chr[mosc 1] *εξω*, 28. Epiph *εκτος* | *παροψιδος* (Δ *παραβσψιδος*, δ *parabsidis*) .. M al[20] fere syr[p*] et[gr marg] *του* (124. syr[p cd] *και του*) *πινακος* | *εσωθεν* (et. Hom[cl]) .. Clem *ενδοθεν* | *εξ* c. BEFGHKLMSUVΔ rell pler .. CD al plus[15] Chr (et.[mosc 6]) om (Ln). Hom[cl] sic: *ἔσωθ. δὲ γέμει ῥύπου.* | *ακρασιας* (Gb′) c. BDLΔ 1. 13. 33. 69. 124. 238. etc item *intemperantia* a c d ff[2.] h, *incontinentia* e etc; al[2] cop sah Clem *ακαθαρσιας*, item *inmunditia* vg ff[1.] g[1. 2.] l .. CEFGHKSUV al plus[150] f syr syr[p cd] (syr[p ed] et[cd bodl] ad *ακρασ.* add *και αδικ.* c. obel.) al Bas[cd] Chr[cd] (et.[mosc 5]) Euth Thph Op Promiss *αδικιας* (Gb Sz) .. M Chr[ed] *πλεονεξιας*

26. C* sic: *φαρισαιοιετυφλε*, c *pharisaei caeci* (pergens *mundate*) .. Chr[mosc 6] om *φαρ. τυ.* | *εντος* (Clem *ενδον*) .. KM al[11] Hom[cl] *εσωθεν* | *του ποτηρ.* (Gb″) c. D 1. 209. 21.[ev] a e Clem Chr[cd] (et.[mosc 5] semel et[1] bis) Ir[int] .. ς (Ln) add *και της παροψιδος* (al[2] syr[p] add *του* [syr[p ed] *και του*] *πιναχος*) c. BCEFGHKLMSUVΔ etc it[plor] vg cop syr etc :: ex v. 25. | *εκτος* .. D Clem *εξωθεν*, item Hom[cl cd] (is sic: *ἵνα γέν. καὶ τὸ ἔξωθ. αὐτοῦ καθ.*, cd[par] *τὰ ἔξω αὐτῶν*, cd[vat] *τὰ ἔξω αὐτοῦ*) | *αυτου* (Gb″) c. B*DE* 1. 13. 28. 69. 124. 157. al[20] fere a e aeth (et[rom] et[ppl]) Hom[cl] (vide ante) .. ς *αυτων* c. B**CE**FGHKLMSUVΔ etc .. al[2] it[pler] vg al Clem Chr (et.[mosc 6]) cat[ox] Ir[int] Amb al om

27. *παρομοιαζ.* c. CDEFGHKLMSUVΔ etc (et. Iulian) .. B 1. *ομοιαζ.* (Ln) | *οιτινες -- γεμουσιν* (et. Lcif Aug al, item bis alludens Iust: *τάφοι κεκον.*, *ἔξωθ. φαινόμενοι ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ* [*καὶ ἔσ.*] *γέμοντες ὀστ. νεκρ.*) .. D Clem Ir[int] *εξωθεν ο ταφος φαινεται ωραιος, εσωθεν* (Clem *ενδον*) *δε γεμει*. Eodem modo haec in epist. Iuliani (ap. Cyr contr. Iul. l. X.) leguntur.

28. *εστ. μεστ.* c. BCDL 13. 33. 69. 124. al[3] .. ς *μεστ. εστ.* c. EFGHKMSUVXΔ etc it vg etc Ir[int] Lcif al

29. *των δικαιων* .. H* om *των*

30. *ημεθα* (Gb Sz) c. BCDEFGHLM**VXΔ (et. carp) al[70] fere (ex minusc nonnulli alt loc *ημεθα* alt loc *ημεν*) Or[cd] Cyr .. ς *ημεν* c. KM*SU etc Or[ed] Chr (et.[mosc 6]) | *αυτων κοιν.* c. BD 1. 13. 69. 124. 209. al Chr[mosc 6] (semel) cat[ox] .. ς *κοιν. αυτ.* c. CEFGHKLMSUVXΔ etc it vg etc Or al

ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 ($^{239.10}$)
καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 *ὄφεις,*
γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;
34–36 Lc 11, 49–51. 34 ($^{240.5}$) *διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ*
σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε,
καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε
ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 *ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον*
ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως
τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει πάντα ταῦτα*

---

31. *εαυτοις* .. M tisch* 1. al pauc *αυτοις*

32. *πληρωσατε* c. B**CEFGKLMSUVXΔ al pler a b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg syr^{utr} cop etc Or Eus Chr (et.$^{mosc\,6}$) cat^{ox} al Amb Aug Op .. B* 60. e ar^{e} ar^{p} perss *–σειτε* .. f gat mm *impletis* .. DH al^{15} fere *επληρωσατε*

33. H *γεννηματα* | *φυγητε* (et. Or; it [et. d] vg Lcif al *fugietis*, item Chr$^{mosc\,4}$ *φευξεσθε*) .. D^{gr}X al plus^{5} *φυγετε* | *απο* .. F om

34. *ιδου* .. E* 13. 22. 124. y^{scr} al^{5} sax om | *εγω* (et. Or^{1} cat^{ox} Lcif^{1} Amb al) .. D 13. 33. 124. al pauc Or^{1} Phot Ir$^{int\,2}$ Lcif^{2} om | *αποστελλω* (et. Or^{1} Ir^{int} Lcif al) .. D^{gr} al plus^{20} Or^{1} Chr (et.$^{1\,mosc\,5}$, item$^{2\,mosc\,1}$) cat^{ox} *–στελω* (prob Schu :: ut Lc) | *προς* (Or^{1} *εις*) *υμας* .. D y^{scr} om | *σοφ. και* .. X om; L al^{4} vg^{edd} (sed non am for ing al) cop sax om *και* | *εξ* pr c. BMΔ 1. 13. 33. 69. 124. al^{8} e am fu harl* syr (syr^{p} vide post) Or^{1} .. ς praem *και* c. CDEFGHKLSUX etc it^{pler} vg^{ed} et for ing al cop syr^{p} c. ob. etc Or^{1} Chr (et.$^{mosc\,6}$) Ir^{int} Lcif al (:: ita Lc, ad quem test mu modum Mt^{i} transtulerunt) | *και εξ αυτ. μαστ.* (haec et. E* om) -- *υμων* (et. Or al) .. D a Ir^{int} Lcif om .. e *flagellabitis in synagogis*

35. *οπως* .. C**M** 33. 124. al^{10} add *αν* | *ελθη* .. L al^{1} *επελθη* | *εκχυννομ.* (D *εχχυνν.*) c. BCDGUΔ al mu .. ς *εκχυνομ.* c. EFHKLMV etc (cf et. ad 26, 28. Mc 14, 24. Lc 11, 50.) | *απο του* (et. Or) .. DL y^{scr} al^{1} Eus^{2} om *του* | *εως του* (et. Or) .. D 1. Eus^{2} om *του* | *υι. βαραχιου* (et. Or Ir^{int} Lcif etc) .. ℵ 6.^{ev} 13.^{ev} om, item Eus^{2} praeterit. Schol vetus: *ζαχαρίαν δὲ τὸν ἰωδαὲ* (al^{4} *ἰωδανὲ*) *λέγει· διώνυμος γὰρ ἦν.* Schol aliud: *εἰκὸς ζαχαρίαν νῦν λέγεσθαι τὸν ἰωάννου πατέρα.* (Cuius de morte plura in eodem scholio narrantur: cf Mtthaeii notam ad h. l., item Euth et Thph. Alia traduntur Protev. 23 et 24. Rursus alia ex *Γέννα Μαρίας* refert Epiph 26, 12.) Hier ad h. l.: *in evglio, quo utuntur Nazareni, pro filio Barachiae filium Ioiadae reperimus scriptum.*

36. *ηξει* (Gb') c. BDL 1. 124. etc it (exc f) vg cop etc Ir^{int} Lcif al .. CEFGHKMSUVXΔ al plus^{150} f syr^{utr} al Or Chr (et.$^{1\,mosc\,6}$) Thph praem *οτι* (Gb Sz). Cf ad 19, 9. | *παντ. ταυτ.* c. BEFGHKUVXΔ 1. 22. 33. 157. al plus^{50} d Ir^{int} .. ς *ταυτ.* (e om) *πα.* c. CDLMS etc it^{pler} vg cop etc Or Lcif al :: cf ad 13, 56.

ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 ($^{241.5}$) Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀπο- 37—39 Lc 13, 34 s.
κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν
τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε Εὐλο- 21, 9. Ps 118, 26.
γημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

1 ($^{242.2}$) Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ 1—9. Mc 13, 1—9. Lc 21, 5—12
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ
ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα;

---

37. αποκτεινουσα c. BDEFHLMSUVX etc (et. Or^{4} [^{2}-κτεινασα] Eus) .. CGK tisch** al^{15} fere Thdrt^{cd} αποκτεννουσα, Δ al plus^{40} Thph -κτενουσα (Gb''). Cf ad 10, 28. | αυτην (αὐτήν : ita EFG aliiq unc; M αὑτήν) .. D al^{2} σε, y^{scr} σεαυτ. (it vg *ad te*) | επισυν. ορν. c. CEFGHMSUVXΔ al pler syr^{utr} al .. BDKL al^{7} it vg cop al Clem Or Eus$^{ps\ 128.\ 178.\ 436.\ 464.\ 496}$ Bas Cyr Thdrt ορν. επισ. (Ln 49.) .. 108. Eus$^{dem\ 4,16}$ Ir^{int} Aug al om επισ. (:: ut Lc) | τα νοσσια (X al mu νοσια) αυτης c. B**DMΔ 33. al Clem^{1} Eus^{dem}, item ς τ. ν. εαυτης (:: Lc την εαυτης νοσσιαν) c. CEFGHKLSU VX etc, item *pullos suos* it vg etc Ir^{int2} Hil al .. B* Clem^{1} Or^{1} Eus^{ps5} Cyp om αυτης (Ln 49.) | αυτης sec c. BXΔ 28. 435. al it fu gat mm fr sax cop syr^{utr} syr^{hr} Clem^{2} Or^{1} et^{int} Cyp Hil al .. ς om (Ln [αυτ.]) c. CDEFGHKLMSUV etc vg^{ed} am for etc Clem^{1} Or^{aliq} (et.^{int}) Eus Ir^{int} Zen (:: ita Lc)

38. υμιν (et. Or^{aliq} Eus^{2} Ir^{int} Cyp etc) .. al^{25} fere Clem Chr (et.^{mosc6}) Amb^{1} om | υμων .. D^{gr*} ημων | ερημος c. CDEFGHKMSUVXΔ rell ut vdtr omn it^{pler} vg cop^{ed} et^{cdd2} sah syr^{utr} etc Clem Or^{4} Eus^{saep} Cyr Chr (et.^{mosc6}) Ir^{int} Cyp al .. BL ff^{2} cop^{cd1} Or$^{1\ cd1}$ om (Ln :: at ita Lc)

39. υμιν .. D 1. 13. 22. 124. al^{20} fere a b c ff^{2} h (non e ff^{1} g$^{1.2}$ l) (cop) add οτι (:: ita Lc; cf et. ad 19, 9.) | X om με | ιδητε (E al -ετε) .. CMΔ al ειδητε | ἀπ' ἄρτι : ita KM etc .. EX etc (ita minusc pl) ἀπάρτι | κυριου .. D θεου

XXIV. 1. εποφ. απο τ. ιερ. c. CEFGHKMSUVX etc Chr (et.^{mosc1}) .. BDLΔ al^{20} fere it vg al ut vdtr omn Chr^{mosc5} Hil Or^{int} al απο (B 4. εκ: ita Ln) τ. ιερ. εποφ. (prob Schu Ln 49. At hunc ordinem si ab initio fuisset nemo turbaturus fuisset. Ceterum cf Mc) | προσηλθον .. F al plus^{25} vv mu Chr (et.^{mosc3}) Thph Or^{int} add αυτω

2. ο δε αποκρ. c. BDL 1. 13. 33. 69. 124. 209. al pauc it (exc f l) vg cop syr^{hr} al mu Chr (et.^{mosc6}) .. ς ο δε $\overline{ις}$ (H 2. l syr pers^{p} om) c. CEFG (H)KMSUVXΔ etc | Ου c. BCEFGHKMSUVΔ 1. 13. 22. 124. 157. al pl syr^{utr} al Chr (et.^{mosc6}) Or^{int} .. DLX al^{30} fere it vg cop sah al Thph Amb Op Or^{int} om (Gb^{oo} prob Schu conferente Mc 13, 2. Lc 7, 44.) | παντ. ταυτ. c. DEFGKSΔ al longe pl syr^{p} al .. BCHLMUVX al plus^{50} it vg cop syr al Chr (et.^{mosc6}) Thph Amb Or^{int} al τα. πα. (Ln 49. Cf ad 13, 56.)

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ κατα-
λυθήσεται. 3 ($^{243.2}$) καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν λέγοντες Εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας
τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Βλέπετε μή
τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
λέγοντες Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 μελ-
λήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε·
δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται
γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ
10, 22. καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδί-
Mc 13, 13. Lc 21, 17. νων. 9 ($^{244.1}$) τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν

---

2. *υμιν* .. D syr^{p} add *οτι* | *ος ου* (Gb Sz) c. BCDEFHLMSVXΔ al plus[110] Chr (et.^{mosc6}) Mac al .. ς add *μη* c. GKU etc

3. *των ελαιων* .. C add *κατεναντι του ιερου* :: e Mc | *οι μαθ.* c. BDEFGHKLMSV al pler a b al pl vg syr^{p} arm Chr (et.^{mosc6}) al .. CUΔ al[20] fere c al cop syr al Or^{int} add *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] (cf ad 8, 21.) | B* *καθ* | *ειπε* c. BCDEFGHKMSUVΔ etc Ath al .. L (*εἶπον*) 1. 33. *ειπον* (cf ad Mc 13, 4.) | *τ. σης* (354. l om) *παρ.* (et. Ath al) .. D *τ. παρ. σου* (it vg *adventus tui*) | *και συντ.* c. BCL 1. 33. 157. 209. Cyr^{hr} .. ς *κ. της συντ.* c. DEFGHKMSUVΔ etc (cf 13, 39; item ubi *της* non fluctuat 28, 20.)

4. *πλανηση* .. C tisch* y^{scr} al pauc *-ησει*

5. *λεγοντες* .. C* al[10] fere vv aliq Or$^{int 1}$ add *οτι*

6. *μελλησετε* .. D p^{scr} Or (non item Or^{int}) Chr^{mosc1} *μελλετε* | *θροεισθε* .. o^{scr*} *θορυβεισθε* | *παντα* c. CEFGHKMSUVΔ rell longe pler Chr (et.$^{1\ mosc5}$) al, item addito (vel ut in vv aliq praemisso) *ταυτα* al[1] f syr^{utr} al mu .. al[1] cop syr^{hr} it^{pler} vg al Cyp *ταυτα* (:: ut Lc) .. BDL al[3] g[2.] sah Ps-Ath^{dial} Or^{int} om (Ln Gb^{0} :: ut Mc) | *ουπω* .. U al[10] fere aeth *ουκ ευθεως* :: e Lc | *εστιν* (al[8] *εσται*) .. U al[10] fere Chr (et.^{mosc6}) om :: ut Lc

7. *εγερθησεται* .. L al[2] *-σονται* | *επι* pr c. BDEFGHMSUVΔ al pler Chr al .. CKL 1. y^{scr} al[5] fere *επ* (:: cf Lc) | *λιμοι* (DΔ al *λειμοι*: inde facilius omitti debebat *λοιμοι*) *κ. λοιμ.* c. CE**(nisi forte ipse* add in mg) FGHKMSUVΔ al pler h cop syr^{utr} al mu Chr^{comm2} Or^{int} (et txt et comm) Cyp (*fam. et terrae motus et pestil. per sing. loca*: hoc ord.) Op, item (:: ita Lc) L al[3] it^{pler} vg Oros *λοιμ. κ. λιμοι* .. BDE* al[3] a b e ff[2.] Hil Arn om *και λοιμ.* (Ln 49. :: At om et. Mc, praetereaque facillime pro similitudine litterarum omitti poterant; neque transpositio in L etc inventa ad modum Lucae commendat omissionem.)

8. *πα. δ. ταυτα* .. 1. 124. 209. 346. al[5] vv mu pp aliq *ταυ. δ. πα.*

9. Δ *παραδωσωσιν* | *θλιψιν* (C *θλιψειν*, D *θλειψειν*. *θλῖψιν*: hoc acc. EFKLM ac rell unc ut vdtr omn item minusc pler; Ln 49. *θλῖψ.*) .. L 1. 157. 209. al[15] fere d e f syr$^{p\ mg}$ al Or^{int} *θλιψεις* (Gb') | D^{gr} *αποκτεινουσιν*

ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά
μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παρα-
δώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆ-
ναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπο- 10, 22. Mc 13, 13. (Lc 21, 19.)
μείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 (246.6) καὶ κηρυχθήσεται
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύ-
ριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 (247.6) Ὅταν 15–25 Mc 13, 14–23.
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ Lc 21, 20 ss. *Dan 9, 27.
προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 (248.2) ὁ ἐπὶ τοῦ δώμα- Lc 17, 31.
τος μὴ καταβαινέτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ
ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. 19 (249.2) οὐαὶ
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς

---

9. *των εθν.* (ς Gb Sz) c. BD**EFGHKLMSUVΔ al pler .. C 1. 131. tisch* al plus^{25} (syr^{p} habet c. ob.) Chr (et.$^{mosc 6}$) om (:: ut Mc et Lc) .. ς (ex errore ut vdtr) om *των* c. D* aliisq pauc | *δια τ. ον. μου* .. C***M** al pauc add *ο δε υπομεινας εις τελος ουτος σωθησεται.*

11. *εγερθησονται* (vg it^{mu} *surgent*) .. D *εξεγερθ.* (a d e Cyp Lcif al *exsurgent*, sed ita interpres^{lat} saepe ubi ab omn *εγερθ.* legitur, ut 24, 24; b c ff$^{2.}$ *insurg.*) .. al pauc *αναστησοντ.*

12. D Chr$^{mosc 1}$ *πληθυναι* (d *quia repleta est iniquitas*) | K *ψυχησεται*

14. *τουτο* (D al^{5} Or Eus Chr^{ed} et$^{mosc 6}$ post *ευαγγ.*) .. al plus^{20} a arm om | *της βασιλειας* .. g$^{1.}$ sax Or Chr (et.$^{mosc 6}$) Op al om

15. *ουν* .. L al^{8} fere cop al Eus Chr (et.$^{mosc 6}$) Ir$^{int 1}$ *δε* :: ut Mc et Lc .. al pauc Ir$^{int 1}$ Or^{int} om | D* *δια δανιηλου* | *εστος* (ς Gb') c. B*D* (vdtr) FGHLVΔ al plus^{80} (notatis) .. ς^{e} *εστως* c. B**D**EKMSU etc :: apparet *εστως* (contractum ex *–αος*) emendationem esse formae insolentioris *εστος.*

16. *επι τα* c. EFGHKLMSUVZ al pler .. BDΔ al plus^{20} Ath Chr (et.$^{mosc 6}$) Cyr^{hr} al *εις τα* (Ln :: e Mc et Lc). Similiter *in montes, in montib.* it^{pl} Ir^{int} al; contra *ad montes* f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ Hier al

17. *ο επι* (et. Or al) .. D 33. *ο δε επι*, al^{20} fere cop it vg al Ir^{int} Cyp al *και ο επι* | *καταβαινετω* c. EFGHKMSUVΔ 1. al pler .. BDLZ al^{20} Or Chr^{txt} et$^{mosc 5}$ *καταβατω* (Ln :: at ita Mc) | *αραι τα* (Gb Sz) c. BE**FGHKLMSUVZΔ al plus^{150} cop syr^{utr} al Or Ath Chr (et.$^{mosc 6}$) Thph .. ς *αρ. τι* c. D (E* *αρ. τη*?) 1. etc it vg al Ir^{int} al (:: ita Mc) | *αυτου* (et. Or Ath al) .. D a b ff$^{2.}$ Ir^{int} Cyp al om

18. *τα ιματια* c. EFGHMSUVΔ al longe pl f syr^{p} etc Chr (et.$^{mosc 6}$) .. BDKLZ al^{40} fere it^{pler} vg cop sah syr al Hipp Isid Cyp Hil Or^{int} al *το ιματιον* (Gb'' Ln :: e Mc)

19. *θηλαζουσαις* (L *ενθηλαζ.*) .. D *–ζομεναις* (sed d *lactantibus*). Or^{int}: *in multis exempl scriptum est* vae sugentibus

ἡμέραις. 20 (250.6) προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν
χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ. 21 (251.2) ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη,
οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
22 (252.6) καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη
πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι. 23 (253.2) τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἤ
ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 (254.6) ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε
πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν.
26 s. Lc 17, 23 s. 26 (255.5) ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλ-
θητε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 (256.5) ὥσπερ γὰρ
ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
Lc 17, 37. οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 (257.5) ὅπου γὰρ

20. *σαββατω* (Gb Sz) c. BKSUVΔ 1. 13. 22. 33. 69. 124. al[150] fere (it vg *sabbato*) Or Eus al (Cyp al) .. DLM al plus[10] Chr[comm] aliq et[mosc 1] *σαββατου* .. ς *εν σαββ.* c. EFGHZ etc Chr[txt] et[mosc 5] (iidem[mosc] antea *εν χειμωνι*)

21. *τοτε* (al[1] post *μεγ.*) .. K* al[6] b ff[2.] g[1.] for harl* cop al Chr[mosc 1] Thdrt Op om | *θλίψ.*: de accentu vide ad v. 9. | *ου γεγονεν* .. D Eus Chr[1] (et.[mosc 5]) cat[ox] *ουκ εγενετο* | *εως του* .. D om *του* | *ουδ ου μη* c. BEFGHKLMSVZ etc .. DUΔ al plus[10] Eus Thdrt Chr[1] *ουδε μη* | D* *γενοιτο*

22. E om *αι* | Hunc versum Pist sic: *ἐκολόβωσα τοὺς καιροὺς διὰ τοὺς ἐκλεκτούς μου· εἰ μή, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ἐσώθη. ἐκολόβωσα δὲ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους διὰ τὸν ἀριθμὸν τὸν τέλειον τῶν ψυχῶν αἳ λήψονται τὸ μυστήριον· αὗταί εἰσιν οἱ ἐκλεκτοί· καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσα τοὺς χρόνους, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ὑλικὴ ἐσώθη.*

23. *υμιν ειπη* .. L d e Cyp al *ειπ. υμ.* | *η* (al[1] *ιδου*) *ωδε* (et. Or Chr al) .. D al[1] it[mu] vg al Thdrt Hier al *η εκει*, item test nonnull *ιδου* (*η ιδου*) *εκει* (:: cf Mc)| *μη πιστευσητε* (B** al[1] *-ητε*) c. DEFGHKLMSUVXZΔ rell ut vdtr omn Or[edd] .. B* Or[ed] (edd aliq *-σητε*) *μη πιστευετε* (Ln :: e Mc)

24. *ψευδοχρ. και* .. Δ al pauc h om (y[scr] c Iust *και ψευδοχρ.* post *ψευδοπροφ.*)| Z *δωσωσιν* | *πλανησαι* .. LZ 1. 22. 33. Or *πλανασθαι* (Or[1] *αποπλ.*), D *πλανηθηναι*, item it[aliq] vg

26. F *μηδε εξελθ.* | *ταμειοις* c. BDE**FHKMUVΔ etc, item *ταμιοις* E*G al sat mu .. LX al pauc *ταμιειοις*

27. *φαινεται* (et. Or Dial Chr Dam al) .. DG 1. 118. *φαινει* | *εσται* (Sz Gb'') c. BDEFGHKLSUVX al[70] fere vv pm Or Dial al mu .. ς add *και* c. MΔ etc it[pm] vg al Chr Dam Cyp al

28. *γαρ* c. EFGHKMSUVXΔ al longe pler c ff[2.] syr[p] etc Chr (et.[mosc 5]) Or[int txt] al (syr *δε*) .. BDL al[5] it[pler] vg cop sah al Ir[int] Cyp al om (Gb° Ln 49. prob Schu :: At perquam probabile est multos hac in coniunctione offendisse, praesertim quum *γάρ* proxime praecedat. Nihil vero hunc potissimum nexum suasit.)

ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 ([258.2]) Εὐθέως 29–35 Mc 13, 24–31.
δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ Lc 21, 25–33.
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ Apoc 1, 7.
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ,
([259.2]) καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ
δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ
μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων
αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ
κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ

---

28. εαν .. D al pauc Chr αν | συναχθησονται .. al plus[10] vv aliq Chr (et.[mosc 5]) al add και (:: cf Lc)

29. θλίψιν : de acc cf ad v. 9. | απο .. D al[3] εκ (it vg *de*)

30. εν τω ουρ. c. EFGHKMSUVXΔ 1. rell ut vdtr omn Thdrt Chr Dam etc .. BL om τω (Ln 49. :: cf ad 18, 18.) .. D του εν ουρανοις | τοτε sec (D 1. 69. 124. 209. a post κοψ. pon) .. 13. al[5] Cyp om | και δοξ. πολλης .. D 115. it (exc f) vg Cyp Amb al (sed non Op) πολλ. κ. δοξ. (:: ut Mc et Lc)

31. αποστελει .. X al pauc -στέλλει (al -λλεῖ)| φωνης (syr[hr] aeth al ante σαλπ. pon, D al plus[10] it, exc e, vg Hil al praem και) .. LΔ 1. 118. 209. y[scr] al[4] cop syr al Cyr[hr] Chr (et.[mosc 6]) Thdrt cat[ox] Cyp Or[int] aliq om (Schu : *aut* και φω. *legendum aut* φω. *expellendum*)| απ .. DX al pauc απο | εως .. B 1. 69. (item 13. απ ακρ. των ουρ. ε. των ακρ. sine αυτ.) add των (Ln)| αυτων .. D bch add αρχομενων δε τουτων γινεσθαι αναβλεψατε (Lc ανακυψατε) και επαρατε τας κεφαλας υμων (c om), διοτι εγγιζει η απολυτρωσεις υμων :: e Lc

32. ἐκφύῃ : hoc acc. UX tisch 1. 124. 126. al sat mu .. EFGHKMV etc ἐκφυῆ .. ff[1.] *et folia procreaverit*, Or[int] *et fol. producit* (sic[txt] et[comm]) Hil *atque fronduerit*; it[pler] *et folia nascuntur*, - - *nata fuerint* (sic et. vg absq *fuer.*), - - *germinaverint* | γινωσκετε (vg it *scitis*, *cognoscitis*) .. B**D al mu -ται | εγγυς .. D al[7] (it vg) add εστιν

33. παντ. ταυ. c. BEFGLMSXΔ etc e syr[p] etc .. DHKU 1. 28. 69. 102. 104. al plus[55] it[pler] vg cop syr al Chr (et.[mosc 6]) ταυ. πα. (Gb'. Cf 13, 56.)

34. αμην .. L al plus[10] Thph add δε (item al pauc γαρ vel αμην) | ου μη c. EGHKMSUVXΔ (et. barb) al pler cop etc Chr (et.[mosc 6]) Op .. BDFL al[7] it vg al mu Or[int] praem οτι (Ln :: ita Mc et Lc)

παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 *ὁ οὐρα-*
νὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.
Mc 13, 32. 36 (260. 6) *Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ*
37 ss. Lc 17, 26 s. *οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.* 37 (261. 5) *ὥσπερ*
δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-

---

34. παντα ταυτα c. BEFGKMSUVXΔ etc c vg (et. am fu gat) etc Or[int 1] (Hil) .. DHL al[20] fere it[6] etc Chr (et.[mosc 4]) ταυ. πα. .. barb al[20] fere it[3] for harl** Bas al Op Or[int 1] om ταυτ.

35. παρελευσεται (Gb) c. BDL barb al[30] fere e sl Or[cd] Mac Nyss Cyr[saepe] Chr (et.[mosc 6]) Hesych Ir[int] Hil[1] et[1 cdd 2] Aug .. ς -σονται EFGHKMSU VXΔ etc it[pler] vg cop etc Or[ed 2] Tert Hil[saepe] Amb al (:: ita Mc et Lc)

36. και ωρας (Gb Sz) c. BDEFGHKMUVΔ (et. barb) al plus[110] Eus Cyr Chr[mosc 1] .. ς κ. της ωρ. c. S (e sil.) etc syr[p mg] Bas[ed] Chr (et.[mosc 5]) Thph .. L al[3] Bas[cdd] om | οι αγγ. τ. ουρ. c. EFGHKLMSUVΔ (et. barb) rell longe pler g[1. 2.] vg (et. am gat mm tol; fu harmonia *neque fil.* ex Mc habere vdtr) sax fr cop sah syr[utr] al cdd[pler lat] et[gr] apud Hier (*in quibusd Lat cdd additum* neque filius, *cum in Graecis et maxime Adamantii et Pierii exx hoc non habetur adscriptum*) cdd[gr vet] ap Amb (*veteres non habent cdd graeci quia nec filius scit: sed non mirum si et hoc falsarunt qui scripturas interpolavere divinas.* Non indicavit Amb de Mt se loqui: nihilominus non de Mc sed de Mt verba intellegenda esse in promtu est.) Bas (allatis et Mt[1] et Mc[1] verbis pergit: *ὁ μὲν ματθ. οὐδὲν εἶπε περὶ τῆς τοῦ υἱοῦ ἀγνωσίας.* Eadem verba c. sqq. transiere et. in scholia vetera.) Ps-Ath[dial] (in syn. Nicaea habito: *ἐν μὲν τῷ ματθ. οὐ φέρεται Οὐδὲ ὁ υἱός - - μονώτατος δὲ μάρκ. ἔφη,* Euth (*σκόπει δὲ πῶς παρὰ μὲν τῷ ματθ. κεῖται μὲν τὸ μόνος, οὐ μνημονεύεται δὲ ὁ υἱός - -*) Phaebad .. ✱ BD 13. 28. 86. 124. a b c e (addit *hominis*) f ff[1. 2.] h l for (item tres quattuorve apud Lucam Brugensem, cod. Treviensis et recentiores alii) syr[hr] aeth (et[ro] et[ppl]) arm Chr (diserte exponens) (in Ir[int] 158. Mass. non satis patet utrum Mt[1] an Mc[1] verba afferantur; certe conclusionem inde faciens nihil de differentia evv commemorat) Or[int] (*seipsum salvator secundum hunc locum coniungit ignorantib. diem illum et horam - - quomodo hoc abscondit pater a filio?* et similibus pertractans) Amb (vide ante) Op Hil (in cod. Vat. add *hominis*) add ουδε ο υιος (Ln) | μου c. EFGHKMSUV al pler f sl[ed] et[cdd aliq] Thph .. BDLΔ barb al[30] fere it vg cop sah syr[utr] aeth arm etc Bas Ps-Ath[dial] Chr (et.[mosc 6]) Dam Or[int] (Ir[int] vide ante) Amb et rell om (Gb improb Schu, Ln :: at deest in Mc, ac proclive erat omittere μου sequente μονος. Praeterea ο πατ. μου ap Mt saepissime, ap Lc raro, ap Mc nusquam.) | μονος .. Chr[mosc 5] om, item (*nisi deus*) sah

37. δε c. EFGHKLMSUVΔ barb rell pler it[pler] vg syr[p] etc Or .. BDI 63.[ev] e cop syr[p mg] Did Or[int] Op γαρ (Ln) | εσται c. ✱ BL barb 102. al[5] c d ff[1.] h harl* cop syr Or Did .. ς add και c. DEFGHIKMSUVΔ etc a b e ff[2.] g[1. 2.] l m vg syr[p] etc Or[int] Op (:: ita Lc, nec fluctuat lectio)

θρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κατακλυσμοῦ τρώ-
γοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας
εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ
κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου. 40 (262.5) τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παρα- 40 s. Lc 17, 35 s.
λαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία
παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 (263.6) γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι 25, 13. Mc 13, 33. 35.
οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 (264.2) Ἐκεῖνο 43 s. Lc 12, 39 s.

---

38. ως c. ℵBL 33. 102. (aliisque ut vdtr) Or .. ς ωσπερ c. DEFGHIKMSUVΔ etc (:: vdtr omnino ad v. 37. correctum esse, quo quidem versu ωσπερ non fluctuat.)| ημεραις του c. L 13.[ev] (est cod unc) a e ff[1.] Or? (al[1] Chr[ed] et[mosc 6] ημ. του νωε) .. ς ημ. ταις (al[1] om) προ του c. EFGHIKMSUVΔ etc; item D al[3] ημ. εκειναις προ του et (ita Ln) B c[scr] ημ. εκειν. ταις προ του; item vg g[1. 2.] *diebus ante*, b c f ff[2.] h m *dieb. illis ante* etc (lectio ημερ. του minime ad v. 37. ημ. του νωε a lectoribus effecta esse dici potest; contra offendebat quod ipsis dieb. diluvii acta dicuntur quae, si verum quaerimus, non poterant nisi ante diluvium agi; quemadmodum sequitur: ἕως ἦλθ. ὁ κατακλ. Hinc vario modo sed in eundem istum sensum correctum est. Nam et. lectio του νωε ob eandem caussam substituta.)| εκγαμιζ. c. EFGHIKLMSUVΔ rell fere omn Chr[cdd] .. D 33. Chr[ed] γαμιζ. (al[1] εγγαμ.) .. B γαμισκοντ. (ita Ln), al[1] εγγαμισκ. (:: cf ad 22, 30.)

39. απαντας .. DI al[10] fere Did παντας | εσται c. BD 102. (aliisque) a b ff[1.] g[2.] h cop syr .. ς add και c. EFGHIKLMSUVΔ etc. Cf ad vv. 37 et 27.

40. δυο εσοντ. c. DEFGHIKLMSUVΔ rell fere omn it vg (et. am tol etc) cop etc Chr (et.[mosc 6]) Or[int] Victorin Op .. B 102. p[scr] for (et fu?) εσ. δυ. (Ln :: cf ad Lc 17, 34 sq)| εις bis BDI (sec loc hiat) L 1. 33. 102. 124. 262. al[16] fere Chr[mosc 4], item pri. tantum loco Δ Chr (et.[mosc 1]) .. ς ο εις bis c. EFGHKMSUV etc, item sec loco Δ Chr (et.[mosc 1])

41. μυλω (Gb') c. BEFGIKLSUVΔ 22. 33. 102. 262. al plus[20] Or (it[pler] vg *in mola*) .. ς μυλωνι c. DHM (μύλωνι hoc acc.) etc Chr (d Victorin *in pistrino*, e *in molendino*) :: Videbatur μύλων aptius esse et magis τῷ ἀγρῷ respondere quam μύλος. (Moeris: μύλος η τράπεζα τοῦ μύλου· ὄνος τὸ ἄνω τοῦ μύλ.)| αφιεται .. D 13. 69. a b c f h, item (ante v. 41.) e, item (omisso v. 41.) ff[1. 2.] (non g[1. 2.] l) item gat mm tol multique cdd ap Luc[brug] sax (non fr) aeth (et[rom] et[ppl]) Or[int] (exponit etiam) Hil al (contra Lucae soli vindicant Victorin Op al) add δυο επι κλινης (κλιν.) μιας (μι.: om it[4] gat mm sax Hil al), εις παραλαμβανεται και εις αφιεται :: e Lc

42. π. ημερα c. BDIΔ 1. 13. 33. 69. 115. 124. 238. f ff[2.] syr[hr] syr[p] Ath[cdd 2] et alibi[ed] et[cdd aliq] Ir[int] Hil, item *quâ hora aut* (gat mm *vel*) *qua die* e gat mm aeth (x[scr] την ημεραν ουδε την ωραν εν η ο υιος του ανθρωπου ερχ.) .. ς ωρα c. EFGHKLMSUVΔ etc (et. barb) it[pl] vg cop syr al mu Ath[ed] et alibi[cdd 2] Chr Or[int] Op (:: cf v. 44. ubi nemo fere ἡμέρᾳ pro ὥρᾳ substituit)

δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρ-
χεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.
44 *διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ*
45–51 Lc 12, 42–46. *υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.* 45 ($^{285.5}$) *Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς*
δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκε-
τείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 ($^{286.5}$)
μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως
ποιοῦντα. 47 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν*
αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 ($^{287.5}$) *ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος*
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει μου ὁ κύριος ἐλθεῖν, 49 *καὶ*
ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν

---

43. *δε* .. F* om | Δ* om *γινωσκ.* | *φυλακη* .. ℵ 13. 33. 69. 124. 6.^{ev} it (d *vigilia aut hora aut custodia*) vg syr^{hr} ar^{p} Aug Op *ωρα* | Δ *γρηγορησεν* | *διορυγηναι* c. BEFGHKMSUVΔ al pler Chr .. DIL 1. 33. 124. al pauc *διορυχθηναι* (:: cf Lc) | *την οικιαν* .. L al pauc *τον οικον* :: ita Lc | *αυτου* .. I 33. 63.^{ev} *εαυτου*

44. *η ου δοκ. ωρα* c. ℵBDI 102. vg (*qua nescitis hora*) Ath^{2} .. ς *η ωρα* (L add *η*) *ου δοκ.* (1. 209. *γινωσκετε*, al pauc vv aliq *οιδατε*) c. EFGHKLM SUVΔ barb etc (f g^{1} *qua hora nescitis*; sed it^{pl} tol gat al *nescitis qua hora*) :: cf Lc

45. *τις αρα* .. D y^{3cr} *τις γαρ* (it^{pler} *quisnam*, Hil *quis namque*, Or^{int} Op *quis enim* .. e *quis est ergo*, vg g^{1} *quis putas*) | *κατεστησεν* .. ℵ cop Chr^{1} et.$^{mosc\,6}$ *καταστησει* :: ita Lc. Vide infra ad v. 51. de Hom^{cl}. | *ο κυρ. αυτου* c. EFGHKMSUVΔ al pler b c f ff$^{1.2}$ g^{1} l vg (et. am aliisq) etc Bas Chr Op Or$^{int\,1}$ .. BDIL 1. 33. 102. al^{3} a e g^{2} h for (item fu?) Or$^{int\,1}$ Hil Amb Hesych om *αυτου* (Gb° Ln 49; :: at ita Lc, nec fere fluctuat. Videbatur *ο κυρ.* omnino ad ipsum Christum spectare: vide Or^{int}) | *οικετειας* c. BILΔ 13. 33. al^{6}; item al^{10} Ephr Bas Chr (et.$^{mosc\,6}$) *οικιας* .. ς *θεραπειας* c. DEFGHKMSUV etc :: e Lc (it vg *familiam*). *αυτου* .. C *εαυτου* | *του* (D al pauc Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ om) *δουν.* (Gb) c. ℵBCDILΔ 1. 13. 22. 33. al^{25} fere Bas Chr (et.$^{mosc\,6}$) .. ς (Gb') *τ. διδοναι* c. EFGHKMSUV etc :: ita Lc

46. *ουτ. ποι.* (prob Schu) c. ℵBCDIL 1. 13. 33. 69. 102. 124. 157. al^{3} it (exc f) vg Hil al .. ς *ποι. ουτ.* c. EFGHKMSUVΔ etc f etc Bas^{2} al :: ita Lc

47. K al pauc *επι πα. αυτου τοις υπαρχ.*

48. *μου* (124. om) *ο κυρ.* c. ℵBCDIL 33. 102. 157. 209. 409. Or cat^{ox} .. ς *ο κυρ. μου* c. EFGHKMSUVΔ etc Hom^{cl} Bas Chr :: ita Lc | *ελθειν* (1. 157. 209. Or Bas *ερχεσθαι* :: ut Lc) c. CDEFGHIKLMSUVΔ etc it vg etc Hom^{cl} Chr (et.$^{mosc\,6}$) Op al .˙. B 6. 33. cop sah arr om (Ln)

49. *συνδουλους* (Gb') c. EFGHKMSUVΔ al pl al^{cdd} Bas$^{edd\,vet}$ Thph Or^{int} (libere) Hil .. ℵBCDIL al^{30} fere it vg cop sah syr^{utr} al ut vdtr fere omn Hom^{cl} Chr (et.$^{mosc\,6}$) Euth Op add *αυτου* (ita Gb Sz Ln 49. prob Schu :: at quidni potius aliena manu illatum quam eiectum putamus.

μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ
προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν,
καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

1 (268. 10) Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα
παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς
ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμαι καὶ

---

quum similia innumeris locis illata esse constet? Ut a textu arceamus, facit etiam quod 18, 28. 29. 31. a nemine αυτου omissum est. Ceterum cdd unc secundi ordinis, quorum nullus h. l. αυτου habet, minime solent eiusmodi omittere.) | εσθιη δε (c al[15] fere syr al Bas τε) κ. πινη (Gb Sz) c. BCDEILSUVΔ carp al[70] fere, item -ιει (M -ιη) et -νει FHKM al mu, item it (exc a) vg cop syr[utr] al mu Bas Chr (et.[mosc 3]) Euth Thph Op .. ς εσθιειν δ. κ. πινειν (G -νην) c. G et minusc a etc

51. υποκριτων .. m Dial απιστων, 126. υπηρετων | θησει .. D it[pler] vg ante μετα pon | EL κλαθμος. Totum istum locum Hom[cl] sic habent (e Mt et Lc si vis collectum): - - μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὃν καταστήσει ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας τῶν συνδούλων αὐτοῦ τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὰς τροφὰς ἐν καιρῷ αὐτῶν, μὴ ἐννοούμενον καὶ λέγοντα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρον. ὁ κύρ. μου ἐλθ. καὶ ἄρξηται τύ. τοὺς συνδ. αὐτοῦ, ἐσθίων καὶ πίνων μετὰ πορνῶν καὶ μεθυόντων· καὶ ἥξει ὁ κύρ. τοῦ δούλ. ἐκείνου ἐν ὥρᾳ - - (ad verbum consentit) καὶ τὸ ἀπιστοῦν αὐτοῦ μέρος μετὰ τ. ὑποκρ. θήσει.

XXV. 1. εαυτων c. BDL 124. .. ς αὐτων (cdd longe pler αὐτ.) c. CEFGH IKMSUVXΔ etc Or Bas etc | εξηλθ. - - τας λαμπ. αυτων (v. 3.): F al[5] om | απαντησιν c. DEFGHKLMSUVXΔ al longe pler Bas Chr al .. BC 1. Meth υπαντησιν (Lu 49. Ubi lectio inter υπανταν et απανταν fluctuat, plerumque difficile dictu est utrum ab ipso auctore scriptum sit. Qua in re grave est quod locis parall. Mc 5, 2. Mt 8, 28. Luc 8, 27. υπηντησ. apud Mt et Lc tantum non fluctuat; apud Mc vero pro απανταν a probatiss. test. substitutum est υπανταν: inde enim perspicuum fit υπανταν ubi a paucis testib praebetur magis suspectum esse quam απανταν. Accedit quod απαντησις et Mt 8, 34. et 1 Thess. 4, 17. in opt. aliq cdd cum υπαντησει commutatum est. Hinc videndum est ne απαντησις nisi bonis testib destitutum plerisq a textu excludamus. Ceterum vix credibile est v. 1. aliter ac 6. versu hac in re a Mt scriptum esse.)| τ. νυμφιου (C του -φιω) c. BCEFGHKLMSUVXΔ al pler cop sl Meth Bas Chr (et.[mosc 6]) Aug (Or[int comm]) .. D 1. 124.* 209. 262.* al[4] it vg fr sax syr syr[p*] (ibidem in mg: *non in omnib exx invenitur, et nominatim in alexandrino*) perss arm Hil Op Arn Tich Or[int txt] add και της νυμφης

2. πεντε δε .. Z αι π. δ. | ησαν (ff[1.] om) ε. α. c. EGHKMSUVX carp al pler Bas Chr[mosc 1] (et[mosc.1] om ε. α., item y[scr 1]) .. BCDLZΔ 1. 102.

αἱ πέντε μωραί. 3 αἵτινες μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν
οὐκ ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν
τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ
τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς
κραυγὴ γέγονεν Ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς
λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν Δότε ἡμῖν

---

124. 157. 247. it vg Chr$^{mosc\,4}$ Or^{int} ε. α. ησ. (Ln 49. :: at est manifesta correctio, quae etiam nonnihil valet ad reprobandam eorundem fere codd lectionem in iis quae proxime subsequuntur.) | φρονιμοι - - μωραι c. EGHKMSUVXΔ carp al pler f syr^{utr} al Bas Chr Thph (Hil) .. BCDLZ 1. 12. 33. 102. 157. 209. it^{pler} vg fr sax syr^{hr} cop aeth arr arm μωραι - - φρονιμοι (Ln 49. :: at idem ordo in seqq est; videbaturque fatuarum virginum ratio in tota parabola eminere.) | και αι πε. (et. ς Gb Sz prob Schu) c. EG(αι δε πε.)HMS(vdtr)UVXΔ (και α π.) carp al pler Bas Chr$^{mosc\,6}$ Thph .. BCDLZ 1. 102. 157. al^{10} ac plures Chr$^{txt\,ed}$ και πεντε (ς^{e} Gb' Ln 49. :: at αι non modo praecedente και facillime omitti poterat, sed etiam propter praecedens πεντε absque αι [addidit Z] videbatur parum aptum.)

3. αιτινες c. EGHKMSUVXΔ al pler (syr^{p} arm pers^{p}, item και αι syr syr$^{p\,cd}$ aeth) Bas Chr (et.$^{mosc\,6}$; sed Chr$^{txt\,ed}$ et$^{mosc\,1}$ om μωρ., item y$^{scr\,1}$) .. BCL 33. cop αι γαρ, D ff^{2} αι ουν, Z 157. (item 1. 209. λαβ. δε αι μωρ.) b c f ff^{1} g$^{1.2}$ h l vg Aug Op Arn αι δε (Ln) | λαμπ. αυτων (Gb Sz) c. BCDEGHKMUVXΔ al pler Bas .. ς λαμπ. εαυτων c. (S e sil.) minusc .. L 44. it^{mu} vg al om αυτων (Chr$^{txt\,cd}$ et$^{mosc\,5}$ om λαβ. τ. λ. αυτ.) | μεθ (Z μετ) εαυτ. (Δ αυτων) ελαιον .. D al^{2} Arn add εν τοις αγγειοις αυτων

4. αγγειοις (CE*KXΔ etc αγγιοις, L αγιοις) αυτων c. CEFGHKMSUVXΔ al longe pler it^{pler} vg (et. am etc, non for) cop syr^{p} etc Bas Chr Aug (ff^{1} *secum* omissis εν - - λα. αυτ.) .. BDLZ 1. 102. 124. h for syr arr arm Arn om αυτων (Ln 49. :: at offendit duplex αυτων, hinc alii prius alii posterius, alii utrumque omiserunt.) | αυτων sec c. DE**(*om μετα - - αυτ. item Bas)FGHKLMSUVXΔ al longe pler it^{mu} cop syr^{utr} etc Chr Arn; item B εαυτων (Ln) .. CZ al^{1} f ff^{2} g$^{1.2}$ h vg sax fr pers^{w} Aug om (:: vide ante)

6. γεγονεν .. B εγενετο | ο νυμφ. (Gb') c. BC*DLZ 102. cop sah ar^{p} (g^{1} vide post) Meth Ephr Cyr .. ς add ερχεται c. C***EFGHKMSUVXΔ al longe pler (al^{1} εξερχ.) it (sed g^{1} *est: venite exite*) vg syr^{utr} etc Bas Chr Op | εξερχεσθε (D* -ρχεται) .. 1. 157. εγειρεσθε et Or^{int} *exurgite*, Chr$^{mosc\,6}$ εξελθετε | εις απαντησ. (C συναντ., 157. Cyr υπαντ.) αυτου (C al^{1} αυτω, item *obviam ei* it vg) .. B 102. Cyr om αυτου (49.)

7. εκειναι .. D 22.^{ev} syr om | εαυτων c. ABLZ al^{2} .. ς αυτων c. CDEFGHKMSUVXΔ etc

8. ειπαν c. BCL .. ς (Ln) ειπον c. ADEFGHKMSUVXZΔ etc | ημιν .. A add ελαιον

ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρί-
θησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ
ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε
ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος,
καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη
ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι
Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω Lc 13, 27.
ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν 24, 42.
οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 (269.2) Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκά- 14–30 Lc 19, 11–27.
λεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ, 15 (270.5) καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ
ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.
16 πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς

---

8. ημων .. C*LU al υμων | D ζβεννυνται

9. ου μη (Gb'' Sz) c. BCDEFGHKMSUVXΔ al^{50} (ac sine dubio multo plurib) Eph Bas .. ς ουκ c. LZ 126. etc | αρκεση c. ABCEFGHKLMSUVXZΔ etc .. D 28. 33. 126. tisch* al plus^{10} -σει | πορ. δε c. CFKLMUXZ 1. al longe pl ff^{2} cop^{cdd2} syr^{utr} etc Bas al .. ABDEGHSVΔ al^{30} fere it^{pler} vg al (Chr^{mosc4} om δε μαλλ.) Or^{int} Aug Op om δε (Gb Sz Ln 49. :: at videbatur oratio omisso δέ rectius procedere; nam μήποτε etc cum πορευεσθε a plerisq coniuncta sunt. Praetereo quod δε syllabam σθε excipit.) | αγορασατε .. E*** -σετε

10. απερχ. δε αυτων .. D εως υπαγουσιν, item b c ff^{2} h (et c h) *dum eunt*, similiter it^{al} | A al^{1} ετοιμαι

11. ερχονται .. D c f syr cop (Chr^{mosc6}) Or^{int} Op ηλθον | και αι c. ABC EFGKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h vg (et. am gat mm emm) syr^{utr} etc Bas Or^{int} Aug Op .. DHZ b c f for tol fr om και (Ln)

13. ωραν (Gb Sz) c. ABC*DLXΔ 1.* al plus^{20} it vg syr^{utr} syr^{hr} cop sah al mu Ath Bas Chr (et.^{mosc6}) Or^{int} Hil al .. ς add εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται c. C***EFGHKMSUV al pl sl (:: cf 24, 44 et 42.)

14. γαρ .. D om (Or^{libere}: ως ανθρ. – –) | ανθρωπος .. C***FM al mu (inprimis evglistaria omissis ωσπ. γαρ, ut C*** notat: ειπεν ο κυριος την παραβολην ταυτην· ανθρωπος της) arm Or^{int} add τις (:: ut Lc) | αυτου (et. Or etc) .. al^{1} αυτω, item A αυτων .. Chr^{mosc5} om

15. ω ter (et. Or^{2}) .. Or^{1} τινι ter | πεντε, δυο, εν .. D ε̅, β̅, ενα | ιδιαν (61. om, 240. οικειαν) δυναμιν .. D δυν. αυτου

15. 16. ευθεως (16.^{ev} Chr^{mosc5} cop om). πορευθ. δε .. B b g^{1} om δε, hinc Ln [δε] .. 1. 118. 124. 243. 26.^{ev} c f ff$^{1.2}$ h syr^{hr} Op ευθεως δε πορευθ.

16. ηργασ. c. DL (B? certe alibi) .. ς (Ln 49.) ειργασ. c. ACEFGHKMSUVXΔ etc (cf ad Mc 14, 6. In Cram. Anecd. 4, 412: ἐργάζομαι, εἰργαζόμην, ὅπερ καὶ διφορεῖται· τινὲς μὲν γὰρ διὰ τῆς ει διφθόγγου γράφουσιν αὐτό, τινὲς δὲ διὰ τοῦ η.)

καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρ-
δησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν
τῇ γῇ καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν
χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον
μετ᾽ αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσ-
ήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρ-
έδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ᾽ αὐτοῖς. 21 ἔφη

---

16. *και εποιησεν* c. A*EFGHKMSUVXΔ al pl .. A**BCDL al[20] fere syr$^{p\,mg}$ *και εκερδησεν* (Gb' prob Schu Ln :: omnino e vv sqq est; neque vero *εποι.* e Lc 19, 18. derivari potest), item *lucratus est* it^{pler} vg etc .. al[3] b ff^{2} om .. X add *εν αυτοις* | *ταλαντα* c. ACDEFGHKMSUVXΔ al pler f syr^{p} al .. BL al[5] it^{pler} vg syr syr^{hr} cop sah arm al Op om (Gb° Ln :: ut postea)

17. *ωσαυτως* .. D *ομοιως* | *και* c. BC***DEFGHKMSUVXΔ al pler cf ff$^{1.2}$ g^{1} vg^{ed} fu* cop syr etc Op, item A al[3] h *δε και* .. C*L 33. b g^{2} am for emm tol fu** al om, hinc Ln [*και*] | *ο τα δυο* .. p^{scr} add *ταλαντα*, item 235. it^{pler} vg cop al *λαβων*, item D c aeth^{ro} fr (non^{ppl}) Op *ταλαντα λαβων* | *και αυτος* c. AC***D(ante *εκερδ.* pon)EFGHKMSUVXΔ al longe pler h syr^{p} al .. BC*L 33. 59. 102. it (exc h) vg cop sah syr al mu Bas Op Or^{int} om (Gb° Ln 49. :: at praegresso *ωσαυτως και* nemo addidit, sed abundare videbatur: hinc plerique interpretes omiserunt.)

18. *το εν* c. BCDEFGHKLMSUVXΔ rell omn vg cop syr etc Op .. A it add *ταλαντον* (Ln) | *απελθων* .. D al[3] it (exc f h) om | L al pauc *ωρυξεν* | *εν τη γη* c. AC***DEFGHKMSUVXΔ rell fere omn, item (*in terram* vel *in terra*) it^{pler} vg etc .. BL 33. ff^{1} (ff^{2} plane om) *γην* (49.), item C* *την γην*. Invenitur quidem apud Herodot *τὸν ὀρυσσόμενον χοῦν*, at vix videtur Mt accusativum posuisse. Abhorret etiam ab usu LXX. Nescio an *-ξεν εν* turbas creaverit.) | *εκρυψ.* (Gb' prob Schu) c. ABCDL 33. tisch* al[7] .. ς *απεκρυψ.* c. EFGHKMSUVXΔ etc (al[1] *κατεκρ.*). Cf ad 11, 25; item vide 25, 25.

19. *πολ. χρον.* c. BCDGL 1. 33. 69. 102. 124. al[6] fere it vg cop al Or Op Or^{int} .. ς *χρ. πολ.* (F al *πολλυν*) c. AEFHKMSUVXΔ etc syr^{utr} al | *λογ. μ. αυτων* (prob Schu collato 18, 23.) c. BCDL 1. 33. 124. al plus[20] a b c f ff^{2} g$^{1.2}$ h l vg etc Or^{int} .. ς *μ. αυτ. λογ.* c. AEFGHKMSUVXΔ al pl ff^{1} syr^{utr} al Or

20. *και προσελθ.* c. BCDEFGHKLMSUVXΔ etc it vg etc .. A cop *πρ. δε* | *ταλαντα* sec .. Δ y$^{scr\,1}$ h syr Or^{int} om | *ταλ.* quart .. C* (supplevit**) L it^{pler} vg (et. am al, non for al) syr al Or^{int} om | *εκερδ. επ αυτ.* c. ACFHKMSUVXΔ al pler syr^{utr} al Or$^{int\,comm}$, item EG tisch* 28. 238. al plus[20] *εκ. εν αυτοις* .. D *επεκερδησα* et *superlucratus sum* it^{pler} vg Or$^{int\,txt}$, item BL al[7] cop al mu *εκερδ.* omissis rell (ita Gb' prob Schu. Ln 49. :: at *επ αυτ.* additamentum molestissimum videbatur, hinc vel scribendo *επεκερδησα* compensarunt vel emendarunt *εν αυτοις* vel prorsus omiserunt. Quae enimvero addendi caussa fuisset? Frustra Schu ex *εφη αυτω* ortum putavit.)

21. *εφη* (Gb Sz) c. BCDEKLMU al plus[50] it^{pler} (f ff^{1} *et ait*) vg syr al Or^{int}

αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου. 22 *προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν Κύριε,*
δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ'
αὐτοῖς. 23 *ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ,*
ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 *προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον*
εἰληφὼς εἶπεν Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων
ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· 25 *καὶ*
φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ
σόν. 26 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Πονηρὲ δοῦλε*
καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν

.. ς add *δε* c. AFGHSVXΔ etc cop syr[p] al | *ευ* (et. Or[2] Ath Bas Chr) .. A* it (et. *δ*) vg Or[1] Ir[int] Amb Or[int] etc *ευγε* (cf Lc 19, 17.) | *επι* c. ABCEFGHKLMSUVXΔ rell omn cop syr[utr] etc Or Chr .. D it vg arm fr sax Ir[int] Lcif Amb Or[int] rell lat *επι επ* (*quia* vel *quoniam super*) | *ης* .. UX al aliq *εις*

22. *δε και* .. B 102. om *δε* (item gat *accessit alter et qui; ff*[1.] *et cum accessisset*, similiter syr), U b ff[2.] cop om *και* | *ο τα δυ. ταλ.* (Gb') c. ABCL 1. 69. 102. 124. al[7] syr[utr] .. ς add *λαβων* c. DEFGHKMSUVXΔ al pl (sed 157. 243. *ειληφως*) it vg cop etc Op Or[int] | *παρεδωκας* .. D *-κες* | *ιδε* .. D *ιδου* | *ταλαντα* tert .. V 435. it[pler] (non ff[1.]) vg cop syr al Op Or[int] om | *εκερδ. επ αυτ.* c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler, item al pauc (sed multo pauciores quam v. 20.) *εκ. εν αυτοις* .. D *επεκερδησα*, item f *superlucratus sum*. BL al[7] fere (33. 102. 124. ut v. 20., sed ex rell al h. l. om qui v. 20. non om) cop it[pler] vg al mu *εκερδ.* omissis rell (ita Gb' prob Schu, Ln 49. :: qua de lectione vide ad v. 20.)

23. *εφη* .. minusc fere[10] cop add *δε* (it[aliq] *et ait*) | *ευ* .. A* it (et. *δ*) vg Amb Or[int] etc *ευγε* | *επι* .. D it vg sax fr arm *επι* (*quia, quoniam*) *επ* | *ης* (UX al *εις*, ut v. 21; c om) *πιστος* .. B 102. h Amb *πιστ. ης* (eodem modo Ir[int] Amb[1] Paulin[3] Aug[1] v. 21.). Versus 22. 23. praetermittunt a fu

24. *δε και* .. D a b c g[2.] om *και* | *εν* .. D* *ενα* | *ειληφως* .. F al pauc *λαβων* | *εγνων* (K *εγνως*, V *εγνω*) *σε* .. D 46. it (exc f h) vg arm al Hil Op Or[int] om *σε*, item (sed *ηδειν* pro *εγν.*) Chr (et.[1]mosc[6]) | *ει* .. E* om, al pauc post *ανθρ.* pon | *οθεν* .. D 56. *οπου*, item (et. v. 26.) *ubi* it vg Hil

25. *απελθων* (al[1] Chr[ed] et[mosc 8] om) .. D 252.* (vdtr) *απηλθον και*, item it vg al | *ιδε* .. D *ειδου*

26. *πον. δουλ.* c. BCDEFGHKLMSUVXΔ rell ut vdtr omn Clem Or et Or[int] Chr[mosc 6] (Chr[ed] et[mosc 6] om *κ. οκν.*) .. A it (sed c *Nequam serve male*) vg cop syr etc Hom[cl] Chr[ed] Dam Lcif al *δουλ. πον.* (Ln :: accomodatum est ad vv. 21 et 23.)

οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπε-
ζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε
οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
18, 12. 29 (271.2) τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται·
τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 (272.5) καὶ
τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 (273.10) Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ
αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ

---

27. *σε ουν* c. BCL 33. 102. y$^{scr\,1}$ .. ς (Lu) *ουν σε* c. ADEFGHKMSUVXΔ etc it vg etc Op Or^{int} al .. al[1] *και σε*, al[1] Chr^{ed} et$^{mosc\,5}$ (sed libere, ut et. Clem Or al) om *ουν* (:: cf ad 22, 38; quippe offendebat *ουν* tertio loco collocatum) | *βαλειν* (et. Clem Or al) .. Hom^{cl} *προβαλ. επι των*, al[3] Chr *καταβαλ.* (ita et.$^{1\,mosc\,5}$ et$^{2\,mosc\,1}$) *επι τους* | *το αργ.* (et. Hom^{cl} Clem Or etc) .. B syr^{p} *τα αργυρια* | *και ελθ. εγω* .. A ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h Or Cyr Chr$^{mosc\,5}$ et Chr^{alicubi} Cassiod al *κ. εγ.* (Chr^{mosc} *καγω*) *ελθ.* (Hom^{cl} *και εγω αν ελθ. επραξα το εμον*: similiter Lc) :: cf Lc | Δ *συν τω τοκω*

28. *ουν* .. U al pauc ff$^{1.}$ om, syr^{p} c.* | *δεκα* .. D *πεντε*

29. *τω γαρ εχ. παντι* .. it vg Or[3] *παντι γαρ* (Or[2] om) *τω εχ.* (:: cf Lc) .. D al[5] syr Chr (et.$^{2\,mosc\,5}$ et$^{1\,mosc\,1}$) om *παντι* (omitti vult Schu collatis Lc 19, 26 et Mt 13, 12.)| *περισσευθησ.* (X al *περισευθ.*) .. D *περισσευσεται* | *του δε μη* (Gb'') c. BDL 1. 33. 102. 124. (de vv vide post) .. ς *απο δε του μη* c. ACEFGHKMSUVXΔ etc Or[2] Chr (:: ita apud Lc nec fluctuat) .. it^{pler} vg *ei autem qui non habet - - auferetur ab eo;* Hil *qui autem non habet* etc; Vict^{tun} *ab eo autem qui* etc; cop *hic autem cui non est, hoc quod ei sument ab eo*, similiterque syr^{utr} | *ο εχει* .. LΔ al[30] fere fg$^{1.2.}$ l vg syr^{p} (sed var cdd) al Or[2] Chr$^{1\,mosc\,5}$ (non Chr^{ed}) schol Hier Op Amb Philastr *ο δοκει εχειν* (:: e Lc 8, 18.) | *απ αυτου* .. C***F**GHM**V** al sat mu (inprimis evglstaria) add *ταυτα λεγων εφωνει* (minusc aliq haec om) *Ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (eadem 13. 69. 124. al[20] fere post *οδοντων* v. 30. add)

30. *εκβαλετε* (Gb Sz) c. ABCEKLMSUVXΔ al plus[60] Chr (et.^{mosc}) Euth^{cdd} Thph, item D 51. *βαλετε εξω* (it^{pler} *proicite foras*) .. ς *εκβαλλετε* c. FG**(*om versum)H etc | E al *κλαθμ.*

31. *αγγελοι* (Gb prob Schu) c. BDL al plus[15] it (exc f) vg sax fr cop aeth arm syr^{hr} ar^{r} are Or Eus Ath Chr^{gue} al Cyp Hil Aug al .. ς praem *αγιοι* c. AEFGHKMSUVΔ etc f syr^{utr} sl Chr^{ed} et^{mosc} (:: cf *Zach 14, 5. *ἥξει κύρ. ὁ θε. μου καὶ πάντ. οἱ ἅγιοι μετ' αὐτ.*) .. al pauc vv mu add *αυτου* | *καθισει* .. KU al mu *καθησει*, L *καθεισῃ*

32. *συναχθησονται* c. BDKL al[80] fere Thdrt .. ς *-σεται* c. AEFGHMSUVΔ etc Chr

ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει
τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρο-
νομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ
με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με,
ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός
μέ. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύριε, πότε
σε εἴδαμεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;
38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περι-
εβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλ-
θομεν πρός σέ; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς Ἀμὴν

32. *αφοριει* c. ABDEFGHKMSUV etc .. LΔ 1. 209. c[scr] Thdrt Cyr[hr] -*ρισει* (sed L -*ρισεῖ*) | *απ* .. D *απο* | *αφοριζει* c. ABDEFGHIKLMSU etc .. Δ -*ρισει*, al pauc -*ριει* .. V al[1] (Chr) om | *εριφων* .. B -*φιων*

33. *μεν* (et. vg ff[2.] g[1.2.] cop syr[p] etc) .. D it[pl] syr syr[p cd] aeth arr perss om | *αυτου* .. A al[8] vg[edd aliq] (Clem) Bas[sel] Cyp[1] Avit om

34. *ευλογημενοι* c. BDEFGIKLMSUVΔ etc .. A *ηυλογημενοι*

35. Huc spectat quod Christi dictum affert Or (ex ev. sec. Hebr.? ex alio libro apocr.?): *καὶ Ἰησοῦς γοῦν φησί Διὰ τοὺς ἀσθενοῦντας ἠσθένουν, καὶ διὰ τοὺς πεινῶντας ἐπείνων, καὶ διὰ τοὺς διψῶντας ἐδίψων.* Similiter huc referunt Iustini illud: *διὸ καὶ ὁ ἡμέτερος κύρ. Ἰησ. Χρ. εἶπεν Ἐν οἷς ἂν ὑμᾶς καταλάβω, ἐν τούτοις καὶ κρινῶ.* Quod idem ap Clem (et Nilum aliosq) legitur: *ἐφ᾽ οἷς γὰρ ἂν εὕρω ὑμᾶς, φησίν, ἐπὶ τούτοις καὶ κρινῶ.* | *εδιψησα* .. Δ syr syr[p*] praem *και* (cf ad v. 42.)

36. Δ* *περιεβαλατε* | *ηλθατε* (prob Sch) c. ABDEFGLΔ al[10] fere Chr[gue] .. ς -*θετε* c. KMSUV etc

37. *οι δικαιοι* .. Δ om | *ειδαμεν* (I *ιδ.*) c. B*I .. ς (Ln 49.) *ειδομεν* c. AB** DEFGMSUV etc, item KLΔ al[10] ac plures *ιδομεν*

38. *ειδομεν* (D Clem ante *σε* pon: eundem ordinem 124. v. 39. habere dicitur) .. I *ιδαμεν*, KL al *ιδομεν* | *η γυμνον* .. D *και γυμν.* | Δ al pauc *περιεβαλλομεν*

39. *ποτε δε* (et. Cyp) .. D it vg cop (item iam v. 38.) Clem *η ποτε* | *ειδομεν* .. KL al *ιδομεν* | *ασθενουντα* c. BD 124. 237. 259. Clem Cyp[1] (*infirmari*) .. ς *ασθενη* (Δ -*νην*) c. AEFGIKLMSUVΔ etc (it vg *infirmum*, ita et. d) :: ut vv. 36 et 39. sibi respondent *ησθενησα* et *ασθενουντα*, ita vv. 43 et 44. *ασθενης* et *ασθενη*. Hinc potius h. l. *ασθενη* ad v. 44. conformatum videtur quam *ασθενουντα* ad v. 36. | *ηλθομεν* c. ABEFGKLMSUVΔ etc .. D -*θαμεν*

40. *ο βασ. ερ. αυτ.* (et. Clem al Cyp al) :. D *ερ. αυτ. ο βασ.*

λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν
ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 *τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων*
Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ
ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 *ἐπείνασα*
γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,
43 *ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ*
με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 *τότε*
ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες Κύριε, πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ
διηκονήσαμέν σοι; 45 *τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων Ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων,
οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 *καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώ-*
νιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 (274. 1) *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους*
Mc 14, 1. Lc 22, 1. *τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ* 2 *Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας*

---

40. *ενι τουτων* .. I add *των μικρων*, reliquis non mutatis | *των αδελφ. μ.* c. AB**DEFGIKLMSUVΔ al ut vdtr omn (al pauc post *ελαχ.* pon) it^{pler} vg syr^{utr} cop etc Clem[1] Or$^{int\ dis}$ Cyp Hil[1] (sine *μου*) Tich Op al .. B* ff$^{1.2.}$ y^{scr*} (retento *μου*) Clem[3] (ter libere, alibi *εποι. τοις μικροις τουτοις*) Hil[1] Amb^{saepe} Aug[3] (retento *μου*) Ambrst Gaud Chrom om. hinc Ln [*τ. α. μ.*]

41. *οι* .. BL 33. 102. om | *το ητοιμασμ.* c. ABEFGIKLMSUVΔ rell pler f g$^{2.}$ l vg syr^{utr} cop go etc Or[2] Chr Tert[1] Hil[1] Aug[3] .. D 1. 22. Ir$^{int\ aliq}$ Or$^{int\ aliq}$ Cyp Hil[3] al mu *ο ητοιμασεν ο πατηρ μου* (Gb'). Accedunt Hom^{cl} Iust Hipp his: *υπαγετε εις το σκοτ. το εξωτ. ο ητοιμ. ο πατ. τω διαβ.* (Iust *σαταvᾶ*) *κ. τ. αγγ. α.*, item Clem alludendo his: *το πυρ - - ο ητοιμ. ο κυριος τω διαβ.* etc, item Clem^{ro} apud Ir^{int} *deum - - qui ignem praeparaverit diabolo et angelis eius*

42. *εδιψησα* .. BL syr praem *και* (cf ad v. 35.)

44. *αποκριθ.* (Gb Sz) c. ABDEFGIKLMSUVΔ al^{150} fere vv pl Const Thph Cyp Op .. ς add *αυτω* c. minusc (1. post *αυτοι*) f ff$^{2.}$ vg^{ed} gat mm al | *ποτε* .. G al add *δε* | *ειδομεν* .. AKL al mu *ιδομεν*

45. *τουτων* (124. 157. al^{10} fere Chr^{ed} et^{gue} add *των αδελφων μου*) *των* (E* add *αδελφ*, interrupta scriptura) *ελαχ.* (Chr$^{mosc\ 6}$ *τ. ελ. τουτ. των αδ. μου*) .. Or^{int} *ad iniustos sic - - non adiiciens* fratribus meis, *quemadmodum cum loqueretur ad iustos.* Item schol vet

XXVI. 1. *οτε* .. U *ως* | *ετελεσεν* (K *ετελει*) .. M al[1] Chr (et.$^{mosc\ 5}$) *συνετελ.* | *παντας* c. ABDFGKLMSUVΔ al pl vv pler (sed it^{pl} vg post *τουτ.* pon) Or$^{int\ dis}$ (*vide non dixit simpliciter* omnes sermones, *sed addidit* hos omnes, *id est quos iam locutus fuerat, non quos adhuc fuerat locutu-*

τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 ([275.6]) *Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ* 3 ss. Mc 14, 1 s.
λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 *καὶ* Lc 22, 2. Io 11, 47.
συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν.
5 *ἔλεγον δέ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.*

6 ([276.1]) *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμω-* 6–13 Mc 14, 3–9.
νος τοῦ λεπροῦ, 7 *προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα* Io 12, 1–8. (Lc 7, 36 ss.)
βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 *ἰδόν-*
τες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
9 *ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.*

---

rus) .. E al[10] fere vv[aliq] Chr (et.[mosc 6]) om | *αυτου* .. D al[1] om, al[1] om *τ. μα. αυτ.*

2. *οιδατε* (et. Chr[aliq] Or[int aliq] etc) .. D om

3. *οι αρχιερ.* (Gb′) c. ABDL al plus[15] a b ff[1. 2.] g[1.] l vg sax fr cop sah aeth ar[p] Or[int comm] Aug .. ς add *και οι* (Δ om) *γραμματεις* c. EFGKMSUVΔ etc c f g[2.] h gat syr[utr] al Chr Or[int txt] (:: cf Mc et Lc) | B* om *του λαου* | *καιαφα* (ita et. am cop syr utr etc) .. D 64. it vg sah *καϊφα*

4. *συνεβουλευσαντο* (it vg *consilium fecerunt*) .. D Chr[mosc 5] *-λευοντο* (d *consiliabantur*) | *δολω κρατ.* (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVΔ 1. 22. 28. 33. al longe pl it vg syr[utr] etc Chr Thph .. ς *κρατ. δολ* c. minusc etc | *και αποκτειν.* (al[10] fere *απολεσωσιν*) .. B* al[1] om

5. *ινα μη* .. L *μηποτε* (it[pl] vg *ne forte*) | *γενηται* .. F al pauc *γινεται*

6. *λεπρου* .. D* *λεπρωσου* (it vg *leprosi*)

7. *αλαβ. μυρ. εχ.* c. AEFGHKMSUVΔ al pler (157. *αλ. εχ. μυ.*) Chr .. BDL al[6] it vg etc *εχ. αλ. μυ.* (prob Schu Ln :: e Mc ubi is ordo non fluctuat) | *βαρυτιμ.* c. BEFGHKSUVΔ al longe pl syr[p] etc Chr[ed] et[mosc] .. ADLM al[30] fere syr syr[p mg] al Chr[gue] *πολυτιμου* (Ln :: ita Io, nec fluctuat) | *επι την κεφ.* c. AEFGHKLSUVΔ al longe pl .. BDM al plus[15] Chr (et.[mosc 5] et[gue]) *επι της κεφαλης* (Ln; cf ad Mc, item infra v. 12.) | *ανακειμενου* (ita et. vg d ff[1.] g[1. 2.] l) .. D[gr] a b c f ff[2.] h mm Amb Or[int] add *αυτου* (*supra caput eius recumbente ipso*)

8. *οι μαθ.* (Gb″) c. BDL 33. 69. 102. 124. 48.[ev] it (exc[2]) vg cop sah al (Hil) .. ς add *αυτου* c. AEFGHKMSUVΔ al pler c f syr[utr] etc Chr Or[int] (:: cf ad 8, 21.)

9. *εδυνατο* c. B*KLΔ al[10] (ac plurib) .. ς (Ln 49.) *ηδυνατο* c. AB**DEFGHMSUV etc (et. Chr[gue]). Cf ad 22, 46. Ad Moer. adde Eustath (in Odyss. ε): *δῆλον δὲ ὅτι οὐ μόνον ταπεινοῦνται μυριαχοῦ χρονικαὶ αὐξήσεις ἰωνικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐκ βραχέων μηκύνονται ἀττικῶς, ὡς ἐν τῷ ἠβουλόμην, ἠδυνάμην, ἤμελλον.* | *τουτο* (Gb Sz) c. ABDE*(nam post *τουτο* iam scriptum erat *πρ*, quo eraso *τὸ μυρ.* repositum est) LΔ al[20] fere it (exc c) vg cop sah syr[utr] al pler Bas Bas[sel] Or[int] Amb Hil .. ς add *το μυρον* c. E**FGHKMSUV al longe pl c sl (Or) Chr (et.[gue]) (:: cf Mc et Io) | *τοις πτωχ.* (Gb Sz) c. ADEFGHKSUVΔ al[70] fere Chr[gue]

10 *γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;*
ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. 11 *πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς*
ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 ([277.4]) *βαλοῦσα*
γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι
με ἐποίησεν. 13 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον*
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνη-
μόσυνον αὐτῆς.

14–16 Mc 14, 10 s. Lc 22, 3–6. (*Zach 11, 12.)

14 ([278.2]) *Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας*
Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 *εἶπεν Τί θέλετέ μοι δοῦναι,*
κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύ-
ρια. 16 *καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.*

17–19 Mc 14, 12–16. Lc 22, 7–13.

17 *Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ*
Ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ

---

et[mosc 4] .. ς (Gb[o]) om *τοις* c BFLM etc Or (locum ad Ioh conformat pro *πολλου* reponens *δηναρ. τριακοσιων*) Chr[ed] (:: Io absque *τοις* discedentib paucis; Mc cum *τοις* paucissimis differentib. Cf et. Mt 19, 21.)

10. *ὁ* .. D om | D x[scr] *ηργασατο*. Cf ad 25, 16. Mc 14, 6. | *εις εμε* .. M *εν εμοι*

11. *παντοτ. γ. τ. πτωχ.* c. ABDGKLSUVΔ al pl it vg etc Chr[gue] Amb al .. EFHM al plus[60] Chr[ed] et[mosc 6] al *τ. πτωχ. γ. παντ.*

13. *αμην* .. B**D (syr) add *δε* (al pauc *γαρ* vel *αμην*)| *εαν* .. DL al pauc Or cat[ox] *αν*

14. *ισκαριωτης* c. ABEFGHKLMSUVΔ etc vg[ed] (tol *Iscarioth*) syr (*Iscariota*) syr[p] cop etc Or Eus Chr .. D f for (fu?) *σκαριωτης*, item *scariotha* c, *scarioth* a b ff[2.] g[1.2.] h gat mm ing, *scariot* ff[1.] am

15. *ειπεν* .. D (d antea *abit*, nunc *et ait*) *και ειπεν αυτοις*, item (sed antea *abiit*) vv pl | *καγω* c. ABE*KL(S?) etc Or Eus[2] Chr[1] (et.[mosc 6], item[gue]) .. DE**FGHMUVΔ al pl Chr[1] (et.[mosc 6]) *και εγω* (Gb'; cf ad 18, 33.), *αυτω* .. A *αυτων* | *αργυρια* c. BEFGHKLMSUVΔ al pler (*argenteos* it[pl] vg etc) Or Eus[1] Chr, item A *αργυρα* .. D a b Eus[1] Or[int] *στατηρας*, 1. 209. *στατηρας αργυριου*, *stateres argenteos* h (LXX: *καὶ ἔστ.* [Symm *ἐστάθμισαν*] *τὸν μισθ. μ. τρ. ἀργυροῦς*)

16. *παραδω* c. ABEFGHKLMSUVΔ rell fere omn it[pl] vg syr[utr] etc Chr .. D 69. b c h cop syr[hr] arm Eus (cdd fluctuantib) Or[int] add *αυτοις* (cf Lc, item Mc 14, 10.)

17. M** al pauc *προσηλθ. αυτω οι μαθ. αυτου λεγ. αυτω* | *αυτω* c. AEFGHMSUV al longe pl f syr etc Or[int] .. BDKLΔ al[20] fere it (exc f) vg cop sah syr[p] arm al Hil om (Gb[oo] prob Schu Ln 49. :: at multo verisimilius est *αυτω* abundare visum proptereaque omissum esse quam a testib textui illatum esse. Ubi Mt non ipse addidit, nec testes addiderunt: cf 15, 1. 18, 1. et similes locos.)| *ετοιμασωμεν* c. ABEFGHLMSVΔ etc .. DKU al plus[60] Or (sic ed. Delarue) Chr[1 mosc 3] *ετοιμασομεν*.

πάσχα; 18 *ὁ δὲ εἶπεν Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ*
εἴπατε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος λέγει Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς
σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 *καὶ ἐποίησαν οἱ*
μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20 *Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν.* 20—29 Mc 14, 17–25.
21 (279.4) *καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ* Lc 22, 14–23.
ὑμῶν παραδώσει με. 22 (280.1) *καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο*
λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 (281.2) *ὁ δὲ ἀπο-*
κριθεὶς εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα,
οὗτός με παραδώσει. 24 *ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς*
γέγραπται περὶ αὐτοῦ· (282.6) *οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ*

(Huc spectat quod Epiph ex evg Ebionitarum affert: *ἐποίησαν — οἱ Ἐβιωναῖοι — τοὺς μαθητὰς μὲν λέγοντας Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσομέν σοι τὸ πά. φαγεῖν; καὶ* (ab hoc inde loco ad Lc 22, 15. cferendum) *αὐτὸν δῆθεν λέγοντα Μὴ ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα κρέας τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν;*

18. *ο δε* (LM al^{10} fere vg it^{aliq} add *ῑς̄*) *ειπεν* (KM al mu d it^{mu} al add *αυτοις*)| v *υπαγε* | *ο διδ. λεγει* .. Δ om | *ποιω* (vg it *facio*) .. D *ποιησω* (*faciam*, item Or^{int})

19. *συνεταξεν* .. M*U al^{10} fere *προσετ.* | *και ητ. το. πασχα* .. G om (Chr totum vers praeterit)

20. *δωδ. μαθητ.* c. ALMΔ 33. 157. al^{10} fere (al^{1} et vv pm add *αυτου*) it vg cop syr^{p} (syr *μαθ. αυτου* omisso *δωδ.*) al pler Chr (et.$^{1\,mosc\,5}$) Or^{int} (*cum disc. suis* sine *δωδ.*) .. ς (49.) om *μαθ.* c. BDEFGHKSUV al longe pl sah Eus (Chr$^{1\,mosc\,6}$) Aug :: Videtur Mt maluisse *οι δωδ. μαθ.* quam *οι δωδ.* (hoc nisi ubi est *εἷς τῶν δώδ.* et 10, 5. *τούτους τοὺς δώδ.* non habet), cf 10, 1. (10, 2.) 11, 1. 20, 17. (cum nota). Non ita Mc l c Ioh. Nostro loco gravis est etiam interpretum tanta consensio; nec enim iidem Mc 14, 17., qui locus ad omittendum *μαθ.* valuisse videtur, aliud quam *οι δωδ.* reddiderunt.

22. *αυτω* .. D 33. 44. 69. 102. 124. 49.^{ev} it vg cop (non sah) Eus Or (vide post) Or^{int} om | *εις εκαστ.* (Gb') c. CLZ 102. sah (*singuli* it vg), item addito *αυτων* BD(*unusquisq. eorum* d)M al^{10} cop syr$^{p\,mg}$ .. ς *εκαστ. αυτων* c. AEFGHKSUVΔ etc Eus (Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ om *αυτ.*) .. Or om

23. *ο εμβαψας* (et. Or^{2} Chr etc) .. D *ο ενβαπτομενος* (:: ut Mc) .. Clem *ος αν εμβαψηται* | *μετ εμ. εν τ. τρ. την χ.* c. CEFGHKMSUVΔ 1. al pler Chr (sed$^{mosc\,6}$ om *τ. χειρ.*) .. ABDLZ al^{5} it vg syr^{utr} cop sah etc Or^{2} Or^{int2} *μετ εμ. τ. χειρ.* (D cop sah Or^{1} *τ. χ. με. εμ.*) *εν τω τρ.* (Or^{1} *εις το τρυβλιον*, item vv mu :: ut Mc; D *εις το τρυβαλιον*, cf ad Mc): ita Ln 49; at in promtu est hunc ordinem aptiorem visum esse .. Clem *με. εμ. εις το τρ.* (om *τ. χειρα* :: ut Mc)

24. *ο μεν* c. ABCEFGHKLMSUVΔ etc it vg etc Chr etc .. DZ al^{4} Chr$^{mosc\,4}$ *ο μεν ουν* (209. c syr^{utr} Or^{int} praem *και*)| Δ *περι εαυτου*

ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη
ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 (283.10) *ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παρα-*
διδοὺς αὐτὸν εἶπεν Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ Σὺ εἶπας.
26 ss. 1 Co 11,23–25. 26 (284.1) *Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ*
εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπεν Λάβετε
φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 (285.2) *καὶ λαβὼν ποτήριον*
καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·
28 *τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν*

---

24. *καλον* .. D praem *δια τουτο*, item (ut vdtr) a | *ει* .. AU al pauc *η*, Δ *εγεννηθη*. Spectat huc (et 18, 17.) Clem[1·cor] *μνήσθητε τῶν λόγων* $\overline{\iota\nu}$ *τοῦ κυρ. ἡμῶν· εἶπεν γάρ Οὐαὶ τῷ ἀνθρ. ἐκείνῳ· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη, ἢ ἕνα τῶν ἐκλεκτῶν μου σκανδαλίσαι.*

25. *ιουδας* .. D al pauc *ο ιουδ.* | *ραββει* c. ABDEFKΔ etc sah (alibi et. CMPXΓΛ) .. ς (Ln 49.) *ραββι* c. GHLMU(SV vdtr) rell pler cop: cf ad 23, 7.

26. *εσθ. δε αυτων* .. D abch *αυτ. δε εσθ.* | *ο* (M om) $\overline{\iota\varsigma}$ .. D ante *λαβων*, Δ om | *τον αρτ.* c. AEFHKMSUVΔ al longe pl Chr[txt] .. BCD*GLZ 1. al[20] fere Chr[1] (libere) et[mosc2] *αρτον* (Ln :: at ita Mc Lc Cor, nec fere fluctuat lectio) | *ευλογησας* c. BCDGLZ etc item (*bene dixit*) it vg syr syr[p mg] cop etc .. AEFHKMSUVΔ al plus[130] syr[p] ar[e] ar[r] Bas Chr[ed] et[mosc6] al *ευχαριστησας* (Gb'' Sz :: at ita Lc et Cor; Mt vero c. Mc consentit, eo quoque quod uterque post habet *ευχαριστησας*, non item Lc et Cor. Solum Mc *ευλογ.* pro *ευχ.* nostro loco scripsisse minime probabile est.) | *εδιδου τ. μ. και* c. ACEFGHKMSUVΔ al pler (al[2] Chr[ed] et[mosc6] *εδωκεν* :: ita Mc et Lc) .. BDLZ al[6] cop (non sah) *δους τ. μ.* (Ln) | *μαθηταις* .. U al mu (sed non Z) it vg al mu Or[int] add *αυτου*

27. *ποτηριον* c. BEFGLZΔ 1. 28. 33. 102. al[10] fere cop sah sl Chr[mosc1] .. ς (Ln) *το ποτ.* c. ACDHKMSUV etc Chr[ed] et[mosc5] (:: ita Lc et Cor; *ποτ.* et *ευχαρ.* Mt et Mc) | *και ευχαρ.* c. ABDEFGHKMSUVΔ al pler cop etc (it vg *et accipiens calicem gratias egit et dedit* etc) Chr Or[int] .. CLZ al[4] sl om *και* (Ln :: at ita Mc, et tantum non fluctuat lectio) | *πιετε* (et. Or[1] Ir[int] etc) .. b g[1.] h syr Clem Or[1] (uterq libere) Cyr Amb Epph *λαβετε* (*accipite et*) *πιετε*

28. *γαρ* .. C***(?) 1. 22. al plus[30] (inprimis evglist) vv mu (Or libere: *τουτο μου εστ. το αιμα το υπερ υμων εκχ. εις αφ. αμαρτ.*) Chr (et.[mosc6]) Ir[int] om (:: ita Mc; cf et. v. 26.) | *μου της* c. BDLZ 33. (et 102. ut vdtr) cop .. ς *μου το της* c. ACEFGHKMSUVΔ etc (it[pl] vg Ir[int] *sanguis meus novi testamenti*, sed it[aliq] Cyp Or[int] om *meus*) | *της διαθηκ.* c. BLZ 33. 102. (sah vide ad v. 28. sub Pist) .. ς (Ln) *της καιν.* (b *novi et aeterni*) *διαθ.* c. ACDEFGHKMSUVΔ etc it vg syr[utr] cop etc Ir[int] Cyp al; item Chr[txt], sed in comm — — *το αιμα μου το εκχ. εις αφ. αμ.* (:: *καινη* Lc et Cor; cf et. ad Mc) | *περι* .. D *υπερ*, item Chr[ed] (sed diff cdd) et[mosc5]

ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 *λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω*
ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
πατρός μου.
30 (286.6) *Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.* 30 ss. Mc 14, 26–31.
31 (287.4) *τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθή-* Lc 22, 39. *Zach 13, 7.
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. (288.6) *γέγραπται γάρ Πατάξω*
τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.
32 *μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.*

28. *εκχυννομενον* c. ABCDLZΔ 1. 33. etc (cf ad 23, 35. ubi et. G) .. ς *εκχυνομ.* c. EFGHKMSUV etc. Versus 27 et 28. ita expressit Pist: *ελαβον το ποτηριον του οινου, ευχαριστησα αυτο, εδωκα αυτο υμιν, οτι τουτο εστιν το αιμα της διαθηκης, ο εκχυθησεται περι υμων εις αφ. αμαρτ. υμων.*

26.—28. Huc et ad ll. pp. spectat Iust Ap. 1, 66.: *οἱ ἀπ. ἐν τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτῶν ἀπομνημονεύμασιν, ἃ καλεῖται εὐ͞, οὕτως παρέδωκαν ἐντετάλθαι αὐτοῖς τὸν ι͞ν, λαβόντα ἄρτον εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἀνάμνησίν μου, τοῦτ' ἔστι τὸ σῶμά μου· καὶ τὸ ποτ. ὁμοίως λαβόντα καὶ εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν Τοῦτό ἐστιν αἷμά μου, καὶ μόνοις αὐτοῖς μεταδοῦναι.* Idem c. Tr. 70. - - *περὶ τοῦ ἄρτου, ὃν παρέδωκεν ἡμῖν ὁ ἡμέτερ. χ͞ς ποιεῖν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ τε σωματοποιήσασθαι αὐτὸν διὰ τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν, δι' οὓς καὶ παθητὸς γέγονεν, καὶ περὶ τοῦ ποτηρίου, ὃ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ παρέδωκεν εὐχαριστοῦντας ποιεῖν* - - Idem ibid. 41. *ἡ τῆς σεμιδάλεως προσφορὰ τύπος ἦν τοῦ ἄρτ. τῆς εὐχαριστίας, ὃν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθους οὗ ἔπαθεν* - - *ι͞ς χ͞ς ὁ κύρ. ἡμῶν παρέδωκε ποιεῖν.*

29. *ου μη* c. DZ 1. 33. 69. 102. 116. 209. 241.* 8.pe a b c ff[1]·g[1]·h vg etc Clem (libere) Or Cyr Chr Ir[int] Cyp al .. ς (49.) *οτι ου μη* c. ABCEFGHKLMSUVΔ al pler f ff[2]·g[2]· gat mm cop etc Or[int] (:: at ita Mc lectione tantum non fluctuante) | *του* .. C om, test alii om *τουτου* | *γενηματος* c. ABCDEFHLMUVZ(vdtr)Δ al pl .. ς *γεννηματ.* c. GK(S ?) etc (vg ff[1]·g[1·2]· Euch *genimine*, f Ir[int] *generatione*, a b c ff[2]·h Cyp *creatura*) | *πινω* .. D 25. Clem Or (uterq libere) Cyr[schol] Chr[1] et[mosc 1] *πιω* | *με. υμ. καιν.* c. ABDEFGHKMSUVΔ al pler it[pler] vg cop syr[utr] etc Or Cyr[scholion] al Ir[int] Or[int] al .. CLZ 1. 28. 33. 209. c[scr] Cyr Epiph Chr *καινον* (Clem om) *με. υμ.* (c om *μ. υ.*) | *ἀπ' ἄρτι*: ita FK etc; EGM etc *ἀπάρτι*, cf et. ad 23, 39.

31. *ο ι͞ς* .. 56. 58. b Chr[ed] et[mosc 5] om | L *ἐν μοὶ* | *διασκορπισθησονται* c. ABCH**ILM al[35] fere Or[1] .. ς *-σεται* c. DEFGH*KSUVΔ al pl Or[1] Chr (: similiter lectio in Mc fluctuat)

32. Valentt (ap Thdot) *καὶ προάξω ὑμᾶς, λέγει, τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν γαλ.*

33 ($^{290.1}$) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκανδα-
Io 13, 38. Lc 22, 34. λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκ-
τορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. 35 ($^{290.6}$) λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος
Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως
καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36–41 Mc 14, 32–38. Lc 22, 40–46. 36 ($^{291.1}$) Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγό-
Io 18, 1. μενον Γεθσημανεί, ($^{292.6}$) καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Καθίσατε
αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν
Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδη-

33. ει (Gb Sz) c. ABCDEGHILMSUVΔ al plus^{100} item (si) a b c ff^{2} cop sah Or$^{int\,2}$ .. ς ει και (etsi, etiamsi) c. FK etc it^{mu} vg syr^{utr} etc Or^{2} Chr Hil Or$^{int\,1}$ (:: e Mc) | εγω c. ABC*DILSVΔ al pl it^{pler} vg etc Or^{2} Amb Or^{int} .. C***EFGHKMU al^{70} fere h cop sah add δε (Gb +) .. Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ αλλ εγω :: ut Mc | F in fine add εν σοι

34. εν .. D it^{pm} fu Chr$^{mosc\,6}$ om | L 1. 209. a Or πριν (L πρ. η, Or προ) αλεκτοροφωνιας | τρις .. A cop sah post με pon | απαρνησῃ c. ADEFGHIKLMSUVΔ etc .. BC al^{5} (et haud dubie multo plures) cat^{ox} -νησει

35. D om ὁ | απαρνησομαι (H αρν.) c. BCDFHILMSΔ al pl Chr^{2} .. AEGKUV al^{70} fere Thph -νησωμαι (Gb′. Similiter lectio in Mc fluctuat.) | ομ. και c. BCDILS etc it vg syr^{utr} etc Or^{int} .. AEFGHKMUVΔ al plus^{130} cop sah syr$^{p\,cd}$ al Chr Thph ομ. δε και (Gb + Sz. Similiter Mc ωσαυτ δε και, δε non fluctuante)

36. μετ αυτ. ο ις .. D ο ις μ. αυτ., cop om ο ις | γεθση- c. ABCFKLM*SΓ etc cop sah, item D γεθσα-, M** cop^{cd} γηθση-, K γεθθση- .. EGH* et** VΔ 126. etc γεσση-. Item gethse- f ff^{1} g$^{1.2}$ vg (et. ing al), gethsa- d** gat mm, getsa- d* ff^{2}, gedsa- a b; gese- am fu, gessa- c h | -μανει (Gb″ Sz) c. ABCDEFG**IKSVΔ al longe pl sah (-νει: ita B**EFK; G** -νεῖ, ita Ln 49.), item LU al mu cop it vg etc -μανι .. ς -μανη c. G*HM etc (G* -νῆ, HM -νή) | τ. μαθητ. c. BEFGHIKLMSUVΔ al pl sah Chr .. ACD al^{35} fere it vg cop syr^{utr} etc Hil τ. μαθ. αυτου (Ln; cf ad 8, 21.) .. al pauc arm Or^{int} αυτοις | ELU al mu καθησατε | αυτου (al^{2} εκει. al^{1} ωδε) .. C* 61. 300. om | εως ου c. BEFGHISUV al longe pl, item A εως ου αν (ita Ln) .. DKLM**Δ al^{11} Chr^{txt} et$^{mosc\,3}$ cat^{ox} εως αν (49.) .. CM* al^{7} Chr^{comm} Thph om (:: ita Mc; ceterum cf ad 18, 30.: αν ex correctione fluxit, modo servato ου modo omisso. Alii ad Mc modum malebant εως simplex.) | πρ. εκει c. ACEFGHIKMSUVΔ 1. al pler syr^{p} .. BDL 33. 69. 102. 157. it vg cop sah etc Chr^{txt} Hil Or^{int} εκει (illuc vel illuc et) πρ. (Ln 49; at videbatur εκει omnino ad απελθων pertinere, hinc consentientes interpretes pleriq abiens illuc expresserunt. Cur post πρ. transponeretur nulla caussa erat.) .. 244. syr arm Chr^{comm} om εκει | προσευξωμαι c. ABCEGIKLMSUVΔ etc .. DFH tisch* 22. 28. 262. al^{30} fere Chr$^{mosc\,3}$ cat^{ox} -ξομαι

μονεῖν. 38 ($^{293.4}$) *τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Περίλυπός ἐστιν ἡ*
ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾿ ἐμοῦ.
39 ($^{294.1}$) *καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσ-*
ευχόμενος καὶ λέγων Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ᾿
ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· ($^{295.1}$) *πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ᾿ ὡς*
σύ. 40 ($^{296.2}$) *καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς*
καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν
γρηγορῆσαι μετ᾿ ἐμοῦ; 41 *γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ*
εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. ($^{298.4}$) *τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ*
σὰρξ ἀσθενής. 42 ($^{299.6}$) *πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο* 42–46 Mc 14, 39–42.
λέγων Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ

---

38. *ο ιησους* (Gb + Sz) c. C***EFGHKMSUVΔ 22. 33. 131. 157. 238. 262. al^{120} fere a f h syr^{p} al .. ς (Ln 49.) om c. ABC*DIL 1. etc vv pler Chr (:: at addendi nulla caussa erat, quemadmodum nec in Mc ubi deest addiderunt. Omittendum vero videbatur quum praecessisset v. 36. Ceterum *ο ῑς̄*, ut ubique scriptum est, post *αυτοις* multo facilius omittebatur quam intrudebatur. Loci paralleli iam facta est mentio.)

39. *προελθων* c. BM al sat mu, item *progressus* it vg Hil Or^{int} al, item cop sah etc .. ACDEFGHIKLSUVΔ al^{100} fere, d *accedens*, (Chr^{edd} et Thph^{edd} etc pariter fluctuant) *προσελθων* (Gb′ Sz; probat Schu collatis 21, 28. 28, 2. 9. 18. et *προερχεσθαι inauditum ap Mt* dicit). Cf ad Mc | *πατερ* c. LΔ 1. 209. al^{10} a am Iust Or^{8} et Cels (ap Or) Valentt (ap Ir) Dial^{3} Eus Ath Naz Did Bas Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ Cyp Hil^{2} Hier Aug^{saepe} al .. ς (Ln) add *μου* c. ABCDEFGHIKMSUV etc vv longe pler (sed it et vg inter *mi pater* et *pater mi* vel *meus* fluctuant) Hil^{1} Amb^{plerumq} al (:: non Mc aut Lc sed v. 42. huc valuit)| *εστιν* (et. Iust Or^{saepe} Dial^{3} al) .. Or^{aliq} Valentt Eus Ath Naz Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ al om | *παρελθατω* c. ACDEFLΔ 28. 33. 124. .. ς -*θετω* c. BGHIKMSUV al pler (idem in Or aliisq editum)| *αλλ ως συ* .. post haec in evgg adduntur Lc 22, 43 sq *ωφθη δε αυτω αγγελος* etc, similiterque addita habent c^{mg***} 69. 124. aliiq pauci vel in textu vel in mg (M in mg: *υπαγε εις λουκ. κεφ. σπγ· ωφθη δε αυτω*)

40. *και* .. c^{mg} M^{mg} 69. al mu (inprimis evv) add *αναστας απο της προσευχης* (:: e Lc 22, 45.)| *μαθητας* .. D al pauc it (exc g$^{2\cdot}$) vg (sed non am ing** al) cop syr al Or^{int} add *αυτου* | *τω πετρω* .. FKM al plus^{10} syr$^{p\,mg}$ *αυτοις* (:: e Lc)| *ισχυσατε* .. Δ ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ gat syr$^{p\,mg}$ Chr^{comm} Iuv *ισχυσας*

42. *λεγων* .. B 102. g$^{1\cdot}$ om; L al pauc praem *ο ῑς̄* | *μου* (et. Or Hil^{1} Or^{int2} al) .. 48.^{ev} ac Chr^{ed} et$^{mosc\,2}$ Hil^{2} om | *τουτο* (Gb″) c. ABCILΔ (nisi quod *το ποτ.* ante *εαν μη* additum et deletum habet) 1. 33. 102. al^{10} b ff$^{2\cdot}$ sah syr^{p} aeth Or^{2} Eus (*αυτο*) Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ Amb .. ς add *το ποτηριον* c. EFGHKMSUV (v al^{2} om *τουτο*) al pler (157. arm ante *εαν*, ut Δ*) it^{pl} vg cop syr al; item D al^{3} l fu Hil^{1} praem | *παρελθειν* c. BDL 1. 102. al^{2} it (exc f ff$^{2\cdot}$) vg syr aeth al Or^{2} Eus Hil^{2} Amb .. ς

πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς
καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ
ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν
λόγον εἰπών. 45 ($^{299.4}$) τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει
αὐτοῖς Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.
46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47–56 Mc 14, 43–50. 47 ($^{300.1}$) Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώ-
Lc 22, 47–53. Io 18, 2. δεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ($^{301.2}$) ὁ δὲ
παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων Ὃν ἐὰν φιλήσω,
αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ

---

add *απ εμου* (Gb^{oo} et Ln [α. ε.]) c. ACEFGHIKMSUVΔ al pler ff^{2}· al Chr Hil^{1} Leo (:: e v. 39.)

43. *παλιν* (al pauc Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ om) h. l. (Gb'') c. BCDIL 1. 33. 124. 157. 209. al pauc it vg cop sah syr syr$^{p\,mg}$ al mu .. ϛ ante *καθευδ.* c. AEFGHKMSUVΔ al pler syr^{p} (:: videbatur ad *καθευδ.* trahendum) | *ευρεν* (Gb'') c. ABCDIKLΔ al^{60} fere .. ϛ *ευρισκει* c. EFGHMSUV al pl (:: ad v. 40. conformatum, non ex Mc *ευρεν* invectum)

44. *παλιν* h. l. (prob Schu) c. BCDIL 28. 33. 102. 32.^{ev} e^{scr} y^{scr} b c ff$^{1.2}$· g$^{1.2}$· h l vg cop sah .. AKΔ al^{10} fere syr^{p} post *προσηυξ.* (Δ al pauc *προσευξ.*), ϛ post *απελθ.* c. EFGHMSV al longe pl f syr al .. U (sed suppletur in mg) 1. 69. 124. al^{5} a for om | *εκ τριτ.* c. BCEFGHILMSUVΔ al pler (262. ante *προσηυξ.*) it^{pler} vg cop sah syr^{utr} etc .. ADK al^{6} (ex his AK al^{3} *παλιν* post *προσηυξ.* pon: vide ante) a b om (49; Gb° Ln [ε. τ.] :: at *εκ τρ.* minime prodit correctorem; videtur expulsum ne cum *τον αυτ. λογ. ειπ.* coniungeretur, quam eandem ob caussam BL aliiq ad haec rursus *παλιν* additum habent) | *ειπων* .. BL 124. (om antea) al^{2} a (om antea) al add *παλιν*

45. *μαθητας* c. ABCKLMΔ al^{20} vv aliq .. ϛ add *αυτου* c. DEFGHSUV etc it vg etc Ath (:: cf ad 8, 21.) | *το λοιπ.* c. ADEFGHKMSUVΔ al pler Ath (sic) cat^{ox} .. BCL al^{6} Chr om *το* (49. Similiter lectio in Mc fluctuat, apud quem *λοιπον* legendum videtur.) | *αναπαυεσθε;* : hoc modo Schu (aliique) interpungi vult et in Mt et in Mc | *ιδου* .. BE al^{4} sah arm Ath add *γαρ* (item 1. 209. post *ηγγ.* omisso *ιδου*) | *και ο υι. τ. ανθρ. παραδιδοται* .. L *του υι. τ. ανθρ. και παραδ.*

46. *αγωμεν* .. G al plus^{5} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ add *εντευθεν* (G –*θε*) | *ηγγικεν* .. al plus^{15} om

47. *και ετι* (et. Or^{int} Hil etc) .. D *ετι δε*, Chr^{ed} *ετι γαρ*, Chr$^{mosc\,6}$ *ετι γουν* .. 28. sah it vg (exc for) Lcif *ετι* | Δ al pauc *και των πρεσβ.*

48. *εαν* c. AEFGHKMVΔ al^{40} fere Or^{1} Eus .. ϛ (Ln 49.) *αν* c. BCDLU etc Or^{1}

'Ιησοῦ εἶπεν Χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ 'Ιησοῦς
εἶπεν αὐτῷ 'Εταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς
χεῖρας ἐπὶ τὸν 'Ιησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 (302.1) καὶ ἰδοὺ 51 s. Io 18, 10 s.
εἷς τῶν μετὰ 'Ιησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν
αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον. 52 (303.10) τότε λέγει αὐτῷ ὁ 'Ιησοῦς 'Απόστρεψόν σου τὴν
μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν
ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρα-
καλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείω δώδεκα λεγε-
ῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ
γενέσθαι; 55 (304.1) ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ 'Ιησοῦς τοῖς ὄχλοις
'Ως ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατή-

---

49. *ραββει* c. ABDEFHKMΔ etc .. ς (Ln 49.) *ραββι* c. CGLU(SV?) etc. Cf et. ad v. 25.

50. *ο δε ις ειπ. αυτ.* (ita et. cop syr[utr] for fr al Or[int]) .. D it vg (exc for) Lcif *ειπεν δε* (*dixit autem*, *dixitque*, *dixit*; *cui dixit*) *αυτω ο ις* | *εταιρε* .. D it[aliq] Lcif post *παρει* | *εφ ο* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSVΔ al plus[50] al Epiph cat[ox] .. ς (Gb') *εφ ω* c. U al pl Eus Chr[ed] et[mosc 6]

51. *μετα* (L al pauc add *του*) *ιυ* .. B *μετ αυτου* | *παταξας* - - *αφειλεν* .. D (et it[pler]) *επαταξεν* - - *και* (*και* et. U*) *αφ.*

52. *σου τ. μαχ.* c. ACEFGHMSVΔ al pler sah .. BDL al[6] (it vg etc) Or Bas Cyr *τ. μαχ. σου* (Ln 49.) .. KU al plus[15] cop syr al Chr[ed] et[mosc 5] om *σου* | *μαχαιρη* c. AB*C(**?*?)L 124. .. ς *-ρα* c. B**DEFGHKMSUVΔ etc (Or al) | *απολουντ.* c. ABCDEGL 1. 33. 124. al sat mu item (*peribunt*) it vg cop (sah *cadent*) Or[2] Chr[4] .. FHKMSUVΔ al plus[180] (syr[utr] al?) Or[1 ed] Bas Cyr Chr[1] al Aug[aliq] al *αποθανουνται* (Gb'')

53. *δοκεις* .. C* 1. al[5] syr[p mg] Or *δοκει σοι* | *αρτι* h. l. c. ACDEFGHKMSUVΔ al longe pler it[pl] al Or Chr[1] Oros .. BL 33. vg ff[1.] g[1.] cop sah syr[utr] al Cyr Hier post *παραστ. μοι* .. al pauc f al Bas Chr[1] om | *πλειω* c. BD (it vg *plus*) .. ς *πλειους* c. ACEFGHKLMSUVΔ etc Or Bas Chr etc | *δωδεκα* c. BDL (item b d; om enim *quam*) .. ς *η δωδ.* c. ACEFGHKMSUVΔ etc Or Bas al: hinc Ln [*η*] *δωδ.* | *λεγεωνας αγγελων* c. BDEFGHMSUV al pler Or al .. ACKLΔ 33. al[8] *λεγεωνων αγγελους* (KΔ 33. *-λεων*)

54. *πληρωθωσιν* (et. Or al) .. D *πληρωθησονται*, item *implebuntur* (*compl.* d Oros) it vg Or | *δει* .. C 1. al[4] al Or[ed] huet *εδει*

55. *ειπεν ο ις* .. D a *ο ις ειπ.* | *εξηλθατε* c. ABCEFGLΔ 28. 33. 124. al[10] fere, item D it[pl] *ηλθατε* .. ς *εξηλθετε* c. HKMSUV etc (Ln *συλλαβ. με*;) | *καθ ημεραν* (Gb') c. BL 33. 102. cop sah Cyr[2] Chr[1 ed] et[mosc 6] (accurate) Or[int comm] (libere) .. ς (Ln) add *προς υμας* c. CDEFGHKMSUVΔ al pler it vg etc, item A post *εκαθεζομ.*; Chr[1] (et.[mosc 6]) libere *μεθ υμων ημην και εκ. διδ.*, rursus[1] (et.[mosc 6]) *μεθ υμων ημην διδ.* bis

σατέ με. 56 (306.6) τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν
ἔφυγον.

57 s. Mc 14, 53 s. Lc 22, 54 s. 57 (308.1) Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊ-
άφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συν-
ήχθησαν. 58 (307.4) ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν
ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ
τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59—68 Mc 14, 55—64. Lc 22, 66—71. 59 (308.2) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον
ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανα-
τώσουσιν, 60 καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρ-

---

omisso ε. τ. ι. (:: Mc ημην προς υμας [Lc οντος μου μεθ υμων]: inde ad Mt translatum, quamquam is malebat εκαθεζ. pro ημην) | εν τ. ι. εκαθ. διδ. c. BL 33. 102. 124. 157. syr Cyr[1] Chr[ed] et[mosc6] (accurate) Or[int], item omisso διδ. (Gb°) 1. 209. Cyr[1] .. CDK al[15] fere it[pler] cop sah Eus Thph εκαθεζομ. (D εκαθημην) ε. τ. ι. διδ. (Ln) .. ς εκαθ. διδ. ε. τ. ι. c. AEFGHMSUVΔ al pl vg etc

56. οι μαθ. c. ACDEFGHKLMSUVΔ al longe pler vv pler .. B al[10] fere a h n gat mm sah Chr[ed] et[mosc6] add αυτου, hinc Ln [α.]

57. οι δε etc .. B praem οι δε κρατησαντες εφυγον, sed ut perperam scripta uncis inclusa sunt | C απηγον | καιαφαν (et. am cop etc, א -φα) .. D καιφαν, it vg (exc am) caiphan (-fan, -pham), item sah

58. απο c. ABDEGHKMSUV al longe pl .. CFLΔ al[20] fere om

59. οι δε αρχ. (et. Or[1ed] Cyr Or[int] etc) .. cop (exc cd[1]) sah Or[1] et[1ed] ο δε αρχιερευς | και οι πρεσβ. c. ACEFGHKMSUVΔ 1. al longe pler f. syr[utr] al al Or[int] .. BDL 69. 102. 157. cop sah arm al it (exc f) vg fr sax Or[2] Cyr Aug om (Gb°° Ln 49. At idem in Mc deest nec a quopiam additum est. Ceterum Mt solet cum principibus sacerdotum coniungere seniores populi, ut 26, 47. 27, 1. 3. 12. 20.) | ολον (28.[ev] Or[2] om) .. א al plus[10] it (non d) vg al Or[int] ante το συνεδρ. (:: ut Mc) | αυτ. θανατ. c. BCDLא 1. 33. 124. etc it (exc d) vg etc .. AEFGHKMSUVΔ al[60] fere (ac plures) d etc Or[2] θανατ. αυτ. (Gb'' Sz prob Schu :: magis ex usu est θαν. αυτ. ut est apud Mc, item Mt 27, 1. etc) | θανατωσουσιν c. AC(**?*?)DEFGHLNΔ 33. al plus[10] .. ς -σωσι c. B(e sil.)KMSUV etc

60. και ουχ (א ουκ, item AD al) ευρ. (א ηυρον, item EG al; 124. 6. ευρισκον) πολλ. πρ. ψευδ. (de hor. verb. ord. vide post; Gb πο. ψ. πρ.) c. (et. Gb) BC*LN* 1. 51. 102. 118. 124. 209. 23.[ev*] b ff[1] g[1.2] l n vg fr sax cop sah arm pers[w] Or[2] Cyr, item ante πολλων addito και (id quod explicantis magis quam vertentis esse videtur, ut fere sit quamvis) syr syr[hr] arr pers al[3] .. א** al[4] c και πο. ψευδ. πρ. ουκ (-χ) ηυρον (ευρ.) .. ς και ουχ (vide supra -κ) ευρον (vide supra ηυρ.)· και (a om) πολλ. ψ. προσελθ. (K al ελθ., de ord. verb. vide post) ουχ ευρον (EG al ηυρ. ut supra; a add exitum rei, f culpam) c. AC**EFGHKMSUVΔ al pler a f syr[p] Or[int] .. Ln και ουχ ευρ. πο. πρ. ψ. [ουχ ευρ.]:

τύρων. (309.6) *ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο* 61 *εἶπον Οὗτος ἔφη* 27, 40. Io 2, 19.
Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
οἰκοδομῆσαι. 62 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Οὐδὲν ἀπο-*
κρίνῃ τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ*
ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
64 (310.1) *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ'*
ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς
δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 (311.6)
τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων Ἐβλασφήμησεν·
(312.2) *τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασ-*

---

ita prorsus c. nullo teste nisi א (sed vide ante) .. *πο. πρ. ψευδ.* c. ABL 33. 102. 124. 301. syr^{hr} Or^{2} Cyr, item D (vide infra); 1. 118. 209. cop sah syr *πρ. πο. ψ.*; ς *πο. ψ. πρ.* c. CEFGHKMNSUVΔ etc it vg syr^{p} etc; al^{9} plane om (Gb° prob Schu) .. D ff$^{2.}$h *και ουκ ευρον το εξης* (d *sequentia*, ff$^{2.}$ *exitum*, h *exitum rei*)· *και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες και ουχ ευρον το εξης* (d *rei sequentia*, ff$^{2.}$ *quicquam in eo*, h *in eum quicquam*) | *προσελθοντες* (al^{1} *ελθ.*) – – *ειπον* .. D it vg *ηλθον* – – *και ειπ.* | *δυο* c. BL 1. 102. 118. 124. 209. cop sah syr syr^{hr} aeth (et^{ro} et^{ppl}) arr pers^{p} Or^{1} .. ς (Ln) add *ψευδομαρτυρες* c. A**CDEFGHKMSUVΔ al pler it vg syr^{p} al Or^{1} Or^{int} (*non arbitreris Mt duos hos test sine caussa falsos dixisse etc*), item א al pauc *τινες ψευδ.*, item A* (vdtr) *μαρτυρες* (:: addiderunt *ψευδομ.* quum et ipsi pervertentes rem falsi testes exstitissent; alius malebat simplex *μαρτυρες*. Non eodem iure *ψευδομ.* deletum credi potest quod accusationi isti certe veri aliquid subesse visum sit. Cf et. Mc)

61. *ουτος εφη* (et. Or^{3} Or^{int} al) .. D b c f ff$^{2.}$h *τουτον ηκουσαμεν* (it^{4} *ηκ. το.*) *λεγοντα* | *οικοδομ.* (Or^{1} *αναστησ.*, mm *resuscit.*, it^{mu} vg^{ed} gat ing al *reaedific.*) c. B 1. 69. 102. 209. arm Or^{3} .. ς (Ln) add *αυτον* (Gb°) c. ADEFGHKMNSUVΔ etc it^{pler} vg etc, item praem CL 33. b Or^{1}, item c praem *aliud* (ut Mc) :: cf ad 27, 40. ubi similiter addiderunt *αυτον*, quod idem Ioh scripsit 2, 19.

62. *αποκρινη* .. H al pauc -*νει* | *σου* .. A* al^{2} *σοι*

63. *ις* .. EF al pauc (Chr) om (:: ita Mc) | *και αποκριθ.* (D *απ. ουν*, U *απ. δε*) c. ACEFHKMNSVΔ al pler (item DU) a b c f ff$^{2.}$h sah syr^{utr} al .. BGLZ 1. 13. 33. 69. 102. cop sah ff$^{1.}$g$^{1.2.}$l vg fr sax Or Or^{int} om *αποκρ.* | *εξορκιζω* (et. Or al) .. DL al^{10} Cyr *ορκιζ.* | *ει* .. 126. al^{10} fere Or om | *τ. θεου* (et. Or Or^{int} al) .. C*NΔ al^{15} fere cop sah syr^{p} al Chr^{ed} (sine *του*) et^{mosc6} add *του ζωντος*

64. *λεγω υμιν* .. D al pauc add *οτι*

65. *λεγων* (Gb') c. BC**DLZ 102. it vg cop sah arm syr^{p} al Or Cyr Chr^{ed} et^{mosc6} Or^{int} .. ς add *οτι* c. AC*EFGHKMSUVΔ al fere omn; item syr al *ecce* | *τ. βλασφημιαν* (Chr *της -ιας*, item 157.) c. BDLZ 102. a c ff$^{1.}$g$^{1.}$h l vg (et. am fu for ing tol; sed exc^{2}) cop sah fr Chr ..

φημίαν. 66 *τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἔνοχος θα-*
67 s. Mc 14, 65. Lc 22, 63 ss. *νάτου ἐστίν.* 67 ($^{313.1}$) *Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ*
καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 *λέγοντες Προφήτευσον*
ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

69–75 Mc 14, 66–72. Lc 22, 55–60. Io 18, 16 ss. 69 ($^{314.1}$) *Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ-*
ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
Γαλιλαίου. 70 *ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων λέγων*
Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 ($^{315.1}$) *ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα,*
εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου. 72 *καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα*

ς add *αυτου*, Ln [*α.*] c. ACEFGHKMSUVΔ al fere omn b f ff^{2}· g^{2}· gat mm sax syr^{utr} al Or Or^{int} (:: cf ad Mc ubi similiter test mu add)

66. *αποκριθεντες* .. D a b c h gat *απεκριθησαν παντες; και*

67. *οι δε* (it vg *alii autem*) .. D sah *αλλοι δε* | *ερapισαν* c. ACDLZ al mu .. ς *ερραπ.* c. (B e sil.)EFGHKMSUV etc. Praeterea DG add *αυτον* (vg *palmas in faciem ei* [*eius*] *dederunt*, similiter it^{aliq})

69. *εξω* (al^{2} *εξωθεν*, 47.^{ev} om) *εκαθ.* c. ACEFGHKMSUVXΔ (* *εξ. εν τ. α. εκαθ.*) al pler syr^{p} Chr (sed$^{mosc\,6}$ *εξω* post *αυλη*) .. BDLZ 1. 33. 102. 124. 157. it vg go syr syr^{hr} cop sah al pler *εκαθ. εξω* (Ln 49. :: cf 12, 47. ubi test mu *εξω εστηκ.* ad v. 46. conformarunt *εστ. εξ.* Videbatur *εξω* arcte cum *εν τη αυλη* coniungendum: hinc pler interpp consentiunt.) | *γαλιλαιου* .. C 238. 252.* syr pers^{p} *ναζωραιου* (:: cf Lc)

70. *αυτων παντων* (Gb Sz) c. AC*FHMSUVXΔ 1. 22. 108. 124. 209. 262. 435. al plus^{130} sl^{6}· pers^{w} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ .. ς (Ln 49.) om *αυτων* c. BC**DEGLZ etc it vg al pler Or^{int}; item K al plus^{10} Thph om *παντων* (:: *αυτων* incommodum videbatur quum non id ipsum adscriptum esset quorsum spectaret; praeterea proclive erat alterutrum omittere.) | *τι λεγεις* .. D 1. 209. a b n mm gue^{lect} syr^{hr} add *ουδε επισταμαι* (*nec novi* vel *neque intellego*), item Cyp *neque novi te* (:: cf Mc)

71. *εξελθοντα δε αυτον* c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler etc, item omisso *αυτον* BLZ al^{7} Chr$^{mosc\,1}$, hinc Ln [*αυτ.*] (1. 209. al pauc om *αυτον* sec) .. D al^{1} *εξελθοντος δε αυτου*, item vg it^{mu} *exeunte autem illo* (a n *egressus autem*) | *ειδεν* c. BDEFGHMUΔ etc .. ACKLX etc *ιδεν* | *αλλη* .. D a b c ff^{2}· h n vg (sed non am for) Or^{int} add *παιδισκη* | *αυτοις εκει* (Sz *αυτοις· εκει* item Gb': ita CE*FHMU al pler, non AL al pauc) c. ACE*FHL MUVXZΔ 1. al^{150} fere go al .. ς (Ln) *τοις εκει* c. BDE**GKS etc Thph (vg it *his qui erant ibi*, n a *illis qui ibi erant*) .. 157. *αυτοις εκεινη*, al^{2} *αυτοις· εκει δε*, al^{1} Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ pers^{p} *αυτοις*, 251. Thph *εκει*, y^{scr} Or^{int} *αυτοι· εκει* (*ei ibi*) | *και ουτος* c. ACEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn Or^{int} al .. BD sah om *και*

72. *μετα* c. ABCKLΔ al pauc .. ς *μεθ* c. DEFGHMSUVX al pler | *οτι* (et. vg ff^{1}· g$^{1.2}$· n; f h *dicens quia*) .. al pauc om; item D ff^{2}· b c *λεγων* omisso *οτι*

τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον
τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου
δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 (316.2)
καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν
πικρῶς.

XXVII.

1 (317.2) Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Mc 15, 1.
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα-
νατῶσαι αὐτόν. 2 (318.1) καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ- Lc 23, 1. Io 18, 28.
έδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

---

73. *και συ* (et. vg it^mu) .. D 1. om; b c h l gue^lect sic: *vere ex illis es tu* | *και γαρ* (C* syr^p c.* add *γαλιλαιος ει και* :: cf Mc) -- *δηλον σε ποιει* (D a b c ff^2. h gue^lect *ομοιαζει*, *similis est*) .. L 32.^ev om

74. *καταθεματ.* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΔ al^170 fere Chr^ed et^mosc 6 Thph .. ς *καταναθεματ.* c. minusc sed non ita mu ut vdtr | *ευθεως* c. ACDEFGHKMSUVXΔ etc .. BL *ευθυς*

75. *ιυ* (Gb'') c. ABC*DEFGHXΔ al^60 fere .. ς *του ιυ* c. C**KLMSUV 1. etc Chr | *ειρηκοτος* (Gb' prob Schu) c. BDL 33. 57. 61. 102. c ff^1. 2. g^1. 2. h l vg sah arm Chr^mosc 6 .. ς add *αυτω*, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler b f cop syr^utr al Chr^ed Or^int (:: in Mc et Lc *ως ειπεν αυτω* est, nec id a scriptoribus mutatum) | *οτι* (et. for Or^int) .. D al pauciss it vg (exc for) om (*οτι* et. in Mc et Lc legitur) | *πριν* .. A al pauciss Bas add *η* | *απαρνηση* .. C al pauc cat^ox -*σει*

XXVII. 1. *ελαβον* (b ff^2. h Or^int *acceperunt*, ff^1. g^1. 2. vg *inierunt*) .. D a c f *εποιησαν* (*fecerunt*) | *ωστε θανατωσαι* .. D (69.^mg) *ινα θανατωσουσιν*

2. *αυτον* sec c. AC***EFGHMSUVXΔ 1. al longe pler cop sah syr syr^p c. ob. go Or^int 1 etc .. BC*KL 33. 247. 31.^ev h^scr y^scr it (et. d) vg (syr^p c. ob.) Or Or^int 1 om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut abundans omissum esse quam a scribis invectum: quam sententiam confirmat Marci locus geminus, quo non offendit *παρεδωκαν* absque *αυτον*) | *ποντιω* c. ACEFGHKMSUVXΔ 1. al fere omn it vg syr^p go al mu Or^int 2 .. BL 33. 102. cop sah syr pers^p ar Or Petr^alex om (49. prob Schu :: idem nomen nonnisi Lc 3, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. legitur; in ecclesia utrumq coniunctum invaluit, ut ap Ign Trall. 9. Magn. 11. Smyrn. 1; item ap Iust plerumq. Ap Ioseph antt. 18, 2 sqq plerumq *πιλατος*, primo loco *ποντιος πιλατος*. Ut *ποντ.* non invectum putem, facit inprimis locorum parall ratio, ubi nec evangelistae ipsi adposuerunt nec scribae addiderunt. Nec magis infra ap ipsum Mt additum est.) | *πιλατω* .. nusquam (sed D hiat) scribitur *πειλατω*. Postea aliter fit. | *τω* (Δ om) *ηγεμονι* .. Petr^alex om

φημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἔνοχος θα-
67 s. Mc 14, 65. νάτου ἐστίν. 67 (313.1) Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
Lc 22, 63 ss. καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες Προφήτευσον
ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;
69–75 Mc 14, 66–72. 69 (314.1) Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ-
Lc 22, 55–60. Io 18, 16 ss. ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων λέγων
Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 (315.1) ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα,
εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα

ς add *αυτου*, Ln [*α.*] c. ACEFGHKMSUVΔ al fere omn b f ff[2] g[2] gat mm sax syr[utr] al Or Or[int] (:: cf ad Mc ubi similiter test mu add)

66. *αποκριθεντες* .. D a b c h gat *απεκριθησαν παντες και*

67. *οι δε* (it vg *alii autem*) .. D sah *αλλοι δε* | *εραπισαν* c. ACDLΣ al mu .. ς *ερραπ.* c. (B e sil.)EFGHKMSUV etc. Praeterea DG add *αυτον* (vg *palmas in faciem ei* [*eius*] *dederunt*, similiter it[aliq])

69. *εξω* (al[2] *εξωθεν*, 47.[ev] om) *εκαθ.* c. ACEFGHKMSUVXΔ (* *εξ. εν τ. α. εκαθ.*) al pler syr[p] Chr (sed[mosc 6] *εξω* post *αυλη*) .. BDLΣ 1. 33. 102. 124. 157. it vg go syr syr[hr] cop sah al pler *εκαθ. εξω* (Ln 49. :: cf 12, 47. ubi test mu *εξω εστηκ.* ad v. 46. conformarunt *εστ. εξ.* Videbatur *εξω* arcte cum *εν τη αυλη* coniungendum: hinc pler interpp consentiunt.) | *γαλιλαιου* .. C 238. 252.* syr pers[p] *ναζωραιου* (:: cf Lc)

70. *αυτων παντων* (Gb Sz) c. AC*FHMSUVXΔ 1. 22. 108. 124. 209. 262. 435. al plus[130] al[6] pers[w] Chr[ed] et[mosc 6] .. ς (Ln 49.) om *αυτων* c. BC**DEGLΣ etc it vg al pler Or[int]; item K al plus[10] Thph om *παντων* (:: *αυτων* incommodum videbatur quum non id ipsum adscriptum esset quorsum spectaret; praeterea proclive erat alterutrum omittere.) | *τι λεγεις* .. D 1. 209. a b n mm gue[lect] syr[hr] add *ουδε επισταμαι* (*nec novi* vel *neque intellego*), item Cyp *neque novi te* (:: cf Mc)

71. *εξελθοντα δε αυτον* c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler etc, item omisso *αυτον* BLΣ al[7] Chr[mosc 1], hinc Ln [*αυτ.*] (1. 209. al pauc om *αυτον* sec) .. D al[1] *εξελθοντος δε αυτου*, item vg it[mu] *exeunte autem illo* (a n *egressus autem*) | *ειδεν* c. BDEFGHMUΔ etc .. ACKLX etc *ιδεν* | *αλλη* .. D a b c ff[2] h n vg (sed non am for) Or[int] add *παιδισκη* | *αυτοις εκει* (Sz *αυτοις· εκει* item Gb': ita CK*FHMU al pler, non AL al pauc) c. ACK*FHL MUVXΣΔ 1. al[150] fere go al .. ς (Ln) *τοις εκει* c. BDE**GKS etc Thph (vg it *his qui erant ibi*, n a *illis qui ibi erant*) .. 157. *αυτοις εκειvη*, al[2] *αυτοις· εκει δε*, al[1] Chr[ed] et[mosc 6] pers[p] *αυτοις*, 251. Thph *εκει*, y[scr] Or[int] *αυτω· εκει* (*ei ibi*) | *και ουτος* c. ACEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn Or[int] al .. BD sah om *και*

72. *μετα* c. ABCKLΔ al pauc .. ς *μεθ* c. DEFGHMSUVX al pler | *οτι* (et. vg ff[1] g[1.2] n; f h *dicens quia*) .. al pauc om; item D ff[2] b c *λεγων* omisso *οτι*

τὸν ἄνθρωπον. 73 *μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον*
τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου
δῆλόν σε ποιεῖ. 74 *τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι*
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 (316.2)
καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν
πικρῶς.

XXVII.

1 (317.2) *Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ* Mc 15, 1.
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα-
νατῶσαι αὐτόν. 2 (318.1) *καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ-* Lc 23, 1. Io 18, 28.
έδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

---

73. *και συ* (et. vg it[mu]) .. D 1. om; bchl gue[lect] sic: *vere ex illis es tu* | *και γαρ* (C* syr[p] c.* add *γαλιλαιος ει και* :: cf Mc) -- *δηλον σε ποιει* (D a b c ff[2.] h gue[lect] *ομοιαζει, similis est*) .. L 32.[ev] om

74. *καταθεματ.* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΔ al[170] fere Chr[ed] et[mosc6] Thph .. ς *καταναθεματ.* c. minusc sed non ita mu ut vdtr | *ευθεως* c. ACDEFGHKMSUVXΔ etc .. BL *ευθυς*

75. *ιυ* (Gb'') c. ABC*DEFGHXΔ al[60] fere .. ς *του ιυ* c. C**KLMSUV 1. etc Chr | *ειρηκοτος* (Gb' prob Schu) c. BDL 33. 57. 61. 102. c ff[1.2.] g[1.2.] h l vg sah arm Chr[mosc6] .. ς add *αυτω*, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler b f cop syr[utr] al Chr[ed] Or[int] (:: in Mc et Lc *ως ειπεν αυτω* est, nec id a scriptoribus mutatum) | *οτι* (et. for Or[int]) .. D al pauciss it vg (exc for) om (*οτι* et. in Mc et Lc legitur) | *πριν* .. Δ al pauciss Bas add *η* | *απαρνηση* .. C al pauc cat[ox] *-σει*

XXVII. 1. *ελαβον* (b ff[2.] h Or[int] *acceperunt*, ff[1.] g[1.2.] vg *inierunt*) .. D a c f *εποιησαν* (*fecerunt*) | *ωστε θανατωσαι* .. D (69.[mg]) *ινα θανατωσουσιν*

2. *αυτον* sec c. AC***EFGHMSUVXΔ 1. al longe pler cop sah syr syr[p] c. ob. go Or[int1] etc .. BC*KL 33. 247. 31.[ev] h[scr] y[scr] it (et. d) vg (syr[p] c. ob.) Or Or[int1] om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut abundans omissum esse quam a scribis invectum: quam sententiam confirmat Marci locus geminus, quo non offendit *παρεδωκαν* absque *αυτον*) | *ποντιω* c. ACEFGHKMSUVXΔ 1. al fere omn it vg syr[p] go al mu Or[int2] .. BL 33. 102. cop sah syr pers[p] ar Or Petr[alex] om (49. prob Schu :: idem nomen nonnisi Lc 3, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. legitur; in ecclesia utrumq coniunctum invaluit, ut ap Ign Trall. 9. Magn. 11. Smyrn. 1; item ap Iust plerumq. Ap Ioseph antt. 18, 2 sqq plerumq *πιλατος*, primo loco *ποντιος πιλατος*. Ut *ποντ.* non invectum putem, facit inprimis locorum parall ratio, ubi nec evangelistae ipsi adposuerunt nec scribae addiderunt. Nec magis infra ap ipsum Mt additum est.) | *πιλατω* .. nusquam (sed D hiat) scribitur *πειλατω*. Postea aliter fit. | *τω* (Δ om) *ηγεμονι* .. Petr[alex] om

3 ($^{219.10}$) *Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη,*
μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
τοῖς πρεσβυτέροις 4 *λέγων Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ*
εἶπαν Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. 5 *καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ*
Act 1, 18. *ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* 6 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες*
*Deut 23, 19. *τὰ ἀργύρια εἶπαν Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ*
τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 *συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν*
Act 1, 19. *τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.* 8 *διὸ ἐκλήθη ὁ*
ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 9 *τότε ἐπληρώθη*

---

3. *ιουδας* (et. Eus Chr al) .. 1. Or *ο ιουδ.* | *παραδιδους* c. ACEFGHKMSUVXΔ al pler (al^{1} *προδιδ.*) Or Eus Chr .. BL 33. 259. cop sah (item it vg *qui eum tradidit*) *παραδους* (Ln) | *εστρεψεν* (prob Schu) c. BL 102. y$^{scr\,1}$ Or^{3} (^{1}*–φε*) .. ς (Ln) *απεστρ.* c. ACEFGHKMSUVXΔ al fere omn Eus Chr cat^{ox} (:: at multo magis ex usu est *αποστρ.* quam *στρ.*, ut ap LXX hoc fere tricies, illud trecenties legitur) .. al pauc *απερριψε* | *και τοις* c. A(B ?)EFGHKMSUVXΔ 1. al pler Chr .. (B? dicitur ap Btl omittere *τοις* prius) CL 33. 102. al^{15} fere Or^{3} Eus om *τοις* (Ln 49. :: at solet Mt articulum ante *πρεσβ.* repetere; ubi vero non repetit ut 26, 47. 16, 21., lectio vel plane non vel a paucis vexata est. Contra passim test antiq om articulum, ut praeter hunc locum 27, 12.)

4. *αθωον* c. AB*CEFGHKMSUVXΔ al ut vdtr omn syr^{utr} go etc Or^{2} Eus Chr .. B**^{mg} L it (et. d) vg cop sah arm Or^{2} et$^{1\,cod}$ Cyp Lcif Or$^{int\,2}$ al *δικαιον* (prob Schu Gb'' :: at quis tandem scripturus fuisset *αθωον* pro *δικαιον*?) | *ειπαν* c. L Eus Chr^{gue} .. ς *–πον* c. AB(e sil.)CEFGHKM SUVXΔ etc (et. Or) | *οψη* (Gb'' Sz) c. ABCEFGHKLMSVXΔ al^{25} fere Or^{1} Chr^{gue} .. ς *οψει* c. U et minusc pl Or^{1} Eus Chr^{ed} (Schol Aristoph: *οἱ ἀττικοὶ τὰ τῶν παθητικῶν χρόνων δεύτερα πρόσωπα ἀεὶ διὰ διφθόγγου γράφουσιν – – ἡ δὲ κοινὴ διάλεκτος – – βούλει καὶ ὄψει καὶ οἴει – – τῇ ἀττικῇ ἑπομένη συνηθείᾳ – –*)

5. *εν τω ναω* c. ACEFGHKMSUVXΔ al longe pler it vg etc Or^{1} .. BL al^{3} Or^{1} Eus Chr^{ed} item^{gue} et$^{mosc\,5}$ *εις τον ναον* | *απηγξατο*: Papias (cf Thph et Oec item cat^{ox}) *πρησθεὶς* (*Ἰούδας*) *ἐπὶ τοσοῦτον τὴν σάρκα, ὥστε μὴ δύνασθαι διελθεῖν ἁμάξης ῥᾳδίως διερχομένης, ὑπὸ τῆς ἁμάξης ἐπιέσθη ὥστε τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἐκκενωθῆναι.* Apollinar *ὁ Ἰούδας οὐκ ἐναπέθανε τῇ ἀγχόνῃ ἀλλ' ἐπεβίωσε, κατενεχθεὶς πρὸ τοῦ ἀποπνιγῆναι.*

6. *ειπαν* c. BL Eus .. ς *–πον* c. ACEFGHKMSUVXΔ al ut vdtr omn Chr (et.^{gue}) | *κορβαναν* (*–νᾶν* B**FHKM etc, *–νᾶ* X etc, *–νάν* VΔ al) c. AB**C FGHLSUVΔ etc Eus Chr^{gue}, item *corbanan* am fu for ing, *-nam* mm ff^{1} .. EKM al mu vg^{ed} Chr^{ed} Cyr^{hr} *–βοναν* .. B* *κορβαν*, item *corbam* vel *corban* a d f g^{1} h .. X 157. act^{pil} ven *–βανα*, al pauc *–βονα* vel *βωνα*

7. *συμβ. δε* (et. Eus al) .. HM al pauc act^{pil} ven *συμβ. τε*, Chr^{ed} et$^{mosc\,6}$ *και συμβ.*

8. G al^{1} *εως την σημερον*

τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου λέγοντος Καὶ ἔλαβον τὰ *Zach 11, 13. (*Ier 18, 1.)
τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ
υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως,
καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11 (320.1) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ 11—14 Mc 15, 2—5.
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου- Lc 23, 3. Io 18, 33.
δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ Σὺ λέγεις. 12 (321.4) καὶ ἐν τῷ
κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων
οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκ ἀκούεις
πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ

---

9. *ιερεμιου* (AC* al Chr^{gue} *ιηρεμ.*) c. ABCEFGHKLMSUVXΔ al longe pler it^{pl} vg cop sah go etc Eus (*ἐπεὶ μὴ ταῦτα φέρεται ἐν τῇ τοῦ Ἱερεμίου προφητείᾳ, εἴτε χρὴ ὑπονοεῖν περιῃρῆσθαι αὐτὰ ἐξ αὐτῆς κατά τινα ῥᾳδιουργίαν ἢ καὶ σφάλμα γραφικὸν γεγονέναι* etc dem. ev. 10, 4.) act^{pil} ven Hier (- - *legi nuper in quodam hebraico volumine quod Nazarenae sectae mihi Hebraeus obtulit Ieremiae apocryphum in quo haec ad verbum scripta reperi. Sed tamen mihi videtur magis de Zacharia sumptum testimonium evangelistarum et apostolorum more vulgato, qui verborum ordine praetermisso sensus tantum de V. T. proferunt in exemplum.* Ex his apparet eodem modo in evglio Hebr scriptum fuisse.) Or^{int} (- - *suspicor aut errorem esse scripturae et pro Zacharia positum Ieremiam, aut esse aliquam secretam Ieremiae scripturam in qua scribitur.* - -) Aug (*et plures cdd habent Ieremiae nomen, et qui diligentius in Graecis exx evglium consideraverunt, in antiquiorib Graecis ita se perhibent invenisse.*) .. 33. 157. syr pers^{p} a b cdd ap Aug (*non omnes cdd evgliorum habent quod* per Ieremiam *dictum sit, sed tantummodo* per prophetam - -) cd ap Luc^{brug} om .. 22 syr$^{p\,mg}$ ar^{cod} *ζαχαριου*, l *esaiam* | *ισραηλ* .. K om (versu exeunte)

10. *εδωκαν* (A* *-κεν*) .. al^{8} syr^{utr} pers^{p} *-κα* .. 69. *ελαβον*

11. *εστη* c. AEFGHKMSUVXΔ al longe pler Or Chr al .. BCL 1. 33. (Or: var edd) *εσταθη* (Ln 49. :: at hoc certe loco multo facilius dictu est cur *εσταθη* corrector invexerit quam cur quis maluerit *εστη*.) | *ο δε* $\overline{ις}$ *εφη αυτω* .. L al^{3} om $\overline{ις}$, item L al^{4} a d cop sah syr^{hr} al Chr^{ed} item$^{mosc\,6}$ et^{gue} om *αυτω* | *λεγεις* (*dicis* it vg Or^{int} et Hil^{1}: uterq^{di}-serte) .. Chr^{comm} (et.$^{mosc\,6}$ et^{gue}) *ειπας*, d Hil^{1} *dixisti* (:: ut 26, 64.)

12. *και των* c. AB**EFGHKMSUVΔ etc .. B*LX al^{25} fere (ac plur) Or^{2} Chr^{ed} et^{gue} (et.$^{mosc\,3}$) om *των* (cf ad 27, 3.) | *απεκρινατο* (et. Or^{1}, it^{pler} vg *respondit*) .. D Or^{1cod} *απεκρινετο* (D *απεκρειν.*), item b ff^{2} h Or^{int} *respondebat*

13. *πιλᾶτος*: hoc acc. EGKM (GK plerumq certe) (item F, passim certe), item alibi ΓΔ, al mu .. (F)HU etc *πιλάτος* | *σου καταμαρτ.* (1. 209. *κατηγορ.*) .. D *καταμ. σου* | *πιλατος* .. Δ *πειλατος*. Eandem formam Δ in sqq septies i. e. ubique, item D sexies (except. est v. 24.) habent.

14. *προς ουδε εν* (L al pauc Or *ουδεν*) .. D *εν* omissis *πρ. ουδε*, item it (exc h) tol gat sah arm syr aeth al *ullum* sine *ad*

15—26 Mc 15, 6-15. Lc 23, 17-25. Io, 18. 39 s.

ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 (323.3) *Κατὰ δὲ*
ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον.
16 (323.4) *εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν.*
17 *συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τίνα θέλετε*
ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 *ᾔδει*
γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 (324.10) *καθημένου δὲ*

---

15. *κατα δε* (D add *την*) - - *ηθελον* .. y[scr 1] om | *ενα τω οχλ. δεσμ.* c. ABEFGHKLSUVΔ al pl .. D 63.[ev] cop *ε. δε. τ. οχλ.*, ℵ al[25] fere (it vg etc) *τ. οχλ. ε. δε.*

16. *ειχον* .. 49.[ev] y[scr 1] vg ff[1.] g[1.] Or[int] *ειχεν* | *λεγομενον* (go om) .. D *τον λεγ.* | *βαραββαν* (ita et. it[pler] vg; al pauc gat al *βαραβαν*: ita L al v. 20; syr[hr] *βαρ ραββαν*, g[2.] *barrabas*. In act[pll a] cd[1] constanter *βαρραβαν*) c. ABDEFGHKLMSUVΔ al longe pler it vg cop sah syr[utr] go etc Or[int] item Or versu 17. .. 1.* 118. 209.* 241.** 299.** syr[hr] arm, item versu 17. Or[int diserte] (vide post) et cdd[vet] in scholio quod plerumq Anastasii episc antioch, alibi Chr[1] esse dicitur inque cod s aliisque[20] reperitur (s sic: *ἀναστασίου ἐπισκ. ἀντιοχ. Παλαιοῖς πάνυ ἀντιγράφοις ἐντυχὼν εὗρον καὶ αὐτὸν τὸν βαραββᾶν ἰησοῦν λεγόμενον. οὕτως γοῦν εἶχεν ἡ τοῦ πιλάτου πεῦσις ἐκεῖ Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν, ἰησοῦν τὸν βαραββᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; ὡς γὰρ ἔοικεν πατρωνυμία τοῦ λῃστοῦ ἦν ὁ βαραββᾶς, ὅπερ ἑρμηνεύεται διδασκάλου υἱός.*) *ιησουν βαραββ.* (49 :: at etiam atque etiam dubium an Mt ita scripserit. Verum est quidem potuisse nomen istud pietatis caussa a textu secludi; tamen id vix crediderim, nec enim minus probabile placiturum id pro mira singularitate fuisse multis. Iam quum Hier tradiderit in evglio Hebr pro Barabbae nomine scriptum fuisse *filium magistri eorum*, quo redderetur Barrabban sive Barrabbon, ibidem Iesu nomen isti interpretationi praecessisse egregie conclusum est. Quod si est, nihil est verisimilius quam inde in cdd evglii Mt invectum esse. Quam coniecturam confirmat locus Or[int], quem h. l. ab ipso Or prorsus discessisse haud credibile est: *In multis exx non continetur quod Barabbas etiam Iesus dicebatur, et forsitan recte, ut ne nomen Iesu conveniat alicui iniquorum. In tanta enim multitudine scripturarum neminem scimus Iesum peccatorem - - Et puto quod in haeresibus tale quid superadditum est, ut habeant aliqua convenientia dicere fabulis suis de similitudine nominis Iesu et Barabbae. Existimo enim in istis verum aliquod mysterium demonstrari.* Ceterum ut $\overline{\iota\nu}$ haud recipiendum putem, facit etiam quod vv. 20. et 26. nude scriptum est *τον βαραββαν*, *τον δε* $\overline{\iota\nu}$)

17. *ουν* (et. ff[1.] vg Or[int]) .. D 13. 69. c[scr] it[pler] for (syr) *δε* | *απολ. υμιν* (D *υμ. απ.*) .. Δ al[6] syr[hr] arm sl[ed] Or cdd[vet] scholii (vide ante) praem *των δυο* (ut Δ Or) vel *απο των δυο*, item 1. 118. 209. add *των δυο* (similiter a *vobis de duob. mittam*) | *βαραββαν* .. 1.* 118. 209.* 241.** 299.** syr[hr] arm Or[int] (vide ad v. 16.) cdd[vet] scholii (vide ad v. 16.) praem *ιησουν τον* (49.), item B Or *τον* (ita et. act[pll] cod)

αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ
λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σή-
μερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 ($^{335.1}$) *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσ-*
βύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν
δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς*
Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν Βαραββᾶν.
22 ($^{336.1}$) *λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγό-*
μενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες Σταυρωθήτω. 23 *ὁ δὲ ἡγεμὼν*
ἔφη Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες
Σταυρωθήτω. 24 ($^{337.10}$) *ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ*
ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας
ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου·
ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 *καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν Τὸ αἷμα*
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 ($^{338.1}$) *τότε ἀπέλυσεν*
αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν
ἵνα σταυρωθῇ.

---

19. *απεστειλεν* .. Chr^{gue} et$^{mosc\,6}$ *επεμψεν*, item act$^{pil\,a}$ | *τω δικ. εκεινω* .. Or^{ed} Chr (et^{ed} et$^{mosc\,6}$ et^{gue}) Hil *τω δι. τουτω*, Or^{ed} *τω ανθρωπω τουτω τω δικ.*, act$^{pil\,a}$ *τω ανθρ. τω δι. τουτω* | *σημερον* .. al^{4} om, al^{3} post *οναρ*, cop al *hac nocte*, item act$^{pil\,a}$ *νυκτος*$^{cdd\,2}$ vel (*εν*) *τη νυκτι ταυτη*$^{cdd\,2}$
20. *οι πρεσβυτεροι* .. F add *του λαου* | *αιτησωνται* .. EF**HV al mu *-σονται* | *βαραββαν* .. de scriptura nominis vide ad v. 16.
21. *οι δε* .. L *οι δ'* | *ειπαν* c. DL .. ς (Ln) *ειπον* c. AB(e sil.)EFGHKMSUVΔ etc | *βαραββ.* c. ADEFGHKMSUVΔ al longe pler .. BL 1. 33. 122. *τον βαρ.* (ita et. act^{pil})
22. *ποιησω* .. D^{gr} 59. a b c ff^{2} h (item act$^{pil\,cod}$) *-σωμεν*, *faciemus* (d *faciem* sic) | *λεγουσιν* (Gb'') c. ABDKΔ al plus^{11} cop sah syr^{utr} it (exc f) vg al mu Or^{int} Aug .. ς add *αυτω* c. EFGHLMSUV al pler f | K al^{4} *σταυρωθητω σταυρωθητω*
23. *ο δε ηγεμ.* (B 33. 69. 102. sah arm arr^{2} Chr^{ed} et^{gue} et$^{mosc\,5}$ om: ita 49. :: at cf Lc 23, 22. ubi nemo addidit; mm syr *Pilatus*: e Mc) *εφη* .. DL 1. al pauc it^{pler} vg cop al *λεγει αυτοις ο ηγεμ.* | *εκραζον* (it vg *clamabant*) .. D^{gr} *εκραξαν* | *λεγοντες* .. K 1. al^{10} a b sah Chr^{ed} et$^{mosc\,5}$ (Chr^{gue} *περισσ. ελεγον*) om
24. *απεναντι* c. AEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn Chr (item act^{pil}) .. BD *κατεναντι* (Ln; cf ad 27, 61. 21, 2.) | *του οχλου* .. act^{pil} (exc cd^{1}) *του ηλιου* | *ειμι* (it vg *ego sum*) .. D add *εγω* | *τουτου* (prob Schu) c. BD 102. a b mm Chr^{ed} et^{gue} et$^{mosc\,4}$ Or^{int} .. ς *του δικαιου τουτ.* (ita act$^{pil\,a}$) c. EFGHKLMSUVΔ al longe pler it^{pl} vg syr^{p} etc, item AΔ cop sah syr al (item act$^{pil\,cod\,1}$) *τουτου του δικ.*, Ln *τουτ.* [*του δικ.*]
25. *πας* (al^{3} om) *ο λαος* .. L *ο λα. πας*
26. *φραγελλωσας* .. D* *φλαγ.* | *παρεδωκεν* c. ABEGHKMSUVΔ al longe

*Ps 22, 7 δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 (337. 3) οἱ δὲ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες
Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον
σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 (338. 2)
ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων ἔλεγον 42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·
βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύ-
*Ps 22, 8. σομεν ἐπ' αὐτῷ· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν

---

38. εξ ευωνυμων .. add nomine camma

39. τας κεφαλας (et. Eus al) .. D al^{1} cop^{cdd} την κεφαλην (:: ita et. psalm: εκινησαν κεφαλην)

40. ο καταλ. c. ABEFGHKLSUV al longe pler ff^{1} g^{1} am for syr cop sah al Chr Hil .. DMΔ al^{3} a b c ff^{2} g^{2} h l vg^{ed} et$^{mss\ pl}$ fr sax syr^{p} arm Eus Or^{int} Hier Amb Cassiod praem ουα (:: e Mc) | εν τρισιν .. L d om εν | οικοδομων (et. Eus Chr Or^{int}) .. 131. 238. it vg cop sah syr^{hr} al Hil al add αυτον | ει του θε. c. ADEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn d δ etc Eus Chr^{ed} (Chr^{gue} et$^{mosc\ aliq}$ om ει υι. ει τ. θε.) al .. B it vg etc θεου ει (Ln isque sic: σεαυτόν, εἰ) | καταβηθι c. BEFGHKLMSUVΔ al longe pler f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ l vg cop sah syr^{p} etc Eus Or^{int} al .. AD al^{5} a b c h syr syr^{hr} Chr^{gue} Cyr και καταβ. (Ln)

41. δε και c. BD^{gr}EFGHMSUVΔ al pler ff^{1} syr^{p} al Eus .. AL al^{3} b for om, hinc Ln [δ. κ.]; K 1. 33. 69. 102. al^{5} a c d f ff^{2} h vg syr cop al Or^{int} om δε, sah cop^{odd} om και (:: cf ad Mc) | πρεσβυτερων c. ABL 1. 33. 69. 124. etc ff^{1} g$^{1.2}$ vg fr sax cop sah syr$^{p\ cd}$ etc Eus (πρεσβ. κ. γραμμ.) al .. D al^{10} fere a b c ff^{2} h gat Cassiod φαρισαιων .. EFGHKMS UVΔ al plus^{150} f syr syr^{p} arr pers^{p} al Thph πρεσβ. και φαρισαιων | ελεγον .. D^{gr} al^{1} am g$^{1.2}$ λεγοντες (cop sah illuserunt - - dicentes)

42. σωσαι .. cdd σωσαι; | βασιλευς (Gb) c. BDL 33. 102. sah .. ς (Ln) praem ει c. AEFGHKMSUVΔ al longe pler it vg cop syr^{utr} etc Eus Or^{int} (:: cf v. 40; vide et. ad v. 43.) | νυν .. Δ al pauc om | πιστευσομεν c. BDGKSUV etc cop sah syr^{p} etc Eus al .. EFHLMΔ al^{20} (ac multo plures) -σωμεν .. A al^{3} vg it^{pler} (f syr al ut videamus et credamus :: ut Mc) Or^{int} πιστευομεν (Ln; lectio haud improbabilis est) | επ αυτω (Gb+Sz) c. EFGHKMSUVΔ al^{150} fere Thph (ita raro, ut Lc 24, 25.) .. ς (Ln) αυτω c. AD 1. etc (it vg go etc) Eus (legitur ita frequentissime) .. BL 33. al^{5} Cyr επ αυτον (49. ita Ro 4, 5. 4, 24 etc), item al pauc εις αυτον (ut Io solet)

43. πεποιθεν .. D 1. 118. 209. a b h cop sah arm Eus praem ει | επι τον θε. (et. Eus etc; c d f g^{1} fu Or^{int} Amb in deum) .. B (Ln) επι τω θεω (it^{pl} vg in deo vel in domino) | νυν (et. Eus Or^{int} etc) .. AH al plus^{80} ff^{2} cop om | αυτον pr .. BL 33. om, item vg^{ed} (sed am for ing al it^{mu} om sec)

εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 ($^{339.2}$) *τὸ δ' αὐτὸ*
καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
45 ($^{340.2}$) *Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν* 45-49 Mc 15, 33-36.
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 46 ($^{341.6}$) *περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβό-* Lc 23, 44.
ησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων Ἠλὶ ἠλὶ λιμὰ σαβαχθανί; τοῦτ' (*Ps 22, 2.)
ἔστιν Θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; 47 *τινὲς δὲ τῶν*
ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. 48 ($^{342.2}$)

---

43. *θελει* .. F al pauc *-λη*

44. *το δ* .. D *το δε* | *συνσταυρ.* c. ABEGΔ al .. ς *συσταυρ.* c. FHKMU (SV?) al pler .. DL *σταυρ.* | *αυτω* c. AEFGHKMSUVΔ al ut vdtr omn .. B *συν αυτω*, item (vide ante) DL (Ln 49. Similiter BL in Mc) | *ωνειδιζον* .. H al pauc *ονειδ.* | *αυτον* (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVΔ al^{150} fere .. ς *αυτω* c. minusc nec ita mu

45. *σκοτ. εγ.* (et. Eus Chr Or^{int} al) .. UΔ al^{5} (ac plures) *εγ. σκ.* | *επι πασαν* (al^{1} Chr^{ed} et^{gue} *εφ ολην* :: ut Lc) *τ. γην* (et. Eus Or^{int} Cyp Gaud Promiss etc) .. 248. l Lact om | *ενατης* (D ante *ωρ.* pon) et v. sq *ενατην* c. ABEFHKLMUVΔ (S?) al pl, item *ενατης* D .. ς *εννατης* c. G etc, item *εννατην* c. GD etc

46. *ανεβοησεν* (it^{mu} *exclamavit*) .. BL 33. 69. 124. (:: ut Mc) *εβοησ.* (it^{pl} vg Or^{int} *clamav.*), Chr (et.^{gue} et$^{mosc\,5}$) *εκραξεν* | *ο ις* .. D om *ο* | *ηλι ηλι* (*ἡ-*: ita EFM al mu, *heli* a b d f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ am emm fu for ing gat mm; *ἠ-*, ut ς, KU al pl, *eli* vg^{ed} c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ h) c. AFGHKL (*ἀήλι ἀήλι* item Eus$^{1\,cdd\,2}$) MU (SV?) al pler Clem, item DEΔ 1. al Eus^{1} *ηλει* .. B *ελωει ελωει*, Eus^{1} *-ωειμ* bis, 33. al pauc cop harl Chr^{gue} *ελωι*, :: ut Mc | *λιμα* c. AKUΔ al longe pl f Chr^{gue}, item (*λειμα*) EFGHMSV al mu .. BL 33. al a pauc ff$^{1.}$ g$^{1.}$ am for ing emm cop *λεμα* (49; Ln *λημα* quod Bch ex B adscripsit) .. ς *λαμα* c. D al b h gat mm (g$^{2.}$ vg^{ed} *lamma*) Eus^{2} :: probandum videtur *λιμα*, a quo *λειμα* tantum scriptura differt, a testib et antiquis et plurimis traditum: quo quidem modo forma Chaldaica pronuntiari potuisse videtur; fuerunt tamen qui *λεμα* et qui *λαμα* corrigerent. Ipsum vero *λιμα* sive *λειμα* correctione effectum esse vix docueris. Cf et. ad Mc | *σαβαχθανι* c. EFGHKLMSUV al longe pler Eus Chr^{gue}, item *-νει* ABΔ al mu; item (inde Ln *σαβακθανι*) *sabacthani* c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ (*zab.*) g$^{2.}$ vg .. D *ζαφθανει* (D** *σαφθ.*), d h *zapthani*, b *zaptani*, a *zahthani* | *εγκατελιπες* (AD *ενκ.*) c. B (e sil.) DLU (SV?) etc .. AEFGHKMΔ al mu (al pauc Chr^{gue} *-πας*) *-λειπες*

47. *εστωτων* c. ADEFGHKMSUVΔ al ut vdtr omn Chr (et.^{gue}) .. ℵBCL *εστηκοτων* (49. :: de quibus formis statuere difficile est. Passim *εστωτες* intentatum reliquerunt test omn vel tantum non omn, item *εστηκοτες*. Tamen saepius forma *εστηκοτες* in alterius locum a testib substituta est, ut Lc 9, 27. Io 12, 29. Apud ipsum Mt cf ad 16, 28.) | *οτι* c. ABC EFGHKMSUVΔ al longe pler Chr (et.^{gue}) .. DL al pauc (it vg etc) om | *ἡλιαν* .. *-ι-* B?CEFGHKMSUV etc; ADLΔ *-ει-* (at iidem excepto D v. 49. *ηλιας*, praeterea cf 11, 14. 16, 14. et alibi ubi unus D *-ει-*). De *ἡ-* (ς *ἠ-*) cf ad 11, 14.

Lc 23, 36. Io 19, 29. (*Ps 68, 22.) *καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε*
ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 *οἱ δὲ λοιποὶ ἔλε-*
γον Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων αὐτόν.
50–54 Lc 15, 37–39. Mc 23, 45–47. 50 (343.1) *Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ*
πνεῦμα. 51 (344.2) *καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη*
ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, (345.10) *καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ*

---

48. *πλησ. τε* .. D om *τε*

49. *ελεγον* c. ACEFGHKLMSUVΔ al pler (vg it^mu *dicebant*) .. B 124. *ειπαν* (Ln), D 69. *ειπον* (it^pl *dixerunt*) | *σωσων* (al^7 vv^aliq *σωσαι*) .. D 1. 209. it^pl *και σωσει* (d *et liberat*) | *αυτον* c. ADEFGHKMSVΔ al longe pler vv pler Eus^can (idem dem. ev. 10, 8. eam rem *κατὰ τὸν εὐαγγ. ἰω.* accidisse tradit) Iuv Sev^ant (vide post) .. ℵBCLU 5. 48. 67. 115. 127.* gat mm syr^hr aeth add *αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν, και* (U add *ευθεως*) *εξηλθεν υδωρ και αιμα* (U *αι. κ. υδ.*) :: cf Io 19, 34. Eadem vero testantur Chr (addit *τί γένοιτ᾽ ἂν τούτων παρανομώτερον, τί δὲ θηριωδέστερον· οἳ μέχρι τοσούτου τὴν ἑαυτῶν μανίαν ἐξέτειναν καὶ εἰς νεκρὸν σῶμα λοιπὸν ὑβρίζοντες.*) schol^cod 72 (*ὅτι εἰς τὸ καθ᾽ ἱστορίαν εὐαγγέλιον Διοδώρου* [?] *καὶ Τατιανοῦ* [?] *καὶ ἄλλων διαφόρων ἁγ. πατέρων τοῦτο πρόσκειται, τοῦτο λέγει καὶ ὁ Χρυσόστομος. ὅταν οὖν ὁ Ματθ. πρὸ τελευτῆς αὐτοῦ σφαζόμενον ὑπὸ τοῦ στρατιώτου τῇ λόγχῃ εἰς τὴν πλευρὰν ἐδήλωσεν, εἶθ᾽ οὕτως νυχθέντα τελευτῆσαι, ὁ δέ γε Ἰω. τοῦτον ἔφη λόγχῃ νυχθῆναι μετὰ τὸ τελευθῆναι, οὐ μάχης τὸ εἰρημένον· ἀμφότεροι γὰρ τὸ ἀληθὲς ἐμήνυσαν* etc) cdd ap Sev^ant (Is IX, 26. ad Thom. episc. German. ap. Assem. II. p. 81. haec tradit: *Nonnulli evglio Mt vim plane inferentes id ibi obtrusere quod contra evglstae mentem est, ut scil. ostenderent Christi adhuc viventis latus a milite lancea prius percussum esse quam spiritum redderet. Haec res summo studio discussa est quum mea tenuitas in urbe regia esset Macedonii - - causa. Producto igitur in medium Mti evglio, quod egregie descriptum erat et in regio palatio summa cum veneratione asservabatur, quodque imperante Zenone in urbe Cypri insulae una cum S. Barnaba repertum fuisse ferebant, eoque aperto deprehensum est huiusmodi historiae militis et lanceae additamentum in ipso haudquaquam exstare.*) Ceterum opinionem quorundam (ex hoc additamento spurio ortam), Iesu adhuc vivi latus lancea apertum fuisse, Clemens V. in concilio Viennensi (1311.) damnavit, docens Iohannem tenuisse rectum rei gestae ordinem.

50. *παλιν* .. FL al^10 fere Cyr Chr (et.^gue et^mosc ()) (Or^libere) om

51. *το καταπ. τ. ναου* (ita test omn) .. evg Hebr teste Hier non velum templi scissum sed *superliminare templi mirae magnitudinis corruisse* tradidit. | *εις δυο* (D add *μερη*, item *in duas partes* it vg etc) post *κατω* c. BC*L 33. 102. cop sl .. ς (Ln) post *εσχισθη* c. ADEFGHKMSUVΔ al pler it vg syr^utr al Or^int Promiss al .. C**? Or^2 Eus^2 om | *απο* c. ADEFGHKMSUVΔ al pler Eus .. BC al pauc *απ* .. L Or om

πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ
σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντες
ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν
πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 ($^{346.2}$) ὁ δὲ ἑκατόνταρχος
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ
τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν
οὗτος. 55 ($^{347.6}$) Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν 55 s. Mc 15, 40 s.
θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας Lc 23, 49. Io 19, 25.
διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία
ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
57 ($^{348.1}$) Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ 57–61 Mc 15, 42–47.

---

52. *μνημεια* .. A *μνηματα* | *ανεωχθησαν* c. BDEFGHKMSUVΔ al pler Or, item C***L 1. 157. al^{10} fere *ηνεωχθησαν*, al pauc *ηνοιχθησαν* .. A al pauc *ανεωχθη*, C* al pauc *ηνεωχθη* | *ηγερθησαν* c. BDGL 1. 33. 69. 124. 209. al^{10} fere Or Eus .. ς *ηγερθη* c. ACEFHKMSUVΔ al pler

53. *μετα τ. εγ. αυτου* (al^{3} aeth arr Glyc *αυτων*, al^{1} om) .. syr^{hr} om | *εισηλθον* (et. Or Amb^{1} Gaud Or^{int}) .. D it (exc f) vg *ηλθον* | *ενεφανισθησαν* .. D* *εφανησαν*, D** *ενεφανεισαν*

54. *εκατονταρχος* .. C* D Or *-ρχης* | *γινομενα* c. BD al^{2} (et plurib) Or^{1}, item *quae fiebant* it vg Or^{int} .. ς *γενομενα* c. ACEFGHKLMSUVΔ al pler Or^{1} | *θε. υι.* c. ACEFGHKLMSUVΔ al fere omn it^{pler} (et. d) am fu for ing gat etc Or^{2} .. BD^{gr} 102. b vg^{ed} Hil^{1} al *υι. θε.* (Ln) | *ην* (et. Or) .. c fg^{1} Aug Vig *εστιν*

55. *εκει* c. ABCEGHMSUVΔ al longe pl it vg al pl Chr^{ed} et^{mosc} Or^{int} .. D al^{10} fere Chr^{gue} *και* (:: ita Mc), FKL al^{50} syr$^{p\ mg}$ *εκει και* (al pauc *και γυν. εκ.*) | *απο* (:: et. Mc) .. AKΔ al^{10} fere Chr (et.^{gue} et^{mosc5}) om | *θεωρουσαι* (al^{1} *ορωσαι*) .. it^{aliq} vg om | *τω* $\overline{ιυ}$ (et. Chr^{gue}) .. F 80. om, item una cum *απο τ. γαλ.* Chr^{ed} et^{mosc5}

56. *εν αις ην* (al pauc *ησαν*) .. Chr (et.^{gue} et^{mosc}) om | *μαρια* (C* praem *και*) *η* (D* om) *μαγδ.* c. ABDEFGHKMSUV al fere omn Chr (et.^{gue} et^{mosc}) .. CLΔ 1. *μαριαμ η μαγδ.* (Formam *μαριαμ* ubi ipse evglista posuit, ut 1, 20; 13, 55; item Lc 2, 19. et saepe per capp duo priora Lucae, raro mutant testes nec ii multi. Cf. et. ad v. 61.) | *μαρια* sec c. iisdem ut pr et L 1. .. CΔ *μαριαμ* | *η* (D* al^{1} om) *του* (al^{1} Chr^{ed} et^{gue} et^{mosc4} om) .. E al^{10} fere Chr^{mosc} om | *ιωση* (131. praem *ἡ*) .. D*(** *ιωσητος* :: cf Mc)L 157. al^{8} it vg cop aeth syr$^{p\ mg}$ *ιωσηφ* (Hesych^{hier} in cat^{ox} p. 256. *μαρίαν τὴν ἰακ. καὶ ἰωσῆ μητέρα, καὶ ἄλλην μαρ. παρὰ τοῖς εὐαγγελισταῖς ὠνομασμένην τὴν θεοτόκον εἶναι καὶ οὐκ ἄλλην πεπιστεύκαμεν.* Item Chr: *ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ταύτην γὰρ λέγει τὴν ἰακώβου.* Hinc huius loci lectio ad 13, 55. conformata credi potest.)

57. *δε* .. A* om

Lc 23, 50-55. Io 19, 38-42. Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰη-
σοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰη-
σοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. 59 ($^{349.1}$)
καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ,
60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν
ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου
ἀπῆλθεν. 61 ($^{350.6}$) ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη
Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 ($^{351.10}$) Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον 63 λέγον-
τες Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν Μετὰ

---

57. *αριμαθαιας* (ita ff$^{1.}$ vg^{ed} mm tol) .. D *αρειμαθειας*, al^{2} *αριμαθιας*, item it^{pler} am fu for ing (syr$^{p\,mg}$ *Rama*) | *τουνομα* .. D *το ονομα* | *εμαθητευσεν* c. ABEFGHKLMSUVΔ al longe pler .. CD 1. 17.^{ev} *εμαθητευθη* (Ln). Utriusque usus exempla in promtu sunt, nisi quod prius apud antiquos ut Plutarchum invenitur, posterius apud recentiores tantum, ut ὁ ἅγιος Ἱερόθεος τῷ ἁγ. Παύλῳ ἐμαθητεύθη, ex vitis SS. ut vdtr; cf Steph. Thes.

58. *προσελθων* .. D *προσηλθεν - - και*, item it vg etc | *πιλατω* .. cf ad v. 13.; et. Δ *πειλατος* | *το σωμα* sec (syr$^{p\,mg}$ al add *του* $\overline{\iota\upsilon}$) c. ACEFGHKMSUVΔ al pler .. BL 1. 33. 40. 118.* 209. al^{10} fere (al^{1} *αυτω*) syr^{hr} om (49.); item cop *αυτο*

59. *λαβων* .. D *παραλαβων* | *το σωμ. ο* (L al pauc om) *ιωσηφ* .. D *ιωσηφ το σωμ.* | *εν σινδ.* c. BD al^{5} (et haud dubie plurib), item (*involvit in*) it vg cop al Or (alludente) Or^{int} .. ς (Ln, ex errore de cod B) om *εν* c. ACEFGHKLMSUVΔ al pler syr^{utr} al (:: videbatur *εν* abundare, quemadmodum in Lc deest ac fere non fluctuat, similiterque in Mc *ενειλησεν τη σινδονι* tantum non correctum est. *ενετυλ. εν* et. act$^{pil\,a}$, sed ibi et. cdd^{2} om)

60. MU 1. 69. al^{5} (ac multo plures) *λιθον μεγα* | *τη θυρα* c. BCDEFGHKLMSUVΔ al longe pler (d *osteo*) .. A al^{2} *επι τη θυρα* (Ln), item al^{1} *επι την θυραν* (:: sic Mc), item *ad ostium* s. *osteum* it vg

61. *μαρια η* c. AD(*om *η*)EFGHKMSUV al longe pler .. BCLΔ 1. *μαριαμ η* (cf ad v. 56.) | *και η αλλη* (it^{pler} vg Or^{int} *et altera*) c. BCEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn .. AD (d h *et alia*) *και αλλη* | *μαρια* sec .. Δ *-ριαμ* | *απεναντι* (et. Chr^{gue}) .. D *κατεν.*

62. *δε* .. L om

63. *εκειν. ο πλαν.* c. AB*(C* vdtr)DE**FHKLMSUVΔ al pler syr^{utr} go etc Chr^{1} (et.^{gue} et^{mosc}) Or^{int} Aug .. B**C**E*G 33. 69. 124. 157. al^{20} fere it vg cop al Did Chr^{1} (et.^{gue} et^{mosc}) Promiss *ο πλαν. εκειν.* | *ειπεν ετι* (Schu *coniiciasne ὅτι?*) *ζων·* ita CGKMΔ etc (E *ειπεν, ετι ζων*), item Chr (et.^{gue} et^{mosc}) *ετι ζων ειπεν* .. L *ειπεν· ετι ζων* .. D 157. al^{3} Chr (et.^{gue} et^{mosc}) add *οτι*

τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον 28, 13.
ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψω-
σιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται
ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος
Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ
πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ
τῆς κουστωδίας.

XXVIII.

1 ([illegible].1) Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββά- 1–10 Mc 16, 1–8.
των, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι Lc 24, 1–9.
τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου
καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο
ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα

---

64. *εως της* .. DL al[10] Chr^{mosc2} om *της* | *τριτ. ημερας* .. D it vg *ημ. τρ.* | *οι μαθ. αυτου* c. ACDEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn it vg etc Chr (et.^{gue} et^{mosc}) .. B om *αυτ.* | *κλεψ. αυτ.* (Gb Sz) c. ABC*DEHKVΔ al[50] fere it vg cop syr^p go arr fr sax Chr (et.^{gue} et^{mosc pler}) Dam Or^{int} al .. ς praem *νυκτος* c. C***FGL(sic)MU al pl syr al, item postpon 8 al pauc (:: cf 28, 13.) | *ειπωσιν* (*dicant* it vg) .. D *ερουσιν* (*dicent*) .. al[25] fere a ff^{2.} add *οτι*

65. *εφη* (Gb Sz) c. BEFGHKLM** al[70] fere it vg cop go syr al mu .. ς add *δε* c. ACDM*SUVΔ al sat mu syr^p c.* al pauc Or^{int} | *κουστωδιαν* .. D* *φυλακας*, item *custodes* a b c ff^{2.} g^{1.} for Or^{int}, similiter *milites* h gat Aug Inv (contra ff^{1.} g^{2.} l vg *custodiam*). Ita et. go al | *ως* .. L *εως*

66. D* *ησφαλισαν* | *μ. τ. κουστωδ.* (Δ *κωστουδ.*, sed 28, 11. *κουστωδειας*) .. D* *μ. των φυλακων*, item *cum custodibus* it vg (aliaeq vv)

XXVIII. 1. *δε* (et. Chr^{gue}) .. HL 33. al[10] fere et evglstaria (Or al) om | *ο. δ. σαββατων* (et. Or Eus al) .. LΔ al[7] Chr^{gue} *ο. δ. σαββατω* .. it vg et pp^{lat} *vespere autem sabbati* (sed d *-torum*), item it^{pler} vg et pp *in prima* (*una*) *sabbati* | *μαρια* pr et sec (et. Or Eus Chr^{ed gue mosc}) .. CLΔ pr loco et LΔ sec *μαριαμ* (H sec loco om) :: cf ad vv. 61 et 56. | *η* pr .. D* om | *κ. η αλλη* (ita et. Or Eus Chr al) .. Δ 90. *και αλλη*, item d *et alia* :: cf ad v. 61.

2. *εξ* (et. Or Eus; Chr^{ed gue mosc} *εκ του*) .. D *απ* | *προσελθων* c. ADEFGHKMSUVΔ al longe pler Eus .. BCL al[7] Or Dion^{alex} Chr^{ed gue mosc} *και προ.* (it vg *descendit - - et accedens* etc) | *λιθον* c. BD 60. 84. a b c ff^{1. 2.} g^{1. 2.} l n vg aeth fr sax Or Dion^{alex} Hil Epph .. ς add *απο της θυρας* c. ACE*GHKM*SVΔ al pl f h syr al, item E**FLM**U al[50] fere cop syr^p al Eus Chr^{ed gue mosc} *απο τ. θυρ.* (al[1] om *τ. θ.*) *του μνημειου* (:: utrumq additam. vide Mc 16, 3.)

3. *ειδεα* c. ABCDEHK tisch* 124. al[10] (et haud dubie multo plurib) .. ς (Ln) *ιδεα* c. FGKLSUVΔ etc (et. Chr^{gue})

αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. 4 *ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν*
οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 (353. 2) *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ*
ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰη-
σοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 *οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ,*
καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 *καὶ ταχὺ πορευ-*
θεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ
εἶπον ὑμῖν. 8 (354. 2) *καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ*
φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ. 9 (355. 10) *καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων Χαίρετε·*

---

3. *ωσει* c. ACEFGHLMSUVΔ al pler Chr (et.gue) .. BDK al[10] fere *ως* (Ln 49. :: *ως αστρ.* praecessit, neque id fluctuat)

4. *φοβου* (Δ *φοροu*) *αυτου* (al[1] *αυτων*) .. ΑΔ al pauc om *αυτου* | *εγενηθησ.* (L -*νν*-) c. BC*DL 33. (aliisque) .. ς *εγενοντο* c. AC***EFGHKMSUVΔ al pler (:: forma aoristi 1. in evv plerumq cum aor. 2. a plurimis testib commutata est, ut Mt 11, 23. Lc 10, 13. Multo frequentior in epp est, sed ibi quoque passim a plerisq testib abiecta est, ut 1 Thess 2, 8. Tit. 3, 7.) | *ως νεκρ.* c. ABDLΔ 1. 209. (aliisque), item *ως οι νε.* 69. 6.p[e] .. (e *velut mortui* ut antea *velut coruscatio*, sed *albus ut nix*) .. ς *ωσει νε.* c. CEFGHKMSUV al pler

5. *αποκρ. δε* .. c vdtr om *δε*

6. *ηγ. γαρ* .. Δ 33. 238. al plus[10] ff[2.] (Chr[ed gue]) om *γαρ* | *εκειτο* (prob Schu) c. ℵB 33. 102. (aliisq ut vdtr) e cop aeth arm ar[p] Chr[ed] et[mosc 3] (sed non[gue]) cat[ox] .. ς (Ln) add *ο κυριος* c. ACDEFGHKLMSUVΔ al pler syr (*dominus noster*) syr[p] it[pler] vg etc Chr[gue] (:: appositum esse ab ipso Mt vix credibile est; accedit enim ad tantum auctoritatem variorum testium qui omittunt, quod titulus iste plane praeter morem Matthaei adhibitus est. Orta videtur lectio inde quod litterae *οκ* iuxta positae nomen *κ̄ς* scribenti in mentem iniecerunt. Posset quidem ut abundans omissum aut pro similitudine litterarum vicinarum credi praetermissum, nisi ipsa dictio ab usu Matthaei aliena esset.)

7. *απο τ. νεκρων* (et. c ff[2.] g[2.] for gat) .. D 7.p[e] a b ff[1.] g[1.] h l vg arm Cyr[hr] Aug om | *ιδου* .. D p[scr] a b c ff[2.] h Cyr[hr] Chrysolog[1] om | *ιδου ειπον υμιν* .. 126. *καθως ειπεν υμιν*, item c[scr] omissis *εκ.. αυτ. οψ.*, item f *sicut dixit vobis* et emm *ecce praedixi vobis.*

8. *απελθουσαι* c. BCL 33. 69. 124. e cop syr .. ς (Ln) *εξελθουσαι* (:: ita prorsus Mc nec fluctuat lectio) c. ADEFGHKMSUVΔ al pler it[pler] vg syr[p] al | *αυτου* .. 242. 253. 433. arm om

9. *και ιδου* (Gb'' prob Schu) c. BD 33. 69. 435. y[scr] al[20] fere a b c e ff[1.2.] g[1.2.] h l n vg fr sax cop syr arm perss ar[p] (Or Eus: uterq enim locum ita affert ut ab *και ιδου* verborum initium faciat) (Chr[ed gue mosc] *επει ουν εξηλθον μετα φοβ. κ. χαρας ιδου* etc) Hier Aug .. ς *ως δε* (haec ab usu Mt[1] aliena sunt; habet potius *οτε δε*) *επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου* (al[2] om *απ. τ. μ. α.*, al[1] om *τοις μ. α.*), *και* (al[5]

*αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνη-
σαν αὐτῷ.* 10 *τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε
ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
κἀκεῖ με ὄψονται.*

11 *Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόν-
τες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.*
12 *καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόν-
τες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,* 13 *λέγοντες Εἴπατε* π, ει.
*ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
μένων.* 14 *καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
μεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.* 15 *οἱ δὲ λαβόντες τὰ
ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος
παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.*

---

om) *ιδου* c. ACEFGHKLMSUVΔ al longe pl f syr^p al | *ις* (Gb') c. ACEFGHKMUVΔ 22. 102. al plus^60 Chr^gue Thph .. ς (Ln 49.) *ο ις* c. BDLS (e sil.) al sat mu Or Eus (:: *ις* absque articulo tam egregie testatum omnino praeferendum videbatur usitatissimo proptereaque facile substituto *ο ις*) | *απηντησ.* c. ADEFGHKLMSUVΔ al longe pl Eus Chr^ed et^mosc .. BC 1. 124. 209. tisch** al^12 Or Cyr Chr^gue *υπηντησ.* (49. :: cf ad 25, 1. ubi pariter atque h. l. BC formam *υπανταν* tuentur. Mt 8, 28. *υπηντησαν* non fluctuat.) | *αυτου τ. ποδ.* (et. Or Eus Chr^ed et^mosc al) .. D it vg etc Chr^gue Aug al *τ. ποδ. αυτ.*

10. *ο ις* (e b om) .. B om *ο* (praecedit *σ*) | *εις την* .. D* om *την* | *κακει* c. B(C**?)DGLMS 1. al ut vdtr pl Eus Chr^ed gue mosc .. A(C*?)EFHKUVΔ al^50 fere *και εκει* (Gb' :: cf ad 18, 33. quod enim de *καγω* et *και εγω* idem de *κακει* et *και εκει* valet.) .. it^pler vg (et. am ing al; non for nec Amb) *εκει* | *οψονται* (et. Eus Chr^ed gue mosc; U al^aliq *οψωντ.*) .. D 10.^pe e h *οψεσθαι* (d e h *videbitis*)

11. *της κουστωδιας* .. it vg *de custodibus* | *απηγγ.* c. ABCEFGHKLMSUVΔ etc .. D Or Chr^ed gue mosc *ανηγγειλ.* | *απαντα* (et. Chr^gue etc) .. A Or *παντα* | *γενομενα* .. H al^aliq *γιν.*

12. *τε* (et. Or Chr^ed gue mosc) .. D al^2 (it vg al) om, al^1 *δε* | *αργ. ικανα* (ita et. ff^2. cop syr^p etc; Chr^gue om *ικ.*) .. D it^pler vg (syr) *αργυριον ικανον*

13. *ημ. κοιμωμενων* .. F ante *οι μαθ. αυτ.* pon

14. *και εαν* .. D*L *και αν*, 1. Or^1 *καν* | *επι* c. ACEFGHKLMSUVΔ al longe pler syr^utr etc Or Chr^ed gue mosc cat^ox .. BD 59. *υπο* (Ln), item *si hoc auditum fuerit a praeside* it^pler vg (h *si hoc audierit praeses noster*, item cop) | *πεισομεν* c. ABCDE**FKLMSVΔ etc Or Chr^ed gue mosc; item *ποιησομεν* c. iisdem, exceptis FM, et U .. E*GHU al mu *πεισωμεν*, item *ποιησωμεν* E*FGHM al pm | *αυτον* c. ACDEFGHKLMSUVΔ al fere omn it^pler vg etc Or^1ed Chr^ed gue mosc .. B 102. e Or^1 et^cod om

15. *εδιδαχθησαν* .. H *προσεταχθ.* | *διεφημισθη* (et. Chr^ed gue mosc) ..

16 *Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,*
εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 *καὶ ἰδόντες αὐτὸν*
προσεκύνησαν αὐτῷ, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 *καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς*
ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ
[Mc 16, 15.] *ἐπὶ γῆς.* 19 *πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζον-*
τες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου

Δ 33. al pauc Or[2] *εφημισθ.* | *ιουδαιοις* (et. Or[2] Chr[ed gue mosc]) .. D *εοις ιουδ.* | *μεχρι* (et. Or[1] Chr[ed etgue]) .. D Or[1] Chr[mosc5] *εως* | *σημερον* c. AEFGHKMSUVΔ al fere omn Or[2] .. BDL 7.[ev] Chr[ed gue mosc] (item it vg etc, sed istae vv ibi quoque additum habent ubi Graecorum nemo addit) add *ημερας* (Ln 49. :: *ημερα* ad *η σημερον* appositum Ro 11, 8. Act 20, 26. plane non fluctuat; item 2 Co 3, 14. gravissimi test pler tuentur *ημερα*. Alibi, certe bis: Mt 11, 23. 27, 8. nec *η σημ.* absque *ημερα* fluctuat. Quae cum ita sint, *ημερα* ubi a paucis tantum testibus praebetur, potius illatum quam verum esse statuendum est. Neque praetereundum quod apud ipsum Mt bis, ut notavimus, haud dubie scriptum est *η σημ.* sine *ημερα*.)

16. ο $\overline{\iota\varsigma}$ .. D om ο (*αυτοις* praecedente)

17. *προσεκ. αυτω* c. AEFGHKMSUVΔ al pler (item al[15] *πρ. αυτον*: quae variatio vix usquam deest) .. BD 33. 102. Chr[ed gue mosc] (*οι δε ενδ. απελθοντες* [*απηλθον*] *εις τ. γαλ. οι* [*και οι*] *μεν προσεκ. οι δε ιδ. αυτ. εδιστ.*) item it vg om *αυτω* (Ln 49. At Mt decies *προσκυν. αυτω* habet, praeterea 4, 10. ex Deut *τον θεον σου προσκ.* affert et 20, 20. scribit *προσηλθεν αυτω προσκυνουσα και αιτουσα τι* etc. Inde apparet nostro loco nec *αυτον προσεκ.* nec *προσεκυνησαν* solum, sed *προσεκ. αυτω* ex usu esse Matthaei. Elegantior vero oratio esse videbatur omisso *αυτω*. Quod si ab initio aberat, ut adderetur post *ιδοντ. αυτον* nulla caussa erat.)

18. *ουρανω* .. D *-νοις* | *επι γης* c. AEFG[***]HKMSUVΔ al fere omn Or[2] Cyr[2] Chr[ed etmosc] cat[ox] .. BD 90.[**] Chr[gue] *ε. της γ.* (Ln 49. At multo usitatius erat *εν ουρανω* quam *επι γης*, hinc sec. loc. articulum nonnulli addiderunt, non item pri. loco. Simillimus locus est Mt 6, 10. Perpaucis locis *επι γης* scriptum est, plurimis vero *επι της γης*: quod posterius ubi fit, articulus tantum non fluctuat.

19. *πορευθεντες* (Gb Sz) c. AEFG[*]*[*]HKMSUV al plus[180] ar[p] pers[p] sl[4·ed] Or Eus[saep] Ath[saepe] Bas Amphiloch Cyr[2] Chr[ed gue mosc] cat[ox] al Ir[int] Tert Lcif Amb al .. ς add *ουν*, Ln [*ουν*] c. B (e sil.) Δ 1. y[scr] al it[pl] vg syr[utr] cop (sed codd[2] *autem*) al Cyp[4] Zeno al; item D a b h n al Victorin Hil[3] *νυν* (*nunc*), item gat mm Leo Faustin *ergo nunc*. Praeterea D e Or[1] Tert Cyp al *πορευεσθε* (e Cyp al *ite ergo et*) | *βαπτιζοντες* c. AEFG[*]*[*]HKMSUVΔ al ut vdtr omn Ath Amphiloch Cyr[2] Chr[ed gue mosc] al (*baptizantes* it [et. d] vg Ir[int] al, *tingentes* Cyp al) .. BD *βαπτισαντες* (49.) | *εις το ονομα* (Tert *in nomen*, alibi *iussit ire et docere nationes tinguendas in patrem* etc) .. it vg Ir[int] Cyp Hil al pl *in nomine* | D om *του* sec, item c[scr] tert

πνεύματος, 20 *διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.*

---

20. *μεθ υμ. ειμι* (et. Or^{saepiss} Eus^{aliq} Chr$^{ed\ gue\ mose}$ cat^{ox} al) .. D Or^{1} *ειμ. μ. υ.* | *αιωνος* (Gb) c. A*(vdtr)BD 1. 22. 33. 102. 240. 244. 53.^{ev} (aliisq ut vdtr) e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h n vg (et. ing mm tol al, non am for) cop arm fr Chr$^{ed\ gue\ mose}$ Thph, item, qui inde ab *ἰδοὺ* usq *αἰῶνος* afferentes certe non addunt *αμην*, Or^{saepiss} Eus^{4} Cyr cat^{ox} al Cyp Lcif al .. ς add *αμην* c. A**EFG*,*HKMSUVΔ etc a b c f am for gat syr^{utr} cop^{cd1} sax al

Subscriptiones: B *κατα μαθθαιον* (cf infra e) .. AEHKUVΔ al pl *ευαγγελιον κατα ματθαιον* (E –*ιον*) .. D *ευαγγ. κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγ. κατα ιωαννην.* Eodem modo utuntur pler cdd^{lat} (ut for: *explicit evang. secundum matth. incipit sec. marc.*), eundem vero cum D ordinem evangeliorum testantur b e f: *evang.* (e om) *sec. matth. explicit incipit evang.* (b e om) *sec. iohannem* (b -*nen*) .. al mu *τελος του κα. ματθ.* [*αγιου*] *ευαγγ.* .. FM aliique item a aliiq nihil subscriptum habent. Praeterea G*,*HKS al longe pl additum habent versuum numerum: HK al mu *στιχχ. βψ'*, G*,* S al pl *βχ'*, al mu *βφ'*, *βφιδ'*, alii aliter; pauciores etiam *ρηματα* (*βφκβ'*, *αχοε'*, *γωγ'*, *βωκβ'* etc), *κεφαλαια* (*τξ'*; K ad mg adscriptos numeros habet *τνθ'*, M *τνζ*, al *τνε* etc), *τιτλους* (*ξη'*). In cod B evg Mt^{1} in capp 170 divisum est. Sensim vero variis additamentis subscriptiones auctae sunt. Ita K habet: *το κα. ματθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολυμοις μετα χρονους η' της του χυ αναληψεως*, item G^{roc} exceptis *υπ. αυτ. εν ιερ.* Cod. 126. *συνεγραφη το κα. ματθ. αγιον ευαγγ. μετα οκτω χρον. της χυ του θεου ημων* (al mu om *τ. θ. η.*) *αναληψεως· εξεδοθη εις ιερουσαλημ* (sic vel *ιεροσολυμοις* pl, 174. *εις παλαιστινην*, 293. *τοις εν ανατολη εβραιοις*, syr *in regione Palaestinae*, syr^{p} *in Palaestina*) *φωνη τη εβραΐδι* (idem exprimunt al mu, plerumque sic: *τη εβραΐδι διαλεκτω* vel *εβραϊστι*, item syr^{utr}). Alibi additur et. *ηρμηνευθη* (*ερμ.*) *δε υπο ιωαννου* (ita 5. 29. 132. 133. 176. d^{scr} etc, 53. *υπο του ιακωβου*, al *υπο ιακ. αδελφου του κυρ.*, 293. *υστερον δε παρα βαρθολομαιου του πανευφημου αποστολου ερμηνευθεν τη ελληνιδι διαλεκτω, ως δε τινες φασιν υπο ιω. του θεολογου, οι και αληθως ειρηκασιν.*)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 (1.2) *Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ.* 2 *κα-*
*Mal 3, 1. Mt 11, 10. Lc 7, 27. *θὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν*

**ευαγγ.* (BF om) *κα. μαρκ.* c. A(B)DE(F)HKLMUΓΔ al pl .. ς *το κα. μαρκ.* (ς add *αγιον* c. minusc mu, non item ς[e] c. minusc pm) *ευαγγ.* c. minusc sat mu .. 258. *ευαγγελεια* (idem vero cod ad Mt *-λιον*) *κα. μαρκ.*

1. *ιυ̅ χυ̅ υι. θε.* c. BDL 102. Severian cat[ox] cat[poss] .. *ιυ̅ χυ̅ υι. του. θε.* c. AEFG*,*HKMSUVΓΔ al pler, item it vg (sed gat mm praem *domini nostri*) etc Ir[int 2] Hier[1] Amb etc .. Epiph Ir[int 1] itemque ipse Ir in scholio codicis 238. om .. 28. 255. Ir (ibidem ubi scholiasta et interprete testibus et. *ιυ̅ χυ̅* om) Or[3] Bas Hier[3] Victorin om *υι. θε.* .. gat mm *domini nostri Ies. Chr.* | *θεου.*[2] *καθως -- αυτου.*[4] *εγενετο*: ita edd pler (et. ς Wtst Matth, item Gb sed - - *αυτου·* [4]*εγενετο*) .. Sz al *θεου· - - τριβους αυτου·*, Ln *θεου* ([2]*ως - - τριβ. αυτου*) [4]*εγενετο*, 49. *θεου* [2]*καθως - - τριβ. αυτου.* [4]*εγενετο*

2. *καθως* c. BKLΔ 4. 20.* 33. 209. 255. e[scr] al pauc Or[3] Tit Bas Severian al .. ς (Ln) *ως* c. ADEFG*,*HMPSUVΓ al pler Or[1] Ir (e scholio et Anastasio) Epiph Phot cat[ox] et[poss] al (:: 7, 6. *ὡς γέγραπτ.* non fluctuat, nec vero magis *καθὼς γέγρ.* 14, 21.) | *εν τω* (*τω* c. BLΔ 33. al[5] Or[3] vel[2]; D 1. 22. al[15] fere Or[1] vel[2] Ir – e schol et Anast – Bas Epiph al om: ita Gb Sz) *ησα. τ. προφ.* c. BDLΔ al[25] fere vg it cop (cod[1] *εν τοις προφ. εν ησ. τ. πρ.* utraque lectione in unam conflata) syr syr[hr] syr[p] (modo in txtu modo in mg) go ar[e] perss Or[4] Porph (teste Hier *quaerit quomodo ab uno Esaia exemplum putemus assumptum*) Vict[ant] (e cat[poss], alibi *ε. τοις πρ.* testari dicitur) Serap Tit Severian Bas Epiph (item Eus? in ep ad Marin *τοῦτο δὲ τὸ προφητικὸν μαλαχίου ἐστὶν, οὐχ ἠσαΐου· σφάλμα δέ ἐστι γραφέως*) al Ir[int 1] Aug Victorin Hier[3] et[dis] al .. ς (Gb') *εν τοις προφηταις* c. AEFG*,*HKMPSUVΓ al longe pl (cop[cod1] syr[p] vide ante) aeth ar[ro] et[po] sl Phot al Ir[int 2] (utroque loco eandem lectionem explicando confirmare videtur, inprimis altero ubi habet: *Manifeste initium evglii esse dicens sanctorum prophetarum voces*) .. al[1] (et quidem barb, teste Caryophilo) *εν τω προφητη* .. tol* plane om | *ιδου* c. BD 28. am fu ing taur emm gat mm mt tol it Severian Ir[int] Aug Hier[1] (ubi de Porph refert) Amb Vig al .. ς add *εγω* c. AEFG*,*HKLMPSUVΓΔ al longe pler vg[ed] etc Or (Eus potius

ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου·
3 ([2.1]) *φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,* *Es 40, 3. Mt 3, 3.
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 ([3.6]) *ἐγένετο Ἰωάννης βαπτί-* Lc 3, 4. Io 1, 23.
ζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν 4—8 Mt 3, 1 ss. Lc 3, 2 ss.
ἁμαρτιῶν. 5 *καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα* Io 1, 6 ss.
καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ

---

ex LXX locum affert quam e Mc) Phot al mu Hier[2] (:: item Mt paucissimis dissentientib; apud Lc vero pariter atque in Mc testes pl invexerunt *εγω*. In LXX B aliique pl *εγω* additum habent, Vaticanus vero textus om. Ceterum similis ratio est additamenti *εμπροσθ. σου*.)| *τ. οδ. σου* (Gb Sz) c. BDKLP 36. 102. al[1] a b c l am emm fu ing mt taur tol al mu (ap Luc[brug] ap Vallars etc) cop syr syr[hr] aeth pers[p] Or[2] et[1 diserte] (omnino enim *οὐ παρέθετο* legendum 4, 126.) cat[ox] et (ubi Vict[ant] verba esse dicuntur) cat[poss] Ir[int] Hier[2] al .. ς add *εμπροσθεν σου* c. AEFG*,*HMSUVΓΔ al longe pl f ff[1.2.] g[1.2.] vg[ed] syr[p] go arr sl al (Or[1] ubi cum Mt et Lc miscere vdtr; Eus ut supra) Severian Phot al Tert Hier[1] al (:: e Mt et Lc, verbis differunt LXX)

3. *αυτου* c. ABEFG*,*HKLMPSUVΓΔ al fere omn vv pler ff[1.] g[1.] l vg (et. am fu ing taur etc) cop al pl Or[dis] Vict[ant dis] al Hier[dis] (*pro eo quod* LXX *transtulerunt* dei nostri, *Mc Lcque dixerunt* eius) al .. D 34.[mg] a b c f ff[2.] g[2.] mt go syr[p cdd2] in[mg] *του θεου υμων* (it[6] etc *dei nostri*), item Ir[int] *ante deum nostrum*. Praeterea c addita habet haec (e Lc 3, 5 sq et Esa 40, 4—8.): *Omnis vallis replebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et omnia prava erunt recta et aspera in planitiem: et videbitur gloria domini, et videbit omnis caro salutare dei nostri, quoniam deus locutus est. Vox dicentis Clama. Et dixit Quid clamabo? Omnis caro fenum et omnis gloria eius sicut flos feni: aruit fenum et flos cecidit; verbum autem domini manet in aeternum.*

4. *βαπτιζων* c. ADEFG*,*HKMPSUVΓ al fere omn (vg it *baptizans*, non *baptista* ut 6, 14.) etc (sed D 28. vg it[pler] syr sax Eus post *ερημω* pon) .. ℵBLΔ 33. (73.? 102.?) cop *ο βαπτιζ.* atque ex his B 33. 73. 102. om *και* (*ο βα.* sine *και* 49. :: at videntur haec ad Mt 3, 1. conformata; reddebatur etiam sic oratio apta coniungentibus *ἀρχὴ* etc cum *ἐγέν. Ἰω.* Ceterum parum commendatur lectio ista loco quem verba *ἐν τ. ἐρ.* tenent)

5. *εξεπορευετο* c. ABDG*,*KMPUΔ al pl vg (et. am fu ing etc, sed non cdd[omn]) it[pl] etc Or Eus al .. EFHLSVΓ al plus[50] b ff[1.] g[1.] taur harl* (al) go cop[cdd2] Thph *-ρευοντο* (Gb'' :: ortum vdtr propter sq *οἱ Ἱερ. πάντες*, non ex Mt)| *ἡ* .. HM al aliq om | *οι* .. D c[scr] syr[p] (sed in mg[gr] *και οι ιερ.*) om | *ιεροσολυμειτας* .. ADΔ 124. etc *-μειται*, Γ *-μῆται* | *παντες* h. l. (Gb) c. BDLΔ 28. 33. 102. it[pler] vg sax cop syr arm arr perss Or[3] Eus .. ς post *κ. εβαπτιζ.* c. AEFG*,*HKMPSUVΓ al pler syr[p] go al; item 13. 124. 346. al[2pe] ante *εβαπτιζ.* .. 11. 32. 69. 108. 126. f sl[cdd2] om | *υπ αυτου* h. l. c. BL 102. it (exc a) vg arm al Or[2] Eus .. ς (Ln) post *ιορδ. ποταμ.* c. ADEFG*,*HKMPSUVΓΔ etc (:: ita Mt nec fluctuat) .. al[3] cop om | *εν τω* (D* om) *ιορδ.* .. b d *in iordanen*

Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν
ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 ($^{4.1}$) καὶ
ἐκήρυσσεν λέγων Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ
Act 13, 25. ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ
ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ.
9–11 Mt 3, 13–17. 9 ($^{5.1}$) Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ

(item g^{2} addito *flumine*) | ποταμω c. ABEFG$^{*}_{*}$*HKLMPSUVΓΔ al omn vg (exc mt) it^{aliq} etc Or al .. D a b c ff$^{1.2}$ g^{1} mt (Or^{1} libere) om (:: ita Mt)

6. και ην c. ℵ BL 33. 69. (aliisq) b d ff^{1} g$^{1.2}$ vg (et. am fu taur ing etc) sax cop^{cdd2} .. ς ην δε c. ADEFG$^{*}_{*}$*HKMPSUVΓΔ a c f ff^{2} mt cop^{1} syr^{utr} (sed syr αὐτὸς δὲ Ιω. ut Mt) al Thph | ο ιω. c. BEFG$^{*}_{*}$*KLMPUVΓ 1. 33. 69. al^{60} ac multo plurib Thph .. ς (Ln) ιω. c. ADHSΔ etc | τριχας .. D^{gr} a δερρην (*pellem*) | καμηλου (D* -μηλου) .. G$^{*}_{*}$ al^{3scr} (aliiq) καμιλου | κ. ζων. usq οσφ. (-ὺν: hoc acc. FΓ etc; EKMU etc -ῦν) αυτου .. D a b ff^{2} int om | εσθων c. BL*Δ (alibi et. D) .. ς (Ln) εσθιων c. ADEFG$^{*}_{*}$*HKL**MPSUVΓ etc | a totum v. 6. post v. 8. pon

7. εκηρυσσ. (Γ εκεκραγεν) λεγων .. D a ελεγεν αυτοις | Ερχεται sqq: haec D (a ff^{2}) sic: εγω μεν υμας βαπτιζω εν υδατι (a add *in paenitentiam*) · ερχεται δε οπισω μου (ff^{2} om δ. ο. μ.) ο ισχ. μου, ου ουκ ε. ικ. λυσ. τον ιμ. τ. υποδ. αυτ., και (a ff^{2} om) αυτος υμ. βαπτισ. (D^{*gr} -τιζει) εν πν. αγ. | Δ x^{scr} al ο ισχυρος μου | οπισω μου (et. Or^{1}) .. B 102. Or^{1} om μου | κυψας (c^{scr} κυμψ.): ita et. Or et^{dis} .. D 28. 256. 2.^{pe} a b c ff^{2} g^{1} mt Bas (libere) Amb om (:: ita Mt et Lc) | των υποδηματων (ita Or^{dis}) .. L al pauc syr^{p} (cop) του υποδηματος (quod Or soli Ioh tribuit)

8. εγω (prob Schu) c. ℵ BL 33. 102. 124. b c ff^{1} g$^{1.2}$ vg (et. am fu etc, non mt) go sax cop syr aeth pers^{w} Or .. ς add μεν, Ln [μεν] c. ADEFG$^{*}_{*}$*HKMPSUVΓΔ al pler a f ff^{2} mt syr^{p} al (:: ita Mt et Lc nec fluctuat; similiter in Ioh intulerunt test; Mc raro μεν) | εβαπτ. υμ. (69. al pauc a υμ. βα.) .. D (vide ante) al pauc it^{aliq} mt go Or Aug υμ. βαπτιζω (ita D, rell pler βα. υμ.) (:: ita Mt Lc Io) | υδατι c. BHΔ 16. 56. 58. 258. al^{3pe} vg (et. am fu taur ing etc; non gat mm mt) Or (alibi et. εν Mc^{o} tribuere vdtur) Aug .. ς (Ln) εν υδατι c. ADEFG$^{*}_{*}$*KLMPSUVΓ etc (:: ita Mt nec fluctuat, item Io. Cum Mc om Lc, in quo pariter test addiderunt) | πνευματι c. BL 33. al^{2} b vg (ut antea) Aug .. ς εν πν. (Ln [εν] πν.) c. ADEFG$^{*}_{*}$*HKMPSUVΓΔ al pler it^{pl} gat mm mt cop etc Or (:: ita Mt et Lc, nec fluctuat lectio) | αγιω (et. Or) .. P al^{7} syr^{p} c.* add και πυρι

9. Και εγεν. c. ADEFHKLMPSUVΓΔ al ut vdtr omn vv pler Or .. B e^{scr} om και, hinc Ln [κ.] .. cop^{odd2} ff^{2} mt al εγ. δε .. a om | D al^{1} it^{aliq} vg εν τ. ημ. εκειν. | ις c. ABEFHKLPSUV etc .. DMΓΔ al plus^{35} ο ις (Schu ,ex Mc^{1} usu recte, cf 11, 22. varr') | απο .. F εις. Similiter al^{10} εις την γαλιλ.

Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Lc 3, 21 s. Io 1, 29 ss.
Ἰωάννου. 10 *καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομέ-*
νους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς
αὐτόν. 11 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ* 2 Pe 1, 17.
ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 (⁶. ²) *Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.* 12 s. Mt 4, 1 ss.
13 *καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος* Lc 4, 1 ss.

---

9. *ναζαρεθ* (ita et. ς^e c. DS^{r}FHKM(S?)UV 1. 124. 262. 346. al pl it^{aliq} vg (et. am fu ing etc) cop syr go al .. ς (Ln) *-ρετ* c. B(sane videtur) LΓΔ al pl a b d f (et al^{pauc} ut vdtr) syr^{p} etc, item AP *-ρατ* | *ε. τον* (D* *την*) *ιορδ. υπ. ιω.* c. BDL 13. 33. 69. 102. 124. al^{10} fere a b ff^{1. 2.} g^{1. 2.} am fu ing tol cop syr sax Or (item 1. 28. 131. 209. *εν τω ιορδ. υ. ιω.*) .. ς *υπ. ιω. εις τ. ιορδ.* c. AEFHKMPSUVΓΔ al longe pl c f (l om *υπ. ιω.*) vg^{ed} et^{odd aliq} syr^{p} go al catt

10. *ευθυς* c. ℵBLΔ 33. (aliisq) .. ς (Ln) *-θεως* (*-εος* M al) c. AEFHKMPSUVΓ al pler .. D a b aeth pers om (:: vdtr in Mc plerumque *ευθυς* tenendum esse quamvis paucis sed insignibus fultum testib; quod ut in Mc nunquam fere non auctoritatem habet, ita rarissime in Mt Lc Io Act epp, ubi fluctuat lectio, a testib praebetur: id quod minime casu factum esse potest. Mirum vero non est quod *ευθεως* per totum N. T. frequentissimum etiam Mc^{o} plerumque a test plurimis pro *ευθυς* alibi non plus septies adhibito illatum reperimus. Quae cum ita sint, nec excipienda est propter Mt 8, 16. huius loci lectio. | *εκ* (Gb″) c. BDL 13. 28. 33. 69. 124. al^{10} go al (item *de aqua* it vg) .. ς *απο* c. AEFHKMPSUVΓΔ al pler (:: ita Mt). Pro *αναβ. εκ τ. υδ.* cop^{cdd2} sic: *veniens sursum in aqua* | *ειδεν* c. BDEFHKMUΓ etc .. ALPVΔ etc *ιδεν* | *σχιζομενους* .. D *ηνιγμενους* (it vg *apertos* vel *aperiri*, item go :: e Mt et Lc) | *ως* (Gb Sz) c. ABDEFHKLSUVΓΔ etc (et. syr^{p mg gr}) .. ς *ωσει* c. MP etc (:: ita Mt; cf et. Lc) | *καταβαινον* .. D* al *-νων* ϕ *εις αυτ.* c. BD 13. 69. 124. al pauc a .. ς *επ αυτον* c. AEFHKLMPSUVΓΔ al pler (:: cf Mt Lc Io), item (vel *επ αυτω*, *in ipsum* ff^{1.} g^{1.} l, *in ipso*) 33. 262. al^{10} it^{pm} vg cop (*et stetit*) al praemisso *και μενον* (:: ex Io 1, 33.), Δ spatium vacuum habet iisdem verbis aptum

11. *εγενετο* (b post *ουρ.*, al^{2} g^{1.} *ηκουσθη* post *ουρ.*, a f *venit*) .. ℵ*D ff^{2.} mt om (:: ut Mt) | *εν σοι* (Gb′) c. BDS^{r}LP 1. 13. 22. 33. 69. 118. 131. 209. 435. al plus^{20} a c ff^{2.} g^{2.} l vg cop syr^{utr} go al mu .. ς *εν ω* c. AEFHKMS UVΓΔ al pl b d ff^{1.} g^{1.} syr^{p mg} (:: ita Mt, *ε. σοι* Lc, cf et. evg Hebr ad Mt) | *ευδοκησα* c. ABD*KLMU etc .. D**EFHVΓΔ etc *ηυδοκ.*

12. *ευθυς* c. BE**FHLMSUVΓΔ etc .. ADE*KM^{mg} al plus^{50} *-θεως* (Ln :: cf ad v. 10.) | *το πνευμα* .. D add *το αγιον* | *αυτ. εκβ.* c. ABEFHKLMSUVΓ etc .. DΔ 33. 69. 124. (ante *το πν.*) 346. al pauc (it vg etc) *εκβ. αυτ.*

13. *εκει εν τη ερ.* (defendit et. Schu) c. EFHMSUVΓΔ al pler syr^{utr} etc .. ABDL al^{6} it vg cop go al Or om *εκει* (Gb Ln 49.) .. K al^{30} fere arm om *εν τ. ερ.* (:: alterutrum abundare videbatur, sed eiusmodi a Mc^{o} minime aliena) .. a om *και ην εκ. ε. τ. ερ.* | *τεσσερακ.* (c. AB*LΔ etc;

ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, (⁷·⁶) καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 s. Mt 4, 12. 17. Lc 4, 14 s. 14 (⁸·⁴) *Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν Ἰη-*
σοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, (⁹·⁶) κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
15 *λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ*
θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16–20 Mt 4, 18–22. 16 *Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν*
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ

ϛ Ln *τεσσαρακ.* c. B**EFHKMSUVΓ al pler; D $\bar{μ}$) *ημερ.* c. BL 33. 102. 2.^{pe} it^{pler} vg cop Or .. ϛ (Ln) *ημερ. τεσσ.* c. ADEFHKMSUVΓΔ etc (:: at ita et Mt et Lc) .. 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. 346. 2.^{pe} *επι ημ. τεσσ.* (*τε. ημ.*). Praeterea LM 13. 33. 102. 346. c et v^{scr} it^{aliq} vg cop aeth syr$^{p\ mg}$ arr Or^{cd} add *και τεσσ. νυκτας* (M etc *νυ. τεσσ.*) :: e Mt | ·DΓ *και πειραζομ.* (it vg *et temptabatur*) | *οι* (et. Or) .. AM al^{15} fere om (:: cf Mt)

14. *και μετα* c. BD ac cop (ex cdd^{3}) .. ϛ *μετα δε* c. AEFGHKLMSUVΓΔ etc vv pler Or Eus (:: at *και* toties repetitum ex more est Mc^{i}) | *τον ιω.* c. BDG**KLMΔ etc Or^{2} .. AEFG*HSUVΓ al plus^{40} Eus om *τον* | $\overline{ις}$ c. AEFHKMUV**(V* al pauc om $\overline{ις}$)Γ al^{40} fere Eus .. ϛ (Ln 49.) *ο* $\overline{ις}$ c. BDG L(S?)Δ etc Or :: cf ad v. 9. | *του θε.* (Gb″) c. BL 1. 28. 33. 69. 209. al^{5} fere b c ff^{2}· mt cop arm syr^{p} Or^{2} .. ϛ *της βασιλειας τ. θε.*, Ln [*τ. βασ.*] *τ. θε.* c. ADEFGHKMSUVΓΔ al pler it^{pm} vg syr syr$^{p\ cd}$ go etc (:: cf Mt 4, 23. 9, 35.) .. al^{1} fu al om *τ. θε.* (al^{1} *των ουρανων*)

15. *λεγων* (Gb″) c. ADEFGHSUVΓ al^{30} fere ff^{2}·g^{1}· go arr .. ϛ (Ln) *και λεγ.* c. BKLMΔ al pl it^{pm} vg cop syr^{utr} etc .. c mt Or plane om (:: cf ad Mt 3, 2.) | *πεπληρ. ο καιρος* .. D it^{pler} mt *πεπληρωνται οι καιροι* | *εν* .. o^{scr} 36.^{ev} it^{aliq} vg (exc fu) Or om

16. *και παραγ.* (Gb″) c. BDL 4. 13. 28. (*παρ. δε?*) 33. 69. 124. 346. 372. al^{1pe} (item al^{1} vel^{2} *παρ. δε*) it vg sax cop go syr$^{p\ mg}$ aeth arr pers^{w} .. ϛ *περιπατων δε* c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler syr (*και περ.*) syr^{p} etc (:: ita Mt; cf et. Mc 2, 14.) | *ειδεν* c. ABDEFGHUΓΔ etc .. KLMV etc *ιδεν* | *σιμωνα* .. D 28. 124. 346. *τον σιμ.* | *σιμωνος* c. BLM 102. aliisq (collatores parum distinxerunt inter lectionem *σιμωνος* et *του σιμωνος*) a cop arm, item AE**Δ al^{25} fere (sed in his plures absq *τον*) *του σιμωνος* (ita Gb″ Ln); E*FHKSUV al plus^{120} syr^{p} go al *αυτου του* (al pauc om) *σιμωνος* (ita Sz) .. ϛ *αυτου* c. DGΓ al mu it^{pler} vg syr al | *αμφιβαλλοντας* (Gb Sz) c. A(*-τες*)BDE*FGKLSUVΔ al plus^{35} .. ϛ (Gb′) *βαλλοντας* c. E**HMΓ al longe pl (:: ita Mt) | *εν τη θαλ.* c. BL 33. .. ϛ (Ln) praem *αμφιβληστρον* c. AEFGHKMSUVΓΔ etc b syr^{p} cop al, item 1. 118. 131. 209. al plus^{5} it^{pler} vg syr al mu *-στρα*, sed plus^{10} *-στρον* vel *-στρα* ante *βαλλ.* (*αμφιβ.*) pon; D 13. 28. 69. 124. 346. al^{1pe} praem *τα δικτυα* (videtur *αμφιβαλλ. εν τ. θαλ.* sensu mittendi retia scriptum esse; modis variis quattuor pleniorem reddiderunt dictionem. Ceterum in Mt *βαλλ. αμφιβλ.* non fluctuat.) | *εν τη θαλ.* .. K* (sed ipse* correxit) 13. 28. 69. al^{10} fere *εις την θαλασσαν*

θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 (10.2) καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19
(11.6) καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ
δίκτυα, 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα
αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.

21 (12.8) Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς Lc 4, 31 s.
σάββασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 (13.2) καὶ ἐξεπλήσσοντο Mt 7, 28 s.
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

---

16. αλιεις (B*DL* αλεεις) .. AL**Δ αλεεις

17. γενεσθαι .. 1. 13. 28. 69. 118. 209. al10 vv aliq om :: ut Mt | αλιεις .. AC(c rursus a verbis υμας γενεσθαι incipit)LΔ αλεεις

18. ευθεως .. L - θυς | τα δικτυα αυτων c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler (al1 αυτ. τ. δι.) itmu syrutr go al .. BCL al10 vg cop arm om αυτων (Gb00 Ln 49. :: at deest in Mt nec intulerunt nisi paucis; similiter deest v. sq) .. D a b c ff2· παντα | ηκολουθησαν (it vg *secuti sunt*) .. B -λουθουν

19. προβας (D* προσβας) c. (Gb" prob Schu) BDL 1. 28. 102. 118. 124. 131. 209. 2.pe a b ff2· g1· cop syr arr persp .. ς add εκειθεν, Ln [εκ.] c. ACEFGHKMSUVΓΔ al pler (33. ante προβ. pon) italiq vg syrp etc (:: e Mt) | ειδεν c. BDEFGHUΓ etc .. ACKLMVΔ etc ιδεν | τα δικτυα .. C**KMΓ al plus30 vv mu (sed non it vg al) add αυτων (:: ita Mt)

20. ευθυς c. BL 13. 28. 33. 346. .. ς (Ln) - θεως c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc (:: cf ad 1, 10.) .. al pauc italiq om vel ante αφεντ. pon | Γ ζεβεδδαιου et -δδαιον, item alibi | απηλθ. οπ. αυτου (K -των) .. D it vg ηκολουθησαν αυτω

21. εισπορευονται (et. Or) .. al10 fere -εται .. D 33. 61. italiq go εισεπορευοντο (61. διεπ.) | καφαρναουμ c. BDΔ (accedunt alii alibi) etc it vg cop go sax Or .. ς καπερναουμ c. ACEFGHKLMSUVΓ al longe pler syrutr etc | ευθεως (et. Or1) .. L 1. 28. 33. 131. Or1 -θυς | τοις σαββ. c. ABDEFGHKLMSUVΓΔ etc Or2 .. C al pauc εν τοις σαββ., idque c copedd2 syr post εδιδασκ. pon | εδιδ. εις τ. συναγ. c. CLΔ (ε. τ. συν. αυτων εδ.) 28. 69. 346. 2.pe al5 ac plurib copedd2 syr (b *Et ingrediens cum eis sabbatis in synagogam Capharnaum docebat populum*) Or2 .. ς (Ln) εισελθων (Gb00; 124. al post εδιδ. pon, al2 go ελθων) εις την συν. εδιδ. (D it vg al mu add αυτους) c. ABDEFGHKMSUVΓ al pler itpler vg copcd1 syrp etc

22. και sec .. DSr* b c d om | οι γραμμ. c. ABDEFGHKLSUVΓ al pler itpl vg cop al catt .. CMΔ al15 fere c f g2· syrutr al add αυτων, Ln [αυτ.]

23-28 Lc 4, 33-37. 23 (14.8) Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἴδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρ-
τον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμ-
βήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας Τί ἐστιν
τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκα-

---

23. ευθυς c. BL 1. 33. 131. 209. (aliisq ut vdtr) cop Or .. ς (Ln) om c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc | ην .. C Or post ε. τ. σ. αυτ. pon :: ut Lc | αυτων c. ABCEFGHKMSUVΓΔ al fere omn f ff[1] g[2] vg cop[cod 1] syr[utr] go al Or .. DL al pauc b c e ff[2] g[1] cop[odd 2] om (:: ut Lc); evgstaria mm των ιουδαιων | ανεκραξεν (et. Or) .. D ενεκρ., 2. εκεκραξ., al[2] εκραξεν

24. εα c. ACEFGHKLMSUVΓΔ al longe pler syr[p] go etc Or (Eus, sed non satis patet utrum e Mc hauriat an e Lc) al .. BD 102. 157. 2.[pe] it vg cop syr aeth arr perss Aug om (Gb°, Ln 49. :: vox ista non legitur nisi h. l. et Lc loco parallelo 4, 34. huic simillimo. Quum vero totidem fere testes ac fere iidem in Lc omittant atque in Mc, neutro loco eiicienda videtur.)| απολ. ημας (Ln 49. ημας;) .. C cat[ox] et Vict[ant] ημ. απολ. | οιδαμεν c. LΔ cop arm aeth Or[2] Eus Thdor[mop] Cyr Bas Cyr[hr] Chr[4] vel[5] Ir[int] Tert Aug Paulin .. ς (Ln) οιδα c. ABCDEFGHKM SUVΓ al ut vdtr omn it vg syr[utr] etc catt Amb al (:: ita Lc)

25. ο ις .. D 142.* b g[1] om | λεγων .. A* (ita prorsus vdtr) om (:: cf Lc)| εξ αυτου (D 8.[pe] it[pl] vg sax εκ [8. απο] του ανθρωπου) .. HL al[15] fere Dam απ αυτ. (:: cf Lc). Praeterea D 8.[pe] it[pl] gat mm go aeth add πνευμα (b d e spirite; 8. το πν. το) ακαθαρτον (:: cf 5, 8.)

26. και σπαρ. αυτ. το πν. (B 102. om τ. πν.) τ. ακ. κ. φωνησαν (ita c. BL 33. Or; ς Ln κραξαν c. ACEFGHKMSUVΓΔ etc, item -ξας D al[4] :: ita 9, 26. lectione non fluctuante) φ. μ. εξ. εξ (ita c. ABEFGHKLSUVΓ al pler etc Or etc; CDMΔ al[10] fere it vg Dam απ: sic Ln :: cf Lc) αυτου .. D e ff[2] και εξηλθεν το πν. το ακ. (e om το ακ.) και σπαραξας αυτ. (ff[2] σπ. αυτ. ante το πν.) και κραξας φω. με. εξηλθ. απ αυτ.

27. D Or (?) εθαμβησαν | απαντες c. BL(U?) 157. al pauc Or .. ς (Ln) παντες c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc (:: solent test pler locis plur απαντ. c. παντ. commutare)| συνζητ. c. ABCDGLΔ etc .. ς συζητ. c. EFHKMS UVΓ al pl | πρ. εαυτους c. ACDEFHKMUVΓΔ 1. 22. 33. 106. 124. 131. 157. 209. 262. 299. 346. 435. al[70] ac plur .. ς πρ. αυτ. (et quidem αὑτ.) c. GLS etc, item omisso προς B (item b e ff[2] om inter se). In Lc est πρ. αλληλ. | λεγοντας c. BDE**FGHKLSUVΓΔ* etc .. ACE*MΔ** 13. 33.238.346.48.[ev] al[15] fere -ντες | τι εστ. τουτο (et. f g[1] vg[ed] am fu taur ing emm tol) .. D evgll[3] b c e ff[1.2] g[2] gat mm mt (arm aeth arr) om | διδ. καινη κατ εξουσιαν· και (ita interpxi c. L al, item b doctr. ista cum potestate, et quia, e doctr. haec impotentabilis, ff[2] haec doctr. potestatis; Ln δι. καινη· κ. εξουσιαν και) c. BL 33. 102., item addito αυτη post

θάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ
αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 ($^{15.2}$) Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς 29–34 Lc 4, 38–41.
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Mt 8, 14–16.
30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγου-
σιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας
τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει
αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·

καινη 1. 118. 131. 205. 206. 209. 2.pe* .. ς τις η διδ. η καιν. αυτη (Δ τ. η κα. αυ. δι., alibi et αυτη et η και. varie transponuntur); οτι κατ εξ. και c. (Δ)CEFGHKMSUVΓΔ etc .. D τις η διδ. εκεινη η καινη αυτη η εξουσια (d *quaenam est doctr. ista nova haec potestas*) οτι και .. Gb' *fortasse* τις η διδαχη η καινη; κατ εξουσ. και | Ln interpg κ. υπακ. αυτω;

28. και εξηλθ. c. BCDLMΔ 33. y^{scr} al^{10} it (exc f) vg cop syr aeth sax .. ς εξηλθ. δε c. AEFGHKSUVΓ etc f syr^{p} go al | ευθυς .. 1. 28. 33. 131. 435. al^{5} b c e ff^{2} cop$^{cdd\,2}$ aeth al om | πανταχου (L -χη) c. BCL 69. 124. b e cop .. ς (Ln 49.) om c. ADEFGHKMSUVΓΔ al pler vv pler (:: at pleonasm iste prorsus ex more Marci est, nec simile quid in Lc habetur)

29. ευθυς c. BLΔ 1. 28. 33. 118.** 131. 209. 346. .. ς -θεως c. ACEFGHKMSUVΓ al pler .. D it^{4} syr al pauc om | εξελθοντες ηλθον (L ηλθον, FΔ al^{10} fere εισηλθ.) c. ACEFGHKLMSUVΓΔ al pler vg cop go syr^{utr} (sed vide post) etc .. B 1. 22. 69. 124. 131. 209. 346. al plus^{10} it^{pl} gat mm syr$^{p\,cd\,mg}$ aeth al Euth Thph εξελθων ηλθεν (Ln Gb' :: cf Lc et Mt) (item D c e εξελθων δε εκ τ. συν. ηλθεν, similiter ff^{2}); evgll c ff^{2} add ο ις̅, mt tol ff^{1} l *egrediens* et *venerunt* | D ιωανου

30. η δε πε. (LMΔ al^{15} fere add του) σιμ. κατεκ. .. D it^{pler} vg κατεκ. δε η πε. σιμ. | ευθυς c. BDL 33. 69. 346. al pauc .. ς ευθεως c. ACEFGHKMSUVΓΔ al pler .. b c ff^{2} g^{1} (non e f ff^{1} g^{2} l) syr pers aeth arr om

31. ηγειρ. αυτ. κρατ. της χειρος .. D b εκτεινας την χειρα κρατησας ηγ. αυτην (b -- *apprehendit eam et levavit*) | τ. χειρος (D -ρα) absq αυτης c. BDL b .. ς της χ. αυτης c. ACEFGHKMSUVΓΔ etc | ευθεως (D it^{pl} vg al ante αφηκεν, etiam ante ο πυρετ. et ante διηκον. ponitur; al^{1} syr^{p} c.* add και ηγερθη :: e Mt) c. A(D)EFGHKMSUVΓΔ al pler vv pl .. BCL 1. 28. 33. 102. 118. 131. 209. e cop arm om (:: om Mt et Lc)

32. εδυ c. ACEFGKLMSUVΓΔ al fere omn .. BD 28. εδυσεν (Ln 49. Legitur vox ista hoc tantum loco et Lucae loc paralI, in quo similiter D δυσαντος invexit) | D εφεροσαν | κακ. εχοντας .. D b c e ff^{2} g^{1} add νοσοις ποικιλαις (:: e Lc)

33 *καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν.* 34 *καὶ*
ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια
πολλὰ ἐξέβαλεν, (16.9) *καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδει-*
σαν αὐτόν.
35-39 Lc 4, 42-44. 35 (17.8) *Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλ-*
θεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 *καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν*
ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 *καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ*

---

33. *και ην -- επισυνηγμ.* (B al[6] *συνηγμ.*) c. BCDL 33. 102. y[scr] al[4] b e l vg Aug .. ς *και -- επισ. ην* c. AEFGKMSUVΔ etc .. Γ om *ην* | *ολη* (y[scr] om) *η πολ.* c. BCDL al[5] (vel plur) it vg etc .. ς *η πολ. ολη* c. AEFGKMSUVΓΔ etc (:: pendent ista ut apparet a priore lectione *ην -- επισ.* vel *επισ. ην.* Praeterea *ολ.* plerumque praeponitur substantivo sed passim etiam postpon) | *πρ. την θυρ.* (D c add *αυτου*) .. U al pauc *πρ. τη θυρα,* item 28. 124. 2.pe *πρ. τας θυρας*

34. D hunc versum sic habet: *και εθερ. αυτους και τους δαιμονια εχοντας εξεβαλεν αυτα απ αυτων* (in eundem modum textum editum exprimunt ff[2.] g[1.] *et qui daemonia habebant,* [ff[2.] add *et*] *eiiciebat illa ab eis*), *και ουκ ηφ. αυτα λαλειν, οτι ηδ. αυτ. και εθεραπευσεν πολλους κακως εχοντ. ποικ. νοσοις, και δαιμ. πολλ. εξεβ.* | *ποικ. νοσοις* .. L om | *λαλ. τα δαιμ.* c. ACEFGKLMSUVΓΔ etc .. B 102. *τα δαιμ. λαλ.*, D (vide ante) it (exc f) vg sax *αυτα λαλ.* :: cf Lc | *τα δαιμ., οτι*: Ln absque commate, ita ut *οτι* pendeat a *λαλειν* | *ηδ. αυτ.* c. AD(vide ante)EFKSUVΓΔ 1. etc syr[utr] a b e e f ff[2]. g[2.] vg go al Vict[ant] (in catena: *ὁ αὐτὸς* i. e. Lc *ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδ. αὐτ. εἶναι τὸν χν̄. τὸ δὲ τελευταῖον Μάρκος οὐκ ἔχει*) .. BCGLM 28. 33. 69. 124. 131. 209. 238. 262. 346. 435. al plus[60] ff[1.] g[1.] l mt sax cop aeth arm syr[p] c.* al Ambrst *ηδ. αυτον* (C etc post *χν̄* pon) *χν̄* (CGM etc *τον χν̄*) *ειναι* (al ante *τον χν̄* pon) :: cf Lc

35. *εννυχα* (Gb') c. BCDL 1. 28. 33. 131. 209. al plus[12] .. ς *-χον* c. AEFGKMSUVΓΔ etc Or catt; al pauc *-χιον* | *αναστας* .. D[gr] 226. c om | *και απηλθεν* .. B 28. 56. 102. 235. 2.pe om (b d e om *εξηλθ. και*) .. C*** FGV al[20] fere catt add *ο ις̄* (mt post *εξηλθ.* add) | *εις* .. D add *τον* | *κακει* c. BCEFGKLMSUVΓΔ al longe pler Or catt .. AD al pauc *και εκει* (Ln :: cf ad Mt 28, 10.) | D *προσευξετο* (sic; d *orabat*)

36. *κατεδιωξαν* c. ABCDEFGKLSVΓΔ etc .. MU 28. 40. y[scr] al[10] fere cop ff[1.] g[2.] δ vg al *-ωξεν* | *ο σιμ.* c. ACEFGKMSUVΓΔ al longe pler catt; item K 1. 28. 69. 124. 209. al plus[15] *ο τε σιμ.* (D* *τε σιμ.*, D** d *τοτε σιμ.*) .. BL 33. 102. al[4] om *ο* (49. at iidem fere test et. Lc 5, 5. om [cf et. Act 8, 24.], hinc neutro loco eos solos sequi ausim. Alibi idem nomen modo cum artic. modo sine artic. legitur) | *οι μετ αυτου* .. Δ add *ησαν* (it vg *qui -- erant*)

37. *και ευρον* (*invenerunt*) *αυτ. και λεγ.* (*dicunt*) c. BL e cop[cd1] (cf 1, 41 cum parall) item D *και οτε ευρ. αυτ. λεγ.* (*dixer.*) .. ς (Ln) *και ευροντες* (al[1] *ευρ. δε*) *λεγ.* c. ACEFGKMSUVΓΔ etc .. b c nil nisi *dicentes*

ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν
Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 ([18.2]) Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν 40—45 Lc 5, 12–16. Mt 8, 1–4.
καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
καθαρίσαι. 41 ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα

---

37. ζητ. σε c. BCDLΔ etc it[pler] (b c e *quaer. te omnes*) vg etc catt[txt] .. AEFGKMSUVΓ 22. 69. 124. 131. 262. 346. 435. al[100] fere a f go Vict[ant] σε ζητ. (Gb'' Ln)

38. αυτοις .. Δ add ο ις | αλλαχου c. BCL 33. cop arm arr .. ς (Ln) om c. ADEFGKMSUVΓΔ etc it vg etc (:: prorsus ex more Marci est, ut πανταχου 1, 28; neque simile additamentum in Lc habetur) | ε. τ. εχομενας (B -ναι) κωμοπολεις (Δ κωμο και πολ.) .. D it vg go syr al mu ε. τ. εγγυς (it vg *proxim.*) κωμας και εις τας πολεις | κακει c. BDL(8?) etc (al aliq εκει) .. ACEFGKMUVΓΔ al[100] fere και εκει (Gb Sz :: cf ad Mt 18, 33. de καγω et και εγω) | M* cop κηρυξωμεν | γαρ .. C add και | εξηλθον (Gb' Schu „recte apud Mc") c. BCL 33. .. ς (Ln) εξεληλυθα c. ADEFGKMSUVΓ etc .. Δ 28. 40. 69. 124. 262. 346. al plus[50] εληλυθα (Gb'), item *veni* it vg cop[cdd 2] go syr syr[p mg] al (:: in Io frequens est εληλυθα de Cho, ut 12, 46. 16, 28. 18, 37. nec fluctuat. Similiter Lc 4, 43. απεσταλμαι pro απεσταλην substituerunt plurimi)

39. ην .. BL ηλθεν | εις τας συναγ. (Gb) c. ABCDKLΔ 1. 69. 118. 124. 131. 157. 209. 238. 346. 435. al plus[15] .. ς εν ταις συναγωγαις c. EFG MSUVΓ etc

40. παρακαλ. (it vg *deprecans*) .. D ερωτων | και γονυπετ. αυτον (al[10] αυτω, L al[10] fere vv[aliq] om) c. ACEFGKLMSUVΔ al pler e ff[1.] g[2.] vg go syr (ante παρακ. αυτ. pon) syr[p] aeth pers[p] (ut syr) al catt[txt] .. BDΓ 102. 124. al[6] a b c ff[2.] g[1.] om (Ln 48. :: pro diversitate textus non ex ll. parall. petita credi possunt. Eadem verba non inveniuntur nisi Mc 10, 17. -τησας αυτ. et Mt 17, 14. Talia disertius scribere adamat Mc, cf 5, 22 sq. 5, 32. 10, 17. et alibi) | και λεγων c. ACDEFGKL MSUVΓΔ etc .. B e cop[cdd 2] λεγων (49. :: elegantior dictio fit omisso και, ut Mt 3, 2. ubi pariter ita B) | αυτω .. D it[pl] emm ing tol am fu al om | οτι c. AEFGKMSUVΓΔ etc a go etc .. CL c e ff[2.] g[1.] mm mt fu (?) cop[cdd 2] al mu κυριε (124. post θελ. add), B (teste Btl) κυριε οτι .. D 28. 69. 71. 238. it[mu] vg al om (:: cf Mt et Lc, ubi est κυριε sine οτι) | θελης .. D -λεις (sed d e *volueris*, it[pler] vg *vis*) | δυνασαι c. ACDEFGKL MSUVΓΔ etc .. B δυνη (: cf Lc 16, 2.)

41. ο δε ις c. ACEFGKMSUVΓΔ (item L σπλαγχν. δε ο ις) al fere omn c f ff[1.] (g[1.]) g[2.] l vg cop[cd 1] syr[utr] go al mu .. BD 102. a b e ff[2.] cop[cdd 2] και (Ln 49. :: at ita et Mt et Lc) | σπλαγχν. .. D a ff[2.] οργισθεις .. b g[1.] om | χειρα .. Δ* al pauc -ραν

αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εἰπόν-
τος αὐτοῦ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη.
43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει
αὐτῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ
*Lev 14, 2. καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 (19.10) ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν
πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι
φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ἔξω ἐπ᾽ ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ
ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

---

41. αυτου ηψ. c. BL 435. (aliisq haud dubie) item (αυτ. ηψ. αυτ.) D 7.p[e], item it vg al *extend. manum suam* (*suam* eaedem vv pler in Mt et Lc om) *et tangens eum* .. ς ηψ. αυτου c. ACEFGKMSUVΓΔ etc (:: ita Mt et Lc lectione non fluctuante)| και λεγει .. 69. 124. 346. 2.p[e] etc λεγων | αυτω .. 1. etc om

42. ειποντ. αυτου c. ACEFGKMSUVΓΔ al longe pler ff[1.] g[2.] l vg go syr[p] aeth sax etc .. BDL 16. 69. 102. 2.p[e] a b c e ff[2.] g[1.] cop syr ar[p] pers[p] om (Gb[0] Ln 49. :: at deest in Mt et Lc neque a testib infertur)| ευθυς c. BL 33. al pauc .. ς (Ln) -θεως c. ACDEGKMSUVΓΔ etc (:: cf ad 1, 10.)| απηλθ. α. αυτ. η λεπρ. c. BDEGLMSUVΓ al pler it vg cop[cd 1] etc .. AK al plus[10] syr[p] item Δ al pauc απηλθ. η λεπρ. απ (Δ al pauc om) αυτ., C cop[cdd 2] go η λε. απηλθ. α. αυτ. | εκαθεφισθη c. AB*CGLΔ 1. 2. 24.[ev] y[scr] etc .. ς (Ln 49.) εκαθαρισθ. c. B**DEKMSUVΓ al pler

43. ευθυς c. BDL 33. 164. (aliisque) .. ς -θεως c. ACEGKMSUVΓΔ al pler, idque AK al pauc post εξεβ. αυτ. pon .. al pauc syr aeth al om (b c om και εκαθ. usq εξεβ. αυτ., item e εκαθερ. usq ευθυς)

44. μηδεν c. BCEGKMSUVΓ al pler .. ADLΔ 33. 69. 124. 238. al[15] fere it vg al catt[txt] et Vict[ant] Thph om (Ln :: ita Mt et Lc)| αλλα c. ABCDEGKLUΔ al mu .. ς αλλ c. M(S?V?)Γ 1. al ut vdtr longe pl | σε. δειξον .. D it vg etc δειξ. σε. | ιερει .. 33. 69. al pauc ff[1.] l vg go αρχιερει, in aliis vv vel τοις ιερευσι vel *principibus sacerdotum* legitur | προσενεγκε .. CL al[12] (ac multo plures) -γκαι | ἅ .. C* καθως, 33. καθα, etiam ὅ legitur | μωυσης c. BDKVΔ al sat mu etc (cf ad Mt 8, 4. et alibi) .. ς μωσης c. ACEGLMSUΓ al pler etc

45. πολλα .. D it vg al om (238. post διαφημ.)| αυτον δυν. (minusc aliq δυν. αυτ.) .. D al[1] om αυτ. | φαν. εις πολ. εισελθ. c. ABEGKMSUVΓΔ al pler it vg etc .. CL 28. 33. 124. al aliq cop εις πο. φα. εισελθ., D φα. εισελθ. εις πολ. | αλλα c. ABCDMΔ al sat mu .. ς αλλ c. EGKLSUVΓ al longe pl | επ c. BLΔ 28. 124. al pauc .. ς (Ln) εν c. ACDEGKMSUVΓ al pler | B 102. om ην, b e om ην και: hinc Ln [ην]| παντοθεν (Gb″ Sz) c. ABCDKLMSΔ 1. 33. 118. 131. 157. 209. 238. 299. al plus[20] .. ς πανταχοθεν (Schu: „nusquam in N. T.“) c. EGUVΓ al pler

II. 1. εισελθων (c[scr] ελθ.) παλιν c. BDF[w]L 28. 33. 124. 2.p[e] b[scr] c[scr] cop (arm ?) a (*cum introisset iterum*) c (*cum venisset* om πα.) .. ACEKMUVΔ al[100] fere syr[p] go al εισηλθεν παλ. (Gb″ Sz Ln), item εισ. ο ις παλ. F(Wtst)GΓ al[15] fere syr (παλ. ο ις) .. ς παλ. εισηλθ. c. minusc aliq it[mu] (et. d)

II.

1 ([20. 1]) *Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι᾽ ἡμερῶν,* 1–12 Mt 9, 1–8. Lc 5, 17–26.
ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν. 2 *καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί,*
ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς
τὸν λόγον. 3 *καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρό-*
μενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 *καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ*
τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χα-
λῶσιν τὸν κράβαττον ἐφ᾽ ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 *ἰδὼν δὲ ὁ*

---

vg al .. s *εισηλθ.* omisso *παλιν* | *καφαρν.* c. BDA etc it vg cop arm go (cf et. ad Mt 4, 13. et alibi) .. ς *καπερναουμ* c. ACEGKLMSUVA al longe pler syr[utr] aeth etc | *ηκουσθη* (a *cognitum est,* it[pler] vg *auditum est*) c. BL 28. 33. 124. 2.[pe] a c cop arm .. ς *και ηκ.* (Ln [*και*] *ηκ.*) c. ACDEGKMSUVΓΔ etc (:: *εισελθων* – – *ηκουσθη*: dura haec dictio, a Mco quidem minime aliena, aptissime correcta est scribendo *εισηλθεν και ηκ.*)| *εις οικ.* c. ACEGKMSUVΓΔ al fere omn (g[1.] *in domum*) .. BDL 33. 67. (item it[pler] vg *in domo*) *εν οικω* (Ln :: aperta correctio)

2. *ευθεως* c. ACDEGKMSUVΓΔ al fere omn it[pl] go syr[p] al .. BL 33. 102. b g[2.] l vg cop syr aeth al om (Ln [*ευθ.*])| *ωστε* – – *πρ. την θυραν* (U** *πρ. τη -ρα*): a d f ff[2.] *ita* (a *in tantum*) *ut iam* (f om) *non posset capere* (ff[2.] *non caperet*) *usque ad ianuam;* b *ita ut iam nec ad ianuam caperet;* vg g[2.] *ita ut non caperet* (g[2.] gat mm add *domus*) *neq. ad ian.;* e *ita ut non caperet domus;* c *ita ut non cap. introitus ianuae* | *αυτοις* .. D b c ff[2.] *προς αυτους* | *τον* .. D om; 225. om *τ. λογ.*

3. *φερ. πρ. αυτ. παραλ.* c. BL 33. 346. (aliisq) g[1.] am fu ing tol mt (cop *adduxerunt ei pa.*) .. C*DG 1. 124. 131. 209. al[10] fere it[pler] vg[ed] al ut vdtr mu *πρ. αυτ. φερ. παρ.* (Ln) .. ς (49.) *πρ. αυτ. παρ. φερ.* c. AC***EKMSUVΓΔ al pler (:: propter sqq vitandum videbatur *φέροντες πρὸς αὐτόν,* hinc alii *φέρ.* ante *παραλ.* alii post *παρ.* transposuerunt)| *υπο* .. L *απο,* Δ *επι,* y[scr] *παρα*

4. *προσεγγισ.* c. ACDEGKMSUVΓΔ al longe pler (al[6] *εγγισαι*) it[pler] go syr etc .. BL 33. 63. 72.[mg] 253. 48.[ev] f l vg *δ* cop syr[p] aeth arr pers[p] *προσενεγκαι* (33. *-γκειν*) (:: Schu „recepta nusq. in N. T." At poterat *προσενεγκ.* significantius videri; commendabatur et. collato Lc)| *αυτω* (al[2] *-τον,* K** al pauc ante *προσεγγ.*) .. DK* al pauc it[pler] (cop[edd 2]) om | *δια* (*propter* a) *τ. οχλον* .. D *απο του οχλου,* it[pler] vg *prae turba* (e *-bam,*al *multitudine*)| *οπου ην* .. DΔ al[10] fere it[pler] mt go syr al add *ο ις* | *εξορυξαντες* .. D it[pler] syr om | *κραβαττον* c. ACDEGHLM(S?)UΓΔ (FV certe 9. 11. 12.) al pm, item *κραβατον* B*K al mu, *grabattum* a e am ing al, *grabatum* it[pl] vg[ed] et[cdd mu] .. ς *κραββατον* c. B**V (hoc certe versu) etc b | *εφ ω* c. ACEGHKMSUVΔ al pler go etc (item Γ al pauc *εφ ο,* 13. 33. 69. 346. 2.[pe] *εφ ου,* al pauc *εφ ον*), it[pler] vg *in quo* .. BDL (a g[1.] *ubi*) *οπου* (Gb′ Ln 49.)| D *ην* (*erat*) *ο παρ. κατακειμενος* (*iacens*)

5. *ιδων δε* c. ADEGHKMSUVΓΔ al pler it[pler] vg syr[utr] go etc .. BCL 13.

Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ Τέκνον, ἀφέωνταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι
καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν 7 Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ;
βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ
εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ δια-
λογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ Ἀφέ-
ωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε ἆρόν σου τὸν κράβαττον

---

28. 33. 69. 124. 346. 2.p^{e} e cop *και ιδων* (49. :: at ita prorsus Mt et Lc) | *τεκνον* .. C *θαρσει τεκν.* | *αφεωνται* c. ACDEGHKLMSUVΓΔ al pler, (*-εονται* G al mu) .. B 28. 33. (aliique?) *αφιενται* (Ln), Δ *αφιονται* (it^{pler} vg *remittuntur* vel *dim.*, b *remissa sunt*) | *σου αι αμαρτ.* (Gb) c. BD^{gr}GLΔ 1. 33. 69. 102. al^{10} fere, item C* al pauc am fu mt ing emm b e ff$^{1.2.}$ *σοι αι αμ.* .. ς (Ln) *σοι αι αμ. σου* (Ln [*σου*]) c. AC***EHK M**SUVΓ al pler it^{pm} (et. d) etc, item M* 28. 346. al^{10} *σου αι αμ. σου*

6. *ε. τ. καρδ. αυτων* .. D al pauc add *λεγοντες*, item it^{pler} cop$^{cd\ 1}$ *dicentes* vel *et dic.*

7. *τι* .. B p^{scr} *οτι* | *ουτως* (H *-τος*) c. BDEGHLMUΓΔ etc .. ς *ουτω* c. ACK etc .. al^{20} fere vv^{aliq} om | *λαλει; βλασφημει* c. BDL it^{pl} vg cop$^{cd\ 1}$ .. ς *λαλει βλασφημιας* (al pauc vv^{aliq} *-μιαν*, Δ *-μιας*) c. ACEGHKMSU VΓΔ al pler e (*loquitur blasfemia*) cop$^{cdd\ 2}$ go syr^{utr} etc (c *loquitur blasphemans;* b nil nisi *Hic blasphemat*) (:: at ita prorsus Lc, nec fluctuat lectio. Ut fert Marci ratio, lectio a nobis recepta ex Mt et Lc repetita videtur) | D* *τας αμαρτιας* | *εις* (a *unus*, it^{rell} vg *solus*) .. D^{gr} om

8. *ευθυς* c. BL 33. .. ς *-θεως* c. ACEGHKMSUVΓΔ etc .. D 28. 64. 2.p^{e} a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ cop$^{cd\ 1}$ syr al mu om (:: ita Mt et Lc) | *αυτου* .. D 258. a b c e ff$^{2.}$ om (g$^{2.}$ gat *sancto*) | *οτι ουτως* c. ACDEFGHKLMSUVΓΔ al fere omn f g$^{2.}$ vg cop go syr^{p} aeth etc (b c e ff$^{2.}$ syr *quid*) .. B 102. item (*quod cogitarent*) a g$^{1.}$ om *ουτ.* (Ln) | *αυτοι* (Gb Sz) c. ACEFHKMSUVΓΔ 13. 22. 33. 69. 262. 299. 346. 435. al plus^{150} syr^{utr} go sl Thph .. ς (Ln) om c. BDGL 1. etc it vg cop al (:: vox ista delenda videri poterat, non item addenda) | *εν εαυτοις* .. L al^{2} *εν αυτοις* | *λεγει* c. BL 33. e f g$^{2.}$ vg .. ς (Ln) *ειπεν* c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc (:: ita Mt et Lc, nec fluctuat lectio)

9. *παραλυτικω* .. D *παραλυτω* .. 33. a Aug om | D hoc ordine: *ειπ. τω παραλ. εγειρε —— εις τ. οικον σου, η ειπειν αφ. σ. αι αμαρτ.* | *αφεωνται* (minusc pauc *-εονται*) c. ACDEFGHKLMSUVΓΔ etc .. B 28. (33.?) 2.p^{e} *αφιενται* (Ln). De it et vg cf ad v. 5. | *σου αι αμαρτ.* (Gb Sz) c. BEFGHKLMUV 1. 28. 33. 69. 108. 124. 157. 209. 262. 299. 346. al plus^{120} .. ς (Ln) *σοι αι αμαρτ.* c. ACDSΓΔ etc it^{pler} vg etc, item al pauc vv aliq *σου αι αμ. σου* vel *σοι αι αμ. σου* | *εγειρε* (Gb Sz) c. ACD EFGHKM(sed M* om *εγειρ. και*)SVΓ 1. 33. 124. 157. 209. 262.* 299. al plus^{40} .. BL 28. 33. *εγειρου* (49. receperam praesertim quum nec v.

*καὶ περιπάτει; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ 11 Σοὶ
λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον
πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας
ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.*

13 (21.2) *Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος* 13—17 Mt 9, 9—13. Lc 5, 27—32.
ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 *καὶ παράγων εἶδεν*

---

11. nec ll. parall. eadem scriptura inventa esset: at potest et. hoc solo loco istum in modum correctum esse) .. ς *εγειραι* c. UΔ al pl | *αρον* (Gb Sz) c. CD^{gr}L 1. 33. 118. 131. 209. al^{10} fere fl vg (exc am) cop$^{cdd 2}$ syr arm sl^{4} .. ς (Ln) *και αρ.* c. ABEFGHKMSUVΓΔ al pler it^{pl} d am cop$^{cd 1}$ syr^{p} go al (al^{2} b c om *αρ. τ. κρ. σ.*)| *κραβαττον* c. ACDE F**GHKLM(S?)UVΓΔ al pm, item B*F* al mu *κραβατον* (de it vg vide ad v. 4.) .. ς *κραββατον* c. B** etc | *σου τ. κραβ.* c. EFGHSUVΓΔ al longe pl .. ABCDKLM al^{30} fere *τ. κρ. σου* (Ln 49. :: at ita v. 11. lectione non fluctuante)| *περιπατει* .. LΔ *υπαγε*, D a ff^{2} arm *υπαγε εις τον οικον σου* (g^{2} *Surg. et ambula, et tolle grab. tuum et vade in dom.*)

10. *ειδητε* (it vg *sciatis*) .. ACL al pauc *ιδητε* | *αφι. επ. τ. γ. αμαρτ.* c. AEFGKSUVΓ 1. al sat mu syr^{p} etc .. CDHLMΔ al plus^{60} it^{pler} vg go syr al *επ. τ. γ. αφι. αμ.* (Gb Sz Ln :: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluctuante) .. B 142. 157. *αφι. αμ. επ. τ. γης* .. al^{2} b Aug om *επ. τ. γ.*

11. *εγειρε* (Gb Sz) c. ABCDEFGHMSVΓ al^{40} fere .. ς *εγειραι* c. LUΔ al sat mu .. K *εγειρον* | *αρον* (Gb Sz) c. BCD^{gr}LΓ 13. 28. 33. al^{10} fere a b e f ff$^{1.2}$ g^{1} l vg cop syr al Ephr Amb Aug .. ς *και αρ.*, Ln [*κ.*] *αρ.* c. AEFGHKMSUVΔ al longe pl c d g^{2} mt go al | *κραβαττ.* c. ACDEFGHK LM(S?)UVΓΔ etc; B* al mu *κραβατον* .. ς *κραββατον* c. B** etc

12. *ηγερθ. κ. ευθυς* (C *-θεως*) c. BC*L cop$^{cd 1}$ .. ς (Ln) *ηγερθ. ευθεως και* c. AC***EFGHKMSUVΓΔ al pler syr^{utr} go aeth al (:: cf Lc *παραχρ. αναστας*, quod non fluctuat) .. D 47.^{ev} 60.^{ev} a f g^{1} l vg cop$^{cdd 2}$ *ευθεως ηγερθ. και* (:: videbatur *ευθ.* ad *ηγερθ.* trahendum: hinc modo ante *ηγ.* modo post *ηγ.* posuerunt) .. passim ut b c e ff^{2} omittitur *ευθυς* (:: ita Mt)| *κραβαττον* .. ς *κραββατον*: ut v. 11. Praeterea H al^{5} c cop al add *αυτου* | *εναντιον* .. BL 187.^{mg} *εμπροσθεν*, 28. 33. al pauc *ενωπιον* | *παντας* .. A *-τες* | *λεγοντας* .. D *και λεγειν* .. B b om, hinc Ln [*λεγ.*] | *ουτ. ουδεπ.* c. BDL 244. arm (e *sic numquam taliter*, b *taliter non talia*) .. ς (Ln) *ουδεπ. ουτ.* c. ACEFGHKMSUVΓΔ al longe pler it^{pler} vg etc (:: cf Ioh 7, 46. ubi in nullo teste *ουτως ουδεπ.* correctum est)| *ειδαμεν* c. CD .. ς (49.) *ειδομεν* c. BEFGHLSUΓΔ etc, item AKMV etc *ιδομ.* (b *viderant*)

13. *παλιν* .. D^{gr} 13. (infert *ο* $\overline{ις}$, item al pauc vv aliq) vg^{cd} al pauc Aug om | *ο οχλος* .. D* om *ο*

14. *παραγων* .. FGHΓ 13. 33. 69. 262. al^{30} fere et evglstaria al add *ο* $\overline{ις}$ | *ειδεν* c. BDEFGH(S?)U etc .. ACKLMVΓΔ al sat mu *ιδεν*

*Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.* 15 (22.2)
*καὶ γίνεται ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ
τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.* 16 *καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν ἁμαρ-
τωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὅτι μετὰ τῶν
ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν ἐσθίει καὶ πίνει;* 17 (23.2) *καὶ ἀκούσας*

---

14. *λευειν* c. BE[*]LM al pauc, item ς (Ln 49.) *λευϊν* c. CE[**]FGHSUV al sat mu am fu etc .. AKΓΔ 33. 80. 118. 126. 262. 346. al plus[30] vg[ed] go syr[utr] cop catt Thph *λευϊ* .. D 13. 69. 124. (in mg *ἐν ἄλλοις· λευϊν*) scholl codicum 237. 238. 253. 259. a b c e ff[1. 2.] g[1.] (cdd Origenis? vide post) *ιακωβον* (Or: *ἔστω δὲ καὶ ὁ Λεβὴς τελώνης ἀκολουθήσας τῷ ιυ, ἀλλ' οὔτιγε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπ. αὐτοῦ ἦν, εἰ μὴ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ Μάρκ. εὐαγγ.*)

15. *γινεται* c. BL 33. 2.p[e] (aliisq ut vdtr) .. ς (Ln) *εγενετο* c. ACDEFGH KMSUVΓΔ etc (:: at *εγενετο* non fluctuans apud Mt legitur ac per se facile commendabatur; praesenti vero tempore Mc uti adamat, quemadmodum toties cum praeteritis consociat)| *εν τω* (B? L 13. 33. 69. 102. 124. haec om) *κατακεισθ.* (Δ *κατακλιθηναι*) *αυτον* .. D a b c e ff[2.] *κατακειμενων* (al[1] -*νου*) *αυτων* (al[1] -*του*) :: cf Mt | *αυτου* .. b c om | *και* (al pauc *ιδου*) *πολλοι* .. D 1. 28. 118. al[5] it vg (al) om *και* | *συνανεκειντο* .. AC praem *ελθοντες* (:: e Mt)| *πολλοι και* .. D it vg sax *πο. οι και* (a c e ff[2.] mt om *και*)

15. 16. *κ. ηκολουθησ. αυτω. και οι γρ. κ. οι φα.* (al[1] add *οι*) *ιδοντες* c. ACEFGHKMSUVΓ etc (D it vg sax vide ante) .. BLΔ 33. (124.? ex parte sic? certe *των φαρ.*) b (qui ante *οι* *καὶ* habuerat) cop syr[hr] *και ηκολουθουν αυτω γραμματεις* (ita BΔ; L 33. cop *οι γρ.*, b syr[hr] *και* praem) *των φαρισαιων* (ita et. 28., syr[hr] *των ιουδαιων*, cop[cdd 2] *και οι φαρ.*)· *και ιδοντες* (b *et viderunt*). Eandem singulorum coniunctionem confirmat D, suo quidem ille modo (vide ad v. 15. extr), pro *ιδοντες* pergens *και ειδαν* (Ln [*και*] *ιδοντ.*) posteaque *και* (male om b) *ελεγον*

16. *αυτον εσθιοντα* (et. a f; A *εσθ.* ante *ελεγον* pon) .. B 33. (124.?) 2.p[e] item (*quia manducat*) b d ff[2.] cop[cdd 2] *οτι εσθιει* (Ln), DL (rescripta habet sed ab ipso*) item (*quia manducaret*) c ff[1.] g[1.] vg cop[cd 1] aeth (al) *οτι ησθιεν* | *αμαρτ. και* (D add *των*) *τελων.* c. BDL[*] 2.p[e] it am tol mt cop[cod 1] aeth .. ς *τελ. και αμαρτ.* c. ACEFGHKL[**]MSUVΓΔ al fere omn vg[ed] et[mss aliq] cop[cdd 2] syr[utr] go sax al (:: is ordo v. 15. non fluctuat, nec magis apud Mt; cf. et. Lc) .. 28. 69. 53.[ev] syr[hr] om *αμαρτ. και*, e om *ιδοντ.* usq *αμ. κ. τελ.* | *Οτι* c. BL 33. 102. 108. 246.* .. ς (Ln) *τι οτι* c. ACEFGHKMSUVΓΔ al longe pler (Schu „*τι οτι* non dixit Mc sed Lc saepe") .. D *δια τι* (:: idem *οτι* interrogativum cf epist Barn 7. 8. 10., item Mc 9, 11. 28. etc)| *τ. αμαρτ. κ.* (B[**] D add *των*) *τελων.* c. BDL a aeth .. ς *τ. τελ. κ. αμαρτ.* c. ACEFGHKMS(U om *αμ. κ. των*)VΓΔ etc (:: vide supra; certe enim utroq loco aut neutro ordo a nobis receptus servandus est)| *εσθιει* (B ante *μετα των* pon;

ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ᾿
οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.
18 *Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ-* 18–22 Mt 9, 14–17. Lc 5, 33–39.
οντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου
καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
νηστεύουσιν; 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ*
τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ᾿ αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον
χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ᾿ αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν·
20 *ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾿ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ*
τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 *Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους*

G *-ιετε*, 124. syr^{hr} *-ιετε*) *κ. πινει* (G *-νετε*, 124. syr^{hr} *-νετε* :: ut Lc) c. ACEF(G)HKLMSUVΓΔ etc .. BD 102. 235. 271. a b e ff$^{2\cdot}$ om *κ. πινει*, hinc Ln [*κ. π.*] (:: ut Mt). Praeterea CLΔ 69. al plus^{10} c ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l vg (et. am al mu, sed non omn) cop aeth arr perss sax add (c ante *εσθ.*, sax post *εσθ.*) *ο διδασκαλος υμων* (:: e Mt)

17. *αυτοις* .. D 1. 209. a b c g$^{1\cdot}$ om | *ου* .. B (2.p^{e}?) *οτι ου* | *αλλ* c. ACD EFGHKLMSUVΓΔ etc .. B *αλλα* | *ουκ* c. ABDEFGHKMSUVΓΔ etc .. CL al plus^{5} c f vg cop^{edd2} al *ου γαρ* (:: ut Mt) | *αλλα* (K 1. al pauc *αλλ*) *αμαρτ.* (Gb Sz) c. ABDKLΔ 1.* 22. 28. 102. 118.* 157. 209. 238. 299.* 435. al plus^{30} b e f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i l vg cop go syr^{utr} aeth arm perss sax catt^{comm} Euth Aug .. ς add *εις μετανοιαν* c. CEFGHMSUVΓ al longe pl a c ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ catt^{txt} (:: ita Lc, nec fere fluctuat. Cf et. Mt)

18. *οι φαρ.* (Gb Sz) c. ABCDKM 13. 69. 157. 238. al^{20} fere b c e f ff$^{2\cdot}$ (g$^{2\cdot}$?) i vg (exc mt) cop go syr^{p} arm sax .. ς (Gb') *οι των φαρισαιων* c. EFG HLSUVΓΔ al pler a ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l syr syr$^{p\ mg}$ al (:: cf Lc) | *και οι μαθ. τ. φαρ.* c. BC*L 33. 2.p^{e} e syr$^{p\ mg}$ .. ς (Ln) *κ. οι* (Δ al pauc om) *των φαρ.* c. C**DEFGHKMSUVΓ(Δ) etc .. al pauc a ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ go cop^{edd2} arm *κ. οι φαρισαιοι* .. A om | *οι δε σοι μαθ.* (Δ *σου μαθ.*, E* 28. al pauc vv^{aliq} *μαθ. σου*) .. B 102. 127. (2.p^{e}?) sax om *μαθ.*

19. *ο ις* .. D 28. b i | *του νυμφωνος* (b ff$^{2\cdot}$ vg *nuptiarum*) .. a c e f ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l *sponsi*, item go aeth | *οσον χρ.* – – *νηστευειν* .. DU 1. 33. 118. 209. 225. 235. 248. a b e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ i aeth ar^{p} pers^{p} om (Gb^{0}) .. syr *nequaquam* | *εχ. τον νυμφ. μ. αυτ.* (*μετ αυτων* c. BC 124. e^{scr} 2.p^{e} aliisq; ς Ln *μεθ εαυτων* c. AEFGHKLMSVΓΔ etc) c. BCL 28. 131. 124. (*εχ. με. α. τ. νυ.*) c (ut 124.) .. ς *μεθ εαυτ. εχ. τ. νυμφ.* c. AEFGHKMSVΓΔ al pler go syr^{p} f al

20. *απαρθη* .. C 13. 28. 64. 69. 124. 346. *αρθη* | *νηστευσουσιν* (E* *-σωσιν*) .. D*^{gr} U al^{6} go *νηστευουσιν* | *εν εκεινη τ. ημ.* (Gb Sz) c. ABC DKLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 157. 209. 238. 346. al plus^{20} ff$^{2\cdot}$ i l am go syr^{utr} aeth arm .. ς *εν εκειναις ταις ημεραις* c. EFGHMSUVΓ etc (:: ut Lc)

21. *ουδεις* (Gb Sz) c. ABCKLSΔ 1. 13. 33. 69. 102. 131. 157. 209. 346. 435. al^{40} fere it^{pl} vg go cop^{ed1} syr^{utr} al Thph (Aug al) .. DGM 28. al^{6} a c ff$^{2\cdot}$ syr$^{p\ mg}$ add *δε* (:: ut Mt), item 75.** cop^{edd2} g$^{2\cdot}$ mt mm al *γαρ* .. ς *και ουδ.* c. EFHUVΓ al pl aeth al | *ρακους* c. BCEKL(S?)UVΔ al pler

ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλή-
ρωμα ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή,
ῥήσσει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.
23–28 Lc 6, 1–5. Mt 12, 1–8. 23 (24.2) Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν
διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλ-

.. ADFGHMΓ al mu ρακκους (Ln) | αγναφου (al pauc ακναφ.) .. EFLΔ al pauc -φους | επιρραπτει c. AB*CEFGHLVΔ 1. 124. al mu .. ς (Ln) επιρραπτ. c. B**KM(8?)UΓ al pler .. D επισυνραπτει | επι ιματιον παλαιον c. BCDL 33. .. ς επι (13. 69. 124. al pauc om) ιματιω παλαιω c. AEFGHKMSUVΓΔ etc (:: ita Mt, nec fluctuat) | μη .. KΔ 28. 33. 346. al[20] fere μηγε (:: ita Lc) | το πληρ. απ αυτ. (B αφ εαυτ.) c. (B)L 1. 131. 209. 435. al[8] vel[9] go; item απ αυτου (Δ* -των) το πληρ. AKΔ al[30] fere (49.) .. D 13. 28. 124. it[pler] vg syr[p] etc το πληρ. omisso απ αυτ., pergentes το καιν. απο του παλ. .. ς το πληρ. αυτου (Gb[oo] αυτ. ex D etc coniectura facta) c. CEFGHMSUVΓ al longe pl .. passim et. aliter legitur (:: extrema lectio est Mt[i] et per se facillima; praeterea το πλ. απ αυτ. commodius reddiderunt postposito το πληρ.) | L om κ. χειρον (D -ρων) σχισμ. γιν.

22. μη .. CLM** al pauc μηγε (ita Mt et Lc) | ρησσει c. AEFGHKMSUVΓΔ al fere omn c e f ing fu emm cop syr[p] etc .. BCDL 33. (al[pe] ut vdtr) it[pl] vg (et. am gat mm mt) ρηξει (Ln :: at est e Lc) | ο οιν. (Gb'') c. BC*DL 13. 69. 242. 258. 301.* b[scr] (et al[pe]) it[pl] (b om ο οιν.) vg (exc gat) sax cop syr arm pers[w] .. ς add ο νεος c. AC**EFGHKMSUVΓΔ al pler (118. ο νε. οιν.) f gat syr[p] go al (:: e Lc, ubi nemo fere testium om) | απολλυται (L 102. εκχειται, D it[5] απολουνται post ασκ., item 301.* omissis τ. ασκους) και οι ασκ. (cop *cum utribus*) c. BDL 102. a b ff[2] i cop (:: itaque et L 102. et D it[5] leviter iam e Mt corrupti sunt) .. ς (Ln) εκχειται και οι ασκ. απολουνται (syr κ. οι ασκ. απ. post και ο οιν. εκχ. pon) c. ACEFGHKMSUVΓΔ etc (:: at ita Mt paucis variantib) | κ. οι ασκ. (vide ante) c. D a b ff[2] i .. ς (Ln) add αλλα (MΔ al mu αλλ) οινον νεον εις ασκους καινους (al[1] νεους, al[1] om) βλητεον (e f cop go aeth βαλλουσιν, B 102. om; [al[2] e g[1] f gat mm mt sax add και αμφοτεροι συντηρουνται]) c. A(B)CEFGHKLMSUVΓΔ etc (:: at ista e Mt et Lc addita esse tantum non certum est, praesertim cum lectio a nobis recepta optime conveniat rationi Mc[i], et quin locus Marci varie e parallelis corruptus sit dubitari nequeat)

23. εγενετο .. D 13. 69. 124. 346. a ff[1.2] g[1.2] i l vg sax add παλιν (prob Schu in Mc collatis 2, 1. 13. 3, 1. etc) | παραπορ. (c. AEFGHKLMSUVΓΔ etc; BCD διαπορ. e Lc: ita Ln; al pauc πορευεσθ.) αυτον (h. l. c. ACE GHKLMSVΓ etc; BDUΔ a ff[2] mt al pauc post εγενετο: ita Ln) εν (CLΔ al plus[25] om, Gb[oo]: ita Mt) τ. σαββ. (h. l. c. AEGHMSUVΓ etc; K 265. post σποριμ.; BCDLΔ a ff[2] mt inter αυτ. et διαπ. vel παραπ. pon: ita Ln; it[pler] vg *cum sabbatis ambularet*: cf Lc) | κ. ηρξ. οι μαθ. αυτ. c. AEGH KMSUVΓΔ 1. al pler syr[p] go al etc .. BCDL 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2.[pe] it vg cop κ. οι (2.[pe] e ff[2] g[2] οι δε) μαθ. αυτ. (DΓ 435. arm om)

λοντες τοὺς στάχυας. 24 *καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ Ἴδε τί* ᵃEx 20, 10.
ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 *καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς* ᵃ1 Sam 21, 6.
Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπεί-
νασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 *πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον* ᵃLev 24, 9.
τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν καὶ
τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 (²⁸·²) *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ σάββατον διὰ*
τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 *ὥστε*
κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

ηρξ. (Ln 49. :: similiter test mu in Lc transposuere verba; praeterea adamant *ηρξ.* et infin. iuxta ponere, cf ad 6, 2.)| *οδον ποιειν* (c. AC EKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn; BGH *οδοποιειν*: ita Ln; utrumque apud Graecos sed neutrum hoc sensu dictum est) *τιλλοντες* .. 13. 69. 124. 346. *οδοιπορουντες τιλλοντες* (346. *-λλειν*), item af go arm *iter facientes vellere* .. D 26.^{ev} bceff$^{2.}$g$^{1.}$i pers^{p} *τιλλειν* (ceff$^{2.}$ arm add *και εσθιειν;* similiter g$^{2.}$: e Mt et Lc)

24. *και οι* .. D it vg *οι δε* | *αυτω* .. D e i om | *ποιουσιν* .. DM 1. 13. 28. 69 124. 346. al^{6} it gat go syr^{hr} aeth arm Hier add *οι μαθηται σου* (:: cf Mt)| *τοις σαββ.* (Δ 28. post *εξεστ.*, Δ ante *τι*) c. ABCDKMΔ 1. 13. 69. 102. 124. 131. 157. 346. 435. al^{30} fere it vg .. ς (Gb^{oo}) praem *εν* c. EGHLSUVΓ al longe pl | *εξεστιν* .. D abcff$^{2.}$g$^{1.}$ add *αυτοις*

25. *αυτος* c. AEFGHKMSUVΓΔ al longe pler c (*ipse*) e (*ille*) syr^{p} etc (nec ap Mt nec ap Lc) .. BCL 13. 28. 33. 69. 102. 124. 2.^{pe} bff$^{2.}$g$^{1.}$il vg cop al om (Ln [*αυτ.*]), D a *αποκριθεις* (:: ita Lc), go syr al ο $\overline{ις}$ | *ελεγ.* c. ABEGHKMSUVΓΔ al longe pler, item *dixit* (aceff$^{2.}$) vel *dicebat* aceff$^{2.}$ go syr^{utr} cop$^{cdd\,2}$ etc, item D (ut Mt et Lc) *ειπεν* (d *ait*) .. CL 13. 28. 33. 69. 124. item (*ait*) it^{pm} vg (cop$^{cd\,1}$) *λεγει* (Ln)| *δαυειδ* .. *δαυιδ* (Gb Sz 49.), *δαβιδ* (ς Gb''): cf ad Mt 1, 1. | *οι μ. αυτου* .. D add *οντες*, Δ *ησαν* (it vg *qui - - erant*)

26. *πως* c. ACEGHKLMSUVΓΔ al fere omn vv fere omn (a *et*) .. BD 102. om | *εισηλθεν* (et. Mt et Lc) .. B *ηλθεν* | *του θεου* .. C* om *του* | *επι αβι.* (c. BEGHKLMSUVΓ al plus^{70}; ς add *του* c. ACΔ etc, Gb^{o}) *αρχιερεως* (Δ f go *ιερεως*) .. D 271. abeff$^{2.}$i om (:: ita Mt Lc)| D *προσθεσεως* | *τοις ιερ.* (28. *αρχιερ.*, Δ al plus^{5} vv aliq vel add vel praem *μονοις*: e Mt et Le) .. BL *τους* (L *τοις*) *ιερεις* (:: ut Lc)| *και εδ. και* (D it vg aeth al om) *τ. συν αυτω* (D al plus^{10} *μετ αυτου*) *ουσιν* (2.^{pe} om) .. al^{4} ff$^{2.}$ om (:: ut Mt) .. D 2.^{pe} abceg$^{1.}$i post *εφαγεν* (:: ut Lc) pon

27. *και ελεγ. αυτοις - - δια το σαββ.* c. ABCEGHKLMSUVΓΔ al omn vv fere omn .. D aceff$^{2.}$i *λεγω δε υμειν* omissis rell omnib, item b servatis rell :: cf Mt 12, 6. et Lc 6, 5. | *ουχ* c. AC***EGHKMSUVΓ al longe pler bf go etc .. BC*LΔ 33. ff$^{1.}$g$^{1.2.}$ l vg cop syr syr^{p} c. ob. aeth etc praem *και* (49.)

28. *ωστε* .. abceff$^{2.}$i *οτι*, g$^{1.}$ *λεγω δε υμιν* .. D om | *σαββατου* .. a add *et cum audissent qui ab eo erant, exierunt detinere eum; dicebant enim quia extitit mente* (:: cf 3, 21.)

III.

1–6 Mt 12, 9–14. Lc 6, 6–11. 1 *Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρω-
πος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα·* 2 *καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς
σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσουσιν αὐτοῦ.* 3 *καὶ
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειρε εἰς τὸ
μέσον.* 4 *καὶ λέγει αὐτοῖς Ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ
κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.* 5 *καὶ*

III. 1. *ε. την σ.* c. ACDEGHKLMSUVΓΔ etc .. B 102. 7.^{pe} om *την* (49. In Mt et Lc est nec fluctuat: hinc suspectum in Mc. At Ioh 6, 59. *εν συναγωγη* eadem ratione quum utatur neminem offendit. Comparandum videtur *το* ante *πλοιον* toties a testib plurib antiquiss omissum. Certe non cautum videbatur tali in re tot antiquissimorum test consensum uni cum paucis sociis posthabere.) | *και ην εκει* (Δ *εκ. ην*) c. (Δ)CDEGHKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn a $ff^{1.2}$ $g^{1.2}$ il vg cop etc (:: *και ην* ab initio periodi frequens apud Mc, ut 1, 13. bis [23.] 39.) .. B om *ην* (Ln 49. at sic absque *ιδου* vel simili vix inveneris dictum in Mc) .. b c e *venit* (c e *accessit*) *ad illum* (e *eum*): in iisdem cdd (et i) praecedit *cum introisset* | *εξηραμμενην* (Γ al mu *-ραμενην*, item post) .. D (item G capitulum in mg) *ξηραν* | *χειρα* .. G^{mg} (ut ante) *-ραν* (item al pauc et hoc versu et v. 3.)

2. *παρετηρουν* c. BC***EGHKLMSUVΓ al longe pler .. AC*DΔ 1. 10. 67. 118. 238. 6.^{pe} *-ρουντο* (Ln :: forma medii certa est in Lc pro testium graviss consensu: 6, 7. 14, 1. Act 9, 24. Inde et quidem e l. par. eadem forma huc translata.) | *τοις σαββ.* c. ABEGHKLSUVΓΔ al ut vdtr omn it vg etc .. CDM (M* om *ει*) y^{scr} *εν τ. σ.* | *θεραπευσει* .. Δ 271. *-πευει* | *κατηγορησουσιν* c. CD (aliisq?) .. ABEGHKLMSUVΓΔ etc *-σωσιν* (:: videbatur praeferenda futuri forma, quae ubicumque invenitur, a plurimis c. coni. aor. commutatur: cf Mt 20, 31. Mc 15, 20. Lc 20, 10. Ioh 7, 3. 12, 20. et alibi. Fortasse et. Mt l. par. praestabat futuri forma: certe alterutro horum ll. par. tenenda erat)

3. *τω εξηραμμενην* (D* *-ραμενην*: vide ad v. 1.; D 28. it^{pl} vg post *τ. χειρ.* pon) *εχ.* (D *τω εχ. τ. χ. εξ.*, 124. a *τω τ. χ. εχ. εξ.*) *την χ.* c. (D)EGHKMSUVΓ al fere omn .. BL 102. *τω την χ. εχ. ξηραν* (Ln 49.), item CΔ *τω την ξηραν χει. εχ.* (:: at *εξηραμμ.* apud solum Mc legitur et utroq versu tenendum. Altera forma *ξηρα* ubique apud Mt et Lc habetur nec fluctuat: inde ad Mc transtulerunt modo plures modo pauciores.) | *εγειρε* (Gb Sz) c. ABCDEF(Wtst)GHKLMSVΔ etc .. ς *-ραι* c. UΓ etc (al plus^{10} *εγερθητι*) | *εις το μεσον* .. D c e f *και* (e f om) *στηθει* (*sta*) *εν μεσω* (e f *in medium*): e Lc

4. *λεγει αυτοις* (vg *dicit eis*) .. D it^{plor} *ειπεν προς αυτους* | *εξεστιν* .. E* (sed ipse* se correxit) 1. 118. 131. al^{5} Thph praem *τι* | *τοις σαββ.* c. BCGHKLMSUVΓΔ al pler it vg etc .. ADE al^{10} *εν τ. σ.* | *αγαθοποιησαι* .. D *τι αγαθον ποιησαι* (b d g^{1} *aliquid bene fac.*, e *bonum aliquid fac.*) | *σωσαι* .. D 28. 124. add *μαλλον* | *αποκτειναι* (et. cop syr^{p} aeth) .. LΔ*

περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽ ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆς καρδίας αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 (36.4) *καὶ ἐξελθόντες*
οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ᾽
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 *Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν* 7 ss. Mt 12, 15.
θάλασσαν, (37.1) *καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθη-* Lc 12, 17–19.

---

1. 22. 124. 209. al[15] Vict[ant] (in utraq cat) Thph item (*perdere*) it vg go syr al mu *απολεσαι* (:: cf Lc) | *εσιωπων* (it[pl] vg *tacebant*) .. L -*πησαν* (a g[1.] *tacuerunt*)

5. *συνλυπουμ.* c. B*CDΔ etc (L *συλυπουμ.*) .. ς (Ln 49.) *συλλυπ.* c. AB**EGHKMSUV al pler | *πωρωσει* (Δ *πορρωσει*) .. 17. 20. *πηρωσει*, item *caecitatem* (-*te*) a b e f g[1.] l vg .. D *νεκρωσει*, *super emortua illorum corda* (i *cord. eor.*, d *cordis eor.*) c d ff[2.] i | M* om *λεγ. τω ανθρ.* | *τ. χειρα* c. BEMSUVΓ 1. 102. 126. al plus[30] .. ς (Ln) add *σου* c. ACDGHK LPΔ al pl (al pauc praem) it vg etc (:: at ita Mt et Lc, nec fluctuat) | *απεκατεσταθη* (Gb'' Sz) c. ABEFHKLMPSUVΓΔ al[60] (ac plur) .. C *απεκατεστη* .. ς *αποκατεσταθη* c. DG al sat mu | *η χειρ αυτ.* (237. 238. om; D ff[2.] g[1.2.] i add vel praem *ευθεως*) c. (Gb Sz) ABC*DKPΔ al[18] e f ff[2.] g[1.] i vg sax go syr[utr] cop aeth arm arr perss Chrysol Bed .. ς add *υγιης* (131. a b c g[2.] syr[hr] om) *ως η αλλη* c. C***EFGHLMSUVΓ al pler vv pauc (:: e Mt; cf et. Lc)

6. *και εξελθοντες* .. D it[pl] (non a e ff[2.]) vg *εξελθ. δε* | *ευθυς* c. BCΔ 33.; item ς (Ln) -*θεως* c. AEFGHKMSUVΓ al pler vv pl (sed a e ante *εξελθ.*, l cop arm ante *οι*, item 106. syr[p] post *ηρωδ.* pon) .. DL al[5] b c ff[2.] g[1.2.] i mt aeth om | D *συνβουλ.* | *εποιουν* (CΔ al[5] Thph -*ησαν*, D *ποιουντες*, item a *exierunt facientes*) c. A(CD)EFGHKMPSUVΓ(Δ) al pler item (*faciebant*) it vg etc .. BL 13. 28. 69. 124. 346. *εδιδουν* (49. :: at caussam huius lectionis dedisse videtur frequens apud Graecos illud *βουλὴν διδόναι*. Mc vero et. 15, 1. solus *συμβ. ποιήσαντες*, quod vel cum *ἑτοιμάσαντες* vel *λαβόντες* [ita Mt dicere consuevit] commutaverunt.)

7. *και ο ις* .. D it[pler] *ο δε ις* | *μετα τ. μαθ. αυτ. ανεχωρ.* (Gb) c. BC DLΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 346. al aliq a ff[1.2.] g[1.2.] i vg cop syr arm pers[p] .. ς *ανεχ. με. τ. μ. α.* c. AEFGHKMSUVΓ al pler b c e f go syr[p] | *εις* (Gb) c. DHP 131. 209. 238. y[scr] al[20] Thph .. ς *προς* c. ABCEFGKL MSUVΓΔ etc, item 13. 28. 69. 124. *παρα* (Schu „*προς* tuetur, *εις* repudiat evglstae usus, cf 2, 13. 4, 1. 7, 31.") | *πολυ πληθος* .. D *πολυς οχλος*, item *multa turba* (*tu. magn.* a) it vg al | *ηκολουθησαν* c. CEFH K*UVΔ al pl ff[1.] cop[cd 1] go syr[p] pers[p] .. ABGK**LMPS al[40] fere g[1.2.] vg cop[cd 1] al Vict[ant] Thph -*θησεν* (Gb'' Ln 49.), al[1] -*θει* .. D 28. 124. a b c e ff[2.] i cop[cd 1] om (b c vide ad *ηλθ. πρ. α.*). Praeterea *ηκολ.* (ς add *αυτω*, Ln [*α.*], c. AEFGHKMPSUVΓ al pler it[aliq] vg go etc, item Δ *αυτον*, al[1] *τω ιυ*; at nil add BCDL 102. al[5] fere cop; Gb[oo]) post *ιουδαιας* pon CΔ 238. f ff[1.] g[1.2.] l vg sax, item ante *απο τ. γαλ.* 116. aeth ar[p]

σαν· καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα,
πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ
εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
Mt 12, 15. τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας.
Lc 4, 41. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσ-
έπιπτον αὐτῷ ($^{26.8}$) καὶ ἔκραζον λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
Mt 12, 16. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.

---

7. και απο τ. ιουδαιας .. D it vg om απο, item 16. 28. 124. om απο της, al^{2} om κ. α. τ. ι., 1. 131. 209. post ιεροσ. pon, b a *iud.* ante *et galil.*, G ιδουμαιας (vide ad v. 8.) pro ιουδ.

8. απο prim .. al^{7} Vict$^{cat\ ox}$ om (33. om απο usq απ. της) | και απο (D^{gr} om) της ιδουμ. .. G (vide ante) al^{3} c ff^{2} arm om, item (qui h. l. pon κ. α. τ. ιουδ.) 1. 131. 209. | D^{gr} (item n^{*scr}) και οι περαν, item f omisso οι seq | και οι περι c. ADEFGHKMPSUVΓ al ut vdtr omn a ff^{1} g$^{1.2}$ vg .. BCLΔ bcdfeff^{2} (e ff^{2} *et de circa tyrum*) Vict$^{cat\ ox}$ om οι, Ln [οι] | και (D add οι περι, d περι) σιδ. | ακουοντες c. BΔ 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. 2.^{pe} cop (item *audientes* it vg etc) .. ς ακουσαντες c. ACD^{gr}EFGHKLMPSUVΓ al pler Vict | οσα c. ABEFGHKLMPSUVΓΔ etc (it^{pler} *quanta*, item go syr^{utr} al) .. CD 28. 6.^{pe} (aliiq) ἅ, item *quae* a d vg cop | εποιει c. ACDEFGHKLMPSUVΓΔ al fere omn (al^{3} -ησεν), item *faciebat* it vg item cop syr^{utr} go etc .. BL ποιει (49. At maxime probabile est alteros eosq plurimos ακουσαντες propter εποιει, alteros eosq paucos ποιει propter ακουοντες invexisse. Ad repudiandum ποιει facit inprimis quod nullus codex Latinorum, quos si invenissent retenturos fuisse vix dubitari potest, nec alia versio tuetur.) | ηλθον (D -θαν, U -θεν) πρ. αυτον .. bc *sequebantur illum* (ante ακουοντες pon)

9. ειπεν .. F al^{2} ειπον | πλοιαριον .. B -ρια | προσκαρτερη .. F al pauc -ρει | αυτον .. 13. 28. 69. 124. 346. add οι οχλοι, item D a ff^{2} i πολλοι

10. εθεραπευσεν (d ff^{2} *sanavit*) .. K e^{scr} -πευεν, item it^{pler} vg cop$^{edd\ 2}$ *curabat* vel *sanabat* | αυτω .. D εν αυτω (it vg *inruerent in eum*) | αψωνται (H al pauc -ψονται) .. KU al pauc απτωνται | οσοι .. Δ 28. f sax go cop syr al και οσοι, item am mt aliiq vg^{edd} οσοι δε (mt mm etc postea *spir. immundos*, cf D^{gr})

11. και τα (D 13. 124. om) πν. τα (D^{gr} 13. 124. om, non K) | οταν .. D^{gr} οτ. ουν | εθεωρουν c. BCDGLΔ 13. 33. 124. 238. 346. al^{10} fere .. ς -ωρει (FH -ωρη) c. AEFKMSUVΓ al pler catt | προσεπιπτον (B -ταν) c. (Gb'') ABCDFGKLMPΓΔ 13. 33. 69. 124. 238. 271. 299. 346. 433. 435. al^{40} fere Thph catt .. ς -πτεν c. EHSUV al pl | αυτω .. Γ αυτον | εκραζον (Gb'') c. ABCDFGKLPΓΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 238. 271. 299. 435. al plus^{40} (al^{aliq} εκραυγαζον) Thph .. ς εκραζε c. EHMSUV al pl catt | λεγοντα .. DK 69. al^{3} -τες | οτι .. D it vg etc om | συ ει .. CMP 16. 121. syr^{p} c.* add ο $\overline{\chi\varsigma}$ (69. ο θεος, υι. τ. θ.)

13 (29.2) *Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς* 13–19 Lc 6, 12–16. Mt 10, 1–4.
ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 *καὶ ἐποίησεν δώδεκα*
ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 *καὶ*
ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 (30.2) *καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα*
τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 *καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰω-*
άννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα
Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 *καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον*

---

12. *αυτον φανερον* c. BCDΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 346. al mu item (*cum palam fac.* s. *manifestarent*) a e ff2. .. AEFGHKLMPSUVΓ al plus60 Victant item (*manifestar. illum*) itpl vg *φαν. αυτ.* (Gb Sz :: at ita prorsus Mt lectione non fluctuante) | *ποιωσιν* c. DKL 13. 42. 69. 72. 124. 346. (aliisq ut vdtr) .. ς (Ln) *ποιησωσι* c. ABCEFGHMSUVΓΔ al pler catt (:: at ita Mt lectione tantum non fluctuante; cf et. ad 6, 41.). Praeterea C a b ff2. g1. 2. add *οτι ηδεισαν τον χ̅ν̅ αυτον ειναι* (b ff2. g1. 2. *cum* pro *τ. χ. α. ε.*), hinc Ln [*οτι η. τ. χ. α. ε.*] :: cf Mc 1, 34. Lc 4, 41.

13. *αναβαινει* .. P 1. al pauc *ανεβη* | *και* (C**Δ *οι δε*) *απηλθον* c. A**BC EFGHKMPSUVΓΔ etc (D *ηλθον*, item *venerunt* it vg al) .. A*L *κ. απηλθεν*

14. *δωδεκα* (271. *δεκα δυο*, D a c i l vg Aug post *ωσιν*, Δ post *μετ αυτ.* pon) c. AC**DEFGHKLMPSUVΓ al longe pler it vg go syrutr etc .. BC*Δ 13. 28. 69. 124. 238. 346. cop aeth syrp mg arp add *ους και αποστολους ωνομασεν* (:: cf Lc 6, 13.) | *και ινα* (B 102. 48.ev om) *αποστελλη* (D* *-στελη*, EHUΓ al mu *-λλει*) *αυτ. κηρυσσ.* (D it [exc a] mt sax add *το ευαγγελιον*) .. c g2. gat mm om (iidem cdd add et alii repetunt ad finem v. 15.)

15. *και εχειν* .. D it (exc a e) vg sax aeth arr *και εδωκεν αυτοις* | *εξουσιαν* c. BC*LΔ 102. cop .. ς (Ln) add *θεραπευειν τας νοσους και* c. AC**DEFGHKMPSUVΓ etc (:: cf Mt 10, 1. unde et. fluxit *κ. εδωκ. αυτοις*) | *δαιμονια* .. a c e g2. gat mm tol add *et ut* (a c om) *circueuntes* (*circumeunt.*, a *circumirent*) *praedicarent* (a *-cantes*) *evangelium* (vide ad v. 14.)

16. *και επεθηκεν* .. BC*Δ praem *και εποιησεν τους δωδεκα*, item (ut pendeant ab *εποιησεν* v. 14.?) 13. 69. 124. 346. *πρωτον σιμωνα* | *ονομα τω σιμ.* c. BCLΔ 102. yscr al5 c e cop Victant .. ς (Ln) *τω* (D om) *σιμ. ον.* c. ADEFGHKMPSUVΓ al pler itpler vg go etc (al pauc *επεθ. αυτοις ονοματα, τω σιμ. ονομα*) | *πετρον* .. Δ *πετρος*, item (*petrus*) b c d f ff1. g1. i vg (non gat mm)

17. *και* (D add *τον*) *ιακ. τον* (D om) *του* (al pauc om) *ζεβ. και* (D add *τον*) *ιω. τον* | *του* (c. BDEHLMPUVΓ al pler; CKSΔ 1. 13. 124. 238. 346. al plus15 om, Gb0) *ιακωβου* .. G 28. 69. 271. al10 g1. 2. *αυτου* .. AF al pauc *αυτου ιακ.* (E *τους* in litura habet) | *ονοματα* .. Dgr 28. 225. 271. syr *ονομα* | *βοανηργες* c. ABCKLMΔ** (*-*αργες*, ut vgcdd aliq) al pauc copcdd1** .. D al pauc copcdd2 *-εργης* .. ς *-εργες* c. EFGHUΓSV(vdtr) al pler copcd1* etc .. Hier *benereem* | e post *simoni petrum*, item b c post *fratrem iacobi* pergunt: *communiter autem vocavit* (c *convoc.*) *eos* (*illos*)

καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον 19 *καὶ*
Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

([31.10]) *Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον·* 20 *καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ*
ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. 21 *καὶ ἀκού-*
σαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι
22—30 Mt 12, 24–32. Lc 11, 15 ss. *ἐξέστη.* 22 ([32.2]) *καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων κατα-*
βάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμο-
νίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 ([33.2]) *καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς*
ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκ-
βάλλειν; 24 *καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται*

---

boanerges, quod est (e add *interpraetatum*) *fil. tonitrui. erant autem hi* (c om): *simon et andreas, iacobus et iohannes* (e *-nnis*) etc

18. *μαθθαιον* c. B*D .. ς (49.) *ματθ.* c. AB**CEFGHKLMSUVΓΔ etc | *θαδδαιον* (K *δαδδ.*, Δ* *ταδδ.* ut vg[cdd aliq] it[aliq]) .. D a b ff[2] i *λεββαιον* (cdd[aliq] ap Or: vide ad 2, 14. *ἴστω δὲ καὶ ὁ λεβῆς τελώνης* etc), e om sed post *βαρθολ.* add *iudas* | *καναναιον* c. BCDLΔ 33. 2.[pe] it vg sax cop aeth pers[p] sl[1.] (eadem forma Act Thom 1.[cdd omn]) .. ς *κανανιτην* c. AEFGHKMSUVΓ al pler go syr[p] (syr *zelotem*) etc

19. *ιουδαν* .. D *ιουδας* (item, ubi praecesserat v. 17. *erant autem* etc, b c e) | *ισκαριωθ* c. BCLΔ 33. 2.[pe] tol, item *σκαριωθ* D a b ff[1.2.] g[1.2.] i l vg sax (c *scariotha*, e *cariotha*, f *scariothen*) .. ς *ισκαριωτην* c. AEFGHK MSUVΓ al pler cop go etc | *και* .. M ing al om | *ερχονται* .. Γ al pauc cop[cdd 2] b (e i) *ερχεται* .. D cop[cd 1] *εισερχ.* Libere e i *et introivit iterum* (i om) *in domum, et invenit turbas* (i *et convenit iterum turba*) *ita ut*

20. *συνερχεται* .. 126. al aliq (iique pler *οχλοι*) *συνερχοντ.* vel *ερχοντ.*, M *ερχεται* | *ο οχλ.* c. ABDL(** vel potius*)Δ 209. 300. al[10] fere cop[cdd 2] .. ς *οχλος* c. CEFGHKMSUVΓ al pler (1. al pauc add *πολυς*) catt | *ωστε* .. F (*ως*) al pauc *ως* | *αυτους* .. D om (item go) | *μηδε* c. ABDKLUΔ 28. 33. 300. 346. al[20] (ac plurib) cat[comm] .. ς *μητε* c. CEFGHMSVΓ al longe pl cat[txt] | *αρτον* .. D[gr] *αρτους* (al[1] *-του*)

21. *κ. ακουσ. οι παρ* (sic et. syr[p mg gr]; al pauc *περι* vel *μετ*) *αυτου* (al[1] *οι π. αυτω*, vg l *δ* cop *sui*, syr[utr] aeth al *cognati eius*, mm *discipuli*, gat *disc. sui*, a [ad 2, 28. ubi hunc vers. repetit] *qui ab eo erant*) .. D it[pler] go *και οτε ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεις και οι λοιποι* (c *pharisaei*) | *εξεστη* (it[mu] vg *in furorem versus est*, g[1.] *demens factus est*, a ad 2, 28. *extitit mente*) .. D *εξεσταται* (**εξεσται*) *αυτους*, a b d ff[2.] *exentiat eos* .. al[10] fere *εξεστι*, 13. 69. *εξεσταται*, 346. *εξισταται* .. c e om *οτι εξεστ.* usq *καταβ. ελεγον* (c om et. *οτι*)

22. *οι απο* .. H al plus[5] a i praem *και* | *βεελζεβουλ* (et. AHΓ etc) .. cf ad Mt 10, 25.

23. *ελεγεν αυτοις* .. D *ελ. ο κυριος* $\overline{ις}$. Similiter U (post *αυτοις*) al pauc vv aliq huic versui inferunt *ο* $\overline{ις}$ (*domin. iesus* et. a ff[2.] g[1.2.] i) | D al pauc *εκβαλειν*

σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,
οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη
ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει.
27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ
τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 (34.2) ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ
αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἐὰν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ
εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνο-

---

25. *δυνησεται* c. BCLΔ (aliis?) ag[1]·i fu ing emm tol, item (qui et. v. 24. *poterit*) gat mm aeth .. ς (Ln) *δυναται* c. ADEFGHKMSUVΓ al longe pler it[pl] vg[ed] am go etc (:: ut v. 24.) | *η οικ. εκ. στην.* (D *εσταναι*, K al pauc ante *η οικ.*) c. BL 11. 28. 42. 60. 114. item D item K al pauc, item hoc ordine vg (ex cdd omn) it[pl] syr .. ς *σταθηναι η οικ. εκ.* c. AEFGHMSUVΓ etc, item CΔ *η οι. εκ. σταθ.* (Ln) :: ut v. 24. ubi *σταθ.* tantum non fluctuat

26. *ει* .. D *εαν* | *ανεστη* (Γ *εστη*) *εφ ε. και μεμερισται* (c. AC**EFGHKMSUVΓ al ut vdtr omn; BL *και εμερισθη*, Δ *εμερισθη και*, item alterutrum C*) .. D a b c e ff[2]·g[1]·i *σαταναν εκβαλλει, μεμερισται* (D* *–σθαι*) *εφ εαυτον* (ff[2]· *super regnum eius*, item c e omisso *super*) | *στηναι* c. BCL .. ς (Ln) *σταθηναι* c. AEFGHKMSUVΓΔ etc, item D a b g[1]·i *σταθ. η βασιλεια αυτου* | D *το τελος*

27. *αλλ* c. BC*(vdtr)LΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 346. cop arm syr[p mg] item (*nemo autem*) a d ff[2]· .. C**(vdtr)G aeth *και* .. ς (Ln) om c. ADEFHKMSUVΓ etc | *ου δυν. ουδεις* c. BC(et* et**)Δ etc cop etc .. ADEFGHKLMSUVΓ al plus[120] it vg syr[utr] go etc *ουδεις δυναται* (Gb Sz Ln :: at duplex negatio eiusmodi prorsus ex ingenio Mc[i] est. Quis tandem tam simplicem dictionem *ουδ. δυν.* mutaturus fuisset?) | *τα σκ. του ισχ. εισελθ. ε. τ. οικ. αυτ.* (G om *εισ.* usq *αυτ.*, D al pauc it[pl] vg om *αυτ.*) *διαρπ.* c. A(D)EF(G)HKMSUVΓ al pler it vg go syr[p] etc .. BCLΔ 33. 102. cop syr aeth *εις την οικ. του ισχ. εισελθ. τα σκ. αυτου διαρπ.* (:: ita ad Mt corr) | *διαρπασει* c. BCGHLMSΔ 1. etc, D *–αζει* .. AEFKUVΓ al[100] fere *–αση* (Gb'. Similiter lectio in Mt fluctuat.)

28. *τοις υι. τ. ανθρ.* (Δ 118. al *τοις ανθρωποις*) *τα αμαρτ.* (Gb'') c. ABCDLM**Δ 1. 28. 33. 118. 124. 131. y[scr] al[10] fere it[pler] (c e libere) vg arm .. ς *τα αμ. τοις υι. τ. ανθρ.* (al *τοις ανθρωποις*) c. EGHKM*SUVΓ etc (F al[1] om *τα αμ.*) | *και αι* (Gb Sz) c. ABCEFGHLΔ al[25] fere .. ς om *αι* c. D(**βλασφημια*)KMSUVΓ al longe pl | *οσα* c. BDE*(*οσ αν*)GHΔ 13. 16. 69. 124. al[5] fere (d *quaecumq.*) .. ς *οσας* c. ACE(*ipse corr)FKLMSUVΓ al pler | *εαν* c. BCFLΔ 33. y[scr] al[aliq] .. ς (Ln) *αν* c. ADEGHKMSUVΓ etc | *οσ. εαν βλασφημησωσιν* (L *–σουσιν*) .. a b c e ff[2]· g[1]·i Cyp Ambrst om

29. *ος δ αν* (it vg *qui autem*) .. D *ος αν δε τις* (d *si quis autem*) | *βλασφημηση* .. H 126. al pauc *–σει* | *εις* pr .. D[gr] a b i go om | *εχει* (et. am fu ing etc) .. c vg[ed] cop[cd1] aeth Cyp *habebit* | *εις τ. αιωνα* c. ABCEFGHKLMSUVΓΔ al longe pler. c ff[1]· g[2]· l vg cop go syr[utr] etc (gat Ambrst

χός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον Πνεῦμα ἀκάθαρ-
τον ἔχει.
31—35 Mt 12, 46—50. Lc 8, 19—21. 31 (26. 2) Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ
ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ
ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί;

---

neque in hoc seculo neque in futuro: e Mt) .. D 1. 22. 28. 209. 2.pe a b e ff[2] g[1] Ath Ps-Ath[disp] Cyp[2] om (Gb° :: cf Mt) | *αλλα* c. ADLΔ etc .. ς *αλλ* c. B(e sil.)CEFGHKMSUVΓ al pler | *εστιν* c. ABCEFGHKMSUVΓ al longe pler b ff[1. 2.] g[1. 2.] l go cop syr[utr] etc Ath Ps-Ath[disp] al Cyp[1] .. DLΔ 33. 69. al[4] a c e ff[2] g[1] vg sax aeth *εσται* | *αμαρτηματος* (Gb″ prob Schu) c. BLΔ 28. 33. 2.pe, item *αμαρτιας* C*(vdtr)D 13. 69. 346. Ath Ps-Ath[disp], item *delicti* (*peccati*) it (exc f) vg (exc tol) cop go arm sax Cyp[2] Aug .. ς *κρισεως* c. AC**EFGHKMSUVΓ al pler f tol syr[utr] al; item al[3] arr *κολασεως*

30. *πνευμα* (Δ 28. al pauc *οτι πν.*) *ακ.* (C add *αυτον*, similiter aeth *pos-sidet ipsum*) *εχει* (D 77. 285. *εχειν*, item *habere eum* d, *eum* vel *illum* - - *habere* a b c e ff[2] g[1])

31. *ερχοντ.* (al pauc *ερχετ.*) *ουν* c. AEFHKMSUVΓ al pler syr[p] .. BCLΔ 13. 28. 69. 124. (346. *κ. ερχ. ουν*) vg c f cop syr go aeth (item DG 1. 118. 209. 2.pe a b e ff[1. 2.] g[1] *κ. ερχεται*) *και ερχονται* (Ln 49. :: istud ex more quidem Mc[i] est; at *ουν* ad v. 21. respiciens offendebat, nec vero propter eundem versum potest illatum credi.) | *οι αδ. αυτου* (Gb Sz) c. AKM al[20] fere, item (qui postponunt) BCDGLΔ al[10] fere it[mu] cop go syr aeth .. ς om *αυτου* c. EFHSUVΓ al pl syr[p], item (postpon) a e f g[1] l vg al | *οι αδ. αυτ.* (vide ante) *κ. η μητ. αυτ.* hoc ordine c. AEFHKMSUVΓ al pler syr[p] .. BCDGLΔ al[10] it vg al pl *η μητ. αυτ.* (al pauc si om) *κ. οι αδ. αυτ.* (a e f g[1] l vg al pauc om) (ita Gb Sz Ln :: at eundem ord. Mt et Lc tuentur, nec ibi fluctuat) | *στηκοντες* c. BC*Δ 28. .. C** s. ***GL 1. 118. 124. 131. *εστηκοτες* .. ς (Ln) *εστωτες* c. AD EFHKMSUVΓ al pler | *καλουντ. αυτ.* c. BCL 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 209. 346. 2.pe .. Δ *ζητουντ. α.*, ς *φωνουντ. αυτον* (al[1] *-τω*) c. DE FGHKMSUVΓ al pler .. Δ (spatio relicto) a om (Gb°)

32. Δ y[ser] al pauc *εκαθηντο* | *περ. αυτ. οχλ.* (Gb′) c. ABCKLMΔ al[50] fere it (a *et turbae dix. ei* omissis reli) vg go syr[utr] al (D[gr] *προς τον οχλον*) .. ς *οχλ. πε. αυτ.* c. EFGHSUVΓ al pl (cop) aeth al | *και λεγ.* c. BCDLΔ 13. 69. 124. 346. b f ff[1. 2.] g[1. 2.] l (item e *et dix.*) vg cop syr syr[p mg ed] aeth sax .. ς *ειπον δε* c. AEFGHKMSUVΓ al pler (a, vide ante, c *et se-dentes* - - *dix. ei*) syr[p] al | *και αι αδελφαι σ.* (Gb+Sz) c. ADEFHMSUVΓ 22. 124. 238. 299. 433. al[100] fere a b c f ff[2] l go syr[p mg] al .. ς om c. BCGKLΔ 1. 13. 33. etc e ff[1] g[1. 2.] vg cop syr aeth sax al (:: at desunt et in Mt et in Lc, uti nec v. 31. nec v. 34. habentur)

33. *κ. αποκρ. αυτ. λεγ.* (C *λε. αυ.*) c. BCLΔ al pauc vg (it[pm] *qui respon-dens dixit illis*, e *ille autem resp. dix. eis*) cop syr[p] .. ς (Ln) *κ. αποκριθη*

34 καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους λέγει
Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

1 (36. 2) Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 1–9 Mt 13, 1–9. Lc 8, 4–8.
συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ

αυτ. λεγων c. ADEFGHKMSUVΓ al pl go (similiter a b syr al) .. 1. 13. 28. 69. al plus[5] απεκριθη αυτοις και λεγει, differunt al pauc | ἤ c. ADE FGHKMSUΓ 13. 33. 69. 124. etc c e ff[2] go syr[p] aeth Amb Aug .. BC LΔ 1. 40. al[50] fere a b ff[1] g[1. 2] l vg cop syr al και (Gb' Ln :: at ita Mt variantib paucise) | οι .. D om | αδελφοι c. BDG[gr] 102. arm (Amb Aug *quae mihi est* [Aug om] *mater aut qui fratres?*) .. ς (Ln) add μου c. ACEFGHKLMSUVΓΔ etc (:: at ita Mt lectione non fluctuante; nec magis μου repetitum v. 34. fluctuat)

34. 271. al[5] (ac multo plur) g[2] om versum | και .. B 102. pers[p] om | κυκλω h. l. c. AEFGHKMSUVΓ al pler go .. BCLΔ ante καθημ. (Ln), 1. 13. 28. 69. 118. 124. 209. 346. post τους (Gb''), D τους κυ. omissis πε. αυτ., al[2] om κυκλω .. it vg *eos* (a d om) *qui in circuitu eius* (b om *eius*; a *qui circa eum*, e *qui circum*), similiterque vv pler κυκλω non exprimunt | λεγει .. DG 28. 124. 346. al pauc ειπεν, item it[aliq] *dixit* | ιδε c. BCEFHLSUV al sat mu .. ADGKMΔ 1. 13. 28. 33. 40. al[40] fere ιδου (Gb' Ln :: ut Mt)

35. ος c. B b e cop aeth .. ς ος γαρ c. ACDEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn vg ff[1. 2] g[1. 2] go syr[utr] al Ambrst, item a c Aug *et qui* (*quicumq* a Aug) (:: γαρ in Mt est, nec fluctuat) | ποιηση .. H 346. al pauc -σει | το θελημα .. B τα θεληματα (49. :: sane το θελ. ex Mt esse potest; tamen non cautum videbatur hac in re B solum sequi, praesertim cum et. vv τα θελ. reddere potuissent. Ceterum τα θελ. in eadem sententia ex evg Ebion retulit Epiph, cf ad Mt; idem frequens est in psalmis et Esaia; in N. T. cf Act 13, 22. [e psalm] et Eph 2, 3.) | αδελφος μου .. D b e g[1] fu Amb Aug μου (b e Aug *mihi*) αδ. | μου sec c. CEFGHKMSUV 124. al longe pl a ff[1] g[2] vg syr[utr] cop al mu .. ABDLΔ 1. 13. 33. 40. 69. 118. 131. 209. 346. al[15] fere c ff[2] g[1] (item b e Amb Aug, vide ante) go arm om (Gb'' Ln 49. :: at deest in Mt. Concinnitati consulentes alteri μου semel tantum, alteri ter voluerunt) | μητηρ .. al[50] fere a syr aeth sl al pauc add μου

IV. 1. και (28. 209. om; 13. 124. παλ. δε) παλ. ηρξατο .. D al plus[5] it[pl] (non ff[1] g[2]) κ. ηρξ. πα. | παρα .. D προς | συναγετ. c. BCLΔ 13. 28. 69. 124. (346. συναγαγεται, 1. 209. συνερχετ., 131. συνερχοντ.) .. ς συνηχθη c. DEFGHKMSUV al pler, item *congregata est* it vg etc; A al[10] fere -χθησαν, item syr[utr] (syr[p cd] -χθη) go (syr go sequente *turbae*) :: cf Mt | οχλος .. D ο λαος | πλειστος c. BCLΔ .. ς (Ln) πολυς c. ADE FGHKMSUV al ut vdtr omn (*turba multa* vel ut a *magna* it vg) | εμβαντα (DΔ ενβ.) h. l. c. AEFGHKMSUV al pl go syr[p] (item syr) cop aeth

πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θά-
λασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ 3 Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξ-
ῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό.
5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν,
καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ ὅτε ἀν-
έτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.

---

al .. BCDLΔ 33. it vg arm Thph post *πλοιον* (Ln :: at ita Mt nec fluctuat; Mc aliter ponere solet, ut 5, 18. 6, 45.), item 13. 69. 124. 346. post *καθησθ.* | *ε. το πλ.* c. ADEFGHSUVΔ al cop .. BCKLM 1. 33. 118. 131. 209. al[15] om *το* (49. :: ut toties in Mt, ita et. in evv rell *το πλ.* a multis testib cum *πλοιον* mutatum parum intellecto sensu articuli) | *καθησθαι* .. M* al pauc *καθησαι* | *εν τ. θαλ.* (vg f ff[1.] g[2.] *in mari*; g[1.] om) .. 131. *παρα την θαλ.*, D *περαν της θαλασσης*, similiter it[pl] *ad* (vel *circa* vel *proxime*) *litus* (*maris* add a) | *προς τ. θαλ. επ. της γης* (al pauc *ε. την γην*) .. D *περαν της θαλασσης*, it[pler] *in litore* vel (ad) *circa mare* | *ησαν* c. BCLΔ 33. y[scr] al[5] (item d *turba -- erant*) .. ς (Ln) *ην* c. ADEFGHKMSUV al pler

2. *πολλα* .. D *πολλαις* (item ar[p] ar[e] pers[p]) .. b c e om

3. *ακουετε* (al[5] c om) .. C 2.p[e] al pauc *ακουσατε* | *του σπειραι* (vg f ff[1.] g[1.] *ad seminandum*; it[pl] *seminare*) .. B 102. Vict[ant] (item it[pl]? vide ante) *σπειραι* (Ln 49. :: at et. in Mt et Lc est qui omittat *του*) .. D g[r] cop[cd 1] om .. F al[12] g[2.] go add (:: e Lc) *τον σπορον αυτου*

4. *εγενετο* .. DF al pauc it (exc a) vg al mu om (:: ut Mt et Lc) | *σπειρειν* .. D *-ραι* | *ηλθεν* .. HKΔ 33. y[scr] al[aliq] *ηλθον*, item D *ηλθαν* | *τα πετεινα* (Gb Sz) c. ABCEFHKLSUVΔ al[150] fere it[pl] am fu emm tol ing mt cop go syr[utr] al mu .. ς add *του ουρανου* c. DGM etc a ff[1.] g[2.] vg[ed] gat (:: e Lc) | *κατεφαγεν* .. D *-γαν*, al[8] *-γον* | *αυτο* (33. al *-τα*) .. H* 33. *-τον*

5. *και* (M* 2.p[e] b om) *αλλο* (D g[r] 33. 2.p[e] al pauc *-λα*) c. BC(D)LM**Δ al[10] fere a d cop aeth .. ς *αλλο* (al pauc e *-λα*) *δε* c. AEFGHKSUV al pler it[pl] vg syr[utr] go al (:: cf Mt) .. al pauc *και α. δε* | *επεσεν* .. D *-σαν* | *το πετρωδες* .. D 1. 33. al[6] it[pm] vg (et. am et al pler) *τα πετρωδη* (:: ut Mt) | *οπου* c. ACEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn vg f ff[1.] g[1. 2.] l cop go syr[utr] aeth etc .. B a (vdtr) *και οπου* (ita 49.; Ln [*και*] *οπ.*), D ff[2.] b c e i *και οτι* (sed i om *και* sq, b c om *δια* usq *γης*, e om *και* et *δια* usq *γης*) | *ευθυς* c. BCDLΔ etc .. ς *-θεως* c. AEFGHKMSUV al pler | *εξανετειλεν* .. 1. 13. 28. 69. 118. 124. 346. *εξεβλαστησεν* (131. *εβλαστ.*) | *βαθος* (al pauc *βαρος*) *γης* (L *γης βαθ.*) .. B (idem sic in Mt) *βαθ. της γης* (Ln), D *βαθ. την γην*

6. *και οτε αν. ο ηλ.* (prob Schu) c. BCDLΔ vg ff[2.] i l (aliisq ut vdtr it[edd]) .. ς *ηλιου δε ανατειλαντος* c. AEFGHKMSUV al ut vdtr omn a e f (b c libere) (:: e Mt, ubi lectio non fluct) | *εκαυματισθη* .. BD g[r] *-σθησαν*, item a | *εξηρανθη* .. D g[r] *-θησαν*. Similiter haec in Mt fluctuant.

7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι
καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλο ἔπεσεν
εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξα-
νόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν.
9 καὶ ἔλεγεν Ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο 10–20 Mt 13, 10–23. Lc 8, 9–15.
κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς
παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς

7. *αλλο* .. 28. 33. al pauc e *-λα*, item infra *αυτα* et *εδωκαν* | *εις* c. AB EFGHKLMSUVΔ al pler vg it^{pler} .. CDM** 33. al^{10} (b *supra*) *επι* (:: ut Mt) | *συνεπν.* .. 33. al plus^{10} *απεπν.* (:: e Mt)

8. *αλλο* c. ADEFGHKMSUVΔ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} etc .. BCL 28. 33. 124. e (ut vv. 5 et 7.) cop *αλλα* (49. :: at ita Mt, videturque hoc maxime loco pluribus placuisse propter varietatem fructus: *τριακ. εξηκ. εκατ.* Ut in Mt ubiq *αλλα*, ita in Mc *αλλο*, in Lc *ετερον*) | *εις την* .. C 1. 28. 118. 124. al plus^{15} *επι την* (:: ut Mt) | *εδιδου* .. C *εδιδοσαν* | *αυξανομενον* (Gb') c. AB (*-μενα*) CDLΔ 238. .. ς *αυξανοντα* c. EFGHKMSUV al pler (:: vulgatum est *αὐξάνειν* sensu intrans. ut Mt 6, 28. *πῶς αὐξάνει* Lc 1, 80. *τὸ παιδ. ηὔξανε* Lc 13, 19. *ηὔξησε κ. ἐγέν. εἰς δένδρ.*, neque sunt eiusmodi correcta) | *εφερεν* .. C *-ρον*, D 124. 2.^{pe} *φερει* | *εις* ter (L *εἰς* et bis *ἐν* sed sine acc.) c. BC*LΔ 28. 46. (aliisque, ut 2.^{pe}) Naz, item EFGHKMUV al^{100} fere syr^{p} al (item aeth) Ephr Bas Andr^{2} Thph Hier *ἐν* (Gb'), nec aliter habere credendum est accentib. et spir. vacuos AC**, nisi quod D ex d (*unum* ter) indicandus est .. ς (Ln) *ἓν* c. (D?S?) minusc sat mu it (*unum* vel *aliud*) vg (et. d) go cop syr etc (:: res ad diiudicandum difficillima: interpp quidem suadent *ἓν*, quamquam id ad Mt^{j} *ὃ μὲν* etc accommodatum credi potest. At unde tandem *εις* testium antiquiss ortum? Inde vero, sive pro *εἰς* sive pro *εἷς* accipiebatur, fluxisse videntur et *ἐν* et *ἓν*. Cf et. v. 20.) | *τριακ. εξηκ. εκατον* .. ut solent D aliiq $\overline{\lambda}$, $\overline{\xi}$, $\overline{\varrho}$. Item it^{cdd} XXX. LX. C.

9. *ελεγεν* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMUVΔ al pler it vg cop go syr^{utr} etc .. ς add *αυτοις* c. M**(S?) minusc aliq | *ος εχει* c. BC*DΔ .. ς *ο εχων* c. AC**EFGHKLMSUV al ut vdtr omn (:: at ita Mt et Lc lectione non fluctuante) | *ακουετω* .. D syr$^{p\,mg}$ a b ff^{2} g$^{1.2}$ i add *και ο συνειων συνιετω*

10. *και οτε* c. BCDLΔ al pauc (ut 2. et 3.^{pe}) it vg cop go sax .. ς *οτε δε* c. AEFGHKMSUV al pler syr^{utr} aeth al | *ηρωτων* (C *-τουν*, D al^{2} *επηρ.*) c. ABCDLΔ 33. al pauc item (*interrogabant*) a b .. ς *ηρωτησαν* (13. al pauc *επηρ.*) c. EFGHKMSUV al pler item (*interrogaverunt*) vg it^{pl} | *οι περ. αυτ.* (L 359. haec om) *συν τοις* (vg *σ. τ.* om, sed non am) *δωδεκα* .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} (item evglstaria) a b c ff^{2} g^{1} i *οι μαθηται αυτου* | *τας παραβολας* c. BCLΔ g^{2} am gat ing mm mt cop$^{cdd\,2}$ .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} a b c ff^{2} g^{1} i l *τις η παραβολη αυτη* (:: cf Lc) .. ς (Ln) *την παραβολην* c. AEFGHKMSUV al pler vg^{ed} fu (al) cop^{cd1} go syr^{utr} al

11. *ελεγεν* .. D *λεγει*, item it^{pl} *ait* vel *dicit* | *το μυστ. δεδ.* c. BC*(ita

βασιλείας τοῦ θεοῦ· (${}^{37.1}$) ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ
*Es 6, 9 s. *πάντα γίνεται,* 12 *ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ*
ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 *καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν*
ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 (${}^{38.2}$) *ὁ*
σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 *οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν*
ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σα-
τανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. 16 *καὶ*
οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσω-

---

prorsus vdtr)L 102., item AK al^{11} cop$^{cdd 2}$ ff$^{1.}$ *δεδ. το μυστ.* (ita Ln) .. ς *δεδ. γνωναι* (Gb^{oo}) *το μυστ.* (G 1. 118. 435. y^{scr} al^{10} cop syr^{p} *τα -ρια* :: ut Mt et Lc) c. C**DEFGHMSUVΔ al pler it^{pler} vg syr^{utr} cop^{cd1} go al pler (:: *δεδ. γν.* et Mt et Lc) | *τοις* (Δ om) *εξω* (et. Or^{2}) .. B *τ. εξωθεν* | *τα* (DK 28. 124. al^{20} fere om) *παντα* (M* 124. ante *εν* pon) .. al^{2} *ταυτα*, c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i om (:: nil simile Mt Lc) | *γινεται* .. D 28. 64. 124. 2.^{po} a b c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ i *λεγεται*, c^{scr} *δεδοται*

12. *βλεπωσιν* c. ABCDE**KLMSUV etc .. E*FGHΔ al^{10} fere Or^{2} *μη βλεπ.*, sed ex his Δ Or^{2} om (item 3. 38.) *και μη ιδ.* (V *ειδ.*) | *ακουωσιν* (28. a Or^{1} om *ακου. και*) .. CM 33. 124. al pauc *ακουσωσιν* .. Δ praem *μη* | *συνιωσιν* (M *-ίῶ-*, EFKV etc *-ιῶ-*, U al pauc *-ίω-*) .. D*L 1. 118. 209. al pauc *συνωσιν* | *αφεθη* c. BCDEFGHLMSUVΔ al pler Or^{1} .. AK al^{15} Or^{1} *-θησεται* (Gb′: item antea 346. al pauc *επιστρεψουσιν*), D** d ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i *αφησω* (D* *αφεθησομαι*) | *αυτοις* (Gb″) c. BCL 1. 22. 118. 209. 251. 340.* b cop arm Or^{2} .. ς add *τα αμαρτηματα* (al^{8} Thph *τα παραπτωμ.*, Δ al pauc syr syr^{p} c.* al *τ. αμ. αυτων*) c. ADEFGHKMSUVΔ al pler vv pler (aeth *peccatum illorum*), Ln [*τα αμ.*]

15. *οπου* .. D ff$^{2.}$ g$^{1.}$ syr *οις* | *και οταν* .. B *οι οταν* | *ακουσωσιν* .. D*G *ακουωσιν* | *ευθυς* (prob Schu) c. BCLΔ 69. y^{scr} al^{2} ac plur .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUV al pler (:: cf ad 1, 10.) | *αιρει* (vg it^{pl} *aufert* vel *tollit*) .. D *αφερει* (d c *auferet*), CΔ *αρπαζει* :: e Mt | *εις αυτους* c. B 1. 13. 28. 69. 118. 209., item (Gb′) *εν αυτοις* CL c cop syr$^{p\,mg}$ arm (sed istae vv pler videntur etiam ad *εις α.* trahi posse) .. ς (Ln) *εν ταις καρδιαις αυτων* c. DEFGHKMSUVΔ al pler vv pl (et. cop^{cd1**}) (:: ad Mt), item A 1 aeth *απο της καρδιας αυτων* (:: e Lc) (:: Quum *εν τ. καρδ. α.* et *απο τ. κ. α.* vel maxime videantur e ll. pp. fluxisse, ubi quidem lectio non fluctuat, quaeritur tantum utrum *εις α.* an *εν α.* praestet. Posterius videtur iam accommodatum esse ad Mt^{i} lectionem: omnino enim usitatius erat dicere *εσπαρμ. εν* quam *εσπ. εις*, alioquin et. *εν ταις καρδ.* correctionem subisset. Hinc *εν αυτοις* confirmat lectionem *εις αυτους*, cuius vestigium etiam superest in lectione *in corda eorum*, quam habent am emm ing go etc)

16. *εισιν ομοιως* (al^{2} *ομοιοι*) c. ABEFGHKMSUV al pler f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg go etc .. CLΔ al^{8} *ομ. εισ.* .. D 1. 13. 28. al^{6} a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i syr al pauc Or om *ομ.* | *σπειρομενοι* .. M add *λογοι*

σιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ
ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης
θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν.
21 ($^{39.2}$) Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ˌὁ λύχνος ἵνα Lc 8, 16. 11, 33. Mt 5, 15.

16. ευθυς (prob Schu) c. BCLΔ 13. al pauc .. ς -θεως c. AEFGHKMSUV al pler Or .. D 1. 28. al plus[10] it[aliq] cop[cdd 2] om (:: ut Lc) | λαμβ. (1. 131. 209. al pauc δεχοντ. :: e Lc) αυτον .. 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. arm Or om αυτ. (:: cf Lc)

17. ριζαν (al pauc go -ζας).. V υδωρ | F προκαιροι | ἢ .. D c f l vg και | ευθυς c. BCLΔ al[10] .. ς (Ln) -θεως c. ADEFGHKMSUV al pler Or | σκανδαλιζονται .. D -λισθησονται

18. αλλοι εισ. (Gb) c. BC*DLΔ it[pler] vg cop .. ς ουτοι εισ. c. AC**EFGHKMSUV al pler f go syr[p] etc .. 1. 13. 28. 124. al mu syr al om | οι (K οις) εις .. Δ (non δ) al[5] om οι | εις .. CΔ επι (:: cf ad v. 7.) | ουτοι εισ. c. BC*DLΔ 1. 124. al mu it[pler] (nisi quod b c aliiq εισ. prius om) vg cop etc .. AC**EFGHKMSUV al pler f go syr[p] etc om (:: sequitur duplex ουτοι εισιν in nullo cod uncial esse nec in aliis nisi forte paucis) | ακουσαντ. (Gb') c. BCDLΔ 13. 69. 124. 346. al[3] cop syr .. ς (Ln) ακουοντες c. AEFGHKMSUV al pler it (it[pl] et. sic in Lc) vg go syr[p] al (:: -οντες c. Mt, -σαντες c. Lc convenit)

19. του αιωνος (D c[scr] βιου, item it[pl] victus, victi, vitae :: cf Lc) c. (et. Gb) BCDLΔ 1. 102. al[6] it[pler] vg arm .. ς add τουτου c. AEFGHKMSUV al pler f syr[utr] cop etc | και η απατ. (D αγαπη) τ. πλουτου .. M* om .. D και απαται του κοσμου, item (libere) it[mu] | κ. αι π. τ. λ. επιθυμιαι .. D 1. al[4] it[pl] (non ff[1.] g[1.2.]) om | συνπνιγ. (ABD -πνειγ.) c. AB*C ḊELΔ etc .. ς (Ln 49.) συμπν. c. FGHKMSUV al pler | ακαρπος γινεται (et. f g[2.]) .. D 124. it[pler] cop[cd 1] -ρποι γεινονται (γιν.)

20. εκεινοι (Schu: ap Mc apte; cf 7, 15. 12, 7. cum ll. pp.) c. BCLΔ .. ς (Ln) ουτοι c. ADEFGHKMSUV al pler (it vg hi) Or (:: at ουτοι et ουτος in Lc et Mt sunt nec fluctuant) .. al[3] om | την γην τ. καλην .. C 28. 124. al pauc την καλ. γην | ἐν ter (Gb'): ita EFGHK(L ἐν, tum ἐν bis: sed non ἓν) M (S?) UV (i. e. cdd unc accentus habentes omn) 1. al pl, item syr[utr] aeth (vdtr) pers[p] al :: ς (Ln) ἓν: ita it vg go cop (:: cf ad v. 8.). Ceterum B 102. 300. 360. om εν sec (item C* vdtr) et tert (item 406. d[scr])

21. οτι c. BL .. 13. 28. 69. 124. 346. ιδετε .. ς (Ln) om c. ACDEFGHKMS UVΔ al pler (:: videbatur molestissimum; at οτι recitativum quod

ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν
Lc 8, 17. 12, 2. Mt 10, 26. τεθῇ; 22 ($^{40.2}$) οὐ γάρ ἐστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ
ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

Lc 8, 18. 6, 38. Mt 7, 2. 24 ($^{41.2}$) Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ
Lc 8, 18 19, 26. Mt 13, 12. 25, 29. μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ($^{42.2}$) ὃς
γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

26 ($^{43.10}$) Καὶ ἔλεγεν Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν
ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγεί-

---

dicunt in Mc frequentissimum est; testes vero mu omittunt saepissime) | *ερχεται* (D *απτεται*, 13. 69. 124. 346. *καιεται*, item alterutrum it cop^{cd1} al mu) *ο λυχν.* c. BCDLΔ 1. 33. y^{scr} al plus^{5} it vg cop syr^{utr} al .. ς *ο λυχν. ερχ.* c. AEFGHKMSUV al pler go al | *ουχ* (Δ *ουχι*) .. D *και ουχ* .. it^{aliq} *sed* | *επι* .. B* *υπο* | *τεθη* sec (Gb') c. BCDLΔ al plus^{60} .. ς *επιτεθη* c. AEFGHKMSUV al pl (:: invectum est ut maior fieret oppositio. Cf et. Lc 8, 16.)

22. *τι* c. ACEFGLSVΔ al sat mu c ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ vg go syr^{utr} al .. BDHKMU al^{80} fere b e ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i al (cop?) Thph om (49. Gb^{0}, Ln [*τι*] :: at in Lc 8, 16. deest nec ab ullo teste gravi illatum. Praeterea praecedente *τιν* vel *τι* facillime omittebatur.) | *εαν μη* (Gb') c. ACKL 33. 102. 209. 238. 292. 346. al^{15} fere, item (ita Ln) addito *ινα* BΔ .. ς *ο εαν* (U *οσ αν*) *μη* c. EFGHMSUV etc it^{aliq} vg etc .. 1. 13. 28. 69. 131. *ει μη ινα*, D 49. it^{aliq} *αλλ ινα*, item al pauc *ινα μη*, *ο μη*, *ο ου*, *ο ου μη* | *αλλ* (Δ *-λα*) *ινα* .. 1. 13. al pauc *ει μη ινα* | *ελθ. εις φαν.* c. CDLΔ y^{scr} 2.^{pe} al^{5} fere cop .. ς (Ln) *εις φα. ελ.* c. AEFGHKMSUV al pler it vg etc (:: ita Lc) .. B *φανερωθη*

24. l om *και* usq *ακου.* | *τι* .. D^{gr} *τα* | *και πρ. υμ.* (arm post *ακου.* pon; 13. 69. al pauc utroq loco habent interiecto versu 25. ante *εν ω*, al^{3} om *υμιν*) c. ABCEFHKLMSUVΔ etc .. DG 114. y^{scr} (sed 114. y^{scr} habent *τοις ακου.*) 2.^{pe} b e g$^{1\cdot}$ gat om (Gb :: at compara testes, ac deest in Mt et Lc) | *υμιν* c. BCDGLΔ 102. 2.^{pe} al pauc it (exc f) vg cop (ex cdd^{3}) aeth al pauc .. ς (non Gb) add *τοις ακουουσιν* c. AEFHKMSUV al pler syr^{utr} al (item *credentibus* f go; 253. *αυτοις*)

25. *εχει* pr c. BCLΔ 13. 28. (al?), item *αν εχει* DE*FHK 131. al^{aliq} .. ς *αν* (al mu *εαν*) *εχη* c. AK**GMSUV al pler | *δοθησεται* .. D 271. *προστεθησεται* | *εχει* bis .. G al *εχη*

26. *ελεγεν* .. C* vdtr add *οτι* | *ως εαν* (C y^{scr} al *αν*, al^{10} *οταν*, al^{1} *οτι*) c. ACEFGHKMSUV al pler it^{pler} vg syr^{p} go etc .. BDLΔ 13. 28. 33. 69. 118. 124. al plus^{5} tol e (*quo modo homo cum mittit*, item syr, item 1. *ως ανθ. οταν*) cop (*modo hominis qui iacit*) *ως* (13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} *ωσπερ*) (49. :: at *εαν* facillime periit sequente *αν*) | *βαλη* (al^{10} *-λλει*) *τον* (C* *το*, 69. 124. om) *σπορον* .. D *σπορον βαλη*

27. *καθευδη* c. ABCDGKLMSVΔ etc .. EFHU al mu *-δει* | *εγειρηται* c. ABC

ρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς
οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον,
εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ
ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θε-
ρισμός.

30 (44.2) Καὶ ἔλεγεν Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 30-32 Lc 13, 18 s.
ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκον σινάπεως, ὃς ὅταν Mt 13, 31-33.
σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶν τῶν

KSUVΔ etc, D εγερθη .. EFGHLM al pm -ρειται | νυκτα .. C* -κτος | βλαστα c. BC*DLΔ 2.pe al[aliq] .. ς -σταvη c. AC**GKMSUV al longe pl, item EFH al mu -στανει | μηκυνηται (B μικυν.) c. ACEFGKLMSUVΔ etc .. BDH al plus[20] -νεται

28. αυτοματη (Gb') c. ABCL 102. al pauc cop[cdd2] syr[p] (cdd[pler]) (Or) .. D οτι αυτ. .. ς αυτ. γαρ c. EFGHKMSUVΔ etc | πρωτον .. D add μεν (postea idem bis ειτεν)| σταχυν .. D[gr] -χυας | πληρης (D add ο) σιτος c. BD (cop[cd1]) .. 48.[ev] -ρης σιτον, item C*?, 271. πληρες σιτον, 124. al[5] πληρωι σιτον .. ς -ρη -τον c. AC**EFGHKLMSUVΔ etc (it vg *plenum frumentum* s. *triticum* s. *granum* ad utramq lectionem trahi potest)

29. οταν δε .. D it[pler] vg και οτ., al pauc οτ. γαρ | παραδοι c. BDΔ .. ς -δω c. ACEFGHKLMSUV al ut vdtr omn | ευθυς c. BCL .. ς (Ln) -θεως c. ADEFGHKMSUVΔ etc

30. πως (Gb') c. BCLΔ 7. 13. 28. 33. 69. 346. y[scr] al[6] b e syr[p mg] (huc enim nota marginis omnino trahenda) .. ς (Ln) τινι c. ADEFGHKMSUV al pler it[pler] vg cop go syr[utr] al Or (:: cf Lc)| ομοιωσωμεν c. ABDEF GHLMSUVΔ etc (Or) .. C 1. al plus[40] -σομεν (item it vg *adsimilabimus* vel *similab.*), K 28. al[5] arr[2] Thph -σω | τινι c. BC*LΔ 1. 7. 13. 28. 63. y[scr] al[15] Or .. ς ποια c. AC**DEFGHKMSUV al pler | αυτ. παραβ. θωμεν c. BC*LΔ 28. 63. al pauc (item 13. 69. 346. pergentes παραβαλωμεν αυτην ως κοκκ.) b (*ponemus*) e (*damus*) cop syr[p mg] Or .. ς παραβολη (1. 118. 131. 209. ομοιωματι) παραβαλωμεν (al mu -βαλουμεν vel -βαλλομεν et aliter) αυτην c. AC**DEFGHKMSUV al pler (vg *cui parabolae comparabimus illud*, similiter it[pler], item syr[utr] go etc)

31. ως .. D praem ομοια εστιν (c *simile est regnum dei sicut*) :: ut Mt et Lc | κοκκον c. ACEFGHKLMSUV 1. 13. 28. 33. 40. 69. al[100] fere (it vg *sicut granum*) .. ς (49.) κοκκω (Δ κοκωσ) c. BΔ 124. al ut vdtr mu, item (vide ante) D (:: κοκκω ad Mt et Lc conformatum videtur, praesertim quum D ex iisdem ομοια εστ. in ipsum text susceperit)| ος (C*Δ ως) οταν .. D* ο οτιαν | επι της γης .. DL επ. την γην | μικροτερος (Δ μακρ.) c. ACD**EFGHKSUV 1. al pler .. BDLMΔ 13.* 28. 33. 69. 131. 179. 235. 258. p[scr] 7.pe -τερον (Ln 49.)| εστιν c. CEFGHKM*SUVΔ al ut vdtr fere omn go etc, item post γης sec Δ, item post μικρον. D(** μεν εστ.)M** al pauc it vg al .. BLΔ ον (L ων) post μικρ. (Ln 49. :: lectionem textus nostri egregie testatam esse patet. Videtur locus corruptus esse collato Mt[i] loc. parall.: hinc est enim -τερον, εστιν ac μεν εστιν ante παντων, item omissio verborum των ε. τ. γ., item omissio

ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάντων
τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῖν.
Mt 13, 34. 33 (45.6) Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν
λόγον, καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει
αὐτοῖς, (46.10) κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.
35-41 Lc 8, 22-25. Mt 8, 23-27. 35 (47.2) Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης
Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβά-
νουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ'
αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπ-

---

verborum και οτ. σπαρη et αυξηθη pro σπαρη. Praeterea verba seqq και οταν σπ. videntur in caussa fuisse cur quis priora mallet participio apposita.)| των (D α εισιν, it vg *quae sunt*, al[1] om) επι (al[2] om τ. ε.) τ. γης .. C 271. b e om (:: ut Mt), hinc Ln [τ. ε. τ. γ.]

32. και οτ. σπαρη (al[11] c syr^p mg αυξηθη, al[3] φυη) αναβαιν. (c om) .. D i om .. b e *crescit* (b add *autem*)| πα. τ. λα. μειζ. c. AEFGHKM*SUV al pler go .. BCDLM**Δ 1. 28. 33. al plus[10] it vg al mu μειζ. πα. τ. λα. (Ln 49. :: at ita Mt nec fluctuat lectio; idem ordo per se commendabatur: hinc in vv pler expressus est)| μειζων c. BDFGHKMSUΔ etc .. ACELV al[10] fere -ζον (:: vide ante, item Mt)| σκιαν .. AD σκειαν | Δ al[5] παντα τα | κατασκηνοιν c. B* (apud Mt et. D) .. ς (49. Ln) -νουν c. AB**CDE FGHKLMSUV etc (Δ -σκηνως sic)

33. πολλαις c. ABC**DEFGHKMSUV al pler syr^p, item ante παραβ. D f ff^{1.2.} g^{1.2.} i l vg go cop^{cd 1} al .. C*(vdtr, idem fortasse ελαλησεν ut est in Mt)LΔ 1. 28. 33. 40. 108. 118. 131. al[15] b c e cop^{cdd 2} syr aeth al mu om (Gb^0)| εδυναντ. (Gb'') c. ADEGHKLMV al plus[50] .. ς ηδυν. c. BCF(S?)UΔ 1. al sat mu

34. χωρις δε .. B cop^{cdd 2} syr και χωρ. | D καθ ιδιαν (item alibi B*, ut Mc 13, 3.)| τ. ιδιοις μαθ. c. BCLΔ .. ς (Ln) τ. μαθ. αυτου (al[2] ff^{2.} i l om) c. ADEFGHKMSUV etc (:: Similiter 15, 20. τα ιμ. τα ιδια correxerunt ad Mt 27, 31. τα ιμ. αυτου)| παντα .. D αυτας

36. αφεντες τ. οχλ. (Δ αφ. αυτον) .. D 13. 28. 346. it^{aliq} αφιουσιν τ. ο. και | και αλλ. δε c. AC**D(et. d)EFGHKMSUV al pler syr^p .. BC*LΔ 28. 102. 157. 292. 483. h^{scr} it vg cop syr go etc om δε (Ln)| πλοιαρια c. EFGHLSUV al longe pl .. ABCDKMΔ al[30] fere πλοια (Gb Ln 49. :: at unde tandem -ρια? Quae forma, Mco quidem perquam conveniens, locis iis paucis ubi habetur fere omnib commutata est a testib mu cum πλοιον.)| και αλλ. δ. πλ. ην (D ησαν, L om) μετ αυτου (Δ al[5] cop^{odd 2} syr syr^p mg pers^p αυτων) .. 1. 28. 118. 131. 209. 2.^{pe} arm και αλλ. τα οντα μετ αυτ. πλοια .. D** ff^{2.} κ. αλλ. δε (ff^{2.} om) πλοια πολλα (D* κ. αλλαι δ. πλοιαι πολλαι) ησαν μετ αυτ.

37. Δ λελαιψ | μεγαλη ανεμου c. BDLΔ 1. 13. 28. 69. 102. 118. 131. 209. 346. 2.^{pe} it (exc f) vg (syr) (cop *magnus ventus*) .. ς ανεμου μεγαλη c. AEFGHKMSUV al pler f go syr^p al, item C al[6] ανεμ. μεγαλου | και τα

ἔβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 *καὶ ἦν*
αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγεί-
ρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολ-
λύμεθα; 39 *καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ*
θαλάσσῃ Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη. 40 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς*
οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον*
πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θά-
λασσα αὐτῷ ὑπακούει;

---

c. BCDLΔ 13. 28. 69. 131. 238. 2.^{pe} it vg cop go syr aeth al .. ς *τα δε* c. AEFGHKMSUV al pler syr^{p} | *επεβαλλεν* (33. al *-λλον*, U *ενεβαλλεν*) c. ABCGHKMSVΔ al pl (it vg *mittebat*, *immittebantur* vel *mitt.*, f *ascendebant*) .. EFL al^{50} fere *επεβαλεν*, al pauc *ενεβαλεν*, D *εβαλεν* | *ηδη* (it^{pler} vg al om) *γεμ. το πλοι.* (Gb'') c. BCDLΔ 2.^{pe} it (e om *ωστε -- πλ.*) vg cop syr$^{p\,mg}$ .. ς *αυτο* (102. om, al pauc transp) *ηδη γεμιζ.* (G 1. 33. y^{scr} al^{15} fere *βυθιζ.*, al pauc *καταποντιζ.*) c. AEF(G)HKMSUV al pler go etc ●

38. *κ. ην αυτ.* c. ADEFGHKMSUV al fere omn it^{pl} (b e *erat autem ipse*, a *ipse autem erat*) vg go .. BCLΔ 48.^{ev} *κ. αυτ. ην* | *εν τη* (Gb) c. ABCDLΔ 1. 13. 69. 2.^{pe} al^{10} (it vg *in puppi*) .. ς (Gb' Sz?) *επι τη* c. EFGHKM SUV al pler | *επι το* (28. 235. 2.^{pe} om) *προσκ.* .. D 131. *επι προσκεφαλαιου* | *διεγειρ.* c. AB**C**EFGHKLMSUV al pler, item D 28. 2.^{pe} *διεγειραντες* omisso *και* sq .. B*C*Δ al pauc *εγειρουσιν* (49. :: at *εγειρ.* cum Lc ut *διεγ.* cum Mt convenit), item 13. 124. 346. *εγειραντες* | *μελει* .. EGV al pm *μελλει*

39. *διεγερθεις* .. D 28. al pauc *εγερθ.* | Δ om *και ειπεν* usq *ο ανεμος* | *και ειπ. τη θαλ.* (28. *τ. θα.* ante *ειπ.*, a^{scr} om) .. D 1. 118. 131. 209. b c e ff^{2} i arm *και τη θαλ. και ειπ.* (c *dicens*)| *πεφιμωσο* (AC *πεφειμ.*, F al *πεφημ.*) .. D *και* (et. am cop) *φιμωθητι*

40. *ουτως* (c. ACEGHKLMU etc; ς *ουτω* c. F etc) c. ACEFGHKLMSUV al ut vdtr omn (1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. post *τι* pon) go syr^{utr} .. BDLΔ (2.^{pe}?) it vg cop om (Ln :: permolestum erat, hinc alii omiserunt, alii certe ad *τι* transtulerunt. Minime credibile est *ουτως* ex *ουπω* ortum esse. Praeterea ut omitteretur, fecit et. Mt^{i} loc. par.)| *πως ουκ* (f go *ουπω* pro *ουκ*: ad sensum) c. ACEFGHKLMSUV al pler f go syr^{utr} pers^{p} etc .. BDLΔ 1. 13. 17. 20. 33. 69. 131. 209. 346. 2.^{pe} it (sed e nil nisi *habete fidem*) vg cop arm *ουπω* (Gb'' Ln :: quae lectio arctissime cohaeret cum praecedenti: *ουπω* vel maxime correctorem prodit)

41. *ουτ. εστ.* (:: ut Lc) .. D al pauc it^{mu} (non i; b e *ecce* pro *τις α. ο. ε.*, pergentes *quomodo*) vg *εστ. ουτ.* (:: ut Mt)| *και ο ανεμος* .. D (pon post *θαλ.*) E 1. 33. 131. al plus^{10} it^{pm} cop syr *κ. οι ανεμοι* (:: ut Mt)| *αυτω υπακουει* c. CΔ 1. 13. 28. 118. 209. 346. al pauc Vict^{ant} (ex cat^{ox}), item BL (69?) *υπ. αυτ.* .. ς (Ln) *υπακουουσιν αυτω* c. AEFGHK MSUV al pler (131. *αυτ. υπ.*) it vg etc (:: at ista lectio Mt et Lc est) .. D *υπακουουσιν*

V.

1–20 Mt 8, 28–34. Lc 8, 26–39.

1 *Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν
Γερασηνῶν.* 2 *καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ἀπήντη-
σεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,*
3 *ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ-*

V. 1. *ηλθον* c. ABDEFHKSUV al pl it vg go syrp mg etc ... CGLMΔ al plus[20] cop syrutr etc *ηλθεν* (Gb'), et G al item evv add *ο ις* | *γερασηνων* (Gb') c. BD it (et. δ) vg sax (Nyss?) .. ς *γαδαρηνων* c. ACEFGHKMSV al longe pl go syrutr persp .. LUΔ 1. 28. 33. 118. 131. 209. yscr 2.pe al[20] fere cop aeth arm arr syrp mg *γεργεσηνων*: eandem lectionem dicit Thph habere *τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων*, habetur etiam nota quae ad Orig refertur tum in scholiis coddaliq tum in catt hunc in modum: *οὔτε γαδαρηνῶν οὔτε γερασηνῶν τὰ ἀκριβῆ ἔχει τῶν ἀντιγρ. ἀλλὰ γεργεσηνῶν. γάδαρα γὰρ πόλις ἐστὶ τῆς ἰουδαίας, περὶ ἣν τὰ διαβόητα θερμὰ τυγχάνει· λίμνη δὲ κρημνοῖς παρακειμένη οὐδαμῶς ἐστιν ἐν αὐτῇ ἢ θάλασσα. καὶ γέρασα δὲ τῆς ἀραβίας ἐστὶ πόλις, οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα· καὶ οὐκ ἂν οὕτω προφανὲς ψεῦδος καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεισαν, ἄνδρες ἐπιμελῶς γινώσκοντες τὰ περὶ τῆς ἰουδαίας. γέργεσα τοίνυν ἐστὶν ἀφ' ἧς οἱ γεργεσηνοί, πόλις ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸς παρακείμενος τῇ λίμνῃ, ἀφ' ἧς δείκνυται τοὺς χοίρους ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβληκότων, ἐπώνυμος οὖσα τάχα προφητικῶς, οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποιήκασι, παρακαλέσαντες αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῆς χώρας πολῖται. καὶ ταῦτα ὠριγένης φησὶν ἐν τῷ ἐκτῷ τόμῳ τῶν εἰς τὸ κα. ἰω. εὐαγγ. ἐξηγητικῶν.* Ceterum pp parum distinxerunt de hoc nomine disserentes inter singg evglistas. Cf ad Mt 8, 28. (Vel maxime statuendum videtur singg evgstas non idem nomen scripsisse: hinc variarum lectionum origo repetenda. Nobis quidem in Mt *γαδαρ.*, in Lc et Mc *γερασ.* scribentibus grave videbatur quod ubique codicis B ac fere etiam C — in Lc certe et Mt — auctoritatem sequebamur.)

2. *εξελθοντι αυτω* c. AEFGHKMSUV al pler (item accuratissime am mt emm al *exeunti ei de navi statim occurrit ei*, item go; i vged al alterum *ei* om) .. BCLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. yscr 2.pe al[10] fere (b f *exeunte eo - - ei*) *εξελθοντος αυτου* (prob Schu Ln :: manifesta correctio) .. D c e ff2 *-ντων -των* | *ευθυς* c. CLΔ (al?) .. ς *-θεως* c. DEFGHKMSUV al pler .. B itpm syr persp om (Ln :: ut Mt et Lc) | *απηντησ.* c. AEFGHKMSUV al pler .. BCDLΔ 1. 13. 28. 40. al plus[15] Dam *υπηντησ.* (Ln :: e Mt et Lc, ubi tantum non fluctuat) | *εκ. τ. μν. ανθρ.* (et. vg ff2 g1 etc) .. D b c e f i go *ανθρ. εκ τ. μν.*

3. *τ. κατοικ.* (al[25] fere *οικησιν*) *ειχεν* .. D 2.pe a b c e ff2 go al *ειχ. τ. κατ.* | *μνημασιν* (Gb Sz) c. ABCEFGKLMSUVΔ al longe pl .. ς *μνημειοις* c. DH al mu | *ουδε* c. BCDLΔ 33. 2.pe (al?) .. ς *ουτε* c. AEFGHKMSUV

ἔτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ
τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ
διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν
ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτόν, 7 καὶ κράξας
φωνῇ μεγάλῃ λέγει Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ
αὐτῷ Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ

---

al pler | *αλυσει* c. BC*L 33. 2.[pe] c e .. ς *αλυσεσιν* c. AC**DEFGHKMS UVΔ al pler it[pler] vg go cop syr[utr] etc | *ουκετ. ουδ.* c. BC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 346. (al?) it (exc i) vg arm, item 1. 118. 131. *ουδ. ετι* .. ς om *ουκετι* c. AC**EFGHKMSUV al pler | *εδυνατο* c. AB*C*DEGHKLUVΔ carp al[50] fere .. ς *ηδυν.* c. B**C**F(S?) al sat mu .. M *ετολμα*. Praeterea D i am fu ing tol al post *αυτον* pon

4. *δια* (EFH al *και δια*) *το* - - *διεσπασθ.* (U al pauc *διασπασθ.*, Δ *διεσπαρασθ.*) *υπ* (V al plus[20] *απ*) - - *συντετριφθαι* .. D *οτι πολλακις αυτον δεδεμενον πεδες και αλυσεσιν, εν αις εδησαν, διεσπακεναι και τας πεδας συντετριφεναι*, item 1. 28. 131. 209. 251. (similiter 2.[pe]) *δια το αυτον πολλας πεδας και αλυσεις, αις εδησαν αυτον, διεσπακεναι κ. συντετριφεναι*, item similiter it[mu] | *και ουδ. ισχυεν* (V 1. 131. 209. al[20] fere *-υσεν*) *αυτον* (*ισχ. αυτ.* c. ABCKLMUΔ al[20] it[pl] vg etc; ς *αυτ. ισχ.* c. EFGHSV etc) *δαμασαι* .. D (it[aliq]) *και μηδενα αυτον ισχυειν δαμασαι*

5. *και δια παντος* (al pauc a *πασης*) *νυκτος* (et. vg f al) .. D b c e ff[2]· i (pers[p]) *νυκτος δε* | *ε. τ. μνημασιν* (1. 13. 28. al[6] *μνημειοις*) *κ. ε. τ. ορεσιν* (Gb Sz) c. ABCKLMUΔ 1. 13. 28. 33. al plus[50] vg (fu om *ε. τ. μν. κ.*) ff[2]· go cop al pl catt .. ς *ε. τ. ορεσ. κ. ε. τ. μνημασιν* (D *μνημειοις*) c. DEFGHSV al sat mu it[pm] (124. c om *ε. τ. ορ. κ.*) | *κραζων* (D *-ζον*) .. 69. 124. 225. 346. *κραυγαζ.*

6. *και ιδ.* c. BCLΔ 1. 28. 69. 131. 346. cop .. ς (Ln) *ιδ. δε* c. ADEFGHK MSUV al pler it vg go syr[utr] etc (:: at ita prorsus Lc) | *απο μακρ.* c. BCDEFGHSUVΔ al pl .. AKLM al plus[30] om *απο* (Gb[0] sed improb Schu collatis 11, 13. 14, 54. 15, 40.) | *προσεκ. αυτον* c. ACLΔ al[15] (ac multo plurib) .. ς (Ln 49.) *πρ.* (F *προσεπεσεν* :: e Lc) *αυτω* c. BDEFGHMSUV al pl (*προσκ. αυτω* vulgatiss in N. T., Mt semel aliter e LXX 4, 10.; Mc bis tantum *προσκ.*, altero loco 15, 19. *αυτω* non fluctuat)

7. *λεγει* (Gb″ prob Schu) c. ABCKLMΔ al plus[80] arm emm syr[p] .. ς *ειπε* c. DEFGHSUV al pl it vg[ed] et[mss] pl go etc (:: ut Lc) | *ιυ* .. 1. 33. al[aliq] om (:: cf Mt) | *υψιστου* .. Δ syr[p mg] *ζωντος* (ita ex evv solus Mt: 16, 16. 26, 63.) | H al pauc *βασανισεις*

8. *αυτω* .. D ff[2]· fu sax add *ο ις* | *εξελθε* .. Δ post *ακαθαρτ.* | *εκ* (it[pl] *de*) .. Δ 33. al[5] (vg cf l *ab*) *απο*

ἐπηρώτα αὐτόν Τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ Λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν.
10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς
ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοί-
ρων μεγάλη βοσκομένη·
12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαί-
μονες λέγοντες Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσ-
έλθωμεν.
13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελ-

---

9. επηρωτα .. A aceff[2]i emm go -ωτησεν (:: ut Lc) | ονομ. σοι (al pauc σου) c. ABCKLMΔ al plus[25] syrp go Dam .. ς σοι ονομ. (D it vg add εστιν) c. DEFGHSUV al pl it vg etc | λεγει αυτω (Gb Sz) c. ABCKLMΔ al plus[25] vg (et. am ing mt mm etc) it[aliq] go cop syr[utr] etc .. ς απεκριθη λεγων c. EFGHSUV al pl (c vg[cdd aliq] *qui respondens dixit*), item omisso λεγων D al pauc a b e f i | λεγιων (prob Gb et Schn) c. B*CDLΔ 69. cop syr[utr] it vg (sed hae vv omn eandem formam et. in Lc habent) .. ς λεγεων c. AB**EFGHKMSUV al pler go etc (Or) | λ. ον. μοι c. CEFGHKLMSUVΔ al pler a Or .. AB 69. 124. 238. 346. it[pler] vg (sed it[mu] et vg[cdd] aliter ponunt) add εστιν (Ln), item D εστιν μοι ον. λ.

10. παρεκαλει c. BCDEFGHKLMSUV etc .. AΔ 1. 28. 2.[pe] al[10] it[mu] vg[cdd aliq] sixt Dam -καλουν | αυτους αποστ. (AM al[20] fere it[mu] fu απ. αυτ.) c. DEFGHSUV etc item AM etc .. BCΔ αυτα αποστ., KL al pauc b e syr αυτον αποστ. (K al syr απ. αυτ.)

11. πρ. τω ορει (Gb Sz) c. unc omn item al[150] fere it vg al omn Thph Euth; sed AKU al plus[15] go syrp post βοσκ., M al pauc post μεγαλη (M 346. βοσκ. μεγ.) pon .. ς πρ. τα ορη (al[2 vel 3] το ορος) c. minusc ut vdtr pauc .. 1. plane om (Gb[0]) | μεγαλη (al[1] -λων, al[2] pers[w] πολλων, al[3] -λη πολλων, M 346. pon post βοσκ.) c. ABCEFGHKMSVΔ al pler it[pm] vg (et. am fu ing emm al) syr[utr] al .. DLU 131. y[scr] al[4] b e ff[2] i om (Gb[00] :: cf Mt et Lc) | βοσκομενη .. ALΔ al pauc b d -μενων (:: ut Lc)

12. παρεκαλεσαν c. BCKFGHLSUVΔ al pler c go syrp cop[cd 1] etc .. ADKM al[15] fere it[pler] vg cop[cdd 2] etc -καλουν (:: cf Mt, item Lc) | παντες οι δαιμονες c. AKFGHSUV al sat mu a go syrp etc .. BCLΔ 1. 13. 22. 28. 102. al[5] cop aeth (add *multum*) om (49.), DKMΔ al[15] fere (al[1] post λεγ.) it[pler] vg syr al οι δαιμονες (D τα -νια) omisso παντ. (Gb Sz, item Ln [παντ.] οι δαιμ. et Gb[00] οι δαιμ. :: at unde tandem παντ. – Marco inprimis conveniens – οι δαιμ., quum nec ullus apud Mt addiderit παντες, et ap Lc simillimo cum Mco textu nemo lectione absq πα. οι δαιμ. offenderit? Videbatur [praesertim subsequente, ut apud Lc, τα πν. τ. ακ.] molestum additamentum: hinc alii cum Lc prorsus omiserunt, alii certe παντ. ad modum Mt[1] delevere.) | λεγοντες (L -ντας) .. D ειποντα | εισελθωμεν (it vg *introeamus*) .. Dg[r] απελθ.

13. και επετρεψ. αυτοις (U al -τους, H 2.[pe] [post ο ις] al pauc επεμψεν αυτους, item additis εις τους χοιρους D c ff[2] post ις) ευθεως (c. AEF GHKMSUV al pler fg[2] vg syrp, item D c ff[2] i post και, al[6] l go post ις, g[1] ante εξελθ.: BCLΔ al plus[10] b e cop syr arm aeth persp om, hinc Gb[0] et Ln [ευθ.]) ο ις (ita c. AFGHKMSUV al pler fg[1] vg go syrp al, item κυριος ις D it[mu], i *dominus*: BCKLΔ al[10] fere b e cop syr arm om, hinc Gb[0] et Ln [ο ις]) :: quae textus varietas e Lc fluxit, apud quem

θόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ
ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι,
καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον
καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν
τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεω-
ροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρο-
νοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγή-
σαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ
τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν
ὁρίων αὐτῶν. 18 ($^{48.8}$) καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρε-
κάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν

ευθ. ο ιͅς abest testib non fluctuantibus | τα πν. τα (33. al pauc τα αx. πν., K non om τα) αx. .. A*F al^{4} om τα αχαθ. | εισηλθον .. B al^{2} -λθεν (:: cf ad Lc) | E**L al pauc ορμησεν | ως δισχιλ. (H χιλ.) c. (Gb″) c. BC*DLΔ 1. 2.^{pe} b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ vg cop syr (cd^{1} om ως δισχ.) perss .. ϛ praem ησαν δε, [Ln η. δ.] c. AC**EFGHKMSUV al pler a i go al, item al^{4} syr^{p} ησ. γαρ

14. και οι βοσκ. (Gb″) c. ABCDLMΔ 1. 13. 28. al^{20} fere a e go cop syr^{utr} aeth .. ϛ οι δε βοσκ. c. EFGHKSUV al longe pl it^{pl} vg al (:: ut Mt; cf et. Lc) | αυτους (Gb Sz) c. BCDLΔ 13. 69. 124. 346. 2.^{pe} it vg cop syr aeth sax .. ϛ τους χοιρους c. AEFGHKMSUV al pler syr^{p} go al | απηγγειλ. (Gb Sz prob Schu) c. ABCDKLM 1. 33. y^{scr} al plus^{30} .. ϛ ανηγγειλ. c. EFGSUVΔ al pl (:: ita per 3 evv priora nuspiam, nisi forte v. 19.) | ηλθον (Gb″) c. ABKLMU 33. 238. y^{scr} al^{25} fere cop go syr^{p} .. ϛ εξηλθον c. CDEFGHSVΔ al pl it vg al (:: ita Lc et Mt) | τι εστιν .. H al^{5} om (:: ut Lc), A* (vdtr) om εστ.

15. D αυτον τον δαιμ. (it vg *illum* vel *illum hominem qui* etc) | και ιματ. c. ACEFGHKM**(* om κ. ιμ.)SUV al pler go syr^{p} (syr transp singg) al .. BDLΔ al^{16} it vg cop om και (Gb^{0} Ln 49. :: at deest ap Lc, nec fluctuat lectio) | τ. εσχ. τ. λεγ. (-ιωνα c. BCΔ [al?], de vv vide ad v. 9.; ϛ -εωνα c. ACEFGHKMSUV etc, cop *hunc quocum erant daemones*) .. D 17.* 27. (al^{1} *om τ. λεγ.) it vg (exc mt) aeth pers^{w} om (Gb^{00} :: at omnino abundare videbatur post δαιμονιζ., nec simile quidquam Lc)

16. και διηγησ. c. ABCGKLMSΔ 1. 13. al sat mu it^{mu} vg go cop syr^{utr} etc .. DEFHUV al^{100} fere (al pauc δι. δε και) c ff$^{2.}$ i aeth διηγ. δε (Gb″ :: similiter Lc) | D αυτω τω δαιμονιζ. (it vg *ei qui* etc: cf ad v. 15.)

17. ηρξαντ. παρακ. .. D 225. 2.^{pe} παρεκαλουν | απελθειν (H add και) .. D ινα απελθη (it vg *ut* etc) | απο .. Δ εκ

18. εμβαινοντ. (D ενβ.) c. (Gb″) c. ABCDKLMΔ 1. 33. 124. al^{25} fere it vg go etc .. ϛ εμβαντος c. EFGHSUV al pl syr^{utr} al | παρεκαλει (et. b e) .. D it^{pler} vg ηρξατο παρακαλειν | μ. αυτ. η (B ην) c. ABCKLMUΔ 1. 28. al^{25} fere e go syr^{utr} arm sax .. ϛ η μ. αυτ. c. DEFGHSV al pl it^{pler} vg cop al (:: posterius magis ex usu est. Mc 3, 14. ινα ωσιν μετ αυτ. graece non fluctuat.)

19. και (Ln add [ιͅς] ex errore de c) ουκ (Gb Sz) c. ABCKLMΔ 1. 33. 102.

αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς,
καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε.
20 *καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.*
Mt 9, 1. Lc 8, 40. 21 ($^{49.2}$) *Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν*
εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
22–43 Lc 8, 41–56. Mt 9, 18–26. *θάλασσαν.* 22 *καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,* 23 *καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα*

---

al^{30} fere f vg (et. am ing emm mm al, sed non omn) go cop syr^{utr} al; item 13. 28. 69. 124. 346. gat *και ο ις ουκ* .. ς *ο δε ις ουκ* c. DEFGH (om *ουκ*)SUV al pl it^{pler} vg$^{cdd\ aliq}$ sax al | *αλλα λεγει* .. D *και ειπεν* (*et ait* d)| *απαγγ.* c. BCΔ 50. 258. .. D 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. *διαγγ.* (:: legitur ter tantum: Lc 9, 60. Act 21, 26. Ro 9, 17. Nec improbabile nostro loco, nisi forte ex *διηγου* Lucae ortum sit.) .. ς *αναγγ.* c. AEFGHKLMSUV al pler (:: vide ad v. 14.)| *αυτοις* .. K *τοις σοις* .. U om | *ο κυρ. σοι* c. BCΔ ff^{2} (cop syr^{p}) .. ς (Ln) *σοι ο κυρ.* (D 238. cop *ο θεος* :: ut Lc) c. ADEFGHKLMSUV al pler it^{pler} vg go etc (:: Lc *οσα σοι επ. ο θε.*, test pl *οσα επ. σοι ο θε.*)| *πεποιηκ.* (Gb Sz) c. ABCE(* *επεποιηκ.*)FGHLMSUV al^{100} fere Sev Thdor^{hera} Thph .. ς *εποιησε* c. DK al non ita mu | *και ηλ.* (346. al pauc *ελεησ.*) *σε* .. D it^{pm} syr *και* (i om) *οτι* (c *quomodo*) *ηλ. σε* .. e om

20. C* (vdtr) *εν ολη τη* | *οσα* .. C *α* (cop *hacc quae*)

21. *εν τω* (B 102. 447. om) *πλοιω* (et. vg fg^{1} etc) .. D 1. 28. 2.^{pe} al^{5} a b c e ff^{2} i arm om | *παλ.* (c cop$^{cd\ 1}$ om) *ε. το περαν* .. D 2.^{pe} it^{pl} syr pers^{p} *ε. τ. περ. παλ.* | C* (vdtr) *ο οχλ.* | *επ* .. D 13. 28. 69. 90. 346. 2.^{pe} *προς* (Schu „sic 4, 1. 6, 30. 7, 1; rec. vero nusquam ap Mc")| *και* (a add *ipse*) *ην* (et. a g^{1} vg etc) .. D b c e f ff^{2} i aeth pers^{p} om

22. *και ερχ.* (Gb' prob Schu „Mc non iungit *και ιδου*") c. BDLΔ 102. (3.^{pe}?) it^{pler} vg cop syr aeth arr ar^{vat} perss sax .. ς *και ιδου ερχ.* (Ln *κ.* [*ιδ.*] *ερχ.*) c. ACEFGHKMSUV al pler c f go syr^{p} al (:: e Lc et Mt)| *εις* (b *unus*) .. D al pauc *τις* (it^{pler} vg *quidam*)| *ονομ. ιαειρ.* .. D a e ff^{2} i om (:: ut Mt)| *ιδων αυτον* .. D e om | *πιπτει* (13. 69. 124. 346. *προσπιπτ.*) .. D *προσεπεσεν* | *προς* (al^{5} ac plur *εις*) *τ. πο. αυτου* .. 131. a *αυτου* (*illi*) *πρ. τ. πο.*

23. *και παρακαλει* (Gb' prob Schu; omnino ex more est Mc^{i}) c. ACL 33. 2.^{pe} al^{10} fere .. ς (Ln) *και παρεκαλει* c. BDEFGHKMSUVΔ al pler c f g$^{1.2}$ vg etc (:: ut Lc) .. D a b e ff^{2} i *παρακαλων* (e ff^{2} *και παρ.*)| *πολλα* .. D al^{7} it^{mu} om (:: ut Lc)| *λεγων* .. D a b ff^{2} i *και λεγων* | *οτι* .. D 13. 69. a c e om | *ινα ελθων* etc .. D *ελθε αψαι αυτης εκ των χειρων σου* (similiter it^{pler} vg *veni impone* etc)| *επιθης* .. U al^{5} arm *-θη* (U) vel *-θηση* | *τας χειρ.* (Δ add *σου*, item it^{pler} syr^{utr} cop al, non vg go; e *tange eam*; 28. 124. 258. 346. vv mu *την χειρα*) *αυτη* (28. 258. 2.^{pe} *επ αυτη* vel *-την*) c. BCLΔ 13. 131. 209. al plus^{5} it^{pl} vg cop al .. ς *αυτη* (AK al plus^{5} *αυτω*) *τας χειρ.* c. EFGHMSUV al pler go syr^{p} al,

ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 *καὶ ἀπῆλ-*
θεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον
αὐτόν. 25 *καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,* 26 *καὶ*
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'
αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον
ἐλθοῦσα, 27 *ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ*
ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 *ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι*
κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 *καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ*
πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς

---

item AK etc | *ινα* (Gb' prob Schu; semel tantum Mc *οπως*: 3, 6.) *σωθ. κ. ζηση* (et. *ζηση* prob Schu) c. BCDLΔ 13. 69. 124. 301. 346. 2.^{pe} item it (exc c) vg go cop .. ς *οπως σωθ. κ. ζησεται* (al^{5} *-σηται*) c. AEFGHK MSUV al pler c e (omissis *οπ. σωθ.*, item aeth) syr^{p} aeth (:: grave est quod *ινα* iidem test tenent qui *ζηση*. Praeterea usitatius est *ζησομαι* quam *ζησω*: hinc plerumque illud pro hoc a test plur substitutum ut Io 5, 25. 6, 57. 58. 14, 19. Valuit et. ad corrumpendum locum Mt^{i} loc. par.)

24. *απηλθεν* (U *-λθον*) .. D 124. *υπηγεν* | *ηκολουθει* .. CLM^{mg} (initio lectionis eccl.) al pauc *-θησεν* (al pauc *-σαν*)

25. *τις* c. DEFGHKMSUV al pler a go syr^{utr} al .. ABCLΔ 1. 33. 102. 209. 32.^{ev} it^{pler} vg cop om (Gb^{oo} Ln :: at deest Lc et Mt lectione haud fluctuante. Ex Mt fluxit et. *δωδ. ετη*)| *ετη δωδ.* c. ADEFGHKMSUV al pler it vg go syr^{utr} al .. BCLΔ 1. 28. 33. 124. 131. 209. 346. cop *δωδ. ετη*

26. *και* ab initio (et. a e vg etc) .. D *η*, item *quae* b c ff^{2} i | *τα παρ αυτης* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUV al^{100} fere .. ς *τα παρ εαυτης* c. CΔ al non ita mu, item D 1. 28. 69. al^{10} fere (it vg al) *τα εαυτης* | *εις* .. D *επι* | *ελθουσα* .. D^{gr} om (d *deterius habebat*)

27. *περι* .. BC*(vdtr)Δ al pauciss *τα περι* | *εν τω οχλ.* (13. 28. 69. 124. 346. *εις τον οχλον*) .. D 2.^{pe} a post *τ. ιμ. αυτ.* pon .. 1. 251. al pauc om | *ηψατο* (D* *και ηψ.*, item d it vg *venit - - et tetigit*) .. M 1. 33. 209. 48.^{ev} add *του κρασπεδου* (:: e Mt et Lc)

28. *ελεγεν γαρ* (D b c ff^{2} *λεγουσα*) .. DK 1. 33. 209. al plus^{30} a c ff^{2} i add *εν εαυτη* (:: e Mt)| *οτι* .. 28. 33. al^{aliq} it^{pler} om (:: ut Mt)| *εαν αψ. καν* (B* go al om) *τ. ιματ. αυτ.* c. B**CLΔ 49.^{ev} (it^{pl} vg al *si vel* etc ad utramq lectionem quadrare videntur) .. ς (Ln) *καν των ιμ.* (D 33. it vg cop syr al *του -τιου* :: e Mt) *αυτ.* (D *εαυτου*, y^{scr} al pauc om) *αψωμ.* (H al pauc *αψομ.*) c. ADEFGHKMSUV al pler (:: ita simplicior et ad Mt convenientior reddita est lectio) .. 33. *εαν μονον αψομαι του ιμ. αυτ.* (:: cf Mt)| K al pauc *σωθησωμαι*

29. *ευθυς* c. BCLΔ 33. 49.^{ev} .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUV al pler | *ἴαται*: hoc acc. MV et ut vdtr pler .. 1. al sat mu *ἰᾶται* (K *ἰάτε*)| *α. της* (c om) *μαστ.* (al pauc a syr aeth add *αυτης*) .. b c om; e om *και εγνω* usq *απο τ. μαστ.*

μάστιγος. 30 *καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ*
δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν Τίς μου
ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 *καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέ-*
πεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις Τίς μου ἥψατο; 32 *καὶ*
περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 *ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα*
καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ᾽ αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν
αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ*
Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι
ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 *ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται*
ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν,
τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως παρακού-*

---

30. *ευθυς* c. BCLΔ 33. 49.^{ev} .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUV al pler | *εν* (V om) *εαυτω* (L 122. *αυτω*) .. D 226.* b c e ff^{1}· i al^{re} om | D sic: *κ. ευθ. επιγν. ο ις̅* (eodem ordine 2.^{pe} al, D^{gr*} add *και*) *την δυν.* (** add *την*) *εξελθ. απ αυτου και επιστραφ. εν τ. οχλ. ειπεν* (*ειπ.* et. al pauc), item e *et cognovit continuo ihs virtutem quae exisset a se, et conversus dixit turbis.* Similiter b c ff^{2}· i | *μου* .. D it vg etc post *ιματιων*

31. *και ελεγ. α. οι μαθ. αυτου* .. D 2.^{pe} a e i *οι δε μαθ. αυτ. λεγουσιν* (a *dixer.*) *αυτω* (a e om)

33. *τρεμουσα* .. D 50. 124. 2.^{pe} 6.^{pe} a ff^{2}· i arm add *δι ο* (d ff^{2}· i *quod*, a *ob hoc quod*) *πεποιηκει* (6.^{pe} *εποιησε*) *λαθρα.* Totum locum d ff^{2}· i sic habent: *quod fecerat occulto* (*-tum* d) *sciens factum* (*quid esset acti* d) *ipsa venit* | *ειδυια* .. D *-υϊα* (ita cdd antiquiss plerumq), Δ *-υεια* (Δ corrupte *ιδουεγεγονεν*) | *επ* (it^{pl} vg *in*; exprimunt et. go syr^{p}; Δ *εν*, item F ap Wtst non ap Her) *αυτη* (13. 69. al pauc *-την*) c. AEFGHKM SUV(Δ) al pler it^{pl} vg go syr^{p} etc .. BCDL 3. 9. 102. (y^{scr}) a (*ei*) cop syr *αυτη* (y^{scr} *εαυτη*): huc valet et. *ipsa* d ff^{2}· i (prob Schu 49; Ln [*επ*] :: at molestum erat *επ*, hinc elegantius *αὐτῇ* substitutum. Poterat vero etiam *επ* post *εν* pro antiquarum litterarum formis facillime omitti. 9, 21. *γεγονεν αυτω* minime fluctuat; nec vero probabiliter dicitur *επ* illatum h. l. esse ne dat. pro nomin. haberetur: similia enim in scriptura unciali saepissime inveniuntur, ut nullo modo cauta sit confusio) | *προσεπ. αυτω* .. C 6.^{pe} *προσεκυνησεν αυτον* (6. *-τω*)

34. *ο δε* c. ABEFGHKLM*SUVΔ al longe pl e vg (et. am ing emm etc, non mt al) cop go syr aeth al Quaest .. CDM** 1. 13. 28. 69. al^{15} it^{pler} vg$^{edd\ aliq}$ arm sl^{re} syr^{p} c.* (sed var cdd) add *ις̅* (Ln :: ut Mt) | *αυτη* (Δ 346. *αυτω*, 1. al om) .. C** al^{10} fere sl add *θαρσει* (:: e Mt) | *θυγατηρ* c. BD e^{scr} (aliisq ut vdtr) .. ς *-τερ* c. AC**EFGHKLMSUVΔ al pler (C* latet) | *και* (C* om?) *ισθι* .. C* pauciora, sed latent

35. *λεγοντες* .. D 33. b i add *αυτω*

36. *ευθεως* c. ACEFGHKMSUV al pler a (*statim ihs ut audiit*) go syr^{p} .. BCDL 1. 28. 40. 209. 225. 271. 2.^{pe} a^{scr} it^{pler} vg cop syr aeth arm arr perss sax sl om, (131. al^{6} post *ακουσ.* pon) (Gb^{o} Ln [*ευθ.*], 49. om: vide post) | *παρακουσ.* c. BLΔ e (*neglexit*) .. ς (Ln) *ακουσ.* c. ACD

σας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ Μὴ φοβοῦ,
μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολου-
θῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ
θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ
εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ
ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν
πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα

EFGHKMSUV al pler vv fere omn. Locus perdifficilis. Videtur vel maxime aut *παρακ.* aut *ευθ. ακουσ.* edendum, quum nemini eorum qui *παρακ.* habent *ευθεως* sit probatum. Iam vero facile quisq praetulerit *παρακ.*, tum propter speciosam qua valet (subaudiendi sensu) rationem tum propter *ακουσας* Lucae idque a nemine mutatum. At *ευθεως* (sane locis aliquot aliena manu ipsi Mco illatum, ut 3, 5. 9, 8. 14, 63 et 68.) hoc maxime loco ubi parum aptum videtur (hinc interpp longe pler om aliiq test transposuere) quomodo tandem Mco illatum est, quum Lcae nemo intulerit? Quae cum ita sint, sic existimo, *ευθεως* ut locis tot aliis ita hoc et. loco ab antiquiss test pl omitti; *παρακ.* vero inde haud pendere, sed a pler ad Lcae modum correctum, a paucis ut fere fit servatum esse. | *τον λογ.* (B add *τον*) *λαλουμενον* (al *λεγομ.*, it^{pl} al om) .. D *τουτον τον λογ.* .. b (*audito*) om

37. *ουδενα* (M* om) .. D *ουδε ενα* | *μετ αυτ. συνακ.* c. BCLΔ .. ς *αυτω συνακ.* c. EFGHMSUV al pler .. AK al^{8} *αυτω ακολ.* (Ln) .. D 1. 28. 124. 209. 2.^{pe} *παρακολουθ. αυτω* (1. etc *αυτ. παρ.*) | *τον πετρ.* c. BCΔ .. ς (Ln) om *τον* c. ADEFGHKLMSUV al ut vdtr omn (:: at ita Lc nec fluctuat. Ceterum cf 9, 2. 14, 33.) | *ιακωβον* (FH 124. 8.^{pe} al pauc praem *του*, e^{scr} *αυτου του*) .. DGΔ 1. 36. 61. 106. 48.^{ev} 2.^{pe} a syr^{p} (addito c.* *ιακ.*) *αυτου* (Gb′)

38. *ερχοντ.* (Gb″ prob Schu) c. ABCDFΔ 1. 33. al^{6} b e g$^{1.2.}$ i l vg cop syr pers^{p} .. ς *ερχεται* c. EGHKLMSUV al pler a c f ff$^{2.}$ go syr^{p} cop^{cd1**} al | *τον οικον* .. D 2.^{pe} *την οικιαν* (D *-ειαν*) | *θεωρει* (b cop *vident*) .. D *εθεωρει* (f g$^{1.}$ *vidit*, sed d *videt*) | *και κλαιοντ.* (Gb Sz) c. ABCLMUΔ 1. 13. 28. 40. al^{35} fere g$^{1.2.}$ l vg go syr^{utr} al mu .. ς om *και* c. DEFGHKSV al pl cop | *κλαιοντας κ. αλαλαζοντας* (238. 282. *ολολυζ.*) .. D 2.^{pe} a *-ντων κ. -ζοντων* (b d *turbam flentem ac lamentantem*, similiter c e f ff$^{2.}$ i, item p^{scr} *θορυβον -τα κ. -ζοντα*)

39. D 28. it^{mu} vg$^{cdd\ aliq}$ *και τι κλαιετε* | E *κλαι.* cum *το παιδ.* conig

40. *και* (et. f vg etc: ceterum sic et. Mt et Lc) .. D it^{pler} *οι δε* | *κατεγελων* .. K 238. 447. c^{scr} (aliiq) *-λουν* | *ο δε* (M 118. 124. 209. 238. 271. add *ις*) c. AEFGHKMSUV al pler e go etc .. BCDLΔ 33. 48.^{ev} it^{pler} vg (item syr addito *ις*, syr^{p} addito c.* *ις*) *αυτος δε* (Gb′ Ln :: at ita Lc) | *παντας* (Gb Sz) c. ACEFGHKLMUVΔ al pler .. ς *απαντας* c. (B? e sil. S e sil.) al non ita mu .. D it^{pm} (non a f g$^{2.}$) *τους οχλους*. Praeterea D 13. 124. al^{5} it^{pler} add *εξω* | *του παιδιου* .. D it^{pler} (e om *κ. μητ.*) vg post *μητερα*

καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 *καὶ*
κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ Ταλιθὰ κοῦμ, ὅ ἐστιν
μεθερμηνευόμενον Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 *καὶ εὐθὺς*
ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ
ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 *καὶ διεστείλατο αὐτοῖς*
πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

1–6 Mt 13, 53–58. 1 (50.1) *Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα*
αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 *καὶ γενομένου*
σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκού-

---

40. *τους μετ αυτου* (124. al pauc *μεθ εαυτ.*) .. D add *οντας* (it vg *qui secum erant*)| *εισπορευεται* (M 33. 126. mt ing al *-ονται*) .. D 2.pe it *εισεπορευετο* | *το παιδ.* (Gb) c. BDLΔ 20. 33. 102. a b e ff[2] i cop ar[p] .. ς add *ανακειμενον* c. ACEFGHKMSUV al pler (sed al[20] fere *κατακειμ.*, *κειμενον*, *κατακεκλιμενον*, *καταβεβλημενον*) it[aliq] vg etc

41. *της χειρος* .. D 435. *την χειρα* | *αυτη* (L al pauc *αυτω*) .. D add *ραββι* | *ταλιθα* (*-θά*: sic antiquiss pler) c. ACEFGHKLMSUV al pler, B 346. *ταλειθα*, al pauc *ταληθα*, Δ *ταλιτα* .. D *θαβιτα*, item al pauc *ταβιτα* vel *ταβηθα*, a ff[2] g[2] *tabitha*, b i *thabitha*, e *tabea acultha*; (contra g[1] vg *thalitha* vel *tal.* vel *-ita*)| *κουμ* (*κούμ* M 1. etc, non *κοῦμ*) c. BCLM 1. 271. al[20] fere ff[2] sl[5.6.7] Suid (sub *αββακουμ*) Thph Euth .. ς (Ln) *κοῦμι* (A *-μει*, al mu *-μη*) c. ADEFGHKSUV al pl it[pl] vg cop go syr[p] (syr perss non exprim *ο εστιν* usq *εγειρε*) .. a g[2] om (:: *κουμ* ex usu populi sumptum, *κουμι* ex emendatione esse videtur)| *εγειρε* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSVΔ al pl .. ς *-ραι* c. U al sat mu (al pauc Suid *-ρου*, al[1] *-ρθητι*)

42. *ευθυς* c. BLΔ 33. .. ς (Ln) *-θεως* c. ACDEFGHKMSUV etc (:: cf ad 1, 10.)| *ην γαρ* (et. cop go syr[utr] etc) .. D 2.pe 7.pe it vg *ην δε* | *ετων* .. CΔ 1. 33. 118. 124. 238. 2.pe al praem *ωσει* (CΔ 124.) vel *ως* (1. 118. 2.pe 238.)| *εξε. ευθυς* c. BCLΔ 33. cop aeth .. ς (Ln) om *ευθ.* c. ADEFGHKMSUV al pler vv pl (D it[pl] gat *εξ. παντες*, 8.pe 48.ev al pauc mm *εξ. οι γονεις αυτης*)

43. *πολλα* .. D e[scr] it[pl] om | *γνοι* c. ABDL (aliisq?) .. ς *γνω* c. CEFGHKMSUVΔ al longe pler | *δοθηναι αυτη* (K *αυτῆν* sic, 33. 346. *αυτω*) .. D *δουναι αυτη* (c *ut - - darent illi aliquid*)

VI. 1. *ερχεται* c. BCLΔ syr[p mg] (cop esse potest et praes. et perf., item a *venit*) .. ς (Ln) *ηλθεν* c. AD(*κακηλθ.* pro *κ. ηλ.*)EFGHKMSUV al pler vv pl (it[pler] vg *abiit*, *ibat*; item postea *secuti sunt*, *sequebantur*) Or (omissis *κ. εξ. εκ.*)

2. *γενομενου σαββατου* (vg f al *facto sabbato*, a *sabb. fa.*) .. D *ημερα σαββατων* (ff[2] i *die sabbatorum*, b e *sabbato*, c *sabbatis*)| *ηρξ. ε. τ. σ. διδ.* c. AEFGHKMSUV al pler a b c e g[1.2] i vg go .. BCDLΔ 33. 7.pe f ff[2] cop syr[utr] arm *ηρξ. διδ. ε. τ. σ.* (49. :: at saepius accidit ut infiniti-

*οντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες Πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία
ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ
γίνονται;* 3 *οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελ-
φὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν*

vum iuxta ηρξ. adponerent ut 2, 23. 10, 28. Lc 20, 9. Contra non fluctuat 5, 20. ηρξ. κηρ. εν etc et similia.)| οι πολλ. c. BL 13. 28. 69. 346. .. ς (Ln) πολλοι c. ACDEFGHKMSUVΔ al pler (:: similiter Mc 9, 26. ubi pariter test pler eiecerunt articulum, et 12, 36.)| ακουοντ. c. ABC EGKMSUV al pler (*audientes* vg d fff[2] g[1.2] i) .. D[gr] FHLΔ 13. 40. 69. 124. al[20] ακουσαντες (a *cum audissent*; b c e om)| εξεπλησσοντο .. D 118. y[scr] 2.pe al[7] it[pler] (non e) vg syr[p] arm sax add επι (*in*) τη διδαχη αυτου | ταυτα .. CΔ al pauc f g[1.2] vg aeth al add (Δ praem) παντα (C* απαντα, **πα.)| δοθ. αυτω c. ADEFGHKMSUV al ut vdtr omn (it vg *illi* vel *ei*, non ut ante *huic*) go etc .. BCLΔ cop δοθ. τουτω (49. :: at multo verisimilius est τουτω ex praecedenti τουτω, quod non fluctuat, ortum quam αυτω libere in eius locum substitutum esse. Ceterum fluxit e Mt 13, 56.)| και δυν. τοι. δια τ. χ. α. γινοντ. (AC γειν.) c. (Gb Sz) AC**EFGHMSUV 1. 13. 28. 69. 131. 157. 209. 435. al[60] fere a e al Thph Euth .. ς eadem praemisso οτι c. minusc ut vdtr pauc f go (f go om και), item C* 124. 271. 346. e[scr] al[15] fere praemisso ινα, item DK 247. 251. 253. d[scr] o[scr] al pauc b ff[2] i syr[utr] ινα -- γινωνται (D γειν.) .. BLΔ 33. 31.[ev] c l (g[1.2] ?) vg cop al και αι (L om) δυν. τοι. αι (B al[2] om) δια τ. χειρ. (c *per labia*: χειλ.?) α. γινομεναι (49. :: at videtur lectio in textum nunc nostrum recepta ut parum concinna vario, triplici maxime, modo correcta esse.)

3. ουχ .. D* ουκ | ο τεκτων (syr[hr] om) ο υιος c. ABCDEFGHKLMSUVΔ al pler fff[2] vg (et. am fu ing emm al) cop go syr[utr] perss sl sax (Iust ιῦ -- νομιζομένου Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος υἱοῦ ὑπάρχειν -- καὶ τέκτονος νομιζομένου· ταῦτα γὰρ τὰ τεκτονικὰ ἔργα εἰργάζετο ἐν ἀνθρώποις ὤν, ἄροτρα καὶ ζυγά etc; Cels ὁ διδάσκαλος αὐτῶν σταυρῷ ἐνηλώθη καὶ ἦν τέκτων τὴν τέχνην) .. 10. 13. 33. 69. 31.[ev] 48.[ev] y[scr] c[scr] 2.pe (item fere ut vdtr 234.**) a b c e g[1.2] i gat mm tol vg[cdd2] (ap Mattbaeium) arm aeth arr Chrysol ο του (10. c[scr] om, item 234.**) τεκτονος (13. τέκτονος; ὁ) υιος (g[1] *Ioseph fabri filius*; g[2] *fabri filius Ioseph*) και (c[scr] om; item 234.** ?, item e om). Pertinent huc etiam quae Or de Celso (vide ante) scripsit: οὐ βλέπων ὅτι οὐδαμοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φερομένων εὐαγγελίων τέκτων αὐτὸς ὁ ιῦ ἀναγέγραπται. | της μαριας (28. -ιαμ) c. BCLΔ 13. 124. 36.[ev] 49.[ev] y[scr] 3.pe 7.pe .. ς (Ln) om της c. ADEFGHKMSUV al pler | και (DL 2.pe add ο) αδελφ. c. BCDLΔ 31.[ev] 2.pe (?) (aliisq ut vdtr) e cop[cdd2] syr pers[p] aeth .. it[pler] vg sax cop[cd1] arm ar[p] ar[e] αδελφος .. ς αδ. δε c. AEFGHKMSUV al pler go syr[p] | κ. ιωσητος c. BDLΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2.pe 3.pe a cop .. ς κ. ιωση c. ACEFGHKMSUV al pler syr[utr] go aeth al .. 121. b e f g[1.2] vg sax κ. ιωσηφ, c ff[2] i plane om | και ουκ (e *et non*) .. D it[pler] vg ουχι και (*nonne et*) .. Δ ου (d *nonne*)| εισιν (h. l. e) .. D it[mu] (item b c post ωδε) vg post πρ. ημας

αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
Lc 4, 24. Io 4, 44 4 (51.1) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ
μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ
ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
7–13 Lc 9, 1–6. Mt 10, 1–15. (52.2) Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 (53.2) καὶ
προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο
δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,
8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον

---

3. ωδε (f^{scr} πασαι) .. ℵ* om

4. και ελεγ. (prob Schu) c. BCDLΔ 33. 2.^{pe} it^{pler} vg cop syr .. ς ελεγ. δε c. AEFGHKMSUV al pler c go syr^{p} aeth etc | οτι .. ℵΔ 13. 69. 124. 346. 435. 2.^{pe} al^{15} syr^{utr} al om | πατριδι αυτου (L 13. 346. εαυτου) .. AL praem ιδια (:: cf Io 4, 44. ubi ιδια non fluctuat; cf et. ad Mt, ex quo et. Or ιδια absq αυτ. afferre vdtr) | τοις (D*E* ταις, C*της) συγγενευσιν c. BD**EFGHLUVΔ 1. 33. 124. 209. 262. 271. 346. al^{10} fere (ac multo plur ut vdtr) .. ς (Ln 49.) τ. συγγενεσιν c. ACD*KMS al sat mu (:: pro tanta auctoritate -νευσιν forma, quae ab usu vulgari fuisse videtur, recipienda est. A multo pauciorib eadem forma Lc 2, 44. praebetur.) | συγγ. αυτου (Δ εαυτ.) c. BC*KLM**Δ 28. 218. 235. 48.^{ev} g^{scr} 8.^{pe} b $fg^{1.2.}$ i l vg cop syr^{utr} al .. ς om αυτου (Ln [αυτ.]) c. AC** DEFGHM*SUV al pler a $ff^{2.}$ (e om και εν τοις usq οικια αυτ., item c κ. ε. τ. συγγ. α.) go

5. εδυνατο c. AB*CKLM 124. 271. 346. 435. y^{scr} al $plus^{10}$ (ac multo plur) .. ς (Ln) c. B**DEFGH(ℵ?)VΔ 1. al sat mu (Or utrumq) | ποι. ουδ. δυν. c. BCLΔ 1. 2.^{pe} al pauc cop syr (b c e $ff^{2.}$ *et non faciebat* vel *fecit* etc) .. D 124. 238. y^{scr} a Or Hier ουδ. ποι. δυν. - - ς ουδ. δυν. ποι. c. AEFGHKMSUV al pler f vg go syr^{p} al

6. κ. εθαυμαζεν (BE*? 2.^{pe} 7.^{pe} al go -ασεν, 28. 253. $ff^{2.}$ -αζον, e om κ. εθ.) δι. τ. απιστιαν (ita CGKLMU etc; AEFH etc -στειαν, D^{gr} πιστιν) αυτων .. Δ om, spatio vacuo relicto | κωμας κυκλω (a $g^{2.}$ syr al om, 238. παντοθεν) .. L 13. 69. 124. 346. al pauc κυκλ. κωμ.

7. κ. προσκαλειται (D 1. 116. 118. 209. c^{scr} 2.^{pe} al it^{pl} Gaud -λεσαμενος) τ. δωδ. (D b $ff^{2.}$ $g^{2.}$ i [non a c e f $g^{1.}$ vg Gaud] add μαθητας, item al^{10} ac plures al μαθ. αυτου) και (D 1. 116. etc om) ηρξ. αυτ. αποστ. (D 2.^{pe} it^{pm} Gaud απεστειλεν αυτ.) | δυο δυο .. D 2.^{pe} ανα δυο | και εδιδου .. D 2.^{pe} it^{pm} δους | H την εξουσ. | των (Δ 238. al pauc praem κατα, CΔ 13. 28. 69. 124. al om) πν. των (CΔ 13. etc om) ακαθ.

8. παρηγγειλεν .. EFUV al^{15} fere (ac plur ut vdtr) -γγελλεν (F al -ελεν) | αιρωσιν c. ABCDEFGHKMSUV al pler .. CLΔ 13. 69. 2.^{pe} al pauc αρωσιν | εις (28. al^{10} fere add την :: e Lc) οδον .. K a c e f vg Gaud εν τη οδω (*in via*)

μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑπο-
δεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 (54.2) καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν
ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 (55.2) καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ
ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν
ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 (56.8) καὶ ἐξ-
ελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξ-
έβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

---

8. *μονον* .. Δ al^{aliq} cat^{ox} *μονην* | *μη αρτ. μη πηρ.* c. BCLΔ 33. cop aeth .. ς (Ln) *μη* (D 2.^{pe} cop a go al *μητε*: ut Lc) *πηρ. μη* (D etc *μητε*: ut ante) *αρτ.* c. ADEFGHKMSUV al pler it vg go syr^{utr} al (:: at id et aptius videbatur et ad Lc, ubi ordo non fluctuat, accommodatum est)| *μη εις* .. D 238. 2.^{pe} it^{pl} vg cop go al *μητε εις* | AK *ζονην*

9. *αλλα* c. ABCDLU etc .. ς *αλλ* c. EFGHKM(SV?)Δ al pl | *ενδυσησθε* (K *εδυσ.*, ADΔ *-σησθαι*) c. (ς Gb Sz) ACDEFGHKMUVΔ al longe pl cop go arm sl a (*nolite indui*), item B* 33. al pauc *-σασθε* .. ς^{e} *-σασθαι* c. B**s al non ita mu ut vdtr; item L al^{10} fere *ενδιδυσθαι*, item it^{pler} vg *ne induerentur* vel *induerent* (et. Gaud), e *neque vestiri*, item syr^{utr} etc

10. *ελεγεν* (a f i al vg *dicebat*, c d ff$^{2.}$ *dixit*) .. A al pauc b *λεγει* (*ait*)| *οπου* (C* *οποι*) *εαν* c. BCEFGHKMSUV al pler .. ADLΔ al pauc *οπ. αν* (Ln 49.)| *εις οικιαν* .. D a ff$^{2.}$ i om

11. *ος αν τοπος* (C*? 1. 118. 209. om) *μη δεξ.* c. BLΔ 13. 28. 69. 124. 346. cop syr$^{p\,mg}$, item C* 1. 118.** 209. .. ς (Ln) *οσοι αν* (*αν* c. EFG MUV etc; Ln *εαν* c. AC**DHK al pl) *μη δεξωνται* (KH 118.* 131. al^{aliq} *-ξονται*) (:: at *ος αν* etc Mt nec fluctuat, item *οσοι αν* etc Lc: hinc ad alterutrum accommodarunt Mc^{i} textum)| *ακουσωσιν* .. 1. 13. 28. 69. 209. *ακουσει* (209. *-ση*, 1. 209. 106. syr^{p} add *τους λογους*)| *τον υποκατω* (y^{scr} *τον κολληθεντα εκ*: e Lc 10.) .. D 33. 2.^{pe} it^{pler} vg al om (:: ut Mt)| *εις μαρτ. αυτ.* (Gb) c. BCDLΔ 17. 28. 2.^{pe} b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l vg sax arm ar^{r} pers^{w} (cop testib Beng Wtst Gb etc, at invitis Wilk et Schwa). Seqq *αμην λεγω* etc Mt^{i} esse, Zachar. Chrysopol. et Vict^{cap} in Ammonii quod fertur monotess. asserunt, ponentes sect. 109. canone 10. Accedit quod scholia cdd 237. 238. aliorumq in Mc non attingunt .. ς add *αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις* (33. *γη -μων και -ρρας*, 131. om *η γομ.*) *εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη* (Ln [*αμην — εκεινη*]) c. AEFGHKMSUV al pler a f g$^{2.}$ cop go syr^{utr} aeth al (:: omnino est e Mt. Similiter et. Lc)

12. *εκηρυξαν* c. BCDLΔ (al?) syr syr$^{p\,mg}$ go .. ς (Ln) *-ρυσσον* c. AEFGH KMSUV al haud dubie pler item (*praedicabant*) it (c *-cate*) vg etc (:: apparet ad sqq accommodatum esse)| *μετανοωσιν* c. BDL c (*ut paenit. agant*) cop .. ς *-νοησωσιν* c. ACEFGHKMSUV al haud dubie pler (:: at cf 6, 8. ubi pro *αιρωσιν* similiter *αρωσιν* substituerunt. Similia et. alibi.)

13. *εξεβαλλ.* c. ABEFGHKLSUV al pler (it vg *eiiciebant*, et. d) .. CDMΔ al^{15} fere *-βαλον*, item go cop | *ηλειφον* (G pergit *ελαιον*) .. D b c i *αλειψαντες* omisso *και* sq (go *unxerunt*)| D *αρωστοις* | *εθεραπευον* (b

Lc 9, 7–9. Mt 14, 1 s. 14 ($^{57.2}$) *Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν γὰρ ἐγέ-*
νετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ
νεκρῶν ἀνέστη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.
15 *ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης*
ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 ($^{58.2}$) *ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρῴδης ἔλεγεν Ὃν*
ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.

---

d ff^{2} i go *sanaverunt*) .. M 13. 28. 124. 346. 2.^{pe} *εθ. αυτους* .. H al pauc g^{2} *-πευοντο·*

14. *ο βασ. ηρωδ.* (C***DF y^{scr} 2.^{pe} al mu inprimisq evgll it^{pm} am fu ing tol harl syr aeth pers^{p} sax *ηρ. ο βασ.*) .. M 13. 69. 131. 346. al plus^{25} inque primis evgll add *την ακοην ιυ* :: e Lc | *ελεγεν* c. ACEF GHKLMSUVΔ al pler c f g$^{1.2}$ i vg go cop syr^{utr} etc .. BD 6. 271. a b ff^{2} mt Aug Bed *-γον* (D *-γοσαν*) (Ln :: accomodatum est ad sqq; inprimis offendit *ελεγεν* ob v. 16.) | L *ιωανης* | *ο βαπτιζων* (ff^{2} g^{2} om) .. DS 13. 28. 33. 69. 122. 346. *ο βαπτιστης*, item *baptista* it^{pler} vg al (:: cf Mt); 55.^{ev} *ο -πτης ο -πτιζων* | *εκ νε. ανεστ.* c. AK 11. 28. 114. al plus^{10} Thph (go syr^{p} *a mort. surrex.*) .. ς *εκ νε. ηγερθη* (C *ηγ. εκ νε.*) c. (C)EFGHMSUV al pl (go syr^{p} vide ante); item (ita Ln) BDLΔ 33. *εγηγερται εκ νε.*, item *surrex. a mort.* it vg syr cop al (:: cf Mt et Lc apud quorum utrumq est *ηγερθη*) | *ενεργ. αι δυν.* .. KΔ 33. 108. 131. al^{15} fere a cop syr^{utr} al *αι δυν. ενεργ.* (:: e Mt)

15. *δε* pri (Gb + Sz) c. ABCDEHKLMSΔ 1. 13. 28. 69. al plus^{30} it vg go cop syr^{p} Thph .. ς om c. FGUV al sat mu syr al | *ἠλιας* .. ς *ἡλιας*: cf ad Mt 11, 14. 16, 14. | G al^{5} ac plur ab *οτι* pri ad *οτι* sec transiliunt | *εστιν* .. c *venerit*, ff^{2} *venit* | *δε* sec .. V* 33. 48.^{ev} al^{25} fere om | *ελεγον* sec .. 1. 28. 209. a b c ff^{2} syr om | *προφητης* (cdd ap Euth *ο προφ.*) c. BC*LΔ 1. 28. 33. 209. 2.^{pe} Or .. ς add *εστιν* (Ln [*εστ.*]) c. AC**EFG HKMSUV al pler a f g^{1} vg etc .. D b c ff^{2} i om *προφ. ως* (item a om *ως εις τ. προφ.*) | *ως* (Gb Sz) c. ABC* et** EFGHKLMSUV al^{150} fere f g^{1} l vg go cop syr al pl Or al .. ς *η ως* c. Δ 1. al pauc syr^{p} | *ως εις* etc .. 33. *τις των αρχαιων ανεστη* :: e Lc

16. *ο ηρωδ.* c. ABEFGHK**LMSΔ al pl cop .. CDK*UV 13. 28. 131. 346. y^{scr} 2.^{pe} al plus^{35} om *ὁ*, al pauc om *ο ηρ.* | *ελεγ.* (*dicebat*) c. BCLΔ 33. f cop .. ς (Ln) *ειπεν* c. ADEFGHKMSUV al pler it^{mu} (*dixit*; sed b g$^{1.2}$ i vg *ait*) go etc (:: cf Mt et Lc) | *Ον* (Gb') c. BDL 1. 28. 33. 67. 124. 209. 2.^{pe} it vg syr^{utr} (Or) .. ς *οτι ον* c. ACEFGHKMSUVΔ al pler go cop (:: *οτι* ter in antecdd positum tantum non fluctuat. Inde repetitum videtur: et. in Lc addiderunt test mu. Praeterea h. l. iisdem maxime testib improbatur quos per reliquas versus partes sequendos duximus.) | *ιωαννην* .. D om (Gb^{00}: cop omittere dicitur, at invitis Wilk et Schwa) .. 1. 2.^{pe} *ιωαννης* post *ουτ. εστ.*, item it^{aliq} (vide post) :: e Mt | *ουτος* (Gb Sz) c. BDLΔ 33. 69. 102. 346. item (*εστιν* pro *ηγερθ.*) x^{scr} c ff^{2} g$^{1.2}$ vg sax Or, item (Gb') *αυτος* (*ipse*) 33. f syr syr$^{p\ mg}$ (sic vdtr) aeth arr pers^{w} Hier .. ς *ουτος εστιν· αυτος* (Ln *ουτ.* [*εστ.· αυτ.*]) c. ACEFGHKMSUV al pler a b i (a i *hic est ioh. hic*, b *ipse e. io. hic*:

17 ($^{59.2}$) *Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν* 17–29 Mt 14, 3–12. Lc 3, 19 s.
Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 *ἔλεγεν γὰρ*
ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
ἀδελφοῦ σου. 19 *ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν*
ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 *ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν*
Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν.
21 ($^{60.6}$) *καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενε-*
σίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλι-
άρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 *καὶ εἰσελθούσης τῆς*

vide ad *ιωανν.*) go (*hic est, hic*) cop (*is est qui*) syr^{p} al (:: verisimillimum est turbas huius loci ex Mt ortas esse, unde et. additamentum ad *ηγερθη* sumptum est. Videbatur quod in *ηγερθη* inest plenius dicendum: inde commendabatur *ουτ. εστιν*) | *ηγερθη* c. BLΔ 33. 102. cop syr^{hr} .. ς (Ln) *ηγ. εκ* (C al^{10} fere Or *απο των*: ut Mt; alibi vero *εκ* ut v. 14., item Mt 17, 9.; et. al pauc add *των*) *νεκρων* c. AEFGHKM SUV al longe pl it^{mu} go syr^{utr} al (C al^{10} Or); item D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} a g$^{1.2.}$ i vg (it vg *a mortuis*) *εκ νεκρ. ηγ.* (:: vide ante)

17. *αυτος γαρ* (A g$^{2.}$ *δε*, b om) *ο* (D 69. 346. y^{scr} al^{5} fere om) .. L cop go *ο γαρ* | *και εδησ.* (69. 2.^{pe} syr pers^{p} al *εβαλεν*) *αυτον* (A haec post *φυλακη* pon) *εν* (ita – et. Gb Sz – c. ABCEFGHKLMSUVΔ al longe pl; ς *εν τη* c. minusc ut vdtr pauc) *φυλακη* (69. syr al *εις την φυλακην*) .. D 13. 28. 124. 346. a b ff$^{2.}$ i arm *κ. εδ. αυτ. και εβαλεν εις την φυλακην* | *την γυναικα* .. B haec add in mg | *οτι αυτ. εγαμ.* (D a b c f g$^{1.}$ *εγαμ. αυτ.*) .. i om

18. *ελεγεν* .. ℵ *-γαν* (sic) | *ο* .. D 28. y^{scr} al^{10} fere om | *οτι* (et. a b l go) .. D 28. 131. 7.^{pe} al^{5} it^{pm} vg al mu om | *σοι* (et. Or Amb) .. D^{gr} a *σε*

19. *ενειχεν* .. D* *-κεν* | *και* (E* om) *ηθελεν* c. ABC***DEFGHKLMSUVΔ al ut vdtr omn ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg go cop etc .. C* a b c d i *κ. εζητει* (Ln :: est manifestum interpretamentum) | *αυτ. αποκτ.* (DU 2.^{pe} it^{pm} vg al *απ. αυτ.*) .. C* *αυτ. απολεσαι* | *και ουκ* (et. D*) .. D** *κ. ουχ* | *ηδυνατο* c. B(e sil.)CDEFGHLMSUV al pler .. AKΔ al^{5} (ac plur) *εδυν.*

20. *κ. αγιον* (1. al^{5} haec om) .. D add *ειναι* (item c g$^{2.}$ i) | *και* sec .. B 102. om | *ακουσας* .. 28. 282. al plus^{30} b f i go al *ακουων* | *εποιει* (Δ ar^{p} om *επ. και*) .. BL cop *ηπορει* (cop *et audiebat multa ab eo et anxio erat corde, et libenter* etc)

21. *και γενομ.* (D* add *δε*) .. 2.^{pe} it^{mu} *γεν. δε* | *οτε* (Ln edidit *ὅ τε*) .. D om, item (sed pleriq libere) it vg (vg: *Et cum dies op. accidisset, Herodes natalis sui caenam fecit*; a *Die autem op. Herodes natali suo cenam fecit* etc) | *γενεσιοις* .. D *-θλιοις* (**-χλιοις*) | *εποιησεν* c. BCDLΔ 13. 28. 69. 124. (item *fecit* it vg go etc) .. ς *εποιει* c. AEFGHKMSUV al pler | *αυτου* .. D 1. 131. 2.^{pe} it^{pler} (non c i) vg om

22. *και εισελθ.* .. D 28. it^{aliq} *εισελθ. δε*

θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρῳδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ
Ἡρῴδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ
Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι
ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. 24 καὶ
ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν Τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς
μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα Θέλω ἵνα ἐξ-
αυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς

---

22. *αυτης* (1. 118. 209. bcf cop go al mu om) *της* (al3 om) c. ACEFGHKMSUV al pler itplm vg syrp etc .. BDLΔ 2.pe 238. *αυτου* (238. add *της*); F alaliq *ωρχησαμενης* | *ηρεσεν* c. BC*L 33. c ff2 cop (accedit Δ confuse: *ηρωδιαδος· ορχησαμενην και· ρεσεν·*) .. ς *και αρεσασης* c. AC***DEFGHKMSUV al pler itpler vg al pm | *ο δε βασ. ειπ.* c. BC*LΔ 33., item (ita Ln) Λ cop c ff2 *ειπ. δε* (c *tunc dixit*, ff2 om *δε*) *ο βασ.* .. ς *ειπεν ο βασ.* c. C***DEFGHKMSUV al pler itpler vg etc | *ο εαν θελης* (HL 118. 47.ev al *-λεις*) .. D 1. 209. 238. 2.pe al pauc *ο θελεις* (it vg *quod vis*), Δ *ο εθελης* .. K al pauc post *δωσω σοι*

23. *ωμοσεν* (F Euth *ωμολογησεν* :: e Mt) *αυτη* (D 28. 2.pe itpl arm add *πολλα*) .. L (item 28.?) om *αυτη* | *οτι* (44.ev om) *ο εαν* (2.pe al *αν*) c. ACEFGHKLMSUV al pler it vg etc .. BΔ 124. 435. al pauc *ο τι εαν* (237. *αν*), item DGr *ει τι αν* | *με* (HL 13. 69. al pauc bcl vg al pauc om; yscr 2.pe al *μοι*) *αιτησης* (Δ al *-ση*, al pauc *-σεις*) .. AK al10 fere go al *αιτ. με* | *εως ημισους* (K yscr *-σου*, s 36. Thph *-σεως*) .. LΔ *εως ημισυ*, D *και το ημισυ* (itpler vg *etiamsi* vel *licet dimidium*) | Γ 131. syrhr om *και ωμοσεν* usq *δωσω σοι*. Simile quid accidit in c*(et. 1.)

24. *και εξελθ.* (Δ *ελθ.*) c. BLΔ 33. cop (item c d g1. l vg *quae cum exisset*) .. ς (Ln) *η δε εξελθ.* c. ACDGrEFGHKMSUV al pler a b ff2 go (syr *tunc exiit*) syrp al | *αιτησωμαι* (Gb') c. ABCDGLΔ 28. 33. 124. 346. al5 (ac plur) .. ς *-σομαι* c. EFHKMSUVΓ al pl | *του βαπτιζοντος* c. BLΔ 28. 33. go syrp (:: ita nullus apud Mt) .. ς (Ln) *τ. βαπτιστου* c. ACDEFGHKMSUVΓ al pler it vg etc

25. *ευθυς* c. BCΔ 28. 33.; item ς *-θεως* c. AEFGHKMSUVΓ al pler .. DL 1. al pauc a b c i l cop arm om | *προς* .. H 131. *εις* | *ητησ. λεγ.* (et. italiq vg go cop syrp al) .. DΔ 1. 28. 118.* 209. 2.pe a b ff2 i syr al *ειπεν* | *θελω ινα* .. D 60. (retento *ινα*?) 2.pe a b ff2 i om | *εξαυτ.* (ff2 ante *ειπεν*) *δως μοι* c. BC*LΔ 2.pe (vdtr) a b ff2 g1. 2 i vg cop syr .. ς *μοι δως εξαυτ.* (syrp *ex hac* addito c. ob. *hora*) c. AC***EFGHKMSUVΓ al pler syrp al .. D *δος μοι* (om *εξαυτ.*, item yscr al2 f go) :: e Mt | *επι πινακι* .. D add *ωδε* :: e Mt | D *ιωανου* | *τ. βαπτιστου* .. L go (non syrp) *τ. βαπτιζοντος*

26. *και* pr .. DGr om | Δ 6.pe *γεναμενος* | *ο βασιλευς* .. D c ff2 add *ως ηκουσεν*: similiter g2 *mox ut audivit*, d i *mox audiit* (i *-ivit*) | *και τους* .. D itpler vg go al *κ. δια τους*

ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 *καὶ εὐθὺς ἀπο-
στείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.* 28 *καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ
ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορα-
σίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.* 29 *καὶ ἀκού-
σαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ
ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.*

30 (61.8) *Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ* 30–33 Lc 9, 10 s.
ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Mt 14, 13. Io 6, 1 s.
31 (62.10) *καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον*

---

26. *ανακειμ.* c. BLΔ 42. .. ς (Ln) *συνανακειμ.* (:: at ita Mt, nec fluctuat) | *αθετ. αυτην* c. BCLΔ 7.pe (aliisq) .. ς (Ln) *αυτ. αθετ.* c. ADEFGHKMS UVΓ al pler it vg etc

27. *και* .. D 2.pe itpler vg syr *αλλα* | *ευθυς* c. BCLΔ .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUVΓ etc .. itpm vg etc | *ο βασ.* (K al pauc ante *αποστ.*) .. D 1. 28. 118. 251. ascr 2.pe it vg arr om | *σπεκουλατορα* (D *σπεκολ.*, D* cscr *-τοραν*) c. ABDEFGHKLMSUVΔ 1. 108. 124. 131. 157. al30 (ac multo plur) syrp mg gr .. ς *-τωρα* c. Γ al sat mu | *ενεχθηναι* c. ADEFGHKLMSUVΓ al ut vdtr omn it vg syrutr etc .. BCΔ go cop *ενεγκαι* (cop *sumere* i. e. abscidere) (ita 49. :: at videtur ita correctum esse propterea quod ipse speculator attulisse dicitur v. sq.) | *τ. κεφ. αυτ.* (K al pauc *αυτ. τ. κεφ.*) .. CΔ 1. 33. al pauc italiq vg add *επι πινακι* (Ln [*ε. πιν.*])

28. *και απελθ.* c. BCLΔ 1. 28. 124. yscr it vg cop syr al al .. ς *ο δε απ.* c. ADEFGHKMSUVΓ al pler go syrp etc | *αυτου* (al pauc ante *τ. κεφ.*) .. D a om | *αυτην* pr .. LΔ 1. 33. uscr bc syr arm al Thph om (Gb0) | *εδωκεν* sec .. C al1 *ηνεγκεν* :: ut Mt | *αυτην* sec .. D 258. a c ff2. i vg syr arm om (:: cf Mt)

29. *και ακουσ.* .. D 6.pe copedd2 *ακουσ. δε* (2.pe *οι δε μα. ακ.*) | *ηλθαν* c. BL 33. .. ς (Ln) *ηλθον* c. ACDEFGHKMSUVΓΔ etc | *αυτο* .. EFUΓ al *αυτω* (sic) | *εν μνημ.* (et. ςe etc) c. ABCEFGHKLMSUVΓΔ etc .. ς (et. Wtst aliiq) *εν τω μν.* c. D al non ita mu

30. *και οσα εποι.* (K al pauc *εδιδ.*) *και οσ. εδιδ.* (K al pauc *εποι.*) c. AC*** FGHKMSUΓ 124. al pl go syrp .. BC*DELVΔ 1. 28. 33. 102. 131. al30 fere it vg cop syr al mu *οσα επ. κ. οσα* (c 1. 271. 2.pe alaliq it [non d] vg arr om) *εδιδ.* (Gb' Ln 49. :: at in promtu est omisso *και* priori simpliciorem redditam esse orationem, quod idem factum est omisso altero *οσα*. Addendi caussa vix erat. Contra Mc° inprimis convenit duplex *και*. Similiter vero ac nostro loco test eiecerunt 5, 38. 9, 22.

31. *λεγει* c. BCLΔ 33. item (*ait*) itpler d vg syr .. ς (Ln) *ειπεν* c. ADEFGH KMSUVΓ al pler a (*dixit*) syrp al | *αυτοις* .. D 13. 28. 61. 69. 124. 238. 346. itpler (non ff2.) add *ο ις* | *υμεις αυτοι* (1. 28. 56. 58. 209. b cop al mu om; al2 ante *υμ.* pon; f vg om utrumq) *κατ ιδιαν* .. D a c ff2. i *υπαγωμεν* (*eamus*; a add *seorsum*) | *εις* .. LΔ *επ*

τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 (63. 6) καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

31. αναπαυσασθε (Gb') c. ABCMΔ 40. 69. 108. 238. 346. 435. al[15] fere .. ς (Ln ex errore de B) -παυεσθε c. DEFGHKLSUVΓ al longe pl | οι sec .. C*?K al[10] fere om | ευκαιρουν (Gb'; LΔ -ρουν) c. ABEFGHLVΓΔ al pl .. ς ηυκαιρ. c. CKMU(S?) 1. al sat mu .. D ευκαιρως ειχον (it vg *nec manducandi spatium habebant*)

32. και απηλθον (c. ABDKLMSUΔ al pl vv ut vdtr omn; EFGHVΓ 13. 40. 69. 108. 124. al plus[30] -λθεν) εις ερ. το. τω πλ. (ita c. AEFGHKMSUVΓ al pler [al[aliq] - - εν τω πλ. vel εν πλ.] syr[utr] aeth al; BLΔ 13. 124. 346. al pauc cop εν [al pauc om] τω πλ. εις ερ. το.: ita Ln; item b omisso τ. πλ.) .. D 66.[mg] it (exc b) vg και αναβαντες εις το πλοιον απηλθ. εις ερ. το.

33. ειδον (D -δαν) c. B(D)EFGH**UΓ al ut vdtr pl .. AH*KLMVΔ etc ιδον | αυτους υπαγοντας (108. -τον -ντα) c. (Gb Sz) ABDEFGHKLMSUVΓΔ al[130] fere it vg cop syr[p] al mu .. ς add οι οχλοι c. 13. 124. al non ita mu (108. syr [pers[p]] πολλοι, quod test[aliq] om, huc transpon) | επεγνωσαν c. AB**EFGHKLMSUVΓΔ al pler .. B*D 1. 118. 209. εγνωσαν (Ln 49. :: at multo rectius εγν. ex επεγν. ortum existimatur quam substitutum hoc pro illo) | πολλοι (Gb) c. BD 1. 13. 28. 49. 102. 118. 131. 209. al pauc it (exc f) vg arm perss .. AKLMUΔ al plus[60] f cop syr[utr] aeth al praem (al[1] add) αυτους, item ς αυτον c. EFGHSVΓ al sat mu (al[1] post πολλ.) (:: aut αυτον aut nihil horum recipiendum: auctoritas testium - vv prius prorsus deserunt - suasit posterius) | πεζη .. L 131. 157. al pauc -ζοι, item *pedestres* it[pl] vg | D απο παντων πολεων (d *de omnem civitatem*) | κ. προηλθ. (Γ al mu προσηλθ.) αυτους (al pauc -τοις vel -τω, Γ -τοι) κ. συνηλθ. (69. συνεισηλθ., Δ συνεδραμον) πρ. αυτον (-τους 69. al arr) c. AEFGHKMSUVΓ al pl f syr[p] aeth .. BL 13. 49.[ev] y[scr] (aliiq?) vg (g[1. 2] 1?) κ. προηλθ. (L 13. y[scr] προσηλθ.) αυτους (Ln 49.): item Δ (et 142.**? aliiq?) κ. προσηλθ. αυτοις: item D 28. 2.[pe] (al?) b κ. συνηλθ. (2.[pe] ηλθ.) αυτου (28. αυτω): item 1. it[pl] και ηλθον εκει (a om; 1. om εκει antecd atque hanc lect Gb recepit) .. 209. 240. 244. Euth omnia post συνεδρ. εκει om (:: Equidem nullus dubito quin lectio textus nostri, cuius pleonasmus quidam optime ipsi Mc[o] convenit, rectissime habeat. Plerisque lectt variantibus simplicior reddita est oratio, quum ex abundanti -συνεδραμον, προηλθον, συνηλθον - laborare visa esset. Porro προσηλθον pro προηλθον substituto omnino abundabat συνηλθ. Alii retinuerunt συνηλθ., alii προηλθ., alii satis habuerunt praegresso συνεδραμ., alii nil nisi ηλθ. ex προη. et συνη. assumsere. Contra quis tandem turbaturus fuisset planissimam Gb[l] lectionem? Unde vero συνηλθ. πρ. αυτ. ortum putamus, si Mc nil nisi προηλθ. αυτ. dedisset?)

34 *Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'* 34–44 Mt 14, 14–21.
αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο Lc 9, 11–17. Io 6, 5–13.
διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. 35 ($^{64.1}$) *καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης* Mt 9, 36. 8, 1 ss.
προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 *ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.*
37 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἀπελθόντες ἀγορά-*

34. *ειδεν* (ita c. ABEFGHS?U etc; KLMVΓΔ etc *ιδεν*: D *και ειδων* omisso *και* sq, item 2.pe) c. (Gb) BL 1. 13. 20. 33. 69. 102. 124. 209. 2.pe $g^{1.}$ cop arm .. ς add *ο ις* c. EFGHKMSVΔ al pl $ff^{2.}$ $g^{2.}$? syrp .. AU al^{20} ac plur (inprimisq evglstia) c fi mm (sax ante *εξελθ.*) syr praem *ο ις*: hinc Ln [*ο ις*] *ειδ.* .. D 253. a b l vg *ο ις* post *οχλον* (:: similiter lectio in Mt fluctuat) | D *εσπλαγνισθη*, K *εσπλαχν.*, Γ* *ευσπλ.* | *επ αυτους* c. BDF 245. 253. (aliisq ut vdtr), item *super eos* b fil ($g^{1.2.}$?) vg (:: ita minusc tantum in Mt) .. ς *επ αυτοις* c. AEGHKLMSUVΓΔ al pler (a c *eis*, $ff^{2.}$ *illis*) (:: sic Mt) | *διδ. αυτ.* (et. it vg) .. AKΓ 2.pe 11. 253. al pauc *αυτ. διδ.*

35. *και ηδη* .. D^{gr} 2.pe a *ηδ. δε* | *γενομενης* .. D *γεινομενης* (it^{pler} vg *cum – fieret*) | *αυτω* (226.* 235. a^{scr} a i vg plane om; DK 157. 346. 2.pe al^{10} fere b $g^{2.}$ post *λεγ.* pon; 13. 69. 7.pe g^{scr} utroq loco habent, Λ ante *λεγ.* pon) *οι μαθ. αυτου* (c. BDEFGHKLMSUVΓΔ etc; Λ om, item 13. 28. 69. 209. 261. 282. 346. c: hinc Ln [*αυτ.*]) *λεγουσ.* (BLΔ 33. *ελεγον*) | D^{gr*} om *ὁ* et *και*

36. *κυκλω* .. D *εγγιστα*, item it vg *proximas* .. 118.** om | *και* (D add *εις τας*) *κωμ.* (D post *κω.* repetit *ινα*) .. Δ om (1. 209. al *κωμ. κ. αγρ.*) | *αγορασωσιν* (al pauc *–σουσιν*) *εαυτοις* (M 33. *–τους* sic) .. KL* y^{scr} al pauc *αγ. αυτοις* | *αρτους* (2.pe ante *αγ. εαυτ.* pon, syr al *panem*; 1. 22.* *καταλυσωσιν* pro *αγ. ε. αρτ.*)· *τι γαρ* (157. om) *φαγ. ουκ εχ.* c. AEFGHKMSUVΓ al pler f syr^{utr} aeth al (b *panem quod manducent, quia hic non habent*; similiter arm *quid manducent, quia hic manducare quicquam non habent*) .. BLΔ (D^{gr}) 28. 102. a d $ff^{2.}$ i cop *τι φαγωσιν* (D^{gr} *–γειν*); item c $g^{2.}$ l vg sax *cibos quos* ($g^{2.}$ *escas quas*) *manducent* (*τι φαγωσ.* Gb'' 49; item Ln [*αρτ.*] *τι* [*γ.*] *φα.* [*ο. εχ.*] :: at ista lectio planissima est; similiter Mt *βρωματα*, Lc *επισιτισμον*. Horum aliquid si commentandi caussa adscriptum esset, alieni suspicionem moveret, non item *αρτους*. Accedit quod in Mt nihil eiusmodi ut *τι γ. φα. ουκ εχ.* est, nec quisquam addidit; quippe enim maxime otiosum videbatur. Conferri possunt cum iis quae Lc habet: *οτι ωδε* etc, quae quum Mc iam ante expressisset, hoc loco ulterius quid addidit. Si aliena manu addita essent, minime *ωδε* illud abesset.)

37. *ο δε* (et. cop syr^{utr} al) .. D it^{pler} (c *quibus iesus* etc) vg aeth *και* | *αυτοις* pr (D a i add *ο ις*, item it^{pl} ante *ειπ.*) .. AL 1. 33. om | *αγορασωμεν* (*emamus* vg d f $g^{2.}$ i) .. L* 1. al^{15} Euth *–σομεν* (*ememus* a b c $ff^{2.}$ tol, $g^{1.}$ *emimus*)

σωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν.
38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Πόσους ἔχετε ἄρτους; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ
γνόντες λέγουσιν Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς
ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ
ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.
41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας

---

37. *δηναρ. διακ.* (Gb Sz) c. ABEFGHKLSUVΔ al plus^{70} it^{pl} am fu ing tol sax syr^{p} .. ς *διακ. δηναρ.* c. DMΓ al mu c g^{2} ff^{2} vg^{ed} cop syr aeth al (:: ut Io)| *δωσομεν* c. AB(sic)LΔ 65. 2.^{pe} 7.^{pe} 28?, item *dabimus* it vg, item *-σωμεν* D 13. 28? 33. 69. 124. 229.** 346. .. ς *δωμεν* c. EFGH KMSUVΓ al pler (ς *φαγειν*; Ln *αρτους*; et *φαγειν*.). Praeterea 13. 69. 124. 346. (ex Io) add *ινα εκαστος βραχυ* [*τι*] *λαβη* | L *αυτους φαγ*.

38. *ο δε* (et. c ff^{2}) .. D 237. it^{pl} vg aeth al *και* | *αυτοις* .. D it^{aliq} add *ο ις̅* | *ποσ. εχ. αρτ.* c. BLΔ (al?) .. ς (Ln 49.) *ποσ. αρτ. εχ.* c. ADEFGHKM SUVΓ al ut vdtr omn it vg etc (:: cf ad 8, 5. ubi similiter D al it vg syr^{utr} al *αρτ. εχ.* praebent; apd Mt vero 15, 34. *αρτ. εχ.* non fluctuat. Contra *εχ. αρτ.* h. l. ad alterum Mc^{i} locum correctum esse minime probabile est.)| *ιδετε* (Gb'') c. BDL 1. 33. 102. 118. 240. 244. b c cop syr .. ς *και ιδ.* (Ln [*και*] *ιδ.*) c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler it^{pl} vg syr^{p} al | EFGU al *γνωντες* | *λεγουσιν* (et. c ff^{2} vg cop syr^{p} al) .. ADM^{mg} 13. 69. al^{10} fere it^{pl} tol syr al add *αυτω* (Ln [*α.*])| *πεντε* .. D 2.^{pe} it^{pm} gat mm sax cop syr al add *αρτους* | D* *δυω* (infra β̅)

39. *αυτοις* (et. Or^{2}) .. D a b f g^{2} mt add *ο ις̅* | *ανακλιναι* c. AB**DEFHKL MSUVΓΔ al longe pl Or^{1} (*παντας αν.*) .. B*G 1. 13. 28. 2.^{pe} al^{10} Or^{1} (*πασιν αν.*) *ανακλιθηναι* (Ln :: e Mt)| *συμπ.* (L al^{6} om) *συμπ.* (et. Or) .. D *κατα την συνποσιαν* (it^{pler} vg *secundum* [c *per*] *contubernia* [b add *sua*]; a om)| EFGΓ al *χλωρω*

40. *ανεπεσαν* c. BEFGHMVΔ 1. 28. al^{10} (ac multo plur) .. ς (Ln) *-σον* c. ADKLSUΓ al pl (Or)| *πρασ. πρασ.* (it^{pler} vg *in partes*, a om) .. LΔ al pauc om alterum | *κατα* c. BD 2.^{pe} (aliisq?) cop .. ς *ανα* c. AEFGHKL MSUVΓΔ al pler Or (:: *ανα* in Lc est nec fluctuat, nec magis fluct alibi)

41. D om *τους* prim | *ευλογησεν* (et. Or) .. LΔ 28. 262. c^{scr} (aliiq) *ηυλογ.* | *τ. μαθητ.* c. BLΔ 102. al^{5} d g^{2} cop .. ς (Ln) add *αυτου* c. AD^{gr}EFGHKMSUVΓ al pler it^{pler} vg syr^{utr} al (:: et. in Mt et Lc minusc^{aliq} et vv mu add *αυτου*, item Mt 15, 36. pleriq. Infra v. 45. *αυτου* non fluctuat. Hinc eo facilius et. nostro versu addendum videbatur.) | *παρατιθωσιν* c. BLM*Δ 42. 63. 122. 229. 251.** 253. .. ς (Ln) *παραθωσιν* c. ADEFGHKM**SUVΓ al pler (:: de praes. similiter cum praet. coniuncto ap Mc cf 6, 8. 12. 3, 12.)| *αυτοις* .. D *κατεναντι αυτων* (it vg *ante* [c om] *eos*), M* *τω οχλω* (:: cf Mt et Lc, item Mc 8, 6. Mt 15, 36.)

ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ
ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
45 ($^{65.6}$) Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι 45–52 Mt 14, 22–33. Io 6, 15–21.
εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως
αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 ($^{66.2}$) καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπ-
ῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 ($^{67.4}$) καὶ ὀψίας γενομένης
ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνε-

---

41. *εμερισεν* (s al pauc *και εμ.*, al pauc *διεμερ.*, M^{mg} al pauc *παρεθηκεν*) .. Γ *μερίσε* (i. e. *-σαι*)

43. *κλασματα* (ita BLΔ; 13. 69. 124. 209. 346. *-ατων*, 1. om) *δωδ. κοφινων* (LΔ *-νους*) *πληρωματα* c. BLΔ 1. 13. 69. 124. 209. 346. .. ς (Ln) *κλασματων* (28. *-ατα*, FU *το περισσευον των κλ.*, 7.^{pe} c^{scr} *των περισσευοντων* [c *-σαντων*] *κλ.*, it^{pm} vg *reliquias fragmentorum*) *δωδ. κοφινους πληρεις* (V *-ρες*) c. ADEGHKMSVΓ (item FU) etc (:: hac lectione expeditissima nemo offendere poterat. Longe aliter statuendum de nostra, cuius nihil simile reliquis locis quinque. Correctum autem est nostro loco adhibitis reliquis. Ceterum grave est in paucis quidem testib integram superesse lectionem Marci, in multis vero potiores eiusdem partes.)

44. *και ησαν* .. M* 111. om | *τους* (M add *πεντε*) *αρτους* .. D 1. 28. 118. 209. it^{pler} (non cf) vg Thph om (:: rell. ll. omnib. abest) | *πεντακισχ.* (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVΓΔ al^{140} fere it vg cop syr^{utr} etc Thph .. ς praem *ωσει* (al^{3} *ως* vel *ωσπερ*) c. minusc ut vdtr pauc

45. *ευθυς* c. BLΔ 28. .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUVΓ al pler (Or). Praeterea D it^{pler} add *εξεγερθεις* | *τ. μαθ. αυτου*: Or diserte testatur hunc in modum: *ἔχει δέ τι πλεῖον τὸ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ παρὰ τῷ Μάρκῳ γεγραμμένον παρὰ τὸ ἁπλῶς τοὺς μαθητάς.* | D *ενβηναι* | *προαγειν* (D* *προσαγ.*) .. D 1. 13. 28. 40. 2.^{pe} al^{15} fere Or (item it vg etc) add *αυτον* | *εις τ. περαν* .. 1. 118. 209. om | *προς* .. 1. 28. 209. 2.^{pe} Or *εις* | *βηθσαιδαν* c. BEFGHKLMSUV etc .. A *βηδσ.*, D al pauc (et. i) *βησσ.*, Δ *βησα.*, Γ al pauc *βιθσ.* .. Δ al^{10} (ac plur) *-σαιδα* | *εως αυτος* .. D^{gr} 2.^{pe} b *αυτος δε* .. Δ corrupte *εως ιδειν αυτον* (sequitur *απολυει*, ð sic: *donec viderent eum dimittere*) | *απολυει* c. BL 1. item (de quibus vide ante) DΔ .. E*KΓ 28. al^{25} *απολυσει* (2.^{pe} *απελυσε*) .. ς *-λυση* c. AE**FGHMSUV al pl

47. *ην* (Δ om, per incuriam) .. D 1. 28. 209. 251. add *παλαι* (it^{aliq} *iam*) | *εν μεσω* (c. BEFGHKM**UXΓ etc; ALM*Δ al ut vdtr pauc *εμμεσω*) *της θαλασσης* .. D 2.^{pe} *εν μεση τη θαλασση* (it^{pler} vg *in medio mari*) | *επι της γης* .. AU al^{6} cop al praem *ην*, item M al^{2} add *ην*

48. *ιδων* c. BDLΔ 18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} it^{pler} vg cop .. ς *ειδεν* c. EFGH(s ?)UΓ etc item *ιδεν* AKMVX etc | *εν* (Δ praem *εν τω πλοιω*) *τω ελαυνειν* (et. f vg) .. D *και ελαυνοντας*, item 2.^{pe} it^{pler} *ελαυνοντ. και* ante *βασαν.*

μος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 (68.6) καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο καὶ ἐθαύμαζον. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53—56 Mt 14, 31—36. 53 (69.2) Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρὲτ

48. ο αν. εναντ. (Δ 1. 209. al[3] εν. ο αν.: ut Mt) αυτοις (1. 209. om: ut Mt) .. 13. 28. 124. 346. c[scr] add σφοδρα (item 2.pe post εναντ.) | περι c. BLΔ 102. 18.ev 19.ev a .. ς και περι c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it[pl] vg (quamquam praecedit *videns* vel *cum vidisset*) etc (2.pe b cop πε. δε.) | πρ. αυτους .. D a ff[2] i ο ις (a post περιπ.), 61. fg[2] syr aeth pers[p] πρ. αυτ. ο ις .. 2.pe b c om | και ηθελεν (D ηθελησεν) παρ. αυτους .. GH om (:: ut Mt)

49. DΓ al ειδοντες | περ. ε. τ. θαλ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg cop syr[utr] etc .. BLΔ 33. cscr ε. τ. θαλ. περ. (:: ut Mt) | φαντ. ειναι (et. it vg) .. BLΔ 33. οτι φαντ. εστιν (:: ut Mt)

50. γαρ αυτ. ειδαν (ita c. B; AEFGHUΓΔ etc ειδον; KLMXV etc ιδον) .. D 2.pe it (exc f) om | και ευθ. (-θυς c. BLΔ: cf ad 1, 10.; Mt 14, 31. -θεως non fluct: ς Ln -θεως c. AEFGHKMSUVXΓ al pler; D 33. c i om) c. A(D)EFGHKMSUVΓ al fere omn it[pler] vg syr[utr] etc .. BLΔ 33. c cop ο δε ευθ., 2.pe ευθ. δε | μετ αυτων .. D 33. a c f ff[2] i προς αυτους, 2.pe b αυτοις | και λεγ. αυτοις .. D a b ff[2] i λεγων :: ut Mt | θαρσειτε (et. Mt) .. G al[6] om (:: ut Io)

51. πρ. αυτους (7.pe pro his ευθυς) .. D 49.ev 2.pe a (vdtr) c i cop post ε. τ. πλ. | λιαν .. D 1. 28. 2.pe (vide post) b om (Gb[0]) | εκ περισσου (D 2.pe περισσως, 1. εκπερισσως) .. BL 102. (syr al) om (Gb[00]) | εν εαυτ. (L al pauc εν αυτ.) εξιστ. (D* εξεστ., ** εξειστ.; 1. 118. 209. εξεπλησσοντο) | και εθαυμ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler a (*stupebant cum admiratione*) b f syr (εθαυμ. και ante εξιστ. etc) syr[p] aeth al .. BLΔ 1. 28. 102. 118. 209. c i l (aliiq ut vdtr) vg cop om (49., item Gb[00], Ln [κ. εθ.] :: at offendit pleonasmus Marci ille quidem, praesertim cum praecedentia fortiora quam εθαυμ. viderentur)

52. ην γαρ c. ADEFGHKM*UVXΓ al pler it[pl] vg syr[utr] etc .. BLM**SΔ al[15] fere cop syr[p mg] αλλ ην (b *erat autem*) | αυτ. η καρδ. (Gb' Sz) c. ABEF GHKMSUVXΓ al longe pl .. ς η καρδ. αυτ. c. DLΔ al mu (it vg etc) | XΓ al πεπορωμ., 1. al πεπωρομ.

53. διαπερασαντες .. D 45. a b c ff[2] i (non fg[1.2] vg) add εκειθεν | ηλθ. (al pauc απηλθ.) επι (X 13. 69. 225. al[3] εις) τ. γ. γεν. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg cop syr[utr] etc .. BLΔ 28. 33. 2.pe επι τ. γ. ηλθ. (28. ante επι, Δ om) εις γεν. (:: cf ad Mt ubi BDΔ syr[p]? arm similiter

καὶ προσωρμίσθησαν. 54 *καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου*
εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 *περιδραμόντες ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην*
ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου
ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστίν. 56 *καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ*
πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ

---

scripturam mutavere) | *γεννη-* (U al pauc syr^{p} *γεννι-*) c. ABDEGKLMS UVXΓΔ al longe pl a f g^{1} am ing (etc) cop etc .. ς *γενη-* c. FH al non ita mu b c vg^{ed} $et^{mss\ aliq}$ | *-σαρετ* c. AB**LMΓΔ al pm a c ete .. B*EF GHKSUVX al pl f $g^{1.2}$ vg cop etc *-σαρεθ* (hanc formam recepimus in Mt, ubi et. codicibus LMΔ confirmatur) .. D b *-σαρ* .. i om | *και προσωρμισθ.* (et. f $g^{1.2}$ vg go cop syr^{p} etc; X al pauc *προσορμ.*) .. D 1. 28. 209. syr perss a b c ff^{2} i om

54. *αυτων* .. B* om | *ευθυς* c. BLΔ 13. 28. 69. 72.** .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler | *επιγνοντες* (FUXΓ al *-γνωντ.*) .. D $2.^{pe}$ it vg *επεγνωσαν* | *αυτον* c. BDEFHKLMSUVXΓ al pl it^{pl} vg cop syr^{p} go etc .. AGΔ 1. 13. 28. 33. 69. $2.^{pe}$ al^{20} fere c g^{2} gat syr arm arr $pers^{p}$ $catt^{comm}$ add *οι ανδρες του τοπου εκεινου* (238. al pauc $catt^{comm}$ om *εκ.*, al pauc inprimis evgll *της γης γεννησαρετ* pro *ανδρ. τ. τ. εκ.*): hinc Ln [*οι -- εκ.*] (:: e Mt)

55. *περιδραμοντες* (D a *περ. δε*, it^{pler} vg *και περ.*) .. B 1. 13. 33. 69. $2.^{pe}$ al $plus^{6}$ *περιεδραμον* (seq *και ηρξ.*) | *χωραν* c. BLΔ 33. cop .. ς (Ln) *περιχωρον* (:: at ita Mt, nec fluctuat) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (it^{pler} vg *regionem*: at ita et. in Mt; b *confinem regionis*) | *τοις* .. D 1. 209. 346. $2.^{pe}$ al pauc om | *κραβαττοις* (D *γραβ.*) c. ADF**GKLM(S?) UVΓ al pl, item *κραβατοις* B*F*XΔ al .. ς *κραββατοις* c. B**EH al mu. De it vg cf ad 2, 4. | *τους κακ. εχ.* .. D c^{scr} a b ff^{2} praem *παντας* :: e Mt | *περιφερειν* (253. *επιφ.*, syr^{utr} arm *προσφ.*) .. DM 1. c^{scr} al^{5} a b ff^{2} i cop go $catt^{comm}$ *φερειν* (D it^{4} ante [*παντ.*] *τους κα. εχ.*) | *οπου ηκ. οτι εκει* (ita c. AEFGHKMSUVXΓ al pler; 1. 28. 209. post *εστιν*: BLΔ 102. om, sic Ln) *εστ.* (M** add *ις*, $48.^{ev}$ *ο ις*) .. D c^{scr} a b ff^{2} i *περιεφερον γαρ* (b ff^{2} i *autem*) *αυτους οπου αν ηκουσαν τον ιν* (i *illum*) *ειναι*

56. *οπου* (D *πoυ*, 1. 209. *οποτ'*, $2.^{pe}$ *οταν*) *αν* c. ABDEFGHKLMSUV al pl .. XΓΔ al mu *οπ. εαν* | *εισεπορευετο* c. BDEFGHKSUVXΓ etc .. ALM al^{5} *-οντο*, Δ *εισπορευονται* | *κωμας* (F 282. *-μην*) *η πολεις* .. M 107. 262. *πολεις* (M* *-λιν*) *η κωμ.* | *η* (c. AEGHKMSUVXΓ al pler b cop go; BFLΔ al^{9} it^{pler} vg syr^{utr} add *εις*, item *εις τας* D) *πολ. η* (c. AEFGHKMSUVXΓ al pler a b i vg^{ed} $et^{mss\ mu}$ cop; BDL**Δ al^{6} it^{mu} am mm syr^{p} add *εις*) *αγρ.* (L* 1. 209. g^{2} syr om *η αγρ.*; D a b vg al *αγρ.* pon prius, tum *πολ.*) (49. *η εις πο. η εις αγρ.*, Ln *η* [*ε.*] *π. η* [*ε.*] *αγρ.*) | *ε. τ. αγοραις* .. D $2.^{pe}$ it^{pl} vg go *ε. τ. πλατειαις* (go *-τεια*), a *in foro et in plateis* | *ετιθουν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler .. BLΔ $18.^{ev}$ $19.^{ev}$ $49.^{ev}$ (al pauc ut vdtr) *ετιθεσαν* (49. :: est forma antiquis frequentata; altera novella et. Act 3, 2; 4, 35. legitur nec fluctuat; at mutationibus eiusmodi pro maiore usu multo magis evv obnoxia erant quam acta)

παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ ἐσῴζοντο.

VII.

1—16 Mt 15, 1—11. 1 (70. 10) *Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων.* 2 *καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας τοὺς ἄρτους,* – 3 *οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,* 4 *καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν* – 5 (71. 6)

---

56. *του ιμ. αυτου* .. Γ *αυτ. τ. ιμ.* | *αψωνται* .. HK al mu *αψοντ.* | *αν* (U *εαν*) .. DΔ 1. 33. al[5] om :: ut Mt | *ηπτοντο* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler item (*tangebant*) it[pler] vg .. BDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2.[pe] a *ηψαντο* (Ln :: e Mt) | *αυτου* .. D *αυτον* | *εσωζοντο* (1. al pauc *διεσ.*) c. ABDEFGHKLMSUVXΓ al pler it[pler] vg .. Δ *διεσωθησαν* (:: ut Mt), 33. 2.[pe] a *εσωθησαν*

VII. 2. *ιδοντες* (it[pler] d vg *cum vidissent*; b *viderent*) .. D8[r] *ειδοτες* | *κοινοις* -- *εσθιοντας* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler a go etc .. BLΔ 33. cop *οτι* (Δ *ειπον οτι*, et. d) *κοιναις* -- *εσθιουσι* (it[pler] vg *manducare*) | *τουτ' ἔστιν*: ita prorsus E al, item duplici acc. KM al pl (Ln *τουτέστιν*) | *τους* (c. BDLΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2.[pe]; ς om c. AEFGHKMSU VXΓ al longe pl) *αρτους* (al[10] b c d ff[2] l mt syr al *αρτον* :: ita Mt, nec fluct) c. (Gb Sz) c. ABEGHLVXΓΔ al plus[35] b go cop aeth al .. ς add *εμεμψαντο* c. FKMSU al pl, item D *κατεγνωσαν*, item *vituperaverunt* it[pler] vg syr[utr] etc

3. *πυγμη* (et. Or; et. syr[p mg gr] 59. *-γμην*, D *πυκμη*, d *primo*): c ff[2] i *pugillo*, f g[1. 2] vg go cop syr[p] *crebro* (g[2] *prius crebro*: *πυκνα?*), a *momento*, b *subinde*; syr *sedulo*, aeth *intense* .. Δ om | *νιψωνται* .. E al pauc *-ονται* | *ουκ εσθιουσιν* (Γ *-ωσιν*) .. DM** al[3] it[pl] aeth arm add *αρτον* (M** 13. 48.[ev] *τον αρτ.*, c *pa. suum*) | *την παραδοσιν* (EHLMΓ al mu *-δωσιν*) .. F om

4. *απ* (c. ABDLΔ al mu Or; ς *απο* c. EFGHKMSUVXΓ al longe pl) *αγορας* .. D add *οταν ελθωσιν*, c[scr] *δε οταν εισελθωσιν*, item (*cum venerint*, *venientes*, *redeuntes*) it[pler] vg[sixt] tol arm | *βαπτισωνται* (c. ADE [ipse*] GHMSUVΓ al pl Or Chr; KX al *-σονται*, E*FΔ al *-ζωνται*, L al pauc *-ζονται*) .. B 40. 58. 71. 86. 237. 240. 244. 259. g[scr] Euth *ραντισωνται* | *α* (B *απερ*) *παρελαβ.* (B *ελαβον*) .. D add *αυτοις* (d it[pl] vg *quae tradita sunt illis*) | *κρατειν* .. D *τηρειν* (it[pl] vg *servare*) | *χαλκιων* c. B(e sil.)DEFGHKMSUVXΓΔ al pl .. AL al[30] ac plures (Or Chr) *-κειων* | *και κλινων* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg syr[utr] go etc Or .. BLΔ 102. 48.[ev] cop om

καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς Διὰ τί οὐ
περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέ-
ρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς* 6 s. E. 29, 13.
ὅτι καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς
γέγραπται Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 7 *μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες δι-*
δασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 *ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ*
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων· βαπτισμοὺς ξεστῶν

5. *και επερ.* (Gb') c. BDL 1. 33. 209. 2.^{pe} it (exc f) vg sax cop syr aeth .. ς *επειτα* (al^{1} *ειτα*) *επερ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f syr^{p} go .. Δ *επειτα Και* (sic) | *οι φαρ. κ. οι γραμμ.* (passim *οι γρ. κ. οι φαρ.*) .. Δ (et. A*??) om *κ. οι γραμμ.* | *Δια* .. DΔ 13. 28. 69. 124. 2.^{pe} c^{scr} a c ff^{2} g^{2} i praem *λεγοντες* | *ου περιπ. οι μα. σου* c. BLΔ 33. 49.^{ev} al pauc cop aeth .. ς (Ln) *οι μα. σ. ου περιπ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg etc (:: at ita saepe transposuere verbum et subst., cf 2, 23 et alibi) | *παραδοσιν* .. HΓ al *-δωσιν*. Item EH al v. 8. | *αλλα κοιναις* (Gb) c. BD 1. 28. 33. 118. 209. 2.^{pe} a g^{2} i vg cop arm ar^{p} pers^{w} .. ς *αλλα* (Γ al *αλλ*) *ανιπτοις* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ etc .. 13. 69. 124. 346. *αλλ. κοιναις χερσ. ανιπτ.* | D 28. *ταις χερσ.* | *τον* .. K al^{10} om

6. *ο δε* c. BLΔ 33. 102. cop syr aeth pers^{p} .. ς (Ln) add *αποκριθεις* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go etc (:: at ita Mt nec fluct) | *οτι* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler b go syr^{p} (cop) etc .. BLΔ 33. 102. it^{pler} vg om (Ln 49. :: at iidem fere infra add *οτι* post *γεγραπτ.*; hinc videtur in eum locum transpositum esse. Fortasse etiam vitandum videbatur ne *ὅτι* h. l. ad praecedens *δια τι* respondere putaretur) | *επροφητ.* c. B*(*πρoφητευσεν*)DLΔ 1. 13. 33. 124. 346. a^{scr} .. ς *προεφητ.* c. AB**EF GHKMSUVXΓ al pler | *ησαιας* (Δ al pauc g^{2} cop syr post *υμων* :: ut Mt, a^{scr} post *υποκριτ.*) .. *ἡσ.* ita EFKLM al pl; it vg *esaias* vel *isaias*: hinc Ln *ἡσ.* ubique | *των* .. D om | *ως* (M *ωστε*) *γεγραπται* (minusc^{pauc} *προγεγρ.*) .. D (1. 2.^{pe} arm) i (a b, c ff^{2}) *και* (1. etc *ως*, a b *qui*; c ff^{2} om) *ειπεν* (c ff^{2} *dicens*). Praeterea BL (aliiq ut vdtr) add *οτι* (vide ante) | *ουτος* (a ff^{2} om) *ο λα.* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn cop go etc .. BD it^{pler} vg *ο λα. ουτ.* (Ln :: at ita Mt [et LXX] nec fluct) | *τιμα* (et. d) .. D^{gr} a b c *αγαπα* (aeth *honorant me et amant me*) | *αυτων* .. M al^{5} fere *αυτου* | *απεχει* .. D *αφεστηκεν* (sequente *αφ*) .. L 2.^{pe} *απεστιν*, Δ *απεστη*, it^{pl} vg^{ed} am al *est*, fu emm ing mt g$^{1.2.}$ *abest* (ff^{2} *longe habetis a me*)

8. *γαρ* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f l vg go syr^{utr} etc .. BLΔ 102. 124. cop arm om, item (quos vide post) D 28. 2.^{pe} 8.^{pe} it^{pler} (Ln 49. :: at *γαρ* videbatur h. l. parum aptum; cohaeret vero omissio ista cum omissis *βαπτισμους* etc. Utraque omissione maiorem tota sententia vim nacta est.) | *βαπτισμους* (*-σμον* Δ; a d f ff^{2} i *baptisantes* sequente *urceos* etc) *ξεστ. κ. ποτ.* (2.^{pe} al pauc *ποτ. κ. ξε.*) *κ. αλλα* (Δ syr om) *παρομ. τοι. πο.* (minusc^{mu} in his variant vel transponendis singg vel leviter mutandis, ut *ταυτα* pro *τοι.* legitur vel et. *τοι.* plane omittitur)

καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 9 καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν
*Ex 20, 12. 21, 16. παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν Τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ
μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρω-
πος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ὠφεληθῇς· 12 καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, 13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ

ποιειτ. (syr aeth pers[p] om; FK al[aliq] vg ante *πολλ.* pon) c. AEFGHKM SUVXΓ al pler fl vg go syr[utr] aeth etc; item D 28. 2.pe 8.pe a b c ff[2] i ante *αφεντες* sic: *βαπτ.* (*baptizantes* vide ante) *ξε. κ. πο.* (2.pe etc *πο. κ. ξε.*) *κ. αλλ. παρ. α.* (ἃ et. a ff[2] i exprimunt, non item b c, nec 28. 2. 8.) *ποιειται τοιαυτα πολλα* (ita D, variant paullulum rell) .. BLΔ 1. 102. 209. 251. (item 17.*gr et[lat] una c. versu 9.) cop arm om (49.. Ln[ed. min.] [*βα. - - ποι.*] :: sunt suspecta quidem et orta videri possunt e vv. 4 et 13. Sed Marco inprimis apta sunt; priora maxime: *βα. ξε. κ. ποτ.* minime interpolatorem tradunt; offenderunt vero tum propter eosdem vv. 4. et 13, quibus idem dicitur, tum quoniam verba *αφεντες* usque *ανθρωπων* graviora videbantur reliquis omissis. Hinc alii certe his ipsis anteposuerunt. Inde quod in ipsa lectionum varietate religio conservandi id quod res est conspicitur, satis commendantur verba suspecta. Etiam ex seqq *και ελεγ. αυτ.* additamentum istud, quo ad exempla oratio a sententia principali degressa erat, confirmatur. Omisso vero additamento rectius omittebantur verba *και ελ. αυτ.*, ut fit in B)

9. *κ. ελεγ. αυτοις* .. B 28. om | *τηρησητε* (B 15.ev *τηρητε*, vg *servetis*) .. D[gr] 1. 28. 209. syr (item it Cyp Hier Zen *statuatis*; d *tradatis*) *στησητε* (Gb''; cf Ro 3, 31. 10, 3.)

10. *μωυσης* c. BDKMΔ al sat mu .. ς *μωσης* c. AEFGHLSUVXΓ al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44. et alibi | *σου* sec .. D 13. 69. 271. al pauc om | D *τελευτειτω* (d *morietur*)

11. *Εαν* (al pauc praem *οτι*) .. Δ *ος αν* | *τω πατρ.* (D al plus[6] a c ff[2] g[2] i go cop syr Avit add *αυτου*) *η τη* (Δ n[scr*] om) *μητρ.* (K al[10] fere cop syr add *αυτου*)| *κορβᾶν*: sed BKMΓ al mu *-ρβάν* | *ο* (Δ 346. al pauc om) *εαν* (D *αν*)| *εξ εμου* .. D* *μου* | Γ *οφεληθης*

12. *και* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f g[2] vg go syr[utr] al .. L *οτι* .. BDΔ 1. 13. 28. 69. 102. 346. 2.pe (7.pe?) a b c ff[2] i cop om (Ln)| *ουκετι* .. D *ουκ ετ* (confusis *τι* cum *ν*?), al pauc a syr *ουκ* | *αυτον* .. Γ *αυτω* | Δ om *τω πα.* usq *μη. αυτ.* | *αυτου* pr c. AEFGHKMSUVX al pler f ff[2] g[2] l vg go cop syr[utr] al .. BDLΓ 28. 69. 240. 244. 245. 346. 2.pe a b c i arm Avit om (Ln 49.). Item *αυτου* sec c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go cop syr[utr] .. BDL 1. 13. 28. 56. 69. 240. 244. 346. 2.pe it vg arm Avit om (Ln 49. :: at quum v. 11. tam pauci *αυτου* addiderint, non verisimile h. l. a plerisq additum esse. Omiserunt vero quemadmodum

παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ
ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς
Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ
ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι·
ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα, ἐκεῖνά ἐστιν τὰ κοι-
νοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 16 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
17 ($^{72.6}$) Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων Mt 15, 12–20. 17–23
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖς

deerat vv. 11 et 10. Plures altero certe loco omiserunt. Ex Mt vix crediderim assumptum, ubi alterum similiter permulti abstulerunt, prius vero in BD tenebatur omisso toto membro secundo.)

13. *τη παραδοσει* (-*δωσει* FMΓ al) *υμων* .. D a b c ff^{2} g^{2} i n (non f, al?) sax syr$^{p\,mg}$ add *τη μωρα* | *τοιαυτα* (D^{gr} *τα αυτα*, b *ista*) .. M* 1. 13. 69. al plus^{5} post *πολλα*

14. *παλιν* (Gb′) c. BDLΔ a b ff^{2} g$^{1.2}$ i l n vg sax cop aeth syr$^{p\,mg}$ .. ς *παντα* (y^{scr} *απ.*) c. AEFGHKMSUVXΓ (Γ al pauc syr praem *ο* $\overline{\iota\varsigma}$) al pler syr^{utr} al .. 235. 238. 2.^{pe} (f^{scr*} *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ pro *πα.*) c om | *ελεγεν* (it vg *dicebat*) .. B 59. *λεγει* | *ακουσατε* c. BDHL 2.^{pe} al^{3} (ac plur) .| ς *ακουετε* c. AEFGKMSUVXΓΔ al pler (:: at ita Mt nec fluct)| *μου* .. Δ om (:: ut Mt)| *παντες* (H -*ντα*) .. LΔ al^{3} cop om (:: ut Mt)| *συνετε* c. BHLΔ 238. .. D *συνιτε* .. ς *συνιετε* c. AEFGKMSUVXΓ al pler (:: at ita Mt nec fluct)

15. *ουδεν* .. D^{*gr} *ουδ* | *ο* (Δ an ante *εισπορ.*) *δυν. αυτ.* (2.^{pe} om) *κοινωσ.* (LΔ *κοι. αυτ.*) .. B *το κοινουν αυτον*, Aug *coinquinans eum* | *τα εκ τ. ανθρ. εκπορ.* c. BDLΔ 33. 2.^{pe} it vg sax cop go aeth pers^{p} .. ς *τα εκπορ. απ* (al^{3} *εξ*) *αυτου* (al^{7} om *απ αυτ.*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler syr^{utr} Aug | *εκεινα* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go cop syr^{utr} etc .. BLΔ 102. 2.^{po} 48.^{ev} 49.^{ev} al pauc om | B om *τον*

16. *ει τις* usq *ακουετω* c. ADEFGHKMSUVXΓΔ** (vide post) al pler it vg go syr^{utr} al mu cat^{comm} (*ο εχων* etc, item g^{1*}) Euth (48.^{ev} 49.^{ev} transpon ad finem insequentis lectionis eccles.) .. BLΔ* (adscripsit ipse*, ut vdtr, ex parte ad mg) 28. 102. cop om (49. :: videbantur apposita ad terminandam lectionem eccles., sed plura contrarium suadent. Omissa enim potius sunt ad exemplum Mt^{i}, eoque magis ut quae sequuntur arctius cum antecedd coniungerentur. Ut autem suspecta verba retineam, inprimis facit quod *ει τις εχει* ratione Marco propria [4, 23; item *ος εχει* 4, 9.] scriptum est, non, ut ab usu Mt^{i} ad formulas liturgicas transiit, *ο εχων*, cf Mt 13, 23. 25, 29. Id quod accurate observare ab interpolatore eoque liturgico alienum.)

17. *εισηλθεν* (s evgstia syr pers^{p} sax add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$) .. U al^{10} fere cop -*λθον* | *εις* (Δ al pauc add *τον*) *οικον* .. D 2.^{pe} al pauc *ε. την οικειαν* (-*ιαν*) | *επηρωτων* (X *επερ.*) .. M *και επηρ.* | *αυτου* .. Δ om | *την παραβ.* (Gb′) c. BDLΔ 33. 38. it vg .. ς *περι της παραβολης* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go etc

*Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσ-
πορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,* 19 *ὅτι
οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ
εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;*
20 *ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον.* 21 *ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ
διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι,* 22 *μοι-
χεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός,
βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·* 23 *πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ
ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.*
24—30 Mt 15,21–28. 24 *Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου. καὶ*

18. *ουτως* c. ABDEFGHKLMU(SV?)XΓ etc .. ς *ουτω* c. Δ etc | *ασύνετοί εστε*: his acc. KΓ item similes ni fallor et rell pler; contra Ln edidit *-τοι ἐστέ* | *ου* c. ABDEFGHKMSVXΓ al longe pl it^{pler} vg etc .. LUΔ 1. al^{20} fere f syr$^{p\ mg}$ *ουπω*

19. *οτι ουκ* .. D a b i n go *ου γαρ* | *εισπορ.* .. D *εισερχεται* | *αυτ.* (al pauc om) *ε. τ. καρδ.* .. D (it vg etc) *ε. τ. καρδ. αυτ.* | *αλλ* .. Δ *αλλα* | *ε. τον* (S 1. al pauc om) *αφεδρωνα* (Γ al *αφαιδρ.*, X al *-δρονα*) .. D *ε. τ. οχετον* (it vg *in secessum*) | *εκπορ.* .. D *εξερχεται*, al^{5} *εκβαλλετ.* | *καθαριζων* c. ABEFGHLSXΔ 1. 13. 28. 69. 124. y^{scr} 2.^{pe} al^{15} (ac plur) Or Chr .. ς *-ριζον* c. KMUVΓ etc .. D *-ριζει* (i *et purgat*). Post *τα βρωμ.* a n add *et exit in rivum*

20. *ελεγεν* (D^{gr}F 33. *-γον*) *δ. ο. το* .. syr pers^{p} *το δε* | *το - - εκπορευομενον* .. it vg *quae* (*-cunque* c) - - *exeunt* | *εκεινο* .. D it vg *-να*

21. *των ανθρωπων* (M *του -που*, 209. om) .. Δ 28. post *διαλογ.* | *οι* (D* om) *κακοι* (241. *πονηρ.*) .. 225. 237. om | *πορνειαι* (D *-νεια*, d *adulteria*) *κλοπ.* (D *κλεμματα*) *φονοι* (D^{gr} *-νος*) ^{22}*μοιχ.* (d *fornicationes*, idque D ante *φον.*) c. BLΔ (D) (similiter al) cop aeth; similiter a b c i *μοι. κλο. πο. φο.*, go *πο. μοι. φο. κλο.* .. ς (Ln) *μοι. πορν.* (haec et. Mt componit lectione non fluct) *φο. κλο.* (minusc^{aliq} syr *κλ. φο.*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg ff$^{2.}$ g$^{1.}$ (om *φο.*) syr^{utr} al

22. D *πλεονεξια* (item 2.^{pe} a b f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i fu emm syr al) *δολος πονηρια* (*-ρια* et. it^{pl} syr al; 2.^{pe} *-λοι -ριαι*) | *ασελγεια* .. al plus^{30} vg^{ed} et^{mss} pauc cop (sed cop et. *δολοι* et *οφθαλμοι -ροι*) *-γειαι* | *βλασφημια* .. D al plus^{20} b c g$^{2.}$ vg$^{edd\ aliq}$ cop$^{edd\ 2}$ go *-μιαι* | *υπερηφανια* .. D^{gr} 2.^{pe} (et. *αφροσυναι*) al^{3} b *-νιαι*

23. *παντα* (L om; K 13. 28. 33. y^{scr} al^{3} go al post *ταυτ.*) *ταυτ. τα* (E al om) *πο.* (1. al om *τα πο.*) *εσωθ.* (Δ post *εκπ.*) *εκπορευεται* (GKΔ 28. y^{scr} al^{aliq} *-ονται*)

24. *και εκειθ.* (it^{mu} om) *αναστ.* (D f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ ante *εκειθ.*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go etc .. BLΔ (cop *κ. εκ. δε*) syr$^{p\ mg}$ *εκειθεν* (B* *-θε*) *δε αν.* (49. :: visa erat lectio *και* etc ad Mt conformata; sed potius ut vitaretur *και* ter repetitum, *δε* scriptum est.) | *απηλθεν* .. LΔ *εξηλθεν*, M 28. ev$^{gst\ mu}$ go syr Or^{2} *ηλθεν*, al^{2} *εισηλθ.* | *μεθορια* c. ADEFG

εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη
λαθεῖν· 25 *ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ*
θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 *ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Σύρα Φοινίκισσα*
τῷ γένει· ($^{18.6}$) *καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς*
θυγατρὸς αὐτῆς. 27 *καὶ ἔλεγεν αὐτῇ Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι*
τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 *ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ Ναί,*

HKMSUVXΓ al pler .. BDLΔ 1. 13. 28. 61.^{mg} 69. 209. 346. 2.^{pe} Or^{2} *ορια* (Ln :: at cf Mt; *μεθορ.* hoc tantum loco per N. T.) | *τυρου* (Gb') c. DLΔ 28. 2.^{pe} a b ff^{2} i n Or^{2} .. ς (Ln) add *και σιδωνος* c. ABEFGHKMSU VXΓ al pler c f g$^{1.2}$ vg go cop syr^{utr} al (:: at ita prorsus Mt, nec fluct lectio) | *εις οικ.* (Gb'' Sz) c. ABEFGHKLMSUVXΓΔ al longe pl .. ς *ε. την οικ.* c. D al mu Or | *ηθελεν* .. Δ 13. 69. 124. 346. 2.^{pe} y^{scr} al pauc Or *ηθελησεν* (it^{pler} vg *voluit*) | *ηδυνηθη* (B -*νασθη*) .. KΔ op y^{scr} al *εδυνηθη* (al *ηδυνατο* vel *εδ.*)

25. *αλλ ευθ. ακ. γυ.* c. BLΔ 33. f cop^{cdd2} (et^{cd1} *και* pro *αλλα*) go syr$^{p\ mg}$; D it^{pl} vg *γυνη δε* (ita mt al, *enim* b c g^{1} vg) *ευθεως* (D* add *ως*) *ακουσασα*, item syr pers^{w} *ευθ. γαρ ακ.* .. ς (Ln) *ακουσασα γαρ* (minusc^{aliq} *δε*) *γυνη* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler a n (g^{2}) syr^{p} al | *ης* (13. 28. 69. 346. *ἥ*) *ει. το θυγ. αυτης* (DΔ 1. 13. 28. 69. 225. 237. 253. 282. 346. 2.^{pe} al^{3} arm om, nec exprim it vg go etc) *πν. ακ.* (13. 28. 69. 346. *εν πνευματι ακαθαρτω*) | *ελθουσα* (D* add *και*, d *intravit et*) .. Δ it^{pler} vg cop *εισελθ.* (al^{1} *προσελθ.*)

26. *η δε γυ. ην* c. BDLΔ 1. 28. 33. 2.^{pe} al^{6} (ac plur) a cop syr pers^{p} .. ς *ην δε* (it^{mu} vg^{ed} et$^{cdd\ pl}$ *enim*) *η* (U al om) *γυ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go syr^{p} | Δ *ελλην* | *συρα φοινικισσα* (EFH al -*κησσα*. *σύρα φοιν/κ.* c. EFGHMSVXΓ etc; Gb *συραφοιν/κ.*) c. BEFGHMSVXΓ al plus^{100} Euth Thpb cat$^{poss\ txt}$; item U al pauc a *συραφοινισσα* .. AKL s^{mg}v^{mg}Δ al mu arm sl Bas *συροφοινικισσα* (Sz? Ln), item ς *συροφοινισσα* c. minusc ut vdtr pauc it^{pl} vg syr^{p} .. D i *φοινισσα* (*φυν.*) | *εκβαλλη* (M al -*λλει*) c. BFGHK*M al mu .. ADEK**LSUVXΓΔ al^{90} fere (mu -*αλει*) -*αλη* (Gb Sz Ln 49. :: at Mc adamat hunc in modum praeteritum et praesens coniungere, ut 3, 12. 6, 8 et 12. Praeterea in *βαλλειν* et similibus saepe alterum *λ* eiecerunt.) | *εκ* (D 115. *απο*, item c ff^{2}; it^{pler} vg *de*) .. L 1. 13. 69. 2.^{pe} al^{6} om (Gb^{oo})

27. *κ. ελεγ.* c. BLΔ 33. cop (it^{pl} vg *qui dixit*; et. syr aeth *και* retinet), item D a g^{1} *και λεγει*, d *et dixit*) .. ς *ο δε ις ειπεν* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{p} al | *αυτη* .. 1. 28. 90.* 209. c fu om | *εστ. καλ.* c. BDLΔ 1. 124. 209. 48.^{ev} 49.^{ev} 2.^{pe} al^{5} it vg (eundem ord. test pl in Mt tuentur, cf Mt) .. ς *καλ. εστ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | *τ. κυν. βαλ.* c. B 1. 28. 209. 49.^{ev} (ac plur) .. ς (Ln) *βαλ. τ. κυν.* c. ADEFGHK LMSUVXΓΔ al pler it vg etc (:: at ita Mt nec fluct)

28. *και λεγ. αυτω* .. D 69. a fi n, item 1. al^{5} *αυτω* (1. al^{5} om) *λεγουσα* | *ναι* .. D 13. 69. b c ff^{2} i arm om

κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ
τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 *καὶ εἶπεν αὐτῇ Διὰ τοῦτον τὸν λόγον*
ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. 30 *καὶ ἀπ-*
ελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν
κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.
Mt 15, 29. 31 ($^{74.10}$) *Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ*
Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
Δεκαπόλεως. 32 *καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρα-*

---

28. *και γαρ* (*nam et* a f g$^{1.2.}$ n vg; item go syr^{p}) c. AEFGKLMSUVXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{p} etc .. D b c ff$^{2.}$ i *αλλα και* .. BHΔ 13. 28. 33. al^{5} om *γαρ* (:: B et. in Mt om; sane et. Mt *ναι* et *και γαρ*) | *εσθιουσιν* c. BDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 346. 2.^{pe} c^{scr} al^{6} (ac plur) .. ς *-ιει* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (:: ita Mt, nec nisi D al^{1} *-ιουσιν*) | D *ψιχων*, cf ad Mt | D 122. *παιδων* (D *πεδ.*)

29. *τον* .. D om | *υπαγε* (et. ff$^{2.}$ vg go cop aeth syr^{p}) .. D 1. 209. a b c f g$^{1.}$ i n syr pers^{p} ante *δια* pon | *εκ τ. θ. σ. το δαιμ.* c. BLΔ cop^{edd2} .. ς (Ln) *το δαιμ. εκ* (Γ al^{5} it^{aliq} *απο*) *τ. θ. σου* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg etc

30. *εις τον* (D om) *οικ. αυτης* (D 1. 28. om, item it^{aliq}) | *το παιδ.* (ita BLΔ 33. 86. y^{scr} 7.^{pe} 9.^{ev} 10.^{ev} 12.^{ev} 49.^{ev}, item *puellam* it^{pl} vg cop al; D 1. 209. 2.^{pe} 18.^{ev} 19.^{ev} f syr al *την θυγατ.* sequente *-μενην*) *βεβλ. επι* (L *υπο*) *την κλινην* (1. al pauc *της -νης*) *και το* (Δ om) *δαιμ. εξελ.* c. B(D)LΔ al^{15} fere (y^{scr} et. *κ. την θυ.* etc add) it^{pler} vg cop syr syr^{hr} aeth perss arr .. ς *το δαιμ. εξεληλυθος* (X *-θως*, K *-θόταὶ* i. e. *-θοτα* cum sq *καὶ*) *κ. την θυγατερα* (y^{scr} *-ραν*) *βεβλημενην επι της κλινης* (52. *-ν -νην*) c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pl a n syr^{p} go al (:: quod primarium erat, daem. exisse, anteponendum videbatur. Ceterum grave est ad commendandam nostr lect *παιδιον*, nam *θυγ.* ad v. 29. conformarunt; nec *επι την κλ.* correctorem prodit, quemadmodum Mt 9, 2. Mc 4, 26. a nemine mutatum est *βαλλ. επι* c. gen.)

31. *εξελθων* .. GVXΓ 40. 69. 124. 238. 262. al^{50} fere (evgst^{mu}) syr pers^{p} al (c post *ηλθ.* omissis *εξ.* usq *τυρ.*) add *ο ις* | *ηλθ. δια σιδ.* (Gb') c. BDLΔ 33. 2.^{pe} it vg sax cop syr^{hr} aeth .. ς *και σιδ. ηλθ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler syr^{utr} pers^{p} al | *εις* (Gb) c. BDLΔ 1. 13. 69. 124. 209. 282. 346. 2.^{pe} 7.^{pe} 20.^{ev} al .. ς *προς* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | EKX al mu *ανα μεσων* | D *της δεκαπ.*

32. *κωφ. μο.* c. AEFGHKLMSUVXΓ al fere omn cop go syr^{utr} al .. BDΔ 2.^{pe} it vg arm al Synops Vict^{ant} *κωφ. και μο.* (Ln) | *μογιλαλ.* (M *-λᾶλον*) c. AB*DGKMSUV 1. al sat mu .. B**EFHLXΓΔ 28. 33. 131. 157. 262. 271. 346. al^{70} fere *μογγιλαλ.* (X *-νγ-*) (Gb' 49. :: recepimus *μογιλαλ.* pro maiore quae nunc innotuit testium auctoritate. Tamen *μογγιλ.* dubito an nil nisi „vitiosa forma“ sit; nec magis pro voce h. l. inepta habuerim. Ceterum ad interpretandum hunc locum plus valet *ἐλάλ. ὀρθῶς* v. 35, quam *τ. ἀλάλους* v. 37.

καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς
τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει αὐτῷ Ἐφφαθά,
ὅ ἐστιν Διανοίχθητι. 35 καὶ εὐθέως ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί,
καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ
διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ($^{75.8}$) ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς
διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον· 37 καὶ ὑπερ- Mt 15, 30 s.
περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες ($^{76.6}$) Καλῶς πάντα πεποίηκεν,
καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος καὶ μὴ 1–9 Mt 15, 32–39. Mc 6, 34–44.
ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς

---

33. *απολαβομενος* .. E*Γ 131. 271. y^{scr} al plus^{30} *επιλαβ.*, Δ al^{1} *λαβομ.* | *απο* .. ΓΔ y^{scr} al^{5} *εκ* (it^{mu} vg *de turba*) | *πτυσας* .. D a b c i ante *εβαλ.*, item minusc^{aliq} ante *εις τα* vel post *γλωσσ. αυτ.* | *γλωσσης* (Δ δ *χειρος*): ita unc omn et rell longe pl .. minusc non ita mu (ut pry^{scr}) -*ττ*-, item vero Δ v. 35.

34. *εστεναξεν* .. D 13. 69. 124. 346. *ανεστεναξ.* (*αναστεν.* 8, 12. a pauciss. mutatum) | *εφφαθα* (Δ cop$^{cdd 3}$ *επφ.*, al *εφα.*: -*θά* M atq unc et min pl; tamen passim ut Γ est -*θᾶ*) .. D *εφφεθα*, item c vg$^{cdd\ aliq}$ *effetha*, b am ing al *effeta*, f i *eppheta* etc | D *διανυχθητι* (υ pro οι hoc in verbo frequens)

35. *ευθεως* (Δ -*θυς*) c. AEFGHKLMSUVXΓΔ (sed LΔ ante *ελυθη*) al fere omn c f al vg go syr^{utr} al .. BD 33. 102. a b ff^{2} i cop om (49. Ln [*ευθ.*] :: at cf ad 1, 29. 1, 31. 2, 2. 5, 13. 5, 36. 6, 25. et alibi) | *ηνοιγησ.* c. BDΔ 1. item 124. 2.^{pe} *διηνοιγησ.*, L *ηνοιχθησαν*, c^{scr} *ανοιχθ.*, 126. *ανεωχθ.* .. ς *διηνοιχθησ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (:: ista forma ad praegressum *διανοιχθ.* accommodatum vdtr) | *αυτ. αι ακ.* .. D (it vg etc) *αι ακ. αυτ.*

36. *μηδενι* (al pauc -*δεν*) .. D 28. 2.^{pe} add *μηδεν* | *λεγωσιν* c. BLΔ 28. 33. 2.^{pe} .. ς *ειπωσιν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (:: cf ad 7, 26.) | *οσ. δε αυτος αυτοις* (33. 346. d^{scr} -*τοις* -*τος*) *διεστελλετο* (XΔ al -*στελετο*) c. EFGHKMSUVΓ al pler go syr^{utr} aeth .. ABLXΔ 1. 25. 28. 53. 102. 118. 209. 237. 259. 2.^{pe} c^{scr} it^{pl} vg cop om *αυτος* (Ln 49. prob Schu) .. D b c ff^{2} i om | *αυτοι* (D* *οι δε αυτοι*) c. BDLΔ 61. 2.^{pe} (ac plur) f cop go syr arm, item *ad* (ff^{2} *at*) *illi* b d ff^{2} i, *illi vero* c .. ς om c. AEFGHKMSUVXΓ al pler g^{2} vg syr^{p} | *περισσοτερον* .. D 61. -*ρως*

37. D 1. *υπερεκπερισσως* | *και* (28. 2.^{pe} syr al om) *τους* .. B cop praem *ως* | *τους αλαλ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler .. BLΔ 33. om *τους* (49.), 28. om *τ. αλ.*

VIII. 1. *εν εκειναις* .. D 28. a b c ff^{2} i go syr add *δε* | *παμπολλου* (x

2 *Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένου-*
σίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 *καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς*
νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν
ἀπὸ μακρόθεν εἰσίν. 4 *καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ*
ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;
5 *καὶ ἠρώτα αὐτούς Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν Ἑπτά.*

παντολου, al mu *παμπολου*) c. AEFHKSUVXΓ al longe pl syr^{utr} perss (item al^{aliq} *πολλου*, 124. c^{scr} *παλιν παμπολλ.*) .. BDGLMΔ 1. 13. 28. 33. 59. 61. 69. 73. 209. 242. 248. 253. 259. 346. 2.^{pe} it vg go cop arm aeth arr *παλιν πολλου* (Gb' Ln 49. :: at *παμπολλ.* vox dictioni Mci convenientissima et hoc solo loco per N. T. inventa vix alii quam ipsi Mco debetur) | *εχοντων* .. D 2.^{pe} add *αυτων* | *προσκαλεσαμενος* (Gb Sz) c. ABDKLMΔ 1. al^{25} fere it (exc f) vg go cop syr^{utr} aeth arm al mu .. ς add *ο ις* c. EFGHSUVXΓ al longe pl f | *τ. μαθητ.* (Gb'') c. DLΔ 1. 28. 209. al plus^{5} it (exc g^{2}·) vg (exc emm) go cop syr^{p} al .. ς (Ln) add *αυτου* c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler g^{2}· emm syr al (:: v. 4. *αυτου* non fluctuat, nec magis in Mt fluct). Praeterea Δ add *παλιν*

2. *επι τ. οχλον* (L al pauc it al mu add *τουτον*) .. D *ε. του οχλου τουτου* | *ημεραι τρεις* (Gb Sz) c. AEFGHKLMSUVXΓ al pler .. D *ημ. τρις εισιν απο ποτε*, item it^{pler} *triduum est ex quo* vel *quod* .. B *ημεραις τρισι* .. ς *ημερας τρεις* c. Δ al non ita mu (vg it^{aliq} *triduo*) | *προσμενουσιν* (49. *παραμ.*) *μοι* (B 49. om *μοι*: ita Ln 49. Sane *μοι* et. in Mt est) .. D it^{pler} *ωδε εισιν* | *εχουσιν* .. LXΔ al^{10} fere *εχωσιν*

3. *και εαν* (L *καν*, E 157. om *εαν*) *απ. αυτ. νηστεις* (Δ al^{25} fere ac plur *-στις*. Lexic. ms. ap. Mtthaeium: – – *τὸ πληθυντικὸν τοὺς νῆστις διὰ τοῦ ἰῶτα*. Cf et. Steph. Thes.) *εις* (al plus^{7} add *τον*) *οικ. αυτ. εκλυθ.* .. D 2.^{pe} *και απολυσαι α. ν. ου θελω, μη* (2.^{pe} add *ποτε*) *εκλυθωσιν*, item vel similiter a b ff^{2}· i :: e Mt | *και τινες* c. BLΔ 1. 13. 28. 33. 209. cop, item D *οτι και τινες*, b i *quoniam quidem et* (b om) *aliqui*, a c *quoniam quidam*, ff^{2}· *quidam* .. ς *τινες γαρ* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f vg go syr^{utr} (al^{1} g^{2}· *τιν. δε*) | *αυτων* .. D al^{15} fere it^{pl} vg *εξ αυτ.* | *απο μακρ.* c. DLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 346. 2.^{pe} al^{aliq} .. ς (Ln) om *απο* c. ABEFGHKMSUVXΔ al pler (:: at cf Mt 26, 58. Mc 5, 6. 11, 13.) | *εισιν* c. BLΔ cop .. ς (Ln) *ηκασιν* c. AD al plus^{25}, item ς^{e} *ηκουσιν* c. EFGHKMSUVXΓ etc, item *venerunt* it vg go syr^{utr} etc (:: at [*απο*] *μακροθεν* verbum veniendi requirere sibi videbatur)

4. *οτι* c. BLΔ .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMSUVXΓ etc (:: cf ad 4, 21.) | *ωδε* (al pauc vv pauc varie transp) .. DH 69. it^{pl} vg$^{edd\ aliq}$ go om | *αρτων* .. FHKΓ 1. al mu *αρτον* | *επ ερημιας* c. BDEFGHLMSUVXΓ al pler (it vg etc) .. AKΔ al plus^{10} *επ -μιαις* (al^{1} *-μια*)

5. *ηρωτα* c. BLΔ (aliiq?) .. ς (Ln) *επηρωτα* (M *-τησεν*) c. ADEFGHKMSUVΓ etc (X al pauc *επερωτα*) (:: *επερ.* multo usitatius est quam *ερωτ.*, hinc pro hoc saepe illud testib placuit, cf 4, 10. Mt 21, 24. Lc 9, 45.) | *εχετ. αρτ.* (X om *αρτ.*) .. D 28. 33. 124. 131. al plus^{10} (it vg al) *αρτ. εχ.* | *ειπαν* c. BΔ .. ς (Ln) *ειπον* c. ACDEFGHKLMSUVXΓ etc (L 282. i l syr aeth add *αυτω*)

6 *καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.* 7 *καὶ εἶχαν
ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ ταῦτα εὐλογήσας εἶπεν παρατιθέναι καὶ αὐτά.*
8 *ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμά-
των ἑπτὰ σπυρίδας.* 9 *ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν
αὐτούς.*

10 *Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ* Mt 15, 39.

---

6. *παραγγελλει* c. BDLΔ (cop) .. ς *παρηγγειλε* c. ACEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it vg (cop) etc | *ευχαριστησας* c. ABEFGHKLMUXΓΔ al longe pl it[pl] vg cop etc .. CDSV al[40] fere a f go praem *και* (Ln [*κ.*]) | *παρατιθωσιν* c. BCLMΔ 13. 33. 69. 346. y[scr] al plus[5] .. ς (Ln) *παραθωσιν* c. ADEFGHKSUVXΓ al pler (:: cf ad 7, 26 et 36.)

7. *ειχαν* c. BDΔ .. ς *-χον* c. AEFGHKLMSUVXΓ etc | *ταυτα ευλ.* c. AFK al[20] fere go syr[utr] sl, *αυτα ευλ.* M al[16] fere, *ipsos benedixit* it vg .. BCLΔ 6. 10. 28. 116. aeth *ευλογ. αυτα* .. EGHSUVXΓ al pl *ευλογησας* (ita ς 49.), item D *ευχαριστησας*. Item *και* (V al[15] syr om) *αυτα* h. l. c. AEFGHKMSU(V)XΓ al longe pl go syr[p] aeth item syr .. BCLΔ 115. c[scr] *και ταυτα* (c[scr] *αυτα*) ante *παρ.*, D *και αυτους* ante *εκελευσεν* (sic pro *ειπεν*, item *iussit* it vg, *dixit* d) *παρ.* .. 1. 10. 28. 61. 67. 124. 209. 271. g[scr] 2.p[e] it vg om (Gb[0] :: at qui h. l. om, ii omnes ante habent) (:: turbae huius loci inde ortae videntur tum quod offendebat duplex pronomen, praesertim quum *εὐλογεῖν* hac in re absque pron. adhiberetur plerumque [Mt 14, 19. 26, 26. Mc 6, 41.], tum quod *ταῦτα* certe magis ad *παρατιθ.* quam ad *εὐλογ.* quadrare videbatur. Hinc alteri alterutrum de pronominibus omiserunt, alteri certe *ταυτα* et *αυτα* transposuerunt) | *παρατιθεναι* c. BDLM**Δ al[3] (ac plur?) .. ς *παραθειναι* c. GM*SUVX etc et *-θηναι* EFHKΓ al pm .. C 33. aeth *παραθετε* .. A al[8] *παρατεθηναι* (Ln), item *apponi* it vg. Praeterea M** 48.[ev] add *τω οχλω*

8. *εφαγ. δε* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syr[p] al .. BCDLΔ 1. 28. 33. 40. 124. 2.p[e] it vg cop syr aeth sax *και εφαγ.* (al[1] *κ. εφ. δε*) (Ln :: at sic lectione non fluctuante 6, 42. Mt 14, 20. 15, 37.). Praeterea (e ll. par.) al[8] add *παντες*, quod idem KM al[20] fere post *εχορτ.* add | *περισσευματα* (Γ al *-ισευ-*; C cop *τα περισσ.*) *κλασμ.* (Δ om *κλ.*) .. D 2.p[e] *το περισσευμα των κλασμ.* | *επτα* (D *ζ*) .. DL 2.p[e] syr post *σπυρ.* | *σπυρ.* c. A**BCEFGHKLMSUVXΓΔ etc .. A*D *σφυριδ.* (Ln). Praeterea al plus[10] i add *πληρεις* :: e Mt

9. *ησαν δε* (Gb') c. BLΔ 33. 69. 13.[ev] 19.[ev] 49.[ev] cop .. ς (Ln) add *οι φαγοντες* c. ACDEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go syr[utr] etc (:: ut 6, 44. ubi nemo om) | *ως* .. M al[7] (ac plur) *ωσει* | *τετρακισχ.* .. GΔ al pauc a b c syr (post *ησ. δε*) add *ανδρες* (:: ut 6, 44.)

10. *ευθυς* c. BCLΔ 1. 13. 28. 69. 253. 346. .. ς *-θεως* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. D (8.p[e]) b ff[2] i (vide post) om. Ponitur h. l. c. BCEFGHLSVXΓΔ al pler it[pl] vg etc .. AKMU 1. 69. 124. al plus[10] go al post *εμβ.* | *εμβας* .. B add *αυτος*, hinc Ln [*αυτ.*] .. D[gr] *αυτος ανεβη* (2.p[e] *ενεβη*), item b d i *ipse ascendens* (c ff[2] *Iesus autem ascend.*) | *το* .. L 1. 28. 33. 124.

11–13 Mt 16, 1-4. ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 ($^{77.4}$) καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρι-
σαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 ($^{78.6}$) καὶ ἀναστενάξας
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει Τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶς
αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.
14–21 Mt 16, 5-12. Lc 12, 1. 14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 ($^{79.2}$) καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς

---

209. y^{scr} al^{10} go om | *ηλθεν* .. D 2.p^{e} (vide ante) *και ηλθ.* | *ε. τ. μερη* .. D *ε. τ. ορια*, cf *in finibus* | *δαλμανουθα* (Γ al *-θᾶ*, B *-νουνθα*) (et. fg$^{1.2.}$ vg cdd ap Aug cop syr^{utr}, et. syr$^{p\ mg\ gr}$ etc) .. D* *μελεγαδα*, D** *μαγαδα*, 28. 2.p^{e} *μαγεδα*, d *magidan*, a b c ff$^{2.}$ i *magedan* (*-da* c, *-dam* b i) .. 1. 13. 69. 209. 271. 347. *μαγδαλα*, go *μαγδαλαν* (Aug: *Mc - - hoc idem subiicit quod Mt, nisi quod* Dalmanutha, *quod in quibusdam cdd legitur, non dixit Mt sed* Magedan. Schol codicis 238: *καὶ ὁ Μτθ. μαγδαλὰ εἶπεν, ὁ δὲ Μρκ. δαλμανουθά· οὐ διαφωνίαν δὲ ἔχει τοῦτο· ὁ μὲν γὰρ τὴν κωμόπολιν ὠνόμασεν, ὁ δὲ τὰ πόρρω τοῦ ἄστεος μέρη ἀνεγράψατο· μαγδαλὰ γὰρ καὶ δαλμανουθὰ πλησιόχωροί εἰσιν.*)

11. *εξηλθον* (c^{scr} *-λθαν*) .. D *-λθοσαν* | *συνζητ.* c. ABCDE*GLΓΔ al .. ς *συζητ.* c. E**FHKMUX (SV?) al pl | *συνζ. αυτω* .. D^{gr} *συνζ. συν αυτω*, it (sed d haec om) vg *conquirere cum eo* | *σημειον* .. D praem *το*, 2.p^{e} *τι* (2.p^{e} *τι σημ.* ante *παρ* pon)

12. *αναστεναξας* .. M* al^{10} fere *στεναξ.* | *αυτου* (AL *εαυτου*) .. DM*Γ 1. 282. al^{1} b g$^{2.}$ i l vg arr om | *λεγει* .. Γ al pauc *ειπε*, item *dixit* a al | *τι* .. C Or *οτι* | *ζητει σημ.* c. BCDLΔ 1. 28. 33. 118. 209. 2.p^{e} item *quaerit signum* (hoc ordine: nam *quaerit* it vg etc et. in Mt) a b c i l am fu ing tol al sax cop .. ς *σημ. επιζητει* (:: at ita prorsus Mt) c. AEFGHKMSU VXΓ al pler, item *sign. quaer.* ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ vg^{ed} emm al go syr^{p} Or | *υμιν* (et. Or) .. BL om | *ει* .. Δ 5. 13. 69. 124. 346. cop syr al *ου* (Or *εἰ δοθ. - - τουτέστιν οὐ δοθ.*) | *ταυτη* .. FLΓ al *αυτη* (sic)

13. *παλιν εμβ* (D *ενβ.*) c. BCDLΔ 28. 33. 69. 346. 2.p^{e} d^{scr} a i cop^{cd1} arm .. ς *εμβ. παλ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ vg go syr^{p} .. 108. e^{scr} b c cop^{cdd2} syr Thph om *παλ.* (y^{scr} al^{aliq} post *απηλθ.* pon). Praeterea *παλ. εμβ.* sine additamento c. BCLΔ ff$^{2.}$ g$^{1.}$ am tol .. ς (Gb^{oo}) add *εις το πλοιον* c. HKUΓ al mu, item (ita Ln) *εις πλοιον* AEFGMSVX al pl, item it^{pl} vg^{ed} et$^{mss\ pl}$ go cop syr^{utr} etc (y^{scr} 49.^{ev} al *εμβας* om retento *ε. τ. πλ.*, item et. *ε. τ. περ.* omittitur)

14. *επελαθοντο* (B* *-θεντο*) .. D al plus^{10} c add *οι μαθηται*, item U al^{20} al *οι μαθ. αυτου* (:: cf Mt) | *και* (D 49. om) *ει μη ε. α. ουκ* (D om) *ειχον* (ita accurate f g$^{1.}$ vg, nisi quod fu om *ουκ*, go etc) .. c d ff$^{2.}$ i (a g$^{2.}$) *nisi unum panem* (c *tantum*) *quem* (a g$^{2.}$ om) *habebant* .. 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2.p^{e} arm *ενα μονον* (2.p^{e} om) *αρτ. εχοντες* (69. *εχ. α.*) | D *μετ εαυτων* (sic)

15. *διεστελλετο* .. BF 13. 28. 69. 131. 346. al pauc *-στειλατο*, Δ *ενετειλατο*, item *praecepit* it^{pler} go al | *ορατε* .. D 1. 2. 118. 209. 2.p^{e} a b

λέγων Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. 16 (ˢᵒ·⁶) καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε; 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. 20 ὅτε δὲ τοὺς

ff²·i tol arm om .. c 13. 28. 69. 124. 8.pe al^aliq cfl vg^ed et^cdd aliq (at non am fu ing emm) ορατ. και (Ln ορ. [κ.])| Δ om βλεπ. | και (B om Btl teste) της (GΔ 1. 28. 124. 209. 346. it^aliq al απο της) ζυμ. (et. της vel του additur) ηρωδου (1. 13. 28. 69. 118. 209. 251. 346. 2.pe i tol arm των ηρωδιανων)

16. διελ. (c *dicebant*) πρ. αλληλ. c. BD 1. 28. 209. 2.pe abcff²·i .. ς add λεγοντες c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ al pler fg¹·²· vg go cop etc (:: at ita prorsus Mt)| εχουσιν c. B 1. 28. 209. 2.pe it (exc fg¹·) (cop^cdd² *nullus panis iis*), item D ειχαν .. ς εχομεν (K al -ωμεν) c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ etc (al⁴ ελαβομεν: ita Mt, ad quod et. εχομεν conformatum videtur)

17. κ. γνους c. BΔ* i cop .. ς (Ln) add ο (Δ** om) ιζ c. ACDEFGHKMSUV XΓΔ** etc; item post αυτοις add L c^scr bff²· vg^ed et^mss aliq (sed non am fu ing tol al) (:: ο ιζ in Mt non fluct)| διαλογιζεσθε .. DU 28. 67. 124. 238. 271. c^scr 2.pe it^pl syr^p c.* arm aeth add εν ταις καρδιαις υμων (:: cf 2, 8.), item M 13. 61. 69. 346. 8.pe εν εαυτοις (:: cf Mt). Insuperque 13. 28. 61. 69. 124. 271. 346. 2.pe c^scr arm syr^p c.* add ολιγοπιστοι (:: e Mt. Syr^p mg: „εν τ. καρδ. υμ. ολιγοπ. non inventum est in 2 exx Graecis neque in antiquo Syr“)| εχετε .. Δ c^scr 7.pe pers^p εχομεν | ετι c. AEFGHKMSUVXΓ al pler fg²·l vg syr^p aeth, item (confusis ο et ε) 106. go οτι, item *sic* bcdff²·i .. BCDG^scrLΔ 1. 28. 33. 124. 209. 225. 245. 2.pe a cop om (Ln 49. :: at facillime excidit post ετε; poterat et. consulto omitti, quemadmodum it^mu malebant *sic*.)| πεπωρωμ. (Γ πεπορρωμ.) εχ. τ. καρδ. υμων (et. fg²·l vg *caecatum habetis cor vestr.*) .. D 2.pe πεπηρωμενη (ita D* sed D** 2.pe πεπωρ., a *obtusum*) εστιν η καρδια υμων, item bcdff²·i *obtusa sunt corda vestra*

18. ς (et. Gb Sz) βλεπετε; - - ακουετε (Wtst -ετε;) - - μνημον.; .. Ln βλεπετε, - - ακουετε; - - μνημον. | και ου .. D 2.pe ουδε

19. οτε (Δ al⁷ οτι) .. 28. 60. bcff²·ik cop al om (eaedem vv οὓς ἔκλασα, item 13. 69. 346. 28.? 60.? D inepte repetit τους)| πεντακισχ. .. Δ it^pl add ανθρωπους | ποσους (U οσους) .. CDMΔ al plus¹⁰ fg¹·²·l am fu emm ing (al) arm aeth και ποσ. (item *ex quibus quot* abci)| πληρεις (AFGM al -ρης, EHXΔ al -ρις) h. l. c. BCLΔ 1. 20. 33. 124. 131. 300. 49.ev y^scr 2.pe al^aliq vg fg¹·²·l cop (ηρατε ante κλασμ.) syr .. ς c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^p ante κλασμ., DG^scr 53. post ηρατε .. 13. 69. 237. 259. 346. abcdff²·i om (:: cf Mt)

20. οτε δε .. (c f add και) .. Δ g¹·²· vg οτε και, B c cop syr και οτε .. L 2.pe οτε | τους .. Δ om

ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Οὔπω συνίετε;

22 (81.10) Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν Εἴ τι βλέπεις; 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν

---

20. *επτα* .. CM** 13. 69. 124. 346. 48.ev al[10] fere itmu vg al add *αρτους* (Ln [*αρτ.*]) | *εις τους τετρακισχιλιους* .. Δ italiq add *ανθρωπους* | *ποσων σπυρ. πληρωματα* .. D 49. (2.pe) it vg etc *ποσας σφυριδας* (49. 2.pe *σπυρ.*), et 2.pe post *κλασμ.* add *πληρεις*, item Δ *και ποσους κοφινους κλασμ. πληρεις* | *και* (Δ g1· k l syr om) *λεγ. αυτ.* (syr k om) c. BCLΔ 115. g1.2· k l vg cop aeth (syr) .. ς (Ln) *οι δε* (a *qui*) *ειπον* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpm go syrp al

21. *ελεγεν* c. ABCEGHLMSUVXΓΔ al pl vg go cop syrp etc .. DFK al plus[40] it syr *λεγει* | *ουπω* (K *ουπως*) c. CKLΔ 1. 25 114. 118. 127. 209. 220. 229.** yscr escr al k .. ADMUX al[30] fere itpler vg go syrutr al Thph *πως ουπω* (Ln), 13. 61.** 69. 124. 346. f arm *πως ουν ουπω*, ς *πως ου* c. BEFGHSVΓ al pl b d cop al (:: at *πως* ex Mt illatum varieque adhibitum est) | *συνιετε* (D .. *συννοειτε*) .. BD** *νοειτε* (:: cf Mt)

22. *ερχονται* (Gb'' prob Schu) c. BCDLΔ 13. 28. 33. 69. 92. 124. 198. 346. (aliisq ut vdtr), item vel *veniunt* vel *venerunt* it vg sax go cop aeth arm arr .. ς *ερχεται* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler syrutr perss | *βηθσαιδαν* c. ABEFGHKLMSUVXΓ etc (b *betsaidam*, vged *bethsaidam*) .. CΔ 1. 28. 33. al[30] fere ac plur c g2· k am fu ing emm mt al cop *βηθσαιδα* (1. alpl -*δᾶ*. Δ *βησσ*-, al *βησ*- *βιθσ*-, cop *βηδσ*-) .. D 262.* a ff2· i go *βηθανιαν* | *τυφλον* .. Δ add *δαιμονιζομενον*

23. D *λαβομενος την χειρα* | *εξηνεγκεν* (Δ *εξεν.*) c. BCLΔ 33. .. ς (Ln) *εξηγαγεν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler | *επιθεις* .. G 1. 13. 28. 69. 124. 346. al panc (et. b c al panc) praem *και* | *αυτω* .. AKΔ 28. 2.pe al[10] fere f l vg go al (g2· cop syrp al utroque coniuncto *illi* et *manus suas*) *αυτου* | Dgr *επερωτα* | *βλεπεις* c. CD*Δ 2.pe cop aeth (etrom etppl) arr perss .. ς (Ln) -*πει* c. ABD**EFGHKLMSUVXΓ al pler it vg syrutr al (:: at istum in modum facile vitari poterat *εἰ* paullo insolentius in interrog. directa.)

24. *ελεγεν* c. ABEFGHKLMSUVXΓΔ al pler etc .. D 13. 69. 346. al pauc *λεγει*, item *ait* itpl vg .. C al pauc *ειπεν*, item *dixit* c ff2· k | *οτι ως δε. ορω περ.* (et. ς Gb') c. ABC*EFGHKLMSUVXΓΔ al longe pl go Thph Euth .. ςe (et. Gb Sz) *ως δε. πε.*, omissis *οτι* et *ορω*, c. C**D al non ita mu it vg cop etc

25. *ειτα* .. D b c ff2· i k aeth al *και* .. syr arm persp om | *επεθηκεν* c. ACEFGHKMSUVXΓΔ etc, item D 2.pe *επιθεις* (D *επειθ.*) servato (2.pe

ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντας. 26 *καὶ ἀπ-*
έστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσ-
έλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
27 ($^{82.1}$) *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς* 27–30 Mt 16, 13–20.
κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς Lc 9, 18–21.
μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

---

omisso) *και* sq .. BL *εθηκεν* (49.)| *κ. διεβλεψ.* (C** *ενεβλ.*) c. BC*LΔ 1. 28. 209. 346. (aliisq ut vdtr), item k cop aeth (et^{rom} et^{ppl}) arr .. D b c g^{2} ff^{2} i vg $pers^{w}$ *κ. ηρξατο αναβλεψαι* .. ς (Ln) *κ. εποιησεν αυτον αναβλεψαι* (al pauc *βλεψαι*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (sed 13. 69. *κ. εποι. αυτ. αναβλ.* additis *και διεβλεψ.*, similiter arm *et aperuit et videbat*) a f go syr^{p} .. syr om plane (Gb^{0}), item $pers^{p}$ omissis una *κ. απεκατ.* (:: substituto *εποιησ. αυτ. αναβλ.* vel et. *ηρξ. αναβλ.* pro *διεβλεψ.* oratio rectius procedere visa est. A correctore alienissimum est ipsum *διεβλεψ.*)| *απεκατεστη* (B *αποκ.*) c. BCLΔ al pauc .. AEFGK MSVXΓ al pl *απεκατεσταθη* (Ln), item ς *αποκατεσταθη* c. DU 1. 126. al pm | *κ. ενεβλεπεν* (Δ 346. *ανεβλ.*) c. BLΔ 13. 28. 69. 346. (244. *εβλεπ.*) .. ς *κ. ενεβλεψεν* c. ACEGHKM**SUVXΓ al pm, item FM* al^{60} fere Thph $catt^{comm}$ *κ. ανεβλεψεν* .. D it vg $pers^{w}$ $Ps\text{-}Chr^{lat}$ *ωστε αναβλεψαι* | *τηλαυγως* c. AB(e sil.)DEFGHKMSUVXΓ etc (Hesych *τηλαυγ.* = *λαμπρῶς*) .. CLΔ *δηλαυγ.* (Hesych *δηλαυγ.* = *ἄγαν φανερῶς*)| *απαντας* c. AC**E FGHKSUVXΓ al pler go .. D $2.p^{e}$ *παντα*, BC*LMΔ 1. 13. al^{6} it^{pler} vg cop syr^{utr} al mu $Ps\text{-}Chr^{lat}$ *απαντα* (Gb″ prob Schu, Ln 49. :: non intellectum est *απαντας* ad illud *βλεπω τους ανθρ.* etc respicere; multo aptius videbatur *απαντα* substitui.) .. c k om

26. *οικον* (Gb Sz) c. ABCDEFHKLSVΓ al pl .. ς *τον οικ.* c. GMUXΔ al sat mu | *λεγων* .. D *και λεγει αυτω* | *μηδ. εις τ. κω. εισελθ. μηδ. ειπης τινι* (Δ *ειπις τιν*) *εν τη κω.* c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler go syr^{utr} aeth al .. D *υπαγε εις τον οικον σου και μηδενι ειπης εις την κωμην*, item 13. 28. 61. 69. 346. $2.p^{e}$ i (b f ff^{2} $g^{1.2}$ l vg) *υπαγε εις τ. οικ. σου· και εαν εις την κωμην εισελθης, μηδενι* (28. 61. 346. add *μηδεν*) *ειπης μηδε εν τη κωμη* (b f ff^{2} $g^{1.2}$ l vg om *μηδ. ε. τ. κω.*). Eadem omissis *υπαγε* usq *σου* $syr^{p\,mg}$, item a *vade domi aput te et ne in municipio intres nec cuiquam dicas* .. BL 1.* 209. cop *μηδε εις τ. κω. εισελθης* rell omissis (49.), item c *ne cui diceret in castellum*, k *nemini dixeris in castello* (:: lectio in textum recepta non poterat non offendere; at variantes lectt fere omnes ad eiusdem auctoritatem augendam faciunt. Lectio codicum BL etc si vera esset, additamentum tale quale in plerisque testib est, oriri non poterat. Ceterum recepta lectio rationi Marci maiorem in modum conveniens est.)

27. *ε. τ. κωμ. καισαρειας* (ACEFHLXΔ etc *-ριας*, KMUΓ etc *-ρειας*) .. D a b ff^{2} i (non c f $g^{1.2}$ k) *εις καισαριαν* | *αυτου* sec .. Δ om | *αυτοις* .. DLΔ al^{10} fere it^{pm} tol al pauc om (:: ut Mt)| *τινα* .. K *τι* | *οι ανθρ. ειν.* (et. b g^{2} i k) .. D a ff^{2} (al) vg *ειν. οι ανθρ.*

28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ
ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς ἐπ-
ηρώτα αὐτούς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος
λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 ($^{88.2}$) καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα
31–33 Mt 16, 21–23. Lc 9, 22. μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι
δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ

---

28. ειπαν c. BC* et** LΔ cop syr k .. ς (Ln) απεκριθησαν c. ADEFGHKMS UVXΓ etc it vg go syr^{p} al. Praeterea αυτω λεγοντ. c. BC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 282. 346. 2.^{pe} it (exc fk) vg cop, item αυτω C** 33. 90. 6.^{pe} q^{*scr} r^{scr} atque (*illi omnes*) k, item λεγοντες f arm .. ς om c. AEFGHK MSUVXΓ al pler go syr^{utr} al (:: offendit omnino coniunctum, quod rarissime invenitur, ειπαν cum λεγοντες. Hinc alii απεκριθ. αυτ. λεγ.. alii ειπ. absque λεγ., alii απεκριθ. omissis rell. Similiter offendit Lc 20, 2. ειπ. πρ. αυτ. λεγ. Habent ll. pp. οι δε ειπ. et οι δε αποκριθεντες ειπ.)| οτι c. B cop syr .. C* et** Δ 13. 69. 124. οι μεν (e Mt) .. ς (Ln) plane om c. AC***DEFGHKLMSUVXΓ al pler it vg go syr^{p} etc (:: cohaeret οτι arcte cum lectione praecedenti. Qui substituerunt απεκριθ., abiecerunt molestum οτι, quemadmodum in Lc [et Mt] deest; alii pauci ipsum tantum οτι omiserunt, alii ad modum Mt^{i} substituerunt οι μεν.) 28. 2.^{pe} τ. βαπτιζοντα | και (VΔ al pauc vg bc al om) αλλοι .. D 13. 346. 2.^{pe} c^{scr} afk cop^{cd1} αλλ. δε (:: ut Mt et Lc)| ἡλιαν (ita et. Γ) .. ς ἠλιαν: cf ad Mt 11, 14. 16, 14. | οτι εις c. BC*L cop (item 2.^{pe} syr εις) .. D it vg ως ενα .. ς ενα c. AC***EFGHKMSUV XΓΔ etc

29. και αυτος (al^{1} add δε) .. D al^{5} fere a ff^{2} αυτ. δε .. bfi vg *tunc* .. 1. 28. al pauc om, k* om κ. αυτ. επ. αυτ. | επηρωτα αυτ. (Gb' prob Schu) c. BC*DLΔ 53. 2.^{pe} a c ff^{2} cop .. ς λεγει αυτοις c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler (al^{aliq} ελεγ αυτ.) it^{aliq} vg etc (:: at sic plane Mt)| αποκριθεις c. BL al pauc vg (et. it^{aliq}?) cop syr Eus .. Δ 33. al^{5} fere abik aeth και αποκρ. (Ln) .. ς αποκρ. δε (:: ut Mt lectione non fluct, item test^{plor} in Lc) c. CDEFGHKMSUVXΓ al pler ff^{2} go syr^{p} al | ο χ̅ς̅ .. L 157., item 13. 69. 124. 346. b syr syr^{hr} pers^{p} Euth add ο υιος του θεου (insuper add του ζωντος 13. etc) :: e Mt, quae quidem nec a Mc nec a Lc addi diserte testatur Or. Item Eus dem. ev. 3, 3. relatis αποκριθεις usq περι αυτου, addit de iis quae plus Mt habet: ταῦτα μὲν οὖν ὁ Πέ. εἰκότως παρασιωπᾶσθαι ἠξίου· διὸ καὶ Μάρκ. αὐτὰ παρέλιπεν.

30. επετιμ. (ita Mc scripsisse diserte monet Or) αυτοις (D c αυτω) .. M c add ο ι̅ς̅ | λεγωσιν c. ABEFHKLMSUVXΓ al ut vdtr omn Or Eus .. CDG ειπωσιν (Ln :: at cf ad 7, 36 et 26.)

31. υπο (Gb') c. BCDGKL al^{10} (et. Iust^{2} υπο) .. ς απο c. AEFHMSUVXΓΔ al pler (:: ita Lc atque et. Mt lectione tantum non fluct)| των (D praem απο sic) αρχ. (Gb Sz) c. BCDEHMUVX al plus^{70} .. ς om των c. AFGKLSΓΔ al sat mu. Item των γραμματεων (ACKLXΔ etc -ταιων) c.

ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι, 32 καὶ παρρησίᾳ
τὸν λόγον ἐλάλει. (84.6) καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο
ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 (85.2) Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς 34–38 Mt 16, 24–27. Lc 9, 23–26.
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
μοι. 35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· Mt 10, 39. Lc 17, 33.
ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγε-

---

BCDEFHLMUVΓ al plus[80] .. ς om των c. AGKSXΔ al sat mu (:: deest bis in Mt et Lc lectione tantum non fluct)| μετα τρ. ημερας .. 1. 13. 28. 33. 69. 124. 2.pe al plus[5] d g[1.] syr al (Iust[2] Ath, non add nomen evgst) Ir[int] τη (13. 28. al εν τη) τριτη ημερα :: ut Mt et Lc

32. B* παρησια. Ita B* solet. Cf Ioh 7. 11. 18. et alibi. | προσλαβομ. .. Γ προσκαλεσαμενος | αυτον h. l. c. BL (aliisq?) a .. D om (b c d ff[2.] i *quem suscipiens* [d *respic.*] etc) .. ς ante ο πετρ. c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler f k cop etc (:: at ita prorsus Mt nullo teste variante)

33. ο δε c. BCDEFGHLMSUVXΓΔ etc .. AK al plus[10] f syr[p] (pers[p] *Christus*) add ις̅ | πετρω c. BDL .. ς praem τω c. ACEFGHKMSUVXΓΔ etc (:: at in Mt τω πε. non fluct, nec magis alibi fluctuare solet)| και λεγει (Δ k add αυτω) c. BCLΔ ff[2.] k cop syr .. ς (Ln) λεγων c. ADEFGHKMSUVXΓ etc | αλλα τα (d *sed quae sunt*) .. D[gr] 225. om τα

34. αυτοις (et. Or) .. DXΔ it (exc f) om | οστις c. AC**EFGHKMSUVXΓ al pler go cop syr[utr] al catt[txt] et[comm] (Vict[ant]) .. BC*DLΔ 1. 13. 28. 33. 61. 69. 124. 2.pe al[5] it vg syr[p mg] Or Synops ει τις (Gb' prob Schu, Ln :: at ita lectione non fluct et Mt et Lc)| ακολουθειν (Gb Sz) c. C* DEFGHMSUVXΓ 1. 28. 108. 118. 131. 157. 209. al[100] fere a b f ff[2.] i n vg go aeth al Or Vict[ant] Thph Amb .. ς (Ln) ελθειν (:: e Mt, ubi non fluct) c. ABKL al mu c g[1.] k cop syr[utr] al. Utroque coniuncto Δ ελθειν και ακολουθειν | Δ επαρατω | FLX etc ακολουθητω

35. γαρ εαν c. BCKMΔ 1. 28. 33. etc .. ς (Ln) γαρ αν c. ADEFGHLUXΓ etc | τ. ψυχ. αυτου (et. D*) .. D** τ. ψ. εαυτου, Or τ. εαυτου ψ. (sed uterq post om) (Btl ex B εαυτ. τ. ψυχ. per errorem afferre vdtr, nam de sq. τ. ψ. αυτ. nihil habet invito Bch)| D* d* k om ος δ αν απ. τ. ε. ψυ. | απολεσει c. BCD**ΓΔ al[20] (ac multo plurib) .. ς (Ln) -λεση c. AEFGHKLMSUVX etc | τ. εαυτ. ψυχ. (Gb Sz) c. BC***EFGHKMSUVX 13. 28. 69. 108. 124. 131. 157. 282. 346. 435. al[50] fere (ac multo plur) .. ς (Ln) τ. ψυχ. αυτ. c. AC*LΔ (ita et. scripturus erat E*) al pm (:: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluct) .. D**Γ i* αυτην .. Or om (Gb°)| ενεκεν εμου και (Δ η, δ *et*) .. D a b i (k) n arm aeth[rom] Or om εμου και (k post *perdet illam* pergit: *propter evgll utem salvarit illam*)

λίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ ἀντάλ-
Mt 10, 38. Lc 12, 9. λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ($^{86.2}$) ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ μὲ καὶ
τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.
Mt 16, 28. Lc 9, 27. IX. 1 ($^{87.2}$) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὧδε

---

35. *σωσει* (Gb Sz) c. ABC*DKLM*XΔ al^{15} fere it vg go cop syr^{utr} al Or .. ς praem *ουτος* (:: e Lc) c. C**EFGHM**SUVΓ al pler sl al

36. *ωφελει* (L *οφ.*) c. BL a n go cop syr (item CD in Lc: e Mc?) .. ς (Ln) *ωφελησει* (Γ al *οφ.*) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it^{pl} vg syr^{p} al Or (:: at futurum ad Mt accommodatum, ad quem sequentia a plurimis testib conformata esse dubitari nequit.) | *τον ανθρ.* c. AC*D 28. 124. 262. 435. a^{scr} al^{5} Or; item ς omisso *τον* c. BKSUV al pl .. C***EFGHLMXΓΔ 1. 13. 33. 69. al^{20} fere Pet^{alex} *ανθρωπος* (Gb' :: at cf Mt et Lc) | *κερδησαι* (L *-σας* vitiose) et *ζημιωθηναι* c. BL (eandem lectionem ad Lc transtulere D it^{aliq}) .. ς (Ln) *εαν κερδηση* (Γ al *-σει*, c 33. al^{4} syr Pet^{alex} post *ολον*) et *ζημιωθη* c. A(C)DEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it vg etc Or (:: at ita prorsus Mt lectione non fluct) .. aeth ut vdtr *κερδησας* et *ζημιωθεις* (:: ut Lc)

37. *τι γαρ* c. BLΔ 28. 2.^{pe} cop Or, item D *η τι γαρ* .. ς (Ln) *η τι* c. ACDEFGHKMSUVXΓ etc (:: at ita Mt lectione non fluct); *ανταλλαγμα* (LX al mu *ανταλαγμα*, Γ *ανταλγμα*) c. Δ (et. δ: *quid enim commutabit pro anima sua*) .. ς (Ln) praem *δωσει* (B *δοι*, L *δω*) *ανθρωπος* c. A(B)CDEFGHK(L)MSUVXΓΔ etc (:: at ita Mt lectione non fluct; revera lectio a nobis recepta tantopere ab aliena manu abhorret ut contra tot testium auctoritatem recte stare videatur. Grave est et. BL, quibuscum Δ *τι γαρ* tuetur, paullulum certe recedere a plerorumque consensu. Quemadmodum autem *η τι* pro *τι γαρ* tantum non certum est e Mt invectum esse, ita additamentum *δωσει ανθρ.* eiusdem originis perquam suspectum est.)

38. *γαρ εαν* c. BCEFLMVXΓΔ al pl .. ς *γαρ αν* c. GHKSU al sat mu Clem .. D *δ αν*, item it^{pm}, A *γαρ* omisso *εαν* | *επαισχυνθη με* .. D *επαισχυνθησεται εμε* | *των αγιων* .. 1. 209. vg^{cd} om, al^{3} *αγιων* idque ante *αγγ.*, F al pauc emm al Clem Aug^{1} *αυτου*, al^{1} syr cop *αυτου τ. αγι.*

IX. 1. *ωδε των εστ.* c. BD* k* (*sunt hic quidam ex iis qui adstans*) c (*sunt hic quidam de hic stantibus*) (d ff^{2} *sunt quidam hic circumstantium*, a *su. quid. hic stantes*) .. 1. cop Or *των εστ. ωδε* .. ς (Ln) *των ωδε εστ.* c. ACD**EFGHKLMSUVXΓΔ etc .. b (*quid. de circumstantib.*) i (*quid. circumstantes*) non exprim *ωδε*. Praeterea D 2.^{pe} a b d ff^{2} ad *εστηκ.* add *μετ εμου* (*mecum* vel *me*). (:: *των ωδε* non potest non pro correctione ad Mt et Lc facta haberi, quemadmodum et. additum *μετ εμου* et transpositio adverbii post *εστηκ.* sine dubio correctoribus debentur et nostrae lectionis auctoritatem augent.)

τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 *Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον* 2-8 Mt 17, 1-8. Lc 9, 28-36.
καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν·
3 *καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς*
ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 *καὶ ὤφθη αὐτοῖς*
Ἡλίας σὺν Μωϋσῇ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 *καὶ*

---

1. *γευσωνται* c. ABCDE**FGMSUVΓΔ etc Or[1] .. E*HKLX al mu Or[1] *-σονται* | F om *αν*

2. *μετα* c. BC(vdtr)DLΔ etc .. ς *μεθ* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | Δ ο ῑς̄ *παραλαμβ.* | *τον ιακ.* c. ABC(vdtr)DEFGHKLMSUV al pl .. XΓΔ al mu om *τον* | *ιωανν.* (Gb Sz) c. ABEFGHMSVΓΔ al pl .. ς *τον ιω.* c. CDKLUX al sat mu | *αναφερει* .. D 2.pe *αναγει* | *κατ ιδιαν* (52. 19.ev *λιαν*, 124. *λιαν κα. ιδ.*) .. 255. sah syr al om | *μονους* (a d ff[2] g[2] l n gat ing mt emm tol *solus*) .. y[scr] al[5] syr arr om | *μετεμορφ.* (D *τατεμορφ.*) .. 13. 28. 69. 124. 346. c[scr] 2.pe praem *εν τω προσευχεσθαι αυτον* (*-τον* c 2. al, sed 124. al *-τους*), item Or[dis]: *κατὰ τὸν Μάρκον* (:: at ita Lc) | *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) *αυτων*: ita Or et Mt et Mc habere testatur.

3. *εγενοντο* c. ADGKLVXΓ 1. al[30] fere ac plurib (Or *κατὰ τὸν Μάρκον γίνονται τὰ ἱμ. αὐτ. λευκὰ* etc) Thph .. ς *-νετο* c. BCEFHMSUΔ etc | *λευκα λιαν* (Gb'') c. BCLΔ 1. d k sah cop[cd1] aeth arm (Δ b g[2] l go aeth[rom] om *λιαν*, item Or libere) .. ς (Ln) add *ως* (K al plus[15] *ωσει*) *χιων* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it[pler] vg go cop[odd2] al, item 48.ev al[3] Or *ως το φως* (:: quemadmodum in Mt test mu maluerunt *χιων* pro *φως* [cf Mt 28, 3. ubi *χιων* non fluct], ita Mco test pl maluerunt *ως χιων* quam *ως τ. φ.* inferre.) | *οια γναφ.* (28. 124. 262. 271. y[scr] al plus[20] Thph *κναφ.*: *τὸ μὲν διὰ τοῦ γ κοινόν, τὸ δὲ διὰ τοῦ κ ἀττικόν* Suid) -- *λευκαναι* (*-κᾶναι* ut Γ etc; HM 1. aliiq mu *-κάναι*) .. X a n om; D (similiter b i, item syr *homines* pro *γναφ.*) *ως ου δυναται τις λευκαναι επι της γης*, pers[p] *ut homines intuitum non possent ferre* | *ουτως* c. BCLΔ 13. 28. 33. 69. 116. 124. 346. 48.ev 49.ev c[scr] 2.pe al pauc ff[2] k cop sah aeth arm arr Or .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it[pm] vg al (:: *ουτως* prorsus est ab ingenio Mci; ut molestum et abundans abiectum est.)

4. *ωφθη* .. EM 124. cop al *-θησαν* | *ἡλιας* (D *-λει-*, item Δ vv. 12 et 13.): cf supra ad 8, 20; item ad Mt 11, 14.: accedit h. l. H .. ς *ἠλιας*: cf ibidem | *μωϋ-* c. BDKΔ al pm, item v. 5. accedente M. Item cop sah it[pler] (ut a b c f i n) vg (et. fu ing emm etc, sed non am) .. ς *μω-* c. ACEFGHL(v. 4. et. M)UXΓ(SV?) al pl k am go etc. Porro *-ση* c. B*C HKUΓ al pm .. ς (Ln) *-σει* c. AB**DEFGLMSVXΔ etc. Item *-ση* v. 5. c. BHKUVΓ etc; ς *-σει* c. ADEFGLMSXΔ etc | *και ησαν* (13. 48.ev 49.ev c sah

ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῇ μίαν
καὶ Ἠλίᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσει· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.
7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς
2 Pet 1, 17. νεφέλης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ.
8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν

al om haec :: ut Mt) συνλαλουντ. (συνλ. c. B*CHLΔ etc: ita et. Mt 17, 3. scribendum erat accedente codicis B auctoritate; ς Ln 49. συλλαλ. c. AB**EFGKMSUVXΓ etc) .. D 1. 2.[pe] a n κ. συνελαλουν

5. Γ 253. om ὁ | λεγει .. D 2.[pe] ειπεν, item *dixit* it[aliq] go al; 1. 13. 28. 124. 346. ελεγεν | ραββει c. ABCDEHX etc (alibi et. FKMPΓΔΛ) .. ς (Ln 49.) -ββι c. FGKLMUΓΔ(SV ut vdtr; alibi H) | και (X y[scr] cop[cdd2] om; it[aliq] sah *itaque*) ποιησωμεν (V 13. 124. al[15] fere -σομεν) .. D 13. 28. 2.[pe] al[6] it[pler] (non k* al nec vg) θελεις (28. al it[aliq] ει θελ.) ποιησω (-σω D bi; 13. etc -σωμεν) :: cf Mt. Praeterea c 2.[pe] c ff[2] add ωδε :: ut Mt | σκην. τρ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler f go syr[p] al .. BCLΔ al[6] it[pler] vg cop al τρ. σκην. (Ln 49. :: at ita Mt lectione tantum non fluctuante; in Lc vero pro σκ. τρ. similiter test pm substituerunt τρ. σκ.) | μωυση .. ς (Ln) μωσει (μωυσει): vide ad v. 4.

6. λαλησει (Gb″) c. ADEFGHKMSU**VXΓ al[120] ac plurib Vict[ant] Thph Euth catt; item ς (Ln) -ση c. C*** t* al non ita mu Chr (69. -σαι); Or[1] ελαλει, item it[pler] vg sah go etc .. BC*LΔ 1. 28. 33. 2.[pe] k cop Or[2] αποκριθη (Or[3] απεκριθη) (49. Gb″ :: at unde λαλησει ortum sit [in Lc est μη ειδως ο λεγει] vix dici potest; αποκριθη vero tum ad αποκριθεις v. 5. conformatum esse potest, tum legis grammaticae caussa substitutum videtur.) | εκφ. γ. εγεν. (Gb′) c. BCDLΔ 33. 2.[ev] 2.[pe] it[pler] (*timore enim exterriti erant* vel *sunt*; k *in metu enim fuerat*) cop sah etc Chr .. ς ησαν γ. εκφοβ. (KU al pauc Chr[cd] εμφοβ.) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f vg (*erant enim timore exterriti*) go syr[utr] al

7. αυτοις .. U 13. 28. 69. 108. 124. 48.[ev] al plus[15] αυτους | ηλθεν c. ADEFGHKMSUVXΓ al fere omn (aliq post φωνη pon) it[pler] vg go sah syr[cdd] syr[p] al .. BCLΔ item (item praemisso ιδου 300. ?) cop arm syr[sch] syr[p mg] εγενετο (Gb′ :: ut Lc lectione non fluct) .. c *ecce* (:: ut Mt); 1. k om | Ουτος (Gb Sz) c. BCEFGHKMSUVXΓ al[100] fere k go cop al mu (vide post syr[p]) Thph .. ς (Ln) praem λεγουσα (:: ut Mt et Lc) c. ADL(Δ λεγων) al mu it[pler] vg sah syr syr[p] c.* al pauc | ακου. (28. -σατε) αυτ. c. BCDL 1. 28. 33. 209. 2.[pe] it[pler] vg cop sah al .. ς αυτ. ακου. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler b f syr[utr] go al (:: ita Lc lectione non fluctuante; in Mt vero ακου. αυτ. pariter atq in Mc a testib longe pl cum αυτ. ακου. permutatum est) .. Δ εν ω ηυδοκησα omissis ακ. αυτ. :: e Mt

8. εξαπινα .. D 28. 66.[mg] 69. 2.[pe] ευθεως (c ff[2] *repente*, f *confestim*, k *subito*: a d g[1.2] i n vg *statim*) .. b om | ειδον c. ABDEFGHUΓ etc .. CKLMVXΔ etc ιδον (Δ ante ουδενα) | αλλα c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ al pler .. BD 33. 61. 48.[ev] 3.[pe] al[3] ει μη (Ln), item *nisi* it vg cop go etc

Ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν. 9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Mt 17, 9–12. Lc 9, 36 s
ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ
ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 (88. 10) καὶ τὸν
λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
ἀναστῆναι. 11 (89. 6) καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν *Mal 4, 4. (3, 23.)
οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς·
Ἡλίας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται
ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ;

---

8. μονον (2.pe c ante τ. ιν) .. F om | μεθ (B μετα) εαυτων .. B 33. c post ειδον pon, 61. a c f ff2 l om

9. καταβαιν. (ℵ μεταβ.) δε c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f go syrp al .. ℵBCDLΔ 33. (8.pe και κατ. δε) itplur vg cop syr aeth al και κατ. (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) απο c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler .. ℵBD 33. fscr (it vg de monte) εκ (Ln :: at ita rursus Mt lect tantum non fluct) | διεστειλατο .. C 1. διεστελλετο, D παρηγγειλεν (Δ om ινα) | α ειδον (ειδ. c. ABCEFGHMUΓΔ etc, D ειδοσαν, KLVX al ιδον) διηγησωντ. (HKX al plus10 -σονται, 13. 28. 69. 346. εξηγ.) hoc ord. c. ℵBCDLΔ 1. 13. 69. 2.pe a b g1. 2. i k l n vg .. ς διηγ. α ειδ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler c f ff2.

10. συνζητ. c. ℵBCDGLΔ etc .. ς συζητ. c. EFHKMSUVXΓ al pler. Item v. 14. (h. l. Γ scripturus erat συνζ.) et v. 16. (sed his duob vv Δ συζ.) | τι εστιν .. M το τι εστ. | το (Γ τω) ε. ν. (Δ om το ε. νε.) αναστηναι c. ℵBC EFGHKLMSUVXΓΔ al pler cop go syrp al .. D 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. it vg syr perss Hier οταν ε. ν. αναστη (Gb')

11. επηρωτων (interrogabant itpl vg) .. Δ 1. 13. 28. 33. al5 -τησαν (interrogaverunt c g1. go cop) :: ut Mt | Οτι (Ln Ὅ τι, b d ff2. i go quia; al pauc et vvaliq τι, πως, πως ουν, itpl vg quid ergo, copcd1 quapropter, arm τί ἐστι τοῦτο ὅ: 27. 60. copcdd2 aeth om) λεγ. (D a cop post γραμμ. pon) οι γρ. (L c g1. al? vg οι φαρισαιοι και οι γρ.: hinc Ln de cod. C falsus [οι φα. κ.] οι γρ.) οτι (Dgr 1. 108. al3 b ff2. i k cop om :: at offendit propter antecedens οτι) ηλιαν (de ἡλ. et ἠλ. vide ad v. 4., ad Mt 11, 14. 16, 14 et alibi) δ. ελθ. πρωτ. (D itpl vgaliq πρ. ελθ.) .. 2.pe τι εστι το εκ νεκρων αναστηναι

12. εφη (Gb') c. ℵBCLΔ cop syr persp .. ς (Ln) αποκριθεις ειπεν c. ADEF GHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it (k respondit et dix.) vg go syrp al (:: at ita Mt lectione non fluct) | αυτοις .. D add ει (si d) | ηλιας (Schu „recte; ap Mc μεν rariss., sed est ap Mt“) c. ℵDL 1. 28. 209. 2.pe it vg syr syrp mg perss aeth .. ς (Ln) add μεν c. ABCEFGHKMSUVXΓΔ al pler cop go (potius enim μεν quam δε exprimit) syrp al (:: at ita Mt lectione non variante; praeterea vide supra | πρωτον .. Dgr Δ (non d) pscr -τος | αποκαθιστανει (D αποκαταστ., ℵ* αποκατιστ.) c. ℵBDLΔ 1. 28. 33. 118. (209. αποκαθιστει) 2.pe 8.pe .. ς αποκαθιστα c. EFGHKMSUVXΓ al pler .. C it vg (syrp mg vdtr) αποκαταστησει (cop veniet - - restituet) | και πως c. ℵBCDEFGHLSUVXΓ al pl it vg cop go al .. AKMΔ al plus20 syrp mg al7 Victant Euth καθως | εξουδενωθη c. ACEFGHKMSU

13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ
ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14–29 Mt 17, 14–21. Lc 9, 37–42. 14 ($^{90.10}$) Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον πολὺν
περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας αὐτοῖς. 15 καὶ εὐθὺς
πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες
ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς Τί συνζητεῖτε πρὸς
αὐτούς; 17 ($^{91.2}$) καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου Διδάσκαλε,

---

VXΓΔ al pler (69. -θενωθη) .. BDL 2.^{pe} (al pauc?) εξουδενηθη (L -θενηθη) (Ln 49. :: at quum satis frequens sit in N. T. ἐξουθενεῖν [2. Cor. 10, 10. -δενεῖν], nusquam fere altera forma -δενοῦν substituta est. In LXX quidem utraque frequens est. Hinc h. l. non temere deserenda est forma -δενοῦν, soli Marco probata.) Ceterum Ln interpx: ανθρωπου; et εξουδενηθη.

13. και pr .. M*Γ 1. 28. 69. al^{20} a l vg^{cd} cop go al om (:: ita prorsus Mt)| εληλυθεν (Δ -λυθει) .. C 1. 209. al pauc ηδη (ita et. al gat gd al) ηλθεν (et. 28. al) :: plane ut Mt | αυτω .. KL 28. 299. al^{15} syr syr$^{p\ mg}$ εν αυτω :: ut Mt | ηθελον c. BC*DL .. ς (Ln) ηθελησαν (ita Mt lectione non fluct) c. AC**EFGHKMSUVΓΔ etc (it vg voluerunt) .. X om αυτω οσα ηθελ. | επ αυτον (10.^{pe} -τω) .. Γ εν αυτω, 13. 28. 69. 124. 346. al pauc περι αυτου (item de eo it vg; d in eum)

14. ελθων et ειδεν (IKMV al pauc ιδεν) c. ACDEFGHIKMSUVXΓ al fere omn it^{pler} vg cop go syr^{utr} etc .. BLΔ k ελθοντες et ειδον (B* -δαν, Δ ιδον)| οχλ. πολ. (M al mu go al πο. οχλ.) .. 1. 28. 209. arm om πολ. | περι (vg circa) .. D 28. προς, item it ad vel (k) aput | γραμμ. .. DI 13. 28. 69. 124. 2.^{pe} τους γρ. | συνζητ. (accedit h. l. I): vide ad v. 10. | αυτοις c. ADEFHKMSUVXΓ al pler (it vg conquirentes cum illis) .. BCG ILΔ 1. 28. 118. 124. 209. (al ut vdtr) προς αυτους (G εαυτ.)

15. ευθυς c. BCLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. .. ς (Ln) -θεως c. ADEFGHIK MSUVXΓ al pler | D πας οχλος | ιδοντες et εξεθαμβηθησ. (D εθαμβησαν) c. (Gb′′) BCDILΔ 1. 13. 27. 28. 33. 69. 124. 209. 346. 19.^{ev} y^{scr} a b c ff$^{2.}$ i go cop^{cd1} syr syr$^{p\ mg}$ (M** 70. 48.^{ev} 49.^{ev} cop^{cdd2} ιδων et -βηθησαν, 18.^{ev} ιδοντες et -βηθη) .. ς ιδων et -βηθη c. AEFGHKM SUVXΓ al pler f k (g$^{1.2.}$ vg videns Iesum stupefactus est et [am fu om] expaverunt; i videntes salutaverunt eum omissis rell)| αυτον .. D it^{pler} vg (sed am fu eum, item a) τον $\overline{ιν}$ | προστρεχ. (f g$^{1.2.}$ l vg accurrentes [gat mt occurr.]; AC προτρ.) .. D προσχεροντες, item gaudentes a c ff$^{2.}$ k (b cadentes)

16. αυτους (Gb) c. BDLΔ 1. 28. 209. 2.^{pe} it (exc a) vg sax cop arm aeth .. ς (Gb′′) τους γραμματεις c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler a go syr^{utr} al | συνζητ.: vide ad v. 10. | προς αυτους (αὑτους [Gb′]: ita FHKΓ 124. al pm; ς αὑτ.: ita U 1. etc) c. BC(vdtr)EFHKLSUVXΓΔ al pl go syr al .. AGM 33. 157. 238. al^{20} fere cat^{pos} πρ. εαυτους (syr^{p} apud ipsos, al pauc πρ. αλληλους) .. D εν υμειν (it vg inter vos, item cop al)

17. Ad h. v. G in marg haec notata habet: τω καιρω ανθρωπος τις προσηλθεν τω $\overline{ιυ}$ γονυπετων αυτον και λεγων· διδασκαλε: cf Mt | απεκριθη

ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· 18 καὶ ὅπου
ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς
ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ
ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Ὦ
γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός μέ. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν·
καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθὺς τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ

αυτω c. BDLΔ 28. 33. a b c i k cop (c i post add *dicens*) .. ς αποκριθεις (C add αυτω) et ειπεν (1. 13. al add αυτω) post οχλου c. ACEFGHIKMS UVXΓ al pler it^{aliq} vg al

18. εαν c. ABKΔ al mu .. ς αν c. CDEFGHILMSUVXΓ etc | ρησσει (Δ al ρησει) αυτον .. D ρασσει (ita et. 2.^{pe}) (d *applontat*) absque αυτον (et. k om αυτ., Δ om αυτ. prius) | και τριζει (al^{5} Thph τρυζ.) .. X om | τους οδοντ. (Gb'') c. BC*DLΔ 1. 13. 33. 59. 69. 73. 209. 2.^{pe} it^{pl} vg al .. ς add αυτου (Ln [αυτ.]) c. AC***EFGHIKMSUVXΓ al pler b f cop go syr^{utr} al | ξηραινεται: sed ACDILXΔ 124. al ξηρενεται | ειπα c. BFL 1. 28. 209. al pauc .. ς (Ln) ειπον c. ACDEGHKMSUVXΓΔ etc | αυτο: EFLUΓΔ al αυτω | εκβαλωσιν .. 1. 131. 209. al^{aliq} -λλ- | ουκ ισχ. .. D 69. 2.^{pe} a b arm add εκβαλειν αυτο (Schu: „ap Mc non ineptum; cf Lc et Mt")

19. ο δε c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al pler go cop^{cd1} syr^{p} (syr *respondit Iesus*) al (g$^{1.2.}$ vg *qui*) .. D 1. 13. 28. 69. 209. 2.^{pe} 7.^{pe} c^{scr} (item al pauc) a b c f i k cop^{cdd2} aeth και (:: in Mc toties repetitum και haud improbabile; tamen aliud suadet tum tanta testium qui contra sunt auctoritas, tum quod altera lectio non propius ad Mt et Lc: αποκριθεις δε ο ις, accedit.) | αυτοις (Gb Sz) c. ABDLΔ 1. 28. 33. al^{12} it^{pler} vg go cop al pl .. ς αυτω c. C***EFGHKMSUVXΓ al pl g$^{1.}$ syr^{sch} syr$^{p\,mg}$ .. C* 13. 40. 69. 124. al^{5} k al om (Gb^{0}) | απιστος (13. 69. 124. 157. al plus^{5} Vict^{ant} add και διεστραμμενη :: e Mt et Lc) .. D -στε | F al^{aliq} εσωμαι et ανεξωμαι | φερετε (post φε. K scripturus erat μοι, item ita 142.* al :: ad Mt) αυτ. (142.* 2.^{pe} syr^{p} c.* add ωδε :: ad Mt)

20. πρ. αυτον (47.^{ev} τον ιν) .. D it^{pl} vg om | ιδων .. C**(***?)SV al^{25} fere ιδον | ευθυς c. BCLΔ 33. 2.^{pe} .. ς -θεως c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. D a b ff$^{2.}$ i om. Praeterea hoc loco c. AEFGHIKMSUVXΓ al pler (2.^{pe} ante ιδων) g$^{1.}$ vg go .. BCLΔ 33. 7.^{pe} c g$^{2.}$ k cop syr^{utr} arm al post το πν. (Ln 49. :: at est manifesta correctio) | εσπαραξεν c. AEFGHIKMSUVXΓ al pler .. BCLΔ 33. συνεσπαραξ. (Ln :: at est e Lc, ubi συνε- non fluct), D εταραξεν (it vg *conturbavit*)

21. ως c. AC***DEFGHKMSUVXΓ al pler go al .. B εως, C*LΔ 33. 2.^{pe} al εξ ου, 13. 40. 124. 346. αφ ου (it vg al *ex quo*) | τουτο .. Δ om

παιδιόθεν· 22 *καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς*
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
χνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ Εἰ δύνῃ;*
πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 *εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ*
παιδίου ἔλεγεν Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 *ἰδὼν δὲ ὁ*
Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκα-
θάρτῳ λέγων αὐτῷ Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω

---

21. *εκ παιδιοθεν* (I 1. 118. *-διοθεν*) c. BCGILΔ 1. 33. 118. 209. 262. c^scr al[4], item D 2.^pe Chr *εκ παιδος* .. ς *παιδιοθεν* (ℵ *-ωθεν*, 2. 238. e^scr *-διοθεν*) c. AEFHKMSUVXΓ al pler

22. *και* (DI 1. 2.^pe al[5] abik vg^ed et^mss aliq [non am ing emm al] cop syr arm om) *εις* (c. BCDHILSUXΔ al sat mu; AEFGKMVΓ al[60] fere cat^pos add *το*: ita Gb + Sz :: at ita Mt sequente *κ. ε. το υδωρ*, post pauciss *τα υδατα*, cat^pos *το υδωρ*) *πυρ* | *αυτον* h. l. c. BC*LΔ (ℵ post *εβαλ.*) .. ς (Ln) post *πολλακις* c. AC***DEFGHMSUVXΓ (K om *και πολλ. αυτον*) al pler (I 2.^pe *αυτ. εβαλ.* post *υδατα*) it^pler vg go etc | *εβαλεν* .. D b ik *βαλλει* idque (item *misit* cfg^1.2. vg) post *υδατα* | *απολεση* (H al mu *-σει*) *αυτον* .. D 2.^pe it^pl (non afk) vg *αυτ. απολ.* | *αλλ* .. D *-λλα* | *ει τι* .. A *ετι* | *δυνη* c. BDILΔ 1. 28. 118. 209. .. ς *δυνασαι* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler | *ημιν* .. D 2.^pe it^pl add *κυριε*

23. *το* c. ABCEFGHMSVXΓΔ al pl go; item interpretamento exprim a (*quid est si quid potes· si potes credere* etc) cop (*quid est hoc*) arr (*quid est hoc quod dicis*), arm (*dixisti*) aeth (*quoniam dixisti*) .. DKU 13. 28. 69. 124. 131. 2.^pe al plus[20] om, nec exprim it^pler vg syr^utr perss | *Ει δυν.* (*-νη* c. BDΔ 1. 28. 118. 209.; ς *-νασαι* c. ACEFGHKLMSUVXΓ al pl. Forma *-νη* et. Polyb. Aelian Lucian aliiq usi sunt; cf Lob. ad Phryn.) c. (Gb'') BC*LΔ 1. 118. 209. 244. k* (de a vide ante) cop aeth^ro et^ppl arm arr .. ς (Ln) add *πιστευσαι* c. AC***DEFGHKMSUVXΓ al pler it^pl vg syr^utr go al Chr (KHMΓ etc disting: *αυτω· το ει δυ. πιστευσαι· παντα* etc, ς *το, ει* [1624. 1633. *Το ει*] *δυ. πιστ.· παντα* etc, Ln *Το ει δυ. πιστ. παντα δ. τ. πι.* absq interp)

24. *ευθυς* c. ℵLΔ c cop .. C* fu aeth *και* .. ς *και ευθεως* (Ln [*και*] *ευθ.*) c. AC***DEFGHKMSUVXΓ etc (28. *ευθ. δε*) | *ελεγεν* c. A*BC*LΔ 28. (item al ut vdtr) k cop aeth^rom et^ppl arm .. ς praem *μετα δακρυων* c. A** C***DEFGHKMSUVXΓ al pler (124. post *κραξ.* pon) it^pler vg go syr^utr al | *πιστευω* (Gb Sz) c. ABC*DL 346. g^1. ikl am go syr^utr aeth arm al Vict^ant .. ς add *κυριε* c. C**EFGHKMSUVXΓΔ al pler abcff^2. g^2. vg (et. fu ing al mu) al pauc Chr | *μου* (et. Chr, D it vg etc post *τη απιστ.* pon; KS 299. y^scr al pauc *μοι*) *τη απιστια* (*-ια* c. CGKMUΔ etc; ADEFLXΓ etc *-εια*)

25. *ιδων δε* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn cop go syr^utr al .. D it vg (aeth) *και οτε ειδεν* (*et cum videret*) | *οχλος* c. BCDEFGHKSUVΓ al sat mu (1. add *πολυς*) .. ALMXΔ al[80] fere *ο οχλ.* | *λεγων* (D *ειπων*) *αυτω* (al pauc a al om) | *το αλαλ. κ. κωφ. πν.* c. BC*DLΔ 1. 33. 73. 118. 2.^pe it vg (ek *mute et surde spir.*, rell pler vg Vig *surde et mute spir.*) cop al Did Vict^ant .. ς *το πν. το αλαλ. κ. κωφ.* c. AC***EFGHKMSU

σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας
καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς
πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν
τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 (92.10) καὶ εἰσελθόντα
αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν
Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς
Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

---

vxΓ al pler go syr[utr] al | επιτ. σοι c. BCLΔ 33. ff[2.] k vg[ed] (item[mss] pauc ut emm) cop syr[utr] .. ς (Ln) σοι επιτ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it[pl] am fu ing tol go Vict[ant] | εξ c. ABC***DEFGHKLMSUVXΓ al pler go cop Vict[ant] .. C*Δ al[6] (ac plur) item (*ab eo, ab illo*) it (et. d) vg al απ (Ln)

26. κραξας et σπαραξας (Δ -ξαν) c. (Gb) BC*DL(Δ) (al ut vdtr pauc) .. ς -ξαν et -ξαν c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler | και πολλα .. Δ 1. 2.pe al[10] fere syr πολλ. και (c[scr] fu om πολλ.) | σπαραξ. sine αυτον c. BC* DLΔ (al?) b ff[2.] i al .. ς σπ. αυτον (Ln σπ. [αυτ.]) c. AC***EFGHKMSU VXΓ etc | εξηλθεν .. D(Δ) al pauc add απ αυτου (Δ επ αυτω), item *ab* vel *de eo* it (et. *d*) vg | ωσει .. D ως | τους πολλ. c. ABLΔ 33. .. ς om τους c. CDEFGHKMSUVXΓ al pler | λεγειν .. D λεγοντας

27. αυτον της χειρ. (C* syr[utr] add αυτου) c. A(C*)C***EFGHKMSUVXΓ al pler go (syr[utr]) .. BDLΔ 1. 13. 28. 53. 69. 118. 209. y[scr] 2.pe (c[scr] αυτου της χ.) it vg cop al Vict[ant] της χειρ. αυτου (Ln :: ex manifesta emendatione)

28. εισελθοντα αυτον c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. BCDLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 246. 2.pe -ντος -του (Ln :: ex manif. emendatione) | οικον (cf 7, 17.) .. AM al[10] fere praem τον | κατ ιδ. επηρωτων (C -τουν, X -τον, D al pauc ηρωτ., al pauc -τησαν) αυτ. c. BC*DLΔ 1. 33. 209. al pauc it vg (121. c επηρ. αυτ. pon post οι μα. α. κ. ιδ.) .. ς επηρ. αυτ. κα. ιδ. c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler cop go syr[utr] (:: cf. Mt, ad quem et. propius accedunt 13. 28. 69. 2.pe al προσηλθον αυτω κα. ιδ. και επηρ. [ηρ.] α. λεγοντες) | Οτι (Ln Ὅ τι) c. BCEFGHLMSVXΓΔ etc .. ADK al plus[30] δια τι, U 131. 238. al[10] fere οτι δια τι, al[6] Thph[ed] τι οτι (:: Euth τὸ Ὅτι ἀντὶ τοῦ Διατί· οὕτω γὰρ εἶπεν ὁ ματθ. ἢ τὸ Ἐπηρώτων αὐτὸν ἀντὶ τοῦ Ἔλεγον αὐτόν· πολλαὶ γὰρ τοιαῦται καταχρήσεις παρὰ τῷ μάρκῳ) | K al pauc εδυνηθημεν | F e[scr] ἐκβαλλεῖν (sic uterq, item haud dubie al) | αυτο .. K (αὐτόν sic ut extrema pars litterae ν una ad κ sequens pertineat) Δ 2.pe αυτον (it vg *eum* vel *illum*)

29. αυτοις .. G g[2.] add ο ις | εν ουδενι (C* pro his ου) δυ. εξ. .. 33. y[scr] ουκ εκπορευεται | εν προσευχη c. B k .. ς (Ln) add και (Δ add τη) νηστεια c. ACDEFGHKLMSUVXΓΔ etc (sed syr aeth pers[p] arm εν νηστ. και προσευχ.) (:: in Mt a nullo eorum testium qui versum habent και νηστ. omittebatur: inde huc translatum esse tot similibus ll. perquam probabile fit. Similiter νηστεια ad προσευχη aliena manu additum est 1 Cor 7, 5.)

30—32 Mt 17, 22 s. Lc 9, 43—45.

30 ([93.2]) *Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γα-*
λιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 *ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς*
μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 *οἱ δὲ ἠγνόουν*
τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33—37 Mt 18, 1—5. Lc 9, 46—48.

33 ([94.10]) *Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενό-*
μενος ἐπηρώτα αὐτούς Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;
34 ([95.2]) *οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ*
ὁδῷ τίς μείζων. 35 *καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει*

---

30. *κακειθ.* c. BDLΔ .. ς *και εκειθ.* c. ACEFGHKMSUVXΓ etc | *παρεπορευοντ.* c. AB**CEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn (it^pl vg *praetergrediebantur* vel (et. d) *transiebant*) .. B*D^gr a c f *επορευοντ.* | *γνοι* c. BCDL .. ς *γνω* c. AEFGHKMSUVXΓΔ etc (1633. *τις ινα γν.*, non 1624. nec edd post 1633.)

31. *αυτοις* .. B k om (*και ελεγεν*: k *dicens*) | *ὁ* .. D* om | *ανθρωπων* .. D^gr *-που* | *αποκτενουσιν* .. D^gr *-κτεινουσιν* | *αποκτανθεις* .. D x^scr y^scr a c g^1. k cop arr om | *μετ. τρ. ημ.* (Gb'') c. BC*DLΔ it^pl (*post tertium diem* a k, *post tres dies* b c i, *in tres dies* d) cop syr^p mg .. ς *τη τριτη ημερα* c. AC***EFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn f g^1. l vg go syr^utr al (:: *με. τρ. ημ.* Marco frequentatum, cf 8, 31. 10, 34., solent test mu cum *τη τριτ. ημ.*, quod est Mt^i et Lc^ae, commutare.)

33. *ηλθον* (D *-οσαν*, 13. 69. 235. *εισηλθ.* item cop al) c. BD 1. 91. 106. 118. 209. 258. 282. 2.^pe 3.^pe al^2 scr item ut vdtr 13. 69. 235. it (exc f) vg syr pers^w .. ς *-λθεν* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ al pler f go cop syr^p al (:: incipit h. l. lectio eccles., quapropter passim *ο ις* additur. Praeterea multo plus quae sequuntur ad mutandum *ηλθον* quam antecedentia ad mutandum *ηλθεν* valuisse putanda sunt.) | *καφαρν.* c. BDΔ it vg cop go sax arm (cf et. ad Mt 4, 13.) .. ς *καπερν.* c. ACEFGHKLMSUVXΓ etc syr^utr al | *πρ. εαυτ.* c. AEFGHKMSUVXΓΔ (*διαλογιζεσθ.*) al ut vdtr omn (1. 2.^pe al^7 post *διελ.*) f go syr^utr aeth al .. BCDL item (*tractabatis*, *retract.*) it^pler vg cop arr om (Gb^oo Ln 49. :: at *διαλογ.* sine additamento alibi non offendit, nec cur *πρ. εαυτ.* potissimum addiderint patet. Contra videbatur abundare; eoque molestius esse poterat proxime *πρ. αλληλ.* sequente. Nonnulli: 1. 28. 209. in *διαλογ. πρ. εαυτ.* offendentes certe *διελεχθητε* pro *διελογ.* scripserunt.)

34. C *εσιωπουν* | *εν τη οδω* c. BCEFGHKLMSUVXΓ al ut vdtr omn it^mu vg cop syr^utr al Or (libere; *διελεχθ.* absq *πρ. αλληλ.* habet) .. ADΔ a b f i go om: hinc Ln [*ε. τ. οδ.*] :: videbatur ex abundanti appositum | *τις μειζων* .. D 2.^pe *τ. μει. γενηται αυτων*, 13. 69. 346. *τ. αυτων μει. ειη*, al^5 *τ. ειη μειζ.*, item *quis esset illorum maior* vel similiter it vg cop go syr^utr etc

35. *και* .. D it^aliq *τοτε* | AL *καθεισας*, FHΓ al *καθησας* | *και λεγει* - - *θελει* (FH* al plures *-λη*) - - *εσται* (Δ al plus^20 Or^cd semel *εστω*, al^10

αὐτοῖς Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ 10, 43.
πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ
αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς 37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν Mt 10, 40. Io 13, 20.
τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· (96.1)
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά
με. 38 (97.8) Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης λέγων Διδάσκαλε, εἴδομέν 38–40 Lc 9, 49 s.
τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ

fere *εστιν*, it[pl] *fiat*) – – *διακονος* (M* al[4] Chr *δουλος*) (passim variant al) .. D k om

36. *παιδιον* .. D praem *το* | *αυτο* pr .. D *αυτον* (d *puerum statuit illum*) (fortasse idem ex emendatione Δ) | ACL *εμμεσω*. Cf ad 6, 47. | C *αναγκαλισαμ.*, L *αναγκαλεσαμ.*, D* *ανκαλισαμ.*, X *εναγκαλησαμ.*, Δ *εκαλισαμ.* | *αυτο* .. Γ *αυτω* (ut supra)

37. *ος εαν* pr c. EFGHKMSUVXΓ al pler .. ABCDLΔ 1. 13. 28. al pauc *ος αν* (Ln 49.) Item sec c. CEFGHKMSUVΓ al pler .. ABDLXΔ al pauc *ος αν* (Ln 49. :: tum videtur *εαν* per N. T. ubicumque per testes licet praeferendum esse; tum passim ut 9, 42. 10, 11. 15. Mt 18, 5. intellegitur testib aliquot ex antiquiss inprimis *αν* placuisse.) | *εν* .. DXΓ 124. 32.[ev] 44.[ev] e[scr] y[scr] om, 13. 69. 346. 2.[pe] *εκ*, item *ex* b c ff[2.] i (it[pm] vg *unum ex*; k *tales pueros*) | *των τοιουτ. παιδ.* c. ABDEFGHKLM SUVXΓ al pler Or[2] (alibi[1] om *τοιουτ.*) .. CΔ al[5] fere *τ. παιδ. τουτων* | *επι* .. D 69. 73. 247. 44.[ev] *εν* | *τω ον. μου* (et. Or[2]) .. Δ Or *τω εμω ον.* | *δεχηται* (c[scr] *–χεται*) c. BL c[scr] 7.[pe] a c (antea a *receperit*, c *exceperit*, h. l. a *recipit*, c *excipit*) .. ς *δεξηται* c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al pler (al pauc *–ξεται*) it[pler] vg (nec Mt 18, 5. nec Lc 9, 48. *δεξητ.* alterum fluct. Similiter vero et. Lc 9, 5. pro *δεχωνται* pleriq dederunt *δεξωντ.*)

38. *εφη αυτω – λεγων* (Δ cop syr om) c. BLΔ (item C praemisso [e Lc] *αποκριθεις δε* et omisso *λεγων*) cop syr .. ς *απεκριθη δε αυτω – λεγων* (k om, D *και ειπεν*, 1. al b i *και λεγει*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler c ff[2.] go al, item (Ln) omisso *δε* (Ln [*δε*]) D al pauc a b i k vg syr[p], et aliter legitur (:: offendit, ut etiam alibi, *εφη αυτω – λεγων*, hinc alii adhibito Lucae *αποκριθεις δε* vario modo correxerunt, alii satis habuerunt deleto *λεγων*) | *ο ιω.* c. BCLMXΔ al sat mu .. ADEFGHKSUVΓ al[50] fere om *ὁ* (Gb Sz Ln) | *ειδομεν* c. ABCFGHMUΓ etc .. D *ειδαμεν*, EKL VXΔ al *ιδομ.* | *τω ονομ.* (ita et. ς Gb Sz) c. AEFGHKMSVXΓ al longe pl catt Thph .. ς* (49.) *εν τω ον.* c. BCDLΔ 1. al ut vdtr pauc (it vg *in*: at eodem modo Mt 7, 22. ubi Graece *ἐν* non legitur), U al plus[20] *επι τ. ον.* (*τω ον.* et. Mt 7, 22. nec fluct; sed vix credibile *ἐν*, quod postea maxime usu venit, cf Mc 16, 17., a quopiam deletum, praesertim quum v. sq. nemo *τω ον.* legerit. Nec putandum est ab omnibus *επι* ex v. 39. inferendum fuisse.) | *ος ουκ ακολ.* (2.[pe] *ηκολ.*) *ημιν* (D go a k *μεθ ημων*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it[pler] vg go syr[p] al .. BCLΔ 10. 115. 346. 44.[ev] f cop syr aeth arr perss om (:: ut deest in Lc)

ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Μὴ κωλύετε
αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽
Mt 10, 42. ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 41 ($^{90.6}$) ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτή-
ριον ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ
2—47 Mt 18, 6—9. μὴ ἀπολέσει τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 ($^{90.2}$) Καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ
Lc 17, 2. ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πίστιν ἐχόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ

---

38. εκωλυομεν c. BDLΔ 1. 209. .. ς (Ln) -λυσαμεν c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler item *prohibuimus* (k *vetuimus*) it vg etc (:: ita Lc dissentientib BL it^{aliq})| αυτον (Gb″) c. DX 1. 13. 14. 28. 69. 106. 209. 251. 255. it (exc f: is ante solus ex it^{cdd} om ος etc) vg (om et. antea ος etc) arm (syr^{p} vide post) sl$^{1 \cdot pe}$ .. ς (Ln) add οτι ουκ ακολουθει (BΔ ηκολ.) ημιν (L q^{scr} r^{scr} et ut vdtr al μεθ ημων) c. AEFGHKMSUVΓ al pl item (omittentibus ος etc) BCLΔ al, item f go cop syr syr^{p} c.* aeth al. Praeterea 237. om omnia post δαιμονια, 121.* 124. 131. 433. c^{scr} om inde a και εκωλ. (:: Posset quidem utrumq a Mc scriptum putari nisi ratio testium aliud suaderet. Verba enim οτι etc omnino e Lc huc transisse videntur: quae quum multo aptiora quam ος etc videri deberent, prioribus modo deletis modo retentis inferebantur. Cui sententiae minime obstat quod plerumque ημιν, non μεθ ημων scriptum est: hoc enim in Mc adscribentes ad ipsum Mc quam ad Lc, cuius dictio insolentior esset, conformare maxime consentaneum erat.)

39. ις (et. c f vg etc) .. D 2.^{pe} it^{pl} αποκριθεις .. 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. arm om | αυτον (et. ff$^{2 \cdot}$ vg; c *eos*) .. D 115. it^{pl} om | ουδεις .. Γ ου | ποιησει .. Δ ποιει (it vg *faciat*)| επι .. 1. 13. 69. 346. al pauc εν | ταχυ (et. f vg etc: catt τὸ δὲ ταχὺ πρόσκειται διὰ τοὺς εἰς αἵρεσιν ἐκπεσόντας) .. F* 1. 28. 209. it^{pler} (et. d) arm om

40. ημων υπ. ημων (et. ς^{e} prob Schu) c. BCΔ 1. 13. 209. al sat mu k cop (sic) syr$^{p\,mg}$ (item ημ. υπ. υμ. L, υμ. υπ. ημ. UX al plus^{10}) .. ς (Gb Sz Ln) υμ. υπ. υμ. c. ADEFGHKMSVΓ al^{70} fere it^{pler} vg go syr^{utr} aeth al catt (:: ut in Lc υμ. bis, ita in Mc ημ. legendum. Gravissimi test qui h. l. ημ. habent, iidem in Lc υμ. tuentur.)

41. αν: ita unc omn nec aliter ut vdtr minusc | ποτιση .. HΓΔ al aliq -σει | εν (Gb Sz) c. ABCEFGKLSUVXΓ al longe pl .. ς εν τω c. DHMΔ al mu | ονοματι (Gb Sz) c. ABC*KL 1. 229.* 238. 435. al^{5} syr^{utr} ar^{ro} ar^{e} (arm ον. τουτω) .. ς add μου c. C***DEFGHMSUVXΓΔ al pler it vg cop go syr$^{p\,mg}$ al | οτι sec c. BC*DLΔ al plus^{10} b ff$^{2 \cdot}$ g$^{2 \cdot}$ k l gat go cop syr al .. ς om (Ln [οτι]) c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler a c i vg syr^{p} al | απολεσει c. BDE al^{20} fere .. ς -ση c. ACFGHKLMSUVXΓΔ etc

42. εαν c. ACEFGHKM(S?)UXΓΔ al pl .. ς (Ln 49.) αν c. BDLV al mu | σκανδαλιση .. H al aliq -σει, D^{gr} -ζη | των μικρ. c. C*EFGHKM*SUVXΓ al pl .. ABC**DLΔ 1. al pauc add τουτων (Ln), M** al mu praem, item vel add vel (ut pl) praem it vg cop go syr^{utr} etc (:: e Mt, ubi τουτων non omittitur)| πιστιν εχοντ. c. C*D a, item (quod prope accedit) πιστευοντων sine εις εμε Δ b ff$^{2 \cdot}$ i k cop$^{cd\,1}$ (item 256. πιστων: sine ε.

περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς
τὴν θάλασσαν. 43 (100.6) *καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπό-* Mt 5, 30.
κοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ
τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἄσβεστον. 45 *καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον*
αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο

εμ.?) .. ς (Ln) *πιστευοντων εις εμε* (:: e Mt, ubi lectio non fluct) c. ABC***EFGHKLMSUVXΓ al pler it^{mu} vg cop$^{cdd\,2}$ go syr^{utr} etc | *εστιν αυτω* (ita et. it^{pl} vg) .. A *αυτ. εστιν* .. U al pauc om *αυτω*, it^{aliq} om *εστ.* | *περικειται* .. D *περιεκειτο* (it^{pler} vg *si circumdaretur*, k *ut suspensa esset*) | *λιθ. μυλικ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler cop syr^{p} al .. BCDLΔ al^{8} item (*mola asinaria*) it vg go syr aeth al *μυλος ονικος* (Gb' Ln 49. :: lectio et. in Mt et Lc variat; sed *μυλ. ονικ.* in Mt a paucissimis mutatum. Inde eo magis huc translatum videtur quum et. *πιστευοντ. ε. εμ.* et *τουτων* Mto debeantur.) .. 2.^{pe} al^{5} Thph *μυλωνικος λιθ.* | *περι* (b c ff^{2} k *circa collum*) .. D al^{3} *επι* (a d f i vg *collo*, g^{2} *in collo*) | *βεβλ. εις τ. θαλ.* .. D *εις τ. θ. εβληθη* (it vg *in mare mitteretur*)

43. *σκανδαλιζη* c. ACDFGKMSUVΓ al pl (*scandalizat* b c i) .. EHX al aliq *-ζει*, BLΔ al^{3} (item *scandalizaverit* a ff^{2} k al vg) *-σῃ* (255. *-ζη σε* post *η χ. σου* pon) | *εστ. σε* c. BCLΔ 13. 28. 69. 346. 2.^{pe} a .. D it^{pler} vg *εστ. σοι* .. ς *σοι εστι* (:: ut Mt lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go al | *εις τ. ζ. εισελθ.* c. EFGHKMSUVXΓ 1. al fere omn go .. ABCDLΔ 282. 2.^{pe} (al ?) it vg cop syr^{utr} al *εισελθ. ε. τ. ζ.* (Ln 49. :: e Mt, ubi tantum non fluct, pariter ac *σοι εστι* esse iudicandum est. Accedit quod versu 45. eadem verborum collocatio paucissimos dissentientes habet.) | *τας* .. D om :: ut Mt (item y^{scr} al pauc om *τους* v. 45.) | *απελθειν* .. D 12. 61. 8.^{pe} a ff^{2} k gat *βληθηναι* :: ut Mt | *ε. την* (al^{4} om) *γεενναν* .. 1. 28. 118. 435. om | *εις* (D b c ff^{2} i k *οπου εστιν*, 238. *η εις*) *τ. π. το ασβ.* .. F (cf ad v. 47.) gat syr^{p} *του πυρος* (gat syr^{p} add *του ασβεστου*) .. LΔ 240. 244. 255. syr pers^{p} om (Gb^{0})

44. ς (Gb^{0}) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} (f om *και τ. πυ. ου σβ.*) vg syr^{utr} go aeth (aeth^{rom} transp membra) al Aug („*non eum piguit uno loco eadem verba ter dicere*") videtur et. huc alludere Ir^{int} (*iniustos autem et qui non faciunt opera iustitiae mittet in ignem aeternum, ubi vermis ipsorum -- extinguetur*) .. om c. BCLΔ 1. 28. 118. 251. 255. (idem om vv. 45. 46.) 2.^{pe} (10.^{pe}?) k cop arm

45. *και εαν* .. D *καν* | *πούς*: ita h. l. et. Γ; cf ad Mt 18, 8. | *σκανδαλιζη* .. X al pauc *-ζει*, L *-σει*, 90.* *-σῃ* | *αυτον* .. A *αυτην* | *καλον* c. BCDEFGHLMSUVXΓΔ al pler it^{pler} vg cop go syr^{utr} etc .. AK al^{10} c add *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] | *εστ. σε* (et. Sz) c. ABCEFGHKLVXΔ al^{25} fere .. ς *εστι σοι* c. M*UΓ al ut vdtr pl it^{pler} (et. d) vg etc; item DM**s al plus^{15} b *σοι εστιν* .. al^{aliq} *εστιν* | *εισελθ.* (al pauc *απελθ.*, FΓ al^{10} fere post *ζω.*) *ε. τ. ζω.* (D a b c g^{2} i l vg arm add *αιωνιον*) *χωλ.* (D 2.^{pe} a b c f ff^{2} g^{2} i k l vg arm ante *εισελθ.*) | *εις την* (M*X 13. 28. al pauc om) *γεεν-*

Mt 5, 29. πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν ἐστίν σε μονόφθαλμον
εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
*Es 66, 24. βληθῆναι εἰς γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ
*Lev 2, 13. τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα
Mt 5, 13 Lc 14, 34. θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. 50 ($^{102.2}$) καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ
ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς
ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

ναν (E al γεεναν, item X al v. 43., D al v. 47.) c. BCLΔ 1. 28. 118. 251. 10.^{pe}, porro 24. 237. 259. 11.^{pe}, item b k cop arm syr pers^{p} .. F add του πυρος, item c g^{2} l vg syr^{p} του πυρ. του ασβεστου .. ς (Gb^{oo}) add εις (a ff^{2} i *ubi*) το πυρ το ασβεστον, item Ln [εις - - ασβ.], c. ADEGHKMSUVXΓ al pler f (a ff^{2} i) go aeth al

46. ς (Gb^{0}) Ln ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται c. iisdem qui v. 44. habent (aeth^{rom} om και το usq σβενν.) .. om c. iisdem atque v. 44. item 253. item, qui et. versum 45. om, 92. 218. 19.^{ev} c^{scr}

47. και εαν (241. ει) ο οφθ. σ. σκανδαλιζη (X al pauc -ζει) σε .. D^{gr} κ. ο οφθ. σ. ει σκανδαλιζει σε | εστιν (2.^{pe} om) σε (B ante εστ., 13. 28. 69. 346. post εισελθ.) c. BLΔ 13. 28. 69. 346. 2.^{pe}, item εστ. σοι M* it vg al .. ς (Ln) σοι εστ. c. ACD^{gr}EFGHKM**SUVXΓ al pler | εισελθειν .. Δ post ε. τ. β. τ. θεου | βληθηναι .. D al^{10} απελθειν (d i *ire*, c *introire*, k *incidere*) | εις (ita c. BL 28; ς Ln add την c. ACDEGHKMSUVXΓΔ etc :: cohaeret cum του πυρος addito; praeterea similiter hoc versu δυο οφθ. absq articulo, postquam antea bis την γεενν. pariter ac τας δυ. χειρ. atque τους δυ. ποδ.) γεεν. c. BDLΔ 1. 28. 118. 209. 2.^{pe} 8.^{pe} 10.^{pe} a b c ff^{2} k cop arm al arr .. ς (Gb^{0}) ε. τ. γε. του πυρος (g^{2} add του ασβεστου) c. ACEGHKMSUVXΓ al pler f g^{2} i l vg go syr^{utr} aeth al .. F εις το πυρ το ασβεστον

48. (versum istum nemo om) αυτων .. GSVX al^{25} c om (al pauc it^{aliq} cop al post πυρ add αυτων)

49. πας (cop aeth arr παν) γαρ (al^{8} add αρτος) πυρι (c al pauc εν πυρι, X πυρι αλι sic) αλισθ. (46. 52. δοκιμασθ., g^{1} *examinantur*) .. D 64. 65.* a b c ff^{2} i tol pers^{p} om .. k *omnia autem substantia consumitur* (ἀναλωθήσεται igitur exprim pro αλισθ.) | και πασα (D b c ff^{2} i tol πασα γαρ, a πασα absq και) θυ. αλι (al^{10} a c g^{2} em harl ing gat mt tol al aeth om) αλισθ. c. ACDEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go cop^{cd1} syr^{utr} al Vict^{ant} Amb .. BLΔ 1. 61. 73. 118. 205. 206. 209. 229.* 251.* 258. 435. b^{*scr} s^{scr} 2.^{pe} 10.^{pe} k cop^{edd2} arm om (Schu „*glossam olent*")

50. το αλας bis .. LΔ το αλα | δε (13. al γαρ) .. V om | γενηται (it [et. d] vg *fuerit*) .. D γενησεται | αυτο .. MΓ 1. 206. 209. 255. 299. e^{scr} f go al mu om | αρτυσετε (-τε BEFGMUXΓ etc; ACDHL 126. al mu -σεται, Δ 28. -σηται) .. K 1. 14. 91. 118. 206. 209. 255. 299. e^{scr} αρτυθησεται, item *condietur* (vel *conditur* ut go) d f go al mu | L* al

X.

1 (108.6) *Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας* Mt 19, 1–9. 1–12
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς
αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 *καὶ προσελθόν-*
τες Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπο-
λῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν*
ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 *οἱ δὲ εἶπαν Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον* *Deut 24, 1. Mt 5, 31.
ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς*
εἶπεν αὐτοῖς Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
ἐντολὴν ταύτην. 6 *ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν* 6 ss. *Gen 1, 27. 2, 24.

---

pauc *εν αυτοις* | *αλα* c. A*BDLΔ 1. 28. 209. al pauc .. ς *αλας* (U praem *το*) c. A**CEFGHKMSUVXΓ al pler

X. 1. *κακειθεν* c. AFGHKLMSU(?)VXΓ al pler .. BCDΚΔ al[15] fere *και εκειθ.* (Lu 49. :: cf ad Mt 13, 53. 28, 10. Supra 7, 24. *και εκειθεν* non fluct) | *και περαν* c. BC*L cop .. C**DGΔ 1. 13. 28. 69. 124. 209. y[scr] 2.[pe] al[25] fere it vg go syr aeth al *περαν* (:: ita Mt lectione non fluct) .. ς *δια του περ.* c. AEFHKMSUVXΓ al pl (47. *δια το*) syr[p] | *συνπορ.* c. ABCΔ etc .. ς (Lu) *συμπορ.* c. EFGHKLMSUVXΓ al pler | *-ρευονται* (1. 13. 28. al plus[5] *-εται*) *παλ.* (13. 69. 124. 10.[pe] b c ff[2.] i syr arm al om) *οχλοι* (X al pauc *οι οχλ.*, 1. 13. etc *οχλος* vel *ο οχλ.* vel *οχλ. πολυς*) .. D al *συνερχεται παλ. ο οχλος*, item *convenit - turba* it[pler] arm | *και ως ειωθει* .. D b ff[2.] i arr *ως ει. και*

2. *προσελθ. φαρ.* (*φαρ.* [et. Gb Sz] c. ABEFGHKLMSUΓΔ al pl; ς *οι φαρ.* c. CVX al sat mu, 1. al post *αυτον* pon; ff[2.] *quidam*) .. D a b k om | *επηρωτων* (c[scr] *-ρωτουν*, item C *επηρουν* vitiose, Δ *ηρωτ.*) c. BCDLMΔ al[15] fere Or, item *interrogabant* it vg al .. ς *-τησαν* c. AEFGHKSUVXΓ al go al

3. 4. *μωυσης* c. BDKMΔ al pm etc (cf ad Mt 8, 4. 17, 3. Mc 1, 44.) .. ς *μωσης* c. ACEFGHLSUVXΓ al pl

3. *ενετειλατο* .. D* 28. *ετειλατο*

4. *ειπαν* c. BCD (aliisque ut vdtr) .. ς *-πον* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler | *επετρ.* (*iussit* k cop aeth) *μω.* c. BCDLΔ 124. y[scr] 48.[ev] al aliq k cop aeth .. ς *μω. επετρ.* (1. 118. 209. 299. c[scr] *ενετειλατο*) c. AEFGHK MSUVXΓ al pler f g[2.] vg go al .. 2.[pe] a c ff[2.] om *μω.*, 131. b om *επετρ. μω.* | *γραψαι* .. 61. b *δουναι*, D *δουναι γραψαι*, c d ff[2.] *dare scriptum*

5. *και αποκριθ. ο ῑς̄* c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it[pler] vg (a b al vg *quibus resp.*, k *resp. autem*, ff[2.] *resp. vero*) go syr (om *και*) syr[p] al .. BCLΔ cop *ο δε ῑς̄* (49.), item c *ipse vero* | *αυτοις* .. D 235. 252.* om | *εγραψεν* .. D c g[2.] k add *μωυσης*, item al aliq ante *προς*, b post *ταυτ.*, g[1.] post *υμιν* | *υμιν* .. D 13. 28. 69. al[5] b c g[2.] k arm Quaest om

6. *κτισεως* (Γ al *κτησ.*) .. D 255. 36.[ev] b ff[2.] syr pers[p] om (:: ut Mt) | D* *θηλυν*

αὐτούς· 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ
μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
10 ($^{104.\,10}$) καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώ-
Mt 5, 32. Lc 16, 18. των αὐτόν. 11 ($^{105.\,2}$) καὶ λέγει αὐτοῖς Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· 12 καὶ
ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

6. *αυτους* (D 86.* 219. b ff$^{2.}$ k* fu go aeth pers^{p} Quaest om) c. BCLΔ c ff$^{2.}$ cop cat$^{ox\ comm}$ .. ς add *ο θεος*, Ln [*ο θε.*] c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{utr} al cat^{poss}

7. *ενεκεν* .. D 13. 28. 69. 124. 346. e^{scr} 2.^{pe} al^{5} b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ harl gat mt fu sax aeth arm Quaest praem *και ειπεν* (:: e Mt) | *τον πατ. αυτου* (DM* om) *κ. τ. μητ.* (D add *εαυτου*, M *αυτου*, item *suam* it^{pl} go al) | *και προσκολλ. προς την γυν.* (ACLΔ 1. al^{5} a c f g$^{2.}$ gat mt tol *τη* [C om] *γυναικι*: ita Ln :: cf Mt) *αυτου* c. ACDEFGHKLMSUVXΓΔ al fere omn vv fere omn (k corrupte *et inprobitae mulierem*, fortasse ortum ex *et adherebit ad mul.*) .. B 48.^{ev} go om (49. :: gravibus rationibus omissio commendatur: at videntur verba salvo nexu vix abesse posse.)

8. *μια σαρξ* c. BDEGHLM*SVXΔ al pl it vg etc .. ACFKM**UΓ al plus^{30} go cop al *σα. μια* (:: at ita Mt paucissimis discedentibus)

9. *ουν* .. D^{gr} om | *ὁ* .. AG al pauc om | *χωριζετω* .. Δ (sed non δ) *-ζεσθω*

10. *εις την οικ.* (Gb'') c. BDLΔ 9.^{ev} 10.^{ev} 12.^{ev} 18.^{ev} 19.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al^{2} vel^{3pe} b (*in domum*) .. ς *εν τη οικια* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler item (*in domo* vel *domi*) it^{pler} vg etc | *οι μαθητ.* c. BCLΔ 28. 18.^{ev} 19.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al^{6} vel plur a c k cop .. ς add *αυτου* (Ln [*αυτ.*]) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg go etc | *πε. τουτου* c. ABC LMXΓΔ al^{30} (2.^{pe} post *αυτον* pon) a (k *de isto sermone*) cop syr al .. ς *περι του* (124. al^{5} om) *αυτου* (D c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ add *λογου*) c. (D)EFGHSUV al pl (al^{2} post *αυτον* pon) it^{pl} vg go syr^{p} al .. K 67. 116. 131. 346. 48.^{ev} e^{scr} harl* om | *επηρωτων* (C c^{scr} *-τουν*, LΔ *επερ.*) c. BCLΔ al^{11} ac plurib .. ς (Ln) *-τησαν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl item *interrogaverunt* it vg al | *αυτον* .. M om

11. *ος εαν* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. BCDLΔ al^{10} fere *ος αν* (Ln :: ita Mt paucissimis differentib) .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} a arm *εαν* (1. *και εαν*) *ανηρ* (2.^{pe} *αν.* post *απολ.*; 1. versum 12. ante v. 11. ponit) | *απολυση* .. HK al^{10} fere *-σει*. Item al pauc *γαμησει* | *γαμ. αλλην* .. D *αλλ. γαμ.*, item it vg | *επ αυτην* (al pauc *-τη*) .. 1. 2. 28. 262. 2.^{pe} syr pers^{p} aeth arm Tert om

12. *και εαν γυνη* (cop *αυτη*) *απολυση* (18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} *-σασα* omisso *και* sq) *τ. ανδρ. αυτης* (eadem fere evgll om; item vide post) *και* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f g$^{1.}$ vg cop syr^{p} al .. BCLΔ (ita Gb' 49.) *και εαν αυτη απολυσασα τον ανδρ. αυτης* (C *αυτου*, Gb^{0}) (Δ add

13 ($^{106.2}$) *Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν·* 13–16 Mt 19, 13–15. Lc 18, 15–17.
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 *ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς*
ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός
με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 15 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ*
θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 *καὶ ἐναγκαλι-*
σάμενος αὐτά, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, κατευλόγει αὐτά.

και) .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} it^{pler} go syr arm *κ. γυνη εαν* (vel *si mulier*) *εξελθη* (*relinquit, reliquerit, discesserit, exeat*) *απο του ανδρος και* | *γαμηθη αλλω* c. AC**EFGHKMSUVXΓ al pler .. BC*LΔ al^{10} fere (Ln 49.) *γαμηση αλλον* (Δ *αλλην*, minusc^{pler} ut vdtr *αλλω*), D *αλλον γαμηση*, item *alii* (*alio*, b d *alium*) *nupserit* (k *nubet*, d *duxerit*) it vg | *μοιχαται* .. a b c ff^{2} g^{2} k l add *super illum* (k *illo*). Praeterea a b ff^{2} g^{2} add *similiter* (ff^{2} g^{2} om) *et qui dimissam* (a add *a viro*) *ducit, moechatur* :: e Mt

13 sqq. De h. l. Or: *σχεδὸν δὲ ταῖς αὐταῖς λέξεσιν* (cum Lc comparat) *καὶ ὁ Μάρκος μάλιστα τὰ τελευταῖα ὡσαύτως ἐξέθετο.*

13. *ινα* .. F *ἵν'* | *αψητ. αυτων* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg al Or .. BCLΔ 124. 49.^{ev} y^{scr} al pauc *αυτ. αψητ.* (:: ut Lc) | *μαθηται* .. D 406. 2.^{pe} a c f go syr add *αυτου* | *επετιμων* c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it vg al .. BCLΔ cop go *επετιμησαν* (:: ita Mt; cf et. Lc) | *τοις προσφερ.* (Γ add *αυτα*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn (sed 1. 118. *τ. φερουσιν*, 255. *τους προσφεροντας*) it^{pler} vg go syr^{utr} al .. BCLΔ c k cop *αυτοις* (:: ita Mt et Lc)

14. U om *ὁ* | *ειπεν* .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} syr$^{p\,mg}$ arm praem *επιτιμησας* | *παιδια* .. D* *παιδαρια* | *μη* (Gb Sz) c. BEFGHKM*SUVXΓΔ al^{60} fere cop sl Thph .. ς (Ln) *και μη* c. ACDLM** al mu it vg go al (:: at ita Mt et Lc)

15. *ος εαν* c. AEFGHMSUVXΓ al pler .. BCDLΔ 1. al pauc *ος αν* (Ln) | *παιδιον* .. y^{scr} 49.^{ev} al pauc praem *το* | *εισελθη ε. αυτην* (it vg *non intrabit* [k *introivit*] *in illud*) .. D^{gr} *ε. αυτ. εισελευσεται*

16. *εναγκαλισαμενος* (L *-λεσαμενος*, X *-λησαμενος*) .. D b c f ff^{2} *προσκαλεσαμενος* | *τιθεις* (1. 13. 28. 346. *τιθων*, 1. *και τιθ.*, D *ετιθει* item it^{pl} al) *τ. χειρ. επ αυτ.* (D add *και* item it^{pl} al) h. l. c. A(D)EFGHKMSUVXΓ al pler it vg go syr^{1} syr$^{p\,ed}$ al .. BCLΔ al^{10} fere cop syr$^{p\,cd}$ aeth cat^{comm} (vdtr) ad finem versus pon (49. :: at maluerunt participia seiungere et, quod aptius videbatur, *τιθεις* ad *κατευλογ.* adnectere, omisso una *αυτα* tertio) .. 106. a om, syr^{p} habet c.* | *κατευλογει* (L y^{scr} catt^{comm} *κατηυλ.*) c. BCLΔ al^{10} fere catt^{comm} (sed isti test pler post *εναγκ. αυτα* pon) .. ς *ηυλογει* c. Γ (S?) al, item (Gb' Sz Ln) ADEHK*MUVX al pl *ευλογει* (K *-γη*) .. FGK** al^{7} vel plur Thph *ευλογησεν* (:: *κατευλογειν* hoc uno loco in N. T. habetur, item rarissimum est apud LXX) | *αυτα* extr .. BCLΔ al^{10} fere om, transposito (vide ante) *κατευλ.* (ita 49. :: vitandum videbatur triplex *αυτα*)

17—27 Mt 19, 16—26. Lc 18, 18—27. 17 (206.1) *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς
καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;* 18 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.*
*Ex 20,12—16. 19 *τὰς ἐντολὰς οἶδας Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ
ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα.* 20 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.* 21 (108.2) *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας*

17. *εκπορ.* .. Γ f[scr] *πορ.* | *προσδραμων* (al *προδραμ.*, it[pler] vg *procurrens* vel *praecurr.*, al Clem *προσελθ.*, al[1] *δραμ.*) *εις* (al mu Clem *τις*, al pauc syr[p mg] add *πλουσιος*) .. AKM al plus[25] arm *ιδου τις* (M om) *πλουσιος προσδραμ.* | *και* .. Δ it[pl] (k om *προσδρ.*) vg cop om | *γονυπετησας* .. D 28. 69. 124. 346. *-πετων* | *επηρωτα* (D *ηρωτα*) *αυτον* .. D al[8] a b ff[2.] k l go syr arm add *λεγων*

18. Exscripsit haec: 18—31. Clem; item uberius tractat Or, ratione habita Matthaei haec adnotans: *ὁ δὲ μρκ. καὶ λουκ. φασὶ τὸν σωτῆρα εἰρηκέναι Τί με – – εἷς ὁ θεός· ὡς τὸ τεταγμένον ἀγαθὸς ὄνομα ἐπὶ τοῦ θεοῦ μὴ ἂν ταχθῆναι καὶ ἐφ᾽ ἑτέρου τινός.* Eadem narratione utuntur Hom[clem] Iust[2] Marcosii (apud Ir) Naass (apud Hipp) Valent (apud Clem): de quibus vide ad Mt, ubi et. locum similem ex evgl Hebr adscripsimus. | Γ om *ις* | *εις ο θε.* (et. Clem Or; alibi Or[4] add *ο πατηρ*) .. D *μονος εις* (b *unus ac solus*, c ff[2.] gat *solus*) *θεος*

19. *μη φον.* (D[gr] k *πορνευσης*, item Γ: vide post) h. l. (ut Lc) c. A(D)EF GHKMSUVX pler it[pl] vg go syr[p] aeth al Clem .. BCΔ 115. 240. 244. al pauc c cop ar ante *μη μοιχευσης* (K *-σεις*) pon (Ln :: ut Mt) .. Γ (vide ante) syr pers[p] post *κλεψ.*, 1. 118. 209. 300. f plane om (Gb[0]) | *μ. κλεψ.* (c *πορν.*) .. 300. ff[2.] om | *ψευδομαρτυρησης* .. D *-σεις* | *μη αποστερησης* (it[pl] vg *ne fraudem feceris*; a c *non abnegabis*, k *ne abnegaveris*) .. B*KΔ 1. 28. 69.* 118. 209. e[scr] al[15] fere arm Thph om | *σου* .. D Clem om | *μητερα* c. ABDEGHKMSUVXΓΔ al pler ff[2.] g[1.2.] k l vg syr[p] al Clem .. CF 28. 124. 238. al[10] a b c f go cop syr add *σου* (Ln :: cf Lc)

20. *ο δε* (Δ om *ο δε*, c b g[1.] am mt *και*) *αποκριθεις* (BΔ cop om :: ut Mt et Lc) *ειπ.* (c. ADEFGHKMSUVXΓ rell ut vdtr omn; BCΔ *εφη* :: cf ad Mt 19, 21 et 18; Clem *λεγει*) *αυτω* (K al[8] g[1.] k am om) | *διδασκαλε* .. K 1. 209. al[5] Clem om (:: ut Mt et Lc) | *ταυτ. παντ.* (ut Lc) c. ABCEFGHK MSUVXΓΔ rell ut vdtr omn it[pler] vg (et. am mt emm al) go al cat[ox] .. D b k fu ing al Clem Or *πα. ταυ.* (Ln, de c falsus :: ceterum ita Mt plurib dissentientib) | *εφυλαξαμην* c. BCEFGHKMSUVXΓΔ al fere omn catt .. AD 28. Clem Or *-ξα* (Ln :: ita in Mt et Lc legendum vdtr), 1. 209. 2.[pe] *εποιησα* | *εκ νε. μου* .. KM 13. 28. 69. 124. 346. 2.[pe] al[25] fere a c arm syr[p] c.* vel[mg] add *τι ετι υστερω* (:: e Mt)

21. *ις* .. AKΓ al[10] om | D *ενβλεψ.*

AD ARCENDAS CALUMNIAS.

Quem Sam. Prid. Tregelles nuper edidit librum, inscriptum: An introduction to the textual criticism, etc. of the N. T., eum auctor non satis habuit utilibus laboribus insignire, sed plurimis mirae temeritatis obtrectationis perfidiae documentis deformavit. Cuius rei exempla pauca haec sunt.

Pag. 184. circa editionem codicis Nitriensis haec habet: The intention of publishing the Nitrian fragments had been communicated by Tregelles to many, and amongst others to Prof. Tischendorf. After, however Tregelles had made all the arrangements for the publication, and just as he had completed a reexamination of the MS. for that purpose, he received a communication from Prof. Tischendorf, stating that it would be superfluous for an edition of it to appear in England, because he was about to bring one out at Leipsic." Quae res sic habet. D. 24. m. Aug. 1854. Tregelles mihi scripsit: „Mon sujet en venant à Londres est à collationner des fragmens Palimpsestes dans le Musée Britannique (les 45 feuilles que vous appelez R), qui sont trop considerable pour etre negligé dans mon N. T. qui est maintenant dans les mains des imprimeurs." Ego vero m. Mart. medio a. 1855. tertium in Angliam profectus sum ut labores antea nondum absolutos reciperem. In his non ultimum locum occupabat codex Nitriensis, quem quum S. V. Cureton edendi consilium abiecisset, indicatum a me a. 1850. in prolegg. ed. N. T. (p. XIV.: „Editionem parat S. V. Cureton."), altero volumine Monumentorum Sacr. edere constitueram. Aliquot diebus postquam Londini incepissem codicem describere, bona fide ea de re certiorem feci Tregellium, invitans ut et ipse Londinum veniret. D. 22. m. Mart. 1855. respondit ille his: „Il me semble que vous avez lu les Fragmens de S. Luc bien vitement: ce palimpsest m'a occupé pour quelques semaines. Si vous le publiez, il faut que vous soyez fort exact, car il y a aussi des personnes qui examineront votre impression avec un rigueur sevère. Il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre il y a deux ou trois années. Dans votre edition du palimpsest qui contient une partie du N. T. il y a des lettres qui vous avez indiqué comme illisible qui je suis certain qu'on peut déchiffrer avec soin; mais pour cela il faut avoir une grande patience. En vérité vous avez fait beaucoup pour tous ceux qui sont occupés avec des choses critiques: il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous." Quemadmodum igitur anno 1854. ne

litterulam quidem ad me scripserat de edendo a se codice, ita nec tum quum ei significaveram secundo Monumentorum volumini a me editionem destinatam esse, aliud rescripsit nisi hoc: il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre. Brevi post respondi inter alia ei haec fere: „Les travaux que je me suis efforcé, depuis presque une vingtaine d'années, d'exécuter pour la science sacrée, sont des plus consciencieux; je regarde toute ma vie comme un sacrifice pour la science sacrée. Il y a des amis reconnaissants dans le monde, j'aimais toujours à vous compter parmi eux. Quant aux ignorants, aux envieux, aux ingrats, le monde en est plein; j'en ai souffert depuis le commencement de ma vie littéraire: la grâce de Dieu nous les donne aussi bien que les amis; mais elle m'a aussi donné les moyens de poursuivre toujours avec succès mes entreprises, dont on s'est moqué assez souvent.... Je n'ignore point que je ne suis pas exempt de l'erreur, que mes travaux, tout consciencieux qu'ils soient, ne sont pas libres de fautes; mais je serai toujours heureux de trouver des personnes instruites et consciencieuses qui se mettent à me contrôler. La science n'y pourra que gagner; les sérieux amis de la science sauront toujours apprécier ce que j'ai fait, malgré les efforts des méchants et des envieux.“ Rursus die 31. m. Mart. Tregelles rescripsit: „Il faut que je vous dis que le palimpseste dans le Mus. Brit. est le MS. que j'ai eu l'intention de publier il y a quelques années, comme je vous ai écrit en 1853 (!!), et maintenant je trouve que le libraire qui avait l'expectation de le donner au public par mes soins desire le faire.... Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses, et comme on a publié l'Homère en Angleterre, il me semble que le S. Luc doit etre publié naturellement ici aussi. Vaudra-t-il mieux qu'il y aura ce MS. publié en deux éditions; le mien separée, et le votre avec des autres monumens?“ Ad haec ego nihil respondi. Si enim verum erat quod — m. Mart. a. 1855 — scripserat: „Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent a mes promesses,“ non erat quod exspectaret alterum Monumentorum meorum volumen, quod circa initium a. 1857. prodiit. Cuius prospectum quum edebam exeunte fere anno 1855, Tregellio misi cum litteris, quibus ni fallor dicebam bonarum litterarum non eam mihi rationem esse videri ut quae Lipsiae edantur, in Anglia pro peregrinis sint habenda. At quum jam m. Mart. a. 1855. proposuisset ille ut, quae cum aliis monumentis equidem coniuncta ederem, ipse singulari ederet libello, quid tandem impedivit quominus textu 45 foliorum nulla mora edendo promissis suis satisfaceret? Quod utut est, ea quae nunc de eadem re scripsit eiusmodi sunt ut oblitus sit, mendacem oportere esse memorem.

Eadem vel peiore etiam fide circa codicem Claromontanum versatus est. Cuius edendi quae studia mea fuerint, plane expositum est in prolegg. cod. Clarom. p. XXXV sqq. In his eminet hoc quod, quum in paranda editione N. T. II. Lips. intellexissem, post curas meas intra annos 1840. 1841. 1842 bis iteratos quartam totius codicis retractationem valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, hieme a. 1849. rursus Parisios repetii novumque intra aliquot menses totius codicis examen institui, unde exemplum meum quibuscunque locis opus erat emendatum est. Hoc quum optime sciret Tregellius atque in editione perscriptum videret, nihilominus et in libro suo: An account of the printed text 1854. p. 164. et in altero: An introduction p. 192. rem ita tradidit ac si ex meis et ipsius notis confecissem appendicem („sixty-two quarto pages"). Ac probaturus quantum ipse hanc ad rem valuerit, scribit: „whoever compares these corrections of D in Tischendorf's Gr. Test. with the Appendix to Cod. Clar., will see that many amendments have been introduced." Caute igitur silentio praeteriens et hoc loco et in libro nuperrimo, ad emendandas correctorum lectiones, ut in apographo meo dudum notatae indeque ad N. T. 1849. adhibitae erant, eodem anno exeunte me repetisse iter Parisinum, finxit ex differentia apparatus Novi Test. 1849. et appendicis cod. Clar. 1852. disci posse studiorum ipsius gravitatem. Quum Tregellius Lipsiae me adisset a. 1850, sane die aliquo antemeridiano attulit libellum, unde coram mihi indicabat nonnullorum locorum lectiones quas in ed. Ni. Ti. mea a. 1849. non recte notatas deprehenderat. Quum vero brevi ante ad ipsum codicem diligentissime exegissem totum apographum meum, vix operae pretium erat. Id quod ipse videtur sensisse notans l. l. „sometimes indeed we differed as to which hand had made the correction, and then Tisch. has given simply his own opinion." Nihilominus eius rei, quoad aliquid momenti habere videbatur, fideliter in prolegg. p. XXXVII. rationem reddidi. At mirari satis non possum, re pessime depravata eo nunc Tregellium arrogantiae processisse ut appendicem ed. meae codicis Clar. „printed from his and my notes" dicere auderet.

Anno 1855. in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. volumine I. plura Novi Testamenti fragmenta edidi ex cod. palimpsesto antiquissimo, quem brevi ante secundo itinere orientali cum codicibus aliis pretiosissimis multis ex mille annorum tenebris protrahere contigerat. Quo de labore ille (An introduct. p. 186. item 184.) breviter sic: „In the printed edition there are oversights and omissions." Jam supra significavi consentire me Tregellio scribenti: „il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à dechiffrer apres vous." Quam-

quam enim nulli unquam operae peperci, tamen facile credo atque scio in tot tantisque laboribus, quibus alios — summo Bentlejo non excepto, cf. Anecd. sacr. et prof. p. 213. — in legendis maxime iudicandisque veteribus codicibus saepissime erroris convincere debebam, me ipsum passim errasse. Tamen non possum quin, quod de editis meis fragmentis ille scripsit, pro audaci calumnia habeam, nisi vitiosos editionis locos luculenter docuerit.

Eiusdem libri pag. 139. de editione N. T. mea a. 1849. refert: „the readings of the versions are in general (with the exception of the Latin) taken entirely from others, and so too are the most part of the patristic citations." ... „Omnia non possumus omnes." At vero ipse in prolegg. eius editionis pag. IX. sq. accurate exposui quantum consumpserim laboris quum in versionibus (praeter Latinam) tum in patribus ad apparatum criticum adhibendis. Ibi, ut nonnulla excerpam, est, evangeliorum versionem copticam sah. basm. e novissima ed. Schwartzii, ad actus epistolas apocalypsin copt. ex ed. Wilkinsii, sah. e Woidio, basm. ex Engelbretho me contulisse. Porro: „Ad actus epistolas apocalypsin diligenter contuli syr. Peschito ed. a Schaafio, syr. post. a I. White editam, item goth. ex ed. Loebii et Gabelentz, item aeth. et arab. ex polygl. Londin." „Ex patribus postquam per evv. Clem. et Orig. duce potissimum Griesb. (in symbb. crit.) denuo contuli, porro pauca antiquissima duorum priorum saecc. monumenta et Iren. (ex Mass.), item pp. Lat. sat multos duce Sabatario: ad acta a prioribus inde capp. continuo contuli Chrys. Theophyl. Oec., ad epp. cath. Theophyl. et Oec., ad Paul. epp. Chrys. Theodoret. Jo. dam. Theoph. Oec., ad apoc. Andr. et Areth. Porro ad actor. et epp. locos permultos contuli, praeter eos quibus iam ad evv. utebar, Ath. Cyr. hier. Dial. c. Marc. item Hipp. et Dionys. alex. Passim vero etiam hos: Amphilochium, Anast. sin. Archel. Bas. M. Caesarium" etc. (Sequuntur alii patres plus triginta.) Ad haec quomodo quadrat Tregellii nota?

Sed taedet id genus plura videre. Scilicet hominem prae invidia caecutientem nihil pudere planum est. Quod paucis probandum duxi propter theologos Anglos eos, qui ex longo iam tempore mea circa textum sacrum studia magno favore ornarunt eaque re hos ipsos labores maiorem in modum promoverunt. Illos vero, qua sunt iustitia sinceritate verique amore, obtrectatorum iniurias pronis auribus accepturos numquam credam.

Dab. Lipsiae m. Apr. 1857. C. T.

αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὸν σταυρόν. 22 (100.2) ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασι-

21. ειπ. αυτω .. ⲕⲙ 13. 28. 69. 124. 346. 2.pe y^scr al^17 cop^cdd 2 aeth syr^p c.* add ει θελεις τελειος ειναι, atque eadem post υστερει add al^15 fere arm Clem (:: e Mt) | σε c. ⲂⲤⲘⲀ 28. 48.^ev y^scr al^6 ac plurib .. ς (Ln) σοι c. ⲀⲆⲈⲪⲄⲎⲔⲤⲨⲬⲄ al pl Clem cat^ox (:: Lc σοι λειπει, lectione non fluct) | πτωχοις (Gb'') c. ⲀⲂⲈⲪⲄⲎⲔⲘⲤⲨⲬⲄⲀ al plus^80 go Clem cat^ox Thph .. ς τοις πτωχ. c. ⲤⲆ al mu | εξεις .. ⲎⲔⲄ al εξης | ⲕ* εν ουρανοις, sed ipse* corr -νω | αρ. τον σταυρ. (13. 69. 124. 238. 346. al^15 syr perss add σου, idem ⲕ* additurus erat) c. ⲀⲈⲪⲎⲔⲘⲤⲨⲬⲄ al pler go cop^cdd 2 syr^p al, item ante δευρο Ⲅ 1. 13. 28. 69. al^5 a syr arm al Ir^int .. ⲂⲤⲆⲀ 406. 2.pe it^pler vg cop^cd 1 Clem (Aug Amb Hil sine nomine evglstae) om, hinc Ln [αρ. τ. στ.] :: at desunt ap Mt et Lc lectione non fluct

22. στυγνασας .. Ⲇ εστυγνασεν addito και ante απηλθεν. Similiter b c d ff^2. *contristatus est* (b d om) - - *et abiit* (c *recessit*) | τω λογω .. Ⲇ 28. 124. 346. 2.pe it^pler (non vg) al praem τουτω | κτημ. πολλ. (g^1. vg *possess. multas*, c *mu. poss.*) .. Ⲇ πολλα χρηματα (b ff^2. d *multas pecunias* [b add *et agros*], a *-am -iam*, f *divitias mu.*, k *mu. div. et agros*). Ita et. go legisse vdtr. Similiter in Mt lectio fluct

23. λεγει .. Ⲥ ελεγεν, Ⲁ al^5 ειπεν | τα .. Ⲥ om | εισελευσονται: cf ad v. 25. quae h. l. Ⲇ a b ff^2. add

24. μαθηται .. Ⲇ 1. al^5 it^pler add αυτου | Ⲇ εθαμβ. | ις .. Ⲁ om | παλιν .. Ⲁ al pauc g^2. om (11. a post αποκρ.) | λεγει .. Ⲁ 2.pe al pauc ειπεν | τεκνα c. ⲂⲤⲆⲈⲪⲄⲎⲔⲘⲤⲨⲬⲄⲀ al pler .. Ⲁ 1. 299. 300. al^5 Clem τεκνια (Ln), item *filioli* it (et. δ; d *fili*) vg .. ⲈⲄⲔ al^20 om (:: forma τεκνια istum in modum magis quam τεκνα adhiberi solet, ut fit toties per 1. Ioh, item Ioh 13, 33. Gal 4, 19. Hinc et. *filioli* esse vdtr; interpres vero Latinus, qui minime cum Ⲁ discedentibus reliquis facere solet, vix τεκνια legit.) | τους πεποιθοτας (ⲬⲄ al -θωτας) επι (ita c. ⲀⲤⲈⲪⲄⲎⲔⲘⲤⲨⲬⲄ al^100 fere Clem; ς [Gb^oo] add τοις c. Ⲇ al non ita mu) χρημ. (a *qui pecunias habent vel confidentes in eis*, c *divitem*) c. ⲀⲤⲆⲈⲪⲄⲎⲔⲘⲤⲨⲬⲄ rell ut vdtr omn it^pler vg go cop^cdd 2 syr^utr al Clem .. ⲂⲀ k cop^cd 1 om (:: ea verba salvo nexu vix possunt abesse. Omissis vero augeri videbatur sententiae vis.)

λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 *εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς*
τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 *οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς*
ἑαυτούς Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 *ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς*
λέγει Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ
δυνατά ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ.

28–31 Mt 19, 27–30. Lc 18, 28–30. 28 *Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν*

---

25. *ευκοπωτ.* (Clem *ευκολωτ.*) .. A add *δε*, al[15] fere *γαρ* | *καμηλον* .. b*[scr] syr[p] *καμιλον* | *της* (c. BEGHSUVX al pl Clem; ACDFKMΓΔ al plus[40] om: ita Ln, Gb[0] :: ut Mt et Lc) *τρυμ.* (13. al *τρυπηματος*) *της* (c. BEFHSUVXΓ al pl Clem; ACDGKMΔ al[30] fere om: ita Ln, Gb[0] :: ut Mt et Lc) *ραφιδ.* (13. al Clem *βελονης*) *διελθ.* (*δι.* c. BC[D]K 1. al sat mu, item *transire* it[pl] vg cop syr[p] etc; AEFGHMSUVXΓΔ al pl a k [a k alterum *εισελθ.* non exprim] go syr syr[p mg] al Clem Thph *εισελθ.*: ita Gb'' :: uno certe loco *διελθ.* legendum, sed difficile dictu utro, quum in Mt Mc Lc pari fere auctoritate utatur. Sed cf ad Mt et Lc). Totum istum versum D a b ff[2.] ante v. 24. transpon hunc in modum: *ταχειον καμηλος δια τρυμαλιδος ραφιδος διελευσεται* (a *intrabit*) *η πλουσιος εις την βασιλειαν του θεου*

26. *περισσως* .. F om | *προς εαυτους* (p[scr] *πρ. αυτ.*, M* *πρ. αλληλους*, 68. *εν εαυτοις*) .. BCΔ cop ar[p] *πρ. αυτον* .. 7.[pe] ar[r] ar[e] Clem om (:: ut Mt et Lc)

27. *εμβλ.* (D *ενβλ.*) c. BC*Δ 1. 18.[ev] 19.[ev] 49.[ev] (aliisq ut vdtr) go cop a (*quos intuens*) .. ς (Ln) *εμβλ. δε* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. AC**DEFGHKMSUVXΓ al pler k syr[utr] al (it[pler] vg *et intuens*. Clem *ο δε εμβλ.* omisso *ο ι̅ς̅*) | *αυτοις* (Γ post *ο ι̅ς̅*, al post *λεγ.*, al om) *ο ι̅ς̅ λεγει* (Γ Clem *ειπεν*, al aliq *εφη*, a k *dixit*) | *αδυνατον* (Γ *-τα*) c. ABC*EFGHKMSUVXΓΔ al pler it[pl] vg go cop al Clem (*ειπεν οτι*) .. C**D al[10] b (g[2.] *haec imposs. videntur*) syr arm praem *τουτο*, Ln [*τουτ.*] :: e Mt. Item D al pauc (it vg etc) add *εστιν* :: e Mt | *αλλ ου πα.* (Clem *οτι πα. ανθρ. αδ. πα.*) *θεω* (c. BCEFGHMUVXΓΔ al plus[60] Clem; ς [Gb[0]] Ln praem *τω* c. ADK al mu; Clem add *δυνατον*) · *πα. γαρ* (247. om) *δυν. εστιν* (B 124. al[8] om; 90. q[scr] add *τω πιστευοντι*) *παρ.* (10. om) *τω* (124. om) *θεω* .. D 157. a ff[2.] k (b c) *παρα δε* (k om) *τω* (157. om) *θε. δυνατον* (b c *omnia possib. sunt*) .. Δ 1. al[12] arm om *παντα* usq *πα. τ. θε.* (Gb[0] :: at sic ad Mt et Lc conformarunt)

28. *ηρξατο* (Gb Sz) c. ABCEFGHMSUVXΓΔ al plus[60] cop[1] Clem .. ς *και ηρξ.* c. D al it[pler] vg syr[utr] aeth al .. K al[45] fere f cop[2] go sl catt[txt] *ηρξ. δε*, al[1] syr[p mg] *τοτε ηρξ.*, 406. y[scr] *ηρξ. ουν* | *λεγ. ο πε. αυτω* (28. 2.[pe] cop ante *ο πε.*, 1. 124. ante *λεγ.* pon) c. BCΔ item 28. 2.[pe] cop item 1. 124. .. ς (Ln) *ο* (D om) *πε. λεγ. αυτ.* (am ing b al ante *λεγ.*, vg[ed] ante *ο πε.*, c syr om) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler vv pler Clem (:: *ηρξ. ο ι̅ς̅ λεγ.* et similia non fluctuant Mt 4, 17. 11, 7. 16, 21; videnturque illa magis ex usu dicta esse. Contra paullo alia est ratio locorum 2, 23. 6, 2. — ad quem non conferri debebat 10, 28. — Lc 20, 9.) |

πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 (110.2) *ἔφη ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ
μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ
εὐαγγελίου, 30 *ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ*
τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα
καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν

ηκολουθηκαμεν c. BCD (al?) .. ς *-θησαμεν* c. AEFGHKMSUVXΓΔ (Δ* pergit *σου*) al longe pler Clem (:: at sic Mt et Lc)| *σοι* .. al[2] b gat add (e Mt) *τι αρα εσται ημιν*

29. *εφη ο ις* c. BΔ cop .. AMSUVX al plus[25] it[pl] vg go syr al *αποκριθεις* (go add *αυτοις*) *ο ις ειπεν* (Gb Ln), item CEFGH al plus[30] syr[p] aeth *και αποκριθ. ο ις ειπ.* (Sz), item ς *αποκριθ. δε ο ις* (r om) *ειπ.* (D d om; Clem[1] *λεγει*, al add *αυτοις*) c. DK(r) al pl c ff[2.] k q al Clem[2] (:: cf 9, 38. 12, 24. 14, 29. quibus locis omnib pro *εφη* substitutum est a plerisq *αποκριθ. ειπεν.* Mt et Lc *ο δε — ις — ειπ. αυτ.*)| *υμιν* .. Δ c[scr] add *οτι* | *οικιαν* (FM 92. cop syr aeth *-ιας*: ut Mt) .. D b om | *η μητερα* (cop[2] *-ρας*) *η πατ.* c. BCΔ 106. 2.[pe] c f q am go cop[1](et[2]) .. ς *η πατ. η μητ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler b (*patr. aut mat.* ante *aut fratr. aut sor.*) g[1.2.] l vg[ed] et[mss pl] sax syr[utr] al (:: ita Mt) .. D a ff[2.] k harl* om *η πατ.* | *η τεκνα* (ΓΔ om haec) *η αγρους* (b k om *η αγρ.*) c. BDΔ 1. 66. 209. 2.[pe] it (exc f q) vg sax cop arm Clem (libere, sed ita bis: *ὃς ἂν ἀφῇ τὰ ἴδια καὶ γονεῖς κ. ἀδελφοὺς κ. χρήματα* etc) Or (exscripto Mt 19, 29. insuperque ad *πολλαπλ.* collato Marci *εκατοντ.* addit: *τήρει τὸ σεμνὸν τῆς γραφῆς πολυπλασιασμὸν καὶ ἑκατονταπλ. ὑπισχνουμένης ἀδελφῶν καὶ* etc. *οὐ συγκατηριθμηται δὲ τούτοις γυνή· οὐ γὰρ εἴρηται Πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδ. ἢ ἀδ. ἢ γονεῖς ἢ τέ. ἢ ἀγρ. ἢ οἰκίας ἢ γυναῖκα ἕνεκεν* etc. Sed Lc addit. Thph ad Mc: *ἄρα οὖν καὶ γυναῖκας ἑκατονταπλασίονα; λήψεται; ναί· κἂν ὁ κατάρατος Ἰουλιανὸς ἐκωμῴδει τοῦτο.*) cat[ox comm] (*προστέθεικε δὲ ὁ Λουκ. καὶ περὶ γυναικός* etc) .. ς (Gb[0]) praem *η γυναικα* c. ACEFGHKMSUVXΓ al longe pler f q go syr[utr] al Vict in catt | *και* (D 1. 118. 2.[pe] *η*) *ενεκεν* (D al[pauc] *-κα*) c. (Gb Sz) B**CDEFGHKMS**UVXΓΔ al[90] fere it[pler] vg al pler Clem Thph .. ς om *ενεκεν* (Ln [*ενεκ.*]) c. AB*S* al mu c k

30. *εαν* (229. praem *και*) .. D *ος αν*, 28. 2.[pe] *ος ου* (omisso *μη*?), item it[pler] (k* *et non*) vg al mu *qui* | *νυν* .. D[gr] 255. 406. a k q ar[p] om | *οικιας* (D a b ff[2] *οικειαν*) .. D a b ff[2.] praem *ος δε αφηκεν* (vide post), c k om *οικιας* usque *διωγμ.* | *αδελφους κ. αδελφας* (M om *κ. αδ.*) .. D b ff[2.] *-λφας κ. -λφους* | *και μητερας* c. BEFGHSUVΓΔ al vg (et. am fu em etc) syr cop al cat[ox comm] (test pauc vel add vel praem *και πατερας*) .. ACD al[pauc] it syr[p] arm *κ. μητερα* (Ln), item KMX 218. 220. p[scr] al plus[55] go aeth al *και πατερα κ. μητερα* (218. 220. p[scr] add *και γυναικα*)| *μετα διωγμων* (et. Clem[3]; D[gr] 92. syr aeth *-γμου*), it[pler] vg *cum* (b *in*) *persecutionibus* .. 25. 114. y[scr] 7.[pe**] 47.[ev] al[5] *μετα διωγμον* (q *post persecutionibus* sic)| *και* (D a**? b ff[2.] om; vide ante) *εν* .. c k *εν δε*

αἰώνιον. 31 (111.2) *πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.*

32–34 Mt 20, 17–19. Lc 18, 31–33. 32 (112.2) *Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν,* 33 *ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν,* 34 *καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.*

---

30. *αιωνιον* (B *-ιαν*) .. D a b c ff2. k add *λημψεται* (c *accipit*)

31. *οι εσχατοι* c. BCEFGHSUΓ al pm Clem2 .. ADKLMVXΔ al70 fere cop *εσχατοι* (Gb Ln :: at ita Mt paucis discedentib)

32 sqq. Or cum Mt comparans: *πάντα τῇ τάξει τετήρηκε καὶ ὁ Μάρκος.* | *εν τη οδω* .. K supplet in mg | *προαγων* .. Dgr *προσαγ.* (d *praecedens*) | *και εθαμβ.* .. al3 om | *και ακολ.* (13. 124. 346. al fg1. mt al add *αυτον*) *εφοβ.* c. AEFGHMSUVXΓ al pler f g1. 2. l q vg go syrutr (syrp *et sequebantur timentes*) al .. BC*LΔ 1. 2.pe cop *οι δε* (C** *και οι*) *ακολ. εφοβ.* .. c k (omissis *και* et *εφοβ.*) *qui sequebantur eum* (k *illum*) .. DK 11. 28. 61. 157. 251. 408. escr al plus5 a b (Chr?) om (:: non dubito quin lectio *και ακ. εφ.* omnes creaverit turbas. *οι δε* speciosa emendatio est; sed ita si scripserat Mc, quis tandem substituere poterat *και*? Illud *οι δε* Mt 28, 17. nemo mutavit. Ad substituendum *οι δε* etiam ea quae sequuntur valuisse videntur, unde duodecim ab iis omnibus qui sequebantur distingui apparet.) | *παλιν* (testesaliq om) .. HΓ al (item evgg ineunte lectione) add *ο ι̅ς̅* | *δωδεκα* (2.pe *δεκα δυο*) .. 124. al (inprimis evgg) add *μαθητας αυτου*

33. *παραδοθησεται* .. K *παραδιδοται* | *και τοις* c. ABHLUΔ al sat mu cop .. CDEFGKMSVXΓ al plus60 om *τοις* (Ln Gb00 :: at ita Mt lectione non fluct) | D* *θανατου*

34. *εμπαιξουσιν* (CDLX al *εμπεξ.*) .. Δ *-ξωσιν* | *κ. μαστιγ. αυτ.* (haec om D 47. 115. 258. ff2. g2. k) *κ. εμπτυσουσιν* (VΔ al *-σωσιν*) *αυτω* (Δ mt om, al10 fere *αυτον*, al15 fere om *κ. εμπτ. α.*) hoc ord. c. AEFGHKMSU VXΓ al pler go syrutr al (g1.?) .. BCLΔ 237. 259. 406. 2.pe a b c f l q vg sax cop syrhr aeth *κ. εμπτ. α. κ. μαστιγ. αυτ.* (Ln 49. :: at iste ordo rei gestae convenientior videbatur idemque in Lc est. Contra nulla idonea caussa inveniri potest cur quis *εμπ[illegible].* ante *μαστ.* posuerit) | *και αποκτ. αυτον* (*αυτ.* c. A*CEFGHKMSUVXΓ etc; BLΔ 1. 209. al pauc b c om: hinc Ln [*αυτ.*]) .. A**D 157. al3 vel plur g2. om | *μετα τρ. ημερ.* (Gb″ prob Schu) c. BCDLΔ (al?) itpler cop syrp mg .. ς *τη* (A* om) *τριτη ημερα* c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pler f g2. vg go syrutr aeth al Or (:: at ita Mt et Lc)

35 (113.6) Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης 35—40 Mt 20, 20—23.
υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτή-
σωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν.
36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τί θέλετέ με ποιῆσαι
ὑμῖν;
37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς
ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ
πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;
39 οἱ δὲ

35. A al pauc προπορευοντ. | א ιωαννης | υιοι c. AKMUX 28. 122. 157. 406. 433. 48.ev al plus30 .. ς (Ln) οι υιοι c. DEFGHLSVΓΔ al pl Or, item BC cop οι δυο υιοι :: cf Mt 20, 21. | Γ ζεβεδδαιου | λεγοντ. (D 406. 2.pe a syr Or και λεγουσιν) αυτω c. BCDLΔ 2.pe a cop syr arm Or .. ς om αυτω (Ln [αυτω]) c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pler itpler vg syrp go al (:: similibus locis αυτω abesse solet nec fere a testib additur, cf Mt 8, 25. 9, 14. 13, 36. 14, 15. 15, 1. 18, 1. etc) | ινα .. Dgr al plus6 italiq om | ο εαν c. ABC***EFGHKLMSUVXΓΔ etc .. C* οτι αν, D al pauc ο αν | αιτησωμεν c. BEFGHKLMSUVXΓΔ etc .. AC -σομεν .. D 1. 2.pe (63.?) ερωτησωμεν | σε c. ABCLΔ al aliq, item ante αιτ. vel ερωτ. DK al aliq, item vel post vel ante αιτ. itpl cop go syrp arm .. ς om c. EFGHMSU VXΓ al longe pl ciq (k* quot k** quo te) vg al | H 346. al pauc ποιησεις

36. ειπεν .. D λεγει | τι θελετε .. D (et. d) om; de it vg vide post | με ποιησαι c. BL, item omisso με post θελετε Δ 282. 29.ev cscr 7.pe, item ς ποιησαι με c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pl .. CD (vide ante) 1. 13. 69. 209. 2.pe al5 ποιησω (Gb'' Ln), item yscr ποιησομαι, item 106. 251. ινα ποιησω (a b i al quid faciam, vg f al quid vultis ut faciam, q quid vultis faciam; d praestabo) (:: tenenda est lectio με ποιησαι vel ποι. με. Prius confirmant etiam testes qui με omittunt; omiserunt enim propter θελετε praecedens. Praeterea postpositum pronomen istud multo magis quam praepositum emendatricem manum prodit. Altera vero lectio: θελετε ποιησω minime est quae emendationem provocarit, quemadmodum nec loci simillimi 10, 51. 14, 12. 15, 12. Mt 20, 32. correctores experti sunt. Hinc potius hac lectione substituta usui consuluerunt.)

37. ειπαν c. BC*DLΔ (al) .. ς -πον c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler | σου εκ δεξ. c. BC*LΔ .. ς (Ln) εκ δεξ. σου (at sic in Mt, nec ullus σου ε. δ.) c. AC***DEFGHKMSUVXΓ al pler (vv aliq vel alterum vel utrumq σου om) | εξ (L σου εξ) αριστερ. c. BLΔ, item om σου itpler .. ς (Ln) εξ ευωνυμων σου (Ln [σου]) c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere omn a f vg etc, item absque σου D 2.pe (:: at εξ ευων. σου, paucis omittentib σου, Mt, nec ullus apud illum αριστερων. Neque magis infra ευωνυμων fluctuat) | Δ καθισομεν, HV**Γ al aliq καθησωμεν

38. ο δε ις (Δ al pauc go syr om) .. D 1. 13. 28. 69. 91. 124. 346. 2.pe a b ff2 i k q arm add αποκριθεις (:: cf Mt) | πιειν .. D πειν | Δ πιννω, D πεινω | Δ om το pr | η (Gb'') c. BC*DLΔ 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc it vg cop syrp mg al Or2 Rebapt .. ς και c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler go syrutr al

εἶπαν αὐτῷ Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τὸ ποτήριον ὃ
ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθή-
σεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν
ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται.
41-45 Mt 20, 24-28. 41 ($^{114.2}$) Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ
Lc 22, 25-27. Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς
λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
43 οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας

---

39. ειπαν c. BDLΔ 29.^{ev} (al?) .. ς -πον c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere omn | αυτω .. D 1. 28. al^{5} it (exc f) om | το ποτηρ. (Schu commend) c. BC*LΔ em gat iac cop (syr al?) .. ς (Ln) το μεν ποτ. c. AC***DEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it vg sed vide ante etc (:: at sic Mt lectione non fluct; ceterum cf ad 9, 12.)

40. EFLΓ al καθησαι | η εξ (Schu commend) c. BDLΔ al^{4} vel plur it vg cop go .. ς και εξ c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler syr^{utr} al | ευωνυμων (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΔ (Δ εξ ευων· υμων idque δ reddit *ad sinistram vobis!*) al^{70} fere ac plur it vg cop go al .. ς add σου c. minusc non ita mu syr al | ἀλλ᾽ οἷς: a b d ff^{2} k aeth *aliis* i. e. ἄλλοις (ita et. 225; in ABCDΔ αλλοις in utrumque sensum accipi potest) | ητοιμασται .. 1. 209. al^{5} a syr$^{p\ mg}$ catt^{comm} (sed Vict: ὁ Μάρκ. οὐδὲ εἴρηκε τὸ ὑπὸ τ. π. μ.) add υπο (παρα) του πατρος μου (:: e Mt)

41. και pr .. D^{gr} 64. om | οι δεκα .. D a b c ff^{2} i q cop^{1} syr^{hr} οι λοιποι δεκ. | ηρξ. αγανακτ. (et. Or) .. Δ 1. al pauc g^{2} q gat vg^{sixt} ηγανακτησαν (:: e Mt) | περι (D add του) ιακ. κ. ιωανν. (et. Or; al pauc ιω. κ. ιακ.) .. Δ (91.?) περ. των δυο αδελφων (:: e Mt)

42. κ. προσκ. αυτ. ο ις (Schu prob) c. BCDLΔ 2.^{pe} a b c ff^{2} k (b c d ff^{2} *quos cum advocasset Ies.*) cop syr .. ς ο δε ις προσκ. αυτ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler f g^{1} g^{2} l q vg go syr^{p} al (:: at ita Mt lectione non fluct) | οιδατε .. 13. 69. 108. 124. 127. praem ουκ | EKΓ al αρχην | εθνων .. Δ θεων (sed δ *gentibus*) | κατακυριευουσιν (D* et d και κατακ.) .. D^{gr} al^{5} ac plur -σουσιν | οι μεγαλοι (c* longius verbum habuerat) αυτων .. 1. al^{10} fere om αυτ.

43. ουτως (Γ ουτος) c. cdd unc omn item minusc pl .. ς ουτω c. minusc pm | δε (et. vg c k cop go syr^{utr} etc) .. D al^{5} fere it^{pler} om | εστιν (Schu prob) c. BC*DLΔ it (exc q) vg .. ς εσται c. AC***EFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn q cop go syr^{utr} al (:: ita Mt paucis discedentib) | εν .. al^{5} ac plur om | ος (XΓ ως) εαν c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere omn .. BDLΔ 13. 299. ος αν (Ln) | θελη .. H al θελει, Δ θελησῃ | γενεσθ. μεγ. εν υμ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler cop go syr^{p} etc (vg *fieri maior* omissis εν υμ.) .. BCLΔ 1. 69. 124. al pauc μεγ. γεν. (hic ordo in Mc non fluct) εν υμ. (al pauc syr εν υμ. με. γε.) .. D μεγ. εν υμ. ειναι, k *esse magnus in vobis*, f ff^{2} q *maior esse in vob.*, a b c *in vob. maior esse* (c *ess. mai.*), etc (g^{1} l om *in vob.*)

ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 *καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι*
πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 (115.4) *καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-*
θρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 (116.2) *Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ* 46–52 Mt 20, 29–34. Lc 18, 35–43.
ἀπὸ Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς
Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν.
47 *καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν*

---

43. *εσται* c. ABDEFGHKLMSUVΓ al pler it vg .. CXΔ al^{10} fere *εστω* (:: ita Mt ex multis idoneisque testib) | *υμων διακ.* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΔ al plus^{100} it vg etc .. ς *διακ. υμ.* c. minusc non ita mu etc

44. *ος εαν* (Gb, improb Schu) c. ACEFGHKLM(S?)UVXΓ al plus^{70} .. ς (Ln) *ος αν* c. BDΔ al non ita mu | *θελη* .. X al *θελει*, Δ *θελησῃ* (it^{pl} vg *voluerit*, et hoc versu et v. 43.) | *υμων γενεσθ.* (D 1. 118. 2.^{pe} al pauc *ειναι*, al^{10} fere *γεν.* ante *υμ.*) *πρωτ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go al, item D al .. BCLΔ 12. 28. 61. al pauc it vg cop al *εν υμιν* (cop post *πρωτ.*) *ειναι* (Δ it^{mu} vg post *πρωτ.*) *πρωτ.* (Ln :: e Mt) | *εσται* .. al pauciss *εστω* (Hier Amb Hil *sit*) | *παντων* .. D 40. 2.^{pe} a g^{2} *υμων* (al pauc syr^{p} *πα. υμ.*)

46. *ερχονται* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al fere omn c f k q al vg cop go syr^{utr} al .. D 61. 258. a b ff^{2} g^{2} i Or^{2} (urget quod Mc scripserit *ἔρχεται*, quum in Mt et Lc Iesus dictus sit *ἐγγίζειν*) *ερχεται* (Ln) | *ιερ●χω* (FMΓ al *-χῶ*, cf et. ad Mt) c. BCFL (cf de testib qui alibi eandem scripturam tuentur ad Mt 20, 29.) .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c. ADEGHKMSUVXΓΔ etc. Ita bis (F sec. loc. *-ριχω*). | *απο ιερ.* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al fere omn c g^{2} (k ab *iericho* priore ad alterum transiluit) (item ut vdtr g^{1} l) vg cop syr^{utr} aeth al .. D 2.^{pe} a b f ff^{2} i q go Or^{2} *εκειθεν* (Gb′ :: *απ. ιερ.* ex Mt huc illatum esse multo minus probabile est quam *εκειθεν* propter nomen modo praegressum substitutum esse. Iidem fere testes *ερχεται* ad subsequens *ἐκπορευομένου αὐτοῦ* accommodatum praebent) | *και των* (et. Or) .. D it^{pler} go *μετα των* | *ο* (Gb +) *υιος* (13. 28. 69. 124. 346. c^{sor} c f l Or *ιδου ο υι.* :: cf Mt) c. BCDLSΔ al plus^{20} item al^{6} Or .. ς *υιος* c. AEFGHKMUVXΓ al pl | *τιμαιου* (D *-μεου*) .. b d ff^{2} i q *timeae* | *βαρτιμαῖος*: hoc accentu EFKMVΓ (Γ al *-μάιος*) 1. al pm .. ς (Ln 49.) *-τίμαιος* (A in indice et inscriptione *περι βαλτιμαιου*) .. D *παριτειμιας*, b d *baritimeas*, q *barilmeas*, a ff^{2} i *bartimeas* (ff^{2} *barth.*), f *bartimacus*, c *barthimeus* | *τυφλος* c. BDLΔ 124. 49.^{ev} 3.^{pe} y^{scr} al pauc cop Or .. ς *ο τυφλ.* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler | *προσαιτης* c. BLΔ k cop .. ς (Ln) *προσαιτων* idque post *οδον* c. AC**EFGHKMSUVXΓ etc, item post *οδον* D 2.^{pe} Or *επαιτων* .. C* om

47. *ναζαρηνος* c. BLΔ 1. 118. 209. it^{pl} vg Or, item D l q** *ναζορηνος* (D** *ναζωρ.*, 28. *ναζωρινος*) .. ς *ναζωραιος* (EΓ al *ναζορ.*, al^{2} ff^{2} *ναζαραιος*) c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler go al | *εστιν* .. B post *ις*

καὶ λέγειν Ὁ υἱὸς Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων
αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυείδ,
ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί θέλεις
ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.

---

47. *ο* (D 409. Or om ὁ; item al pauc substituto *κυριε* vel $\overline{ιυ}$) *υιος* c. A(D) EFGHKM^{txt}SUVXΓ al pler (Or) .. BCLM^{mg}Δ al plus^{5} *υιε* (Ln :: ex sqq et ex Lc). Praeterea syr$^{p\,mg}$: „in 3 exx. Graec. *fili filii Dav.* inventum est.“ | *δαυειδ* .. ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1. | $\overline{ιυ}$ .. L al^{15} fere (Or^{libere}) om, item al aliq it^{pm} vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ (sed non am fu ing al) syr^{p} post *λεγειν* transp

48. *επετιμων* (A *επιτ.?* c^{scr} *-μουν*) *αυτω* .. B 52. 48.^{ev} y^{scr} (semel) *επ. αυτον* | *εκραζεν* .. D^{gr} *-ξεν* | *υιε* (test aliq praepon *κυριε* vel $\overline{ιυ}$ vel $\overline{χε}$) .. DF al pauc Or *υιος*, item 1. 118. *ο υιος* | *δαυειδ*: ut v. 47.

49. *ειπεν Φων. αυτ.* c. BCLΔ 7. 299. y^{scr} (semel) 3.^{pe} al^{6} k cop syr$^{p\,mg}$ .. ς (Ln) *ειπεν* (48.^{ev} c^{scr} *εκελευσεν*, it *iussit*, vg *praecepit* :: cf Lc) *αυτον φωνηθηναι* (1. 48.^{ev} al *φω. αυτ.*, 38. *α. φωνησαι* item Meli$^{cdd\,2}$ *e. vocare*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{utr} it vg al Or^{2} (:: lectio *φωνησατε αυτ.* egregie convenit Mco et a correctore alienissima est; altera vero lectio etiam ad Lc accommodata est.)| *και φων. τ. τυ. λεγ. αυτω* (F *-τον*) .. D 2.^{pe} a b ff$^{2.}$ i q sax *οι δε λεγουσιν* (2.^{pe} *ειπον*, it^{pl} *dixerunt*) *τω τυφλω* | *θαρσει* (U *-ση*) .. 1. 13. 28. 209. 346. *θαρσων* vel *θαρρ.* | *εγειρε* (Gb″) c. ABCDEFGHKLM(S?)VXΓ al p^{l} .. ς *εγειραι* c. U al mu 1. al plus^{5} *εγειρου* | *φωνει* .. EGK al *-νη̃*

50. *αποβαλων* .. Δ *-βαλλων*, 2.^{pe} *επιβαλων* | *αναπηδησας* c. BDLM^{mg}Δ 34.^{ev} 48.^{ev} 2.^{pe} it vg cop go syr$^{p\,mg}$ Or (bis, sed altero loco libere *ἀνεπήδησε καὶ ἀνέστη*) (confirmat idem Vict^{cat} libere describens voce *ἐκπηδήσας*) .. ς *αναστας* c. ACEFGHKM^{txt}SUVX al pler syr^{utr} al (:: *αναπηδ.* est a propria Mci ratione, quam, ut alibi toties, abstulit scriptorum ieiunitas *αναστας* substituto) .. Γ pers^{p} plane om | *πρ. τ.* $\overline{ιν}$ (et. Or) .. D al pauc it^{pl} (non f q) vg (exc em) sax *πρ. αυτον* (238. add *τον* $\overline{ιν}$)

51. *αυτω ο* $\overline{ις}$ *ειπεν* c. BCDLΔ 115. (al ut vdtr) g$^{2.}$ i q tol cop arm (:: *αποκριθεις* nulla interrogatione praecedente non solet dativum adiunctum habere, ut in Mc 9, 5. 11, 14. 12, 35.: hinc varie mutarunt) .. ς (Ln) *λεγει αυτω* (f al *dixit illi*) *ο* $\overline{ις}$ c. AEFGHMSUVXΓ al pler a al; item K al^{15} fere k vg al *ο* $\overline{ις}$ *λεγει* (k vg *dixit*) *αυτω* | *θελ.* (minusc pauciss b c em al add *ινα*) *ποιησω* (Γ *-ησαι*) *σοι* c. ADEFGHMSUVXΓ al it^{pl} (item g$^{2.}$ k q am fu ing mt al *θε. σοι ποι.*) .. BCKLΔ al plus^{15} i vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ *σοι θελ. ποι.* (:: ita Lc lectione tantum non fluct) .. Or om *σοι* | *ραββουνι* (Gb Sz) c. ABCE**FGHKLMSVXΓ al^{100} fere cop Or, item E*U al plus^{40} *ραβουνι*, item Δ *ραββωνει* .. D a b ff$^{2.}$ i *κυριε ραββει* (38. g$^{1.}$ k q syr *ραββι*, 409. *κυριε*) .. ς *ραββονι* c. minusc pauc cf vg (syr^{p} *raboni*)

52 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

1 ($^{117.2}$) Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν Mt 21, 1–11. (1–10)
πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Lc 19, 29–38. Io 12, 12–15.

52. ο δε ις c. ACDEFGHKMSUVXΓ al fere omn it^{pler} vg go syr^p al .. BLΔ al pauc q cop syr και ο ις (:: ita prorsus Lc) | ειπεν .. K al pauc λεγει, item *ait* it^{mu} vg | ευθυς c. BLΔ (al?) .. ς (Ln) -θεως (ita Mt lectione non fluct; cf ad Mc 1, 10.) c. ACDEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn Or | ηκολουθει (E* al -θη; it^{pler} vg *sequebatur*) (et. Or^2 Vict^{catt}) .. B al^{30} -θησεν (item q *secutus est*) (:: hoc cum Mt, illud cum Lc convenit) | τω ιυ c. EFGHKM^{txt} et^{mg**}SUVXΓ al longe pl go syr^p Or^1 Vict in catt .. ABC DLM^{mg*}Δ al^{20} fere it vg cop arm syr$^{p\ mg}$ al Or^1 αυτω (Gb Ln 49. :: at recte iam Schu: „rec. defendi potest Mci usu." In Mt et Lc αυτω non fluctuat. Quomodo tandem si αυτω scriptum erat, τω ιυ substitui poterat?)

XI. 1. εγγιζουσιν (vg^{ed} et am ing al *adpropinquarent*, a *-quassent*; et. Or^2) .. M 124. 346. 48.^{ev} al^3 ηγγισαν .. D al pauciss ηγγιζεν (al^1 vel^2 -σεν), item it^{pler} em al cop^2 syr aeth, item addito ο ις evgg mu | ιεροσολυμα (prob Schu ex usu Mci) c. BCDLΔ 1. 13. 28. 69. 121. 124. 218. 346. 435. it vg (ut in Mc hanc formam, ita in Lc alteram pariter ac Graeci codd tuentur Latini) sah Or .. ς ιερουσαλημ c. AEFGHKMSU VXΓ al pler go (alibi etiam altera forma legitur) cop (ubique hanc formam habet) etc | και εις βηθαν. (Gb') c. D a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i k l vg (nisi quod em om haec verba) Or^2 et quidem^{diserte} (ἴδωμεν δὲ περὶ τῆς βηθφαγὴ μὲν κατὰ Ματθ., βηθανίας δὲ κατὰ τὸν Μάρκ., βηθφαγὴ δὲ καὶ βηθανίας κα. τὸν Λουκ.) Hier .. ς (49.) εις (Δ 2.^{pe} praem και, item 3.·76. 77. 218. και ηλθον et 49.^{ev} 3.^{pe} aliaque evgg similiterque cop και ηλθεν :: cf Mt) βηθφαγη (ita ACEGHKMSVXΔ al pl; L βηθφάγεῖν, al -γην; B* βηδφαγη; B**FUΓ al^{70} fere βηθσφαγη. -γὴ EFGKV etc, -γὶ U; -γῆ B**HΓ etc. Praeterea cf ad Mt) και (C add εις) βηθαν. c. (A)B(C)EFGHKLMSUVXΓΔ al pler f g$^{2.}$ q go syr^{utr} aeth al (Or^1 ubi textus 1—12. exscriptus est. At quum alibi bis in commentario aliter habeat idque urgeat, Mc non scripsisse nisi Bethaniam, textus ille cum additamento non potest non corruptus haberi) .. y^{scr} εις βηθσφ. (:: ad lectionem κ. εις βηθ. tuendam gravissimum est Origenis testimonium; ad eandem commendandam valet etiam quod Δ και εις βηθφ. et C και εις βηθαν. habent. Praeterea Mci lectio debebat ex Lc maxime emendanda i. e. amplificanda videri, qua re una dissensio Mtthi tollebatur. Quod de omissione alterius membri propter similitudinem nominum βηθφ. et βηθ. prolatum est, parum valet, quemadmodum nec in Mc alterum membrum omissum est.) | των ελαιων .. B το ελαιων, ut etiam k *ad montem eleon* | αποστελλει (et. ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i k* q [*mittet*] vg Or) .. FH al^6 a b c f g$^{2.}$ go sah απεστειλεν (ita Ln ex errore de c), C επεμψεν

2 *καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,*
καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ'
ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 *καὶ*
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν
ἔχει· καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει ὧδε. 4 (118.2) *καὶ ἀπῆλθον καὶ*
εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ

2. *και λεγει* (et. it^{pler} vg Or) .. D^{gr} *κ. ειπεν*, al pauc a sah *λεγων* | *κατεναντι* .. M al pauc *απεναντι* | *ευθυς* c. BLΔ Or .. ς (Ln) *-θεως* c. ACDEFGHKMSUVXΓ etc | *εις αυτην* (et. Or) .. D a b c ff^{2} i q sah om | *ουδεις ανθρωπων* c. DEFGHMSUVXΓ al pl a c g$^{1.2}$ k em cop^{2} syr al Or^{1} (libere) .. BLΔ b ff^{2} i l q vg Or^{3} *ουδ. ουπω* (et Or^{1} *πω*) *ανθρ.* (Ln), item ACK al plus^{30} *ουπω ουδ. ανθρ.* (K al pl) vel *ουδ. ανθρ. ουπω* (C al) vel *ουδ. πωποτε ανθρ.* (Δ: ita Lc) vel *ουδεπω ουδ. ανθρ.* (68. al) item unum ex quinque his cop^{1} sah go syr^{p} al | *κεκαθικεν* (D*EMΓ al mu *-θηκεν*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl .. BCLΔ al aliq Or^{2} *εκαθισεν* (L al *-θησεν*) :: ut Lc | *λυσατε* (L *-σαντες*) *αυτ. και φερετε* (Δ* *-ραται*) (Gb'') c. BCLΔ it (et. d) vg cop sah aeth Or (item syr^{utr} *solvite, adducite eum*) .. ς *λυσαντες αυτον* (D* 28. add *και*) *αγαγετε* (2.^{pe} *απαγαγ.*, al *αγαγ. μοι*) c. AD^{gr}EFGHKMSUVXΓ al pler go al (Ln e coniectura magis *λυσατε αυτ. και αγαγετε*)

3. *εαν* .. D *αν* | *τι ποιειτε* (HKX al mu *ποιητε*, LΓ 131. al item 1. al^{3} *ποιειτε·*) *τουτο* (1. al^{3} *τουτω*, 209. al^{3} om *ποι. τουτ.*, 245. c k vg om *τουτ.*) (et. Or^{1}) .. D 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} a b ff^{2} i arm Or^{1} *τι λυετε τον πωλον* (:: cf Lc) | *ειπατε* (C* praem *και*) c. BΔ 239. 433. c^{scr} (al?) a b c i k .. ς add *οτι* c. ACDEFGHKLMSUVXΓ al pl it^{aliq} vg al Or (:: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluct) | *ευθυς* c. BCDLΔ Or .. ς *-θεως* c. AEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn | *αποστελλει* (Gb Sz) c. ABCD^{gr}EFH KLMSVXΓΔ al plus^{100} b c g^{1} em (al?) go .. ς *αποστελει* c. GU al mu a d f g^{2} i k (*dimisitet*) l q (et. *δ*) vg cop sah al mu Or^{4}. Praeterea BC*DL al plus^{10} (ex cdd latinis unus d) Or^{2} add *παλιν* (Schu: „Mco usitatissimum cave celerius cum Gb abiicias“) vario loco: B *αποστ. παλ. αυτ.*, C* *αυτ. παλ. αποστ.*, DL al Or^{2} *αυτ. αποστ. παλ.*, Δ *αποστ. παλ.* omisso *αυτον*, y^{scr} (idem semel *αυτοις* pro *αυτον*) *παλ.* pro *ωδε* (:: *παλιν* fluxit ex eadem loci interpretatione ex qua *ἀποστελεῖ* et *remittet* [c *-ttit*] a c q orta sunt.)

4. *και* (38. 245. k arm om) *απηλθ.* c. BLΔ c (item al^{2} k arm) Or^{1}, item D 2.^{pe} it^{pler} vg cop syr al Or^{1} *και απελθοντες* (omisso *και* sq) .. ς *απηλθ. δε* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pl go sah syr^{p}, item 1. 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 433. *απηλθ. ουν* (:: Mt *πορευθεντ. δε*, Lc *απελθοντ. δε*) | *πωλον* (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVXΓ al pl cop Or^{2} .. ς *τον πωλ.* c. CΔ al sat mu sah Or^{1} | *προς θυραν* c. BLΔ 2.^{pe} (?) cop sah Or^{2} .. ς (Ln) *πρ. την θυρ.* c. ACDEFGHKMSUVXΓ al longe pler (:: ut *ἄμφοδον* articulum habet, ita videbatur etiam ad *θυραν* apponendus. Praeterea appositi articuli ad *πωλον* et ad *θυραν* verba Chi certiora reddere videbantur.)

λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς Τί
ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν
Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν
ἐπ᾽ αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν,
ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 (119.1) καὶ οἱ προ-

---

5. *εστηκοτων* .. MΓ 238. 48.[ev] al[20] Or *εστωτων*

6. *ειπαν* c. ΑLΔ 72. y[scr1] (al?) .. ς (Ln) *ειπον* c. BCDEFGHKMSUVXΓ al pler Or | *αυτοις* (et. Or) .. D al pauc bcff[2.]ik om | *ειπεν* (Gb″) c. BCLΔ 28. 124. 209. al pauc Or, item *dixit* (k cop sah al) vel *dixerat* b cff[2.]ikq cop sah arm al, item D *ειρηκει* .. ς *ενετειλατο* (*praeceperat* a d f al vg) c. AEGHKMSUVXΓ al pler it[mu] vg syr[utr] al. Praeterea DM 1. 13. 69. 124. 209. 2.[pe] al[10] it vg al pl Thph add *αυτοις*

7. *φερουσιν* c. BLΔ Or (cop sah et *ducunt* et *duxerunt* confirmant), item c 1. 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. 346. *αγουσιν* (Gb′) .. abff[2.]i *ducere* (quod ab ἀφῆκαν pendet) .. ς (Ln) *ηγαγον* c. ADEGHKMSUVXΓ al pl it[mu] vg go syr[utr] al (:: at ita et Mt et Lc; nec obliviscendum est Mco vel maxime praes. temp. in usu esse.)| *επιβαλλ.* (Gb) c. BCDLΔ 1. 28. 91. 209. 299. 2.[pe] bff[2.]i vg cop Or .. ς *επεβαλον* c. AEGHKMSU VXΓ al pl (al pauc *-βαλλον*, *επηγαγον*, *επεθηκαν*) it[pm] sah go syr[utr] al (:: pendet ab *ηγαγον*, de quo vide ante)| *αυτων* (2.[pe] ante *τα*) .. B *εαυτων*, D[gr] 256. *αυτου* .. 1. 28. 299. bff[2.]ikq arm om | *εκαθισεν* (HK al *-θησεν*) .. D[gr] 1. 28. 91. 209. 241. 299. 2.[pe] *καθιζει* (d *sedebat*)| *επ αυτον* c. BCDLΔ 108. 238. 2.[pe] al plus[5] (al pauc sah *ε. αυτα*, item *ε. αυτην*?), item *super eum* (*illum*) it (exc c *supra*) vg sah .. ς *επ αυτω* c. AEGHKMSUVXΓ al pler (al pauc sah Thph *ε. αυτων*)

8. *και* (L *κὰ*) *πολλοι* c. BCLΔ (al?) kq cop aeth .. ς (Ln) *πολλ. δε* c. ADEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it[pl] vg sah syr[utr] al (:: non obliviscendum est Mc saepissime copula *καὶ* uti ubi Mt et Lc *δε* malunt, a scriptoribus vero locis multis Marci copulam ad modum reliquorum mutatam esse.)| *τα* (al[10] fere om) *ιματ.* (al[10] ac plur *τους χιτωνας*) *αυτων* (B *εαυτων*: ut Mt, K *αυτου*, L om | *εστρωσαν* (ut Mt) .. D 1. 28. 63. 91. 209. 241. 299. 2.[pe] *εστρωννυον* (:: cf Lc), item *sternebant* it[pl] (f al vg *straverunt*, gat *instrav.*)| *εις τ. οδ.* c. BCDEGHLSUVXΓΔ al longe pl bi al cop .. AKM al[20] acfklq vg sah *εν τη οδω* (:: ut Mt et Lc)| *στιβαδ.* (EG *στειβ.*) c. BDEGKLMUΔ 13. 28. 69. 209. al plus[20] Or[1] .. ς *στοιβαδ.* c. ACHSVXΓ al pl Or[1], item al aliq *στυβαδ.* (syr[p mg] *στυβ.* alii cdd *στοιβ.*) (:: *στιβὰς* a *στείβω* derivat Eustath. dicens proprie esse *εὐτελῆ καὶ καταπεπατημένην στρωμνήν*, Zonaras vero habet: *στοιβὰς ἡ στρωμνὴ ἢ τρυφῆς θρύψις, παρὰ τὸ στοιβάζω*)| *κοψαντες* (c cop[2] sah *εκοπτον*) *εκ των αγρων* (*εκ. τ. αγρ.* Or[2]; sah *in agris*) c. BCLΔ sah cop[2] Or; sed cop Or add *εστρωσαν* (cop *και εστρ.*) *εις την οδον* (Or vero ante omiserat *και εκαθισεν* usque *τα ιμ. αυτ. εστρωσ. ε. τ. οδον*) .. ς (Ln) *εκοπτον εκ των δενδρων* (syr[p mg] *αγρων*, cop[1] *ceciderunt ramos arborum ex agris*) *και εστρωννυον εις* (D[gr] om) *την οδον* (KM al[20] fere it[pm] vg al *εν τη οδω*, k plane om) c. ADEGHKM

ἄγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 *εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία*
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
(Mt 21, 17.) 11 ($^{120. 6}$) *Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ*
περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς
Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
12–14 Mt 21, 18 ss. 12 *Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπεί-*

SUVXΓ al ut vdtr omn it vg cop^{1} syr^{utr} go al (:: lectio ς ad Mt maxime conformata est.)

9. *και οι προαγ.* (D^{gr} *προσαγ.*) (Γ add *δε*, sah habet *οι πρ. δε*) | *εκραζον* (Gb') c. BCLΔ 115. 20.^{ev} c ff^{2} k cop sah Or .. ς add *λεγοντες* (Ln [*λεγ.*]) c. ADEGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{utr} al (:: at ita Mt lectione non fluct) | *ὡσαννα*: (L *ωσανα*, M al mu *ὡσάννά*): hunc spir. Latini (it am fu ing etc) commendant, *osanna* exhibentes, cf ad Mt .. ς (49.) *ὡσαννά* (13. 69. 2.^{pe} al k add *τω υψιστω*, 28. al a arm *εν υψιστω*, 299. c i *εν τοις υψιστοις*) .. D b ff^{2} om | X om *ο ερχομενος*

10. *ευλογημενη* c. BCD**EGHLSUVXΓΔ al pler it (k *qui venit in regnum pat. nostr. Dav.* pro *ο ερχομενος* usque *δαυειδ*) vg go cop sah syr^{p} al Or .. AD*KM al plus^{15} d syr aeth al *και ευλογ.* | *η ερχομ.* .. Δ 1. 209. g^{scr} al^{4} a om | *βασιλεια* (Gb Sz) c. BCDLUΔ 1. 13. 69. 115. 124. 209. 238. 346. 20.^{ev} 48.^{ev} c^{scr} y^{scr} 2.^{pe} 7.^{pe} it (exc q) vg cop sah syr arm al Or^{2} .. ς add *εν ονοματι κυριου* c. AEGHKMSVXΓ al pler q syr^{p} go al Hier Euth^{dis} cat^{ox}: *τὸ δὲ καὶ εὐλογ. ἡ ἐρχ. βασ. ἐν ὀν. κυρ. τοῦ π. ἡμ. δ. ἄριστα εἴρηται· πολλαχοῦ γὰρ οἱ προφῆται τὴν κατὰ τὸν κύρ. ἡμ. ιν̅ χν̅ βασιλείαν ἐπ᾽ ὀνόματι δαβὶδ ἔφασκον ἔρχεσθαι, δαβὶδ τὸν χν̅ ὀνομάσαντες διὰ τὸ ἐκ δαβ. αὐτὸν κατὰ σάρκα γνωρίζεσθαι.* | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Gb Sz 49. *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1. | *ωσαννα* (cf ad v. 9; D* *οσσαννα*, ***ωσσ.*) *ε. τ. υψιστοις* .. test aliq *ειρηνη εν ουρανω και δοξα εν υψιστοις*, alii eadem post *υψιστοις* add, item 251. et syr^{p} c.* ante *ωσαννα*, addita nota: „non in omnib. exx. Gr. invenitur, neque in illo Mar Xenaiae; in nonnullis autem accuratis ut putamus invenimus.“ (:: cf Lc)

11. *εισηλθεν* .. D *εισελθων*, it^{pler} (non q; k *introiverunt*) *cum introisset* | *εις ιεροσολ.* (Gb'' prob Schu) c. BCDLΔ 1. 2.^{pe} al^{3} it^{pler} vg cop Or .. ς add *ο ι̅ς̅* c. AEGHKMSUVX al pler c (ante *εις*) q go al mu (test aliq vel post vel ante *εισηλθ.*) | *εις το* c. BCLMΔ 13. 28. 60. 69. 115. 225. 346. 2.^{pe} a^{scr} it (exc q) vg cop arm syr perss arr Or .. ς *και εις το* c. ADEGHKSUVXΓ al pler q go syr^{p} al | *και* .. D it^{pl} om (it^{mu} *cum introisset - - circumspexit*; d *cum introisset - et in templum circumspexisset*) | *οψιας* (CL Or *οψε*, Δ *οψε δε*, 2.^{pe} *οψινης*) *ηδ. ουσ. της* (D 245. 2.^{pe} om) *ωρας* (13. 28. 69. 124. 346. *ημερας*, B om *τ. ωρ.*) .. 40. et 72. (cdd cum scholiis) in mg notant: *ἀναξίων ὄντων τῶν Ἰουδαίων, ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις.* | *εξηλθεν* .. H praem *και* | *δωδεκα* (et. Or) .. D y^{scr} al plus^{10} it^{pler} add *μαθητων* (al pauc it^{aliq} *μα. αυτου*)

12. *εξελθοντων αυτων* (13. 69. 48.^{ev} p^{scr} 2.^{pe} om *αυτ.*) .. D^{gr} *εξελ-*

νασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν
εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ
μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτῇ Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ
ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. (121.1) καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ 15–18 Mt 21, 12–26.
ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν Lc 19, 45–48. Io 2, 14–17.
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας
τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν
ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν

θοντα, Γ *-λθοντα αυτον*, item it^{mu} mt al *cum exisset* | *απ. βηθανιας* (Η *-νια*) .. 1. 299. (al?) om

13. *συκην* (ΚΜ al^{20} syr add *μιαν* :: e Mt) .. D al pauc it^{plor} (non k) vg al Or post *μακροθ.* | *απο* (Gb + Sz prob Schu) c. ABCDMΔ al plus^{20} Or Thph .. ς om c. EGHKM^{mg}SUVXΓ al longe pl | *ει αρα τι ευρησει* (X *-ση. τι ευρ.* c. ABCKLUΔ al^{20} Thph; ς *ευρ. τι* c. EGHMSVXΓ al pl) .. D b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i k gat *ειδειν εαν τι εστιν*, 2.pe a f q Or^{2} *ως ευρησων τι* (2.pe pergit *επ*) | *και ελθ.* .. 2.pe a f Or *ελθ. δε* .. D b c ff^{2} i k om *ελθ. επ αυτ.* | *ουδεν* (L add *ουχ*) *ευρεν* .. D 2.pe a q Or *μηδεν* (2.pe a q Or *και μηδ.*) *ευρων* omisso *και* ante *αποκριθ.* | *φυλλα* .. C** 61. 69. 124. 2.pe b c q arm Or add *μονον* (E post *φυλλ.* habet *μ* erasum), item 13. 28. *μονα* (Ln [*μονα*] ex errore de c) :: e Mt | *ο γαρ* etc c. BC*LΔ cop syr .. ς (Ln) *ου γαρ ην καιρος* (D Or Chr Max^{conf} *ο καιρ.*: sic Ln) *συκ.* c. AC**DEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it vg al Or al

14. *και* .. D 2.pe a q Or om: vide ante | *αποκριθεις* (it^{pm} om) (Gb Sz) c. ABCDKLMΔ al^{35} fere it vg cop go syr^{utr} al pl Or .. ς add *ο ις* c. EGHSUVXΓ al pl | *εις τ. αι. εκ σου* (D*Δ *εξου*) c. BCDLΔ 1. 28. 209. 299. 2.pe (it vg *εκ σου* post *καρπ.* vel post *μηδεις*) Or^{2} .. ς *εκ σου ε. τ. αιωνα* c. AEGHKMSUVXΓ al pler | *μηδεις* (ς Gb Sz) c. ABCDEGHKLM SUVXΓ(Δ om) al pl Or^{2} .. ς^{e} *ουδεις* c. minusc non ita mu | *καρπον* .. M (aliter M^{mg}) ante *εις*, 1. al ante *μηδεις* pon | *φαγοι* c. ABCEGHKLMS VXΓ al pl .. DU 1. 13. 69. 91. 299. 346. al^{20} fere Or^{2} *φαγη* (:: cf Mt *γενηται*)

15. *ερχονται* (ita et. Or^{3}; c *ηρχοντο*) .. D^{gr} *εισελθων*, b i *venit*, item cop^{1} .. evgg^{10} it^{mu} vg^{six} mt sax sl^{ed} add *παλιν* | *εισελθων* (al pauc *ελθων*, D *οτε ην*) c. (Gb) BCDLΔ 1. 33. 91. 124. 238. 346. 2.pe it^{pler} vg cop arm aeth Or^{3} .. ς add *ο ις* c. AEGHKMSUVXΓ al pler f q go syr^{utr} al | *εις το ιερον* (d *in templum*) .. D^{gr} *εν τω ιερω* | *εκβαλλειν* (X *ἐκβάλειν*, al pauc *ἐκβαλεῖν*) .. D b add *εκειθεν*, item Δ *και* | *τους αγοραζ.* c. ABC KLMU al^{20} fere .. ς om *τους* c. DEGHSVXΓΔ al pl Or^{2} (:: ita Mt lectione non fluct) | *εν τω ιερω* (225. c haec om) .. Δ *εν αυτω* | *κατεστρεψεν* (c syr transp) .. D k Or om; sed Or post *κολλυβιστ.* (Δ *-βαστων*) add *ανεστρεψε*, item test aliq *εξεχεεν*

17. *και ελεγεν* c. BCLΔ 6. 13. 69. 346. cop syr Or, et quidem absque *αυτοις* c. B, idem om 28. b (g$^{1.}$) .. ς (Ln *λεγ.* [*αυτ.*]) *λεγων αυτοις* (124. c ff$^{2.}$ *αυτ.*

*Es 56, 7. *Ier 7, 11. *Οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν*
τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
18 ($^{122.1}$) *καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν*
πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος
ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
(Mt 21, 17.) 19 ($^{123.10}$) *Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.*
20—24 Mt 21, 20—22. 20 *Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην*
ἐκ ῥιζῶν. 21 *καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Ῥαββεί, ἴδε*
ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 ($^{124.6}$) *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ*

λεγ., g$^{1\cdot}$ *doceb. eos dicens*) c. ADEGHKMSUVXΓ al pler vv pler (:: *λεγων αυτοις* Lc, *λεγει αυτ.* Mt, lectione apud neutrum fluct) | *Ου* (et. Or; 69. arm *οτι*, ff$^{2\cdot}$ *script. est enim*) .. D 1. 28. 2.^{pe} b c i k cop al om (:: ita Mt) | *οτι* c. ABEGHKLMSUVXΓΔ al pler g$^{1\cdot}$ f al vg cop al Or .. CD 69. 251. 300. c^{sor} h^{scr} a c ff$^{2\cdot}$ i k q arm om (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) | *πεποιηκατε* c. BLΔ Or .. 288. *ποιειτε* .. ς (Ln) *εποιησατε* c. ACDEGH KMSUVXΓ al fere omn (:: ita Lc lectione non fluct; cf et. ad Mt) | *αυτον* (D* *αυτην*) hoc loco c. BCDEGHKLSUVXΓΔ al pler it^{plor} vg Or .. AM 1. 33. al^{15} fere a ante *εποιησ.* pon (:: ita Lc et Mt)

18. *ηκουσαν* .. Δ *ηκουον* | *οι* (Δ om) *αρχ. κ. οι γραμμ.* (Gb') c. ABCDKLΔ al plus^{20} it vg cop syr al Or .. ς *οι γραμμ. κ. οι αρχ.* (M^{mg} 48.^{ev} al *φαρισαιοι*, al add *και οι φαρ.*) c. EGHMSUVXΓ al pl go syr^{p} al | *και εζητ.* .. D om *και*, item (*και ηκουσ. quo audito* reddentes) it^{pler} vg | *απολεσωσιν* (Gb' prob Schu) c. ABCDEGHLM**UVXΓ(Γ *αυτον πως*) al^{50} fere Or .. ς *-λεσουσιν* c. KM*(S?)Δ al mu | *αυτον* (et. Or; a *populum*) .. AK al^{20} fere c om (Ln [*αυτ.*]) | *πας γαρ* c. BCΔ 1. 13. 28. 69. 346. cop go .. ς (Ln) *οτι πας* c. ADEGHKLMSUVXΓ al pler it vg al Or (:: vitandum videbatur istud *γαρ* propter *γαρ* proxime praecedens) | *εξεπλησσετο* (et. Or^{3}) .. MΔ 61. 91. 108. 299. 300. d^{scr} e^{scr} (al ut vdtr) *-σσοντο*, item c cop^{2}

19. *οταν* c. BCKLΔ 28. 33. 48.^{ev} 2.^{pe} al^{10} .. ς (Ln) *οτε* c. ADEGHMSUVXΓ al pler (:: cf Prol) | *εγενετο* c. BCDE*KLMSUV*ΓΔ al pler (it vg *vespera facta esset, serum factum esset*) .. AE**GHV**X 48.^{ev} al pauc *εγινετο* (Δ *εγειν.*) | *εξεπορευετο* c. CD^{gr}EGH(L om)M^{mg}SUVXΓ al pler (1. al pauc post *πολ.*) it^{pler} vg go cop al .. ABKMΔ 124. 2.^{pe} al^{15} c d syr syr$^{p\ mg}$ arm *-ρευοντο* (Ln :: omnino ad seqq accommodatum. Contra nulla caussa est cur quis *-ετο* substituerit.) | *εξω* .. D *εκ* (it^{pler} vg *de*)

20. *παραπορ.* (D add *το*) *πρωι* c. BCDLΔ 1. 28. 33. 209. y^{scr} al^{5} b i q (a c k om *πρωι*) cop .. ς *πρ. παραπορ.* c. AEGHKMSUVXΓ al pler it^{aliq} vg al | *ειδον* c. BDEGH(S? V?)UΓ al pl .. ACKL(*πρωϊδον* sic)MX al pm *ιδον* (Δ *ιδοντες*)

21. *αυτω* .. M^{mg} 33. al *τω ιυ* | *ραββει* c. BCDEHX etc .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. AGKLM(SV?)UΓΔ al pler. Cf ad Mt 23, 7 et 8. 26, 25 et 49. Mc 9, 5. | *ιδε* (CΔ *ειδε*) .. D al aliq Or *ιδου* | *η* .. M 433. om | *εξηρανται* (X al^{15} ac plur *-ρανται*) .. DLΔ 1. 433. al^{10} Or *-ρανθη* (:: ita Mt)

22. *και* .. V om | *ο ις* (Gb Sz) c. ACDEGHKLMUVXΓΔ al longe pl .. ς *ις*

Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι (Lc 17, 6.)
ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ
γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24 (125.4) διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα
προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.
25 (126.6) καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά Mt 6, 14.
τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ
παραπτώματα ὑμῶν.

---

c. B(?)S(?) al aliq | *Εχετε πι.* (D add *του*) *θε.* (passim ut in cod. 9. et k^{scr} signum interrogationis adponitur) .. D 13. 28. 61. 69. 124. arm praem *ει*, item a b d i *si habueritis* etc

23. *αμην* c. BD 1. 28. 51. 106. 124. 157. 225. 251. 2.^{pe} c^{scr} it (exc q) vg syr (syr^p vide post) arm al .. ς add *γαρ* c. ACEGHKLMSUVXΓΔ al pler q cop go syr^p c.* al | *οτι* .. D 33. 2.^{pe} p^{scr} al^3 $g^{2.}$k em tol go syr Aug om | *αν* .. Δ 1. al pauc *εαν* | *αρθητι* etc .. 1. 28. al *αρθηναι κ. βληθηναι* | *πιστευη* (Δ $y^{scr\,2}$ c^{scr} *-ει*) c. BLΔ 2.^{pe} h^{scr} $y^{scr\,2}$ c^{scr} item al haud dubie .. ς (Ln) *-ση* c. ACDEGHKMSUV al pl, item XΓ al mu *-σει* (it vg *crediderit*, sed iidem fere cdd *dixerit* pro *λεγει* vel *λαλει* quod sequitur) | *ὃ* c. B(D vide post)LΔ 33. 48.^{ev} (al?) $fg^{1.}$k ($g^{2.}$l?) vg cop go syr (D b c $ff^{2.}$ i *πιστ. το μελλον ο αν ειπη γενησεται αυτω*) .. ς (Ln) *ἃ* c. ACEGHKMSUVXΓ al pler a q syr^p al | *λαλει* c. BL(*ὃ λα*, omissa syllaba *λεῖ* exeunte versu)Δ 33. 48.^{ev} 2.^{pe} a (*loquitur*) k (*locutus fuerit*) .. ς *λεγει* c. ACEGHKMSUVXΓ al pler item (*dicit*, *dixerit*) it^{pl} vg; al pauc *ειπη* (:: *λαλειν* saepe a test pler mutatum est: cf 12, 1. 14, 31.) | *εσται* (Δ k praem *και*, D 2.^{pe} *γενησεται*) *αυτω* (Gb') c. BCDLΔ 1. 28. 209. 346. $g^{1.2.}$ f vg cop .. ς (Ln) add *ο εαν ειπη* c. AEGHKMSUVXΓ al pler a k q, item (*sed crediderit futurum, fiet quodcumque dixerit*) b c (- - *dixeritis*) $ff^{2.}$ i, item syr^{utr} go al (:: corruptus est locus maxime eo quod post *πιστευη* interpunxerunt ita ut *οτι* usq *γινεται* a *λεγω υμιν* pendere crederentur. Hinc ad *εσται αυτω* addenda videbantur *ο εαν* etc; hinc etiam *και* ante *εσται* immiscuerunt. Similiter D et Latini ad *πιστευη* adposuerunt *το μελλον*, et quod sequitur plenius expresserunt scribentes *ο εαν ειπη γενησετ. αυτ.*)

24. *οσα* (Gb'') c. BCDLΔ 61. 157. 346. (al?) .. ς add *αν* c. AEGHMSUVXΓ al pler, item K al pauc *εαν* (:: cf Mt) | *προσευχεσθε και* (Gb') c. BCDLΔ a c $ff^{2.}$ k syr Cyp .. ς *προσευχομενοι* c. AEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it^{pl} vg go syr^p (cop *εν τη προσευχη* ut Mt), *αιτεισθε* .. Γ al^{35} Thph *αιτησθε*, al pauc *αιτησεσθε* | *ελαβετε* (Gb') c. BCLΔ cop .. ς *λαμβανετε* c. AEGHKMSUVXΓ al pler go syr al, item D 2.^{pe} it vg al Cyp *λημψεσθε* (D *-θαι*)

25. *στηκετε* (L *εστηκ.*) c. ACDHLM**VX 1. 124. al $plus^{20}$ .. ς *στηκητε* (K al *-κειτε*, Δ *εστηκηται*) c. BEGKM*(S?)UΓΔ al pl | *αφιετε* (ita et C**) .. C* *αφετε* | *ο* (D add *ων*) *εν τοις* (K al pauc om) *ουρ.* | *αφη* .. D 157. 346. y^{scr} *αφησει*, X *ἀφίη* | *υμων* .. D Cyp^1 om (al pauc a $ff^{2.}$ i k om *υμιν*)

27–33 Mt 21, 23–27. Lc 20, 1–8.
27 ($^{127.2}$) *Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ*
ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 *καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἐν ποίᾳ*
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα
ταῦτα ποιῇς; 29 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα*
λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα

---

26. ς (Ln) *ει δε υμεις ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις* (CDKM 1. al mu om; 33. y^{scr} al $plus^{10}$ om *ο ε. τ. ουρ.*, al^{2} *ο ουρανιος*) *ουρανοις αφησει* (D al $plus^{10}$ it^{pl} vg go al pm Cyp add *υμιν*) *τα παραπτωματα υμων* c. ACDEGHKMUVXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{utr} al Cyp (ut vdtr) .. om c. BLSΔ 2. 27.** 63. 64. 121.* 157. 258. f^{*scr} p^{scr} g^{2}·k l arm cop (cop^{1} supplet** in mg; cop^{1} addit** in pag. vacua ipsum Mt 6, 15.) (:: testes BLΔ, qui toties soli fere veram lectionem conservarunt, h. l. tot aliorum variorumq. testium auctoritate aucti eo pluris faciundi sunt quum accedat maxima suspicio, verba ista ex Mt 6, 15. huc illata esse. Contra quam suspicionem parum valet quod non ad verbum concinunt cum Mt^{i} verbis: id ipsum enim eodem quo h. l. fit modo fieri solet; cf ad Mt 21, 44. Adde Mt 27, 35 et 49. Ceterum hunc Mci locum augmentis e Mto inprimis obnoxium fuisse, probant etiam additamenta codicis M et reliquorum.)| Post ista verba M al^{20} addita habent haec: *λεγω δε υμιν· αιτειτε, και δοθησεται υμιν· ζητειτε, και ευρησετε· κρουετε, και ανοιγησεται υμιν· πας γαρ ο αιτων λαμβανει, και ο ζητων ευρισκει, και τω κρουοντι ανοιγησεται* (:: e Mt 7, 7 sq.)

27. *ερχονται* .. DX al pauc (in evgg *ερχεται ο ις̅*) it^{mu} aeth al *ερχεται* | *παλιν* .. F om | *οι πρεσβυτεροι* .. D add *του λαου* (:: e Mt)

28. *ελεγον* c. BCLΔ 1. 209. item *dixerunt* (antea *venerunt*) a b c f cop go .. ς (Ln) *λεγουσιν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pm} vg al (:: non potest non ad *ερχονται* praecedens accommodatum credi)| *η τις* c. BLΔ (C latet) 124. c^{scr} y^{scr} al^{5} (ac plur) cop $syr^{p\,mg}$ .. ς (Ln) *και τις* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} al (:: ita Mt, ad quem etiam sqq conformata sunt) .. D 238. al^{6} k om *η τις* usq *ποιης*, item $2.^{pe}$ a b ff^{2}· i arm om *ινα τ. ποι.* | *την εξ. ταυτ. εδωκ.* (UΓ al $plus^{10}$ *δεδωκ.*) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler i q go syr^{p} al .. $BCLM^{mg}Δ$ al^{15} fere it^{pl} vg al mu *εδ. τ. εξ. ταυτ.* (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| *ποιης* c. ABEFGMSVΔ al pl .. HKLUXΓ al pm *ποιεις*

29. *ο δε ις̅* (al pauc om *ις̅*) c. BCLΔ 33. g^{1}· k cop syr aeth .. ς (Ln) add *αποκριθεις* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} go syr^{p} al (:: est in Mt et Lc, nec fluct lectio)| *υμας* c. B(C vdtr e spatio)LΔ p^{scr} q^{scr} k cop .. ς *υμας καγω* c. DGMSΓ al mu, et EFHUVX al pm *υμ. και* (157. om) *εγω*, *vos et ego* it^{pl} vg al, item AK al^{5} fere g^{2}· go (syr) arm *καγω υμ.* (Ln :: ex Mt et Lc est, sive praeponitur sive postpon; apud horum neutrum omittitur; videbatur ad sensum loci aptissimum)| *και* prius .. D 28. it^{pler} cop arm om

ποιῶ. 30 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώ-*
πων; ἀποκρίθητέ μοι. 31 *καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες*
Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 *ἀλλὰ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες*
γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. 33 *καὶ ἀποκρι-*
θέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν Οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς
Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

---

30. *το βαπτ.* .. Δ praem *ει* | *το ιω.* c. ABCDLΔ 33. .. ς om *το* c. EFGHKM SUVXΓ al pler. Praeterea (:: e Mt) C 299. 33. 77. 218. k syr aeth add (k ante *το βαπτ.*) *ποθεν ην* (77. 218. syr *εστιν*, 33. om), iidemque om *ην* seq (om etiam L; Δ om *ἤ*) | *ουρανου* .. D^{gr} *-νων*

31. *διελογιζ.* (Gb' prob Schu: „simplex *λογιζ.* nusquam sic") c. BCDGK LMΔ al plus^{50} .. ς *ελογιζ.* c. AEFHSUVXΓ al pl | *λεγοντες* .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} it^{pl} (non fg^{1}·q) add *τι ειπωμεν* (c *quid ei dicerent*, b *quid ei responderent*) | *ειπωμεν* .. HΓ al aliq *-πομεν*, item al aliq v. 32. | *ερει* (D^{gr} b *λεγει*) .. DM 1. 13. 69. 124. 209. 225. 299. it^{pler} vg^{six} em tol mt gat cop al pl Bed add *ημιν* (D^{gr*} 346. *υμιν*) :: e Mt | *δια τι* c. AC*LMXΔ al plus^{30} it (exc f) tol al cop arm al mu .. ς add *ουν* c. BC**DEFGHKSUVΓ al pl f vg (et. am fu ing al) syr^{p} al (go libere *at cur*, syr *et cur*) :: eo magis e Mt adsumptum dicendum est quum totus iste locus tam varie ex Mt interpolatus sit.

32. *αλλα* (*-λλα* c. ABCLΔ al; EFGHKMSUVXΓ al pl *-λλ*) c. ABCEFGHKLMS UVXΓΔ al pl k go cop (syr^{p*}?) Euth .. D al plus^{15} g^{2}· q vg *εαν* .. ς *αλλ εαν* (Gb^{oo} *εαν*) c. minusc non ita mu etc (b c *si vero*, f ff^{2}· *si autem*; i syr *et si*) | *εφοβουντο* .. D** (**φοβουμεν*) 13. 28. 124. 2.^{pe} c^{scr} o^{scr} al^{5} it^{pm} vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ (ut tol; sed non am ing em erl iac al) cop arm syr^{p} al *φοβουμεθα* :: e Mt | *λαον* .. BC 33. 106. syr$^{p\ mg}$ *οχλον* :: e Mt | *απαντες* .. CD 1. 28. 33. 299. al pauc *παντες* (Ln) | *ειχον* (28. *-χοσαν*) .. D 2.^{pe} it (exc g^{2}·) arm *ηδεισαν* | *οντως οτι πρ. ην* c. BCL 13. 69. 346., item Δ *οντως ως προφητην* .. ς (Ln) *οτι οντως πρ. ην* c. AKFGHKMSUVXΓ al pl afq al (sed bcff^{2}·i *Ioh. vere prophetam fuisse*) vg cop go al; item D *οτι αληθως πρ. ην* .. 1. 28. 124. 209. 299. y^{scr} 2.^{pe} al plus^{15} c k aeth arm arr om *οντως*

33. *τω* $\overline{ιυ}$ *λεγ.* c. BCLΔ 28. 33. 69. 124. 346. a (*ad Ie. dixer.*) ff^{2}· (*responder. ad Ie. dicentes*) mt (ut a) cop^{2} pers^{p} .. ς (Ln) *λεγ. τω* $\overline{ιυ}$ (59. 73. *αυτω*, non go) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} (it^{pl} *dixer. ad Ies.*) vg go al | *και* .. D g^{2}· am em om | *ο* $\overline{ις}$ (28. post *αυτοις*, al^{4} om) c. BCLΓΔ 33. f^{scr} 7.^{pe} a c f k cop pers^{p} (syr et *και ο* $\overline{ις}$ et *αποκριθ.* om) .. ς *ο* $\overline{ις}$ *αποκριθεις* c. EFGHSUVX al mu, item ADKM 1. al^{20} fere b ff^{2}· g^{1}·g^{2}· i q vg go syr^{p} *αποκριθεις ο* $\overline{ις}$ (Ln [*αποκρ.*] *ο* $\overline{ις}$) | *αυτοις* .. D^{gr} *αυτω*, k om | D*^{gr} *εις ποιαν εξουσιαν*

XII.

1–12 Mt 21,33–46. Lc 20, 9–19. 1 (128.2) *Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. Ἀμπελῶνα*
ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπο-
λήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν. 2 *καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ*
δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμ-
πελῶνος· 3 *οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.*
4 *καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθο-*
βολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. 5 *καὶ*

XII. 1. *λαλειν* c. BGLΔ 1. 13. 118. 124. 346. vg it (exc k; b add *ita dicens*, item c *dicens*) syr syr$^{p\ mg}$ cop .. ς *λεγειν* c. ACDEFHKMSUVX al pler k go al, item Γ 126. *λεγων* (:: h. l. ubi statim ipsa parabola sequitur — longe aliter habent loci 4, 33. Mt 13, 3. 10. 13. 34. — aptius videbatur *λέγειν* quam *λαλεῖν*, quemadmodum Mc 3, 23. nemo mutavit quod scriptum est: *ἐν παραβ. ἔλεγεν αὐτοῖς.* Substituto *λέγειν* pro *λαλεῖν* non opus erat ut adderetur *λέγων* ad modum loci Mt 13, 3. Praeterea locus Lucae geminus praebet *ἤρξ. λέγειν τὴν παραβ. ταύτην.*) | *αμπελωνα* (Γ *ἄμπελον*) *εφυτ. ανθρ.* c. ADEFGHKMS UVXΓ al pler it (exc c) vg go syr^{p} al .. BCLΔ 33. 262. *αμπ. ανθρ. εφυτ.* (L *εποιησεν*) (49.), item 13. 69. 346. 433. 2.^{pe} c cop syr Or *ανθρ.* (346. 2.^{pe} al c syr Or add *τις*) *εφυτ. αμπ.* | *περιεθηκεν* .. C** 28. 2.^{pe} al pauc syr^{p} c.* al Or add *αυτω* (:: e Mt) | L* ut vdtr *οικοδομησεν* | *εξεδετο* c. ACKL (al? In Mt et. B*) .. ς (Ln) *-δοτο* (F**H al *-δοιτο*) c. B(** ?)DEFHMSUVXΓΔ etc | *γεωργοις* .. D praem *τοις* .. G om *κ. εξεδ. αυτ. γε.*

2. *τω καιρω* (it vg cop *in tempore*) *δουλον* .. K al^{6} syr *δουλ. τ. καιρ.* | *ινα παρα* (Δ *ιναπω*) *τ. γεωργ.* (33. 2.^{pe} *παρ αυτων*, syr per^{p} om *πα. τ. γε.*) *λαβ. απο των καρπ.* (*των καρπ.* c. BCLΔ 33. 433. 49.^{ev} 11.^{pe} d f k syr; ς Ln *του καρπου* c. AD^{gr}EFGHKMSUVX [Γ om *τ. καρπ.*] etc :: e Lc, ubi lectio non fluct) *τ. αμπ.* .. D it^{pl} *ινα απο του καρπου* (vide ante) *του αμπ. δωσουσιν αυτω* :: e Lc

3. *οι δε* c. ACEFGHKMSUVXΓ 1. 2.^{pe} al pler go syr^{utr} al (it^{mu} vg *qui adprehensum* etc, c *quem illi*) .. BDLΔ 33. 48.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al^{evg8} a b i k q cop *και* (Ln 49. :: ut hoc ex Mt, ita illud ex Lc illatum esse potest. Sed quum iste Mci locus magis cum Mt conveniat, potius ex hoc corruptus esse videtur. Accedit quod in sqq neutro loco ante *κακεινον* ex Lc *οι δε* adscriptum est) | *εδειραν* .. B**U al plus^{30} *εδηραν* | *κενον* (ACDKMX al *καινον*) .. D a b ff^{2} add *προς αυτον*

4. *παλιν* .. X om | *κακεινον* .. BΔ al pauc *και εκειν.* | *λιθοβολησαντ.* (EFΓ al mu *-λισαντες*) *εκεφαλ.* (L *-λιωσαν*) c. ACEFGHKMSUVXΓ al longe pler go syr^{utr} aeth al .. BDLΔ 1. 28. 33. 91. 118. 299. 2.^{pe} (sed minusc isti - et. 33.? - *κεφαλαιωσαντες* omisso *και*) it vg cop arm om

ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπή-

---

λιθοβολ. (Gb[oo] improb Schu, Ln 49. :: vide post) | κ. απεστειλ. (92. απελυσαν) ητιμωμεν. (1. 28. 91. 118. 2.[pe] ητιμασμ.) c. ACEFGHKMSU VXΓ al fere omn go syr[utr] aeth al .. BDLΔ 33. it vg cop κ. ητιμησαν (L -μασαν, Δ ητωμασαν) (Ln 49. :: cohaerent arctissime ητιμησαν et omissum λιθοβολ. Quippe videbatur parum apte dici „dimissus esse", ad quem λιθοβολ. εκεφαλ. pertinebat. Rursus hoc ipsum λιθοβ. εκεφ. ex pleonasmo eoque fortasse inepto laborare videbatur. Hinc alii λιθοβ. sustulerunt, alii omissis εκεφ. κ. substituerunt κεφαλαιωσαντες. Haec magis probo quam λιθοβ. ex Mt adscriptum esse: quod si esset, minime iidem testes απεστειλαν illatum haberent.)

5. και αλλον (Gb improb Schu) c. BCDLΔ 33. (10.[pe]?) it (exc fq) cop aeth pers[p] .. ς κ. παλιν αλλ. c. AEFGHKMSUVX(om αλλ.)Γ al pler f q vg go syr[utr] al (:: cur omiserint multo minus intellegitur quam cur addiderint. Neque ad retinendum satis facit Mci usus.) | απεστειλεν .. D 435. (om αλλ.) a b ff[2] i q add (ff[2] praem) δουλον | ους μεν et ους (D αλλους, item vg) δε c. BDLΔ 1. 11. 33. c[scr] 2.[pe] al[25] fere .. ς τους μεν et τους δε c. ACEFGHKMSUVXΓ al pl | δεροντες .. 69. 157. al[30] fere δαιρ. | αποκτεννοντες c. ABCDKUVΓ al mu, item FGHKX al pm -κτενοντες, M -κταινοντες, 157. -κτενουντες .. L al pauc -κτιννουντες, y[scr] -κτιννυντες, al aliq -κτιννυντες .. ς -κτεινοντες c. S (?) al non ita mu, item Δ -κτιναντες

6. ετι c. BLΔ 1. 33. 209. b i cop .. ς ετι ουν (Ln ετ. [ουν]) c. ACDEFG HKMSUVXΓ al pl q al vg syr[p] .. 13. 28. 69. 124. 346. c[scr] 2.[pe] syr υστερον δε ετι (2.[pe] om ετ.), item ff[2] (a) al *adhuc autem* | ειχεν c. BC**LΔ 33. 48.[ev] s[scr] (syr) .. ς εχων post υιον c. EFGHKMSUVXΓ al pler, item AC*D it[aliq] vg ante υιον (ita Ln) .. cop *adhuc filium dilectum, qui erat sibi, misit ad postremum ad eos*, k *novissimum misit filium:* simili licentia aliae vv utuntur | αγαπητον (Gb') c. BCDLΔ it vg al .. ς αγαπ. (1. 13. 28. 124. 299. praem τον) αυτου (251. αυτω) c. AEFGH KMSUVXΓ al longe pler syr[p] al | αυτον c. BLX**Δ 13. a (al? vv mu libere) .. 1. 28. 91. 241. 299. 2.[pe] om .. D κακεινον ante απεστ. ... ς και αυτ. (Ln [και] αυτ.) c. ACEFGHKMSUVX*Γ al pl it[aliq] vg go al (:: lectio ετι ουν ενα εχων etc pluribus modis emendatorem prodit. εχων, vario illud quidem loco positum, aptissimum erat ut ad Mti exemplum απεστειλεν prae ceteris emineret; quemadmodum k simpliciter habet: *novissimum misit filium*, prope accedentibus vv aliis. και αυτον repetito κακεινον, quod ipsum etiam h. l. in D legitur, accommodatum est. Contra non patet cur quis maluerit ειχεν et αυτον, contrarium etiam suadentibus ll. pp.) | εσχατ. πρ. αυτ. c. BCLΔ 13. 33. al plus[15] cop .. ς πρ. αυτ. εσχ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pl vg go syr[utr] al .. D (2.[pe]?) it om πρ. αυτ., al pauc om εσχ. | οτι .. L 33. al[25] fere it[aliq] al om, al pauc a b q al mu ωσως

σονται τὸν υἱόν μου. 7 *ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν*
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν
ἔσται ἡ κληρονομία. 8 *καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξ-*
έβαλαν αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 *τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμ-*
πελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν
10 ss. *Ps 118, 22 ss. *ἀμπελῶνα ἄλλοις.* 10 *οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε Λίθον*
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας· 11 *παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν*
ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 (129.1) *καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ*
ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παρα-
βολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
13–17 Mt 22, 16–22. Lc 20, 20–26. 13 (130.2) *Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρι-*
σαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 *οἱ*

---

6. *εντρ. τ. υι. μου* .. D a b i q *τ. υι. μ. εντρ.*

7. *εκειν. δε οι γεωργ.* (D it^{pler} vg al *οι δε γε.*) .. al^{5} c pers^{p} add *θεασαμενοι* (al^{3} *ιδοντες*) *αυτον*, item 13. 28. 69. 124. al^{25} fere arm syr^{p} c.* vel^{mg} *θεασαμ. αυτον* (2.^{pe} *τον*) *ερχομενον* (al pauc add *προς αυτους*) :: libere ex Mt et Lc | *πρ. εαυτ.* (Δ al *αυτ.*) ante *ειπ.* c. BCLΔ 1. 11. 33. 69. 209. 299. item (qui ante habent *θεασ. αυτ. ερχ.*) 13. 28. y^{scr} al mu .. ς (Ln) post *ειπ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl it vg al | *ειπαν* c. BCDLΔ 209. (al?) .. ς *-πον* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler | *οτι* .. D 1. 28. 2.^{pe} it vg al mu om (:: ut Mc et Lc) | *ουτος* .. Δ *ο υιος* (confusis τ et ι; δ *hic filius*) | MΓ al *αποκτεινομεν* (Γ et. *γεοργοι*)

8. *απεκτ. αυτ.* c. BCLΔ y^{scr} al^{3} (ac plur ut vdtr) i k q .. ς (Ln) *αυτ. απεκτ.* (X *-κτειναν*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl vg ff^{2} al .. al aliq it^{aliq} om *αυτον*, item cop al (ut etiam i q *quem adprehensum occid. eum*) et ad *λαβ.* et ad *απεκτ.* adponunt | *εξεβ.* (*-λαν* c. B: ς Ln *-λον* c. rell ut vdtr omn) *αυτον* c. ABCDMΓ al plus^{20} a c ff^{2} q cop go al .. ς om *αυτον* c. EFGHKLSUVXΔ al pl vg it^{aliq} al :: cf Mt et Lc

9. *τι* c. BL g^{2} cop .. ς (Ln) add *ουν* c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it^{pler} (k om *τι ποιησει*) vg go al (:: est in Lc similiterque in Mt, nec fluctuat. Ex iisdem adscriptum est *τουτους* vel *εκεινους*) | *τ. γεωργους* .. C** 33. y^{scr} al plus^{10} add *τουτους*, item 1. 209. 299. al^{12} *εκεινους*, item alterutrum vv aliq (:: vide ante)

10. *εγενηθη* .. L e^{scr} 433. *-νηθη* | *γωνιας* .. E*K*X (X antea *απωλεσει*) al *γονιας*

11. *καὶ ἔστιν* (al mu *εστη*): ita cdd antiqui ut KMΓ habere solent, non *καί ἐστι*

12. *την παραβ.* (al plus^{15} it^{aliq} vg al add *ταυτην*) .. Δ ante *πρ. αυτ.* pon | *απηλθον* .. D (non item B) *-λθαν*

13. *ινα* .. Γ *ιν'* | *πρ. αυτον* .. D a c i k q om | *πρ. αὐτὸν τινὰς*: sic cdd antiq ut KMΓ, non *-τόν τινας* (go *τινες*) | *αγρευσωσιν* .. D 2.^{pe} *παγιδευσωσιν*

14. *οι δε* (ita c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{utr} al; vg *qui*, a b i q *et*

δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ
οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων, ἀλλὰ ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν
κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ εἰδὼς
αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι
δηνάριον ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος ἡ
εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Καίσαρος. 17 ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
τῷ θεῷ. καὶ ἐθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

---

illi; BCDLΔ 33. c^{scr} c ff^{2} k cop και: ita Ln 49. at videtur ex Lc ortum, ex quo et. alia huc translata, vide post; praetereaque και aptius ad coniungenda sqq cum prioribus visum) ελθοντ. (c ff^{2} k add *Pharisaei*) λεγουσ. αυτω (Γ αυτον, G 1. 13. 28. al^{10} fere ηρξαντο ερωταν αυτον εν δολω λεγοντες, item test^{aliq} επηρωτων αυτον εν δολω και λεγουσι vel similiter; c^{scr} οι φαρισαιοι επηρωτον αυτον λεγοντες) .. D και επηρωτων αυτον οι φαρισαιοι | μελει .. M*(ipse* corr)FGX al pm μελλει | ανθρωπων .. GK 1. 28. al^{10} fere b am -που .. 126. om | αλλα c. (B?)DLΔ al .. ς (Ln 49.) αλλ c. A(B?)CEFGHKM(SV?)UXΓ al pler | Δ τον οδον | εξεστιν c. ABEFGHKLSUVXΓΔ al pl vg g^{1} (l?) go cop syr al .. C (et* et**)DM al^{12} fere it^{pl} gat tol syr^{p} c.* (sed in mg: „non invenimus in Graecis“) arm arr ειπε (C* [vdtr] M al aliq ειπον) ουν ημιν ει (C**M al mu vv aliq om: item Ln; 8.^{pe} k τι σοι δοκει) εξεστ. (:: e Mt) | κηνσ. καισ. δουν. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. vv pl libere .. BC(D)LΔ al plus^{10} it^{mu} vg al δουν. (D ημας δουν., vg b *dari*, item q) κηνσ. (D 2.^{pe} επικεφαλαιον, k *capitularium*) καισ. (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) | δωμ. η μη δωμεν (ita et. q; k *dabimus aut non*: uterque om η ου) .. D it^{pl} al om (:: ut Mt et Lc), item 225. g^{2} vg go al (δωμεν cum η ου coniungentes) om η μη δωμ.

15. ο δε .. DG 1. 13. 28. 69. 346. 2.^{pe} al^{4} it^{pler} go arm add ις | ειδως .. D 13. 28. 69. 346. 2.^{pe} b c ff^{2} i q go ιδων (Gb'; cf ad v. 28.) | πειραζετε .. FG 1. 13. 28. 33. 2.^{pe} al^{8} q syr^{p} c.* arm pers^{p} add υποκριται (:: e Mt) | δηναριον .. EKL al δην. | ιδω .. CDΔ al ειδω

16. οι δε (et. c ff^{2} q) sec loco .. AD a b i k al vg om (:: ut Mt; Ln [οι δε]) | ειπαν c. BCDLΔ al pauc .. ς -πον c. EFGHKMSUVXΓ al pler .. A vg b d i q al λεγουσιν (:: e Mt) | αυτω .. 1. 13. 28. 69. 209. y^{scr} al pauc it^{aliq} om

17. ο δε ις c. BCLΔ 33. (cop *ipse vero*) .. ς και αποκριθεις (D 2.^{pe} it^{pl} vg al αποκρ. δε) ο ις (al^{10} fere om) c. A(D)EFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{p} al .. k om (habet *Dicit illis*, item b *Ait illis et Ies.*, syr *Dixit eis Ies.*) | ειπεν c. BD .. ς (Ln) add αυτοις c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ etc (:: in Lc est nec fluct; nec magis in Mt om) | τα καισ. (2.^{pe} add ουν) αποδ. καισ. c. BCLΔ 28. 2.^{pe} cop (syr αποδ. post καισαρι) .. ς (Ln) αποδ. (M 13. 69. 124. 346. y^{scr} al plus^{16} it^{pler} vg al add ουν) τα (D add του) καισ. (D add τω) καισ. c. A(D)EFGHK(M)SUVXΓ al pler it vg al (:: cf Mt et Lc) | εθαυμαζον (B εξεθ., D* -ζοντο) c. BDLΔ 2.^{pe} it (exc

18—27 Mt 22, 23—33. Lc 20, 27—38. *Deut 25, 5.

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν*
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες 19 *Διδάσκαλε,*
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ κατα-
λίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 *ἑπτὰ*
ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων
οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 *καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀπέθα-*
νεν, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως 22 *καὶ*

---

k) vg cop .. ς *εθαυμασαν* c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler k go al (:: ita Mt lectione non fluct) | *επ αυτω* .. D 28. al[1]pe *επ αυτον* (K -των, sed ν cum sq ε arctius iunctum)

18. *σαδδ.* (2.pe al *οι σαδδ.*) *πρ. αυτον* .. D 28. 106. itpm vg *πρ. αυτ. σαδδ.* | *αναστ. μη ειναι* .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. cop *αναστασις ουκ εστι* | *επηρωτων* (C -τουν) c. BCDLΔ 33. 2.pe al aliq it (exc c) vg al .. ς -*ρωτησαν* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler c go al (:: ita et Mt et Lc)

19. *μωυσης* c. BDKMΔ al mu itpler (et. q; b *moeses*) vg (sed non am) .. ς *μωσης* c. ACEFGHLSUVXΓ al pl k am | *εγραψ. ημιν* (et. ackq) .. D al pauc b ff[2] i vg *ημ. εγρ.* | *οτι* .. D al pauc om (it vg *ut si* etc) | *καταλιπη* c. B(e sil.)GKL(s?)UVΔ al pl .. AFMX al mu -*λειπη*, EHΓ al pauc -*λειπει* (Γ -*λιπει*) .. C 433. -*λιψει* (483. -*ληψ.*) .. D 28. it *εχη* | *γυναικα* pr .. C[scr] -*καν* | *μη αφη τεκνον* (C 33. cop -*κνα*; 1. al[3] vel plur acff[2] k -*κνον μ. αφ.*) c. B(C)LΔ (al[5] ac plur it[4] cop) .. ς (Ln) *τεκνα μ. αφη* (Γ* *εχων*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler biq vg go al (:: in Mt *τεκνα* non fluct) | *την γυναικα* (Gb') c. B(sic omnino vdtr)CLΔ 1. 61. 209. 2.pe 8.pe k cop .. ς (Ln) add *αυτου* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpler vg al mu (:: ita Mt lectione tantum non fluct) | *εξαναστηση* c. BDEGKLMSUVXΔ al pl .. ACHΓ al[20] fere *εξαναστησει* (Γ *αναστ.*) (F -*στη*) | *σπ. τω αδ. αυτ.* .. L *τω α. α. σπ.*

20. *επτα αδ. ησ.* (ς Gb Sz) c. ABC*EFGHKLS(vdtr)UVXΓΔ al longe pl k go al .. ς[e] *επτ. ουν* (al pauc cop al *δε*) *αδ. ησ.* c. C**M al mu c (ff[2]. *ουν* post *ησαν*) vg al (:: e Lc). Praeterea 13. 28. 61. 69. al[5] c cop syrp mg add *παρ ημιν* :: e Mt .. D itmu *ησαν ουν* (a *autem*, q om) *παρ ημειν* ζ *αδελφ.* | *αποθνησκων* .. D 1. 28. 2.pe al[5] syrp (sed syrp mg *αποθνησκων*) ff[2] i *απεθανεν και*, item bcq al vg *mortuus est* pergentes *non relicto semine*

21. *και ουδε αυτος* (X 28. 300. 435. *ουδ. ουτος*, ad go *nec hic*, q *nec ille*; al[3] b ff[2] nil nisi *ουκ*, D al[3] add *ουκ*) *αφ. σπερμ.* c. A(D)EFGHKMSUV(X)ΓΔ al pler itpler (i om versum, k libere: *et accepit eam sec. resuscitare sem. fratri suo* - similiter c - *et ipse mortuus est* etc) vg go syrp al .. BCLΔ 33. c cop (syr similiter sed exprimit *ουδε αυτος*) *μη καταλιπων σπ.* (49. :: offendebat quod res secundi fratris tantopere urgetur. Hinc alii aliter temptarunt verba *ουδε αυτος*. Eadem sustulerunt *μη καταλιπων* substituentes, quod inter *ουκ αφηκεν* et *ουκ αφηκαν* positum loci naturae parum convenit.) | *και ο τριτ. ωσαυτ.* .. D ff[2] i om (sed vide post)

οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
νεν. 23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται
γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν
τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ

---

22. *και* (c *deinde*; 28. om; A^{mg} add *ελαβον αυτην*) *οι* (ck *omnes*) *επτα* (M 13. 69. 346. c add *και*) *ουκ αφ. σπ.* (k om *ο. αφ. σπ.*) c. BCLMΔ 13. 28. 33. 69. 346. ck cop .. ς *και* (i *similiter*, D *και ωσαυτως*) *ελαβον αυτην* (Δ al^{2} add *ωσαυτως και*, item vg go syr^{p} *ωσαυτ.*) *οι επτα και ουκ αφ. σπ.* (q om *κ. ο. α. σπ.*) c. (AD)EFGHKM^{mg}SUVXΓ al pler it^{aliq} vg go syr^{utr} al (Ln *και* [*ελαβ. αυτ.*] *οι επτ. και ο. αφ. σπ.*) | *εσχατη* (MU al syr^{p} add *δε*) *παντ.* c. AEFMSUVXΓ al pl vg g$^{1.2.}$ go syr^{utr} al .. BCGHKLΔ al plus^{35} it^{mu} (*postea*, q *novissime*) cop *εσχατον* (G al mu b q cop add *δε*, Δ *γαρ*) *παντ.* (it^{aliq} om) (Gb″ Ln 49. :: at videtur ad *υστερον* Mt^{i} et Lc^{ae} accommodatum, quemadmodum it^{mu} id ipsum exprimunt) .. D om (nec exprimunt ck libere verba mutantes); 36.^{ev} om una cum sqq | *και η γυ. απεθ.* (Gb′) c. BCDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 299. 346. y^{scr} 2.^{pe} a b ff$^{2.}$ i .. ς *απεθ. κ. η γυ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg q al go cop syr^{utr} al (:: at sic Mt lectione non fluct; in Lc lectio fluct)

23. *εν τη αναστ.* (Gb″) c. BC*EFHLSUVXΓΔ al pl k q go (c cop add *δε*) (syr^{p} vide post) .. ς (Ln) *εν τη ουν αναστ.* c. AC**KM al mu, item DG 1. 28. al *ε. τ. αναστ. ουν*, item it^{mu} vg syr syr^{p} c.* al (:: e Mt et Lc) | *οταν* (aeth add *ουν* omissis *εν τ. αναστ.*) *αναστ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go syr^{p} al (13. 69. 346. *οτ. ουν αναστ.* ante *εν τη αν.* pon) .. BCDLΔ 28. 33. 13.^{ev} 18.^{ev} (2.^{pe}?) c k cop syr ar^{p} pers^{p} sax om (Gb^{oo} Ln [*οτ. αν.*] :: at nec Mt nec Lc habet, delebaturque propter pleonasmum) | *αυτων* (1. al pauc *των επτα*) .. Δ c k om | *εσται* .. E *εστω* | *γυνη* (c^{scr} om) .. AD* 13. *η γυνη*

24. *εφη αυτ. ο ις* c. BCLΔ 33. cop syr (k *respondit illis*) .. ς (Ln) *και αποκριθεις* (D 1. 13. 2.^{pe} al^{5} a *αποκρ. δε*) *ο ις ειπεν αυτ.* c. A(D)EFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg etc (:: cf Mt et Lc. Toties in Mc simplex *εφη* cum *αποκριθεις ειπεν* commutarunt; cf 9, 12. et alibi) | *Ου* .. Δ a cik Thph om | *ειδοτες* (a k vg *scientes*; q *ignorantes*) .. D Or *γεινωσκοντες* (b c d ff$^{2.}$ i *intellegentes*) | *του θεου* .. D add *οιδατε* (d *scitis*)

25. *αναστωσιν* .. DG^{r*} *αναστησουσιν* (d *resurrexerint*) | *ουτε* pr (et. Or) .. D *ου* | *γαμιζοντ.* (D 2.^{pe} *-ζουσιν*, 239. 433. d^{scr} *εκγ.*) c. BC(D)GLUΔ 1. 124. 209. al plus^{10} .. ς *γαμισκονται* c. EKMSVX al pl Or, item AFH al^{15} fere *εκγαμισκ.* (: cf ad Mt) | *αλλ* .. DΔ (al?) *αλλα* | *ως* (Δ confusis litteris *εις*) .. B Or *ως οι* | *οι εν* c. ABEGHSVXΓ al sat mu go syr Or (13. 33. al^{10} fere vg^{six} al add *θεου* ante *οι*) .. CDFKLMUΔ al^{80} fere om *οι* (Gb Sz Ln: *οι* praecedente *αγγελοι* multo facilius omittebatur quam addebatur. Praeterea ad *αγγελοι* magis convenire videbatur *εν* quam *οι εν*, quemadmodum B et Or *οι* retinentes etiam ante *αγγ.* articulum addere malebant. Cf et. Mt)

*Ex 3, 6. τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ
καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ
ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

28—34 Mt 22, 35—40. 28 (131.6) Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν
(Lc 20, 39.) συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν
29 s. *Deut 6, 4 s. αὐτόν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς

---

26. *βιβλω* .. D *βυβλω* | *μωυσεως* c. BDKMΔ al plus[20] (qui notantur) .. ς *μωσεως* c. ACEFGHLSUVXΓ al pl: cf ad Mt 8, 4 et alibi | *του βατου* (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al pler .. ς *της βατου* c. D al non ita mu Or (:: ita Lc) | *πως* (Schu: „rec. ap. Lc") c. BCLΔ 108. 131. al[20] fere .. ς (Ln) *ως* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl Or (sed *ως ειπεν* ante *επι* pon); item 28. 33. 299. *ωσει* (:: cf 2, 26. 9, 12. *πως* in tali locutione minus usitatum) | *Εγω* (MU al aliq it vg al Or[1] add *ειμι*) *ο θεος* (M *ο* ις sed M[mg] *ο θε.*) .. B 18.[ev] Or[1] om ὁ | *θε.* (282. om) *ισ.* (D it[mu] *ισαακ*) *και θε.* (131. 282. om) *ιακ.* c. BD Or[1] .. ς *ο θε. ισ. κ. ο θε. ιακ.* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn cop Or[3] (:: in Mt est ὁ, nec fluct; cf et. Lc. Similiter v. sq plerique *ο θεος* substituerunt)

27. *θεος* c. BDKLM[mg]SXΔ al plus[30] Or[2] .. ς *ο θε.* c. ACEFGHMSUVXΓ al pl cop Or[3]. Praeterea 13. 69. 108. 124. 346. al[40] fere Or[1] add *θεος* | *αλλα ζωντ.* (Gb Sz) c. ABCDFKLM[m]SUXΔ 1. 13. 33. al plus[55] it[pler] vg go cop syr[utr] al mu Or[4] .. ς *αλλ. θεος ζω.* c. EGHMSVΓ al pm q | *πολυ πλαν.* c. BCLΔ k cop .. ς (Ln) *υμεις ουν* (G 1. 229. 299. 2.[pe] c go *δε*) *πολυ* (FH k[scr] *πολλοι*, al pauc *πολλυ* et *πολλα*, G e[scr] om) *πλαν.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it[pler] vg syr[utr] al

28. *των γραμμ.* .. F al[5] ac plur *γραμματευς* | *ακουσας* .. K *ἀκούσαι* | *αυτων* .. D[gr*] *αυτω* | *συνζητ.* c. ABCDGLΔ etc .. ς *συζητ.* c. EFHKMSUVXΓ al pler | *ειδως* c. ABEFGHKMSUVXΓΔ al pler (67. om) cop .. CDL 1. 13. 28. al[20] it (sed k reddit *ακουσας οτι*, omissis *αυτ. συνζ. ειδ.*) vg (gat om) go syr[utr] arm al mu (D 28. al pauc it[aliq] vg al praem *και*) *ιδων* (Ln :: cf v. 34. ad quem iste locus correctus videtur; scilicet *ιδων* aptius esse putabatur. Similiter supra v. 15. substituerunt *ιδων*.) | *απεκρ. αυτ.* (prob Schu) c. BCLΔ 1. 13. 28. 33. 69. al[10] fere cop Thph .. ς (Ln) *αυτ. απεκρ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go al .. al[6] om *αυτοις* (:: ut h. l. ita 14, 40. in oratione indirecta *αυτοις* et *αυτω* dativi ante *αποκριθηναι* in plerisque positi sunt: ex emendatione, ut videtur. Certe uterque locus et. pro testium ratione eodem modo constituendus est.) | *επηρ. αυτον* (ita et. a q vg) .. D b c ff[2] g[2] i k (gat) add *λεγων* (gat om) *διδασκαλε* :: e Mt | *εντολη πρ. παντ.* c. BCLUΔ 33. 108. 127. 131. cop syr[utr], item omisso *παντων*. D 2.[pe] a c ff[2] i k q .. AEFGHKM[m]SSVXΓ al plus[100] g[1] vg Euth Thph *πρωτ. παντ. εντολη* (Gb Sz Ln), item ς *πρωτ. πασων εντολη* c. M al mu .. 1. al[5] g[2] *πρωτ. εντ.*

29. *απεκρ.* (syr *dixit*) *ο* ις c. BLΔ 33. cop (syr) .. ς (Ln) *ο δε* ις *απεκρ.*

ὅτι πρώτη ἐστίν Ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς
ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας Lc 10, 27.
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον *Lev 19, 18.
σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 (138. 10)
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας

(al pauc k ειπεν) αυτω c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler vg k go syr[p] al Aug .. D it[pl] αποκριθεις δε ο ις (a *et Iesus*) ειπεν αυτω (b ff[2] i q *ad eum*) | οτι πρωτη εστ. c. BLΔ cop, item c *prim. mandatum est* .. 229. k plane om .. ℵ 209. 299. οτι πρωτη παντων (209. πασων), D 91. a b i arm παντων πρωτη, 1. 28. Mcell[eus] πρωτον παντων (28. πα. πρ.) .. A(C)KM[mg](M)U 33. 69. 131. al[35] fere it[aliq] vg go οτι πρωτη παντων (M πασων) εντολη (al pauc it[aliq] vg add εστι, item C εστιν αυτη) (ita Gb; item Ln οτι πρ. παντ. [εντολη εστιν]) .. ς (Gb') οτι πρωτ. πασων (ita c. minusc pauc; EFGHSVΓ al[60] fere παντων: ita Sz) των (V al aliq om) εντολων c. EFGHSVΓ al[60] aliisq pauc syr | D ιστραηλ, item a b k *istrahel* (k *isdr.*) | ημων .. al plus[10] i (al?) υμων, al[5] c vg[ed] (et. tol; sed cdd longe pler *noster*, item sax) cop aeth al Ath Cyp[saepe] Hil al σου | κυριος sec .. F y[scr] al pauc a b k Hil[2] om (et. *deus* legitur)

30. και pr .. Δ x[scr] 238. om | της .. D*ℵ om prim, B om ter (vide ad Lc 10, 27.) | και εξ ο. τ. ψυχ. σου .. K 157. al[6] k om | κ. εξ ο. τ. διαν. σου (a b i *et ex totis viribus tuis*) c. BEFGKLMSUVXΓΔ al longe pler a b g[2] i q (l?) vg cop go syr[utr] aeth al Hil Aug; item A post καρδ. σου, 218. post ισχ. σου .. DH 157. 49.[ev] c ff[2] g[1] k syr[hr] arm Cyp[3] Firm om (49. :: at nec h. l. nec Lc 10, 27. cautum videtur membrum istud omittere, testibus quidem similibus utroq loco suadentibus. Eo minus omittendum quod desunt in Deuteron.) | κ. εξ ολ. τ. ισχ. σου (ff[2] g[1] k *et ex* [k *de*] *totis viribus tuis*; a *fortitudine*; b c d i Cyp Hil Firm *virtute*; Aug om) c. BℵLΔ cop (a pergit statim: *et propinquum tuum* etc) .. ς (Ln) add αὕτη πρωτη (K al[30] fere add παντων, item x[scr] Vict[cat] και μεγαλη) εντολη 28. 2.[pe] (Mcell[eus] Vict[cat] om, item k Firm addito *est*; 229. παντων εντολων) c. ADFGHKMSUVXΓ etc it[pler] vg go syr[utr] al Mcell[eus] Cyp Hil Firm Aug (:: haec eo magis ex Mt fluxisse videntur si sequentia ex eodem in pler test corrupta esse recte statuimus)

31. δευτερα (Δ η δ., k praem *deinde*) c. BℵLΔ s[scr] b i (k) cop Hil .. ς και δ., Ln [κ.] δ. c. AEFGHKMSUVX al pler c q go syr[utr] Mcell[eus] Cyp Quaest; item D 33. 2.[pe] x[scr] al pauc vg ff[2] al Aug δευτ. δε, item Γ f[scr] και δευτ. δε | αυτη c. BℵLΔ cop .. ς (Ln) ομοια αυτη (ς αὕτη c. EFGHKMUVΓ al pl; sed 124. al mu it vg go syr[utr] al pler αὐτῇ: ita Ln) c. A (A* vdtr al pauc cat[ox] Vict[cat] ομ. αυτης) EFGHKMSUVXΓ etc, item D Mcell[eus] ταυτη (:: in Mt ομοια certissimum, indeque Mc corruptus) | σεαυτον .. HX al plus[50] εαυτον | μειζ. (L b i Hil add δε) τ. αλλ. (b Hil om) εντ. (U 13. om; D εντ. αλλ. item it[aliq]) ουκ εστ. .. a (vide ante) *hoc est magn. mandatum*

32. και .. B cop syr om | Δ om ὁ

εἶπας ὅτι εἷς ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 *καὶ τὸ*
ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν
πλησίον ὡς ἑαυτὸν πλεῖόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ
Mt 22, 46. Lc 20, 40. *θυσιῶν.* 34 *καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη,*
εἶπεν αὐτῷ Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. (133.2) *καὶ*
οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35–37 Mt 22, 41–46. Lc 20, 41–44. 35 (134.2) *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ*
ἱερῷ Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστιν Δαυείδ;
*Ps 110, 1. Act 2, 34. 36 *αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ Λέγει ὁ κύριος*

---

32. *ειπας* c. ABGKMSUVΓ al pl .. DEFHLXΔ al mu *ειπες*. Praeterea D it^pl Hil post *καλως* pon | *εις εστιν* (Gb Sz) c. ABKLMSUVXΓΔ al plus^100 l am fu ing em prag erl iac al go syr aeth al Thph .. ς add *θεος* (DG 28. al^7 cop al^7 Mcell^eus *ο θε.*) c. DEFGH al sat mu it (exc l; k *dominus*) vg^ed (item tol al) cop syr^p c.* al Hil al | *αλλος* .. D a Mcell^eus1 om

33. *της* prim .. BUX al pauc om | *καρδιας* .. L al pauc cop add *σου* | *συνεσεως* .. D 2.^pe a i q *δυναμεως*, item b Hil; 1. 33. 118. 209. 299. cop arm *ισχυος* rursusque infra *συνεσ.* pro *ισχ.* .. c ff^2. om | *κ. εξ ολ. τ. ψυχης* (DΓ add *αυτου*, al pauc d *σου*) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^pler go syr^utr al mu Hil .. BLΔ 1. 33. 118. 209. 299. al pauc a cop Mcell^eus om (49. item Ln [*και ψυχ.*])| *κ. εξ ολ. τ. ισχυος* (LX al *-υως*, item al pauc v. 30.) (vide ad *συνεσ.*) .. D b arm Hil om | *τον πλησιον* .. Δ (cop) add *σου* | *εαυτον* c. BEFGHKMSUVXΔ* al pl it vg go syr^utr al .. ADLΓΔ** al plus^10 (cop) *σεαυτον* | *πλειον* .. BLΔ 33. *περισσοτερον* | *και θυσιων* (Gb Sz) c. ABDEFGHKSUVXΓ al pl .. ς *κ. των θυσ.* c. LMΔ al mu

34. *ιδων* (H** al *ειδων*) .. H* al plus^5 *ειδως* | *αυτον* .. DLΔ al^15 fere om (nec exprimunt it^pler vg al Hil)| *ει* .. Δ post *βασιλ.* pon, L om | *ουκετι* (al^3 *ουκ*, al pauc a post *ετολμα* vel post *επερ. αυτ.* pon) .. D al^6 cop (fu?) tol al om

35. *ελεγεν* (a vg *dicebat*) .. D b c q *ειπεν* (*dixit*, c *ait*) post *ιερω*, item i k *dixit*, ff^2. *ait* | *εστιν δαυ.* (de *δαυειδ* cf ad Mt 1, 1.) c. AEFGHKMSUVXΓ al pl it^pler vg go etc (et. Barn alludens) .. BDLM^mgΔ 1. 33. 69. 2.^pe al plus^10 k cop *δαυ. εστ.*

36. *αυτος* c. BLΔ 13. 28. 59. 69. 2.^pe a k cop .. ς add *γαρ*, Ln [*γ.*] c. AEFGHKMSUVXΓ al pl it^mu vg go syr^utr al Hil; item D arm *και ουτος* (d *ipse*), item c ff^2. *ipse autem* (:: cf ad Lc)| *δαυειδ* h. v. et sq: cf ad Mt 1, 1. | *ειπεν* (et. q go al) .. X 282. b^scr d^scr al aliq it^pler vg (Barn alludens) *λεγει* (X al pauc it^aliq post *αγιω*)| *εν* .. B om | *τω πν. τω αγι.* c. BDLUΔ 2.^pe al ut vdtr mu .. AEFGHKMSVXΓ al pl *πν. αγ.* (Gb Sz :: at nihil erat cur adderetur *τω*. Usus malebat locutionem absque *τω*)| *Λεγει* (Gb Sz) c. ADEGHKMSV 124. 131. 157. al plus^40 k q go .. ς (Ln 49.) *ειπεν* c. BLM^mgSUXΓΔ al sat mu it^pl vg al Barn al (:: ita Mt et Lc et Act, item LXX sed Iust^3 dial 83. *λεγει* [*ειπεν* quaest 101.]

τῷ κυρίῳ μου Κάθισον ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 37 *αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν*
κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν
αὐτοῦ ἡδέως.

38 ([136.2]) *Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ τῶν* 38–40 Lc 20, 46 s.
γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς Mt 23, 6 s. Lc 11, 43.
ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 *καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ*
πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 ([136.3]) *οἱ κατέσθοντες τὰς οἰκίας* Mt 23, 14.

---

item lat[vet]. Quum in Mt *ειπεν* non fluctuet nec nisi leviter in Lc et Act, praestat h. l. *λεγει* tot gravibus testib probatum)| *ο κυριος* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al fere omn Barn (Iust[quaest]) al .. BD c[scr] (Iust[dial 2] ex psalm) *κυριος* (Ln 49. :: cf ad Mt, ibique adde Iust[2] psalmi verba absque *ὁ* scripsisse)| *καθισον* c. B .. ς (Ln) *καθου* c. ADEFGHKLMSU VXΓΔ al ut vdtr omn (item etsi potius ex ipsis psalm. hausisse censendi sunt Barn Iust al) (:: nullo trium locorum pp. aliter quam *καθου* legitur: hinc codicis antiquissimi lectio in Mc saepe similiter a reliquis deflectente haud arcenda videbatur)| *αν* .. D om | *θω* .. D* *θωσω*, ** *θησω* | D *εκχθους* (sic)| *υποκατω* c. BD 28. cop arr perss .. .. ς (Ln) *υποποδιον* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler it vg syr[utr] go al (:: sic Lc et Act pauciss fluct, item LXX: et. Clem[rom] Barn Iust. Hinc *υποποδιον* maxime solenne fuisse censendum est, proptereaque in Mt et Mc praeferendum *υποκατω*, quo Mc et. 6, 11. 7, 28. utitur.)

37. *αυτος* (Γ *πως*) c. BDLΔ 28. 106. 251. 2.[pe] a i k q (item c ff[2] *si David*) cop syr[p] (vide post) Hil .. ς add *ουν*, Ln [*ουν*] c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg it[aliq] (b *si ergo*) syr syr[p] c.* al (al[1] *γαρ ουν*, go *enim*) (:: cf Mt et Lc)| *λεγει* .. M[mg]SU 33. 2.[pe] 48.[ev] al aliq c mt cop[1] syr al *καλει* (:: e Mt et Lc)| *ποθεν* .. M (*ποθ.* M[mg]) 1. 13. 28. 33. 2.[pe] al[10] fere b (*quomodo*) *πως* (:: e Mt et Lc)| *αυτου εστ. υι.* c. BL(Δ k *εστ. αυτ. υι.*) al? (7.[pe] *αυτ. υι. εστ.*, go *ei fil. est*) .. ς (Ln) *υι. αυτ. εστ.* c. AEF GHKMSUVXΓ al pler b (:: at ita Mt lectione non fluct; cf et. ad Lc); item D it[pler] vg Hil *εστ. υι. αυτ.* | *ο πολυς* .. D 2.[pe] om *ὁ* | *ηκουεν* (MΓ al pauc vg [exc fu] -*σεν*, al aliq it[mu] fu *ηκουον*, go *audiverunt*) *αυτ. ηδ.* .. D b ff[2] i q vg *ηδ.* (D* d* praem *και*) *αυτου ηκ.*

38. *και εν τ. δι. αυτ. ελεγεν* (e *doceb.*, syr add *αυτοις*) c. BLΔ 33. e k cop syr .. ς (Ln) *κ. ελεγ. αυτοις* (F al *αυτους*, 1. 28. 124. 299. om; go *ad eos*) *εν τ. δι. αυτ.* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler vg q al go al .. D 2.[pe] a b i *ο δε* (d *et ille*) *διδασκων* (D[gr] a add *αμα*) *ελεγ. αυτοις* (similiter c ff[2])| *των θελοντων* .. D[gr] *και των τελωνων* (d *et qui volunt*) | *ασπασμους* .. 11. 238. 346. al[25] fere c (*volunt*) syr arm pers[p] praem *φιλουντων* (:: e Lc)| *εν τ. αγοραις* .. D 2.[pe] add *ποιεισθαι* (d *facitis*)

39. *πρωτοκλισιας* c. B(e sil.)DEGM(SV?)Δ etc .. AFHKLUXΓ al pm -*κλησιας*

40. *κατεσθοντες* c. B (eadem forma Lc 7, 33. 34. 10, 7. 22, 30. *εσθων*, *εσθοντες*, *εσθητε* solos BD testes habet; quos si sequimur, nec h. l. solius B deserenda auctoritas est: apparet enim operam a scriptoribus datam esse ut ea forma cum similibus aliis exstirparetur. Acce-

τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται
περισσότερον κρίμα.
41–44 Lc 21, 1–4. 41 *Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ*
ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά, 42 *καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ*
δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 *καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς*
αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·

---

deret haud dubie et. h. l. D ad B, nisi part. cum verbo fin. mutatum haberet: vel potius nisi *κατεσθοντες* [sic] Marci ad Lc et *-θιουσιν* Lucae ad Mc transtulisset) .. ς (Ln) *-θιοντες* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler .. D 1. 91. 299. *οι κατεσθιουσιν* (it vg *qui devorant, qui comedunt*) :: e Lc | *τας* (D 229. om) *οικ. των* (D 229. om) *χηρ.* (KΓ al *χειρ.*) .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} it (exc e k) syr^{hr} add *και ορφανων* | *και* (D it vg syr al mu om) *προφασει μακρα* (LΔ al pauc *μακραν*, KMΓ al mu *μακρᾶ*, similiter it^{mu}) *προσευχ.* (b l vg *sub obtentu prolixae orationis;* a e ff^{2} q *occasione longa orantes*, i *oratione longa utentes*, d *sub obtentu orantes;* c *oratione prolixa orantes et haec in oratione faciunt*, k *ista faciunt in accusatione longa*) .. 13. om | *ουτοι* .. 13. 28. *οιτινες* | *λημψ.* c. ABDLXΔ .. ς *ληψ.* c. EFGHKMSUVΓ al ut vdtr omn | Δ *περισσον* | *κρίμα*: hoc acc. EKMUΓ item unc al item ut vdtr minusc longe pl (Ln 49. *κρῖμα* ut 1. al)

41. *καθισας* (1. 13. 28. 69. 91. 209. 299. 346. 2.^{pe} syr$^{p\,mg}$ arm Or *εστως*) c. BLΔ a k cop .. ς add *ο ιϲ*, Ln [*ο ιϲ*] c. AEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn (sed 11. om *ὁ*) it^{pl} vg syr^{utr} al Or, item post *κατ. τ. γαζ.* D *καθεζομενος ο ιϲ* | *κατεναντι* (et. Or) .. BU al^{20} *απεν.*, 13. 346. *κατενωπιον* | *γαζοφυλακιου* c. AB (e sil.) DH (vdtr) KL (s?) UV*ΓΔ etc .. E (F hiat) GMV**X al mu *-κειου*. Item bis *-ακεῖον* (V *-άκειον*) EFGMVX (X v. 41. non 43.) al mu | *βαλλει* (Or^{1} *τινα τροπον πας ο λαος βαλλει χ.*, item^{1} *και πας εβαλλε χαλκος*) .. 13. 69. 124. *εβαλλε*, item it^{pl} vg (D ab *εβαλλεν* ad *εβαλλον* transiluisse vdtr; certe enim om *βαλλει* usq *πλουσιοι*) | *εβαλλον* c. ABDEGHKLSXΓΔ al pl it vg al Or .. FMUV al^{20} fere Thph *εβαλον*

42. *και ελθ.* .. D 2.^{pe} it vg cop^{2} Or *ελθ. δε* | *πτωχη* c. ABEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn g^{2} (item ut vdtr g^{1} l) vg al mu Or .. D 2.^{pe} a b c ff^{2} i k q arm om (Gb^{0}) | *εβαλεν* .. K 13. 124. al pauc *-λλεν*

43. *λεγει* c. EFGHMSVXΓ 1. al pl syr^{p} Or^{1}, item *ait* it^{pl} vg .. ABDKLUΔ al^{35} fere a k syr al Or^{1} Dam *ειπεν* (Gb Ln :: at ita Lc, ex quo et. *εβαλεν*. Praeterea cf ad 3, 32. 5, 7. 8, 20.) | *αυτη η πτωχη* (et. c ff^{2} g^{2} al vg; k Cyp Amb om *πτ.*) .. D 2.^{pe} y^{scr} al pauc a b i q Or^{2} *η πτ. αυτ.* | *πλειον* .. U 2. 33. 73. 245. 435. al pauc *πλειω* (:: cf Lc) | *βεβληκ.* c. EFGHKM (suppletur in mg) SUVXΓ al pl .. ABDLΔ 33. al^{15} ac plur Or^{2} *εβαλεν* (Ln :: e Lc) | *τ. βαλλοντ.* c. ABDEGKLMUVXΓΔ al^{50} ac plur Or^{2} .. ς *τ. βαλοντ.* c. FH (s?) al sat mu, item *qui miserunt* k vg .. 1. 13. 248. it^{pler} om

44 *πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.*

XIII.

1 (187.2) *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ* 1–9 Mt 24, 1–8. Lc 21, 5–11.
εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ
ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Βλέπεις ταύτας*
τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ
καταλυθῇ. 3 (188.2) *καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν*
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰά-
κωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας 4 *Εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται,*

---

44. *παντες γαρ* .. D 1. 33. al aliq (Cyp potius e Lc) add *ουτοι* (:: e Lc)| *περισσευοντος αυτοις* .. UΓΔ al mu Dam (Clem et Const liberrime) *-ευματος αυτων* (Γ al pauc *-τοις*) :: similiter aliq in Lc

XIII. 1. *εις εκ* c. ADFXΔ 1. 13. 28. al^{20} fere (item it vg cop *unus ex* [*de*]) .. ς (Ln ex errore) c. BEGHKLMSUVΓ al pl om *εκ* | *οικοδομαι* (et. a i vg^{ed} am fu prag em ing al) .. D b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ k l q gat mt tol add *του ιερου*

2. *και ο* $\overline{ις}$ (e syr *Ies. autem*) *ει. αυτ.* c. BL 33. 115. 237. 255. e cop syr per^{p} .. ς *και ο* (al *ο δε*, al pauc om *ὁ*) $\overline{ις}$ *αποκριθεις ε. α.* c. EFGHMS UVXΓ al pl q al, item AKΔ 1. 28. 69. al plus^{20} it^{mu} (a b i om *ο* $\overline{ις}$) vg syr^{p} al *κ. αποκριθ. ο* $\overline{ις}$ *ε. α.* (sic Ln), item D *κ. αποκρ. ει. α. ο* $\overline{ις}$ (:: *αποκριθ.* locis talibus saepe addiderunt; praeterea in Mt est, ubi ut minus aptum test mu eiecerunt)| *αυτω* .. D al pauc it^{pler} (fu al? non am em ing prag tol al) per^{p} *αυτοις* (:: e Mt) .. 1. 118. c arm om | *βλεπεις* .. DM^{mg} 48.^{ev} al^{1} it^{pler} sax *-πετε* (:: e Mt), praeterea 2.^{pe} b c i k* praem *ου* (*nonne*, k* *non*)| *ου μη* .. DG 1. 13. 28. 69. 2.^{pe} al^{10} fere it arm praem *αμην* (1. 299. om) *λεγω υμιν* (G 2.^{pe} 13. 28. arm *σοι*) *οτι* (G 1. 13. 69. 2.^{pe} al a al om) :: e Mt | *αφεθη* c. AEFHK M^{txt}SVXΓ al pl ff$^{2.}$ i al vg (syr^{p} vide post) al .. BDGLM^{mg}UΔ al^{60} fere a b g$^{2.}$ q (c e k Cyp *in* [c add *isto*] *templo*) cop syr syr^{p} c.* al add *ωδε* (Ln :: e Mt, ubi non fluct)| *επι λιθω* c. ADEFHKSV al pl .. BGLMUXΓΔ 1. 13. 28. 33. al plus^{35} *επι λιθον* (:: ut Mt), al pauc *ε. λιθου* | *ος ου μη* (L 106. 252.* om) *καταλυθη* (13. 69. 106. 346. *-θησεται*) .. D a b c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i k n (non item q) Cyp add *και δια τριων ημερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων*

3. *και* (L om) *καθημ.* .. al pauc *καθ. δε* vel *καθ. ουν* | *ιερου* .. K *ὄροῦ* (sic)| *επηρωτα* c. BL 13. 28. 33. 49. 69. 229. 3.^{pe}? al? syr$^{p\ mg}$ cop^{2} .. ς (Ln) *επηρωτων* (AEFGH *επερωτ.*, Δ *επιρωτ.*) c. ADEFGHKMSUVXΓΔ al pler it (c ff$^{2.}$ *interrogaverunt*) vg cop^{1} al mu | B* *καθ ιδιαν*, M *κατ ιδια* | D 2.^{pe} *ο πετρ.*, 7.^{pe} *ο τε πε.*

4. *ειπον* (L 1. al *εἶπ.*) c. BDL 1. 13. 28. 33. 69. 346. .. ς *ειπε* c. AEFGH KMSUVXΓΔ al pler (:: sic Mt, solis L 1. 33. *ειπον* praebentib)| Γ *π. ταῦτά ἐστι*

καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούετε πολέμους καὶ ἀκοὰς
πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερ-
θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
9–13 Lc 21, 8–19. Mt 10, 17–22. σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. 9 ἀρχαὶ ὠδίνων

4. οταν .. MΔ οτε (124. οτι)| μελλει c. DEMXΓΔ 33. 69. 124. y^{scr} al plus[20] .. ς (Ln 49.) -λλη c. ABFGHKL(S?)UV etc (:: in Lc -λλη tantum non fluct; in Mc cf et. 3, 11. 11, 19 et 25. 13, 7.)| με. ταυτ. (L τα. με.) συντελ. πα. c. BL .. ς με. πα. (c πα. με.) ταυτ. συντ. c. DEFSUVX al pl a c n al, item (Ln) AGHKMΓ al[35] it^{pl} vg cop al με. ταυτ. πα. συντ. .. Δ 13. 229.* 435. y^{scr} 2.^{pe} k om παντ. (insolens separatio verbi πα. a ταυτ. omnes turbas creavit, aliis πα. ante τα. aliis post τα. transponentibus aliis ad modum Lcae plane omittentib)

5. ο δε ις c. BL 33. cop syr $pers^{p}$ arr .. ς (Ln) ο δε ις (237. 238. om) αποκριθεις c. AEFHKMSUVXΓΔ al pler ff[2] (*Resp. autem Ies.*) syr^{p}, item DG 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. (vdtr) 2.^{pe} it^{pler} vg και αποκριθ. (vide post de αυτοις h. l. posito) ο ις (a k n om) (:: αποκριθεις aliena manu illatum ut alibi toties; ceterum h. l. in Mt est nec fluct)| ηρξ. λεγ. αυτ. c. BLU 11. 13. 33. 209. al[5] ac plur b c ff[2] il (al vdtr) vg cop syr aeth .. ς αυτ. ηρξ. λεγ. c. AEFHKM[txt]SVXΓ al pl syr^{p}, item αυτοις (y^{scr} om) inter αποκρ. et ο ις G 1. al pauc; item ΔM[mg] 124. 157. 346. 3.^{pe} ηρξ. αυτ. λεγ. .. D 237. 2.^{pe} al[6] a k n $pers^{p}$ arr ειπεν αυτ. :: e Mt | πλανηση .. DHΓ al[6] ac plur -σει

6. πολλοι c. BL aeth $pers^{p}$ .. ς (Ln) add γαρ c. ADEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it vg cop al (:: γαρ in Mt non fluct; Mc vero etiam abiectis coniunctionibus scribere adamat, testib pler saepe substituentib quod aptum videbatur maxime ex ll. pp., ut 3, 35. 4, 28. 9, 24. 11, 23. 10, 28 et 39. 12, 36.)| επι (it vg in) .. G εν | οτι .. D 33. al[3] ac plur it^{aliq} om (:: ut Mt)| ειμι .. 13. 28. 69. 346. al[6] ac plur it^{aliq} gat cop arm sax add ο χς (:: e Mt)

7. ακουετε c. B 124. (al ut vdtr) .. ς (Ln) ακουσητε c. ADEFGHKLMSUVXΓΔ etc (:: at ita Lc lectione non fluct; accedit quod Mc passim οταν cum ind. praes. construit sed a plerisq scriptorib corr. est, cf 11, 25. 13, 4.)| μη (3.^{pe} praem ορατε) θροεισθε (al aliq -ησθε) .. D al[4] μ. θορυβεισθε, 245. μ. πτοηθητε | δει c. B cop .. ς (Ln) add γαρ c. ADEFGHKLMSUVXΓΔ etc (:: at ita et Lc et Mt lectione non fluct; praeterea cf ad 13, 6.)| αλλ .. D αλλα

8. επι εθνος c. ABDEFGHMSUVXΓ al pler .. KLΔ (supra lineam) 1. 69. al[3] ac multo plur cat^{poss} επ εθνος .. Δ[txt] 2.^{pe} (?) αντι εθνου | εσονται σεισμ. c. BDL 28. 124. 299. cop .. ς (Ln) και εσ. σ. c. AEFGHKM (M* 122.* ab εσοντ. ad εσοντ. transiluere) SUVXΓΔ al pler it vg syr^{utr} al (:: at sic Mt lectione non fluct, Mc vero adamat asyndeton)| εσονται λι. c. BL 28. (al?) cop .. ς (Ln) και εσοντ. (arm om utrumq) λι. c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler q syr^{utr} al .. D 2.^{pe} it^{pler} vg και λι. (:: vide ad

ταῦτα. ($^{139.1}$) Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς Mt 24, 9.
συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασι-
λέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 ($^{140.6}$) καὶ
εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 ($^{141.2}$)
καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλή- Lc 12, 11 s.
σητε μηδὲ μελετᾶτε, ἀλλ᾽ ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,

εσοντ. pr)| και ταραχαι c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler q syr^{utr} al .. BDL it^{pler} vg cop aeth ar^{e} (Vict$^{cat?}$) om (Gb^{o} Ln 49. :: at vix idoneis caussis utuntur pro glossemate habentes. Nec Mt nec Lc habet, propter quod eo magis omissum esse videtur quum minus aptum haberetur. Statuentes ob seq αρχαι omissum non refutantur eo quod ipsi cdd omittentes tuentur αρχη: quippe enim primum omissum esse credibile est in exemplo illis multo antiquiore, in quo αρχαι erat, post a plurimis in αρχη mutatum.)

9. αρχαι c. AEFGHMSVXΓ al pl .. BDKLUΔ (item ita ℵ* scripturus erat) al^{36} fere it vg cop syr^{utr} arm rell ut vdtr omn αρχη (Gb' Sz Ln :: at sic Mt lectione tantum non – it vg al initia – fluct)| βλεπ. δ. υμ. εαυτους (Δ αυτους) .. D 1. 28. 91. 124. 2.p^{e} a ff^{2} i n arm om (:: ut Mt)| παραδ. υμ. c. BL cop aeth .. ς (Ln) παρ. γαρ υμ. (:: ut Mt 10, 17. lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler it^{mu} vg syr^{utr} al .. 1. 28. 124. 299. και παρ. υμ., item D 2.p^{e} a ff^{2} i k n ειτα (2.p^{e} add δε) υμ. αυτους παραδ. | και εις συναγωγας (x^{scr} 3.p^{e} 10.p^{e} aliaq evv mu g^{2} syr [similiter n syr^{p} al] κ. εν ταις συναγωγαις αυτων) non addita interpunctione (ita et. ς Gb Sz al), ut AEKLM ac test ut vdtr pler .. ς^{e} Wtst Ln συναγωγας· (Ln -γας,) c. Γ al et vv mu | και επ. ηγεμ. (AKΓ al^{15} ac plur add δε) κ. βασ. σταθησ. (GU 1. 13. 33. al^{36} fere Thph αχθησεσθε :: cf Mt 10, 18.) .. X 435. om | ενεκεν .. B -κα

10. τα .. D* om | δει πρωτ. c. AEFGHKLMSUVXΓΔ al pler q cop syr^{p} al .. BD 28. 299. 53.^{ev} a n vg syr al πρωτ. δει (Ln 49.); item 108. 124. 157. al pauc it^{pl} arm verbis και εις π. τ. εθν. ad praecedentia tractis pergunt (g^{2} tol interponunt *sed constantes estote* [tol *state*], item k *sed confortamini*) πρωτον δε δει | ευαγγ. .. D ff^{2} g^{2} tol add εν πασι τοις εθνεσιν

11. και οταν c. BDL 33. it^{pler} vg cop .. ς οταν δε (:: ut Mt 10, 19. Lc 12, 11.) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler ff^{2} q syr^{utr} al Or | αγωσιν (Gb Sz) c. ABDGKLMUXΔ al^{60} fere (346. αγουσιν) Or Thph cat^{ox} .. ς αγαγωσιν c. EFHSVΓ al pm (it^{mu} *perduxerint*, vg i *duxerint*, k *optulerunt*; a q *adducent*)| προμεριμνατε .. MΓ 11. 33. 131. al plus^{40} μεριμνατε (:: cf Lc 12, 11. Mt 10, 19.)| τι λαλησητε (U al^{30} ac plur -σετε) .. 28. 299. 433. 2.p^{e} a n post μελετ. pon, Or om | μηδε μελετατε (28. 2.p^{e} al ut vdtr Or προμελ., n *praemeletare*, a *praemeditare*) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler a n syr^{utr} al Or .. BDL 1. 33. 69. 157. 209. 32.^{ev} it^{pler} vg cop ar^{e} ar^{p} (aeth vdtr) Vig om (49. Gb^{oo} Ln [μ. μ.] :: at pleonasmus talis ut est ex more Mci, ita offendit scriptores. Nec recte dicuntur ista ex ll. pp. adsumpta. Mc proprio modo coniuncta habet tum quod Mt tum quod Lc praebet.)| αλλ .. D αλλα | ο

τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ
πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώ-
Mt 24, 9. 13. σουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
14–23 Mt 24, 15–25. ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 (142. 6)
Lc 21, 20–24. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ,
*Dan 9, 27. ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, (143. 2) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν
μηδὲ εἰσελθάτω τι ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν

εαν c. BEFGHKLMSUVXΓΑ al pler Or .. AD al pauc ο αν (Ln)| τουτο (it^{pl} vg *hoc*, *id*; 18.^{ev} om) .. D αυτο (e *ipsum*; d *hoc*), 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2.^{pe} Or εκεινο (k *illut*)| εστε (Γ γάρ ἔστε, 1. γάρ ἐστὲ, similiter al mu) υμεις .. MU al^{20} fere it^{aliq} vg (sed non am fu ing prag al) υμ. εστ.

12. και παραδ. c. BDL (al?) a c k n cop .. ς παρ. δε (:: ut Mt 10, 21. lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓΑ al pler (v* o^{scr} nec και nec δε) it^{pm} vg al Or | επαναστησονται .. B -σεται (cf ad Mt)

13. Δ* δια τον | X* ουτως

14. το βδ. της ερ. (Gb) c. BDL 2.^{pe} a ff^{2} g^{2} i n* q (item ut vdtr g^{1} l) vg cop arm sax Aug^{2} (semel id ipsum dicit, verba ista a Mc non adscripta fuisse) (nec catt attingunt nec Thph) .. ς (Ln [το ρηθ. etc]) add το ρηθεν υπο (1. 28. 91. y^{scr} al^{5} δια) δανιηλ του προφητου c. AEFGHKM SUVXΓΑ rell fere omn c k n** syr^{utr} aeth al (:: e Mt, ubi nemo om) | εστηκοτα c. BL, εστηκος (Ln 49.) D 28. .. ς εστος (:: ut Mt) c. AEFGHS (vdtr)VΔ al pl, item ς^{e} εστως c. KMUX al mu, item 1. 13. 28. 69. 91. 299. 346. στηκον (:: εστηκοτα a describentium ratione alienissimum non potest non pro antiquissima omnium lectione haberi. Inde tot turbae ortae, quarum nihil simile in Mt. A soloecismis Mci ratio nec alibi abhorret. Fortasse erunt quibus ista dictio excusanda inde videatur quod τὸν ἀνδριάντα τοῦ τότε τὴν πόλιν ἑλόντος [cat^{ox}, similiter cat^{pos}] antiqui τὸ βδελ. esse docuerunt. [ὃ καὶ μάλιστά μοι δοκεῖ λόγον ἔχειν Vict^{cat} et cat^{ox}.] Ut Lc prophetiam Iesu verbis κυκλ. υπο στρατοπ. etc interpretatus est, ita Mc τὸν ἀνδριάντα etc in mente habere poterat, τὸ βδ. τῆς ἐρ. scribens mentione Danielis non sine consilio praetermissa.)| νοειτω (Γ νοητω) .. D a g^{2} n add τι αναγινωσκει (n *dicit*)| εις .. U 2.^{pe} 131. al pauc επι

15. ο δε c. AEGKLMSUVXΓΑ al fere omn syr^{p} .. D 2.^{pe} it^{pler} vg al και ο .. BFH c cop (Or, sed non adscribit praecedentia) ο (Ln :: at sic Mt)| Γ al δοματος | καταβατω (XΔ al -βητω) .. M al pauciss -βαινετω (:: ut Mt)| ε. τ. οικιαν (Or add αυτου, sed om sqq, item add 7.^{pe}) c. ADEFGHKMSUVXΓΑ al pler it^{pl} vg syr^{p} aeth al Or .. BL 61. (2.^{pe} 8.^{pe}?) c k cop syr pers^{p} om, hinc Ln [ε. τ. ο.] (:: deest in Mt una cum μη εισελθ. Videbatur abundare propter sqq)| εισελθατω c. ADLΔ 13. 28. 346. (al?) .. ς -θετω c. BEFGHKMSUVXΓ al pler | τι αραι c. BKL 72. 253. (al) .. ς (Ln) αραι τι c. ADEFGHMSUVXΓΑ al pler it vg al

ἀγρὸν ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 (144.2) οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 (145.6) προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται
χειμῶνος. 19 (146.2) ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἵα οὐ
γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣς ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ
νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 (147.6) καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς
ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς
ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 (148.2) καὶ τότε ἐάν τις Lc 17, 23.
ὑμῖν εἴπῃ Ἴδε ὧδε ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 (149.6)

16. *ων* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler itpler vg (addunt enim *est, erit, fuerit* in Mc, non item in Mt; nec magis v. 15. addunt) al .. BDLΔ 1. 28. 209. 245. 299. cscr 2.pe q (ita et. d) cop om (Ln 49. :: vdtr omissum ut in Mt deest, quemadmodum nec v. 15. legitur) | *εις* (M *επι*) *τα* .. D al pauc om (:: ut Mt)

17. *δε* .. Dgr om | A *εγ γαστρι* | *θηλαζουσαις* .. D 28. *-ζομεναις*, L *εν-θηλαζουσαις*

18. *προσευχ. δε* (gscr om) .. D a n *και πρ.* | *γενηται* (D itpler vg *γενωνται*) *χειμωνος* (D itpl vg arm ante *γεν.*), item *γενητ. ταυτα χει.* 13. 28. 299. 2.pe vel *χει. ταυ. γενητ.* (L *γινετ.*, 262. ante *ταυ.*) L 50. 69. 262. an: igitur absque *η φυ. υμ.* c. BDL al7 itpler vg arm .. ς (Gb00) ante (cop post) *χειμ.* add *η φυγη υμων* c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler g2·k gat cop syrutr al (:: e Mt ubi non fluct; ex eodem rell additamenta). In fine add L al20 fere g2·kn** gat persp *η* (al mu *μηδε*) *σαββατου* (al mu *-των* vel *-τω* vel *εν σαββατω*)

19. *εσονται*: Γ *εσται* | *αι ημερ. εκειναι* (Δ om). Γ *εν ταις ημεραις εκειναις*, item a b d k n q | *θλιψις* (*-ι-* et. Γ, cf ad Mt 24, 9. AΔ al *-ψεις*) etc .. D 299. 2.pe yscr it vg *θλιψεις οιαι ουκ εγενοντο* (yscr *ου γεγοναν*, 2.pe *ου γεγονασι ποτε*, et. a n add *numquam*) *τοιαυται* - - *γενωνται* (ita certe D 2.pe it vg; item 299.? yscr?) | *ης* (c. AC**EFGHKMSUVXΓΔ al fere omn; BC*L 28. *ην*: ita Ln 49.) *εκτ. ο θεος* .. D 27. 2.pe a c ff2·i k n arm om | *και ου μη* .. D *ουδε μη*, FG 1. 13. 69. 157. 253. 346. 2.pe *ουδ* (157. *-δε*) *ου μη* (:: cf Mt)

20. *εκολοβ. κυρ.* (c k *deus*) c. BL b c ff2·g1·g2·i k (item l vdtr) vg aeth Promiss .. ς (Ln) *κυρ.* (al pauc *ο κυρ.*, al10 fere arm *ο θεος*, al pauc om) *εκολ.* c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn a q cop al | *τας ημερας* .. EFGMΔ al25 fere itaplq mt tol cop syr al Aug Op Promiss add *εκει-νας* (:: cf Mt), item D a b ff2·i q arm add *δια τους εκλεκτους αυτου*

21. *και* .. U 1. al plus10 syr om (:: ut Mt) | *εαν* .. DL *αν* | *υμιν ειπη* .. N *ειπ. υμ.* (ita 49.; similiter in Mt fluct lectio) | *ιδε* pr c. BL .. ς (Ln) *ιδου* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ etc | *ιδ.* (*ιδε* c. BDL 28. 2.pe al?; ς *ιδου* c. AEFGHKMSUVXΓΔ etc) c. LU 40. 69. 131. 2.pe al50 ac plur k l vg (et. am em ing tol al) Cyrhr Thph Promiss .. ς (Ln) *η ιδ.* c. ADEFGHKMSVXΓΔ al sat mu itpl syrp al; item c 63. cop *η* omisso *ιδ.*; item B syr prag (al?) *και ιδ.* (:: rursus offendit asyndeton; corrigebatur a pler adhibito Mto, ex quo et. *ιδου* pro *ιδε*, item-

ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ
τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς
24–27 Mt 24, 29–31. Lc 21, 25–28. δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 (150.2) Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευ-
θήσονται. 26 (151.2) καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ
τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν

---

que *πιστευσητε* pro -*ετε*)| *πιστευετε* (Gb Sz Schu prob) c. ACDEFH LVΔ al plus[40] it[pler] *nolite credere*, g[2] *ne credetis* .. ς *πιστευσητε* c. BG KMSUXΓ al sat mu, b i vg *ne credideritis* (:: ap Mt in pauciss fluct)

22. *γαρ* .. C *δε* | *ψευδοπροφ.* (Schu prob vdtr) c. D 124. i k .. ς (Ln) praem *ψευδοχριστοι και* (:: e Mt petita cum tot aliis per hos vv.) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ etc | *ποιησουσ.* (Schu prob vdtr) c. D 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2.pe a sax Vict[mosc] .. ς (Ln) *δωσουσι* (al pauc -*σωσι*) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ etc (:: in Mt non fluct)| *προς* .. Γ *εις* | *τους* c. BD[gr] .. ς (Ln) *και τους* (:: e Mt ubi non fluct) c. ACEFGHKLM SUVXΓΔ etc (Or libere)

23. *προειρ.* (Schu prob vdtr) c. BL 28. a cop .. ς praem (237. add) *ιδου*, Ln [*ιδ.*], c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ etc (:: cf Mt ubi non fluct)| *παντα* c. BCDEFGHLSVXΓΔ al .. AKMU al[35] ac plur *απαντα* (:: cf ad 5, 40.)

24. *αλλα* c. BCDΔ al .. ς *αλλ* c. AEFGHKLMSUVXΓΔ etc | *εν* .. X om | LΓ *φεγος*

25. *εσοντ. εκ τ. ουρ.* c. ABC al[20] fere a (item i *stell. de caelo erunt cadentes*, e g[1.2] *st. cadent de caelo* [e *de c. ca.*]) item syr syr[p mg] cop al; item D c ff[2] q *οι εκ* (*quae sunt in*) *του ουρ. εσοντ.* .. ς *του* (al mu praem *εκ*) *ουρ. εσοντ.* c. EFGHKLMSUVXΓΔ al pl vg go al (k om)| *πιπτοντ.* c. BCDL al mu it al .. ς *εκπιπτοντ.* c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pl vg (*decidentes*) al Promiss (: *εκπιπτ.* in Act et epp saepe legitur)| *αι εν τ. ουρ.* .. DK 115. it[pl] (contra k *in caelis*, q *caelestes*) al Thph Promiss *των ουρανων* (:: e Mt)

26. *εν νεφελαις* (1. 13. 28. 69. al? k -*λη*) .. D *επι των νεφελων* (a d ff[2] i q *cum nubibus*) .. X e g[1] om | *δυν. πολλ. κ. δοξ.* c. BCDEFGHKLSUVXΓ al pl it vg go cop syr .. AMΔ al[60] fere syr[p] aeth arm al *δυν. κ. δοξ.* (al pauc post *πολλ.*) *πολλ.* (ita Ln ex errore :: e Mt)

27. *αποστελει* (VX -*στέλει*) .. LΔ 28. al pauc prag -*στελλει* (item H -*στελλεῖ*)| *τ. αγγελ.* (Gb' Schu prob vdtr) c. BDL a e ff[2] i k q cop[1] .. ς add *αυτου*, Ln [*α.*], c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn c g[2] (g[1] l?) vg cop[2] syr[utr] go al Vig (:: e Mt ubi non fluct). Praeterea al[aliq] Vig add (ex eodem Mt) *μετα σαλπιγγος φωνης μεγαλης* | *επισυναξει* .. FLM al[10] fere g[2] aeth -*ξουσιν* (:: e Mt), 28. *επισυνστρεψουσι* | *τ. εκλεκτ.* c. DL 1. 28. 91. 299. 2.pe a e ff[2] i k .. ς (Ln) add *αυτου* c. ABCEFGHK MSUVXΓΔ al pler it[mu] vg cop syr[utr] go al (:: rursus e Mt, in quo lectio

τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ 28—31 Mt 24, 32-35. Lc 21, 29—33.
δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος
ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκεται ὅτι ἐγγὺς τὸ
θέρος ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ
μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ
οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύ-
σονται. 32 ($^{152.8}$) Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς Mt 24, 36.

---

non fluct)| απ ακρου (D al pauc -κρων) γης (U 1. 13. 28. 69. 2.pe al^{10} της γης) ε. ακρου (1. al pauc -κρων) ουρανου (U 13. 28. 69. 2.pe al^{10} fere του ουρ., 1. -νων) (:: cf Mt)

28. αυτης ηδη (U al aliq syr al om, S al post κλαδ.) ο (Δ om) κλαδ. c. EFGHKMVXΓΔ(SU) al pl .. ABCDL 13. al plus^{10} it vg al ηδη ο κλαδ. αυτης (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| ἐκφύῃ (ut et. ς^{e} Gb Sz Wtst etc): ita FUΓ al mu .. ς Ln -φυῇ: ita EGKMV al pm. Sine accentu h. l. LX .. vg aiq al c ff$^{2.}$ *nata fuerint* (ff$^{2.}$ *nascuntur*, c *prodeunt*) *folia*; go *germinant fol.*, a *fol. procreaverit*, k *germinaverit folia*, cop *producit fol.* Cf et. ad Mt. Post φυλλα D 28. 2.pe al aliq q arm add εν αυτη | μαθετε .. V al μαθε | γινωσκεται (Schu prob) c. AB**DLΔ (sed iidem et. v. sq -ται) al mu cop^{1} (*cognoscunt*) aeth (*cognoscitur*) .. ς (Ln) -σκετε c. B*CEFGHKMSUVXΓ al pl; it^{pler} vg *cognoscitis* vel *-scetis*, a *scitote*, item *cognoscitis* cop^{2} go syr^{utr} | οτι .. D^{gr} add ηδη | C εγγυ | το θερος (K τελος) εστιν (al^{10} fere om) .. Γ 282. εστ. το θερ.

29. ουτως c. unc fere omn al pl .. ς ουτω c. M al | ταυτ. ιδητ. c. EFGHKMSVXΓΔ al pler·a (om γινομ.) .. ABCDLU al^{15} fere it^{pler} vg al pler ιδητ. (CD al ειδ.) ταυτ. (D 36.^{ev} i παντα ταυτ., c ff$^{2.}$ q Promiss ταυτ. παντ.) (ita Ln :: cf Lc et Mt)

30. μεχρις (D 1. 13. 28. 2.pe al^{12} εως) ου (B οτου, 1. 13. 28. al^{8} αν): Vict^{mosc} μέχρις οὗ -- ἀντὶ τοῦ ἕως οὗ (:: Mt et Lc εως αν)| ταυτ. παντ. (Schu prob) c. BCLΔ 13. 69. 346. al^{20} ac plur (28. i πα. γε. τα.) d cop .. ς (Ln) παντ. τα. (:: ut Mt) c. AD^{gr}EFGHKMSUVXΓ al pl vg k** q al (a c g$^{1.}$ k* om ταυτ.)

31. παρελευσονται pr c. BDKUΓ 1. al pm (et. it^{pler} vg *transibunt*, item cop syr^{utr} al) .. A(C?)EFGHLMSVXΔ al plus^{60} a k -σεται (Gb Sz :: e Mt ut vdtr)| ου μη .. D* om μη, item B? | παρελευσοντ. sec (Schu prob vdtr) c. BL y^{scr} 3.pe 18.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} .. ς (Ln) παρελθωσιν (:: ita Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al pler

32. ἤ (Gb Sz) c. ABCEHKLMS**UVXΓΔ al^{100} fere c ff$^{2.}$ vg syr^{p} al Ath^{1} Naz Bas^{1} Cyr Euth Merc .. ς και c. DFG al mu it^{pler} vg cop syr aeth al Ath^{1} Ir^{int} Hil Aug Promiss al (:: in Mt non fluct)| της ωρας c. BCDKLMUΔ al mu Ath^{2} .. AEFGHSVX al^{60} fere Bas al aliq om της (Gb^{oo} :: ut Mt). Titulus huius capitis 43. ubique (ut in AKLM) scribi solet: περι της ημερας και ωρας

οἶδεν, οὐδὲ ἄγγελος ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
Mt 25, 13. 33 (153.6) βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός
(Mt 25, 14 ss. Lc 19, 12 ss.) ἐστιν. 34 (154.2) ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ,
Mt 24, 42. (Lc 21, 34 ss.) καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 (155.2) γρηγορεῖτε οὖν·
οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσο-

---

32. αγγελος c. B Aug .. DK*LU 11. 28. 80. 90. 115. 262. 299. 2.pe y^scr c^scr e^scr s^scr al[12] ac pluribus Ath[2] Caes[1] οι αγγελοι, item ς (Ln) οι (f^scr al? om) αγγελοι οι c. ACEFGHK**MSVXΓΔ al pl, item *angeli* it vg cop syr^utr al Hil Promiss al (:: in Mt οι αγγελοι non fluct, hinc vdtr cum tot aliis horum vv. lectionibus et. haec ad Mc translata, quemadmodum rursus ex Mc ad Mt transtulerunt verba ουδε ο υιος. Codex B, qui comitantibus paucissimis toties summa cum probilitate verum tenere iudicatur, nec facile deserendus est ubi tantum non solus tale quid praebet quod propria critica ratione valeat. A Mco „nec angelum nec filium" scribi non minus consentaneum dixerim quam quod Mt „angelos" pluraliter dicit, non addito filio. Alterum vero locum ex altero corrigentes, ut plerisque ipsis qui describebant primis usu venisse videtur, maluerunt utroq loco οι αγγελοι. Nec mera negligentia factum videtur quod alteri [cum Mt] οι αγγ. vel et. αγγελοι, alteri [accuratius sequentia observantes] οι αγγ. οι scripserunt.) | εν (D 2.pe 90. 131. al[20] add τω) ουρανω (al pauc -νοις) .. U 28. al[10] fere a g[1] syr al Caes Merc των ουρανων (ut Mt) .. Ath[2] Promiss al om; Aug *neque virtus*; Ir^int om ουδε usq ουρανω | ουδε (L ουτε) ο (y^scr om) υιος (sax add *hominis*) .. X prag Bas om (cdd^gr ap Amb spectant haud dubie ad Mt, ad quem vide) | ο πατηρ .. A c Aug praem μονος, idem add 13. 61. 124. 238. 262. 236. 2.pe a k tol arm sax aeth pers^p Ir^int Hil (:: e Mt)

33. βλεπ. (al[4] om; D ff[2] g[2] i q add ουν, c ουν και, 13. 69. k και, 28. 299. 346. 2.pe aeth δε και) αγρυπν. c. BD 122. a c k tol* .. ς add και (al[10] ac plur om) προσευχεσθε c. ACEFGHKLMSUVXΓΔ it^pl vg al mu Vict^mosc Euth^dis (:: cf 14, 38. c. pp. ubi nemo om) | εστιν (k *veniet*) .. D^gr a c om

34. ως .. 1. 13. 28. al[12] fere ωσπερ, iidem pler c mt syr add γαρ | αποδημος .. DX 1. 28. 209. 245. 299. 2.pe c^scr -δημων | αυτου .. B εαυτου | εκαστω c. BC*DL 238. 248. 2.pe 8.pe a c ff[2] k (item g[2] vg *et dedit servis suis potest. cuiusq. operis*; d f q *et* [f om] *data serv. su. potestate cuiusq. op.*) cop (aeth vdtr) .. ς και εκαστω c. AC**EFGHKMSUV XΓΔ al pler i syr^utr al | D* θυρουρω | γρηγορη (Γ αγρυπνη) .. HU al pauc -ρει

35. η οψε c. BCLΔ k syr^p mg .. ς (Ln) οψε c. ADEFGHKMSUVXΓ etc | μεσονυκτιου (B* μεσαν.) c. BCLΔ .. ς (Ln) -κτιου c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler; item 238. c^scr Or -κτιω | αλεκτοροφωνιας .. D -νιου, Δ -νια

36. ελθων .. D^gr Γ εξελθ. | εξαιφνης (ita AEFGMUX etc) .. CDKLΓΔ al εξεφνης

νύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ
ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 (156.1) Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, 1—2 Mt 26, 2—5.
(157.6) καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν Io 11, 47 ss.
δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,
μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.
3 (158.1) Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος 3—9 Mt 26, 6—13.
τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον Io 12, 1—8. (Lc 7, 36 ss.)
μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον

---

37. ἃ c. AEFGHMSUVΓ al longe pl q syr[p] Bas .. BCKLXΔ al[18] fere it[pm] vg cop syr al Opt ὅ (Ln 49. Gb'' :: manifesta correctio, quae tantum non necessaria videbatur; hinc ab omnibus fere interpretibus recepta) .. D (similiter 2.[pe]) a ff[2.] i εγω (ff[2.] i *ecce*) δε λεγω υμειν (ff[2.] i *vobis dico*) pro ἃ usq πᾶσ. λέγω (E om π. λε.) | υμιν λεγω .. U 1. al λεγ. υμ. | γρηγορειτε .. K al -ρητε

XIV. 1. το πασχ. και τ. αζυμα (k syr pers[p] *pascha azumorum; gat pascha et azaemorum*) .. D a ff[2.] sax om κ. τα αζυμ. | και οι .. Δ 300. (al?) om οι | πως .. MX οπως | εν (Δ 1. 13. 28. al[15] fere om) δολω (U λογω) .. D[gr] a i (vg[cod]?) om | κρατησαντες (28. -σωσι και, item it vg) .. D*Δ add και

2. γαρ c. BC*DL it am em erl fu ing iac mt prag reg cop syr[p mg] .. ς δε (:: e Mt ubi lectio non fluct) c. AC**EFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn vg[ed] et tol syr[p] aeth (syr pers[p] *et dicebant*) | μη .. D μηποτε (d *ne*) | μηποτε (ita et. f al vg; al pauc ινα μη, 2.[pe] και) .. D a ff[2.] i q om; c k *ne cum venerit turba in* (k *ad*) *diem festum tumultus oriatur* (k *fiat tum.*) *in populum* (k *populi*) | εσται θορ. c. BCDL 2.[pe] (al ut vdtr) k (syr?) .. ς (Ln) θορ. εστ. c. AEFGHKSUVXΓ etc, item M 28. al[10] fere θορ. γενηται :: ut Mt (item it[plor] vg *fieret, oriretur, operetur* vel similiter) .. Δ θορυβου οντος

3. ναρδου πιστικης (f g[1. 2.] d i gat tol *pistici*, k *piscicae;* c ff[2.] l q vg *spicati;* a *optimi*) πολυτελους (ΔGM[mg] 1. 13. 28. 69. 2.[pe] al[20] fere πολυτιμου :: e Io; cf ad Mt) .. D[gr] om | συντριψασα c. BL cop .. ς (Ln) και συντριψ. (D 2.[pe] θραυσασα) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn it vg syr[utr] al (:: asyndeton Marci, toties in cdd pler sublatum, et. h. l. agnoscendum tenendumque videbatur. Certe enim non posset a studio emendandi sed ab incuria describentium explicari: id quod in tali caussa atque testib plerumq optimis statuere non cautum videbatur.) | την αλαβ. c. BCLΔ .. ADEFHKSUVXΓ al pl san[mg] τον αλαβ. (Ln) .. ς το αλαβ. c. GM al mu (Phot[lex] et Eust: λήκυθον δὲ ἀγγεῖον φασὶν Ἀττικοί, ἐν ᾧ τοῖς νεκροῖς ἔφερον τὸ μύρον, τὴν ἀλάβαστρον. ἀρσενικῶς δὲ τὸν ἀλάβ. εἶπεν Ἡρόδοτος.)

κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς
ἑαυτούς Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο
γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ
δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργά-
σατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν,
καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε. 8 (150.4) ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα

---

3. αυτου της κε. c. BCLΔ 1. 28. 435. .. ς αυτου (et. post κεφ. ponitur) κατα της κε. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler (k *cum a capite*) .. D 20.ev επι της κε. αυτου (:: cf Mt); item *super caput eius* it^pler vg

4. ησαν δε τ. αγ. πρ. εαυτους (ita et. vg fg^1.2. kq, item c [*quo viso* pro ησ. δε], sed ck om πρ. εαυ.) .. D 2.pe a ff^2. i arm οι δε μαθηται αυτου διεπονουν (2.pe -νουντο) | πρ. εαυτ. c. BC*L cop item (om πρ. εαυ. sed non add κ. λεγ.) i .. ς (Ln) add και (28. 299. y^scr al^6 a c ff^2. om) λεγοντες c. AC**EFGHKMSUVXΓΔ al pler (1. 209. ante πρ. εαυ. pon) it^pler vg, item D 2.pe και ελεγον (:: in Mt ηγανακτησ. λεγοντες non fluct) | εις τι .. U 127. τις | του μυρου .. 1. al it^aliq om (:: ut Mt) | γε-γονεν .. D 64. a ff^2. i om (:: ut Mt)

5. ηδυνατο c. ABCDEFG(H ειδυν.)M(S?)UVXΓΔ etc .. KL al aliq εδυν. (cf ad Mt) | γαρ .. D k om (in Mt quidem non fluct) | τουτο το μυρ. (Gb Sz) c. ABCKLUΔ al^35 a go syr^p arm aeth; item D 13. 28. 2.pe al plus^10 it^pl vg το μυρ. τουτο .. ς τουτο c. EFGHMSVXΓ al pm ck syr pers^p al (:: ita Mt quem cf) | πραθηναι .. D al^10 fere it^aliq post ηδυν. | δη-ναρ. τριακ. c. CDL 2.pe a c ff^2. g^1. ikq .. ς τριακ. δην. (:: ita Io testib Graecis non fluct) c. ABEFGHKMSUVXΓΔ al pler fg^2. vg cop go al mu Amb | c* c^scr ενεβριμουντο | αυτη .. D* εν αυτη (it vg *fremebant in eam*)

6. ειπεν .. D 2.pe it cop al add αυτοις (:: ut Mt) | αυτη .. V* al pauc c arm om (et. post παρεχ. ponitur) | καλον .. 13. 28. 69. 2.pe al^5 c cop^1 (go αραγε fere expressisse dicitur) syr c.* arm add γαρ (:: e Mt) | ηρ-γασατο c. B*D (al? neglexerunt Wtst Bi Gb Sz etc). Ita B* et. Mt 26, 16. ubi supple .. ς (Ln) ειργ. cum rell et unc et minusc ut vdtr | εν εμοι (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΔ al^130 fere ac plur .. ς εις εμε c. minusc non ita mu (:: e Mt)

7. μεθ εαυτων .. D 91. 299. (al?) μεθ υμων (it vg *vobiscum*) | θελητε .. E*X al aliq -λετε | αυτους c. AEFGHKMSUVX al longe pl .. BCDLΓΔ al^15 αυτοις (Ln 49. :: at dativus multo magis quam acc. manum alie-nam prodit. Ita Lc 6, 27. καλῶς ποι. τοῖς μισοῦσιν non fluct; pariter-que in additamento Mt 5, 44. cdd pler [unc omn] dativum tenent.) | ευ .. BL cop praem παντοτε | ποιησαι .. D*(teste Wtst)Δ al pauc ποιειν

8. εσχεν (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΔ al^120 fere .. ς ειχεν c. minusc non ita mu | εποιησεν c. BL 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2.pe al cop syr^utr (l syr^utr *hoc fecit*) .. ς αυτη, εποι. (Ln [αυτη] εποι.) c. AC (C* αυτη) DE

εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ
εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται
εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 (160.2) Καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ εἷς τῶν δώδεκα ἀπ- 10 f. Mt 26, 14-16. Lc 22, 3-6.
ῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ
ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ
ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

FGHKMSUVXΓ al pler it^pl vg al (pers^p *haec mulier*); item Δ εποι. αυτη (:: simili modo αὕτη Mt 26, 12.); L προσελαβ. | μου το σωμ. c. ACFH GHKM*SUVXΓΔ al pler k (*meum corp.*) .. BDLM** al^8 ac plur it^pler vg το σωμ. μου (Ln)

9. δε c. BDEGKLVΓΔ al^35 fere ac plur a .. ς om (Ln [δε]) c. ACFHMSUX al pl it^pler vg cop go syr^p al (syr pers^p *et amen*; 91. αμ. γαρ) (:: Mc αμην λεγω tredecies habet, nec usquam fere [cf ad 11, 23.] testes δε aut γαρ aut simile quid interponunt. Hinc multo probabilius est δε hoc uno loco interpositum ad rell locorum rationem eiectum esse quam ipsum aliena manu illatum. Accedit quod deest in Mt, nisi quod duo cdd ex Mc ut vdtr addunt.) | εαν (Gb'') c. ACEFGHKL(ε supra lineam prim manu)M(8?)UVXΓΔ al ut vdtr longe pl .. ς (Ln 49.) αν c. BD al ut vdtr pauc (:: eandem fere auctoritatem αν et. in Mt habet; ceterum cf ad 9, 37.) | το ευαγγ. c. BDL 13. 28. 69. 2.^pe (al ut vdtr) a ff^2 i k .. ς add τουτο, Ln [τουτο] c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al pler it^mu (c f *hoc evang.*) vg cop go syr^p (syr pers^p *meum hoc*) (:: e Mt ubi non fluct)

10. ιουδας (Gb'') c. ABCDELMΓΔ al^40 Or Eus Thph .. ς ο ιουδ. c. FGHKS UVX al pl | ο ισκαριωτης (D it vg^mss pl σκαρ.; C*?L -ιωθ) c. AC** EFGHKLMSUVXΓΔ al pler cop Eus Thph .. BC*D al^4 Or om ὁ (Ln 49. :: at magis usu venit absque articulo, ut nec Mt 26, 14. adest; nec magis Mc 3, 19. Lc 6, 16. intulerunt [quamquam nec offendit articulus Mt 10, 4.]. Cf et. ad 14, 43.) | ο εις c. B(C*?)LM cop .. ς (Ln) εις c. C**EFGHKSUVXΓΔ al ut vdtr omn Or Eus; D 2.^pe εις εκ .. Δ om ο εις τ. δωδ. (:: ubi est εις των δωδ., nusquam a testib ὁ praepositum invenitur; hinc h. l. multo minus probabile a testib additum quam deletum esse. Cf et. ad 14, 20. εἷς ἐκ τῶν et 14, 43. εἷς ὢν τῶν, quibus ll. pariter a multis vel plerisq testib εἷς τῶν restitutum est, ut habent Mt 42, 67. et Lc 22, 47.) | απηλθεν .. L ηλθ., Or προσηλθ. | αυτ. παραδ. c. BCLΔ 69. 346. f k q Eus^1 (ubi accurate) .. ς (Ln) παρ. αυτ. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler it^pl vg cop al Or Eus^1 (ubi minus accurate), item D προδοι (item *proderet* vg c i k al; rell *trad.*) αυτ. (sed ex his multi om αυτοις, vide post). Ceterum -δοι c. BD .. ς -δω c. rell ut vdtr omn (in Mt -δω et. BD. Sed in Mc cf 4, 29. 14, 11.) | αυτοις .. D 28. 91. 299. 2.^pe a c ff^2 i Or Eus^1 (ubi minus accurate) om

11. οι δε (et. Or Eus^2) .. Δ και (:: ut Lc) | ακουσαντες .. D a c ff^2 i k Eus^1 (ubi minus accurate) om | BE al εχαρισαν | αργυριον c. BCDEFG HLMSVXΔ al pl (*pecuniam* it vg etc) Or Eus^1 (ubi accuratius) .. AKUΓ (ponit post διδοναι: sic) al^60 fere Eus^1 (ubi minus accurate) -ρια (:: in

12–16 Lc 22, 7–13. Mt 26, 17–19. 12 *Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,*
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμά-
σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; 13 *καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν*
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει
ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
14 *καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος*
λέγει Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
θητῶν μου φάγω; 15 *καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-*
μένον ἕτοιμον, καὶ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 *καὶ ἐξῆλθον οἱ*
μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν
17–21 Mt 26, 20–25. Lc 22, 14. 21–23. *αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.*
17 ($^{161.4}$) *Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.*

Mt est *τριακ. αργυρια*)| *αυτ. ευκαιρ.* c. ABCLMΔ al^{5} ac plur it^{pler} vg Eus .. ς *ευκ. αυτ.* c. DEFGHKSUVXΓ al pler q | *παραδοι* c. BD .. ς *-δω* c. A (C latet, neque magis v. 10. *-δω* certissimum) EFGHKLMSUVXΓΔ etc. Praeterea Δ al pauc add *αυτοις*

12. *οι μαθ. αυτου* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn fikq cop go syr^{utr} al .. D it^{pl} vg arm om *αυτ.* | E* al *θελης* | *ετοιμασωμεν* (1. 11. 40. 69. al plus^{50} *-σομεν*) .. DΔ al pauc it^{mu} vg al add *σοι* (:: cf Mt)| *φαγης* .. KL y^{scr} al pauc *-γεις*

13. *δυο* .. D add *εκ*, item it vg | *και λεγει* .. D 2.^{pe} a ff^{2} i q *λεγων* | *αυτοις* .. D 2.^{pe} a ff^{2} i q om | D^{gr*} *υπαγε*

14. *εαν* c. CEFGHKLMPSUVXΓ al pler .. ABDΔ al *αν* (Ln 49. :: cf ad 9, 37.)| *οτι* .. U (sed praecedente *-σποτι*) al fere^{20} it^{mu} al Thph om (:: cf Mt et Lc)| *ποῦ ἐστὶν*: hoc acc. antiquiores mu ut GU (Γ al pm *ποῦ ἐστι*: ita ς Gb Sz Wtst; Ln 49. *ποῦ ἔστιν*)| *-μου* pr c. BCDLΔ 1. 13. 28. 69. al^{8} afql al vg syr$^{p\,mg}$ sax .. om (Ln [*μ.*]) c. AEFGHKMPSUVXΓ al longe pl c ff^{2} ik cop go syr^{utr} al (:: in Lc deest)| *το πασχα* .. D 2.^{pe} afiq (syr *φα. μ. τ. μ. το π.*) post *φαγ.* | *φαγω* .. D 13. 69. 124. 209. 346. *-γομαι*, item G 28. *-γωμαι*

15. *αναγαιον* (Gb Sz) c. AB*CDEFGHKLPV al pm, item Δ al *αναγεον* .. B** MSUX al pm syr$^{p\,mg}$ *ανωγαιον* (49.), item ς *ανωγεον* c. Γ al mu; al mu *ανωγεων* | *μεγα* (91. 131. 229.* 299. 346. y^{scr} c om; ff^{2} i q post *εστρ.*, item a post *εστρ. αναγ.*) *εστρ.* (F *-ωμμενον*) *ετοιμον* (*ετοιμ.* c. BCEFGHKLM**SUVXΓ al longe pl it^{pl} go cop syr syr^{p} c.* al; AM*Δ al fere^{20} a l vg sax arm Vict^{mosc} [vdtr] Euth om, hinc Ln [*ετ.*] :: ut Lc) .. D *οικον εστρ. μεγαν ετοιμ.* | *και εκει* (D 2.^{pe} *κακει*, 3.^{pe} om *εκ.*) c. BCDL 346. 2.^{pe} (3.^{pe}) fl vg cop^{2} go aeth sax .. ς (Ln) *εκει* (:: ut Lc) c. AEFGHKMPSUVXΓΔ al pler it^{pl} cop^{1} al

16. *οι μαθ. αυτου* c. ACDEFGHKMPSUVXΓ al pler it vg syr^{utr} al .. BLΔ 1. al pauc cop om *αυτου* (:: ita Mt lectione non fluct)| *ευρον* .. D a c ff^{2} i q *εποιησαν* (k om *και ευρ.*) :: e Mt

17. *και οψιας* .. D it^{pl} vg sah *οψ. δε* (:: ut Mt)

18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
19 (162.1) ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς Μήτι
ἐγώ; καὶ ἄλλος Μήτι ἐγώ; 20 (163.2) ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Εἷς ἐκ τῶν
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ
τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·
(164.6) καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 22 (165.1)

---

18. ειπεν (D 2.pe λεγει) ο ις c. ADEFGHKMPSUVXΓΔ al pler it^{pl} (a c ff^{2} om ο ις) vg cop al mu .. BCL ο ις ειπ. Ceterum al aliq vv aliq add αυτοις | ο εσθιων .. B sah (similiter cop) των εσθιοντων (Schu prob)

19. ηρξαντο c. BL cop (sah ηρξ. δε) item (vdtr) Or .. c 238. aeth και ηρξ., item ς (Ln) οι δε ηρξ. c. ADEFHKMPSUVXΓΔ al pler it vg al (:: rursus offendit Mci asyndeton) | αυτω .. K al vv aliq om | εις κατα εις c. BLΔ .. ς (Ln) ε. καθ εις (Or ενα) c. ADEFHKMPSUVXΓ al pler (Or) (Γ εἷς καθεῖς, similiter cdd pm vel et. εἷς καθεἷς. Beza proposuit κᾆτα i. e. καὶ εἶτα quod non displicuit in Thes. Gr. Ling. III. p. 288. Schol [e Thoma?]: οὐ καθ' εἷς ἀλλὰ καθ' ἕκαστον χρὴ λέγειν. Sed καθ' εἷς et. Plut. Aem. 32. Eus-Cedren et alibi) .. c εις εκαστος :: e Mt | εγω pr .. Δ add ειμι ραββει, item 13. 28. al pauc g^{2} gat cop sah ειμι (:: cf Mt) | και αλλ. μητ. εγω c. ADEFHKMSUVXΓ al pler a f ff^{2} i k q syr$^{p\ mg}$ Or (c *aut alius. hoc singuli coeperunt dicere*) .. BCLPΔ al^{20} g^{2} l vg cop sah syr^{utr} aeth al om (Gb^{0} assentiente Schu :: at nihil simile in Mt; videbatur maxime abundare)

20. ο δε (Gb' prob Schu) c. BCDL it^{pler} vg cop sah syr al .. ς add αποκριθεις (:: ut Mt lectione non fluct; cf et. ad 9, 12. 13, 5.) c. AKFHKM PSUVXΓΔ al ut vdtr omn k syr^{p} aeth al | ειπεν .. D 2.pe λεγει, item k *dicit* (it^{pler} [et. d] vg *ait*) | εκ .. BCL 38. 60. 78. 127. c^{scr} 8.pe om (:: cf ad v. 10.) | εις εκ τ. δωδεκα .. M om | εμβαπτομενος .. D ενβαπτιζομενος | μετ εμου c. BCDEFHKLMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn i k l am em erl harl* iac ing prag reg tol (al mu) syr^{utr} al Or Const Bed .. A a c f ff^{2} q vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ cop sah arr perss sax add την χειρα (Ln :: e Mt) | εις το τρυβλιον (τρύβλ. hoc acc. M etc; ς Ln 49. τρυβλίον. D* τρυβαλιον) .. BC* ε. τ. εν τρυβλ. (an potius εντρυβλ.?)

21. οτι (Schu prob vdtr) c. BL cop sah (it^{pl} vg syr^{utr} aeth *et filius quidem* etc, f pers^{p} *verumtamen fil.* etc) .. ς (Ln) om (:: ita prorsus Mt lectione non fluct; ad οτι cf Lc) c. ACDEFHKMPSUVXΓΔ etc | υπαγει .. D a c i παραδιδοται (Schu prob vdtr :: at est interpretamentum, quamquam non item in Mt adscriptum) | γεγραπται .. D εστιν γεγραμμενον (it vg *scriptum est*) | ο υι. τ. ανθρωπου (et. Ir^{int}) .. D a om (:: ut Lc) | καλον c. BL c i l q prag (al?) sah .. ς add ην, Ln [ην], c. ACDEFH KMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn a f ff^{2} g$^{1.2}$ k vg (sed am mt *est*) cop al Ir^{int} (:: in Mt non fluct) | ει .. ALΔ al η | εγεννηθη .. ALΓΔ al (ut vdtr) mu εγενηθη

22—25 Mt 26, 26—29. *Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν*
Lc 22, 18—20. 1 Co 11, 23 ss. *αὐτοῖς καὶ εἶπεν Λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.* 23 ($^{166.2}$) *καὶ*
λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ
πάντες. 24 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς δια-*
θήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκ-*
έτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί-
νης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
26—31 Mt 26, 30—35. 26 ($^{167.6}$) *Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.*
Lc 22, 39. Io 16, 32. 27 ($^{168.4}$) *καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε,*

22. *λαβων* (Schu prob vdtr) c. BD 2.^{pe} a ff^{2} i k sah .. ς add ο $\overline{ις}$, Ln [ο $\overline{ις}$], c. ACEFHKLMPSUVXΓΔ al fere omn (sed aliq post *αρτον*) it^{pm} cop syr^{utr} al (:: e Mt ut vdtr) | *αρτον* (M al^{10} fere *τον αρτ.* :: ut Mt) .. U al fere^{30} add *και* (it^{mu} vg *accepit - et benedicens*, item al) :: ut Mt | *ευλογησας* .. D 50. *ευλογησεν και*, item a (*accipiens - benedixit et*) k (*accepit - et benedixit et*), U *ευχαριστησας* (:: ut Lc) | *λαβετε* (Gb Sz) c. ABCDKLM*PUΔ (Δ* om, Δ^{mg} male supplet *λαβεω*) 1. 2.^{pe} al^{15} it (exc ff^{2}) vg cop sah syr^{utr} aeth arm al .. ς add *φαγετε* (:: e Mt) c. EFHM** SVXΓ al longe pl ff^{2} (*et edite*) | *τουτο* .. D *τουτ* (k post *dedit illis* pergit *et manducaverunt ex illo omnes. et dixit illis. hoc est corp. meum.* Ad *corp. meum* a add *quod pro multis confringitur in remissionem peccatorum*)

23. *ποτηριον* (Gb') c. BCDLXΔ 1. 11. 13. 28. al^{30} fere .. ς *το ποτ.* c. AEFHKMPSUVΓ al pl (:: cf ad Mt) | *ευχαριστησας* .. P post *εδωκ. αυτ.*

24. *αυτοις* .. B om | *τουτο* .. D *τουτ* | *το αιμ. μου* (Gb') c. CD**ELVX 11. 157. 2.^{pe} al^{8} cop sah .. ς add *το*, Ln [*το*], c. ABD*FHKMPSUΓΔ al pler | *της διαθ.* (Gb'') c. BCDL 2.^{pe} k cop .. ς (Ln) *τ. καινης διαθ.* c. AEFHKMPSUVXΓΔ al fere omn it^{pler} vg syr^{utr} sah (syr^{utr} sah *testam. novi*, ita et. in Mt) al .. ff^{2} om | *εκχ.* h. l. c. BCL cop sah aeth .. ς (Ln) post *πολλ.* (:: ita Mt lectione non fluct) c. ADEFHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn it vg etc | *εκχυννομ.* (D *εχχ.*) c. ABCDLPΔ (al ut vdtr pauc) .. ς *εκχυνομ.* c. EFHKMSUVXΓ al pler | *υπερ* (Schu prob vdtr) c. BCDLΔ 13. 69. 124. 2.^{pe} 8.^{pe} 18.^{ev} .. ς *περι* (:: ut Mt) c. AEFHKMP SUVXΓ al pler. Praeterea 9. 13. 18. 69. 13.^{ev} c^{scr} (al ut vdtr) a g^{2} cop sah add *εις αφεσιν αμαρτιων*

25. *αμην* (et. it vg cop sah syr^{utr} al) .. FVΓΔ al plus^{50} Thph add *δε* (:: cf Mt *λεγω δε υμιν*) | *ουκετι* c. ABEFHKMSUVXΓΔ al fere omn ff^{2} g$^{1.2}$ iq vg (Latini hi *iam non*) .. CDL b^{scr*} a c f k em gat om (:: ut Mt lectione non fluct) | *πιω* .. D 2.^{pe} a f *προσθω πειν* (2.^{pe} *πιειν*) (Gb') | *γενηματ.* (Gb'') c. ABCEFHLMUVXΓΔ al^{40} fere ac multo plur .. ς (Ln) *γεννηματ.* c. DK(S?) al mu | *αυτο* (EFKΓ al *αυτω*) *πινω* (Δ *πιννω*, X *πιω*)

27. *και* .. D c ff^{2} *τοτε* :: e Mt | *παντες* .. D 13. 38. 69. 124. 8.^{pe} it^{pl} gat al add *υμεις* :: e Mt | *σκανδαλισθ.* (Gb'') c. BC*DHLSVXΓΔ al fere^{40} ff^{2} q cop^{3} .. ς (Ln) add (:: e Mt lectione non fluct) *εν εμοι* (haec om et. al plus^{5} g^{1} am em fu iac ing gat prag reg san al Bed) *εν τη νυκτι ταυτη* (Ln [*εν τη ν. τ.*]: haec om et. G al^{3} a f i k) c. AC**EF(G)KMU al

ὅτι γέγραπται Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ- *Zach 13. 7.
πισθήσονται. 28 ($^{169.6}$) ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 ($^{170.1}$) ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ Καὶ εἰ πάν- 29 ss. Lc 22, 33 s.
τες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Io 13, 36 ss.
Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς 14, 72.
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 ($^{171.6}$) ὁ δὲ ἐκπερισσῶς
ἐλάλει μᾶλλον Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσο-
μαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

---

pl c g^{2} vg^{ed} tol (al; praeterea vide ante ad *εν εμοι* et ad *εν τ. ν. τ.*) sah cop^{1} syr^{utr} al | *οτι* .. Δ add *ιδου* | *τα προβ. διασκ.* hoc ord. c. BCDL 13. 115. 127. 346. $2.^{pe}$ ikq sah .. ς (Ln) *διασκ. τα πρ.* c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler it^{pl} vg cop al (:: at sic et Mt et LXX, vide post); *διασκορπισθησονται* c. ACDFGKLΔ al mu .. ς *-σεται* c. BEHMSUVXΓ al pl (:: similiter in Mt lectio fluct). Praeterea post *διασκ. τ. πρ.* EFKM al $plus^{20}$ ac add (:: e Mt et LXX) *της ποιμνης* (syr al *oves eius*). LXX A *πάταξον τ. ποιμ. καὶ διασκορπισθήσοντ. τὰ πρ. τῆς ποίμν.* (LXX^{ed} *πατάξατε τοὺς ποιμ. κ. ἐκσπάσατε τὰ πρ.*) Item Iust -- *τὰ πρ. αὐτοῦ.* Barn *ὅταν πατάξω τὸν ποι. τότε διασκορπισθήσεται τὰ πρ. τῆς ποίμν.*

28. *αλλα μετα* (al mu *μετ. δε*) .. C *και μετα*

29. *εφη* .. D *λεγει*, 1. 13. 69. 124. 209. 346. $2.^{pe}$ *αποκριθεις λεγει* (item *αποκριθ.* praem ck sah) | *και ει* (D *και εαν*, $2.^{pe}$ *καν*) c. A(D)EFHKMSUVXΓΔ al pler it vg cop (*καν*) etc .. BCGL 1. 13. 39. al pauc *ει και* (49. :: at maxime vdtr ex emendatione fluxisse, quemadmodum idem pro *ει* in Mt substituerunt) .. c^{scr} i sah al *ει* | *σκανδαλισθησονται* (D $2.^{pe}$ *-σθωσιν*, it^{pl} vg *scandalizati fuerint*) .. EGU al $fere^{10}$ vg^{ed} (et. tol, sed cdd pler non add) add *εν σοι* :: e Mt | *αλλ ουκ εγω* .. D *ουκ εγω οὐ* (d *ego non*) *σκανδαλισθησομαι*, item it^{aliq} aeth al

30. *ο ις* .. X om | *συ σημ.* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUVXΓ al pl ck al vg cop sah al pl .. ς om *συ* c. CΔ al mu, item D a f ff^{2} i q om *συ σημ.* (*σημ.* om et. s $2.^{pe}$ arm) :: utrumq deest in Mt lectione non fluct | *ταυτη τ. νυκτ.* c. BCDL 1. 69. al pauc a f ff^{2} i k q arm (cop sah *in hac nocte*) .. ς *εν* (al pauc om) *τη νυκτ. ταυτ.* (:: *εν* omnino ex Mt adsumptum vdtr; *τη νυ. ταυτ.* ad v. 31. apud Mt accommodatum est. Similiter supra v. 27. *εν τη νυ. ταυτ.* Mco intulerunt) c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pler it^{aliq} vg al | *η δις* .. D 238. om, C* om *δις* ($2.^{pe}$ om *η*, $2.^{pe}$ al^{5} *δις* post *αλεκτ.*, C** post *φω.* pon), item om a c ff^{2} i k prag tol* aeth al | *με* (L om) *απαρνηση* (fere nemo *-σει*, cf Mt) c. BCDΔ al aliq it vg .. ς *απαρν. με* (:: ut Mt) c. AEFGHKMSUVXΓ al pler

31. *ο δε* c. BDEFHKLVXΓΔ al pl it vg cop al .. ACGMSU al^{35} fere syr^{p} al add *πετρος* (:: cf Mt) | *εκπερισσως* (Gb'; Schu ut „inauditum plane missum facias") c. BCD al^{4} vel^{5}, item L 13. 69. 124. 209. 346. $2.^{pe}$ *περισσως* .. ς *εκ περισσου* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler, item Δ *εκ περισσιας* (offendit insolitum *εκπερισσως*, hinc alii *περισσως* reposuere, alii servato *εκ* vel *περισσου* vel *περισσιας*. Cf et. 6, 51. 10, 26.) | *ελαλει* c. BDL

32–42 Mt 26, 36–46. Lc 22, 40–46. Io 18, 1. 32 ([172.1]) *Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί,*
([173.6]) *καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσατε ὧδε ἕως προσ-*
εύξωμαι. 33 *καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ*
Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,
34 ([174.4]) *καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανά-*
του· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 ([175.1]) *καὶ προελθὼν μικρὸν*
ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ

---

item *loquebatur* it vg .. ς ελεγε c. rell omn ut vdtr et unc et min (:: cf ad 11, 23.)| μαλλον c. AEFGHKMSUVXΓΔ al pl k (*plura loquebatur magis*) syr^p aeth (1. 13. al ante εκπερ. pon, al cum seqq conig.) .. BCDL 2.pe it^pler vg al mu om (Ln 49. Gb° :: at prorsus abundare videbatur atque interpretibus ad reddendum parum aptum. Mc vero adamat similia. Cf 7, 36.)| με δεη c. CEFGHKMSUVXΓΔ (item D* μη δεη) al pler .. ABD**L 1. al^10 fere it vg Thph δεη με (Ln :: at ita Mt lectione non fluct)| απαρνησομαι (H αρνησ.) c. ABCDHLΔ al sat mu .. EFGKM(S?)UVXΓ al^50 ac multo plur -σωμαι (:: in Mt similiter fluct lectio)| δε (1. 209. al pauc it^mu om) και (D^gr al pauc om) .. 67. 68. om ωσ. δε κ. πα. ελ.

32. ου το .. C 282. ω (282. add το?), item it^pler (q *quod dicitur*) vg (Ln)| γεθση- c. AB**CKLMSUVΓΔ al pl item *gethse-* vg f al sah (B* γετση- ut a ff^2. gat *getsa-*) .. EFGHX al mu (item c l q *gesse-*) γεσση-, D γησα- (prag *gethsa-*, k *getha-*, am *gese-*), 1. γηθσε- (item cop^1, γεθσε cop^2, syr^p mg γεθσι-), al γηθση- et γεδση- | -μανει (-ει B**FHM 1. etc; -ει V al; Gb') c. ABCDEFGHLMSV al pl sah, item X -νεις .. KUΓΔ al mu -μανι (item it vg cop) .. ς -μανῆ c. minusc non ita mu (syr^p mg γεθσιμανη)| τοις μαθ. αυτου (Δ om) .. D a αυτοις | Δ καθισαι | ωδε (1. 209. αυτου) .. B* om | εως .. M al plus^10 aeth add απελθων, item U al plus^15 αν (vel ου) απελθων, al pauc add αν (:: cf ad Mc)| προσευξωμαι .. DHX al plus^60 -ξομαι (:: similiter lectio fluct in Mt)

33. τον .. pauci om | ιακωβον (Gb Sz) c. CDEFGHMSUVW^bXΓΔ al pl .. ς τον ιακ. c. ABKL al sat mu | ιωαννην c. CDEFGHLMSUVW^bXΓΔ al pl .. ABK al mu τον ιω. | μετ αυτου c. BCD 57. 69. 346. 2.pe item (haud dubie) al .. ς μεθ εαυτου c. AEFGHKLMSUVW^bXΓΔ al pler | LS ηρξαντο | αδημονειν .. D* αχηδεμονειν, vg f al *taedere*, c d ff^2. i q *taediari*, k *taedium pati*, a *acediare et deficere*, c^scr αχηδιαν (pergens και αδημονων λεγει αυτ.)

34. και (D al^5 a arm τοτε :: e Mt) λεγει .. FGHΔ al^30 fere Thph κ. λεγειν | γρηγορειτε .. G 1. 28. al pauc g^2. q gat add μετ εμου :: e Mt

35. προελθων c. BFKM al mu item *cum processisset* vel *processit* it^pler vg cop etc .. ACD^grEGHLSUVW^bXΓΔ al pl προσελθων (Gb'), item *accedens* ff^2. syr^utr (:: similiter lectio in Mt fluct)| επιπτεν c. BL cop^2 .. ς (Ln) επεσεν c. rell ut vdtr omn (:: omnino e Mt ut vdtr ubi lectio non fluct; nec enim credibile ad seq προσηυχ. accommodatum esse.

ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 *καὶ ἔλεγεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά*
σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦτο· ($^{176.1}$) *ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ*
θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 ($^{177.2}$) *καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς*
καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας
μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 *γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ*
ἔλθητε εἰς πειρασμόν· ($^{178.4}$) *τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ*
ἀσθενής. 39 ($^{179.6}$) *καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν*
λόγον εἰπών. 40 *καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδον-*

Ex eodem Mt adsumpserunt *επι προσωπ.*). Praeterea DG 1. 13. al^{20} it^{pl} gat arm add *επι προσωπον* (:: e Mt) | E* *προσευχετο* | *ινα* .. DG 1. 13. 2.^{pe} c^{scr} al^{5} fere akq post *ει* (Γ al *η*) *δυν. εστ.* pon | *η ωρα* .. D add *αυτη* (it^{mu} *hora haec* vel *illa hora*)

36. *ἀββᾶ* .. KΓ al *ἀββὰ* | *παντα δυν. σοι* (Or *δυ. σ. πα.*, item min pauc varie transp) .. D i *δυν.* (d *si possib.*) *πα. σοι εισιν*, similiter 124. 346. al add *εστιν*, similiter it^{mu} vg | *παρενεγκε* c. BDEFGHLM(S?)UVXΓΔ etc .. ACKW^{b} al *-γκαι*, d *transferre* | *το ποτ. απ εμ. τουτ.* c. EFHSVW^{b}Γ al pl (:: horum testium auctoritas non est tam parva ut deseri debeat; lectio vero quam tuentur ut aliena est a suspicione emendationis et a ll. pp. ratione, ita reliquas ex ipsa ortas esse plane ostendit) .. ABCGLUXΔ al^{15} fere f ff^{2} vg Or *το ποτ. τουτ. απ εμου* (Lu 49.), item D al pauc a q Hil *τουτ. το ποτ. απ εμ.*, item KM al aliq c prag al *απ εμ. το πο. τουτ.* (c *hunc calic.*) (:: cf ad has lectt et Mt et Lc) | *αλλ* (W^{b} *-λλα*) *ου τι* (D *ουχ ο*, 70. *ουπω ο*, 13. 346. 2.^{pe} it^{aliq} *ουχ ως*) *εγ. θε. αλλα τι* (D 70. *αλλ ο*, G 1. al plus^{5} *αλλ οτι*, CU al^{30} fere *αλλ ει τι*, 13. 346. 2.^{pe} al pauc it^{aliq} *αλλ ως*) *συ* (LX al *σοι*, D it^{mu} add *θελεις*)

37. *και λεγει* .. Δ om *και* | *τω* .. Δ om | *ισχυσας* .. D 1. 69. 124. 209. 346. al^{11} ff^{2} k pers^{p} *-σατε* :: e Mt | *γρηγορησαι* (61. c^{scr} *αγρυπν.*) .. F al^{5} add *μετ εμου*

38. *προσευχεσθε* .. (B*?) W^{b} (?) *-χετε* | *ελθητε* c. B 346. (al?) q Cyp Paulin Fulg (in Mt et Lc nemo Graec *ελθητε*, item q in utroq *intretis* [b in Mt *veniatis*, h. l. hiat]; hinc et. Cyp Paulin Fulg lectionem a Mc, non a Mt pendere statuendum est.) .. ς (Ln) *εισελθητε* (:: ut Mt et Lc lectione non fluct) c. ACDEFGHKLMSUVW^{b}XΓΔ al pler it^{mu} (sed c k *transeat a vobis*) vg etc (cop exprimit *veniatis*, sed item in Mt et Lc)

39. *τον αυτ. λογ. ειπων* .. D a c ff^{2} k om

40. *υποστρ. ε. α. παλ.* (Gb^{oo} *παλ.*, 90. 6.^{ev} pers^{p} om; X post *καθ.* item 2.^{pe} f g^{1} g^{2} l vg arm aeth post *υποστρ.* pon) c. ACEFGHKMSUVXΓΔ al ut vdtr omn f g$^{1.2}$ l vg syr (*et reversus est rursum veniens invenit eos*) syr^{p} al .. B(D)L (a c ff^{2} k q) (cop) ar^{p} pers^{w} *παλιν* (D a c ff^{2} k om, cop post *ελθ.*, q post *αυτ.*) *ελθων ευρ. αυτ.* (Ln 49. :: at omnino e Mt fluxisse vdtr, ubi nemo *υποστρεψας* pro *ελθ. παλ.*, nisi quod *παλ.* passim transp; ex quo eodem *βεβαρημενοι* et *αυτ. οι οφθ.* hoc ipso versu petita sunt)

τας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδει-
σαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 (180.4) *καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ*
λέγει αὐτοῖς Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ
ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν
ἁμαρτωλῶν. 42 *ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.*
43—50 Mt 26, 47—56. Lc 22, 47—53. Io 18, 1—12. 43 (181.1) *Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας*
ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων

---

40. *οι οφθ. αυτ.* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (it vg, sed eodem ordine ap Mt habent) .. BCLΔ al[5] *αυτ. οι οφθ.* (:: at sic Mt lectione tantum non fluct)| *καταβαρυνομ.* (M 56. *βαρυνομενοι*, D 238. 253. *καταβαρουμενοι*) c. (Gb'') AB(D)KL(M)UΔ 1. 11. 13. 69. 106. al[55] fere .. ϛ *βεβαρημενοι* c. CEFGHSVXΓ al pl (:: e Mt)| *αποκρ. αυτω* c. ABCDLU** (sic: *αὐτῷ αποκρ. αυτω*) al plus[10] it[pler] vg cop al .. ϛ *αυτ.* (al aliq om) *αποκριθ.* c. EFGHKMSU*VXΓΔ al pl f k (cf ad 12, 28.)

41. *λοιπον* (Gb'') c. ACDEFLSV**X al[60] fere Thph .. ϛ *το λοιπ.* c. BHKMU V*ΓΔ al pm (:: ita Mt sed fluct lectio)| *αναπαυεσθε*: de signo interrogationis apponendo (ut habent F al aliq) cf ad Mt | *απεχει* (g[1.2.] l vg *sufficit*, f *adest finis*; 106. *επεχ.*, 50. k cop aeth om)· *ηλθεν* (157. om) *η ωρ.* (k *iam ora est*, cop *iamiam venit hora*) .. D *απεχει το τελος* (*το τελ.* add et. 13. 69. 124. 2.pe al[5]) *και η ωρα.* Item c ff[2.] *adest enim consummatio et* (ff[2.] add *venit*) *hora*, d q *sufficit finis et hora*, a *consummatus est finis. advenit hora et.* Item syr[utr] *appropinquavit finis et venit hora.* | *τας* c. BCDEGHLMSUXΓΔ al pl .. AFKU 1. 11. 69. 2.pe al[15] (ex iis paucis om et. *των*) om (:: ut Mt, sed is om et. *των* sq)

42. *ο παραδ. με ηγγικεν* (C *-σεν*) (et. vg g[1.2.] l syr[p] al) .. D c[sbr] 3.pe a c f ff[2.] q cop syr *ηγγ. ο παραδιδους* (D *-διδων*) *με* (:: ut Mt) .. k om

43. *ευθυς* c. BCLΔ (al?) .. ϛ *-θεως* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. D 1. 13. 69. 346. 2.pe it (exc f) vg al mu (non cop syr[p]) om | *ιουδ.* c. CDEFGH KLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn Or .. A *ο ιουδ.* (Ln 49.), item B omisso *ο ισκαρ.* sq | *ο* (D al[10] fere Or om) *ισκαρ.* (D etc *σκαρ.*) c. ADKMU al plus[40] it vg syr[utr] aeth arm al mu Or .. ϛ om c. BCEFGHLSVXΓΔ al pl cop sah (:: at ita et Mt et Lc lectione non fluct; Mc item habet 14, 10. 3, 19.)| *ων* c. EFGHMVXΓ 1. al pl .. ABCDKLSU al[50] fere (nec exprimunt it vg etc praeter syr[p]) Or catt al om (Gb[oo] Ln :: at om et Mt et Lc nec additur a testib; eiectum est ut maxime abundans. Cf et. ad 14, 10.) .. Δ al pauc cop sah al (it vg *ex* vel *de*) *εκ* | *οχλος* c. BL 13. 69. 2.pe (item ut vdtr al) a ff[2.] q emm prag san (al?) cop sah go syr[p] arm .. ϛ add *πολυς*, Ln [*πολ.*] (:: omnino e Mt, ubi lectio non fluct; et. in Lc qui paullo aliter habet fuerunt qui adderent) c. ACDEFGHKMSUVXΓΔ al pl it[mu] vg (et. am ing iac tol al) syr al Or | *παρα* (B al[1]? *απο* :: e Mt; 1. al[10] c ff[2.] g[2.] l vg[six] gat mt sah praem *απεσταλμενοι* [*-νος*]) *των αρχ. κ. των* (c. BEFGHLSUVXΓ al pl, item D *απο των*, sed ACKMΔ al fere[20] om) *γρ. κ. των* (AU al[6] ac plur om) *πρεσβ.*

καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44 ($^{182.2}$) *δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν*
σύσσημον αὐτοῖς λέγων Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε
αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 *καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν*
αὐτῷ λέγει Ῥαββεὶ ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 *οἱ δὲ*
ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 ($^{183.1}$) *εἷς δέ*
τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν

---

44. *δεδωκει* (al pauc *εδεδ.*) .. D *εδωκεν* (:: ut Mt), item a c k *dedit* (contra vg it^{pm} et. d *dederat*)| G (sic) *ο παραδους* | *συσσημον* (FL al *συσημ.*, Δ *συνσημ.*) .. D 2.^{pe} al^{5} *σημειον* (:: e Mt). Vict^{mosc} *σύσσημον τουτέστι σημεῖον* | *αυτοις* (al pauc vv aliq vel post *αυτον* vel post *λεγ.* pon) .. D 2.^{pe} it^{pler} prag om | *ον αν* .. LΔ al pauc *ον* (Δ *ο*) *εαν* (:: cf ad Mt)| *απαγετε* c. BDL 28. 40. 69. al^{8} vel^{4} .. ς *απαγαγετε* (F al^{15} fere *αγαγετε*, item it^{pl} vg *ducite*; q *abducite*, k *adducite*) c. ACE(F)GHKMSUVXΓΔ al pler (:: quamquam facillime ex *απαγαγ.* incuria describentium fieri poterat *απαγετε*, quemadmodum Mt 21, 2. *αγετε* ex *αγαγετε* fluxisse statuendum erat, tamen probabilius est *απαγαγετε* ad *κρατησατε* accommodatum esse. Similiter Mc saepe aor. et praes. componit, nec raro eiusmodi emendata reperiuntur, ut 11, 2. ubi pro *λυσατε κ. φερετε* pleriq Mtthaeo adhibito *λυσαντες αγαγετε* reposuerunt. Ln post *κρατ. αυτον* considerate comma posuit, sed id pro loci natura et Mci usu non opus videtur). Ceterum D 13. 17. 157. 2.^{pe} c^{scr} y^{scr} it^{aliq} fu mt cop sah al add *αυτον*

45. *ελθων* .. D al^{12} it^{pm} al om | *ευθυς* c. BCLΔ .. ς *-θεως* c. AEFGHKMSUVXΓ al pler .. D 251. 2.^{pe} a c ff^{2} k q om | *αυτω λεγει* c. ABCKLMUXΔ al sat mu f al vg cop sah syr^{p} al .. DF 2.^{pe} 282. a c ff^{2} k q syr *λεγ. αυτω* .. EGHSVΓ 1. al^{60} fere aeth *αυτω λεγει αυτω* | *-ββει* c. ABC(**, latet*) DEHX etc (et. sah). Alibi et. FKMPΔΛ .. ς (Ln) *-ββι* c. FGKLMUΓΔ (sv?) al pler (et. cop)| *ραββ. ραββ.* c. AE*FGHKSUVXΓ al longe pl syr^{utr} pers^{p} .. BC*DLMΔ al pauc it^{pl} am fu em ing prag (al mu) cop aeth sax pers^{w} ar^{e} ar^{ro} *ραββ.* (Gb' Ln :: cf ad 23, 7.) .. C** 1. 13. 69. 124. 346. 2.^{pe} y^{scr} al^{10} vg^{ed} a c sah syr$^{p\,mg}$ *χαιρε ραββ.* (al pauc *χαιρ. ραββ. ραββ.*) :: ut Mt

46. *επεβαλ.* (*-λαν* c. B; ς Ln *-λον* c. rell ut vdtr) *τ. χειρ. αυτω* c. BDL 1. 11. 13. 69. 118. 346. 2.^{pe} a k q .. CΔ (al?) *επεβ. τ. χειρ. αυτων* (*-τον* Δ), item d ff^{2} omisso *αυτων* .. M*S 28. c^{scr} 8.^{pe} al^{5} fere c f (al) vg go syr^{utr} *επεβ. επ αυτον τ. χειρ.* (f vg *manus iniec. in eum*, c *iniec. man. in illum*) .. ς *επεβ. επ* (Sz male *επι*) *αυτον* (Gb^{0} *επ αυτ.*) *τ. χει. αυτων* c. EF**GHM**UVXΓ al pl, item AK al cop sah *επεβ. τ. χ. αυτ. επ αυτ.*, Ln (e coniectura) *επεβ. τ. χει. επ αυτ.* (:: e Mti *επι τον ιν̅* fluxit *επ αυτον*, *αυτων* vero ex *αυτω* potissimum ortum)| Γ om *κ. εκρατ. αυτ.*, F* om totum v.

47. *εις δε τις* c. CEFGHKSUVXΓΔ al pler a (g^{1} g^{2} l vdtr) vg go syr^{p} .. ABLM al^{10} vel^{11} c ff^{2} k q cop sah syr al *εις δε* (Ln 49. :: ut Mt ubi nemo *τις* add), D *και* (*και* et. 1. al c k q al) *τις* | *των παρεστ.* .. D a om | *την* .. D 1. 435. 2.^{pe} y^{scr} (al ut vdtr) om | *επαισεν* .. CDHLΓΔ al mu *επεσεν*

δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 (184.1) καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς
ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατεῖτέ με· ἀλλ' ἵνα πληρω-
θῶσιν αἱ γραφαί. 50 (185.6) καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.
51 (186.10) Καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περι-
βεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι·
52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.
53 s. Mt 26, 57 s. 53 (187.1) Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ

47. ωταριον c. BD 1. syr$^{p\,mg}$ (certe cdd aliq) .. ς ωτιον c. ACEFGHKLMS UVXΓΔ al pler (:: in Mt ωτιον non fluct; in Io quoque ωταριον legendum, sed longe pler ωτιον substituere). Ceterum it vg *auriculam* ut et. in Mt habent.

48. και αποκρ. ο ις .. D a ff^{2} q ο δε ις | ως .. D om | εξηλθατε c. ABCDE GHLXΔ 13. 69. 124. 131. c^{scr} y^{scr} al .. ς -θετε c. FKMSUVΓ al pler Ln με; (ita et. F)

49. εν τ. ιερ. διδ. .. P c^{scr} e^{scr} 262. 435. al d f q cop al διδ. ε. τ. ι. | ο. εκρατειτε c. B .. ς (Ln) ουκ εκρατησατε (L ου κρατησατε) c. rell ut vdtr omn; et. it vg *tenuistis* (:: ita Mt lectione non fluct; et. alibi imp. Mci pler c. aor. permutarunt ut 6, 10. 10, 10. 12, 18. 14, 51. 14, 70. 15, 4.)| αι γραφαι .. 13. 69. 124. 346. c^{scr} 2.^{pe} al^{6} sah al add των προφητων :: e Mt

50. και .. 13. 69. 124. al aliq it^{aliq} vg sah syr al τοτε οι μαθηται (161.* vv pl add αυτου) :: e Mt | εφυγ. παντ. (435. απ.) c. BCLΔ 61. 258. 435. go cop .. ς (Ln) πα. (al pauciss απ.) εφ. (:: ita fere Mt) c. ADEFGHK MPSUVXΓ al longe pl vv pl .. 13. 124. al plus^{10} syr om παντ.

51. και εις τις νεαν. c. AEFGHKMPSUVXΓΔ al fere omn go syr^{p} .. BCL cop syr και νεαν. τις (Ln), item D it vg sah νεαν. δε τις, 72. και εις νεαν. | συνηκολουθει (prob Schu collato 5, 37.) c. BCL, item ς ηκολουθει c. D al mu, et *sequebatur* it vg, item Δ συνηκολουθησεν .. AEF GHKMPSUVXΓ al plus^{120} go ηκολουθησεν (Gb'' Sz)| αυτω (28. -τον) .. D 42. ff^{2} αυτους | κ. κρ. αυτ. οι νεανισκ. (1. 13. 124. 346. 209. 2.^{pe} sah οι δε [209. και] νεαν. [sah exprimit υπηρεται] κρ. αυτ.) c. AC**EF GKMPSUVXΓ al ut vdtr omn q go syr^{p} sah aeth .. BC*DLΔ it^{pler} vg cop syr perss arr Thph om οι νεαν. (Gb^{oo} Ln 49. :: at quis tandem ipsum οι νεαν. apposuit? multo probabilius est ut parum aptum esse eiectum. Ex lectione τον νεανισκον ortum esse, ut al habere traditur, minime credo.) .. al τον νεανισκον

52. καταλιπων .. DKPX al -λειπων | γυμν. εφυγ. (LΔ y^{scr} al cop sah c d k al εφ. γυ.) απ. αυτ. (237. q εφ. α. αυτ. γυ.) c. ADEFGHKMPSUVXΓΔ al pler it^{pl} vg syr^{p} go al .. BCL ck cop sah syr aeth al om απ αυτ. (Gb^{o} Ln [α. αυτ.])

53. αρχιερεα .. AKM 11. 13. 69. 124. 2.^{pe} al^{25} sah syr^{p} al add καιαφαν, item praem syr al Or (:: e Mt). Vict^{mosc} ἀπήγαγον τὸν ιν πρὸς

συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ Lc 22, 54 s. Io 18, 13 ss.
γραμματεῖς. 54 (189.4) *καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν*
αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55 (189.2) *Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ* 55–64 Mt 26, 59–66.
τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὕρισκον·
56 *πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρ-*
τυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 (190.6) *καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν*
κατ᾽ αὐτοῦ λέγοντες 58 *ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι* Io 2, 19.
ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 *καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση*
ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 *καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον*

ἄνναν, ὅπου ἦσαν ἅπαντες συνηγμένοι. | αυτω (1. 209. αυτου, c προς αυτον) .. DLΔ 13. 2.pe 346. al[8] it[pl] vg aeth pers[w] Or om (cop k *ad pontificem et scribas et seniores*) | και οι πρ. κ. οι γραμμ. (x add συνεπειρουν αυτω) c. BCEFGHLMPSUVXΓΑ al pler go cop sah syr[p] al .. ΑDK 2.pe p[scr] al pauc it vg syr Or κ. οι (D al Or om) γραμμ. κ. οι (D 72. Or om) πρεσβ. (Lu :: ut v. 43. lectione non fluct)

54. απο .. Δ item ut vdtr L om | ηκολουθησεν .. G 1. 18. 69. al[5] ηκολουθει, item *sequebatur* c ff[2] k q al | εσω .. D 1. 209. al om, item it[aliq] am gat al | εις τ. αυλην .. 1. 209. της αυλης | συγκαθημενος (συγκ. EFGHKLMSUVXΓ al pler; AB?CPΔ al συνκ.) .. D καθημενος | και .. D al pauc it[mu] om | CDKLPΔ al θερμενομενος | πρ. το (ς[e] 1624. 1633. al om c. minusc ut vdtr pauc; non ς Wtst Gb Sz etc) φως .. 1. al pauc om

55. μαρτυριαν .. Δ al[6] sah k ψευδομαρτ. (:: e Mt) | εις το θανατωσαι .. D 2.pe ινα θανατωσουσιν (2.pe -σωσιν) :: cf Mt | ουχ .. LΔ ουκ | ηυρισκ. (Δ ηρισκ.) c. BDF[W]LPΔ 1. e[scr] al .. ς ευρισκ. c. ACEGHKMSUVXΓ al pl

56. εψευδομαρτυρουν .. D[gr] add και (D* om) ελεγον (it [et. d] vg *falsum testimon. dicebant*) | ἴσαι: hoc acc. EKMΓ item similes etc .. ς (et. Wtst Gb Sz etc) ἶσαι

57. και τινες (sah syr τιν. δε) .. D 2.pe 13. 69. 124. 346. a c ff[2] k q και αλλοι (2.pe al[4] c αλλ. δε) | εψ. κατ αυτ. λεγοντες .. D εψ. και ελεγον κ. α. (c ff[2] *fals. testim. dicebant adv. eum*)

58. λεγοντος (U λαλουντ.) .. VΓ -ντες | καταλυσω .. Α 2. go vg[edd] -λυω | τουτον .. D[gr] om (d *hunc templum*), item ff[2] substituto *dei* | αχειροπ. οικοδομ. (Or ανοικ. sed diff cdd) .. D a c ff[2] k αναστησω (*suscitabo*, k *excit.*, c add *illud* pro αλλ.) αχειρ.

59. ουδε (A*K al ουδ, it[pl] vg *non*) ουτως (Δ -τω, it[pl] vg om) ιση ην (DL 1. al it vg al ην ιση)

60. εις μεσον (Gb Sz) c. ABCEF[W]GHIKLPSUVXΓΔ al pl .. ς εις το μεσ. c. DM al mu cop sah (:: cf 3, 3.)

ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου
61 ss. Lc 22, 67 ss. καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν.
πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 (191.1) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγώ εἰμι, καὶ
ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνά-
μεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 (192.6) ὁ
δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει (193.2) Τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν
φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

60. επηρωτησεν .. al plus[10] -ρωτα, item *interrogabat* it[mu] | αποκριvη .. HI y[scr] al -νει | ουδεν τι (B οτι: notat Schu *forsan recte ap Mc*): absque interpct et. Ln et h. l. et Mt 26, 62.; ς Wtst etc ουδεν; τι et Gb Sz ουδεν, τι. Favent nostrae rationi cdd antiquiss (ut CDILP) quod nihil interpctionis habent (non item EKM etc) item interpretes Latini, habet enim vg *non respondes quicquam ad ea quae tibi obiciuntur ab his?* item a *nihil respondes ad haec quae isti adv. te contestantur?* similiterque rell. Non item vero cop sah syr[utr] go | σου .. Γ c[scr] σοι

61. ο δε (et. Or[2]) .. A al[10] fere syr al add ις .. D εκεινος δε (item it vg *ille autem*) | εσιωπα .. D εσειγα | ουκ απεκρ. ουδεν c. BCL 33. cop sah go al Or[1] .. ς (Ln) ουδεν (al pauc ουκ) απεκρινατο (D al -κριθη) c. A(D)EFGHKMPSUVXΓΔ al pler Or[1], item *nihil respond.* it vg al | παλιν (I k add ουν, 1. 124. 2.pe al syr al praem και) ο αρχ. επηρωτα (F[wi] I c[scr] 2.pe al mu go sah al Or -ρωτησεν, A επερωτα) αυτον .. D a c ff[2] q om | και λεγει αυτω .. D q add ο αρχιερευς | ο χς .. Γ k om | του ευλογητου .. AK al[15] fere ff[2] vg (et. em tol al, sed non am fu ing al) praem του θεου (:: cf Mt). Item Euth testatur Mc habere τοῦ εὐλογητοῦ ἤτοι τοῦ θεοῦ τοῦ εὐλογ.

62. ο δε ις (DG 1. 13. 69. 124. 346. 2.pe a ff[2] k q sah arm al Or add αποκριθεις) ειπεν (D 2.pe Or λεγει, item D 2.pe 1. 13. 69. 124. 346. 58. c[scr] y[scr] it[pl] [non k] vg cop sah syr[utr] al Or add αυτω) εγω (13. 69. 124. 346. 2.pe arm Or praem συ ειπας οτι :: cf Mt) | εκ δεξ. καθημ. (Gb Sz) c. BCDEFGHKLMSUVXΓΔ al longe pl am em fu ing mt prag reg tol al? l q go al sax Or[1] Thph Cassiod .. ς καθ. εκ δεξ. c. AI 1. al sat mu it[pl] vg[ed] cop sah al Or[1] (:: ut Mt lectione non fluct) | της (D* om) δυν. και (D om) ερχομ. (DG[r] om) μετα (G 1. 11. 28. 33. al fere[25] a sah syr επι :: e Mt)

63. διαρρηξ. (B* διαρηξ., 124. 2.pe a Or add ευθεως, item praem sah arm) τ. χιτωνας (B* κιτ., s syr pers[p] τον χιτωνα) α. λεγει (D και λεγει, item praecedente διερρηξε 60. c d ff[2] k και ειπεν, *et ait* [k *dixit*])

64. ηκουσατε .. G 1. 124. 2.pe c[scr] al[10] fere d (*omnes*, pergens *blasphemias*) sah arm add παντες, item al[7] παντως | της βλασφ. c. BCEHIKL MSUVXΓΔ al pler .. ADG 1. 13. 2.pe al[5] την βλασφημιαν (Ln :: e Mt). Praeterea DGI al[10] d q gat mt go aeth add αυτου, item 13. 61. 69. 346. syr arm syr[p mg] (testib White et Adl) του στοματος αυτου, 124. 2.pe sah syr[p mg] (teste Birch) αυτου (sah om) εκ τ. στομ. αυτ. :: cf

65 (194.1) *Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν* Mt 26, 67 s. Lc 22, 63 s.
*αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ Προ-
φήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.*
66 (195.1) *Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται* 66—72 Mt 26, 69—75.
μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 *καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον* Lc 22, 54—62. Io 18, 15—18. et 25—27.
*θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζα-
ρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ.* 68 *ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων Οὐκ οἶδα οὔτε
ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις.* (196.1) *καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον,*

Lc | *φαινεται* .. D 28. 2.pe *δοκει* | *οι δε παντες* .. D *παντ. δε* (c k d *omnes autem*) .. 1. 13. 2.pe al a ff2 q *και παντ.* | *ενοχ. ειναι* c. BCLΔ 33. (al ut vdtr) l q go .. ς (Ln) *ειν. ενοχ.* c. AEGHKMSUVXΓ al pler vg a c k al .. D ff2 om *ειναι*

65. *εμπτυειν* (DΔ *ενπτ.*) *αυτω* .. D (2.pe?) a f go sah syr arm *ε. τω προσωπω* (vv pler *εις το προσωπον*) *αυτου* :: cf Mt | *και περικαλ. αυτ. το πρ.* (habent ista et. go sah syr arm) .. D a f om :: cf Mt | *αυτ. το προσωπ.* c. BCLUΔ 108. 127. (al haud dubie) cop sah .. ς (Ln) *το πρ. αυτ.* c. AEGHIKMSVXΓ al pler itpl vg etc | *κολαφιζειν* .. D a c k *εκολαφιζον* :: cf Mt | *λεγειν* .. D 2.pe c k go *ελεγον* (a om *και λεγειν* usq *ελαβ.*)| *προφητευσον* .. additur *νυν* (G 1. 69. 118.), item *ημιν* (Fw al pauc c f k cop2), item *ημιν* (13. etc *νυν*) *χριστε τις εστιν ο παισας* (Δ *πενψας*, et. δ *misit*) *σε* (UXΔ al mu gat cop sah al mu : ex his minusc aliq et vv vel *ημιν* vel *χρ.* om) :: cf Mt et Lc | *οι υπηρεται* .. D om | *αυτον* (D cop post *ελ.*) *ελαβον* (DG 1. 13. 2.pe al[10] *ελαμβανον*, 9. *κατελαβ.*) c. ABCIKLSVΓΔ al fere[10], item DG al[13] item cop syrp .. ς *εβαλλον* c. H al ut vdtr pm; item EMUX al[15] fere *εβαλον*, item itpl vg *caedebant*, k *percutiebant*, similiter sah syr go al

66. *και* .. L om (c sah *οντος δε*)| *κατω ε. τ. αυλ.* c. BCLU**X al[10] fere syr aeth .. ς (Ln) *εν τ. αυλ. κατ.* c. AEGHKMSU*VΓΔ al pl f k vg syrp go al .. DI 2.pe cscr al pauc a c ff2 q cop sah Eus om *κατω* | *ερχεται* .. D a c f ff2 k q Eus add *προς αυτον*

67. *τον πετρον* .. 1. 69. 346. 2.pe c syr al Eus *αυτον* | ACDE*LΓΔ etc *θερμενομ.* | *εμβλεψασα* (D *ενβλ.*) .. KMΔ 33. 282. 435. *-ψας* | *αυτω λεγει* (cop sah al add *αυτω*) .. D c ff2 q *λεγ. αυτ.* | *Και* .. Dgr om | *μ. του ναζ. ησθ. του ῑῡ* c. BCL (syr *cum Ies. eras Naz.*) .. DΔ al[10] fere it vg go syrp al (cop sah) Eus *μ. του* (Eus om) *ῑῡ του ναζ.* (D *ναζορηνου*, Δ al Eus *ναζωραιου*) *ησθ.* (Eus *ης*, cop sah ante *μετα*) .. ς *με. του ναζ.* (KXΓ al mu *ναζαρινου*) *ῑῡ* (al[6] om *ῑῡ*) *ησθ.* (1. 2.pe al pauc *ης*) c. AEGHKMSUVXΓ al pler

68. *ηρνησατο* .. M al[8] add *αυτον* | *ουκ οιδ. ουτε* c. CEGHSVΔ 1. al[30] ac plur .. ς *ουκ οιδ. ουδε* c. AKMUXΓ al pm (I - - *ουκ επιστ.* sic, vdtr in abscissis pariter *ουκ οιδ.* scriptum fuisse) .. BDL 2.pe (al?) Eus *ουτε οιδ. ουτε* (Ln 49.). Itpler vg cop sah al *neque scio* (sah add *eum*; vgedd aliq *nescio*, item k syr persp omissis *neq. nov.*) *neque novi*; go *non scio, non novi* (:: incredibile est ex *ουτε* - - *ουτε* fluxisse has variantes adhibitis ll. pp. Contra *ουκ* - - *ουτε* ad emendandum vel hoc vel illo modo omnino incitavit.)| *συ τι* c. BCLΔ 1. 33. 108. 209.

καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο
πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ
Πέτρῳ Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 ὁ δὲ
ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον
14, 30. τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, ($^{197.2}$)
καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι

2.^{pe} (al ?) .. ς τι συ c. AEGHIKMSUVXΓ al pler go cop sah al Eus .. D al pauc it vg om συ | και .. D^{gr} om | εξω (2.^{pe} post το, al^{2} om) εις το προαυλιον (D την προσαυλην, 73. το προπυλον) .. 1. 209. εις την εξω αυλην, Eus ε. την εξω προαυλιν | και (al^{7} add ευθεως) αλεκτ. εφων. (sah ante *exiit vero in atrium*) c. ACDEGHIKMSUVXΓΔ al fere omn it^{pler} vg go syr^{utr} al Eus .. BL 17.^{ev} c cop om, hinc Ln [κ. α. εφ.] (:: omiss est collatis Mt et Lc; hinc et. infra L c om εκ δευτ.)

69. παλιν post ηρξ. c. CLΔ 108. 127. (131. post λεγειν) .. BM 50. cop sah arr om (49.) .. ς (Ln) post ιδ. αυτ. c. AEGHIKSUVXΓ al pl go syr^{utr} al (item 157. 245. ante αυτον) .. D 2.^{pe} it^{pler} vg Eus sic singula transp: παλιν δε ιδ. αυτ. η παιδ. (c *altera ancilla*) (:: tot turbae inde ortae quod παλιν c. ηρξ. λεγ. coniunctum non aptum videbatur; quum enim antea ipsum Petrum, postea τοὺς παρεστ. allocuta est [hinc fuere qui mallent omittere], tum vero ιδουσα αυτον repetitum παλιν maxime sibi flagitare videbatur [hinc modo post ιδ. αυτ. modo post ιδ. positum est, modo quod aptissimum παλιν δε ιδ. etc scriptum. Interpretum nemo cum ηρξ. λεγ. coniunxit.)| η (e^{scr} om, item syr^{p}?) παιδισκη .. cop^{2} *alia* | ηρξ. λεγ. .. B ειπεν, item *dicebat* cop sah al | παρεστωσιν c. BCIKLΔ al plus^{10} Eus .. ς (Ln) παρεστηκοσιν c. ADEGHMSU VXΓ al pler (:: cf ad Mt 27, 47.)| οτι (Eus om; D^{gr} al^{7} a c ff$^{2.}$ syr arm aeth add και) ουτος (D^{gr} αυτος)

70. ο δε παλ. ηρνειτο (F^{w}GMXΔ 1. 13. 69. 124. 2.^{pe} al plus^{10} Eus ηρνησατο, it vg *negavit*) .. D ο δε παλ. ηρνησατο inepte v. 69. post παλ. δε ιδ. α. η παιδ. pon, pergens και ηρξ. | παρεστωτες (D -ηκοτες) .. G 1. περιεστ. | τω πετρω .. D a om (et. αυτω et αυτω τω πετρ. legitur)| και γαρ γαλ. ει (73. 131. 142.* a go haec om: Gb^{0}, 116. post ομοιαζει pon) c. (Gb″ Schu „recte, et λαλια et ομοιαζ. aliena a Mc“) BCDL 1. 118. 209. 2.^{pe} a c ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ k l cop sah Eus Aug .. ς add και (c^{scr} add γαρ) η (Δ om) λαλια σου ομοιαζει (aeth δηλον σε ποιει) c. AEGHKMSU VXΓΔ al pler q go syr^{utr} al (116. ante και γα. γαλ. ει pon) Euth^{dis} (:: omnino ortum ex Mt; ipsum ομοιαζει glossatoris est, pervenitque e Mc glossato in cdd aliq ad Mt)

71. κ. ομνυναι (Gb) c. BEHLSUVXΓ al^{80} fere .. ς κ. ομνυειν (Gb′) c. ACG KMΔ al pm Eus .. D (a) q κ. λεγειν (a *dicens*), arm κ. ομν. κ. λεγειν | τουτον .. D^{gr}K al^{5} om

72. εκ δευτερ. c. ACEHKMSUVXΓΔ al pler cop sah go syr^{p} al .. BDG al^{14} it^{pler} vg syr arm al Eus praem ευθεως (Gb+ Sz; B -θυς: ita Ln), item L c -θυς omissis εκ δευτ. (:: omnino e Mt [et Io] illatum vdtr; de omissis εκ δευτ. cf extrema ad v. 68.)| ανεμνησθη (al^{9} εμν.) .. G

πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς ἀπαρνήσῃ με τρίς· καὶ ἐπιβαλὼν
ἔκλαιεν.

XV.

1 (198.2) Καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ 1–5 Mt 27, 1 ss.
ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ 11–14. Lc 23, 1 ss.
συνέδριον, (199.1) δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Io 18, 28 ss
Πιλάτῳ. 2 (200.1) καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει Σὺ λέγεις.
3 (201.4) καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πιλᾶ-
τος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα

---

13. 69. *αναμνησθεις*, item omisso *και* sq 1. 209. | *το ρη. ως* c. ABCLΔ al[7] cop sah .. DEGHKSUVXΓ al[125] fere (it[pler] *rememoratus est verbum quod*) *το ρη. ο* (Gb″ Sz) .. ς *του ρηματος ου* c. M al mu | *αυτω* .. D[gr] om | *οτι - - φω. δις* (*φ. δ.* c. AC**EGHKLMSUVXΓ al pler g[2.] vg go cop sah syr[utr] al; BC*? 2.[pe] k *δις φω.* : ita Ln 49; C*?Δ 251. c ff[2.] g[1.] l q om *δις*) *απαρνηση* (al pauc *-σει*) *με τρις* (ΔXΓΔ al *τρεις* : hoc ord. c. AEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn go cop sah syr[p] al; BC* et** LΔ it[pler] vg syr *τρ. με απαρν.*: ita Ln 49. :: accommodarunt ad 14, 30.; ceterum idem ordo in Lc sed testib fluct) .. D 142.* a pers[p] om | *επιβαλων* (Δ 247. *-λαβων*, c[scr] *-λαβομενος*) *εκλαιεν* (C *εκλαυσεν*) .. D *ηρξατο κλαιειν*, item it vg go cop sah syr[utr] al .. 37. emm om

XV. 1. *ευθυς* c. BCLΔ .. ς (Ln) *-θεως* c. ADEGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn .. it[aliq] al om | *επι το* (E al pm *τω*) *πρωι* c. AEGHKMSUVXΓΔ al fere omn .. BCDL 46. Or om *επι το* (Ln). It[pl] vg *mane*; a *prima luce*, c sah *cum mane factum esset*; go syr[p] *in mane*, k* *e mane* | *ποιησαντες* (D al[5] it[pler] sah Or *εποιησαν*, iique pler postea *και δησαντες*) .. CL *ετοιμασαντες*, 13.[ev] *λαβοντες* | *των πρεσβυτ.* (C 47.[ev] *γραμμ.*) *και* (D 1. 2.[pe] al pauc Or add *των*) *γραμμ.* (C 47.[ev] *πρεσβυτ.*): cf 14, 43. | *απηνεγκ.* c. ABEHKLMSUVXΓΔ al pler .. CDG 1. 124. 2.[pe] al[4] Or *απηγαγον* (it vg *duxerunt*, *perdux.*, *addux.*, item go al) :: e Mt; cf et. 14, 53. Praeterea D it[pl] Or add *εις την αυλην* (k *in praetorium* :: ut Io) | *πιλατω* (AD *πειλατ.*, ita D per totum caput, item A uno fere loco excepto : cf ad Mt 27, 13. ubi et. de accentu; Γ per hoc caput plerumq *-ά-*) c. BCDLΔ 1. c[scr] al pauc Or .. ς praem *τω* c. AEGHKMSUVXΓ al pler (:: paullo saepius cum art. quam absque art. legitur)

2. *ο δε* .. D a aeth *και* | *αυτω λεγει* c. BC (quamquam vox post *αυτω* legi nequit) D 1. (al *λεγει αυτω*, 2.[pe] *λεγει*, c ff[2.] q *ait*, cop *ei dixit*; sah *respondit ei dicens*, item a omisso *dicens*) .. ς (Ln) *ειπεν αυτω* c. AEGHKMSUVXΓΔ al pler k al vg go al

3. *κατηγορουν* .. D[gr] *-γορουσιν* | *πολλα* .. UΔ 13. 33. 69. 124. 131. al[40] a c syr[p] arm aeth Or add *αυτος δε ουδεν απεκρινατο* (:: cf Lc 23, 9.)

4. *παλιν* (CD k q post *αυτον*) .. U 127. 131. 238. al pauc om (:: ut Mt 27, 13.) | *επηρωτα* c. BU 13. 33. 69. 124. 2.[pe] al[10] fere a k syr[p mg] .. ς (Ln) *-τησεν* c. ACDEGHKMSUVXΓΔ al pler it[pl] vg al (:: toties imperf. apud Mc c. aor. mutarunt ipso hoc in verbo) | *αποκρινη* (BD *-κρεινη*, al

σου κατηγοροῦσιν. 5 *ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε
θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον.*
6—15 Mt 27, 15-26. 6 (202.2) *Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὅνπερ*
Lc 23, 17-25. Io 18, 39 ss. *ᾐτοῦντο.* 7 (203.4) *ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συν-
στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.*
8 *καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.*
9 *ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;* 10 *ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρα-
δεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.* 11 (204.1) *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν
τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.* 12 (205.1)
ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς Τί οὖν θέλετε

---

pauc -*νει*) *ουδεν* (B supplet in mg) | *κατηγορουσιν* c. BCD 1. 48.^{ev} (al ut vdtr) item *accusant* it vg (nam *καταμαρτυρ.* reddunt *adv. te testificantur* vel similiter) cop al .. ς *καταμαρτυρουσιν* (:: e Mt) c. AEGHK MSUVXΓΔ al pler go al

5. *απεκριθη* .. G 1. 13. 69. al pauc -*νατο*

6. *εορτην* .. D praem *την* | *ονπερ* (DG 2.^{pe} al pauc *ον αν* [13. *εαν*], 1. *ον*) *ητουντο* .. Δ *ον παρητουντο*

7. *βαραββας* .. de huius nominis scriptura cf ad Mt 27, 16. | *συνστασιαστ.* (*συνστ.* c. AGHVΔ al mu; ς *συστ.* c. EMS?UXΓ al pl) c. AEG HMSUVXΓΔ al longe pl .. BCDK al^{12} fere sah *στασιαστ.* (Schu plane prob Ln 49. :: at *συστασιασται* et. Ios. Antiqq 14, 2, 1., Herodot aliiq *συστασιωται*. *στασιωται* et *στασιασται* paullo magis in usu fuisse videntur. Certe improbabile pro *στασιαστ.* emendatum esse *συνστασ.*) | *φον. πεποιηκεισαν* (F^{w} 61. *επεπ.*, Γ al -*ηκασι*, 28. -*ηκαν*, al -*ηκεσαν*) .. DG^{r} 2.^{pe} *πεπ. φον.*, item [*qui* praecedit] it^{pler} vg sah arm *fecerat homicid.* (a *hom. fecerat*)

8. *αναβας* (Schu „bene“) c. BD it (a *accensa* [*ascensa*?], k om) vg go cop sah (aeth *ascendit et clamavit*) .. ς *αναβοησας* c. ACEGHKMSUV XΓΔ al ut vdtr omn syr^{utr} al | *ο οχλος* .. D 299.** a k go praem *ολος* | *αιτεισθαι* .. D k mt add *αυτον* | *αει* .. Δ om

9. *απεκριθη αυτ. λεγων* .. D 2.^{pe} *αποκριθεις λεγει αυτοις* (similiter it^{aliq}) | *υμιν* .. D om

10. *εγινωσκεν* c. BCEGHMSUVXΓΔ al pler .. AK al^{5} *επεγιν.* .. D 1. 13. 69. 346. 2.^{pe} *ηδει* (:: e Mt) | *παραδεδωκεισαν* (al pauc -*κασιν*) c. BCKMSUΓ al pl (p^{scr} s^{scr} al pauc *παρεδεδ.*) .. AEGVXΔ al mu *παρεδωκεισαν* .. DH 1. 13. 69. al^{5} (a *tradiderunt*, k *tradebant*) *παρεδωκαν* (:: ut Mt) | *οι αρχιερεις* .. B 1. 13.^{ev} 47.^{ev} cop om (:: ut Mt)

11. *ανεσεισαν* (Euth *ἀνέσεισ. ἤγουν ἀνεκίνησαν*) .. Γ 131. 48.^{ev} al^{16} *ανεπεισαν*, D *επεισαν* (:: ut Mt), item a c ff^{2} k sah arm, al^{8} *ανεστησαν* | *τον οχλον* .. D* *τω οχλω* (it^{cdd} *turbae, turbis, populo* praecedente *suaserunt* vel *persuas.*) | *τον* (D om) *βαρ. απολυση* (HXΓ al -*σει*)

12. *αποκριθ. παλιν* (h. l. c. AEGHKMSUVXΔ al pler; BC 33. 2.^{pe} al^{5} c g$^{1.2.}$ l vg go sah syr^{p} aeth sax ante *αποκριθ.* [Ln 49. at respicienti

ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν
ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς Τί
γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν Σταύρωσον
αὐτόν. 15 (206.1) ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν
ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν
Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.
16 (207.4) Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, 16–20 Mt 27, 27–31. Io 19, 2 s.

---

ad v. 9. multo aptius videri debebat παλ. αποκρ.; quod cur quis mutaverit vix liquet.]; DΓ al[10] ff[2.] prag cop syr om :: cf Mt) ειπ. (c. ΑDΕ GHKMSUVXΔ al fere omn item *ait* [*dixit* k] it[pler] vg go cop al mu; BC syr[p] ελεγεν :: ita 49. sed cum παλιν transposito cohaerere videtur, praetereaque v. 14. ελεγεν redit nec fluct; Γ λεγει [ut Mt] post αυτοις. Praeterea 2.[pe] απεκριθη pro αποκρ. ειπ., item addito *dicens* c sah) αυτοις (Γ ante λεγει, item c; ff[2.] om)| θελετε c. ΑDΕGHKMSUVXΓ al pler it vg go syr[utr] al .. BCΔ 1. 13. 33. al pauc cop sah om :: ut Mt | ον (hoc solum om B) λεγετε c.(B)CΕGHKMSUVXΓΔ al pler go cop syr[utr] al mu .. ΑD 1. 13. 69. 118. 13.[ev] 2.[pe] c[scr] it vg sah arm om (Schu prob, Ln)| τον βασ. c. ΑBCΔ 1. 13. 69. 229.** 346. 13.[ev] 49.[ev] c e[scr] 2. 3. 10.[pe] cop sah, item D τω (* om) βασιλει .. ς om τον c. ΕGHKMSU VXΓ al pler

13. παλ. (D post εκρ., a c ff[2.] om) εκραξαν (G 1. 13. 69. al pauc it[aliq] vg syr[p] εκραζον, 2.[pe] c[scr] εκραυγαζον) c. BCΕGHPSUVXΓΔ al pler k al vg go cop al mu .. ΑDKM al[25] fere a c ff[2.] gat sah add λεγοντες (Ln), item G 13. 69. 124. 346. c[scr] syr[p mg] arm αναστιομενοι υπο των αρχιερεων και ελεγον (arm om κ. ελ.)

14. εποιησ. κακ. c. BCΔ 2.[pe] 49.[ev] al aliq .. ς (Ln) κακ. εποι. (:: ita Mt lectione non fluct) c. ΑDΕGHKMPSUVXΓ al pler it vg etc | περισσοτερως (al aliq -τερον) c. ΚPSUVXΓ al pl .. ΑBCDGHKMΔ 1. 13. 33. 69. 346. 2.[pe] al[32] fere περισσως (Gb Sz Ln 49. :: at περισσοτερως hoc uno evgliorum loco scriptum eo minus eiiciendum quod loco Mt[i] parallelo, unde vix unus huius loci versus non corruptus est, περισσως legitur nullo prorsus teste fluctuante; nec magis Mc 10, 26. quisquam -τερως pro περισσως substituit. Ad commendandos testes quos h. l. secuti sumus nonnihil facit quod iidem cum gravioribus aliis pauc et. εκραξαν retinuerunt, plerisque ipsis antiquissimis -ζον e Mt inferentibus.)| εκραξαν c. BCΕHSUVXΓ (Δ -ζαν, sed ex ζ emendatum esse vdtr ξ, δ vero *clamabant*) al pl go .. ΑDGKMP 1. 69. 346. al plus[20] (2.[pe] εκραυγαζ.) it vg cop sah al -ζον (Ln :: e Mt)| βουλ. τω οχλ. (r[scr] post ποι.) το ικ. ποιησαι (B ποιειν, C ποιη. το ικ. τω οχλ.) .. D ff[2.] k om (:: nil simile in Mt)| και παρεδ. (B cop παρ. δε, F[w] al syr add αυτοις) τ. ιν φραγελλωσ. (UXΓ al mu φραγελωσ.) .. D k sah τον δε (k om) ιν φραγ. (D* φλαγ.) παρεδ.

16. αυτον .. C*** x[scr] al c gat al τον ιν | εσω (al[6] εως, a δ εξω) της αυλης (237. add του καιαφα) .. DP 1. 13. al pauc εσω εις την αυλην, C***M al plus[20] εις την αυλην (M al mu sl[2.] add του καιαφα); item vel

ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες
ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν Χαῖρε
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν
καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν
αὐτῷ. 20 ($^{208.6}$) καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν
πορφύραν καὶ ἔνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια.
21–26 Mt 27, 31–37. Lc 23, 26–31. Io 19, 17 ss. Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν αὐτόν. 21 ($^{209.1}$) καὶ
ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπὸ
ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ. 22 ($^{210.1}$) καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν

intro in atrium (ut g^{2}· fu em erll ing gat mt prag san al) vel *in atrium* (vg^{ed} am tol c k al) it vg al | *πραιτωριον* .. U 127. praem *το* | *συγκαλ.* (AB?CPΔ *συνκ.*) .. D^{gr} *καλουσιν* | *σπειραν*: hoc acc et. cdd unc secundi ordinis pler, sed Γ *σπειραν*

17. *ενδιδυσκ.* (D *ενδυδισκ.*) (Gb′ prob Schu) c. BCDFΔ 1. 13. 69. al pauc .. ς *ενδυουσιν* c. AEGHKMPSUVXΓ al pler | *περιτιθεασιν* (124. 346. *–τιθουσιν*) .. D *επιτιθ.* (it^{pler} vg [sah] *inponunt*, k *superpon.*) | *πλεξαντες* .. D om (c d ff^{2}· addito *factam* exprim sic: *coronam factam de spinis* [c *spineam*])

18. *ασπαζ. αυτον* (Δ *αυτ. ασπ.*) .. C**U 11. 33. 346. al^{40} fere arm cat$^{pos\ txt}$ Thph add *και λεγειν*, item M al^{7} c al *λεγοντες* | *ο βασιλευς* (Gb Sz) c. AC**EFGHKUΓΔ al plus^{110} .. ς (Ln) *βασιλευ* c. BDMPSVX al mu (:: similiter test mu [ipsi et. BD] in Mt substituerunt *–λευ*)

19. *αυτου την κεφ.* (C al mu vg it^{aliq} al *τ. κεφ. αυτ.*) *καλαμω* .. D 2.^{pe} *αυτον καλ. εις την κεφ.* (c ff^{2}· k d *illum de* [d om] *harundine in caput*) | *και ενεπτυον* (C* vdtr *–υσαν*) *αυτω* (M** al aliq *–τον* [M** *–τω*]) .. U om | *και τιθ. τ. γ. προσεκ. α.* .. D 253. 32.^{ev} k om (:: ut Mt)

20. *ενεπαιξαν* (ACMXΔ 1. al *–πεξαν*) *αυτω* (al aliq *–τον*) .. D om | *τα ιμ.* (59. 251. add *αυτου*) *τα ιδ.* (282. *τα ιδ. ιμ.*, item c^{scr} addito *αυτου*) c. AEFGHKMPSUVXΓ al ut vdtr omn .. BCΔ *τα ιμ. αυτου*: ita Ln :: e Mt (it vg etc *vestimentis suis* vel *eius*) .. D^{gr} *τα ιματ.* | *εξαγουσιν* .. Δ *αγουσιν* (cf Io 19, 16.), item *ducunt* prag, *duxerunt* c d ff^{2}· | *ινα σταυρωσουσιν* (*–σουσιν* c. ACDLPΔ al^{6}; ς *–σωσιν* c. EFGHKMSUVXΓ al pler) *αυτον* (D 122.** ff^{2}· k om) .. 1. 72. *ωστε σταυρωσαι* (72. add *αυτον* ut vdtr), 28. 131. *ινα σταυρωθη* .. B om

21. *αγγαρευουσιν* .. B* *εγγ.*, D *ανγαρ.*, al pauc *αγκ.* | *παραγ. τινα* (1. 209. post *σιμ.*) *σιμ.* (D *τον σιμ. παραγ. τον*) *κυρηναιον* (Δ *κηριν.*, F al mu k al mt al cop *κυριν.*) .. 2.^{pe} *σιμ. τον κυρ. παρ.* | *απο* c. BDX 1. al .. ς *απ* c. ACEFGHKLMSUVΓΔ etc | *αγρου* .. Δ *αχρου* | *και ρουφου* .. 47. al^{1} (teste Erasmo) *του ρουφου* .. ff^{2}· om | *ινα αρη* (al pauc *αρει*) *τ. στ. αυτου* .. M* 6.^{pe} om

22. *φερουσιν* .. D 13. 69. 346. 2.^{pe} *αγουσιν* | *επι* c. AC*DEGHKMPSUVXΓ al pler .. BC**FLΔ 13. 69. 124. 127. 131. 346. 2.^{pe} al^{8} fere *επι* (13.

μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος.
23 (211.4) καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν.
24 (212.1) καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.
25 (213.10) ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
26 (214.1) καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Io 19, 19.

27 (215.1) Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ 27–32 Mt 27, 38–44. Lc 23, 32–43. Io 19, 18.

69. al εις) τον, item al aliq ε. το | γολγοθαν (L om γολ syllabam; -ᾶν ut FM al mu; KUVΓ etc -ὰν) c. FGKLMUVΓΔ al[45] ac plur (ex his fere nullus praem τον) k (*culgotham*) .. ς (Ln 49.) -θα (D post τοπον) c. ABCDEH (h. l. -θὰ, cf ad Mt) P (S?) X al pm itpler vg etc (:: -θαν tot perantiquis testib [LΔ in Mc toties c. B soli valent] fultum in Mc omnino recipiendum vdbtur pro -θα ex Mt [ubi ex cdd unc unus ℵ -θαν] invecto.) | μεθερμηνευομενον c. CDEFGHKLMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn .. AB -μενος (:: similiter -ος in Mt. Quod si Mc dedisset, certe ὅς pro ὅ passim correctum esset.)

23. εδιδουν (E ysscr -δου, M* -δων, 2.pe διδουσιν) αυτω (Schu prob vdtr) c. BC*LΔ n cop arm .. ς (Ln) add πιειν (D πειν, X πειειν, al ποιειν) c. AC**DEFGHKMPSUVXΓ al ut vdtr omn itpler (i. e. c ff2. g1. 2. k l) vg sah syrutr go al (:: ita Mt) | οινον .. syrp in cod Ridl οξος | ο (B 33. ος) δε (G add γευσαμενος) .. D 1. it vg και (1. add γευσαμενος)

24. και σταυρουσιν (it[4] cop sah aeth *crucifixerunt*, sed post et. *diviserunt*) αυτ. και (L d om) c. BL c d ff2. k cop sah aeth .. ς (Ln) και σταυρωσαντες αυτ. (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn g1. 2. l n vg go al | διαμεριζονται (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMPSUVXΓΔ al plus[130] (al pauc go -ζοντες vel -ζομενοι) .. ς διεμεριζον c. minusc paucissim; item 69. 124. al[15] fere -ζοντο, al plus[5] -σαντο. Item it vg al fere omn *diviserunt* | KLMV al[15] βαλοντες (sed mu ut K βάλοντ.) | τις τι αρη (HX al -ρει) .. D 157. ff2. k n om (:: ut Mt)

25. δε .. F om | ωρα τριτη c. BC***DEFGHLMPSUVXΓΔ al pler it vg cop sah go etc .. AC*K al τριτ. ωρα .. k**scr syrp mg aeth Hier ωρ. εκτη (aeth *sext. ho.*). Cf Act. Pil. B. pag. 283 sq ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οἱ στρατ. καὶ διεμερίσαντο ταῦτα πρ. ἑαυτούς, αὐτῷ δὲ ἐνέδυσαν ῥάσον κόκκινον, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν καὶ ἐκάρφωσαν ἐν τῷ σταυρῷ ὥρᾳ ἕκτῃ τῆς ἡμέρας. Victcat τινὲς δέ φασιν ὅτι ὁ μάρκ. μὲν τῆς τοῦ λαοῦ ἀποφάσεως ἐπιμνησθεὶς εἶπε τρίτ. ὥραν αὐτὸν ἐσταυρῶσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. τρίτη γὰρ ὥρα ἦν ὅτε αὐτὸν ὁ Ἰουδαίων λαὸς κατέκρινε σταυρωθῆναι. οἱ δὲ λοιποὶ τῆς ἕκτης ἐμνήσθησαν ὥρας, ἐν ᾗ τὴν ὑπὸ Πιλ. ἀπόφασιν λαβὼν σταυροῦται παρὰ τῶν στρατ. (item catox) Hier (brev. in ps. 77.) *Error scriptorum - - multi* ς *putaverunt esse* Γ | εσταυρωσαν .. D ff2. k n εφυλασσον (Schu non vilipendit)

26. και ην η .. D ην δε, d k sah *erat autem* | ο βασιλευς .. D (item syr?) praem ουτος εστιν, item c *Iesus*

27. σταυρουσιν .. Δ (omissis συν αυτω) συνσταυρ. .. B itpl go al mu (vide ante ad διαμεριζονται) εσταυρωσαν .. D σταυρουνται sequente D* ·β· λησται (d *crucifixerunt duo latrones*) | ενα etc .. c *unum a dextris*

δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 ([217.6]) καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες Οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις,

---

nomine zoathan et alium a sinistris nomine chammatha (idem codex isque solus in Mt *zoatham* et *çamma*. Cf ad Lc. Cf et. nomina *Γεστᾶς* et *Δυσμᾶς* (*Δημᾶς*) in Act. Pil. A. pag. 232 sq. et B. pag. 284. | αυτου .. c***D 1. 2.pe 7.pe gscr al aliq itpler om (:: ut Mt)

28. ς (Ln) καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ (H φωνή) ἡ λέγουσα (cop om, v al add το) Καὶ (al pauc om) μετὰ ἀνόμων (Hipp de antichr alludens ut vdtr καὶ ἐν νεκροῖς κατελογίσθη, Vig lib. 4. contra Eutychen *tu* (corrumpens) *dixisti Et inter mortuos deputatus est.*) ἐλογίσθη (:: Lc 22, 37. *Es 53, 12.) c. EFGHKLMPSUVΓΔ al pl itpler vg cop syrutr go aeth al (Or: ὁ παρὰ τῷ Κέλσῳ Ἰουδαῖός φησιν ὅτι δύναιτο ἄν τις ὁμοίως ἀναισχύντων καὶ περὶ λῃστοῦ καὶ ἀνδροφόνου κολασθέντος εἰπεῖν ὅτι οὗτός γε οὐχὶ λῃστὴς ἀλλὰ θεὸς ἦν· προεῖπε γὰρ τοῖς συλλῃσταῖς ὅτι πείσεται τοιαῦτα οἷα δὴ πέπονθε. -- ταῦτα λέγομεν ἐν τοῖς εὐαγγ. προειρῆσθαί πως· ἐπεὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη ὁ θεὸς παρὰ τοῖς ἀνόμοις, λῃστὴν μᾶλλον -- βουλομένοις ἀπολυθῆναι, τὸν δὲ ἐν̄ σταυρῶσαι, καὶ σταυρώσασιν αὐτὸν μεταξὺ λῃστῶν δύο. Haec immerito dicuntur de lectione Marci testari, quum potius ad Lc spectent. De Eus vide post.) .. om (Gbω Schu „ex Mci genere non est; formulam citandi ex Io., locum e Lc cepisse videtur glossae auctor") c. ABC(et*et***)DX al45 fere (in his evgll fere2o) k sah sl2. (Euscan vdtr. In antiquiorib enim cdd aliquot qui ipsum versum habent, ut M, inde a Και συν αυτω v. 27. usque ελογισθη notatur sectio σιε' addito canone α', sequente inde a και οι παραπορ. sectione σις' cum canone ς'. Quod si recte habet, nec Ammonius nec Eus legit versum 28., alioquin proprium ei numerum dedissent, quem revera in aliis cdd habet et Graecis [iam in P] et Latinis. Auget vero hac in re codicis M auctoritatem quod, qui versum non habent, A et C consentientes habet in numeris Ammonianis, codicem A et. in Eusebianis, quibus C abstinet. Atque et. in Lc numeros Amm-Eus aliena manu tactos esse idem cod M probat, in quo praeter morem inter numeros σος' et σοη' ipse is de quo quaeritur σοζ' cum canone suo [ι? η?] desideratur.)

29. παραπορευομενοι .. D Eus παραγοντες | αυτων .. D 59. k n om | ουα (-ᾶ: ita KMΓ al mu; ς Ln 49. -ά ut EF etc) .. L*Δ d k om (al pauc Eus ουαι) :: ita Mt | οικοδομων h. l. c. BDL 2.pe k n cop sah syr .. ς post ημεραις c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al fere omn itmu syrp go al Eus (:: ita Mt nec fluct lect) | τρισιν (Schu prob vdtr) c. ADPV al10 c k sah sl .. ς εν τρ. c. BCEFGHKLMSUXΓΔ al pler itmu cop al Eus (:: ita Mt)

30. και (EF και duplex habent) καταβα (P 1. al9 Eus -βηθι, quae forma in Mt) c. ACEFGHKM(P)SUVXΓ al pler (item al10) c d ff2. go syr utr al (Eus) .. BDLΔ k n (g1. 2. l?) vg cop (sah *descende -- ut serves te*) καταβας (Ln 49. :: at ista lectio multo magis quam και καταβα correctorem sapit; similiter interpres sah σωσον et καταβα arctius coniungenda duxit)

30 *σῶσον σεαυτὸν καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.* 31 ($^{218.2}$) *ὁμοίως*
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων
ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 *ὁ Χριστὸς*
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα
ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. ($^{219.2}$) *καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ*
ὠνείδιζον αὐτόν.

33 ($^{220.2}$) *Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην* 33–39 Mt 27, 45–54. Lc 23, 44–47.
τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 ($^{221.6}$) *καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν*
*ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ *Ἐλωῒ ἐλωῒ λιμὰ σαβαχθανί, ὅ ἐστιν με-* (*Ps 22, 2.)

31. *ομοιως* (Gb Sz) c. AC*EFGHKLM*PSUVXΓΔ al plus^{110} it^{aliq} vg al mu Eus al .. ς add *δε* c. BC***M** al mu sah :: ut Mt .. D 238. c ff^{2} k n om (Schu „rec. ap. Mt")| DPΔ al *εμπεζοντ.* | *προς* (D 2.^{pe} Eus *εις*) *αλληλ.* .. 13. 28. 69. al pauc c k om (:: ut Mt); 2.^{pe} (antea *εις αλλ.*) sl^{2} post *ελεγον* add | *σωσαι·* : similiter interpg ς Gb Sz; Ln 49. *σῶσαι,* ^{32} *ὁ χρ. ὁ βα. ἰσραήλ.*, cdd mu (ut f g k m n^{scr}) *σωσαι;*

32. *του ισρ.* c. ACEFGHMPSUVXΓ al pler cop sah Eus .. BDKLΔ al^{8} (ex his 6.^{pe} *ει βα.*) om *του* (Ln)| *καταβατω* .. L *καταβα* | *πιστευσ.* c. ABC*EKLM**SUV*XΔ al pm g^{1} g^{2} vg (et. am em prag ing etc) go cop syr^{p} al .. C***DFGHPV**Γ al^{80} ac plur c ff^{2} k l n fu gat sah arm al Eus add *αυτω* (Ln), item al^{10} fere syr al *επ αυτω*, *εν αυτω*, *αυτον*, *εις αυτον* (:: cf ad Mt)| *αυτω* (D om) c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn .. BL *συν αυτω* (Ln) :: cf ad Mt ubi similiter soli B et DL *συν αυτω* maluerunt | *ωνειδιζον* .. F al aliq *ονειδ.*

33. *και γενομ.* c. BDGLMSΔ 1. 28. 69. al^{10} fere it vg go cop syr .. ς *γενομ. δε* c. ACEFHKUVXΓ al longe pl syr^{p} al | *εφ ολην τ. γην* (ita et. Lc similiterque Mt) .. D al^{2} Eus *εφ ολης της γης* | *ενατης* c. ABCEFG HKLMUVΔ al pm; D ·θ· .. ς *εννατης* c. XΓ al sat mu. Item post.

34. *τη ωρ. τη εν.* c. ACEGHKMPSUVXΓΔ al pler it^{pler} (et. d; k vero om *hora nona*) vg cop syr^{utr} al .. BD^{gr}FL 1. al aliq c go Eus *τη εν. ωρ.* (Ln 49. :: similiter Mt lectione non fluct) .. 2.^{pe} c^{scr} al pauc *τη ενατη* | *εβοησεν* (M al aliq *ανεβ.* :: ut Mt) .. D *εφωνησεν* | *ο ις* .. DK om (item D solus om in Mt)| *φω. μεγ.* (Schu „rec. ap Mt") c. BDL 2.^{pe} e^{scr} al aliq ff^{2} k n cop .. ς (Ln) add *λεγων* (:: ita Mt lectione non fluct) c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al pler it^{aliq} vg go syr^{utr} al Eus | *ἐλωῒ* (*ἑ*- ita cdd mu, item, idque in tali re grave, *heloi* g^{1} l am em fu ing gat mt prag reg san etc; ς *ἐ*- ita cdd pl ut HKΓ, item vg^{ed} cop go al. -*ωϊ* P B [*?**?] al pm, sed HKΓ etc -*ωὶ* absque punctis; 1. sec. loco -*ωει*; syr$^{p\ mg}$ -*ωη*, item aeth go *eloe*) c. ABCKFGHKLMPSUVXΓΔ al pler it^{mu} vg go cop al .. D 2.^{pe} 131. c i k n syr arm al Eus *ηλει* vel (ut 131. Eus$^{cdd\,2}$ et vv) *ηλι* (c i k n *heli*) :: ut Mt | *λιμα* (-*μὰ* EFHKV al pl; -*μᾶ* Γ al) c. AKMPUXΓ al^{120} fere go al Ath al item *λειμα* EFG HSV al plus^{10} .. CLΔ 72. c g^{2} em ing (*laema*) prag (*leba*) san sax cop al *λεμα* (Ln) .. BD 1. al ff^{2} g^{1} i (**lamanai*, **-*na*) n am gat reg syr^{p} Eus *λαμα* (49.), item ς *λαμμα* c. minusc pauc vg^{ed} (:: cf ad Mt. Quum apud utrumq iidem fere test [in Mc et. plures] *λιμα* vel *λειμ.* tuean-

θερμηνευόμενον Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 καί τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον Ἴδε Ἠλίαν φωνεῖ.
36 s. Io 19, 29 s. 36 ($^{222.2}$) *δραμὼν δὲ εἷς καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθείς τε καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.* 37 ($^{223.1}$) *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.* 38 ($^{224.2}$) *καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.* 39 ($^{225.2}$) *ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ*

---

tur, reliquis similiter in utroq discedentib, non cautum videbatur diversa edere.)| *σαβαχθανι* c. EF (*σαβαχθαχθανι*) KLMP (*σαβαχνανι*) א UVΓ (Γ al mu *λειμᾶς ἀβαχθανί*) Δ al longe pl cop syr^{p} (fu? *sabachtani*, c al vg^{ed} am ing *sabacthani*, san al *sabactani*, em *sebactani*, prag *sabathani*), item CGH al aliq *σαβαχθανει* (G -*νεῖ*, H -*νεί*. Ita potius quam -*νι* in utroq evglio edendum), A go *σιβακθανει*, B i *ζαφθαχθανει* (*zapapthani*), D ff^{2} k reg *ζαφθανει* (d *zaphtani*, k *zaphani*, reg *zaptani*, ff^{2} *sapthani?*) | *ο θε. ο θε. μου* c. AEFGKPΓΔ al^{60} fere i (vg^{ed}?) Eus Thph Amb (:: ita et. LXX. At quum in Mt duplex *μου* non fluctuet, in Mc c. testib tot egregiis alterum omittendum. Iust *ο θεος ο θεος* scribit; Valentt ap Ir *ο θεος μου* ut B, sed ap Ir^{int} repetuntur) .. ⁊ (Lu 49.) *ο θε. μου ο θε. μου* c. CDHLMSUV al pm it^{pl} vg go cop syr^{utr} al .. B (al?) *ο θε μου*, item Tert | *εγκατ. με* c. BL al aliq ff^{2} al vg cop syr^{utr} al Eus item Iust Valentt ap Ir .. ς *με εγκ.* c. ACEFGHKMPS UVXΓΔ k n go al (Amb Tert e Mc?) (:: at iste ordo in Mt non fluct; LXX vero plerumq *εγκ. με*) .. D c i *ωνιδισας με*. Praeterea *εγκατελιπες* (APΔ *ενκ.*) c. ABCFHMPS?UVΓΔ al pl .. EGL al -*λειπες*, K al pauc -*λειπας* (-*λιπ.*)

35. *παρεστηκοτων* c. CEFGHKLMPSVΓ al pler .. B *εστηκοτων*, A *εκει εστηκοτ.*, DU 33. 2.^{pe} al plus^{10} *παρεστωτων* .. Δ om *κ. τιν. τ. παρ. ακουσ.*, C om *ακουσαντες*, Eus sic: *και τιν. των ακουσαντων* | *ιδε* c. BFLUΔ 1. 13. 33. al^{10} .. ς *ιδου* c. AEGHMPSVΓ al pl; K al^{7} *οτι ιδου*, C 2.^{pe} al aliq *οτι* :: ut Mt .. D c k gat tol om | *ἠλιαν*: cf ad Mt 11, 14. 27, 47. Ad *ἠλ*- accedunt h. l. FΓ; -*ει*- h. l. A solus, item v. sq P (nec CDLΔ; B?)| *φωνει* (K al -*νη*) .. D c add *ουτος*

36. *δραμ. δε* (D 1. 2.^{pe} it^{pl} *και δραμ.*) *εις* (c. ACDEFGHKMPSUVΓ al pler; BLΔ *τις*: ita 49. :: at in Mt *εἷς ἐξ αὐτ.* aliam rationem habet nec facile potest *εις* pro *τις* ex Mt correctum credi) *και* (c. iisdem qui *εἷς* tuentur item it^{aliq} vg go al; BLΔ c cop om: ita Lu 49. :: at vdtr una cum *τις* substituto deletum esse; nec commendatur omissio eo quod rursus iidem fere *τε* om) *γεμ.* (D 2.^{pe} *πλησας*) *σπογγ.* (D *σφογγ.*) *οξ. περιθ.* (D *επιθεις*) *τε* (c. ACEFGHKMPSUVXΓΔ al pler, 1. al *και* ante *περ.*, V *και περ. τε*; BDL 33. 67. 2.^{pe} cop go om: ita Lu 49. :: at id nec per se nec collato Mt correctorem tradit) *εποτ. αυτ. λεγ.* (D^{gr} male om *επ. αυτ. λε.*) .. 13. 69. 124. 346. *και δραμοντες εγεμισαν σπ. οξ. και περιθεντες καλ. εποτιζον αυτ. λεγοντες* | *αφετε* .. DV 1. 13. 2.^{pe} al plus^{25} it^{aliq} go arm *αφες* (:: ut Mt)| Γ al *ιδομεν*

38. *εις δυο* (D add *μερη*, item it :: pariter fit in Mt) .. 40. al pauc om |

παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν,
εἶπεν Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.
40 (226.6) Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν 40 s. Mt 27, 55 s.
αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ Lc 23, 49.
καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συν-
αναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
42 (227.1) Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ 42-47 Mt 27, 57-61.
ἐστιν προσάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχή- Lc 23, 50-55. Io 19, 38-42.

απο c. ACEGHKMSUVΓΔ al fere omn .. BDL 48.^{ev} απ (Ln 49. :: similiter in Mt lect fluct)

39. εξ εναντ. αυτου .. D 2.^{pe} inq εκει, item 1. al pauc (syr?) αυτω .. 72. 251. om | οτι ουτως (ita cdd unc omn al pm; ϛ ουτω c. minusc pm; 2.^{pe} cop arm ar om) κραξας (c. ACEGHKMSUVXΓΔ al it vg go syr^{utr} al; BL cop ar om: ita 49. :: at offendebat quod ad solum κραξαι respiciebatur, aliud suadentibus ll. pp.) εξεπν. (k *quia sic exclamavit*) .. D ουτως αυτον κραξαντα και εξεπνευσεν (d *et expirasse*) | ειπεν .. D d (inepte) om | ουτ. ο ανθρ. c. BDLΔ 33. 282. 2.^{pe} al ut vdtr c ff^{2} k n q al vg^{ed} em al cop syr al .. ϛ ο ανθρ. ουτ. c. ACEGHKMSUVXΓ al pler am fu ing prag tol al syr^{p} al (:: at sic Lc lectione non fluct. Praeterea cf Mc 7, 6. οὗτ. ὁ λαὸς c. Mt 15, 8. ὁ λα. οὗτ.) | υι. ην θε. c. ACEGHKMSUVX al fere omn c ff^{2} go syr^{utr} .. BLΓΔ al aliq n al vg υι. θε. ην, item D 2.^{pe} k q θε. υι. ην

40. εν αις c. BL p^{scr} am prag tol .. ϛ (Ln 49.) add ην c. ACDEGHKMSUVΓΔ al pler vv pler (:: at ita Mt nemine omittente. Ex quo quum adsumpsissent, pm omiserunt και ad modum Mt^{i}) | και c. ABC*EHKLMSV(X vdtr)Δ al pm am tol .. C***DGUΓ al^{60} fere it vg^{ed} et$^{cdd\ pl}$ cop go syr^{p} al om (:: vide ante). Ceterum syr pers^{p} aeth non exprim εν αις και | μαρια (BC 1. al aliq -ριαμ :: cf ad Mt; L μακαρια) η (D om) μαγδ. | μαρια (1. al -ριαμ) η ιακ. c. BCKUΔ 1. 11. 33. al^{8}; item DF*^{w}L 13. 28. 69. 2.^{pe} al plus^{10} μαρ. ιακ. .. ϛ μαρ. η του ιακ. (:: ut Mt) c. AEF**^{w}GHMSVXΓ al pl | μικρ. και .. B 131. add η | ιωσητος (Δ -σηβτος) c. BD^{gr}LΔ 13. 33. 69. 346. 2.^{pe} (item 1. ἰώσηπος) k n cop Hier^{1} .. ϛ ιωση c. ACEGHKMSUVΓ al pler go syr^{utr} aeth^{pp} al .. c ff^{2} g$^{1.2}$ l q vg aeth^{ro} Hier^{1} *ioseph*, item sax *iosepes* (in Mt *iosephes*)

41. αι και c. DEGHKMSUVXΓ al pler n syr^{p} .. ACLΔ al^{10} g$^{1.2}$ vg go om αι (Gb^{0}), item B 33. 131. c ff^{2} k q cop syr al om και (Ln) | ηκολουθουν (d *sequebatur*) .. D^{gr} 59. 245. go -θησαν :: ut Mt | και διηκ. αυτω .. 28. διακονησαι αυτω .. CDΔ al^{6} n Thph om | αλλαι .. Δ αιτεραι | αι .. L om

42. γενομενης .. Δ γεναμ. | επει .. Δ επειδη | προσαββ. c. B*CKMSUΔ 1. al pm .. AB**EGHLVΓ al plus^{50} προσσαββατον (vel προσσάββ. ut EGU al vel πρὸσ σάββ. ut HΓ al), Ln πρὸς σάββ. .. D πριν σαββ.

43. ελθων (Gb") c. ABCKLMUΓΔ al plus^{75} go cop arm Thdrt .. ϛ ηλθεν c.

μων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ
προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι
ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ
πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. 46 (228.1) καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν
αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν
λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν
τοῦ μνημείου. 47 (229.6) ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ
Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

DEGHSV al pm it vg al (sed vide ad τολμησας)| ιωσηφ .. k *ioses* | ο απο .. D al^{6} om ὁ | αριμαθαιας (syr $pers^{p}$ *Rama*) .. D y^{scr} -θιας, item it $vg^{cdd\ pler}$ (non vg^{ed} tol) sax. Cf ad Mt | ευσχημων .. L -μωνος | ος και αυτ. ην .. D 2.^{pe} c ff^{2} k n q ος ην κ. αυτ. | τολμησας (syr^{hr} om) .. al^{6} ac plur q vg syr al $catt^{txt}$ Euth praem και, item c ff^{2} n *hic* | εισηλθεν .. D ηλθεν | τον c. BLΔ 33. .. ς (Ln) om c. ACDEGHKMSUVΓ al fere omn (:: at ita Mt lectione non fluct)| σωμα .. D^{gr} πτωμα

44. εθαυμασεν (et. n go cop al) .. D -μαζεν, item it^{pler} vg *mirabatur* | τεθνηκεν .. D τεθνηκει (D^{*} praem ει), 49. ετεθνηκει (it vg *mort. esset* vel *obisset*)| επηρωτησεν (L επιρ.) .. Δ al επερωτ. | ει παλαι c. ACEGK LMSUVΓ al fere omn .. BD al^{1} (ap Erasm) Thph ει ηδη (item it vg go cop al): ita Ln .. Δ και ειπεν (et. δ *et dixit*, sed super απεθανεν habet *si iam mort. esset*)| απεθανεν .. D 6.^{pe} τεθνηκει (it vg *mortuus esset*; sed n ab *mortuus esset* priore ad alterum transiluit)

45. απο .. D 124. 2.^{pe} al pauc παρα | D κεντουριωνος, 47.^{ev} κεντουριονος | το πτωμα (D q syr add αυτου, cop *Iesu*) c. BDL 2.^{pe} .. ς το σωμα c. ACEGKMSUVXΓΔ al fere omn (it vg *corpus*, item vv rell)| B τω ιωση

46. και .. D 33. 106. 435. 2.^{pe} it vg syr^{utr} syr^{hr} ο δε ιωσηφ (k *ioses*) vel, ut n syr, *et ioseph* | καθελων (D λαβων :: e Mt) c. BDL cop n (*empta sindone acceptum eum involvit*) (k *empta palla deposuit eum et involvit*, c *emens sind. dep. eum et inv.*) .. ς praem και c. ACEGKMSUV (X vdtr) ΓΔ al ut vdtr omn vg (*mercatus sindonem et deponens*) etc | τη σινδονι .. D εις την σινδονα (d *in sindonem*, ff^{2} n *in sindone*)| κατεθηκεν (A καθηκεν, Γ al κατεθεικεν, K -καν) c. AC^{*}EGKMSUVXΓ al pler .. BC^{**}DL al $plus^{10}$ εθηκεν (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) .. Δ om ενειλησεν usq κατεθ. αυτον | αυτον .. AM 435. go αυτο (item al pauc go pro priore αυτον)| εν (D al pauc add τω) μνημειω (B μνηματι)| εκ (D al^{8} add της) πετρας | προσεκυλισεν (D^{gr} 1. al^{1} προσκυλισας) λιθ. επι (Δ εις) τ. θ. τ. μνημειου (G 1. 59. 209. add απηλθεν, item D 157. και απηλθεν :: cf Mt)

47. η δε μαρια (1. 33. al pauc? -ιαμ) η (D om :: cf D^{*} ad Mt) μαγδαληνη (Δ al mu -λινη) κ. μαρια (1. al pauc? -ιαμ) η (c. ABCGΔ 1. al^{10}; ς om c. DEKLMSUVΓ al pler)| ιωσητος c. BLΔ 1. [vdtr τ ex π restitu-

XVI.

1 ($^{230.8}$) *Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδα-* 1–8 Mt 28, 1–10.
ληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα Lc 24, 1–10.
ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 ($^{231.1}$) *καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαβ-*
βάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατειλαντος τοῦ ἡλίου. 3 *καὶ*
ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας
τοῦ μνημείου; 4 *καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ*

---

tum esse; vide ad v. 40.] k cop Hier .. Δ 258. l vg *ιωσηφ*; D ff^{2} n q *ιακωβου*; 13. 69. 124. 346. [2.^{pe}?] syr^{hr} arm *ιακωβου και ιωσητος μητηρ*, c g^{2} gat *iacobi et* [g^{2} gat add *maria*] *ioseph*; c^{scr} *ιακωβου και σαλωμη* .. ς *ιωση* c. CEGKMSUVΓ al pler (32.^{ev} add *και μαρια ιακοβου* sic) go syr^{utr} al | *εθεωρουν* .. D *εθεασαντο*, item *notaverunt* c d ff^{2} q, *viderunt* k n go | *που* (ita et. k n al vg) .. D *τον τοπον οπου*, c d ff^{2} q arm *locum ubi* | *τεθειται* (L c^{scr} *τεθηται*, Δ *τεθιτα*) c. (Gb') ABCDLΔ 33. 131. 229. 238. 6.^{pe} c^{scr} o^{scr}, item k *positus est*, go *positus esset*, cop *posuerant eum* .. ς *τιθεται* c. EGKMSUVΓ al pler (it^{mu} vg *poneretur*)

XVI. 1. *κ. διαγ. του* (c*** om) *σαββ. μαρια* (1. *-ριαμ*, L tisch$^{2.*}$ praem *η*) *μαγδαληνη* (ΓΔ**[**-λενη*] al mu *-λινη*) *κ. μαρ.* (1. al pauc? *-ριαμ*) *η* (Gb' c. CGMUVXΓ al^{25} fere cop; E al^{75} om; L 6.^{scr} *του*; ς Ln 49. *η του* c. ABKS?Δ al ut vdtr non ita mu :: cf ad 15, 40.) *ιακ. κ. σαλωμη* .. D k n q *και* (k add *διαγ. τ. σαββ.*) *πορευθεισαι* (sed q locum bis habet, secundo loco cum vg consentiens) | *ελθουσαι* .. D c ff^{2} k n q (q ut ante) om | *αυτον* (D c ff^{2} k n q$^{pri\ loc}$ ante *αλειψ.*) .. KMX 13. 69. 124. 346. al^{60} fere vg^{ed} (non sax) sl *τον ιν̅*

2. *λιαν* (D c k n syr arm om) *πρωι* (c q om, k post *σαββ.* pon) | *της* (D om) *μιας* c. AC(D)EGKMSUVXΓ al pler .. B 1. *μια* (Ln), item LΔ 33. 2.^{pe} al pauc Eus Hes^{hr} *τη μια* (:: ut Lc et Io) | *σαββατων* c. ACEGMSUV (X vdtr) ΓΔ^{txt} al longe pler .. BKLΔ$^{supr\ lin}$ al cop Eus Hes^{hr} *των σαββ.* (Ln :: ut Lc et Io) .. D al *σαββατου*, Eus^{1} *του σα.* | *ερχ.* .. D k q post *και* | *μνημειον* .. C* Ps-Nyss *μνημα* | *ανατειλαντος* (D Ps-Nyss *ανατελλοντος*, item *oriente* c n q Tich^{dis} Aug) .. K 2.^{pe} al^{10} fere Eus Hes^{hr} (*τὸ γὰρ ἔτι τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων ἐμφέρεται*) Ps-Nyss$^{de\ resurr}$ praem *ετι*, item add *iam* g^{1} (item g^{2} ut vdtr) vg Aug

3. *πρ. εαυτας* .. D *πρ. εαυτους* (d *ad invicem*) | *αποκυλισει* (al aliq Eus *-λιση*, go *revolvat*) .. D^{gr*} *αποκαλυψει* | *ημιν* .. D 2.^{pe} c ff^{2} k n q post *τις* pon | *εκ* c. ABEGKLMSUVXΓΔ al pler .. CD al^{8} Eus Ps-Nyss Sev^{ant} *απο* (item *ab ostio* it vg): ita Ln (:: cf Mt et Lc)

4. *και αναβλ. θε. οτι ανακεκυλ.* (*ανακεκ.* c. BL; ς Ln *αποκεκ.* c. rell ut vdtr omn :: at et Mt et Lc formam *αποκ.* tuentur lectione non fluct, nec magis fluct v. 3.) *ο λιθ.· ην γ. με. σφοδρ.* (syr^{hr} *ην - - σφοδρ.* ante *και αναβλ.* pon) .. D 2.^{pe} c ff^{2} n Eus *ην γαρ με. σφοδρ. και* (Eus$^{ed\ ox}$ om) *ερχονται και ευρισκουσιν αποκεκυλισμενον τον λιθον* .. k *subito autem ad horam tertiam tenebrae diei factae sunt per totum orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgent* (corrige *-gen-*

λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 5 καὶ ἐλθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον
ἴδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν
λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 (233.2) ὁ δὲ λέγει αὐταῖς Μὴ ἐκ-
θαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν
ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
14, 28. Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 (234.2) καὶ
ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ
ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

---

tes?) in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est Tunc illae accesserunt ad monimentum et vident revolutum lapidem fuit enim magnus nimis

5. *ελθουσαι* (Schu „rec ap Lc") c. B 127. (go *accedentes*) .. ς (Ln) *εισελθουσαι* c. rell ut vdtr omn (:: ut Lc non addito *ε. το μν.* Cf et. 14, 38. Lc 8, 51.) | *ιδον* c. ACGKLMVXΔ al pm .. ς (Ln 49.) *ειδον* c. BD E(S?)UΓ al sat mu | *νεανισκον* .. D^{gr} 2.pe ante *ειδ.* | *εξεθαμβηθ.* .. D *εθανβησαν*

6. *ο δε* .. D cff^{2} n *και* (n *et ille*) | *αυταις* (D^{gr} *αυτοις*) .. D ff^{2} add *ο αγγελος* | *μη εκθαμβεισθε* (al mu *-βησθε*) .. D *μ. φοβεισθαι* (d n *nolite timere*) :: ut Mt .. k *quit stupetis* | *ιν* .. D praem *τον* | *τον ναζαρηνον* (U al mu *-ρινον*, LΔ k *ναζωραιον*) .. D om (d exit voce *quaeritis*; sequitur d*** ex vg) :: ut Mt | *ιδε ο τοπος* .. D *ειδετε εκει* (** add *τον*) *τοπον αυτου* (2.pe similiter: *ιδε εκει ο τοπ. αυτου*) .. cff^{2} n q *videte ecce* (c om) *locum* (n q *-cus*) *eius* (n *illius*)

7. *αλλα* c. AB*CDGKLΔ al .. ς *αλλ* c. B**EMU(SV?)XΓ al pl | *ειπατε* .. C*D 33. 300. 2.pe, k prag mt al go sl sax praem *και* | *οτι* (2.pe add *ιδου*) *προαγει* .. D *οτι ιδου προαγω*, item k *praecedo* | *αυτον* .. D k *με* | *καθ. ειπεν* (Δ *ειρηκεν*) *υμιν* .. D 40. 72. *καθ. ειρηκα* (40. 72. *ειπον*) *υμιν*, item *sicut dixi vobis* (k *vob. dix*) a*** ff^{2} k q

8. *εξελθουσαι* (2.pe *ακουσαντες*, syr syr$^{p\,mg}$ pers^{p} *αι δε ακουσασαι*) c. (Gb Sz) ABCDF^{w}GKLMSUVΓΔ al plus^{140} it vg go cop syr^{utr} syr^{hr} al pl .. ς add *ταχυ* (:: e Mt) c. E al non ita mu | *δε* c. ACEGKLMSUVΓΔ al ut vdtr omn go al .. BD it vg cop syr^{utr} al *γαρ* (Ln) | *τρομος* (k vg *tremor*) .. D *φοβος*, item *timor* c ff^{2} n q | *ειπον* .. D *-παν*

9—20. Haec non a Mc scripta esse argumentis probatur idoneis.

1) omittunt B k*) arm$^{cdd\ ven}$ ar^{vat}. Asterisco notant al, ut 137. 138.

*) Eorum loco haec habet: *Omnia autem quaecumque praecepta erant et qui cum puero* (corrige *petro*) *erant breviter exposuerunt post haec et ipse ihesus adparuit · et ab orientem usque · usque in orientem ·* (corrige occidentem) *misit per illos sanctam et incorruptam* (infra suppletur *praedicationis*, sed sub *-onis* videtur *-onem* latere) *salutis aeternae · amen ·*

2) L testatur antiquiores libros longe alia habuisse; quae ipsa*) quum afferat, apparet prorsus eadem esse quibus revera in k

clauditur evangelium. Ceterum eadem et. 274.mg ad v. 7. litteris unc. adnotat, item syrp mg praemissa hac nota: *adduntur alicubi et haec.*

*) L 274.mg syrp mg *φερετε που και ταυτα* + (haec solus L) *Παντα δε τα παρηγγελμενα* (syrp mg *imperata*) *τοις περι τον πετρον* (syrp mg *qui cum Petro*) *συντομως εξηγγιλαν* (274. *-γειλαν*)· *μετα δε ταυτα και* (syrp mg om) *αυτος ο ις απο ανατολης* (274. *-λων*) *και αχρι δυσεως εξαπεστιλεν* (274. *-στειλε*, syrp mg *promulgavit*) *δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα* + (274. om signum) *της αιωνιου σωτηριας* + (274. syrp mg add *αμην*·) Post ista L solus sic pergit: *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ* + *Αναστας δε* etc

3) scholia permultorum codicum ut 22.*) 15., 1.**) 206. 209., 20.***) 300., similiterque al[25] fere evangelium Mci versu 9. in antiquioribus (et accuratioribus) cdd. finem habuisse indicant. Quam rem praeter Sev^schol a) Hes^hrs b) Vict^cat c) Euth d) inprimis confirmant Eus e) et Hier f).

*) *εφοβουντο γαρ* + *τελος: εν τισι των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης· εν πολλοις δε και ταυτα φερεται Αναστας* etc. **) *εν τισι μεν των* - - (ut ante) - - *ο ευαγγελιστης· εως ου και ευσεβιος ο παμφιλου εκανονισεν· εν πολλοις δε* - - ut ante. ***) *εντευθεν εως του τελους εν τισι των αντιγραφων ου κειται· εν δε τοις αρχαιοις παντα απαραλειπτα κειται.*

a) in excerptis cod. Coisl. 23. saec. X. *εν μεν ουν τοις ακριβεστεροις αντιγραφοις το κα. μαρκ. ευαγγ. μεχρι του Εφοβ. γαρ εχει το τελος· εν δε τισι προσκειται και ταυτα Αναστας* etc. Eadem prorsus verba in orat. II. in resurr. habentur quam in Nysseni opp ediderunt, nuper vero Hesychio^hrs adscribere maluerunt. b) *μαρκος μεν εν επιτομω τα μεχρι του ενος αγγελου διελθων τον λογον κατεπαυσε.* c) Haec et in cat. Mosq. et in cat. Poss. Victori adscribuntur, non item in cat. Oxon. Leguntur vero etiam eadem in scholiis codicum modo priora modo quae sunt inde a verbis *παρα πλειστοις*. Habent autem sic: *επειδη εν τισι των αντιγραφ. προσκειται τω κα. μαρκ. ευαγγ. Αναστας* etc, *δοκει δε τουτο διαφωνειν τω υπο του ματθ. ειρημενω, ερουμεν, ως δυνατον ην ειπειν, οτι νενοθευται το παρα μαρκω τελευταιον εν τισι φερομενον. πλην ινα μη δοξωμεν επι το ετοιμον πεφυγεναι, ουτως αναγνωσομεθα Αναστας δε, και υποστιξαντες επαγομεν Πρωι τη μια* etc. *παρα πλειστοις αντιγρ. ου κειται ταυτα τα επιφερομενα εν τω κα. μαρκ. ευαγγ.· ως νοθα γαρ ενομισαν αυτα τινες ειναι· ημεις δε εξ ακριβων αντιγρ. ως εν πλειστοις ευροντες αυτα κατα το παλαιστιναιον ευαγγ. μαρκου, ως εχει η αληθεια συντεθεικαμεν και την εν αυτω επιφερομενην δεσποτικην αναστασιν μετα το Εφοβουντο γαρ.* d) *φασι δε τινες των εξηγητων ενταυθα συμπληρουσθαι το κα. μαρκ. ευαγγ.· τα δε εφεξης προσθηκην ειναι μεταγε-*

νιστεραν. χρη δε και ταυτην ερμηνευσαι μηδεν τη αληθεια λυμαινομενην.

e) ad Marinum (pp. nov. coll. ed. Mai. tom. IV.): τα γουν ακριβη των αντιγραφ. το τελος περιγραφει της κα. μαρκ. ιστοριας εν τοις λογοις του οφθεντος νεανισκου ταις γυναιξι και ειρηκοτος αυταις Μη φοβεισθε· ιν ζητειτε τον ναζαρηνον, και τοις εξης οις επιλεγει Και ακουσασαι εφυγον και ουδενι ουδεν ειπον· εφοβ. γαρ. εν τουτω γαρ σχεδον εν απασι τοις αντιγραφ. του κα. μαρκ. ευαγγ. περιγεγραπται το τελος· τα δε εξης σπανιως εν τισιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιττα αν ειη, και μαλιστα ειπερ εχοιεν αντιλογιαν τη των λοιπων ευαγγελιστων μαρτυρια. Praeterea Eus in schol. catenae Mosq. scripsisse dicitur: κα. μαρκ. μετα την αναστασιν ου λεγεται ωφθαι τοις μαθηταις. f) epist. ad Hedibiam (ep. CXX.) quaest. 3. *Aut non recipimus Marci testimonium, quod in raris fertur evv., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contraria evglistis caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quod uterque* (Mt et Mc) *verum dixerit.* Rursus idem Hier contr. Pelagian. scribit: *In quibusdam et maxime in Graecis cdd iuxta Mc in fine eius evangelii scribitur Postea quum accubuissent undecim - - non crediderunt.*

4) nec Ammonii sectionibus nec Eusebii canonibus agnoscuntur. Codd enim plures gravissimi et Graeci*) et Latini**) ultra v. 8. vel 9. numeros Ammonii Eusebiique appositos non habent. Eidem rei (cf ante sub 3. not.**) testimonium perhibent Epiph (ancor. 50. τεσσαρα εισιν ευαγγ. κεφαλαιων 1162) et Caesarius (D. 1, 39. τεσσαρα ημιν υπαρχει ευαγγ. κεφαλαιων 1162): quippe enim summam capitulorum in 4 evv. 1162 dicentes, Mco non possunt plus 232 tribuere (Mt 355. Lc 342. Io 232.).

*) Ultimos numeros AU habent 232, 2 ad v. 6; L 233, 2 ad v. 8; Γ 232, 2 ad v. 6. 233. ad v. 8. 234. ad v. 9; Δ 233, 2 ad v. 8. et 234, 10 ad v. 13. Similiter 127. 129. 132. 133. 134. 137. 169. 186. 188. 195. 371. aliique mu. Rursus alii pm post 233. addunt tantum numeros fere quattuor, ut tisch[2.] 234, 2 ad v. 9. 235, 8 ad v. 12. 236 ad v. 13. 237 ad v. 15. Item tisch[1.] 234, 8 ad v. 9. 235 ad v. 10. 236 ad v. 12. Plenum vero numerorum supplementum iam in cdd habetur CEKV, in quibus ad v. 20. appositus est num. 241. (E add canonem 2.), atque in MH, ubi 240 ad v. 19. notatur.

**) Ita am fu, quorum uterque 233, 2 ad v. 8. habet. In ing quum ad v. 14. adscriptus esset 234, 10., rursus deletus est.

Quae testimonia confirmantur etiam aliis argumentis, ut quod collatis prioribus v. 9. parum apte adduntur verba ἀφ' ἧς ἐκβεβλ. etc, item quod singula multifariam a Marci ratione abhorrent. De versibus 15—18. vide infra.

Nihilominus supplementum istud perantiquum est atque ut videtur secundo iam saeculo vulgatum. Patrum qui agnoscunt antiquissimi sunt Ir[int] (adv. haer. III, 10, 6. affert 16, 19.) et Hipp (16, 17—18

affert *περὶ χαρισμάτων*), Const (eadem cum Hipp VIII, 1, 1. et 16, 16. VI, 15, 3.) Caes (16, 16.) Iac^{nisib} (16, 16—18.). Scilicet frustra ad Clem^{rom} et^{alex} provocant, ad Amm et Tat in harmoniis (quae supersunt, vix quicquam cum Amm aut Tat commune habent), ad Cels ap Orig (utuntur Celsi verbis his: *τίς τοῦτο [ὅτι νεκρὸς ἀνέστη καὶ τὰ σημεῖα τῆς κολάσεως ἔδειξεν] εἶδε; γυνὴ πάροιστρος, ὥς φατέ, καὶ εἴ τις ἄλλος* etc.) Paullo plus probabilitatis habet Iustini testimonium, qui verbis (Apol. 1, 45.) *ὃν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ οἱ ἀπ. αὐτοῦ ἐξελθόντες πανταχοῦ ἐκήρυξαν* ad v. 20. allusisse videtur. (Quod Christum *ἀνεληλυθότα εἰς τοὺς οὐρανοὺς* dicit, minus valet.) Praeterea ex cdd et vv testes hi habent: ACDEGH (a v. 14. inde) KL (vide supra) MSUVXΓΔ etc c ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l n q vg cop (ex sah^{askw} v. 20. satis a textu vulgato diversus affertur, vide post) go (deficit a v. 12.) syr^{utr} syr^{hr} syr^{cu} (rursus incipit a v. 17.) aeth etc.

ς (Ln) textum sic exhibent:

9 *Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ* Io 20, 1. 14—18. Lc 8, 2.
τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 *ἐκείνη πο-*
ρευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ
κλαίουσιν. 11 *κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς* Lc 24, 10 s.
ἠπίστησαν. 12 *Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν* Lc 24, 13 ss.
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 *κἀκεῖνοι*
ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.
14 *Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ* [Mt 28, 16 s. Lc 24, 42 s. et 25.]
ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασα-
μένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς* Mt 28, 19 s. Lc 24, 47 ss.

---

9. *αναστ. δε* (C* vdtr *και αναστ.*) .. F^{w} 13. 28. 69. 124. al^{40} fere it^{mu} (non n q) vg^{six} gat mt tol al (non sax) arm Thph add *ο ις* | *πρωτη* (al mu vel *πρωτου* vel *-της*) *σαββατου* (K 1. al^{60} fere Ps-Nyss *-των*) | *εφ. πρωτον* .. D *εφανερωσεν πρωτοις* | *μαρια* .. C *-ιαμ* | *τη* .. D om | *αφ* c. AC**EGKMSUVXΓΔ al fere omn cdd ap Eus .. C*DL 33. *παρ* (Ln)

10. *εκεινη* .. C* al pauc c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q sl add *δε* (Ln) | *πορευθεισα* .. K al^{5} *απελθουσα*, n *abiit et*, Hier *abiens* | *τοις* .. D *αυτοις τοις* (it vg *his* [*illis*, *eis*] *qui*)

11. *κακεινοι* (D *κάκειν.*) .. C* c ff$^{2.}$ q cop sl *εκειν. δε* .. LU 127. c^{scr} *εκεινοι* | *εθ. υπ αυτης* .. Δ *υ. α. εθ.* | *ηπιστησαν* .. D *και ουκ επιστευσαν αυτη* (D* *-τω*; item fu sax Hier add *ei*)

12. *μετα δε* .. D* praem *και*

13. *εκεινοις* (arm *εκεινω*) .. L *εκεινοι*

14. *υστερον* c. CEGKLMSUVXΓΔ al pler ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l vg (et. am fu em ing prag etc) (syr^{p} vide post) .. AD al^{10} fere c g$^{1.}$ n o q vg^{six} mt cop syr syr^{p} c.* add *δε* (Ln) | *αυτοις* .. L 13. al pauc om (nec exprim cop syr^{utr} syr^{hr}) | *απιστιαν* c. CDGKLMUΓ etc .. EXΔ al mu *-στειαν* | *εγηγερμ.* (EHKM al mu *εγειγερμ.*, X om) c. DEGHKLMSUVΓ al pl it vg al mu .. AC*X(sic)Δ al^{20} fere syr^{p} arm al add *εκ νεκρων* (Ln)

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ κτίσει. 16 *ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι-*
στήσας κατακριθήσεται. 17 *σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα*
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσ-
σαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 *ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι*
πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν
Lc 24, 50 ss. Act 1, 9. *καὶ καλῶς ἕξουσιν.* 19 *ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς*
ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·
20 *ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συν-*
εργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων
σημείων.

15—18. Cf ad haec Act. Pil. A. XIV. p. 243.

15. *αυτοις* .. D *προς αυτους* | *κοσμ. απαντα* (c q al ante *κοσμ.* pon, D 225. gat cop sl^{cd} om) .. D add *και* (c q al *ite - - et*)| *κτισει* .. Hier (contr. Pelagian.) „in quibusdam exx. et maxime in Graecis cdd iuxta Mc in fine eius evglii scribitur: *Postea quum accubuissent undecim - - non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes Seculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia est, quae non sinit per immundos spiritus veram dei apprehendi virtutem. Idcirco iam nunc revela iustitiam tuam.*

16. *ο* (q Amb Vocat *et qui*, item cdd$^{lat\,3}$ in Act Pi; c *qui autem*) *πιστευσας* .. D*** 2.^{pe} 6.^{pe} praem *οτι* (item CE in Act Pi)| *και* (LΔ add *ο*) *βαπτ.*

17. *ταυτα* (h. l. et. Hipp Const; AC*et**L 33. sl post *παρακ.* vel *ακολ.* pon: ita Ln; item C in Act Pi) *παρακολουθ.* (C*L *ακολ.* item C in Act Pi; Δ *ρακολ.*)| *εν* .. L *επι* | *εκβαλουσιν* .. D*** *-λλουσι*, item BCG in Act Pi | *λαλησουσιν* (D*** *-σωσιν*) *καιναις* (o Hipp Const Iac^{nis} *καιν. λαλ.*, item syr^{utr} al) .. C*LΔ cop arm om *καιν.*

18. *οφεις* .. C* et** LM^{mg}XΔ 1. 22. 33. 6.^{ev} 2.^{pe} 6.^{pe} syr^{p} c.* (item syr^{cu} post *αρουσιν*) praem *και εν ταις χερσιν* (syr^{cu} add *αυτων*), item in Act Pi C Ven addito *αυτων* | *αρουσιν* .. o *non timebunt* | *ου μη* (C* *ουδεν*) *αυτους* (Δ *-τοις*)| *βλαψη* (Gb Sz) c. ACD***EF^{w}GHKLMSUVXΓΔ al longe pl Hipp .. ς *-ψει* c. minusc mu Const (*-ψει* in Act Pi c. BC; G *-ψη*). Iac^{nis} om *οφ. αρ.* et *καν θαν.*, sed tot. loc. libere affert

19. *ουν* .. C*L 90.* arm sl$^{1.2.3.}$ om (it vg *et dominus quidem* [o om], Ir^{int} *et quidem dom.*, syr^{sch} et^{cu} *sed dom.*)| *κυρ.* (H al pauc *ις*) c. AC***D*** EGMSUVXΓ al pler g$^{1.}$ d*** am ing prag .. C*KLΔ 1. 22. 33. 124. 2.^{pe} al^{6} c ff$^{2.}$ n o (*Ies. Christ.*) vg syr^{utr} syr^{cu} cop al Ir^{int} add *ις* | *ανελημφθη* (ita Ln c. ACD***; ς *-ληφθη* c. rell) .. 36. 40. 68. *ανεφερετο* (68. *ανελη. κ. ανεφερ.*)| *τον ουρανον* .. 13. 69. 124. 346. *τους ουρανους* | EHKL al mu *εκαθησεν* | *εκ δεξιων* .. CΔ al^{3} ac plur *εν δεξια.* Cf ad h. v. Act Pi l. l., ubi haec respondent: *ετι του ιυ* (E *και ετι αυτου*) *λαλουντος* (E add *ταυτα*) *προς τους μαθητας* (C *τοις μαθηταις*, E om) *αυτου ειδομεν αυτον αναληφθεντα εις τον ουρ.*

20. *σημειων*: ita ς^{e} (Ln) c. AC**(s?) al mu q al vg^{ed} ing al syr^{utr} syr^{cu}

al .. ϛ add *αμην* c. C*D***EF^w GKLMUVXΓΔ al pl am prag gat al c o cop al .. l om totum versum .. sah^cd askw sic: *exeuntes terni in quattuor climata caeli praedicarunt evglium in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt* (*cognitum est*) *regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium omnium harum quae exsistunt ab oriente ad occasum.*

Subscriptiones: B *κατα μαρκον* .. ACEHKLUΓΔ *ευαγγελιον κατα μαρκον* .. D*** *ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη* *αρχεται πραξις αποστολων* .. al mu *τελος του κατα μαρκον* [*αγιου*] *ευαγγελιου* .. am *explicit* (in Mt nihil subscr. habet), vg^cdd mu (et. syr^cu) *explicit evang. secund. marcum*, ing *explicit evangelium secundum marcum* *incipit argumentum evang secd lucam*, k *evangelium cata marcum exp · incip · cata mattheum feliciciter* (sic), q *evangelium secundum marcum εξπλιχητ φελιχιτερ* .. *αμεν* .. MX nil subscr. habent. Praeterea GHKS al pl versuum (*στιχοι*) numerum notatum habent: GHS al pl *αχ'*, K al *αψ'* (et. aeth *voces* 1700), al *αχϛ'*, al *͵β*, al *χιλ. πενταχοσ. πεντηκ.* et aliter; item al pauciores et. *ρηματα* (*αχοε'* pl, al *αχοϛ'*, al *͵α*), *κεφαλαια* (*σμα'* pl. Cf supra ad 9—20. ubi numerus capitulorum ad mg adscriptorum refertur. Ab Amm et Eus non facta videntur plus *σλβ'*, ut ante expositum est, sed magnopere variant cdd), *τιτλους* (*μη'*). In cod. B evg Mc^i 61 (teste Btl; 62 ap Bi) sectiones habet. Additamentorum, quibus sensim subscriptiones auxerunt, exempla haec sunt: GK (post *ευαγγ. κα. μαρκ.* addita habet) S al mu: *το κατα μαρκον* (G al add *αγιον*) *ευαγγελιον εξεδοθη* (G *-δωθη*) *μετα χρονους ι'* (K *δεκα*, al *ιβ'*) *της του* $\overline{\chi\upsilon}$ (G al *κυριου*) *αναληψεως*. Praeterea in pauc aliquot adduntur *εγραφη ρωμαϊστι εν ρωμη* (ita 160. 161., aliunde affertur et. *εν αιγυπτω*. Cod^par genov *εγρ. εν τη ρωμη υπ αυτου εν ομοιωματι μοσχου*, ut idem ad Mt habet *και εστιν ανθρωπομορφον*.). Similiter syr *finitum est ev. sanctum praedicationis Mci, qui loquutus est ac praedicavit Latine Romae*, syr^p *finitum est ev. sanctum Mci, quod loquutus est Latine Romae* .. *υπηγορευθη* (q^scr r^scr *διηγορευθη δε*) *υπο πετρου* (q^scr r^scr add *εκ ρωμης* praetereaque nihil), item *επεδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και παση τη περιχωρω αυτης*. In nonnullis ut 262. 300. sic: *ευαγγ. κα. μαρκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των εσπουδασμενων*. Iidem similiter sub evgll rell, ita 262. 300. sub Mt -- *αντεβληθη εκ των εν ιεροσολυμοις παλαιων αντιγραφων* (262. add insuper *των εν τω αγιω ορει αποκειμενων*).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 (1.10) Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρ-
έδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
Act 1, 1. λόγου, 3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς
καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

---

* *ευαγγ.* (BF om) *κα. λουκ.* c. A(B)CD (his compendiis *ευαγγελ κατ*) E(F)KL MUXΓ (add sub hac inscriptione *αγιου ευαγγ.*) Δ al pl .. A[**] (*nihil habet) *λουκας* .. ς *το κα. λουκ.* (ita ς[e] cum minusc pm; ς add *αγιον* c. minusc mu) *ευαγγ.*.. al aliq *εκ του κα. λουκ. ευαγγ.* (al *αγιου ευαγγ.*, al om *ευαγγ.*). Veterrimi cdd lat et[it] et[vulg] pleriq inscriptionibus praeponunt *incipit*, quemadmodum subscriptionibus postpon vel antepon *explicit*. Pleriq vero consentientes c. ACD etc simpliciter habent *evang. sec. luc.* (similiter in rell evv), pauci utriusq generis om *evangelium*, ut e *evangelium cata* (*cata* et. gat) *iohannem explicit incipit cata lucan* (vide k ad subscriptt ev Mci), item g[1.] *incipit secundum lucam* (Et. syr[cu] in margg singularum pagg ubique habet *sec luc.* etc, non addito evang.). Formam *lucam* tuentur g[1.2.] am ing pe al, *lucan* b d e f q for gat al, *lucanum* a i ff[2.]

1—4. 130.[gr] et[lat] om hos versus

1. *πολλοι* (Γ -*λλυ*) *επεχειρησαν* (X al –*ρισαν*, 1. *επιχ.*) *ανα-ταξ.* (L *αν-ταξ.*) *διηγ. περι* (it, exc d e, vg al non exprim) *τ. πεπληροφορ.* (FΓ al *πεπληρωφ.*, Δ *πληροφορημ.*) *εν* (F al[20] fere om) *ημ. πρ.*

2. *καθως* .. D *καθα* | *παρεδοσαν* (AX al mu -*δωσαν*) .. K al[7] *παρεδωκαν* | *γενομενοι* (C -*νου*) .. XΓ 126. 435. 2.[po] om (al pauc post *τ. λογ.* pon)

3. *εδοξε* c. CDFLMPRUXΓΔ etc .. ABKΛ 1. etc –*ξεν* (49. Tale quid rarissimum; sed cf Mt 6, 24. Lc 16, 13.) | *καμοι* (g[1.] *mihi*) .. b g[1.] bodl go add *et spiritui* (b -*uo*) *sancto* (:: cf Act 15, 28.)

4. *ασφαλειαν* .. CRU al –*λιαν* (49.[ev] *ωφελειαν*)

5 *Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας* ·1 Chr 24, 10
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 *ἦσαν*
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 *καὶ οὐκ ἦν*
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προ-
βεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 *ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα-*
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 *κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς*
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 *καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ-*

---

5. *βασιλεως* c. BLΞ (al?) .. ς (Ln 49.) *του βασ.* c. ACDEFKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (:: Mt 2, 1. *του* non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32. quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX *ὤγ βασιλ. τῆς βασάν, σηὼν βασ. τῶν ἀμορραίων* frequens, sed ibi quoque passim a testib additur art. ad *βασ.*: cf Num 32, 33. Deut 1, 4. 3, 1 sq)| *της* (258.* om) *ιουδ.* .. 28. 255. om | *ονοματι* .. Ξ *-μα* | *γυνη* (L praem *η*) *αυτω* (X *-το*) (Gb″) c. BC*DLX 1. 22.** 33. 73. 2.^{pe} c ff^{2} g^{1} l q am em for fu iac ing mt bodl Aug Hier Bed .. ς *η* (C*** om?) *γυ. αυτου* c. AC***EFHKMPRSUVΓΔΛ al pler b e f g^{2} vg^{ed} (item gat tol) go cop syr^{utr} al Amb | *το* .. Δ om | *ελισαβετ* .. B *ελεισ.*: ita semper, item h. v. D (non vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.), item C v. 7. (non v. 5. 13 sqq) Rell omn ut vdtr *ελισαβ.* Porro *-βετ* c. unc et minusc tantum non omn a e am cop .. D *-βεθ* vv. 5. 36. 40. (*-βεδ* v. 13. [h. l. et. d; v. 41. d *-bet*] et bis v. 41., sed v. 57. *-βετ*), item *-beth* c f q (plerumque *helis.*) for per go ambr^{resc} .. b (ubique) *-bel*

6. *ενωπιον* c. ADEFHKLMPRSUVΓΔΛ al (e *ante faciem*, d f Hier *in conspectu*) Or .. BCX 73. 239. Cyr^{2} Resp^{orthod} (item *ante* b c ff^{2} g$^{1.2}$ q vg Ir^{int}: at sic et. *ενωπ.* reddi poterat) *εναντιον* (49. :: saepius quidem legitur *ενωπ.* quam *εναντ.*, tamen v. 8. unus tantummodo *ενωπ.* pro *εναντι* substituit; nec magis fere 20, 26. 24, 19. *εναντιον* fluct.)

7. *ην* sec h. l. c. BDLXΔ 33. 69. 239. 258. 44.^{ev} 53.^{ev} it vg go .. ς post *ελισαβ.* c. ACEFKMPRSUVΓΛ al pler cop al. Praeterea B 69. 258. 435. y^{scr} 53.^{ev} om *ἡ* (Ln)| *ησαν* .. D e ante *προβεβηκ.* (d *erant seniores*, e *erant progressi*; vg it^{aliq} *processissent*, c f *progressi erant* [f *essent*], b ff^{2} g^{1} q *processi erant*)

8. *εναντι* c. BDELPRSUVΓΔ al sat mu .. ACFMXΛ al^{60} fere *-ντιον* (Gb′) .. K *ενωπιον* (d *in conspectu*)

9. *ιερατειας*: ita ADEFKLMXΓΔ etc .. CPRUΛ al *-τιας* | *ελαχεν*: ita ACE KLPRUXΓΔΛ etc; DFM etc *-χε* (Ln)| *του* (C *το*) *θυμιᾶσαι* (ita et. Gb Sz Ln) c. ΓΔ al; KM *-άσαι* (ita ς Wtst etc)| *εισελθων* .. L *-λθειν* | *κυριου* .. C*D^{gr} 59. 144. 254. 7.^{pe} pers^{p} *θεου*

10. *ην του λαου* (Gb Sz) c. BEF^{w}G^{w}LMPRSUVXΓΔΛ al^{70} fere q am fu for ing go .. ς *του λα. ην* c. ACDK al sat mu e f g^{2} vg^{ed} gat em al (b c ff^{2} g^{1} Amb *orabat*)

εὐχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 *ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-*
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 *καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.*
13 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι*
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 *καὶ ἔσται χαρά*
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 *ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ*
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, 16 *καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν*
*Mal 4, 5 s. *θεὸν αὐτῶν·* 17 *καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύ-*
ματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευ-
ασμένον. 18 *καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώ-*
σομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ*

---

13. *ειπεν δε* .. D b c e ff^{2} mt syr *και ειπεν* | *ζαχαρια* .. R* *-ριας* | *διοτι* .. CΔ *οτι* | ACDL al *η δεησεις* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *υιον σοι* (*tibi filium* it vg etc; Δ *γεννη, σοι υιον*) (et. Or^{3} al) .. D^{gr} 1. sah al^{2} Amb Aug om *σοι* | ΓΔ al *καλεσης* | D *ιωανην*

14. *χαρα σοι* .. D go al *σοι χαρ.* | *επι* .. 69. 44.^{ev} (al pauc ut vdtr) *εν* (it vg *in*) | *γενεσει* (Gb Sz) c. ABCDEHKLMSUVΔΛ al pm .. ς *γεννησει* c. GXΓ al pl ut vdtr (:: cf ad Mt 1, 18.) | VXΔ al *χαρισοντ.*

15. *κυριου* (Gb) c. ACLΓ al^{60} ac plur Tit Cyr Ps-Chr cat^{comm} .. ς (Ln 49.) praem *του* c. BDEGHKMSUVXΔΛ al pm cop (:: saepe in Lc potissimum *κυριος* non fluctuante lectione; tamen multo saepius fuerunt qui adderent articulum quam qui delerent, cf 1, 17. 1, 25 et alibi. Omnino in Lc, qui praeter morem reliquorum non raro art. om, articulos supplendi studium fuisse videtur. Cf praeter ll. ll. 1, 5 et 25 ante *ονειδος* etc) | *κυριου* .. F^{w} 69. 124. 157. al^{10} Antioch Thph *θεου* | L *πληθησεται*

16. *επι* .. U 1. 22. 2.^{pe} al^{10} fere Or^{1} (libere) Tit Thph cat^{comm} 259.^{schol} *προς*

17. *προελευσεται* .. CLV al aliq *προσελ.* .. al aliq *προπορευσεται*, F^{w} *πορευσετ.* | *αυτου* .. Δ *κυριου* | *ηλιου* (*ἡλ-*: ita LMUΓ al mu; *ἠλ-* ut ς: ita KΛ al pl. Item *-ίου*: ita EK al mu; sed *-ιοῦ* MUVΓΛ al pl, al aliq *-ιού*; cf ad 4, 25.) c. AB** (*ηλειου*) CDEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn .. B* *ηλεια*, L 2.^{pe**} *-ια* | *κυριω* (et. Or al) .. AK al aliq Tit praem *τω* | *κατεσκευασμ.* c. AB (e sil.) CDGHMS (e sil.) UVXΔ al pl .. EKLΓΛ al mu *κατασκευασμ.*

18. *πρ. τον αγγελον* .. C* (vdtr) *πρ. αυτον* | Δ* *κατα τινος*

Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστά-
λην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 *καὶ ἰδοὺ*
ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται
ταῦτα, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρω-
θήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 *καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν*
Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν.
22 *ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι*
ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ
διέμενεν κωφός. 23 *καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς*
λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 *μετὰ δὲ ταύ-*
τας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν
ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 *ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος*
ἐν ἡμέραις αἷς ἐφεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 *Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ*

---

19. *παρεστηκως* .. D *παρεστως* | *πρὸς σὲ*: ita EMΔ 209. al, item *προς σὲ* KΓ 1. al mu; ς (Ln) *πρός σε*

20. *αχρι* (K al pauc -*ρις*) *ης ημερας* .. D *αχρις ημερας ης* (it vg *usque in diem quo*) | *πληρωθησονται* .. D Or *πλησθησοντ.* (Gb' : : at toties *πλησθηναι* in Lc a testib non mutatum est)

21. *προσδοκων* .. D *προσδεχομενος*, 59. *εκδεχ.* | *εν* (D *επι*) *τ. χρονιζ.* (A -*νιαζειν*) *εν τ. ναω* (al^{7} Thph om *ε. τ. ν.*) *αυτον* (h. l. c. BL 2.^{pe}; ς Ln 49. ante *εν τ. ν.* c. ACDEGHKMSUVW^{c}XΓΛΔ al pler)

22. *εδυνατο* c. AB*K 33. 72. 253. o^{scr} al .. ς *ηδυν.* c. B**CDEGHLMSUV W^{c}XΓΛΔ al longe pl | *επεγνωσαν* .. W^{c} (errore scribae) *ενεγν.* | *εωρακεν* c. ABCDKLUΓΔ al pl .. EGHMVX al pm *εορακεν*, W^{c}Δ *ορακεν* | *διεμενεν* (W^{c}Δ *διαμενεν*) .. D^{gr} al^{8} Tit cat *διεμεινε* (al^{1} *επεμεινε*); item *permansit* it (exc d *manebat*) vg cop al mu

23. *επλησθησαν* (W^{c} *επληθησ.*) .. F^{w} 1. 91. 239. 248. 299. *επληρωθησαν* | LΛW^{c} al *λιτουργ.* | *απηλθεν* .. D praem *τοτε*

24. *μετα δε* .. D *και μετα* | *ταυτ. τ. ημερας* .. DE 69. 435. c^{scr} (cop) *τας ημ. ταυτ.* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *αυτου* .. M^{mg} al^{8} item evv pm. sl *ζαχαριου* | *εαυτην* .. L al^{6} *αυτην*

25. *ουτως* (A al -*τος*) c. ABCDEGKLMUXΓΛΔ etc .. ς *ουτω* absq cod unc ut vdtr | *κυριος* c. CDL 33. (al ?) .. ς (49.) *ο κυρ.* c. ABEGHKMSUVW^{c}XΓΛΔ al pler (:: cf ad 1, 15. Cf et. Mc 13, 20.) | *εφειδεν* (X c^{scr} *εφιδεν*) c. DW^{c}XΔ 69. 73. c^{scr} (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) *επειδεν* (C al *επιδεν*) c. AB(?)CEGHKLMSUVΓΛ al pler (:: cf *εφιδε* Act 4, 29. ex ADE; *εφ ελπιδι* Ro 8, 20 ex B*D*FG) | *ονειδος* (AC *ονιδ.*) c. B*DL 1. (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) praem *το* c. AB**CEGHKMSUVW^{c}XΓΛΔ al pler

26: *εν δε τω μηνι τω εκτω* (D^{gr} *ε. δε τω εκτ. μην.* item e *in sexto autem mense*) (*in mense autem sexto* et. d f g$^{1.2.}$ q vg Aug Max^{taur}) .. a b c ff$^{2.}$ Ir^{int} Amb *eodem* (Ir^{int} *in ipso*) *autem tempore* | *απο* (Schu „bene ap Lc“) c. BLW^{c} 1. 69. 131. 2.^{pe} Cyr^{hr} .. ς (Ln) *υπο* c. ACDEGHKMSUVX

Mt 1, 18 ss. *τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ,* 27 *πρὸς*
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 *καὶ εἰσελθὼν πρὸς*
αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 *ἡ δὲ ἐπὶ*
τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς
οὗτος. 30 *καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες*

ΓΔΛ al pler Eus | *της γαλιλαιας* (B *γαλειλ.*) .. D *γαλιλαιαν* (et. d *galilaeam*) .. 255. *ιουδα* .. 248. om | *η ονομ.* (54.^{ev} om haec) *ναζ.* (habent et. Eus Cyr Cyr^{hr}) .. D 255. 259. om | *ναζαρεθ* (sic et. ς^{e} 1624. 1633. c. CEGHMUVΓΛ al pl b c f al vg cop al Eus Cyr^{utr}; item ΔΛ -*ρατ* .. ς (Wtst Gb Sz) -*ρετ* c. B(sed 2, 39. et 51. B* -*ρεθ*)KLX al pl e q al

27. *εμνηστευμενην* c. AB*L (2, 5. et. C*D*) .. ς *μεμνηστ.* c. B**CEGHKMS UVW^{c}XΓΔΛ al ut vdtr omn; item D *μεμνησμενην* | *οικου* .. CFL 1. 28. al^{30} fere sl Eus Thaum Chr Chron^{alex} add *και πατριας*, item cat post *δαυ.* (:: ex 2, 4. ubi non fluct) | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

28. *εισελθων* (A* *ελθων*, L *εισηλθεν* non addito postea *και*) c. (Gb') BL 1. 131. cop (cop^{dz} ad *ειπεν αυτη* in mg adscriptum habet *ei angelus*) .. ς (Ln) add *ο αγγελος* c. ACDEGHKMSUVXΓΛ al pler it^{mu} vg go syr^{p} al, item post *αυτην* F^{w}Δ 69. e ff$^{2.}$ l q syr arm sl | *ειπεν* .. A 229. 262.* 2.pe* 6.pe b (similiter a e ff$^{2.}$ l) syr^{p} praem *ευηγγελισατο αυτην και* , *μετα σου* (Gb' prob Schu) c. BL 1. 131. 44.^{ev} 2.pe** cop sah arm syr^{hr} Dam cat^{comm} Promiss (Protev 11, 1. add *ευλογ. συ εν γυν.* ex cdd pler, sed HK om) .. ς (Ln) add *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* (:: e versu 42.) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go syr^{utr} al Eus al (47. gat And^{cret} praeterea add - ex eodem v. 42. - *και ευλογημενος ο καρπος της κοιλιας σου.* Similiter cod L in Protev.)

29. *η δε* (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.pe** cop^{2} sah arm Dam .. ς (Ln) add *ιδουσα* c. ACEGHKMSUVW^{c}ΓΔΛ al pler it (a q *ipsa autem ut vidit*, item addito *eum* b f ff$^{2.}$ l Amb; *illa autem cum vidisset angelum*; c g$^{1.}$ fu Aug *quae cum vidisset*) cop^{w} (add *eum*) go syr^{utr} al; item 130.^{lat} vg (exc fu) pers^{w} Chron^{alex} add *cum audisset* (item δ *quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset*). Cf Protev 11, 2. *η δε ακουσασα* etc | *επι τω λογω* h. l. (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.pe arm Dam; non addito *αυτου* (Gb) cum iisdem et W^{c} cop sah .. ς (Ln) *επι τω λογω αυτου* post *διεταρ.* c. AC***EGHKMSUVW^{c} (om *αυτου*) ΓΔΛ al pler c f vg cop sah (uterq om *αυτου*) syr^{utr} al .. a b e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q go Amb *in* (go *de*) *introitu* (e *ad introitum eius*) .. C* plane om (Gb^{oo}) | *διεταραχθη* .. D 44. 76. 225. 2.pe *εταραχθ.* | *διελογιζετο* .. D 28. 73. arm add *εν εαυτη*, item F^{w}X 33. 282. syr$^{p\ mg}$ *εν εαυτη λεγουσα* | *ποταπ.* (D *ποδαπος αν*) *ειη* (L 13. 69. *ει*, 254. *η*, 1. c^{scr} om) *ο ασπ. ουτ.* (a b ff$^{2.}$ l q *quod sic benedixisset eam*) .. f g$^{1.}$ go add *quod* (g$^{1.}$ *et quod*) *sic benedixisset eam* („codex teste Harduino" videtur Latinus potius quam Graec. esse)

30. *ο αγγ. αυτη* (C al^{5} e go Chron^{alex} Cyp Amb *προς αυτην*) .. D al^{11} it^{pl} *αυτη ο αγγ.* | *μαριαμ* .. D -*ρια* (it vg ubique *maria*)

γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ *Es 7, 14. Mt 1, 21 ss.
τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται *Mich 4, 7.
μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς
τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν
οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο,
ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ
Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει
σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ
ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει
αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ·
37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ

---

31. συλλημψη (D συνλ.): -μψη c. ABCDL .. ς -ψη c. EGHKMSUVW^{c}XΓΔΛ al ut vdtr omn

33. ουτος .. X αυτος | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1.

34. ειπεν δε .. D και ειπεν | μαριαμ (et. go cop) .. C* (**-ιαμ) D* -ρια | πως εσται c. AB*C*DEGHKLSUVΓΔΛ al sat mu it vg go syr al cat^{comm} ambr^{rescr} Amb Vig Hier^{1} (alibi unde mihi hoc) .. B**C***F^{w}MX 1. 28. 33. 69. al^{60} fere cop sah syr^{p} aeth arm Thaum Nyss Cyr^{hr} Chr al mu add μοι

35. διο .. A* διοτι | γεννωμενον (it vg Ir^{int} Tert etc quod nascetur vel nascitur; U al γεννομ., XΓ 13. 124. al^{12} fere γενομενον: ita cdd^{7} in Protev) c. ABC***DEGHKLMSUVXΓΔΛ al pl b ff^{2} g^{2} l q am em for ing iac harl (al ap Sanftl) go cop syr^{p} al Dion^{alex} Petr^{alex} Nyss Cyr^{utr} Ath^{aliq} Or^{int} (in Lcam) Tert^{1} Amb^{1} item cdd^{aliq} ap Ephr (ἔνια τῶν ἀντιγράφων οὐ περιέχει τὸ ἐκ σοῦ, ταῖς αἱρέσεσι χαριζόμενα) .. C* 1. 22. 33. 124. 2.p^{e**} al^{15} fere 130.^{lat} a c vg^{ed} perus gat (al) syr aeth arm arr pers^{p} sax Valent (in Philosoph) Dial (τοῦ εὐαγγ. οὐ φήσαντος διὰ σοῦ ἀλλ' ἐκ σοῦ) Ath (οὐχ ἁπλῶς δὲ τὸ γενν. φησὶν - - ἵνα μὴ ἔξωθεν ἐπεισαγόμενον αὐτῇ σῶμα νομισθῇ, ἀλλὰ ἐπήγαγεν τὸ ἐκ σοῦ, ἵνα ἐξ αὐτῆς φύσει τὸ γενν. εἶναι πιστευθῇ: eadem cat) Iust (alludens διὸ καὶ τὸ γενν. ἐξ αὐτῆς etc) Thaum Resp^{orthod} Ephr Chr Epiph Amphil Thdrt Dam Euth Ir^{int} Cyp Tert^{2} Or^{int} (in Rom) al pl add εκ σου (Ln [ε. σ.]). Protev add ex BEF^{a}I Pos; sed om ACDF^{b}HK

36. ελισαβετ: cf ad v. 5. | συγγενης (DΔ συνγ.) c. BC*KMU(SV?)XΓΔ al pl Ath .. AC***DEGHLΛ al mu -νις (Ln 49.). Eadem forma (συγγενιδα) in Protev | και αὐτὴ (ita M etc, αὐτῇ EK al, it vg et ipsa) .. G al κ. αὕτη, item go etiam haec | συνειληφυια (C -φυεια) .. BL 2.p^{e} συνειληφεν, item concepit it vg cop al | γηρει (Gb Sz) c. ABCDEF^{w}GHKLMUVXΓΔΛ al plus^{125} .. ς γηρα c. (S e sil.) al mu | μην .. A ο μην

37. παρα του θεου c. BDL 2.p^{e} .. ς (Ln) παρ. τω (al pauc om) θεω c. ACEGHKMSUVΓΔΛ al pler .. al^{10} τω θεω, item deo b c e ff^{2} q Amb | παν ρημα .. D ante παρα τ. θ. (cop ante impossibile)

38. ειπεν δε (e om usq κατα τ. ρη. σου, item b sed habet ecce ancilla

Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου. γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
39 *Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη*
εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 *καὶ εἰσῆλθεν*
εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 *καὶ*
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 *καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν*
Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
σου. 43 *καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου*
πρὸς μέ; 44 *ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς*
τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 *καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημέ-*
νοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 ss. 1 Sam 2, 1 ss. 46 *Καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,*

---

etc v. 34. pro *πως εσται* usq *γινωσκ.*) .. D a *και ειπ.* | *μαριαμ* .. C*D -*ρια* | *απηλθεν* .. D *απεστη* (d *recessit*)

39. *αναστασα δε* .. AK al[11] *και αναστ.* | *μαριαμ* .. D -*ρια* (ut it vg ubique) | *εν τ. ημ. ταυταις* .. Γ 255. om | *ιουδα* (a al vg *iuda*, cf mt *iudae*, b e ff[2] l q *iudeae*) .. cod ap Stephanum *δαυιδ*

41. *η ελισαβ.* (cf ad v. 5.) h. l. (Gb″) c. BC*DL 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2.pe 130.lat it vg arm Or Cyp Amb .. ς post *ηκουσεν* c. AC***EGHKMSUVΓΛΛ al pler go cop al | *εσκιρτ. το βρεφ.* (al[8] gat syrp mg 259.schol add [praem 2.pe**] *εν αγαλλιασει*: e v. 44.) *ε. τ. κοιλ. αυτης* .. D *εσκ. εν τη κοιλ. της ελισαβεδ* (d -*bet*) *το βρεφ. αυτης*

42. *ανεφων.* c. ABDEGHKMSUVΓΛΛ al pl Or[3] .. CF 13. 28. 33. 69. al[30] fere Thph *ανεβοησεν* | *κραυγη* c. BL 2.pe Or[3] (ter scripturam *ανεφων. κραυγη* testatur. Eodem fere loco habet *μεγάλῃ φωνῇ γίνεται ἐν τῇ ἐλισ.*) .. ς (Ln) *φωνη* c. ACDEFGHKMSUVΓΛΛ al pler, item *voce* it vg etc

43. *προς με* (MΓΛ al pler *πρός με*) .. B *πρ. εμε*

44. *το βρεφ. εν αγαλλ.* (Gb Sz) c. AC***EGHKMSUVΓΛΛ al[120] e go cop syrp Orcat Chronalex Thph Orint1 .. ς (Ln 49. Gb′) *εν αγαλλ.* (33. om) *το βρεφ.* c. BC*DFL 1. al itpler vg al Or Orint1 (:: nulla caussa erat cur *εν αγαλλ.* cum *εν τη κοιλ.* componeretur; contra cum minus eleganter iuxta posita videbantur *εν αγ.* et *εν τη*, tum *εν αγ.* cum *εσκ.* ad quod pertineret componere consentaneum erat)

45. *και* .. C* (ut vdtr) om

46. *μαριαμ* (C*D -*ια*) .. a b l *elisabet* (b- *bel*, vide ad v. 5.) cdd ap Orint (*invenitur beata Maria, sicut in aliquantis exx. reperimus. Non enim ignoramus quod secundum alios cdd et haec verba Elisabet vaticinetur.*)

47 *καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,*
48 *ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ*
ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 *ὅτι ἐποίησέν μοι*
μεγαλεῖα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 *καὶ τὸ ἔλεος*
αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 *ἐποίησεν*
κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρ-
δίας αὐτῶν· 52 *καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν*
ταπεινούς, 53 *πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας*
ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 *ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνη-*
σθῆναι ἐλέους, 55 *καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ*
Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

---

47. *επι* (it^{pler} vg Ir^{int} al *in deo*, e *super deo*) .. D *εν* | *τω σωτηρι μου* .. it (exc d) vg Ir^{int} Or^{int} al *salutari meo*

48. *επι την* .. D praem *κυριος*

49. *μεγαλεια* (*-λια* CD**E*KO^{a}O^{c}O^{d}O^{e}U*Γ al mu, ex his *-ια* KO^{e}U*Γ al, O^{c} *megalia*) c. ACD**EFGHKMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e}SUVΓΔΛ al ut vdtr omn Chron .. BD*L *μεγαλα*, item *magna* it vg (et. *δ* et 130.^{lat}) (ita Ln :: at aptius videbatur *μεγαλα* quam *μεγαλεια*, quod non cadit in Act 2, 11. aut Ps. 71 [70], 19. Hinc est et. quod interpretes plerique *magna* vel *magnitudines* reddiderunt.)| *ο δυνατος* .. D praem *ο θεος* | *ο δυνατος. και αγ. το ον. αυτου,*: ita et. Ln, sed ς (1624. 1633 etc, et. Wtst Gb Sz) *ο δυνατος, και αγ. τ. ο. αυτου·*: cdd antiqui, ut GO^{a}O^{d} paullo magis favent huic distinctioni; sed in multis, ut AEKL, eodem signo post *δυνατος* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syr^{p} al habent *atque est sanctum*.

50. *εις γενεας κ. γενεας* c. BC*L am em fu for ing mt tol vat (gat *in progenie* [corrigendum *-nies*] *et progenies*) Aug cop syr (cf et. infra *ε. γενεας και γενεων*) .. FMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e} 1. 13. 28. 69. 106. 124. al^{65} fere fff^{2}·g^{1}·l q brev^{mos} Isid Thph Euth *εις γενεαν και γενεαν* (Gb′) .. ς (Ln) *εις γενεας γενεων* c. A(in textu)C**DEGHKSUVΓΔ al pm b c go syr^{p} al Chron, item Λ 3. 258.** *ε. γενεας και γενεων*, item e *in saecula*, a *in saecula saeculorum saecula* .. A (in fine psalterii) 2.^{pe} sah *απο γενεας εις γενεαν*, vg^{ed} arm *a progenie in progenies*

51. *υπερηφανους* (FKU al *υπεριφ.*) .. 2.^{pe} 237. 258. 282. q^{scr} r^{scr} al pauc *-φανων* | *διανοια* .. EFHO^{a}O^{c} 209. 237. 258. 282. al plus^{10} *-νοιας*

52. *απο θρονων* .. it^{pler} vg *a sede* | *και* .. O^{c} om

54. *ισραηλ* .. O^{a} *ιστραελ*, a b *istrahel*, e *isdrahel*, f *sdrahel*

55. *τω αβρααμ* (O^{a} *αβιρααμ*) *κ. τω σπ.* .. al^{3} *το αβρ. κ. το σπερμα.* Similiter syr^{utr} al | *εις τον αιωνα* (Gb′) c. ABDEGHKLMUVΓΔΛ al pl .. A(in fine psalt)CFMO^{abcde}S al^{60} fere 256.^{schol} Thaum *εως* (O^{a**} add *του*) *αιωνος* (Gb Sz :: at testium auctoritas contra est, nam praeter CFMS test une omnes ad usum hymnorum liturg. pertinent. In LXX utrumq frequens; ubicunque vero similiter legitur cum „*τω σπερμ.*

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ κτίσει. 16 *ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι-*
στήσας κατακριθήσεται. 17 *σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα*
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσ-
σαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 *ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι*
πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν
Lc 24, 50 ss. Act 1, 9. *καὶ καλῶς ἕξουσιν.* 19 *ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς*
ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·
20 *ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συν-*
εργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων
σημείων.

15—18. Cf ad haec Act. Pil. A. XIV. p. 243.

15. *αυτοις* .. D *προς αυτους* | *κοσμ. απαντα* (c q al ante *κοσμ.* pon, D 225. gat cop sl^{cd} om) .. D add *και* (c q al *ite -- et*) | *κτισει* .. Hier (contr. Pelagian.) „in quibusdam exx. et maxime in Graecis cdd iuxta Mc in fine eius evglii scribitur: *Postea quum accubuissent undecim -- non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes Seculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia est, quae non sinit per immundos spiritus veram dei apprehendi virtutem. Idcirco iam nunc revela iustitiam tuam.*

16. *ο* (q Amb Vocat *et qui*, item cdd$^{lat\,3}$ in Act Pi; c *qui autem*) *πιστευσας* .. D*** 2.^{pe} 6.^{pe} praem *οτι* (item CE in Act Pi) | *και* (LΔ add *o*) *βαπτ.*

17. *ταυτα* (h. l. et. Hipp Const; AC*et**L 33. sl post *παρακ.* vel *ακολ.* pon: ita Ln; item c in Act Pi) *παρακολουθ.* (C*L *ακολ.* item c in Act Pi; Δ *ρακολ.*) | *εν* .. L *επι* | *εκβαλουσιν* .. D*** *-λλουσι*, item BCG in Act Pi | *λαλησουσιν* (D*** *-σωσιν*) *καιναις* (o Hipp Const Iac^{nis} *καιν. λαλ.*, item syr^{utr} al) .. C*LΔ cop arm om *καιν.*

18. *οφεις* .. C*et**LM^{mg}XΔ 1. 22. 33. 6.^{ev} 2.^{pe} 6.^{pe} syr^{p} c.* (item syr^{cu} post *αρουσιν*) praem *και εν ταις χερσιν* (syr^{cu} add *αυτων*), item in Act Pi c Ven addito *αυτων* | *αρουσιν* .. o *non timebunt* | *ου μη* (C* *ουδεν*) *αυτους* (Δ *-τοις*) | *βλαψη* (Gb Sz) c. ACD***EF^{w}GHKLMSUVXΓΔ al longe pl Hipp .. ς *-ψει* c. minusc mu Const (*-ψει* in Act Pi c. BC; G *-ψη*). Iac^{nis} om *οφ. αρ.* et *καν θαν.*, sed tot. loc. libere affert

19. *ουν* .. C*L 90.* arm sl$^{1.2.3.}$ om (it vg *et dominus quidem* [o om], Ir^{int} *et quidem dom.*, syr^{sch} et^{cu} *sed dom.*) | *κυρ.* (H al pauc $\overline{ιc}$) c. AC***D*** EGMSUVXΓ al pler g$^{1.}$ d*** am ing prag .. C*KLΔ 1. 22. 33. 124. 2.^{pe} al^{6} c ff$^{2.}$ n o (*Ies. Christ.*) vg syr^{utr} syr^{cu} cop al Ir^{int} add $\overline{ιc}$ | *ανελημφθη* (ita Ln c. ACD***; ς *-ληφθη* c. rell) .. 36. 40. 68. *ανεφερετο* (68. *ανελη. κ. ανεφερ.*) | *τον ουρανον* .. 13. 69. 124. 346. *τους ουρανους* | EHKL al mu *εκαθησεν* | *εκ δεξιων* .. CΔ al^{3} ac plur *εν δεξια*. Cf ad h. v. Act Pi l. l., ubi haec respondent: *ετι του* $\overline{ιυ}$ (E *και ετι αυτου*) *λαλουντος* (E add *ταυτα*) *προς τους μαθητας* (C *τοις μαθηταις*, E om) *αυτου ειδομεν αυτον αναληφθεντα εις τον ουρ.*

20. *σημειων*: ita ς^{e} (Ln) c. AC**(S?) al mu q al vg^{ed} ing al syr^{utr} syr^{cu}

al .. ς add αμην c. C*D***EF^{w}GKLMUVXΓΔ al pl am prag gat al c o cop al .. 1 om totum versum .. sah^{cd} ^{askw} sic: *exeuntes terni in quattuor climata caeli praedicarunt evglium in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt (cognitum est) regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium omnium harum quae exsistunt ab oriente ad occasum.*

Subscriptiones: B *κατα μαρκον* .. ACEHKLUΓΔ *ευαγγελιον κατα μαρκον* .. D*** *ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη αρχεται πραξις αποστολων* .. al mu *τελος του κατα μαρκον* [*αγιου*] *ευαγγελιου* .. am *explicit* (in Mt nihil subscr. habet), vg^{cdd} mu (et. syr^{cu}) *explicit evang. secund. marcum*, ing *explicit evangelium secundum marcum incipit argumentum evang secd lucam*, k *evangelium cata marcum exp · incip · cata mattheum feliciciter* (sic), q *evangelium secundum marcum εξπλικητ φελικιτερ* .. *αμεν* .. MX nil subscr. habent. Praeterea GHKS al pl versuum (*στιχοι*) numerum notatum habent: GHS al pl *αχ'*, K al *αψ'* (et. aeth *voces* 1700), al *αχϛ'*, al *͵β*, al *χιλ. πενταχοσ. πεντηκ.* et aliter; item al pauciores et. *ρηματα* (*αχοε'* pl, al *αχοϛ'*, al *͵α*), *κεφαλαια* (*σμα'* pl. Cf supra ad 9—20. ubi numerus capitulorum ad mg adscriptorum refertur. Ab Amm et Eus non facta videntur plus *σλβ'*, ut ante expositum est, sed magnopere variant cdd), *τιτλους* (*μη'*). In cod. B evg Mc[1] 61 (teste Btl; 62 ap Bi) sectiones habet. Additamentorum, quibus sensim subscriptiones auxerunt, exempla haec sunt: GK (post *ευαγγ. κα. μαρκ.* addita habet) S al mu: *το κατα μαρκον* (G al add *αγιον*) *ευαγγελιον εξεδοθη* (G *-δωθη*) *μετα χρονους ι'* (K *δεκα*, al *ιβ'*) *της του χ̅υ̅* (G al *κυριου*) *αναληψεως*. Praeterea in pauc aliquot adduntur *εγραφη ρωμαϊστι εν ρωμη* (ita 160. 161., aliunde affertur et. *εν αιγυπτω*. Cod$^{par\ genov}$ *εγρ. εν τη ρωμη υπ αυτου εν ομοιωματι μοσχου*, ut idem ad Mt habet *και εστιν ανθρωπομορφον*.). Similiter syr *finitum est ev sanctum praedicationis Mci, qui loquutus est ac praedicavit Latine Romae*, syr^{p} *finitum est ev. sanctum Mci, quod loquutus est Latine Romae* .. *υπηγορευθη* (q^{scr} r^{scr} *διηγορευθη δε*) *υπο πετρου* (q^{scr} r^{scr} add *εκ ρωμης* praetereaque nihil), item *επεδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και παση τη περιχωρω αυτης*. In nonnullis ut 262. 300. sic: *ευαγγ. κα. μαρκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των εσπουδασμενων*. Iidem similiter sub evgll rell, ita 262. 300. sub Mt -- *αντεβληθη εκ των εν ιεροσολυμοις παλαιων αντιγραφων* (262. add insuper *των εν τω αγιω ορει αποκειμενων*).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 (1.10) *Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν*
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 *καθὼς παρ-*
έδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
Act 1, 1. *λόγου,* 3 *ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς*
καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 *ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν*
κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

---

* *ευαγγ.* (BF om) *κα. λουκ.* c. A(B)CD (his compendiis *ευαγγελ κατ*) E(F)KLMUXΓ (add sub hac inscriptione *αγιου ευαγγ.*) Δ al pl .. Λ** (*nihil habet) *λουκας* .. ς *το κα. λουκ.* (ita ς^e cum minusc pm; ς add *αγιον* c. minusc mu) *ευαγγ.*.. al aliq *εκ του κα. λουκ. ευαγγ.* (al *αγιου ευαγγ.*, al om *ευαγγ.*). Veterrimi cdd lat et^it et^vulg pleriq inscriptionibus praeponunt *incipit*, quemadmodum subscriptionibus postpon vel antepon *explicit*. Pleriq vero consentientes c. ACD etc simpliciter habent *evang. sec. luc.* (similiter in rell evv), pauci utriusq generis om *evangelium*, ut e *evangelium cata* (*cata* et. gat) *iohannem explicit incipit cata lucan* (vide k ad subscriptt ev Mci), item g^1· *incipit secundum lucam* (Et. syr^cu in margg singularum pagg ubique habet *sec luc.* etc, non addito evang.). Formam *lucam* tuentur g^1·2· am ing pe al, *lucan* b d e f q for gat al, *lucanum* a i ff^2·

1—4. 130.^gr et^lat om hos versus

1. *πολλοι* (Γ -*λλυ*) *επεχειρησαν* (X al -*ρισαν*, 1. *επιχ.*) *ανταξ.* (L *ανταξ.*) *διηγ. περι* (it, exc d e, vg al non exprim) *τ. πεπληροφορ.* (FΓ al *πεπληρωφ.*, Δ *πληροφορημ.*) *εν* (F al^20 fere om) *ημ. πρ.*

2. *καθως* .. D *καθα* | *παρεδοσαν* (AX al mu -*δωσαν*) .. K al^7 *παρεδωκαν* | *γενομενοι* (C -*νου*) .. XΓ 126. 435. 2.^pe om (al pauc post *τ. λογ.* pon)

3. *εδοξε* c. CDFLMPRUXΓΔ etc .. AEKΛ 1. etc -*ξεν* (49. Tale quid rarissimum; sed cf Mt 6, 24. Lc 16, 13.)¦ *καμοι* (g^1· *mihi*) .. b g^1· bodl go add *et spiritui* (b -*uo*) *sancto* (:: cf Act 15, 28.)

4. *ασφαλειαν* .. CRU al -*λιαν* (49.^ev *ωφελειαν*)

5 *Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας* ·1 Chr 24, 10
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 *ἦσαν*
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 *καὶ οὐκ ἦν*
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προ-
βεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 *ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα-*
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 *κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς*
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 *καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ-*

---

5. *βασιλεως* c. BLR (al?) .. ϛ (Ln 49.) *του βασ.* c. ACDEFKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (:: Mt 2, 1. *του* non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32. quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX *ὢγ βασιλ. τῆς βασάν, σηὼν βασ. τῶν ἀμορραίων* frequens, sed ibi quoque passim a testib additur art. ad *βασ.*: cf Num 32, 33. Deut 1, 4. 3, 1 sq) | *της* (258.* om) *ιουδ.* .. 28. 255. om | *ονοματι* .. E *-μα* | *γυνη* (L praem *η*) *αυτω* (X *-το*) (Gb″) c. BC*DLX 1. 22.** 33. 73. 2.pe c ff2· g1· l q am em for fu iac ing mt bodl Aug Hier Bed .. ϛ *η* (C*** om?) *γυ. αυτου* c. AC***EFHKMPRSUVΓΔΛ al pler b e f g2· vged (item gat tol) go cop syrutr al Amb | *το* .. A om | *ελισαβετ* .. B *ελεισ.*: ita semper, item h. v. D (non vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.), item C v. 7. (non v. 5. 13 sqq) Rell omn ut vdtr *ελισαβ.* Porro *-βετ* c. unc et minusc tantum non omn a e am cop .. D *-βεθ* vv. 5. 36. 40. (*-βεδ* v. 13. [h. l. et. d; v. 41. d *-bet*] et bis v. 41., sed v. 57. *-βετ*), item *-beth* c f q (plerumque *helis.*) for per go ambrresc .. b (ubique) *-bel*

6. *ενωπιον* c. ADEFHKLMPRSUVΓΔΛ al (e *ante faciem*, d f Hier *in conspectu*) Or .. BCX 73. 239. Cyr2 Resporthod (item *ante* b c ff2· g1·2· q vg Irint: at sic et. *ενωπ.* reddi poterat) *εναντιον* (49. :: saepius quidem legitur *ενωπ.* quam *εναντ.*, tamen v. 8. unus tantummodo *ενωπ.* pro *εναντι* substituit; nec magis fere 20, 26. 24, 19. *εναντιον* fluct.)

7. *ην* sec h. l. c. BDLXΔ 33. 69. 239. 258. 44.ev 53.ev it vg go .. ϛ post *ελισαβ.* c. ACEFKMPRSUVΓΛ al pler cop al. Praeterea B 69. 258. 435. yscr 53.ev om *ἡ* (Ln) | *ησαν* .. D e ante *προβεβηκ.* (d *erant seniores*, e *erant progressi*; vg italiq *processissent*, c f *progressi erant* [f *essent*], b ff2· g1· q *processi erant*)

8. *εναντι* c. BDELPRSUVΓΛ al sat mu .. ACFMXΔ al60 fere *-ντιον* (Gb′) .. K *ενωπιον* (d *in conspectu*)

9. *ιερατειας*: ita ADEFKLMXΓΛ etc .. CPRUΔ al *-τιας* | *ελαχεν*: ita ACE KLPRUXΓΔΛ etc; DFM etc *-χε* (Ln) | *του* (C *το*) *θυμιᾶσαι* (ita et. Gb Sz Ln) c. ΓΔ al; KM *-άσαι* (ita ϛ Wtst etc) | *εισελθων* .. L *-λθειν* | *κυριου* .. C*Dgr 59. 144. 254. 7.pe persp *θεου*

10. *ην του λαου* (Gb Sz) c. BEFWGWLMPRSUVXΓΔΛ al70 fere q am fu for ing go .. ϛ *του λα. ην* c. ACDK al sat mu e f g2· vged gat em al (b c ff2· g1· Amb *orabat*)

ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 *ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-*
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 *καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν.*
13 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι*
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 *καὶ ἔσται χαρά*
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 *ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ*
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, 16 *καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν*
*Mal 4, 5 s. *θεὸν αὐτῶν·* 17 *καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύ-*
ματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευ-
ασμένον. 18 *καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώ-*
σομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ*

---

13. *ειπεν δε* .. D b c e ff^{2} mt syr *και ειπεν* | *ζαχαρια* .. R* *-ριας* | *διοτι* .. CΔ *οτι* | ACDL al *η δεησεις* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *υιον σοι* (*tibi filium* it vg etc; Δ *γεννη, σοι υιον*) (et. Or^{3} al) .. D^{gr} 1. sah al^{2} Amb Aug om *σοι* | ΓΔ al *καλεσης* | D *ιωανην*

14. *χαρα σοι* .. D go al *σοι χαρ.* | *επι* .. 69. 44.^{ev} (al pauc ut vdtr) *εν* (it vg *in*) | *γενεσει* (Gb Sz) c. ABCDEHKLMSUVΔΛ al pm .. ς *γεννησει* c. GXΓ al pl ut vdtr (:: cf ad Mt 1, 18.) | VXΔ al *χαρισοντ.*

15. *κυριου* (Gb) c. ACLΓ al^{60} ac plur Tit Cyr Ps-Chr cat^{comm} .. ς (Ln 49.) praem *του* c. BDEGHKMSUVXΔΛ al pm cop (:: saepe in Lc potissimum *κυριος* non fluctuante lectione; tamen multo saepius fuerunt qui adderent articulum quam qui delerent, cf 1, 17. 1, 25 et alibi. Omnino in Lc, qui praeter morem reliquorum non raro art. om, articulos supplendi studium fuisse videtur. Cf praeter ll. ll. 1, 5 et 25 ante *ονειδος* etc) | *κυριου* .. F^{w} 69. 124. 157. al^{10} Antioch Thph *θεου* | L *πληθησεται*

16. *επι* .. U 1. 22. 2.^{pe} al^{10} fere Or^{1} (libere) Tit Thph cat^{comm} 259.^{schol} *προς*

17. *προελευσεται* .. CLV al aliq *προσελ.* .. al aliq *προπορευσεται*, F^{w} *πορευσετ.* | *αυτου* .. Δ *κυριου* | *ηλιου* (*ἠλ-*: ita LMUΓ al mu; *ἡλ-* ut ς: ita KΛ al pl. Item *-ίου*: ita EK al mu; sed *-ιοῦ* MUVΓΛ al pl, al aliq *-ιού*; cf ad 4, 25.) c. AB**(*ηλειου*)CDEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn .. B* *ηλεια*, L 2.^{pe}** *-ια* | *κυριω* (et. Or al) .. AK al aliq Tit praem *τω* | *κατεσκευασμ.* c. AB(e sil.)CDGHMS(e sil.)UVXΔ al pl .. EKLΓΛ al mu *κατασκευασμ.*

18. *πρ. τον αγγελον* .. C* (vdtr) *πρ. αυτον* | Δ* *κατα τινος*

*Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστά-
λην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·* 20 *καὶ ἰδοὺ
ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται
ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρω-
θήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.* 21 *καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν
Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν.*
22 *ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι
ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ
διέμενεν κωφός.* 23 *καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς
λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.* 24 *μετὰ δὲ ταύ-
τας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν
ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα* 25 *ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος
ἐν ἡμέραις αἷς ἐφεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.*

26 *Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ*

---

19. *παρεστηκως* .. D *παρεστως* | *πρὸς σὲ*: ita EMΔ 209. al, item *προς σὲ* KΓ 1. al mu; ς (Ln) *πρός σε*

20. *αχρι* (K al panc -*ρις*) *ης ημερας* .. D *αχρις ημερας ης* (it vg *usque in diem quo*) | *πληρωθησονται* .. D Or *πλησθησοντ.* (Gb' :: at toties *πλησθηναι* in Lc a testib non mutatum est)

21. *προσδοκων* .. D *προσδεχομενος*, 59. *εκδεχ.* | *εν* (D *επι*) *τ. χρονιζ.* (Δ -*νιαζειν*) *εν τ. ναω* (al^{7} Thph om *ε. τ. ν.*) *αυτον* (h. l. c. BL 2.^{pe}; ς Ln 49. ante *εν τ. ν.* c. ACDEGHKMSUVW^{c}XΓΔΛ al pler)

22. *εδυνατο* c. AB*K 33. 72. 253. o^{scr} al .. ς *ηδυν.* c. B**CDEGHLMSUV W^{c}XΓΔΛ al longe pl | *επεγνωσαν* .. W^{c} (errore scribae) *ενεγν.* | *εωρακεν* c. ABCDKLUΓΛ al pl .. EGHMVX al pm *εορακεν*, W^{c}Δ *ορακεν* | *διεμενεν* (W^{c}Δ *διαμενεν*) .. D^{gr} al^{8} Tit cat *διεμεινε* (al^{1} *επεμεινε*); item *permansit* it (exc d *manebat*) vg cop al mu

23. *επλησθησαν* (W^{c} *επληθησ.*) .. F^{w} 1. 91. 239. 248. 299. *επληρωθησαν* | LΔW^{c} al *λιτουργ.* | *απηλθεν* .. D praem *τοτε*

24. *μετα δε* .. D *και μετα* | *ταυτ. τ. ημερας* .. DE 69. 435. c^{scr} (cop) *τας ημ. ταυτ.* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *αυτου* .. M^{mg} al^{8} item evv pm.sl *ζαχαριου* | *εαυτην* .. L al^{5} *αυτην*

25. *ουτως* (Δ al -*τος*) c. ABCDEGKLMUXΓΔΛ etc .. ς *ουτω* absq cod unc ut vdtr | *κυριος* c. CDL 33. (al ?) .. ς (49.) *ο κυρ.* c. ABEGHKMSUVW^{c}XΓΔΛ al pler (:: cf ad 1, 15. Cf et. Mc 13, 20.) | *εφειδεν* (X c^{scr} *εφιδεν*) c. DW^{c}XΔ 69. 73. c^{scr} (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) *επειδεν* (C al *επιδεν*) c. AB(?)CEGHKLMSUVΓΛ al pler (:: cf *εφιδε* Act 4, 29. ex ADE; *εφ ελπιδι* Ro 8, 20 ex B*D*FG) | *ονειδος* (AC *ονιδ.*) c. B*DL 1. (al ut vdtr) .. ς (Ln 49.) praem *το* c. AB**CEGHKMSUVW^{c}XΓΔΛ al pler

26. *εν δε τω μηνι τω εκτω* (D^{gr} *ε. δε τω εκτ. μην.* item e *in sexto autem mense*) (*in mense autem sexto* et. d f g$^{1.2.}$ q vg Aug Max^{taur}) .. a b c ff$^{2.}$ Ir^{int} Amb *eodem* (Ir^{int} *in ipso*) *autem tempore* | *απο* (Schu „bene ap Lc") c. BLW^{c} 1. 69. 131. 2.^{pe} Cyr^{hr} .. ς (Ln) *υπο* c. ACDEGHKMSUVX

Mt 1, 18 ss. τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς
αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ
τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς
οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες

ΓΔΛ al pler Eus | *της γαλιλαιας* (B *γαλειλ.*) .. D *γαλιλαιαν* (et. d *galilaeam*) .. 255. *ιουδα* .. 248. om | *η ονομ.* (54.^{ev} om haec) *ναζ.* (habent et. Eus Cyr Cyr^{hr}) .. D 255. 259. om | *ναζαρεθ* (sic et. ς^{e} 1624. 1633. c. CEGHMUVΓΛ al pl b c f al vg cop al Eus Cyr^{utr}; item ΔΛ *-ραθ* .. ς (Wtst Gb Sz) *-ρετ* c. B(sed 2, 39. et 51. B* *-ρεθ*)KLX al pl e q al

27. *εμνηστευμενην* c. AB*L (2, 5. et. C*D*) .. ς *μεμνηστ.* c. B**CEGHKMS UVW^{c}XΓΔΛ al ut vdtr omn; item D *μεμνησμενην* | *οικου* .. CFL 1. 28. al^{30} fere sl Eus Thaum Chr Chron^{alex} add *και πατριας*, item cat post *δαυ.* (:: ex 2, 4. ubi non fluct) | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

28. *εισελθων* (A* *ελθων*, L *εισηλθεν* non addito postea *και*) c. (Gb') BL 1. 131. cop (cop^{dz} ad *ειπεν αυτη* in mg adscriptum habet *ei angelus*) .. ς (Ln) add *ο αγγελος* c. ACDEGHKMSUVXΓΛ al pler it^{mu} vg go syr^{p} al, item post *αυτην* F^{w}Δ 69. e ff^{2}· l q syr arm al | *ειπεν* .. Λ 229. 262.* 2.^{pe*} 6.^{pe} b (similiter a e ff^{2}· l) syr^{p} praem *ευηγγελισατο αυτην και* | *μετα σου* (Gb' prob Schu) c. BL 1. 131. 44.^{ev} 2.^{pe**} cop sah arm syr^{hr} Dam cat^{comm} Promiss (Protev 11, 1. add *ευλογ. συ εν γυν.* ex cdd pler, sed HK om) .. ς (Ln) add *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* (:: e versu 42.) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go syr^{utr} al Eus al (47. gat And^{cret} praeterea add - ex eodem v. 42. - *και ευλογημενος ο καρπος της κοιλιας σου.* Similiter cod L in Protev.)

29. *η δε* (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.^{pe**} cop^{2} sah arm Dam .. ς (Ln) add *ιδουσα* c. ACEGHKMSUVW^{c}ΓΔΛ al pler it (a q *ipsa autem ut vidit*, item addito *eum* b f ff^{2}· l Amb; *illa autem cum vidisset angelum*; c g^{1}· fu Aug *quae cum vidisset*) cop^{w} (add *eum*) go syr^{utr} al; item 130.^{lat} vg (exc fu) pers^{w} Chron^{alex} add *cum audisset* (item δ *quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset*). Cf Protev 11, 2. *η δε ακουσασα* etc | *επι τω λογω* h. l. (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.^{pe} arm Dam; non addito *αυτου* (Gb) cum iisdem et w^{c} cop sah .. ς (Ln) *επι τω λογω αυτου* post *διεταρ.* c. AC***EGHKMSUVW^{c} (om *αυτου*) ΓΔΛ al pler c f vg cop sah (uterq om *αυτου*) syr^{utr} al .. a b e ff^{2}· g^{1}· l q go Amb *in* (go *de*) *introitu* (e *ad introitum eius*) .. C* plane om (Gb^{oo}) | *διεταραχθη* .. D 44. 76. 225. 2.^{pe} *εταραχθ.* | *διελογιζετο* .. D 28. 73. arm add *εν εαυτη*, item F^{w}X 33. 282. syr$^{p\ mg}$ *εν εαυτη λεγουσα* | *ποταπ.* (D *ποδαπος αν*) *ειη* (L 13. 69. *ει*, 254. *η*, 1. c^{scr} om) *ο ασπ. ουτ.* (a b ff^{2}· l q *quod sic benedixisset eam*) .. f g^{1}· go add *quod* (g^{1}· *et quod*) *sic benedixisset eam* („codex teste Harduino" videtur Latinus potius quam Graec. esse)

30. *ο αγγ. αυτη* (C al^{5} e go Chron^{alex} Cyp Amb *προς αυτην*) .. D al^{11} it^{pl} *αυτη ο αγγ.* | *μαριαμ* .. D *-ρια* (it vg ubique *maria*)

γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ Es 7, 14. Mt 1, 21 ss.
τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται Mich 4, 7.
μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς
τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν
οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο,
ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ
Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει
σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ
ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει
αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ·
37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ

---

31. *συλλημψη* (D *συνλ.*): *-μψη* c. ABCDL .. ς *-ψη* c. EGHKMSUVW^{c}XΓΔΛ al ut vdtr omn

33. *ουτος* .. X *αυτος* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

34. *ειπεν δε* .. D *και ειπεν* | *μαριαμ* (et. go cop) .. C* (**-*ιαμ*) D* *-ρια* | *πως εσται* c. AB*C*DEGHKLSUVΓΔΛ al sat mu it vg go syr al cat^{comm} ambr^{rescr} Amb Vig Hier^{1} (alibi *unde mihi hoc*) .. B**C***F^{w}MX 1. 28. 33. 69. al^{60} fere cop sah syr^{p} aeth arm Thaum Nyss Cyr^{hr} Chr al mu add *μοι*

35. *διο* .. A* *διοτι* | *γεννωμενον* (it vg Ir^{int} Tert etc *quod nascetur* vel *nascitur*; U al *γεννομ.*, XΓ 13. 124. al^{12} fere *γενομενον*: ita cdd^{v} in Protev) c. ABC***DEGHKLMSUVXΓΔΛ al pl b ff^{2}· g^{2}· l q am em for ing iac harl (al ap Sanftl) go cop syr^{p} al Dion^{alex} Petr^{alex} Nyss Cyr^{utr} Ath^{aliq} Or^{int} (in Lcam) Tert^{1} Amb^{1} item cdd^{aliq} ap Ephr (*ἔνια τῶν ἀντιγράφων οὐ περιέχει τὸ ἐκ σοῦ, ταῖς αἱρέσεσι χαριζόμενα*) .. C* 1. 22. 33. 124. 2.pe** al^{15} fere 130.^{lat} a c vg^{ed} perus gat (al) syr aeth arm arr pers^{p} sax Valent (in Philosoph) Dial (*τοῦ εὐαγγ. οὐ φήσαντος διὰ σοῦ ἀλλ' ἐκ σοῦ*) Ath (*οὐχ ἁπλῶς δὲ τὸ γενν. φησὶν - - ἵνα μὴ ἔξωθεν ἐπεισαγόμενον αὐτῇ σῶμα νομισθῇ, ἀλλὰ ἐπήγαγεν τὸ ἐκ σοῦ, ἵνα ἐξ αὐτῆς φύσει τὸ γενν. εἶναι πιστευθῇ*: eadem cat) Iust (alludens *διὸ καὶ τὸ γενν. ἐξ αὐτῆς* etc) Thaum Resp^{orthod} Ephr Chr Epiph Amphil Thdrt Dam Euth Ir^{int} Cyp Tert^{2} Or^{int} (in Rom) al pl add *εκ σου* (Ln [*ε. σ.*]). Protev add ex BEF^{a}I Pos; sed om ACDF^{b}HK

36. *ελισαβετ*: cf ad v. 5. | *συγγενης* (DΔ *συνγ.*) c. BC*KMU(SV?)XΓΛ al pl Ath .. AC***DEGHLΔ al mu *-νις* (Ln 49.). Eadem forma (*συγγενιδα*) in Protev | *και αυτη* (ita M etc, *αυτῇ* EK al, it vg *et ipsa*) .. G al *κ. αὕτη*, item go *etiam haec* | *συνειληφυια* (C *-φυεια*) .. BL 2.pe *συνειληφεν*, item *concepit* it vg cop al | *γηρει* (Gb Sz) c. ABCDEF^{w}GHKLMUVXΓΔΛ al plus^{125} .. ς *γηρα* c. (S e sil.) al mu | *μην* .. A *ο μην*

37. *παρα του θεου* c. BDL 2.pe .. ς (Ln) *παρ. τω* (al pauc om) *θεω* c. ACEGHKMSUVΓΔΛ al pler .. al^{10} *τω θεω*, item *deo* b c e f ff^{2}· q Amb | *παν ρημα* .. D ante *παρα τ. θ.* (cop ante *impossibile*)

38. *ειπεν δε* (e om usq *κατα τ. ρη. σου*, item b sed habet *ecce ancilla*

Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου. γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
39 *Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη*
εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 *καὶ εἰσῆλθεν*
εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 *καὶ*
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 *καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν*
Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
σου. 43 *καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου*
πρὸς μέ; 44 *ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς*
τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 *καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημέ-*
νοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 ss. 1 Sam 2, 1 ss. 46 *Καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,*

---

etc v. 34. pro *πως εσται* usq *γινωσκ.*) .. D a *και ειπ.* | *μαριαμ* .. C*D -*ρια* | *απηλθεν* .. D *απεστη* (d *recessit*)

39. *αναστασα δε* .. AK al[11] *και αναστ.* | *μαριαμ* .. D -*ρια* (ut it vg ubique)| *εν τ. ημ. ταυταις* .. Γ 255. om | *ιουδα* (a al vg *iuda*, c f mt *iudae*, b e ff[2] l q *iudeae*) .. cod ap Stephanum *δαυιδ*

41. *η ελισαβ.* (cf ad v. 5.) h. l. (Gb″) c. BC*DL 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2.pe 130.lat it vg arm Or Cyp Amb .. ς post *ηκουσεν* c. AC***EG HKMSUVΓΔΛ al pler go cop al | *εσκιρτ. το βρεφ.* (al[6] gat syrp mg 259.schol add [praem 2.pe**] *εν αγαλλιασει*: e v. 44.) *ε. τ. κοιλ. αυτης* .. D *εσκ. εν τη κοιλ. της ελισαβεδ* (d -*bet*) *το βρεφ. αυτης*

42. *ανεφων.* c. ABDEGHKMSUVΓΔΛ al pl Or[3] .. CF 13. 28. 33. 69. al[30] fere Thph *ανεβοησεν* | *κραυγη* c. BL 2.pe Or[3] (ter scripturam *ανεφων. κραυγη* testatur. Eodem fere loco habet *μεγάλη φωνὴ γίνεται ἐν τῇ ἐλισ.*) .. ς (Ln) *φωνη* c. ACDEFGHKMSUVΓΔΛ al pler, item *voce* it vg etc

43. *προς με* (MΓΔ al pler *πρός με*) .. B *πρ. εμε*

44. *το βρεφ. εν αγαλλ.* (Gb Sz) c. AC***EGHKMSUVΓΔΛ al[120] e go cop syrp Orcat Chronalex Thph Orint1 .. ς (Ln 49. Gb′) *εν αγαλλ.* (33. om) *το βρεφ.* c. BC*DFL 1. al itpler vg al Or Orint1 (:: nulla caussa erat cur *εν αγαλλ.* cum *εν τη κοιλ.* componeretur; contra cum minus eleganter iuxta posita videbantur *εν αγ.* et *εν τη*, tum *εν αγ.* cum *εσκ.* ad quod pertineret componere consentaneum erat)

45. *και* .. C* (ut vdtr) om

46. *μαριαμ* (C*D -*ια*) .. a b l *elisabet* (b- *bel*, vide ad v. 5.) cdd ap Orint (*invenitur beata Maria, sicut in aliquantis exx. reperimus. Non enim ignoramus quod secundum alios cdd et haec verba Elisabet vaticinetur.*)

47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
μεγαλεῖα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος
αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν
κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρ-
δίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας
ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνη-
σθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ
Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

---

47. *επι* (it^{pler} vg Ir^{int} al *in deo*, e *super deo*) .. D *εν* | *τω σωτηρι μου* .. it (exc d) vg Ir^{int} Or^{int} al *salutari meo*

48. *επι την* .. D praem *κυριος*

49. *μεγαλεια* (*-λια* CD**E*KO^{a}O^{c}O^{d}O^{e}U*Γ al mu, ex his *-ία* KO^{e}U*Γ al, O^{c} *megalia*) c. ACD**EFGHKMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e}SUVΓΔΛ al ut vdtr omn Chron .. BD*L *μεγαλα*, item *magna* it vg (et. *δ* et 130.^{lat}) (ita Ln :: at aptius videbatur *μεγαλα* quam *μεγαλεια*, quod non cadit in Act 2, 11. aut Ps. 71 [70], 19. Hinc est et. quod interpretes plerique *magna* vel *magnitudines* reddiderunt.)| *ο δυνατος* .. D praem *ο θεος* | *ο δυνατος. και αγ. το ον. αυτου,*: ita et. Ln, sed ς (1624. 1633 etc, et. Wtst Gb Sz) *ο δυνατος, και αγ. τ. ο. αυτου·*: edd antiqui, ut GO^{a}O^{d} paullo magis favent huic distinctioni; sed in multis, ut AEKL, eodem signo post *δυνατος* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syr^{p} al habent *atque est sanctum*.

50. *εις γενεας κ. γενεας* c. BC*L am em fu for ing mt tol vat (gat *in progenie* [corrigendum *-nies*] *et progenies*) Aug cop syr (cf et. infra *ε. γενεας και γενεων*) .. FMO^{a}O^{b}O^{c}O^{d}O^{e} 1. 13. 28. 69. 106. 124. al^{65} fere f ff^{2} g^{1} l q brev^{mox} Isid Thph Euth *εις γενεαν και γενεαν* (Gb') .. ς (Ln) *εις γενεας γενεων* c. A(in textu)C**DEGHKSUVΓΔ al pm b c go syr^{p} al Chron, item Λ 3. 258.** *ε. γενεας και γενεων*, item e *in saecula*, a *in saecula saeculorum saecula* .. Α (in fine psalterii) 2.^{pe} sah *απο γενεας εις γενεαν*, vg^{ed} arm *a progenie in progenies*

51. *υπερηφανους* (FKU al *υπεριφ.*) .. 2.^{pe} 237. 258. 282. q^{scr} r^{scr} al pauc *-φανων* | *διανοια* .. EFHO^{a}O^{c} 209. 237. 258. 282. al plus^{10} *-νοιας*

52. *απο θρονων* .. it^{pler} vg *a sede* | *και* .. O^{c} om

54. *ισραηλ* .. O^{a} *ιστραελ*, a b *istrahel*, e *isdrahel*, f *sdrahel*

55. *τω αβρααμ* (O^{a} *αβεριααμ*) *κ. τω σπ.* .. al^{3} *το αβρ. κ. το σπερμα*. Similiter syr^{utr} al | *εις τον αιωνα* (Gb') c. ABDEGHKLMUVΓΔΛ al pl .. Α(in fine psalt)CFMO^{abcde}S al^{60} fere 256.^{schol} Thaum *εως* (O$^{\text{a**}}$ add *του*) *αιωνος* (Gb Sz :: at testium auctoritas contra est, nam praeter CFMS test unc omnes ad usum hymnorum liturg. pertinent. In LXX utrumq frequens; ubicunque vero similiter legitur cum „*τω σπερμ.*

56 *Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπ-*
έστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 *Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ*
ἐγέννησεν υἱόν. 58 *καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς*
ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον
αὐτῇ. 59 *καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ*
παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
Ζαχαρίαν. 60 *καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, ἀλλὰ*
κληθήσεται Ἰωάννης. 61 *καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν*
ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 *ἐνένευον*
δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 63 *καὶ αἰτή-*
σας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 *ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-*

αυτου", solet *εως αιωνος* poni. Cf Gen 13, 15. 1 Rgg 22, 51. Deut 28, 46. Ps 17, 51. 88, 1.). Praeterea o^{c} add *αμην*

56. *μαριαμ* .. D *-ρια* | *ωσει* c. ACEFGHKMSUVΓΔΛ etc Chron, item BL 1. *ως* (Ln :: at *ωσει* fere proprium Lcae idque plerumq a test aliq cum *ως* permutatur, cf 3, 23. 9, 14. 28. etc), item c f g$^{2.}$ amb^{rescr} vg go cop^{2} al Pet^{cap} .. D 69. a b e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q sah cop^{w} Or^{int} Amb om

58. *οι* (D om) *συγγεν.* (DF *συνγ.*, D et. v. 61.) *αυτης* (L om)

59. *και εγεν.* (Γ add *δε*) .. cop *εγ. δε* | *εν* .. DL 28. 33. 54.^{ev} e om | *τη ημερ. τη ογδ.* (Gb'' prob Schu) c. BCDL 13. 28. 33. 69. 124. 237. 346. 2.^{pe} (item it vg cop go al) Chron .. ς *τη ογδ. ημ.* c. ABFGHKMSUVΓΔΛ al pler (:: similiter 1, 26. 18, 33. Lcae scripturam mutarunt. Contra *τη τριτ. ημ.* 9, 22. 24, 7. non fluct. Nec magis vero *τη ημ. τη ογδ.* Act 7, 8. fluct)| *ηλθον* .. D* *-λθαν*

60. *κληθησεται* (L 124. *κλησεται*) .. C*D cop^{w} et^{dz} al$^{2.3.}$ add *το ονομα αυτου* | D *ιωανης*

61. *ειπαν* c. DLΔ 1. (aliisq ut vdtr) Chron .. ς (Ln) *-πον* c. ABCEFGHKMSUVΓΛ al pler | *εκ της συγγ.* (Gb') c. ABC*LΔΛ 11. 15. 28. 33. 65.* 72. 131. 253. 262. 300. 2.^{pe} cop Chron .. ς *εν τη συγγενεια* c. C**DEFGHKMSUVΓ al pler it vg go al | *τω ονομ. τουτω* .. D *το ονομα τουτο* (*hoc nomen*)

62. *το τι* (D *οτι ο*, d e *quid*, f *quomodo*, it^{pl} vg *quem*) *αν θελοι* (V al mu *-λει*, d *vult*)| *αυτον* c. ACEHKLMSUVΓΔΛ al it vg etc Chron .. BDFG al^{6} *αυτο* (Ln 49. :: at *αυτο* multo magis quam *αυτον* manum alienam prodit)

63. *πινακιδιον* .. C* (vdtr) D *-κιδα* | *λεγων* (et. Or) .. D e om | D *ιωανης* | *εστιν* (et. Or^{1} Or^{int} etc) .. CU 1. al^{25} fere syr$^{p\ mg}$ al^{iun} Or^{1} *εσται* | *το* (L 2.^{pe} Or^{2} om) *ονομ. αυτου* (L Or^{1} *αυτω*)

63. 64. *και εθαυμ. παντ. ανεωχθ. δε* (F add *και*) *το στ. αυτ. παραχρ. π.* (Chron add *ελυθη*) *η γλ. αυτου* (C* 53.^{ev} c^{scr} eq om *αυτ.*, al^{2} add *διηρθρωθη*, g^{scr} l om *παρ. π. η γλ. α.* [Gb^{0}], item 245. om *π. η γλ.*

χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ
ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,
66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγον-
τες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου
καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων 68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ
ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προ- Act 3, 21.
φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Gen 22, 16.

α., 1. 254. schol και ελυθη ο δεσμος της γλωσσης αυτ. pro κ. η γλ. α.) .. D a b g^{1} (ff^{2} Amb) και παραχρ. ελυθη η γλ. αυτ. και εθαυμασ. παντ. (b πα. εθ., ff^{2} Amb κ. εθ. πα. ante κ. παραχρ.) ανεωχθ. δε (ff^{2} Amb και αν.) το στομ. αυτ.

65. και εγενετο .. AK al^{5} εγ. δε | επι παντ. φοβ. (et. Or) .. D 2.^{pe} al aliq it^{pler} vg al φοβ. (D 50. b c add μεγας) επι παντ. | αυτους .. D go αυτον, al^{5} αυτου | παντα .. L al^{3} syr sl^{2} om

66. οι ακουσαντες (it^{pl} vg *qui audierant*, d f *-runt*) .. CD al^{13} fere go οι ακουοντες (ff^{2} *qui audiebant*) .. e om | εν τη καρδια .. DL 49. 254. e arm ε. ταις καρδιαις | ἄρα: ut M etc; EKΓ al ἄρα | και c. AC*** (nisi forte C** est) EFGHKMSUVW^{c}ΓΔΛ al fere omn syr^{utr} (al?) Chron .. BC* DL 2.^{pe} it (et. δ) vg go cop syr$^{p\ ing}$ al add γαρ (Ln 49. :: at nimis manum emendatricem prodit; videbatur sensus postulare istud additamentum. Propter χειρ sq vix omissum credi potest.) | ην (b *est*) .. D 59. l q aeth om; 1. 131. ante χειρ pon

67. επροφητ. c. ACL 1. 33.; w^{c} (B*?) προφητευσεν; 124. επροεφητ.; ς προεφητ. c. B(?)EFGHKMSUVΓΔΛ al pler .. D ειπεν omisso λεγων sq

69. εν (Gb') c. BCDLMO^{ae} 1. 11. 28. 33. 69. 124. 300. 346. 2.^{pe} l^{scr} al cop Eus Cyr .. ς add τω c. AEFGHKO^{bd}RSUVW^{c}ΓΔΛ al pler Chron | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1. | παιδος c. BDL 2.^{pe} (al?) .. ς praem του c. ACEFGHKMO^{abde}RSUVW^{c}ΓΔΛ al longe pler Chron

70. των (D om) αγιων (Ln αγιων,) | των (c. ACEFGHKMO^{abde}RSUVΓΛ al pler; BLW^{c}Δ 13. 33. 69. 346. Eus Chron om: ita 49.) απ αιων. προφ. (Eus post αυτ.) αυτου (Or libere alludens πάντων ὧν ἐλάλησε διὰ στόμ. τῶν ἁγ. ἐξ αἰῶν. προφ. αυτ.) .. D προφ. αυτ. των απ αιωνος, item it^{pler} Ir^{int} al *prophetarum suorum* (b e *su. proph.*, ff^{2} om *su.*) *qui ab aevo* (a d f Ir^{int} *a saeculo*, e *a principio temporis*, c *a principio*) *sunt*

71. D σωτ. εκ χειρ. εχθρ. ημ. και παντ.

72. και .. D om

73. LO^{b}Γ al ωμωσεν. Similiter v. sq. O^{e}RW^{c}Γ al αφοβος (237. -βους)

Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 *ἀφόβως ἐκ χειρὸς*
ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 *ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ*
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 *καὶ σὺ δὲ παιδίον*
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου
κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 *τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ*
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 *διὰ σπλάγχνα ἐλέους*
θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 *ἐπι-*
φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευ-
θῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.
2, 40. 80 *Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν*
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

Act 5, 37. 1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ*
Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

74. *εκ χειρ.* c. BDL 1. 13. 33. 69. Or .. ς add *των* c. ACEFGHMO^{abde}RSUVW^{c}ΓΔΛ al pler Chron, item K *παντων των* | *εχθρων* (R *εκχθρων*, D 69. *εκθρων*, A *εχρων*) c. BLW^{c} 1. 13. 33. (omnino vdtr) 69. 2.^{pe} e Ir^{int} Or^{int2} .. ς add *ημων*, Ln [*ημ.*] c. ACDEFGHKMO^{abde}RSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg al pl Or Chron

75. *πασας τας ημερας* .. BL 2.^{pe} *-σαις ταις -ραις*, item it^{pler} [non a Ir^{int}] vg | *ημων* (Gb Sz) c. A(et^{txt} et^{psalt})BCDFKLO^{a}O^{d}RUVW^{c}Δ al plus^{20} it vg go cop syr^{utr} etc Ir^{int2} Or^{int} .. ς praem *της ζωης* c. EHMO^{b}O^{e}SΓΛ al pl Or Chron

76. *και συ δε* (Schu prob) c. BCDLR 33. 72.^{mg} cop (cop^{1} *συ δε* omisso *και*) .. ς (Ln) *και συ* c. AEFGHKMO^{abde}SUVW^{c}ΓΔΛ al pler it vg go syr^{utr} al Or Chr Chron Ir^{int} Or^{int} (:: *και - δε* ubicunque legitur, a testib mu vexatum est, cf Mt 10, 18. [nec ibi it vg exprim *δε*] Mc 4, 36. Lc 2, 35. 10, 8. Io 6, 51., unde liquet it vg aliosq interpr *δε* praeterire solitos esse)| O^{e}Γ al aliq *κληθησει* et *προπορευσει* | *προ προσωπου* (it vg *ante faciem*) .. B Or^{1} (item Or^{int} *coram*) *ενωπιον*

77. *αυτων* (130.^{gr} 2.^{pe} *αυτου*) c. BDEFGHKLO^{e}RSVW^{c}ΓΔΛ al pler it^{pler} vg (et. am ing for em al) cop^{1} go syr^{utr} sax al Ir^{int} al .. ACMO^{abd}U 1. 28. 131. 209. c^{scr} al^{10} fere per (et al) sah sl$^{2.3.}$ *ημων* (item *meorum* fu* mich g$^{2.}$) .. 122. 245. 246. 253. 300. 435. tol (et al) cop^{2} om

• 78. *δια σπλαγχνα* (LΓ* *-αγνα*, KR [vdtr] al *-αχνα*) *ελ. θε. ημων* .. F om | *επεσκεψατο* .. B *επισκεψεται* (item L *επεσκεψαιται*), item cop syr (it vg *visitavit*; go *visitat*)

79. *επιφαναι* (EMΓΔ 1. etc *-φάναι*) .. L *επεφαναι*, 36. *ἐπέφανε*, item Ir^{int} *et apparuit*, Chron *ἐπιφανεῖ* .. D add *φως* | *κατευθυναι* (Λ *-θῆναι*) .. EΓ etc *-θύναι*

80. *ηυξανεν* .. D* *-νετο*

II. 1. *δε* .. Λ 28. (teste Wtst) 253. c^{scr} om | *αυγουστου* .. C*Δ q go

2 αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας
Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
τὴν ἰδίαν πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται
Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, 5 ἀπο-
γράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ

αυγουστου | απογραφεσθ. (1. 13. 69. 131. 132. Eus -γραψασθ., ita et. y^{scr} v. 3.) .. L Eus praem του | e om πασ. τ. οικ. usq απογραφεσθ. v. 3. | Cf Protev 17, 1. ubi pro πᾶσ. τ. οἰκ. est πάντας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας (ita test pl, similiter al; duo tantum πᾶσ. τ. οἰκ. substituere)

2. αυτη (αὕτη ut EGKMΓ[αὕτη]Λ etc; L αὐτη omisso accentu ut saepe habet; it vg etc *haec*, nusquam *ipsa*. In Triglott. et ed. acad. edidi αὐτή, id quod certe non est contra antiquissimos cdd. Gr. nondum accentibus insignitos) η (B 131. p^{scr} 2.^{pe} Eus [sed cod. Par. add] om: ita Ln) απογρ. πρωτη (it vg go cop syr^{utr} etc *prima*, non aliter) εγενετο .. D αυτη εγεν. απογρ. πρωτ., a *haec prima facta est professio* (*professio* a b c d ff$^{2.}$ q Amb; *descriptio* f g$^{1.2.}$ vg)| Δ ηγεμονου οντος | της συριας .. syr^{hr*} om | κυρηνιου c. CDEFGHKLMRSUΓΔΛ al pler Iust^{2} Eus Chr al; cop *Kyrinneos*, go *Cyrenaeo*; A al κηρυνιου, V al κηρηνιου, 13. 2.^{pe} al mu κυρινιου .. B κυρεινου (hinc Ln Κυρίνου edidit), it^{pler} vg (item Amb al) *cyrino* (d *cyrenio*, g *cyreno*). Huius versus nihil Protevg habet. Iust: ἀπογραφῆς οὔσης ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τότε πρώτης ἐπὶ Κυρηνίου, et alibi: πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν πεντήκοντα γεγεννῆσθαι τὸν $\overline{χν}$ ἐπὶ Κυρηνίου. Chr ὅθεν δῆλον ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἀπογραφὴν ἐτέχθη.

3. ιδιαν c. ACEFGHKMRSUVΓΔΛ al fere omn Chr .. BDL 2.^{pe} Eus εαυτου (Ln)| πολιν .. D πατριδα, c* gat χωραν (*regionem*)

4. Γ πολεος | ναζαρεθ (ita et. ς^{e} 1624. 1633.) c. DFGHMUVΓΛ al pl Eus Chr, item (ita Ln) AΔ -ραθ .. ς (Wtst Gb Sz) -ρετ c. BEKL(s?) al pm (:: cf ad 1, 26. 2, 39. etc)| την ιουδαιαν .. D γην ιουδα, item a e *terram iuda* (a *iudeam*)| δαυειδ: cf ad Mt 1, 1. | δια το -- δαυειδ .. D post ουση εγκυω v. 5. pon .. 225. om

5. απογραψασθ. (Δ -ψεσθ.) c. BCEFGHKLMSUVΓ(Δ)Λ al pler Eus Cyr^{hr} .. AD al^{10} fere Chr Thph -φεσθαι (Ln)| συν .. AEUVΓ συμ | μαριαμ .. D Eus^{2} -ρια | εμνηστευμενη c. AB*C*D*L .. ς μεμνηστ. c. B**C** D**EFGHKMSUVΓΔΛ etc | γυναικι c. A(C** vdtr)EFGHKMSUVΓΔΛ al pler a b c ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q* vg (et. am fu ing em for etc) go syr^{p} aeth (a b c ff$^{2.}$ Amb al *uxore sua* omissis *desponsata sibi*) Eus^{ed} (in dem. evg. 7, 2.) Chr^{2} Cyr^{hr} (τί λέγει ἡ γραφή; ἀνέβη -- τῇ μεμν. αὐτ. γυν. οὔσ. ἐγκ. ἔγκυος μὲν γὰρ ἦν. οὐκ εἶπε δὲ ὅτι τῇ γυν. αὐτοῦ, ἀλλὰ τῇ μεμν. αὐτῷ. Ex appositis his dubium fit utrum Cyr γυναικι legerit necne. Quod utut est, optime certe docet cur test mu omiserint.) al .. B(C* vdtr)DL 1. 131. 2.^{pe} e f q** per sax cop sah arm syr perss ar Eus^{1} (et^{1} ex cdd^{2}) Naz om (Ln 49. :: at in promtu est cur omiserint, non item cur addiderint. Ut alteri cum Cyr^{hr} sentiebant, ita alteris displice-

6 s. Mt 1, 25. et 2, 1. ἐγκύῳ. 6 (2.5) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ
ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτό-
τοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ,
διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 (2.10) Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες
καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περι-
έλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν
σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ
τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον

---

bant coniuncta sponsa et uxor. Praeterea cf Protev 19, 1. *εἶπον ἐγώ Ἡ μεμνηστευμένη μοι. καὶ εἶπέ μοι Οὐκ ἔστιν σου γυνή; καὶ εἶπον αὐτῇ Μαριάμ ἐστιν - - καὶ οὐκ ἔστιν μου γυνή, ἀλλὰ σύλληψιν ἔχει ἐκ πν. ἁγ.*)| A(B?)D al *εγκυω*, EFGHKLMUΓΔΛ al pler *εγκ.* (al aliq *εγγ.*)

6. *εγενετο - - αυτους* (b e *cum esset*) *εκει* .. D *ως δε παρεγεινοντο* | *επλησθησαν* .. D *ετελεσθησαν*

7. *αυτης* .. b c ff2 l Amb al om (Promiss nil nisi *filium*, ut Mt)| *τη* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler Cyr^hr Chr^2 Eus^ed al .. ABDL al^8 Eus (ex cdd^2 et alibi^libere) Cyr (vdtr) om (Gb^0 Ln 49. :: multo facilius omittebatur quam addebatur; ut nec v. 12., ubi et magis addendum videri poterat, multi [ex antiquissimis paucissimi] addiderunt.) Iust: *ἐν σπηλαίῳ τινὶ συνεγγὺς τῆς κώμης κατέλυσε· καὶ τότε αὐτῶν ὄντων ἐκεῖ, ἐτετόκει ἡ Μαρ. τὸν χν̅ καὶ ἐν φάτνῃ* (et. hoc probat *τῇ* a Mco potius scriptum quam aliena manu illatum esse) *αὐτὸν ἐτεθείκει.* Protev 22, 2. (nexu diverso a Lc) *ἔθηκεν ἐν φάτνῃ βοῶν* (ita cdd pler; al^2 *ε. τη φα. των βο.*, al^1 *ε. τη φα.*)| *διοτι* .. F* *οτι*

8. *και ποιμ.* .. D it^pler syr *ποιμ. δε* | *τη αυτη* .. D* c^scr *ταυτη*, item it^pler cop syr (F 33. 69. *εν τη αυτ. χ.*)| *φυλακας* .. D 131. 242. praem *τας* | *επι την ποιμνην* .. EH al^2 *ε. τη -μνη*, 1. *ε. της -μνης*

9. *ιδου* (et. it^pler vg cop syr^utr al) .. BL e g^1 go sah syr^hr arm aeth Eus om | *κυριου* pr .. Γ y^scr e om | *κυριου* sec (Gb^0) .. D 67. (antea *η δοξα*) 209. b ff2 l om (item Or liberrime) .. c e vg syr^p mg perss sax Eus *θεου* | *φοβον μεγαν* .. B *σφοδρα*

10. *φοβεισθε* (AUΓ etc *-σθαι*) .. K al *φοβησθε* | *γαρ* .. P om | EK al *ευαγγελιζωμαι* | *εσται* .. D add *και*

11. *ος* (F *ὅ*) *εστ.* (118. om *ο. ε.*) *χς̅* (Or^1 om *ο. ε. χ.*) *κυριος* (syr^hr *-ιου*, d e Cyp *Iesus* [e add *dominus*], 71. g^scr om)| *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1.

12. *το* (B 130. om) *σημειον* .. D add *εστω* | *ευρησετε* (A *-σητε*): ΔΛΑ al mu *-σεται* | *κειμενον* c. AEFGHKMUVΓΔΛ al pler a cop^1 .. BLPΞ 1. 33. 122.* 254. 2.pe (al?) it^pler vg go cop^2 syr^utr al Eus Cyr Promiss al *και κειμ.* (Ln [*και*] *κειμ.*) .. D 68. om

ἐν φάτνῃ. 13 *καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρα-*
τιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων 14 *Δόξα ἐν*
ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 *Καὶ*
ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ
ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν δὴ ἕως
Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώ-
ρισεν ἡμῖν. 16 *καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μα-*
ριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 *ἰδόν-*
τες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ
τοῦ παιδίου τούτου. 18 *καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ*

---

12. *εν* (Gb Sz) c. ABDEF*GHLMPSUVΓΔΛ al plus[100] Eus Cyr .. ς add *τη* c. F**K al aliq

13. AKLPΔ al *εξεφνης* | *ουρανιου* .. D* d -*ιου*

14. *εν* sec (et. Or[3] Eus Ath Bas Cyr[hr] Cyr al mu, item g[1.] d δ am ing for harl Or[int1] Hier[1], item go cop etc) .. eod ap Erasm it[pler] vg[ed] et[mss mu] Ir[int] Aug Hier[1] Hil Amb al mu om, nec exprim syr pers[p] .. cop syr pers[p] arr syr[p] c. ob. praem *και* | *ευδοκιας* c. AD it vg go sax Cyr[hr] Ir[int] Or[int2] Amb Aug Hier Epiph[cant] rell Lat omn .. ς (49.) *ευδοκια* c. BEGHKLMPSUVΓΔΛ al ut vdtr omn (item in hymno matutino A et o[d]) cop syr[utr] al Or[3] Eus Ath Bas Cyr Chr al (:: incredibile est *ευδοκιας* a correctore profectum esse, *ευδοκια* vero facile se offerebat. Praeterea lectio a nobis recepta ab ipso sensu imprimis commendatur; aptissime enim hymnus iste duobus membris absolvitur, quorum alterum verbis *δοξα* usque *θεω*, alterum [KΓΛ ante *εν* non interpg] verbis *και επι* usque *ευδοκιας* continetur.)

15. *οι αγγελοι* .. D (item sl[2.pe]) ante *απ αυτων*, item 13. 28. 33. 69. c[scr] al[5] b c e ff[2.] l q (sed hi it[6] *angelus*) ante *εις*, al[7] om *εις τ. ουρ.*, Γ *οι εκ των ουρανων αγγελοι* | *και οι ανθρωπ.* c. ADEGHKMPSUVΓΔΛ al longe pler q go syr[p] aeth .. BL 1. 130.[gr et lat] c[scr] 2.[pe] al[2] it[pler] vg cop sah arm syr perss ar[p] sax Eus Aug om (Ln [*και οι ανθρ.*]) | *ειπον* (L -*παν*) *πρ. αλλ.* .. B 2.[pe] *ελαλουν πρ. αλλ.*, item it[pl] (non c e q) vg *loquebantur ad invicem* (g[1.] add *dicentes*, a b ff[2.] l *et dixerunt*) | *εως* .. P 245. 258. y[scr] add *εις* (for al *usque in*) | *ιδωμεν* (Λ *ειδ.*) .. MP al *ιδομεν* (P *ειδ.*) | *γεγονος* (D* h[scr*] -*νως*) .. Eus *γενομενον* | ELΓ al *εγνωρησεν* | *ημιν* .. Γ om

16. *ηλθαν* c. B*L .. ς (Ln 49.) -*θον* c. AB**DEGHKMPSUVΓΔΛ etc | *σπευσαντες* .. D 61. *ιδοντες* | *ανευραν* (-*ραν* c. B*L; ς Ln -*ρον* c. rell ut vdtr omn) .. DL 1. 13. 69. 2.[pe] al[10] Eus *ευρον* (L -*ραν*, c[scr] *ηυρ.*) | *τε* .. D Eus om (item it vg etc) | *μαριαμ* .. D Eus[cod] -*ριαν* | *τη* .. H c[scr] 44.[ev] om

17. *διεγνωρισαν* (ELΓ al mu -*ρησαν*) c. AEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler .. BDL al[6] Eus *εγνωρισαν* (Ln) | *τουτου* .. DΛ 1. al aliq a e f cop al om

18. *ακουσαντες* .. D (de *audiebant*) c[scr] *ακουοντες* | *εθαυμασαν* .. D[gr] 241. 2.[pe] -*μαζον* (et. E sub σ latentem habet ζ.)

τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 *ἡ δὲ Μαριὰμ*
πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς. 20 *καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες*
τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἴδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
αὐτούς.

*Lev 12, 3. 21 *Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,*
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

*Lev 12, 4. 22 *Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,*
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρα-
*Ex 13, 2. *στῆναι τῷ κυρίῳ,* 23 *καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν*
*Lev 12, 8. *ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται,* 24 *καὶ τοῦ*

---

19. *μαριαμ* c. AEGHKLMPSUVΓΔΛ al ut vdtr omn cop^{1} .. BDR cop^{2} Eus -*ρια* (Ln) | *παντα* (2.^{pe} om) *συνετηρει* (et. Eus) .. DX a^{scr} 129. it vg al *συνετ. παντ.* | *ταυτα* .. B 77. 129. 225. a^{scr} om | DPR *συνβαλλουσα* .. K* al mu *συμβαλουσα* | *αυτης* .. B 33. *εαυτης*

20. *υπεστρεψαν* (Gb Sz) c. unc omn (R *υπετρεψ.*) et al^{150} fere .. ς *επεστρεψ.* c. minusc non ita mu | *ιδον* c. AD*HKLRVXΓΔΛ al pm :: ista forma ubi tanta auctoritate excellit, quod maxime in Lc passim fit, omnino edenda est. Cf 5, 2 et alibi. Item Mc 16, 5. Io 9, 1. etc .. ς (Ln 49.) *ειδον* c. BD**EGMPS ?U al pl | *καθως* .. G add *και*

21. *επλησθησαν* (al pauc *επληρωθ.*) .. D *συνετελεσθησαν*, item *consummati sunt* it^{pl} vg | *ημεραι* (D al^{25} fere syr$^{p\,mg}$ Eus praem *αι*) *οκτω* (D syr$^{p\,mg}$ praem *αι*, Eus om) | *του* .. X *το* | *αυτον* (Gb Sz) c. ABF^{w}KLR SUXΔΛ al^{100} fere it^{pl} am fu for ing per mt al go cop syr^{p} al Andr^{cret} Thph Or^{int} .. ς *το παιδιον* c. DEGHMV al pm eg^{2} vg^{ed} et gat ém al syr al, item Γ *αυτο το παιδ.* | *και* .. D 13. 69. 124. 346. it^{pl} (non e q nec Or^{int}) vg cop^{2} al om | *εκληθη* .. D *ωνομασθη* (d *nominatum est*) | *συλλημφθηναι* (D *συνλη-*, L *συλη-*) c. ABDLRXΔ .. ς *συλληφθ.* c. EGH KMSUVΓΛ al ut vdtr omn | D *εν κοιλια μητρος*

22. *αι* (B 242. om) *ημερ. του* (B* om) | *αυτων* (et. ς Wtst Gb Sz) c. ABE GHKLMRSUVXΓΔΛ al pler q go cop^{1} syr^{utr} al Ath Cyr^{dis} Nyss Or$^{int\,dis}$ Hier .. D al^{6} Ps-Ath *αυτου* (Gb′), item ς^{e} (1624. 1633. al) *αυτης* c. perpaucis minusc (ut 76.) ar^{e} ar^{ro} cat al, item *eius* it^{pler} vg (et. 130.^{lat}) pers^{w} Aug .. 435. x^{scr} y^{scr} cop^{2} Amphil Ir^{int} om | *κατ. τ. νομ. μωυσεως* (*μωυ-* c. BDKRXΔ al pm; ς *μω-* c. AEGHLMSUVΓΛ al pl; praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 12, 19 et 26. et alibi) .. Ir^{int} om | *αυτον* .. X al aliq (maxime evgll, et. al^{cdd}) Nyss *οι γονεις το παιδιον ιν̄* (cf v. 27.) | *τω* .. D om

23. *νομω* c. ABEGHKLMRSUVΓΔΛ al pler Ath Nyss .. DF^{w} praem *τω* (Ln ex errore de B) | *τω κυριω* .. D om *τω*

24. *του* .. Λ *το* | *εν νομ. κυρ.* .. Γ f^{sor} om | *νομω* c. AEF^{a}GHKMRSUVΔΛ al pler Ath Nyss .. BDL 2.^{pe} 55.^{ev} praem *τω* (Ln 49.) | *νοσσους* (Gb′) c.

δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων
ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.
25 *Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἰερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών,*
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν· 26 *καὶ ἦν*
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 *καὶ ἦλθεν ἐν τῷ*
πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, 28 *καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν*
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν 29 *Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,*
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 *ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ*
σωτήριόν σου, 31 *ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,*
32 *φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.*

BEF^{a}GHSVΔ al[10] fere .. ς (Ln) *νεοσσ.* c. ADKLMRUXΓΛ al pler Ath al (:: Phryn *νοσσός, νοσσίον, ἀμφοῖν λείπει τὸ ε· διὰ τοῦτο ἀδόκιμα. λέγε οὖν νεοττός, νεοττίον, ἵνα ἀρχαῖος* - et. additur *Ἀττικός - φαίνῃ.* Cf et. Lc 13, 34.)

25. *ιδου* .. D go syr aeth al aliq om | *ην* (F^{w} 243. om) *ανθρωπ.* c. ADEGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler aceq per go cop al .. B bfl vg al *ανθρ. ην* | *συμεων* (et. it vg$^{cdd\ pl}$ cop go etc) .. B(? non item v. 34.) vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ (et. v. 34. ubi accedit c) *σιμεων* | *ευλαβης* .. KΓ al[15] fere syr$^{p\ mg}$ *ευσεβης* | *του* .. L 1. 22. 243. 248. 44.^{ev} x^{scr} y^{scr} Did *τω* | *ην* (1. 131. 10.^{pe} om) *αγιον* (Gb Sz) c. ABEGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler e (*sp. erat in eo sa.*) sl (cop *ην πν. αγ.*) .. ς *αγ. ην* c. D al pauc it^{pler} vg al Cyr^{hr} Nyss

26. *και ην αυτω κεχρ.* .. D *κεχρηματισμενος δε ην*, item b c ff^{2} g^{1} q *responsum autem* (e *enim*) *acceperat* (b *-pit*) | *πριν η* (al plus[12] om *η*) .. BF^{w} 36. Nyss Cyr$^{hr\ cod}$ *πριν αν*, LRX (33.?) *πριν η αν* (L *ηνα*) .. al aliq Did *εως αν* | *ιδη* (Γ *ιδει*) .. K 69. 124. 2.^{pe*} al[10] fere Cyr$^{hr\ 1}$ (et alibi cdd fluct) *ιδειν* | *κυριου* (27.** om) .. Λ cop it^{aliq} *-ριον* (sl^{rem} *τ. χν και κυριον*)

27. *εισαγαγειν* .. Λ d^{scr} al pauc *εισαγειν* | *ειθισμενον* (ΛVX al *ηθισμ.*) .. D *εθος* (it^{pler} vg *consuetudinem*, e *legem*)

28. *αυτο* .. MUΓΛ 13. 69. 124. 131. 262. al plus[85] go (it vg al *eum* sed praecedente *puerum*, vel similiter) Cyr$^{hr\ 2}$ Nyss *αυτον* | *εις τ. αγκαλ.* c. BL 72. 229.* 2.^{pe*} a b l Or (vdtr, libere) Did Cyr$^{hr\ 1}$ .. ς add *αυτου* (Ln [*αυτ.*]) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pm} vg go cop al Cyr$^{hr\ 1}$ Nyss Ir^{int} al | *ευλογησεν* .. DΓ al aliq Cyr^{hr} *ηυλογ.*

30. *ειδον* c. BDEGHMO^{b}S?UΓΛ al pl .. AKLO^{d}O^{e}VXΔ al mu *ιδον*

31. *παντων των λαων* .. O^{d} *παντος του λαου*

32. *εθνων* .. b e Ir$^{int\ 1}$ (ex cdd pler) *oculorum* .. D om | D *ιστραηλ* (cf ad 1, 54.), item b d *istrahel*, e f *isdrahel*

33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς
λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ
εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶ-
σιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντι-
λεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία,
ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ
ἦν Ἅννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη
προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ
ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοή-
κοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεή-

33. ο (157. aeth praem ιωσηφ) πατ. α. κ. η μητ. (L 131.? 157. cop sah al Cyr^{hr} add αυτου) c. (Gb) BDL 1. 131. 157. g$^{2.}$ vg 130.^{lat} sax cop sah arm syr$^{p\,mg}$ (White notat pro ιωσ. κ. η μητ. αυτ. *parentes eius*, sed cdd Adl *pater eius* pro ιωσ.) aeth Cyr^{hr} (add: ὅπερ ἁρπάζουσιν αἱρεσιωτῶν παῖδες, ἐξ ἀνδρὸς αὐτὸν καὶ γυναικὸς γεγεννῆσθαι λέγοντες) Or^{int} (addit: *quae igitur causa exstitit ut eum qui pater non fuit patrem esse memoraret?* Similia Or in cat^{ox} p. 26.) Hier (addit: *licet tu* [adv. Helvid. scribit] *mira impudentia haec in Graec. cdd. falsata contendas, quae non solum omnes paene Graeciae tractatores in suis voll. reliquerunt, sed nonnulli quoque e Latinis ita ut in Graecis habentur assumpserunt. Nec necesse est nunc de exemplariorum varietate tractare, cum omne et V. et N. scripturae instrumentum in Lat. sermonem exinde translatum sit, et multo purior manare credenda sit fontis unda quam rivi.*) Aug .. ς (Ln Gb'') ιωσηφ (A al^{5} ο ιωσ.) και η μητ. αυτου (33. al^{rem} om αυτ.) c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q go syr perss arr Phot Thph Helvid (teste Hier, vide ante) Hil

34: Γ ηυλογησεν | μαριαμ .. D -ριαν | και αναστασ. (et. Or Tert al) .. D it^{aliq} vg (sed am fu ing em al mu om *in*) κ. εις αναστ.

35. και σου δε (et. a e go Or Chron) .. BL it^{pl} vg cop al om δε (Ln [δε]) | αν (15. 435. 2.^{pe} om) αποκαλυφθωσιν .. D ανακαλυφθ. | εκ (et. vg e f al) .. D om, item (*multorum cordium*) it^{pl} gat syr al Hil al

36. ην .. D b syr om | προφητις .. EKLUΓ 1. al mu -τις | αυτη .. D 130. 254. praem και (similiter syr pers^{p} *illa quoque*) | ετη με. (124. 229.** r^{scr} add του) ανδρ. επτα c. EHMSUVΓΑ 1. al pler b c .. BGLXΔ al^{6} it^{mu} vg go cop syr^{p} Nyss Amb μετ. (B? add του) ανδρ. (B** vv pm add αυτου) ετη επτ. (Ln 49.), item ADK al^{7} ff$^{2.}$ syr ετη επτ. (2.^{pe} επτ. ετ.) με. (11. add του) ανδρ. | παρθενιας .. ADEMXΔ al -νειας

37. αὐτή: ita vel (ut EHKΛ) αὐτῇ EHKMUΛ tisch** al pl, item e (*et ipsa*) .. ς (Ln) αὕτη: ita G tisch* al, item *et haec* it^{plor} vg | εως c. ABL 33. 120. f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ vg (et. *d*) cop sah ar^{p} Aug .. ς ως c. EGHKMSUVΓΔΛ al pler syr^{utr} al Nyss .. D a b c e l q go aeth ar^{e} ar^{ro} al^{rem} Hier Amb om | ὀγδοήκοντα τεσσάρων: sic EKΛ etc; MΓ 1. al ὀγδοηκοντατεσσάρων | απο c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn Nyss, item (*discedebat de templo* vel similiter) it vg go etc .. BDS^{r}F^{w}L cop Const om (49. : :

σεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 *καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ*
ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν
τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.
39 *Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου,* Mt 2, 23 s.
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 *τὸ* 1, 80.
δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις
θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

-*τατο απο*)| *ιερου* .. D *ναου* | *δεησεσιν*: ita AEXΓΔΛ etc; DKLMU etc -*σι* (ita et. Ln)| Λ *νυκταν*, H* *νυκτας* | AΓ al aliq *ημερα*

38. *αὕτη* (ita prorsus vel *αὕτη* EHKMUΓΛ, item vg it^{pler} go; sed *αὐτὴ* exprim e syr^{utr}) c. EGHKMSUVΓΔ 1. al pler Nyss, item (*et haec ipsa hora* vg it^{pler}; e *et ipsa illa hora*; c *orans* pro *hora stans*) it vg go (om *και*) syr^{utr} al .. ABDLXΛ 22. 27.** 33. 59.* 61. 114. 157. p^{scr} (sequente *αὐτῇ*) cop aeth arr Thph om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut molestum eiectum esse, passim et. ex incuria praetermissum, quam studiose illatum). Praeterea Λ om *τῃ*, k^{scr**} *αὐτῇ*. | HΓ al mu (bdfh k*x^{scr}) *ανθομολογειτο* | *τω κυριω* c. AEGHKMSUVX**ΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg go syr^{utr} aeth al Const .. BDLX* a (vdtr *deum dominum* habere) cop syr$^{p\,mg}$ arr pers^{p} Nyss (Ir^{int} libere alludens) *τ. θεω* (Ln 49. :: at *θεω* explicatius substitutum est pro *κυριω*)| F^{w} *δεχομενοις* | *ιερουσαλημ* (Gb' prob Schu) c. B 1. 72. 114. 229.* 6.^{pe} (2.^{pe*} om plane) b c e f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l q am for fu em ing iac mt per tol (al pl, cf Sanftl) go cop sah syr arm sax Ir^{int} Hier Aug Bed (similiter cd ap Lc^{brug} a g$^{1.}$ vg^{ed} arr perss *του ισραηλ*) .. ς *εν ιερουσ.* c. ADEGHKLMSUVXΓΔΛ al pler gat syr^{p} al Nyss (similiter al aliq Const Phot 130.^{lat} *εν τω* [et. omittitur] *ισραηλ*)

39. H *ετελεσεν* | *απαντα* .. F^{w}LX al *παντα* | *τα* .. DLΔ 1. 13. 69. 2.^{pe} al^{7} om (it vg *omnia secundum* [a *quemadmodum*] *legem*, unde non satis apparet utrum *τα* expressum sit necne. Similiter go al)| *κυριου* (c^{scr} *μωυσεως*) .. Γ 1. 131. Thph om | *εις πολιν* c. BD* 1. (al ut vdtr; Wtst plane praetermisit) .. ς *ε. την πολ.* c. AD**EGHKLMSUVXΓΔΛ al pler | *εαυτων* c. ABDEGKLMUVXΔ 1. 11. 33. 69. al plus^{65} .. ς *αὐτων* (sed H etc *αὐτ.*) c. (F^{w} e sil.) HS(e sil.)ΓΛ al pm | *ναζαρεθ* (et. ς^{e} 1624. 1633. etc) c. B*DEGHMUVΓΛ al pl; item Λ -*ραθ* .. ς (et. Wtst Gb Sz Ln) -*ρετ* c. B**KLS(e sil.)X al mu, item Δ -*ρατ*. Praeterea D a add *καθως ερεθη* (D** *ερηθη*) *δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται* (:: e Mt 2, 23.)

40. *παιδιον* .. D add *ῑς̄* | *ηυξανεν* (D* -*νετο*) *κ. εκρατ.* (D b c e *εκρατ. κ. ηυξ.* :: 1, 80. ordo verborum non fluct) c. BDL it^{pler} vg cop sah arm pers^{w} Cyr^{alex} (teste cat^{ox}: *ὁ εὐαγγ. ἔφη ηὔξανε καὶ ἐκρατ., καὶ τὰ ἑξῆς. διὰ τοῦτο περὶ τὸν κατὰ σάρκα χρὴ νοεῖν ταῦτα· σωματικῶς γὰρ ηὔξανε κ. ἐκρ., τῶν μελῶν συναδρυνομένων τῇ αὐξήσει.* Eadem Tit?, item 255.^{schol} 256.^{schol}) Geometr (in cat^{vat} singula illustrat) Or^{int} (*De Iohanne:* Puer autem crescebat et confortabatur, *et tamen non additur:* et replebatur sapientia, *sed* confortabatur spiritu. *Hic*

41 *Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ
τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.* 42 *καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,* 43 *καὶ τελειωσάντων τὰς
ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.* 44 *νομίσαντες δὲ
αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν*

---

vero de domino: Crescebat, *inquit*, et confortabatur, et replebatur sapientia, et gratia dei erat super eum.) Aug Amb Gaud .. ς (Gb^{oo}) add *πνευματι* (:: ex 1, 80.) c. AKGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f q go syr^{utr} al (aeth pers^{p} *πν. αγιω*), item per syr^{hr} *ηλικια* (ex 2, 52.) | *σοφιας* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler Cyr^{alex} (ut ante) .. BL 33. 157. 44.^{ev} *-φια* (49. :: utraque constructio ex usu est Ni Ti; nec dat. ut Rom 1, 29. 15, 13. 2 Cor 7, 4., nec gen. ut Rom 15, 14. 2 Tim 1, 4. fluct solet. In Act quidem non legitur nisi gen. 5, 28. 13, 52. item 2, 28.) | *επ αυτο* c. ABEGHLSVΓΔΛ al pl .. M al^{2} *επ αυτον*, KUX al plus^{50} Sync *επ αυτω*, D al pauc *εν αυτω*, item it^{mu} vg *in illo* (b c d l q gat Amb Gaud *cum eo* [*illo* l]; sed a e *super eum* [*illum* e])

41. *και εποϱ.* .. D *εποϱ. δε και* | *οι γονεις αυτου* (et. e f g^{2} q vg) .. a b c ff^{2} g^{1} l *ioseph et maria* (c ff^{2} add *mater eius*) | *τη εοϱτη* .. D praem *εν* (item it^{pler} vg)

42. *εγενετο ετων* .. DL *εγενετο αυτω ετη*, item *et cum facti* (a om) *essent illi anni* a b l q arm Amb | 1. 131. *δεκαδυο* | *αναβαινοντ.* (c. ABKLX 33. 72. 114. 20.^{ev} 2.^{pe} c^{scr}, item *ascendentibus illis* vg f q al; ς *αναβαντ.* c. EGHMSUVΓΔΛ al pler, item *ascenderunt* vel *et ascendiss.* it^{pl}) *αυτων* .. D e *ανεβησαν οι γονεις αυτου* (haec add et. c) *εχοντες αυτον*. Praeterea haec absque *εις ιεϱοσολ.* dedimus (Gb'' prob Schu) c. BDL 125. 219. 248. cop sah syr pers^{p} .. ς (Ln) add *εις ιεϱοσολυμα* c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al pler (218. post *εοϱτης*) it (e ante *εχοντες αυτον*) vg go syr^{p} al | *της εοϱτης* .. DX a c e add *των αζυμων*

43. *τελειωσαντων* .. D 6.^{pe} *τελεσαντων* | *υπεμεινεν* .. D 1. 33. al^{5} Cyr^{alex} cat ox Thph 237.^{schol} *απεμ.*, 254. *επεμ.*, al^{2} *εμεινεν* | *εν* .. Γ 47.^{ev} *εις* | *ιεϱουσαλημ* .. E *ισϱαηλ* (confusis compendiis) | *ο παις* .. D it^{mu} vg cop al ante $\overline{\iota\varsigma}$ (et. alterutrum omittitur) | *εγνωσαν οι γον. αυτ.* (Gb') c. BDL 1. 13. 33. 118. 131. 157. 209. c^{scr} a e vg 130.^{lat} cop sah arm syr^{hr} syr$^{p\,mg}$ Hier .. ς *εγνω* (Δ al pauc f ff^{2} g^{1} go *εγνωσαν*) *ιωσηφ και* (g^{scr} *ουδε*) *η μητηϱ αυτου* (l *mater eius neque ios.*) c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{mu} go syr^{utr} al

44. *νομισαντες* (XΛ *-ζοντες*) *δε* .. D *και νομ.*, b c e f ff^{2} go cop^{2} om *δε* | *αυτ.* (y^{scr} om) *ειναι ε. τ. συνοδ.* c. BDL 1. 33. 124. 209. item *illum esse* (a e *esse eum*) *in comitatu* it^{pler} vg .. ς *αυτ.* (al aliq post *συνοδ.* pon) *ε. τ. συνοδ. ειναι* c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al pler. Item ev. Thom. Gr. A *ἐνόμισαν αὐτ. ἐν τ. συν. εἶναι.* | *ημεϱας οδον* .. D *οδ. ημεϱ.*, item it^{pler} (e sic: *Venerunt autem domi et quaesierunt eum inter* etc) vg al. Item ev. Thom. Gr. A *ὁδὸν ἡμέϱ. μιᾶς* (*unius* add et. d) | *ανεζητουν* .. MΓ

IV.

1 ([15.2]) Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ 1–13 Mt 4, 1–11. Mc 1, 12 s.
τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας
τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ([16.5]) καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν.
3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς *Deut 8, 3.

---

teste 56 et Iac[sarug] 57 (addit numerari tantum 55 viderique unum [?] nomen a scribis praetermiss.); item Iac[sarug] a Chr. ad Nath. 42.

IV. 1. πληρ. (F[w] add ων) πνευμ. αγ. (Schu prob) c. BDEF[w]KL 1. 11. 33. 131. 209. al plus[30] it vg cop syr[utr] arm al Amb al .. ς πν. αγ. πληρ. c. AGHMSUVΓΛΔ al pl go al (:: in Actis in similibus locutionibus ubique πληρης ante gen. positum est, ut 6, 3. 5. 8. 7, 55. 9, 36. 11. 24.) | εν (e[scr] om) τω (11. 225. Did om) πνευμ. (a c vg[ed] *a spiritu*) .. 107. b Eus[libere] om (g[scr] post εις τ. ερ.) | εν τη ερημω c. BDL a b g[1.] q em fu harl mt sah .. ς εις (Did επι) την ερημον (:: ut Mt et Mc) c. AEGHKM SUVΓΛΔ al ut vdtr omn c e f g[2.] l vg (et. am for al) al (Did) Eus[libere]

2. τεσσερακοντα c. AB*LΔ .. ς (Ln) τεσσαρακ. c. B**DEGHKMSUVΓΛ etc. Praeterea Γ g[scr] 7.[pe] aeth add και νυκτας τεσσαρακοντ. (:: e Mt) | υπο (Δ* απο) τ. διαβ. (D 243. e σατανα. Ita e et. v. 3.) | συντ. αυτων (Gb'') c. BDL a b c e g[1.2.] l vg 130.[lat] sah cop arm aeth pers[w] Cyr[1] (nam in comm. ed. Mai. υστ. habet) Bed .. ς add υστερον c. AEGHKMSUVΓΛΔ al ut vdtr omn go syr[utr] cop[dz**] al (:: at ita Mt lectione non fluct) | B verba κ. ουκ εφ. ουδ. supplet in mg; Eus[libere] κ. ουδεν εφ. εν etc

3. ειπ. δε c. BDL 1. 33. 67. 130.[gr] it[pler] vg cop (for sah om δε) Amb .. ς και ειπ. c. AEGHKMSUVΓΛΔ al pler (157. και ειπ. δε) e q go syr[utr] al Thdrt (:: ita Mt nec fluct lectio) | τω λιθω (a *lapidibus*) -- γενητ. αρτος (a *fiant panes*) .. D 31.[ev] tol Thdr[mops] Cyp ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται (:: e Mt)

4. και (130.[gr] sah om) απεκρ. (13. απ. δε) πρ. αυτ. (13. cop sah αυτω, 130.[gr] om) ο (Δ om) ις (Δ e e f g[2.] add - et. Ln - λεγων, a b ff[2.] g[1.] q *et dixit*) c. BL(Δ) 13. 33. 130.[gr] (it) vg cop sah .. ς κ. απεκρ. ις (M 1. al[25] fere ο ις) πρ. αυτ. (69. 124. 346. al αυτω) λεγων (al pauc om) c. AEG HKMSUVΓΛ al pler go syr[p] (syr *Resp. Ies. et dix. ei*) al .. D (tol) και αποκριθεις (tol add αυτω) ο ις ειπεν (:: minus usitatum est απεκριθη c. πρ. αυτ. coni. Addi solet λεγων c. αυτ. vel πρ. αυτ., item και ειπεν, ac plerumque dicitur αποκριθεις ειπεν c. dat. vel etiam absque dat. Cf locos similes per totum Lc) | οτι .. D tisch 69. 124. al[10] om (:: ut Mt) | ο ανθρ. c. ABDEGLVΔ al pm cop sah .. F[w]HKMSUΓΛ al plus[70] om ὁ (Gb[oo] :: cf ad Mt, ubi et. de LXX). Praeterea haec edidimus absque additamento c. BL cop[schw] sah .. ς (Ln) add αλλ επι παντι ρηματι (al[20] cop[dz**] et[wi] aeth ar[p] Thph add εκπορευομενω δια στοματος) θεου c. ADEGHKMSUVΓΛΔ etc (:: e Mt; cuius verba quod in brevius contracta a plerisq. adscripta sunt, id prorsus ex more est

ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς
Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ
Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ
ἀνθρώποις.

III.

1 (6.8) Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου
Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ
τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ
Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα

---

51. *και ηλθεν* (h^{scr} *-λθον*, Did *κατηλθ.*) c. ABC**EGHKLMSUVXΓΔΛ al fere omn it vg syr^{utr} (et. syr^{cu}) go etc .. C*DF^{w} 28. cop pers^{p} ar^{p} om (Gb^{0}); aeth^{utr} *et abiit* ante *και κατεβ.*, b l Amb om *και κατ. μετ αυτ.* | *ναζαρεθ* (et. ς^{e} 1624. 1633.) c. B*DEGHMUVΓΛ al pl, item C**Δ *-ραθ* .. ς Wtst Gb Sz Ln *-ρετ* c. B**KLS(e sil.)X al mu, item A *-ρατ* | *και η* c. ABC*KLSUVXΓΔΛ al pl it^{pler} vg go syr^{p} al .. C***DEGHM al^{40} fere e cop syr^{sch} syr^{cu} *η δε* (Gb'), item ev. Thom | *παντα τα ρημ.* c. BCEG HLMUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{utr} (syr^{cu} *πα. ταυτα τα ρη.*) al .. ADK 114. 253. 2.p^{e} a (go cop *haec verb. omnia*) *τα ρημ.* (a add *eius*) *παντα* (AK 2.p^{e} *απαντ.*, item al pauc; al^{2} post *ταυτ.* pon) .. s 62. om *τα ρημ.* (ev. Thom. *διετηρει παντα τα γενομενα.*) | *ταυτα* .. BDM a e om, hinc Ln [*τα.*]. Praeterea X al^{5} ac plur sl add *συμβαλλουσα* (X *-αλουσα*), item sax post *καρδ.*

52. *ις* .. Λ al^{5} ac plur Or^{2} *ο ις* | *προεκοπτεν* (*-πτεν* c. ACEKLXΓΔΛ etc; D *-πται*, M* *-πτει*, U al *-πτε*: ita et. Ln): ita et. Amphil-Vict^{ant} Ath Thdrt .. B add *τη*, L Or^{1} *εν τη* | *σοφια και ηλικ.* (al pauc arm^{ed} om *κ. ηλ.*) c. ABCEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn ff^{2} g$^{1.2}$ vg go syr^{p} al Or^{1} al Aug al .. DL a b c e l q cop syr^{sch} et^{cu} et^{hr} al aliq Or^{1} Epiph Ath Cyr Nyss Thdrt^{saepe} Amphil (*προέκοπτεν οὖν κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀνδρουμένου κατὰ φύσιν τοῦ σώματος· σοφίᾳ διὰ τοὺς παρ' αὐτοῦ τὰ θεῖα σοφιζομένους· χάριτι, ἐφ' ᾗ εὐφραινόμενοι προκόπτομεν* etc) Amb al *ηλικ. κ. σοφ.* | *ανθρωποις* (et. Or^{2} al) .. D praem *παρα*

III. 1. *δε* (agnoscit et. Clem) .. HK*X 28. 124. al^{20} fere tol arm Eus^{3} cat om | *ηγεμονιας* (ΔΓ *-νειας*) *τιβ. καισαρος* .. X add *αυγουστου* | *ηγεμονευοντος* (et. Eus^{1} etc) .. D Eus^{2} Chron^{alex} *επιτροπευοντος*, it vg *procurante* | AD *πειλατου* | *και τετραρχουντος* (Eus *τετρ. δε*, C ter *τετρααρχ.* ut cop) *της γαλ. ηρωδ.* (ΔK *ηρωδ. τ. γαλ.*) .. D^{gr} om *και τετρ. τ. γαλ.* (i. e. versus excidit in columna Graeca, postque pagina exeunte alteraque ineunte bis scriptum *τετραρχ. τ. ιτουρ.*) | LΔ al *ητουραιας* .. cop *ιδουμαιας* | *τραχωνιτ.* .. K 48.^{ev} s^{scr} *τετραχων.*, e *tetrachontidis*, cop *τετραγωνιτ.* | *αβιληνης* ut EGHKLS(e sil.)UXΓΔ al pl q (*abilaenae*) em syr^{sch} et^{cu} al, item AB *αβειληνης*, go *abeileni* .. CMVΛ

καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν Mt 3, 1 ss.
ἐν τῇ ἐρήμῳ. 3 (7.1) καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδά- Mc 1, 1 ss. Io 1, 6 ss.
νου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς Es 40, 3-5.
γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου Φωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ

al mu Chron αβιλινης, D** αβιλλινης, cg1.2 vg (consentiunt cdd pler) cop syrp *abilinae* .. D* αβιλλιανης, item abeff2 *abilianae* (e *-neae*), d *abillianetis*. Et aliter. | L τ. αβιληνης τε· reliquis tribus syllabis τραχχοιντος ipsa prima ut vdtr manu super lineam adscriptis | De Mcionis evglii initio Tert: *anno quintodec. principatus Tiberiani proponit eum* (al *deum*; Dial „κατῆλθεν ὁ ἀγαθ. θεὸς") *descendisse in civitatem Galil. Capharnaum.* Epiph: Εν τω πεντεκαιδ. ετει τιβερ. καισαρος (Dial επι τιβ. καισ. επι των χρονων πιλατου) καὶ τὰ ἑξῆς. Irint *dicens Iesum ab eo patre qui est super mundi fabricatorem deum, venientem in Iudaeam temporibus Pont. Pil. praesidis, qui fuit procurator Tib. Caesaris.* Hippphilos νομίζων χωρὶς γενέσεως ἔτει πεντεκαιδεκ. τῆς ἡγεμ. τιβ. καίσ. κατεληλυθότα αὐτὸν ἄνωθεν -- διδάσκειν ἐν ταῖς συναγωγαῖς. Dial -- ἐπὶ τιβερίου κατελθὼν ἐφάνη ἐν καφαρναούμ. Seqq usque 4, 16. praeteriit Mcion

2. επι αρχιερεως (Gb Sz) c. ABCDEFW(testatur Wtst tantum -ρεως pro -ρεων) GHKLMSUVXΓΔΛ al pl be syrp al Eus Epiph Thdrtcod Syncell .. ϛ επ αρχιερεων c. minusc non ita mu itpler vg go cop al Chron | αννα .. H 28. 258. ανα | καιαφα c. ABEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omu q am fu go cop syrutr al .. CD itpler vg καιφα (Ln :: at ita D itpler vg ubique) | επι .. Δ 28. Or1 προς | D ιωαννην | τον ζαχ. (Gb Sz) c. ABCDEFHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl Clem Or Chron .. ϛ τον του ζαχ. c. G 2.pe al Eus

3. πασαν c. ABL al pauc Or3 (:: vdtr comparandum cum 4, 37. εις παντα τοπον της περιχ. Alibi in simillima dictione artic. non fluct, cf 7, 17. 4, 14. Mt 3, 5. Mc 1, 28.) .. ϛ add την c. CDEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler Eus (itpler vg *omnem*; a *totam*)

4. ως .. C Eus καθως | βιβλω (et. Or Eus) .. B βιβλιω | E* vdtr των λογων | προφητου (Gb") c. BDLΔ 1. 118. 124. itpler vg cop arm syrcu Or Eus (:: cf 3, 22.) .. ϛ add λεγοντος c. ACFGHKMSUVXΓΛ al pler (13. λεγων) fq syrutr go al | κυριου (et. Or Eus Cyr) .. Λ al5 ac plur του κυρ. | αυτου (et. Or collato eo quod habent LXX: τοῦ θεοῦ ἡμῶν) .. Dgr υμων, syrsch etcu persp τω θεω ημων, item (e Mt et Lc) Irint *dei* (cdd2 *domini*) *nostri*. Cyr: τί δὲ βούλεται τὸ Εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβ. τοῦ θεοῦ ἡμῶν; Postea vero ὁ δὲ ἰωάννης Εὐθ. ποιεῖτε τ. τρίβ. ὑμῶν· τοῦτο δέ ἐστι τὸ εὐθεῖαν εἶναι τὴν ψυχήν. Rursusque postea πῶς εὐθείας αὐτοῦ τὰς τρίβ. ποιήσομεν;

5. φαραγξ: ita BCDFGKL**MUXΓΔΛ etc .. AHL*X al pm (aeflxyscr) -ραξ | ευθειας c. BD 73. 253.* 32.ev itpl vg Or2 (ἀντὶ ἑνικοῦ Εἰς εὐθεῖαν [quod est LXX] πληθυντικὸν εὐθείας) Irint (*in directa*, sed cdd2 *in directum*: hoc adhibe et. ad notam in Mt. Nimirum Ir sic: *de*

βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· 6 *καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον*
7–9 Mt 3, 7–10. *τοῦ θεοῦ.* 7 (8.5) *Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτι-*
σθῆναι ὑπ' αὐτοῦ Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν
ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 *ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς*
μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν
Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 *ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν*
τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 (9.10) *Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ*
ὄχλοι λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; 11 *ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς*

---

quo [Ioh] *iterum ait Mt, similiter autem et Lc Hic est enim* etc, unde ad Mt cum [certe Ir^{int}] quae Lucae sunt transtulisse apparet, quemadmodum et. in cdd Lat aliq fit. Cf ad Mt) Leo .. ς *ευθειαν* c. ACFGH KLMSUVXΓΔΛ al pler efq cop syr^{p} (item al mu, sed pler liberius)| *αι* (DKL *ε*) *τραχειαι* (D *-ιαι*) *ε. ο. λειας* (CXΔ al mu *λιας*)

6. *του θεου* (et. Or Ir^{int} al) .. D *κυριου*. Syr^{cu} pro hoc versu exhibet plene *Es. 40, 5.

7. *ουν* .. D 1. 13. 28. al^{5} ef go cop^{dz} *δε* | *υπ αυτου* (et. Or al) .. D be lq *ενωπιον αυτου* | X al pauc *γεννηματα* | *υπεδ. υμιν* .. DΔ *υμ. υπεδ.* | FL al *μελουσης*

8. *καρπους αξιους* (B Or *αξ. καρπ.* urgetque Or pluralem a Lc positum) .. D 106. e go cop syr^{p} (sed in mg *-πους -ιους*) *-ρπον αξιον* | *αρξησθε* .. Δ 252. *δοξησθε*, L *δοξητε* (item Did Thdrt, nisi potius Mt 3, 7—10. quam Lc 3, 7—9 laudant)| *εν* (D^{gr*} 259. om) *εαυτοις* (D*L *αυτοις*) (et. Or^{2} al) .. it^{pler} (non fq) vg arm aeth Or^{1} Amb om | *πατερα* .. L 33. syr^{sch} et^{cu} syr^{p} c.* arm Or^{2} Did (ut ante) praem *οτι* | X y^{scr} al *εχωμεν*

9. *ηδη* (syr al *ecce*) *δε και* .. D it^{pler} go cop syr al mu Did om *και* .. syr^{cu} *και ιδου*, Or^{int} saepe *ecce*, vg *iam enim*, a *iam quid enim* | *δενδρον* .. Δ om | *καρπον καλον* (D syr^{sch} et^{cu} *-πους -λους*) .. a ff^{2} am for per Or (*τὸ μὲν γὰρ μὴ ἔχον καρπὸν οὐδὲ καλὸν ἔχει καρπόν*) (Ir^{int} ex cdd pler: potest quidem eodem iure ad Mt trahi, sed propter ipsos testes in Lc omittentes praestat Lc) om *καλον*, hinc Ln [*καλ.*], sl^{rem} *καρπους* absque *καλ.*

10. *επηρωτων* (X *-τουν*) .. D 244. *-ωτησαν*, item *interrogaverunt* bceff^{2} q | *ουν* .. D al^{2} bceq cop^{dz} al om | *ποιησωμεν* (Gb' Sz) c. ABCDFHL MSVXΓΔΛ al pl go .. ς *-σομεν* c. GKU al pm (it vg al *faciemus*). Praeterea D add *ινα σωθωμεν*, item *ut vivamus* bg^{1} q gat syr^{cu}

11. *αποκριθ. δε* .. U al pauc *ο δε αποκριθ.*, e *ille autem*, syr^{cu} *ille* | *λεγει* c. AC**DFGHKMSUVΓΔΛ al pler syr^{cu} syr^{p} etc .. BC*LX al^{6} f (*dicebat*, item d) *ελεγεν* (Ln 49.), item *dixit* (ut vv. sqq.) it^{pler} (et. d) vg go al

Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
ὁμοίως ποιείτω. 12 *ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν*
πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς*
Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 *ἐπηρώ-*
των δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς;
καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ
ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 *Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ* 15 ss. Io 1, 15 ss.
διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 ($^{10.1}$) *ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης* 16 s. Mt 3, 11 s.
ἅπασιν λέγων Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρό- Mc 1, 7 s.

11. *μεταδοτω* (U al *-δωτω*, L *-δωτο*, K *-δότῶ*) *τω* (KL om) *μη εχ.*

12. *τελωναι* .. D add *ομοιως* | *βαπτισθηναι* .. CKX al^{55} fere syr^{p} c. ob. cop$^{dz\ mg}$ arr add *υπ αυτου* | *ειπαν* c. C*D (al ut vdtr) .. ς (49.) *-πον* c. ABC***FGHKLMSUVXΓΔΛ etc | *ποιησωμεν* c. ABCDFHKLMSVXΓΔΛ al pl go .. ς *-σομεν* c. GU al pm (it vg al *faciemus*). Praeterea D add *ινα σωθωμεν* (non item b etc, cf ad v. 10.)

13. *προς αυτους* (64. b om) .. D al^{1} a c f q mt *αυτοις* | *μηδεν* .. AΔ Const *μηθεν* | *πλεον* (C *πλειον*) .. V al^{5} om .. D add *πρασσετε* (vide post) | *πρασσετε* (it^{pl} mt gat *exigatis*; it^{pl} mt post *πλεον*) .. D *πρασσειν*

14. *επηρωτων* (X *-τουν*, CD b c g^{1}· ff^{2}· q go *-τησαν*) *δε* (C fu om) *αυτον* (D om, item c) *και* (28. 118. 209. al^{10} go add *οι*) | *ποιησωμεν* c. BC (et* et***)DFHLMSVXΓΔΛ al pl go .. ς (Ln) *-σομεν* c. AGKU al pm (it vg al ut vv. 10. 12.). Praeterea D (ut bis supra) add *ινα σωθωμεν* | *και ημεις* h. l. c. BC*L 1. 69. 124. (al?) it^{pler} vg syr^{sch} et^{cu} al .. D 7.^{ev} om .. ς ante *τι ποι.* c. AC***FGHKMSUVXΓΔΛ al pler a go (cop *quid nos quoque faciemus*) syr^{p} al | *και* (ante *ειπεν*) .. D e o *δε* .. b q cop^{1} syr^{sch} et^{cu} om | *αυτοις* c. BC*DL 1. 33. it vg .. ς *προς αυτους* (:: vdtr ad vv. 13 et 12. accommodatum esse) c. AC***FGHKMSUVXΓΔΛ al pler go al | *μηδενα* .. Λ 12. 119. 229.** 8.^{pe} praem *μηδενα αδικησητε* | *μηδε* .. H *μηδενα*

15. *περι του* (D 1. 69. al^{15} om) *ιωαννου* (D *ιωανου*) | *ειη* .. L 69. y^{scr} 258. 47.^{ev} *ει*, 239. 299. *εστι*

16. *απεκριν. ο* (E al pauc om) *ιω.* (124. a b l mt arm om) *απασιν* (GK* al *πασιν*, Γ om item syr pers^{p}) *λεγων* (K q *λεγ. απ.*) c. ACEFGH(K)MSU V(Γ)ΔΛ al pl vg f ff^{2}· (q) al .. BL e Or *απεκρ. λεγ. πασ.* (L *πασ. λεγ.*) *ο ιω.* .. D *επιγνους τα νοηματα αυτων ειπεν* .. differunt alii | *μεν* .. D om | *υδατι βαπτ. υμ.* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler ff^{2}· al vg syr^{p} Or .. D 1. 13. al *υμ. βαπτ. εν* (ita et. minusc al aliq) *υδατι*, a b c q mt go *vos* [*in* q mt add] *aqua bapt.*, f cop syr^{sch} et^{cu} *bapt. vos* [*in* cop add] *aqua* (:: cf ll. pp.). Praeterea CD it^{pl} (non f g^{2}· l) mt syr$^{p\ mg}$ (certe in cod. Ass. II.) add *εις μετανοιαν* (contra Or: *μόνος ματθ. τούτῳ προστέθεικε τὸ εἰς μετάνοιαν*) | *ερχεται δε* .. D l *ο δε ερχομενος* (:: e Mt) | *ο* (D om) *ισχ. μου* (C *εμου*) .. D l add *εστιν*, item L al^{6}

τερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 (11.5)
οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ,
καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-
καύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
18 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν*
19 s. Mt 14, 3 ss. *λαόν·* 19 (12.2) *ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ*
Mc 6, 17 ss. *περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων*
Mt 4, 12. Mc 1, 14. *ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης,* 20 *προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ*
πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
21 s. Mt 3, 13 ss. 21 (13.1) *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ*
Mc 1, 9 ss., Io 1, 29 ss. *Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν,*
22 *καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περι-*

syr$^{p\ cd}$ *οπισω μου* (e ll. pp.)| *λυσαι* (it^{pm} arm *portare*) .. M al[4] add *κυψας* (contradicente Or)| *των υποδημ. αυτου* (ita et. Or urgens numerum pluralem) .. D *του υποδηματος* (om *αυτου* et. it^{pl}; Λ *αυτων*)| *αγιω* .. 63. 64. Tert Aug (*Sicut enim Mt, ita et Lc dixit, et eodem ordine* Ipse vos baptizabit in spiritu et igni; *nisi quod Lc non addidit* sancto, *sicut et Mt*) om. Idem testari vdtr Heracl *ὁ Ἰω. φησὶν ὅτι ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ὕδ. βαπτίζω, ἔρχεται δέ μου ὀπίσω ὁ βαπτίζων ὑμᾶς ἐν πνεύματι καὶ πυρί.*

17. *και διακαθαριει* .. ℵ a e cop Ir^{int} *διακαθαραι* (similiter *ἔνιοι, ὥς φησιν Ἡρακλέων, -- οὕτως ἀκούσαντες τὸ ἀποστολικόν Τὸ γὰρ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλω, καὶ συνάξει -- ἐπιθήκην -- ἀσβ.* cf ecl. proph. ap. Clem)| *συναξει* (D post *σιτον*) .. ℵ e *συναγαγειν* | DEGΛ al[6] ac plur *τον μεν σιτον* | *εις την* (D 13. 69. om) *αποθ. αυτου* (D 13. 69. e cop[2] om)

18. *παρακαλων* .. D *παραινων*

19. C *τετρααρχης* (ut cop): cf ad 3, 1. | *υπ αυτου* .. F cop syr al *υπο ιωαννου* (similiter M^{mg} initium lectionis eccles. notatum habet: *τω καιρω ηρωδ. ο τετρ. ελεγχ. υπο του ιω. περι ηρ.* Item al)| *του αδελφ. αυτ.* (Gb Sz) c. BDEFGHLMSUVΓΔΛ al[120] fere it vg go arm al Thph Euth Leif .. ς praem *φιλιππου* (:: e Mc ubi non fluct) c. ACKX al mu cop syr^{utr} aeth al | *πονηρ. ο* (X al pauc om) *ηρωδ.* (e l syr pers^{p} om) .. ℵ 127. 132. 234. 235. *ο ηρωδ. πον.*

20. *και* pr .. ℵ 251. 258. a b l mt Leif om | *και* sec .. D b e om (cop *adiiciens -- proiecit*)| *κατεκλεισεν* .. D *ενεκλισε* (it vg *inclusit*), 2.^{pe} *απεκλ.* | D *ιωαννην* | *τη* c. ACEFGHSUVXΓΔ al pl .. ℵDKLMΛ al[12] (Eus libere) om (Ln 49. :: et. in Mt et Mc fluctuat: in Mc omnino delendum erat; in Mt c. pauc test [B**Z etc, dele X] edidimus; in Lc igitur multo plus quam alibi auctoritatis habet)

21. *ανεωχθηναι* .. D *ανοιχθ.*

22. *σωματικω* (K 254. c^{scr} *-κως*) *ειδει* (254. *εν ειδει*) *ωσει* (254. *ἴσω*)

στερὰν ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἶ ὁ υἱός 9, 35.
μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
23 ($^{14.8}$) *Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριά-* 23 ss. Mt 1, 1–17.
κοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 *τοῦ*

περιστεραν (254. *-ρας*) | *ωσει* c. ΑΕGΗΚΜSUVΧΓΔΛ al fere omn .. BDL 33. Or *ως* (Ln 49. :: at solet pro *ωσει* a test mu nec ultimis substitui *ως*, cf Mt 9, 36. 14, 21. 28, 3. Lc 1, 56. 3, 23. etc. In Mc l. p. *ως* scriptum est paucis [e ll. pp.] *ωσει* substituentibus; in Mt pariter ac nostro loco *ωσει* tenendum uno D *ως* praebente.) | *επ* .. D *εις* (it^{pler} vg *in ipsum*, f *super ipsum*) :; cf ll. pp. | *εξ* .. Α *απ*, D *εκ του* | *γενεσθαι* (Gb'') c. BDL a b c e g$^{1.}$ l vg cop Amb .. ς add *λεγουσαν* c. ΑΕGΗΚΜSUVΧΓΔ al pler f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q go syr^{utr} al, item Α 13. al^{6} *προς αυτον λεγ.* (:: deest et. in Mc, tamen potius e Mt [et. in ev. Ebion. legitur, cf ad Mt] invectum est. Cf et. 3, 4.) | *συ ει -- εν σοι* (Χ al aliq *ω*, cf pp) *ευδοκησα* (c. BF^{w}KMUΔ 1. 11. 33. 127. 346. al^{40} ac multo plur; ς *ηυδοκ.* c. ΑΕGΗLSVΧΓΛ al pm :: similiter lectio fluct in pp) .. D a b c ff$^{2.*}$ l *υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε.* Eandem lectionem testantur [Clem? Method?] Aug (*Illud vero quod nonnulli cdd habent sec. Lc, hoc illa voce sonuisse quod in ps. scriptum est* Filius meus es tu, ego hodie genui te: *quamquam in antiquiorib. cdd. Gr. non inveniri perhibeatur, tamen si aliquibus fide dignis exx. confirmari possit, quid aliud* etc) Faust ap Aug (*Illic dicit -- factum aliquando esse filium dei post annos duntaxat secundum Lcae fidem ferme triginta, ubi et vox tunc audita est dicens ad eum* Filius meus es tu, ego hod. gen. te) Iuv (*Ablutumque undis Chm flatuque perunctum Alloquitur: Te nate hodie per gaudia testor Ex me progenitum* etc). De ev. Ebion. Iust etc cf ad Mt

23. *κ. α. ην* (13. 69. 124. 346. it vg al post *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ pon) *ο* (LUΧ al aliq om) $\overline{\iota\varsigma}$ .. D Ath Epiph^{4} *ην δε* (Epiph^{1} add *ο*) $\overline{\iota\varsigma}$, cop Ir^{int} *Iesus autem erat* | *αρχ. ωσει ετ. τρ.* c. BLΧ 1. 33. 118. 131. 209. e^{scr} b c g$^{1.2.}$ l q vg Or Eus Ath^{2} Amb Quaest Vict^{cap}, item 13. 69. 346. Epiph^{4} *αρχ. ειναι ως* (Epiph^{1} *ωσει*) *ετ. τρ.* .. ς (Ln) *ωσει* (D al aliq Clem libere *ως*, Γ om) *ετ. τριακ.* (M^{mg} add *ων*) *αρχ.* (124. e f mt syr al om, syr$^{p\ mg}$ *ειναι αρχ.*) c. ΑDΕGΗΚΜSUVΓΔΛ al pl a go al Cyr | *ων υιος* (Or *υι. ων*) *ως ενομιζ.* (Epiph^{1} add *ειναι*) c. BL 1. 33. 118. 131. 209. a (*filius ut existimabatur*) Or Eus Epiph^{4} Ath Cyr (vide post) Quaest .. ς *ων* (Χ *ων·*) *ως ενομιζ. υι.* c. ΑΕGΗΚΜSUVΧΓΔΛ al pl vg (*ut putabatur filius*) syr^{p} etc .. D *ως ενομιζ. ειναι υιος*, item it^{pler} Aug Amb *quod* (ita b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q; *qui* Amb Aug; *sicut* e f) *putabatur* etc | *του ιω.* c. BΗΓ 1. 33. 118. 131. 209. c^{scr} Eus^{2} Ath (serm. mai. de fid.) Epiph^{4} (h. 10, 29. h. 31, 10 sqq) Cyr (ad 4, 22. *εἰ καὶ υἱ. ἦν ὡς ἐνομίζ. τοῦ Ἰωσ.*) .. ς (Ln) om *του* c. ΑDΕGΚLΜSUVΧΔΛ al pler Or | *του ηλει -- του ναθαν* (v. 31.) .. D ratione Mt^{1} a v. 16. ad v. 10. ad Lc translata) *του ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελεαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ τ. ιεχονιου τ. ιωακειμ τ. ελιακειμ τ. ιωσεια τ. αμως τ. μανασση τ. εζεκεια τ. αχας τ. ιωαθαν τ. οζεια τ. αμασιου τ. ιωας τ. οχοζιου τ. ιωραμ τ. ιωσαφαδ τ. ασαφ τ. αβιουδ τ. ροβοαμ τ. σολομων.* In Κ aliisq mu singulorum nominum ordo perturbatus est inde quod

Μαθθὰτ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25 *τοῦ*
Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 *τοῦ*
*1 Chr 3, 17. *Esr 3, 2. *Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ* 27 *τοῦ*

---

scriptores in columnis describendis erraruut. Hinc in E (fol. 165. vers. fol. 166. rect. et vers.) ordinis restituendi caussa ita legendum est ut ab *του ηλει*, cui perperam addit (cum g^{scr}) *του ιακωβ*, et τ. *ματθατ* ad alterius col. priora nomina tria transeatur, tum rursus ab *ιωσηφ* priore col. posito pergatur usque ad *μαθατ* (fol. seq.). Inde transeundum est ad alterius col. nomen quartum τ. *λευι* usque *θαρα*. lam sequitur pri. col. *ναχωρ* usq *νωε*, indeque *λαμεχ* usque τ. *θεου*. | *ηλει* (*ἡλ-* ita EA et pl ut vdtr item it^{pler} vg *heli*; b e *eli*, item K 12ev. etc *ἡλ-*) c. ABEGHMSΓΛ al pl .. ς (Ln 49.) *ηλι* c. KLUVXΔ al pm

24. *μαθθατ* c. B* (ita vdtr, quemadmodum v. 29. certum est. Similiter D *μαθθαν*. Nimirum ut in Mt *μαθθαιος* et *μαθθαν* edidimus cum solis BD, ita in Lc cum B [textum mutante D] solo edendum videtur *μαθθατ* bis.) .. ς (Ln 49.) *ματθατ* c. AB**EGHMmgSVΛ al pl (c^{scr} *-τταθ*) vg cop syr (*-τθαθ*) go; item KLMtxtUXΔ al pm syr^{p} *-τθαν* (minusc aliq *μαθαν*); beq a *matthei* (a *-eae*), f *mathi*, ff^{2} g^{1} l *matthiae*. (Aug „sec. Mt Mathan est avus Ioseph; sec Lc vero non Mathan sed Mathat. Quod si quisquam putat esse tantam similitudinem nominis, ut ab scriptoribus in una littera erratum sit -- quid de istorum patribus dicturus est? Nam sec. Lc Mathat filius fuit Levi, sec. Mt autem Mathan ex Eleazar genitus“)| *λευει* c. BGΓΛ al mu (go *levveis*) .. ς (Ln 49.) *λευι* c. AEHKLMSUVXΔ al longe pl; cf ad v. 29. | *μελχει* c. ABEGHLMSΓΔΛ al mu .. ς (Ln 49.) *-λχι* c. KUVX al pl | *ιανναι* c. BLΛ 33. al (1. *ιωανναι*) item (*iannae, ianne, anne* a, *annae* e, etc) it vg go cop (cop^{dz} *anne*) al (syr *iani*) Naz .. ς *ιαννα* c. AE**GK MSUV al pl syr^{p}, item X *αννα*, H *ιαννας* .. E*Λ al *ιωαννα* et Γ al *-ννας*. Ceterum Afric, teste Eus h. e. 1, 7., om τ. *μαθθατ* τ. *λευει* (-- *κατὰ λουκᾶν ὁμοίως τρίτος ἀπὸ τέλους μελχί, οὗ υἱὸς ὁ ἠλὶ ὁ τοῦ ἰωσὴφ πατήρ*. Totus iste Eus vel potius Afric locus de genealogiis Ch^{i} classicus.) Eus (ad Steph. qu. 3. et textum affert *του ηλι τ. μελχι* et accuratius tractat) Naz (?) Ir^{int} (vdtr certe inde quod habet: „Lc genealogiam quae est a generatione domini nostri usq ad Adam LXXII generationes habere ostendit“) Amb (lib. 3. in Lc: „Lc vero Ioseph filium Heli, Heli autem filium Melchi esse descripsit“ etc)

25. *ματταθιου* c. AEKLMSUVΓΔΛ al pl cop; B* *μαθθαθιου*, B** *ματθ.*, X al pauc *ματατθιου*, item *matthathiae* (q *mattathiae*) vel similiter it^{mu} (sed abcel* om τ. *ματτ.* τ. *αμως*) vg go al .. G al pauc *ματθαιου*, H al pm ff^{2} syr^{p} *ματθιου* | *εσλει* c. ABEGHMSΓΔΛ al mu .. ς (Ln 49.) *-λι* c. KUVX al pm .. L al mu f go cop aeth Naz *-λιμ* (h^{scr} 7.pe *-λειμ*). Ceterum *esli* (*ἐσλ.* et. E cum unc et minusc pler) c g^{2} q am em for ing mt al; *hesli* g^{1} vg^{ed}; b ff^{2} *sedi*, a *seddi*, e *aedi* | *ναγγαι* (Λ al *ναγαι*, U 126. al *ναγγε*) .. F^{w} al mu *αγγαι*

26. *ματταθιου* c. ABEGHKMSUVXΓΔΛ etc, L al pauc *ματαθιου*, h^{scr} 49.ev 3.pe 10.pe *μαθθαθιου*, al aliq *ματθαθιου*, *ματθιου*, *ματθαιου* etc | *σεμεειν* c. BL (al?) item *semein* be go cop .. ABGHMSXΓΛ al pm

Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ
28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἤρ
29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰτ τοῦ Λευεὶ
30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ
31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰν τοῦ Δαυεὶδ •2 Sam 5, 14.

σεμεει, item ς (Ln 49.) σεμεΐ c. KUVΔ al pm | ιωσηχ c. BLΓ 1. 33. 131. 209. 346. tisch** al^{5} ac plur b c e ff^{2} g$^{1.2}$ am cop arm Naz .. ς (Ln) -σηφ c. AEGHKMSUVXΔΛ al longe pl a f q vg (for mt *ioseth*) go syr^{utr} al | ιωδα c. BLX (ιωδ) Γ (ἰωδᾶ) 22. 69. 106. 131. 346. tisch** g^{scr} al^{10} fere (1. ἰωαδά) g^{1} am em for harl ing mt (δ *iuda aut ioda*) cop^{dz} .. ς (Ln) ιουδα c. AEGHKMSUVΔΛ al pl it^{pler} vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ go cop^{2} syr^{utr} al

27. ιωαναν (LXΓV tisch al cop syr^{p} -νναν) c. ABEGLVXΓΔΛ al pl vg^{edd} (ap Ln) cop syr^{p}; item U al mu b (*ionae*) ιωναν, H al ιαναν (-νὰν pler ut VΛ; ΓU al mu -νᾶν) .. ς ιωαννα c. KMS al mu it^{pler} vg go al | ρησα: -σὰ EKMΓΛ ac pler; pauc -σᾶ ut Ln 49. | ΑΛ 42. ζορομβαβελ (Λ -βέλ) | νηρει c. ABEGHLMSΓΔΛ al pl .. ς (Ln 49.) -ρι c. KUVX al pm

28. μελχει c. ABEGHLMSΓΔΛ al pl .. ς (Ln 49.) -χι c. KUVX al pm | αδδει c. ABEGHMSΓΔ al pm .. ς (Ln 49.) -δι c. KUVXΛ al pm, item L ανδι | ελμαδαμ (ἐ- ita EKΓΛ ac pler a e f q em go cop syr^{utr}; Ln 49. ἐ-: ita minusc ut vdtr non ita mu b c g$^{1.2}$ am ing for fu) c. BL 33. al (item al aliq ελλαδαμ) a (*elmadan*) b (*hermadam*) e (*etmadam*) c (*helmadam*) g^{1} (*helmadan*) vg (vg^{ed} fu ing for al -*adan*; am em harl -*adam*) cop .. ς ελμωδαμ c. AEGHKMSUVXΔΛ al pl f q go (*ermodam*) syr^{utr}, item Γ al g^{2} -ωδαν | ἤρ: ita EHKΓΛ ac pler it^{pler} em for harl δ cop syr^{utr} etc; Ln ἥρ: ita k^{scr} al f vg go

29. ιησου c. BL 13. 33. 69. 346. al (item Γ 1. 131. al ιησω), item it^{pler} (ff^{2} *ioses iesu*) vg cop arm .. ς ιωση c. AEGHKMSUVX (ιωσηχ) ΔΛ al pl q go (*iosez*) syr^{utr} al | ιωρειμ .. UV al mu -ριμ, Γ al f g^{2} syr al mu -ραμ, syr^{p} -ρια | μαθθατ (cf ad v. 24.) c. B* 346. al .. E al μαθατ, AK al mu ματταθ, L ματτθ, X al ματταθιου, ς (Ln 49.) ματθατ c. B**GHMUVΔΛ al pl, Γ al q syr^{p} ματθαν | λευει c. ABGHLΓΛ al mu (go ut supra) .. ς (Ln 49.) λευι c. EKMUX (-μι) Δ (SV e sil.) al pl

30. B σιμεων, item a e vg^{ed} (non am fu for ing al) | ιωναμ c. BΓ 1. al^{15} ac longe plur c e cop^{dz} syr syr$^{p\ mg}$ arm .. ς (Ln 49.) ιωναν c. ADGHL MSUVX al pm cop^{2} syr^{p} .. it^{pl} vg *iona* vel *ionae* .. EKΔΛ al mu go ιωαναν (K al -νναν)

31. μελεὰ: hoc acc. c. EK tisch al mu, MU al -λέα, ς (Ln 49.) -λεᾶ c. minusc | μεννα c. BLX 33. al (157. al μενα) c g^{1} g^{2} vg cop^{1} arm, item Γ 1. 131. al q μεναν, cop^{2} vg^{edd} μενναν (a e *enam*, b *enan*, ff^{2} *cenam*) .. ς μαΐναν c. EGHKMSUVΔΛ al pl f (*mainan*) go al .. A 49. 51. om, hinc Ln [με.] | X al ματαθα | ναθὰν (hoc acc. GKMΛ al; EΓ tisch al νάθαν) .. B c e ναθαμ | δαυειδ c. ABDG (δαειδ) HLΔ 1. al go .. ς δαβιδ et Gb Sz 49. δαυιδ: -υιδ c. EKMUXΛ al, Γ al δᾱδ, -βιδ c. minusc

32 s. *Ruth 4, 18—22. 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλμὼν τοῦ Ναασσὼν
*1 Chr 2, 1 ss. 33 τοῦ Ἀμειναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼν τοῦ Φάρες
34 s. *1 Chr 17, 24 ss. τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ
Ναχὼρ 35 τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ραγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἕβερ τοῦ
35—38 *1 Chr 1—4. Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ
Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρεδ τοῦ Μαλελεὴλ
τοῦ Καϊνὰν 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

32. ιωβηδ c. ABF^{w}LMUXΓΔ 33. 346. al plus^{15} c d cop aeth .. ς ωβηδ c. (D^{gr} ωβηλ d obed) EGHKSVΛ al pl (et. carp^{ev}) it^{pler} vg go syr^{utr} al | βοος c. ABDLM^{txt}X 33. 40. 69. al (et. carp^{ev}) a b e cop (boes) aeth (boas) .. ς -οζ c. EGHKM^{mg}SUVΓΔΛ al pl it^{mu} vg go syr^{utr} al | σαλμων (LMΓ al -μῶν, non item EKΛ pl) .. B σαλα | ναασσων .. X al νaασων, it^{mu} vg^{aliq} cop nasson

33. αμειναδαβ c. B (ut Mt 1, 4.) D .. ς (Ln 49.). αμιναδαβ c. AEGHKLM^{mg}SUVXΓΔΛ etc .. M^{txt} 1.* 28. 69. 126. 131. 209. al plus^{40} syr^{p} -δαμ | τ. αδμειν (Γ al αλμειν, 1. al αλμει, X al αδμη, 1. al praem τ. αραμ) τ. αρνει (LX al -νι) c. BLXΓ al mu cop syr$^{p\,mg}$ (certe in cdd^{2} Adleri) .. ς (Ln) τ. αραμ c. ADEGHU al non ita mu it^{pl} vg go syr al; item al τ. ιωραμ .. KMSVΔΛ al^{70} ac plur b e syr^{p} (sed diff cdd) aeth al τ. αραμ του ιωραμ (al pauc b ιωαραμ, e irram) | εσρων (D ασρ.) c. BD y^{scr} b al vg (et. tol, sed non am for fu em ing al) syr pers^{p} .. ς εσρωμ (ut Mt, nec fluct) c. AE (εζρ.) GHKLMSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg$^{cdd\,pl}$ cop syr^{p} al (go Aizor) | τ. φαρες .. A om

34. D a b c e go ισακ | θαρα (-άρα: ita EKΓ al ut vdtr pl; GMΛ al mu -αρά) .. X 1. al plus^{60} cop^{2} syr^{p} θαρρα

35. σερουχ (Gb Sz) c. unc omn al longe pl it am fu em ing for tol al go cop etc (D b -ρουκ, item go al) .. ς σαρουχ c. minusc ut vdtr pauc vg^{ed} al | ραγαυ (M al -γαύ) .. LV al pm -γαβ | φαλεκ (φάλ-: ita K carp^{ev} al mu; EGMUΓΛ al pl -λέγ vel -λέκ) c. BDLVXΔ al pm b c e ff^{2} q am for cop^{2} etc .. AEGHKMSUΓΛ al pl vg go -λεγ, a f g^{1} cop^{1} -lech | ἕβερ: hoc acc. et spir. EHKMΓΛ ac pler item it^{pler} am em for ing etc (al pauc ἑβ. et ff^{2} vg^{ed} et cdd aliq heber) .. ς ἐβὲρ: ita G (ni fallor) al ut vdtr non ita mu | σαλά: ita GKMΛ al pl .. Γ al mu σάλα (Ln 49.)

36. καιναμ c. BL 1. 33. al aeth (:: eadem forma cod A Gen 10, 24. bis) .. D om .. ς (Ln) -ναν c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pl (al aliq -να) it vg go cop al | DMX λαμεκ, item q lamec a -eci

37. μαθουσαλά: hoc acc. EGKΛ al pm .. MΓ al mu -σάλα (K μασαλά) | ιαρεδ (-ά- hoc acc. EHKLMVΓΛ al pl; ς ἰαρέδ: ita G al) .. AK al aliq b c ιαρεθ (Ln) | A cop^{1} μελελεηλ (al^{3} μελεηλ) | L ff^{2} cop^{dz} καιναμ

38. σηθ .. A σημ | θεου: post hanc vocem harl additum habet (litteris paullo minoribus) generationes LXXV. Ceterum Bas (εὑρήσεις κατὰ τὴν τοῦ λουκᾶ γενεαλογίαν τῇ ἑβδομηκοστῇ ἑβδόμῃ διαδοχῇ γεγεννημένον τὸν κύριον) Naz Nyss Aug Op generationes numerant 77 — tot in textu nostro leguntur — Ir^{int} (vide ad v. 24.) 72; Aug generationes 55 ab Abr. usq Ioseph (a Domino ad Dav. 43.) item codd. syr. Barsalib.

IV.

1 ([15.2]) Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ 1–13 Mt 4, 1–11. Mc 1, 12 s.
τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας
τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ([16.5]) καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν.
3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς *Deut 8, 3.

---

teste 56 et Iac[sarug] 57 (addit numerari tantum 55 viderique unum [?] nomen a scribis praetermiss.); item Iac[sarug] a Chr. ad Nath. 42.

IV. 1. πληρ. (F[w] add ων) πνευμ. αγ. (Schu prob) c. BDEF[w]KL 1. 11. 33. 131. 209. al plus[30] it vg cop syr[utr] arm al Amb al .. ς πν. αγ. πληρ. c. AGHMSUVΓΛΛ al pl go al (:: in Actis in similibus locutionibus ubique πληρης ante gen. positum est, ut 6, 3. 5. 8. 7, 55. 9, 36. 11. 24.) | εν (c[scr] om) τω (11. 225. Did om) πνευμ. (a c vg[ed] *a spiritu*) .. 107. b Eus[libere] om (g[scr] post εις τ. ερ.) | εν τη ερημω c. BDL a b g[1.] q em fu harl mt sah .. ς εις (Did επι) την ερημον (:: ut Mt et Mc) c. AEGHKM SUVΓΛΛ al ut vdtr omn c e f g[2.] l vg (et. am for al) al (Did) Eus[libere]

2. τεσσερακοντα c. AB*LΛ .. ς (Ln) τεσσαρακ. c. B**DEGHKMSUVΓΛ etc. Praeterea Γ g[scr] 7.[pe] aeth add και νυκτας τεσσαρακοντ. (:: e Mt) | υπο (Δ* απο) τ. διαβ. (D 243. e σατανα. Ita e et. v. 3.) | συντ. αυτων (Gb'') c. BDL a b c e g[1.2.] l vg 130.[lat] sah cop arm aeth pers[w] Cyr[1] (nam in comm. ed. Mai. υστ. habet) Bed .. ς add υστερον c. AEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn go syr[utr] cop[dz**] al (:: at ita Mt lectione non fluct) | B verba κ. ουκ εφ. ουδ. supplet in mg; Eus[libere] κ. ουδεν εφ. εν etc

3. ειπ. δε c. BDL 1. 33. 67. 130.[gr] it[pler] vg cop (for sah om δε) Amb .. ς και ειπ. c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler (157. και ειπ. δε) eq go syr[utr] al Thdrt (:: ita Mt nec fluct lectio) | τω λιθω (a *lapidibus*) -- γενητ. αρτος (a *fiant panes*) .. D 31.[ev] tol Thdr[mops] Cyp ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται (:: e Mt)

4. και (130.[gr] sah om) απεκρ. (13. απ. δε) πρ. αυτ. (13. cop sah αυτω, 130.[gr] om) ο (Δ om) ις (Δ c e f g[2.] add – et. Ln – λεγων, a b ff[2.] g[1.] q *et dixit*) c. BL(Δ) 13. 33. 130.[gr] (it) vg cop sah .. ς κ. απεκρ. ις (M 1. al[25] fere ο ις) πρ. αυτ. (69. 124. 346. al αυτω) λεγων (al pauc om) c. AEG HKMSUVΓΛ al pler go syr[p] (syr *Resp. Ies. et dix. ei*) al .. D (tol) και αποκριθεις (tol add αυτω) ο ις ειπεν (:: minus usitatum est απεκριθη c. πρ. αυτ. coni. Addi solet λεγων c. αυτ. vel πρ. αυτ., item και ειπεν, ac plerumque dicitur αποκριθεις ειπεν c. dat. vel etiam absque dat. Cf locos similes per totum Lc) | οτι .. D tisch 69. 124. al[10] om (:: ut Mt) | ο ανθρ. c. ABDEGLVΔ al pm cop sah .. F[w]HKMSUΓΛ al plus[70] om ὁ (Gb[oo] :: cf ad Mt, ubi et. de LXX). Praeterea haec edidimus absque additamento c. BL cop[schw] sah .. ς (Ln) add αλλ επι παντι ρηματι (al[20] cop[dz**] et[wl] aeth ar[p] Thph add εκπορευομενω δια στοματος) θεου c. ADEGHKMSUVΓΔΛ etc (:: e Mt; cuius verba quod in brevius contracta a plerisq. adscripta sunt, id prorsus ex more est

Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ
ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης
ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν
ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παρα-
δέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς
*Deut 6, 13. ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς Γέγραπται Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ

interpolatorum. Exx. locorum parall. liberius textui illatorum vide ad Mt 21, 44. 27, 35. Mt 27, 49. Lc 2, 39.)

5. **αναγ.** (s al aliq **αγαγων**) **αυτον** (Gb'') c. BDL 1. 36. 40. 259. 260. a e cop sah arm .. ς (Ln) add **ο διαβολος** c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler (et ante **αυτον** ponitur) it[pler] vg go syr[utr] al. Item absque **ε. ορ. υψ.** c. BL bg[1.2.] am em fu for ing iac harl mt tol al pl sax cop sah Vig Bed .. ς (Schu „rec. ap. Mt") add **εις ορος υψηλον** (Ln [**ε. ορ. υψ.**]) c. AEG HKMSUVΓΔΛ al pler it[mu] vg[ed] go syr[utr] al, item addito **λιαν** D 13. 69. 124. 346. l δ; *supra montem* e, *hierusalem et statuit eum supra pinnam templi et* (quae eadem iterum postea leguntur) a (:: quod Mt habet **εις ορ. υψ. λι.**, id Lc satis habuit verbo **αναγαγων** expressisse.) | **της οικουμενης** .. D 5. 245. f **του κοσμου**, item Or[comm] :: e Mt | **στιγμη** .. E **-γμα**, 1. alius **-γματι**

6. **αυτω** .. D it[pler] Hil **προς αυτον** | **αυτων** .. D **τουτων** (d *eorum*) | **παραδεδοται** .. M 217. **-δεδονται**, Γ e[scr] **-διδοται**, 8.[pe] **-διδονται** | **ω εαν** c. AEGHKLMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn .. BD **ω αν** (Ln 49.)

7. **εαν** .. 1. al plus[20] it[pl] am vg[six] Ir[int] Amb al add (:: e Mt) **πεσων** | **προσκυνησης** .. HLΔΛ al pm **-σεις** | **εμου** (Schu prob) c. BDEF[w]HVΓΔΛ 1. al[50] ac plur .. ς **μου** c. AGKLMSU al pm | **σου** (**σοῦ** M etc; al[15] fere sah **σοι**) **πασα** (Gb Sz) c. ABDEF[w]GHKLMSUVΓΔΛ al[150] ac plur e cop sah syr[utr] etc .. ς **σου παντα** c. minusc non ita mu, item *tua omnia* (sed it[mu] vg iam antea *do illa*) it[pler] vg

8. **αποκρ. αυτω ειπ. ο** (B om) **ις** (DΔ al aliq go syr[p] **ο ις ειπ.**) c. BEGHS UVΓΔ al pl, item DΔ al aliq go syr[p] .. AKM[txt] al[15] a b c q **αποκρ. ειπ. αυτω ο ις** (Ln), item FLM[mg] 1. 13. 33. 69. 124. al plus[10] it[pm] (e cop[dz] omisso **αυτω**) vg cop syr al **αποκρ. ο ις ειπ. αυτω** .. et aliter (al pauc e sah om **και**) | **γεγραπται** (Gb prob Schu) c. BDL 1. 8. 22. 33. 118. 131. 251. 34.[ev] a c ff[2] g[1.2.] vg go cop sah syr arm aeth al (Or 3, 540. urgens quod diabolo a Cho dictum sit **υπαγε σατανα** absque additamento **οπισω μου**, Mt quidem spectat, sed id urgere non poterat si in Lc scriptum habebat **υπαγε οπ. μ. σατ.**) Amb Vig Bed .. ς praem **υπαγε οπισω μου σατανα**, item Ln [**υπ. ο. μ. σατ.**] c. AEFGHKMSUV ΓΔΛ al pler b c l q syr[p] cop[dz mg] et cop[wi] al Thph. Item **γεγρ.** sine **γαρ** (Gb Sz prob Schu) c. ABDEFGHKLMSVΓ al longe pl it[pler] vg go al pl Thph Amb al .. ς add **γαρ** c. UΔΛ al mu b q :: utrumq e Mt | **προσκυνησεις** (Γ al **-σης**) **κυρ. τ. θ. σ.** c. AEGHKMSUVΓΔ al longe pl sah al .. BDFLΛ al[35] fere it vg go cop syr[utr] al (et. Or et Or[int] ut vdtr) **κυρ. τ. θε. σ. προσκυνησ.** (Ln :: e Mt ubi lectio non fluct)

μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν
ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις 10 s. •Ps 91, 11 s.
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χει-
ρῶν ἀροῦσίν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται Οὐκ ἐκπει- •Deut 6, 16.
ράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν
ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 ($^{17.1}$) Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ- 14 s. Mt 4, 12. 24 Mc 1, 14.
ματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς
περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 ($^{18.10}$) Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέθ, οὗ ἦν τεθραμμένος, 16 ss. (Mt 13, 54 ss. Mc 6, 1 ss.)
καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων

9. ηγαγ. δε c. BL cop sah syr$^{p\ mg}$ Or^{int} .. ς (Ln) και ηγαγ. c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ etc (e *Iterum duxit*, f go *Deinde duxit*) | ιερουσαλημ .. M^{mg} 1. al ιεροσολυμα | εστησεν (Schu prob vdtr) c. BL e Or^{int} .. ς (Ln) add αυτον (:: ut Mt lectione non fluct) c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ etc | επι .. Λ υπο | αυτω (ita et. in Mt) .. L e Or^{int} om | υιος (Gb Sz) c. ADEFGHKLMSUVΓΔΛ al^{150} fere .. ς ο υιος c. (B? deest Wo. Ceph.) al non ita mu (:: apud Mt quidem deest artic., item antea v. 3.) | εντευθεν (al pauc ενθεν, al aliq post κατω pon) .. EGH al plus^{15} vg^{ed} (?) Or^{int} Amb om (:: ut Mt); 251. a b l Amb^{1} om κατω

11. και (a c e ff^{2} om) οτι c. ABKLM 1. al pm c e ff^{2} g$^{1.2}$ q vg go syr^{p} al Or (in schedis Grab. et Combef.) .. DEFGHSUVΓΔΛ al pl a b l sah al mu Thph Or^{int} om οτι (Gb^{oo} :: at ita Mt lectione non fluct)

12. ειπ. αυτω ο ις .. D al aliq it^{mu} vg cop al ο ις ειπ. αυτ. | οτι (a habet) .. D it^{pler} vg al om | ειρηται (ita g^{2} vg) .. D it^{pler} pers^{p} γεγραπται. Ceterum b c f g^{1} l q cdd^{lat} ap Fabr^{stap} Amb al vv. 5—8. post v. 12. pon (:: ut Mt)

13. αχρι καιρου .. D αχρ. χρονου

14. ὁ c. ABDLMSUΓ al pl Or .. EFGHKVΔΛ al^{40} fere om | της .. Δ om

15. αυτος .. Λ 11.^{pe} e om | αυτων .. D a b l om | υπο .. K al mu παρα

16. και ηλθεν .. D ελθων δε, e *cum venisset autem* .. FG al aliq (item M^{mg} ubi initium lectionis eccl. notatur) add ο ις | εις την c. AEFGHKMSUVΓΛ al pler Eus al .. BDL al plus^{10} Or om την (Gb^{o} Ln), item Δ om εις την | ναζαρεθ (et. ς^{e} 1624. 1633. etc) c. EFGHMUVΓΛ al pl it^{pl} vg cop go al Eus al .. ς (et. Wtst Gb Sz Ln) -ρετ c. BKL (s vdtr) al pm a .. Λ -ρατ, Δ -ραθ, D (et. d) -ρεδ, 33. Or e -ρα | ου .. D 1. 13. 69. 124. 346. οπου (Mcion om ου ην τεθρ.) | τεθραμμ. (Δ τεθρεμμ., FL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. Eus Cyr ανατεθραμμ., q* *enutritus*) και (d om) εισηλθεν .. D^{gr} om | αυτω (et. Or Eus al) .. D om (a c d cop^{dz} *sec. consuetudinem* sine *suam*; e haec om)

εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ
βιβλίον τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν
*Es 61, 1 s. τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον 18 Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν
ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι
αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσ-
μένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας
τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων ἐν τῇ συν-
αγωγῇ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν

16. και ανεστη αναγν. (1. 22. 131. 9.pe syr^{hr} arm post προφητου v. 17. pon) .. 416. x^{scr} 3.pe 10.pe 48.ev al$^{evv\,4}$ (sed 44.ev add αναγνωσαι post προφ.) om. Item Mcion om una c. vv. 17—19.

17. βιβλ. του προφ. (q *profetiae*) ησαι. c. BL 33. 69. 346. a b q am fu for ing per al, item D ο προφητης ησαιας .. ς βιβλ. ησαι. του προφ. c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{mu} vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ go cop al (:: ησ. του προφ. maxime ex usu est nec fere fluctuat, cf Mt 2, 17. 3, 3. 4, 14. 8, 17. Lc 3, 4. 4, 27. Mutat vero Lc ordinem ut h. l. ita Act. [2, 16.] 8, 28. fluctuantib. testib.)| αναπτυξας (hoc uno Ni Ti loco legitur) c. D (*απτυξας) KFGHKMSUVW^{b}ΓΔΛ al pler it vg go al Eus .. ABL 33. 440.* ανοιξας (Ln), item cop syr^{utr} al Hier | το βιβλιον .. D al$^{evv\,5}$ om | τον (L 33. om) τοπον .. 40. 259. 260. om. Eus totum loc. sic habet: – – ὅτε ἐλθὼν εἰς τὴν ναζ., οὗ ἦν ἀνατεθρ., εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰ. αὐτῷ ἐν τ. ἡμ. τ. σαββ. εἰς τὴν συναγ., ἀναστάντι δὲ αὐτῷ ἐπεδόθη ἡσαΐας ὁ προφήτης, οὗ καὶ ἀναπτύξας τὴν βίβλον ἀνέγνω τὸ ἐγγεγραμμ. (dem. 9, 10.)

18. εινεκεν (Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVΓΔΛ al pl Eus al mu .. ς ενεκεν c. minusc non ita mu Or (ita certe editum)| ευαγγελισασθαι (Gb Sz) c. AB (ita certe vdtr ex ed. Wolf. Cephal.) DEFGHKLMSUVΓΔΛ al pler Or^{3} Eus al mu .. ς –ζεσθαι c. minusc aliq | απεσταλκεν με (DΓ* απεσταλμαι) c. (Gb prob Schu) BDL 13. 33. 69. it (exc f) am ing harl for per mt tol sax cop aeth Or^{2} (item Or^{int}) Eus^{3} Ath Cyr al Hier Amb al .. ς add ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν (al^{20} fere τη καρδια), item Ln [ιασ. τ. σ. τ. καρδ.] c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler f vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ (ut em gat) go syr^{utr} al Ir^{int} Hil^{1} (alibi post εχρισεν με pergit κηρυξαι) (:: e LXX adsumptum)

19. κηρῦξαι (–ῦ– ut E al; sed FHKMUΓΛ al pl –ύ–) .. F al aliq και κηρ. τεθραυσμενους .. D** τεθραυμ. (teste Kipl.), D* τεθραυματισμενους | δεκτον .. 229.** it vg sax ar^{ro} Petr Hil^{1} Amb Aug Bed, item 254. 413. 6.pe syr^{p} ar^{p} Hier^{1} add (:: e LXX) και ημεραν ανταποδοσεως (254. etc praeterea add τω θεω ημων)

20. EK al εκαθησεν | παντων ε. τ. σ. ησαν οι οφθ. c. AK 72. 118. 209. 253. 2.pe (vdtr) c^{scr} b go cop .. ς πα. ε. τ. σ. οι οφθ. ησαν c. DEGH MSUVΓΔΛ al pler it^{pl} vg al .. BFL al^{5} (c) q Eus^{2} πα. οι οφθ. εν τ. σ. ησαν (c ante εν pon)

πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν
ὑμῶν. 22 (19.1) *καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ*
τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
καὶ ἔλεγον Οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 (20.10) *καὶ εἶπεν*
πρὸς αὐτούς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην Ἰατρέ,
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρ-
ναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 (21.1) *εἶπεν δέ Ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐ- Io 4, 44.
τοῦ. 25 (22.10) *ἐπ᾽ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν* °1 Reg 17, 1. Iac 5, 17.
ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη
τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
26 *καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα* °1 Reg 17, 9.

---

21. *οτι* .. D om, item (liberius) Or. Ceterum Mcion et verba *πτυξας* usq *υπηρετη* v. 20. et *οτι σημερον* usq *ωσιν υμων* om

22. *ουχι* c. BDL item ut vdtr 69. 346. .. ς *ουχ* c. AEFGHKMSUVXΔΛ al pler Cyr (:: cf Mt 13, 55. Mc 6, 3.) .. Γ om | *υι.* (B Cyr[1] *ο υι*: ita 49.) *εστ.* (ℵ non exprimit, D e post *ιωσ.* pon) *ιωσ.* (Cyr[1] *του ιωσ.*) *ουτ.* c. BDL 69. 346. ℵ e Cyr[2] .. ς (Ln) *ουτ. εστ. ο υι. ιωσ.* (:: cf Mt et Mc ll. ll.) c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it[pl] vg go cop al. Mcion nonnullis vdtr omisisse *εμαρτυρ. αυτω και*, item *της χαριτος*; item om ut vdtr *και ελεγον* usq finem.

23. *γενομενα* .. D *γεινομ.* | *εις την* (:: ita nuspiam alibi; confirmatur vero ista lectio eo quod pl habent *εν τη*. Similiter *την* ante *ναζαρεθ* offendit v. 16.) c. B, item (ita Gb Ln) DL 13. 33. 69. 124. 346. *εις* .. ς *εν τη* c. EFGHMSUVXΓΔ al pl; item AKΛ al plus[10] Epiph *εν* | *καφαρναουμ* c. BDX 69. (al?) it vg sax go cop arm Epiph (cf et. alibi) .. ς *καπερναουμ* c. AEFGHKLMSUVΓΔΛ etc. Mcion omisisse censendus est *εν τη πατρ. σ.* una c. v. 24. atque etiam ut vdtr vv. 25. 26.

24. D al pauc Cyr *αμην αμην* | *λεγω υμιν* .. AEHVΓ tisch* al[25] fere go syr[p] *υμ. λεγ.* | *αυτου* .. D *εαυτου*

25. *δε* (syr *γαρ*) .. DK it (exc f) vg al mu Amb om | *υμιν* .. LXΛ 1. 13. 33. 69. al plus[25] f l go al Bas add *οτι* | *ηλιου* .. *ἡλ–* ut EGHKLMΓΔ al pm plerumque, passim et. F ut Io 1, 25., item *he-* it[pl] ut a d f g[1.] q (e *heliae*, v. sq. *elias*), item am fu for ing per al go; ς *ἠλ–* ut V al pm b c al .. A *-λει-* h. v., item DU** v. sq. .. MVΓΔ al pl *–λιοῦ*, K al *–λιού*: at id ex usu LXX fluxisse videtur, apud quos *ηλιου* est nomen prophetae indeclinabile. Cf et. ad 1, 25. | D b *ιστραηλ*, e *isdrahel*. Item b d e v. 27. | *επι ετη* c. ACEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler a (*per triennium*) go syr[p] .. ℵD 37. 225. 235. 245. om *επι* (Ln), nec exprim it[pler] vg cop syr al | *πασαν* .. Γ 111. 50.[ev] x[scr] 2.[pe] om; praeterea Γ *επι της γης*

26. *σαρεπτα* (A al mu for b q *-ραπτα*) c. AB*CDEFGHUVXΓΔΛ al pl it vg go cop (cop g[1.] *serepta*) etc .. B**KLMS 1. al[40] arm Or[cat] *σαρεφθα* (Or *–θαν*, L al mu *αρεφθα*, item al *αραφθα, αρεπτα, αραπτα*: omisso σ

*2 Reg 5, 14. τῆς Σιδῶνος πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν
τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκα-
θερίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ
ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους
ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν·
30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 s. Mt 7, 28 s. Mc 1, 21 s. 31 ([23.8]) Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας,
καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· 32 ([24.2]) καὶ ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

---

ob σ praecedens) :: ita 49. | σιδωνος c. EFGHKMSUΔΛ al pl .. ABCD (L)XΓ al[20] fere σιδωνιας (L -νας, item v[manu recenti] al σιδονιας), nec aliter it vg go cop syr[utr] al Or (Gb' Ln 49. :: at ubique in evv et act forma σιδωνος; hinc της σιδωνιας h. l. ex LXX, ubi lectio tantum non fluctuat, vel maxime orta videtur)

27. εν τω (Λ al aliq om) ισρ. h. l. c. BCDLX 1. 13. 33. 69. 118. 130. c[scr] g[scr] al aliq it vg cop arm syr aeth al Or[int] .. ς post προφητου (:: ut v. 25.) c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler go syr[p] al .. 56. 58.* Mcion[epiph] (sed non[tertull]) Or om (similiter 36. 260. 18.[ev] al tol om v. 25.)| επι .. Or Mcion[tertull] εν ημεραις | ἐλι-: ita A al et *heli-* a q am fu for ing al go; sed ἐλι- (ita ς 49.) unc et minusc pl it[pl] etc. Item -ισσαιου c. BCEFHKMXΓΛ(S?) al pl f q .. ADGLUVΔ al mu it[pm] vg go cop al -ισαιου (Ln)| εκαθερισθη c. ACLX 2. x[scr] y[scr] al (cf Mt 8, 3. B*ELX etc, item Mc 1, 42. AB*CGLΔ etc) .. ς (Ln 49.) εκαθαρισθ. c. BDEFGHKMSUVΓΔΛ al pler | ναιμαν (D* d -μας) c. ABCDKL 1. al mu go, item X al aliq νεμαν et (*Neman*) a (*nisiineman*) e ff[2.] g[1.] am for ing gat al cop .. ς νεεμαν c. EFM(S?)UVΔ carp[ev] al pl (et. Or), item *Neaeman* f q, Δ al ναιεμαν, GHΓ al νεεμμαν, b c al vg[ed] et[mss] aliq syr[utr] Tert Amb *Naaman*

28. και .. D e οι δε (*illi autem*)| ακουοντες .. D 1. al aliq Thph -σαντες, item (*cum haec audissent*) e (non d) syr

29. οφρυος (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl Or .. ς (Ln ex errore) praem της c. D* al non ita mu, item D** 13. 124. 346. του | X 44.[ev] εφ ω, o[scr] εφ ο | ωκοδομητο (EK al οκοδ., Δ -μειτο, X -μηθη, D οικοδομηται) αυτων h. ord. c. DL 13. 33. 346. a c e .. ς (Ln) αυτ. ωκοδ. c. rell et unc et minusc it[pl] vg etc (et. Or)| ωστε (Gb) c. BDL 1. 13. 22. 33. 61.[mg] 69. 118. 131. 237.[scholl] cop Or .. ς εις το c. ACEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler go| BC*(vdtr)FVΓΛ al mu κατακριμνησαι, KM al -ημνησαι. Mcion (teste Tert) vv. 16—30. transposuit post vv. 31—39.

31. κατηλθεν .. GHΓΛ al mu add ο ι̅ς̅ (item M[mg] lectio eccl.: τω καιρω ηλθεν ο ι̅ς̅, ut et. evv.)| καφαρναουμ ut v. 23. (sed X h. l. καφερναουμ) .. ς καπερναουμ ut ibidem (accedit h. l. C)| γαλιλαιας .. D add την παραθαλασσιον εν οριοις ζαβουλων και νεφθαλειμ | αυτους .. E 1. 28. al[5] αυτοις, al[10] fere om | Δ om εν τοις

32. XΔ al εξεπλησοντο | εν εξουσια .. V al εξουσιᾳ

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33–37 Mc 1, 23–28.
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ 34 Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάν-
τας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗτος,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν
καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα
τόπον τῆς περιχώρου.

38 (26.2) Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰ- 38 s. Mt 8, 14 s. Mc 1, 29–31.
κίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω

33. και εν τ. σ. ην (157. a b f syr κ. ην εν etc) .. D e ην δε εν τ. σ. | D 29. y^{scr} πνευμα (29. y^{scr} om) δαιμονιον ακαθαρτον (y^{scr} om), item *daemonium inmundum* (*imm.*, c om) it vg al

34. φων. μεγαλη (v. 33.) c. BLV* cop Or (affert 31—35) .. ς (Ln) add λεγων c. ACDEFGHKMSUV**XΓΔΛ al ut vdtr omn it vg go al mu Ath (:: additur in Mc lectione non fluct; cf et. ad 3, 4. 3, 22. 4, 4. 8, 9 et 50. etc)| εα c. ABCEFGHKLMQSUVXΓΔΛ al pler g$^{1.2.}$ vg go al mu Or Ath .. D 33. al^{8} it^{pler} cop syr^{hr} arr aeth Tert om (:: iidem fere test in Mc om)| σοι .. AFHX al συ| ναζαρηνε (D* ναζορ. D** al^{1} e q go ναζωρ.) .. Mcion om (Schu „rec. sonat Mci formam 1, 24. 14, 67. 16, 5.")| απολ. ημας· (Ln 49. ημας;) .. D 68. ημας ωδε απολ. | του θεου .. Archel *deus*, c *dei filius*

35. απ (Gb'' prob Schu ex usu Lcae a Mc diverso) c. BDLV 1. 13. 22. 108. 124. al plus^{25} it vg al Or .. ς εξ c. ACEFGHKMQSUXΓΔΛ al pl go al (:: ut Mc)| ριψαν (sed EKMΓΛ etc ρίψαν) .. D* ρειψας | εις μέσον (Gb) c. DEFGHKSUVΓΔΛ al^{100} fere Or .. ς (Ln 49.) ε. το μεσ. c. ABCL MQX al pm (:: at usitatius est εις το με. cf Mc 14, 60. ubi test mu substituerunt το, item ubi lectio tantum non fluct Mc 3, 3. Lc 5, 19. 6, 8. Ioh 20, 19 et 26.) Praeterea D add ανακραυγασαν τε (d om τε)| απ .. MΓ al pauc εξ | D* βλαψας

36. θαμβος .. D 253. b g$^{1.}$ gat per cop^{2} add μεγας | τις .. U add εστιν, item it vg etc | πνευμασιν .. Γ 7. 61. δαιμοσιν

37. εξεπορευετο ηχος .. D εξηλθεν η ακοη

38. απο (Gb'' prob Schu) c. BCDLQ 1. 13. 22. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. Or (d *a*) .. ς (Ln) εκ (:: ut Mc lectione non fluct) c. AEFGHK MSUVXΓΔΛ al pler (it vg *de*) go etc | εισηλθεν (D al^{20} fere ηλθεν :: cf Mc) .. AM al plus^{15} vv aliq praem (al pauc add) ο ις | σιμωνος .. D it^{pm} Amb add και ανδρεαου (:: e Mc)| πενθερ. δε (Gb Sz) c. ABDEFG HKLMQSUVXΓΔΛ al longe pl .. C al plus^{5} η δε πενθ. .. ς η πενθ. δε c. minusc ut vdtr non ita mu | συνεχομενη .. D κατεχομενη (it vg *detinebatur, tenebatur*)

αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
40 s. Mt 8, 16. Mc 1, 32–34. 40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας
νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐ-
τῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. 41 (37.8) ἐξήρχετο
δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
42–44 Mc 1, 35–39. 42 (38.8) Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον
τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ
κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βα-

---

39. *παραχρ. δε* c. ABEFGHKMQRSUVXΓΔΛ al pler go cop syr^p al .. CL it^pl vg syr al *και παραχρ.* .. D 254. e *παραχρ.* (et. Cyr *παρ.* c. praecedd conjg), posteaque D *ωστε αναστασαν αυτην διακονειν α.*, 254. *η δε αναστ.* etc, e *et surgens* etc | Δ *αναστας*

40. *δυνοντος* (a d *occidente*) .. UΛ al^30 fere *δυναντος*, D *δυσαντος*, Or *δυντος* (it^pler vg *cum occidisset*)| C 1. 131. *απαντες* | *οσοι* .. D^gr* *οι* (it^aliq vg *qui*)| D *ειχαν* | H *ποικιλοις* | *ηγαγον* (Δ praem *και*) .. D *εφερον* (:: e Mc), Or *ηγον*|*αυτων* .. D al pauc (it^pm vg *singulis*) om | *τας χ.* (b q *manum*) *επιτιθεις* (it^pler vg *inponens*) c. BDQ al plus^10 it^pler vg Or .. ς *τας χ. επιθεις* (a *manib. inpositis*) c. AEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler a, item C cop *επιθ. τ. χ.* | *εθεραπευσεν* (ita et. Mc) .. D Or^cod *-πευεν*, item *curabat* it vg

41. *εξηρχετο* c. ABDEFGHKLMQRSUVΓΔΛ al pler .. CX 1. 33. al^10 fere Or *-χοντο* | *κραυγαζοντα* (Q al *κραυαζ.*) c. ADEGHQUVΓΔ al plus^50 Or .. .. ς *κραζοντα* c. BCFKLMRSXΛ al pl | *και λεγοντα* .. L* om | *ο υιος τ. θε.* (Gb) c. BCDFLRX 33. 130. 220. it^pler vg cop arm ar^p Or Tert Victorin .. ς praem *ο χς* c. AEGHKMQSUVΓΔΛ al pler f q go syr^utr al (:: cf Mt 16, 16. 26, 63. Io 6, 69. 11, 27. etc)| *τον χρ. αυτ. ειν.* (et. Or) .. D b f q al vg *αυτον χρ. ειναι* (it^aliq vg *esse Chr*)

42. *ημερας* .. Γ praem *της* | *επορευθη* .. K al^20 fere *επορευετο*, item *ibat* it^mu vg | *επεζητουν* (Gb Sz) c. ABCDFLMQRSUVXΓΔΛ al plus^110 Vict al, item *requirebant* (e *inquir.*) it vg (sed d for *quaereb.*) | .. ς *εζητουν* c. EGHK etc *κατειχον* .. D *επειχον*

43. *ο δε* .. Δ add *ις* | *ταις ετερ. πολεσιν* .. D e *εις τας αλλας πολεις* | *με δει* c. ACEFGHKLMQRSUVXΓΔΛ al pler .. B *δει με* (Ln), item post *οτι* D, item ante *ευαγγ.* it vg | *οτι ε. τ.* .. D e *ε. τ. γαρ* | *επι* c. BL 13. 67. 124. 346. a (*ob hoc*), item *ideo* it^pm vg .. ς *εις* (:: cf Mt) c. ACDEFGHK MQRSUVXΓΔΛ al pler Vict^cat (d e *in hoc*, f q *ad hoc*)| *απεσταλην* c. BC DLX 1. 12. 13. 33. 69. 111. 124. 131. (*-λει*) 346. .. ς *απεσταλμαι* c. AEFGHKMQRSUVΓΔΛ al pler Vict^cat (:: similiter in Mc substituerunt *εξεληλυθα* et *εληλυθα*)

σιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 *καὶ ἦν κηρύσσων*
εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

V.

1 ($^{20.10}$) *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ* 1–11 (Mt 4, 18–22.
ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Mc 1, 16–20.)
Γεννησαρέτ, 2 *καὶ ἴδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ*
δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. 3 *ἐμβὰς δὲ*
εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς

---

44. *εις τας συναγ.* c. BDQ 13. 69. y^{scr} al^{10} fere .. ς (Ln) *εν ταις συναγωγαις* (:: cf ad Mc, ubi pler idem tenent) c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler (item it vg, at ita pariter in Mc) | *της γαλιλ.* c. ABDEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go cop^{dz**} syr syr$^{p\ mg}$ al .. CLQR 1. 22. al^{18} cop syr^{p} *τ. ιουδαιας* (item evv^{2} *τοις ιουδαιοις*, 18.^{ev} *των ιουδ.*) .. 34.^{ev} 48.^{ev} *αυτων*

V. 1. *και ακουειν* c. ABLX 1. 131. c cop^{2} arm .. ς (Ln) *του ακ.* c. CDEFGHKMQRSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg cop^{1} go syr^{utr} al (:: *και* incommodum videri poterat, non item *του*) | *και αυτος ην εστως* (C***FGHX al add *ο ις*, item M^{mg} in lectione eccl. et evv) .. D *εστωτος αυτου*, item (*cum staret ipse*) e | *γεννησαρετ* c. ABCGQRSUVΓΔΛ al pl a b e al .. FL al mu per *γενησαρετ* .. EHKM al mu q for ing (am al *genesareth*) cop (-ζ- pro -σ- exc cop^{dz*}) al *γεννησαρεθ* .. D (nec aliter d) *γεννησαρεδ* .. X a *λιμνην* ad *λιμν.* transiluit

2. *και* (al aliq it^{pl} om) *ιδ.* .. Γ *ειδ. δε* | *ιδεν* c. ACDKLQRVΔ al .. ς (Ln 49.) *ειδε* (-*εν*) c. BEFGHMUΓΛ al pl | *πλοιαρια* c AC*LQR 1.* 33. 40. 53. 237. 259. item *naviculas* a f .. ς (Ln) *πλοια* (:: cf vv. 3 et 7.) c. BC***DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler item *naves* it^{pl} vg. Praeterea B a e cop *δυο* post *πλ.* pon | ACLQ *αλεεις*. Cf ad Mc 1, 16 sq et ad Mt 4, 18 sq | *απ αυτων* h. l. (Gb'') c. BC*DL 33. (a *de quibus piscatores egressi*) .. ς (Ln) post *αποβαντ.* c. AC***EFGHKMQSUVXΓΔΛ al pler c f (g^{1}?) go al .. R b ff^{2} l q vg amb^{rescr} om, item e om *απ αυτ. αποβ.* | *απεπλυναν* (al^{5} -*νον*, 7.^{ev} *επεπλ.*) c. AC***EFGHKMRSUVΓΔΛ al pler .. C*LQX 239. 299. *επλυναν*, item BD 91. *επλυνον* (Ln 49. :: at *απ* facilius omittebatur quam addebatur; illud hoc tantum loco legitur, hoc et. Apoc 7, 14. 22, 14.)

3. *εμβ.* (D *ενβ.*) *δε* .. X add *ο ις* | *των πλοιων* (359. c^{scr} *πλοιαριων*) .. D *πλοιον*, item it (a f *naviculam*) vg | *σιμωνος* c. BDL .. ς praem *του* c. ACEFGHKMQRSUVXΓΔΛ etc (:: 4, 38. nec *οικ. σιμωνος* nec *πενθ. δε του σιμ.* fluct. Infra v. 4. *πρ. τον σιμ.* non fluct, nec magis *τω σιμ.* et *του σιμ.* v. 10. Contra potius invecti quam omissi videntur articuli praeter nostrum locum v. 5. bis v. 7. v. 8 v. 10. Etiam alibi saepe tantum non certum est nominibus propriis articulum post additum esse.) | *επαναγαγειν* (A al aliq *επαναγειν*) .. D it^{pl} go cop al amb^{rescr} Amb ante *απο* pon | *ολιγον* .. D *οσον οσον* | *καθισ. δε* c. BLQ a cop ..

ὄχλους. 4 (30.9) ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα
Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ Ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς
κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκ-
τυον. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ·
(Io 21, 6.) διερήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις
ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον,
καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

ς (Ln) και καθισ. c. ACDEFGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: offendit δε saepius repetitum) | εδιδασκ. εκ (1. 13. al απο) τ. πλ. c. ACEFGHKLMQRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^pler vg al pl .. B εκ τ. πλ. εδιδασκ. (49.), item D^gre εν τω πλοιω εδ. (d *in nave turb. doceb.*)

4. ως (it^pl vg *ut cessavit*) .. D οτε (a *cumque desiit*, e *cum cessaret*) | Δ επαγαγε

5. και αποκρ. σιμων (c. BLΛ; ς Ln ο σιμ. c. ACEFHKMRSUVΓΛ etc; X ο πετρος post αυτω) ειπ. αυτω (B cop om, item e) .. D ο δε σιμ. αποκρ. ειπ. αυτ., e *simon autem dixit* | επιστατα (it^pler vg *praeceptor*) .. D διδασκαλε (a d *magister*) | ολης c. ABL 131. (al?) Cyr .. ς add της c. CDEFHKMSUVXΓΔΛ al pler Tit (:: minime ad tenendum artic. satis est quod facile post λης omitti potuerit; saepissime enim ολης της, ολην την, ολον τον legitur nulla inde turba orta; contra cf Act 5, 19. ubi pler pro δια νυκτος substituerunt δι. της νυ.) | Λ ελαβαμεν | χαλασω (K al -σομεν, 1. al -σωμεν, item go cop² al) το δικτ. (BL 1. 209. al pauc e go cop arm Amb τα δικτυα) ^6και τουτο ποιησαντες .. D e ου μη παρακουσομαι (item d *praeteribo*; D^gr**-σομεν, e *intermittimus*) και ευθυς χαλασαντες τα δικτυα

6. πληθ. ιχθ. πολ. (Gb Sz) c. ACEFHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl cop go arm Thph .. ς (Ln 49.) ιχθ. πλ. πολ. c. BD al it vg | διερηγνυτο (-ερη- c. A g^scr al, item BL; ς -ερρη- c. EFHKMSUVXΓΔΛ al pler, item C) δε το δικτ. (BL 1. al pauc it^pl go cop al τα δικτυα, item D: vide post) αυτων c. AEFHKMSUVXΓΔΛ al pler it^pl vg cop syr^p al; item B(C)L 6. διερησσετο (6. -ρρ-; C διερρητο) δε etc (::ita 49. Legitur -ηγνυσθαι hoc uno loco; -ρρηξαι Mt 26, 65. Mc 14, 63. Act. 14, 14. -ρησσων Lc 8, 29.). Praeterea s 28. al^10 fere add ωστε μη δυνασθαι αναγαγειν (al aliq αγαγειν) αυτο .. D ωστε τα δικτυα ρησσεσθαι, item e (*ut retia dirumperetur eorum*) f (*ita ut rumperentur retiae eorum*) go syr

7. κατενευσαν .. D a e gat -νευον (fortasse et. E*) | τ. μετοχοις c. BDL 259. (al?) a .. ς add τοις, Ln [τοις] c. ACEFHKMSUVXΓΔΛ etc (:: quum nec alibi desint exempla articuli similiter omissi, potius ex emendatione additus quam ex incuria praetermissus pro illorum testium auctoritate censendus est) | ελθοντας (U -ντα) .. K al aliq -ντος | συλλαβεσθαι .. D βοηθειν (it vg *adiuvarent*) | αυτοις .. Λ* 245. 435. -τους | και ηλθον (L 435. -θαν) και .. D e ελθοντες συν (e *cum venissent itaque*), b om κ. ηλθ. | επλησαν (Λ εμπλησ.) .. B al⁴ επλησθησαν, al¹ -σθη | αμφοτερα .. M p^scr -ρος | ωστε .. C* add ηδη, D add παρα τι, item (*ita ut pene* c e g²· vg^ed) it^aliq vg (invitis am fu for

8 (31. 10) *ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ*
λέγων Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 *θάμ-*
βος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ
τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον, 10 *ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην*
υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. (32. 2) *καὶ εἶπεν*
πρὸς τὸν Σίμωνα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ
ζωγρῶν. 11 *καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες*
ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 (33. 2) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων,* 12—16 Mt 8, 2—4.
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ Mc 1, 40—45.
πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
καθαρίσαι. 13 *καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών Θέλω,*
καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. 14 *καὶ* •Lev 14, 2.

per ing iac al, non tol) cop (*inciperent mergi*) syr syr^pmg al | *αυτα* .. D om (ut it vg)

8. *ιδων δε* (D *ο δε*) *σιμ.* (106. syr^p txt sax om) *πετρ.* (13. 69. a b e syr ar^e ar^p om: Schu „haud inepte") | *τοις γον.* (1. al^3 c cop syr *ποσι*) *ιυ* (c. BEHKSUVΓΛ al^70 fere; ς [Gb^00] praem *του* c ACFLMXΔ al mu) .. D e *αυτου τοις ποσιν* (d e *ad ped. eius*) | *λεγων* (e add *ad ihesum*) .. D c e f go syr add *παρακαλω* (*oro te* vv)

9. *και παντ.* (359. om) *τ. συν αυτω* .. D 47.^ev om | *επι τη* .. KΛ 300. 2.^pe al aliq *εν τη*, item *in* it^pler (e *super*) vg | *η* .. BDX go Thph *ων* (item 1?) | *συνελαβον* .. 8 e ff^2 *-βεν*

10. *ομοιως* - - *υι. ζεβ.* (c* arm? om *υι. ζεβ.*) - - *τω σιμωνι* (a b c ff^2 q *similiter autem* [a om] *iacobus et iohannes filii* etc.) .. D *ησαν δε κοινωνοι αυτου ιακωβος και ιωανης υιοι ζεβ.*, item e *similiter fuerunt socii iac. et ioh. filii zeb.* | *και ειπεν* - - *ις* (*ις* c. BL; ς Ln *ο ις* c. ACEF HKMSUVXΓΔΛ etc) - - *ζωγρων* .. D *ο δε ειπεν αυτοις· δευτε και μη γεινεσθε αλιεις ιχθυων· ποιησω γαρ υμας αλιεις ανθρωπων*, item e *Qui ait ad simonem ihesus nolite esse piscatores piscium faciam enim vos piscatores hominum.*

11. *και καταγαγ.* - - *απαντα* (c. ACEFHKMSU?ΓΔΛ al pler; B[D]L 131. al? *παντα*: ita Ln) *ηκολ. αυτω* .. D *οι δε ακουσαντες παντα κατελειψαν επι της γης και ηκ. αυτ.*, item e *illi autem cum audissent omnia dimiserunt super terram et* etc

12. Γ om *και εγενετο* usq *πολεων* | *και ιδου* .. C***al vv^aliq om *και* | *πληρ. λεπρας* .. D *λεπρος* | *και* (19. 124. syr arm om) *ιδων* (B e cop *ιδ. δε*) *τον ιν* .. a b c ff^2 l Amb *et ipse* (Schu „*και αυτος* a Lc non alienum") | *πεσων* .. D e *επεσεν*, omissis *εδεηθη αυτ.* | *θελης* .. Γ al pauc *-λεις*

13. *και εκτειν.* .. D *εκτ. δε* | *ειπων* c. AEHKMSUVΓΔΛ al pler .. BCDLX 13. al^5 Cyr^act *λεγων* (Gb' Ln :: e Mt) | *η λεπρ. απηλθ. απ αυτου* (min aliq singg transp) .. D e *εκαθαρισθη*, 46. 126. *εκαθαρισθη η λεπρ. απ* (46. om) *αυτ.* (:: cf ll pp)

αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σε-
αυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς
προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 ([34.1]) *διήρχετο δὲ*
μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν
καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 ([35.2]) *αὐτὸς δὲ*
ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17–26 Mt 9, 1–8. Mc 2, 1–12. 17 ([36.2]) *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν δι-*
δάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ
ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.
18 ([37.1]) *καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν*
παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον
αὐτοῦ. 19 *καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον,*
ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ

14. *αυτω* .. U al *αυτον* | *αλλα* (X 1. al *αλλ*) *απελθων* .. D a e *απελθε δε και*, item it[mu] vg omisso *και* | *προσενεγκε* (L al mu *-γκαι*) .. X syr Epiph (vult id Mcionem omisisse) add *το δωρον* :: e Mt | *μωυσης* c. BCDKLXΓ al pm .. ς *μωσης* c. AEHMSUVΔΛ al pl. Praeterea cf ad 2, 22. et alibi | *εις μαρτ. αυτοις* (ita et. ll pp) .. D a b c e ff[2.] l q Mcion (vdtr ex Epiph et Tert) Epiph Tert Amb *ινα εις μαρτυριον η* (D* *ην*. it[pler] et pp post *ινα* pon) *υμειν τουτο*. Praeterea D add *ο δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν και διαφημειζειν τον λογον· ωστε μηκετι δυνασθαι αυτον φανερως εις πολιν εισελθειν· αλλα εξω ην εν ερημοις τοποις· και συνηρχοντο προς αυτον· και ηλθεν παλιν εις καφαρναουμ* (:: e Mc 1, 45.)

15. *μαλλ. ο λογος* .. DMU al go *ο λογ. μαλλ.* | *ακουειν* .. M al aliq cop syr al add *αυτου* | *θεραπευεσθαι* (Gb') c. BC*DL 1. 22. al[10] fere it vg cop syr arm aeth al .. ς add *υπ* (Λ 2. g[scr] *απ*) *αυτου* c. (Λ) C**EHKM SUVXΓΔΛ al pler go syr[p] al | E*L*ΔΛ al *ασθενιων*

17. Λ* om *και εγεν.* usq *ημερων* | *και αυτ. ην διδασκ.* (C***HΛM[mg] in lect eccl al mu add *ο ις*) .. D c e *αυτου διδασκοντος* | *και ησ. καθ. φαρ.* (c. ACEHKLMUVXΓΔΛ al pler cop[2]; BS cop[1] praem *οι*: ita Ln) *κ. νομοδ.* .. D e *συνελθειν τους φαρισαιους και νομοδιδασκαλους* | *οι ησαν* .. D e *ησ. δε* | *εληλυθοτες* c. A**BCEHKLMSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg cop syr[utr] al .. A*D 1. 13. al[7] a go *συνεληλυθ.* (ita Ln), item al[3] *συνελθοντ.* | *πασης* .. B (al?) add *της* | H om *και ιουδαιας*, D om *και ιερουσ. και δυν. κυρ. ην*, item X om *και δυν. κυρ. ην* | *εις το* .. D *του* | *αυτους* .. BL *αυτον*, K Cyr *παντας*, 11.[ev] *τους ασθενουντος*

18. *κλινης* .. K al aliq praem *της* | *αυτ. εισενεγκ.* .. D 47.[ev] a c e *εισ. αυτ.* | *θειναι* (BL syr[p] c. * add *αυτον*) .. EMUΛ al mu *θηναι*

19. *ποιας* (Gb Sz) c. ABCDEKLMSUVXΓΔΛ al[80] fere .. ς praem *δια* c. minusc non ita mu, al[55] fere *πως*, al plus[12] *ποθεν* | *αναβαντες* - - *δια τ. κεραμ.* (b *et discoperuerunt tectum ei*) *καθηκ.* - - *κλινιδιω* .. D *ανεβη-*

κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 *καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν*
αὐτῶν εἶπεν Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 *καὶ*
ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες
Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας
ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 *ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλο-*
γισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 *τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί*
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 *ἵνα δὲ εἰ-*
δῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεῖναι
ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ
κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 *καὶ παραχρῆμα*

σαν ε. τ. δ. και αποστεγασαντες τους κεραμους οπου ην καθηκαν τον κραβαττον συν τω παραλυτικω | *εμπρ.* (D *ενπρ.*) *τ.* $\overline{ιυ}$ .. B *ε. παντων*

20. *και ιδων* (D *ιδ. δε*, e *ille autem cum vidisset*) .. CDS al[5] ff[2.] syr pers[p] add o (D om) $\overline{ις}$ | *ειπεν* (D *λεγει*) c. (Gb) BL 33. 130. ff[2.] g[2.] vg pers[w] .. ς add *αυτω* c. AEKMSUVXΓΔΛ al longe pl syr[p], item CD al pauc f cop go syr aeth al Cyr *τω παραλυτικω* (ut ll pp), item 1. 118. 131. it[pl] *τω ανθρωπω* omisso *ανθρωπε* sq | *σοι αι αμ. σου* .. D[gr] F[w] al[7] *σου αι αμ.* (al[4] add *σου*)

21. *οι γραμμ.* .. Γ add *αυτων* | *λεγοντες* .. D it[pl] praem (c add) *εν ταις καρδιαις αυτων* | *τις εστ. ουτος ος* .. D *τι ουτος* | *αμαρτ. αφειναι* (L 1. Cyr *αφιεναι*) c. BDL 1. c e Cyr Amb .. ς *αφιεναι αμαρτ.* (:: ut Mc) c. ACEKMSUVXΓΔΛ etc | *μονος* (Λ *-νον*) .. C*** D[gr]X al[7] a go syr[p mg] Cyr *εις* (:: e Mc), cop utrumq conj | *ο* (D* om) *θεος*

22. *αποκριθεις* c. ABEKLMSUVXΓΔΛ al pler e f g[2.] q vg go cop syr[p] al .. CD 98. 32.[ev] a b c ff[2.] g[1.] l syr aeth om (Ln Gb[0]) | *ειπ. πρ. αυτους* (al pauc *αυτοις*) .. D *λεγει αυτοις* | *ε. τ. καρδ. υμων* .. D add *πονηρα*, item praem c e l aeth syr[hr] Cyp Amb

23. EΓ al *ευκοποτερ.* | *σοι αι αμ. σου* (al aliq e f g[2.] vg go Aug om *σου*) c. ABEKLMSUVΓΔ etc .. D 48.[ev] *σου αι αμ.*, CF[w]XΛ al[7] *σου αι αμ. σου* | *εγειρε* (Gb Sz) c. ABCDEF[w]KLMSVΓΔ al pl .. ς *-ραι* c. UXΛ al mu

24. *ειδητε* .. ALU al *ιδητε* | *εξουσ. εχ.* h. l. c. BKL al[6] ac plur b f g[1.] l q .. ς (Ln) post *οτι* (:: at ita Mt et Mc lectione non fluct) c. ACDEMSU VXΓΔΛ etc | *επ. τ. γης* (Mcion post *αφ. αμ.*) .. D*Λ al aliq Cyr *επι γης* | *αφειναι* (*αφιναι*) c. D*L* (vide ad v. 21.) .. ς (Ln 49.) *αφιεναι* (:: ut ll pp lectione non fluct) c. AB?CD**EKL**MSUVXΓΔΛ etc | *ειπεν* .. D al aliq *λεγει* :: ut Mt et Mc | *παραλελυμενω* c. ABEKSUVΓΔΛ al pl .. CD F[w]LMX al pm Cyr Thph *παραλυτικω* (Gb'' Ln :: at ita Mt et Mc) | *σοι* .. Γ add *δε* | *εγειρε* (Gb Sz) c. ABCDEF[w]KMSVXΔΛ al pl .. ς *-ραι* c. LUΓ al mu | *και αρας* .. D 157. it[pler] (e om *αρ. τ. κλ. σου*) vg *και* (157. it[mu] vg om) *αρον*, addito *και* ante *πορευου* | *το κλινιδιον* .. D *τον κραβαττον*

ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ᾽ ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας
καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι ἴδομεν
παράδοξα σήμερον.

27–32 Mt 9, 9–13. Mc 2, 13–17.

27 (38.2) Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην
ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀκο-
λούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν ἅπαντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ.
29 (39.2) καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-
τοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν
κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς
αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν τελω-

25. εφ (U* εν) ο (Gb″ c. ACEKLMSVXΓΔ al plus[60]; ϛ Ln ω c. B?RUΛ al pm) κατ. (243. it[aliq] al το κλινιδιον, *grabattum*, praem ante εφ) .. D την κλεινην, item (*grabattum suum*) e syr pers[p]

26. και εκστ. - - απαντ. (142. εξισταντο δε απαντες) κ. εδ. τ. θε. (Δ κ. εδ. τ. θε. post φοβου; ista om et. 19.* a) .. DMSX 13. 69. 124. al[12] e om | φοβου .. D θαμβου (** –βους) | οτι .. D om | ιδομεν (C ιδαμ., R ιδωμ.) c. ACKLMRVX al .. ϛ (Ln. 49.) ειδομ. c. BDES?UΓΔΛ al pl

27. και μετ. τ. εξηλθ. (Λ al b c al add ο ις, item al mu post εθεασ.) .. D και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον ακολουθουντα αυτω οχλον εδιδασκεν :: e Mc | κ. εθεασ. (Δ al ειδεν, K al ιδεν) τελ. ον. λευειν (c. ABCLMRΓ al; ϛ Ln 49. λευῒν c. ES?UVXΔΛ al pl; K al λευι, al –υει. Praeterea C 157. add καλουμενον) .. D και παραγων ειδεν λευει τον του αλφαιου :: e Mc | ειπεν .. D al[5] λεγει

28. καταλιπων c. B(vdtr)CDKMRS?UV?X al pl .. AKLΓΔΛ al mu -λειπων (sed EΓΛ al πὼν: cf ad Mt 4, 13. 21, 17. et alibi) | απαντα (M απαν) c. AEK(M)SUVXΓΔΛ al pler .. BC** (C* –τας) DLR al[6] παντα (Ln) | ηκολουθει c. BDL 69. (al?) a .. ϛ –θησεν c. ACEKMRSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg etc (:: at sic Mt et Mc)

29. λευεις (c. ABCLRX al go; ϛ Ln 49. –ῒς c. EKMSUVΓΔΛ al pler; D λευει, al –ῒ) absq. art. (Gb Sz) c. ABCDEF[w]KLMRSUVXΓΔΛ al longe pl.. ϛ ο λευις c. min non ita mu | δοχ. μεγ. λευ. αυτω (Δ al aliq e for amb[rescr] om; et. transponitur) .. D λευ. δοχ. αυτω μεγ. | K al aliq εν τω οικω | ην .. F[w] om | τελων. πολ. c. AEKMSUVXΓΔΛ al pler go .. BCDL R al[8] it vg cop al πολ. τελ. (Ln) | αλλων .. X al αμαρτωλων | οι ησ. μ. αυτ. κατακειμενοι (Λ ανακ.) .. D e ανακειμενων

30. εγογγυζον (R –ζαν) .. D c e ante προς pon | οι φαρ. κ. οι γραμμ. αυτων (αυτ. c. ABCEKLMRSUVΓΔΛ al pler it[pler] vg go al; DFX al[3] f e vg[cod] cop syr sax al mu om: Gb[0]) c. BC(D)LR 1. 33. 131. 157. it vg cop syr[hr] arm al .. ϛ οι γραμμ. αυτ. (vide ante) κ. οι φαρ. (:: hoc ordine Mc) c. AEFKMSUVXΓΔΛ al pler go syr[utr] al | αυτου (18.[ev] –των) .. C* om | των (Gb Sz) c. ABCDEFKLMRUXΓΔΛ al pl .. ϛ om c. SV al mu | τελωνων c. C*D h[scr] r[scr] (al ut vdtr) Cyr (ad h. l. Mai. p. 180.) .. ϛ (Ln) add και αμαρτωλων (:: ita ll pp lectione non fluct) c. ABC**

τῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 (40.2) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
πρὸς αὐτούς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κα-
κῶς ἔχοντες· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς
εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν 33–35 Mt 9, 14 s.
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ Mc 2, 18–20.
σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ δύ-
νασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν,
ποιῆσαι νηστεύειν; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ 36–39 Mt 9, 16 s.
ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, Mc 2, 21 s.

EFKLMRSUVXΓΔΛ etc | εσθ. κ. πιν. (K om κ. πιν.) .. it^pl (go? cf Gab. et Loeb.) aeth Amb *manducat* (*edit*) *et bibit* :: e ll pp

31. και αποκρ. .. D e αποκρ. δε | B om ὁ | πρ. αυτους .. L 33. al cop al αυτοις | αλλα οι c. ABX? al .. ς αλλ οι c. rell

32. εληλυθα .. C***D 1. 28. al^5 Thph ηλθον (:: ut ll pp) | αλλα .. 1. al mu αλλ

33. ειπαν c. CDLR (al?) .. ς -πον c. ABEFHKMSUVXΓΔΛ al longe pler | Οι c. BL 33. 157. cop .. ς (Ln) praem δια τι (:: ut ll pp lectione non fluct) c. CDEFHKMRSUVXΓΔΛ al pler it vg go cop^dz** al | οι μαθ. ιω. (D ιωανου) .. D 91. add και οι μαθηται των φαρισαιων | KΛ al ποικνα | ομοιως (ff^2 om) και οι των φαρ. .. D 19.* 77. 108. 244.* om; abcql *et* (b om) *pharisaeorum* ante και (b om) δεησ. ποιουντ. | οι δε σοι (vv^mu add μαθητ.) .. D οι δε μαθηται σου (:: ut Mt) | εσθ. κ. πινουσιν .. D e ουδεν τουτων ποιουσιν

34. ο δε .. CDLRX al^15 fere f cop syr^p mg aeth arr add ις (:: cf ll pp) | μη δυνασθ. τ. υιους .. D abceg^1 gat* μη δυνανται οι υιοι (:: e Mc) | εν ω ο νυμφ. μ. αυτ. εστιν .. D e εφ οσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ εαυτων (:: cf Mc) | ποιησαι νηστευειν (BX 28. -ευσαι) .. D abceg^1 gat* om ποιησαι (:: e Mc)

35. και οταν c. ABDEHKM^mg RSUVXΓΔΛ al longe pl a em for ing go .. CFLM^txt 1. 13. 69. al^25 fere it^pler vg cop al mu om και, hinc Ln [και] | τοτε .. FMΔ 1. 13. 69. al^20 fere vv mu praem και (:: e ll pp) | νηστευσουσιν (ΔΛ al -σωσιν) .. EHKU al^10 fere -ευουσιν | εν .. X om

36. δε και .. X al mu c e cop al om και | παραβ. πρ. αυτ. .. X πρ. αυτ. παρ. | απο (Gb „bene") c. BDLX 1. 13. 22. 33. 69. 124. 131. 157.* 346. it^pler vg cop syr^utr pers^p al Amb .. ς om (Ln [απο]) c. ACEFHKMRSUVΓΔΛ al pler a go Ir^int. Item σχισας (Gb „bene") c. BDL 1. 22. 33. 131. 157. 251. cop syr pers^p .. ς Ln om c. ACEFHKMRSUVXΓΔΛ al pler it vg syr^p go al Ir^int Amb (:: similitudo ll pp fecit ut vel utrumq vel alterutrum omitteretur. Cf Mcion) | επι ιματιον παλαιον .. MΓ al aliq Thph επι ιματιω παλαιω. Item (liberius et ex ll pp corruptum)

καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἀπὸ τοῦ
καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ
δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ Ὁ πα-
λαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

1—5 Mc 2, 23—28. Mt 12, 1—8.

1 ($^{41.2}$) Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι
αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας

Mcion ap Epiph et in Dial: οὐδεὶς ἐπιβ. ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ (Dial om) ἱματίῳ παλαιῷ. | σχισει (Schu „bene ap Lc") c. BCDLX 5. 36. 40. 60. 239. 259. 19.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} 3.^{pe} a e; item συμφωνησει c. ABCDLX 5. 33. 36. 40. 53. 57. 60. 91. 157. 234.* 239. 259. 299. 410. a e Mcion (ap Epiph εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ πλήρωμα αἴρει, καὶ τῷ παλ. οὐ συμφωνήσει· μεῖζον γὰρ γενήσεται σχίσμα: rursus ex ll pp mutationem passa) .. ς σχιζει et συμφωνει c. (A vide ante) EFHKMRSU VΓΔΛ al pler it^{pler} vg go etc | το απο c. AEFHKMRSUVΓΔ al longe pl go sl Thph .. ς (Gb^{oo}) Ln praem επιβλημα (CLX al mu το επ.) c. B (CLX etc) al pm it^{pler} vg cop al mu, item D επιβλημα add post καινου

37. βαλλει .. C επιβαλλ. | ρηξει .. CΓΔ al aliq f q am go al ρησσει (Γ ρησει) :: e Mc | ο οιν. ο νε. c. BCDLMRUXΛ al plus^{20} it vg cop syr^{utr} al .. ς ο νε. οιν. c. AEFHKSVΓΔ al pl go | τ. ασκους .. D cop add τους παλαιους

38. αλλα c. ADEFHLRS?UVXΓΔ al pl .. BCKMΛ 1. al αλλ | βλητεον .. D it^{pler} go cop al βαλλουσιν (item Mcion in Dial λέγει γὰρ πάλιν ὁ σωτήρ Βάλλουσιν οἶν. νέ. εἰς ἀσκ. νέους καὶ ἀμφότ. συντ.) :: e Mt | βλητ. absq additamento c. BL 1. 33. 131. 157. 209. 301. cop .. ς (Gb^{o} prob ut vdtr Schu) Ln add και αμφοτεροι συντηρουνται (D a e τηρουνται) c. ACDEFHKMRSUVXΓΔΛ al pler it vg go cop^{dz**} syr^{utr} al (Mcion vide ante) :: e Mt ubi nemo om; cf et. ad Mc

39. D a b c e ff$^{2.*}$ l om versum (nec Eus habuisse videtur quod non addidit huic versui canonem decimum, in quo quae cuique propria sunt posuit) :: deest Mt et Mc | και .. B om | θελει c. BC*L 1. 118. 131. 157. 209. 11.^{pe} cop arm aeth .. ς (Ln) praem ευθεως (X al -θυς) c. AC**EFHKMRSUVXΓΔΛ al pler f g$^{1.2.}$ q vg go syr^{utr} al | γαρ .. K 157. add οτι | χρηστος c. BL 157. 225. cop .. ς χρηστοτερος (RX al χριστ.) c. ACEFHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: et ευθεως et χρηστοτερος emendatorem prodit)

VI. 1. εγεν. δε .. D a e go και εγεν. | δευτεροπρωτω (RΓ 13. 117. 124.* 235. -ρω πρωτω) c. ACDEHKMRSUVXΓΔΛ al pler a f* ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ vg go syr$^{p\ txt}$ al Caesar (Μτθ. [corrige Λουκ.] δευτεροπρ. φησὶ σαββ. τὴν ἡμέραν δηλῶν τὴν μετὰ τὸ κύριον σάββ. αὐτοῖς δι' ἑορτῆς ἀργουμένην)

καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 *τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον*

Epiph (explicat *ἵνα δείξῃ σάββ. πρῶτον εἶναι τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὁρισθὲν κ. ῥηθὲν ὑπὸ κυρ. ἐν τῇ κοσμοποιΐᾳ κατὰ περίοδον ἀπὸ τότε ἄχρι τοῦ δεῦρο κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνακυκλούμενον, τοῦτο εἶναι πρῶτον. δεύτερον δὲ σάββ. τὸ ἀπὸ νόμου ὡρισμένον. -- δεύτ. καλεῖται σάββ. μετὰ τὸ σάββ. ἡ τοιαύτη ἁγία [τοῦ προσαββ.] ἡμέρα εἰς σάββ. ἁγιασθεῖσα, κἄν τε κυριακὴ εἴη κἂν δευτέρα κἄν τε τρίτη καταντήσῃ. εἰς δὲ ἑπτὰ ἡμέρας πάλιν ἀνακυκλούμενον δεύτερον καλεῖται πρῶτον*: haer. 30, 31.) Chr (explicans hom. 40. in Mt *ὅταν διπλῆ ἡ ἀργία ᾖ καὶ τοῦ σαββάτου τοῦ κυρίου καὶ ἑτέρας ἑορτῆς διαδεχομένης*. Similiter 237.schol *ὅταν μετὰ τὴν τοῦ σαββάτου ἀργίαν ἑτέρα διαδέξηται πάλιν ἑορτή*.) Isid (epp. 3, 110. *δευτερόπρωτ. εἴρηται ἐπειδὴ δεύτερον μὲν ἦν τοῦ πάσχα, πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων. ἑσπέρας γὰρ θύοντες τὸ πάσχα τῇ ἑξῆς τὴν τῶν ἀζύμων ἐπανηγύριζον ἑορτήν, ἣν καὶ δευτερόπρωτον ἐκάλουν*. Addita explicatione ulteriore pergit: *εἰ δὲ σαββάτῳ εἴρηται, μὴ θαυμάσῃς· σάββατον γὰρ πᾶσαν ἑορτὴν καλοῦσι·* etc. Eadem fere exscripta habent 239.schol 255.schol 256.schol) Thph Euth Amb („secundoprimum, non primosecundum dixit, *δευτεροπρωτον* enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecellit. Secundum ideo quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum.") Conferri praeterea possunt Eustath. vit. Eutych. nr. 95. *μέχρις ἑβδόμης ὥρας τῆς δευτεροπρώτης κυριακῆς* (i. e. dominica prima post pascha); item *δευτεροδεκάτη* Hier. in Ezech. 45. et *δευτερέσχατος* Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clem strom. 6, 5. (ex Praedicat. Petri) -- *ἐὰν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγουσι τὸ λεγόμενον πρῶτον* etc .. BL 1. 22. 33. 69.* 118. 157. 209. (item vgll ut xscr yscr, ubi est *επορευετο ο ις τοις σαββασιν* etc) b c e f** l q cop syr syrp mg („non in omni exemplari est") aeth arp (arer et arro *δευτερω*) perss om (Schu „recte", 49. Ln [*δευτ.*] : : at ut ab additamenti ratione alienum est, ita cur omiserint in promtu est. Ceterum nec simile quid Mt nec Mc adscripserunt.) | *διαπορευεσθαι* .. C*X al pauc *πορ.* | *αυτον* .. D ante *εν σαββ.* | *δια* c. ABLΔΛ* 1. hscr al plus10 .. ς add *των* (:: at ita et Mt et Lc) c. CDE HKMRSUVXΓ al longe pl cop | *και ετ. οι μαθ. αυτ.* .. D e *οι δε μαθ. αυτ. ηρξαντο τιλλειν* (e *vellebant*) : : cf ll pp | *τ. σταχ.* (BC*LR post *ησθ.* pon) *κ. ησθ.* (*κ. ησθ.* a q post *χερσ.* pon, item *ησθ.* D e f arm) *ψωχ. τ. χερσ.* (CM* al aliq b c e cop al Amb add *αυτων*: hinc Ln [*αυτ.*])

2. *ειπον* (X *-παν*) c. BC*LX 1. 118. 131. 157. 209. a c e cop .. ς add *αυτοις* c. AC***EHKMRSUVΓΔΛ etc (254. go *πρ. αυτους*), item Ln [*αυτ.*] .. D *ελεγον αυτω ειδε* (:: prorsus ut Mc) | *τι ποιειτε* .. D *τι ποιουσιν οι μαθηται σου* :: e ll pp | *ο ουκ εξεστ.* c. BD(L)R 69. 274.mg itplervg arm perss .. ς add *ποιειν* c. ACEHKMSUVXΓΔΛ al pler q go cop al (item L syr post *σαββ.*) :: vdtr magis e Mt illatum, quocum et *σαββ.* eodem loco ponitur, quam c. Mc omissum esse. Ex eodem Mt addiderunt *εν* | *τοις σαββ.* c. BDLR 1. 22. 124. 131. al itpler (D e ante *ο* pon) ..

1 Sam 21, 6. *Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν;* 3 *καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυείδ,
ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;* 4 *ὡς εἰσῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν καὶ
ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ
μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;* 5 ($^{48.2}$) *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.*

6–11 Mc 3, 1–6. Mt 12, 9–14. 6 *Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς
τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ*

ς *εν τοις* (Δ* om) *σαββασιν* (13. al *εν σαββατω*) c. ACEHKMSUVXΓΛ al pler $g^{1.2}$ vg al (:: e Mt; cf et. ad Mc)

3. *και αποκρ.* .. D *απ. δε* | *πρ. αυτ. ειπ.* (a b g^{1} *dix. illis*) *ο* (B om) *ις* (33. al go *ο ις ειπ.*) c. BC*EHSUVΓΔΛ al pl a b g^{1} go al .. AC***(D)K (L)MRX al pm it^{mu} vg cop al *ο ις ειπ.* (D^{gr} *ελεγεν*) *πρ. αυτ.* (L al vg al *πρ. α. ειπ.*): ita Ln .. e *dix. ad illos* sine *ο ις* | *ουδε* (D *ουδεποτε*) *τουτο* .. HL *ουδεποτε* :: e Mc | *οποτε* c. AEHKMRSUVΓΛ al pler .. BCDLXΔ al $plus^{10}$ *οτε* (Ln) | *μετ αυτου* (ita et. Mt et Mc) .. D *συν αυτω* | *οντες* c. ACEHKMRSUVΓΔΛ al pler (124. $6.^{pe}$ *παντες*) .. BDLX al $fere^{10}$ om *οντες* (Ln :: at ita et Mt et Mc)

4. *ως* c. ACEHKMRSUVΓΔΛ al pler (item LX al^{10} *πως*: ita Ln ex errore de c :: e ll pp) item *quomodo* (*quemadmod.* Ir^{int}) it^{pler} vg go cop al pl Ir^{int} .. BD c (sed habet *et*) Mcion ap Epiph (sed vv. 3 et 4. post 9, 44. affert) om (49. :: at quum iidem BD cum 102. soli *πως* in Mc omittant, nec faveat glossae quod in pler *ως* [inter *ες* et *εις* facile omiss. ut al^{2} om *εισ*–], in pauc *πως* [c. Mt et Lc ubi nemo *ως*] legatur, praestat servare) | *εισηλθεν* .. D *εισελθων* | *προθεσεως* .. D^{gr} *προσθ.* (item D^{gr} ll pp; supple ad Mt) | *ελαβ. και* c. AC***EHMRSUVΓΔΛ al pl it vg go al; item BC*LX 33. cop syr $Thph^{ed}$ *λαβων* (ita Ln) .. DK 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. al^{25} fere syr^{p} syr^{hr} arm aeth Ir^{int} $Thph^{cd}$ om (Gb^{0} :: at ita ll pp) | *και εδ. και* c. ADEHKMRSUVXΓΔΛ al pler syr^{p} aeth al $Thph^{cd}$ .. BL 1. 112. it vg go cop syr al $Thph^{ed}$ Ir .. Amb om *και* sec (Ln 49. :: at testes similes et. in Mc om: abundare videbatur, hinc tot interpr consentiunt invitis cdd Gr pler) | *ους* .. *οις* | *εξεστιν* .. DM *εξον ην*, item *licebat* it^{pl} gat Ir^{int} Amb :: Mt, unde M etiam add *αυτω* (gat *eis*) | *μονους* (RΔ al mu syr^{p} *μονον*, it^{aliq} vg *tantum;* D al *μονοις*) *τους ιερεις* (D al *τοις ιερευσιν*). Post haec D (quos Wechelius „cdd 2 vetustissimos" laudat, sunt Steph. β et Cant. i. e. ipse D) addita habet: *τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης* (*trabaricator*) *ει του νομου.*

5. *αυτοις* .. X 299. add *ο ις* | *οτι* .. B 1. 131. arm om | *ο υι. τ. ανθρ.* (Δ* haec omnia om exeunte columna) .. B cop syr post *και* (syr al om) *τ. σαββ.* :: ut Mt

6. *εγεν. δε* usq *ξηρα* .. D *και εισελθοντος αυτου παλιν εις την συναγω*–

αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατη-
γορίαν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν
δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειρε καὶ στῆθι
εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐ-
τούς Ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-

γην σαββατω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα | δε και c. AEH KMRSUVΓΔΛ al longe pl g[2.] q vg go (*et factum est autem*) .. BLX al[10] it[pm] (e *et factum est*) cop al pl Cyr om και (Ln) | ανθρ. εκει c. BLR 1. 33. 131. 157. 209. 239. 299. (al?) cop Cyr .. ϛ (Ln) εκει ανθρ. (:: ita Mc) c. AEHKMSUVΓΔΛ al pler it[pler] (b om) vg go al

7. παρετηρουντο (Gb') c. ABDLMRXΛ al fere[30] Cyr .. ϛ -ρουν c. EKSU VΓΔ al pl (H 17.[ev] -ρουν τε, et. και παρ. legitur) :: cf ad Mc | δε absq αυτον (Gb Sz) c. AKF[w]HKMRSUVΓΔΛ al plus[130] it vg go al Thph Tert .. ϛ (49.) add αυτον c. BDLX al mu cop syr[utr] al Cyr ambr[escr] :: e Mc | εν .. DK al plus[15] it[pl] am om :: cf ll pp | θεραπευει c. ADL 2.[pe] al aliq .. ϛ -πευσει c. BEHKMSUVXΓΔΛ al pler (:: ita Mc, Λ al[1] -πευει praebentibus) | ευρ. κατηγοριαν αυτου (Λ αυτω) c. AEHMUVΓΔΛ al pl f (*occasionem accusandi illum*) go (*facultatem ad accusand. eum*), item ευ. κατηγ. κατ αυτ. F[w]KLR al fere[60] cop syr[p mg] arm al Cyr Thph .. B(D)SX al[10] g[1.] q am for gat syr[utr] ευρ. κατηγορειν (D -ρησαι) αυτου (49), al pauc κατηγορησωσιν αυτ., a e *invenirent et accusarent eum*, b c ff[2.] vg[ed] ing em al *inv. unde* (*quemadmod.* b) *accusarent eum* (:: insolitum ευρ. κατηγοριαν αυτου vario modo temptarunt)

8. ηδει .. D γεινωσκων, item b *sciens* | ειπ. δε c. BLX 1. 13. 33. 69. 91. 157. 209. a .. ϛ (Ln) και ειπ. c. AEHKMSUVΓΔΛ etc; D λεγει (c e *et dicit*) | τ. ανδρι (Gb'') c. BL 1. 33. 91. 131. 209. 239. 299. 237.[schol] Cyr .. ϛ (Ln) τ. ανθρωπω (:: ut ll pp lectione non fluct) c. AEHKMSUVXΓ ΔΛ etc (it vg *homini*) .. D om (e om τω ξηρ. εχ. τ. χ.) | τω (Λ add την) ξηραν (KM al[15] εξηραμμενην) εχ. τ. χειρα (e[scr] e[scr] -ραν) .. D τω τ. χειρ. εχ. ξηρ. | εγειρε (Gb'') c. ABEF[w]KLMUVXΔΛ al pl .. ϛ -ραι c. S? Γ al .. D -ρου | και .. Λ om | εις το μεσον .. D εν τω μεσω, item it[pl] *in medio* | και αναστ. c. BDLX 1. 33. c[scr] (al?) it vg cop (syr) (go *tunc* etc) Cyr 237.[schol] .. ϛ ο. δε αναστ. c. AEKMSUVΓΔΛ al pler syr[p] al | εστη .. D εσταθη

9. δε c. BDL 13. 33. 69. 124. 346. it vg go .. ϛ ουν c. AEKMSUVXΓΔΛ al pler syr[p] al .. cop (syr) om | ο (B om) ις .. K al plus[15] it[mu] vg al post πρ. αυτ. | επερωτω c. BL 157. e f g[2.] l vg go cop .. ϛ (Ln) επερωτησω c. ADEKMSUVXΓΔΛ al pler a b c ff[2.] g[1.] q syr[utr] al (:: cf 20, 3. c. ll pp, ubi -τησω non fluct) | υμας ει (Schu prob) c. BDL 157. it[pler] vg cop Cyr schol Mcion ap Tert .. ϛ υμας τι· c. minusc q syr[p], item AEKMS ΓΛ al fere[100] go syr al υμας· τι (Gb Sz), item alterutrum UVXΔ (:: et. in Mc fuerunt qui τί inferrent) | τω σαββ. c. BDL it[pl] am for em (cop fluct) Aug .. ϛ τοις σαββασιν (:: ut ll pp) c. AEKMSUVXΓΔΛ al longe pler a f al vg[ed] et[mss aliq] Mcion ap Tert | η κακοποιησαι .. Mcion ap Tert η ου

ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; 10 καὶ περιβλεψάμενος πάν-
τας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν,
καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλή-
σθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ
Ἰησοῦ.

12 s. Mc 3, 13–15. 12 (43.2) Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
θεοῦ. 13 (44.2) καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους

---

9. *απολεσαι* (Gb'' Schu prob) c. BDLX al it[pler] vg go cop syr syr[p mg] al Mcion ap Tert .. AEF[w]KMSUVΓΔΛ al[130] ac plur e syr[cd] syr[p] al Thph *αποκτειναι* (Gb Sz) :: e Mc. Praeterea DΔ tisch[**] al[20] arr add *οι δε εσιωπων* (Δ *-πουν*) :: e Mc

10. *περιβλεψ. παντ. αυτ.* (DX al aliq b e f ff[2] q al *αυτ. πα.*) .. DXΛ 1. 11. 22. al[10] add *εν οργη*, 13. al[4] *μετ οργης*, item it[pm] syr[p] sax :: e Mc | *ειπεν* .. D *λεγει* :: ut ll pp | *αυτω* (Gb Sz) c. ABEF[w]KMSUVΓΔΛ al pl go syr syr[p txt] arm al Thph .. ς (Gb') *τω ανθρωπω* (:: e ll pp) c. DLX al mu it (c. *hom. illi*, e *illi hom.*) vg cop syr[p mg] al | Δ* *χειραν* | *εποιησεν* (Gb) c. AEF[w]LMSUVΓΔΛ al plus[80] (syr[p] add *ουτως* c. ob.) Thph.. ς (Ln 49. prob Schu) *επ. ουτως* (ς *-τω* c. min) c. BK al mu .. DX 1. 13. 69. al mu it vg go cop syr syr[p mg] al mu *εξετεινεν* (Gb' :: e ll pp) | *απεκατεστ.* (Gb'') c. ADEKLMSVXΓΔΛ al pl .. ς *αποκατεστ.* c. BU al mu (1. al *αποκατεστη*) | *η χειρ αυτ.* (Gb Sz) c. ABDKLQUXΔ al plus[30] it vg go cop syr[utr] arm aeth al Thph .. ς add *υγιης* c. EMSVΓΛ al pl | *ως* (D 1. al add *και*) *η αλλη* c. ADEKMQSUVXΓΔΛ al longe pler b c f g[1. 2.] q go syr[utr] al mu .. BL 33. 34.* 63. a e ff[2.] l 130.[lat] vg sax cop om (49. item Ln [*ω. η αλλ.*] :: at multo probabilius est *ως η αλλη* ut abundans et absq *υγιης* minus aptum ab alteris esse deletum, ab alteris praemisso *υγιης* ad Mt[i] modum completum esse. Cf ad Mc, ubi unus 131. cum paucis interpr verba *ως η αλλ.* sola habet). Praeterea h. l. D add (cf supra ad v. 5.) *και ελεγεν αυτοις οτι κυριος εστιν ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου.*

11. *διελαλουν* (KU al plus[12] *ελαλουν*) .. D *διελογιζοντο* | *πρ. αλληλους* .. AM syr[p] c. ob. add *λεγοντες* | *τι αν ποιησειαν* (QX al *-σιαν*: c. EKMQSUVXΓΔ al pler, item A al[6] *-σειεν*; BLΛ 1. 13. 69. al[5] *-σαιεν*: ita Ln) .. D *πως απολεσωσιν αυτον* :: e ll pp

12. *ταυταις* .. D cop *εκειναις* (it vg *illis*) | *εξηλθεν* c. EKMQSUVΓΔΛ al pler it[pler] vg Cyp al .. ABDL(X) 33. al[5] fere e *εξελθειν αυτον* (X om) (Schu „bene,“ 49. :: utraque ratio frequens; at vdtr iste locus ad v. 6. correctus esse, ubi *εισελθειν αυτον* non fluct) | *προσευξασθαι* .. D *και προσευχεσθ.* | *του θεου* (et. Or Cyp Amb) .. D om (Tert paullo liberius affert locum e Mcione, sed inde vix concludere licet omissum fuisse *του θε.*)

13. *προσεφ.* .. D 1. 22. 131. 157. Eus *εφωνησεν* | Γ b[scr] *τοις μαθηταις* |

ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν 14–16 Mc 3, 16–19.
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρ- Mt 10, 2–4. Act 1, 13.
θολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλφαίου,
καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ
Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, 17 ($^{45.1}$) καὶ καταβὰς μετ' 17–19 Mc 3, 7 ss.
αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆ- Mt 4, 24 s.
θος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς
παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι
ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων

απ .. 28. al^{20} fere Eus εξ, item it (sed non d) vg al | ωνομασεν (E* G al ονομασ.) (et. Eus) .. D al^{5} εκαλεσεν

14. σιμωνα .. D praem πρωτον (:: cf Mt) | ωνομασεν (Γ al ονομ., y^{scr} post πε.) πετρ... D πετρ. επωνομασεν (it vg *cognominavit petr.*) | και ιακ. c. BDKLΔ al^{20} fere a b c vg^{cd} syr arm pers^{p} .. ς om και c. AEMQSUVXΓΛ al pl it^{pm} vg go cop al (:: valuit huc et ad sqqtia locus Mt^{l} [non paullo dissimilior Mc^{l}] ubi app^{orum} nomina bina proponuntur) | ιωαννην .. D ιωανην τον αδελφον αυτου· ους επωνομασεν βοανηργες ο εστιν υιοι βροντης :: e Mc | και φιλ. c. BDL 33. 157. 244. a b c l syr arm aeth pers^{p} Eus .. ς om και c. AEKMQSUVXΓΔΛ al pler it^{mu} vg go cop al

15. και μαθθ. (-θθ- c. B*D item go et h.l. et in Mt, non item in Mc; ς 49. -τθ- c. rell ut vdtr) c. BDL 13. a b c l q cop syr arm aeth pers^{p} arr Eus .. ς om c. AEKMQSUVX (X vg^{cd} θωμ. κ. ματθ.) ΓΛ (Δ om κ. μαθθ. κ. θω.) al pler it^{mu} (sed e *iac. ioh. phil. bart. matth. thom. iac.*: ubique omisso *et*) vg go al | θωμαν .. D add τον επικαλουμενον διδυμον :: ex Ioh 11, 16. etc | και ιακ. c. D*L 13. 33. c^{scr} a b c d l cop^{2} syr arm aeth pers^{p} arr .. ς (Ln) om και c. ABD**EKMQSUVXΓΔΛ it^{mu} vg go cop^{1} syr^{p} al | αλφαιου c. BL 1. 13. 33. 69. 131. 346. .. ς (Ln) praem τον (435. add υιον) του (b^{scr} om) c. ADEKMQSUVXΓΔΛ etc (:: ita Mc [et Mt] lectione non fluct)

16. και pr c. BDF^{w}LQ al^{8} a b c ff^{2}· l vg$^{edetmss\ aliq}$ cop syr arm aeth pers^{p} arr .. ς om c. AEKMSUVXΓΛ (Λ om κ. ιουδ. ιακ.) al pler e f g^{1}· q am em ing for per tol go syr^{p} sax | ισκαριωθ (D it^{pl}vg σκαριωθ, d *inscarioth*; c *scariotha*, a b om) c. BDL 33. it vg Mcion ap Epiph^{1} ∴ ς ισκαριωτην c. AEKMQSUVXΓΔΛ etc (Mcion ap Epiph^{1}) :: alterum c. Mc alterum c. Mt convenit, sed et. in Mc pler -ωτην substituerunt, pauci (c solus Graecorum) in Mt -ωθ | ος c. BL 53. 112. it vg cop syr aeth arr perss Mcion ap Epiph^{2} .. ς add και c. ADEKMQSUVXΓΔΛ al pler go syr^{p} al (:: at ita et Mt et Mc)

17. καταβας μετ αυτων .. Epiph urget quod Mcion scripserit κατεβη εν αυτοις | Λ om εστη | τοπου ∴ KSVΔ al plus^{12} του (al^{1} τοπ. του) | οχλος .. BL 1. 118. add πολυς | του λαου .. 1. 118. 131. al^{2} l om (:: ut Mc) | πασης της .. DF^{w} om της | ιερουσαλημ usq σιδωνος (c e go add *et aliarum civitatum*) .. D αλλων πολεων | οι ηλθον (L -θαν) .. D εληλυθοτων

18. ενοχλουμ. c. ABL 1. 157. al ut vdtr (7.p^{e}?) .. ς (Ln) οχλουμ. c. DEK

ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο· 19 *καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτε-*
σθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.
20 s. Mt 5, 3–6. 20 (48.5) *Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς*
μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 (47.5) *μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορ-*
τασθήσεσθε. (48.5) *μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.*
22–26 Mt 5, 11 s. 22 (49.5) *μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ*
ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα
ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 *χάρητε ἐν*
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν
τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες

MQSUVXΓΔΛ al pler (:: quum simillimo loco Act 5, 16. *οχλουμενοι* non fluctuet, isque ipse ad nostrum varie mutandum valuisse videatur, *ενοχλ.* praestat, quamvis in universum *ενοχλ.* frequentius sit quam *οχλ.* Similiter Tob. 6, 7. *ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον.* In N. T. Heb 12, 15. *ἐνοχλῇ* legitur.) | *απο* (Gb Sz) c. ABDEF[w]LMQSVΓΔΛ al pl .. ς *υπο* c. KUX al pl (:: cf Act 5, 16.) | *και εθεραπ.* c. EKMSUVXΓΔΛ al pler go syr[utr] al .. ABDLQ 33. 85. 240. 244. 254. 6.p[e**] it vg cop aeth arm al Euth om *και* (Ln 49. :: manifesta correctio; *και* vero a correctore alienissimum)

19. *εζητουν* c. BL (al?) b e f am go syr .. ς (Ln) *εζητει* c. ADEKMQRSUV XΓΔΛ al ut vdtr omn it[mu] vg cop syr[p] al | D *αψασθε*

20. *αυτος* .. D e om | *επαρας* .. D[gr] *ετιαρας* (confusis *π* et *τι*) | *μαθ. αυτου* (et. Or[1]) .. D 67. 91. ff[2.] pers[p] Or[1] Thph om *αυτ.* | *ελεγεν* (et. Or[1]) .. X Or[1] *λεγει* | *οι πτωχοι* c. ABDEKLMRSUVΓΔΛ it[pl] vg cop syr[utr] al Mcion[tertull] Or Cyr[diserte] Eus Amb[comm] al .. QX 1. 13. 33. tisch* al[25] a c f gat go cop[dz**] syr[hr] arm arr sl[1 mur] sax Amb[1txt] add *τω πνευματι* (:: e Mt) | *του θεου* .. X* al[10] c go Amb[1] *των ουρανων* :: e Mt

21. *χορτασθησεσθε* .. X al pauc it[pm] al Mcion ap Tert Amb *-σθησονται* :: ex Mt (Passim et., ut Mcion[tert], antea *αυτων* pro *υμετερα*, item postea *γελασονται*) | *μακ. οι κλαι.* – *-γελασετε* (syr[hr] ante *μακ. οι πειν.* pon) .. D om

22. DPXΔ *μισησουσιν*, item X *ονειδισουσιν* | *υμας* sec .. D om | *ονειδ. κ. εκβαλ.* (et. Chr Mcion ap Tert) .. D it[pl] (non e f g[2.]) Cyp[4] *εκβ. κ. ονειδ.* | *ενεκα* .. DF[w]PΓ al aliq Chr *-κεν*

23. *χαρητε* (Gb Sz) c. ABDEF[w]HKLMPQRSUVXΓΔΛ al[150] fere .. ς *χαιρετε* c. min pauc Chr[3] | *ιδου γαρ* (K al aliq om *γαρ*) .. D 6.p[e] syr *οτι* :: e Mt | *πολυς* .. E *πολλοις*, al (item X v. 35.) *πολλυς* | *τω ουρανω* .. E 13. 69. al fere[10] e f go sl Thph[ed] Cyp al *τοις ουρανοις* :: e Mt | *κ. τα αυτα* (Schu commend) c. BD (d *sic*) QX 33. (al ut vdtr) c e (c *sec. eadem*, e *per ead.*) a (*similiter*) Mcion[epiph] .. ς *κ. ταυτα* (Gb" *τ' αὐτά*: at in cdd accentu praeditis facile omn, ut EKLMUΓΛ, *ταῦτα* est) c. AE HKLMPR(plane vdtr, sed vide post)SUVΓΔΛ al pler it[pl] (*sec. haec*) vg go cop (sed go cop vide post) etc (Mcion[tertull] *secund. haec* vix valet

αὐτῶν. 24 ($^{50.10}$) Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν
παράκλησιν ὑμῶν. 25 ($^{51.10}$) οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πει-
νάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ
ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 ($^{52.5}$) Ἀλλὰ 27–30 Mt 5, 39–48.
ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς
ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν,
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 ($^{53.5}$) τῷ τύπτοντί

---

contra Mcion^{epiph}) | γαρ .. D g^{r} 64. (Mcion^{epiph} et^{tert}, sed non una cum praecedentib affertur) a Amb (ut Mcion) om | αυτων .. 49. al^{1} barb Mcion^{epiph} (invito Tert) υμων, 10.^{pe} των ιουδαιων

25. οι εμπεπλ. (DEPΔ ενπ., F^{w} 124. vv aliq τοις –νοις) c. ADEHKMPSUVΓ al pl it^{pler} vg syr (syr^{p} vide post) al cat^{ox} Mcion^{tertull} Ir^{int} al .. BLQ ΞXΛ (,νυν, sic) Λ 1. 13. 22. 33. al^{15} f go cop arm aeth syr^{p} c.* al Thph^{ed} add νυν | M πεινασητε | ουαι c. BK (ὑ pro οἱ) LS (om et. οι γελ. νυν) X 1. 13. 69. 157. 209. al aliq Or^{3} (semel add γαρ) Ir^{int} (*Vae vobis qui sat. estis, quon. esur. : et qui ridetis nunc* etc) (Mcion^{tert} *Ingerit vae etiam saturatis, quia es., etiam* [cod *et*] *rid. nunc, quia lugebunt.*) .. ς (Ln) add υμιν c. ADEHMPQRUVΓΔΛ al pler it vg etc | και κλαυσετε (et. Or^{3}) .. X (Mcion^{tert} vdtr; vide ante) om (29.* Ir^{int} Hil om πενθ. και)

26. ουαι (Gb Sz) c. ABEF^{w}HKLMPQRSUVXΓΛ al pler it^{pler} vg go al Mcion^{tert} Bas Chr^{1} cat^{ox} al .. ς add υμιν c. DΔ al mu b cop syr al Chr^{3} Ir^{int} | καλ. υμας (D 28. d^{scr} υμιν, item it^{pm} vg^{ed} et$^{mss\ pler}$) ειπ. c. DEKMPQRSUVXΓΔΛ etc (et. Chr^{3} cat^{ox}) .. AHL al aliq vg^{ed} et^{mss} mu (sed non am ing al) Chr^{3} Ir^{int} καλ. ειπ. υμ., B e q υμ. καλ. ειπ. | παντες c. ABEHKMPQRUX al^{pm} it am fu for em iac ing per mt (al^{mu}) go cop syr^{p} arm sax al Tit Chr^{5} (et^{1} οὐκ εἶπεν - - οἱ ἄνθρ. ἀλλ' ὅταν πάντες) cat^{ox} Ir^{int} al .. DF^{w}LSVΓΔΛ al fere^{100} 239.^{schol} 259.^{schol} vg^{ed} syr aeth perss ar^{p} Mac al aliq Mcion^{tertull} om παντ. (Gb Sz) | κ. τα αυτα (Schu ut supra) c. BDK (Q hiat h. l.) ΞX d^{scr} al fere^{10} item (ut supra) c e a go cop .. ς (Gb ut v. 23.) κ. ταυτα c. AEHLMPSUVΓΔΛ al pler it^{pl} vg etc (Mcion^{tert} rursus *sec. haec*; cf ad v. 23.) | γαρ (et. Ir^{int}) .. D 29. it am fu for em iac ing mt per tol (al) sax Mcion^{epiph} et^{tert} Aug om | τ. ψευδοπρ. (b Ir^{int} Mcion^{tert} praem *et*) .. 243. f $g^{1.}$ l am for ing em mt per tol al sax Mcion^{epiph} (uberius tractat Epiph; at item Tert lectionem *et pseudoprophetis*) Bed τοις προφηταις (243. τους –τας) | οι πατ. αυτων (142.* 251. c^{scr} Ir^{int} υμων, 435. om) .. B om

27. αλλα c. ABDEKLMPRΛ al pl (cdd^{14} ap solum Scriv) .. ς αλλ c. HX item ut vdtr SUV, item al pl | R εχχθρους | Λ ποιητε

28. υμιν c. BEHLSUVΔΛ al pl (item c f al vg Amb *maledic. vobis*) Iust (libere: εγω δε υμιν λεγω Ευχεσθε υπερ των εχθρ. υμ. και αγαπατε τους μισ. υμ. και ευλ. τους καταρωμ. υμιν και ευχ. υπερ τ. επηρεαζ. υμ.) Or .. ADKMPRXΓ al^{35} (it^{pl}) Eus Thph υμας (Gb Sz 49. :: at hoc multo usitatius; hine ap Mt υμας, non υμιν in textum illatum est) |

σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός
σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 *παντὶ δὲ τῷ*
αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
Mt 7, 12. 31 (54. 5) *καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ*
32–36 Mt 5, 44 48. *ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.* 32 (55. 5) *καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγα-*
πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς
ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 *καὶ ἐὰν ἀγαθοποιεῖτε τοὺς ἀγα-*
θοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 *καὶ ἐὰν δανίζετε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν,*

προσευχ. (Gb Sz) c. ABDEHKLMPRSUVXΓΔΛ al longe pl vv pl Aug .. ς praem *και* c. min ff^{2} vg^{ed} (non am fu for em ing iac per al, nec sax) syr al Iust (vide ante) (Mcion^{dial} -- *και ευχεσθε υπ. των διωκοντ. υμ.* liberrime) Mcion^{tert} Amb Adim | *περι* c. BL (al ut vdtr, nam Wtst Gb plane non attenderunt) .. ς (Ln) *υπερ* c. unc rell et min haud dubie pler Chr (*ευχεσθε* bis) (:: at *υπερ* ex Mt, ubi lect non fluct. Ap Lc *περι* et. Act 8, 15. Ap Paulum utrumque saepius; sed Col 1, 3. *περι* a pm in *υπερ* mutatum, non item 1, 9 *υπερ* in *περι*) | ALX al mu *επερεαζ.*, D* *επηρηαζ.* | *υμας* .. Λ *υμων*, 235. *υμιν*

29. *επι* c. ABEHKLMPRSUVXΓΔΛ etc .. D Clem Or *εις* (it vg *in maxillam*) :: e Mt | *σιαγονα* (XΓ al mu *-γωνα*) .. E* 28. (106.) Or^{1} praem *δεξιαν* (106. add *την δεξ.*) :: e Mt | *παρεχε* (13. 69. 124. 346. *στρεψον*) .. D 13. 28. 69. al^{5} fere it^{pl} vg^{sixt} et$^{cdd\ aliq}$ al Amb add *αυτω* :: e Mt | *τον χιτωνα* .. AΓ al aliq cop al add *σου* :: cf Mt. Praeterea it^{mu} (Ir^{int} libere, item Mcion^{tert}) transpon *το ιματ.* (*palleum*) et *τ. χιτ.* (*tunicam*) :: ad Mt^{i} modum

30. *δε* c. ADEHMPSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg (et. am em ing for al; per *enim*) go cop syr^{p} c.* al Chr .. BKLR al plus^{12} b ff^{2} l syr arm om (Barn Clem aliique omittentes nil valent quum non afferant nisi sententiam *παντι τω* etc). Item *τω* c. unc omn exc B, item Clem^{2} Const (Iust alludens *παντι τω αιτ. διδοτε*) Chr al .. B Barn om. Hinc Ln [*δε τω*]

31. *ποιωσιν υμιν* .. A *ποιουσιν* (ut C*L in Mt) *υμας* | *και* (72.* 253. 2.^{pe} e q om) *υμεις* (q post *αυτ.*, item *κ. υμ.* b cop; Clem post *ποι.*; Mcion^{tert} *ita et vos*, alibi Tert *et vos ita* omisso *ομοιως*) .. B a ff^{2} l Ir^{int} (affert v. 29 usq 31.) om (:: sane est in Mt), hinc Ln [*κ. υ.*] | *ομοιως* (52. 258. ante *αυτ.*, a *sic* post *homin.* :: ut Mt) .. D 248. e Clem Ir^{int} om (praeterea vide ante)

32. *τους* (D praem *τουτο ποιουσιν*) *αγ. αυτ. αγαπωσιν* .. 209. *το αυτο ποιουσιν* (:: e Mt), item 1. omisso toto v. sq. | *οι* .. A om

33. *και* (B add *γαρ*) *εαν* (D al^{1} *ει*) | *αγαθοποιειτε* c. DHMPΓΔΛ 33. al^{8} scr al haud dubie pm (S?) .. ς (Ln 49.) *-οιητε* c. ABEKLUVX al pl | *υμιν* (D post *χαρ.*, c om) *χαρ.* (P it^{pm} vg post *εστ.*) *εστ.* | *και γαρ* (BΛ om; al pauc add *και*) *οι* (A om) *αμαρτ. το* (A 262. om) *αυτο* (*το αυτο*, e *id ipsud*: D a ff^{2} vg *δ τουτο*, 130.^{sr} b c f q *ταυτα*)

34. *και εαν* .. D *καν* | *δανιζετε* (Gb'') c. ADEF^{w}HKLPXΔΛ al pl .. ς *-ζητε*

ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα
ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 *Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ*
ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀφελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ
τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. 36 *γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς* Mt 5, 48.
καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 (56.2) *καὶ μὴ κρίνετε, καὶ* Mt 7, 1.

---

c. MSUVΓ al pm (de -ι- et -ει- vide infra) .. B 157. -σητε (Ln) .. b f ff2 g1.2 q vg Amb *si mutuum dederitis*, e Mciontert *feneraveritis*, c d *feneratis*, a *feneretis*. Iust: *εἰ γὰρ δανείζετε παρ' ὧν ἐλπ. λαβεῖν, τί καινὸν ποιεῖτε; τοῦτο καὶ οἱ τελῶναι ποιοῦσιν.* | *λαβειν* c. BL 237. Iust .. ς (Ln) *απολαβειν* c. ADEHKMPSUVXΓΔΛ al longe pler etc (:: *απολαβωσιν* non fluct) | *υμ. χαρ.* .. D e *χα. υμ.* | *εστιν* .. B e om (b l om v. 32.) | *και* c. BL 157. cop (b q *nonne et*) .. ς (Ln) add *γαρ* c. iisdem unc qui *απολ.* al pler itpl vg al | *αμαρτωλοι* c. ABDELMPSUV ΓΔΛ al pl .. ς (Gb00) praem *οι* c. HK al mu cop | Λ om *αμαρτωλοις* (H al -*λους*) | *δανιζουσιν* c. AB*DLPΔ al, item et ante et post (Λ *δανιζουσιν* hoc tantum loco, E* *δανιζ.* primo et tertio loco) .. ς (Ln 49.) -*ει*- c. B**HKMS(vdtr)UVXΓ(Λ) al longe pl | *τα ισα* (ἴ- EKMΔ etc; Γ al ἶ-) .. D a b c e ff2 l q Amb om (non item f g1.2 vg)

35. *πλην* .. U add *λεγω υμιν* (:: e Mt) | Λ *εχχθρους* | *αφελπιζ.* c. DP cscr 6.pe (et al sine dubio: nec Wtst nec Gb nec Sz attendit) .. ς (49.) *απελπ.* c. ABEHKLMSUVXΓΔΛ etc (:: cf ad 1, 25.). Accurate a b d e f ff2 g1 q for tol *nihil desperantes* (c al vged et am em ing al *nih. inde sper.*) Contra syrutr syrp arp (exprimentes *μηδενα απελπιζ.*) *neminis spem praescindentes* | *πολυς* .. Λ yscr al1 c add *εν τοις ουρανοις*, hinc Ln [*ε. τ. ουρ.*], item a l (al?) sax Amb *in caelo* (:: cf v. 23. et Mt 5, 12.) | *υψιστου* (Gb Sz) c. ABDEHKLMPSUVXΓΔΛ al pl .. ς praem *του* c. min non ita mu | *χρηστος*: ita unc omn etc .. escr fscr *χριστ.*

36. *γιν. ουν* c. AEHKMPSUVXΓΔΛ al pler f g1.2 vg syrutr al .. BDL 1. 33. 131. 157. a b c e ff2 l q go cop arm (Mciontert ex contextu om, item Iust Clem Or Chr7 Cyp al non afferentes quae praecedunt coniunctionem negligunt) om (Gb00 Ln 49. :: e Mt 5, 48. eo minus adsumptum credi potest quod iidem fere test om *και* sq a Mt alienum. Contra videbatur minus apte adpositum praecedentibus *και εσεσθε υι. υψ. οτι αυτος* etc) | *καθ. και* c. ADgrEHKMPSUVXΓΔΛ al pler itpler vg go syrutr al Iust2 Or (Iust et Or *ως και*) Cyp al .. BL 1. 131. 262. c d cop Clem2 Chr7 (Clem1 Chr7 *ως*) Mciontert om *και* (49. Ln [*και*] :: at multo saepius *καθως* non addito *και* legitur, idque multo facilius omittebatur quam addebatur) | *ο πα. υμ.* .. 13. 69. al5 ac plur Iust1 Chr3 Amb Chrom add *ο ουρανιος* (item yscr Chr1 *ο εν τοις ουρ.*) :: e Mt. Iust2 sic: *Γινεσθε* (add1 *δε*) *χρηστοι και οικτιρμ. ως και ο. πα. υμ. ο ουρ.* (ita1, item1 *ο πα. υμ. χρηστος εστι κ. οικτιρμ., και τον ηλιον αυτου ανατελλει* etc)

37. *και* .. D 1. 131. 157. al10 fere it vg cop syr al mu Thph Mciontert Cyp al om :: ut Mt | P *κρινηται* | *και ου* c. BCEHKLMPSUVXΓΔΛ al pler b ff2 g1.2 q vg cop syrutr al .. AD qscr* rscr (et al ut vdtr) a c e f go

οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε.
Mc 4, 24. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν
εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε ἀντιμετρη-
Mt 15, 14. θήσεται ὑμῖν. 39 ($^{57.5}$) Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. Μήτι
δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμ-
Mt 10, 24. Io 13, 16. πεσοῦνται; 40 ($^{58.5}$) οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ·
15, 20. 41 s. κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 ($^{59.5}$) τί
Mt 7, 3–5. δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ

aeth pers^{p} Mcion^{tert} Cyp Amb ινα (Ln :: e Mt) | και μη καταδικαζετε (XΔ al aliq -ζητε, Λ 262. -σητε, B δικαζετε) c. BLSX al^{15} fere syr^{p} .. ς (Ln) om και c. ACDEHKMPUVΔΛ al pler vv pler (:: ut in sqq nulla adest copula, ita et. h. l. otiosa videbatur; quid quod et. ineunte versu et Graeci aliquot et interpr fere omn abiecerunt) | και ου .. D a c e ff^{2} aeth pers^{p} Bas ινα | B δικασθητε. Γ om κ. μη καταδ. usq καταδ.

38. καλ. (v al^{3} vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ [non am ing for al] go syr al add και) πεπιεσμ. (absq και c. BDL 1. 69. 131. it^{pler} cop arm Dial^{libere} Cyr Amb^{2}; ς add και c. ACEHKMPSUVXΓΔΛ al pler f g^{2} vg go al mu Clem^{lib} Cyr) σεσαλ. (D 1. 131. 157. Dial Or^{libere} ante πεπ. [157. και πεπ.]; 48.^{ev} g^{scr*} syr al Cyr Mcion^{tert} om; absq και c. BDL 1. 69. 131. it^{pler} cop arm Clem^{lib} Dial^{lib} Or^{lib} Amb^{2}; ς add και c. iisdem quibuscum ante et Mcion^{tert}) | υπερεκχυννομ. c. ABCDE**LPUΔ f^{scr} (et al ut vdtr) .. ς υπερεκχυνομ. c. E*HKMS(vdtr)V(vdtr)XΓΛ al pler | κολπον .. D κολμων | τω γαρ (13. 69. 34.^{ev} a b l q arm Mcion^{tert} Amb om) αυτω (X al^{5} om) με. ω c. ACEHKMPSUVXΓΔΛ al longe pler it^{pler} vg etc .. BD L 1. 33. 131. 209. c e (cop *mensura enim qua*) ω γαρ μετρω (Ln :: e ll pp) | αντιμετρηθ. (it^{pl} vg *remetietur*) .. B*P al pauc b e q μετρηθησ. (*metietur*)

39. ειπεν .. D 13. 69. 91. 124. ελεγεν (item *dicebat* it vg) | δε και c. BC DF^{w}LX al plus^{10} it vg 130.^{lat} Thph^{ed} .. ς om και c. AEHKMPSUVΓΔΛ al pler vg cop al | μητι .. X al pauc μη | D οδαγειν (ut D et. in Mt) | εμπεσουντ. c. BDLP 1. 13. c^{scr} g^{scr} y^{scr} al^{6} a (*incident*, item d) .. ς πεσουντ. (*cadent*) c. ACEHKMSUVXΓΔΛ it^{pler} vg (:: ita Mt, quem vide)

40. διδασκ. αυτου c. ACEHKMPSUVΓΔΛ (vide post) al pler cop go syr^{utr} al .. BDLX al plus^{10} it vg Or Ir^{int} Mcion$^{tert\ lib}$ om αυτου (Gb$^{\circ}$ vix prob Schu, Ln 49. :: at verisimillimum est deletum esse ad exempl Mt^{i}; ap quem qui αυτου add [nullus antiquiss cdd], ii ipsi ex Lc habere vdtr) | κατηρτ. (H καταρτ.) δε (Δ al pauc om) π. εσται (et. Nyss; F^{w} al pauc Or Const Thph^{ed} εστω) ως ο δι. αυτ. .. ΓΔ* (una c. αυτου priore) 48.^{ev} om

41. το sec (EXΓΔ al τω, item XΓΔ al v. 42. bis, E sec. loco) .. D al aliq om (nec exprim it [exc e] vg cop) | δοκ. ε. τ. ιδιω (D σω, it vg *tuo* post *oculo*) οφθ. .. P 13. 69. 124. 346. ε. τ. σω οφθ. δοκ. (:: e Mt)

δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 *πῶς δύνασαι*
λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων;
ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε
διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβα-
λεῖν. 43 (60.5) *Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν,* Mt 7, 16 s. et 12, 33.
οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 *ἕκαστον γὰρ*
δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· (61.5) *οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν*
συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 (62.5) *ὁ* Mt 12, 34 s.
ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ
προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ
πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

---

42. *πως* (Schu commend vdtr) c. B e ff^{2} .. 251. g$^{1.2}$ am em for ing per tol sax praem *και* .. ς (Ln) praem *η* c. ACDEHKLMPSUVXΓΔΛ etc (:: at ita Mt lectione non fluct; ex eodem alia quoque locus noster passus est) | *αδελφε* .. D 157. a b c e ff^{2} l q ar^{p} om (:: ut Mt) | *το εν τ. οφθ. σου* .. D 33. it vg cop *εκ* (33. *απο*) *του οφθαλμου σου* | *αυτος - - ου βλεπων* (Γ *ουκ εμβλ.*) .. D a b c e ff^{2} l q *και ιδου η δοκος εν τω σω οφθαλμω υποκειται* (d e *est*) :: ad Mt^{i} modum | *την* sec .. C 69. al om | *εκβαλειν* h. l. (Schu prob vdtr) c. B 13. 69. 124. 346. .. L 1. post *το καρφ.* pon .. ς (Ln) post *διαβλεψ.* c. ACDEHKMSUVXΓΔΛ etc (:: at ita Mt lectione non fluct) | *το εν τ. οφθ.* .. D it vg cop syr *εκ του οφθαλμου* (et. L* pro *το* iam scripserat *εκ*) :: ut Mt

43. *ου γαρ* (et. it^{pler} vg cop go syr^{p} al) .. D a syr aeth al (Clem^{lib}) *ουκ*, 346. al^{1} *ουδε* | *καρπον σαπρον* etc .. D it^{pler}vg *-πους -πρους*, item D it^{pler} *καρπους καλους* :: e Mt 7, 18. | *παλιν* c. BL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. b g^{1} q cop arm (Clem *μην*) .. ς om (Ln [*πα.*]) c. ACDEHKM SUVXΓΔΛ etc (:: at sic Mt lectione non fluct). Dial^{3} (ex Mt corrupta) haec habet: *οὐ δύναται δένδρ. σαπρ. καρποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν* (alibi *προσεν.*) *οὐδὲ δένδρ. καλ. καρποὺς κακοὺς ἐνέγκαι* (alibi *προσεν.*). Similiter Mcion^{philos} *οὐ δύν. δένδρ. καλ. καρποὺς πονηρ. ποιεῖν.*

44. *γαρ* (Γ *δε*) .. D g^{scr} al^{6} a b c e ff^{2} l q tol om | *ιδιου* (V al^{5} om) *καρπου* .. D *καρπ. αυτου*, item *fruct. suo* it vg | *εξ ακ. συλλεγ.* .. D *εκλεγονται* (et. e *leguntur*, item go) *εξ ακ.*, item it^{pm} *legunt* (*colligunt*) *de spin.* | *συκα* (Γ al *σύκ.*) .. 28. *ροδα* | *βατου* .. U al^{5} ac plur *-των* | *σταφυλην* (L 13. 69. 346. *-λας*, item c e cop go syr^{utr} al Tert; K *-λης*) *τρυγ.* c. BCDLX y^{scr} al fere^{10} syr^{p} .. ς (Ln) *τρυγ. σταφ.* c. AEHKMSUV ΓΔΛ al pler it (e *vendemiantur*) vg al (:: accommodatum ad *συλλ. συκα*)

45. *της καρδ. αυτ.* (D *αυτ. τ. καρδ.*) (et. Or) .. 69. om, B om *αυτ.* | *προφερει* .. LΓ al aliq *προσφ.* item pr. loc. V | *ο πονηρος* (Gb'' commend Schu) c. BDL 1. 130$^{gr et lat}$ 131. a b g^{1} l cop ar^{p} .. ς add *ανθρωπος* item Ln [*ανθρ.*] c. ACEHKMSUVXΓΔΛ etc (et. Dial :: ut Mt lectione non fluct) | *πονηρου* (Gb'') c. BDL 1. 69. 131. a ff^{2} g^{1} am for tol cop arm (item b vg 130.^{lat} arr Dial add tantum *θησαυρου*) .. ς add *θη-*

Mt 7, 21. 46 (63.8) *Τί δέ με καλεῖτε Κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;*
47–49 Mt 7, 24–27. 47 (64.5) *πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ*
ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 *ὅμοιός ἐστιν*
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ
καλῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν. 49 *ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.*

σαυρου της καρδιας αυτου, item Ln [*θ. τ. κ. α.*], c. ACEHKMSUVXΓΔΛ etc (:: *θησ.* add Mt lectione non fluct; *της καρδ. α.* ex prioribus adsumenda videbantur) | *περισσευμ.* (XΓ al *περισευμ.*) c. ABDEHKVXΔΛ al[20] fere .. ς praem *του* c. CLMSUΓ al longe pl Dial | *καρδιας* c. ABD al plus[10] .. ς praem *της* c. CEHKLMSUVXΓΔΛ al pler Dial | *λαλει* (D[gr] *καλει*) *το στ. αυτου* (CF[w] al plus[16] vg cop syr aeth al Dial om, hinc Gb[oo] :: ut Mt) hoc ord. c. ABDEHKLMSUVXΓΔΛ al pler (e *loquitur malum*) go syr[utr] al .. C al pauc it[pler] vg cop al Dial (Clem al ex Mt potius) *το στομ.* [*αυτου* vide ante] *λαλ.* (ita Lu :: at est e Mt)

46. Δ *με δε* | *καλειτε* .. D 28. *λεγετ.*, K *λαλειτ.* (d Ir[int] Gaud *mihi dicitis*) :: cf Mt | *ἃ* .. B e go syr *ο* (*quod*)

47. *πας* .. Λ *και* | *των λογων* .. CF[w]MX al[10] *τους λογους* (X b q add *τουτους* :: ut Mt) :: ut Mt, item K* al pauc *τον λογον*

48. *ος* .. Δ y[scr] 3.[pe] al aliq add *και* | *πλημμυρης* c. B*L 33. (al? nec Wtst nec Gb attendit) .. ς (Ln 49.) *πλημμυρας* (DEV al *πλημυρ.*, Δ *πλημηρ.*) c. AB**DEHKMSUVXΓΔΛ etc | *προσερηξεν* c. B*DL (al vdtr) .. ς (Ln 49.) *-ερρηξεν* c. AB**CEHKMSUVXΓΔΛ etc | *ο ποταμος* .. Γ om | *δια το καλ. οικ. αυτ.* c. BL 33. 157. cop syr[p mg] aeth (*quoniam supra petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit*) .. ς (Ln) *τεθεμελιωτο* (F[w] *εθεμ.*) *γαρ επι την πετραν* (Γ *ε. τη -ρα*) c. ACDEHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go etc (:: at sic Mt lectione non fluct)

49. *οικοδομησαντι* c. ABDEHKLMSUVXΓΔΛ al pler cop syr[utr] al .. C 13. 69. c[scr] al pauc *οικοδομουντι* (Ln) .. it vg go *aedificanti* (ita et. d et δ; nec vdtr statuendum ita non potuisse nisi *οικοδομουντι* reddi) | *οικιαν* .. U al[10] fere praem *την* | *ᾗ* .. D a b c e ff[2] g[1] q om (sed a b ff[2] g[1] q post add *domui illi*, c *in dom. illam*) | *προσερηξεν* (D *συνερηξ.*, b d ff[2] q al *allisit*, c e *impegit*, a *impulit*, f g[2] vg *inlisus est*) c. B*DL (al vdtr) .. ς (Ln 49.) *προσερρ.* ut v. 48. | *ευθυς* c. BCL 33. y[scr] al[10] fere .. ς (Ln) *-θεως* c. AEHKMRSUVXΓΔΛ al pler .. D a c om :: ut Mt | *συνεπεσ.* (*concidit* b d e l q tol) c. (Gb' commend Schu) DLR 1. 13. 33. 69. 124. y[scr] al[10] b e l q tol .. ς (Ln) *επεσεν* c. ABCEHKMSUVXΓΔΛ etc (it[pm] vg *cecidit*) :: e Mt

VII.

1 (65.2) Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς Mt 7, 28.
ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, 2–10 Mt 8, 5–13.
ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν
πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλ-
θὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν
Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ
παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη
δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐ-
τὸν φίλους ὁ ἑκατόνταρχος λέγων αὐτῷ Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ

VII. 1. *επειδη* c. ABC*X 124. 254. 299. gat (*cum*), item addito *δε* K 91. 289. (:: cf ad Mt 21, 46.) .. ς *επει δε* c. C**EHLMRSUVΓΔΛ al pler e f g$^{2.}$ vg go cop syr^{p} (syr *και επει*) al .. D b ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q *και εγενετο οτε*, item a c l syr$^{p\,mg}$ arm *εγ. δε οτε* | *επληρωσεν* (*implesset* it^{pl} vg) .. D *ετελεσεν* (c e *perfecisset*, d *consummasset*) | *παντα* (X 131. om) *τα ρημ. αυτου* (it^{pl} syr om; M al plus^{10} q gat *ταυτα* .. D *ταυτα τα ρημ.* | *εις τ. ακ. τ. λαου* .. D *λαλων*, e *quae loquebatur ad populum* | *εισηλθεν* (D *ηλθεν*) .. HΔ al^{10} fere (inprimis evgll) syr add $\overline{ις}$ | *καφαρν.* c. BC*DX 33. it (exc q) vg sax go cop arm (in Mt et. Z et in Mc Δ; item Or Epiph Nonn) .. ς *καπερναουμ* c. AC***EHKLMRSUVΓΔΛ al pler q syr^{utr} al (alibi et. C, item I)

2. *δουλος* .. D *παις* (d *puer*, D^{gr*} *τις*), item v. 3. 47^{ev} *παιδα* pro *δουλ.* :: e Mt | *ημελλ.* c. ABCDEHLMRUVXΓΔΛ etc .. F^{w}KS al^{40} fere *εμελλ.* | *εντιμος* .. D *τιμειος*

3. *ακουσ. δε* .. D 245. it^{pler} vg syr *και ακ.* | *πρ. αυτον* .. D 13. 69. it (exc f) om | *ερωτων* .. X *ερωτουντας* | *διασωση* .. EHMΓΛ al mu *-σει*

4. H al aliq *παραγεναμενοι* | *πρ. τ. ιησ.* (C *πρ. αυτον*) .. D a c e ff$^{2.}$ l pers^{w} om (sed a c e ff$^{2.}$ l *Iesum* pro *αυτον*) | *παρεκαλουν* (A *-λεσαν*) .. D 1. 13. 69. 346. *ηρωτων* | *λεγοντες* .. AC*KΛ al^{20} f vg (et. mss pler, non em) cop aeth add *αυτω* | *παρεξη* (Gb') c. ABCDEHLRXΔ carp^{ev} al^{20} fere .. ς *-ξει* c. GKMSUVΓΛ al pl cat (60. 71. g^{scr} *-ξεις*)

5. *ωκοδομησεν* .. Δ *ωικοδομ.*, C*D *οικοδ.*

6. *ο δε* $\overline{ις}$ *επ. σ. αυτοις* .. D a c e *επορευετο δε* (c *ergo*, e *itaque*) *μετ αυτων ο* $\overline{ις}$ | *αυτου* .. D post *απεχοντ.* | *απο* .. D al^{7} go om | Δ *επενψεν* | *προς* (A *επ*) *αυτον* (6.^{pe} *αυτω*) .. B om | *φιλ. ο* (BL om) *εκατονταρχος* (L al pauc *-αρχης*) c. BCLX 33. 131. 157. c e cop aeth .. ς (Ln) *ο εκατ. φιλ.* c. ADEGHKMRSUVΓΛ al pler it^{pl} vg go al mu .. Δ om *ο εκατ.* | XΛ al mu *σκυλου* | *ικαν. ειμ.* (Schu „rec. ap. Mt 8, 8.") c. B b l q am ing for al .. ς (Ln) *ειμ. ικαν.* c. ACDEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc (:: at *ειμ. ικαν.* Mt 3, 11. 8, 8. Mc 1, 7. Lc 3, 16. 1 Co 15, 9. lectione non fluct; ex

ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν
ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου.
8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ'
ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται,
καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο,
καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ
στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν
τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 (⁶⁶·⁵) καὶ ὑποστρέψαντες
οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγι-
αίνοντα.

11 (⁶⁷·¹⁰) *Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλου-*

Mt 8, 8. in test pl et. sqq interpolata) | *υπο τ. στ. μου* c. ABEGHKSU VΔΛ al pl (it vg etc) .: CDLMRXΓ al plus[35] *μου υπ. τ. στεγ.* (Gb'' :: ut Mt lectione tantum non fluct)

7. *διο ο. εμ. ηξ. πρ. σε ελθ.* (Δ *προσελθ.* omisso *πρ. σε*, item *δ advenire*) .. D al[3] a b c e ff[2.] l om :: ut Mt | *αλλα* c. ABCEGLRΔ etc .. DEMUX ΓΛ al pl *αλλ* | *ειπε* .. C q[scr] 13. 69. 90. 124. 346. syr[p] c.* praem *μονον* :: e Mt | *λογω* .. Γ al[10] *-γον* (item g[1.] go *dic verbum*) | *ιαθητω* c. BL .. ς (Ln) *ιαθησεται* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. rell ut vdtr omn

8. *υπο* .. DF al *υπ* | *υπ εμαυτον* .. F 13. 69. *-του* | G *τους στρατ.* | *πορευθητι* .. DX 209. *πορευου*. Valentt ap Ir: *εν τω ευαγγελιω* – – *Και γαρ εγω υπο την εμαυτου εξουσ. εχω στρατιωτας και δουλους, και ο εαν προσταξω ποιουσι.*

9. *ταυτα ο ις* .. C 157. *ο ις ταυτ.* | *αυτον* (et. q go cop syr[utr] al) .. DR X al[5] it[pler] vg arm om :: ut Mt | *τω ακολ. αυτ. οχλ. ειπ.* .. D e *ειπ. τω ακ.* (e add *αυτω*) *οχλ.* | *λεγω* (DX al[7] it[pl] vg go cop[ds mg] al praem *αμην* :: e Mt) *υμιν* (AU al[15] fere cop syr add *οτι*) .. Mcion[epiph] *λεγω δε* | *ουδε* (c. ABCKLMRXΓ al sat mu, D *ουδεποτε*, EFGHSUVΔΛ al[70] fere *ουτε*: Gb' commend Schu; sane commendationem inde habet quod in Mt *ουδε* est nec fluct) *ε. τ. ισρ.* (D haec post *ευρ.*) *το. πι. ευρον* (Mcion[epiph] *το. πι. ουδε ε. τ. ισρ. ευρ.*, sed postea Epiph *εἰ οὐδὲ ἐ. τ. ἰ. το. πί. εὕρεν* etc, item Tert adv. Mcion. *professus est talem se fid. nec in Isr. invenisse*) .. a b c ff[2.] g[1.] l q *in nullo tantam fid. inveni in Isr.*, item Amb (sed add *iuxta Graecos Nec in Isr. tant. fid. inv.*)

10. *οι πεμφθ. εις τ. οικ.* c. ACEGHMRSUVΓΔΛ al longe pl f ff[2.] g[2.] l vg go syr[utr] al .. 2. g[1.] q (sl ?) om *ε. τ. οικ.* .. BDFKLX al[15] fere a b c e cop *εις τον* (D* om) *οικ. οι πεμφθ.* (Ln) Praeterea D add *δουλοι* | *τον ασθενουντ.* (c. ACDEFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler f g[2.] vg go syr[utr] al; BL 1. 157. 209. a b c e ff[2.] g[1.] l q cop om: ita Ln) *δουλον* (D om)

11. *εγενετο* .. D e om | *εν* (D c e om) *τη εξης* c. BCDKMS al pm c e f go cop syr[utr] al mu .. AEFGHLRUVXΓΔΛ al[70] fere it[pl] vg pers[w] Thph *εν τω εξ.* (Gb'' improb Schu :: 8, 1. *εν τω καθεξ.* non fluct; 9, 37. est *τη εξ. ημερα*, ter in Act *τη εξης* 21, 1. 25, 17. 27, 18.) | *επορευετο*

μένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ
ὄχλος πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξε-
κομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα,
καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύ-
ριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ Μὴ κλαῖε. 14 καὶ
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν
Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ
ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ
φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέ-
γας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

(*ibat* it vg; BR 13. 69. 346. -ρευθη) .. C***UXΛ al mu a c add ο ις| ναιν c. ABCDFHKLMRUXΛ al pler .. EGΓΔ al aliq ναειν (1. 13. al -ειμ, it^{pl} vg *Naim*) | αυτω c. BCDEFGHKLMSVΓΔ al longe pl it vg etc .. ARU XΛ al^{15} om | ικανοι c. ACEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler b c q go syr^{p} al .. BDFL 130.^{gr} et^{lat} 157. it^{pl} vg cop syr syr^{hr} cop al om: hinc Gb^{0} et Ln [ικ.] | πολυς .. K al fere^{15} add της πολεως

12. ως δε ηγγισεν .. D it^{pl} εγενετο δε (b c ff$^{2.}$ q *et fact. est*) ως ηγγιζεν (teste Kipl. -ξεν) | και (1. al vv aliq om) ιδου .. D^{gr} om (d om tantum ιδ.) | τεθνηκως (122. νεκρος) .. Δ 54. c om, hinc Ln [τεθν.] | υι. μονογ. c. ACDEFGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it (exc c) vg go cop etc .. BLX (al^{pe}?) c μον. υι. (49. :: 8, 42. θυγ. μονογ., Io 1, 18. ο μον. υι. item 3, 18.) | και αυτη (αὐτὴ: ita M al pl [al^{15} ap. Mthae. et al^{10} ap. Scriv.] item, quod ex usu horum cdd vix differt, αὐτῇ EFGHKΓΔ al mu [al aliq αὐτῇ χήρᾳ], item go syr^{utr}; ς Ln 49. αὕτη: ita V al non ita mu, item *et haec* it^{pler} vg cop :: at και αυτος in Lc frequens nec raro a testib mu cum ουτος commutatum, cf inprimis 8, 41. 17, 16. 19, 2.; videtur καὶ αὕτη lectio arcte cum ἦν addito cohaerere) absq ην (ita et. ς Wtst Gb Sz) c. ABEFGHKMRSUXΓΔΛ al pl go syr^{p} .. ς^{e} Ln add ην c. CLV al^{15} fere it (e *quae erat vidua*) vg cop syr syr$^{p\ mg}$ al .. D ουση (d *cum esset*) post χηρ. | οχλ. (Λ add πολυς retento et. ικαν.) τ. πολ. ικαν. (absq ην, ut et. ς Gb'', c. ACEFGHKMRS[vdtr]UVXΓΔΛ al pl it^{pler} vg go syr^{utr} Thph Amb; ς^{e} Gb Sz add ην c. BL al non ita mu cop) σ. αυτ. (X om σ. αυτ.) .. D πολυς οχλ. τ. πολ. συνεληλυθει αυτη (d *cum ea erat*), e *multa turba consequebatur illam*

13. και ιδ. αυτην .. D e syr ιδ. δε (e syr add αυτην) | ο κυριος .. D 1. al^{6} f for gat sax cop syr al mu Chr ο ιησους (go ο κυρ. ιησ.) | K εσπλαγχνισθη, F* εσπλαγν. | επ αυτη c. ABCDEFGHLMSVΔΛ al pl .. KRUXΓ al^{30} fere επ αυτην (it^{pl} vg *super eam*; f am *super ea*; a d *ei*)

14. R al σωρου | D a ff$^{2.}$ νεανισκε νεανισκε | σοι .. EΛ al συ

15. ανεκαθισεν (EMΛ al -θησεν) (it^{pl} vg *resedit*, *consedit*) .. B εκαθισεν (c e Ir^{int} *sedit*) | εδωκεν .. Δ 33. απεδωκ. (c al *reddidit*), 50.^{ev} παρεδ. (e *et coepit loqui ad matrem suam* omissis εδωκ. αυτ.)

16. απαντας c. ABCFLRΓ al mu .. DEGHKMSUVXΔΛ al plus^{100} παντας (Gb Sz) | εγηγερται (EFH al εγειγερτ.) c. EFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler

17 (68. 10) *καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.*

18—23 Mt 11, 2—6. 18 (69. 5) *Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ*
*Deut 18, 15. *πάντων τούτων.* 19 *καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;* 20 *παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;* 21 *ἐν ἐκείνῃ τῇ*

Chr .. ABC(D)L 1. 13. 118. 131. *ηγερθη* (D *εξηγ.*) : ita Ln 49.; at saepius perf., quod Lc adamat, test mu ac boni cum aor. mutarunt, cf ad 9, 7. item infra vv. 20. 24—26. Item sq *επεσκεψατο* valuisse vdtr ad *ηγερθη* substituendum) | *ο θεος* .. Γ 1. 131. al aliq e *κυριος* | *τ. λα. αυτου* (et. f g2· vg go cop syr al Mcion tert) .. MXΛ 13. 69. 124. al25 fere add *εις αγαθον*, item *in bonum* (*-no* a b ff2· g1· l q) a b c e ff2· g1· l q for al syrp al

17. *ο λογ. ουτ.* (e scr om *ουτ.*) .. D b *ουτ. ο λογ.* | *εν* sec c. ADEGHKMRSU VXΓΔΛ al longe pler a f ff2· g1·2· q vged et mss aliq go cop al .. BFL 1. al aliq b c am for fu ing al om, hinc Ln [*εν*]. Sed FL al (non 1.) b c *περ. αυτ.* (ff2· om) post *περιχωρ.* (56. e om *και* usq *περιχ.*) pon

18. *και απηγγειλ.* (ΓΔ *ανηγγ.*) *ιωαννει* (*-ει* c. AB*; ς Ln 49. *-η* [E *-ην*] c. B**EFGHKLMRSUVXΓΔΛ etc :: quum A et B* h. l. et v. 22., ubi et. L accedit, in forma *-ει* consentiant, non magis arcenda est quam alia eiusmodi. Ceterum similis est forma *μωυσει*, cf Mt 17, 4. et alibi. In Mt 11, 4. *ιωαννει* DΔ; contra Act 3, 4 et Apoc 1, 1. *-νη* non fluct) *οι μαθ. αυτ. περ. πα. τουτων* .. D e *εν οις και* (d e om; sed e add *adnuntiaverunt*) *μεχρι ιωανου* (e *-νν-*) *του βαπτιστου*

19. *και* .. D e *ος και* | *τινας* (et. a e) .. D c scr x scr 2.pe (al ut vdtr) it pler vg go cop al Amb om (e om *δυο*) | *ο* (1. al aliq om) *ιωαννης* (L *-ανης*) .. D e (vide ante) om | *επεμψ. πρ. τ. κυρ.* (*κυρ.* c. BLR 13. 33. 69. [*κυρ. αυτου*] 157. a ff2· g1· am fu tol arm aeth cat; ς Ln *ιησουν* c. AEFGHK MSUVXΓΔΛ etc) *λεγων* .. D e *λεγει πορευθεντες ειπατε αυτω* (e *inquirite dicentes* pro *ει. α.*) | *αλλον* c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ al pl .. BLRX al plus15 cat Cyr *ετερον* :: ut Mt lectione non fluct; iidem fere v. sq. mutarunt (Dial ex Mt et Lc mixtum habet: *ἀκούσας γὰρ ἐν τ. δεσμ. τὰ ἔργα τ. χυ ἔπεμψε τοὺς μαθ. αὐτ. πρ. αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχ. ἢ ἕτερ. προσδοκ.*)

20. R 239. q scr* x scr g1· l fu om versum (:: cf Mt) | *παραγεν. δε* .. D a e syr *και παραγ.* | *πρ. α. οι ανδρ.* .. D 33. a *οι ανδρ. πρ. αυτ.* | *ειπαν* c. BDL .. ς *-πον* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn | D *ιωανης* | *απεσταλκεν* .. B tisch* al10 Cyr *απεστειλεν* :: cf ad v. 16. | *πρ. σε* .. K 28. 243. a Cyr om

21. *εκεινη* c. BL 1. 33. 69. 157. y scr al plus5 c e q cop Cyr act Bas sel .. ς (Ln) *αυτη* c. ADEFGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: multo significantius est si *in ipsa hora* miracula accidisse dicuntur, hinc *αυτη* correctorem prodit) | *τη* c. BLX 1. 33. 69. 157. y scr 48.ev (al?) a b c ff2· l cop Cyr act Bas sel

ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμά-
των πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 *καὶ ἀπο-*
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε
καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ Es 35, 5 s.
καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγε-
λίζονται· 23 *καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.*
24 *Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς* 24–35 Mt 11, 7–19.
τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσα-
σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 *ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε*
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱμα-
τισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
26 *ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε-*

.. ς *δε τη* c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ etc | *ωρα* .. L 69. Cyr^{act} *ημερα* | *εθεραπευσεν* (Γ al aliq add *ο ις*) .. D^{gr} a b ff^{2} q *-πευεν* | *κ. πνευμ. πον.* (D c e *πον. πν.*) .. S 28. 71. g^{scr} om | *τυ. πο. εχαρ.* .. D c e *τυφλους εποιει* (D* *εποιε*) | *βλεπειν* (Gb′) c. AB(D)EGHKMRSVXΓΔ al^{45} ac multo plur .. ς praem *το* c. FLUΛ al pm

22. *αποκριθ.* (Gb″) c. BD tisch 157. a b e ff^{2} g$^{1.2}$ l vg cop arm Cyr Thph^{ed} .. ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*], c. AEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pler c f q go syr^{utr} al (:: ut Mt lectione non fluct) | *απαγγειλατε* .. D syr *ειπατε* | *ιωαννει* c. AB*L .. ς (Ln 49.) *-ννη* (D *ιωανη*), ut v. 18. | *α ειδετε* (*ειδετ.* c. BEFGLMRS?UΔΛ al pl; HKVXΓ al mu *ιδετε*, A *ιδατε*, q^{scr*} *οιδατε*) *κ. ηκ.* (X om *κ. ηκ.*) .. D e *α ειδον υμων οι οφθαλμοι* (d e *oculi vestri*) *και α* (e om) *ηκουσαν υμων τα ωτα* (d e *aur. vestr.*) | *οτι* c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler e f g$^{1.2}$ vg go etc .. BLX al plus^{12} a b c ff^{2} l q (Or^{lib}) Amb om (Ln :: ut Mt) | *χωλοι* .. 69. 157. 346. al aliq e em syr^{utr} *και χω.* (pauci ex his et. *και λεπρ.*) | *κωφ.* c. AEGHKLMSUVXΔ** al pler it vg cop go al mu .. BDFΓΔ*Λ al mu syr *και κω.* | *νεκρ. εγειρ.* .. X 435. om | *πτωχοι* .. FX 1. 13. 69. al fere^{10} e syr praem *και* (:: cf ad haec Mt)

23. *ος εαν* .. D al *ος αν*

24. *αγγελων* .. KM^{mg}X 1. 131. al plus^{30} syr syr$^{p\ txt}$ arm arr al *μαθητων* | D *ιωανου* | *πρ. τ. οχλ.* c. ABKLMSUX al pl it vg go al .. DEFGHVΓΔΛ al^{80} fere cop al Thph *τοις οχλοις* (Gb′ improb Schu :: e Mt) | *περι ιωαννου* (D *-ανου*) .. D it^{pm} vg (vg^{ed} ante *λεγ.*; am fu for ing al post *λεγ.*) ante *τοις οχλ.* (*πρ. τ. οχλ.*) pon | *εξεληλυθατε* c. EFGHMSUVXΓΔΛ al pl .. ABDL al aliq *εξηλθατε* (Ln Gb″), item K al^{30} fere *-λθετε* (:: e Mt)

25. *εξεληλυθ.* c. EFGHSUVXΓΔΛ al pl .. ABDL al aliq *εξηλθατε* (Ln Gb″) item KM al^{30} fere *-λθετε* (:: ut ante) | *υπαρχοντες* .. DK al^{15} Clem *διαγοντες*

26. *εξεληλυθ.* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pl .. BDL al aliq *εξηλθατε* (Ln Gb″), item al mu *-λθετε* (:: ut ante). Or (3, 472) *περὶ οὗ ὁ σωτὴρ λέγει Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε; προφ. ἰδ.; ναὶ* usq *προφ.* (in his ut *εξεληλ.*

*Mal 3, 1. *ρισσότερον προφήτου.* 27 (70.2) *οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται*
Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 (71.5) *λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων*
ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρό-
τερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 (72.10) *καὶ*
πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισ-
θέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ*
τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ'
αὐτοῦ. 31 (73.5) *Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς*

---

ex Lc ita *προφ. ιδ.* ex Mt fluxisse vdtr) | *και* .. H y[scr] *και* | *προφητου* .. D add *οτι ουδεις μειζων εν γεννητοις γυναικων προφητης ιωανου του βαπτιστου* (item a post *λεγω υμιν* inepte add *nemo maior in natis mulierum amplior est iohannen baptista*) :: cf ad v. 28.

27. *ουτος* .. U 1. 13. 33. al plus[30] b e (*de eo enim*) cop add *γαρ* | *ιδου* (Schu prob) c. BDL 1. 131. 209. 243. 346. it vg cop arm Mcion[epiph2] et[tert edd] Or[cd] .. ς add *εγω* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler go syr[utr] al Mcion[epiph1] et[tert ed] Or[cd] (:: cf ad Mc 1, 2.) | *πρ. προσ. σου* .. D[gr] 57. om *σου* | *την* (D *τον*) *οδ. σου* (X om) | *εμπρ. σου* (et. Or al) .. D 122.* a l Mcion[tert] (Epiph non affert nisi usq *προ πρ. σου*) om

28. *λεγω γαρ* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler f g[2.] q vg go syr[p] al .. D al pauc a b c e ff[2.] g[1.] l *λεγ. δε*, LX 157. syr[hr] arm pers[p] *αμην λεγ.* (:: ut Mt) .. B 33. y[scr] al[5] cop syr arr pers[w] *λεγω* (49. :: at nisi coniunctio adscripta fuisset, vix tam varie legeretur. Videbatur *γαρ* minus aptum, hinc al *δε* substituerunt, al om, al omissum adscripto e Mt *αμην* compensarunt) | *υμιν* .. D c e add *οτι* | D om *μειζων εν* usq *ουδ. εστ.* | *προφητ.* c. A (et. D, vide ad v. 26.) EGHSUVΓΔΛ al pl f g[1.2.] q vg go syr syr[p txt] al Clem Mcion[tert] (vdtr ex verbis - - *qui sit maior tanto propheta*) Amb Quaest.. BKLMX al[25] a b c e ff[2.] l cop syr[hr] syr[p mg] aeth ar[p] ar[e] Or[3] Euth Thph[ed] om (Gb° Ln :: at id omnino e Mt fluxit ubi nemo *προφητης* add) | *ιωαννου* (Gb') c. BL 1. 131. 157. al pauc (iidem pler antea om *προφ.*) cop arm syr[hr] Or[1] (Mcion[tert] vdtr, certe enim Tert uberius istum locum tractans nusquam *baptistam* add ad *Ioh*) .. ς (Ln) add *του* (Λ om) *βαπτιστου* c. A (D vide ad v. 26.) EGHKMSUVX ΓΔΛ al pler it vg go syr[utr] al Or[1] Amb Quaest (:: at ita Mt lectione non fluct) | M (per incuriam) om *ουδ. εστ.* | *ο δε* .. D (vide ante) *οτι ο* | *μικροτερος* .. D add *αυτου*

29. *ο λα. ακουσας* (7.[pe] a e *-σαντες*) *κ. οι τελωναι* .. M 71. g[scr] *ο οχλος* (ita et. Chr[lib] 254.) *κ. οι τελ. ακουσαντες* ¦ D* *εδικαιωσαν* (d *iustificabit*) | D*d *ιωανου*. Ceterum Mcion[tert] om ut vdtr vv. 29—35.

30. *εις εαυτους* .. D 60. 243. om (nec exprim aeth)

31. *τινι ουν* (F[w] al pauc om *ουν*) c. (Gb Sz) ABDEF[w]GHKLMSUVXΓΔΛ al[150] fere ac plur it[pler] am for fu em harl iac ing gat mm mt per tol (al) sax go cop syr[utr] arm aeth arr pers[p] al Euth Thph Bed .. ς praem

ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ
καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες Ηὐλήσαμεν ὑμῖν
καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλή-
λυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἔσθων ἄρτον μήτε πίνων
οἶνον, καὶ λέγετε Δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἔσθων καὶ πίνων, καὶ λέγετε Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνο-
πότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.
36 (74.1) *Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ'*

ειπε δε ο κυριος c. min pauc (M^mg et evgll initio pericopae habent *Ειπεν ο κυρ.*) f g[1.] vg[ed] pers[w] | *και τινι* .. H *κ. τινες*

32. *παιδιοις* .. D* praem *τοις* | *εν* (D add *τη*) *αγορα* .. F[w]Δ *εν αγοραις* :: e Mt | *λεγοντες* c. DL 13. 69. 124. 346. item (*sedentib. – et loquentib. – dicentes*) ff[2.] q, (*sedentib. – et loquentes – dicentes*) b, (*qui – sunt et adclamant – dicentes*) e, (*sedentib. qui clamant – dicentes*) a, item l, cop (arr?) .. 157. *λεγοντα*, B 1. al[1] *α λεγει*, Λ 262. *οι λεγουσιν* .. ς (Ln) *και λεγουσιν* c. AEGHKMPSUVXΓΔ al pler item (*loquentib. – – dicentibus*) it[mu] (et. d) vg go al (:: tot variantes non possunt nisi a lectione a nobis recepta explicari) | PΛ al mu *ηυλισαμεν* | LX al *ορχησασθ.* | *εθρ. υμιν* c. ABEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler a b ff[2.] q go syr[utr] al .. DL 13. 346. y[scr*] c e g[1. 2.] l vg cop arm Amb Aug om *υμιν* (:: ut Mt) | *εκλαυσατε* (E *-σετε*) .. M[mg] 13. 69. 346. *εκοψασθε* :: e Mt

33. *γαρ* .. F[w] al[6] ac arm (Or sine prioribus) om (l *autem*) | D* d *ιωανης* (Or praem *ὁ* omissis *ὁ βαπτ.*) | *μητε* (B 157. *μη*) *εσθ.* (*εσθων* c. BD, cf ad Mc 1, 6. 12, 40; ς *-θιων* c. AEGHKLMPSUVXΓΔΛ etc) *αρτ. μητε* (157. *μηδε*) *πιν. οινον*: hoc ordine c. BL 157. (item *πι. οιν.* 243. 48.[ev]) f g[1. 2.] vg cop arm syr .. ς *μ. αρτ. εσθ. μ. οι. πι.* c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler go syr[p] .. D 1. 13. 69. 129. 131. 18.[ev] a b c e ff[2.] l q aeth Or om *αρτ.* et *οιν.* (:: ut Mt lectione non fluct) | *λεγετε* .. Λ g[scr] 7.[pe] 262. al[3] *-γουσιν* :: ut Mt

34. *εληλυθεν* .. X *ηλθεν* :: e Mt | *εσθων* c. D (B?) .. ς (Ln) ut v. 33. (:: aut utroq versu *εσθων* aut neutro legendum esse apparet) | *φιλ. τελω.* (Gb Sz) c. ABDEGKLMPSUVΓΔΛ al longe pl it[pler] (130.[gr] b q *φιλ.* post *αμαρτ.*, 142.* a om *κ. αμαρτ.*) vg go cop syr[utr] etc .. ς *τελ. φιλ.* (:: ut Mt) c. (F[w] e sil.) HX al non ita mu

35. *εδικαιωθη*: Thph[comm] *τουτεστιν ετιμηθη* | *παντων* (Γ *απαντ.*) h. l. c. AEGHKPSUVΓΔΛ al pl go cop syr[p] al; item B al[4] vel[5] it vg syr Amb (*bene ab omnib, quia circa omnes iustitia servatur, ut susceptio fiat fidelium, reiectio infid. Unde pler Graeci* - - ab omnib operib suis, *quod opus iustitiae sit circa uniuscuiusq meritum servare mensuram.*) post *απο* (Ln 49. :: at iste ordo multo magis ex usu est et correctorem prodit) .. DF[w]LMX 1. 13. 28. al fere[20] syr[cu] arm om (Gb[0])

36. *ηρωτα* .. D it vg[cdd aliq] (sed non am for em ing per tol al) Amphil *-τησεν* | *τις αυτον* .. D 1. al pauc it vg (sed tol *quidam illum*) etc *αυτ. τις* | *των φαρισ.* (V b[scr] 246.[mg] *ιουδαιων*) .. GH al add *τον ιν̅* (ut de-

αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη.
37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα
ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
μύρου 38 καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα,
ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν καὶ ταῖς θριξὶν
τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ πο-
ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.

---

lendum sit *αυτον*, quemadmodum in evgll scriptum est) | *τον* (l. *την*) *οικον* c. BDL 1. 33. 69. 124. 131. Mcion^{epiph} Amphil .. ϛ *την οικιαν* (:: ista forma v. sq. non fluct) c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler | *κατεκλιθη* c. BDLX 1. 33. 131. Mcion^{epiph} .. ϛ *ανεκλιθη* (HΓ al mu *-κληθη*) c. AEGHKMPSUVΓΔΛ al pler Amphil

37. *ητις ην* h. l. c. BL 346. et barb^{1} c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg pers^{w} cat^{comm1} Amb, item (sed *αμαρτ.* ante *εν τ. π.*) 1. 118. 131. 209. syr^{cu} (*ητ. ην* non exprim) cop Tit, item (sed *γυνη τις* pro *γυνη ητις*) 13. 69. (346?) syr aeth perss arr .. ϛ post *πολει* c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler (126. *τις* pro *ητις*) a b e q go syr^{p} Amphil .. D om | *και επιγν.* (D *γνουσα*) c. ABFMPSVXΔ al plus^{30} go cop syr^{utr} arr Antioch .. ϛ om *και* c. DEG HKLUΓΛ al pl it vg syr^{cu} al | *κατακειτ.* (D c e post *φαρισ.*) c. ABDLXΔ 33. Tit Antioch .. ϛ *ανακειτ.* c. EGHKMPSUVΓΛ al pler | *αλαβ.* (F praem *το*) *μυρου* .. D *μυρ. αλαβ.*

38. *οπισω* h. l. c. AEFGHKMPSUVΓΛ al longe pl go syr^{p*} al .. BDLXΔ al^{15} fere it (sed q om, item Amphil) vg cop syr^{sch} et^{cu} aeth arm al Mcion^{epiph} (sed libere, vide post) Antioch Amb post *στασα* (Gb Sz Ln 49. :: at videbatur arcte c. *στασα* coniungdum; inde seiungi a correctore non potuit) | *αυτου* (M *τούτου* sic) .. AK al^{25} fere *τον π̄*, 47. 17.^{ev} om (Mcion^{epiph2} *η δε γυνη στασα οπισ. η αμαρτωλ. παρ. τ. ποδας εβρεξε τοις δακρ. τους πο. και ηλειψε και κατεφιλει* etc) | *κλαιουσα* .. F 157. 235. b g$^{1.}$ l q vg Amb om | *ηρξ. βρεχ. τ. ποδ. α. τοις δακρ.* c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ al fere omn go cop syr^{p} aeth al Amphil .. BDL 33. it vg syr^{cu} (similiter syr^{sch}) arm *τοις δα. ηρξ. βρε.* (D *εβρεξε*, item it^{pl}) *τ. πο. α.* (Ln 49. :: accommodarunt ad v. 44.) | *δακρυσιν* et *θριξιν*: ita AEGKLPXΓΔΛ etc .. DMU etc *-σι* et (ita Ln) *-ξι* (D *-ξει*) | *εξεμασσεν* (K*Δ al *-μασεν*) c. BEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler it vg etc .. ADLX al^{3} go cop *-μαξεν* (:: cf Io 12, 3.)

39. *ο καλεσ. αυτον* .. D e *παρ ω κατεκειτο* .. syr^{hr} om | *λεγων* .. DX al^{4} e syr$^{p\ txt}$ arm Amphil Aug^{2} om | G om *ει* | D *ποδαπη* | *ητις απτεται* .. D Or *η απτομενη*

40. *πρ. αυτον* .. X al *αυτω* | *ειπε* .. D *-πον* | *φησιν* h. l. c. BIL 1. 131. .. ϛ (Ln) post *ο δε* c. EFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler Amphil, item AD al^{2} *εφη*, item it vg etc

ὁ δέ Διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ
τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.
42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν
αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; 43 ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων
εἶπεν Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
Ὀρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι
ἔφη Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν,
ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου
τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ
ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου

---

41. *δυο* .. DX praem *ο δε* ις̅ (D om) *ειπεν*. Similiter al aliq itpm syrutr etcu cop al mu | *χρεοφειλετ*. c. ABDEFGHIKL**MPSVXΓΔΛ carp etc .. ς *χρεωφ*. c. L* (sed ipse* correxit) U al pm (-*φιλετ*- AB*DLPΔ al; -*φειλετ*- B**EFGHIKMUXΓΛ al pl) | *δανιστη* c. AB*DILPΔΛ al .. ς (Ln 49.) *δανει*- c. B**EFGHKMUX (Γ praetermitt *δανε*) al pl (: : cf ad 6, 34.) | L al *οφειλεν* | *πεντηκοντα* .. D 69. a c syrsch etcu persp praem *δηναρια*

42. *εχοντων* (Gb') c. BDLP al[5] a ff[2.] g[2.] l vg Or Amphil Aug al (c e syrsch etcu *et cum non haberent*) .. ς add *δε* c. AEFGHIKMSUVXΓΔΛ al pler b f g[1.] q go cop al | *αυτων* pr (Amphil[2]) .. dscr gscr 8.pe al aliq Amphil[2] Dam om | *αυτων* sec .. DI 69. 157. 262. itpler (non f e) vg (exc tol) persw Aug Amb om | *ειπε* (A *επι*, K *εἶπε*) c. AEFGHIKMPSUVXΓΔΛ al pler go syrp (add c.* *μοι*) .. BDL al[5] it vg cop syrsch etcu al mu Aug al om (Gb[0] Ln : : videbatur molestum et abundans) | *πλειον* (AP *πλιον*) *αυτ. αγαπ*. c. AEGHIKMPSUVΛ al pler f tol go; item D al aliq itpler vg persw Aug Amb *αυτον πλ*. (D *πλεον*) *αγαπ*. . . BFLX 33. 157. arm *πλ. αγαπ. αυτ*. (Ln 49.) .. ΓΔ al aliq auctnovat *πλ. αγαπ*. omisso *αυτον*

43. *αποκρ. ο* (L om) *σιμ*. c. BDL** 22.ev b c e ff[2.] g[1.2.] l vg cop syrsch arm .. ς *αποκρ. δε ο* (L Γ om) *σιμ*. (Ln *α*. [*δε*] *ο σι*.) c. AEFGHKL*MPSUVXΓΔΛ al pler a f q go syrp al Amphil (aeth auctnovat *et resp. Si*.) .. I 1. 131. al aliq syrcu (non exprim *δε*) arm *ο δε σιμ*. | D *πλεον* (AP rursus *πλιον*)

44. *τω σιμ. εφη* .. D it vg al pl *ειπεν τω σιμ*. | L 47.ev om *την* | *υδωρ* .. D 157. praem *και* | *μοι* (D a ff[2.] g[1.] q post *ποδ*., L cop *μου*) *επι* (X cat add *τους*, sed id om et. I* 131.) *ποδ*. (go add *μου*) c. BDLX 33. (al ?) a e ff[2.] g[1.] q go cop cat Aug[2] .. ς (Ln) *επι τους* (I* om) *ποδ. μου* c. AEFGHIKMPSUVΓΔΛ al pler b c f g[2.] vg al Amphil | *θριξιν* (A *θρηξ*., et. v. 38.) c. (Gb Sz) ABDIKLPX al plus[20] it vg go cop syrsch syrp al mu 237.schol Aug al .. ς add *της κεφαλης* c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl syrcu al pauc

45. *φιλ. μοι* .. A 184. 262. 346. 8.pe add *αγαπης* | *εισηλθον* (et. b c f l q go syrsch etcu syrp mg al mu Amb) .. L* 13. 69. 157. 184. 262. 346. yscr 8.pe al plus[10] a e ff[2.] g[1.2.] vg cop syrp txt Amphil Aug Victtun *εισηλθεν* (Gb') | *διελιπεν*: ita DFGHPUΓ etc; AEIKLMXΔΛ al mu Amphil

τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ
μύρῳ ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται
αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς οὗτός
ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα Ἡ
πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

1 ([75. 10]) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθε-
ραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα-
λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ

-λειπεν | μου τ. ποδ. c. ABDEFGHIKLMSUVXΓΔΛ al fere omn (d *mihi ped.*) Amphil .. P al pauc τ. ποδ. μ. (Ln), item it vg etc

46. τ. ποδ. μου (L ante ηλειψ., al pauc om μου) c. ABEFGHLPUVΓ al pl .. ς μου τ. ποδ. c. KMSXΔΛ al sat mu .. DI al[2] vel[3] b c q om (Gb[0]) item (sed antea habent *pedes meos* pro *caput meum*) a e ff[2.] l auct[novat]

47. Gb Sz ου χαρ. λεγ. σοι· | ου χαριν .. D[gr] add δε (it[pler] vg *propter quod*) | F αφιονται | αι αμ. αυτ. αι πολλ. c. BEGHILMSUVXΓΔΛ al pler q go Amphil Bas Amb[1]; item AFK al pauc αυτης αι αμ. αι (K om) πολλ., item P auct[novat] αυτη αι αμ. αυτης αι πο. et it[pl] vg Aug al *ei pecc. multa* (g[1.] om *mu.*): hinc Ln αυτη αι αμ. αι πο. .. D ff[2.] l αυτη πολλα | οτι ηγ. πολυ (Γ πολλυ, F -λλοι, arm add οτι ω πολυ αφιεται πολυ αγαπα, item Amb[2] [non item alibi])· ω δε ολιγ. αφιετ. (F 28. aeth αγαπα, arm om, B add και) ολ. αγαπ. (F 28. aeth αφιετ., arm om): ita omnia et. Bas .. D om. Spectat huc et. Cyp: *in ev. cata Lucam Cui plus dimittitur plus diligit, et cui minus dimittitur modicum diligit.* Item Ir[int] (213.) *cui enim plus dimittitur plus diligit.*

48. σου .. P al[6] it[pler] vg al σοι

49. ουτ. εστ. c. ABEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler go al .. DP 1. 13. 69. 157. 346. e[scr] it vg cop al εστ. (131. om) ουτ. (Ln :: ita 5, 21. lectione non fluct)

50. εις ειρηνην .. D εν ιρηνη, item *in pace* it (exc g[1.] *in pacem*) vg al

VIII. 1. καθεξης .. A εξης | K εδιωδευεν, al aliq διοδευεν | οι δωδ. (g[1.] *discipuli*) .. al aliq add αποστολοι, item it[pl] *discipuli* | συν αυτω .. D μετ αυτου

2. ADPVXΛ al ασθενιων | μαρια c. BDEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. ALP 1. 33. 131. -ριαμ (:: cf ad Mt 27, 56.) | FXΛ al mu μαγδαλινη | αφ .. D εξ, item it[pm] | δαιμονια (E om α extrem) επτα (H al[5] πολλα, D vg[ed] et[mss aliq] ante δαιμ., F om) εξελ. .. c *daem. exierant duodecim*

Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι
πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4 (76.2) Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι- 4—8 Mt 13, 1—9. Mc 4, 1—9.
πορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπεί-
ρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον ἑαυτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποί-
ησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει Ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

---

3. D *ιωανα*, item syr$^{p\,mg\,gr}$ | *χουζᾶ*: hoc acc unc (ut M) et min pl; ℵ (al ut vdtr) -*ζὰ* | *σουσαννα* .. MΓ al fere^{60} Or Thph *σωσαννα* (aeth *Sosena*) | *ετεραι* .. A *εταιραι* | *αιτινες* .. D al^{5} it^{mu} Mcion^{tert} (sed libere) add *και* | *αυτοις* (Gb' Sz) c. BDE**FGHKSUVΓΔΛ al^{90} fere c e ff^{2} g^{1} am for iac em gat san al^{brug} go syr^{sch} et^{cu} syr$^{p\,mg}$ sax pers^{w} Aug .. ς (Ln ex errore) *αυτω* c A(E*?)LMX al pm a b g^{2} l vg^{ed} et^{cdd} (ut fuing per) cop syr$^{p\,txt}$ al Mcion^{tert} | *εκ* (Gb'') c. ABDKL 1. 69. 124. al^{15} Or (it vg *de*) .. ς *απο* c. E**FGHMSUVXΓΔΛ al longe pl | *αυταις* (H -*τοις*) .. D *αυτων*. Ceterum ℵ* (inde ab -*οις* in *αυτοις*) 229.* om *εκ* (*απο*) *τ. υπ. αυτ.*

4. *συνιοντος* (Γ -*ίοντος*, al aliq *συνοντος*) .. D *συνελθοντος* (a c *conveniente*, similiter it^{pler} vg; d *congregato*) | D *κατα την πολιν* | *δια παραβολης* .. D 39. b c e g^{1} q *παραβολην τοιαυτην* (c g^{1} om) *προς αυτους*, item a e (l?) *parabolam talem* (c om), similiter vv al

5. *του σπ.* (it vg *seminare*) (et. Tit Cyr al) .. DK al^{6} om *του* (cf ad Mt) | *τ. σπορ. εαυτ.* (l Amb *agrum suum*) .. c syr^{cu} om | *εαυτου* c. AMSVΓΔ al^{85} ac plur (Tit^{dis} *τ. ιδιον σπορ.*) .. ς (Ln 49.) *αυτου* (ς *αὐτ.*, Ln 49. *αὐτ.*) c. BDEFGHKLR(vdtr)UXΛ al pl (:: at solet a testib modo plur modo paucior *εαυτου* c. *αυτου* commutari, cf ad 2, 39. 12, 17. 21. 36. 47. 14, 26. 15, 5. etc) | *αυτον* .. D om | B *α μεν* | *του ουρανου* .. D a b e ff^{2} l q syr^{sch} et^{cu} pers^{p} om :: e ll. pp. | *αυτο* (F -*τον*) .. B *αυτα*

6. *ετερον* .. D *αλλο* :: e ll. pp. | *κατεπεσεν* c. BLR (al? nec Wtst nec Gb attendit) .. ς (Ln) *επεσεν* (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ etc | L *εφυεν*

7. *ετερον* .. D *αλλο* :: ut ante | *εν* (ΔLP *εμ*) *μεσω* .. D *μεσον* (d *in medio*) | *συμφυεισαι* (ADL *συνφ.*) .. X d^{scr} y^{scr} om *συμ*, L -*σαν* | *αι* .. G om

8. *ετερον* .. D 282. *αλλο* :: ut ante | *εις* (Gb Sz) c. ABEF^{W}GHKLMRSUVXΓΔΛ al.pler b e f ff^{2} g$^{1.2}$ l q vg .. ς *επι* c. D al non ita mu, item *super* a c d Amb | *τ. αγαθην* .. D a c e syr^{sch} et^{cu} arm add *και καλην* (:: e ll. pp.) | *φυεν* (L *εφυεν*) .. D^{gr} add *και* | *ταυτα* etc : cf ad v. 15.

9 s. Mt 13, 10 s. Mc 4, 10–12. 9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες τίς εἴη ἡ
παραβολὴ αὕτη. 10 ὁ δὲ εἶπεν Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια
*Es 6, 9. τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, (π.1) τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα
11–15 Mt 13, 18–23. βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 (π.2) ἔστιν
Mc 4, 13–20. δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ
παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ
αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σω-
θῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς
δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν
πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς
ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ
πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ
τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρ-

9. αυτου .. ℵ a b c ff^{2} om | λεγοντες (c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler f q go syr^{p} aeth al; BDL 1. 33. 157. 346. it^{pl} vg 130.^{lat} cop syr^{sch} et^{cu} arm al om: Ln 49. Gb^{o} prob Schu) τις ειη (K ει, al aliq ην vel η, f q *est*, LΓ al^{2} om, B 33. 131.? 209.? post αυτη pon) η (B p^{scr} om) παρ. αυτ. .. ℵ περι της παραβολης, cf ad Mc 7, 17. (:: apparet multos offendisse in eo quod λεγοντες cum τις ειη etc coniunctum est; hinc alii alio modo emendarunt)

10. γνωναι .. D post τ. θεου, a (*vobis traditum est mysterium regni dei*) om | εν παραβολαις .. Δ 13. 262. 346. 8.^{pe} b add λαλω (g^{1} *non est datum nisi in parabolis dicetur*, similiter syr^{sch} et^{cu} pers^{p}):: ut Mt 13, 13. | μη βλεπωσιν .. DL 1. 131. μη ιδωσιν (D ειδ.), ℵ βλεπωσιν και μη ιδωσιν | ακουοντες .. Δ -σαντες | μη συνιωσιν (-ιῶσιν KLMΓ etc, EGU VΛ etc -ίωσιν, 1. al -ῶσιν, d *audiant*) .. ℵ 13. 69. 124. ακουσωσιν (13. 69. -ωσιν teste Wtst) και μη συν., F^{w} gat cop syr$^{p\,mg}$ μη ακουσωσι μηδε συν. (:: cf ll. pp.)

11. D ο λογ. ο του

12. εισ. (Λ om) οι ακουοντες (c. AEGHKMRSVXΓΔΛ al pler; BLU d^{scr} 3.^{pe} al^{4} -σαντες. X 124. c^{scr} b c e syr^{sch} et^{cu} al Zen add τον λογον vel ut b syr^{cu} τ. λ. του θεου) .. D εισ. οι ακολουθουντες | ειτα .. D ων (d *quorum*) | τον λογον (e om) .. D it^{pl} post καρδ. αυτων

13. επι της πετρας .. DF^{w}X 48.^{ev} Or επι την πετραν (:: ll. pp. επι τα πετρωδη) | ουτοι .. D e (item vv al) om | πιστευουσιν : -σιν AEKLUX ΓΔΛ etc; -σι (ita Ln) DM etc

14. πεσον (al ut vdtr mu -σων) .. Λ 13. 262. 8.^{pe} εμπεσον, 6.^{pe} εκπ. | οι ακουσαντες .. K (sic) 33. 131. p^{scr} al^{7} -οντες item *qui audiunt* it^{mu} go cop | μερ. (l add *seculi*) και πλουτ. (et. Or Bas) .. D 64. 69. c^{scr} e f μερ. (c^{scr} add του) πλουτου | και (Λ 251. add υπο) ηδονων | συνπνιγ. (Δ -πνειγ.) c. ABDERΔ etc .. ς (Ln 49.) συμπν. c. GHKLMUXΓΛ (SV?) al pler

15. εν τη καλη γη .. D 157. Or εις την καλην γην, item in (Amb *super*)

δίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρπο-
φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 (79.2) *Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει* 11, 33. Mc 4, 21. Mt 5, 15.
αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν,
ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 (80.2) *οὐ γάρ ἐστιν* 12, 2. Mc 4, 22. Mt 10, 26.
κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσε-
ται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. 18 (81.5) *βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς* 19, 26. Mc 4, 24 ss. Mt 13, 12.
γὰρ ἐὰν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν 25, 29.
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 (82.2) *Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ* 19—21 Mc 3, 31—35. Mt 12, 46—50.
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 *καὶ ἀπηγ-*

---

bonam terram (vel *terr. bon.*, f add *cecidit*) it vg Amb | *καλη και* .. D a b c e ff^{2} l q Amb om | *τ. λογον* .. D add *του θεου* | *καρποφορ.* .. L *τελεσφορ.* | *εν υπομονη* .. ℵ** (additamentum non plene scriptum habet) F**G**HMXΛ al^{60} fere (ex his minusc nonnulli eadem v. 8. om) ac (iisdem v. 8. omissis) evgll pler al add *ταυτα* (H add *δε*) *λεγων εφωνει* (al pauc *εφη*) *Ο εχων ωτα ακουειν* (G** al mu om) *ακουετω* (49.^{ev} hanc notam habet: *οὕτως μὲν ἀναγινώσκεται καὶ τελειοῖ εἰς τὰς ἔξω ἐκκλησίας. εἰς δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τὸ Ταῦτα λέγων ἐφώνει, οὐ λέγεται, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐν ὑπομονῇ προστίθεται ταῦτα Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς* usq *καὶ τὰ τοῦ θε. τῷ θε.* 20, 21—25.)

16. *δε* .. al^{25} fere item evgll cop al mu Thph om | *αλλ* c. AB (e sil.) EGHKMS(e sil.)UV(e sil.)XΓΔΛ etc .. DL (al?) *αλλα* | *επι λυχνιας* c. ABEFGHLSVΓΔΛ al pl .. DKMUX al^{30} fere *επ. την* (U al om) *λυχνιαν* (:: at ita ll. pp. omn tres) | *τιθησιν* (D *τιθι*) *ινα* c. BDLFLΔ al plus^{10} .. ς *επιτιθησιν* c. AEFGHKMSUVXΓΛ al longe pl (:: cf ad Mc 4, 21.) | *ινα οι εισπορ.* (Λ *εκπορ.*) *βλεπ.* (*-σιν* AEXΓΔΛ etc; *-σι* ut Ln DKLMU etc; 13. 346. c^{scr} g^{scr} al *-πουσιν*) *το φως* .. B om .. c e *ut omnibus luceat* (e Mt)

17. *εστιν* (*-ιν* AELXΓΔΛ etc; *-ι* ut Ln DKMU etc) .. UX 8.^{pe} al add *τι* (a e etc *nihil est enim*) | *φανερ. γενησ.* (D *εσται*) .. 1. 131. 157. al^{5} *φανερωθησεται* | *ο ου* (F *ου μη*) *γνωσθησεται* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ etc .. BL 33. *ο ου μη* (sed L *μη* supra lineam) *γνωσθη* (ita Ln), D 157. *αλλα* (157. *ει μη*) *ινα γνωσθη*. Item it^{pm} vg *quod non cognoscatur*, a b ff^{2} q *nisi* (a add *ut*) *cognoscatur*

18. *γαρ εαν* c. AEFGHMVΓΔ 1. al^{50} ac longe plur (:: cf ad Mc 9, 37.) .. ς (Ln) *γαρ αν* c. DKSUXΛ al mu, item BL 157. *αν γαρ* (49.); al pauc om *αν* | *εχη* pr .. HΓΔ al mu *εχει* | *ος εαν* (Ln ex errore) c. EFGHMUV XΓΔΛ al pl .. ς (49.) *ος αν* c. AB(?)DKLS al mu | *μη* .. Λ *ουκ* | *εχη* .. HMΔ al mu *εχει* | *και* (e om) *ο δοκει* (V *-ειν*) *εχειν* .. D e post *αρθ. α. αυτου*

19. *παρεγενοντο* .. DX 50. 71. (al ut vdtr) *-γενετο* | *η μητηρ* .. D c^{scr} y^{scr} 69. al^{6} c e cop syr^{sch} et^{cu} al Epiph add *αυτου* (sed c^{scr} al? c e om *αυτου* post). Mcion^{epiph} et^{tert} om *η μητ. και οι αδ. αυτου* (non recte enim coniiciunt totum vers. a Mcione omissum esse) | *ηδυναντο*

γέλη αὐτῷ λεγόντων Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν
ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς*
Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

:22–25 Mc 4, 35–41. Mt 8, 18. 23–27. 22 ([88. 2]) *Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς*
πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Διέλθωμεν
εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 *πλεόντων δὲ αὐτῶν*
ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνε-
πληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 *προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν*
λέγοντες Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετί-

---

(L -*νοντο*) c. AB (e sil.) DFHLMS(e sil.)XΓΛ etc .. EGKUVΔ tisch** al pm (10 ap solum Scr) *εδυναντο*

20. *και απηγγελη* (F al -*ελλη*, al mu -*ελθη*, syr[sch] et[cu] *dixerunt*) c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (251. *και απ. δε*) e f g[2.] vg go syr[utr] syr[cu] al Bas .. BDLX 33. 69. 157. 346. al[pe] a b c ff[2.] g[1.] l q cop *απηγγελη* (X cop -*γγειλαν*) *δε* (c *ergo*) : ita Ln 49 (:: iidem test h. l. plura libere mutarunt) | *λεγοντων* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr[p] .. BDL 1. 22. 33. 131. 157. 209. al? it vg 130.[lat] go cop syr[sch] et[cu] al Bas om (Ln) | *η μητηρ* .. DLX 1. 131. 157. 251. y[scr] it[pler] go al Bas praem *οτι* | *εστ. εξω* .. D 130[gr] et[lat] 131. c e Bas Mcion[tert lib] *εξ. εστ.* | *ιδ. σε* (B post *θελ.*) *θελ.* (Mcion[tert] *quaerentes* pro *θελ.*) .. D *ζητουντες σε* (:: cf ll. pp.)

21. *πρ. αυτους* .. D 127. 7.[pe] c e *αυτοις* (Ln ex errore) | *μητ.* (DXΔ al mu praem *η*) *μ. κ.* (DXΔ al mu add *οι*) *αδ. μ.* .. Mcion[tert] ante *Μητηρ* intulit (ut legitur ap Mt) *τις εστιν η μητηρ μου και τινες εισιν οι αδελφοι μου.* Spectat huc et. quod Apelles (teste Tert de carne Chi 7.) ad Chi verba provocavit *Quae mihi mater et quae mihi fratres.* | *ποιουντες* (Gb) c. ABD(H** vide post)LV*(vide post)Δ 1. 22. 33. al[30] it vg go syr[p] al Tit Thph Amb .. ς add *αυτον* c. EFGH(vide ad V)KMSUV** (additum habet post notam *τελ* i. e. *τελος*. Similiter H post *ποιουντες* punctum habet, ita ut *αυτον* improbatum videatur)XΓΛ al pl cop syr[sch] et[cu] al Cyr Mcion[tert] (:: cf simillimum locum 11, 28.)

22. *εγεν. δε* c. ABDKLMU 1. 33. 69. al[20] it vg go cop syr[sch] al .. ς *και εγ.* c. EFGHSVXΓΔΛ al pl syr[cu] syr[p] al | *κ. αυτ.* (F add *ο* $\overline{\text{ις}}$) *ενεβη* (c. ABEGHKSUVXΓΔΛ al pl; FLM 13. 69. 124. al[50] fere [it vg *ascendit*] Thph *ανεβη* : ita 49; sed cf ad Mt 14, 32. Praeterea GH al mu add *ο* $\overline{\text{ις}}$, item pro *αυτος* syr[sch] et[cu]) .. D *αναβηναι αυτον* (d corrupte *ascenderunt eum*) | *πλοιον* .. HMV al mu praem *το* (:: ut Mt)

23. *λαιλαψ* : *λαῖ*- MΛ al pl; HΓ al *λαί*-; DFKXΔ al mu *λε*- vel *λέ*-. U -*λαμ*, p[scr] -*λαμψα* [potius -*μψ*?] | *ανεμου* (D add *πολλη*) .. B a post *ε. τ. λιμν.* (haec it[mu] om) pon

24. *προσελθ.* (Δ *ελθ.*) *δε* .. K al mu syr[sch] et[cu] *και πρ.* | *επιστ. επιστ.* (XΓ al fere[30] it vg go cop syr[cu] al Cyr[sot] om alterum) .. D *κυριε κυριε*, item syr[sch] et (om alterum) syr[cu]. Praeterea U al aliq add *σωσον*

μησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη.
25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβη-
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἥτις ἐστὶν 26–39 Mc 5, 1–20.
ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. Mt 8, 28–34.
27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν,
ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρό-

(:: e Mt; Tit[cat] miscens aperte Lc et Mt: επιστατα, σωσον, απολλ.) | διεγερθ. c. BL 13. 33. 106. 124... ς (Ln) εγερθ. c. ADEFGHKMUVXΓΔΛ al pler (:: εγερθ. et ηγειρ. in Mt non fluct; contra in Mc quoque et διεγειρ. et διεγερθ. fluct. Et. in Lc al fere[10] Mcion[epiph lib] ηγειραν pro διηγ.) | τω κλυδωνι (XΓ** al -δονι) του υδ. (D om τ. υδ.) .. Mcion[epiph] τη θαλασση :: e Mt | επαυσαντο .. EFGH 1. 13. 28. al[16] it[pm] vg cop[1] Cyr[act] -σατο | γαληνη .. KΛ 1. 28. al[35] ac plur b f* g[2.] mm cop[2] syr[p] c.* (syr[p mg] „non in omnib. exx") al add μεγαλη :: e ll. pp.

25. ειπ. δε .. L 33. al aliq cop al και ειπ. | που (Gb') c. ABLX 1. e[scr] p[scr] al[10] fere .. ς add εστιν c. DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (item it vg etc) | φοβ. δε .. L 33. 157. syr[sch] et[cu] syr[p] (sed ipsi c.*) cop οι δε φοβ., item qui timentes g[1.] vg | λεγ. πρ. αλλ. .. L 33. 157. al aliq it[pler] vg[ed] et[mss aliq] syr[p] πρ. αλλ. λεγ. | ἄρα: sed EKMΓΛ etc ἆρα | και υπακ. αυτω (V αυτου) .. B om (:: in Lc abundare videbatur; aliter Mt et Mc); e sic: quod et ventis imperat et aquae obaudiunt illi

26. και κατεπλευσαν (L καταπλευσαν, 13. 69. 124. 346. καταπλευσαντες, R m[scr] -πλευσεν, item addito ο ις c[scr]) .. D it[pl] (non b e) am fu for em al κατ. δε | των .. Λ* om | γερασην. (Gb') c. BC* (nam non aliter h. l. ac versu 37., quem vide, habuisse statuendum est) D it vg (et. 130[lat] et δ) syr[p mg] sah (ex v. 37. nam h. l. hiat) Amb .. ς γαδαρην. (KΛ al -ρινων) c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ carp[ev] al pler go syr[sch] et[cu] syr[p txt] al .. LX (C**P e versu 37.) 1. 33. 118. 131. 157. 251. cop syr[hr] aeth arm arr Cyr[act] γεργεσηνων. Cf ad ll. pp. Praeterea cf Epiph haer. 45, 33. εἰς τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡς ὁ μάρκ. λέγει, ἢ ἐν τοῖς ὁρίοις τ. γεργεσηνῶν, ὡς ὁ λουκ. φησίν, ἢ γαδαρηνῶν, ὡς ὁ ματθ., ἢ γεργεσαίων, ὡς ἀντίγραφά τινα ἔχει. τῶν γὰρ τριῶν κλήρων ὁ τόπος ἀνὰ μέσον ἦν, (quaeritur an nomina in ipso Epiph fideliter conservata sint). | εστιν .. U ην | αντιπερα (-ίπερα EFHKΓ al ut vdtr pl; V al -ιπέρα: ita Ln 49.) c. (Gb'') ADEFGHKRUVXΓΔ al[50] ac plur .. ς αντιπεραν c. BLΛ al ut vdtr mu; item MS al plus[10] περαν (:: e ll. pp.)

27. εξελθ. δε αυτω (H τω ιυ, ut M[mg] eccles et evgll τω καιρω ελθοντι τω ιυ vel -ντος του ιυ etc) .. D και εξηλθον (it[pl] vg al et cum egressus esset vel similiter) | υπηντησεν (Γ al pauc απηντ.) .. D praem και | αυτω .. BE 1. 33. 157. al[10] fere om | τις (B ante ανηρ pon) .. D y[scr] a tol* aeth al om | εκ τ. πολεως .. a ff[2.] g[1. 2.] l vg om :: ut ll. pp. | ος ειχεν .. BL 157. εχων | εκ (D απο, it[pler] vg temporibus multis) χρ. ικ. και (D ος) ιματ. ουκ ενεδιδυσκ. (Λ εδιδυσκ.) c. ADEFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler it

νων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν
ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας
προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ
υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 παρ-
ήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
που· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσιν
καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ
τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
λέγων Τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπεν Λεγεών, ὅτι δαιμόνια πολλὰ

---

vg al pm .. BL 1. 33. 131. 157. cop syr^{hr} syr$^{p\ mg}$ al *και χρονω ικανω* (1. 131. *πολλω*) *ουκ ενεδυσατο ιματ.* | *εν οικια* (EU al *-κεια*) .. D *ε. οικω*, 13. 69. 346. *εις οικιαν* | *εμενεν* .. AL 1. *εμεινεν* | *αλλ* (R *αλλα*, L 33. arm add *ην*) *ε. τ. μνημασιν* (D al aliq *-μειοις*) .. X 64. add *και εν τοις ορεσιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοις* :: e Mc

28. *και ανακραξ.* (R *κραξας* :: e Mc) c. AEFGHKMRSUVΓΛΛ al pler go syr^{p} .. BLX 33. 157. al aliq om *και* (Ln 49. :: at est aperta correctio, *και* enim h. l. non participia connectit sed apodosi inservit, quemadmodum libere expresserunt interpretes pler, vide post) .. D *ανεκραξεν* omissis *προσεπ. αυτω και*, sed D^{gr**} postea *και ειπεν*. Libere it vg al *procidit ante illum et exclamans voce magna* etc (vel similiter) | *ιησου* (:: est in Mc paucis omittentibus, deest in Mt sed test pl add. Per totum loc. istum Lc cum Mc multo magis consentit quam cum Mt) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg (et. am fu for etc) go syr^{sch} et^{cu} syr^{p} al Cyr Cyr^{hr} .. DR 1. y^{scr} 8.^{pe} al^{10} e vg^{cd} (teste Gb) cop om (Gb^{0}) | *του θεου* .. D 1. al^{8} g$^{1.}$ l vg^{ed} (teste Gb) om (Gb^{0})

29. *παρηγγελλεν* (GX al *-γγελεν*) c. ACEGHKLRUVXΓΔ 1. 33. al mu, item *praecipiebat* it^{pler} vg etc; item D e *ελεγεν* (:: e Mc) .. ς *παρηγγειλε* c. BFMSΛ al pl Cyr^{hr}, item go cop etc | *γαρ* .. E* om (sed ipse* supplet) | *πνευματι* .. D e *δαιμονιω* | *εξελθειν* .. D e *εξελθε* | *απο τ. ανθρ.* .. L 33. *απ αυτου* | *αυτον* .. Γ al aliq *αυτω* | *και εδεσμ.* .. D it^{pler} *εδεσμ. γαρ* | *εδεσμειτο* c. ACDEFGHKMRSUVΓΔΛ al longe pler .. BLX 33. *-σμευετο* (49. :: at *δεσμεύειν* melioris notae quam *δεσμεῖν* videtur; Moeridi enim *δοῦσιν* magis est atticum quam *δεσμεύουσιν*, alibi vero habet: *δέω ἀττικῶς, δεσμῶ ἑλληνικῶς.*) | *διαρησσων* (D *διερησσε*) c. AB*CDRUΔ 1. e^{scr} h^{scr} p^{scr} etc .. ς *διαρρησσων* c. B**EFGHKLMSVXΓΛ al pl | *ηλαυνετο* (Λ *ελαυν.*) .. D ce add *γαρ* | *υπο* .. B *απο* | *του δαιμονος* c. AB C***E^{corr} (sed ipse * corr) FGHKLMRSUVΓΔ al fere omn a .. C*DE*X *τ. δαιμονιου* (Ln), item *a* (e om) *daemonio* (ff$^{2.}$ om) it^{pl} vg .. Λ al pauc syr$^{p\ mg}$ *των δαιμονων* | *τας ερημους* .. D 49. c. mm al *την ερημον*

30. F *επερωτησεν* | *λεγων* .. B 1. 56. 58. a b c e ff$^{2.}$ l q syr^{sch} pers^{p} om (Ln :: ut Mc) | *σοι εστ. ον.* c. AC***EFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler Dial .. BDL 1. 33. 131. 157. 209. *σοι ον. εστ.* (Ln), item it vg (al paullo liberius) .. C* *ονομ. σοι* (:: ut Mc) | *λεγεων* (D** *-γαιων*, D*L cop [sed cop^{1t*} *-γεων*] *-γιων*, item it vg al :: ut Mc) .. D 74.** c syr^{hr} aeth add *ονομα μοι* :: ut Mc | *οτ. δαιμ. πολλ. εισηλθεν* (CF al aliq *-λθον*,

εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. 31 *καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐ-*
τοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 *ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν*
βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐ-
τοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 *ἐξελθόντα*
δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ
ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη.
34 *ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς ἔφυγαν καὶ ἀπήγγειλαν εἰς*
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 *ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ*
ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗραν καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ'
οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ

L *-ελθειν* vitiose) *ε. α.* c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler a f (a f - - *erant in illo*) go syr^{sch} syr^{p} al .. B it^{aliq} vg cop *οτ. εισηλθ. δαιμ. πο.* (cop *δαι. πο.* post *ε. α.*) *ε. αυτ.* (Ln 49.) .. D c ff^{2} (al liberius) *πολλα γαρ ησαν δαιμ.*

31. *κ. παρεκαλει* c. ABEGHKMPRVXΓΔΛ al pl go cop^{1} al .. CDFLSU 1. 13. 28. 33. 69. 124. al plus^{15} it vg (et. 130^{lat}) cop^{2} syr^{utr} (syr^{cu} praem *οι δαιμονες*) syr^{p} al Cyr *κ. παρεκαλουν* (D *παρ. δε*) : ita Gb' Ln (:: ad sqq accommodatum et ad ll. pp.) | *επιταξη* .. AΓ al mu *-ξει*

32. *ικανων* (X *πολλων* :: ut Mt, a [similiter al] *magna* :: ut Mc) .. D c 49. om | *βοσκομενων* c. ACEFGHLMPRSVXΓΔΛ al longe pl it^{pler} (et. d) vg go cop syr^{cu} syr^{p} al .. BD^{gr}KU al^{25} fere a syr aeth *-μενη* (Ln :: e ll. pp.) | *κ. παρεκαλεσαν* c. BC*L 1. 33. 124. 243. item (*rogaverunt*) a b c f ff^{2} q go etc .. ς *κ. -καλουν* (D *παρ. δε*) c. AC***DEGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler g$^{1.2}$ vg cop etc (:: at ita Mt lectione non fluct; in Mc vero *-λεσαν* a test mu bonis in *-λουν* mutatum est) | *ινα* (Δ add *μη*) *επιτρεψη* (Λ al mu *-ψει*) *αυτοις* (LR 33. *α. επ.*) *ε. εκ. εισελθ.* (G al fere^{10} *απελθ.*, Δ* *ελθ.*) .. D a b c ff^{2} l q *ινα εις τους χοιρους* (a b ff^{2} l q *εις εκεινους*) *εισελθωσιν* | *και* (D *ο δε*) *επετρ. αυτοις* (C* add *ο ισ̅*, item deleto *αυτ.* f^{cor})

33. *εισηλθον* (Gb') c. ABCEGHKLMPRVXΓΔΛ al longe pl .. ς *-λθεν* c. S (e sil.) U al mu .. D *ωρμησαν* | *και ωρμ.* (D *ωρμ. δε*) .. X add *πασα* :: e Mt | EΓΔ al mu *κριμνου* | *απεπνιγη* .. S al^{3} *-γησαν*, C *-γοντο* (:: cf Mc)

34. *γεγονος* (Gb Sz) c. ABCDKLPRU al^{36} fere .. ς *γεγενημενον* c. EGHMS VXΓΔΛ al pl | *εφυγαν* c. DΛ .. ς Ln 49. *-γον* c. rell ut vdtr | *απηγγειλαν* (Gb Sz) c. unc omnib (nec enim dubito quin et. B ita habeat; deest enim *απελθ.* in ed. Wolf. Ceph.) al fere^{140} it vg go cop al pler Euth Thph .. ς praem *απελθοντες* (:: e Mt) c. min pauc aeth al

35. *εξηλθ. δε* (C* 1. 131. syr^{sch} et^{cu} aeth *και εξηλθ.*) *ιδειν* (C** add *τι εστιν* :: e Mc) *το γεγ. κ. ηλθαν* (*-λθαν* et *ευραν* c. B*; rell *-λθον* et *-ρον*, ut ς Ln 49.) - - *καθημ. τ. ανθρ.* (P 1. 124. 131. 157. 209. it^{pler} vg cop *τ. ανθρ. καθ.*, 243. mm om *καθ.*) - - *εξεληλυθει* (B *εξηλθεν*) - - *του* (B om; cf. v. 41.) *ιυ̅ και εφοβ.* .. D *παραγενομενων δε εκ της πολεως και θεωρησαντων καθημενον τον δαιμονιζομενον σωφρονουντα κ. ιματισμενον καθημενον παρ. τ. ποδ. τ. ιυ̅ εφοβ.*

τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς
καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. 37 καὶ ἠρώτησαν αὐ-
τὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερασηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ᾽
αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· (84.8) αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ
πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει
τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων 39 Ὑπό-
στρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ θεός. καὶ
ἀπῆλθεν, καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς.

---

36. *απηγγ. δε* (c syr^{sch} et^{cu} *και απηγγ.*, D c *απ. γαρ*) *αυτοις* (ℵ*[sed ipse* corr]r al cop om, item b *illi* pro *illis*) | *και οι* c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pler vg go syr^{p} al .. BCDLPX 33. 69. al^{5} it cop syr^{sch} (syr^{cu} om *και οι ιδ.*) al aliq om *και* (Gb^{o} Ln :: at ita Mc lectione non fluct) | *ο δαιμονισθ.* (a *is qui a daemoniis erat vexatus*, item b *qui a daem. vexabatur*) .. D** *ο ληγαιων* (d *legion*), D^{gr*} *λιων* .. f ff^{2} g$^{1.2}$ l q 130^{lat} vg *a legione* .. c om (Gb^{oo})

37. *και ηρωτ.* .. D a sah *ηρ. δε* | *ηρωτησαν* c. DEGHLSUVΓΔΛ 1. al pler, item (*rogaverunt illum omnis multitudo*) it^{pler} vg cop sah, item (-- *omnes incolae*) go .. ABCKMPRX al^{10} a *ηρωτησεν* (X *επηρ.*) : ita Ln | *αυτον* .. D c *τον* $\overline{ιν}$ | *απαν τ. πλ. τ. περιχωρου* .. D *παντες και η χωρα* | *γερασηνων* c. BC*D it vg (et. 130^{lat} et δ) sah .. ς *γαδαρηνων* c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pl go etc ut v. 26. .. C**LPX 1. 13. 22. 33. 69. al^{5} cop aeth arm arr 237.^{schol} (item in aliis) *γεργεσηνων* | *οτι φοβω* .. D e go *φοβ. γαρ* | *αυτος δε* (Δ 19.^{ev} om) *εμβ.* .. D *ενβ. δε* | *εις το πλ.* c. AEGHKMPSUVΓΔΛ al longe pl .. BCLRX al^{15} fere *εις πλ.* (Ln 49. :: similiter in Mc abiecerunt *το*) .. D l Amb om

38. *εδεετο* c. C*EGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn .. BC**LX Cyr^{act} *εδειτο* (:: Phryn. *ἐδέετο, ἐπλέετο, ἰωνικὰ ταῦτα· ἡ δὲ ἀττικὴ συνήθεια συναιρεῖ ἐδεῖτο* etc. Item Thom.) .. AP *εδεειτο* (Ln) .. D *ηρωτα*, pergens *δε αυτον* | *εξελ. τα δαιμ.* .. CRX 1. 13. 124. al^{5} it^{pler} vg go sah al *τα δαι. εξελ.* | *ειναι* .. P *ινα η* (item it vg cop) :: ut Mc | *απελυσεν* .. L syr$^{p\ mg}$ Cyr^{act} *απεστειλεν* | *λεγων* (Gb'') c. BDL 1. 131. 157. b c g^{1} l cop sah aeth arm Cyr^{act} .. ς praem *ο* $\overline{ις}$, Ln [*ο* $\overline{ις}$], c. ACEGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler a (*Ies. illum*) f ff^{2} g^{2} q vg syr^{sch} et^{cu} syr^{p} al Vig (:: similiter in Mc intulerunt test pl)

39. *υποστρεφε* .. D *πορευου* (e d *vade*) | *οικ. σου* .. X add *προς τους σους* :: e Mc | *και διηγου* .. D *διηγουμενος* | *εποιησ. σοι ο θε.* c. AC***EGHKMSUVΓΔΛ al pler go cop (sah syr^{cu} *ο θε. επ. σοι*) syr^{utr} .. B(C*)(D)LP(R)X 1. 131. 251. 435. it vg Tit Vict Cyr^{act} *σοι* (L *σου*) *εποιησ.* (R Cyr^{act} *πεποιηκεν*) *ο θε.* (D b f *ο θε. εποι.*, C* *ο κυριος πεποιηκεν*) :: ita Ln 49; at vario modo ad Mc accommodatum est, in quo quidem nemo *σοι* post *πεποιηκ.* transp). Praeterea C* 1. 124. add (e Mc) *και ηλεησεν σε* | *απηλθεν κ. ολ. τ. πο. κηρυσσων* .. D *απελθων κατα την πολιν εκηρυσσεν* | *ο* $\overline{ις}$ .. 1. al plus^{10} g^{2} for mm Cyr^{act} *ο θεος*

40 (⁸⁵·²) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο 40-48 Mc 5, 21-34.
αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ Mt 9, 18-22.
ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγω-
γῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν
εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ
ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύε-
σθαι αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει
αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν
βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα
ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα

---

40. εγεν. δε εν τ. υποστρεψαι (28. 157. al pauc -φειν) c. ACDEGHKMPSU VXΓΔΛ al pler it vg go syrp al (sah εν τω ποιειν τον ῑν̄ δε υποστρεφεσθ.) .. BLR 1. 33. 118. 131. cop al mu εν δε τω υποστρεψαι (BR -φειν) | απεδ. (X al aliq υπεδ.) α. ο (C om; corr vdtr addidisse) οχλ. .. D αποδεξασθαι α. τον οχλον | παντες .. Fw L 1. 33. απαντ.

41. ιδου ηλθεν (et. itpler vg go al) .. D c ελθων .. vv mu libere | ιαειρος : B ειαειρος, E* ιαιρος, Dgr αἶρος, sah ιαρος | κ. αυτ. c. A(C vdtr) EGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler itpm vg syrp etc .. BDR al⁹ a f cop (go *hicque*, ut et. 17, 16. et alibi) κ. ουτος (Ln) .. c syrsch etcu non exprim αυτ. | υπηρχεν (K al pauc sah υπαρχων, 28. ην) και .. D c syrsch om | παρα .. D υπο (*sub*) | ῑν̄ c. BP cscr (al?) .. ς (Ln 49.) του ῑν̄ c. rell ut vdtr omnib (:: cf ad 1, 15.) | εισελθειν .. C* (vdtr) ινα εισελθη | τον οικ. .. D την οικιαν (litteris οικια abscissis)

42. οτι etc .. D ην γαρ (ita et. go al) θυ. αυτω μονογ. | ως c. ABCDEG HMPRSUVΓΔΛ etc .. KLX al⁷ ωσει | δωδεκα (D ῑβ̄, infra β̄ῑ) .. 1. 131. 209. δεκαδυο. Item v. sq. | και αυτη (EMΓ αὕτη, K αὐτῆ, Λ αὐτῆ) απεθν. .. D (Dgr* om -σα) αποθνησκουσα | κ. εγεν. εν τω c. C*DP 251. itpler vg (et. 130.lat et δ) Mcionepiph .. ς εν δε τω c. ABC***EGH KLMRSUVXΓΔΛ al longe pler f go cop etc | πορευεσθαι c. C*DP .. ς υπαγειν c. iisdem qui εν δε τω, item 251. et Mcionepiph (:: cf 17, 11 et 14.) | αυτον (italiq cop al τον ῑν̄) .. Epiph αυτους urget contr Mcion: οὐκ εἶπεν ἐν τῷ ὑπ. αὐτόν, ἵνα μὴ ἑτέρως αὐτὸν σχηματίσει παρὰ τὴν τῶν ὁδοιπορούντων ἀκολουθίαν (schol 14.) :: cf αὐτοὺς 17, 14. | συνεπνιγον (D -γαν) .. CLU 13. 28. 33. 69. 157. al plus¹⁰ (a ff²· l *ita comprimebatur ut suffocarent eum;* sed itpm vg *premebat eum* vel *conprimebatur*) συνεθλιβον (U -ιγον) :: e Mc

43. ητις (B arm om ιατροις usq βιον) ιατροις (ita [et. Gb Sz] c. ACEFG HKLMPRSUVXΓΔΛ etc; ς εις ιατρους c. min aliq Orlib, item itpler vged etmss pl) πρ. ολ. τ. βιον (c. AEGHKLMPRSUVΓΔΛ al pler harl*; CX al pauc it vg al mu add αυτης : ita Ln) ουκ ισχ. απ (c. ABR 254.; ς υπ c. C[υπο]EGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler; 69. παρ) ουδ. θεραπευθηναι .. D sah ην ουδε εις (sah *nemo*) ισχυεν θεραπευσαι

44. προσελθ. (C* al plus⁶ add δε) οπισθ. (K post ηψ., D 258. om) | τ. κρασπ. .. D a ff²· om | A* om αυτου

ναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX.

1-6 Mc 6, 7-13. Mt 10, 1. 5 ss.

1 (86.2) Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν.
2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ
ἰᾶσθαι, 3 (87.2) καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο
χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ
ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 (88.2) καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν

---

56. κ. εξεστ. (a *obstup. autem*, e *admirati sunt autem*) οι γο. αυτης (syr[cu] οι γ. α. ante εξεστ.) .. D c οι δε γον. αυτ. θεωρουντες (c om) εξεστ. | ο δε παρηγγειλεν (K* -γγελεν,** -γγελλεν) .. D παρηγγ. δε | μηδενι .. D^gr* μηδε

IX. 1. συγκαλ. (DR συνκ.) δε .. C***FH al aliq (item evgll) c vg[six] al add ο ις (omisso δε C***H al) | τ. δωδεκα (Gb Sz) c. AB(omnino vdtr; deest enim ed. Wolf. Ceph.)DKMRSVΓΛ al[100] fere syr[cu] et[sch] sah arm al Dial al .. ς (Ln) add μαθητας αυτου c. C***EFHU al mu b ff[2.] g[1.] l q, item C*LXΛ al[8] a c e f g[2.] vg go cop syr[p] al mu αποστολους | αυτ. δυν. .. B δυν. αυτ. | D πασαν (**παντα, d *omne*) δαιμονιον | E νοσσοις

2. ιασθαι (F 226.* ιασασθ.) c. B syr[cu] Dial (totus locus 1-2. συγκαλ. usq ιασθ. affertur) .. ς add τους ασθενουντας c. CEFHKMSUVXΓΔΛ al pler (sed 407. 435. go praem παντας, 20.[ev] habet τους νοσουντας, f *omnes infirmitates*), item ADL al[5] add τους ασθενεις (Gb'' Ln 49.), item alterutrum it[pler] vg al pl

3. την .. CXΛ 69. g.[scr] al pauc om :: ut Mc | ραβδον (Gb Sz) c. C*DE* FLM(X ραβδ/ον) 1.11.13. 22. 28. 33. 69. al fere[30] it vg cop sah syr[omn] aeth arm al mu Cyr Thph .. ς -βδους c. ABC***E**HKSUVΓΔ(non δ)Λ al pl go (:: at id omnino ex Mt fluxisse et ad Mc[i] locum minus quadrare vdtr) | X al πειραν | ανα c. AC***DEHKMSUVXΓΔΛ al pler syr[p] .. BC*FL 254. 48.[ev] om, nec exprim it (d vero *ana*) vg al pler | εχειν (et. d go) .. F[w]L 33. 157. εχετε, item it vg al pler

4. και εις ην (MXΓ al add δ') αν (al fere[15] om, nec exprim go al) | και εκειθεν (D κακειθ.) .. 38. al[1] bodl c vg pers Aug Bed add μη. Similiter f mm cop sax *donec exeatis*; aeth *et ne exeatis inde usque dum exiveritis*)

5. εαν c. CEFHM(S?)VXΓΛ al[60] ac multo plur (14 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln 49.) αν c. ABDKLUΔ al mu (:: cf ad Mc 9, 37.) | δεχωνται (Gb'') c. ABC*KLMU al fere[15] go .. ς δεξωνται c. C***DEFSVXΓΔ al pl, item HΛ al[20] fere -ξονται, item *receperint* it vg etc (:: ex ll. pp.) | απο της .. D 28. 6.[pe] al εκ της, item *de* it vg | και τον c. AC***EFGHMSUVΓΔΛ

ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ($^{89.8}$) *ἐξερχόμενοι*
δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες
πανταχοῦ.

7 ($^{90.2}$) *Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα πάντα,* 7-9 Mc 6, 14-16. Mt 14, 1 s.
καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ
νεκρῶν, 8 *ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης*
τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 *εἶπεν δὲ Ἡρῴδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε-*
κεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

---

al longe pler it^{pl} vg go syr^{omn} al Amb .. BC*DLX 1. 124. a c f cop sah om *και* (49. et Ln [*κ.*] :: at ita ll. pp. lectione non fluct) | *απο* (L 33. praem *τον*) .. DU al plus^{15} schol$^{cdd\ aliq}$ c vg cop sah om (q *etiam pulverem vestrum excutite*) | *αποτιναξατε* (D *εκτειν.* idque ut et. c ff^{2} ante *τον κονιορτ.* pon :: e ll. pp.) .. B 131. 157. *-ναξετε* (131. *-ναξετε*) | *επ αυτους* .. X al^{10} schol$^{239.259}$ *επ αυτοις*, al fere^{12} a f *αυτοις* (:: ut Mc) .. syr^{hr} om (item videri potest Mcion^{tert}, at affert libere)

6. *διηρχ.* (A add *απο της πολεως εκεινης*) *κατ. τας* (al^{6} Dial^{ed} om) *κωμ.* (X *πολεις*, it^{mu} al mu Dial *πολεις κ. κωμ.* vel *κω. κ. πο.*) .. D *κατα πολεις και ηρχοντο* (d *circ. civit. transibant*)

7. *ηκουσεν* .. D *ακουσας* | C *τετρααρχης*, ut iam supra | *τ. γινομενα* (AX 1. 69. 346. al^{15} fere *τ. γεν.*, item b q *quaecumq. erant facta*) absq *υπ αυτ.* (Gb'') c. BC*DL 69. 157. 6.^{pe} a b e (antea *faciebant*, corrige *fiebant*) ff^{2} l cop sah syr^{cu} arm .. ς add *υπ αυτου*, Ln [*υ. α.*] c. AC***EGHKMSUVXΓΔΛ al pler c f g$^{1.2}$ q vg go al mu | *παντα* (157. *απ.*) .. DΓ al^{2} tol om | *και διηπορει* .. D *ηπορειτο* | *υπό τινων* : hoc acc. cdd antiquiss ut EMΓΛ etc, non (ut Ln 49.) *υπὸ τινῶν* | *εγηγερτ.* (EHXΓ al *εγειγ.*) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. BCL al^{8} *ηγερθη* (Ln 49. :: e ll. pp.; ceterum cf ad 7, 16. 7, 24 sqq 8, 46. etc), D *ανεστη* post *εκ* (al aliq *απο*, X al mu add *των*) *νεκρ.*

8. *ἡλ.* (ita et. ΓΛ) .. ς *ἠλ.* : cf ad Mt 11, 14. et alibi | *αλλων* .. D *αλλοι* (ut antea 69. pro *υπ. τινων*) | *τις* (Schu commend vdtr) c. BCLX 1. 13. 33. y^{scr} al^{12} go cop syr^{p} al (Mcion$^{tert\ lib}$ *unum aliquem ex* etc) .. ς (Ln) *εις* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pl it^{pl} vg sah al (:: Mt 16, 14. Mc 8, 28. *ενα τ. προφ.* plane non fluct, nec magis Mc 6, 15. *εις τ. προφ.* nisi quod 33. Lc^{ae} textum ut apparet intulit. Confirmat Lc^{ae} dictionem versus 19.) .. D 69. 346. a e syr^{sch} om | *ανεστη* .. A c^{scr} *εστιν*

9. *ειπ. δε* c. BCDLX 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. it cop sah .. ς *και ειπ.* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler vg syr^{omn} al (:: *και* c. Mt, *δε* c. Mc convenit. Ter praegresso *δε* aptius videbatur *και*.) | *ηρωδης* (Gb Sz) c. ACDEF^{w}GHKMSUVΓΔΛ al longe pl .. ς *ο ηρ.* c. B(? deest *ὁ* ed. Wolf. Ceph.)LX 1. al (:: ita Mc lectione satis fluct; similiter intulerunt *ὁ* Mt 14, 1.) | *ιωαννην* (D *-ανην*) .. CD praem *οτι*, item cop sah | *εγω* sec .. BC*L al^{6} vel^{7} e f ff^{2} cop sah al aliq om | *τοιαυτα* .. D(ante

10—17 Mc 6, 30-44. Mt 14, 13-21. Io 6, 1-13. 10 ($^{91.8}$) *Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ*
ὅσα ἐποίησαν. ($^{92.3}$) *καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά.*
11 *οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.*
12 ($^{93.1}$) *ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.*
13 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ*

ακουω)X al aliq e sah al *ταυτα* | *ιδ. αυτ.* . . D al pauc b l q go *αυτ. ιδ.* (al *ιδ.*)

10. *εποιησαν* .. Δ (item schol$^{cdd\ aliq}$) add (:: e Mc) *και οσα εδιδαξαν* | D y^{scr} al aliq *ανεχωρησ.* (274. *απεχ.*) | *πολιν καλουμ.* c. BLX 33. cop sah, ar^{e}, similiter D *κωμην λεγομενην* .. ς (Ln) *τοπον ερημον* (Δ 13. 346. a^{scr} c^{scr} al *ερ. το.*, 1. 131. 209. om *ερ.*, ar^{p} om *τοπ.*: Gb^{o} *το. ερ.*) *πολεως* (13. 69. 157. 346. g^{scr} it vg syr^{cu} et^{sch} perss ar^{p} om : Gb^{oo}) *καλουμενης* (13. 69. 157. 346. o^{scr} [g^{scr} *-νην*] syr^{cu} et^{sch} al om; it^{pl} vg *qui* [*quod*] *est*, sed a e f *qui vocabatur* [e *appell.*, f *dicitur*] : Gb^{oo}) | *βηθσαιδα* (L al pauc *βιθσ.*, D cop^{1} *βηδσ.*, a b sah *bets.*, e ff^{2} *bess.*; *-δα* c. BCDEGKMSX al pl it vg cop sah al; AF^{w}HLUVΓΔΛ al plus^{50} go *-δαν*. Cf et. ad 10, 13.) .. 13. 69. 157. 346. syr^{cu} om (:: cf Mc)

11. XΓ al *γνωντες* | *αποδεξ.* c. BDLX 1. 11. 13. 22. 33. c^{scr} al^{10} .. ς *δεξ.* c. ACEGHKMSUVΓΔΛ al pler (Schu: *αποδ. bene ap. Lc qui unus hoc verbo usus est*: 8, 40. Act 2, 41. 15, 4. etc. *δεξασθαι* toties adhibitum minime c. *αποδ.* commutari solet, nec Lc 9, 51. Io. 4, 45. fit. Passim vero *αποδεξ.* displicuit.) | *περι* .. MU 13. 33. al^{18} praem *τα* | *τ. χρ. εχ. θεραπ.* (D add *αυτου παντας*) *ιατο* (CL al^{17} sah *ιασατο*)

12. *η* (60. *ηδη*) *δε* (sah om; f l add *iam*; go *tunc -iam*) .. B e syr^{cu} *ηδη* .. X *και* | *οι δωδ.* .. U om | *ειπον* (c^{hiat}) .. L *-παν* | *πορευθ.* (Gb) c. ABCDLR al^{10} fere (it vg *euntes*) .. ς (Gb') *απελθοντες* c. EGHKMSUVXΓΔΛ etc (:: e ll. pp.) | *και τους* c. ACDGHKLMRSUVΓΔΛ al pler .. BEX 1. 13. 69. 131. 346. 435. om *τους* (:: cf Mc) | c* vdtr om *καταλ. και*, nisi forte *αγορασωσιν εαυτοις βρωματα* (e Mc) pro *καταλ.* usq *επισιτ.* habuit | *και* (syr^{cu} *η ινα* ut vdtr.) *ευρ. επισ.* (f go *et emant sibi escas*; g^{1} *inveniant escas* ante *et reficiant se* pon) .. D om | Γ om *εν*

13. *πρ. αυτους* .. C add *ο ις*, item g^{1} syr^{sch} et^{cu} | *αυτοις* .. V al *-τους* | *υμεις* h. l. c. B b .. a c om, it^{aliq} vg ante *δοτε* pon, 74. 243. 7.^{pe} (al ut vdtr) post *δοτε*, ς ante *φαγειν* c. ACDEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc (:: ita prorsus et Mt et Mc, apud quos nemo nostrum ordinem habet; D unus in Mt *δο. υμ. φ. αυτ.* non plane [corrige notam] c. Lc consentiens) | *ειπαν* c. BCDL .. ς *-πον* c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn | *πλειον* .. DΓ 1. 131. *πλεον* .. F^{w}M al^{3} *πλειους* | *πεντε* (C *επτα* ex manifesto

ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι.
εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας
ἀνὰ πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας.
16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν
πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς, κλασμάτων κόφινοι
δώδεκα.

18 (94. 1) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ 18—22 Mt 16, 13-23. Mc 8, 27-33.
μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων (Io 6, 66 ss.)

---

errore; infra recte πεντ.) αρτοι .. B αρτ. πε. | ιχθυες (M -ας) δυο (Gb Sz) c. ABCEF^{w}GHKMSUVXΓΔΛ al longe pl a go cop sah al .. ϛ δυ. ιχθ. c. DLR al mu it^{pler} vg al mu (:: ut ll. pp.) | μητι (ΒΓ μετι) .. A 1. 131. 262. μη | πορ. ημ. .. D 157. it (q om ημ.) vg go cop (cop^{1} om ημ.) sah al ημ. πορ. | αγορασωμεν .. 1. 11. 22. al plus^{40} -σομεν | M al pauc απαντα

14. γαρ .. L a e vg cop δε | ωσει ανδρες .. D 1. al it^{aliq} al ανδρ. ως (1. al ωσει) | κλισιας (AX al κλησ.) c. AKGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler .. BCDLR 33. 157. e (item a ut vdtr) sah Or add ωσει, Ln [ω.]

15. κ. επ. ουτως (nullus ut vdtr ex unc -τω, V om) .. 240. 244. om | κ. ανεκλ. (L 1. 13. 33. al^{3} κατεκλ., 59. εκλ.) απαντ. (L 13. 33. al παντ., 1. 131. αυτους) .. DX om .. a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q vg$^{cdd\ aliq}$ *et discubuerunt omnes* (q om) (item g$^{2.}$ *et ita disc. et fecer. omnes*)

16. ευλογ. (ΔF^{w}Γ al fere^{10} Mcion^{epiph1} et Epiph ηυλ., D praem προσηυξατο και) αυτους (X syr^{sch} al om; D it^{pl} Mcion^{epiph1} et Epiph επ αυτους) | και κατεκλ. .. D om | τ. μαθηταις .. LR al aliq vv aliq add αυτου | παραθειναι (X al^{3} -θηναι) c. BCX 1. al plus^{10} (69. -τεθηναι) .. ϛ (Ln) -τιθεναι c. ADEGHKLMRSUVΓΔΛ al pler (:: cf ad Mc 8, 7.) | τω οχλω .. D it^{pl} vg cop al τοις οχλοις

17. παντες .. 13. 69. al aliq it^{aliq} vg al post εφαγ. pon (:: ut Mc); a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q om | ηρθη (s cop sah al ηραν :: ut ll. pp.) το περισσευσαν (al -ευον) αυτοις (D al το περισσευμα των) κλασμ. κοφ. (MΓ al κωφ., M al mu post δωδ.) δωδ. (D δεκαδυο). Coniunximus κλασμ. c. sqq ut K al; ϛ c. antecedd coni. ut EM al. Ceterum syr^{cu} addit ex Mt (et Mc) clausulam hunc fere in modum: και οι ανδρες οι φαγοντες τ. αρτ. ησ. ωσει πεντακισχ. χωρις γυν. κ. παιδ.

18. εν τω (Λ haec om) ειν. αυτον (Γ add εκει και) προσευχ. (a c e om πρ.) .. D ε. τ. ειν. αυτους | συνησαν .. 245. συνηντησαν, 17.^{ev} συνηχθησ., f *occurrerunt* | οι μαθ. .. MU 1. 13. 69. al^{15} vv mu add αυτου | επηρωτ. (X επερ.) αυτ. (X add ο ις) | οι οχλ. λεγ. ειν. c. BLR 1. al aliq item cop sah (:: iste ordo pro testium gravitate praeferendus videtur quum et Mc et Mt alterum teneant lectione vix fluct) .. ϛ (Ln 49.) λεγ. οι οχλ. (Λ al^{5} g$^{1.}$ al Dial Synops οι ανθρωποι :: e Mt) ειναι (Dial

Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 *οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν*
Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης
τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με*
λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ.
21 (95.2) *ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο,*
22 *εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀπο-*
δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων,
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
23–27 Mt 16, 24–28. Mc 8, 34–9, 1. 23 (96.2) *Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχε-*
σθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ'

τον υι. τ. ανθρ. [e Mt] pro *ειν.*) c. (A)DEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg al (sed it[mu] vg go al *dicunt esse turbae*)

19. *ειπαν* c. BD .. ς *-πον* c. ACEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc | D *ιωανην* | *ἠλ.* et ς *ἠλ.* cf (ut v. 8.) ad ll. pp. D *-λειαν* et v. 8. *-λειας* ut solet. | *αλλοι* (1. al fere[10] syr[p] c.* praem *αλλοι* [*ετεροι*] *δε ιερεμιαν* e Mt) *δε οτι* - - *ανεστη* (al[2] *εστιν*) .. D e *η ενα των προφητων* (:: e Mt) .. syr[cu] om

20. *πετρ.* (syr[cu] praem *Simon*) *δε* (sah syr[cu] om) *αποκριθ.* c. BCL 1. cop sah syr[cu] .. ς (Ln) *αποκρ. δε ο* (EGHSVΓΔΛ al[50] fere om : Gb[o]) *πετρ.* (it[aliq] vg *Sim. Petr.*) c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: ut ll. pp.) | *τον χν* (D 28. e Or[cod] add *υιον*) *τ. θε.* .. f l go sax arr *tu es Chr. filius dei*; syr[cu] *tu es Chr.*; cop pers[p] *tu es* (cop[2] om) *Chr. deus* (sah vero *dei*). Or (3, 533 sq) *οἱ γοῦν ἀναγράψαντες Μάρκ. κ. Λουκ. ἀποκριθέντα τὸν Πέτρον εἰρηκέναι Σὺ εἶ ὁ χς, καὶ μὴ προσθέντες τὸ παρὰ τῷ Ματθ. κείμενον* („*ὁ υἱ. τ. θε. τοῦ ζῶντ.*“) - -

21. *παρηγγειλεν* (MX *-γγελεν*) .. K al[8] vv aliq (syr[p] c.*) add *αυτοις* | *ειπειν* c. EGHKRSUVXΓΔΛ al pl .. ABCDLM al plus[30] Or *λεγειν* (Gb Ln 49. : : at istud omnino substitutum vdtr propter subsequens *ειπων*, quemadmodum Mcion[epiph] [priora non afferuntur] *λεγων* pro *ειπων* habet. In pp. quidem utrumq : Mc *λεγουσιν*, Mt *ειπωσιν*)

22. *απο* (D 1. al Thph *υπο*) *τ. πρεσβ. κ. αρχ.* (69. 124. 346. al g[1] q Or *αρχ. κ.* ante *πρεσβ.*) *κ. γραμμ.* (1. 131. 209. Or om *κ. γρ.*) | *τη τριτη ημ.* (et. Or) .. D it[pm] Mcion[epiph] et[tert] Dial *μεθ ημερας τρεις* (sed Mcion[ep] *μετα τρ. ημ.*, a al Mcion[tert] *post tertium diem*) : : e Mc | *αναστηναι.* (Gb') c. ACDF[w]*K 1. 69.* 118. 131. 157. al[20] Or (cf 24, 7 et 46. unde Lcae usus discitur) .. ς *εγερθηναι* (:: ita Mt; *αναστ.* Mc) c. BEF[w]**GHLMRSUVXΓΔΛ al longe pl

23. *ερχεσθαι* (Gb) c. ABC*DKL al plus[20] Or .. ς *ελθειν* (:: e Mt) c. C*** EGHMRSUVXΓΔΛ al pl | *αρνησασθω* (Gb) c. ABDKL al[8] Or .. ς (Gb') *απαρνησ.* (:: e Mt et Mc) c. CEGHMRSUVXΓΔΛ al pler | *και αρ. τ. σταυρ. αυτ.* (et. Or Chr Cyr al Hier Amb al) .. D a l om (Gb[0]; Schu „hab. Mt et Mc“) | *καθ ημεραν* c. ABKLMR 1. 13. 33. 69. 124. 131. al f g[1.2] vg (et. am em fu for al; tol post *ακ. μοι* pon) go cop sah syr[cu] et[sch] syr[p] c.* aeth al (Mill 676. „exstabat in cod. Ptol“??) Cyr Hier et cdd[vet] ap Hier (ut asserit in ep. ad Principiam; in comm. vero ad

ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος
κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;
26 ([97.2]) ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς, τοῦτον ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 ([98.2]) λέγω δὲ ὑμῖν ἀλη-
θῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστώτων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Mt 10, 38sq testatur sic: „in alio evglio scribitur Qui non accip. cruc. suam quotidie") .. CDEF[w]GHSUVXΓΔΛ al[120] fere (72.[mg]: *ἐν ἄλλῳ τὸ καθ' ἡμ. οὐκ ἦν*) a b c e ff[2.] l q vg[ed] sax syr[p mg] „non in omnib exx invenitur" Or Chr (sed praecedit *δεῖ – πρὸς σφαγὰς εἶναι ἕτοιμον καὶ θάνατον καθημερινόν*, ut textus male exscriptus videatur) Euth Thph Amb om (Gb[oo] Sz Ln; volunt ex 1 Cor 15, 31 venisse. At multo magis ob ll. pp. omissum vdtr) | E*KLRΓ al mu *ακολουθητω*

24. *εαν* c. CGH(ipse* *εαν* ex *αν*)EUVXΓΔΛ al pl (13 ap. solum Scr) .. ς (Ln 49.) c. ABDEKLM(S?) al mu *αν* (:: cf ad Mc 9, 37.) | *θελη* .. HΓΔ al mu *-λει* | *τ. ψ. αυτ.* pr .. Or *την εαυτου* (excidit *ψυχ.* vel ante vel post) | *απολεσει* .. X al *-ση* | *απολεση* .. XΛ al mu *-σει* | *τ. ψ. αυτ.* (K *εαυτου*) sec .. F[w] *τ. αυτ. ψ.* | *ουτος* (et. Or Cyp al) .. K 63. 116. 253. *αυτος* (Schu „a Lc usu non alienum") .. 56. it[mu] vg go al Mcion[tert] om

25. *γαρ* .. X om | *ωφελειται* (C *-λει*, ΓΔ al *οφελ.*) *ανθρωπος* .. D *ωφελει ανθρωπον* (** *-πος*), it[pl] Cyp *prode est* (al *prodest*) *homini* (q al vg *proficit homo*) | *κερδησας -- απολεσας η ζημιωθεις* .. D *-σαι* (** *εαν -ση*) - - *-λεσαι η -ωθηναι* (** *-λεση η -ωθη*), item a c Cyp *lucrari* (c *lucrum facere*, Cyp *lucrifac.*) - - *perdere aut damnum facere* (a *aut facturam faciat*, Cyp haec om)

26. *αν* c. ABDEGHKRSUVXΓΔΛ al pl .. CLM al mu *εαν* ut Mc | *με* .. D Or[1] *εμε* | *και* (go *ἢ*) *τ. εμους* c. D a e l syr[cu] Or[1] (:: 24, 51 sq similes test sequimur. In Or quidem 1, 298. dubitari potest an recte *τοὺς ἐμοὺς* legatur, quum praecedat *οὔτε ἐπαισχυντέον αὐτὸν ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ*. Sed continuo pergitur: *καὶ ὁ ι̅ς̅ -- καὶ οἱ μιμηταὶ δὲ αὐτοῦ - -*. Atque quo ante loco [1, 296.] *τοὺς ἐμ. λόγους* invenitur, contextu certe non requiritur *λόγους*.) .. ς (Ln 49.) add *λογους* (:: ut Mc lectione non fluct) c. ABCEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc (Mcion[tert] om *καὶ τ. ἐμ.* libere) | *αυτου και* (syr[cu] et[sch] om *α. κ.*) *τ. πατρ.* (D 65. 125.* cop sah add *αυτου*) .. pers[p] om

27. *αληθως*: KMR al plus[10] add *οτι*, item EG etc post *αληθ.* interpg, item a b e (*veritatem autem dico vobis*) al go cop sah syr[omn] al .. D al[1] vel plur praem *οτι*, item ADHLSUΔΛ al f am al *αλ.* c. *εισ.* conjg, item Or | *αυτου* (Gb') c. BL 1. Cyr[cat] .. ς (Ln) *ωδε* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. ACDEFGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler Or Caesar Phot | *εστωτων* (Gb Sz) c. ACDEFGHKMPSVΔΛ al plus[100] Or Eus .. ς *εστηκοτων* (:: ut Mc lectione tantum non fluct; Mt *εστωτ.* multis differentib. Cf ad

28–36 Mt 17, 1–8. Mc 9 2–8. 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ,
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες
ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν
ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ ἶδαν

Mt 27, 47.) c. BLRUXΓ al mu Cyr Phot | οι .. AK al[10] fere Or Caesar Phot οιτινες :: e ll. pp. | γευσωντ. (Gb Sz) c. ABCDEFKLMPSUVXΔ al fere[100] Cyr .. ς -σονται c. GHRΓΛ al mu Or (om μη) Caesar Phot (:: item in ll. pp. lectio fluct, sed ubique -σωντ. edendum vdbtur). It et vg ubique *gustabunt* | τ. βασ. τ. θεου (76.* 242. 53.[ev] add εληλυθυιαν εν δυναμει, syr[cu] add ερχομενον εν δοξη) .. D Or (ad ipsum Lc referens) Caesar (sed alibi τ. β. τ. θ.) τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν τη (Caes om) δοξη αυτου (:: similiter Mt, ad quem vide Valentt)

28. εγενετο .. P -νοντο | ωσει .. HLMΓ al plus[20] ως | και παραλ. c. ACD EFGKLMPRSUVXΓΔΛ al fere omn it[pl] vg (et. am em al) syr[cu] al... BH 28. a b g[1.] l for (al) go cop sah al om και (Ln [και]) | πετρον (Gb Sz) c. unc omn al pl .. ς τον πε. c. (G[mg eccles]) min non ita mu (:: e ll. pp.) | κ. ιω. κ. ιακ. c. ABC*EGHKPRSUVΓΔΛ al longe pl it[pl] vg (et. am em al) sah syr[p] al .. C***DLMX al plus[15] ff[2.] g[1.] for (al) go cop syr[cu] et[sch] al mu κ. ιακ. κ. ιωαννην (D -ανην) : ita 49. at item et Mt et Mc; cf et. 8, 51. | ανεβη .. G al aliq praem και (G[mg eccles] - - παραλαμβανει - - και ανεβη) | προσευξασθαι .. L om

29. το ειδος .. D Or η ιδεα .. a *effigies*, e *figura*, b c d f ff[2.] g[1. 2.] vg *species*, Arn *aspectus* (sequitur *vultus eius* a c e f g[1. 2.] vg Arn; b ff[2.] *aspectus eius*) | ετερον (Or -ρα) και (syr[p] c.* arm Or add ηλλοιωθη) .. D cop ηλλοιωθη και. Similiter (antea *et factum est dum orat* a f, *et dum orat* ff[2.]-g[1.] q Arn, *et in orando* c e) it[pl] Arn *facta* (Arn *-ctus*, f *visa*) *est* - *alia* (ff[2.] *altera*, e *commutata alia*, Arn *immutatus*) *et*, item sah

30. συνελαλουν (ita et. Mcion[epiph]) .. Mcion[tert] συνεστησαν (ut vdtr: *noluit eum colloquentem domino sed stantem - cum illo*) | οιτινες (C* οι) ησαν .. D a Arn ην δε, item it[pler] vg ησαν δε .. syr[cu] Mcion[epiph2] om | μωυσης c. BCDKLRXΔ al pm it[pler] vg (sed non am) cop sah Or Eus Cyr Epiph et Tert cum iisque Mcion .. ς μωσης c. AEGHMPSUVΓΛ al pl etc | ἡλ. et ἠλ. ut 9, 8.

31. οι (et. Or[2]; D it vg arm Or[2] Arn om) οφθ. (C***M al mu add αυτω) .. Mcion[epiph] (nec contra est Tert) om | εν (Λ add τη) δοξη (et. Mcion[epiph]) .. a e Mcion[tert] *in gloriam* (Mcion[tert] add *ipsius*, item Epiph in refut. scribit ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ δόξῃ) | ελεγον c. ABEGHKLRS UVXΓΔΛ al pler a cop go syr[cu] al Or[aliq] .. P sah praem οι, item C***M al[12] b f ff[2.] g[1. 2.] l q vg arm Arn και .. C*D al[10] c e syr[sch] syr[p] ελεγ. δε, hinc Ln ελ. [δε] | εμελλ. c. BEGHKLMPRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn .. AC ημελλ. (Moer. et Thom. ἤμελλ. Ἀττικοί) .. D μελλει | εν .. D εις

τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.
33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν Πέ-
τρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ
ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλίᾳ,
μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ
ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν
νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν
ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι 2 Pe 1, 17.
τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ
ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑόρακαν.

---

32. *ιδαν* c. LR, item *ιδον* ACDKVX al mu .. ς (Ln 49.) *ειδον* c. BEFGHMP S?UΓΛΛ etc

33. *διαχωριζεσθαι* .. D *-ρισθηναι* | *απ* .. ΑΛ *υπ* | *ειπεν* .. Ε *ελεγεν*?| *πετρος* (Gb') c. AΞGHPSUVΓΔ al^{80} fere ac plur .. ς (Ln 49.) *ο πε.* c. BCDKLMRXΔ al pm (:: ita ll. pp., cf et. ad 1, 15. 5, 3.) | *πρ. τ. ιν̅* .. D *τω ιυ̅* .. a b ff$^{2.}$ om | *επιστατα* .. X 157. *διδασκαλε* | *ωδε* .. C*** al^{10} praem *παντοτε* (:: cf 1 Thess 4, 17.) | *και* (MU al fere^{20} l sah om; X *κα*, ff$^{2.}$ *si vis*) *ποιησωμεν* .. D *θελεις ποιησω* (d *vis facio*) :: similiter Mt | *σκ. τρ.* c. ABCEGHMPRSUVXΓΔΛ etc .. DF^{w}KL al mu it^{pl} vg al *τρ. σκ.* (:: ut Mt; cf ad Mc) | *μωυσει* (*μωυ-* et [h. l. et. c] *μω-* ut v. 30; *-σει* c. ABCDEGLMSV al pl Eus Cyr; F^{w}HKPRUXΓΔΛ al pm *-ση* : hoc in Mc, illud in Mt recepimus) post *μιαν* (Gb Sz) c. unc omn al pl it vg go cop syr^{p} al mu .. ς ante *μιαν* (ut ll. pp.) c. minusc syr^{sch} et^{cu} (sed in utroq et. *σοι μι.* et *ηλ. μι.*) al | ὅ (et. Or^{aliq}) .. D *α*, al aliq *τι*

34. *λεγοντος* .. K al pauc *λαλουντος* (:: e Mt) | *επεσκιαζεν* c. BL 47.^{ev} x^{scr} al (ut 1.^{pe} 10.^{pe}?) a .. ς (Ln) *-ασεν* c. ACDEFGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg etc (:: ita Mt) | *εισελθ. αυτ.* (c 157. 435. *α. ε.*) c. BCL al aliq cop .. ς (Ln) *εκεινους εισελθ.* (S *ελθειν*, al^{8} ac plur it^{mu} vg ante *εκειν.*) c. ADEFGHKMPRSUVXΓΔΛ etc (syr^{sch} pers^{p} *cum viderent Mosen et Eliam ingredientes.* Ut ab istis interprr perspicuitatis caussa ipsa nomina adscripta sunt, ita substituto *εκεινους* provisum est ne ipsi discipuli in nubem intrasse crederentur)

35. *εγενετο* (al^{10} fere ante *φω.*) .. D *ηλθεν* (:: e Mc) .. Κ om (:: cf Mt)| *λεγουσα* .. al pauc it^{aliq} om | *ο υι. μου* (et. Or) .. P *μου ο υι.* | *ο εκλελεγμ.* (Gb'; Schu „non alienum a Lc vdtr, cf 2, 15. 27. 8, 34 sqq. 22, 22.") c. BL 274.^{mg} (item 1. *ο εκλεκτος*) a ff$^{2.}$l gat sah cop syr$^{p\ mg}$ aeth^{ppl} (aeth^{ro} *ο αγαπητος ο εκλελεγμ.*) .. ς (Ln) *ο αγαπητος* c. ACDEGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler it^{pm} vg go etc (:: at ita et Mt et Mc lectione non fluct). Praeterea C***DM al^{20} add *εν ω ευδοκησα* (:: e Mt; cf et. 3, 22 cum ll. pp.) | *αυτ. ακου.* .. D c e cop sah *ακ. αυτ.* (:: cf ll. pp.)

36. *φωνην* (U *νεφελην*) .. X add *ταυτην* | *ις̅* (Gb'') c. ABC*DEGHRSUVW^{a}ΓΛ al plus^{30} .. ς *ο ις̅* c. C***KLMXΔ al pl | *και αυτοι* (et. Or) .. D e sah *αυτ. δε* | *ουδεν* (et. it exprim) .. D al^{4} om | *εορακαν* (*εωρ.* c. C*et**L**X

37–43 37 (90.2) Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν
Mt 17, 14–23. Mc 9, 14–29. ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι
ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστίν μοι, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα
λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ
ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθη-
σαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε-
στραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσ-

---

al, item B? certe alibi ut Io 9, 37. 20, 25., item EGHVW[a] al mu; ς Ln 49. εωρ. c. AB?KL*MRUΓΔΛ etc) : -καν c. BC**LX 47.[ev] 50.[ev] x[scr] 1.[pe*] .. ς (Ln) -κασιν c. AC*EHKMRSUVW[a]ΓΔΛ al pl; item G al aliq -κεισαν .. D* εθεασαν, ** -σαντο

37. εν τ. εξ. ημ. c. ACEGHKMRSUVW[a]XΓΔΛ al pler it[mu] vg etc .. BLS 1. 69. q om εν (49. : : at alibi et. test similes abiecerunt istud εν ut 1, 59.) .. D a b e ff[2.] l sah δια της ημερας (*per diem*) | κατελθοντων αυτων - - συνηντησεν (R -τησαν) α. οχλος πολυς (L al πολλυς) .. D κατελθοντα αυτον - - συνελθειν α. οχλον πολυν | απο .. Γ εκ

38. ανεβοησ. c. AEGHKMRSUVW[a]XΓΔΛ al pler (it [et. d] vg *exclamavit*) .. BCDL al[6] εβοησ. (Ln 49. Schu „bene, ἀναβοᾶν non hab. Lc". At similiter Mt 27, 46., quo loco solo αναβ. legitur, BL al substituerunt βοαν; item Act 25, 24. επιβοαν AB al c. βοαν commutarunt. Lc quinquies βοαν habet, ubi αναβ. parum aptum.) | επιβλεψαι (GHK al mu -έψαι, go *respicere*) c. ABCGHKLMRSUVΓΔ al pl Thph .. ς (Ln) -εψον c. DEW[a]XΛ al pm | εστ. μοι c. EGHKMRSUVW[a]ΓΔΛ al longe pl it[pler] vg .. ABCDLX al fere[20] a e go cop sah μοι εστ. (Gb" Ln 49. :: at hoc, non illud alienam manum prodit; testaturque Lcae usum 8, 42.)

39. κ. ιδ. πν. λαμβ. (R -βαννι) α. κ. εξαιφν. (ABKLRW[a] al εξεφν.) κραζει .. D e λαμβανει γαρ αυτον εξαιφν. πν. και ρησσει | κ. σπαρασσ. (X ρησσει) .. 1. al it[mu] vg cop al praem και ρησσει | μογις (L μογγις) c. ACDEGHK(L)MSUVW[a]XΓΔΛ al pler .. BR al[5] μολις (Schu „recte ap. Lc. immo in N. T." Cf de utraq forma Steph Thes. Gr. Ling. Cdd saepe fluct.) | συντριβον (Γ al mu -βων) .. D και συντριβει (item e omissis κ. μογ. αποχ. α. αυτ.)

40. εκβαλωσιν (Gb Sz) c. ABCEGHKLMRSUVW[a]XΓΔΛ etc .. ς -αλλωσιν c. min non ita mu .. D απαλλαξωσιν | αυτο .. D al[10] fere αυτον (it vg *illum* praecedente *spir.*) | K al aliq εδυνηθ., C*** ισχυσαν (:: e Mc) .. Mcion[epiph] add εκβαλειν αυτο

41. αποκριθ. δε .. C* om (supplet C**) | ειπεν .. Mcion[epiph] add προς αυτους | απιστος .. D -στε. Mcion[epiph et tert] non add και διεστραμμ. | EX al εσωμαι et ανεξωμαι | και .. KX al[25] fere e tol sah syr[p mg] Mcion[tert] (item Mcion[epiph] sed omissis ex incuria ut vdtr εως πο. εσ. πρ. υμ.) εως (e sah praem και) ποτε (tol add *et*) : : e Mc | προσαγαγε (D 33. προσενεγκε) .. LW[a]X 33. al pauc syr[cu] syr[p] c.* aeth add μοι :: e Mt |

ἄγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 *ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν*
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐ-
τὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 (100.8) *ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ* 43—45 Mc 9, 30—32. Mt 17, 22 s.
μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

(101.2) *Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν*
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ 44 *Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν*
τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδο-
σθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 *οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ*
ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφο-
βοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 (102.2) *Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη* 46—48 Mc 9, 33—37. Mt 18, 1-5.
μείζων αὐτῶν. 47 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας*

ωδε h. l. c. BLX 1. al mu it vg syr^sch al .. D am per om :: ut Mc .. ACEGHKMRSUVW^aΓΔΛ al longe pl go cop syr^cu syr^p al post *τ. υι. σου* (Gb Sz :: at similiter Mt)

42. *συνεσπαραξ.* (K al^10 vv^aliq add *αυτον*) .. D al^3 *συνεταραξ.* | *τω πν. τω ακαθ.* .. D e (c om *τ. ακαθ.*) syr^cu *τω ακαθ. πν.* | *ιασατο τ. παιδ. κ. απεδ. αυτον* .. D e *αφηκεν αυτον κ. απεδ. τον παιδα* (e *illum*)

43. *εξεπλ. δε πα.*.. D c e (syr^cu) *πα. δε* (syr^cu) (*και πα.*) *εξεπλ.* | CDM W^aXΔΛ al *μεγαλειοτητι* | *επ. πασιν* .. U om | *εποιει* (Gb) c. ABCDLW^a al plus^10 it vg al .. ς *εποιησεν* c. EGHKMSUVXΓΔΛ al pler go al. Item non addito *ο ις* c. (B? certe sic ed. Wo. Ceph.) DL 1. 131. 157. 209. m^scr it^pler vg cop syr^cu arm .. ς (Gb^0) Ln add *ο ις* c. A(B vide ante) CEGHKMSUVW^aXΓΔΛ al pler q go syr^sch et^p al. Praeterea c e f ff^2. (et. corrector. bibl. teste Wtst; sed quale?) go add *dixit ei* (e f go om) *Petrus Domine quare* (c *propter quid*) *nos non potuimus eicere illud* (e ff^2. *illum*, f *eum*) ? *Quibus* (f *Ad ille*, go *At Iesus*) *dixit quoniam huius-modi* (ff^2. *eiusm.*) *orationibus* (ff^2. *-one*) *et ieiuniis eicietur* (e *-citur*, ff^2. *eicitur et ieiunio*) (f go *dix. Hoc genus non exiet* [go *exit*] *nisi in* etc) :: cf ll. pp. | *ειπεν* .. H add *δε*, similiter b (om antea *δε*) c e f ff^2. cop^dz | *αυτου* .. W^a c om

44. *ανθρωπ.* (al aliq syr^p add *αμαρτωλων*) .. V *αμαρτωλων*

45. *παρακεκαλυμμ.* .. D *κεκαλυμμ.*, X *παρακεκρυμμ.* | *απ* .. M 127. *υπ*, 157. *επ*, al aliq *παρ* | EH al aliq *αισθονται* | *ερωτησαι* c. ABEFGHLSU VW^aXΓΔΛ al pler .. CDKM al^12 fere *επερωτ.* (Ln :: e Mc) | *αυτον* (69. 124. al vg^ed et^mss aliq al ante *ερωτ.*) .. D e om | *του ρημ.* .. F om

46. *εισηλθ. δε* (F om) *διαλ. εν* (H al om) *αυτ.* (E al *εαυτ.*) .. D om (excidit versus). Or: *κατὰ μέντοι τ. λουκ. διαλογισμὸς εἰς τοὺς μαθ. οὐκ ἀναβέβηκεν ἀλλ' εἰσῆλθε περὶ τοῦ τίς αὐτῶν εἴη μείζ.* (it^mu vg *quis eorum maior esset*)

47. *ιδων* .. FKΛ al plus^20 syr^omn aeth al *ειδως*, item 1. al *γνους* (:: cf

αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.

49—50 Mc 9, 38—40. 49 (103. 8) Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.

51 (104. 10) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς

5, 22. 6, 8.) | της καρδ. (Γ 28. 285. c^scr l om) αυτ... D 346. αυτ. τ. κα. | παιδιου .. CD 28. c^scr 2.^pe al[6] -διον | αυτο (Δ 262. -τον) .. D a b e ff[2] q om | παρ εαυτω (et. Or) .. D παρ εαυτον

48. αυτοις .. D 157. it^pl syr^cu om | εαν c. ACEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler Or .. BDL al αν (Ln :: cf ad Mc 9, 37.) | X δεξεται, ita editum in Cyr | τουτο τ. παιδ. (et. Or Cyr) .. D al aliq it vg al Cyr το παι. τουτ. | ος εαν (U al pauc αν) εμ. (Δ post δεξ.) δεξηται (X -χεται) δεχεται .. D 71. om | πασιν .. E syr^cu Cyp[1] om | υπαρχ. (et. Or) .. D om (sed d est) | εστιν (Gb'') c. BCLX 1. 33. al[10] fere it vg syr^cu cop al (go fit) Or[3] .. ς εσται (H post μεγ.) c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ al pler syr^sch et^p al edd ap Or (ἀνέγνωμεν δὲ καὶ ἐν ἄλλοις καὶ ἔσται μέγ.) Cyp[3] :: cf Mc

49. αποκρ. δε (syr^cu et^sch και απ.) .. C* om δε? | ιωαννης (D -ανης) c. BC*(vdtr)D 28. 69. 346. c^scr al aliq .. ς ο ιω. c. AC**EFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler (:: ap Mc ο ιω. recipiendum vdbatur; certe utroq loc codicem B secuti sumus) | επιστατα (et. C**) .. C*L al syr^p mg διδασκαλε :: e Mc | ειδομεν c. BC(certe**)DEFGHMS?UΓ al pl .. A(C*?)KVXΔΛ al ιδομ. (Λ ιδωμ.), item L ιδαμ. | επι (et. Cyr) .. BLXΔ al[10] cop εν (it vg in nomine, item al) :: ita Mc; in Lc cf 9, 48. 21, 8. et al | εκβαλλοντα .. VΔ al -βαλοντα (sed V al -βάλ.) | δαιμονια (Gb'' Sz) c. unc omn al pl .. ς praem τα c. min non ita mu | εκωλυσαμεν (it^pl vg prohibuimus) .. BL a b e -λυομεν (:: ita ex BDLΔ al in Mc recepimus) | μεθ ημων (:: cf Phryn. Epit. p. 353.) .. F 28. 69. al[4] ημιν :: ut Mc

50. και ειπ. c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler it^pl vg go syr^p (syr^cu et^sch om και) al .. BCDLX al[5] a c e cop (cop[2] ο δε ις etc ut Mc) syr^p mg ειπ. δε (Ln 49. :: at id aptius videri debebat, ut et. in Mc est) | πρ. αυτον (al b c e al mu -τους) .. D tol* om | ο .. B om | μη κωλ. c. ABEGHKSUVΓΔΛ etc .. CDFLMX al aliq em tol (al) cop al mu add αυτον (X al -τους) :: e Mc. Praeterea L 33. al[9] schol cop syr^p c.* (sed syr^p mg „non in omnib. exx. est") add ου γαρ εστιν καθ υμων | ουκ .. X om | καθ υμ. υπ. υμ. (Gb Sz) c. BCDKLM al[25] ac plur it vg go cop syr^omn al mu Synops cat al Amb al .. ς κα. ημ. υπ. ημ. c. EFGHSUVΓΛ al mu (:: ut in Mc recepimus), item AXΔ al κα. υμων υπ. ημων, al pauc κα. ημ. υπ. υμ. | εστιν .. a b c e l go add (:: libere e Mc) nemo est enim qui non faciat virtutem in nomine meo (a b add et poterit male loqui de me)

51. συμπληρ. (KΔ al συνπλ.) .. D πληρουσθαι | τας .. Λ τῆς | αναλημψ.

ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 *καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσ-*
ώπου ἑαυτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 *καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσω-*
πον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 *ἰδόντες δὲ οἱ μα-*
θηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν Κύριε, θέλεις εἴπωμεν
πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 *στρα-*
φεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 *καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.*

c. ABCDLX .. ς *αναλημψ.* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | *το πρ. αυτου* (ℵ *εαυτ.*) .. BL 1. al c om *αυτ.*, hinc Ln [*αυτ.*] | *εστηρισεν* c. BCLVX al pauc (eadem forma Iud. 19, 5. Ier. 3, 12. Prov. 15, 25. et alibi) .. ς (Ln) *-ιξεν* c. ADEFGHKMSUΓΔΛ al pler. Praeterea LX al a cop al Hier ante *το πρ.* pon | *εις* .. A c^{scr} *εν*

52. *εαυτου* c. ℵEGSVΛ al fere^{50} .. ς (Ln 49.) *αυτου* c. BCDFHKLMUXΓΔ al pl Bas (:: cf ad 8, 5.) | *κωμην* (*viculum* Mcion^{tert}) .. Γ 28. 69. 124. 262. al fere^{20} it^{pl} vg al Thph Tert *πολιν* | ΛCLXΓΔ al *σαμαριτων* (Γ *-ρρι-*, H *-ρη-* suprascripto *ε*) | *ωστε* (et. Bas) .. B *ως*, *quasi* b e l q, *tanquam* a

53. *πορευομενον* (a *tendens*, c *pergens*, Hier *vadens*) .. b f l q al vg Amb *euntis*, e *euntibus*

54. *αυτου* (et. Bas) .. B 1. 118. 131. 157. e om | D *ιωανης* | *ειπαν* c. ℵBCL (al?) .. ς (Ln) *-πον* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ etc | *ειπωμεν* (KUΓ al mu *-πομεν*) .. it (et. d) vg *dicimus* | *απο του* (L al *απ*, Cyr *απο*) c. ABEGHKLMSUVXΓΔΛ al pler .. CD 1. 118. 131. go (item *de caelo* it vg) Bas Chr *εκ του* (Ln; ita et. LXX *Βασ. δ'* 1, 10. 12.) | *κ. αναλ. αυτ.* (l om haec) c. ℵBL 71. 157. e l vg (et. am fu for em ing gat mm etc, item sax) syr^{cu} cop^{ds} arm pers^{w} Hier (vdtr certe; cf ad Algas. 5.) .. ς (Gb^{0}) Ln add *ως και* (g^{scr} c q cop^{2} Gaud Quaest om) *ηλιας εποιησεν* [* 2 Reg 1, 10. 12.] c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} syr^{sch} et^{p} go cop^{2} al Cyr (vide post) Chr (alludens *τῶν μαθ. ἀξιούντων κατενεχθῆναι πῦρ ὡς ἐπὶ Ἡλιοῦ*) Gaud Quaest (Tert adv Mcion 4, 23. vdtr agnoscere et haec et illa : *και ειπεν Ουκ οιδατε* etc; Mill vero 418. verisimile duxit „a Tert aliisq ad h. l. notatum occasionem dedisse huic interpolationi".)

55. *στραφ. δε* .. K al^{30} fere f (q post *αυτοις*) al add *ο ις* | *επετ. αυτ.* (Gb″) c. ℵABCEGHLSVXΔ tisch* 28. 33. 71. 157. al^{60} fere g^{1} l fu gat edd^{vet} ap Stapul cop^{ds} aeth sax Bas Cyr (post *ἀναλῶσαι αὐτ.* pergit: *πρ. αὐτοὺς δὲ πάλιν ὁ σωτήρ Ἄφετε αὐτούς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατ. μου καὶ παραστήσει μοι ἄρτι δώδ. λεγεῶνας ἀγγέλ.* in Io. XI. p. 1017.) cat (vdtr certe, vide post) Hier (? l. l. *increpat eos quod non meminerint doctrinae suae et bonitatis evglicae, in qua dixerat* Mt 5, 30 et Lc 6, 35.) .. ς add *και ειπεν Ουκ οιδατε οιου* (D al plus^{10} Clem? Chr Antioch *ποιου*) *πνευματος εστε υμεις* (DF^{w}U ΓΛ al mu it vg go al Chr^{2} Antioch om *υμ.*) c. DF^{w}KMUΓΛ al pm it^{pl} vg go cop^{2} syr^{omn} al Clem? ap Mac Chrysoceph (vehementer dubito an Mac iste [saec. XIV.] libro suo 8. in Mt locum de quo quaeritur

57—60 Mt 8, 19—22. 57 (105. 5) Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ, κύριε. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν

ex Clem hauserit) Did (vdtr alludere his: ουκ οιδ. οι. πν. εστιν ο υι. του ανθρωπ.) Epiph[2, 31] (vdtr allud.) Chr[4] Ps-Dion[ar] ap Thdor[stud] (epp. l. 2, 155. Theophilo : καθά φησιν Διονύσ. πρ. τινα Δημόφιλον Οὐκ ἀποδεξόμεθά σου τὰς ἀζηλώτους ὁρμάς, κἂν εἰ μυριάκις ἐπαναλάβοις τὸν Φινεὲς κ. τὸν Ἡλίαν. ταῦτα γὰρ ἀκούοντα τὸν ῑν̄ οὐκ ἤρεσκον οἱ τοῦ πραέος τούτου καὶ ἀγαθοῦ πνεύμ. ἀμέτοχοι μαθηταί.) Antioch Thph Mcion[tert] ? Cyp[vdtr] Op Aug Amb Quaest (:: vide post)

56. και etc (Gb Sz) c. ABCDEGHLSVXΛ atque iisdem testib qui om και ειπ. etc item 59. g[2.] Chr .. ς praem ο γαρ (UΓΛ 1. 11. 13. 22. 69. tisch** al fere[20] a e vg al Antioch Cyp om; b quia) υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας (Γ -χην) ανθρωπων (c e vg go syr[cu] et[sch] pers om) απολεσαι (UΓ al[9] αποκτειναι) αλλα σωσαι [:: cf similia 19, 10. Mt 18, 11.] c. F[w]KMUΓΛ al pm vv pl (ut ante) Cyp Amb Quaest. Cat (eadem in schol. habentur atq. etiam Titi esse dicuntur) εἰπόντων ἐκ τῶν μαθ. Κύριε – ἀναλῶσαι αὐτούς; ἐπετίμησεν αὐτοῖς, περιστέλλων θεοπρεπῶς τὴν ὀξυθυμίαν καὶ πείθων ἀνεξικακεῖν – – εἰδέναι γὰρ χρὴ ὅτι ὡς μήπω τῆς νέας κεκρατηκότες χάριτος, ἀλλ' ἔτι τῆς προτέρας ἐχόμενοι συνηθείας τοῦτο εἶπον, τὸν Ἡλίαν ἀφορῶντες τὸν πυρὶ καταφλέξαντα δὶς τοὺς πεντήκοντα κ. τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν. (:: locus est ad indicandum perdifficilis. At cur quis deleverit verba ὡς κ. Ἡλ. ἐποί. ad excusandos app. idonea vix dixeris; quae eadem cur quis addiderit planum. Eidem vero interpolatori debentur quae ἐπετίμ. αὐτ. sequuntur, quibus ἐπιτιμᾶν istud non acrius redditur sed lenitur. Denique gravissimum facile est, tertium additamentum : ὁ γὰρ etc minime posse solum pro spurio haberi; cohaeret enim cum duobus prioribus arctissime cum pro argumento tum pro auctoritate testium.) | κ. επορευθησαν (al aliq e al -θη) ε. ετ. κωμ. (Λ** b al πολιν, Λ*** reposuit κωμ.) .. Λ* c cop[petr] om

57. και (Gb'') c. BCLX 33. 69. 121. 124. cop syr[cu] et[sch] arm aeth pers, item addito εγενετο D 346. a c e .. ς (Ln) εγενετο δε c. ADEGHKMSUV ΓΔΛ al pler it[pm] vg go syr[p] al (C*** lectionis eccl. initium sic habet: τω καιρω εκεινω εγενετω πορευομενου του ῑῡ, item M[mg] eccl) | πορευομενων (E -νου) αυτων .. G (ut C***) al πορευομενου του ῑῡ (al αυτου) | εαν c. ABCKLU al pl Ath[2] .. ς αν c. DEGHMS?VXΓΔΛ etc | απερχη (H al -ρχει) (ita et. Mt) .. D 157. υπαγεις (it vg ieris) | κυριε (b syr[cu] ante ακολ., 32.[ev] post σοι) c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler b f q go syr[omn] al .. BDL 1. 28. 64. 131. 157. it[pm] vg cop arm Ath (vdtr) Mcion[tert] (vdtr) Aug om (Gb[oo] Ln 49. :: at facillime excidere poterat κε̄ sequente και; neque suasit additionem Mt[i] loc. parall. Videtur Lc omnino ter posuisse κυριε his vv.)

58. ο ῑς̄ .. B om ὁ (item B v. 50. et passim solus. In Mt quidem ὁ non

κεφαλὴν κλίνῃ. 59 *εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ*
εἶπεν Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα
μου. 60 *εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν*
νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
61 ($^{108. 10}$) *εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ*
ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 *εἶπεν δὲ*
ὁ Ἰησοῦς Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέ-
πων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

---

fluct) | *κλινη* .. GMXΛ** al mu *-νει*, Λ* 126. al Valentt ap Ir (e Lc an e Mt?) Did (unde?) *-ναι* .. l om *που τ. κεφ. κλ.*

59. *κυριε* (et. it vg go cop syr^{omn} etc) .. B*DV 57. (item Or *παραπλήσιόν τι ποιήσαντες τῷ λέγοντι Ἐπίτρεψον - - πατ. μου*, similiter Thdrt) om (:: in Mt quidem non fluctuat; hinc in Lc omittendum putassem, nisi pro testium ratione cum isto *κυριε* etiam prius omitti deberet.) | *απελθοντι* (D *-οντα*) *πρωτ.* (BD *πρ. απ.*) c. BCDEGHLMSUVX ΓΔΛ al pler (al^{3} *πρ.* post *θαψ.*) .. AK al^{25} *απελθειν πρ.*, 300. 346. y^{scr} al^{8} Thdrt *πρ.* (al^{3} Thdrt om) *απελθειν*, item 1. it vg (al) Or *πρ. απελθειν και*: hinc Ln *πρ. απελθειν* (:: in Mt *πρ. απελθειν και* non fluct)

60. *ειπεν δε* (D *ο δε ειπ.*, e *et dix.*, c *dix. ergo*, vg *dixitque* cop^{dz} syr^{sch} om *δε*, item syr^{cu} *Ies. dix. ei*) *αυτ.* (am om) c. BDL 33. a cop .. ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ etc (47.^{ev} *ο κυριος*) | *απελθων* .. D Valentt ap Ir *πορευθεις* (it vg *vade*, *vadens*, *vade et*) | GXΓ al mu *διαγγελε*

61. *κυριε* .. Valentt ap Ir om | *πρ. δε* (Or *αλλα πρ.*, b f g$^{1.}$ q. al *sed prim.*) *επιτρ. μοι* .. D (cop) Valentt ap Ir *επιτρ. δε* (cop om) *μοι πρωτ.* (Ir^{int} om *πρωτ.*, praetereaque idem atque a syr^{cu} et^{sch} *ire et*, g$^{1.}$ *ire*, Or *εις τον οικον μου απελθειν και*, Bas *απελθειν και*) | *τοις* (V al^{6} cat *τους*) *εις τον* (D om) *οικ.* (1. al aliq cat Valentt *εν τω οικω*)

62. *ειπ. δε ο ις* c. B .. Δ *ε. δ. προς αυτον* .. ACEGHKMSUVΓΛ al longe pl q syr^{p} *ε. δ. ο ις πρ. αυτ.* (Ln), ς *ε. δε* (syr^{sch} om) *πρ. αυτ.* (c cop *illi*) *ο ις* c. LX al c go cop syr^{sch}; D e syr^{cu} *ο δε* (syr^{cu} om) *ις ειπ. αυτω* (d *illis*) | *ουδ. επιβαλων* (c. BCEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn cop Bas al item Valentt ap Ir, item al Or^{2} Cyr Chr *βαλων*; contra ADL e^{scr} Clem *επιβαλλων* [e^{scr} *-ῶν*] : ita Ln) *τ. χ. αυτου* (ita et. Clem Bas^{1} Chr al Cyp al; sed B al^{5} a b q arm Valentt ap Ir Or^{2} Cyr Bas^{2} Tert Hier al om) *ε. αροτρ.* (Valentt *επ αρ. τ. χειρ. επιβ.*) *και βλεπ.* (al^{14} Or^{3} Cyr Chr cat al *στραφεις*) *ε. τ. οπ.* (D a b c e q Clem Cyp^{2} Hil Prom Zen *εις τ. οπ. βλεπ.* ante *και επιβ.* usq *αροτρ.* pon) | *τη βασ.* (Schu prob) c. BL 1. 33. al ut vdtr 237.^{schol} al Clem Or^{5} al, item *aptus est regno* it^{pler} vg Cyp al; similiter 131. (al?) Valentt ap Ir Bas^{cod} Chr^{montf} *εν τη βασ.* item q (*habilis est in regno*) cop .. ς *εις* (Δ om) *την βασιλειαν* c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler (d *aptus est in regnum*) Bas^{aliq} Cyr Chr^{savil} cat (:: cf 14, 35. et Heb 6, 7. item Diosc. 2, 65.

X.

1 ($^{107.10}$) *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδο-*
μήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς
Mt 9, 37 s. *πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.* 2 ($^{108.5}$) *ἔλεγεν*
δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή-
θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν
Mt 10, 16. *θερισμὸν αὐτοῦ.* 3 ($^{109.5}$) *ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας*
4 ss. 9, 3-5. *ἐν μέσῳ λύκων.* 4 ($^{110.2}$) *μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν μηδὲ*

εὔθ. εἰς ἀπόθεσιν Diod. 2, 57. *πηγὰς εἰς λουτρὰ εὐθέτ.* Stob. flor. 1. p. 331. *εὔθετον τῷ πράγματι*, atque et. sequente *ἐν* invenitur.)

X. 1. *μετα δ. τ. ανεδ. ο κυρ.* (al aliq f syr^{sch} o ιs̅, syr^{cu} om) .. D a b c e (l) *απεδειξ. δε* (b add *Iesus*, l add *dominus postea*) | *και* (BL 3. cop om) *ετερ. εβδομ.* c. ACEGHKLSUVXΓΔΛ al pler b f q go cop syr^{sch} et^{p} aeth al Eus^{2} (ad Mar. 10. et alludendo h. e. 1, 13.) Nyss Cyr Tit^{cat} (comparat 70 *στελέχη φοινίκων* in Elim) al Ir^{int2} (p. 146. de numeri 70. typo disserit) Mcion^{tert} (Tert „quo enim 12 secundum totidem fontes in Elim, si non et 70 sec. totidem arbusta palmarum?") Amb al .. B DM (item B vdtr ex indice capp) 42. it^{pm} vg (et. 130.^{lat}) syr^{cu} arm perss sax Dial^{2} Epiph (alludendo) (Tit??) Recogn^{cl} („postmodum alios 72 probatiss. discip., ut vel hoc modo recognita imagine Moysis crederet multitudo quia hic est quem praedixit Moyses venturum proph.") Hil Aug al add *δυο*, hinc Ln [*δυο*] | *αυτους* .. B om, item Eus^{lib} (d. e. 3, 2, 25.) | *ανα δυο* (et. Eus^{2}) .. BK 13. 69. 300. 346. al plus^{20} syr^{p} c. ob. (syr^{cu} *δυο δυο*) *ανα δυο δυο* | *αυτου* .. H 1. al aliq *εαυτου* | *πασ. πολ. κ. τοπον* .. D a b c e l q syr^{cu} et^{sch} Eus (praep. ev. 1545. p. 72. l. 10.) *παντα τοπ. κ. πολιν* (Eus *χωραν*) | *ημελλ.* (c. ABCEGHMUVXΓΔΛ al pl; ς *εμ.* c. DKLS? al pm) *αυτ.* (D it^{pm} syr^{cu} et^{sch} om) *ερχ.* (et. Eus; A al^{4} a e syr$^{p\,mg}$ Thph *εισερχ.*, al plus^{10} *διερχ.*)

2. *ελ. δε* (Gb') c. BCDL 1. 13. 33. al^{7} ac plur a c e q go cop^{dz} syr$^{p\,mg}$ al .. it^{mu} vg syr^{sch} aeth al mu *και ελ.* (7.^{pe} *κ. ελ. δε*), syr^{cu} cop^{2} sine copula .. ς *ελ. ουν* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr$^{p\,txt}$ | *μεν* (et. Heracl ap Or *κατὰ τό Ὁ μὲν – ὀλίγοι*) .. D it^{aliq} al mu om | Γ al *πολλυς* | *ουν* .. D^{gr} om | *οπως* .. KM al mu add *αν* | *εργ. εκβ.* (*–αλλη* c. BΓ [Γ al *–λλει*] al mu; Gb Sz Ln *–αλη* c. ACDEGKLMSUVXΔΛ al pl :: ut Mt; X al *εμβ.*) hoc ord. c. BD e .. ς (Ln) *εκβ. εργ.* c. rell ut vdtr (:: at ita Mt nec fluct)

3. *ιδου* c. AB al^{3} a e l (item vg^{ms}?) arm .. ς add *εγω* (:: ita Mt nec fluct) c. CDEGKLMSUVXΓΔΛ etc | *αρνας* .. AM al^{15} fere *προβατα* (:: e Mt) | *εν μεσω* (ALR al *εμμεσω*) .. D *μεσον*

4. K *βασταξαιτε* | *βαλλαντ.* c. ABCDEF^{w}GKLRUVΔ al pl .. ς *βαλαντ.* c. MS?XΓΛ al pm | *μη* (M al it^{pl} vg al Amb *μητε*) *πηρ. μηδε* (M al it^{pl} vg al Amb *μητε*, DL al mu c e *μη*) *υποδ.* | *και* (Λ* 28. 33. om) *μηδενα* (Λ** *–ναν*)

ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 (111.5) εἰς 4—12 Mt 10, 9—15.
ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη
ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 (112.2) ἐν αὐτῇ δὲ τῇ
οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ 1 Tim 5, 18.
ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. (113.10) μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς
οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 (114.2) εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται
ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε 11 Καὶ τὸν κο-

5. δ' αν .. D* αν δε | εισελθητε (Gb') c. BCDF^w LX 1. 13. 69. al4 (it vg *intraveritis* vel *introieritis*, item v. 10. atque et. v. 8.), idque post αν c. BD e (Mciontert *in quam introissent domum, pacem ei dicere*), Ln post οικ. .. ς εισερχησθε (K al -εσθε) post οικ. c. AEGKMRSUVΓΔΛ etc (:: εισερχησθ. v. 10. tantum non fluct) | πρωτον .. Dgr* ante οικ., similiter a b q (et. coppetr) *domum primum* (a *pr. do.*) *intraveritis*, c *quamcunq. primam* (ita et. syrcu) *dom. intr.* sed addit et. *primum dic.* .. D** d (Aug?) om, item (sed libere, vide ante) Mciontert. Const: λέγει δὲ ὁ κύρ. Ὅταν εἰσέρχησθε εἰς οἶκόν τινος, λέγετε etc

6. και εαν (D καν) c. (Gb Sz) AB(sic enim Wo. Ceph.)CDEF^w GKLMRSUVXΓΔΛ al pl (item it vg [italiq vg Mt 10, 13. exprim μεν] go cop al) Or1 Const Bas½ .. ς add μεν c. min non ita mu (Or1) | η (Λ al aliq ει) εκει (et. Or1 Const Bas) .. B al pauc itpl (non c e) vg εκει η | υιος (et. ς Gb Sz) c. AB(rursus ita Wo. Ceph.)CDEF^w GKLMRSUVXΓΔΛ al pl Or Const Bas .. ςe ο υι. c. min pauc (nullis?) | L om ειρηνης | εφ (al pauc προς :: ut Mt) υμ. ανακαμψ. (al επαναχ. vel αναστρεψει, R cop syrsch Or2 praem η ειρηνη υμων :: ut Mt) .. D ε. υ. επιστρεψει η ειρηνη υμων

7. εσθοντες c. BD .. ς εσθιοντ. c. rell ut vdtr | τα .. GΛ al aliq om | αυτων .. U αυτοις | τ. μισθ. αυτ. c. BDLRX 248. (:: ita et. Mt et 1 Tim, sed pariter in Mt pl add εστιν) .. ς add εστι c. ACEGKMSUVΓΔΛ etc (it vg *dignus est enim* etc | μη .. F^w μηδε | L μεταβεννεται, R μεταβενεται | εξ (it vg *de*; Dgr απο) οικιας (XΛ -ιαν)

8. και ε. ην δ (U om ην δ) αν c. ABKLXΛ al sat mu .. CDEGMRSVΓΔ al70 fere (nec exprim it vg al) om δ' (Gb00 Ln :: in Mt est δ' sed sine και) | εισερχησθε .. R cscr yscr al aliq -εσθε | δεχωνται (L praem μη) .. E*KL*MRUXΓΛ al plus35 -ονται

9. τους (Dgr* ους, d *qui sunt* etc) ε. α. ασθενεις (D 2.pe -rουντας) | εφ υμας .. Γ fscr e om

10. εις (M και εις) ην δ (al aliq om) αν | εισελθητε (Gb'') c. BCDL 1. 13. 33. 69. 131. 157. 346. (it vg vide ad v. 5.) .. ς εισερχησθε (:: at istud nemo mutavit v. 8.) c. AEGKMRSUVXΓΔΛ al pler Eus | δεχωνται (it vg *receperint*, item v. 8. vel *suscep.*, *accep.*) .. UΓΛ al25 fere -χονται, D -ξωνται (d *accipient*), al pauc -ξονται

κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας
ἡμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. 12 *λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ*
13–15 Mt 11, 21–23. *ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.* 13 (115.5) *Οὐαί σοι Χοραζείν,*
οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυ-
νάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθή-
μενοι μετενόησαν. 14 *πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται*
ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 *καὶ σὺ Καφαρναούμ, ἡ ἕως οὐρανοῦ ὑψω-*

---

11. *ημιν* .. DΓ**Λ al8 *υμιν* | *εις τ. ποδ. ημων* (BDR al3 it^pler [non f] mm sax om; hinc Ln om) c. ABCDKLMRUX al50 fere (al aliq *των ποδ. ημων* vel similiter) it go cop syr^omn (syr^cu om *εκ τ. πολ. υμ.*) al mu .. ς om c. EGSVΓΔΛ al pm vg al pauc | *ηγγικεν* (D pergit *ηη* pro *η*) (Gb) c. BDL 1. 13. 131. 157. 209. y^scr it (exc f l) vg (exc mm) go cop syr^cu arm pers^w Thph Mcion^tert (*etiam adicit - - Scitote tamen appropinquasse regnum dei*) .. ς add *εφ υμας* (:: e v. 9.) c. ACEGKMRSUVXΓΔΛ al pler (118. post *θεου*) f l mm syr^sch et^p al

12. *λεγω* (Gb Sz) c. A(B? deest certe Wo. Ceph.)CEGKLRUXΓΔΛ al90 fere b c e i vg go syr^omn al mu .. ς add *δε* et Ln [*δε*] c. (B?)DMV al mu it^aliq cop al (115. l *γαρ*) | X al *ανεκτωτερον*, item A al v. 14. | *εν τη ημ. εκεινη* (A al5 cop syr^cu et^sch arm haec post *αν. εσται* pon) .. D e *εν τη βασιλεια του θεου* eaque post *αν. εστ.*, item a b *in regno* ante *αν. εστ.*

13. *χοραζειν* (EVΓ al mu *χωρ.*) c. ABCEGKLMSVW^aXΓΔ al pm (et. go) .. ς (Ln) *χοραζιν* (al mu cop2 Caesar *χωρ.*) c. UΛ etc (et. cop) .. D *χοραζαιν*, a b i q am al *corazain*, c f al vg *corozain* (e *capharnaum*) | *βηθσαιδα* (A a *βηδσ.*, D *βεδσ.*, b e *bets.*, B** *βησσ.*) .. EUΓ 1. al mu go *-δαν*| *εγενηθησ.* c. BDL 13. 33. 69. 346. .. ς *εγενοντο* (:: ita Mt) c. ACEGKMRSUVXΓΔΛ al pler | *εν* (U om) *σακκ. κ. σποδ.* (a l *in cinere et cilicio*) .. F om *κ. σπ.*|*καθημενοι* c. ABCFLRW^aXΓ al8 ac plur .. ς *-μεναι* c. DEGKMSUVΔΛ al longe pl (al pauc vv aliq om ut Mt)

14. *εν τη κρισει* (1. 131. a b q ante *ανεκτ.*, 13. 69. 346. c f go al mu *εν ημερα κρισεως*) .. D 63. 253. c^scr e (item vg^ms?) om

15. *καφαρν.* c. BCDR it (exc q) vg cop go al, W^a *καπαρναουμ* .. ς *καπερν.* c. AEGKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn q syr^omn al Caes. Cf et. alibi | *ἡ* et *υψωθεισα* c. ACEGKMRSUVXΓΔΛ rell ut vdtr omn c f g1. q vg go syr^sch et^p al mu Caes Aug .. BDL a b e i l (*numquid* [a d; b i l *quid*] *usq. - exaltaberis* [a d; i l *-tata es*] etc; e vero *ne dum usq. in caelum exaltata es usq. ad inferos deprimaris*) syr^cu cop aeth (et^ro et^ppl *videris ne exaltata esse*) *μη* et *υψωθηση* (Ln 49.) .. 1. 237.^schol al *ἢ* et *υψωθηση* (:: *-ουμ μη* [ex *-ουμ η* facile ortum] a loci natura alienum vdtr; ac vix credibile est ab altero evglsta *ἢ* etc, ab altero *μὴ* etc scriptum esse). | *ουρ.* c. B*CD al aliq Caes .. ς (49.) *του ουρ.* c. AB** EGKLMRSUVW^aXΓΔΛ al pler (:: eadem fere testium ratio in Mt) | *εως του* (*του* c BLW^a 157. 36.^ev 88.^ev [al?]; ς Ln om [:: at ita Mt lectione non fluct] c. ACDEGKMRSUVXΓΔΛ al pler Caes) *αδου* (W 88.^ev *αδη*) ..

θεῖσα, ἕως τοῦ ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 ([116.1]) *Ὁ ἀκούων ὑμῶν* Mt 10, 40. Io 13, 20.
ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθε-
τεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 ([117.10]) *Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγον-*
τες Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ*
οὐρανοῦ πεσόντα. 19 *ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν*
ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχ-
θροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 *πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί-*
ρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

CD[gr*] 1. 237[schol] al a b d i l praem *ἤ* (*aut*) | *καταβιβασθ.* c. ACEGK LMRSUVW[a]XΓΔΛ rell fere omn it[pler] vg (*demergeris*, e *deprimaris*) go cop al pler Aug .. BD syr[cu] (ut et. in Mt) Caes *καταβηση* (d *descendet*) :: ita in Mt edidimus ex iisdem testib, sed accedentibus it vg go

16. *ακουων υμων* .. AK al pauc it[pm] vg Ign[interpol] Ir[int] *υμ. ακ.* | *ακουει* .. W[a] Ign[interpol] add *και ο εμου ακουων ακουει* (Ign *ουκ ακ. εμου αλλα*) *του πεμψαντος με* (item 88.[ev] sed omissis sqq ut vdtr; Ign add *πατρος*) | *ο δε* (a b praem *et eum qui me misit*) *εμε - αποστ. με* .. D a b i *ο δε* (i om) *εμου ακουων ακουει του αποστειλαντος με*, e Ir[int] nil nisi *et eum qui me misit* .. E[mg*] 13. 124. 346. syr[cu] et[hr] et[p] al add *και ο ακουων εμου* (E *εμ. ακ.*) *ακουει του αποστ. με* (Iust[apol] *ὡς καὶ αὐτὸς ὁ κύρ. ἡμῶν εἶπεν Ὁ ἐμοῦ ἀκ. ἀκούει τοῦ ἀποστ. με.* Similiter Hipp)

17. *οι εβδομ.* (vide ad 10, 1. Accedit h. l. MW[a] i syr[cu]) .. BD it[pm] vg syr[p mg] arm pers[p] add *δυο*, Ln [*δυο*]. Praeterea Λ 124. add *μαθηται* | *μετ. χαρ.* .. AK al pauc ante *οι εβδ.* | *υποτασσ. ημιν* .. Λ 1. al aliq *ημ. υποτασσ.* (Λ *επιτ.*)

18. *ως αστρ. εκ τ. ουρ.* (c[scr] Caes Ath Epiph Did *ε. τ. ο.* post *πεσ.*) *πεσοντα* (et. Or Bas al) .. B 254. *εκ. τ. ο. ως αστρ. πεσ.* (Hom[cl] *ὅτι ἑώρακεν τὸν πονηρὸν ὡς ἀστρ. πεσ. ἐκ. τ. οὐρ. ἐδήλωσεν.*)

19. *δεδωκα* c. BC*LX 1. al pauc b e f g[1.] i l q vg go (cop et *δεδωκ.* et *διδ.* exprim) syr[p mg] al Or[2] Caes[3] Bas Cyr Epiph al Lcif Hil al .. ς (Ln) *διδωμι* c. AC***DEGKMSUVW[a]ΓΔΛ al pler c (al?) syr[cu] et[sch] al Iust Eus Ir[int] | *την* (et. Eus[1] al; Iust Or[4] [sed[1] hab] Caes[3] al om) *εξουσ. του* (et. Eus[1] Epiph al; 1. Iust Or[5] Caes[3] Bas[1] al om) *πατειν* (Iust *καταπατ.*) | *οφεων* (et. Iust Or[saepe] Caes[3] Eus Bas al) .. D Or[1] *των οφ.* | Iust post *σκορπ.* (D *των σκ.*) sic pergit : *καὶ σκολοπενδρῶν καὶ ἐπάνω πάσης δυνάμ. τοῦ ἐχθρ.* | *την* (et. Or[saepe] Caes[2] al; Caes[1] om) *δυναμ.* (B add *την*) | *ου μη* .. D om | *αδικησει* (et. ς[e]) c. ABDEHLMΓΔ al mu Or al .. ς Gb Sz *-ση* c. CFGKSUVW[a]XΛ al pl Thph

20. *εν τουτω* .. W[a] al aliq *εν τουτο* | *πνευματ.* (b *spir. maligni*) .. D 1. 131. 157. 2.[pe] 237.[schol] al f e syr[omn] al Bas Cyr Thdrt Amb al *δαιμονια* | L Cyr *υποτασσ. υμιν* | *χαιρ. δε* (Gb Sz) c. A(B ex ed. Wo. Ceph.)CDEGHKLMUVW[a]Γ:Λ al pl it vg al pler Eus (Const *αλλα χαιρ.*)

21—22 Mt 11,25—27. 21 (118.5) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι καὶ εἶπεν
Ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέ-
κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ
νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.
22 (119.8) καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν Πάντα μοι
παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς
εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βού-

---

Bas al Amb al .. ς add *μαλλον* c. ℵX al mu Cyr (Aug¹?) | *εγγεγραπτ.* c. BLX 1. 33. Eus Bas¹ Cyr (157. *ενεγραφη*, Or Bas¹ Const cat *γεγραπται*) .. ς (Ln) *εγραφη* c. ACEGHKMSUVW^aΓΔΛ al pler (it vg *scripta sunt* etc) | *τοις ουρ.* (et. Or Cyr al) .. D it al Const Hil al *τω ουρανω*. Hom^cl *κἂν πάντες δαίμονες μετὰ πάντων τῶν παθῶν ὑμᾶς φεύγωσιν, οὐκ ἔστιν ἐν τούτῳ μόνῳ χαίρειν, ἀλλ' ἐν τῷ δι' εὐαρεστίαν τὰ ὀνόμ. ὑμῶν ἐν οὐρανῷ ὡς ἀεὶ ζώντων ἀναγραφῆναι.*

21. *εν αυτη* (ΔΛ go cop *ταυτη*, e *in illa die*) .. DΛ al fere¹⁰ add *δε* | *τω* c. ABCEGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg (et. am fu em al mu) go al cat .. D F^wLW^aX 33. it^pl vg^six cop al Clem *εν τω* | *πνευματι* absq *ο ις* c. BD 157. a b i l vg 130.^lat syr^cu cop al; item absq *τω αγιω* c. AEGHMSUV W^aΓΔΛ al pler f q go al Clem cat .. ς add *ο ις* (sed LX al c e al ante *εν τω* pon; CK al syr^p al praem *τω αγ.*) c. ACEGHKLMSUVW^aXΓΔΛ etc; item BCDKLX al⁸ it^pler vg al pm add *τω αγιω* (Ln) | *εξομολογουμ.* (Δ Mcos ap Ir [unde?] *-γησομαι*) *σοι* (et. Hom^clem al) .. Mcion^epiph *ευχαριστω σοι*, Mcion^tert *gratias ago et confiteor* | *πατερ κυριε* (et. Mcos ap Ir [unde?] Or al; al pauc it^pl for *κυρ. πατ.*, Clem *πατ. ο θεος*, Hom^clem om *κυρ.* sed alibi alludendo om *πατ.*) .. F^w Mcion^epiph et^tert om *πατ.*, item Mcion^epiph et^tert om *και της γης*. Epiph^bis: *οὐκ εἶχε δὲ καὶ τῆς γῆς, οὔτε πάτερ εἶχεν. ἐλέγχεται δέ· κάτω γὰρ εἶχεν Ναὶ ὁ πατήρ.* | Hom^cl *εκρυψας* ad Mt traximus | *σοφ. κ. συνετ.* (Hom^cl *σοφ. πρεσβυτερων*, e om *κ. συν.*) .. D *συν. κ. σοφ.* | W^a *ουτω* | *ευδ. εγεν.* c. BC*LX 33. b c e ff²· l q (a al vg *placuit*) (item Mcos ap Ir, cf ad Mt, ubi adde quod Ir^int *μοι* om) .. ς *εγεν. ευδ.* c. AC***DEGHKMSUVW^aΓΔΛ al pler go al (:: ita Mt paucissimis fluct)

22. *κ. στραφ.* (W^a *στρ. δε*) *πρ. τ. μαθ.* (C**vdtr Γ al fere¹⁰ vv aliq add *αυτου*) *ειπ.* c. A(B?)C*EGHKSUVW^aXΓΔΛ al longe pl c ff²· q go cop syr^sch et^p al .. (B certe ex ed. Wo. Ceph.) DLM 1. 13. 22. 33. al¹⁵ fere it^pl vg cop syr^cu aeth arm pers^w om (Gb :: tum propter sqq v. 23. tum propterea quod in Mt desunt [ubi nemo addidit] eiecta sunt) | *μοι παρεδοθη* (K al² *παραδεδοται*, item [unde?] Iust) c. (Gb Sz) ABCDE GHKLMSUVW^aXΓΔΛ al pl (item *mihi tradita sunt* it vg go etc) .. ς *παρεδ. μοι* c. min ut vdtr pauc (:: consentiunt Mt et Lc) | *υπο* (:: et. Mt) .. D *απο* | *μου* (:: et. Mt) .. D a c l am for per arm Iust [unde?] Mcos ap Ir^int [unde?] Mcion^tert lib om | *γινωσκει* .. CF^wHΔ al²⁵ fere *επιγινωσκ.* (:: ut Mt, ad quem vide pp) | *τις εστ. ο υι.* (U a b *ο πατηρ*) - - *ο πατ.* (U a b *ο υιος*) *και τις ε. ο πατ.* (U b o *υι.*, a om *και τις* usq *υι.*) - - *ο υι.* (U b o *πατ.*) | *ω* (W^aX Γ al mu *ὃ*) *εαν* c. ACEGHKLMSUVXΓΔΛ al pler

λῆται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 (120.5) Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μα- 23 s. Mt 13, 16 s.
θητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέ-
πετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλη-
σαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 (121.2) Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ 25 ss. 18, 18 ss. Mt 22, 35 ss.
λέγων Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ 19, 16. Mc 12, 28 ss.
εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;
27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης *Deut 6, 5. *Lev 19, 18.
τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
28 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

.. BDW^{a} al pauc αν (Ln 49.) | βουληται .. AW^{a}XΛ al -λεται. Ceterum cf de h. l. ad Mt

23. και στραφ. .. D e στρ. δε | μαθητας .. U vv aliq add αυτου | κατ ιδιαν (test pauc transp) .. D (item barb unus) it^{pler} (non fq) vg 130.^{lat} om | ειπεν .. D 1. 131. 209. cop al add αυτοις | βλεπετε .. D add και ακουοντες α ακουετε, item c e f tol *et aures quae audiunt* (tol add *quae auditis*) :: cf Mt

24. γαρ (al aliq δε) .. U om, nec exprim syr^{cu} | και βασιλεις (b q *et iusti*) .. D a e ff$^{2.}$ i Meth Mcion$^{tert\ lib}$ om | ειδαν (c ιδ.) c. BCL 33. .. ς (Ln) ειδον (KVX al ιδ.) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler | και ακουσαι (B add μου) α (D it^{mu} al add υμεις) - - ηκουσαν .. a i om

25. και ιδου (it^{pl} *et haec eo dicente ecce*, similiter syr^{cu}) νομικ. τις (it vg *quidam legis peritus*) ανεστη .. D e ανεστ. δε τις νομ. (d e *legis doctor*) | και λεγων .. BL e cop om και (49. :: at istud και, quod rationem aliquam epexegeticam habet, minus elegans videbatur. Cf Mt 3, 2. Iidem testes, qui h. l. και om, in Mt και λεγ. abiecerunt.) | διδασκαλε (M c^{scr**} add αγαθε) .. D Mcion^{tert} om | αιωνιον .. g$^{2.}$ Mcion^{tert} om (Tert adv Mcion : „In haeretico vita solummodo posita est sine aeternae mentione, ut doctor de ea vita videatur consuluisse quae in lege promittitur a creatore longaeva, et dominus ideo illi sec. legem responsum dedisse Diliges“ etc)

26. τι .. Dg^{r*} s^{scr} om

27. τον θε. σου .. B*H om σου | εξ ολ. της (B c^{scr} om) καρδιας .. D 1. 131. 157. 209. it^{pler} (non e f) aeth^{utr} εν ολη τη (1. 209. om) καρδια | εξ ολ. τ. ψυχ. σ. κ. εξ ολ. τ. ισχ. σ. (U al aliq om και usq ισχ. σ.) κ. εξ ολ. τ. διαν. σ. (DΓ it^{pler} [non e f] Mcion^{tert} om membr. quart.) .. BDL 1. 131. 157. 209. it^{pler} (non e f) aeth^{utr} εν ολη τη (1. 209. om) ψυχη - εν ολη τη (1. 209. om) ισχυι - εν ολη τη διαν. σ. (Ln) | σεαυτον .. AVX al plus^{50} Or^{1} εαυτον

28. ειπ. δε αυτω .. F^{w}MX al pauc vv aliq add ο ις | απεκριθης .. L al aliq εκρινας .. Mcion^{epiph} ειπες, item syr^{cu} et^{sch} al | ζησῃ (et. Or Mcion^{epiph} al) .. D ζησεις

29 (122.10) *ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν*
Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 *ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄν-*
θρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱερειχὼ καὶ λῃσταῖς
περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλ-
θον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. 31 *κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς*
τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.
32 *ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ*
ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 *Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ'*
αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 *καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ*
τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν
ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη
αὐτοῦ. 35 *καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδω-*

---

29. *δικαιωσαι* (D c e Cyr Isid post *εαυτ.*) c. BC*DLX 157. 346. Cyr Isid cat .. ς *δικαιουν* c. AC***EGHKMSUVΓΔΛ al pler

30. *υπολαβ. δε* (BC*? om, syr^cu et^sch om *υπ. δε*) *ο ις̅ ειπ.* (DΓ cop² syr^cu et^sch add *αυτω*) | C* *καταβαινει* | *ιερειχω* c. BL go (:: ita constantiae caussa edendum, nam alibi eandem formam tuentur BCDFLPQZΔ quamquam non omnes sibi constant) .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c rell pler | *και ληστ.* .. C* om *και* | *εκδυσαντες* .. EGHSVΔΛ 1. al plus³⁰ it^pm vg go *εξεδυσαν* | *αυτον* .. D 54. om | *επιθεντες* .. H *περιθ.* | *αφεντες* .. C* *αφεικαν* | *τυγχανοντα* (C* *-νταν*) c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler cop Chr¹ .. BDL 1. 33. 131. 209. Chr¹ Vict^cat mai om (Ln), nec exprim it vg al

31. *κατα συγκυρ.* (Δ *συνκ.*) .. D *κατατυχα* (d *forte*) | *δε* .. D it^pl om (syr^cu et^sch exprim *και κ. σ.*) | Λ *καταιβεννεν*, D *καταβαινων* | *εν* .. B 1. om, item *eadem via* f l q vg; c ff²· *eandem* (*illam* c) *viam*

32. *λευειτης* c. BD (:: ut *λευει* ab antiquiss pler scribi solet) .. ς (Ln 49.) *λευιτης* c. rell ut vdtr omn. Praeterea Γ praem *ὁ* | *γενομενος* (BX 1. 33. 118. om) *κ. τ. το. ελθων* (D al¹⁰ Chr Thph om: Gb^o) (q *cum esset secus locum veniens*; e haec omnia om) .. it^pler vg al pl aut *γενομ.* (c *cum venisset*, item al mu) aut *ελθ.* tantum exprim | *και* (Chr om) *ιδων* c. BCEGHKLMSUVXΛ al longe pl Chr .. ADΓΔ al fere¹⁵ it vg al pler Thph add *αυτον* (Ln)

33. CDL al *σαμαριτης* | *ιδων* c. BL 1. 33. 254. b c i l q cop² .. ς add *αυτον*, Ln [*αυτ.*] c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ etc (et. Chr, sed antea *ελθων εις τ. τοπον*) | D *εσπλαγχισθη*, Γ *ευσπλαγχν.*

34. A(B?)CDLΓΔ al *ελεον* | *επιβιβ. δε* (cop¹ om *δε*) .. D al³ it vg syr^cu et^sch *και επιβ.* (Ln, ex errore de C) | *ηγαγ. αυτον* .. 1. 209. al pauc it vg (et. am al, non for al) Chr om *αυτ.* | CLΔ al *πανδοχιον*

35. Δ al pauc *επι τη αυριον* | *εξελθων* (C* 239. add *και*) c. AC* et C*** vel** EFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr^p al .. BDL al⁸ it vg cop syr^cu et^sch aeth arr perss Vict^cat mai Chr om (Gb^oo Schu „vox molestiss." Ln 49. :: at vdtr ut molestum eiectum esse; hinc est etiam quod interpr

κεν τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσ-
δαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 *τίς τού-*
των τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς
λῃστάς; 37 *ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ*
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.
38 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν* 38 s. Io 11, 1 ss. 12, 1 ss.
εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς
τὸν οἶκον αὐτῆς. 39 *καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ*
παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον

---

longe pler om; al aliq om *εκβαλ.*) | *δυο δην.* (D c e *δη. δυ.*) *εδωκ.* (B ante *δυο*) | D* *πανδοκει* | *και ειπεν* (al^{10} fere Chr Thph *ειπων* pro his) c. BDL al^{10} fere it^{pl} vg cop syr^{cu} arm Chr Amb .. ς add *αυτω*, Ln [*αυτ.*] c. ACEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler a f q syr^{sch} et^{p} al | *και ο* (X al^{8} *ει*) *τι αν* (B *εαν*, K al pauc *δ αν*) *προσδαπανησης* (DΓ 1. al pauc *-νησεις*) *εγω* (D c e post *επαν. με*, 1. 118. arm Chr Amb Aug om) | *με* .. HΓ al aliq *μοι* | *σοι* (it^{mu} ante *αποδ.*) .. D om

36. *τις* c. BL 1. 118. 209. it^{pler} vg cop^{petr} syr^{cu} .. ς add *ουν*, Ln [*ουν*] c. ACEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler c e cop^{2} syr^{sch} et^{p} al Chr^{2}, item D c *τινα ουν* | *τουτων* (aliq om vel post *τριων* pon) *των* (B om?? vdtr error ex ed. Wo. Ceph. fluxisse; Γ om, sed praecedit *τούτων*) *τριων* .. D om | *πλησ. δοκ. σοι γεγ.* (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl Chr^{1} (et^{1} *πλ. γεγ. σ. δοκ.*) .. ς (Ln ex errore de B) *δοκ. σοι πλησ. γεγ.* c. min non ita mu, item it vg .. D e (similiter cop) *δοκεις πλησ. γεγον.* (e non exprim)

37. *ειπ. δε* (Gb) c. BC*DFLXΔ al mu a e cop syr$^{p\ mg}$ al .. ς *ειπ. ουν* c. AC***EGHKMPSUVΓΛ al pl q syr$^{p\ txt}$ .. al^{2} it^{aliq} vg aeth *και ειπ.*, al^{3} c (*cui dixit*) syr^{cu} et^{sch} al om copulam (Gb′) | *αυτω* .. DX cop^{dz} om | *ομοιως* .. X *ουτως* (Ln sic interp: *πορ. κ. συ, ποι. ομ.*)

38. *εγεν. δε εν τ. πορ. αυτους* (1. 157. 209. gat mm syr^{hr} *αυτον*, D om) .. BL 33. 69. cop syr^{cu} al *εν δε* (syr^{cu} al *και εν*) *τω πορ. αυτ.* | *και* (BL 69. item 33.? a cop al om) *αυτος εισηλθεν* (E *ηλθεν*, FH al add *ο* $\overline{ις}$) .. D *αυτον εισελθειν* | *εις τον οικον* (C*L 33. *την* - *κιαν*) *αυτης* (P *εαυτης*, C*[** add] L 33. om) .. B om (** supplet?)

39. *μαρια* .. C*LP 1. 33. cop^{petr} *μαριαμ* (:: collatis Mt 27, 56 et 61. istorum testium auctoritas hac in re suspecta redditur; prae ceteris enim istam formam adamasse videntur) | *και* .. D it^{pl} om | *παρακαθεσθ.* c. ABC*L Mac .. ς (Ln) *παρακαθισασα* (Γ al mu *-θησασα*, K *-θησα*) c. C***DEFGHKMPSUVΓΔΛ al ut vdtr omn (:: Phryn. Epit. *ἐκαθέσθη, καθεσθείς, καθεσθήσομαι καὶ τὰ πληθυντικὰ καθεσθήσονται ἔκφυλα* etc. Sed cf ed. Lob. p. 269.) | *προς* c. BC*L 33. 44. Mac .. ς (Ln) *παρα* c. AC***DEFGHKMPSUVΓΔΛ etc | *τ. κυρ.* c. BC*DL 7.^{pe} it (exc b) vg cop syr^{cu} et^{sch} syr$^{p\ mg}$ aeth arm al .. ς *τ. ιυ* c. AC**EF GHKMPSUVΓΔΛ al fere omn b syr$^{p\ txt}$ al (:: $\overline{κυ}$ et $\overline{ιυ}$ facillime confundebantur, item $\overline{οκς}$ et $\overline{οις}$ v. 41. Praeterea Lc adamat nomen istud,

αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με
κατέλειπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς
καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία δὲ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

XI.

1 (128.5) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ-
ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν
Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν

---

idque passim cum ἰησοῦς a testib commutatum, cf ad 13, 15. 22, 61.) | ηκουεν .. L al panc ηκουσεν | τον λογον .. UΓ al[80] fere e syr[cu] et[sch] al aliq των λογων | αυτου .. D om

40. επιστασα .. D επισταθεις | δε .. C* τε | μελει .. FGM al pl (10 ap. sol. Scriv.) μελλει | μονην με .. D it vg με μονην idque post κατελ. pon | κατελειπεν c. ABCEGHKLMPΓΔΛ al pm .. ς (Ln 49.) -λιπε (-εν) c. DFS?UV al pl | ειπον c. DL 1. 33. (al?) .. ς (Ln) ειπε c. rell ut vdtr omn (: ubicumque ειπον edendum videtur, test pler ειπε substituere ut Mt 22, 17. Mc 13, 4. Lc 20, 2, 22, 66.; ubi vero ειπε tenendum est, plerumque non fluct) | μοι (G al μη) συναντιλαβ. .. D μου αντιλαβ.

41. ο κυρ. c. BL 157. (al?) a i l al vg syr[p mg] Amb[2] Aug .. ς (Ln) ο ις c. ACDEFGHKMPSUVΓΔΛ etc, sed C***DKU al plus[20] cop al pon ante ειπεν | D Bas[cat mai] Clem[lib] Aug[2] om μεριμνας και, item a b e ff[2.] i l Amb[3] om μεριμν. usq πολλα (habet et. Hier) | τυρβαζη (ΓΔ al -ζει) c. AEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler Clem Bas Cyr Chr Dam al .. BCD(om περι πολλ.)L 1. 33. Bas[cat mai] Evagr[monachic] θορυβαζη (Ln)

42. ενος δε εστ. χρ. c. AC*et***EFGHKMPSUVΓΔΛ al pler f g[1.] q al vg syr[cu] et[sch] et[p txt] pers[p] al Chr Bas[1] (2, 585.) Dam al Aug[3] .. BC**L 1. 33. 38. cop syr[p mg] aeth arm arr (Or certe ex cat. Corder.) Bas[1] (2, 365. ὀλίγων μὲν δηλονότι τῶν πρὸς παρασκευήν, ἑνὸς δὲ τοῦ σκόπου) Cyr (et semel teste Sz e catenis? ενος δε εστι χρ. ητοι ολιγων) Olympiod Io[geom] Hier Aug[1] ολιγων δε (arm add ωδε) εστιν χρεια η ενος (38. arm arr om η ενος) .. D a b c e ff[2.] i Clem[lib] Amb[3] om | B 1. μαριαμ | δε c. ACEFGHKMPSUVΓΔ al pler f g[1.] q (al) mt mm cop[2] syr (sed syr[cu] sine copula) syr[p] al Chr Bas[1] .. BLΛ al[5] cop[1] sl[cod] Bas[1] Antioch Dam γαρ .. D 262. a b c e ff[2.] i vg Hier Amb[3] om | ητις .. D η | απ c. AC EFGHKMPSUVΓΔΛ rell ut vdtr omn (c d f al vg *auferetur ab ea*) Bas[2] Dam al .. BDL om (Gb⁰ Ln [α.]); a b e ff[2.] q *illi* (a *ei*)

XI. 1. και εγεν. (et. Or[2]) .. Λ al[5] e syr[cu] εγ. δε | προσευχ. .. P Or[1] ante εν τοπ. τιν. | ως επαυσ. (F 60. om) .. DM al[6] it[pler] praem και | καθ. και .. Λ 1. al aliq it[mu] for al cop syr[cu] Amb om και | D ιωανης

τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχεσθε, λέγετε* Mt 6, 9–13. (2–4)
Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 *τὸν*
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 *καὶ ἄφες*
ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι
ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

---

2. *ειπ. δε αυτοις* .. D e *ο δε ειπ.* (e add *αυτ.*) | *προσευχεσθε* c. ACHMP ΓΔΛ 1. 33. 69. 124. al[6] ac plur Ath[2] (ex cdd pl) .. ς (Ln 49.) *-χησθε* c. BDEFGKLSUVX al pl Or (ex ed.) .. D add *μη βαττολογειτε ως* (d *sicut et*) *οι λοιποι· δοκουσιν γαρ τινες οτι εν τη πολυλογεια αυτων εισακουσθησονται· αλλα προσευχομενοι* (:: ad Mt conformata) | *πατερ* (L a[scr] add *ημων*) c. (Gb) BL 1. 22. 33. 57. 130.[gr] et[lat] 346. a[scr] vg (exc per gat harl*) Or (idque ipsi Lcae tribuit) Mcion[tert] (vdtr. „Cui dicam Pater? ei qui me omnino non fecit, a quo originem non traho, an ei qui me faciundo et instruendo generavit?") schol[aliq cdd] (Lc *ἐσιώπησε τὸ Ἐν οὐρανοῖς*: cf ed. Matth. III. p. 504 sq) .. ς (Ln) add *ημων* (a c ff[2.] i mm *sancte*) *ο* (13. om) *εν τοις ουρανοις* c. ACDEFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler it per gat harl** mm cop syr[omn] al mu (Or[1] a Mt pendere censendus est) Ath (vdtr) | *αγ. το* (DKU om) *ον. σου* (D add *εφ ημας*) | *ελθατω* (c. CPΔ 13. 346. al?; ς Ln 49. *ελθετω* c. rell ut vdtr omn) *η βα. σου* (D 57. *σου η βασ.* : ita Gb) .. Nyss „Lc *ἀντὶ τοῦ Ἐλθέτω ἡ βασ. σ., Ἐλθέτω, φησί, τὸ ἅγιον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ καθαρισάτω ἡμᾶς*, idem testatur Maxim hunc in modum : „*ἐλθ. σου τὸ πν. τὸ ἅγιον κ. καθαρ. ἡμ.* (cf de utrisq ed. Matth. III. p. 507 sq) Idem in Mcione[tert] quaesivere, ubi est : *A quo spiritum sanctum postulem?* At ea potius ad *ἁγιασθήτω* etc spectant; sequitur enim paullo post: *Eius regnum optabo venire quem nunquam regem gloriae audivi?* | Praeterea *η βασ. σου* absq additamento (Gb Sz) c. BL 1. 22. 130.[gr] et[lat] 346. ff[2.] vg (exc per tol harl sax) syr[cu] arm Or (bis; semel id ipsum testatur, Lcam rell omittere) Mcion[tert] (nec quicquam contra dicit ipse Tert) Hier Aug[dis] Bed .. ς (Ln) add *γενηθητω το θελημα σου ως* (ℵ b e l om) *εν ουρανω και επι της* (ACDMPΔ al aliq om) *γης* (Ln [*ως ε. ουρ. κ. επι γης*], haec om et. a harl vg[cod mosq]) c. ACDEFGHKMPSUVX ΓΔΛ al pler it[pler] per tol harl sax syr[sch] et[p] cop aeth al

3. *ημων* .. Mcion ap Or[cat Mazar. diserte] *σου* | *επιουσιον* (cf ad Mt) .. Cyr[comm] *οἱ μὲν εἶναι φασὶ τὸν ἥξοντά τε καὶ δοθησόμενον κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα - - ἀλλὰ - - διὰ τί προσεπάγουσι τὸ Δίδου ἡμ. τὸ καθ' ἡμ.; ἔστι γὰρ ἔτι διὰ τούτων ἰδεῖν ὅτι τῆς ἐφημέρου τροφῆς ποιοῦνται τὴν αἴτησιν, ὡς ἀκτήμονες δηλονότι· ἐπιούσιον δὲ τὸν αὐτάρκη νοεῖσθαι χρή.* Cf reliqua ap. Mai. p. 265 sq Victorin (adv. Ar. 2, 8.) „ex eadem substantia" „*ουσια*" | *διδου* (G *διδους*) .. D al[15] *δος* (:: ut Mt) | *το* (Or[2] ita, sed alibi[3] om) *καθ ημεραν* .. D al fere[10] it (exc g[2.] q) vg (et. for al, sed non am em gat mt per al mu) syr[p txt] sax *σημερον* (:: e Mt)

4. *τας αμαρτιας* (et. Or[saepe] ac[diserte] Cyr Mcion[tert] etc) .. D 131. b c ff[2.] per tol (e *debita et peccata*) *τα οφειληματα* (:: e Mt) | *και γαρ αυτοι* .. D it[pm] mm *ως και ημεις* (:: e Mt) | *αφιομεν* c. ABCDEGHKPΓ

5 ($^{124.10}$) *Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ
πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν
μοι τρεῖς ἄρτους,* 6 *ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς μὲ
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·* 7 *κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς
εἴπῃ Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι-
δία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί
σοι.* 8 *λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐ-
τοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων*
9–13 Mt 7, 7–11. *χρῄζει.* 9 ($^{125.5}$) *Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·*

ΔΛ al^{15} fere . . ς *αφιεμεν* c. FLMSUVX al pl Or^{2} (sed alibi^{1} *αφηκαμεν* e Mt)|*παντι* (LX al mu Or^{1} add *τω*) *οφ. ημιν* .. D it^{pm} mm Amb *τοις οφειλεταις ημων* (:: e Mt) | *εις πειρασμ.* absq additamento (Gb Sz) c. BL 1. 22. 57. 130.^{gr} et^{lat} 131. al^{5} vg arm Or (praeterea bis id ipsum dicit, verba *αλλα ρυσαι* etc a Lc omitti) Cyr (vide post) Mcion^{tert} Hier Aug^{diserte} schol$^{cdd\ aliq}$ (*ὁ μὲν Λουκ. μέχρι τούτου τὴν προσευχὴν ἵστησιν, ὁ δὲ Ματθ. εὑρίσκεται προσενεγκὼν Ἀλλὰ ῥῦσαι* etc. Eadem Cyr^{comm}) .. ς (Ln) add *αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου* c. ACDEFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler it (e hiat) syr^{omn} cop al mu Thph

5. *πρ. αυτους* (et. Or.) .. D Mcion^{epiph} om, item c addens *Iesus* | *εξει* (M al *εξη*) .. 240. it^{pm} per gat al cop *εχει*|*πορευσεται*.. (K *πορρευεεται* sic) F al plus^{15} *πορευεται* (b *abiit*) | *μεσονυκτιου* (D* *μεσαν.*) .. Δ Or *-κτιον*, c^{scr} Bas *-τιω* | *ειπη* (FGXΓ al *-πει*) c. BCEFGHLSUVXΓΔΛ al pl Or .. ADKMP al^{40} fere Bas Dam (item *dicet* vel *dicit* it vg) *ερει* (Gb' Ln). Mcion^{epiph} *αἰτῶν τρ. ἄρτ.* pro *και ειπη* etc (libere)

6. *μου* c. ABLX al mu it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{p} al mu Or; item M al^{10} c *μοι*, item *μοι* sed omisso *πρ. με* D 7.^{pe} Bas .. CEFGHKRSUVΓΔΛ al^{100} fere ff^{2} sah syr^{sch} al Thph Euth om (Gb^{o} 49. :: at nulla caussa addendi erat; potius videbatur vel maxime abundare)|*παρεγεν. εξ οδου* (et. Or Bas al) .. D *παρεστιν απ αγρου* (i b *quoniam amicus meus* [b add videtur *venit*] *de via et non* etc; a e hiant). Praeterea L add *μακραν*

7. *κακεινος* (Δ *και εκ.*) .. D sah *εκειν. δε*|*ειπη* (GXΓ al mu *-πει*, Δ *-πεν*) .. D *ερει* (d q *dicit*, b *dicet*) | *ηδη* .. F 13. 346. al cop Bas *ηδ. γαρ* (similiter syr^{cu} et^{sch} praem *quia*) | *μου* .. C*M 1. al aliq it^{pl} syr^{cu} et^{p} om | *εις την κοιτην* .. D 57. it^{pler} vg sah Bas *εν τη κοιτη* | *εισιν* .. D *εστιν*

8. *λεγω υμιν* .. it^{pl} (non b g$^{1.}$ q; a e hiant) vg (et. am em 130.^{lat} al, sed non for per al) Amb Aug Bed (de Tert non satis liquet) praem *et* (*at*) *ille si perseveraverit pulsans* | *ει και* .. D om (sah syr^{cu} et^{sch} om *και*)|*αυτου* (al^{2} *-τω*) *φιλον* (13. al *-λος*) c. BEFGHKMSUVΓΔΛ al pler, item *φιλ. αυτ.* CLX al it vg al Or Bas Chr Mac .. AR al fere^{15} *αυτον φιλον*, item D *αυτον φιλ. αυτου* | CDEKLRU*XΓΔ al mu *αναιδιαν* | *δω.σ. αυτω* .. D^{gr} Or^{1} om *αυτ.* | *οσων* c. ABCKMR al sat mu it^{pl} (*quantos*) vg et it^{aliq} (*quotquot*) cop sah syr^{p} al Or^{1} Bas^{2} .. DEFGHLSUVXΓΔΛ al pl syr^{cu} et^{sch} (ita vdtr) Or^{1} Bas^{cod} Mac Thph *οσον* (Gb')

ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 *πᾶς*
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
ἀνοιχθήσεται. 11 *τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρ-*
τον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν
αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 *ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ*
σκορπίον; 13 *εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα*
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐ-
ρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

---

9. *ανοιχθησ.* c. DEFGHSUVΓΛ al^{50} fere .. ς (Ln) *ανοιγησεται* (:: e Mt) c. ABCKLMRXΔ al pm

10. *ανοιχθησ.* (Gb') c. AEFGHKSUVΓΔΛ al^{60} fere .. ς *ανοιγησ.* c. CLMRX al pm Bas (:: ut v. 9.) .. BD *ανοιγεται* (d *aperietur*) : cf ad Mt

11. *τινα* (DLX al^{6} c al? vg syr$^{p\ mg}$ Or Cyr$^{txt\ cat}$ *τις*) *δε εξ* (ita et. Gb† Sz: c. ABCDKLMRX al^{50} fere Or Mcion^{epiph} Dial item it vg etc; ς om c. EFGHSUVΓΔΛ al pl) *υμ. τον* (M 1. 131. d^{scr} g^{scr} om) *πατ.* (48.$^{ev\ 1}$ b syr^{cu} Dial om *τ. πατ.*, B 254. post *αιτ.* pon) *αιτησει ο* (1. Or Mcion^{epiph} om) *υιος* (L 157. c al? vg [sed non gat mm] om; 1. 124. c^{scr} al^{4} it^{mu} gat syr^{cu} et^{sch} al Dial add *αυτου*; D al^{2} syr^{cu} et$^{p\ mg}$ Or ante *αιτησ.* pon | *αρτον* usque *η και* (et. Dial) .. B ff^{2} i l sah Or Mcion^{epiph} (Mcion^{tert} non satis clarum est) om (: : potuerint e Mt illata credi)| *επιδ. αυτω* .. D *αυτ. επιδ.* | *η και* (Gb Sz) c. ACDEFGHKLMRSUVXΓΔΛ (L al mu om *και*) al pl (q *vel etiam*; Dial *η εαν*, it^{pl} am per al item vv al mu *aut si*, syr^{p} *aut si* [c. obelo] *et*; d vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ *aut*) .. ς *ει και* c. min non ita mu | *ιχθυν* (ΓΛ al mu *-ύν*, KM al pl *ῦν*) .. D al aliq it^{pl} (sed vide ante) Dial add (a c Dial praem) *αιτησει* | *μη* (Γ add *και*) *αντ. ιχθ.* (et. Or Dial, sed Dial om *α. ι.*) .. B 234. Mcion^{epiph} *και α. ι.*, sah om | *αυτ. επιδωσει* (X ter *-δωση*. G primo loc. *-δω*) c. BDL al? it^{aliq} .. ς *επιδ. α.* c. ACEFGHKMRSUVXΓΔΛ etc (et. Or Mcion^{epiph} Dial)

12. C versum istum ante *η και ιχθυν* usq *επιδ. αυτ.* pon, 157. 31.^{ev} plane om | *η* (C syr^{cu} et^{sch} om) *και* (al pauc it vg om) *εαν* (ΔΛ al *αν*, BL 1. 13. al^{5} fere Dial om, 33. cop sah om *κ. εα.*) .. D *εαν δε και* | *αιτησει* (et. ς^{e}) c. AB(ex ed. Wo. Ceph. et Oxon.)CDHKLΓΔΛ al pl Dial .. ς (Ln) *-ση* c. EFGMSUVX al pl | *ωον* .. DU tisch** al c fu Aug^{1} (non item^{2}) ante *αυτ.* pon | *μη* .. BL sah om | *επ. αυτ. σκ.* (et. Dial) .. D *σκ. αυτ. επ.*

13. *υπαρχοντ.* ABCEFGHLRSUVΓΔΛ etc .. DKMX al plus^{25} Dial Mcion^{epiph} Cyr al *οντες* (:: e Mt) | *δομ. αγαθ.* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pl cop al Dial Mcion^{epiph} al .. ς *αγ. δομ.* c. min non ita mu it vg al Hil | *υμων* .. K *ημων* | *ο πατηρ* .. CU al^{16} (tisch *ημων*) it^{pl} vg al mu Epiph unaq Mcion Cyr Did^{int} Hier al add *υμων* (Ln :: e Mt)| *ο* (LX 33. om, item it^{pler} vg al) *εξ ουρ.* (Epiph cum Mcione *ο επουρανιος*, Cyr *ο ουρ.*) | *πν. αγ.* (agnoscit et. Mcion^{tert}, Did^{lat} item^{1} *spir. suum sanct.* al) .. L al^{8} vg (et. 130.^{lat}) syr$^{p\ mg}$ *πν. αγαθον*, D cdd

14 s. Mt 9, 32–34. 14 ($^{126.5}$) *Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν·*
12, 22 ss. Mc 3, 22. *ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύ-*
μασαν οἱ ὄχλοι· 15 ($^{127.2}$) *τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν Ἐν Βεελζεβοὺλ*
Mt 12, 38. 16, 1. Mc 8, 11. *τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια·* 16 ($^{128.6}$) *ἕτεροι*
17–23 *δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ.* 17 ($^{129.2}$) *αὐ-*
Mt 12, 25–30. Mc 3, 23–27. *τὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία*
ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
18 *εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται*
ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαι-
μόνια. 19 *εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ*

---

nonnulli ap Amb b c ff[2]· i l Or[2] *αγαθον δομα* (106. arm *δοματα αγαθ.*)

14. *και ην* (F add *ο ις*) *εκβ. δαιμ. κ. αυτ. ην* (A* vdtr BL al[7] cop om *κ. α. η.*) .. D *ταυτα δε ειποντος αυτου προσφερετε αυτω δαιμονιζομενο; κωφος.* Similiter b f *haec cum* (f *cum autem haec*) *dixisset, offerunt illi* (f *adduxer. ad eum*) *unum daemoniacum surdum et mutum* (f om *su. et mu.*) *et erat dum eiciebat* (f *et eiecit*) *daemonium, id ipsum fuit* (f *et illud erat*) *mutum* | *εγ. δε τ. δαιμ. εξελθοντ.* (c. BEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler syr[omn] cop[2] al; ACLX al[6] cop[1] *εκβληθεντ.* ita Ln) *ελ. ο κωφ. κ. εθαυμ. οι οχλοι* .. D *και εκβαλοντος αυτου* (ita et. it vg) *παντες εθαυμαζον* (similiter b)

15. *τιν. δε* .. D c syr[cu] *και τιν.* | *ειπαν* c. B .. ς (Ln 49.) *-πον* c. rell ut vdtr omn | *βεελζεβουλ* ut Mt 10, 25. (adde h. l. AHRXΓΔ); item *βελζεβ.* (exc X) et *βεεζεβ.* ut Mt l. l. | *τω* (Δ *των*) c. (Gb†) ABCKLM al[30] .. ς om c. DEFGHRSUVXΓΔΛ al pl (:: at quum in Mt desit articulus lectione tantum non fluctuante, hoc loco tenendus vdtr) | *τα δαιμονια* .. ADK MX al fere[40] syr[p] aeth[utr] add *ο δε* (K al aeth *και*) *αποκριθεις ειπεν Πως δυναται σατανας σαταναν εκβαλλειν* (DX al *εκβαλειν*) (:: e Mc)

16. *εξ ουρ. εζητ. παρ αυτ.* (X om; 69. *εζ. αυτω*) c. ABCDLX 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. y[scr] it[pler] vg .. ς *παρ αυτ. εζ.* (M *επεζητ.*) *εξ ουρ.* (q *de celo quaereb.*) c. EFGHKMRSUVΓΔΛ al pler b q syr[p] (al liberius)

17. *ειδως* (AB *ιδως*) .. X al[5] it vg *ιδων* (:: cf Mt 9, 4) | *αυτ. τα διαν.* c. BCDEFGHLMRSUVXΓΔΛ al pl cop .. AK al plus[10] it vg *τα δι. αυτ.* (Ln) | *διαμερισθ.* (ADL al pauc cop Promiss ante *εφ εαυτ.* :: alt. ad Mt, alt. ad Mc accedit) .. CFMXΓ al fere[20] *μερισθ.* (:: ut Mt) | *επι οικον* c. AB DEGHLUVΓΔΛ(S?) al pl .. CFKMRX al mu *επ οικ.* | *πιπτει* .. D *πεσειται* (f i q vg [et. am for per al; sed cdd aliq *cadit*] *cadet*, sed c d vg[ed] et[mss] aliq et. antea *desolabitur*)

18. *ει δε και* .. Γ om *και* | *διεμερισθη* .. CΛ al plus[10] *εμερισθη*, Γ al aliq *μερισθῃ* (:: cf Mt et Mc) | *πως* .. D *ου* | E *οτι λεγετε οτι* (sic) | *βεελζεβουλ* : vide ad v. 15. | *εκβαλλειν* .. X (item F* vdtr) al pauc *-βαλειν* | F om *με*

19. *βεελζεβουλ* : ut ante | X al pauc *εκβαλω* | *οι* .. ADΓ om (Ln) | *εκβαλλουσιν* .. MRXΛ al mu *-βαλουσιν* (passim *-βάλουσιν*, sed pler ut

ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.
20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισ-
μένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν,
τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ
διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συν- 9, 50. Mc 9, 40.
άγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει. 24 (180.5) Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα 24–26 Mt 12, 43–45.
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν
ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου
ὅθεν ἐξῆλθον· 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη-
μένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα

MΓΔ -βαλοῦσιν), d *eicient*, Γ* εκβαλλωσιν, ** -βαλωσιν | κριτ. υμ. αυτοι (al[10] fere α. υ.) εσοντ. (s[scr] εσ. αυτ., 113. om αυτ.) c. EFGHRSVXΓΔΛ al pl .. BD c αυτοι υμ. κρ. εσ. (Ln 49.), item ACKLMU al fere[20] it[pler] vg al αυτ. κρ. υμ. εσ. (it[pl] *erunt vestri*) (:: in Mt αυτοι prim. loc. obtinet nec fluct)

20. ει δε .. D al[6] vv aliq Bas (praem ὁ δὲ λουκ.) Mcion[tert] Aug al add εγω, item CLR al pauc vv aliq Amb[1] ante εκβαλλω (X al -βαλω) (:: est e Mt)

21. HRΓΔ al καθοπλισμ. | φυλασση c. ABCFGHKLRSUVΔ etc .. DEMXΓΛ al -σσει | τ. εαυτ. αυλ. .. D την αυλ. αυτ. (it vg *atrium suum*, *regiam suam*) | εστιν .. E al aliq εσται

22. επαν .. D al εαν | ο ισχυροτ. c. ACEFGHKMRSUVXΔΛ al longe pler .. BDLΓ 248. cop om ὁ (Ln) | αυτου .. D om | νικηση .. EHMRXΓΔ al mu -σει (D om νικ. αυτον, sed d antea *supervenerit*) | επεποιθει .. D πεποιθεν | σκυλα (Γ al -ύ-, Λ al -ῦ-) .. FK al mu syr[p txt] σκευη

23. σκορπιζει .. L 33. add με (gat *dispergit a me*, item cop *dispergit mihi* vel *me* : cf Schwa.)

24. οταν .. DUX al plus[10] vv aliq add δε (:: ut Mt) | δι ανυδρων .. D[gr] δια των υδρων | ζητουν .. Γ 13. 69. -των | ευρισκον .. E*GHSΓ al fere[20] Or[cat] -σκων. Praeterea BLX al[4] b cop syr[p] add τοτε (Ln ευρισκον [.τοτε]) :: e Mt | H εις την υικον (sic)

25. ελθων (E 13. εξελθ.) c. (B? certe ita Wo. Ceph.) CDGHKES*XΓΔ al pm (8 ap solum Scriv) .. ς (Ln 49.) -λθον c. AELMS**UV?Λ etc | σεσαρωμ. και (DLΓ al cop al om, sed L καικοσμ.) κεκοσμ. .. BCLRΓ al fere[11] f l cop syr[p] c.* al Vict[tun] praem σχολαζοντα (al[2] syr[p] σχ. και) :: e Mt

26. τοτε .. D om (et. syr[cu]) | παραλαμβ. .. CX al pauc add μεθ εαυτου :: e Mt | ετερα (D αλλα) πν. (Δ* ante ετερ.) πονηροτερα (L al -ρωτερα) εαυτ. (EH** vdtr al aliq αυτου) επτ. (h. l. c. BL 13. 69. 124. 157. 346.; ς Ln ante ετερα c. ACEHKMRSUVXΓΔΛ etc :: ut Mt; DG p[scr] it[mu] post

πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 (131. 10) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις
φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστά-
σασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν Μενοῦνγε
μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.
29–32 Mt 12, 38–42. 29 (132. 5) Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν Ἡ
γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δο-
θήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο
Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
*1 Reg 10, 1. που τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει

ετερ. [αλλα]; 28. post πνευμ., 57. om) | ελθοντα (G al[2] ελθων, al[1] -ον) c. (Gb') EGMSUVΓΔΛ** (*om) al plus[55] Euth .. ς (Ln) εισελθοντα (:: ut Mt lectione in paucis fluct) c. ABCDHKLRX al pm it vg etc | εκει (118.* αυτου) .. C*D al pauc it[mu] om | X al χειρωνα

27. εγ. δε (syr[cu] et[sch] al et - -) .. Δ om δε | επαρ. τις φων. γυν. c. BL, item (cum levi eaque perspicua correctoris mutatione) ς επ. τις γυν. φων. c. ACEGHMRSUVXΓΔΛ al pler cop, item sed φωνην post εκ τ. οχλ. posito K 1. p[scr] al .. D e γυν. τις επαρ. φων., it[pler] vg *extollens vocem* (a *levata voce*) *quaed. mulier* (:: omnia ad commendandam lectionem a nobis receptam faciunt) | μαστοι .. DG al mu (3 ap Wtst, 3 ap Scriv) μασθοι

28. αυτος δε .. C και αυτ., D ο δε, a *qui* | μενουνγε (μενοῦνγε : sic antiquiss ut KMΓΔ ac pler cdd, non μὲν οὖν γε) c. B**CDEGHKMSUVXΓΔ al pler .. AB*LΔ al pauc μενουν | φυλασσ. (Gb) c. ABCDLΔ al fere[25] it am for (al) syr[p] al Mcion[tert] Aug .. ς add αυτον c. EGHKMSUVXΓΛ al longe pl vg[ed] et[mss aliq] al Lcif (:: cf ad 8, 21.)

29. γενεα sec c. ABDLX al fere[20] it vg (et. 180[lat]) cop syr[cu] et[p] c.* arm al Amphil (post πονηρα εστιν textum Mt[i] affert) Amb .. ς om c. CEGHKMSUVΓΔΛ al longe pl syr[sch] al | ζητει c. ABL al plus[12] .. ς (Ln) επιζητει (:: ut Mt; cf et. Mt 16, 4 c. pp.) c. CDEGHKMSUVXΓΔΛ etc (Epiph de Mcione : περικέκοπται τὸ περὶ Ἰωνᾶ τ. προφ. εἶχε γάρ Ἡ γενεὰ αὕτη, [ita bis, sed postea σημεῖον αἰτεῖ, καὶ] σημ. οὐ δοθ. αὐτῇ. οὐκ εἶχε δὲ περὶ Νινευὴ καὶ βασιλίσσης νότου κ. Σαλομῶνος.) | ιωνα (Gb) c. BDL it[pler] am fu for em iac mt per san (al) cop syr[hr] (syr[cu] om ει μη το ση. ιω. ut Mcion[epiph]) arm sax Bed .. ς add του προφητου (:: e Mt ubi lectio non fluct) c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f q vg[ed] syr[sch] et[p] al

30. ιωνας .. BΛ c[scr] al aliq praem ὁ | τοις νινευιτ. (ita et. ABCEGHKLMSUVXΓΔΛ etc non -νιτ., D νινευιταις) σημ. c. BCLX 33. al aliq .. ς (Ln) σημ. τ. νιν. c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler it vg al mu | τη γεν. ταυτη (pro his i *in corde terrae*) .. D a ff[2·] add και καθως ιωνας εν τη κοιλια του κητους εγενετο τρις ημερας και τρεις νυκτας (τρ. ημ. κ. τρ. ν. om ff[2·]), ουτως (a e add *erit*) και ο υιος του ανθρωπου εν τη γη (ff[2·] in

μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 *ἄνδρες Νινευὴ ἀναστήσονται* ᵃ Ιου 3, 5.
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι
μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 (133.2) *Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρύπτην τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν* 8, 16. Mt 5, 15.
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέ- Mc 4, 21.
πωσιν. 34 (134.5) *ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου.* Mt 6, 22 s.
ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν
ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 *σκόπει*
οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 *εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον*

---

corde terrae, e *in cor terrae*), quae cadem e in locum versus 30. substituta habet. (:: e Mt)

31. E*XΓΔ al *βασιλισσα* | *εν τη κρισει* .. D ff^{2} om | *των ανδρων* .. C al^{4} syr^{cu} aeth pers^{p} om (:: ut Mt) | *την σοφιαν* .. X *της σοφιας* | *σολομωνος* (Gb Sz) c. ABDEGHMSVXΔΛ al pl (MVΛ al *σολόμωνος*) .. ς *σολομωντος* c. CKLUΓ al mu | *πλειον* .. D *πλεον*

32. *νινευη* (ς -ευΐ) c. E*HKSVΔ al pm syr^{cu} syr$^{p\ txt}$ cop (-ευη K*HSVΔ al mu, K al -ευι) .. ABCE**GLMUXΓΛ al^{80} fere it vg syr^{sch} syr$^{p\ mg}$ *νινευιται* (GUΛ al pl -ίται, M al -ῖται, E**Γ al -ηται, BL -ειται): ita Gb' Sz Ln 49. :: at sic Mt lectione non fluct | MU al pauc *μετ. των ανδρων της γε. ταυτ.* | D om totum versum

33. *δε* .. CDUΓ al^{16} it^{pm} vg cop^{petr} syr^{cu} et^{sch} om | *κρυπτην* (et. ς^{e} 1624. Gb Sz) c. unc omn et min pl (*κρύπτην* hoc acc. Γ al; cdd pl -*πτὴν*: ita ς Ln 49.) .. ς (item ς^{e} 1633. al) *κρυπτον* c. 1. 28. al non ita mu cat Thph^{cod} | *ουδε* (al fere^{15} *ἤ*, 90. *και*, 251. om) *υπ. τ. μοδιον* .. LΓ al^{6} arm om | *αλλ* (ita ς Gb Sz) c. unc et min pler .. ς^{e} (Wtst etc) *αλλα* c. D al non ita mu | *το φεγγ.* c. ABEGHKLMSUVΓΔΛ al longe pl .. CDX al plus^{30} Thph *το φως* (X al mu post *βλεπ.* pon) : ita Ln :: ex 8, 16.

34. *του σωματος* .. D it^{pler} (non i q) vg cop syr^{sch} al Hier add *σου* | *σου* pr (Gb†) c. ABCDM al pauc it vg cop syr^{sch} et^{p} al .. ς om c. EGHKLS UVXΓΔΛ etc (:: in Mt deest nec add nisi pauc; ab isto *σου* ortum etiam est alterum post *σωματος*) | *οταν* (Gb') c. BDLΛ 435. (al?) it vg cop al .. ς add *ουν* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACEGHKMSUVXΓΔ al pler syr^{omn} al | *ᾖ* .. D b c q al ante o *οφθ.* | *και ολον* (D *παν*, al pauc om) .. CDΓ al fere^{30} it vg al om *και* (Ln :: ut Mt) | *εστιν* .. KLMX 1. 13. 28. 33. al plus^{20} it^{aliq} vg al *εσται* (:: ut Mt) | *επαν* (D al aliq *οταν*) *δε* .. X a syr^{cu} add *ο οφθαλμος σου* | *και* .. X 1. al^{4} cop syr^{cu} Hier (cop Hier om *και*) add *ολον* | *σκοτεινον* .. KMUX al fere^{30} it vg al mu (syr^{p} c.*) add *εσται* (:: ut Mt), item D al mu *εστιν* (D* *εστιν* ante *σκοτ.*)

35. Versum totum om 57. 239. 433. (Gb^{0}) | *σκοπει* etc .. D a b e ff^{2} i syr^{cu} Aug *ει ουν το φως το εν σοι σκοτος, το σκοτος ποσον* (:: e Mt), omisso v. sq

36. D a b e ff^{2} i syr^{cu} Aug om (vide ante) versum (Gb^{0}) | *μη* (X praem

φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς
ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
37 ([135.5]) Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως
ἀριστήσῃ παρ᾽ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος
ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
Mt 23, 25. 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξω-
θεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξω-
θεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύ-
Mt 23, 23. νην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ([136.5]) ἀλλὰ οὐαὶ
ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγα-
νον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
20, 46. Mt 23, 6 s. τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 ([137.2]) οὐαὶ

εἰ [ῇ?]) εχον (GHMXΓΛ al mu -χων) μερ. τι (μερ. τι c. ABKMX al[20] fere f al; ς τι μερ. c. EGHSUVΔΛ al pl c vg al; CLΓ om τι) σκοτ.. 73. om | τη αστραπη .. B praem εν | φωτιζη .. EXΓ al aliq -ζει | σε .. X om. Totum versum q sic habet: *si ergo corpus tuum lucernam non habens lucidam obscurum est · quanto magis cum lucerna luceat inluminat te.* Similiter (corrupte) f ad v. 36. add: *si enim corpus quod in te est lucernam non habuerit lucentem tibi tenebrosa est · quanto magis autem lucerna tua fulgens lucebit tibi.*

37. εν δε τω λαλ. (A add αυτον, item b cop : ita Ln, 1. al plus[15] f i add αυτον ταυτα, it[aliq] ταυτα) ερωτα (c. ABM al[5] ac plur e [*petit*]; ς ηρωτα c. CEGHKLSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg) α. φαρισ. (ita c. BL 1. 13. 69. 118. 131. 157.; ς Ln φαρ. τις c. ACEGHKLSUVΓΔΛ etc; X 130.[gr] et[lat] it[aliq] vg τις φαρ.) οπως .. D syr[cu] sax εδεηθη δε (syr[cu] και εδ.) αυτου τις φαρ. ινα | παρ αυτω .. D a ff[2.] q μετ αυτου

38. ιδων εθαυμασεν οτι .. D 251. it (exc f) vg (et. 130[lat]) syr[cu] Aug (item Tert libere) ηρξατο διακρινομενος εν εαυτω λεγειν δια τι (251. οτι)

39. ο κυριος .. U al aliq vv aliq ο ις | οι φαρισαιοι .. D b add υποκριται | το δε .. U y[scr] τα δε

40. ουχ ο .. AB* ουκ ο | το εξωθ. κ. το εσωθ. (et. Cyr Mcion[tert] Aug) .. CD al[7] a c e sax Tit Cyp[2] το εσωθ. κ. το εξωθ.

41. τα ενοντα (L οντα) .. b d q *quae sunt,* it[pl] vg *quod superest,* f *ex his quae habetis,* Mcion[tert] *quae habetis* .. e Cyp Amb al om | παντα .. LXΓ 13. 33. 69. 346. y[scr] al aliq απαντα | εστιν (et. Bas[2] Cyp[2] al) .. DXΓ al plus[15] a al Bas[2 cdd2] Mcion[tert] εσται (D al ante υμιν)

42. αλλα c. DEGHLUΓΔΛ al pm .. ς (Ln) αλλ c. ABCKMX al pm | παν .. V** το | A παρερχετε | κρισιν .. Mcion[epiph] (diserte) et[tert] κλησιν | του θεου .. B* om | ταυτα (CKLMX al plus[20] it[aliq] [sed e f q *enim*] vg syr[cu] et[sch] syr[p] c.* cop[2] al add δε, hinc Gb† Ln [δε] :: at est e Mt) εδει (A a δει) ποιησαι (A 262. ποιειν) κακεινα (ΔΛ καικεινα sic) μη

ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 (138.5) οὐαὶ Mt 23, 27.
ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπα-
τοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 (139.5) Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νο-
μικῶν λέγει αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.
46 ὁ δὲ εἶπεν Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀν- Mt 23, 4.
θρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν
οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. 47 (140.5) οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε Mt 23, 29–31. 47 s.
τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.
49 (141.5) διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν Ἀποστελῶ εἰς Mt 23, 34–36. 49–51
αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ

παρειναι (c. B*L 13. 346., y^scr 57. αφειναι, A παραφιεναι, ς αφιεναι c. B**CEGHKMSUVXΓΔΛ al pler :: cf ad Mt) .. D b om

43. τοις φαρισαιοις .. D it^pler syr^cu φαρισαιοι (syr^cu praem γραμματεις και) | κ. τους (A om) ασπ. εν τ. αγορ. .. CD 13. 64. 66.^mg 69. 124. 346. b q add (124. 346. praem) και τας (D om) πρωτοκλισιας (13. 69. 124. 346. την -σιαν) εν τοις δειπνοις, hinc Ln [κ. τ. πρ. ε. τ. δ.] :: e Mt

44. ουαι υμιν (Gb) c. BCL al^9 a c e ff^2 g^1.2 l vg syr^cu cop arm Aug .. ς et Ln [ ] add γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται (D i Lcif om) c. AD EGHKMSUVXΓΔΛ al pler b f i q em syr^sch et^p al Cyr Lcif :: e Mt | ως τα μνημεια (A 262. μνηματα) τα .. D it^pler Lcif μνημεια | περιπατουντες (D post επανω) c. (Gb'') ABDEGHKSUVXΓΔΛ al pl Thph .. ς praem οι c. CLM al pm

46. και υμιν .. X add λεγω | τ. νο. ουαι .. D ου. τ. νο. (syr^cu ουαι, οι νομικοι) | δυσβαστ. .. CX al plus^10 syr^p mg praem βαρεα και (:: e Mt) | αυτοι .. B add υμεις | ενι (C 1. 209. επι) των δακτ. .. X al aliq τω δακτυλω, item G ενι τω δακτυλω | A προσψαυσετε | τοις φορτιοις (a syr^cu ea) .. D b q om

47. οι δε .. C Mcion^epiph και οι (a nam; syr^cu et^sch al quos)

48. μαρτυρες εστε c. BL Or .. ς (Ln) μαρτυρειτε (:: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (item it vg al) Chr | και συνευδοκειτε .. D e μη συνευδοκειν (non placere vobis e), item a b q Lcif non consentientes | οικοδομειτε (e gloriamini) c. BDL a b e i l .. ς (Gb^oo) add, item Ln [ ], αυτων τα μνημεια c. ACEGHKMSUVXΓΔΛ etc; item 1. 131. 157. 209. c^scr Chr Lcif τους ταφους (c^scr τα μνημεια, Chr τα μνηματα) αυτων, item 13. 69. 124. 346. τ. ταφ. αυτ. (13. αυτ. τ. ταφ.?) ante οικοδ. Loco verborum οτι αυτοι usq finem versus syr^cu και υμεις εστε οι υιοι των φονεων αυτων (:: ad Mt accommodatum)

49. και (A cop^petr om) η σοφ. τ. θ. ειπ. .. D b Lcif om | αποστελω (X -στέλω) .. D b q Lcif -στελλω | και εξ .. AKU al^10 d om και | CLX al^12 Thph

ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,
* Gen 4, 8. * 2 Chr 24, 21. 51 ἀπὸ αἵματος ῞Αβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου με-
ταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε-
Mt 23, 13. ται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 (142. 5) οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσ-
ερχομένους ἐκωλύσατε.

53 (143. 10) Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ.

διωξουσιν (:: cf Mt). Ceterum Mcion teste Epiph (item Tert e sil.) om 49—51.

50. εκζητηθη .. L al[5] syrp mg arr εκδικηθη | το αιμα παντων (258. 2.pe vgedd aliq om, Δ om των sq) .. Lcif *sanguis omnis* | εκχυννομενον c. AC DEGLUΔ al .. ς εκχυνομ. c. HKMS?VXΓΛ al pl .. B 33. 69. εκκεχυμενον | απο sec .. D a b c i l q (e om απ. τ. γε. ταυτ.) syrcu Lcif εως (Schu „haud inepte"), dscr μεχρι

51. απο (Gb′) c. BDLX 1. 33. (al aliq vdtr) .. ς add του c. AEGHKMSU VΓΔΛ al pler (:: e Mt) | αβελ .. KM al[30] fere c e i em syrp mg al add του δικαιου (:: e Mt) | εως c. BDLX 1. 33. (al?) .. ς add του c. C iisque qui ante (:: rursus e Mt) | ζαχαριου .. D al[3] cop[2] syrcu arp add υιου βαραχιου (:: e Mt) | του απολ. μεταξυ .. D a ον εφονευσαν ανα μεσον | οικου .. D al aliq ναου (d *templi*, item e; sed itpler vg *aedem*)

52. ηρατε (et. Or[2] Cyr Amb Aug al) .. D 157. a b c e q εκρυψατε (b e q *absconditis* [b *obsc.*]), aeth ηρατε και εκρυψ. | κλειδα .. D κλειν | αυτοι .. D al[5] a b c i l q Amb και αυτοι, M al[6] αυτ. γαρ | εισηλθατε (Gb″) c. ABC**(*latet)DE*HLMΓΔ al mu .. ς εισηλθετε (Δ επηλθ.) c. E**GKSU VXΛ al pm | εισερχομ. .. D εισπορευομενους | εκωλυσατε .. G εκωλυετε, c Hier *prohibetis*

53. κακειθ. εξελθ. αυτ. c. BCL 33. cop syrp mg (sed pergit ελεγε ταυτα πρ. αυτους ενωπ. παντ. του λαου, και κατησχυνθησαν· και ηρξ.) .. 69. και (Gb″) .. ς (Ln) λεγοντος δε αυτου (al[4] om, 48.ev του ιυ) ταυτα (13. add παντα, al aliq post αυτους vel post δε pon) προς αυτους (DX 157. it syrcu add ενωπιον παντος του λαου [X οχλ.], item 254. arm insuper additis κατησχυνθησαν και) | οι γραμμ. κ. οι φαρ. (243. om οι γρ. και: Gb⁰) .. D itpm vg οι φαρ. κ. οι νομικοι, item 1. al i syrp mg οι νομ. κ. οι φαρ. | ενεχειν (1. al[6] add αυτω) .. C επεχειν, H al plus[30] συνεχειν, al pauc ανεχ. vel ελεγχ., DS al[6] εχειν (121. add αυτω) .. a b c e i q *habere* (a praem *se*) praecedente *male* vel *graviter*, l *graviter ferre*, f *contristari*, vg *grav. insistere* | αποστοματιζ. (LSV*Δ al[16] αποστομιζ., al[3] επιστομιζ.) αυτον .. D 69. συνβαλλειν (69. συμβ.) αυτω, b d i l q *committere cum illo* (d *illi*), c e *conferre illi* (c *cum eo*), a *comminare illi*, f *altercari cum illo*, vg *os eius opprimere*

XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- Mt 16, 6.
πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον
($^{144.2}$) Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις
ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 ($^{145.5}$) οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο- 8, 17. Mc 4, 22. Mt 10, 26 s.
καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ᾽ ὧν ὅσα
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς
ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν- 4—9 Mt 10, 28—33.
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆ-

---

54. *ενεδρ. αυτον* (al^{6} *αυτω*, Γ *αυτων*, X 130.^{gr} om) .. D 17. al^{3} a b c e i l q syr^{cu} arm om (Gb^{oo}), sed 17. al^{3} una cum *περ. πλειον.* | *θηρευσαι* (Gb'': c. BL 1. 118. 131. 209. 239. cop; ς praem *και ζητουντες* c. SU? al mu vg al, item ACDEGHKMVXΓΔΛ etc *ζητουντες* : ita Gb Sz Ln) *τι* (243. Thph^{comm} *θηρασαι τι*, K al aliq *τι θηρευσ.*, al^{2} om *τι*) *εκ τ. στομ. αυτου* .. D *αφορμην τινα λαβειν αυτου*, item *occasionem aliquam invenire de illo* (c e) vel similiter a b c e i l q .. haec omnia Gb^{o} | *εκ τ. στ. αυτ.* absq additamento c. BL cop aeth^{utr} .. ς (sed Gb^{oo}) Ln add *ινα κατηγορησωσιν* (AXΔ *-σουσιν*, D *ευρωσιν κατηγορησαι*) *αυτου* (f *ut occasionem invenirent accusare eum*) c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn vv pler (:: cf Mt 12, 10. Mc 3, 2.)

XII. 1. *εν οις* usq *οχλου* .. D *πολλων δε οχλων συνπεριεχοντων κυκλω*, item it^{pler} vg *multis autem turbis circumstantibus* (vel similiter), syr$^{p\ mg}$ *multis autem myriadibus congregatis in circuitu* | *καταπατ. αλλ.* (it vg *se invicem conculcar.*) .. D *αλλ. συνπνιγειν* (*alterutros suffocarent* d) | *ηρξατο* .. Λ 69. add *δε* | *αυτου* .. D a i q om | *πρωτον* c. antecedentib coni. (ut et. ς Gb Sz Ln) ACDEHKΛ al pl (14 ap. sol. Mtthaeium) syr^{p} etc .. ς^{e} (et. Wtst Mtth etc) c. sqq : ita GLΔ al mu f i q syr^{cu} et^{sch} Cyr Lcif etc .. BMΓ al (item vv mu) nec ante nec post *πρωτ.* distingu .. b l vg (et. 130.^{lat}) om | *εαυτοις* (L al pauc *αυτοις*) .. 253. 435. Epiph$^{690.}$ om | *των φαρ.* .. BL e post *υποκρ.* pon

2. *δε* .. D a syr^{cu} syr$^{p\ mg}$ al *γαρ* (:: ut Mt) .. 13. 69. al aliq em al om | *συγκεκ.* (DC*** al *συνκ.*) *εστιν* .. C* cop *εστιν κεκαλυμμ.* (:: ut Mt) | *ουκ αποκαλ.* .. D *ου φανερωθησεται* (d *revelabitur*) item Mcion^{tert} *non patefiet*

3. *εν τη* (Δ om) *σκοτια* (DE*X al *-τεια*) | *ταμειοις* .. ΛΓ al *-μιοις*, K al plus^{10} *-μειειοις*

4. *μου* .. X a om | Γ al *ούς* | *μη φοβ.* etc : Or *τὸ Μὴ φοβ. ἀπὸ τῶν ἀποκτειν. τὸ σῶμα αὐταῖς λέξεσιν ὑπὸ Ματθ. κ. Λουκ. εἰρημένον.* | *αποκτεννοντ.* c. AEKLUVΓΔ al plus^{32}, item (Gb Sz) DGHSXΛ al plus^{60} *αποκτενοντ.* .. ς *αποκτεινοντ.* c. B al mu (item in Or^{2} Epiph al editum), M *αποκταινοντ.*, Or^{1} *αποκτιννοντ.* | *και μετ. τ. μη εχοντ.* .. D

σαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ
ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω
ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-
ρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.
μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
θεοῦ· 9 (146.2) ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
Mt 12, 32. Mc 3, 29. νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 (141.2) καὶ πᾶς ὃς
ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ

την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι μηδε εχοντων, item 157. omissis μηδε εχ. περ. τι ποι. (:: e Mt) | περισσοτερ. c. BEGHLMSUVX ΓΔΛ al pl (LX al post τι, 1. al post ταυτ. pon) Or[4] al .. ADKΠ al fere[10] περισσον (Gb' Ln). Cf ad Mc 15, 14.

5. φοβήθητε .. D al[7] a syr[sch] pers[p] om | εχοντ. εξουσ. (Gb') c. ABDK LRX al fere[20] it vg cop syr[cu] et[p] al Or[3] Mcion[epiph] .. ς εξ. εχ. c. EGH MSUVΓΔΛ etc (et. Mcion[tert]) | εμβαλειν (D al pauc Mcion[epiph] Thdot[allud] βαλειν) ε. την (DR Iust[allud] Thdt[allud] Or Mcion[epiph] om) γε. (D Thdot[allud] ε. γε. ante βαλ. item Iust[allud] ante εμβ.)

6. Epiph de Mcione: οὐκ εἶχε δὲ Οὐχὶ πέντε usq ἐνώπ. τ. θε., nec Tert ex eo affert vv. 5 et 6. | πωλουνται c. B 13. 69. 346. Epiph .. ς (Ln) πωλειται (Δ al mu -τε) c. ADEGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler Or Cyr (:: ut Mt uno D discedente)

7. αι τριχ. τ. κεφ. υμ. πασ. ηριθμ. (et. Cyr) .. D αι τρ. υμων πασαι τ. κεφ. ηριθμημεναι εισιν (ηρ. εισ. et. al aliq Clem[1] :: e Mt) | μη c. BLR 157. a b ff[2.] i l cop sah Amb .. ς (item Ln [ ]) add ουν (:: ut Mt) c. ADEGHKMQSUVXΓΔΛ etc (et. Or) | φοβεισθε (KX al -ησθε) .. D al Or φοβηθητε | πολλων (al[7] a πολλω, D syr[cu] et[sch] al mu add γαρ) στρουθιων (LΔ al -θειων) διαφερ. (DFGKM al plus[60] a e vg al mu add υμεις :: e Mt)

8. υμιν .. D add οτι | αν .. F al pauc Clem εαν | ομολογηση c. BEFGHK LMQSUVXΛ al pl (it vg *confessus fuerit*) Or Bas .. ADRΓΔ al mu -γησει (:: cf Mt) | ομολογησει .. FGHMVΔ al mu -γηση | εν αυτω .. H 157. om | των αγγελων .. 259. om. Epiph de Mcione: ἀντὶ τοῦ Ὁμολογήσει (Mcion[tert] *confitebor* : ut in Mt) ἐνώπ. τῶν ἀγγ. τ. θεοῦ, ἐνώπ. τοῦ θεοῦ λέγει (et. Mcion[tert] *coram deo*, item v. 9.) :: ut Mt

9. ενωπ. pr c. BEFGHLMRSUVXΓΔΛ al pler Clem Or Bas al .. ADKQ al plus[15] εμπροσθεν (D ενπρ. ut solet) : ita Ln :: e Mt | απαρνηθησεται (D h[scr] αρν.) .. X απαρνησωμαι καγω αυτον, item b (:: cf Mt) | ενωπ. sec .. D al pauc Clem εμπροσθεν (D ut ante)

10. ος .. D al pauc add αν | ερει .. it[pl] *dixerit*, b f q vg *dicit* | τω δε (Λ και ο, 262. και τω) ε. τ. αγ. (X 2.[do] om) πν. (69. 124. al aliq το πν.

εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 (148. 2) *ὅταν* 11 s. Mt 10, 19 s. Mc 13, 11.
δὲ φέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξου-
σίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 *τὸ*
γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.
13 (149. 10) *Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου Διδάσκαλε, εἰπὲ*
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 *ὁ δὲ*
εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ'
ὑμᾶς; 15 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πά-*
σης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν
ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 *Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς*
λέγων Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 *καὶ διε-*

το αγ.) *βλασφ.* (69. om, al pauc a e syr^cu cop al Epiph [*-μουντι*] Lcif ante *εις το*, c e ff^2 i q Mcion^tert Amb *qui dixerit* :: ut Mt) .. D *εις δε το πν. το αγ.* (omisso *βλασφ.* : Gb^0) | *αφεθησεται* .. GΛ al pauc Epiph^464 (it^pl Mcion^tert Aug) add *αυτω*, item D c e (item Lcif Hier) *αυτω ουτε εν τω αιωνι τουτω ουτε εν τω μελλοντι* (:: e Mt)

11. *φερωσιν* (*ducent* b q) c. D b q (syr^cu?) Clem Or Cyr^hr .. BLX al^9 f ff^2 i vg cop Lcif *εισφερωσιν* (*inducent*, Schu „bene"), ς Ln *προσφερωσιν* (E*Λ al aliq *-ρουσιν*) c. AEFGHKMQRSUVΓΔΛ etc (a d *adduc.*, c *perduc.*) | *επι* (et. Or Cyr^hr) .. DR al^11 Clem *εις* (it^pl vg Lcif *in synagogas* [*-gis*], a c *ad syn.*) | *μεριμνατε* (D^gr Clem *προμεριμν.*) c. A(D)EF GHKMSUVΓΔΛ al pler (Clem) .. BLQRX al^12 Or Cyr^hr *μεριμνησητε* (:: ita Mt lectione non fluct) | *πως η τι* c. ABEFGHKLMQRSUVXΓΔΛ al fere omn f vg cop (sed cop^petr om *η τι ειπ.*, item cop^dz *η τι απολ.*) syr^p al mu Lcif (om *η τι ειπ.*) .. D 157. it^pler syr^cu et^sch pers^p (sah *τι ειπ. πως απολ.*) Clem Or Cyr^hr Amb om *η τι* (49. :: at omissis istis oratio elegantior vdbatur. Ex Mt non apte adsumptum dici potest.) | *η τι ειπ.* .. al pauc (Lcif cop^1 vide ante) om (x^scr om *απολ. η τι*)

12. *διδαξει* .. AL al *-ξη* | *ε. α. τ. ωρ.* (et. Clem Cyr^hr) .. 33. Or om

13. *αυτω εκ τ. οχλ.* c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler vg (it^pl *αυτω τις εκ* etc) .. BFLQ 33. *ε. τ. οχλ. αυτ.* | *ειπε* .. D *-πον*

14. *δικαστ.* (c. AEFGHKMQRSUVXΓΔΛ al pler; BDL 1. 13. 33. al^8 sah 239.^schol *κριτην* : Ln 49. :: at *δικ.* nusquam nisi Act 7, 27. 35.) *η μεριστ.* (D 28. 33. a c syr^cu Mcion^tert om; Aug om *δικ. η*, c^scr *μερ. η* ante *δικ.* pon) .. 157. *αρχοντα και δικ.*, 69. *κριτ. η δικ.*

15. *φυλασσεσθε* .. (G?)H 157. *-ξασθε* | *πασης* (Gb'') c. ABDKLMQRUX al plus^35 it vg al pler Clem Bas al mu .. ς *της* c. EFGHSVΓΔΛ al pl | *η ζωη αυτου* c. ABFKLQRT^sUXΔΛ al pl Clem Cyr al .. EGHMSVΓ al plus^60 Antioch *η ζ. αυτω* .. D syr^cu et^sch al om *αυτ.* | *εστιν* .. D c ante *η ζω.*, K al post *ουκ*, 28. post *υπαρχ. αυτ.*, 157. g^scr al aliq om | *αυτω* c. BDFQRT^s al^20 fere Bas Tit Cyr al .. ς *αυτου* c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ al pl

16. *δε* .. X *ουν* | *παρ. πρ. αυτ.* .. D sah *πρ. αυτ. παρ.* | *ευφορ.* c. BEFH MQS?T^sUVXΔ al pl Bas^cdd .. ADGKLΓΛ al mu Bas^ed *ηυφορ.* (Ln 49. :: cf Mt 3, 17. 12, 18. 17, 5. Lc 3, 22 etc)

λογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς
καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀπο-
θήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενή-
(* Sir 11, 19.) ματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου Ψυχή,
ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε,
εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν
ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;
21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.
22–31 Mt 6, 25–33. 22 (150.5) Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Διὰ τοῦτο ὑμῖν
λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύ-

---

17. *εν εαυτω* .. BL* *εν αυτω* | *συναξω* .. A 13. 69. 131. 346. *-ξαι*

18. *μειζον. οικοδ.* (it^{pl} vg Amb *maiora faciam* [m q add *ea*], f *mai. aedificabo*) .. D e *ποιησω αυτας μειζον.* | *κ. συν. εκει* .. D 157. it vg Amb *κακει* (157. *και εκ.*) *συν.* | *τα γενημ.* (ς Gb Sz) c. ADEFGHMQ(S?)UVΓΔΛ al longe pl (15 ap. sol. Scriv, 19 ap. Mtthae.); item ς^{e} *τ. γεννημ.* c. K al .. BLT^{a}X al^{10} cop sah syr^{sch} arm *τον σιτον* (sl *τα σιτα*) | *μου* sec .. T^{a} 131. 157. om | *και τα* (T^{a} om) *αγ. μου* (et. f al? vg etc) .. D al^{4} a b c e ff^{2} i l q syr^{cu} Amb om

19. *κειμενα* (al^{2} Clem^{2} Bas *αποκ.* [sah syr^{cu} Clem^{1} add *σοι*], 10.^{pe} om) *εις ετ. πο. αναπ.* (36. Clem^{2} cat^{comm} om; 433. *αναστα ουν*) *φαγ. πιε* c. ABEGHKLMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f g^{1}? g^{2} q (l m nil nisi *in multos annos* [m *ann. mu.*]) cop sah syr^{omn} al mu Or Cyr cat Amb Aug .. D a b c e ff^{2} i Leo om (*ευφρ.* : a b d ff^{2} m Leo *epulare*, c e i *iucundare*)

20. *ο* (T^{a} om) *θεος* .. A Cyp^{1} *ο κυριος* | *αφρων* (et. ς) c. ABDEGHLQT^{a}XΔΛ al mu .. ς^{e} (Gb Sz) *αφρον* c. KMUV (S?) al pm | *απαιτουσ.* (it^{pl} vg *repetunt* [*-ent*], a Mcion^{tert} *reposcunt* [*-cent*], Ir^{int} al *expostulabunt*, Cyp^{3} *expostulatur*, e Hier^{2} *auferetur*) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn Clem Or^{5} Bas al (sed D c i cop sah syr^{cu} Clem Or^{2} Ir^{int} Cyp al ante *την* pon) .. BLQT^{a} 33. d (*petunt*) *αιτουσιν* | *α δε* (et. Clem Or Ir^{int} al mu) .. D it^{aliq} Cyp *α ουν* | *τινι* .. D Clem^{1} Antioch *τινος*, item *cuius* it^{pler} (ff^{2} i *cui*) vg Ir^{int} Cyp Mcion^{tert} etc

21. D a b om versum (nec attingunt 237.^{schol} aliorumq) | *εαυτω* (*sibi* it^{pler} vg) c. ADEGHKMQSUVXΔΛ etc .. B 44.^{ev} *αυτω*, L *εν αυτω*, FΓ al pauc *εν εαυτω* | *πλουτων* .. E^{mg}F^{mg}G^{mg}HUV^{mg}ΓΛ al^{60} ac plur add (multi rubro) *ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (G^{mg} al non plene adscripta habent)

22. *αυτου* .. B c e om, hinc Ln [*α.*] | *υμιν λεγ.* c. AEGHKMQST^{a}UVΓΔΛ al pl a b c e syr^{utr} al .. BDLX al plus^{20} f l q al vg cop sah syr^{cu} al *λεγ. υμ.* (49. :: at ita Mt, nec aliter solet dici) | *τη ψυχη* (Gb'') c. ABDLQ al fere^{10} it^{pl} am fu for em tol al syr^{p} arm Amb .. ς add *υμων* (:: e Mt) c. EGHKMST^{a}UVXΓΔΛ al pler a e g^{2} vg^{ed} syr^{cu} et^{sch} cop sah al Clem^{2} | *τω σωματι* .. BT^{a} al^{30} fere a cop sah syr^{sch} al Clem^{1} add *υμων*, Ln [*υμ.*] (:: e Mt)

σησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-
δύματος. 24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει
αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν; 26 εἰ οὖν
οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατα-
νοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ
Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 28 εἰ

---

23. *η ψυχ.* c. ΑΕGΗΚQUΓΔΛ al pl it[pl] vg al .. BDLMSVX al[25] fere b c e cop al mu (syr[p] *γαρ* c.*) Clem[2] *η γαρ ψυχ.*, Ln *η [γ.] ψ.*, T[s] sah praem *οτι*, al plus[20] syr[p mg ed] praem *ουχι* (37.** *μη*) :: e Mt | *πλειον* (al[30] fere Clem[2] al *-ων*) .. D *πλεον* | *της τροφης* (S *τρυφ.*) .. Λ *του σωματος*

24. *τ. κοραχ.* (Eus *κατὰ τ. λουκ. λέγων Κατ. τ. κόρ. πλεῖόν τι ἐμφαίνει· τοῖς μὲν γὰρ σπερμολόγοις τῶν πτην. ἑτοιμοτέρα ἐστ. τροφή, τοῖς δὲ σαρκοβόροις ὥσπ. οἱ κόρ. δυσχερεστέρα*) .. D e f l for mt *τα πετεινα του ουρανου* (f for om *τ. ουρ.*) :: e Mt | *ουτε σπ. ουτε θερ.* c. DLQ (al vdtr) e .. ς (Ln) *ου σπ.* (Λ *-ρωσιν*) *ουδε* (M al pauc *ου*, T[s] *ουγε*) *θερ.* c. ΑΒΕFGΗΚΜSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg etc (:: at ita Mt lectione tantum non fluct) | *ταμειον* (MFU al fere[25] Clem *-μιον*) *ουδε* .. D *ουτε ταμ. ουτε* | *αυτους* .. D 253. 346. *αυτα* (vide ante) | *ποσω μαλλον* .. D c e mt *ουχι* :: e Mt

25. *δυναται* c. D 64.* 225. Tert (alludit his: *quia nemo potest adicere cubitum unum ad stat. suam*) .. ς (Ln) praem *μεριμνων* c. ΑΒΕGΗΚLΜQST[s] UVXΓΔΛ etc (c postpon) :: ut Mt lectione non fluct; nimirum facile intellegitur versum istum aut cum Mt consentientem edendum esse aut ex auctoritate testium paucorum probatissimorum tribus locis differentem. Vide sqq) | *επι τ. ηλιχ. αυτ.* .. d *ad aetatem suam*, e *ad statum aetatis suae*, b q *ad statum suum;* it[pl] vg (item cop sah syr[omn] al) *ad staturam suam* | *προσθειναι* (ΕΗΧΓΔ al mu *-θηναι*) h. l. c. B .. ς (Ln) post *δυναται* c. test rell ut vdtr (:: ut Mt lectione non fluct, vide ante) | *πηχυν* c. BD i l cop sah .. ς (Ln) add *ενα* c. test rell ut vdtr omn (:: ut Mt lectione non fluct, vide ante)

26. *ει ουν* (X sah om; syr[cu] et[sch] *δε*) *ουτε* (c. ΑΕGΗΚΜSUVXΓΔΛ al pler; Ln 49. *ουδε* c. BLQT[s] al[5] :: mihi non dubium videtur quin fatiscente Graecitate et. *ουτε* pro *ουδε* sit dictum; hinc videndum est ne emendationem paucorum testium sequamur. Quod si stat, quaeritur an recte ediderimus *οὐδέ* Mc 5, 3 et 3, 20. Cf et. Mc 14, 68.) *ελαχ. δυνασθε* .. D it[pl] om | *τι περι τ. λοιπ.* .. D it[pl] *και πε. τ. λοιπ. τι*

27. *τα κρινα* .. X al plus[10] it[mu] syr[cu] Aug add *του αγρου* (:: e Mt) | *πως ουτε νηθ. ουτ. υφ.* c. D a syr[cu] Clem (plene affert v. 27. et sq). Consentit et. ut vdtr Mcion[tert]: *cuius et lilia et foenum non texunt nec nent*) .. ς (Ln) *πως αυξανει* (F *-νουσιν*, e *crescunt et florescunt*)· *ου κοπια* (F *-ιωσιν*) *ουδε νηθει* (F *-θουσιν*, it[pl] add *ουδε υφαινει*) c. ΑΒΕFGΗΚ LΜQST[s]UVXΓΔΛ etc :: ut Mt | *ουδε* c. BEFGHKQST[s]UVΓΔΛ al pl a al vg etc .. ΑDLMX al fere[30] it[pl] al mu Clem Hier praem *οτι*, Ln [*οτι*] :: e

δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλ-
λόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι.
29 *καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρί-*
ζεσθε· 30 *ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν·*
ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 *πλὴν ζητεῖτε τὴν*
βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 ($^{151.10}$) *Μὴ*
φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι
33 s. Mt 6, 19–21. *ὑμῖν τὴν βασιλείαν.* 33 ($^{152.2}$) *Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ*
δότε ἐλεημοσύνην· ($^{153.5}$) *ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιού-*

Mt | *σολομων* : Λ *-μὼν*, Γ *-μῶν*, V *-λόμων*. Ceterum cf ad Mt | X al mu *περιεβαλλετο* (it^{pm} vg *vestiebatur*)

28. *εν* (absq *τω* c. ABLMQT^{s}UΛ al^{7}; ς add *τω* c. EFKSVΓΔ al pl Clem) *αγρω* h. l. c. BL 157.; AKMQT^{s}U al^{15} it^{pl} vg (vg^{ed} *hod. est in agro*) al mu Clem inter *σημ.* et *οντ.* (ita Ln); ς ante *σημερ. οντ.* (Λ 262. *ο. σ.*) c. ESVΓΔΛ al pl .. DG***HX al^{15} *του αγρου* post *τ. χορτ.* (:: ut Mt) .. Amb om | *οντα σημ.* c. BLΛ 262. (al? nec Wtst nec Gb attendit) .. ς *σημ. οντ.* (ita praeter notatos et. DGHX etc :: e Mt), item Ln interpositis *εν αγρω* : vide ante | *αμφιεζει* c. DLT^{s}, item B *-ιαζει* (ita Ln) .. ς *αμφιεννυσι* (:: ut Mt lectione non fluct) c. AEG***HKMQSUVXΓΔΛ etc (:: gramm. in Cram. anecd. Ox. *ἀμφιέση σημαίνει τὸ ἐνδύση – – τὸ μὲν ἀμφιέζω ἐστὶ κοινῶς, τὸ δὲ -ιάζω δωρικόν, ὥσπερ τὸ ὑποπιέζω κ. -ιάζω.* Cf. Steph. Thes.). Epiph de Mcione : *οὐκ ἔχει τό Ὁ θεὸς ἀμφιέννυ. τὸν χόρτ.*

29. *και τι* c. BLQT^{s} al plus^{10} e cop^{2} syr^{cu} et^{sch} aeth^{utr} Bas .. ς (Ln) *η τι* (:: ut Mt) c. ADEG***HKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg sah cop^{dz} syr^{p} al

30. *του κοσμ.* (Γ post *επιζ.*) .. al^{13} l om :: ut Mt | *επιζητουσιν* c. BLT^{s}X 13. 33. 69. 124. 346. .. ς (Ln) *επιζητει* c. AEG***HKMQSUVΓΔΛ al pler, item D Clem *ζητει*, it^{pl} vg Mcion^{tert} *quaerunt* (sed ff^{2} l *inquir.*, f Tert *requir.*) :: similiter inter *-ει* et *-ουσιν* lectio in Mt fluct | *υμων δε* etc .. D it^{pler} *οιδεν γαρ* (f q *autem*) *ο πατ. υμ.* | *τουτων* (Mcion^{epiph} add *των σαρκικων*?) .. X al plus^{10} it^{aliq} al add *απαντων* (226.* *παντ.*) :: e Mt

31. *πληv ζητ.* .. D a Mcion^{epiph} *ζητ. δε* | *αυτου* (Gb″) c. BDℵ*L a c cop (cop^{1} male *eius dei*) sah aeth ar^{e} .. ς *του θεου* (:: e Mt) c. AD**EG***HKMQST^{s}UVXΓΔΛ al ut vdtr omn d it^{pl} vg syr^{omn} al Mcion^{tert} et^{epiph} al | *ταυτα* (Gb″) c. BEHLQSVΔΛ al plus^{80} a e syr^{cu} sah arm Mcion^{tert} Tert .. ς add *παντα*, Ln [*π.*], c. ADG***KMT^{s}UXΓ al pl it^{pl} vg syr^{sch} syr^{p} c.* al Mcion^{epiph} Amb (:: e Mt)

32. *οτι* (D add *εν αυτω*) *ευδοκ.* (DΓ carp al mu *ηυδ.*). Sic e : *nolite metuere pusillum gregem* (ita et. i) *in quo bene sensit pat. vest. dare* etc | *δουναι* .. V tisch** al aliq praem *του* | *υμων* (Mcion omisisse dicitur ab Epiph consentiente Tert) et *υμιν* .. G*** al aliq *ημ.* (*ημων* et. cop^{dz}) et *ημ.*

33. *εαυτοις* .. Δ al *αυτ.* | *βαλλαντ.* (Gb″) c. ABDEKQT^{s}UVXΔ al pm (et.

μενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ
ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 *ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν,*
ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 (154. 10) *Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ*
ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 *καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι*
ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ
τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
37 (155. 5) *μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει*
γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐ-
τοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 *καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευ-*
τέρᾳ φυλακῇ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακά-

---

262.) .. ϛ *βαλαντ.* c. G***HLMSΓΔ al pl | *ανεκλειπτ.* (QX al *-λιπτ.*, L *-λιπον*) .. D *ανεγλιπτον* | *διαφθειρει* .. D^{gr}Δ *-φθερει*

34. *υμων* pr (e l 130.^{lat} *tuus*) .. G*** al *ημ.* | *εκ. και η* (T^{s}Δ om) *καρδ. υμ.* (G*** al *ημ.*, e l 130.^{lat} *tuus*) *εσται* (LΔ al *εστιν*, al om) .. D a b e f al (cop sah *εστ. εκ.* etc) *εκ. εστ. κ. η κα. υμ.* (D^{gr*} *ημ.*)

35. *εστωσαν* (D *εστω*) *υμ.* (G*** *ημ.*, h. l. c. BDEG***HLMPSUVXΓΔΛ al pler Clem; AKQ al mu Or Const Bas al item it vg al Ir^{int} al post *οσφ.*: ita Ln) *αι οσφυες* (Γ c^{scr} *-υαι*, P *-υαις*; D *η οσφυς*) *περιεζωσμ.* (D *-μενη*)

36. Δ *προσδεχόμενοι* | *εαυτ.* (et. Or^{cat} Const Cyr Bas) .. D 1. 13. 33. al mu Clem Or Meth *αυτων* | *αναλυση* c. ABDEHLMPQSUVΔ al pm Meth (postea: *καν τη δευτ. καν τη τρ. φυ., μακαριοι*) .. ϛ *-σει* c. GKXΓΛ al pl Bas | *κρουσ.* .. Δ 251. add *αυτου* | D *ανυξουσιν* | *αυτω* .. Γ 28. *αυτον*

37. *ελθων* .. LQ post *ο κυρ.* | *ευρησει* (d q Ir^{int1} *inveniet*) .. D Clem *ευρη* (Clem *εγρηγοροτας ευρ.*), item *invenerit* it^{pler} vg Ir^{int1} Cyp Amb

38. *και εαν* (Γ *κ. αν*, cop sah *καν*) *ελθ. εν τ. δευτ. φυλ.* (cop om) *και* (cop *καν*, sah *ἤ*, P** al^{15} fere add *εαν*) *εν τ. τρ. φυ. ελθη* (Γ *-λθειν* inepte, sah om *φ. ε.*, al^{4} om *ε.*) *και* (AK al^{7} *φυ. κ. ελθων*) *ευρη* (P al pauc *-ρησει*) *ουτ.* (ϛ *-τω* sine cod unc) c. AEG***HKMPQSUVΓΔΛ al pler f q al vg cop sah syr^{p} (syr *et si in vigilia sec. aut tert. venerit et inv. ita*) al .. BLT^{s}X 33. 131. Cyr *καν εν τη δευτ. καν* (BT^{s} *και*) *εν τη τρ. φυ.* (syr^{cu} post *δευτ.*) *ελθ. κ. ευρ. ουτ.*, item 1. 118. 209. syr^{cu} c ff$^{2.}$ i l mm Ir^{int} sed praemissis his: *και εαν ελθη τη εσπερινη* (syr^{cu} *τη πρωτη*) *φυλακη και ευρη ουτως ποιουντας* (syr^{cu} *γρηγορουντας*, ff$^{2.}$ i l mm Ir^{int} *ποι.* non exprim), *μακαριοι εισιν* (syr^{cu} *μακ. εκεινοι*)· *οτι ανακλινει αυτους και διακονησει αυτοις* .. (eadem b nihil praeterea addens; c ff$^{2.}$ i l reliqua sic: *et si* [c add *in*] *sec. et si* [c add *in*] *tertia*, Ir^{int} *licet sec. et licet tert.*, sed mm *et si venerit in sec. vig. et si in tert. et ita inv.*); item e sic: *et si venerit vespertina vig. et invenerit sic faciet* (cf D) *quia recumbere eos faciet et ministravit: et si in secunda vel tertia* .. D *και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει ουτως, ποιησει· και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη.* Epiph de Mcione: *ἀντὶ τοῦ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ φυλακῇ εἶχεν ἑσπερινὴν φυλακήν.* | *εκεινοι* (Gb′) c. BDL e ff$^{2.}$ i l mm gat Ir^{int} Niceti (e *erunt illi*, mm gat non exprim *εκ.*, rell *sunt*) syr^{cu} cop^{dz}

30 s. Mt 24, 43 s. ριοί εἰσιν ἐκεῖνοι. 39 ($^{156.2}$) τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ
ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε
ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 ($^{157.5}$) Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν πα-
42-46 Mt 24, 45-51. ραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 εἶπεν δὲ ὁ κύριος·
Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
τριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑ-
ρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς

Cyr$^{comm\,302}$ .. ς (Ln) οι δουλοι εκειν. c. AEG***HKMPQST^{s}UVXΓΔΛ al ut vdtr omn c f q al vg cop^{2} syr^{sch} et^{p} al

39. D 69. e i sah syr^{cu} arm om εγρηγ. αν και, item D 69. om (per incuriam) αφηκεν δ. τ. οικ. αυτ. | ουκ c. BKLPS 1. 13. al plus^{12} .. ς (Ln) add αν (:: ut Mt ad quem et. Or spectat) c. A(D)EG***HMQT^{s}UVXΓΔΛ al pl | διορυχθ. c. BL 33. 157. .. ς (Ln) διορυγ. (:: ut Mt sed similiter lectio fluct) c. rell ut vdtr

40. και υμ. ουν (D^{gr} δε) c. A(D)EG***HKMPSUVXΓΔΛ al pler d (cop^{2} *et vos quoque*) .. BLQT^{s} al^{5} it vg cop^{1} sah al mu om ουν (Ln 49. :: at corrector potius dedisset δια τουτο κ. υμ. ut Mt) | D^{gr} η ωρα η ου. Ceterum 1. 118. 209. om versum

41. ειπ. δε .. D και ειπ. | αυτω c. AEG***HKMPQST^{s}UVΓΔΛ al longe pler f g^{2} q vg cop sah syr^{omn} al .. BDLRX 33. 124.* al aliq it^{pl} sax pers^{p} om (Ln 49. :: at post tam longam orationem molestum et sequente κυριε abundans vdbtur) | λεγεις .. D it vg al ante την, Δ post παντ. | η και (X al^{10} it^{pl} am al Or^{int} om) πρ. παντας .. D om

42. ειπ. δε c. AEG***HKMPQRST^{s}UVXΓΔΛ etc .. BDL al^{8} l cop^{2} και ειπεν .. cop^{dz} syr^{cu} et^{sch} sine copula | εστιν .. AK al aliq (item Ir^{int} in Mt) εσται | ο φρον. (Gb'') c. BDEG***HKPQST$_{s}$VΔΛ al mu sah .. ς και φρον. c. ALMUXΓ al pl vv pler Or Amb al. Praeterea D 157. 60.^{ev} 63.^{ev} add ο αγαθος, item *et bonus* (Ir^{int} *bon. et* ante *sapiens*, sed potius ad Mt spectat) c e syr^{cu} | καταστησει (L -ση, M κατεστησει) .. T^{s} sah καστεστησεν, it^{pl} vg (non am) al *constituit*, Ir^{int} (ut ante) *praeponit* | ο κυρ. .. L κυρ. | της (D την) θεραπειας (PQRΔ al -πιας, D -πειαν) .. 1. 124. Or^{1} τ. οικετιας, 131. Or^{1} τ. οικιας (:: cf Mt) | του διδ. c. AB EG***HKMPRST^{s}UVΓΔΛ al pler Or^{1} .. DLQX 60.^{ev} 63.^{ev} Or^{1} om του (Ln 49. :: at praecedit του similiterq lectio in Mt fluct). Praeterea R al aliq vv pl Ir^{int} al add αυτοις (item Or^{2} τοις συνδουλοις [^{1}δουλ.] εαυτου [^{1}αυτ.]) :: e Mt | το σιτομ. c. AEG***HKLMPQRST^{s}UVXΓΔΛ etc (et. cop sah Or) .. BD om το (49.)

43. ευρησει .. D add αυτον (*eum*) | ποι. ουτως .. LT^{s}X al aliq it (non d) vg al Ir^{int} al ουτως (L -τω) ποι. (:: e Mt)

44. αληθως (e om αλ. λε. υμ.) .. D al pauc e αμην (:: e Mt) | αυτου .. PT^{s}ΓΛ 157. 63.^{ev} al pauc αυτω

ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ($^{158.5}$) *ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ*
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι,
καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε
καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 *ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου*
ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 ($^{159.10}$) *ἐκεῖ-*
νος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ καὶ μὴ ἑτοι-
μάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·
48 *ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.*
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ ᾧ πα-
ρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 ($^{160.5}$) *Πῦρ ἦλ-*
θον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 *βάπτισμα*
δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. 51 *δο-* 51–53 Mt 10, 34 s.

---

45. ο (MX al^{10} cop^{2} al aliq Or Ir$^{int 1}$ add *κακος* :: e Mt) *δουλ. εκ.* | *ε. τ. καρδ. αυτ.* .. Λ (sed servat *αυτου*) 435. om, Caes *εν εαυτω* post *ειπη* | *ο κυρ. μου* .. K al aliq Or^{1} *μου ο κυρ.* (:: e Mt) | *ερχεσθ.* .. KM al^{10} Caes *ελθειν* (Caes praem *του*) :: e Mt | D *τυπειν* | D^{gr} *εσθιων τε κ. πεινων μεθυσκομενος*, item e *manducans et bibens et inebrietur*

46. *τ. δουλ. εκεινου* (ita et. Mt) .. D e Ir$^{int 1}$ *αυτου* | *μετ. τ. απιστ.* (X 1. al mu Ir$^{int 1}$ *υποκριτ.* :: e Mt) *θησ.* .. D *θησ. μ. τ. απ.* (Caes *θησ.* aute *το μερ.*, item Dial : scilicet Dialogi locus, quem ad Mt traximus, potius pertinet ad Lc, quamquam ibi est : *ὁ κύρ. τοῦ κακοῦ δούλου*)

47. *εαυτου* c. AE**G***HMRSUVΓΔΛ al pm .. BDE*KLT^{s}X al^{60} fere *αυτου* (Ln 49.) | *μη ετοιμ. μηδε* (BT^{s} 33. *η*) *ποιησας* .. D 96. sax Or^{lib} Dial^{liberrime} Ir$^{int lib}$ (om et. *πρ. το θελ. α.*) Amb om *ετοιμ. μηδε*, item L 13. 8.^{pe} b f ff^{2} i syr^{cu} et^{sch} pers^{p} om *μηδ. ποιησ.* .. c e l q Cyp Ambrst (pergit *ei* pro *προς* etc) *et non paruit* (*paruerit*) | *πολλας* .. Δ Dial *πολλα*

48. *εδοθη* .. D *εδωκαν* | *πολυ ζητηθησ.* (sah *requirent*) *παρ* (1. 64. 131. 209. *απ*) *αυτου* .. D *ζητησουσιν απ αυτου περισσοτερον* | *περισσοτερ.* (R *-σωτερον*, D *πλεον*) *αιτησ.* (DU al plus^{30} Clem^{liberrime} Const Bas Mac Epiph$^{anc 28}$ [*ω διδοται περισσοτ., περισσοτ. απαιτ. αιτ.*] *απαιτ.*) *αυτον* (Const *παρ αυτου*). Ceterum ad vv. 47—56. respicit libere Pist. Item ad 48. Iust: *ᾧ πλέον ἔδωκεν ὁ θεός, πλέον καὶ ἀπαιτηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ.*

49. *πυρ* .. X b e ff^{2} praem *ουκ οιδατε οτι* | *εις* c. DEG***HRSUVΓΔΛ al pl .. ABKLMT^{s}UX al plus^{40} Clem Or^{6} Eus^{saepe} Bas Vict^{ant} al (cop sah) *επι* (Gb'' Ln :: at ut per se alienam manum prodit, ita e Mt, ubi *επι* non fluct, fluxisse probabile est) .. it vg Mcion^{tert} al *in terram*, Hil Hier *super terram*

50. *δε* .. L al plus^{10} it^{aliq} al om | *οτου* (Gb' prob Schu) c. ABDKLMRT^{s}U al plus^{30} Or .. ς *ου* c. EG***HSVXΓΔΛ al pl. Cf huc et. Epiph^{784} *πο-*

κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν
ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 *ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ*
*Mich 7, 6. *ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν* 53 *διαμε-*
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ τὴν θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην
αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
54–56 Mt 16, 2 s. 54 (161.5) *Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην*
ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε Ὄμβρος ἔρχεται, καὶ
γίνεται οὕτως· 55 *καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων*
ἔσται, καὶ γίνεται. 56 *ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ*
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκι-

τήριον ἔχω πιεῖν, καὶ τί σπεύδω ἕως οὗ πίω αὐτό. καὶ βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἐβαπτίσθην.

51. *δουναι* .. D e syr^{cu} *ποιησαι*, it^{mu} Mcion^{tert} cop sah (sed var. lect.) *mittere*, 63.^{ev} *βαλειν* | *αλλ η* .. D al^{5} *αλλα* (nec exprim *η* it vg al)

52. *πεντ. εν οικ. ενι* c. AEGHKMST^{s}UVXΓΛΛ al pler it^{pl} vg cop sah syr^{omn} al Eus .. BD^{gr}L c e Hil *πε.* (sed D c post *οικ.*, e post *διαμεμ.*) *εν ενι οικ.* : ita Ln | *διαμεμερισμ.* (T^{s}X al aliq *διαμερισμ.*) .. D post *τρεις*, c om | *επι* bis .. D *εν*, item *in* it vg (Hil *in duo* et *super tres*), sed ita et. in sqq | *δυσιν* : LU al mu *-σι* (sed LU *τρισιν*). H om *τρ. επ. δυσ. κ. δ. επ. τρ.*

53. *διαμερισθησονται* c. BDLT^{s}U 59. 157. 18.^{ev} 48.^{ev} 63.^{ev} it vg cop Eus Hil Amb Eucher .. ς (post *τρισιν* puncto posito) *-σθησεται* c. AEGHKMSVXΓΛΛ al pler sah syr^{omn} al Mcion^{tert} | *επι υιω* (Gb'') c. BEGHMST^{s}UVXΓΛΛ al pl Eus .. ς (Ln) *εφ υιω* (K p^{scr} ante *πατ.*) c. ADKL al pm | *επι* (A *εν*) *πατρι* .. D c e i q Amb add *αυτου* (Amb om) *διαμερισθησονται* (c e i q *dividetur*) | *επι την θυγατερα* c. BLT^{s} 1. 131. 157. 209. Eus, atque (ita Ln) omisso *την* D; item *επι την* (T^{s} om) *μητερα* c. BDLT^{s} 1. 124. 131. 157. 209. Eus .. ς *επι θυγατρι* et *επι μητρι* c. AEGHKMSUVXΓΛΛ etc | *επι την* (X al aliq om) *νυμφ. αυτης* (T^{s} 63.^{ev} *εαυτης*, Λ* cop^{2} Eus Mcion^{tert} om) *κ. ν. επ. την* (X al aliq om) *πενθ. αυτης* (*αυτ.* c. AEGHKMST^{s}UVXΓΛΛ al pler vv pler; BDL cop^{petr} 157. Eus Mcion^{tert} om : ita 49.)

54. Λ *ιδετε*, al pauc *ειδητε* | *την* c. DEGHKMST^{s}UVΓΛΛ al pler .. ABLXΛ al^{8} om (Ln) | X al *ανατελουσαν* | *Ομβρος* c. BDEGHMST^{s}VΓΛΛ al longe pl it^{pl} vg .. AKLUX al plus^{20} c e Bas praem *οτι* (49. et Ln [*οτ.*]) | *ουτως* c. unc omn (exc Γ) aliisq pl .. ς *-τω* c. Γ etc

55. D *πλεοντα* | *οτι* .. DL 157. 48.^{ev} 63.^{ev} vv aliq (sed non it vg) om

56. *το* .. D y^{scr} al pauc b q cop add *μεν* (:: ut Mt) | *τ. γης κ. τ. ουρ.* c. ABEGHMSUVΓΛΛ al longe pl am harl al syr^{p} .. DKLT^{s}X al^{35} fere it vg^{ed} et^{cdd} pl cop sah syr^{cu} et^{sch} al *του ουρ. κ. τ. γης* (In Λ vdtr scriptor *της γης και* addidisse quum iam *του ουρ.* scripsisset) | *τον δε* (B post *καιρ.*, L om; D 157. *πλην τον*, c e *verum*, d *verumtamen*) *καιρ. τ. πως*

μάζετε; ° 57 *Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;*
58 (162. 5) *ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα,* 58 s. Mt 5, 25 s.
ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. 59 *λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.*

XIII.

1 (163. 10) *Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.* 2 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο,*

(D c e i om) ου δοκιμ. (BLT[s] 33. ff[2.] cop sah syr[p mg] aeth ουκ οιδατε δοκιμαζειν [T[s] -ζεται inepte]) .. X om

57. τι δε .. D b (vdtr) syr[cu] om

58. σου .. K om | D εν τω οδω | απηλλαχθαι .. AXΔ c[scr] απαλλαχθ. (X -αλα-), D απαλλαγηναι | απ (c[scr] υπ) .. B Bas om | κατασυρη .. D b ff[2.] i l q syr[cu] Amb[1] κατακρεινη, condemnet (item it[aliq] for gat mm al Aug Bed tradat, Ir[int] det) | σε παραδωσει (D 157. παρ. σε) c. ABDT[s] al[5] Mcion[epiph] .. ς σε παραδω (it vg tradat te) c. EGHKLMSUVXΓΔΛ etc | πρακτορι .. Λ παρκτ., E -τωρι | σε .. D al mu it vg al post βαλ. pon | βαλει c. BDXΓ 28. 33. 63.[ev] y[scr] al aliq .. AEGHKLMSUVΔΛ al longe pl Bas βαλη (Gb Sz) .. ς βαλλη c. T[s] al mu (157. al βαλλει)

59. λεγω .. L al pauc syr[sch] Ir[int] praem αμην :: e Mt | U* om εκειθ. | εως ου (Λ του) .. BL 1. εως, T[s] εως αν :: e Mt | και τον (c. AEGHKLUV XΔΛ al plus[45] Or; ς Ln το c. BMS?T[s]Γ al pm) εσχ. (Λ om) λεπτ. (vg minutum; it Ir[int] Mcion[tert] Amb Aug quadrantem) αποδ. (X ante και τον pon) .. D αποδοις τον εσχατον κοδραντην atque eodem ordine it[aliq] syr[cu] et[sch] Ir[int 1] Aug :: e Mt

XIII. 1—9. Mcion om teste Epiph nec dissentiente Tert (Epiph : ἦν παρακεκομμένον ἀπὸ τοῦ Ἦλθόν τινες ἀναγγέλλοντες αὐτῷ – συνέμιξε Πιλ. μετὰ τ. θυ. αὐτῶν, ἕως ὅπου λέγει περὶ τῶν ἐν τῷ Σιλ. δέκ. ὀκτ. ἀποθανόντων ἐν τῷ πυργῷ· καὶ ὅτι ἐὰν μὴ μετανοήσητε· καὶ ἕως τῆς παραβ. τῆς συκῆς, περὶ ἧς εἶπεν ὁ γεωργὸς – κόπρια, καὶ ἐὰν μὴ ποιήσει, ἔκκοψον.

1. εν .. D al pauc a e g[2.] om | X al απαγγελοντ. | AD πειλατος (h. l. et. H -ᾱ-, cf ad Mt 27, 13.)

2. αποκριθεις c. BLT[s] 157. a b e i l al vg cop[dz] sah .. ς add ο ις̅ (Ln [ο ις̅]) c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler c ff[2.] q cop[2] syr[omn] al | οι γαλ. ουτ. .. D 69. 346. al it vg al ουτ. οι γαλ. | αμαρτ. .. D it vg al post (vg[ed] et[cdd aliq] ante) εγενοντ. pon

ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα-
νοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ
ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐ-
τούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀν-
θρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν,
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

6 ([184. 10]) Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις
πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν
αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν Ἰδοὺ τρία

2. οτι (T[s] 13. om) τοιαυτα (DL al[2] e ταυτα, al[3] τα τοι., al[2] τοσαυτ.) πεπονθ... g[scr] c om

3. αλλ .. L αλλ η, D αλλα | μετανοησητε (Gb') c. ADMXΓ al plus[25] (346. -σετε) Chr[2] Bas Antioch cat, item *paenitentiam habueritis* (*egeritis*) it[pl] vg Vict[tun] al .. ς μετανοητε (-ειτε HV al[10]) c. BEG(H)KLST[s]U(V)ΔΛ al pl, item *paenit. habeatis* b q. Praeterea vide ad v. 5. | παντες .. MΛ al[5] 237.[schol] -τως (ff[2.] l om et h. l. et v. 5.). Item aliq ex his (sed non MΛ) v. 5. | ωσαυτως c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler Chr[1] .. BDLT[s] al[8] 237.[schol] al syr[p mg] Chr[1] cat ομοιως (Ln). Item it vg *similiter*. Cf et. ad v. 5.

4. ἢ .. X ει | και οκτ. c. AEGHKMST[s]UVXΓΔΛ al ut vdtr omn Chr Epiph cat (item it vg, nisi quod XVIII b e fu) .. BD[gr]L sah (cop ιη) Cyr om και, Ln [κ.] | επεσ. ο πυργ. .. LX (Cyr[lib]) ο πυργ. επ. | εν τω σιλ. (Λ* haec om) .. D[gr] του σιλ. | αυτοι c. ABKLT[s]X 33. 69. 157. al fere[10] it vg sah (οτι εγεν. αμαρτιαι αυτοις) syr[p] Chr .. D al[2] syr[sch] et[cu] auct[novat] om .. ς ουτοι c. EGHMSUVΓΔΛ al pl cop al | τους ανθρ. c. ABDLMT[s]Λ al[8] Bas .. ς om τους c. EGHKSUVXΓΔ al pl .. 1. 63. 131. al plus[5] gat mm 130[lat] al Chr om | κατοικ. .. D ενοικ. (d *inhabit.*) | εν c. AEGHKMST[s]UVΓΔΛ al pler it[pler] vg cop sah .. BDLX al[8] e Chr om (:: utraq ratio in Lc frequens; sed cf ad Act 13, 27. ubi similiter test aliq boni εν eiecerunt)

5. λεγω .. D add δε, item e *enim* | αλλ .. KT[s] αλλα, L αλλ η, D οτι (13. it[pl] non exprim, item 433. it[pl] v. 3.) | μετανοησητε (346. -σετε) c. (Gb') ADLMT[s]UX al[30] it vg Epiph Chr Antioch al .. ς -νοητε (H al -νοειτε) c. BEG(H)KSVΓΔΛ al pl | ωσαυτως c. BLM al[11] syr[p mg] Bas Chr .. ς (Ln) ομοιως c. ADEGHKST[s]UVXΓΔΛ etc. Item *similiter* it vg

6. ταυτ. τ. παραβ. .. K al τ. παρ. ταυτ. | ειχ. τις .. DK al pauc e Amb τις ειχ. | πεφυτευμ. h. l. c. BDLX al[10] it vg cop sah syr[sch] (syr[cu] non exprim) syr[p] arm al Cyr Petr Bas al .. ς post ε. τ. αμπ. αυτ. c. AEGHKMST[s]UVΓΔΛ al pler | ζητ. καρπ. (Gb Sz) c. unc omn aliisq pl it[pler] vg al mu Petr Bas al .. ς καρπ. ζητ. c. min non ita mu c i | εν αυτη .. D[gr] απ αυτης | κ. ουχ ευρεν.[7] ειπ. δε προς .. D 157. e l και μη ευρων ειπ. πρ.

7. ειπεν .. M al pauc ελεγεν | τρια ετη (D it[pl] [a e *trienn.*] vg ετ. τρ.) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler sah syr[sch] et[p] al Or Petr[2] Bas Vict[ant] al Ir[int] ..

ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκ-
κοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει*
αὐτῷ Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ
αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 *κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε,*
εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 *Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν.*
11 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ,*
καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.
12 *ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ Γύναι,*
ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου, 13 *καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς*
χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν.

BDLT^{s} al^{4} it vg cop syr^{cu} arm al Petr^{1} al Amb add *αφ ου* (item 157. *αφ ης*) | *ουχ* .. D *ουκ* | *εκκοψον* (D praem *φερε την αξεινην*) c. BDEGH KMSUVΓΔΛ al pler e syr^{cu} et^{sch} al .. ALT^{s}X al^{6} it^{pler} vg cop sah syr^{p} al Or add *ουν* (Ln) | *την γην* .. B* 80. *τον τοπον* | *καταργει* .. HSX al fere^{30} Bas (var cdd) Thph *-ργη*

8. *και τουτ. τ. ετος* (Hier *et istum adhuc annum*) .. D *ετι τουτον τον ενιαυτον* | *σκαψω* .. T^{s} Petr add *τα* | *κοπρια* (ς^{e} 1624. 1633. al *-πρία*, sed Gb Sz *κόπρια*) c. ABELMST^{s}UVXΓΔΛ al longe pl (vg *stercora*, e Hier *stercus*) Or Ath Cyr Petr al mu .. ς (et. Wtst sed commend *-πρια*) *-πριαν* c. GHK al mu (1. 13. al *κοπρον*) .. D *κοφινον κοπριων*, it^{pler} Aug Amb *cofinum* (*squalum*) *stercoris*

9. *καν* (Δ *κα*) .. T^{s} *και*, D c^{scr} *και εαν*, 1. 118.* 209. om *καν μ. π. κα.* | *ποιηση* .. Δ al *-ησει* | *ει δε μηγε, εις το μελλ.* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg syr^{p} (similiter syr^{cu}; item syr^{sch} sed *εις το μελλ.* reddit *ad quid viveret?*) al Petr .. BLT^{s} 33. 69. cop sah arr Cyr *εις το μελλον* (T^{s} sah add *αφησεις*)· *ει δε μηγε* | *εκκοψεις* (Γ al mu *-ψης*) *αυτην* .. Γ al(evgll) add *ταυτα λεγων εφωνη* (*-νει*)· *ο εχων ωτα ακουειν ακουετω.* Praeterea ad istum locum alludit Hipp ex Docetar. libris 8, 8. p. 262. *καρπὸς ἐφ' ὃν ἦλθεν ὁ ζητῶν, φησί, τρὶς καὶ οὐχ εὗρε* etc

10. *διδασκ.* .. GHΓ al mu (et. evgll) syr^{sch} pers^{p} add *ο ι̅ς̅* | *συναγωγων* .. H 13. 346. *ημερων* | *εν* .. DT^{s} al aliq it vg al om | *τοις σαββ.* .. D cop^{2} sah *τω σαββατω*

11. *γυνη* c. BLT^{s}X 33. 157. al aliq it^{pler} vg cop sah syr^{p} .. ς add *ην* c. A(D)EGHKMSUVΓΔΛ al pler e syr^{sch} et^{cu} (D sic: *γυν. εν ασθενεια ην πνευματος*) | *δεκ. και οκτ.* (D cop *ι̅η̅*, XVIII b e fu) .. BT^{s} al^{5} sah al om *και*, Ln [*κ.*] | *συγκυπτ.* (LΔ *συνκ.*) .. X *συγκυμπτ.*, D** *συνκαμπτουσα* (* om *-μ-*) | AX *ανακυμψαι*

12. *προσεφων. και* .. D e om | *της ασθ.* c. BEGHKLMST^{s}UVΓΔΛ al pler Or Cyr .. ADX al fere^{10} praem *απο* (Ln). It vg *dimissa es* vel *liberata es ab*

13. *αυτη τ. χειρας* .. D cop sah syr^{sch} et^{cu} *τ. χ. αυτ.* | *ανορθωθη* c. ABDG**HLMXΓΔΛ al .. ς *ανωρθ.* c. EG*KS?T^{s}UV? al pl | *εδοξαζεν* .. D c *-ασεν*

14 ($^{165.2}$) *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαβ-*
βάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν
ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 *ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ*
14, 5. Mt 12, 11. *εἶπεν Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐ-*
τοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 *ταύ-*
την δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα
καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ σαββάτου; 17 ($^{166.10}$) *καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο*
πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν
τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 s. Mc 4, 30—32. Mt 13, 31 s. 18 ($^{167.2}$) *Ἔλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,*
καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 *ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λα-*
βὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο

---

14. ο ις̅ . . D om ὁ | *ελεγ. τω οχλω* . . D a e post *αγανακτ.* pon | *οτι* c. BL gat mm (cop sah ubique : hinc corrige Mt 26, 65.) . . ς (Ln) om c. ADEFGHKMST^{s}UVXΓΔΛ etc | *εργαζεσθαι* (it vg *operari*) . . d *curari* | *αυταις* c. ABLT^{s}X al^{9} . . ς *ταυταις* c. DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (it vg *in his* etc) | *ουν* . . U p^{scr} om, item Δ sed pergit *συνερχομ.*

15. *ουν* c. AEFGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al pler q syr^{p} . . BDL 1. 69. 124. 131. 209. 346. it^{pler} vg al mu *δε* (Ln 49. : : at vdtr *ουν* istud propter *ουν* modo praegressum cum *δε* mutatum, quod optime quadrare videbatur) . . d^{scr} om, 16. aeth *και* (ante *απεκρ.*) | ο *κυρ.* . . DS^{r}FUΓ al plus^{2} for al syr^{cu} et^{sch} al ο ις̅ | *υποκριται* (Gb'' Sz) c. ABEFGHKLMST^{s}ΓΓΔΛ al plus^{70} it^{pler} vg cop sah syr^{p} al mu Ir^{int} al . . ς *-τα* c. DVX al mu f syr^{cu} et^{sch} al | *υμων* . . T^{s} *ημων* | *τω σαββ.* . . AT^{s} al pauc cop sah praem *εν* | *η* . . D *και* | AV 86. *την ονον* | *απαγαγων* (Λ* *αγαγων*) . . B* 1. *απαγων*

16. *δε* . . F al pauc om | *θυγατερα* . . KXΓ*Λ 209. al mu (7 ap. sol. Scriv) *-ραν* | *αβρ.* . . D praem *του* | *δεκ. και οκτ.* (cop sah it^{aliq} ut supra) *ετη* (et. Eus) . . D *ετη* ιη̅ | *απο* . . Δ Or^{cod} *εκ*

17. *ταυτ. λεγ. αυτου* . . D e om | *κατησχυνοντο* . . DS^{r} e sah *κατησχυνθησαν* | *παντες* . . D b e q om | Λ *οι αντικ. αυτου* (it^{pl} vg al *adversarii eius*) | *οχλος* . . GL al *λαος* | *εχαιρεν* . . Λ 262. *-ρον* | *επι πασιν* (K al pauc om) *τ. ενδ. τ. γινομ.* (T^{s} *γιγνομ.*, Λ *γειν.*, B *γενομ.*) *υπ αυτου* (ita et. a g^{2}· vg) . . D it^{pl} *εν πασιν* (it^{pl} om exc e f) *οις εθεωρουν* (f *quae videbantur*) *ενδοξοις υπ. αυτ. γεινομενοις* (*fieri*)

18. *ουν* c. BL 1. 13. 69. 157. 346. it^{pler} vg cop sah syr$^{p\ mg}$ . . ς (Ln) *δε* c. ADEFGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al pler e q syr^{sch} syr$^{p\ txt}$ al (syr^{cu} aeth *και ελεγ.*) | *του θεου* . . U al pauc aeth *των ουρανων*

19. *εις* . . D al fere^{10} add *τον* | *εαυτου* c. ABEGHMST^{s}UVΓΔΛ al pl . . DF KLX al mu *αυτου* | *ηυξησεν* . . H *-ξανεν* | *εις* (al^{3} *ως*) . . D al aliq om (it^{pl} *facta est arbor*; sed e al vg *fact. est in arborem*) | *μεγα* c. AEFGH

εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν
τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 ($^{168.5}$) Καὶ πάλιν εἶπεν Τίνι ὁμοιώσω τὴν Mt 13, 33.
βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυ-
ψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 ($^{169.2}$) Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων
καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. 23 ($^{170.5}$) Εἶπεν δέ τις
αὐτῷ Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς
24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω Mt 7, 13 s.
ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 ($^{171.5}$) ἀφ' οὗ 25 ss. Mt 25, 10–12.
ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε
ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες Κύριε ἄνοιξον ἡμῖν,

---

KMSUVXΓΔΛ al pler c f q al vg cop^{2} et cop$^{dz\ mg}$ syr^{sch} et^{p} al .. BDL T^{s} 251. a b e ff^{2} i cop$^{dz\ txt}$ syr^{cu} eth^{r} arm Amb om, Ln [*με.*] :: ut Mt | *κατεσκηνωσεν* (U *κατασκ.*) .. DΓ 21.^{ev} *-σαν* (Γ *κατασκ.*), Λ 13. 69. 346. *κατεσκηνουν* | *εν* (cop *super*) *τ. κλ.* .. D sah *υπο τους κλαδους*

20. *και* (c. BGLT^{s} al mu it vg cop syr^{sch} syr^{p} c. ob. al; AEFHKMSUVXΓΔΛ al longe pl sah syr^{cu} al Thph om : ita Sz 49. et Gb^{oo}. Cf Mt 13, 45. 47. ubi nemo *και παλιν* substituit) *παλιν* etc .. D *η τινι ομοια εστιν η βασιλεια του θεου και τινι ομοιωσω αυτην*

21. *εκρυψ.* (Gb' prob vdtr Schu) c. BKLU al^{70} fere Thph .. ς (Ln) *ενεκρ.* c. ADEFGHMST^{s}VXΓΔΛ al pl Eus (:: similiter in Mt fluct lect, sed ibi B *ενεκρ.* Altero loco ab evglsta omnino scriptum vdtr *εκρ.*) | *εζυμωθη* (it^{pl} d Amb *fermentatum est*) .. D^{gr} *ζυμωθη*, a vg Aug *fermentaretur*, e *fermentetur*

22. *διεπορ.* (a *circuibat*, e *perambulab.*) .. H al pauc *επορ.* (it^{pl} vg *ibat*) | *κατα* .. LT^{s}X 157. add *τας* | AELT^{s}U al *ποριαν* | *εις* .. K al aliq *εν* | *ιερουσαλημ* (et. it^{pler} vg) .. BL *ιεροσολυμα* (a *hierosolymis*)

23. *ολιγοι* (et. Or) .. D al^{4} add *εισιν* (item it vg al) | *ειπ. πρ. αυτους* (al aliq syr^{cu} al *πρ. αυτον*, 13. 69. om) .. D *αποκριθεις ειπ.*

24. *θυρας* (Gb) c. BDLT^{s} (*δ. τ. θυρας στηνης πυλης* : sic) 1. 131. Or („*ἐν τῷ κα. λουκ. οὕτως ἔχον.*" Alibi *πυλης* ad Mt spect), item *ostium* a e ff^{2} i q Lcif Faust (*ianuam* d) .. ς (Gb') *πυλης* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler, item *portam* b c f al vg sah al (:: in Mt lect non fluct) | *ουκ ισχυσουσιν* (Λ *-σωσιν*, T^{s} *ισουσιν*) .. D *ουχ ευρησουσιν* (:: cf Mt)

25. *αφ ου* (D *οτου*) *αν* (T^{s} al Bas *εαν*) .. Ln 49. haec usq *ανοιξ. ημιν* prioribus annexa habent, puncto posito ante *και αποκριθεις*. Inter *ισχ.* et *αφ* plene interpg AEKL(non item M)ΔΛ etc, item (*Cum autem intraverit*) it^{pl} vg Faust, nec aliter (*Ex quo surrexerit*) b q (non item e). Accedunt ut vdtr vv rell item Bas Lcif Amb | *εγερθη* (al^{2} *ελθη*, 13. 346. it^{pl} vg Bas Faust Amb *εισελθη* [*intraverit*]) *ο οικοδεσπ.* (K al *οικωδ.*) .. D *ο οικοδ. εισελθη* | *αποκλειση* .. Γ al mu *-κλεισει* (Λ al *-κλησει*) | *την θυραν* (U bis *-ρα*) sec .. D c^{scr} b q Lcif Faust om, a om *κ. κρου. τ. θυρ.* | *κυριε* c. BL 157. a c e vg cop sah (et. Pist) sax

καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 *τότε*
ἄρξεσθε λέγειν Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς
Mt 7, 23. *πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.* 27 *καὶ ἐρεῖ Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα πόθεν*
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες, ἐργάται τῆς ἀδικίας. 28 *ἐκεῖ*
Mt 8, 11 s. *ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων,* ($^{172.5}$) *ὅταν ὄψησθε*
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 *καὶ ἥξουσιν*

Faust .. ς *κυριε κυριε*, Ln *κυρ.* [*κυρ.*], c. ADEGHKMST^{s}UVXΓΔΛ al fere omn it^{pl} syr^{omn} al mu Bas Lcif (Amb om utrumq) :: e Mt 25, 11. ubi nemo alterum om; nec magis Mt 7, 21. 22. Lc 6, 46. | Bas *και τοτε αποκριθεις* | *ερ. υμιν* .. U add *οτι*

26. *αρξεσθε* c. BEGHSUVΛ al pl (it vg *incipietis*) .. ADKLMT^{s}XΓΔ al plus^{30} *αρξησθε* | *λεγειν* .. D add *κυριε* | *ἐνώπιόν σου*: ita in cdd; Ln 49. *ἐνώπ. σοῦ* invitis cdd

27. *λεγω* (S add *δε*) .. BT^{s} *λεγων* .. 225. it vg cop sah syr^{sch} (non syr^{cu} nec^{p}) al Lcif Faust om | *ουκ οιδα* c. BLRT^{s} 157. 346. b i tol (item san vdtr) Lcif Amb (uterque affert et. v. 25. sed addito *vos*; ibi non om nisi c) Faust Op .. ς add *υμας*, Ln [*υμ.*] c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc .. D e *ουδεποτε ειδον υμας* (e *vos vidi*) pro *ο. ο. πο. εστ.* (*πο. εστ.* om et. al^{3} Cyr Hier; Or^{lib} *ουκ οιδ. υμ. οτι εργ. εστε ανομιας*) | *αποστητε* .. M g^{scr} al (Iust^{lib}) *αποχωρειτε* :: e Mt | *παντες* .. Clem$^{rom\ lib}$ Iust^{lib} Or^{lib} (ter : *οτι εργατ. εστε* [^{1}*εστ. εργ.*] *αδικ.* [^{1}*ανομ.*]) Epiph^{769} et$^{2, 26.}$ Cyr om | *εργαται* (Gb') c. (B? ex ed. Wo. Ceph.) DEGHLRSVXΔΛ al fere^{15} Cyr cat (Clem^{rom} Iust Or Epiph^{1} libere) .. ς (Ln) *οι εργ.* c. A(B?) KMT^{s}UΓ al pl Epiph^{1} (:: coniungenti arcte *παντες* c. *εργ.* videbatur *οι* necessarium) | *της αδικ.* (D X^{scr} Or^{1} Epiph^{2} al *ανομιας* :: e Mt) c. AE GHKLMST^{s}UVXΓΔΛ al ut vdtr omn Epiph^{2} Cyr al .. BDLR cat (Or al libere) om *της* (Ln 49. :: ut al *οι* addiderunt, ita al non addentes om *της*). Cf huc et. Clem$^{2.\ ad\ Cor}$ *ἐρῶ ὑμῖν Ὑπάγετε ἀπ' ἐμοῦ, οὐκ οἶδ. ὑμᾶς πόθεν ἐστέ, ἐργ. ἀνομίας.* Item Pist (antea v. 26. *καὶ λέξοι σί μοι* pro *τοτε αρξ. λεγ.*, *ἐλάβομεν ἐκ μυστηρίων σου καὶ ἐπληρώθημεν πάσῃ τῇ διδαχῇ σου* pro *εφαγ. εν. σου κ. επιομ.*) : *καὶ ἀποκριθεὶς ἐρῶ αὐτοῖς Οὐκ οἶδα ὑμ. τίνες ἐστέ, ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν καὶ τὸ κακὸν ἕως νῦν· διὰ τοῦτο ἀπέρχεσθε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐκτός. καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ ἀπελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐκτός.*

28. *οψησθε* .. DX al^{20} *-εσθε* (Lcif *cum videbitis*; contra it [et. d] vg Ir^{int} al *cum videritis*) | DL it^{pm} *ισαχ* | *του θεου* .. Λ *αυτου*, 86. 7.^{pe} Ir^{int} Amb *των ουρανων* (:: e Mt) .. 59. om. Epiph de Mcione : *παρέκοψε πάλιν Τότε ὄψ. ἀβρ. κ. ἰσ. κ. ἰακ. κ. πάντ. τ. προφ. ἐν τ. βασ. τ. θεοῦ. ἀντὶ δὲ τούτου ἐποίησεν Ὅτε πάντας τ. δικαίους ἴδητε ἐν τ. βασ. τοῦ θε., ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. ἐποίησε* (altero loco *προσέθηκε*) *δὲ κρατουμένους ἔξω. καὶ* (alt. loc. om) *ἐκεῖ ἐστὶν* (alt. loc. *ἔσται*) *ὁ κλ. κ. ὁ βρ. τ. ὀδ.* Confirmat Tert his : *cum videbunt iustos introeuntes* [*introeuntes* add et. it^{pl} Lcif al] *in regnum dei* (similiter

ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλι-
θήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 ($^{173.2}$) καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχα- Mt 19, 30. 20, 16.
τοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι. Mc 10, 31.
31 ($^{174.10}$) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγον-
τες αὐτῷ Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔ-
ριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι
ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 ($^{175.5}$) Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί- 34 s. Mt 23, 37–39.
νουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς
αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις
τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ

Amb^{1} *cum videritis iustos intrare in regnum caelorum*), *se vero detineri foris.*

29.—35. Mcion om teste Epiph singula percensente, nec contradicente Tert

29. *και* (T^{s} om) *απο* c. BLRT^{s} al mu a d f q al (syr^{cu} et^{sch} quater *απο*) Amb (item quamquam libere Ir^{int} Hier al) .. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al^{90} ac plur b c e ff^{2} i l vg cop sah syr^{p} al om *απο* (49. Gb$^{\infty}$ Ln [*απ.*]) | KMRXΓΛ al mu *ανακληθησ.* | H* om *του θεου*?

30. *ἰδοὺ εἰσὶν* et *καὶ εἰσὶν* : his acc. KMΓΛ 1. atq haud dubie pl; non (ut Ln 49.) *ἰδού εἰσιν* et *καί εἰσιν* | X *πρωτ. οι εσ. εσχ. κ. ε. εσχ. οι εσ. πρ.*

31. *εν αυτη* (GS al pauc b e f add *δε*) c. ABEGHLRSUVXΓΔΛ al pler it vg syr^{omn} al .. DKMT^{s} al^{12} cop sah *ε. ταυτη* (157. cop add *δε*) | *ωρα* (Gb' Schu „bene ap Lc") c. AB*DLRX al fere^{15} syr$^{p\ mg}$ .. ς (Ln 49.) *ημερα* c. B**EGHKMST^{s}UVΓΔΛ al pl it vg al mu (cop^{dz} syr^{cu} *diebus* etc) | *προσηλθαν* c. DL .. ς (Ln 49.) *-λθον* c. rell ut vdtr. Praeterea D al aliq Thph add *αυτω*, sed D al om post *λεγ.* | *φαρισαιοι* .. D it vg *των φαρισαιων* | *θελει* .. E 31.^{ev} *μελλει* (sed E *μελει*), D al^{5} sah *ζητει*

32. *και* (M 7.^{pe} a e o *δε*) *ειπ. αυτ.* (K al om) | L *τα δαιμονια* | *αποτελω* c. BL 33. 124., item D *αποτελουμαι* .. ς *επιτελω* c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (al^{2} *τελω*) | *τη τριτη* .. B al pauc it vg (sed non am san al) al add *ημερα*, hinc Ln [*ημ.*]

33. *αυριον* .. syr^{sch} ar^{p} pers^{p} Thph^{comm} add *εργαζεσθαι* | *εχομενη* (cf Act 20, 15. et alibi) .. DΛ al plus^{15} *ερχομ.* (et. cop exprim *ερχ.*) | *απολεσθαι* (RΛ al *απωλ.*) .. D ante *προφ.* pon

34. *ιερ.* bis .. B ter ut vdtr, sed semel in mg additum | *αποκτεινουσα* (LR al *-κτιν-*) c. BDEGHLMRSU**VΓΛ al pl .. AKU* al plus^{15} *αποκτεννουσα*, XΔ al plus^{50} *αποκτενουσα* (Gb'') | D *ορνιξ* | *την εαυτ. νοσσιαν* (HL al mu *νοσιαν*) c. BEGHLRSUVXΓΔΛ al pler item *nidum suum* a b vg

ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως
*Ps 118, 26. ἥξει ὅτε εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

1 ([176.10]) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν
ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς
Mt 12, 10. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 ([177.2]) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων Ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θερα-
πεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν

---

cop .. ADKM al plus[35] τα εαυτ. (D αυτης post νοσσ.) νοσσια (Ln :: e Mt), item *pullos suos* (:: at ita poterat et. την νοσσιαν verti) it[pler] sah syr[omn] al Ir[int] al

35. υμιν .. X al fere[10] 237.[schol] al Chr om | ο οικ. υμ. (Gb Sz) c. ABKL RSVΓΛ al fere[80] e ff[2.] g[2.] i am for fu em san tol bodl iac trevir al sax cop[dz] sah arm Or[2] Epiph al Cyp Bed .. ς add ερημος (:: e Mt) c. DE GHMUXΔ al pm a b c f g[1.] l vg[ed] cop[2] syr[omn] al (Eus Ir[int] cum aliis ex Mt non Lc afferre censendi sunt) | λεγ. δε (Gb Sz) c. unc omn (exc L) et al pl f q al vg al pl, item L al it[mu] al omisso δε (a e *enim*) .. ς αμην δε λεγ. c. min mu | οτι c. AEGKMSUVXΓΔΛ al pler a f ff[2.] g[1.2.] vg .. BDHLR al[6] b c e i l q gat mm om (Ln [οτ.] :: at deest in Mt) | ιδητε (E al ιδετε) με c. ABKMR al plus[10] a f i l al vg cop sah syr[omn] al Epiph .. ς με ιδ. (:: ut Mt) c. DEGHLSUVXΓΔΛ al pl b c e q. Praeterea Δ add απ αρτι e Mt, item sah | εως (AVΔΛ al fere[35] add αν : ita Ln, sed vide post ubi om et. BKLR al; ceterum est in Mt) ηξει οτε ειπ. c. D item AVΔΛ al fere[35]; similiter ς εως αν ηξη οτε (H οτι) ειπ. c. EG HSU al pl; nec aliter it[pl] (c *donec veniam et dicatis*) vg syr[cu] et[p] al .. BLR 79. item MX 1. 69. al aliq εως (αν add MX 1. etc) ειπητε, K εως οτε ειπητε, item *quoadusq.* (*donec*, *cum*) *dicatis* e i mm gat cop sah syr[sch] arm :: ut Mt

XIV. 1. ελθειν (DM al mu [item evgll] it vg al mu εισελθ.) αυτον (Γ om) εις (Δ add τον) οικ.

2. τις .. D 1. 131. it[pm] mt om | ην .. Λ al aliq om | XΓΛ al (mu ut vdtr) υδροπικ.

3. λεγων .. D 15.[ev] a b e q am om (sed b q ειπεν h. l. pon), Ln [λεγ.] (ex errore de Δ). Similiter 57. al? λεγει omisso ειπ. | Εξεστιν (Schu „recte ap Lc") c. BDL 59. 15.[ev] (al ut vdtr) f am cop[2] al cat .. ς (Ln) praem ει (:: e Mt) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg (et. fu for san al) cop[dz] sah al | θεραπευσαι c. BDL 1. 124. 131. 209. 254.[schol] cat .. ς -πευειν (:: e Mt) c. unc iisdem qui modo ει al pler | η ου c. BDL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. 346. 253.[schol] b e f q mm cop sah syr[cu] syr[hr] syr[p] c.* aeth cat Cyr .. ς (Ln [η ου]) om (:: ut Mt) c. unc iisdem qui et -πευειν et ει al pler it[pm] vg sah[woid] syr[sch] al

καὶ ἀπέλυσεν. 5 *καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν Τίνος ὑμῶν* 13, 15.
υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 *καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι*
αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 ($^{178.10}$) *Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων*
πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς 8 *Ὅταν*
κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν,
μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 *καὶ ἐλθὼν ὁ*
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 *ἀλλ' ὅταν κληθῇς,*

---

4. *και επιλαβ.* (1. 13. 69. 124. al aliq it^{pm} al add *αυτου*, a *manum illius*, f gat mt *hominem*, mm *Iohannem*) *ιασατο αυτ.* (69. al? gat om) *κ. απελ.* .. D *κ. επιλαβ. αυτον και ιασαμενος απελυσεν*

5. *αποκριθεις* c. AEGHMSUVXΓΛΛ al longe pl f vg (et. am fu for em san al) syr^{p} al .. BDKL al fere^{15} it^{pler} gat mm cop sah syr^{sch} et^{cu} al mu om (Gb^{oo} Ln :: at deest in Mt nec inprimis aptum videbatur) | *πρ. αυτ.* (X al add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$) *ειπ.* .. ADK al^{6} it cop sah al *ειπ. πρ. αυτ.* (Ln :: at hoc usitatius est praetereaque cum *αποκρ.* omisso cohaeret) | *υμων* .. D cop^{1} sah praem *εξ* | *υιος* (Gb' Sz) c. ABEGHMSUVΓΔΛ (AU *ο υι.*) al fere^{130} scholl e f q sah syr^{omn} (sed syr^{cu} post *βους* add *η ονος*) al Cyr (*μὴ φροντίσῃς υἱοῦ κινδυνεύοντος ἐν σαββ.;*) Tit al .. ς *ονος* (:: cf 13, 15.) c. KLX al it^{pl} vg cop al; item D *προβατον* (:: ut Mt) .. 52. ar^{p} om *υι. η* | *εμπεσειται* (DEG *ενπ.*) c. BDEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pl .. AL al^{20} *πεσειται* (L *πεσηται*) : ita Ln 49. :: videri potest *εμπεσ.* ex Mt fluxisse, sed et. apud Mt lectio fluct; praeterea it vg al (*ceciderit* vel similiter) nihil contra *εμπ.* valent, certe enim nec in Mt aliter habent. | *αυτον* .. A *αυτο* | *εν* c. BEGHMSUVΓΛ al longe pl it^{pl} cop sah .. ADKLXΔ al fere^{20} b c l vg om, hinc Ln [*ε.*] :: in Mt *τοις σαββασιν* non fluct) | *τη ημ. τ. σαββ.* .. D syr^{cu} et^{sch} al ante *και ουκ* pon

6. *κ. ο. ισχ. ανταποκριθ.* (Λ 1. al aliq *αποκριθ.*) .. D 47. e *οι δε ουκ απεκριθησαν* (e *potuerunt respond.*) | *αυτω* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg al pl .. BDL 124. 157. 209. e l om (49. :: molestum erat propter *πρ. ταυτα* : hinc alteri om *αυτω*, alteri [1. 118. 131.] pro *αυτ. πρ. ταυτ.* reposuerunt *προς αυτον*. Quod it^{mu} vg ita transp : *ad haec respondere illi*, id non valet ad eiiciendum *αυτω*)

7. *ελεγ. δε* .. D it^{aliq} (non b c e f i q) vg add *και* | AE*HKLXΓΔΛ al mu *πρωτοκλησιας*, item v. 8. AE*XΛ al *-κλησιαν* et MXΛ al *κατακληθης*

8. *κληθης υπο τινος* (ita et. b f q, D it^{aliq} vg 130.^{lat} om; item alludens Clem *ὅταν κληθῇς, εἰς τὸν ἔσχ. τόπ. ἀνάπιπτε*) .. a c ff^{2} i l *cum invitatus quis* (*aliquis*; i plane om) *fuerit* etc | *γαμους* .. D 17.^{ev} *-μον* | HXΓ al *εντιμωτερος* | *η κεκλημ. υπ αυτ.* (L om *υπ*, item vv mu om *υπ αυτ.*) .. D *ηξει*

9. *αρξη* (Δ *-ηται*) .. D^{gr} *εση* (d *incipiens*) | *μετα* c. ABDEGLMVΔΛ al mu .. ς *μετ* c. HKS?UXΓ al pl | *τον* .. D* om

πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-
κώς σε ἐρεῖ σοι Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα
18, 14. Mt 23, 12. ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. 11 (179.5) ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυ-
τὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

12 (180.10) Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν Ὅταν ποιῇς ἄρι-
στον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου
μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ
ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν
ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς, 14 καὶ
μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται
γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

---

10. κληθης .. B* al -θεις | πορευθεις .. D al pauc e om | αναπεσε (Gb' Sz Schulzio „scribendi errore ortum" vdtr pro -σαι) c. AB*EHKSUVΓ al fere^{100} .. B**GLMXΔΛ al plus^{20} (idem editum in Antioch) -πεσαι (Gb :: quum saepissime in N. T. πεσειν c. composs., nusquam vero πεσασθαι sit adhibitum, -πεσαι scriptura tantum a -πεσε differre censendum, quemadmodum innumeris locis αι et ε promiscue in cdd posita sunt. Eandem prorsus rationem habet 17, 7. quo loco paullo pauciores -σαι pro -σε scriptum exhibent) .. D αναπειπτε (D e post ε. τ. εσχ. το. pon) .. ς -πεσον c. min pauc | σε .. E σοι | ερει c. BLX al aliq .. ς (Ln) ειπη (EG al mu -πει) c. ADEGHKMSUVΓΔΛ etc (:: ex emendatione fluxit, ut saepe ινα c. fut. vel ind. praes. emendatricem manum invenit) | τοτε .. D cop praem και (similiter syr^{cu} et^{sch} sed non exprim τοτε) | των συναναχ. (K al aliq ανακειμ.) c. DEGHKMSUVΓΔΛ al pler it vg al .. ABLX al^{10} cop sah syr^{omn} aeth^{utr} pers^{p} praem παντων (Ln) | σοι .. D al it vg om

11. ταπεινωθησεται et υψωθησ. (et. Clem Or) .. D^{gr} ταπεινουται et υψουται | και ο .. X 69. 118. al sah ο δε :: ex 18, 14.

12. και .. V al fere^{10} vv aliq om | A κεκληκοτι | σου prim .. D a Ir^{int} om | μηδ. τους αδελφ. σου (b q Cyp om) .. L al plus^{15} Ir^{int} (libere sic: *noli voc. divites neq. amicos et vicin. et cognat.*) om | μηδ. τ. συγγ. σου (it^{mu} vg Ir^{int} om) .. D 48.^{ev} a e Cyp om (Gb^{0}) | μηδε (B μη, D add τους) γειτον. (XΓ al γειτων., D it^{pl} Cyp add μηδε) πλουσ. (D τους πλ.) | αντικαλ. σε c. BDLRX 1. 69. 346. 48.^{ev} e f mt go cop arm syr^{omn} Ir^{int} Cyp .. ς σε αντικ. c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg | γενηται .. A al^{10} γενησεται, *fiet* vel *erit* b c e f i l | ανταποδ. σοι c. BDLR a e cop syr^{cu} .. ς (Ln cum errorib.) σοι ανταπ. c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg go syr^{sch} et^{p} Cyp

13. D y^{scr} αλλα | ποιης (HUΓ al aliq -εις, M -ησης) .. B post δοχ. pon | αναπηρους c. B**GHKMSUVXΓΔΛ etc .. ABDE*LR 157. y^{scr} -πειρους (Ln). Cf et. ad v. 21.

14. ανταποδουναι .. A -διδοναι | γαρ .. 1. 69. 124. 157. 346. it^{pm} mt Cyp Aug δε

15 *Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ*
Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ([181.5]) *ὁ*
δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγαν, καὶ ἐκάλεσεν 16 ss. Mt 22, 1 ss.
πολλούς, 17 *καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου*
εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα.
18 *καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν*
αὐτῷ Ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν ἰδεῖν αὐτόν·
ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 *καὶ ἕτερος εἶπεν Ζεύγη βοῶν*
ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
παρῃτημένον. 20 *καὶ ἕτερος εἶπεν Γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο*
οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 *καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν*

---

15. *ος* c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler (it vg *qui*) Clem Epiph[652.] .. BLPRX 1. 13. 69. al[8] cop (*ος αν*) syr[p mg] (*quicunque*) *οστις* (:: hoc nexu nimis prodit emendatricem manum, etsi alibi passim *οστ.* in *ος* a testib mu mutatum est, cf Mt 12, 50. 19, 29. 25, 3.) | *φαγεται* .. Λ *φαγιται*, 346. al *-γηται* | *αρτον* c. ABDE*GH*K*LRXΔΛ 1. al mu it vg go cop sah syr[sch] et[p] al Epiph Bas[ed] Or[int] .. E**H**(sed in utroq ipse *vdtr corr領exisse)K**MSUVΓ 11. 13. 69. 124. 127. 130.[gr] 131. al plus[130] syr[cu] arm sl Clem Bas[cod] Cyr[txt] (in cod. Vat. catenae Maianae) Thph Euth *αριστον* (Gb′)

16. *αυτω* (U c *αυτοις*) .. D al pauc a b e al om | *τις* .. P Or[1] om | *εποιει* c. BR 1. 209. Or[1] .. ς (Ln) *εποιησεν* c. ADEGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler (it vg *fecit*) Or[1] Bas (:: ut alibi saepe aor. pro imperf. reposuerunt) | *μεγαν* c. B(sed *ν* supra lineam ac punctis notatum)DΔ al plus[30] 237.[schol] Clem .. ς *μεγα* c. AEGHKLMPRSUVΓΛ al pl Or (X arm om)

17. *τον δουλον* .. P c[scr] *τους δουλους* | *τη ω. τ. δειπνου* .. P om | *ερχεσθε* (13. 346. praem *οτι*. It go syr[sch] et[p] al *venite*) .. ADKLPR al *-σθαι*, item *ut venirent* vg syr[cu] cop Promiss | *ετοιμα* (b c ff[2.] i l q *paratum*) *εστιν* (LR *εισιν*) *παντα* (D a e m cop syr[cu] et[sch] ante *ετοιμ.* pon) .. BLR b c ff[2.] i l q om *παντα* (agnoscit et. Eus Bas), hinc Ln [*πα.*]

18. *παραιτ. παντ.* c. AEGHKMPSUVΓΔΛ al pler go cop syr[p] Bas .. BDLRX 1. it vg syr[sch] (syr[cu] om *παντ.*) arm *παντ. παρ.* (Ln) | *ο πρωτος* .. P c e praem *και*, hinc Ln [*κ.*] | *αυτω* .. D 1. 118. 209. it[pl] go al Bas om | *εχω αναγκ.* c. ABEGHKLMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn etc (et. Bas) .. DP (item *necesse habeo* it vg) *αναγκ. εχ.* (Ln) | *εξελθειν ιδειν* c. BGR cop syr[cu], item DL *εξελθων ιδειν* .. ς (Ln) *εξελθειν και ιδειν* c. AEHK MPSUVXΓΔΛ etc (et. Bas)

19. *ερωτω σε* (e Or[1 lib] om) *εχε με παρῃτημ.* (et. e f al vg etc) .. D it[pl] *διο* (c ff[2.] i q *et ideo*, b *et*) *ου δυναμαι ελθ.* (it ante *ου* pon). Or : *ἔν τισιν ἀντὶ τοῦ Ἐρωτῶ σε Καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.*

20. *ετερος* .. D *αλλος* (it vg *alius*) | *εγημα* (et. Clem Or) .. D *ελαβον* (it [et. d] vg *duxi*) | *και δια τουτο* (157. a b c e i q Clem om *δι. το.*) .. D *διο* .. syr[cu] om

21. *ο δουλ.* (Gb″ prob vdtr Schu) c. A(B ex ed. Wo. Ceph.)DKLPR al

τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ
δούλῳ αὐτοῦ Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πό-
λεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς
εἰσάγαγε ὧδε. 22 *καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας,*
καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 *καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον Ἔξελθε*
εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ
μου ὁ οἶκος· 24 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων*
τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 (182.5) *Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς*
25 s. Mt 10, 37 s. *εἶπεν πρὸς αὐτούς* 26 *Εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν*
πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ

---

plus[10] it vg go cop arm Bas .. ς add *εκεινος* c. B?EFGHMSUVXΓΔΛ al pler syr[omn] al | *αυτου* .. Γ al pauc *εαυτου* | *ταυτα* (346. al *παντα*, b c e om) .. D al pauc *παντα ταυτα* (d *haec omnia*) | *τοτε* .. D e *και* | *ειπεν* .. D post *τ. δ. αυτου* | *τους* .. D om | *αναπηρους* .. ABDLPR 157. b[scr] y[scr] *-πειρους* (PR *-πηρ.*): ita Ln. Cf et. ad v. 13. | *τυφλ. κ. χωλ.* c. BDFKLMPU al[25] fere it vg go cop syr[p] aeth al Bas .. ς *χωλ. κ. τυφλ.* c. EGHRSVXΓΔΛ al pl syr[cu] et[sch] al .. A al[2] syr[hr] om *κ. χωλ.* | *εισαγαγε* .. D *ενεγκε*

22. *ειπεν* (A add *αυτω*) *ο δουλος* .. D e *ο δουλ. ειπ.* | *κυριε* .. D e om | *ως* (A *καθως*) *επεταξ.* (1. al aliq *προσετ.*, A *υπετ.*) c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ al fere omn it[pler] vg al mu Bas .. BDLR 1. al? e cop syr[cu] syr[p mg] arm Aug[1] *ο επεταξ.*

23. *πρ. τ. δουλον* .. D al pauc it[aliq] al Bas add *αυτου* | *μου* (B om) *ο οικ.* (e *mihi domus*) c. ADS[r]KLRX 157. e cop .. ς (Ln) *ο οικ. μου* c. EFGHMPSUVΓΔΛ al fere omn it[pler] vg etc (et. Bas)

24. *τ. ανδρων εκεινων* (Bas[odd] om *των κεκλ.*) .. D e m *τ. ανθρωπων* (d *illor. hom.*, e m *ex hominib. illis*) | *μ. τ. δειπνου* .. E[mg]F[mg]GHV[mg]XΓΛ al pl (maxime evgll) al add *πολλοι γαρ εισιν κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι*

25. *αυτω* .. EGH al aliq *τω ιυ̅* | *πολλοι* .. D it[pl] syr[cu] om | *πρ. αυτους* .. D *αυτοις*

26. *πατ. εαυτου* c. BLRSΓ al mu .. ADEFGHKMUVXΔΛ al plus[60] *πατ. αυτου* (Gb'' Ln 49. :: at ut toties, ita hic quoque *εαυτ.* c. *αυτ.* mutatum vdtr. Nec aliter v. sq. Contra *τ. εαυτ. ψυχ.* a minusc tantum pauc mutatum est, quippe quo loco [*μισειν τ. ε. ψ.*] *εαυτου* [Clem *την ιδιαν ψ.*] satis emineret.) | *μητερα* .. D add *αυτου* (item cop syr[sch] et[cu] et h. l. et in sqq) | *ετι τε και* c. BLRΔ, item *adhuc etiam et* d ff[2] Hil Amb, *etiam et* b q, *adhuc et* e Aug[1], *insuper et* a Hier Aug[1] .. ς *ετι δε και* c. ADS[r]EFGHKMSUVXΓΛ etc (et. Cyr Bas); c f al vg *adhuc autem et*, item go cop syr[p] (non item syr[sch] et[cu]) | *τ. εαυτ. ψυχ.* (d *suam animam*) .. B 69. al it vg *τ. ψ. εαυτου* (69. al *αυτου*) | *ειναι μου μαθ.* c. BLMRSX g[scr] al aliq fu Aug[1] .. ς (Ln) *μου μαθ. ειν.* c. ADEGHUVΓΔΛ al pl

δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 *καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυ-*
ρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
28 ([183.10]) *Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶ-*
τον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 *ἵνα*
μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες
οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 *λέγοντες ὅτι οὗτος*
ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 *Ἢ*
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ
καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαν-

---

it[pl] (e *discens meus esse*) go .. K al fere[20] it[aliq] vg Cyr Bas Hil al *μου ειν. μαθ.* (Clem[bis] *εμος ειν. μαθ.*), F *μαθ. ειν. μου* (?)

27. M*RΓ al mu om versum | *και* (L cop om) *οστις* (D Ir ex Valentt *ος*) .. B *οστ. ουν*, 157. *οστ. γαρ* | *εαυτου* c. ABL**M**Δ al fere[10] .. ς *αυτου* c. DEFGHKL*SUVΛ al pler :: ut Mt | *ερχεται* .. K al aliq Bas *ακολουθει* :: e Mt (libere Ir ex Valentt *ακ. μοι* pro *ερχ. οπ. μ.*) | *ειν. μου μαθ.* c. BEFGHLVXΔΛ al fere[30] b e f q am** for fu (vdtr) al go Bas Tert .. D (a Ir[int]) *μου μαθ.* (a Ir[int] *disc. meus*) *ειν.* .. ς (Ln) *μου ειν. μαθ.* c. AKM**SU al pl c al vg[ed] et am* al Cyr. Libere Ir ex Valentt *μαθ. εμος ου δυν. γενεσθαι.* Toto isto loco Clem Or Pist al libere usi sunt.

28. *θελων* c. ABDFGKLRXΔ al pm (Or *βουλομενος*) .. EHMSUVΓΛ** (sed ipse* corr. vdtr) al[60] fere *ο θελων* (simili modo artic. positus est Gal 1, 7. Col 2, 8. Ro 3, 11. sed ibi nusquam fluct) | XΓΔ al mu *καθησας* (Λ *καθεισας*), item ΔΛ al mu v. 31. | *εις απαρτ.* (Gb Sz) c. BDLR g[scr] 225. (al?) Item it[pl] vg *sumptus qui necessarii sunt, si habet* (vg[ed] *habeat*) *ad consummandum* (*perficiend.*), e *sumptum, si habet ad consummationem* .. AEGHKMSUΓΔΛ al plus[50] Ephr Thph *τα εις* (Ln Gb'), item a *impendia, si habeat quae opus sunt ad consummandum eam*, item f .. ς *τα προς* c. VX al pm Cyr Bas[2]

29. *αυτου* .. U om | *και μη ισχυοντος* (LXUΔ al fere[10] Petr *-σαντος*, ℵ al add *αυτου*) *εκτελεσαι* .. D a b c e Aug *μη ισχυση οικοδομησαι* (a b *consumm.*, c *explicare*) *και* | *αρξωνται* (ERUXΓ al aliq *-ξονται*) *α. εμπαιζ.* (*α. ε.* cum BKLRUX al mu Bas[1]; ς *εμπ.* [E al *ενπ.*] *α.* c. AEGHMS VΓΔΛ al pl f vg al Bas[1]) [30] *λεγοντες* .. D e Aug *μελλουσιν* (*incipient*) *λεγειν*, similiter a b c ff[2] i l *dicent* vel *dicant*

30. *οτι* (et. Bas[2]) .. D al[8] it[pler] om

31. *ετερω* (R *εταιρω*, syr[sch] *cum rege socio suo*) *βασ. συμβ.* (DL *συνβ.*) c. ABDLRX 33. 157. al aliq .. ς *συμβ. ετ. βασ.* c. EGHKMSUVΓΔΛ al pler Bas, item a *committere cum alio rege bellum*, e *comm. ali regi ad bellum*, sed it[pl] vg *comm. bellum adv. alium reg.* | *ουχι* .. D *ουκ ευθεως* | *βουλευεται* .. B a b ff[2] q *-σεται* | *δυνατος* .. U al aliq *-τον* | *υπαντ.* (D post *επ αυτ.* pon) c. ABDRXΔ al aliq .. ς *απαντ.* c. EGHKLMSUVΓΛ al pler Bas

τῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε,
ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρή-
νην. 33 (184. 5) οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν
Mt 5, 13. Mc 9, 50. τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. 34 (185. 2)
Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυ-
θήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω
βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV.

Mt 9, 10 s. (1 s.) 1 (186. 2) Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ
ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖς. 3 (187. 5) εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν
Mt 18, 12–14. (4–7) ταύτην λέγων 4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα
καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν

32. *ετι αυτ. πορρω* c. BDLX al mu, it^pl vg *adhuc illo longe agente* .. AEG HKMRSUVΓΔΛ al^60 ac plur Bas Dam *ετι* (Δ al om) *πορρ. αυτ.* (Gb′ :: manifesta correctio) | *πρεσβ. αποστ.* .. D e cop go al *αποστ. πρ.* | *τα προς ειρ.* c. ADEGHLMRSUVXΓΔΛ al pler Bas .. BK al plus^10 *τα* (B om) *εις ειρ.*

33. *ουν* .. Λ 237. om | *πας* (Γ add *ο*) *εξ υμων* .. D *και εξ υμ. πας* (b c ff^2. i q *sic* [e *quis*] *ergo ex vobis qui*) | *πασιν* .. DR 47. 57. 251. om | *τ. εαυτ. υπαρχ.* .. DKM al minus^10 *τ. υπαρχ. αυτου* | *μου ειν. μαθ.* c. AEGHKMSU**VXΓΔΛ al pler Bas^2, item *meus esse disc.* f al vg pp^lat aliq (et. Archel^int) .. BLR al fere^5 a go *ειν. μου μαθ.* (Ln) .. DU* b c e i q *μου μαθ. ειν.*

34. Γ om *καλ. ο. τ. αλας* | *ουν* c. BLX 69. 124. 346. cop^2 cat item (*quia bonum*) sah .. ϛ (Ln) om (:: ut Mc) c. ADEGHKMRSUVΔΛ al pler it vg cop^dz al pl | D *το αλα* bis | *δε και* c. BDLX al^6 it^pl vg^cdd pler syr^cu et^sch .. ϛ *δε* (:: ut Mc) c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pler e f ff^2. (f ff^2. *quodsi sal*) vg^ed cop syr^p al Bas | *μωρανθη* (a d e *infatuatum fuerit*, it^pl vg *evanuerit*) .. 56. 58. 69. *μαρανθη*

35. *εις* (D 69. add *την*) *γην* | H om *ευθ. εστ.* | *αυτο* .. ELΓ al *αυτω*

XV. 1. *αυτω εγγ. παντ.* (LR *πα. εγγ.*, 237. 251. it^pm vg 130.^lat syr^cu et^sch al Hier om *πα.*) c. ABKLMRU al plus^10 go cop Bas .. ϛ *εγγ. αυτ. πα.* c. DEGHSVXΓΔΛ al pler a e f ff^2. i | *και οι* .. DU al fere^25 om *οι* | *αυτου* .. Γ *αυτω*

2. *τε* c. BDL .. ϛ om c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc | *φαρ. κ. οι γραμμ.* .. Δ al pauc syr^cu et^sch Bas *γρ. κ. οι φαρ.*

3. *λεγων* .. D al^4 b e syr^cu et^sch arm om

4. *εχων* et *απολεσας* .. D *ος εξει* (it^pl vg *qui habet*) et (ita et. B*) *απο-*

τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς
τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς·
Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω
ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν
μετανοίας. 8 (188.10) Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζη-
τεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας
καὶ γείτονας λέγουσα Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν

λεσῃ (vg *perdiderit*, it[pl] *erraverit*, a *perierit*) | εξ αυτ. εν c. BD[gr] 1. 69. 131. 157. 346. e .. ϛ (Ln) εν εξ αυτ. (:: ut Mt lectione non fluct) c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ etc (et. Meth) | ου (L al[7] ουχι :: ut Mt) καταλειπει (AL al -λιπει, EΔ al -λειπῃ) .. D Meth ουκ αφιησι | ενενηκοντα c. unc omn aliisq pl .. ϛ εννενηκοντ. c. min non ita mu | πορ. επι το απολωλος .. D απελθων το απολωλος ζητει (a e *vadit ad illam quae perit* [e *perierat*] *quaerens*; f *vadit quaerere eam quae erravit*) | εως c. BDEGHKLSVXΓΔ al pl Meth .. AMUΛ al fere[40] arm Bas add ου, item 254. οτου

5. εαυτου c. ABEGHMSUVΔ al pl .. DFKLXΓΛ al[50] fere Meth αυτου

6. και ελθων .. D sah ελθ. δε | D* Meth εις οικον (it[pler] vg *veniens domum*) | συγκαλει .. DFΔ al fere[30] Meth Bas Bas[sel] Meth -λειται | Γ al γειτωνας;, item v. 9. Cf ad 14, 12. | αυτοις .. Γ 7.[pe] cop[2] Bas[sel] Meth Orient[epist ad Symm] om | Δ συγχαιρητε | U την προβ.

7. λεγω .. D al pauc syr[cu] add δε, e *ergo* | ουτως .. ϛ -τω sine cod unc | χαρ. εστ. (e Cyp Hier al *erit gaud.*) ε. τ. ουρ. c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg go al pl Amb al .. BL 33. 157. χα. ε. τ. ουρ. εστ. (49.) | ενενηκοντα (F al praem τοις) : ut v. 4. | δικαιοις .. X -ων, 131. -ους | ου χρ. εχ. .. D ουκ εχουσι (** -σιν) χρ.

8. AFLX 157. al aliq δραγμας, item FX al δραγμην (sed F non v. 9.), Δ bis δραγχην. Item *dragmas* et *dragmam* f i (semel *draghmam*) q al vg (et. am al); b al *dracm.*, c al *drachm.* (a *drachmas* et *dracmam*); e *denarios* et *-ium.* | δρ. εχ. δεκα .. D it vg al εχ. δρ. δε., 157. εχ. δε. δρ. | εαν (L add αν) απολεσῃ (E al -σει) .. D 157. και απολεσασα | δραχμην .. D 157. it[pl] al aliq om (sed a syr[cu] et[sch] cop sah *unam ex illis*) | λυχνον .. Γ 239. -νιαν | οτου .. BLX al fere[10] ου (LX σου) .. D 69. sah om

9. συγκαλει c. BKLUXΔ al fere[25] .. ϛ (Ln) -λειται c. AEGHMSVΓ al pl item (qui et. v. 6.) DΛ al mu (F hiat) :: cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24. 28, 17. ubi συγκαλεσαμενος et -σασθαι non fluct; contra Act 5, 21. pro συνεκαλεσαν D συνκαλεσαμενοι. Hinc ut v. 6. ita et. v. 9. -λειται ab emendatore esse vdtr, nec pro testium auctoritate aliter iudicandum. τας subsequens et ad omittendum et ad addendum ται facere poterat. | και γειτ. c. BL al pauc, accedente insuper D (τας γειτ. και

ἀπώλεσα. 10 ([189.5]) *οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν*
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 ([190.10]) *Εἶπεν δέ· Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς.* 12 *καὶ*
εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον
μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 *καὶ μετ' οὐ*
πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς
χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώ-
τως. 14 *δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ*
τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 *καὶ πορευ-*
θεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν
αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 *καὶ ἐπεθύμει*
γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι,
καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 *εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· Πόσοι μίσθιοι*
τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων· ἐγὼ δὲ ὧδε λιμῷ ἀπόλλυμαι.

φιλ.) .. ς *κ. τας* (M al[5] ac plur *τους*) *γειτ.* c. AEGHK(M)SUVXΓΔΛ al pler | ADΔ *συγκαλ.* et *συγχαρ.* | D e *ην απωλεσα* (EFKXΓ al *απολεσα*) *δρ.*

10. *γιν.* (*erit* syr Vict) *χαρ.* c. BLX cop syr[sch] Vict[tun] (ap Amb) .. ς (Ln) *χαρ. γιν.* (D al[4] it vg al pm Hier al *erit*) c. A(D)EFGHKMSUVΓΔΛ etc | *των* (B om) *αγγελων* .. 49. 71. 235. g[scr] Mcion[tert] om | *επι* .. E al pauc *εφ*

11. *ειπ. δε* (a *dix. ergo*, b *et ait*, sah om *δε*, liberius paullo al pauc syr[cu] et[sch] al) .. E 24.* 69. om. Mcion teste Epiph (*πάλιν ἀπέκοψε πᾶσαν τὴν παραβολὴν τῶν δύο υἱῶν* etc), nec contradic Tert, om 11—32.

12. *το επιβαλλον* (ΓΛ al *-λλων*) .. D al[7] add *μοι* (it[pl] vg *quae me contingit*, item al) | *και* sec c. DEGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg go syr[omn] al mu .. ABL cop (sah *divisit autem*) *ο δε* (Ln 49.)

13. *μετ ου* .. D 157. *ου μετα* (it vg *non post multos*) | *απαντα* c. AEFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler .. BDP al pauc *παντα* (Ln) | *και εκει* .. D al pauc *κακει* | *την ουσ. αυτου* .. D[gr] *εαυτου τον βιον*

14. *ισχυρα* (Gb') c. ABDLR 1. 33. 131. .. ς *-ρος* c. EGHKMPQSUVXΓΔΛ al pler (:: similiter lectio fluct Act 11, 28.) | *υστερεισθαι* c. BDEGHKLQRUVXΔ etc .. AMSΓΛ al[15] fere Nyss praem *του*

15. *επεμψ. αυτον* .. Δ 262. 6.[pe] add *ο πολιτης* | *τους αγρους* .. al pauc vv pler (non cop[petr]) Hier *τον αγρον* | *αυτου* .. D 34. syr[cu] et[sch] om

16. *γεμισ. τ. κοιλ. αυτ.* c. AEGHKMPQSUVXΓΔΛ al pler it[pler] (a *saturare ventr. suum*) vg cop (*implere se*) syr[sch] et[p] al .. BDLR al[8] e f go sah syr[cu] Tit Cyr Chr cat 237.[schol] et aliorum *χορτασθηναι* | *απο* c. iisdem unc qui *γεμισ.* etc (item Cyr) .. BDLR al cat *εκ*

17. *εφη* c. BL 13. 69. 124. 346. .. ς (Ln) *ειπεν* c. rell ut vdtr omn | *ποσοι* (L syr[cu] et[sch] add *αρτι*) .. X al[20] *πως οι* | *περισσευοντ.* c. ABP 1. al pauc Tit Theoph[ceram] cat 254.[schol] aliorumq (:: multo usitatius erat *-ευειν* quam *-ευεσθαι*. Posterius Nonn 6, 50. *ὅσσα περισσεύοντο.*

18 *ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ Πά-
τερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σοῦ,* 19 *οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.*
20 *καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
μακρὰν ἀπέχοντος, ἴδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐ-
τόν.* 21 *εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐνώπιον σοῦ, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.* 22 *εἶπεν
δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώ-
την καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ*

Nec absimile vdtr Mt 13, 12. 25, 29. Eundem usum confirmat *περισσεύειν τι* ut 2 Cor 4, 15.) . . ς (Ln) *-σευουσιν* c. DEGHKLMQRSUVXΓΔΛ al pler | *ωδε λιμω* (Gb† Sz) c. DRU 1. al fere[10] it vg item (sed ex vv his mu libere collocant *ωδε*) al pl Chr[3] . . BL al e syr^p *λιμω ωδε* (Ln) . . ς om *ωδε* c. AEFGHKMPQSVXΓΔΛ al pler go (excidit post *εγωδε*)

18. *πορευσομαι* . . Γ al *-σωμαι*, R *-ομαι*

19. *ουκετι* (Gb Sz) c. ABDEHKLQRSUVXΓΔΛ al[35] fere (ac plur) it vg^{ed} et^{cdd aliq} (ut em gat) go cop sah al Hier Amb . . ς praem *και* c. GMP al pl am fu for mt al syr^{omn} al Aug | *υι. σου* (D^{gr} *σου υι.*) : ab his vocibus R transiluit ad easdem voces v. 21. exeunte. Omissa manu saeculi fere 9. in mg suppleta sed ex parte abscissa sunt.

20. *πατερα εαυτου* c. ABEGSUVΔ al pm . . DHKLMPQXΓΛ al plus[40] *αυτου* (Ln) | *μακραν* (PX praem *ου* :: praecedit *αυτου*) *απεχ.* (Δ *εχ.*) | *ιδεν* c. AKLPQVX al mu (cf ad 2, 20. 5, 2 et 26. atq alibi) . . ς (Ln 49.) *ειδ.* c. BDEGHMUΓΔΛ al pl | Γ al aliq *ευσπλαγχν.* (R** *-αχνησθ.*) | *επεπεσεν* (e *superiecit se*, it^{pl} vg *cecidit super*) . . D *ενεπεσεν* (a d Hier *incubuit*), al[40] fere Thph cat *επεσεν* | *και* (ante *κατεφ.*) . . D* om

21. *ειπ. δε ο υι.* (D *ο δε υι. ειπ.*, syr^{cu} *et fil. eius dix.*) *αυτω* c. BDL 1. 131. 157. 209. cop syr^{cu} . . ς (Ln) *ειπ. δε αυτω* (Λ *-του*) *ο υι.* c. AEGHKMPQR**SUVXΓΔ(Λ) al pler it^{pl} vg al (sed mu libere var) :: iste ordo usitatissimus | *και* . . P om | *ουκετι* c. ABDKL 1. al aliq it vg go cop sah al aliq . . ς praem *και* c. EGHMPQR**SUVXΓΔΛ al pler syr^{omn} al Const | *υι. σου* (D^{gr} *σου υι.*) c. AEGHKLMPQR**SVΓΔΛ al longe pl it vg (et. am fu for al) cop sah syr (syr^{cu} hiat) al Aug („nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed usq. ad illud : Non sum – fil. tuus“ – „non addit - Fac me – de mercen. tuis“ etc) al . . BDUX al plus[15] gat mm tol bodl Tit cat Vict^{tun} add *ποιησον με ως ενα των μισθιων σου*

22. *εξενεγκατε* (Λ 50.^{ev} *-γκαντες* omisso *και* sq) c. AEGHKMPQRSUVΓΔΛ al longe pler sah syr al Amb . . BDLX al[3] it vg cop go aeth arm Hier praem (Ln) *ταχυ* (D al[3] *-χεως*), item syr^p c.* add post *εξενεγκ.* (:: plane prodit alienam manum; tale quid ut omitteretur consilio fieri nequibat) | *στολην* (Gb') c. ABD*K*LPQ al pauc . . ς praem *την* c. D**EGH

καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν
32. σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός
μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο
εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ
ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν,
26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.
27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ
σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελ-
θὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί Ἰδοὺ

ℵ**MRSUVXΓΔΛ al pler | εις την .. B om την | ποδας c. ABEHKLMQRSUV ΓΔΛ al longe pl it^{mu} am fu for al Aug .. DGPX al plus^{25} vv pl Hier add αυτου

23. φερετε c. BLRX item *adducite* (supra *proferte* pro εξενεγκ.) it vg sah (cop φερ. vel ενεγκατε) .. ς (Ln) ενεγκαντες (QΔ al ενεγκοντες, al^{10} fere εξενεγκαντες vel -γκοντες) c. AEGHKMPSUVΓΔ(QΔ) al pler, item D ενεγκατε | τον μοσχ. τον σιτ. .. D e τον σειτευτ. μοσχ. | θυσατε .. DX it vg praem και | φαγοντες .. D it vg cop (item sah ap. Woid.) φαγωμεν και

24. ουτος (K al^{6} al post μου) ο υι. μου (Δ μ. ο υι.) | ανεζησεν .. B εζησεν, cf ad v. 32. | ην ante απολ. c. ABL al pauc .. ς post απολ. c. KGHKM PRSUVXΓΔΛ al pl cat .. DQ al^{10} fere 237.^{schol} aliorumq om (it vg *perierat*). Haec absq και praemisso (Gb'') c. ABDLPQRX al fere^{30} it vg cop arm Tit Dam Thph cat Hier al .. ς praem και c. EGHKMSUVΓΔΛ al pl syr^{utr} al | απολωλως .. KMRXΓ al pm (14 ap. sol. Scriv.) -λος | ευρεθη (c. BDKLMQUXΓΔ al pl; AEGHPVΛ al mu ηυρεθ.) .. D praem αρτι

25. και ως ερχομενος .. D ελθων δε και (libere e : *Cum maior autem filius eius qui in villa erat venisset et adpropiasset*) | ηγγισεν (AM al aliq -ζεν) .. D εγγισας | τη .. X 44.^{ev} praem εν | DR συνφ. (E συφ.) | A* χοιρων

26. παιδων .. ς (non ς^{e} Gb Sz) add αυτου c. minusc aliq sah | τι c. AD (sed vide sqq)EGHKMSUVΓΔΛ al longe pl; item L al aliq τινα, item it^{pl} vg *quae* vel *quaenam* (contra a *quidnam essent haec*, e f *quidnam* [f add *hoc*] *esset*) .. BPQRX al^{16} fere τι αν (Ln) | ειη (EPΓ ει) ταυτα (KM p^{scr} τουτο, vide ante e f) .. D 42.^{ev} θελει τουτο ειναι

27. αυτω .. D om | τ. μοσχ. τ. σιτ. (sah his praem αυτω) .. D τ. σειτευτ. μο. αυτω

28. HX al οργισθη | ηθελεν (*nolebat* b e f al vg Hier) c. BDEGHKMSUVΓ ΔΛ al pler .. ALPQRX al^{6} ηθελησεν (*noluit* b c ff^{2} i q) :: vdtr omnino ad ωργισθη accommodatum esse | ο δε c. ABDLRX 1. 33. 131. 157 f^{scr} it go cop sah al Hier .. ς ο ουν c. EGHKMPQSUVΓΔΛ al pler vg syr^{p} (syr και ο) al (:: toties repetitum δε vdtr offendisse) | παρεκαλει (d e *rogabat*) .. D^{gr} ηρξατο (sic omisso παρακαλειν), it^{pler} vg Hier *coepit rogare*

29. τω πατρι c. EHKLMQSUVXΓ al longe pl go syr^{p} .. AHDGPRΔΛ al^{30} fere

τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ
ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ τῶν
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἄνθρωπός τις ἦν πλού-
σιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων
τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυ-

---

it vg cop sah syr al add *αυτου* (Δ *αυτω*) : ita Ln (:: v. 28. nemo om *αυτου*) | *ιδου* .. X om | *εντολ. σου παρηλθον* (al[5] Thph *παρειδον*) .. D *παρεβην σου εντ.*, item c d al *praeterivi mandatum tuum* | *εμοι* (K* om) *ουδεπ.* (H al pauc i *ουκ*) *εδωκ.* .. D *ουδ. εδ. μοι*, item it[pm] vg | *εριφον* (D add *εξ αιγων*) .. B *εριφιον*, item sah *pullum haedi* | *ευφρανθω* .. D *αριστησω* (it[pl] vg go al *epularer*)

30. *οτε δε ο* (U om) *υι.* - - *σου τον βιον* .. D e *τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα* (e *omnia tua*) | *των* c. ADLQRX cop sah .. ς om c. BE GHKMPSUVΓΔΛ etc | *ηλθεν* .. D e *και ελθοντι* | *αυτω* (al aliq *-τον*) .. D a e om | *τον σιτ. μοσχ.* c. BDLQR e .. ς (Ln) *τ. μοσχ. τον σιτ.* (:: ut vv. 23 et 27.) c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it[pler] vg al pl

31. *αυτω* .. E om | *τεκνον* .. D a om

32. *ευφρ. δε* (H *δει*) *κ. χαρηναι* (K *αγαλλιαθηναι* item 42. *-σθηναι*) *εδει* (DK a c f Const Hier post *δε* pon; HL b c f ff[2] i l q tol mm sah Hier Vict[tun] *δει*) .. e *iucundatus sum autem et gavisus sum* | *εζησεν* c. BLRΔ cop sah .. ς (Ln) *ανεζησ.* (:: ut v. 24.) c. ADEGHKMPSUVXΓΛ etc (it vg *revixit*) | *και* (DX al[20] it vg cop sah al Antioch Hier al om, Gb[o]) *απολωλως* (MKXΓ al pm *-λωλος*, E *-λολος*) c. ABDLRX al[13] go Const Ephr Dam .. ς (Gb[oo]) add *ην* c. EGHKMPSUVΓΔΛ al longe pl cop sah .. it vg *perierat* | *ευρεθη* .. AEGHPVΛ al aliq *ηυρεθ.*

XVI. 1. *δε και* .. BV al[20] fere b d f i go cop Hier om *και* | *μαθητας* c. BDLR al pauc e arm .. ς (Ln) add *αυτου* c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ etc

2. *αυτον* .. D[gr] f[scr] om | *σου* sec c. BEGHMSUVXΓΔΛ al pler it vg cop[1] go syr[utr] al .. ADKLPR al fere[10] cop[2] om (Gb[0] :: praecedit *σ* et sequitur *ου*. Tamen inde et. oriri poterat additamentum) | *δυνηση* (A al *-σει*) c. AEGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler item *poteris* it[pler] vg cop syr[p] al Hier .. BDP al plus[10] *δυνη* item *potes* e ff[2] go syr Aug (:: fut. vdtr alienum a correctore; altera forma *δυνασαι* non substituta est)

νήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 *εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος Τί ποιήσω,*
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν
οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 *ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν*
μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν.
5 *καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου*
ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 *ὁ δὲ*
εἶπεν Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμ-
ματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 *ἔπειτα ἑτέρῳ*
εἶπεν Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει
αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 *καὶ*
ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίη-
σεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς

3. *τ. οικ.* (L it^{pm} post *απ εμ.* pon, e om *απ εμ.*) *απ εμου* .. D *τ. οικ. μου* (item 258. a sed addito *απ εμ.*) .. K al^{5} *με της οικονομιας* | *επαιτειν* .. B cop praem *και*

4. *της οικονομ.* c. AEFGHKMPRSUVΓΔΛ al longe pl .. BD al^{15} (et. a go cop) praem *εκ* (Ln [*εκ*]); item LX al pauc (et. it^{pler} vg) *απο* | *δεξωνται* .. X al aliq *-ξονται* | *εαυτων* c. BPRX al aliq .. ς (Ln) *αυτων* c. ADEFGHKLMSUVΓΔΛ al pler

5. *χρεοφ.* c. ABDEFGHKLMPRSVXΓΔΛ al pl .. ς *χρεωφ.* c. U al mu (*-φιλετ-* AB[vdtr]DKLPRXΓΔ etc, *-φειλετ-* EFGHMUVΛ etc. Cf et. ad 7, 41.) | *εαυτου* c. ABEHKLPRSUVΓΔ al pl .. DFGMXΛ al^{50} fere *αυτου* | *ελεγεν* .. K al mu *ειπεν* (item *dixit* go Hier)

6. *βατους* (item go, ff^{2} q gat *batos*, a *ratos*, b *vathos*) .. LX al^{15} fere *βαδους* (idem in Or editum) .. D* (D** 48.^{ev} *καβους*) al^{5} Chr^{edd} e f vg Gaud *καδους* (*cados*). Hesych: *βάδος, ὃ καὶ βάτος, ν´ ξέσται ἤγουν λίτραι μη´* (50 sextariorum sive 48 librarum). Est Hebr. בת Cf et. Epiph. de pond. et mens. p. 178. *βάθος ἀπὸ τῆς ἑβραϊκῆς διαλέκτου παρῆκται, συνωνύμως τῷ ἐλαιοτριβείῳ καλούμενον βίθ. βάδου γὰρ ἑρμηνεύεται ἐλαιοτριβεῖον* etc | *ο δε ειπ.* c. ABLR al^{6} cop Thph, item D a b e f q *ειπεν δε* .. ς *και ειπ.* c. EFGHKMPSUVXΓΔΛ etc | *τα γραμματα* c. BDL (et. R v. sq), item *litteras* b c ff^{2} q go cop Gaud (item vg v. sq) .. ς *το γραμμα* c. AEFGHKMPR(certe hoc versu)SUVΓΔΛ etc, a f vg Hier *cautionem*, e *chirografum*, X Chr *το γραμματειον* | *καθισας* (435. om) *ταχ.* (60. om; B c^{scr} e arm syr^{p} c.* post *γραψ.* pon) .. D 36.^{ev} om

7. *ετερω* (157. *δευτερ.*) .. D 157. al^{2} praem *τω* | *συ δε* usq *ο δε ειπεν* .. D^{gr} om | *λεγει* c. BLR 13. 69. 71. 157. 346. c^{scr} g^{scr} b c e ff^{2} q (b q *ait et*) al vg cop syr .. ς praem *και* c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ etc; item D *ο δε* (a *dixit autem et*) | *τα γραμματα* c. BDLR, item *litteras* b c f ff^{2} q vg go cop Gaud .. ς *το γραμμα* (Λ *-μμαν*) ut v. 6., item X a e Hier ut ibidem

8. *οτι* sec (et. f q al vg Hier Gaud) .. D *διο λεγω υμιν*, a b c e ff^{2} l

τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 *καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω,*
ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν
ἐκλείπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 *ὁ πιστὸς ἐν*
ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ
ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 *εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ*
ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 *καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-*
τρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; 13 (191.5)
οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισή- Mt 6, 24.
σει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου
καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

---

gat mm mt *dixit autem ad discipulos* (e *discentes*) *suos* (ff[2] om *ad disc. su.*, a add *dico vobis*, item mt *quia*) | *οι* (Λ al[7] ac plur om) *υιοι*

9. *και εγω* c. BLR 1. al (:: quum alibi ex BL maxime recipiendum sit visum *καγω*, *κακει* ut Mt 18, 33. 28, 10., iidem nec ubi contrarium tenent negligendi sunt) .. ς (Ln) *καγω* c. ADEFGHKMPSUVXΓΔΛ etc | *υμιν λεγω* .. DM al pauc it[aliq] al *λεγ. υμ.* | *εαυτοις* (H al *-τους*) *ποιησ.* c. BLR .. ς (Ln) *ποι. εαυτ.* (:: dictione ad usum revocata) c. ADEFGHKMPSUVXΓΔΛ etc (it vg pp[lat] *facite vobis*) | *του μαμωνα της αδικιας* (it[pl] vg *mamona iniquitatis*, Tert *ma. iniustitiae*) .. D a Hier Amb[aliq] (sed alibi[aliq] ut vg) Paulin *τ. αδικου μαμωνα* (*iniquo ma.*), Meth *της αδικιας του μαμωνα* | *εκλειπη* (*-λιπ-* B*DLR 1. al : ita Ln Sz) c. ABDLRX al plus[5], item *defecerit* (e *-rint*) a e l* cop syr syr[p mg] arm aeth[utr] pers[p] item 237.[schol] aliorumq („*ὅταν αὐτοὺς ὁ ἐπίγειος ἐκλίπῃ* [*-λείπ-*] *πλοῦτος*, item 254.[schol] *ὅταν αὐτοὺς ἡ ἐπίγειος ἐκλείποι ζωή* : eadem cat[ox] habet) .. ς (et. Gb, non Sz) *εκλιπητε* c. FPU al mu Meth Bas Chr[1], item EGHKMSVΓΔΛ al pl Chr[1] *-λειπητε* (Λ *-πετε*). Accedit *defeceritis* it[pm] vg go syr[p txt] al Hier (et. Ir[int] *quando fugati fueritis*) | *σκηνας* c. ABDEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it[pler] vg go cop syr[p] al Meth Cyr[1] Chr[1] Ir[int] al .. P b syr aeth arr pers[p] Cyr[1] Chr[3] cat[ox] (ad Mc 10, 24.) Amb add (cat praem) *αυτων*, hinc Ln [*αυτ.*]

10. *ελαχιστω* (et. Clem[2] cor) .. 131. d e f syr al Hier *ολιγω*, item sec. loco D 1. 69. 118. b c e f q al vg syr al (Dion[areo] epist ad Demophil.)

11. Cf huc Clem[2] cor (praemissis *λέγει γὰρ ὁ κύρ. ἐν τῷ εὐαγγ.*) *εἰ τὸ μικρὸν οὐκ ἐτηρήσατε, μέγα τίς ὑμῖν δώσει* (tum adduntur illa : *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχ. κ. ἐν πολλ. πι. ἐστ.*) Item Ir[int] : *si in modico fideles non fuistis, quod magnum est quis dabit vobis?*

12. *ει* .. Λ al om | *υμετερον* c. ADEFGHKMPRSUVXΓΔΛ etc (et. Cyr Or[int] Cyp al) .. BL 21.[ev] Or Thph Euth *ημετερον*, item 157. i l Mcion[tert 2] *εμον* | *υμιν δωσει* .. DR 33. it vg cop Or Cyr Mcion[tert] Ir[int] Cyp al *δωσ. υμ.*

13. *δυσι* c. ABDEFGHKLMPRUΛ etc .. XΓΔ etc *-σιν* | *ενος* .. 86. 243. al[3] (ap Scr) et al ut vdtr praem *του* | F om *ου δυν.* usq *μαμ.* | D* *μα-*

14 ($^{192.10}$) Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάρ-
γυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς
Ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ
θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν
Mt 11, 12 s. βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 ($^{193.5}$) ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται
μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ
Mt 5, 18. πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 ($^{194.5}$) εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
Mt 5, 32. 19, 9. Mc 10, 11 s. 18 ($^{195.2}$) πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν
μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει 19 ($^{196.10}$)
Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ
βύσσον εὐφραινόμενος καθ᾽ ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις

μονα, item v. 11. (non item v. 9.) Habet totum vers. et. Dial sed absque οικετ. ut Mt

14. παντα (K 116. it^{aliq} vg ante ταυτ.).. D al^{8} i Or^{1} om | και (DLRX al aliq it vg cop al Or Cyp Hier om) οι φαρ. (Δ y^{scr} add οι)

15. αυτοις .. Γ προς αυτους | B* εν ανθρωπω | ενωπ. (al pauc Ign^{intpol} Const Thph παρα) του (B om) θεου (B κυριου, iidem qui παρα habent τω θεω vel θεω) absq εστιν (Gb Sz) c. ABDKLPRSV**(vdtr)Δ al plus^{70} go Ign^{intpol} Const cat .. ς add (vv pl praem) εστιν c. EFGHMUV* XΓΛ al pm vv pler

16. μεχρι c. BLRX al^{7} Clem Or^{1} 237.^{schol} aliorumq .. ς (Ln) εως (:: ut Mt lectione non fluct) c. ADEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler Or^{1} Mcion^{epiph} | ιωαννου (D -ανου) .. D 13.^{ev} 17.^{ev} mm add επροφητευσαν (al^{2} προεφ.) :: e Mt | ευαγγελιζεται .. Δ -ζονται, item a g^{2} gat mm (*regnum dei* praecedit) *evangelizantur* | και πας ε. α. βιαζ. .. G al aliq om

17. E*K al ευκοποτερ. | μιαν κεραιαν (AB*DLPXΓΔ al κερεαν) .. B sah κερ. μι.

18. μοιχευει .. KMX al fere^{20} μοιχαται :: e Mt | και ο (Gb') c. BDL 67. 69. 157. 248. 252.* it vg cop sah arm aeth al Tert Amb .. ς και πας ο c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler syr^{utr} go al (:: multo probabilius est pro ratione locorum horum additum esse ad exemplum prioris membri quam eiectum ad exemplum Mt^{1}) | Δ απολελυμμενην | απο ανδρος (X post γαμων) .. D 28. 64. go syr arm perss sax om (:: ut Mt). Iust huc alludere vdtr his: ὃς γαμεῖ ἀπολελυμένην ἀφ᾽ ἑτέρου ἀνδρὸς μοιχᾶται | μοιχευει .. U al^{10} -χαται

19. ανθρ. δε (DXΔ it^{pm} vg al om) .. D bodl praem ειπεν δε και ετεραν παραβολην. Similiter M$^{mg\ eccl}$ et evgll ειπεν ο κυριος την παραβ. ταυτην. Scholiasta (in cdd 36. 37. aliisq): ἡ τοῦ πλουσ. καὶ τοῦ λαζ. περιοχὴ παραβολή ἐστι καὶ παραβολικῶς εἴρηται, εἰ καὶ ὁ εὐαγγ. μὴ προσέθηκε ταύτην τὴν προσηγορίαν τῷ διηγήματι. Idem: εὗρον δέ τινες καὶ τοῦ πλουσ. ἔν τισιν ἀντιγράφοις τοὔνομα νινευὴς λεγόμενον. Ac revera sah add ad πλουσ.: *cuius nomen erat Nineue.* | X βυσον |

ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος
21 *καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τρα-*
πέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη
αὐτοῦ. 22 *ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι*
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ
ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 *καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς*
αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ
Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 *καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν*
Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ
ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου,
ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 *εἶπεν δὲ Ἀβραάμ Τέκνον,*

ευφραιν. .. D^{gr} go praem *και* (it vg *et epulabatur* [e *iucund.* Ir^{int} *delectab.*])

20. *τις* absq *ην* c. BDLP*X 33. 157. 237. 251. 47.^{ev} 6.^{pe} a e f i cop (et. sah arm, vide post) Clem (vv. 19-21 fere totos exscriptos habet) Dial (totam parabolam exhibet a v. 19 usq 30.) .. ς add *ην*, Ln [*ην*], c. AEFGHKMP**SUVΓΔΛ al pler it^{pm} vg syr^{utr} al Chr (:: ad priora conformatum, quamquam ὅς, quod aptius erat, non *καί* sequitur) | *εβεβλητο* c. BDLX 33. 157. a e f i (sic) cop (sah arm *erat proiectus*) Clem Dial .. ς praem ος, Ln [ος] c. AEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler it^{pm} vg syr^{utr} al Chr | *προς* .. PΓ 131. c^{scr} al Clem Dial Chr *εις* | *ειλκωμενος* (G ἵλκ., FHΛ al -*κομενος*) c. ABDEFGHLPXΔΛ al mu .. ς *ηλκωμ.* c. KMSUVΓ al pl

21. *και* (it^{pl} vg al Clem om) *επιθυμων* (X 44.^{ev} *επεθυμει*) | *των πιπτοντ.* c. BL b c e ff^{2} i l m q sah cop^{2} syr^{hr} Clem Dial Amb Gaud .. ς praem *των ψιχιων*, Ln [*τ. ψ.*], c. AD(*τ. ψιχων*)EFGHKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (sed 1. *ψιχιων* idque post *πιπτ.* add) a f g^{1} vg cop^{wi} syr^{utr} al Ephr Chr (:: cf Mt 15, 27.) | *πλουσιου* .. al^{6} l vg^{ed} tol syr$^{hr\,mg}$ add *και ουδεις εδιδου αυτω* :: e Mt 15, 16. | *επελειχ.* c. ABLX go (vdtr) .. ς *απελειχ.* (PX al mu -*λιχον*) c. EFGHKMPSUVΓΔΛ etc (et. e) .. 157. Chr *περιελειχ.*, D 1. 131. Dial Ephr^{lib} 255.^{schol} aliorumq *ελειχον*, it^{pl} vg *lingebant*, e *abling.*, d *eling.*, a *lambeb.*

22. *υπο* (Or *απο*) *τ. αγγελων* .. D 142. post *αβρ.* | *αβρααμ* (Gb Sz) c. unc omnib (nec enim propter silentium collator. exceperim B) al^{70} ac plur Or Dial Mcion$^{epiph\,1}$ Ephr al .. ς praem *του* c. min non ita mu (Mcion$^{epiph\,1}$)

23. *υπαρχ. εν βασ.* (syr ante *εν τω*, Or$^{2\,lib}$ ante *επαρ.*) .. syr^{hr} om | *αβρααμ* c. BDLX Or^{1} Dial .. ς praem *τον* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn Or^{1} Ephr | X al *α. μακρωθ.* | *εν τοις κολποις* (D^{gr} it^{pler} vg cop sah al *τω -πω*) (et. Or Dial) .. D b c e m q add *αναπαυομενον* (item Hil$^{2\,allud}$, similiter et. Or^{allud})

24. *φωνησας* (it^{pm} *exclamans*) .. D^{gr} *εφων.* (d *excl.*), 157. *εκφων.* | *καταψυξη* .. FX al -*ξει* | A* om *οτι* | E*F al *οδυνομαι*, L *οδυναμαι*

25. *αβρααμ* (Γ *αβραμ*) .. A al^{4} it^{pl} vg sah al Ephr praem *αυτω*

μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζα-
ρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστή-
ρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται,
μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· Ἐρωτῶ σε
οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου·
28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ
καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει
δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἔχουσιν Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσά-
τωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ᾽ ἐάν τις
ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ

25. *απελαβες* (Gb Sz) c. BDGHL al fere[30] it (exc b) vg cop sah syr arm aeth al Cyr Ephr Ps-Ath[qu ad Ant] al Cyp al mu .. ς (Ln ex errore de B) add *σου* c. EFKMSUVXΓΔΛ al pl b syr[p] Dial (omisso *σου* pr, quod et. om it vg al) Chr[1]; item Λ post *τα αγ. σου*, 245. ante *απελ.* | *ωδε* (Gb' Sz) c. unc omnib al[100] fere vv pler (it vg *hic*, quo et *ωδε* et *οδε* redditur) cat[2] pp mu (Chr *ουτος ωδε*) .. ς *οδε* c. min non ita mu (et. in Dial editum)

26. *και* .. Λ om | *επι* (et. a *super omnib. istis*, e *super ista omnia*, m Aug[1] *super haec omnia* [Aug om], Dial al) .. BL *εν*, item *in his omnib.* it[pl] vg cop | *πασιν* : ita AEXΓΔΛ etc; *πασι* (ita et. Ln) DKLMU (B?) etc | *ενθεν* (Gb Sz) c. ABEFGHLMSUVXΓΔΛ al[120] fere (69. 157. ante *διαβ.*) pp mu .. ς *εντευθεν* c. K al non ita mu .. D c e om (Dial sic : ὅπως οἱ ἐνταῦθα διαβ. πρὸς ὑμ. μὴ δύν. μηδὲ οἱ ἐκεῖθ. ὧδε διαπερῶσιν) E*HX al *δυνονται* | *μηδε* .. D *μητε* | *οι εκειθ.* c. AEFGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn cop syr[p] Ephr .. BD *εκειθεν* (Ln :: at aperta correctio est), item *inde* it vg syr al | *πρ. ημ.* (E al *υμ.*) *διαπερωσιν* (L *διαβωσιν*) .. D it vg syr[utr] arm al *ωδε διαπερασαι*. Libere m : *ut qui veniunt ad nos transire non possint ad vos.*

27. *σε ουν* c. ABD al aliq Thph .. ς *ουν σε* c. EFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler it[pm] vg al Dial Ephr .. al pauc e f cop al om *ουν* | *πατερ* (e* om) .. DX mt Aug add *αβρααμ* | *αυτον* .. al[8] it[pl] cop om

28. *ινα* .. D Dial om | G al *διαμαρτυρειται* | *τον τοπ. τουτον* .. D it[aliq] Dial Aug[1] *τουτ. τον τοπ.*

29. *λεγει* (D a *ειπεν*) *δε* (c. ABDFKLUVXΔ al pl a l cop syr[p] arm Ephr; ς om c. EGHMSΓΛ al pm e syr al Dial; it[pl] vg *και λεγ.*) *αυτω* (c. AD[gr]EFGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it [exc d] vg cop syr[utr] al Dial; BL d Ephr om : ita 49. at cf vv. 27 et 30. ad quorum exemplum omissum vdtr) | *αβρ.* .. e Dial om | *εχουσιν* : ita AELXΓΔΛ etc; *εχουσι* (ut Ln) DKMU etc | *μωυσεα* c. BDKLX al (de vv et pp cf ad 9, 30. et alibi) .. ς *μωσεα* c. AEFGHMSUVΓΔΛ al pl

30. *πατερ* .. D *-τηρ* | Dial rursus om *αβρ.* | D *αλλα* | *απο* (et. e *a mort.*) .. DF al plus[12] Dial Thph cat *εκ*, item *ex* it[pler] vg Ir[int] Aug. Praeterea al minus[10] add *των* | *μετανοησουσιν* .. MXΓ al aliq *-σωσιν*

αὐτῷ Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

1 ([197.2]) *Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ* Mt 18, 7.
τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 *λυσιτελεῖ αὐτῷ* Mt 18, 6. Mc 9, 42.
εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.

---

31. *μωυσεως* (et. Ir[int]) et ς *μωσεως* : cf ad 29. | *ουδε εαν* c. EFGHKLMSUVXΓΔΛ al pler .. ABD g[scr] (al?) *ουδ εαν* (Ln 49.), Dial *ουδ αν* | *νεκρων* .. V al pauc praem *των* | *αναστη* (et. d f g[1.] vg Aug) .. D *αναστ. και απελθη προς αυτους*, Ir[int] *resurgens ad illos eat*, Ephr *αναστας πορευθη πρ. αυτους* .. 225. 245. *πορευθη*, Dial 237.[schol] *απελθη*, it[pl] *ad illos abierit* (*-rint*, *ierit*) | *πεισθησονται* (M al aliq *-σωνται*) .. D Ephr *πιστευσουσιν*. Item it[pler] vg Ir[int] Aug al *credent* (f *-dunt*; c i l m Ir[int] add *ei*); e *persuadebuntur*. Dial extrema sic : *εἰ Μωυσ. κ. τῶν προφ. οὐκ ἤκουσαν, οὐδ' ἄν τις ἐκ νεκρ. ἀπέλθῃ ἀκούσωσιν αὐτοῦ.* Mcion[epiph 2] post *ἀκουσάτωσαν αὐτῶν* pergit : *ἐπεὶ οὐδὲ τοῦ ἐγειρομένου ἐκ* (*ἀπὸ*) *νεκρ. ἀκούσουσιν.*

XVII. 1. *μαθητας* c. EG**HKSVΓΔΛ al pl e (ac vide syr[p]) Tert (adv Mcion: *Conversus ibidem ad discipulos Vae dicit auctori scandalorum* etc) .. ABDFLMUX al plus[25] vv longe pl (sed syr[p] c.*) add *αυτου* (Ln 49.). Ceterum G* om *ειπ. δ. πρ. τ. μαθ.* | *του* (et. ς Gb Sz) c. ABDEFGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl (17 ap. sol. Scriv) Or al .. ς[e] om c. min pauc | Or : *παρὰ τῷ λουκᾷ Ἀνένδεκτον - ἀντὶ τοῦ Ἀδύνατον* | *τα σκ. μη ελθ.* c. BLX (al?) e .. ς (Ln) *μη ελθ. τα σκ.* c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pler (cop *αναγκη ελθ. τα σκ.* plane ut Mt) Or al (:: in Mt *ελθ. τα σκ.* non fluct) | *ουαι δε* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler f al vg syr[utr] al .. BDL al[8] it[pl] cop syr[p mg] al *πλην ουαι* (Ln :: e Mt)

2. *λυσιτελει* (it[pler] vg *utilius est* [*fuerat*]; it[mu] add *autem*) .. D e *συμφερει* (e *expedit*, d *-diebat*) *δε* (e om) | *ει* (e f al vg Hier) .. a b c i ff[2.] l q Mcion[tert] Dial (utrumq vide post) Or[int] (*melius fuerat homini illi non nasci aut molam - -*) *ne nasceretur aut* (cf Mt 26, 24.). Similiter Hil al mu | *λιθ. μυλικ.* (*lapis molaris*, *lap. molae*) c. (Gb') BDL al[18] fere it vg cop syr[p mg] arm al (13. *λιθ. μυλωνικ.*) Mcion[tert] (*molin. sax.*) Hier .. ς *μυλος ονικος* (:: e Mt vdtr ubi tres tantum cdd mutarunt e ll. pp. Similiter in Mc fecimus.) c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pl (157. *λιθ. ονικ.*) syr[utr] al Dial | *περικειται* et *ερριπται* (*inponatur* et *proiciatur*) .. D a e *περιεκειτο* (*inpositus fuisset* a, *circumiectus sit* e) et *ερριπτο* (** *ερριπτετο*, a *proiect. esset*, e *pr. sit*) | *ενα* h. l. c. BL .. ς (Ln) ante *των μι. τουτ.* c. rell ut vdtr (:: ita Mt et Mc lectione non fluct). Cf huc Dial *συμφέρει* (praecedit : *οὐαὶ τῷ ἀνθρ. δι' οὗ ὁ υἱ. τ. ἀνθρ. παραδίδοται*, cf Mt 26, 24.) *αὐτῷ εἰ μὴ ἐγεννήθη, ἢ γεννηθέντα μύλῳ ὀνικῷ προστεθῆναι καὶ καταποντισθῆναι ἐν τῷ βάθει τῆς θαλ.* Accedit Tert adv Mcion ad hunc ipsum locum : *Vae dicit auctori scan-*

3 s. Mt 18, 15. 21. 22. 3 ($^{198.5}$) *προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμη-*
σον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 ($^{199.5}$) *καὶ ἐὰν ἑπτά-*
κις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ λέγων Με-
τανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

Mt 17, 20. 21, 21. 5 ($^{200.5}$) *Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ Πρόσθες ἡμῖν*
πίστιν. 6 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,*
ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ Ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ
θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 ($^{201.10}$) *Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον*

dalorum, expedisse ei si natus non fuisset, aut si molino saxo ad collum deligato praecipitatus esset in profundum, quam unum ex illis modicis utiq. discip. eius scandalizasset. Cf et. Clem$^{1\cdot cor}$ ad Mt 26, 24.

3. *εαυτοις* .. Γ al *-τους* | *εαν* (L add *αν*, item A* *εαν* post *εαν δε*) c. (Gb'') BDLX 33. al^{10} it vg go cop syr al mu .. ς add *δε* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (235. *γαρ*) syr^{p} (:: cf Mt) | *αμαρτη* (DXΔ al^{10} *-τηση* [al^{2} *-σει*]) absq *εις σε* c. ABL 1. 42. 131. 209. 254. 346. (6.^{pe} 11.^{pe}?) a b f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l am fu for em gat mt iac tol al pl (19 theologi Lovan. notarunt) go cop syr syr^{p} (exc cod Barsalib.) pers^{p} sax Clem Bas Ant et Max Dam Bed Mcion^{tert} (vdtr; *Peccantem fratrem iubet corripi*) .. ς add *εις σε* c. DEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler c e q vg^{ed} syr$^{p\ cod}$ al (:: ex v. sq et Mt 18, 15. ortum vdtr) | *αυτω* .. Γ 28. *αυτον* | *και εαν* .. A al^{3} add *μεν* (item 1. 209. *μη*) | *μετανοηση* .. H al mu *-ησει*

4. *αμαρτηση* (al aliq *-σει*) c. (Gb'') ABDLXΔ al fere^{25} .. ς *αμαρτη* c. FGHKMSUVΓΛ al pl Clem Or al | *εις* (145. *επι*) *σε* .. 28. al^{3} i vg^{cd} aeth^{utr} om | *και* (AK al^{2} b add *εαν*: Ln [*εαν*], item D Clem add *το*) *επτ.* absq additam c. BDLX al pauc a b c i l q mt cop syr^{hr} arm al Clem Or Amb Vict^{tun} .. ς add *της ημερας* c. AFGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{mu} vg syr^{utr} al (E al a priore *της ημερας* ad posterius transiliunt) | *επιστρεψη* (HXΓ al *-ψει*) c. (Gb Sz) EFGHKMSUVΓΛ al plus^{120} f i mt go aeth sl (sed non ap. Mur.) Or Dam .. ABDLXΔ al^{n} Clem add *προς σε* (Ln Gb''), al^{8} Thph *εις σε*, ς *επι σε* c. min non ita mu, item *ad te* it^{pler} vg cop syr^{utr} al | *αφησεις* .. DHΔ al *αφες* (*dimitte* it vg cop^{dz} al). Cf huc Naass (in Hipp p. 102.) *τὸ εἰρημένον ἐν τῇ γραφῇ Ἑπτάκις πεσεῖται ὁ δίκαιος καὶ ἀναστήσεται.*

5. *ειπαν* c. BDLX 209. .. ς *-πον* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ etc

6. *ειπ. δε ο κυρ.* .. D it^{pl} al *ο δε* (it^{mn} *et*) *ειπ. αυτοις* | *ει εχετε* (ita et. Mtthaei) c. ABFKLUVXΓΔΛ al plus^{40} (item ut vdtr cop) cat, item M al^{5} *εαν εχητε* .. ς (Ln 49.) *ει ειχετε* c. DEGHS al pl (:: pro hac testium ratione *ειχετε* non potest non pro emendatione haberi. It vg *si habueritis* (c d f am Aug *haberetis*), *diceretis* (a i vg^{ed} et^{cdd} mu *dicetis*, e *dicitis*, d *dicebatis*). Item go al | F al *κοκον* | *ελεγετε αν* .. D add *τω ορει τουτω Μεταβα εντευθεν εκει, και μετεβαινεν· και* :: e Mt 17, 20. | *ταυτη* .. DLX cop om | *εκριζ. και* .. D om | *φυτευθητι* .. D *μεταφυτ.* (item it^{pl} vg *transplantare*) | *εν τη θαλ.* .. D *εις την θαλασσαν*, item *in mare* it vg | *αν* .. Δ om

ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ
αὐτῷ Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 *ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ Ἑτοί-*
μασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ
πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 *μὴ ἔχει χάριν τῷ*
δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ. 10 *οὕτως καὶ ὑμεῖς,*
ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι
ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ*

---

7. *εξ* .. D[gr] L om, item it (exc d *ex vestris*) vg *vestrum*. D sic: *εχων υμων δουλον* | *ἢ* .. X *και* | *ερει* .. D e l praem *μη* (d *numquid dicit*, e l *non dicit*) | *αυτω* c. BDLX al[15] it vg cop syr syr[p] c.* al Aug .. ς om (Ln [*αυτ.*]) c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pl go al Cyp | *ευθεως* (X b ff[2]. i l q om): coniunximus c. sqq ut EΛ (et ante et post interpg sed gravius ante) etc; contra c. praecedentibus coniung (ita ς Wtst Gb, non Sz) DKMUΔ etc (et. a [*statim dicet*] cop go al ut vdtr pl) | *αναπεσε* (Gb') c. BDEGHKSUVΛ al plus[70] .. ς *-πεσαι* (L *αντεσαι*, X *αναπαυσαι*) c. AL MXΔ al mu .. Γ al fere[10] *-πεσον*. Cf ad 14, 10. | F om *παρ. αναπ.* [8] *αλλ ουχ. ερ.*
8. *αλλ ουχι* (Δ al *ουχ*, 1. 131. 209. al *ουκ*) .. D a b c e f ff[2]. i l q Cyp Amb *αλλα* (contra g[1. 2.] vg Aug *et non*) | *εως* c. BDEFGHSUVΓΔΛ al pl .. AKLMX al fere[20] add *αν*, al[2] *ου* | *συ* (it[pler] vg ante *φαγ.*, D post *φαγ.*, 1. 124. 346. al *και συ*, item cop syr ante *φαγ.*) .. 433. e om
9. *εχει χαρ.* c. BDL 124. a e cop Cyp .. ς *χαρ. εχει* (X al *-χη*) c. AEFG HKMSUVXΓΔΛ etc | *τω δουλω* (Gb') c. ABDLX a b c ff[2]. i l q cop Amb .. ς add *εκεινω* (K ante *τω δουλ.*) c. EFGHKMSUVΓΔΛ it[aliq] vg go al Cyp Aug | *τα διαταχθ.* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUVΓΔΛ al[180] fere e vg[cod] (ap Wtst) go syr[p] al Antioch Thph .. ς add *αυτω* c. DX al non ita mu it[pler] vg cop syr al Cyp al | *ου δοκω* c. ADEFGHKLMSUVΓΔΛ al pler it[pler] vg go syr[utr] al .. BLX 1. 28. 118. 131. 157. 209. a e cop aeth arm (sed cdd var) Cyp om (49. Ln [*ο. δ.*] :: at parum vdtr alienam manum prodere)
10. *ουτως* .. ς *ουτω* sine cod unc (nam vdtr et. sv) | *παντα* (it[mu] Cyp om; A al[5] syr add *ταυτα*) *τα διατ. υμιν* .. D *οσα λεγω*, Ambrst *quae dico vobis* | *οτι* c. BDEFGHKLMSUVΓΔΛ al pler gat (et. *δ*) go (cop ut semper) al Or Bas[1] Ps-Ath[vit] synclet Philast .. AX al[4] it vg al mu Bas[1] Cyp al om (Ln) | *αχρειοι* (ADLXΔ al *-ρεοι*) .. D[gr] 220. Ign[intpol] Philast post *εσμεν*, U al mu Epiph ante *δουλ.* | *ὅ* (Gb') c. ABDL al[8] it vg cop al Or Epiph Bas[1] (alibi[1] *ἃ γάρ*) Antioch Thph Cyp al .. ς *οτι ο* c. EFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr[utr] al (go *nam quod*) | *ωφειλ.* c. AB** DF**LUXΓ al pl item (quod hac in re grave est) it vg go (cop *debitum nostrum facere*) syr[utr] al Epiph Bas[1] Cyp al .. B*EF*GHKMSVΔΛ al pm aeth ar[p] ar[e] Or Chr Bas[1] (sed in pp. gr. rursus res talis pendet tota a codd) *οφειλομεν* (F* *-λαμεν*). Epiph de Mcione: *παρέκοψε τό Λέγετε ὅτι* (altero loco om) *ἀχρ. δοῦλ. ἐσμεν· ὃ ὠφείλ. ποι. πεποιήκ.*
11. *αυτον* (syr *Iesum*) .. BL om

αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 *καὶ εἰσ-*
ερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ
ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 *καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες·*
*Lev 14, 2. *Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.* 14 *καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς Πορευ-*
θέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 *εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-*
στρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 *καὶ ἔπεσεν*
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς
ἦν Σαμαρείτης. 17 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα*

11. *και αυτ. διηρχετο* (Δ* *διερχ.*, M g^scr *ην διερχομενος*) .. ℵ om | *δια μεσου* c. ΑΕFGHKMSUVXΓΔΛ al pler (al pauc *δια μεσης, δια της, δια*) .. BL *δια μεσον* (Ln), item *per medium* d e, D *μεσον*, 1. 13. al aliq *ανα μεσον* (:: cf 4, 30. *δια μεσου αυτων*, frequentissimum est *εν μεσω*, passim et. *εκ μεσου*) | *σαμαρειας* (ΑΒ*ΕFLXΔ al *-ριας*) *κ. γαλ.* .. a b c e ff^2. i l q add *et hiericho* (*ier.*), similiter 28. post *διηρχ.* add *την ιεριχω και*

12. *εισερχομενου αυτου* .. ℵ *εισελθων*, item a *ingrediens autem* | *τινα* .. LΛ 157. *την* | *απηντησαν* (L al^15 fere Bas Dam *υπηντ.*) *αυτω* (BL om : ita Ln) .. D e *οπου ησαν* .. a b c ff^2. i l q *et ecce* | *λεπρ. ανδρ.* .. D 157. it vg al *ανδρ. λε.* | *οι* .. D cop^2 *και* .. a b c e ff^2. i l q cop^1 om | *εστησαν* .. BF 157. *ανεστησαν*

13. *αυτοι* .. D it vg om | *ηραν φων. λεγοντες* .. D e *εκραξαν φωνη μεγαλη* (e add *dicentes*)

14. *ιδων* .. D al^6 it^pler (a *et cum audisset illos*) vg al add *αυτους* | *ειπ. αυτοις* .. D add *τεθεραπευεσθε* (** *-πευσθε*), d *curati estis* | *και εγενετο* (D cop^2 *εγ. δε*) .. Α* om *εγ.* | *εκαθαρισθησαν* (et. B) .. ΑΧ al aliq *εκαθεριοθ.* (Vide et. ad 17.) Cf huc Epiph de Mcione : *ὅτι συνήντησαν οἱ δέκα λεπροί. ἀπέκοψε δὲ πολλά, καὶ ἐποίησεν Ἀπέστειλεν αὐτοὺς λέγων Δείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερ. καὶ ἄλλα ἀντ' ἄλλων ἐποίησε. λέγων ὅτι πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν ἡμέραις Ἐλισσαίου τοῦ προφ., καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.* (Quae postrema intrusa fuisse et. Tert haud obscure significat.)

15. *εις δε* .. Δ add *τις* | *ιαθη* .. D al^6 it^aliq vg go al mu Vig *εκαθαρισθη* | *φων. μεγ.* (D it^mu vg cop al *μεγ. φων.*) .. Γ *φοβου μεγαλου*

16. *παρα* .. D *προς* | *αυτου* (et. *του κυριου* et *του* $\overline{ιυ}$ legitur) .. Α *αυτω* | *ευχαριστ. αυτω* (Α it^pm vg Vig om; 242. *τω θεω*) .. D om | *και αυτ. ην* .. D *ην δε* | *σαμαρειτης* (et. B) .. ΑDL* al *-ριτης*

17. *αποκρ. δε* (Α om) *ο* $\overline{ις}$ *ειπ.* (D add *αυτοις*) | *ουχι οι* c. ΑΕGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn, item *nonne* it^aliq vg (et. Vig Cassiod) go cop syr^utr al; item BL 131.** (**ου οι*) g^scr *ουχ οι* (Ln :: similiter lect fluct Mt 13, 55.) .. D a b c e ff^2. i q *ουτοι* (item Α al aliq post *οι δεκα* add *ουτοι*) | ΑLΛ al aliq *εκαθερισθησαν*. Cf ad v. 14. | *δε* c. BEGHKLMSUVXΓΔΛ al pler go syr^p al (f ff^2. al vg *et novem*) .. ΑD al^8 it^pl cop syr Vig om (Ln)

ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες
δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ εἶπεν
αὐτῷ Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

20 (202.5) Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχεται ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν Ἰδοὺ
ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 (203.10) Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ
οὐκ ὄψεσθε. 23 (204.2) καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ Mc 13, 21. Mt 24, 23. 26.

---

18. *ουχ ευρεθησαν* etc .. D *εξ αυτων ουδεις ευρεθη υποστρεφων ος δωσει δοξαν τω θεω.* Similiter a b c ff2. i l q *ex illis* (a *his*) *non est* (ff2. *erat*) *inventus* (b ff2. i q om; l ?) *qui rediret et gratias ageret* (a *qui reversus honorem daret*) *deo* (nec fere differunt Amb Vig al); item e *et nemo ex eis reversus est qui daret claritatem deo*; f al 130.lat vg *non est inventus qui rediret* (f *reverteretur*) *et daret glor. deo*

19. *η* (D itpler vg praem *οτι*) *πιστ. σ. σεσ. σε* (X add *πορευου εις ειρηνην*) .. B om

20. *απεκριθη* .. S praem *και* | *του θεου* sec. loco .. L a om | *παρατηρησεως* .. Γ *παρρησιας*

21. *η εκει* c. BL 157. 14.ev e ff2. g1. 2. i l cop Cyrallud .. ς (Ln) *η* (syr Hil *et*, al fere25 Tert adv Mcion om) *ιδου εκει* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler a b c f q go al Or (pergit *ἀλλὰ ἡ* et *ἡ γάρ*) al (:: cf v. 23. c. ll. pp.). Praeterea D add *μη πιστευσητε* :: cf Mt 24, 23. Mc 13, 21. | *του θεου* .. Or *εἰ δὲ ταυτόν ἐστιν ὑποστάσει, εἰ καὶ μὴ ἐπινοίᾳ, βασ. οὐρανῶν καὶ βασ. θεοῦ, δῆλον ὅτι, πρὸς οὓς λέγεται ἡ βασ. τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστί, πρὸς τούτους ἂν λέγοιτο καὶ τὸ Ἡ βασ. τῶν οὐρ.* (sic ipse Or affert locum 3, 243.) *ἐντ. ὑμ. ἐστ.*

22. *ειπ. δε* (itpler vg al *et ait*) .. D 157. *ειπ. ουν* | *μαθητας* c. BDEGHK LMRSUVΓΔΛ al longe pl e f al am for al go .. AX al mu itpl vged etmss aliq cop al mu add *αυτου* (Ln) | *οτε* (L al aliq Mcionepiph *οταν*) *επιθυμησετε* (MΛ 1. 209. al Mcionepiph *-σητε*) .. D al4 itpl arm *του επιθυμησαι υμας* | *μιαν τ. ημερ.* .. D go add *τουτων* | *ιδειν* (itpler vg al Mcionepiph 1 ante *μιαν* pon) .. D mt Mcionepiph 1 Vig1 om | *ουκ* .. A *ουχ'*

23. *και* (et. it vg cop al) .. Γ *καν*, al3 *και εαν*, item syr syrp c. ob. al | *ιδ. εκει ιδ.* (cop *ἤ*) *ωδε* c. BL cop .. ς (Ln) *ιδ. ωδε η* (Gb0; DKX al plus40 am al Thph om, M al7 italiq vg al *και*) *ιδου* (al pauc om) *εκει* (KM al fere25 syrp c.* add *ο χς*) c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc | *μη απελθητε* (209. syrp mg *πιστευετε*) *μηδε* (e *μη*, B 13. 69. al arm om *απ. μηδ.*) *διωξητε* (LΔΛ al *-ξετε*, syrsch om *μηδ. διωξ.*, item syrcu sed ante *μηδε απελθητε* add *ne decipiamini*) .. 1. 118. 131. (vdtr) 209. haec cum prioribus sic : *ιδου ωδε, μη διωξητε· η ιδου εκει ο χς, μη πιστευσητε*

Mt 24, 27. ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε. 24 (206.5) ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστρά-
πτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως
9. 22. ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 (206.2) πρῶτον
δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
Mt 24, 37-39. ταύτης. 26 (207.5) καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως
*Gen 7, 7. ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον,
ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
*Gen 18, 20 ss. 28 (208.10) ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον,
*Gen 19, 24. ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ
ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς

---

24. *η* (B 245. 48.ev 49.ev om) *αστρ.* *η* (LXΓ al[12] om) *αστραπτ.* | *εκ της υπο τον* (c. ABDKR al aliq; ς *υπ* [R** *υπο*] c. EGHLMSUVXΓΔΛ al pler) *ουρ.* (U *ουρανων*) *εις τ. υπ* (al pauc *υπο τον*) *ουρ.* (D 71. 241. om *εις τ. υ. ουρ.*) *λαμπει* (Δ it[aliq] ante *εις την*, D *αστραπτει*) .. 69. *υπο των απ ουρανων λαμπει* .. c ff[2.] *de sub caelo*, f *in his quae sub caelo sunt fulget*, e *de caelo in parte* (cod. *patre*) *quae sub caelum est* .. a om ista omnia | *εσται* (Gb Sz) c. A(B? certe sic Wo. Ceph.)EGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pl a f ff[2.] q al vg go cop al mu .. ς add *και*, Ln [*και*], c. (B e sil.) D al mu it[pm] (:: similiter in Mt lectio fluct) | *εν τη ημερ.* (248. *παρουσια*) *αυτ.* c. AEGHKLMRSUVXΓΔΛ al fere omn q al vg go cop al (f Vig *adventus filii hom. in die sua*) .. BD 220. a b e i om (Ln); nec exprim (habentes *adventus filii hom.* pro *fil. hom.*) c l mm gat Amb

25. *αυτον* (X supra lineam habet) *πολλ. παθ.* (Γ *πα. πο.*) .. AK p[scr] e *πο. παθ. αυτ.*

26. *και* .. Λ al om | *νωε* (Gb Sz) c. unc omnib aliisq longe pl Clem al .. ς *του νωε* c. min non ita mu | *και* .. Γ al pauc b al om

27. *εγαμιζ.* c. BDLUX al fere[20] (Chr *εγαμισκ.*) .. ς *εξεγαμιζ.* c. AEGHKMRSUΓΔΛ al pl (:: cf Mt) | *ηλθεν ο κατ.* .. D e *εγενετο κατ.* | MΓΔ* al *απολεσεν*, item E al v. 29. | *απαντ.* c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn .. BDLX *παντας* (Ln)

28. *ομοιως και ως* .. LRX al aliq *ομ. καθως*, item it[aliq] (ut i) vg *similiter sicut*, b ff[2.] q *similiter*; a e *similiter et*, f *et sicut*, Ir[int] *et quemadmodum* | B *οικοδομουν*

29. *η δε ημερα* (syr[cu] *et qua die*) .. D a e cop[2] om *δε*, item Ir[int] (*quoadusque*) | *εξηλθεν* ut AD**EKLRUXΓΔΛ etc, item *εβρεξεν* ut AEKLRXΓΔΛ etc; sed D*M etc *εξηλθε* (Ln) et DMU etc *εβρεξε* (Ln) | *πυρ και θειον* c. BEGHLRSUVXΓΔΛ al pler vv pm (sed it[pl] syr[cu] Ir[int] om *και θειον*, item f[scr*]) .. ADKM al plus[10] go syr[p] *θει. και πυρ* :: e LXX | *απαντας* c. AEGHKMRSUVXΓ al pler .. BDLΔΛ al pauc *παντας* (Ln)

30. *κατ. τα* (R om) *αυτα* (Schu commend) c. BDK(R)X al fere[10] cop, item *similiter* a, *sic* Ir[int] syr[cu] et[sch] .. ς *κατ. ταυτα* (Gb' prob Schu *ταὐτὰ*

τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 (209.7) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς Mt 24, 17 s.
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ
ὀπίσω. 32 (210.10) μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 (211.8) ὃς *Gen 19, 26. 9. 24.
ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ Mc 8, 35. Mt 10, 39. Io 12, 25.
ὃς ἐὰν ἀπολέσει αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. 34 (212.5) λέγω ὑμῖν,
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλημφ-
θήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι Mt 24, 40 s.
ἐπὶ τὸ αὐτό, μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται.

:: invitis cdd) c. AEGHLMSUVΓΔΛ al pler, item *secundum haec* it[pler] vg go syr[p] al (:: cf ad 6, 23.) | *η ημερα ο υι. τ. ανθρ. αποκαλυπτεται* (B *-λυπτηται*, L *-λυπται*) .. D c ff[2] i l? (item b q Aug) *εν τη ημερα* (b q Aug *dies*) *του υιου του ανθρωπου η* (d *qui*) *αποκαλυφθη* (*revelabitur*)

31. *καταβατω* .. M al pauc *-βαινετω* | *εν αγρω* c. BL 13. 69. 346. (al ut vdtr) .. ς (Ln) *ε. τω αγρ.* (:: ut Mt lectione non fluct) c. ADEGHKMRS UVXΓΔΛ al pler | *εις τα* .. R* om

32. *λωτ* (et. d) .. D[gr] *λωθ*, item *loth* b i q am fu for san al. Item (exc D) et. vv. 28 et 29.

33. *ος εαν* .. D al aliq *ος αν* | *ζητηση* (RΓ al aliq *-σει*, U al *ζητη*) .. D *θεληση* | *τ. ψ. α. περιποιησασθ.* (*liberare* b c i q) c. BL b c i q .. ς (Ln) *τ. ψ. α. σωσαι* c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (it[pm] vg *salvam facere, salvare*) .. D *ζωογονησαι* (*vivificare*) *τ. ψ. α.* (:: cf ll. pp. quorum nullo *περιπ.* legitur) | *απολεσει* (R bis *απωλ.*) .. EH al *-λεση* | *και ος εαν* (al aliq *αν*) .. BL al[7] *ος δ αν* :: ut 9, 24. (X om *και ος εαν* usq *ζωογ. αυτ.*) | *απολεσει* c. ALRΓΔΛ al mu .. ς (Ln 49.) *-λεση* c. BDEGHKMSUV al pl | *αυτην* sec (A it[pl] mt add *ενεκεν εμου* :: e ll. pp.) .. BDR 1. 131. a arm om (49. et Ln [*αυτ.*] :: at potius ut molestum eiectum est quam additum. In pp. est *τ. ψυχ. αυτ.* nec fere fluct) .. 13. 28. 69. 346. *την ψυχην αυτου* :: ut ll. pp. | *ζωογονησει* .. V al fere[20] *ζωοποιησει*, 1. al[4] *σωσει*. Item *salvam faciet* it[pl] mt go; *inveniet* l syr[cu] (:: cf ll. pp.)

34. *λεγω* .. A al mu e g[1] for al syr[cu] add *δε*, al pauc a *γαρ* | *εσοντ. δυο* c. BEGHLSVXΓΔΛ al it[pler] vg cop etc (D 11. 80. d[scr] *εσ. επ. κλ. μι. δυο*) .. AKMRU al[20] fere q go *δυ. εσ.* | *μιας* .. B c om, hinc Ln [*μι.*] | *εις* (Gb Sz) c. unc omnib (exc B? e sil.) al pl Bas Thph .. ς *ο εις* c. (B?) min non ita mu cop | *παραλημφθ.* c. ABLQ(ex v. sq.)RXΔ (non item v. sq.) .. ς *παραληφθ.* c. (D v. sq) EH(GK v. sq)MSUVΓΛ al pler .. D[gr]GK 116. al[4] go *παραλαμβανεται* :: ut Mt | *αφεθησεται* .. DK 116. go *αφιεται* :: ut Mt

35. *εσοντ. δυο* c. BDL a cop Max[taur] .. ς (49.) *δυ. εσοντ.* c. AEGHKMQRS UVXΓΔΛ al pler f vg al .. b c e ff[2] i q (al?) Amb om *εσοντ.* | *επι το αυτο* .. K* *εν τω μυλωνι* :: e Mt | *μια* (et. ς Gb″) c. AEGHKLMQSUVX ΓΔΛ al longe pl .. ς[e] (et. Sz) Ln *η μια* c. B (e sil.) DR al non ita mu cop[1] | *παραλημφθ.* et ς *παραληφθ.* vide ad v. 34. | *η δε ετερ.* c. BLR

κι κ, κα 37 ($^{213.5}$) *καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.*

XVIII.

1 ($^{214.10.}$) *Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν,* 2 *λέγων Κριτής τις*
ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. 3 *χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν*
λέγουσα Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 *καὶ οὐκ ἤθελεν*
ἐπὶ χρόνον· μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ

13. 69. 346. .. ς (Ln) *και η* (s al pauc om) *ετερ.* c. ADEGHKMQSUVXΓΔΛ al pler it vg al mu (cop om copulam) :: at ita et v. 34. et ll. pp. Ceterum 209. al aliq vg^{cdd} (ap Ln) om versum.

36. Non damus versum c. (ς Gb) ABEGHKLMQRSVXΓΔΛ al longe pl g$^{1.}$ go cop aeth^{utr} sl^{ms} Bas al Op Max^{taur} .. ς^{e} (et. Sz) sic habet : *δυο εσονται* (D al aliq it^{pler} vg om) *εν τω* (D om) *αγρω· ο* (DU al om) *εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται* (e om *και ο ετ. αφ.*) c. DU al pm it^{pler} (i ante v. 35. pon) vg (in editione ad v. 35. trahuntur, tum sequitur v. 36. usq *κυριε*, tum v. 37.) syr^{omn} al Victorin Amb Aug al (:: e Mt)

37. *λεγ. αυτω* (c ff$^{2.}$ *illi dixer.*) .. D om *αυτω* | *το σωμα* .. EGH al fere^{25} e (*cadaver*) syr$^{p\ mg}$ al Thph *το πτωμα* :: e Mt | *εκει και* (c. BLUΔ al plus^{30} b d vg^{ed} cop syr^{p} arm Bas Thph Amb^{2}; Ln [*και*], ς om c. ADΓ EGHKMQRSVXΓΛ al pl it^{pl} vg$^{cdd\ pler}$ go syr^{cu} et^{sch} al :: ut Mt) *οι αετ. επισυναχθ.* (*επισυν.* c. BLQ 19.^{ev}; ς Ln *συναχθ.* c. ADEGHKMRSUVXΓΔ etc :: ut Mt lectione non fluct, Λ Amb^{1} om; posuimus h. l. c. BL 13. 69. 300. 346. y^{scr} arm pers^{p}; ς Ln post *εκει* c. rell :: ut Mt lectione non fluct)

XVIII. 1. *δε και* c. ADEGHKQRSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg go al pl .. BLM al fere^{10} a b c q cop Or^{1} *δε* (Or^{1} *γαρ*) : ita Ln | *αυτους* c. ABKLMQRU VXΓΔ al plus^{55} Or^{1} .. ς om c. DEGHSΛ al pl Or^{1} | *ενκακειν* (*ενκ.* c. AB* DHKQ al; B**LUΔ al *εγκ.* : ita Ln 49.) c. ABDHKLQUΔ al .. ς *εκκακ.* c. EGMRSVXΓΛ al pler Or

2. *λεγων* (et. Or^{1}) .. D 1. al^{4} syr^{cu} et^{sch} pers^{p} Or^{1} Bas om (Gb^{0}) | *τινι* c. ABEGHKMQRSUVΓΔΛ al pler it vg al mu Or Ath (pergit *χωρα*) al .. DLX 33. 126. 254. *τη*

3. *χηρα δε* (ς Gb Sz) c. unc omnib (exc Λ) aliisq longe pl e go syr^{p} al Bas Chr Dam .. ς^{e} add *τις* c. Λ 1. al mu it^{pler} vg cop al

4. *ηθελεν* (Gb') c. ABDLQRXΔ al fere^{40} (item *nolebat* it vg) Hipp Chr Dam .. ς *ηθελησεν* c. EGHKMSUVΓΛ al pl | *χρονον* .. D add *τινα* | *μετ. ταυτ. δε* c. BLQ (it^{pl} vg cop *post haec autem*, b c d ff$^{2.}$ om *autem*) .. ς (Ln 49.) *με. δε ταυτ.* c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: at iste ordo ubi est non fluct : 10, 1. Mc 16, 12. Ioh 19, 38. Lc 1, 24.) | *ειπ. εν εαυτω* ..

φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος
ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακρο-
θυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν
τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὑρήσει τὴν πίστιν
ἐπὶ τῆς γῆς;
9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι

D ηλθεν εις εαυτον και λεγει, item Vig *in se autem reversus dix. intra se* | ει και .. D it[pler] om και | και ανθρ. ουκ c. ADEGHKMQRSUVΓΔΛ al pler q go .. BLX 157. it[pler] vg (sed b Ir[int] Vig ita et. v. 2.) cop ουδε ανθρ. (Ln)

5. δια γε .. X δια δε | κοπον .. E*GR 1. 131. 209. 346. al mu κοπους | E*UX al την χηρα | εκδικησω .. D praem απελθων | υπωπιαζη c. ABD G**LQΔ al pm, item *suggillet* it[pl] vg (e *molestior sit mihi, permolestet me* go cop; l *invidiam mihi faciat*) .. EG*HKMRSUVXΓΛ al pl (12 ap. sol. Scriv) υποπιαζη (Gb') et al fere[25] υποπιεζη, item *constringat me* b ff[2.] q (:: Etymolog. ὑπώπια τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμ. πελιώματα, item Pollux τὰ ὑπὸ τοὺς ὦπας τῶν πληγῶν ἴχνη. Suid : ὑποπιέζω ἐκθλίβω, ὑπωπιάζω δέ. Sic. In cdd υπωπιαζ. υποπιαζ. υποπιεζ. non raro confusa. Cf et. ad 1 Cor 9, 27.)

6. ακουσατε (Λ* om) .. Γ f[scr*] y[scr] ηκουσατε, item e *audistis*

7. ποιηση c. BDGMQUVXΓΔ al[50] fere cat .. ς -ησει c AEHKLRSΛ al pl Antioch al (:: in tali interrogatione facile magis se commendabat -ησει quam -ηση. Auctoritatis plus a testibus hoc quam illud habere clarum est) | των βοωντ. αυτω c. BLQ (D[gr] βοωντων αυτων, quod inde ortum vdtr); a b ff[2.] i l q *clamantium* sine αυτω .. ς (Ln) των βοωντ. προς αυτον c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc | ημερ. κ. νυκτ. .. D c[scr] Antioch[1] νυ. κ. ημ. | και μακροθυμει (Gb') c. ABDLQR(vdtr)X 1. 157. 209. c[scr] al aliq e (*et patiens est in illis*) go cop sl item (ut putant) aeth arr perss, item Chr Antioch[2]; accedunt 254. f al vg syr[cu] et[sch] κ. μακροθυμησει (*et patientiam habebit in illis*, g[2.] add *diebus*) .. ς και (80. 88. a b c ff[2.] i l q om; syr[p] exprim *etiamsi*) μακροθυμων c. EGHKMSUVΓΔΛ al pler it[pm] syr[p] (Ir[int] om κ. μακρ. ε. αυτ.) | επ (D[gr] 157. εν, item *in illis* it vg; d *super eos*) αυτοις (al aliq -τους) .. 64. Antioch[2] om. Ceterum 13. 69. pro και μακροθ. etc libere sic : ναι λεγω, μακροθυμων επ αυτους ποιησει την εκδικ. etc

8. λεγω .. GMR 28. 124. 346. al[12] fere em cop arm arr Mac Antioch[2] Ir[int] Aug al praem ναι | οτι .. DG al aliq it[pm] tol* Mac Ir[int] Aug om | αρα .. D post πλην | την πιστ. (et. Clem Or Epiph Const al) .. D al[2] om την

9. δε και c. BDLMQRXΔ al sat mu it[pm] vg al .. AEGHKSUVΓΛ al plus[90] b c l q fu** cop sah go syr[p] (syr[cu] et[sch] και ειπεν sine δε) al Bas

εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύ-
την. 10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, εἷς
Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς
ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ
ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς
οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα
ὅσα κτῶμαι. 13 καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆ-
θος αὐτοῦ λέγων· Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω
ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖ-
14, 11. Mt 23, 12. νος· (215.6) ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Thph om και (Gb[0] Ln [κ.]) | M πρ. τινας τοις πεποιθόσιν | A al εφ εαυτους | εξουθενουντας .. R al[6] ac plur -ντες | τ. λοιπους (KLX λιπ.) .. D add ανθρωπους | την παραβ. ταυτην .. D om

10. ανθρ. δυο (et. e Cyp) .. D it[pler] vg Aug δυ. ανθρ. | εις c. BDRX g[scr] .. ς ο εις c. AEGHKLMQSUVΓΔΛ al pler | ο ετερος .. D it[pm] Cyp Opt εις | φαρ. et τελω. (et. Cyp Aug Opt) .. it[pl] τελ. et φαρ.

11. ο (QX 157. cop add δε) φαρισ. (syr[omn] Or και ο φα.) σταθ. (e Cyp *cum stetisset*) .. a b c ff[2] i q *stans itaque phar.* | προς (D καθ) εαυτον .. BL 1. 131. 209. e al vg cop arm al Or Bas Cyp post ταυτα (e Cyp *talia*; it[pl] *sic*) pon; it[pl] sah om | προσηυχετο .. A 1. al[5] -ηυξατο | ωσπερ c. ABEGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. DLQ al pauc Or[3] ως (Ln) | ουτ. ο τελ. .. AK al fere[10] e Cyp Aug[3] Vict[tun] ο τελ. ουτ.

12. αποδεκατω .. B -κατευω

13. και ο τελ. c. ADEHKMQSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg go syr[p] al .. BGL al[6] e cop sah syr[cu] et[sch] Cyp Aug al ο δε τελ. | εις τον ουρ. (A ε. τους -νους) h. l. c. BLQX 33. al b e q go cop sah syr[cu] et[sch] .. ς (Ln) ante επαραι (MΓΛ al ἐπάρ.) c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler it[mu] (sed aliq libere) vg syr[p] al Cyp al mu .. 40. i l Or (item bis alludens) om | εις το στηθος c. AEGHMSUVΓΔΛ al longe pl go cop syr[cu] et syr[p] .. BDKLQX al fere[15] it vg arm al Or Cyr Antioch Cyp al om εις (Ln 49. :: at omissio omnino a correctore est) | αυτου (Q Or εαυτου) .. B 1. 118. y[scr] om

14. λεγω .. A al add γαρ (it[mu] add *itaque*; et. *amen* praemittitur) | κατεβη c. ABDEGHLMPSVXΓΔΛ al pler e al vg go al Cyr Cyp al .. KQU al mu it[pl] al Antioch Thph Hil al praem οτι, Ln [οτ.] | εις τ. οικ. αυτου (BL** εαυτ.) .. D sah om | η γαρ εκεινος (Gb Sz) c. AEGHKMPQSUVXΓΔΛ al[150] fere go (*quam quidem ille*) syr[p] (accurate η γαρ εκ.) Cyr Bas[edd] Thph (ἢ γὰρ ἐκ. ἀντὶ τοῦ παρ' ὅ ἐκεῖνος. Addit Euth : ἤγουν οὐκ ἐκεῖνος) (157. Bas ηπερ εκ., Doroth υπερ εκεινον) .. ς η εκεινος c. min pauc .. BL 1. 22.[mg] 94. 209. cop sah (παρα τουτον) Or[1] (et[1] μαλλον αυτου) Naz 256.[schol] παρ εκεινον (Ln), item D μαλλον παρ (d *praeter*) εκεινον τον φαρισαιον (et. syr[sch] pers[p] add *Pharis.*). Cf et. it vg : a

15 (216.2) *Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπ-
τηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.* 16 *ὁ δὲ Ἰησοῦς
προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με
καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.*
17 (217.2) *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.*

18 (218.2) *Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε* 18–27 Mt 19, 16–26.
ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 *εἶπεν δὲ αὐτῷ* Mc 10, 17–24.
ὁ Ἰησοῦς Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
20 *τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ* Ex 20, 12–16.

---

prae illum Pharis., vg *ab* (mm *magis ab*) *illo* (tol add *Pharis.*); sed b c e f ff^{2} i l q mt Cyp Aug al *magis quam ille Phar.* (:: *ἢ γὰρ ἐκ.* insolenter dictum tot lectionis turbas creavit) | *εαυτον* pr .. D* *αυτον* | *ο δε* c. BD^{gr}EGHIKLMPQSUVXΓΔΛ al pler go cop sah syr^{p} al .. A al^{6} it vg syr^{cu} et^{sch} al (Or *και πας ο, ως πας ο*) Cyp al *και ο* (Ln :: ita 14, 11. et Mt 23, 12.)

15. *και* .. D al aliq a b go cop syr^{sch} om | *τα* (1. 13. 69. al cop Or om) *βρεφη* (Or^{diserte}) .. D *παιδια* (idem E pro *τα βρ.* scripturus erat) :: e ll. pp. | *αυτων* (in B additum supr. lin.) *απτηται* (et. Or; P *αψητ.* :: e Mc) .. IX al *απτητ.* (X *αψητ.*) *αυτ.* (:: e Mc) | *επετιμων* c. BDGL 1. 13. 69. 118. 209. f^{scr} item *increpabant* it vg .. ς *-τιμησαν* c. AEFHIKM PSUVXΓΔΛ al pler go (:: *-ησαν* Mt paucis fluct, *-ων* Mc sed test graves substituerunt similiter *-ησαν*) | *αυτοις* .. Γ *αυτους*

16. *προσκαλεσ. αυτα ειπ.* (al pauc *ελεγεν* vel *λεγει*) .. BL a cop *προσεκαλεσατο αυτα* (a *imperavit eis*, B om *αυτ.*) *λεγων*, item DG 1. 118. 131. 209. *προσεκαλειτο αυτ. λεγ.* | *κωλυετε* .. D *κωλυσηται* | *του θεου* .. A* 157. al it^{pm} syr^{cu} et^{sch} *των ουρανων* :: e Mt

17. *αμην* .. D 11.^{pe} add *γαρ* | *ος εαν* c. AEFGHIKMPSUVΓΔΛ al pler .. BD LX al pauc Or *ος αν* (Ln 49. :: ita iidem fere test et. in Mc)

18. *τις αυτον* .. G 1. al aliq *αυτ. τις*, item *eum quidam* it vg etc | *λεγων* .. D am al (ap Wtst) sax om

19. *ειπ. δ. α. ο* (Dial om *α. ο*) $\overline{\iota\varsigma}$ .. DG *ο δε ειπ. αυτω* | *τι με λεγεις* etc: ad locos veterum in Mt adscriptorum accedunt: Hipp (p. 254.) ex Mcione *τί με λέγετε ἀγαθόν; εἷς ἐστ. ἀγαθός.* Sed ad verbum c. nostro textu consentit Dial *τί με* usq *ὁ θε.* (nisi quod alibi est *λέγοντος τοῦ Χρ. Οὐδεὶς ἀγ. εἰ μὴ εἷς ὁ πατήρ.*) Epiph^{742} ex Ario sic: *πῶς εἶπεν ὁ κύριος Τί μ. λ. ἀ. εἷς ἐστ. ἀγαθ. ὁ θε.* Or consensionem Marci et Lucae testari vide ad Mt (nihilominus Or alibi^{2} scribit *εἰ μὴ εἷς ὁ θε. ὁ πατήρ*). Epiph de Mcione: *μή με λέγε* (alt. loc. *-γετε*) *ἀγαθ. εἷς ἐστ. ἀγ. ὁ θε. προσέθηκε ἐκεῖνος Ὁ πατήρ* (alt. loc. *ἀγαθός. προσέθηκε τὸ ὅτι ὁ πατήρ.*)

20. Epiph de Mcione: *ἀντὶ τοῦ Τὰς ἐντ. οἶδας λέγει Τὰς ἐντ. οἶδα.* Id non agnoscit Tert (Or ex Mac. Chrysoceph. 3, 980. vix huc valet), nec magis Dial, nisi quod verba *ὁ δὲ ἔφη*, in Dial praemissa verbis *τὰς*

ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 *ὁ*
δὲ εἶπεν Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ($^{219.2}$) *ἀκούσας*
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλη-
σον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ
δεῦρο ἀκολούθει μοι. 23 ($^{220.2}$) *ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος*
ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 *ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς*
εἶπεν Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 *εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρή-*

ἐντ. οἶδας, Epiphanii testimonium confirmare vdtr. | *οἶδας* .. D add *ο δε ειπεν ποιας. ειπεν δε ο ι̅ς̅ το* (:: e Mt) | *μη μοιχευσῃς* etc (e^{scr} al *-σεις*, item bis vel ter in sqq; M quarto tantum loco *-σεις*, item Dial *μηδε -σεις*) .. D *ου μοιχευσεις· ου φονευσεις· ου κλεψεις· ου ψευδομαρτυρησεις* | *μητερ. σου* c. EFGHSUVΓΔΛ al longe pl a b c cop syr^{cu} et^{sch} al Dial (*τιμαζον τον* etc) Or^{allud} (*καὶ ὁ σωτήρ δέ φησι Γέγραπται ἐν τ. νόμ. Τίμα τ. πατ. σου κ. τ. μητ. σου*) .. ABDIKLMPX al^{25} it^{pl} vg go syr^{p} arm *μητερα* (Ln Gb'' :: at *σου* nec in Mt nec in Mc est, ad quos vide paucitatem testium qui addunt. Fluctuat et. LXX : B add, A om)

21. *ταυτ. παντα* .. AIK al fere^{5} e *πα. ταυτ.* (:: ut Mt; nonnulli et. in Mc) | *εφυλαξα* c. ABL 1. 209. al Dial .. ς *-ξαμην* c. DEFGHIKMPSUVXΓΔΛ al pler (:: *-ξαμην* in Mc, *-ξα* in Mt edidimus, sed et. in Mt test pler *-ξαμην* nec nemo in Mc *-ξα*. Hinc defendi potest si quis *-ξαμην* ut rarius ubique servat.) | *εκ νεοτ.* c. BD 1 Dial Mcion^{tert} .. ς (Ln) add *μου* c. AEFGHIKLMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg et rell (:: at ita Mc lectione non fluct; cf et. ad Mt)

22. *ακουσ. δε* c. BDL 1. 33. 69. 131. 209. al cop syr^{cu} et^{sch} perss Thph .. ς add *ταυτα* c. AEFGHIKMPSUVXΓΔΛ al pler syr^{p}, item it vg go *τουτο*, item 157. *αυτου* | *ετι* .. FHV al fere^{10} *οτι* | *διαδος* c. BEFGHKPSUVXΓΛ al pl (et. go cop syr^{p} *distribue*) .. ADILMRΔ al fere^{45} (it vg al *da*) Dial Bas Thph *δος* (Gb' Ln :: at ita et Mt et Mc) | *πτωχοις* .. D al pauc praem *τοις* (e ll. pp.) | *εν τοις* (ALR al^{8} om :: ita Mt) *ουρανοις* c. ABDLR al plus^{10} a e cop .. ς *εν ουρανω* c. EFGHIKMPSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg go al Dial al (:: ita Mc lectione tantum non fluct)

23. *ταυτα* .. Γ add *παντα* | *εγενηθη* c. BL (:: cf ad Mt 28, 4.) .. ς (Ln) *εγενετο* c. rell ut vdtr omnib (et. Cyr)

24. *ο* (B om) *ι̅ς̅ ειπ.* c. BL 1. 131. 157. 209. cop˙ .. ς (Ln) *ο ι̅ς̅* (al pauc om vel ante *αυτον* pon) *περιλυπον γενομενον ειπ.* c. AEFGHIKMPRSUVXΓΔΛ etc, item D b c e i al *περιλ. γενομ. ειπ.* (e add *illi*) *ο ι̅ς̅* | *εις τ. β. τ. θ. εισπορευοντ.* (DR 124. 157. it^{pler} vg *εισελευσονται*, go *introeunt in regn. d.*, item cop *difficile ut intrent*) c. BL (go cop), item DR al it^{pler} vg .. ς (Ln) *εισελευσονται εις τ. β. τ. θε.* (KM al mu *των ουρανων* :: e Mt) c. AEFGHIKMPSUVXΓΔΛ etc (:: cf Mt et Mc)

25. Γ al *ευκοποτερ.* | *καμηλον* (it^{pm} for al *camellum*) .. s 59. 124. 130.^{gr} 239. 433. c^{scr} y^{scr} *καμιλον* (239. *-μιλλον*). Cyr (apud Mai. p. 380.) *καμηλον οὐ τὸ ζῶον ἀλλὰ τὸ ἐν τοῖς πλοίοις παχὺ σχοινίον* (transiit et. in scholia). Ceterum cf ad Mt ad quem adde : *καμιλον* et. syr^{p} (pariter

ματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν. 26 εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27 ὁ δὲ εἶπεν Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ
θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκο- 28—30 Mt 19, 27—29. Mc 10, 28—30.
λουθήσαμέν σοι. 29 ($^{221.2}$) ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ
τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ

in Mt atque in Mc, non item in Lc). Contra Amb: „camelus in typo populus gentilis accipitur, quem leo ille quaerens quem devoret onustum thesauro propheticis agitat speciebus in desertum" etc | τρηματος c. BD 49. (sic B et. in Mt) .. LR 157. 242. 31.^{ev} 32.^{ev} τρυπηματος (:: ita Mt) .. ς τρυμαλιας (:: ut Mc) c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ etc (it vg *foramen acus* [e *cavernam*] ubique) | βελονης (Gb'') c. BDL 1. 13. 69. 124. 157. 209. 251. 346. .. ς ραφιδος (:: ut Mt et Mc) c. AEFGHKMPR SUVXΓΔΛ al pler | εισελθ. pr c. BEFGHKLRSUVXΓΔΛ al longe pl e cop syr^{sch} syr$^{p\,mg}$ .. ADMP al plus^{20} item (*transire*) it^{pler} vg go syr^{cu} syr$^{p\,txt}$ sl διελθειν (:: ut in Mc edidimus; cf ad Mc et Mt) | εισελθ. sec (a e ff^{2} i syrsch non exprim) .. D it^{pm} vg syr^{cu} ante εις την pon

26. οι ακουσαντες (d g^{1} *qui audierunt*) .. D^{gr} L al aliq go οι ακουοντες, item it^{pler} vg *qui audiebant*

27. ο δε .. Λ al aliq add ις (similiter it^{aliq}) | τω c. ABEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pler .. DP 157. f^{scr} Iust (τα αδ. πα. ανθρ. δυ. πα. θε.) Thphil (τα γαρ πα. ανθρ. αδ. δυ. εστ. παρ. θε.) om (Ln :: cf ll. pp.) | εστιν h. l. c. BDL 1. 28. 118. 131. 157. 209. al pauc a e Hier .. ς post δυνατα c. AEFGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg (sed in his Latt pler *quae imposs. sunt ap. de. poss. sunt* etc, item Ir^{int2} [alibi^{1} om εστ.]) go etc (:: in Mc δυνατα εστ. πα. θε. non fluct)

28. πετρος (Gb') c. AEFGHKMPSVΓΔΛ al longe pl (18 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln) ο πετρ. (:: ut Mt et Mc lectione tantum non fluct) c. BDLRUX al mu | αφεντες (D 1. 69. 118. 131. 209. post τ. ιδ.) τα (1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. it^{mu} παντα τα) ιδια c. BDL 157. al^{7} cop syr$^{p\,mg}$ it^{pl} (*relictis rebus* [b *retibus*, a l *omnibus*, c q *omnib. reb.*] *nostris* a b c ff^{2} i l q; e *remisimus omnia nostra et*) item ut vdtr syr^{cu} (simili modo quo e) .. ς αφηκαμεν παντα και c. AEFGHKM PRSUVXΓΔΛ etc (f al vg *dimisimus omnia et*) :: at ita et Mt et Mc | ηκολουθησαμεν (R -καμεν, ut in Mc edidimus, item D* in Mt) σοι .. X c^{scr} e^{scr} (al ?) l add (:: e Mt) τι αρα εσται ημιν

29. οτι .. DΔ al pauc it (exc f) vg (sed non Hier) om (:: ut Mc) | οικιαν .. DH al aliq syr^{sch} pers^{p} -ιας (:: ut Mt) | η γυναικ. η αδ. η γον. c. BL cop .. ς (Ln) η γον. η αδ. (DXΔ al^{6} sl Cyp^{1} add η αδελφας :: ut Mt et Mc) η γυναικ. c. rell ut vdtr omnib (et. Cyp Hier al) (:: vdtr γυναικ. cum τεκν. consilio compositum esse; quamvis et. dici queat aliena manu composita esse singulariter dicta. Cf eosdem test vv sqq) | ενεκεν (U al -κα) .. B εινεκεν

30. ος ουχι μη c. BL 1. 124. 209. al ut vdtr .. ς (Ln) ος ου μη c. AEGH KMPRSUVXΓΔΛ al pler; sed D (:: e Mc) εαν μη (it^{pm} *nisi ut*, f al vg

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον.
31—34 Mt 20, 17-19. Mc 10, 32-34. 31 ([222.2]) *Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἰδοὺ*
ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 *παραδοθή-*
σεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ
ἐμπτυσθήσεται, 33 *καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ*
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 ([222.10]) *καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-*
των συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35—43 Mt 20, 29—34. Mc 10, 46-52. 35 ([224.2]) *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱερειχὼ τυφλός*

Cyp al *et non*) | *απολαβη* c. AEGHKLPRSUVXΓΔΛ etc .. BDM al[10] *λαβη* (:: ut Mc, similiter Mt) | *πολλαπλασ.* .. D it[pler] (non f et ut vdtr g[1. 2.]) syr[p mg](in cod. Bars.) Cyp al mu *επταπλασ.* (sed Hier sic : *Iovinian. in alio evgl. centies in alio septies - - sciat in Mt et Mc apostolis qui universa dimiserant centuplum repromissum, in evgl. autem Lucae multo plura, πολλαπλασ., et penitus in nullo evgl. pro centum scriptum esse septem, seque aut falsarii aut imperitiae reum teneri.*) | *εν τω καιρ. τουτω* .. X praem *νυν* (:: e Mc)

31—34. Epiph de Mcione: *παρέκοψε τό Παραλαβὼν τ. δώδ. ἔλεγεν Ἰδοὺ ἀναβ. εἰς ἱεροσολ. καὶ τελεσθ. πάντα τὰ γεγρ. ἐν τοῖς προφ. περὶ τοῦ υἱ. τ. ἀνδρ.· παραδοθήσεται* (alt. loc. add *γὰρ καὶ*), *ἀποκτανθήσεται, καὶ τῇ τρ. ἡμ. ἀναστήσ.* (alt. loc. *ἐγερθήσ.*) *ὅλα ταῦτα παρέκοψε.*

31. *δωδεκα* (Or *δεκαδυο*) .. E* it[aliq] add *μαθητας* | *πρ. αυτους* .. D it[mu] vg *αυτοις* | Γ *αναβαινωμεν* | *ιερουσαλημ* c. BDLR y[scr] e cop go Or .. ς (Ln) *ιεροσολυμα* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al longe pler it[pler] vg al | *τελεσθησεται* .. al[10] Or[lib] *τελειωθησ.* | *τω υιω* .. D 13. 69. 124. al[6] Epiph (item *de filio* it vg go ac rell) *περι του υιου* (Schu „bene"), Δ *του υιου*

32. *παραδοθ. γαρ* .. D e *οτι παραδ.* | ADEP *ενπαιχθ.* (ΔX al *-εχθ.*; K *-χθησονται*) | *και υβρισθ.* (al pauc post *κ. εμπτ.* pon; 130.[gr] et[lat] f vg *κ. μαστιγωθησεται*) .. DL al[11] it[mu] al (syr[p] c.*) om (:: nec Mt nec Mc habet) | *κ. εμπτυσθ.* (D *ενπτ.*) .. PR al[7] arm om (:: om et. Mt, non item Mc)

33. *αποκτενουσιν* (et. d) .. D[gr] *αποκτεινουσιν* | *τη ημ. τ. τριτη* .. XΔ 1. 13. 69. al plus[40] vv aliq Epiph *τη τρ. ημ.* (:: ut Mt) | *αναστησεται* .. L al fere[10] Epiph[1] (vide ante) *εγερθησ.* (:: ut in Mt edidimus)

34. *και αυτοι* .. DU al pauc e syr[sch] aeth *αυτ. δε* | *ουδ. τουτων* .. D *τουτ. ουδ.* | *και ην* .. D 1. al it[pl] syr[cu] et[sch] pers[p] *αλλ ην* | *τουτο* .. D 1. al[3] it[pler] cop[dz] syr[cu] arm om | *κεκρυμμενον* .. GΓ al pauc *κεκαλυμμενον* | *απ* .. Λ *επ*

35. *ιερειχω* (ΓΔ *-χῶ* cf ad Mt) c. (B ?)DPQ (cf multo plur ad Mt et Mc) go .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c. AEGHKLMRSUVXΓΔΛ etc

τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου δια-
πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι
Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων Ἰησοῦ
υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με.
40 σταθεὶς δὲ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγί-
σαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν 41 Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ
δὲ εἶπεν Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἀνά-
βλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν
ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

---

35. επαιτων (D e Dial ante εκαθητο) c. BDL Or Dial .. ς προσαιτων (cf ad Mc) c. AEGHKMPQRSUVXΓΔΛ etc

36. διαπορ. (et. Or Dial) .. DX (go vdtr) παραπορ. (it[pler] vg *praetereuntem*, e *transeuntes*) | τι ειη (Γ ει, L εη) τ. c. ABEGHPSUVΓΔΛ al longe pl; item it[pler] vg *quid hoc esset* (e *quid esset illud*) .. DKLMQRX al plus[25] Or[3] Dial τι αν ε. τ. (a d *quidnam* etc), hinc Ln τι [αν] etc

37. Dial απηγγελη | ο (Δ om) ναζωραιος (M c cop[wi] ναζαραιος) .. D[gr] 1. al pauc a al (sed e i l *nazorenus*) vg Or ο ναζαρηνος .. Dial om

38. και .. D e go ο δε | εβοησεν (Epiph ex Mcion[libere] εβοα) .. P εκραξεν | ιυ .. AEK al fere[10] sl[cod] Or om | δαυειδ (et. v. sq) et δαυιδ, δαβιδ cf ad Mt 1, 1.

39. Om versum al[8] b Dial (propter ὁμοιοτέλ.) | και οι .. D e Mcion[tert] οι δε | προαγοντ. .. AK al[3] a παραγ. (*qui praeteribant*), 32.[ev] παραπορευομενοι | AΓ al επετιμουν | σιγηση (Schu „recte ap. Lc qui unus ex evglst hoc verbo utitur) c. BDLPX al pauc Or[1] .. ς σιωπηση (:: ut et Mt et Mc) c. AEGHKMQRSUVΓΔΛ al longe pler Or[1] | πολλω .. D c om | εκραζεν (al pauc am go Or -ξεν) .. EGHM al fere[15] sl add λεγων | υιε (D al aliq υιος, d *filius*) .. U 1. al[12] praem ιυ

40. ις (c. BD; ς Ln 49. ο ις c. EGHKLMQRSUVXΓΔΛ etc) .. A 68. Dial om | πρ. αυτον .. D 1. 63. 131. 209. al pauc a e ff[2] i l Dial om | επηρ. αυτον .. QX al aliq add ο ις

41. τι c. BDLX 57. (al ?) e cop Dial .. ς (Ln) praem λεγων c. AEGHKMQRSUVΓΔΛ etc, item Or ειπων | ειπεν .. R syr[cu] syr[p mg] add αυτω

42. ο ις (1. al pauc ο κυρ., al[3] om) ειπ. αυτω .. D it[pl] Or αποκριθεις ειπ. αυτ. (Or it[pl] add ις, item e omissis ειπ. αυτ.), item Dial αποκριθ. ειπ. ο ις

43. Dial exscriptis 35 usq 43. non add και ηκολ. usq τω θεω | δοξ. τ. θεον : Or de Lc : πλεῖόν τι εἶχε παρὰ τοὺς λοιπούς· ἠκολ. γάρ, φησίν. αὐτῷ δοξ. τ. θε. | λαος (et. Or[1]) .. Q al plus[20] Or[1] Thph οχλος | ιδων .. K al[5] 237.[schol] aliorumq om | αινον (et. Or[2]; it vg *laudem*) .. D δοξαν (d *gloriam*)

XIX.

1 ($^{225.10}$) *Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ.* 2 *καὶ ἰδοὺ*
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης,
καὶ οὗτος ἦν πλούσιος· 3 *καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν,*
καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 *καὶ*
προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωρέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι
ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 *καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα-*
βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ζακχαῖε,

XIX. 1. *διηρχετο* (Λ *διερχετο*) .. MΛ al plus^{10} vv aliq praem *ο* $\overline{ις}$, item add Γ al mu | *την* .. M al aliq (cop *ambulabat in Ier.*) sl praem *εις* | *ιερειχω* c. (B?)DQΔ (:: cf ad 18, 35. c. ll. pp.) .. ς (Ln 49.) *ιεριχω* c. AEGHKLMRSUVΓΛ etc

2. *καλουμενος* (et. e go cop syr^{p}) .. DG al^{7} it^{pler} vg al mu om (Schu „sic ubique locorum ap Lc") | *και αυτος* (69. f^{scr} it^{pm} vg cop al *ουτος*) .. D e i go *ουτος* | *και ουτ. ην* c. AEGHMQRSUVΓΔΛ al pler f (*et iste erat*) syr$^{p\ mg}$ .. BK 1. 13. 42. 69. 131. f^{scr} p^{scr} it^{pl} vg al *και αυτος* (item U? c ff$^{2.}$ mt addito *ην*), L 245. go cop syr^{cu} *και ην*, 108. 157. syr$^{p\ txt}$ (syr^{sch} paullo liberius) *ουτος ην*, 25. *και ουτος*, al^{2} *αυτος* .. D e om : Ln *και αυτος* [*ην*]

3. B*K al aliq *εδυνατο* (Δ *ουκ δυνατο*, uti Mt 22, 46.)

4. *προδραμων* c. ℵBKMQSUΔΛ etc (it^{pl} vg *praecurrens*, e *praecessit*, a *procurr.*) .. (E?)FGHLRVΓ al fere^{25} *προσδρ.*, 42. *αποδρ.*, al plus^{25} *δραμων* (q *currens*), D *προλαβων* (d *antecedens*) | *εμπροσθ.* (D *ενπρ.* ut solet) .. BL f^{scr} praem *εις το*, item 157. *εις τα* .. it^{pler} vg non exprim (d *ab ante*, e *in priore*) | *συκομωρεαν* c. ℵBDQ 1. 131. al^{15} fere, item (et. ς) *-μωραιαν* c. E*GKU al pm (similiter A Naz^{cod} Cyr *συκωμοραιαν*) .. ς^{e} (Gb Sz) *-μορεαν* c. LΔ al mu, item *-μοραιαν* (et. in Zonara editum) E**FHMSVΓΛ al pl (et. R, nam *-μορ-* clarum est et reliqua potius *-αιαν* quam *-εαν* esse vdtr) (:: in usu sunt *συκομορέα* et magis etiam *μορέα*. Passim vero in libris invenitur *μω-*, ut editum est in Galeno. Hinc nostro loco pro auctoritate testium tenenda vdtr forma *συκομωρεα.*) | RΔ *ειδη* | *εκεινης* (Gb Sz) c. ℵBEFGHKLMQRSUVΓΔ al pl .. ς *δι εκεινης* c. A 1. al mu .. D *εκεινη* (it^{mu} [et. d] vg *inde*, b c ff$^{2.}$ i q Amb *illa parte*, a *per illa parte*) | *ημελλ.* .. KUΛ 1. al^{30} fere *εμελλ.* | *διερχ.* .. A *εισερχ.*, 1. al *παρερχ.*

5. *κ. ως ηλθ. επ. τ. τοπον* .. D 157. a b c e ff$^{2.}$ i l q *κ. εγενετο εν τω διερχεσθαι αυτον* (157. it *τον* $\overline{ιν}$) | *αναβλεψας* (syr^{sch} et^{cu} per^{p} om) *ο* (B om) $\overline{ις}$ *ειδεν* (KQVΛ al *ιδ.*) *αυτ. και* (ℵBL 1. 131. cop arm om *ειδ. αυτ. και*, sed habent AEFGHKMQRSUVΓΔΛ al pler f al vg go syr^{p}. Item q *respiciens vidit illum et*, e *respexit et vidit illum*, c ff$^{2.}$ i l *vidit illum sursum aspiciens et*) .. D *ειδεν και* .. 157. *ειδεν αυτον· αναβλεψας δε ο* $\overline{ις}$, item a *vidit illum et respiciens* (atque b *vid. illum respicientem et*) | *πρ. αυτον* .. D al a e cop *αυτω* | *σπευσας* (et. Valentt ap Ir et Epiph)

σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόν-
τες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλ-
θεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον
Ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι,
καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ
πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο,
καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· 10 (226. 5) ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς [Mt 18, 11.] 1 Tim 1, 15.
τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
11 (227. 10) Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παρα-

.. D[gr] e q cop σπευσον (sed e pergit *descendere*) | σημερ. γαρ (H* al[5] om γαρ) .. D it vg al Valentt ap Ir et Epiph Amb οτι σημ.

7. ιδοντες .. KM al[5] ac plur add αυτον | παντες c. ABDEFGHLQRUVΓΔΛ al[100] fere .. ς απαντ. c. KMS 1. al non ita mu | λεγοντες (et. b c f q al vg) .. D a e ff[2.] i l syr[cu] om

8. ζακχ. .. D al[6] ο ζακχ. | κυριον .. GKM al[25] fere e vg[six] (Lc Brug „*non substituas* Iesum *pro* dominum") syr[sch] syr[p mg] al ιν | τα ημισεια (Q 382. -σια, Λ -σηα) c. BLQ 382. (al ut vdtr) item Λ .. ARΔ al τα ημισυ (et D* τα ημυσοι), ς τα ημιση c. D**EFGHKMSUVΓ al longe pl (8.[pe] -σεα : ita Ln ex errore de Q) Bas .. 69. al aliq το ημισυ (:: τα ημισεια, ut et. Antonin. Liberal. c. 2. p. 16. et bis Cleomed. Theor. cycl. 1, 5. p. 23. [cod. unus -σεα] editum est, pro auctoritate ipsorum testium nostrorum insolentius quidem sed non vitiose dictum vdtr. Etiam τὰ ἡμίση [ap Philon. Aelian. aliosq inventum] improbant Phryn. et Herodian. pro τὰ ἡμίσεα.) | μου των υπαρχ. c. BLQ 1. al pauc cop .. ς (Ln) των υπαρχ. μου (D* al plus[30] Bas[cdd2] μοι) c. ADE FGHKMRSUVΓΔΛ etc | τοις (B 248. g[scr] om : ita 49. at cf Mc 10, 21. ubi ab evglsta πτωχοις scriptum CD aliiq auxerunt articulo, Mt 19, 21. ubi τοις πτ. ab evglsta scriptum vdtr sed pleriq abiecerunt art. Similiter fit Mt 26, 9. et ll. pp.) πτωχ. διδ. c. BDLQ 1. 33. 209. al .. ς (Ln) διδ. τ. πτωχ. c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler it vg go al Bas Ir[int] Cyp al (:: Mt 19, 21. 26, 9. Mc 10, 21. 14, 5. Lc 18, 22. Io 12, 5. διδοναι ante πτωχοις positum est nec fluct) | ει τινος .. B om ει (cop *et huic cui* etc)

9. πρ. αυτ. (d e Cyp om, B πρ. αυτους) ο (B om) ις .. D it[plor] vg al ο ις πρ. αυτον (ita et. f q al vg, sed it[pl] syr[p mg] πρ. αυτους) | τω (et. Tit Naz Cyp al) .. AD cop[dz] syr[cu] εν τω | τουτω .. Γ b[scr] x[scr] (al ut vdtr) τουτο | αβρααμ (L αβραμ) εστιν .. LR om εστ.

10. Laudant vel respiciunt versum Clem Or Const (- - σωσ. κ. ζητ. το πεπλανημενον). Respicit totam narrationem et. Hom[cl 3, 63.] ζακχ. πρὸς ὃν καὶ ὁ κύρ. ἡμῶν (Cotel. om) εἰσιὼν ἀνεπαύσατο, τοῦ σώζεσθαι κρίνας ἄξιον εἶναι.

11. εγγ. ειν. ιερ. αυτον c. BL 157. 209. (nisi est εγγ. ιε. αυτ. ειν.) al?, item (ita Ln) Q εγγ. ειν. αυτ. ιερ. .. ς εγγ. αυτ. (sed 1. 131. al αυτ.

βολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι
12 ss. Mt 25,14–30. Mc 13, 34. παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 ([220.2])
εἶπεν οὖν Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λα-
βεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 ([220.5]) καλέσας δὲ δέκα
δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες Οὐ θέλο-
μεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν
αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς
δούλους τούτους οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγμα-
τεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα

εγγ., 50. om αυτ.) ειν. (al mu add εις) ιερ. c. AEFGHKMRSUVΓΛΔ etc .. D ειν. αυτ. εγγ. ιερ. (it vg *eo quod esset prope Hier.*) | δοκ. αυτους (al[3] –τοις) .. D om αυτ. | παραχρ. (e om) μελλει (e *incipit*) .. D μελλ. παρ. (it[pler] vg *confestim - - manifestaretur*) | αναφαινεσθ. . . Γ αναφερεσθ.

12. ειπ. ουν (DL 247. go δε, 252.* e cop[ds] syr[cu] om; syr[sch] και ante ειπ.) .. Γ 235. om | επορευθη (et. Or) .. DH 157. επορευετο (d *abiit*) | εαυτω (et. Or[4]) .. D it[pl] cop Lcif Amb om

13. καλ. δε (L 69. al pauc om) .. ΔΛ 124. al aliq it[pm] (e *et vocitis autem*) syr[sch] et[cu] Lcif και καλ. | εαυτου . . DΓ al[10] fere αυτου . . it[mu] Or Lcif om | πραγματευσασθε (ABDELΓ etc –σθαι) .. DΔ 1. al[30] Or –τευεσθε (U –τευσθε) | εν ω (Gb'') c. ABDKLR al fere[20] Or (it[pler] vg *dum*, a *donec*) .. ς εως c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl (al pauc add αν) S al pauc ερχωμαι

14. DEFΓ al πολειται | αυτου .. D 254. b ff[2]. l Lcif om | απεστειλαν .. D επεμψαν (D* ενεπεμψ.) | EHΛ al θελωμεν | τουτον .. Δ* add λαβοντα την βασιλειαν (sed ipse* se corr.) | K 124. εφ υμας

15. εν τω .. DΔ om (item e ut vdtr, nam pro *reverienti* corrigendum vdtr *reverti*) | επανελθ. αυτ. λαβοντα .. M 29. 71. g[scr] λαβειν αυτον | και .. al fere[40] vv aliq Thph om | αυτω . . DΓ αυτου .. Δ om, item it[pler] (non e; a ut d *serv. suos*) vg al | τουτους .. D al[5] (sed d[scr] αυτου) it[pler] vg al Or Lcif om | εδωκεν (it[pler] vg Lcif cop go al *dedit*) c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler (al[6] δεδωκε) it[pler] vg etc .. BDL al[4] a e δεδωκει (ita Ln), Or εδεδωκει | γνοι c. BDL .. ς γνω c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | τις τι διεπραγματευσατο (R –σαντο, Δ πραγματευσατο) c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al fere omn it[pler] vg go syr[sch] syr[p] al . . BDL 157. e syr[cu] cop τι διεπραγματευσαντο (157. –σατο?)

16. κυριε .. K om | η μνα σου . . EFHK̇MR 1. 13. 33. 157. 209. al fere[40] η μνας (ita et. syr[p mg] gr) σου. Item (exc K) vv. 18 et 20. | δεκ. προσ. μν. c. BL 1. 131. 209. (al?) a e .. ς προσ. δεκ. μν. c. AEFGHKMRSUVΓ ΔΛ al pler go cop syr[cu] syr[p] al, item D it[pler] vg syr[sch] δεκ. μν. προσ. | προσηργασ. c. AB*DE*LR al aliq .. ς προσειργ. c. B**E**FGHKMSUVΓ ΔΛ al pler

προσηργάσατο μνᾶς. 17 *καὶ εἶπεν αὐτῷ Εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι*
ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 *καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε*
μνᾶς. 19 *εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.*
20 *καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀπο-*
κειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 *ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος*
αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
22 *λέγει αὐτῷ Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.*
ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ
θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 *καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ-*
ριον ἐπὶ τράπεζαν; καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα

---

17. *και* .. D e *ο δε* | *ευγε* c. BD al^{3} ac plur Or, item (sed ita et. Mt 25, 21 et 23.) it (a solus *tanto melior*) vg Lcif Amb .. ς *ευ* (:: ut Mt quem cf) c. AEFGHKLMRSUVΓΔΛ etc (ita et. syr$^{p\ mg\ gr}$) | *αγ. δουλε* .. M 1. 13. 69. al fere^{15} it^{mu} cop syr^{sch} et^{p} *δουλ. αγ.* (:: ut Mt)

18. *ηλθ. ο δευτ.* (157. *ετερ.*, a e *alius*) *λεγ.* (ct. a e), it^{pler} vg Lcif *alter venit dicens* .. D *ο ετερος ελθων ειπεν* | *κυριε* (ff^{2} om) h. l. c. BL .. ς (Ln 49.) ante *η μν. σου* (:: at ita et ante et post, nec aliter Mt lectione non fluct) c. rell ut vdtr | *εποι. πε. μνας* .. D *πε. επ. μν.*

19. *γινου* (AD *γειν.*, L 433. *γενου*) h. l. c. BL 1. 131. 157. 209. (al ut vdtr) .. D cop ante *και συ* .. ς (Ln) ante *επανω* c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc (et. Or^{1} addens : *οὐδὲ τὸ ὄνομα τῆς ἐξουσίας ὡς ἐπὶ τοῦ προτέρου ὡρίσατο*, tamen alibi^{2} ipse dat *ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω*, ut et. q^{scr*} r^{scr} item a) | *πεντε* .. Γ *δεκα*

20. *ο ετερος* c. BDLR 69. 247. o^{scr} y^{scr} syr^{p} (sed *ὁ* c.*) .. ς *ετερος* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (:: at articulus male positus videri debebat). It^{pler} vg *alter*, a d e *alius*

21. *εφοβουμ. γαρ* .. D it^{pl} gat mm Lcif *οτι εφοβηθην* (a d e *timebam*) | *οτι ανθρ.* .. D e go *ανθρ. γαρ* | *αυστ. ει* (K *η*) .. D e *ει αυστ.* | *εσπει-ρας* .. UΛ al fere^{15} aeth add *και συναγεις οθεν ου διεσκορπισας* (:: ex Mt fluxit)

22. *λεγει* (Gb'') c. B(ex ed. Wo. Ceph.)E*GLMRS*UΛ 1. 28. 69. 124. 131. 157. al plus^{40} a al vg cop syr^{omn} (syr^{cu} praem *ὁ κύρ. αὐτοῦ*) al Thph .. ς (Ln) *λεγ. δε* c. A(B??)E**FHKS**VΓΔ al pl q .. D *ο δε ειπεν*, b c e f i go Lcif *et dixit*, ff$^{2.}$ *tunc dix.* | *κρινῶ*: ita EHKMΓ al pl a d cop syr^{sch} et^{cu} al .. B**Δ al it^{pler} vg go syr^{p} Lcif *κρίνω* | *αιρων* .. DF it^{pl} cop Lcif Amb *αιρω* (Lcif *et tollo*) | *θεριζων* .. D it^{pl} cop Lcif Amb -*ζω* | *εσπειρα* .. UΛ al fere^{15} aeth add *και συναγων* (U -*γω*) *οθεν ου διεσκορ-πισα* (:: cf ad v. 21.)

23. *και* (al aliq cop syr^{cu} et^{sch} al om) *δια τι* .. D e pers^{w} *δια τι ουν* | *μου το αργ.* c. ABL 33. 157. 48.^{ev} f^{scr} al .. ς *το αργ. μου* c. DEFGHKMRSUVΓΔΛ etc | *τραπεζαν* (Gb'') c. ABDEFGHLMRSUVΓΔΛ al pl .. ς praem *την* c. K al mu | *και εγω ελθ.* (al^{7} ac plur *ελθ. εγ.*) c. AEFGHKLMRSUVΓΔΛ etc .. BD *καγω ελθ.* (Ln 49.) | *αν* (a e non exprim) *επραξ.* (254.

αὐτό. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν
καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ Κύριε, ἔχει
8, 18. Mt 13, 12. Mc 4, 25. δέκα μνᾶς. 26 ($^{230.2}$) λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσε-
ται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
27 ($^{231.5}$) πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με
βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμ-
προσθέν μου.
28–38 Mt 21, 1–9. Mc 11, 1–10. Io 12, 12 ss. 28 ($^{232.2}$) Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων

εισεπρ.) αυτο c. DEFHKMRSUVΓΔΛ al fere omn it^{pler} vg go etc (et. Lcif al) .. BL f αν αυτο επρ. (Ln 49.), item Α αν αυτο ανεπραξα .. G f^{scr} εκομισαμην αν το εμον συν τοκω :: e Mt

24. και τ. παρ. ειπ. (et. Or Lcif) .. D ειπ. δε τοις παρ. (a *circumstantibus autem dix.*) | την μναν (b Lcif *talentum* ut et. supra ubique, item l*) .. D a e om | δοτε .. D απενενκατε

25. κ. ειπαν (c. BL g^{scr}; ς ειπον c. ΑΕFGHKMRSUVΓΔΛ etc) α. κυριε (B supra lineam habet) εχ. δ. μνας .. D al^{10} b e g^{2} syr^{cu} Lcif om (:: ut Mt)

26. λεγω γαρ c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler go syr^{cu} syr^{p} al .. it^{pler} vg *dico autem;* i syr^{sch} syr$^{p\ edd^{3}}$ aeth al *et* (syr^{sch} al om; pers^{p} arr *Christus* vel *ille*) *ait illis Dico autem* (ita i, syr etc om) .. BL 1. 131. 209. al aliq a cop arm Thph^{ed} om γαρ (ita 49. et Ln [γαρ] :: at omissum ab aliisq mutatum esse una cum v. 25. propter insolentiam sermonis clarum est) | δοθησεται (al fere^{10} vg^{ed} et^{cdd} aliq syr^{cu} [*et adiicietur ei*] aeth add και περισσευθησεται :: e Mt) .. D προστιθεται (d *adicietur*) | εχει .. al^{7} syr^{cu} syr^{p} c.* Mcion^{tert} (alluditur his: *auferentem quod quis videatur habuisse*) δοκει εχειν :: cf ad Mt | απ αυτου c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler it vg (it vg: *ab eo autem qui – auferetur ab eo.* Aliter in Mt) go syr^{omn} al Ephr .. BL 36. 53. 63. 77. 108. 253. 259. Lcif om (49. et Ln [α. α.] :: ut abundans molestumque omissum est, nec vero ex Mt, quem vide accuratius, huc adscriptum)

27. R εχχθρους | τουτους c. BKLM al^{8} cop Did .. ς εκεινους c. ADEFGHRSUVΓΔΛ al longe pl it vg go al Or Lcif (sed D e al ante τ. εχθρ.) .. al^{7} syr^{p} om | θελησαντας (it vg *qui noluerunt*, Α -ντες) .. DR al^{10} e θελοντας (*qui nolunt*) | βασιλευσαι .. D -λευειν | D αγαγατε | κατασφαξατε .. MS al pauc -ξετε | αυτους c. BFLR 33. 53. 157. y^{scr} al aliq cop syr^{cu} et^{sch} syr^{p} c.* Chr .. ς (Ln) om c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler it vg go al | εμπρ. (D ενπρ.) μου .. D add (:: e Mt) και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον· εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων

28. εμπροσθεν .. D 40. a c e ff^{2} i l q om | αναβ. εις ιεροσολυμα (et. Or) .. D c αναβ. δε εις ιερουσαλημ (-ουσαλημ et. 145.)

29—46. Epiph de Mcione: παρέκοψε τὸ κεφάλαιον τὸ περὶ (alt. loco om τὸ περ.) τῆς ὄνου καὶ Βηθφαγή, καὶ τὸ περὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἱεροῦ· ὅτι (alt. loco διότι) γεγραμμένον ἦν Ὁ οἶκ. μου οἶκ. προσευχῆς (alt. loc. add κληθήσεται), καὶ ποιεῖτε αὐτὸν σπήλ. λῃστῶν.

εἰς Ἱεροσόλυμα. 29 *καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βη-*
θανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν
μαθητῶν 30 *εἰπὼν Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσ-*
πορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀν-
θρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 *καὶ ἐάν τις*
ὑμᾶς ἐρωτᾷ Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. 32 (:33.2) *ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον κα-*
θὼς εἶπεν αὐτοῖς. 33 *λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι*

---

29. *και εγεν. ως* (Eulog *οτε*) *ηγγισεν* (ita et. D) .. e *fuit* *βηθφαγη* (-*γὴ* EGHKMUΛ al pl; -*γῆ* B** al mu : ita Ln 49.) c. ADEFGHKLMRSVΔΛ al longe pl; c q al vg (et. am etc) *bethfage*, ℵ d f i ff^{2} *betphage*, for *bethphage*, e *bethapagae*, gat *bethphaguae;* item cop al .. BUΓ al pm go *βηθσφαγη* (Γ al -*γην*) | D^{gr*} 131. *βηθανια*, item d e (sed praecedit *fuit in*-) am *bethania* | *προς* .. U *εις* | *το καλ.* (al add *των*) *ελαιων* (-*ῶν* EGMUΓΛ al pl [ut et. *σολομῶν* in iisdem fere libris scribitur]; al mu [4 ap Mtthaeium] -*ών*) .. K al aliq e *των ελαιων* (e *oliveti*) .. D *των ελαιων καλουμενον* (d *oliveti qui vocatur*). It^{pler} vg *qui vocatur* (a *appell.*) *oliveti* (c q al -*etum*). Cf ad 21, 37. | *των μαθητ.* c. BL al^{3} e l Or Amb .. ς (Ln) add *αυτου* (:: ut Mc lectione non fluct; Mt^{1} ratio paullulum differt) c. ADEFGHKMRSUVΓΔΛ etc (et. Eulog)

30. *ειπων* c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler .. BDL al pauc Or *λεγων* (Ln :: e Mt et Mc) | *εν η* (D *και*, similiter syr^{cu}) *εισπορ.* (K *πορ.*) .. Eulog *και εισερχομ. εις αυτην* (cf Mc) | *πωλον* (it^{pler} vg *pullum asinae*) .. a *asinam cum pullum*. Eulog *ονον και πωλ.* | *δεδεμενον* .. D Eulog om | *εφ ον* .. Γ al pauc Eulog *εφ ω* (c ff^{2} i q *in quo*) | *πωποτε* (M al post *ανθρ.*, al pauc aliter) .. DH 245. a c e f ff^{2} i l q (sed a c ff^{2} i q Amb om et. *ανθρ.*) Or^{1} Eulog Amb om (:: ut Mc) | KEΓ al *εκαθησεν*, 1. 131. 157. al aliq *κεκαθικεν* (:: e Mc) | *και* c. BDL 157. cop^{petr} .. ς (Ln) om c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc (et. Or Eulog :: at ita et Mt et Mc lectione non fluct) | *αυτον* (DLU* al^{5} om :: ut Mt lectione non fluct; AK al^{5} e syr^{omn} al post *αγαγ.* pon) *αγαγετε* (D *αγαγατε*) .. G 130.^{gr} et^{lat} al aliq Eulog add *μοι*

31. *εαν* .. D *αν* | *δια τι λυετε* (et. Or) .. D c e ff^{2} l om (:: similiter Mt) | *αυτω* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler a f al vg go syr^{cu} et^{sch} al .. BDFLR 27. 28. 243. it^{pl} cop syr^{p} aeth pers^{p} Or om (hinc Gb^{0} Ln [*α.*] :: at deest et Mt et Mc)

32. 33. 34. Hos versus (propter *ὁμοιοτέλ.*) G* om | *απελθοντες δε* - - *ειπαν* .. D *και απελθοντες απεκριθησαν*, item e *et abierunt et sic invenerunt stantem, et cum solverent aiunt.* Similiter syr^{cu} *et abierunt et invenerunt sic. Et cum illi interrogabant eos, responderunt ad eos hoc*

32. *ευρ. καθ. ειπ. αυτοις* (it^{pm} add *Iesus*) .. U al aliq it^{pler} vg syr^{p} aeth arm Or^{1} (non alibi^{2}) add *εστωτα* (U om) *τον* (157. om) *πωλον* (i l q om)

33. *ειπαν* c. BL Or^{2} .. ς *ειπον* c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ etc

αὐτοῦ πρὸς αὐτούς Τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν Ὁ κύριος
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐπιρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰη-
σοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν
ἐν τῇ ὁδῷ. 37 (224.1) ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαί-
ροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνά-
μεων, 38 λέγοντες Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι
κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 (225.5) Καί
τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν Λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

---

33. *αυτου* (g^scr *αυτων*) .. L om

34. *ειπαν* c. BL Or .. ς *ειπον* ut v. 33. | *ο κυρ. αυτ.* c. EFGHRSUVΓΔΛ al longe pl c e i l go al .. ABDKLM al fere[35] it^pm vg al Or praem *οτι* (Ln 49. :: ex v. 31. adsumptum vdtr ubi non fluet)

35. *και ηγαγ. αυτ. πρ. τ. ιν και* .. D *και αγαγοντες τον πωλον*, item e *et adduxerunt pullum et* .. F om usque *ιν* | *επιριψαντ.* c. AB*EGHLRΛ o^scr etc; item D *επιριψαν*, 1. 131. 209. *επιρριψ.* .. ς *επιρριψ.* c. B**F KMSUVΓΔ al pler | *εαυτων* (Λ post *τα*) c. AEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler .. BDL al[10] fere Or *αυτων* (D al aliq post *ιματια*, item it vg etc) : ita Ln | *επι τον πωλον* .. D c e ff^2 i syr^cu *επ αυτον* | *επεβιβ.* .. D 1. 131. 209. praem *και*

36. *αυτων* .. AK 1. al aliq *εαυτ.* .. 243. 245. al om | *ε. τ. οδω* .. D 229. om

37. *εγγιζοντος δε αυτου* .. D aeth *-ντων δε αυτων* | *ηδη* (et. Or) .. DMΓ al[8] a e syr^sch et^cu aeth al om | *πρ. τη καταβασει* (et. Or) .. D 115. *πρ. την καταβασιν* | *ηρξαντο* c. ABEGHKMSΓΔ al longe pl it^pler et vg (*coeperunt omnes turbae*) go syr^omn (et go et syr *coeperunt - turba*) etc .. DLRUVΛ al fere[25] Or *ηρξατο*, item *coepit omnis turba* (a *multitudo*) a e cop etc | *απαν* .. D al aliq *παν* | *φω. μεγ.* .. D 1 om | *πασων* (BD *παντων* : ita Ln, cop^petr om) *ων* (Γ om) *ειδον* (KLV al *ιδον*) *δυναμ.* (D *γεινομενων*, 13. 69. 346. *γινομενων δυναμ.*)

38. *ο ερχομ.* (haec om H 69. 258. e l Or) *βασιλ.* (B *ο βασ.*, DΛ* al[8] it^pm [non e f g^1.2. q] aeth Meth Eulog om) *ε. ον. κυρ.* (e om *ε. ο. κυρ.*, D 157. it^pm [ut ante] aeth syr^p c.* [in mg : „non in omnib exx"] add *ευλογημενος ο* [157. om] *βασιλ.* [157. aeth syr^p c.* add *ισραηλ*]) :: cf Mt et Io | *εν ουρ. ειρ.* c. BL Or .. ς (Ln) *ειρ. εν ουρανω* (Λ *-νοις*) c. ADEGHKMRSUVΓΔΛ etc (80. pergit *κ. εν υψ. δοξ.*)

39. *και τινες* .. D e *τιν. δε* | *ειπαν* c. ABDL f^scr Or .. ς *ειπον* c. EGHKMR SUVΓΔΛ al longe pler

40. *και αποκριθ.* (it^pl vg non exprim) .. D *απ. δε* | *ειπεν* (D^gr *λεγει*, it^me vg *ait*, a c d e al *dix.*) c. BL cop arm Or .. ς (Ln) add *αυτοις* c. ADEG HKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it vg al; praeterea G add *αμην* | *οτι*

41 (286. 10) *Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ᾿ αὐτήν,*
λέγων 42 *ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ*
πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 *ὅτι*
ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι
καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 *καὶ ἐδα-*
φιοῦσιν σὲ καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, (287. 2) *καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν*
σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ᾿ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκο-
πῆς σου.
45 (288. 1) *Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς* 45 s. Mt 21, 12 s. Mc 11, 15–17.

.. B* al aliq it[mu] Or om .. 1. *και* | *σιωπησουσιν* c. ABLRΔ al[5], D *σει-γησουσιν* (254. *σιγησωσιν*), item *tacebunt* e i fu Amb[1] .. ς *σιωπησωσιν* c. EGHKMSUVΓΛ al pler (157. *σιωπωσιν*), item *tacuerint* it[pl] vg Amb[1] | *κραξουσιν* (13.ev *κεκραξ.*) c. BL 13.ev Or[1] (sed fluct cdd) .. ς (Ln) *κεκραξονται* (M al fere[10] *-ξωνται*) c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al longe pler Or[2] (et[1] ex codice), D b[scr] *κραξονται* (:: nec *κραξουσι* nec *κεκραξοντ.* alibi in N. T.; sed in LXX quum frequentissimum sit *κεκραξονται*, nusquam legitur *κραξουσι*, quae forma alibi quoque rarissima, cf Steph Thes. Gr. Ling. Quae quum ita sint, nostro loco *κραξουσι* non potest ad correctorem referri)

41. *επ αυτην* c. ABDHLRΓΔ al plus[30] Or[3] Ir (ex Valentt) Bas Thph .. ς *επ αυτη* c. EGKMSUVΛ al pl Or[1] Cyr

42. *ει εγνως και* (a e om, Eus[h. e.] *καιγε* omisso *καιγ.* sq) *συ* (syr[cu] om *κ. σ.*) *καιγε* (157. e f q go cop al om : Ln [*καιγε*]) *εν τη ημ. σου* (A 1. 157. al fere[10] e f i q cop al Eus[h. e.] Bas om : Gb[o]) c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pler it vg go cop syr[sch] et[p] (syr[cu] satis libere) al .. BDL Or[1] *ει εγν. εν τη ημ. ταυτη* (D *ε. τ. η. τ.* post *συ*) *και συ*, Ir cum eoque Epiph ex Marcos *ει εγν. και συ σημερον* et Eus[in psalm] *ει εγν. και συ*, Or[1] *ει εγνωκας συ* | *τα προς* (et. Ir et Epiph ex Marcos Or[1] Eus[2] al; Or[1] Ath *εις*) *ειρ. σου* (BL 259. Ir et Epiph ex Marcos Or[1] om; D al[4] it[pler] [non a] vg Eus[1] *σοι* : Ln [*σου*]) | *δε* .. A *δ᾿* | *απο* .. al[10] Eus[1] add *των*

43. *επι σε* (28. syr[cu] om) *και περιβαλ.* (C*L 33. 255.[schol] *παρεμβαλ.*, G al pauc *επιβαλ.*) .. D *και βαλουσιν επι σε* | *και περιβ. οι εχθρ.* (R *εκχθρ.*) *σ. χαρ. σοι* (D a e ff[2] om, 28. *επι σοι*, Eus post *περιβ.*) .. 259. Or om, item syr[cu] et[sch] nisi quod *οι εχθρ. σου* ad *περικυκλ. σε* transferunt | *συνεξουσιν* .. K 13. 61.[mg] 69. al? *συναξουσιν* | *παντοθεν* .. Γ *παντες*

44. *εν σοι* pr .. D Or Eus om | *εν σοι* (D 1. 124. 209. c ff[2] i arm *εν ολη σοι*, e *in tota terra*) sec h. l. c. ACEGHKMRSUVΓΔΛ al pler f al vg go syr[omn] al .. BDL 1. 124. 131. 157. 209. y[scr] it[pl] cop aeth Or post *λιθ. επ. λιθ.* (Ln 49.) | *επι λιθω* c. ACEGHKMSUVΔΛ** al pler (Γ *ε. λιθων*) .. BDLRΛ* 1. 124. 131. 209. y[scr] al aliq Or *επι λιθον* (:: ita Mt 24, 2. lectione tantum non fluct; contra et. in Mc 13, 2. et Lc 21, 6. pro *-θω* a mu *-θον* substitutum est) | *τον* (D *εις*, C om) *καιρ. της* (D om)

45. *και εισελθ.* (al[3] *ελθ.*, E al pauc syr[p] add *ο ις*) .. D e *ελθων δε* | *εκ-βαλλειν* (E *-λλειν*) .. Δ al aliq *εκβαλειν*

XXI.

1-4 Mc 12, 41-44. 1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν
βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ
χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι
ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ
ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

XXI. 1. *αναβλ. δε* .. ℵ 157. syr^{sch} pers^{p} add *ο ις*|*ειδεν* c. ABDEGHSUXΓΛ al pl .. KLMPQVΔ al non ita mu *ιδεν* (eiusmodi locis utrum praestet dictu perdifficile) .. Or *εις* (ita ter) omisso *δε* v. sq (similiter syr^{sch} et pers^{p} *intuitus* pro *αναβλ.*)|*εις το γαζοφυλακιον* (EGHΛ al aliq *-λακειον* et quidem GHΛ al *-κεῖον*) h. l. c. BDLX 1. 33. 69. 124. 131. 157. 209. 248. 346. e syr^{sch} Or^{2} (et alibi *πλουσ.* ante *τα δ. α.* posito) . . ς (Ln) post *τα δ. αυτ.* c. AEGHKMPQSUVΓΔΛ al pler vv pl

2. *ειδεν* et *ιδεν* iidem qui v. 1. (nisi quòd ℵ h. l. *ιδεν*) | *δε* .. S al aliq it^{mu} syr^{sch} et^{cu} (c ff^{2}· i q syr *et vidit* [c *-det*]) om | *τινα* (Δ *τιναν*) *και* c. AEGHSUVΓΔΛ 1. 13. 69. 108. 131. 209. 262. 346. al^{60} fere .. ς *και τινα*, Ln [*και*] *τινα* c. DP al ut vdtr non ita mu it^{mu} (item c ff^{2}· i q in quibus est *et vid.*) vg cop al (syr^{p}, sed *και* c.*) (Or^{lib} *ὁρᾷ καὶ τὴν πενιχρ.* etc) .. BKLMQX 33. 124. 157. al plus^{30} Or om *και* (Gb^{o}) | *πενιχρ.* (EKLΛ al mu *πενηχρ.*) .. ℵ 299. om | *βαλλουσαν* .. Q 1. 209. al aliq Or^{cod} *βαλουσαν* | *εκει* .. D 44. it^{pler} (non f q) vg al Or^{3} om (:: ad modum Mci) | *δυο λεπτ.* c. ADEGHKMPSUVΓΔΛ al pler a e syr^{cu} et^{p} al .. BLQX al^{4} it^{pl} vg cop syr^{sch} Or *λε. δυ.* (:: ut Mc lectione non fluct) Praeterea D add *ο εστιν κοδραντης* (:: e Mc)

3. *η πτωχ.* (243. e Cyp Amb om) *αυτ.* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler a syr^{p} Or^{2} (syr^{sch} cop *haec vidua pauper*, syr^{cu} *haec paup. vid.*) .. BD LQ al^{5} it^{pl} vg arm *αυτη η πτωχ.* (Ln :: ut Mc)|*πλειω* c. DQX al^{7}, item L *πλειονα* .. ς *πλειον* (243. *πλεον*) c. ABEGHKMSUVΓΔΛ al pler Or (:: ita Mc paucis nec antiquis [e Lc?] *πλειω* praebentibus) | *εβαλεν* .. ℵ* 131. *εβαλλεν*

4. *απαντες* c. AEGHKLMQSUVXΓΛ al ut vdtr omn .. BDΔ Or *παντες* (Ln :: ut Mc) | *περισσευοντος αυτοις* .. L 13. 33. 69. al^{5} *-σσευματος αυτων*, item 1. 118. al^{4} *-σσευματος αυτοις* (:: similiter lectio in Mc fluct) | *εις* (L om) *τὰ δωρα* (syr^{omn} *in locum oblationis*) c. BLX 1. 118. 131. 209. cop syr^{cu} syr^{hr} .. ς (Ln) add *του θεου* c. ADEGHKMQSUVΓΔΛ al pler it (m *in dono dei*) vg syr^{sch} et^{p} al (pers^{p} *iniecerunt* absq *εις* etc, aeth *obtulerunt domino*) Or^{2} Cyp Hier (:: vdbtur *εἰς τὰ δῶρα* nimis nude positum : hinc mox fuit qui addito *τοῦ θεοῦ* explicatius redderet; fuit etiam qui alia ratione utens deleto *εἰς* ad v. 1. accommodaret.) | *υστερηματος* .. Δ *-ρησαντος*|*απαντα* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler .. BDLQX al pauc Or^{2} *παντα* (Ln)|*εβαλεν* (V al *κατεβαλ.*) .. E(**, certe rubro)GHM(**, certe rubro)V(certe*)ΓΛ al pm (itemq evglstaria) al add *ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (sed nonnulli ut V istius clausulae initium tantum appositum habent)

5 ($^{248.2}$) *Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς* 5–11 Mt 24, 1–7. Mc 13, 1–8.
καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν 6 *Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσον-*
ται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυ-
θήσεται. 7 ($^{249.2}$) *ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε, πότε*
οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;
8 *ὁ δὲ εἶπεν Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ*
τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ
οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 *ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ*
ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ γενέσθαι ταῦτα πρῶτον,
ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 *τότε ἔλεγεν αὐτοῖς Ἐγερθήσεται*
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 *σεισμοί τε μεγά-*

---

5. *και αναθεμασιν* c. ADX 1. al aliq syr$^{p\ mg\ gr}$ (ex cod uno) (:: Moer. *ἀνάθημα ἀττικῶς, -θεμα ἑλληνικῶς.* Thom. *-θημα, οὐκ -θεμα, εἰ καὶ Φιλόστρατος λέγει.*) .. ς (49.) *και αναθημ.* c. BEGHKLMQSUVΓΔΛ al pler syr$^{p\ mg\ gr}$ (ex cdd aliq). Praeterea D haec post *κεκοσμ.* pon

6. *ἃ* .. DL a c ff$^{2.}$ i q om (l aeth *nonne videtis haec* : cf ll. pp.) | *λιθος* (X 1. 33. al^{5} e syr^{cu} arm aeth praem *ωδε*) *επι λιθω* (LX 1. 13. 33. al plus^{30} *-θον* :: e Mt ubi lectio non fluct; cf et. ad Mc; BL al^{4} cop add *ωδε* : ita Ln; item D a c ff$^{2.}$ i l q add *εν τοιχω ωδε* [it^{pler} *hic in pariete*]) :: *ωδε* ex Mt fluxit, unde et. in testes pl Mci transiit.

7. *αυτον* .. D al^{2} add *οι μαθηται* (al^{1} add *αυτου*) :: cf Mt | *ουν* .. D al^{8} it vg cop syr^{cu} et^{sch} al (sed non syr^{p}) om :: cf ll. pp. | *οταν* (1. al pauc *οτε*) *μελλη* (Γ 1. al aliq *-λλει*) *ταυτ. γιν.* .. D l *της σης ελευσεως* (*adventus tui*) :: cf Mt *τ. σ. παρουσιας*

8. *βλεπετε* etc .. Pist *προσεχετε απο των διδασκαλων πλανης*, item postea *οτι εγω ειμι, εγω ουκ ειμι.* Spectant ista certe huc vel ad ll. pp. | *επι* (it vg *in nomine*, ut et. in Mt et Mc) .. KM al aliq *εν* | *οτι* c. ADEGHKMSUVΓΔΛ etc .. BLX 50.^{ev} c Mcion$^{tert\ lib}$ om, hinc Ln [ot.] (:: deest in Mt, D etc om et. in Mc) | *εγω ειμι* .. 157. it^{pl} gat mm syr^{sch} pers^{p} Mcion^{tert} Amb add *ο* $\overline{χς}$ (:: e Mt) | *ουν* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler f g$^{1.2.}$ l q vg syr^{p} al .. BDLX 157. 346. a c e ff$^{2.}$ i cop syr^{cu} (syr^{sch} *δε* exprim) al om (Gb^{0} Ln 49. :: at vix additum est, potius omissum ut molestum. Similiter factum est v. 7.)

9. *πτοηθητε* (XΛ al mu *πτωηθ.*, it^{pler} vg *nolite terreri*, e *nol. expavescere*) .. D q *φοβηθητε* (q *nol. timere*), item syr^{cu} et^{sch} | *γεν. ταυτ. πρ.* c. ADX al aliq .. ς (Ln) *ταυτ. γεν. πρ.* c. BEGHKLMSUVΓΔΛ al pler a e cop al (sed it^{pl} al *ταυτ. πρ. γεν.*, vg *πρ. τα. γε.*)

10. *τοτε ελ. αυτοις* (Knapp. ad praeceptum Bezae et Casaub. *τοτε, ελ. αυτ.,* : id alienum ab usu Ni Ti) .. D (al?) a e ff$^{2.}$ i l syr^{cu} et^{sch} pers^{p} om (:: ut ll. pp.) | *εγερθησεται* .. D 74. 346. a c e ff$^{2.}$ i l syr^{cu} et^{sch} pers^{p} add *γαρ* (:: ut ll. pp.). Item evglstaria exclusis antea libere aliis. | *επι εθν.* c. BEGHKMSUVΓΔΛ al longe pler .. ADLX 1. 209. al *επ εθν.* (Ln 49. at ista ratio simili auctoritate et. in Mt et Mc utitur, videturq elegantiam caussam habere)

λοι καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ καὶ λιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ ση-
12 ss. Mt 10, 17 ss. *μεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.* 12 ($^{250.1}$) *Πρὸ δὲ τούτων πάν-*
24, 9. Mc 13, 9–13. *των ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παρα-*
διδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ
ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 *ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς*
12, 11. *μαρτύριον.* 14 ($^{251.2}$) *θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελε-*
τᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 *ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ*
οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.

---

11. *τε* .. AL al aliq d om | *και κατα τοπ.* c. BL 33. (al?) item cop arm aeth^{utr} .. ς (Ln) *κατα τοπ. και* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler it vg etc (:: at et in Mt et Mc *κα. τοπ.* arctius cum *σεισμ.* iunctum lectione tantum non fluct) | *λοιμ. κ. λιμ.* c. B 130.^{gr} et^{lat} 157. (al?) it^{pler} vg syr^{cu} Mcion^{tert} (*et pestem et fames terraeq. motus*) .. ς (Ln) *λιμ.* (AD *λειμ.*) *κ. λοιμ.* (X y^{scr} om *κ. λοιμ.*) c. ADEGHKLMSUVΓΔΛ al pler e cop syr^{sch} et^{p} al (:: at idem ordo in Mt, ad quem alterum ordinem transferentes ex Lc pependisse vdtr). Ad *κ. ταραχαι* in Mc adde quod Or^{int} testatur in comm. ad Mt: „Mc eadem, addit autem: et turbelas." | *φοβηθρα* c. BD (ut *μαθθ.* et similia ex solis vel fere solis BD) .. ς (49.) *-τρα* c. AEGHKLMSUVXΓΔ al ut vdtr omn .. Δ *φοβοι τερατα τε απ ουρ.* h. l. c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al pler, item cum *σημ. μεγ.* coniung cop (post *εσται* pon) arm syr^{sch} et^{p} al Mcion^{tert} (*prodigia de caelo*); B ante *σημ.* (ita Ln), L 13. 33. 69. al^{5} post *μεγ.* (vide antea cop etc) .. D it vg Or^{int} Amb post *φοβ. τε* pon

12. *παντων* (Gb Sz) c. ABDEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl .. ς *απαντων* c. min non ita mu | *επιβαλουσιν* (Γ *-λλουσιν*, item al) .. Γ e^{scr} add *γαρ* (in evglst: *Εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθ. Προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρ. ἐπιβ. γάρ* etc) | *εις* .. D 157. d^{scr*} add *τας* | *απαγομενους* c. BDL 1. 131. 209. (al ut vdtr) e (*abducentes*; d *ducentur*) .. ς (Ln) *αγομενους* c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc (it^{pler} vg: at alibi quoque *απαγειν* reddunt *ducere* cf ad Mc 14, 44.) | *ενεκεν* .. D g^{scr} (al?) *-κα*

13. *δε* (c ff^{2} i q *enim*; a *ut sit* etc) .. D om

14. *θετε* c. AB*DLMRX 33. p^{scr} .. ς *θεσθε* c. B**EGHKSUVΓΔΛ al pler Or Cyr al | *εν ταις καρδ.* (Gb') c. ABDLX 1. 33. 157. Cyr item *in cordibus* it vg cop al Did^{int3} .. ς *εις* (al fere^{10} om) *τας καρδιας* c. EGHKMRSUVΓΔΛ al pler Or | *προμελεταν* (Or *μελεταν*) .. D *-τωντες*

15. *δωσ. υμιν* .. D *υμ. δωσ.* | *ᾗ* .. L *οι* | *αντιστ. η* (B arm *ουδε*: ita Ln, vg g$^{1.2.}$? *et*) *αντειπ.* c. BL 13. 69. 124. 157. 346. e vg arm ar^{e} ar^{p} al Or Did^{int2} (et^{1} *contradic. aut respondere*) .. ς *αντειπ. ουδε* (AKMR al fere^{20} f Cyr *η*: ita Gb) *αντιστ.* c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler f (l?) syr^{p} al Cyr .. D^{gr} a c ff^{2} i q cop syr^{cu} et^{sch} pers^{p} Cyp Aug *αντιστηναι*, item d *contradicere* (:: *αντειπ.* alteris abundare, alteris certe iustiore loco ponendum vdbtur. Praeponendum vero duxere *αντειπ.* ut quod minus esset quam *αντιστ.*, nisi forte ad ordinem verborum *στομα και σοφ.* respectum est.) | *απαντες* c. BL .. ς (Ln) *παντ.* c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn Or (it^{pl} Cyp Aug om)

16 *παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν* Mt 16 sq. 10, 21 sq.
καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 *καὶ ἔσεσθε μισούμενοι*
διὰ τὸ ὄνομά μου ὑπὸ πάντων. 18 *καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν*
οὐ μὴ ἀπόληται· 19 *ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς*
ὑμῶν. 20 ([252.10]) *Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατο-* 20 sq. Mt 24, 15–19.
πέδων τὴν Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις Mc 13, 14–17.
αὐτῆς. 21 ([253.2]) *τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,*
καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ
εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 *ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν*
τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 ([254.2]) *οὐαὶ ταῖς ἐν*
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·

---

16. *και αδελφων* .. EHVΓΔΛ al fere[80] Or post *φιλων*, X al aliq post *συγγεν.* pon, 157. a om | *κ. συγγενων* (Λ 1. *-νεων*) .. 13. 157. 209. al aliq e om

17. *δια το ον. μου* h. l. c. KMUVΓΛ al mu syr[p] .. ς (Ln 49.) post *υπ. παντ.* pon (:: at ita Mt et Mc item Mt 10, 22. lectione nusquam fluct) c. ABDEGHLRX al pl it vg al mu .. SΔ 11. 122.* 219. 229.* 243. k[scr] om

18. Epiph de Mcione : *πάλιν ἀπέκοψε τό Θρὶξ ἐκ – – ἀπόληται.* Deest versus in Mt et Mc | *αποληται* (EΓ al *απωλ.* ut ℵ passim) .. G add *εις τον αιωνα*

19. *κτησεσθε* (Gb') c. ℵB 1. 13. 33. 124. 346. al[5] ac plur it (q *adquiritis*, e *possidetis*; i teste Altero *adquirite*, nisi rectius Blanch. *adquiretis*) vg cop (sed cdd[2] *possidetis*) syr[omn] aeth arr Or Mac[1] Mcion[tert] auct[72] mans .. ς *κτησασθε* c. D(d *adquirite*)EGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler arm (e sil. collator.) pers[p] (ut certe editum) Const Bas Mac[1]

20. *την ιερ.* c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn Or[2] (et[1] lib; alibi[2] vero alludens libere om *την*) Eus[2] .. BDR om *την* (Ln). Praeterea D al pauc pon ante *υπο στρ.*, item cop syr[omn] al ante *κυκλ. υ. στρ.* | *γνωτε* (et. Or[1] Eus[1]) .. ℵ 1. 131. 209. (al ut vdtr) *γινωσκετε* (ℵ *-ται*), DX al pauc e Or[1] Eus[1] *γνωσεσθε* | *ηγγικεν* (et. Or[1] Eus[2]) .. Λ 1. 209. al Or[1] (et alibi libere[2], item[1] *επεστη*) *-ισεν*

21—22. (item ut vdtr suadente Tert 23. 24.) Mcion om, testante Epiph: *πάλιν παρέκοψε ταῦτα Τότε οἱ ἐ. τ. Ἰουδ. φ. εἰς τ. ὄρη, καὶ τὰ ἑξῆς, διὰ τὸ ἐπιφερόμενον* (alt. loc. *τὰ -μενα ἐν τῷ ῥητῷ*) *Ἕως πληρωθῇ πάντα* (alt. loc. om) *τὰ γεγραμμ.*

21. *εις τα* .. H 49.[ev] *επι τα* (:: ut Mt) | *και οι* (Γ om) *εν μεσω* (ACLR ut solent *εμμεσω*) *αυτ.* (D tol sax sl[cod] add *μη*) *εκχωρειτ.* (HX al *-ρητ.*) .. Λ 262. a[scr] om | H *εισερχετωσαν*

22. *αυται* .. B *αυτα* | *του* .. L *το* | *πλησθην.* (Gb Sz) c. ABDEGHKLMRS UVΔΛ al longe pl (Γ om *του πλ. πα. τ. γεγρ.*) Eus Thph .. ς *πληρωθηναι* c. CX al mu

23. *ουαι* c. BDL it[pler] arr Thph[ed] .. ς add *δε* (:: ut Mt et Mc) c. ACEGH KMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f vg cop syr[omn] al Eus | Λ *εγ γαστρι* | *θηλαζουσαις* .. L *ενθηλ.*, D[gr] (d *quae lactant*; e *quae mammant*) *θηλαζο-*

(255.2) ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ
τούτῳ, 24 (255.10) καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας καὶ αἰχμαλω-
τισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
25 ss. Mt 24, 29 s. Mc 13, 24—26. ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 (257.2) Καὶ
ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυ-
χόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων
τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 (258.2) καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τού-
των γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι

μεναις (item D et L in Mt et Mc) | *τω λαω* (Gb Sz) c. ABEDKLMRX al[20] it vg cop arm Eus[1] .. ς praem *εν* c. EGHSUVΓΔΛ al pl (46. *επι*, syr[omn] *super*) Eus[1]

24. *στοματι* .. DR al fere[10] (item it vg *cadent in ore*) Eus[2] *εν στομ.* (ita LXX Iud 4, 16. item *πιπτ. ἐν ῥομφ.* vel *μαχ.* Hos 7, 16. 13, 16. Am 7, 17. item *πατάσσειν ἐν στόμ. μαχ.* vel *ῥομφ.* Ios 8, 24. 10, 37. 19, 47. Iud 1, 8. etc) | *μαχαιρας* .. D *ρομφαιας* | *τα εθν. παντ.* c. BLR 124. (al?) a cop .. ς *παντ. τα εθν.* c. ACDEGHKMSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg al Eus[2] | *αχρι* (*-ρι* c. BL ut in N. T. ubiq. et. ante vocalem ex optim. cdd; CDR etc *-ρις* : ita Ln) *ου* c. BCDLR al[20] fere Eus[1] .. ς *αχρι* (absque *ου*) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ al longe pl Eus[1] | *καιροι* (B praem *και εσονται*, item L cop syr[p mg] in cod. Assem. 2. *καιροι· και εσονται*) *εθνων* c. ACEGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg syr[omn] al Eus Tert al; item BL etc .. D om

25. *εσονται* c. BD 229.** (al?) cop .. ς *εσται* c. rell ut vdtr omn Eus (:: 21, 11. *σημ. εσται* a Lc scriptum non fluct) | *και επι* .. Δ om *και* | *εν απορια* (harl* *et confusione*) .. D *και απορια* (d *et aporia sonante mare et salo*). Similiter syr[cu] (*et confusio* [ad verbum *complosio manuum*] *nationum*, praecedit : *afflictio in terra*) et syr[sch] (*et complosio manuum*, pergens *prae stupore sonitus maris*; syr[cu] pergit καὶ ἦχος ὡς) item pers[p] | *ηχους* (Gb'') c. ABCLMRX al[12] fere it (f *ut sonitus*) vg (san for al *sonitus et*) cop syr[omn] al Mcion[tert] (*-nationum obstupescentium velut a sonitu maris fluctuantis-*) Tert (*cum stupore sonitus maris et motus*) .. ς *ηχουσης* c. DEGHKSUVΓΔΛ al pler Eus | X *σαλους*

26. RX al *αποψυχοντων* | *των* (L praem *αι*) *ουρανων* .. D *αι* (*η) *εν τω ουρανω* (d it[pl] Amb *quae sunt in caelo*, e *in caelo*)

27. *εν νεφελη* .. C al plus[10] c e f i l q syr[omn] Tert Amb *εν νεφελαις* (:: ut Mc itemque Mt) | *μετα δυν. κ. δοξ. πολλ.* (al[8] it[pler] vg al Tert *πολλ. κ. δοξ.* :: e Mc) .. D e *και δυναμει πολλη κ. δοξη*

28. *αρχομενων* .. D[gr] 13. *ερχομ.* | *ανακυψατ.* (M *-κυμψατε*, quamquam* scripturus erat *-κυψ.*) *κ. επαρ.* .. c ff[2.] i l m q Hesych (ap Aug) Mcion[tert] Tert *respirabitis* (Mcion et Tert *erigetis*) *et levabitis* (item e nisi quod om *respir.*) | *υμων* pr .. D om

ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. 29–33 Mt 24, 32–35.
Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, Mc 13, 28–31.
βλέποντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ
ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ-
ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 ($^{259.10}$) Προσ-
έχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ
καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ᾽ ὑμᾶς αἰφνίδιος
ἡ ἡμέρα ἐκείνη· 35 ὡς παγὶς γὰρ ἐπεισελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς

29. D ειδετε

30. οτ. προβαλ. (Λ al pauc προσβαλ., al mu -βαλλωσιν) ηδη (syr^{sch} et^{cu} perss aeth arr om; 157. s^{scr} arm praem vel add τον καρπον αυτων, similiter syr^{cu} aeth perss) βλεποντ. (syr^{sch} et^{cu} perss aeth om) αφ (F al εφ) εαυτων (L 69. 157. cop [cop^{petr} post add et. *ex vobis*] syr^{sch} arm arr pers^{w} απ αυτων, syr^{cu} aeth pers^{p} om, syr$^{p\ mg}$ απο των καρπων αυτων) γινωσκετε .. D οτ. προβ. τον καρπον αυτων γεινωσκετε ηδη (sed D^{gr**} om ηδ.), e *cum coeperint mittere fructus suos, agnoscite;* f *cum incipient ostendere fructum, scitis;* it^{pl} vg Aug al *cum producunt* (b *-cant*) *iam ex se* (i om) *fructum* (i *-ctus*); contra a *cum florient a se scitis* | οτι .. Α διοτι | ηδη .. DLR 33. al pauc post εγγ. pon, KX al^{10} fere it^{pler} (non b q) vg cop syr^{cu} et^{sch} al om

31. ουτως c. unc pler al pl .. ς ουτω c. MΓΔ etc | DR al ειδητε | ταυτα .. Δ 69. 124. (al?) e Mcion^{tert} Cyp add (e Mcion praem) παντα :: cf Mt | γινομ. (Α γειν.) .. D a om | εστιν .. Δ om

32. αν .. D ταυτα, al aliq l cop syr^{cu} et^{sch} al mu add ταυτα vel h. l. vel post παντ. (:: e ll. pp.)

33. κ. η γη παρελευσοντ. (al aliq σαλευθησοντ.) c. ABDEFGHLMRSUVXΓΔΛ etc .. CK 1. al^{25} fere a e q Thph κ. η γη παρελευσεται (:: ut in Mt edidimus; test pl et. in Mc) | ου μη παρελευσοντ. c. BDL 13. 33. 157. .. ς ου μη παρελθωσι (:: ut Mt lectione non fluct; in Mc invitis pl edidimus παρελευσ.) c. ACEFGHKMRSUVXΓΔΛ al pler

34. δε .. D al^{15} om, item Ir^{int2} al | εαυτοις .. C*L al pauc αυτοις .. Meth om | βαρηθωσιν (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pl Bas Cyr al .. ς βαρυνθωσιν c. D al mu | υμων αι καρδ. c. CDEFGHKLMRS UVΓΔΛ al pler Meth Epiph^{401} .. ABX al^{6} (item it vg al) αι καρδ. υμ. (Ln) | ALMRXΓ al κρεπαλη | επιστη ε. υ. αιφν. (Meth om αιφν.) c. BD LR 77. 157. (al?) it vg Meth Mcion^{tert} .. Α al aliq cop syr^{sch} (syr^{cu} η ημερ. εκ. επιστ. ε. υ. αιφν.) Ir^{int} αιφν. επιστ. ε. υμ. (Ln), item ς αιφν. ε. υμ. (X om ε. υ.) επιστ. c. CEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr^{p} al | αιφνιδιος .. ACD(*ενιφνιος, **εφνιος)FKLMRXΓΔ al mu εφν., RΓ 1. 33. 69. al^{35} fere Bas al -διως (item *repente* cop al Ir^{int}) | ἡ .. DKV om

35. εκεινη·^{35} ως παγ. γαρ επ. c. ACEFGHKMRSUVXΓΔΛ al fere omn f q al vg syr^{omn} al Ir^{int} .. BDL 157. it^{pl} cop Meth Cyr^{lib} Mcion^{tert} εκεινη^{35}

καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα ταῦτα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.

37 s. Mt 21, 17. Io 8, 1 s. 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας
ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ
πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

1 s. Mc 14, 1 s. 1 (280.1) Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα,
Mt 26, 1 ss. 2 (281.1) καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλω-
σιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

ως (Cyr ωσπερ) παγις· επ. γαρ (d *autem*) : ita Ln | επεισελευσετ. (a *intrabit*, d e *introibit*) c. BD a e .. ς επελευσεται (*superveniet* it^{pl} vg Ir^{int}) c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler (al aliq ελευσ., 382. παρελευσ., 157. επιστησεται) | παντας .. D pers^{p} om, al aliq om επ. πα. τ. καθ. | πασης .. AKU** al pauc post τ. γης, 1. 108. 131. ff$^{2\cdot}$ int syr^{cu} pers^{p} Ir^{int} om

36. LXΛ al αγρυπνητε | δε c. BD a e cop^{petr} .. ς ουν c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΛ etc | καταξιωθητε c. ACDEFGHKMRSUVΓΔΛ al pler it vg syr^{omn} al .. BLX 1. 33. 36. 57. 131. 157. 209. cop aeth^{utr} ar^{p} κατισχυσητε | παντ. ταυτα c. AC*M al aliq a e i aeth Tert; item ς (Ln) ταυτ. πα. c. BDLX al it^{mu} vg cop al (cf ad Mt 13, 56. 19, 20. 24, 2. ubi similes test ταυτ. πα. pro πα. τα. substituere) .. C***EFGHKRSUVΓΔΛ al plus^{100} syr^{p} Thph om ταυτα (Gb^{0} :: potius delendi quam addendi caussa fuisse vdtr. Accedit quod facile describentium negligentia omittebatur), item syr^{cu} et^{sch} om παντ. | τα .. U al om | σταθηναι (et. f al vg) .. D it^{pl} (Tert) στησεσθε (*stabitis*, Tert *stetis*)

37. εν τ. ιερ. διδασκ. (G om διδ.) c. ACDEFHLMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn a syr^{p} al Mcion^{tert} .. BK (item lectio eccles. incipiebat : τῷ καιρῷ ἦν διδάσκ. ut in GM al videre licet) it^{pler} vg cop syr^{sch} et^{cu} διδ. ε. τ. ιερ. (49. :: ex lectione eccles. discitur uter ordo magis se commendaverit. Mc 12, 35. διδ. ε. τ. ι. non fluct, sed Mc 14, 49. ε. τ. ι. διδ. a multis temptatum est.) | D om τας δε νυκτ. εξερχ. (:: excidit versus. Eadem praetermittere Tit in 237.^{schol} refert Matthaei.) | ηυλιζετο (Δ διηυλιζ. sic) ε. τ. ορος .. D ε. τ. ορ. ηυλησετο (**-ζετο, d *habitabat*). Similiter 157. εις ορος εξερχ. ηυλ. | το καλουμενον .. X*(**το καλ. των)Γ 1. 131. 209. al των | ἐλαιών (Tert adv Mc *in elaeonem secedebat*) : ita Λ al mu, sed EHKMU (et. XΓ) al pl ἐλαιῶν (cf et. ad 19, 29.)

38. EF*HMXΓΛ al aliq ορθριζεν | ε. τ. ιερω (C*?U al ορει) .. D e post ακ. αυτ. Praeterea 13. 69. 124. 346. h. l. add καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς etc Ioh 7, 53 usq 8, 11. (pericopa de adultera; cf ad Ioh l. l.)

XXII. 1. ηγγιζεν (et. Philopon) .. DL b e g$^{1\cdot}$ i q -ισεν | δε .. K om

3 (262.9) *Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον* 3—6 Mt 26, 14–16.
Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· 4 (263.2) *καὶ ἀπ-* Mc 14, 10 s. Io 13, 2. 27.
ελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς
παραδῷ αὐτόν. 5 *καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον*
δοῦναι· 6 *καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι*
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
7 *Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα·* 7—13 Mt 26, 17–19. Mc 14, 12–16.

2. *και εζ. οι αρχ. κ. οι γρ.* .. D e (syr[cu]) *οι δε* (syr[cu] *και οι*) *αρχιερ. και γραμμ. εζητ.* | *το* .. D 254. om | *ανελωσιν* (*interficerent*) .. D cop *απολεσωσιν* (d *perderent*) | *εφοβ. γαρ* (et. a e f cop syr[omn] al; D al[3] it[pl] vg al *δε*) *τ. λαον* .. G om

3. Hunc versum, ut ex Epiph et Tert coniici potest, ita adulteravit Mcion ut auferret Satanam. Itaque scripsit fere: *ἀπελθὼν δὲ Ἰούδας* – – *συνελάλησεν* etc | *σατανας* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMPRSVXΓΔΛ al longe pl .. ς *ο σατ.* c. U al mu Eus | *τ. καλουμ.* c. BDLX al[6] cop al (d am *qui vocatur*; it vg *qui cognominabatur* vel *-natur*) .. ς (Ln) *τ. επικαλουμ.* c. ACEHKMPRSUVΓΔΛ etc Or Eus .. G om | *ισκαριωτην* (et. Eus, ℵ* *εισκαρ.*) .. D[gr] *-ωθ*, Or *ισχαριωθ* .. vg[ed] cop syr[sch] et[p] *iscariotes*, e *schariotes*, a d syr[cu] *iscarioth*, it[pl] am fu for san gat mm al *scarioth*, c Hil *scariotha* | *εκ του αριθμου* (it[pler] vg al *του αρ.* non exprim; D[gr*] pergit *εκ των*) .. X *εις τους αριθμους*

4. *τοις αρχ.* c. ABDEGHKLMR(vdtr)SUVXΓΔΛ al pler f al vg cop Or Aug .. CP al[10] it[pl] syr[omn] arm aeth al Eus[2] add *και τοις* (P al Eus[2] om) *γραμματευσιν* (Ln) | *και* (absq *τοις* c. ABEGHKLMPR?VXΓΔ al fere[70] Or Eus[1]; ς Ln add *τοις* c. CSUΛ al mu Eus[1]) *στρατηγ.* (CP al[9] syr[sch] et[p] pers[p] Eus[2] [non Mcion[epiph]] add *του ιερου* :: ut 22, 52.) .. D 31.[ev] a b c e ff[2.] i l q syr[cu] aeth om (:: ut ll. pp.) | *το* (D om) *πως* .. 13. 69. 124. 346. arm Or Eus[1] (et[1] *ινα*) *οπως* | *αυτοις* (D a om) *παραδω* (D *-δοι*) *αυτ.* c. BC(D)GKL al pauc .. ς *αυτον παραδ. αυτοις* (:: ut Mc) c. AEHMPSUVXΓΔΛ al pler it[mu] (et e ff[2.] i l omisso *αυτοις*) vg Or Eus[2] Mcion[epiph]

5. *κ. εχαρησ.* (:: idem in Mc) .. 1. 118. 131. 209. b ff[2.] i l q om | *αργυριον* c. BDEGHLMPRSVΓΔΛ al pl Eus[1], item *pecuniam* it vg cop (*argentum*) etc .. ACKUX al[70] fere Eus[1] Thph *αργυρια* (Gb′ :: ita similes test et. in Mc, quem cf), aeth *τριακοντα αργυρια* :: ut Mt

6. *και εξωμολογ.* (HUΓ al mu [8 ap. sol. Scriv] *εξομολ.*, D *ωμολογ.* P *ομολογ.*, 57. *συνεξωμολ.*) c. ABDEGHKLMPRSUVXΓΔΛ al pler e f g[1.2.] vg cop syr[omn] al mu .. C 31.[ev] 48[ev] semel a b c ff[2.] i l q Eus om (Ln) :: ut ll. pp. | *του παραδουν. αυτον* .. P 36.[ev] (item it[pl] vg *ut eum traderet* [*tr. illum*]) *ινα παραδω αυτον* (36.[ev] *α. π.*) :: e Mt | *αυτοις* h. l. c. ABCL 157. b i .. ς ante *ατερ* c. EGHKMPSUVXΓΔΛ al pl it[mu] cop al Eus .. D al[7] a e l al vg pers[p] om (:: ut ll. pp.)

7. *δε* .. G al add *και* | *η ημερα* .. ACΔ ℵ[scr*] om *η* | *των αζυμων* .. D a b e ff[2.] i l syr[cu] *του πασχα* .. Amb om (similiter a om *εν η* usq *πάσχ.*) | *εν η* c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler (item it vg etc *in qua* vel *in quo*) ..

8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών Πορευθέντες ἑτοι-
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ
θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰδοὺ εἰσελθόν-
των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον
ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπο-
ρεύεται. 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας Λέγει σοι ὁ δι-
δάσκαλος Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
θητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-
μένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει
αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 ss. Mt 26, 20 ss. Mc 14, 17 ss. 14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν

BCDL al pauc om εν (49. :: at cf ad 9, 37. 1, 59. 14, 5. 13, 10.) | εδει (69. 346. al δει) .. H ἔστιν

8. πετρον .. D τον πε. | D (ut solet) ιωανην | Mcion[epiph] (utroque loco sic testatur Epiph) : και ειπε τω πετρω και τοις λοιποις Απελθοντες ετοιμασατε ινα φαγωμεν το πασχα.

9. Γ om versum | ειπαν c. BCDL .. ς ειπον c. AEGHKMPRSUVXΔΛ al ut vdtr omn | ετοιμασωμεν (v 1. 106. 209. 262.** al[70] fere -σομεν) c. AC EGHKLMRSUVXΔΛ al pler it[pl] vg cop syr[omn] al .. B syr[p] (in cdd Bars et Bodl, non item in rell) add σοι φαγειν το πασχα (:: e Mt), item DP al pauc c e ff[2] gat sah add σοι, hinc Ln [σοι]

10. αυτοις .. D e om (:: ut Mt) | εισελθοντων .. D εισερχομενων (it vg introeuntibus vel intrantibus) | συναντησει c. ABEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler .. CLX al pauc υπαντησει, D al[5] απαντησει | κερ. υδ. βασταζ... D βαστ. κερ. υδ., e ferens amphoram (d bascellum) aquam portans | ου (d ubi) c. DEGHSUVΓΔΛ al longe pl (157. οπου), item AKMPR al[15] fere ου εαν .. BCL εις ην (Ln), X εν η, item it[pler] vg in quam, am fu san in qua (q in quo), a qua | PX al aliq εισπορευηται

11. C οικωδεσποτη | σοι .. DUX al fere[10] q syr[sch] et[cu] pers[p] om (:: ut ll. pp.) | εστιν : ita ACELPRXΓΔΛ etc .. DKMU etc εστι (ita et. Ln) | το καταλυμα .. C 124. sah add μου (:: ut Mc)

12. κακεινος .. D εκεινος | K al pauc υποδειξει (sed K om υμιν) | αναγαιον (Gb Sz) c. ABDEGHKLMPRS[mg]VΔ al pl, item C al αναγεον .. ς ανωγεον c. XΓ al mu; item SUΛ al mu ανωγαιον, 157. al ανωγεων .. d q superiorem locum, c e ff[2] i in superioribus locum, (l ostendet, et in superiorib. magnum stratum parate), a maedianum, b pede plano locum, f al vg caenaculum. Praeterea D sah add οικον omisso (om et. e[scr]) μεγα | εστρωμ. .. X 69. add ετοιμον :: e Mc | εκει .. X 131. κακει :: cf Mc

13. ειρηκεν c. AEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler (it[pler] vg dixit) .. BCDL 69. (a dixerat) ειρηκει (Ln) .. X al plus[10] ειπεν :: ut Mc

14. sqq. Laudat Epiph ex Mcione : και ανεπεσε και οι δωδ. απ. συν αυτω. και ειπ. Επιθ. επεθ. - - παθειν. Tum pergit : παρέκοψε τό Λεγω γαρ (alt. loc. om) υμιν, ου μη φαγ. αυτο απαρτι εως αν (alt. loc. om) πλ. εν τ. β. τ. θε.

αὐτῷ. 15 ([264. 10]) *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα*
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 ([265. 2])
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ ἕως ὅτου πληρωθῇ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 *καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας*
εἶπεν Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· 18 *λέγω γὰρ* Mt 26, 29. Mc 14, 25.
ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 ([266. 1]) *Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας* 19 s. Mt 26, 26 ss.
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ Mc 14, 22 ss. 1 Co 11, 23–25.
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

14. *οι αποστ.* c. BD 157. it[pler] syr[cu] sah .. LX 6.[ev] *οι δωδεκ.* (:: ut ll. pp.), ς *οι δωδεκ. αποστ.* c. ACEGHKMPRSUVΓΔΛ al pler f l q vg cop syr[sch] et[p] al Epiph

15. Cf locum ev. Hebr. huc spectantem ad Mt 26, 17. | *πρ. αυτους* .. L it[pler] (non a e) vg al *αυτοις*

16. *οτι* (et. it vg etc) .. DX (item C* vdtr) om | *ουκετι* c. C**DEGKMPSU VXΓΔΛ al pler it[pler] (*ex hoc* vel *iam* ut c d e vel *ultra* ut f) vg (*ex hoc*) syr[omn] al .. AB(C*?)HL al[4] a cop sah om (Epiph *απαρτι*, vide ante); hinc Ln [*ουκ.*] et Schu ex Mc 14, 25. illatum putat. At cf v. 18. | *ου μη φαγω* .. D *μη φαγομαι* | *εξ αυτου* c. AC**EGHKMPSUVXΓΔΛ al pler f syr[p txt], item (ex v. 18.) D al[4] *απ αυτου* .. B(C*?)L 1. 118. 131. 209. 239. it[pler] vg cop sah syr[cu] et[sch] syr[p mg] Epiph *αυτο* (Ln 49. :: at id ex v. 15. fluxisse vel maxime vdtr) | *πληρωθη* (e *adimplear*) .. D *καινον βρωθη* (:: cf Mt 26, 29. Mc 14, 25.)

17. 18. Hos versus 32.[ev] b e syr[cu] et syr[edd aliq] (ut guelph. et heidelb.) om (sed vide ad vv. 19. 20.)

17. *ποτηριον* c. BCEGHLSVΓΔΛ al longe pl .. ADKMU al fere[25] *το ποτ.* (Ln :: fluxit ex v. 20 et ll. pp.) | *τουτο* .. 13.[ev] e (infra) al vg om | *και* .. D[gr] e syr[cu] om | *εις εαυτους* (L *αυτ.*) c. (B vdtr ex ed. Wo. Ceph.) CLM 1. 13. 42. 69. 118. 124. 131. 346. f[scr] p[scr], item *inter vos* vel (ut a) *in vobis* it vg cop syr[cu] et[sch] .. ς (49.) *εαυτοις* (*vobis* d) c. ADEGHKSUVXΓΔΛ al pler syr[p] (:: *διαμ. εαυτοις* Mt 27, 35. Joh 19, 24. non fluct; cf et. Act 2, 45.)

18. *υμιν* absq *οτι* c. BCDGL 1. al[7] e mt aeth al .. ς (Ln) *υμιν οτι* c. AEH KMSUVXΓΔΛ al pler it[pler] vg syr[omn] al :: ex Mc ut vdtr; cf et. ad Mt | *ου μη πιω* c. ACEHSUVXΓΔΛ al pler it vg syr[sch] al .. BKLM al fere[15] syr[p mg] (syr[p txt] add *ετι*) add *απο του νυν*, item eadem praem DG 1. al aliq cop sah syr[cu] arm al, 225. add *απ αρτι* | *γενηματος* c. ABCDE GHLMS?UVXΓΔΛ al longe pl (14 ap. sol. Scriv) .. ς *γεννημ.* c. K al mu | *οτου* (C* om vdtr) .. BC**FL 1. 157. 209. al[5] *ου* | *ελθη* .. D ante *η βασ. τ. θ.* pon

19. 20. D a b e ff[2.] i l om *το υπερ υμων* usq *εκχυννομενον* eorumque loco b e versus 17. 18. exhibent. Similiter syr[cu] om versum 20. eiusque loco vv. 17. 18. ponit.

19. *λεγων* .. A add *λαβετε* (:: e ll. pp.) | *υμων* .. Γ al *ημων* | *διδομενον* .. syr[cu] om (:: ut 1 Cor 11, 24.)

20 (^67.2) καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων
Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ
21 ss. Mt 26, 21 ss. ὑμῶν ἐκχυννόμενον. 21 (^268.2) Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος
Mc 14, 18 ss. Io 13, 21 ss. με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου
κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι'
οὗ παραδίδοται. 23 (^269.1) καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυ-
τοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
9, 46. 24 (^270.2) Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν
25 ss. Mt 20, 25 ss. δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν
Mc 10, 42 ss. κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-
ται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ
νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 (^271.10) τίς γὰρ μεί-

20. *και το πο. ωσαυτ.* c. BL cop sah .. ς (Ln) *ωσαυτ. κ. τ. πο.* (:: ut 1 Cor lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ etc | *η καινη διαθ.* (et. it^pler vg cop sah syr^p) .. c g^2 gat mm syr^sch aeth^utr pers^p *novi testamenti* (c pergit *sanguinis mei*) .. U al mu add *εστιν* (similiter it^mu vg al). Or: *ἐν εὐαγγελίῳ γέγραπται ποτήριον καινῆς διαθήκης* | *το* .. A* *τω* vel aliter | *εκχυννομ.* c. ABKLΔ al aliq .. ς *εκχυνομ.* c. FGHKMSUVXΓΛ al pler

21. *μετ εμου* (et. Or) .. D 57. syr^sch pers^p om

22. *οτι* c. BD^grL 157. cop sah .. a d Or om .. ς (Ln) *και* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler it^pler vg syr^omn al (:: similiter a test pler in Mc eiectum est *οτι*, Mt om lectione non fluct) | *ο υι. μεν* c. BL item (*et filius quidem*) a c d e (cop syr^p) .. D^gr *μεν ο υι.* item *et quidem filius* it^pl vg .. ς (Ln) *ο μεν υι.* (:: ita Mt et Mc lectione non fluct) c. AKΓG HKMSUVXΓΔΛ etc (syr^cu et^sch *μεν* non exprim) | Λ al *ωρισμενον* | *πορευετ.* h. l. c. BDGL 13. 69. 124. 157. 346. 48.^ev1 it^pler vg arm Or .. ς ante *κατα* (:: similiter ll. pp.) c. AEFHKMSUVXΓΔΛ al pler f cop syr^omn al | *τω ανθρωπω* .. D e syr^cu om

23. *και αυτοι* .. D e sah *αυτ. δε* | *συνζητ.* c. ABDGLΔ etc .. ς *συζητ.* c. EFHKMSUVXΓΛ al certe pler | *το* .. DL 254. Or om, item cop sah | *αρα* .. Γ sah om | *ειη* .. 1. 131. 157. 209. al *εστιν*, al aliq *ην* | *εξ αυτων* (et. Or) .. D 142.* it^pler om | *τουτο μελλων* .. D al aliq Or *μελλ.* (al post *πρασσ.*) *τουτ.* (it^mu vg – *qui hoc facturus esset*; ff^2 i q al *quis esset hoc fact.*)

24. *και* .. 127.* f^scr it^pm Or om | ADF al *φιλονικεια* | *τις αυτων δοκει ειναι* (Or *ἦ*) *μειζ.* .. D a *τις αν* (*quisnam*) *ειη* (*esset*) *μειζ.*, item f Hier *quis eorum esset maior* (Hier *illor. ma. ess.*), q *quisnam mai. eorum est*

25. *ο δε* .. Λ al aliq syr^sch (syr^cu *dominus noster*) pers^p add *ις* | *κυριευουσιν* .. UX 13. 69. 124. al^15 Or^1 *κατακυρ.* (:: ut ll. pp.)

26. *γινεσθω* c. ABEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. DL 1. al aliq *γινεσθ.* (D *γειν.*) | *ο νεωτερ.* (*iunior* e f al am fu san al, *adulescentior* b q) .. D a c ff^2 i l auct^bapt vg^ed sah cop^petr syr^sch et^cu al *μεικροτερος* (*minor*,

ζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι
ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες
μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς
διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28.
τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, ($^{272.5}$) καὶ καθίσεσθε ἐπὶ
θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 31 ($^{273.10}$) Σί-
μων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν
σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου.

---

d *minus*) | *ο διακονων* (Or *-νουμενος*) .. D *ο διακονος*, item it^{mu} vg *ministrator* (f *minister*)

27. *τις γαρ μειζ.* (F al add *εστιν*) usq *ουχι* (KM* 1. al aliq Bas *ουχ*) *ο αναχ.* (pro *ουχι* etc a c e ff^{2} i l mm *in gentibus quidem qui recumbit: in vobis autem non sic sed qui ministrat;* syr^{cu} om, pergens *nonne ego* etc) .. D (nec aliter d) *μαλλον η ο αναχ.* .. X om | *εγω δε ειμι εν μεσω* (AL *εμμεσ.*) etc .. D *εγω γαρ* (d *autem*) *εν μεσ. υμ. ηλθον* (d *sum in med. vestrum veni* sic; *ηλθον* et. Or^{1} libere) *ουχ ως ο ανακειμενος* (*ουχ ως ο αναχ.* et. c Ambrst Sedul add) *αλλ ως ο διακ.*, Or^{1} *καγω εγενομην εν μεσ. υμ. ουχ ως ο αναχ.* (haec et. alibi add) *αλλ ως ο διακ.*

28. *υμ. δε ε. οι διαμεμ.* .. D *και υμεις ηυξηθητε εν τη διακονια μου ως ο διακονων οι διαμεμ.*

29. *διατιθεμαι* (Δ 1. al fere^{10} *διατιθημι*, Or *θησομαι*) *υμιν* (K ante *διατ.*, Δ al aliq syr^{p} cop^{fragm} woid Or schol$^{237.}$ et$^{239.}$ add *διαθηκην*, sed Or om *καθως* usq *βασ.*) | *μου* .. DΓ al aliq e om

30. *εσθητε* c. BD* .. ς *εσθιητε* c. AD**EFGHKLMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (sed al pauc *-ιετε*; item Λ al pauc *πινετε* [Λ *-ται*]) Eus | *μου* pr .. Or^{lib} *του πατρος* | *εν* (Ath *επι*) *τ. βασ. μου* (D e l am for tol syr^{cu} om *μ.*) c. ABDKLMQUXΔ al pl it vg cop sah (agnoscit et. Pist) syr^{utr} al Ath cat .. EFGHSVΓΛ al fere^{80} Eus Ps-Ath (II. p. 523.) Euth Thph om (Gb^{0}) .. Or^{lib} *εν τη αληθεια* | *καθισεσθε* (ΔB**GLQ al mu *καθησ-*, AL *-σθαι*) c. (Gb'') AB**EFGKLMQSUVXΓΛ al, item b d q *sedebitis* (e *sedentes*) .. B*Δ *καθησθε* (Δ *-σθαι*), D^{gr} *καθεζησθε* .. ς *καθισησθε* c. H al mu (it^{pl} vg *sedeatis*) | *επι* .. DX al plus^{20} it^{pl} (non e i al) mm syr^{cu} syr^{p} c.* arm Pist Ath$^{ep. fest.}$ cat Tert add (8.^{pe} al c al post *θρον.*) *δωδεκα* (D ut solet *ιβ*) :: e Mt | *θρονων* .. D 13. 69. 124. 346. 433. cat *-νους* :: e Mt | *κρινοντες* .. B i post *φυλας* | *τας* .. D* om

31. *σιμ. σιμ.* c. BL cop sah .. ς (Ln) praem *ειπε* (*-πεν*) *δε ο κυριος* c. AD EFGHKMQSUVXΓΔΛ etc (e *ille autem dixit petro quoniam satanas*, g$^{2.}$ i *ait autem dom. simoni petro Simon ecce*, similiter it^{mu} et vg^{edd}, item Cyp *dix. autem dom. ad petr.*, syr^{cu} *et dom. noster dix. Simoni Simon ecce*, syr^{sch} *et dix. Iesus Simoni.* Similiter al) | *υμας* (Bas post *τ. σιν.*) *του σιν.* (it^{pm} *ut vos ventilet;* Cyp *ut vos vexaret*, Tert Hil *ut vos cerneret* [Tert *cern. vos*]; a vg *vos ut cribaret* [a *scrib.*]: *σινιάσαι* (ab *-άζω*) ut EKM al; sed ΓΛ 1. al *σινιᾶσαι* (ab *-άω*). Praeterea Γ al aliq add *σε* (Chr *εξητησ. σιν. σε ως*)

32. *εγω δε* .. y^{scr} al syr^{sch} (sah *ego etiam*) Bas Chr *καγω* | *εκλιπη* (Gb')

(274.9) *καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου.*
33 s. Mt 26, 33–35. Mc 14, 29–31. Io 13, 36–38. 33 (275.1) *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς*
φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 *ὁ δὲ εἶπεν Λέγω σοι,*
Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέ-
ναι με.

35 (276.10) *Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλ-*
λαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ
εἶπαν Οὐθενός. 36 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον*
ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον
αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 (277.8) *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι*

---

c. BDKLMUX al^{60} fere cat .. ς (49.) *εκλειπη* c. AEGHQS(c sil.)VΓΔΛ al pl | *και συ ποτε επιστρεψας* .. D e sah (ex cdd^{2}) *συ δε* (ita et. Amb$^{1/2}$) *επιστρεψον και* | *στηρισον* (X *επιστ.*) c. ABKLMQX 1. al .. ς *-ιξον* c. DEGHSUVΓΔΛ al pler | *σου* .. it^{pler} (non f g^{1}) Vocat Leo add *et rogate* (l Vocat *orate*, Leo om haec) *ne* (Leo *ut non*) *intretis in temptationem* (a *-one*)

33. *ο δε ειπ. αυτ.* .. A *ειπ. δε αυτ.* (item a b f ff^{2} i q *dixit autem ei Petrus.* Similiter syr^{sch} al

34. *ο δε* .. X add *ις* (similiter syr^{cu} et^{sch} pers^{p}) | *ου* c. BLQX al pauc .. ς (Ln) *ου μη* (ut Ioh lectione non fluct) c. ADEGHKMSUVΓΔΛ al pler | *φωνησει* .. VΓ al fere^{70} *-ση* (:: cf Ioh) | *εως* (KMX al fere^{15} add *ου* :: ut Ioh, item D *οτου*) c. BL 69. 124. 157. 346. item DKMX al mu, item it vg cop sah syr^{sch} syr$^{p\,mg}$ al .. ς *πριν η* (Q al pauc om) c. AEGHQ SUVΓΔΛ al longe pl syr^{cu} syr$^{p\,txt}$ aeth al (:: cf Mt et Mc; item infra v. 61.) | QUXΔ al aliq *τρεις* | *απαρνηση* (Γ al aliq *-σει*, H add *τον*, D al praem *με* servato et. *με* sq) *μη ειδ.* (et. it^{pm} [non a b e al] vg exprim) *με* c. ADEGHKSUVΓΔΛ al pl .. BLMQX al mu *με* (Q al post *απ.*, MX al post *ειδ.* pon) *απαρν. ειδ.* (Ln)

35 sqq. Epiph de Mcione: *παρέκοψε τό Ὅτε απεστ. υμας, μη τινος υστερησατε, καὶ τὰ ἑξῆς· διά τό Και τουτο το γεγραμμ. δει τελεσθ., το Και μετα αν. συνελογ.*

35. *βαλλαντιου* c. ABDEFGHKLMQS**UVX**ΔΛ** al pl .. ς *βαλαντιου* c. S*X*ΓΛ* al pl (idem in Or editum) | *ειπαν* c. BDL .. ς *ειπον* c. AEFGH KMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn | *ουθενος* c. ABEFGHKMQSVXΓΔ al^{50} fere .. ς (Ln ex err.) *ουδενος* c. DLUΛ al pl Or

36. *ειπ. ουν* c. AEFGHKMQSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg al .. BL al^{4} cop sah *ειπ. δε*, D e *ο δε ειπ.* | *αυτοις* .. D 1. al a b e ff^{2} i om | *βαλλαντ.* et ς *βαλαντ.* plane ut v. 35. nisi quod ut vdtr S *βαλαντ.* | *αρατω* (*tollat* it vg) .. D *αρει* (*tollet*). Bas: *ἀράτω ἤτοι ἀρεῖ· οὕτω γὰρ καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει – – ὡς μὴ εἶναι πρόσταγμα ἀλλὰ προφητείαν.* | *πηραν* (it^{pler} vg d *peram*) .. e *chilotrum* | *πωλησατω* c. ABFKLMQUX al sat mu Or Chr^{cat} .. EGHSVΓΔΛ al plus^{110} Chr al *πωλησει*, item D *πωλησαι* (*vendat*) | *το* .. Δ *και το* | *αυτου* .. U *εαυτου* | *αγορασατω* c. ABGKLMQXΔ al sat mu Or Chr^{cat} .. DEFHSUVΓΛ al longe pl Chr al *αγορασει* (d *emet*)

τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό Καὶ μετὰ ἀνόμων *Es 53, 12.
ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 ($^{278.10}$) *οἱ δὲ εἶπαν*
Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἱκανόν ἐστιν.
39 ($^{279.1}$) *Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος* Mt 26, 30. Mc 14, 26. Io 18, 1.
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 ($^{280.2}$) *γε-* 40 ss. Mc 14, 32 ss.
νόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν Mt 26, 36 ss.
εἰς πειρασμόν. 41 ($^{281.1}$) *καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ*
λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο 42 *λέγων Πάτερ, εἰ*
βούλει παρενεγκεῖν τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· ($^{282.1}$) *πλὴν μὴ*

---

37. *υμιν* .. D b om | *ετι* c. EFGKMSUVΓΔΛ al longe pl it^{pler} vg syr^{p} (item syr^{cu} et^{sch} *etiam*) Amb .. ABDHLQX al fere^{10} b (om et. *τουτο*) f cop sah aeth al om (Ln prob Schu) | *τελεσθ.* .. Λ al^{6} *πληρωθηναι* | *το και* .. Λ a c d e ff^{2} i Amb *οτι και*, item g^{2} am em for gat mt al *et quod*, sah cop *οτι* vel *το* | *μετ.* (D add *των*) *ανομων* (it vg *iniustis, iniquis, sceleratis*): Hier: *licet in Latinis codd. propter simplicitatem interpretum male editum sit Et cum iniquis reputatus est, tamen sciendum aliud apud Graecos significare ἄνομον quod hic scriptum est, aliud ἄδικον quod in Latt. voll. habetur : ἄνομος enim dicitur ille qui sine lege est - - ἄδικος vero iniquus.* | *και γαρ* (it^{mu} vg *etenim*) .. BD a e ff^{2} i syr^{cu} *και*, q *nunc* : hinc Ln *και* [*γαρ*] | *τα* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg al .. BDLQ 1. b cop sah syr^{cu} et^{p} *το*

38. *ειπαν* c. BDLQ .. ς *ειπον* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn | *κυριε ιδου* .. D *ιδ. κυρ.* | *μαχ. ωδε δυο* (ita et. q) .. D vg^{ed} em cop aeth *δυ. μαχ. ωδ.* (d om *ωδ.*), it^{pler} am fu al *glad. duo hic* | *ικαν. εστ.* (it^{pm} vg *satis* [*sat*] *est*) .. D *αρκει* (*sufficit* b d f)

39. *επορευθη* (a c f *abiit*) .. D al^{7} *επορευετο* (it^{pl} vg *ibat*) | *εθος* .. F *ειωθος* | *των* .. Δ om | *οι μαθηται* c. A(B ex Wo. Ceph.)DLM**Δ** 1. 13. 131. 209. al aliq q al vg cop syr^{p} arm .. ς (Ln) add *αυτου* c. (B vide ante)EFGHKM*QSUVXΓΔ*Λ al pler it^{pl} sah syr^{cu} et^{sch} al

40. *του* .. D om | *εισελθειν* (et. Or; Δ^{gr} *ελθειν*) .. D y^{scr} *εισελθητε* (it vg *ne intretis*) :: ut ll. pp.

41. Epiph ex Mcione affert *απεσπασθη* usq *προσηυχετο* | *και αυτος* .. D sah *αυτ. δε*, cop^{2} *και αυτ. δε* | *απεσπασθη* (it^{pm} vg *avulsus est*) .. D *απεσταθη*, G 157. *απεστη*, item (*recessit secess. discess.*) c d f l, *recedebat* sah; similiter cop syr^{omn} al | X *σταθεις* (sed punctis notatur) *θεις* | D *προσευχετο*, Γ 124. al *προσηυξατο*

42. *πατερ* .. H *κυριε* | *ει* (K *ει ου*) *βουλει* (FGHXΔΛ al aliq *-λη*, 1. 22. 118. 131. 209. al (ut vdtr) a om *ε. β.*, fu syr^{cu} *si possibile est*) - - *απ εμου·* .. D a c e ff^{2} post *μη* (omisso *πλην*) *το - - γινεσθω* pon | *παρενεγκειν* c. AEGHQSUVXΓΔΛ al longe pl d i Bas (al aliq Const *παρελθειν*) .. BD^{gr} al fere^{25} it^{pler} vg syr^{cu} syr^{p} aeth Or Dam Amb (Tert^{lib}) *παρενεγκε* (Ln) et (imper. an inf.?) KLMR al aliq *-γκαι*, item *praeterito* (*παρελθατω*) syr^{sch} sah cop al :: cf ll. pp. | *τουτ. το ποτ.* c. BDLQ 157. 48.^{ev} al f ff^{2} .. ς (Ln) *το ποτ. τουτ.* (:: cf ll. pp.) c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg Bas

τὸ θέλημα μοῦ ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 (283.10) ὤφθη δὲ αὐτῷ

42. *γινεσθ.* (ΑΔ *γειν.*) c. A(B e Wo. Ceph.)GHKLMQRUVΓ(vdtr)Δ 1. 13. al[25] fere Bas^cdd2 .. ς (Ln 49.) *γενεσθ.* c. (B ?)DESXΛ al pl Const Nys Bas^ed

43. 44. *ωφθη - - γην* c. DFGHKLMQUXΓΛ al pler (item habent asteriscis notata ESVΔ al[5] syr^p cod [est cod. Assem. 2. cf Adler p. 183.] et obelis al[4]) it^pler vg cop[2] syr^omn (sed vide ante et post) aeth arm (Sz: „arm^mss ap. Lacroz. et Zohrab. in fine v. 44. habet tantum: *et fluxerunt ab eo sudores tanquam stillae sanguinis*, in al. cdd. plane desunt, sed arm^ed addit *grumi grumi effusi in terra*, et ed. Zohrab. ex cod. sec. 12. integrum versum exhibuit.") al Iust (dial. c. Tr. *ἐν γὰρ τοῖς ἀπομνημονεύμασιν - - ὅτι ἱδρὼς ὡσεὶ θρόμβοι κατεχεῖτο αὐτοῦ εὐχομένου*) Ir (3, 22. 2. *οὐδ' ἂν ἵδρωσε θρόμβους αἵματος : nec sudasset globos sanguinis*) Hipp (contr. Noet. c. 18.) Caes (Gall. VI. p. 16 sq) Epiph (p. 742. ex Ario *ὅτι ἐφάνη ἄγγελ. κυρ. ἐνισχύων αὐτόν* etc rursusque p. 785. etiam explicatius; item ancor. 31. *ἀλλὰ καὶ ἔκλαυσε. κεῖται ἐν τῷ κα. λουκ. εὐ. ἐν τοῖς ἀδιορθώτοις ἀντιγράφοις· καὶ κέχρηται τῇ μαρτυρίᾳ ὁ ἅγ. Εἰρηναῖος ἐν τῷ κα. αἱρέσ. πρὸς τοὺς δοκήσει τὸν χν̄ πεφηνέναι λέγοντας, ὀρθόδοξοι δὲ ἀφείλοντο τὸ ῥητόν, φοβηθέντες καὶ μὴ νοήσαντες αὐτοῦ τὸ τέλος καὶ τὸ ἰσχυρότατον· Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἵδρωσε, καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡς θρ. αἱμ. καὶ ὤφθη ἄγγ. ἐνισχύων αὐτόν.*) Naz (*ἠγωνίασε*, item - - *σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου κ. ἀγωνίας κ. θρόμβων κ. προσευχῆς*) Did (contr. Manich. ap. Canis. I, 394.) Chr (hom. 84. in Mt *καὶ ἀγωνιῶν ἐφάνη κ. ἱδρῶν κ. ὑπὸ ἀγγέλων ἐνισχυόμενος*) Thdret (*λέγοντος* [*Λουκᾶ*] *ὅτι δειλιάσαντα παρὰ τὸ πάθος κ. ἱδρώσαντα θρόμβους αἵματος ἄγγελος προσελθὼν ὑπεστήριξεν* [*-ισεν* haeret. fab. comp.] interp. in ps. 15. item haer. fab. comp. 5. et demonstr. per syll. 8.) Dion^areop (de cael. hier. 4. *περὶ τοῦ ἀγγ. τοῦ τὸν ιν̄ ἐνισχύσαντος*) Cosm (ex Theodosio episc. Alex. Gall. XI, p. 564 sq) Leont (contr. Nest et Eutych. Gall. XII, p. 688 et 691. Theodor^haeret) cat al (afferuntur Tit^cat p. 803. Athan in anathematism. vol. 6. de beatit. fil. dei. Item Eus^canon: quod ut convenit codd MΛ ac pl in quibus isti versus adscriptum habent *σπγ'* cum can. *ι'* [eosdem numeros cod. A ad *πλην* etc male habet], ita abhorret a cod. L ubi *σπγ'* cum can. *α'* ad *και θεις τα* etc et *σπδ'* c. can. *ι'* ad *και αναστας* etc adposita sunt. Similiter Q *σπγ'* ad verba *πατερ ει βουλει* et *σπδ'* ad *και αναστας* addit.) Hil Hier Aug Facund (Gall. XI. p. 693.) Bed .. contra om (Ln [*ωφθη - - γην*]) ABR 13.* (habet tantum *ωφθη δε*, rell supplet**) 69. (sed add ut evglstria post Mt 26. 39.) 124. (adde ESVΔ al[5] syr^p cod qui asteriscis et al[4] qui obelis notata habent) f cop^dz sah (de arm vide ante) syr^p mg (est idem cod. Assem. 2., ubi notatur : Haec pericope non reperitur in evangeliis ap. Alexandrinos, propterea que posuit [non posuit?] eam Cyrill. in hom. sua 18. ad [nomen deest]) cdd^gr et^lat pl ap Hil („nec sane ignorandum a nobis est et in Gr. et in Lat. cdd. complur. vel de adveniente angelo vel de sudore sanguinis nil scriptum reperiri"). item ap Hier (nam ait: „in quibusdam exx. tam Gr. quam Lat. invenitur scribente Luca") 34.^schol (*ἰστέον ὅτι τὰ περὶ τῶν θρόμβων τινὰ τῶν ἀντι-*

ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ
ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι
αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. 45 (284.2) καὶ ἀναστὰς ἀπὸ
τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐ-
τοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί καθεύδετε; ἀναστάν-
τες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
47 (285.1) Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος 47–53 Mt 26, 47–56. Mc 14, 43–52. Io 18, 1–12.

γράφων οὐκ ἔχουσιν· πλὴν μαρτυρεῖ τῇ χρήσει ταύτῃ ὡς κειμένῃ καὶ Διον. Ἀρεοπ. καὶ Γεννάδ. ὁ Κωνστ. κ. Ἐπιφάν. ὁ Κύπρ. κ. ἕτεροι πατέρ. ἅγ.). Evglstria om in lectione quae est a 22, 39—23, 1. sed habent in lectione Mt 26, 2—27, 2. ubi post v. 20. Ioh 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur. Ath quum saepe adhibere posset non adhibuit: cf I. p. 456. 463. 709. 817. Cyr et Amb in comm. certe praetereunt. Anast (in Hodego) testatur: ἐπεχείρησαν περιπᾶραι τοὺς θρόμβους τοῦ αἵματος τοῦ ἱδρῶτος χυ̅. Item Syri a Photio (epist. 138. ad Thdorum μηκέτι οὖν σοι τοῦ εὐαγγ. τοῦτο τὸ χωρίον περικεκόφθαι, κἂν τισι τῶν Σύρων ὡς ἔφης δοκεῖ, εὐπρεπὲς νόμιζε), Armeni a Nicone (cf Gall. III. p. 250. περὶ τῆς δυσσεβοῦς θρησκείας τῶν κακίστ. Ἀρμενίων: περιεῖλον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερ. εὐαγγ. τὴν λέγουσαν φωνὴν ὅτι καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβ. αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Addit vero etiam ἀλλὰ καὶ τὴν ἱστορίαν τὴν διδάσκουσαν ἡμᾶς ὡς προσηνέχθη τῷ ιυ̅ γυνὴ etc) ab Isaaco Catholico (οὗτοι οἱ χριστομάχοι ἀρμένιοι τοὺς ἱδρῶτας αὐτοῦ ἐκ τοῦ εὐαγγ. ἀπαλείψαντες) aliisq (ut in Collectan. anni 881. ap. Canisium) ista delevisse arguuntur; contra Io. Armenus (nomen et verba ex Wtst sumo): καὶ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς προσετίθει ὁ Σατουρνῖλος πολλὰς αἱρέσεις, ὡς καὶ εἰς τὸ κα. Λουκ. εὐαγγ. Ὤφθη δὲ etc. Ceterum Mcion an hos versus legerit non satis constat tacentibus Epiph et Tert.

43. απ ουρ. c. EGHKLMSVXΓΔΛ al pler Cosm (vide ante) .. DQU 67. 69. 191. 6.^{pe} al cop^{dz} απο του ουρ. (Ln) | ενισχυων .. L επησχυων

44. εγεν. δε .. VX 1. 118. 131. 157. 209. c^{scr} al ut vdtr it vg cop^{dz} syr^{cu} et^{sch} al Epiph Nicon (vide ante) Facund και εγεν. | ωσει .. D ως, A ως αι et al^{2} ως οι | καταβαινοντες .. X al pauc a c ff$^{2.}$ g$^{1.2}$ (q decurrens -βαινων) vg (et. am em san gat ing mt al, non item fu? for mm al) cop^{dz} al Facund -βαινοντος | επι την γην (et. Cosm Nicon) .. QU al pauc επ. της γης

45. προς .. D al pauc επι | τ. μαθητας (et. ς Gb Sz) c. ABDEGHKLMQR SUVXΓΔΛ etc .. ς^{e} add αυτου c. 1. 209. al non ita mu it^{pler} vg al mu | κοιμωμ. αυτ. c. BDL 69. 346. al .. ς (Ln) αυτ. (c om) κοιμ. (:: idem ordo in ll. pp. non fluct) c. AEGHKMQRSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg etc

46. τι .. D om | εισελθ. (Bas εμπεσητε) ε. πειρ. .. D ε. πειρ. εισελθ.

47. ετι (Gb') c. ABGKLMRUXΛ al plus^{15} l q al vg cop^{dz} sah$^{txt\ woid}$ syr^{p} pers^{p} .. ς ετι δε c. DEHSVΓΔ al pl it^{mu} (sed a f cop^{2} syr^{cu} et^{sch} aeth *et adhuc*) sah$^{fragm\ woid}$ al | οχλος .. D al pauc syr^{cu} add πολυς :: e ll. pp. | ο λεγομενος (Cyr^{diserte}) .. D 1. 131. al ο καλουμενος, item

Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ
φιλῆσαι αὐτόν. 48 (288.2) *Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλήματι*
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; 49 (287.1) *ἰδόντες δὲ οἱ περὶ*
αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 *καὶ*
ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν
τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐᾶτε*
ἕως τούτου, (288.10) *καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν.*
52 (289.1) *εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ᾿ αὐτὸν*

qui vocabatur (*vocatur* d) it vg al | ιουδας .. D add ισκαριωθ (corr. εισκ., d -*iot*), item 157. (και ιουδ. ο καλουμ. ισκαριωτης) | προηρχ. (HΓ al aliq προσηρχ.) .. D 1. 22. 69. al plus[30] προηγεν | αυτους (Gb Sz) c. ABDEGHKLMRSUVXΔ al longe pl .. ΓΛ al fere[10] αυτοις .. ς αυτων c. min pauc | ηγγισεν -- αυτον (Γ αυτω) .. D a b c e ff[2] i cop[2] εγγισας εφιλησεν τον ιν̅, similiter vv al. Epiph de Mcione: *καὶ ἤγγισεν καταφιλῆσαι αὐτὸν Ἰούδας* (alt. loc. om) *καὶ εἶπεν.* Praeterea DEHX al fere[60] b c syr[sch] et[p] aeth arm al add in fine τουτο γαρ σημειον δεδωκει (E δεδοκει, H al δεδωκεν) αυτοις Ον αν φιλησω αυτος εστιν (X b c [om αυτ. εστ.] arm pers[p] [ut c] aeth add κρατησατε αυτον) :: e ll. pp. fluxit

48. ις̅ δε c. BLX 157. .. ς (Ln) ο δε ις̅ (:: Mt 26, 50. non fluct) c. ADEGHKMRSUVΓΔΛ al pler (it[pl] *dixit autem illi Iesus;* sed e om *Iesus* et syr[p] ad ο δε add ις̅ c.*) | αυτω [a om] Ιουδα .. D τω ιουδα

49—51. Epiph de Mcione: *παρέκοψε ὃ ἐποίησε πέτρος, ὅτε ἐπάταξε καὶ ἀφείλετο τὸ οὖς τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως.*

49. το εσομενον (sah τα -να) .. D 106. ff[2] cop syr[p mg] pers[w] arr το γινομενον .. 71. 248. g[scr] b e i l q aeth om | ειπαν c. BDLX .. ς ειπον c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | κυριε c. BLX 71. 240. 244. 248. g[scr] (al?) i l q cop sah, item D τω κυριω .. ς (Ln) αυτω Κυριε c. AEGHKMRSUVΓΔΛ al pler it[pl] vg syr[omn] al | παταξομεν .. (B in altera Btlji collatione) GHΓΔ 71. 131. 346. al[15] ac plur -ξωμεν | μαχαιρη c. B*DL .. ς (Ln 49.) -ρα c. AB**EGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn

50. τις .. Γ al[10] om, item vv pm | του αρχ. τον δουλ. c. BL 69. 346. .. ς (Ln) τον δουλ. του αρχ. (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc | αφειλεν .. D -λατο | το ους αυτου c. BL 69. 346. f[scr] (item it vg al, in quibus idem ordo et. ap Mt et Mc) .. ς αυτ. (124. om) το ους (DK al it[pl] vg ωτιον :: cf ll. pp.) c. iisdem unc ac rell fere iisdem qui τ. δ. τ. αρχ. (:: at idem ordo ap Mt et Mc in Graecis non fluct)

51. αποκρ. δε (A sah[fragm woi] syr[sch] om; syr[p] *et respond.*, syr[cu] *Ies. resp. ac dix.*) ο (B om) ις̅ ειπ. (it[pl] *dix. autem Iesus*) | κ. αψαμ. τ. ωτιου (absq αυτ. c. BLR 1. 131. al?, ς Ln add αυτου c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc) ιασ. αυτον .. D a e ff[2] i l (sed i l ista post v. 53. pon) κ. εκτεινας την χειρα (it add *suam*) ηψατο αυτου και απεκατεσταθη το ους (d *auricula*) αυτου, item 157. κ. αψαμ. του πληγεντος και το ους αφηρημενον ιασατο

ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους Ὡς ἐπὶ λῃστὴν
ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ᾽ ἡμέραν ὄντος
μου μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽ ἐμέ. ἀλλὰ
αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
54 (290.1) Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν 54 s. Mt 26, 57 s.
οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· (291.1) ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Mc 14, 53 s. Io 18, 13 ss.
55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων
ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις 56–62 Mt 26, 69–75.
καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν Καὶ οὗτος σὺν Mc 14, 66–72. Io 18, 25–27.
αὐτῷ ἦν. 57 (292.1) ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων Οὐκ οἶδα αὐτόν,

52. ι̅ς̅ c. AB .. ς ο ι̅ς̅ c. EGHKLMRSUVXΓΔΛ al pler (Or) .. D 1. 131. c^{scr} e syr^{cu} om | επ .. GHΔ al^{50} fere syr$^{p\ mg}$ (in cod Bars) προς | ιερου .. D^{gr} λαου | εξεληλυθατε c. AEGHSUVΓΔΛ al pl .. BDLR al^{10} εξηλθατε (Ln) item KMX al fere^{30} Or εξηλθετε :: e Mt et Mc | ξυλων .. X al fere^{10} vv mu add συλλαβειν με :: e ll. pp.

53. καθ ημεραν .. D praem το | μεθ. υμ. (59. 18.^{ev} 19.^{ev} sah$^{txt\ wol}$ om) ε. τ. ιερω .. D 157. 248. h^{scr} sah$^{fragm\ wol}$ ε. τ. ιερ. μεθ υμ. | αλλα c. DEGL(R vdtr)UΔΛ al pl (nam 11 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln) αλλ c. ABHK MXΓ(SV?) etc | υμων (49.^{ev} om) εστ. (H om ε.) c. AESUVΓΔΛ al pler .. BDGKLMRX al^{10} a (it^{pl} vg *haec est hora vestra* [b *ve. ho.*]) εστ. υμ. (Ln) | ἡ sec .. D g^{scr} 7.^{pe} om | του σκοτους .. D το σκοτος (et. d *tenebrae*)

54. D συνλαβ. | και εισηγαγ. (219. προσηγ.) c. ABEGHKLMRSUVXΔΛ al pler c cop sah syr^{p} al Or Thph .. DΓ al^{15} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} aeth^{utr} perss arr Eus^{lib} om. Non addidimus αυτον c. ABDKLMR al plus^{30} it vg al mu Or Eus Thph .. ς (Gb^{00}) add c. EGHSUVXΓΔΛ al pl syr^{cu} syr^{p} c. ob. al | την οικιαν c. BKLM 1. 124. 131. 157. 209. p^{scr} al^{3} Or Eus Thph .. ς (Ln) τον οικον c. ADEGHRSUVXΓΔΛ al pler | ηκολ. (D al plus^{15} it^{pm} vg^{sixt} em cop sah [*eos*] al mu add αυτω :: ut ll. pp.) μακροθ. (DΛ al aliq praem απο :: ut ll. pp.)

55. περιαψ. c. BL Eus^{2} .. ς (Ln) αψαντων c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc | πυρ .. 1. 118. 209. al^{10} fere πυραν | ALR εμμεσω | συνκαθισαντ. (συνκ. c. AB*LRΔ al; ς Ln 49. συγκ. c. B**EHKMSUVXΓΛ etc; LRU al -θησαντ.) c. ABEHKLMRSUVXΓΔΛ al pler a (*consedentib.*) syr^{p} .. DG 1. 118. 131. 209. al pauc it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} περικαθισ. (Ln :: ex errore), 142.^{mg} επικαθ., cop sah καθισ. (:: mutato περιαψ. cum αψ. multi transtulerunt περι ad καθισ. quod aptius vdbtr). Praeterea non addidimus αυτων c. BDKL(R vide post)Λ 157. it^{pler} cop sah (item Eus sed non add και συνκαθ.) .. ς add αυτων c. AEGHMSUVXΓΔ al pler f al vg; item R al aliq post αψ. δε | εκαθητο .. D it^{mu} cop add και | μεσος c. BL .. ς (Ln) εν (AR εμ) μεσω c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (et. it vg *in medio*) .. D μετ | αυτων .. D add θερμαινομενος (:: e Mc)

57. αυτον pr c. AD*EGHUVΔΛ al pl d vg (g$^{1.2.}$?) item (*negavit ei dicens*) e ff$^{2.}$ i q .. BD**KLMSX al plus^{40} vv pler om (Gb^{00} Ln :: ut ll. pp.)

γύναι. 58 *καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ ἐξ αὐ-*
τῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 *καὶ διαστάσης*
ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων Ἐπ᾽ ἀληθείας καὶ
οὗτος μετ᾽ αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 *εἶπεν δὲ ὁ Πέ-*
τρος Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος
αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. 61 ([293. 7]) *καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλε-*
ψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου,
ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με
τρίς. 62 *καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσεν πικρῶς.*
63 s. Mt 26, 67 s. Mc 14, 65. 63 ([294. 1]) *Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ*

---

57. *γυναι* h. l. c. BLX cop sah arm .. D pers[p] om .. ς (Ln) ante *Ουκ* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it vg syr[omn] al (:: Io 4, 21. similiter test pl *γυναι* anteposuerunt; contra non fluct ab evglsta antepositum Io 19, 26. 20, 13. 15.)

58. *εφη Και* usq *ει* (b e f ff[2.] i l q *dixit Homo* [om *ανθρ.* sq] *et tu cum illo eras semper* [e om]. Var al) .. D syr[cu] *ειπεν το αυτο* | *ο δε πετρ.* .. D om *πετρ.* (b ff[2.] i q *qui respondit;* a [:: e Mt] *et rursus negavit cum iureiur.*) | *εφη* sec c. BKLM al plus[15] .. ς (Ln) *ειπεν* c. ADEGHKSU VXΓΔΛ al longe pl

59. *διαστασ.* (d *intercesso*) .. D *-στησας* | *ωσει* .. Λ 142.* 8.[pe] h[scr] (al?) om | *διισχ. λεγων* (it[pl] *contendens dixit*) *Επ αληθ.* .. D *διισχ. επ αληθ. λεγων*

60. *ὅ* .. D al *τι*, item it vg [sed san al *quod*] sah al *quid* | *ετι* (V al om) *λαλ.* (U 1. al post *αυτ.*) *αυτ.* (KM al[15] *του* [K om] *πετρου*, syr[p] *αυτου* addito c.* *τ. πετρ.*) | *αλεκτ.* (Gb Sz) c. ABDEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl .. ς *ο αλεκτ.* c. min non ita mu

61. *και στραφ.* .. D sah *στρ. δε* | *ο κυριος* .. D al[12] cop[2] syr[sch] et[p txt] al *ο ις* | *ο πετρος* .. D 157. gat om (sah ante *υπεμν.*) | *τ. λογου* .. BLX al[3] *τ. ρηματος* (:: e ll. pp.), 243. om | *οτι* .. D it[pl] om (:: iidem test ac plur in Mt om) | *πριν* .. B add *η* (:: item in Mt A al; ceterum cf v. 34.) | *σημερον* c. BKLMX al[25] ac plur (69. 124. ante *φων.* pon) cop sah[txt woi] syr[p] c.* aeth arr sax item (post *negabis*) b ff[2.] l fu .. ς (Ln) om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADEGHSUVΓΔΛ al longe pl it[pl] vg sah[fr woi] syr[cu] et[sch] al | *απαρνηση* (Γ al *-σεις*, X *-σαι*) *με* (Δ om) *τρις* (DXΓΔ al *τρεις*) .. D it vg *τρ. απ. με* (it vg *μ. α.*), praetereaque D[gr] 71. g[scr] add *μη ειδεναι με* (g[scr] om), item it[aliq] (:: e v. 34.)

62. Versum om a b e ff[2.] i l | *ο πετρ.* c. AEGHSUVΓΔΛ al pl c f g[1. 2.] q vg syr[sch] (*Simon*, item pers[p]) syr[p] al .. BDKLMX al[45] fere vg[cod] sah cop syr[cu] arm al om (ita Gb :: at ita ll. pp.)

63. 64. Epiph ex Mcione adnotat: *οἱ συνέχοντες ἐνέπαιζον, δέροντες τύπτοντες καὶ λέγοντες* (alt. loc. *δέρ. καὶ τύ. ἔλεγον*) *Προφήτευσον τίς - - σε.* Haec libere exscripsit, urgens tantum de quibus dicturus esset.

63. *και οι* .. D c sah *οι δε* | *αυτον* (Gb'') c. BDLM 157. al pauc (124. *αυτον τον ιν*) it (i om) vg (et. 130.[lat]) cop sah syr[p mg] (et syr[p cod]) arm

δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 (295.2) Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Io 18, 24.
λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 (296.10)
εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 (297.1) ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς 67 ss. Mt 26, 63 ss. Mc 14, 61 ss.

.. ς τον ιν c. AEGHKSUVXΓΔΛ al pler syrcu etsch syrp txt al mu | ADX al ενεπεζον | δεροντες (et. Mcionepiph; al40 fere δαιρ.) .. D 69. itpl (non f al vg) syrsch al om

64. περικαλυψ. αυτον c. BKLM i ff2· (*velaver. eum et percutieb. eum* [antea om δερ.] *et illudeb. eum dicentes*) cop, item 1. 209. pscr al5 fu sah syrcu arr2 περ. αυτου το προσωπον atque item sed additis ετυπτον αυτον και D 131. a q arm .. ς add ετυπτον αυτου το προσωπον και, item Ln [ετυπτ. -και] c. AEGHSUVXΓΔΛ al pler f (*et velantes caput eius percutiebant faciem eius*, pro his c *et alligatum eum caedebant*) vg syrsch syrp aeth al .. b e om (b sic : *inludebant eum dicentes*, e *inlud. illum et interrogab. eum dic.* omissis mediis omnibus) | επηρωτ. λεγοντες c. BKLMX pscr al aliq; item D syrsch etcu ελεγον (syrcu add αυτω), item b ff2· q *dicentes*, c *interrogantes eum* .. ς (Ln) επηρ. αυτον (433. αυτου) λεγ. c. AEGHSUVΓΔΛ al pler itmu vg al mu | προφητευσον (x 131. sahtxt wol add ημιν χε, item al10 itmu sahfr wol cop al ημιν :: e Mt) .. K om | παισας .. L πταισας

65. ετερα (127. ετεροι) .. D αλλα (it vg *alia*) | εις (131. προς) αυτον .. Dgr ε. εαυτους .. S al αυτω

66. V πρεσβυτεριον | αρχιερ. τε (EGSUΓΔΛ al fere50 a om) .. D 116. και αρχιερ., item itpler vg etc .. HV al om | ανηγαγ. c. AEGHLMSUVXΓΔΛ al longe pl etc (c d *addux.*) .. BDK al fere25 a (*dedux.*) syrp mg Or απηγαγ., 28. ηγαγον, itpl vg *duxer.* | εαυτων c. A(B?)Δ al mu .. B(e Wo. Ceph.)DEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl (17 ap Scriv, 20 ap Mtth) Or αυτων (Gb'' Sz :: at saepe a test pler αυτ. pro εαυτ. repositum est) | Ει .. DL 80. 142. om | ειπον c. BL .. ς (Ln) ειπε c. AKGHKMSUV XΓΔΛ al pler .. D 61. om

67. ειπ. δε .. D ο δε ειπ.

68. εαν δε c. BL al6 Cyract (p. 52.), item omisso δε D a b ff2· i q Amb1 (alibi1 *sed et si*), item και εαν 243. fscr c syrcu etsch persp, aeth *sive* (praecedente et. *sive*) .. ς εαν (59. ει) δε (sah om) και c. AEGHKMSUVX ΓΔΛ al pler f al vg cop (sah) syrp al (e mt *non creditis mihi neque demittitis* [mt *dimittetis*] omissis rell) | ου μη αποκριθ. c. BL cop Cyract (l. l.), item addito μοι 22. 131. 157. 209. for (fu?) sah Amb2 .. ς (Ln) add μοι (243. om) η απολυσητε (x 245. 300. cscr -σετε, al pauc a i [*mihi*] syrcu etsch add με) c. ADKGHKMSUYXΓΔΛ al pler vv pler. Tert adv. Mcion. praeterit versum exscriptis 67. et 69.

69. δε c. ABDLX (6.ev post απο) it (exc c *enim*) vg cop2 arm aeth syrp

τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.
70 ([298.10]) *εἶπαν δὲ πάντες Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς*
αὐτοὺς ἔφη Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 ([299.2]) *οἱ δὲ εἶπαν Τί*
ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ.

XXIII.

1 ss. Mt 27, 2. 1 ([300.1]) *Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν*
11–14. Mc 15, 1 ss. Io 18, 28 ss. *ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον.* 2 ([301.10]) *ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες*
Τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους

c.* Cyr[act] (l. l.) Amb (Or *απο γαρ* etc item syr[cu]) .. ς om c. EGHKMS UVΓΔΛ al fere omn sah cop[dz] syr[sch] al (et. Mcion[tert] sed poterat libere omitti)

70. *ειπαν* c. BL f[scr] .. ς (Ln) *-πον* c. ADEGHKMSUVXΓΔΛ al pler | *ειπ. δε* (it[pl] *et dix.*) .. AKM 1. 69. 124. 209. al[10] mm *ειπ. ουν* | *ουν* (et. Mcion[tert]; mm *autem*) .. DKΛ 69. 124. 209. 262. al aliq a e sah[fr] woi syr[cu] om | *ει* .. Γ al aliq tol om | *πρ. αυτ. εφη* .. D f *ειπεν αυτοις* (it[pl] *ait autem illis*; vg *qui ait*)

71. *ειπαν* c. BDLRX .. ς *-πον* c. AEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn | *εχομ. μαρτ. χρ.* c. BL .. ς (Ln) *χρ. εχομ.* (EHXΓ al *εχωμεν*, al ante *χρ.* pon) *μαρτυριας* (D al fere[15] sah al mu Thph Amb *-τυρων* :: e ll. pp.) c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn :: ut ll. pp. lectione non fluct | *αυτ. γ. ηκουσαμεν* (K *-σατεν* sic, 56. *-σατε*) .. D it[pl] al *ηκουσ. γαρ*

XXIII. 1. *αναστας* (D al[8] sah *-σταντες*) *απαν* (R *παν*, L *ολον*) *το πλ. αυτ.* (69. 142.* al om; D om *απ. το πλ. α.*) | *ηγαγον* (Gb Sz) c. ABDEGHKLMRSUVXΓΔΛ al longe pl it vg al pler .. ς *ηγαγεν* c. min aliq | *επι* .. L 157. al *προς* | *τον* .. D 157. om | AD *πειλατος*, item vv. 3. (D* *πιλ.*) 4. 6. (et. R h. l.) 11. 12. (D *πιλ.*) 13. 20. 24. 52. Cf et. ad Act 4, 27.

2. *ευραμεν* c. B*LX 1. Mcion[epiph1] (*ηυραμ.*, alibi *ηυρομ.* et *ευρ.*) cat[ox] (ad 20, 20.) .. ς (Ln 49.) *ευρομεν* c. AB**D(D*[gr] *ευρον*)EGHKMRSUVΓΔΛ al pler | *το εθν.* (157. Epiph Cyr al *τ. λαον*) *ημων* c. BDHKLMR al[60] it vg cop sah syr[omn] al omn Euth .. ς om *ημων* c. AEGSUVXΓΔΛ al pl Eus Mcion[epiph] et Epiph Cyr Thdret. Praeterea b c e ff[2] i l gat mm Mcion[epiph] add *και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας*, *et solventem legem nostram* (c om) *et prophetas* | *φορους* (syr[sch] pers[p] *-ρον*) *καισ. διδον.* (D it vg Cyr *διδ. καισ.*) c. BDL it vg syr[sch] pers[p] Const (*και φορους καισ. διδον. κωλυει*) Cyr (Mcion[epiph2] *κελευοντα φορους μη δουναι*) .. ς *καισ.* (Eus praem *τω*) *φορους* (AKMR al cop syr[cu] et[p] al Eus Thdret[2] *-ρον*) *διδοναι* (al aliq *δουν.*) c. AEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler syr[p] (cop syr[cu] *διδ. φο. και.*) Eus Thdret. Praeterea Mcion teste Epiph ad haec add *και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα.* Contra scribit Epiph. | *λεγοντα* (ita et. a c l cop sah Thdret al) .. BL 106. it[mu] vg syr[omn] al *και λεγ.* (Ln [*κ.*] *λεγ.*), D *λεγ. δε* | *εαυτον* .. BG

Καίσαρι διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 (302.1)
*ὁ δὲ Πιλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη Σὺ λέγεις.* 4 (303.9) *ὁ δὲ Πιλᾶ-
τος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὑρίσκω αἴ-
τιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.* 5 (304.10) *οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι
ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξά-
μενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.* 6 *Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας Γαλι-
λαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν,* 7 *καὶ ἐπιγνοὺς
ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴ-
δην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.* 8 *ὁ
δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ
ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν
ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.* 9 *ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς*

αυτον. Ceterum Act. Pil. A (Evv. apocr. p. 207.) accusatio sic habet: *Τοῦτον οἴδαμεν ὄντα υἱὸν Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος ἀπὸ Μαρίας γεννηθέντα, καὶ λέγει ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ καὶ βασιλέα· ἀλλὰ καὶ τὰ σάββατα βεβηλοῖ καὶ τὸν πάτριον νόμον ἡμῶν βούλεται καταλῦσαι.*

3. *ηρωτησεν* c. BR 48.ev (al?) .. ς (Ln) *επηρωτ.* (:: at ita et Mt et Mc lectione non fluct; nec fluct v. 6.) c. ADEGHKLMSUVXΓΔΛ al pler | *αποκριθ. α. εφη* .. D 1. 209. (al?) a cop² *απεκριθη α. λεγων* (1. 209. a om *λε.*)

5. *επισχυον* (L *-σχυνον*) .. DH 69. *ενισχ.* | *οτι* .. D itpler vg om | ARX al *ανασιει* | *ιουδαιας* .. D *γης* | *και* c. BL am fu em ing al cop² syromn al .. ς (Ln 49.) om c. ADEGHKMRSUVXΓΔΛ etc (:: at omnino abundare vdbtur, habet vero rationem epexegetic.) | *εως ωδε* .. c e add *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizantur* (c *-zatur*) *sicut et* (c om) *nos nec se mundant* (c om *nec se mund.*) Cf quae Mcion v. 2. add

6. *πιλ. δε ακουσ.* .. D c *ακουσ. δε ο πειλ.* | *γαλιλαιαν* (D sah *την γαλ.*, c syrcu *a galilaea*) .. BL cop om | *ο* (B* cscr al om) *ανθρ. γα. εστιν* .. D itpl syrcu *απο της γαλιλαιας ο ανθρ.* (syrcu non exprim) *εστ.* (a *hom. iste esset;* c *est ipse hom.*)

7. *και επιγν.* .. D *επιγν. δε* | *προς* (B solus add *τον*: ita Ln) *ηρωδην* .. D *τω ηρωδη* | *οντα και* (al pauc om) *αυτον* (a f al vg *qui et ipse* etc) .. D *οντι αυτω*, item itmu | *ταυταις* .. D *εκειναις*, item itpler vg al | X ab *αυτον* ad *αυτον* transilit

8. *εξ ικανου* c. ARGKRSUVΓΔΛ al pl; item addito *χρονου* HMX al plus35 itpl vg al pl .. BDL 157. c sah *εξ ικανων χρονων* (Ln). Hoc loco c. testib pler .. BX 13. 69. 124. al pauc c ante *θελων* (L om *θελ.*): ita Ln; D itpl (a om) cop sah al post *ειδειν αυτον* (vel *illum videre*) | *ακουειν* (Gb'') c. BDKLM al plus15 cop sah syrcu aeth arp .. ς (Ln) add *πολλα* (a arm *frequenter*, U *αυτον πολλα*, al5 post *πε. αυτ.* pon) c. AR GHRSUVXΓΔΛ al longe pl it vg syrsch etp al | *υπ* (B *υπο*) .. L al aliq schol *παρ* | *γινομενον* (al pauc *γεν.*) .. GX al4 syrsch om

δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 (305.2) *εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.* 11 (306.10) *ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.* 12 *ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλᾶτος καὶ ὁ Ἡρῴδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.*

13 (307.9) *Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν* 14 *εἶπεν πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.* 15 (308.10) *ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν*

9. *επηρωτα* .. G (om *δε* sq) 28. sah *-τησεν* | *αυτον* .. Γ add *λεγων*, *ουδεν* (p^scr *ουκ*) *απεκρ.* (L *-κρινετο*) *αυτω* (Γ *αυτον*) .. D sah *ουκ απεκρ. α. ουδεν*

10. ΑΒΧΔ al *ιστηκεισαν*, Α al *-κησαν* | *και οι* .. Α al pauc om *οι*

11. *εξουθενησας* .. Χ *-νωσας* | *ο ηρωδ.* .. LX al pauc a d cop² praem *και* | *περιβαλων* c. BL 52. b^scr* a b al vg .. ς add *αυτον*, Ln [*αυτ.*] c. ADEFGHKMVXΛΔ al pler it^pl al mu, item RSUΓ al^5 *αυτω* | *ανεπεμψ.* (it^pler vg *remisit*, M *ανεπεμψαι*) .. LR c^scr c *επεμψ.* | *τω* .. AM al pauc om

12. *εγ. δε φι. ο τε πιλ. κ. ο* (HU al^15 fere om) *ηρ.* (hoc ordine c. A[D]EFG HKMSUVXΓΔΛ al pler [c] cop syr^sch et^p pers^p al; BL 124. 48.^ev al aliq it vg sah syr^cu [libere] aeth *ηρωδ. κ. ο πιλ.* :: praeposito regis nomine) *ε. α. τ. ημερ.* (o^scr al mu a syr^p mg *ωρα*) *με. αλληλ.* (Γ x^scr al it vg al om) .. D c *οντες δε εν αηδια ο πιλατ. και ο ηρωδ. εγενοντ. φιλ. εν α. τ. ημ.* | *προυπ. γαρ - - εαυτους* .. D om

13. *πιλ. δε* .. D *ο δε πιλ.* | *συγκαλεσαμενος* (*συγκ.* AB**EGHKLMSUVXΓΛ etc; B*FΔ al *συνκ.*) .. D *συνκαλεσας* | *τον λαον* .. D c syr^cu praem *παντα*

14. Γ *πρ. εαυτους* | *προσηνεγκ.* (*optulistis* it^pler vg) .. D *κατηνεγκ.* (a *detulistis*, d *adduxistis*) | *αποστρεφ.* .. 1. 13. 69. 124. al fere^20 *διαστρεφ.* | *και ιδ. εγω* (HΓ 1. al sah om *εγ.*) .. D *καγω δε* | *εν. υμ. ανακρ.* .. D cop syr^cu et^sch al *ανακρ.* (c om) *ενωπ. υμ.* | B 1. *ουθεν* | *εν* (Α *επι*) *τ. ανθρ. τουτ. αιτιον* (EFG** y^scr *αιτιαν*, 157. post *αυτου*, 1. 131. 209. al om) .. D *αιτιον εν αυτω*, item syr^cu. It vg *nullam causam* (c *nihil causae*; a *nihil inveni dignum*) *invenio* (*inveni*) *in homine isto* (a b *hoc*; e om) | *ων κατηγ. κατ* (ΑΛΔ 1. 28. 131. 209. 262. al aliq om) *αυτου* .. D 59. 274.** om

15. *ανεπεμψα* (H 47.^ev *-ψεν*) *γ. υμας* (274. x^scr syr^cu et^sch arm perss al sax *αυτον*) *πρ. αυτον* c. ADEFG(H)SUVXΓΔΛ al longe pl it^pler vg syr^p (item syr^cu etc vide ante) .. 71. 248. gat mm syr^p mg (in edd aliis

πεπραγμένον αὐτῷ. 16 ($^{309.2}$) παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Io 19, 1.
18 ($^{310.1}$) ἀνέκραγον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυ- 18—25 Mt 27, 16—26.
σον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν Mc 15, 7—15. Io 18, 40 ss.
τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 ($^{311.1}$) πάλιν οὖν ὁ
Πιλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ
ἐπεφώνουν λέγοντες Σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ($^{312.9}$) ὁ δὲ τρί-
τον εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον

---

syr$^{p\ txt}$) ανεπεμψα γ. αυτον πρ. υμας .. BKLM al^{18} f 130.^{lat} bodl cop sah syr$^{p\ mg\ cod}$ arr ανεπεμψεν γ. αυτον προς ημας (B syr$^{p\ mg\ cod}$ υμας) : Gb' .. aeth om | ιδου .. D e^{scr} om | εστ. πεπραγμ. (X -αχμ.) .. D πεπρ. εστ., item it vg | αυτω .. DXΓ al plus^{35} c (*invenimus in illo*) cop sl Thph εν αυτω

17. Om versum c. ABKL a fu cop^{dz} sah; D syr^{cu} aeth^{utr} post v. 19. pon .. ς (Gb^{oo}) αναγκην δε ειχεν (syr^{cu} *Et Pilatus habebat consuetudinem*) απολυειν αυτοις (al pauc em om) κατα (Δ al κατ) εορτην (D al aliq aeth arm ante απολ., 255. ante αναγκ., al syr^{sch} et^{cu} al post ενα pon; al^{2} κατ ενιαυτον, b *sec. consuetud.*) ενα (al^{12} fere c q syr^{p} c. ob. al add δεσμιον, c^{scr} δεσμ. ον ηθελων, similiter l) c. (D)EFGHMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg cop^{2} syr^{sch} et^{p} (syr^{cu} aeth^{utr}) al Eus^{can} (vdtr certe; canon enim 2. continet Mt 322. Mc 202. Lc 309.) :: vdtr omnino ex ll. pp. Mt 27, 15. Mc 15, 6. Io, 18, 39. fluxisse.

18. ανεκραγον c. BL 124. 157. Cyr .. ς (Ln) ανεκραξαν (quae forma fluctuare non solet, cf Mc 1, 23. 6, 49. Lc 4, 33. 8, 28. Mt 8, 29. etc; εκραγον hoc solo loco) c. ADEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler | πανπληθ. c. A(B vdtr)DEHMΔ 124. 131. al aliq .. ς (Ln 49.) παμπλ. c. FGKLS?UVXΓΛ al pler; -θεὶ ut EKM al pl; ΓΛ al -θεῖ, G al -θῆ | αιρε τουτον .. D (et. d) bis habet | βαραββαν c. AEFGHKM(S vdtr)UVΓΔΛ al longe pl (18 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln 49.) praem τον c. BDLX al pauc Cyr (:: at ita plerumque lectione tantum non fluct, cf Io 18, 40. etc; contra Mt 27, 21. similiter atq nostro loco BL aliiq pauc articulum ingesserunt)

19. βληθεις (X βεβλημμενος, 243. βεβλημεν.) εν τη φυλ. c. BLX 243. .. ς (Ln) βεβλημενος εις (1. 131. al add την) φυλακην c. ADEFGHKMSUVΓΔΛ al pler :: cf v. 25.

20. ουν c. BEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr^{p} (syr^{cu} aeth pers^{p} και παλ.) .. ADL 124. 157. it vg cop^{2} sah syr^{sch} δε (Ln) .. 252. tol cop^{dz} arm pers^{w} om | προσεφων. (*locutus est, adloc. est, advocavit*) c. AEFGHKMΓS UVXΓΔΛ al pler .. BL 124. 157. add αυτοις (Ln), item D 13. αυτους, 69. προς αυτ., item (it^{pler} vg *ad illos*, a *eis*, d *eos*) it vg cop sah syr^{omn} etc | τον ιν .. R 1. 131. 209. al αυτον

21. επεφωνουν (b e q al vg *subclamab.* vel *succl.*, a *proclamab.*) .. D εκραξαν (c d *clamarer.*, f *clamab.*) | σταυρου bis (Gb'') c. BDF^{a} Or^{2} Cyr (in Sophon. 619.) schol .. ς σταυρωσον bis (sed U 157. it^{mu} aeth semel om) c. AEFGHKLMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (:: ut Mc 15, 13. Io 19, 6 et 15. lectione non fluct)

22. ουδεν (1. al^{5} b e l q add γαρ) αιτιον (L al aliq a c syr$^{p\ mg}$ al [et.

θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 ($^{313.1}$)
οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι,
καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. 24 ($^{314.1}$) *καὶ*
Πιλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 *ἀπέλυσεν δὲ τὸν*
διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν
δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.
Mt 27, 32. Mc 15, 21. Io 19, 17. 26 ($^{315.1}$) *Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα*
Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέ-
ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ($^{316.10}$) *ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆ-*
θος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 *στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ,*

syr^{cu} et^{sch} similiter] *αξιον*) . . D *ουδεμιαν αιτιαν*, item it^{pler} vg al! *ευρον* . . D 243. it^{pler} vg (exc gat) *ευρισκω* | *αυτ.* (al pauc om) *απολ.* . . D cop sah *απολ. αυτ.*

23. *αυτ. σταυρωθηναι* (D *στ. αυτ.*) . . B *αυτ. σταυρωσαι* . . it^{aliq} sah *crucifige illum* | 1. *κατισχυνον* : cf ad v. 5. | *και τ. αρχιερ.* c. ADEFGH KMPSUVXΓΔΛ al pler c f syr^{omn} aeth al . . BL 130^{gr} et^{lat} al^{1} it^{pler} vg cop sah om, hinc Ln [*κ. τ. α.*]

24. *και* (157. add *ὁ*) *πιλ. επ.* c. BL 157. it (exc c : *iudicavit itaque Pil.*) vg cop syr^{cu} aeth . . ς *ο δε πιλ.* (:: cf Mc) *επ.* c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler sah syr^{sch} et^{p} al Philop; item D *επεκρ. δε ο πειλ.*

25. *απελ. δε* (Gb Sz) c. ABDEFGHLPSUVXΓΔΛ al longe pl a cop sah al . . ς add *αυτοις*; item Ln [*αυτ.*] c. KM al non ita mu it^{pler} vg syr^{omn} (sed syr^{p} c. ob.) al (:: e ll. pp.) | *τον δια* . . 1. 13. 69. 124. al plus^{30} arm praem *τον* (al om) *βαραββαν* (:: e ll. pp.) | *δια στασ. κ. φονον* (E*LM al *φων.*; it vg cop syr^{cu} aeth al *propt. homicid. et sedition.*) . . D *ενεκα φονου* | *βεβλημ.* (Or^{lib} *βληθεντα*) . . A om | *εις την* c. ACEGHLM PSUVXΓΔΛ al pler (al^{2} *εν τη -κη*) . . BDFK al^{7} (Or^{lib}) om *την* (Ln 49. :: at facilius omittebatur quam addebatur, quemadmodum et. v. 19. a plerisq *εις φυλ.* pro *εν τη φ.* substitutum est)

26. *και ως* . . D *ως δε* | *απηγαγον* . . B c^{scr} f^{scr} *απηγον* | *σιμωνα τινα* (CD ante *σιμ.*, L 13. om) *κυρηναιον ερχομενον* c. BCDLX 13. 33. 124. 346. 7.^{ev} (et 69. *-να -να -αιον του -νου*) . . ς *σιμωνος τινος* (al om) *κυρηναιου* (FΛ al mu *κυριν.*, A *κηριν.*) *του* (Gb Sz om c. unc omnib aliisq longe pl) *ερχομενου* (H al aliq *-νον*) c. AEFGHKMPSUVΓΔΛ al pler | *απ* . . D (al pauc?) *απο* (Ln :: ex errore de c) | *οπισθεν* (D *οπεισοθεν*) . . al aliq *οπισω*

27. *αυτω πολυ* (it^{pler} sah syr^{cu} et^{sch} al om; 69. 124. al post *πληθ.* pon) *πληθ.* . . D *το πληθ. αυτω* | *γυναικων* . . D 243. c f sah (et. cop ut vdtr) syr^{cu} et^{sch} al mu *-κες* | *αι και* c. C***EFGHKMPSUVΓΔΛ 1. al pler (28. om *εκοπτ. και*) syr^{p} . . ABC*DLX 33. al^{12} it (c *και* omisso *αι*) vg cop sah syr^{cu} et^{sch} al Thph om *και* (Gb^{0} Ln :: at *και* tale plane ex usu est Lcae) | *αυτον* (b e ff^{2} om) . . D post *εκοπτ.* pon

28. *πρ. αυτ.* ι̅ς̅ (ita c. BL; ς Ln *ο* ι̅ς̅ c. rell pler; Γ om) *ειπεν* . . C 157.

μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν, 29 *ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν Μακάριαι αἱ*
στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν.
30 *τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς* *Hos 10, 8. Apoc 6, 16.
βουνοῖς Καλύψατε ἡμᾶς· 31 *ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποι-*
οῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 (317.1) *ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο* Mt 27, 38. Mc 15, 27.
κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. Io 19, 18.

33 (318.1) *Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον* 33–38 Mt 27,33 ss.
Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν (319.1) *καὶ τοὺς κακούργους, ὃν* Mc 15, 22 ss. Io 19, 17 ss.
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 (320.10 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν*

y^scr *ο ις̅ πρ. αυτ. ειπ.*, D c^scr *ο ις̅ ειπ. πρ. αυτ.* | B*XΓ *θυγατεραις* | *μη κλαι. επ* (D it^pl om) *εμε* (al aliq *εμοι*, item postea S *εφ εαυταις*) .. D add *μηδε πενθειτε* | *πληνι* .. D *αλλ*, item it vg al *sed* (a *verum*) | *εφ* et *επι* .. D it^pl om

29. *ιδου* .. D al^5 a b e ff^2· Leo syr^cu om | *ερχοντ.* (D al^4 it vg [non mm Leo] syr^cu aeth *ελευσοντ.*) *ημερ.* .. CX 157. g^scr *ημ. ερχ.* | *και κοιλιαι* c. ADEFGHKLMPSUVΓΔΛ al pler .. BCX 1. 28. 69. 124. al^8 *και αι κοιλ.* (49.) | A *εγεννησαν* | D*FGΓ (vdtr) c^scr *μασθοι*, C *μαζοι* | *εθρεψ.* (C**D 1. 118. 209. *εξεθρεψ.*) c. BC*et**DL 1. 118. 131. 209. it^pler (b e ff^2· l Leo *nutrierunt*, d *enutr.*, c *nutricaverunt*, a *educaverunt*) syr^p mg sah cop Leo .. ς *εθηλασαν* (f al vg *lactaver.*) c. AEFGHKMPSUVXΓΔΛ al pler f al vg syr^cu et^sch et^p txt al

30. *αρξονται* .. AΡΔ al *-ξωνται* | *πεσατε* c. C(certe** nisi ipse*)LQXΔ 157. g^scr al .. ς (Ln) *πεσετε* c. ABDEFGHKMPSUVΓΛ al pler

31. *ει* (E s^scr *οι*) .. L x^scr y^scr om | *τω* pr c. ADEFGHKLMPQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. BC om | *ταυτα* .. C Amb^2 *τουτο* | *γενηται* (et. Cyr) .. DKΛ al fere^25 *γενησεται* (it vg *fiet* [item cop sah al] vel *facient*) .. EFS y^scr al^10 *γινεται*

32. *ηγ. δε* .. C*** (deletis *σ. αυτω*) E** 33. 69. al add *συν τω ιυ̅* | *δυο κακουργ.* (l add *Joathas et Maggatras.* Cf ad Mc 15, 27.) .. D cop sah *κακ. δυο*

33. Epiph ex Mcione : *καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον κρανίου τόπος ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ διεμερίσαντο τὰ ἱμάτ. αὐτοῦ* (alt. loc. om *αὐτ.*), *καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλ.* | *απηλθον* c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler syr^p txt .. BCDLQ al^5 it vg al pl (Mcion^epiph vide ante) *ηλθον* (D *-θαν*): ita Ln (:: cf Mt) | *καλουμ.* c. ABDEFHKLMQSUVΓΔ al pler .. CGXΛ al mu Mcion^epiph (vide ante) Thph *λεγομενον* | *τους κακουργ.* .. D add *ομου* | *μεν* .. Γ om | *αριστερων* c. ABC***DEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler .. C*LQ al^10 *ευωνυμων* (:: ut Mt et Mc)

34. *ο δε – – ποιουσιν* ς. ACD**gr EFGHKLMQSUVXΓΔΛ al longe pler it^pl vg cop^2 syr^omn al mu Const^2 Eus^can Chr^saepe al Ir^int Hil Amb Aug Hier al. Alludit et. Hom^clem (11, 20.) *αὐτὸς γὰρ ὁ διδάσκ. προσηλωθεὶς ηὔχετο τῷ πατρὶ τοῖς αὐτὸν ἀναιροῦσιν ἀφεθῆναι τὸ ἁμάρτημα, εἰπών Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· οὐ γὰρ οἴδασι*

Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. ($^{331.1}$) *διαμεριζό-*
μενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. 35 *καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς*
θεωρῶν· ($^{332.2}$) *ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέ-*
γοντες Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς
τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 ($^{333.2}$) *ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρα-*
τιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ 37 *καὶ λέγοντες*
Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 ($^{334.1}$) *ἦν*

τί ποιοῦσιν. Habent et. Act. Pil. A X. p. 233. .. BD* 38. 435. a b d cop^{dz} (in textu; man. recent. suppl in mg) sah om (De Mcione non satis constat.) : hinc Ln [*ο δε -- ποι.*] :: nihil simile in ll. pp. | *ις* .. Q syr$^{p\ mg}$ *κυριος* | *ελεγεν* .. AKM al fere^{10} *ειπεν* | *πατερ* (D** *πατηρ*) .. A om | *τι* .. Const^{2} *ὅ* | *διαμεριζομενοι δε* et *εβαλον* (FX al fere^{20} *εβαλλον*, a *mittebant*) : ita diserte Aug Lcam scripsisse testatur .. D c *διεμεριζοντο δε* et *βαλοντες* :: cf ll. pp. | *κληρους* (Gb') c. AX 1. 33. 131. 209. c^{scr} al^{5} it^{pler} vg 130.^{lat} syr^{cu} syr$^{p\ txt}$ al Aug (Lc *dicendo* sortes *pluralem pro singulari posuit -- quamvis nonnulli cdd* sortem *reperiantur habere, non* sortes) .. ς (Ln) *κληρον* (:: ut Mt et Mc) c. BCD EFGHKLMQSUVΓΔΛ al pler b c syr^{sch} syr$^{p\ mg}$ aeth perss al. De Mcione testatur Tert: *Vestitum plane eius a militib. divisum, partim sorte concessum Mcion abstulit* etc, sed contra est Epiphanii locus supra exscriptus.

35. ACFHLQΔ al *ιστηκει* | *θεωρων* .. D *ορων* | D *εμυκτηριζον* | *δε και* .. D 1. 118. 131. 209. 239. p^{scr} it^{aliq} omisso *και* (Ln om ex errore de c) add *αυτον*, item al fere^{30} *δε αυτον και*, item (*et deridebant eum*, Eus *και εξεμ. αυτον*, vel similiter) it^{mu} vg syr^{omn} al Eus add *αυτον* | *οι αρχοντες* .. D om | *συν αυτοις* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg (item a *intra se;* tol al *cum Pharisaeis*, gat mm *cum Sadducaeis*) syr^{cu} et^{p} pers^{w} al Eus .. BCDLQX al^{6} b c e ff$^{2.}$ l cop syr^{sch} aeth pers^{p} ar^{p} ar^{e} om (Gb^{0} 49; Ln [*σ. α.*]) | *λεγοντες* .. D c *και ελεγαν αυτω* (c om) | *εσωσεν* .. K**M* al aliq *σεσωκεν* .. D c *εσωσας*, pergentes *σεαυτον σωσον* | *ει ουτ.* (B *υιος*) *εστ. ο χς* (13. 69. 126. 131. 346. c^{scr} cop sah syr^{p} arm Eus add *ο* [c^{scr} om] *υιος*) *του θε. ο* (126. om) *εκλεκτ.* (ita c. BL 1. 118. 209. it^{pler} vg *dei electus* [e om], c c ff$^{2.}$ *elect. dei*; ς Ln *ο του θε. εκλ.* c. AEFGHKMQSUVXΓΔΛ etc) .. D *ει υιος ει του θεου, ει χς, ει ο εκλ.*, c *si tu es Chr. elect. dei*

36. *ενεπαιζον* (ACDMX al *-πεζον*) c. ACDEFGHKMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg cop etc .. BL sah *-παιξαν* (49.) | *αυτω* .. K* (vdtr) 28. c^{scr} al *αυτον* .. K* om | *οξος προσφ.* c. ABC*L a cop, item D *οξ. τε προσεφερον*, it^{pm} *et acetum offerebant* .. ς praem *και*, Ln [*και*] c. C***EFGH KMQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f al vg sah al (syr^{cu} om *οξ. προσφ. αυτ.* additque post *λεγοντες* : *pax tibi*)

37. *και* .. D it^{pl} vg cop^{dz} sah al om | *ει* (A 1. 131. 209. 239. 243. al^{3} a e om, hinc Ln [*ει*]) *συ ει* etc .. D c *χαιρε ο βασ. τ. ιουδ.* (c add *σωσ. σεαυτ.*), *περιτεθεντες* (sic, c *imposuerunt autem*) *αυτω και ακανθινον στεφανον*. Similiter syr^{cu} post *σωσ. σεαυτ.* add *και επεθηκαν τη κεφαλη αυτου στεφ. ακανθ.*

δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
39 (325.2) *Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν* Mt 27, 44. Mc 15, 32.
Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 (326.10) *ἀπο-*
κριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν,
ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 *καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ*
ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.
42 *καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.*

38. *ην δε* (sah om) *και* (Δ al e om) .. b q *et erat* | *επιγραφη* c. ABEHKL MQVXΓΛΔ al longe pl cop sah syrcu etc .. CDGSU al25 *η επιγρ.* :: ut Mc | *επ αυτω* c. BL cop sah .. ς *γεγραμμενη ε. α.* c. C***EGHKMSUVΓ ΔΛ al pler itpler vg (sed b q al am for san al *inscripta*) syromn (sed syrcu *atque etiam erat scriptus titulus et positus super eum*) al; item C*X 13. 33. 69. 124. 346. tisch** *ε. α. γεγρ.*, item (ita Ln) ADQ 47.ev *επιγεγραμμενη ε. α.* (:: cf ll. pp.). Praeterea non addidimus *γραμμασιν* etc c. BC*L a cop sah syrcu; ς vero add *γραμμασιν ελληνικοις και* (DH fscr b f om) *ρωμαικοις και* (D fscr om) *εβραικοις*, item Ln [*γρ. ε. κ. ρ. κ. εβρ.*] c. AC**DEGHKMQRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn itpler vg syrsch etP al mu (sed syrsch aeth arr habent *ελληνιστι κ. ρωμαιστι και εβραιστι*, c *litteris hebraicis graece et latine*) :: quae quamquam nec in Mt aut Mc sunt, tamen potius ex Ioh fluxisse quam a Lc scripta vdtr. Ceterum habent et. Act. Pil. A X, 1. p. 232. | *Ο βασ. τ. ιουδ. ουτ.* (c c absque *ουτ.*, D 124. e ff2 *ουτ. εστιν*) c. BL a, item C c, item D 124. e ff2 (Ln *Ο βα. τ. ι.* [*ουτ.*]) .. ς *Ουτος εστιν* (X 1. 33. 118. al sah add *ις*) *ο βα. τ. ιουδ.* c. AEGHKMQRSUV(X)ΓΔΛ al pler itpl vg cop (sah) syromn al

39. *κρεμασθεντων* (E* al *κρεμμασθ.*) .. D 26.ev om | *αυτον* (K al plus10 *αυτω*) .. B om? | *ουχι* c. BC*L a b ff2 cop sah syrcu aethutr arm (sed C* et vv praem *λεγων*) .. ς (Ln) *λεγων Ει* c. AC***EGHKMQRSUVXΓΔΛ etc; D e om *Ουχι* (vel *λεγων Ει*) usq *ημας*, l vero eorum loco habet: *qui destruebas templum et in trib. dieb. reaedificabas illum, salvum te fac nunc et descende de cruce* (:: c ll. pp.)

40. *επιτιμ. α. εφη* c. BC*LX cop item (*respondit alter dicens increpans eum*) sah et (*atque increpavit eum et dix. ei*) syrcu etsch .. ς (Ln) *επετιμα* (E* *-τιμησεν*) *α. λεγων* c. AC***DEGHKMQRSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it vg al. Item Act. Pil. l. l. | *ουδε* (itpl vg *nec;* sed c f Orint Aug Victtun *non*) .. D *οτι ου* | *ει* .. C* cop sah syrcu etbr Chraliq *εσμεν* (syrcu *nos quoque sumus*); item D *ει* (sed d om) *και ημεις εσμεν* (non mutatis sqq). Ceterum cf ad omnes hos versus Act. Pil. l. l. sect. 2.

41. *και* .. iidem om qui antea *εσμεν* habent exc syrcu | *απολαμβανομεν* .. C *απελαβαμεν*, item (*recepimus, percep.*) a b c am syrcu etsch al Victtun | *ατοπον* .. D *πονηρον* (it vg *nihil mali* [*male*], d *nih. inicum*)

42. *και* .. D add *στραφεις προς τον κυριον* (item Act. Pil. B p. 286. *και στρ. πρ. τον ιν* etc) | *ελεγεν* .. D *ειπεν*, item b f *dixit* | *ιυ* c. BC*L cop sah, item Or post *μν. μου* .. ς (Ln) *τω ιυ* c. AC**EGHKMQRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg syromn al, item D *αυτω* | *μνησθ. μου* c. BC*DLM* 15. 42. 300. pscr a cop sah syrhr Or1 (et1, ut iam notatum, add *ιυ*)

43 *καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.*

44–49 Mt 27, 45–56. Mc 15, 33–41.

44 (327.2) *Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης,* 45 *καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος,* (328.2) *καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.* 46 (329.1)

Or[int] Aug .. ς add *κυριε*, Ln [*κυρ.*] c. ACᶜ**EGHKM**RSUVXΓΔΛ it[pm] vg al Eus[psalm] Amb Hil[1] al, item Q c f ff[2] syr[cu] Hil[1] Vict[tun] ante *μνησθ. μ.* (Act. Pil. l. l. cum ς consentiunt) | *οταν ελθῃς* .. DQ c[scr] om (ita edidi Act. Pil. l. l.) | *εν τῃ βασ.* (et. Or[3] Eus[psalm] al) .. BL *εις την βασιλειαν*, item it[pl] (non a b q) vg al Hil Amb al .. D *εν τῃ ημερα της ελευσεως*. Ceterum Descens. Chr. ad infer. (Evv. apocr. p. 310.) verba latronis sic habet : *Κύριε, ὅτε βασιλεύσεις, μή μου ἐπιλάθου.*

43. Hunc versum Mcion abstulit Epiph teste. Or (4, 455.) *οὕτω δὲ ἐτάραξέ τινας ὡς ἀσύμφωνον τὸ εἰρημένον ὥστε τολμῆσαι αὐτοὺς ὑπονοῆσαι προστεθεῖσθαι τῷ εὐαγγ. ἀπό τινων ῥαδιουργῶν τὸ Σήμερον μ. ἐ. ἔ. ἐ. τ. παρ. τοῦ θεοῦ.* Chr (IV. p. 680. serm. 6. in Gen.) *οἱ Μανιχαῖοι ἐπιλαβόμενοι τοῦ τόπου τούτου φασὶν Εἶπεν ὁ κύριος Ἀμὴν κτλ. οὐκοῦν ἀντίδοσις ἤδη γέγονε τῶν ἀγαθῶν καὶ περιττὴ ἡ ἀνάστασις; – – εἰ γὰρ ἦν σωμάτων ἀνάστασις, οὐκ ἂν εἶπε Σήμερον κτλ.* etc) | *και ειπ. αυτ.* (*αυτω* c. BL 26.[ev] e* cop sah; ς Ln add *ο ις* c. ACE GHKMQRSUVXΓΔΛ etc) .. D *αποκριθεις δε ο ις ειπ. αυτ. τω επιπληξοντι* (*επλησοντι, d *qui obiurgabat eum*) | *αμ. σοι λεγ.* c. BC*L .. ς (Ln) *αμ. λεγ. σοι* (:: uti solet dici) c. AC***EGHKMQRSUVXΓΔΛ etc .. D *θαρσει|σημερον* (L praem *οτι*, item Act. Pil. A p. 233.) .. Hesych[hier] (quaest. 49.) *τινὲς μὲν οὕτως ἀναγινώσκουσιν Ἀμὴν λέγω σοι σήμερον, καὶ ὑποστίζουσιν· εἶτα ἐπιφέρουσιν ὅτι μετ' ἐμοῦ* etc (ita revera habet syr[cu]). Similiter habet schol aliquot codicum (ap. Matthaei : Lc p. 474 sqq.) : *ἄλλοι – – τὸ ῥητὸν ἐκβιάζονται· λέγουσι γὰρ δεῖν ὑποστίζοντας* (al. *-ξαντας*) *ἀναγινώσκειν Ἀμὴν λέγ. σοι σήμερον, εἶθ' οὕτως ἐπιφέρειν τὸ Μετ' ἐμοῦ* etc. Eadem Theoph[ceram] hom. 27. et Thph ad h. l. (Augustini explicationem verborum : *Hodie mecum eris* etc vide ep. 187. ad Dardanum). In eundem vero modum interpuncta exhibet Descens. Chr. 10. (Evv. apocr. p. 310.): *ὅτι ἀμὴν ἀμὴν σήμερ. λέγω σοι, μετ' ἐμ. ἔσῃ ἐν τ. παρ.* | C* *εσῃ μετ εμ.* | *παραδεισω* .. Or[ter] add *του θεου* (non item Ath Epiph 2, 58.)

44. *και ην* c. C*DL a b e ff[2] q cop Or[int] .. B sah pers[w] Or[int1] *ην* .. ς *ην δε* c. AC***EGHKMQRSUVXΓΔΛ etc | *ηδη* c. BC*L cop syr[p] ar[p] Or[int1] .. ς om c. AC***DEGHKMQRSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it vg al mu Or[int1] | *και σκοτος* usq *ενατης* .. syr[hr] om, in mg vero haec adscripta habet: *et luna amisit lumen suum, et stellae deciderunt, et petrae disruptae et sepulchra aperta sunt, et corpora multorum sanctorum surrexerunt et apparuerunt multis.* | *ενατης* c. unc pler aliisq longe pl .. ς *εννατης* c. LΓΛ al | *εκτη* .. ad Mc 15, 25. adde quod de permutatione numerorum ς et Γ ab Eus (in quaest. ad Marin.) explicatur. Locus ex Corder. cat. in Ioh. p. 436. exscriptus legitur ap. Mai. IV, 299 sq. Videtur hinc Hier ex Eus hausisse.

καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖράς σου *Ps 30 (31). 6.
παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 (330.2)
ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων
Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 (331.10) καὶ πάντες οἱ
συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ

---

45. και (a b c e arm om) εσκοτ. (D εσκ. δε) ο ηλιος (syr^p του ηλ. σκοτισθεντος, ut et. Act. Pil. A) c. AC***DEGHKMQRSUVXΓΔΛ al fere omn it^mu vg syr^cu et sch (syr^p txt) al mu Mcion^epiph (vide ad v. 33.) Or^int (3, 923. „Lc secundum pleraque exx") .. BC*L evgll^11 (sed semel tantum 48.^ev et 49.^ev) cop sah syr^p mg Or^2 Or^int1 (3, 56) et cdd ap Or^int (3, 923. „in quibusdam exx." „Et forsitan ausus est aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro *Et obscuratus est sol*, ponere *Deficiente sole*, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Chi mutaverunt hoc verbum - ut verisimiliter evglia argui possint secundum adinventiones volentium arguere ea." Cf huc Act. Pil. A XI, 2. „ἔκλειψις ἡλίου γέγονεν κατὰ τὸ εἰωθός. Item B p. 288.) του ηλιου εκλειποντος (L al Or εκλιποντος) .. C** (vdtr) 33. om (Gb^0) | και (cop sah om) εσχ. (BC*L 1. 33. 131. εσχ. δε) το κατ. τ. ν. μεσον (consentiunt Act. Pil. A) .. D και το κατ. τ. να. εσχισθ. post εξεπνευσεν v. sq. pon

46. φων. μεγ. ο ις (c d cop syr^sch ante φων., e^scr Mcion^epiph om) .. D^gr ο ις μεγ. φω., item (sed ο ις ante φωνησας) sah syr^cu | χειρας .. Δ al Epiph^1 (certe ita ed. p. 771.) -ρα | παρατιθεμαι (Gb') c. ABCKMPQUX al^20 fere Iust (Dial. c. Tryph. 105. καὶ γὰρ ἀποδιδοὺς τὸ πν. ἐπὶ τῷ σταυρῷ εἶπε Πάτερ - - μου, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων καὶ τοῦτο ἔμαθον) Thdot Or Eus^2 Cyr^hr; item DR al^30 fere Ath Bas Nyss Const^2 Epiph^771 Thdret Cyr^act al (et. Act. Pil. A) παρατιθημι (R et D** -τιθειμι). Item *commendo* it vg cop syr^omn al Or^int al .. ς παραθησομαι (et. Act. Pil. B) c. EGHLSVΓΔΛ al pl (:: ex LXX ut vdtr). Respicit huc et. Iust^gnost ap Hipp. p. 157. αὐτὸς δὲ εἰς χεῖρας παραθέμενος τὸ πν. τοῦ πατρὸς ἀνῆλθεν πρὸς τὸν ἀγαθόν. Item Valentt (exc. ex Theod. 62.) et Iudaeus ap Or contr. Cels. 2, 55. | τουτο δε c. BC*D al^3 c cop^1; KMP al^3 b d e l q cop^2 Amb (et. Act. Pil. A) και τουτο (Ln); L 22. p^scr sah syr^sch perss τουτο .. ς και ταυτα c. AC*** EGHQRSUVΓΔΛ al pler f al vg syr^p al .. a syr^cu και omissis τουτο ειπων, X 29. 64. 247.* om τουτο δε ειπ. εξεπν.

47—49. an habuerit Mcion, tacentibus Epiph et Tert non liquet.

47. ιδ. δε ο εκατονταρχος (B 1. 131. 209. al? -ρχης) το γενομ. (C* το γεγονος, R al Or^int τα γενομενα) .. D και ο εκατ. φωνησας | εδοξαζεν c. BDLR c e ff^2. q cop^2 Cyr .. ς -ασε c. ACEGHKMPQSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn a f al (b *magnificat*) vg cop^1 sah al (et. Act. Pil. A) | οντως (Cyr praem οτι) .. X (confuse) ουτος | ο ανθρ. ουτ. δικ. ην .. D δικ. ην ο ανθρ. ουτ.

48. συνπαραγεν. c. AB*CDELPQRΛ 209. al aliq .. ς (Ln 49.) συμπ. c. B** GHKMUVXΓΔ al pler | πα. οι συ. οχλ. επι την θεωρ. .. D c πα. οι συ. επι θεωρια οχλ. | θεωρησαντ. (c. BCD^gr LRX 33. c cop; ς θεωρουντ.

Io 19, 25. γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἱστήκεισαν δὲ
πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολου-
θοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
50—54 Mt 27, 57—60. 50 ($^{382.1}$) Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων,
Mc 15, 42—46. Io 19, 38—42. ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συνκατατεθειμένος τῇ
βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰου-
δαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
52 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ,
53 ($^{383.1}$) καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν

c. EGHKMPQSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg al, et. Act. Pil. A) τα γεν. (al mu γεν.) .. A 226. x^{scr} om | τα στηθη (Gb'') c. ABC*DL 1. 131. 209. al^{4} for al arm (et. Act. Pil. B p. 288.) .. ς (Ln) praem εαυτων (et. Act. Pil. A) c. C**EGHKMQRSVΔΛ al pler et (τα εαυτ. στ.) P 124., item UXΓ al mu αυτων, item (sed post στηθη) it vg etc. Praeterea D add και τα μετωπα (c *frontes suas* pro τα στηθ.) | D υπεστρεφαν. In fine add g^{1} *dicentes Vae vobis, quae facta sunt hodie propter peccata nostra: appropinquavit enim desolatio Hierusalem.*

49. AHPQRΔ al ιστηκεισαν | δε .. A sah om | αυτω c. ABLP 33. 64. .. ς αυτου c. CDEGHKMRSUVXΓΔΛ al pler (et. Act. Pil. A) | μακροθ. c. AC EGHKMPRSUVXΓΔΛ al pler .. BDL al^{10} (et. Act. Pil. A XI, 3.) απο μακρ. (Ln :: ut ll. pp.) | και .. B (item cod^{1} Act. Pil. A) add αι, item sah syr^{cu} | συνακολουθουσαι c. BCLRX al pauc .. ς (Ln 49.) -θησασαι c. ADEGHKMPSUVΓΔΛ al pler item *quae secutae erant* (*fuerant*) it vg etc

50—53. Epiph ex Mcione: και (alt. loc. om) ιδου ανηρ ον. ιωσ. καθελων το σωμα ενετυλ. σινδονι (alt. loc. deest) κ. εθηκ. εν μνηματι (alt. loc. -μειω) λαξευτω.

50. ανηρ (C praem και ο, item LX al και) sec .. DΓ a b e ff^{2} q om | και sec .. B sah om

51. συνκατ. c. A(B vdtr)CDHLPΔ al .. ς (Ln 49.) συγκ. c. EGKMUXΓΛ (SV vdtr) al pler | -τεθειμενος (AP -θιμεν.) c. ABEGHKMPSUVΓΛ al pler .. CDLXΔ al plus^{12} -τιθεμενος | αριμαθαιας (vg^{ed} et$^{codd\ pauc}$) .. D it am fu for ing san al -θιας | ος και προσεδ. και αυτ. (:: ex ingenio Lcae) c. AEGHSVΔΛ al pl syr^{p}, item 1. 33. 131. 209. al^{30} fere f ff^{2} al vg sl ος πρ. και αυτ., item (:: ut ll. pp.) KMPUX al^{15} fere arm ος και αυτ. προσεδ., item Γ 13. 127. 346. al q (item syr^{cu} et^{sch} omisso ος) ος και προσεδ. .. BCDL 69. a b e l cop al ος προσεδ. (Gb'' Ln 49. :: at ex hac lectione non poterant tot variae lectiones oriri. Potius pleonasmum qui vdbtur esse vario modo correxerunt ratione etiam ll. pp. habita.

52. ουτος (al aliq και ουτ., ουτ. ουν, αυτος, ος, EL al ουτως) .. D^{gr*} om; d D** και | του ιυ .. G τ. κυριου

53. και καθελ. αυτο (c. AEGHKMPSVXΓΔΛ al pler b, U e^{scr} f^{scr} 157. q αυτον; BCDL al^{8} it^{pler} vg Ln 49. om) ενετ. αυτο (HXΓ al^{15} it^{pler} vg om; e^{scr} g^{scr} al a αυτον, D το σωμα του ιυ) .. c *Pilatus autem cum*

αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὔπω κείμενος.
54 ([334.10]) *καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευή· σάββατον ἐπέφωσκεν.*
55 *Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυ-* Mt 27, 61. Mc 15, 47.
θυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη
τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 ([335.6]) *ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα* *Ex 20, 10.
καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

---

audisset quia exspiravit, clarificavit dominum et donavit corpus Ioseph. Ioseph autem deposuit corpus et involv. (:: cf Mc) | *σινδονι* (H al praem *τη*) .. D *εν σινδ.*, item it[pl] *in sindone* [vel *-nem*] | *αυτον* c. BCD f[scr] (al?) it (exc c) vg cop (sah et *αυτον* et *αυτο* exprim) .. ς *αυτο* c. AEG HKLMPSUVXΓΔΛ etc .. al[10] fere om | *μνηματι* .. D al *μνημειω* :: ut ll. pp. | *ουδ. ουπω* (D Or *ουπ. ουδ.*) c. ABL 1. 118. 209. item D Or .. ς *ουδεπω* (A *ουδεποτε*) *ουδ.* (:: ut Io lectione non fluct) c. EGHSVXΓΔΛ al pl (al[4] c nil nisi *ουδεις*); item CKMPU al plus[10] *ουδ. ουδεπω.* It[pler] vg *nondum quisquam* (*aliquis* a), d *adhuc nemo* | *κειμενος* .. D c sah add *και θεντος αυτου επεθηκεν τω μνημειω λειθον ον μογις* (sah om) *εικοσι εκυλιον.* Item (ex ll. pp.) U 13. 69. 124. al[15] cop *και προσεκυλισε λιθον μεγαν επι την* (al mu *τη*) *θυραν* (al mu *-ρα*) *του μνημειου*

54. *και ημ. ην* .. D c *ην δε ημερα* | *παρασκευη* c. AC**EGHKMPSUVXΓΔΛ al pler f ff[2.] al am** al .. BC*L 13. 346. it[pl] vg cop sah al *-σκευης* (Ln :: ab eodem profectum vdtr qui *και* addidit; utrumq enim iidem fere test. tuentur) .. D *προ σαββατου* | *σαββατον* (Γ *-τω*) *επεφ.* (K al pauc *απεφ.*) (Gb″) c. unc iisdem qui *-σκευη* aliisque fere[120] (qui notati sunt) sah Eus Thph .. ς (Ln) praem *και* c. BC*L 1. 13. 209. 346. al it[pler] vg cop al pl (sed syr[p] c. ob.) .. D c om

55. *κατακολουθησασαι* .. D c ff[2.] *κατηκολουθησαν* | *δε* (Gb′) c. ACEFG HKMUVΓΔΛ al fere[100] Eus[esai] Thph, item BLPX al plus[15] cop sah syr[cu] al *δε αι* (L *δε ε*, p[scr] *δαι αι*) : ita Ln (:: fluxisse vdtr inde quod de illis feminis iam v. 49. dictum est, praetereaque sequente *αιτινες* articulus facilius addebatur quam omittebtr. Hinc et. v. 49. erat qui adderet.). Item absque *και* it vg al .. ς *δε και* c. (S?) al pauc .. D 29. 33. a b e ff[2.] q (Eus vdtr, ad Marin. IV, 3.) *δε δυο* (:: fluxit e Mt et Mc) | *αυτω* c. AC**EFGHKMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn item it[pler] vg al pl, item BL Eus[esai] post *γαλιλ.* .. C* (omnino vdtr) D c om | *εκ* (it[pler] vg *de*) .. D al *απο* (item c f *a gal.*) | *εθεασ.* .. D c ff[2.] praem *και* (vide ante) | *μνημειον* .. D *μνημα* | *και ως - - αυτου* .. D om

56. *υποστρ. δε* (C* om *δε*) .. C** al pauc it[pler] (exc a) vg syr[cu] et[sch] al Mcion[epiph] *και υποστρ.* | *και μυρα* ✶. 1. 131. om | *κατ. την εντολ.* (Mcion[epiph] *τον νομον*) .. D om. Epiph ex Mcione sic : *και υποστρ. αι γυν.* (alt. loc. om) *ησυχασαν το σαββ. κατ. τον νομον.*

XXIV.

1 ($^{336.1}$) *Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἦλθον ἐπὶ*
1 ss. Mt 28, 1 ss. *τὸ μνῆμα φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα.* 2 *εὗρον δὲ τὸν λίθον*
Mc 16, 1 ss. Io 20, 1 ss. *ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου,* 3 *εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον*
τὸ σῶμα. 4 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ*
ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις·
5 ($^{337.2}$) *ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα*

XXIV. 1. *τη δε μια* .. D *μια δε* | Γ *σαβαττων*, item 23, 56. *σαββαττον* | *βαθεως* c. ABCDGHLMXΓΔΛ al pl (9 sp. sol. Scriv) Eus (certe dem. 10.) .. ς *-θεος* c. EKPUV(S?) al pl | *ηλθον* (D *ηρχοντο*, GH al aliq item evgll Eus^{ps} add *γυναικες*) .. BL Dion^{alex} Eus^{ps} pon post *μνημα*, D^{gr} it^{pl} Eus^{dem} post *σαββ.* | *μνημα* . . C*FXΔ al mu Dion^{alex} Eus *μνημειον* :: ut Mc et Io | *αρωματα* (D it^{pl} sah syr^{cu} om) absq additamento (Gb'') c. BC*L 33. 124.* it^{pler} vg cop aeth^{ro} Dion^{alex} Eus^{ps} Aug .. ς add *και τινες* (syr^{omn} al *et aliae feminae*) *συν αυταις* c. AC***DEFGH KMSUVXΓΔΛ al pler f q sah syr^{omn} aeth^{pp} arm al Eus^{dem}. Praetereaque D c sah add (:: cf Mc) *ελογιζοντο δε εν εαυταις τις αρα αποκυλισει τον λιθον*

2. *ευρον δε* (it^{pl} vg syr^{cu} et^{sch} al *et invenerunt*) .. D c sah *ελθουσαι δε ευρον* | *απο* .. C*H al pauc Eus^{dem} *εκ*

3. *εισελθ. δε* c. BC*DL 1. 33. 118. 209. a b c e ff$^{2.}$ l cop sah Eus^{3} .. ς *και εισελθ.* (:: ut Mc) c. AC***EFGHKMSUVXΓΔΛ al pler f q al vg syr^{omn} al | C* *ουχ ευρον* | *το σωμα* absq *κυρ.* *ιυ* c. D a b e ff$^{2.}$ l Eus^{dem}, item absq *κυρ.* c. 42. f sah syr^{cu} et^{sch} pers^{p} ar^{p} sax .. ς (Ln) add *του κυριου ιυ* c. ABCEFGHKLMSUVXΓΔΛ al fere omn c q al vg cop syr^{p} al Eus^{ps}

4. *και εγ.* .. C cop^{dz} sah *εγ. δε* | *απορεισθ.* c. BCDL(11.P^{e}?) .. ς *διαπορεισθ.* (1. 22. 131. 209. al *-ρειν*) c. AEGHKMSUVXΓΔΛ etc (:: *διαπ.* ter in Act nec fluct; Lc 9, 7. unus D *ηπορειτο* pro *διηπορει.* Tamen nec *απορεισθ.* quod quater legitur [Io Act 2 Co Gal] fluctuare solet) | *πε. τουτου* .. C *πε. αυτου* | *και ιδου* .. C al pauc it^{pl} (non b e q) vg al om *και* | *ανδρ. δυο* (Gb Sz) c. ABCEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl a f cop sah al Eus Thph .. ς *δυ. ανδρ.* c. D al non ita mu it^{pler} vg al | *επεστησαν* .. C* *παρειστηκεισαν* :: cf Act 1, 10. | *ε. εσθησεσ. αστραπτουσ.* (L *λευκαις*) c. ACEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn cop sah syr^{p} aeth al .. BD it vg syr^{cu} et^{sch} al Eus *εσθητι αστραπτουση* (Mcion^{epiph} *λαμπρα*) :: ita Ln

5. *εμφοβων* (B*DL al *ενφ.* sed v. 37. ex his D tantum accedente fortasse B*; X al aliq *εν φοβω*) *δ. γεν. α. κ. κλινουσων* (Δ *κλειν.*) .. D c (similiter a, item syr^{cu}) *ενφοβοι δε γενομεναι εκειναι εκλειναν* | *τα προσωπα* (C* al pauc d cop sah al add *αυτων*) c. BC*DGLX 1. 33. 42. 157. al aliq sah syr^{omn} al (aeth *oculos suos*) .. ς (Ln) *το* (Δ om) *προσωπον* c. AC***EFHKMSUVΓΔΛ al pler it vg cop al | *εις* .. X *επι* | *ειπαν* c. BCDL (a ?) Mcion^{epiph} .. ς *ειπον* c. AEFGHKMUVXΓΔ etc (SΔ al aliq

εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν
νεκρῶν; 6 *οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν* 18, 32 s.
ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 *λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι*
δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρω-
θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 *καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥη-*
μάτων αὐτοῦ, 9 (338.2) *καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου*
ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς.
10 (339.10) *ἦν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ*
Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους
ταῦτα. 11 *καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα*
αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

ειπεν); sed D c praem *οι δε* (item syr^{cu} et^{hr} *illi viri*). Epiph ex Mcione haec affert: *εἶπαν οἱ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ Τί – – νεκρῶν; ἠγέρθη· μνήσθητε ὅσα ἐλάλησεν ἔτι ὢν μεθ' ὑμῶν* (alt. loc. om *μ. ὑ.*), *ὅτι δεῖ τὸν υἱ. τ. ἀ. πολλὰ* (alt. loc. om) *παθ. καὶ παραδοθῆναι.*

6. *ουκ εστ. ωδ. αλλα* (c. BLX al cop sah; ς Ln *αλλ* c. AC***EFGHKMSU VΓΔΛ etc; C* g^{2} syr^{sch} pers^{p} om) *ηγερθη* .. D a b e ff^{2} l om | *μνησθ.* (e praem *και*) .. D add *δε* | *ως* (et. Eus Cyr; D c ff^{2} syr^{cu} et^{sch} al Mcion^{epiph} et^{tert} *οσα*) *ελ. υμιν* (X al *ημιν*, al pauc om)

7. *λεγων* .. D c ff^{2} om | *τον υι. τ. ανθρ. οτι δει* (a *quoniam fil. hom. oportet*) c. BC*L a syr^{cu} .. ς (Ln) *οτι δει τον υι. τ. α.* c. AC**DEFGHKM SUVXΓΔΛ etc (it^{pler} vg *quia* [*quon.*] *oportet fil. hom.* etc; item Mcion^{tert} *quod oport. tradi fil. ho.* etc | *εις χειρ. ανθρ.* (36. 127.* 254. tol sl^{cod} om) *αμαρτ.* (D b e ff^{2} l om) *κ. σταυρ.* .. a om | *αναστ.* .. Δ 33. *εγερθηναι*

9. *απο τ. μνημ.* (et. Cyr) .. D a b c e ff^{2} l arm om | *παντ. ταυτ.* c. DEFHKUVXΓΔΛ al plus^{20} c .. ς (Ln 49.) *ταυτ. πα.* c. ABGLMS al pl it^{pler} vg al Cyr (sed 242. 262. syr^{cu} sah aeth pers^{p} om *παντ.*, e^{scr} om *ταυτ.*) :: cf ad Mt 13, 56. | *πασιν* .. X om

10. *ην δε* (Gb; Sz ex incuria ut vdtr) c. B(e Wo. Ceph.)KU 1. 22. 69. 131. 300. al^{15} ac plur Cyr, item *erat autem* (constat vero etiam pro ipso *ησαν* passim *ην* positum esse, cf Steph. Thes. sub *ειμι* p. 262.) a b f ff^{2} q al vg cop^{dz} sah sl^{pler} .. ς (Ln 49.) *ησαν δε* c. (B?)EFGHLMSVX ΔΛ al pl c (al?) syr^{sch} et syr^{p} c.* al ... ADΓ al fere^{40} cop^{2} syr^{cu} aeth om (Gb^{0}) | *η μαγδαληνη* (XΛ al mu cop sah *-λινη*) *μαρια* (1. al *-ριαμ*, item post) .. D al it vg cop sah al *μαρ. η μαγδ.* | DL *ιωανα* | *ἡ* c. AB DH*KMSUVXΓΔ al fere^{40} sah Thph (*filia* syr^{cu} et^{hr*}, *mater* syr^{sch} et^{hr**} pers^{p}) .. ς om c. EFGH**LΛ al pl Cyr | E*XΓ al aliq *λοιπαι* | *αι* c. KM SUVXΔ al pl a c f al vg cop syr^{sch} syr^{p} c.* al Cyr .. 157. *και*, sl *αι και* .. BEFGHLΛ al mu item ADΓ al pm b e ff^{2} q (b e q *haec diceb. ad apost.*) sah (*diceb. autem*) syr^{cu} (*hae dicebant*) al om (Gb^{0} Ln) | D *ελεγαν*

11. *ενωπ.* (1. om) *αυτων* (l *apostolis*) .. X al^{2} om | *αυτων* sec c. AEFGHIK MSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f syr^{p} (sed cod. Bars. in mg) .. BDL it^{pler}

[Mc 16, 12 s.] 13 *Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα
Ἐμμαούς,* 14 *καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν
συμβεβηκότων τούτων.* 15 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ
συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς·* 16 *οἱ
δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.* 17 *εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλή-
λους περιπατοῦντες καί ἐστε σκυθρωποί;* 18 *ἀποκριθεὶς δὲ εἷς*

---

vg (similiter it^pm gat v. 8. *verborum horum* pro τ. ῥημ. αυτου) cop sah syr^sch al ταυτα (Ln)

12. Versum non dedimus c. D a b e l syr^hr txt1 Eus^can (nec magis Amm legisse vdtr; nec enim antiqui cdd. Gr. aut Lat. post v. 10., ubi est 339, 10., numerum Ammonianum appositum habent) .. ϛ (sed Gb^0) ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα (B al^8 cop sah syr^cu Thph^comm om, L it^mu vg al post μονα, 58.^ev Thph^txt ante τα hab) μονα (AK al^4 am harl mt om), και απηλθεν (Δ -λθον) προς εαυτον (BL πρ. αυτον, it vg *secum* idque ut vv pler cum θαυμ. coniung) θαυμαζων το γεγονος, item Ln [ο δε -γεγονος] (:: cf Io 20, 5 ss.) c. ABEFGHIKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^mu vg syr^cu et^sch et^p syr^hr txt1 et^mg1 aeth al

13. κ. ιδ. δυ. εξ αυτ. ησαν (B post ημερ., X ante εξ) πορ. .. D e ησαν δε δυ. πορ. εξ αυτ. Libere syr^cu: *atque apparuit duobus ex iis illo ipso die quando erant euntes* etc | εν α. τ. ημερ. (Δ ωρα) .. a om | εξηκοντα .. IK*N* al^5 g^1 syr^hr syr^p cod (in aliis cdd syr^p mg) arm schol^34 et^1 (ἑκατὸν ἑξήκ. λεκτέον, οὕτως γὰρ τὰ ἀκριβῆ περιέχει καὶ ἡ [194. add Ὠριγένους] τῆς ἀληθείας βεβαίωσις) εκατον εξηκ. . . e *septem* | η ονομ. (a *cui nomen*, it^pler vg *nomine*) εμμαους (c f al vg [et. am for al] cop sah syr^cu *emmaus;* vg^cdd syr^sch et^p *emaus*, a l *ammaus;* D ουλαμμαους, sl^1 ελμαους) .. e ff^2 *nomine ammaus et cleopas* (ff^2 *-phas*), b *cleofas et ammaus*. Cf huc quod Or^5 duorum illorum nomina dicit Σίμων et Κλεώπας, item s^mg (ad v. 18.); v^mg (ad eund. v.): ὁ μετὰ Κλεόπα Ναθαναὴλ ἦν, ὡς ἐν παναρίοις ὁ μέγας ἔφη Ἐπιφάνιος. Κλε. ἀνεψιὸς ἦν τοῦ σωτῆρος, δεύτερος ἐπίσκ. ἱεροσολύμων. Locus Epiph est haer. 23, 6. (p. 67.). Schol^237 (ad v. 18.): ὁ δὲ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ Ναθαναήλ, ἤ, ὥς τινες, ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος Λουκᾶς. Apud Amb vero saepius audiunt *Ammaon et Cleophas*.

14. και αυτ. (sah *isti vero*) ωμιλ. .. D c e ωμιλ. δε | προς αλληλ. (D εαυτους) .. A om, item a b ff^2 | των (D* om) συμβ. (D συνβ.)

15. HΓ al ωμιλειν | συνζητ. c. ABDGLNPΛ al? . . ϛ συζητ. c. EFHKMSUVX ΓΔ al certe pler | και αυτος .. B* om και, D a om αυτος, c e sah syr^cu om utrumq | ις c. ABL cop sah .. ϛ (Ln) ο ις c. DEFGHKMNPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn

17. ειπ. δε (it^mu vg *et ait*) .. D c e Or ο δε ειπ. | πρ. αυτ. (et. Or) .. D om | πρ. αλληλ. (et. Or) .. D πρ. εαυτους | GX al αντιβαλετε | περιπατ. .. a b c e ff^2 l non exprim | και εστε (KM al καὶ ἐστὲ) c. A**EFGHIKM

*ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερου-
σαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύ-
ταις;* 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Τὰ περὶ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ
λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ,* 20 *ὅπως τε παρ-
έδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανά-
του καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.* 21 *ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν*

NPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{pler} vg syr^{p} (nec ita differre videntur syr^{sch} cum ar^{p} et ar^{e} : syr^{cu} *dum estis*, quod si rell non satis exprimunt, non tam defuisse in Graecis *και εστε* quam libere vertisse interpretes existimo. Syr^{hr} vero om plane *κ. εστ. σκυθρ.*) al .. A*(vdtr)B *και εσταθησαν*, L *εστησαν*, item *et steterunt* e cop sah aeth .. D Cyr (*τί ποτέ ἐστιν ὃ διαλέγεσθε πρ. αλλ. περιπατοῦντες σκυθρ.*) (Or *περιπατουντες*; non additis rell, unde certe probatur eum non legisse *περιπατ. σκυθρ.*) om (49. :: at satis molestum erat illud *και εστε*, hinc varie temptatum est)

18. *εις* c. B(e Wo. Ceph.)DE*(I periit)LNPΛ 1. 13. 28. 69. 124. 131. 157. 209. 244. 346. 382. 435. cop sah Cyr; item X *τις* .. ς *ο εις* c. A(B??) E**FGHKMSUVΓΔ al pler. Praeterea IP 13. 28. 33. 69. al aliq it^{pm} gat sah cop^{2} syr^{omn} al Cyr add *εξ αυτων*, hinc Ln [*ε. αυτ.*] | *ω ονομα* (I latet) .. BLNX b *ονοματι* | *κλεοπας* .. K al plus^{20} sah (non item cop) *κλεωπας* (K *-πᾶς*) | *ιερουσ.* c. ABDEFGHIKLMNPSUVXΓΔ al fere^{120} Cyr .. ς (Ln) *εν ιερ.* c. Λ al aliq Or Severian (item it^{pl} vg al *peregrinus es in Hier.*, c e *peregrinaris ab Hier.*) .. 28. al^{5} sl *εις ιερ.* (Gb') | *και ουκ* .. D it^{pl} om *και*

19. *και ειπεν αυτ.* .. D c e Aug *ο δε ειπ. αυτω* (c e Aug *illis*); it^{aliq} vg *quibus ille dix.*, a *qui ait illis*, sah *dix. vero illis* | *οι δε ειπαν* (*-παν* c. BI; ς Ln 49. *-πον* c. rell ut vdtr omn) *αυτω* (1. it vg al om) .. D om (Or *ειποντος δε - - απεκρινοντο* [ed. Huet. *αποκρινονται*]) | *ιυ* .. A praem *του* | *ναζωραιου* c. ADEGHKMNPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn (f *nazoreno*, b ff^{2} *nazaraeo* b *-reo*; sah *nazoraeo*, cop *incola Nazareth*) .. BIL (*-ρινου*) it^{pl} vg al Or^{huet} (sed *-ζωραι.* Or^{ruae}) *ναζαρηνου* (:: in Act ubique *ναζωραιος*, item Lc 18, 37. D c. al test *ναζαρην.* substituente; praeterea *ναζαρην.* ubique [ter] in Mc et Lc 4, 34.) | *ος* .. K al^{20} *ως* | *εν εργ. κ.* (A c syr^{cu} et^{sch} add *εν*, hinc Ln [*εν*]) *λογ.* .. D Severian *εν* (Severian om) *λογ. κ. εργ.* | *εναντιον* .. D *ενωπιον* (c e Aug *in conspectu*)

20. *οπως τε* (it^{pl} *τε* non exprim) .. D *ως* | *παρεδ. αυτ.* c. BEGHLMNSUVXΓΔΛ al pler (240. l om *αυτ.*) for Or al .. ADKP al aliq it vg Aug *αυτον* (D e ff^{2} Aug *τουτον*) *παρεδ.* (Ln) | *ημων* .. LU al *υμων* | *κρίμα* : sic EKMUΓΔ etc, non (ut Ln 49.) *κρῖμα*

21. *ηλπιζομεν* (B* *-ζαμεν*, X al *-ζωμεν*) : ita et. Or Severian (urget : *οὐ λέγει προσδοκῶμεν ἀλλὰ προσεδωκῶμεν*) cat^{mai} (*ἀπηλπικότων ἡ φωνή· ἠλπίζομεν γάρ φησιν, οὐκ ἐλπίζομεν.* Eadem in schol) .. PΔΛ al e ff^{2} sah *ελπιζομ.* | *εστιν* (ff^{2} *quia ipse incipit liberare*) .. D *ην* (c e Aug *quia*

ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις
τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ
καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενάμεναι ὀρθριναὶ
ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθαν λέ-
γουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.
24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον
οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ
αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πι-
στεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει
παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ
ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερ-

ipse fuit [Aug *erat*] *qui redempturus erat* [Aug *esset red.*, f al vg *quia ipse esset redempturus*, a b *ipsum esse qui redempturus esset.*) | αλλα γε και c. BDL 1. 33. 229.** syr$^{p\,mg}$ .. ς om και c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ etc (it^{pler} vg al *et nunc*) | συν πασιν c. AB(e sil)DHKPUΔΛ al pler .. EGLM XΓ al συμ πασιν | ταυτην .. D al aliq om (nec exprim it vg al) | ημεραν .. Δ* om | σημερον (et. it vg sah al; D σημεραν ante αγει) .. B 1. om nec exprim vv mu | εγενετο .. D γεγονεν

22. εξ ημων (sah αυτων) .. D om (nec exprim aeth pers^p) | γεναμεναι c. B f^{scr} .. ς (Ln 49.) γενομ. c. rell ut vdtr | ορθριναι c. ABDK*LΔ 1. al? .. ς ορθριαι c. EGHK**MPSUVXΓΛ al pler (:: Phryn. eclog. ὀρθρινὸς οὐκ, ἀλλ' ὄρθριος. Cf quae adnotat Lobeck. p. 51.)

23. ηλθαν c. B* .. ς (Ln 49.) -λθον c. rell ut vdtr | και οπτ. .. D c e (item cop al) om και | εωρακεναι c. ABDKM(S?)UΓΔ al pl .. EGHLPVXΛ al pm εορ.

24. απηλθον (L -θαν) .. Δ απελθοντες (omisso και sq) | τινες .. D add εκ, item (*ex nostris* it^{pl} vg, c e *de nobis*) it vg | ουτως (ita c. unc pler aliisq pl; ς ουτω c. Γ al) καθως (D ως) και (c. AEGHKLMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn cop syr^p al; BD it vg sah syr^{cu} et^{sch} al om: ita Ln) αι γυν. ειπ. (D c e ειπ. αι γυν.) | ειδον (KLVX al ιδον) .. D e ειδομεν

25. και αυτος .. D c e ο δε (sah *dixit vero*) | Δ πρ. εαυτους | του πιστ. (syr^{cu} cum priorib. coniungit, ita ut επι πασιν etc excipiantur a verbis ουχι ταυτα etc) .. D om (Schu „haud inepte") | ελαλησαν οι προφηται .. Mcion diserte testante Epiph pro his scripsit ελαλησα (urget Epiph -σα) υμιν, teste vero Tert *locutus est vobis*. Habet vero Epiph sic: *παρέκοψε τὸ εἰρημένον πρὸς Κλεόπαν καὶ τὸν ἄλλον, ὅτε συνήντησεν αὐτοῖς, τὸ Ὦ ἀνόητ. κ. βρ. τοῦ πιστ. πᾶσιν οἷς ἐλ. οἱ προφ. οὐχὶ* (alibi οὐ habet) *ταῦτ. ἔδει παθεῖν; καὶ ἀντὶ τοῦ Ἐφ' οἷς ἐλάλ. οἱ πρ., ἐποίησεν Ἐφ' οἷς ἐλάλησα ὑμῖν.* Eundem locum Dial sic: ω αν. κ. βρ. τη καρδ. του πι. επι πασ. οις ελαλησα προς υμας, οτι εδει ταυτα παθ. τον χ̅ν̅.

26. ουχι (Severian ου) .. D Dial οτι

27. αρξαμενος .. D it^{pl} gat mm Aug praem ην, posteaque D ερμηνευειν, it^{pl} gat mm Aug *interpretans* (e praem *et*) | μωυσεως (Severian του

μήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. 28 *καὶ*
ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορ-
ρώτερον πορεύεσθαι· 29 *καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες Μεῖ-*
νον μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ
εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆ-*
ναι αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας
ἐπεδίδου αὐτοῖς· 31 *αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ*
ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν. 32 *καὶ*
εἶπαν πρὸς ἀλλήλους Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς

νομου) c. BKLX al .. ς *μωσεως* c. ADEGHMPSUVΓΔΛ al longe pl (de vv vide alibi) | *και απο* .. D 28. it vg al om *απο* (item om Severian *απο πα.*) | *διερμηνευεν* c. AGPXΓΔΛ al mu, item BLU al *διερμηνευσεν*, M *διηρμηνευσεν* .. ς *διηρμηνευεν* c. EHK(S?)V al pl (de D etc vide ante) | *εν* .. L 1. 33. *τι ην εν*, item cop *quae sunt haec quae in* | *πασαις* .. D g[1.] cop[1] om | *τα* .. L y[scr] om | *αυτου* (ς[e] Gb Sz) c. B(?)DEHLMSVX al pl .. ς *εαυτου* c. AGKPUΓΔΛ al pl (15 ap. sol. Scr.) .. it[pler] vg *de ipso, de se, de semetipso, de se ipso:* d e *de eo*

28. *ηγγισαν* .. B *-ικαν* | *προσεποιειτο* c. EGHKMPSUVXΓΔΛ al pler (a *adjectabat se*) .. ABDL al pauc (it[pler] vg *finxit se*, e *similavit se* etc) *προσεποιησατο* (Ln) | *πορρωτερον* c. AB 382. (al?) .. ς *πορρωτερω* (P al *πορρωτ.*) c. DEGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler (:: *-τερω* multo usitatius quam *-τερον*. Cf Steph. Thes. p. 1505.)

29. *παρεβιασαντο* (D* *παραβ.*) .. MP al aliq *-αζοντο* | *εστιν και* .. D it[pler] (non f al) for mm tol (non am san em ing al) om (similiter sed paullo liberius syr[cu] *quia est prope ut tenebrescat*, syr[sch] *quia dies nunc inclinat se ut tenebrescat*) | *κεκλικεν* (GHKP al mu *-ηκεν*, D *κατακεκλικεν*) c. ADEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler c gat* sah syr[cu] aeth al .. BL al[7] it[pler] (sed pl ante *κεκλικ.*) vg cop syr (vide ante) syr[p] c. ob. (sed ante *πρ. εσπερ.*, in cod. Bars. deest obelus) al add *ηδη* (49. et Ln [*ηδη*]) | D *εισηλθεν μειναι μετ αυτων*

30. *κατακλιθηναι* (E *-κλισθηναι*, KM al mu *-κληθηναι*) .. L *ανακλιθ.* | *μετ αυτ.* .. D e syr[cu] om | *τον* (et. Or Mcion[epiph]) .. D 131. om | *ευλογ.* c. BEGHKLMPSUVXΓΔΛ al pler .. AD 243. 346. *ηυλογ.* (Ln) | *κλασ. επεδιδ.* (et. Or) .. D *προσεδιδου*

31. *αυτ. δε διηνοιχθ. οι οφθ.* .. D c e Or *λαβοντων δε* (Or *δ᾽*) *αυτων τον αρτον απ αυτου* (Or om) *ηνυγησαν* (Or *διηνοιχθ.*) *οι οφθ. αυτ.* (Or *α. οι οφθ.*). Epiph de Mcione: *ἐλέγχεται δὲ* (de „*ἐλάλησα ὑμῖν*" loquitur) *ὅτι ὅτε ἔκλασε τὸν ἄρτ. ἠνοίχθησαν αὐτ. οἱ ὀφθ. καὶ ἐπέγν. αὐτόν.* Tert quidem ex vv. 26—35. nil affert, sed Ir (3, 14. 3.) testatur: (notatis variis rebus a Lc solo relatis) *et alia multa sunt quae inveniri possunt a solo Lc dicta esse, quibus et Mcion et Valentinus utuntur.*

32. *και* .. D c e *οι δε* | *ειπαν* c. BL al pauc .. ς (Ln) *-πον* c. ADEGHKMPSUVXΓΔΛ al pler | *πρ. αλληλ.* .. D *πρ. εαυτους* | *η κα. ημ. καιομενη* (a b f post *εν ημ.*) *ην εν ημ.* (tol* vg[cod] Or[3] om *ε. η.*, sed Or[2] habet) .. D *η κα. ην*

ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ
ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον
ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι
ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο
τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
Io 20, 19 ss. [Mc 16, 14.] 36 ($^{340. 9}$) Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ
αὐτῶν. 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί δια-
λογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς

ημων κεκαλυμμενη, c e l *cor nostr. fuit exoaecatum* (ita c; e *exterminatum*, l *obtusum*), item *nostr. cor* (sah add *nobis*) *gravatum erat* sah syr^{cu} | ως ελαλει (Δ -λησεν, KM al aliq -λη) ημιν (ita et. f ff$^{2.}$ al vg Hier) .. a b c e l Amb Aug syr^{cu} Or^{3} (ibidem ubi εν ημ. om) om | ως διηνοιγ. (B*Δ al διηνυγ., D ηνυγ.) c. BDL 33. (item qui modo ως ελ. ημ. om) item *explicans* cop sah .. ς και ως (E* scripturus erat πως, f ff$^{2.}$ al vg syr^{sch} aeth al om) διην. c. AEGHKMPSUVXΓΛΔ al pler f ff$^{2.}$ al vg syr^{sch} syr^{p} al

33. αναστανεες .. D c e sah add λυπουμενοι (*tristes* c e sah) | ηθροισμ. (hoc solo loco legitur) c. BD 33. .. ς συνηθροισμ. (:: Act 12, 12. 19, 25. non fluct) c. AEGHKLMPSUVXΓΛΔ al pler Cyr (:: LXX utrumq saepius, sed frequentius συναθρ. quam αθρ.)

34. λεγοντας .. D -ντες | ηγ. ο κυρ. οντ. c. AEGHKMSUVXΓΛΔ al pler ff$^{2.}$ al vg syr^{p} al .. BDLP 1. 25. 131. a c f cop sah syr^{cu} et^{sch} aeth al οντ. ηγ. ο κυρ. (Ln) .. 258.* b e l Cyr^{libere} om οντ. | Δ* οφθη | Δ σημωνι, L σημων

35. ως .. D c e οτι

36. αυτος (al fere^{40} l Thph praem και) c. (Gb) BDL al^{5} a b e 130^{lat} sah syr^{cu} Cyr cat^{ox} Amb .. ς add ο (X om) ις (P ff$^{2.}$ vg^{ed} post εστη, H 157. c ο κυριος) c. AEGHKMPSUVXΓΛΔ al pler it^{mu} vg cop syr^{sch} et^{p} al (sed ff$^{2.}$ al vg syr^{sch} om αυτος) Eus | εστη .. D εσταθη | ALMP al εμμεσω | αυτων (Γ 28. 7.^{pe} al των μαθητων αυτου [28. om], 255. εις το μεσον omisso αυτων) absq additam (Gb') c. D a b e ff$^{2.}$ l .. ς (Ln) add και λεγει αυτοις Ειρηνη υμιν (Λ* υμων) c. ABEGHKLMPSUVXΓΛΔ etc (et. Eus), praetereaque GP 88. 127. 130.^{gr} et^{lat} c f g$^{1. 2.}$ vg cop^{2} (non cop^{ds} nec sah) syr^{sch} (non syr^{cu} nec syr^{p}) aeth arm arr pers^{w} al$^{1.}$ Amb Aug add εγω ειμι, μη φοβεισθε (127. 130.^{gr} θροεισθε), hinc Ln [ε. ε. μ. φ.] :: illa ex Io 20, 19. haec ex Io 6, 20 fluxere

37. πτοηθεντ. (B θροηθεντ.) δε .. D αυτοι δε πτ. | DM ενφοβ. | πνευμα .. D Apell (ap. Hipp. p. 260.) Mcion^{tert} φαντασμα (item Dial φαντασιαν). Hier (in Esai. 18. prol.) *Quum enim app. eum putarent spiritum, vel, iuxta evg. quod Hebraeorum lectitant Nazaraei, incorporale daemonium, dixit eis Quid turbati* etc. Cf ad v. 39.

38. και ειπεν .. D c e ο δε ειπ. (b *dix. autem*, sah *dix.*) | και δια τι c. AEGHKMSUVXΓΛΔ* al pler it^{pler} (*quid turbati estis et* [e om] *quare*, item

μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ [Io 20, 20.]
ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
ἔχοντα. 41 (241.9) ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ
ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου·
43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

Amb) syr[omn] Thdrt; item DL 382. Dial κ. ινα τι .. BA** (cop ut vdtr) Mcion[tert] και τι (49.), vg Aug Vig *et* | H 382. λογισμοι | εν τη καρδια c. BD a b c e ff[2.] l gat mm sah aeth pers[p] Vig, item εις την καρδιαν Dial .. ς εν ταις καρδιαις c. AEGHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f al vg cop syr[omn] pers[w] al Thdrt Mcion[tert] Hil Amb Aug

39. εγω ειμι. αυτ. c. BL 33. a b f l Dial Amb; item D c e ff[2.] vg Mcion[tert] Aug εγ. αυτ. ειμι, 300. cop sah syr[cu] et[sch] al om αυτ. .. ς αυτ. εγ. ειμι. (:: solet αυτος εγω componi, ut Rom 7, 25. 9, 3. 15, 14.) c. AEGH KMSUVXΓΔΛ al pler syr[p] Eus[ps] Thdrt Hil | με (et. Ath Cyr[hr] al) .. D it[pler] (c post ιδετε habet) vg 130.[lat] syr[cu] (pon οτι εγ. ειμι post ιδετε) syr[hr] (syr[p] c. ob.) Hil Hier al om; Dial om ψηλ. με κ. ιδ. | L al[1] ιδατε | οτι (d *quoniam;* 130.[gr] om) .. D το | σαρκα (B praem και) κ. οστεα (N 33. οστα) ο. εχ. .. D οστα ουκ εχ. και (d *nec*) σαρκας, Dial οστεα και σαρκας ο. εχ., sah *non habet ossa et carn.*, Ir[int] *neq. ossa neq. carnes hab.*, Mcion[epiph] et[tert] οστα ουκ εχ. | θεωρειτε .. D βλεπετε. Huc conferendus Ign (ad Smyrn. 3.) -- ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν, ἔφη αὐτοῖς Λάβετε, ψηλαφήσατέ με κ. ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμὶ δαιμόνιον ἀσώματον. Eadem Domini verba exscripsit ex Ign Eus nesciens unde ille hausisset (οὐκ οἶδ᾽ ὁπόθεν h. e. 3, 36.), item Hier ex evg. Hebr. sumpta esse significans (de vir. illustr. 16.). Adde quod Or[int] de princ. 1, 8. habet : „Si vero quis velit nobis proferre ex illo libello qui Petri Doctrina appellatur, ubi Salvator videtur ad discipulos dicere: Non sum daemonium incorporeum.“ Epiph ex Mcione haec : τί τεταραγμ. ἐστέ; ἴδετε τὰς χ. μ. κ. τ. πόδ. μου (alt. loc. μου utrumq om), ὅτι πν. ὀστᾶ (alt. loc. οστεα) οὐκ ἔχ. καθ. ἐμὲ θεωρ. ἔχ. Cf et. Iust (de resurr. 9.) -- ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι. καὶ ψηλαφᾶν αὐτὸν ἐπέτρεπεν αὐτοῖς καὶ τοὺς τύπους τῶν ἥλων ἐν ταῖς χερσὶν ἐπεδείκνυε.

40. Versum non dedimus c. D a b e ff[2.] l syr[cu] .. ς (Ln) sic : και τουτο ειπων επεδειξεν (BGHLNX al[35] fere Cyr al εδειξεν : ita Ln) αυτοις τας χειρας και τους ποδας (:: e Io 20, 20.) c. ABEGHKLMNSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn c f q al vg cop sah syr[sch] et[p] al Ath Cyr Dam al

41. αυτων .. A αυτω | απο τ. χαρ. h. l. c. BDEGHKLMNSUVXΓΔΛ al pler f gat cop sah syr[omn] al Cyr[hr] (p. 210.) Chr .. A 130[gr] et[lat] 382. it[pler] vg Cyr[alex] Aug post θαυμαζ. (Ln) | αυτοις .. D a b l al vg om

42. οι δε (D e syr[cu] aeth και) επ. αυτω (Γ αυτον) | και απο μελισσιου (H -λισιου, al plus[30] -λισσειου, Δ -λισσου, a b q om) κηριου (E*X 382. o[scr] 6.[pe] al Cyr[hr] -ριον, 124. 131.* -ριουν, it[pl] vg *favum* [*mellis*]) c. EHKMNSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it[pler] vg cop[2] syr[omn] (sed syr[p] c.*) aeth al mu Iust (de resurr. 9. καὶ ἔφαγ. κηρίον κ. ἰχθύν) Ath (orat. 4.

22, 39. 44 ([342. 10]) *Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς Οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλά-
λησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ
γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
ἐμοῦ.* 45 *τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,*
46 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,* 47 *καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη,
ἀρξάμενον ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.* 48 *ὑμεῖς μάρτυρες τούτων.* 49 *καὶ*

---

contr. Arian. 35.) Cyr[hr] (bis; p. 210 et 341) Procl (Galland. IX, 633. *σημαίνοντες ἐν τῷ ἰχθύϊ - - ἐν δὲ τῷ κηρίῳ - -*) al Aug Vig .. ABDL e cop[dz] Clem Or Epiph[143.] Ath (in fragm. in Lc ap. Mai.) Cyr (ap. Mai. p. 442. *ᾔτησέ τι τῶν ἐδωδίμων· ὁπτοῦ δὲ ἰχθ. μέρος ἦν· καὶ λαβὼν* etc) om (Ln)

43. *εν. αυτ.* (A *παντων*) *εφαγεν* .. K 13. 42. 88. 130. 161.* 207.[mg] 278.[mg] 300. 346. c l vg cop[2] syr[cu] syr[hr] syr[p] c. ob. aeth arm arr pers[w] Ath (ll. ll.) Epiph[143] (habet tantum *εφαγ. και εδ. τοις μαθητ.*) Aug Vig add *και λαβων* (habet et. Ath, sed K al aliq vv aliq om) *τα επιλοιπα* (88. *περισσευματα*, 130. *το επαναλειφθεν*) *εδωκεν* (Ath *απεδ.*) *αυτοις*

44. *ειπ. δε* .. D it vg syr[cu] et[sch] al *και* (b om) *ειπ.* | *πρ. αυτους* c. BLX 33. al pauc it[pl] vg .. ς (Ln) *αυτοις* c. ADEHKMNSUVΓΔΛ al pler a e *μου* c. ADKLNX 33. 157. al pauc cop[2] aeth[utr] Hil .. ς om (Ln [*μου*]) c. BEHMSUVΓΔΛ al pler it vg cop[dz] syr[utr] al Ir[int] Aug al (it[pl] vg pp[lat] add *sunt* post *ουτ.* vel *λογ.*) | *ετι ων* .. D *εν ω ημην* (it vg Ir[int] etc *cum adhuc* [d om] *essem*) | *πληρωθηναι* .. D* *πλησθ.* | B *απαντα* | *μωυσεως* c. BDKLNVX al mu it vg (non tamen am fu) cop al Ir[int] Cyp Hil al .. ς *μωσεως* c. AEFHMSUΓΔΛ etc | *προφηταις* .. B praem *τοις*, L *εν τοις* (c Hil *et in proph. et in ps.*) | *και ψαλμ.* .. F 1. 22. al pauc om

45. B *τ. συνειναι*, H* *τ. συνιαναι* (A om *τ. νουν τ. συν.*)

46. *γεγραπται* (Gb') c. BC*DL a b c e ff[2.] l gat mm cop aeth[utr] arr Ir[int] Hil Aug[1] .. ς add *και ουτως εδει* et Ln [*κ. ο. ε.*] c. AC**EFHKMNSUVX ΓΔΛ al pler (al[4] arm Epiph[67.] *οτι ουτ. εδει* omissis *ουτ. γεγρ. κ.*) f q vg syr[utr] al Cyp Aug al | *παθ. τ. χν̄* .. D it vg al Epiph[67.] Ir[int] Cyp Aug al *τ. χν̄ παθ.* | *εκ νεκρ.* .. D al[4] om | *τη τρ. ημ.* .. b ff[2.] l gat mm Ir[int] om

47. *μετανοιαν και* (et. Eus ap. Mai. p. 310. Cyp Hil) .. B *μετ. εις* .. Ir[int2] om | *εις* (c e Cyp *usque in*) .. D *ως επι* (d *super*) | A om *τα* | *αρξαμενον* c. AC***FHKMUVΓΔΛ al pler item (*incipiens*) a c e l Aug[1] syr[sch] (*ut - - et initium fieret*) syr[p] al, S al[6] *-μενος*, 1. *-μενην* .. BC*LNX 33. cop syr[p mg] (in cod Ass. 2., ubi est : *inveni in uno cod. Gr. incipientes*) aeth[utr] al *-μενοι*, item D *αρξαμενων* (d *incipientium*) et (*incipientibus*) b f ff[2.] q al vg Aug[saepe] (49. *-μενοι* :: habet revera quo se commendet; at quum L et cop c. seqq. coniunctum praebeant, vereor ne ex ista coniunctione ortum sit, tam facili illa quidem si recte statuimus *υμεις* absq *δε* vel *και* a Lc scriptum esse.)

48. *υμεις* c. BC*L mt cop .. ς (Ln) *υμ. δε* c. AC**FHKMSUVXΓΔΛ it[pl] vg

ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς·
ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.
50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας Act 1, 12.
τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλο- Act 1, 9 ss. [Mc 16, 19.]
γεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν
τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

---

syr^{p} Aug^{1}; D *και υμ. δε*; c e syr^{sch} aeth perss al Aug^{1} *και υμ.* | *μαρτυρες* c. BD aeth Aug^{1} .. ς (Ln) praem *εστε* c. AC***FHKLMNSUVXΓΔΛ etc; item add C* vg^{ed} al

49. *και ιδου* (D it^{pler} vg cop syr^{sch} al om; 1. post *εγω* pon) *εγω* .. L 33. *καγω* | *εξαποστελλω* (L *-ελω*) c. BLXΔ 33. 157. .. ς (Ln) *αποστελλω* (al^{10} fere *-ελω*) c. ACDFHKMNSUVΓΛ al pler: a g^{2} vg^{sixt} et^{edd} mu cop al mu Aug Hier Vig *mittam* | AB*FL al *επαγγελειαν* | *του πατρος* .. D e om (a om *μου*) | *πολει* (Thdrt^{3} add *ταυτη*) c. (Gb) BC*DL it^{pler} vg 130.^{lat} cop pers^{w} Thdrt^{3} Hier Amb Aug Mamert al .. ς add *ιερουσαλημ* c. AC**FHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn f q syr^{utr} aeth al Chr cat^{ox} | *ου* .. D 1. 157. *οτου*, Eus^{esai} *αν* (*εως αν λαβητε*) | *εξ υψ. δυν.* c. BC*L 33. Eus^{esai} (item Eus^{marcell} ad Act 1, 8. trahente) .. ς (Ln) *δυν. εξ υψ.* c. AC**DFHKMSUVXΓΔΛ al pler it vg al Chr cat^{ox}

50. *εξηγ. δε* .. L *και εξηγ.*, Γ *εξηγ. τε*, cop^{dz} syr aeth perss *et eduxit* | *εξω* c. AC***DFHKMSUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{p} aeth al .. BC*L 1. 33. 157. a e cop syr Aug om, hinc Ln [*ε.*] | *εως εις* c. AC***FHKMSUVXΓΔΛ al pler (b c f l q al vg *in Bethaniam* [f *-nia*], a *usque ad Be.*, gat *usque in Be.*, Aug *usque Be.*, e *quasi Bethaniam*), 237. 15.^{ev} om *εις* .. BC*L 1. a Cosm *εως προς* (Ln), item D 33. *προς* | *και επαρ.* .. D *επ. δε* | *τ. χ. αυτου* (D om *αυτ.*) .. X add *εις τον ουρανον* | D *ηυλογησεν*

51. *διεστη* (D *απεστη*, d *discessit*) *α. αυτ.* (Gb' prob diserte Schu) c. D a b e ff^{2} l Aug .. ς (Ln) add *και ανεφερετο εις τον ουρανον* c. ABCFHKLMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn c f q al vg cop syr^{utr} al Cyr Cosm al. Cf ad Act 1, 9.

52. *και αυτοι* (Gb' prob Schu) c. D a b e ff^{2} l Aug .. ς (Ln) add *προσκυνησαντες αυτον* (243. c. vg om) c. iisd unc et min atque vv quibuscum *και ανεφ. ε. τ. ο.* | B* om *μεγαλης*

53. *εν τ. ιερω* .. A* om | *αινουντ.* c. D a b e ff^{2} l gat bodl cop (sic) Aug .. BC*L ar^{p} *ευλογουντες* .. ς (Ln 49.) *αινουντ. και ευλογουντες* (F *-ντας*) c. AC**FHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn it^{aliq} vg syr^{utr} al (aeth *ευλ. κ. αιν.*) | *τον θε.* absque *αμην* c. C*(vdtr)DL 1. 22. 33. 130. al aliq a b e ff^{2} l vg^{edd} ^{pl} (ut bodl em for fu gat harl iac mm trevir etc) cop syr^{hr} arm al Euth Hier Bed .. ς add *αμην*, Ln [*αμ.*] c. ABC**FKMSUVXΓΔΛ al pler c f al vg^{ed} et am ing tol al syr^{utr} al

Subscriptiones: B *κατα λουκαν* .. A**CKLSUΔΛ *ευαγγελιον κατα λουκαν* .. D *ευαγγελιον κατ λουκαν επληρωθη αρχεται κατ μαρκον* .. H al mu *τελος του κα. λουκ.* [al add *αγιου*] *ευαγγελιου* .. a b d f *evangelium* [b om *secundum lucan* [a *lucanum*, d *lucam*] *explicit incipit* [d f add *evang*]

secundum marcum [idem ordo evgg in e], item q *evangelium secundum luca εxπλιxιτ. ιvxιπιτ secundum marcum* .. for ff[2.] *evangelium secundum lucanum explicit* [ff *exp. ev. s. l.* et pergit *incipiunt capitula evangeli secundum marcum*] .. gat *finitum evangelium cata lucan item incipit evangelium secundum marcum* .. contra ing aliique vg cdd *explicit evangelium secundum lucam* (haec sola am), *incipit prologus secundum iohannem*) .. Α*ΓΜΧΓ nihil subscriptum habent. Praeterea add ΗΚSΛ al pl versuum (*στιχοι*) numerum notatum habent: ΗΚS al pl *βω'*, Λ al mu *βχο͂*, al *βχ'*, *βψξ'*, *βψν'*, *δισχιλιοι οκτακοσιοι* (ut 246.) et aliter; item alii pm *κεφαλαια* (*τμβ'*, ut Λ al pl; usque ad eundem numerum notatio marginalis codicum LM etc procedit; in C vero usque ad *τμθ'*; al *τμε'*). item al *τιτλοι* (*πγ'*), aliquot et. *ρηματα* (*,γ* vel *,γογ* vel *,γωγ* vel *,γων* etc. Aeth: *voces evangelii Lcae* 2800.) In B numerantur sectiones 152. Praeterea multi (ut iam KS) subscriptiones auctas habent his: [*ευ. κ. λουκ.* vel quod frequentius *το κα. λουκ. ευ.*] *εξεδοθη μετα χρονους ιε της του χυ αναληψεως*. Notabilis etiam est ratio haec (ex Λ 262. 300. et aliis): *ευαγγ κατ. λουκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιως εν στιχοις βχο͂ κεφα. τμβ'* (262. *τμθ'*, 300. *τμε'*). Denique in paucis notantur haec et similia: *εγραφη ελληνιστι εις αλεξανδρειαν την μεγαλην* (9. 29. 124. 161 163. 174. 346.) .. *εν τη ρωμη* .. *ιταλικου χαρακτηρος υπαρχων* .. *εν τη αττικη της βοιωταιας και επεδοθη τω κρατιστω Θεοφιλω επισκοπω γενομενω μετα του θειου βαπτισματος, υπαγορευσαντος αυτω ταυτα του μεγαλου αποστολου παυλου* (293.) .. *υπηγορευθη υπο παυλου εν ρωμη* (5. 29.) .. d[scr] (et 18.) sic: *κοσμα ινδικοπλ. εις λουκ. παραγραφη· ιστεον* (ab hoc inc. 18.) *οτι το κα. λουκ. ευ. υπηγορευθη υπο πετρου* (18. *παυλου*) *εν ρωμη· ατε δε ιερατικου χαρακτηρος υπαρχοντος* (18. *-ρχον*) *απο ζαχαριου του ιερεως θυμιωντος ηρξατο* .. syr[p] *finitum est ev. sanctum Lucae quod loquutus est Graece* .. ar[e] *finitum est exemplar evang. apost. Lucae medici, quod scripsit Graece in urbe aliqua Macedoniae post ascensionem D. N. Iesu Chri ad coelum XXII. anno, XIV. Claudii Caesaris.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 ([1.2]) Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν,
καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα
δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν. 4 ἐν

---

* *ευαγγ. κα. ιω.* ut ACEFGHKLMUXΓΛ al pl; item (omisso *ευαγγ.*) BD *κατα ιωαννην* (B -*ανην*) .. ς *το κατ. ιω.* (ita ς[e] c. min pm; ς add *αγιον* c. min mu) *ευαγγ.* .. al pauc (ut 178. 259.) *εκ του κα. ιω.* (178. add *αγιον*) *ευαγγελιον*. De cdd[it] (ordinem vv ad fin. Mt notavimus) et[vg] cf ad Lc. Syr[cu] *evangelium Iohannis*; syr[p] (et. cod. antiquiss. Assem. 1.) *sanctum evangelium* (vel *ev. sa.*) *Iohannis*; syr[sch] (ut certe editum est) *evg. sanct. praedicationis Iohannis praeconis* (praeterea subiicitur: *quod locutus est ac praedicavit Graece Ephesi*): go *evang. per Ioh.*; cop *evang. sec. Ioh.* Valent ista de cdd syr go cop et. ad Mt Mc Lc.

1-2. habent Valentt ap Ir[41] Peratae ap Hipp[134] Ign[intpl 308] Or[saepe] Dial Eus[dem] ter item Eus[luc] Epiph[379. 384. 465. 609.] etc Cyr[br aliq] Thdrt Eunom al mu Ir[int] Cyp Tert Hil Amb etc (v. 1. et. Clem et Thdot ap Clem Ign[intpl 360] etc) | L *και ο* (ita scriptum esse negat Or[1,50.]) *θεος ην*, item Nyss ([2,696.] adv. Apoll. *ὁ γὰρ λόγος - καὶ ὁ θεὸς καὶ πρὸ τῆς τοῦ δούλου μορφῆς καὶ μετὰ ταύτην ὁ θεός ἐστι.* Sed alibi ut 2, 50. 2, 107. *θεος* habet)

3. *ουδε εν*: ita et. Valentt ap Ir Naass ap Hipp[107] Peratae ap Hipp Ign[intpl] Clem[saepe] Or[saepe] Dial Eus Epiph[saepe] Cyr[hrs] Eunom[610] Nyss[1,495] etc .. D 209. 47.[ev] g[scr] al[5] ald Ptolem (ap Epiph[217]) Heracl ap Or Clem[aliq] Or[2] Eunom[622] Thdrt[ed 1,621] (sed cod[1] *ουδε εν*, et[1] *ουδε εν ο γεγ.*) *ουδεν* | *ουδε εν ο γεγ.*: haec coniunximus c. (certe enim in his perspicuum est) C***EG**HKMUXΛ al ut vdtr longe pl c al vg syr[sch] et[p] cop al Ign[intpl 308] Dial[107] Chr (*οὐ γὰρ δὴ τὴν τελείαν στιγμὴν τῷ Οὐδὲ ἓν ἐπιθήσομεν κατὰ τοὺς αἱρετικούς. ἐκεῖνοι γὰρ βουλόμενοι τὸ πνεῦμα κτιστὸν εἶναι* etc vide ad h. l. p. 40.) Epiph[379. 600. 779.] (h. l. adv. Arianos id ipsum docet, sententiam: *χωρ. αὐτ. ἐγ. οὐδὲ ἕν* continuandam esse usque ad verba *ὃ γέγ.* Hinc nihil valet quod alibi, ut [384. 465.] etc non affert cum *οὐδὲ ἕν* et. id quod sequitur) Thdrt[1,808] (sed[4,102] *ἐγ. οὐδὲ ἕν, καὶ τὰ ἑξῆς*) Thdor[mop] (*εἰπὼν γὰρ ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, ἐπήγαγε Καὶ χωρὶς αὐτοῦ οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν, τοῦτ'*

αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 *καὶ τὸ*
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
Mt 3, 1. Mc 1, 4. 6 ([2.3]) *Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα*
Lc 3, 2. *αὐτῷ Ἰωάννης·* 7 *οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ*

ἔστι καὶ συντόμως εἰπεῖν Οὐδὲν τῶν γεγονότων ἄνευ αὐτοῦ γεγένηται) Nonn (*οὐδὲν ἔφυ τόπερ ἔσκε*) Thph Euth „Alexandrini et Aegyptii" item „plerique docti et fideles" ap Amb (cf in ps. 36 et de fide 3, 6.) Hier (in Es. 44., sed alibi non affert nisi *et sine ipso factum est nihil*, quod libertati scriptoris tribuendum vdtr, non diversitati textus vel distinctionis: id quod et. in alios quadrat eadem in his brevitate usos) al .. contra maxima auctoritate valet distinctio haec: *οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν* (ita et. Ln): ita enim non modo C*D(G*vdtr)L al a b e f ff[2] em „cod veterr. unc." ap Sab. sah syr[cu] sl[1], sed et. Naass ap Hipp (p. 107. *ὃ δὲ γέγονεν ἐν αὐτῷ, ζωή ἐστιν*) Peratae ap Hipp (p. 134. pergentes *ἐν αὐτῷ δέ, φησίν, ἡ Εὔα γέγονεν, ἡ Εὔα ζωή*) Valentt ap Ir (p. 41. *ἀλλὰ ὃ γέγ. ἐν αὐτῷ, φησί, ζωή ἐστιν. τὰ μὲν γὰρ ὅλα ἔφη δι' αὐτοῦ γεγενῆσθαι, τὴν δὲ ζωὴν ἐν αὐτῷ.*) Heracl (3, 68. *ὃ γέγ. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν ἐξείληφεν ἀντὶ τοῦ Ἐν αὐτῷ, εἰς τοὺς ἀνθρ. τοὺς πνευματικούς*) Clem[saepe] et Thdot ap Clem Or[saepe] Eus[aliq] Cyr (et. *οἱ περὶ τὸν Μακεδόνιον* teste Harmenopulo de sectis, ut est ap Wtst) al mu (et. ap Thdor[mop] *τινές*. Ap multos, ut Ptol ap Epiph Cyr[hr aliq], certe inde vdtr quod non afferunt *ὃ γέγ.* una cum *οὐδὲ ἕν*) Ir[int] Tert Hil Amb (in ps. 36. „ego non vereor legere Quod factum est in ipso, vita est") al pm. Praeterea ab aliis ante *εν αυτω*, ab aliis post *εν αυτω* (ita et. f) interpunctum est teste inprimis Aug (tract. 1. in Ioh) „potest enim sic dici Quod factum est in illo, vita est." „Non te abducant" (Manichaei); „pronuncia sic Quod factum est, hic subdistingue et deinde infer In illo vita est." (Cf et. Amb de fide 3, 6.) Denique testatur Or[2,60.] Heracleonem ad *οὐδὲ ἕν* addidisse (*ἀναιδέστερον ἱστάμενος πρὸς τὸ Καὶ χωρ. αὐτ. ἐγ. οὐδ. ἕν*): *τῶν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῇ κτίσει.*

4. *ην* pr: et. Clem[1] et. Thdot ap Clem Or Chr Thdrt al Ir[int 188] Cyp al .. D cdd ap Or (*τινὰ τῶν ἀντιγράφων καὶ τάχα οὐκ ἀπιθάνως* 4, 72.) it[pler] (non item g) gat mm (non item vg[ed] am fu san etc) sah syr[cu] Naass et Perat ap Hipp (ll. ll.) Valentt ap Ir[41] Clem[1] Hil Amb Vig Quaest (Aug et Victorin utrumque habent) *εστιν* (ita Ln). Ceterum nonnulli ex his testib, ut b „cod veterr. unc." ap Sab. syr[cu], et. postea *εστιν* pro *ην* tuentur. | *και η ζωη* (et. Or[2]) .. Clem[libere] (*οτι ζωη ην το φως*) Or[2] ald om *ἡ* | *των ανθρ.* (illustrant Ir[41] Or al) .. ista ℵ suppleta habet in mg

5. *αυτο* (et. Or[4] Eus[dem] Epiph[678] al Ir[int] Cyp al) .. ℵ (*αυτο̄*) 13. al[4] (Thdot *οὗτός ἐστι τὸ φῶς τῆς ἐκκλησίας - - καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν οὐ κατέλαβεν*) *αυτον*, item e *et lux - - et tenebrae eum non conpraehender.*

6. *θεου* .. D* *κυριου* (d hiat usq ad 8, 16.) | *ονομα αυτω* .. D* *ην ον. αυτω*, Ir[int] *erat ei nom.*, 433. 60.[ev] *ω ον. αυτω*, Or[1] *ω ονομα*, it vg *cui nom. erat* | *ιωαννης* (D* *-ννην*) .. B *-ανης* : ita ubique

τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 *οὐκ ἦν ἐκεῖνος*
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 (3.3) *Ἦν τὸ φῶς*
τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 *ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος*
αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 (4.10) *εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ*
παρέλαβον. 12 *ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν*
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 *οἳ*
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-
δρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 (5.8) *καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγέ-*
νετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ,
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

---

7. *μαρτυρηση* .. H al aliq (c e y ap Scriv) *-σει* | *ινα πα. πιστευσωσιν* (D *-σουσιν*) *δ. αυτ.* .. 235. ald[prius] Cyr[2] Ir[int 189] Hil om

8. *μαρτυρηση* .. U al aliq (c e y ap Scriv) *-σει*

9. *ερχομενον* : cum *ανθρωπον* coniung (*venientem*) it vg syr[omn] cop al, item Eus[dem et theoph 184] Cyr Epiph[891] al; aliter Thdor[mop]: *εἰπὼν τό* (male cat[ox] *τὸν* cum *ερχ.* coniunctum) *Ἐρχόμενον εἰς τ. κοσμ. περὶ τοῦ δεσπότου χυ καλῶς ἐπήγαγε τὸ Ἐν τῷ κόσμ. ἦν, ὥστε δεῖξαι ὅτι τὸ Ἐρχόμενον πρὸς τὴν διὰ σαρκὸς εἶπεν φανέρωσιν.*

12. *οσοι δε* (et. Or Cyr[hr] Epiph[654] al Ir[int] Lcif Hil[saepe] al) .. D Cyp[1] Tert al om *δε* (Iovin *enim*) | *ελαβαν* c. B* .. ς (Ln 49.) *-βον* c. rell ut vdtr

13. *οι ουκ εξ* usq *εγεννηθησαν* : ita prorsus et. Ath[417] Cyr[hr 158] Thdrt[3,174] al Hil Amb[2] Ang[2] al (nisi quod Hil Aug[1] al *sanguine* pro *sanguinibus*) | *οι* et *εγεννηθησαν* (AB*Δ al *εγενηθησ.*) .. b Ir[int3] (vide post) Tert (rectissime vidit Sabatier, invitis editionibus, *οι* et *-θησαν* ab Tert tribui Valentinianis adulteratoribus" cf de carne Chr. 19.) Amb[1] Aug[1] Ps-Ath[int] *ος* et *εγεννηθη* (Ir[int 208] *non enim ex voluntate carnis neque ex vol. viri sed ex vol. dei verbum caro factum est.* [212.] *„is qui non ex voluntate carnis - natus est filius hom. hic est Chr. fil. dei vivi.* Similiter alludit[217]) | *οι* .. D* a om | *εξ αιματων* (it[aliq] al Tert al mu *sanguine*, item Epiph[654] *αιματος*) *ουδε* : Epiph[850.] om (item libere[654.] et[485.] sic: *οι ουκ εξ αιματος ουδε* [*ε. αιματων και*] *εκ σαρκος αλλ εκ θε. εγ.*) | *ουδε* (Δ *ουδ*) *εκ θελ. σαρκ.* .. E* (sed ipse* ut vdtr in mg suppl) al[3] fu om; similiter B* (habet suppl in mg) 17.* Eus[esai] Ath[828] lib Chr[aliq] (habet ad h. l. sed exponendo non agnoscit) Cyr[1] om *ουδε* (Δ *ουδ*) *εκ θελ. ανδρ.* (Hil Aug haec ante *ο. ε. θ. σαρκ.* pon) | E *εκ του θεου*

14. *πληρης* (ita et. Or Eus Thdrt[2] al mu, item a e Novat *plenus* praecedente *verbum*) .. D 5. (Valentt ap Ir[42]? non satis clarum est) Cyr[aliq] (sed[saepe] *πληρης*) Max in 249.[schol] Thph[com] *πληρη* (Aug[1] *pleni* ad *unigeniti* respiciens, it[pl] vg *plenum* praegresso *verbum*) | *και* .. B supletum habet supra lineam

15 ([6.1]) *Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων Οὗτος*
1, 30. *ἦν ὃν εἶπον Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι*
πρῶτός μου ἦν. 16 ([7.10]) *ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς*
πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 *ὅτι ὁ νόμος διὰ*
Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ-
6, 46. *νετο.* 18 ([8.3]) *θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ*
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 ([9.10]) *Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-*
στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρω-

---

15. *λεγων* (et. Or Epiph al mu) .. D b om | *ον ειπον* (C[***] *ελεγον*, D[**]X f am fu aeth Epiph[435. 736.] [et [762] ex vv. 15 et 30] add *υμιν*) .. B[*]C[*] (item Or[1] ut certe editum est 4, 107.) *ο ειπων* | Δ om *ὁ* (vel potius o quod sequitur)

16. *οτι* c. BC[*]DLX 33. al (ap Mur ut vdtr) a b e ff[2] q cop aeth[utr] arm schol[237.] et [al] Or[3] Eus Cyr[3] al Hil Aug .. ς (= Gb) *και* c. AC[***]EFGHKM(s vdtr)UVΛΔ al pler it[aliq] vg syr[omn] al (sah om) Or[2] Chr al | *και* .. it[mu] vg[edd mu] (sed non am san al) arm al mu (sed non syr[omn] etc) Quaest om

17. *μωυσεως* c. BCKLXΔ al mu .. ς *μωσεως* c. AEFGHMSUVΛ al pl (De vv et pp vide alibi.)

18. *εωρακ.* c. ABCLMUΔΛ al pl .. EFGHKX al mu *εορακ.* | *ο μονογ.* .. BC[*]L om *ὁ* | *υιος* c. AC[***]EFGHKMSUVXΔΛ al fere omn it[pler] vg syr[cu et p txt] aeth[pp] al Or[1] et[1 cod] Eus (sed Eus[marc] „*ὁ μονογ. υἱὸς ἢ μονογ. θεός*") Ath[saepe] (ut p. 172. 178.) Thdrt[4] (1,1392. 3,733. 4,20 et 383.) Naz (1,535. orat. theol. 3,17.) Bas[3] (sed vide post) Chr Nonn Ir[int 2..] Tert Hil al .. BC[*]L 33. cop syr[sch] et[p mg] aeth[ro] Thdot Clem Or[2] Did Bas[1] (3, 12. de sp. sa. 6, 15. collato 3, 14. „*μονογενῆ θεόν*") Cyr[aliq] (ad h. l. *ἐπιτηρητέον δὲ πάλιν ὅτι καὶ μονογενῆ θεὸν ἀποκαλεῖ τὸν υἱόν*) Epiph[aliq] al pm (sed al pler quos adscripsere Wst etc, alludendo tantum testantur, ut Arius ap Epiph[731] „*πλήρης θεὸς μονογενής*" Ign[intpl 282] „*ἐάν τις - ὁμολογῇ δὲ καὶ χν̅ ιν̅ - οὐχὶ θεὸν μονογενῆ*" Const 5, 20, 5. et 3, 17. „*χ̅ς̅ ὁ μονογ. θεός*") Ir[int 256] Fulg[saepe] Op al mu *θεος* .. etiam *υιος θεος* (ita in Or[4,102] editum, sed cod habet *υιος του θεου*), *υιος του θεου* (ita q Or[1] loc. laud. Ir[int 189] Or[int]), *θεου* (ita pers[p]) legitur .. plane om (Gb[0]) gat Ign[intpl 264] (*εἷς δὲ καὶ υἱὸς λόγος θεός· ὁ μονογενὴς γάρ, φησίν, ὁ ὢν εἰς τοὺς κόλπ. τοῦ πατρ.*) Or [4,102] (*τὸν μονογενῆ εἰς τὸν κόλπον ὄντα τοῦ πατρὸς τὴν ἐξήγησιν - παραδεδωκέναι*) Epiph[2,7.] (*ιν̅ χν̅ τίνα; ἀληθινὸν θεόν. εἰ δὲ*[?] *θεὸν χ̅ν̅ ιν̅, ὡς λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Ἰω. Ὁ μονογενὴς ὁ ὢν εἰς τὸν - ἐξηγήσατο:* at in his contextus ut *θεός* addatur postulare vdtr) Cyr[hr117] (*ὃν ἀνθρώπων μὲν οὐδεὶς ἑώρ., ὁ μονογενὴς δὲ μόνος ἐξηγήσατο*) Amb[1] et Victorin[1] (sed alibi uterque add *filius*)

19. *οτε* .. F *οτι*, Or[4,110] *τοτε* (prioribus omissis; alibi[4,89] *οτε* agnoscit) | *απεστειλαν* c. C[***]EFGHKLMSUVΔΛ al pler Or[aliq] al .. BC[*] al[3] a b c

τήσωσιν αὐτόν Σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο,
καὶ ὡμολόγησεν ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν
αὐτόν Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ
σύ; καὶ ἀπεκρίθη Οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν
δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 (10. 1) ἔφη *Es 40, 3.
Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς Mt 3, 3. Mc 1, 3.
εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. 24 (11. 10) καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ Lc 3, 4.
τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί οὖν
βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἠλίας οὐδὲ ὁ προφήτης;

---

syr[cu] et[sch] et[hr] cop arm arr aeth Chr (et.[mosc6]) add *προς αυτον* (Ln), atque eadem AX al[20] aldin e f ff[2.] l q vg syr[p] post *λευειτας* add | *λευειτας* c. B (item BD Lc 10, 32. Act 4, 36.) .. ς (Ln 49.) *λευιτας* c. rell ut vdtr (sed D hiat) | *ερωτησωσιν* .. LΔ 33. *-σουσιν*

20. HK al aliq *ομολογησεν* bis | *και* tert .. C***L 1. al b f om (e syr[cu] om *και ωμολ.* sec, foss Promiss *dicens*; syr[cu] *et dixit* pro *κ. ουκ ηρν.*) | *ουκ ειμι εγω* c. C***EFGHKMSUVΛ al fere omn c f al vg syr[p] Cyr[txt] Aug .. ABC*LXΔ 33. a b e q foss cop arm Or[3] (et[1] om *εγω*) Cyr[com] Chr (sed var cdd) *εγω ουκ ειμι* (Gb″ Ln 49. :: ad nec h. l. nec 3, 28. cum B similibusq faciendum ad consuetudinem dicendi revocantibus exquisite dictum)

21. *τι ουν; ηλ. ει συ* c. AC***EFGHKMSUVXΔΛ al fere omn b c f q al vg (et. am san al) syr[p] (syr[sch] om *συ*, syr[cu] *Et dixer. ad eum Et es tu propheta* omissis *τι ουν ηλ. ει συ* etc. Similiter syr[hr] om *ο προφητ.* usq *ειπ. ο. αυτω*) etc; item omisso *συ* L a sl[2.3.] Cyr .. C* 33. e ff[2.] l for (al) Or[3] (et[2] omisso *τι ουν*, item cop *συ ει ηλ.* omisso *τι ουν*) *τι ουν συ ηλ. ει* (e *quid ergo es tu · helias es ·* for *quid ergo tu es · helias ·*); B *συ ουν τι; ηλειας ει* | *κ. λεγ. Ουκ ειμι* .. s om | *οὐκ εἰμί*: sic EKM etc, non *οὔκ εἰμ.*

22. *ειπαν* (*-παν* c. BC*Δ; ς *-πον* c. rell ut vdtr) *ουν* (B c syr[cu] om : ita Ln; it[aliq] *et dixer.*) *αυτω* (1. 209. b om) .. 59. om; it[mu] add *dic ergo nobis* | M *ανακρισιν*

23. *ευθυνατε - - κυριου* (ita Or[saepe], testans etiam non habere Iohannem plura [male quidem semel 4, 126. additum habet *ὅπερ παρέθετο ὁ Μάρκος*]; item Epiph[148] etc) .. Cyr om (quod libere ille aut negligenter fecit)

24. *οι απεστ. ησ.* c. A**C***EFGHKMSUVXΔΛ al ut vdtr omn it vg (*qui missi fuerant erant;* q foss *qui missi erant* [foss *fuerant*] — *interrogaverunt,* item *qui venerant — interr.* gat mm) syr[sch] et[p] al Or[1 lib] Cyr Chr al .. A*BC*L (cop *et miserant*; syr[cu] *et erant mittentes et dicentes ad eum Quid igitur* omissis rell) Or[1 lib] Nonn (*καὶ χορὸς ἄλλος ἄπιστος ἁμαρτινόων φαρισαίων πέμπετο*) om *οι* (49.)

25. *ειπαν* c. BC*LX 33. Or .. ς *-πον* c. AC***EFGHKMSUVΔΛ al longe pler | *ουδε* bis c. ABCL 1. 33. 124. 209. c[scr] al Or[6] .. ς *ουτε* c. EFGHKUSMV XΔΛ al pler (Or[1] *μητε*) | BL *ηλειας* | *ο προφητης* .. CΔ (al ut vdtr) om *ὁ*

Mt 3, 11. Mc 1, 7 s. Lc 3, 16. Act 13, 25.

26 ($^{12.1}$) *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε,* 27 *ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.* 28 ($^{13.10}$) *ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.*

---

26. *απεκριθη* .. LU 33. al^{8} Or *-κρινατο* | *ὁ* .. Δ al aliq om | *εν υδατι*: Or^{4,133} *μόνος ματθ. τούτῳ προστέθεικε τὸ Εἰς μετάνοιαν* | *μεσος* c. BC*L ff^{2} arm Heracl Or^{10} .. ς (Gb^{0}) Ln add *δε* c. AC***EFGHKMSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn vv pler Or^{1} Chr al | *εστηκεν* c. ACEFHKMSUVXΓΔΛ al longe pler (c vg *stetit*, quod nimiam accurationem vertentis *ἕστηκεν* prodit) Or^{8} et Heracl ap Or (*ὁ Ἡρακλέων τό Μέσος ὑμῶν ἕστηκε, φησίν Ἀντὶ τοῦ ἤδη πάρεστι* etc) Cyr Chr al .. 49. *στηκει* c. BGL 1. (it^{pler} Cyp al *stat*, sed ita et. *ἕστηκ.* reddebatur, item al) Or^{1} (et^{1} *εστηκει*) (:: Mc 11, 25. *στηκειν* in paucissimis mutatur, item alibi)

27. *ο* (et. Or^{4}; B Or^{2} om) *οπισω* c. BC*L 1. 22. 33. a syr^{cu} cop aeth^{utr} ar^{e} ar^{p} Or^{6} Cyr^{2} Amb .. ς (= Gb) praem *αυτος εστιν*, Ln [*α. ε.*] c. AC***EFHKMUVXΓΔΛ al pler b c f q vg syr^{sch} et^{p} al Or^{1}; item G al Chr (et.$^{mosc\ 6}$) *ουτος εστιν*, item S e ff^{2} l Cyp *αυτ. εστ. ον ειπον* | *ερχομενος* c. BC*L 1. 13. 22. 33. 19.^{ev} 20.^{ev} b l syr^{cu} cop aeth^{ro} arm al Or^{4} Cyr^{2} Nonn Chr$^{mosc\ 1}$ Amb .. ς (= Gb) add *ος* (60.^{ev} a e Cyp om) *εμπροσθεν μου γεγονεν* (28. perg *οτι πρωτος μου ην*) c. AC***EFGHKMUVXΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{sch} et^{p} aeth^{pp} al Chr (et.^{com}) al Cyp (al confundunt similes locos) | *εγω* h. l. c. BX 13. 69. 118. al Or^{4} (et^{1} post *αξιος*) Aug^{1} .. ς (Ln) ante *ουκ* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al pl it^{pler} vg al Gaud al .. CL al^{20} fere q cop arm sl^{2} al Heracl Clem Or^{1} Chr^{3} Cyp Aug^{1} al om : Gb^{00} et Ln [*εγω*] | EFG al plus^{12} aeth^{pp} sl^{3} add in fine *εκεινος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι* (:: cf Mt 3, 11. Lc 3, 16.)

28. *βηθανια* (Gb Sz) c. ABC*EFGHLMSVXΓΔ al longe pl aldin it vg cop sah syr^{sch} et$^{p\ txt}$ et^{hr} arr perss tl$^{2.3.48}$ sax (aeth^{utr} *ἐν βηθανίᾳ ἐν βηθαράβᾳ* sic) „*σχεδὸν πάντα τὰ ἀντίγραφα*“ ap Or Heracl cdd ap Epiph (^{435} *ταῦτα ἐν βηθαβαρᾶ ἐγένετο. ἐν ἄλλοις δὲ ἀντιγράφοις ἐν βηθανίᾳ*) Cyr Chr (sed notat : *ὅσα δὲ τῶν ἀντιγράφων ἀκριβέστερον ἔχει, Ἐν βηθαβαρᾶ φησίν*) Nonn (*βηθανίης πέλε ταῦτα*) Quaest .. ς *βηθαβαρα* (Gb') c. C**KU (*βιθαβηρα*) Λ (*βηθεβαρα*, ut et. 262. 346.) 1. 22. 33. 69. al plus^{30} (sed multi in mg tantum) syr^{cu} syr$^{p\ mg}$ (sed habet *βηθαραβα*) arm sl^{rec} et^{ed} cdd „accuratiores“ ap Chr (vide ante) ap Thph ap Euth Or (certe sic voluit legi : *ἐπείσθημεν δὲ δεῖν ἀναγινώσκειν βηθαβαρᾶ*) Epiph (vide ante) Eus-Hier (de situ et nom. loc. hebr. p. 182. additis his : *καὶ δείκνυται ὁ τόπος ἐν ᾧ καὶ πλείους τῶν ἀδελφῶν εἰς ἔτι νῦν τὸ λουτρὸν φιλοτιμοῦνται λαμβάνειν.*) Suid (*ἐσφαλμένως γέγραπται - - βηθανίᾳ*) schol$^{cdd\ multorum}$ cat | *εγενετο* .. Δ 262. *-νοντο* | *ιωανν.* c. AEFGHKLMSUVXΓΔΛ al fere omn Chr al .. Ln *ο ιωανν.* c. BC 44.^{ev} (:: sed v. 26. paucissimi abiecerunt ὁ,

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ 1, 36.
λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 (14.1) οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ 1, 15. 27.
ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
τῷ ὕδατι βαπτίζων. 32 (15.1) καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Mt 3, 16. Mc 1, 10. Lc 3, 22.
τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ
ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 (16.10) Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι 1, 29.

---

rursusque v. 32. multi addiderunt, nec fere aliter scripserunt qui v. 29. Iohannis nomen addiderunt.) | y[scr] *ο βαπτ.*

29. *βλεπει* (Gb Sz) c. ABC*KLMSUVXΔ al plus[60] aldin a q mt cop syr[cu] et[p] arm aeth arr sl[7.] Or[1] Chr (et.[mosc 6]) al .. ς add *ο ιωαννης* c. C*** (*ο ιωανις*) EFGHΛ al pl it[pl] vg syr[sch] al Or[1] al (item M[mg] eccles etc) | *λεγει Ιδε* : M *λεγοντα*

30. *υπερ* c. BC* Or[2] (:: istum in modum raro positum est; *περι* plerumque c. *ειπ.* vel *λεγ.* compositum fluctuare non solet) .. ς *περι* c. AC*** EFGHKLMPSUVXΓΔΛ al ut vdtr omn Or[1] Eus[dem] Epiph Chr al | *ειπον* .. X add *οτι*, item 13. 69. 124. y[scr] al aliq *υμιν*

31. *ηλθ. εγω* .. C* al pauc b al *εγ. ηλθ.* (al aliq Chr om *εγω*) | *εν τω* c. AEFHKMSUVXΔ al longe pl .. BCGLPΛ al[20] fere Or Cyr Chr (et.[mosc 5]) *εν* (Gb' Ln :: *εν* non fluct v. 26. nec fere magis v. 33.)

32. *ιωανν.* (BL *-ανης*) c. ABC*EFHKLPSVΔΛ al longe pl .. C***GMUX al mu *ο ιω.* | *ως* (Gb Sz) c. ABCEFGHLSV al fere[50] aldin Or[2] .. ς *ωσει* (:: ut Mt et Lc) c. KMPUXΔΛ al pl Cyr al

33. *εν* (et. Or[1]) .. 1. 118. 209. Or[2] *ε. τω* | *ουτος* (et. Or Cyr[hr 268] [libere[46] et Chr[1] *εκεινος*] Chr [et.[gue]] al) .. A b e q *αυτος* | L 33. *εν τω πνευμ. τω αγ.*, item X *εν πν. το αγιω* | *αγιω* .. C* Or[3] (alibi[3] om) Nonn (*εν πυρι βαπτιζων και πνευματι*) add *και πυρι* (:: e ll. pp)

34. *εωρακα* (G add *αυτον*) c. ABCLMUXΔΛ al longe pl .. EFGHKPV al mu *εορακα*

35. *ειστηκει* c. BCEGKLMUΛ etc .. AFHPXΔ al *ιστ.* | *ο ιωανν.* c. ACEFGH MPSUVXΔΛ al pler Or[3] al .. BL al pauc om *ὁ* (Ln 49.)

λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθη-
ταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς 39 Τί
ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδά-
σκαλε, ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν
καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·
ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου
εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάν-
των αὐτῷ· 42 (17.1) εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον

---

36. ιδε .. G 124. 230. 262. arm add ο $\overline{\chi\varsigma}$ | θεου (et. Or[3] Chr al) .. c* 59. 235. a ff[2.] foss mt aeth[utr] Cyr (οὐ γὰρ ὀκνήσας - - καὶ εἰς δεύτερον εἰπεῖν) (item Amm ap Vict[cap] teste Gb) add ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου, hinc Ln [ο αιρ. τ. α. τ. κοσμ.] (:: ex v. 29.)

37. αυτου (59. 157. sl[2.8.] om) οι δ. μαθ. (a e q foss add eius vel sui) .. C*LX οι δ. αυτου μαθ., B c[scr] b οι δ. μαθ. αυτου | τω $\overline{ιυ}$ .. X αυτω $\overline{ιυ}$ erasis litteris αυ

38. δε c. ABCGKLPSUXΔ al longe pl it[pl] vg cop syr[p] al (e q syr[cu] et[sch] και στρ.) Or[1] al .. EFHMVΛ al fere[30] arm Or[1] om (Gb[0])

39. ειπαν c. BC .. ς -πον c. AEFGHKLMPSUVXΔΛ al ut vdtr omn | ραββι c. BEHKPΛ etc (cf ad Mt 26, 25.) .. ς (Ln 49.) -ββι c. ACFGLMUXΔ(sv?) al certe pler | ερμηνευομ. c. EFGHKMPSUVΔΛ al longe pler .. ABCLX 33. 157. 249. c[scr] Or μεθερμην. (Ln :: at μεθερμηνευομενον dici solet nec fere fluctuat, cf Mt 1, 23. Mc 5, 41. 15, 22. 34. etc, item v. 42. Contra ερμηνευεται non legitur nisi v. 43. et 9, 7. [D μεθερμ.], nusquam μεθερμ.) .. 1. 118. 209. ερμηνευεται pro λεγ. ερμ. | L al μενης

40. οψεσθε (Gb') c. BC*L 1. 22.* 33. 118. 209. al pauc syr[omn] Or (et. comm illustrat) Nonn (δεῦτε καὶ εἰσόψεσθε, sed edd aliae δ. κ. ἀθρήσαιτε vel -σοιτε) .. ς (Ln) ιδετε (PΔ ειδ., C*** ηδ., Λ ιδατε) c. AC***EFGHKMPSUVXΔΛ al pler it vg cop al Epiph[435] (δευτε κ. ιδ.) Chr al (:: at nec v. 47. nec 11, 34. fluct ερχου και ιδε, videturque οψ. multo magis ad solennem formam in plerisq revocatum esse quam ex interpretatione perquam ieiuna fluxisse) | ηλθαν et ειδαν (C ιδ.) c. B*C .. ς ηλθον (ita et. Ln ex errore de B) et ειδον (AKLVXΔ al ιδ.) c. AB**EFGHKLMPSUVXΔΛ al ut vdtr omn | ηλθ c. EFGHKMPSUVΔΛ al longe pl it[pl] vg al .. Ln 49. add ουν c. ABCLX al plus[10] a e cop syr[p mg] Cyr Thph. Et. ηλθ. δε (8. ald b syr[sch]) et και ηλθ. (syr[cu] et[p]; Epiph[435] και απηλθ.) legitur | ωρα (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMPSUVXΔΛ al plus[130] (et. tubing[ev]) ald q foss Epiph[435] Cyr .. ς add δε c. min non ita mu it[pm] vg cop syr[p] al (sed e syr[cu] et[sch] *et fuit* etc, b f *erat enim*) | ως .. 6 cop om | δεκατη (sl[2.8.] facili in Slav errore *nona*) .. Λ εκτη

41. ην (et. Or al) .. Λ al plus[15] it[pl] (non b q) vg (non for al) cop syr[sch] (syr[cu] arr *et unus* etc) syr[p] c.* al Thph add δε, hinc Ln [δε] | εις .. L 59. και εις | αυτω .. GΛ syr[sch] τω (Λ του) $\overline{ιυ}$

Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερ-
μηνευόμενον Χριστός. 43 *ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας*
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ
Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

44 ($^{18.10}$) *Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,*
καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι.
45 *ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ*
Πέτρου. 46 *εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ*
Ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν

---

42. *πρωτος* c. EFGHKLSUVΔΛ al longe pl Epiph[435] Cyr al .. ABMX 1. 22. 69. 118. 209. 346. a[scr] c[scr] al plus[10] (item *primum* it[pler] [b e *mane*] vg al pl) Thph[ed] *πρωτον* (Ln) | *μεσσιαν* c. ABL**XΛ al pl (4, 25. et. CDHKLM) it vg al Nonn (ita editum et. in Or Cyr Chr) .. EFGHKL*MSUVΔ (et. tubing[ev]) al longe pl aldin cop arm syr[p mg gr] al Chr[mosc 6] (ita et. editum in Epiph Thph) *μεσιαν* : Gb'' | L *ο εστιν μεθερμηνευομενος* | *χ̅ς̅* (Gb Sz) c. ABEFGHKLMSUVXΔΛ al longe pl aldin Or Chr (et.[mosc5]) Epiph Nonn (*μεσσίαν σοφὸν εὕρομεν*) Thph .. ς *ο χ̅ς̅* c. min non ita mu (et. in Cyr editum)

43. *ηγαγεν* (K 55.[ev] *-γον*, e *adducunt*) c. BL cop Chr[com], item praemisso *ουτος* G 1. 209. arm Epiph[435] .. ς *και ηγαγ.*, Ln [*και*] *ηγ.* c. AEFHKMS UVXΔΛ al pler vv pl (sed 15.[ev] b *ηγ. ουν*) | *αυτον* .. B om? | *εμβλεψας* (Gb Sz) c. ABK (sed fortasse * scripturus erat *δε*) FGHKLMUV (et. tubing[ev]) al plus[60] ald arm (vide et. syr[p]) .. ς (Ln ex errore de B) *εμβλ. δε* c. SXΔΛ al pl it[pl] vg cop (syr[p] add *δε* c.*) al Epiph al; item 117. al pauc a e q syr Chr (et.[mosc6]) *και εμβλ.* | *ιωαννου* (B* *ιωανου* atque sic Ln :: at locis mu. D, ubiq. B, passim et. L vel alii *-ανου* pro *-αννου* praebent, cf prolegg) c. B*L 33. a b f ff[2.] l am fu fos san[mg] (hi[4] *-nna*) mm cop aeth[ro] arm (:: cf et. ad 21, 15. sqq; Mt vero 16, 17. lectio non fluct) .. ς (49.) *ιωνα* c. AB**EFGHKMSUVXΔΛ al longe pler c (e *frater andreae* pro *ο υι. ιω.*) q vg (et. san em for ing al; gat *iohna*) syr[utr] aeth[pp] Epiph Chr Cyr al | *ὅ* .. A *ος*

44. *ηθελησεν* (Gb Sz) c. ABEKLMSUVXΔΛ (et. tubing[ev]) al longe pl ald it vg al pl Or Epiph[2] Chr al .. ς add *ο ι̅ς̅* c. FGH al mu syr pers[p] | *ο ι̅ς̅* (et. Sz, non item Gb) c. ABEGKLSUVXΔΛ (et. tubing[ev]) al longe pl ald it[pler] vg (et. san for al, sed non am fu) al pm Epiph[2] al .. ς om c. FHM al pm e am fu cop[dz] syr al Or Chr al

45. *ὁ* .. F* 13. 69. b[scr] c[scr] al fere[10] Epiph[2] om | *βηθσαιδα* (a b *bedsaida*, item cop *βηδσ.*, e *bessaida*) .. 8. 127. (al ut vdtr) *-δαν*

46. *μωυσης* c. BKLVXΛ al pm it vg (sed non am fu san) cop al Or Epiph Cyr Chr al .. ς *μωσ.* c. AEFGHMSUΔ al pl am fu san syr[utr] al | *ι̅ν̅* (LM om) *τον* (B Or[1] Cyr Epiph om : ita Ln; Or[1] *τον ι̅ν̅ τον υι. ι. τον απο* etc; Chr[com lib] *εἰ δὲ υἱ. ἰω. αὐτὸν λέγει*) *υι. του* (AKMΔ al plus[30] Epiph

τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 *καὶ εἶπεν αὐτῷ*
Ναθαναήλ Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ ὁ
Φίλιππος Ἔρχου καὶ ἴδε. 48 *εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχό-*
μενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης,
ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 49 *λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ Πόθεν με γινώ-*
σκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50 *ἀπεκρίθη Ναθα-*
ναήλ Ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.
51 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε*
ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 *καὶ λέγει*
αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα

Chr Cyr Thph om : Gb°°) *ιω. τον* (Or1 om, s *του*) *απο* | *ναζαρετ* (et. ς et Gb″) c. ABL (s : certe id ex Bch concludendum) X (Δ v. 47.) al pl (15 ap. sol. Scriv) a (editum et. in Or Epiph Chr Cyr) .. ςe Gb Sz *-ρεθ* c. EFGHKMUV(Δ *-ραθ* hoc versu) Λ al pl itpl (sed e *nazara*) vg cop

47. *ναζαρετ* et *-ρεθ* ut v. 46. | *ο φιλιππ.* c. BL Epiph .. ς *φιλιππ.* c. unc rell et min certe pler Cyr Chr (:: v. 46. *φιλιππος* non fluct; v. 45. *ὁ* certe a nonnullis abiicitur) | Λ *ειδε* (item pscr v. sq)

48. KVX al *ιδεν* | *ις* c. BH 234. (al?) .. ς *ο ις* c. unc rell et min pler (:: persaepe in Ioh aliena manu *ο ις* pro *ις* substitutum esse dubium non est) | *ισραηλειτης* c. B (ita Act 2, 22 et 5, 35. ABCDE. Cf et. alibi) .. ς (Ln 49.) *-λιτης* c. rell ut vdtr

49. *ις* c. ABEFGHKLMSUVXΔΛ (et. tubingev) al longe pl aldin Epiph Cyr .. ς (= Gb Sz) *ο ις* c. (E* vdtr) al non ita mu | KLXΔ al *ιδον*

50. *απεκρ.* (ita B c e; LX etc add *αυτω*) *ναθ.* c. BL 33. 249. b, item addito *και ειπεν* (*aït, dixit*) X 124. a f l vg Epiph .. ς *απεκριθη ναθαναηλ και λεγει* (Δ al ff2 q *ειπεν*) *αυτω* (Gb° *κ. λεγ. α.*) c. AEFGHKMSUV(Δ)Λ al pler italiq syrutr Cyr/Chr; item Ln *απεκρ.* [*αυτ.*] *ναθ.* [*και λεγει*] | *ραββει* c. ABEHΔ etc (cf ad v. 39.) .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. FGKLM(SV?)UXΛ al certe pler | s 251. Hil om *συ ει ο υι. τ. θε.* | *βασ.* (B ex err. Btl *ο βασ.* atque sic Ln 49. Cf 12, 13. ubi similiter pl add *ὁ*: cf et. Mt 27, 42 et Mc 15, 32.) *ει* c. ABL 33. Epiph .. ς *ει ο βασ.* c. EFGHKMSUVXΔΛ al longe pler (it vg al) Chr Cyr Thdormop (aldin om *ει*)

51. *οτι* sec c. ABGL 157. al8 a b arm cop syrutr Cyr .. ς om c. EFHKMSUVXΔΛ al pler itpl vg Epiph Chr Tert Aug | AKLXΔ al *ιδον* | *μειζω* .. MXΔ al aliq *-ζον*, item al mu vg (exc fos) al *-ζον* (*maius*) | *οψη* (Sz Gb″) c. ABEFGHKLMSVXΔΛ al pl etc .. ς *οψει* c. U al pl (et. in Epiph Cyr Chr editum)

52. *λεγει* .. X *ειπεν* | *υμιν* .. X 157. *σοι* | *απ αρτι* (*ἀπ' ἄρτι* sic antiquissimi ut KMΛ, non *ἀπάρτι* ut post usu venit) c. AEFGHKMSUVΔΛ al ut vdtr omn e q syrutr al Chr (et.mosc etcat ox) Cyr1.116. Amb .. BL

καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 *Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλι-*
λαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 *ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς*
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 *καὶ ὑστερήσαντος οἴνου*
λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. 4 *λέγει*
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.
5 *λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.*
6 *ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰου-*

---

it^pl vg cop arm aeth Or Epiph Cyr[1] (ad h. l.) al Aug al om (Gb^oo Ln 49. :: at cur omissum sit facile dictu; cur additum [conferunt Mt 26, 64.], vix dixeris)

II. 1. *τη ημερ.* (haec om ℵ) *τη τριτ.* (*die tertia* vel *-tio* it^pl vg Gaud Arn) .. BU 69. 124. 346. al[6] b e q Epiph[437] et [443] (sed non[435]) *τη τριτ. ημερ.* | *κανᾶ* : ut ℵΛ ac pl ut vdtr; K al *κανά*. Praeterea post *γαλιλαιας* syr^p mg add : *et vinum non habebant quia defecit vinum convivii* subiuncta nota recentiori, ista non in omnib. exx. heracleensib. esse sed in nonnullis Graecis reperta. | *η μητ. τ. ῑυ εκει* : Chr (et. comm) add *και οι αδελφοι αυτου*, quos simul ad nuptias vocatos negat Or[4.168.]

3. *και υστερ. οινου* .. e l *et factum est per multam turbam vocitorum* (l *-a-*) *vin. consummari*; a b ff[2.] aeth Gaud *et* (aeth om) *vinum non habebant, quoniam consummatum* (b *finitum*) *erat vin. nuptiarum* (aeth *eorum*). *Et* (a *Deinde*). Cf ad haec syr^p mg v. l. : videntur illa potius ad hunc locum quadrare. | *του ῑυ* (U 34.^ev *αυτου*, item Chr omisso *πρ. αυτ.*) *πρ. αυτ.* (Epiph om *π. α.*) .. a arm *ad Iesum*

4. *λεγει* c. EFHMSVA al longe pl a fos syr perss Chr al .. ABGKLUXΔ al[20] fere ald it^pler vg cop syr^p arm aeth Epiph[443] Cyr Nonn (*Καί οἱ χ̄ς̄ ἔειπε*) praem *και*: hinc Ln [*και*] | *σοι*: KΛ al pm (8 ap sol Scriv) *συ* (F antea *οιστερησαντ.*) | X *ω γυναι* | *μου* : Nyss (in 1 Cor 15, 28.) *μου*; Exponit enim: *ἡ ὥρα μου ἡ τὸ αὐτοκρατὲς παρεχομένη τῇ ἡλικίᾳ καὶ αὐτεξούσιον.* (*μου*; legi et. nuper voluit Voemel)

5. *λεγη* c. ABE**G**LS(e sil.)XΔ al sat mu .. E*FG*HKMUVΛ al pl (10 ap Scr, 7 ab Mtthaei) *-γει*

6. *λιθ. υδρ.* c. BLX 33. c al vg .. ς *υδρ. λιθ.* c. AEFGHKMSUVΛΔ al pler it^pl al Cyr Chr | *κειμεναι* h. l. c. BLX 33. al[2.3.] .. ς (Ln) post *εξ* c. AEFGHKMSUVΛΔ al pler vv pl Chr; ponitur vero et. ante *εξ* (69. 124. l Chr, et.^mosc 6), ante *υδρ.* (b f), ante *λιθ.* (fos), ante *δε και* (cop); om vero al[2] a e arm (:: obtinuit ut apparet studium *κειμ.* propius adponendi ad *ἦσαν*) | F *κατα των καθαρισμων*

δαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 *λέγει αὐτοῖς*
ὁ Ἰησοῦς Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως
ἄνω. 8 *καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρι-*
κλίνῳ. καὶ ἤνεγκαν. 9 *ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ*
οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν
οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 *καὶ*
λέγει αὐτῷ Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ
ὅταν μεθυσθῶσιν, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον
ἕως ἄρτι. 11 *Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν*
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 (19.1) *μετὰ τοῦτο κατέβη*
εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
Mt 21, 12 ss. Mc 11, 15 ss. Lc 19, 45. 46. 13 (20.1) *Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς*
Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 (21.1) *καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πω-*

6. FKLΛ al mu *μετριτας*
7. *λεγει* (X praem *και*) *α. ο ις* : e ff² fos *et vocatis* (e *vocitis ad se*) *Iesus* (e post *et*; fos *his?* lege ihs i. e. *Iesus*) *ministris dixit* (fos *dicit*) *eis* (e *illis*), item l *et vocavit Ies. ministros et dic. eis*
8. *και* prim (42. 122.** *ο δε*) .. 33. 40. א b cop syr om | *και* (BKL al[15] aldin a cop arm syr[p mg] sl[2.3.] *οι δε*) *ηνεγκαν* .. e ff² l *et fecerunt sicut dixit illis* (e *eis Iesus*) .. X om
9. F *γεγεννημενον*
10. *τοτε* .. BL 57. 67. 248. a e ff² l cop Gaud om, hinc Ln [*τοτ.*] | G al aliq *τον ελασσων*, X *τον -σσον* | *συ* .. GΛ 69. 124. c[scr] al[8] it[pl] vg (non for tol al) cop syr et syr[p] c.* al Gaud *συ δε*, item 47.[ev] ar[e] et[ro] *και συ*, y[scr] *συ ουν*
11. *αρχην* c. ABLΛ 1. 33. 262. Or Eus[dem] (lib) Chron Cyr¹ Chr[8.140] .. ς *την αρχ.* c. EFGHKMSUVXΔ al pler Cyr (ad h. l.) Chr[aliq] (ad h. l.) | *εν κανα* (FK al *κανά*)
12. *μετα* (H al Chr praem *και*) *τουτο* .. M 124.* b f ff² q al Chr *μ. ταυτα* | *καφαρναουμ* c. BX (alibi et. c [passim ut Lc 7, 1. 10, 15.] DR [Lc 10, 15.] ZΔ [in Mc]) item ut vdtr 33. 69. al? it[pler] vg cop arm Or Epiph Nonn .. ς *καπερναουμ* c. AEFGHKLMSUVΔΛ al certe pler q (d *caparnaum*) syr[utr] al Chr Cyr | Ln *αδελφ.* [*αυτου*] .. om *αυτ.* BL a c e Or² (sed L Or⁴ om et. *αυτου* sq; al⁵ a b e ff² l q arm om *κ. οι μαθ. αυτ.*. K 13. 28. p[scr] al⁶ Chron[299.] *κ. οι μαθ. α.* pon ante *κ. οι αδ. α.*) | *εμειναν* (et. Or² Chron Cyr Chr al) .. Gb' *εμεινεν* c. AFGH**Λ al mu b cop al Or¹ Nonn
13. *ο ις* .. om 13. 69. 124. 245. 346. Aug .. Λ (*οις* [corrige *εις*] *ιεροσολυμα ις*) GLMU al pauc b vg[ed] al Or¹ (*ις* eoque loco post *ιεροσ.* add *και οι μαθηται αυτου*) Chron[299.] post *ανεβη* pon

λοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς
καθημένους, 15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέ-
βαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυ-
βιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ
τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 (²² ¹⁰) ἐμνή-
σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου Ps 68 (69), 9. (10.)
σου καταφάγεταί με. 18 (²³ ⁴) ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 (²⁴ ¹⁰)
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ Mt 26, 61.
ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Τεσσε-
ράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν

15. φραγελλιον (Γ al -ελιον, al aliq φραγγ.) .. GLX 1. 22. 33. al it (exc e) vg syr^p mg Or[1] Cyr[3] Aug praem ως | το κερμα (G 1. 118. 209. al post εξεχ. pon) c. AEFGHKMPSUVΔΛ al pler (et. ven) vv pl Cyr al .. BLX 33. b q cop arm Or[7] Eus^ps τα κερματα | ανεστρεψ. (13. 69.^mg 124. 157. al κατεστρ.) .. BX al plus[10] Or^aliq (semel alludens ανατετραφεναι. Alibi edd var) ανετρεψ.

16. τοις τ. περ. πωλουσιν (K -λουντα sic corrupte) : Nonn Ἀνδρὶ δὲ πιπρήσκοντι πελειάδας etc | μη c. BEFGHKLMPSVΔΛ al pler (et. ven) it^mu am ing for al cop al Or[2] Eus^ps 368. Cyr .. AUX 1. 69. 124. 157. al fere[25] a b e q syr^utr al mu Eus^dem et ps 374 Cyr^hr 115 Thph Or^int 3.916. praem και, hinc Ln [κ.] | E 126. al mu ποιητε | εμποριου (E ενπ.) .. M al Eus^dem -ρειου

17. εμνησθησαν c. BLX cop (Or^4.186. vdtr) Eus^ps bis .. ς (Gb^0) add δε, Ln [δε] c. AEFGHKPSUVΔΛ al pler it^aliq vg syr^p al Cyr; item M δε και .. f ff^2. q fos Epiph^656 και εμν., a arm Or[2] Chr (εμν. οι μ. αυτ. τοτε) τοτε εμν. | οτι (X om) γεγρ. εστ. (B Chr εστ. γεγρ., Epiph^656. ην γεγρ.) ο (Δ om; X t^acr Or praem οτι) | καταφαγεται (Gb Sz) c. ABEFGHKLM PSUVXΔΛ al fere[150] (et. ven) cop Or^aliq et Heracl Naz Cyr al .. ς κατεφαγε c. min vix mu it vg (uterq *comedit me*, sed Amb[2] *devoravit*) syr^utr al Or[1] vel[2] Epiph^148 et^656 (Chr^edd καταφαγεται, κατεφαγε, κατεφαγησε) : ita LXX

18. ουν (239. syr δε, f *tunc resp.*, e *et iud. resp.*) : ita et. Or al .. 3. 33. 69. 126. (om et. οι sq) 346. 382. 4.^ev e^scr b (add *ei*) l cop arm om (Gb^0) | ειπαν c. BL Or .. ς -πον c. unc rell et min ut vdtr omn | ΑΛΡ διγνυεις (ΔΛ* ven al δικν.)

19. ις c. ABEFGHLMPUVXΔΛ al longe pl Or Cyr .. ς praem ὁ (Gb^00) c. K al mu (S?) | εν (et. Or^saepe) .. B Or[1] Tert[1] Ambrst om (v. 20. om it^mu am fu al)

20. ειπαν c. B Or^4.200 .. ς -πον c. AEFGHKLMPSUVXΔΛ etc | ουν (vv mu om) .. M 12. 33. syr arm add αυτω | τεσσερακ. c. AB*GLMPΔ .. ς (Ln

ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ
σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ
λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ,
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ
τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ.

III.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα
7, 50. αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς
19, 39. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκα-
λος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν

ex err.) τεσσαρακ. c. B[**]EFHKSUVXΔ (et. ven) al certe pler | s[*] οικοδομηθη

21. του ναου (et. Or[saepe] al) .. Ir[int] Tert[lib] om

22. ελεγεν (Gb Sz) c. ABEFGHLMPSUVXΓΔ al longe pl (et. ven) vv certe pler Or al mu .. ς add αυτοις c. K al pauc | ω (al aliq δ) .. BL (al) Or[saepe] ον (Ln)

23. εν τοις (Gb Sz) c. unc omn al longe pl ald Or[3] al .. ς εν c. min non ita mu | εν τη .. B om εν, hinc Ln [εν] | αυτου sec .. M al plus[15] (et. x, sed x deficit) vv mu Ir[int] Aug om (ald post σημ.)

24. ις c. BL Cyr (sed non ad h. l.) .. ς ο ις c. AEFGHKMPSUVXΓΔ etc | επιστευεν .. A al b Or[3] -σεν | αυτον c. A[*]BL 253. Or[1] (A[*] 253. pergunt εαυτοις) .. ς εαυτον c. A[**]EFGHKMSUVXΓΔ ald al certe pler Or[2] al .. Did om (item arr aeth) | EFGH al fere[40] aldin l Euth παντα (contra Or urget παντας)

25. A cop al mu om οτι (Did και μη χρ. εχειν) | Ln (ex err. de B) om του c. Or[3]

III. 1. ανθρωπος .. M praem τις (M[mg] eccles et evv Ανθρ. τις ην)

2. πρ. αυτον (Gb Sz) c. ABKLSUVΓΔ (et. x) al longe pl vv pm Cyr Chr al .. ς πρ. τον ιν c. EFGHM al pm a e f al vg[ed] cop al | ραββει c. AB EFHΛ (cf et. alibi) .. ς (Ln 49.) -ββι c. GKLM(S?)U(V?)Δ al certe pler. δυναται h. l. c. ABL 33. al it[pler] vg al Or .. ς ante (q post) ποιειν (al aliq Chr [et.mose[6]] ποιησαι) pon c. EFGHKMSUVΓΔ al pler syr[p] al Cyr Chr | L al aliq om τα | η (al aliq ει) .. L a[scr*] om

μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν*
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 *λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος Πῶς δύνα-*
ται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν
τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 *ἀπεκρίθη*
Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ
πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 6 *τὸ*
γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ
πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 *μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς*

---

3. ις c. BFGHKLM al[40] fere Cyr .. ϛ (Gb[0]) praem ὁ c. AESUVΔΛ al pl

4. ὁ .. E*GL al fere[20] om | *γεννηθηναι* (A* *γενηθ.* bis, item v. 7.) pr .. H 28. add *ανωθεν*. Similiter a f q *renasci*, e *denuo renasci* (it[mu] vg *nasci*), posteaque a b e ff[2.] q *renasci* (c f g vg *nasci*) | B* *νεικοδημος*, ita plerumq

5. ις c. AEGHKMVΔΛ al plus[60] (et. x) aldin Cyr Thph .. ϛ (Gb[00]) praem ὁ c. BLU(s ??) al pm Chr. Praeterea KLM al plus[12] ald vv pm (sed non it[pler] vg) add *και ειπεν αυτω* (L f om α.) | *αμην αμην* .. A al pauc om alterum | *γεννηθη* (it[pler] vg *renatus fuerit*) .. AΔ *γενηθη* | *πνευματος* .. it[aliq] vg (sed non am al) aeth pp[lat aliq] *spir. sanct.* | *εισελθ. εις* .. M *ιδειν* | *του θεου* .. c[scr] 26.[ev] al Docetae Const al Or[int] *των ουρανων* (Chr saepius *τ. θε.* quam *τ. ουρ.*). Cf ad vv. 3 et 5. Docet ap Hipp[267.] *λέγει ὁ σωτὴρ Ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασ. τῶν οὐρανῶν· ὅτι τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν.* Hom[clem 11,26.] *οὕτως γὰρ ἡμῖν ὤμοσεν ὁ προφήτης εἰπών Ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ἐὰν μὴ ἀναγεννηθῆτε ὕδατι ζῶντι εἰς ὄνομα πατρός, υἱοῦ, ἁγίου πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρ.* Eadem Epitom[clem] sic: *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀναγεννηθῆτε δι' ὕδατος καὶ πνεύματος, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρ. κ. τοῦ υἱ. καὶ τοῦ ἁγ. πν.* (*εἰς* usq *πν.* om recensio Cotelerii, sed habent cod orient. [cf Anecd. mea p. 85.] et al), *οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τῶν οὐρ.* Iust[apol 1,61.] ὁ χς *εἶπεν Ἂν μὴ ἀναγεννηθῆτε, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τ. β. τῶν οὐρ.* Const [6,15,3.] *λέγει γὰρ ὁ κύριος Ἐὰν μή τις βαπτισθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πν., οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τ. βασ. τῶν οὐρ.*

6. *γεγεννημενον* : ϛ[e] 1624. *γεγενημενον*, ut et. A (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al | *σαρξ εστιν*: 161.* add *οτι εκ της σαρκος εγεννηθη*, item *quia* (*quoniam*) *de carne natum est* a b e ff[2.] l q* harl* bodl syr[cu] Tert Amb al mu | *εκ τ. πνευματος* .. syr[p mg] praem *εκ του υδατος και* | *πνευμ. εστιν* .: 161.* add *οτι εκ του πνευματος εστιν*, item *quia* (*quoniam*) *deus spiritus est et ex (de) deo natus est* (posteriora *et ex* etc non add nisi a harl* bodl syr[cu] Tert concil[carth] auct[de fid. orth.]) a e ff[2.] harl* bodl Tert Amb Opt Vig al aliq. Amb de spir. sa. l. 3. „Quem locum ita expresse, Ariani, testificamini esse de spiritu, ut eum de vestris cdd. auferatis. Atque utinam de vestris et non et. de ecclesiae cdd. tolleretis. Eo

γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 *τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν*
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕ-
τως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 *ἀπεκρίθη Νι-*
κόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 *ἀπε-*
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ
ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦ-*
μεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε. 12 *εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν*
εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 *καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς*
τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
*Nm 21, 8. 9. *που ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.* 14 *καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν*
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 *ἵνα*
πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 *οὕτως γὰρ ἠγά-*

---

enim tempore quo impiae infidelitatis Auxentius Mediolanensem ecclesiam armis exercituque occupaverat, vel a Valente atque Ursatio nutantibus sacerdotibus suis incursabatur ecclesia Sirmiensis, falsum hoc et sacrilegium vestrum in ecclesiasticis cdd. deprehensum est. Et fortasse hoc et. in oriente fecistis.“ Item Fulbert$^{epist 1.}$ „Arii auditores quoniam spiritum sa. deum esse negabant, de evglio eraserunt illud quod Salvator ait Spiritus est deus.“ Ceterum vers. totum *το γεγ.* usq *πν. εστ.* accurate ex libris Naass affert Hipp$^{106.}$, item Eus^{marc} in fine subiungens : *πνεῦμα δὲ ὁ θεός.*

7. *υμας* .. 69. 118. al plus^{10} ald *ημας*

8. v al *θελη* | L *πνεει* | B *αλλα* | *και που* c. BEGHKLMSUVΔΛ al fere omn e g l am ing em harl cop syr^{omn} al Ign$^{180 allud}$ Ath^{704} Epiph$^{s.4}$ al Ath^{int} Hil Idac al .. Ln *η που* c. A c^{scr} al? a b c f ff$^{2.}$ q vg (et. for al) syr$^{p\ mg}$ arm al Amb Rebapt al | H *γεγενημενος*

10. *ῑς̄* (Gb Sz) c. ABEGHKLMSUVΔΛ al longe pl .. ς ο *ῑς̄* c. min non ita mu

11. *αμην αμην* .. L* om alterum | *εωρακ.* c. ABUΔ al pl .. EGHKLMS?VΛ al pm *εορακ.*

12. *ου πιστευετε* .. EH 22. al plus^{10} cop pers^{w} Epiph^{89} Aug *ουκ επιστευσατε* (97. *ουκ επιστευετε*) | *υμιν* sec .. EHK al^{7} a e ff$^{2.}$ fos arm pers^{p} om | *πιστευσετε* (et. Epiph$^{89.}$ al) .. GHKMΔ** 1. 22. 28. 69. 124. al^{50} fere Cyr Chr$^{mosc 3}$ Thph^{ed} *-σητε* (aliq *-σειτε*), Λ al aliq *πιστευετε*

13. *ο ων* (A* 44.^{ev} om; e Zen syr^{cu} *qui erat*) *εν τω ουρ.* (80. 88. *εκ του ουρανου*) : et. Epiph$^{486.}$ Thdrt$^{3,570.\ 4,226.\ 1049.\ 1153.}$ al Or$^{int 1}$ diserte Lcif Hil al .. BL 33. cop^{ds} aeth^{ro} Eus^{ps} (certe non add) Nas Or$^{int 1}$ om (Gb^{0})

14. *μωυσ.* c. BKL al pm .. ς *μωσ.* c. AEGHMSUVΔΛ al pl (de vv et pp vide alibi) | *υψωθ. δει* : et. Epiph$^{274.}$ Thdrt$^{1,201.\ 4,205.}$ al Cyp al .. A 26.^{ev} a Lcif *δει υψ.* (33. *υψ.* post *ανθρωπου* pon)

15. *εν αυτω* (*in ipso*) c. B c g am em ing mt harl al Fulg; item L Thdrt

πησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδω-
κεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν
αἰώνιον. 17 *οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν*
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 12, 47.
18 *ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέ-*
κριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ
θεοῦ. 19 *αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν*
κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς·
ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 *πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων*
μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ
ἔργα αὐτοῦ· 21 *ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς,*
ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 *Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς*

4,205. *επ αυτω* .. ς *εις αυτον* c. EFGHKMSUVΓΔ al pler it[pl] vg (et. for al) Thdrt[saepe] (ut 1, 201. 4, 383. 660.) Chr Cyr Lcif; item Ln *επ αυτον* c. A .. 47.[ev*] om semel | *εχη* (EFHMSΔ al plus[30] *εχει*) c. BL 1. 22. 33. 118. 124. 161. 209. a e syr[cu] et[hr] cop arm aeth Cyr[act] Nonn Cyp Lcif .. ς praem (Gb[oo]) *μη αποληται αλλ*, item Ln [*μ. α. α.*] c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler vv mu Thdrt[1, 201. 2, 1578. 4, 205 etc] Chr al Victorin al

16. *αυτου* .. B om (?) | 13. 346. 382. *μονογενην* | *εις αυτον* (L *επ αυτω*) .. 47.[ev] om semel | *μη αποληται* (A *απολλυηται*, M al mu *απωλητ.* et. v. 15.) *αλλ* (B *αλλα*) .. syr[cu] om | *εχη* .. EFHMΔ al pm *εχει*

17. *αυτου* c. AEFGHKMSUVΓΔ al pler it (et. d) vg etc Cyr[txt] Chr al Lcif al .. BL 22. 118. 209. 262. Cyr[com saepe] Victorin Fulg om. Ad h. v. pertinet Naass ap Hipp[125.] *οὐ γὰρ ἦλθεν ὁ υἱ. τοῦ ἀνθρ. εἰς τὸν κόσμον ἀπολέσαι τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμ. δι' αὐτοῦ.*

18. *ο πιστευων* .. d praem *propter hoc*, item a Lcif *ideo* | *αυτον* .. A al[7] Chr (et.[mosc6]) Cyr[saepe] (et.[txt]) cat *τον υιον* | *δε* : et. Chr al Ir[int] Lcif Hil Amb Fulg .. B ff[2.] l (Or[libere]) Cyp[2] Tert om; hinc Ln [*δε*]

19. *αυτων πονηρα* (Gb'') c. ABGKLUΔ al fere[20] c d e f ff[2.] g vg (cop *eorum opera enim erant mala*) sl (exc[3.]) Ath Cyr ([com 68.]) Chr (et.[mosc6]) Ir[int] .. ς *πονηρ. αυτ.* c. EFHMSVΓ al longe pl Amb (*mala ipsor. op.*) (b *malae operae eorum*, a q Lcif *opera illorum* [q *eorum*] *mala*)

20. *γαρ* (Chr [et.[mosc6]] *δε*) .. E a Or[2] Lcif om | *τα εργ. αυτ.* c. BEFGHL MSUVΓΔ al longe pler it vg al mu Cyr Ir[int] Lcif al .. AK 1. al[10] fere cop Chr (et.[mosc6]) *αυτ. τα εργ.* (:: cf v. sq). Praeterea LΔ 13 33. al fere[15] cop arr sl add *οτι πονηρα εστιν* (L confuse *πον. εστ. οτι*)

21. *αυτ. τα εργα* (et. c am for ing al) .. LU 33. 69. al pauc it[pler] vg (ed et[cdd aliq]) al mu Cyr Ir[int] Lcif *τ. εργ. αυτ.* | *θεω* .. 13. 69. al fere[15] praem *τω* | *ειργασμενα* (al pauc *εργ.*) .. L *εργασαμενα*

22. *ο ις̅* .. A al[5] om *ὁ*

τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 (25.8) ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ,
ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
24 (26.4) οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.
25 (27.10) ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-
δαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ
εἶπαν αὐτῷ Ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν
οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 (28.1) αὐτοὶ
1, 20. ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι
ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 (29.10) ὁ ἔχων τὴν νύμ-
φην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
8, 23. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ

---

23. ιωαννης (B al[2] ο ιω.) βαπτ. (1. ο βαπτ.) | σαλειμ (A σαλλειμ) .. UΛ 1. 69. 262. al plus[70] ald cop (item syr[sch] et[cu] al; contra it vg syr[p] *Salim*) σαλημ (idem editum in Eus Cyr Nonn[edd3] Thph) : Gb'

24. εις την .. E*M ven al[5] Or[1] om την | ὁ .. B 47.[ev] p[scr] om (y[scr] ιωαννης)

25. μαθητων (et. Or al) .. B add των | ιουδαιου c. ABEFHKLMSUVΔΛ* ven al longe pl ald syr[sch] et[p] pers[p] Eus Cyr Chr (et. [mosc 6]) Nonn al .. ς (= Gb Sz) ιουδαιων (Gb') c. GΛ** 1. 13. 69. 124. al mu it (et. d) vg syr[cu] cop go arm al Or Aug

26. ηλθαν et ειπαν c. B* (pr et. Chr[cod mosc]) .. ς (Ln 49.) -θον et -πον c. rell ut vdtr | ραββει c. ABDEHΛ .. ς (Ln 49.) -ββι c. FGKLM(s?)UVΛ al certe pler | ιδε .. D 1. 209. al? ιδου

27. ιωαννης .. M 33. al praem ὁ (75.** ουν ο) | λαμβανειν .. LΛ 13. 33. 69. 157. 262. c[scr] al aliq c e (*fac. quicq. a se*) cop syr[sch] et[p] arm al Eus[theoph 200] Chr[1] (et.[mosc 3]) add αφ εαυτου, item 124. al Chr[mosc 3] eadem praem (:: cf 5, 19.) | ουδεν .. B c[scr] ουδε εν | εαν .. B αν | αυτω (E 87. -το) .. F al[2] om

28. μοι (1. 124. 209. al εμοι) c. ABDGKLSUΔΛ etc .. EFHMV al plus[80] ald harl om | ειπον .. B add εγω | ουκ ειμ. εγω c. ABEFGHKLMSUVΔΛ al ut vdtr omn b e f ff[2.] g q al vg ([ed] et[cdd aliq]) al Eus[theoph] Chr .. Ln (ex err.) εγω ουκ ειμ. c. c am fu fos for al cop al Cyr .. D a (vdtr) l Cyp al om εγω | εκεινου .. S 245. αυτου

29. εστηκως .. D Thdot εστως

30. εκεινον .. H add δε | δε .. G om

31. ο (D a b l q mt Quaest add δε, syr[cu] et[sch] και ο) ων εκ (D 13. 69. απο) της | A om εκ της γης alterum | επαν. πα. εστ. sec. loco (: ita

τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος
ἐπάνω πάντων ἐστίν· 32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ·
καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν
μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέ-
στειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδω-
σιν τὸ πνεῦμα. 35 ($^{30.8}$) ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα
δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ($^{31.10}$) ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει
ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ
ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς
πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε Ἰη-

---

et. c f g q vg Aug Hier auct^{vocat}) .. D 1. 22. 118. al? a b e ff$^{2.}$ l syr^{cu} arm (Or$^{1\,libere}$; ante accurate text. exscribens non om, nec Tit^{cat}) Eus$^{marc\,1,20.}$ (ὁ ἄνωθ. ἐρχόμ. ἐπάν. πάντ. ἐστίν, καὶ ὁ ἐκ τ. οὐρ. ἐρχόμ. ὃ ἑώρ. κ. ἤκ. μαρτυρεῖ) Nonn Tert Hil Quaest om : Gb^{oo}

32. ο εωρακ. (εωρ. c. ABDMS?UVΛ al pl; EFGHKLΔ al εορ.) c. BL 33. 209. cop pers^{p} Or (et. eo loco quo habet verba επαν. πα. εστ., sed diff cdd) auct^{vocat}, item (qui modo om επ. π. εστ.) D al^{3} it^{5} syr^{cu} arm Eus Nonn Tert al^{2} .. ς (Gb^{oo}) 49. praem και, Ln [κ.], c. AEFGHKMSUV ΔΛ al pler c f g q vg syr^{sch} et^{p} go al | τουτο (69. εκεινο) .. D 1. 22. 28. 118. a b e ff$^{2.}$ l (non c f g q vg) cop syr^{cu} et^{sch} (non^{p}) arm al Eus (contra Or^{3} al) Hil Quaest (non Hier al) om : Gb^{oo}

33. λαβων .. Λ 12. 59. 124. 230. c^{scr} Cyr^{2} λαμβανων

34. εκ μετρου (et. Or^{dis} Naz al mu) .. U 12. 40. 63. 253. 254. (sed aliter schol$^{253.\ 254.}$) ald εκ μερους | διδωσιν c. BC*L 1. 33. b e f Cyr .. ς (Gb^{oo}) add ο θεος, Ln [ο θε.] c. AC**DEFGHKMSUVΔΛ al pler it^{pm} vg cop syr^{utr} al (sed vv varie transpon) Or Chr Cyr^{hr} Naz Aug | το πνευμα .. B habet suppletum in mg

35. δεδωκεν (et. Eus^{theoph} et^{marc} al) .. DK 131. εδωκεν

36. ο[illegible]ιστ. .. D praem ινα posteaque habet εχη | ουκ .. DΛ ουχ | ζωην (et. Cyr^{hr} al) .. EFHLM al plus^{40} Ign$^{intpl\,324}$ Const Thdrt$^{4,383.}$ Cyr Chr (et.$^{mosc\,?}$) την ζω. | μένει : hoc acc. EHK etc, *manet* a c d f ff$^{2.}$ q vg syr^{cu} syr^{p} al Amb .. MΛ al pm b e g cop syr^{sch} al Ir^{int} Cyp Tert (Aug, sed var cdd) μενεῖ (Gb'; idem editum in Cyr Chr Thph) | επ αυτον .. syr$^{p\ mg}$ add *et post haec traditus est Iohannes.*

IV. 1. ο κυριος .. DΛ 1. 22. 209. al plus^{20} it^{pler} (non f q) vg syr^{omn} (sed non syr$^{p\ mg}$) cop al Chr (et.$^{mosc\,6}$) Aug ο ις | ις .. Λ 262. al^{8} om | ἢ .. AB*L 262. f^{scr*} al om (ita et. in Or editum est)

2. καιτοιγε .. C καιτοι

σοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 (ss.7) ἀφῆ-
κεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 (ss.10) ἔδει
δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου οὗ ἔδωκεν
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ
οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ
πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆ-
σαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.

---

2. ις αυτ. (251. it[aliq] vg syr[cu] om αυτ.) .. ADK al fere[10] ff[2] gat mm Chr (et.[mosc 6]) Cyr αυτ. (K al Chr add ὁ) ις

3. την ιουδαιαν (et. Or al) .. D 1. 13. 69. 124. al fere[25] a b e ff[2] l fos gat mm arm al (sed a d *terram iudaeam*) Thph Aug add γην (:: cf 3, 22.) | απηλθεν c. AB*EFGHKSUVΔΛ al plus[120] q syr[p] pers[p] Or[lib] Chr (et.[mosc 6]) .. ς (Gb°) Ln 49. add παλιν c. B[mg]CDLM al aliq it[pler] vg cop syr[sch] al Cyr Nonn

4. σαμαρειας : ita AE**FGHKMUΔ al pl .. CDE*LΔ al mu -ριας. Item v. sq; sed v. 7. -ριας non est nisi DFL* al mu. De nominis origine explicat Chr ad h. l. p. 204 sq

5. ερχετ. ουν (C*** al om, item F ut vdtr) .. C*** (cum eo facit M[mg] eccles) FHU al plus[30] add ο ις | συχαρ (et. ς Gb Sz) c. unc omn al longe pl ald a b (*esychar*) e (*sycar*) f l q am fu for harl al cop al Cyr Chr (et.[mosc 4]) Thph Amb .. ς[e] σιχαρ c. (B[mai]) min ut vdtr pauc c al vg[ed] (et ut vdtr[edd aliq]) Nonn (certe editum) .. Hier (atque et. Iuvenc) *Sichem*. Cf qu. hebr. in Gen. 48, 22. (pag. 374.) „hebraice Sichem dicitur, ut Io. quoque evglsta testatur, licet vitiose ut Sichar legatur error inolevit." Item de nom. Hebr.[98] „Corrupte autem pro Sichem ut Sichar legeretur usus obtinuit." | οὗ (Gb Sz) c. C*DLMS 1. 28. 33. 157. 209. al[25] Chr (et.[mosc 4]) .. ς ὃ c. ABC**EFGHKUVΔΛ al longe pl Cyr | ιωσηφ .. B praem τω

6. ουν .. V al pauc vv aliq δε | ουτως (B -τω) : et. Thdrt[2] al .. 1. 69. 118. 124. a b e ff[2] l gat fos mm syr al (Or[lib]) om | επι τη πηγη (et. Or Thdrt[4, 191. 271.] al) .. L ε. την πηγην | ως (Gb") c. ABCDL 33. b[scr] (69. 1.[ev] ως η) .. ς ωσει c. EFGHKMSUVΔΛ al pler Chr Cyr

7. πειν (49. πιν, sed -ει- B*C*DL) c. B*C*DL .. ς (Ln ignorans B et C) πιειν c. AB**C*** (πειην) EFGHKMSUVΔ(Λ ποιειν) etc (:: forma πεῖν vel πῖν et. aliunde testata est, cf A. Buttm. Gramm. d. N. T. Sprachgebr. p. 58. sq. Praestat vero πεῖν quam πῖν pro auctoritate codicum [sed cf ad 1 Co 9, 4. 10, 7.] confirmata illa quidem testimonio Herodiani [„ἁπαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Πεῖν βούλομαι, μονοσυλλάβως· δέον λέγειν Πιεῖν, δισυλλάβως· μόνως γὰρ οὕτως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πᾶσιν εἴρηται"] et epigrammate veteri [Anthol. Pal. 11, 140. οἷς οὐ σκῶμμα λέγειν, οὐ πεῖν φίλον]. Aliter edendum erat Mt 27, 34. Mc 10, 38.)

9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ'
ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συνχρῶνται
Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ᾔδεις
τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι Δός μοι πεῖν, σὺ
ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ
γυνή Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν
οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν
Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν·
14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει
εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ

---

8. απεληλυθεισαν (EFHK al mu -θησαν, al fere^{10} -θασιν) .. L Chr^{montef} (et.$^{mosc\,6}$) απηλθον .. B (negante Maio) 1. 118. απελυθεισαν

9. ουν (et. it vg sah syr^{p}) .. ℵ* 1. al fere^{15} cop syr^{cu} et^{sch} al mu Cyr om : Gb^{0} | η σαμαρειτις (CDL -ριτις, HMΔ al -ρειτης, Δ* -ρειταις) .. syr^{hr} om | πως .. D it^{pl} Aug al post συ ιουδ. ων pon | πειν c. AB*C* DL (B*C*D πειν, AL πιν: ita Ln 49.) .. ς πιειν c. B**C***EFGHKMSUVΔΛ etc | ουσης h. l. c. ABC*L al Cyr .. ς ante γυν. σαμ. c. C***EFGHKMSU VΔΛ etc .. D om | ου γαρ συνχρ. (συνχρ. c. AB*CLΔ al; ς Ln 49. συγχρ. c. B**EFGHKMSUV al pler; Λ al συχρ.) ιουδ. σαμαρειταις (L -ριταις): et. Or^{2} Chr^{exponens} al Aug al .. ℵ D a b e om

10. ις .. D al praem ὁ | πειν (sic rursus omnes, non πιν) c. B*C*DL .. ς (Ln ex errore ut v. 7.) πιειν ut v. 7. (et. Δ ποιειν) | αυτον (et. Or^{4} Eus^{dem} etc) .. Naass (ap Hipp^{121}) παρ αυτου | εδ. αν (et. Naass Or^{3} Eus^{dem} etc) .. L 69. c^{scr} al sah (om et. αν pr) Or^{1} Cyr^{1} om αν | σοι υδ. ζων .. Naass σοι πιειν ζων υδωρ αλλομενον

11. η γυνη .. B om | ουτε .. D ουδε | ουν .. D c^{scr} (et. Chr$^{mosc\,1}$ semel) it^{mu} fos sah syr^{cu} et^{sch} al Amb Aug om | το υδ. το ζων (Or^{1} το ζω. υδ.) .. D 49. 91. υδ. ζων

12. ημων .. Δ* om | ιακωβ .. M αβρααμ | εδωκεν .. C 69. Or δεδωκ. | αυτου extr (et. Or^{saepe}, idem^{1} αυτων) .. D om

13. ις (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVΔ al longe pl Or Cyr Chr (et.$^{mosc\,6}$) Thph .. ς ο ις c. Λ al mu

14. ος δ αν πιη (E* al Eus$^{ps\,174}$ πιει) : et. Or^{4} etc .. D Eus$^{ps\,87}$ (libere) ο δε πινων (d *qui autem bibit*) | ου .. E scripturus erat τουτου | ου μη διψ. usq δωσ. αυτω (et. Heracl et Or Nonn [οὔποτε διψήσειε πιὼν etc] etc) .. ℵ* 13. 51. 59. 68. 108. 220. 53.^{ev} l sah al$^{8\cdot*}$ sax Or^{2} (ad h. l.) Eus$^{ps\,174}$ (sed contra est idem$^{ps\,87}$) Cyr$^{hr\,249\cdot\,lib}$ Amb om : hinc Ln [ου - αυτω] | ου μη .. D om μη | διψησει c. ABDLMΔ (διψει) 1. 28. 124. 131. 157. al^{20} ald Or et Heracl Eus Thdrt$^{1,\,613\cdot\,1036\cdot\,2,\,103\cdot}$ Cyr Chr .. ς -ση c. C***EFGHKSUVΛ al pl Thdrt$^{2,\,1039\cdot}$ | EΛ τω υδωρ | δωσω .. DM 22. 33. 69. c^{scr} al^{6} it (exc c q) vg (et. am al; non em ing tol al) arm praem εγω

πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ
γυνή Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχομαι ἐν-
θάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ Ὕπαγε φώνησόν σου τὸν ἄνδρα καὶ
ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ
ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς
εἴρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πα-
τρί. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ
οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται

---

15. D* διψησω | ερχομαι (B Or διερχ.) c. BEFGHKLMΛ 28. 33. al fere^{40} Or^{1} Thph^{ed} cat$^{ox\ 218}$ .. ς (Ln 49.) ερχωμαι (Or διερχ.) c. ACDUVΔ al pl Or^{4} al (:: cf Ioh 17, 3.)

16. λεγ. αυτη c. BC* a Heracl et Or .. ς add ο ῑς̄ c. C**DEFGHKLMSUVΔΛ etc (vv aliq *Ies. dic. ei*), item A 1. al ῑς̄ : hinc Ln [ῑς̄] | σου τον ανδρ. c. B 69. 74. 248. 254. 32.^{ev} 60.^{ev} g^{scr} al ut vdtr Or^{3} Chr^{2} (et.$^{mosc\ 1}$) .. ς (Ln) τ. ανδρ. σου c. unc rell aliisq pler (item it vg etc) Or^{2} et Heracl Chr^{1} Cyr

17. ειπεν c. ADKLMSUVΔΛ al pl it^{pl} vg cop syr^{p} al Or^{3} al .. BCEFGH al^{40} a b l sah al mu add αυτω, Ln [α.] (pro απεκρ. etc Chr η δε φησιν, Cyr λεγει αυτω η γυνη, syr^{cu} *illa ait ad eum*) | ουκ εχω ανδρα .. C*DL 142. Cyr ανδρ. ο. εχ. | καλως ειπας (B* -πες) .. Heracl αληθες ειρηκας | οτι ανδρα (142. 60.^{ev} it^{pl} vg [sed non fos] sah cop al Or^{1} post εχω) ουκ εχω (D b c e l gat mm pers^{p} Heracl εχεις)

18. πεντε .. Heracl εξ („παρὰ δὲ τῷ Ἡρακλέωνι εὕρομεν Ἓξ ἄνδρ. ἔσχες. καὶ ἑρμηνεύει γε τὴν ὑλικὴν πᾶσαν κακίαν δηλοῦσθαι διὰ τῶν ἓξ ἀν-δρῶν etc) | E* om νυν | αληθες (a e ff^{2*} Aug *verum*; it^{pl} vg *vere* vel *vero*) .. E al αληθως

19. D a b e l Hil om συ (cop sah al libere transp)

20. τουτω h. l. AB (e Wo. Ce.) CDEFGHKLMSUVΔΛ al longe pl ald it^{mu} vg syr^{p} arm sl Heracl Or Thdrt$^{4,\ 381}$ Cyr Chr (et.$^{mosc\ 6}$) al .. ς (= Gb Sz) post εν c. min non ita mu it^{mu} (et. d) cop sah al | προσκ. δει c. ABC*DL al it vg al Or Cyr Hil al .. ς (= Gb) δει πρ. c. C***EFGHKMS UVΔΛ al pler cop sah syr^{sch} et^{p} al Epiph^{677} Thdrt Chr

21. Πιστευε (g^{scr} 253. 259. Chr$^{com\ 2}$ Cyr^{1} -σον) μοι γυν. (Gb'') c. BC*L al^{8} b q sah Heracl Or Ath^{745} Cyr^{2} Chr$^{com\ 2}$ Hil al .. ς Ln Γυν. (F om) πιστευσον (Ln -ευε : ita h. l. D al^{8} Chr^{alibi}) μοι (Δ om) c. AC***(D)E FGHKMSUVΔΛ al pler it^{pl} vg syr^{omn} cop al Thdrt$^{2,\ 1675}$ Chr^{txt} et^{alibi}

ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους
ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.
24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος
Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα.
26 λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς
μέντοι εἶπεν Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;
28 ἀφῆκεν οὖν
τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς
ἀνθρώποις
29 Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα
ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;
30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως
καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μα-

| οτε .. ΑΔ al^{10} fere οτι | τω ορει τουτω (Α al τουτο, item v. 20. KL al) .. D it^{aliq} al τουτω τω ορ.

23. αλλα c. ABD .. ς αλλ c. CEGHKLM(SV vdtr)UΔΛ etc

24. αυτον (al pauc αυτω) .. D* d Heracl om. Ceterum G al aliq a προσκυν. αυτον (v. 23.) ad προσκ. αυτον sq transiliunt | δει προσκ. (et. Heracl Or Thdrt^{aliq} al mu Novat al) .. D it^{aliq} Hil^{1} προσκ. δει

25. οιδα (et. Or^{2} al) .. GLΛ al plus^{10} cop sah syr$^{p\ mg}$ arm al Or^{1} Cyr Nonn οιδαμεν | μεσσιας (D -ειας) c. ABCDHKLMΛ al sat mu (it vg al) .. Gb'' μεσιας (c^{scr} -ειας) c. EGSUVΛ al fere^{60} ald syr$^{p\ mg\ gr}$ (cop sah arm). Cf et. ad 1, 42. | D^{gr} αναγγελλει | απαντα c. BC* 1. Or^{4} (69. τα πα.) .. ς (Ln 49.) παντα c. rell ut vdtr Or^{1} al

26. ο ι̅ς̅ .. A om ὁ

27. επι (D εν) τουτω .. EKU al^{20} fere Or επι τουτο | ηλθαν c. B* .. ς Ln 49. -θον c. rell ut vdtr | αυτου .. B om (ex altera Btl^{1}) | εθαυμαζον (Gb Sz) c. ABCDGKLM al plus^{10} it vg cop al Or^{2} Chr (et.$^{mosc\ 6}$) Cyr al .. ς εθαυμασαν c. ESUVΔΛ al longe pl sah al | ειπεν .. D vv aliq add αυτω

28. την υδρ. αυτης (D εαυτης, 126. om) η γυνη (D it^{aliq} syr^{cu} sah basm arm ante την pon, 244. syr^{hr} om)

29. παντα οσα c. AC***DEGHKLMSUVΔΛ al ut vdtr omn item *omnia quaecumque* it^{pl} vg Or^{2} Cyr^{hr} Chr^{3} Cyr .. BC* a d e q cop sah basm Or^{1} edd παντ. α (49.) | ουτος (et. Or^{saepe} al) .. D εκεινος

30. εξηλθ. (L εξηρχοντο) c. (Gb Sz) ABEGHKLMSUVΛ al fere^{100} it^{aliq} am fu for em tol al arm al Or^{2} Chr$^{mosc\ 2}$ (Chr^{ed} et$^{mosc\ 4}$ om versum) .. ς add ουν c. Δ 1. al mu it^{mu} vg^{ed} sah al Cyr (item cop basm Or^{1} δε), item CD b syr^{omn} aeth^{utr} praem και, hinc Ln [κ.] εξ.

31. Εν (Gb) c. BC*DL it^{pl} vg basm Or^{3} .. ς add δε, Ln [δε] c. AC***EGH KMSUVΔΛ al ut vdtr omn b f q cop syr^{omn} al Cyr Chr | τω .. EL al το | ηρωτων (E al -τον, C 69. 60.^{ev} -τουν) : Or ηρωτων non ελεγον dictum

θηταὶ λέγοντες Ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ βρῶσιν
ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερι-
σμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς
ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν

esse urget .. Δ 262. *παρεκαλουν* (Chr „*ἠρώτων ἐνταῦθα παρεκαλουν ἐστί*" | *αυτον* (Δ om) *οι μαθ*. (28. 33. 124. al plus^{50} e f q fos cop bas... syr^{omn} al Chr [et.$^{mosc\ 6}$] Cyr Euth add *αυτου*, non item Or) | *ραββει* c. BCDEΔ .. ς (Ln 49.) c. AGHKLMSUVΛ al certe pler

33. *ουν* .. D^{gr} a b q al *δε* .. d e syr^{cu} et^{sch} om | *οι μαθ. πρ. αλληλ.* (it^{pl} d vg *ad invicem*, q *inter se*, ff$^{2.}$ *intra semetipsum*; 13. 69. 124. ante *οι* pon) .. D *εν εαυτοις οι μαθ*.

34. *λεγει* (V$^{manu\ rec}$ *εφει*) *αυτοις* (Λ *αυτη*) | *ποιω* c. AEGHMSUVΛΔ al pler Or^{1} Chr^{1} cat .. Gb'' Ln *ποιησω* c. BCDKL al^{7} Clem Heracl Or^{3} (et *του ποιησαι*) Cyr Chr^{1} (:: ut planissimum est *ποιησω* propter seq *τελειωσω* substitutum esse, ita nihil suasit ut *ποιω* corrigeretur)

35. *ετι* c. ABCEGHKMSUVΛΔ al sat mu it vg cop syr^{p} al Or^{4} Chr$^{mosc\ 1}$ Hil Aug .. DL al^{60} fere syr^{cu} (libere syr^{sch} al) pers^{p} sl$^{2.}$ Or^{saepius} Cyr Chr$^{mosc\ 8}$ Thph om (Gb^{0}) | *τετραμηνος* (Gb Sz) c. unc omnib praeter H, item al^{160} fere Or al mu .. ς *-μηνον* c. H al ut vdtr pauc

35. 36. *ηδη* : c. sqq coniunxi c. (prob Schu) A (B nec ante nec post interpg, item M aliiq) C*DEL al b d l q (item ut vdtr e) syr^{cu} (*και ηδη*) Eus^{esai} Cyr (txt; com non atting) item (sequitur inde quod utroq loco *πρ. θερισμ.* absq *ηδη* affert) Thdrt$^{1,\ 1398.\ 2,\ 233.}$ (vdtr et. Ir^{int} qui post *albae sunt ad messem* pergit *Nam* [*Iam?*] *messor* etc) .. ς Ln c. antecdd conig c. C**GHKUΛΔ al ut vdtr pl cop^{wi} syr^{p} Or Eus$^{dem 9,\ 8.}$, item qui ante *πρ. θερισμ.* pon 254. c f ff$^{2.}$ vg syr^{sch} .. plane om a cop^{dz} aeth utr syr^{hr} pers^{p} sl$^{2.}$ sax Chr Hil^{saepe} (:: vdbatur pro sensu aptissimum esse ut cum antecdd iungeretur; at mihi quidem incredibile est tam insolenter evglstam collocasse ἤδη. Cum seqq iunctum non tam se commendabat quam offendebat; hinc est etiam quod multi plane omiserunt.)

36. *ο θεριζων* (Gb) c. BC*DL 8. 17. 33. a b e l q cop^{dz} Or Cyr item (vide ante) Ir^{int} .. ς praem *και*, Ln [*και*] c. AC**EGHKMSUVΛΔ al pler c f ff$^{2.}$ vg al mu Cyr^{hr} Chr al (:: cohaeret c. *ηδη* ad antecdd tracto) | *ινα και* c. ADEGHKMSVΛΔ al pler it^{pler} vg syr^{omn} al Chr Cyr al Ir^{int} al .. 49. om *και* c. BCLU 1. 33. 67. e g cop (basm non certum) arm sl (exc sl$^{3.}$) Heracl Or^{4} (:: at abundans videri debebat sequente *ομου*) | *χαιρη* (D ald *χαρη*) .. EKΛ al pm (12 ap Scriv) *χαιρει*. Ceterum D

*γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων
καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.* 38 *ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν
εἰσεληλύθατε.* 39 *Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρού-
σης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.* 40 *ὡς οὖν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.* 41 *καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν
λόγον αὐτοῦ,* 42 *τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λα-
λιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.*

43 ($^{34.7}$) *Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν*

(syr^{cu} et^{sch} syr$^{p\ cdd}$ arm) Ir^{int} *ομ. χαρ.* (*adgaudeant* Ir^{int}) post *θε-
ριζων* pon

37. *ο λογ. εστιν* (et. Or al Ir$^{int\ 1}$) .. D 301. p^{scr} al it vg arm al Heracl Ir$^{int\ 1}$ Aug *εστ. ο λογ.* (Cyr *ο λογ. αλ. εστιν*, similiter vv aliq) | *ο αληθινος* (ADΔ *-θεινος*, 1. 22. al Chr [et.$^{mosc\ 6}$] *αληθης*) .. BC*KLΔ 1. 22. 33. al plus^{15} Or et Heracl Cyr Chr$^{mosc\ 6}$ al om ὁ (Gb^{o})

38. *απεστειλα* .. D *απεσταλκα* | H om *θεριζειν* | ὅ .. D*L d e om, c^{scr} *αλλ* | *κεκοπιακατε* (V 246.^{mg} *-κετε*) .. D *εκοπιασατε* | D Chr$^{mosc\ 6}$ *εκοπιασαν*

39. *εις αυτον* (1. cod^{lat} ap Wtst post *τ. σαμ.*) .. p^{scr} a e Or^{1} om (v. 41. Δ al^{6} ac plur vv pm Chr ad *επιστ.* add *εις αυτον*) | *οσα* c. AC***DEFGHKMSUVΔΛ al ut vdtr omn it^{pl} vg Or^{2} al .. 49. ἅ c. BC*L b e l q cop basm Or^{2} (:: cf ad v. 29. Utroq loco pleonasmum qui vdbtur mutarunt reponentes ἅ)

40. *ως ουν ηλθον* .. B* *ως ηλθ. ουν* : Mai^{dis} | *σαμαρειται* .. ADL al *-ριται*, item v. 39. DLΔ al *-ριτον* | KL al *ηρωτον* | *παρ αυτοις* (Or : ὁ *Ἡρακλ. - - ταῦτα φησίν· Παρ' αὐτοῖς ἔμεινε καὶ οὐκ ἐν αὐτοῖς - -*) .. C *προς αυτους* | *εμεινεν* .. H 126. al *-ναν*

42. *τη τε* .. DEV al aliq a e ff^{2} l q fos syr^{p} Or *τη δε* | *οτι* (60. *ως*) .. B 80. 53.^{ev} al? b Or Ir^{int} om, hinc Ln [*οτ.*] | *σην λαλ.* (et. Heracl [„*φησὶ λείπειν τὸ μόνην*" Or] al; et. it^{pler} vg Ir^{int} *tuam loquellam, tuum sermonem*) .. B Or^{2} *λαλ. σου* .. D b l *σην μαρτυριαν* (Schu „haud inepte") | *αυτοι* (et. Or al Ir^{int} al) .. D a *αυτου* | *οιδαμεν* (p^{scr} add *και εγνωκαμεν*) .. K 116. 131. *εγνωμεν*, 53. *εγνωκαμεν* | *ουτος* .. H *ουτως* | *αληθως* (ita et. Or^{1} al Ir$^{int\ 1}$ Aug^{1}; fu am syr^{cu} al Or^{2} Aug^{1} ante *ουτος*) .. K al vv aliq Heracl Or^{1} Victorin om | *ο σωτ. τ. κοσμ.* c. BC* 69. 71. 5.^{ev} 19.^{ev} it^{pl} vg cop syr^{cu} syr^{hr} arm aeth^{utr} Heracl Or^{4} Ir^{int} Victorin Aug .. ς (Gb^{oo}) add *ο* (g^{scr} om) $\overline{χς}$ c. AC***DEFGHKLMSUVΔΛ al longe pler e f q (et. δ) syr^{p} (syr^{sch} ante *ο σωτ.*) al

43. *εξηλθ. εκειθ.* c. BCD 13. 69. a b e f ff^{2} l q syr^{cu} cop Or Cyr .. ς

Mt 13, 57. Mc 6, 4. Lc 4, 24.

Γαλιλαίαν. 44 (35.1) *αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφή-*
της ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 (36.10) *ὅτε οὖν ἦλθεν*
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες
ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον
εἰς τὴν ἑορτήν. 46 *ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας,*
ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

(Mt 8, 5 ss. Lc 7, 1 ss.)

(37.8) *Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρ-*
ναούμ· 47 *οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς*
τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ
ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 *εἶπεν οὖν*
ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ
πιστεύσητε. 49 *λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι*
πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πο-*

(Gb0) add *και απηλθεν* (L 106. gat mm syrp txt *ηλθεν*) c. AEFGHK(L) MSUVΓΔ etc, item c for tol al *et fuit* (sqtur *in galilaea*) :: cf v. 3.

44. *ις̅* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKSUVΓ al fere20 ald Oraliq al .. ς *ο ις̅* c. LMΔ al pl (Chr [et.mosc 6] *ο χς̅*) .. tscr om

45. *οτε* .. D *ως* | *εδεξ.* (et. Orsaepe) .. D *εξεδεξ.* | *παντα* (syrcu om) .. G syrp (atque in mg add *παντα* ad *εωρ.*) *παντες*, item a e ff2. sed servato simul *παντα* | *εωρακ.* c. ABCDMUΓΔ al pl .. EFGHKLV al *εορακ.*, *οσα* (Gb"; contra Mtthaei : „*α̈* de Cho quibusdam parum vdbtur") c. ABCL al10 Or4 Cyr Chr (et.mosc 1) .. ς *α* c. DEFGHKMSUVΓΔ al longe pl Or1 lib (:: cf ad vv. 29 et 39.) | *ιεροσολυμοις* .. D q *ιερουσαλημ* | *εν τη* .. D om *εν* | *και αυτοι* (l *et ipse venerat* etc) - - *εορτην* .. G 108. 122.* om

46. *παλιν* (Gb) c. BCDL al fere10 itpler vg cop syrcu arm al Or Cyr al Gaud .. ς praem *ο ις̅* c. S (e sil.) al pm Chr, item Sz add *ο ις̅* c. AΓFG HKMUVΓΔ al longe pl ald f q syrsch etp al | *εις την* (et. Or3 al) .. B *εν* | *και ην* .. DL 33. b e f ff2. q cop al Gaud *ην δε* | *βασιλικος* (EM al *-λεικος*) .. D 31.ev** Chron405. ed. par. Synops *βασιλισκος*, item a d *basiliscus*. Item v. 49. Dgr yscr *βασιλισκος*, AM al *-λεικος* | *εν* (al3 *εις*, al2 om, nec exprim itmu vg) *καφαρν.* (*καφαρν.* c. BCD itpler vg cop basm al Or Cyr; ς *καπερν.* c. AEFGHKLMSUVΓΔ al certe pler q [a *caparn.*] etc. Vide et. alibi) .. e (*erat autem illic*) vgcod Aug om (syrcu etsch post *ην* pon)

47. *απηλθεν* .. C 1. 18. 33. 69. 124. itpm al Chr (et.mosc 6) *ηλθεν* | *ηρωτα* c. BCDL 33. 69. a e l q fos arm Or Chr2 Aug .. ς (Gb00) add *αυτον*, Ln [*αυτ.*], c. AEFHKMSUVΓΔ al pler vv pm Cyr (G om *και ηρωτα*) | *καταβη και* (ita et. C**) .. C* (vdtr) cop *καταβας* | *ιασηται* .. H al aliq *ιασεται* | *ημελλεν* .. K al plus30 *εμελλ.* (et. in Heracl et Or atque Cyr editum)

48. *πιστευσητε* .. EHΔ 262.* al aliq *-σετε* (it vg *creditis*)

ρεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 *ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος,*
οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ
παῖς σου ζῇ. 52 *ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψό-*
τερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐ-
τὸν ὁ πυρετός. 53 *ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ*
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ
ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 ***Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ***
Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

---

49. *το παιδιον* .. A al[6] sl[2.] Chr[mosc 6 semel] *τον υιον* | *μου* .. D 1. b e ff[2.] l syr[cu] et[sch] al Chr[1] om

50. *ο ις* .. D 157. c[scr] om | *σου* .. F om | *επιστευσεν* c. BD c l vg syr[sch] pers[p] Cyr .. ς (Gb[0]) praem *και*, Ln [*κ.*], c. ACEFGHKLMSUVΔΛ al ut vdtr omn vv pl; item L s[scr] *επιστ. δε* | *ω* c. DEGHKMSUVΔΛ al ut vdtr omn Cyr (F *ὧν*, y[scr] *ὅ*) .. ABCL *ον* (Ln) | *αυτω* .. K d om | *ο ις* c. ABCDEFGHKLM(S?)UVΔΛ al longe pl Cyr .. ς (= Gb+ Sz) om *ὁ* c. min vix mu

51. *αυτου* sec .. D[gr]L 1. it[pler] (non q nec d) vg om (vide et. Or[allud]) | *υπηντησ.* (D ante *οι δουλ.*) c. BCDKL al fere[20] ald .. ς *απηντ.* c. AEFGHMSUVΔΛ al longe pl Or Chr Cyr | *αυτω* (A al[3] *αυτον*) .. d om | *και απηγγ.* (K al[5] *ανηγγ.*, D *ηγγειλ.*) .. BL cop syr[hr] om. Contra D a b basm al add *αυτω*, sed D b omisso *λεγοντες* | *ο* (C* om) *παις* c. ABCEFGHMSVΔΛ al longe pl Heracl Or[3] Chr .. DKLU 13. 33. 69. 124. al fere[25] ald Cyr Thph *ο υιος* (item *filius* it vg, syr[cu] et[sch] syr[p mg] cop basm al) | *σου* c. D[gr]EFGHKLMSUVΔΛ al fere omn a b e q syr[omn] cop basm al Heracl Or[1] Cyr Chr .. ABC 13. c d f ff[2.] (vdtr) g l vg arm Or[1] *αυτου* (Ln)

52. *την ωρ.* (B add *εκεινην* omissis *πα. αυτ.*) *παρ αυτων* c. ACDKU al plus[10] a b c e g q vg .. ς *παρ αυτ. την ωρ.* c. EFGHLMSVΔΛ al longe pl vv pl (sed mu ut ff[2.] *in qua hora*, f *in quam oram*) Chr Cyr | *ειπον ουν* c. BCL 1. 33. al aliq arm .. ς (Ln) *και ειπον* (D *-παν*) c. ADEFGHKMSUVΔΛ al pler vv mu Chr Cyr .. e fos cop basm syr[cu] et[sch] *ειπον* | *εχθες* c. AB*CDKL al? .. ς *χθες* c. B**EFGHMSUVΔΛ al ut vdtr omn | *αυτον* (A *αυτην*, item B[mg]) .. B* om

53. *ο πατηρ* .. C al[10] e cop basm syr[omn] (sed syr[hr] *του παιδος*) al add *αυτου* | *εν* pr .. BC 1. Chr (et.[mosc 5], sed[mosc 6] om et. *εν* sec) om (item it vg *illa hora erat in* [sed it[mu] om] *qua*) | *οτι* sec c. DEFGHIKMSUVΔΛ al pler e f q al Chr .. Gb[0] Ln om c. ABCL al[5] ald it[pm] vg al Cyr | *ολη* (et. Heracl Or al; arm al ante *η οικ.*) .. I al[7] Chr[mosc 8 semel] om

54. *τουτο* c. AC[corr]DEFHIKLMSUVΔΛ al pler vv pler (e *hoc igitur*) Chr Cyr Chron[405] .. BC*G al pauc cop[2] (non cop[dz]) Or[2] add *δε*

V.

1 ($^{88.1}$) *Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰη-*
σοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 *ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προ-*
βατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς
ἔχουσα. 3 *ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,*

V. 1. *μετα* .. v al fere^{25} f cop^{wi} al add *δε* | *εορτη* c. ABDGK(S?)UVΛ al pl Or (addit „*οὐ πρόσκειται τὸ ὄνομα αὐτῆς*") Chr (addit *ποία ἑορτή; ἐμοὶ δοκεῖ ἡ τῆς πεντηκοστῆς*, assentiente Cyr ad h. l.) Chron$^{405-406}$ (*ἐπειδὴ γὰρ ἐπίσημον καὶ ἐξαίρετον καὶ πρώτην ἑορτὴν ἰουδαῖοι τὴν τοῦ πάσχα εἶχον διὰ τοῦτο ὁ εὐαγγ. ποτὲ μὲν μετὰ προσδιορισμοῦ ταύτης μέμνηται λέγων Ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τ. ἰουδ., ποτὲ δὲ ἀπροσδιορίστως γράφων Ἦν ἑορτὴ τῶν ἰουδ.*) cat .. 49. *η εορτη* c. CEFH(I vdtr)LMΔ al fere^{50} ald cop sah Cyr Thph (:: *ἡ* qui addiderunt, *τὸ πάσχα* intellegi voluerunt) | *των ιουδαιων* (syr^{hr} om) .. Λ *των αζυμων*. Praeterea 131. add *η σκηνοπηγια* | *ις* c. ABDHIKL al^{16} ac plur Chron^{2} .. ς (Gb^{00}) praem *ὁ* c. CEGMSUVΔΛ al longe pl Or Chr Cyr

2. *εστιν* (et. Chr Cyr al) .. syr^{omn} arm al Nonn *ην* | *επι* (ADGL d q Nonn *εν*) *τη προβ.* (a b ff^{2} *in inferiorem partem* [ff^{2} *-re -te*] *natatoria piscina* [b *-riae -nae*]) .. 61.^{mg} 116. 57.^{ev} e vg (et. for fu? tol al; sed non am em fos gat ing mm mt san al) aeth^{utr} sl$^{ed\ res}$ Eus Ath Amm cat (*προβατικὴ ἐκαλεῖτο* [*ἡ κολυμβ.*] *ὅτι ἐκεῖ συνήγετο τὰ πρόβ. τὰ μέλλοντα σφάζεσθαι εἰς τὴν ἑορτήν, καὶ τὰ ἔγκατα αὐτῶν ἐπλύνοντο ἐκεῖ*) Thdor^{mop} (*μετὰ τὰς ἐν κύκλῳ πέντε στοὰς μέση ἦν ἡ προβ. κολυμβ.*) Chr Thph Hier Bed *προβατική* (pp laudati nonnulli, ut Amm et Thdor, certe coniunxerunt *προβατικη* cum *κολυμβ.*) .. I syr^{cu} et^{sch} perss sax Cyr om (Gb^{0}) | *κολυμβηθρα*: ς et ς^{e} 1624. Gb Sz *-βήθρα*. Sed ς^{e} 1633. Wtst al *-βήθρᾳ* (ita et. sl^{ed} et^{ms}, sed non sl^{3}) | *επιλεγομενη* .. DV 1. 33. 131. al^{5} vv aliq *λεγομενη* | *βηθεσδα* (et. q *bethesda*, f *betesda*, item syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg}$ al; Λ al *βιθεσδα*, al similiter) .. L e l Eus *βηζαθα* (*bezatha*), 33. *βηθζαθα*, D *βελζεθα*, a *belzatha*; b *betzeta*, for harl* al *bethzeta*; ff^{2} *berzeta* .. B c vg (et. am em ing fos gat san al) cop sah syr$^{p\ txt}$ aeth ar^{p} Thph Tert Hier al *βηθσαιδα* | *στοας* .. L *στομα*

3. *εν ταυταις* .. D add *ουν* (syr^{cu} et^{sch} al *και εν ταυτ.*) | *κατεκειτο* .. DΛ** q** sah *-κειντο* (item sequente *turbae* a b cop) | *πληθος* (L praem *το*) c. BCDL 33. 68. a b e l q cop sah syr^{cu} sl Chr^{2} (ex cdd mu atque et. mosc^{6}; sed edd semel add semel praem *πολυ*) .. ς (Gb^{00}) add *πολυ*, Ln [*πολ.*], c. AEFGHIKMSUVΔΛ al pler vv mu Cyr (:: cf Mc 3, 7 et 8. Lc 5, 6. 6, 17. 23, 27. Act 17, 4.) | *ξηρων* (perss exprim *παραλυτ.*) .. D a b l add *παραλυτικων*. Praeterea ς (Gb^{00}) Ln add *εκδεχομενων* (al^{6} *απεκδεχ.*) *την του υδατος κινησιν* c. A**C***DEFGHIKMSUVΔΛ al longe pler vv pl Cyr al (vide post) .. om c. A*BC*L 18. 157. 314. q syr^{cu} cop^{ds} sah (de Nonn vide ad v. 4.)

χωλῶν, ξηρῶν. 5 *ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ*
ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 *τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατα-*
κείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ Θέλεις
ὑγιὴς γενέσθαι; 7 *ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν Κύριε, ἄνθρωπον*
οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν·

---

4. ς Ln istum vers. sic habent: *ἄγγελος γὰρ* (L it^{mu} vg *δε*, 51.^{ev} cop^{wi} om; arm *και αγγ.*; AKL al fere^{30} ald it^{mu} vg [sed non for al] arm al Cyr Amb^{1} add *κυριου*: hinc Ln [*κυρ.*], al^{3} *του θεου*) *κατὰ καιρὸν* (L *κα. καιρω*, test aliq post *κατεβ.* pon; a b ff$^{2\cdot}$ gat om; cop^{wi} *ad hos omnes*) *κατέβαινεν* (LC*** *-βενεν*, al^{2} *κατηρχετο*, Δ 42. for fos al syr^{p} aeth al$^{2\cdot3\cdot8\cdot}$ *ελουετο*, K *ἐλούετον*) *ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ* (a b ff$^{2\cdot}$ gat om *ε. τ. κ.*) *καὶ ἐτάρασσε* (C***GHIMUVΔ* al fere^{70} vv aliq [*movebatur*] Thph Amb^{2} *-σσετο*) *τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς* (it^{pl} vg [sed non am fu] arm Amb^{1} add *in piscinam* [*natatoriam*]) *μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος* (*μετ.* usq *ὕδ.* om a b ff$^{2\cdot}$ gat Amb^{1}) *ὑγιὴς ἐγίνετο* (FL al mu *εγεν.*) *ᾧ δήποτε* (Ln *οἱωδηποτοῦν* c. A; L *ὑοδηποτε*, K 42. *ω δ αν*) *κατείχετο* (L al aliq *κατηχ.*, C*** *κατηχετω*) *νοσήματι* c. AC***EFGHIK LMUVΔ al pl a b c e ff$^{2\cdot}$ g vg (ex cdd^{pler} sed vide post) syr^{sch} (syr^{p} c.* et ob. vide post) cop^{wi} al Cyr (ad ipsum txt nihil habet, post vero sic: *κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἄγγελοι καταφοιτῶντες ἐξ οὐρανοῦ τὸ τῆς κολυμβ. ἐξετάραττον ὕδωρ* etc) Chr (in textu non habet, sed agnoscit in comm) Thph Euth Tert (alludit) Amb^{2}. Item habent sed asteriscis notata S al^{12}, item obelis Δ 262. 269. d^{scr} k^{scr*} (syr^{p} notat asterisco *αγγελος* usq *υδωρ*, item obelo rell) .. om (Gb^{oo}) c. BC*D 33. 157. 314. f l q harl* san al^{2} (sunt paris: alter reg 4582.* alter collegii s. Ludov.) syr^{cu} cop^{dz} sah arm$^{cdd\ pler}$ Aug (Nonn an legerit verba maxime dubia ambigitur, sed vix credo. Habet enim sic: *εὐρυτενὴς ἀσάμινθος, ὅπῃ κεκακωμένος ἀνήρ, Ἄλμασιν αὐτομάτοισιν ἰδὼν ὀρχούμενον ὕδωρ, Ὁππότε κυμαίνοντι δέμας φαίδρυνε λοετρῷ, Θερμὰ πεπαινομένης ἀπεσείσατο λύματα νούσου, Φέρτερον ἰητῆρος ἰδὼν ὀδυνήφατον ὕδωρ.*)

5. *τις* .. D 11. it^{aliq} arm om | F al vv aliq *εκει ανθρ.* | *και* (Gb Sz) c. ACDEFGHILMUΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 157. al fere^{70} it^{pl} vg (sed non am al) al mu Eus$^{in\ titulis}$ Cyr (et. Chr ap Wtst) Thph .. ς om (Ln [*και*]) c. BKSVΔ al pm vv mu Chr | U om *τη* | ADE* al *ασθενια* | *αυτου* c. BC*DL 1. 33. 124. al plus^{10} it^{pl} vg cop sah arm Cyr Chr .. ς om (Ln [*α.*]) c. AC***EFGHIKMSUVΔΛ al longe pl b f q al mu Or Aug

6. EΔ al aliq *θελης*

7. *απεκριθη* .. A**D *λεγει* | *κυριε* .. C**FGH 33. 124. al fere^{20} syr^{sch} et^{p} et^{hr} (non item syr^{cu}) al Chr (et.$^{mosc\ 6}$) praem *ναι*, atque C** al^{8} syr^{sch} et^{p} pers^{p} Chr$^{mosc\ 5}$ (Chr^{montf} *ἀλλ᾽ ἄνθρ.*) pergunt *ανθρ. δε* | *υδωρ* .. syr^{p} c. ob. add *υπο του αγγελου* | *βαλη* (Gb Sz) c. ABC^{corr}DE FGHKLMSUVΔΛ (G al *βάλει*) al longe pl Cyr^{hr} Chr, item C* al^{8} Cyr

ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 *λέγει αὐτῷ*
ὁ Ἰησοῦς Ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 9 *καὶ*
εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ
καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 *ἔλεγον*
Ex 20, 10. *οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστίν*
σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 (39.10) *ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ὁ ποιήσας*
με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
12 *ἠρώτησαν αὐτόν Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι Ἆρον καὶ*
περιπάτει; 13 *ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς*

εμβαλη .. ϛ *βαλλη* c. min aliq | *εγω* (13. it[mu] al ante *ερχ.*) .. v al fere[10] Aug om | B* *προς* | *καταβαινει* .. 69. add *εγω δε ασθενων πορευομαι*, item 64. *και λαμβανει ιασιν*

8. *εγειρε* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMΛ al pl .. ϛ *-ραι* c. S (e sil.) ΓVΔ al pm | *αρον* .. ADK a b e ff[2] praem *και*, hinc Ln [*κ.*] | *κραβαττον* c. AB* CDFGHKLMSUΔΛ al pl; E *κραβατον*, sed vv sqq *κραβαττον*; et. a b d e am ing for san al *grabattum* (q *crabattum* et *crabbattum*; f *gravatum*, c al *grabatum*) .. ϛ *κραββατον* c. B** V al mu. Item vv sqq. (:: cf et. ad Mc 2, 4 sqq)

9. *και ευθ.* (D l arm om) *εγ. υγ.* (D 1. 118. it[pler] [non q] vg *υγ. εγ.*) *ο ανθρ.* (108. gat Chr[mosc 6] [Chr[montf] deest v. 9.] om) .. 96. 97. om. item omissis simul *και ηρ.* usq *περιπ.* al[6] | *ηρεν* .. D 1. 13. 69. 124. a b e ff[2] syr[sch] et[p] c.* al praem *εγερθεις* | *αυτου* .. C* *εαυτου* | *περιεπατει* .. AL 68. *περιπατει* | *εν εκεινη τη ημερα* .. D e om

10. D *τω τεθαραπευμενω* (item B* Act 4, 14. *τον τεθαραπευμενον*) | *ουκ* c. BC***EFHKMSUΔΛ al pl it[pm] vg syr[omn] al Cyr[hr] Chr Hil .. Ln [*και*] *ουκ* c. AC*DGLV al fere[10] a b e l cop sah al mu Cyr (non ad h. l.) Gaud | Ln *τ. κραβ. σου* c. C*DLΛ al[12] it (exc e) vg syr[omn] (sed[p] c.*) al pm Cyr Chr Hil al

11. *απεκριθη* c. C***DEFHMSUV al longe pl it[pler] vg syr[cu] al .. Ln praem *ος δε* c. AB, item *ο δε* C*GKLΛ al fere[25] Cyr, item f fos cop (sah *απεκρ. δε ο ανθρ. λεγων*) syr[sch] et[p] al

12. *ηρωτησαν* c. BD 7.[ev] p[scr] a e ff[2] fos syr[cu] sah arm .. ϛ add *ουν*, Ln [*ουν*] c. ACEFGHKLMSUVΔΛ etc (sed q cop *δε*) | EFKL*Λ al *ο ειπον αρον* c. BC*L sah (*sume eum, abeas*) .. ϛ (Ln) add *τον κραββατον* (Ln *κραβαττ.*) *σου* c. AC***DEFGHKMSUVΔΛ al ut vdtr omn vv pler Chr al (:: ex vv. 8 et 11.). Ceterum Λ* al[6] b om v. 12. a *περιπ.* ad *περιπ.* transilientes

13. *δε* .. D* d om | *ασθενων* (Gb') c. D b l fos .. ϛ (Ln) *ιαθεις* c. unc pler et min ut vdtr omn it[pl] vg al pl Chr al Aug; item Chr (et.[mosc 6]) *τεθεραπευμενος* .. pers[p] *ασθενων ιαθεις*, q plane om (:: *ασθεν.* non ineptum est, quamquam eiusmodi ut tantam lectionis varietatem creaverit : alii enim omiserunt salvo sensu, alii addendum duxerunt quod sanatus esset ille infirmus, alii pro *ασθ.* vel *ιαθεις* vel *τεθεραπευμ.* substituerunt. Nimis ieiuna coniectura est pro *ἰαθείς* ex v. 7.

ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι
ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος
καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν
ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα
ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ
μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον
ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάβ-
βατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν
τῷ θεῷ. 19 ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν

---

substitutum esse *ασθενων*. Nec si ὁ *δέ* evglista dedisset, tot turbae oriri poterant. Ut vero toties BD soli vel fere soli rectum tenere iudicandi sunt, ita etiam facile fieri potuit ut alter eorum solus verum servaret. Id quod statuendum est ubi graves caussae testimonii auctoritatem augent.) | *εστιν* .. D *ην* (it vg *quis esset*) | D* *ενευσεν*

14. *μετα* .. FΛ cop add *δε* | *ὁ* .. B om | *ιδε* .. Λ* al *ιδου* | *σοι τι* (Sz et Gb'') c. ABCFGHLMSUVΔΛ al pl c vg (et. am for ing san al; al om *tibi*) al Cyr^{alex} et^{hr} al .. ς *τι σοι* c. DEK al pm vv mu Chr

15. *απηλθεν* .. A b q fos syr^{omn} al praem *και*, hinc Ln [*κ.*]; item DΔ al^{12} cop Chr (et.$^{mosc\ 6}$) Cyr add *ουν* | *ανηγγειλ.* c. ABEFGHMSVΛ al longe pl; et DKUΔ al^{20} fere Chr (et.$^{mosc\ 6}$) *απηγγ.*, item it^{pl} vg syr^{p} al .. 49. *ειπεν* c. CL al^{5} a e q syr^{cu} et^{sch} cop Cyr | *αυτον* .. DΔ** et*** 1. 19.** 29. 40. 118. 244.** 357. a e ff$^{2.}$ l q syr^{cu} cop al *με* (:: quae lectio commendatur 4, 51. ubi multi *αυτου* pro *σου* substituere)

16. *οι ιουδ. τον ιν̅* (Gb'') c. BCDLU 33. 69. g^{scr} it^{pl} vg cop^{dz} syr^{sch} (syr^{cu} *οι ιουδ. εδ. τ. ιν̅*) .. ς *τον ιν̅ οι ιουδ.* c. AEFGHKMSVΔΛ al pler a e q syr^{p} cop^{wi} al (Chr [et.$^{mosc\ 6}$] *εδιωκ. ουν αυτον οι ιουδ.*). Praeterea ς (= Gb) add *και εζητουν αυτον αποκτειναι*, Ln [*κ. ε. α. απ.*], c. AEFGH KMSUVΔΛ al pler f q syr^{sch} et^{p} al Cyr^{1} (et^{txt} ad h. l. sed non agnosc comm) Chr^{montf} (sed nec$^{mosc\ 6}$ nec^{comm} agnosc) Hil .. om c. BCDL 1. 22. 33. 69. 249. it^{pler} vg syr^{cu} cop arm Chr$^{mosc\ 6}$ Nonn | *εν* (D a b e q om) *σαββ.* .. EFH al fere^{15} add *τα ιαματα*

17. *ο δε ις̅* (B om) *απεκρινατο* (D *απεκριθη*)

18. *ουν* .. D it^{mu} for Tert Hil^{saepe} al om | *οι ιουδ.* (D Hil^{1} ante *εζητ.*) .. 409. om | Λ* *ελυσεν* | *αλλα* .. Δ 13. al vv aliq Chr (et.$^{mosc\ 6}$) add *οτι* | *ισον εαυτ. ποι. τω θεω* .. Epiph^{614} (libere) *ισον θεω εαυτον φασκων*

19. *απεκρινατο* .. D al aliq *απεκριθη* | *ουν* .. 33. y^{scr} al^{3} it^{pl} fos arm al (syr^{cu} nil nisi *Iesus dixit eis*) om | *ο ις̅* .. B c^{scr} om | *ειπεν* (it vg *dixit*) .. BL *ελεγεν*, p^{scr} *λεγει* | *ο υιος* (et. Or al Hil^{saepiss} al) .. D 13. 69. 124. arm add *του ανθρωπου* | *ποιειν* (13. 69. 124. al^{5} it^{mu} vg Hil^{saepe} [sed non^{semper}] post *αφ εαυτ.* pon, V om) *α. ε. ουδεν* (D *τι*

μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα
καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα
δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ
ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς
νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ
Act 17, 31. γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ
υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα.
(40.1) ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐ-
1 Io 2, 23. τόν. 24 (41.10) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων
καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν
3, 18. οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες
ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδω-
κεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ θαυμάζετε

post ποι.) εαν (B αν) | βλεπη .. EHMΛ al pl (11 ap Scriv) -πει | D[gr] ποιουντα τον πατερ. | αν : et. Or (εαν) Epiph[354] Cyr[hr] al .. AD[gr]L 126. al fere[10] om, item (quae) e q | ποιη .. D ποιηση, AE*Λ al plus[30] ald ποιει, item (fecerit a c d f al vg Amb) facit b e q Tert Hil[saepe] al | ομοι. ποιει .. D it[mu] Hil[saepe] (sed non[semp]) al mu ποι. ομοι.

20. φιλει (Epiph[801] al) .. D Or Chr (et.[mosc 6]) αγαπα (it[pler] d vg diligit; a amat) | D δεικνυει, A διγνυσιν (E*LΛ δικν.) | D 16. α (L om) αν αυτ. ποιη (d facit) | δειξει .. D 28. e δεικνυσιν | L al θαυμαζετε

21. L al ους θελη (item LM al v. 22. κρινη)

24. οτι .. D al[2] Clem Chr[mosc 6] om | τον λογον .. 247. Clem των λογων (Chr[1] τους λογους) | ερχεται .. b e f ff[2.] l q am gat mm Tert al veniet; μεταβεβηκεν .. e ff[2.] l q am al mu pp aliq transiet vel transibit; b c for tol pp aliq transit (Nonn ἴξεται ἐκ θανάτοιο etc) | την .. D* om

25. ακουσονται .. B 22. 357. Chr[2] (et.[mosc 4]) Cyr[2] -σουσιν, item L 1. 33. 69. 157. Chr[mosc 2] -σωσιν | θεου .. KS 28. al[10] syr[hr] syr[p mg] Chr[1] ανθρωπου (syr[cu] του θεου pro τ. υι. τ. θε.) | ζησουσιν c. BDL 22. 33. 346. 357. Chr[1] in[mosc 6] (:: cf ad 6, 57 et 58. 14, 19. Contra 11, 25. ζησεται tantum non fluct [paullo aliter 6, 51.] nec magis Mt 9, 18. 4. 4. [ex LXX] et alibi) .. ς ζησονται c. AEGHKMSUVΛΛ al pler Const al

26. ο πατηρ .. D add ο ζων | εδωκ. κ. τ. υιω .. BL b l Eus[marc 2] Epiph[841. 857.] Cyr[aliq] Tert Hil[aliq] (sed non[ubiq]) al κ. τ. υι. εδ. (al Cyr[2] δεδωκ.), item Or εδωκεν post ζωην posito

27. και κρισιν .. Ln om και c. ABL 33. it[pl] (et. d, non item f g q) vg[ed] (non item am fu for em ing mt al) syr[cu] cop arm al Or[2] Did Paul[samos]

τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται
τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιή- Mt 25, 46. · Dan 12, 2
σαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς
ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν,
(42. 1) ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με. 31 (43. 10) ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία
μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ,
καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 1, 19 ss.
33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
θείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ
καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς

---

ap Chr (Chr[cdd] var) Cyr (sed non ad h. l.) Aug[1] al | οτι υι. ανθρ. εστ. : cum antecdd conjg (et. L ac pl; quippe in multis inprimis antiquiss neutrius coniunctionis certa ratio est. Conjg ita et. b e f m syr[cu] cop) Or Did Cyr (in ipso comm) Paul[samos] ap Chr (Chr ipse contra dicit his : ἀλλ' οὐδεμίαν ἀκολουθίαν ἔχει τοῦτο οὕτω λεγόμενον· οὐ γὰρ διὰ τοῦτο ἔλαβε κρίσιν ὅτι ἄνθρωπός ἐστιν - ἐπεὶ τί ἐκώλυε πάντας ἀνθρώπους εἶναι κριτάς; - ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς ἀρρήτου οὐσίας ἐκείνης ἐστὶν υἱός, διὰ τοῦτό ἐστι κριτής. οὕτω τοίνυν ἀναγνωστέον Ὅτι υἱ. ἀνθρ. ἐ., μὴ θαυμάζ. τοῦτο. Eadem fere in cat et scholl exhibentur.) Nonn Tert Hil Aug al. Contra c. sqq conjg EMΔ (certe vdtr) al mu ald q (vdtr) syr[sch] et[p] (uterq post ὅτι add δέ sed syr[p] c.*) arm Chr (vide ante) Dam Thph Euth

28. ακουσονται .. B 157. Cyr[txt] (non[com]) -σουσιν, L 33. -σωσιν (cf ad v. 25.)

29. εκπορευσονται .. D εξελευσονται (cf Mt 25, 46. απελευσ.) | οι sec c. B a e ff[2]· Tert Aug[2] .. ς add δε, Ln [δε] c. ADEGHKLMSUVΛΔ etc (et. Aug[aliq] Hil al); item cop syr[cu] et[sch] Ir[int] praem και | D οι δε φαυλα πρασσοντες

30. ποιειν (et. Ign[intpl] Or al) .. D 13. 249. it[pl] vg Eus[marc 1] post εμαυτου, 33. t[scr] ante εγω pon | ουδεν .. G al ουδε εν | G al κρινω | τ. πεμψ. με (B om με ?) c. ABDKLΛΔ al[13] it[pler] vg (et. am for ing al) cop syr[omn] al mu Or[3] Eus[marc 2] Chr (et.[mosc 6]) Amb Aug .. ς (= Gb Sz) add πατρος c. EGHMSUV al longe pl b c em tol (Or[1 libere])

32. οιδα .. D a e q syr[cu] arm οιδατε, 56. 58. 61. οιδαμεν | αληθης .. L 33. αληθινη | η μαρτυρια .. D[gr*] e add μου, item D** (et. d**) 254. b g tol syr[cu] et[sch] cop al Chr (et.[mosc 6]) Fulg αυτου (sed Chr [et. mosc 8] om ην μαρτ. π. εμ.)

34. ανθρωπου .. DA** 126. al[8] mm cop[wi] -πων (:: cf v. 41.), item A* al[4] -πω | λεγω .. L λαλω

35. αγαλλιαθηναι c. ADEGHKMSUVΛΔ al longe pl Chr[mosc 5] .. ς (= Gb

10, 25. ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
14, 11. Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά,
αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν
περὶ ἐμοῦ· (44. 8) οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος
αὐτοῦ ἑωράκατε, 38 (45. 10) καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν
ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.
39 ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον
ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέ-
λετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχετε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων
οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ
ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου,

---

Sz) αγαλλιασθηναι c. BL al vix mu Chr Cyr | A al5 it^aliq vg (sed non am fu for al) Chr (et.^mosc 6) Hil al πρ. ωρ. αγαλλ.

36. μειζω (D Chr [et.^mosc 6] -ζονα) c. EKLSUVΔ al pl .. Ln μειζων c. AB EGMA (ζω exeunte versu) al mu | BD ιωανου | δεδωκεν c. BL 1. 33. 157. al plus12 Ath428 .. ς (Ln) εδωκεν c. ADEGHKMSUVΛΔ al longe pler Chr Cyr | v om ὁ pr | αυτα sec .. G 33. om | α εγω (εγ. c. EGHKMSUVΛΔ al pler it^pler vg al Cyr^com 274 Chr Aug Arn; Ln om c. ABDL al8 b cop arm Cyr1 [txt] Hil) ποιω .. 38. 435. a ff2. l Ath428 Did Chr1 (et.^mosc 6) Hil1 cod om | απεσταλκεν .. D al20 Chr (et.^mosc 6) απεστειλεν

37. εκεινος c. BL a syr^cu (vdtr) go (*hic*) Ath448, item D εκεινος αυτος .. ς (Ln) αυτος c. AEGHKMSUVΛΔ al ut vdtr omn it^pler vg al mu Chr Cyr Tert Hil al | μεμαρτυρηκεν (et. Ath al Tert Hil) .. D vv mu Fulg al μαρτυρει | ακηκ. πωπ. c. EGHMSUVΛΔ al pler cop Cyr^aliq Chr Tert Quaest .. Ln πωπ. (258. Hil1 om) ακηκ. c. ABDKL al10 it vg al pm Ath Cyr^hr Cyr^alex 1 Hil1 al | εωρακ. c. ABDUVΛ (item s e sil.) al pl .. EGHKLMΔ al mu εορακατε

38. εν υμ. μενοντα (13. οντα) c. BL 1. (13.) 33. 124. y^scr al b c f ff2. g l vg Ath448 Cyr Hil Adim (ap Aug) .. ς (Ln) μεν. εν υμ. c. ADEGHKM SUVΛΔ al pler a e q go syr^p (al mu libere) Chr | D al6 απεσταλκεν (K απεστειλεν)

39. εραυνατε c. B* (cf 7, 52. 1 Pe 1, 10. 1 Co 2, 10. Apoc 2, 23. quibus ll. omnib. eadem forma gravib. testib. nixam edidimus, fultam illam quidem et. antiquissimis LXX codd. plerisq.) .. ς (Ln 49.) ερευν. c. rell qui supersunt ut vdtr omnib | εχειν .. D ante εν αυτ. | αι μαρτυρουσαι .. D^gr* αμαρτανουσαι

40. ζωην (U praem και) .. D al6 vv aliq Chr (et.^mosc 7) add αιωνιον

41. AK al18 cop arr Cyr Chr (et.^mosc 4) ανθρωπου (:: ex v. 34.)

42. αλλα c. BDL .. ς αλλ c. AEGHKMSUVΛΔ etc | ουκ εχετε (A ουχεται) .. D b e q ante την αγαπ. | LΔ al εν αυτοις

καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖ-
νον λήμψεσθε. 44 *πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ* 12, 43.
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ
ζητεῖτε; 45 *μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πα-*
τέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
46 *εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ* *Gen 3, 15. *Dt 18, 18.
ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 *εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,*
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

1 (46.1) *Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης* Mt 14, 13–21. Mc 6, 32–44. Lc 9, 10–17.
τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 *ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πο-*
λύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 (47.2)

43. *λημψεσθε* c. ABDLΔ .. ϛ *ληψεσθε* c. rell ut vdtr omn

44. *υμεις* (122. Or[1] post *πιστ.*) .. L 355. 32.[ev] om | AL al[5] Cyr Chr (et.[mosc 5]) *πιστευειν* | BDK al Or[1] *παρ* | *αλληλων* .. Δ al plus[20] Or[1] Eus[praep] Ephr Hil *ανθρωπων* (-*ποις* Or) | *θεου* (et. Or al mu Hil al) .. Ln [*θεου*] : om B a b cop[dz] (*μονου* om al[2]) | *ζητειτε* .. al[10] e l Ephr Chr (et.[mosc 7]) Aug *ζητουντες*

45. *εγω* .. G*K*Δ 262. y[scr] al om | *υμων* pr .. L y[scr] al *υμιν*, D* *υμας* | *ο κατηγορων* (M -*γορος*) *υμων* .. B add *προς τον πατερα* | *μωυσ.* c. BDKL al mu .. ϛ *μωσ.* c. AEFGHMSUVΔΛ al pl. Praeterea vide alibi.

46. *επιστευετε* .. Δ y[scr] al Eus[ps] *επιστευσατε* bis (al Ign[intpl] sec loco) | *μωυσ.* (et. Or Epiph Bas Chr) .. ϛ *μωσ.* (et. Ign[intpl] Thdrt Cyr) : ut v. 45. | -*σει* c. ABDEFGLVΔ al pm (11 ap Scriv) ald Ign[intpl] (sed[edd 2] -*σῃ*) Or Epiph[60. 67.] Bas Chr Cyr .. ϛ -*σῃ* c. HKM(S?)UΛ al pl Thdrt | *γαρ εμου* (et. Ign[intpl] Or Const al) .. D al plus[10] *εμ. γαρ* (Λ* add *αν*)

47. F *γραμασιν* | Epiph[606.] *πως αν τους εμους λογους ακουσητε* | *πιστευσετε* .. DGSΔ 1. 28. 69. 124. al plus[20] Or[cod] Chr[mosc 4] *πιστευσητε* (go *credatis*) .. BV 235. t[scr] al Chr[montf] *πιστευετε* (item *creditis* ff[2.] l fos syr[cu])

VI. 1. G 157. al al[2. 3.] Cyr[aliq] om *της γαλιλ.* | *της τιβερ.* (c vg *quod est Tib.*) .. D al[2] b e syr[p] (in codd Bars et Assem 2.) praem *εις τα μερη*, v 247. f go praem *και*. Diff al pauc

2. *ηκολ. δε* c. BDL 1. 33. 69. 124. a b c e ff[2.] l cop Cyr .. ϛ *και ηκολ.* (F al *ηκολουθησεν*) c. AEFGHKMSUVΔΛ al pler it[aliq] vg syr[omn] al Chr Chron[407] | *εωρων* (al pauc *εωρουν*, *εωρασι*, *εωρακασι*) c. EFGHKMSUVΔΛ al longe pler Chr Chron[407] al .. Ln *εθεωρουν* c. (Δ 13. *εθεωρων*) BDL al[4] Cyr | ϛ (= Gb Sz) *αυτου τα σημεια* c. EGHMUVΛ al pl pers[w] sl (sed non[2. 3.]) Chr[1] contra ABDFKLSΔ al[20] it vg syr[omn] cop go al mu Chr[9] (et.[mosc 7]) Cyr Chron (: : cf ad haec Jo 2, 23.)

ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ. 4 ([48.1]) *ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.*
5 ([49.1]) *ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι*
πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον Πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 *τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει-*
ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἤμελλεν ποιεῖν. 7 *ἀπεκρίθη*
αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς,
ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 *λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν*
αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου 9 *Ἔστιν παιδάριον*
ἓν ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 *εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοὺς*
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε-

---

3. *ανηλθ.* (Chron *ανεβη*) .. D al[3] a ff[2.] Chr (et.[mosc 6]) *απηλθεν* | *δε* (D al[4] it[pler] vg *ουν*, syr[cu] et[sch] *και αν.*) .. cop[2] om | ις c. BD .. Δ om .. ς ο ις c. AEFGHKLMSUVΛ etc | *εκει* .. D al[7] post *εκαθ.* (D *εκαθηζετο*. 13. 69. 124. *εκαθεζετο*), al plus[10] pers[p] om

4. *ην δε εγγυς* .. D *εγγ. δε ην*

5. *ο ις* h. l. c. ABDKLM al[12] it vg go cop syr[p] arm aeth Cyr .. ς post *ουν* c. EFGHSUVΛΔ al longe pl syr[sch] (syr[cu] *και ο ις επ.*) al | D it[pl] vg *οχλ. πολ.* | D[gr] *και λεγει* | *τον φιλιππ.* c. AEFGHKMSUVΛ al longe pler .. Ln 49. om *τον* c. BDLΔ al[2] Cyr (:: cf v. 7 ubi pauciss add artic.) *αγορασωμεν* (Gb') c. ABDEFGHLMSΛΔ al longe pl .. ς *-σομεν* c. KΠ al pm Cyr (it[pler] vg *ememus*, b e *emimus*) | G vv aliq *ουτοι φαγ.*

6. *ημελλ.* c. DEFGHMUVΛ al plus[50] Thph .. ς (Ln 49.) *εμελλ.* c. AB KLS (e sil.) Δ al ut vdtr pl Chr Cyr (:: cf 4, 47. 12, 33. 18, 32 ubi pro testium auctoritate omnino edendum erat *ημελλ.*, nec minus fere 11, 51. Quod nescio an et. ad nostrum locum et ad 6, 71. 7, 39. ubi fluctuat testium auctoritas adhibendum sit.)

7. D[gr] *αποκρινεται* | L 74. *ο φιλιππ.* | *αρτοι* .. D post *αυτοις* | L *αρκεσει* | *εκαστος* c. ABL 13. 33. 69. al aliq it vg go cop (syr[cu]) syr[p] arm al Cyr Chr (et.[mosc 7]) Aug .. ς add *αυτων* c. DEFGHKMSUVΛΔ al pl syr[sch] (d *singuli*) | Ln [*τι*] .. om BD b e ff[2.] l q cop go

9. *εν* c. AEFGHKMSUVΛΔ al longe pl c f ff[2.] g q vg go syr[sch] (*quidam*) syr[p] al (cop non liquet, artic. enim indefin. et. num. card. unum exprimit) .. 49. om (prob Schu Gb[0] Ln [*ε.*]) c. BDL al[15] a b e l aeth[utr] al Or Cyr Chr | *ος* (Gb') c. ABD*GUΔ al plus[15] .. ς *ὅ* c. D**EFH(*ω*)KL MSVΛ al longe pl

10. *ειπεν* c. BL al a fos syr[cu] et[sch] arm Or .. ς (Gb[0]) add *δε*, Ln [*δε*]. c. AEFHKMSUVΛΔ al pler vv mu, item DG al it[mu] vg *ουν* (cop *και ειπ.*) | A b *πολ.* (e om) *χορτ.* | *ανεπεσαν* c. ABDEFLMVΔ al plus[20] .. ς *-σον* c. GHKSUΛ al pl | *ουν* c. ABDKLUΔ al pl it[pler] vg cop[wi] syr[p] al Cyr (al[2] *δε*, al[4] e q syr[cu] et[sch] Aug *και ανεπεσ.*) .. Gb[0] c. EFGHMSVΛ al

σαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν
οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακει-
μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνε-
πλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ
ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.
14 ($^{50.10}$) Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον
ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. ᵃDt 18, 15.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν
ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, ($^{51.4}$) ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς 6, 3.
μόνος.
16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Mt 14, 22–36. Mc 6, 45–56.
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς

---

plus^{35} cop^{2} (go *ibi*) | DL al^{5} Cyr om *οι* | *ανδρες* (al^{4} a Aug Cyr *ανθρωποι*) .. AK al^{9} *ανθρ. ανδρ.* | *ωσει* (cop syr^{cu} et^{sch} om) .. DL *ως*

11. *ουν* c. ABDL al c e f ff$^{2.}$ g q vg cop syr$^{p\,mg}$ (in cod Bars) Cyr .. a om .. ς *δε* c. EFHKMSUVΓΛ al pler b go al (sed syr^{cu} et^{sch} *και ελαβ.*) Aug (G 1. 13. 69. 118. 124. 2.^{pe} *και λαβων*) | *αρτους* .. D 59. praem *πεντε* | *κ. ευχαριστησας* (D *ηυχαριστησεν και*) *διεδωκ.* (D al^{8} b e q al Or *εδωκ.*, al^{8} *δεδωκ.*) | *τοις ανακειμ.* c. ABL 1. 33. 118.* 254. p^{scr} it^{pler} vg syr^{omn} syr^{hr} go cop al mu Or Chr Bas Nonn Aug .. ς (Gb^{00}) praem *τοις μαθηταις, οι δε μαθηται* c. DEFGHKMSUVΓΛ al pler b e (al?) Cyr (:: e Mt) | DM al *ομ. δε και* | *εκ* .. M *απο*

12. *ενεπλησθ.* .. E 1. 118. 131. s^{cr} al *επλησθ.* | *περισσευσαντα* .. B al^{8} -*ευοντα* | *απολεται* .. D cop b (praem) f add *εξ αυτων*

13. *ουν* .. DΛ al pauc it^{aliq} *δε* (112. cop^{dz} arm om; a syr^{cu} et^{sch} *και συνηγ.*) | *επερισσευσαν* c. BD al .. ς *επερισσευσεν* (U al *περισσ.*) c. AEFGHKLMSUVΓΛ al longe pler

14. e om versum | L al^{3} *ειδοτες* | B a cop *α εποιησεν σημεια* | *σημειον* c. BD 237. it^{pl} am fu fos for ing em iac mt (sed mm gat ut vg^{ed}) syr^{cu} arm sax Aug Bed .. ς (Gb^{0}) Ln add *ο ιησους* c. AEFGHKLMSUVΓΛ al fere omn f ff$^{2.}$ q vg^{ed} (sed ante *εποι.*) cop go syr^{sch} et^{p} al Cyr (sed ante *σημ.*) | D om *αληθως* | DM 254. it^{aliq} *ο ε. τ. κ. ερχομ.*

15. G 15. al? Chr (et.$^{mosc\,7}$) *ο ουν* (Chr *γνουν*) $\overline{ις}$ | *ποιησωσιν* c. ABL (sed* vdtr additurus fuisse *αυτον*) 1. 28. 33. al q Or Cyr .. ς (Gb^{0}) add *αυτον* c. DEFGHKMSUVΓΔΛ etc | *ανεχωρησεν παλιν* c. ABDKLΛ al pm (al^{2} post *μονος*) it vg go syr^{cu} et^{p} al Cyr .. Gb^{00} 49. om *παλιν* c. EFGHMSUVΓΔ al longe pl ald cop sah syr^{sch} pers^{p} aeth Or Chr (et.$^{mosc\,7}$) Nonn Thph | *μονος* .. D add *κακει προσηυχετο*

17. *εμβαντ.* (D *ενβ.*) .. AK al Chr (et.$^{mosc\,7}$) *αναβαντες* | BLΔ al *εις πλοιον* | *περαν* .. D 13. 69. al (item ut vdtr syr^{cu} al) Chr (et.$^{mosc\,6}$) praem

θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὔπω ἐλη-
λύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς,
18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου
πνέοντος διεγείρετο.
19 ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε
ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης
καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.
20 ὁ δὲ λέ-
γει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν
ὑπῆγον.

22 ($^{52.10}$) Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ-
σης ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συν-
εισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον ἀλλὰ

εις το | καφαρν. c. BD y^{scr} al it (exc q) vg cop sah go al Cyr .. ς καπερν. c. unc rell et al longe pler q al Chr. Cf et. alibi | και σκ. ηδ εγεγον. (ven γεγονει) .. D 69. κατελαβεν δε αυτους η σκοτ. | ουκ c AEFGHKMSUVΓΔΛ al pler (et. ven) c ff^{2} g vg syr^{cu} et^{sch} et^{p} al Chr .. Ln ουπω c. BDL al^{5} it^{pm} cop go syr^{hr} al Cyr Nonn | B al πρ. αυτ. εληλυθει | ο (L 80. om) ις (K al^{12} fere add εις το πλοιον, al eadem praem: .. D 80. it^{aliq} ante προς (syr^{cu} ante ουκ)

18. τε .. D^{gr} it^{mu} go cop syr^{sch} et^{p} δε | διεγειρ. c. BGLUVΔ al^{5} .. ς (Ln) διηγειρ. c. ADEFHKMSΓΛ al pler

19. ουν .. ven add ολην την νυκτα | ως (28. 127. 137. d om) .. Ln ωσει c. AD (ante εικοσ.) al^{9} | σταδιους .. D 106. -δια | G al^{15} fere γενομενον

20. φοβεισθε .. FK (ante αυτους pro αυτοις) al -βησθε

21. λαβ. αυτ. .. D al $fere^{10}$ e go Aug αυτ. λαβ. | εγεν. το πλ. c. ABG(?)L 1. 33. 69. 124. al c e g l q am fu for fos ing mt al arm Or Cyr Aug .. ς το πλ. εγενετ. (D εγενηθη) c. DEFHKMSUVΓΔΛ al pler vv mu | επι της γης .. 13. 28. 69. 124. 127. 157. al^{6} Or επι (127. 157. εις) την γην

22. ιδων (Δ ειδων) c. EFGHKMSUVΓΔΛ al longe pler (et. ven; 67. ιδοντες) e (*cum scirent*) syr^{cu} (Cyr et Chr in textu; sed Chr^{com} ειδον, Cyr^{com} non habet) .. ABL (ιδον) Chr ειδον (Ln) et D 42. ειδεν (y^{scr} ιδεν vdtr), item (:: quod magis ab interprete quam ab ipso quem reddiderunt textu esse vdtr) alterutrum it^{pler} vg go cop sah syr^{sch} et^{p} (syr^{p} mg εγνωσαν) al, Nonn σκοπιαζεν | ει μη εν c. ABL 1. 11. 22. 42. 157. 265.* it^{pler} vg go cop aeth arr $pers^{w}$ Nonn .. ς (= Gb) add εκεινο (ΓΔ -νω, D 33. 235** y^{scr} al ut vdtr ald a syr^{cu} arm $al^{2.3}$ Chr^{3} [$et.^{mosc\,7}$] om) εις (al om) ο (Δ ον, E^{*}Γ al ω) ενεβησαν (Δ al mu Cyr ανεβ., sah post οι μ. τ. ιυ) οι μαθηται αυτου (D^{**} 13. 69. 124. a syr^{cu} sah arm του ιυ, D^{*} αυτου ιυ, 108. syr^{sch} $pers^{p}$ om) c. DEFGHKMSUVΓΔΛ (om ου in sqq) al pler (et. ven) a (b nil nisi *illut* add) e syr^{omn} sah al Chr Cyr | ο ις (vv aliq ante τοις μα. αυτ., Α utroq loco) .. e^{scr} y^{scr} al^{5} Aug om | πλοιαριον sec c. EFGHMSUVΓΔΛ al longe pl (et. ven) item (*navicula*) a f q (priore loc. *navis* e q) syr^{p} .. Gb Ln 49. πλοιον c. ABDKL al^{24} Cyr Chr ($et.^{mosc\,7}$) item it^{mu} vg (:: fluct et. πλοιαρια v. 23., non item πλοιον v. 17 et 21. Eo magis nostro loco πλοιον se

μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον, 23 ἄλλα δὲ ἦλθεν πλοιάρια
ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστή-
σαντος τοῦ κυρίου· 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν
ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ
ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντες
αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ Ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας;
26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός.
28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ

---

commendabat quoniam ad idem navigium respicitur de quo vv. 17 et 21. relatum est)

23. *αλλα δε* (BL 33. e cop om; sah *et ecce alia*) *ηλθεν* (KLMΓ 1. 33. 124. al^{20} fere *-λθον*, 254. *διηλθον*, K al pauc ald post *πλ.*, L post *τιβερ.* pon) *πλοιαρια* (B 157. 32.^{ev} item [vide ante] it^{mu} vg *πλοια* : sic Ln) .. D arm *αλλων πλοιαριων ελθοντων*, item b (similiterq syr^{cu}) *et cum supervenissent aliae naves* | *τιβεριαδος* .. B al^{12} praem *της* (:: cf v. 1.) | *ευχαριστησαντος του κυρ.* (al^{7} syr^{sch} et$^{p\ mg}$ pers^{p} *του* $\overline{ιυ}$, p^{scr} *αυτου*) .. c for fos em ing tol al *gratias agentes domino* (fos al *deo*) .. D 69. a e arm om (Gb^{0})

24. *ειδεν* (AKLΔ al *ιδεν*) .. U *εγνω* | $\overline{ις}$ .. H 264. om (3. post *εστ.* pon) | *ενεβησ.* (L al^{15} *ανεβ.*) *αυτοι* (*αυτ.* c. ABDEFGHKLMVΔΛ al longe pl [et. ven] ald q cop syr^{p} al Cyr Thph; ς [= Gb Sz] *και αυτ.* c. UΓ al vix mu; ℵ al^{4} it^{pler} vg go syr^{cu} et^{sch} al om) *εις τα* .. D b ff^{2} l *ελαβον εαυτοις*, item 13. 69. 124. arm *ελαβον αυτοι* (124. *-τοις*) *τα* | *πλοιαρια* c. BDL 33. 69. 124. 249. 254. 259. 264. al ut vdtr it^{pler} vg syr$^{p\ mg}$ Cyr Thph (:: cf et. ad Mc 4, 36. Praeter cap. nostrum *πλοιαρ.* non legitur nisi 21, 8. Mc 3, 9 et 4, 36; *πλοιον* vero fere septuagies) .. ς (49.) *πλοια* c. AEFGHKMSUVΓΔΛ al longe pl q syr^{p} | *καφαρναουμ* .. ς *καπερναουμ* (et. ven) : ut v. 17. | *τον* $\overline{ιν}$ .. K al^{6} for *αυτον* (b* om)

25. *ραββει* c. BℵIIΓΛ al (cf et. alibi ubi sic unc pl, inprimis ACD) .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. ADFGKLMUΔ (SV e sil.) al pler | *γεγονας* .. D *εληλυθας* (28. *ηλθες* ante *ωδε*, 48. Chr^{1} [et.$^{mosc\ 7}$] *παραγεγον.*) it vg al mu

26. *ειδετε* c. BEFGLMΓΔΛ al pl .. AHKUV al mu *ιδετε* .. D *ειδατε* | *σημεια* (et. Or al) .. D a b fos gat go add *και τερατα* (:: ex 4, 48.)

27. *την βρωσιν* sec c. ABDKLMSUVΓΔΛ al longe pl vv pler Clem^{1} Or Cyr Chr^{3} Hil Novat .. EFGH al^{15} it^{aliq} (non a b e f q) vg Clem^{1} Const Epiph^{1070} Chr^{1} Aug om | *υμιν δωσει* (al aliq a b f q vg [sed non am fu al] Chr^{1} Hil *δω. υμ.*) .. D e ff^{2} fos Chr^{1} *διδωσιν υμ.* | ΓΔ al mu *εσφραγησεν*

28. *ουν* .. A syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm al om | *ποιωμεν* (et. Or Chr [comm ad

θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 (58.4)
εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 (54.10) *οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα-*
*Ps 78, 24. *γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον *Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ*
ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη-
θινόν. 33 *ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐ-*
ρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 *εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Κύ-*
ριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 (55.1) *εἶπεν αὐτοῖς*
ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς μὲ

---

h. l.] Cyr al) .. ς (sed non ςe Gb Sz) *ποιουμεν* c. min plus20 Thph; G (praem *ουν*) 13. 124. *ποιησωμεν*, 69. 254. Chr1 (8, 329.) *ποιησομεν*, item *faciemus* it vg .. D *εργασωμεθα* (* *ερσωμεθα*) | *εργαζωμεθα* .. KMΓ al mu -*ζομεθα*, Chr1 (8, 329) -*σωμεθα* .. D *ποιησωμεν*

29. *ι̅ς̅* c. EFGHMUVΓΔ(s?) al plus65 ald Cyr .. ς (Gb00) Ln praem *ὁ* c. AB DKLTΛ al pm Or (Chr *ειπεν ουν αυτοις ο ι̅ς̅*) | *το εργον* (et. Or Const Thdrt al) .. T *τα εργα* | *πιστευσητε* (et. Const Thdrt Cyrtxt etcom Chr2 al) .. ABLT al10 Or Bas *πιστευητε* (L -*ετε*) | *απεστειλεν* .. TΓ 61. -*σταλκεν*

30. *ουν* sec (Gb0) .. L 33. al4 l (b *autem*) fos cop syrsch arm al om (al2 q go syr al om *ουν* pr) | *ποιεις συ* (al mu om) *σημ*. .. D c e *σοι* (*συ ποι. σημ*., itpl vg *tu signum facis*

31. *ημων* .. U *υμων* | *το μανν*. (K *μανα*) *εφαγ*. .. LV 33. 69. 124. al10 fere a syromn arm Chr3 (et.mosc5) Cyr *εφ. το μα.* | *εστ. γεγρ*. .. D *εστ*. (deletum est) *γεγρ. εστιν* (it vg *script. est*)

32. *ουν* (Gb00) .. GL al pauc a (*respondens Ies. dix. illis*) e l cop syrcu etsch arm om (b *autem*) | *μωυσ*. c. BDKLV al mu .. ς *μωσ*. c. AEFGHM SUΓΔΛ al longe pl | *δεδωκ*. c. AEFGHKMSTUVΓΔΛ al Or Eusps al .. Ln *εδωκ*. c. BDL al4 Clem (:: e v. 31. Cf et. ad 7, 19.) | *αλλ'* .. D *αλλα*

33. D *ο του θεου* | *ζωην διδους* .. AK 33. 254. c f ff2 al vg go cop sah al Aug *διδ. ζω*.

35. *ειπεν* (Gb'') c. BLT 113. al? a b e fos cop syrcu etsch arm .. ς add *δε*, Ln [*δε*], c. AEFGHKMSUVΔΛ al longe pl itmu syrp mg al Cyr; item DΓ al15 g sah syrp txt *ουν* (ff2 go *et dixit*) | *πρ. με* (et. Or al) .. BT *πρ. εμε* | *πειναση* c. ABEFGKLMSUVΓΔΛ al pl Or Cyr .. DHT al20 fere ald Eusps Chr Thph -*ασει* (Ln) | *διψησει* (D *διψασ*.) c. AB*DHLTΛ al25 fere Eus Chr Thph .. ς (49.) -*ση* c. B**EFGKMSUVΓΔ al longe pl Or Cyr (:: quod h. l. accuratior testium observatio suadet, ut fut. et coni. aor. componantur, id confirmare licet exemplis haud paucis, ut Mt 7, 6. Lc 22, 30. Apoc 3, 9. *Lev 10, 6. *Deut 29, 18.)

οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε.
36 ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε.
37 (56.10) πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν
ἐρχόμενον πρὸς μὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 (57.1) ὅτι κατα-
βέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 (58.10) τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ
ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ
θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων
εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ

---

36. *οτι και* .. KΔ al[5] e f fos mt go syr[cu] et[sch] sah al om *και* | *εωρακ.* c. ABDGHMS(e sil.)UΓΛ al pl .. EFKLTVΔ al mu *εορακ.* | *με* (Λ a b e q gat et vg[cod] ap Mtthium om : hinc Ln [*μ.*]) *και ου* (T add *μη*) *πιστευετε* (Δ Chr[1] [et.mosc[5]] add *μοι*)

37. *προς εμε* (et. Ath[456] etc) .. LΔ 1. al aliq *πρ. με* | *πρ. με* (L *μεμε*) .. EKTΔ al pauc *πρ. εμε* | *εκβαλω* .. G al[10] fere Thph *-λλω* | *εξω* .. D a b e Hil om

38. *απο* c. ABLT 13. 33. 69. 124. 254. al ut vdtr (sic nemo vv. 33. 41.; D v. 42.; Or[1] [novies *εκ*] v. 51. etc; it vg ubique *de caelo*) .. ς *εκ* c. DEFGHKMSUVΓΛΛ al pler Ign[intpol260] Eus[2] Bas Ath[3] al | *ποιω* .. DL* Eus[marc] Ath[2] (sed [388.] *ποιω*) Ps-Ath[3.14] *ποιησω* | D al plus[10] it[aliq] syr[cu] et[hr] Did al (non Eus Ath al) Tert al (non Cyp Hil al) in f. add *πατρος* (C al mu transiliunt a *πεμψ. με* ad *πεμψ. με* sq)

39. *πεμψ. με* c. AB(C; cf ad v. 38.)DLT al[10] b e f q cop sah syr[cu] et syr (ex edd pl; ed[sch] admisit) go (sed vide post) ar[p] pers[p] Ath Cyr[3] Chr (et.mosc[5]) Amb Aug .. ς (= Gb) add *πατρος* (M 157. al go ab *ινα παν* ad *ινα πας* transiliunt) c. EGHKMSUVΓΔΛ al longe pl it[mu] vg syr[p] al | D *μηδεν* pro *εξ αυτου* (b Tert al *ex eo quicquam*, e f *aliquid ex eo; a nihil ex illo*) | *αλλα* (ΓΔ al mu *αλλ*) .. D *αλλ ινα* | *αυτο* c. ABCDKL**TU al sat mu c ff[2.] al vg (et. ing gat mm al) cop (sah *ut omnia - suscitem ea*) syr[omn] al Ath Cyr Chr[savil] (et.mosc et[al]) Tert Amb Aug .. EGH L*SVΓΔΛ al pl a b e f q am for tol em fos mt iac Chr[montf] *αυτον* (Gb') | *εν* c. ADKS al ut vdtr sat mu it[pler] vg[ed] et[cdd] mu cop sah Ath Tert Amb Aug .. BCEGHLTUVΓΔΛ al plus[60] e am for ing al Ath[ms] Cyr Chr Victorin om (Gb[0])

40. *γαρ* (Gb Sz) c. ABCDKLU al plus[30] it am fu (for al v. 40. post v. 36. pon) ing fos iac em mt tol al cop sah syr[cu] et[sch] al Clem Ath Bas Cyr Nonn Hil al mu .. ς *δε* c. EGHSVΓΔΛ al pl vg[ed] et[cdd aliq] syr[p] al Chr Chrom .. T (*τουτον* pro *-το*) om (item Tert) | *τ. πατρ. μου* (Gb'') c. BCDLTU al[9] a b e q cop sah syr[cu] et[sch] et[p] arm al mu Clem Ath[ms] Chr[1] (sed omisso *μου*, et.mosc[4]) Nonn Tert Hil Victorin .. (M vide ante) Δ al plus[20] ald c f ff[2.] g vg syr[hr] ar[e] et[ro] pers[w] Cyr Aug Amb Chrom *του πεμψαντος με πατρος* .. ς *του πεμψαντος με* c. AEGHKSV ΓΛ al pl sl[aliq]? Did Ath[ed] Chr[1] | *εχῃ* .. EHKMUΓΛ al mu *εχει* | *εγω* c.

ἡμέρᾳ. 41 (59. 1) Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν
Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον Οὐχ
οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα
καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ-
βηκα; 43 (60. 10) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ γογγύζετε
6, 65. μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός ἐμὲ ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ
ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
*Es 54, 13. ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάν-
τες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν

BCEGHKLMSTUVΓΔΛ al pler (157. al aliq ante αυτον pon) vv pl (am ing** al Aug al *ego* ante *eum*, vg^ed et^cdd aliq ante *resuscitabo*) Ath^ed Cyr Aug Amb .. AD al^8 b fos tol al cop (non item sah) Clem Ath^ms Chr Tert Hil om : Gb^0 et Ln [εγω] | εν c. ADKLSU al plus^35 it^pler vg cop sah go Clem Chr al Hil Amb al .. ς om c. BCEGHMTVΓΔΛ al pl e Cyr al Tert. Ceterum Δ* al om versum.

41. ουν .. D^gr syr^cu et^sch go δε | MΓ 13. 69. 124. 157. al mu it^pm vg (cdd^aliq om εκ τ. ουρ.) al Chr εκ τ. ουρ. καταβ.

42. ουχ .. BT ουχι | ις .. M al^20 fere b c g san em gat al^aliq arm sl^2.3 Eus^eclog (libere) Ath^cdd 4 (sed^4 alii habent) Amm^cat Chr^2 (et.^mosc pler) Nonn Quaest om | ιωσηφ .. D Ath (sed^cdd mu om) praem του | και τ. μητερα .. b syr^cu arm Quaest om | νυν c. BCT cop go arm Ath^cdd 2 .. a e sah syr^cu (syr^sch *et quomodo*) om .. ς (Ln) ουν c. ADEGHKLMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn it^pl vg syr^p al Ath (sed vide ante) Chr al Aug al | ουτος sec c. AEGHKMSUVΓΔΛ al pler (47.^ev αυτος) it^pl vg go al Aug al .. BCDLT al^9 a ff^2. cop sah al Chr (et.^mosc 6) Cyr om: Gb^0 Ln [ουτ] | οτι εκ τ. ουρ. καταβεβηκα .. D εαυτον απο τ. ουρ. καταβεβηκεναι, item Chr (et.^mosc 6) εκ τ. ουρ. καταβεβηκεναι

43. απεκριθη (Gb Sz) c. BCKLT al^10 a e cop sah syr^cu et^sch arm al Cyr .. ς add ουν, Ln [ουν] c. ADEGHMSUVΓΔΛ al longe pl it^pl vg syr^p al (go δε) | ις c. BLT 1. 33. .. ς Ln 49. ο ις c. rell certe pler | αυτοις .. Δ* om | B μετα

44. πρ. εμε c. BEMUVΔ al^5 ac plur .. ς (Ln) πρ. με c. ACDGHKLSTΓΛ al longe pl Naass^112 Or Did Chr Cyr | εαν μη ο πατ. (G al pauc Chr^mosc 2 Hil^1 Amb^1 add μου, A al^9 om) ο πεμψ. με (Did ουρανιος pro πεμψ. με.) ελκ. αυτον .. Naass^112 εαν μη τινα ελκυση ο πατ. μου ο ουρανιος | καγω c. BCDL 1. al aliq Cyr .. ς και εγω c. AEGHKMSUVΔΛ al pler Did Chr .. T εγω | εν (Gb Sz) c. AB(e Wo. Ce.)CDEGHKLMSTUVΓΔ al longe pl it vg (sed vide post) go cop sah Chr Cyr Amb al .. ς om c. Λ al mu am ing** al

45. θεου (Gb Sz) c. unc omn aliisq longe pl Const Did Thdrt^2.226 Cyr Chr (et.^mosc 6) al .. ς praem του c. min non ita mu | πας (Gb Sz) c. BCDLST 69. 124. al aliq it^pler vg cop sah go (sed add nunc) arm aeth sl^pler Or^2 Hil .. ς add ουν c. AEGHKMUVΓΔΛ al pler q syr^omn al Cyr | ακουων (Gb Sz) c. DEGHMSUVΓΔΛ al^40 fere a b e g q fos gat mm al go

ἔρχεται πρὸς μέ. 46 ([61.3]) *οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις εἰ μὴ* 1, 18.
ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακεν τὸν πατέρα. 47 ([62.10]) *ἀμὴν*
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 ([63.1]) *ἐγώ εἰμι*
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 ([64.10]) *οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ* •Ex 16, 15.
τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-*
νοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 ([65.1])
ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ
ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
δώσω ἡ σάρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
52 ([66.10]) *Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς*

---

syr[p mg] Cyr (sed non[txt] ad h. l.) Hil .. ς (49. Ln) *ακουσας* c. ABCKLT al pm c f ff[2]. vg (et. am san for ing al) syr[cu] et[sch] et[p txt] cop sah al Or[2] | *μαθων* .. Δ add *την αληθειαν* | *πρ. με* .. BT Or[1] *πρ. εμε*

46. *εωρακ.* (*εωρ.* c. ABCDKS?UΓΔ al pl; EGHLMTVΛ al mu *εορ.*: item post, sed K *εορ.*) *τις* (U om) c. BCDLT al it vg go Or Cyr[txt] et[com] Cyr[hr] .. ς *τις εωρ.* c. AEGHKMSVΓΔΛ al pler cop sah al Did Thdrt[4, 23. 379.] Chr | *παρα* (1. 22. 2.[pe] cop sah Did[2] Chr[hr] Chr[1] *εκ*) *του* (B om) | *πατερα* .. D a b e Novat Quaest *θεον*

47. *ο πιστευων* c. BLT arm (ap Sz) .. ς (Ln) add *εις εμε* c. ACDEGHKMS UVΓΔΛ al ut vdtr omn vv pler (sed syr[cu] habet *εις τ. θεον*) Cyr Hil al (:: cf *ο πι. εις εμε* 6, 35. 7, 38. 11, 25. etc nec usquam fluct *εις εμ.*)

49. *υμων* .. Γ al *ημων* | *εν* (D a b e praem *τον αρτον*; item syr[cu] sed om *το μανν.*) *τ. ερ. το μα.* c. BCDT b c e am san ing tol al (Or *ε. τ. ερ. εφ. το μα.*) Eus[ps] Chr[2] (et.[mosc4]) Aug .. ς *το* (K *τον*) *μα. εν τ. ερ.* c. AEG HKLMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn vv pler Thdrt Cyr Amb

50. *ο αρτ. ο* (H om) *εκ τ. ουρ.* (D[gr*] add *και*) *καταβαινων* (T al *-νον*) *ινα* (D[gr**] d it[pl] vg sah add *εαν*) *τ. ε. α. φαγη* (E al *-γει*) *κ.* (it[pl] vg sah om) *μ. αποθανη* (et. Or al; B *-θνησκη*)

51. *εαν* .. D[gr] add *ουν* | *τουτου τ. αρτου* .. D[gr] arm *τ. αρτ. τουτ.*, a e Cyp *meo* (b *eo*) *pane* (item Hil *pan. meo*) | *ζησεται* (et. Or[3] Cyr[2] Chr) .. DL 33. Or[3] *ζησει* (fortasse recte, cf ad 5, 25.) | *δε* (et. Or[3] Thdrt al) .. om DΓ al plus[12] it[pl] (a b om et. *και*) vg cop al Clem Or[1] Amm[cat] (e q sah Cyp om *και*) | *ην εγω δωσω* (go al *do*, item antea; 96. 97. utroq loco add *υμιν*) c. EGHKMSUVΓΔΛ al longe pler f q go cop syr[sch] et[p] al mu Clem Or[2] ([1, 244] d et e) Cyr ([txt] ad h. l.) Chr Thdrt[7] ([4, 27. 219. 274. 1218. 1251. 3, 94. 473.]) al Chrom .. Gb[o] Ln 49. om c. BCDLT 33. 157. e[scr] it[pler] vg syr[cu] sah aeth[utr] Or[2] ([4, 177. 364.]) Ath Cyr[act] Cyp Aug Gaud .. m *hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum est*, similiter Tert *panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est.* (Thdot affert *ο αρτος ον* usq *η σα. μου εστ.* nihil addens praeterea; item Amb) .. 113.* 251. a *δωσω* ad *δωσω* transiliunt | *υπερ* .. U *περι*

52. *πρ. αλληλ.* (al[3] om) *οι ιουδ.* c. BEGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl vv pl (et. m) Or al .. CD al[20] fere it[aliq] vg al Aug *οι ιουδ. πρ. αλλ.* (Ln)

δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς*
ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν
ἑαυτοῖς. 54 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει*
ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 ([67.1]) *ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου*
ἀληθής ἐστιν πόσις. 56 ([68.10]) *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πί-*
νων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 *καθὼς ἀπέ-*
στειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων
με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. 58 *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ*

---

52. ουτος *ημιν* (c 1. t[scr] al Or ante ουτος, U post *δουναι*, am post *carn. suam*) δουναι (DK al it[pl] vg Amm[cat] ante *φαγ.*) *τ. σαρκ.* (ita et. Or al; BT it[pler] [et. m] vg al pler Chr [et.[mosc 6]] Aug Gaud add *αυτου* [item 61.[mg] *εαυτου*]: ita Ln)

53. B om ὁ | *ε. μ. φαγ.* (et. m item Or[2] al Cyp[8] al; D ¦a Victorin *λαβητε*) *τ. σα. του* (K *τοὑτοῦ* sed alterum *τοῦ* deletum) *υι. τ. α.* (pro his F[a] *εμου την σα.*, item Epiph[89] *μου τ. σα.*) *κ. πιητε* (T g[scr] *πιετε*) *αυτου* (F[a] Epiph *μου*) *τ. αιμ.* (D a Hil *τ. αιμ. αυτ. πιητ.*), *ουκ εχ.* (it vg *habebitis*) *ζω. εν εαυτ.* (D *εν εαυτ. την ζω.*, item Amb[1] Cassiod[1]) .. Naass[109] *εαν μη πινητε μου το αιμα και φαγ. μου τ. σαρκα, ου μη εισελθητε εις την βασιλειαν των ουρανων*

54. *μου* bis .. D e Victorin *αυτου* | D *σαρκαν* | *καγω* c. BCDGKLU 1. p[scr] al[15] ac plur Or[1] Chr (et.[mosc 3]) Cyr Bas[2, 586. 650.] .. ς *και εγω* c. EHMS TVΓΔΛ al longe pl Or[1] Eus[marc] | *εν* (Sz) c. CKMTVΔΛ al[60] fere it[pler] vg go cop sah Or[2] Eus[marc] Cyr Bas[2] Chr (et.[mosc 5]) .. ς om (Ln [*εν*]) c. BDEGHLSUΓ al pm a e

55. *αληθης* bis (Gb'') c. BCF[a]KLT al fere[30] q tol mm cop sah arm aττ Clem Or[5] (et[1] *αληθινη*) Eus[marc 3, 12.] Bas[3] ([1, 448. 2, 586.] sed [2, 650.] fluct lectio) Cyr Apollin[cat] Chr (et.[mosc 5]) Procop Dam al Or[int 3, 720.] .. ς *αληθως* c. D (sed om *και το* usq *ποσις*) EGHMSUVΓΔΛ al pl it[pler] vg syr[omn] al (Or[3, 720.] sed[int] *αληθης* agnoscit) Hil Aug Amb

56. D add in fine *καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης, ουκ εχετε ζωην εν αυτω.* Item a ff[2.] *si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo* (ff[2.] *illo*). Ad eadem alludit ut vidtr Victorin his: *Vitam esse et aeternam vitam sic testatur, sic docet: Nisi acceperitis corpus filii hom. sicut panem vitae et biberitis sanguinem eius, non habebitis vitam in vobis.*

57. *απεστειλεν* .. D al plus[15] *-σταλκεν* | T om *ζω* | *τρωγων* (et. Or Eus[marc] al) .. D Victorin *λαμβανων* | *ζησει* (Gb') c. BC**KLT al fere[15] Or Eus[marc 2] Cyr[com] Cyr[act] Chr (et.[mosc 3]) .. ς *ζησεται* c. EGHMSUVΓΔΛ al longe pl Cyr[txt] .. C*(vdtr) D[gr] *ζη*, item *vivit* b q go Amb[2] al

58. *εξ* c. BCT .. ς *εκ του* (:: ut vv. 50 et 51.) c. DEGHKLMSUVΓΔΛ al et

καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων
τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 *ταῦτα εἶπεν ἐν συνα-*
γωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 *Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκλη-*
ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 *εἰδὼς δὲ*
ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ($^{69.1}$) *ἐὰν οὖν θεωρῆτε*
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 ($^{70.4}$) *τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν·* 2 Co 3, 6.
($^{71.10}$) *τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν.*
64 *ἀλλ᾽ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν.* ($^{72.4}$) *ᾔδει γὰρ ἐξ*
ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παρα-
δώσων αὐτόν. 65 ($^{73.10}$) *καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι* 6, 44.

vdtr omn Or Cyr Chr | *οι πατερες* c. BCLT 3.^{pe} cop Or .. ς (Gb^{00}) add *υμων* c. DEGHKMSUVΔΛ al pler vv pler Chr al; item Γ al aliq *ημων*. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt *το μαννα* c. EGHKSUVΓΔΛ al pler (M post *εφαγον*) vv pl Chr al (al^{6} ff^{2} syr^{hr} praeterea add *εν τη ερημω*) contra BCDLT 33. e cop sah syr^{cu} Or | *τρωγων* .. Γ al plus^{30} add *μου* | *ζησει* (Gb") c. B(e Wo. Ce.)CEGLSTVΔΛ al plus^{50} Or Cyr Chr .. ς (Ln) *ζησεται* c. DHKMUΓ al pm Thdrt al

59. D *εν τη συναγωγη* | *καφαρναουμ* c. BCDT it (exc q) vg go cop sah Cyr .. ς *καπερν.* c. EGHKLMSUVΓΔΛ etc. Praeterea D a ff^{2} Aug^{1} add *σαββατω*

60. *ακουσαντες* .. D q syr^{cu} post *μαθ. αυτου*, b e om | D *ειπαν* | *ο λογ. ουτ.* c. BCDKLT al fere^{15} e q cop arm Cyr^{2} Chr Bas$^{1,588.\ 2,586.\ 650.}$ Thph .. ς *ουτ. ο λογ.* c. EGHMSUVΓΔΛ al longe pl it^{pl} vg | *σκληρος* .. Λ^{mg} (explicationis caussa) *δυσπαράδεκτος*, quo eodem modo explicat Chr

61. *ειδως* (C* cop *ιδων*) *δε* .. D Chr (et.$^{mosc\,8}$; sed diff cdd al et edd) *ως ουν εγνω*. Similiter 13. al *εγνω ουν*, posteaque *και ειπ.* | *εν εαυτω οτι* .. D Chr (ut ante) *οτι εν εαυτοις*

62. *θεωρητε* .. HΓΛ 13. 157. al^{30} fere *-ρειτε* | K *τ. υι. τον ανθρ.* | *οπου* .. D *ου*

63. KL al *οφελει* | *ουδεν* .. 13. 69. *ουδενα* | *λελαληκα* (Gb" Sz) c. BCDK LTU al^{16} it vg go al pl Or Eus$^{marc\,2}$ Ath Did Cyr^{utr} Chr al Tert al .. ς *λαλω* c. EFGHMSVΓΔΛ al longe pl sl^{aliq} (non sl$^{2.\,3.}$) | D* d Tert om *και*

64. *αλλ* .. DL *αλλα* (49. Cf Lc 8, 16. Mc 12, 25.) | *εισ. εξ υμ. τιν.* (157. Did om) .. D it^{pm} *εξ υ. εισ. τιν.*, ST al mu vg Chr (et.$^{mosc\,4}$) *εισ. τιν. εξ υ.* | G al^{6} vg^{sixt} am em san for fos ing mm mt tol al sax Hier al om *μη* (syr^{cu} om *τιν. ε. οι μ. πι.*) | D al^{3} *παραδιδους*

65. *οτι* .. om K al pauc א Chr (et.$^{mosc\,8}$)

οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς μὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
πατρός.
66 *Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τα*
ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς*
τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ($^{74.1}$) *ἀπεκρίθη*
αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα
Lc 4, 34. Mc 1, 24. *ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·* 69 *καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν*
11, 27. Mt 16, 18. *ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.* 70 ($^{75.10}$) *ἀπεκρίθη αὐτοῖς Οὐκ ἐγὼ*
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.
71 *ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλεν*
παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

---

65. *πατρος* c. BC*DLT al a b ff$^{2.}$ l cop syr^{cu} arr aeth^{utr} .. ς (Gb^{oo}) add *μου* c. C***EFGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{pm} vg al mu Chr Cyr Bas^{2}

66. D al^{5} b c f l fos *εκ τ. ουν* | *απηλθον* h. l. c. EFGHMSUVΓΔΛ al pler q go Bas$^{2,650.}$ .. Ln ante *εις* c. BCDKLT al^{12} vv pl Cyr Chr (et.$^{mosc?}$) Aug | Ln [*εκ*] *των* c. BGT al^{7} a b e q Bas$^{2,650.}$ | T *περιεπατουν*

67. *ουν* .. G al a arm syr^{cu} om; D b *δε* | *δωδεκα* .. U 13. 69. al vv al add *μαθηταις*

68. ς (= Gb Sz) *απεκρ. ουν* c. EFGHMSUVΓΔ al pl q al vg syr^{p} Bas$^{2.650}$ (om *αυτω*) Aug^{1} contra BCKLΛ al plus^{20} a c e f cop sah syr^{cu} et^{sch} arr al mu Cyr Bas$^{2,050.}$ Cyp al (D b *ειπεν δε*, go *tunc resp.*) | *απελευσομεθα* .. Γ al aliq *-σωμεθα*

69. *και εγνωκαμεν* (D add *σε*; al^{3} cop *εγνωκ. και* ante *πεπιστ.* pon) .. G al^{6} om | *ο αγιος* (Gb) c. BC*DL Nonn Cosm, item praemisso *ο χ̅ς̅* cop sah .. ς (Gb') *ο χ̅ς̅ ο υιος* c. C***(vdtr, minus enim recte in append. cod. C datum puto *ο χ̅ς̅ ο αγ. υιος*)EFGHKMSUVΓΔΛ al fere omn vv pl (et. aeth^{pp}; aeth^{ro} *ο χ̅ς̅ ο αγ. ο υι.*) Bas^{3} Cyr Chr Cyp^{2} al; item omisso *ο χ̅ς̅* 17. al? b syr^{cu} Chr^{mosc6} semel Cyp^{1} (:: Schulzio *ο αγ. τ. θε.* Iohanneum non vdtr) | *του θεου* (Gb Sz) c. BCDL al^{7} it^{pler} vg cop sah syr^{cu} arm pers^{w} Cyr Nonn Cosm Victorin Aug .. ς add *του ζωντος* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler ff$^{2.}$ syr^{sch} et^{p} al Bas^{3} Chr Cyp Amb

70. *αυτοις* (al^{8} g q for fos al sax Nonn *αυτω*, D a b c e ff$^{2.}$ cop arm om) c. EFGHMSVΓΔΛ al plus^{70} ar^{e} et^{p} al .. ς (Gb^{oo}) Ln add *ο ι̅ς̅* c. BCDKLU al pm vv pler Cyr. Praeterea D a ff$^{2.}$ cop sah add *λεγων* (*et dix. illis* a) | *υμας* (Δ om) *τ. δωδ.* (28. om) *εξελεξ.* .. G *εξελ. υμ. τ. δω.* | *εξ υμ. εις* .. D al pauc it^{aliq} Chr (et.^{mosc6}) Aug *εις ε. υμ.*

71. DK 1. 2.^{pe} al om *τον* | *ισκαριωτου* c. BCGL 33. f g vg^{six} am for gat harl al arm syr$^{p\ mg\ gr}$ (*του απο καρυωτου*, ap Wh. sed alibi *τον απο* etc) Alcuin .. D a b e (*carioth*) ff$^{2.}$ san *σκαριωθ*, item syr^{cu} et^{sch} *iscariot* (a *iudam simonem scarioth*, b ff$^{2.}$ *de iuda simone* [ff$^{2.}$ *si. iu.*] *scarioth*, e *de iuda simonem carioth*; q mm al *iudam simonem iscariothem* vel *-then*; c *de iuda simone iscariothe*; ff$^{2.}$ *de simone iuda scarioth*; fos *de iuda simonem scariothem*); 13. 69. 124. *απο καρυωτου* (13. *σκαρ.*) . ς

VII.

1 *Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ
γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-* 5, 18.
δαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 *ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο-* *Lev 23, 34.
πηγία. 3 *εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦ-
θεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρή-
σουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·* 4 *οὐδεὶς γάρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ καὶ
ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ κόσμῳ.* 5 *οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.*

ισκαριωτην c. EFHKMSUVΓΔΛ al pler vg^{ed} (*iudam simonis iscariotem,* item em al ut vdtr) syr^{p} Cyr (:: et h. l. et 13, 26. pro testium auctoritate edendum *ισκαριωτου*. Multo enim verisimilius est id quod Iohanni proprium est ad modum reliquorum mutatum esse, quam ad *σιμωνος* aliena manu accommodatam *ισκαριωτην* scripturam. Minime vero scripturam nostram impedit 14, 22., ubi quum *ιουδας* absque *σιμωνος* ponat, ipsum Iudam dicit Iscariotem, ut haud dubie solebat dici; quemadmodum addito patris nomine, quod esset a Carioth aptissime cum isto coniungit.) | *ημελλ.* c. DEFGHMSVΓΔΛ al pl .. Ln 49. *εμελλ.* c. BCKLU al plus^{45} Cyr Thph (:: cf ad 6, 6.) | *παραδ. αυτον* c. BCDL 69. 124. o^{scr} al it^{pler} vg cop sah .. ς *αυτ. παρ.* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler a go Cyr Thph | *ων* c. C**EFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr, item (*unus cum esset* q, *cum esset unus* it^{pl} vg, *cum unus esset* c, *qui unus erat* e) it vg go cop sah syr^{p} .. BC*DL syr^{cu} et^{sch} al om (Gb^{oo} Ln)

VII. 1. *και* .. C**D al^{2} it^{pler} (non q) vg$^{edd\ pl}$ (sed vg^{ed} gat mm g *με. τα. δε*) sah (non cop) syr^{cu} et^{sch} (non syr^{p}) al (sed non go al) Chr^{com} om (Gb^{o}) | *μετ. ταυτ.* h. l. (Sz) c. BCDGKLX al fere^{20} it^{pler} vg cop sah al aliq Chr^{com} Cyr .. ς post ο (B om) $\overline{ις}$ c. EFHMSUVΔΛ al longe pl q go syr^{p} Chr^{txt} .. Γ y^{scr} al aliq om | *ηθελεν* .. Λ *-λον*

3. *ιουδαιαν* .. D^{gr} *γαλιλαιαν* | *θεωρησουσιν* c. B*DLMΔ 33. al aliq .. ς (item Ln ex errore) *-σωσι* (*-σιν*) c. B**EFGHKSUVXΓΛ al pler | *σου* sec .. B (cop) ante *τα εργ.* pon (Ln) .. DG al plus^{20} it^{pm} sah syr^{cu} et^{sch} al Bas Cyr Chr (et.^{mosc5}) Thph^{ed} om; sed G 1. al aliq pergunt *ἃ σὺ π.*

4. *εν κρ. τι* c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg go Chr^{1} .. BKLX al aliq (b *aliquid faciens in occ.*, similiter ff^{2}·) Cyr Chr^{1} *τι εν κρ.* (Ln) | *αυτος* (E* 253. *-τον*) .. BD* (sed post *παρρησ.* pon) d cop *αυτο* (Ln) .. b e non exprim

5. *ουδ. γαρ* (a c ff^{2}· q syr^{cu} add *tunc*) *οι αδ. αυτ.* (e f fos add *tunc*, Ambrst *adhuc*) *επιστευον* (DL *-ευσαν*, q *crediderunt;* b d add *tunc*) *εις αυτον* (D^{gr} add *τοτε*)

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
15, 18. *καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.* 7 *οὐ δύναται ὁ κόσμος*
μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 *ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ*
ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλή-
ρωται. 9 *ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.* 10 *Ὡς δὲ*
ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν,

---

6. *ουν* .. D[gr] al aliq fos syr[cu] et[sch] arm al Cyr om (Gb[oo]) | *εστιν* (al[10] fere post *ετοιμ.*) .. B *παρεστιν*

7. In T exciderunt *-σειν υμας εμε δε μι-* (quibus versus efficitur) | *μαρτυρω* .. T *-ρον*

8. *εορτην* (Gb″ prob Schu) c. BDKLTX al fere[15] a b c e ff[2.] cop sah Chr (et.[mosc 5]) Cyr .. ς add *ταυτην* c. EFGHMSUVΓΛΔ al longe pl (sed al aliq transiliunt ad *ταυτην* sq) f g q vg syr[omn] go al Amm[cat] Aug Quaest | *ουκ* (Gb Sz) c. DKM 17.** 83. 389. p[scr] a b c ff[2.] vg cop syr[cu] al mu Porph (teste Hier[2, 761.] adv. Pelag. 2, 17. „Negat, inquit, fratrib. et propinquis ire se ad scenopegiam. Et postea scriptum est Ut autem adscenderunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnitatem - - Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Porphyrius, inconstantiae ac mutationis accusat.“) Epiph[447] (*ἔλεγεν ὅτι οὐ καταβαίνω* [corrige *οὐκ ἀναβ.*] *εἰς τ. ἑορτ. ταύτην. οὐ γὰρ ἐψεύδετο, μὴ γένοιτο - - μυστηριωδῶς γὰρ καὶ πνευματικῶς διαλεγομένου τοῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς οὐκ ᾔδεισαν τί ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖς μὴ ἀναβαίνειν εἰς τὸ ἱερὸν ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ μηδὲ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ τελειῶσαι τέως τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθους αὐτοῦ* etc) Cyr (*ἀποφάσκει μὲν ἤδη σαφῶς τὸ βούλεσθαι τοῖς Ἰουδαίοις συνεορτάζειν ὁ κύριος ἤγουν ἰέναι κατὰ ταὐτὸν ὡς συμμεθέξων ἐκείνοις τῆς ἐν σκιαῖς εὐθυμίας*) Chr (sed habet sic: *ἐγὼ οὐκ ἀναβ. ἄρτι. πῶς οὖν, φησίν, ἀνέβη, εἰπὼν Οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ Οὐκ ἀναβ., ἀλλά Νῦν, εἶπεν· τουτέστι μεθ' ὑμῶν.*) Aug Hier Quaest .. ς (Ln) *ουπω* c. BEFGHLSTUVXΓΛΔ al pler f g q vg[cdd aliq] (ap Ln) go sah (syr[sch] et[p] *ego nunc non*) al | *εις τ. ε. ταυτην* .. 69. om | *ο εμος καιρ.* c. BDLTUX al[8] (item *meum tempus* c f ff[2.] q vg go arm) Cyr .. ς *ο καιρ. ο εμος* c. EFGHKMSVΓΛΔ al pler (*temp. meum* a b e Aug Quaest) Chr

9. *ταυτα* (Gb Sz) c. DK 1. 33. 42. 118. 389. a[scr] p[scr] t[scr] al plus[15] it[pler] vg syr[cu] et[sch] arr perss sl Cyr Chr (et.[mosc 3]) .. ς (Ln) *τα. δε* c. BEFGHLMSTUVΓΛΔ al pl e f go cop sah syr[p] al (Chr[mosc 2] aeth *και ταυτ.*) | *αυτος* (Gb′) c. D*KLT(teste Birchio)X 1. 22. 33. 42. 118. 389. a[scr] p[scr] t[scr] al[5] a b d ff[2.] l al vg (a ff[2.] fos *illis ipse*) cop sah syr[p mg] arm sl[3.] Cyr Aug .. al[6] e syr[cu] et[sch] arr perss sl[2.] om; c Chr[1] (et.[mosc 6]) *ο ι̅ς̅* .. ς *αυτοις* c. BD**EFGHMS(T teste Georg.)UVΓΛΔ al pl f (*dix. eis cum esset*) q go syr[p txt] al Chr[1] | *εν τη γαλιλαια* .. D 2.[ev] it[aliq] Thph *εις την γαλιλαιαν*

10. *εις τ. εορτ.* h. l. c. DEFGHMSUVΓΛΔ al pler it (a bis habet) vg go

οὐ φανερῶς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν
ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ
αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν·
ἄλλοι ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παρρη- 9, 22.
σίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος
γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 14, 24.
σοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός
με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς
διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ
ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ

---

syr[cu] et[p] al Chr[txt] Hier Aug .. Ln post οι αδ. αυτ. c. BKLTX al[4] (et al[3 scr] post τοτε) a (vide ante) cop sah syr[sch] et[hr] pers[p] si Cyr .. al[4] Chr[com] (et.[mosc6]) om | αλλα c. BT al? .. ς αλλ c. DEFGHKLMSUVXΓΔΛ etc | ως (D al it[aliq] al mu Cyr Chr[1 mosc3] om; Chr[1] ap Morel et[mosc2] αλλα κρυπτως, sed[semel] αλλ ως εν fere non fluct) εν (Λ add τω) κρυπτ.

11. εν τη εορτη (sah Synops[vdtr] *in templo*) .. Λ 69. Chr (et.[mosc6]) om

12. πολυς (LM al πολλυς, X -λλοις) h. l. c. BLTX al (33. Chr[et. mosc6] ην πε. αυτ. πολ., 127. ην πολ. πε. αυτ.) b q Cyr .. ς post γογγυσμ. c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg al (sed aliae mu libere) .. D a c e ff[2] om | τοις οχλοις .. D 33. it vg go cop sah al (non syr[p]) τω οχλω (:: Schu „et vero sing. saepissime, plur. nusquam usus est Io.") | αλλοι (Gb Sz) c. DEFGHKLMSUVΓΔΛ al fere[100] b e q (a syr[cu] et[sch] *et alii*) go al Euth Thph .. ς Ln αλλ. δε c. BTX al vix mu it[aliq] vg cop sah syr[p] al Cyr (Chr οι δε) | ου .. KT al[12] ουχι

13. B*(ut passim)DL* παρησια (-σεια D) | L om περι αυτου

14. μεσουσης (et. Epiph[447] al) .. D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2.[pe] Ps-Chr μεσαζουσης | ις c. BLTUX al ut vdtr pauc .. ς ο ις c. DEFGHKMSVΓΔΛ al pler

15. εθαυμ. ουν (Schu „bene") c. BDLTX 1. 33. 42. 2.[pe] al aliq a c e ff[2] l (b q εθ. δε) cop sah syr[p mg] Cyr .. ς και εθαυμ. (M εθαυμαζαν) c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pm | Γ πως ουτως

16. ουν (Gb† Sz; Schu „recte") c. BEFGHKMSTUVΓΔΛ al longe pl q go sah (ap Georg) syr[p] si[pler] Thph .. ς om c. DLX al non ita mu it[aliq] vg cop sah syr[cu] et[sch] al Cyr (vv aliq απεκρ. δε vel και απεκρ.) | αυτοις .. Γ 13. al it[aliq] al om | ο ις .. B om ὁ | F* om και

17. θελη .. Γ al -λει | ποτερον (Λ** 131. p[**scr] προτερον, item aeth *cognoscet primum quod*; X 33. add ει) εκ του (D om) θε.

18. εν αυτ. ουκ εστιν .. LX al? c ff[2] ο. εστ. ε. αυτ.

*Ex 24, 3 s. *ἔστιν.* 19 *οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν*
ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 *ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος*
8, 48. 10, 20. *Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;* 21 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς*
*Lev 12, 3. *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.* 22 *διὰ*
τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ-
*Gen 17, 10. *σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄν-*
θρωπον. 23 *εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ*
λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ
ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 *μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν*
5, 18. *κρίσιν κρίνατε.* 25 *Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν Οὐχ*
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 *καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,*
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες

---

19. *μωυσης* c. BDKLTXΔ al mu .. ς *μωσης* c. EFGHMSUVΓΛ al longe pl. Praeterea cf alibi | *δεδωκ.* c. EFGKLMSTUVXΓΔΛ al pler Chr Cyr .. Ln *εδωκ.* c. BDH (pergit *ημιν*) al aliq | G om *εξ υμων*

20. *απεκρ. ο οχλ.* c. BLTX 33. cop sah Aug (*respondit ei turba*) .. ς add *και ειπεν* (go syr[sch] *et dixerunt;* 258. syr[p] al add *αυτω*, item 247. *προς αυτον*) c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler vv pl (syr[cu] *οι οχλ.* [sic vdtr] *ειπον αυτω* omisso *απεκρ.*, sed item v. sq *Iesus dixit eis*) Cyr .. K al[6] syr[p mg] *απεκριθησαν οι ιουδαιοι και ειπον αυτω* (:: v. sq *και ειπ.* post *απεκρ.* non fluct nec fere similia alibi)

21. *ις* c. BEFGHMVXΓΛ al plus[60] (18 ap. sol. Scriv) Thph .. ς (Gb[o]) Ln praem ὁ c. DKLS?TUΔ (*αποκριθεις ο ις ειπ. α.*, item sah cop[dz]) al pm Cyr | *αυτοις* .. D it[aliq] om | *παντες* .. D *υμεις*

22. *δια τουτο* c. sqq coniunxi (ut et. ς et edd pl) : ita (B certe[mai]) DEG KLTUΓΔΛ al ut vdtr pl d e f al ut vdtr pl vg (ut am for etc) go syr[omn] cop (sah vdtr certe) al Cyr Chr Euth Aug Gaud .. Ln 49. (item Knapp Theile aliiq) c. antecedd coni : ita X al q | *μωυσ.* et *μωσ.* h. v. et sq : vide ad v. 19. nisi quod KΔ v. 22. *μωσεως* | *δεδωκεν* .. DL al fere[10] *εδωκ.* (D *εδ. υμ.* ante *μωυσης* pon) | D *αλλα* | *εν* (et. Or al) .. B b e om, hinc Ln [ε.] | *περιτεμνετε ανθρωπον* .. G al fere[15] *-νεται -πος*

23. D 29. a f arm *ει ουν* (syr[cu] et[sch] *et si*) | L** *λαβει* | *ανθρ.* .. B 33. p[scr] al praem ὁ | *εμοι* .. D cop sah arr aeth pers[p] praem *πως* (cop sah pers[p] *cur*; arr aeth *cur igitur*) | *ολον* (Chr *τῷ γοῦν εἰπεῖν Ὅλον ἄνθρ. δείκνυσι καὶ μερικὴν ὑγείαν οὖσαν τὴν περιτομήν*) .. X om | L *υγιην*

24. *μη κρινετε* .. V 69. al? *μη κρινατε* | *κρισ. κρινατε* c. EGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler Or al .. Ln *κρ. κρινετε* c. BDLT 245. 251 al? Const Cyr

25. *ουν* .. Γ* f[scr] 10.p[e] om (go *δε*, syr[cu] et[sch] *et dicebant*) | *εκ* .. Γ al om (a *hierosolymitae*, it[aliq] vg al *ex hierosolymis*) | *ιεροσολυμειτων* c. BD item (*-μητων*) EXΓ al aliq (:: et. Mc 1, 5. edendum erat *-μειται* ex AB[sic]DΔ etc)

26. *και* pr (et. Or Epiph[447] al) .. LX al[12] a g em al cop Cyr om | *μηποτε*

ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν·
ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 (76.3)
ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Κἀμὲ οἴδατε 8, 14.
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν
ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν,
ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 (77.1) ἐζήτουν οὖν
αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω 8, 20.
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 (78.10) Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευ-
σαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα

.. D 49. 108. Chr[1] (et.mosc[4]) *μητι* (it[pl] vg *numquid*, c ff[2] *numq. forte*) | *αληθως* .. 33. al[3] syr[sch] al om | *εγνωσαν* .. D syr[cu] arm post *οι αρχ.* | *ο* $\overline{χς}$ (Gb Sz) c. BDKLTX al plus[25] it[pler] vg cop sah syr[cu] arm al Or[2] Epiph[4;7] Cyr Chr[com] (et.mosc[3] et[2] txt et com) Isid Nonn .. ς praem *αληθως* c. EFGHMSUVΓ (om *εστιν*) ΔΛ al longe pl f q go syr[sch] et[p] al Chr[txt] Thph

27. *ερχηται* (et. ς Wtst Gb Sz etc) .. ς[e] (1624. et al) *ερχεται* c. (F? e sil.)HXΔ* al aliq; G al[2] *ελθη*

28. *εκραξεν* .. D al[2] it vg *-ζεν* (*clamabat*) | *εν τ. ιερω διδασκ.* (T al q post *ιησ.*) *ο* (B**T om) $\overline{ις}$ (Δ 61.* om *ο* $\overline{ις}$) .. D *ο* $\overline{ις}$ *διδ. εν τ. ι.*, item sed *διδ.* post *ιερω* 1. 69. 131. 254. b l. Variant al | *και λεγων* .. K *κ. ελεγεν* | *και οιδατε* (V *οιδα*, b ff[2] om *οιδ.*) .. X 409. l Or[2] (sed[3] et. habet) Chr[mosc5] et[cdd] al aliq Tert om

29. *εγω* (Gb Sz) c. BEGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl a e g q vg sah arm syr[p] c.* al Or .. ς add *δε* c. DX al mu it[mu] cop syr[cu] et[sch] go al Cyr | *παρ* .. X *απ* | *απεστειλεν*, (D 131. *-σταλκεν*) .. 161. (et 124. fu) add (addita nota in mg *εις το ρωμαικον ευαγγελιον τουτο ευρον* 161.) haec: *και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος υμων ψευστης* (huc usque 124. et fu). *και οιδα αυτον οτι παρ αυτου ειμι κακεινος με απεστειλεν.* Similiter g mm mt tol et al ap Ln totum vers. sic habent: *ego* (mm add *autem*) *scio* (tol *novi*) *eum*, *et si dixero* (g *dixerim? -rit?*) *quia nescio eum, ero similis vobis mendax*; *et* (mt *sed*, mm add *ego*) *scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit* (g *scit*)

30. *πιασαι* (MΓ et ut vdtr pl *-άσαι*, Λ *-ᾶσαι*) .. Λ 13. 69. 262. arm add *και εξηλθεν εκ της χειρος* (sed Λ *χωρας*;) *αυτων* | *επεβαλεν* (b *iniecit*, d Ir[int] *inmisit*, X Or[1] *-αλλεν*) : et. Or[2] al .. T *εβαλεν*, it[pler] vg *misit* | *την χειρα* : et. Or al .. G al[10] it vg al mu Nonn Ir[int 3, 16, 7.] *τας χειρας* | *εληλυθει* .. BL al[5] *-λυθεν*

31. *εκ τ. οχλ. δε* (33. post *εκ*, K al[0] *ουν*) *πολλ. επιστ.* c. B(K)LTX al[16] fere it[pler] vg Cyr .. ς *πολλ. δε εκ τ. οχλ. επιστ.* (D *επ.* post *δε*) c. (D)EGHMSUVΓΔΛ al longe pl q al pl | D *ελεγαν* | *οτι* c. EGHKMSVΓΔΛ al longe pl .. Gb[o] Ln om c. BDLTUX al plus[10] Cyr (nec exprim it vg go etc) | *μητι* c. GHMSUVΓΔΛ al longe pl .. Gb' Ln 49. *μη* c. BDEKLTX al[20] Chr (et.mosc[5]) Cyr | D *πλεονα*

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, ([79. 1]) καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέ-
τας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 ([80. 10])
12, 35. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω
πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 ([81. 10]) ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ
εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πο-
ρεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος

31. *σημεια* c. BDKLTX al plus[35] it vg sah syr[p] arm al Chr (et.[mosc 5]) Cyr .. ς (Gb[0]) add *τουτων* c. EGHSUVΓΔ al pl go cop syr[cu] et[sch] al; item ante *σημ.* M al[6] et post *ποιησει* Δ al | *ποιησει* (X -*ση*) .. G al *ποιει*, Cyr *εχει ποιησαι* | *εποιησεν* .. D 13. 69. it[pler] vg syr[sch] al *ποιει*

32. *ηκουσαν* .. KMU 1. 28. 131. al fere[20] (et. T teste Birchio) it[aliq] sah add *ουν*, item D al c e go *δε* .. 13. 124. syr[cu] et[sch] syr[p] c. ob. praem *και* | B *φαρεισαιοι* atque ita plerumque | *ταυτα* .. DL* al pauc a b c e l syr[cu] arm Chr (et.[mosc 5]) om | *υπηρετας* h. l. c. DEHMVΓΔΛ al fere[50] a q go syr[p] al Thph .. ς (Ln) ante *ινα* c. BGKLSTUX it[pl] vg al mu Cyr (al pauc syr[cu] om *υπηρ.*, e Chr [et.[mosc 5]] om *οι φαρ. κ. οι αρχ.*) | *οι φαρ. κ. οι αρχιερ.* c. EHMSVΓΔΛ al longe pl a q go syr[p] (et syr[sch] *αυτοι και οι αρχ.*) al Thph .. Ln 49. *οι αρχ.* (al[5] *ιερ.*) *κ. οι φαρ.* (:: quae mutatio cohaeret cum *υπηρετ.* transposito. Cf et. 7, 45. item 11, 47. 11, 57. 18, 3. ubi iste ordo est nec fluct) c. BDGKLTUX al mu it[pl] vg al mu Cyr

33. *ειπ. ουν* (Gb Sz) c. BDEGHKLMSUVXΓΔΛ al longe pl vv pler Euth Thph Aug Bed .. ς add *αυτοις* c. T al vix mu e (*Ies. ad eos*) vg[ed] aeth pers[w] Cyr | *ο ις ετι* .. T *οτι ις* | *χρον. μικρ.* (B*D *μεικρ.*) c. BLTX 69. al? e q (al?) .. ς *μικρ. χρ.* c. DEGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pler Chr Cyr (Tert *modicum adhuc temporis*) Aug | *μεθ υμ. ειμι* .. U *μενω μ. υμ.*

34. *ουχ* .. T *ουκ* | *ευρησετε* c. DEGHKLMSUVΓΔΛ etc .. Ln add *με* c. BTX cop sah syr[cu] et[sch] aeth | *ειμι* .. a c d syr[cu] cop (non sah) al Nonn (*ὁδεύσω*) Thph *εἶμι* (*vado* a c d) : Gb′ | *και οπου* usq *ελθειν* (B add *εκει*, nil Mai.) .. U om

35. *πρ. εαυτους* .. G *πρ. αλληλους* | *μελλει ουτος* c. DLX al? syr[cu] .. ς (Ln 49.) *ουτ. μελλ.* c. BEGHKMSTUVΓΔΛ etc | *ημεις* .. D 249. it[pler] (non f q) vg cop om | *ευρησομεν* .. HMΓΔ al mu -*σωμεν* | *μη* .. D 124. *μητι* (it vg *numquid*) | *και* .. H om

36. *ο λογ. ουτ.* c. BD[gr](E* vdtr)KLX al[8] arm Nonn (*τίς δὲ πέλει λόγος οὗτος*) .. ς *ουτ. ο λογ.* c. E(ipse* corr)GHMSUVΓΔΛ etc .. T al[5] harl Chr [et.[mosc 5]] libere om *ουτος* | *ον* .. T *οτι* | *ευρησετε* c. DEHKLMSUVXΓΔΛ etc .. BGT cop sah syr[cu] et[sch] syr[p] c. ob. add *με* (Ln) | *ειμι* : a (*eo*)

ὃν εἶπεν Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ
Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ
πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ °Zch 14, 8. °Es 58, 11.
τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν
περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· °Ioel 2, 28. (3, 1.)
οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 ($^{82.7}$) Ἐκ
τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς

---

cop (non sah) al (sed non c d syr^{cu}) Nonn (ὁππόθι βαίνω) Thph ειμι | ελθειν .. 225. h. l. add και επορευθη εκαστος etc Ioh 7, 53 usq 8, 11.

37. τη εσχ. ημ. τη μεγαλη (12. 17. 229.* for al? om τ. μεγ.) .. D^{gr} (syr^{sch}) τη ημερ. τη μεγ. τη εσχ., syr^{cu} τη μεγ. ημ. (om τη εσχ.) | B** DGHTXΔ al ιστηκει | εκραξεν (et. Or al) .. D 1. al Chr -αζεν, item *clamabat* it vg cop sah al | εαν (Did ει) τ. διψα (Or^{1} -ψη) | προς με (B εμε) : et. Or^{saepe} Did al .. D b e Cyp Victorin^{1} Aug^{1} om

38. ρευσουσιν .. HΔ al -σωσιν | καθως ειπεν η γραφη : Chr ἐνταῦθα ὑποστίξαι δεῖ, ἵνα ᾖ τό Ποταμοὶ etc τῆς αὐτοῦ (i. e. Christi) ἀποφάσεως (antea habet: καὶ ποῦ εἶπεν ἡ γραφὴ ὅτι ποταμοὶ etc; Οὐδαμοῦ.)

39. οὗ c. DGHLSTXΓΔ al longe pl (et. carp^{ev}) Cyr^{hr} Chr Cyr .. BEKMUVΛ al^{25} Thph ὅ | ημελλ. c. EGHKLMUVΓΔΛ al plus^{40} .. Ln 49. εμελλ. c. BDS? TX al pl Cyr^{hr} et^{alex} Chr (Nonn) | πιστευοντες c. DEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn it vg (*credentes*, *qui credunt*, *qui credebant* : ita et. pp^{mu}; sed Amb^{1} Aug^{1} Vig^{1} *qui credituri erant*) etc Cyr^{hr} Thdrt al .. BLT (Birch male ut vdtr -σοντες) 18.^{ev} sah (vdtr) Chr^{mosc1} -σαντες (Ln) | ουπω .. A* οπου | πνευμα (D praem το) absq αγιον et δεδομενον et similibus c. KT 42. 91. san fu harl* cop (sah *nondum enim acceperant spiritum*) arm Or^{4} Ath^{696} Cyr^{3} Hesych Or$^{int\,3,\,908}$ lib Rebapt Hier (Nonn$^{libere\ mutans}$: οὔπω γὰρ βροτέῃσιν ἐνερρίζωτο μενοιναῖς Χριστὸς ἄναξ γενέταο φανεὶς ἀγχίθρονος ἕδρης.) .. ς (Gb^{oo}) add αγιον c. EGHLMSUXΓΔΛ v al pler Chr (Chr^{1} οὔπω γὰρ ἦν πν. ἅγιον, τουτέστι δοθέν. Thdrt$^{4,\,188}$) Or$^{int\,3,\,912}$. Item add δεδομενον it^{pl} vg^{ed} et$^{cdd\ pl}$ syr^{sch} syr^{p} c.* perss Eus$^{luc\,169}$ Victorin Aug Amb Quaest : ita Ln. Item add αγιον δεδομενον (254. δοθεν) B 254. e q sl$^{1.\,2.\,3.}$ cat Or$^{int\,3,\,900}$; item D f go aeth αγιον επ αυτοις (D** -τους, f *in eis*, aeth *illis*) | ις c. BDEGHKLMTUXΓΔΛ (S?) v al longe pl (et. carp^{ev}) Or^{3} Did Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) Thdrt Thph .. ς (Gb^{oo}) praem ὁ c. min mu Or^{1} | ουδεπω (et. Or^{1}; L 56. ουδεπωτε sic) .. BD al aliq Or^{3} Did ουπω

40. εκ του οχλου ουν (it^{mu} *autem*, Or om) c. (Schu „bene") BDLTX 1. (124. οι ουν εκ τ. οχλ. πολλοι) it^{pl} vg Or, item *quidam autem ex turba* cop sah arm; item *ex illa ergo turba multi* g gat mm, item addito τινες post ακουσ. Cyr .. ς πολλοι ουν (f go syr al δε) εκ του οχλου c. EGHKMSUΓΔΛ al pler q f go syr^{utr} al | των (D praem αυτου) λογων (K

δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν
ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει
ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 ([67.1]) ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου
ἀληθής ἐστιν πόσις. 56 ([68.10]) ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πί-
νων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέ-
στειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων
με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ

---

52. *ουτος ημιν* (C 1. t[scr] al Or ante *ουτος*, U post *δουναι*, am post *carn. suam*) *δουναι* (DK al it[pl] vg Amm[cat] ante *φαγ.*) *τ. σαρκ.* (ita et. Or al; BT it[pler] [et. m] vg al pler Chr [et.[mosc 6]] Aug Gaud add *αυτου* [item 61.[mg] *εαυτου*]: ita Ln)

53. B om *ὁ* | *ε. μ. φαγ.* (et. m item Or[2] al Cyp[3] al; D ƒa Victorin *λαβητε*) *τ. σα. του* (K *τουτου* sed alterum *του* deletum) *υι. τ. α.* (pro his F[a] *εμου την σα.*, item Epiph[69] *μου τ. σα.*) *κ. πιητε* (T g[scr] *πιετε*) *αυτου* (F[a] Epiph *μου*) *τ. αιμ.* (D a Hil *τ. αιμ. αυτ. πιητ.*), *ουκ εχ.* (it vg *habebitis*) *ζω. εν εαυτ.* (D *εν εαυτ. την ζω.*, item Amb[1] Cassiod[1]) .. Naass[100] *εαν μη πινητε μου το αιμα και φαγ. μου τ. σαρκα, ου μη εισελθητε εις την βασιλειαν των ουρανων*

54. *μου* bis .. D e Victorin *αυτου* | D *σαρκαν* | *καγω* c. BCDGKLU 1. p[scr] al[15] ac plur Or[1] Chr (et.[mosc 3]) Cyr Bas[2, 586. 650.] .. ς *και εγω* c. EHMS TVΓΔΛ al longe pl Or[1] Eus[marc] | *εν* (Sz) c. CKMTVΔΛ al[60] fere it[pler] vg go cop sah Or[2] Eus[marc] Cyr Bas[2] Chr (et.[mosc 5]) .. ς om (Ln [*εν*]) c. BDEGHLSUΓ al pm a e

55. *αληθης* bis (Gb'') c. BCF[a]KLT al fere[30] q tol mm cop sah arm arr Clem Or[5] (et[1] *αληθινη*) Eus[marc 3, 12.] Bas[3] ([1, 448. 2, 586.] sed [2, 650.] fluct lectio) Cyr Apollin[cat] Chr (et.[mosc 5]) Procop Dam al Or[int 3, 720.] .. ς *αληθως* c. D (sed om *και το* usq *ποσις*) EGHMSUVΓΔΛ al pl it[pler] vg syr[omn] al (Or[3, 720.] sed[int] *αληθης* agnoscit) Hil Aug Amb

56. D add in fine *καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης, ουκ εχετε ζωην εν αυτω.* Item a ff[2.] *si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo* (ff[2.] *illo*). Ad eadem alludit ut vidtr Victorin his: *Vitam esse et aeternam vitam sic testatur, sic docet: Nisi acceperitis corpus filii hom. sicut panem vitae et biberitis sanguinem eius, non habebitis vitam in vobis.*

57. *απεστειλεν* .. D al plus[15] *-σταλκεν* | T om *ζω* | *τρωγων* (et. Or Eus[marc] al) .. D Victorin *λαμβανων* | *ζησει* (Gb') c. BC**KLT al fere[15] Or Eus[marc 2] Cyr[com] Cyr[act] Chr (et.[mosc 3]) .. ς *ζησεται* c. EGHMSUVΓΔΛ al longe pl Cyr[txt] .. C*(vdtr) D[gr] *ζη*, item *vivit* b q go Amb[2] al

58. *εξ* c. BCT .. ς *εκ του* (:: ut vv. 50 et 51.) c. DEGHKLMSUVΓΔΛ al ut

καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων
τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συνα-
γωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκλη-
ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ
ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ([69.1]) ἐὰν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 ([70.4]) τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· 2 Co 3, 6.
([71.10]) τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν.
64 ἀλλ᾽ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ([72.4]) ᾔδει γὰρ ἐξ
ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παρα-
δώσων αὐτόν. 65 ([73.10]) καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι 6, 44.

vdtr omn Or Cyr Chr | οι πατερες c. BCLT 3.[pe] cop Or .. ς (Gb[00]) add υμων c. DEGHKMSUVΔΛ al pler vv pler Chr al; item Γ al aliq ημων. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt το μαννα c. EGHKSUVΓΔΛ al pler (M post εφαγον) vv pl Chr al (al[6] ff[2.] syr[hr] praeterea add εν τη ερημω) contra BCDLT 33. e cop sah syr[cu] Or | τρωγων .. Γ al plus[30] add μου | ζησει (Gb") c. B(e Wo. Ce.)CEGLSTVΔΛ al plus[50] Or Cyr Chr .. ς (Ln) ζησεται c. DHKMUΓ al pm Thdrt al

59. D εν τη συναγωγη | καφαρναουμ c. BCDT it (exc q) vg go cop sah Cyr .. ς καπερν. c. EGHKLMSUVΓΔΛ etc. Praeterea D a ff[2.] Aug[1] add σαββατω

60. ακουσαντες .. D q syr[cu] post μαθ. αυτου, b e om | D ειπαν | ο λογ. ουτ. c. BCDKLT al fere[15] e q cop arm Cyr[2] Chr Bas[1, 588. 2, 586. 630.] Thph .. ς ουτ. ο λογ. c. EGHMSUVΓΔΛ al longe pl it[pl] vg | σκληρος .. Λ[mg] (explicationis caussa) δυσπαράδεκτος, quo eodem modo explicat Chr

61. ειδως (c* cop ιδων) δε .. D Chr (et.[mosc 8]; sed diff cdd al et edd) ως ουν εγνω. Similiter 13. al εγνω ουν, posteaque και ειπ. | εν εαυτω οτι .. D Chr (ut ante) οτι εν εαυτοις

62. θεωρητε .. HΓΛ 13. 157. al[30] fere -ρειτε | K τ. υι. τον ανθρ. | οπου .. D ου

63. KL al οφελει | ουδεν .. 13. 69. ουδενα | λελαληκα (Gb" Sz) c. BCDK LTU al[16] it vg go al pl Or Eus[marc 2] Ath Did Cyr[utr] Chr al Tert al .. ς λαλω c. EFGHMSVΓΔΛ al longe pl sl[aliq] (non sl[2.3.]) | D* d Tert om και

64. αλλ .. DL αλλα (49. Cf Lc 8, 16. Mc 12, 25.) | εισ. εξ υμ. τιν. (157. Did om) .. D it[pm] εξ υ. εισ. τιν., ST al mu vg Chr (et.[mosc 4]) εισ. τιν. εξ υ. | G al[6] vg[sixt] am em san for fos ing mm mt tol al sax Hier al om μη (syr[cu] om τιν. ε. οι μ. πι.) | D al[3] παραδιδους

65. οτι .. om K al pauc a Chr (et.[mosc 8])

οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
πατρός.
66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ
ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ($^{74.1}$) ἀπεκρίθη
αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα
Lc 4, 34. Mc 1, 24. ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν
11, 27. Mt 16, 16. ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 ($^{75.10}$) ἀπεκρίθη αὐτοῖς Οὐκ ἐγὼ
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.
71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλεν
παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

---

65. πατρος c. BC*DLT al a b ff$^{2.}$ l cop syr^{cu} arr aeth^{utr} .. ς (Gb^{oo}) add μου c. C***EFGHKMSUVΓΔΛ al pler it^{pm} vg al mu Chr Cyr Bas^{2}

66. D al^{5} b c f l fos εκ τ. ουν | απηλθον h. l. c. EFGHMSUVΓΔΛ al pler q go Bas$^{2, 650.}$ .. Ln ante εις c. BCDKLT al^{12} vv pl Cyr Chr (et.$^{mosc 5}$) Aug | Ln [εκ] των c. BGT al^{7} a b e q Bas$^{2, 650.}$ | T περιπατουν

67. ουν .. G al a arm syr^{cu} om; D b δε | δωδεκα .. U 13. 69. al vv aliq add μαθηταις

68. ς (= Gb Sz) απεκρ. ουν c. EFGHMSUVΓΔ al pl q al vg syr^{p} Bas$^{2, 650.}$ (om αυτω) Aug^{1} contra BCKLΔ al plus^{20} a c e f cop sah syr^{cu} et^{sch} arm al mu Cyr Bas$^{2, 650.}$ Cyp al (D b ειπεν δε, go *tunc resp.*) | απελευσομεθα .. Γ al aliq -σωμεθα

69. και εγνωκαμεν (D add σε; al^{3} cop εγνωκ. και ante πεπιστ. pon) .. Gr al^{6} om | ο αγιος (Gb) c. BC*DL Nonn Cosm, item praemisso ο $\overline{χς}$ cop sah .. ς (Gb') ο $\overline{χς}$ ο υιος c. C***(vdtr, minus enim recte in append. cod. C datum puto ο $\overline{χς}$ ο αγ. υιος)EFGHKMSUVΓΔΛ al fere omn vv pl (et. aeth^{pp}; aeth^{ro} ο $\overline{χς}$ ο αγ. ο υι.) Bas^{3} Cyr Chr Cyp^{2} al; item omisso ο $\overline{χς}$ 17. al? b syr^{cu} Chr$^{mosc 5}$ semel Cyp^{1} (:: Schulzio ο αγ. τ. θε. Iohanneum non vdtr) | του θεου (Gb Sz) c. BCDL al^{7} it^{pler} vg cop sah syr^{cu} arm pers^{w} Cyr Nonn Cosm Victorin Aug .. ς add του ζωντος c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler ff$^{2.}$ syr^{sch} et^{p} al Bas^{3} Chr Cyp Amb

70. αυτοις (al^{3} g q for fos al sax Nonn αυτω, D a b c e ff$^{2.}$ cop arm om) c. EFGHMSVΓΔΛ al plus^{70} ar^{e} et^{p} al .. ς (Gb^{00}) Ln add ο $\overline{ις}$ c. BCDKLU al pm vv pler Cyr. Praeterea D a ff$^{2.}$ cop sah add λεγων (*et dix. illis* a) | υμας (Δ om) τ. δωδ. (28. om) εξελεξ. .. G εξελ. υμ. τ. δω. | εξ υμ. εις .. D al pauc it^{aliq} Chr (et.$^{mosc 5}$) Aug εις ε. υμ.

71. DK 1. 2.^{pe} al om τον | ισκαριωτου c. BCGL 33. f g vg^{six} am for gat harl al arm syr$^{p mg gr}$ (του απο καριωτου, ap Wb. sed alibi τον απο etc) Alcuin .. D a b e (*carioth*) ff$^{2.}$ san σκαριωθ, item syr^{cu} et^{sch} *iscariot* (a *iudam simonem scarioth*, b ff$^{2.}$ *de iuda simone* [ff$^{2.}$ *si. iu.*] *scarioth*, e *de iuda simonem carioth*; q mm al *iudam simonem iscariothem* vel *-then*; c *de iuda simone iscariothe*; ff$^{2.}$ *de simone iuda scarioth*; fos *de iuda simonem scariothem*); 13. 69. 124. απο καριωτου (13. σκαρ.) .. ς

VII.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ
γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου- 5, 18.
δαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο- *Lev 23, 34.
πηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦ-
θεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρή-
σουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γάρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ καὶ
ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

ισκαριωτην c. EFHKMSUVΓΔΛ al pler vg^{ed} (*iudam simonis iscariotem*, item em al ut vdtr) syr^{p} Cyr (:: et h. l. et 13, 26. pro testium auctoritate edendum *ισκαριωτου*. Multo enim verisimilius est id quod Iohanni proprium est ad modum reliquorum mutatum esse, quam ad *σιμωνος* aliena manu accommodatam *ισκαριωτην* scripturam. Minime vero scripturam nostram impedit 14, 22., ubi quum *ιουδας* absque *σιμωνος* ponat, ipsum Iudam dicit Iscariotem, ut haud dubie solebat dici; quemadmodum addito patris nomine, quod esset a Carioth aptissime cum isto coniungit.) | *ημελλ.* c. DEFGHMSVΓΔΛ al pl .. Ln 49. *εμελλ.* c. BCKLU al plus^{45} Cyr Thph (:: cf ad 6, 6.) | *παραδ. αυτον* c. BCDL 69. 124. o^{scr} al it^{pler} vg cop sah .. ς *αυτ. παρ.* c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler a go Cyr Thph | *ων* c. C**EFGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr, item (*unus cum esset* q, *cum esset unus* it^{pl} vg, *cum unus esset* c, *qui unus erat* e) it vg go cop sah syr^{p} .. BC*DL syr^{cu} et^{sch} al om (Gb^{oo} Ln)

VII. 1. *και* .. C**D al^{2} it^{pler} (non q) vg$^{edd\ pl}$ (sed vg^{ed} gat mm g *με. τα. δε*) sah (non cop) syr^{cu} et^{sch} (non syr^{p}) al (sed non go al) Chr^{com} om (Gb^{o}) | *μετ. ταυτ.* h. l. (Sz) c. BCDGKLX al fere^{20} it^{pler} vg cop sah al aliq Chr^{com} Cyr .. ς post ο (B om) ῑς c. EFHMSUVΔΛ al longe pl q go syr^{p} Chr^{txt} .. Γ y^{scr} al aliq om | *ηθελεν* .. Λ *-λον*

3. *ιουδαιαν* .. D^{gr} *γαλιλαιαν* | *θεωρησουσιν* c. B*DLMΔ 33. al aliq .. ς (item Ln ex errore) *-σωσι* (*-σιν*) c. B**EFGHKSUVXΓΛ al pler | *σου* sec .. B (cop) ante *τα εργ.* pon (Ln) .. DG al plus^{20} it^{pm} sah syr^{cu} et^{sch} al Bas Cyr Chr (et.$^{mosc\,5}$) Thph^{ed} om; sed G 1. al aliq pergunt ἃ σὺ π.

4. *εν κρ. τι* c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg go Chr^{1} .. BKLX al aliq (b *aliquid faciens in occ.*, similiter ff^{2}) Cyr Chr^{1} *τι εν κρ.* (Ln) | *αυτος* (E* 253. *-τον*) .. BD* (sed post *παρρησ.* pon) d cop *αυτο* (Ln) .. b e non exprim

5. *ουδ. γαρ* (a c ff^{2} q syr^{cu} add *tunc*) *οι αδ. αυτ.* (e f fos add *tunc*, Ambrst *adhuc*) *επιστευον* (DL *-ευσαν*, q *crediderunt*; b d add *tunc*) *εις αυτον* (D^{gr} add *τοτε*)

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
15, 18. καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος
μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ
ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλή-
ρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ
ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν,

---

6. *ουν* .. DΓ al aliq fos syr^{cu} et^{sch} arm al Cyr om (Gb^{oo}) | *εστιν* (al^{10} fere post *ετοιμ.*) .. B *παρεστιν*

7. In T exciderunt *-σειν υμας εμε δε μι-* (quibus versus efficitur) | *μαρτυρω* .. T *-ρον*

8. *εορτην* (Gb″ prob Schu) c. BDKLTX al fere^{15} a b c e ff^{2} cop sah Chr (et.$^{mosc\,5}$) Cyr .. ς add *ταυτην* c. EFGHMSUVΓΛΛ al longe pl (sed al aliq transiliunt ad *ταυτην* sq) f g q vg syr^{omn} go al Amm^{cat} Aug Quaest | *ουκ* (Gb Sz) c. DKM 17.** 33. 389. p^{scr} a b c ff^{2} vg cop syr^{cu} al mu Porph (teste Hier^{2,761} adv. Pelag. 2, 17. „Negat, inquit, fratrib. et propinquis ire se ad scenopegiam. Et postea scriptum est Ut autem adscenderunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnitatem -- Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Porphyrius, inconstantiae ac mutationis accusat.“) Epiph^{447} (*Ἔλεγεν ὅτι οὐ καταβαίνω* [corrige *οὐκ ἀναβ.*] *εἰς τ. ἑορτ. ταύτην. οὐ γὰρ ἐψεύδετο, μὴ γένοιτο -- μυστηριωδῶς γὰρ καὶ πνευματικῶς διαλεγομένου τοῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς οὐκ ᾔδεισαν τί ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖς μὴ ἀναβαίνειν εἰς τὸ ἱερὸν ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ μηδὲ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ τελειῶσαι τέως τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθους αὐτοῦ* etc) Cyr (*ἀποφάσκει μὲν ἤδη σαφῶς τὸ βούλεσθαι τοῖς Ἰουδαίοις συνεορτάζειν ὁ κύριος ἤγουν ἰέναι κατὰ ταὐτὸν ὡς συμμεθέξων ἐκείνοις τῆς ἐν σκιαῖς εὐθυμίας*) Chr (sed habet sic: *ἐγὼ οὐκ ἀναβ. ἄρτι. πῶς οὖν, φησίν, ἀνέβη, εἰπὼν Οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ Οὐκ ἀναβ., ἀλλά Νῦν, εἶπεν· τουτέστι μεθ᾽ ὑμῶν.*) Aug Hier Quaest .. ς (Ln) *ουπω* c. BEFGHLSTUVXΓΛΛ al pler f g q vg$^{cdd\ aliq}$ (ap* Ln) go sah (syr^{sch} et^{p} *ego nunc non*) al | *εις τ. ε. ταυτην* .. 69. om | *ο εμος καιρ.* c. BDLTUX al^{8} (item *meum tempus* c f ff^{2} q vg go arm) Cyr .. ς *ο καιρ. ο εμος* c. EFGHKMSVΓΛΛ al pler (*temp. meum* a b e Aug Quaest) Chr

9. *ταυτα* (Gb Sz) c. DK 1. 33. 42. 118. 389. a^{scr} p^{scr} t^{scr} al plus^{15} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} arr perss sl Cyr Chr (et.$^{mosc\,3}$) .. ς (Ln) *τα. δε* c. BEFGHLMSTUVΓΛΛ al pl e f go cop sah syr^{p} al (Chr$^{mosc\,2}$ aeth *και ταυτ.*) | *αυτος* (Gb′) c. D*KLT(teste Birchio)X 1. 22. 33. 42. 118. 389. a^{scr} p^{scr} t^{scr} al^{5} a b d ff^{2} l al vg (a ff^{2} fos *illis ipse*) cop sah syr$^{p\ mg}$ arm sl^{3} Cyr Aug .. al^{6} e syr^{cu} et^{sch} arr perss sl^{2} om; c Chr^{1} (et.$^{mosc\,6}$) *ο ις* .. ς *αυτοις* c. BD**EFGHMS(T teste Georg.)UVΓΛΛ al pl f (*dix. eis cum esset*) q go syr$^{p\ txt}$ al Chr^{1} | *εν τη γαλιλαια* .. D 2.^{ev} it^{aliq} Thph *εις την γαλιλαιαν*

10. *εις τ. εορτ.* h. l. c. DEFGHMSUVΓΛΛ al pler it (a bis habet) vg go

οὐ φανερῶς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν
ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ
αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν·
ἄλλοι ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παρρη- 9, 22.
σίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος
γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 14, 24.
σοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός
με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς
διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ᾿ ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ
ἀφ᾿ ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ

---

syr[cu] et[p] al Chr[txt] Hier Aug .. Ln post οι αδ. αυτ. c. BKLTX al[4] (et al[3 scr] post τοτε) a (vide ante) cop sah syr[sch] et[hr] pers[p] al Cyr .. al[4] Chr[com] (et.[mosc6]) om | αλλα c. BT al? .. ς αλλ c. DEFGHKLMSUVXΓΔΛ etc | ως (D al it[aliq] al mu Cyr Chr[1 mosc3] om; Chr[1] ap Morel et[mosc2] αλλα κρυπτως, sed[semel] αλλ ως εν fere non fluct) εν (Λ add τω) κρυπτ.

11. εν τη εορτη (sah Synops[vdtr] *in templo*) .. Λ 69. Chr (et.[mosc6]) om

12. πολυς (LM al πολλυς, X -λλοις) h. l. c. BLTX al (33. Chr[et. mosc6] ην πε. αυτ. πολ., 127. ην πολ. πε. αυτ.) b q Cyr .. ς post γογγυσμ. c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler f al vg al (sed aliae mu libere) .. D a c e ff[2.] om | τοις οχλοις .. D 33. it vg go cop sah al (non syr[p]) τω οχλω (:: Schu „et vero sing. saepissime, plur. nusquam usus est Io.“) | αλλοι (Gb Sz) c. DEFGHKLMSUVΓΔΛ al fere[100] b e q (a syr[cu] et[sch] *et alii*) go al Euth Thph .. ς Ln αλλ. δε c. BTX al vix mu it[aliq] vg cop sah syr[p] al Cyr (Chr οι δε) | ου .. KT al[12] ουχι

13. B*(ut passim)DL* παρησια (-σεια D) | L om περι αυτου

14. μεσουσης (et. Epiph[447] al) .. D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2.[pe] Ps-Chr μεσαζουσης | ις c. BLTUX al ut vdtr pauc .. ς ο ις c. DEFGHKMSVΓΔΛ al pler

15. εθαυμ. ουν (Schu „bene“) c. BDLTX 1. 33. 42. 2.[pe] al aliq a c e ff[2.] l (b q εθ. δε) cop sah syr[p mg] Cyr .. ς και εθαυμ. (M εθαυμαζαν) c. EFGHKMSUVΓΔΛ al pler vv pm | Γ πως ουτως

16. ουν (Gb† Sz; Schu „recte“) c. BEFGHKMSTUVΓΔΛ al longe pl q go sah (ap Georg) syr[p] al[pler] Thph .. ς om c. DLX al non ita mu it[aliq] vg cop sah syr[cu] et[sch] al Cyr (vv aliq απεκρ. δε vel και απεκρ.) | αυτοις .. Γ 13. al it[aliq] al om | ο ις .. B om ὁ | F* om και

17. θελη .. Γ al -λει | ποτερον (Λ** 131. p**[scr] προτερον, item aeth *cognoscet primum quod*; X 33. add ει) εκ του (D om) θε.

18. εν αυτ. ουκ εστιν .. LX al? c ff[2.] ο. εστ. ε. αυτ.

Ex 24, 3 s. ἐστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος
8, 48. 10, 20. Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
Lev 12, 3. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 διὰ
τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ-
Gen 17, 10. σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄν-
θρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ
λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ
ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
5, 18. κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν Οὐχ
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες

19. *μωυσης* c. BDKLTXΔ al mu .. ς *μωσης* c. EFGHMSUVΓΛ al longe pl. Praeterea cf alibi | *δεδωκ.* c. EFGKLMSTUVXΓΔΛ al pler Chr Cyr .. Ln *εδωκ.* c. BDH (pergit *ημιν*) al aliq | G om *εξ υμων*

20. *απεκρ. ο οχλ.* c. BLTX 33. cop sah Aug (*respondit ei turba*) .. ς add *και ειπεν* (go syr^{sch} *et dixerunt;* 258. syr^{p} al add *αυτω*, item 247. *προς αυτον*) c. DEFGHMSUVΓΔΛ al pler vv pl (syr^{cu} *οι οχλ.* [sic vdtr] *ειπον αυτω* omisso *απεκρ.*, sed item v. sq *Iesus dixit eis*) Cyr .. K al^{6} syr$^{p\ mg}$ *απεκριθησαν οι ιουδαιοι και ειπον αυτω* (:: v. sq *και ειπ.* post *απεκρ.* non fluct nec fere similia alibi)

21. *ις* c. BEFGHMVXΓΔ al plus^{60} (18 ap. sol. Scriv) Thph .. ς (Gb^{o}) Ln praem *ὁ* c. DKLS?TUΛ (*αποκριθεις ο ις ειπ. α.*, item sah cop^{dz}) al pm Cyr | *αυτοις* .. D it^{aliq} om | *παντες* .. D *υμεις*

22. *δια τουτο* c. sqq coniunxi (ut et. ς et edd pl) : ita (B certe^{mai}) DEG KLTUΓΔΛ al ut vdtr pl d e f al ut vdtr pl vg (ut am for etc) go syr^{omn} cop (sah vdtr certe) al Cyr Chr Euth Aug Gaud .. Ln 49. (item Knapp Theile aliiq) c. antecedd coni : ita X al q | *μωυσ.* et *μωσ.* h. v. et sq : vide ad v. 19. nisi quod KΔ v. 22. *μωσεως* | *δεδωκεν* .. DL al fere^{10} *εδωκ.* (D *εδ. υμ.* ante *μωυσης* pon) | D *αλλα* | *εν* (et. Or al) .. B b e om, hinc Ln [*ε.*] | *περιτεμνετε ανθρωπον* .. G al fere^{15} *-νεται -πος*

23. D 29. a f arm *ει ουν* (syr^{cu} et^{sch} *et si*) | L** *λαβει* | *ανθρ.* .. B 33. p^{scr} al praem *ὁ* | *εμοι* .. D cop sah arr aeth pers^{p} praem *πως* (cop sah pers^{p} *cur*; arr aeth *cur igitur*) | *ολον* (Chr *τῷ γοῦν εἰπεῖν Ὅλον ἄνθρ. δείκνυσι καὶ μερικὴν ὑγείαν οὖσαν τὴν περιτομήν*) .. X om | L *υγιην*

24. *μη κρινετε* .. V 69. al? *μη κρινατε* | *κρισ. κρινατε* c. EGHKMSUVXΓΔΛ al longe pler Or al .. Ln *κρ. κρινετε* c. BDLT 245. 251 al? Const Cyr

25. *ουν* .. Γ* f^{scr} 10.^{pe} om (go *δε*, syr^{cu} et^{sch} *et dicebant*) | *εκ* .. Γ al om (a *hierosolymitae*, it^{aliq} vg al *ex hierosolymis*) | *ιεροσολυμειτων* c. BD item (*-μητων*) EXΓ al aliq (:: et. Mc 1, 5. edendum erat *-μειται* ex AB[sic]DΔ etc)

26. *και* pr (et. Or Epiph^{447} al) .. LX al^{12} a g em al cop Cyr om | *μηποτε*

ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν·
ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 ($^{76.8}$)
ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Κἀμὲ οἴδατε 8, 14.
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν
ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν,
ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 ($^{77.1}$) ἐζήτουν οὖν
αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω 8, 20.
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 ($^{78.10}$) Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευ-
σαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα

.. D 49. 108. Chr^{1} (et.$^{mosc\,4}$) *μητι* (it^{pl} vg *numquid*, c ff$^{2.}$ *numq. forte*) | *αληθως* .. 33. al^{3} syr^{sch} al om | *εγνωσαν* .. D syr^{cu} arm post *οι αρχ.* | *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ (Gb Sz) c. BDKLTX al plus^{25} it^{pler} vg cop sah syr^{cu} arm al Or^{2} Epiph^{417} Cyr Chr^{com} (et.$^{mosc\,8}$ et$^{2\ txt\ et\ com}$) Isid Nonn .. ς praem *αληθως* c. EFGHMSUVΓ (om *εστιν*) ΔΛ al longe pl f q go syr^{sch} et^{p} al Chr^{txt} Thph

27. *ερχηται* (et. ς Wtst Gb Sz etc) .. ς^{e} (1624. et al) *ερχεται* c. (F? e sil.)HXΔ* al aliq; G al^{2} *ελθη*

28. *εκραξεν* .. D al^{2} it vg *-ζεν* (*clamabat*) | *εν τ. ιερω διδασκ.* (T al q post *ιησ.*) *ο* (B**T om) $\overline{\iota\varsigma}$ (Δ 61.* om *ο* $\overline{\iota\varsigma}$) .. D *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ *διδ. εν τ. ι.*, item sed *διδ.* post *ιερω* 1. 69. 131. 254. b l. Variant al | *και λεγων* .. K *κ. ελεγεν* | *και οιδατε* (V *οιδα*, b ff$^{2.}$ om *οιδ.*) .. X 409. 1 Or^{2} (sed^{2} et. habet) Chr$^{mosc\,5}$ et^{edd} al aliq Tert om

29. *εγω* (Gb Sz) c. BEGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl a e g q vg sah arm syr^{p} c.* sl Or .. ς add *δε* c. DX al mu it^{mu} cop syr^{cu} et^{sch} go al Cyr | *παρ* .. X *απ* | *απεστειλεν*, (D 131. *-σταλκεν*) .. 161. (et 124. fu) add (addita nota in mg *εις το ρωμαικον ευαγγελιον τουτο ευρον* 161.) haec: *και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος υμων ψευστης* (huc usque 124. et fu). *και οιδα αυτον οτι παρ αυτου ειμι κακεινος με απεστειλεν.* Similiter g mm mt tol et al ap Ln totum vers. sic habent: *ego* (mm add *autem*) *scio* (tol *novi*) *eum*, *et si dixero* (g *dixerim? -rit?*) *quia nescio eum, ero similis vobis mendax*; *et* (mt *sed*, mm add *ego*) *scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit* (g *scit*)

30. *πιασαι* (MΓ et ut vdtr pl *-άσαι*, Λ *-ᾶσαι*) .. Λ 13. 69. 262. arm add *και εξηλθεν εκ της χειρος* (sed Λ *χωρας*) *αυτων* | *επεβαλεν* (b *iniecit*, d Ir^{int} *inmisit*, X Or^{1} *-αλλεν*) : et. Or^{2} al .. T *εβαλεν*, it^{pler} vg *misit* | *την χειρα* : et. Or al .. G al^{10} it vg al mu Nonn Ir$^{int\ 3,16,7.}$ *τας χειρας* | *εληλυθει* .. BL al^{5} *-λυθεν*

31. *εκ τ. οχλ. δε* (33. post *εκ*, K al^{0} *ουν*) *πολλ. επιστ.* c. B(K)LTX al^{16} fere it^{pler} vg Cyr .. ς *πολλ. δε εκ τ. οχλ. επιστ.* (D *επ.* post *δε*) c. (D)EGHMSUVΓΔΛ al longe pl q al pl | D *ελεγαν* | *οτι* c. EGHKMSVΓΔΛ al longe pl .. Gb^{0} Ln om c. BDLTUX al plus^{10} Cyr (nec exprim it vg go etc) | *μητι* c. GHMSUVΓΔΛ al longe pl .. Gb' Ln 49. *μη* c. BDEKLTX al^{20} Chr (et.$^{mosc\,5}$) Cyr | D *πλεονα*

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32 *ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ*
ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, ([79.1]) *καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέ-*
τας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 ([80.10])
12, 35. *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω*
πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 ([81.10]) *ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,*
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 *εἶπον οὖν οἱ Ἰου-*
δαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ
εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πο-
ρεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 *τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος*

---

31. *σημεια* c. BDKLTX al plus[35] it vg sah syr[p] arm al Chr (et.[mosc 5]) Cyr .. ς (Gb[0]) add *τουτων* c. EGHSUVΓΛ al pl go cop syr[cu] et[sch] al; item ante *σημ.* M al[6] et post *ποιησει* Λ al | *ποιησει* (X *–ση*) .. G al *ποιει*, Cyr *εχει ποιησαι* | *εποιησεν* .. D 13. 69. it[pler] vg syr[sch] al *ποιει*

32. *ηκουσαν* .. KMU 1. 28. 131. al fere[20] (et. T teste Birchio) it[aliq] sah add *ουν*, item D al c e go *δε* .. 13. 124. syr[cu] et[sch] syr[p] c. ob. praem *και* | B *φαρεισαιοι* atque ita plerumque | *ταυτα* .. DL* al pauc a b c e l syr[cu] arm Chr (et.[mosc 5]) om | *υπηρετας* h. l. c. DEHMVΓΛΔ al fere[50] a q go syr[p] al Thph .. ς (Ln) ante *ινα* c. BGKLSTUX it[pl] vg al mu Cyr (al pauc syr[cu] om *υπηρ.*, e Chr [et.[mosc 5]] om *οι φαρ. κ. οι αρχ.*) | *οι φαρ. κ. οι αρχιερ.* c. EHMSVΓΛΔ al longe pl a q go syr[p] (et syr[sch] *αυτοι και οι αρχ.*) al Thph .. Ln 49. *οι αρχ.* (al[5] *ιερ.*) *κ. οι φαρ.* (:: quae mutatio cohaeret cum *υπηρετ.* transposito. Cf et. 7, 45. item 11, 47. 11, 57. 18, 3. ubi iste ordo est nec fluct) c. BDGKLTUX al mu it[pl] vg al mu Cyr

33. *ειπ. ουν* (Gb Sz) c. BDEGHKLMSUVXΓΛΔ al longe pl vv pler Euth Thph Aug Bed .. ς add *αυτοις* c. T al vix mu c (*Ies. ad eos*) vg[ed] aeth pers[w] Cyr | *ο ις ετι* .. T *οτι ις* | *χρον. μικρ.* (B*D *μεικρ.*) c. BLTX 69. al? e q (al?) .. ς *μικρ. χρ.* c. DEGHKMSUVΓΛΔ al pler vv pler Chr Cyr (Tert *modicum adhuc temporis*) Aug | *μεθ υμ. ειμι* .. U *μετα μ. υμ.*

34. *ουχ* .. T *ουκ* | *ευρησετε* c. DEGHKLMSUVΓΛΔ etc .. Ln add *με* c. BTX cop sah syr[cu] et[sch] aeth | *ειμι* .. a c d syr[cu] cop (non sah) al Nonn (*ὁδεύσω*) Thph *εἶμι* (*vado* a c d) : Gb' | *και οπου* usq *ελθειν* (B add *εκει*, nil Mai.) .. U om

35. *πρ. εαυτους* .. G *πρ. αλληλους* | *μελλει ουτος* c. DLX al? syr[cu] .. ς (Ln 49.) *ουτ. μελλ.* c. BEGHKMSTUVΓΛΔ etc | *ημεις* .. D 249. it[pler] (non f q) vg cop om | *ευρησομεν* .. HMΓΛ al mu *–σωμεν* | *μη* .. D 124. *μητι* (it vg *numquid*) | *και* .. H om

36. *ο λογ. ουτ.* c. BD[gr](E* vdtr)KLX al[8] arm Nonn (*τίς δὲ πέλει λόγος οὗτος*) .. ς *ουτ. ο λογ.* c. E(ipse* corr)GHMSUVΓΛΔ etc .. T al[5] harl Chr [et.[mosc 5]] libere om *ουτος* | *ον* .. T *οτι* | *ευρησετε* c. DEHKLMSUVXΓΛΔ etc .. BGT cop sah syr[cu] et[sch] syr[p] c. ob. add *με* (Ln) | *ειμι* : a (*eo*)

*ὃν εἶπεν Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν;*
37 *Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ
Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ
πινέτω.* 38 *ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ* °Zch 14, 8. °Es 58, 11.
τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 *τοῦτο δὲ εἶπεν
περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν·* °Ioel 2, 28. (3, 1.)
οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 ([82.7]) *Ἐκ
τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς*

---

cop (non sah) al (sed non c d syr[cu]) Nonn (*ὁππόθι βαίνω*) Thph *ειμι* | *ελθειν* .. 225. h. l. add *και επορευθη εκαστος* etc Ioh 7, 53 usq 8, 11.

37. *τη εσχ. ημ. τη μεγαλη* (12. 17. 229.* for al? om *τ. μεγ.*) .. D[gr] (syr[sch]) *τη ημερ. τη μεγ. τη εσχ.*, syr[cu] *τη μεγ. ημ.* (om *τη εσχ.*) | B** DGHTXΔ al *ιστηκει* | *εκραξεν* (et. Or al) .. D 1. al Chr *-αζεν*, item *clamabat* it vg cop sah al | *εαν* (Did *ει*) *τ. διψα* (Or[1] *-ψη*) | *προς με* (B *εμε*) : et. Or[saepe] Did al .. D b e Cyp Victorin[1] Aug[1] om

38. *ρευσουσιν* .. HΛ al *-σωσιν* | *καθως ειπεν η γραφη* : Chr *ἐνταῦθα ὑποστίξαι δεῖ, ἵνα ᾖ τό Ποταμοὶ* etc *τῆς αὐτοῦ* (i. e. Christi) *ἀποφάσεως* (antea habet: *καὶ ποῦ εἶπεν ἡ γραφὴ ὅτι ποταμοὶ* etc; *Οὐδαμοῦ.*)

39. *οὗ* c. DGHLSTXΓΔ al longe pl (et. carp[ev]) Cyr[hr] Chr Cyr .. ℵEKMUVΛ al[25] Thph *ὅ* | *ημελλ.* c. EGHKLMUVΓΔΛ al plus[40] .. Ln 49. *εμελλ.* c. BDS? TX al pl Cyr[hr] et[alex] Chr (Nonn) | *πιστευοντες* c. DEGHKMSUVXΓΔΛ al fere omn it vg (*credentes*, *qui credunt*, *qui credebant* : ita et. pp[mu]; sed Amb[1] Aug[1] Vig[1] *qui credituri erant*) etc Cyr[hr] Thdrt al .. BLT (Birch male ut vdtr *-σοντες*) 18.[ev] sah (vdtr) Chr[mosc1] *-σαντες* (Ln) | *ουπω* .. A* *οπου* | *πνευμα* (D praem *το*) absq *αγιον* et *δεδομενον* et similibus c. ℵT 42. 91. san fu harl* cop (sah *nondum enim acceperant spiritum*) arm Or[4] Ath[698] Cyr[3] Hesych Or[int 3, 908] lib Rebapt Hier (Nonn[libere mutans]: *οὔπω γὰρ βροτέῃσιν ἐνερρίζωτο μενοιναῖς Χριστὸς ἄναξ γενέταο φανεὶς ἀγχίθρονος ἕδρης.*) .. ς (Gb[oo]) add *αγιον* c. EGHLMSUXΓΔΛ v al pler Chr (Chr[1] *οὔπω γὰρ ἦν πν. ἅγιον, τουτέστι δοθέν.* Thdrt[4, 185]) Or[int 3, 912]. Item add *δεδομενον* it[pl] vg[ed] et[cdd pl] syr[sch] syr[p] c.* perss Eus[luc 169] Victorin Aug Amb Quaest : ita Ln. Item add *αγιον δεδομενον* (254. *δοθεν*) B 254. e q sl[1. 2. 3.] cat Or[int 3, 900]; item D f go aeth *αγιον επ αυτοις* (D** *-τους*, f *in eis*, aeth *illis*) | *ῑς* c. BDEGHKLMTUXΓΔΛ (S ?) v al longe pl (et. carp[ev]) Or[3] Did Cyr Chr (et.[mosc 5]) Thdrt Thph .. ς (Gb[oo]) praem *ὁ* c. min mu Or[1] | *ουδεπω* (et. Or[1]; L 56. *ουδεπωτε* sic) .. BD al aliq Or[3] Did *ουπω*

40. *εκ του οχλου ουν* (it[mu] *autem*, Or om) c. (Schu „bene") BDLTX 1. (124. *οι ουν εκ τ. οχλ. πολλοι*) it[pl] vg Or, item *quidam autem ex turba* cop sah arm; item *ex illa ergo turba multi* g gat mm, item addito *τινες* post *ακουσ.* Cyr .. ς *πολλοι ουν* (f go syr al *δε*) *εκ του οχλου* c. EGHKMSUΓΔΛ al pler q f go syr[utr] al | *των* (D praem *αυτου*) *λογων* (K

1, 21. *ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· (88.7) οἱ δὲ*
ἔλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ
*Ps 89, 4. *Mich 5, 1. *γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς*
κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ἔρχεται ὁ Χριστός; 43 (84.10) σχίσμα οὖν
7, 30. *ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 (85.1) τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν*
πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 (86.10) *Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φα-*
ρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46
ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος ὡς
οὗτος ὁ ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι Μὴ καὶ

---

al it^{allq} vg al add *αυτου*) c. BDEGHKLMTUΓΔ* al longe pl it vg go cop sah syr^{sch} syr$^{p\ mg}$ (*verba haec*) et^{txt} (*verba eius*) pers^{w} sl$^{1.2.3.}$ Or (add *του ιυ*) cat. Praeterea BDLTU al e syr$^{p\ mg}$ add *τουτων* (U *τουτον*) : ita Ln, item G al it^{pler} vg al praem .. ς *τον λογον* (X al mu arm Cyr add *τουτον* et aeth praem; al pers^{p} add *αυτου*) c. ℵ?(X)Δ**Λ al pm arm aeth pers^{p} (Cyr) .. 106. 44.^{ev} om plane | *ουτος* (et. Or Cyr) .. BD praem *οτι* (fortasse recte, et. v. sq)

41. *αλλοι* pr .. T 1. 13. 69. al pauc c f cop sah Or add *δε*, hinc Ln [*δε*] | *ουτος* .. DLX al pauc syr^{p} c.* praem *οτι* | *οι* (*quidam*) *δε* c. BLTX 1. 33. al^{5} it^{pl} vg sah sl$^{3.}$ et^{ed} Or Cyr .. 49. *αλλοι* c. DEGHK(MΔ* al^{10} fere b q ab *ελεγον* ad *ελεγον* transiliunt)SUΓΔΛ** al longe pl (et. v) go syr^{utr} al, item ς (Gb^{oo}) add *δε* c. min b q cop al | D* *ελεγαν*

42. *ουχι* (Γ *οὐχῆ*) c. DEGHKMSUXΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. Ln 49. *ουχ* c. B**(* *ουκ*)LT Or (alibi hoc alibi illud fluct, nec enim ratio locorum omnium eadem; passim neutrum fluct; tamen cf ad Mt 13, 55. Rom 2, 26. ubi similiter testes *ουχ η* pro *ουχι η* praebent) | *ειπεν* .. D al pauc *λεγει*, item *dicit* it vg al | *του* .. D 13. 69. 157. al om | *δαυειδ*, *δαυιδ*, *δαβιδ* : cf ad Mt 1, 1. | Γ* al *βηθλεμ*, item *baethlem* a, *bethlem* e | *ερχ. ο χς* (Schu „bene ap Io.") c. BLT c ff$^{2.}$ g (e om *ο χς*) vg syr^{sch} Cyr Chr .. ς *ο χς ερχ.* c. DEGHKMSUVΓΔΛ al ut vdtr omn vv pl cat (sed D ante *οπου*, cop ante *απο βηθλ.*, sah ante *εκ του σπερμ.*)

43. *εγεν. εν τω οχλ.* (D^{gr} *εις τον οχλον*) c. BDLTX 33. 124. 157. al pauc it^{pler} vg cop sah syr^{p} (similiter syr^{sch}) al Cyr .. ς *εν τ. οχλ. εγεν.* c. EGHKMSUΓΔΛ al pler q al

44. *επιβαλεν* c. DEGHKMSUXΓΔΛ al ut vdtr omn (131. *-αλλεν*) e f go al Cyr Chr .. BLT it^{pl} vg al *εβαλεν* (Ln 49. :: cf ad v. 30.) | U *επ αυτω* | fu om versum (y^{scr} om *τιν.* usq *πιασ. αυτ.*)

45. *ειπον* .. T teste Birchio *ελεγον* | *εκεινοι* .. KU al g om | D *ηγαγετε* (T *ηγαγεντε*)

46. *απεκριθησαν* (et. Or) .. D add *δε*, al pauc Chr (et.$^{mosc\,3}$) add *ουν* | *ελαλ. ουτως ανθρ.* c. BLTX 3. 33. Or Cyr^{4} (et^{1} *ελ. α. ουτ.*) Chr^{3} cat .. ς *ουτ. ελαλ. ανθρωπ.* c. EGHKMSUΓΔΛ al longe pler it^{pl} (al^{libere} ut e *nemo unquam sic locutus est*) vg al; item D *ουτ. ανθρ. ελαλ.* | *ως ουτ.*

ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς
αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώ-
σκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, 3, 1.
ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, 51 Μὴ ὁ νόμος *Dt 19, 15 ss.
ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ
γνῷ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς
Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης
οὐκ ἐγήγερται.

ο ανθρ. (3. 9. mm mt al ap Ln syr^{sch} eth^{hr} al add λαλει) c. EGHKMSU XΓΔΛ al pler it^{pl} vg (et. am san al pler) sah syr^{p} al Thdrt$^{2, 121}$ Chr^{txt} (sed$^{mosc\,2}$ om) cat; item D c ff$^{2.}$ ως ουτος λαλει, item a *quomodo et hic* .. Ln 49. om (Gb^{o}) c. BLT 225. 229.* for cop Or Cyr^{3} Chr$^{com\,2}$ Aug (:: offendit illud ουτος ο ανθρ.; hinc alii satis habuerunt delevisse ὁ ἄνθρωπος, alii totum additamentum abstulere; quod ut adderetur nulla prorsus caussa erat)

47. απεκριθησαν c. D 1. 33. al fere^{10} a c e ff$^{2.}$ sah syr arm perss sl$^{1.2.}$ Cyr .. ς (Gb^{o}) Ln add ουν c. BEGHKLMSTUXΓΔΛ al longe pl it^{mu} vg syr^{p} al; item go cop δε | αυτοις .. BK al^{5} l fos arm om (v. 46. nemo add) | L πεπλανασθαι

48. εκ .. K al^{7} om | επιστευσεν .. D πιστευει

49. αλλα c. BDLT .. ς αλλ c. EGHKMSUXΓΔΛ etc (Or αλλ η) | επαρατοι c. BT 1. 33. Or Cyr^{schol} et$^{1027.}$ Chr^{com} .. ς επικαταρατοι c. DEGHKL MSUXΓΔΛ al pler Cyr^{txt} Chr^{txt} (:: cf Gal 3, 10. 13.)

50. προτερον (το πρ. LX al^{7}) c. BLT a (*qui prius venit ad eum*) e (*qui venerat ad Ies. primo tempore*) sah syr^{hr} Cyr, item addito νυκτος vel ante [το] προτερ. (X c ff$^{2.}$ l syr^{p} c.* arm aeth) vel post προτ. (cop) vel ante πρ. αυτ. (al^{7}) X 1. 13. 69. 118. 124. 209. 2.^{pe} it^{3} cop arm aeth syr^{p} c.*, item D 33. νυκτος το πρωτον... ς νυκτος ante πρ. αυτον c. EGHMSΓΛ al pler; item post πρ. αυτον (al aliq τον $\overline{\iota\nu}$) KUΔ al f l q vg go syr (*qui venerat ad Ies. nocte*) .. 49. Gb' nec προτ. nec νυκτ. : at sic e coniectura (:: ex 19, 39. fluxit textus immutatio) | εις ων (L vv aliq om) εξ αυτων .. D ante ο ελθων, 71. 142.* g^{scr} om

51. ακουση .. Γ al aliq -σει | πρωτον (K 118. al post πα. αυτ., X ante ακουσ.) παρ αυτου c. BD(K)LT(X) 1. 33. 69. al^{15} fere Or Cyr Bas^{3,394} (πρωτ. αυτου ακ.) item (*primum*) c ff$^{2.}$ q (a *prius ab illo*, f *prius* ante ακ. item go) arm .. ς παρ αυτου προτερον (Gb' πρωτον) c. EGHMSUΓ ΔΛ al longe pl g vg cop sah syr^{utr} al Chr .. e Eus^{ps} Lcif om πρωτ. | γνω .. D επιγνωσθη (*cognoscatur* d) | ποιει (et. Or al) .. D c Lcif εποιησεν

52. ειπαν c. BDKT .. ς -πον c. EGHLMSUXΓΔΛ etc (Or om κ. ειπ. αυτ.) | εραυνησον c. B*T .. ς Ln (ignorans B) 49. ερευνησον c. B**DEGHKLMS UXΓΔΛ etc (:: cf ad 5, 39.) | ιδε .. D 229.** add τας γραφας, item 229.* (την γραφην) a c e ff$^{2.}$ l (non item f g q) vg (sed non am san for em ing** gat mm al) sah post εραυνησον (:: ex 5, 39.) | εκ τ. γαλιλ. (B

γαλειλ. ut solet) *προφ.* c. BLTX al pauc it^aliq vg (sed non am fu forsan ing al) Or Cyr Chr (et.^mosc5) .. ς *προφ. εκ της* (G om) *γαλ.* c. DEGHKMSUΓΔΛ (et. carp^ev) al pler it^pl vg^edd pl go al pl | *εγηγερται* (EGHM al mu *εγειγερτ.*) c. EGHLMS^txtXΔ (et. carp^ev) al pl (syr interprete Schaafio) syr^p mg pers^p (*quando surrexit*) Cyr^3 (multus est in exponendo, cf p. 481 sq, urgetque Iesum ne fuisse quidem Galilaeum) Chr (urget quod Iesus respondendo docuerit se non prophetam sed *τοῦ κόσμου δεσπότην* esse) .. Gb' Ln 49. *εγειρεται* c. BDKS^mgTΓΛ al fere^30 it^pler vg (syr teste Wtst aliisq) syr^p txt go aeth^utr pers^w (e *surget*, item cop sah) Or (*ουκ εξερχεται ουδε εγειρεται*); item U *ερχεται* (: : ut vix probabiliter dici potest unde *εγηγερτ.* ortum sit, ita planissima est lectionis *εγειρεται* origo)

53.—8, 11. om c. ABCLTXΔ (in A et C par foliorum quod periit: 6, 50.—8, 52. in illo, 7, 53.—8, 11 in hoc: pericopam de adultera non continuisse certum est. De C cf editionis meae prolegg pag. 31. nota 4.) (L et Δ spatium vacuum habent) 22. 33. 72. 96. 97. 106. 131. 157. a* bxy^scr 2.^pe al plus^50 (sed in his aliquot om tantum 8, 3—11.) et evgg^pm (et. carp^ev) a b** f l^txt q cop^dz et^cdd al sah syr (mss pl, quemadmodum et. Lee in ed. 1816. testatur deesse istam historiam in Peschitho. Vertit primum Syriace Maras Amidae episc. teste Zacharia Meletin. ap. Dion. Barsalib., abbas Mar Paulus teste syr^p cod mg.) syr^p (mss pl; qui habent cdd, vel in mg exhibent vel testantur nota non in omnibus inveniri istam historiam) arm^mss ar^cod (e copta facta) go; item praetereunt Or Apollin Thdor^mop Chr Cyr Bas Cosm Nonn Thph cat (hinc nec in Amm^presb inventum vdtr unde plurima in cat transiere) Cyp Tert Iuvenc (non addiderim Amm et Eus in canonibus videri praeterisse, nam quod in GM $\frac{\overline{\pi\varsigma}}{\iota}$ notatur ad 7, 46. $\frac{\overline{\pi\zeta}}{\gamma}$ ad 8, 19. id non satis est ad probandum, quum tota de adultera historia ad canonem *ι'* trahi potuerit.) Defuisse antiquitus testantur et. capitulorum indices in veterrimis cdd; nam nec ACΔΛ nec al mu capitulum *περὶ τῆς μοιχαλίδος* in indicem relatum habent; habent vero KM aliiq pm .. asteriscis notant EΛ al^15 fere, obelis S al plus^30, asterisco ad 7, 53. et 8, 11. notat M .. transpon (sive 7, 53.—8, 11. sive 8, 3—11.) ad finem evglii Io 1. al plus^10 (et. tisch in quo 7, 53.—8, 2. ab ipso*, 8, 3—11. a posteriore scriptore supplentur) .. 13. 69. 124. 346. post Luc 21., 225. post Io 7, 36. hab .. omitti in cdd testantur scholl varia. Ita Λ 262. aliiq sic in mg habent: *τὰ ὀβελισμένα* (al *ὠβ.*) *ἐν τισιν ἀντιγράφοις οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου* (al *-ρίῳ*)· *ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κεῖται* (al *κεινται*)· *μνημονεύουσιν τῆς περικοπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐν αἷς ἐξέθεντο διατάξεσιν εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας.* Item 1.^mg ad fin. evglii: *τὸ περὶ τῆς μοιχαλίδος κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγ.* (cod. *ἐαγγ.*) *ὡς ἐν τοῖς πλείοσιν ἀντιγράφοις μὴ κείμενον, μηδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἑρμηνευσάντων μνημονευθέν, φημὶ δὴ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστ. καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρέως οὐδὲ μὴν ὑπὸ Θεοδώρου Μωψουεστίας καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κεῖται δὲ οὕτως μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχῆς τοῦ $\overline{\pi\varsigma}$ κεφ. ἑξῆς τοῦ Ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτ. ἐκ τ. Γαλιλ. οὐκ ἐγείρεται.* Eodem

loco 135.^{mg} et 301.^{mg} : *εὕρηται καὶ ἕτερα ἐν ἀρχαίοις ἀντιγράφοις, ἅπερ συνείδομεν γράψαι πρὸς τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελιστοῦ, ἅ ἐστι τάδε.* 34.^{mg} ad ipsum loc. sic: *ἰστέον ὅτι διὰ τοῦτο μετὰ ἀστερίσκων ἐτέθησαν τὰ περὶ τῆς μοιχαλίδος, ἐπειδὴ εἰς τὰ πλεῖω τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἔγκειται· πλὴν εἰς τὰ ἀρχαιότερα ηὕρηνται.* Ceterum memorabile est quod Eus$^{h. e. 3, 39.}$ de Papia refert: *ἐκτέθειται δὲ καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικὸς ἐπὶ πολλαῖς ἁμαρτίαις διαβληθείσης ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' Ἑβραίους εὐαγγ. περιέχει.* Quae quorsum spectent ambigitur; Rufinus vero ad hanc adulterae historiam pertinere eo significavit quod verba *ἱστορίαν περὶ* usq *κυρίου* sic reddidit: *historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum.*

Habent pericopam DF (quamquam hiat 7, 28.—8, 10.) GHKUΓ (sed hiat post *στησ. αυτην* v. 3.) (item EMSΛ : vide supra) al plus^{300} cdd mu^{gr} et^{lat} ap Hier (adv. Pelag. 2, 17. „in ev. sec. Ioh. in multis et Graecis et Latinis cdd. invenitur de adultera muliere quae accusata est ap. dominum") b* c e ff^{2} g l^{mg} vg aeth^{utr} syr^{hr} sl sax perss (in cod vat ad cap 10. trahitur); adde vv quarum mss differre supra indicavimus .. agnoscunt Const (2, 24, 4. *ἑτέραν δέ τινα ἡμαρτηκυῖαν ἔστησαν οἱ πρεσβύτεροι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ θέμενοι τὴν κρίσιν ἐξῆλθον· ὁ δὲ καρδιογνώστης κύριος, πυθόμενος αὐτῆς εἰ κατέκριναν αὐτὴν οἱ πρεσβ. καὶ εἰπούσης ὅτι οὔ, ἔφη πρὸς αὐτήν Ὕπαγε οὖν, οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω*) Synops (sed post v. 20. demum atque in hunc quidem modum commemorat: *ἐνταῦθα τὰ περὶ τῆς κατηγορηθείσης ἐπὶ μοιχείᾳ*) Euth (sed add *χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν* etc *παρὰ τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἢ οὐχ εὕρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ φαίνονται παρέγγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τούτου τεκμήριον τὸ μηδὲ τὸν Χρυσόστομον ὅλως μνημονεῦσαι αὐτῶν*) Hier Amb Aug (de coniug. adulter. 2, 7. - „quis non intelligat debere ignoscere maritum, quod videt ignovisse dominum" - „Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de codd. suis." Similiter Nicon eiectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβερὰν εἶναι τοῖς πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν* dicentibus.) Textum sic habet ς (Gb^{oo}):

53 *καὶ ἐπορεύθη* (DMSΓ al^{15} c al *-θησαν*, U al pl *απηλθεν*, Λ al mu *απηλθον*) *ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον* (tisch 1. 25. cop^{wi} arm^{ed} *τ. τοπον*, 69. *τα ιδια*) *αὐτοῦ*.

VIII. 1 *Ἰησοῦς δὲ* (UΓ al pm *και ο ιησ.*, al mu *και ιησ.*, *και ο ιησ. δε*, *ο δε ιησ.*) *ἐπορεύθη* (S al *-ετο*) *εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν* (Γ 272. f^{scr} add *μονος*). 2 *ὄρθρου δὲ* (Γ 272. *και οτε* pro *ορθρ. δε*) *πάλιν* (U al pl Euth add *βαθεως* s. *βαθεος*) *παρεγένετο* (D *παραγεινεται*, U al pl vv mu *ηλθεν* s. *παρηλθεν*, item U al pm add *ο ιησους*) *εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς* (GSU al^{20} *οχλος*, Γ 272. om) *ἤρχετο πρὸς αὐτόν* (om *πρ. α.* EGHKU al plus^{80}; *και πας* usq *αυτον* om al^{6}), *καὶ καθίσας* (275. arm om) *ἐδίδασκεν αὐτούς* (D al^{6} om *και καθ. ε. αυτ.*). 3 *ἄγουσι* (al^{2} *φερουσι*, Λ** al^{8} *και προσηνεγκαν αυτω*) *δὲ* (UΓ al mu vv aliq om) *οἱ γραμματεῖς* (*οι γρ.* al^{7} Prom cum *και*

sq om, al transp, 1. al arm οι αρχιερεις) **καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν** (Sz om πρ. α. c. DMUΓΛ al longe pl vv mu; et. transp; et. πρ. τον ιησουν legitur) **γυναῖκα ἐν** (Sz επι c. DMSUΓΛ al longe pl) **μοιχείᾳ** (D επι αμαρτεια γυναικα) **κατειλημμένην** (D ειλημμενην, EGHK al pm καταληφθεισαν, 16.ev καταλελημμενην), **καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν** (Λ al pl add τω) **μέσῳ** 4 **λέγουσιν** (ΓΛ al plus[80] it[aliq] vg al ειπον) **αὐτῷ** (et om et τω ιησου legitur; praeterea add πειραζοντες EGHK al pl Euth Promiss; D add εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις ινα εχωσιν κατηγορειαν αυτου) **Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ** (M η γυ. αυτ.) **κατειλήφθη** (EGHK al mu κατεληφθη, D al κατειληπται, MΛ al pm ηλειπται s. ειληπται, 32.ev προκατειληπται) **ἐπαυτοφώρῳ** (EGHMΛ al -φορω, Δ** al -φορως) **μοιχευομένη** (U al pl vv pm Amb ταυτην ευρομεν επαυτοφωρω [vv pm om] μοιχευομενην). 5 **ἐν δὲ** *Lev 20, 10. (al[10] fere και εν) **τῷ νόμῳ Μωσῆς** (M al mu μωυσ., D μωυσης δε ε. τ. ν.) **ἡμῖν** (DH al om, U al aliq it[aliq] vg post ενετ. varieq al transp, HS al[90] fere vv aliq ημων ante μωσ.) **ἐνετείλατο** (D εκελευσεν, 161. εγραψεν) **τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι** (Sz λιθαζειν c. DMSUΛ al longe pl vv mu Cassiod; al[12] λιθαζεσθαι)· **σὺ οὖν** (D συ δε νυν, it[aliq] fos al Amb Prom συ δε) **τί λέγεις** (Sz add περι αυτης c. MSUΛ al pl vv mu Euth Amb al); 6 **τοῦτο δὲ** (15. 272. c al om) **ἔλεγον** (S al mu ειπον) **πειράζοντες** (al plus[12] εκπειρ.) **αὐτόν** (al om), **ἵνα ἔχωσι** (al mu vv pauc σχωσι, εχουσι, ευρωσι) **κατηγορεῖν** (Sz κατηγοριαν c. SU al longe pl vv mu et cum iisdem fere add κατ) **αὐτοῦ** (τουτο δε usq αυτου om DM 264.). **ὁ δὲ Ἰησοῦς** (e[scr] om, 258. γνους) **κάτω κύψας** (et. κ. κεκρυφως, κ. νευσας, κατακυψ. legitur, c[scr] κυμψας) **τῷ δακτύλῳ** (Λ 262. al syr[utr] om; et. transponitur) **ἔγραφεν** (DEGHM tisch** al mu κατεγραφεν, al[10] εγραψεν, al[2] καταγεγραφεν) **εἰς τὴν γῆν** (EGHK al fere[90] sl add μη [al[2] om, al[5] και] προσποιουμενος). 7 **ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες** (M al plus[50] επερωτ.) **αὐτόν** (D al om, al add και, ff[2] *cum autem interrogarent expectantes eum quid diceret*), **ἀνακύψας** (DMS al mu vv ανεκυψεν [-ψε] και, UΛ al pm Euth αναβλεψας) **εἶπε πρὸς αὐτούς** (DSUΛ al pl vv αυτοις, M al om) **Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος** (EGH al mu -τον) **τὸν** (DUΛ al pl om) **λίθον ἐπ᾿ αὐτῇ** (DEGHKMUΛ al pl επ αυτην) **βαλέτω** (EGHK al pm βαλλετω; D επ α. βαλ. λιθ., EGHKS al pm επ α. τ. λιθ. β., UΛ al pm λιθ. β. ε. α., M al β. ε. α. τ. λ. etc). 8 **καὶ πάλιν κάτω κύψας** (D al sl[2. 3.] κατακυψ., H* 272. om κατω; praeterea D al ff[2.] Hier Aug add τω δακτυλω) **ἔγραφεν** (D al κατεγραφ., M 126. al εγραψεν) **εἰς τὴν γῆν** (U al mu add ενος εκαστου αυτων τας αμαρτιας, item Bar Hebr. ex cod. aliquo Alex. ap. Asseman. Contra Hier adponit [explicationis caussa]: *eorum videlicet qui accusabant et omnium peccata mortalium.*). 9 **οἱ δὲ ἀκούσαντες** (Λ 13. 69. 124. 262. al om οι δ. ακ., D εκαστος δε των ιουδαιων, diff al) **καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι** (και usq ελεγχ. om DMUΛ 1. 13. 69. 124. al longe pl vv pm Euth al) **ἐξήρχοντο** (D al -χετο, Λ 13. 69. 124. al [sed pler praem και] εξηλθεν s. -θον, M ανεχωρησαν post ε. κ. ε.) **εἷς καθ᾿ εἷς** (haec om D, 1. al εις εκαστος αυτων, al vg transp), **ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων** (ε. τ. εσχ. om EGHKM al pl vv pl Hier Amb, D ωστε παντας εξελθειν), **καὶ**

VIII.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων Ἐγώ εἰμι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο-* 12, 46.
τίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι
Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.*
14 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ
ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.*

κατελείφθη (KΛ al mu *-λήφθη*) *μόνος* (al mu om, [syr^{utr}] pers^{p} *μονη* omissis *ο ιησ. και*) *ὁ Ἰησοῦς* (D al vv om, U al pm *ιησ.* s. *ο ιησ.* ante *μον.* pon) *καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα* (Sz *ουσα* c. cdd unc omn al longe pl vv aliq). 10 *ἀνακύψας* (Λ al mu *-βλεψας*, 254. *-νευσας*) *δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός* (*και* usq *γυναικ.* om DMS al pm vv pl Amb Aug, UΛ al pl aeth Euth *ειδεν αυτην και*) *εἶπεν αὐτῇ* (om UΛ al pl pers^{p}, 282. *προς αυτην*, D vv aliq Amb *τη γυναικει*) *Ἡ γυνή* (om DEFGHK al pl vv mu Hier Amb; Sz *Γυναι* c. MSUΛ al longe pl), *ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου* (om *που* usq *σου* al^{4} Aug, om *εκεινοι* HU al pm vv, om *εκ. οι κατ. σ.* DMΛ al pl vv mu); *οὐδείς σε κατέκρινεν;* 11 *ἡ δὲ εἶπεν* (D *κακεινη ειπεν αυτω*, diff al) *Οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς* (D fos *ο δε ειπ.*, Λ al mu *ο δε* [vel *και ο*] *ις ειπ. α.*, EFGKM al pl vv mu om *αυτη*, U al om *δε*) *Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω* (sic MUΛ etc, *κατακρινῶ* H al vv, *κρινῶ* EFGK al mu, tisch** al *κρίνω*)· *πορεύου* (D *υπαγε*) *καὶ* (om D al^{6} ff^{2} cop) *μηκέτι* (U *μη*, praem *απο του νυν* DMU al pl vv mu Hier Amb, item *το λοιπον* al^{2} Aug) *ἁμάρτανε* (M add *τουτο δε ειπαν πειραζοντες αυτον, ινα εχωσι κατηγοριαν κατ αυτου*).

VIII. 12. *αυτ. ελ. ο* (B om) *ις* c. BLSTUX al b („congregatis illis" pro *αυτοις*) q (go *αυτ. ο ις ελ.*), item (sed *ελαλ. αυτ.*) D al mu a (*loquebatur ad illos*) f ff^{2} g l (e *iterum autem* [ita et. b g syr al; ff^{2} go arm al om] *cum convenissent loquebatur Ies.*) cop syr .. EFGHKMΔΛ al pl go Thph Euth *αυτ. ο ις ελ.* .. ς *ο ις* (al^{2} om) *αυτ.* (al^{6} e for al om, al syr^{p} post *ελαλ.* pon) *ελαλ.* c. min (syr^{p}) | Ln *μοι* c. BT Or | *περιπατηση* c. BFG KLTUXΛ al plus^{60} Or Cyr^{1} .. ς *-τησει* c. DEHMΔ(S?) al pm Cyr^{1} | D *αλλα*

13. *αυτω.* . Λ c.* supplet in mg

14. D al^{5} Or *ο ιησ.* | *αληθ. ε. η μαρτ. μου* (et. Or^{2} al) .. B al^{4} b sah Or^{1} Did Chr (et.$^{mosc\,4}$) Faust ap Aug *η μαρτ. μ. αληθ. εστ.*, D *αληθεινη μου ε. η μαρτ.* | *υμ. δε* (om FHKU al mu a; b *enim*) *ουκ οιδ. π. ε. η* (*η* c. BDKTUXΛ al pl f ff^{2} l q vg [sed q gat mm cop^{wi} sic et. ante] cop sah go syr^{p} al Novat; ς [= Gb Sz] Ln *και* c. EFGHLS? al mu it^{mu} al Amb) *που υπαγω* .. MΔ al pm syr^{hr} Or^{2} Cyr Aug om

7, 24. 8, 17. 15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ
ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί,
16, 32. ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμε-
•Dt 19, 15. Mt 18, 16. τέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.
18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου;
14, 7. 9. (87.8) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ
ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 (88.1) ταῦτα τὰ ῥή-
ματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐ-
7, 30. δεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
7, 33 ss. 21 (89.10) Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ
με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Μήτι ἀποκτενεῖ
ἑαυτόν, ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω
3, 31. 1 Io 4, 5. εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου

---

15. κατα την σαρκα .. Α om την

16. και (al aliq om) εαν κρ. δε (al post εαν pon; GX al[6] fere vv aliq om) | αληθινη c. BDLTX 33. Or[1] .. ς αληθης c. EF(F* ab αληθ. εστ. transilit ad αληθ. εστ. v. 17.)GHKMSUΔΛ al longe pler Or[1] Chr[1] (alibi δικαια ut et. al[2] gat mm syrp mg sl[2.] vdtr) | μονος .. D 40.ev[illegible]h add (sah praem) εγω | D αλλα | πατηρ (et. Or[2] etc, S ο πατ.) .. D om

18. εμαυτου .. U εμου

19. ις c. BDEFGHKLMTUXΔΛ al pl .. ς (= Gb Sz) ο ις c. (S?) al mu Or | T ουδε τον | αν (c f vg Amb *forsitan*, a q *utique*; D b e ff[2.] al Victorin om) ηδειτε (X al ειδητε) c. BLTX al Or[6] Cyr[3] Amb .. ς ηδ. αν c. EFGHKMSUΔΛ al pler q al Cyr[1]

20. ελαλησεν c. BDKLT al fere[10] vv longe pl Or[liq] Cyr Chr[com] .. ς (= Gb Sz) add ο ιησους c. EFGHMSUXΔΛ al pler ff[2.] q vg[ed] et[cdd] aliq al Amb Chr[txt] | E**XΛ al aliq γαζοφυλακειω | εληλυθει .. L ηλθεν, al mu Or[1] Cyr εληλυθεν

21. αυτοις c. BDLTX b e Or Cyr .. ς (Gb[00]) add ο ιησους c. EFGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn vv pler (sed passim transp) Chr | ζητ. με .. 1. 22. 209. al[12] vv aliq add και ουχ ευρησετε με (vel absq με) | T teste Bchio αποθανησεσθε | UX al mu sah syr Cyr και (157. οτι) οπου

22. D* ελεγαν | L αποκτεννει | D* al sah Or[1] αυτον

23. ελεγεν c. BDLTX al[4] it[pler] vg syrp mg sl[2.3.] Or Cyr .. ς ειπεν c. EFGHKMSUΔΛ al pler f q go al | εγω .. D[gr] f q cop go add δε | X om υμ. ε. τ. τ. κοσμ. ε. | τουτ. (al aliq om) του κ. c. BT 33. 69. 124. it[pler] go cop sah al (sed hae vv ita et. sec loco; contra vg *de hoc mundo* pr

τούτου. 24 *εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις*
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ*
Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; 26 *πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν*
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα
παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 *οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν*
πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ὅταν ὑψώσητε τὸν* 3, 14. 12, 32.
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 *καὶ*

---

loco, altero *ex m. hoc*) Or[1] Cyr .. ς *του κ. τουτου* c. DEFGHKLMSUXΔΛ al pler Or[1] Chr

24. D 69. 124. e *πιστευσ. μοι*

25. *ειπεν* c. BLX 1. 33. 69. 124. al[5] it[pler] vg cop sah al mu Cyr .. ς (Gb[oo]) praem *και* c. EFGHKMSTUΔΛ al pler f q go syr[p], D[gr] (d om) al em sl add *ουν* | *ὅ τι* .. ς (non ς[e] Gb Sz) Gb'' *οτι*: ita cdd mu (sed in antiqss mss omnib utrumque *οτι* scribitur) .. a c f ff[2.] q *δ* gat mm Amb[aliq] Idac *initium* (f ff[2.] q mm gat *δ* Idac Amb[2] *principium*) *quod* (c f ff[2.] q Amb Idac *quod et*); et. go cop syr[p] *principium quod et*, item sah omisso *και*; similiter e vg[ed] foss emm mt Amb[1] *principium qui et* .. am san ing for tol harl Aug *princ. quia et*, d *init. quoniam et* .. b *inprimis quia*. Syr interprete Sch : *etiamsi inceperim loqui vobiscum* | *ὑμῖν*; (ita et. Ln) .. ς (49.) cum puncto, non cum interrogationis signo. Cf Chr : *ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· τοῦ ὅλως ἀκούειν τῶν λόγων τῶν παρ' ἐμοῦ ἀνάξιοί ἐστε, μήτιγε καὶ μαθεῖν ὅστις ἐγώ εἰμι. ὑμεῖς γὰρ πάντα πειράζοντες φθέγγεσθε, καὶ οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοῦ προσέχοντες. καὶ ταῦτα πάντα ἠδυνάμην ἐλέγξαι νῦν· τοῦτο γάρ ἐστι Πολλὰ ἔχω* etc Cyr : *ἀτιμάζομαι, φησί, καίτοι λαλῶν εἰς αἰώνιον ζωήν - ἀλλὰ καὶ δίκαια πάσχω, φησίν, ὅτι καὶ λόγου παρ' ὑμῖν ἐποιησάμην ἀρχήν - ἔδει γάρ με, φησίν, οὐχ ὑμῖν ὅλως προσλαλῆσαι κατὰ τὴν ἀρχήν* etc.

26. *πολλα* etc .. 157. al b (*cum multa habeam*) e (*multa habens*) Nonn (*ὅττιπερ ὑμῖν Ἐξ ἀρχῆς ὀάριζον, ἔχων νήριθμα δικάζειν καὶ λαλέειν*) c. antecdd conig. De Chr vide ante. | *λαλειν* (Chr *λεγειν*) .. G al[10] Chr (et.[mosc4]) praem *και* | T *και καγω* | *λαλω* (Gb'' prob Schu) c. BDKLTXΔ al fere[45] Cyr, item *loquor* it vg go .. ς *λεγω* c. EFGHMSUΛ al pl (sic v. 29. al fere[10] pro *λαλω*) | *κοσμον* .. D[**gr] add *τουτον*, item habent ff[2.] q *in hunc mundum*, it[pl] *in hoc mundo*

27. *ουκ εγν.* (Δ 262. al aliq add *ουν*, item al Chr *δε*; U al it[pl] vg syr[utr] *και ο. ε.*) *οτι τ. πατ. αυτοις* (D al plus[15] it[aliq] vg[ed] et[edd mu] [non am san al] sl[3.] Thph *αυτου*) *ελεγ.* (DF Chr *λεγει*) .. D al[3] it[pl] vg (sed non am san for harl al) arm[mg] (in ed. Const.) sl[2.] add *τον θεον*

28. *ειπ. ουν* c. BLT 1. a .. ς (49.) add *αυτοις* c. EFGHKMSUXΔΛ al pler vv mu (go *ad eos*); item D 28. 106. sah[fragm woi] syr[utr] al *αυτοις παλιν* (sed vv mu om *ουν*) | *οταν* .. B praem *οτι* | *ο πατηρ* c. DLTX 13.

ὁ πέμψας με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 *Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.*
31 *ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους·*
Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ,
32 *καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.*
33 *ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ*
δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
Ro 6, 16 s. 34 *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ*
*Gen 21, 10. *ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας·* 35 *ὁ δὲ δοῦλος*
οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 *ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.*
37 *οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,*
ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 *ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ*

---

69. al[4] it[pler] vg sl[2.3.] Eus[marc] Cyr Thdrt[5,946] Hil Faustin .. ς (Gb[o]) add *μου* c. BEFGHKMSUΔΛ al pler f q cop sah syr[utr] go al

29. *με* pr .. L add *πατηρ* | *ουκ* (et. Eus[marc]) .. LX al pauc it[aliq] vg al pm Cyr Chr Hil *και ουκ* | *μονον* c. BDLTX al[5] it[pler] vg cop sah syr[hr] arm aeth Eus[marc] Cyr Chr (et.[mosc5]) Hil .. ς (Gb[oo]) add *ο πατηρ* c. EFGHKMSUΔΛ al pler (al[2] praem) f q syr[utr] (syr add *μου*) al | *εγω* .. X om | *αυτω* .. al[8 fere] Ign[intpl] (ex cdd[3], sed diff cdd[2]) *αυτου*

31. ο ῑς̄ .. Λ om | *μεινητε* (et. Or[saepe] Eus[ps] Epiph[739] al) .. TΛ al *μενητε* | D *εν τω εμω λογω* | *μαθηταί μου ἐστέ*: his acc. EKMΛ etc, non (ut Ln 49.) *-ταί μού ἐστε*

33. *πρ. αυτ.* c. BDLXT[s] 33. al? e ff[2.] l q .. ς *αυτω* c. EFGHKMSUΔΛ etc. Sed al fere[25] *απεκρ. και ειπον αυτω*, D al aliq *απεκρ. αυτω* (D *πρ. αυτ.*) *και ειπον* (D *-παν*). Similiter it[mu] cop sah al. Praeterea XΛ 13. 33. 124. 262. al aliq it[pm] (non q al, sed a *responderunt illi quod Iudaei* etc) syr[p] sl[2.3.] add (post *πρ. αυτ.* vel *αυτω* pleriq) *οι ιουδαιοι* | *ουδενι δεδ. πωποτε* .. D *ου* (*numquam*) *δεδ. ουδενι πωποτ.* (*umquam*) | *πως* .. 69. 106. 124. al plus[12] syr[p cod] *και πως* (al *πως ουν*) | *οτι* .. 1. 69. al it[pl] vg al om | X al *γενησθε*

34. ο ῑς̄ .. B om ὁ (Ln :: at ita saepe B solus) | *της αμαρτιας* (et. Or[2] [a Or[1] ante *εστ.*] Dial[2] Chr Cyr al Ir[int] Cyp Hil Amb al) .. D b Clem Faustin om (Gb[oo])

35. *εν τη οικια* .. D 2. *εις την οικειαν* (*-ιαν*) | ο (DT[s] al aliq vv mu Chr Cyp add *δε*, b *nam fil.*) *υιος μενει* (Λ add *εν τη οικια*) *εις τ. αιωνα* .. X al plus[12] Clem om

36. *ελευθερωση* (it vg *liberaverit*) .. DHMΛ al plus[20] *-ρωσει* (d *liberabit*)

38. ὅ utrumq c. BFGHMST[s]UΔΛ al pler a c ff[2.] q go syr[utr] aeth pers al Amb. Item pr et. K al mu b e g vg: sec et. L al Tert .. Ln 49. ἅ bis

πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ποιεῖτε.
39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. Mt 3, 9.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ
Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς

(Gb' sec loco) c. BCDX 33. (vdtr) 69. 346. al aliq f cop Or[aliq] Cyr Chr (pr et.[mosc4], alt et.[mosc3]) Cyr[hr] (priora tantum affert). Item pr et. L al[2], sec et. K al mu b e g vg | εγω ο .. Ln α εγω c. BC al Or[3] Chr (et.[mosc4]) | εωρακα (D* ωρακα) c. BCDS?T[s] UXΔΛ al pl .. EFGHKLM al εορακα | τω πατρι c. BCLT[s]X g l am em fos iac ing harl* al aeth[ro] Or[2] (et[1] i. e. [4, 317.] id ipsum dicit τω πατρι, non τ. π. μου scriptum esse, itemque postea του πατρος, non τ. π. υμων) Cyr .. ς (Gb[oo]) add μου c. DEFGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn it[pl] vg (et. san for al) go cop syr[utr] aeth[pp] al Cyr[hr] Chr Tert Amb | λαλω .. D 33. 229.** Chr praem ταυτα, item b c *hoc* | ουν (al[4] νυν) .. al fere[10] vv pl Chr (et.[mosc3]) Tert Aug om | εωρακατε (EFGHMT[s]Λ al εορ.) παρα τω πατρι (T[s] al pauc ut vdtr του πατρος) c. DEFGHMST[s]UΔΛ al longe pl it[pler] vg syr[sch] et[p txt] aeth[pp] perss al Apollin[cat] (*ἑωρακέναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ λέγων οὐκ ὀφθαλμῶν τινὰ ὅρασιν ἐδήλωσεν ἀλλὰ γνῶσιν φυσικήν, ἐπεὶ καὶ ἐκείνους φάσκων ἑωρακέναι παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν οὐκ ὄψει δήπουθεν ἑωρακέναι λέγει ἀλλὰ τῇ ἐνοικούσῃ πονηρίᾳ ταῖς τοῦ πονηροῦ βουλαῖς οἰκείους καθίστασθαι.*) Tert Amb .. Gb'' Ln 49. ηκουσατε (131. ακουετε) παρα του πατρος c. BCKLX al fere[15] f go cop syr[p mg] arm aeth[ro] Or[saepe] (4, 315. id ipsum dicit ηκουσατε non εωρακατε scriptum esse) Cyr Chr (:: utramque lectionem parem fere antiquitatis laudem a testibus habere patet. Mutatum vero est εωρακατε etc cum ηκουσατε etc quod illud ἑωρακέναι π. τ. πατρ. apte de Christo, non item de Iudaeis dictum vdbatur, neque id quidem librariis sed viris iis doctis qui primis p. Chr. saeculis textui tractando tantum operae navarunt. Quae sententia confirmatur eo quod gravissimi testes qui ηκουσατε etc tuentur, iidem et ἅ pro ὅ et ἃ ἐγώ pro ἐγὼ ὅ, quod utrumque apertissime alienam manum prodit, venditant.) | παρα του πατρος (vel παρα τω πατρι) absq υμων c. BLT[s] 13. aeth[ro] Or[saepe] (et 4, 317. diserte) Cyr .. ς (Gb[oo]) add υμων (pauc ημ.) c. CDEFGHKMSUXΔΛ al fere omn vv longe pler Chr Tert Amb (:: dubius haerebam an forte υμων retinendum esset abiecto μου) | ποιειτε (XΛ al -ητε, ut talia passim) .. D praem ταυτα, Tert *id*, 406. εκεινο

39. ειπαν c. BCD Or .. ς ειπον c. EFGHKLMST[s]UXΔΛ etc | λεγει αυτοις (et. Or al) .. D ειπεν ουν | του pr .. G al pauc om (y[scr] τω) | ητε (Gb') c. CEFGHKMSUXΔΛ al fere omn (*essetis* it[pler] Or[int] Hil Hier Ambrst) vv pler Or[3] (sequente εποιειτε) Eus[esai2] et[ps] Epiph[676] Cyr[hr] et[alex] Did Bas al .. Gb Ln εστε c. BDLT[s] 60.[ev] Or[10] item *estis* ff[2.] vg Aug | εποιειτε (*faceretis*) c. iisdem qui autea ητε (Eus[ps] ex errore ut vdtr ποιειτε), item BDLT[s] 60.[ev]; contra ff[2.] vg Aug *facite*, Or[10] ποιειτε (Gb'). Chr[lib] ει πατερα εχετε (sed[mosc 3] ειχετε et[mosc 2] ει τεκνα ητε etc) τον αβρ. τα ε. α. εποιειτε. Dedimus absq αν (Gb Sz) c. BDEFGHST[s]UΛ al

τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο
Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 *ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.*
εἶπον αὐτῷ Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχο-
μεν τὸν θεόν. 42 *εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν*
17, 27 s. *ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ*
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 *διὰ τί*
τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-
1 Io 3, 8. *γον τὸν ἐμόν.* 44 *ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς*
ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος
ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλή-
θεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύ-

---

plus^{40} Or^{12} Eus Epiph Cyr^{hr} Chr Bas al .. ς Ln (ex err.) add *αν* c. CKLMXΔ al pm (b Or$^{int\,2,82}$ *utique faceretis*) Or^{1} (*αν εποι.*) Cyr

40. *υμιν λελαληκα* (et. Or^{8}, alibi om *υμ.*) .. D al it^{pl} *λελ. υμιν* | *ηκουσα* .. D* et d *-σεν* | *θεου* (et. Or^{aliq} al) .. 13. 69. 124. 240. 244. b^{scr} al? arm Or^{4} Epiph^{260} Cyr^{com} Chr *πατρος* (13. 69. 124. Or$^{1\,cod}$ Chr [sed$^{mosc\,2}$ om] add *μου*)

41. *ημεις* .. D al aliq b l syr add *δε* | *ειπον* (D *-παν*) c. BLT^{s} al a b e ff^{2} l q fos cop syr arm Chr (*λεγουσιν*) .. ς (Gb^{0}) add *ουν* c. CDEFGH KMSUXΔΛ al pler f vg sah (go *tunc dixer. ei*) syr c.* al Or Cyr | *ου γεγεννημεθα* (LT^{s} *ουκ εγεννημεθα*, al mu *ου γεγενημεθα*) c. CD**EFGH K(L)MS(T^{s})UXΔΛ al fere omn Or^{8} Cyr Chr .. Ln *ουκ εγεννηθημεν* c. BD* 409. al? | *εχομεν* .. H *εχον*

42. *ειπεν* (Gb Sz) c. BCEFGHKLT^{s}Λ al plus^{40} vv pler Or .. ς add *ουν* (Schu „recte") c. DMSUXΔ al pl f vg al Cyr | *ο ις* .. Ln om *ο* c. B | *πατηρ* (et. Or^{5} al) .. Ln praem *ο* c. B | *ην* .. X *ει* (i. e *η*) | G om *εκ τ. θεου* | *ουδε* .. D^{gr} G 69. 124. al c e q cop sah syr^{p} al *ου* (Chr *και α. ε. ουκ*) | D* *εληλυθον* | D al *αλλα*

43. *δια τι* (L om) *τ. λαλιαν* (D^{gr*} al^{2} *αληθειαν*) *τ. εμ.* | *τον λογον τ. εμον* .. U al fere^{10} *των λογων των εμων*, Or^{1} *του λογου μου*

44. *του* (et. Gb Sz: c. BCDEFGHLMSUXΔΛ al longe pl Clem Heracl Or^{saepiss} Epiph Aster^{cat} al pm; ς om c. min vix mu) *πατρος* (s^{mg} Λ** al plus^{25} Clem Or^{1} Bas^{2,308} cod 1 Epiph$^{279.280}$ Did Chr [et.$^{mosc\,3}$] add *υμων*) .. K 44. em Or^{1} (Or^{saepiss} item Or$^{int\,2,160}$ habet) om | X om *του* sec | *ουκ εστηκ.* c. B*DLXΔΛ** (vdtr) al Cyr$^{com\,362}$ .. ς (Ln 49.) *ουχ εστ.* c. B**CEFGHKMSUΛ* al pler | *ουκ εστ. αληθ.* (et. Or^{3} al) .. D q (b *veritas in eo non est*) Cyp al *αλ. ουκ εστ.* | HU al plus^{20} Epiph^{279} *οταν λαλει* | *και* (157 ff^{2} fos *ως*, it^{mu} mm Cyr Antioch Amb Quaest *καθως και*) *ο πατ. αυτου* .. Ign$^{int\,phl\,282}$ *ως και ο πατ. αυτου ο διαβολος*. Epiph^{279} (in haeresi Caianorum) sic: *ὑμεῖς υἱοί ἐστε τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ διαβόλου, ὅτι ψεύστης ἐστίν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύστης ἦν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔμεινεν· ὅταν λαλεῖ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύ-*

στης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω,
οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ 1 Io 3, 5.
ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ 18, 37.
θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν 1 Io 4, 6.
αὐτῷ Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ 7, 20. Mt 10, 25.
τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν
αἰῶνα. 52 εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον 5, 24. 11, 26.
ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις Ἐάν τις

στης ἦν. Rursus[295] (in haer. Archonticor.): ὑμεῖς ἐκ τοῦ σατανᾶ ἐστέ. καί Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τ. ἰδ. λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατ. αὐτοῦ ψεύστ. ἦν. Cf et. Ign[intpl 283] ubi alluditur his: ἐάν τις - χ̅ν̅ δὲ ἀρνῆται υἱὸν εἶναι θεοῦ, ψεύστης ἐστὶν ὡς καὶ ὁ πατ. αὐτοῦ ὁ διάβολος.

45. δε (et. Or[3] al) .. D 14. it[pm] om | λεγω (D λαλω, item *loquor* e, *locutus sum* f go) : et. Or[saepe] al .. C* 13. 124. 253. b f cop Cyr add υμιν hinc Ln [υμιν] | μοι .. D add υμεις

46. τις εξ etc (et. Or[3] al; et. Ign[intpl] priora) .. D 235. 259.* om versum (a πιστ. μοι ad πιστ. μοι transilientes) | E*M al aliq ελεγχη | ει (Gb Sz) c. BCLX al fere[20] it vg go cop sah syr[utr] et syr[hr] arm al Or Cyr .. ς add δε c. EFGHKMSUΔΛ al pl aeth al | μοι .. H με

47. ουκ ακουετε .. X ου πιστευετε | οτι εκ usq εστε .. DG 113. om

48. απεκριθ. (Gb Sz) c. BCDLX al[15] it[pl] fos al cop sah al mu Or Cyr .. ς (Schu „recte") add ουν c. EFGHKMSUΔΛ al longe pl g f q vg syr[p] al (go *autem*) | ειπαν c. BCD Or .. ς -πον c. rell ut vdtr | λεγομεν (et. Or[2] al; LMXΛ al λεγωμεν, DL al cop sah syr[p] post ημεις pon; it[pm] al om ημ.) .. al[12] fere Chr[com] (et.[mosc aliq]) ελεγομεν | LX al σαμαριτης

49. απεκρ. (et. Or; D al Chr add ὁ) ι̅ς̅ .. G 1. 13. 69. 118. 124. al vv mu add και ειπεν .. X om | τ. πατ. μου .. D μου τ. πα. (Or[1] om μου) | ατιμαζετε (d *speratis* pro *spernitis* ut habet q) .. e vg[ed] et[cdd mu] (sed non am for al) *inhonorastis*

50. δε .. 22. 69. al go arm Or[1] Chr (et.[mosc 4]) Cyr om

51. εαν τις (et. it vg Novat al *si quis*; Hier *qui*) D ος αν (*quicumque* d), item vv mu | τον εμον λογον c. BCDLX 33. al cop sah Or Cyr .. ς τ. λογ. τον εμον (:: ut v. 43.) c. EFGHKMSUΔΛ al longe pl (*sermonem meum, verb. meum* it vg etc); al[6] Amm[cat] Chr (et.[mosc 4]) τ. λογ. μου | τηρηση .. M al -σει | θεωρηση .. M 1. al aliq -σει, Δ θεωρη

52. οι .. K om | ειπον (D -παν) c. BC al pauc a b e cop syr arm Or .. ς add ουν c. DEFGHKLMSUXΔΛ al pler it[mu].vg (sed c ff[2.] q vg om αυτω) syr[p] sah (go *tunc dix.*) al Cyr

τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα·
4, 12. 53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν;
καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν
ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν,
55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιά-
*Gen 18, 17.) σατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ

---

52. *τις τ. λογ. μου* (D *μου τις τ. λογ.*) *τηρηση* (DM al *-σει*) | *γευσηται* (Gb Sz) c. ACDKLMSUXΔΛ al plus[90] Or (*θανατον*) Cyr .. ς *-σεται* c. EFGH al mu. B 32.[ev] e *θανατον ου μη θεωρηση*: Or[4, 365] id ipsum negat, h. l. *θαν. ου μη θεωρησει* scriptum esse | *εις τ. αιωνα* .. D 249. b c ff[2.*] l Nonn om (Gb[0])

53. *πατρος ημων* (16. om): et. Or[3] al .. D a b c e ff[2.] l om (for al om *αβρααμ*) | *οστις* (et. Or al) .. D a *οτι* (Schu „plane ex more Io. sed *οστις* nusquam in hoc ev.") | *και οι πρ.* (e syr al *και των προφητων οι απεθανον* (D* *-ναν*) .. al fere[10] om | *σεαυτον* (Gb Sz) c. ABCDGKLXΔ al[50] fere it vg cop sah syr[utr] al Or[2] Cyr[3] Chr (et.[mosc 3]) Thph .. ς add *συ* c. EFHMSUΛ al pl go (*ποιεις συ*, item 382. d[scr]) al[aliq]

54. *ις* .. DΔ* al aliq *ο ις* | *δοξασω* c. BC*D 1. al[5] Or[2] Chr[mosc 3], item *honorificavero* (*clarif. glorific.*) a c e ff[2.] l q Amb (vdtr et. cop sah), Tert *glorificem* .. ς *-αζω* c. C**EFGHKLMSUXΔΛ al pler Cyr Chr[montf], item *glorifico* (*honorif.*) b f vg go al | *ο πατ. μου* (arm syr[hr] Or Tert om, syr[p] habet c.*) .. Chr (et.[mosc 5]) om (addit: *καὶ διὰ τί οὐκ εἶπεν Ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, ὡς ἄνω ἔλεγεν, ἀλλ' Ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστὶ καὶ οὐκ οἴδατε αὐτόν; ἐβούλετο γὰρ δεῖξαι ὅτι οὐ μόνον πατέρα αὐτὸν οὐκ ἴσασιν ἀλλ' οὐδὲ θεόν*) | *ημων* (Gb'') c. AB**CEGHK LMSUΔΛ al[90] fere f g am em for fu iac ing gat mm mt san tol al (et. sax) go cop sah syr[utr] aeth arr perss Thph Aug .. ς (Sz confuse in comm) Ln *υμων* c. B*DFX al mu a b c e ff[2.] l q vg[ed] Chr Cyr Tert (*quem vos dicitis deum esse vestrum*)

55. *και εαν* c. ACEFHKLMSUXΔΛ al ut vdtr omn .. BD *καν* (Ln) :: *καν* ubi legitur fluctuare non solet | *εσομ. ομοιος* .. D *ομ. εσ.* | *υμων* c. BCEF HKLMSUXΔΛ al pler Cyr (*εσ. ομοιως υμων ψευστ.*) .. Ln *υμιν* c. AD al[3] Thph | *αλλα* c. BDX al? .. ς *αλλ* c. rell ut vdtr | G om *και εαν* usq *ουδ. αυτ.*

56. *ιδη* (Epiph[655] *ηγαλλ. ιδειν* [item Ps-Ath[2, 185]] et[67] *επεθυμησ. ιδειν*) .. AB*D**X Or[1] *ειδη* | *ειδεν* c. BDEFGHUΔΛ al pler .. ACKLMX al Epiph[67] *ιδεν*

57. D *ειπαν* | *πεντηκοντα*: Ir[int 2, 22, 6.] „hoc autem consequenter dicitur ei qui 40 annos excessit, quinquagesimum autem annum nondum atti-

Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλω- 10, 31.
σιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

1 Καὶ παράγων ἴδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν,

---

git, non tamen multum a 50. anno absistat. Ei autem qui sit 30 annorum, diceretur utique: Quadraginta annorum nondum es." Etc (concludit nimirum Ir ex sermone Iudaeorum ad aetatem quam Iesus revera habuerit). Diserte et. Sev[ant] τί γὰρ ἐκώλυε τεσσαράκ. εἰπεῖν etc: cf cat[ox 285] .. Α (sed** supra lineam πεντηκ.) 239. 262. et unus[barb] τινὰ τῶν ἀντιγράφων ap Euth (addit ὅπερ δοκεῖ ἀκριβέστερον) Chr (addit: ὡς ἐγγὺς τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν λοιπὸν εἶναι τὸν χ̅ν̅) Ps-Ath (serm. contr. omn. haer. 6.) item Ps-Ath (dial. de trin. 1, 9.) τεσσαρακοντα (Α σαρακοντα) | ουπω .. D ουδεπω | εωρακας (Β* -κες) c. ΑΒCDS?UΔ al pl .. EFGHKLMXΛ al mu εορακας

58. ειπεν .. DGKX al[30] fere sah add ουν, al[3] δε, L al[5] syr[p] praem και | ι̅ς̅ c. BC e[scr*] al? .. ς (Ln) ο ι̅ς̅ c. rell ut vdtr | γενεσθαι (et. Or[3] etc; Did et dial. de trin. l. l. προ του τους αιωνας γεν.) .. D a b c e ff[2] l q Ign[intpl 248] (ad Magn. 9.) Epiph[aliq] Victorin Novat al om

59. ηρ. ουν .. D τοτε ηρ., item go | δε (a *igitur; syr et Iesus*) .. B om | εξηλθ. (arm εξελθων επορευετο?) ε. τ. ιερου c. BD it[pler] vg sah arm pers[w] Or Cyr (in h. l. καὶ οὐκ ἠρκέσθη τῷ λαθεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔξεισιν ἐκ τ. ἱεροῦ, τύπον ὥσπερ τινὰ πραγμάτων ἡμῖν νοητῶν καταγράφων ἐν τούτοις. Alibi[2], ut ad Io. 10 51. ἠθέλησαν αὐτὸν πιάσαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγελιστής, ἀλλ' ἐξελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο καὶ παρῆγεν οὕτως huc alludere vdtr) Chr (ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὴν ἴασιν τοῦ τυφλοῦ. Verba de quibus agitur haud praeterisset silentio, quippe ad expositionem aptissima, si legisset) Arn .. ς (= Gb) add διελθων (CLX al vv aliq Ath Cyr[vide ante] και διελθ.) δια μεσου αυτων (CLX al vv aliq Ath Cyr add επορευετο) και παρηγεν ουτως (:: cf Lc 4, 30.) c. ACEFGHKLMSUXΔΛ al ut vdtr omn f q cop syr[utr] al (singg var) Ath[259] Thdor[heracl] (πῶς ἐκρύβη; – διὰ μέσου αὐτῶν μὴ ὁρώμενος ἐξῆλθε, καὶ παρ. οὕτως: cf cat[ox 286]). Cf et. Ath[2, 606] in ep. Iulii pap. 30.

IX. 1. παραγων .. FGHM** (et. M[mg eccles]) al mu (maxime evgll) it[mu] vg[ed] etcdd[mu] (non am fu san al) Chr (et.[mosc 6]) Ps-Ath (hom. in caecum 4.) add ο (al om) ι̅ς̅ | ιδεν c. ACDKLMXΔΛ al aliq .. ς (Ln 49.) ειδεν c. BEFGHSU al pler | εκ γενετης .. EFGHMΛ al pl ε. γεννητης (Λ al aliq -τοις), X al ε. γενητης, K al ε. γεννετης. Praeterea D Ps-Ath (l. l.) add καθημενον

2. D e om αυτου λεγοντες (λεγ. om et. y[scr] l) | ραββει (X -ββη) c. ABC

οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-
8, 12. *ζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα*
εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, 7 καὶ
*Neh 3, 15. *εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρ-*
μηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον,
ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-

---

DEH(X)Λ al .. ς (Ln 49.) *-ββι* c. FGKLMS?UΔ al pler | *γεννηθη* .. Α al pauc *γενηθη*

3. *ις* (Gb Sz) c. ABCEFGHKLMSUXΔΛ al longe pl .. ς *ο ις* c. D al Cyr

4. *εμε* c. ACEFGHKMSUXΔΛ al omn it vg go syr^{utr} aeth^{pp} al Chr (expon et. in com) .. BD (post *δει* pon) L cop sah aeth^{ro} arr Cyr Nonn (*ἡμέας ὑψίστοιο πέλει χρέος ἔργα τελέσσαι*) *ημας* (Or^{3,201} - - *χρησάμενοι λέξει εὐαγγελικῇ εἰρημένῃ ὑπὸ τοῦ σωτῆρος οὕτως ἐχούσῃ Ἐργάζεσθε ἕως ἡμέρα* usq *εργαζεσθαι.* Nec aliter Or^{4,27}. Consentit et. Hier[3]: Salvator ait *Operamini dum dies est* etc) | *με* .. L cop aeth^{ro} arr Cyr *ημας* (Nonn non affert).

5. *ω* (et. Or) .. DLX 1. 33. a b g q Cyr Chr (et.^{mosc6}) ante *εν* pon (H om)

6. D *πτυματος* | Α* *εποησεν* | *επεχρισεν* (AD *-χρεισεν*, EΔ al *-χρησεν*) .. B(C* vdtr) *επεθηκεν* | *αυτου τ. π.* una cum *ε. τ. ο. του τυφλου* c. AC** 157. 254. 6.^{pe} 7.^{pe} Cyr, item *αυτου τ. π.* abiecto *του τυφλ.* BL 1. 33. (ita 49. et Ln [*τ. τυφλ.*]). Similiter go *ei in oculos hoc lutum huic caeco* et D sl^{3} *αυτω τον πηλ. ε. τ. ο. αυτου* .. ς *τον πηλον* (69. 108. y^{scr} e f l syr pers^{p} Ps-Ath l. l. om, cop *αυτον*) *ε.* (Ps-Ath om) *τ. ο. του τυφλ.* (b *illius caeci*) c. C*EFGHKMSUXΔΛ al pler b e f l syr^{sch} et^{p} pers^{p} al Chr Amm^{cat} Ps-Ath (hom. in caec.) .. vg Amb Aug sah aeth sl^{2} *linivit* (*levit*) *lutum super oculos eius*, c ff^{2} q *superunxit eum luto* (c om) *sup. oc. eius*, a *linuit oculos eius* item Arn addito *luto* (Ir^{int} „*postquam linivit lutum sup. oc. eius dix. ei*")

7. *αυτω* (go *ad eum*) .. D a e l for al om | *νιψαι* (vv aliq *et lava*; cop sah add *tuam faciem*; item pers^{p} *et faciem tuam lava*, e *et lava oculos tuos* post *τ. σιλ.* Similiter infra.) .. Α*(** *και νιψ.* post *τ. σιλ.*) a b e om, hinc Ln [*νιψ.*] | *ο ερμην.* (D *μεθερμ.*) *απεστ.* (syr$^{p\,mg}$ *αποσταλμενος*) .. syr pers^{p} om | *απηλθεν ουν* (al pauc vv mu om) *και ενιψ. και ηλθεν* .. B om *ουν* usq *ηλθ.* (transiliens ab *-ηλθεν* ad *ηλθεν*)

8. *αυτον* .. Α* om | *προσαιτης* (Gb Sz) c. ABC*DKLX al^{10} fere f ff^{2} g q vg go cop sah syr^{utr} arm arr pers^{w} aeth sl^{2} Ps-Ath (hom. in caec. 6.) Cyr Chr (et.^{mosc6}) Thph$^{com\,vdtr}$ Aug .. ς *τυφλος* c. C***EFGHMSUΔΛ

αιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί, ἀλλ'
ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ*
Πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 *ἀπεκρίθη ἐκεῖνος*
Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν νιψάμενος ἀνέβλεψα.
12 *εἶπαν αὐτῷ Ποῦ ἐστιν*
ἐκεῖνος; λέγει Οὐκ οἶδα.

---

al pler persp slaliq (69. a b c e l *τυφλ. ην και προσαιτ.* vel ut b *mendic. erat et caec.*)

9. *αλλοι ελεγ. οτι* (Ps-Ath l. l. om; G add *ουχ*) *ουτ. εστιν* .. LX al Aug om | *αλλοι* (Cyr *-λος*, cop sah syrp mg arm add *δε*, syr aeth perss *et alii*) *ελεγον* (Cyr *-γεν*, g vg sah persw om) *Ουχι* (Ps-Ath l. l. *ετεροι δε ελεγ. Ουκ εστιν ουτος*) *αλλ* (C *-λα*) c. BCLX al b g vg cop sah syr syrp mg arm aeth perss Cyr (Ps-Ath l. l.) Aug .. ς *αλλοι* (D *ετεροι*) *δε οτι* (a e *alii dicebant*, c ff2· q *alii autem diceb. quia*) c. ADE**(*om *αλλοι* usq *ομ. α. εστιν*)FGHKMSUΔΛ al pler itmu syrp txt al. Hinc Ln *αλλ.* [*δε*] *ελεγ.* [*Ουχι αλλ*] | *εκεινος* c. BC*DEFGHLMSΔΛ al longe pl am for san al Cyr .. AC**KUX al15 it vged etcdd mu go cop sah syr et syrp c. * al mu Thph add *δε* (Ln)

10. *ελεγον* .. D *ειπον*, item *dixerunt* b go (a *dicunt*) | *ουν* sec c. CDLX 157. al a (om *ουν* pr) l arm (ut a) syrp c.* (:: cf ad 6, 30.) .. Ln [*ουν*], ς om c. ABEFGHKMSUΔΛ etc (Chr [*λεγουσιν αυτω*] om et. pr) | *ηνεωχθ.* c. BCDEFGHLMXΔΛ al pl .. ς *ανεωχθ.* c. AKU(s?) al pl Cyr Chr | *σου* (et. ς Gb Sz) c. ABCDgrEFGHKLMSUXΔ al longe pl vv pm Cyr Chr (et. mosc 6) Thph Aug .. ςe *σοι* c. min itpl vg (exc fos tol) al

11. *απεκρ. εκειν.* c. BCDL al c e ff2· l vg (vged *ille* ad sqq trahit) sah (om *εκ.*) arm Cyr Aug .. ς (Gb0) add *και ειπεν*, Ln [*κ. ε.*] c. AEFGHKMSUXΔΛ al pler a b f go cop (*respondens ille dix.*) al mu (Chr *λεγει αυτοις*) | *ανθρωπος* .. BL 1. 22. 33. al praem *ὁ* (sah *hic homo*, vide ante), item BCL 1. 33. 118. al syrp c.* add *ὁ* | *οτι* c. BL syrhr (cop sah ex linguae ingenio) .. ς Ln om c. ADEFGHKMSUXΔΛ etc | *εις τον* (118. *τοῦ?*) *σιλωαμ* (Gb) c. BDLX 1. 118. 2.pe a b c ff2· cop sah syrsch ethr arm al Cyr .. ς (Gb') *εις την κολυμβηθραν του σιλωαμ* c. AEFGHKMSUΔΛ al pler itmu vg go syrp al Chr Aug | *και νιψαι* .. KX 13. 22. 33. 346. al10 f go cop syrp mg Chr Cyr *νιψαι* idque post *υπαγε* pon | *ουν* c. BDLX 33. 124. 157. 2.pe cop sah syrp mg Cyr .. ς *δε* c. AEFGHKMSUΔΛ al pler go syrp txt al .. al pauc itpler (sed e Amb om *et*) vg syr aeth al *και* (ante *απ.*) | *απελθων ουν νιψαμενος* c. B cop; similiter sah *abiens igitur lavi et*, vg *et abii lavi et*) .. ς *απελθ. δε* (*α. ουν*, *και α.* vide ante) *και νιψαμ.* c. AEFGHKLMSUΔΛ etc (X *απηλθον ουν και νιψ.*, D *απηλθον ουν και ενιψαμην* pergitque [pro *ανεβλεψα*] *και ηλθον βλεπων*, Ps-Ath *απηλθον δε και ενιψαμην* pergens *και ευθεως ανεβλεψα*)

12. *ειπ.* (*-παν* c. BD; ς *-πον* c. rell ut vdtr) c. A 33. 118. 28.ev 53.ev

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.
14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος,
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον Πῶς δύναται ἄνθρωπος
ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 λέγουσιν τῷ τυφλῷ πάλιν Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν
Lc 7, 16. σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 οὐκ ἐπί-
στευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν,

---

60.^{ev} t^{scr} am for ing (al?) cop sah arm syr arr perss sax Aug (item Chr: *λεγουσιν αυτω*) .. ς (Gb^{o}) add *ουν* c. DEFGHKMSUΔΛ al pler it^{pm} fos syr^{p}; item b f go add *δε* et BLX 1. 33. 157. 2.^{pe} l vg^{ed} et$^{cdd\ mu}$ Cyr praem *και* | *λεγει* .. D 13. 69. 346. b fos syr arm al add *αυτοις*

13. *αγουσιν* .. D syr praem *και* (e cop *adduxerunt igitur*)

14. *εν η ημερα* c. BLX 33. a b c (e *in quo*) ff^{2} mm syr$^{p\ mg}$ (pers^{p} *propterea quod in die sabbati* etc) Cyr .. ς *οτε* c. DEFGHKMSUΔΛ al longe pler it^{mu} vg go cop sah al | *ο ις* .. L om | *ανεωξεν* c. ABEFGHKMS?UΔΛ al pler Chr .. LX al pauc *ηνεωξ.*, D 249. Cyr *ηνοιξ.* (D *ηνυξ.*)

15. *ηρωτων* (X 60.^{ev} *-τουν*) .. al plus^{25} *-τησαν*, item *interrogaverunt* a d e f go sah al .. D 229.** *επηρωτων* | *και* .. UX al plus^{15} it vg (exc mt) cop sah syr al (non go syr^{p} al) om | *αυτοις* .. A 13. al? q syr^{p} go praem *και* | *πηλον* (G 1. 22. 118. 2.^{pe} al add *εποιησεν και*) *επεθ. μου* (H al c e f ff^{2} l q vg go al *μοι*, A ante *επεθ.* pon, al^{6} om) *επι τ. οφθ.* (Δ add *μου*, pro priore *μου* correctum vdtr *μοι* ut et. δ habet) c. (et. (Gb Sz) (A)BEF(GH)KLMSUX(Δ)Λ al longe pl a b (g *mihi - sup. oc. meos*) al mu Cyr .. ς *π. επ. επι τ. οφθ. μου* c. D al mu it^{mu} al Chr

16. *τινες* (al it^{pler} al ante *εκ*) .. M om | *ουκ εστ. ουτ. πα. θε. ο ανθρ.* (33. e om *ο ανθρ.*) c. BDLX 33. 157. e l? (item c ff^{2} g vg Ambrst *non est hic homo a deo*) .. ς *ουτ. ο ανθρ.* (al^{3} om) *ουκ εστ. π. του* (Gb^{oo}: praeter BDLX al om et. AGK al pm Cyr Chr$^{mosc?}$ Thph) *θεου* c. AEFGHKMSUΔΛ etc | *αλλοι* (D al^{8} vv pl Cyr add *δε*) *ελεγον* (D *-γαν*)

17. *λεγουσιν* (D it^{pl} al *ελεγον*) c. EFGHKMSUΔΛ al longe pl q go cop syr al Chr (G om et. *τω* sq) .. Ln add *ουν* c. ABDLX al mu it^{pler} vg sah syr^{p} c.* Cyr | *παλιν* (e f cop sah al transp) .. om D a b c ff^{2} l | *συ τι* (et. Thdor^{mop} al mu) .. BLX cop (non sah) al Cyr *τι συ* | *ηνοιξεν* (DE *ηνυξ.*) c. ADEFGHMSUΔ al pler Thdor^{mop} Cyr Chr .. BXΛ al^{3} *ηνεωξεν*, KL al^{4} *ανεωξεν*. Notat ad h. l. Thdor^{mop} *κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἐπισυνάψαντας τό Σὺ τί λέγ. πε. αὐτοῦ, καὶ Ὅτι ἤνοιξ. σ. τ. ὀφθ., οὐ μὴν διελόντας αὐτό. οὐ γὰρ τοῦτο τὸν τυφλὸν ἠρώτων, εἰ τοὺς ὀφθ. α. ἤνοιξε - ἀλλὰ τί περὶ αὐτοῦ λέγεις ὑπὲρ ὧν ἤνοιξ. σ. τ. ὀφθ.* etc. Cf p. 29.

ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 *καὶ*
ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 *ἀπεκρίθησαν*
οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ
ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 *πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς*
ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτή-
σατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. 22 *ταῦτα εἶπον οἱ* τ, 13.
γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο
οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος
γένηται. 23 *διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐ-* 12, 2

18. *ουν* (go syr *δε*) .. om D al^{6} it^{pl} tol* cop | *ην τυφλ.* c. BL 157. b cop (sah?) Chr^{1} .. ς Ln *τυφλ. ην* c. AEFGHKMSUXΔΛ al pler it^{pler} vg al Chr^{1} Cyr .. D om (Gb^{0}) *οτι ην* (28. *εγεννηθη*) *τ. κ. ανεβλ.* (28. b om *κ. αν.*) | *οτου* .. DX al Chr (et.$^{mosc\,6}$) *ου* | *αυτ. του αναβλ.* .. D al^{2} om *αυτου*, item om *τ. αναβλ.* 1. 22. 118. 2.^{pe} al^{3} a b c e q cop pers^{p} Chr (g foss gat mm *eius qui viderant* [*eum* add mm])

19. D *επηρωτ.* | *ουτος εστιν* .. D *ει* (ita et. syr ut vdtr) *εστ. ουτ.* | FGM al plus^{10} *ελεγετε* | *βλεπ. αρτ.* c. BDGL al b c ff^{2} l Cyr .. ς *α. βλεπ.* c. AEFHKMSUXΔΛ etc

20. *απεκριθησαν* c. DGLUX al mu it^{pler} vg (et. am fu ing for al) cop sah aeth^{utr} al Cyr .. Ln add *ουν* c. B 15.^{ev} vg^{cod}; item AEFHKMSΔΛ al pl f q syr^{utr} al (go eodem modo utrumq reddit) add *δε* | ς *απεκρ. αυτοις*, Ln *απ. ουν* [*αυτοις*] c. ADEFGHKMSUΔΛ al pl (sed al^{3} *αυτω*, 435. post *οι γο. α.* pon) it^{mu} vg go syr^{p} al .. om *αυτοις* c. BLX al plus^{15} a e f ff^{2} cop (sah add post *ειπ.*) syr pers^{p} aeth^{utr} Cyr | *οι γον. αυτου* .. G add *του αναβλεψαντος* | *ειπαν* c. BL .. ς Ln *-πον* c. rell ut vdtr

21. *ηνοιξεν* c. BDEFGHKLMSUΛ al longe pl (D b f *αυτου* [f *ei*] *ην. τ. ο.*) Ps-Ath$^{l.\,l.}$ .. A al^{5} *ηνεωξεν*, al^{10} Cyr Chr *ανεωξεν* (X ab *οιδαμεν* pr ad *οιδαμ.* sec transilit) | *αυτ. ερωτησ.* (D *επερωτ.*) h. l. c. BDLX 1. 33. 157. it^{pler} vg cop aeth pers^{w} Cyr Aug .. ς post *εχει* c. AEFGHKMSUΔΛ al pler q go syr^{utr} al Ps-Ath .. b sah Chr (et.$^{mosc\,7}$) om | *ηλικιαν εχει* c. BDLX 1. 33. 157. it^{pler} vg syr^{p} al (sah om *ηλικ. εχ.*) Cyr Ps-Ath$^{l.\,l.}$ Aug .. ς (Ln 49. ex errore de B) praem *αυτος* c. AEFGHKMSUΔΛ al pler q go syr al (non tamen cop: *sua aetas ipsi etiam ad loquendum de se* pro *ηλικ. εχ. αυτος περι* etc) Chr | *περι* .. al fere^{20} Chr$^{mosc\,3}$ praem *τα* | *αυτου* c. BDFGHLS?UΛ al mu Cyr .. AEKMXΔ al pl Chr (et.$^{mosc\,3}$) Ps-Ath$^{l.\,l.}$ *εαυτου* | *λαλησει* (L *-σαι*) .. X *μαρτυρησει*

22. *συνετεθειντο* (Λ al *-θηντο*) .. AM al syr$^{p\,mg\,gr}$ *συνετεθεντο*, G al *-τιθεντο*, al *συνετιθοντο*, al Thph *συνεθεντο* | *οι ιουδαιοι* (M add *οτι*) .. X om | *αυτον ομολογηση* (K al aliq ante *αυτον*, HΛ al^{6} *-γησει*) $\overline{\chi\nu}$ .. D e (add *esse* et. vg^{ed} et$^{edd\,aliq}$) *ομολ. αυτον* $\overline{\chi\nu}$ *ειναι*, Cyr *ομολ. τον* $\overline{\chi\nu}$ *αυτ. ειν.*

23. *ειπαν* c. BD .. ς *ειπον* (X al syr ante *οι* pon) c. rell ut vdtr | DL a c e l fu om *οτι*

τὸν ἐρωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς
ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι
ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος Εἰ
ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω.
26 εἶπον οὖν αὐτῷ Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλ-
μούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί
πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέ-
σθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου,
ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι
Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.

23. *αυτον* .. A praem *και* | B *επερωτησατε*, D *ερωτατε*

24. *εκ δευτερ.* h. l. c. BDL al b c e ff^{2} l q cop sah syr .. ς ante *τ. ανθρ.* (D *αυτον*) c. AEFGHKMSUXΔΛ al pler it^{aliq} vg go syr^{p} al | *ειπαν* c. BD .. ς *-πον* c. rell ut vdtr | *ο ανθρ. ουτ.* c. ADEFGHKMSUXΔΛ al pler q (*homo iste*) syr^{p} (Cyr *ο τοιουτος ανθρ. ουτος*) Ps-Ath$^{l. l.}$ .. Ln *ουτ. ο ανθρ.* c. BL al Chr, item *hic homo* it^{pler} vg etc

25. *ουν* (13. *δε*, 60.^{ev} *ο δε λεγει αυτοις*, f *ille autem respondit*) .. KS al plus^{40} a (e *dixit et ille*) cop sah syr al Chr om (Gb^{00}) | *εκεινος* c. AB DL al^{10} it vg (sed it^{pler} vg *dixit* vel *ait* pro *απεκρ.*) go sah syr^{p} arm perss (sed arm perss ut it vg) Cyr .. ς (Gb^{0}) add *και ειπεν* c. EFGHK MSUXΔΛ al pler cop (*dicens*) syr aeth Chr | *ων* (et. it^{aliq} vg syr^{p} Amb^{1}) .. DL al vv pm Cyr Amb^{1} *ημην και*

26. *ουν* c. BDKLX al^{15} it (a e om) vg sah (cop om) al Cyr .. ς *δε* c. AEF GHMSUΔΛ al longe pl syr^{p} al | *αυτω* c. BD al it^{pler} vg cop sah ar^{p} pers^{w} sl^{6} Nonn Aug .. ς add *παλιν* c. AEFGHKLMSUXΔΛ al longe pler f q go syr^{utr} al (vv aliq transp) | *πως* .. D *και πως* | *ηνοιξεν* (DM al *ηνυξ.*) c. ABDEFGHLMSUXΔΛ al pl Cyr .. K al plus^{30} Thdor^{mop} Chr *ανεωξεν*, 33. *ηνεωξ.*

27. *απεκρ. αυτοις* .. D *ο δε ειπεν* | *ουκ* .. om 22. it (exc a e f) vg (exc gat | B *τι ουν* | D al a e arm syr^{p} *θελετε παλιν* | *ακουειν* (Δ om) .. D *-σαι* | *αυτου μαθηται* .. DLXΔ al plus^{20} it vg etc Cyr Chr Ps-Ath$^{l. l.}$ *μαθητ. αυτ.*

28. *ελοιδορησαν* (Gb Sz) c. AEFGHKMSUXΔΛ al fere^{100} b e l q am em for fu ing iac fos tol al pers^{p} Aug .. ς *ελοιδ. ουν* c. min it^{aliq} vg^{ed} et$^{edd\ pauc}$; item B sah aeth Cyr Amb *και ελ.*, DL 1. 33. 157. 2.^{pe} vv mu (sed syr^{p} *οι δε* c.*) *οι δε ελ.* | D *ειπαν* | *μαθητ. ει εκ.* c. AB al Chr^{mosc4} .. ς *ει μαθ. εκ.* c. EFGHKMSUXΔΛ al pler e f g q go al Chr Ps-Ath$^{l. l.}$; item D al it^{aliq} vg al Cyr *μαθ. εκ. ει* .. L cop om *ει* (b c e g vg [non am] Amb Aug *sis*, a *esto*) | D b c e ff^{2} l arm pers^{p} om *δε* (t^{scr} syr Ps-Ath$^{l. l.}$ *γαρ*) | *μωυσ.* c. DX (ϋ additum est ab ipso*) Δ al Chr (:: tam paucis testib forma ista alibi nusq utitur) .. ς *μωσ.* c. AB (sic) EFGHKLMSUΛ al longe pl Cyr. Versu vero sq *μωυσ.* c. BDKX al Chr; ς *μωσ.* c. AEFGHLMSUΔΛ al longe pl Cyr

30 *ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυ-*
μαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέῳξέν μου
τοὺς ὀφθαλμούς. 31 *οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει,*
ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
32 *ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ*
γεγεννημένου· 33 *εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν*
οὐδέν. 34 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννή-*
θης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 *Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐ-*
τὸν εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; 36 *ἀπεκρίθη*

---

29. *μου-* et *μω-* vide ad 28. | *-σει* c. ABDEGKLΔ al pl (13 ap Scriv) Cyr Chr .. ϛ *-ση* c. FHMS?UXΛ al pl | Δ *ελαλησεν* | *ο θεος* .. D add *και οτι ο* (D* om) *θεος αμαρτωλων ουκ ακουει*

30. *αυτοις* (go *ad eos*) .. D al pauc it^{mu} fos om | *εν τουτω γαρ* (D *ουν*) c. B(D)L 1. 22. 33. 249. Cyr Chr (f al vg *in hoc enim*, q *in hoc*) .. ϛ Ln *εν γαρ τουτω* c. AEFGHKMSUΔ al pl (:: cf 4, 37. ubi *εν γαρ τουτω* quum scriptum esset nemo offendit. Contra Lc 19, 48. *ο λαος γαρ* plures invenit qui scriberent *ο γαρ λα.* Cf et. 10, 12 et similia.) .. XΛ al plus^{20} *εν* (sed Λ al mu *ἐν*) ; *αρ τουτο*, item a b c e ff$^{2\cdot}$ *hoc* (e add *ergo*), item *hoc ipsum* cop sah et *hoc ergo* syr | *το θαυμ.* c. BL 1. 22. 33. Cyr Chr^{2} .. ϛ (Ln 49.) om *το* c. ADEFGKMSUXΔΛ al pler | *ανεωξ.* c. AEFGKMSUΔΛ al longe pl; item X *ηνεωξεν* .. BDL 249. Cyr *ηνοιξεν* (Ln; sed *-ξε* ex errore de B ut saepe)

31. *οιδαμεν* c. BDGL 1. 33. al^{5} a b (*scio*) c e ff$^{2\cdot}$ l fos al cop sah arm sl$^{2\cdot}$ Cyr .. ϛ add (Gb^{oo}) *δε* c. AEFKMSUXΔΛ al pler f vg^{ed} et$^{cdd\ pler}$ go syr^{utr} al Chr (60.^{ev} *μεν*, g q *enim*) | *αμαρτωλων* (E*UX* al fere^{30} Cyp al *-λον* et X* add *ανθρωπον*, item X** *ανθρωπων*) *ο θεος* c. AEFGKLM SUXΔ al longe pler it^{pler} vg syr^{p} Cyr Chr^{1} Hil Aug^{1} .. Ln *ο θε. αμαρτ.* c. BDΛ al? a e go arm al (cop sah *deus non audit pecc.*) Chr^{1} Cyp Aug^{1} al | B *αλλα* | *ποιη* .. EFMXΛ al mu *ποιει* | *τουτου* .. al pauc *τουτον*, X** ut vdtr *τουτων*

32. *ηνοιξεν* (D al *ηνυξ.*) c. ADEFGKLMSUΛ al pler Ath^{566} Chr Cyr .. BXΔ t^{scr} Ath^{64} *ηνεωξ.* (Δ* *ενεωξ.*), al pauc *ανεωξ.* | Λ *οφθαλμου* | ΛX al *γεγεννημενου*

33. *ην* (pro *μη ην* L *μην*) .. D post *θεου* | *ηδυνατο* (D *ηδουν.*) .. KU al aliq Ath^{1} *εδυν.*

34. *ειπαν* c. BD .. *-πον* c. rell ut vdtr (D a *απεκρ. αυτω κ. ειπ.*) | *συ* pr .. L vv mu om | L al *εγεννηθης* | *ολος* .. E* al plus^{25} *ολως*

35. *ηκουσεν* .. D syr *και ηκ.*, al aliq vv mu *ηκ. δε* vel *ηκ. ουν* | B om *ὁ* | D om *εξω* | *ευρων αυτ.* (Λ** add *εξω*, D a b q go al *ευρεν α. και*) *ειπ. αυτω* (X *αυτον* sic; BD e om) | *του θεου* (et. Cyr Chr$^{com\ ter}$ et^{txt} Tert Hil Victorin) .. Gb′ *του ανθρωπου* c. BD sah aeth^{ro} Chr$^{mosc\ 2}$

36. *απεκρ. εκειν.* (a cop sah om; q cop^{wi} *illi*) *και ειπεν* (A 68. a cop^{wi}

ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
37 *εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ*
σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 *ὁ δὲ ἔφη Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν*
αὐτῷ. 39 *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦ-*
τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ
γένωνται. 40 *Ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ*
ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 *εἶπεν αὐ-*
τοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέ-
γετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

[cop^{dz} *respondens dixit*] om *κ. ειπ.* : ita Ln; sah nil nisi *dixit ei*) .. B om, sed post *κ. τις εστ.* add *εφη* | *Και τις* (Gb Sz) c. BDEFGKMSUXΓΛ al plus^{120} go syr^{p} ar^{p} sl^{pler} Chr (et.$^{mosc\,1}$) Cyr Thph .. ς Ln om *Και* c. AL al it vg al mu Hil Victorin

37. *ειπεν* (D syr$^{p\,mg}$ *απεκριθη*) c. BDX al a b e cop sah arm syr^{utr} pers^{p} .. ς (Gb^{oo}) add *δε* c. AEFGKLMSUΓΛ al pler q go al; al it^{mu} vg Cyr praem *και* | A om *ὁ* | *εορακας* c. B*EFGKLXΛ al mu .. ς (Ln 49.) *εωρακ.* c. AB**DMS?UΓ al pl | *ο λαλ. μετ. σου* (et. it vg *qui loquitur tecum*) .. D Hil *ο μετ. σου λαλ.*

38. *αυτω* .. D 157. e^{scr} al^{6} *αυτον*

39. *εις κρίμα* (cf de acc. ad Mc 12, 40. Hoc loco *κρῖμα*, ut Ln 49., et. Λ) *εγω* (et. Or^{saepe}) .. D (cop sah sed libere collocant) *εγω εις κριμα* | *ηλθον* (et. Or^{saepe}) .. D it^{pler} vg (cop sah *veni ego in* etc) arm al Chr ante *εις τον* pon | *βλεπωσιν* .. U al^{5} ac plur Or^{1} -*ψωσι* | *γενωνται* (X al -*νονται*) .. 69. 124. 346. al ut vdtr *γενησονται*

40. *ηκουσαν* c. BLX 33. 157. 249. cop sah arm Cyr .. ς (Gb^{oo}) Ln praem *και* c. AEFGKMSUΓΛ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} al; item D ff$^{2.}$ sl$^{2.3.}$ add *δε* et 1. *ουν* | *ταυτα* (a ante *εκ*, libere colloc syr^{utr}, go *τουτο*) .. D al^{3} it^{pler} (non a q) vg cop sah arm sl$^{2.}$ om | *μ. αυτ. οντ.* c. BDLX 1. 33. 157. al it vg al Cyr .. ς *οντ. μ. αυτ.* c. AEFGKMSUΓΛ al pler go al | D *ειπαν*

41. *ειπεν* .. D al^{15} fere add *ουν*, item S al^{12} fere *δε*, item Λ al plus^{10} g l aeth praem *και* | *αυτοις ο* (B om) *ις* .. D cop sah *ο ις αυτ.* | *αν* .. DK al^{10} fere sah om | L *εχετε* | F *βλεπωμεν* | *η* (absq *ουν* [Gb″] c. BDKLX 1. 33. 69. 157. 2.^{pe} al b c e f ff$^{2.}$ g q vg cop [praem *και*] sah aeth Cyr Aug; ς add *ουν*, item Ln [*ουν*] c. AEFGMSUΓΛ al pler a go syr^{utr} al) *αμαρτια* (DLX 33. syr$^{p\,mg}$ Cyr *αι* [*ουν* add syr$^{p\,mg}$] *αμαρτιαι*) *υμ. μενει* (E *μεννει*, DLX 33. syr$^{p\,mg}$ Cyr -*νουσιν*)

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς
τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος
κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ
πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ'
ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν
αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν
τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ
φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.
6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰη-

---

X. 1. B *υμιν λεγω* | D arm *αλλαχ. αναβ.*

2. *ποιμην εστιν* .. D sah Chr (et.$^{mosc 6}$) *αυτος* (Chr *ουτος*) *εστ. ο ποιμ.*, item b c f q fos cop *hic pastor est*

3. D *θυρουρος* (EX al *θυρορος*) | *τα ιδια* (syr^{hr} non exprim) *προβ.* (Chr^{libere} [et.$^{mosc 6}$] om *προβ.*) .. D *τα πρ. τα ιδια* (a *suas oves proprias*), item *oves suas* e sah al | *φωνει* (Gb') c. ABDLX 1. 33. 157. 249. 2.^{pe} al Cyr .. ς *καλει* c. EFGKMSUΔΛ al pler Chr | *κατ* (L *κατο*) .. EFΔ al *κατα*

4. *οταν* (Gb') c. BL 1. 157. 2.^{pe} al sah .. ς (Ln) *και οταν* c. ADEFGMSUXΔΛ al pler it^{aliq} vg go syr^{utr} al Chr; item K al^{8} b c ff$^{2.}$ l cop Cyr *οταν δε*; item al aliq *και οταν δε* | *τα ιδια παντα* (a e Lcif *suas omnes*, Cyr *πα. τα. ιδ.*) c. BDLX 1. 22. 33. 2.^{pe} a e cop sah Cyr Lcif (praeterea b c ff$^{2.}$ *oves suas omnes*; go *τα ιδια* absq *παντα*, syr^{hr} Chr [et.$^{mosc 5}$] *αυτα*). Agnoscit et. Nonn ut vdtr his: *Ἐξαγαγὼν δ' ὅτι πᾶσαν ἀολλίσσῃ στίχα ποίμνης* etc .. ς *τα ιδια προβατα* c. AEFGKMSUΔΛ al pler it^{aliq} vg syr^{utr} al | *εκβαλη* (FM al *ἐκβάλει*) .. B (vdtr certe ap Btl, sed Mai *-αλη*) X al fere^{25} *-αλλη* (al *-αλλει*) | *την φων. αυτου* .. D b c ff$^{2.}$ q *αυτου τ. φω.*

5. *ακολουθησουσιν* c. ABDEFGΔ al plus^{15} Chr (et.$^{mosc 3}$) Cyr .. ς *-σωσιν* c. KLMSUXΛ al pl | E* om *αλλ. φευξ. α. αυτ.* | *των* (G om) *αλλοτριων* .. q *extranei*, item syr aeth ar^{e} et^{p}; *eius* (*illius*) it^{pl} Lcif

6. *τινα ην* (EF *ἤ*) *α* (L om *α*) .. it^{pler} vg *quod* vel *quid*, item syr al (cop *de quo locutus est cum eis*). Contra q *quae essent quae*, item go sah al

7. *παλιν* (h. l. c. B[sed vide post]DEFGLMSUΔ al pler go sah al; 1. 69. 124. 2.^{pe} al e Cyr Lcif om; AKΛ 157. al it^{pler} vg syr^{utr} post *αυτοις*: ita Ln; X 33. al post *ο ις̅*) *αυτοις* (a go Lcif *ad illos*; B om : ita 49.)

σοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ
ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις
εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν
εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ
ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ
εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ

ο (B om) ω (b om) | λεγ. υμιν .. B υμ. λεγ. | οτι (:: non facile abiiciendum illud quidem, quamquam saepe fluctuat, cf ad 1, 51. 4, 42. 5, 24. 7, 31. 9, 23. 10, 34. 13, 33.) c. ADEFMSUΔΛ al pl it^plor vg go (cop sah ut ubique) syr^p .. 49. om (Ln [οτι]) c. BGKLX al^30 a mm arm syr al Cyr Lcif | η θυρα .. sah ο ποιμην

8. παντες (et. Or^8 al Lcif Aug al) .. D b fos Did Quaest om | προ εμου h. l. c. ABDKLXΔ al fere^60 fos gat cop arm aeth syr^p c.* arr sl Or^2 (Clem^2 alludens παντες οι προ κυριου et πα. οι προ της παρουσιας του κυρ.) Did Isid^pel Manich ap Thph (ἐκεῖνοι [οἱ Μανιχαῖοι] γὰρ δεῖξαι βουλόμενοι τὴν παλαιὰν διαθήκην ἀλλοτρίαν οὖσαν τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς προφήτας μὴ ἐκ θεοῦ ἀπεστάλθαι χρῶνται τῷ ῥητῷ τούτῳ. ἰδοὺ γάρ, φησίν, ὁ κύριος εἶπεν ὅτι πάντες ὅσοι ἦλθον [?] κλέπται ε. κ. λῃστ.) Hesych^qu. 28. (teste Wtst) Lcif Faust ap Aug Hier^3 al; item ς ante ηλθ. c. min Valent ap Hipp^104 (παντες οι προ εμου εληλυθοτες κλεπτ. κ. λῃστ. εισ.) Nonn (πάντες ὅσοι πάρος ἦλθον ὑποκλέπτοντι πεδίλῳ, φῶρες ἔσαν δολόεντες) Cyr^txt Quaest (qui ante me fuerunt) .. om (Gb^0) EFGMSUΔ al fere^100 it vg go sah (ap. Ming om οσοι ηλθ. πρ. εμ.) syr^sch et^hr perss sax Bas Cyr^com Chr (et.^mosc 5; sed in cat verba Chr^1 cum προ εμου ante ηλθον exhibentur) Thdor^heracl (cat. p. 300. ἀκριβῶς τῇ λέξει ἐχρήσατο εἰπὼν Ὅσοι ἦλθον, ἀλλ' οὐχ ὅσοι ἀπεστάλησαν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ προφῆται ἀποσταλέντες παρεγένοντο, οἱ δὲ ψευδοπροφ. μηδενὸς ἀποστείλαντος ἤρχοντο ἐπὶ διαστροφῇ τῶν ἀπατωμένων) Thph Euth scholia varia (adscripta Thdro^heracl aliisq) Aug (contr. advers. legis l. 2. „omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. Non autem ita scriptum est, sed ita: Omnes quotquot venerunt, fur. sunt et latrones. Venisse quippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent.") auct^ad novat | εισιν .. al^10 arm Did Hier ησαν | DX αλλα | ηκουσαν .. Or^1 Did -σεν

9. εγω ειμ. η θυρα .. allud Naass ap Hipp^111 εγω ειμι η πυλη η αληθινη

10. εγω .. D a go cop^2 (non^dz) add δε | και περισσον (x 69. 157. al Ath^854 -σσοτερον) εχωσιν .. D om (sah ap. Ming. om εγω ηλθ. usq εχωσιν)

11. τιθησιν: et. Eus^ps Const Thdrt^saepe al Tert Lcif Hil al .. D (b tradet, mm tradit) c al vg Aug διδωσιν (dat)

12. ο μισθ. δε (DXΔ al aliq Const Cyr ο δε μι.) .. GL 1. a am fu for ing

οὐκ εἰσὶν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίη-
σιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορ-
πίζει τὰ πρόβατα. 13 *ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μισθωτός ἐστιν*
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ*
καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν,
15 ($^{90.3}$) *καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα,* Mt 11, 27.
($^{91.4}$) *καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.* 16 ($^{92.110}$)
καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά
με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία

---

mt al cop^{dz} Lcif om *δε* | *εισιν* c. DEFGKMSUΔΛ al pler Chr .. Ln 49 *εστιν* c. ABLX al^{8} Const Eus Cyr Chr$^{mosc\,4}$ (:: cf v. 16 et 21. ubi nemo offendit scriptura *εστιν*. Simili vero modo saepe indic. pro plur. substitutus est.) | *ερχομενον* .. A* om | *φευγει* .. b add *quia mercennarius est* | *αυτα* (et. a c e f Lcif, item go cop sah al) .. D b g ff$^{2.}$ l vg syr^{utr} perss arr Aug om | *τα προβατα* extr c. AEFGKMSUXΔΛ al pler it vg go syr^{utr} perss al (item cop sah aeth *αυτα*) Cyr .. 49. om (Ln [*τ. πρ.*]) c. BDL 1. 22.* 33. 25. 37. 42. p^{scr} 2.^{pe} syr^{hr} arm Lcif (Const om *και σκορπ. τ. προβ.*, Chr pro *κ. ο λυκ.* usq *σκορπ. τ. πρ.* habet *και ερχεται ο λυκ. και αρπ. αυτα*)

13. *ο δε μισθ. φευγ.* c. A(sed A* om *μισθ. φευγ. οτι*)EFGKMSUXΔΛ al pler it vg go syr^{utr} perss al Cyr .. 49. om (Ln [*ο δ. μ. φ.*] et Gb^{0}) c. BDL 1. 22.* 33. syr^{hr} arm cop sah aeth Lcif epist^{orientall} ad Symm (Thdrt ^{4,1187} alludit his: *ὁ γὰρ μισθ. ὅταν ἴδῃ τὸν λύκ. ἐρχόμ. φεύγει, ὅτι μισθ. ἐστι καὶ οὐ μέλει* etc) :: contra istam omissionem inprimis est quod pro testium auctoritate arctissime cohaeret cum omisso *τα προβατα* v. 12. | *μελει* .. K*FGX al pm *μελλει*

14. *ο ποιμ. ο καλος* .. D *ο καλ. ποιμ.* | *γινωσκομ. υπο των εμων* c. AEFGKMSUXΔΛ al ut vdtr omn syr^{utr} arm pers^{p} Cyr$^{com\,653}$ rursusq^{654} (sic: *οὐ γὰρ ἔφη Γινώσκει με τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐγνωκότα πρότερον εἰσφέρει τὰ ἴδια πρόβ., εἶθ' οὕτως γνωσθήσεσθαί φησι παρ' αὐτῶν*) Chr (*ἵνα μὴ τῆς γνώσεως ἴσον τὸ μέτρον νομίσῃς, ἄκουσον πῶς διορθοῦται αὐτὸ τῇ ἐπαγωγῇ. γινώσκω τὰ ἐμά, φησίν, καὶ γινώσκομαι ὑπ. τ. ἐμ.*) Thdrt^{3} .. Gb' (Schu „bene") Ln 49. *γινωσκουσιν με* (D *εμε*) *τα εμα* c. BDL it vg go cop sah aeth arr pers^{w} al Eus$^{ps\,489}$ (Epiph^{697} *καὶ γὰρ τὰ ἐμὰ πρόβ. γινώσκει με, καὶ γινώσκω τὰ ἐμ. πρ.*) Cyr^{txt} Nonn (*καὶ - ταῦτά με γινώσκουσιν -*) :: ut ista elegantius dicta, ita ad sqq conformata vdtr; cur quis vero maluerit *γινωσκομαι* etc vix probabiliter dixeris.

15. *μου* .. D al pauc (codd latini ap Wtst) om | *τιθημι* (et. Ath Thdrt al) .. D *διδωμι*

16. *και αλλα* .. D 346. syr^{utr} Thdrt^{1,622} (diff cod^{1}) et^{691} (alibi vero^{4} *δε* non add) *και αλλα δε* (item a *et alias quidem*) | *με δει* c. AEFGKMSUXΛ al pler Eus^{ps} Cyr Thdrt^{saepe} (ut 1, 309. 622.) Chr al .. Ln 49. *δει με*

ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 *διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τί-*
θημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 *οὐδεὶς αἴρει αὐ-*
τὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω
θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν
7, 43. *ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.* 19 *Σχίσμα πάλιν ἐγένετο*
ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 *ἔλεγον δὲ πολλοὶ*
7, 20. *ἐξ αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;* 21 *ἄλλοι*
8, 48. *ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον*
9, 32. *δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;*

22 *Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν·*
23 *καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος.*

(ut fere solet dici, cf Lc 13, 33. 19, 5. etc ubi lectio non fluct) c. BDLΔ al[5] it vg (et. Or[int 2, 198]) | *ακουσουσιν* (et. Thdrt[3] Cyr al) .. AGXΛΛ al[40] fere Eus[ps 55] Thph *-σωσιν* | *γενησεται* (et. Eus[ps] Thdrt[6] Cyr al) .. BD LX 1. 33. 2.[pe] f for go cop sah syr[p mg] al *γενησονται* (Gb′) (Chr [et. mosc 2, al[4] ἔσεται] *εσονται*)

17. *με ο πατηρ* c. BDLX 33. 248. 249. al it vg (cop *αγαπ. με ο πα. μου*) Cyr Chr[1] (et[1] *με αγ. ο πατ.*) Hil Amb Victorin .. ς *ο πατ. με* c. AEF GKSUΛΛ al pler go Thdrt (M *με ο πατ. με*)

18. *αιρει* (et. Or[saepe] al Cyp Hil al) .. B *ηρεν* | *αλλ εγω* usq *απ εμαυ-του* .. D 64. 251. l go om | EXΛ al mu *θηναι* | *λαβειν* (et. Or Eus theoph 110 Dial Did al) .. D c *αραι* (d *tollere*, c *tollendi*) | B om *την* | *μου* .. D 36. a b Chr (et.[mosc 4]) Tert Hil Novat om

19. *σχισμα* c. BLX 249. al? it vg (exc tol) sah arm perss .. ς (Gb°) add *ουν* c. ADEFGKMSUΛΛ al pler tol cop (go *tunc* etc) syr[p] (syr[sch] aeth *και εγενετο* etc) Cyr Chr. Sed D al pauc tol cop Chr om *παλιν* (et. transponitur) | *ε. τοις ιουδαιοις* .. X *εν τω οχλω*

20. *δε* .. D 1. 2.[pe] al go [vdtr quamquam reddit *dixeruntque*] *ουν*, tol *enim* (it[pl] syr *et dicebant*) .. 220. om | *εξ αυτων* .. D add *οτι* (cop sah ubique sic)

21. *ρηματα* .. syr[p mg] *εργα* | D *ουκ εστ. τα ρημ. ταυτ.* | *δαιμονιον* (38. add *εχων*) .. 248. 253. g[scr] *-νιων* | D al pauc e f arm al Chr[2] *οφθ. τυφλ.* | *ανοιξαι* c. BLX 1. 13. 22.** 33. 69. 124. 157. 249. 346. 2.[pe] Or Chr .. ς Ln *ανοιγειν* c. ADEFGKMSUΛΛ al pler (:: cf ad 5, 44 et alibi)

22. *εγενετο* .. D *-νοντο* | *δε* .. om 1. al[6] a b (e *et cum facta esset*) Chr mosc 2 .. BL 33. sah arm *τοτε* (gat cop al *δε τοτε*) | *ενκαινια* c. B*DL al .. ς Ln 49. *εγκ.* c. rell ut vdtr | *τοις* c. ABL al mu .. om (Gb[ω]) DE FGKMUXΛΛ al pl Chr Thph | *χειμων* c. BDGLX al[3] ff[2] cop sah Chr[mosc 1] .. ς (Gb[0]) Ln praem *και* c. AEFKMSUΛΛ al pler it[pler] vg go syr[utr] al Chr

23. AL *περιπατει* | B om *ο* | *τη* (Δ om) *στοα* absq *του* (Gb Sz) c. ABDEF GKMSUΛΛ al longe pl Chr .. ς add *του* c. LX al mu | *σολομωνος* (Δ ut

24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ 5, 36.
περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προ-
βάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς 8, 45 ss.
φωνῆς μου ἀκούει κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 10, 3 s.
28 κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν
αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 ὁ πατήρ
μου, ὃς δέδωκέν μοι, πάντων μείζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρ-

---

solet *σολόμωνος*) c. (Gb Sz) BDEFGΔΛ al plus[50] Chr[mosc 3] .. ς *-μωντος* c. AKLMS?UX (*σωλ.*) al pm Chr

24. B *εκυκλευσαν* | D *ελεγαν* | H*(ut.plerumq)D *παρησια*

25. *αυτοις* (y[scr] *-τω*) .. D go om, fu om *απεκρ. αυτ. ο ις* (al pauc var) | *ειπον* (a *dixi*, D it[pler] vg Tert *λαλω*, *loquor* [sed d *dico*]) *υμιν* (X add *ηδη*) *κ. ο. πιστευετε* (33. 251. *ουκ επιστευετε*, B al[8] Chr[mosc 2] *ο. επιστευσατε*) .. D al[10] sah arm Chr (et.[mosc 6]) add *μοι* | *ταυτα* .. D a e Tert Vig *αυτα* (*ipsa*) | H om *περι*

26. *αλλα* c. ABLΛ al .. ς *αλλ* c. DEFGHKMSUXΛ al pler | *ου γαρ* .. Gb' *οτι ουκ* c. DLX al plus[12] it[pm] (non a c e) vg go syr[sch] et syr[p mg] al (sed non cop sah syr[p txt] al) Or ([4, 387.] Alibi[4, 316] alludens *δια τουτο υμεις ουκ ακουετε οτι ουκ εστε* etc) Cyr Chr (et.[mosc 6])| *καθ. ειπον* (H *-πεν*) *υμιν* c. ADEFGHM**SUXΔΛ al pler a b e f ff[2.] go syr[utr] aeth al Chr (agnoscit eo quod libere habet: *ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, φησί, καὶ οὐ πιστεύετέ μοι ὅτι οὐκ ἐστ. ἐκ τ. προβ. τ. ἐμῶν*). Ceterum cdd nonnulli item ff[2.] ar[e] et[p] Euth c. sqq conjg, et pers[p] duplicat sic: *quemadmodum dixi vobis. Nonne vobis dixi Oves meae* etc .. BKLM* 33. al[5] c g l vg cop sah arm pers[w] (non attingit Or nec Nonn, Chr vide ante) om: hinc Ln [*κ. ε. υ.*]

27. *ακουει* (et. Or[3] Eus[p3] Bas[3, 14. 3, 48.] Chr Thdrt[3] al) .. BLX al[6] Or[3] Cyr Bas[1, 376] Chr[mosc 2] *ακουουσιν*

28. *ζω. αιων. διδ. αυτοις* c. ADEFGHKM**SUΔΛ al pler it vg go syr[p] al Thdrt[3] Chr al Hil Aug al .. BLM*X 33. 157. al cop sah syr arm *διδ. αυτ. ζω. αι.* | *ουχ αρπασει* (EM al *-ση*) .. DLX 69. 157. al Cyr Bas Thph *ου μη αρπαση*

29. *ος* (BL 15.[ev] it vg go cop Cyr? [non item in schol nec magis[esal 567]] Tert Hil al *ὅ*, *quod*) *δεδωκεν* (U al *εδωκ.*) .. D *ο δεδωκως* | *παντ. μειζ. εστ.* hoc ord. c. BDL syr pers[p] Cyr[esal 567], item X *πα. εστ. μειζ.* .. ς (Ln) *μειζ. πα. εστ.* c. AEFGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn it[mu] vg al (sed vv aliq *μ. ε. π.*) Bas Dial[maced] | *μειζων* c. DEFGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn sah syr[utr] aeth perss al Bas Dial[maced] Chr Cyr[schol] et[esal 567] .. Ln (sic enim textus ex comm edendus erat) *μειζον* c. AB (nimirum in ed. Maii ex *ὅς* et *μείζων*, quae iam typis exscripta erant, erasis ς et ω una

πάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. 30 *ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.*
31 *Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐ-*
τόν. 32 *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν*
ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 *ἀπεκρί-*
θησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ
περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.
34 *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ*
*Ps 81 (82), 6. *ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα Θεοί ἐστε;* 35 *εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς*
οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·

---

cum accentu super ι effectum est ὅ et *μειζον*) X it vg go cop Cyr^{1}? Tert Hil al (:: quae ut ab Iohanne scripta credam adduci non possum. Contra sunt enim et ipsa sententia et contextus et ὁ *πα. μ.* invito Ioh. usu praepositum. Nec magis vero commendaverim *μειζον* retento ος.) | *αρπαζειν* .. al^{6} vv mu (a c e f *illud*) Chr (et.^{mosc6}) add *αυτα*, item al^{5} vv aliq post *μοι* add *αυτα* | *τ. πατρος* c. BL al (et. 13. ut vdtr, quem ad *μου* pr adnotavit Bch) Or .. ς (Ln) add *μου* c. ADEFGHKMS UXΔΛ etc (et. Bas^{1,236} Chr Dial^{maced}) (:: pr *μου* non fluct)

31. *ουν* .. L 33. it^{aliq} am fu for em iac ing mt al go sah al Aug Amb Bed om | *παλιν* (et. transponitur) .. D al^{10} it^{pler} vg cop al Aug Hil Amb om

32. *καλα* h. l. c. DEFGHLMSUXΔ al pler it^{mu} vg (et. cdd^{aliq}) go al Epiph^{781} al Hil .. AKΛ al^{8} a c e f am fu for fos ing al cop sah syr^{utr} arm Ath post *εργα* pon (ita Ln); item B post *υμιν* (eodem loco 244. *εργα* pon), al^{8} b Thdrt om | *πατρος* c. BD e Ath Hil .. ς add *μου*, Ln [*μ.*], c. unc et min rell vv pler Thdrt (Epiph^{781} *εποιησα εν υμιν* pro *εδ. υμ. ε. τ. πα.*) | *δια ποιον* (69. *-ων* omisso *αυτων*, item al pauc *-ων*) *αυτων* (X 124. g^{scr} post *εργον*, A** 157. 435. 44.^{ev} tol Ath^{edd} et$^{cdd aliq}$ om; Λ *αυτω*) *εργον* (K al mu go Epiph^{781} *εργων*) .. vv mu paullo liberius, sed accurate it^{pl} vg sah syr^{p} | *εμε* (sic omnes) *λιθαζ.* c. BL 33. a b e al vg Ath^{498} .. ς (Ln) *λιθ. με* c. unc et min rell c f go etc Epiph Thdrt Hil

33. *οι ιουδαιοι* (Gb″) c. ABKLM*X al fere^{20} it^{pler} vg go cop sah syr^{utr} arm al Ath^{498} Hil al .. ς add *λεγοντες* c. DEGHM**SUΔΛ al longe pl e (*et dixerunt*) al pauc | *συ* (et. Or Eus^{ps} al Hil al) .. DK al^{10} e vg^{cod} al pauc Chr Thdrt Quaest om (Gb^{0}) | *σεαυτον* (et. Eus^{ps} Ath al) .. U al mu Or *εαυτον*

34. ο (et. Eus al; B om) $\overline{\iota\varsigma}$ .. D cop add *και ειπεν* | *υμων* (et. Eus^{ps} Ath^{498} Thdrt al; al pauc *ημων*, 245. *μωυσεως*) .. D 19.^{ev} b c e ff$^{2.}$ l Eus^{marc} Cyp Tert Hil om (Gb^{0}) | *οτι* c. BDLX 33. 157. al^{3} vel plur it^{pler} vg al Eus^{ps} et^{marc} Ath (ex cdd aliq) Cyp Hil .. ς om c. AEGHKMSUΔΛ al pler f go al Ath (ex cdd aliq) Thdrt Tert | *ειπα* c. BEGHKLXΔ al pl Naass ap Hipp^{106} Eus^{ps} et^{marc} Ath Cyr al .. Ln *ειπον* c. ADMSUΛ al plus^{35} Thdrt

36 *ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε
ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί;* 37 *εἰ οὐ ποιῶ τὰ
ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι·* 38 *εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ
μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι
ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί.* 39 (93.4) *Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν* 7, 30.
πάλιν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 *Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον
ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.* 41 (94.10)
καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν

---

35. *εγεν. του θεου* c. D a b e ff[2.] l Eus[ps] et[marc] Hil .. ς (Ln 49.) *τ. θε. εγ.* c. cdd rell ut vdtr c f g vg go etc Or Ath Did al

36. *ηγιασεν* .. U 47. *ηγαπησεν* | *βλασφημεις* .. a b e ff[2.] l mm Novat *blasphemat*; c go *-emo*, Hil[4] *-emavi* | G om *ειπον* (c[scr] *-πεν*) | *του* (et. Or Eus[marc] Ath Thdrt al) .. DEG al[13] go Cyr Did Chr Ps-Ath[2, 33.] Dam om

38. *δε* .. X supra lineam habet | *πιστευετε* c. AEGHUXΔΛ 1.* 22.* 28. 33. 124. 131. al pm; item D it vg Ps-Ath[2, 33] Cyp Tert al [non Amb Vig] *θελετε* (sic Ps-Ath ex cdd[3], al *θελητε*) *πιστευειν* .. ς (Ln 49.) *πιστευητε* (sic Sz ex err. et. v. 37.) c. BKLM(M al *-ευειτε*)S? al pl (al *-σητε*) Ath[50. 461.] al (:: pro ista testium ratione *-ητε* non potest non pro emendatione haberi) | *τ. εργ.* .. H al mu Chr [et.[mosc 3]] Hil[1] add *μου* | *πιστευσατε* c. AEGHMSX(Δ *-σετε*)Λ al pler Ath[50] Chr al .. Ln *πιστευετε* c. BDKLU al aliq Ath[461] (ex cdd[4]) Ps-Ath[2, 33] | *και γινωσκητε* (X *-ετε*) c. BLX 1. 32. 33. 118. 2.[pe] al ut vdtr cop sah arm aeth Ath[50] (et[461] *ινα γινωσκητε* omissis *γνωτε και*) Ps-Ath[2, 33.] (*ινα ειδητε και γινωσκητε*) Thdrt Hil[3] (*ut sciatis et cognoscatis*) .. ς *και πιστευσητε* c. AE (*ιν. γν. κ. πιστ.* in mg suppleta habet) GHKMSUΔΛ al pler f g vg go syr[utr] al .. D a b c e ff[2.] l Cyp Tert al om (i. e. non exprim) : Gb[0] | *τω πατρι* (Gb') c. BDLX 33. 157. a c e g vg cop sah syr[sch] et[p mg] arm aeth perss al[2. 3.] Or Ath[50], Dam Hil[saepe] (Ps-Ath[2, 33] Chr al Tert *οτι εγω εν τω πατρι και ο πατηρ εν εμοι*) .. ς *αυτω* c. AEGHKMSUΔΛ al pler b f ff[2.] go syr[p txt] al Ath[461] Cyp Hil[1] Zen

39. *εζητ. ουν* (D syr aeth *και εζ.*, f *quaerebant autem*) c. AKL(S?)XΔ al pl it[pler] vg sah syr[p] al Chr (*ηθελησαν ουν*) .. BEGHMUΛ al[40] fere go cop pers[p] om *ουν* : Gb[0] | *παλιν* post *αυτον* c. AKLXΔ (:: sunt iidem qui *ουν* retinent) 1. 33. 131. p[scr] al aliq f go .. ς (Ln) ante *αυτ.* c. BEGHM(S?)U(*παλιν πιασ. αυτ.*)Λ al pl (vv pler libere) .. D al[10] fere it[pler] vg cop Chr (et.[mosc 4]) Aug om (etiam v. sq. al[10] vv aliq Chr om *παλιν*) | Λ al *πιᾶσαι*, item ΓΛ al 7, 30.

40. *και απηλθεν* (vv aliq var) .. Λ *απηλθ. ουν* | BD (ut solent) *ιωανης*, item (exc d) v. 41. | *εμεινεν* c. ADEGHKLMSUXΔΛ al ut vdtr omn f vg go cop sah etc .. Ln *εμενεν* c. B it[pler]

σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου
ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

l.c 10, 38. 1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώ-
12, 3. μης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία ἡ
ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς
θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν
αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς
θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει
τοῖς μαθηταῖς Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ

---

41. σημ. (ΕΑ in mg suppl) εποι. ουδεν (ita et. it[pl] vg; a c fos *nullum sign. fecit*, item libere al mu) .. KLMX al[10] Or Chr (et.[mosc 4]) εποι. σημ. ουδεν (al[3] Or ουδε εν) | ειπ. ιω. .. D vv aliq ιω. ειπ.

42. επιστ. πολλοι c. AEGHKMSUXΔΛ al pler go syr[p] .. Ln πολλ. επιστ. c. BDL al aliq it vg cop sah arm syr al Chr | εκει .h. l. c. ABDKLMUX al[12] go cop sah arm syr[p] aeth .. ς ante εις αυτ. c. EGHSΔΛ al pl (al[3] ante πολλοι) .. 16. it[pler] vg syr perss Chr Aug om

XI. 1. D της μαρ. και της (** om) μαρθ. | εκ .. 28. syr sah pers[p] al om | A* (vdtr) 157. om κ. μαρθ. | της αδελφης αυτης : pro his syr pers[p] αδελφος ante μαριας | αυτης (122. εαυτ.) .. A 32.[ev] αυτου

2. B μαριαμ | μυρω .. E* 2. -ρων, al pauc -ρου | αυτης (EA al[25] fere εαυτης) .. U al aliq syr[p] praem της κεφαλης | D ης και

3. DS al plus[20] vv pl Aug αι αδελφ. αυτου | πρ. αυτον (D b c e l syr al τον ιν) .. al[7] om (al[2] arm ante αι) | L 29.[ev] emm εφιλεις

4. ο ις .. D om ὁ | ασθενεια .. D 69. al? add αυτου

5. ηγαπα (it[pl] vg *diligebat*) .. D εφιλει (a d e *amabat*)

6. μεν (syr[p] habet c.*) .. G syr al om | εμεινεν .. D b add ο ις, item c d praem | εν (Λ al om) ω ην τοπω .. D επι τω τοπω, it vg *in eodem loco*

7. επειτα .. D al pauc Chr ειτα | τουτο .. X al? it vg al ταυτα | τ. μαθητ. c. BEFGHLMSUX al longe pl a (e l om plane; arm αυτοις) go Chr And[ore] .. Ln add [αυτου] c. ADKΔΛ al plus[20] vv pler | παλιν (al aliq ante εις, sah[ming] Chr [et.[mosc 6]] om; contra urget Thdor[mop]) .. A y[scr] πολιν

οἱ μαθηταί Ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν 10, 31.
ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς
ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί,
προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ
μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ Κύριε, εἰ κε-
κοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.
14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ Λάζαρος ἀπέθανεν,
15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ
ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος
τοῖς συνμαθηταῖς Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα

---

8. D al mu vv mu οι μαθ. αυτου | ραββει c. ABCEHΔ .. ς (Ln 49.) -ββι c. DFGKLMSUXΛ al certe pler | U 1. 13. 157. al[5] vv aliq Chr οι ιουδ. λιθασ.

9. ις (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSXΔΛ al longe pl .. ς praem ο c. U al mu | ωραι εισ. c. ABCKLMX al fere[60] it vg al Cyr Chr (et. mosc 7) Andcre Thph .. ς εισ. ωρ. (D ωρας εχει η ημερα) c. EFGHSUΔΛ al pm go syrp | περιπατη .. G?HΛ (A* εαν τι) al mu -τει | τη ημερα .. X τω φωτει

10. περιπατη .. HUX al mu -τει | εν αυτω .. D* d sahwol εν αυτη

11. κεκοιμηται (et. Or[3] Did al) .. D κοιμαται (itpler vg *dormit*; d ff[2] *dormivit*) | ινα εξυπνισω (EXΛ al mu -νησω) .. D του εξυπνισαι

12. αυτω c. Δ 44. 122.** 8.pe, item (sic Ln) addito οι μαθηται DK al plus[10] a b c sah syr syrp mg arm al Thphms (sed al[4] vv pl add [non b sah] αυτου), item praemisso οι μαθηται ℵC*X al cop .. ς (Gb[0]) οι μαθηται αυτου (116. ff[2] l Andcre om αυτ.) c. C**EFGHLMSUΔΛ al longe pl itpm vg go syrp txt al (Chr λεγουσιν οι μαθηται) Andcre | D κοιμαται (h. l. et. d *dormit*)

13. εδοξαν .. X ελεγον

14. ουν (go δε) .. Δ 157. 249. 2.pe a cop syr persp arm al om | X (ut B* solet) παρησια | λαζαρος .. D add ο φιλος ημων

15. αλλα c. ACDEFHLMUΛ al pm .. ς αλλ c. B(certe sic Mai.)GKS?XΔ etc

16. συνμαθητ. (K al Andcre μαθηταις, D al vv pm add αυτου) c. Δ(B* invito Maio vdtr quemadmodum συνμιμηται, συνμετοχα, συνμαρτυρουσης etc habet) CDGLΔ .. ς (Ln 49.) συμμαθ. c. EFHMS?UXΛ al certe pler | αποθανωμ. (G 13. 346. al συναποθ.) μετ αυτου (K al[7] συν αυτω)

17. Ln ηλθεν et και ευρεν c. C*D it(exc f) vg al | A**DXΛ al mu vv mu ο ις εις βηθανιαν | τεσσ. (h. l. omnes -σαρας, non -σερας, Δ τεσσαρες) ημερ. c

ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει-
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
11, 32. ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει. 22 ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰ-
τήσῃ τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἀνα-
στήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα ὅτι ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ
ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ Ναί,

A*D al pauc e foss cop sah syr pers[p] arm aeth .. ς Ln τε. ημ. ηδη c. A**C***EFGHKLMSUXΓΔ al pler it[aliq] vg syr[p] And[cre]; item BC* al[4] τε. ηδη ημ., item a l mm go ηδη τε. ημ. | DL it[pl] vg ε. τ. μν. εχοντ.

18. D Cyr om ως

19. πολλ. δε c. BCDLX 33. 157. 249. it (exc f) vg cop sah .. ς και πολλ. c. AEFGHKMSUΓΔ al pler f go syr[utr] al (et. π. ουν legitur; arm πολλοι) | ιουδαιων .. D ιεροσολυμων | ELMXΔ al mu And[cre] εληλυθησαν | τας περι (M om πε.) c. AC***EFGHKMSUΓΔ al pler (exprim et. syr[p] go; non item it vg cop sah al) .. D om .. Ln την c. BC*LX al[4] And[cre] (προς μαρθ. κ. την μαρ.) | μαριαμ c. BCDKLΔ .. ς μαριαν c. AEFGHMSUXΓ al certe pler | GXΓΔ al mu παραμυθησονται | αδελφου c. BDL 1 arm .. ς Ln add αυτων c. ACEFGHKMSUXΓΔ al ut vdtr omn vv pler

20. ις (Gb Sz) c. unc omn praeter M, item al longe pl .. ς ο ις c. M al mu | μαρια: h. l. in nullo μαριαμ

21. η μαρθα c. BCDKLX al pm .. om ἡ (Gb[oo], Ln om per errorem) AEF GHMSUΓΔ al longe pl Thph | B om τον et Κυριε. Alterutrum et. C* omisisse vdtr, nam verba πρ. τ. ιν κ. ε. ης rescripsit C** spatio paullo angustiori. | ο αδ. μου h. l. c. AD 157. (μου ο αδ.) al? (2.[pe] ουκ αν μου απεθ. ο αδ.) al[mur] .. Ln exeunte versu c. BC*LX al a go syr Cyr Chr And[cre3] al aliq (X al Chr And[cre1] μου ο αδ.) .. ς ante ουκ c. C***EF GHKMSUΓΔ al pler it[pler] vg cop sah syr[p] al | ετεθνηκει c. AC***EFGH MSUΓΔ al pler .. Gb'' Ln απεθανεν c. BC*DKLX al Cyr Chr al aliq (:: e v. 32. ubi non fluct)

22. Ln [αλλα] .. om BC*X al[4] a Chr | CM al οσα εαν | M al αιτησει | MX al δωση

23. A om ὁ pr (Sz om σου per errorem)

24. η μαρθ. c. BC*DKLX al fere[20] .. ς om ἡ c. AC***EFGHMSUΓΔ al longe pl | XΓΔ* al[5] Chr And[cre] om ε. τ. αναστασει (B -στησει)

25. ειπεν .. X al plus[28] add ουν, item 1. al b go δε

κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς
τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ-
νησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· Ὁ διδάσκαλος
πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ
ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην,
ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
τήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
θησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν
αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς ἴδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ

---

27. ' D^{gr} 57. ar^{e} et^{p} om *αυτω* (G -*τη*) | *ναι κυριε* .. pro his A (confuse) ο $\overline{ις}$ | *πεπιστευκα* .. E* *επιστευσα*, al pauc Chr (et.$^{mosc\,7}$) *πιστευω*

28. *τουτο* c. BCLX al cop go And^{cre} .. ς Ln *ταυτα* c. ADEFGHKMSUΔΛ al pler it vg sah syr^{utr} al | *μαριαμ* c. ABCDKLΔ (D post *τ. α. αυτ.*) .. ς *μαριαν* c. EFGHMSUXΛ al certe pler | *λαθρα* (it^{pler} vg *silentio*) .. D *σιωπη* | *ειπουσα* sec .. BC* *ειπασα*

29. *εκεινη* (et. And^{cre} etc) .. BC*L al^{5} f go cop sah syr^{p} c.* add *δε* (b ff^{2} *και εκ.*) | *εγειρεται* (et *ερχεται*) .. Ln *ηγερθη* c. BC*DL al^{3} it go sah syr$^{p\,mg}$ al And^{cret}; sed iidem praeter D syr$^{p\,mg}$ *ηρχετο* (a b ff^{2} *veniebat*, it^{pl} d *venit*)

30. *ουπω* .. D^{gr} *ου* | *δε* (vg^{cdd}? arm om) .. D it vg go cop al Aug *γαρ* | *εληλυθ.* ο (ο ^{scr} om) $\overline{ις}$ .. D $\overline{ις}$ *εληλυθ.* | D *αλλα* | *ην* c. ADEGHKLMSUΔΛ al pler syr^{utr} aeth al Chr .. Ln *ην ετι* (F a e sah And^{cre} *ετι ην*) c. BC(F)X al^{4} it vg go cop sah And^{cre} | D c^{scr} om *ἡ*

31. *και παραμυθουμενοι* .. D it^{mu} fos go al om *και* | *μαριαμ* c. BC*DK LΔ .. ς *μαριαν* c. AC***EFGHMSUXΛ al certe pler | *ταχεως* .. C* -*χυ* | *λεγοντες* c. AC**EFGHKMSUΔΛ al pler it vg go sah syr$^{p\,txt}$ al .. Gb' *δοξαντες* c. BC*DLX al^{7} syr^{sch} et$^{p\,mg}$ cop arm aeth al And^{cret} Nonn (*ἐλπόμενοι*)

32. *μαριαμ* c. BC*E*L .. ς Ln *μαρια* c. AC***DE**FGHKMSUXΔΛ etc | *ιησους* c. ABC(C* et**)DKX al .. ς ο *ιησ.* c. C***EFGHLMSUΔΛ al longe pl. Praeterea C* ut vdtr $\overline{ις}$ ante *ην* pon | *αυτον* .. D om | *αυτου* h. l. c. ABC EFGHKLMSUXΔΛ al longe pl go al Andr^{cret} Thph .. ς (= Gb Sz) Ln post *ποδας* c. D al mu (al^{5} om) it vg al mu Chr Cyr | *εις* c. AC**EFG HKMSUΔΛ al pler .. BC*DLX al^{5} Cyr And^{cret} *προς*, 254. y^{scr} Chr *επι* | *αυτω* .. DX al plus^{10} a cop arm om | *ης ωδε* .. D it^{pl} *ωδε ης* | *μου* h. l. c. BC*(D *μου ο αδ. απεθ.*)LΔ al .. ς Ln post *απεθ.* c. AC***EFGHKM SUXΔΛ etc

33. *ιδεν* c. ACKLMXΔ al .. ς (Ln 49.) *ειδεν* c. BDEFGHS?UΛ al pl (:: cf 9, 1. item Lc 2, 20. 5, 2. Mc 16, 5. et alibi)

τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ
πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν Ποῦ τεθείκατε αὐ-
τόν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.
36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ
αὐτῶν εἶπον Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ
τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν
ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον,
καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς Ἄρατε τὸν λίθον.
λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύριε, ἤδη ὄζει·
τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι
ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον·
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν Πάτερ, εὐχαρι-

---

33. *συνελθοντας αυτη* .. D *συνεληλυθοτας* (ita et. al[10] fere And[cre]) *μετ αυτης* | *ιουδαιους κλαιοντας* .. D it[pl] *τους ιουδ. κλ.* ante *τους συνελ.* pon | *ενεβριμ.* (Α *εβριμ.*) *τω πν. και εταρ. εαυτον* (L* *αυτον*) .. D 1. 22. sah arm *εταραχθη τω πν. ως ενβριμουμενος* (1. 22. *εμβριμωμ.*)

34. EFGHMΛ al mu *τεθηκατε* | *ιδε* (K *ἰδέ*) .. D *ειδε*

35. *εδακρυσεν* (et. sah syr[p]) .. D 61.** 69. 6.[pe] it vg go cop syr aeth al Apollin[cat cord] praem *και*

37. *ειπον* (D it vg ante *εξ αυτ.* pon) .. AK al[6] Chr[mosc4] *ελεγον* | *εδυνατο* c. B*CDK al mu (4 ap Scriv) .. ς (49.) *ηδυνατο* c. AB**EFGHLMS?UXΛΔ al longe pl | B*D *ανυξας*

38. *ουν* (c fos syr *δε*) .. א* al aliq arm om | K it[5] cop syr om *παλιν* | א* D *ενβριμωμενος*, AU 124. 131. al *εμβριμουμενος*, C*X And[cre] *εμβριμησαμενος*, t[scr] *εμβριμωσαμενος* (K *εμβριμώάμενος*) | *εις* (it vg *ad*) .. D *επι* (sed d *in*) | *επ* (H *επ αυτο*, al *ε. αυτον*) .. L f[scr] om (item it[pl] vg *superpositus ei*, e *adpositus illi*)

39. *λεγει* (et. *et ait* et *ait autem* legitur) .. X add *ουν* | *ο ις* c. BCEFGHKL MSUXΛΔ al ut vdtr omn Or al .. AD om *ὁ* (ita Ln) | D g f vg cop sah syr[utr] arm aeth praem *μαρθα* ante *η αδελφη*. Habent vero *martha* (a add *soror lazari*) omissis *η αδ. τ. τετελ.* a b c e ff[2.] l fos Amb | *τετελευτηκοτος* (Gb'') c. ABC*DKL(U?) 27. 33. 157. 249. syr[p mg] And[cre] .. ς *τεθνηκοτος* (X *τεθνεοτος*) c. C**EFGHMSXΛΔ al pler (vv pl inter *τετελ.* et *τεθνηκ.* non vdtr distinxisse, magis tamen *τεθνηκ.* exprim) | *γαρ* (et. Or[3] Cyr[hr] et[alex] Chr al) .. D om, nec exprim aeth sax Chrysolog

40. *ο ις* .. A 1. al? om *ὁ* | K al aliq *εαν πιστευσεις* | *οψη* (Gb'') c. ABCD EFGHLMSXΛΔ al pl Or Cyr[hr ed] .. ς *οψει* c. KU al pl Chr Cyr[alex] et (ed. Touttée ex cdd)[hr] And[cre]

41. *ηραν ουν* .. D 6.[pe] *οτε ουν ηρ.*, item e *et ut revolverunt* (similiter arm), item Chr[mosc5] *ως* (*ωσπερ* cod[1]) *ουν ηραν* | *τ. λιθον* (Gb Sz) c. BC*DLX δ. 24.* 157. 6.[pe] it[pler] vg sah syr arm aeth al Or[4] Chr[mosc5]

στῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. 42 *ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκού-*
εις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι
σύ με ἀπέστειλας. 43 *καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν*
Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 *ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας*
καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο.
λέγει Ἰησοῦς αὐτοῖς Λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.
45 *Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μα-*
ριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 *τινὲς*

.. ς add *ου* (56. 58. 61. *οπου*) *ην* (56. 58. 61. *εκειτο*) *ο τεθνηκως* (56. 58. 61. 254. om) *κειμενος* (254. *τεθαμμενος*, 142.* *εκεινος*, 56. 58. 61. om) c. C***EGHMSUΔΛ al longe pl al Chr^{montf}; item ΔK 1. 22. 249. e^{scr} p^{scr} f go syr^{p} add nil nisi *ου* (249. c^{scr} *οπου*) *ην*, item cop ar^{p} *ab ostio sepulchri* | *ο δε* (6.p^{e} e om) *ις ηρεν* .. D *και ο ις ηρ.*, Chr$^{mosc 5}$ *ηρεν ο ις* | *τ. οφθαλμους* .. D al mu vv pl (non it^{pl} vg go) Or^{1} (non item^{4}) Eus^{dem} Chr^{1} (et.$^{mosc 8}$) add *αυτου* (al Eus *εαυτου*). Item K al^{20} fere vv aliq Eus^{dem} Chr^{1} in$^{mosc 5}$ And^{cre} add *εις τον* (And om) *ουρανον* (sed it^{aliq} al Eus Chr And om *ανω* sq)

42. *εγω δε* (al pauc it^{pl} syr Hil Amb al *και εγω* [*καγω*]) : et. Or^{saepe} Eus al .. D c om *δε* | *τον οχλ. τον περιεστωτα* (Δ 28. 235. Chr$^{mosc 1}$ semel *παρεστ.*) .. X Or^{2} (non item alibi^{3}) *τον περιεστ. οχλ.*

43. *εκραυγασεν* (et. Or Cyr And^{cre} al): LM *εκραυασεν* .. C* Chr *εκραξεν* | *λαζαρε* .. C*** aeth duplicat

44. *εξηλθεν* c. BC*L al sah (cop *εξ. δε*) Or .. ς (Gb^{oo}) Ln praem *και* c. AC***EGHKMSUXΔΛ al pler vv pl Ir^{int}; item D f al vg al And$^{cre 2}$ *και ευθυς* (And -*θεως*) | *τ. ποδ. κ. τ. χειρ.* (et. Or^{4} al Ir^{int} Amb al) .. ΛΔ al fere^{20} gat fos go syr^{utr} aeth sax al And^{cre} Hier *τ. χειρ. κ. τ. ποδ.* | AXΓΛ al mu *κηρειαις* | *αυτου* .. Λ *αυτω* | D* *περιεδεδετο* (Or^{2} *περιδε-δεται*) | *ις* ita B Or^{1}; L Or^{1} *ο ις*) *αυτοις* c. BL cop sah Or^{2} (157. om *ις*) .. ς (Ln) *αυτοις* (e *discipulis suis*; d *illi*; a om) *ο ις* c. ADEGHKMSUXΔΛ etc | *αυτον* sec c. BC*L 33. 157. cop sah Or^{5} Bas^{sel} Chr (et.$^{mosc 6}$) Ir^{int} in$^{edd 3}$ .. ς (Ln) om c. AC^{corr}DEGHKMSUXΔΛ al pler vv pl Cyr And^{cre} Ir^{int} (ex cdd aliq)

45. *εκ* (et. Or^{2} al) .. D 1. al? cop om | *οι ελθοντες* (et. Or^{saepe} idque ipsum dicit non *των ελθοντων* scriptum esse) .. D *των ελθοντων* | *πρ. τ. μαριαμ* c. BCDL .. ς *πρ. τ. μαριαν* c. AEGHKMSUXΛ al certe pler And^{cre} (ita semper) .. Δ *μετα μαριας* | *και θεασαμενοι* (et. Or^{saepe} al) .. D *εωρακοτες*, item *videntes* it^{mu} fos mm sax Amb; item *ut viderunt* gat cop arm syr al | *α* c. A*EGHKLMSUXΔΛ al pler (al^{8} *οσα*) it^{pler} vg cop syr^{p} al mu Or^{saepe} And^{cre} .. A**BC*D al^{8} e go sah syr *ο* (C** et*** post *εποιησ.* add *σημειον*) | *εποιησεν* (Gb Sz) c. ABC*(vdtr)L 1. al b c e am em fu for fos ing iac gat mm tol al cop sah go arm sax Or^{3} .. ς add *ο ις* c. C**et***DEGHKMSUXΔΛ al longe pler it^{pm} vg^{ed} syr^{utr} al Or^{4} | *εις αυτον* .. C** om

δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ
ἐποίησεν Ἰησοῦς.
47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγον Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
μεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐ-
τόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον
καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ
18, 14. λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ
λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ
οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν
ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ
10, 16. ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ δι-

---

46. D απηλθαν et ειπαν | ἃ c. BEGHKLUXΔΛ al pl vv pler Or[2], item A al plus[30] syr οσα .. Ln ὅ c. CDM al[8] b e cop go | ις c. BCDL .. ς ο ις c. AEGHKMUXΔΛ al certe pler Or. Ceterum 8 om versum.

47. ποιουμεν .. 8 al aliq ποιωμεν (al pauc ποιησωμεν, ποιησομεν, quemadmodum it[pler] et vg[cdd mu] cop sah al *faciemus*) | οτι .. D om | ουτ. ο ανθρ. .. A 33. 32.[ev] al arm Cyr ο ανθρ. αυτος (A οὕτως) | πολλα (et. Or[2]) .. D it[pl] τοιαυτα | ποι. σημ. c. ABLMX al sah Or[2] Ath[164] .. ς σημ. ποι. c. DEGHKSUΔΛ al pler it vg al (Cyr ση. πο. ποι.)

48. εαν (et. Or) .. D al cop[wi] syr και εαν | πιστευσουσιν .. GHLXΔ al plus[15] πιστευσωσιν | ημων και τον τοπον (et. Or Const al) .. om και DK al[10] fere vv mu, praeterea D it[aliq] al ημων post τοπ. pon

49. LX ων αρχιερ., item it[pl] vg (f al non exprim ων) | D it vg (sed non am fu) sah καϊφας (D* κηφας)

50. λογιζεσθ. (Gb'') c. ABDL 1. 22. 69. al Or[2] Cyr Chr[mosc 2] semel Thdrt[2, 192] .. ς διαλογιζ. c. EGHKMSUXΔΛ al pler Chr (:: in evv non legitur nisi διαλογ., hinc et. h. l. [Io neutrum alibi habet] pro λογιζ. [in epp frequentato] substitutum. Cf ad Mc 11, 31.) | υμιν c. BDLMX al plus[20] a b e ff[2.] l vg[ed] et[cdd aliq] (ut fos) cop sl[3.] Chr[1] (et.[mosc 5]) .. ς (Ln 49.) ημιν c. AEGHIKSUΔΛ al pl c f g am em for fu ing iac al sah syr[utr] al Or[saepe] Aug .. 252. sl[2.] Thdrt[1, 617. 2, 192.] Chr[1] om (:: ut 18, 14.). Ad υμιν cf 12, 19.

51. αλλα .. I(vdtr)U al αλλ | D[gr] om εκεινου | επροφητ. c. BDLX al Chr mosc[1], item M* προφητευσεν .. ς προεφητ. c. AEGHIKM**SUΔΛ al pler | ημελλ. c. ABDILUΔ al aliq .. ς εμελλ. c. EGHKMS?XΛ al pl Or | ις c. ABDEHIKLMUXΔΛ al plus[45] Or Chr[mosc 2] (in com[ed] ὅτι ἤμελλ. usq εἰς ἕν non leguntur) .. ς (Gb[00]) praem ὁ c. GS? al pl. Praeterea D (it[aliq] vg *Iesus moriturus erat*) Or[1] ante ημελλ. pon

52. και ουχ υ. τ. ε. (X 33. add δε) μονον αλλ (B αλλα) | A τα του θεου

σκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 (95.4) *ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέ-*
ρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
54 *Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις,*
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ
λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 (96.1) *ἦν*
δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, (97.10) *καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς*
Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
56 *ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ*
ἑστηκότες Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 *δεδώ-*
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ
ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

τεκνα | K t^{scr} al ut vdtr *διασκορπισμενα*, D *εσκορπισμενα* | *συναγαγη* (HXΔ al *-γαγει*) *εις εν* .. D a e *εις εν συναγ.*

53. *ημερας* (et. Or Ath Chron^{1, 409} al) .. LX 249. syr^{p txt} al Cyr Nonn *ωρας* | *συνεβουλευσ.* c. ΑEGHIKLMSUXΓΔΛ al pler Or^{3} Chron Cyr al .. BD al^{4} Or^{1} Ath^{259} Chr *εβουλευσ.* (Ln :: at 12, 10. *εβουλευσ.* a nemine mutatum est. Nec magis vero ο *συμβουλευσας* 18, 14.)

54. *ις ουν* c. ADEGHIKSUΓΔ al pler Chron al (Chr *ις δε*) .. BLMX al^{5} Or^{2} Ath *ο ουν ις* | B*D *παρησια* | I al *αλλ* | *εκειθεν* (et. Or^{3} Ath al) .. D al plus^{10} it^{pler} vg al Or^{1} Thph om | *χωραν* .. D add *σαμφουρειν* (*sapfurim*) | *εφραιμ* : ita (non *εφραϊμ*) ABDEIKMUXΔ etc, L al cop (sah *εφραιμ*) *εφρεμ* (ut et. in Eus scribitur), item it vg al Ir^{int} al *ephrem*, *efrem*, *effrem*, *ephraem* (ita a). Contra gat *efreem* .. ς *ἐφραΐμ* (28.^{ev} *εφραμ*, Chr *εφραθα* vel *-ατα*) | *διετριβεν* .. BL 249. syr^{p mg} Or^{3} *εμει-νεν*, item Chr^{lib} *εμενε* | *μαθητων* c. BDIL al^{8} am fu arm pers^{p} Or^{3} Cyr .. ς Ln add *αυτου* c. ΑEGHKMSUXΓΔ al pler vv pl Chron Chr

55. *ην δε εγγυς* (et. Or Chron al) .. D it^{pl} vg *εγγ. δε ην* | *και ανεβ.* (et. Or Chron al) .. D it b c ff^{2.} fos *ανεβ. ουν* | D *εις ιερ. πολλοι* | *προ του* (D *πριν το*) *πασχα* (al^{5} syr perss *πρ. της εορτης*) : et. Or Chr al .. G post *εαυτους* (M 157. *αυτους*) pon .. 33. 69. 108. 235. Cyr (item Chr^{lib}) om (Gb^{o})

56. D *ουν και τον ιν* | D *ελεγαν* | I *μετα αλληλ.* | *εστηκοτες* (D 124. 142. *εστωτες*, syr pers^{p} non exprim) .. LX 69. 124. 249. 346. cop sah syr^{p} arm ante *εν* pon | *τι δοκει υμιν* (al^{10} fere Or^{1} Cyr *υμ. δο.*) .. D *τι δο-κειτε* (it^{pl} vg *quid putatis*); item Chr (libere ut vdtr) *δοκειτε*, e ff^{2.} *putatis*

57. *δεδ. δε* c. ABKLMUXΔ al plus^{25} it vg cop sah syr^{utr} arm aeth al Or Chron (Chr^{libere} *και εδωκαν παραγγελιας οι* etc) .. ς add *και* c. DEGH ISΔ al pl sl^{cdd aliq} | *οι* pr .. Δ om (al pauc om *οι* sec) | *εντολας* c. BIM 1. 118. 254. syr^{p mg} Or^{2} .. ς Ln *-λην* c. ADEGHKLSUXΓΔ al pler vv pler Chron | *ινα* (X* *ιν*) *εαν* (D *αν*) *τ. γνω* (D* *γνοι*)

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὁ τεθνηκὼς ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς.
11, 43. 2 (98. 1) ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει,
Lc 10, 40. ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μα-
Mt 26, 6-13. ρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς
Mc 14, 3-8. πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
(Lc 7, 37 ss.) τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει οὖν
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν

XII. 1. *ο τεθνηκως* c. ADEGHIKMSUΓΔΛ al ut vdtr omn b f ff[2] g l vg go cop syr[p] arm pers[w] ar[p] sl al Chron[409] .. 49. om (Ln [ο τεθν.]) c. BLX a c e syr syr[hr] sah pers[p] (*ubi Iesus Lazarum ex medio mortuorum suscitaverat*) aeth Chr[mosc 2] (rell[mosc] et[ed] plura om) Ps-Chr[12, 905] lib (:: at et superfluum - hinc plures interpretes aut ὁ τεθν. aut ἐκ νεκρ. missum fecerunt - nec aptum videbatur; addendi vero istud nulla caussa erat) | *εκ νεκρων* (c e *mortuum*) .. b ff[2] vg pers[w] Chr[mosc 2] (iidem qui ο τεθν. om) om | ο (B 13. 124. om) ις c. ABDEGILΔΛ** al fere[20] f ff[2] g vg go cop sah syr[utr] aeth perss arr Thph .. ς om c. HKMUS?XΓ* al pl a b c e sl Chron

2. *εποι. ουν* (122. gat cop Or om) .. D c e syr aeth perss *και επ.*, it[aliq] vg *fecerunt autem* | *η μαρθ. διηκ.* .. D arm *διηκον. μαρθα* | *εκ* c. BL it vg Or[4, 407] et Or[int 3, 892] .. ς (Ln) om c. ADEGHIKMSUXΓΔΛ etc (:: saepe quidem in Ioh maxime εἷς ἐκ intactum mansit; sed cf infra v. 4. Mc 13, 1 et 14, 20. ubi pariter a testib plur *εκ* abiectum est) | *ανακειμ. συν αυτω* c. ABDEGHIKLMSUΓΔΛ al plus[140] Or (X al a om *συν αυτ.*) .. ς (= Gb Sz) *συνανακειμενων αυτω* c. min aliq (al pauc *συνανακ. συν αυτ.*)

3. *μαρια* .. B 1. *-ριαμ* | *λαβουσα* .. D[gr] *λαμβανι* (d *accipiens*; contra it vg cop syr al *accepit*) posteaque D (et. d) it vg (exc am) cop syr *και ηλειψ.* | *μυρου ναρδου πιστικης* (f g vg *unguenti nardi pistici*) .. D e *πιστικης μυρου* (d e *pistici unguenti*, b c ff[2] *unguenti pistici*, a *nardi unguenti*) | *πολυτιμου* .. it[mu] om | *του* (B om) ιυ c. A(B)DEGHIK LMQSUΓΔΛ etc .. X *αυτου* | *αυτης* .. IX 3.[pe] semel cop sah praem *της κεφαλης* | *τ. ποδ.* (13. post *αυτ.*) *αυτου* .. cop *eos* .. 1. 69. 116. fu sax Or[int 3, 65] om | *η δε* .. D it[pler] vg al aliq *και η* | *επληρωθη* .. B *επλησθη*

4. *λεγει ουν* c. ADEGHIKMQSUXΓΔΛ etc .. B al go cop *λεγ. δε* (ita 49.), it[mu] syr *και λεγ.* .. L 33. a e arm sah Aug *λεγει* | *ιουδ.* (49. om: in collatione Btl dicebatur omissum, sed falso) *ο* (209. om?) *ισκαρ.* c. BL 1. 33. 118. 209. 249. 2.[pe] 3.[pe] semel 6.[pe] (al ut vdtr) g vg cop[dz] sah

παραδιδόναι 5 ***Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων***
δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 ***εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν***
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
εἶχεν καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 ***εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἄφες***
αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
8 ***τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-***
τοτε ἔχετε.

9 (99.10) ***Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν,***
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον 11, 43.
ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ***ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα*** 11, 53.

---

syr^sch et^hr arm aeth perss Cyr Aug (Nonn nil nisi *ιουδας*); item D *ιουδ. απο καρυωτου* .. ς (sed Gb^oo *σιμ.*) Ln *ιουδ. σιμωνος* (ℵ al add *ὁ*) *ισκαριωτης* c. AℵIKMQXΓΛ al pl f fos (*Scariothis*) go syr^p ar^p al (:: cf 6, 71. 13, 2 et 26.); item FGHU al b c ff²· cop^wi *ιουδ. σιμων ο ισκαρ.* et 26.^ev a e *σιμων ιουδ. ισκαρ.* | *εις* (ℵ al om) *εκ* (BLQ al om) *τ. μα. αυτ.* h. l. c. BL 33. 249. al sah aeth pers^w .. ς Ln ante *ιουδας* c. ADE FGHIKMQSUXΓΛ etc | *ο μελλων αυτ. παραδιδοναι* (al pauc *-δουναι*) .. D *ος ημελλεν παραδουναι αυτ.*

5. *τριακοσιων* .. 69. 124. 346. al⁴ *διακοσ* | *πτωχοις* .. D 33. praem *τοις*

6. *ειπ. δε τουτο* .. D a c e f go cop syr *τουτο δε ειπ.* | *εμελεν* .. BEFG HKUX al pm (13 ap Scriv) *εμελλεν* (qui error frequentissimus est) | *ειχεν και* c. AℵFGHIKMSUXΓΛ al pler it mm go al .. BDLQ al⁴ vg (cop sah) Or (¹ et¹ *εχων και*) *εχων* (49.) | *εβασταζεν* : it^mu vg (item go cop syr^utr al) *portabat* (*export.*), sed a c e mm *auferebat* (item sah *furabatur missa in id*; similiter aeth)

7. *αφες* .. a vg (sed non am em iac ing al) sah aeth pers^p Chr Amb Gaud („Sine eam sive Sinite: utrumq. enim et in Graecis et Latinis exx. invenitur; sed magis congruere videtur sensui cum legitur Sinite") *αφετε* | *ινα* et *τηρηση* (Gb') c. BDKLQX 33. 42. 145. 157. it^pler vg cop sah syr^p mg arm al Nonn (*ὄφρα φυλάξῃ σώματος ἡμετέρου κειμήλιον* etc) Amb Aug Gaud .. ς om *ινα* postque habet *τετηρηκεν* c. AℵFGHIMSUΓΛ al pler f syr^sch et^p txt go al | *μου* .. D om | *αυτο* (ℵ 33. al *αυτω*) .. A *αυτον*

8. D om versum; A* om *μεθ* usq *εχετε*. Singg in pauc leviter var

9. *εγνω ουν* (L add *ο*) *οχλ. πολ.* .. D a sah *οχλος δε πολ.* (e *plurimi autem turba*); it^mu *et turba multa* (syr *et audiverunt turbae multae*). Sequiturque in D it^mu *ηκουσαν* (*audiit*) post *ιουδαιων* | D *ηλθαν* | *μονον* .. D 245. b e om | *ινα και* .. D it^pler (non f) vg (non tol) Idac om *και* | *ον ηγειρ.* (D add $\overline{ις}$) *εκ* (D add *των*) *νεκρ.* (A 33. add *ο* $\overline{ις}$)

10. *εβουλ. δε* .. B add *και*

καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 *ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον*
τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Mt 21, 1 ss. Mc 11, 1 ss. 12 (100.1) *Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,*
Lc 19, 29 ss. *ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,* 13 *ἔλαβον τὰ*
βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγα-
*Ps 117 (118), 25–26. *ζον Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλεὺς*
τοῦ Ἰσραήλ. 14 (101.7) *εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ'*
*Zch 9, 9. *αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον* 15 *Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·*
ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 (102.10)
ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδο-
ξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμ-
μένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 *ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν*
11, 43. *μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν*
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 *διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι*

---

11. *των ιουδαιων* .. D a c e ff^{2} syr al post *πολλοι* pon

12. *οχλος* (BL praem *ὁ*) *πολ. ο* (Δ om) *ελθ.* | *ις* c. ADEFGHKLMQUXΓΔ al pl .. ς (Gb^{00}) praem *ὁ* c. B(teste Maio) 8? al mu Or. Praeterea ALX al^{10} fere a c e cop sah syr^{utr} al ante *ερχεται* pon | D *ιερουσαλημ*

13. *υπαντησ.* c. BEFHMQSΓΔ al pl .. AKU al fere^{30} Or^{3} *απαντ.*, item DG LX al plus^{10} *συναντ.* | *αυτω* (it vg *obviam ei, illi obv.*) .. D *αυτου* (d *in obviam eius*) | *εκραυγαζ.* c. BDLQ 157. al aliq .. ς *εκραζον* c. AEFGHKM SUXΓΔ al pler. Praeterea ADKQX al fere^{20} a ff^{2} fos cop syr^{sch} et^{p} (in cod Bars) arm aeth al add *λεγοντες* (al syr al *και ελεγον*) : hinc Ln [*λεγ.*], at non addidimus c. BEFGHLMSUΓΔ al longe pl it^{pl} vg sah go al Or | D* *οσσανα*, ** *ωσσανα*, L *ωσανα*. Ceterum cf ad Mt 21, 9. D *ευλογητος* | *βασιλευς* c. AEFGHMS(vdtr)UΓΔ al plus^{100} Thph cat^{ox}. ς Ln *ο βασ.* c. DKX al mu sah Or^{1}, item BLQ cop aeth Or^{1} *και ο βα.* | D *ιστραηλ*, item a b d e

14. *επ αυτο* .. KMXΔ al fere^{30} Or^{cod} *ε. αυτω*

15. *θυγατηρ* (B** praem *η*) c. AB*DKLQXΓΔ (sed *θύγατηρ*) al .. ς *θυγατερ* c. EGHMSU al pler Or | AB* *σειων* | *σου* (et. Or) .. Δ om

16. *ταυτα* c. BLQ b e al vg sah .. ς (Gb^{0}) add *δε*, item Ln [*δε*] c. ADEG HKMSUXΓΔ al certe pler vv pl (sed eius loco aeth pers^{w} praem *et*) Or | *εγνωσαν* .. D *ενοησαν* | *οι μαθ. αυτ.* (K om *α.*) : et. Or Cyr Chr .. B *αυτ. οι μαθ.* | *ις* c. ABEGKLMQUXΔ al pl .. ς Ln *ο ις* c. DHΓ al pl | *επ αυτω* .. D sah *περι αυτου*, item *de eo* it^{mu} (c *ab eo*, b e om) vg al

17. *ουν* .. L go sah^{wol} (sax^{ming} om) Chr (et.$^{mosc\,6}$) *δε* (syr aeth al *et testabatur*) | *οτι* (ς^{e} Gb Sz) c. DE*KL a b c e ff^{2} vg cop sah syr arr pers^{p} Chr (*εμαρτυρει δε ο οχλος οτι ανεστησε τον λαζ.*) Cyr .. ς Gb (item Ln debebat sed nesciebat B) *οτε* c. ABE**GHMQSUXΔ al^{100} fere f al vg go syr^{p} aeth pers^{w} al Apollin$^{cat\,cord}$ (Nonn, sed similiter inter *οτε* et *οτι* fluct lectio)

ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 *οἱ οὖν Φαρι-*
σαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ
κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
20 *Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ-*
νήσουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 *οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ*
Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, θέ-
λομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 *ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ,*
ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 (103.4)
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δο-
ξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 (104.10) *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,*
ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς
μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 (105.3) *ὁ*

---

18. *και* .. B*(B** ap Mai. post *υπηντ. αυτ.* supr. lin. add)EHΔΛ al[20] fere it[pl] tol go al om | *υπηντησιν α. ο οχλος* .. D c *υπηντησαν α. οχλοι* | *ηκουσαν* (Gb Sz) c. ABDG(?)KLMQSXΛ al[40] fere it vg go cop sah al mu .. ς *ηκουσε* c. EHUΔ al pl syr[p ed]

19. *ουν* .. K al plus[15] vv aliq *δε* | *ειπαν* c. B .. ς (Ln 49.) *-πον* c. rell ut vdtr | *πρ. εαυτους* .. D al pauc Chr (et.[mosc 6]) *πρ. αυτους*, item *ad illos* a c e | *ιδε* (L al *ἰδέ*) .. Λ** *ιδου* | *ωφελειτε* (al *-ται*) .. S *ωφελει*, ff[2] *profecit* .. c g f vg sah[ming] al *proficimus*, item Nonn *ἡμῖν ποῖον ὄνειαρ ἀέξεται;* | *ο κοσμος* .. DLQX al[15] fere it vg al pl (non go sah, et syr[p] habet c.*) Nonn Cyr (non Chr) And[cre] Amb Ambrst add (it[pl] al praem) *ολος* (recipere debebat Ln, sed ignorabat Q)

20. *ησ. δε* (a e al *et erant*) .. D syr aeth arm add *και* | *ελλην.* (a b c e ff[2] l *Graeci*, f g vg *gentiles*) *τινες* c. BDLMQX 1. 33. 157. 249. 2.[pe] al? it[pler] vg syr .. ς *τιν. ελλ.* c. AEGHKSUΔΛ al pler a go al pm Chr Cyr | *προσκυνησουσιν* (ita Ln ex err. de Q) c. DLΔ 157. al ut vdtr .. ς *-σωσιν* c. ABEGHKMQSUXΔΛ etc

21. *ουτ. ουν* (aeth *et illi*) .. L 69. 254. a e fos go syr arm perss al[2] om *ουν* (Gb[0]) | D *προσηλθαν τω φιλ.* | D *βηδσαιδα*, item a *bedsaida*. Praeterea cf alibi. | *ηρωτων* .. MX 1. 28. al plus[5] *-τησαν* | *κυριε* .. U* 28. om

22. *φιλιππος* c. ADEGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. BLX praem ὁ (49.) | *ερχεται* (249. *ερχ. παλιν*, 54. aeth *και ερχ.*, 157. *και παλιν ερχ.*, e *deinde venit*) *ανδρ. κ. φιλ. και λεγ.* c. ABL al aliq a e aeth .. ς *και* (D cop arm om) *παλιν* (H add *και*, cop add *venientes;* syr perss arm om) *ανδρ.* (D praem ὁ) *κ. φιλ. λεγουσιν* (Λ *λέγοιν*) c. DEGHKMSUXΔΛ etc .. it[pler] vg sah *andreas autem* (f al vg [exc tol] *rursum*) *et phil. dicunt* (*dixer.*)

23. *απεκρινατο* (al aliq *απεκριθη*) .. BLX *αποκρινεται* (B *αποκριν.*)

24. *κοκκος* .. L al *κοκος*

Mt 10, 39. 16, 25. φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν
Lc 17, 33. αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
26 (106. 10) ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ
ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμή-
σει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 (107. 4) νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί
εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. (108. 10) ἀλλὰ διὰ
τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ
ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν
17, 4 s. δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γε-
γονέναι· ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Οὐ δι᾽ ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶς.

---

25. *απολεσει* (et. it vg Cyp etc) .. B *απολλυει* | *φυλαξει* .. it^mu vg *custodit* (go *perdit* et *custodit*; item Nonn οὗτος ὀλέσσει et φυλάσσει. Or [priora non habet]^libere: ο μισων την εαυτου ψυχ. εις ζ. αι. φυλασσει αυτ.)

26. *εμοι* (L *μοι*) *τις διαχ.* c. ABKLMUX al^15 fere go syr^utr Chr .. D al^8 it vg arm al *τις μοι* (al *εμ.*) *διαχ.* .. ς *εμ. δ. τις* c. EGHS?ΓΔ al pl Cyr | FH al *διακονει* bis | E*XΛ al mu *ακολουθητω* | *οπου* (et. Or) .. D add *αν* | *ειμι εγω* .. D it^pl al *εγ. ειμ.* | *εκει* .. D om; Λ om *και* sq | *εσται* (et. *εστω* et *εστι* legitur) .. L e l Chr (et.^mosc 3) om | *εαν* sec c. BDLX al^10 it^mu vg sah syr al Chr^lib .. ς (= Gb Sz) *και εαν* c. AEFGHKMSUΓΔ al pler f go cop syr^p al (b c l *si quis autem*) | *τις εμ. διαχ.* .. Δ *εμ. διαχ. τις* | X al *τιμηση* | *ο πατηρ* .. U 28. 69. al it^mu vg cop sah al add *μου*

27. Sz Gb Ln *ταυτης;* (cum interrogatione) | H om *την*

28. *σου* (B 5. *μου*) *το ονομα* (LX al plus^10 g mm cop syr^p mg ar^e et^p al^? Ath Nonn Leo *τον υιον*; aeth *nomen tuum et filium tuum*. Cyr: εἴτε Δόξασόν σ. τὸν υἱὸν ἔχει ἡ γραφή, εἴτε Δόξ. σ. τὸ ὄνομα, ταὐτόν ἐστι τῇ τῶν θεωρημάτων ἀκριβείᾳ. Tert ad *nomen tuum* add *illustrans in quo erat filius*) .. D add *εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι*. Item istum locum ex 17, 5. interpolatum legisse vdtr Aug; habet enim: *Cum dominus dixisset Pater, clarifica me ea claritate qua fui apud te priusq. mundus fieret, sonuit vox de caelo Et clarificavi et clarificabo*. Similiter Hier^esai 42. | *ηλθεν ουν* (X* cop arm om; a go *δε*; syr aeth al *et venit*) .. D *και* (d om) *εγενετο* | *εκ τ. ουρ.* .. D 60.^ev a c e (at Lc^brug in correctorio: „Non subdas Dicens") cop syr^p aeth add *λεγουσα* | *και παλιν* .. Δ *παλ. και*

29. *ουν* (go sah al *δε*; syr aeth al *et turba*) .. B a om, hinc Ln [*ουν*] | *εστως* c. BEFHLSUΔΛ al pl .. ADGKMX al mu *εστηκως* (Ln) | *και* (D 1. 69. l go cop sah om; item syr aeth *audivit et*) *ακουσας* (X 22. 2.^pe -*ουσιν*) *ελεγεν* (LU al^8 b c d e am fu go cop sah -*γον*) *βροντην* (D praem *οτι*) *γεγονεναι* (D it^pl tol al *βροντη γεγονεν*) *αλλ.* (al aliq vv aliq add *δε*) *ελεγ.* (D 13. 69. 253. add *οτι*)

30. *ις* (Gb') c. BDGKUX al^50 fere .. ς Ln *ο ις* c. AEFHLMSΔΛ al pl. Prae-

31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 16, 11.
τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, 3, 14.
πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων 18, 32.
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος
Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν *Ps 88 (89), 29. 110, 4.
αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- *Dan 7, 14.
θρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. πε-
ριπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ
περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς
ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Lc 16, 8

---

terea BL 157. 48.^{ev} post *ειπεν* transp | *η φω. αυτη* c. ABDLMU**X al plus^{10} it^{pler} am fu for al Cyr Chr Hil Leo .. ς *αυτ. η φω.* c. EFGHKS U*ΔΛ al pler g (ut vdtr) vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ go al Tert al | *γεγονεν* .. D it^{pler} vg sah al Tert Hil al *ηλθεν*

31. *του κοσμ. τουτ.* pr (it^{pl} go etc *huius mundi*; iidem et vg et. postea, sed b *mundi huius*) .. D al^{6} b g l vg sah syr^{hr} Leo Promiss om *τουτου* (Gb$^{(0)}$) | *εκβληθ.* (D *βληθ.*) *εξω* .. 22.^{ev} b e ff^{2}· l sah Chr (et.$^{mosc\ 3}$) Gaud („mittetur deorsum, sive expelletur foras, ut in Graecis exx. legimus") Promiss *κατω* (*deorsum*) *βληθησ.* Ceterum A* syr^{hr} om *νυν κρισις* (A** *η κρ.*) *ε. τ. κ. τουτ.*

32. *καγω* (D al *και εγω*) *εαν* (B *αν*, al^{3} Or^{1} *οταν*) | *εκ* .. DL al Chr (et. mosc^{3}) *απο* (it^{pler} vg Aug al *a terra*; a d *de terra*) | *παντας* (et. Or^{5} Ath^{2} Epiph^{680} Cyr Chr Bas^{sel} Thdrt^{2} Thph) .. D (post *ελκ.*) 56. it vg go (cop sah *unumquemvis*, item syr? aeth? al?) Ir^{int}? Amb Hier Ruf Aug („non autem dixit omnes sed omnia") al *παντα*

33. *ημελλεν* (A *ειμελλεν*) .. HKUX al fere^{40} Cyr *εμελλεν*

34. *απεκριθη* c. ADEFGHKMSUΔΛ al pler vv pler (aeth *et respond.*) Chr .. BLX al^{5} sah syr$^{p\ mg}$ add *ουν* (49.) | *αυτω* .. H 33. 157. 48.^{ev} al om | *λεγ. συ* c. BLX sah Chr (et.$^{mosc\ 5}$) .. ς (Ln) *συ λεγ.* c. ADEFGHKMSUΔΛ al certe pler vv pler Ath | *οτι* sec (et. Ath al) .. EFGHΛ al fere^{90} g vg sl^{omn} om (Gb^{00}) | *τις εστ.* (D add *ουν*) *ουτος* (H b c go cop al^{2}· Victorin om) *ο υι. τ. ανθρ.* (al^{2}· om *τ. α.*) .. L *τις εστ. ο λογος ουτος* .. FG 13. 69. 131. al^{12} om

35. *το φως* .. A om | *εν υμιν* (Gb Sz) c. BDKLMX al^{20} fere it vg go cop syr^{p} al Cyr (sed ad h. l. *μετ. υμ.*) Nonn Victorin .. ς *μεθ υμων* c. AEFGHSUΔΛ al pl sah syr al Cyr^{1} Chr | *περιπατειτε* .. D e cop Aug add *ουν* | *ως* c. ABDKLX 1. 33. 42. 108. Cyr .. ς *εως* c. EFGHMSUΔΛ al pler Chr (it vg Cyp al *dum*, d *cum*; syr$^{p\ txt}$ *dum*, syr$^{p\ mg}$ *quamdiu*; et. sah *quamdiu*) | *σκοτια* (KLUXΔ al *η σκ.*) *υμας* .. D a Cyp al *υμ. σκοτ.*

36. *ως* c. ABDL al Did Ath^{500} ex^{cdd2} .. ς *εως* c. EFGHKMSUXΔΛ etc. Praeterea cf ad v. 35. | *ις* c. BDL .. ς *ο ις* c. AEFGHKMSUXΔΛ al certe pler

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 *τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ*
*Es 53, 1. Ro 10, 16. *ἐπίστευον εἰς αὐτόν,* 38 *ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη-*
ρωθῇ, ὃν εἶπεν, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
*Es 6, 9 s. Mt 13, 14 s. pp Act 28, 26 s. *κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;* 39 (100.1) *διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο*
πιστεύειν ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας 40 *Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς*
ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς
ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι
(*Es 6, 1.) *αὐτούς.* 41 (110.10) *ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-*
τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 *ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-*
9, 22. *των πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ*

(Chr [et. moscᵇ] *ταυτα ειπων ο ις και απελθ. απ αυτ. εκρ.*) | *απελθων* .. D *απηλθεν και*, item it vg al *abiit et* | X *εκρυβηθη*

37. *δε* .. G go al om | *αυτου* (et. Eus²) .. A al post *σημ.* pon; al⁵ om | *επιστευον* .. G 13. 69. 124. 346. al²⁰ fere a e f go al Eus^dem bis Did Aug *επιστευσαν* (*crediderunt*)

38. *κυριε* (et. Eus² al) .. H om

39. *ηδυναντ.* c. ABEFGHMSUXΓΔΛ al pler Eus² al .. DKL al aliq *εδυν.* | *οτι* (et. Eus^dem 1 al) .. D *και γαρ*, cop^dz *και* (Eus^dem 1 *ειπε γαρ παλιν* etc)

40. *επωρωσεν* c. AB*KLX 13. 33. 346. al⁵ Eus^dem 9, 16, item Did *επηρωσεν* (p^scr** *επιρωσεν*) .. ς Ln *πεπωρωκεν* c. B**EFGHMSUΓΔΛ al longe pl (al³ *πεπηρωκ.*) Eus^dem 7, 1 Chr Thdrt al | D**H *ειδωσιν* | *και* (it^aliq vg^ed al mu *et non*) *νοησωσιν* .. D *και μη νοησουσιν*, K al mu Chr *συνωσιν* (al pauc *συνιωσιν*, K al post *τ. καρδ.*) | *στραφωσιν* c. BD* 33. al? .. ς *επιστραφωσ.* c. AD**EFGHSUΓΔΛ al pler; item KLMX al aliq Eus^dem bis Did *επιστρεψωσιν* (69. 124. 346. *-ψουσ.*) :: ut Mt Mc Act et LXX | *ιασομαι* (Gb'') c. ABDEFGHKMSU*XΓΔΛ al pl Did (Eus^dem in cod 1 bis) .. ς *ιασωμαι* c. LU** al pl Eus^dem bis (:: et. LXX *-σομαι* ex AB; sed lectio non minus fluct quam in N. T.)

41. *ταυτα* (et. Eus^dem bis al) .. D al Did Chr Hil Hier add *δε* | *οτι* c. ABLMX 1. 33. 97. 252. c^scr e cop sah Epiph Cyr^com (*ὅτι μὲν οὖν τὸν υἱὸν ὁ προφήτης τεθέαται – οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις Ἰωάννου γράφοντος ἐναργῶς περὶ αὐτοῦ ὅτι ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξ. αὐτοῦ*) .. ς *οτε* c. DEFGHKSUΓΔΛ al pler vv pl Eus^dem bis Chr Hil Amb Hier al | *ειδεν* c. KMX al Did *ιδεν* | *αυτου* pr .. D 66.^mg *του θεου αυτου*, 13. 69. gat al cop sah syr^p txt syr^hr *του θεου* (Hier *quando vidit gloriam unigeniti*)

42. *ωμολογουν* .. F*GHΔ* (sed ipse * corr.) al *ομολογουν* | *ινα μη αποσ. γενωνται* (HK*X al *-νονται*) .. haec non attendit Nonn¹²⁵ (*ἀλλὰ φόβον καὶ ζῆλον ἀλυσκάζων φαρισαίων ἀμφαδὸν οὔτις ἔφηνεν ἑὸν νόον* etc) nec Ambrst (quamquam et priora et sqq habet)

ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν 5, 44.
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 ($^{111.1}$)
Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς
ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 *καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν*
πέμψαντά με. 46 ($^{112.10}$) *ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα* 8, 12. 9, 5.
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 *καὶ ἐάν τίς*
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ
γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 *ὁ* 3, 17.
ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα
αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. 49 *ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με* 5, 45.
πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 *καὶ* 14, 10.
οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ,
καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. 6, 63.

---

43. *ηπερ* (et. Const al, Δ al *ειπερ*; al pauc *ἤ*) .. LX 1. 33. 69. 118. 157. 2.^{pe} al aliq Chr$^{ed\ morel}$ (non^{savil} nec^{montf}) *υπερ*

44. *δε* .. D al *ουν* | *εκραξεν κ. ειπεν* .. D al aliq *εκραζεν κ. ελεγεν* (al *ειπ.*), item *clamabat et dicebat* b c ff$^{2.}$ q vel *clamabat dicens* a fos (e *clamat dicens*) | *αλλα* c. BDLΔ al .. ϛ *αλλ* c. AEFGHKMSUXΛ al pler

45. U 64. 126. 142.* al^{3scriv} (et al ut vdtr) b om versum | *και* (et. Or) .. D om

46. *πας* (et. Eus^{ps} Ath al) .. B om

47. *ακουση* : H al *-σει*, U *-ουει*, al *-ουη* | *και μη* (D a b c ff$^{2.}$ l fos Amb om, hinc Gb^{o}) *φυλαξη* (Gb'') c. AB(D)KLX 1. 13. 33. 69. 118. 157. 249. 346. al^{8} (X^{scr} *απαλλαξει*) a b c (e om *και μ. φυλ.*) ff$^{2.}$ g l vg cop sah syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth arm pers^{w} ar^{p} et^{ro} Ath^{499} Nonn Amb (item syr^{hr} pers^{p} *και φυλαξη* praecedente *μη ακουση*, item Aug *si quis non audit verba mea, ego non* etc) .. ϛ *και μη* (al plus^{15} f go om) *πιστευση* (H al *-σει*) c. EFGHMSΔΛ al pl f q syr$^{p\ mg}$ go al | *κρινω* pr .. G al *κρινῶ* (sed *κρίνω* pler ut EKΔ) | *αλλ ινα* .. D^{gr*} *αλλα*

48. *κρινοντα* .. E *-ναντα* | *κρινεῖ* (ita EK etc; M *κρίνεῖ*), item *iudicabit* it vg cop sah syr^{utr} aeth perss al .. FΛ al *κρίνει*, item d go *iudicat*

49. *εγω* (D 22.^{ev} ante *ουκ* pon) .. G 245. b^{scr} Chr (et.$^{mosc\ 6}$) Tert Amb Arn om (sed Chr^{lib} *οτι απ εμαυτου ουκ εληλυθα* etc; *εληλυθα* et. al^{5}) | *εξ* .. L 1. 22. 69. 346. Did^{2} Cyr^{2} Chr (et.$^{mosc\ 6}$) *αφ* (ita, item Did^{1} *αφ εαυτου*) vel *απ*, item *a me* a e Tert al | *αυτος* .. G *ουτος* | X *εμοι* | *δεδωκεν* c. ABMX al plus^{30} Did^{3} Cyr^{2} Dial$^{trin\ ter}$ Dial^{spir} .. ϛ *εδωκ.* c. DEFGHKLSUΔΛ al pl Chr | *και* (et. D) .. d cop *aut*

50. D *αιων. εστ. ζωη*, 69. 346. al? *ζ. ε. αιων.* | *λαλω εγω* (D 44. a em syr Chr [et.$^{mosc\ 5}$] om *ε.*) c. EFGHKSUΔΛ al pler sah syr^{p} Cyr .. Ln *εγω λαλω* c. ABLMX al fere^{15} it^{pl} (e vero sic: *quia secundum quod dixit* etc) vg cop Bas

XIII.

Mt 26, 17. 1 *Προ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν*
αὐτοῦ ἡ ωρα ινα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐ-
13, 27. *τούς.* 2 (112. 9) *καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος*
εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
3, 35. 3 (114. 8) *εἰδὼς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας,*
(115. 10) *καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,*
4 *ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέν-*
τιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 *εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ*
ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ
ᾧ ἦν διεζωσμένος. 6 *ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ*

XIII. 1. *ηλθεν* c. ABKLMX al plus[30] (D *παρην*) Or Cyr Chr (et. mose[9]) .. ς *εληλυθεν* c. EFGH(S?)UΓΔ al longe pl

2. *γινομενου* c. BLX d (*cum cena fieretur*) Or[4] .. ς Ln *γενομενου* c. AD[gr] EFGHKMSUΓΔ al certe pler Or[1] Chr Cyr, item (*caena facta*) it vg etc | A *του τε διαβ.* | *ινα παρ.* (*παραδοι* c. BD*) *αυτ. ιουδ. σιμωνος* (M *σιμων*) *ισκαριωτης* (LM g vg arm -*ωτου*) (Gb'') c. BLMX (e[scr] sed corrupte sic: *ε. τ. κα. ιουδα* [corrige *ινα*] *παραδω αυτον ιουδας σιμ. ειισκαριουτου*) b ff[2] g vg arm (cop *diabolus iamiam incusserat in animum huius qui traditurus est eum, qui Iudas est Simon Iscariotes*) Or[7] .. ς Ln *ιουδα* (om al mu c) *σιμωνος ισκαριωτου* (D *απο καρυωτου*) *ινα* (*ι. σ. ισκ. ινα* Or[3]) *αυτ. παραδω* (D Or et Or[int] Ln *παραδω* [D Ln -*δοι*] *αυτ.*) c. ADEFGHKSUΓΔ al longe pler a c e (*in cor iudae simon a cariotha*) f m (om *σιμ.*) q syr[utr] aeth al Or[3] Chr (om *σιμ. ισκ.*) Cyr (*του ισκ.*) Or[int3,82] et [92] (om *σιμ.*)

3. *ειδως* (33. cop aeth *ιδων*) c. BDLX al it[pl] vg aeth[ro] Or[2] (alibi[1] add *ο ις*, [1]*ουν ο ις*) Chr Aug .. ς (Gb[00]) add *ο ιησους*, Ln [*ο ις*] c. AEFGH KMSUΓΔ al pler b f q cop syr[utr] al Or[2] Cyr | *δεδωκεν* (et. Or[1] Chr[1] et[1] *παρεδωκ.*) .. BKL al Or[saepe] *εδωκεν* | *και* (D *οτι*) *πρ. τον* (Δ al Or[1] om) *θεον* (H* *πατερα*)

4. *τα ιματια* (et. Or Cyr Chr) .. D al[6] it[mu] vg syr[utr] al Bas Hil add *αυτου*

5. *βαλλει* (G al *βαλει*, al vv mu *εβαλεν*) *υδωρ* (et. Or[5] al) .. D 13. 69. 124. 346. arm *λαβων υδωρ βαλλει* | *μαθητων* (et. Or[5] al) .. D al c f q fos cop al add *αυτου* | D *διεσζωσμενος*

6. *ουν* .. U al b l om | *σιμωνα πετρον* (b om *πε.*): et. Or al .. D a *τον πετρ. σιμ.* | *λεγει* c. BDL e (sed habet: *et cum venisset ad Sim. Petr. dicit illi Petrus*) l cop syr pers[p] (sed syr et pers[p] *cum pervenit* etc) Or

Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν*
αὐτῷ Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 *λέ-*
γει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα.
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.
9 *λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ*
καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ὁ λελου-*
μένος οὐκ ἔχει χρείαν ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς 15, 3.
ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 *ᾔδει γὰρ τὸν* 6, 64.
παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.

.. ς (Gb^{oo}) Ln praem *και* c. ΑΕFGHKMSUΔΛ al certe pler it^{pl} vg syr^{p} al Chr Cyr | *αυτω* c. Ε b Or Cyr .. ς add *εκεινος* c. ADEFGHKLMSUΔΛ al certe pler ff^{2} syr^{p} al Chr; item vv pm vel *Petrus* (ut it^{pler} vg cop aeth al) vel *Simon* (ut syr al)

7. *ις* .. ΚΜΛ al^{10} fere *ο ις* | *συ* (syr$^{p\ mg}$ praem *σοι*) .. Λ al om | ΚU al aliq *γνωσει*

8. *πετρος* .. LΔ al^{20} fere Or praem *ὁ*. Praeterea D 76. al? add *κυριε* | *νιψης* (D 1. al *-ψεις*) *μου* (*mihi;* D 1. 69. 346. ante *νιψ.*) *τ. ποδ.* c. BCL 157. 235. 435. b c e f ff^{2} q al vg (syr^{utr} *mihi ped. meos*) Or^{7} Chr^{1} Amb, item D 1. 69. 346. .. ς *νιψης* (al mu Or^{1} *-ψεις*) *τ. ποδ. μου* c. ΑΕFGHKMSUΔΛ al pler a al Or^{1} Chr^{1} Cyr | *ις αυτω* c. ΑΒC*L am for al Or Amm .. ς *αυτω ο ις* c. ΕFMSUΔΛ al pler, et GK al aliq *αυτω ις*, item it^{pl} vg^{ed} etcdd mu syr^{utr} al .. C***D b e cop *ις* absq *αυτω*

9. *σιμ.* (D om) *πετρ.* (c^{scr} om) .. Β *πετρ. σιμ.* | *μου* (et. Or Chr Cyr) .. DEGH al^{30} fere a b c e ff^{2} l Euth Amb al om | *μονον* .. D it (exc e) vg cop al post *μη* pon | *χειρας* .. F* 13. al vv aliq add *μου* (al ad *κεφαλ.* apponunt, cop al utroq. loco)

10. *ις* c. B Or .. ς Ln *ο ις* c. rell ut vdtr | Ε al aliq *λελουσμενος* | *ουκ εχ. χρειαν* (*non habet necessitatem* a q Opt, *n. h. causam* e, *n. h. necesse* Tert Amb^{2}, *n. h. opus* Aug) c. ΑΒC* Or^{6} a e q Tert Aug Amb^{3} Opt . ς *ου χρ. εχ.* (*non necesse* [*opus*] *habet*) c. C***DEFGHKLMSUΔΛ al certe pler Chr Cyr Hier Amb^{1} Pac Promiss (it^{pl} vero et vg *non indiget*) | *ἢ* c. ΑC***Ε*G(Κ *η μη*)MSUΔΛ al pler Cyr .. BC*D(*την κεφαλην νιψασθαι ει μη τ. ποδ. μονον*)L al^{10} fere (Κ vide ante) Or^{1} (i. e.^{txt}) Chr Dion^{are} *ει μη* (Ln) (it^{pl} vg *nisi ut pedes lavet*) .. Ε**FH al om (item mm et vg$^{cdd\ al}$ *ut* pro *nisi ut*) .. Gb^{0} *η τους ποδας*: haec enim om c for fos gat harl Or^{6} (Tert nil nisi haec: *non habet necesse rursum*) item addito *iterum* (i. e. *non habet necesse ut iterum lavet*) mm Hier al | *ποδας* .. D (ut iam notatum) 235. syr Chr Amb Promiss add *μονον* | *αλλ* (13. 69. om) *εστιν* (: et. Or^{saepe}) .. D vv aliq Cyr^{1} Chr^{mosc3} *εστ. γαρ,* l Opt Prom *quia est*

11. *ηδ. γαρ* .. D syr pers^{p} add *ις* (item l *ab initio Iesus*, e *ab initio*) | *οτι* c. BCL it^{pl} Cyr .. ς om c. ΑΕFGHKMSUΔΛ al ut vdtr omn e m al vg Or .. D om *δια τουτο* usq *εστε*

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς Γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν; 13 ([116. 8]) ὑμεῖς φωνεῖτέ με Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ
καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 ([117. 10]) εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς
πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων
νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς
15, 20. Mt 10, 24. ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 ([118. 8]) ἀμὴν ἀμὴν λέγω
Lc 6, 40. 22, 27. ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος
μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε
ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 ([119. 10]) οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα
*Ps 40 (41), 9. (10.) Act 1, 16. οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ
τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπ' ἄρτι λέγω
4, 29. ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι.

---

12. *και ελαβ.* c. BC(*et***)DEFGHKMSUΔΛ al pler e q al vg syr[p] al Or Cyr Chr .. A(C**?)L y[scr] al (254. *λαβων*) it[pl] fos cop arm syr al om *και* (Ln) | *αυτου* .. D b e om | *και ανεπεσεν* c. BC* (et**?) 157. al e (*et recubuit. Iterum dixit* etc) go syr (*κ. ανεπ. και ειπ.*) Or .. AL al it[pl] cop al Chr *και αναπεσων* (Ln) .. ς *αναπεσων* c. C***DEFGHKMSUΔΛ al pler vg syr[p] go al Cyr

13. *ο διδασκ. και ο κυρ.* c. ABC*DKLSUΔ al pl it vg go cop syr[utr] aeth perss al Or Ps-Ath[2, 31] Or[int] Dion[alex int] Hil .. C**EFGHMΛ al[35] fere Ath[329-388.] Did Cyr Chr Amb *ο κυρ. κ. ο διδασκ.*

14. *υμων* (Λ ante *ενιψ.* pon) *τ. ποδας* (et. Or[2] Thdrt Chr Cyr al; item *vestros pedes* b for al, *vobis pedes* f) .. DK al it[pl] vg (et. am al mu) al Or[1] Cyp al *τ. πο. υμ.* | *και υμεις* (et. Or[saepe] Chr Cyr al Cyp Amb[1] al) .. D it[mu] mm syr al (sed syr al om *και*) Amb[2] praem *ποσω μαλλον*

15. *εδωκα* c. BCDEFGHLSUΔΛ al pl Or[3] Thdrt Chr .. AKM al fere[60] Cyr *δεδωκα* | *εγω* (Cyr post *υμιν* pon) .. U al plus[10] om | *υμιν* .. E* *υμας*?| *ποιητε* c. ABCKLSUΔ al pl Or Chr .. DEFGHMΛ al pm Cyr *ποιειτε*

17. *εαν* .. F al? *οταν* | *ποιητε* .. MS al plus[10] Chr[mosc2] *ποιειτε*

18. *εγω* (et. Or[4] Eus[dem] etp[s] al; Λ ad *λεγω* praecedens trahit) .. AK al[20] fere c l q cop (*οιδα γαρ εγω*) syr arm al Cyr add *γαρ*, hinc Ln [*γ.*] | *ους* c. ADEFGHKSUΔΛ al pler (item *quos* it[pler] vg etc; a *quod*, arm arr *quem*; aeth *quem elegerim, quinam illi*) Eus[dem] etp[s] Thdrt .. BCLM 33. 157. Or[4] Cyr *τινας* (Ln) | *η γρ. πληρωθη* .. D it[mu] vg go *πληρ. η γρ.* | *μετ εμου* (et. Or[3] Eus[dem] Chr[4] Cyr[1] Thdrt[2] al Tert al) .. BCL 127.* b[scr] al tol al Or[3] Eus[ps169] Cyr[com] *μου* | *επηρεν* .. AU 1. *επηρκεν* | *επ* .. B om

19. *πιστευσητε* (B Or[2] *-ευητε*) *οταν γεν.* c. BLN[b] a b e g am for fu ing mt al Or[3] Cyr .. ς Ln *οταν* (Or[1] *επαν*) *γεν. πιστευσητε* (C Or[1] *-ευητε*) c. ACDEFGHKMSUΔΛ al certe pler c f ff[2.] q vg[ed] etc[odd] aliq go al mu Or[2] Thdrt

20 ($^{120.1}$) *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ* Mt 10, 40. Lc 9, 48.
λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
21 ($^{121.4}$) *Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ* Mt 26, 21–25.
ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με. 22 ($^{122.1}$) *ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμε-* Mc 14, 18–21.
νοι περὶ τίνος λέγει. 23 ($^{123.10}$) *ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθη-* Lc 22, 21–23.
τῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 *νεύει*
οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ
λέγει. 25 *ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει* 21, 20.
αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστιν; 26 *ἀποκρίνεται οὖν Ἰησοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν*

---

20. H al om *αμην* alterum | *αν* c. (A *α*)BCKLMN^{b}X al Or^{1} (sed^{ms} *ον*) Cyr .. ς *εαν* DEFGHSUΔΛ al pler Or^{2} (alibi^{1} *οντινα* [vide ante] et^{1} *ον αν* habet) | *ο δε* (syr aeth al Chr *και ο*) *εμε λαμβ.* (et. Or^{2} Cyr al. Ita et. N^{b}, ex quo errante typotheta *οδεμεε* pro *οδεεμε* in ed. mea Mon. sacr. ined. N. Coll. II. p. 311 exscriptum est.) .. D 33. *και ο λαμβ. εμε* | *πεμψαντα* .. X 1. al *αποστειλαντα*

21. *ις* c. BL al .. ς (Ln) *ο ις* c. unc rell et al pler Or Ath al | *λεγ. υμ.* (et. Or^{3} al) .. B *υμ. λεγ.*

22. *εβλεπον* c. BC al aliq e arm pers^{p} Or^{1} .. ς (Gb^{o}) Ln add *ουν* c. ADEFGHKLMSUXΔΛ al pl vv pl Cyr; item al^{15} fere a syr aeth Or^{1} *δε* | *απορουμενοι* .. D 13. 69. 346. al? *-ρουντες*

23. *ην* c. BC*L al^{4} Or^{2} .. ς Ln add *δε* c. AC**DEFGHKMSUXΔΛ al pler it^{pm} go cop syr syr^{p} c.* al Cyr, item b g al vg *ουν*, e aeth al praem *και* | *εκ* (Gb Sz) c. ABCDKLMN^{b}XΔ al^{15} fere vv pler Or^{2} Cyr .. ς om c. EFGHSUΛ al longe pl go Or^{1} | *ον* .. D *ον και*, a *etiam quem* | *ο* (B om) *ις* .. 69. e om

24. *ουν* c. ABC**DEFGHKLMN^{b}SUXΔΛ al pler it^{pl} vg cop syr^{p} al Or Cyr (e *et huic annuit*, go *νευ. δε*) .. C* 69. c ff^{2} syr arm om | *και λεγει* (a *dicens*) *αυτω* (a q Or^{1} om) *ειπε* (g vg Or$^{1 \, cod}$ om; a c f ff^{2} q *interroga*) *τις εστ.* (c aeth om *τ. ε.*) c. BCLN^{b}X 33. it^{pler} vg aeth Or^{aliq} .. ς *πυθεσθαι τις αν ειη* (D add *ουτος*, Gb^{0} *τις αν ειη*: om e cop; Schu: „non al. uno loco Io. usus est optativo") c. ADEFGHKMSUΔΛ al longe pler (e *ut cognosceret a Iesu de quo dixisset*) go cop syr^{utr} al Cyr | *περι ου λεγει* .. 91. 299. b ff^{2} l om

25. *αναπεσων* (Gb') c. BC*KLX al^{20} fere Or^{2} (schol^{237} utrumq) .. ς *επιπεσων* c. AC***DEFGHMSUΔΛ al longe pl Cyr (:: at h. l. aptius vdbtur *επιπ.*). Praeterea ς (Gb^{0}) Ln add *δε* c. AEFGH(S?)UΛ al pler ff^{2} q go cop^{dz} syr$^{p \, txt}$ al Cyr; item DLMXΔ 1. 13. 33. al^{5} it^{pl} vg cop^{wi} syr$^{p \, mg}$ al *ουν*; syr al *και* praem : om c. BC e pers^{p} Or | *εκεινος* (syr cop al add *ο μαθητης*) .. sah (sed nil ad h. l. excerpsit Schwa) om: Gb^{0} | *ουτως* c. BCEFGHLMXΔ al plus^{70} go Euth; item KSUΛ al^{8} *ουτος* .. ς (Ln) om c. AD al mu it vg al mu Or$^{(txt)}$

26. *αποκρινεται* (D 13. 69. 124. 249. e add *αυτω*) *ουν* c. BC*LX al? a

ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. (134. 9) *βάψας οὖν τὸ*
ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 *καὶ*
μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. (135. 10) *λέ-*
γει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς Ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28 *τοῦτο δὲ οὐδεὶς*
ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29 *τινὲς γὰρ ἐδόκουν,*
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἀγόρα-
σον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ.
30 *λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.*

---

syr[p mg] Or Cyr (iidem fere et. *ουν* subseq tuentur) .. ς om (Ln [*ουν*]) c. ACᶜᵒʳʳDEFGHKMSUΔΛ al fere omn it[pler] vg go cop syr[sch] et[p txt] al | *ις̅* c. BM al? .. ς (Ln 49.) ο *ις̅* c. rell ut vdtr. Praeterea D al cop syr aeth al add *και λεγει* | *ῳ* .. D 1. 118. 2.[pe] al? add *αν* et Thdrt[1,1302] *εαν* (omisso *εγω*) | *βαψω το ψωμιον* (sic et. C, non *ψωμον*) *και δωσω* (L *δω*) *αυτω* (Or[1] om *αυτω* et[1] om *κ. δω. αυτ.*) c. (Gb') BCL cop (*cui ego intingam bucellam ut dem eam ei*) aeth[utr] Or[3] (*οὐ γέγραπται Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ δώσω τὸ ψωμ. ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τοῦ Βάψω· βάψω γάρ φησι τὸ ψωμ. καὶ δώσω*) .. ς Ln *βαψας* (Ln *εμβαψ.* c. ADK al Thdrt) *το ψωμ. επιδωσω* (Cyr *δωσω*, MX 157. *δωσω αυτω*) c. ADEF GHKMSUXΔΛ al ut vdtr omn vv pl (it[pler] vg *cui ego intinctum panem porrexero*, e *cui intingens panem dedero*) Const Chr Cyr Thdrt (:: *επιδοιναι* nec ap Lc ubi saepe legitur nec ap Mt fiuct solet; in Io nullo alio loco habetur eoque magis alienam manum prodit) | *βαψας ουν* c. BCLX 33. a Or[3] Cyr .. ς Ln *και* (145. om, Or[1] *ὅ* eodem loco quo *εμβ.* habet) *εμβαψας* (ita Or[1]; D al aliq Or[3] Chr[2] *βαψας*: Gb') c. AD EFGHKMSUΔΛ al pler vv pler Or[3] (Thdrt[1,1302] *και βαψας, φησιν, απεδωκεν*) | *το* .. B om | *λαμβανει και* c. BCLMX 33. syr[p mg] Or[5] (ipsumque *λαμβανει* urget) .. ς (Ln) om c. ADEFGHKSUΔΛ al pler vv pler Cyr | *σιμωνος* (ita et. Or[saepius]) .. 13. 346. al it[aliq] (e om) for ing al *σιμωνι* | *ισκαριωτου* (33. vg[odd pl] *σκαρ.*) c. BCLMℵ[b]X 33. 157. 435. al aliq g am fu for ing al Or[3] in[cdd] .. ς Ln *ισκαριωτη* c. AEFGHKSUΔΛ al pler (b c f q *Scariothae* vel *-the*; a e ff[2] *Scarioth*, vg[ed] *Iscariotae*) Or[1] et[1 cod] Cyr .. D *απο καρυωτου*

27. *μετα το ψωμιον* (ℵ[b] *-μειον*, item D v. 30.): et. Or[5] item Or[int] etc (it[pl] *ut accepit panem*) .. D e om | *τοτε* (e *statim*): et. Or[3] .. DL 2.[pe] it[pl] vg[ed] (sed non am fu for fos ing al mu) cop al Or[5] Cyr Or[int2,401] Amb om | *ο σατανας* .. D*Λ om *ὁ* | *λεγει ουν* .. D vv mu *και λεγει* .. 249. al[5] a f l am for fos al Chr Cyr *λεγει* | *ις̅* c. BL .. ς (Ln) ο *ις̅* c. rell ut vdtr (et. ℵ[b]) | *ποιησον* (et. Or[6]) .. D* *ποιη*, Or[1] *ποιει* | AB**C DEFLΔ al *ταχειον* .. X *εν ταχει*

28. *τουτο* .. Λ *τοτε* | *δε* (63. 253. 259. *γαρ*) .. B 157. 248. 435. om

29. *γαρ* (63. 253. cop al Cyr *δε*) .. 251. go al om | *επει* .. D *οτι*, item *quia* it vg | *ιουδας* c. ABFLMUX 1. 13. 33. 69. al[10] fere Or .. ς praem *ὁ* c. CDEGHKSΔΛ al longe pl Cyr | *ις̅* c. B Or .. ς (Ln) ο *ις̅* c. rell ut vdtr (1. 2.[pe] al syr om) | D *δοι*

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ 7, 33 s.
καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε 8, 21 s.
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε 15, 12. 17.
ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε,
ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 (136.1) Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέ-
τρος Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνα-

---

30. *εξηλθ. ευθυς* (33. 69. 346. *-θεως*) c. (Gb') BCDLX 33. 69. 249. 346. it^{pl} (e om *ευθ.*) vg cop arm Or^3 Amb .. ς *ευθεως* (Cyr *-θυς*) *εξηλθ.* c. AEFHKMSUΔΛ al pler a f q go syr^{utr} al Cyr (G al ab *εξηλθ.* ad *εξηλθ.* transiliunt)

31. *οτε ουν* (et. ς^e) c. BCDLX 1. 33. 69. 157. 249. 254. 346. al mu it^{omn} vg cop arm (aeth *et postquam exiit*) al Or (Cyr *ην δε νυξ οτε εξηλθεν. οτε ουν εξηλθεν*) .. ς Gb Sz 49. om *ουν* c. AEFHKMSU (U al *οτε εξηλθεν. λεγει ουν*) ΔΛ (*οτε εξηλθεν: και λεγει.* Sic et. syr) al^{90} fere fos go syr^{utr} arr sax al Chr Thph Euth. Praeterea plerique testes qui om *ουν* (sed non go), *οτε εξηλθ.* cum *ην δε νυξ* conjg: sic et. ς (Bengel Knapp al); contra c. antecedd (ita et. ς^e Gb Sz 49.) praeter iam indicatos et. Nonn (*ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε δυωδεκάριθμος Ἰούδας* etc) | *λεγει ις* (*ις* c. BLΛ al^5 ac plur; ς Ln *ο ις* c. rell ut vdtr) .. X al Or *ο ις λεγ.*

32. *ει* (al q *και ει*, vv aliq *ει δε* s. [f go] *ει ουν*) *ο θ. εδοξ. εν αυτω* c. A C**EFGHKLMSUΔΛ al pler e f q vg (et. am for em ing al) cop go syr al mu Or^2 Cyr Nonn Hil^3 .. BC*DLX al^{12} a b c ff^{2} g harl fu (servat *ει* praemissum) syr^p Tert Amb om, hinc Ln [*ει* usq *αυτω*] | *εν εαυτω*: et. Chr (*τοῦτ' ἔστι δι' ἑαυτοῦ, οὐ δι' ἑτέρου*) Cyr; *in semetipso* it^{pl} vg Tert) .. BHΛ al Or *εν αυτω* | D *και ευθ. και ευεδοξασει*

33. *μικρον* (D *μεκρον*: excidit *ι* post *ε*) .. LX al mu it^3 go al Eus^{eclog} Thdrt Cyr Chr Ambrst add *χρονον* | U y^{scr} al *ζητησατε* | D al^5 vv aliq Cyr om *οτι* | *υπαγω εγω* c. EFGHSΔΛ al pl a (*sum ego*) b q syr^p Chr^1 .. Ln 49. Gb' *εγω υπαγω* (:: at ita 8, 21 sq lectione tantum non fluct) c. ABCDKLMUX al fere^{50} c f ff^{2} g l (item *ego sum* e, quemadmodum Or^2 Chr^1 in^{mosc4} *εγω ειμι*) vg go cop arm al Or^3 al Aug Amb

34. *καθως* (D add *καγω*, item al plus^5 it^{pl} al Cyr Hil *εγω*) *ηγαπ.* usq *αλληλους* .. X al fere^{10} om (omittitur et. ut in c *ινα* usq *αλληλ.*) .. Dial *καθως ο πατηρ ηγαπησεν υμας*

35. *εαν αγ. εχητε* (al mu *εχετε*) .. A *ινα αγ. εχετε*

36. *απεκριθη* c. BC*L al it^{pler} vg (et. am al mu) go (*respondens Ies. dixit*) cop arm .. ς (Gb^0) add *αυτω* c. AC***D (sed habet *λεγει* pro *απεκρ.*) EGHKMSUXΔΛ al pler q fu fos syr (*resp. Iesus et dix. ei*, item

σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ
Πέτρος Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυ-
Mt 26, 34. Mc 14, 30. χήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς Τὴν ψυχήν σου
Lc 22, 34. ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως
οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV.

14, 27. 1 (127. 10) Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν
θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τό-

---

aeth) syr^{p} al Chr Cyr | ι̅ς̅ c. ABC*L .. ς ο ι̅ς̅ c. C***DEGHKMSUXΓΔΛ al ut vdtr omn Chr Cyr | οπου c. ABCEGHKLMS^{txt}ΓΔ etc .. DS^{mg}UX al^{70} fere it vg go al mu Or^{2} Cyr Chr al add εγω (Schu „bene") | μοι νυν (U suppl in mg) ακολουθησαι .. D μοι συ (**συν) ακολ. αρτι, item mt tu me modo sequi, gat tu sequi me | ακολ. δε (b fos Or^{1} add μοι) υστερ. c. BC*LX al it vg Or^{4} Cyr Chr^{com} Or^{int3,35} Amb Aug .. ς υστ. δε ακολουθ. μοι (sed μοι D ante ακολ. pon; om A al go cop al mu Chr^{mosc4}, hinc Gb^{00}) c. AC***DEGHKMSUΓΔΛ al pler vv pl Chr^{txt}

37. πετρος (Gb Sz) c. ACEGHKL**SUXΓΔΛ al longe pl .. ς ο πετρ. c. BL*M al mu Cyr .. D al om | κυριε .. 33. 249. al pauc vg (exc tol) item g? cop pers^{w} om | δυναμαι σοι .. A -νασαι μοι | ακολουθησαι (B -θειν) αρτι (157. al om αρτι: Gb^{00}) c. ABC***EGHKMSUΓΔΛ al pler it vg go cop syr^{utr} (sed syr^{sch} item D al αρτι c. sqq conjg) al .. C*DLX 2.^{ev} d^{scr} al Cyr Chr (et.^{mosc6}) νυν ακολουθησαι (C* -λουθειν), sed D al add αρτι | X υπερ σου τ. ψυχ. μου θησω

38. αποκρινεται c. ABC*LX al^{10} syr^{p} (cop et praes et aor exprim) .. ς απεκριθη c. C***DEGHKMSUΓΔΛ** (Δ* om απ. ι̅ς̅) al pler vv pler Cyr. Praetereaque ς (Gb^{00}) add αυτω c. C***EGHSUΓΔΛ** al pl b f q vg^{ed} cop syr al Cyr : om c. ABC*KLMX al pm a e am fu for ing em al go syr^{p} al; D c ff^{2} aeth al απ. ι̅ς̅ και ειπεν αυτω (ff^{2} om α.) | ι̅ς̅ c. ABC*DKLX al mu .. ς (Gb^{0}) praem ὁ c. C***EGHMSUΓΔΛ** al pler | ου μη .. D c go al praem οτι | φωνηση (Gb′) c. ABGKUXΛ al^{70} fere .. ς -σει c. CDEHLM SΓ al pm Or Cyr | ού (Or αν) .. X al om | αρνηση c. BDLX 1. al? Or .. ς απαρνηση (M al aliq -σει) c. ACEGHKMSUΓΔΛ etc (:: cf ad haec ll. pp.) | τρις .. ADLMUX al τρεις

XIV. 1. μη ταρασσεσθω (G al ταρασεσθ.) .. D a c vg^{cdd} aliq sax praem και ειπεν τοις μαθηταις αυτου | καρδια .. X al^{6} add μηδε δειλιατω

2. μη .. 1. 2.^{pe} al Thdrt μηγε | αν .. X supra lineam suppl | οτι c. AB C*DKLX al^{18} b c ff^{2} g vg cop syr^{utr} arm al Cyr Thdrt$^{1,450.\ 3,582}$ Nonn (ὑμῖν καί κεν ἔειπον ὅτι προκέλευθος ὁδεύσω) .. ς om c. C^{corr}EGHMSU ΓΔΛ al longe pl a e f q go al Chr

που ὑμῖν· 3 *καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν* 14, 18. 12, 26.
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ 17, 24.
καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4 *καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.* 5 *Λέγει* 13, 33. 16.
αὐτῷ Θωμᾶς Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν
τὴν ὁδόν; 6 *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια*
καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι᾽ ἐμοῦ. 7 *εἰ* 8, 19.
ἐγνώκειτε μέ, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ᾽ ἄρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 *Λέγει αὐτῷ Φίλιππος*

---

3. *και εαν* .. D Thdrt *καν* | *και ετοιμασω* c. B(errasse Bchium c. Btl. notat Mai) CLN8?UXΛ 1. 13. 33. 124. al pm it^{pler} vg syr^{p} aeth perss al Cyr (in h. l.) Thdrt^{8,593} Amb Hier; similiter DM al plus^{60} f q syr Thph Enth schol^{237}· *ετοιμασαι* et 48.^{ev} semel *ετοιμασων* .. AEG HKΔ al^{40} fere go sl$^{8.**}$ (Or ap Wtst ex err. ut vdtr) Cyr$^{glaph\,f25}$ Phot ep^{177} *ετοιμασω* (Ln ex err.). Praeterea testes pauc vel *και ετοιμ. υμ. τοπ.* vel *κ. εαν πορ. κ. ετ. υμ. το.* om | *υμιν τοπον* c. ACEGHMSUΛΔ al longe pl it^{pler} (a om *τοπ.*, e om *υμ. το.*) vg (sed it^{pler} vg syr^{utr} al et. antea *υμ. τοπ.*) go syr^{utr} al .. BDKLNX al mu cop Cyr Thdrt *τοπ. υμ.* | D Amb^{1} *ερχομ. παλιν*|*παραλημψομ.* c. AB*DNX .. ς *παραληψομ.* c. B**CEGHKLMSUΛΔ al ut vdtr omn (U al *-ψωμαι*, E al *παραλειψ.*) | *ητε* .. D *εσθαι*, D *eritis* (praecedente *ut*). Sed for al *eritis* omisso *ut* (*ινα*), similiter syr$^{p\ cod}$ *et - - eritis*

4. *εγω* c. AB(sic enim Mai, ap Btl dubium erat)CEGHKMNQSUΛΔ etc .. DLX 1. 2.^{pe} al^{8} a b e ff^{2}· q arm Chr Amb om, hinc Ln [*ε.*] | *οιδ. τ. οδ.* (Gb') c. BC*LQX 157. al a cop aeth pers^{p} al^{3}· (et^{2}· *υμεις οιδ. την οδ. μου*) .. ς *οιδατε και την οδ. οιδατε*, item Ln *οιδ.* [*και*] *τ. οδ.* [*οιδ.*], c. AC***DEGHKMNSUΛΔ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} al Cyr Chr

5. *θωμας* .. D 76. add *ο λεγομενος διδυμος*. Similiter Nonn *διώνυμος-Θωμᾶς, ὃν δίδυμον γενετῆρες ἐφήμισαν* | *και πως* c. AC**DEGHKMNQSU XΛΔ etc .. BC*L a b om *και* (Ln) | *οιδαμεν* (D b e Tert post *οδ.*) *τ. οδ.* (Gb') c. BC*D a b e Cyr Tert .. ς *δυναμεθα* (N *δυνομεθα*, K arm post *οδ.*) *τ. οδ. ειδεναι* c. AC**EGHKLMNQSUXΛΔ al ut vdtr omn it^{pm} vg al ut vdtr omn Chr (sed ad h. l.^{lib} *καὶ τὴν ἐκεῖ φέρουσαν ὁδὸν πῶς εἰσόμεθα;*)

6. *ις* c. C*L al? .. ς Ln 49. *ο ις* c. rell ut vdtr

7. *ει εγνωκειτε* (D* 8.^{pe} *-κατε*) *με* (D Chr [ante *εγν.*] *εμε*, A 59. om) | *εγνωκειτε αν* c. AC***D**EGHKMNSUΛΔ al pler (it^{pl} vg Ir^{int} Tert *cognovissetis*, e q *cognoscitis*, f *cognosceretis*) Ath^{708} et [Ps-]^{2,29} ex^{cdd2} Chr .. D* *γνωσεσθαι* (d *scietis*) .. Gb' *αν* (x 22. post *ηδ.*) *ηδειτε* (LX 2.^{pe} *ειδητε*) c. BC*LQX 1. 22. 33. Cyr [Ps-] Ath$^{2,29\cdot ed}$ (Hil *scitis* utroq loco, item Victorin *sciretis*) | *και απ* c. AC***DEGHKMNSUΛΔ al pler it^{pler} vg go cop syr^{utr} al mu Ath Cyr Chr Ir^{int} Hil al (Tert *sed abhinc*) .. BC*LQX al a Victorin om *και*, hinc Ln [*κ.*] | *και εωρακατε* (ita ABCDGK*QS?UΛ etc; EHK**LMNXΔ al aliq *εορ.*) *αυτον* (ita et. Ath al Tert Hil Victorin al; Ln [*αυτ.*], om enim BC* Ir^{int}) .. 33. al^{5} om

Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 *λέγει αὐτῷ Ἰη-*
12, 45. *σοῦς Τοσοῦτον χρόνον μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φί-*
λιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις
Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 *οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ*
12, 49. *καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ᾽ ἐμ-*
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός.
11 *πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ*
μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-*
στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα

---

9. *λεγει* .. ℵ *απεκριθη*, item a *respondit* | *ις* c. AL al? .. ς Ln 49. *ο ις* c. rell | *τοσουτον χρονον* c. ABEGHKMNSUXΓΔΛ al fere omn Or Hipp Ath Ps-Ath$^{2.408}$ Theod^{ant} Thdor^{mop} Chr .. DL(sed* *τοσουτον* ut vdtr)Q 6.^{pe} al? (it vg *tanto tempore*) Marcell^{eus} Cyr *τοσουτω χρονω* (Ln) | *φιλιππε*: Post, non ante, cdd et vv pler interpg (nisi quod saepe dubium est), item Or Chr Thdor^{mop}; Nonn (*τηλίκον εἰμὶ φίλιππε πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνων σύννομος ὑμείων, καὶ ἐμὴν οὐκ εἶδες ὀπωπήν*); aliquot vero patres^{lat} ut Amb et Aug *Philippe, qui me videt* (absque priorib.), atque sic et. vg in editis habet, item ς, sed non ς^{e} Gb Sz | HKLX al *εορακως* (KX -*κος*) et EGHKLXΛ al *εορακεν* | *και πως συ* (ℵ *σοι*) c. ADEHKLMNSUXΓΔΛ al fere omn f q go syr^{utr} pers^{p} al Ath .. BQ 58. 2.^{pe} it^{pler} vg cop aeth pers^{w} Cyr Ir^{int} Hil al om *και* (Ln). Praeterea G 229.* om *και πως* usq *πατερα*

10. *πιστευεις* .. B* -*σεις* | *λεγω* c. BLℵX e q (uterq *dico* posteaq *loquor*) cop syr$^{p\,mg}$ .. ς (Ln) *λαλω* c. ABGHKMQSUΓΔΛ al pler it^{pler} vg go al Ath Thdor^{mop} Cyr Chr Hil al, item D al^{3} aeth *λελαληκα* | ℵ *αφ εμαυτου* | *εν εμοι* c. BL b e ff$^{2.}$ g vg (hi Latini *in me manens*) Or Ath^{706} Did^{1} Cyr Aug Faustin al .. ς praem *ὁ*, Ln [*ὁ*], c. ADEGHKMNQSUXΓΔΛ al certe pler it^{mu} (*qui in me manet*) (item ut vdtr go al) [Ps-] Ath^{2,1} Did^{2} Chr Hil al | *αυτος* (sed BD *αυτου*, item *ipse facit opera sua* Hil^{saepe} Aug cop aeth) h. l. c. LX 33. Cyr^{com2}, item BD etc .. ς Ln ante *ποιει* c. AEGHKMNQSUΓΔΛ al pler vv pler Or Ath [Ps-] Ath^{2,1} Cyr^{txt} (et^{alibi}) Chr Hil (vide ante) Amb al (e syr^{cu} Tert om); praetereaq Ln post *εργα* add [*αυτου*] c. BD (qui omittunt *αυτος*) cop aeth Hil Aug

11. *πιστευετε* .. U al panc g vg praem *ου* (*non creditis* vg) | *οτι εγω ε. τ. πα. και ο πα. ε. εμοι* (A om *και ο πα. ε. ε.*) .. D Hil^{1} *οτι ο πατ. εν εμοι καγω ε. τ. πατρι* | *εν εμοι* (et. ς Gb Sz) c. ABDEGKLMQSUXΓΔΛ al longe pl vv pl Eus^{eclog} Chr Cyr^{1} Tert Hil^{saepe} .. ς^{e} add *εστιν* c. H al vix mu c e al vg al Cyr^{1} Ir^{int} Hil^{1} | *μη* .. D al *μηγε* | *αυτα* (et. Ath Cyr al Hil^{saepe} Amb al) .. B 229.* aeth *αυτου* .. 24.* 157. 244. e cop syr^{hr} arm pers^{p} Chr Tert Hil^{1} om | *πιστευετε* (G praem *μη*. Item go *verum si ob haec opera non creditis mihi*, scilicet *μη* male transposito: debebat enim post *si* poni) c. DL 33. c e f g vg syr^{cu}

τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 ($^{128.4}$)
καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξα- 16, 23.
σθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24. 21. 23.
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή-
σατε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 10.
σει ὑμῖν, ἵνα ᾖ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 15, 26. 16, 17.
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

---

syr^{sch} et^{hr} perss Tert Hil^{saepe} Amb .. ς (Gb^{o}; Schu: „nec desideres verbum ex initio vers. inepte repetitum") Ln add μοι c. ABEGHKMQS UXΔΛ al longe pler vv pm Ath al

12. μειζονα (KL al mu -ζωνα) τουτων (U τοῦτον) | πατερα c. ABDLQX al^{8} it (exc e) vg go cop arm al mu Cyr Chr (nec Nonn exprim μου) Hil Amb al .. ς (Gb^{oo}) add μου c. EGHKMSUΔΛ al pler e syr^{utr} al | πορευομαι .. H*Q cop -σομαι

13. αιτησητε .. BQ αιτητε | Λ* om ινα usq υιω una c. versu sq

14. XΛ* 1. 22. al^{6} b fu syr^{hr} arm Chr Nonn (in ed. prim. et cod. Palat.; hinc non recte in edd. nonnullas pervenisse videtur) om versum | εαν τι .. D al αν τι, U al vv mu και εαν τι, al εαν, εαν ουν, ο εαν, ινα οτι αν | αιτησητε c. ADGKLMQSUXΛ al pl it^{pl} al Did Cyr al Aug .. Ln add [με] c. BEHΔ al plus^{30} c f vg go syr^{utr} al (et. τον πατερα, αυτον, μοι legitur) | εγω c. DEGHKM**QSUXΔΛ etc .. ABL al c e g q vg cop arm al Cyr Aug τουτο, item M* εγω τουτο

15. τηρησατε: et. Eus^{ps251} [Ps-]Ath^{2,10} Chr^{txt} al Lcif Amb al .. BL 54. 73. al ut vdtr cop Eus^{marc324} Epiph$^{877.002}$ Cyr τηρησετε (al^{5} τηρησητε)

16. καγω c. BDQ al aliq Cyr Epiph^{894} .. ς και εγω c. AEGHKLMSUXΔΛ al pler Eus^{ps} Cyr^{hr} al | ᾖ (B b post αιωνα pon: ita Ln; a c f ff^{2} q Eus^{1} Chr^{com2} Hil Lcif al [non Hier] post μεθ υμ.) c. BLQX a b c e f ff^{2} q go cop syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg}$ al Eus^{ps} et^{marc324} et^{326} Chr^{com2} Cyr^{hr270} et^{alex} Did^{2} Hil Lcif Hier^{2} al mu .. ς μενῃ c. ADEGHKMSUΔΛ al certe pler g vg arm syr$^{p\ txt}$ al Cyr^{hr265} Chr^{txt} Iunil | D εις τ. αι. μεθ υμ.

17. H θεωρειτε et γινωσκετε | E om ουδε γιν. αυτο | αυτο ter .. D*L αυτον (tertio loco et. G**) | αυτο sec .. B a Lcif om (al Quaest om αυτ. pr), hinc Ln [α.] | υμεις c. BQ 346. a^{scr} al a b Lcif Quaest .. ς add δε, Ln [δε], c. ADEGHKLMSUXΔΛ al pler vv pler Cyr^{hr} et^{alex} Did Amb al | μένει : hoc accentu EGHKMUXΛ etc, item it tol go cop syr^{omn} al .. g vg aeth Cereal Quaest^{1} exprim μενεῖ, item Nonn μενέει | εσται c. AD**EGHKLMQSUXΔΛ al pler vg cop syr^{p} al Cyr^{hr} et^{alex} Did Vig al .. BD* al^{5} it tol go syr^{cu} et^{sch} pers^{p} Lcif al εστιν (Ln)

16, 18. 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
15. 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγα-
πῶν με· (129.1) ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός
μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 (130.10)
Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι
ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ
μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους
7, 16. μου οὐ τηρεῖ· (131.1) καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ
τοῦ πέμψαντός με πατρός.

---

19. ουκετι .. Δ b e ου | με sec .. LQ om | ζησετε c. BLX .. ς (Ln) ζησεσθε c. ADEGHKMQSUΛΔ al certe pler Chr Cyr (:: cf supra)

20. γνωσεσθ. (K γνωσθε) υμεις c. DEGHKM**SUΛΔ al longe pler it[pler] fos go cop syr[p] Cyr[txt] .. BLM*QX 33. vg υμεις γνωσεσθ., sed A 249. b em syr pers[p] aeth[utr] Cyr[com aliq] Chr Victorin om υμεις, hinc Ln [υμ.] γνωσ. | καγω c. ABDE*HKLSXΛ al pl Cyr .. E**GMUΔ al[20] fere Chr (et.[mosc 8]) και εγω

21. καγω c. BDLQXΛ 1. 249. al ut vdtr Cyr .. ς και εγω c. AEGHKMSUΔ al pler | LUXΛ al εμφανησω, D* ενφωνησω (sed d ostendam) | M αυτον εμαυτω

22. ουχ ο ισκαριωτης (U ισκαρ.) .. D ουχ ο απο καρυωτου .. syr[cu] Thomas, sah ο κανανιτης | και τι (Gb Sz) c. GHKMQSUΛΔ al plus[125] q syr[p] al Chr (et.[mosc 4]) Amm[cat] Thph .. ς Ln om και c. ABDELX al vv pler Cyr | γεγονεν .. D syr[cu] Chr[1] (et[1] om) εστιν (fos quid facturus es) | ημιν μελλ. εμφανιζειν (A -ζεις) σεαυτον .. D μελλ. ημειν ενφανιζ. σεαυτ.

23. ις (Gb Sz) c. ABDEGHKLSUΔ al longe pl Cyr Thph .. ς ο ις c. MXΛ al mu Or | HX al mu τηρηση | G al αγαπηση | ελευσομεθα (L -σομαιθα) .. D e syr[cu] pers[p] ελευσομαι | μονην παρ αυτω .. D προς αυτον μονην (a c Lcif[2] aput eum manebimus [c manemus]) | ποιησομεθα (L -σωμαιθα) c. BLX al[7] Or[3] Eus[marc 325] et[ps 40] Did[2] Ath[444] ex[edd] et[cdd aliq] Epiph[2, 73] Naz Nyss Cyr Thdrt[2, 50] et[alibi] Antioch Chr[mosc 1], item D e syr[cu] pers[p] ποιησομαι .. ς ποιησομεν c. AEGHKSU al longe pl Ath[2] et[1] ex cdd[2] [Ps-]Ath[2, 10] Epiph[771. 788. 894.] Did[1] Chr Amm[cat]; item MΔΛ al[25] fere ποιησωμεν

24. ὁ .. fos go syr syr[p] c.* arm al add δε | τηρει .. D cop τηρησει | ο λογος .. D a e syr[p] arm al Gaud add ο εμος (sed a e om ον ακ.) | πατρος (H πατηρ) : et. Ign[intpl 328] Cyr[2] al Gaud Vig .. B teste Bart (sed

25 *Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων·* 26 (132 10) *ὁ δὲ*
παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί 16, 13.
μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶ-
πον ὑμῖν. 27 *εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν·*
οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 *ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν*
Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι 3. 10, 29.
πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. 29 *καὶ* 13, 19.
νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. 30 *οὐ-* 12, 31.
κέτι πολλὰ λαλήσω μεθ᾽ ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 *ἀλλ᾽ ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ*

---

habet Mai) 13. 69. y^{scr} al^{5} Did Chr (et.$^{mosc 6}$) om (:: cf 5, 30. 6, 38 sqq et alibi)

25. *παρ υμιν* (D* *υμειν*, ** *υμειν*) .. L*X al *παρ υμων*

26. *ὅ* .. LX *ον*, item Chr (et.$^{mosc 3}$) sed omissis *το πν. το αγ.* | L al *πεμψη* | *ο πατηρ* .. D cop^{wi} syr^{cu} et^{sch} al Eus$^{marc 325}$ Gaud add *μου* | A om *και υπομν. υμ. πα.* | *ἅ* : et. Cyr$^{hr 270}$ et^{alex} Did al .. 1. 28. 2.^{pe} al Or Eus^{marc} Cyr$^{hr 251}$ (omisso *παντα*) *οσα* | *ειπον* (X al praem *εγω*) .. D 254. *αν ειπω*, item it vg Novat al *omnia quaecumque* (e *quae*) *dixero* | *υμιν* (et. Or Cyr^{hr} Did al) .. BL 127. add *εγω* (Mai c. sqq conjg), Cyr *εγω* omisso *υμ.*

27. X al aliq om *ειρ. τ. εμ. διδ. υμιν* | G *ταρασεσθω*

28. *ηγαπατε*: et. Or Ath ex$^{cdd 2}$ Epiph^{867} Cyr Chr Cyp Hil al .. D*HL 69. t^{scr} al Ath^{edd} *αγαπατε* | *οτι πορευομαι* c. ABDK*LX al^{11} it vg go cop syr^{omn} al fere omn Or Cyr^{2} Chr Epiph^{867} Ath^{329} ex$^{cod 1}$ Nonn Cyp Hil al .. ς (= Gb Sz) *οτι ειπον Πορευομαι* c. EGHK**MSUΔΛ al longe pl al^{ed} (sed non$^{2. 3.}$ al) Ath^{329} Dial$^{trin 2}$ Thph Amb | *ο πατηρ* c. ABD* LX al^{8} b c e ff$^{2.}$ g vg aeth^{utr} al$^{2. 3.}$ Ath^{329} Cyr^{com} Chr (et.$^{mosc 2}$) Dial trin^{1} Nonn Ir^{int} Cyp Tert Hil^{5} al; item addito *ο πεμψας με* Or^{7} Hier, praemisso *πεμψας με* Did^{3} .. ς (Gb^{0}) add *μου*, Ln [*μου*] c. D**EGHK MSUΔΛ al pler a f q go cop syr^{utr} al Cyr^{txt} Dial$^{trin 2}$ Dial^{spir} Victorin^{1} | *μου ἐστίν*: ita EKMΛ etc, non ut Ln 49. *μού ἐστιν*

29. *ινα* (X *ιν᾽*) *οταν* (L *εαν*) *γεν. πιστ.* (D add *μοι*)

30. *του κοσμου* (Gb Sz) c. ABD^{gr}EGHKLMSUXΔΛ al^{150} fere syr^{utr} al Thdrt$^{1, 741}$ ex$^{cdd 2}$ al Hil^{2} al .. ς add *τουτου* (it^{mu} al praem) c. mu aliq it vg cop al Or^{saepe} Ath^{425} Thdrt$^{1, 1067}$ al Hil^{2} al (sed 1. al vv mu Or^{saepe} al Hil al *τ. κοσμ. τουτ.* post *ο αρχ.* pon) | *ουκ εχει* (D a post *ουδεν* add *ευρειν*) .. Gb' *ευρησει* c. K al^{11} f aeth^{utr} (sive *ευρισκει*) Ath^{1} Cyr Thdrt al Hil^{2} al schol^{237} et^{al}; et. *ευρισκει* (ut Or^{2} Ath^{1} Mac Epiph^{680} [*ουδεν των αυτου ευρ.*] Nyss al Hil^{2} al), *ουχ ευρησει* et aliter legitur

Mt 26, 46. Mc 14, 42. τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγεί-
ρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός
ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν
13, 10. τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη
ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν
ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν
ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ
ἐν ἐμοὶ μείνητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων
ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ
οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω

---

31. *και καθως* .. A*E b ff^{2}· om *και*, hinc Ln [*κ.*] | *ενετειλατο μοι* c. ADEGHKMSUΓΔΛ al longe pler go cop syr^{utr} al .. BLX 1. 19.^{mg} 33. it vg aeth^{pp} Cyr Hil al *εντολην* (19.^{mg} post *εδ. μοι*, 1. aeth^{pp} post *ο πατ.*) *εδωκεν* (X Cyr *δεδωκεν*, 33. *δεδωκει*) *μοι* (b e q Cyr Hil Maximin ante *δεδωκ.*, *dedit*) : ita Ln (: : vdtr conformatum ad 12, 49. ubi lectio non fluct; *ενετειλατο* vero et. 8, 5. mutatum est) | *ο πατηρ* .. D e l om (aeth^{ro} *et facio mandatum eius*)

XV. 1. M* om *ἡ* pr | *αληθινη* .. L al^{2} Or^{1}libere Cyr^{com} Chr$^{txt\ et\ com}$ Thph^{com} Hil al add *υμεις τα κληματα* (item syr^{hr} *και υμ. τα κλ.* post *εστιν* add) | *ο* (DΔ om) *γεωργ.* (K*G al *γεοργ.*)

2. *φερον* pr et sec .. AH al aliq *-ρων* pr, Λ al *-ρων* sec | *το καρπον φερον* .. X *τον καρπ. αυτου φερον*, D *το καρποφορον*, item *fructiferum* (sed d *qui fructum adferet*) a q Novat Pac al, Clem *το καρποφορουν* | *καθαιρει* .. D it^{pm} vg cop al Hil Pac *καθαρει* (sed it^{pm} vg cop al Hil Aug Pac et. antea *tollet* [Hil *eradicabitur*], Nonn *διατμησει*) | *αυτο* sec .. G *αυτον* | *καρπ. πλειονα* (Clem *πλειω*) c. BLM*X 33. 157. al ut vdtr it vg syr^{utr} al Clem Cyr Hil al .. ς *πλ. καρπ.* c. ADEGHKM**SUΓΔΛ al pler go cop al Thdrt^{2,70} | *φερη* .. HKΛ al aliq *-ρει*

3. 4. D om *ηδη* usq *φερειν*. Similiter al pauc

4. *μεινη* (Or *εμμεινη*) c. AD(Wtst ex err. ut vdtr *μενη*)EGHKMSUXΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. BL *μενη* (a *maneat*; contra d it^{pler} vg *manserit*) | *ουδε υμεις* .. X y^{scr} al a b c (ff^{2}· *sic et qui in me non manet*) syr^{p} al *και υμεις* | *μεινητε* c. DEGHKMSUXΓΔΛ al fere omn Cyr .. ABL 6.^{pe} (*μένειται*) d (*maneatis*) *μενητε*: ita Ln

5. *εγω* .. D* a d add *γαρ* | *εν εμοι* .. D^{gr*} om *εν* | *ουτος* .. M 124. al aliq go *ουτως* | *ουδεν* (B *ουδε εν*) .. D* 6.^{pe} d om

6. *μεινη* c. EGHKLMSUXΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr .. ABD (254. *μενει*) *μενη*

ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ
βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 ([183. 4]) ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥή-
ματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται 14, 13.
ὑμῖν. 8 ([184. 10]) ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν
φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πα-
τήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν 14, 15.
τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ
τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ 17, 13.
ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή- 13, 34.
λους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 ([185. 4]) μείζονα ταύτης ἀγάπην

(d *maneat*) : ita Ln | G. 209. al *ἐκβλήθη*, D* *επληθη* | αυτα c. ABEGH KMSUΔ al longe pl it[pl] cop syr[p] al .. DLXΛ al fere[20] e g q vg go arm syr al mu Cyr *αυτο* (Gb′) | *το πυρ* (Gb+Sz) c. AEGKLMSUΔΛ al plus[70] Chr .. ς Ln om *το* c. BDHX al mu Cyr Thdrt[2, 471. 3, 425.] (:: cf Mt 3, 10. 7, 19. Lc 3, 9. quibus ll. omn. legitur *εις πυρ βαλλεται* lectione non fluctuante. Alia ratio est loci Mc 9, 22.)

7. *εαν* .. D al f fos go cop al add *δε* | *μεινητε* .. Δ Chr (et.[mosc 2]) *μενητε* | *μεινη* .. L *μενει*, 157. al *μενη* | *ο εαν* .. B *ο αν* (ita Ln per inconstantiam) | *θελητε* (it[pler] vg *volueritis*) .. A al Cyr[com] *θελετε*, item *quod* (d *quodcunque*) *vultis* d e | *αιτησασθε* (AD al mu *-σθαι* : id quod in antiquiss odd fere solet fieri, sed h. l. vide versiones) c. (Gb′) ABD LMX al plus[50] Chr ex[mosc 4] et[al], item *petite* b e ff[2.] q go cop al .. ς *αιτησεσθε* (Δ al *-σεσθαι*) c. EGHKSUΔΛ al pm Cyr, item *petetis* g vg syr[p] al .. a c f syr pers[p] *petere* (i. e. *αιτησασθαι*) omisso *και* sq | *υμιν* .. D* et d* om

8. *εν τουτω* .. K*L* al aliq *εν τουτο* | *καρπ. πολ.* (48.[ev] om) .. D cop *πολ. καρπ.* | *γενησεσθε* (al aliq *-σησθε*) c. AEGHKSUΔ al pler Cyr .. Gb′ Ln *γενησθε* c BDLMX al[12] Chr Amphil Thph (it vg *et efficiamini* vel *et sitis*, item cop go al; contra *et eritis* syr[utr]) | *ἐμοι* (x[scr] *μοι*) .. D* 254. *μου*

9. *ηγαπησα υμας* c. AD**EGHKMSUXΔΛ al fere omn it[mu] vg go al mu Chr Cyr Novat .. BD*L 1. a b e q *υμ. ηγ.* (Ln 49. :: at vdtr gravitatis caussa *υμας* antepositum esse)

10. *μου* pr .. A *τας εμας* | L *τηρησετε* | *μου* sec .. X al *τη εμη* | *του πατρος* h. l. c. B a b ff[2.] Chr (et.[mosc 4]) Novat (sine *μου* c. iisdem et c q) et addito *μου* g vg Chr[mosc 1] .. ς Ln *τ. πατρ. μου* (Ln om) post *εντολας* c. ADEGHKLMSUXΔΛ al certe pler c e f q go al Cyr | *μένω* .. B**EGUX al mu *μενῶ*

11. *ταυτα* .. D syr[p] add *δε* | *ῇ* (Gb″) c. ABD al[7] (33. c al ante *εν*) it (exc f) vg go syr[p] al schol[237] et[259] .. ς *μεινη* c. EGHKLMSUXΔΛ al pler f cop syr al Chr Cyr

13. L al *μειζωνα*

1 Io 3, 16. οὐδεὶς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
8, 31. 14 (136.10) ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.
15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐ-
τοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ
6, 70. τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ'
14, 13. ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρ-
πὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, (137.4) ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 (138.10) ταῦτα ἐντέλ-
13, 34. λομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
7, 7. 18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν
μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 (139.8) μνημονεύετε
13, 16. Mt 10, 24. τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου
Lc 6, 40. αὐτοῦ. (140.10) εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον

---

13. ουδεις .. B ουδε εις | τις .. om D* d it^{pl} arm Cyp Lcif al

14. ποιητε .. D* ποιησητε (it^{pler} vg Cyp al *feceritis*) .. LMX al ποιειτε | ὅ c. B a e q go aeth Cyp Lcif^{2} .. Gb'' Ln 49. ἅ c. DLX al^{10} fere it^{mu} vg cop syr$^{p\,mg}$ al Thdrt^{1,98} Lcif^{1} Amb al, item ς οσα c. AEGHIKMSΓΔΛ al pler syr^{utr} al Thdrt^{1,122} et^{2,235} (sed utroq loco παντα οσα) Cyr | εγω .. A al a e Cyp al om | Δ εντελλωμαι

15. λεγω (Thdrt καλεσω) υμας c. ABLX al^{6} it (exc q) d vg cop syr^{utr} al Const Cyr Thdrt^{1,1061} Chr^{mosc2} Ir^{int} Or^{int3,48} Cyp Lcif al .. ς υμας λεγω (Or^{1} καλω) c. D^{gr}EGHIKMSUΔΛ al pler q go al Or^{2} Chr | αυτου ο κυριος .. ℵ 69. 157. al it vg al Or Did Chr Ir^{int} al ο κυρ. αυτ. | παντ. α (et. a e q Const Cyr al Ir^{int} Or^{int3,91} Novat Aug^{aliq} al) .. D*s al^{6} it^{pm} vg Chr Thph Or^{int3,48} Amb al πα. οσα (*omnia quaecumq.*)

16. D αλλα | και εθηκ. υμας .. A al aliq go om | καρπον .. A al praem πολυν (A -λυ), item Amb add *plurimum* | μενη (ℵA al plus^{10} μενει) .. EX al plus^{12} μεινη | αν .. A al εαν | BL αιτητε | δωη (ℵ δωει) c. EGHMXΔ 33. al fere^{65} (Schu „forma in Pauli epp frequentata, in evv haud obvia") .. al^{25} fere Cyr^{act} δωσει (al Cyr^{act} -ση) .. ς Ln δω c. ABDKL ISUΛ al pm Cyr Chr

17. ινα .. D e om

18. ℵ μισει υμας | υμων .. D it^{pl} (exc f g q) cop arm aeth^{utr} Cyp^{2} (sed^{1} habet) om | μεμισηκεν (BIX al μεμεισηκ., similiter alibi) .. ℵ εμισησεν

19. ει .. A ἤ | δε .. D e om | ουκ εστε .. D* d ητε (*eratis*). Libere Or: εκ του κοσμου ητε, καγω εξελεξαμην υμας εκ τ. κοσμ. και ουκετι εστε εκ τ. κοσμ.

20. του λογου (EGIΔΛ al mu g q vg syr^{p} aeth al add μου) ου .. D τους λογους ους | δουλος .. D^{gr*} praem μου

μοῦ ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 (141.1) ἀλλὰ ταῦτα
πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, (142.8) ὅτι οὐκ οἴ- 16, 3.
δασιν τὸν πέμψαντά με. 22 (143.10) εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐ- 9, 41.
τοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς
ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 (144.1) ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μι-
σεῖ. 24 (145.10) εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος 7, 31
πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑοράκασιν καὶ μεμι- 10, 38. 14, 11.
σήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ
λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. *Ps 34 (35), 19. 68 (69), 5.
26 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα- 14, 16. 16, 7 s.
τρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,
ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι Act 5, 32.
ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

---

21. *παντα* (Δ ante *ταυτα*) .. DX al^{8} arm om | Δ al *ποιησωσιν* | *εις υμας* (Gb') c. BD*L 1. 33. b c ff^{2}· (hi^{3} *circa vos*) syr et syr$^{p\ mg}$ Chr (et. mosc^{4}) Chron^{1,6} .. X al aliq *υμας* .. ς *υμιν* c. AD**EGHIKMNSUΛΔ al pler it^{pm} vg go cop syr$^{p\ txt}$ al Cyr

22. *ειχοσαν* c. BN*L 1. 19.^{mg} 33. Or^{2} ex^{codd} Cyr^{3} (in h. l. et$^{ioh\ 852.\ 878.}$) .. ς *ειχον* c. AD**EGHIKMN**SUXΛΔ al pler Or^{3} et (fluctuante lectione)^{2} Chr (et.^{gue}), item D* *ειχαν*

24. *πεποιηκεν* c. EGHMSUΛΔ al longe pl Cyr .. ABDIKLX al^{12} Chr *εποιησεν* (Ln) | *ειχοσαν* c. BL* 1. (*ειχωσαν*) 19.^{mg} .. ς *ειχον* c. AD**EGHIKL**MSUXΛΔ al longe pler Cyr; item D* *ειχαν* | *εορακ.* c. EGHIKLMXΓΔ al mu .. ς Ln 49. *εωρακ.* c. ABDS?UΛ al pl | *και εμε* (D* *με*) .. om *και* D* et** it^{pl} d cop al

25. *αλλ* (ita unc omn, non *αλλα*) .. om 47. 61. syr al | *γεγραμμ.* h. l. c. BDGLX 1. 254. 2.^{pe} al ut vdtr it vg* arm Or Cyr .. ς ante *εν τω* pon c. AEHIKMSUΛΔ al pler go al

26. *δε* c. ADEGHIKLMSUΓΛ (om *ελθη*) al pler f g q vg go cop^{2} syr^{utr} al Cyr Fulg (a b c ff^{2}· *ergo*) .. BΔ 2.^{pe} al e cop^{ds} Chr Did Epiph^{898} Novat Hil Amb Hier al om | *πεμψω* .. D go Epiph^{898} *πεμπω* | *πατρος* pr .. D al^{5} a c syr al Novat Amb Vig (non Hil Hier Victorin al) add *μου* | *πατρος* sec .. D 33. al a b c syr al Novat Hil Amb Vig add *μου*. Ceterum G q Epiph^{898} Amb^{1} om *παρ. τ. πατρος* pr

27. *δε* .. D al^{5} om, nec exprim it vg syr^{utr} al (sed exprim go syr$^{p\ cdd8}$; cop *et vos quoque*)

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυνα-
9, 22. γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· (146.1) ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
κτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα
ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν. (147.10) ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ'
ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ
13, 36. 14, 5. ὑμῶν ἐρωτᾷ με Ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπ-
έλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ,
πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν
κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

XVI. 2. *αλλ* .. Δ *αλ*, item I 15, 25. *αλ ειva* | *υμας* sec .. B om | *λατρειαν* (EKLΔ al *-τριαν*) *προσφερειν* (Δ *-ρη* vitiose) *τ. θεω* (Δ *κυριω*)

3. *ποιησουσιν* (Gb Sz) c. ABEGHKMSUΓΔΛ al longe pl b e l q am em for fos gat mt mm tol al go syr al mu Cyr Chr (et.mosc5) Thph Cyp[3] Lcif .. ς add *υμιν* (al aliq *εις υμας* vel *υμας*) c. DL al mu a c f ff[2] g vg[ed] et[cdd aliq] cop syr[p] c.* al

4. *αλλα* .. D* a e l syr al Chr (et.mosc5) om | *οταν* .. L *εαν* | *η ωρα* c. DEGHKMSUYΓΔΛ al pler a cop aeth al Cyr Chr .. ABL 124. 229.** p[scr] item (qui om *αυτων* post *μνημον.*) al[8] it (exc a) vg go syr[utr] al cat Cyp[2] Aug add *αυτων* (Ln), item 157. add *αυτη* | *μνημονευητε* (ELΓ ΔΛ al mu *-ευετε*, D**[* *-ευτε*] al *-ευσητε*) *αυτων* (Chr *τουτων*) .. DL 68. it[pler] vg al cat Cyp Aug item al[8] a arm pers[w] sl[v] et[ed] om *αυτων* (itaque utroq loco om *αυτων* D 68. a arm al) | *υμιν* tert .. D 157. 254. Chr[mosc1] post *εξ αρχης*, L 28.[ev] syr post *ειπον* pon

6. *αλλ* (Δ om; syr *dixi enim vobis haec et*) *οτι* (Δ** *οτε*) *ταυτα* (Δ* al[5] om) *λελαλ.* | *πεπληρωκεν* .. go *πεπωρωκεν* (*obduravit*)

7. *λεγω υμιν* .. KLY 33. 87. p[scr] 6.[pe] a go Cyr Chr *υμ. λεγ.* | *εγω* (Gb† Sz) c. AEGHKM(s vdtr)UΓΔΛ al plus[120] it[pler] go syr[utr] arm al Did Cyr[hr270] Bas Chr Thdrt[1,389] al Novat Hier al .. ς 49. om c. BDLY al vix mu ff[2] g m vg cop al Cyr[alex] | *ουκ ελευσεται* .. BL 33. Chr (et.mosc6) *ου μη ελθη*, Cyr[hr] Thdtr *ουκ* (Cyr[hr] *ου μη*) *ερχεται*

8. *και*: ℵ[b] non om (in ed. male omissum est) | *ελθων* .. K om | ℵ[b] *δικαιωσυνης*

9 περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. 10 περὶ δικαιο-
σύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·
11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12, 31.
12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·
13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκού-
σει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξά-
σει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 (148.8) πάντα 17, 10.

---

9. *ου πιστευουσιν* .. 64. 127. y[scr1] al it[pler] (non b l) vg (sed non am ing al) aeth[utr] al schol[237.] cat Quaest *ουκ επιστευσαν*, 44.[ev] *ου πιστευετε*

10. *πατερα* (Gb'') c. BDL 1. 33. 157. al ut vdtr it[pl] vg cop sah aeth al Cyr Chr Victorin[2] Aug Quaest .. ς Ln (ex err.) 49. add *μου* c. AEGHK MSUYΓΔΛ al pler c f q go syr[utr] al

12. *ετι* .. Δ *επι* (atque ot. *d super*, ex quo corr. est ut vdtr *insuper*) | *υμιν λεγειν* c. BLY 33. 118. al ut vdtr it (exc a) vg al Or[1] Ath[562] Cyr ioh[347] Tert[1] Hil[1] Aug al .. ς (Ln) *λεγ. υμιν* (Epiph[698] om *υμ.*) c. ADEG HKMN[b]SUΓΔΛ al pler a go cop syr[utr] al Or[1] Eus[ps] et[marc] Did Cyr[txt] Thdrt[3,25] Chr Tert[2] Hil[1] al | *δυνασθε* .. D it[pl] cop al Tert Hil al add (sed vv vario loco) *αυτα*

13. *δε* (et. Or[1] Eus[ps] et[marc] Ath[562] Thdor[ant] al Amb al) .. D al pauc e arm Or[1] Cyr Hil al mu (sed poterant isti libere omittere) om (it[mu] fos *enim*) | *οδηγ.* (D Hil[1ms] praem *εκεινος*, item a Novat al transp huc) *υμας* (D a Novat al ante *οδ.* pon) | *εν τη αληθ. παση* (Gb') c. DL 1. 33. 2.[pe] Cyr[ioh347], item *deducet* (d Hil[1cdd] *diriget*, c l Tert[1] *docebit*, Victorin *praeibit*) *vos* (Victorin *vobis*) *in omni veritate* (Victorin *i. ver. omn.*) b c d e ff[2.] l Tert[1] Hil[1ms] Victorin cdd ap Aug (*docebit vos omnem veritatem, vel sicut alii codd. habent: deducet vos in omni verit.*) (:: quae lectio ut ab emendatrice manu aliena est, ita omnino reliquas videtur provocasse) .. ABY Or[2] Cyr[2] (Cyr[hr270] Eus[ps] et[marc330] *διηγησεται υμιν την αλ. πασαν*, sed Cyr[cod coisl] *οδηγησει υμας επι την αλ. πασ.*) *εις την αληθειαν πασαν* (Ln), item ς *εις πασαν την αληθειαν* c. EGHKMN[b]SUΔΛ al pler Bas[3,42] Epiph[898] Chr Thdor[ant] Thdrt[3,15], item a f g (go syr[utr] al) Tert[2] al *in omnem veritatem*; 249. Bas[3,42] Thdrt[4,389] al *προς πασ. τ. αληθειαν*. Liberius e *inducet vobis veritatem omnem*; g vg *docebit vos* (am fu add *in*) *omnem veritatem* | D *αλλα* | *οσα* c. BD*L 1. al[4] (ac plur ut vdtr) Eus[marc330] Ath[352] et[358] Epiph[898] Cyr[hr270] Cyr[ioh347] .. ς 49. *οσα αν* c. EHMS?UYΓΛ al pl Ign[intpl328] Or Cyr Chr, item GΔ *ὅσ' ἄν*, AK al mu *οσά εαν*, al[4] *ως εαν* | *ακουσει* c. BDE*HY 1. al[3] Or Eus[marc330] et Marcell[eus320] Ath[552] Cyr[hr270] Epiph[898], item g vg Victorin[1] *audiet* .. L 33. Ath[358] Cyr[ioh347] *ακουει*, item *audit* b e fos .. ς Ln 49. *ακουση* c. AE**GKMSUΓΔΛ (A al perg *λαληση*) al pler Ign[intpl328] Cyr (ad h. l.) Chr, item *audierit* it[pm] Hil Amb al

14. Y al *δοξαση* | *λημψετ.* c. AB*DY .. ς *ληψ.* c. B**EGHKLMSUΓΔ etc

ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· ([149. 10]) *διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ*
14, 19. *ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.* 16 *μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με,*
καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 *Εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν*
αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν Μικρὸν καὶ οὐ
θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα; 18 *ἔλεγον οὖν Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν;*
οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 *ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν,*
καὶ εἶπεν αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον Μι-
κρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 *ἀμὴν*
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χα-
ρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλὰ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γε-

---

(A** *δοξασει*, A* om totum versum) | *υμιν* .. Epiph[606] add (ex subseqq) *παντα*

15. *ειπον* .. L 249. al e (om *οτι εκ* usq *αν. υμιν*) f q cop[dz] syr[utr] arm al Cyr[alex] eth[hr] add *υμιν* | *λαμβάνει* (Gb Sz) c. BDEGH(-*ανεται*)LMN[b]SUY ΓΔΛ al longe pl a go (et. *αναγγελλει*) al Cyr[com] Epiph al .. ς *ληψεται* (A *λημψ.*) c. AK al mu it[pler] vg cop al mu Cyr[hr] Chr Hil al

16. *ου* c. AEGHKMSUYΓΔ al pler a d e f q go cop syr al Chr[montf 1] Cyr com[2] .. BD[gr]LN[b]Λ 1. 33. 95. 262. it[mu] vg syr[p] arm al Or Cyr[com 1] et txt Chr[2] vel[3] Nonn *ουκετι* (Gb' Ln). Ceterum 122. f q go *μικρ. ετι* (*modicum adhuc*) | *οψ. με* (Gb') c. BDL a b e ff[2.] cop sah Or[vdtr] (affert enim bis *και παλιν μι. κ. οψ. με* reliquis praetermissis) .. ς add *οτι εγω* (Gb Sz om c. AEGHKMN[b]SUΓΔΛ al longe pl vv pl Chr Cyr Thph; sed habent Y al mu go cop arm al) *υπαγω προς τον πατερα*, item Ln [*οτι υπ. πρ. τ. πα.*], c. AEGHKMN[b]SUYΓΔΛ al certe pler e f g q vg go syr[utr] al Chr Cyr Thph. Praeterea G (al?) add *μου*

17. *ειπαν* c. B .. ς Ln 49. *-πον* c. rell (sed iam deficit N[b]) | K *πρ. αλληλ.* ante *εκ* pon | *ου* .. D[gr] 124. *ουκετι* | *θεωρειτε* .. D *οψεσθε*, item it vg cop syr[utr] al *videbitis* | *και οτι* .. GH al[6] syr[p] om *και* | *εγω* c. DEGHKSUYΓΔ al pler f go cop syr[p] al Cyr .. ABLMΛ al[11] it[pler] vg al Thph om (Ln)

18. *ελεγ. ουν* .. D* al[5] a b e d om | *τουτο τι εστ.* c. AD[gr**]EGHKMN[b]SU ΓΔΛ al longe pl go syr[p] .. BD*LY al[10] it (et. d) vg al pl Or *τι ε. τουτ.* (Ln) | *ο* (A *το*) *λεγει* .. D* 1. 13. 69. 124. g[scr] 2.[pe] al[5] a b d e ff[2.] syr[hr] arm aeth om | *το* (BLY al Or om) *μικρον* | *τι λαλει* (D* *ο λεγει*) .. B om

19. *εγνω* (Gb) c. BDL 1. 33. 157. 2.[pe] al a b e cop arm al (Or *γνους*) .. ς Ln (ex err.) *εγν. ουν* c. AEGHKMSYΓΔΛ al pler Cyr; item U 38. p[scr] f g q vg go syr[utr] al Aug *εγν. δε*, item c ff[2.] aeth *και εγν.* | *ις* c. BL .. ς (Ln) *ο ις* c. ADEGHKMSUΓΔΛ etc | *ερωταν* .. D *επερωτησαι περι τουτου* | *αυτοις* .. A al gat om | A al *περι τουτο*

20. *και θρηνησετε* (A** 124. al[4] *πενθησετε*) .. A* om | *υμεις δε* c. AEGH KLMSUΓΔ al fere omn g vg syr[p] al Or Cyr .. BDΛ 1. it[pler] go cop

νήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς·
ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ
τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς
οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται
ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. 23
καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ($^{150.4}$) ἀμὴν ἀμὴν 14, 13. 15, 16.
λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί

---

syr^{sch} et^{hr} arm al Cyp om δε (Ln, item Gb^{0}) | αλλα c. DLUYΓΛ al .. ς Ln αλλ c. ABEGHKMΔ al pler | γενησεται .. K γενήται (hoc acc)

21. τικτη .. Λ al mu -κτει | ηλθεν .. Y ηκει | η ωρα .. D 248. a b c e ff^{2}· syr pers^{p} Amb^{1} η ημερα | γεννηση (H al mu-σει) .. Δ al γενηση | θλιψεως .. D c fos Amb λυπης (q *doloris*) | BC εγενηθη

22. ουν .. U al pauc b c e ff^{2}· arm al om | λυπ. μεν νυν (ΓΛ al ουν) c. AC***EGHKSUΓΔΛ al pler (230. μεν λυ. νυν, 44.^{ev} sl μεν νυν λυ., y^{scr1} εχετε λυπ. omissis μεν νυν) Cyr, item (non expresso μεν) a go syr .. BC*DLMY al^{6} it^{pler} vg cop arm syr^{p} al Chr Hil Amb νυν μεν λυπ. (Ln :: correctio manifesta) | εχετε c. BCEGHKMSUYΓΔΛ al pler c f ff^{2}· g q vg (et. for ing em san al mu) go syr^{utr} aeth al mu Cyr al Hil Amb .. ADL al plus^{12} a b e am fu mt cop sl$^{2.3}$· Chr^{mosc3} Antioch (Chr edd et^{mosc2} νυν μεν λυπηθησεσθε) εξετε (L -ητε) : ita Ln :: ut νυν μεν λυπην et αρει, ita εξετε a correctore script. esse nullus dubito. Accommodandum videbatur εχετε ad κλαυσετε και θρηνησετε et ad λυπηθησεσθε v. 20. similiaque. Ceterum eodem modo corr. est a nonnullis v. 33.) | αιρει .. BD*Γ a c ff^{2}· vg cop syr^{utr} aeth al Cyp Hil αρει (Ln)

23. και (a *sed*) .. X 249. 252. e Chr (et.^{mosc4}) om | Λ al ερωτησητε | λεγω υμιν c. BCD*LY al it^{pler} d vg syr^{utr} sl$^{2.3}$· al Or Ath^{ors} Cyr Amb .. ς (Gb^{00}) add οτι, item Ln [o.] c. A(sed vdtr ο τι αν explicandum quum desit τι sq: id quod accommodatum est ad 15, 16. 14, 13. Certe tam usitata ratio, si ab evglista data esset, vix quemquam ad interpolandum provocatura fuisset, praesertim quum αμ. αμ. λεγω υμ. sine οτι saepe apud Ioh. legatur, lectione tantum non fluctante.)D**EGHKMSUXΓΔΛ al pler a c go (cop ut ubique) al Chr | αν (DY** 145.* Or^{1} Ath Cyr εαν) τι (Λ 145.* sl$^{2.semel}$ om) c. (Gb') (Λ)BCDLY 145.* it vg al (cop *hoc quod*) Or^{2} Ath Cyr et Cyr^{act} .. ς οσα αν (KM al Chr εαν) c. EGHKMSUΓΔΛ al pler go (*quodcunque quod*) syr^{utr} al Chr; item X 33. al fere^{10} ο εαν | εν τ. ον. μου h. l. c. BC*LXYΔ sah Or^{2} Cyr^{act} (id quod agnoscit et. ut vdtr Cyr^{com}: λήψονται παρὰ τοῦ πατρός, αὐτοῦ δηλονότι καὶ μεσιτεύοντος καὶ συγχορηγοῦντος τῷ πατρί· τοῦτο γάρ ἐστι τό Ἐν τῷ ὀνόμ. μου. Quae post habet: ἐν ὀνόματι τοίνυν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν χ̅υ̅ τὰς δεήσεις ποιητέον ad ea quae sequuntur spectant.) .. ς (Ln) post τον πατερα pon c. AC***DEGHKMSUΓΛ al certe pler it vg al pler Chr (et. comm agnoscit) Amb al | πατερα .. Y arm Or^{1} add μου

μου. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,
15, 11. *καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.*
25 (151.10) *Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα*
ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου
αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ
ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
8, 42. *κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλ-*
θον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι
τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μα-
2, 25. *θηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν*
λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα
τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

---

24. A al pauc Cyr Thph *ητησασθε* | KΔ al *αιτητε* | *λημψ.* c. AB*DLYΔ .. ς *ληψ.* c. B**CEGHKMSUXΓΛ al certe pler

25. *ερχεται* c. BC*D*LXY al a b d e g vg al Or^{int3,2} Aug .. ς (= Gb Sz) Ln praem *αλλ* (Chr *και*) c. AC***D**EGHKMSUΓΔΛ al pler c f ff^{2} q go al mu Or Ath^{405} Cyr | *παρρησια* (B*D *παρησ.*) .. D praem *εν* (d *in pala*) | *απαγγελω* (Gb') c. ABC*DKLMUXY al .. ς *αναγγελω* c. C^{corr}EG HSΓΔΛ al pler Chr Cyr

26. *ου* (em *nunc*) .. L* om (a om *και ου λε. υμ. οτι*) | *πατερα* .. D add *μου*

27. *εμε* .. L *με* | L al^{2} om *κ. πεπιστ.* | *παρα του* .. A 251. Chr$^{1montf\ et\ mosc3}$ om *του*: sic Ln (ex errore de B et C, praeterea cf v. 30.) | *θεου* c. AC***EGHKMSUYΓΔΛ al longe pler it (sed ff^{2} *a deo patre*) vg (sed a e gat *a deo exivi a patre et* [a ante *a patre*] *veni* [omissum igitur est *exivi* alterum], item mm *a patre meo a deo exivi, et veni*) go syr^{p} al Chr Hil Aug Quaest .. Ln 49. *πατρος* c. BC*DLX 77. 249. cop sah syr^{sch} et^{p} (in cod. Bars.) al Cyr Did^{2} | *εξηλθον* .. X 69. 124. add *και ηκω* (Ath^{824} et^{80} Epiph^{610} et^{alibi} Chr [sed non ad h. l.] *εγω εκ του πατρ. εξηλθον και ηκω*: at ista simul ex 8, 42. pendere vdtr)

28. *εκ* c. BC*LX 33. 249. cop Epiph^{867} Hil^{saepe} (sed habet plerumque *ex patre exivi et veni;* alibi *ego de patre exivi*) Amb^{1} (*de patre processi*). Cf et. Victorin^{1} *ego ex ore patris processi*, item Or^{int3,29} *ego ex deo exivi et veni in hunc mundum* .. ς *παρα* c. AC^{corr}EGHKMSUYΓΔΛ al pler (it vg *a patre;* item go al) Cyr (Chr *απο*); D om *εξηλθ. εκ τ. πατρ.* | *εληλυθα* .. D *ηλθον* | *πατερα* .. H al^{2} add *μου*

29. *λεγουσιν* c. BC*D*Λ 1. 262. 2.^{pe} e q go syr$^{p\ txt}$ Hil^{cod} .. ς add *αυτω*, Ln [α.], c. AC***D**EGHKLMSUXΔ al pler vv pl Cyr Hil | *εν* c. BCD .. ς om (:: ut est v. 25.) c. AEGHKLMSUXYΓΔΛ al certe pler Chr Cyr

30. *νυν* .. Y om | *εν τουτω* .. Γ al *εν τουτο* | *απο* .. D *παρα*

31 (152. 4) ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχε- Mt 26, 31. 56.
ται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ 8, 16.
μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
33 (153. 10) ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ 16, 11.
κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ- 11, 41.
τοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν
σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξου- Mt 11, 27.
σίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσει αὐτοῖς ζωὴν 6, 39.

---

31. ις (s al[3] om) c. BC .. ς Ln ο ις c. ADEGHKLMUXYΓΔΛ etc | πιστευετε; (ita et. ς Wtst Gb Sz) .. Ln (item Cyr[ed]) -ετε· cui rationi favet syr omisso αρτι, item pers[p] c. sqq coniungens. Antiqui cdd tantum non omn interrogationis signo abstinent.

32. εληλυθεν c. ABC*D*LX al cop sah Const[5, 14, 8.] (Εληλυθεν η ωρα ινα) .. ς praem νυν c. C***D**KGHKMSUΓΔΛ al pler (101. ηδη) it (sed a b c ff[2.] g vg *iam*) vg al pl Did Cyr Hil | καμε c. BC*L al Cyr .. ς (Ln) και εμε c. AC***DEGHKMSUXΓΔΛ al pler Did Const | L αφιητε

33. εχητε .. Δ εχετε | θλίψιν: hoc acc. EKLMΓΛ etc, non θλῖψιν | εχετε (Gb Sz) c. ABCEGHKLMSUXYΓΛ (Δ om εν τ. κοσμ. θλ. εχ.) al longe pl e (*habeatis*) for fos mm san al go cop al Const Eus[dem] et[ps18] Bas Thdrt[2,973] (item[4,946] sed fluct lectio) cat (nam quae sequuntur probant εχετε legendum esse, non εξετε: εἰπὼν δὲ ὅτι –οὐ περὶ τῆς τότε μόνον θλίψεως εἶπεν ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ ταῦτα θλιβήσονται) Nonn (θλιβόμενοι τρύχεσθε) al (Or[2], sed ed. Delarue εξετε) .. ς (certe ς[e], nam ς εξετε in numerum errorum refert substituitque εχετε) Ln (ex errore) εξετε c. D al mu it[pler] vg (et. am em, al) al mu Eus[ps209] Chr Cyr (certe[txt] ad h. l.) Cyp Hil al

XVII. 1. επηρεν et και ειπεν c. AC***EG (om και) HKMSUYΓΔΛ al pler c e f ff[2.] q go syr[utr] al Chr .. Gb' Ln επαρας et ειπεν c. BC*DLX al[7], item evgg fere omnia (sed non in media lectione), et. M[mg eccles], a b g vg cop sl[2·semel] (retinet και) Or Cyr | ινα c. ABC*D 1. 96. 97. it[pler] (e *et* pro *ut*) vg go cop syr[utr] al Or[1] Nonn Hil Amb .. ς (Gb[0]) add και c. C***EGHKLMSUXΓΔΛ al pler q al (aeth *et* - *glorificabit*) Cyr Chr Victorin Vig | K om ὁ (item B teste Btl sed non ap Mai) | υιος c. BC* et** al d e ff[2.] Or[1] Victorin .. ς Ln add σου c. AC***D[gr]EGHKLMSUXΓΔΛ al pler vv pler Or[1] Hil al | HMΔ al fere[10] δοξασει

2. δεδωκας .. EGHKΔΛ al mu εδωκας | δωσει c. BEHUYΓΔΛ al plus[80] (L δως) .. ς Ln 49. δωση c. ACGKMSX al mu Cyr (Chr δῷ); D Aug εχη pro δωσ. αυτ.

1 Io 5, 20. *αἰώνιον.* 3 *αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν*
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 *ἐγώ*
5, 36. 4, 34. *σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα*
ποιήσω· 5 *καὶ νῦν δόξασον μὲ σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ*
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 *Ἐφανέρωσά σου*
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 *νῦν*
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 *ὅτι τὰ*
17, 26. 16, 30. *ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω-*
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
14, 16. *έστειλας.* 9 *ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ,*
16, 15. *ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν,* 10 *καὶ τὰ ἐμὰ πάντα*

---

3. *δε* .. om L | *γινωσκουσιν* c. ADGLYΔΛ al .. ς Ln *γινωσκωσιν* c. BCEH KMSUXΓ (*-σκοσιν*) al longe pl | *χ̅ν̅* .. D add *εις τουτον τον κοσμον*

4. *ετελειωσα* c. D (*και το εργ. ετελ.*) EGHKMSUXYΓΔΛ al pler c e g l q vg go syr al Ign[intpl1828] Const Did Ath[423] Bas[3,39] Cyr[txt] Chr Cyp Novat Amb Hil[3] Zeno .. Ln *τελειωσας* c. ABCL al[4] b ff[2] cop aeth[utr] syr[p cod] (ed c.*) Cyr[3] Hier Hil[2] | CDK al Ign[intpl] Const Bas[3,39] Chr[1] (non Ath[423] al) *εδωκας* | *ποιησω* .. U al add *αυτο*

5. D* *πατηρ* | *τον κο. ειναι* (Thdrt[1,1559] *γενεσθαι*, Ir[int] Cyp al *fieret*) .. D *γενεσθαι τον κο.*

6. *δεδωκας* pr c. (B teste Mai) CEGHLMSUXYΓΔΛ al pler Or al .. Ln *εδωκας* c. A(B teste Btl) DK al[2] Eus[ps] Did Chr[3] | *καμοι* c. BY al .. ς Ln *και εμοι* c. rell ut vdtr | *δεδωκ.* sec c. CEGHMSUXYΓΔΛ al pler Or Eus[ps] Cyr Thdrt[1,690] (pr. loco cdd fluct) .. Ln *εδωκ.* c. ABDKL al[n] Chr[1] Did | *τετηρηκαν* c. BDL .. ς *-κασι* (al *ετηρησαν*) c. ACEGHKMSUXY ΓΔΛ etc

7. *εγνωκαν* (A* om *νυν εγν.*) .. UX al mu *-σαν*, S al *-κασιν* .. al[n] it[pler] go sah syr[hr] syr[sch] et[p mg] al Victorin (non vg g cop aeth al Hil) *-κα*, quemadmodum et. Chr refert: *τινὲς μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι - παρ. σ. εστιν.* Similiterque cat[p. 371]: *τινὲς τὸ ἐπαγόμενον Νῦν ἔγνων λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν, ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον* etc | *δεδωκ.* c. CDEGHKLMSUXYΓΔΛ etc .. Ln *εδωκ.* c. AB (*εδωκες*) al[3] | X al[4] *παρα σοι* | *εισιν* c. BCLXY al cop sah (Chr *ησαν*) .. ς Ln *εστιν* c. ADEGHKMSUΓΔΛ al pler Cyr

8. *ρηματα* .. D add *σου*, item 7.[pe] e *μου* | *εδωκας* c. AB(*-κες*)CD al aliq .. ς *δεδωκας* (postea unus A *εδωκα*) c. EGHKLMSUXYΓΔΛ al pler Cyr | *και εγνωσαν* c. BCEGHKLMSUXYΓΔΛ al ut vdtr omn (157. post *αληθ.* pon) it[pler] vg cop sah syr[utr] al mu Cyr Hil .. AD a e (om et. *οτι* sq) q go om, hinc Ln [*κ. εγν.*] (:: pessime exciderunt) | *εξηλθον*: a b e ff[2] q *exierunt*

9. *δεδωκας* .. D *εδωκας* | *σοι* .. H *συ*

σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ
οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸς
σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ- 17, 22.
δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύ- 18, 9. 13, 18.
λαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην 15, 11.

---

10. και τα: L (vitiose) κατα | σα εμα .. D g (vdtr) vg cop sah syr al add εστιν | δεδοξασμαι .. D εδοξασας με

11. ειμι (A p[scr] al post κοσμω pon) εν (D add τουτω, item it[pl]: sed Latini saepe εν τω κοσμω reddunt *in hoc mundo*, quem ad modum et. go articulum exprimere solet) τω κοσμω | ουτοι .. B 229.** 254. αυτοι | καγω c. BC*DLX al Or Cyr .. ς και εγω c. AC***EGHKMSUYΓΔΛ al pler | ερχομαι .. D (c Or) add ουκετι (c Or και ουκετ.) ειμι εν τω κοσμω (hucusque consentiunt c Or omissis reliquis) και εν τω κοσμω ειμι. Similiter e post και ουκ. ειμ. ε. τ. κο. (*et iam non sum in saeculo*) add *et in saeculo sum;* a vero post εν αυτοις sic pergit: *Et hi in hoc mundo sunt, et ego ad te venio; et iam non sum in hoc mundo, et in hoc mundo sunt.* | πατερ .. B πατηρ | εν τ. ον. σου .. D add και οτε ημην μετ αυτων εγω ετηρουν αυτους εν τω ονοματι σου (non mutatis similibus iis quae v. 12. sequuntur) | ᾧ (Gb Sz) c. ABCEGHKLMSYΓΔΛ al pl Ath[440] ex[cdd pler] Cyr al .. ς ους c. D** al f ff[2.] g q vg (exc fu, ubi est *quod* pro *quos*) go cop syr[p] aeth al Ath[ed] (l. l.) Aug Leo (Epiph[279] in haer. Caianor. πάτερ κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς, τήρησον τούτους οὓς δέδωκάς μοι. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐφύλαξα αὐτούς, καὶ οὐδεὶς ἐξ usq ἀπωλείας. Item Epiph[793] οὓς δέδωκάς μοι, πάτερ, ἐφύλαξα αὐτοὺς ἐν τῷ κόσμ.) .. D*UX 157. al[10] fere fu syr al ὅ. Praeterea a b c e ff[2.] Chr (et.[mosc4]) Hil[2] Zen om ᾧ δέδωκας usq καὶ ἡμεῖς. | δεδωκας .. LM al εδωκ. | και ημεις (X add εν, item al[5] syr[p] εν εσμεν) c. B*MSUY al[12] f g vg syr[p] arm Ath[440 bis] ex[cdd pler] Amb Aug .. Ln om και c. AB**C DEGHKLXΓΔΛ al longe pl q go al mu Chr

12. ημην (ΓΛ al ημιν) .. Mai ex B edidit ἤμεν | μετ αυτων c. BC*DL al it[pler] vg cop sah Cyr Hil[2] Aug .. ς (Gb[o]) add εν τω κοσμω c. AC*** EGHKMSUXYΓΔΛ al pler f q go syr[utr] al Chr (om με. αυτ.) Hier (ante μετ) | ᾧ c. BC*L al (cop sah *in nomine tuo quod*) Cyr .. ς Ln ους c. AC***DEGHKMSUXYΓΔΛ etc (syr[p] *quod dedisti mihi* omisso postea αυτους) | C εδωκας | και εφυλ. c. BC*L al d sah arm Cyr Hil .. ς om και, Ln [και], c. AC***D[gr]EGHKMSUXYΓΔΛ al pler it vg cop al mu | KΓ al απολετο | XYΛ al απωλιας

13. εν (D add τουτω, item it[pl]: cf ad v. 11.) τω κοσμ. | εν αυτοις c. C***DEGHKLMSUYΓΔΛ al certe pler Cyr al .. ABX εν εαυτοις, C* εν ταις καρδιαις εαυτων

ἐν αὐτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος
15, 18 s. ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
Mt 6, 13. ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου,
ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
11. εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν
τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπ-
έστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
He 2, 11. 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια-
σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα
πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ

---

14. D εγω δε εδωκα τ. λ. σ. εν αυτοις | D al[6] a e q μισει | εισιν εκ .. D itpl (vide ad v. 11.) add τουτου | καθως usq κοσμου .. D al aliq b c e om (sed d antea *sum* pro εισιν)

15. B teste Maio consentit cum editis, sed ex altera Btl[1] suppleta habet in mg: αλλ ινα τηρησης αυτους εκ του κοσμου, in textu vero pergi dicitur εκ του πονηρου ουκ εισιν. Similiter Bartoloccius testatur pro ινα τηρησης α. εκ τ. πονηρου legi ινα τηρησεις αυτ. εκ του κοσμου. Spectat huc Ath[525]: πατερ αγιε, τηρησον αυτους εκ του κοσμου. | αρης .. K al αρεις, UΔ αρις. Y om ουκ ερωτω usq αρ. αυτ. ε. τ. κοσμ. Similes omissiones et. in paucis testib. aliis.

16. εκ .. D itpl (vide ad v. 11.) add τουτου | εγω .. D 69. 97. itpm vg (sed non fu*) cop sah καγω | ουκ ειμι h. l. c. ABCDLXΔ al it vg cop sah arm syr al Cyr Chr (et. mosc6) .. ς post κοσμου c. EGHKMSUYΓΛ al pler go syrp al

17. τη .. B Cyrtxt (noncom) om | σου c. C***EGHKMSUXYΓΔΛ al fere omn q cop syrutr al Did[160] Dialtrin bis (ap Thdrt[5,1024. 1049.]) Chr cat (:: id quod minime alienam manum prodit) .. Gb[oo] et Ln om c. ABC*DL 1. al itpler vg go sah Cyr (sed in comm add τη ση) Didint Amb Victorin Aug | αληθεια .. B praem ἡ

18. εις bis .. D itpl (cf ad v. 11.) add τουτον

19. εγω (131. post αγιαζω pon, cop post εμ.) .. A al aliq b c e q fos (g for *rogo* pro *ego*) sah Did Ath[698] (sed[697] et[355] eddpler add εγω) Chr (et. mosc6) om, hinc Ln [ε.] | ωσιν και (a b e Did[1] Victorin om) αυτ. c. (Gb'') ABC*DKLXY al[13] it vg go cop arm al Ath[355. 697. 698.] Did[2] Cyr .. ς και αυτοι (Chr om κ. α.) ωσιν c. C***EGHMSUΓΔΛ al longe pl sah syrp al

20. των (X al plus[10] arm syrp mg praem παντων) πιστευοντων (Gb Sz) c. ABCD*EGHKLMSUXYΓΔΛ al longe pl (al τ. πεπιστευκοτων) b go cop syrutr al Ath[449] Cyr Chr al .. ς τ. πιστευσοντων c. D** al mu d itpler vg sah al Bas[1] Cyp Hil | A om δια τ. λογ. αυτ.

21. παντες εν .. C* om εν | πατηρ c. BD (:: cf infra vv. 24 et 25.) .. ς

αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
22 *κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν* 11.
καθὼς ἡμεῖς ἕν, 23 *ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-*
λειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ
ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 *πατήρ, ὃ δέδωκάς* 12, 26. 14, 3.
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
καταβολῆς κόσμου· 25 (154.8) *πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ* 16, 3.
ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, (155.10) *καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με* 17, 8.

(Ln ex err. de B, 49.) *πατερ* c. ACEGHKLMSUXYΓΔΛ etc | *εν ημιν* (Gb'') c. BC*D a b c e sah arm Eus[marc368] et[sq bis] Ath[449] ex[cdd2] Hil[4] Vig .. ς add *εν*, Ln [*ε.*] c. AC***EGHKLMSUXYΓΔΛ al certe pler (d[scr] om *ε. ημ.*) it[mu] vg go cop syr[utr] al Clem Or[2] Eus[marc365] Ath[449] (sed vide ante) et[455] Cyr Thdrt[3,847] Or[int3,42] Cyp Hil[1] al mu | *πιστευση* (et. Or Ath al) .. BC* Clem *πιστευη*

22. *καγω* c. BC*DLX al Clem Eus[marc364] Cyr Chr .. ς *και εγω* c. AC***EGHKMSUYΓΔΛ al pler | *δεδωκας* c. BCEGHKLMSUXYΓΔΛ al longe pl Eus[marc1] Cyr .. AD al mu Clem Hipp Eus[marc1] Chr *εδωκας* (Ln) | *δεδωκα* (et. Clem Eus[2] Cyr) .. AKM al aliq Hipp[458] Chr *εδωκα* | *ωσιν* (D add *το*) *εν* | *ημεις εν* c. BC*DL al e mm (*sicut et nos* omisso *ἕν*) sl[2.3.] Clem Eus[marc368bis] Hipp[458] Cyr[3] (sed non[txt] ad h. l.) .. ς (Gb[0]) Ln add *εσμεν* c. AC***EGHKMSUXYΓΔΛ al pler vv pler (c *sicut sumus nos unum*) Eus[marc366] Cyr[txt] Hil Amb al

23. *εγω εν αυτ. και συ ε. εμοι* .. D 59. *συ εν εμοι καγω εν αυτοις* | D Eus[marc366] et[368] Chr (et.[mosc4]) *εις το εν* | *ινα* sec c. BCDLX al a e g cop pers[p] al Or Hipp[458] Eus[marc365bis] Cyr Chr (et.[mosc5]) Amb .. ς *και ινα* c. AEGHKMSUYΓΔΛ al pler it[pl] vg go sah syr[utr] al | *γινωσκη* .. HKΓΛ al mu *-σκει* | *ηγαπησας* pr (et. it[pler] vg go sah syr[sch] et[p mg] al Clem Eus Cyr Amb Aug Hier[1]) .. D al[7] a b gat cop syr[cdd aliq] syr[p txt] aeth ar[e] et[ro] Chr Hier[1] *ηγαπησα* (Gb')

24. *πατηρ* c. AB .. ς 49. *πατερ* c. unc rell aliisq rell ut vdtr omn | *ὅ* c. BD vg[cdd] (ap Ln) go cop .. ς (Ln) *οὕς* c. ACEGHKLMSUXYΓΔΛ al ut vdtr omn vv pl Chr Eus[marc366] Cyr Thdrt[4,450] Cyp Hil al | *δεδωκας* pr c. BCDEGHKLMSUXYΓΔΛ etc .. Ln (ex err.) *εδωκας* c. A al pauc Thdrt[4,450] Chr (et.[mosc6]) | *κακεινοι* .. AKU al Thdrt[450] *και εκεινοι* (Cyr Chr [et.[mosc6]] *και αυτοι*) | G *θεωρησωσιν* | *την εμην* .. D 91. Cyp[1] om | *ην δεδωκας* c. ACDHLMXΔ al plus[60] Eus Hipp Cyr .. ς *ην εδωκας* c. BEGKSUYΓΛ al pm Thdrt[4,450]

25. *πατηρ* (c. AB ; ς 49. *πατερ* c. rell ut vdtr) *δικ.* (2. d *αγιε*) *και* (D it[mu] vg [sed non am fu for ing al] cop [sed non cop[dz]] sah al om) *ο κοσμ.* (D add *τουτος*, item a f al *hic mundus*) *σ. ο. ε. εγω δε σε* (A om) *εγνων* (D *εγνωκα*) *κ. ο. εγνωσαν* .. Const[8,1,1.] itemque Hipp[500] *πάτερ ἅγιε, εἰ καὶ ὁ κόσμ. σε οὐκ ἔγνω, ἀλλ' ἐγώ σε ἔγνων καὶ οὗτοί σε ἔγνωσαν* (rell non adduntur)

15, 9. ἀπέστειλας· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω,
ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

Mt 26, 36 ss. Mc 14, 32 ss. Lc 22, 39 ss. 1 (156.1) Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσ-
ῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 (157.10) ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας
Lc 21, 37. ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 (158.1) ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖ-
ραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ
μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 (159.10) Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζη-
τεῖτε; 5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς
Ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ

---

26. ἣν (Aug: „non est usitata locutio Dilectio quam dilexisti me“ – „usitate quippe diceretur Dilectio qua dilexisti me. De Graeco quidem ista translata est.“) .. D η, item *qua* it vg

XVIII. 1. ις c. BL* .. ς Ln ο ις c. rell ut vdtr | των κεδρ. c. BCEGHKLM UXΥΓΛ al pler (al⁹ των κενδρων, 9. τ. δενδρων) Or Cyr Chr [cf *Βασ. β'* 15, 23. *Βασ. γ'* 15, 13. etc] .. D a b cop sah του κεδρου (*cedri*, cop *arboris cedri*) .. Gb Sz Ln τοῦ Κεδρών (it^pl vg *cedron* vel ut e q *caedron*) c. ASΔ 123. vv pl Hier Amb [cf Ioseph. Antiqq 8. 1, 5.]

2. G om δε (cop *et Iudas - sciebat quoque*) | D ο παραδιδων | ις c. BLX al, item A praemisso και .. ς Ln ο ις c. ADKU al mu Cyr (Chr om plane), item EGHMSYΓΛ al pl και ο ις | εκει .. B post αυτου pon, D a post συνηχθ.

3. Ln και των φαρισ. c. B Or¹; item DL it^aliq for fos al Cyr¹ και εκ των φαρ.

4. ουν .. DLX al it^pl fos mt go cop syr al Cyr¹ δε | ειδως (C ιδως) .. D 69. 90. 124. 157. syr^hr aeth^ro ιδων (D ειδ.) | Y al om τα | ερχομενα .. Δ al¹⁰ fere Thph επερχ. | εξηλθ. και λεγει c. BC*D 1. 2.^pe al it^pler vg sah al (b vg^ed et^cdd aliq *processit et dixit*, item syr^utr) Or² Cyr (ad h. l.) Chr¹ (et.^mosc5) Aug .. ς εξελθων ειπεν c. AC***EGKLMSUXΥΓΔΛ al pler f go cop al (Chr¹ [et.^mosc5] εξελθων λεγει)

5. απεκριθ. (X add και ειπον) αυτω | ναζωραιον .. D it^pm vg ναζαρηνον (item it^pm vg v. 7.) | λεγει αυτοις c. BD al⁵ a b e Or² (sed B a pergunt εγω ειμι ιησους) .. ς Ln add ο ις c. ACEGKLMSUXΓΔΛ etc | AD GXΔ al ιστηκει

6. ουν .. A 13. om | οτι c. CEG*,*KMSUYΓΔΛ al pler go (cop) Or Cyr ..

ἔπεσαν χαμαί. 7 *πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς Τίνα ζητεῖτε; οἱ*
δὲ εἶπον Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν*
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 *ἵνα*
πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ 17, 12.
αὐτῶν οὐδένα. 10 ($^{160.1}$) *Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλ-* Mt 26, 51 ss. Mc 14, 47. Lc 22, 50 s.
κυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 ($^{161.1}$) *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς*
τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; Mt 26, 42.
12 ($^{162.1}$) *Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν* Mt 26, 57. Mc 14, 53.
Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 ($^{163.10}$) *καὶ* Lc 22, 54.
ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ

Gb^{0} Ln om c. ABDLX al^{9} it vg al (Or$^{1 \text{ libere}}$) | *απηλθαν* c. BD .. ς *-λθον* c. rell ut vdtr | *επεσαν* c. BCDE*LX al .. ς *-σον* c. AE**KMSUY ΓΔΛ etc (G*** *απηλθεν* et *επεσεν*) | AC *χαμε*

7. *επηρωτ. αυτ.* c. ABCLUXY al fere^{10} e f q al vg (sed non am fu ing for al) cop sah syr^{p} arm al Or Cyr (Chr *λεγει αυτοις*) .. ς *αυτους* (al mu *-τοις*) *επηρ.* c. DEG***KMSΓΔΛ al pler it^{pm} am fu for ing al go al. Praeterea D c sah al add *λεγων* | *οι δε ειπον* (D *-παν*) .. D Or^{1} add *παλιν*

8. $\overline{\iota\varsigma}$ (Gb'') c. ABCEG***KLMSUYΓΔΛ al longe pl (al aliq om) Cyr Thph .. ς ο $\overline{\iota\varsigma}$ c. min; sed DX al plus^{10} f q fos sah arm al Or *αυτοις ο* $\overline{\iota\varsigma}$

9. *δεδωκας* .. D al *εδωκ.* | *ουκ απωλ.* (EL al *απολεσα*) *εξ αυτων* (A *αυτου*) *ουδενα* .. D *εξ αυτ. ουδ. απωλ.* (e *nemine* [corrige *-nem*] *perdidi ex illis*)

10. *σιμ. ουν* .. D *τοτε σιμων*, item it^{aliq} *Simon autem*, go *verum Simon* | K*Γ al *ηλκυσεν* | *τ. του αρχ. δουλον* .. D 242. it^{pl} al Arn *τ. δουλ. του αρχ.* | *ωταριον* (Schu „haud dubie recte") c. BC*LX syr$^{p\ mg}$ (it vg *auriculam*) .. ς (Ln) *ωτιον* c. AC***DEG***KMSUYΓΔΛ al ut vdtr omn Cyr | *ονομα* (DX al praem *το*) *τω δουλω* (D al aliq it^{mu} *του δουλου εκεινου*, q for al *servi*, 13. al f ff^{2} *τω δουλω εκεινω*)

11. *την μαχαιρ.* (Gb Sz) c. ABCDEKLMSUXYΓΔΛ al pl it^{pler} am em fu for ing al go cop arm syr^{utr} al mu Nonn Oros .. ς add *σου* c. min mu e vg (et. fos gat mm mt tol) sah al Cyr Hil | *θηκην* .. X al^{7} it^{pm} mt cop al Cyr add *αυτης* | *δεδωκεν* .. DΔ al Chr (et.$^{mosc\,5}$) *εδωκεν*

13. *απηγαγον* c. ACEG***KLMSUXYΓΔΛ al pler (it^{pler} vg syr^{utr} *adduxerunt*) Chr Cyr .. Ln *ηγαγον* c. BD al^{6} a go cop | *αυτον* c. AC***EKLMSUYΓΔ al pler it^{pl} vg go cop al mu .. 49. om, Ln [*α.*], c. BC*DG***XΔ al a c ff^{2} Cyr Chr Thph | G*** *αναν* (item G v. 24.) | *γαρ* .. G*** syr^{p} *δε* | c (postea *καϊαφ.*) D (in seqq D*** *καϊαφ.*) it vg (non am fu; sed fu variat) *καϊφα*. Ceterum post *πρωτον* 225. add *απεστειλεν ουν αυτον ο αννας δεδεμενον προς καιαφαν τον αρχιερεα*. Eadem post *εκεινου*

11, 50. Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτου ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφας
ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπο-
Mt 26, 58 pp. λέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 (164.4) Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων
20, 2. Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. (165.10) ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν
γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέως, 16 (166.1) ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.
(167.10) ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως
Mt 26, 69 pp. καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 (168.1) λέγει
οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος Οὐκ εἰμί. 18 (169.10)
εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες,
ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ᾽ αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς
καὶ θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 (170.1)
Mt 26, 55 pp. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰου-

---

habet syr^p mg (sed cod. Bars. in ipso txtu habet). Item post εκεινου add Cyr : απεστειλαν δε αυτον δεδεμενον προς καιαφ. τον αρχ. (:: cf v. 24.)

14. απολεσθαι c. AC**EG***KMSUYΓΔΛ al longe pl syr^p txt go .. Gb" Ln αποθανειν c. BC*D***LX al^13 vv pler Cyr Chr Nonn Chron^411 (:: ex 11, 50.)

15. τω ιησου .. C* αυτοις | ο αλλος c. CEG***KLMSUXYΓΔΛ etc .. Ln om (Gb°) ὁ c. AB(teste Vercell.)D*** al^5 Nonn (it vg go cop sah syr^utr al *alius*; v. 16. it^pl *ille alius*, vv al om, al *ille*) | ην γνωστος .. B it^pl al γν. ην

16. AD***XΔ al ιστηκει | Γ al plus^20 προς την θυραν (sed Γ c^scr x^scr -ρα) | ο αλλος (al mu vv aliq εκεινος, cf ad v. 15.) .. Y 254. cop sah aeth om | ο γνωστ. του αρχ. c. BC*LX (sed X ος ην pro ὁ) cop .. ς Ln ος ην γν. τω αρχιερει c. AC**D***EG***KMSUYΓΔΛ etc (sah *quem pontifex noverat*)

17. τω πετρ. h. l. c. BC*LX al b c ff^2 g vg Cyr .. ς post θυρωρος c. AC***D***EG***KMSUYΓΔΛ al pler vv pler

18. AXYΔ al ιστηκ. et KΔ al -κησαν | δε .. L arm om | ψῦχος : ita Δ al; sed pler (ut EKMΓ) ψύχος | ην δε μετ αυτ. (13. al it^mu vg cop syr^p c.* al add και) ο πετρ. c. AD***EG***HKMSUYΓΔΛ etc .. Ln ην δε και ο πετρ. μ. αυτ. c. BCLX al aliq a syr arm al Cyr (sed εστως με. αυτ.) | Y εστηκως, K εστως supra lineam suppletum habet

20. αυτω (for *eis*) .. C al^2 a b fos om, hinc Ln [α.] | ις c. BD***L .. ς Ln ο ις c. ACEGHKMSUXYΓΔΛ etc | B* παρητια | λελαληκα c. ABC*LXYΔ

δαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21 (171.10) τί με
ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι
οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 (172.1) ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρ-
εστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών Οὕτως
ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 (173.10) ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κα-
κῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέ-
ρεις; 24 (174.1) Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊά-
φαν τὸν ἀρχιερέα. 25 (175.1) Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ Mt 26, 71—75. Mc 14, 70—72. Lc 22, 58—62.
θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν
δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον
Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνή-
σατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

---

al[10] fere Cyr .. ς ελαλησα c. C***D*,*EGHKMSUΓΛ al pler Chr | εν (Gb Sz) c. ABCD*,*EGHKLMSUXYΓΔ al longe pl .. ς εν τη c. Δ al mu Cyr | παντες (Gb) c. ABC*LX al plus[20] it[pler] vg cop sah syr arm aeth al mu Cyr (om οι sq) Bas Nonn Or[int 3, 906] .. ς Sz 49. παντοτε (Schu „valde placet ap. Io.") c. C***D*,*EG (H πάντε) KMSUYΓΔΛ al longe pl q go syr[p] al[recent] Thph .. ς[e] παντοθεν c. min ut vdtr pauc | א 33. al[10] fere arm al συνηρχοντο

21. ερωτας c. ABC*LXY 33. al Cyr Chr[mosc5] .. ς επερωτας c. C***D*,*EGHKMSUΓΔΛ al pler Chr[montf] | ερωτησον c. BC*LX 1. 69. 124. 249. 299. 2.[pe] Cyr Chr (et.[mosc5]) .. ς επερωτησον c. AC***D*,*EGHKMSUYΓΔΛ al pler | α (al pauc τι) ειπον .. X τι ελαλησα

22. δε .. X al[3] a cop om (syr και ταυτα) | εις παρεστηκως των υπηρ. (a ff[2] g vg *unus adstans ministrorum* [a ff[2] *ex ministris*]) c. B a ff[2] g vg Cyr .. ς (49.) εις των υπ. παρεστηκως c. AC***D*,*EGHKMSUΓΔΛ al longe pl q go sah syr[utr] al .. C*LXY al b c f cop al εις των παρεστωτων (Y al -στηκοτων) υπηρετων (cop υπηρ. παρεστ.) | αποκρινη .. MUΔ al mu -νει

23. ις c. BC*L b[scr] o[scr] al .. ς ο ις c. AC***D*,*EGHKMSUXYΓΔΛ etc

24. απεστειλεν c. AC***D*,*EGHKMSUYΓΔ al plus[65] q pers[w] Thph .. ς[e] (= ς Gb Sz) Ln add ουν c. BC*LXΔ al vix mu a b f ff[2] syr[p] Cyr; item al[16] sah syr απ. δε, c g vg aeth pers[p] *et misit*, go cop *tunc misit* | ὁ .. D*,*Γ al om | Δ al καιαφα | H αρχιερεαν

25. X al Chr om σιμων | ειπον .. Δ ειπεν | αυτου ει .. C* ει εκεινου, C** ει του ανθρωπου εκεινου | ηρνησατο .. add ουν C***EGMYΓΔΛ al fere[100] Thph (item a f go cop δε, c syr al *et ille negavit*) | ειπεν .. Δ al λεγει

26. συγγεν. (K συγκενης, Δ συνγ.) ων ου .. LX al it[aliq] vg arm al ο συγγενης ου | CKMXYΔ al ιδον

27. πετρος c. ABC*D*,*EGKLYΓΔΛ al pl Cyr .. ς (Gb[0]) praem ὁ HMSUX al pm

Mt 27, 1 ss. Mc 15, 1 ss. 28 (176.1) Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ
Lc 23, 1 ss. πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· (177.10) καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ
πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλ' ἵνα φάγωσιν τὸ πάσχα. 29
ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν Τίνα κατηγορίαν
φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν
αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν
12, 32. νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ
Mt 20, 19 pp. ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ,
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 (178.1)
Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

---

28. ουν (f g go syr δε, sah *post haec*) : ita et. Cyr Chr Chron[10] et[411] .. LMU al plus[40] (itemque evgll) b Or Thph om, hinc Gb[00] | πρωι (Gb'') c. ABCD**LMUXΛΔ al fere[100] Cyr Chron[411] al .. ς πρωια c. EGHKSΓ al pm Chr Chron[11] (sed ed. Par. πρωι) | αλλ ινα c. C**EGHKLMSUXYΓΑ al fere omn it[mu] Cyr Chron[bis] .. ABC*D**Δ al pauc it[mu] vg go sah al αλλα (Ln)

29. πιλατος .. ad AD, quos plerumque πειλατος exhibere iam ad priora evv notatum est, accedit ubique ut vdtr B, item plerumque et. C et I. Quorum ex auctoritate testium ubique πειλατος edendum esse existimo. | προς αυτους c. AC***D**EGHKMSUYΓΔΛ al pl q cop sah al Cyr in[edd prior] .. BC*LX al[10] fere for syr et syr[p] c.* al (go ante ὁ Πιλ.) Cyr (ed. Par. 1638.) praem εξω (Ln), idem add al mu it[pl] vg al Nonn | φησιν (Gb') c. BC*LX 1. 33. al Cyr (Chr[libere]) .. ς Ln ειπεν c. AC***D**EGHKMSUYΓΔΛ al pler it vg al mu | κατα (it[mu] *de hoc homine*) .. B om, hinc Ln [κ.]

30. ειπαν c. BC .. ς -πον c. rell ut vdtr | κακον ποιων c. BL e (*mali aliquid faciens*) sah (*fecisset malum*), item Nonn[vdtr] (εἰ μὴ ἔην τελέσας ἄφατον κακόν), item C* 33. al a (*male faciens*) κακοποιων .. ς Ln κακοποιος (Y -ποιως) c. AC***D**EGHKMSUXYΓΔΛ al pler it[pl] vg (habent *malefactor*) etc Eus[ps] Chr (Ath[873] κακουργος)

31. ουν (145.* sah δε, go *tunc dixit*) .. 254. a b e cop syr al om, Ln [ο.] ex err. de C | πιλατος c. BC* .. ς (Ln ignorans C) praem ὁ (:: at solet dici) c. rell ut vdtr | ειπον c. BC al e q cop sah arm syr perss al Or .. ς add ουν c. EGHLMSXYΓΔΛ al pl it[pler] vg Cyr Chr; item AD**KΓ al go syr[p] δε

32. ιυ .. LΔ 59. 259. θεου, 245. 435. go Chr (et.[mosc 4]) κυριου | ημελλεν .. KL al fere[50] εμελλ.

33. παλιν h. l. (Schu „bene") c. BC*D**LXYΔ al fere[10] it vg arm Cyr (cop *iterum venit Pil. intro in praet.*) .. ς post πραιτωρ. c. AEGHKMSΓΛ al longe pl syr[p] (go *ivit in praet. iterum Pil.*) :: cf 19, 9. .. C*** 33. al pauc sah syr perss om | αυτω .. A αυτοις | Y* om ὁ ante βασ.

34 (179.10) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι
σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός
εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί
ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ
τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή,
οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰου-
δαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 (180.1)
εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. (181.10) ἐγὼ εἰς τοῦτο γε-
γέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ 8, 47.
ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38
λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν
ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, (182.9) καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδε- 19, 4.
μίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 (183.4) ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν Mt 27, 15 ss. Mc 15, 6 ss. Lc 23, 17 ss.

---

34. *απεκριθη* (D*,* it[pm] am fu for ing mt al praem *και*; AD*,*U 1. 33. 157. 299. 2.[pe] al[5] *απεκρινατο*) c. ABC*D*,*LMUXY al[10] fere it[pler] vg go cop sah syr[p] al Cyr .. ς (Gb[00]) add *αυτω* c. C***EGHKSΓΔΛ al pler c syr al | *ις* c. BLX al aliq Cyr .. ς *ο ις* c. unc rell aliisq pler | *αφ εαυτου* c. AC**D*,*EGHKMSUXYΓΔΛ al ut vdtr omn .. BC*L Cyr Chr (et.[mosc 0]) *απο σεαυτου* (Chr *σαυτου*) : ita Ln | *συ* .. D*,* 59. it[pl] vg sah arm al Chr om | M al plus[15] aeth *αλλος* (M *αλλο*) *σοι ειπεν* | *σοι ειπον* .. BC*D*,*L vg (sed non am fu for ing al) cop sah syr[utr] al Cyr *ειπ. σοι*

35. *εμοι* .. A *μοι*

36. *ις* c. ABCD*,*EGHKLMUXYΓΛ al pl Cyr Thph .. ς (Gb[00]) praem *ὁ* c. S?Δ al mu | *η βασ. η εμη* sec loco .. D*,* al Chr[mosc 1] *η εμη βασ.* | *αν* h. l. (et. Or al, item Hier accuratissime *ministri utique mei*; it[mu] vg[ed] et[cdd aliq] *min. mei utique*, sed a b e am al sah al Cyp non exprim *αν*) .. B(sed habet supr. lin. suppletum)LX al[7] Or[3] Cyr Chr post *ηγωνιζ.* pon

37. *απεκριθη* .. U praem *και*, K syr Cyr add *αυτω* | *ις* c. LXΔΛ al[50] fere .. ς Ln *ο ις* c. ABD*,*EGHKMSUYΓ al pl Cyr | *εγω. εγω* c. AEGHKMSUXΓΔΛ al pl it[pl] vg go cop sah al .. Ln *εγω.* [*εγω*] : om enim alterum BD*,*LY al plus[10] a c fos arm syr[p] (e syr utrumq om) Cyr Chr Cyp Amb | *γεγεννημαι* (Γ al *γεγενημ.*) .. A praem *και*

38. *ευρ. εν α. αιτ.* c. BLX al b c e ff[2] g vg (a *nullam in illo invenio causam*; cop sah *non invenio ullam causam in eo*, f Quaest *null. inv. caus. in eo*) Cyr .. ς *αιτ. ευρ. εν αυτ.* c. AEGHKMSUΓΔΛ al longe pl q syr[utr] al Chr; item D*,* al Const *αιτ. εν αυτ.* (Const Chr[com] *κατ αυτου*) *ευρ.*

39. *συνηθ. υμιν* (al aliq *ημιν*) .. L *συνηθ. υμων* | *υμιν* pr h. l. c. AEGH MSYΓΛ al longe pl go .. BD*,*KLUXΔ al mu it vg arm syr[utr] al Cyr

ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 (184.1) *ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.*

XIX.

Lc 23, 16. 1 (185.4) *Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-*
Mt 27, 26 ss. Mc 15, 15 ss. *γωσεν.* 2 *καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν*
ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτόν, 3 *καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον Χαῖρε ὁ βασιλεὺς*
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 (186.9) *Ἐξῆλθεν*
18, 38. *πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,*
ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν εὑρίσκω. 5 *ἐξῆλθεν οὖν*

---

post *απολυσω* (Ln); item *υμιν* sec h. l. c. EGHMSΓΔΛ al longe pl .. ABD*,*KLUXY al mu it vg go arm syr[utr] al Cyr post *απολ.* (Ln); al aliq Chr om *υμιν* utroq loco :: cf Mc[1] et Mt[1] ll. pp. | *εν* .. B om (teste Maio) | *βουλ. ουν* .. KUY al aliq add *ινα*

40. LM *εκραυασαν*. Item 19, 6 et 12. | *ουν* .. S al[15] fere vv aliq Aug om | *παλιν* .. GKU 1. 13. 33. 69. 124. al fere[45] it[pl] cop sah syr arm al mu Chr Nonn om | *παντες* (D*,* post *λεγ.* pon) .. BLX al[15] (Or[libere]) om | *τον* .. D*,* om | *ὁ* .. D*,* om

XIX. 1. *ελαβ.* (Y al post *ο πιλ.*) *ο πιλ. τον ιν και εμαστιγωσ.* (MUXΓ al *εμαστηγ.*) .. LX al a cop sah *ο πιλ. λαβων τον ιν εμαστ.* (syr *tunc Pilatus flagellavit Iesum*)

2. *αυτου τη κεφαλη* .. A(H)U al *αυτου* (H post *κεφ.*) *επι την κεφαλην*, c f q *in* (c *super*) *caput* (q *-ud*) *eius*

3. *και ηρχοντ. πρ. αυτ.* c. BLUXΛ al plus[20] it[pler] vg cop sah syr[p] et[hr] arm aeth al Cyr Nonn Aug .. ς om c. AD*,*EGHKMSYΓΔ al longe pl f q go syr al | *εδιδοσαν* (LX *-ωσαν*) c. BLX 1. 22. Cyr .. ς *εδιδουν* (K *-δου*) c. AD*,*EGHKMSUYΓΔΛ al pler

4. *εξηλθεν* (Gb) c. D*,*Γ 1. 106. 157. 2.[pe] y[scr] al[3] ac plur a c e f g q am em fu for fos ing gat mt al go cop sah arm syr[p] perss .. ς 49. *εξηλθ. ουν* c. EGHMSUYΔΛ al longe pl b ff[2.] vg[ed]; item Ln *και εξηλθ.* c. ABKLX al[8] syr aeth Cyr (:: grave est in auctoritate testimonii pensanda quod cum D*,* [qui quidem ex ipso D fluxisse vdtr] et Γ consentiunt min ii qui codicum BL solent socii esse. Accedit vero et. insignis antiquorum interpretum consensio.) | *παλιν* .. 258.* 346. 47.[ev] b ff[2.] go pers[p] Thph om | *εξω* (LX al it[plur] vg post *ο Πιλ.*, Y ante *παλιν* pon) .. 106. 131. 249. al[6] e om | *αιτ. εν αυτ. ουδεμ.* (127. al *ουχ*) *ευρ.* c. LXY 157. 250. 299. (item 127. al); similiter A 122. al *ουδ. εν αυτ. αιτ. ευρ.* .. B 33. Cyr *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω* (Ln), item ς *εν*

ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν
ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. 6 (188.1) ὅτε οὖν ἴδον Mt 27, 23 pp.
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύρω-
σον σταύρωσον. (189.10) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· (190.9) ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ 18, 31.
αἰτίαν. 7 (191.10) ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμον *Lev 24, 16.
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 (192.4) Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν 10, 33. Mt 26, 63 ss. pp.
λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδω- Mt 27, 12 ss. Mc 15, 4 s.
κεν αὐτῷ. 10 (193.10) λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ
οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί

αυτ. ουδ. αιτ. ευρ. c. D*,*EG(post *εν αυτω* hiat)HKMSUΓΔΛ al pl am fu fos mt tol al go syr[p]. Variant al aliq ac vv pl libere

5. *ο ις* .. B om *ὁ* | *εξω* (KUΛ al[20] q al ante *ο ις*) .. 235. it[aliq] vg (sed non for al) al om | *ιδε* c. AD*,*EGHKMSUΓΔΛ etc .. BLXY 1. 33. al? Cyr Hesych[presb] in cat[390] *ιδου* | *ο ανθρωπος* .. B om *ὁ* teste Mai.

6. *ιδον* (Y *-εν*) c. AD*,*KLMXYΛ al .. ς Ln 49. *ειδον* c. BEHSUΓΔ al pl | *οι αρχ.* .. Y 299. al[4] praem *ο οχλος και* | *εκραυγασαν*: vide ad 18, 40. | *σταυρ. σταυρ.* c. BL 1. al am ing em for tol mt sl[2.3.] Cyr[txt] et[com] (Chr[mosc cdd] ut vdtr) Hil Cassiod .. Gb Sz Ln add *αυτον* c. AD*,*EHKMSUXYΓΔΛ al longe pl vv longe pl (e Quaest[1] *crucifigatur*) Const Chr[edd] Thph Amb Aug (Hier *talem* pro *eum*) (:: cf v. 15. Mc 15, 13. Lc 23, 21.) | LΔ *ουκ ευρισκ.*

7. *ημων* c. AEHKMSUXYΛ al ut vdtr omn q go cop sah syr[utr] al mu Cyr .. BD*,*LΔ it[pler] vg Or Hil al om (Ln) | *υιον* .. SΔΛ 127. al[25] fere go post *θεου* pon | *θεου* (ς Gb Sz) c. ABD*,*EHKLMSUXYΔΛ al longe pl Or Cyr Chr .. ς[e] praem *του* c. min aliq | *εαυτον* (M *αὑτον*) h. l. c. BL MXY 1. 124. 249. 346. 48.[ev] al aliq it vg Or Cyr (Chr post *εποιησ.*) Cyp .. ς ante *υιον* c. AD*,*EHKSUΔΛ al longe pl

8. *τουτον τον λογον* .. H *-των των -γων*

9. *παλιν* : M[mg**] habet *πιλατος*, quod pro *παλιν και* in usum eccles. adpictum esse videtur, ita ut a verbis *ο Πιλ. λεγει* lectionis initium fieret. Miro modo hunc in locum Chr sic : *οὐκέτι αὐτὸν ἐρωτᾷ Τί ἐποίησας; ἀλλ' ἄνωθεν πάλιν ὑπὸ τοῦ φόβου κατασειόμενος ποιεῖται τὴν ἐξέτασιν λέγων Εἶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνατο.*

10. *λεγει* (Gb improbante Schu) c. A 28. 69. 124. 346. 435. y[scr] al[25] fere q cop arm syr perss sl[2.3.] Cyr .. ς (Ln) add *ουν* c. BD*,*EHKLMSUXYΔΛ al pl it[pler] vg sah syr[p] al (go *tunc dix. ei;* aeth *et dix. ei*) | *απολ. σε* et *σταυρ. σε* hoc ordine c. ABE* e syr (96. 250. syr[p] om *κ. εξ. εχ. σταυρ. σε*) .. ς *σταυρ. σε* et *απολ. σε* c. D*,*E(ipse* se corr.)HKLMSUXYΔΛ etc

σε; 11 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν*
εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι
μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 *ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολῦσαι*
αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς,
οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει
τῷ Καίσαρι. 13 *ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγα-*
γεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμε-
νον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 *ἦν δὲ παρασκευὴ*
τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασι-

---

11. *απεκριθη* (et. it^{pler} vg go cop syr^{p} al) .. BD*✱*L 1. 33. 249. a c sah syr pers^{p} (aeth) Cyr add *αυτω*, hinc Ln [*α.*] | *ις̅* c. BD*✱*EHKUXY* al plus^{50} .. ς (Gb^{oo}) praem *ὁ* c. ALMSY**ΔΛ al pl Cyr | *ειχες* .. AD*✱*LYΛ al^{10} cop *εχεις* | *κατ εμου* h. l. c. BD*✱*KLX 1. 33. 124. 157. 2.^{pe} it^{pler} vg arm; item Y al q (et f *in me ullam potest.*) ante *εξουσιαν* .. ς post *ουδεμιαν* c. AEHMSUΔΛ** al pl go al mu Cyr .. A* al^{5} Ir^{int} Hil al om *ουδεμιαν*, Chr Thdrt^{2,806} om *κατ εμ. ουδ.* | *σοι* (X om) *δεδομενον* (K al barb^{ev} *δεδωμ.*) hoc ord. c. AEΠIKMSUΔΛ al certe pler Cyr Chr Thdrt .. BD*✱*LY al? *δεδομ. σοι* (Ln) .. a c ff$^{2.}$ q Ir^{int} Cyp^{2} Hil Amb Ambrst *dat.* (*data* vel *datum*) *tibi fuisset* (*esset*); b *esset tibi data*; e Cyp^{1} *dat. esset tibi;* am al mu *tibi esset datum*, f vg^{ed} *tib. dat. fuisset* (*esset* vg) | *ο παραδιδους* c. AD*✱*HIKLMSX al pler go Cyr Chr .. BEU (ni fallor) ΔΛ al *ο παραδους* (A *-δός*) : Ln. Item it vg *qui tradidit*, nec aliter vv pl | *μειζονα* .. U *μειζω̅*, L *μιζον* (sequente *α-*)

12. *εζητ. ο Πιλ.* (K al post *αυτον* pon) c. AD*✱*EHISUYΔΛ al pler f q vg go syr^{utr} al Cyr .. BLMX al it^{pl} (b om *ο πιλ.*) cop sah *ο πιλ. εζητ.* (Ln) | *εκραυγαζον* (A *εκρυγ.*, LM *εκραυαζ.*) c. AILMY 1. 22. 69. 124. al^{20} Or, item BD*✱* 33. 157. 249. al^{10} *εκραυγασαν* .. ς *εκραζον* c. FH KSUXΔΛ al pl Cyr | *εαν* .. B *αν* | *πας* .. D*✱* 106. al it^{mu} vg (sed non am fu for ing al) cop syr al Const^{lib} add *γαρ* | *εαυτον* (Gb Sz) c. ABD*✱*EHIKLMSUXYΔΛ al longe pl Or Const Chr Cyr al .. ς *αυτον* c. min

13. *των* (L *τον*) *λογων* (M *-γον*) *τουτων* (Gb'') c. ABLM al, item D*✱*EHIYΛ al^{60} fere Resp$^{orthod 65}$ *τουτων τ. λ.*; item *hos sermones, haec verba* (sed q syr$^{p\ ed\ flor}$ *verba haec*) it vg al pl Aug .. ς *τουτον* (barb^{ev} om) *τον λογον* c. KSU al pl Chron^{11}, item A al Cyr *τον λογ. τουτον*. Item syr al *hunc sermonem* | *βηματος* c. ABD*✱*ILUX al^{15} fere Cyr Chron .. ς (Gb^{oo}) praem *του* c. EHKMSYΔΛ barb^{ev} al longe pl | Y *εβραιστει*, I *εβραειστι* | *γαββαθα* (M 1. al mu *-θα̅*, EKUΛ al pl *-θά*) .. H barb^{ev} al^{60} fere vg^{edd} aliq (sed vg^{ed} am ing for al *gabbatha*, q *gabbata*) syr^{p} al *γαβαθα* .. c *gabtha*, b *gennetha*, e *gennatha*, a *gennaesa*, f *gennesar*, 1. 22. al *καπφαθα*

14. *ην δε* .. Y om *δε* | *ωρα ην* (Gb'') c. ABD*✱*LMUXΛ barb^{ev} al^{60} a e fos (syr *ac erat quasi hora*) sl$^{5.6.}$ Cyr Chron^{bis} .. ς *ωρα δε* c. EHISYΔ al mu ff$^{2.}$ syr^{p}; item K al aliq sl$^{2.3.}$ *ωρ. δε ην* (cop *hora vero sexta erat,*

λεὺς ὑμῶν. 15 (194. 1) *ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.* (195. 10) *λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.* 16 (196. 1) *τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.*

— —

sah *hora vero sext. erat praeparationis pasch.*) .. 157. al[8] b e f q vg aeth persp *ωρα* | *ως* c. ABEIKLXYΔ al[40] fere .. ς *ωσει* c. D**HMSUΔ al pl Cyr Chron[2] | *εκτη* c. ABEHIKMSUYΔ al pler it vg cop sah (sed in fragm Borg deesse dicuntur verba *ωρα ην ως εκτ.*) syr[utr] aeth perss al Cyr al. (Agnoscunt et. Valentt ap Ir[1, 14, 6.] – *ἧς οἰκονομίας ἀρχὴν καὶ τέλος τὴν ἕκτην ὥραν, ἐν ᾗ προσηλώθη τῷ ξύλῳ.*) Cf. et. Hesych presb in cat[389.] *τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν χ̅ν̅ σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰω. ἕκτην; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τοῦ σταυροῦ σαφῶς καὶ ἀναμφιβόλως ἐκτίθεται* – – *Ἰω. δὲ* – *τὴν ὥραν ἐν ᾗ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἔφησεν.* .. D**LX (in comm vero est *εκτη*) Δ 72. 88. 123.* mg 151. *τριτη.* Item Chron[11] et[411] (*καθὼς τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται*) Nonn (*ἦν δὲ τιταινομένη τριτάτη θανατηφόρος ὥρη*) Sev[ant] in cat.[389] (et. Mai. IV.[299], item 237.[schol]) *Εὐσέβιος ὁ Καισαρεὺς ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενος ἐν ταῖς πρὸς Μαρῖνον ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ θείου πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεσι καὶ τοῦτο προὔθηκεν εἰς ἐξέτασιν τὸ τὸν μὲν θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθ᾽ ἣν ἐσταυρώθη ὁ θεὸς ἡμῶν, τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ὥραν τὴν ἕκτην γράψαι προκαθεσθῆναι τὸν Πιλᾶτον ἐπὶ τοῦ βήματος* - *καὶ ἀνακρίνειν τὸν ι̅ν̅· καί φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα παροραθὲν παρὰ τῶν* (sic recte Mai., male cat[ox] *παραγοραθὲν πάντων*) *ἐξ ἀρχῆς ἀπογραψαμένων τὰ εὐαγγέλια· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντος, τοῦ δὲ ἐπισήμου τὴν ἕκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχεῖον τὸ* (haec omnia ex Maio sumpsimus, quorum plura male om cat) *τῆς τρίτης ὥρας δηλωτικόν, κυρτωθείσης τῆς ἀνατεταμμένης εἰς μῆκος εὐθείας, εἰς τὴν τοῦ ἐπισήμου μεταχωρῆσαι σημασίαν, τοῦ τῆς ἕκτης ὥρας δηλωτικοῦ.* Etc. Similiter Amm schol : *ὁ δὲ καλλίγραφος ἀντὶ τοῦ γάμμα στοιχείου, ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην, ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς γαμέξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἕκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸς ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματος γέγονεν ἡ διαφωνία· ἀντὶ γὰρ* Γ *ὥρας* ς *ἔγραψεν.* Eadem fere repetit Thph.

15. *εκραυγασαν* (L *εκραυασ.*) *ουν* (q *autem*) *εκεινοι* (e om) c. BLX al b e q Cyr .. ς (Ln) *οι δε εκραυγασαν* (Δ *-γασον*, D**KY al *-γαζον*, al aliq barb[ev] *εκραζον*, item g vg [exc fu] sah *clamabant*) c. AD**EHIKMSUYΔΛ al pler it[pl] vg al mu. Praeterea U al[20] fere barb[ev] add *λεγοντες* | EΛ barb[ev] al *εχωμεν*

16. Y *παρεδωκαν*

Mt 27, 32 ss. Mc 15, 21 ss. Lc 23, 26 ss.

($^{197.1}$) *Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν,* 17 *καὶ βαστάζων αὐτῷ*
τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 *ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,* ($^{198.1}$) *καὶ μετ'*
αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
19 ($^{199.1}$) *ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ*
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων. 20 ($^{200.10}$) *τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν*
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ

---

16. *παρελαβον* (L *παραλαβον*) *ουν* (c. BD$^{*}{}_{*}{}^{*}$LX 33. 142. 249. a^{scr} a b c e ff^{2} q fos cop Cyr; agnoscunt *ουν* et. syr^{hr} itemque Or: *παρὰ τῷ Ἰω. Παραλαβόντες οὖν αὐτόν*: ς Ln *δε* c. AEHIKSΔΛ al pl g vg syr^{p} al) *τον* ι̅υ̅ .. U al^{20} fere barb^{ev} *παραλαβοντες δε τον* ι̅υ̅ et M 1. 13. 124. 346. al sah *οι δε παραλαβοντες αυτον* (sah *Iesum*); item Y *οι δε παρελαβον τον* ι̅υ̅ .. 42. 61.* 69. plane om, hinc Gb^{o} | *τον* ι̅υ̅ (M etc *αυτον*) c. (Gb') c. BLX 19. 33. 249. 135.$^{a\ ev}$ (item 42. 61.* 69. qui post *σταυρωθῇ* statim ad *και βασταζων* pergunt) a b c e ff^{2} cop Cyr .. Gb Sz add *και ηγαγον* (*duxerunt*) c. D$^{*}{}_{*}{}^{*}$EHIKSYΔΛ al^{130} fere f am fos mt al sl Chr (et.^{mosc5}) Cyr^{cod} Thph Euth; item ς add *και* (MU al sah om) *απηγαγον* (*adduxerunt, eduxerunt*) c. AMU al mu g q vg (et. fu al) sah syr^{utr} al; item al aliq syr^{hr} Or *και* (al syr^{hr} Or om) *επεθηκαν αυτω τον* (al om) *σταυρον*. Praetereaque MU (*ante *απηγ.*) al plus^{30} barb^{ev} syr^{hr**} al^{2} Cyr^{cod} Euth add *εις* (44.^{ev} praem *εξω*) *το πραιτωριον*, al pauc Thph^{ed} *εις το σταυρωσαι*

17. *αυτω* (ita BX 33.; L 1. Cyr *εαυτω*, D$^{*}{}_{*}{}^{*}$ al *εαυτου*, al *αυτου*) c. BLX 1. 33. al it^{pler} vg (Or *κατὰ τὸν ἰω.* ι̅ς̅ *ἑαυτῷ βαστάζει τὸν σταυρὸν καὶ βαστάζων αὐτὸν ἐξῆλθεν*) Cyr .. ς *αὐτοῦ* (sed AIUY al barb^{ev} Chr *εαυτου*, rell vero certe pm ut Λ *αὐτοῦ*) post *τ. σταυρ.* c. AEHIKMSUYΛ al pler q cop sah syr^{utr} al Chr Cyr$^{cod\ et\ ed\ prior}$ | *εις τον* (Y *το*) .. EHSΛ al plus^{70} Thph *εις* (al aliq add *τον*) *τοπον* | *ο λεγεται* c. AK 157. y^{scr} al^{20} barb^{ev} a c f q Cyr .. ς *ος λεγεται* c. BD$^{*}{}_{*}{}^{*}$EHIMSUYΛ al pl e syr^{p} al .. LX 33. 249. 35.^{ev} b ff^{2} g vg cop sah Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent *εβρ. δε* | Y* y^{scr} *εβραιστη*, Y** *-ιστει*, I rursus *εβραειστι* | *γολγοθα* (D$^{*}{}_{*}{}^{*}$ *-οτα*) .. B sah *γολγοθ*, e *gulgotha*, syr^{p} *gogultha*, syr *gagulta*, syr$^{p\ mg\ gr}$ *γολγολθα*, X *γαββαθα*. De accentu cf ad Mt et Mc (*-θᾶ* h. l. inter alios B**M, *-θά* KΛ)

18. *αλλους δυο* .. D$^{*}{}_{*}{}^{*}$ *δυ. αλλ.*

19. *εθηκεν* .. AK al^{12} barb^{ev} (sah sl) *επεθηκ.* | D$^{*}{}_{*}{}^{*}$ *ην δε το γεγρ.* | *ναζωραιος* .. it^{pl} vg *nazarenus*

20. *ο τοπ. της πολεως* (Gb Sz) c. ABD$^{*}{}_{*}{}^{*}$EHIKLMSUXYΛ al longe pl barb^{ev} q syr^{p} sl Cyr Thph .. ς *της πολ. ο τοπ.* c. min aliq it^{pl} (e^{libere} *quia iuxta civitatem in crucem sublatus est Iesus*) vg al mu | *ο* ι̅ς̅ .. X om *ὁ* | *εβρ. ρωμ. ελλην.* hoc ord. c. BLX 33. 74. 89. 90. 234. 248. q^{scr} r^{scr} e cop sah aeth Cyr .. ς Ln *εβρ. ελλ. ρωμ.* c. AD$^{*}{}_{*}{}^{*}$EHIKMSUYΛ al longe

Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21
ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων Μὴ γράφε Ὁ
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεύς εἰμι τῶν
Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Ὃ γέγραφα, γέγραφα.
23 (201.1) Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, Mt 27, 35. Mc 15, 24.
ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρα- Lc 23, 34.
τιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνω-
θεν ὑφαντὸς δι' ὅλου· 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους Μὴ σχίσωμεν
αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη- *Ps 21 (22), 19.
ρωθῇ ἡ λέγουσα Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν
ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα
ἐποίησαν. 25 (202.10) εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ Mt 27, 55 s.
ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ
Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μη-

---

pl barb^ev it^pler vg syr^utr al. Praeterea I ter -στει, y^scr 1 ter -στη, D*,* -σται

21. οι (D*,* om) αρχιερ. (b c f q fos for *principes*, a vero add *et principes*) των ιουδαιων (73. 249. d^scr ff^2. am syr pers^p sax om; ar^p *et Iudaei*) | ειμι .. BLX 33. post τ. ιουδ. pon (cop ante βασιλ.)

23. οτε .. L al om (post -ωται) | τον ιν .. 124.^txt g vg sah Aug αυτον | και (cop sah Eus^ecl 87 om anteaq habent λαβοντες) εποιησαν (L ποιησαν : sequitur τεσσερα) : et. Eus^dem Ps-Ath^2, 67 Cyr al .. D*,* ποιησαντες | τεσσερα c. AB(vdtr, quia alibi plerumq certum est; Mai ed. -α-)LM .. ς (Ln) τεσσαρα c. D*,*EHIKSUXYΛ al certe pler | και τον χιτωνα .. a b ff^2. syr ar^p om .. 69. 124. 346. c Eus^dem Ps-Ath^2, 67 Cyp τον δε χιτ. (c Cyp *de tunica autem*) pergentes επει ην αρ. (Eus οτι αρ. ην) etc (sublato ουν sq). Similiter 13. και τον χιτ. επει ην ο χιτ. αρ. etc absq ουν | αραφος c. AD*,*EHIKLM(S?)UXYΛ al pl .. ς Ln αρραφ. c. B al mu

24. ειπαν c. LX al? .. ς Ln ειπον c. rell ut vdtr | ουν (13. etc om : vide ante) .. D*,* cop^wi syr^p mg δε (syr aeth al *et dixerunt*) | εσται .. D*,* εστιν, item it vg Cyp al *cuius sit* | η λεγουσα (et. Eus^dem Cyr al) .. B 249. a b c e ff^2. (non f g l vg) sah pers^p Eus^ecl 87 (sed add τό) Ps-Ath^2, 67 om (:: ut 13, 18. 19, 36. lectione non fluct) : ita Ln | A* om εαυτοις | H al εβαλλον | ταυτ. εποιησαν (a em pers^p om οι μεν usq εποι.) .. LX al sah επ. ταυτ.

25. AD*,*HX ιστηκεισαν (-κισαν Λ) | D*,* και αδελφη, sed η supra lin. suppl est | μαρια (1. -ιαμ, syr pers^p aeth praem και) η (L f^scr om) του κλωπα (H al pm κλοπα, cop aeth al κλεωπα [sed cop^dz κλεοπα], b f q al am al *cleopae* vel *-pe*, it^mu vg^ed et^cdd aliq *cleophae*) .. c add *et maria iacobi*. Ceterum Ln et ante μαρια et post κλωπα interpg | και μαρια (L 1. -ιαμ) η μαγδ. .. a om. Ceterum syr^p mg haec notat:

τέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ
20, 2. Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου.
καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.
*Ps 68 (69), 22. 28 (203.4) Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται,
Mt 27, 48 pp. ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει Διψῶ. 29 σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους
μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες
προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 (204.1) ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος

Clopa et Iosephus fratres, et Maria et Maria (mater domini) sorores: hi igitur duo fratres acceperunt (uxores) *has duas sorores.*

26. A* om παρεστωτα | L* 235. 346. y[scr 1] om ον ηγαπα | τ. μητρι αυτου c. AD*,*EHKMSUYΛ al longe pler vv pler .. BLX al[2] b e arm om αυτου, hinc Ln [α.] (:: ad μητερα nullus cod gr nec nisi pauc vv add αυτου) | ιδε (D*,* ειδε) c. (Gb'') BD*,*MXΛ al[60] fere Or Cyr Chr .. ς ιδου c. AEHKLSUY al pm

27. ιδε (Schu commend) c. BL al[12] Cyr Chr .. ς ιδου c. AD*,*EGHKMSUX YΛ al pler | ωρας .. AE* (vdtr nam ωρας ε in rasura) al[40] sah sl[2·semel] ημερας | ο μαθ. αυτην (Gb Sz) c. ABEGHKLMSXYΛ al longe pl e sah (*discip. accepit eam*) arm sl[3·] Cyr Thph .. ς (Ln 49. ex err.) αυτην ο μαθ. c. D*,*U al pl it[pler] vg cop al Amb[2], sed U al[30] fere a c syr[utr] al ο μαθ. εκεινος (*ille discipulus*)

28. τουτο .. U al[30] f q (al vg *postea*) cop sah al Eus[ps 368] (sed[379] τουτο) Chr Thph Hil ταυτα | ειδως (MX al ιδως) c. ABD*,*LMUXΛ al pl it[pler] sah syr[utr] al Eus[ps 379] Did Chr Hil (sed BM* Chr[mosc 1] it[mu] Hil post ο [B om] ις pon) .. EGHKSY al plus[70] a cop aeth ar[p] Eus[ps 368] Cyr Thph ιδων (Y ειδων): Gb' | ηδη παντα c. ABD*,*LUXY al mu am em ing mm al Did .. ς παντ. ηδη c. EGHKMSΛ al pl f syr[p]; item 235. Eus[2] post τετελεστ., Cyr ante οτι .. 1. al[30] fere it[pl] vg cop sah syr al Chr al Hil al om ηδη | τετελεσται (D 64. τετελειωται) .. UM** al pl sl[2·3·] add τα (M** al pm om) περι αυτου | τελειωθη .. D*,* 1. 13. 69. 124. al mu πληρωθη | η γραφη .. syr[p] c.* add η λεγουσα Και εδωκαν εις ποτον μου οξος και χολην ·

29. ουν c. D*,*EGHKMSUYΛ al certe pler c f g q vg syr[p] al Cyr (cop sah δε, ff[2·] syr Hil *et erat*) .. ABLX a b e fos (Promiss) om: hinc Gb° et Ln om | Eus[ps 368] et[379] λεκανη εκειτο οξους μεστη pro σκ. ουν usq μεστον | οι δε πλησ. σπογγ. οξ. και (g vg *illi autem spongiam plenam aceto*) υσσωπω (16. -που, h[scr*] υσσω) c. AD*,*EGHKMSUYΛ al fere omn f g vg syr[utr] al .. BLX 1. 33. 2[pe] b (c) e ff[2·] (q) sah (similiter cop) Eus[ps 2] Cyr Hil σπογγον ουν (sah om) μεστον του (X Eus[2] om) οξους (Eus[2] add ποιησαντες) υσσωπω (ita et. B testib Bartoloccio Maio Dresselio; Ln igitur ex err. υσωπω, ut certe a c f q am fu ing al; b ff[2·] *perticae*) (c *hysopo admiscentes spongiam ergo plenam aceto cum felle permixtum componentes*; q *spongia* [corrige -*am*] *ergo impleverunt aceto et felle et hysopum circumponentes*): ita Ln .. al[4] a (pergit *hysopo circumdantes*) sl[2·] om οι δε usq οξους. Nonn verba οι δε etc sic ex-

ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν Mt 27, 50 pp.
τὸ πνεῦμα.
31 ($^{205.10}$) *Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ* *Dt 21, 23. Mc 15, 42.
σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ
ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεα-
γῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 *ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,*
καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συν-
σταυρωθέντος αὐτῷ· 33 *ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον*
ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 *ἀλλ' εἷς*
τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν

---

pressit: *ἀνὴρ δέ τις ὀξὺς ἀκούσας Σπόγγον ὑποβρυχίων ἀδύτων βλάστημα θαλάσσης Πλήσας δριμυτάτοιο ποτοῦ καὶ διψάδος ἅλμης, Ἰθυπόρου καλάμου παρὰ νείατον ἄκρον ἐρείσας, Ὤρεγεν ὑσσώπῳ κεκερασμένον ὄξος ὀλέθρου - τείνων Ἄκρον ἀειρομένου καλάμου καὶ σπόγγον ἀλήτην.* (Ceterum lectio *σπογγον ουν* etc omisso *ουν* priore alienam manum satis prodit. Inprimis *οἱ δὲ* offendisse vdtr; item aptius vdbatur *οὖν* ad actionem militum trahi. Etiam *τοῦ ὄξους*, quo ad praecedens *ὄξος* respicitur, emendator pro *ὄξους* scripsit. Alteram vero lectionem ex Mt et Mc ll. pp. fluxisse prorsus absonum est fidei.)

30. *το οξος* (124. 346. foss arm Eus^{ps} Promiss add *μετα χολης*, quae eadem 13. 69. 124. al it^{aliq} [vide ante] arm syr^{p} c.* Eus ad *οξους* v. 29. add) *ο* (B om) *ις* (E al vv aliq Eus^{ps} ante *το οξ.*, a em om) | *τετελεσται* .. D$^{*}_{*}$* *τετελειωται* | *πνευμα* .. al^{8} syr^{hr} syr^{p} c.* Cyr add *ως δε εξεπνευσθη* (Cyr *-πνευσεν*) *εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον απο ανωθεν εως κατω* (:: ex ll. pp.)

31. *επει παρασκευη ην* (it^{pl} *quoniam cena pura erat;* ff^{2} *quoniam parascevem coenam paraverant*) h. l. c. AD$^{*}_{*}$* (sed habet *επι παρασκευη* omisso *ην*) EGHKMSUΛ al pler q syr^{p} Chron^{11} et^{413} .. BLXY 1. 13. 33. 69. 124. 249. 346. 2.^{pe} 3.^{pe} it^{pler} vg cop sah syr aeth arm arr perss sl Cyr Chr Nonn ante *ινα* (:: non possum non pro emendatione habere) .. (13.?) d$^{*}_{*}$* sl^{2} semel om | *ην γαρ μεγ. η* (ΔE al mu om) *ημερα* .. M om | *εκεινου* (D$^{*}_{*}$*L al syr arm al post *σαββ.* pon) c. (et. ς Gb Sz) ABD$^{*}_{*}$*EGKLMSUXYΛ al longe pl a b e ff^{2} q arm cop al mu Hesych qu.^{44} .. ς^{e} *εκεινη* c. H al aliq c f g vg syr^{p} Cyr

32. *συνσταυρ.* c. ABD$^{*}_{*}$*ELY .. ς *συσταυρ.* c. GHKMSUXΛ al certe pler

33. D$^{*}_{*}$*KMXY al *ιδον* | *ηδη αυτον* c. BL Or .. ς Ln *αυτ. ηδη* c. AD$^{*}_{*}$*EGHKMSUXYΛ etc (c ff^{2} q Promiss om *ηδη*)

34. D$^{*}_{*}$* *αλλα* | *ενυξεν* (al aliq *ενοιξ.*) .. al aliq *ηνοιξεν* (vel *ηνυξ.*), item *aperuit* f g vg syr^{p} al (contra a ff^{2} *percussit*, b *pupugit*, c *perfodit*, e *inseruit*, q *percussit et perfodit*) | *ευθυς* (c. ABEGHKLSXΛ al pl Or Cyr; D$^{*}_{*}$*MUY al plus^{60} Chron *ευθεως*: Gb'') h. l. c. BLXY al a b (e om) Or .. ς Ln ante *εξηλθ.* c. AD$^{*}_{*}$*EGHKMSUΔ al pler it^{pm} vg al mu Cyr Chron | e cop sah^{askew} *υδ. κ. αιμ.*

21, 34. εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀλη-
θινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
*Ex 12, 46. *Ps 33(34), 20. καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
*Zch 12, 10. ρωθῇ Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ
λέγει Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.
Mt 27, 57–61. Mc 15, 42–47. Lc 23, 50–55. 38 ($^{206.1}$) Μετὰ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ
Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 39 ($^{207.10}$) ἦλθεν
δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων
μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ($^{208.1}$) ἔλαβον οὖν
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμά-

35. D***EGHK al ιορακως (K al item A -κος) | αυτου h. l. c. ABD***LMSX al pl Or .. EGKUΛ al plus[80] post εστιν, HY al[60] fere it vg al mu Cyr Chr al post μαρτυρια | κακεινος c. AD***EGHKLMSUXΛ al pler Or[1] al .. BY al Or[1] Cyr και εκεινος (Ln) | οιδεν .. M al ιδεν (al ειδ.) | και υμεις (Gb Sz) c. AB(invito Maio)D***HKLUXA al fere[25] it vg sah arm syr[utr] al Or Cyr .. ς om και c. EGMSYΔ al longe pl cop | πιστευσητε .. B Or -ευητε

36. γαρ .. K al[10] δε | συντριβησεται (ita et. Or[1]; sed[1] -σετε et[2] -ψετε ex LXX) .. it[pler] vg *confringetis* (a *-gitis*), *comminuetis* (contra e q *comminuetur* [e *-atur*] ut et. syr[utr] al); cop sah *confringent* | αυτου .. 33. 69. 106. 124. al plus[60] it[pler] (non e q) vg al mu Or[1] (alibi[2] om, alibi[1] αυτου) al (Cyr παρ' αυτ.) απ αυτου (:: LXX Ex. 12, 46. ὀστ. οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ lectione tantum non fluct)

38. μετα ταυτα c. EGKMSXYΔΛ 22. 33. 131. 157. al plus[60] cop[wi] sah syr pers[p] .. ς (Gb[00]) Ln add δε c. ABD***HLU al pm it[pler] (ff[2] *ergo*) vg cop[dz] syr[p] al (aeth *et postea*) Cyr (:: cf 5, 1. 6, 1. 2, 12. 3, 22. etc ubi a multis vel additur δε vel praemittitur και) | ιωσηφ c. BD***EGKLM UX al plus[40] Chr Thdrt[4, 208] .. ς (Gb[00]) praem ὁ c. AHS?YΔΛ al pl Cyr | ο απο c. EGHKMSUXYΔΛ al fere omn Chr Cyr Thdrt .. ABD***L 90. om ὁ (Ln) | A αριμαθειας (ut it vg[edd pler] *Arimathia*), D*** αριμαθεας | του ιυ .. B om του | αρη .. H al αρει | το σω. του (Δ το) ιυ .. M al το σω. αυτου .. e *Iesum* | A al aliq om και επετρεψ. usq fin. vers. | το σω. του ιυ c. D***EGHKMSUYΔ al longe pl f g q vg cop syr[utr] aeth[pp] al Thdrt .. Ln 49. το σω. αυτου (33. αυτ. το σω.) c. BLXΛ al[10] fere sah aeth[ro] Cyr .. a b c e ff[2] arm syr[hr] αυτο. Praeterea iidem (exc arm) et sah *venerunt* et *tulerunt* (*abstul.*) pro ηλθεν et ηρεν

39. δε (E ουν, A om) και .. a ff[2] *ergo* | πρ. αυτον c. ABLU(?)XY sah (ap. Münt.) Cyr .. ς πρ. τον ιν c. D***EGHKMSΔΛ al certe pler vv pler Thdrt | μιγμα (e *malagmam*) .. B ελιγμα, al[4] σμιγμα | σμυρνης .. D*** ζμυρνης, al μυρνης | EX al mu αλωης | ως (Gb Sz) c. BD***EGHKLMSΔΛ al[60] fere .. ς ωσει c. AUXY al pl Cyr .. Ath[350] Thdrt om

των, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν
τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν,
ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

1 ($^{209.1}$) Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχε- Mt 28, 1 ss. Mc 16, 1 ss.
ται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον L c 24, 1 ss.
ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 ($^{210.10}$) τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς
Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, 19, 26. 21, 7.
καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδα- 13, 23.
μεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ·
καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθό-

---

40. του ιυ .. Δ τ. θεου, 248. τ. κυριου | εν (Gb† Sz) c. AD**EGHMSUΓΛ al fere120 q fos (e ff2. om εν οθ.) Nyss Thph .. ς Ln om c. BKLXY al itmu vg Cyr Thdrt | τοις .. D** om

41. D** al om τω pr | X 11. om οπου usq κηπω | καινον .. D** al mu κενον | ετεθη (et. Or Thdrt al) .. B Cyr ην τεθειμενος

XX. 1. μαρια .. AL 1. -ιαμ | XΛ al μαγδαλινη | ετι .. Δ al pauc om | εκ (a e de; sed itpl vg a; 69. al Dionalex απο) του μνημειου .. 1. 22. 157. 209. 2.pe al d f mm cop sah arm aeth απο της θυρας του μνημειου (Amb *ab ostio*)

2. Ν προς σιμων | και προς τον αλλον (itpl vg [et. am ing gat mm al] *et ad alium*) .. a (vdtr) c d e for fos *et alium* | ον εφιλει (al3 ηγαπα, item *diligebat* d em al) ο ις (e om) | κυριον .. X fu mt Chr add μου (cop syr *dominum nostrum*). Cf Aug in h. l. qui, testatus cdd aliq et Latinos et Graecos habere *Tulerunt dominum meum*, addit „sed hoc in pluribus cdd quos in promptu habuimus non invenimus.“ | εκ του .. X Eusmarin266 απο του | οιδαμεν .. S yscr al3 e syr arm aethutr al Chr οιδα

3. και ο (D** om) αλλος | D** ερχοντο

4. και (b q sah om) ο αλλος .. Δ 33. 127. 239. a c e d ff2. syr ο δε αλλ. | προεδραμεν .. U προεφθασεν, 249. προελαβε, al aliq e tol al εδραμε | AB*EGLXΔ al ταχειον

5. κειμενα h. l. c. BD**EGHKLMSUΔ al pler itpler d vg al .. AX al4 c mt cop sah syrutr al Nyss Cyr post τα οθ. (Ln) :: e v. sq .. Δ 6.pe om κειμ.

νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 *ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν*
αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κεί-
μενα, 7 *καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ*
τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
8 *τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ*
μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 *οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν*
γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 *ἀπῆλθον οὖν πά-*
λιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 ($^{211.1}$) *Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ*
μνημείῳ κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον,
12 *καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ*
κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
13 ($^{212.10}$) *καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς*
ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 *ταῦτα*
21, 4. *εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα,*

---

5. LX 1. 2.^{pe} al *ου μεντοιγε*, additque X *και*

6. *ερχ. ουν* (al pauc a arm om; cop sah syr *δε*) .. B(D** ap Mill, sed nec ap Wtst nec in ed. Kipl., nec magis d) LX al^{4} a cop sah arm add *και* | *εισηλθεν* .. X add *πρωτος*

8. *και* (D** om) *ο αλλος* .. it^{aliq} vg al *et ille*, a *et* | *ειδεν* .. D**LMX al *ιδεν* | *και επιστευσεν* (ita et. d) .. D** *και ουκ επιστ.*

9. *εκ νεκρ. αναστ.* .. X d e cop sah syr^{utr} *αναστ. εκ νεκρ.*

10. *πρ. αυτους* c. BL al ut vdtr .. ς (Ln) *πρ. εαυτους* c. AD**EGHKMOS UXΔΛ al certe pler Cyr

11. *μαρια* .. O 1. *-ριαμ* | AHLOX al *ιστηκει* | *πρ. τω μνημειω* (D**HΛ *πρ. το -μειω* [D** *-μιω*]) c. (Gb'' Schu „recte") ABD**KGHLMΔΛ al plus^{60} Chr^{mosc4} Nyss al .. ς *πρ. το μνημειον* c. KOSUX al pm Cyr | *εξω* h. l. c. D**EGHKLMSUΔ al pler q syr^{p} Sev .. 49. ante *κλαι.* c. BO XΔ 1. 33. 2.^{pe} f g vg al Cyr Nyss Amb (cop sah arm *extra* [cop add *apud*] *sepulchr. flens*) .. A a b c d e ff^{2} syr al om (Ln) :: et molestum erat nec apto quidem loco positum vdbtur, quod utrumque cum paucis Graecis plerique interpretes correxerunt.

12. *εν λευκοις* (h. l. Ln commate dist : invitis quidem cdd pler qui distinctiones habent; favet vero t^{scr} qui add *και*; 250. om *ε. λευ.*) *καθεζομενους* (et. d habet) .. D** om | K al *προς την κεφαλην* | *το σωμ. του* (G y^{scr} add *κυριου*) *ι̅υ̅* .. a *Iesus*

13. *τι κλαιεις* .. D al^{5} aeth^{utr} al$^{1.2.}$ add *τινα* (aeth *και τιν.*) *ζητεις* (:: ex v. 15.) | *λεγει* .. B aeth praem *και* | *εθηκαν* .. D Cyr$^{hr\,210}$ *τεθεικαν*

14. *ταυτα* (Gb Sz) c. ABDSX al^{10} it vg cop sah syr^{utr} al Cyr .. L *ταυτα δε*, item ς *και ταυτα* c. EGKMUΔΛ al longe pl Chr Sev | *ι̅ς̅* (Gb) c. ABD EGKLMSUXΔ al longe pl Eus^{marin} Cyr Sev .. ς praem *ὁ* c. A al mu

καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, τί*
κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει
αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν,
κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μαριάμ. στραφεῖσα*
ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17
λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν
πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς Ἀνα-
βαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ
θεὸν ὑμῶν. 18 *ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς*
μαθηταῖς ὅτι ἑώρακεν τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

---

15. ι̅ς̅ c. BL al .. ς ο ι̅ς̅ c. ADEGKMOSUXΔΛ al pler Cyr | *εβαστασας* .. D *ηρες* (it^{pl} d vg *sustulisti*, e for al *tulisti*, a q *portasti*) | *εθηκας* (D *τεθεικας*) *αυτον* (Gb Sz) c. ABDGKLMUXΛ al longe pl it^{pler} vg Cyr al .. ς *αυτ. εθηκ.* c. EΔ al mu q

16. ι̅ς̅ c. BDLO .. ς ο ι̅ς̅ c. AEGKMSUXΔΛ al ut vdtr omn Cyr | *μαριαμ* c BLO al cop sah Nyss Sev .. ς Ln *μαρια* c. ADEGKMSUXΔΛ al pler Cyr | *εβραιστι* (Gb† Sz) c. BDLOXΔ al^{7} it^{pl} fos gat mm cop sah syr^{utr} arm aeth sl$^{1.2.3.}$ al .. ς om (Ln [ε.]) c. AEGKMSUΛ al pler a f g vg pers^{w} sl^{ed} Cyr | *ραββουνι* (B sah *-νει*, ut B et. Mc 10, 51.) .. OX al pm Sev *ραβουνι*, D *ραββωνει* (ut Δ in Mc), it vg al *rabboni*|*διδασκαλε* .. a *domine*, D *κυριε διδασκαλε*, e *magist. et domine.* Praeterea 13. 346. g gat mm syr^{p} et^{hr} add *και προσεδραμεν αψασθαι αυτου.*

17. ι̅ς̅ c. BDLM* .. ς (Gb^{0}) praem ὁ c. AEGKM**SUXΔΛ al certe pler Cyr | *μου απτου* : et. Or^{5} Eus$^{marin\ 263\ quater}$ Resp$^{orthod\ 48}$ Epiph$^{97.\ 1075.}$ Cyr Chr Thdrt$^{4,\ 234}$ al Ir^{int} .. B *απτου μου* .. 47.^{ev} d^{scr} om *μου* | *πατερα* c. B(invito Maio)D d^{scr} b e Or^{2} Chr Epiph$^{97.\ 1075.}$ Ir^{int} Max^{taur} .. ς add *μου*, Ln [*μ.*], c. AEGKLMOSUXΔΛ al certe pler it^{pler} vg cop sah syr^{utr} al mu Or^{5} Eus^{dem} et^{eclog} Cyr Thdrt^{4,234} Or$^{int\ 3,\ 829}$ Tert al mu | *πορευου δε* : et. Or^{2} Eus^{dem} et^{ps} Cyr Thdrt$^{4,\ 234}$ Hil al .. DLO q *πορ. ουν*, Or^{1} Ir^{int} *αλλα πορ.* (*sed vade*) .. A Or^{1} Did *πορευου*|*αδελφ.* (47.^{ev} Ir^{int} *μαθητας*) *μου* : et. Or^{2} vel^{3} Eus^{dem} et^{ps} Cyr Thdrt$^{4,\ 234}$ al Or$^{int\ 3,\ 829}$ et^{388} Hil al .. D e Or^{1} in^{cod} Ir^{int} om *μου* | G a *προς τον* pr ad *προς τον* alterum transilit, praetereaque om *και θεον* (c d *dominum*) *μου*

18. *μαριαμ* c. BL 1. al? sah .. ς (Ln) *-ρια* c. ADEGKMSUXΔΛ etc | A al *μαγδαλινη* | *αγγελλουσα* (X *-ελουσα*) c. ABIX, item *nuntians* a d e .. ς *απαγγελλουσα* (L* al *-ελουσα*) c. DKLMSUΛ al pler Cyr Sev; item EGΔ al *αναγγελλ.* (Δ *-ελουσα*), item it^{pl} vg *adnuntians*|*μαθηταις* .. D aeth add *αυτου* | *εωρακεν* (*εω-* c. ABDLS?UXΛ al pler; EGIKMOΔ al *εο-*) .. BX a ff$^{2.}$ g cop sah aeth^{utr} *-ρακα*, s 33. *-ρακαμεν*|*και ταυτα* (f *omnia quae*) *ειπεν αυτη* (al^{5} *αυτοις*, ff$^{2.}$ g vg cop sah *mihi*, b om) .. D c e aeth *και α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοις* (e *et quae dixit ei manifestavit*, c *quia haec dixit et manifestavit eis;* aeth *et nuntiavit quod dixerit ei*)

Lc 24, 36. 19 ($^{213.9}$) *Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων,*
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
(Mc 16, 14.) *τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐ-*
(Lc 24, 40.) *τοῖς Εἰρήνη ὑμῖν.* 20 *καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ*
τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ($^{214.10}$) *ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν*
17, 18. *κύριον.* 21 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ-*
κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 *καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση-*
σεν καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ($^{215.7}$) *ἄν τινων*
Mt 18, 18. *ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκρά-*
τηνται.

---

19. *ουν* (al^{4} a e q cop sah syr aeth *δε*) .. GXΔ 13. 33. 69. al^{25} vg^{cod} om, Gb^{0} | *σαββατων* c. ABIL .. ς praem *των* c. DEGKMSUXΓΔ al certe pler Cyr et Cyr^{act} | *μαθηται* (LUΔ al sah aeth Cyr et Cyr^{act} add *αυτου*) c. ABDIΔ* al^{6} a q am fu harl* gat syr .. ς (Gb^{0}) add *συνηγμενοι* c. EG KLMSUXΓΔ** al pler it^{pm} (sed b *inclusi*) vg cop sah al mu (sed syr^{p} post *ησαν* add c.*) Cyr et Cyr^{act} | *ις* c. DI .. ς Ln 49. *ο ις* c. rell ut vdtr

20. *εδειξεν* et *πλευραν αυτοις* c. ABDI q .. ς *εδειξ. αυτοις* (61. 8.^{pe} om) et *πλευρ. αυτου* (13. 2.^{pe} al a e f ff^{2} g vg Aug om) c. EGKLMSUXΓΔ al certe pler vv pler Cyr al | *και τας* c. AB .. ς om *και* c. rell ut vdtr omn | *οι μαθηται* .. D al aeth add *αυτου*

21. *ειπεν ουν* (sah syr *δε*, c e arm al om) .. LOX cop aeth Cyr *και ειπεν* | *παλιν* c. DLOX al a c e g q vg cop sah arm pers^{w} Cyr Cyp Amb Aug .. ς (Ln) *ο ις παλιν* (A ante *παλιν* dist) c. ABEGIKMSUΓΔ etc, sed 1. al aliq aeth *παλ.* (syr om) *ο ις* (aeth *dominus noster*) | *απεσταλκεν* .. L al Cyr Chr *απεστειλεν* | *πεμπω* .. D*LO al^{3} Cyr *αποστελλω*

22. *και* (D^{gr} it^{pler} vg Cyp al om) *τουτ. ειπων* (sah *ειπ. το. δε*) .. a om | *ενεφυσησεν* : ita et. Or Cyr^{alex} et^{hr} Cyr^{act} al Cyp Victorin al .. D (cop sah) arm al aliq Amb^{1} (Idac *in faciem discipulorum suorum*, ut cop sah *in eorum faciem*) add *αυτοις* (d *in eos*). Alludens Thdot ap Clem *εμφυσων το πν. τοις αποστολοις*, item Or^{1} *ενεφυσησε τοις μαθηταις*

23. *αν* bis c. BEGIKLMOSUXΓΔ al pler Or Bas^{3,34} Cyr$^{hr\ 270}$ Cyr^{alex} et^{act} Chr .. AD al [Ps-] Ath^{2,60} *εαν* : ita Ln | *τινων* bis .. B a e f (q sec tantum loco *si cuius*) Cyp Or$^{int\ 3.961}$ *τινος* (a Cyp *si cuius*; e f *si cui*, tum *si cuius*; Or^{int} Promiss *si cui*) | *αφιενται* c. B(sed* teste Maio *αφειον-ται*)EGIKMSUΓΔ al pler Or^{2} Cyr$^{hr\ 270}$ Bas^{3,34} [Ps-] Ath^{2,60} (b c f g vg Or^{int} Amb al *remittuntur* [Or^{int} *dim.*]; d e q am gat Cyp al *remittentur* [*-tetur* q], a *remissa erunt*) .. Gb' Ln *αφεωνται* (L *-ονται*) c. ADLOX 1. 13. 124. al Cyr et Cyr^{act} Chr | *κρατητε* .. EX al *-τειτε* (antea Or^{1} *αφιετε* sive [diff enim edd] *αφιητε*) .. D *κρατησητε* (it vg *retinueritis* [*detin.*, *ten.*]) | *κεκρατηνται* : it^{pl} vg Amb al *retenta* (*det.*) *sunt* (b e Amb^{2} *erunt*), a q Cyp Or^{int} al *tenebuntur*

24 (216.10) Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος,
οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
μαθηταί· Ἑοράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου
εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν
αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 (217.9) Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν
ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν·
Εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε
καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν
πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. 28 (218.10) ἀπε-
κρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.

---

24. *ο λεγομενος* .. D om ὁ | *ουκ ην* .. L cop al mu (syr^{p} c.*) add *εκει*, item em sah omissis *μετ αυτ.* | ῑς̄ c. BD 2.^{pe} al ut vdtr .. ς ο ῑς̄ c. AE GIKLMOSUXΔΛ etc

25. *μαθηται* .. D al arm (al) add *οτι* | *εορακαμεν* c. B*EGIKLMXΔ al .. ς Ln 49. *εωρ.* c. AB**DUΛ al pl | K* *ιδωμεν* | *εν ταις χερσιν* .. D al c *εις τας χειρας* (c d Hil^{codd} *in manus*) | *τ. τυπον* .. f q pers^{p} *τοπον*, item syr^{sch} *nisi videam in manibus eius loca clavorum et immittam in ea digitos meos et extendam manum meam in latus eius*, et syr^{hr} *nisi videro in manibus eius locum clavorum et misero manum meam in latus eius* (omissis mediis) | *τον δακτ. μου* .. D 33. *μου* (d om) *τ. δακτ.* | *τ. τοπον* c. AI al^{4} a b c g q vg (et. δ) syr^{utr} (syr^{sch} vide ante) pers Or (*εαν μη ιδω, ου πιστευω*, posteaque *εαν μη βαλω την χειρα μου εις τον τοπον των ηλων και ψηλαφησω αυτου την πληραν, ου μη πιστευσω*: plura ex hoc versu non habet) Hil^{2} Amb Aug (*nisi digitos meos misero in locum clavorum et cicatrices eius tetigero*; alibi etiam liberius) .. ς 49. *τ. τυπον* c. BDEGKLMSUXΔ al pler f (*in foramina clavorum*) cop sah al (aeth libere) Cyr .. Λ al^{4} e fu (item syr^{hr}, vide ante) Amb^{1} ab *ηλων* ad *ηλων* transiliunt; D vero *και βαλω* usq *τ. ηλων* post *τ. πλευρ. αυτ.* pon | *μου την χειρα* (D *τας χειρας*) c. BDL (cop sah) .. ς *τ. χειρα* (A c^{scr} *-ραν*) *μου* c. AEGHIKMSUXΔΛ etc (a d om *μου*). Cf et. Iust (de resurr. 9.) *καὶ ψηλαφᾶν αὐτὸν ἐπέτρεπεν αὐτοῖς καὶ τοὺς τύπους τῶν ἥλων ἐν ταῖς χερσὶν ἐπεδείκνυε.*

26. *θωμας* .. D praem ὁ | *ερχεται* .. D al add *ουν* | *ειπεν* .. Λ** al vv aliq add *αυτοις*

27. *μη γινου* : et. Or Dial Epiph^{593} Cyr Chr al .. D *μη ισθι* (it vg *noli esse*)

28. *απεκριθη* (Gb) c. ABC*DGLX al^{12} it^{pler} vg cop^{2} (et^{cod1} *απεκρ. δε*) sah arm al Cyr^{1} Cyp .. ς praem *και* c. C***EHKMSUΔΛ al longe pl q syr^{utr} al Cyr^{1} | *θωμας* (Gb Sz) c. ABCDEGHKMSUXΔΛ al longe pl Cyr .. ς ο *θωμ.* c. L al | *ο θε. μου* .. D 46.^{ev} om ὁ

29 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι*
οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
21, 25. 30 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώ-*
πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 *ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς*
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ.

XXI.

1 ($^{219.9}$) *Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν τοῖς μαθηταῖς*
ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. 2 *ἦσαν*
ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθα-
ναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι

---

29. *ο* $\overline{ις}$ .. B om *ὁ* | *εωρακας* c. ABCDMSUX**Δ al pl .. EGHKLX*Δ al *εορακας* | *πεπιστευκας* (Gb Sz, Ln -*κας*;) c. unc omnib aliisq al plus^{150} it am fu ing iac em gat al cop sah syr^{utr} syr^{hr} arm al mu Cyr Chr al mu Cyp Hil al mu .. ς praem *θωμα* c. min ut vdtr pauc vg^{ed} et fos mm mt perss | A *πεπιστευσαντες*

30. *σημεια* .. B (et. E*?) add *α* (non animadvertit Mai) | *ο* $\overline{ις}$ .. D om *ὁ* | *τ. μαθητων* c. ABEKSΔ al plus^{12} f (vide et. post syr^{p}) .. ς (debebat et. Ln sed ignorabat C) add *αυτου* c. CDGHLMUXΛ al longe pl it^{omn} fere vg cop syr syr^{p} c.* al mu Cyr et Cyr^{act} Chr | D *βιβλω*

31. G* om versum | *πιστευσητε* .. B -*ευητε* | $\overline{ις}$ (Gb Sz) c. ABCDEGHKLMSUXΔΛ al longe pl Cyr et Cyr^{act} .. ς *ο* $\overline{ις}$ c. min aliq | $\overline{ις}$ (a om) *εστιν* (it^{aliq} arm al ante *ο υιος* vel [ita e] post *τ. θεου* pon; X om) *ο* $\overline{χς}$ (Ir^{int} om) *ο* (145. om) *υιος τ. θεου* .. D $\overline{ις}$ $\overline{χς}$ *υιος εστιν τ. θ.* | *ζωην* c. AB C***EGHKMSUXΔΛ al longe pl a c vg Cyr^{1} et Cyr^{act} .. C*DL al^{12} b e f g l gat cop syr syr^{p} c.* arm aeth al mu Cyr (ad h. l.) Chr Nonn Ir^{int} Faustin Gaud add *αιωνιον*, hinc Ln [*αι.*]

XXI. 1. *παλιν* (D 235. cop arm sl^{3} ante *εφαν.*, al^{3} post *ο* $\overline{ις}$ pon; G al plus^{20} itemque evgll pers^{p} sl$^{1.2.5}$ Chr om) c. DM al pauc e pers^{p} Chr .. ς (Ln) add *ο* (BC om) $\overline{ις}$ c. A(BC)E(G)HKLSUXΔΛ etc (:: ab *εφανερωσεν* lectio eccles. incipit, hinc est et. quod *παλιν* abiecerunt. Certe nomen Iesu h. l. e textu auferendi nulla caussa erat.) | *τοις μαθητ.* (g post *της τιβερ.* pon; e am fu em iac ing fos al sax Aug om) c. ABC*EGKLSΔΛ al longe pl syr^{p} Cyr Chr .. C***DHMUX al plus^{40} a b c f g q cop sah syr arm aeth al add *αυτου*, praetereaque al plus^{20} (atque evgll) add *εγερθεις εκ νεκρων*

2. *ο απο* .. D *ος ην απο*, item *qui erat a* it^{pl} vg | *οι* (DE al fere^{12} Chr add *υιοι* [E *ϋοι*], item it vg etc) *του* (D al om) *ζεβεδαιου* (C add *υιοι*)

ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 *λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος Ὑπάγω*
ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον
καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
4 *πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέν-*
τοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 *λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ* 20, 14,
Ἰησοῦς Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Οὔ.
6 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,*
καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ
πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 (230. 10) *λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν* 19, 26.
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,
ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυ-
μνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 *οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ*

---

3. *εξηλθον* (D *-λθαν*, P *ηλθον*) c. BCDEHKMSUΔΛ etc .. AP it[pl] (non a e q) vg cop syr[utr] al praem *και*, hinc Ln [*κ.*]; item GLX al pm add *ουν* | *ενεβησαν* (Gb Sz) c. ABCDEGHKLMPSUX al longe pl sl .. ς *ανεβησ.* c. ΔΛ al mu Cyr | *εις τ. πλοιον* c. BC*DLXΔ 1. 33. 69. 2.[pe] al ut vdtr it vg cop sah syr arm aeth al Aug .. ς (Gb[oo] Schu „merito mittas verbum h. l. ineptum") add *ευθυς* c. AC***EGHKMPSUΛ al pler syr[p] al Cyr | *ουδεν* .. C* *ουδε εν*

4. G om *δε* | *ηδη* .. 22. 69. 124. 2.[pe] al[10] fere it[mu] vg (sed non am fu em ing al) syr al mu om | *γινομενης* (AB *γειν.*) c. ABC*EL al[10] fere .. ς (Ln) *γενομ.* c. C***DGHKMPSUXΔΛ al pl Cyr | *ις̅* pr c. ABCDEP al plus[10] Cyr .. ς (Gb[0]) praem *ὁ* c. GHKLMSUXΔΛ al longe pl | *εις* c. BCEGHKPS ΔΛ al pl Cyr[ed pr] .. Gb' Ln *επι* c. ADLMUX al plus[12] Cyr (Clem alludens *σταθεὶς ὁ κύριος ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ*) | *ηδεισαν* (EM al *-δησαν*, cuiusmodi passim) .. LX al Cyr (sed non[ed pr]) *εγνωσαν*, item *cognoverunt* it[mu] vg (a e *sciebant*, q *scierunt*) | *ις̅* sec .. Λ al *ο ις̅*

5. *ουν* .. U al[15] fere a e cop[wi] arm al om | *ο* (B om) *ις̅* .. A*?(vdtr) a om, hinc Ln [*ο ις̅*] | *προσφαγιον* : ita BCEGHKLMPSUXΔΛ etc .. AD *-φαγειον*

6. *ο δε* .. X add *ις̅* | *βαλετε* .. A* *βαλε*, e *mitte* | *ευρησετε* .. g em mm aeth add (: : e Lc 5.) *Dixerunt ergo* (aeth *Et dix.*) *ei Praeceptor* (g aeth om) *per totam noctem laborantes nihil cepimus; in verbo autem tuo mittemus* (g em *laxabo*) *rete.* Eadem Cyr[txt] (sed non in ed pr) add: *οἱ δὲ εἶπον Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ σῷ ὀνόματι βαλοῦμεν.* | *εβαλ. ουν* .. D cop *οι δε εβαλον* | *ελκυσαι* (et *-ύ-* ut MΔ, et *-ῦ-* ut K, in cdd est) .. D *ειλκυσαι*, Δ *ειλικυσαι* | *ισχυον* c. BCDLΔ al plus[10] it[pl] vg Cyr .. ς *ισχυσαν* c. AEGHKMPSUXΛ al pler e q cop

7. *ο ις̅* .. D om *ὁ* | *ο κυρ.* (syr pers[p] aeth add *ημων*, item postea) *εστιν* .. D add *ημων* (*est noster* d) | *εβαλ. εαυτ.* (L *αυτον*) .. D* *ηλατο*, ** *ηλλατο* (d *misit se et salibit*)

τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς
ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 (221.8)
ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ
ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐνέγ-
κατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 (222.9) ἀνέβη Σίμων
Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον. 12 (223.9) λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε.
(224.10) οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν Σὺ τίς εἶ; εἰ-
δότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 (225.9) ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει
τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 (226.10)
20, 19. 26. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ
νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, (227.9) λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-

---

8. *πλοιαριω* .. P *πλοιω* | D *ηλθαν* | *αλλα* c. ABC .. ς (Ln) *αλλ* c. DEGH KLMPSUXΔΛ etc | A Cyr *πηχεων*

9. *απεβησαν* .. H al *ανεβησαν*, A al Cyr (sed noned pr) *επεβησαν* | *βλεπουσιν* .. P itmu (non a e ff2.) vg al *ειδαν* | *κειμενην* (tol om) .. a b c ff2. *καιομενην* (*carbones incensos*)

10. *ο ις* .. B om ὁ | *απο* .. DL *εκ* (itpler vg *de*, b *ex*)

11. *ανεβη* (L 1. 2.pe al Cyr [sed noned pr] *ενεβ.*) absq *ουν* c. ADEGHKMP SUΔΛ al pler itpler (c *tunc adscendit*) vg al .. BCLX 1. 22. 33. 2.pe al3 cop syrp (syrsch aeth *et adscend.*) al Cyr add *ουν* (49.) | *επι της γης* (D 1. al8 *ε. την γην*) c. (D)EGHKMSUΛ al longe pl Cyred pr .. ABCLPXΔ al aliq Cyr *εις την γην* (Ln 49.) | *ιχθ. μεγαλ.* c. BCEHKMSUΛ al pler c syrutr al Cyr .. ADGLXΔ 1. 33. 2.pe al itpl (c om *μεγ.*) vg cop al *μεγ. ιχθ.* (Ln) | *εκατ. πεντ. τριων* .. D (ut solet) *ρνγ*

12. *ο ις* .. B om ὁ | *ουδεις* c. BC .. ς (Ln) add *δε* c. ADEGHKLMSUXΔΛ etc (b d e f ff2. *nemo tamen*; Chr *και ουδ.*, a g vg aeth perss *et nemo*) | *ειδοτες* .. A *ειδοντες*

13. *ερχεται* (Gb) c. BCDLX 1. 22. 33. 91. 2.pe al10 a b e fos gat sah arm perss sl2. Cyr .. ς add *ουν* c. AEGHKMSUΔΛ al longe pl f cop syrp al (sed g vg aeth *et venit*, c *tunc venit; syr venit autem*) Cyred pr | *ις* c. BC(vdtr)D .. ς *ο ις* c. AEGHKLMSUXΔΛ etc | *και διδωσιν αυτοις* .. Dgr syrhr *ευχαριστησας εδωκεν αυτοις*, item d f g mm *et benedicens* (g mm *et benedix. et*) *dedit eis*

14. *τουτο* .. GLX al cop add *δε* (aeth persp *et hoc*) | *εφανερωθη* .. X al aliq et evgll mu itpl gat al *εφανερωσεν εαυτον* | *ις* c. BCD .. ς *ο ις* c. AEGHKLMUXΔΛ etc. Praeterea L post *τ. μαθ.* pon, s 234. ff2. mm plane om | *μαθηταις* c. ABCL 1. 22. 33. 157. al a e ff2. am fu mt arm .. ς (Gb0) add *αυτου* c. DEGHKMSUXΔΛ al pler itmu vg cop syrutr al Cyr

*σοῦς Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ Ναὶ
κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βόσκε τὰ ἀρνία μου.*
16 ([228.10]) *λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με;
λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.* ([229.9]) *λέγει αὐτῷ
Ποίμαινε τὰ προβάτιά μου.* 17 ([230.10]) *λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σί-
μων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ
τρίτον Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώ-* 16, 30.
σκεις ὅτι φιλῶ σε. ([231.9]) *λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκε τὰ προβάτιά
μου.* 18 ([232.10]) *ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες
σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς
τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.*

---

15. *ηριστησαν* .. K -*σεν* | ο ι̅ς̅ (D a c tol cop syr^utr al post *λεγει* pon) .. s al[12] vg^cod Aug om | *ιωαννου* (BD^gr -*ανου* : ita Ln; 91. *ιωαννᾶ*; vv. 16. et 17. et. d *iohanis*; v. 17. 69. *ιωανᾶ*; L hiat post *ναι κυριε* v. 15.) c. BC*DL al? (3.^pe ut vdtr) it (exc c *bariona*) vg cop sah Nonn (*Σίμων γνήσιον ἔρνος Ἰωάνναο τοκῆος* v. 15. similiterque vv sqq) Amb al .. ς *ιωνα* c. AC**et***EGHKMSUXΓΔΛ vv pm Cyr Chr Thdrt[2, 426.] Item vv. sqq | *πλεον* c. BCDLSXΛ al Cyr Chr .. ς *πλειον* c. AEGHKMUΔ al pler (22. a b c e ff[2.] [non f g vg] om *πλ. τουτ.*) | *βοσκε* .. DU al pauc gat mm syr pers^p praem ο ι̅ς̅ | *αρνια* (f g vg *agnos*) .. C*(iam** *αρν.*)D 36.^ev Chr (et.^mosc 5) *προβατα*, item *oves*

16. *παλιν* (c b f cop arm ante *λεγει*) .. D c e om (249. it^pler [non c e] d vg arm om *δευτ.*), praetereaque D add ο *κυριος*| *ιωαννου*, Ln *ιωανου*, ς *ιωνα* : ut v. 15.| *ποιμαινε* .. A syr^utr al praem ο ι̅ς̅| *τα προβατια* c. BC 19. (et „quidam ap. Theophan.") item *oviculas* b Leif (*Petro dicit beato Pasce agnos meos, et iterum Pasce oviculas meas*) .. ς (Ln 49.) *τα προβατα* c. AD(post *μου* pon)EGHKMSUXΔΛ etc (69. 36.^ev g vg *τ. αρνια*)

17. *το τριτον* pr .. C om *το* | *ιωαννου*, Ln *ιωανου*, ς *ιωνα* : ut v. 15. | *και* (A a b am om, hinc Ln [*κ.*]) *ειπεν* (ADX al *λεγει*, item *dicit* b f am fu em mt al; *ait* a c e) *αυτω* (B 249. om) | *παντα συ* c. BC*D al a e ff[2.] tol syr^utr Amb (b cop *tu scis omnia*, Chr *συ οιδ. πα.*, Cyr *συ οιδας κυριε παντα*) .. ς *συ* (c g om) *παντα* c. AC***EGHKMSUXΔΛ al pler f vg al | *συ γινωσκεις* .. B om *συ* | ι̅ς̅ c. BC y^scr al .. ς ο ι̅ς̅ c. AEGHKMSUXΔΛ etc .. D 1. 33. 120. 2.^pe it^pler (non f) vg (exc fos mt) cop pers^w sl[2.3.] om | *προβατια* c. ABC (cf huc Amb : „tertio meretur audire Pasce agniculos meos, Pasce agnos meos, Pasce oviculas meas") .. ς (Ln) *προβατα* c. DEGHKMSUXΔ etc .. A 38. al? em gat mm *αρνια* (*agnos*)

18. *οτε* .. C* y^scr *οτι* | *και αλλος* (C**D 1. 19. 22. 33. 2.^pe syr^p mg arm Cyr Chr *αλλοι*) *σε* (BC*?C** post *ζωσ.*) *ζωσει* (D *ζωσουσει*, C** *ζωσωσιν*, 1. 19. 22. 33. 2.^pe syr^p mg arm Cyr Chr *ζωσουσιν*, M al *ζωση*) *και οισει* (C** 38. arm Chr *οισουσιν*, 1. 19. 22. 2.^pe syr^p mg Cyr *αποισου-*

12, 33. 13, 36. 2 Pe 1, 14. 19 *τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ*
τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. 20 *ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος*
21, 7. *βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ*
13, 23 ss. *ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς*
ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21 *τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ*
Κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω*
μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 *ἐξῆλθεν οὖν*
ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀπο-
θνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'
Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
19, 35. 3 Io 12. 24 *Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γρά-*
ψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. 25
20, 30. *ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γρά-*

σιν σε, D *απαγουσιν σε*, Chr[mosc 3] *αξουσιν*. Praeterea et. A a c ff[2] em cop syr[utr] al Aug[1] add *σε*, hinc Ln [*σε*]) etc .. Nonn sic : *καί σε περισφίγξουσιν ἀφειδέες ἀνέρες ἄλλοι.*

19. *τουτο δε* (et. Or[1] Cyr al) .. D Or[1] Chr *ταυτα δε* | *και τουτο* .. A *x*. *ταυτα*

20. *επιστραφεις* c. ABC al b c e g vg arm perss .. ς (Gb[0]) add *δε* c. DE GHKMSUXΓΔΛ etc (sed Chr *στραφεις ουν*, a ff[2.] fos syr aeth *και επιστρ.*) | *ο* $\overline{ις}$ .. D om *ὁ* | *αυτου* .. C (vdtr) a *του* $\overline{ιυ}$ | *ειπεν* .. CD 33. ff[2.] fos cop al Cyr add *αυτω* | *κυριε* (G *και*) .. C* 435. om | *παραδιδους* .. D *-διδων*

21. *τουτον* c. AEGHKMSUXΓΔΛ al longe pler syr al (aeth *et illum*) .. BCD 33. it[pler] (e transilit a *Κυριε* v. 20. ad *Κυριε* v. 21.) vg cop syr[p] c.* Or Cyr add *ουν* (Ln). Chr (fere ut e) *ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ· καὶ λέγει Κύριε, οὗτος δὲ τί;* | *ο πετρος* .. X add *ακολουθουντα* | *τω* $\overline{ιυ}$ .. D[gr*] *αυτω* $\overline{ιυ}$

22. *μενειν* (it[pler] *manere*, b *remanere*, c *permanere*) .. D *με. ουτως*, item d ff[2.] vg[cdd] *sic manere*. Cf et. Hier : *quid ad te, si eum volo sic esse.* | *συ* .. C sive* sive** vdtr addere *δε* | *μοι ακολ.* c. ABC*D 1. 33. al it[pler] vg Or Cyr Anast[ant] in[cat] .. ς *ακολ. μοι* c. C**EGHKMSUXΓΔΛ f cop al

23. *ο λογ. ουτ.* (al[4] vel[5] ing* Or Cyr [sed non[ed pr]] Chr[mosc 3] Hier om *ουτ.*) c. AEGHKMSUXΓΔΛ al pler Chr Cyr[ed pr] item *sermo iste* g vg cop syr[p] .. BCD 1. 33. 2.[pe] it[pler] (d *hic verbus*) gat syr *ουτ. ο λογ.* (Ln) | *οτι* .. D arm *και εδοξαν οτι* | *και ουκ ειπεν* .. BC 33. c cop[dz] (similiter syr) Or Cyr *ουκ ειπ. δε* | *αυτω* .. D *αυτο* (d *illud*) | *ο* $\overline{ις}$ .. XΔ* om | *οτι ουκ* (A om *ουκ*) .. D a b e vg (et. am ing al, sed non cdd omn) om *οτι* | *αποθνησκει* .. D e *-σκεις* (d e *morieris*) | D *αλλα* | *εαν* .. it[pl] vg (et. fu gat al, sed non omn) *sic*. Ita fere et. v. 22. | *τι* (D[gr] om) *προς σε* .. 1. 22. 2.[pe] a e arm Chr (et.[mosc 5]) om

24. B Cyr *ο και μαρτυρων* | *και γραψας* .. BD cop (*et iste scripsit*) *και ο*

φηται καθ᾽ ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

γραψ. (it^{pl} Vict^{cap} *et qui scripsit; a et quis scripsit haec scimus, et scimus quia*) .. 4. 33. 69. 122.** 124. 6.^{pe} c arm syr^{p} c.* praem ὁ | *οιδαμεν* .. Chr^{com} Thph^{com} *οιδα* | *αυτου η μαρτ. εστ.* c. BC*, item D 48.^{ev} Cyr *εστ. αυτ. η μαρτ.* .. ς Ln *εστ. η μαρτ. αυτ.* c. AC***EGHKMSUXΔΛ al pler it vg al Chr

25. Om versum 63. Schol$^{237\cdot}$ - *ἄλλος δὲ προσθήκην εἶναί φησι* (alibi est *ἄλλοι* et *φασιν*) *τοῦτο, τεθεικότος μὲν αὐτὸ τινὸς τῶν φιλοπόνων ἔξωθεν* (alibi additur *ἐν παρενθήκῃ*), *εἰς παράστασιν τοῦ πλείονα εἶναι τῶν γεγραμμένων τὰ γεγενημένα παρὰ τοῦ κυρίου θαύματα, κατὰ μέρος δὲ ὑφ᾽ ἑτέρου ἀγνοίᾳ τοῦ πρώτου τυχὸν ἔσωθεν* (alibi post *θαύματα* [*-μαστά*] sic: *καταγέντος δὲ ἔσωθεν ἀγνοίᾳ τυχὸν τοῦ πρώτου γραφέως, ὑπὸ τινὸς τῶν παλαιῶν μέν, οὐκ ἀκριβῶν δέ*) *καὶ μέρος τῆς τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς γενόμενον* (alibi *γεγονότος*), *διὰ* (alibi *ὅπερ διὰ*) *πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν.* Eadem vel similia in scholiis cdd. multorum. Agnoscunt vero versum Or^{5} (et. Or$^{int\,3,\,064\cdot}$) Pamphil^{apol} („quae quidem certus sum quod ne ipse quidem mundus pro virtute ac maiestate sensuum capere potest") Naz$^{1,\,511}$ (*ἅπερ μηδ᾽ ἂν αὐτὸν δυνηθῆναι χωρῆσαι τὸν κόσμον Ἰω. ὁ τοῦ λόγου πρόδρομος ἡ μεγάλη τῆς ἀληθείας φωνὴ διωρίζετο*) Cyr Chr Nonn Aug Gaud | *οσα* c. AC**DEGHKMSUΔΛ al pler .. BC*X al^{4} Or Cyr Chr *α* (Ln) | ο $\overline{ις}$ .. D ο $\overline{χς}$ $\overline{ις}$ | *ουδε* c. ACEGHKMSUXΛ al pler .. BDΔ 1. al? *ουδ* (Ln) | *χωρησαι*: et. Or^{3} (Naz vide ante) Cyr Chr Nonn (*ἀείραι*) Or^{int} (*capere potuisse*); it^{pl} am fu ing mt al Aug Gaud *capere*, a g vg^{ed} *cap. posse* .. BC* Or^{1} *χωρησειν*, item cop *non valiturum esse capere* | *βιβλια* absq *αμην* (Gb Sz) c. ABC(vdtr)D al mu it^{pler} vg (et. fu ing al pl) cop sah syr syr^{p} $^{cdd\ pler}$ syr^{hr} arm aeth al Or Chr .. ς add *αμην* c. EGHKMSUXΔΛ al longe pl c f am syr$^{p\ ed}$ (et.^{mg} „in Graec. est *αμην*") Cyr

Subscriptiones: B *κατα ιωανην* .. ACEGΔΛ al pl *ευαγγελιον κατα ιωαννην* .. H al mu *τελος του κα. ιω.* (aliq add *αγιου*) *ευαγγελιου* .. D *ευαγγελιον κατα ιωανην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα λουκαν* .. a b d e f ff$^{2\cdot}$ *evangelium secundum* (e *cata*) *iohannem* (ff$^{2\cdot}$ *ioannem*, d *iohanen*) *explicit* (a ante *evang.* pon; b add *in deo*) *incipit evangelium* (ita d f; a b e ff$^{2\cdot}$ om) *secundum* (e *cata*) *lucan* (a *lucanum*; ff$^{2\cdot}$ *lucanum amen*) .. c *explicit evangelium iohannis*; g gat mm mt *expl evang secundum* (gat mm *cata*) *iohannem* (gat mm *ioannem*) .. per^{ap} *finita sunt quattuor evangelia gloriosa Matthaei et Marci et Lucae et Iohannis* .. KMUX al mu nil subscriptum habent. Praeterea add HSΛ al pl versuum (*στιχοι*) numerum: HS al pl *βτ′*, Λ al mu *βσι′*, al *βι′*, *βχδ′*, *ατ′*, *δισχιλιοι τριακοσιοι* (ut 246.) et aliter. Item al pm *κεφαλαια* (*σλβ′*, ut Λ al pl; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc procedit; in AM ultimus est *σλα′*), item *τιτλοι* (qui in antiquiss. cdd. pler. textui singulorum evgg continuo praefiguntur: numero sunt *ιη′* ut in ACΔ, aut *ιθ′* ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae,

vide supra), aliquot et. *ρηματα* (*βχ'* vel *ατλα'* vel *ατλη'*. Aeth: voces 2600.) In B numerantur sectiones 80. Praeterea multi (ut iam S) subscriptiones (*ευαγγ. κα: ιωανν.* ut S vel ut G** *το κα. ιω. ευαγγ.*) auctas habent his: *εξεδοθη μετα χρονους λβ'* (al *λ'* vel *τριακοντα*, G** vero *κ'*) *της του χ̅υ̅ αναληψεως* (G** *αναλυσεως*). Notabile est etiam quod in Λ 262. aliisque, ut iam supra vidimus, notatur: *εγραφη και αντεβληθη ομοιως εκ των αυτων αντιγραφων εν στιχοις βσι', κεφφ. σλβ'*. Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: *εγραφη ελληνιστι εις εφεσον μετα τριακοντα ετη* (237. ad haec add *οι δε λεγουσι, μετα χρονους τριακοντα δυο*) *της αναληψεως του κυριου επι δομετιανου βασιλεως* (ut 160.). Similiter syr[sch]: *finitum est evangelium sanctum praedicationis Iohannis evglstae, quod locutus est Graece Ephesi*; item syr[p] in antiquiss. cod. Assem. 1.: *explicit scriptura sancti evangelii Iohannis; locutus est autem et scripsit Ionice in Epheso* (apud White simplicius sic: *finita est descriptio evglii sa. Ioh. quod locutus est Graece.*) .. *εξεδοθη μετα χρονους λβ' της του χ̅υ̅* (246. add *του θεου ημων*) *αναληψεως εν πατμω τη νησω* (ut 246. 252.) .. *συνεγραφη υπο τουτον ιωαννην, οτε ην εν εξορια εν πατμω τη νησω υπο τραϊανου του βασιλεως και εξεδοθη εν εφεσω δια γαϊον τον ξενοδοχον των αποστολων μετα λβ' χρονους της του χ̅υ̅ αναληψεως* (ita 145.). Ad quae cf Suidas sub *ιωαννης*, ubi haec leguntur *οτι ο θεολογος και ευαγγελιστης απο της εν πατμω εξοριας επανελθων συνταττει το ευαγγελιον ων ετων ρ', διαρκεσας εως αλλων ετων ρκ'* .. ar[e] *finitum est evangelium Iohannis filii Zebedaei apostoli unius ex duodecim. Scriptum illud Graece populo urbis Ephesi post ascensionem domini nostri in caelum corpore anno trigesimo regnante Nerone imperatore Romano. Finiuntur autem cum illo IV evv. sancta, ceu quattuor flumina vitae, et gloria sit deo.*

LIPSIAE, IMPR. GIESECKE & DEVRIENT.

NOTITIA
CODICIS SINAITICI

ALIQUOT NOTIS ADDITIS.

Quod nuper mandatu Alexandri II. imperatoris omnium Russiarum in orientem iter suscepi codices et Graecos et orientales maximeque litterarum sacrarum investigandi acquirendique caussa, tam prospero eventu usum est ut multis modis valiturum sit ad promovenda studia circa utrumque sacrum textum critica. Quam rem accuratius cognituros adire velim librum paucis ante diebus foras datum, quem sic inscripsimus: NOTITIA EDITIONIS CODICIS BIBLIORUM SINAITICI AUSPICIIS IMPERATORIS ALEXANDRI II. SUSCEPTAE. ACCEDIT CATALOGUS CODICUM NUPER EX ORIENTE PETROPOLIN PERLATORUM. ITEM ORIGENIS SCHOLIA IN PROVERBIA SALOMONIS PARTIM NUNC PRIMUM PARTIM SECUNDUM ATQUE EMENDATIUS EDITA. Qui autem hoc in titulo atque in ipso libro principatum tenet codex bibliorum Sinaiticus, gravissimus omnium quos litterae huc usque nactae sunt Novi Testamenti codicum, quamvis iam exeunte fere anno 1862, si deus voluerit, totus in lucem proditurus sit, testis rarae munificentiae Alexandri II. imperatoris, tamen iam in eo quem diximus libro paullo fusius expositum est primum quomodo a nobis sit inventus[1]), deinde quos utriusque Testamenti libros (con-

[1]) Eo loco etiam, ne quid praetermissum videatur, de Porphyrii archimandritae Russici circa codicem Sinaiticum studiis relatum est. Cf. p. 7 sq. ubi haec leguntur: „Ceterum quum exeunte mense Augusto

tinet autem Novum Testamentum totum, ne minima quidem lacuna deformatum) et quo ordine contineat, tum quibus maxime argumentis utamur ad singularem aetatem eius docendam eamque ipso Vaticano maiorem. Quibus disputatis adiunximus exempla scripturae codicis collatis locis Novi Testamenti plus sexcentis, item textum integrum quemadmodum duodeviginti codicis paginae praebent. Ex Novi Testamenti libris plene ibi novem paginis exscripta haec sunt: Matth. 27, 64 — 28, 20. Marc. 1, 1—35. (In tabula lapidi incisa quat-

apud Lobanow principem ad ripas Bospori liberali hospitio exceptus commorabar, aliquando ille attulit librum Russice scriptum, in quo codicis Sinaitici a me tantopere laudati notitiam se invenisse dicebat. Liber erat Porphyrii archimandritae Russici, Petropoli anno 1856 editus, in quo ille de itineribus annis 1845 et 1846 per orientem inque primis ad Sinai montem factis exponit. Locum quo agit de bibliis Sinaiticis Lobanow princeps accurate interpretando mecum communicavit. Inde intellexi, anno postquam ipse Veteris Testamenti fragmenta inveneram magnique faciunda significaveram, eadem in monasterio S. Catharinae vidisse Porphyrium, et quidem iis iam aucta partibus quae antea latuerant, sed quas eiusdem membra corporis esse primo obtutu apparebat. Licet autem ille per totum librum suum multis modis virum doctissimum peritissimumque se probaverit neque codicem rem pretiosam esse ignoraverit, tamen quae de scriptura notavit, de aetate, de textu, in errore versantur pleraque. Atque quum longum per tempus ad Sinai montem commoraretur, nullum ex libris Veteris aut Novi Test. in usum publicum nedum criticum describendum existimavit. Pastoris quidem librum in Graecis codicibus tam diu frustra quaesitum ac totam priorem epistulae Barnabae partem huc usque Graece deperditam esse nesciebat: alioquin certe his describendis studuisset litteris Christianis benefacere. Quae quidem in nemine taxanda sunt; varia enim ac diversa singulorum studia, nec omnia omnes possumus. Notari vero ista prout sunt propterea debebant quod nuperrime fuerunt quibus, dum mea laudabantur studia, de reverendi archimandritae studiis aut laudibus detrahi videretur." Huc accedit nota, ubi relata sunt quae Porphyrio circa codicem visa sunt. — — „Quae vero in iis eminent, codicem ad rationem Euthalii conscriptum esse propterea que saeculi videri quinti, item correctum esse eadem aetate atque scriptum, et corrigendo textum ecclesiae orthodoxae substitutum esse: horum nihil satis recte habet. Minime enim codicis scriptura Euthalium sequitur; neque si sequeretur, inde ad talem aetatem concludendum esset. Correctiones vero, quas tanti facit, ad plures referendae auctores, quorum gravissimi duo aliquot saeculis codice posteriores sunt. Denique ut saepe illi cum usu ecclesiae orthodoxae conveniunt, ita multo saepius ab eodem confirmando abhorrent."

tuor extremae columnae evangelii Lucae repraesentantur.) Ioh. 21, 1—25. 2 Cor. 11, 32 — Gal. 1, 17. 2 Thess. 2, 17 — Hebr. 1, 7. Act. 28, 17—31. Iac. 1, 1 — 2, 6. Apoc. 9, 5 — 10, 8. (Pagina decima accedunt extrema verba apocalypsis, prima columna epistulae Barnabae et duae priores Pastoris.) Quae quidem omnia etsi non ignoramus ab iis qui rei criticae operam dant consultum iri, tamen nec iis deesse volebamus qui nuperis editionibus Novi Testamenti nostris criticis sive maiore sive minore uti satis habent. Quapropter istam iis appendicem adiungendam duximus, lectionis exempla codicis Sinaitici plus septingenta continentem, excerpta pleraque ex Notitia editionis modo in lucem emissa.

Matth. 1, 5 codex Sinaiticus, cui in numero instrumentorum criticorum signum ℵ destinavimus, habet *βοες*, item *ιωβηδ* 1, 6 *δαυειδ* (plene scriptum) *δε* absque *ο βασιλευς* 1, 8 et 9 *οζειαν οζιας* 1, 10 et 11 *ιωσειαν ιωσειας* 1, 14 *σαδωχ* bis 1, 18 *του δε ιησου χριστου η γενεσις ουτως ην. μνηστηθεισης της* 1, 19 *παραδειγματισαι* a pr et tert, *δειγματισαι* ab altera manu 1, 22 om. *ολον* 1, 24 habet *δε ιωσηφ*, ibidem corr. ante *την γυν. αυτ.* (***εαυτ.*) add. *μαριαμ*, sed postea rursus deletum est 1, 25 *υιον* pro *τον υι. αυτης τον πρωτοτοκον* 2, 3 *ο βασιλευς ηρωδης* 2, 5 *ειπαν* cum solo B[1]) 2, 17 *δια* 2, 18 *κλαυθμος*,

[1]) Ad fidem huius codicis (i. e. ipsum codicem, ut p. 488. ed. min. scripsit: „en codicem", item „hoc loco indicare sufficiat" „codicem nos integrum" „exceptis tantum erroribus scripturae manifestis" „atque lacunis quas codicum HJL et B apocalypseos ope explevimus" „textus loco excudendum curavisse") Nov. Test. edere se iam annis 1846 et 1848 professus est Ed. de Muralto. Quo de libro quum in ed. Ni Ti 1849. p. XLVII. scripsissem „opus est incredibili inscitia, socordia, perfidia", additis huius censurae caussis, in ista ed. (cf. supra pag. CXIII) olim scriptis acquiescere malebam quam rem tam iniucundam denuo tractare: quamvis etiamnum libri Muraltiani ratio a nonnullis tam parum perspecta sit ut nuper diceretur prope a Lachmanni principiis abesse. Quo quidem nihil iniquius in Lachmannum dici potuit. At quem hoc ipso anno idem editor vulgavit *Recensum locorum quibus editio codicis Vaticani Romana ab Ang. Mai. praeparata et Hamburgensis annorum 1847 et 1848 inter se differunt*, *adiuncta in locis dubiis varietate Bartolocciana*, *Birchiana*, *Bentlejana*, *nec non lectione ab Ed. de Mur. Romae in ipso cod. hic illic observata* (Hamburgi 1860). in eo tam mire abusus est et meo et aliorum nomine ut

non *θρηνος και κλαυθμ.* 2, 21 *εισηλθεν* cum BC cop 3, 2 *λεγων* sine *και* 3, 7 *βαπτισμα* absque *αυτων* 3, 11 *υμας βαπτιζω εν υδατι* a prima manu, item *υμας εν υδ. βαπτ.* a tertia 3, 14 a pr om. *ιωαννης* 3, 15 *προς αυτον*, non *αυτω* 3, 16 *βαπτισθεις δε*,

intermissum recipere cogar. Est autem totus ille Recensus, si quid video, ita comparatus ut vix quicquam quae olim scripsi luculentius confirmare potuerit. Quod paucis probandum erit. Docturum igitur se dicit differentiam inter Hamburgensem suam et Romanam Maianam codicis Vat. editionem, ratione etiam habita collationum Bartoloccii, Birchii, Bentleji. At in ipso libro sexcentis locis (per sola tria priora evv. locis plus 400) meum adscripsit nomen, et quidem saepissime lectionibus editionis suae Hamburgensis. Hoc quid sibi velit quaerenti primum observandum est omnia meo nomine insignita ad editionem meam anni 1849 spectare: quod quamvis nemini facile in mentem venire possit, quum iam inde ab anno 1856 usque ad finem anni 1858 in publicum exierit editio VII. in quam tot circa cod. Vat. studia collata sunt, tamen nullo loco indicatum est. In ea vero editione, quae anno 1849 prodiit, contra ipsam editionem Hamburgensem haec scripta sunt: „omnes collationes quas hucusque nacti sumus comparatae ita sunt ut ex iis coniunctis nemo, nisi quis religionem ad litteras pertinere prorsus ignoret, codicem edi posse opinetur.“ Nihilominus nunc me ipsum (i. e. ed. N. T. anni 1849.) innumeris locis testem excitat lectionis Vaticanae ubi Vaticanum codicem ne verbo quidem tetigi. Ita sola pag. 4. sub Hamburgensi ed. haec notantur: „*ἐγίνωσκεν*, secunda manus Correctoris, Tisch. e sil.“ (pro *ἐγείνωσκεν*) „*ἠκρίβωσε*, *ἀκριβῶς* secunda, Tisch. e sil.“ (pro *ἠκρείβωσεν* et *ἀκρειβῶς*) „*λίαν*, secunda, Tisch.“ (pro *λείαν*) „*Γαλιλαίας* id., Tisch.“ (pro *Γαλαιλαίας*. Corrige *Γαλειλ.*) „*παραγίνεται Ἰωάννης* id., Tisch. cum testibus omnibus“ (pro *παραγείνεται Ἰωάνης*) „*Φαρισαίων* id., Tisch.“ (pro *Φαρεισαίων*) „*ἀξίνη* id., Tisch.“ (pro *ἀξείνη*) „*σῖτον* id., Tisch.“ (pro *σεῖτον*) etc. Fortasse dixerit aliquis hoc modo tantum consensionem editionis cod. Vatic. Hamburgensis et meae textus sacri editionis significari. At id ut per se minime aptum — agitur enim de fide editionum codicis Vat. Hamburgensis et Romanae — ita nec ullo modo indicatum est; nec coniici potest propterea quoniam aliis locis permultis adhibentur quae revera editio nostra anni 1849. de codice testatur, vel quibus certe „B e sil“ „B?“ — si tamen cui tale quid testimonii loco habetur — adscripta habet.“

Nec minus abutitur Lachmanni nomine, quamvis perraro legatur. Ita ad Mc. 2, 5 est „*σοι* Bartoloccius, Lachmann“ (pro *σου*) et 2, 27 „*οὐχ* Lachmann“ (pro *καὶ οὐχ*): at utroque loco Lachmannus recte indicavit lectionem Vaticanam, in textum non receptam. Mc. 12, 28 est: „[[*πασῶν* Lachmann cum recentioribus, ex emendatione]]“ (duplicibus uncis indicantur „quae nec Majus agnovit“). Sed apud Lachm. scripta haec sunt: „*ε. π. παντων* (an *πασων* B?) BC“.

ibidem *ευθυς ανεβη*, ibidem a pr *ερχομενον* pro *και ερχ.* 4, 2 *τεσσεραχοντα* 4, 3 *προσελθ. ο πειραζ. ειπεν αυτω* 4, 10 omittit *οπισω μου* 4, 16 a pr *σκοτι*, ab altera (cum solis BD Or¹) *σκοτια* 4, 18 *αλεεις* a prima manu, non item versu 19. Ibidem pro *λεγομ.* corr. reposuit *καλουμενον* 4, 19 ad *υμας* ex emend. additur *γενεσθαι* 4, 23 *εν τη γαλιλαια* 5, 1 *προσηλθαν* cum

Pejus vero etiam fit Bentlejo. Huius nomen alibi satis rarum pagg. 22 et 23 octo adscripsit lectionibus Hamburgensibus hunc in modum: Lc. 1, 76 „*Σὺ δὲ* Bentlejus" 3, 20 „*προσέθηκε τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν καὶ κατέκλεισε* Bentlejus" 3, 23 „*τοῦ Ἰωσήφ* Bentlejus et Tischend." 3, 24 „[*τοῦ Μελχεὶ*]" (quo modo significatur *τ. μ.* in Vat. omitti) „Bentlejus" 3, 32 „*Ἰωβὴδ* Bentlejus" 4, 9 „*εἰ ὁ υἱὸς* Bentlejus ut EGH" 4, 18 „*εὐαγγελίζεσθαι* Bentlejus" 4, 29 „*αὐτῶν ᾠκοδόμητο* Bentlejus". At, quod vix credibile videbitur, haec omnia excepto uno loco 3, 20 vel ficta vel falsa sunt. Lc. enim 1, 76 Bentl. id ipsum quod Mai. edidit testatur: *Καὶ σὺ δέ.* 2, 23 Bentl. nihil testatur, nec magis 4, 9 aut 4, 18 aut 4, 29. Contra 4, 24 ipsum *μελχει* pro *μελχι* testatur, non omissionem, et 3, 32 rectissime notat *Ἰωβήδ*, non vitium ed. Hamb. *Ἰωβὲδ.* (Ceterum saepe etiam Birchius, ne silentii quidem nota addita, editionis Hamb. testis adscribitur ubi is Vaticanum non commemorat. Nec aliter Scholzio fit.)

Quum vero olim significassem, non satis apparere quas ex suo ipsius codicis examine lectiones perspectas haberet, nunc identidem adscriptum est: „ut ipsi vidimus" vel simile quid. Quem in modum confirmat plura a Maio edita consentiente quidem plerumque collatore priore, quamquam invito textu Hamburgensi (nimirum post editionem Ed. d. Mur. rursus vidit codicem), ut Mt. 26, 52. 27, 46. Mc. 2, 5. Sed in his est etiam 1 Joh. 3, 21 ubi invicem sibi opponuntur: „*ἔχομεν* ut ipsi vidimus" et „*ἔχει* Birchius, Scholz., Tisch." At nihil certius quam *ἔχομεν* apud Maium ex textu Elzev., quem toties per incuriam retinuit, fluxisse; etenim *ἔχει* et Birchius et Bentlejus testati sunt, nec id Maius in vitiorum Birchii indicem retulit. Rursus Col. 1, 4 de Maii textu dubitat testante (ut iam Bentl., quod ignoravit Mur.) *εἰς*, opponens lectionem Elzev. „*τὴν εἰς* ut ipsi vidimus". Idem fit Col. 1, 16 ubi verbis „[*ἐν* ut D*E*FG, Ital. Orig. Birchius" (hoc non verum est, scribe Bentl.) „Tisch.]" opponit: „*τὰ ἐν* ut nobis visum cum E**". Eodem iure Col. 1, 18 (ubi rursus iam Bentl. verum docuerat) et 20 addubitat Maii scripturam. Ceterum circa similes Maii lectiones ab Hamb. ed. diversas adnotat p. 75: *quaeri potest utrum Maius ipsum cod. Vaticanum reddat an ed. Sixtinam* (!!) etc. Denique — plura enim licebit silentio praeterire duo exempla doceant qua fide ipsum Maium exscripserit. Phil. 4, 1 secundo loco ex Maio notat „*μου ἀγαπητοί*", at Maius habet *ἀγαπητοί μου.* Item Lc. 1, 27 notat „*‹έμνηστευμένην* prima manu superadditur›, ut II, 5." At apud Maium est in textu *μεμνηστευμένην*, in margine: „Prima" (supplendum est littera) „*μ* superadditur".

solo B 5, 4 et 5 cum BC et unc rell consentit contra D etc 5, 11 om ϱημα cum solis BD et vv aliq; ibidem tuetur ψευδομενοι contra D etc 5, 13 *εστε το αλα (ut D), item δε το αλα, ibidem βληθεν εξω καταπατ. 5, 20 confirmat υμων η δικαιοσυνη 5, 22 om εικη cum B al² etc 5, 30 habet εις γεενν. απελθη cum B (D similiter) etc 5, 36 τϱιχαν ut EL al 5, 39 ϱαπιζει cum solo B; ibidem εις pro επι, ibidem om σου contra BD etc σιαγ. σου et reliquorum uncialium σου σιαγ. 5, 42 habet δος cum solis BD al² Clem 5, 44 confirmat τους εχθϱ. υμων omissis seqq cum B al⁷ etc 6, 1 πϱοσεχ. δε cum LZ al mu etc 6, 10 ελθατω cum solis DE**GΔ 6, 12 *αφηκαμεν, ***αφιαιμεν 6, 13 om οτι σου εστιν etc 6, 18 ο πατ. (**add. σου) ο βλ. ε. τ. κϱυφεω αποδ. σοι 6, 25 om *και τι πιητε et υμων sec. 6, 26 **εις τας αποθηκας 6, 28 αυξανουσιν· ου κοπιωσιν ουδε νηθουσιν cum B al pauc 6, 32 ταυτ. γ. πα. et επιζητουσιν, item οιδ. γαϱ (corr. δε) ο θεος (corr. delevit) ο πατ. υμ. οτι 6, 33 την βασιλ. κ. τ. δικαι. αυτου 7, 5 εκ του οφθαλμ. σου την δοκον 7, 12 *om ουν 7, 13 εισελθατε, ibidem a pr η πυλη om; item habet κ. πολλ. (corr. add εισιν) οι εισεϱχομ. (corr. εισποϱευομ.) 7, 14 confirmat a pr οτι, non τι 7, 18 ενεγκειν pro secundo ποιειν cum solo Or¹ 7, 21 ο ποι. τα θεληματα (**το θελ.) et εν τοις ουϱ. 7, 22 *δαιμον. πολλα et εξεβαλλομεν, item επϱοφητευσαμ. 7, 26 αυτου την οικιαν 7, 27 post ηλθαν (sic) οι ποτ. deest a pr κ. επν. οι ανεμοι 8, 1 a pr καταβαντι δε αυτω, ex emend. (cum BC al¹⁰) καταβαντος δε αυτου 8, 7 αυτω absque ο ιησους cum solis B k cop 8, 8 αποκϱιθ. δε cum solis B sah 8, 9 add τασσομενος cum B al³ etc 8, 13 om και ante ως cum B al³ etc, item αυτου cum B al⁴ etc 8, 28 a pr γαζαϱηνων (sic) 8, 31 αποστειλον ημας cum B al⁴ etc 9, 2 αφιενται cum solo B et Or¹ 9, 5 a prima αφιονται cum solo D, ex emend. αφιενται cum solo B 9, 9 μαθθαιον (non item Mc 3, 18) et ηκολουθει 9, 10 *και ανακειμενων εν τη οικια ιδου, **κ. εγενετο ανακ. αυτου ε. τ. ο. ιδου 9, 14 *νηστευομεν, **add πυκνα, ***πολλα 9, 13 ελεος 9, 18 a pr πϱοσελθων, a sec εις πϱοσελθων (ut solus B), a tertia εις ελθων 9, 19 ηκολουθει cum CD al³ 9, 27 κϱαυγαζοντες pro κϱαζοντες 9, 30 ενεβϱιμηθη cum B* al⁴ 9, 36 εϱιμμενοι 10, 3 μαθθεος cum BD (sed 1, 15 ματθαν contra B*D); ibidem θαδδαιος cum

B al² 10, 4 *καναvιτης* confirmat 10, 19 *παραδωσιν* 10, 23 *φευγ. ε. τ. ετεραν* cum B al²; ibidem *εως* a pr cum BD al¹ 10, 25 *βεεζεβουλ* cum solo B 10, 28 *αποκτεννοντων* 10, 41 *λημψεται* 11, 9 *προφ. ιδειν* cum solis BZ 11, 20 *ουτος* absque *γαρ* 11, 13 *επροφητ.* 11, 16 *εν ταις αγοραις* cum BZ al² 11, 19 *εργων* (pro *τεκνων*) ut B* 124. cdd quidam apud Hier et vv aliq 11, 23 *καφαρναουμ* 11, 25 *εκρυψας* cum BD 12. Hom^{clement} 11, 29 *πραϋς* 12, 4 *εφαγον* praegresso *εισηλθεν* cum solo B (et al¹?) 12, 17 *ινα* cum BCD al² Or Eus 12, 18 *ον* a pr cum B al² Eus¹ 12, 24 et 27 *βεεζεβουλ* cum solo B 12, 36 *ὃ* cum solis BD; ibidem *λαλησουσιν* cum solis BC 12, 41 *νινευειται* 13, 9 *ωτα* absque *ακουειν* cum solis BL it³ (non item 11, 15) 13, 19 *ο δε φησιν* cum solis BC 13, 35 *καταβολης* absque *κοσμου* ex emend. cum B al² etc 13, 36 *οικιαν*, item cum solo B et Or¹ *διασαφησον* 13, 37 *ειπεν* absque *αυτοις* 14, 6 *γενεσιοις δε γενομενοις* cum solis BDLZ 15, 8 *ο λαος ουτος* etc cum BDL al² etc 15, 23 *ηρωτουν* cum solis BCDX 15, 39 a prima *μαγαδαν* cum BD vv aliq, ex emend *μαγεδαν* cum solis Latinis 16, 2 om *οψιας* usque *ου δυνασθε* 17, 10 habet *οι μαθηται* absque *αυτου* cum LZ al³ etc 17, 20 *ολιγοπιστιαν*, ibidem *μεταβα* 18, 11 om versum cum BL* al³ etc 21, 32 confirmat *λεγουσιν* absque *αυτω* et *ο πρωτος* 21, 44 confirmat hunc versum contra D etc 22, 44 confirmat *κυριος* absque articulo cum BDZ 23, 35 om a prima *υιου βαραχιου* 24, 36 add a prima rursusque a tertia manu *ουδε ο υιος* 24, 37 habet *εσται* itemque v. 38 *ως* 24, 44 *η ου δοκειτε ωρα* cum BDI 102. vg Ath² 27, 25 a prima om *επι πασαν* (ex emend. habet *εφ ολην*) *την γην* 27, 46 *ελωι ελωι λεμα σαβαχθανει* 27, 47 *εστηκοτων* cum BCL 27, 49 add *αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν* etc 27, 54 *εκατονταρχης* cum solo D et Or 27, 64 om *αυτου* cum solo B, ibidem om *νυκτ.* et v. sq. tuetur *εφη δε* 28, 1 habet pr. loc. *μαριαμ* et v. sq. *και προσελθ.* 28, 4 *εγενηθησαν* et *ως νεκρ.* 28, 6 *οπου εκειτο* absque *ο κυριος* 28, 7 a prima *ιδου ειπα υμιν* 28, 8 *απελθουσαι* 28, 9 *και ιδου* 28, 10 a pr *τ. αδελφ. ινα ελθ.* 28, 11 *ανηγγιλαν* cum solis D Or Chr 28, 15 *εφημισθη παιουδ. ο λο. ουτ. εως* 28, 18 *επι γης* 28, 19 *βαπτιζοντες*, non *βαπτισαντες* 28, 20 *του αιωνος* absque *αμην*.

Marci 1, 1 a prima om υιου θεου cum 28. 255. Ir[1] Or[3] Bas Hier[3] Victorin 1, 2 καθως γεγρ. εν τω ησ. τω πρ. ιδ. εγω αποστελω, ibidem om εμπρ. σου 1, 4 a pr και εγεν., ibidem ο βαπτιζων cum BLΔ al, sed retento και seq 1, 6 και ην et εσθων 1, 8 εγω εβαπτ. 1, 10 ευθυς, item καταβ. και μενον 1, 11 om a pr εγενετο cum solis D ff[2.] mt 1, 13 om εκει 1, 14 μετα δε 1, 15 om λεγων (cum solis c mt Or) 1, 16 και παραγων, item σιμωνος, ibidem om αμφιβληστρ. cum solis BL 33. 1, 17 αλεεις, sed v. 16 αλιεις 1, 18 ευθυς (cum solo L ut videtur) 1, 21 εις καφαρν. κ. ευθυς τ. σ. εδιδ. εις την συναγωγην 1, 24 οιδαμεν 1, 27 ibidem διδαχη καινη κατ εξουσιαν και cum solis BL 33. 102. 1, 28 om a pr ευθυς πανταχη (sic enim suppletur) 1, 29 et 30 utroq loco ευθυς 1, 31 κρατησας της χειρος 1, 34 ηδ. αυτον a pr., ***add τον χρ. ειναι 1, 38 εξηλθον cum solis BCL 33. 1, 39 ηλθεν cum solis BL, sed sequitur a pr κηρυσσων 1, 41 αυτου ηψατο cum solis BL 435. 1, 44 μωυσης, non μωσης 2, 3 φεροντ. προς αυτ. παραλυτ. 2, 4 προσενεγκαι cum BL etc; ibidem κραβακτον (nec κραβαττον nec κραβατον nec κραββ.), nec aliter vv sqq; ibidem οπου cum BDL 2, 5 αφεωνται 2, 8 ευθυς cum solis BL 33. 2, 12 ηγερθη και ευθυς, ibidem confirmat λεγοντας et ουτως ουδεποτε, sed pro ειδαμεν vel ειδομεν habet a pr εφανη εν τω ισραηλ 2, 14 a pr λευει, ex emend λευειν 2, 16 οτι ησθιεν cum DL et vv; ibidem habet δια τι cum solo D 2, 18 και οι μαθητ. των φαρ. 2, 21 πληρωμα (non το πλ.) απ αυτου 2, 22 εκχειται και οι ασκ. απολουνται, ibidem om βλητεον cum B 102. solis 3, 1 om την cum solis B al[2], ibidem confirmat και ην εκει 3, 3 τω την ξηραν χειρ. εχοντ. cum solis CΔ 3, 5 συνλυπουμενος 3, 8 εποιει, non ποιει 3, 11 λεγοντες pro λεγοντα cum DK al[4] 3, 15 εξουσιαν absque θεραπ. etc 3, 16 habet και εποιησ. τους δωδεκ. cum solis BC*Δ 3, 19 ισκαριωθ 3, 25 δυνησεται, ibidem η οικια εκειν. στηναι 3, 31 και ερχεται cum DG al[4] it[6] 3, 32 om και αι αδελφαι σου 3, 35 confirmat το θελημα 4, 1 συναγεται et πλειστος 4, 5 confirmat οπου et βαθος γης 4, 8 αυξανομενα cum solo B 8, 9 ος εχει cum solis BC*DΔ 8, 10 ηρωτουν (cum solo C), ibidem τας παραβολας 4, 22 εαν μη ινα cum solis BΔ 4, 29 παραδοι cum solis BDΔ (sed 5, 43 confirmat γνω) et ευθυς cum solis BCL

4, 32 confirmat κατασκηνουν 5, 1 γερασηνων 5, 9 a pr λεγιων, ex emend λεγαιων, item v. 15. 5, 36 παρακουσας cum solis BLΔ e 5, 37 μετ αυτου συνακολ. 6, 1 ερχεται 6, 3 και ιωσηφ cum 121. it^{5} vg 6, 11 ος αν τοπος μη δεξ. 6, 24 του βαπτιζοντος 6, 33 και προηλθον αυτους 6, 38 ιδετε 6, 41 τ. μαθηταις absque αυτου, ibidem a prima παρατιθωσιν 6, 45 εως αυτος απολυει 6, 48 ιδων 7, 16 om versum 7, 17 εισηλθον 7, 25 αλλα ευθυς ακουσ. γυνη 7, 26 η δε γυν. ην 7, 27 και ελεγεν 7, 32 κωφ. και μογιλαλ. 7, 34 ex emend εφφεθα ut D et Latini 7, 35 ηνυγησαν 7, 36 λεγωσιν 8, 4 και ειπαν ποθεν (pro οτι ποθεν vel ποθεν): ita solus ut videtur 8, 5 ηρωτα cum solis BLΔ et ειπαν cum solis BΔ 8, 6 παραγγελλει cum solis BDLΔ 8, 16 confirmat εχομεν 8, 23 εξηνεγκεν cum BCLΔ 33. 8, 25 και διεβλεψεν 8, 26 μη (ex emend μηδε) εις την κωμην εισελθης cum (μηδε etc) BL al^{2} cop 8, 28 ειπαν 9, 38 εφη αυτω ο ιωανν. λεγων 9, 38 εκωλυομεν 9, 42 πιστευοντων sine εις εμε cum Δ it^{4} cop^{cod} 10, 46 ιερειχω, ibidem τυφλος (cum BDLΔ al cop Or) και (om reliqui) προσαιτης (cum BLΔ k cop) 10, 47 confirmat ναζωραιος 10, 49 ειπεν φωνησατε αυτον 11, 7 a pr αγουσιν cum C al^{9}, ex emend φερουσιν cum BLΔ Or 11, 26 om versum 13, 6 πολλοι absque γαρ 13, 14 το βδελυγμ. της ερημωσεως absque το ρηθ. etc, ibidem cum solis BL εστηκοτα 13, 35 η οψε et μεσονυκτιον 14, 35 confirmat προελθων, ibidem επιπτεν cum solis BL cop^{2} 14, 38 ελθητε a prima cum solis B 346. q Cyp al 15, 22 confirmat γολγοθαν 15, 23 εδιδ. αυτω absque πιειν 15, 28 om versum 16, 8 post εφοβουντο γαρ om omnia reliqua cum B k etc.

Lucae 1, 5 βασιλεως absque του cum BLR 1, 10 ην του λαου 1, 15 κυριου absque του 1, 17 ηλεια ut B* 1, 25 κυριος cum CDL 33.; ibidem επειδεν et ονειδος 1, 26 απο 1, 27 a prima εμνηστευμενην 1, 29 η δε sine ιδουσα et επι τω λογ. διεταραχθ. 1, 35 γεννωμενον sine εκ σου 1, 37 a pr παρα του θεου 1, 42 ανεβοησεν et φωνη 1, 50 εις γενεαν και γενεαν 1, 61 ειπαν cum DLΔ al 1, 66 και γαρ 1, 69 παιδος 1, 70 των αγιων απ αιων. αυτου προφ. 2, 1 αυτην (ν deletum) απογραφην (ν deletum) εγεν. πρωτη (ex emend πρ. εγεν.) 2, 9 a prima επελαμψεν αυτοις pro περιελαμψ. αυτους 2, 10 a pr ητις εστιν 2, 12 a

pr om *κειμενον* ut D 68.; ex emend habet (ut BLPS al[2]) *και κειμ.* 2, 14 a pr *ευδοκιας* 2, 16 a prima *ανευρον*, ex emend *ευραν* 2, 33 *ο πατηρ αυτου και η μητ. αυτου* 2, 35 confirmat *και σου δε* 3, 1 ter (ut C) *τετρααρχ.* Item v. 19. 3, 17 a prima *διακαθαραι* ut B א e cop Ir[int] et *συναγαγειν* ut B e 3, 22 *ως* ut BDL 33. Or 3, 23 *και αυτος ην ιησους αρχομ. ωσει ετων τριακ. ων υιος ως ενομιζ. ιωσηφ* 3, 24 et 29 *μαθθαθ* 3, 26 *σεμεειν*, ibidem *ιωσηχ* et *ιωδα* 3, 30 *ιωναμ* 3, 33 *τ. αδμιν του αρνει* 3, 34 a prima *ισαχ* 3, 36 *καιναμ* 4, 5 *αναγ. αυτον* absque *ο διαβολος*, item absque *εις ορ. υψηλον* 4, 9 *ηγαγ. δε* 4, 16 *ναζαρα* ut 33. Or 4, 17 *βιβλ. του προφητ. ησαιου* 4, 22 *ουχι* et *υιος εστ. ιωσηφ ουτος* 4, 23 *εις την καφαρναουμ* cum solo B 4, 34 *φωνη μεγαλη* 4, 43 *επι* et *απεσταλην* 4, 44 *εις τας συναγωγας* 5, 2 a pr *αλεεις* 5, 3 *σιμωνος* 5, 5 *ολης νυκτος* 5, 7 *ηλθαν* 5, 27 et 29 *λευειν* et *λευεις* 5, 32 a prima *ασεβεις* pro *αμαρτωλους* 5, 33 ***Οι* absque *δια τι* 5, 36 *απο* 5, 39 *θελει* et *χρηστος* 6, 2 om *δευτεροπρωτω* 6, 9 *δε*, item *επερωτω* et *υμας ει* 6, 15 *μαθθαιον* 6, 18 *ενοχλουμ.* 6, 19 *ο οχλος εζητουν* 6, 34 *δανισητε*, ibidem *λαβειν*, ibidem *εστιν* 6, 42 *πως δε* 6, 48 *πλημμυρης*, item *προσερηξεν* et *δια το καλως οικοδ. αυτ.* 6, 49 *ευθυς* et *συνεπεσεν* 7, 12 confirmat *τεθνηκως* 7, 18 *ιωαννει* 7, 20 *ειπαν* 7, 21 *εκεινη*, item *ημερα* 7, 28 om *προφητης*, item om *του βαπτιστου* 7, 32 *α λεγει* 7, 33 et 34 *εσθιων* 7, 37 *ητις ην εν* 8, 16 *τιθησιν ινα* etc 8, 19 *η μητηρ αυτου* 8, 24 *διεγερθεις* 8, 26 *αντιπερα* 8, 30 **λεγιων*, ***λεγαιων* 8, 37 * et *** *γεργεσηνων*, ***γαδαρηνων* 8, 38 **εδεετο*, ***εδειτο* 9, 13 *αρτους πεντε* cum solo B 9, 19 *ειπαν* 9, 23 *καθ ημεραν* * et *** 9, 26 *λογους* 9, 34 *επισκιαζεν* 10, 1 *και ετερ. εβδομηκ.*, item *ανα δυο* 10, 25 om *και* ante *λεγων* 10, 36 *τις τουτων* 11, 48 *μαρτυρες εστε* 11, 53 *κακειθεν εξελθοντ. αυτου* 11, 54 *ενεδρευοντες* absque *αυτον* et *θηρευσαι τι εκ τ. στομ. αυτ.* sine *ινα κατ. αυτ.* 15, 32 *εζησεν* (****ανεζ.*) et *απολωλως* (***-*λος*) *ην και* 16, 1 om *αυτου* 16, 2 om *αυτω* et habet *ετι δυνη* 16, 4 *αν μεταστ. εκ της* 16, 5 *τ. κυρ. αυτου* (****εαυτ.*) 16, 6 *ο δε ειπ. αυτω* et *βαδους*, item *ο δε ειπ. αυτ. δε. σου τα γραμμ.* 16, 7 *λεγει δε αυτω* 16, 8 *φρονιμωτερ.* ante *οι* 16, 9 *και εγω* et *εαυτοις ποιησ.* (corr. *ποι. εαυτ.*), item *εκλιπη* (***-*ται*, sed *ται* rursus erasum) 16, 12 *το υμετερον*, ibidem *δωσει υμιν* 16, 14 ***οι φαρισ.* sine *και* (*ista omnia o m)

16, 16 ***και πας εις αυτην βιαζεται και βιασται αρπαζουσιν αυτην (*omnia om) 16, 18 και πας ο απολελ. 16, 20 nec ην nec ος habet, ibidem ειλκωμ. 16, 21 *om των ψιχιων, ibidem est επελειχον 16, 23 *om και ante εν τω, ibidem habet ορα αβρααμ 16, 24 τ. ακρ. τ. δακτ. αυτ. υδατι 16, 25 μνησθητι τεκν. οτι απελ. τα 22, 43 sq. confirmat * et *** ωφθη usque γην (v. 44 καταβαινοντος ut x etc) 24, 17 και εσταθησαν 24, 18 εις 24, 21 ελπιζομεν 24, 27 (κ. αρξαμ. praecedente) *και διερμηνευειν, ***-μηνευσεν omisso και 24, 29 κεκλ. ηδη 24, 30 και λαβων et εδιδου 24, 31 *om κ. επεγν. αυτ. 24, 32 ειπαν et ως διηνυγεν 4, 38 και δια τι et ε. ταις καρδ. υμ. 24, 39 εγ. ειμ. αυτ. et *σαρκας 24, 51 om *κ. ανεφ. ε. τ. ουρ. 24, 53 ευλογουντες

Iohannis 1, 3 ουδεν a pr cum D al Ptolem Heracl etc 1, 4 εστιν cum D cdd ap Or etc. 1, 15 om λεγων cum D b 1, 18 a pr μονογενης (absque ὁ) θεος εις (om ο ων) 1, 28 *βηθανια, **βηθαραβα 4, 1 ο ιησους pro ο κυριος cum D etc; ibidem ῆ 4, 7 et 9 *πιν 4, 11 a pr εκεινη pro η γυνη 4, 21 πιστευε μοι γυναι 4, 50 επιστευσεν absque και 5, 1 η εορτη 5, 2 om a pr επι (**εν) τη. Ibidem *το λεγομενον pro η επιλεγομενη, et cum 33. βηθζαθα 5, 4 om αγγελος γαρ etc 5, 5 om εκει, habet αυτου 5, 13 ενευσεν cum D* 5, 37 εκεινος 6, 51 ο αρτος (omissis και et δε) ον εγω δωσω υπερ της του κοσμ. ζωης η σαρξ μου εστιν 7, 50 *om ο ελθ. προς αυτ. προτερ. 7, 52 εραυνησον cum B*T 8, 1 sqq. om 13, 2 γεινομενου a pr, ibidem ινα παραδοι αυτ. ιουδ. σιμ. ισκαριωτης 13, 12 και ανεπεσεν 13, 19 πιστευσητε οταν γεν. 13, 26 βαψας το ψωμ. επιδωσω, item βαψας ουν 15, 22 ειχοσαν 16, 13 εν τη αληθεια cum DL etc, sed a pr om παση. Ibidem ακουει 21, 3 εξηλθ. ουν et om ευθυς 21, 4 om* ηδη et confirmat γενομ., tum εστη ιησους επι et εγνωσαν 21, 5 ιησους ut B solus 21, 6 *λεγει pro ο δε ειπ. et cum solis D cop οι δε εβαλ. 21, 8 τω αλλω πλοιαριω 21, 9 *ανεβησαν, tum **επι την γην 21, 11 ενεβη ουν, tum εις την γην 21, 12 ουδ. δε 21, 13 ερχ. ο ιησ. 21, 14 τουτο δε et εφαν. ο ιησ. τ. μαθητ. 21, 15 *σιμων, **add ιωανου 21, 16 παλιν λεγ. αυτ. (om *δευτ., **supplet το δευτ.) σι. ιωαννου, tum *om ναι, post confirmat (et. v. sq.) προβατα 21, 17 ελυπ. δε (**om) et και (**om) φιλ. με και λεγει αυτω, tum om ιησους 21, 18 *την χιραν, tum αλλοι ζωσουσιν σε κ. ποιησουσιν σοι οσα (**αποι

συνσιν σε οπου) 21, 23 ουκ ειπ. δε, item *om τι πρ. σε 21, 25 ουδ αυτον, item χωρησειν et βιβλια absque αμην

Ad Romanos 1, 1 αποστολ. ιησου χριστου. Item αποστ. ιησ. χρ. 1 Cor 1, 1 (sed ibi scriptor iam posuerat χ ut scriberet χρ. ιησ.) Eph 1, 1 Tit 1, 1. Contra habet αποστ. χριστου ιησου 2 Cor 1, 1 (item Phil 1, 1 δουλοι χρ. ιησ.) Col 1, 1 1 Tim 1, 1 2 Tim 1, 1 Philem 1, 1.

Rom 1, 27 ομοιως τε και οι αρρενες, item *αρρενες εν αρρεσι 1, 29 πονηρια κακια πλεονεξια 1, 31 om a prima ασπονδους 1, 32 ου μον. αυτ. ποιουσιν etc 2, 5 αποκαλυψεως (**add και) δικαιοκρισιας 2, 11 προσωποληνψια 2, 14 ποιωσιν 2, 15 συνμαρτυρουσης 2, 17 νομω 2, 26 ουχ η ακροβ. 3, 4 καθαπερ 3, 12 ηχρεωθησαν 3, 22 ιησου χριστου, sed και επι παντας om a prima 3, 25 δια πιστεως 3, 26 προς την ενδιξιν 3, 29 μονον 3, 30 *ειπερ et v. 31 ιστανομεν 4, 18 επ ελπιδι 4, 19 om ου 4, 22 διο και ελογ. 5, 1 a pr εχωμεν 6, 12 ταις επιθυμ. αυτου 7, 25 a pr ευχαριστω τω θεω, **χαρις δε τ. θ. 8, 11 του εγειραντος τον (**om) ιησουν -- ο εγειρας (**add τον χριστ.) εκ νεκρ. χριστ. ιησ. (**om χρ. ιησ.) et δια του ενοικουντος αυτου πνευμ. εν υμιν 8, 17 συνκληρον. et συνπασχ. 8, 22 συστεναζει (contra 12, 2 συνσχηματιζεσθε) 8, 20 εφ ελπ. 8, 27 εραυνων 8, 28 συνεργει sine ο θεος 9, 4 ισραηλειται et αι διαθηκαι 9, 16 ελεωντος, sed v. 18 ελεει 9, 28 a pr om εν δικαιοσ. οτι λογ. συντετμ. 11, 6 om a pr ει δε εξ εργων etc (supplet***) 11, 22 *αποτομια 12, 11 τω κυριω 15, 4 *εγραφη, **προεγραφη 16, 25 sqq. ad finem epistulae leguntur.

1 Corinth. 1, 2 ηγιασμ. εν χρ. ιησ. post εν κορινθω 1, 13 υπερ 1, 14 a pr om τω θεω ut B 67.** 2, 4 εν πιθοις (**add ανθρωπινης) σοφιας λογοις (ipsa prima emend. -γοις) 2, 10 ημιν δε απεκαλ. ο θεος δια του πνευμ. (corr. addit αυτου) το γ. πν. π. εραυνα 4, 6 *απολλων et υπερ α γεγραπται absque φρονειν 4, 11 γυμνιτευομεν 4, 13 *δυσφημουμενοι 4, 14 νουθετων 4, 15 χριστω ιησου 4, 21 πραοτητος h. l. 5, 6 ζυμοι 6, 5 λεγω, ibidem ουδεις σοφος 6, 10 ου μεθυσοι 6, 14 εξεγερει 6, 20 δοξασατε (**add δη) τον θεον 7, 1 εγραψατε sine μοι 7, 22 ομοιως sine και 7, 29 ο καιρος συνεσταλμενος εστιν το λοιπον ινα και 7, 31 a pr τον κοσμον ut soli AB 7, 34 και μεμερισται και η γυνη η αγαμος και η παρθ. η αγαμος μεριμνα τα του 7, 35 a pr συμφορον 7, 39

*δεδεται absque νομου 13, 4 χρ. η αγ. ου ζηλ. η αγ. ου περπ., item 13, 5 τα εαυτης 13, 8 η αγ. ουδ. πιπτει (***εκπιπτ.) 16, 23 τ. κυρ. ιησου 16, 24 αμην

2 Corinth. 2, 2 και τις 2, 3 εγραψα sine υμιν pergitque τουτο αυτο, ibidem *σχω 2, 16 εκ θανατου et εκ ζωης, ibidem *κατεναντι 3, 3 καρδιαις, non καρδιας 3, 6 αποκτεννει 3, 17 *om εκει 4, 1 εγκακουμεν 4, 2 συνισταντες 4, 4 αυγασαι et post θεου ex emend addit του αορατου 4, 5 δια ιησου ut A**C etc; **δια χριστου 4, 6 *λαμψει 12, 2 καυχασθαι (***ει καυχ. reliquis non mutatis) δε ου συμφερον μεν ελ. δε 12, 3 εκτος et 5 μου 12, 6 *om τι 12, 7 διο ινα μη, ibidem *σατανα, posteaque *om ινα μη υπεραιρ. 12, 9 *η γαρ δυν. εν ασθ. τελειται 12, 10 *και στενοχωρ. cum B solo 12, 12 σημιοις τε 12, 13 *ησσωθητε 12, 14 ου κατ. αναρκησω, ibidem bis αλλα 12, 15 *ει περισσ. υμ. αγαπω ησσον αγαπ. 12, 16 εγω ου κατεναρκησα υμων 12, 19 *παλαι et κατεναντι θεου 12, 21 ελθοντος μου (***-ντα με) ταπινωση με 13, 1 **ιδου τριτον 13, 4 *και γαρ εσταυρ., ibidem ασθ. συν αυτω αλλ. ζησομεν et θε. εις υμ. 13, 5 ουκ (corr. η ουκ) επιγ. οτι χρ. ιησ. ε. υ. εστ. 13, 8 αλλα 13, 13 *om αμην

Ad Galatas 1, 4 *περι 1, 8 ευαγγελισηται (**add υμιν) παρ 1, 10 om γαρ sec 1, 11 γνωρ. δε 1, 12 ουδε εδιδ. 1, 15 ευδοκησεν ο θεος 1, 17 αιηλθον 2, 1 δεκατεσσαρων 2, 4 ινα ημας καταδουλωσουσιν 2, 5 οις ουδε 2, 11 κηφας, item v. 14. 2, 12 ηλθεν 3, 1 εβασκανεν sine τη αληθ. etc et εσταυρωμενος sine εν υμιν 3, 7 a pr υιοι εισιν αβρ. 3, 19 προσετεθη 3, 21 εκ νομου ην αν 3, 23 συνκλιομενοι 3, 28 απαντες 4, 25 το γαρ σινα ορος εστιν ον εν τη 5, 1 τη ελευθερ. ημας χριστ. ηλευθερωσεν (**χρ. ημ. ηλευθ.) στηκετε ουν

Ad Ephesios 1, 1 τοις αγιοις (ex emend additur πασιν ut A al² etc) τοις ουσι (ex emend additur εν εφεσω) 1, 3 a pr του κυριου και σωτηρος ημων ιησ χρ. 1, 6 εν η ex emendatione, ης a prima 1, 7 a prima εσχομεν et το πλουτος 1, 11 εκληρωθημεν 1, 15 *om αγαπην την 1, 20 ενηργησεν et επουρανιοις 2, 3 ημεθα, item τεκνα φυσει 2, 5 confirmat τοις παραπτωμασιν 2, 8 δια πιστεως 2, 13 εγενηθ. εγγυς 2, 13 confirmat ειρηνην secundum 2, 20 a prima ακρογωνιαιου του χριστου, ex emend ακρ. αυτ. χριστ. ιησ. 3, 1 *του χριστου, **add ιησου

Ad Philipp. 2, 1 confirmat ει τις σπλαγχνα 2, 4 μη τα εαυτ. εκαστος σκοπουντες αλλα κ. τ. ε. εκαστοι (a prima ad seqq trahitur) τουτο (ex emend additur γαρ) φρονειτε 2, 23 αφιδω 2, 30 δια το εργον κυριου, ibidem παραβολευσαμενος

2 Thess. 3, 2 ο κυρ. ιστ., **εστ. ο κυρ. 3, 4 παραγγελλομεν (***add και) ποιειτε κ. ποι. 3, 6 τ. κυρ. ημων, ibidem *παρελαβοσαν, ***παρελαβον 3, 8 νυκτος κ. ημερας 3, 12 *εν κυρ. ιησ. χρ. 3, 13 ενκακησητε 3, 18 *om αμην

Ad Hebr. 1, 3 τ. δυν. αυτ. καθαρ. τ. αμαρτ. (corr. add ημων) ποιησαμενος 1, 8 a secunda ραβδ. της ευθυτητος ραβδος της (prima transiluerat a priore ραβδ. ad alterum) 1, 12 a pr αλλαξεις cum D 43. et Latinis 2, 9 χαριτι 3, 6 μεχρι τελους βεβαιαν 4, 2 μη συνκεκερασμενος 6, 14 ει μην 6, 19 ασφαλη 7, 3 αφωμοιωμενος et 7, 5 αποδεκατουν 7, 5 et 11 λευει et λευειτικης 8, 4 οντων των προσφεροντων κατα νομον (ex emend τον νομ.) 8, 6 *τετυχε, **τετευχε 8, 10 *επι καρδιαν, **επι καρδιας 8, 12 om a prima και τ. ανομ. αυτων

1 ad Tim. 3, 16 a prima ος εφανερωθη. Corrector ultimus saeculi fere 12. reposuit θεος, sed hoc tam caute fecit ut antiquissimam scripturam intactam relinqueret. 5, 16 ει τις πιστη 5, 18 βουν αλ. ου φιμωσεις 5, 21 χριστου ιησου et προσκλισιν

Act. 1, 4 a prima εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω cum solo B 1, 8 μου 1, 10 εσθησεσι λευκαις 1, 13 μαθθαιος 1, 19 αχελδαμαχ 1, 25 κληρον 2, 7 λεγοντες absque προς αλληλους 2, 12 διηπορουν 2, 20 ημεραν 2, 25 προορωμην et εφ ελπιδι 2, 31 ουτε ενκατελιφθη εις αδην ουτε 2, 37 την καρδιαν 2, 38 φησιν 2, 47 sq καθ ημεραν επι το αυτο· πετρος δε 3, 6 om εγειρε και 3, 16 a prima om επι 3, 19 προς το cum solo B 3, 21 των αγιων (**add των) απ αιωνος αυτου προφητων 4, 20 ειδαμεν 4, 25 ο του πατρ. ημων δια πνευμ. αγιου στομ. δαυ. παιδος σου ειπων 4, 32 ην καρδια και ψυχη μια 4, 35 διεδιδετο 5, 2 συνειδυιης (sed scribitur συνιδυης) 20, 24 ουδενος λογου ποιουμ. τ. ψυχ. τιμ. εμαυτω 20, 28 τ. εκκλησ. του θεου 20, 29 *εγω οιδα, **εγω δε οιδ. 28, 20 *εινεκεν 28, 21 ειπαν, item κατα σου εδεξαμεθα 28, 22 ακουσ. παρ. σου et ημιν εστιν 28, 26 λεγων 28, 28 *τουτο το σωτ. 28, 30 *ενεμεινεν 28, 31 *om χριστου

Iac. 1, 3 το δοκιμ. υμων τ. πιστεως 1, 12 επηγγειλατο sine

ο θεος cum solis AB ff arm 1, 18 *εαυτου* ex emend 1, 19 *ιστω* (ex emend *ιστε*) *αδ. μου αγαπ. εστω δε* 2, 2 **εις συναγ. υμ.* 2, 3 *και επιβλ.*, ibidem *και ειπητε συ* et *εχει η καθου ωδε υπο* 2, 4 *ου* omisso *και* 2, 5 *τω κοσμω* 2, 13 *ανελεος* et *κατακαυχαται* (**add *δε*) *ελεος κρισεως* 2, 19 *εις εστιν ο θεος* 2, 20 *νεκρα* contra *αργη* 3, 5 *ηλικον* 3, 6 *η* (ex emend *και η*) *γλωσσ. πυρ. ο κοσμος της αδ. η γλ. καθ.* 3, 8 *ακαταστατον* 4, 4 **μοιχαλιδες* cum solis AB 13.

1 Petr. 1, 6 a prima *ει δεον* absque *εστιν* cum B Clem Thphyl[1] 1, 8 *ιδοντες* cum BC etc; ibidem *αγαλλιασθε* 1, 9 *υμων* 1, 10 et 11 *εξηραυνησαν* (cum AB*) et *εραυνωντες* (cum B*) 1, 16 *διο γεγραπται αγιοι εσεσθαι διοτι εγω αγιος και ει* 1, 22 *της αληθειας εις* 1, 32 *εκ φθορας* (pro *σπορας*) *φθαρτης* cum AC 1, 24 *σαρξ χορτος* ex emend cum A al[8] etc.

1 Ioh. 2, 16 *αλαζονια* 2, 18 **αντιχριστος* 2, 27 *ελαβετε* 3, 2 *οιδαμεν* 3, 14 *ο μη αγαπων* 4, 3 *ο μη ομολογ. ιησουν κυριον εν σαρκι εληλυθοτα* 5, 7 *οτι οι τρεις εισιν οι μαρτυρουντες το πνευμα κ. το υδωρ και το αιμα* absque rell. 5, 9 *οτι μεμαρτυρηκεν*

Iudae 5 *ειδοτας υμας παντα οτι κυριος απαξ λαον* 9 confirmat *ο δε μιχαηλ ο αρχαγγ. οτε* 12 *ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμυροι κατα τας επιθυμ. αυτων πορευομενοι* (*γογγ.* usque *πορ.* a corr. improbantur) *εν* (ex emend *οι εν*) *ταις αγαπαις υμων*

Apocalypsis 1, 1 a prima *ιωανει* 1, 4 *ιωανης*, tum *απο ο ων*, item *τ. επτα πνευμ. των* (ut A 47. And) 1, 5 *τω* (a prima deest) *αγαπωντι ημας και λυσαντι εκ* (ex emend *ημας εκ*) *των* 1, 6 *και εποι. ημας βασιλειαν* (ex emend additur *και*) *ιερεις τω*, ibidem *εις τον αιωνα* (ex emend *τους αιωνας*) *των αιωνων αμην* 2, 1 *των χρυσων* 2, 2 *τον κοπον σου*, ibidem om a prima *ειναι* 2, 3 *και υπομ. εχις και θλιψις πασας* (corr. haec improbavit) *και εβαστασας δια το ον. μου και ουκ εκοπιασας* 2, 4 *αλλα εχω*, ibidem *αφηκες* a prima 2, 5 *πεπτωκες*, ibidem *ερχομαι σοι και* 2, 7 *νικωντι* 2, 8 *της εν ζμυρνη* 2, 9 *τα εργα και την θλιψιν* 2, 10 *μηδεν* contra *μη* in ABC etc 2, 13 *οιδα που κατοικεις*, ibidem *εν ταις ημεραις εν ταις* (***αις*) *αντιπας* (****αντειπας*) *ο μαρτυς μου ο πιστος ος* 2, 14 *ος εδιδασκεν* (**add *τον βαλακ*) *βαλειν* (***βαλλειν*) 2, 18 *τους οφθ. αυτου* 2, 20 *οτι αφεις* (***αφηκας*) *τ. γυν. ιεζαβελ* (***ιεζαβ.*) *η λεγουσα* (***την λεγουσαν*) *αυτην* 2, 25 *αχρι ου* 9, 6 *και ου μη ευρησουσιν αυτ.* et *φυγη ο θαν. απ αυτ.* 9, 8

ειχαν (non item v. 9.): plane ut A solus 9, 9 *μορας ομοιοις eodem vitio ut A 9, 10 εχουσιν εαυτων τον βασ. τον αγγ. τ. αβ. ω ονομ. αυτω εβρ. αβαδδων και εν 9, 14 *λεγοντα cum solo A et τους τεσσαρες 9, 20 εν τ. πλ. αυτων ταυταις ουδε μετενοησαν et προσκυνησουσιν 10, 2 βιβλαριδ. ηνεωγμ. 22, 16 confirmat επι ταις εκκλησιαις et πρωινος.

EMENDANDA ET ADDENDA.

In *textu* Eph. 4, 29 scribe σαπρὸς pro σαρκὸς. In *Prolegg.* p. CVI. in nota lin. 2 exeunte scribe paucae (excidit e exeunte versu) p. CCLXX. lin. 4. lege χ̅ῡ ω̅ pro χ̅ῡ χ̅ῡ p. CCLXXI. ad Mt XVI, 2. scribe: dele BVX ad πυρρ. p. CCLXXVI. ad Apoc II, 20. ad „om σου" adde c. In *comm.* Act. etiam lectiones codicis lo[d] (i. e. nunc Londin. antea Tischend.) adscripsimus. Eundem (cum cdd. min. aliis multis) post nos contulit F. H. Scrivener in ed. sua codicis epp. Paul. Augiens. (Cambridge 1859.) Id quod accurate fecit, ut solet, paucissimis exceptis (9, 26 praetermisit εν pro εις et 26, 12 πορευομ. pro και πορ. nisi fallor. Item notare debebat 7, 36 7, 42 13, 21 etc. codicem praebere μ̅, quum scriptura inter τεσσερακ. et τεσσαρ. fluctuet, quorum prius ipse codex 1, 3 tuetur. Nec praetermittendus erat accentus ubi momenti aliquid habet, ut 17, 23 καταγγέλω pro -έλλω et 26, 23 καταγγέλειν pro -έλλειν 23, 17 εκατοντάρχων, non -αρχῶν 24, 12 οὔδε pro οὔτε). Hinc supple in comm. nostro (ceterum minus accurate 1855. collatio nostra ex ed. Ni Ti 1849. translata est in Anecdota sacr. et prof., praetereaque adscribendum erat codicem cum illa ed., ad quam collatio instituta est, ubi nihil relatum sit consentire): 2, 37 ειπ. δε 7, 37 ο θε. absq. κυρ. 9, 11 *ταρσεαν 9, 13 om σου 24, 12 **αποστασιαν 26, 21 om οι 27, 37 σ̅ο̅ς̅ (pro σ̅ο̅ζ̅). Praeterea Scriv. 3, 11 σολομωντος (nos -μωνος) et 26, 17 ημιν οδον (nos υμ. οδ.). In *comm.* ad Mc 16, 9 sqq. sub 4) lin. 8. scribe: plus 233 tribuere.

Lipsiae, m. Sept. a. 1860.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

PHIL. ET THEOL. DR. THEOL. PROF. P. O. H. ORDD. REG. SAX. ALB. IMP. RUSS. S. STAN. CL. II. IMP. FRANC. LEG. HON. REG. BOR. AQU. RUB. CL. III. REG. BAV. S. MICH. CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POL. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZ. REG. GRAEC. SALV. DUC. PARM. S. LUD. EQUES, SOCIET. REG. SCIENT. UPSAL. PRO DEF. REL. CHR. HAG. HIST. THEOL. LIPS. ORIENT. GERM. SOC.

EDITIO SEPTIMA.

PARS ALTERA.

LIPSIAE, SUMPTIBUS ADOLPHI WINTER.

1859.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

I.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντει-
λάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνε-
λήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐ-
τὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος

---

* *πραξεις* (D *-ξις*) *αποστολων* c. BD, item 40. al praemissis *λουκα ευαγγελιστου* .. al mu Or Chr Synops al *πραξεις των αποστ.* (ita Gb Sz etc) vel ut Eus (dem. 8, 2. etc) Cyr[hr] Thdrt (5, 1044.) al praemisso *αι* (Thdrt 1, 617. Epiph[788.] Chron *αι πραξεις*, et Thdrt 2, 1687. *ιστορια των πραξεων*, Eus [h. e.] *η των πραξ. γραφη*) .. A**EGH (sed hi[4] ad calcem libri habent; in A abscissus titulus, item in C isque in fine hiat; GH initio manci sunt) al cop Thdor[ant] al *πραξεις* (4. *πραξις*) *των αγιων* (47. add *και πανευφημων*) *αποστ.* (ita ς Wtst etc), ac passim additur: *συγγραφεισαι* (4. *-σα*) *παρα του αγιου* (47. add *ενδοξου και πανευφημου*) *λουκα αποστολου και ευαγγελιστου* .. d fu demid al Aug saepe *actus apostolorum* (d *epistulae iohanis III explicit incipit actus apostolorum*), Hil[1] *liber actorum*, item[1] *liber actuum*, am *liber actuum apostolorum*

I. 1. *ιησους* c. BD (:: cf ad Lc 1, 15. 24, 15. 23, 28. ac saepius) .. ς praem ὁ c. AE al ut vdtr omn Const al

2. *δια πν. αγ* cum antecdd conjg vg lux cop ar[p] etc Chr Thph Oec etc .. cum seqq conjg (*ους εξελ. δι. πν. αγ.*) syr[utr] ar[e] aeth[utr] Cyr Aug Vig | *ους εξελεξ.* . . D syr[p mg] Aug[3] add *και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον* (Aug plene sic : *in die qua app. elegit per sp. s. et praecepit* [[1] *mandans eis*] *praedicare ev.*), item omisso *κ. εκελ.* sah Idac, item (*usque in diem qua praecipiens apostolis per sp. s. praedicare ev., quos et elegit*) lux | *ανελημφθη* c. ABCD (D sah syr[p mg] Idac post *ημερας* pon) E etc . . ς *ανεληφθη* c. min ut vdtr omn

3. *δι* (D*om) *ημ. τεσσ.* (D**τε. ημ.*) (*d post dies quadraginta*) .. Amb Idac om. Aug - - *in multis argum. dierum* (ita[2] sed alibi *in mult. sign.*), *visus* (alibi add *est*) *eis per 40 dies* | *τεσσερακ.* c. AB*CD lo[ti] .. ς *τεσσαρ.* c. E rell fere omn | E *οπταννομενος* . . D* *οπτανομενοις*

Lc 24, 49. Io 16, 7.-14, 16. αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4καὶ συναλιζό-
μενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ
Lc 3, 16 ss c. pp περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5ὅτι
Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6οἱ μὲν οὖν συνελθόν-
τες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκα-
θιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Οὐχ
ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ
ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου
πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ
καὶ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

4. *συναλιζομενος* c. ABCDE al pl, vide post .. 4. 27. 31. 36.* 40. al fere[25] *συναυλιζομ.* (Gb') .. D *συναλισκομενος* (** *-λισγομ.*) *μετ αυτων* .. e*lux *cum conversaretur cum illis*, item Aug[8]; e**vg Hier Bed *convescens*, d *convivens*. Item *convesc. c. illis* exprim cop sah syr al mu, syr[p] accuratissime *salem sumens*; contra aeth[utr] *accumbens, convivatus c. eis*. Apud pp[gr] similiter lectio fluct ut ap Eus[dem] codd[aliq] *συναυλ.* (item Eus[dani]) sed[cod un] *συναλιζ.*, Epiph[652] *συνηλισθη τοις μαθ.* sed[1100] *τοις απτ. συνεφαγε κ. συνεπιε κ. συνηυλισθη* et [2,137.] *συνεσθιων κ. συναυλιζομενος*. Thdrt Thph[1.] et[2.] *συναλ.*, cat[ox*] *συναύλ.* et** *συναλ.* Explicant iidem ut Chr Thph[1] (*κοινωνῶν ἁλῶν, κοινωνῶν τραπέζης*, item schol) Thph[2] Oec de convescendo c. app. Apud Did est *συναυλιζομενοις*. Etymol. *ξυναλιζόμενοι : συναθροιζόμενοι ἢ συνεσθίοντες*. Hesych *συναλιζόμενος : συναλισθείς, συναχθείς, συναθροισθείς*. | *παρηγγειλ.* (E[gr] al aliq *-γγελλεν*) *αυτοις* c. BD al pler vg cop sah al Phot Thph[1.] (Thph[2.] *αυτ.* nec ante nec post) Oec Aug Hil al .. ACE (sed e cum *συναλ.* coni) Chr (*αυτ.* c. *συναλ.* coni.) *αυτ. παρ.* (49.) | D vg lux aeth[utr] Hil Aug (non item Rebapt Gaud) Hier *ην ηκουσ. φησιν* (d am fu om) *δια του στοματος μου* (in D est *ην ηκουσα*[τε] *φησιν δια του στοματος μου*)

5. D[gr] *ιωανης* | *βαπτισθ.* h. l. c. ACE al ut vdtr omn vv fere omn Or (et. Or[int]) Thph Amb Rebapt Gaud .. B post *πνευμ.* (Ln); D Did Hil Victorin Aug[saepe] al post *αγιω*, praetereaque D* tol Hil Aug al add *και ο* (*quem et*) *μελλετε λαμβανειν* | D* d sah Aug[3] in f. add *εως της πεντηκοστης*

6. *ηρωτων* (C* *-τουν*) c. ABC* Chr[comm] .. ς (49.) *επηρωτ.* (*-τουν* C*** 12.[lect]) c. C***DE al ut vdtr omn etc | D *αποκατασταν εις εις* (** et d om) *την β. του* (** *τω*) *ισρ.*

7. *ειπεν δε* c. A al ut vdtr omn vg cop syr[p] al .. B* sah syr *ειπεν*, B** *ειπ. ουν*, C Aug *ο δε ειπεν*, D *και ειπεν*, E aeth[utr] *ο δε αποκριθεις ειπ.* | *πρ. αυτους* .. E vg cop sah al *αυτοις*

8. *λημψ.* c. ABCDE .. ς *ληψ.* c. min omn | *μου* c. ABCD al? Or[1] .. ς *μοι* c. E al pler Or[1] Epiph[507] Chr Thph | *και παση* (Gb') c. AC*D lo[ti] 40.

9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς
τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκει-
σαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσιν λευκαῖς, 11 οἳ καὶ εἶπαν Ἄνδρες Γαλι-
λαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ
ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον
ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου-
μένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον-
τες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιπ-
πος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες
ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ
Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

---

al^{6} cop sah Or^{1} Hil .. ϛ *κ. εν π* c. B C***E al pl vg syr^{utr} Or^{1} Severian^{cat} Chr Did^{int} al | ADE etc *σαμαρια*

9. D *καυτα* (d *κ. ταυτ.*) *ειποντος αυτου νεφελη υπεβαλεν αυτον και απηρθη απο* (** add *των*) *οφθ. α.*, item sah Aug^{aliq} (sed^{1} ut vg) *his dictis* (vel *cum haec diceret*; sah *ταυτα δε ειπ.*) *nubes suscepit eum et sublatus est ab eis* | B *αυτων βλεποντ.* | *νεφελη* (et. Eus) .. Thdrt add *φωτεινη*

10. CE etc *παριστηκεισαν* | *εσθησ. λ.* c. ABC* lo^{ti} al^{3} vg cop sah syr arm Eus^{dem} Promiss .. ϛ *εσθητι λευκη* c. C***DE al pler syr^{p} al Chr Cosm Thph Or^{int} Aug

11. *ειπαν* c. ABC*D lo^{ti} .. ϛ *ειπον* c. C***E al pler | *εμβλεπ.* c. ACD (*ενβλ.*) al pl Chr^{edd} Thdrt ^{1,290} et ^{2,231} Cosm Thph$^{2\cdot}$, item *aspicientes* vg e Aug ^{aliq} (alibi *respic.*) al .. BE^{gr} lo^{ti} al^{15} Eus^{dem} Chr^{edd} Thdrt^{2,11} Thph$^{1\cdot}$ *βλεπ.*, Epiph$^{386\cdot 409\cdot 518\cdot}$ *ατενιζοντες* | *αναλημφθ.* et ϛ *-ληφθ.* ut v. 2. | *εις τ. ουρ.* sec. (et. Or^{int} al) .. D 33.* tol Aug^{1} Vig Idac Avit om (al pauc om *ε. τ. ο.* pr; al^{6} sah ab *ουρανον* prim ad *ουρ.* sec transiliunt) | *ουτως* (et. Eus^{dem} Epiph^{409} Thdrt^{saepe} Cosm al) .. al^{10} *ουτος*

12. E vg *εις ιεροσολυμα* (non Eus^{dem})

13. D^{gr} *εισηλθεν* | *εις το υπ. ανεβ.* c. ABC (et * et ***) lo^{ti} vg (Or) Chr Thph$^{2\cdot}$ comm Bed^{gr} .. ϛ *αν. ε. το υπ.* c. DE al pler tol cop sah syr^{utr} | *ιωανν.* (D *ιωανης*) *κ. ιακ.* c. ABCD lo^{ti} 96. vg al pl Aug (Bed^{lat} *petr. et ioh. et andr. et iac.*) .. ϛ *ιακ. κ. ιω.* c. E al pler syr^{p} arr Chr Thph Bed^{gr} | *και ανδρ.* .. E Bed^{gr} ante *κ. ιακ κ. ιω.* | *αλφαιου* .. D praem *ο του* | *και σιμ* .. D om *και* | *μαθθαιος* c. B(vdtr, certe*)D sah (:: cf ad Mt 9, 9. 10, 3 et pp.) .. ϛ (49.) *ματθ.* c. ACE etc

14. *τη προσευχη* (Gb) c. ABC*DE h lo^{ti} al^{4} vv fere omn Chr^{1} Thph$^{2\cdot}$ (*comm*) Cyp al mu .. ϛ add *και τη δεησει* c. C*** al pler ar^{p} Chr (ad h. l.) al (Or alludens *τη δεησ. και τη πρ.*) (:: cf Phil 4, 6.) | *γυναιξιν* (D*

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴ-
κοσι· 16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην ἣν
προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμη-
μένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
Mt 27, 5 ss 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρη-
νὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ· 19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ,
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελ-

ταις γυν.) . . D add *και τεκνοις* | *μαριαμ* c. BE lo^{ti} 27. 40. 81. 96. 142. al sah aeth^{utr} Chr$^{cat\ ox}$ . . ς (Ln) *μαρια* c. ACD al pl cop Chr al | B om *του* | *κ. συν τ.* c. BC***E al pler syr^{utr} al Chr al . . Ln 49. *και τοις* (Gb″) c. AC*D al^{4} vg cop sah arm aeth^{utr} Cyp Aug

15. *και εν* c. ABC lo^{ti} al ut vdtr omn fu demid cop syr^{utr} al Chr Thph Aug^{1} . . DE sah syr$^{p\ mg}$ Aug^{1} *εν δε* . . vg^{ed} et am al *εν* | D *ο πετρ.* | ACE *εμμεσω* | *αδελφων* (Gb′) c. ABC* al^{6} vg cop sah aeth^{utr} arm . . ς *μαθητων* c. C***DE al pl syr^{utr} al Chr Thph Cyp Aug^{2} (:: *αδελφ.* accuratius definiendum vdbtur) | *τε* c. ABE^{gr} al pler Chr Thph$^{2\cdot}$ (sah aeth^{utr} [*dum essent*] Thph$^{1\cdot}$ om) . . CD** (* *γαρ*, d* *praeterea*) al pauc vg e d** cop syr^{utr} Cyp Aug *δε* | *ονοματων* (et. fu sah cop syr^{p}) . . E *ανδρων*, item *hominum* vg syr al (d *non omnium* corrupte) | *ως* . . AC 40. 118. Thph$^{2\cdot}$ *ωσει* | *εικοσι* c. ABC (D *ρκ̄*) E (-*σει*) lo^{ti} al . . ς *εικοσιν* c. min ut vdtr pler

16. *εδει* c. ABCD**E al ut vdtr omn vv longe pl Or Eus^{dem} al Did^{int2} . . D* vg d cop Ir$^{cdd\ pl}$ Aug Vig Gild *δει* | *ταυτην* c. C***DE al pl syr^{utr} Did Chr al Ir^{int} Aug . . ABC* h lo^{ti} al^{8} vg cop sah al mu Or^{2} Eus^{dem} al Did^{int2} Idac Gild om (Gb^{0} Ln 49. :: at cur additum sit, quum locus ipse non statim sequatur, vix dici poterit) | *ιησουν* c. ABC* Eus Did . . ς praem *τον* c. C***DE al ut vdtr om Chr al

17. *εν* (et. Gb Sz) c. ABCDE h lo^{ti} al^{10} fere vg cop sah Eus^{dem} Ir^{int} Aug . . ς (Gb′) *συν* c. min pl syr^{utr} al Chr al | *και* . . D* (non d) *ος*

18. *μισθου* c. ABCDE h lo^{ti} al longe pl Eus^{dem} Chr al . . ς (= Gb Sz) *του μισθ.* c. min mu Thph$^{2\cdot}$ | *τ. αδικιας* . . D sah aeth^{utr} syr^{p} c.* Eus Aug add *αυτου* | *πρηνης* (AC al^{6} schol *πρινης*; d e *pronus*, vg Bed *suspensus*, Aug *deiectus in faciem*) . . Papias ap Thph$^{2\cdot}$ *πρησθεις* : cf ad Mt 27, 5. Papiae locum vide cat^{ox} ad act p. 12 sq | *ελακησεν* . . al mu schol Thph$^{1\cdot}$ -*κισεν* | A Thph$^{1\cdot}$ Gaud om *παντα*

19. *και* . . D^{gr} 18. Aug *ο και*, sah *και τουτο* | *ιδια* (al^{2} *ιουδαια*) . . B*D vv mu Aug om | E 163. Aug *αυτων διαλ.* | *ακελδαμαχ* c. A (A 40. lo^{ti} *αχελδ.*) BD (D *ακελδαιμαχ*, tol *haceldemach*, Aug *aceldemach*, am fu lux Bed *acheldemac*, item demid 96.^{lat} -*mach*) E (-*μακ*, e -*mac*) al vv (sah *akyldamach*) Eus^{dem} . . ς *ακελδαμα* c. C al pl vg^{ed} (*haceldama*) cop (*acheldama*) syr (*aceldama*) syr^{p} (*aceldema*) aeth^{ro} (*chakladama*; sed aeth^{pp} -*demach*) Chr al

δαμάχ, τοῦτ᾽ ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 *γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ*
ψαλμῶν Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν Ps 68(69), 26.
ἐν αὐτῇ, καί Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 *δεῖ οὖν τῶν* Ps 108(109), 8.
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ᾽ ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 *ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος*
Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ᾽ ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 *Καὶ ἔστησαν*
δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος,
καὶ Μαθθίαν. 24 *καὶ προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνῶστα*
πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 *λαβεῖν*
τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ᾽ ἧς παρέβη
Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 *καὶ ἔδωκαν κλή-*
ρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνκατεψη-
φίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

---

20. *αυτου* pr (et. Eus al Ir[int] Hil al) .. lo[ti] al mu vg (non am demid al) d* aeth[ro] arm Chr *αυτων* | *εστω* .. D* *η* | *λαβετω* c. ABCD lo[ti] al Eus[dem] Chr .. ς *λαβοι* (al Thph[utr] *-βη*) c. E al pler :: ut LXX

21. *χρονω* .. D *τω χρ.* | *ᾧ* c. ABC*D** (* *ως*, d* *quoniam*) lo[ti] vg al (cop *cum*) Aug .. ς *εν ω* c. C*** (item ** vdtr) E al pler Chr al | D syr[p] aeth[utr] al Aug add in f. *χριστος*

22. B*D[gr*] *ιωανου* | *εως* .. A lo[ti] al aliq *αχρι* | *ανεληημφθη* c. ABDE .. ς *-ληφθη* c. C et rell | *συν η. γεν.* c. ABCD lo[ti] al[6] vg arm Chr[2] al Aug .. ς *γεν.* (al[1] post *μαρτ.* pon) *συν η.* c. E al pler Thph[1].

23. *εστησαν* (Chr: *οὐχὶ αὐτὸς αὐτοὺς ἔστησεν ἀλλὰ πάντες*) .. D*d aeth[ro] ar[p] Aug *εστησεν*. Praeterea E Bed[gr] praem *τουτων λεχθεντων* | *ιωσηφ* .. B al[2] syr[p] sah *ιωσην* | *βαρσαββαν* c. ABE lo[ti] al mu am (*-bba*) fu (*-bban*) cop sah syr[p] Eus[cdd] (h. e. 3, 39, 5.) .. ς *-σαβαν* c. C al pl vg syr al Eus (l. l.) Chr al ... D tol aeth[utr] *-ναβαν* (cf 4, 36.) | *μαθθιαν* c. B*D sah[fragm] (txt *μαθιας*) .. ς (49. et Ln ex errore de B) *ματθ.* c. rell ut vdtr. Item v. 26.

24. *ειπαν* c. ABCD lo[ti] .. ς *ειπον* c. E rell | *ον εξελ.* h. l. c. ABCDE h lo[ti] al longe pl vg cop syr[p] al (syr ar[e] arm *ενα ον εξ. εκ* etc) Eus al mu .. ς (= Gb Sz) post *ενα* (D[gr*] 8.[pe] *ανα*) c. min non mu (sah aeth[utr])

25. *τοπον* (Gb') c. ABC*D (add *τον*) vg cop sah Procop[dis] (v. Mthaei) cat (*δεῖ τοίνυν τὸν κληρωθέντα τόπον ἔχειν ὃν ἐκληρώθη*) Aug .. ς *κληρον* c. C***E al ut vdtr omn syr[utr] al (sed aeth[utr] *την διακονιαν ταυτης τ. αποστ.*) | *αφ* (Gb') c. ABCD lo[ti] al[5] cop al (d Aug *a*) Bas Aug .. ς *εξ* c. E al pler vg (*de*, item e) Chr al (sah *in quo*) | *τοπ. τ. ιδιον* .. C *ιδ. τοπ.*, A *τοπ. τ. δικαιον*, 101. *τοπ. αυτου*

26. *αυτοις* c. ABCD** lo[ti] al[7] vg cop sah al (aeth[utr] vdtr) Chr[1] .. om syr ar[e] Aug[ed] .. ς *αυτων* c. D*E al pl syr[p] al Chr[1] Aug[cdd] | D* om *ὁ* | *μαθθ.* et *ματθ.* vide ad v. 23. | *συνκ.* c. AB(vdtr)CE lo[ti] al .. ς (Ln 49). *συγκ.* c. min pler; D** *συνεψηφισθη* (* *συψηφ.*) | *ενδεκα* .. D *ιβ* et XII, Eus[dem] *δωδεκα*

II.

Dt 16, 9 s. 1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν
πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
ἦσαν καθεζόμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι
10, 46. 19, 6. 1 Co 12 ss ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέν τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθη-
[Mc 16, 17.] σαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσ-
σαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν δὲ
ἐν Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς
ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης
συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ

II. 1. *και εν τω* . . D *και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του* | *συνπλ.* c. AB(vdtr)CDE al .. ς (Ln 49.) *συμπλ.* c. min pler | *ησαν* .. D syr ar[e] aeth[utr] *οντων αυτων* | *παντες* c. ABC lo[ti] al[15] fere Ath, item D *παντων* (et. syr ar[e] aeth) .. ς (49.) *απαντ.* c. min pl Thph[1.] .. E 163. Chr om. Praeterea h al fere[20] sl (exc cdd[2]) Thph[2.] add *οι αποστολοι.* | *ομου* c. ABC* lo[ti] 18. vg e (vg *pariter*, e Aug *simul*. Sed *ομοθυμαδ.* Latini solent *unanimiter* reddere) sl[1.] et sl[mur] (de rell vv non satis liquet, sed exprim *simul*) Ath .. D cop sah (*inter se* pro *επι τ. α.*) syr? om .. ς (49.) *ομοθυμαδον* c. C*** E al pler Chr Thph[1.] (:: *ομοθυμ.* decies in Act legitur ac fere nusquam fluct; et. 20, 18. aliena manu inlatum est. Videntur *απαντες* et *ομοθυμ.* [aptius ad sq *επι τ. α.*] ab eodem profecta esse.) | *επι τ. α.* . . 69. om

2. *και* . . D add *ιδου* | *εκ του* (et. Eus[marcell] Thdrt al mu; Or *εξ*) .. E *απο* (sed e *de*) | *πνοης βιαιας* (et. Or Eus[marcell] Thdrt[2] al mu) . . D al[5] *βι. πν.* | *ολον* (D[gr] *παντα*, item *omnem* e Idac[2]) . . al[5] Cyr om | *καθεζομ.* c. CD .. ς *καθημενοι* c. ABE al ut vdtr omn Cyr[hr] Thdrt[2] al

3. *εκαθισεν* (*-σαν* D gr* et ** vv mu Ath[1] Did[2] Cyr[1]) *τε* c. AC***D**E[gr] al pl Eus [h. e.] Thdrt Thph[1.2.] .. B (D[gr*] *και εκ. τε*) lo[ti] al[2] Ath[2] Did[1] Chr Cyr Cyr[hr 2] *και εκαθ.* (Ln) . . C* e Did[1] Aug *εκαθισεν* (*-σαν* Did) *δε*

4. *απαντες* c. B**C al pler Cyr[hr2] Cosm Thph . . AB*DE lo[ti] al pauc *παντες* (Ln) | E vg aeth[utr] *το πν. το αγιον* | *αποφθ. αυτ.* c. ABC*D lo[ti] al vg sah al Ath Cyr[4] Did al . . ς *αυτ. αποφθ.* c. C***E al pler syr[p] al Cyr[hr] al

5. *ησ. δε εν* (A *εις*) *ιερ.* (D *εν ιερ. ησαν*) *κατ.* (C cop syr Aug[1] *κατ. εν ιερ.*) *ιουδ.* (E *ιουδ. κατ.*) *ανδρ.* (C* *ανδρ. ιουδ.*) *ευλ.* (D *ευλ. ανδρ.*, Aug[2] om *ευλ.* sed[1] hab) c. B etc vg etc Hil Hier, item ACDE etc

6. *οτι* . . D[gr] *και* (d* *qui*) | *ηκουον* c. ADEI (vdtr) al pl cop Chr al .. B al[2] *ηκουσεν*, C lo[ti] *ηκουεν*, vg Aug[2] Bed *audiebat* item sah syr[utr] al, 40. al *ηκουσαν* | E al[7] om *εις* | *τη ιδ. δι.* (vg e Aug[1] *lingua sua*, *sua ling.*, Bed *-am suam*) *λαλ. αυτ.* . . D *λαλουντας ταις γλωσσαις* (d *lingua sua*) *αυτ.* (Aug[1] *suo sermone et suis linguis loq. eos*), item - - *linguis ipsorum* syr[utr]

διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγον-
τες Οὐχὶ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; 8 καὶ
πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννή-
θημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες
τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ
τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη
τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰου-
δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούν-
των αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξί-
σταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες Τί
ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύ-
κους μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐ-

---

7. εξιστ. δε c. BD h al plus[85] aeth[utr] arr al[1.] et[3.] Chr[cat] Aug[3] . . ς (= Gb[0] Sz) add παντες (: : cf v. 12.) c. ACEI al mu vg cop sah syr[utr] Thdrt al, al[3] απαντες | λεγοντες c. ABC lo[ti] 26. vg cop sah aeth[utr] Thdrt Chr[cat] (in comm ad h. l. πρ. εαυτους) . . ς add (vg[ed] Aug[3] praem) προς αλληλους c. DEI al pler vg[ed] syr[utr] al Aug[3] | ουχι c. B, item (ita Ln) DE lo[tt] ουχ . . ς ουκ c. AC al pler Chr al | απαντες c. AB**CDI al . . ς παντες c. B*E al pler | εισιν . . C* al[3] syr[p] post λαλ., lo[ti] ante ουτ., vg cop post γαλ. (sah *annon galil. sunt hi omn. loq.*)

8. E εκαστ. ακου. | τη ιδ. διαλ. . . D[gr*] vg[ed] (non am fu) al Aug[2] (sed[1] τ. ιδιαν δ.) Hier την διαλεκτον | E ημ. διαλ. | AC*** (**?) E* lo[ti] 1. 13. Thph[2.] εγενηθημεν

9. ελαμειται (C* εμαλειτ. *** ελαμητ., B αιλαμ.) c. ABCD . . ς (Ln 49.) ελαμιται (d vg[ed] *aelam.*) c. EI al ut vdtr omn | και οι . . D[gr*] om και | ιουδαιαν . . Hier *Syriam*, Tert Aug[1] *Armeniam* . . om Thph[1.] | D* d vg (non am* fu) al Aug om τε | A καμπαδ.

10 D vg (non Aug) al om τε | C πανφυλ. | D[gr] αιγ. τε | D[gr*] λιβουης et lo[ti] κυρινην

11. D* αραβοι, d *arabi* | μεγαλεια (sic ABD etc) . . CE al μεγαλια

12. παντες . . 3. 95.* om | διηπορουντο c. AB . . ς (Ln) διηπορουν c. CDEI al ut vdtr omn Chr al | αλλ. πρ. αλλ. . . 103.[mg] Chr[1] Aug[1] om; al fere[10] Chr[1] Thph[1.] προς αλληλους, αλληλοις, αλληλους (vg *ad invicem*) . . D syr[p mg] Aug[1] add επι τω γεγονοτι (D perg και λεγοντες) | αν θελοι c. E al pl (vg e Aug[2] *quidnam vult-*) Thph[1.2.] . . Ln θελει c. A(A al[1] post τουτο)BCD(I vdtr) al[6] (et al[2] θελη) Chr cat (d *quid vult*; item ut vdtr cop sah al)

13. διαχλευαζ. (Gb Sz) c. ABCD(sed D* d διεχλευαζον λεγοντες)I** 40. al plus[15] syr[p mg] Cyr[hr] Bas Chr[aliq] Thph[3.] . . ς χλευαζοντ. c. EI* etc Thph[1.] et[2.] Oec | γλευκους . . D add ουτοι, item varie positum vg cop sah aeth[utr]

14. D[gr*] τοτε σταθ. δε | πετρος c. CE al pler Thph[1.] Oec . . ABDI lo[ti] 40. al pauc Chr Thph[2.] ο πετρ. (Ln) | ενδεκα . . D* d* δεκα et D 12.[lect]

τοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες
Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε
τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύου-
σιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρη-
* Johel 2, 28-32. (3, 1. ss) μένον διὰ τοῦ προφήτου 17 Ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει
ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προ-
φητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι
ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνια-
σθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας
μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ
προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ση-
μεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ
ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ
Ro 10, 13. ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. 21 καὶ ἔσται πᾶς

syr Aug add αποστολοις | D* d επηρ. πρωτος (E προτερον post αυτου) | απεφθ. (al^{4} επεφθ., C Aug add λεγων) . . D (om αυτοις) ειπεν, item *dixit* d (aeth^{utr} syr^{utr}), cop sah *respondit* | απαντ. c. EI** al pler Chr Thph$^{1.2.}$ Oec . . ABCD (ante οἱ) lo^{ti} 12.^{lect} παντες(Ln) | D om και post εστω | D* ενωτισατε

15. C μεθυωσιν | εστιν γαρ etc (et. Cyr^{hr} Chr al) . . D^{gr*} 1.* (?) vg e (Ir^{int}) Aug Gaud ουσης (*cum sit*) ωρας της ημ. $\bar{\gamma}$ (Ir^{int} *tert. diei*)

16. προφητου c. D Ir^{int} Rebapt Hil Aug . . ς (Ln) add ιωηλ c. ABCEI al ut vdtr omn vg rell (sed sah syr^{p} aeth^{utr} Gaud ante προφ.) Cyr^{hr} Chr al Gaud

17. εσται c. D cop sah syr Ir^{int} Rebapt Hil Aug . . ς (Ln) και εστ. c. iisdem test qui modo ιωηλ habuere | εν τ. ε. ημ. . . B sah aeth^{pp} Cyr^{hr} (Const ex ipsis LXX afferunt locum) μετα ταυτα :: ut LXX, C al^{1} arm Thph$^{2.}$ μετ. ταυτ. εν τ. ε. ημ. | CI εκχαιω | ο θεος c. ABCI al pler cop sah syr al Cyr^{hr} Thph$^{2.}$ . . DE al^{1} vg syr^{p} Thph$^{1.}$ (vdtr) Ir^{int} Hil al κυριος, 47.^{mg} Chr κυρ. ο θ. | D*^{gr} πασας σαρκας | υμων pr (om 106.**) et sec (om C) . . D Rebapt Hil Hier bis αυτων; iidem (sed tacet Hil) om υμ. tert, item (et. C*?E; sed tacent Hil Hier) quart | αι . . C*?D om | ενυπνιοις (Gb Sz) c. ABCD** (*^{gr} om) h al fere^{30} Epiph^{1060} Thph$^{1.}$ (vdtr) Thph$^{2.}$ . . ς ενυπνια c. E al pm Severian^{cat} Chr al

18. γε (sah al om) . . D* d εγω | D Rebapt Hier om εν τ. ημ. εκ., item (:: ut LXX) και προφητ.

19. A al^{2} sah syr ar^{e} om ανω (item κατω syr ar^{e}) : : utrque LXX om | αιμα usq καπνου (et. Did$^{cat\ ox}$) . . D om

20. D^{gr*} μεταστρεφεται | ἢ c. B al fere omn Chr al . . ACDE lo^{ti} 13. om (Ln Gb^{0} :: ut LXX) | ημεραν c. BD . . ς την ημ. c. ACE al ut vdtr omn Chr al (:: ita et. LXX) | D om και επιφ.

21. ος εαν c. BE al cat . . ς (Ln) ος αν c. ACD al pler Chr al (:: et. LXX) | D* του κυρ.

ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσ-
ραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, Ro 10, 38.
ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρα-
σιν καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, κα-
θὼς αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ
θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ
θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν
δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐ-* Ps 15 (16), 8–11.
τόν Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν
μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκη-
νώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην 13, 35.
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς

---

22. *ισραηλειται* (E *ιστρα-*) c. AB?CDE .. ς (Ln 49.) *-λιται* c. min ut vdtr omn | *αποδεδειγμ.* (*-διγμ.* ACD**E, D* *δεδοκιμασμενον*) *απο* (Epiph[51] *εκ*) *τ. θε.* c. BCD* lo[ti] al aliq vg arm arr Ath Epiph[2] (51 et 1025; alibi[467] om *α. τ. θ.*) Chr[saepe] Ir[int] Fulg .. ς *απ. τ. θε. αποδεδ.* c. AD**E al pl vv aliq Thph Oec | D* al d sl[5.] *εις ημας* (item al postea *ημων*) | *οις* .. D* *οσα* | E vg[ed] (non am fu demid) al mu (non syr[p]) Ath Thph[2.] (semel) *ο* (om C) *θ. δι αυτ.* | ACE *εμμεσω* | *καθως* c. ABC*DE lo[ti] al mu vv pm Ath Ir[int] al .. ς (Gb[00]) add *και* c. C*** al pl syr[p] Chr al | *αυτοι* .. 117. vg al mu *υμεις*, E *υμ. παντες*

23. *εκδοτον* c. ABC* lo[ti] al[5] vv pl Ath Ir[int] Victorin Fulg .. ς (Gb[00]) add *λαβοντες* c. DE al pl syr[p] Chr Cosm al | *χειρος* (Gb'') c. ABC*D lo[ti] al[6] syr[p] aeth[utr] al Ath Cyr .. ς *-ρων* c. C***E al pl vg cop sah al Chr al Ir[int] al | *ανειλατε* (Gb'') c. ABCDE lo[ti] al mu Ath Thph[1.] .. ς *-λετε* c. min pl Chr al

24. *λυσας* .. E Bed[gr] add *δι αυτου* | *θαν.* c. ABCE[gr] rell omn Bed[gr] sah syr[p] aeth[utr] ar[p] al Ath Epiph[1] Thdrt[2] Thdot[anc] Cosm .. D vg e cop syr ar[e] Polyc Epiph[1099] Pseudath (de pass. dom.) Ir[int] Fulg Cass *αδου* : Gb' [cf vv. 27 et 31. item * Ps 18, 5. 6. 116, 3.]

25. *δαυειδ*, item *δαυιδ* (Sz 49.) *δαβιδ* (ς Gb), et. vv sqq : vide ad Mt 1, 1. | *γαρ* .. E al pauc praem *μεν* | *εις αυτον* .. A *ε. αυτην* | *προορωμην* c. AB*CDE etc .. ς *προωρωμην* c. B** al certe pler | D syr (om *ενωπ. μ.*) ar[e] *τ. κυρ. μου* (non Chr al Ir[int] Fulg) | *μου ἐστίν* : sic lo[ti] etc non (ut Ln 49.) *μού ἐστιν* et *μού τις*. Cf ad Lc 8, 46.

26. *ηυφρ.* c. ABCDE lo[ti] al Clem .. ς *ευφρ.* c. min pl | *μου η καρδ.* c. B Clem .. ς (Ln) *η κα. μου* c. ACDE al ut vdtr omn etc | *εφ* c. CD (:: cf ad Lc 1, 25. 6, 35.) .. ς (49.) *επ* c. AB (? certe alibi passim *εφ* c. similib.) E al certe pler

27. *εγκ.* c. AB?C etc .. DE *ενκ.* | *αδην* (Gb'') c. ABCD al[20] fere Clem Epiph[2,39.] Thph[1.2.] .. ς *αδου* c. E al pl Or Chr Thph[2.] comm (:: item LXX A, B *-δην*)

ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄν-
δρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πα-
τριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐ-
τοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρ-
* Ps 88 (89), 4. χων καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ
27. τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε
3, 15. 5, 30. 10, 39. ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ
θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ
ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ
τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ

28. D^gr* γνωρισας | A* (vdtr) 69. ευφροσυνην, item *iucunditatem* e* fu (item LXX A)

29. C παρησιας (ut B Io 18, 20.) | D το μνημιον | εν ημιν (ut et. Thdrt Chr al), al⁵ Thph²· ε. υμιν . . D (vg e al *apud vos*) παρ ημ.

30. ειδως (C ιδως) . . D^gr* ειδων | οσφυος . . D* καρδιας (d *praecordia*) . *ventris* am syr aeth^utr Ir^int Victorin | καθισαι c. ABCD** h lo^ti al⁸ vg cop sah syr aeth^utr arm Ath Cyr Ir^int Victorin Fulg Vig (Ath Vig add τον χ̅ν̅ κατα σαρκα) . . ς (= Gb) praem το (om D* al³) κατα σαρκα (E al³ Bed^gr om το κ. σ.) αναστησειν (D*E al⁵ -στησαι) τον χριστον (D^gr E al⁴ Bed^gr sl^ed et cd¹ add και, al⁵ add τε post καθισαι) c. (D*E) 1. 13. al pl d syr^p arr Eus^ps Chr Thdrt (1,693. αναστησειν το κ. σ. τον χ̅ν̅ omissis καθ. etc) Thph^1.2· | τον θρονον c. ABCD lo^ti al Eus ps 15· Thph¹· (vdtr) . . ς του θρονου c. E al pler Chr al

31. προϊδων (-ειδων ACE): et. Thdrt^1,693· al . . D** (* item d om πρ. ελαλ. π. της) al⁷ προειδως | B om της | ουτε bis (Gb″) c. ABCD lo^ti al fere^10 (sec. loc. paullo plur) Bed^gr vg e Eus Nyss Cyr^act Chr Ir^int Victorin Fulg . . ς ου (ουκ E al Thdrt) et ουδε c. E^gr al pl cop sah syr^utr al Thdor^mop Thph Oec | εγκατελειφθη (εγκ. c. AB? etc, CDE ενκ.; D* ενκαταλ., C* -λημφθη) (Gb″) c. ABCDE lo^ti al pm Eus Nyss Chr Thdrt Thdor^mop al . . ς κατελειφθη c. min pl Cyr^act. Praeterea absq additam (Gb) c. ABC*D lo^ti al vg cop sah syr aeth^utr ar^e Ir^int Victorin Did^int . . ς add η ψυχη αυτου c. C***E al pl Bed^gr syr^p ar^p Chr Thdor^mop Thdrt Fulg Philast (Chr ante εγκ., syr^p Thdrt post αδου) | αδην c. B lo^ti 40. al fere^20 Eus Thaum Nyss Thph²· . . ς (Ln) αδου c. ACDE al pm Chr al

32. τουτον . . D* (omisso τον) E d Victorin Amb add ουν | D vg al μαρτ. εσμεν

33. την τε (Thdrt δε) . . D και την | του πν. του αγ. c. ABCE lo^ti al Chr (*spiritus sancti* vv ut vdtr omn et pp lat) . . ς του αγ. πν. c. D al pl Thdrt Cosm Thph^1.2· Ir^int | τουτο (E Bed^gr vv mu Ir^int Cyp al add το δωρον) ο: ita et. Thdrt al . . D* d υμειν ο . . 40. 133. vg (et. am al) lux Bed τουτον ον | υμεις c. ABC*D al mu vv longe pl Cyr Thdrt Did Amb Philast . . ς (Gb^oo) praem νυν c. C***E al pl syr^p ar^p Cosm

γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός Εἶπεν ὁ κύριος *Ps 109(110), 1. Mt 22, 44. pp.
τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς He 1, 13. 1 Co 15, 25.
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς
οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός,
τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους Τί ποιήσομεν, ἄνδρες Lc 3, 10 14.
ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθή-
τω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ
ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακρὰν Eph 2, 13.

Thph | *και βλεπετε* c. BD 81., Ln [*κ.*] *βλ.* . . ς om *και* c. ACE al pler vv ut vdtr omn Thdrt al

34. *λεγει δε* . . D *ειρηκεν* (et vg [non am fu al] *dixit*) *γαρ*, item syr | *ειπεν* . . D am cdd^{lat} ap Bed *λεγει* | B*D om *ὁ* (:: cf ad Mt 22, 44.)

35. D* om *αν* | E *εκχθρους*, D* *εχθρ.*

36. *οικος* c. ABE al ut vdtr omn Epiph^{788} Eust ap Thdrt Chr al . . CD *ο οικ.* (Ln) | *και κυριον* (ς Gb Sz) c. ABCDE al^{40} fere vg syr^{p} aeth^{pp} Epiph$^{738. 764.}$ Nyss (Mai p. 6.) al mu Ir^{int} al .. ς^{e} om *και* c. min mu cop sah syr al Eust ap Thdrt Nyss^{1} (l. l.) al | *αυτον* h. l. (Gb Sz) c. ABCD** al mu vg arm (cop sah ante *κυρ.*) Ath^{1} Bas Nyss^{1} Chr Eust ap Thdrt al Ir^{int} al . . ς post $\overline{\chi\nu}$ (Gb') c. E al pl syr^{utr} Ath^{1} Epiph$^{2,46.}$ al (et. post *θε.* ponitur) .. D* (42. om *αυτ. κ.* $\overline{\chi\nu}$) d om | *εποι. ο. θ.* c. B lo^{ti} vg^{ed} aeth^{utr} syr^{utr} cop Ath^{2} Leont Tert Amb . . ς (Ln) *ο θ. εποι.* c. ACDE al pler am fu al Epiph al | D* om *τον*

37. *ακ. δε* (E^{gr} Aug *ουν*, fu om) . . D syr$^{p\ mg}$ *τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσαντες* | E lo^{ti} *κατηνυγησαν* | *την καρδιαν* c. ABC lo^{ti} al Chr . . ς *τη καρδια* c. DE al pl vg etc Thph$^{1.2.}$ | *ειπον τε* (E *και ειπ.*, 19. *ει. δε*, al^{6} Aug^{1} *ειποντες*) . . D *και τινες εξ αυτων ειπαν* (**^{gr} *ειποντες*) | *λοιπους* . . om D 104. Aug^{1} (alibi om *τ. πετρ. κ.*) | *τι* (D Ir^{int} Aug^{2} add *ουν*) *ποιησομεν* c. BD al pl (item vg al Ir^{int} Aug, sed vide ad Lc 3, 10 sqq) Cyr^{hr} Thdrt al . . ACE lo^{ti} al^{20} fere Bas Epiph^{27} Chr *τι ποιησωμεν* (49.) | DE Bed^{gr} tol syr$^{p\ mg}$ Aug^{2} Promiss add in f. *επιδειξατε ημιν*

38. *δε* c. B al^{5} ac plur demid al (ap Ln) Aug^{1} . . ς add *εφη* c. E al pl (sed al^{4} syr arm al *ειπ. δε* [syr om] *πετρ.*) cop sah al Thph$^{1.2.}$ Aug^{1}, AC al vg Cyr^{hr} *φησιν* post *Μεταν.*, D *φησιν* post *αυτους* | *επι τω* c. AE rell ut vdtr omn Bas Chr al . . BCD Thdrt^{1} (et^{2} *εις το* etc) Epiph^{27} *εν τω* (Ln) | $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ (syr ar^{e} Oec Ir^{int} om $\overline{\chi\nu}$) . . DE al^{4} vv pm Bas Cyr^{hr} Thdret Epiph Cyp Lcif Hil al praem (vel add ut Epiph) *του κυριου* (vel et. addito *ημων* ut Epiph Lcif) | *αμαρτιων* c. DE al pler syr^{utr} ar^{p} al Bas Cyr^{hr} Chr al Ir^{int} Cyp Lcif Amb Aug^{2} . . ABC lo^{ti} 40. 96. vg cop sah aeth^{utr} Vig Fulg Aug^{aliq} *των* (96. om) *αμαρτ. υμων* (CB? *ημ.*) : ita Ln | *λημψ.* et ς *ληψ.* ut 1, 2.

39. *υμιν* et *υμων* . . D Aug^{1} *ημειν* et *ημων* | *οσους* c. BDE al pler Chr al . . AC 104. sah *ους* (Ln)

ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. 40 *ἑτέροις τε λόγοις*
Phil 2,15. *πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γε-*
νεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 *Οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον*
αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
ὡσεὶ τρισχίλιαι· 42 *ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-*
στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.
43 *Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα*
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. 44 *πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ*
4, 32ss. *τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά,* 45 *καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρ-*
ξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἄν τις χρείαν
εἶχεν· 46 *καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ*

---

40. D[gr] cop sah *ετερ. δε* | *διεμαρτυρατο* (Gb") c. ABCDE lo[ti] al mu Chr al . . ς *-ρετο* c. min pl | *παρεκαλει* c. E 1. al pl syr[p] (sed add c.* *αυτοις* post *διεμαρτ.*) Chr[2] Thph[1.2.] Oec (Aug[1] *testificabatur dicens* et[1] *test. eis dic.*) . . ABCD lo[ti] al[15] fere vg al pler Lcif add *αυτους* (Ln) | D al vg al Lcif *ταυτ. της σκ.*

41. *αποδεξαμενοι* (al[1] Thph *υποδεξ.*, al[1] *καταδεξ.*, al[1] *δεξ.*, D *πιστευσαντες*; syr[p mg] Aug *αποδεξ. κ. πιστ.*) c. ABC lo[ti] al vg cop sah aeth[utr] al Clem Chr[1] (vdtr) Aug[1] . . ς (Gb[00]) praem *ασμενως* c. E al pler Bed[gr] syr[utr] ar[p] al Chr (ad h. l.) Thph al Aug[1] | *εν* c. ABCD lo[ti] al vg aeth[utr] (item ar[e] et[p] al) . . ς om c. E al pler (cop sah al) Chr al

42. D syr *και ησαν πρ.* | *τη* . . A 98. d vg al mu praem *εν*, hinc Ln [*ε.*] | *αποστολων* . . D add *εν ιερουσαλημ* (item tol post *προσευχ.*) | *τη κλ.* c. ABCD* lo[ti] al, item (*et communicatione fractionis panis*) vg d cop sah aeth[utr] al . . ς praem *και* c. D**E al pler syr[p] (syr *associabant se in precatione et in fractione eucharistiae*) al Chr Thph[3.] al

43. *εγινετο* (BCD *εγειν.*) c. ABCD al vg cop syr[utr] . . ς *εγενετο* c. E lo[ti] al pler sah al Chr al | *τε* c. ACD**E al pler vg al mu Chr al . . B lo[ti] cop (sah *γαρ*) *δε*, D[gr*] al[2] om | E 25. *σημ. ου μικρα* | E 40. 96. al[5] syr[p] aeth[utr] ar[e] *δια των χειρων τ. αποστ.* | *εγιν.* (CD *εγειν.* al mu Thph[2.] Oec[ed] *εγεν.*, E al[2] *εγινοντο*) . . AC syr cop sah aeth[utr] ar[p] ante *δια* pon, sed ACE al mu vg cop syr al Thph[2.] cat[ox] post *αποστ.* add *εν* (al *εις*) *ιερουσαλημ*, praetereaque AC al vg cop (item ar[e] ante *πολλα τε*) add *φοβος τε ην μεγας επι παντας* [cf 5, 5. et alibi] atque iidem fere (certe AC) et lo[ti] al cat[ox] pergunt[44] *και παντες δε*

44. *δε* (cf ad v. 43.) . . D *τε*, vg *etiam* | *πιστευοντες* c. ACDE al pl Chr Thph[1.] Oec . . B h al mu Or Thph[2.] cat[ox] *-σαντες* | B 57. Or Salv om *ησαν* et *και* | D *παντα*

45. *και τα* (lo[ti] om) *κτ.* etc . . D syr *και οσοι κτηματα ειχον η υπαρξεις* (syr om *η υπ.*, item aeth[utr]) | A *εμεριζον* | *πασιν* . . D praem *καθ ημεραν* | *καθοτι* . . D[gr*] *τοις*

46. *καθ ημερ. τε* (D* *παντες τε*, ** *καθ ημεραν· παντες τε*) *προσκαρτ.* (D *προσεκαρτερουν*) *ομοθ.* (om D al[2], C al post *ιερω* pon) | *κλωντ. τε*

*ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλ-
λιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες
χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομέ-* 5, 14. 41.
νους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

III.

1 *Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν
ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην.* 2 *καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ* 14, 8.
*κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέ-
ραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν
ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν·* 3 *ὃς ἰδὼν
Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεη-
μοσύνην λαβεῖν.* 4 *ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ
εἶπεν Βλέψον εἰς ἡμᾶς.* 5 *ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ'*

(lo^{ti} 117. om, 47.* 1.^{lect} *δε*, 40. *τε και*) etc . . D *και κατ οικους αν* (** om) *επι το αυτο κλωντες τε αρτον* (d *panes*)

47. *λαον* (et. Or etc) . . . D *κοσμον* | *τη* (D 40. al^{5} fere syr arr *εν τη*) *εκκλ.* c. DE al longe pl Bed^{gr} syr^{utr} arr sl Thdrt Chr al . . ABC lo^{ti} 3.^{pe} al? (al^{8} antea *τοις σωζομενοις*) vg cop sah aeth^{utr} arm Cyr om (Gb^{0} Ln :: cf v. 41. ubi nemo add)

III. 1. *επι το αυτο δε π.* c. E al longe pl syr^{p} Bed^{gr} Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec item (libere; *επι τ. αυτ.* post *ανεβ.*) syr arr . . ABC lo^{ti} al vg cop sah aeth^{utr} arm Cyr Euthal (vdtr) Lcf(vdtr) *επι το αυτο* (haec D 19. post *καθ ημερ.* 2, 47. pon et D cap. III. incipit ad modum fere lectionariorum *Εν δε ταις ημεραις ταυταις πε.*) ad 2, 47. adnect pergentes: *πετρ. δε* (Ln) | D *ιωανης*, item vv sqq (non raro accedit B) | AC *ανεβεννον* (A *αναιβ.*) | D ante *επι* add *το δειλεινον* | *της πρ. τ. ενατην* (c. ABCE al pl; ς *εννατ.* c. lo^{ti} al mu) . . D** *την ενατην* (D^{gr*} *ενατη τη*) *τ. πρ.*

2. D* d syr *και ιδου τις* | *υπαρχων* . . om D (syr al) Lcif | *προς* . . lo^{ti} *επι* | *θυραν* . . E al^{8} Bas^{sel} *πυλην* (d e Lcif *ianuam*, vg *portam*) : : ut v. 10. | D* *παρ αυτων εισπορευομενων αυτων* (d *ab his qui ingrediebantur*)

3. *ος ιδων* (CD**E *ειδ.*) . . D reg *ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και* (d** reg om) *ιδων* | *ος* usq *εις το ιερον* . . lo^{ti} * om,** *ιδον τε τον πετρ. κ. ιω.* | D *ιωανην* | *εισιεναι* . . D^{*gr} *ειναι* | *ηρωτα* (D reg cop sah al add *αυτους*) . . C *ερωτα* | *λαβειν* c. ABCE (add *παρ αυτων*) lo^{ti} al mu vg cop al (item *ut darent* syr sah ar^{e} aeth^{utr}) Chr al . . D h al plus^{50} reg ar^{p} sl Thph Lcif om (Gb^{00})

4. D *εμβλεψας δε ο πετρ.* | D* *συν ιωανην και ειπεν*, d *cum iohannen et* (** om) *dix.* | D *ατενεισον εις*

5. *επειχεν* . . D^{gr} *ατενεισας* | *τι π. αυτων* (C *αυτου*) *λαβ.* . . DE al vv Lcif *τι λαβ.* (E *λαβ. τι*) *παρ* (D *απ*) *αυτ.*, vg Lcif *se aliquid accepturum ab eis*, reg *aliquid accipere ab eo*

αὐτῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρ-
χει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς
δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βά-
σεις καὶ τὰ σφυρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ
εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος αἰνῶν
τὸν θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα
τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκόν τε αὐτόν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεη-
μοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην συνέδραμεν
5, 12. πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶνος

6. *ειπ. δε* (syr om; aeth^{utr} *και ειπ.*) *π.* (D *ο πετρ.*) c. B(D)E al ut vdtr omn reg syr^{utr} aeth^{utr} al Chr al Lcif al . . AC vg cop sah *πετρ. δε ειπ.* | C *ουκ* | CD *ναζοραιου* (C *-ρεου*) | *εγειρε* (*-ρε* c. AE lo^{ti} al pm; ς *-ραι* c. C al) *και περιπ.* c. ACE lo^{ti} al ut vdtr omn vv pler Eus^{dem} Thdrt^{2} Chr Thph$^{1.2.}$ (Did *εγερθητι κ. π.*, Epiph^{701} *αναστα και περ.*) Cyp Lcif al mu . . BD sah om *εγ. και* (49. et Ln [*ε. κ.*] :: at subsqq vdtr in caussa fuisse ut omitterentur)
7. *ηγειρεν* c. DE al longe pl Chr^{2} Thph$^{1.2.}$ (txt) Oec . . ABC lo^{ti} al^{3} vv ut vdtr omn Bas^{utr} Thph$^{2.comm}$ Cyp Lcif add *αυτον* (Ln) | D reg *και παραχρ. εσταθη και εστ.* | *αυτου αι βασ.* c. DE al fere omn Chr al Ir^{int} (*eius confirm. sunt gressus*) . . ABC lo^{ti} vg reg etc *αι βα. αυτ.* (Ln) | A *σφυδρα*, item C* omisso *σ*, 1. *σφυρια*
8. *περιεπατει.* . . E add *χαιρων*, item D *-ρομενος* | *αινων* c. A sah Lcif, item omissis *περιπ. κ. αλλ.* (al^{2} *περιπ.* ante *εις* pon) D reg aeth^{utr} . . ς praem *και*, Ln [*και*] c. BCE al pler vv pler Chr al
9. C al *ιδεν* | *αυτον* h. l. c. ABCD lo^{ti} vg reg (sah) . . ς ante *πας* c. E al pler vv pl Chr al Lcif | *θεον* . . C *κυριον*
10. *τε* (om sah) c. DE^{gr} al longe pl syr^{utr} aeth^{utr} al Chr Thph Lcif . . ABC lo^{ti} al^{3} vg reg e cop Bas^{sel} *δε* (Ln) | *ουτος* c. BDE al pler vv pm Chr al . . AC lo^{ti} al^{5} vg reg aeth^{utr} al Bas^{sel} Lcif *αυτος* (Ln 49.) | *ην* . . 40. 101. Chr *εστιν* | D *καθεζομενος* | C *θαμβου* | *συμβεβ.* (E *συνβ.*) . . D *γεγενημενω*
11. *κρατ. δε* (A syr *τε*) *αυτου* (et. Gb Sz c. ABCE al^{20} fere vv pler; ς *του ιαθεντος χωλου* c. min pl colb ar^{p} Chr [absq *χωλου*] Thph$^{1.2.}$) *τ. πε. κ.* (AB lo^{ti} al Chr add *τον* : ita Ln) *ιω.* . . D reg *εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου* (d reg *-νν-*) | *πρ. αυτ.* (om al^{1} Chr^{2}, al^{2} *πρ. αυτον*) h. l. c. ABC lo^{ti} al vg reg colb syr aeth^{utr} arm sah Thph$^{2.}$ . . ς ante *πας* c. E al pl cop syr^{p} al Thph$^{1.}$ | *σολομωνος* c. BDE al pm . . ς (sed non Gb Sz) Ln *σολομωντος* (A *σαλομ.*) c. AC al pm Chr Thph$^{1.2.}$ | *συνεδραμεν - - επι* (al^{3} *εν*) *τη στοα* . . D (item reg *simul et ipse prodibat* [vdtr] *tenens eos*; *et concurrit* etc) *συνεξεπορευετο κρατων αυτους· οι δε θαμβηθεντες εστησαν εν τη στ*

ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν Ἄνδρες
Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ
δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Lc 20, 37. pp Ex 3, 6.
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδό-
ξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ
ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου
ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτή-
σασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς
ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές 5, 31.
ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις
ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι
πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπρά-

---

12. *ιδων* (E *ειδ.*) - - *απεκρ. πρ. τ. λαον* (sah *dixit eis*, similiter syr al) .. D *αποκριθεις δε ο πε. ειπεν πρ. αυτους* | *ο πετρ.* c. ABCD lo^{ti} al Chr .. ς om *ὁ* c. E al longe pl Thph$^{1.2.}$ | *ισραηλειται* c. AB (vdtr) : cf ad 2, 22. .. ς (Ln 49.) *-λιται* c. CDE (*ιστρ.* item d) etc | *επι τουτω* .. lo^{ti} *ε. τουτο* | *ως ιδ. δυ. η ευσ.* (ita et. am demid colb cop sah syr^{p} aeth^{utr} ar^{p} Cassiod; contra vg reg syr ar^{e} arm *aut potestate*, Ir^{int1} om, 4. post *πεποι.* pon) *πεπ. τ.* (lo^{ti} om) *περ. αυτον* (E vg al Ir^{int} Cass *τουτον*) .. D *ως ημων τη ιδ. δ. η. ευσ. τουτο πεποιηκοτων τουτο περιπ. αυτ.* (d *ut ambulet hic*)

13. *κ. ισ. κ. ιακ.* c. BE al longe pl sah syr^{utr} ar^{p} Thdot^{anc} Thph$^{1.3.}$ Oec .. AD al^{8} Did add *θεος* ante *ισ.* (D *ισαχ*) et *ιακ.* (Ln), item C al^{4} Chr Thph$^{2.}$ *ο θεος*, item vg aeth^{utr} cop ar^{e} (arm add ante *ισ.*) Ir^{int} | *ιν̄* (29. Ir^{int} om) .. D aeth^{pp} *ιν̄ χν̄* | *μεν* (Gb Sz) c. ABCE al longe pl vg syr^{p} sl$^{5.}$ et^{ant} Chr Thph Ir^{int} al .. ς om c. D (*ημεις* pro *υμ.*, d om) al (vv pm) | *παρεδωκ.* .. DE syr$^{p\ mg}$ Ir^{int} add *εις κρισιν* (E *κριτηριον*) | D *απηρνησασθ.* | *αυτον* c. DE al pl sah syr^{p} Chr al .. ABC lo^{ti} al^{10} vg al mu Did Ir^{int} Hier om (Gb^{o} Ln) | *κριναντος* (C al *-νοντος*) *εκ. απολ.* (43. cop sah al add *αυτον*) : Ir^{int} *cum remittere eum vellet*, aeth^{utr} *volente eo vivum eum servare vobis:* Chr (p. 83. ad h. l.) *οὐκ εἶπε Θελήσαντος ἀλλὰ Κρίναντος*, etsi paullo ante : *δύο τὰ ἐγκλήματα, καὶ ὅτι Πιλ. ἤθελεν ἀπολύειν καὶ ὅτι ὑμεῖς ἐκείνου θελήσαντος οὐκ ἠθελήσατε* .. D *πειλατου του κρειναντος εκεινου απολ. αυτον θελοντος*, d *cum iudicasset ille dismittere eum voluit*

14. D *δικαιον εβαρυνατε* (item Ir^{int} *aggravastis*) *και* (E syr$^{p\ mg}$ add *μαλλον*) *ητησατε* | E Aug *ζην και χαρισθ. υμ.*

16. *επι* (119. *εν*, item vg d e cop sah al Ir^{int}) .. om B lo^{ti} al^{3} | D^{gr*} *τουτον θεωρειτε και οιδατε οτι εστερεωσεν* (Ln *εστερεωσεν· το* : contra Chr^{comm} *ἐπήγαγε Καὶ τὸ ὄν. αὐτ. ἐστερ. αὐτόν*. Contra sunt et. Oec c*** lo^{ti} etc)

17. DE *ανδρες αδελφοι* | *οιδα* .. D *επισταμεθα*, al^{4} *οιδατε* (aeth *ιδετε?*)

ξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγει-
λεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν
αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς
τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ
ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προ-
κεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξα-
σθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς
διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋ-
Lc 1, 70. * Dt 18, 15.19. (* Gen 17, 4.) σῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς
ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ

---

17. D *οτι υμεις μεν* | *επραξατε* .. D* add *πονηρον*, D** 34. syr$^{p\ mg}$ Ir^{int} al *το πονηρον*

18. *ἅ* .. D^{gr} *ο*, demid bodl hal vg^{sixt} Ir^{cd1} et^{ed1} Idac *qui* (syr aeth^{utr} arm *ως*) | *αυτου* h. l. (Gb'') c. BCDE lo^{ti} (*τ. χρηστ.*) al^{8} vg syr^{utr} ar^{e} arm Chr Ir^{int} (66.** aeth^{pp} Idac utroq loco habet) .. ς post *προφητων* pon c. (A, sed A om *παθ. τ. χριστ.*) al pl cop aeth^{ro} ar^{p} etc .. utroque loco om al^{2} sah

19. *εις* .. B *προς* | D (vv pl; non am fu) *τας αμ. υμων* | *οπως αν ελθωσιν* (D^{gr} *επελθ.* Tert *superven.*) .. vg *ut cum venerint* | E tol Bed^{lat} post *αναψυξ.* add *υμιν*, item post *ελθ.* Bed^{gr} cop syr syr^{p} c.* ar^{p} Chr^{1} Ir^{int} Tert | E al mu om *του*

20. *προκεχειρισμ.* (Gb Sz) c. ABCDE al plus^{60} Chr Euthal Chron al item *praedestinatum* (d, e *qui praedistinatus est*), *praeparatum* (Ir^{int}), *praedesignatum* (Tert), similiterque sah syr^{utr} al (aeth^{utr} *προκεχρισμ.* reddit) .. ς *προκεκηρυγμενον* (:: cf 13, 24.) c. min ut vdtr pauc item Or Oec, item *qui praedicatus est* vg cop *(prius annunciatum* vertit Wilk.) | $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$ c. BD^{gr}E al plus^{15} sah syr^{p} Thph$^{1.2.}$ .. ς $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ c. AC lo^{ti} al pm vv pl Chr Chron Cosm Ir^{int} (Tert om $\overline{ιν}$)

21. *των* (Gb Sz) c. ABCD h lo^{ti} al^{7} vg cop sah syr arm aeth ar^{e} Or Chr^{1} Ir^{int} Tert .. E al pl syr^{p} ar^{p} Chr^{1} Chron Thph *παντων των*, item ς *παντων* c. paucis ut vdtr min Cosm Oec; 13. *αυτων των*, al^{2} plane om | *απ αιων. αυτου πρ.* c. AB*C lo^{ti} al aliq Chron etc, item praemisso *των* B**E al, item *αυτ.* (4. add *των*) *απ αιω. πρ.* 4. Or vg .. D (*αυτου των πρ.*) 19. arm Cosm Ir^{int} Tert om (Gb^{00}) *απ αιω.* .. ς *αυτ. προφ. απ αιω.* c. min pm syr^{utr} al (cop *proph. suor. sanctor. ab aeterno*, sah *απ αιων.* cum *ελαλ.* coni.) Chr^{1} (et^{1} *τ. αγ. αυτω πρ. των απ αι.*) Thph$^{1.2.}$

22. *μωυσης* c. ABCD lo^{ti} al mu .. ς *μωσῆς* c. E al pl (de vv vide alibi) | *μεν* (Gb Sz) c. ABCDE lo^{ti} al mu vg cop sah syr^{p} aeth al Chr^{1} Ir^{int} .. ς add *γαρ* c. min pl syr al Chr al | *ειπεν* (Gb'') c. ABC lo^{ti} al^{5} vg cop syr .. ς praem *προς τους πατερας* (al add *υμων* s. *ημων*) c. pauc ut vdtr min Thph$^{1.2.}$ .. eadem (addito *ημων* D al sah aeth Ir^{int}, addito *υμων* E al Bed^{gr}) postpon DE al mu Bed^{gr} sah aeth^{utr} arm arr Chr^{2} Ir^{int} | *υμων* pr c. AD lo^{ti} al pl vg ar^{p} etc Chr^{1} Ir^{int} .. om B 60. cop sah$^{txt\ woi}$ (syr om *ο. θ. υμ.*) Ign^{intpl} Chr^{1} .. CE al mu syr^{p}

πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ
λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθ-
εξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς *Gen 12, 3. 22, 18. Gal 3, 8.
ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς
πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ Καὶ ἐν τῷ σπέρ-
ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ὑμῖν
πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐ-
λογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 *Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,* 2 *διαπονού-*

---

sah[fragm] aeth[utr] Iust[quaest] Thph Oec *ημων* | *υμων* sec .. D[gr] al[5] Iust[qu] Thph[1.] *ημων* | C lo[ti] (antea *αναστηση*) al[3] *λαλησει*

23. *εαν* c. AC lo[ti] al pl Thph .. ς (Ln) *αν* c. BDE al non ita mu Chr al | *εξολεθρευθ.* c. ABCD etc .. ς *εξολοθρευθ.* c. E al certe pler

24. D om *δε*, nec exprim vg (exprim e sah syr[p]) al | D *κατεξης* | *οσοι* c. ABC* (vdtr) C***E al ut vdtr omn d Ir[int] Chr Chron al .. C**D[gr**] (* *ο*) *οι*, item vg cop sah al | *ελαλησαν* .. C** arm *επροφητευσαν* | *κατηγγ.* c. AB(C* vdtr)DE al longe pl vg (*adnuntiav.*) cop sah syr[utr] etc Chr Chron al Ir[int] .. ς (= Gb Sz) *προκατηγγ.* c. C** al non ita mu Cosm

25. *οι υιοι* c. ABCE lo[ti] al pl etc .. ς (= Gb† Sz) om *οι* c. D al mu Chron Chr[saepe] al | *ης* .. D* *ην* | *διεθ.* (al *εθετο*) *ο θ.* c. ACE al ut vdtr omn vg syr[utr] etc Chr Cosm al .. BD cop sah Ir[int] *ο θ. διεθ.* (Ln) | *ημων* c. BCD al pler vg cop sah[cod] syr[utr] aeth[utr] al Ir[int] .. AE lo[ti] al[4] sah[txt woi] arm sl[5.] et[ed] Chr[aliq] Chron Thph[1.2.] *υμων* (49.) | *εν* (Gb Sz) c. ABCD E[gr] al longe pl vg cop sah syr[utr] al Chr Chron al Ir[int] .. ς om c. min ut vdtr pauc e (*et semini tuo*) | C *επευλογηθ.*, A* (vdtr) al Chr al *ευλογηθ.*

26. *αναστ. ο θε.* c. BC al syr aeth[utr] ar[p] cat .. ς (Ln) *ο θε. αναστ.* c. ADE al pl vg syr[p] cop sah al Chr al | *τον π. αυτ.* c. CDE lo[ti] vv longe pl Chr Chron Thph[3.] Ir[int] .. ς (= Gb Sz) add *ιησουν* c. AB al pler sl ar[p] Cosm Thph[1.2.] al | D *εξαπεστειλεν* | D Chr[1] Thph[1.] Ir[int] om *αυτον* | D[gr] *ευλογουντας* | D* *εκαστος* | *απο* .. D *εκ* | *υμων* c. ADE al pl syr (om *εκαστ.*) syr[p] aeth[utr] al Chron Cosm Thph[1.bis] Thph[2.bis] cat .. C* al[3] *αυτων* (Ln) et al[8] *αυτου*, item s. *αυτων* s. *αυτου* vg cop sah al Ir[int] .. B Chr[2] Thph[3.] plane om

IV. 1. *λαον* .. DE reg syr syr[p mg] ar[e] Thph[1.] Lcif add *ταυτα τα ρηματα* vel (ut D reg Thph[1.]) *τα ρημ. ταυτ.* | *αυτοις* .. om D vg Lcif | BC 4. aeth[utr] *οι αρχιερεις* | *και ο στρατ.* (cop sah syr[utr] al *οι -γοι*) *τ. ιερ.* (syr haec post *σαδδ.*) .. D om

2. *διαπονουμ.* (C* *και διαπ.* vdtr, item aeth[pp], aeth[ro] om) .. D** *κατα-*

μενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐι
5, 18. *Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν,* 3 *καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς*
χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
4 *πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγεν*
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.

5 *Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρ*
τας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσα.
6 *καὶ Ἅνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀ*
ξανδρον καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 *καὶ στήσα*
αὐτοὺς ἐν μέσῳ ἐπυνθάνοντο Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόμ
ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; 8 *τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁ*
εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσρ
9 *εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσ*

πον. (* *καιαπον.*) | D *αναγγελλειν τον ιησουν εν τη αναστασει* | *τη* c. ABCE^{gr} lo^{ti} al vg syr^{utr} cop etc Thph$^{2.}$ cat .. D h al fere^{50} e sah aeth^{utr} ar^{p} Chr Thph$^{1.}$ Lcif *των* (Gb″)

3. *επεβαλον* (al^{4} *-λλον*) .. D^{gr} *επειβαλοντες* et *και εθεντο* | *εθεντ* BD lo^{ti} al pl reg Thph$^{1.}$ Lcif .. add *αυτους* ACE al mu vv fere (Chr Thph$^{2.}$ cat | D 40. *επαυριον*

4. A om *τον λογον* | D *και αριθμ. τε εγεν. ανδρ.* | *και εγεν.* (D^{gr} *τε ε* post *αριθμ.*) *ο* (c. AE lo^{ti} al ut vdtr omn Chr al; BD om: ita Ln) *αρι* *των* (D om) *ανδρ.* | *χιλιαδ.* c. A lo^{ti} vg (et. am fu demid al) cop (i sah?) aeth^{utr} Hil .. ς *ωσει* c. E al pl Chr al, item BD al *ως* (Ln 49.), i reg syr^{utr} al

5. D* *αυριον ημεραν* | D *συνηχθησαν οι αρχ. κ. οι πρεσβ. και γρ.*, i *αννας* etc | *αυτων* c. ABE al pler vg sah syr^{p} al Chr al .. om D al^{2} cop aeth^{utr} arr | *τους πρ. κ. τους γρ.* c. AB (cf D) al fere^{20} cat bis om *τους* c. E al pl Chr al | *εν* (Gb″) c. ABDE al pm sah (vg *in hierusalem*) Chr^{1} cat .. ς *εις* c. min pl cop syr^{p} Chr^{1} Thph$^{1.}$ (:: 26, 3. *συνηχθησαν εις τ. αυλ.* non fluct, nec similia alibi) .. syr o *ιερ.*, transp Thph$^{2.}$ ante *κ. γραμμ.*

6. ABD (vide iam ante) lo^{ti} al^{3} (ac plur?) *και ανιας ο* (om B?) *αρ ρευς κ. καιαφας* (D *καϊφ.*) *κ. ιωαννης* (D *ιωναθας*, d *ioathas*) *κ. αλεξ δρος* (Ln) | *αρχιερατ.* (*pontificali* d al) .. al^{5} *ιερατικου* (*sacerdotali* e cop aeth^{utr} ar^{p})

7. *εν μεσω* c. DE al longe pl Chr Thph$^{1.2.}$ .. ς (= Gb Sz) Ln *εν μεσω* c. AB lo^{ti} al non ita mu Oec cat | E *τουτο εποιησ.*

8. *του* (al^{1} om, al^{2} add *λαου*, syr *domus*) *ισρ.* c. DE al ut vdtr (Bed^{gr} reg syr^{utr} arr al Chr^{2} Thph cat Ir^{int} Cyp Amb .. AB vg (cop sah aeth^{utr} Cyr Fulg om (Ln) | E al vg^{ed} (non item am fu de al) colb syr al cat Cyp in f. add *ακουσατε*

9. *ανακρινομεθα* .. DE reg syr aeth^{pp} ar^{e} Ir^{int} Cyp add *αφ υμων* | .. D al^{3} *επ*

νοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, 10 *γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ* 3, 6. 15.
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 *οὗτός ἐστιν ὁ* *Ps 117, (118), 22.
λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς Mt 21, 42. pp
κεφαλὴν γωνίας. 12 *καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ*
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώ-
ποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 *Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου*
παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 *τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα*
τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 *κελεύσαντες δὲ αὐ-*
τοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους
16 *λέγοντες Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ*
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι᾽ αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερου-

---

10. *ιυ χυ* (d *χυ ιυ*, *χυ* om am aeth[ro] ar[p]) .. E vg[ed] (non demid am fu) reg praem *του κυριου* (vg[ed] add *ημων*) | E Bed[gr] syr[p mg] reg Cyp *υγιης* (E *σημερον υγ.*, Bed[gr] *υγ. σημ.*) *και εν αλλω ουδενι* (:: cf v. 12)

11. *εξουθενηθεις* (et. Thdrt Thph[1.]) .. al aliq Or Chr Oec *-θενωθεις*, 4. Did Thph[2.] *-δενωθεις* | *οικοδομων* (Gb″) c. ABD al pm Or Did cat .. ς *-μουντων* c. E al pl Chr al

12. *και ουκ* usq *σωτηρια* (*η σωτ.* om D) .. reg Ir[int] Cyp Rebapt Aug Amb Ambrst Leo, item (omisso simul v. 11.) Quaest om (Gb⁰), nisi quod nonnulli ex pp istis libere seqq absque prioribus afferre potuerunt | *ουδε* (Gb′) c. AB al plus[30] cop sah Did Thdrt Bas cat .. D reg Cyp al *ου* .. ς *ουτε* c. E al pm Chr al | *ον. ε. ετερ.* c. B al pl am Chr[1] Thph[1. 2.] .. AE al fu demid al Cyr *ον. ετ. ε.*, D[gr] Bas Ir[int] Aug al *ε. ετ. ον.*, d Rebapt *aliud est nom.*, vg[ed] *aliud nom. est*, Euther reg *εστ. ον. ετερ.* | *υπο τ. ουρ.* c. ABDE al mu vv longe pl Chr Thdrt Ir[int] al .. om h al[40] fere ar[p] al[5.] Thph[1. 2.] | D* *ο δεδομ.* (d *quod datum est*) | *εν ανθρ.* .. D al[2] reg vg Ir[int] Cyp al om *εν* | *ημας* (et. Thdrt Chr al Ir[int] al; Did om) .. B *υμας*

13. D *ιωανου* (ut solet) | D om *και ιδιωτ.* | *τε* (et. Or al Lcif) .. D e cop *δε*

14. *τε* (Gb′) c. ABD** (* om) E al mu vg sah syr[utr] aeth[utr] arr Chr Thph[2.] Lcif .. ς *δε* c. min pl cop (*videntes autem etiam*) Thph[1.] cat | D[gr] reg *ειχ. ποιησαι η αντιπειν*

15. D[gr] aeth[utr] om *δε* | *αυτους* .. al[2] *αυτοις* | *απελθειν* .. D[gr] reg *απαχθηναι* | *συνεβαλλ.* c. AE al plus[30] vg reg syr cop Chr Thph[1.] Lcif .. ς *συνεβαλον* c. BD al pm syr[p] sah aeth Thph[2.] cat

16. *ποιησομεν* c. BD[gr] al pl e reg vg al pl Chr Thph[2.] Lcif Amb .. AE[gr] al[25] fere d Thph[1.] cat *-σωμεν* (Gb′ 49. :: cf 2, 37.) | *γεγονεν* (D[gr*] *γεγονεναι*) .. al[4] *εγενετο*

σαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι· 17 ἀλλ' ἵν
5, 28. 40. ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα α
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18
καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι
διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωα
5, 29. ἀποκριθέντες εἶπαν πρὸς αὐτούς Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον
θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμ
γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ π
απειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κ
σωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν
τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρω
ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγε
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 ο

---

16. D^gr φανεροτερον εστιν | αρνησασθ. c. E al longe pl Chr Thph[1.2] .. ABD al[10] Bas[sel] αρνεισθαι (Ln)

17. A** αλλ (om D^gr) ινα δε | D επι πλεον τι | λαον .. E syr^p mg (*ne plius sit divisio in populo propter sermones hos*) reg Lcif add τα ρημ ταυτα (reg *istorum*) | απειλη c. E al pler syr^p ar^p Chr Thph[1.2] ca ABD al[5] vv pl Bas[sel] Oec Lcif om (Ln) | απειλησωμεθα c. ABE a vv fere omn Chr (sed diff edd) Thph[1] Lcif .. Gb'' -σομεθα c. cat Thph[2]; item D^gr** (* επιλ.) απιλησομεθα ουν | μηκετι .. A 142

18. και καλ. αυτους .. D syr^p mg reg Lcif συνκατατιθεμενων δε αυ τη γνωμη φωνησαντες αυτους, et D perg παρηγγειλαντο κατα το φθ. | παρηγγ. c. ABD^gr E al mu vg arm syr^p Chr cat (-λαντο). (Gb⁰) add αυτοις c. 1. al pl vv pm Thph[1.2] Lcif | το .. B om (Ln)

19. ο δε πε. κ. (A add ο) ιω. .. D syr aeth^utr Lcif αποκριθεις (vv l -θεντες) δε πε. κ. ιωανης (d etc -νν-) | ειπαν (c. B; ς Ln 49. -πο rell) πρ. α. (cop sah syr *eis*) c. ABDE al mu vg cop sah syr^utr arm (.. ς πρ. α. ειπ. c. 1. al pl Thph[1.2] (Lcif om πρ. αυτ.) | δικ. εστι E τουτο υμιν δικ. φαινεται | ακου. μαλλ. (et. Chr[2] Lcif etc) .. E μα. ακου.

20. ειδαμεν c. AB*D al Chr^gue .. ς -δομεν c. B**E al pler (al ιδομεν) | .. D* d* om

21. D al[5] vg cop sah syr Lcif μη (al[2] μηδε) ευρισκ. (al[1] ευρηκοτες cop syr al add αιτιαν) | το πως .. D* οπως, d *qua* .. E 18. sah το | κολασωντ. c. ABDE al pm .. Gb⁰ -σονται c. al fere[35] Chr Thph[1] cat | δια etc .. E φοβουμενοι τον λαον· παντ. γαρ (π. γαρ et. Lcif)

22. τεσσερ. c. AB(D μ̅) etc .. ς (Ln) τεσσαρ. c. E al pler | E arm ην ανθρ. πλ. τεσσ. | γεγονει c. BD .. ς εγεγονει c. AE al certe pler | Ir^int Lcif om τουτο

23. απολ. δε (al mu Thph[1] add οι αποστολοι) .. E εκεινοι δε απολ. |

ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· *Jer 39 (32), 17. *Ps 2, 1. 2.
Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ διὰ στόματος Δαυεὶδ παιδός σου
εἰπών Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρ-
έστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχ-
θησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά
σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν

αρχ. κ. οι πρεσβ. .. E *οι πρεσβ. κ. οι αρχ.* | *ειπαν* c. ABD .. ς *-πον* c. E al certe pler

24. *ακουσαντες* .. D add *και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν* | *φωνην* (134. *την φω.*) .. E cop sah syr^{utr} aeth^{utr} al *την φων. αυτων* | *ειπαν* c. ABD 40. al .. ς *-πον* c. E al pler | *συ* c. AB am fu demid cop Ath Did (sed ipsum et. *συ* om) Amb item (*tu es*) vg^{ed} Hil Aug al .. 13. Chr^{2} *ο θεος*, al *ο θ. ημων s. κυριε* (al^{1} om *δεσπ.*) *ο θ. s. κυρ. ο θε. ημων*, al aliq syr^{utr} sah Thph$^{1.}$ Ir^{int} *συ ει ο θεος* .. ς *συ* (aeth^{utr} add *κυριε*) *ο θεος* c. DE al pl aeth al cat Thph$^{2.}$ Lcif (:: quantopere studium fuerit has preces excolendi, satis ex v. sq. intellegitur. Videbatur autem *δεσποτα* nimis nude positum)

25. *ο δια στομ. δαυ. παιδ.* (*παιδ.* ut et. Gb Sz c. ABDE al pl Ath Did Chr^{1} Thph$^{1.}$; ς *του παιδ.* c. min pm Chr^{1} Thph$^{2.}$) *σου* (Cereal *sancti pueri tui*) *ειπ.* c. 40. aliisq longe pl ar^{p} sl$^{5.8.}$ et^{rec} Ath (ex cdd aliq et edd: 1, 543.) Chr^{2} (in expositione vero est: *καθάπερ ὁ χς ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύμ. θεοῦ λαλῶ, οὕτω καὶ αὐτοί φασι Διὰ πνεύματος ἁγίου. ἰδοὺ καὶ ὁ σωτὴρ ἐν πνεύματι φθέγγεται. τί δέ ἐστιν ὃ καὶ λέγουσιν, ἄκουε. Δέσπ. ὁ θε. ὁ διὰ στόμ. δαυ. π. σ. εἰπ.*) Thph$^{1.2.}$ Cereal; accedunt addito ante *δια in spir. sancto* (cop) vel *per sp. s.* (syr) cop syr sl$^{7.}$, item (*ο δια πν. αγ. στομ. δε δα.*) Did et (*qui per sp. sa. ore dav.*) Did^{int}; similiter et. D *ος δια πν. αγ. δια του στομ. λαλησας δαυ. παιδος* (d *puero*) *σου*. Item ad *δαυ.* addito *του πατρος ημων* vg (*qui spiritu sa. per os patris nostri Dav. pueri tui dixisti*) sah (fere ut vg) aeth^{utr} (*patris nostri* post *παιδ. σου*) syr^{p} (– – *Dav. patris nostr. servi tui per spir. sa. dix.*) ar^{e} Ir^{int} et Lcif (*qui per sp. sa. ore* [Lcif *et os*] *Dav. patr. no. pueri tui dix.*). Rursus simplicius Hil et Aug *qui per os patris no. Da. sancti pu. tui dix.* Denique eadem ordine ut vdtr turbato ABE al^{7} Ath (e cdd^{5}) cat *ο του πατρ. ημων δια πνευμ. αγιου στοματος δαυ. παιδος σου ειπων* (Ln :: at quae simpliciter Lucas scripserat, ea ornatius dicendi studium omnes turbas creasse videtur. Ad spiritus sancti mentionem et titulum „patris nostri" [e Mc 11, 10.], quod utrumque alienae manus puto, omnis redit fluctuatio.) | D *εφρυξαν* | AD al *καινα*

27. *εν τη πολ.* (A add *σου*) *ταυτη* c. ABDE al^{25} fere vv omn (exc ar^{p}) Chr Cyr Cosm Ir^{int} Tert^{2} Lcif Hil al mu .. ς (= Gb Sz) om c. min pm ar^{p} cat Thph$^{1.2.}$ | D 137. Hil^{2} *σου παιδα* | *πιλατος*: sic h. l. et. AD. Contra 3, 13 et 13, 28. D *πειλ.*, non item A (nec magis 1 Tim 6, 13.). Cf

ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βο
σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔφιδε ἐπὶ τὰς ἀ
λὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λα
τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν εἰς ἴασιν καὶ
μεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός
Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦ
συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος,
ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία κα
2, 44. ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶ
ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδ
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,

---

ad Lc 23, 1. | λαοις (e sah syr^p aeth^utr *populo*, syr *synagoga*) .. E Thph^1. Hil Aug λαος

28. σου sec c. A**DE al pler vv fere omn Chr al Ir^int Cereal al .. A al² am* e* Hil Lcif Aug om (Ln)

29. εφιδε (AE -ειδε) c. ADE al? . . ς επιδε (al -ειδε) c. B al certe pl DGr* επι τας αγιας αυτ. | DGrE vg cop ar^p Hil Lcif πασ. (om al⁵ Thph^1. com) παρρ.

30. σου εκτειν. c. DE 40. 3.^pe al⁶ ac plur (vg *cum manum tuam* [den *-us -as*] *extendas*) Chr², item ut vdtr arm cop sah syr^utr . . A σε εκ B εκτ. σε (Ln) (d *cum manum extendas*, Lcif *dum extendis manus*) . σου εκτ. σε c. 1. al pl Thph^1.2. cat | D* al aliq Thph^1. γενεσθαι

31. του αγ. πν. c. ABD al am .. ς πνευμ. αγ. c. E al pl vg al pl Chr DE Bed^gr Ir^int Aug (non Lcif Amb) add in f. παντι τω θελοντι π στευειν (πι. om Aug)

32. η καρδ. c. D**E al ut vdtr omn Or² Chr³ Bas² (accurate 3, 348.) L ont Thph^1.2. .. ABD* Or² Euthal Bas³ om η (Ln) | η ψυχ. c. BE al vdtr fere omn Or² Chr³ Bas² Leont Thph^1.2. .. AD 96. Or² Euth Bas³ om η (Ln) (Ath Thdrt ην αυτοις κ. μια και ψ. μια) | μια .. Bed^gr Cyp² Amb Zeno add και ουκ ην διακρισις (E χωρισμος) εν α τοις ουδεμια (E τις) | και (om E) ουδε εις (D al ουδεις) τι (D om) τ. υ αυτω (D -του, al mu Thph -των, h al³ om) | D αλλα | απαντα c. AE pler Bas Chr Sev^cat Thph^1. cat .. BD 177. Thph^2. παντα (Ln)

33. μεγ. δυν. c. E al pler cop sah al Thph^1.2. .. ABD al vg syr^utr al Chr Ir^int Aug Ors δυν. μεγ. (Ln 49. :: at ubique fere μεγ. postpon ac pos positum nusq. fere fluct) | AE al mu vg al cat Thph^1. Aug Ors (n Ir^int) οι απ. το μαρτ. | τ. κυρ. ιυ c. B al pl sah syr^p aeth^pp Thph^1. Ir^int Aug, item addito χυ DE al mu ar^e aeth^ro (*dom. nostri*) Chr (s οι απ. τ. κυρ. ι. χ. post τ. αναστ.) .. A al aliq vg cop τ. κυρ. (al [sed non am fu demid] cop add ημων) ιυ (cop post χυ) χυ, item s ar^p ιυ χυ. Praetereaque ista h. l. posuimus c. test pler .. B ante τ

ρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπ-
ῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
λοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν 2, 45
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τις χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν
ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευείτης,
Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

V.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἁνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
ειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας

αναστ. (26. 31. om τ. α.), Chr vide ante. Hinc Ln τ. κυρ. ιυ [χυ] της αναστ.

34. τις υπηρχεν c. DE al pl Chr al .. ABF al mu Cyr τις ην (B ην τις): ita Ln | D οσοι γ. κτ. ησαν χ. η οικ. υπηρχον (** om, item d) πωλ. και φεροντες (** πωλ. εφερον, d π. και εφερον) τ. τι. των πιπρασκοντων (** -κομενων, item d)

35. διεδιδετο c. AB*DE .. ς -δοτο c. B** al ut vdtr omn | εκαστω .. D praem ενι (d vg Aug[1] *singulis*, sed e Aug[aliq] *unicuique*) | καθοτι αν (al aliq om αν) .. al καθο s. καθο αν

36. ιωσηφ (Gb') c. ABDE 40. al mu vg cop syr aeth[utr] arm sl[antiq] Epiph[149] (καὶ γὰρ καὶ Βαρνάβαν λέγει Ἰωσήφ ποτε καλούμενον etc) Chr[1] (cod[1] -σης et alio loco 9, 105. sic: οὐ δοκεῖ μοι οὗτος ἐκεῖνος εἶναι ὁ μετὰ Ματθίου· ἐκεῖνος γὰρ καὶ Ἰωσῆς ἐλέγετο καὶ Βαρσαβᾶς, ὕστερον δὲ ἐπεκλ. καὶ Ἰοῦστος· οὗτος δὲ Βαρνάβ. υἱ. παρακλήσεως ὑπὸ τ. ἀπ. ἐπωνομάσθη. Eadem fere et Thph[1.] et Thph[2.] nisi quod potius utroque loco ἰωσήφ quam ἰωσῆς legisse vdtr) cat .. ς ιωσης c. min pl sah syr[p] arr sl[recent] | απο c. ABE h al plus[30] Thph[1.2.] .. ς υπο c. D al pm Chr cat | B ερμηνευομενον, al[8] μεθερμηνευομενος, al[1] om | λευειτης c. B(vdtr, certe*)D (post κυπρ.) .. ς (Ln 49.) λευιτης c. rell ut vdtr

37. αγρου .. D χωριου (* -ιον) | παρα .. E al Thph[1.] προς

V. 1. ανηρ δε τις .. E εν αυτω δε τω καιρω ανηρ τις | αναν. ονομ. c. BE al pler Chr al (cop sah al *cuius nomen erat*) .. AD al[2] vg cat ον. αν. (Ln) | σαπφειρη (-πφ- et. cop; sah -ππ-) c. AE (-φφιρη) 1. al ut vdtr pl Cyr[hr] Oec .. BD (* σαφφυρα, ** -ιρα) al pm Chr al (Or Thdrt) σαπφειρα (Ln)

2. απο .. D εκ | συνειδυιης c. AB*E .. ς -υιας c. B**D al certe pler | γυναικος c. ABD[gr] al[8] arm Chr cat[ox] .. ς (Gb[oo]) add αυτου c. E al pl vv pler Thph[1.2.]

τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἀνανία, ἱ*
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ π
τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαί σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις
τῷ θεῷ. 5 *ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, π*
ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούο
6 *ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκ*
ἔθαψαν. 7 *Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ ι*
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 *ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν ὁ Π*
Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν Ναί
σούτου. 9 *ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν π*
σαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄ

2. *εθηκεν* .. D *εθετο*, al *τεθεικεν*

3. *ο πετρ.* c. ABE al mu Chr cat .. ς om ὁ c. D al pl Thph$^{1.2.}$. Prae
E al vg^{cd} (ap. Mthaei.) syr^{p} c.* Thph$^{1.2.}$ praem (E) vel add *προς*
τον, item cop sah syr^{utr} al *αυτω* | *ανανια* .. D vg^{sixt} et^{cdd} (ap
προς ανανιαν | *επληρωσεν* (Ath Cyr^{hr} Epiph$^{749.2,74.}$ Chr L
Bed^{gr} Cyp Lcif Did^{int} Ps-Ath^{int2} Valer al) .. vg Did Epiph$^{500.}$
Ath^{int2} Fulg^{1} Vig^{1} Bed („in alia translatione iuxta Gr *imple*
επειρασεν, Thdrt^{2} *ηπατησεν* | D^{gr} *το αγ. πν.* | *σε* sec (pr om al p
c. D (d *et intercipere te*) al plus^{25} sah Leont Thph$^{1.2.}$ Oec .. ς (Ln
c. ABE al pm Chr cat

4. *το πρ. τουτο* .. D sah *ποιησαι* (D** add *το*) *πονηρον τουτ.* (d *fa*
dolose rem istam)

5. D^{gr} *ακουσας δε*, E *και ευθεως ακουων* | ὁ (Gb Sz) c. ABE al fe
Chr Thph$^{1.2.}$ .. ς om c. D al pm Or Oec cat | D *παραχρημα* (item E
αναστ. δε παραχρ.) *πεσων* | *εξεψ.* .. D* teste Wtst Or *απεψυξ.* | *ακ*
οντας c. ABD al^{6} vg cop sah syr aeth^{pp} ar^{e} Or cat^{ox} Lcif .. ς (G
add *ταυτα* c. E al pl syr^{p} sl (aeth^{ro} *eum*, ar^{p} *talia*) Chr Thph$^{1.2.}$

7. D *διαστεμα*

8. *απεκριθη* c. B al aliq vg^{cdd} (ap Ln) item (*dix.*) sah syr .. ς (Ln)
δε (180. Or *και απ.*) c. A al pl syr^{p} (cop *Petr. autem dix. ei*)
Thph cat, item D vg *ειπεν δε*, item aeth^{utr} al Lcif *και ειπ.* .. E
(*προς ην ο πε. εφη*) | *πρ. αυτην* c. ABD(E) al mu ar^{p} cat Or Lcif
αὐτῇ c. min pl vg al pl (syr^{p} c.*) Chr Thph$^{1.2.}$ | *ο πε.* c. DE al
omn Or Chr al .. AB 12.^{lect} (vdtr) cat om ὁ (Ln) | *ειπε μοι* .. Or
γων .. D^{gr} *επερωτησω σε*, pergens *ει αρα* | *τοσουτου* .. D^{gr} sah p
το χωρ. | *η δε* (D* *η δη*) .. B om

9. *ο δε πετρ.* c. BD al aliq vg .. ς add *ειπε* (Or *φησιν*) c. A al pl vv
Chr al .. E *ειπεν δε πε.* | D *συνεφωνησεν* (d e vg *convenit*) | *κυριου* (
Or Cyr^{hr} al) .. D *του κυρ.*, al aeth^{utr} ar^{e} Chr^{1} Bas Avit *το αγιον*
εισταυται επι τη θ. (A *ταις θυραις*)

σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 *ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα
πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι
εὗραν αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα
αὐτῆς.* 11 *καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.*

12 *Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ-
ρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ* 3, 11.
Σολομῶνος· 13 *τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς,
ἀλλ᾽ ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός·* 14 *μᾶλλον δὲ προσετίθεντο
πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν·* 15 *ὥστε
κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινα-
ρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ*

10. *επ. δε* (vg sah om, Or *γαρ παρ. και αυτη*) .. D syr al Lcif *και επ.* | *προς* c. ABD Or .. ς *παρα* c. E al pl Chr Thph[1.2.]; al aliq *επι*, al *υπο* (al[3] cat *ενωπιον* pro *πρ. τ. ποδ.*) | *ευραν* (E *ηυρ.*) c. AE al? .. ς (Ln 49.) *ευρον* c. B(e sil.)D al pler | D[gr] (similiter syr ar[e]) *και συνστειλαντες εξηνεγκαν και εθαψ.*

11. A sah om *επι* | D *τους ακουοντες*

12. *δια δε* .. B syr aeth[utr] al *δια τε* | *εγιν.* (et. ς[e] Gb Sz) c. ABDE al pl vv pl Chr cat[ox] Lcif .. ς *εγενετο* (Gb') c. 4. 14. al non ita mu ar[p] Cyr[hr] Thph[1.2.] Oec | *πολλα* (al[2] aeth[utr] om) h. l. c. 1. al longe pl syr[p] Chr Thph Oec cat .. ABDE al vg syr al (cop ante et sah post *σημ.*) Cyr[hr] Lcif ante *εν* (Ln) | *απαντ.* c. D al ut vdtr omn Chr Thph[1.2.] al .. ABE *παντες* (Ln). Additur *συνηγμενοι* (syr cop), *εν τω ιερω* (D 42. sah aeth[utr]), *εν τω ναω συνηγμενοι* (E) | D 42. *εν τη στ. τη* | *σολομωνος* (Gb Sz) c. BDE al pl .. ς (Ln) *-μωντος* c. A al pm Chr Thph[1.2.] cat

13. *των δε* (syr[utr] aeth[utr] al *και των*) *λ. ουδεις* (B *ουθεις*) .. D *και ουδεις των λοιπ.*

14. A al *οι πιστ.* | *πληθη* .. D[gr*] *πληθι* et al *-θει*, al *πληθος*

15. *κατα* (12.[lect] *και κατα*) c. D* (omisso *τας*) 1. al pl (vv omn sine *και*; cop *per plateas*, vg sah syr[utr] al Lcif *in plateas* s. *in plateis*; plane om aeth[utr]) Chr Oec Thph[1.2.] .. ABD** (E *και εν ταις πλατιες*, Thdrt alludens *εν ταις πλατ.*) al mu (al[2] om *και*) cat[ox] *και εις* (Ln) | D al[3] *ασθεν. αυτων* | E *τιθ. ενπροσθεν αυτων* | *κλιναριων* (Gb'') c. A (praem *των*) BD al mu (vg d e Lcif *lectulis*) Cyr[hr] cat .. ς *κλινων* c. E al pl Chr Thdrt al | *κραβαττων* c. ABD al (*grabattis* am fu d e, *grabatis* vg[ed]) .. ς *κραββατ.* c. E al pl (1. *κραβατων*) :: cf Mc 2, 4. 9. etc | E al vv pm Thdrt Thph[2.] *η σκ. αυτου* (non Cyr[hr] Chr Thph[1.]) | B al[6] Thph[2.] *επισκιασει* | *αυτων* .. E add *και ρυσθωσιν απο πασης ασθενιας ης ειχον*, item D *απηλλασσοντο γαρ απο πασης ασθενιας ως ειχεν εκαστος αυτων.* Item vg[ed] (et. am demid al, sed non fu al) Lcif *et liberarentur* (am Lcif *-bantur*; al add *omnes*) *ab infirmitatib. suis* (am demid al *-tate*, al add *sua*)

τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πό
Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πν
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.
17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ,
4, 3. αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐ
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρ
μοσίᾳ. 19 ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύ
φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν 20 Πορεύεσθε καὶ στ
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
21 ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν
δασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
λεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσρα
ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 οἱ δὲ
γενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστ
τες δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν

---

16. E διο συνηρχετο | D* om και το (** om το), item cop syr s
εις ιερουσαλημ (A* vdtr ιηλ pro ιλημ) c. D (* περι pro περιξ) E
omn demid (al ut vdtr) arp sl Chr Thph al .. AB 103. om εις (
49.). Item *Hierusalem* vg (et. am fu al) Lcif, item *circa Hie*
cop sah syr[utr] al | φεροντες .. E add μεθ εαυτων | υπο .. D α
τινες c. ABE al pler vg syr[p] al (cop *isti autem*) Chr al .. D[gr]
Lcif και (et. οι και et οιτ. και leg) | D ειωντο παντες

17. αναστ. δε .. E Bed[gr] και ταυτα βλεπων αναστας .. syr ar[e] o

18. A επεβαλλον | χειρας c. ABD 40. al aliq vg syr ar[e] arm cat T
Lcif .. ς (Gb[oo]) add αυτων c. E al pler cop sah syr[p] al Chr | D*
| E[gr] Lcif (om δημ.) εις τηρησειν | D add in f. και επορευθη εις ε
εις τα ιδια

19. νυκτος c. ABD (τοτε δια ν. αγγ. κυρ.) 40. 69.* .. ς (49.) prae
c. E al pler Chr al | ανοιξας c. A 40. al[4] vg sah (cop *aperuit edu*
.. ς (Ln) ηνοιξε (-εν) c. BD (D*[gr] ανεωξαν, ** -ξεν item Chr
pl vv mu Chr[2] al Lcif | εξ. τε .. B 73. εξ. δε .. E Chr[1] και εξ
eduxit eos dicens iis)

21. ακουσ. δε .. E syr ar[e] εξελθοντες δε, et E add εκ της φυλακη
αυτω .. D add εγερθεντες το πρωι | D και συνκαλεσαμενοι (s
και sq), d *et convocaverunt*

22. παραγ. υπηρ. c. AB 40. al mu vg cop syr (al[2] Chr παραγ. δε
Lcif .. ς υπηρ. παραγ. c. D (D vg syr[p] c.* add και ανυξαντες τ
λακην) E al pl sah syr[p] Thph cat | E ο. ηυρον, D ουκ ευρ. | εν τ
(aeth[utr] om, item vg sed vide ante) .. D εσω | D* αναστρ. και α
(d *reversi sunt et*)

23. E[gr] vg al om οτι | το c. ABD h al[4] ac plur? e syr[utr] aeth[utr] ..
μεν c. E[gr] al pler vg cop sah Chr al | E bis ηυραμεν | εστωτας c. A

σμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν
θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς
λόγους τούτους ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμε-
νος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ
φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 Τότε
ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ
βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντες
δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρ-
χιερεὺς 28 λέγων Παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν 4, 17
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς
διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι
εἶπαν Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν 4, 19.
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες

longe pl vv omn cat Chr Thph Lcif .. ς (= Gb Sz) praem εξω c. pauc min Chr^{txt} | επι c. ABD al (am fu demid d e sah syr *ad;* Lcif *in ianua*) .. ς προ c. E al pler vg^{ed} cop syr^{p} Chr al

24. ο τε ιερ. (E Bed^{gr} οι ιερεις, al^{3} syr^{p} ar^{e} sl^{rec} Chr Thph$^{1.}$ ο τε αρχιερευς) και ο στρ. τ. ι. κ. οι αρχ. (sl^{ant} ο αρχιερευς) c. (E) al pl syr^{p} al Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. ABD al^{8} vg cop sah arm cat Lcif ο τε στρ. τ. ιε. (Lcif om τ. ι.) κ. οι αρχ. (Ln), item 96. ο τε στρ. κ. ο ιερευς του ιε., syr aeth οι αρχ. κ. οι στρατ. τ. ιε. | E Bed^{gr} εθαυμαζον και διηπ. π. αυτ. τι αν θελοι ειναι τ. | D* γενηται

25. οτι c. A(B e Wo. Ceph.)DE h al longe pl vv fere omn Chr Oec Thph^{1} .. ς (= Gb Sz) praem λεγων c. min vix mu cat Thph$^{2.}$ Lcif (om οτι)

26. ο στρατ. .. E add εν τω ιερω | ηγαγεν c. AD*E al ut vdtr omn vg al pl Chr Thph cat Lcif .. BD** (d *deducebant*) ηγεν (Ln) | D* d om ου | D^{gr} φοβουμενοι γαρ | ινα c. A al pler Chr Thph cat .. BDE al^{4} om (Ln) | Ln : (εφοβ. usq λιθασθ.)

27. ο αρχιερ. .. D^{gr*} Lcif ο ιερευς (*sacerdos*) :: cf v. 24.

28. *Παραγγελια* c. AB vg d cop Ath Cyr (item Chr^{gue} omisso παραγγ.) Lcif Praedest .. ς (Gb^{0}) praem ου c. D^{gr} E Bed^{gr} al ut vdtr omn sah syr^{utr} aeth^{utr} al (Chr ad h. l. ουχι) Thdrt al | διδασκειν .. A 17.^{lect} Chr^{1} (non ad h. l.) Cyr Thdrt λαλειν | και ιδου .. D* d om και | A al^{3} Cyr Chr επληρωσατε | D* εφαγαγειν | τουτου (vg *istius*) .. D^{gr*} sah Lcif εκεινου, al^{3} om

29. πετρος c. ABE al^{30} ac plur Chr .. ς ο πετρ. c. min pm Thph cat (D** itemque* post ανθρ. ponens sic: ο δε πε. ειπεν [d *respondit*] προς αυτους pro αποκρ. δε usq ειπαν) | ειπαν c. ABE .. ς ειπον c. H al ut vdtr omnib Chr al

30. A cop ο δε θεος | $\overline{ιν}$ (et. Or al) .. B τον $\overline{ιν}$, E Bed^{gr} τον παιδα αυτου $\overline{ιν}$

3, 15. ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ
αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 3
ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τὸ π
δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33
ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34
στὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, ν
δάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀ
πους ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς Ἄνδρες Ἰσραηλ
προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πρά
36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναι
ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς
ῥέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένον

31. δεξια .. D* sah Ir[int] δοξη (d *caritate*) | δουναι (Chr[1], d e Ir[in] *dare*) .. B Chr[2] του δουν. (vg *ad dandam paenit.*) Chr[1] επι τω δ D** al των αμαρτ. | D* d sah aeth[ro] (ar[p] *dans per eum*) in f. ε αυτω (:: cf ad v. 32.)

32. εσμεν .. B om (nec exprim aeth[utr]) .. A am d syr Ir[int] post μαρ (Ln) | αυτου c. EH al ut vdtr pl (al post μαρτ.) syr[p] (post ρημ. aeth[utr] Chr[1] Thph cat .. Gb[oo] c. AD* al[11] vg cop sah syr al Chr .. B 69.* 100. 103. Ir[int] εν αυτω (Ln, ante εσμεν), 31. αυτω παντων τ. ρημ. τουτ. | δε c. E al longe pl syr[p] Chr Thph[1.] cat .. al[8] (vg al pl) Ir[int] Did Thph[2.] om (Ln) | ο .. om B 17. 73. cop .. ı

33. ακουσαντες (E al vv mu Lcif add ταυτα vel τα ρηματα ταυτ.) al[20] fere Lcif ακουοντες | εβουλευοντο c. DH al ut vdtr longe syr[utr] arr Chr[1] Thph[1.] ([2.] -σαντο) Lcif .. ABE al mu cop sah a Chr[2] cat εβουλοντο (Ln)

34. εν τω συνεδριω .. D[gr] E cop ar[p] εκ του συνεδριου (E add αυτ om syr ar[e] | εξω .. B 78. post ποιησαι | βραχυ c. ABDE al pı om) Chr[2] .. ς βρ. τι c. 1. al pm Thph[2.] item H al mu Thph[1.] ant | τ. ανθρ. (Gb') c. AB 80. vg (et. fu demid am* [sed ipse * *aposto homines* fecit], non tol) cop arm Chr[2] .. ς τ. αποστολους c. DEH ε omn syr sah aeth[utr] al Chr[1] Thph[1.2.] cat

35. τε .. c 58. e syr[p] cop δε | αυτους .. D sah τους αρχοντας και συνεδριους | ισραηλειται (E d ιστρ.) c. ABDE .. ς (Ln 49.) -λειτα al ut vdtr omn | επι τοις etc .. E tol απο των ανθρωπων τουτων

36. εαυτον c. A*BCH al pl vg (et. am fu demid, non tol) cop sah s Eus[h. e.] Chr Thph[1.2.] .. praem μεγαν D, item add μεγαν A**E al tol syr arr sl[rec] (Or alludens) Cyr Hier | προσεκλιθη (Gb") c. al plus[10], item -κληθη C(* vdtr -θησαν)D*(** -κλειθησαν)EH al Cyr (item vg e ar[p] *consensit*, d *adsensum est*, syr[p] *inclinaverun adhaeserunt*, syr sah aeth[utr] *secuti sunt*, arm *accesserunt*) .. ς ε εκολληθη c. al ut vdtr non ita mu (al[1] -θησαν) Chr Oec Thph al προσετεθη (*appositi sunt* Hier), προσεκληρωθη, et aliter | αριθμ. c. ABCE al mu demid fu al (vv mu non exprim αριθμ.) Cy

οὐδέν. 37 *μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος
ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.*
38 *καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων
καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ
ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·* 39 *εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε
καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.* 40 *ἐπείσθησαν
δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγ-
γειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν.* 41 *Οἱ
μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι
κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι·* 42 *πᾶσάν τε*

αρ. ανδρ. c. DH al pl vg syr[p] Chr al | *ως* c. ABCDE al mu Chr .. ς *ωσει* c. H al pl Thph cat | *ος ανηρεθη* (Eus[h. e.] *κατελυθη*, D[gr*] *διελυθη*) .. D[gr] add *αυτος δι αυτου* | D om *διελυθησ.*, item d *διελ. και* | D 33. *ουθεν*

37. *απεστησεν* .. H *ανεστ.* | *λαον* (Gb') c. A*B 81. vg d Cyr .. ς *λα. ικανον* c. H al pl sah syr[utr] al Thph cat, item E al cop Chr *ικαν. λα.* .. C (* *πολυ*) D[gr] Eus (l. l. 1, 5.) *λα. πολυν* (Or alludens *πολυ πληθος*) | D 95. om *παντες* | *οσοι* .. C* et*** *οι* (d e *qui*)

38. *τα* (B*E om) *νυν* (*τὰ νῦν* : sic H al) .. D add *εισιν* (D** d om) *αδελφοι* | *εασατε* c. DEH al ut vdtr omn Chr Thph cat .. Ln *αφετε* c. ABC | *αυτους* .. D 34. add *μη μιαναντες τας χειρας*, E Bed[gr] *μη μολυνοντες τας χ. υμων* | *αυτη* c. ABCDE al pl vv pl Or Chr Thph[1.] .. Gb[o] c. H al plus[30] sl[5.] et[ant] Oec Thph[2.]. Ln: (*οτι εαν -- καταλ. αυτους*)

39. *ει* .. E *εαν*, item Or sed pergit *δε η εκ θε.* | *δυνησεσθ.* (Gb') c. BCDE 40. al plus[30] vg sah Or Chr[2] Oec Thph[2.] cat .. ς *δυνασθε* c. AH al pm fu syr[p] cop al Chr[1] Thph[1.] | *αυτους* (Gb'') c. ABC**DE 40. al[20] fere am fu al syr[p] aeth[utr] arm cat Bed .. al[1] *αυτον*, vg[cd] om (Or[lib] *τουτου διδασκαλιαν*) .. ς *αυτο* c. C*H al pl vg[ed] (et. demid) cop sah syr al Chr Oec Thph[1.2.]. Praeterea E Bed[gr] add *ουτε υμεις ουτε οι αρχοντες υμων*, item D syr[p] c.* similiterque demid *ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι* (demid *principes viri* pro *βα. ο. τυρ.*)· *απεχεσθαι* (*-σθε*) *ουν απο των ανθρωπων τουτων* (demid *ab eis*). Similiter 33.[mg] 180. *εγκρατευετε* (180. *αποσχεσθε*) *ουν απο των ανθρ.* (180. *ανδρων*) *τουτ.* | D 163. d cop sah al om *και*

40. *δειραντες* .. E d add *αυτους*, item *eos dimiserunt* Lcif | *λαλειν* .. E add *τινι*, A add *αυτους* | *απελυσαν* c. ABC .. ς (Ln ex errore) add *αυτους* c. DEH al ut vdtr omn vg etc Chr al

41. *ουν* .. D 180. syr[p] add *αποστολοι* | *κατηξιωθ.* h. l. c. ABC al mu vg syr cop sah ar[p] (cop sah ar[p] *ατιμασθ.* ante *υπερ*) cat Or[2] Thdrt Ambrst[2] Quaest .. ς ante *ατιμασθ.* c. DEH al pl syr[p] al Chr Thph[1.2.] Lcif | *ονοματος* c. ABCDH al mu cop sah syr ar[e] Ammon[cat] (ita in cat[ox] „*ὑπὲρ τ. ὀνόματος ἀτιμασθῆναι.*“ *τῷ καθολικῷ χρησάμενος ἐδήλωσεν ὅτι θεὸς ἦν ὁ ῑς̄· ὥσπερ γάρ τις λέγων Αὐτὸς εἶπε, Ὁ ὢν εἶπε,*

3, 15. ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ
αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32
ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τὸ πν
δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33
ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34
στὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νο
δάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀν
πους ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλε
προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσ
36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί
ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς
ρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντ

31. δεξια .. D* sah Ir[int] δοξη (d *caritate*) | δουναι (Chr[1], d e Ir[int] *dare*) .. B Chr[2] του δουν. (vg *ad dandam paenit.*) Chr[1] επι τω δο D** al των αμαρτ. | D* d sah aeth[ro] (ar[p] *dans per eum*) in f. a αυτω (:: cf ad v. 32.)

32. εσμεν .. B om (nec exprim aeth[utr]) .. A am d syr Ir[int] post μαρτ (Ln) | αυτου c. EH al ut vdtr pl (al post μαρτ.) syr[p] (post ρημ. aeth[utr] Chr[1] Thph cat .. Gb[oo] c. AD* al[11] vg cop sah syr al Chr[1] .. B 69.* 100. 103. Ir[int] εν αυτω (Ln, ante εσμεν), 31. αυτω | παντων τ. ρημ. τουτ. | δε c. E al longe pl syr[p] Chr Thph[1.] cat .. al[8] (vg al pl) Ir[int] Did Thph[2.] om (Ln) | ὃ .. om B 17. 73. cop .. D

33. ακουσαντες (E al vv mu Lcif add ταυτα vel τα ρηματα ταυτ.) . al[20] fere Lcif ακουοντες | εβουλευοντο c. DH al ut vdtr longe p syr[utr] arr Chr[1] Thph[1.] ([2.] -σαντο) Lcif .. ABE al mu cop sah ae Chr[2] cat εβουλοντο (Ln)

34. εν τω συνεδριω .. D[gr] E cop ar[p] εκ του συνεδριου (E add αυτο om syr ar[e] | εξω .. B 78. post ποιησαι | βραχυ c. ABDE al pm om) Chr[2] .. ς βρ. τι c. 1. al pm Thph[2.] item H al mu Thph[1.] ante | τ. ανθρ. (Gb') c. AB 80. vg (et. fu demid am* [sed ipse * *apostol homines* fecit], non tol) cop arm Chr[2] .. ς τ. αποστολους c. DEH al omn syr sah aeth[utr] al Chr[1] Thph[1. 2.] cat

35. τε .. C 58. e syr[p] cop δε | αυτους .. D sah τους αρχοντας και συνεδριους | ισραηλειται (E d ιστρ.) c. ABDE .. ς (Ln 49.) -λιται al ut vdtr omn | επι τοις etc .. E tol απο των ανθρωπων τουτων

36. εαυτον c. A*BCH al pl vg (et. am fu demid, non tol) cop sah sy Eus[h. e.] Chr Thph[1. 2.] .. praem μεγαν D, item add μεγαν A**E al p tol syr arr sl[rec] (Or alludens) Cyr Hier | προσεκλιθη (Gb'') c. A al plus[10], item -κληθη C(* vdtr -θησαν)D*(** -κλειθησαν)EH al f Cyr (item vg e ar[p] *consensit*, d *adsensum est*, syr[p] *inclinaverunt adhaeserunt*, syr sah aeth[utr] *secuti sunt*, arm *accesserunt*) .. ς π εκολληθη c. al ut vdtr non ita mu (al[1] -θησαν) Chr Oec Thph[1] al προσετεθη (*appositi sunt* Hier), προσεκληρωθη, et aliter | αριθμ. c. ABCE al mu demid fu al (vv mu non exprim αριθμ.) Cyr

οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε

αρ. ανδρ. c. DH al pl vg syr[p] Chr al | ως c. ABCDE al mu Chr .. ς ωσει c. H al pl Thph cat | ος ανηρεθη (Eus[h. e.] κατελυθη, D[gr*] διελυθη) .. D[gr] add αυτος δι αυτου | D om διελυθησ., item d διελ. και | D 33. ουθεν

37. απεστησεν .. H ανεστ. | λαον (Gb') c. A*B 81. vg d Cyr .. ς λα. ικανον c. H al pl sah syr[utr] al Thph cat, item E al cop Chr ικαν. λα. .. C (* πολυ) D[gr] Eus (l. l. 1, 5.) λα. πολυν (Or alludens πολυ πληθος) | D 95. om παντες | οσοι .. C* et*** οι (d e *qui*)

38. τα (B*E om) νυν (τὰ νῦν : sic H al) .. D add εισιν (D** d om) αδελφοι | εασατε c. DEH al ut vdtr omn Chr Thph cat .. Ln αφετε c. ABC | αυτους .. D 34. add μη μιαναντες τας χειρας, E Bed[gr] μη μολυνοντες τας χ. υμων | αυτη c. ABCDE al pl vv pl Or Chr Thph[1.] .. Gb[o] c. H al plus[30] sl[5.] et[ant] Oec Thph[2.]. Ln: (οτι εαν -- καταλ. αυτους)

39. ει .. E εαν, item Or sed pergit δε η εκ θε. | δυνησεσθ. (Gb') c. BCDE 40. al plus[80] vg sah Or Chr[2] Oec Thph[2.] cat .. ς δυνασθε c. AH al pm fu syr[p] cop al Chr[1] Thph[1.] | αυτους (Gb'') c. ABC**DE 40. al[20] fere am fu al syr[p] aeth[utr] arm cat Bed .. al[1] αυτον, vg[cd] om (Or[lib] τουτου διδασκαλιαν) .. ς αυτο c. C*H al pl vg[ed] (et. demid) cop sah syr al Chr Oec Thph[1.2.]. Praeterea E Bed[gr] add ουτε υμεις ουτε οι αρχοντες υμων, item D syr[p] c.* similiterque demid ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι (demid *principes viri* pro βα. ο. τυρ.)· απεχεσθαι (-σθε) ουν απο των ανθρωπων τουτων (demid *ab eis*). Similiter 33.[mg] 180. εγκρατευετε (180. αποσχεσθε) ουν απο των ανθρ. (180. ανδρων) τουτ. | D 163. d cop sah al om και

40. δειραντες .. E d add αυτους, item *eos dimiserunt* Lcif | λαλειν .. E add τινι, A add αυτους | απελυσαν c. ABC .. ς (Ln ex errore) add αυτους c. DEH al ut vdtr omn vg etc Chr al

41. ουν .. D 180. syr[p] add αποστολοι | κατηξιωθ. h. l. c. ABC al mu vg syr cop sah ar[p] (cop sah ar[p] ατιμασθ. ante υπερ) cat Or[2] Thdrt Ambrst[2] Quaest .. ς ante ατιμασθ. c. DEH al pl syr[p] al Chr Thph[1.2.] Lcif | ονοματος c. ABCDH al mu cop sah syr ar[e] Ammon[cat] (ita in cat[ox] „ὑπὲρ τ. ὀνόματος ἀτιμασθῆναι.“ τῷ καθολικῷ χρησάμενος ἐδήλωσεν ὅτι θεὸς ἦν ὁ ις̅· ὥσπερ γάρ τις λέγων Αὐτὸς εἶπε, Ὁ ὢν εἶπε,

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοι
εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μ
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅ
θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπ
ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δι
τραπέζαις. 3 ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
ρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστ
ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δ

τὸν θεὸν σημαίνει, οὕτως καὶ ὁ ἀορίστως τὸ ὄνομα μόνοι ὁμοίως τὴν θείαν τοῦ ῑν̄ οὐσίαν ἐσήμανεν. Eadem tribuit A schol. codicis 15.) .. ς (= Gb Sz) add αυτου c. min ut vd aeth^{utr} Or^{2} Lcif .. E al pl vv mu pp mu add ιησου (vg ar^{p} Th του ῑν̄ (cat) s. του κυρ. ῑν̄ (E sl Thph$^{1.}$) s. του κυρ. (syr^{p} Bas A Thdrt^{1} του δεσποτου) s. του χριστου (fu tol Chr Thdrt^{1} Ambrst^{1} Quaest) s. ῑν̄ χ̄ν̄ s. του θεου (Thdrt$^{1\,cod}$)

42. τε .. D al^{2} vg e cop sah Lcif δε | τον χ̄ν̄ ῑν̄ c. AB al^{30} fere vg al, non am tol) syr^{p} cat Bas Cyr^{hr} Ir^{int} (add *filium dei*) .. ς ῑν̄ τ H al pm am tol syr aeth^{ro} cop al Thph$^{1.2.}$ Lcif .. E 65. Chr ῑν̄ 13. sah aeth^{pp} τον κυριον ῑν̄ (D sah aeth^{pp} add χ̄ν̄), al aliter

VI. 1. ταις ημ. ταυτ. (C*** al vg al εκειναις) .. D^{gr} ταυτ. τ. ημ. | .. D* om | D* d add in f. εν τη διακονια των εβραιων

2. D^{gr*} (d *itaque*) sah om δε (syr al και πρ.) | ειπαν c. ABC .. DEH al ut vdtr omn. Praeterea D add προς αυτους, item *eis* al Cyp | ημας c. ABE(E 180. post καταλ.)H al ut vdtr omn B Marc^{mon} Chr Thph$^{1.}$ .. CD Thph$^{2.}$ ημιν (Dam om) | καταλει (C -ντες) .. E 40. 180. al fere^{10} Mac Bas Chr Dam al καταλιπ

3. επισκεψ. (B επισκεψαμεθα, al pauc επιλεξασθε, εκλεξασθε, sah al Or^{int} Quaest *eligite*) ουν (et. Chr al Or^{int} Did^{int}; A δη [i B δε, sah aeth^{utr} Quaest om) αδελφ. (et. Chr al Did^{int}; A 13. Bas Marc^{mon} Or^{int} Quaest om : ita Ln) c. (AB)CEH al fere o pl pp mu .. D τι ουν εστιν αδελφοι· επισκεψασθαι (d *prospic que*) | D Marc^{mon} εξ υμ. αυτων (d om) ανδρας | AEH al πληρης | ματος c. B(C** vdtr)D 137. 180. fu am lux cop syr^{p} (*plenos sp pientiae*) ar^{e} Chr Thph$^{1.\,comm}$ .. ς (Gb^{oo}) add αγιου c. AC(*et vdtr)EH al pl vg (et. demid al) sah al (syr κυριου) Bas Thph$^{1.t}$ καταστησομεν c. A(B e Wo. Ceph.)CDE al pl sah syr aeth^{utr} Ba Oec Thph$^{1.}$ .. ς^{e} (= ς Gb Sz) -σωμεν c. H al pm vg (et. d e *tuamus*) al Marc^{mon} Thph$^{2.}$

4. D ημ. δε εσομεθα (d *sumus*) et λογ. προσκαρτερουντες (d *pers*

τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παν-
τὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως 8, 5. 21, 8.
καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα
καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθη-
καν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς 12, 24.
τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς
συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφά-
νῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ

---

mus, vg e *instantes erimus*) .. EH al plus[30] cop sah al Ephr Bas Chr Marc[mon] Procop *προσκαρτερησωμεν*

5. *ο λογος* (et. vg) .. D vv mu add *ουτος* | *ενωπιον* .. C *εναντιον* | *πληθους* .. D add *των μαθητων* | AC*DEH al mu *πληρης* (Ln) | E al *προχωρον* | B*E al *νικανωρα* (D[gr] *νικορα*) | D *τειμωνα* .. C** al *τιμονα* | C *αντιοχεαν*

6. *ους εστησαν* .. D[gr] *ουτοι εσταθησαν*, item sah syr ar[e] | *και* .. D[gr] *οιτινες*

7. *θεου* c. ABCH al fere omn vv pl Chr[com] al .. DE 180. vg syr[p] Chr[txt] *κυριου* | *μαθητων* .. E *μανθανοντων* | *ιερεων* .. al[5] syr Thph[2.] *ιουδαιων* | D[gr*] *υπηκουον αν* .. AE al (vg al) Chr cat *-κουεν*, 18. *-σαν*, 137. *-σε*

8. *χαριτος* c. ABD al plus[20] vg cop sah syr ar[e] arm (aeth[utr] *χαρ. θεου*) Bas Did Nyss Chr al Aug (pergit *et spir. sancto*) Gaud (pergit *et veritate*) .. ς (= Gb Sz) *πιστεως* c. H al pm ar[p] sl Thph[1.2.] (sed uterq in comm vdtr *χαρ.* agnoscere) .. E *χαρ. και πιστ.* | E 40. 96. al? *σημ. κ. τερ* | DE al Bed[gr] sah syr[p] c.* Aug add in f. *δια* (43. *υπερ*) *του ονοματος* (E *εν τω ονοματι*) *κυριου* (Ê al *του κυρ.*, al[1] *τ. κ. ημων*, 43. om) *ιυ χυ* (syr[p] c.* om *ιυ χυ*)

9. E *καθ ο* (e *adv. quem*) *ανεστ. τινες* | *της λεγ.* .. A al[7] cop sah Chr[cdd] *των λεγομενων* .. 105. om | D *λειβερτεινων*, arm *Libyorum*, ar[p] *Corinthiorum* | A *κηρυναιων*, H al *κυριν.* | A *κηλικιας* | *και ασιας* c. BCD**EH al fere omn vv (exc d) omn Chr al .. AD* d 12.[lect] om (Ln) | *συνζητ.* c. ABCDE .. ς *συζητ.* c. H al ut vdtr omn

10. *και ουκ*. .. D *οιτινες ουκ* | DE Bed[gr] *τη σοφ. τη ουση εν αυτω κ. τω πν. τω αγιω ω ελ.* et pergunt, item syr[p mg] (et. am** et cod[lat] ap Erasm, item versio bohem. ad fin. v. 9.) *δια το ελεγχεσθαι αυτους* (E Bed[gr] *διοτι ηλεγχοντο*) *υπ* (D* *επ*) *αυτου μετα πασης παρρησιας· μη δυναμενοι ουν* (D* *ου*) *αντοφθαλμειν* (E Bed[gr] *επιδη ουκ ηδυναντο*

ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόα
λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,
εκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γρ
καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ
13 ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας Ὁ ἄνθρωπος
παύεται ῥήματα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τ
14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωρα
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδ
Μωϋσῆς. 15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ κα
ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδαν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον

VII.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; 2

αντιλεγιν) τη αληθεια (am** cod ap Erasm bohem *propter* propterea] *redarguerentur* [boh *-bantur*] *ab eo cum omni fiduc* qua non add)

11. λεγοντας (A 8.^{pe} -ντες) .. 42. ψευδολεγοντ. | βλασφημα .. vg βλασφημιας (Gb') | μωυσην c. ABCDH al pm, item vg (e. e cop sah etc .. ς μωσην c. E^{gr} al pl am etc

12. E και ταυτα ειποντες συνεκ. τε | C* και γραμματ. | ηγαγον sah syr syr^{p} e. ob. add αυτον

13. εστ. τε (D* και εστ.) .. H 13. 40. 96. e cop εστ. δε | ψευδεις κατα (** κατ) αυτου | C vv mu (non vg lux al) Chr (non Th o ανθρ. | ρηματα c. ABCD al^{7} vg cop sah syr^{utr} ar^{e} Chr Pr (= Gb Sz) add βλασφημα c. EH al pl lux aeth^{utr} arm ar Thph cat | λαλων h. l. c. ADEH al pler Chr Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. ante BC al pauc vv pler cat Procl | αγιου c. ADEH al plus^{40} vg (demid lux, sed lux add *et deum*) cop aeth^{utr} arm Nyss^{cd} C Dam Thph$^{1\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) add τουτου c. BC al non ita mu syr^{utr} Chr^{txt} Thph$^{2\cdot}$ cat

14. D* ναζοραιος (ut et. 3, 6. CD ναζοραιου) | H al καταλυση | c. BCDEH al pm .. A al pl μωσης

15. D^{gr*} και (?) ητενιζον δε αυτω | απαντες c. D**H al ut vdtr l Chr Oec Thph$^{2\cdot}$ .. Gb'' Ln παντες c. ABCD*E al^{5} pluribusve cat^{ox} | D al^{3} καθημενοι | ειδαν c. A .. ς Ln 49. ειδον c. B(e si pl, item D και ειδον .. H al ιδον | D add in f. εστωτος εν μεσω

VII. 1. DE Bed^{gr} tol germ ο αρχ. τω στεφανω | αρα (e *enim*, syr c. DEH al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ .. ABC al^{5} (non d vg al pl) cat^{cod} om (Gb^{oo} Ln) .. al^{3} om ει αρα | D τουτο

2. χαρραν .. E al (Aug) χαρρα (*in Charra*), D^{gr} al mu vg (non demid al) χαραν

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἔξελθε ἐκ τῆς *Gn 12, 1.
γῆς σου καὶ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι
δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. *Gn 12, 5.
κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν
εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ- *Gn 12, 7.
ναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν,
οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ *Gn 15, 13 14.
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν
κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ θεός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περι- *Gn 17, 10.

---

3. *εκ* .. D* *απο* (d *de*) | *και της* c. BD* sah Thph^{1} .. ς *και εκ της* c. AC D**EH etc vv pl (sed d *a*, antea *de*) cat Thph^{2} Ir^{int} Aug (:: ita LXX lectione non fluct) | *συγγενειας* (CDE *-νιας*, CD *συνγ*.) *σου* .. E al sl^{8} Aug add *και εκ του οικου του πατρος σου* :: e LXX | *την* c. ABCDE al .. ς (= Gb†) om c. H al pl Chr al

4. *τοτε* .. D syr add *αβρααμ* | D* d *και κατωκησεν* | *εν* .. al^{2} om, H al plus^{20} Thph$^{1.2}$ *εις*, al *επι* | *κακειθεν* (al mu *και εκ*.) .. D* d *κακει ην* et *και μετωκ*. | *το* .. A om | *μετωκισεν* .. D*EH al Oec *-κησεν*, item omisso *αυτον* al aliq Thph^{1} (Hier *migravit*, item d *intrans migravit*; sed vg al pl Ir^{int} *transtulit illum*, Aug *collocavit illum*) | *αυτον* .. E syr ar^{e} add *ο θεος* | *κατοικειτε* .. DE syr^{p} c.* Aug add *και οι πατερες ημων* (E syr^{p} Aug *υμ*.) *οι προ ημων* (syr^{p} *υμ*., E Aug om *οι πρ. η*.)

5. E *εν αυτη κληρονομ*. | *και επηγγ*. c. ABCEH al ut vdtr omn fu (al) cop syr^{utr} Chr al .. D vg (et. am al) sah al Ir^{int} *αλλ επ*. | *δου. αυτω* (Ir^{int} om) *ε. κα. αυτην* c. BCDH al^{30} fere Thph cat (vv pl *δ. αυτω αυτην ε. κ.* vel *δ. αυτην αυτω ε. κα*.) .. Gb' *δου. αυτην ε. κ. αυτω* c. AE al mu .. ς *αυτω δου. ε. κ. αυτην* c. pauc ut vdtr min | *αυτω* ultim .. C al *αυτου*

6. *ουτως* (am fu om; H* al mu vg^{ed} demid al *αυτω*, al tol Ath *αυτω ουτως*) *ο θε*. (D Ir^{int} add *προς αυτον*, item vv aliq *λεγων* [et. Chr] *πρ. αυτ*.) | *αυτου* .. al^{4} vg^{sixt} cop sah syr al *σου* | *αυτο* .. D vg sah al *αυτους* | *κακωσουσιν* .. C al vv mu (sed syr^{p} c. ob.) Thph^{1} comm add *αυτο* (vel *illos*) (E *κακ. αυτο κ. δουλ*.)

7. *και το* .. C al sah aeth^{pp} *το δε* | *εαν* c. ACEH al ut vdtr omn Chr al .. BD *αν* (Ln) | *δουλευσουσιν* c. ACD^{gr} al cop sah syr^{utr} Ir^{int} .. ς (Ln) *-σωσιν* c. BEH al pl vg (*servierint*) al Chr al | *ειπ. ο θ*. c. DEH al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Chr Thph$^{1.2}$ Ir^{int} al .. ABC *ο θ. ειπ*. (Ln) | *εξελευσ*. .. E add *εκειθεν* | C*E al *λατρευσωσιν*

τομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν α
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τ
*Gn 37, 28. 39, 2. δεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν
ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 κ
*Gn 41, 40. λατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέ
*Gn 41, 54. αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 1
θεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν καὶ θ
*Gn 42, 45. μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12
σας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πα
*Gn 45, 1. ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ
ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος Ἰω
*Gn 45, 9. 46, 27. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα α
*Dt 10, 22. καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15

---

8. *ουτως* .. al mu *ουτος* | *ο ισ.* c. D (D ut solet *ισαχ*) H al ut vdtr omn Chr Oec Thph$^{2\cdot}$ cat .. ABCE al^{2} Thph$^{1\cdot}$ om *ὁ* (Ln). Praetere syr (et. post *ο ιαχ.*) add *εγεννησεν* | *ο ιαχ.* c. BD**H al ut vdtr f omn Chr Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ cat .. ACD*E al^{3} om *ὁ* (Ln)

9. *και οι πατριαρχ.* etc .. Thph$^{2\cdot}$ in textu *οι δε αδελφοι ιωσηφ ζηλ σαντες απεδ. αυτον*

10. *εξειλατο* (Gb'') c. ABCDE (BCD *εξιλ.*) al mu Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *-λετο* H al pl Chr Thph$^{1\cdot}$ | *αυτω χαριν* (D^{gr} *χ. α.*) .. A om *αυτω* | *ολον* c. DH al ut vdtr longe pl e Chr al .. ACE^{gr} al mu vv longe pl *εφ ολον*

11. *την* (al^{3} om) *γ. αιγ.* c. (D**)EH al ut vdtr fere omn aeth^{utr} syr^{p} a Chr al .. Gb' Ln *την αιγυπτον* c. ABC(D*) 81. vg cop sah syr (D *εφ ολης της* [** add *γης*] *αιγυπτου*) | *θλιψις* (et. H) : de acc. cf ad Mt 24 9. | *ευρισκον* c. ACDH al pler Chr al .. BE al cat *ηυρισκ.* (49. Sed cf ad Lc 19, 48. Aliter Mc 14, 55. edendum vdbtr.)

12. *σιτια* (Gb'') c. ABCDE al mu (al cat *-τεια*) .. ς *σιτα* c. H al pl Chr al (al Thph$^{1\cdot}$ *σιτον*) | *εις* (Gb'') *αιγ.* c. ABCE al .. ς *εν αιγυπτω* c. DH al pl Chr al

13. *εν* .. D 18. *επι* | *ανεγνωρ.* c. CDEH al ut vdtr fere omn Chr Thph al .. AB *εγνωρ.* (Ln), 25. *εγνωσθη* (e *agnitus est*, d *recognitus est*, vg *cognitus est* etc) | D *εγενηθη* | *ιωσηφ* sec c. BC al .. ς *του ιωσηφ* c. DH al pl Chr al .. AE 40. vg arm *αυτου* (Gb')

14. *ιακωβ* h. l. c. ABCDE al mu vg cop sah arm .. ς post *αυτου* c. H al pl syr^{utr} al Chr al .. om (Gb^{00}) al^{5} aeth^{utr} cat | *συγγ.* c. AB(ex ed. Wo. Ceph.)CH al fere^{40} am fu demid (et. tol ut vdtr) arm cat Chr Oec Thph .. ς (= Gb Sz) add *αυτου* c. DE al pm vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ al pl | D (*εν* ō *και* ε̄ *ψυχ.*) H al mu vv mu *ψυχ.* post *πεντε* pon (D syr^{p} Chr$^{150\cdot}$ *εν ε. π. ψυχ.* cum seqq conjg)

15. *και κατ.* (Gb') c. ACE al mu vg syr aeth^{utr} al cat .. ς *κατ. δε* c. BH al pl cop sah al Chr al .. D al^{3} syr^{p} *κατεβη* (deleta est coniunctio ut con-

κατέβη Ἰακώβ, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 καὶ •Gn 49, 33.
μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο
Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ τοῦ Συχέμ. •Ios 24, 32. •Gn 49, 30. 33, 19.
17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ •Gn 24, 7.
θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, •Ex 1, 7-10.
18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗ-
τος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ
ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν •Ex 2, 2 ss
ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη
μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· 21 ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀν-
είλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς

---

iungerentur εν ψυχ. ε. π. cum κατεβη: id quod ex LXX fluxit) | ιακωβ c. B .. ς (Ln) add εις αιγυπτον (aeth[utr] εις γην αιγυπτου) c. rell test :: ut ad explendam sententiam necessarium videbatur, ita ex LXX sumi poterat. | ετελ. (E syr add εκει) αυτος (D add τε) .. B αυτ. ετελ.

16. D μετηχθησαν | D[gr] συχεν | syr ar[e] μετετεθη et ετεθη | ᾧ c. ABC DE al pm Thph[1.] cat .. ς (= Gb Sz) ὃ c. H al Chr Thph[2.] al | αβρ. .. E Bed[gr] add ο πατηρ αυτου | εμμωρ c. ABCDH al mu cop (sah εμωρ) Chr cat .. ς εμμορ c. E al pl Thph[1.] comm (al vg [non am] Thph[1.2.] txt εμορ) | του συχ. c. D (d *et sychem*) H al ut vdtr pl vg aeth ar[p] Chr Oec Thph .. plane om syr ar[e] .. AE al[3] tol cop syr[p] του εν συχ. (Ln) .. BC al[8] sah arm cat εν συχ.

17. A ως δε | ηγγιζεν (sic et. C, ex errore typis exscr. est εγγ.) .. B ηγγισεν, item d *ut vero adpropinquavit* | χρονος .. A καιρος | ωμολογ. c. ABC al[2] vg (*confessus erat; demid constituerat*) sah syr[p mg] cat (aeth) .. DE Bed[gr] tol επηγγιλατο .. ς ωμοσεν c. H lo[ti] al ut vdtr longe pl cop al mu Chr al (:: e LXX Gen 24, 7. 26, 3. etc)

18. αχρι c. B*CD etc Thph[1.] .. ς αχρις c. AB**EH al pler Chr al | ετερος c. DEH lo[ti] al ut vdtr pl syr[p] arr sl[an] Chr Oec Thph .. ABC al[20] fere vg (*in Aegypto*) cop sah syr syr[p mg] al cat add επ αιγυπτον (40. αιγυπτου) : ita Ln (:: ex Exod 1, 8.) | ηδει τον .. DE εμνησθη του

19. ουτος .. D[gr] και (d om) | πατερας c. BD am* (sed ipse* add *nostros*) fu al .. ς add ημων c. ACEH al ut vdtr omn vv fere omn Chr al | εκθετα h. l. c. ABC .. ς post ποιειν c. DEH al pler (lo[ti] al pauc post αυτων) Chr Thph[1.2.] cat | ζωογον. .. E add τα αρσενα, 43. αυτα

20. A εγενηθη | μωυσης c. BCDH al pm cat .. ς μωσης c. AE al pl. Cf alibi | πατρος c. ABCH lo[ti] al plus[30] Chr .. ς (= Gb Sz) add αυτου c. DE al pl vv omn Thph[1.2.] cat

21. εκτεθεντα δ. α. c. EH al pl (cop al) (al aliq Chr Thph om αυτον sec) .. ABCD lo[ti] al[10] vg cat -θεντος δ. αυτου (Ln). Praeterea DE syr[p] c.* add παρα (E εις) τον ποταμον | ανειλατο (Gb") c. ABCDEH lo[ti] al mu .. ς -λετο c. 1. al pl Chr al | και (D[gr]* om) ανεθρ. αυτ. (D* al d om) εαυτη (D* al αυτη) εις (B om) υι.

νιόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίω
δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο
τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισ
*Ex 2, 11 s. σθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών
ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονου
πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελ
ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ
*Ex 2, 13. ῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ
ήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα
*Ex 2, 14 ss. ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐ
εἰπών Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28

---

22. *μωυσης* et *μωσης* ut v. 20. | *εν παση σοφ.* c. ACE al vg^{cod} cop s syr^{utr} Or^{2} Ps-Iust$^{qu.25.}$ Bas Thdret .. ς (Ln) om *εν* c. D**H al ut vd pl vg Or$^{1 cod}$ Chr^{1} Thph cat .. B *πασης σοφιας*, D* (item sine *τ* Clem alludens Chr^{1}) *πασαν την σοφιαν* | *ην δε* c. ABCH al fere omn cop Chr^{1} Thph cat .. DE^{gr} *ην τε*, 99. Chr^{1} *και ην*, item vg al pl | *ερ γοις* c. AB (*εν εργ. και λογ. α.*) CDH al plus^{30} e cop Ps-Iust (l. l. *εν εργ κ. λογ.*) Chr Thph cat .. ς (Gb^{oo}) praem *εν* c. E^{gr} al pl vg al | *αυτο* c. ABCDE al mu vg syr cop sah al .. ς (= Gb Sz) om c. H al pl syr ar^{p} Ps-Iust Chr al

23. *τεσσερακ.* (D $\overline{\mu}$ *ετης αυτω*) c. AB*C (lo^{ti} *-έτης* hoc acc.) .. ς (Ln) *τεσσαρακ.* c. B**EH al pler | *επι* c. ABCDE etc .. H al? *εις* | E al *του επισκ.* | B om *τους* sec

24. *τινα* .. lo^{ti} *τινᾶν* | *αδικουμενον* .. DE syr syr^{p} c.* ar^{e} aeth^{utr} add *εκ του γενους αυτου* (D^{gr} om *αυτ.*) | D* *ημυνετο* | D aeth^{utr} add in f. *και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω* (Thph$^{2.}$ comm *και κατεκρυψεν εις γην*)

25. D^{gr} 13. *ενομιζον* | *αδελφους* c. BC vg (et. am fu demid; non tol) Fulg .. ς (Ln) add *αυτου* c. ADEH al ut vdtr omn vv pler Chr al (syr syr$^{p\ mg}$ ar^{e} add *τους υιους ισραηλ*) | *σωτ. αυτ.* c. ABCD al vg cop cat Fulg .. ς *αυτ. σωτ.* c. EH al pl sah (*αυτ. σω. δια χ. α.*) syr^{p} Chr al

26. *τη τε* (Gb'') c. AB(e Wo. Ceph.)CD**(D* d *τοτε*)H al pm syr^{p} aeth^{utr} al cat Chr al .. ς^{e} (non ς) Gb Sz *τη δε* c. E al pm vg cop sah al *μαχομενοις* (D*^{gr} *-νος*) .. D* add *και ειδεν αυτους αδικουντας* | *συνηλασεν* (H lo^{ti} *-λλασεν*) c. AE^{gr}H al pl vv pl (al accurate reddunt ut syr^{p}, al certe propius accedunt ad *-λασεν* quam ad *-λλασσεν*) Chr al .. BCD al fere^{10} vg (*reconciliabat*, d *-avit*) sah Promiss *συνηλλασσεν* (Ln 49. Gb') | C*H *συνηλλ. αυτοις* | *εστε* c. ABC(D *τι ποιειτε ανδρες αδελφοι ινα τι αδικειται εις* [** om] *αλληλους*)E lo^{ti} al mu vg sah arm syr? Chr Promiss .. ς (Gb^{oo}) add *υμεις* c. H al pl syr^{p} (cop al transp) Thph$^{1.2.}$ Oec cat

27. D *ειπας* | *και* .. E cop al *η* | *ημων* (Gb') c. ABCH lo^{ti} al^{30} fere Thph$^{1.}$ (et^{txt} et^{comm}) cat .. ς *ημας* c. DE al pm Chr al (:: ita et. test pl in LXX, AB vero *ε. ημων*)

ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον;
29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος
ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν * Ex 3, 2 ss.
τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος
ἐν πυρὶ φλογὸς βάτου. 31 ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅρα-
μα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου
32 Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Mt 22, 32. pp.
Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.
33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ
γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκω-

---

28. εχθες c. BCD al .. ς χθες c. AEH loti al pler. Praeterea A cop sah syrp post τ. αιγυπτ. pon

29. D* --- (?) και (d *adque ita*) εφυγαδευσεν μωυσης, E εφυγαδευσεν δε μωυσην | μωυσ. c. BCDEH al mu .. ς μωσ. c. A al pl. Cf et. alibi | D* δυω

30. D* d και μετα ταυτα (d add *et*) πλησθεντων (** πληρωθ.) αυτω (** d om; add et. syr are) ετη (** ετων) | τεσσερ. c. AB*(D μ̄)C (σερακοντα) .. ς (Ln) τεσσαρ. c. B**EH al omn? | εν τ. ερημω .. ista Bmg add | αγγελος c. ABC loti al vg cop sah .. ς (Gb°) add κυριου c. DEH al pler syrutr al mu Chr al | πυρι φλογ. (Gb'') c. ACE al mu vg syr are cat .. ς (Ln) φλογι πυρος c. BDH loti al pl cop sah syrp al Chr al (:: eundem in modum lectio LXX fluct)

31. μωυσ. et. μωσ. ut ante | εθαυμαζεν c. DEH loti al plus40 cat Thph1. Aug .. ς (= Gb Sz) Ln -ασεν c. A(om το ορ.)BC al mu vg al pl Chr al | D και προσερχ. αυτ. (Dgr* add και, d *cumque ipse accederet et consideraret*) καταν., et D syr aethutr perg ο κυριος ειπεν αυτω λεγων | κυριου (al2 om, item E Bedgr sed add εκ του ουρανου λεγουσα) c. AB (D vide ante) loti al mu am fu demid cop arm syrp .. ς (Gb°°) add προς αυτον (Aug λεγουσα, vged πρ. α. λεγ., sed vgcdd aliq πρ. αυτ.) c. CEH al pl vgcdd aliq sah al Chr al

32. CH* εγω (E vg [non am fu al] d add ειμη) θεος | ο θεος sec .. C om ὁ | ισ. (CD ισακ) κ. ιακ. c. ABC loti al5 fu al syrutr cop sah arm .. ς ο (D om) θεος ισ. κ. ο (D om) θεος ιακ. c. DEH al pl aethutr arr al Chr al (:: similiter fluct 3, 13. et LXX) | μωυσ. et μωσ. ut ante. Item infra.

33. ειπ. δε (al2 om) α. ο (A al2 om) κυρ. (E ο θεος, arp om) .. D και εγενετο φωνη προς αυτον | D** al λυσαι | το υποδ. (C* add σου εκ non omisso σου sq, C**E [ipse * add extra lineam] al mu Bedgr syrutr al add εκ) τ. π. σου (B σ. τ. π.) | εφ ω c. ABCD** loti (* ου) .. ς εν ω c. EH al pler Chr al (ut LXX), Praeterea (ut LXX) C (C* συν) al sah arm add συ

34. ιδων (C al ειδ.) .. D* d και (d om) ιδ. γαρ | ADE ιδον | μου .. D* d om | αυτων c. ACEH al ut vdtr fere omn vv fere omn pp mu .. BD 26.

σιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκι
σα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω
27. *εἰς Αἴγυπτον.* 35 *Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντ*
Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄ
χοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέ
τος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 *οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσα*
τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ κα
ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 *οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ι*
3, 22. •Dt 18, 15. *εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ*
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 *οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ*
•Ex 19, 3. *ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ*
ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 *ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ*
πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν τῇ καρδίᾳ αὐ-
•Ex 32, 1. *τῶν εἰς Αἴγυπτον,* 40 *εἰπόντες τῷ Ἀαρών Ποίησον ἡμῖν θεοὺς*

αυτου (Ln) | D al *αχηκοα* | C** *νυνι* | *αποστειλω* c. ABCDE (*-στιλω*) lo^{ti} al Chr cat .. ς *-στελω* c. H al pl Thph$^{1.2.}$

35. *δικαστην* c. ABH al ut vdtr pl vg Thph$^{1.}$ .. CDE al pm vv longe pl (syr^{p} c.*) Chr Thph$^{2.}$ cat add *εφ ημων* (CD lo^{ti}) s. *εφ ημας* (E) | *και αρχ.* (A al Chr^{2} *αρχηγον*) c. BDE lo^{ti} al^{5} syr^{p} cat .. ς om *και* c. ACH al pl vg al pl Chr al | *απεσταλκεν* c. ABDE lo^{ti} al^{10} fere .. ς *-στειλεν* c. CH al pl Chr al | *συν* (Gb′) c. ABCDE lo^{ti} al^{8} vg sah syr^{p} (vv rell pl *per manum*) Chr^{2} .. ς *εν* c. H al pl d Chr^{1} Thph$^{1.2.}$ cat

36. D* *ο ποιησας* | *γη αιγυπτω* c. AEH lo^{ti} al plus^{40} e* Chr Oec Thph$^{1.}$ .. BC al^{4} (item al^{4} sine *τη*) d sah cat *τη αιγ.* (Ln) .. ς (= Gb Sz) *γη αιγυπτου* c. D al mu vg e** al pl Thph$^{2.}$ | *τεσσερ.* c. ABC(D lo^{ti} $\overline{\mu}$) .. ς (Ln) *τεσσαρ.* c. EH etc

37. *ο μωυσης* (A al pl *μωσ.*) .. DH al mu om *ὁ* | *ειπας* c. ABCD lo^{ti} .. ς *ειπων* c. EH al fere omn Chr al | *ο θε.* (om al^{2} syr^{p} Chr^{1}) c. ABD vg sah aeth^{utr} .. ς (Gb^{0}) praem *κυριος* c. CEH al pler vv pm cat Chr^{1} (Eus^{dem} al sed pendent a LXX), praeterea ς (= Gb Sz) post *θεος* add *υμων* c. min mu cat Oec (EH al mu sl$^{5.*}$ Thph$^{1.2.}$ *ημων*) contra ABCD al mu vv pl Chr^{2} | *ως* (D* *ωσει*) *εμε* c. ABH lo^{ti} al plus^{80} sah ar^{p} sl$^{5.}$ Chr^{2} Thph$^{1.}$ .. ς add *αυτου ακουσεσθε* (D* *ακουεσθε*, e* *quem audistis*) c. CDE al pm cop syr^{utr} al Thph$^{2.}$ Oec cat :: e LXX

38. D* om *του* sec | *εδεξατο* (et. Ir^{int}) .. B *εξελεξατο* | *λογια* .. al mu *λογον*

39. *ω* .. D^{gr} *οτι* | *ημων* .. lo^{ti} al Ir^{int} *υμ.* | *αλλα* c. ABCDEH al .. ς *αλλ* c. al pl | D 31. *απεστραφησαν*, item vg *aversi sunt* | *τη καρδια* c. H al^{50} fere cop (*εν τη*) syr^{p} aeth^{pp} ar^{p} Chr^{2} Oec Thph$^{1.2.}$ Ir^{int} (*in corde*) .. ς *ταις καρδιαις* c. D(om *αυτων* sq)E lo^{ti} al mu vg syr aeth^{ro} al .. ABC al^{2} sah cat Did^{cat} *εν ταις καρδ.* (Ln)

οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχο- •Ex 32, 6.
ποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν •Ier 19, 13.
δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν Μὴ σφάγια καὶ •Am 5, 25–27.
θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος
Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ Ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς;
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ- •Ex 25, 40.
ρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λα-
λῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει, 45 ἣν •Ios 3, 14.
καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πα-
τέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυείδ· 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον •Ps131(132),5.

---

40. D ειπαντες | E ο εξαγαγων | γεγονεν c. DEH lo^{ti} al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph$^{1.2.}$ .. ABC al^{4} cat εγενετο (Ln)

41. D* απηγοντο | ευφρ. c. ABCEH al pl (lo^{ti} εφραιν.) .. D al pauc ηυφρ.

42. C sah εστρ. δε αυτους | ABD (non CEH) al στρατεια | D om των | E προσενεγκ. | τεσσερ. (A ετ. τεσσ. post ισρ., variant al) et ς (Ln) τεσσαρ. ut v. 36. | C in f. add λεγει κυριος

43. μολοχ .. lo^{ti} μόλοχ | θεου c. BD al syr sah arm Or Ir^{int} Philast .. ς add υμων (:: at in LXX nemo om) c. ACEH al pl vg cop syr^{p} al Chr al | ρεφαν (Gb′) c. A (A al ραιφαν) CE (e *refam*, fu *ripham*, item aeth^{ro}, sed aeth^{pp} *-fan*) al mu (al fere^{20} Oec ρεφφαν) syr^{utr} cop sah arr Or^{cod} Cyr Thdrt Thph$^{1.}$ cat Hier; H al ρεφα et –φφα, al Iust (dial. 22.) ραφαν .. ς ρεμφαν c. min ut vdtr pauc Thdor^{ant} Chr Thph$^{2.}$. Item D al vg Ir^{int} ρεμφαμ, B al ρομφα, lo^{ti} vg^{cd} (ap Ln) ρεμφα | επεκεινα .. D* επι τα μερη (d *in illas partes*, e *in partem*)

44. τοις c. ABCD** (* εν τ. πατερεσιν) H lo^{ti} al plus^{40} e am fu lux cop ar^{p} (syr ar^{e} sl των πατ.) Chr Thph$^{1.}$ .. ς (Gb^{00}) praem εν c. D*E^{gr} al mu syr^{p} (vg sah *cum*, aeth^{utr} *apud*, d *penes*) Thph$^{2.}$ cat | ημων .. A al υμ. | ς (non ς^{e} Gb Sz) om εν (per errorem ut vdtr; male Sz testes citat) | D al om ὁ | μωυση (ς [= Gb Sz] μωση c. A al pm, cf alibi) c. ABCEH al pler Chr al .. D al μωυσει (D* –σι) | εωρακει c. ABC al ut vdtr longe pl Chr al (vg etc *viderat*) .. DE(d e *viderat*)H (DH εορ.) al mu (cop sah *vidit*) cat εωρακεν

45. D* μετα ιησουν, d *cum iesum* | ἔξωσεν (ita lo^{ti} al, item Wtst Gb Sz; Ln 49. ἐξῶσεν: uterq acc. in usu) .. E al εξεωσεν (eadem forma utitur Pamph: cf Bibl. Coisl. p. 79.). Varinus (ex Wtst): ἀπέωσεν λέξις ἀττική, κατὰ καὶ τὸ ἐξέωσεν. ἔστι δὲ ταὐτὸν τῷ ἐξῶσεν.

*1 Reg 6, 1. τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. 47
μὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν
17, 24. ποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει 49 Ὁ οὐρανό
*Es 66, 1 s. θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδ
σετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50
ἡ χείρ μου ἐποίησεν πάντα ταῦτα; 51 Σκληροτράχηλοι
ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁ
ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προ
τῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκατ
γείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται
Gal 3, 19. Heb 2, 2. φονεῖς ἐγένεσθε, 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγ
λων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν κ

46. E ηυρεν | ευρ. σκην. .. D σκ. ευρ., d *tabernac. inven.* | τω θεω c. AC al ut vdtr omn vv omn Chr Oec Thph cat .. BD(d *sedes domui iac.*)H τι οικω (Ln)

47. σολομων c. BDEH al ut vdtr omn .. AC σαλωμων | ωκοδομ. c. AB** CEH al certe pler .. B*D οικοδ. (49. :: at quum ubique fere ab uno vel altero testium antiquissimorum ista forma exhibeatur, cf ad Mt 7, 24 et 26. 21, 33. Mc 12, 1. Lc 7, 5., aut plerumque aut nusquam recipienda vdtr. Cf et. ad Act 7, 49.) | αυτω .. CH 40. al[3] Thph[1.] εαυτω

48. αλλ ουχ etc .. D ο δε υψιστ. ου κατοικ. εν, item cop sah al | χειροποιητοις c. ABCDE lo[ti] al aliq vg al pl Pamph[int] Fulg .. ς add ναοις c. H al ut vdtr pl (al[2] post κατ.) Chr Thph cat Aug | καθως .. E[gr] (item e**) al καθ. και .. D ως

49. μοι .. D* (d *meus*, item vv al) μου (ut LXX, sed non A) et D[vg] al add εστιν | η δε (126. τε) γη (et. vg syr[p]) .. B vv pl και η γη (ut LXX, sed non A) | ποιον οικον (H 177.* om οικ.) .. al Chr praem και | B 42. οικοδομησατε, d *aedificatis* | τις .. D ποιος (ut LXX) | D al vv mu Thdrt Chr (sed lectio fluct) add in f: εστιν

50. παντ. ταυτ. c. ACDE al .. ς (Ln) ταυτ. παντ. c. BH al pler vv ut vdtr omn Chr al

51. τη καρδ. c. EH lo[ti] al ut vdtr longe pl m cop sah syr Ath Chr[1] Cyr[hr] Thdrt Thph cat Lcif Aug[saepe] Fulg al .. Ln καρδιαις c. ACD et praemisso ταις al[10] fere (aliq add υμων) Chr[1], item vg al mu Hier .. B καρδιας | ως c. ABCEH al ut vdtr omn Ath Chr Thdrt Thph cat .. Ln καθως c. D (al?)

52. οι (E[gr] ως οι) πατ. υμων .. D* d εκεινοι | D απεκτ. αυτους τους προκαταγγελλοντας (et. vg *praenuntiabant*, e Lcif *adnuntiabant*) π. (** add της) ελευσ. | εγενεσθε c. ABCDE lo[ti] al mu Or cat .. ς γεγενησθε c. H al pl Chr al

53. εφυλαξατε .. A εφυλαξεσθε

54. D ακουσαντες (sic et. 33. et Lcif; sed d vg *audientes*) δε αυτου

ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ-
ματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρα- Mt 26, 64.
νοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα
τοῦ θεοῦ. 57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν
καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς
πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια παρὰ
τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν
Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ
πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, Lc 23, 46.
μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 23, 34.
(8, 1.) *Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.*

VIII.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλη-*
σίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας
τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμι-

---

54. D[gr*] *και εβρ. τε* | *οδοντας* (et. vg Lcif) .. E al mu vv mu add *αυτων*

55. D *ιησουν τον κυριον εκ δ. του θε. εστ.* | *του θεου* .. C 1. Thph[2.] *αυτου*

56. *διηνοιγμ.* (B* *-νυγμ.*) c. ABC lo[ti] al[5] Ath Chr[hr] (*διηνεωγμ.*) .. ς *ανεωγμ.* c. D**EH al pl Epiph Chr Const Thdrt Thph cat, D* *ηνεωγμ.* | ACE al vv pl (non am) Nyss Epiph[3] Chr[1] Cyr[hr] al mu Aug al (non Ath Chr ad h. l. Epiph[817] Const Thph[1. 2.] Ir[int]) *εστ.* (177.* om) *εκ δεξ.*

57. *κραξαντες* .. 18. d *-ντος* (*et cum exclamasset* d) | D *συνεσχαν*

58. *εκβαλ.* .. A al vv pl (sed syr[p] c. ob.) Thph[2.] add *αυτον* | *ελιθοβ.* .. D vv pl (sed syr[p] c.*) add *αυτον* | *ιματια* c. H al plus[40] sl[ant] et[5. 8.] Thph[1.] .. ς (Ln) add *αυτων* c. ACDE lo[ti] al vv pler cat Chr Thph[2.] Oec, B *εαυτων* | *νεανιου* .. D vv aliq add *τινος*, al[5] Chr[1] Thph[1.] *του*

59. *ιησου* (sah om) .. C 40. al[6] ar[e] Chr Thdrt add *χριστε*

60. D *φωνην* (et. C*) *μεγαλην* et D m am al cop al add *λεγων* | D* al *στησεις* | *τ. αμ. ταυτ.* c. EH al ut vdtr omn cop syr[p] Or Chr[3] Thdrt Chron al .. ABCD m vg sah syr al Petr Ir[int] Cyp al *ταυτ. τ. αμαρτ.* (Ln 49.)

VIII. 1. *μεγας* (et. Eus[ps] Euthal al) .. D sah add *και* (sah add *μεγαλη*) *θλειψεις* | E *ιλημσολυμοις* (sic ipse*) | *δε* sec (Gb'') c. BCDEH al plus[40] (al[2] om) vg cop sah syr[p] Eus[ps] Isid Chr[1] Thph cat .. ς *τε* c. A al mu syr aeth[utr]. Item al fere[10] Chr[1] *και παντ.*, 106. d *πα. γαρ* | D* om *της* | DE *σαμαριας* | D* sah Aug add in f. *οι εμειναν εν ιερουσαλημ*

2. *συνεκ.* (al *-σαντο*) *δε* (D** d E[gr] aeth[utr] *τε*, cop om) .. D[gr*] *συνκομισαντες* | *εποιησαντο* c. EH al pl Chr[1] Oec Thph[1. 2.] .. ABCD lo[ti] al[11]

σαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέ-
γαν ἐπ' αὐτῷ. 3 *Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς*
οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου
εἰς φυλακήν.

4 *Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·*
5 *Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐ-*
6, 5. *τοῖς τὸν Χριστόν.* 6 *προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ*
Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει. 7 *πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,*
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χω-
λοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 *ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.*
9 *Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων*

(al^{1} add *τον*) Thdrt Chr^{1} cat *εποιησαν* (Ln) | *μεγαν* .. H 56. *μεγα* | *επ αυτω* .. H al *ε. αυτον*

3. D *ο δε σαυλος* | E^{gr} aeth^{ro} *ελυμηνατο*

4. C *διασπερεντες* | *τον λογον* .. E 47.** vg (et. am al; sed non fu demid) syr add *του θεου*

5. *κατελθων* .. D^{gr*} *και ελθων* vel *καθελθ.* | *εις πολιν* c. CDEH al fere omn Chr al .. AB 31. 40. *ε. την πολ.* (Ln) | CDE *σαμαριας*

6. *προσειχ. δε* etc (Gb') c. ABCD** lo^{ti} al mu vg e cop sah syr^{p} Eus cat .. ς *πρ. τε* etc c. E^{gr}H al pl aeth^{pp} (aeth^{ro} *και* – -*δε*) Chr al .. D^{gr*} syr ar^{e} *ως δε ηκουον παν* (syr ar^{e} om) *οι οχλοι προσειχ.* (syr ar^{e} add *αυτω κει επιστευον*) *τοις λεγ.* | D* al om *του* | *φιλιππ.* .. A* *παυλου* | *ομοθυμαδον* .. D* *ενιζοντο? και ενιζοντο?* | *ἅ* .. A om

7. *πολλων* c. H al longe pl cop (*ex multis enim in quibus - - egrediebantur exclamantes - -*) ar^{p} al Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. ABC(D**? *απο πολλοις****? – – *πολλοις**, d *a multis*)E lo^{ti} 40. al^{2} cat^{ox} *πολλοι*, item vg (*multi enim eorum qui habebant spir. inmundos, clamantes voce magna exiebant*) sah syr^{utr} aeth^{pp} (*multi habentes daemonia mala clamantia magna voce exierunt;* liberius aeth^{ro} *exire fecit omnes spir. imm. clamantes ma. vo.*) | *φωνη μεγ.* c. ABCDEH al plus^{30} vg syr^{utr} al Chr al .. ς (= Gb Sz) *μεγ. φων.* c. min non ita mu cop sah al | *εξηρχοντο* (Gb') c. ABCDE lo^{ti} al^{15} Thph$^{2.}$ cat^{ox} (:: *εξηρχοντο* non ita cum *πολλοι* cohaeret ut aut utrumque aut neutrum stet, quemadmodum illud etiam paullo pluribus testib utitur. Ipsum *εξηρχοντο*, quod minime correctorem prodit, ut similibus locis probatur, in caussa fuisse videtur ut *πολλοι* textui inferretur.) .. ς -*χετο* c. H al pl Chr Thph$^{1.}$. Praeterea syr syr^{p} c.* sah add *εξ αυτων* | *δε* .. E al syr^{p} Chr *δε και* .. al cop sah al *τε* | *και* .. D* 31. d om | D al *εθεραπευοντο* (non vg etc)

8. *εγεν. δε* c. ABC lo^{ti} al mu (105. *και εγ. δε*) cop (d sah om *δε*) Thph$^{2.}$ cat .. ς *και εγ.* c. EH al pl syr^{utr} al (vg al *εγ. ουν*) Thph$^{1.}$ al (D^{gr} *χαρα τε μεγ. εγ.*) | *πολλη χ.* c. ABC al (am fu demid aeth^{utr} *magn. gaud.*) .. ς *χ. μεγαλη* c. DEH al pl vv pl Chr al

*καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν,* 10 *ᾧ προσεῖχον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες Οὗτός
ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη.* 11 *προσεῖχον δὲ
αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐτούς.* 12 *ὅτε
δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε
καὶ γυναῖκες.* 13 *ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτι-
σθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε δυνάμεις καὶ
σημεῖα γινόμενα ἐξίστατο.* 14 *ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις
ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
λαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην,* 15 *οἵτινες καταβάντες
προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον.* 16 *οὐδέπω
γὰρ ἦν ἐπ᾽ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι*

---

9. D^{gr} *προϋπαρχων* | D^{*gr} om *και* | *εξιστανων* c. ABC(D*? *εξειστανεν*?) lo^{ti} al .. ς *εξιστων* c. D**EH al pler Bed^{gr} Chr al | E om *το* | CDE *σαμαριας*

10. *απο* c. H al^{50} aeth^{pp} ar^{p} Oec Thph$^{1.2.}$ Ir^{int} .. ς (Gb^{o}) Ln praem *παντες* (al^{3} cat^{ox} *απαντ.*, 42. post *λεγ.* pon; 38. syr^{p} sah post *μεγ.* add *αυτων* :: cf Heb 8, 11.) c. ABCDE lo^{ti} al mu vv pler Chr | *καλουμενη* c. ABCDE lo^{ti} al^{9} vg cop aeth^{ro} ar^{p} arm syr^{p} Or^{2} Ir^{int} (al^{2} *λεγομενη*) .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pl sah syr aeth^{pp} Chr al

11. *μαγιαις* c. ABCDEH al .. ς (Ln 49.) *μαγειαις* c. G al pl | *εξεστακεναι* c. BDG al pl Thph cat (al Chr *εξεστηκεναι*) .. A (*-*κειναι*) C (*εξειστ.*) EH al *εξιστακεναι*

12. *περι* c. ABCDE lo^{ti} al^{2} cat^{ox} (vv pl) .. ς praem *τα* c. GH al pler Chr al | *ιυ χυ* c. ABCDEGH al longe pl Chr al .. ς (= Gb Sz) praem *του* c. pauc ut vdtr min | *τε* .. A al om nec exprim vg d e etc

13. D* *ην και προσκ.* (d *et baptizatus est et adherebat*) | *τε* (105. e *δε*, d om) .. B *τα* | *δυν. κ. σημ.* c. EGH al fere^{50} syr^{p} ar^{p} sl Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. ς (= Gb Sz) Ln *σημ. κ. δυν.* c. ABCD lo^{ti} al vg syr cop sah aeth^{utr} al cat | *γινομενα* (Gb Sz) c. EGH al pl Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. ς Ln *-μενας* c. ABD lo^{ti} al cat; c al^{3} om. Idque absque additamento (Gb'') c. GH al^{40} fere (syr^{p} vide post) ar^{p} sl$^{5.8.}$ Thph$^{1.2.}$ Oec .. ς (Ln) praem *μεγαλας* (E al *-λα*, item syr^{p} aeth^{pp}) c. ABCDE al mu vg syr syr^{p} c.* cop sah aeth^{utr} al Chr cat (sed 100. Chr *δυν. μεγ. κ. σημ. γι.*; cop sah *μεγ.* ante *δυν.* pon, aeth^{ro} ante *σημ.*, syr^{p} post *σημ.*) | C*D* *εξισταντο*

14. D *ιερουσαλημ* | CDE *σαμαρια* | *αυτους* .. E *αυτον* | *πετρον* c. ABCDE lo^{ti} al mu Eus^{ps} Chr^{2} cat .. ς (Gb^{oo}) praem *τον* c. GH al pl Thph$^{1.2.}$ Oec | D *ιωανην*

15. B *προσευξαντο* (*-ηυ-* ACDEGH etc)

16. *ουδεπω* (Gb'') c. ABCDE lo^{ti} al mu Did Chr cat .. ς *ουπω* c. GH al pl Oec Thph$^{1.2.}$ | *επ* (E* *εν*, sed ipse* restituit *επ*) *ουδενι* .. D* *επι*

ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 *τότε ἐπετίθεσαν τὰς*
χεῖρας ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 *ἰδὼν δὲ ὁ*
Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται
τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα 19 *λέγων Δότε κἀμοὶ*
τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα
ἅγιον. 20 *Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ*
εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων
κτᾶσθαι. 21 *οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ·*
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 *μετα-*
νόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ
ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· 23 *εἰς γὰρ χολὴν*
πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ*
Σίμων εἶπεν Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μη-
δὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 *Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ*
κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμα-
ρειτῶν εὐηγγελίζοντο.

ουδενα | *κυρ.* $\overline{ιυ}$ .. GH al pl ar^{p} Oec Thph$^{1.}$ *χριστου* $\overline{ιυ}$ (al $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$) .. D fu al *κυρ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$

17. *επετιθεσαν* (B *-θοσαν*, C *-θεισαν*) c. ABCD** lo^{ti} al mu Eus Did Cyr^{hr} cat .. ς *-τιθουν* c. D*EGH al pl Chr al

18. *ιδων* c. ABCDE al pl cat Const Bas Chr^{2} Taras Dam .. ς (= Gb Sz) *θεασαμενος* c. GH al pm Thph$^{1.2.}$ | *το πν.* c. B sah Const .. ς (Ln) add *το αγιον* c. ACDEGH al ut vdtr omn vv longe pler Chr al mu

19. *λεγων* .. D praem *παρακαλων και* | *εαν* c. ABCEG al pl Thph$^{1.2.}$ Oec .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *αν* c. DH al mu Const Chr Cyr^{hr} Taras cat | *επιθω* .. D add *καγω* (Const add post *ινα*) | EH al mu *λαμβανει*

20. D om To et *σου* (d deficit a verbis *το αργ. σου*)

21. E al *μερος* | D* 177.* om *γαρ* | *εναντι* (Gb″) c. ABD al cat; *-ιον* C lo^{ti} al Bas Chr Dam .. ς *ενωπιον* c. EGH al pl Const Ath Taras Thph$^{1.2.}$

22. *κυριου* (Gb″) c. ABCDE lo^{ti} al^{9} vg^{cdd} cop sah syr^{p} al Const Ath Bas Chr Amb .. ς *θεου* c. GH al pl vg syr al Taras Thph$^{1.2.}$ cat

23. D* *ην* (*εν*? ** *εις*) *γαρ πικριας* (** *-αν*) *χολη* (** *-ης*) *κ. συνδεσμω* (***-ον*) | DE al^{2} Const Chr *θεωρω*

24. EH al^{3} om *ὁ* | D (aeth^{utr}) *ειπεν προς αυτους* (aeth *αυτοις*) | *Δεηθητε* .. D al^{2} syr^{p} c.* Const praem *παρακαλω* | D* 96. *περι εμου* | *κυριον* .. D al pm fu demid syr^{utr} (sed *κυρ.* syr$^{p\ mg}$) al *θεον* | *επ* (C om) *εμε* .. D *μοι* | *ων* (G *ως*) *ειρηκ.* (E add *κακων*) .. D *τουτων των κακων ον* (** *ων*) *ειρ. μοι*, praetereaque D* syr$^{p\ mg}$ add *ος* (om syr$^{p\ mg}$) *πολλα κλαιων ου διελιμπανεν* (sed *-λιμπ-* ex *-λυμπ-* corr.)

25. G al pm Thph$^{1.}$ *διαμαρτυρομενοι* | *του* (180. om) $\overline{κυ}$ .. al^{4} om .. A

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων Ἀνά-
στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνου- *Zeph 2, 4.
σαν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀνα-
στὰς ἐπορεύθη, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδά-
κης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς
ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων καὶ
καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην
Ἡσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ Πρόσελθε καὶ κολ-
λήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν Ἆράγε
γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην
ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν *Es 53, 7. 8.
αὕτη Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ
κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν

al mu demid al cop syr al Thph[1.comm] τ. θεου | υπεστρεφον c. ABD lo[ti] al[7] vg cat Aug .. ς -εψαν c. CEGH al pl vv pl Chr al | ιεροσολυμα (Gb'') c. ABCDE lo[ti] al mu Chr cat .. ς ιερουσαλημ c. GH al pl vg Oec Thph[1.2.] | τε .. D cop sah δε | ευηγγελιζ. (Gb') c. ABCDE[gr] lo[ti] al[7] sah vg cat Aug .. ς -λισαντο c. GH al pl e cop al Chr al

26. πορευου c. ABE al pler Chr al .. CD al[3] πορευθητι (D 40. αναστας πορ.) : ita Ln | κατα .. E al Chr προς | επι (H εις) .. lo[ti] om | εστιν .. lo[ti] om

27. βασιλ. c. ABCD (* add τινος) E lo[ti] al[2] cat .. ς (Gb[0]) praem της c. GH al pl Chr al | ος sec c. BC**D**EGH al ut vdtr omn cop syr[p] aeth[utr] (et) syr (et ipse erat super - - et venerat) Chr Thph cat .. Ln om c. AC*D* vg sah Oec | προσκυνησων .. E** e vg -νησαι | εις .. D** (* om) G εν

28. τε c. ADEGH al ut vdtr omn vg syr al Thph[1.2.] Oec cat .. BC e cop sah syr[p] Chr δε | και pr c. ABCD**EGH etc (sah syr cum vero redibat sedebat) .. D* al[6] vg cop ar[p] om (49. :: at molestum vdbatur) | C om του | D* Ps-Iust[qu.134] om αυτου | και (al mu Thph[1.] om) ανεγινωσκ. c. BCEGH al longe pl cop syr[utr] aeth[utr] al Ps-Iust Chr Thph[2.] cat, item (Ln) A ανεγιν. τε et 40. ανεγ. δε .. D vg (sed praem και) sah sl[rec] αναγεινωσκων (49.) :: vario modo elegantior reddita est dictio) | τ. προφ. ησ. (D ϊσαϊαν) c. ABDEGH al pl am fu demid cop syr[p] Ps-Iust Chr al .. C al vg[ed] sah syr aeth[utr] al cat ησ. τ. προφ.

30. ησ. τ. προφ. c. ABC al vg (et. am fu demid) sah al mu Chr cat .. ς τ. πρ. ησ. c. EGH lo[ti] al pl cop syr[p] Thph[1.2.]

31. πως γαρ (ita et. syr[p]; vg et quomodo) .. E 105. vv mu om γαρ | A om αν | οδηγησει (C με οδ.) c. B*CE al mu .. ς (Ln 49.) -γηση c. AB** GH al pl Chr al | τε .. E cop sah δε

32. κειραντος c. ACEGH 40. al fere [20] Ign[int] ol e LXX? Chr Chron cat

τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ
τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 *ἀπο-*
κριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ
προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 *ἀν-*
οίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γρα-
φῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 *ὡς δὲ ἐπορεύοντο*
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος Ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 *καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ*
κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος,
καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 *ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα*
κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ
εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 *Φίλιππος δὲ*

.. ϛ (Ln) *-ροντος* c. B lo^{ti} al pl Or Cyr^{hr} Thph$^{1. 2.}$ (:: pariter fluct lectio LXX : B *-ροντος*, A *-ραντος*) | *ουτως* .. GH al mu *ουτος*

33. *αυτου* pr c. CEGH al ut vdtr fere omn vv fere omn Chr Oec Thph cat .. Ln om c. AB 100. vg Ir^{int1} (et alibi om *εν τη* usq *ηρθη*) :: ita LXX | *δε* c. EGH al ut vdtr omn tol cop arr Chr al Ir^{int} .. Ln om c. ABC vg sah syr^{p} (syr aeth^{pp} *et quis*, aeth^{ro} *quoniam quis*) :: ita LXX

34. *τουτο* (am ante *λεγ.*) .. B* al aliq om | *εαυτου* .. H *αὐτου* | E *τινος* (cop sah om) *ετερου*, al^{2} *αλλου τιν.*

35. E al^{2} om *ὁ* | *ιησουν* .. sah syr ar^{e} Or praem *κυριον* .. sah aeth^{ro} add *χριστον*

37. ϛ (= Gb Sz) *ειπε δε* (om am** ar^{p}, E al vv Bed^{gr} add *αυτω*) *ο Φιλιππος* (al cat syr^{p} om) *Ει* (E *εαν*) *πιστευεις εξ ολης της καρδιας* (E al vv Bed^{gr} cat Cyp Praedest add *σου*), *εξεστιν* (vg^{cd} om; E Bed^{gr} *σωθησει*, e* *suscepis* e** *salvus eris;* diff al). *αποκριθεις δε ειπε Πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον Ιησουν Χριστον* (E Bed^{gr} *Πι. εις τον χ̅ν̅ τον υι. τ. θεου*, diff al) c. (E Bed^{gr}) al fere^{20} vg (et. demid; non am* fu al) m (sic : *et respondens spado ait Credo filium dei esse Chr. Ies.*) arm ar^{p} sl$^{6. 7. ed}$ syr^{p} c.* Ir^{gr} et^{lat} (affert enim ex h. l. *πιστευω* usq *ι̅ν̅ χ̅ν̅* [Ir^{int} om *χ̅ν̅*]) Oec^{ed} Thph$^{2.}$ cat Cyp Hier Aug Praedest Pacian .. om c. ABCGH al plus^{60} am* fu al cop sah syr (syr^{p} habet c.*) aeth^{utr} ar^{e} sl$^{5. 8.}$ Chr^{2} Oec^{cod} Thph$^{1.}$ Bed

38. *αμφοτ.* (aeth^{pp} om) .. E al^{3} cop syr^{p} Chr post *υδωρ*

39. *εκ* (vg e *de*) .. E^{gr} al^{7} *απο* | *πνευμ.* (Aug *angelus;* Did^{int} de sp. sa. 3. *spir. dom.* explicat per *angel. dom.;* Hier in Esa. 63, 14. quaerit an super angelo debeamus accipere [sed vide Hier infra]. Chr ad h. l. *οὐκέτι ἄγγελος ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἁρπάζει*) *κυριου* .. A** (ipse* est qui, postquam *πν. κυρ. ηρπ. τ. φιλ.* iam scripserat, mutavit textum) al^{7} syr^{p} c.* sl^{ed} *πνευμ. αγιον* (syr^{p} *κυριου*) *επεπεσεν επι* (al *εις*) *τον ευνουχον· αγγελος δε κυριου.* Eidem lectioni favet quod Hier. dial. adv. Luciferian. 9. legitur „quum abscederent ab aqua, spir. sanct. venit in eunuchum“) | H *ιδεν* | B *αυτου την οδον*

εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα- 22, 3 ss. 26, 12 ss.
θητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ
ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας
εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ
εἰς Ἰερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ
Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ Τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ Ἐγώ εἰμι 1 Co 15, 8.
Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν,

---

40. E ηυρεθη | A τας πολ. πασ. ευηγγ. | AE καισαριαν

IX. 1. ετι .. om al fere[4] sah | ενπνεων c. AB(vdtr)EH al (:: ut συνπνιγ.) .. ς (Ln 49.) εμπν. c. CG al pl

2. εαν .. E al Chr αν|της οδ. (25. 40. e vg al mu add ταυτης) .. A al[2] post οντ.

3. EGH lo[ti] al εν δε το | εξαιφν. (B*CE εξεφν.) τε c. ABC lo[ti] al[6] cat .. ς και εξ. c. EGH al pl Chr al | περιηστρ. c. A**BEGH al pl Chr al .. Ln (et. edd Elz sed non 1624. nec ς Mill Wtst etc) περιεστρ. c. A*(vdtr, nisi erat περιαστρ.)C*** (*περιστρ.) al | αυτον h. l. c. EGH al ut vdtr longe pl vv omn Chr al .. Ln ante περ. c. (A αυτ. φ. περ.) BC lo[ti] al[5] cat | εκ (Gb') c. ABCG lo[ti] al mu e vg (e vg *de*) sah al cat Thph[2.] .. ς απο c. EH al pl Chr Thph[1.]

4. σαουλ bis .. E** (corrector homo Latinus) σαουλε bis

5. C τις ει συ|ο δε c. ABC lo[ti] ** al[5] vg cat .. lo[ti] * al[3] cop arm add ειπεν (aeth[utr] *et dixit ei*), 100. Hil κυριος, E al κυριος προς αυτον .. ς (Gb[oo]) add κυριος ειπεν c. GH al pl syr[utr] al Chr al | ιησους .. ACE al[3] syr syr[p] c.* cop aeth[utr] ar[e] (non vg sah etc) Hil Aug Amb[1] add ο ναζωραιος (item Ir[int] *Christus*), hinc Ln [ο ναζ.] | ς (= Gb Sz) in f. add σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν. [6]τρεμων τε και θαμβων ειπε Κυριε, τι με θελεις ποιησαι; και ο κυριος προς αυτον c. (nullo cd gr ut vdtr) vg (et. fu demid sed non am* nec am** nec tol) aeth[utr] (sed diff in singg) ar[p] arm (ed. Zohrab. sed addito αλλα) georg syr[p] c.* sl[ed] Thph[2. txt] Oec[ed] (Hil priorib omissis habet τρεμων usq ποιησαι) :: e ll pp fluxit .. pro his αλλα (al αλλ) c. ABCE(E 180. am** syr ar[e] post v. 4. add σκληρ. σοι πρ. κ. λακτιζειν)GH rell ut vdtr omn am* (item ** sed vide ante) tol syr syr[p mg] cop sah al Chr Thph[1.] Oec[cod] cat

6. αλλα : cf ad v. 5. | εισελθε .. B εισιθι

καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνο-
δεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα
δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠνεῳγμένων δὲ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν
εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἁνανίας, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος Ἁνανία. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ
ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν
ἄνδρα Ἁνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα
ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἁνανίας Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίη-
σεν ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι

---

6. *ο τι* (Gb′) c. ABC lo^{ti} al^{7} Cyr cat .. ς *τι* c. EGH al pl Chr al | E^{gr} *δει σε*
7. *ενεοι* (Gb′) c. ABCEH al pl (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) .. ς *εννεοι* c. G al pm | *μεν* .. lo^{ti} *δε* omisso *δε* sq
8. *σαυλος* c. ABCE lo^{ti} al cat .. ς praem *ὁ* c. GH al pl Chr al | *ηνεωγμ.* c. CE lo^{ti} al, item A *ηνοιγμ.* .. ς *ανεωγμ.* c. BGH al pl Chr al | *δε* sec .. GH al mu vg aeth^{utr} arm ar^{p} Chr al *τε* | *ουδεν* c. A*B e vg syr^{utr} ar^{e} (aeth sah *non*) .. ς *ουδενα* c. A**CE^{gr}GH al ut vdtr omn cop al Chr al
9. *ουδε* .. C *και ουκ*
10. *εν ορ. ο κυρ.* (Gb′) c. ABCE al^{5} vg aeth^{ro} cat .. ς *ο κυρ. εν ορ.* c. GH lo^{ti} al pl vv pl Chr al
11. *αναστας* (et. am demid) .. Ln *αναστα* c. B, et. cop sah syr^{utr} (sed hae vv omn eodem modo et. 10, 13 et 20. ubi Graecorum fere nemo fluct) item (addito *et*, quod fu om) vg^{ed} et aeth (sed eodem modo 11. 11.)
12. AH lo^{ti} *ιδεν* | *ανδρα* c. A lo^{ti} vg cop sah aeth^{utr} .. ς praem *εν οραματι* c. EGH Bed^{gr} al pl syr^{utr} al Chr al, idem add BC al | *αν. ονομ.* c. ABCE lo^{ti} al vg arm (aeth^{ro} sah Chr om *ονομ.*) Thph$^{2.}$ cat .. ς *ον. αν.* c. GH al pl (cop al *cuius nomen est Anan.*) Thph$^{1.}$ | *χειρα* (12.^{lect} praem *την*) c. GH al longe pl syr^{utr} sah ar^{e} aeth^{pp} Chr Thph$^{1.2.}$ Oec cat .. AC lo^{ti} al *χειρας* et (Ln) BE al Ant et Max *τας χειρ.*, item vg al mu (:: cf v. 17. ubi lectio non fluct) | G *αναβλεψει*
13. *ανανιας* c. ABCEGH al pl cat Thph Oec (praetereaque E add *και ειπεν*) .. ς (= Gb Sz) praem *ὁ* c. min mu | *ακηκοα* c. GH al pl Chr al .. Ln 49. *ηκουσα* c. ABCE lo^{ti} al mu | *εποιησ.* h. l. c. BCE lo^{ti} al am fu demid al cat .. A post *ιερουσ.* et ς ante *τοις* c. GH al pl vv pl Chr al

οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων
υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ
τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ
ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ
εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡσεὶ λεπίδες ἀνέ-
βλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.
Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, 20
καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ
ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικα- 8, 1 ss.
λουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδε- 9, 2.
μένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν

---

15. *εστιν μοι* c. ABC lo^{ti} al vg syr^{utr} al cat Did^{cat} .. ς *μοι εστ.* c. EGH al pl cop sah al Archel Thdrt al Ir^{int} | *εθνων* c. AC^{corr}EGH al ut vdtr omn cat Thdrt Chr al .. Ln *των εθνων* c. BC* Cyr | *τε* pr c. ABCE lo^{ti} al^{8} Thph$^{2.}$ cat .. ς om c. GH al pl Chr Thdrt Thph$^{1.}$ al
16. *αυτω* .. G 96. *αυτον* | al^{3} Thph$^{1.}$ om *αυτον*
17. *δε* c. BCEGH al fere omn cop sah al mu Chr al .. A vg *τε* (137. 180. *τοτε* [ita et. syr] *εγερθεις Αν. απηλθ.*) | C vv mu *τας χειρ. επ αυτ.* | E 24. *σαυλε* | *ις̅* (am syr^{utr} ar^{e} aeth^{pp} [*ις̅ χς̅*] ante *απεστ.* pon) c. ABCE al pm vg al mu Chr .. GH al plus^{50} cop sah ar^{p} aeth^{ro} sl$^{5.8.}$ et^{ed} Thph$^{1.2.}$ Oec om (Gb^{0})
18. *απεπεσαν* c. ABCEH lo^{ti} al Thph$^{1.}$ .. ς *-σον* c. G al pl Chr Thph$^{2.}$ al | *αυτου* h. l. c. AB al .. ς post *οφθαλμ.* c. CEGH al pl vg etc | *ωσει* c. CEGH rell fere omn Chr al .. Ln *ως* c. AB lo^{ti} | *τε* (C** al cop al *δε*) c. ABCH al plus^{40} vg cop al mu cat .. ς (Gb^{00}) add *παραχρημα* c. EG al pm syr^{p} al (sed sah aeth^{ro} ad *αναστας*, ar^{p} ad *λαβων* trah) Chr al
19. BC* al^{3} Chr^{cat} (sed Chr^{comm} aliq *-υσεν*) *ενισχυθη* | *Εγεν. δε* c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl Chr .. ς (= Gb Sz) add *ο σαυλος* c. GH al pl ar^{p} sl Thph cat, item initio v. 20. m vg^{edd} (ap Ln) *et ingressus Paulus* | *των* .. GH al fere^{30} Chr Thph$^{2.}$ add *οντων*
20. *εκηρυσσεν* .. E *εκηρυξε αυτοις* | *τ. ιησουν* c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl cat Ir^{int} (sed 68. m Thph$^{2.}$ Ir^{int} post *εστιν* add *ο χς̅*) .. ς (= Gb Sz) *τ. χριστον* c. GH al pl Chr al (aeth^{pp} *Ies. Chr.*, sah *domin. Ies.* addito *Ies. Chr.* post *εστ.*)
21. *εν* .. A al *εις* | *τους επικ.* (al sah [om *ε. ιερ.*] syr praem *παντας*) .. om al^{4} | *εληλυθεν* (Gb'') c. E^{gr} GH lo^{ti} al plus^{40} vv pl Chr Oec Thph$^{1.2.}$ .. ς (Ln) *εληλυθει* c. ABC al mu e cat
22. *ενεδυναμουτο* .. CE al add *τω* (E *εν τω*) *λογω* | *συνεχυνεν* (C *-χυννεν*, Chr *συνησχ.*, 64.* *συνεσχ.*, 13. *εσυνεχ.*) .. E al Thph$^{2.}$ *συνεχεεν* | B om

Δαμασκῷ, συνβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 *Ὡς δὲ ἐπλη-*
2 Co 11, 32. 33. *ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·*
24 *ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ*
τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 *λα-*
βόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν χα-
λάσαντες ἐν σπυρίδι.

Gal 1, 18 s. 26 *Παραγενόμενος δὲ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς*
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἔστιν
μαθητής. 27 *Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς*
ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον
καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 *καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπο-*
ρευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ

τους pr | *συνβιβαζ.* (*συνβ.* c. BCEH etc, ς Ln 49. *συμβ.* c. AG al pler) .. E add *και λεγων*

23. H *αι ημερ. ικαν.*

24. *παρετηρουντο* (Gb'') c. ABCEF lo^{ti} al mu Or cat . ς *-ρουν* c. GH al pl Chr al | *δε και* (Gb'') c. ABCEF (item omisso *και* G al cop sah syr^{p} arm) lo^{ti} al mu vg Or cat .. ς *τε* c. H al pl syr al Chr al | A al (vv) Or om *τε* | A *οπ. πιασωσιν αυτ.* idque post *πυλας* pon

25. *οι μαθ. αυτου* (Gb') c. ABCF, lo^{ti} * am demid (item vg^{cdd} ap Ln *eum disc. eius*) Or (Chr^{comm} vdtr ex verbis: *ἐπέτρεψε τοῖς μαθητ. αὐτοῦ· καὶ γὰρ μαθητὰς εἶχεν εὐθέως*) Hier, item omisso *αυτου* 36. 69. 12.^{lect} tol aeth^{ro} ar^{p} .. ς (49.) *αυτον οι μαθ.* c. EGH al pler vg^{ed} cop sah syr^{utr} aeth^{pp} al Chr al, item lo^{ti} ** 31. *οι μαθ. αυτον* (:: offenderunt eo quod discipuli ipsius Pauli iam fuisse dicuntur. Ceterum haec simul c. sqq mutata sunt.) | *δια* (Or om) *τ. τειχ. καθ. αυτον* (Gb') c. ABCF lo^{ti} (ipse nimirum* correxit supra) al^{8} vg al Or Petr^{alex} Hier, item absq *αυτον* E 31. .. ς (49.) *καθ.* (cat vv pl add *αυτον*) *δια τ. τειχ.* c. GH al pl vv pl Chr al | C *σφυριδι*

26. *Παραγ. δε* c. ABC lo^{ti} al vg cop sah syr aeth^{ro} Chr^{comm} Hier .. ς (=Gb Sz) add *ο σαυλος* c. GH al pl syr^{p} aeth^{pp} al Chr^{txt} al, item E al Bed^{gr} ar^{p} add *ο παυλος* | *εν ιερ.* (Gb') c. BEGH lo^{ti} al plus^{30} Oec^{ed} Thph$^{1.}$ .. ς *εις ιερ.* c. AC al pm Chr Thph$^{2.}$ cat | *επειρατο* c. EGH al pler Chr Thph cat .. Ln *επειραζεν* c. ABC lo^{ti} al^{8} | *ἔστιν* .. ς *ἐστίν* (ita lo^{ti})

27. *αυτον* .. 37. Chr^{3} *αυτου* | AGH *ιδεν* | *ῑυ* c. BC al^{8} et ς *του ῑυ* c. EGH al pl Chr^{on} Thph$^{2.}$ cat, item vg cop sah syr^{utr} al .. A 98.^{mg} *κυριου*, 12.^{lect} *του κυρ.*, al^{15} fere sl$^{8.}$ Chr Thph$^{1.}$ *του κυρ. ῑυ*, 36. *ῑυ τ. κυρ.*

28. GH al plus^{40} sl$^{5.8.}$ Chr^{1} Thph$^{1.}$ om *και εκπορ.* | *εις ιερ.* (Gb'') c. ABCEG lo^{ti} al fere^{50} Chr^{1} Oec Thph cat .. ς *εν ιερ.* c. H al pm Chr^{1} | *παρρησιαζ.* c. ABC lo^{ti} al^{4} fu al arm aeth^{ro} cat .. ς (Gb^{0}) praem *και* c. EGH al pl vv pm Chr al | *του κυριου* c. ABE lo^{ti} al^{4} vg cop sah syr^{p}

κυρίου, 29 *ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ*
ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 *ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον*
αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. 11, 25.
31 *Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας*
καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-
θύνετο. 32 *ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν*
καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 *εὗρεν δὲ ἐκεῖ*
ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος*
Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ.
καὶ εὐθέως ἀνέστη, 35 *καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες*
Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

---

arm aeth[ro] Hier .. ς add *ιησου* (al[1] praem) c. GH al pl aeth[pp] ar[p] Chr[1] al .. C al[6] syr al Chr[1] *ιυ̅*

29. *ελληνιστας* c. BCEGH etc (Chr *τοὺς ἑλληνιστὶ φθεγγομένους λέγει. καὶ τοῦτο σφόδρα σαφῶς· ἐκεῖνοι γὰρ οἱ ἄλλοι οὐδὲ ἰδεῖν αὐτὸν ἠθέλησαν οἱ βαθεῖς Ἑβραῖοι*) .. A *ελληνας*. Latini verterunt *Graecos*, nec aliter interpretes plerique (syr „Iudaeos illos qui noverant Graece"). Ceterum vg[ed] et[cdd] [aliq] (non item am demid al) sic : *loquebatur quoque gentibus et disputabat cum Graecis.* | *ανελ. αυτ.* c. ABCE al mu vv pl Chr cat .. ς *αυτ. ανελ.* c. GH al pl Thph[1.2.]

30. GH lo[ti] al *επιγνωντες* | *αυτον* pr .. G 100. om | *καισαρειαν* (CE *-ριαν*) .. A *ιεροσολυμα*. Ceterum E al vv aliq add *δια* [180. om] *νυκτος* | *αυτον* sec c. BCGH lo[ti] al pl cop sah syr[utr] al Chr al .. AE al mu vg al om (Ln 49. :: ut abundans omissum)

31. *η μεν ουν εκκλησια* usq *επληθυνετο* (Gb') c. ABC lo[ti] al mu vg syr cop sah aeth arm ar[e] Dion[alex] Thph[2.] cat .. ς *αι μ. ο. εκκλησιαι* (E add *πασαι*) - - *ειχον* - - *οικοδομουμεναι* (E *-νοι*) *κ. πορευομεναι* (E *-νοι*) - - *επληθυνοντο* c. EGH al pl syr[p] ar[p] Chr Thph[1.] Oec | E *σαμαριας* | *του κυρ.* c. BCEGH etc .. A lo[ti] al[5] Chr om *του*

32. *λυδδα* c. AB 33. 34. (*λιδδ.*) 40. 68. 96. .. ς *λυδδαν* c. CEGH al pl Chr al

33. E *ηυρεν* | *ονομ. αιν.* c. ABCE lo[ti] al[7] vg arm (cop sah al *cuius nomen est Aen.*) Thph[2.] cat .. ς *αιν. ονομ.* c. GH al pl Chr Thph[1.] | *επι κραβαττου* c. AB (*-ββαττου*) C lo[ti] al Chr .. ς *επι κραββατω* (EGH al *κραβαττω*) c. EGH al pl Thph[1.2.] cat

34. *ιησους* (et. fu al cop syr[utr] al) .. A al[5] vv mu Thph[2.] cat Amb Cass praem *ο κυριος* | *ο χριστ.* c. AB**EGH lo[ti] al longe pl Did[cat1] Chr al. Ln om *ὁ* c. B*C al[4] cat et Did[cat1]

35. *ειδαν* c. ABC (*-δα*) .. ς *ειδον* (H *ιδον*) c. EGH al ut vdtr omn | *λυδδα* c. AB 33. 34. (*λιδδ.*) 40. 68. 96. .. ς *-δαν* ut v. 32. (al fere[10] utroq versu *λυδαν*) | *σαρωνα* (Ln *σαρῶνα*) c. A (*σαρρ.* sed vox est in rasura)

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη-
νευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν
ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού-
σαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς
αὐτὸν παρακαλοῦντες Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς
δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπι-
δεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ
Mt 9, 25. *Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος θεὶς τὰ γόνατα*
προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν Ταβιθὰ ἀνά-
στηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον
ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ
τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν
δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν

BCE al (cop sah, item al) Thph$^{2.}$ .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *σαρωνᾶν* c. lo^{ti} (*-νὰν*) al mu cat (cf et. Anecd. m. p. 126.) .. GH al pl sl Chr Thph$^{1.}$ *ασσαρωνα*

36. B om *ην* pr | *ταβιθα* (syr$^{p\ mg\ gr}$ *ταβιθας*, e *tabithas*) : sic AEGH al pl Cyr^{hr} Thdrt Thph$^{1.}$ .. BC *ταβειθα* .. lo^{ti} al mu Bas Chr Thph$^{2.}$ Oec *ταβηθα*. Cf et. infra. | *εργ. αγαθ.* c. BCE al vg m cop sah syr^{utr} al cat .. ς *ἀγ. εργ.* c. AGH al pl Chr al

37. *δε* .. lo^{ti} om | *αυτην* sec h. l. c. CEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph$^{1.2}$ .. B cat om .. Ln post *εθηκαν* c. A lo^{ti} 40. (vg m *quam cum lavissent posuerunt eam*) | *υπερωω* c. BGH lo^{ti} al longe pl Chr^{2} Thph$^{1.\ txt}$ .. Ln praem *τω* c. ACE al^{4} Or Thph$^{1.\ comm}$ Thph$^{2.}$ cat

38. *λυδδας* c. B*C lo^{ti} (A *λυδδα*) .. ς (Ln 49.) *λυδδης* c. B**EGH al pler Chr al | *δυο ανδρ.* .. GH (antea *οι δε μαθ.*) al plus^{45} ar^{p} sl$^{5.8.}$ Chr^{1} Oec Thph$^{1.}$ om (Gb^{0}) | *μη οκνησης δ. ε. ημ.* c. ABC*E lo^{ti} al (al^{1} *-σεις*) vg m (cop sah *οκνησαι* et *ημων*) .. ς *μη οκνησαι δ. ε. αυτων* c. (C*** vdtr) GH al pl syr^{utr} al Chr al

39. C al cat *ο πετρος* | *παρεστησαν* (vg e m *circumsteterunt*) .. Bas Chr *περιεστησαν* | A *επιδιγνυμ.*

40. *εξω παντ.* c. ABE lo^{ti} al fere omn Chr al .. Ln *παντ. εξω* c. C al^{3} vg m | *θεις* c. G al ut vdtr longe pl (sah al) Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *και θεις* c. ABCE lo^{ti} al^{9} cop (al) Thph$^{2.}$ cat | *ταβιθα* : sic h. l. ACEGH etc .. B *-βειθα*. De *-βηθα* vide ante | *ηνοιξεν* (al^{6} *διην.*, Thph$^{2.}$ *ηνεωξε*) .. E sah praem *παραχρημα*, item aeth^{pp} add ante *ιδουσα*

41. *δε* pr .. A syr aeth^{utr} *τε*

42. *της* c. AC***EG (*ολης τη ιοππη*) rell ut vdtr omn Chr al .. BC* om | *επιστ. πολλ.* c. ABCE lo^{ti} al vg m arm .. ς *πολλ. επιστ.* c. G al pl vv pm Chr al

κύριον. 43 *ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά*
τινι Σίμωνι βυρσεῖ. 10, 6.

X.

1 *Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης*
ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 *εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος*
τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς
τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός, 3 *εἶδεν ἐν ὁράματι* 10, 30 ss.
φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελ-
θόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ Κορνήλιε. 4 *ὁ δὲ ἀτενίσας*
αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν Τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ
Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 *καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ* 11, 13.
μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὅς ἐπικαλεῖται Πέτρος· 6 *οὗτος ξενίζε-*
ται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 *ὡς*

---

43. *ικανας* .. C al cat^{cod} *τινας* | *αυτον* h. l. c. CG al longe pl Chr cat al .. Ln post *δε* c. AE lo^{ti} al^{7} .. B 95.* om | G om *εν ιοππη*

X. 1. *τις* c. ABCEG lo^{ti} al pm Chr cat .. ς (Gb^{00}) add *ην* c. 1. al pl vv ut vdtr omn Thph$^{1.2.}$ | E *καισαρια* | G om *εκατονταρχ.* | *σπειρης* c. ACEG lo^{ti} al ut vdtr pl Thph$^{1.2.}$ Oec cat .. B al mu Chr *σπειρας*

2. *τε* (Gb^{0}) c. G al pler aeth^{pp} Thph$^{1.2.}$ Oec .. ABCE lo^{ti} al^{5} (item ut fere solent vg al pl Ir^{int}) Chr cat om (Ln:: eadem atque etiam paullo gravior auctoritas vetat nos v. sq. arcere *περι*; nihilominus arcendum est)

3. C *ιδεν* | *ωσει* (al^{3} sah arm om; al mu Dam Thph$^{2.}$ *ως*, Thph$^{1.}$ bis *ως εις*) c. G al pl Chr (*ωρα ενατη*) Oec .. Ln add *περι* c. ABCE al fere^{25} cat (*ως περι*) Dam Thph$^{2.}$ | *ενατην* c. ABCE lo^{ti} al pl .. ς *εννατ.* c. G al pm

4. E *ενφοβ.* | C lo^{ti} al aliq om *αι* sec | *εμπροσθεν* c. AB lo^{ti} 40. al^{4} ac plur cat .. ς *ενωπιον* c. CEG al pler Severian^{cat} Chr al

5. *ανδρ. εις ιοππ.* c. ABCE lo^{ti} al aliq vg d cop sah syr^{utr} arm al .. ς *εις ι. ανδρ.* c. G al pler ar^{p} Chr cat al | *τινα* c. ABC lo^{ti} al mu vg (et. am fu tol) cop syr$^{p\ mg}$ arm cat .. ς om c. EG al pl demid d syr sah al Or Chr Thph Ir^{int} | *ος επ. πε.* c. ABC lo^{ti} al pl cat Chr^{1} .. Gb' *τον επικαλουμενον* (Or^{allud} Chr$^{1\ ed}$ *καλουμενον*) *πετρον* c. EG al plus^{30} Oec Thph$^{1.2.}$

6. C al vv mu (d om *τιν.*) *σιμωνι τινι* | lo^{ti} *ἔστιν* | *οικια* .. C 12.^{lect} cat *η οικ.* | ς (= Gb Sz) in f. add *ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν* (al cop^{ed} sl^{ed} et$^{7.}$ *ος λαλ. ρηματα προς σε* usq *οικ. σου* cf 11, 14.) c. min Chr^{1} pauc ut vdtr vg (et. demid al, non am tol al) aeth^{ro} Thph$^{2.}$ cat .. om c. ABCEG h lo^{ti} al pl vv pl Chr Thph$^{1.}$

δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν
καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 *καὶ ἐξηγη-*
σάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 *Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-*
των ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
10 *ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-*
11, 5 ss. *των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις,* 11 *καὶ θεωρεῖ τὸν*
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην,
τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 *ἐν ᾧ*
ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ

---

7. G al om ὁ sec | *αυτω* pr c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl .. ς (= Gb Sz) *τω κορνηλιω* c. G al pl syr^{p} ar^{p} Chr cat al | *οικετων* c. ABCE lo^{ti} al arm .. (Gb^{00}) add *αυτου* c. G al longe pl vv pl Chr al

8. *και* .. 33. d Thph$^{1.}$ om | *απαντ. αυτ.* c. ABE lo^{ti} al cop sah .. ς *αυτ. απ.* c. CG al pler vv mu Chr cat al

9. *εκεινων* c. BC al pl d e vg etc Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. Gb' *αυτων* c. AEG lo^{ti} al pm cat (:: id quod multo magis ex iis quae proxime praecedunt se obtulit) .. al^{2} om | A tol in f. add *της ημερας*

10. *αυτων* (Gb'') c. ABCE lo^{ti} al fere^{20} al pm d fu am demid tol etc Or cat .. ς *εκεινων* c. G al pl vg^{ed} etc Chr al | *εγενετο* (Gb'') c. ABC lo^{ti} al^{14} cop (aeth *venit*) Or cat et Did^{cat} .. ς *επεπεσεν* c. EG al pl vv pl Chr al (al^{7} Clem *επεσεν*) | C Or *εκστ. επ αυτ.*

11. E *ηνεωγμ.* | *καταβαινον* c. ABC**(* non liquet)E h lo^{ti} al^{12} vg cop aeth^{utr} Or^{2} (syr^{utr} sah *και* [sah add *ιδου*] *σκευ. τι δεδ. τεσσ. αρχ. ως οθ. μεγ. καταβαιν. και* [sah om *κα. κ.*] *καθ.* [syr *et descendebat* pro *κα. κ. καθ.*], cop *et vas descendens sicut magn. lint. vinctum in quatt. initiis*, d [post *caelum apertum*] *ex quattuor principiis ligatum vas quodam et* [corrige *quoddam ut*] *linteum splendidum quod differebatur de caelo in terram*) cat .. ς (= Gb Sz) add *επ αυτον* (al *-τω*) c. G al pl ar^{p} Chr Thph$^{1.2.}$ | C** om *μεγαλην* | E *τετρασιν*, item Or (1, 216) Ath | *δεδεμ. και* (Gb^{00}) c. C*(omnino vdtr)G lo^{ti} al longe pl (36. om *κ. καθ.*) d syr^{utr} sah cop (sed de his vv omnib vide ante) ar^{p} (item ar^{e} vdtr) Chr Thph$^{1.}$ (Thph$^{2.}$ *καταβ. κ. καθ.* antea posito *δεδεμ.* pro *καταβ.*) Oec cat („*τεσσαρσιν ευαγγελιοις δεδεμενην την εκκλησιαν*“), item agnoscunt Clem (libere, sed habet *τι σκ. τεσσ. αρχ. ενδεδεμ. επι της γης*) Const (*τεσσ. αρχ. δεδεμ. σκ. τι ως οθ. λαμπρ. και καθιεμ. επι τ. γ.*) Amb Aug .. ABC**E al^{5} vg arm aeth^{utr} Or^{4} Cyr Thdrt om (Ln 49. :: at eo minus omittendum quum loco parallelo 11, 5. *καθιεμ.* absq *δεδεμ. και* non fluctuet) | *της γης* .. lo^{ti} 40. 12.^{lect} *την γην*

12. *της γης* h. l. c. ABCE lo^{ti} al mu vv pl Clem Or Const Thdrt .. ς post *τετραπ.* c. G al pl ar^{p} Chr al .. al^{5} d sah (aeth^{ro} om versum) Amb^{lib} om (Gb^{0}) | ς (Gb^{00}) ante *και* (c. ABC**[et*?]E lo^{ti} Or^{2} Const Thph^{1}; ς [Gb^{00}] add *τα* c. G al pler Clem Thdrt Chr Thph$^{2.}$) *ερπετα* habet *και τα θηρια* c. G al longe pl syr^{p} ar^{p} Chr al (item ante *και πετειν.* E al

οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν Ἀναστὰς Πέτρε θῦσον
καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου
πρὸς αὐτόν Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθέρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγέ-
νετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.
17 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν,
καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτή-
σαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ
φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐν-
θάδε ξενίζεται. 19 Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά-
ματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ Ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦσίν σε· 20 ἀλλὰ
ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι

Or^{1}); om vero c. ABC** lo^{ti} al^{5} vv pm Clem Or^{2} Const Thdrt Thph$^{1 \cdot comm}$ Aug Cassiod | πετεινα c. ABC** lo^{ti} Or^{2} .. ς τα πετ. c. C*EG al pler Clem Const Chr Thdrt al (: : cf 11, 5.)

13. αναστας πε. θυσ. .. d vg cop sah al *surge* (d post *petr.*) *petre occide* (fu* *et occ.*)

14. και c. AB al mu d vg sah syr^{utr} arr Clem Or Const cat et Cyr^{cat} Aug Amb .. ς η e. CD^{gr}EG al pl cop al Ps-Iust$^{qu 89.}$ Chr al

15. και φωνη (et. d) .. D φωνησας δε | εκαθερισεν (105. εκαθαιρ., G -ρησεν) c. ACG lo^{ti} 13. 68. 105. (et. in Nyss editum) : cf ad Mt 8, 3. Mc 1, 42. (utroq loco et. B*) Lc 4, 27. (fortasse et. Lc 17, 14 et 17. eodem modo scribendum) .. ς (Ln 49.) εκαθαρισ. c. B(e sil.)DE al pl (Or$^{1 cdd}$ Thph$^{2.}$ εκαθηρε) | συ .. D σοι, cuiusmodi saepe a pluribus, ut E lo^{ti} κινου

16. ευθυς c. ABCE^{gr} lo^{ti} al (al^{2} -θεως; al^{2} ευθυς αν. παλιν) vg cop syr$^{p\ mg}$ aeth^{ro} .. al^{2} d syr sah aeth^{pp} ar^{e} arm Const cat Amb om (Gb^{00}) .. ς παλιν c. G al pl e syr^{p} ar^{p} Chr al, item D^{gr} post ανελ. :: cf 11, 10. | ανεληµφθη c. ABDE .. ς -ληφθη c. G al ut vdtr omn

17. εν εαυτω (B 133. cat αυτω) .. D add εγενετο | AC ιδεν | και ιδου c. CDEG al longe pl fu al aeth^{ro} Chr al .. Ln om και c. AB lo^{ti} al^{4} cat (vv pl) | E om οι pr | απο c. ACG al longe pl Chr Thph$^{1.}$ ($^{2.}$ παρα) .. BE lo^{ti} cat al^{6} υπο | D Thph$^{2.}$ om του pr | διερωτ. (D επερ.) .. (G teste Sz) 32. 42. 57. 126. 163. Chr add και μαθοντες | του σιμ. c. ABCD lo^{ti} al Chr Thph$^{2.}$ cat .. ς om του c. EG al pl Thph$^{1.}$

18. BC επυθοντο

19. διενθυμ. c. ABCDEG al pl Chr al .. ς (= Gb Sz) ενθυμ. c. min mu | αυτω h. l. c. AC lo^{ti} al vg sah cat .. B cop om .. ς post ειπεν c. EG al pl vv mu Chr al | ανδρες c. DGH al plus^{50} m syr^{p} ar^{p} sl^{ant} arm (add τινες) Const Chr Cyr^{hr} Thph$^{1.}$ Aug Amb al .. ς (Gb^{0}) Ln add τρεις (:: ut 11, 11.) c. ACE lo^{ti} al mu vg syr (cop al ante ανδρ.) syr$^{p\ mg}$ al Thph$^{2.}$; B δυο :: cf v. 7. | B lo^{ti} ζητουντες (-νταις lo^{ti})

20 D* αναστα, d am fu al *surge et*, vg^{ed} demid *surge*, item cop sah :: cf ad 9, 11. | οτι (Gb'') c. ABCDEH lo^{ti} al^{8} Bas^{1} Did Cyr^{hr} cat et Chr^{cat} (eadem Thph$^{1.\ com}$) .. ς διοτι c. G al pl Bas (2, 41.) Const al

ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄν-
δρας εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;
22 οἱ δὲ εἶπαν Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβού-
μενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰου-
δαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς
τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμε-
νος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον
εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐ-
τούς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους
φίλους. 25 Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας
αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ
Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός

---

21. *κατ. δε* .. DE syr *τοτε κατ.* | *πετρ.* c. ABCH lo[ti] al longe pl Thph[1.] cat .. DEG al[7] Chr Thph[2.] *ο πετρ.* | *τους ανδρας* (C* arm *αυτους*) c. AB(C) DEG lo[ti] al plus[50] vv longe pl Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) add *τους απεσταλμενους απο* (al mu Thph[1.] *υπο*) *του* (H om) *κορνηλιου προς αυτον* c. H al mu sl[5.7.] Thph[1.] Oec cat (sed hi test ipsi vario modo diff) | *τις η* (B om *η*) .. D syr[p] praem *τι θελεται η* (syr[p] om *η*)

22. *ειπαν* c. ABCE lo[ti] .. ς *ειπον* c. D (D add *προς αυτον* item sah syr *αυτω*) GH al pler | D[gr] *κορν. τις*, item syr | D *υφ ολου*

23. *εισκαλ. ουν* (al pauc vv *εισκ.* vel ut syr[p] *και εισκ.* vel ut cop *εισκ. δε*) .. E *τοτε προσκαλ.* (e *introducens*); D 40. *τοτε εισαγαγων* (d *ingressus*), item *introducens igitur* (*et intr.* syr) vg syr. Praeterea D 40. sah add *ο πετρος*, syr *Simon* | D 40. *εξεν. αυτ.* | *αναστας* c. ABCD lo[ti] al mu vg cop sah syr aeth[utr] .. ς (= Gb Sz) *ο πετρος* c. GH al mu ar[p] Thph[1.] .. E al pl syr[p] ar[e] al Chr Thph[2.] cat *αναστ. ο πετρ.* | *των απο* .. D al aliq om *των* | *ιοππης* c. ABCDEGH al pl Chr Oec Thph[1.] cat .. ς (= Gb Sz) praem *της* c. min mu Thph[2.] | D *συνηλθαν*

24. *τη δε* (Gb'') c. ABCD (d *quoque* i. e. *τε*) E lo[ti] al vg cop sah syr[utr] Thph[1.] .. ς *και τη* c. GH al pl aeth[utr] al (Chr[1], [1] om *αυτω. τη δε επ. εισ.*) Thph[2.] cat | *εισηλθεν* c. BD lo[ti] al aeth syr[p] Thph[1.] . ς *-θον* c. A(C *-θαν*)EGH al pl vv pl (Chr[1]) | D al om *την* | ACDE *καισαριαν* | D *ην προσδεχομενος αυτ. και συνκαλ.* (*συνκ.* c. BCDE; ς Ln 49. *συγκ.* c. AGH etc) *τους συνγενεις* | *αυτου* .. lo[ti] om | *φιλους* .. D syr[p mg] add *περιμενειν*

25. *του* c. ABCEG lo[ti] al longe pl Chr Bas Thph[1.2.] .. ς (= Gb Sz) om c. H al mu Oec cat | *ποδας* .. al mu vv pl Thph[2.] add *αυτου* | D syr[p mg] hunc versum sic habent: *προσεγγιζοντος δε του πετρου εις την καισαριαν προδραμων εις των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αυτον. ο δε κορνηλιος εκπηδησας και συναντησας αυτω πεσων προς τους ποδας προσεκυνησεν αυτον* (D** *-τω*)

εἰμι. 27 *καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας
πολλούς,* 28 *ἔφη τε πρὸς αὐτούς Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν
ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ
ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον·* 29 *διὸ
καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ
μετεπέμψασθέ με;* 30 *καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας* 10, 3ss.
*μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων καὶ τὴν ἐνάτην προσευχό-
μενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ* 31 *καὶ φησίν Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ
ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.* 32 *πέμψον οὖν* 11, 13.
*εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος
ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν, ὃς παραγε-
νόμενος λαλήσει σοι.* 33 *ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς*

---

26. *ηγειρ. αυτ.* c. ABCDE lo[ti] al plus[20] (vv omn) Chr Thph[2.] cat .. ς *αυτ. ηγειρ.* c. GH al pl Thph[1.] | *αναστηθι* .. D *τι ποιεις*, item syr[p] addito *αναστηθι* | *καγω αυτ.* (D sah om *αυτ.*) c. AGH al pl Marc[mon] Thph[1.] .. B lo[ti] cat *και εγω αυτ.*, C Thdrt *κ. αυτ. εγ.*, E al vv Chr *και γαρ εγω*, al mu *κ. γ. εγ. αυτ.*, Thph[2.] *κ. γ. α. ε.* (cf Lc 7, 8.) | *ειμι* .. D* (et. d)E cop aeth[utr] add *ως και* (e om) *συ*

27. *κ. συνομ.* usq *ευρισκει* .. D* d *και εισελθων τε και ευρεν*

28. *επιστασθε* (D* *εφιστ.*) .. D Aug[1] praem *βελτιον* | D* *αθεμιστον* | *αλλοφυλω* .. D[gr] 12.[lect] sah syr praem *ανδρι* | *καμοι* c. ABCDE al .. ς *και εμοι* c. GH al pl (lo[ti] cat *καί μοι*) Chr al | *εδειξ. ο θε.* c. AE al vg (aeth[utr] ar[p]) .. ς (Ln) *ο θε. εδ.* (D *επεδειξ.*) c. BCDGH lo[ti] al pl cop sah al Chr al

29. B*D lo[ti] *αναντιρητως* (item 19, 36. B* sed solus *αναντιρητων*) | *μεταπεμφθ.* (C *-πεφθ.*, item 13, 4. lo[ti] *εκπεφθ.*) .. DE al add *υφ υμων* | E *τινι τω λογω*

30. *τεταρτης* .. D* *της τριτης* (d *nustertiana*) | *ταυτης της* .. D *της αρτι* | *νηστευων και* (D[gr*] pro *και* habet *τε* post *ενατ.*, **om *τε*) c. A**DEH al longe pl Bed[gr] (item cdd[lat] ap Bed) sah syr[utr] ar[p] sl Chr[txt] Thph[1.2.], item G *νηστ.* omissis *και την* usq *μου* .. Ln om c. A*BC lo[ti] al[3] vg (item cdd[lat] ap Bed) cop aeth arm ar[e] Chr[comm] (vdtr): cf v. 3. | *ενατην* (ς *εννατ.* c. min mu) c. ABCD lo[ti] al[4] (E Bed[gr] *και προσευχ. απο εκτης ωρας εως ενατης*) .. ς (Gb[oo]) add *ωραν* c. H al pler vg etc Chr al

31. *καὶ φησὶν* : his acc. lo[ti] aliique haud dubie pl, non *καί φησιν* | E al d vg etc *η προσευχ. σου*

32. *εις ιοππην* .. E add *ανδρας* (item arm[ven]) | *εν οικ. σι.* (al arm add *τινος*) *βυρσ.* .. C al *παρα τινι σιμωνι βυρσει* | *ος παρ. λαλ. σοι* c. CDEGH Bed[gr] al longe pl vv pl (sah add *ρηματα εν οις σωθηση*) Chr Thph cat .. Gb[o] Ln om c. AB lo[ti] al[7] vg cop aeth[ro] :: cf v. 6.

33. *προς σε* .. D syr[p] c.* add *παρακαλων ελθειν* (D** d add *σε*) *προς ημας* | *συ τε* (A *γε*) .. D e cop sah *συ δε*

ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ἀπὸ τοῦ κυρίου.
34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν Ἐπ' ἀληθείας καταλαμ-
Ro 2, 11. βάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ
ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς
αὐτῷ ἐστίν, 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγε-
λιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.
Mt 4, 17. Lc 23, 5. 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξά-
μενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι
ἁγί καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς

---

33. παραγενομενος (lo^{ti} -γαμενος) .. D εν ταχει παραγεν. | D^{gr*} νυν ιδου παντ. | ενωπ. τ. θεου (al^{3} κυριου) .. Gb' ενωπ. σου c. D* d vg syr sah aeth^{utr} arm Bed (non Bed^{gr} Chr : οὐκ εἶπεν ἐνώπιον ἀνθρώπου ἀλλὰ τοῦ θεοῦ. Eadem Thph$^{1.}$ et cat) | παρεσμεν (Thph$^{1.\ txt}$ et comm παρεστηκαμ.) .. om D* sah | D* d syr ακουσαι βουλομενοι (d *volumus*, D^{gr**} om) et D add παρα σου | D al^{2} sah om παντα (A post σοι pon) | απο c. ACD .. E παρα .. ς υπο c. BGH al ut vdtr omn Chr al | του κυριου c. ABCE al^{7} vg cop syr^{p} arm cat .. ς (49.) του (lo^{ti} om) θεου c. DGH lo^{ti} al pl syr sah al Chr al

34. το στομα (D am cop aeth^{utr} pon ante πετρ.) c. BDGH lo^{ti} al ut vdtr fere omn am fu al Chr .. ACE al vv pl Thph cat add αυτου | προσωπολημπτ. c. ABCDE .. ς -ληπτης c. GH al ut vdtr omn

35. A αλλα | εστιν (sic Thdrt Chr Cyr^{hr} al) .. A Const (sed ed^{1} et cod^{1} εστιν) εσται

36. C (cf C in append) D^{gr} 137. tol syr syr^{p} c.* sah τον γαρ λογ. | ον c. C(cf C in app)DEGH al fere omn syr^{utr} al Chr^{txt} et^{comm} Cyr^{hr} Thph$^{1.2.}$ cat .. Ln om c. AB lo^{ti} vg cop sah aeth^{utr} Ath (m *verbum enim suum misit*)

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln ἐστίν.^{36} τὸν -- ῑυ̅ χ̅υ̅. οὗτος -- αὐτοῦ^{39} (καὶ - ἱερουσαλήμ), -ξύλου.

37. B om υμεις, item aeth^{ro} | E γεναμενον, C γεγονος | D om ρημα | αρξαμενον c. BG lo^{ti} al ut vdtr longe pl Ath Chr (text et^{2} comm) Thdrt Thph cat.. ACDEH al^{4} -μενος (ita Ln ed. min. ut debebat; ed. mai. reiecit in mg). Latini *incipiens* e vg Ir^{int} Hil Amb Faustin, *cum coepisset* d. Praeterea AD e vg Ath Ir^{int} (non Chr Thdrt al Hil al) add γαρ, Ln [γ.] | D^{gr} ιωανης

38. ναζαρεθ (Gb') c. BCDE al pm vg cop sah al Chr al .. ς -ρετ c. AGH lo^{ti} al ut vdtr pl Thph$^{1.2.}$ cat | ως εχρ. αυτ. (Ath Chr Bas$^{3,584.}$ Thdrt Cosm al Ir^{int} al m) .. D syr^{utr} al Bas^{2} (ex cdd omn) cat Faustin ον εχρισεν | αυτον .. D* d etc (sed non cat) om | πν. (EG al praem εν) αγ. .. D αγιω πνευμ. | ος (Chr Thdrt Cosm al mu) .. D tol sah syr Ir^{int} (*ipse*) Faustin ουτος, 12.^{lect} Thph$^{2.}$ ως | D καταδυναστευθεντας | E^{gr} υπο τ. σατανα

καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ,
39 *καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν* 2, 32.
Ἰουδαίων καὶ Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 3, 15. 5, 30.
40 *τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ*
γενέσθαι, 41 *οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειρο-* Lc 24, 43. Io 21, 13.
τονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 *καὶ παρήγγειλεν*
ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισ-
μένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 *τούτῳ πάντες* 17, 31.
οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόμα- 3, 24.
τος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
44 *Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ*
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 *καὶ*
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 *ἤκουον*
γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε 2, 4. 8, 36.

---

39. *ημεις* (AD^{gr} *υμ.*) c. ABCDE lo^{ti} al mu syr^{utr} aeth^{utr} Chr cat Ir^{int} (ex cdd^{3}) .. ϛ (= Gb Sz) add *εσμεν* c. GH al pl vg al mu Cosm al (al vv post *μαρτ.*) | *παντων.* (Thph^{2} *τουτου και παντ.*).. D *αυτου* | *ιερουσαλημ* c. BD lo^{ti} al vg (et. fu demid al, non am) al mu .. ϛ *εν ιερ.* (Ln [*ε.*] *ιερ.*) c. ACEGH al pl cop sah al cat Chr Cosm al Ir^{int} | *ον και* c. ABCD EGH al longe pl am demid tol syr^{p} al cat Chr al .. ϛ (= Gb Sz) om *και* c. min mu vg (et. fu) cop al Cosm Ir^{int} | *ανειλαν* c. ABCDE lo^{ti} al .. ϛ *-λον* c. GH al pl cat al
40. *τη* (C al vv aliq *εν τη*) *τρ. ημ.* .. D* d *μετα την τριτην ημεραν* | *αυτον* .. D* 45. d *αυτω* | ADE *ενφανη*
41. C (syr sah al) *ημιν υπο τ. θ.* | *συνεφαγ.* .. C syr add *αυτω* (133. vv aliq *αυτω* sq huc transpon) | *συνεπ. αυτω* .. D syr^{p} c.* add *και συναναστραφημεν* (D* *συνεστρ.* d *conversi*) | *νεκρων* .. DE vv mu Cassiod Vig al (non Chr Cosm Oec Thph Ir^{int} etc) add *ημερας μ̄* (D) vel *δι ημερων τεσσαρακοντα* (E)
42. *παρηγγ.* .. D *ενετειλατο* | GH lo^{ti} (al pl) *κηρύξαι* | *αυτος* c. AH lo^{ti} al longe pl d e vg aeth^{utr} al Chr Cosm Oec Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ cat Ir^{int} .. Gb' Ln *ουτος* c. BCDEG al^{9} syr^{utr} cop sah al
43. *τουτω* .. GH *τουτον*, al *τουτο*
44. *επεπεσεν* c. BEGH lo^{ti} al longe pl Chr al .. AD al aliq cat *επεσεν* (Ln *-σε* ut A)
45. *οσοι* c. AD^{gr}EGH al ut vdtr omn Chr al Rebapt al .. Ln *οι* c. B vg d al pm Vig al | *συνηλθαν* c. B .. ϛ (Ln 49.) *-λθον* c. rell ut vdtr | *του αγ. πν.* c. AEGH lo^{ti} al fere omn Chr al .. Ln *του πν. του αγ.* c. BD** (* *του πν. αγ.*) 40. (vv fere omn)
46. *τοτε απεκριθη* .. D *ειπεν δε*, syr *και ειπ.*

ἀπεκρίθη Πέτρος 47 Μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ
2, 4. βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ
ἡμεῖς; 48 προσέταξέν τε αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου βαπτι-
σθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν
Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ
ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
10, 25 ss. τομῆς 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας

---

46. πετρος c. AB lo^{ti} al aliq Chr cat .. ς (49.) ο πετρ. c. DEGH al longe pl Thph$^{1.2.}$ Oec | γλωσσαις .. d (D* latet) *praevaricatis linguis*, sah *aliis linguis*, syr *linguis linguis*

47. δυν. κωλ. τις c. AB lo^{ti} 100. al, item sed τις ante κωλ. E (sed E* om κωλ.) 40. al cat et Epiph^{cat} .. ς (49.) κωλ. δυν. τις c. D**GH al longe pl Chr al, D* κωλ. τ. δυν. (vg d Ir^{int} Rebapt *aquam quis* [d Ir Reb *aliquis aq.*] *prohibere potest.* Var al) | ως c. AB lo^{ti} 40. al pm Chr^{com} Epiph$^{112.}$ cat .. D ωσπερ, ς (49.) καθως c. EGH al pl Chr^{txt} al (:: pleniorem formam maluerunt ut simili loco 7, 51.)

48. τε c. AGH al longe pl vg al (D syr τοτε ante προσετ.) Chr Oec Thph$^{1.2.}$ Rebapt .. BE lo^{ti} al aliq cop sah syr^{p} al cat δε | αυτους .. A al αυτοις | του κυριου c. GH al pl arr, item addito ῑυ al mu Thph$^{1.}$ et addito ῑυ χ̄υ D al vg (et. fu al) .. Gb' Ln ῑυ χ̄υ c. ABE al pm am cop sah al Cyr^{hr} Chr al Rebapt | βαπτισθ. h. l. c. AB lo^{ti} 40. al am demid Cyr^{hr} .. ς (49.) ante εν τω c. DEGH al pler vv pler Chr al Rebapt | ηρωτησαν .. D παρεκαλεσαν | επιμειναι (D* διαμ.) .. D vv mu praem προς αυτους

XI. 1. D Ακουστον δε εγενετο (similiter syr *Et auditum fuit ab* etc) τοις αποστ. κ. τοις αδ. τοις (D* οι) εν τη ιουδαια | E* εδεξατο

2. οτε δε c. ABE lo^{ti} al mu vg cop sah al cat Hier Cassiod .. ς και οτε c. GH al pl syr^{utr} aeth^{utr} al Chr al | ιερουσαλημ c. AB lo^{ti} al .. ς ιεροσολυμα c. (D)EGH al pler Chr al | D versum sic habet: ο μεν ουν πετρ. δια ικανου χρονου ηθελησαι (** -σεν) πορευθηναι εις ιεροσολυμα· και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αυτους· ος (d *quia*) και κατηντησεν αυτοις και απηγγιλεν αυτοις την χαριν του θεου· οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρινοντο προς αυτον. Similiter syr^{p} c.* inter v. 1. et 2. haec habet: *Et benedicebant deo. Ipse quidem igitur Petrus per tempus non modicum volebat abire Hierosolymam et loqui fratribus: et quum confirmasset, profectus est* (c. ob. adduntur *et docuit eos*).

3. εισηλθ. h. l. c. ABD lo^{ti} al^{8} vg cop sah aeth^{utr} arm ar^{p} Thph$^{2.}$ cat .. ς post εχοντας c. EGH al pl syr^{utr} Chr Thph$^{1.}$ | BG lo^{ti} al mu syr^{utr} (aliter syr$^{p\ mg}$) cat εισηλθεν et συνεφαγεν | D* συν αυτοις

καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς
καθεξῆς λέγων 5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ 10, 9 ss.
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην
τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ·
6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ
θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ
φωνῆς λεγούσης μοι Ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ
Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ
στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ἃ ὁ
θεὸς ἐκαθέρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ
ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς
τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι
ἀπὸ Καισαρείας πρός με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 10, 20.
αὐτοῖς. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν

---

4. *πετρ.* c. ABDE lo^{ti} 40. al Chr cat .. ς (49.) *ο πετρ.* c. GH al pler Thph Oec | D^{gr} *τα κατεξης* (** *καθ.*), H* 4.* cop om (al Thph$^{2.}$ post *λεγ.*)

5. D cop *εν ιοππ. πολει* | H *ιδον*, item v. sq. | D^{gr*} om *εν* sec | *καταβ.* (lo^{ti} post *τι*) .. A lo^{ti} *-βαινων* | D Epiph$^{112.}$ *τετρασιν*, cf ad 10, 11. | *αχρι* c. AB*G .. ς (Ln ex err.) *αχρις* c. B**EH al pler .. D al *εως*

6. *της γης* .. al^{6} om, al aliq vv pauc post *θηρ.* vel post *ερπ.* pon | D* om *τα* pr et tert, item D quart

7. *ηκ. δε και* c. ABE lo^{ti} al mu vg cop sah .. D al syr aeth^{utr} arr *και ηκ.*, Thph$^{2.}$ *ηκ. τε* .. ς *ηκ. δε* c. GH al pl syr^{p} Chr Thph$^{1.}$ Oec | D 12.^{lect} *φωνην λεγουσαν* | D^{gr*} *αγαστα*, item (vide ad 9, 11. 10, 13 et 20.) vv aliq

8. D *ειπα* | *κοινον* c. ABDE lo^{ti} al mu vg etc Chr Epiph$^{112.}$ et $^{147.}$ al .. ς (= Gb Sz) praem *παν* c. GH al pl Thph$^{1.2.}$

9. D *εγενετο* (** et d add *δε*) *φωνη εκ του ουρ. προς με* | *απεκρ. δε* c. AB lo^{ti} al^{8} vg cop sah arm cat .. ς add *μοι* c. EGH al pl syr^{utr} aeth^{utr} al Chr Epiph^{112} al | *φωνη* (Thph$^{2.}$ post *ουρ.* pon) *εκ δευτ.* (D 4. ar^{e} om, 2. *δευτερα*) .. BE al syr^{p} Chr Epiph cat *εκ δ. φω.* | *εκαθερισεν* (H al *εκαθαιρ.*) c. AGH lo^{ti} * al mu (cf ad 10, 15.) .. ς (Ln 49.) *εκαθαρισ.* c. BDE al pl (al Thph$^{1.}$ *εκαθηρε* s. *εκαθαρε*)

10. *ανεσπ. παλιν* c. ABD lo^{ti} al^{6} vg cop aeth^{utr} arm cat .. ς *παλ. αν.* c. EGH al longe pl syr^{p} al (sah ante *εγεν.*, syr om) Chr al

11. *τρεις* .. Epiph$^{112.}$ *δυο* | *ημην* c. EGH al fere omn vv omn Chr cat al .. Ln *ημεν* c. ABD (d *erant*) 40. | AE *καισαριας*, D *-ραιας*

12. *το πν. μοι* c. ABD lo^{ti} vg cop sah .. ς *μοι το πν.* c. EGH al pler syr^{utr} al Chr al | *αυτοις* c. D syr^{p} .. ς (Gb^{0}) add *μηδεν διακρινομενον* (33. 46. *-νος* sed 46. antea *συνελθε*) c. GH al pl Chr al; item Ln *μηδεν διακριναντα* c. AB lo^{ti} al (Thph$^{2.}$ *μη διακριναντι*, item E al cat *-νοντα* :: cf 10, 20. | *δε* (syr al *τε*) .. D al om

εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλέν τε ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν
10, 5. 22. ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ Ἀπόστει-
λον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,
14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός
10, 44. σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ
1, 5. ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθην δὲ
τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς ἔλεγεν Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς
δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν
ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; 18
ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες
Ἄραγε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.
8, 1. 4. 19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μη-
δενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ τινες ἐξ

13. B ανηγγειλ. | τε c. EGH al longe pl syr aeth[utr] (sah om) al Thph[1.] Oec .. Ln δε c. ABD lo[ti] al plus[10] vg cop syr[p] arr (arm) cat Chr Thph[2.] | AH ιδεν | D om τον pr | αυτω c. DEGH al fere omn vv pler Chr al .. Ln om c. AB lo[ti] cop | αποστειλον .. B πεμψον | ιοππην c. ABD lo[ti] al fere[30] vv pler cat .. ς (=Gb Sz) add ανδρας c. EGH al pm syr[p] ar[p] Chr al :: ex 10, 5.

14. λαλησει .. A -ση | σωθηση .. E al -σει

15. λαλειν .. D aeth[utr] add αυτοις | D al επεσεν | D* επ αυτοις | D ως

16. A εμνησθημεν | κυριου c. GH al pl Chr Thph[2.] Oec .. Gb Sz Ln του κυρ. c. ABDE lo[ti] al mu Thph[1.] cat

17. D Aug Rebapt (non Chr Thph[1.2.] Amb Did[int] al) om ο θεος | δε c. EGH al pl sah syr[p] Thph[1.] .. Gb[0] Ln om c. ABD al pm (lo[ti] om δε τις) vv pl cat Did Chr al Did[int] Aug al | δυνατος (Thph[1.] com δυναμενος) .. om 34. al[1] cop | D (al[3] syr[p] Aug) add in f. του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω (al[3] Aug om πι. ε. αυτ., syr[p] πι. επι τον κυρ. ιν χν. Similiter et. bohem)

18. εδοξαζον c. AEGH al longe pl Thph[1.] cat .. Ln εδοξασαν c. BD** (* εδοξαν) lo[ti] al[6] vg cop sah syr[utr] aeth[utr] Chr Thph[2.] | αραγε c EGH al longe pl Chr al .. Ln αρα c. ABD lo[ti] al | D om την | εδ. εις ζω. c. EGH al ut vdtr longe pl vv pl Chr al .. Ln εις ζ. εδ. c. ABD lo[ti] 40. 180. am fu tol demid cat

19. επι στεφανω c. BGH lo[ti] al cop sah syr[utr] al cat Chr Thph[2.] Oec .. Gb'' Ln επι στεφανου c. AE al[3] (d e vg *sub Stephano*) Thph[1.], D απο του (** om) στεφανου | AE αντιοχιας (ita passim) | D τ. λογ. λαλουντ. | D vg μονοις

20. ελθοντες c. ABDEG lo[ti] al plus[20] cop sah syr[p] al Chr cat .. ς (= Gb Sz) εισελθ. c. H al pl vg syr ar[p] Thph[1.2.] | ελαλουν c. DEGH al pler

*αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιό-
χειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν.*
21 *καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας
ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον.* 22 *Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα
τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν
Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας·* 23 *ὃς παραγενόμενος καὶ
ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέ-
σει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,* 24 *ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ
πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς
τῷ κυρίῳ.* 25 *ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ* 9, 30.
εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 *ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν* Gal 2, 11.
*ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρημα-
τίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.*

(40. add *και συνεζητουν*) fu (al) cop sah al mu cat Chr al .. Ln add *και* c. AB lo^ti al^4 vg (et. am demid) | *ελληνας* c. AD* (vg al pler inter *ελληνας* et *-νιστας* non vdtr distinguere; cf 6, 1. et alibi) Eus Chr comm^2 Oec^comm Thph^3. Cassiod (*gentiles*) .. ς (= Gb Sz) *ελληνιστας* c. BD**EGH al ut vdtr omn cat Chr^txt Oec^txt Thph^txt | *ιησουν* .. D al ar^p (om *τ. κυρ.*) aeth^pp add *χριστον*

21. *και ην* .. D^gr *ην δε* | *ὁ* c. AB lo^ti al cat .. ς om c. DEGH al pler Chr al | *κυριον* .. E aliq add *ιν̅*

22. *της εν* .. BE al fere^10 Chr *της ουσης εν* | *ιερουσαλημ* c. ABD lo^ti al^6 cat .. ς *ιεροσολυμοις* c. EGH al pl Chr al | E Chr *τα περι αυτων* | *διελθειν* c. DEGH al ut vdtr fere omn syr^p ar^p sah (*ελθειν*) cat Chr al .. Ln om c. AB lo^ti vv pm | D* *εως της αντιοχ.*

23. D^gr *ος και παραγ.* | *την χαρ. του* c. DEGH al ut vdtr omn Chr al .. Ln *την χαρ. την του* c. AB | *τω κυριω* .. B 40. vg (*in domino*; item e; d *a* [i. e. *ad*] *dominum*) cop sah al praem *εν*

24. B* om *τω κυριω*

25. *εις ταρσον* c. AB(D) al^4 am* fu demid al syr cop sah arm (syr^p mg) .. ς (Gb^00) add *ο βαρναβας* c. EGH lo^ti al pler vg^ed am** syr^p al Chr al | *αναζητησαι* .. B* *αναστησαι* | *ευρων* c. ABE lo^ti al pm Chr Chron cat .. ς (Gb^0) add *αυτον* c. GH al pl vv pler (syr^p c. ob.) Thph^1.2. | *ηγαγεν* c. AB lo^ti al plus^30 vv mu Chron Thph^1. cat .. ς (Gb^0) add *αυτον* c. EGH al pl cop sah Chr Thph^2. | D syr^p mg versum sic habent: *ακουσας δε οτι σαυλος εστιν εις ταρσον* (D* d *θαρσ.*) *εξηλθεν αναζητων αυτον· και ως συντυχων* (d *et cum invenissent depraecabantur*, syr p mg *qui cum collocutus esset cum eo* etc) *παρεκαλεσεν αυτον* (D* d om) *ελθειν εις αντιοχειαν*

26. *αυτοις* c. ABE lo^ti 40. al^5 cat .. ς *αυτους* c. GH al longe pl Did Chr al .. 4.* (vv) om | *και* pr c. AB d syr^p Ath Vig (*factum est autem et integro anno eos convenire in ecclesia* etc; d *contigit vero eis annum totum*

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
21, 10. προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
Ἅγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
σθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29
τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς
12, 25. Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII.

1 Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς
τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνεῖλεν δὲ
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν

commiscere ecclesiam. Contra vg^libere *et annum totum conversati sunt in eccl.*, item syr ar^e) .. ς om c. EGH al ut vdtr omn vv pl Chr Did al | E sah Chr om ολον | GH al pl Thph^l. om εν pr | πρωτον (et. Cyr^hr al mu) .. BD** al πρωτως, al πρωτους | A εις αντιοχειαν | lo^ti χρηστιανους | D^gr* sic versum habet: οιτινες παραγενομενοι ενιαυτον ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον· και τοτε πρωτον εχρηματισεν (-σαν?) εν αντ. οι μαθ. χρειστιανοι. Post *commisc. eccles.* d pergit: *et tunc primum nuncupati sunt in antiochiam discipulos christianos.* D** non satis liquet. Pergit syr^p mg (post *cum eo, rogabat eum venire Antioch.*) sic: *quum venissent autem, annum integrum congregati sunt.*

27. ταυταις (et. Eust al mu) .. B αυταις

28. αναστ. δε εις .. D Aug ην δε πολλη αγαλλιασις· συνεστραμμενων (d *revertentibus*, Aug *congregatis*) δε ημων εφη εις (Aug pro εφη εις *surgens unus*) | εσημανεν c. A(D^gr σημενων)EGH al ut vdtr omn vv pl cat Chr al .. Ln εσημαινεν c. B d (*ait* - - *significabat*) vg Chron Aug | μεγαλην (Gb'') c. ABD** lo^ti al^4 Epiph^409. Euthal .. ς μεγαν c. D*EGH al pler cat Chr Chron al | ητις (Gb'') c. ABDE lo^ti al^7 Epiph Euthal Chron .. ς οστις c. GH al longe pl cat Chr al | και c. EGH al ut vdtr longe pl syr ar^p (cop *hoc autem*) cat Chr al .. Gb^0 Ln om c. ABD lo^ti al^6 vv pm Epiph Chron | ς (= Gb Sz) add in f. καισαρος (c. EGH al pler syr^utr al cat Chr Epiph Cassiod al) contra ABD lo^ti al vg cop sah aeth^utr arm Chron

29. ευπορειτο c. ABD (οι δε μαθηται καθως ευπορουντο) EH al mu Thph^l. cat .. ς ηυπορ. c. G lo^ti al pl Chr al | A al ωρισεν

30. ὃ .. G οἳ | B 34. cop om προς

XII. 1. D τας χ. ante ηρωδ. ο βασ. (lo^ti ο βα. ηρ.) | D syr^p c.* add in f. εν τη ιουδαια

2. D syr aeth^utr ar^p και ανειλεν, al Thph^l. αν. δε και | D^gr ιωανου ut solet | μαχαιρη c. AD** lo^ti .. ς (Ln 49.) -ρα c. (B? cf Mt 26, 52. Lc 22, 49.) D*EGH al longe pler

3. ιδ. δε (Gb') c. ABE lo^ti al mu vg lux cop sah Chr^comm cat .. ς και

*ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ αἱ
ἡμέραι τῶν ἀζύμων,*
4 *ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παρα-
δοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
μενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.*
5 *ὁ μὲν οὖν
Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ.*
6 *ὅτε δὲ ἤμελ-
λεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος
κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν,
φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν.*
7 *καὶ ἰδοὺ ἄγ-
γελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστα ἐν τάχει.
καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.*
8 *εἶπέν τε ὁ ἄγγε-
λος πρὸς αὐτόν Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν
δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολού-*

ιδ. c. DGH al pl vv pm Chr^{txt} al Lcif | *ιουδαιοις* .. D add *η επιχειρησεις αυτου επι τους πιστους* | E al *του συλλ.* (DE *συνλ.*) | *αι* (Gb Sz) c. A(B?)DE lo^{ti} al^{40} fere cat Chr (alibi *ην δε ημερα τ. α.*) Thph$^{1.2.}$ .. ς (49.) om c. (B e sil.) GH al pm Oec

4. *ον και* .. D cop *τουτον* | E^{gr} *εν φυλακη* | A *παραδιδους*, e vg *tradens* | *αυτον* pr .. D vg (non am) om, et. transponitur | *αναγαγ.* (d vg Lcif *producere*, e *perduc.*) .. A al^{6} (syr^{utr} *tradere*; syr$^{p\ mg}$ *producere*) *αγαγειν*

5. *εκτενης* c. A**EGH lo^{ti} al longe pler vv pm cat et Sev$^{ant\ cat}$ Chr Oec Thph$^{1.2.}$ .. Ln *εκτενως* c. A*(vdtr)B al^{8} vg (*fiebat sine intermissione*) e (*erat incessanter fiebat*) Lcif Cassiod (D sic: *πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου* [*π. α.* om D**] *απο της εκκλ. π. τ. θ. πε. αυτ.*) | lo^{ti} al mu *γενομενη* | B om *πρ. τ. θε.* | *περι* (Gb″) c. A(corr ex *υπ* vel *επ*)BD lo^{ti} al^{11} .. ς *υπερ* (et significantius et usitatius, cf Ro 15, 30. Iac 5, 16. Col 1, 9. 1 Th 5, 25.) c. EGH al longe pl cat et Sev^{ant} cat Chr al

6. *ημελλ.* c. BEG lo^{ti} al (cf 16, 27. 27, 33. Lc 7, 2. 10, 1; sed et. alibi) .. ς Ln *εμελλ.* c. ADH al pl Chr al | *προαγαγ.* c. AB (*προσαγαγ.*) lo^{ti} al mu cat .. ς *προαγειν* (et. *αγειν, προσαγειν* leg) c. DEGH al pl Chr al | *αυτον* h. l. c. ABDE lo^{ti} al mu vv pl Chr cat .. ς ante *προαγ.* c. GH al pl Thph$^{1.2.}$ Oec | D om *ὁ* pr | D* *κοιμουμενος* | D e cop *φυλ. δε* | A *προς τη θυρα*

7. D sah syr^{p} c.* *επεστη τω πετρω* | D *επελαμψεν τω* | *παταξας* .. D syr ar^{e} Lcif *νυξας* (Lcif *compungens*) | *εξεπεσαν* c. ABDE lo^{ti} al (et al *επεπεσαν?*) cat .. ς *-σον* c. GH al longe pl Chr al | D^{gr} vv mu Lcif *αυτου* pon in f.

8. *τε* c. AG lo^{ti} al ut vdtr longe pl syr aeth^{utr} ar^{p} Chr Thph$^{2.}$ Oec .. Ln *δε* c. BDEH al vv mu Thph$^{1.}$ cat | G *πρ. αυτ. ο αγγελ.* | *ζωσαι* (Gb′) c. ABD lo^{ti} al mu sah Bas Chr$^{comm\ 2}$ cat .. ς *περιζωσαι* c. EGH al pl Chr^{txt} Thph Oec | *ουτως* .. lo^{ti} 12.^{lect} *ουτος*

θει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν
τὸ γινόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελ-
θόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν
σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς,
καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγε-
λος ἀπ᾽ αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν Νῦν
οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξεί-
λατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ
τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας
τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ
συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν
θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη,
14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ
ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν
Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνῃ. ἡ
δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ.

---

9. *ηκολουθει* c. ABD lo^{ti} al^{5} fu tol arm al cat .. ϛ (Gb^{0}) add *αυτω* c. EGH al pl vg (et. am al) al Chr al | G al cat *γενομενον* | *υπο* c. AH al mu syr$^{p\ mg}$ Chr^{1} Thph^{2} .. ϛ Ln *δια* c. BDEG al pl vv pl cat Chr^{1} Thph^{1} Oec | D al vv aliq cat *εδοκ. γαρ* (Thph^{1} *αλλ εδοκ.*)

10. *δε* .. lo^{ti} om, item d (et Lcif *et cum transissent*) | D vg al Lcif *πρ. κ. δευτ. φυλακην* | *ηλθαν* c. AB .. ϛ *ηλθον* c. DEGH al ut vdtr omn Chr al | G syr om *την φε. εις* (lo^{ti} al aliq *επι*) *τ. πολ.* | *ηνοιγη* (BD *ηνυγη*) c. ABD lo^{ti} al mu cat .. ϛ *ηνοιχθη* c. EGH al pl Chr al | *εξελθοντες* .. D add *κατεβησαν τους ζ̄ βαθμους και* | D al mu (Chr Thph^{1} diff mss) Oec *προσηλθαν* (D) vel *-θον* | *απεστη* .. A *απηλθεν*, 68. *εξηλθ.*

11. *εν εαυτω* (B *αυτω*) *γεν.* c. ABD lo^{ti} al^{5} vg cat Lcif .. ϛ *γεν. ε. εαυτ.* c. EGH al longe pl Chr al | *αλ. οτι* (et. cat Thph Oec) .. DE aeth^{utr} al Chr Lcif *οτι αληθ.* | B al *ο κυρ.*, al *ο θεος* | *εξειλατο* c. ABDEGH lo^{ti} al mu cat .. ϛ (= Gb Sz) *-λετο* c. min pl Chr al | E al vg al Lcif *και εκ πασης* | A syr om *του λαου*

12. *συν. τε* (59.* om) c. BEGH al pl vv mu Chr al .. A lo^{ti} al mu cop sah cat *συν. δε* .. D *και συν.* | *της μαριας* c. ABD lo^{ti} al cat .. ϛ om *της* c. EGH al pler Chr al | D^{gr} *ιωανου*

13. *αυτου* c. ABD lo^{ti} al mu vg (et. am demid) cop sah syr al Thph^{2} .. ϛ (= Gb Sz) *του πετρου* c. EGH al pl vg^{edd} (ap Ln) syr^{p} al cat Chr al | D* *εξω* (vdtr, item d) pro *του πυλ.* | E al mu cop sah cat *ρωδη* (68. *ρωθη*) | D *ον. ρο. υπακ.*

14. *ηνοιξ.* (D *ηνυξ.*) .. E syr syr^{p} c.* add *αυτω* | *τον πυλ.* .. E *την θυραν* | D* d *και εισδρ. δε* | D* om *τον* sec

15. *πρ. α. ειπαν* (c. AB lo^{ti}; ϛ *-ον* c. EGH etc), vg al *dixer. ad eam* (al *ei*) .. D^{gr**} *ελεγον αυτη*, D^{gr*} (vdtr) Chr nil nisi *πρ. αυτην* | *ελεγον*

16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ
ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς
ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε Ἀπαγγείλατε
Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς
ἕτερον τόπον. 18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν
τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρῴδης δὲ ἐπιζη-
τήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν
ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν
διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμα-
δὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ
κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ᾐτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης
ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδη-
μηγόρει πρὸς αὐτούς· 22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ

---

c. AD (D syr are add προς αυτην [*ei*, item cop sah] Τυχον) EGH loti al ut vdtr fere omn Or Chr cat al .. Ln ειπαν c. B 13. d | εστ.αυτ c. AB .. ς αυτ. εστ. c. DEGH al ut vdtr omn (vg etc) Or al

16. D om πετρ. (Gb⁰) | Dgr* εξανοιξ. δε και ιδοντες α. και (D** om) εξ. | ειδαν c. AB .. ς -ον c. EGH (ιδ.) al ut vdtr omn

17. A κατασισαντος δε αυτου σιγ. | D* ινα σειγωσιν (d e vg *ut tacerent*) | διηγησατο (D syr syrp c.* praem εισηλθεν και) c. A loti al6 vg arm .. ς (Ln) add αυτοις (4. praem) c. BDEGH al longe pl vv pl cat Chr al | A αυτον (loti 40. etc post εξ.) ο κυρ. | τε c. ABE loti al vg syr aethutr sah .. ς δε c. DGH al pl cop syrp al cat Chr al

18. ουκ (A ουχ) ολιγ. .. D 76. Lcif om, al vv mu Cassiod μεγας

19. δε .. A aethutr arp τε | απαχθηναι (Petralex απαγχθ., cod1 αποκτειναι) .. D*gr cop sah syr are aethpp αποκτανθηναι (pauci al variant) | την c. GH al longe pl Chr Thph1·2· Oec .. Ln om c. ABDE loti al7 cat (:: at εις καισαρειαν multo usitatius nec fluct ut 8, 40. 9, 30. 18, 22. etc; contra et. 10, 24. την om D al) | A διετριψεν, vg *commoratus est*, Lcif *mansit*

20. δε (D aethutr γαρ, al τε) c. ABD loti al6 vv pm Euthal Lcif .. ς (= Gb Sz) add ο (om E al Thph1·) ηρωδης c. (E)GH al pl syrp al cat Chr al | E θυμωμαχων | D οι δε ομοθυμ. (οι δε ομ. et. syrp mg) εξ αμφοτερων των πολεων (εξ α. τ. π. et. syrp c.*) παρησαν πρ. τον βασιλεα | του βασιλ... D αυτου, d om | A sah ητησαντο | D vg Lcif τας χωρας αυτων, al vv mu την χ. α., E al3 α. την πολιν | απο .. D 40. 105. εκ, item *de* e Lcif

21. B 69. 103. 105. 3.pe (al ut vdtr) om ὁ | B loti 40. om και (vg Lcif *vestitus sedit*, am *vestitus est seditque*), hinc Ln [κ.]

22. ο δε etc: sic etiam D praemissis his: καταλλαγεντος δε (d om) αυτου τοις τυριοις, item syrp c.* *reconciliatus est iis autem* | θε. φωνη (D vg syr Lcif -ναι) . GH al pm vv mu φων. θεου

ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου
ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκό-
βρωτος ἐξέψυξεν.
6, 7. 24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρ-
νάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες
12, 12. τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
Μάρκον.

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται
καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ,
καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύν-
τροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νη-
στευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρ-
νάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 τότε
νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς

---

23. D al cat Thph$^{2.}$ *αυτ. επαταξ.* | *την δοξ.* c. AB lo^{ti} al ut vdtr pl cat .. Gb Sz Ln (ex err.) om *την* c. DEGH al plus^{30} Chr Thph$^{1.2.}$ Oec (: : solet dici *δουναι δοξαν τω θεω*, cf Lc 17, 18. Io 9, 24. Ro 4, 20. quorum locorum nullo lectio fluct) | D *και καταβας απο του βηματος γενομ. σκωλ. ετι ζων και ουτως εξεψ.*

24. *θεου* .. B vg ar^{p} *κυριου* | A *ηυξανετο*, D* *ευξανε*

25. D* *απεστρεψ.* | *εξ ιερουσ.* c. A al mu cop Chr; item *απο ιερ.* D al mu vg cat Chr^{mss}, item *απο* (ut E) vel *εξ ιερ.* addito *εις αντιοχειαν* E al mu vv mu Cassiod .. BGH lo^{ti} al fere^{30} ar^{p} sl^{ant} Chr^{ms} Oec Thph$^{1.2.}$ *εις ιερ.*, al^{9} sah sl$^{8.}$ *εις* (al^{1} add *την*) *αντιοχ.* | *συνπαραλαβ* c. AB*DEH .. ς (Ln 49.) *συμπαραλαβ.* c. B**G al certe pler | *και ιω.* c. D**EGH lo^{ti} al ut vdtr longe pl cop sah syr^{p} al Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. Ln om *και* c. ABD* (*τον ιωανην*) al^{4} vg syr al cat | A lo^{ti} al mu Thph$^{2.}$ *επικαλουμενον*

XIII. 1. *ησαν δε* c. ABD lo^{ti} al^{8} vv pl Vig .. ς (Gb^{0}) add *τινες* c. EGH al pl syr^{p} cat Chr al | *ο τε* .. D* vg Vig *εν οις*, d *in quo* (D**gr Vig add *ην και*) | B *σιμεων* | D al *επικαλουμενος* | A sah^{cdd} *νειγερ* .. syr^{p} mg aeth^{utr} *νηγερ* | D *λουκειος* (** add *ὁ*) *κυρ.* | D* d *ηρ.* *και τετρ.*

2. C *λειτουργουντων* | *ειπεν* .. E vg syr aeth^{utr} add *αυτοις* | *τον* c. ABC DEGH al pl vv ut vdtr omn Ath Cyr^{hr} Bas^{3} Chr al .. ς (= Gb Sz) add *τε* c. min mu Thph$^{2.}$ | *σαυλον* c. ABCDE lo^{ti} (sed* ex parte iam *τον* scripserat) al mu cat Epiph^{892} (om et. *τον* antea) Bas^{1} Cyr^{hr} Chr Dam al (m Cyr^{hr} *τ. βαρν. κ. παυλον* [Cyr$^{cod\ 1}$ *σαυλ.*], Ath Bas^{2} Amb Cassiod *τ. παυλ. κ.* [Bas^{1} add *τον*] *βαρν.*, Dam *παυλ. κ. βαρν.*) .. ς (Gb^{0}) praem *τον* c. GH al pl Thdrt Thph$^{1.2.}$ Oec

3. *προσευξ.* .. D add *παντες* | E al *αυτοις τας χειρ.*

ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος
κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύ-
προν, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.
6 διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ
μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, 7 ὃς ἦν
σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσ-
καλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ

---

3. *απελυσαν* (om D; al^{2} *απηλθον*) .. E vv mu Lcif al add *αυτους*

4. *αυτοι* c. AB (C non liquet) lo^{ti} al^{8} vg d e syr^{utr} al cat Amb Vig al .. ς *ουτοι* c. E^{gr}GH al pl cop (ut vdtr) al? Chr al .. D 12.^{lect} Ath *οι* | *ουν* .. lo^{ti} al fere^{10} om | B *εκπεμψαντες* | *του αγ. πν.* c. ABC** (* latet) D** (* *τ. πν. αγ.*) lo^{ti} al cat Ath .. ς *τ. πν. του αγ.* c. EGH al pler (vv fere omn) Chr al (sah *των αγιων*) | *κατηλθον* .. A *απηλθ.*, Ath *ηλθ.*, D^{gr} *καταβαντες δε* | *την* bis c. EGH al longe pl Oec (pr et. Epiph Thph$^{1\cdot2\cdot}$; sec et. Chr) .. Ln om c. ABC** (* non liquet) D lo^{ti} al Chron (pr et. Did Chr; sec et. Thph$^{1\cdot2\cdot}$) | AB?C**DE *σελευκιαν* (Suid *σελεύκεια πόλις, σελευκία δὲ ὄνομα κύριον*) | *τε* .. D 64. om (al Chr *κακειθεν* sine *τε*, cat addito *τε*, item al addito *δε*) .. GH lo^{ti} al pl d sah syr$^{p\ mg}$ Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec *δε*

5. D^{gr} *γενομ. δε* | D *εν τη σαλαμεινι*, AEG lo^{ti} al *εν σαλαμινη* (vg Lcif Cassiod *Salaminam*, d e am fu al Lcif *-mina*) | G lo^{ti} al *κατηγγελον*, D^{gr} al Chr^{1} *-γειλαν* (99. *-λον*) | *θεου* .. D^{gr} syr cop Lcif *κυριου* | *ειχ. δε* (om sah) *και* (al sl$^{5\cdot}$ et^{ant} Lcif om) *ιω.* (D h. l. *ιωαννην*) *υπ.* (D sah ar^{p} syr$^{p\ mg}$ *υπηρετουντα αυτοις*, vg *in ministerio* [edd ap Ln *-rium*]) : ita et. Eus$^{h.\ e.}$ Dion^{alex} al .. E *εχοντες μεθ εαυτων και ιωανην* (sic E^{gr}) *εις διακονιαν*

6. D** *διελθοντων δε* (* *διαπεριελθ.? και περιε. δε?*) *αυτων*, d *cum pergressi fuissent* | *ολην* c. ABCDE lo^{ti} al pm vv pler cat Lcif al, item 137. Chr post *νησον* .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pl ar^{p} Thph$^{1\cdot2\cdot}$ Oec | E *ηυρον*, A *ευραν* .. C al Thph$^{2\cdot}$ add *εκει* | *ανδρα* c. ABCD lo^{ti} al mu vv mu Chr Thph$^{1\cdot2\cdot}$, item post *τινα* E 36. vg sah sl^{ed} Lcif .. ς om c. GH al pl (arm? sl^{cdd} ?) Oec | D *ονοματι καλουμενον* (item al cat sine *καλ.*) | *βαριησους* c. BCE al mu sah (aeth^{pp} *barjasus*) Chr Thph$^{2\cdot}$ .. D* *βαριησουαν* (d *-suam*), Lcif^{3} *barjesuban* .. AD**GH lo^{ti} al longe pl syr$^{p\ mg\ gr}$ cat Thph$^{1\cdot}$ Oec Cassiod *βαριησουν* .. al vg cop syr^{p} arm *βαριησου*, syr *barsuma*, vg^{cdd} Hier (addit „nonnulli corrupte bariesu legunt") Bed *barieu* .. E Bed^{gr} demid Lcif add *ο μεθερμηνευεται ελυμας* (*paratus*, i. e. *ετοιμας* cf ad v. 8.)

7. D *συνκαλεσαμενος* | D *και εζητησεν*, d *et quaesire voluit*

8. *ελυμας* .. D* *ετοιμας*, d *etoemas*, Lcif *etoemus*, sah *elymas*; syr *hic magus barsuma, cuius nomen interpretatur elymas* | *μαγος* .. G 34.* Lcif *μεγας* | D* d syr^{p} c.* add in f. *επιδη ηδιστα ηκουεν αυτων*; item E Bed^{gr} *οτι ηδεως αυτων ηκουεν*

μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον
ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύμα-
τος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν Ὦ πλήρης παντὸς δόλου
καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ
παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 11 καὶ νῦν
ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ
περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγο-
νὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
15, 38. 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον
εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν
ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ εἰσελθόντες
εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ

---

9. D πληθεις | ατενισας c. ABCG lo^{ti} al^{7} vg al (cop om ατεν. ε. α.) cat Chr Lcif al .. ς (Gb^{00}) praem και c. DEH al pl vv mu Thph Oec

10. D* d* arm Lcif^{2} Vig Or^{int} (non item Or) om πασης pr | D* υιος? | D εκθρε, A εχρε | B του κυριου | D* τας ουσας (d *quae sunt*) ευθειας

11. D* η χειρ | κυριου c. ABCDEGH lo^{ti} al pl cat et Did^{cat} Chr Thdrt Thph$^{1.2.}$ .. ς (= Gb Sz) του κυρ. c. min mu Oec | D εως καιρου | δε c. ABEGH al fere omn sah syr^{p} al Chr Thph$^{1.2.}$ Oec cat .. C lo^{ti} vg cop syr aeth^{utr} arr Lcif Hier τε (D και ευθεως pro πα. δε) | επεπεσεν c. CEGH al ut vdtr longe pl cat Chr Thph$^{2.}$ Oec .. Ln επεσεν c. ABD lo^{ti} al Thp$^{1.}$ | B om επ αυτ.

12. τοτε ιδ. .. D Lcif ιδ. δε | επιστ. (D add τω θεω, item aeth^{utr} τω κυρ. omissis reliquis) .. A syr ar^{e} post εκπλ. pon .. DE aeth^{utr} Lcif praem εθαυμασεν και | B 69. al εκπληττομ. | τ. κυριου .. C Vig τ. θεου, 63. τ. $\overline{χυ}$, 4. των αποστ.

13. παυλον c. ABCDE lo^{ti} al^{5} Eus$^{h. e.}$ Dion^{alex} Chr cat .. ς (Gb^{0}) praem τον c. GH al longe pl Thph$^{1.2.}$ Oec | D^{gr} ιωανης | δε .. H* 42.* om (syr *et ioh.*) | αποχωρ. (et. Eus Dion al) .. E al αναχωρ.

14. αυτ. δε .. E παυλος δε και βαρναβας | A εγενοντο | την πισιδιαν c. ABC (tol *quae est Pisidiae* : την πισιδιας) .. ς (49.) της πισιδιας (D al πεισιδ., 4. πισσιδ.) c. DEGH al ut vdtr omn (vv hac in re vix probant) Chr al (:: cum οἱ Πισίδαι et Πισιδεῖς satis convenit adiectivum Πισίδιος) | BC lo^{ti} cop ελθοντες | D^{gr} τη (* την) ημετερα τω σαββατω (non correctum?)

15. τις (εἴ τις ἐστὶν ex usu codd plerorumq, ut et. 25, 5. εἴ τι ἐστὶν lo^{ti} atque certe pler; Ln 49. εἴ τίς ἐστιν etc) c. ABCD* lo^{ti} al^{15} vg syr cop Cassiod .. ς (49.) om c. D**EGH al pl vv mu Chr Thph$^{1.2}$ Oec

ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰς
δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ
οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 7, 2 ss.
ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροι-
κίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς • Ex 6, 1.
ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς • 7, 36. Dt 1, 31.

---

15. *λογ.* (D add *σοφιας*, d *et intellectus*) *εν υμ.* c. DEG al longe pl Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. Ln *εν* (H al om) *υμ. λογ.* c. ABCH al mu vg etc cat | *πρ. τ. λαον* .. G al aliq syr^{utr} sah ar^{e} al c. sqq coni

16. D *ο παυλος* | *ισραηλειται* c. ABC .. ς (Ln 49.) *-λιται* (DE *ιστρ.*) c. DEGH etc | H al Chr *οι εν υμιν φοβ.*

17. *τουτου* c. EGH al plus^{50} syr^{utr} arr sl Chr Thph$^{1.2.}$ Oec Lcif .. ς (= Gb Sz) Ln add *ισραηλ* c. AB (sed *του* pro *τουτου*, 40. vg al om *τουτ.*) CD lo^{ti} al vg cop sah (om *λαου τουτ.*) al cat | *και τον* .. D *δια τον* | D* *εν τη γη* | *αιγυπτω* c. CDEGH al ut vdtr longe pl cat Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. Ln *-πτου* c. AB lo^{ti} al (vv ut vdtr omn)

18. DE vv pl (non syr^{p} ; vg e *per quadr. annor. tempus*) om *ως* | *τεσσερακονταετη* (*-έτη* hoc acc. lo^{ti} al; Gb Sz Wtst *-ετῆ*, C* *-ετην*) *χρ.* c. ABC lo^{ti} .. ς (Ln) *τεσσαρακονταετη χρ.* c. EGH al pler .. D vv *ετη μ̄* | *ετροφοφορησ.* (Gb Sz) c. AC*E 24.** 68. 78.* mg 93. 100. 105. 142. d (*ac si nutrix aluit*) item (*nutrivit*, ut et. e) cop sah syr^{utr} aeth^{utr} arm arr (sed ar^{p} duplici verbo utens duplicem lectionem reddidit: *victores fecit eos* [i. e. *ἐτροπαιοφόρ.* ut cod. Holm. 53. ad Deut 1, 31.] *et aluit eos*) Const (nam 7, 36, ubi alluditur ad locum nostrum, non ut editum est *ετροποφ.* sed *ετροφοφ.* legendum esse apparet ex additis *παντοίοις ἀγαθοῖς*). Eidem lectioni favent Cyr^{glossar} et Hesych *ἐτροφοφόρησεν* interpretantes *ἔθρεψεν*. Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27. *ἐλέησόν με -τὴν ἐκθρέψασάν σε - καὶ τροφοφορήσασαν*, item Macar hom. 46. *ἀναλαμβάνει καὶ περιθάλπει καὶ τροφοφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ*. Maxime vero commendat Deut 1, 31. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim : *τροφοφορήσει* (vel potius *ἐτροφοφόρησεν*) *σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι ἄνθρωπος* (de *τροφεύς*, non de nutrice femina cogitandum) *τὸν υἱὸν αὐτοῦ*. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or *τροποφορ.* legit (vide post); sed cdd longe plurimi in iisque gravissimi Vat. et Alex. *τροφοφορ.* tuentur, item Cyr (in Oseam p. 182. *καὶ ἀνιδρωτὶ κατορθῶν πᾶν ὅπερ βούλοιτο, αὐτὸς ὁ τροφοφορήσας κατὰ τὴν ἔρημον*. Item in Deut. p. 415. *ὡς ὁ θεῖος ἔφη Δαυίδ, ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς* : extrema in ps. 77, 25.), ipso confirmante contextu, quemadmodum nostro quoque loco *ετροφοφορ.* aptiorem sensum dat quam *ετροποφ.* Contra vero ς (49. Gb') tenent *ετροποφορησεν* c. BC**DGH lo^{ti} al longe pl vg (*mores eorum sustinuit*) syr^{p} mg gr cat, item (sed non illustrant comm) Chr Thph$^{2.}$ ($^{1.}$ *ετροφοποφ.*) Oec. Confirmare putatur

* Dt 7, 1. * Ios 14, 1. ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατε-
κληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν· 20 καὶ μετὰ ταῦτα ὡς
ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ
* 1 Sam 8, 5. 10, 21. 16, 1. τοῦ προφήτου. 21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς
ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσ-
σεράκοντα· 22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς
* Ps 88 (89),21. εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· Εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσ-
σαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά
μου. 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγα-
Lc 3, 3. pp. γεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ

Photius in lexico, ubi haec tantum leguntur: τροποφορεῖν. τροπώσομαι, νικήσω, ὑποτάξω. Imprimis vero commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 31. Cf contr. Cels. IV. p. 557. (ubi lectio comprobatur e nexu) item Orint (in Ezech. hom. 6, 6. „Supportavit enim mores tuos dominus deus tuus, quomodo si quis supportet homo filium suum. Igitur mores nostros supportat deus sicut passiones nostras portat filius dei;“ in Matth. hom. 20. „Morigeravit te dom. de. tuus quemadmod. si pater morigeret filium suum.“) Accedit Lcif pro Ath. 1, 5. „quomodo fovit te dom. deus tuus, sicut quis foveat homo filium suum.“ (Laudat insuper Wetst. hanc ad lectionem Targum in Cant. 2, 6.) Ad sensum cf et. Rom 9, 22. Idem verbum, perrarum alibi, habetur in schol. Aristoph. (cf Suid. sub οὐ χρή) et Cic. ad Att. 13, 29. („in hoc τύφον μου, πρὸς θεῶν, τροποφόρησον.“)

19. B sah om και | επτα .. E Bedgr post χαναaν (D 34. -αμ) pon | εν γη .. H al εν τη | κατεκληρονομ. c. ABCDEGH loti al plus50 Chr Thph1. Oec cat .. ς (= Gb Sz) κατεκληροδοτησεν c. min ut vdtr pauc Thph2. | BD* loti al2 cop sah om αυτοις | αυτων .. D* syrp c.* των αλλοφυλων

20. και μ. ταυτ. (D* syrutr are aethro om με. τα.) h. l. c. D**EGH al longe pl aethpp arp al (item syrutr are aethro) Chr Thph1.2. Oec .. Ln (Gb') ante εδωκεν pon c. ABC loti al6 vg cop arm (sah και tantum omissis μετ. ταυτ.) cat | ως .. Dgr* εως (d *et quasi annis* etc, vg *quasi post annos* etc, aethro *et post annos* etc) | E al sah al Chr εδωκ. αυτοις | B (item A vdtr) loti om του

21. loti βασιλεαν | ο θεος .. 4.* 34. al10 (item eddlat ap Wtst: vdtr respici ad Rom. correctiones Luc. Brug. qui ad h. v. notat: „non est omittendum nomen *Deus*.“) om (95. post σαουλ pon) | κεις c. ABCD .. ς (49.) κις c. EGH al ut vdtr omn; item βενιαμειν c. ABC et (-μεῖμ) loti .. ς (49.) -μιν c. DE(G -μην)H etc | τεσσερακ. c. AB*C .. ς (Ln) τεσσαρακ. c. B**EGH al pler .. D loti μ̅

22. τ. (D om) δαυ. (de -υειδ, -υιδ, -βιδ cf ad Mt 1, 1.) αυτοις c. ABD cop sah .. ς αυτ. τ. δα. c. CEGH al ut vdtr omn vv pl Chr al | E ηυρον | D 34. Or1 τον (Or1 om) υιον ιεσσ. | ανδρα (B om) κα. τ. καρδ. μ. ος .. E om

23. D ο θεος ουν απο τ. σπ. αυτου | ηγαγεν c. ABEGH loti al plus50 (11.

προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ
Ἰσραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν Τίνα με
ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ Lc 3, 15. Io 1, 27. pp.
εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ
γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος
τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες Lc 23, 23.
ᾐτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς Lc 23, 53.

---

lect ανηγαγ.) vg (et. am fu demid, non tol) cop aeth[utr] ar[p] Ath Chr comm Thph[1.] Oec Aug .. ς (= Gb Sz) ηγειρε c. CD al mu tol sah syr[utr] al Thdrt Chr[txt] Thph[2.] cat („ἤγειρε λέγει, οὐκ ἔκτισε· τὸν γὰρ ὄντα ἤγειρεν, οὐ τὸν μὴ ὄντα!") | σωτ. ιησ. (i. e. σρα ιν) c. ABCD (σ. τον ιν) E al mu vv pl Ath Thdrt Thph[2.] Oec Aug (al[9] Chr[2] om ιησ.) .. GH (σριαν sic) al plus[40] aeth[utr] ar[p] sl[5.8.] Chr[1] edd Thph[1.] (et text et comm) σωτηριαν

24. D[gr] ιωανου | παντι τω λα. (al add του) ισρ. c. BCDE lo[ti] al pm vv pl Chr[txt] cat .. GH al fere[40] ar[p] sl[5.8.] Chr[com] Thph[1.2.] Oec om παντι, item A al longe pl ar[p] sl[5.8.] Chr[com] Thph[1.2.] Oec om λαω, al[2] sah om ισρ.

25. ο ιω. (:: ita rarius) c. BG al pler Chr Thph[2.] .. ACDEH lo[ti] al pauc Thph[1.] Oec cat ιωανν. (D[gr*] -ανης) : ita Ln 49. (:: at ita plerumque) | τινα με c. CDEGH al fere omn vv fere omn Chr al .. Ln τι εμε c. AB lo[ti] (τί μαι) sah (ς sic: τ. μ. υ. ειναι; ουκ) | εγω .. E 68. 12.[lect] Bed[gr] tol Thph[2.] add ο χς | D αλλα | D μεθ εμε

26. και οι .. B om και | AD lo[ti] εν ημιν | τον θεον .. E Bed[gr] add ακουσατε | Ln ημιν ο λογ. c. AD lo[ti] al[3] sah syr[p mg] | C al mu aeth[utr] arm syr[p] ο λογ. ουτος (al syr[utr] aeth[utr] arm ar[e] om ταυτης) | εξαπεστ. c. ABCD lo[ti] al fere[30] Chr cat .. ς απεσταλη c. EGH al pl Thph[1.2.] Oec

27. CE lo[ti] al pl vg al Chr[2] om εν | D* οι αρχ. αυτης (sic et. vg) αγνοησαντες τας γραφας (et. E syr γραφ. pro φων.) | κριναντες .. D praem και

28. ευροντες .. D vg cop sah syr[p] c.* aeth[utr] al add εν αυτω | ητησ. etc .. D* κρειναντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εις αναιρεσιν

29. ετελεσαν c. BC (D** -σεν, * ετελουν) EGH etc .. A (ed. Woid.) al ut vdtr pauc ετελησαν ; sic edd Elz [sed non ς nec ς[e] 1624.] Wtst al | παντα c. ABCDEGH lo[ti] al longe pl Chr Thph[1.2.] .. ς (= Gb Sz) απαντα c. min aliq Oec | B vv pl (non vg syr[p]) τα γεγρ. πε. αυτ. | γεγραμμ. (D[gr*] add εισιν, d *quae - - scr. sunt*) .. D* d add ητουντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχοντες παλιν και. Similiter syr[p mg] (post γεγραμμ.) sic : Postquam crucifixus esset, petierunt Pilatum ut

μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὤφθη
1, 3. 10, 40 s. ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς
Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32
καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν
γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις αὐτῶν
* Ps 2, 7. Heb 1, 5. ἡμῖν ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-
πται Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέ-

de ligno detraherent eum. Impetrarunt, et detrahentes eum posuerunt eum in sepulchro. | ξυλου .. E syr σταυρου | D* d και εθηκαν

30. D totum versum sic habet: ον ο θε. (d add *vero*) ηγειρεν

31. ος .. D e cop sah ουτος | D ωφθη τοις συναναβαινουσιν (** -βασιν) αυτω α. τ. γ. ε. ιερ. εφ ημερ. πλειονας (** πλειους) | νυν c. AC lo[ti] al fere[20] syr cop sah aeth[ro] ar[e] cat (item και νυν arm); item αχρι νυν D 137. vg syr[p] .. ς (= Gb+ Sz) om c. BEGH al pl aeth[pp] ar[e] Chr al | H om αυτου

32. πατερας .. DE al vv mu add ημων | D al Hil γενομ. επαγγ. | αυτων ημιν (utrumq om cop; om ημιν sah ar[p] Amb[ms] Bed[gr]) c. C***EGH lo[ti] al ut vdtr fere omn syr[utr] al Chr Thph[2.] Oec (item 5.[lect] Thph[1.] αυτ. υμιν) .. 76. ημιν .. Ln ημων c. ABC*D vg (tol υμων) aeth[utr] Hil (ημ. s. υμ.) Amb Bed | ιησουν .. D al sah syr[p] c.* Amb Hil τον κυριον (137. syr[p] Hil add ημων) ιη. χριστον (om syr[p]) .. A** αυτον εκ νεκρων

33. ως και .. D ουτως γαρ | πρωτω ψ. c. D Or[schol] (in ps.[2.] δυσὶν ἐντυχόντες ἑβραϊκοῖς ἀντιγράφοις ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ εὕρομεν ἀρχὴν δευτέρου ψαλμοῦ ταῦτα, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῆπτο τῷ πρώτῳ. καὶ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀπ. τό Υἱός μου εἶ σὺ κτλ. ἐλέγετο εἶναι τοῦ πρώτου ψαλμοῦ· ὡς γὰρ γέγραπται, φησίν, ἐν πρώτῳ ψα. Υἱός μου εἶ σύ. τὰ ἑλληνικὰ μέντοι ἀντίγραφα δεύτερον εἶναι τοῦτον τῶν ψα. μηνύει. καὶ τοῦτο δὲ οὐκ ἀγνοητέον ὅτι ἐν τῷ ἑβραϊκῷ οὐδενὶ τῶν ψα. ἀριθμὸς παράκειται πρῶτος, εἰ τύχοι, ἢ δεύτερ. ἢ τρίτ.) Georg[alex] (teste Bengelio aliisq) item (ψα. τω πρωτω) Oec[ed] Hil („plures nostrum ambiguos fecit apostolica auctoritas, utrum psalmum hunc cohaerentem primo et veluti primi extremum putent esse, an vero subiacentem et secundum potius nominent. Namque in actibus app. primum hunc haberi atque esse sub oratione b. Pauli ita docemur") cdd[lat] ap Bed („quidam cdd habent: *sicut in primo psalmo scriptum est.* Quod ita exponitur, primum et secundum ps. compositos" - -). Idem testantur Tert (adv. Mcion. 4, 22. *in primo* [al. *secundo*] *ps. Filius meus es tu* etc) Cyp[mss] Hier Cassiod, testanturque ps. 1. et 2. in unum coniunctos Iust (apol. 1, 40. affert utriusque textum non distinctum) Petilian ap Aug : id quod ex Hebraeorum usu fieri quum Rabbini (vide locos ap. Wetst.) tum Graeci ut Eus Euth (πολλὰ τῶν ἑβραϊκῶν ἀντιγρ. συνημμένον ἔχουσι τῷ πρώτῳ ψα. τὸν δεύτερον, οὐ προσκειμένου τοῖς ψα. ἀριθμοῦ παρ᾽ αὐτοῖς) auctores sunt ipsisque antiquis libris scriptis probatur. .. ς (= Gb) ψ. τω δευτερω c. EG al pler vv pler Chr Thph Amb; item posito τω δευτ. post γεγρ. ABC lo[ti] al arm; item δευτ. ψ.

στησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, •Es 55, 3.
οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι •Ps 16, 10.
καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ Act 2, 27 ss.
ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν δια-
φθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνω-
στὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις
ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, 39 καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε
ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαι- Ro 8, 3.
οῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις
41 Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι •Hab 1, 5.

H al. Inde Ln ψ. γεγρ. τω πρωτω (sine teste; sed respexit ad ABC unaque D) .. 46.* cdd^{lat} ap Erasm Hes^{presb} ψαλμω (sine numero), similiter Cyp (ad Quirin. 1.) in ed. Erasm. (: id quod Beng. probat) | D syr$^{p\ mg}$ add in f. αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης e Ps. 2, 8.

34. οτι .. D 137. Hil οτε | ανεστ. αυτον .. E 68. syr ar^{e} Thph$^{2\cdot}$ add ο θεος | μελλοντα (al^{2} Thph$^{1\cdot}$ μελλων) .. E al Chr add αυτον | δαυειδ, -υιδ, -βιδ : cf ad Mt 1, 1.

35. διοτι c. AB lo^{ti*} 97. 98.^{mg} sah .. ς 49. διο c. CEGH lo^{ti**} al pler vv pm Chr Thph Oec .. D^{gr} (d *ideoque*) syr ar^{e} aeth^{utr} om | εν (13. add τω) ετερω (16. -ρα) .. D ετερως (vg *alias*, d *alia*), cop sah *in alio loco*

36. D 26. vg al om μεν | προς τους .. C πρους | ACD ιδεν (non item v. sq)

37. ον .. D^{*gr} ο | ο θεος .. lo^{ti} om | h 40. al aliq om versum, item 1.^{lect} om vv. 36 et 37.

38. εστ. υμιν .. A υμ. εστ. | δια τουτου .. E al aeth^{utr} δι αυτου .. B* al^{10} cat δια τουτο | αφεσις (D -σεις) .. A -σιν

39. και (D syr^{p} c.* add μετανοια) c. BC***DEG rell ut vdtr omn vv pler Chr al .. Ln om c. AC* am fu demid tol aeth^{pp} | A εδυνηθητε .. D^{gr} ηδυνηθημεν | νομω c. ABCD lo^{ti} 40. al aliq cat Chr .. ς τω νομ. c. EG al longe pl Thph$^{1\cdot 2\cdot}$ Oec | μωυσεως c. BCE al mu d etc Chr etc .. ς μωσ. c. ADG al pl etc | D syr$^{p\ mg}$ εν τουτω ουν (d *enim*) | πιστευων .. I add επ αυτω, similiter sah εις τουτον | D 137. syr$^{p\ mg}$ add in f. παρα (137. add τω) θεω

40. επελθη (al^{5} Chr^{com} -θοι, 34. ελθη) c. BD al^{5} am tol al cat .. ς (49.) add εφ υμας c. ACEGI al longe pl vv pler Chr al (137. εις υμας idque post προφητ. pon)

41. ιδετε .. E Bed^{gr} ακουσατε | και θαυμασατε .. E al^{15} Bed^{gr} sl^{ed} add και (om E Bed^{gr}) επιβλεψατε, eadem praem I al^{7} syr^{p} Chr (sed^{1} εμβλ.) Thph$^{2\cdot}$

ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 *Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα.* 43 *λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.* 44 *τῷ τε ἐχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου.*
45 *ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντ-*

41. *εργαζ. εγω* c. ABD lo^{ti} al vg (et. am fu al) sah arm .. ς *εγ.* (Thph$^{2.}$ ante *εργον* pon) *εργ.* c. CEGI al pler demid al Chr cat al .. h vv aliq om *εγω* | *εργον* sec c. ABCI lo^{ti} al pm vg cop sah aeth^{ro} Thph$^{2.}$ .. DEG al fere^{40} tol syr^{utr} aeth^{pp} arr sl Chr Cosm Thph$^{1.}$ Oec cat | *ὅ* (Gb″) c. ABCDEGI lo^{ti} al^{50} Chr Thph$^{1.2.}$ .. ς (= Sz) *ᾧ* c. 1. al mu Cosm Oec cat | AG al *εκδιηγειται*, D* al *-γησεται* | D syr^{p} c.* add in f. *και εσιγησαν* (*-σεν* syr^{p})

42. *αυτων* c. ABCDEI lo^{ti} al fere^{20} vv pl (syr praem *εξ*) Chr cat Cass .. ς (= Gb Sz) *εκ της συναγωγης των ιουδαιων* c. min mu Thph^{1}. Oec, item praemisso *αυτων* G al mu sl Thph^{2}. Libere aeth^{utr}: *Et rogarunt eos ut sibi nuntiarent hunc sermonem in alio sabb. Et exeuntibus iis ex synagoga secuti sunt* (v. 43.) etc. Etiam liberius ar^{p} : *Et rogarunt eos quidam de synagoga Iudaeorum ut hortarentur gentes talia verba cum eis loquendo de eo quod stabiliebat sabbatum.* | *παρεκαλουν* (E om, B al^{1} [et. Chr^{com}] *ηξιουν* post *σαββ.* positum) c. ABCDEI lo^{ti} al mu vv pl Chr Thph cat Cass .. ς (= Gb Sz) add *τα εθνη* c. G al pl ar^{p} al Oec | *μεταξυ* (d e vg al mu *sequente*) .. D *εξης*, 104. *ἐπιόν*, 37. add *τουτεστιν το εσομενον*, ut habet Amm^{ca} | *τα* (D* om) *ρημ. τ.* .. 4. *τον λογον* | Gb^{0} *ταυτα* c. h al fere^{30} Thph$^{1.}$ (Gb : „totus versus e variis glossematibus coiisse videtur“)

43. *σεβομ.* .. E Bed^{gr} syr^{utr} al add *τον θεον* | *τω π. και τω* (DG om) *βαρν.* .. syr *αυτοις*. Praeterea 137. syr^{p} c.* add *αξιουντες* (*rogantes*) *βαπτισθηναι* | *προσλαλ.* c. EG h al fere^{50} Bed^{gr} vg syr sl$^{5.}$ Oec Thph$^{1.}$ .. ς (= Gb^{00} Sz) Ln add *αυτοις* c. ABCDI lo^{ti} al mu vv pl Chr (sed^{comm} om *αυτους* sq) Thph$^{2.}$ cat | *προσμεν.* c. ABCDE lo^{ti} al pm Chr Thph$^{2.}$ cat .. ς (= Gb Sz) *επιμεν.* c. G al pl Thph$^{1.}$ | DE Bed^{gr} syr$^{p\ mg}$ add in f. *εγενετο δε καθ ολης της πολεως διελθειν* (E Bed^{gr} *κατα πασαν πολιν φημισθηναι*) *τον λογον* (D add *του θεου*)

44. *τε* c. BE^{gr}G al pl syr^{utr} aeth^{ro} (aeth^{pp} om) Chr Thph Oec cat (G 59. Oec *τοτε* pro *τω τε*) .. ς (= Gb Sz) Ln *δε* (Gb′) c. ACD lo^{ti} al pm vg cop sah al | *εχομενω* c. AC**E* 34. 40. 8.^{pe} al^{5} .. ς (= Gb Sz) *ερχομενω* (Gb′) c. BC*DE**GI lo^{ti} al pl Chr al :: cf Lc 13, 33. | *πασα* .. D *ολη*, e vg *universa*, d *tota* | *τον λογ. τ. κυριου* (*κυρ.* c. AB** lo^{ti} 34. 40. 180. al mu am fu tol al sah cat; ς *θεου* c. B*CEG al pl vg^{ed} demid cop al mu Chr al : cf vv sqq et 8, 25.) .. D *παυλου*

45. *ιδοντ. δε* (lo^{ti} om *δ.*) .. D *πολυν τε* (d om) *λογον ποιησαμενου περι του*

ἔλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις ἀντιλέγοντες καὶ βλα-
σφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας
εἶπαν Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς
αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 οὕτως γὰρ ἐντέ-
ταλται ἡμῖν ὁ κύριος Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς *Es 49, 6. Lc 2, 32.
σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον
καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τε-
ταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι'
ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας
γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως καὶ ἐπή-
γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐ-

κυριου και ιδοντες | τους οχλ. (aeth[ro] om) .. D (sah) το πληθος | τοις .. DE 14.* syr add λογοις τοις (D* om) | Ln om του c. AB 56. contra CDEGI al fere omn cat Chr Thph | λεγομενοις c. CDGI al pler al Chr Thph cat .. Ln λαλουμενοις c. ABE lo[ti] al[3] (:: 16, 14. λαλ. non fluct; sed nec λεγ. 8, 6. 27, 11. Vitabatur nostro loc. repetitum λεγ.) .. al[2] ειρημενοις | αντιλεγοντ. και c. DI al ut vdtr pl syr[p] ar[p] sl Chr Thph Oec .. E 14.* εναντιομενοι (sic certe E) και .. Gb[0] Ln om c. ABCG lo[ti] al plus[20] vv pl cat

46. D 105. παρρησιασαμενος | τε c. ABCD[gr] lo[ti] al mu aeth[utr] (sah ar[p] om; vg *tunc*) cat .. ϛ δε c. EGI al pl vv mu Chr al | ο βαρν. .. D 68. Thph[1.] om ὁ | ειπαν c. ABD (add προς αυτους) lo[ti] .. ϛ -πον c. EGI al pler | ην .. C 177. om; D post πρωτ. pon | D[gr] om αναγκ., 100. Or[3] (sed[1] habet) Cyr Hier[1] om πρωτ. | επειδη (C lo[ti] al[3] Or[4] επει) δε c. AC D**EG al longe pler vv pm Or[5] Thdrt[3] Chr[2] Thph[2.] Oec .. Ln om δε c. BD* lo[ti] 180. cop sah syr[p] cat Thph[1.] E vg Thdrt[8] εαυτ. κρινετε (D* κρειvατε, d am fu al *iudicastis* [am *deiud.*]) | E στρεφ. ημεις

47. D* 47.[mg] Cyr Thdrt εντεταλκεν, lo[ti] al εντελλεται | D[gr] 57.* om ημιν (al mu ante εντετ. pon) | ο κυριος .. DE al Cyp add ιδου :: e LXX | D Cyp (Aug) φως (sine εις) τεθ. (D[gr**] τεθ. φ.) σε | D am fu demid Aug al τοις εθνεσιν

48. D syr aeth[utr] al και ακουοντ. τα | εδοξαζον .. D Aug εδεξαντο (:: cf 11, 1.) | τ. λο. τ. κυριου c. A(ν λογ. τ. κυρ. in rasura)CG lo[ti] al longe pl d e vg (et. am al) sah al cat al .. BD[gr]E[gr] al[9] cop Aug[1] τ. λο. τ. θεου .. 68. syr[utr] aeth ar[e] τον θεον, 34. τ. θε. και τ. λογ. τ. κ., 105. τ. λογ. | B αιωνιαν

49. διεφ. δε (12.[lect] syr[p] om) .. D aeth[utr] ar[p] και διεφ. | A al καθ ολης

50. D*[gr] παρωτρυνον, lo[ti] Oec -ωξυναν | τας ευσχημ. c. ABCD lo[ti] al mu sah syr arm cat Cassiod .. ϛ (= Gb Sz) και τας ευ. c. EG al pl vv pm Chr al | DE θλιψιν (D add μεγαλην) και διωγμ. | D al om τον | βαρναβ. c. ABCDEG lo[ti] al mu Chr Thph[2.] cat .. ϛ (Gb[00]) praem τον c. 1. al pl Thph[1.] Oec | 40. εξεβαλαν

Lc 9, 5. τοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν
τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, 52 οἵ τε μαθηταὶ ἐπλη-
ροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν
ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι
ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι
5, 12. σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ
τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ
σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,

---

50. αυτων .. B om?

51. των (E al mu syrp Chr Thph2. praem απο) ποδων c. ABC loti al mu vg syrp arm cat .. ς (Gb0) add αυτων c. DEG al pl vv pm Chr al | επ .. E εις | ηλθον .. Dgr κατηντησαν | E εις το Ικ.

52. τε c. AB 13. 100. al5 vg syr aethutr arp cat .. ς δε c. CDEG loti al longe pl syrp cop sah al Chr al

XIV. 1. αυτους .. Dgr αυτον | ουτως .. D add προς αυτους, item E praem, similiter syr | πιστευσαι (D -ευειν) .. E θαυμασαι (sed add και πιστευσαι post πληθ.)

2. απειθησαντες c. ABC loti al plus16 (item vg *qui increduli fuerunt* [am *-rant*]) cat Thph2. .. ς -θουντες c. EG al pl Chr al | οι δε usq επηγειραν : D syrp mg οι δε (d om) αρχισυναγωγοι των ιουδ. και οι αρχοντες της συναγωγης (syrp om τ. σ.) επηγαγον (d syrp *incitaverunt*) αυτοις (d syrp om) διωγμον κατα των δικαιων (syrp om κ. τ. δ.) | D syrp mg demid Cassiod in f. add ο δε κυριος εδωκεν ταχυ ειρηνην, item E Bedgr ο δε κυρ. ειρ. εποιησεν (Rom. corrector.: *Non subiicias* Deus autem pacem fecit.)

3. διετριψαν (A -τριβον) .. E syr syrp c. ob. add εκει | D διατρειψαντες παρησιασαμενοι (* -σιαμενοι) | A μαρτυρ. επι τω | διδοντι (133. -ντος) c. ABDE al fere50 vg al pm cat Chr Oec .. ς (= Gb Sz) και διδοντι (loti -ντος) c. CG al mu aethutr Thph1. 2.

4. D ην δε εσχισμενον | οι δε .. D αλλοι δε | D syrp mg add in f. κολλωμενοι (hoc et. syr) δια τον λογον του θεου

5. τε (e *autem*) .. al Chr (vg etc) om | D των ιουδαιων | αυτους .. E ante και λιθοβ. pon

6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.
8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,
χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτος
ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι
ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλῃ τῇ φωνῇ Ἀνάστηθι
ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. 11 οἵ τε
ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν

---

6. συνιδοντ. (lo^{ti} al συνειδ.) .. D* d add και | κατεφυγ. .. C*** 40. al mu (sed aliq praem) Thph$^{1.2.}$ add οι αποστολοι | Ln εις λυστρ. c. C* D* | περιχωρον .. DE add ολην, vg praem. Praeterea syr$^{p\ mg}$ vv. 5 et 6. sic habet: *Et iterum excitaverunt persecutionem secundo Iudaei cum gentibus; et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate, et fugientes pervenerunt in Lycaoniam, in civitatem quandam quae vocatur Lystra, et Derben.*

7. ησ. ευαγγ. c. CEGH al longe pler d cat Chr Thph Oec .. Ln ευαγγ. ησ. c. ABD^{gr} lo^{ti} al | D add in f. και εκεινηθη ολον το πληθος επι τη διδαχη (d *in doctrinis*)· ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις, item E Bed^{gr} vg^{sixt} τον λογον του θεου· και εξεπλησσετο πασα η πολυπληθια επι τη διδαχ. αυτων· ο δε π. και βαρν. διετρ. εν λυστρ.

8. B αδυν. ante εν pon, D 137. εκαθ. ante αδυν., DE etc (vide ante) om εν λυ. | D om χωλ. (Gb^{0}) | D* της μητρος | αυτου c. ABCDE lo^{ti} al fere^{15} cat .. ς (= Gb Sz) add υπαρχων c. GH al pl (69. ων) Chr al :: ex 3, 2. | περιεπατησεν c. ABC lo^{ti} al mu cat .. ς^{e} (ς περιεπεπ.) Gb Sz περιπεπατηκει c. DEGH al pl Chr al (Thph$^{1.}$ περιεπατηκει)

9. ηκουσεν (Gb'') c. ADEGH lo^{ti} al pl vg al cat Chr Thph$^{1.2.}$ .. ς ηκουε c. BC al pm sah syr^{p} Oec | λαλουντος .. D add υπαρχων εν φοβω, tum pergit ατενισας δε αυτω ο παυλος, E προς ον ατεν. ο παυλ. | εχ. πιστ. c. ABCD lo^{ti} al^{10} fere am demid fu al sah al cat .. ς πιστ. εχ. c. EGH al pl vg^{ed} Chr al

10. τη c. AD**EGH al fere omn cat Chr al .. Ln om c. BCD lo^{ti} | αναστηθι c. ABGH lo^{ti} al longe pl vg syr$^{p\ txt}$ cop sl$^{1.5.8.}$ aeth^{utr} ar^{p} Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln praem σοι λεγω εν τω (E al om) ονοματι του κυριου (al om τ. κ., E al sah syr al add ημων) ιησου χριστου (al cat Thph$^{2.}$ om χρ.) c. CDE al pm Bed^{gr} vv pm cat Thph$^{2.}$ (:: cf 3, 6.) | ορθος .. E^{gr}H al mu syr$^{p\ mg}$ Thph$^{1.}$ -θως .. D syr$^{p\ mg}$ add και περιπατει | ηλατο (E vv aliq praem παραχρημα, D ευθεως παραχρ.) c. ABC(D* αρηλατο, ** ανηλλατο) lo^{ti} al pm vg (*exilivit et ambulabat*) al Chr cat (al mu Dam ηλλατο, E εξηλλατο) .. ς (= Gb Sz) ηλλετο c. GH (ηλετο) al pl syr^{p} Thph$^{1.2.}$ | B* om και sec

11. τε c. AB 40. al aeth^{utr} syr (cop *igitur*) cat .. ς δε c. CDEGH lo^{ti} al pler vv pl Chr al | C ιδοτες | ο .. B οπερ | παυλος c. ABCDE al Chr cat .. ς praem ὁ c. GH lo^{ti} al longe pl Thph al | D om την | λυκαονιστι

πρὸς ἡμᾶς, 12 *ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δίαν, τὸν δὲ Παῦλον*
Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 *ὅ τε ἱερεὺς*
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 *ἀκού-*
σαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες 15 *καὶ λέγον-*
τες Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν
ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
4, 24. *στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ*
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 *ὃς ἐν ταῖς παρῳχη-*
17, 24 ss. *μέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·*
17 *καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν*

(D 68. *λυκαωνιστ.*, item antea D* *λυκαωνιας*) c. ABCDEH etc .. G *-ιστῆ*, lo^ti *-ιστὴ* | D al *τοις ανθρ.*

12. *τε* (d cop om) .. D al^5 e Chr *δε* | *τον* pr c. ABC* (D nec *τον* nec *μεν* habet) lo^ti al vg al pm cat .. ς (Gb^oo) add *μεν* c. C***EGH al pler syr^p cop al Cyr^cat Chr al | *Διαν* c. DEGH lo^ti 15. 40. 68. 12.^lect (al sine dubio) .. ς (Ln 49.) *Δια* c. ABC al pl (:: formam acc. 3. decl. cum *ν* finali quum tantam auctoritatem fere nusquam habeat, h. l. a textu non arcendam duxi. Poterat illa quidem hoc in nomine prae ceteris usitata esse.) | *ὁ* c. ABC***EGH lo^ti al pler cat Chr al .. C*D al om

13. *ο τε* c. ABC (C *Τοτε* sed *Τ* erasum) al^6 (et lo^ti 12.^lect *τοτε ο*) vg syr aeth^utr al Chr cat .. ς *ο δε* c. D (D 96. *οι δε ιερεις - - ενεγκαντες - - ηθελον*) EGH al pler cop sah syr^p al Thph^1. 2. Oec | D 137. *του οντ. Διος* | *προ* .. lo^ti *πρω* (sic) *των πυλων* | D* om *της* | *πολεως* c. ABC*D lo^ti al mu vg cop sah al mu cat .. ς (= Gb Sz) add *αυτων* c. C***EGH al pl syr^p al Chr al | D *ταυρ. αυτοις*, item E 137. *στεμμ. αυτοις* | Gb' *ηθελον* c. DH lo^ti al mu tol (aeth^pp *et adduxerunt sacerdotem Iovis - - et voluerunt sacrific. iis.* Sed aeth^ro *et adduxer. sacerdos - - et voluerunt* etc) Thph^1. (soli D 96. supra *οι ιερεις ενεγκαντες*) | D *επιθυειν*

14. D *ακουσας δε* (D syr om *οι αποστ.*) | *αυτων* c. CDEGH lo^ti al longe pl Chr Thph Oec .. Ln *εαυτων* c. AB al^4 cat | *εξεπηδησ.* c. ABC*DE lo^ti al mu vg al pl cat Chr Thph^1. comm .. ς (= Gb Sz) *εισεπηδ.* c. C***GH al pl Thph^1. txt Thph^2. | *εις* .. C *επι*

15. *και* (sah om) *λεγοντ.* (D* *φωνουντ.*) .. 18. 100. om | *τι* .. A* *ει* (corrige *εις*?) *τι* | D om *και* | H al om *υμιν* (flor *vivos* pro *vobis*), C al Chr Ir^int ante *εσμ.*, al post *ανθρ.* pon | *υμας* .. D flor Ir^int *υμιν τον θεον*, et DE flor Ir^int pergunt *οπως* (E *ινα*) *απο τ. τ. μ. επιστρεψηται* (E *-φητε*) | *θεον ζωντ.* (Gb'') c. ABCD**(D* al praem *τον*)E lo^ti al Ath Thdrt cat .. ς *τον θε. τον ζωντ.* c. GH al longe pl Chr al | *ος εποι.* .. D *τον ποιησαντα*

17. *καιτοιγε* c. C***GH lo^ti** al longe pler Chr Thdrt Thph Oec cat .. Ln *καιτοι* c. ABC* lo^ti* al^2 cop sah Ath .. DE *καιγε* | *εαυτον* c. CD(post

ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ
εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατ-
έπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ
πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς 2 Co 11, 25.
πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν

αφηκ. pon)GH al ut vdtr omn Ath Chr Thdrt al .. Ln αὐτον c. ABE (:: cf ad Lc 8, 5.) | G ἡφηκεν (sic) | αγαθουργων (Gb″) c. ABC loti al mu Ath cat .. ς αγαθοποιων c. DEG(H αγαθοπων) al pl Chr Thdrt al | loti ουρανοθεν | υμιν (Gb Sz) c. B(e Wo. Ceph.)CDEGH al pm flor m syrp sl Ath Thdrt Thph1. 2. cat Irint (ex cdd pl) .. ς ημιν c. min pl cop arp slrec Chr Oec; sah syr are Leo αυτοις (ad αγαθουργ. trahentes) .. A loti 13. vg aethutr Irint (ex cdd2 et eddaliq) om (Gb″ 49.) | A loti al vg al διδ. υετ. | DE εμπιμπλων (D ενπ.) | τας .. D* om | υμων c. CDE loti al mu m am fu demid tol flor syrp sl Ath Thdrt Thph1. Irint al .. ς (= Gb Sz) ημων c. AB(e sil.)GH al pl vged cop aethutr arp Chr Thph2. Leo al (Rom correct: *Non mutes* nostra *in* vestra.) .. syr sah are αυτων

18. D cop sah μογις | C* κατεπαυσαντο | C loti al25 fere syrp mg arm sl1. 7. eted cat add in f. αλλα πορευεσθαι εκαστον εις τα ιδια

19. επηλθαν c. AB loti .. ς -θον c. CDEGH al fere omn. Praeterea CDE Bedgr loti al40 fere syrp mg arm sled are cat Cassiod praem διατριβοντων δε (D*gr d al? om) αυτων (40. add εκει, 98. εν λυστροις) και (C om) διδασκοντων omisso δε sq (Lned. min. receperat, excepto δε post διατρ. et servato δε sq, adnectens praecedentibus) | DE Bedgr vg al Cassiod τινες απο αντ. κ. ικ. ιουδ. (D ιουδ. απο ικ. κ. αντ.) | και πεισ. (D 31. επεισεισαντες, e *commoventes*, d *cum insticassent*) τ. οχλ. .. C loti al plus30 syrp mg arm sled και διαλεγομενων αυτων παρρησια επεισαν (loti al pl ανεπ.) τ. οχλ. αποστηναι απ (al om) αυτων λεγοντες οτι ουδεν (180. om) αληθες λεγουσιν αλλα παντα (loti αλλ απαντ.) ψευδονται | A al cat λιθοβολησαντες | εσυρον c. ABCH loti al pl Thph1. 2. Oec cat .. DEG al mu Chr -ραν (49.) | νομιζοντες c. ABD loti 13. 40. .. ς (49.) -σαντες c. CEGH al pler cat Chr al | τεθνηκεναι c. ABC loti al11 cat .. ς (49.) τεθναναι (D αυτον postpon) c. DEGH al longe pl Chr Thph1. 2. Oec

20. των μαθ. αυτον (D* d -του) c. ABCD loti al mu Chr cat .. ς αυτον (G al -των) τ. μ. (E add αυτου) c. EGH al pl Thph1. 2. Oec | D την λυστραν πολιν | D* την επαυριον

21. ευαγγελιζομενοι c. ADEH .. ς -σαμενοι c. BCG loti al ut vdtr omn vg al cat Chr al | τε .. D 40. 96. cop sah δε | την π. εκ. .. Dgr τους εν τη πολει | D μαθ. πολλους υπεστρεφον | D al Chr Thph2. om την | εις

*Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντες
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους,
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν
πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν
Παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν
εἰς Ἀτταλίαν, 26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν
παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον*
1 Co 16, 9. *ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύ-
ραν πίστεως. 28 διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.*

XV.

Gal 5, 25. 2, 1. 1 *Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς
ἀδελφούς, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε*

Ικο. κ. εις Αντ. c. ACE^{gr} lo^{ti} 13. 40. al fere^{10} cat .. ς (49.) om bis *εις* c. BDGH al pl e Chr al

22. C al vv aliq Thph$^{2\cdot}$ Oec (non Chr Thph$^{1\cdot}$) *και παρακ.*, D^{gr} vg (non fu tol al) *παρ. τε* | D* *ελθειν*

23. *κατ* (D al *κατα*) *εκκ. πρ.* c. ABCD lo^{ti} al mu vg syr arm ar^{p} cat .. ς *πρ. κ. εκκ.* c. EGH al pl vv pm Chr al | D *προσευξ. δε*, al vv pler (non sah) *και πρ.* vel *πρ. τε* | G *αυτοις* | D 78. 137. (*crediderunt* vg d e) *πεπιστευκασιν* (78. 137. praem *και*)

24. D cop *διελθ. δε* | D *ηλθαν* | *εις την* c. BCE lo^{ti} al cat .. ς (Ln) om *την* c. ADGH al pler Chr al

25. A lo^{ti} *εις* (lo^{ti} add *την*) *περγην*, item *in pergen* am fu demid al; d *apud pergen* | *τ. λογον* .. ACE lo^{ti} al mu vv mu add *του κυριου* vel (ut E ar^{e}) *τ. θεου* | *ατταλιαν* c. AB*CDE al mu cat .. ς (Ln 49.) *-λειὰν* c. B**GH al pl | D 137. syr^{p} c.* add in f. *ευαγγελιζομενοι αυτους*

26. *απεπλευσαν* (H *ανεπλ.*) .. B* om

27. D *συναξαντες*, lo^{ti} al *συνάγοντες* | *ανηγγελλον* c. ABC(D *ανηγγειλον*) lo^{ti} (*-γγελον*) al mu cop syr cat .. ς *ανηγγειλαν* c. GH al pl vg al pl Thph Oec, item E Bas Chr *απηγγειλ.* | D al sah al *ο θε. εποι.*, et D pergit *αυτοις* (** om) *μετα των ψυχων αυτων*

28. *διετρ. δε* c. ABCD lo^{ti} 40. al^{8} vg aeth^{utr} arm cat .. ς (= Gb Sz) add *εκει* c. EGH al pl vv pm Chr al | lo^{ti} om *ουκ*

XV. 1. *τ. αδελφους* .. 8. 137. syr$^{p\ mg}$ *των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των φαρισαιων* | *περιτμηθ.* (Gb'') c. AB(* *περιθμητε*)CD lo^{ti} al^{7} Const Ath Epiph cat .. ς *περιτεμνησθε* c. EGH al pler Chr al | *μωυ-*

σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον 15, 7.
καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους
καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.
3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε
Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν,
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγενόμενοι
δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετʼ αὐτῶν.
5 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως

σεως (ADG al pl μωσ.) c. C**(vel***)DEGH al fere omn Const Ath Chr Thph Oec cat .. Ln praem τω c. ABC* lo^{ti}. Sic D syr$^{p\ mg}$: περιτμ. και τω εθ. μω. περιπατητε (Const post μωυσ. add και τοις εθεσιν οις διεταξατο περιπατητε) | δυνασθε (et. Amm^{cat} al mu) .. C al cat δυνησησθαι (al cat -σεσθε)

2. δε c. BCD^{gr}G lo^{ti} al mu cop sah cat .. ς Ln ουν c. AEH al pl d vg syr^{p} al (syr al και γεν.) Chr al | D^{gr} εκτασεως | κ. ζητησ. c. ABCDGH lo^{ti} al plus^{60} sah al Const Chr Thph$^{1.}$ cat .. ς (= Gb Sz) κ. συζητ. c. pauc ut vdtr min Thph$^{2.}$ Oec .. plane om (Gb^{00}) E 68. vg cop Hier | DE om τω sec | πρ. αυτ. .. D^{gr} (cop sah ut vdtr) συν αυτοις | εταξαν usq προς .. D syr$^{p\ mg}$ ελεγεν γαρ (d *autem*) ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν (haec omnia et. bodl) δυσχυριζομενος (δυσχ. om d; syr^{p} *sicut quis crediderit firmiter*) · οι δε εληλυθοτες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις (syr^{p} *iusserunt tunc*) τω παυλω και βαρν. και τισιν αλλοις αναβαινειν προς (d om προς, hinc *quosdam alios ascendere apostolos* etc) | E εταξαντο | C al cat και τους πρεσβ. | E εν ιερουσ. | περι .. D 137. praem οπως κριθωσιν επ αυτοις (D** 137. -των), eadem syr^{p} c.* post πε. τ. ζη. τουτ.

3. E εκπεμφθ. | την τε c. BCD lo^{ti} al cat .. ς om τε c. AEGH al pler Chr al | DH al Thph$^{1.}$ και την σαμ. (CDEH -ριαν)

4. ιερουσαλημ c. CDEGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln ιεροσολυμα c. AB lo^{ti} al^{2} | παρεδεχθ. c. ABD** (* παρεδοθησαν) lo^{ti} (:: παραδεχεσθ. τινα paullo inusitatius nec alibi in N. T. nisi ex LXX Heb 12, 6. : hinc usitatiora substituta, quae ipsa alibi non fluct) .. ς (49.) απεδεχθ. c. CEGH al longe pl Chr Thph Oec; al cat υπεδεχθ. et προσεδεχθ. Praeterea CD** (*μεγως) 137. sah syr^{p} c.* Amb Cassiod add μεγαλως | απο c. BC al^{4} ac plur cat .. ς (Ln) υπο c. ADEGH lo^{ti} al longe pl Chr al | D* απηγγειλαντες (** -λαν τε) | D al εποι. ο θε., lo^{ti} ο θε. post μ. αυτ. | C***GH al^{15} fere sl ar^{p} Thph$^{2.}$ add in f. και οτι ηνοιξεν τοις εθνεσι (GH -σιν) θυραν πιστεως

5. εξ. δε τ. των απο .. D syr$^{p\ mg}$ οι δε παραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερους εξανεστησαν λεγοντες (om λεγ. sq) τινες (om των et. Thph$^{1.}$) απο (syr$^{p\ mg}$ εξαν. κατα των απ. οντες

τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς
παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.
6 Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
15, 2. τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ συνζητήσεως γενομένης ἀναστὰς
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
10, 9 ss. ἀφ᾽ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα
11, 15. τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε
καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν
15, 28. Gal 5, 1. τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν
μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
θῆναι καθ᾽ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,

απο) | A τινες ανδρες | πεπιστευκοτες .. G al^{15} fere -κοτων (al praem των) | οτι .. E ως | τε .. D* δε | μωυσ. c. BCEH al pm .. ADG al pl μωσ.

6. τε c. lo^{ti} al aliq BC vg aeth^{utr} ar^{p} (al?) .. ς (Ln) δε c. ADEGH al pl cop sah al mu cat Chr al | D om οι sec | λογου .. E 137. syr$^{p\ mg}$ ζητηματος, 65. ρηματος

7. δε .. lo^{ti} d syr τε | συνζητ. c. BCDE; item ς συζητ. c. GH al pl .. A lo^{ti} al mu cop sah ζητησ. | D* ανεστησεν εν πνευματι (ε. πν. vel ε. πν. αγι. add et. 137. syr$^{p\ mg}$ Cassiod) πετρ. και ειπεν | εν υμ. (om ε. υ. al^{2} syr sah vg^{cd} ap Gb aeth^{utr}) εξ. ο θε. (hoc ordine et. am fu demid) c. ABC lo^{ti} al Const cat, item εν υμ. ο θε. εξελ. vel alio ordine al mu vv mu Chr Ir^{int} .. ς ο θε. εν ημιν εξ. c. EGH al pl vg^{ed} al Thph Oec Amb Rebapt .. D*^{gr} 137. ημειν (D** praem εν) ο θε. εξ. | D*E 96. δια στομ.

8. D ο δε καρδ. ο θε. | C διεμαρτυρησεν | δους c. AB lo^{ti} al Did^{int} .. ς (Gb^{0}) Ln add αυτοις c. CE(E sah vg Amb Rebapt om αυτοις antecedens)GH al pl vv pl cat Const Chr al Ir^{int} (105. post αγιον pon); D Hier επ αυτους

9. A* om και | ουθεν c. BGH al mu Const^{ed} Mans .. ς (Ln) ουδεν (Thph^{2} Oec^{com} ου) c. ACDE al pl cat Chr al | D om τε

10. E aeth^{utr} και νυν ουν (aeth *quoque*) | C* om ουν (vdtr) | τ. θε. (Hil al *dominum*) : ita et. Const Chr Thdrt al mu Ir^{int} .. om vg^{ms} Hier^{2} Haymo (Ambrst al : *quid imponitis* vel *vultis imponere*) | GH al mu επιθηναι

11. του κυριου c. ABCDEGH lo^{ti} al pl Const Chr Thdrt Thph Oec cat .. ς (= Gb Sz) om του c. min non ita mu | ιησου c. ABEGH lo^{ti} al pl am fu demid al sah syr^{p} aeth^{ro} al Chr Thdrt al Tert al .. ς (= Gb Sz) add χριστου c. CD al pm vg^{ed} syr cop aeth^{pp} al cat Const Thph^{2} Oec | D^{gr} πιστευσομεν

καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 *Μετὰ δὲ*
τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων Ἄνδρες ἀδελφοί,
ἀκούσατέ μου. 14 *Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς* 2 Pe 1, 1.
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 *καὶ*
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται
16 *Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ* *Am 9, 11. 12
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 *ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν*
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα 18 *γνωστὰ*
ἀπ' αἰῶνος. 19 *διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν*
ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 *ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ*
ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας

---

12. *εσιγησεν* (C *-σαν*) *δε παν* (E al *απαν*) .. D syr^{p} c.* *συνκατατεθεμενων* (d *desponentes*; syr^{p} *quum assensissent*) *δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις εσειγησεν παν* | D* *βαρναβαν κ. παυλον εξηγουμενοι* | lo^{ti} *εξηγουμενου*

13. *απεκρ. ιακ. λεγ.* .. D syr *αναστας ιακ. ειπεν*

14. *επεσκεψ.* .. E *επελεξατο*, 137.* *εξελεξ.*, al pauc aliter | C *εξ εθν. λαβ.* | *τω* c. ACDE lo^{ti} al mu vg syr^{utr} sah (aeth^{utr} om *τ. ον. α.*) cat Const Chr Procop Thph$^{1. com}$ Thph$^{2.}$ Ir^{int} Rebapt al .. ς (Gb^{00}) praem *επι* c. BGH al pl cop al Thph$^{1. txt}$ Oec

15. *τουτω* .. GH al *τουτο*, D* d Ir^{int} *ουτως* | D* *συνφωνησουσιν*

16. D* d *μετα δε* | D *επιστρεψω* | *δαυειδ, -υιδ, -βιδ* cf ad Mt 1, 1. | B *κατεστρεμμενα*, item al^{8} Procop *-στραμμενα* .. E *ανεσκαμμενα* | C* (vdtr) 68. al *οικοδομησω* sec loco

17. E 69. Chr^{2} om *αν* | *κυριον* .. D ar^{p} *θεον* | *ο ποιων* c. ACD**EGH al ut vdtr omn Chr al .. Ln *ποιων* c. B(D* *ποιησει*); d e vg Ir^{int} Rebapt al *faciens* | *ταυτα* c. ABCD lo^{ti} al mu vg cop aeth^{utr} (sah om *ο ποι. τα.*) Const Ir^{int} Rebapt al .. ς (= Gb Sz) add *παντα* c. H al pm syr al cat Chr al; praem EG al mu syr^{p} sl^{ms} Thph$^{1.}$

18. *γν.* (sah add *haec*) *απ αι.* c. BC lo^{ti} al^{18} cop sah arm (ap Sz), item praemissis *α εστιν* et addito (32. om) *αυτω* al^{5} sl^{ms}, item ar^{e} *γν. α. αι. τω κυριω*, aeth^{utr} *quod notum est* (aeth^{pp} add *domino* sive *deo*) *απ αιω.* .. ς (= Gb Sz) add *εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου* c. EGH al pl syr^{p} cat Const Chr al .. Ln *γνωστον απ αι.* (D vg syr$^{p\,mg}$ Ir^{int} add *εστιν*) *τω κυριω* (syr$^{p\,mg}$ om) *το εργον αυτου* c. AD vg syr$^{p\,mg}$ arm Ir^{int} .. syr *nota sunt a saec. opera dei.* Diff al. Gb totum versum omitti vult (Gb^{0}) sine teste.

20. CH lo^{ti} al mu Chr al *αλλ* | *του* .. H om | *απο* c. ACE^{gr}GH al longe pl d vg cat Const Chr al Ir^{int} .. Ln om c. BD^{gr} lo^{ti} al^{4} e Oec | D Ir^{int} Ambrst (*sophistae Graecorum non intelligentes -- adulterarunt scriptu-*

καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 *Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν*
ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
22 *Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν*
ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀν-
τιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον
Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,
23 *γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι*
καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν
ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 *ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ*
Gal 1, 7. *ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς*

---

ram quartum mandatum addentes: et a suffocato -) al (passim non satis patet utrum ad v. 20. an ad v. 29. a pp respiciatur; at vdtr de utroq versu idem valere. Hinc vide ad v. 29.) om *και του* (Ln om *του* c. AB lo[ti] [om et. *του* sq] al, vide et. Const) *πνικτου* (Gb[0]) contra ABCEGH al ut vdtr omn vv omn (Clem Or testantur ad v. 29.) cat Const (sic habent : *απο των αλισγ. των εθνων ειδωλοθυτου κ. αιματος κ. πνικτου κ. πορνειας*) Chr Thph Oec Evant (vg cop pp[lat] *των -κτων*). Praeterea cf ad v. 29. | D al[7] sah aeth[utr] sl[7·] et[ed] Ir[int] al (vide similiter ad v. 29.) add in f. *και οσα* (al add *αν*) *μη θελουσιν* (al *-λωσιν*) *εαυτοις* (al *αυτοις*) *γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετεροις μη ποιειτε* (al Ir[int] *ποιειν* : sah *εαυτ. γιν., μη αυτο γινεσθ. ετι*)

21. *μωυσ.* c. BCDH al pm .. ς *μωσ.* c. AEG al pl | C al *τ. κηρ. αυτ. κατ. πολ. εχει*, cop sah *εχ. τ. κηρ. κα. πο.*, D syr[p] *κα. πολ. εχει τους κηρ. αυτ.* (D h. l. repetit *εχει*, d *habent*, sed D[**gr] om). Liberius vv aliae.

22. A om *εξ αυτων* | *τω παυλω* c. ABCE lo[ti] al ut vdtr pl cat Thph[2·] (habet et. *τω βαρν.*) .. DGH al fere[30] Chr Thph[1·] Oec om *τω* (Gb[00]) | *καλουμενον* (Gb′) c. ABCDEG lo[ti] al cat Const .. ς *επικαλ.* c. H al longe pl Chr Thph Oec | *βαρσαββ.* c. ABCEGH lo[ti] al mu am cop sah Const (D *βαραββαν*, fu aeth[ro] *βαρναβαν*) .. ς *βαρσαβαν* c. min pl vg[ed] syr[utr] al Chr Thph Oec cat

23. *δια χ. αυτ.* c. AB vg cop aeth[ro] .. ς add *ταδε* c. EGH lo[ti] al pler syr[p] (syr *ουτως*) al cat Const Chr al .. CD aeth[pp] add *επιστολην περιεχουσαν ταδε*, sah *επιστ. ουτως*, syr[p mg] *epistolam et mittentes, in qua erant haec* (Rom. correct.: *Non subiicias quod quidam* epistolam continentem haec) | *και οι αδ.* c. EGH al longe pler syr[utr] cop aeth[utr] al cat Const Chr Thph Oec .. Gb[0] Ln om *και οι* c. ABCD lo[ti] 13. vg arm Ath[int] Ir[int] Pacian Vig .. 34. sah plane om; item Clem Or Cyr[hr] 4, 28. libere citantes (Clem om et. *κ. οι πρεσβ.*) | C* om vdtr *τοις* pr | D *τοις εξ εθν. αδελφ.*

24. B arm (*ως εξ ημων*) Const Vig (non Chr al Ir[int] Pacian al) om *εξελθοντ.* (al om *εξ ημ.*, aeth[ro] om *εξ η. εξελθ.*) .. G *ελθοντες* | D* *εξεταραξαν* | *τ. ψυχ. υμων* c. ABD lo[ti] al vg cop sah aeth[ro] Const Epiph Ath[int] Vig Bed .. ς (Gb[00]) add *λεγοντες περιτεμνεσθαι* (E Bed[gr] add

ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμα-
δόν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς
ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν τὰς
ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου
ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ 5, 32.
ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες,
29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορ- 15, 10.
νείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε. 1 Co 8, 1 ss.
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συν-

δει, Chr^{cdd} pler *περιτεμνειν αυτους τα τεκνα) και τηρειν τον νομον* c. CEGH al pler syr^{utr} aeth^{pp} al (Chr) Thph$^{1.2.}$ Oec (Ir^{int} *dicentes Circumcidimini et servate leg.* post *διεστ.*)

25. H *γεναμενοις* | *εκλεξαμενους* (d Ir^{int} *electos*) c. CDEH al ut vdtr longe pl Const Chr Thph Oec cat .. Ln *-νοις* c. ABG lo^{ti} al^{9} | Const *εκπεμψαι* | D^{gr} *αγαπ. υμων*

26. D Ir^{int} *την ψυχην* | DE 137. Bed^{gr} syr$^{p\ mg}$ add in f. *εις παντα πειρασμον*

27. E *λογου πολλου* | D^{gr} *απαγγελουντας*, 137. *καταγγελλαντας* | *τα* (31. om) *αυτα* .. D* *ταυτα*, item *haec* d sah syr^{p} aeth^{pp} (^{ro} om)

28. *τω αγ. πν.* c. CDEGH lo^{ti} al pler cat et Sev^{cat} Const Cyr^{hr} Bas^{2} Chr Thph Oec Cyp Pacian .. Ln *τω πν. τω αγ.* c. AB lo^{ti} al^{4} (vg al pler, item Ir^{int} Tert al) Clem Epiph | D 105. *πλειον* | *των επαναγκες* (*-καις* AC[D** teste Wtst] al Const) c. A al^{6} Clem^{2} Epiph$^{124.}$ et$^{892.}$ Cyr Or^{int} Ath^{int} Pacian (sed diff mss) .. ς (Gb^{00}) add *τουτων* c. EG al pl Chr Oec, idem Ln praem c. BCD(* om *των*)H lo^{ti} al mu vg al Const Thph Ir^{int} al (aeth^{utr} sic : *πλὴν τούτων. Ἐπάναγκες ἀπέχ.* etc)

29. *και πνικτων* c. A*BC lo^{ti} 137. cop sah cdd ap Hier (vide post) Clem^{2} Or^{int} (Or *τα πνικτα*, ad sensum citat) Cyr$^{hr\,1\,cdd\,mu}$ (contra cdd pler *και* omiserunt) Gaud (*a sang. id est suffocatis*) .. ς *κ.* (am fu al Ath^{int} Cassiod om) *πνικτου* c. A**EGH al pler vg al mu cat et Amm^{cat} Epiph^{124} Thdrt (sed al^{aliq} Epiph Thdrt et. *ειδωλοθυτου*) Const Chr al Vig (:: cf v. 10.) .. ea om (Gb^{0}) D Ir^{int} Cyp Tert Amb Pacian Hier (in Gal 5, 2. *ab idolothytis et sanguine sive ut in nonnullis exx. scriptum est et a suffocatis*) | *πορνειας* .. D al fere^{10} vv aliq Ir^{int} Cyp add *και οσα* (al add *αν*) *μη θελετε εαυτοις* (vel *αυτοις*, al add *υμιν*) *γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετερω* (vel *-ροις*) *μη ποιειτε* (D* *ποιειν*) | *εξ.* .. D *αφ*, item *ab* d e vg Ir^{int} al | *πραξετε* (et. Did al mu Ir^{int} al; d *agitis*) .. CD^{gr}GH al aeth^{ro} *πραξατε*, E al Thph$^{2.}$ *πραξητε*, et D Ir^{int} Tert add *φερομενοι εν τω αγιω πνευματι* (Ir^{int} *ambulantes in sp. sa.*, Tert *rectante vos sp. sa.*)

30. *ηλθον* c. EGH al longe pl vv pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Gb'' Ln *κατηλθον* c. ABCD (praem *εν ημεραις ολιγαις*) lo^{ti} al mu vg aeth^{utr} Thph$^{2.}$ cat (:: cf 15, 1. et alibi)

αγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 *ἀναγνόντες δὲ*
ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 *Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ*
προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ
ἐπεστήρισαν· 33 *ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης*
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.

35 *Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-*
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου. 36 *Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν*
Παῦλος Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
ἔχουσιν. 37 *Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συνπαραλαβεῖν καὶ Ἰωάν-*

---

30. D* *συναγοντες* | E *επιδεδωκαν*, al Thph$^{1.}$ *εδωκαν*

31. EG al *αναγνωντες*

32. *τε* c. ABCE^{gr}GH lo^{ti} al pl d syr aeth^{pp} al (sah aeth^{ro} om) Chr Thph$^{1.}$ Oec cat .. ς^{e} (item Mill, non ς Gb Sz) *δε* c. D^{gr} al pm e vg cop syr^{p} al Thph$^{2.}$ | *οντες* (E *υπαρχοντες*) .. D add *πληρεις πνευματος αγιου* | D 18. om *πολλου* | *επεστηρισαν* c. (B vdtr, cf Lc 9 et 22.) CE al .. ς (Ln) *-ριξαν* c. A(B e sil.)DGH lo^{ti} al pler cat Chr al (:: ct ad Lc 9, 51. 22, 32.)

33. *αποστειλ. αυτους* c. ABCD lo^{ti} al mu vg sah aeth^{ro} al cat Thph$^{2.}$ Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) *αποστολους* c. EGH Bed^{gr} al pl cop syr^{utr} al Chr al

34. ς (Gb^{00}) *εδοξε δε τω σιλα* (D *σειλεα* d *sileae*, aeth^{utr} *παυλω*) *επιμειναι αυτου* (CD* *αυτους*, al^{2} *αυτοις*, D** *προς αυτους*, al *αυτοθι*; d *sustinere eos*; praeterea D vg^{ed} arm [non^{ed} ven] sl^{ed} Cassiod add *μονος δε ιουδας επορευθη*, insuperque vv eaedem et Cassiod add *Jerusalem*) c. CD al mu vg^{ed} sah syr^{p} c.* (item in syr add Tremell, de suo ut vdtr) arm ar^{e} sl^{ed} Thph$^{2.}$ Oec (aeth^{utr} *Et perseveravit Paulus manens* [aeth^{pp} add *ibi*]) .. om c. ABEGH lo^{ti} al fere^{50} am fu demid al syr cop sl$^{5.8.}$ ar^{p} Chr Thph$^{1.}$

35. D *ο δε παυλος* | D* *και μετα ετερ.* | *κυρ.* (vv aliq *θεου*) .. D^{gr*} om (?)

36. *πρ.* (180. add *τον*) *βα.* (180. al cat Thph$^{2.}$ add *ὁ*) *παυλ.* c. ABC lo^{ti} al vg Thph$^{2.}$ cat .. ς *παυλ.* (D praem *ὁ*) *πρ. βαρν.* c. DEGH al pler vv pl Chr al | H 13. al *επισκεψομεθα* | *τ. αδελφ.* c. ABCD (D 137. 180. syr syr^{p} c.* al add *τους*) E lo^{ti} al^{15} fere vv pl cat Chr .. ς (= Gb Sz) add *ημων* c. GH al pl (142. *ημων τους*) aeth^{utr} ar^{p} Thph Oec | *πολ. πασ.* c. ABC al cop .. ς *πασ. πολ.* c. DEGH lo^{ti} al pler vv pl cat Chr al | D *εν οις* | *κατηγγ.* .. C al cat (cop syr^{utr}?) *εκηρυξαμεν* | E *το πως* | Add in f. syr^{p} c.* *ἤρεσε δὲ ἡ ἐπίνοια τῷ Βαρνάβᾳ.*

37. *εβουλευσατο* c. GH al longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec (D *εβουλευετο*) .. Gb' Ln *εβουλετο* (al *ηβουλ.*) c. ABCE lo^{ti} al fere^{12} cat Thph$^{2.}$ (vv ut vdtr omn *volebat* ut vg d e vel *voluit*) | *συνπαρ.* c. ABCDEG al .. ς (Ln 49.) *συμπαρ.* c. H al pler. Praeterea A *συνπαραλαμβανειν* | *και* (D al^{6} om, Gb^{0}) *ιωανν.* (DH *-αννην*) c. AB(B lo^{ti} al *και τον ιω.*)CE lo^{ti} al

νην τὸν καλούμενον Μάρκον· 38 Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔρ- 13, 13.
γον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμός, Gal 2, 13.
ὥστε ἀποχωρισθῆναι· αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

1 Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής

---

pm vg cop syr^p arm Chr Thph^a· cat .. ς (= Gb Sz) τον ιω. c. (D vide ante) GH al pl sah syr aeth^utr al Thph^l· Oec | CD lo^ti al mu επικαλουμενον :: cf ad 12, 12.

38. ηξιου (cat ηξιουτο, e *volebat*, item syr ar^e sah aeth^pp *nolebat assumere* etc) .. D ουκ εβουλετο λεγων (d pergit corrupte : *hiis qui discesserunt ab eis a Pa. et nec simul venerunt ad opus - - hunc non adsumerent secum*) | A αποστατησαντα, D αποστησαντα | C** om απο παμφυλ. | D om αυτοις | εργον .. D tol al (ap Ln) add εις ο επεμφθησαν (Rom. correct. *Nec hic addendum est* quo missi fuerant) | συνπαραλαμβανειν (συνπ. ut AB*CE; ς Ln 49. συμπ. c. B**GH etc) c. ABC lo^ti al^5 cat (D τουτον μη ειναι συν αυτοις) .. ς -λαβειν c. EGH al pler Chr Thph Oec

39. δε c. ABD lo^ti al vg cop sah .. ς ουν c. CEGH al pler syr^p ar^p cat Chr al | παροξυσμος : vide de hac re uberrime exponentem cat^ox p. 256 sqq., item Act. Barnab. in Act. apocr. p. 66 sq. | E αποχωρησαι .. al mu Chr Thph^l· χωρισθηναι | G αυτοις | τον τε (H al Thph^l· δε) βα. πα. τον (A 177.* om) μα. εκπλευσαι .. D τοτε βαρναβας παραλαβων τ. μα. επλευσεν

40. E^gr σαυλος | D επιδεξαμενος | του (D* om) κυρ. c. ABD lo^ti al^5 am fu demid tol al sah ar^p Thph^2· .. ς τ. θεου c. CEGH al pler vg^ed cop syr^utr al Chr al | υπο .. D απο

41. Ln την κιλικιαν c. BD cat Thph^2· | D vg^ed (item fu demid; non am tol al) syr^p mg arm (sed non ed. Venet.) Cassiod add in f. παραδιδους (vg *praecipiens custodire*) τας εντολας των (vg syr^p arm add απ. και των) πρεσβυτερων (Rom. corr. *Haec verba a veteribus mss minime praetermittuntur, quamvis Graece absint*).

XVI. 1. κατηντ. δε .. D syr^p mg Cassiod διελθων δε (d om) τα εθνη ταυτα κατηντ. (syr^p διελθοντες - - κατηντησαν) | δε εις c. C(D vide ante)EGH al pler vg syr^p mg al (sah syr και κατηντ.) Chr al .. Ln δε και εις c. AB al^3 cop syr^p | λυστραν c. CDEGH al pler vg al Chr al ..

τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πα-
τρὸς δὲ Ἕλληνος, 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν,
καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς
τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην
ὑπῆρχεν.

4 *Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσ-*
15, 20. 29. *σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέ-*
ρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

5 *Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον*
18, 23. *τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γα-*
λατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 7 ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν

Ln *εις λυ.* c. AB syr$^{p\ txt}$ et^{mg} lo^{ti} al^{8} Thph$^{2.}$ | D *εκει ην* | *γυναικος* c. ABCDE lo^{ti} al pm vg cop syr^{p} al cat Chr Or^{int} Hier (et. Thdrt, sed ipsum *γυν.* om) .. ς (= Gb Sz) add *τινος* c. GH al pl sah syr Thph Oec | *ιουδαιας* (fu al Aug al *viduae*, 25. *ιουδ. χηρας*) .. E om

2. *εν λυστρ.* .. lo^{ti} *ελλυστρ.*

3. *απαντ.* c. ABEGH lo^{ti} al pler Chr Thph Oec .. Ln *παντες* c. CD al^{2} | *τον π. α. οτι ελλ.* c. DEGH al longe pl syr^{utr} Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Gb' Ln *οτι ελλην ο πατηρ αυτου* c. ABC lo^{ti} al mu cat Thph$^{2.}$ (*οτι ο πα. αυτ. ελλ.*)

4. *παρεδιδοσαν* c. ABC(*-δουσαν*)DE lo^{ti} al .. ς *-διδουν* c. GH al pler cat Chr al | *πρεσβυτερων* c. ABCD lo^{ti} al mu Bas Thph$^{2.}$ cat .. ς praem *των* c. EGH al pl Chr al | *ιεροσολυμοις* c. ABCD lo^{ti} al vg Thph$^{2.}$ cat .. ς *ιερουσαλημ* c. EGH al pler Chr al | D versum sic: *διερχομενοι δε τας πολεις εκηρυσσον και παρεδιδοσαν αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον ιν χν, αμα παραδιδοντες και τας εντολας* (** add *των*) *αποστ. και πρεσβ. των εν ιερ.* Similiter syr$^{p\ mg}$ post *τας πολ.* add *κηρύσσοντες μετὰ πάσ. παρρ. τὸν κύρ. ιν χν*

5. D om *τη πιστ.* | E al fere^{10} Chr$^{cdd\ aliq}$ *περιεσσευον*

6. *διελθοντες* c. GH al pl (vg Ps-Ath^{int} *transeuntes vetati* [*vetiti*] *sunt*) Chr Thph$^{1.2.}$ Oec Ps-Ath$^{int\ 2,\ 558.}$ .. Gb' Ln *διηλθον* c. ABCDE lo^{ti} al pm (vv pl) cat Ps-Ath$^{2,\ 10.}$ Epiph Did al | *γαλατικην* c. ABCD lo^{ti} al Caes .. ς praem *την* c. EGH al pler cat Ps-Ath Epiph$^{892.}$ Did al | *τ. αγ. πν.* .. al vv pl (et. vg^{ed} am demid, sed non m fu al) Epiph al *τ. πν. τ. αγ.* | D *μηδενι λαλησαι*, sah *ου λαλ.* | D vg^{ed} m cop al mu Ps-Ath *τ. λογ. του θεου* (non item Ps-Ath$^{int\ 2,\ 558.}$) | Chr in f. add *την φρυγ. κ. την γαλατιαν αφεντες* (mss^{2} *καταλιποντες*) *εις την μεσογαιον εσπευδον*

7. *ελθοντες* (D* *γενομενην*, ** *-νοι*) c. GH al pl Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. Ln add *δε* c. ABCDE lo^{ti} al pm vv pm (syr aeth^{utr} *και ελθ.*) Ps-Ath Epiph Did al | *επειραζ.* (et. Did Epiph al mu) .. D syr *ηθελαν* | *εις* c. ABCD

Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ·
8 *παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα.* 9 *καὶ*
ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνήρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς
παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον
ἡμῖν. 10 *ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς*
τὴν Μακεδονίαν, συνβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος
εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
11 *Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς*
Σαμοθρᾴκην, τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν, 12 *ἐκεῖθέν τε εἰς Φι-*

E lo[ti] al fere[25] cat Epiph Cyr Chr Thph[2.] al .. ς (= Gb Sz) *κατα* c. GH al pm Thph[1.] Oec | *πορευθηναι* c. ABE lo[ti] al mu cat Cyr Ps-Ath Did Thph[2.] .. ς *πορευεσθαι* c. CDGH al pl Chr Thph[1.] Oec | *ιησου* c. ABC**(C* demid *κυριου*)DE lo[ti*] al[7] vg syr[utr] cop aeth[utr] al cat Ps-Ath[2, 10] et[int 2, 558.] Hier Or[int] Vig al, item *του ιυ̅* al mu Cyr al .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pl sah ar[p] sl Chr Thph Oec (Epiph[892] add *το αγι.*)

8. D *διελθοντες* | D[gr] *κατηντησαν* | lo[ti] *τρωαδαν*

9. D[gr] e syr *εν οραματι* | *δια νυκτ.* c. A(** itemq ut vdtr*)BD 40. al cat .. ς (49.) *δια* (C om) *της νυκτ.* c. CEGH lo[ti] al pler Chr al (:: cf ad Lc 5, 5. Act 5, 19. 17, 10.)|*τω π. ωφθη* c. BD**E lo[ti] 40. al vg .. ς (Ln) *ωφθ. τω π.* c. ACD*GH al pler syr[utr] al cat Chr al | D syr sah *ωσει ανηρ* | *τις* h. l. c. ABCDE lo[ti] al aliq vg Thph[2.] cat .. ς post *ανηρ* c. GH al pler syr[utr] al Chr al | *ην* h. l. c. ABCD** lo[ti] al vg cat Thph[2.], al pauc syr[p] (*αν. τις μακ.*) post *μακεδ.* .. ς post *αν. τις* c. GH al pl Chr Thph[1.] Oec .. D*E (vide ante: *εν ορ.*) al aliq cop syr al (Chr[com lib] *και ιδου αν. μακ. εστ.*) om (49.)|D sah syr[p] c.* *εστως κατα προσωπον αυτου* | *παρακαλων* c. DGH al pl cop al Chr[2] Thph Oec .. Ln praem *και* c. ABCE lo[ti] al fere[20] vg al mu cat | D om *αυτον* | *και* .. d fu al cop sah om

10. CH al *ιδεν* | *ως δε* usq *οτι* .. D *διεγερθεις ουν διηγησατο το οραμα ημιν* (hucusque consentit sah) *και ενοησαμεν οτι* | *την* c. ADH al pler Chr[com] Thph[2.] Oec cat .. Ln om c. BCEG lo[ti] al[5] Chr[txt] Thph[1.] |*συνβ.* c. BCE .. ς (Ln 49.) *συμβ.* c. rell ut vdtr | *ο κυρ.* c. DGH al longe pl syr[utr] sah arr Chr Thph[1.] Oec Ir[int] .. Gb′ Ln *ο θεος* c. ABCE lo[ti] al plus[10] vg cop Thph[2.] Hier | *αυτους* (A al mu Thph[1. 2.] *αυτοις*) .. D *τους εν τη μακεδονια*

11. *δε* c. AD (D 137. syr[p mg] *Τη δε επαυριον αχθ.* [D** *αναχθ.*] *απο*) E lo[ti] al vg cop syr[p mg] (syr al *και αναχθ.*) Chr Thph[2.] .. ς (Ln) *ουν* c. BCGH sah syr[p txt] al cat Thph[1.] Oec | *της* c. GH al longe pl Thdrt Thph[1. 2.] Oec .. Gb[0] Ln om c. ABCDE lo[ti] al[6] Chr cat | *τη τε* c. H al longe pl vg syr aeth arr Chr Thph[1. 2.] Oec, item D *και τη* .. Ln *τη δε* c. AB (*δ'*) CEG lo[ti] al[5] cop sah syr[p] cat | D *επιουση ημερα* | AD** *νεαν πολιν*

12. *εκ. τε* c. H al longe pl Chr Thph[1.] Oec (item *et inde* vg syr cop aeth[utr] arr) .. Ln *κακειθεν* c. ABCDE lo[ti] al plus[10] cat Thph[2.] .. G al

λίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κο-
λώνεια. ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.
13 *τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ*
ποταμὸν οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν
ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. 14 *καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορ-*
φυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύ-
ριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ
Παύλου. 15 *ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν*
λέγουσα Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκόν μου μείνατε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 *Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην*
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολ-

---

sah syr[p] *εκ. δε* | *πρωτη* .. D syr ar[e] *κεφαλη* | *της* (B om) *μεριδος* .. E[gr] sl *μερις* .. Gb[0] c. D al[5] syr[utr] aeth[utr] ar[e] Chr | *της* sec c. BDGH al longe pl Chr Thph Oec .. Gb[00] Ln om c. ACE lo[ti] al fere[10] cat | *κολωνεια* c. BH lo[ti] (**κωλ.*) al pl Chr Thph[1.] cat .. ς *κολώνια*, Ln *κολωνία* c. A(*κωλωνια*)CDE(*κωλονια*)G al pm Thph[2.] Oec | D[gr] *ημιην* | *αυτη τη* (Gb') c. D**GH al plus[30] sl (al) Chr Thph[1.2.] Oec; item al mu *τη αυτη*, *αυτη*, *αυτη δε* .. ς Ln *ταυτη τη* c. ABCD*E lo[ti] al mu vg al cat

13. *τε* .. D al e vg cop sah syr[p] Chr Thph[1.2.] (non Oec) *δε* | *πυλης* (Gb'') c. ABCD lo[ti] al[4] vg cop sah (item syr ar[e] aeth[pp] *πυλ. της πολ.*) auct[vocat] .. ς *πολεως* c. EGH al pler syr[p] aeth[ro] al Chr al | D al[8] Thph[1.] *τον ποταμ.* | *ενομιζετο προσευχη ειν.* c. (A* vdtr) EGH al pler cat et Amm[cat] Chr Thph[1.2.] Oec, item D Epiph *εδοκει* etc (*videbatur* vg d e syr[p], *conspiciebatur* syr, *erat* ar[e] aeth[pp]) .. A**(B)C lo[ti] (om *οὗ*) 13. 40. aeth[ro] cop (*ubi cogitavimus quod orationes ibi fierent;* sah *in locum ubi precabamur*) arm (*ubi putabant* etc) *ενομιζομεν* (C –*ζαμεν*) *προσευχην* (B –*χη*) *ειν.* (al[3] *ενομιζετο προσευχην ειν.*) : ita Ln | *συνελθουσαις* (D -*εληλυθυιαις*) .. CE aeth[ro] add *ημιν*

14. D *της πολεως* | *ηκουεν* (E praem *ητις*) .. Gb' *ηκουσεν* c. D*[gr]G al pm vg Chr Thph[2.] Oec auct[vocat] | *ο κυρ.* .. E[gr] *ο θεος* | BD om *του* :: cf ad 13, 45. | aeth[utr] om *προσεχ.* usq *παυλου*

15. *και* (D al aeth[utr] al add *πας*) *ο οικος* .. praem *αυτη* E al fere[15] fu demid al sah syr[utr] al Chr cat | *τω κυριω* .. D[gr] *τ. θεω* .. 11. 19. 24. 78.* 99. 126. om (et. ante *πιστην* et post *ειναι* ponitur) | *μεινατε* c. CGH al ut vdtr fere omn Chr Thph[1.2.] Oec cat .. Ln *μενετε* c. ABDE lo[ti] 13.

16. *την* (Gb† Sz) c. ABCE lo[ti] al[8] Or Thph[2.] cat .. ς om c. DGH al longe pl Chr al | *πυθωνα* c. ABC* (D* ap Wtst) lo[ti] al vg (et. am fu demid) Or (Cyr[hr 278.] *τοῦ Πύθωνος ἐν ὀνόμ. χυ τὴν ἀπελασίαν*, Isid[2, 85.] *τὸν Πύθωνα*, Did[cat] *περὶ τοῦ καλουμένου Πύθωνος μαντικοῦ πνεύμ.*) Amb .. ς -*νος* c. DEGH tol al (vv pler *spir. divinationis*, cop *sp. divinans*) cat et Amm[cat] Chr Eust al Lcif | *υπαντ.* c. BCE lo[ti]

λὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακο-
λουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραξεν λέγουσα Οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. δια-
πονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν Παρ-
αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆς· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν
ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν
εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγα-
γόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσ-
σουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλ- 17, 6. 21, 21.
λουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις
οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ 2 Co 11, 25.

---

al mu Or cat (:: nec υπαντ. nec απαντ. inprimis fluct solet; tamen cf Lc 14, 31 et Io 4, 51. ubi pl απ. pro υπ. substituere) .. ς Ln απαντ. c. ADGH al pl Eust Chr al | C παρειχετο, Eust παρεσχεν | D* d δια τουτου μαντευομενη

17. κατακολουθησασα c. ACEGH al fere omn (lo^{ti} παρακολ.) Or Chr Eust al (d *persecuta est - et* [και et. D*] *clamabat*) .. BD^{gr} 180. cat κατακολουθουσα | B Or om τω | ημιν .. G al plus^{15} τω σιλα, al pauc τω σιλ. και ημ. | D* (item d*) Lcif om ανθρωπ. | D ευαγγελιζοντε (* -τες) pro καταγγ. | υμιν c. BDE^{gr} lo^{ti} al pl vg syr^{utr} aeth^{pp} arr Thdrt^{3} (ed. rom. ^{1}ημ.) cat .. ς (item Gb Sz, non ς^{e}) Ln ημιν c. AC**(*non liquet) GH al pl e cop sah aeth^{ro} sl Or Chr Eust Thph Oec Lcif

18. δε .. H sah om (syr και τουτο) | ὁ c. CDEGH al ut vdtr omn cat Chr al .. AB om (Ln$^{ed. min.}$) | D sic : επιστρεψ. δε ο παυλ. τω πνευμ. και διαπον. | C παραγγελω (item lo^{ti} -έλω), item v. 21. H lo^{ti} al καταγγέλουσιν | ονοματι c. ABCE lo^{ti} al Eust Ps-Ath$^{2, 504.}$ Thdrt Chr cat .. ς praem τω c. DGH al pler Thph Oec | D ινα εξελθης | εξηλθ. αυτ. τ. ωρ. .. D aeth^{ro} ευθεως εξηλθ.

19. ιδοντ. δε (B syr aeth^{utr} και ιδ., Eust θεασαμενοι ουν, A* d om δε : ita Ln$^{ed. min.}$) usq εργ. αυτων (Lcif - - *quia exiit spes reditus eorum*) .. D ως δε (d om) ειδαν οι κυρ. της πεδισκης οτι απεστερησθαι της εργ. αυτ. ης (d *quoniam spes et reditus eorum quam*) ειχαν δι αυτης | σιλαν c. CD 2. 42. 47. 57. 78. 80. (al ut vdtr) .. ς (Ln) praem τον c. ABEGH al longe pl cat Eust Chr al | ειλκ. (C ηλκ.) .. E εσυραν

20. ειπαν c. ABEH lo^{ti} .. ς -πον c. CDG al fere omn

21. D* (item d) 15.* τα εθνη (D** εθη omisso τα, G ηθη, tol Lcif *sectam*), et D pergit α ο. εξ. ημας παραδεξασθαι ουτε π. ρω. υπαρχουσιν (e *constitutis* pro ουσιν)

22. και συν. ο οχλ. (26. syr^{utr} al Lcif add πολυς) κ. αυτ. και οι .. D και πολυς οχλ. συνεπεστησαν κατ α. κραζοντες· τοτε οι

περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 *πολλάς τε*
ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ
δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 *ὅς παραγγελίαν τοιαύτην*
εἰληφὼς ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας
ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 *κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦ-*
λος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐ-
τῶν οἱ δέσμιοι. 26 *ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευ-*
θῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνεῴχθησάν τε παραχρῆμα
αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 *ἔξυπνος δὲ γε-*
νόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλα-
κῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκ-
πεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 *ἐφώνησεν δὲ μεγάλῃ φωνῇ ὁ Παῦ-*
λος λέγων Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐν-
θάδε. 29 *αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος*

---

22. *περιρηξ.* c. ABCDEGH loti .. ς *περιρρηξ.* c. min pler

23. *τε* .. B loti 40. e cop *δε* | E *δεσμωφυλ.* (non item v. 27.) | D *τηρεισθαι*

24. *ος* .. D *ο δε* | *ειληφως* c. GH al longe pl Chr Thph[1.2.] Oec (:: similiter in evgl Luc perf. toties invitis antiquiss pler tenendum erat, cf 7, 24 sqq) .. Gb″ Ln *λαβων* c. ABCDE loti al[10] cat; 37. *λαμβανων* | *εβαλεν* .. A al *ελαβεν* | *ησφ. αυτων* c. ABC* loti al .. ς *αυτ. ησφ.* c. C**DEGH al pler Chr al | D *εν τω ξυλω*

25. D* *κατα δε μεσον της νυκτος* | D *ο παυλ.* | C *ο σιλ.* | C Or *και οι δεσμ.*

26. *ηνεωχθ.* c. BCD al Thph[2.] cat, item AE loti al Or *ηνοιχθ.* .. ς *ανεωχθ.* c. GH al pler Chr al | *τε* c. CGH al longe pl vg al mu Chr al .. ABDE loti al[15] fere cop sah syrp cat Thph[2.] *δε* (Ln 49.) | B Lcif Cassiod om *παραχρ.* | *ανεθη* (al[10] *ανειθη*) .. D* *ανελυθη* (d *relaxata sunt*), item al pauc *ανελυθησαν, διελυθησαν, ελυθη, ανεωχθη*

27. D syr aeth arp *και εξυπν. γεν.* | C vg (non am fu demid) Chr[1] (sed non ad h. l.) *τ. θυρ. ανεωγμ.* | Dgr* *και σπασ.* | *μαχαιρ.* c. AEGH loti** al fere omn cat Chr al .. Ln *την μαχαιρ.* c. BCD loti* (:: cf Mc 14, 47. ubi nonnisi D al pauc om *την*) | *ημελλ.* c. ABCEG loti al .. ς *εμελλ.* c. DH al pler cat Chr al (Thph[2.] *ηθελεν*) | C* al *ανελειν* | A *εκπεφυγεναι*

28. *μεγ. φων.* c. AB al d am al cop sah (et. Lned. min.) .. ς (49.) *φω. μεγ.* (:: ut scribi solet lectione non fluct) c. CDgrEGH al pler vged etmss mu syrutr al cat Chr al Lcif. Praeterea B al vg cop sah al cat ante *λεγων* pon | BC al Thph[1.] om *ὁ* | *πραξης* .. E *ποιησης* | loti *σεαυτον* | Dgr *τι κακον*

29. D *φωτα δε ετησας* | *γενομενος* .. C*Dgr al[3] Chraliq *υπαρχων* | D* d vg al mu (syrp c. ob.) Lcif *προσεπ. προς τους ποδας* | *σιλα* c. BC*D .. ς praem *τω* c. AC**EGH loti al ut vdtr omn cat Chr al

προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ Σιλᾷ, 30 *καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω*
ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 *οἱ δὲ εἶπαν Πίστευ-* Jo 3, 16. etc
σον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 *καὶ*
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. 33 *καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς*
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάν-
τες παραχρῆμα, 34 *ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν*
τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιᾶτο πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. 35 *Ἡμέ-*
ρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγον-
τες Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. 36 *ἀπήγγειλεν δὲ ὁ*
δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν

---

30. lo^{ti} al aliq *προσαγαγ.* | D *κ. προηγαγεν αυτ. εξω*, et D syr^{p} c.* add *τους* (syr^{p} *και τους*) *λοιπους ασφαλισαμενος και* (D^{gr**} syr^{p} om, d *custodiv. et;* syr^{p} add vero *appropinquavit et* | *εφη* (180. al cat *ειπε*) .. D *ειπεν αυτοις*, item cop sah al

31. *ειπαν* c. ABC(vdtr)DE lo^{ti} .. ς *-πον* c. GH al pler cat | *επι* .. E al *εις* | *ιησουν* c. AB lo^{ti} al^{4} vg cop Oec (sed diff mss) Lcif .. ς add *χριστον* c. CDEGH al pler vv pl cat Thdrt Chr al | E *σωθησι* | E al mu vv mu *πας ο οικ.*

32. *του* (D om) *κυριου* .. B *τ. θεου* | *συν* (Gb″) c. ABCD lo^{ti} (*συμ*) al mu vg cat Lcif .. ς *και* c. EGH al pl syr^{utr} al Chr al

33. D* d *ελυσεν* | D *αυτ. εβαπτ.* | *οι* (A add *οικιοι*, item al *υιοι*, Thph^{2}· *μετ*) *αυτου παντ.* (B *απ.*) .. 40. *ο οικος αυτου απαντες*

34. D^{gr*} *και αναγαγ. τε* .. C al^{6} cop syr^{p} cat *αν. δε* | *οικον* c. BC lo^{ti} 40. al mu cat Lcif .. ς (Ln$^{ed. min.}$) add *αυτου* c. ADEGH al longe pl vv ut vdtr omn Chr al | D* d *και παρεθ.* | *ηγαλλιατο* (Gb″) c. C*(vdtr)D al fere^{35} e syr sah Chr Oec Thph^{1}· Lcif (*epulabantur*) .. ς (Ln) *ηγαλλιασατο* c. ABC**E^{gr}GH lo^{ti} al pm vg cop syr^{p} al Thph^{2}· cat | *πανοικει* c. AC 13. 180. (aliisq ut vdtr, nec Wtst nec Gb attend.), 17.^{lect} *πανοικοι* .. ς (Ln 49.) *πανοικι* c. B(e sil.)GH al pler (:: ut cdd antiquiss. his in rebus sequi cautum duximus, ita hoc quoque loco recipiendum est *-ει*. In LXX similiter fluct lectio; sed A cum plerisq Exod 1, 1. *πανοικια*, item 3 Macc. 3, 25.) .. E om (sah post *θεω* pon) .. D *συν τω οικω αυτου* | D *πεπ. επι τον θεον*

35. *γεν.* (E *γεναμενης*) *απ. οι στρ. τους* .. D syr$^{p\ mg}$ *γεν. συνηλθον οι σστρατηγοι* (sic D) *επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστειλαν τους* | D 68. syr ar^{e} *λεγοντας* | D 137. syr$^{p\ mg}$ add in f. *ους εχθες παρελαβες*

36. D syr ar^{e} *και εισελθων* (syr ar^{e} *ακουσας*) *ο δεσμοφ. απηγγ.* | *δε* .. E^{gr} sah aeth^{utr} *τε* | *τουτους* c. AEGH lo^{ti} al pler d vg al pler cat Chr (sed vide post) al .. Ln om c. BCD^{gr} al^{5} Chr^{cdd2} (et cd^{1} *τον λογ. προς αυτους*) (aeth^{ro} om *τ. λογ. τουτ.*) | *απεσταλκαν* c. AB .. C lo^{ti} *απεστειλαν* .. ς *απεσταλκασιν* c. DEGH al pler cat Chr al

Jac 2, 16. οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν
εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς Δείραντες ἡμᾶς δημο-
σίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς
φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόν-
τες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς
οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι
Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγα-
γόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. 40 ἐξελθόντες δὲ ἐκ
16, 14. τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελ-
φοὺς παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

XVII.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς
Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ

---

36. D om *εν ειρ.*

37. *εφη* .. lo[ti] om | E om *πρ. αυτους* | *Δειραντες* .. D (item sah syr al, sed om *ακατακρ.*) praem *αναιτειους* | *εβαλαν* c. BD .. ς *-λον* c. AEGH al ut vdtr omn | G Thph[2]. *αλλ* | E *αυτ. ημας* (om H al fere[30] sl[ant] Oec) *ελθοντ.*

38. *απηγγ.* (Gb') c. ABDE lo[ti] al plus[20] Chr[com] Thph[2]. cat .. ς *αvηγγ.* c. GH al pl Chr[txt] al | *δε* .. E[gr] syr aeth[utr] al *τε* .. cop sah syr[p] om | E 69. 96. *οι ραβδ. τοις στρατ.* | *ταυτα* .. D syr ar[e] add *τα ρηθεντα προς τους στρατηγους* (syr ar[e] *πρ. αυτους*) | *εφοβ. δε* c. AB(D) lo[ti] 40. 69. al mu cop cat .. ς *και εφοβ.* c. EGH al pl vg al pm Chr al | *εφοβ.* usq *εισι* .. D *οι δε ακουσαντες οτι ρω. εισ. εφοβηθ.*

39. *κ. ελθοντες* .. D *και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εις την φυλακην* (*εις τ. φυ.* et. 137. syr[p] c.*) | *παρεκ. αυτ. κ. εξ. ηρ.* (A Thph[2]. *ηρωτουν*, E *-τησαν*, 137. syr [sed habet *εξελθ. και απελθ.*] aeth ar[e] om *κ. εξ. ηρ.*) *απελθ.* (c. AB lo[ti] al fere[15] cat; ς *εξελθ.* c. EGH al longe pl Chr al) *απο* (c. AB lo[ti] al mu cat; E *εκ*, vg *de urbe* [sed am al *urbem*]; ς om c. GH al pl Chr al) *τ. πολεως* .. D 137. syr[p] c.* *παρεκ. αυτ. εξελθειν ειποντες Ηγνοησαμεν τα καθ υμας, οτι εσται ανδρες δικαιοι· και εξαγαγοντες παρεκαλεσαν αυτους λεγοντες* (137. syr[p] om *και εξαγ.* usq *λεγοντ.*) *Εκ* (137. *και εκ*) *της πολεως ταυτης εξελθατε* (137. *-θετε*) *μηποτε παλιν συνστραφωσιν ημειν επικραζοντες* (137. *μηπως επιστρ. παλ. οι επικραξαντες*) *καθ υμων*

40. *εκ* (B al[5] Thph[2]. *απο*) .. al pauc om | D e *ηλθον* | *προς* c. ABDEGH lo[ti] al plus[50] cat Chr Thph .. ς (= Gb Sz) *εις* c. min ut vdtr pauc Oec | *ιδοντ. τ. αδ. παρ. αυτ.* c. EGH al longe pler vg syr[utr] sah aeth[utr] al cat Chr al .. Ln *ιδοντ. παρεκ. τ. αδελφ.* c. AB lo[ti] 13. 40. cop .. D Cassiod *ιδ. τ. αδ. διηγησαντο οσα εποιησεν κυριος αυτοις παρακαλεσαντες* (D** *παρακ-* vel potius *παρεκαλεσαν τε*) *αυτους* | D *εξηλθαν*

εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμε- Lc 24, 26 s.
νος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι 9, 22.
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καί
τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ
τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε
τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπει-
θοῦντες τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες

XVII. 1. E διελθοντες | απολλωνιαν c. (D)GH al pler Chr Thph[1.txt] Oec .. Ln praem την c. ABE (την απολλων. κ. την αμφιπ.) lo[ti] al[6] Thph[1.com] Thph[2.] cat | και απολλ. ηλθον .. D και (D[gr**] om) κατηλθον (D[gr**] add και) εις απολλωνιδα (d -niam) κακειθεν | B 104. ε. την θεσσαλ. | ἡ c. EGH al longe pl Chr Oec Thph .. Ln om c. ABD lo[ti] al[4] cat

2. D* d aeth[utr] arp και κατα το | D e vg al mu ο παυλος | lo[ti] εισηλθον | D om και | διελεγετο c. GH al longe pl e vg Chr[4] Thph Oec .. Ln διελεξατο c. AB lo[ti] 13. 103., Gb' διελεχθη c. DEg[r] al[6] (item al[2] διηλεχθη) Chr[1] cat | απο (D εκ) τ. γρ. cum διελεγ. conjg G al ut vdtr pler cop item ut vdtr al pler Chr[com] Thph[1.com]

3. D om τον | ο χ̅ς̅ (B add ὁ) ι̅ς̅ c. BGH al longe pl Oec Thph[1.2.], et Ln χ̅ς̅ ι̅ς̅ c. AD lo[ti] al[2] Chr[1], item *Chr. Ies.* am demid tol al syr[p] sah .. E al aliq vg[ed] et[mss] aliq cop syr aeth[utr] al Chr[1] cat ι̅ς̅ ο χ̅ς̅ vel (ut 137. al) ο ι̅ς̅ χ̅ς̅ et (ut pauc) ι̅ς̅ χ̅ς̅ | lo[ti] καταγγέλω ut solet

4. επεισθησαν .. E 40. 137. al (vg al *crediderunt*) επιστευσαν, 4. εβαπτισθ. | B om τω sec | D post τω σιλαια (sic) add τη διδαχη πολλοι et om τε (H δε) | ελληνων .. 15. 27. 29. 36. 180. Thph[1.] om .. Ln praem και c. AD lo[ti] 13. 40. vg cop | πλ. πολυ c. ABDE lo[ti] al plus[10] vg cop sah syr[p] al cat Chr[1] Thph[2.] .. ς πολ. πλ. c. GH al pl Chr[1] Thph[1.] Oec | γυν. τε .. D e vg al mu και γυναικ. (vg e etc perg *nobiles, principales*) | B* ουχ ολιγ.

5. προσλαβ. δε οι ι. οι (1. Thph[1.] om) απειθ. (38. Chr[com] οι απειθ. ιουδ.) c. GH al fere[55] arp sl[ms] Chr[com] Thph[1.] (sic et. Sz) .. eadem Gb omissis οι απειθ. c. 142. (προσλ. δε omissis rell 2. ap Mill et Beng ex errore notatum vdtr) .. ς (= Gb Sz) ζηλωσαντες δε οι απειθ. (68. Thph[2.] απειθησαντες, item E post πονηρους, 137. οι απειθουντ. post κ. προσλ.) ιουδ. και προσλαβ. (31. om κ. πρ.) c. (E) al non ita mu Chr[txt] (Thph[2.]) Oec .. AB lo[ti] al[12] vg cop sah syr[utr] al (aeth[ro] om οι ιουδ.) cat ζηλωσαντες δε οι (cat om) ιουδαιοι και προσλαβ. (ita Ln) .. D οι δε απειθ. ιουδ. συνστρεψαντες (:: aptissimum erat ad significandam totam rem ζηλῶσαι verbum: hinc ζηλωσαντες omnibus rell praepositum est vel servato vel, quippe quo facile supersedendum videretur, omisso απειθουντες.) | ανδρ. τιν. c. ABE lo[ti] al[5] ac plur vg sah (al mu om τιν.) Thph[2.] (Chr[com] om ανδρ.) .. ς τιν. ανδρ. c. (D ante των αγ. pon) GH al pler Chr[txt] al | D om και οχλοπ.

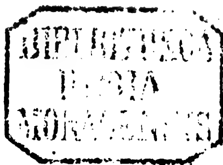

ἐθορύβουν τὴν πόλιν, ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐ-
τοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 *μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον τὸν*
Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 *οὓς*
ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων
Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι Ἰησοῦν.
Lc 23, 2. 8 *ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα,*
9 *καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέ-*
λυσαν αὐτούς.

10 *Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦ-*
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συν-
αγωγὴν ἀπῄεσαν τῶν Ἰουδαίων· 11 *οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι*

---

5. D *εθορυβουσαν* | *επιστ. τε* (*δε* sah) c. GH al longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *και επιστ.* c. ABDE lo^{ti} al mu Thph$^{2.}$ cat | ADE al mu Thph$^{2.}$ cat *ιασωνος*, item (sed non A) vv. 6. 9. | *αγαγειν* c. H al al longe pl Chr Thph Oec .. Ln *προαγαγ.* c. AB lo^{ti} al fere^{10} cat Chr$^{edd\,2}$, item *producere* vg d e syr^{p}, item E^{gr} al *προσαγαγ.*, G al *αναγαγ.*, D^{gr} 104. cop sah aeth^{pp} *εξαγαγ.*

6. *εσυρον* c. ABGH lo^{ti} al pler (vg *trahebant*) cat Thph$^{1.2.}$ Oec .. DE al^{5} Chr *εσυραν* (*traxerunt* d e, item al mu) : ita 49. (:: cf ad 14, 19. ubi ita similes testes) | *τον* c. EGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln om c. ABD lo^{ti} 137. | DE al Thph$^{2.}$ cat *ιασωνα* (D* *ισωναν*), cf ad v. 5. | *τινας* .. E Bed^{gr} add *αλλους* | A 2.^{lect} *βοωντας* .. D *βοωντ. και λεγοντες* | *ουτοι* .. D* d (item tol al) add *εισιν*

7. *πρασσουσιν* (A *-σι*) c. AB(e Wo. Ceph.)DEGH lo^{ti} al ut vdtr pl Chr Oec Thph$^{1.}$ .. ς *πρατт.* c. min ut vdtr non ita mu Thph$^{2.}$ | *λεγ. ετ. ειν.* c. DGH al longe pl Chr^{com} Thph$^{1.}$ Oec, item E *λε. ει. ετ.* .. Ln *ετ. λεγ. ειν.* c. A lo^{ti} al vg syr^{p} cat Chr^{txt}, item B *ετ. ειν. λεγ.* (al pauc om *ειν.*)

8. *τ. οχλ.* .. E *την πολιν* | D *και εταραξεν* (d *-ξαν*) *τους πολ. και τον οχλ. ακουσαντες* (** *-τα*) *ταυτ.*

9. DE al cat Thph$^{2.}$ *ιασωνος* ut vv. 5. 6.

10. *ευθ. δια* (c. BD 13. 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. al ut vdtr cat Petr^{alex} Thph$^{2.}$; ς 49. add *της* c. EGH al pl Chr Thph$^{1.}$ Oec : cf ad 16, 9.) *νυκτος* .. A om, lo^{ti} om *δι. νυκτ.* | D al aliq om *τε* | *βεροιαν* c. ABDEGH lo^{ti} vv ut vdtr omn Chr Thph$^{2.}$ .. al mu Oec^{ed} Thph$^{1.}$ cat *βερροιαν* | *απη.* (E vg al mu *εισηεσ.*) *των ιουδ.* c. EGH al pl (vv pl *απ. εις τ. συ. τ. ιουδ.*) Chr Oec Thph$^{1.}$ .. ς (Ln) *τ. ιουδ. απη.* c. ABD al pm vg Thph$^{2.}$

11. D^{gr} *ευγενεις* | D *εν τη θεσσ.* | *λογον* .. E add *του θεου* | *με. πασ. προθυμ.* .. E^{gr} *μετ. παρρησιας* | *το* c. BGH al pl Chr^{2} (^{1}ex cdd^{3} om) Thph$^{1.2.}$ (Thph$^{1.}$ et.^{com}) Oec .. Ln om c. ADE lo^{ti} al mu cat | D*E al

τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προ-
θυμίας, τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί-
δων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
οντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν
οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινέν τε ὅ τε
Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον
ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ 18, 5.
Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξῄεσαν.
16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου,
παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον

---

fere[15] Thph[1.] Oec εχει, 3. εχοιεν | ουτως (E al -τω) .. 137. syrp c.* add καθως παυλος απαγγελλει (syrp απηγγελλεν)

12. Dgr τινες μεν ουν αυτων | E Thph[1.] om ουν | επιστ. .. D 137. add τινες δε ηπιστησαν | ελληνιδων usq ολιγοι .. D* d ελληνων (Dgr** ελληνιδων) και των ευσχ. ανδρες και γυναικες ικανοι επιστευσαν

13. DE 105. om της | De βερροια cf ad v. 10. | οτι και - - ηλθον .. D οτι (** add ο) λογ. (** add του) θεου κατηγγ. (et. Cassiod om υπ. τ. παυλ.) εις βεροιαν και (** om) επιστευσαν και ηλθον εις αυτην (** om ε. α.) | σαλευοντες c. EGH al ut vdtr pl aethutr arp sl Chr Thph Oec Cassiod .. Ln add και ταρασσοντες (Dgr τασσοντ.) c. ABD loti al fere[25] vv pl cat | H vv aliq τον οχλον | D syr are add in f. ου διελιμπανον

14. ευθ. δε τοτε (40. 137. sah syrp al om) τον (al cat τον τε sine τοτε .. D syr are τον μεν ουν (sed d *statimquae*, vg *statimq. tunc*) | D οι αδ. εξαπ. απελθειν | ως c. GH al pl cat Chr Thph Oec .. Ln εως c. ABE loti al[7] (vg *usq. ad*) .. D (d *ad mare versus*) al[6] vv mu om | υπεμεινεν c. AD 27. 40. (επεμ.) 137. syr sah .. B loti al υπεμειναν, E απεμιναν, al Thdrt Thph[2.] επεμειναν, item vg (*remanserunt*) etc .. ς υπεμενον c. GH al pl cat Chr Oec Thph[1.] | τε c. ABE loti al mu syrp aethutr arp Thph[2.] cat .. ς Ln δε c. DGH al pl vg cop sah al Chr Thdrt al | ο τε .. D al om τε | εκει .. H ante ο τε σιλ. pon

15. καθιστανοντ. c. AB loti (αποκαθ.) al (D* κατασταναντες) .. ς καθιστωντ. c. D**EGH al pl cat Chr al (al aliq cat αποκαθ.) | ηγαγον c. ABD loti al mu fu tol al Thph[2.] .. ς (Gb[00]) add αυτον c. EGH al pl vv pl cat Chr al | E εως των αθ. | και λαβ. .. D παρηλθεν δε την θεσσαλιαν· εκωλυθη γαρ εις αυτους κηρυξαι τον λογον· λαβ. δε | εντολην (Egr syr are επιστολην) .. D add παρα παυλου, E vv mu απ αυτου | B loti al[3] cat τον τιμοθ. | D οπως εν ταχει | G al Thph[2.] εξιεσαν

16. αυτους .. D* 96. syr are αυτου | D* παρωξυνε το πν. | θεωρουντος (Gb′) c. ABE loti al plus[20] cat Chr[1] Thdrt Euthal Thph[2.] .. ς -ρουντι c. DGH al pl Chr[2] (ad h. l.) Thph[1.] Oec

οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰου-
δαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων
καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον Τί ἂν
θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ Ξένων δαιμονίων δοκεῖ
καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.
19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες
Mc 1, 27. Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;
20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα
2, 12. οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ
οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ
ἀκούειν καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου

---

17. D 137. sah (cop) syr$^{p\ mg}$ *και τοις εν τη* | D* *παρατυχοντας*

18. *και* pr c. ABDGH lo^{ti} al plus^{35} syr ar^{e} Chr .. ς (= Gb† Sz?) om c. E al pm vv pm Thph Oec | ADE lo^{ti} *επικουριων* | *στοικ.* (c. AB ?DEGH al ut vdtr pl cop sah Thph$^{2.}$ cat; ς *στωικ.* c. [B ?] lo^{ti} al pm Chr al) c. ABE lo^{ti} 13. 40. 68. 69. 180. al aliq cat .. ς praem *των* c. DGH al pl Chr al | D^{gr*}G al mu Chr Thph$^{1.}$ Oec cat *συνεβαλον* | *θελοι* (Cyr^{cat} *εθ.*) .. D* al Thph$^{2.}$ *θελη*, 40. al Thdrt *θελει* | A**E al *καταγγελλευς* | *ευηγγελιζετο* c. BG al plus^{30} sah syr^{p} arm sl$^{5.8.}$ Chr .. ς praem *αυτοις* c. min non ita mu cat Oec, item Ln add c. AEH lo^{ti} al fere^{30} vg al Thph Oec .. al^{6} syr ar^{e} cop aeth^{pp} *αυτου ευηγγ. αυτοις*, item 68. omisso *αυτοις* (sah *τ. αναστ. των νεκρων*) .. D om (Gb^{0}) *οτι τον* usq *ευηγγελ.*

19. *επιλ. τε* (B lo^{ti} al cop sah cat *δε*) *α. ε. τ. αρειων* (ADE al cop sah *αριον*, G *αγριον*) *παγ.* (d e *Arium pagum*, am al *Ariopagum*, vg *Areopag.*) *ηγαγον* (A *ηγον*, e *trahebant*) *λεγοντες* .. D 137. syr^{p} (sed usq *τινας* c.*) *μετα δε ημερας τινας επιλαβ. αυτου ηγαγ. αυτον επι τον* (D* om, item 137.?) *αρ. παγ. πυνθανομενοι και λεγ.* | *αυτη η* .. Ln om *η* c. BD | D* teste Wtst *απο σου* | *λαλουμενη* .. E *λεγομενη*, D^{gr} (sah syr ar^{e} al) *καταγγελλομενη*

20. *εισφερεις* (D *φερεις*, syr ar^{e} *σπειρεις*) .. DE vv mu vel praem (D) vel add (E) *ρηματα* | lo^{ti} *βουλωμεθα* | *τι αν θελοι* (al Thph$^{2.}$ *-λη*) c. DEGH al longe pl vg (*quidnam velint haec esse*) Chr Thph Oec .. Ln *τινα θελει* c. AB lo^{ti} al fere^{8} (69. *τινα θελοι*) sah (*quae haec sint*) al mu cat | E om *ταυτα* (cat post *ειν.*, 137. ante *θελ.*)

21. *επιδημουντ.* .. D^{gr} sah add *εις αυτους* | *ηυκαιρ.* c. ABDE lo^{ti} 40. al aliq Thph$^{2.}$ Oec .. ς *ευκαιρ.* c. GH al longe pl cat Bas Chr Thph$^{1.}$ | *η* sec c. ABD al aliq vg sah syr^{p} .. ς *και* c. EGH lo^{ti} al pler vv mu cat Bas Chr al | *ακουειν* c. DEGH al ut vdtr omn Bas Chr Thph Oec .. Ln add *τι* c. AB (item vg al omisso *τι* altero)

22. Ln om *ὁ* c. AB Thph$^{1.}$ | AE *εμμεσω* (non DGH lo^{ti} al certe pler; nec magis ullo loco ut vdtr [de aliquot enim locis certus sum] B: quam

πάγου ἔφη Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέ-
ρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σε-
βάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο Ἀγνώστῳ θεῷ.
ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς 14, 15.
ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ
γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ
ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς
διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ
ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου
τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐ- *Es 55, 6.

---

ipsam ob caussam nusquam edendum duxi) | ADE αγιου | εφη .. E al cat ειπεν

23. αναθεωρων .. D* διιστορων (d *perspiciens*), Clem[1] ιστορων | E ηὗρον | επεγεγρ. (Clem[1] αναγεγρ., Or εγεγρ., et aliter) .. D ην (*η) γεγραμμενον | ο et τουτο c. A*BD lo[ti] (ὃ et τοῦτον) vg Or Hier .. ς ον et τουτον c. A**EGH al fere omn vv pler Clem Ps-Ath[2, 391.] Chr Cosm Thph Oec cat Aug | ευσεβειτε .. G σέβητε

24. E[gr] και παντ. και τα | υπαρχ. κυρ. c. ABE lo[ti] 13. 31. 40. 68. 69. 133. 180. 12.[lect] al vg (*cum sit dominus*) m (*cum sit caeli et te. dom.*) Clem[1] Thdrt[1] Thph[2.] cat .. ς κυρ. υπαρχ. c. DGH al longe pl Clem[1] Chr al Ir[int]

25. ανθρωπινων (Gb') c. ABD lo[ti] al fere[15] vg cat Clem[2] Thdrt[1] Ir[int] .. ς ανθρωπων c. EGH al pl vv pl Chr Thdrt[1] Cosm al | προσδ. .. 25. d e Thdrt[2] (sed[1] in uno tantum cd) Ir[int] praem ως | τινος .. D* ('* supplet τι αυτος) al pauc om | αυτος (H al Chr[1] om) διδους (H al Clem[1] Chr[1] δους) .. D οτι (** om) ουτος ο δους (** ουτ. διδ.) | και τα (E lo[ti] om τα) c. ADE lo[ti] al ut vdtr pl vg syr[p] arm aeth[utr] (aeth[utr] al και τα πα. c. seqq conjg omisso τε sq) sl[rec] Clem[2] Chr Thdrt[1] Cosm Thph[1.] cat (Ir[int] *et omnia fecerit;* [26]*qui fecit*) .. ς (non ς[e] Gb Sz) κατα c. BGH al longe pl (40. και κατα) ar[p] sl[ant] (sah *unicuique*, item fere cop) Thdrt[1] Thph[2.] Oec .. 13. syr ar[e] om και τα παντ.

26. τε (31. δε) .. om DE syr[p] al (vide ante) | αιματος c. DEGH al ut vdtr longe pl Bed[gr] syr[utr] arr sl cat Thdrt[2] Chr[saepe] Cosm Thph Oec Ir[int] .. Gb[0] Ln om c. AB lo[ti] al[6] vg cop sah aeth[utr] (aeth[ro] om εξ ενος) Clem Bed | εθνος (et. Thdrt Chr Cosm Thph[1.]) .. 69. 96. 137. al aliq vg syr[p mg] sl[s.mg] Clem Thph[2.] Ir[int] γενος | D[gr] ανθρωπου | παντος προσωπου c. ABD lo[ti] al[7] Clem cat .. ς παν (al[3] om) το (E Thdrt[1] om) προσωπον c. EGH al pl Chr Thdrt Cosm al | προστετ. c. ABD**EGH lo[ti] al plus[60] vv fere omn Clem Ammon Chr Cosm Thph Oec cat .. ς (Gb') προτεταγμ. c. D* al sl[ed] (Ir[int] *praefiniens*) .. al[3] τεταγμ. (Ln πρὸς τεταγμένους) | D[gr*] Ir[int] κατα οροθεσιαν

27. ζητειν .. D[gr] praem μαλιστα, 96. αυτον | τ. θεον c. ABGH lo[ti] al[fo] ac plur vg syr[utr] cop sah al cat Chr Thph[2.] Oec Hil Amb .. D Ir[int]

τὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
χοντα. 28 *ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί*
τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.
29 *γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ*
ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου,
14, 16. *τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.* 30 *τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερ-*
ιδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν πανταχοῦ
μετανοεῖν, 31 *καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰ-*
κουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν

το (corrige ὅ? τί? d *quod*, Ir *illud quod*) *θειον εστιν* (postea D* d *αυτο* pro *-τον*) .. ς (= Gb Sz) *τ. κυριον* (Gb') c. E al ut vdtr non ita mu ar^{p} sl (arm?) Cosm Thph$^{1.}$ | *ψηλαφησειαν* .. D *-φησαισαν* (et *ευροισαν*), E al mu Oec *-φησειεν* (E *-σιεν* et *ευροιεν*), al *-φησαιεν* | *και* c. BEGH lo^{ti} al longe pl vv pl Clem Chr Cosm Thph Oec .. Ln *ἤ* c. AD al^{6} vg (et. am fu demid; non tol) sah cat Ir^{int} | *καιγε* (Gb') c. BD (* *καιτε*)GH lo^{ti} al fere^{50} cat Did Thph$^{1.}$ Oec^{ms} .. AE Clem *καιτοι* .. ς *καιτοιγε* c. min ut vdtr mu Chr Cosm Thph$^{2.}$ Oec^{cd} (Ir *quamvis etiam*, vg etc Amb *quamvis*) | *ου μακρ. απο* (E al *αφ*, H *απ*) *ενος εκ. ημων* (A*G al *υμ.*) *υπαρχοντα* (E 12.^{lect} Clem *-ντος*, al^{3} *απεχοντα*) .. D *ου μακρ. ον* (corr est *ων*) *αφ ενος εκ. ημ.* (sed corr add *υπαρχων*), d *non longe ab unoquoque nostrorum;* vg Ir^{int} *non longe sit ab unoq. nostrum*

28. *εσμεν* .. D add *το καθ ημεραν* | D *ωσπερ και* (Ir *et quemadm.*) *των κ. υμ.* (al cop *ημας*) *τινες* (syr *quidam dixit*) | *ποιητων* (sic Or Did Chr Cosm Thph Oec etc; aeth^{pp} *sapientes*, syr *e sapientibus*) .. om (Gb^{0}) D Ir^{int} Aug Amb Ambrst Quaest Pac | *του* .. D* al Ir^{int} *τουτου*, E** al *αυτου*, e vg Hil al *ipsius*. Ceterum syr$^{p\ mg}$ adnotat: *αρατου ποιητου*, quemadmodum praeter alios et. Did adscripsit, alteram versus partem : *ὁ δ' ἤπιος ἀνθρώποισιν* addens.

29. D* *ουτε χρυσω* | AE al Dam Thph$^{2.}$ *χρυσιω* (hoc et. Thdrt^{1} sed diff ms^{1}) *η αργυριω* (*-ριω* et. cat) | *και* .. D^{gr} Ir^{int} *η* (cop sah aeth^{ro} om) | E^{gr} al *ανθρωπων*

30. D* d vg (non item m) *τ. αγν. ταυτης* | E *και τους χρ. μεν ουν*, vg (non item m) *et tempora quidem* | D* *παριδων*, D** 103. *περιδων* | B *απαγγελλει* | *πασιν* c. GH al longe pl m (syr ar^{e} *omnibus ut omnes* etc) syr^{p} aeth^{utr} al Ps-Ath$^{2,514.}$ Chr Thdrt Cosm Thph$^{1.2.}$ Oec Ir^{int} (sed cdd^{2} om *omnib.* [post *hominib.*]; item Hier om) .. Gb' Ln 49. *παντας* c. ABD(D* *ινα παντες*)E al^{7} Ath$^{1,195.}$ Cyr Chron item (*ut omnes ubiq. paenit. agant*) vg d cop sah al Aug

31. *καθοτι* (Gb'') c. ABDE al mu (al^{3} cat *καθο*) Ath et Ps-Ath$^{2,386.}$ Thdrt^{4} Eulog (ap Phot bibl 225.) Cyr Chron Thph$^{2.}$ al (e m vg *eo quod*, d Ir^{int} *quoniam*) .. ς *διοτι* c. GH al pl Chr Thph$^{1.}$ Oec | *εν η μελλ. κρινειν* .. D *κρειναι*, Aug Ir^{int} *iudicare* (Ir *-ri*) | *εν* (D om) *ανδρι* .. D Ir^{int} add *ιησου* | E *ορισεν* | D *παρεσχειν* (d *exibere*), al^{2} *παρασχειν* (*in viro cui statuit fidem praestans omnibus* e, *in viro in* [Amb om] *quo*

ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 *ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν,*
οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ
πάλιν. 33 *οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν·* 34 *τινὲς*
δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ
Ἀρεοπαγείτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII.

1 *Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κό-*
ρινθον. 2 *καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν* Ro 16, 3.
τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν 1 Co 16, 19. etc
γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας
τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 *καὶ διὰ τὸ*
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ᾽ αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο· ἦσαν γὰρ σκη-

---

definivit fidem omnib. [Amb *omn. fid.*] Aug Amb; *in viro Iesu in quo statuit fidem* Ir^{int}; *in viro Iesu cuius constituit fidem exibere omnib.* d)

32. *ειπαν* c. BE .. ϛ (Ln) *ειπον* c. ADGH al certe pler | *περι τ. και* (D vg om) *παλιν.* 33*ουτως* (Thph$^{2.}$ praem *και*) c. AB 40. al^{5} Thph$^{2.}$, item D vg .. ϛ *παλιν πε. τουτ.* (E al arm aeth^{utr} al *πα. πε. το.*, sah om *πα.*) 33*και ουτως* c. (E)GH al longe pl vv pl cat Chr Thph$^{1.}$ Oec

34. D^{gr*} *εκολληθησαν* | *ὁ* (D *τις*) .. Ln om c. B | *αρεοπαγειτης*: *-γειτης* c. BD; ϛ Ln 49. *-γιτης* c. AEGH etc (e am fu al *Ariopagita*, vg^{ed} d *Areop.*). Praeterea B** *αρεωπαγ.* et D add *ευσχημων* (*complacens*) | *και γυν.* (E add *τιμια*) *ον. δαμ.* .. D om | *ετεροι* .. al^{7} add *πολλοι*

XVIII. 1. *δε* c. D (*αναχωρησας δε* omissis *με. ταυτ.*) EGH al longe pler vv pm (sed syr aeth^{utr} *και με. τα.*) Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB al^{3} vg cop | *χωρισθεις* (D *αναχωρησ.*) c. BD 13. vg sah Aug .. ϛ (Gb^{0}) add *ο παυλος* c. AEGH al longe pler vv pl cat Chr al

2. E *δια δε το*, e *et quod autem* | *διατεταχ.* c. ABH al pl cat Chr al .. DEG al mu *τεταχεναι*, al mu *προστεταχ.* (Thph$^{1.}$ *προσταχθεναι* sic), al *διατεταχθεναι*, Thph$^{2.}$ *διατεταχθαι* | B om *κλαυδιον* (D* *-ιος*) | D om *τους* | *απο* sec c. ABDEG al pm vg (vg e *a Roma*) cat .. ϛ *εκ* c. H al pl Chr al (d *ex urbem*) | *ρωμης* .. D add *οι και* (*et*) *κατωκησαν* (gr* *-σεν*) *εις την αχαϊαν* | *αυτοις* .. D *αυτω* (D^{gr**} d *αυτοις*) *ο παυλος*. Ceterum pro *και πρισκιλλαν* etc syr$^{p\,mg}$ sic: *σὺν Πρισκίλλῃ τῇ γυν. αὐτοῦ· οὗτοι δὲ ἐξῆλθον ἐκ (ἀπὸ) Ῥώμης διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον ἐξελθεῖν πάντας τ. Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ἰταλίας. κατώκησαν δὲ εἰς Ἀχαΐαν. ὁ δὲ Παῦλος προσῆλθεν τῷ Ἀκύλᾳ.*

3. D om *ειναι* | E (sed e *manebat*) GH al fere^{10} Chr Thph *εμεινεν* | D al *προς αυτους* | *ηργαζετο* (B* *ηργασαντο*, ***ειργ.*) c. AB*DE al .. ϛ *ειργ* c. B**GH etc | D om (Gb^{0}) *ησαν γ. σκ. τ. τεχν.*

20, 34. *νοποιοὶ τῇ τέχνῃ.* 4 *διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάβ-*
βατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
17, 15. 5 *Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ*
28. *Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς*
Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 *ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ*
20, 26. *βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τὸ*
αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς
τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 *καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν*
Co 4, 11. *τινὸς ὀνόματι Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομο-*
1 Co 1, 14. *ροῦσα τῇ συναγωγῇ.* 8 *Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν*
τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων

---

3. *τη τεχνη* c. ABEG al^{15} Chr .. ς *την τεχνην* c. H al pl cat Thph Oec

4. D sic: *εισπορευομενος δε εις την συναγωγην κατα παν σαββ. διελεγετο* (tol *ingrediebatur* pro *disputabat*) *και εντιθεις το ονομα του κυριου ιησου* (*εντ. το* usq *ιησ.* et. vg^{ed} syr$^{p\ mg}$) *και* (D^{gr**} om) *επιθεν δε* (d om) *ου μονον ιουδαιους αλλα και ελληνας* .. am * fu al cdd^{lat} ap Bed om versum | *παν* .. H *μιαν*

5. *ως δε κατηλθ.* (al e vg al Thdrt Cassiod *ηλθον*) .. D *παρεγενοντο δε* | G al om *της* | D^{*gr} *τοτε* pro *ο τε* | D al om *ὁ* ante *τιμοθ.* | *τω λογω* c. ABDEG 13. 40. 73. 137. 142. al vg syr syr$^{p\ txt}$ cop sah aeth^{utr} ar^{e} Bas Thdrt Chr^{cod} Hier Cassiod .. ς (= Gb Sz) *τ. πνευματι* (68. add *τω αγιω*) c. H al longe pl arm syr$^{p\ mg}$ ar^{p} sl Chr Thph Oec cat | *ο παυλος* .. D om *ο* | D* 40. 68. Thph$^{2\cdot}$ *διαμαρτυρουμενος* | AH 177.* om *τοις ιουδ.* | *τον* (al cat om) *χ̅ν̅* (D add *κυριον*) *ι̅ν̅* c. EGH al ut vdtr pl vg^{cdd} (ap Ln) sl^{ant} Chr Thdrt Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln praem *ειναι* (al transp) c. ABD al fere^{25} (vv pl; sed syr^{p} c.*) Bas Thph$^{2\cdot}$ cat

6. *αντιτασσ.* (D^{*gr} *ετι τασσ.*, al aliq cat *ανθισταμ.*) .. D syr$^{p\ mg}$ praem *πολλου δε* (d *que*) *λογου γεινομενου και γραφων διερμηνευομενων* (syr^{p} om *δε* sq) | *εκτιναξ.* .. D tol al (ap Wtst) add *ο παυλος* | *τα ιματ.* .. D al mu vv aliq Thph$^{2\cdot}$ add *αυτου*, item 40. 69. al aliq praem | *πρ. αυτ.* .. E^{gr} syr al *αυτοις* .. sah om | *την κεφ.* .. al mu cat *τας κεφαλας* | D* d *εγω αφ υμων νυν* | D*GH* al syr ar^{e} cat (in Chr^{2} diff mss) *πορευομαι*

7. D^{gr*} om *και* | *εκειθεν* .. D* 137. *απο του ακυλα* | *ηλθεν* c. BD**EGH al longe pl cop syr$^{p\ txt}$ ar^{p} sl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec cat .. Ln *εισηλθεν* c. AD* (D* perg *ε. τον οικον*) al^{10} sah syr syr$^{p\ mg}$ vg al Thph$^{2\cdot}$ | *ονοματι* (D* *-τος*) .. A 2. 30. 104. aeth om | *ιουστου* c. AD*GH al longe pl aeth^{utr} sl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. 2. 30. om .. BD^{**gr} *τιτιου ιουστ.*, E al vg (sed am * *titi nomine iusti*,) cop syr^{p} arm ar^{p} cat Hier (de nom. hebr.) *τιτου* (ar^{p} add *υιου*) *ιουστ.*, syr sah ar^{e} Cassiod *τιτου* | AD al *συνομοροουσα*

8. D *ο δε αρχισ. κρισπ.* | D *εις τον κυριον*, d *in domino* | *συν* .. H* *εν* | GH al fere^{20} syr^{p} Thph$^{1.2\cdot}$ Oec^{ed} *ακουσαντες* | *επιστευον* .. 137. al e al Thph$^{1\cdot}$ *-ευσαν* | D *ακουοντ. εβαπτ. πιστευοντες τω θεω* (*τω θε.*

ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ κύριος δι' ὁρά- 16, 9. 23, 11.
ματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπή-
σῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ
κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκά-
θισέν τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστη-
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ
βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀν-
θρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν
τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν οὖν ἦν
ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν
ἠνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομά-
των καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων
οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. Mt 27, 24. Io 18, 31.

add et. syr ar^e) *δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου* (*δια* etc ad *επιστ.* add et. 137. syr^p c.*)

9. D om *ὁ* | *εν νυκτι* (H *της νυκτος*) h. l. c. EGH al longe pl sah cop aeth^utr syr^p sl Chr Oec .. Ln ante *δι ορ.* c. B 40. 68. 69. al^5 vg arm Thph^2. cat; D Thph^1. post *τ. παυλω* .. A (sed habet *εν οραματι*, cf 9, 10. 12. 10, 3.) syr ar^e (Chr^1.) om

10. D^gr E tol sl^5. et^ed (sed ap. Mur. sl om *του κακ. σε*) om *σοι*

11. *εκ. τε* c. E^gr GH al longe pl syr aeth^utr al Chr Thph Oec .. D *και εκ.* (D syr syr^p c.* ar^e aeth^pp add *εν κορινθω*, 40. vg^ed demid al sah al *εκει*) .. Ln *εκ. δε* c. AB al^8 vg e cop sah syr^p cat | *εν* (al^3 om) *αυτοις* .. D^gr al vv aliq *αυτους*

12. *ανθυπατευοντος* c. EGH al longe pl Chr Thph Oec .. Ln *ανθυπατου οντος* c. ABD al^9 cat | B cop sah *οι ιουδ. ομοθ.* | *τω π. και* (sah syr^p c.* add *επιθεντες τας χειρας αυτω*) .. D *συνλαλησαντες μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντες τας χειρας* (d *manum*)

13. *λεγοντες* .. D praem *καταβοωντες και* | *αναπ.* (H 40. *πειθει*, 1. 65. 133. *ανατρεπει*) *ουτ.* (8.^pe om) c. AB 1. 38. 47. 68. 69. 105. 113. 133. (al ut vdtr) arm Thph^2. .. ς *ουτ. αναπ.* c. DEGH al pl vg al cat Chr al

14. *ει* .. A *η* | *ουν* c. G (G al^4 om *ην*, A* *η*, al^3 post *τι* pon) H al pl Oec .. Gb^o Ln om c. ABDE al fere^20 (nec exprimunt vv) Chr Thph cat | D vg *ω ανδρες ιουδ.* | *αν ηνεσχ.* c. DEGH al longe pler Chr Thph Oec cat .. Ln *αν ανεσχ.* c. B 13., item omisso *αν* A al^3 (:: Moeris: ἠνέσχετο ἀττικῶς· ἀνέσχετο ἑλληνικῶς.)

15. *ζητηματα* (Gb') c. ABD^gr** E^gr 40. 69. 137. al fere^10 vg syr^utr cop sah arm ar^e sl Thph^1. .. ς *ζητημα* c. D*GH al pl ar^p Chr Thph^2. Oec cat .. 96. *ζητ. τι* (:: accommodatum ζήτημα et ζήτ. τι ad praecedens) | *εστιν* .. D^gr *εχετε* | *κριτης* c. ABD al vg cop (aeth^pp *εγω δε*, aeth^ro *εγ. ουν*) .. ς add *γαρ* c. EGH al pler sah syr^utr al cat Chr al | D *ου θελω*

16. *απηλασεν* .. D* (d *abiecit*) 133. *απελυσεν*

17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον
ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.
18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελ-
φοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρί-
σκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν
γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν
αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέχθη τοῖς Ἰου-
δαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ
ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών Πάλιν ἀνακάμψω
πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ

---

17. Dgr* *απολαβομενοι* | *παντες* c. AB al vg cop are (Chrcom sed om una *παντ.*) Bedlat .. ς (Gb00) add *οι ελληνες* c. DEGH al longe pl Bedgr sah syrutr aethutr al Thph1.2. Oec, al aliq *ιουδαιοι* (180. praem *οι*) | D* *μετα σωσθ.* (d *cum sosthenen*) | *και ουδεν - - εμελεν* (EGH al mu cat *-λλεν*) .. D* *τοτε γαλλιων* (rell latent), d *tunc gallio fingebat eum non videre*

18. E *επιμινας* | D* *επλευσεν* (d vg *navigavit*), E** *εξεπλευσεν* (e *enavigavit*) | *εν κεγχρ.* (D *κενχρειαις*, AE *κενχρ.* cf ad Ro 16, 1., H al mu sah *κεχρεαις*, al *κεγχραις*, vg d e *in cenchris* [*-cris*], aethro om *εν κεγχρ.*) *την κεφ.* c. AB al vg Thph2. cat .. ς *την κεφ. εν κ.* c. DEGH al pler vv pler Chr al | D* *προσευχην* (d *orationem*)

19. *κατηντησαν* c. ABE al d tol al syr sah are aethpp cat .. Dgr *καταντησας* .. ς *κατηντησε* c. GH al pler vg cop syrp al Chr al | EH al mu Chr Thph1. Oec *και εκεινους* .. D *και τω επιοντι σαββατω εκεινους* (item 137. sah syrp c.* *τω επ. σαββ.* add post *εφεσον*) | AGH al *κατελειπεν* (d *reliquerunt*) | *αυτου* c. BGH al longe pler cat Chr al .. Ln *εκει* c. ADE al (*κακ. κατ. αυτ.* om sah, eadem v. 21. post *θελοντος* add syr are) | *διελεχθη* (Thdrt *διηλ.*) c. EGH al pler Thdrt Chr Thph1. Oec cat .. Ln *-λεξατο* c. AB al3 Thph2. .. D al2 vg (non am) al *διελεγετο*

20. *δε* .. D* syr aethutr *τε* | *αυτων* (137. om) .. D**G al (vv pl) Thph2. *αυτον* | *μειναι* c. AB al plus10 vg aethutr (syrp vide post) cat .. ς (Gb') add *παρ αυτοις* c. DEGH al pl syr cop al (syrp c. ob. add, tol sah arm *εκει*; 25. *παραμειναι αυτοις*) Chr al

21. *αλλα* c. ABDE al mu Thph1. Oec .. ς *αλλ* c. GH al pl cat Chr Thph2. | *αποταξαμ.* (E al8 Thph2. cat add *αυτοις*) *κ. ειπων* c. ABDE al10 vg aethutr arm cat Thph2. (syr are om *αλλα αποτ. και*) .. ς *απεταξατο αυτοις ειπων* c. GH al pl cop syrp al (sah *αλλα κατελιπε τους εν τω τοπω εκεινω και απεταξατο αυτοις ειπ.*) Chr Thph1. Oec. Praetereaque ς (Gb00) add *Δει* (177.** sl *οτι δει*) *με παντως* (al2 demid om) *την εορτην την* (D *ημεραν* pro *την*) *ερχομενην* (d *solemnem diem festum*) *ποιησαι εις ιεροσολυμα* (40. 68. al Thph2. *ιερουσαλημ*) c. DGH al pl demid syrutr arr sl (aethpp *sed nunc volo agere festum venturum in Ierus.* post *θελοντος*) Chr Thph Oec cat, sed om c. ABE al9 vg (et. am fu tol etc) cop sah aethro arm (:: cf 19, 21. 20, 16., sed non tam ex

κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
σίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστη-
ρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 1 Co 3, 5.
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Lc 24, 19.
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος 19, 3.
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ θεοῦ

bis ll. quam ex proxime sqq ortum vdtr additamentum, ad quod satis alliciebat nude dictum *παλιν ανακαμψω*. Similia toties aliena manu Actis inlata sunt. Contra quam sententiam nihil valet quod ad testes gravissimos in omnibus loci istius partib. consentientes accedunt nonnulli non omnia confirmantes: id enim similibus locis omnino solet fieri.) | *παλιν* (D sah om) c. ABE al^{6} vg (ut antea) cop aeth^{utr} cat .. ς (Gb^{oo}) add *δε* c. GH syr^{p} al Chr Thph$^{1.}$ Oec (demid syr Thph$^{2.}$ *και παλιν*) | *ανηχθη* c. ABD al^{7} vg sah arm aeth^{ro} sl cat .. ς praem *και* c. EGH al longe-pl aeth^{pp} al (sed cop *ανηχθ. δε*) Chr al (syr$^{p\ mg}$ pro *και ανηχθη* usq *αναβας* sic: *ακυλαν δε κατελιπεν εν εφεσω· αυτος γαρ εν πλοιω αχθεις ηλθεν εις καισαρειαν· αναβ. δε* Item 137. *τον δε ακυλαν ειασεν εν εφεσω* (haec et. 97.) · *αυτος δε ανενεχθεις ηλθεν εις καισαρειαν* etc. Syr post *et si deus voluerit veniam rursus ad vos* pergit: (vide ad v. 19.) *Et Aquilam et Prisc. reliquit Ephesi, et ipse iter fecit per mare ac venit Caesaream* etc | D* *απο του*

22. D *και αναβας* (praeterea vide ante) | ADE *καισαριαν*, item E *αντιοχιαν*.

23. D* *κατεξης* | *επιστηρ.* (D al praem *και*) c. DEGH al ut vdtr fere omn cat Chr Thph Oec .. Ln *στηριζων* c. AB 13.

24. *απολλως* (e vg sah syr^{utr} *Apollo*, aeth^{ro} *Apollon*; D al post *ονοματι*) .. D *απολλωνιος*, 15. 180. scholl cop arm^{txt} *απελλης*: cf ad 19, 1. | D *γενει* (sine *τω*) *αλεξ*.

25. *ουτος* .. D^{gr} *ος* | *κατηχ.* .. D add *εν τη πατριδι* | *την οδον* .. D al plus^{10} cat^{cod} *τον λογον* | *του* (B Thph$^{1.}$ om) *κυριου* .. 5.^{lect} sl$^{8.}$ *του* $\overline{ιυ}$, 34. $\overline{χυ}$ | D *απελαλει* (d *eloquebatur*) .. B *ελαλει δε* | *του* (D 40. 68. 69. 137. al om) *ιησου* c. ABDE al fere^{20} vg syr^{utr} cop sah aeth^{utr} arm ar^{e} sl Thph$^{2.}$ cat Aug .. ς *του* (al^{1} om) *κυριου* c. GH al pl ar^{p} Chr Thph$^{1.}$ Oec (33. *τ.* $\overline{χυ}$) | D^{gr*} *ιωανου*

26. *τε* (e vg *ergo*; cop syr^{p} aeth^{ro} *δε*) .. D^{gr}H sah aeth^{pp} om | D *παρρησιαζεσθ.* (ut alibi B*) | D* om *τη* | D*d syr al *και ακουσ.* | *ακυλ. κ. πρισκ.* c. DGH al longe pler syr^{utr} sah al mu cat Chr al .. Ln 49. *πρισκ. κ. ακυλ.* (:: ut v. 18.) c. ABE 13. vg cop aeth^{utr} | D *εξεθοντο*, H *-θετο* | *την του θεου οδ.* c. GH al longe pl Chr al, item (ut Ln ::

ὁδόν. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

18, 24. 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς

---

ex aperta correctione) *τ. οδ. τ. θε.* AB al[11] am fu tol al sah syr^p al Thph[2].. E al pauc vg^ed demid syr cop al Aug *τ. οδ. του κυριου*, item al[4] *τον λογον τ. κυρ.*, Cassiod *scripturas domini* .. D *την οδον* (Gb'' 49. :: at 19, 23 et 24, 22. *η οδος* eodem sensu dictum non fluct et 19, 9. certe in pler intactum mansit. Hoc vero loco *την του θε. οδ.*, ut a multis [interpretes quidem non in sensum veniunt] ad vulgarem ordinem revocatum est, ita alios offendit quod non tam domini i. e. Christi quam dei via instructus dicitur Apollos ille „potens in scripturis.")

27. E *εις τ. αχ. διελθ.* | A (D^gr) al[2] Thph[1.] (non vg etc) *συνεβαλλετο* (al[2] *συνελαβετο*) | (D) 137. vg (non tol) syr^p Bas^sel Aug Bed (sed „aliam translationem" habere testatur) om *δια τ. χαρ.* | D (item syr^p mg usq ad *τον ανδρα*) versum sic exhibent: *εν δε τη εφεσω επιδημουντες* (d *in aephesum autem exeuntes*) *τινες κορινθιοι και ακουσαντες αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοις εις την πατριδα αυτων· συνκατανευσαντος* (d *redeunte*) *δε αυτου οι εφεσιοι* (syr^p *fratres*) *εγραψαν τοις εν κορινθω μαθηταις οπως* (d *quomodo*) *αποδεξωνται τον ανδρα· ος επιδημησας εις την αχαϊαν* (*ε. τ. αχ.* add et. ad *παραγεν.* 137. syr^p c.*, item *εν τη αχ.* 12.^lect) *πολυ* (D* *-λυν*) *συνεβαλλετο* (d *contulit*) *εν ταις εκκλησιαις·*

28. A *διακατηλλεγχετο*, E *κατηλεγχετο*, 15. *διακατηλεγετο*, al *διελεγετο* | *δημοσια* .. E Bed^gr add *και κατ οικον* | *επιδεικνυς* .. D 137. praem *διαλεγομενος και* | *ειν. τον* (E om) *χ̅ν̅ ι̅ν̅* .. D sah al *τον ι̅ν̅ ειναι χ̅ν̅* .. diff al

XIX. 1. A**G 40. Euthal *απολλων*, 180. *απελλην* (:: Did^cat ad 18, 24: *εἰσὶ διαβεβαιούμενοι ὡς Ἀπολλὼς ὁ αὐτός ἐστιν Ἀπελλῆς τῶν Κορινθίων ἐπίσκοπος, περὶ οὗ γράφει Παῦλος Περὶ δὲ Ἀπολλῶ πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, καί Ὅτι ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπ. ἐπότισε. καὶ εἰ ἀληθὲς τοῦτο, σκόπει εἰ διώνυμος ὁ ἀνήρ, εἰ ἄλλως μετεποιήθη θάτερον τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ λοιπόν.* Eadem fere Oec ad h. l. p. 142.) | *ανωτερικα* .. al[3] Thph[1.] *ανατολικα* | AE al mu Hier *κατελθειν* | *εγενετο δε* usq *ελθειν* .. D syr^p mg sic: *θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν* (syr^p *-φε*, item d *revertere*) *εις την ασιαν· διελθων δε τα αν. μ. ερχε-*

μαθητάς, 2 *εἶπέν τε πρὸς αὐτούς Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε*
πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν Ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν
ἠκούσαμεν. 3 *εἶπέν τε Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν Εἰς τὸ* 18, 25.
Ἰωάννου βάπτισμα. 4 *εἶπεν δὲ Παῦλος Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν*
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν 1, 5. 11, 16.
ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 *ἀκούσαντες δὲ* 13, 24. 8, 16 s.
ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 *καὶ ἐπιθέντος*
αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 *ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν-* 2, 4. 10, 46.
δρες ὡσεὶ δεκαδύο.

ται | *ευρειν* c. AB 13. 15. 36. 105. 163. 180. vg cop cat Fulg .. ς *ευρων* c. (D vide ante) E (*ευρον*) GH al longe pl sah al mu Chr al (:: c. omisso *τε* arctissime cohaeret estque manifesta correctio)

2. *τε* c. AB 13. 15. 36. 163. 180. vg (item *δε* 105. cop) .. ς om c. iisdem qui modo *ευρων*, item cat | *οι δε* c. ABDE 13. 40. 73. 137. syr^p am tol al cat Hier .. ς (Gb^oo) add *ειπον* c. GH al pler vv pl Chr al (al^5 Chr *ειπαν*, al Marc^mon post *αυτον* pon) | D syr^p mg (similiter sah) *αλλ ουδ ει* (D* d *ουδε* absq *ει*) *πν. αγ. λαμβανουσιν τινες ηκουσαμεν* | *ουδε* c. (D*)EGH al ut vdtr omn cat Chr Thdrt Marc^mon Thph Oec .. Ln *ουδ* c. ABD**

3. *ειπ. τε* (sah syr om *τε*) c. BGH al longe pl aeth^utr al cat Chr al .. D al *ειπ. δε*, AE al vg cop Hier *ο δε ειπ.*, syr^p Marc^mon *ειπ. ουν*, etc .. praeterea ς (Gb^oo) add *προς αυτους* (al cop sah al Thph^2· *αυτοις*) c GH al pl vv mu Chr Marc^mon al contra ABDE al mu vg syr^p arm cat | *ειπαν* c. ABE al .. ς *-πον* c. GH al pler cat Chr Marc^mon al .. D^gr *ελεγον*

4. *δε* .. H al aeth^utr Thph^1· *τε* | D al^5 cat *ο παυλος* | D^gr *ιωανης* et v. 3. *ιωανου* | *μεν* c. EGH al longe pl syr^utr cop arr sl Chr Marc^mon Thph Oec .. Gb^oo Ln om c. ABD al^7 vg sah cat | *τον ιν* (Gb'') c. ABE al vg cop syr^p aeth^ro Marc^mon Hier Fulg .. D *χριστον* .. ς *τ. χν ιν* c. GH al pler cat Chr al (al sah arm aeth^pp syr *τ. ιν χν*)

5. D (vv) *ακουσ. δε τουτο* | *του* (D* 58.^lect om) *κυρ. ιυ* .. D syr^p c.* add *χριστου* (hoc add et. 64. 137. vv aliq Hier Amb) *εις αφεσιν αμαρτιων* (eadem add Hier v. 4.)

6. *χειρας* c. ABH al plus^10 .. D (ante *του π.*) am demid al syr aeth^utr ar^e *χειρα* .. ς *τας χειρας* c. EG al longe pl cat Chr Marc^mon al | *ηλθεν* (tol al? *continuo venit*) .. D Hier *ευθεως επεπεσεν* | D* 58.^lect *επ αυτοις* | *τε* .. D^gr 25. e cop sah *δε*, 31. d arm om | *γλωσσαις* .. syr^p mg add *aliis* (*ετεραις* et. sah) *et sentiebant in seipsis quod et interpretabantur illas hi ipsi*, tum pro *και* hab *quidam autem* | *επροφητ.* c. ABD 1. 15. 180. al cat .. ς *προεφητ.* c. EGH al pler Chr al

7. *δεκαδυο* c. GH al longe pl Chr Thph^1· Oec .. Ln *δωδεκα* c ABDE al^9 Chr^1 cod (ap Gb) Thph^2· cat

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας
8, 12. τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 9 ὡς
δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον
τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ᾽
ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο
ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
5, 12. 11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χει-
5, 15. ρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ᾽ αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
Lc 9, 49. κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν

---

8. εισ. δε .. D al syr aeth^{utr} add ο παυλος | επαρρησιαζετο (E^{gr} -ασατο) .. D syr$^{p\ mg}$ praem εν δυναμει μεγαλη | περι c. BD 12.^{lect} al ut vdtr vg al ut vdtr pl .. ς τα περι c. AEGH al pler cat Chr al (:: cf ad 28, 23. 8, 12.)

9. ως δε τινες .. D τινες μεν ουν αυτων | τ. οδον c. ABDGH al pler am* fu al cop sah syr^{p} aeth^{utr} al cat Chr al .. additur του κυριου (E 31. vg^{ed} et am** demid sl^{ed}), του θεου (al^{4} syr ar^{e}), της πιστεως (ar^{p}) | του (al^{10} praem παντος) πληθους .. DE 100. syr syr^{p} c.* ar^{e} add των εθνων | D syr syr^{p} c.* (sine ὁ πα.) ar^{e} τοτε αποστας ο παυλος | H al αφορισεν | D το καθ ημ. | τυραννου (D^{gr} al -ννιου) c. AB al^{3} fu tol al cop sah .. ς add τινος c. D (D 137. syr^{p} c.* praeterea add απο ωρας ·ε̄· εως δεκατης) EGH al pler vv pm Chr Thph Oec (:: non innotuit aliunde, hinc par erat tale quid addere)

10. ωστε usq ελληνας .. D^{gr*} εως (d *ita ut*, e item syr *usque quo*) παντες οι κατοικουντες τ. α. ηκουσαν τους λογους (et. d) τ. κ. ιουδαιοι κ. ελληνες | τ. κυριου c. ABDEH al fere^{15} vg cop sah syr^{utr} al cat .. ς (= Gb Sz) add ιησου c. G al pl ar^{p} sl Chr Thph Oec

11. τε .. D^{*gr} al^{2} cop syr^{p} Thph^{1}. δε, sah om | επ. ο θε. c. GH al longe pl vg^{ed} syr^{utr} cop aeth^{utr} al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Lu ο θε. επ. c. ABDE al^{5} am fu tol demid sah arm Thph$^{2\cdot}$ cat

12. αποφερ. (Gb′) c. ABE al^{15} vg (*deferrentur*) al ut vdtr pl cat .. ς επιφερ. c DGH al pl Chr al (al^{2} περιφ.) | ἢ .. D^{gr} arm η και, al vg^{ed} tol al cop sah al (Cyr^{hr2} libere) Thph^{2}. και | B* απαλλασεσθ. | εκπορευεσθ. c. ABDE al fere^{20} cat .. ς (= Gb Sz) εξερχεσθ. (Gb′) c. GH al pl Chr Thph Oec, et quidem addito απ αυτων c. iisdem et sah (εξ α.) ar^{p} sl contra ABDE al fere^{15} vv pl cat

13. τινες και (Gb″) c. ABE al^{15} syr; item addito απο vel (ita 31.** *de* vg) εκ H al mu vg arm syr^{p} .. ς τινες απο c. GH al pm cop al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec, D al^{2} τιν. εκ .. 33. sah Thph$^{2\cdot}$ τινες | 15. 18. al ut vdtr

Παῦλος κηρύσσει. 14 *ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ οἱ τοῦτο ποιοῦντες.* 15 *ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;* 16 *καὶ ἐφαλλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ᾽ αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.* 17 *τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ* 5, 5. 11.
πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,

---

cat *ονοματιζειν* | D* om *του* | *ορκιζω* c. ABDE al fere[10] (105. *εξορκ.*) vg cop (sl vdtr) Cassiod .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *ορκιζομεν* (Gb') c. GH al pl (al[8] cat *εξορκ.*) vv pl cat Chr Thph Oec | *παυλος* c. ADEH 13. 40. al mu Chr cat .. ς (Gb[oo]) praem *ο* c. B (e sil.) G al pl Thph Oec

14. *τινες* c. AGH al longe pler e vg (et. am fu tol) syr[p] al (sah *erat autem Iudaeus - - habens sept. fil.*) Chr Thph Oec .. Ln *τινος* c. B(D) E[gr] 36. 180. Bed[gr] vg[sixt] demid al syr cop cat | *υιοι* h. l. c. ABE 14.* 15. 18. 40. al (ut vdtr) mu vg arm .. ς ante *σκευα* (A *σκευια*) c. (D)G (*ιουδαιοι*) H al pl (13. 31. 180. plane om) syr cop (*sept. fil.* syr cop) syr[p] al Chr al | Ln om *οι* c. AB 14.* 15. 18. 13. 105. 180. (cop syr?) | D syr[p mg] versum sic habent: *εν οις* (d *in quo*) *και* (syr[p] om) *υιοι* (syr[p] add *επτα*) *σκευα τινος ιερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι· εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν· και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον* (*introierunt ad implentes* d) *ηρξαντο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες Παραγγελλομεν σοι εν ιησου ον παυλος κηρυσσει εξελθειν* (D[gr]* *εξ. κηρ.*)

15. D[gr] *τοτε απεκριθη το πν. το π.* (**add *και*) *ειπ.* | *ειπεν* c. EGH al pl sl (ar[p] *αποκρ. δε αυτοις*) Thph[1.] Oec .. Ln add *αυτοις* c. ABD al fere[20] vv pler Chr Thph[2.] cat | BE[gr] 40. 73. 137. syr[p] *τον μεν ιησουν* (om *μεν* et. Chr[saepe] Thph Oec cat)

16. *εφαλλομ.* c. (D *εναλλομενος*) EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln *εφαλομενος* c. AB 104. | *ο ανθρ. επ αυτ.* c. AB 13. 31. 40. 68. 73. 137. 180. am fu demid al syr[p] Thph[2.] Chr[com] cat .. ς *επ* (D vg *εις*) *αυτ.* (al[2] arm om, E *ε. αυτοις* post *πονηρ.*) *ο ανθρ.* c. (D)GH al pl (vv pl) Chr[txt] Thph[1.] Oec | *κατακυρ.* (Gb' *-σαν* c. AEGH al fere[40] Chr Thph[1.]; D *κυριευσας*, al[4] cat *κρατησας*) c. ABDE al[7] cop (sah) arm ar[p] .. ς (Gb[oo]) praem *και* c. GH al longe pl vg al mu cat Chr al | *αμφοτερων* (Gb') c. ABD al plus[15] vg arm (syr[p] aeth[ro] *omnium*) Thph[2.] cat .. ς *αυτων* c. GH al pl cop sah syr al Chr al .. E om plane | *εκφυγειν* .. A add *αυτους*

17. E *πασ. τοις ιουδαιοις* | DE sah (al mu qui non solent exprim) om *τε* | A*E 137. om *την* | *επεπεσ.* c. BGH al ut vdtr fere omn cat Chr Thph[2.] Oec .. Ln *επεσεν* c. AD (*φοβ. επ.*) E (*επεεν*) 13. Thph[1.] | D 101. 133. om *του*

18 *πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ*
ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 *ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα*
πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων·
καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας
πέντε.

6, 7. 12, 24. 20 *Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ*
ἴσχυεν.

1 Co 16, 5. 21 *Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι*
(18, 21.) 20, 22. *διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,*
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
23, 11. Ro 15, 23. 22 *ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,*
Ro 16, 23. *Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.*

23 *Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος*
περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 *Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν*

---

18. *τε* .. D al aliq cop sah cat *δε* | D *πιστευοντων*, E 28. *πιστευσαντων* | *εξομολ.* .. B syr al add *τας αμαρτιας αυτων*, item demid *confitentes pecc. sua* omissis sqq

19. *δε* .. D^{*gr} om .. E syr^{utr} al Bas Chr *τε* | D^{gr*} *των περι τα εργα* | D *συνενεγκ. και τας* | E vg al *κατεκαυσαν* | E *συνκατεψηφισαν* | *και* (D^{gr*} om; d e vg *conputatis praetiis illorum invener.*) *ευρον* (E *ηυρ.*)

20. *κατ. κρατ.* .. 137. arm (sah, sed habet *ηυξαν. και ησφαλισθη κ. ισχ.*) om | *του κυρ. ο λογ.* c. AB .. ς *ο λογ.* (syr ar^{p} *η πιστις*) *τ. κυρ.* (E al^{3} vv pm *τ. θεου*) c. (E)GH rell am (vg *verb. dei*) cop etc Chr cat al | D sic: *ουτως κ. κρ. ενισχυσεν* (d *convalescebat*) *και η πιστις του θεου ηυξανε* (** *-νεν*) *και επληθυνετο*

21. *ως δε επλ.* (E *-ρωθησαν*, al^{2} *-ρουτο*) *ταυτα* .. D *τοτε* | DE 137. cop *ο* (om D 137.) *παυλ. εθ.* | E^{gr} 40. 68. om *εν* | Ln *διελθειν* c. AD (sed postea *και πορευεσθαι*) E | Ln *την αχαϊαν* c. ADE al^{2} contra BGH al fere omn cat Chr Thph Oec | *ιεροσολυμα* c. ABDE 40. 68. 69. 137. al vg Chr^{com} Thph^{2} .. ς *ιερουσαλημ* c. GH al pl Chr^{txt} Thph^{1} Oec cat (:: quamquam forma *ιερουσαλημ* Lcae fere propria est nec raro cum altera est commutata, tamen saepe nec *εις ιεροσολυμα* nec *εις ιερουσαλημ* fluct; quemadmodum cap. 21. vv. 4 et 15. plus gravissimorum testium *-σολυμα* quam *-ρουσαλημ* tenent, vv. vero 12 et 13. *-ρουσαλημ* tantum non variat. Hinc ut testib. fere paribus praeferendum est *-ρουσαλημ*, ita non tenendum vdtr invitis antiquiss. codicibus)

22. D syr aeth^{utr} *και αποστ. εις* | E al fere^{10} om *την* | *διακονουντων αυτω* .. A *-κονουν αυτων* (sic) | *χρονον* .. D^{gr} 25. add *ολιγον*, 40. praem *τινα* | D (e vg al) *εν τη ασια*

23. Ln *ουχ ολιγ.* c. AD (uterque *ουκ* v. seq); non BEGH rell

24. E *δημιτριος* | D^{gr} *ην* pro *ονοματι* (d sah om) | *να. αργυρ.* (B om) *αρτεμ.* .. 33. 34.^{mg} 57. ad haec adscripta habent *ισως* [et. additur *ως*]

ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ
ὀλίγην, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας
εἶπεν Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία
ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου
ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν
ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ- 17, 29.
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν
λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς,
ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντες δὲ καὶ

κιβωρια μικρα, quod et. in scholiis legitur | παρειχετο c. A**BGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln παρειχε c. A*D (praem ος) E al^{8} | D* τεχνεταις, **-νειταις | εργ. ουκ ολ. c. EGH al longe pler syr (*lucrum magnum*) syr^{p} al Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln ουκ ολ. εργ. c. ABD al^{8} vg al cat Thph$^{2.}$

25. ους .. D 137. tol al sah al ουτος omisso και sq | εργατας (16. om) .. D^{gr} (item *artifices* e tol; vg *opifices*) τεχνετας (* -ταις) | ειπεν .. D εφη, et D vv mu add προς αυτους | ανδρες .. D sah syr^{p} c.* add συντεχνειται (item 106. αδελφοι) | ημιν (Gb' ex errore υμων) c. ABDE al mu vg cop sah Thph$^{2.}$ (item Chr ap Wtst) .. ς ημων c. GH al pl syr^{utr} aeth utr al Chr^{2} (ed. Montf.) Thph$^{1.}$ Oec

26. D syr ακουετ. κ. θεωρ. | D om οτι | D 14. εως εφ. (D -σιου; d *ipsius ephesi*), al^{6} Thph$^{2.}$ της εφ. | Ln αλλα και c. AD^{gr}G al fere^{10} demid syr ar^{p} Chr Thph$^{1.}$ contra BEH al longe pl d vg (et. am al) cop sah al Thph$^{2.}$ Oec | D* 31. om της | D ουτος τις τοτε (d *hic quidam tunc*) | A πεισαν | E απεστησεν | οτι .. D^{gr} add ουτοι | D* 68. al γενομενοι (D** γειν.)

27. E^{gr} om δε (exprim vg cop sah al) | D 31. ημ. κινδ. (D^{gr**} -νευσει) | A 137. το μερ. κινδ. ημ. | ιερ. αρτεμ. (Gb') c. DEH al plus^{20} Chr Thph$^{1.}$ Hier .. ς Ln αρτ. ιερ. c. ABG al pl vg (vv pl ιερον ante της μεγ. pon, sed vg [et. am demid al; non fu tol] sah om θε.) Thph$^{2.}$ Oec cat | ουθεν c. ABH al fere^{15} .. ς ουδεν c. DEG al pl cat Chr al | λογισθηναι c. BGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec (cat ut al aliq λογισθηναι μελλει καθ. τε) .. Ln λογισθησεται c. ADE 73. vg (al pler) | μελλειν c. BEGH al longe pl Chr Oec .. Ln μελλει c. A*(D) al fere^{10} (vv pler) Thph | τε c. AE (E al om et. και) al ut vdtr pl Oec Hier .. ς (non ς^{e} Gb Sz) δε c. BGH al fere^{25} vg Chr Thph .. al om et vv pler sive τε sive και tantum exprim .. D sic: αλλα καθερισθαι μελλει | την μεγαλ. c. GH al certe pl vg cop syr^{p} al Chr Thph Oec .. Ln της μεγαλειοτητος c. ABE al fere^{15} sah cat .. D om τ. μεγ. αυτης (αυτης om et. B, 42. αυτοις) | ην (B om; D* η) ολη η (BD om) ασια (31. η ασια ολη) και η (B om) οικ. σεβ. (d sic: *sed destrui incipiet tota asia et orbis terrarum colitur*)

28. D ταυτα δε ακουσ., 133. ακ. δε ταυτα, vg *his auditis* item al | AEG

γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφε-
σίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμο-
Ro 16, 23. Act 27, 2. θυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον
2 Co 1, 8. Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου
εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ
καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν
παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν
ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους
οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προε-
βίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.
34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων,
ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 κατα-

---

al πληρης | εκραζον (d e vg al *exclamaverunt*, d *clam.*) .. D 137. syr^p mg praem (137. syr^p και) δραμοντες εις το αμφοδον (137. εδφοδον, d *in campo*, syr^p *in forum*) | D* al om ἡ

29. η πολις c. AB 13. 40. vg cop arm .. ς add ολη c. EGH al pler sah syr^p al Chr Thph Oec cat; praem ολη D (et* et**) syr aeth^utr al (:: cf 21, 30.) | της c. AD** (d *repleta est tota civitas confusionem* et D* συνεχυθη ολ. η π. αισχυνης) GH al plus^40 Chr Thph Oec^ed cat .. ς (= Gb+ Sz) Ln om c. B(D*)E al sat mu ut vdtr Oec^cod | τε .. D^gr al cop δε, sah arm om | D και συναρπ. | μακεδονας .. D* -νες, al^2 cat -να, 56. 117. 177.* -νιας, 100. om | παυλου c. ABDEGH al longe pl Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) του παυλου c. min mu Oec. Supra E συγχ.

30. του δε π. c. D (βουλ. δε του π.) EGH al longe pler cat Chr Thph Oec .. Ln παυλου δε c. AB 13. 31. | ουκ ειων (E εων, GH 68. ειον, 104. ειασαν) α. οι μ. .. D^gr οι μαθ. εκωλυον, item syr ar^e aeth^utr

31. οντες .. D υπαρχοντες | αυτω .. E^gr al αυτου, item vg etc *amici eius*

32. D 42. om τι (nec exprimit vg al) | D η γαρ εκκλ. (al add ολη) ην | AD συνκεχ. | D^gr πλειστοι | ενεκεν c. DEGH al longe pler Chr Thph^1. Oec .. Ln ενεκα c. AB 13. 36. 68. 180. cat Thph^2. | H συνεληλυθασιν, G Thph^1. -λυθησαν (Oec^ed -λυθεσαν)

33. προεβιβ. c. D** (* κατεβιβ., d *distraxerunt*, vg *detrax.*) GH al longe pl cat Chr Thph Oec .. Ln συνεβιβ. c. ABE al^6 (nulla ut vdtr versio) | προβαλοντ. (Gb') c. AB(e Wo. Ceph. et ς)EH 40. al pm Chr^txt et com Oec .. ς^e (item Gb Sz, non ς) Ln προβαλλοντ. c. DG al ut vdtr sat mu cat Thph | αυτον .. G* 40. al Thph^1. αυτων | ο δε .. A fu demid tol al ο ουν | την χειρα c. ABEGH al longe pl Thph^1. Oec cat .. D al fere^10 Chr Thph^2. τη χειρι | E τω λαω

34. επιγνοντες (H al Thph^1. -γνοντ.) c. ABDEGH al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) επιγνοντων c. min Oec cat | D om εκ, item (*omnium*) vg al mu | B 13. al ωσει | A κραζοντες | D* om ἡ | B μεγ. η αρτ. εφεσ. bis habet

*στείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς
γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον
οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς;* 36 *ἀναντιρρή-
των οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν
καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.* 37 *ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τού-
τους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν.* 38 *εἰ
μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσιν πρός τινα λό-
γον, ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.*
39 *εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθή-
σεται.* 40 *καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς
σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα δοῦναι*

---

35. DE 137. al[8] Thph[1.] *κατασεισας* (d *conpescuisset*, e vg *sedasset*) | B al[2] cop *τον οχλ. ο γρ.* | E *εφη* (*dixit* vg al) | *ανθρωπων* (al praem *των*) c. ABE al mu vg syr cop (sah) arm ar[e] Thph[2.] cat et Chr[cat] .. ς *ανθρωπος* c. D** (* *ο ανθρ.*) GH syr[p] aeth[utr] al Chr Thph[1.] Oec | *εφεσιων* (E cop sah al post *πολιν*, 180. cat praem *των*) .. D *ημετεραν* (d *vestram*) | D* *ναοκορον*, EG al *νεοκορον* | *ουσαν* .. D *ειναι* | *μεγαλης* c. ABDE al fere[20] vg cop sah syr[utr] al Isid cat .. ς (= Gb Sz) add *θεας* c. GH al pl aeth[utr] ar[p] sl[ed] Chr Thph Oec | D 68. *διοσπετους*

36. B* *αναντιρητων*, G -*τηρητων* (H -*τηρρητ.*). Cf ad 10, 29. | A al[6] Chr com *τουτων* (al[2] om) *οντων* | *πρασσειν* c. ABDEGH al pl cat Chr Thph Oec .. ς *πραττειν* c. min ut vdtr non ita mu

37. *τουτους* .. D syr[p mg] add *ενθαδε* | D *μητε ιερ. μητε* | *την θεον* c. ABD**E*GH al longe pl Chr[cat] Thph[1.] cat .. al mu Chr *τον θεον* .. ς (= Gb Sz) *την θεαν* c. D*E** al pm Thph[2.] Oec | *υμων* c. BE*[gr]GH al longe pl vg cop syr[p] aeth[ro] al Chr Thph[2.] Oec cat .. Gb'' Ln *ημων* c. ADE** al[7] e syr sah aeth[pp] arr Thph[1.] Chr[cat]

38. *δημητρ.* .. D vv aliq add *ουτος*, 137. praem *ὁ* | *εχ. πρ. τ.* (al *πρ. τινας*, D *πρ. αυτους τινα*, d *cum aliquo quendam*, sah om) *λογ.* c. ABD EGH al longe pl vg al mu Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *πρ. τ. λογ. εχ.* c. min non ita mu Oec | ς (non Gb Sz, sed Wtst al) *ἀγοραῖοι* (sic GH) .. de *ἀγόραιοι* (et. Ln) cf Steph. Thes. I. p. 430 sq ubi reiectis aliorum rationibus agnoscitur Suidas qui c. Zonara sic statuit: *ἀγοραῖος προπερισπωμένως ὁ ἐν ἀγορᾷ ἀναστρεφόμενος ἄνθρωπος·* (ut supra 17, 5.) *ἀγόραιος δὲ προπαροξυτόνως ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἡ ἀγορὰ τελεῖται.* Ex nostris quidem libris scriptis distinctio ista non confirmanda vdtr. Cf et. Goettl. p. 297. | DE *ενκαλ.*, item v. 40.

39. *περαιτερω* (B** -*ρῳ*, 68. *περ᾽ ἑταίρῳ*) c. B al fere[15] d (*ulterius*) cat (:: similem in modum Plat. Phaed. *οὐδὲν ζητήσετε περαιτερω*) .. ς (49.) *περι ετερων* c. AD (E *περ ετερον* sic, ut *περ* potius c. *ει δε τι* iungatur; e vg *alterius rei*) GH al pl Chr Thph Oec | D* (d *in legem ecclesiae*) *εν τω νομω εκκλησια* (-*σιας*? D** *εν τη ενν. εκκλησιας*[?]), item sl[5.] et[aut] *εν νομω εκκλησιας*

40. D *σημερ. ενκαλεισθ. στασεως μηδ. αιτ. οντος* | *περι ου* (G* *οὗν*) c.

λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 *καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν
ἐκκλησίαν.*

XX.

1 *Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσκαλεσάμενος ὁ
Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορευθῆναι εἰς
τὴν Μακεδονίαν.* 2 *διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας
αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα,* 3 *ποιήσας τε μῆνας
τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνά-
γεσθαι εἰς τὴν Συρίαν ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακε-*
19, 29. 27, 2. *δονίας.* 4 *συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος Πύρρου*

BDE al ut vdtr sat mu vg (et. am fu demid tol) cop sah al Chr^{com} Thph$^{2.}$ Oec cat .. Gb+ add *οὐ* c. AGH al plus^{30} vg^{cd} (ap Gb) syr^{utr} ar^{p} arm sl$^{5.7.}$ Chr^{txt} Thph$^{1.}$ | *δουναι* (Gb") c. GH al plus^{40} Thph$^{1.}$ Oec^{ed} .. ς Ln *αποδουναι* c. ABDE al mu Chr Thph$^{2.}$ Oec^{cod} cat | *της συστρ.* (sic, non *συνστ.*, ABDEGH etc) c. DGH al ut vdtr longe pl vv pm Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln praem *περι* c. ABE al fere^{15} d syr (cop *in hoc tumultu*) arm sl$^{5.7.}$ Thph$^{2.}$ cat

XX. 1. *προσκαλεσ.* c. ADGH al longe pl (vg *vocatis* vel *convocatis*, item *advoc.* syr^{utr} aeth^{pp} ar^{e} al) Chr Thph$^{1.}$ Oec .. BE al fere^{10} cop sah aeth^{ro} Thph$^{2.}$ cat *μεταπεμψαμενος*, al *μεταστειλαμενος* | D om *ὁ* | *κ. ασπασ.* c. GH al ut vdtr pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *και* (tol sl om; D* et** add *πολλα*) *παρακαλεσας* (D* *παρακελευσας* s. *-λεσσας*, vg al add *αυτους*) *ασπασαμ.* (D* *αποσπασ.*, E *και ασπασ.*, 69. *ασπασ. δε*, D** al mu vv pm Thph$^{2.}$ cat *ασπασ. τε* insuperq vv pler add *αυτους*) c. AB al^{5} cop al, item DE al mu vv pm Thph$^{2.}$ cat | *πορευθηναι* c. GH al longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. D al^{3} om .. Ln *πορευεσθαι* c. AB al plus^{10} cat Thph$^{2.}$, item post *μακεδ.* E | *την* c. ADH al longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln om c. BEG al fere^{10} Thph$^{2.}$ cat

2. D *παντα τα μερη εκεινη* (** *-να*) | *παρακ. αυτους* .. D*^{gr} *χρησαμενος*

3. *τε* .. D al^{2} e cop *δε* | *γενομενης* (40. add *τε*, G add *δε*) .. D *και γενηθεισης* (^{gr*} *-θεις*) | *επιβ. αυτω* c. ABE 38. 69. 113. 180. al cat .. ς (49.) *αυτ. επιβ.* c. DGH al longe pl vg (*factae sunt illi insidiae*) al Chr Thph Oec | *μελλοντι* (E *-λων*, al^{15} Chr^{1} *-λοντα*) *αναγ.* (E al *αγεσθ.*) *ε. τ. σ.* (16. om *μελλ.* usq *συρ.*) *εγ. γνωμη* (AE al mu cat *-μης*) *του* (al cat om) *υπ. δια* (cop *εκ*, syr sah ar^{e} *εις -ιαν*) *μακ.* .. D syr^{p} mg *ηθελησεν αναχθηναι εις συριαν· ειπεν δε το πνευμα αυτω υποστρεφειν δια της μακ.*

4. *συνειπ. δε αυτω αχρι* .. D syr^{p} mg *μελλοντος ουν* (d syr^{p} *δε*) *εξιεναι αυτου* (d *comitari eum*) *μεχρι* (syr^{p} mg *comitati sunt eum usque*) | B 13. vg (et. am fu tol; sed non demid al) aeth^{utr} ar^{e} Bed om *αχρι της ασιας* | *σωπατρος* .. 40. al plus^{15} vg^{edd} aliq cop sah arm ar^{e} sl$^{8.}$ et^{ed} Thph$^{1.}$ Oec Bed *σωσιπατρ.* | *πυρρου* c. ABDE al^{30} vg cop sah

Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ Ro 16, 21. 23. Eph 6, 21.
Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφι- 2 Tim 4, 20. 16, 8.
μος· 5 *οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι·* 6 *ἡμεῖς δὲ*
ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ
ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὗ διε-
τρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 *Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρ-*
τον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 *ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ*
ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 *καθεζόμενός δέ τις νεανίας*
ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, δια-
λεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου

---

syrp mg arm sl (sl^ant post *βεροι.* pon) cat Thph^2. Or^int Bed .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pm syr^utr aeth^utr arr Chr Thph^1. Oec | GH(A*?) al *βηροιαιος*, D*E *βερυαιος* (d *beryensis*, e *beroensis*), al Thph^1. Oec^ed *βερροιαιος* (cf ad 17, 10.) | H *θεσαλονικ.* (idem codex 17, 3. 11. 13. *θεσαλον.*) | *σέκουνδος*: ita H al .. ς Ln *σεκοῦνδος*, ut G al | *δερβαιος* (A al praem *ὁ*) .. D* *δουβεριος* (d *doverius*) | *τιμοθεος* .. syr ar^e add *Lystrensis*; 137. *εφεσιος* | *ασιανοι* (D sah syrp mg *εφεσιοι*) .. Ln ante *ασ.* plene dist; non ita Thdrt^3,442. | *τυχικὸς* (ita et. ς Ln; 49. *τύχικος* cf Win. gr. p. 49.): hoc acc. GH et ut vdtr pler; cf et. ad Eph 6, 21 etc .. D *ευτυχος*

5. *ουτοι* c. DGH al longe pl vg syr arp sl al (sah add *μεν*) Chr Thph^1. Oec cat .. Ln add *δε* c. ABE al^10 cop syrp | A(vdtr)E^gr GH al pl *προσελθοντες* | *ημας* .. D^gr *αυτον* | D*E *τροαδι* (E *-δει*); item E v. seq. *τροαδα*

6. D om *την* | *αχρι* (c. ABG al cat Thph^1.; ς *αχρις* c. H al pl Chr al; E 13. *απο*) *ημ. πεντε* .. D *πεμπταιοι* | *οὗ* c. BGH al longe pl Chr Thph Oec cat .. AE 13. *οπου*, 40. 137. *ου και*, item Ir^int *ubi et*, D *εν η και* (d om *και*)

7. *δε* .. D^gr syr aeth^utr *τε* | E om *τη* | D^gr *μια πρωτη* | *ημων* c. ABDE al fere^20 vv pl cat Chr^2 (et. in caten.) Thph^2. Aug .. ς (= Gb Sz) *των μαθητων* c. GH al pl arp sl Bas Thph^1. Oec (Cassiod om) | *κλασαι* c. ABEGH al pl cat Bas Chr^2 (et. in cat.) Thph^1. .. ς (= Gb Sz) *του κλ.* c. D al pm Thph^2. Oec | *τε* .. D^gr om, al^5 cop sah syrp Bas Thph^1. cat *δε*

8. D *υπολαμπαδες* (d *faculae*) | *ημεν* c. ABDEGH al pl vg al pl cat Chr Thph^2. .. ς (= Gb Sz) *ησαν* c. min non ita mu cop aeth^ro Thph^1. Oec | E om *συνηγμ.* (4. *συνηθροισμ.*)

9. *καθεζομενος* c. ABDE al mu cat .. ς *καθημενος* c. GH al pl Chr Thph Oec | E om *νεανιας* (12.^lect post *ονομ.*, 137. *-νισκος*) | D *επι τη θυριδι κατεχομενος υπν. βαρει* | *του παυλου* .. D om *του* | E *κατανεχθις* | *απο* .. DH al mu Chr Oec^ed *υπο*

ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. 10 *καταβὰς*
δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν Μὴ θορυ-
βεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 *ἀναβὰς δὲ καὶ κλά-*
σας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς,
οὕτως ἐξῆλθεν. 12 *ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθη-*
σαν οὐ μετρίως.

13 *Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν*
Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ
ἦν διατεταγμένος μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 *ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν*
εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην,
15 *κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς*
Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, καὶ μείναντες ἐν Τρω-

---

9. E^{gr} *πεσων* omisso *και* sq | D*^{gr} *και ος ηρθη* (ap Mill: *και επηρθη*)

10. D *επεσεν επ αυτω*, al Chr Thph$^{2\cdot}$ *επεπ. επ αυτω* | *συνπεριλ.* (*συνπ.* c. AB*DEH; ς Ln 49. *συμπ.* c. B**G al certe pler; C* *-βαλων*, al^{6} *συμπαραλαβ.*) .. C add *αυτου*, al^{7} Chr Thph$^{2\cdot}$ cat *αυτον*, al *αυτω* | D^{gr*} *και ειπεν* (d *circumplexit et dix.*)

11. *τον* c. ABCD* al Thph$^{2\cdot}$ .. ς om c. D**EGH al pler Bas Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec cat | *τε* .. D^{gr}E^{gr} al Thph$^{1\cdot}$ *δε* | *αχρι* c. AC**E al Thph$^{1\cdot}$ Oec^{ed} .. ς Ln *αχρις* c. B(e sil.)C*DGH al pler cat al (Bas *μεχρις*)

12. *ηγαγ.* usq *ζωντα* (ea om 12.^{lect}) .. D *ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν* (d *-γον*, item al^{3} arm *ηγαγεν*) *τ. νεανισκον ζω.*

13. AEH al plus^{30} Chr Thph$^{1\cdot}$ *προσελθοντες*, D^{gr} (syr ar^{e}) *κατελθοντ.*, al *προσαχθεντ.*, 98.^{mg} *εμβαντ.*, vg *ascendentes*, d *ascendimus* | *επι το* .. D al *εις το* | *επι την* c. ABCE 13. 40. al Thph$^{2\cdot}$ .. ς *εις την* c. DGH al longe pl cat Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | *ασσον* c. ABCDE(G v. sq)H al pl vg (et. am fu demid tol) cop etc Chr al .. al^{5} vg^{cod} *ασον*, al^{3} cat^{cod} *νασον*, G (non v. sq) al mu syr^{utr} sah ar^{p} *θασον* (aliq *θασσον*). Item v. sq | *ην διατετ.* c. DGH al longe pl Chr Thph Oec .. Ln *διατεταγμενος* (B* *-νον*) *ην* c. ABE al^{4}, item C al^{3} cat *εντεταλμενος ην* | D 36. cat *ως μελλων* | E *αυτ. μελλ.*

14. C* om *δε* (vdtr) | *συνεβαλεν* c. CDGH al longe pler vg e etc Chr Thph Oec cat .. Ln *συνεβαλλεν* c. ABE^{gr} 40. | *ημιν* .. al fere^{10} *ημας* | G* *ανηλθομεν* | *μιτυληνην* c. BCDH al pler .. AE *μιτυλινην*, G *μυτυλινην*. Et. aliter legitur

15. E *και εκειθ.* | *αντικρυς* c. ACDEG al mu Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *αντικρυ* c. BH al pl Chr al | *ετερα* .. B 15. 19. 73. cat *εσπερα* | D*^{gr} *παρελαβομεν*, al Thph$^{1\cdot}$ *παρεβαλλομεν* | *και μειναντ. εν τρωγ. τη εχ.* c. DGH al longe pl syr^{utr} sah arr. sl cat Chr Thph Oec .. Gb'' Ln *τη δε εχ.* c. ABCE al^{4}, item al^{4} vg cop aeth^{pp} arm Hier *και* (cop aeth om) *τη εχ.* (aeth^{ro} om *και μειναντ.* usp *μιλητον*) | *τρωγυλιω* c. D (D^{gr} *τρωγυλια*, d *trogylio*) G (*τρογυλιω*, item al mu), item *-λιω* non *-λλιω* al pl (sed legitur *τρογγυλιω*, [et. Thph$^{1\cdot}$], *στρογγυλιω*, *στρογυλιω*), item syr sah arr sl Chr

γυλίῳ τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 *κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦ-*
λος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆ-
σαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν
τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. (18, 21.) 19, 21.

17 *Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο*
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 *ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐ-*
τόν, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς
ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
19 *δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων* 19, 10.
καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰου- 20, 31.
δαίων, 20 *ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγ-*
γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, 21 *διαμαρ-*
τυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ
πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. 22 *καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος*

Thph[2]· Oec .. ς *τρωγυλλιω* c. H al mu syr[p] Oec cat | D* al[6] ac plur *ερχομενη*

16. *κεκρικει* (Gb'') c. AB(* *κεκρει*)C*DE al mu vg (*proposuerat*) al ut vdtr pl cat (Thph[2]· *κεκρικε*) .. ς *εκρινε* c. C***GH al pl Chr Thph[1]· Oec | *οπως* usq *χρονοτρ.* .. D *μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσις τις* | *ην* c. G 40. al longe pl Chr Thph Oec .. Ln *ειη* c. ABCE al[10] cat .. DH aeth[ro] om *ει δυν. ην α.* | D *εις την ημερ.*, H *τη ημερα* | *εις* (105. *εν*) *ιερουσαλημ* c. AE 13. 40. 12.[lect] 58.[lect] al .. ς (Ln 49.) *εις ιεροσολυμα* c. BCD(* *εν ιεροσολυμα*)GH al longe pl cat Chr al (:: cf ad 19, 21.)

17. *μετεκαλεσατο* .. D *μετεπεμψατο*, dial[maced] *μετεστειλατο* | E om *τους*

18. *παρεγενοντο* .. E[gr] *εσκληρυνοντο* | *προς αυτον* .. Ln add *ομου* (D* *ομωσε*, D** 40.[mg] *ομοσε*) *οντων αυτων* c. AD 40.[mg]; item E 73. add *ομοθυμαδον*, item vg *et simul essent*: contra BCGH al fere omn vv fere omn cat Chr Thph Oec | *επιστασθε* .. D add *αδελφοι*, item al[3] sah praem | *αφ* .. D* *εφ* (d *in qua*), al aliq om | *εις* .. E *επι* | *πως* usq *εγενομην* .. D *ως τριετιαν η* (d om) *και πλειον ποταπως* (** *πως*) *μεθ υμ. ην παντος χρονου* (** *μ. υμ. τον παντα χρ. εγενομην*, d *fui per omne tempore* [Lcif *-pus*]: ita et. Lcif)

19. *τω κυριω* .. C al cat Chr[txt] add *μεθ υμων* | *δακρυων* c. ABDE al fere[10] vg syr cop sah aeth[pp] ar[e] Lcif .. ς (= Gb Sz) praem *πολλων* c. CGH al pl syr[p] aeth[ro] arm ar[p] sl Chr Thph Oec cat | *συμβαντ.* (DE *συνβ.*) .. C al *συμβαινοντων*, al[1] *συμβεβηκοτων*

20. C cat *των συμφερ.* (DE *συνφ.*) *υπεστειλ.* | D sl[rec] et[5]· Lcif om *μη* | D Thph[1]· Lcif Hier om *υμας* | D *κατ οικ. και δημ.*

21. H al[6] Bas[cod 1] Thph[1]· *διαμαρτυραμενος*, D* *-ρουμενος* | *θεον* c. BCE al[7] Bas Chr Thph[1]· .. ς (Ln) praem *τον* c. ADGH al longe pl cat Bas cod 1 Thph[2]· Oec | *πιστ. την* c. BEGH al ut vdtr longe pl Bas Chr Thph Oec .. Gb[0] Ln om *την* c. AC al fere[10] cat, item D (D[gr] pergit *δια του κυριου ημ. ιυ χυ*) | E om *ημων* | *ιησουν* c. BGH al fere[35] sah

(1·, 21.) 19, 21. ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντή-
21, 4. 11. σοντά μοι μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν
διαμαρτύρεταί μοι λέγων ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν.
24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τε-
λειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυ-
ρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ.

---

aeth^{ro} syr^{p} sl$^{5.8.}$ Bas Thph$^{1.}$ Oec Lcif .. ς (Ln) add *χριστον* c. ACDE al mu cop syr aeth^{pp} al cat Chr Thph$^{2.}$

22. *εγω* h. l. c. ABCE al vg (et. fu demid al, non am) Ath^{mss} (Aeth^{ed} Lcif om) Thph$^{2.}$ cat .. ς ante *δεδ.* pon c. DGH al pl vv pler Chr Epiph$^{892.}$ al | D *ιεροσολυμα* | *συναντησοντα* c. BG al pler vv ut vdtr omn Ath Chr Oec .. C al^{6} Ath$^{cdd 2}$ Thph$^{2.}$ cat *συμβησομενα* .. AD^{gr} E^{gr}H al Thph$^{1.}$ *συναντησαντα* | B *εμοι*, E^{gr} *με* | D *μη γεινωσκων*

23. D^{gr} *το αγ. πν.* | E om *κατα* (D vg al mu Lcif add *πασαν*) *πολιν* | AE al Ath$^{cdd 2}$ (Ath^{1} *διαμαρτυρειται*) *διεμαρτυρατο* | *μοι* c. ABCDE al fere^{30} vg syr^{utr} cop sah aeth^{pp} al Ath Cyr$^{hr 2}$ Chr (post *πνευμα*) Bas (Did *με*) Epiph$^{892.}$ (post *πν.*) Thdrt$^{ms 1}$ (^{ed} *με*) Thph$^{2.}$ Lcif Hier .. ς (= Gb Sz) om c. GH al pm aeth^{ro} al Thph$^{1.}$ Oec | *λεγων* c. DEGH al pl Ath^{1} (tamen diff cdd) Epiph$^{892.}$ cat (:: cf ad 28, 26. item Lc 11, 25.) .. ς (Ln 49.) *λεγον* c. AB (e sil.) C al pm Chr al | *με* (sah syr ar^{e} aeth^{utr} *σε*) h. l. (Gb'') c. ABCEH al plus^{15} vg al Ath^{1} (vv pl Ath^{1} post *μενουσιν*, ibidem D *μοι*) Bas Cyr^{hr} Did Chr Thph$^{1.}$ cat .. ς post *δεσμα* c. G al pl Thdrt Thph$^{2.}$ Oec | D vg (non demid al, sed habet am sub ÷) sah syr^{p} c.* Lcif add in f. *εν ιεροσολυμοις*

24. *ουδενος λογου ποι. τ. ψ. τιμ. εμ.* c. BCD** item syr sah aeth^{utr} arm ar^{e} (sed hae vv, excepta arm, non exprimunt *τιμιαν*) item Lcif (*pro nihilo aestimo animam meam cariorem esse mihi*); similiter Amb: *nec facio an. me. cariorem mihi*, et Aug: *non enim facio an. me. pretiosam* (s. *-osiorem*) *mihi* (priora: *ουδενος λογου ποιουμαι* diserte et. Amm^{cat} praetermissis rell; eadem confirmant et. 96. 180. cat: vide post) .. Ln *ουδενος λογον εχω ουδε ποιουμαι τ. ψ. τι. εμ.* c. AD* (sed habet *εχω μοι* et *τ. ψ. μου* [om d] *τι. εμαυτου*, d exprim *ουδενος τουτων*) al^{4} (item fere vg: *nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quam me*) .. ς *ουδενος* (43. 81. 99. ar^{p} add *τουτων*) *λογον* (96. 180. cat *λογου*) *ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου* (*μου* praeter ABCD** al Lcif om et. G al cat Ign^{intpol} Chr) *τιμ. εμαυτω* c. EGH etc ar^{p} sl cat Ign^{intpol} (ad Tars. 1. *ουδενος λογον ποιουμαι των δεινων, ουδε εχω την ψυχ. τιμ. εμαυτω ως αγαπων αυτην μαλλον η τον κυριον*) Bas$^{2,296.}$ Chr^{txt} (in comm est: *ουκ εχω τιμιαν την εμαυτου ψυχην*) Thph Oec | *ως* (d Lcif *quam consummare*, vg *dummodo consummem*, e *ut consummem*) .. E al mu *ωστε*, C 104. *ως το*, D *του* | B *τελειωσω* | *τον δρ. μου* c. ABD al^{5} vg cop sah syr aeth^{utr} ar^{e} Lcif Amb .. ς (Gb^{oo}) add *μετα χαρας* c. CEGH al pler syr^{p} ar^{p} sl cat Bas Chr Thph Oec | *διακονιαν* .. D vg Lcif Amb add *του λογου* | D 137. al fere^{10} *παρελαβον* | D sah Lcif *διαμαρτ. ιουδαιοις και ελλησιν* | *του* (D* om) *θεου*

25 καὶ νῦν· ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου
ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διὸ μαρ-
τύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵμα-
τος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν 18, 6.
πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ. 28 προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ
τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποι-
μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα- 1 Pe 5, 2.

---

25. E al fere[10] syr arr Lcif om ιδου (Gb[0]) | c 31. arm οιδα εγω, 180. Ir[int] om εγω | την βασ. c. ABC al[4] cop syr[p] arm Chr cat .. ς (Gb[00]) add του θεου c. EGH al pler vg syr aeth[utr] al Thdrt Thph Oec, item D sah add του ιησου, Lcif τ. κυριου ιυ

26. διο (al[4] add και) c. BCGH al longe pl cat Thph[1.2.] (libere Chr[com] ωστε εικοτως διαμαρτυρομ. υμιν) .. AE al plus[10] διοτι .. syr Oec om, syr[p] hab c.* | διο usq οτι .. D[gr*] αχρι ουν της σημερον ημερας | εγω c. AGH al longe pl cop sl Bas[1] Chr[3] Thph[1.] Oec .. Gb' Ln ειμι c. BC DE al fere[15] vg syr[utr] cat et Amm[cat] Bas[2] Chr[1] Dam al .. al pauc arm sah Hier Gild εγω ειμι (sah Hier ει. εγ.) | E al mu cop (non sah) syr[utr] aeth[utr] vg[cod] (sed non am fu demid tol al) al Bas al (sed non Ir[int] Lcif nec Chr Thph[1.] Oec al) add in f. υμων

27. D*[gr] al[4] sl[rec] om μη | υμιν h. l. c. AEGH al pler syr[utr] cop sah al Bas[8] Chr Thph Oec Ir[int] Hier Gild .. Ln post θεου c. BCD (* ημιν) 13. 31. 81. vg cat

28. ουν c. CEGH al longe pl m syr[utr] al Chr Thph Oec Ir[int] .. Gb[0] Ln ed. min. (et [o.] ed. mai.) om c. ABD al[5] cat item lectionarr vg cop (sah δε) al (Did Thdrt Caelest [vide post] Lcif al) | D* αυτοις | D[gr] το αγ. πν. | κυριου (Gb) c. AC*DE 13. 15. 18. 36.[txt] 40. 69. 73. 81. 95.* 130. 156. 163. 180. 58.[lect] cop sah syr[p mg] arm (aeth[ro] et κυρ. et θε. confirm ex usu linguae) cat Eus[esai] Ath[cd 1] ([1.522.]) Const (συντρεχετε εις την εκκλ. του κυρ. ην περιεποιησατο τω αιματι του χυ) Did (praeterea illustrans locum habet τω ποιμνιω ο περιεποιησατο ο σωτηρ τω ιδιω αιματι) Amm[cat] Chr[1] (praeterea ad h. l. sic: ειγε ο δεσποτης υπερ της εκκλησιας [sed ο δεσπ. usq εκκλ. om cd[1]] ουδε του αιμ. εφεισατο του εαυτου) Maxim (Nicandro episc) Thdor[stud 2,56.] Thph[3.] al Ir[int] Lcif Aug Hier Sedul al .. ς (= Gb) θεου c. B (me ipsc teste) al fere[20] (sed[9] e sil. collat.) vg (et. am fu demid tol etc) syr[p] syr[lect vat] Ps- Ath[2.3.] Ath[1 ed] (sed χυ mss[4] et κυρ. ms[1]. Praetereaque grave quod habet c. Apollin. ουδαμου δε αιμα θεου καθ ημας παραδεδωκασιν αι γραφαι· Αρειανων τα τοιαυτα τολμηματα) Chr[3] (i. e. ter ad h. l., sed vide supra) Epiph[895] et[2.74.] Bas[eth 80.] Antioch[61.122.] Caelest (ep. ad synod. Eph. ap. Mansi IV p. 1286.) Thph[2.] Oec Amb Ors Cassiod Ferrand Prim al (Ceterum iam Ign αιμα θεου [Ign[intpol] χυ], cf ad Eph 1. pag. 120 et 320.) .. Gb' κυριου και θεου c. C***GH al plus[100] sl Thph[1.] .. legitur etiam κυριου θεου (al[2] ar[p]), κυρ. του θεου (georg), θε. και κυρ. (47.), χριστου (χρ. syr ar[e] Or[1] [sed alibi[1] την εκκλ. sine genitivo] Ath[cdd4] dialmaced[481.] Thdrt[2] al), *Iesu Christi* m | D sah (Ir int *sibi constituit*) περιποι. εαυτω | του αιμ. τ. ιδ. c. ABCDE al fere[20]

τος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν
ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,
30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμ-
19, 8. 10. μένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. 31 διὸ γρηγο-
ρεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην
μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι
ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποι-
κοδομῆσαι καὶ δοῦναι κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.
33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ
18. 3. γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη-

---

vv pl cat Did Ir^{int} Lcif al .. ς (= Gb Sz) *του ιδ. αιμ.* c. GH al pl Ath $^{1,522.}$ Chr Caelest (*τω ιδ. αιμ.*) Thph Oec

29. *εγω γαρ* c. C***EGH al pler syr^{utr} sah al Chr Thph Oec; cop *εγω δε*, aeth^{utr} *και εγω*, B *οτι εγω* .. Gb″ Ln 49. *εγω* c. AC*D al^{6} vg cat Ir^{int} Lcif Caelest (ep. 13. ad Nestor. Idem Graece Mansi IV, 1031.) Hier (:: at offendit *γαρ* praecedente *προσεχ. ουν* ac sequente *διο γρηγ.* Ceterum confirmatur *γαρ* et. inde quod *τουτο* ab iisdem fere testib omittitur idque minime alienam manum prodit) | *τουτο* c. C***EGH al longe pl syr^{p} Chr Thph Oec .. Ln 49. om (Gb^{00}) c. ABC*D al^{12} fere vv pler cat Thdrt ($^{1,190.}$ *οιδα οτι* etc$^{2,1399.}$ *οιδα γαρ οτι*: bis libere) Ir^{int} Lcif Caelest (ut ante) Hier | DE *αφεξιν*, G *αφηξιν*

30. B sah aeth^{utr} om *αυτων* pr | D^{gr} *του αποστρεφειν*, vg *abducant*, d *abstrahant*, e Lcif *adducant*, Ir^{int} *convertant* | *αυτων* c. CDEGH al ut vdtr omn cat Ps-Iust$^{qu22.}$ Bas Chr Thph Oec .. AB *εαυτων* (Ln$^{ed. min.}$)

31. A *νυκταν* | DE al plus^{15} vg al pler Thph$^{2.}$ (item Bas$^{2,299.}$ sed non$^{2,327.}$ nec Chr al) Lcif Hier Ors add in f. *υμων*

32. E *παρατιθεμι* (sic), 2. 30. *-θημι* | *υμας* (H *υμιν*) c. ABD al^{4} vg syr ^{utr} cop sah aeth^{pp} ar^{e} Ors Hier .. ς (Gb^{0}) add *αδελφοι* c. CEGH al pler aeth^{ro} ar^{p} al cat Chr al | *θεω* .. B 33. 68. cop sah *κυριω* | *εποικοδομ.* c. GH al pler Chr^{dis} („*ουκ ειπεν οικοδομησαι αλλ εποικοδομησαι, δεικνυς οτι ηδη ωκοδομηθησαν*“) Thph Oec .. Gb″ Ln *οικοδομησαι* c. ABCDE al^{6} cat. Praeterea add (DE al vv mu) vel praem (al^{6} syr Chr^{1} Ors) *υμας* (163. *ημ.*) | *δουναι* c. ABDE al vg cop .. ς add *υμιν* (al Thph$^{2.}$ *ημ.*) c. CGH al pler vv pl Chr (sed Chr^{txt} *υμ.* post *κληρονομ.* add) cat Ors al | ACE al^{2} cat *την κληρ.* (A add *αυτου*) | *πασιν* .. D^{gr} (d a medio v. 31. usq 21, 2. hiat) *των παντων*

33. *ἢ* pr .. D m vg (non am al) Oec *και*: (Ln$^{ed. min.}$ falsus de testibus om sine teste, falso et. $^{ed. mai.}$ de B) | *ουθενος* c. AE (al?) .. ς Ln *ουδενος* c. BCDGH al certe pler cat Chr al. Praeterea DE arm m add *υμων* (97. *τουτων*)

34. *αυτοι* c. ABCDEGH al longe pl m vg al pl cat Bas Chr al .. ς (= Gb Sz) add *δε* c. min aliq cop Thph$^{2.}$ Oec | *γινωσκ.* .. A *οιδατε*, Chr *επιστασθε* | *ταις χρ.* (D* *τας χρειας*) *μου* .. D* add *πασιν* | *αυται* .. D sah *μου*, cop syr al *μου αυται*

σαν αἱ χεῖρες αὗται. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ

35. παντα (D* πασι? item *omnibus vobis demonstravi* m) .. Ln cum v. 34. conjg: non ita AEGH Bas³ al cop sah (uterque πα. post υπεδ. υμ. pon); nec magis (vide post) CD etc .. C*D** al mu cat syr arp και παντα (aethutr om πα. υπ. υμ.) | ουτως: ita ABCDEGH etc .. ς ουτω c. min mu | A των ασθ. αντιλ. | D* (item A*?) cop sah om τε (item al⁵ cat qui habent μνημονευετε) | G al plus80 vg sah arm aethutr Chr Thph¹· τον λογον, al mu του λογου | A (vel potius ** ut vdtr) al⁵ Epiph Chr Bas om ιησου | D* ουτος | μαλλ. διδ. c. ABCDEGH al pl m vg al Chr Antioch Dam cat al Aug .. ς (= Gb Sz) διδ. μαλλ. c. min non ita mu ut vdtr sah Epiph⁸⁹²· Oec (Const sic: ὁ κύριος μακάριον εἶπεν εἶναι τὸν διδόντα ἤπερ [Anastqu υπερ] τὸν λαμβάνοντα)

36. D* ειπας | D* arm om αυτου | G συμ πασιν | C* 36. arm om αυτοις (180. sah om πασιν, 58.lect πρ. πασ. τουτοις) | D προσευξατο

37. κλαυθμ. εγεν. c. ABCDE 13. 40. 69. 180. al⁵ ac plur vg (al pl libere) Thph²· cat .. ς εγ. κλ. c. GH al pl Thph¹· Oec (137. Chr εγεν. δε κλ. ικ.) | D** al² Thph¹· om του

38. D μαλιστ. επ. τω λογ. (** add ω ειρ.) οδυνωμ. οτι ειπεν (** om) ουκ. μελλ. (* μελλει σοι) | GH al οδυνομενοι | D* om αυτου | εις .. D επι

XXI. 1. ως δε εγ. αν. ημ. (A** ημ. αν., * vdtr om αν.) αποσπ. (BE** -θεντες) .. D* και επιβαντες ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων | ηλθομεν .. D ηχομεν | D om την | κω c. ABCDE al plus40 cat Thph²· Oec .. ς (= Gb Sz) κων c. G(κών)H (κῶν) al mu (vg *Coum*, sed am *Cho*, tol *Chio*) Chr²(?) | εξης .. D επιουση | την ρο. c. ABEGH al longe pler cat Thph Oec .. Ln om την c. CD 40. 68. Chr² | AC πατερα | D sah vgms (sed non am fu demid etc) add in f. και μυρα (sah -ρρα)

2. E al διαπερουν, G al Thph²· διαπερον

3. ς (et. Mill, non ςe Gb Sz) αναφάναντες c. B** min pauc Chr¹ (sed

καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθη-
μεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά,
20, 23. οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱερο-
σόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες
ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις
ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσ-
ευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον,
ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν

---

diff mss) | E om την | A al^{2} pluresve vg (et. demid, sed non am fu) om και | AGH al Thph$^{2.}$ καταλειποντες (sed GH -πόντες), d e vg *relinquentes* | A* om επλεομ., E** επλευσαμεν, e vg *navigavimus*, d *collavimus* | κατηχθημ. c. CGH al longe pler d (*enavigavimus*) e (*deposti sumus*) al cat Chr Thph Oec .. Ln κατηλθομεν c. ABE al vg cop sah aeth^{utr} al | H al εκει | ην το πλ. c. GH al longe pler (item accurate syr^{p}) Chr Thph Oec cat .. Ln το πλ. ην c. ABCE al^{2}

4. ανευρ. δε c. ABC*E al plus^{15} vg cop sah cat Thph$^{2.}$ (Oec και ανευρ. δε) .. ς και ανευρ. c. C***GH al pl d syr^{utr} aeth^{utr} al Chr Thph$^{1.}$ | τους c. ABCE al ut vdtr sat mu cat Thph$^{2.}$ Oec .. GH al plus^{30} Chr Thph$^{1.}$ om | αυτου (28. om, 177. εκει) c. BCH al longe pl vg al Thph$^{1.}$ Oec cat ∴ AEG al aliq Thph$^{2.}$ αυτοις; d e al pl Chr^{2} (^{1} εμειναμ.) προς αυτους, 56. αυτον | B ελεγαν | επιβαιν. c. ABC al^{5} (d *ingredi*) Thph$^{2.}$ cat .. ς αναβαιν. c. EGH al pler vg al pl Chr Did (μη αναβαινε) Thph$^{1.}$ Oec | ιεροσολυμα c. ABCE al mu vg d Thph$^{2.}$ cat .. ς (= Gb Sz) ιερουσαλημ c. GH al pl Epiph$^{892.}$ Chr Did al

5. εξαρτ. ημ. c. ABE 68. 177. al .. ς ημ. εξαρτ. c. CGH al pler cat Chr al | A 105. om εξελθοντες | οτε δε etc .. d *sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram*

5. 6. προσευξαμενοι ^{6} απησπασαμεθα (C απεσπ., al^{4} cat ησπασ., 40. απησπασαμενοι retento και sq) αλλ. και c. ABCE al plus^{10} .. ς προσηυξαμεθα (G al Chr Oec προσευξ., 180. προσηυξαμεν). ^{6}και ασπασαμενοι αλλ. c. GH al pl vg etc Chr Thph Oec (:: plane apparet exccultam dictionem esse substituto προσηυξαμεθα και etc pro -ξαμενοι [post θεντες] etc; nec minus απασπαζεσθαι, hoc solo loco scriptum, varie temptatum esse quum vel simplex ασπ. vel αποσπαζ. ex v. 1. reponerent) .. A 13. προσευξαμενοι απησπασμεθα αλλ. και (απησπασμεθ. agnoscit et. aeth^{ro} „dimissi sumus")

6. ανεβ. c. AC 40. 69. 137. 180. al^{4} Thph$^{2.}$ cat .. Ln ενεβ. c. BE al^{3} Chr .. ς επεβ. c. GH al longe pl Thph$^{1.}$ Oec

7. κατηντησ. c. BCGH al pler cat Chr al .. AE al κατεβημεν | A 40. επεμειναμεν

μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθαμεν εἰς Και-*
σάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 *τούτῳ δὲ ἦσαν παρ-* 6, 5.
θένοι θυγατέρες τέσσαρες προφητεύουσαι. 10 *ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-*
ρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγα-
βος, 11 *καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου,* 11, 28.
δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν Τάδε λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν
ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.
12 *ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι*
τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 13 *ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦ-*
λος Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ

---

8. *εξελθοντες* c. ABCE al pl vv pm Chr Thph^{2}· cat .. ς (= Gb Sz) add *οι περι τον παυλον* c. GH al pm aeth^{ro} ar^{p} sl Thph^{1}· Oec (al *οι αποστολοι*) | *ηλθαμεν* c. B; ς^{e} Gb Sz Ln 49. *-ομεν* c. ACE al pl vg cop sah syr^{utr} aeth^{utr} al cat Eus$^{h.\,e.}$ Chr al .. ς *ηλθον* c. GH al pm Thph^{1}· Oec | *οντος* c. ABCEGH al longe pl Eus Chr Thph Oec cat .. ς (= Gb Sz) *του οντ.* c. min pauc ut vdtr

9. *παρθ. θυγ. τεσσ.* c. C 31. 180. al? cat Eus$^{h.\,e.}$ (Chr Epiph^{674}· om *παρθ.*) .. ς (49.) *θυγ. παρθ. τεσσ.* c. EGH al longe pl syr^{utr} Thph Oec; Ln *θυγ. τεσσ. παρθ.* c. AB al d fu am demid Chr^{cat}; vv pl *τεσσ. θυγ. παρθ.*

10. *επιμεν.* (15. 18. 36. al cat *-μενοντες*) *δε* c. ABCH al^{7} syr^{p} (de vv pl non liquet) Bas cat .. ς add *ημων* c. EG al longe pl syr$^{p\,mg}$ etc Chr al | G *τις προφ. απο τ. ιουδ.*

11. *και* (d om) *ελθ* .. D^{gr*} *ανελθων δε* | *εαυτου* (Gb") c. ABCDE al pm (vg *tulit zonam Pa. et alligans sibi*) cat Bas Cyr^{hr} (Chr^{ms}?) item (*δησας εαυτον χειρων κ. ποδων*) Or .. ς *τε αὑτου* c. GH al pl Chr Thph Oec | *τ. ποδ. κ. τ. χειρ.* c. BCDEGH al plus^{30} vg syr^{utr} arm ar^{p} sl^{6}· cat Bas Cyr^{hr} Thph .. ς *τας χειρ. κ. τ. ποδ.* c. A al pm cop sah aeth^{utr} ar^{e} Chr (om *τας* et *τους*) Oec item (vide ante) Or (:: magis dici solet *manus et pedes* quam *ped. et man.* Similiter Io 11, 44. A c. test al mu *τ. χειρ.* ante *κ. τ. ποδ.* transp) | *εν ιερ.* c. ABCEGH al longe pl Thph Oec cat (sed 66*. post *οι*, 100. demid arm^{ed} Amb^{1} post *ιουδ.*) .. 49. (:: at ita v. 13. lectione tantum non fluct) *εις ιερουσ.* c. D 26. 63. 97. 98. 106. Chr Epiph item (*δησ. απελθοντα εις ιεροσολ.*) Or | D* Chr Thph^{1}· Oec om *οι*

12. D Thph^{1}· om *τε* | D aeth^{utr} *οι εντ. τον παυλον* | D *επιβαινειν* (d *ascend.*) | E al Bas om *αυτον* | C 13. 40. add in f. *τοτε* (vide post)

13. *απεκρ. τε* (om *τε* al^{5} ar^{p}) c. GH al plus^{35} aeth sl Thph Oec .. ς *απεκρ. δε* c. C* al pm syr^{p} Chr .. D *ειπεν δε προς ημας* .. Ln *τοτε απεκρ.* c. ABC** (*δε* enim erasum est; praeterea vide ad v. 12.) E al^{8} vv pm cat Cassiod, additque Ln $^{ed.\ min}$ *και ειπεν* post *ο* (B* om) *παυλ.* c. AE al fere^{15} vv mu Cassiod | *συνθρυπτ.* .. D* *θορυβουντες* | *γαρ* ..

γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἑτοί-
μως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 *μὴ πειθομένου*
Lc 22, 42. *δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.*

15 *Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν*
εἰς Ἱεροσόλυμα· 16 *συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-*
ρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 *Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο*
ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 *τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς*
Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 *καὶ ἀσπα-*
σάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν
τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον*

E^gr vg^cod Tert^1 *δε* | *δεθηναι* .. D add *βουλομαι* | *εις ιερ.* (Or add *γενομενος*) .. al^5 Bas Thdrt^2 Cyr Aug om, A aeth^utr post *εχω* pon | $\overline{ιυ}$ (et. Or Bas al) .. CD al^2 syr al Thdrt al Aug al add (d praem) *χριστου*

14. *ειποντες* .. D *οι* (** om) *ειπ. προς αλληλους* | *του κ. το θελ.* c. ABCE al vg arm cat .. ς *το θελ. του κ.* (D^gr al arr *θεου*) c. DGH al pler vv pl Chr al | *γινεσθω* (ADE *γειν.*) c. ABCDE al plus^10 cat .. ς *γενεσθω* c. GH al pl Chr al

15. *τας ημ. ταυτ.* .. D^gr *τινας ημερ.* | *επισκευασ.* (Gb') c. ABEG al plus^40 cat Pamphil Chr (diff mss?) Euthal Thph^1· Thph^2·com Oec .. C al *παρασκευασ.*, H al *επισκεψαμενοι*, D *αποταξαμενοι* (sed d *refecimus nos et*) .. ς *αποσκευασαμενοι* c. min non mu Thph^2·txt | CDG* al Chr Thph^1· *αναβαινομεν* | *ιεροσολυμα* (Gb'') c. ABCD (teste Wtst, idem de sqq testatur, apud Kipl. vero perierunt omnia inde ab *ιεροσολυμα* usque dum sequitur *παρεγενοντο* v. 18.) E al Euthal Chr cat .. ς *ιερουσαλημ* c. GH al longe pl vg Thph Oec

16. D^gr* d om *συνηλθ. δε και* (al add *τινες*, E vg add *εκ*) *των μαθ.* | AE *καισαριας* | *αγοντες* (al *αγαγοντ.*) .. D *ουτοι δε ηγαγον* (d *simulquae adduxerunt*) et DE sah arm add *ημας* | *παρ ω* .. D*^gr *προς ους* | *ξενισθ.* .. D syr^p mg add *και παραγενομενοι εις τινα* (syr^p *την*) *κωμην εγενομεθα παρα* | D* (et. d) fu tol al *νασωνι* Thph^1· *μανασωνι*, vg^sixt demid al cop *ιασωνι*, al *μνασω* s. *-σσω* | *τινι* .. A* om | D sah *μαθ. αρχ.*

17. *γενομενων* etc .. D *κακειθεν εξιοντες ηλθομεν εις ιεροσολυμα* (hucusque consentit syr^p mg; certe haec tantum edita leguntur), *υπεδεξαν τε* (d *autem*) *ημας ασμενως οι αδ.* | *απεδεξ.* c. ABCE al^15 cat Chr^com (:: cf ad Lc 9, 11.) .. ς *εδεξαντο* c. GH al longe pl Chr^txt Thph Oec

18. *δε* c. BCDGH al longe pler e vg cop sah al cat Chr Thph Oec .. AE^gr 40. 69. 105. syr^utr aeth^utr al *τε* | *παντ.* (om sah) *τε παρ.* (vg *omnesq. collecti sunt*) .. D* *ησαν δε παρ. αυτω* | *οι πρ.* .. D 34. add *συνηγμενοι*

19. *και* (d om) *ασπασ. αυτους* (G *-τοις*) *εξ. κ. εν* (H* *ἑνα*) *εκ. ων* etc .. D*^gr *ους ασπαμενος* (sic) *διηγειτο ενα εκαστ. ως επ. ο θε. τοις*

τὸν θεόν, εἶπόν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν
ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νό-
μου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν
διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν.
22 τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ 1 Co 14, 15.
ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν
ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ᾽ ἑαυτῶν· 24 τούτους παραλα-
βὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖς ἵνα ξυρή- *Nm 6, 21.
σονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ
σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον.

---

20. GH 47. *ακουοντες*, d *audientes* | D Thph[2·] *εδοξασαν* | *θεον* (Gb″) c. ABCEG al[25] vv pm Chr Thph cat .. ς *κυριον* c. DH al pm sah syr[p] Oec | *ειπ.* (E 15. *ειπαν*) *τε* (180. *και ειπ.*, cop Thph[2·] *ειπ. δε*) *αυτω* c. ABE GH al pl vg syr sah al cat Thph Oec .. Ln *ειποντες αυτω* c. C al plus[30] syr[p] Chr, item omisso *αυτω* D | *εν τοις ιουδ.* (Gb″·) c. ABCE al mu vg aeth[utr] cop Ambrst, item D sah syr Hier Aug *εν τη ιουδαια* .. ς *ιουδαιων* (al *των ιουδ.*) c. GH al pl syr[p] al Chr Thdrt[2] Thph (sed Thdrt[2] Thph[2·] post *πεπιστ.* pon) Oec .. al[4] plane om | *παντες* .. D 38. tol syr al Aug Ambrst Hier add *ουτοι*

21. *κατηχηθησαν* (e vg *audierunt*) .. D* *κατηκησαν*, 25. 40. *κατηχησαν*, d *diffamaverunt* | *μωυσεως* c. BCEH al mu .. ς *μωσ.* c. ADG al pl | D* *τους κατα εθνη εισιν* (d *qui in gentib. sunt*) | *παντας* c. BCD**GH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph Oec cat .. Gb[0] Ln om c. AD* (et. d) E 13. vg cop Hier Aug | D Hier om *λεγων* | E vg Hier Aug *μη οφιλειν περιτεμν.* | *μηδε τ. εθεσ.* (D** add *αυτους*, syr[p mg] *αυτου*, syr ar[e] *του νομου*) *περιπ.* .. D* *μητε εν τοις εθνεσιν αυτου περιπ.*, d *neq. gentes eius ambulant*

22. *παντως δει συνελθ. πληθ.* (*συν. πλ.* c. AC**E 40. 69. al vg sl; ς *πλ. συν.* c. DGH al pl cat Chr al) *ακουσ. γαρ* (C** om *γ.*) c. AC**DEGH al longe pl vg sl cat Chr Thph Oec .. 49. Gb′ (:: at caussa addendi ab his testib omissa minime patet) *παντως ακουσ.* c. BC* al[5] cop sah syr[p], item arm (om *παντως*), aeth[utr] omissis *τι ο. εστ.*) et (*quia igitur audient* etc) syr ar[e] | B *εληλυθες*

23. *ὅ* .. E *οπερ*

24. *επ αυτοις* c. BCEGH al longe pl cat Chr Thph Oec .. Ln[ed. min.] *επ αυτους* c. A al[5]; D *εις* (Thdrt *προς*) *αυτους* | *ξυρησονται* c. B*D**(* *ξυρωνται*)E 100. al .. ς (Ln 49.) *ξυρησωνται* (GH al Thph[2·] *ξυρισωνται*) c. AB**CGH al pler cat Chr al (:: cf Lc 20, 10.) | *την κεφ.* .. al mu vg sah syr al Aug Hier *τας κεφαλας* | *γνωσονται* (al cat Thph[2·] *-σωνται*) c. ABCDE al mu vg cop sah syr[p] al cat Thph[2·] Hier Aug .. ς (= Gb Sz) *γνωσι* (Gb′) c. GH al longe pl syr d (*cognoscant*) Chr Thph[1·] Oec | *ων* .. C al cat *περι ων* | A cat *αλλα και στοιχεις* .. D*[gr] *αλλ οτι πορευου*, et D* d om *και* sq | *φυλ. τ. ν.* c. ABCDE al vg al mu Chr Thph[2·] cat .. ς *τ. ν. φυλ.* c. GH al pler syr Thph[1·] Oec

25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναν-
τες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε
15, 28. εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦ-
λος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς
εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ
*Nm 6, 5 ss. ἁγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσ-
φορά.
24, 18. 27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν
ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες Ἄνδρες
Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων,
ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
20, 4. τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον

---

25. *εθνων* .. E Bed^{gr} *ανθρωπων* .. D sah add *ουδεν εχουσι λεγειν προς σε* et perg *ημεις γαρ* | *επεστειλ.* c. ACEGH al ut vdtr fere omn vg d sah syr al cat Chr Thph Oec .. Ln *απεστειλ.* c. BD^{gr} 40. cop syr^{p} ar^{p} | D* *κρεινοντες* | *μηδεν τοιουτον* (-*το* CE al) *τηρειν αυτους ει μη* (27. 66.*^{mg} 69. 105. *αυτ. αλλα*) c. CDEGH al longe pler (40. 66.** 69. 105. arm om *αυτους* sq) syr^{p} arm al cat Chr Thph$^{1.2.}$ Oec .. Ln 49. om (Gb^{oo}) c. AB 13. 40. 81. vg syr cop sah aeth^{utr} ar^{e} | D 137. om *τε* | *αιμα* c. ABCD al (E sic: *απο ιδωλοθυτων και αιματος κ. πνικτου κ. πορνιας*) cat .. ς *το αιμ.* c. GH al pler Chr Thph Oec | D sah Hier Aug om *και* (al^{2} cat^{cod} om, al^{3} Chr Thph$^{2.}$ add *το*) *πνικτ.* (syr ar^{e} aeth^{pp} sic ordinant: *κ. πορν. κ. πν. κ. αιμ.*)

26. DE al om *ὁ* | *εχομενη* (al^{3} *ερχομ.*) .. D *επιουση* | *εισηει* .. D *εισηλθεν* | *εως ου* (100. om *ου*; 105. *ε. ο. προσενεχθη*) .. D *οπως* (d *donec*) | D om *ἡ*

27. *ως δε* etc .. D *συντελουμενης δε της εβδομης ημερας* | EG al *ημελλον* | C 180. arm cat *οι* usq *ιουδ.* post *ιερω* pon .. D *οι δε α. τ. ασ. ι. εληλυθοτες* | *συνεχεον* c. ABDGH al longe pl sah Chr Thph Oec .. Ln *συνεχεαν* c. C al^{6} cat, item vg e *concitaverunt*, d *confuderunt*, al mu .. al^{2} *συνεσχον*, E *συνεκεινησαν τε* | E al om *παντα* | *επεβαλαν* c. A, item ς (Ln 39.) -*αλον* c. BCEGH etc .. D^{gr} *επιβαλλουσιν*, al Thph$^{1.}$ *επεβαλλον* | *επ αυτ. τ. χειρ.* (Gb″) c. ABCDE al plus^{15} vg syr^{utr} al Chr Thph$^{2.}$ cat .. ς *τ. χ. επ α.* c. GH al pl cop sah al Thph$^{1.}$ Oec

28. *ισραηλειται* (-*λειται* c. AB vdtr D; ς Ln 49. -*λιται* c. CEGH etc; DE *ιστρ.*) | E *βοηθησαται* | *τουτου* .. AC** al praem *του αγιου* (:: cf 6, 13.) | *πανταχη* (Gb″) c. ABCDE al mu cat .. ς *πανταχου* c. GH al pl Chr Thph Oec | *τε* (al cop *δε*) .. D al om | D* 95.* *εισηγεν*, et D* om *το* | B**E al cat (Chr^{ms}?) *κεκοινωνηκεν*, item D* *εκοινωνησεν*, ** *εκοινωσεν*

29. *προεωρ.* c. ABCDE al mu cop syr^{utr} al Thph$^{2.}$ cat .. GH al fere^{50}

ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ
λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγκέχυται
Ἱερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατον-
τάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ
τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγί-
σας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσεσιν
δυσίν, καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. 34 ἄλλοι
δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι
τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν
παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βα-
στάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου·
36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες Αἶρε αὐτόν. 22. 22. Lc 23, 18.

Chr Thph[1.] Oec[ed] εωρακοτες (s. εορ. ut GH), item vg (sed tol add *ante*) *viderant* al | D[gr] ενομισαμεν (d *putaverunt*), item vg e *aestimaverunt* | D om ὁ

30. E τον παυλον | D ειλκων, E ηλκον | αυτον .. D fu om

31. τε c. ABE al syr aeth[utr] al .. ς δε c. D** (* και ζητ.) GH al pler vg cop sah syr[p] al cat Chr al | σπειρης .. al mu Chr Oec -ρας | συγκεχυται c. E (συνχ.) GH al ut vdtr fere omn (item d e *confusa est* similiterq cop sah syr[utr] arm) Chr Thph Oec cat .. Ln συγχυννεται (-νν- certe AD; praeterea AB?D συνχ.) c. ABD 13. vg (*confunditur*) | ιερουσαλημ .. syr[p] c.* add *vide igitur ne faciant insurrectionem*

32. παραλαβων c. ADEGH al ut vdtr omn vg (*adsumptis*) cat Chr al .. Ln λαβων c. B d (*sumptis*) | εκατονταρχας c. ABD*E al .. ς -χους c. D**GH al pler Chr Thph Oec cat

33. τοτε εγγ. c. ABDE al pm vg cop sah syr[p] aeth[utr] Chr Thph[2.] cat .. GH al plus[40] sl Thph[1.] Oec εγγ. δε, syr και εγγ., 43. εγγ. | G επελ. αυτον | αλυσεσιν δυσιν : ita B?DEH etc .. AG al pl -σι -σι (ita Ln) | αν c. EGH al longe pler Chr Thph Oec .. Ln om c. ABD al[4] cat | τις .. E[gr] τι | τι .. D[gr*] τις

34. αλλο τι .. D[gr] syr[p] Chr αλλα | επεφωνουν c. ABDE al mu Thph[2.] cat .. ς εβοων c. GH al pl Chr Thph[1.] Oec (al[3] Chr[ms] επεβοων) | μη δυναμενου δε (D και μ. δ.) αυτου c. ABDE al sah Thph[2.] .. ς μη δυναμενος δε c. GH al pler cat Chr al

35. επι .. D εις | D τον παυλον βαστ. υπο | οχλου .. D λαου

36. D om του λαου | κραζοντες (Gb'') c. ABE[gr] al plus[15] vg[edd] (ap Ln) syr cop al Thph cat (:: cf Lc 19, 37.) .. ς κραζον c. DGH al pl Chr Oec | αιρε (d *tollite*) .. D[gr] αναιρεισθαι

37 *μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ*
χιλιάρχῳ Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν πρός σέ; ὁ δὲ ἔφη Ἑλληνιστὶ γινώ-
(5, 36.) *σκεις;* 38 *οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν*
ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους
22, 3. *ἄνδρας τῶν σικαρίων;* 39 *εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν*
εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης·
δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 *ἐπι-*
τρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέ-
12, 17. *σεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γεναμένης προσεφώνησεν*
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων

XXII.

1 *Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς*
νυνὶ ἀπολογίας. 2 *ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσ-*
φωνεῖ αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν 3 *Ἐγὼ μέν*
21, 39. *εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνα-*

---

37. Gb^0 *ο παυλ.* c. D (cf ad v. 35.) .. arm al ante *εις* pon | *λεγει* (al aliq vv aliq cat *ειπε*) *τω χιλ.* .. D *τω χειλιαρχ. αποκριθεις ειπεν* | *ειπειν* (D *λαλησαι*) c. DGH al fere^{50} tol al syr arm al Thph$^{1.}$ Oec^{ed} .. ς (Gb^{00}) Ln add *τι* c. ABE al non ita mu vg syr^p cop al Chr Thph$^{2.}$ cat | G al *ελληνιστη*

38. *ουκ αρα* (G al *ἆρα*, H etc *ἄρα*) .. D *ου* | D *εγυπτιος* | E *εξαναστατωσας* | 43. *τετρακοσιους* | E *σιρικαριων*

39. *ταρσ.* usq *πολιτης* .. D^{gr} *εν ταρσω δε της κιλ. γεγεννημενος* | *επιτρεψ.* .. D *συνχωρησαι* (d *cuius* [vdtr ex „civis“ quod deest ortum] *rogo obsecro autem mihi* pro *δεομ.* usq *μοι*)

40. *επιτρ.* (D* praem *και*, item sed absq *δε* d syr) *δε* (G 96. om) | *αυτου* .. D sah *του χιλιαρχου* | D *εστως ο παυλ. ε. τ. α. και σεισας* | *τω λαω* .. H al fere^{10} Chr (sed diff mss) *τον λαον* .. D syr ar^e *προς αυτους* | *πολλ. δε* (vg *et magno sil. facto*, item sah al) *σιγ. γεναμ.* (*γεναμ.* c. A; ς Ln 49. *γενομ.* c. rell ut vdtr, B ante *σιγ.* pon) .. D *πολλ. τε ησυχειας γεν.* | *εβραιδι* .. A *ιδια*

XXII. 1. *νυνι* c. ABDEGH al longe pl Thph cat .. ς (= Gb Sz) *νυν* c. min pm Chr Oec

2. *προσφωνει* c. DEH al fere^{15} am fu tol al Thph$^{1.}$ Oec .. G al mu cat (e *adlocutus est*) *προσεφωνησεν*, item ς Ln *προσεφωνει* c. AB al pl (demid *loquebatur*) Chr Thph$^{2.}$ | D om *αυτοις* (A* -*των*?) | *παρεσχ.* (Thph$^{2.}$ *παρειχ.*) *ησυχ.* .. D *ησυχασαν* | *καὶ φησίν* : sic GH al, non ut solet edi *καί φησιν*

3. *μεν* c. GH al longe pl cop syr^p aeth^{utr} al Chr (et. in cat) Thph Oec .. Ln om c. ABDE al^6 vg sah al cat | D *ιουδ. ανηρ εν τ. της κ. γεγ.* (A

τεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ 5, 34.
πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν 26, 9 ss. 8, 3.
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας
τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ 9, 1.
πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελ-
φοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδε-
μένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι πορευο- 9, 3 ss. 26, 12 ss.
μένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδα-
φος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις;
8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην Τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρός με Ἐγώ εἰμι Ἰη-
σοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν
φῶς ἐθεάσαντο καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν
τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν

---

al cat γεγενημ.) | δε .. al aeth Thph$^{1.}$ τε; sah al om | Post ταυτη non interpg edd Elz (secus Gb Sz) | B al Chr cat γαμαλιηλου | πεπαιδ. (D παιδευομενος) .. H al mu Chr add δε | κατα .. B (et al haud dubie) κατ | D om υπαρχων (nec vg exprim) | D εσται υμ. παντ.

4. ος .. D syr ar^{e} aeth^{utr} και | D al μεχρι, al εως | D al^{5} am cop φυλακην

5. ο (D* 56. 180. om) αρχ. .. 137. syr^{p} c.* add ανανιας | D μαρτυρησει, B εμαρτυρει, 137. επιμαρτυρει | D ολον το πρ. (H πρεσβυτερεῖον) | παρ ων και .. D 3. fu al cop sah al mu om και | D παρα των αδελφων pro προς τ. αδ. | E aeth^{utr} αξαι, H om αξων usq δεδεμ. | D εκει | D εν ιερουσ.

6. Εγεν. usq μεσημβρ. .. D*d εγγιζοντι δε μοι μεσημβριας δαμασκω | DE εξεφνης | εκ .. D* απο | D**E al περιεστραψεν (D** -ψαι, * -ψαμε)

7. επεσα (Gb') c. ABEH al fere^{30} Ath$^{3,12.}$ Thph cat .. ς επεσον c. D (D Ath και επεσ.) G al pl Chr Oec | D 25. (vg) σαυλε σαυλε | E al Bed^{gr} demid syr$^{p\ mg}$ Ath add in f. σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν

8. τε (cop sah om) .. D al δε | με c. DEGH al ut vdtr omn Ath Chr Thph Oec cat .. Ln εμε c. AB (cf ad vv. 13 et 21. 23, 22.) | D* ναζοραιος

9. και εμφοβ. (DE ενφ.) εγενοντ. (15. 36. γενομενοι) c. DEG al longe pl sah syr^{p} aeth^{utr} al Bed^{gr} Chr (agnoscit et. Chr^{com} verbis his [in scholl Maximo adscriptis] : ὅθεν καὶ ἔμφοβ. γίνονται) Thph Oec cat .. Ln 49. om (Gb^{00}) c. ABH al^{7} vg syr cop arm ar^{e} Bed (: : at vdtr molesta fuisse. Commendantur et. eo quod εμφοβ. γινεσθ. praeter Apoc. 11, 13. ap. sol. Lc legitur : Lc 24, 5 et 37. Act. 10, 4 et 24, 25.) | E^{gr} al ηκουον

10. D ειπα | Gb^{0} κυριος c. D sah (om ο δε κυρ.) aeth (*et dixit mihi*) ..

πρός μέ Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται
περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 *ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον*
ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συν-
9, 17 ss. *όντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.* 12 *Ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβὴς*
κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, 13 *ἐλθὼν πρὸς μὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι Σαοὺλ ἀδελφέ,*
ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 *ὁ δὲ εἶπεν*
Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα
αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ, 15 *ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώ-*
ρακας καὶ ἤκουσας. 16 *καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ*
ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
9, 26. 17 *Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ προσευχομέ-*
νου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει 18 *καὶ ἰδεῖν αὐτὸν*
λέγοντά μοι Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ

---

al[3] Oec[ed] om *ειπεν* | *περι πα. ων τετακται* (43. 99. *εντεταλται*) *σοι* (E om, al cat *σε*) *ποι.* (43. 99. praem *τι σε δει*), vg e *de omnib. quae te* (e om) *oporteat facere* .. H al[5] Chr *τι σε δει ποι.*

11. *ουκ ενεβλ.* (E 18. *εβλ.*, al[2] Thph[2.] *ανεβλ.*) .. B *ουδενεβλεπον* (d syr p[mg] *ut autem surrexi, non videbam*) | A *χειραγωγ. απο*

12. *ευλαβης* c. BGH al plus[35] Chr Thph cat (aeth[utr] *bonus et timens deum sec. leg.*, syr *iustus in lege* etc) .. ς *ευσεβης* c. E al pl (cop sah *religiosus*, syr[p] *pius*) Oec (73. ante *ανηρ*) .. A vg om (49. :: at *ανηρ κατα τ. ν.* tali additamento non opus habebat; potius omittebatur quod additum erat. *Εὐλαβής* vero, quae vox Lcae propria est [cf 2, 5. 8, 2. Lc 2, 25.], minime substituta credi potest pro *εὐσεβ.*) | A* *μαρτυρομενος* | *κατοικουντων* (om d Chr[2], 80. praem *μαθητων και των*) c. ABE al sat mu vg (et. am al, non demid tol al) syr cop al Oec .. GH al fere[50] vv mu Chr[1] Thph cat (73. cat post *ιουδ.*) add *εν δαμασκω*

13. *με* c. EGH al ut vdtr omn Chr Thph Oec cat .. Ln *εμε* c. AB (cf ad v. 7.) | A *εβλεψα* | *εις αυτον* .. d sah om

14. *ο δε ειπ.* (d syr al *et dix.*) .. 28. d syr sah al add *μοι* | AG al *προεχειρησατο* | *και* (A* om) *ιδειν* | A 95.* om *του*

15. B *μαρτ. αυτω προς* (E** *εις*, * *πανς*) *π. ανθρ. εση* | E[gr] al[8] pluresve cat *ων τε εωρ.* (G al *εορ.*)

16. *αυτου* c. ABE al mu vv pler Chr Thph[2.] cat .. ς (= Gb Sz) *του* (al om) *κυριου* c. GH al pl ar[p] Thph[1.] Oec (al[2] sl add $\overline{ιυ}$)

17. *μοι υποστρεψαντι* (al[2] Chr Thph[2.] *-φοντι*, al[2] *-ψαι*) .. 25. 105. *με -ψαντα* | *προσευχομενου μου* .. E al[4] (vg al) Thph[2.] *-μενω* (68. 99. Thph[2.] add *μοι*), 25. 105. *-μενον* (25. add *τε*) .. d Chr[txt] om *και* praecedens | *με* .. G al[3] *μοι*, al[4] arm om

18. *ιδειν* .. al[5] d *ειδον* | *την* c. EGH al longe pler Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB al[3] (d *testimonium meum* pro *σου τ. μ. π. ε.*)

παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 *κἀγὼ εἶπον Κύ-*
ριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς
συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 *καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ*
αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ 7, 58.
συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.
21 *καὶ εἶπεν πρός με Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαπο-* 9, 15.
στελῶ σε. 22 *Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆ-*
ραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· 21, 36. 25, 24.
οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 *κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ*
ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,
24 *ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν,*
εἴπας μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως
ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 *ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν*

---

19. E (d e vg al *qui credebant*) τ. πεπιστευκοτας

20. εξεχυννετο (-νν- c. AB* al? B**E rell -ν- : cf ad Lc 11, 50. 22, 20. c. pp) c. ABE al^{7} Thph$^{2\cdot}$ cat^{cod} .. ς εξεχειτο c. GH al longe pl Chr al | στεφανου c. BEGH al ut vdtr fere omn vv omn Chr Thph Oec cat .. Gb^{oo} c. A 68. (al^{2} post μαρτ. σ. pon) | G al^{6} Chr^{ms} πρωτομαρτυρος (7. syr^{p} πρωτου μαρτ.) | d om σου (et. 38. om) και | A 37. εστως | συνευδοκων c. ABD (vdtr; d deficit) E 40. (al?) vg cop sah aeth^{utr} .. ς (= Gb Sz) add τη αναιρησει αυτου (:: ex 8, 1.) c. GH al pler syr^{p} ar^{p} sl al Chr Thph Oec cat (syr ar^{e} τῇ βουλῇ τῶν ἀναιρούντων αὐτόν, posteaq τὰ ἱμ. τῶν λιθαζόντ. αὐτ.) | και φυλασσων (137. φυλ. τε) c. ABDE al ut vdtr pl vg cop sah al cat .. GH al plus^{40} syr^{p} ar^{p} sl al Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec om και

21. C προς εμε | E^{gr} 25. εθνος | D Ath εξαποστελλω, E^{gr} αποστελλω

22. D syr^{utr} al ηκουσαν | καθηκεν c. ABCDEGH al longe pl Hipp Ath Chr Thph$^{1\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) -κον c. min mu Thph$^{2\cdot}$ Oec (al aliq -κει, al -καν)

23. C al plus^{20} Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec^{ed} κραζοντων | τε c. ABC syr aeth^{utr} al .. ς δε c. DEGH al ut vdtr omn vg cop syr^{p} al cat Chr al | D om αυτων? | DEGH al mu Thph Oec^{ed} ριπτοντων | τα ιματ... E vg al mu add αυτων | αερα .. Gb' ουρανον c. D syr Cassiod

24. ο χιλ. εισαγ. αυτ. c. ABCDE al mu vg syr^{utr} al Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ς αυτ. ο χιλ. αγεσθ. (sed Gb Sz εισαγ. c. al mu cat) c. GH al pl (item aeth^{ro} ar^{p} sl^{edd} αγ.) Thph$^{1\cdot}$ Oec cat | ειπας c. ABCDE al .. ς ειπων c. GH al pler cat Chr al | E al εταζεσθαι, 4. εξετ., D* ανεταζειν | A al^{2} Chr cat γνω | D 137. κατεφωνουν (D perg περι αυτου), 98.^{mg} Chr κατεβοων, al εφωνουν (perg αυτω)

25. προετειναν c. BG al fere^{20} (105. -ναντο) Chr (diff mss) cat; item προετεινον AE al Thph$^{2\cdot}$; item προσετειναν CD al (item vv fere omn *adstrinxissent* [vg], *extendiss.* [e] etc); item προσετεινον Chr (vide ante) .. ς (= Gb Sz) προετεινεν c. min pl Oec (H al Thph$^{1\cdot}$ προσετει-

16, 37. 23, 27. πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον
καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατον-
τάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων Τί μέλλεις
ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ
ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ Λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη Ναί.
28 ἀπεκρίθη ὁ χιλίαρχος Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν
ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.
29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν·
καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι
21, 33. ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

νεν) | *εκατονταρχον* (D 73. *-ρχην*) *ο παυλος* (cop arm al post *ειπ.* pon) c. ABCEGH al ut vdtr omn vv fere omn cat Thph Oec .. D syr^{p} Chr om *ο παυλ.* (Gb^{o} 49.) | D *εξεστ. υμ.* post *Ει* pon

26. D *τουτο ακουσας ο* | *εκατονταρχης* c. ACD al .. ς *-χος* c. BEGH al pler cat Chr al. Praeterea D 137. add *οτι ρωμαιον εαυτον λεγει* | *τω χιλ. απηγγ.* (D* *επηγγ.*) c. ABCDE al mu vg al mu Chr Thph$^{2.}$ cat .. ς *απ. τω χιλ.* c. GH al pl ar^{p} sl Thph$^{1.}$ Oec | *λεγων* .. D 99. 137. syr^{p} om, eiusque loco D 99. syr^{p} c.* *αυτω* | *τι* c. ABCE al^{10} vg al mu cat .. ς (= Gb Sz) praem *ορα* c. DGH al longe pl aeth^{utr} ar^{p} sl Chr al | D* aeth^{utr} om *γαρ*

27. D *τοτε προσελθ. ο χ. επηρωτησεν αυτον* | *αυτω* .. G *τω παυλω* | *συ* c. ABCDEH al longe pl vv mu cat et Amm^{cat} .. ς (= Gb Sz) praem *ει* c. G al mu vg^{ed} (et. demid, non am fu tol al) al Chr al | *εφη Ναι* .. D *ειπεν Ειμι*

28. *απεκριθη* c. AG 40. 96. 142. arm ar^{p} sl Chr .. Ln add *δε* c. BCE al cop syr^{utr} al cat, item ς add *τε* c. H al pl vg al Thph Oec .. D *και αποκριθεις*, pergens *ο χιλ.* (* add *και*) *ειπεν αυτω* (* om) | *πολλου* .. D *οιδα ποσου*. Item Bed: „alia editio manifestius quid dixerit insinuat“: *Dixit tribunus Tam facile dicis civem Romanum esse? Ego enim scio quanto pretio civilitatem istam possedi.* Horum priora et. bohem | AEG *πολιτιαν* | C om *την* | *ο δε πα. εφη* .. D *παυλος δε εφη* .. H om | *δε* .. C al^{4} Thph$^{1.}$ om, cop om *δε και* | A al *γεγενημαι*

29. *ευθεως ουν* .. D aeth^{utr} *τοτε* (post *απ αυτου* deficit D^{gr} et ^{lat}) | E vg *οτι πολιτης ρωμ.* | *ην αυτον* c. GH al pler Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *αυτ. ην* c. ABCE al^{4} Thph$^{2.}$ cat | A** (A* al mu Thph$^{1.}$ *δεδωκως*, al^{2} *δεδοικ.*) C *δεδηκως* (aeth^{utr} om *και οτι η. α. δεδ.*). Praeterea 137. syr^{p} c.* add *και παραχρημα ελυσεν αυτον*

30. *επαυριον* .. 137. *επιουση* | *το τι* .. E om *το* | 137. *κατηγορειτο* | *παρα* c. GH al pl Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *υπο* c. ABCE al fere^{25} Chr Thph$^{2.}$ cat | *ελυσεν* .. 137. syr^{p} c.* praem 137. *πεμψας* | *αυτον* c. ABCE al mu vv pler Chr .. ς (= Gb Sz) add *απο των δεσμων* c. GH al pl aeth^{pp} (*solvit eius vincula*) ar^{p} sl Thph Oec cat | *συνελθειν* c. ABCE al pm vg al mu Chr Thph$^{2.}$ cat .. ς (= Gb Sz) *ελθειν* c. GH al pl syr cop aeth utr Thph$^{1.}$ Oec (99. 137. *εισελθ.*) | *παν* c. ABCE al pm (40. *απαν*) vg

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί
κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συν-
ελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν 23, 28.
Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) 1 ἀτενίσας δὲ Παῦλος τῷ
συνεδρίῳ εἶπεν Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπο-
λίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνα-
νίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν Τὸν *Lv 19, 15.
ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος Οὐκ ᾔδειν, ἀδελ-
φοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου *Ex 22, 28.
οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδ-
δουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ Ἄνδρες 26, 5.
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ 24, 21.
ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος
ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ

(*omne*) Chr Thph[2.] cat .. ς (= Gb Sz) ολον c. GH al pl Thph[1.] Oec | συνεδριον c. ABCE al fere[20] vg cop sah syr[p] al Chr cat .. ς (= Gb Sz) add αυτων c. GH al pl arr (syr) al Thph Oec

XXIII. 1. παυλος (c. B 40. 57. 130. 137. 180. cat Chr[2]; ς 49. ο παυλ. c. GH al pl Thph Oec) τω (40. vg[ed] Thph[2.] εν τω) συνεδρ. c. BGH al pler vv pl Chr Thph Oec cat .. Ln τω συν. (Lcif *in concilium*) ο παυλ. c. ACE al[3] vg syr Lcif

2. επεταξεν .. C al[8] cat εκελευσεν

3. C vg (non am fu tol al) al ειπ. πρ. αυτ. | C* Or κεκονιασμενε | παρανομων .. E vg al Lcif al παρα τον νομον

4. ειπαν c. B .. ς (Ln 49.) -πον c. rell ut vdtr

5. Αρχοντα c. CEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph[1.] Oec cat .. Ln praem οτι c. AB 13. 37. Thph[2.]

6. εκραζεν c. BC al cat .. ς (Ln) εκραξεν c. AEGH al pler vg al pl Chr al | φαρισαιων sec (Gb'') c. ABC al[7] vg syr cat Tert .. ς -σαιου c. EGH Bed[gr] al longe pl vv pl Chr al | εγω sec c. AC** (item*?) EGH al ut vdtr omn vg al mu cat Chr al .. B cop al om

7. λαλησαντος (B al[5] λαλουντος) c. CGH al pl Chr Thph[1.] Oec cat .. Ln ειποντος c. AE al mu (vg *dixisset*) Thph[2.] | εγενετο .. B επεπεσεν | σαδδουκαιων c. ABC al pm Thph[1.] (E al Chr Thph[2.]) .. ς praem των

πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μηδὲ
Lc 20, 27 pp. ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος;
10 πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.
11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν Θάρσει· ὡς
18, 9. γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς
19, 21. Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

---

c. GH al pl cat Oec (E al syrp sl Chr Thph2. των σαδδ. και φαρ.; al mu om και σαδδ.) | E διεσχισθη

8. Lned. min. (per errorem ed. mai. ἐσχ. μὲν τὸ πλῆθ.8 σαδδ. γὰρ etc) om μεν c. B e vg sah contra ACEgrGH al ut vdtr omn cop syrutr al cat Chr al | μηδε c. GH al longe pl Chr Thph1. Oec .. Ln μητε c. ABCE al fere15 Thph2. cat. Ceterum Ln: (σαδδ. γὰρ ∸ - ἀμφότ.)

9. γραμματεις (Gb') c. GH al fere25 aethutr (vide post) Oec (item 21.** syr are praem τινες) .. ς οι γραμμ. c. min non mu Thph1. .. BC al mu sah al Did Chr1 Thph2. cat τινες (alibi Chr1 om, item syrp?) των (c εκ των) γραμματεων, item Ln τινες c. AE 13. 15. 25. vg cop (:: γραμματεις alii explicatius dixerunt reponentes τινες των vel εκ των γρ. [similiter v. 12.], alii satis habuerunt τινες των φαρισαιων, id quod eminet, accuratioribus posthabitis, alii denique articulum praeponere maluerunt quod ipsum haud alienum a loco aut usu.) | Ln om του μερους (Thph1. το -ρος; al2 του γενους) c. AE 13. 15. 25. vg cop (sah *quidam scribarum et pars phar.*, aethutr *scribae et phar.*) | αγγελος c. ABC*E loti al3 vg cop aeth syrp arm, item ut vdtr Ammcat (vide catox p. 369. ἀσαφὲς τὸ ῥητόν· ἢ γὰρ λείπει τι αὐτῷ πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ νοήματος -∸ ἢ ὡς ἀπὸ τῶν φαρισ. τὸ ῥῆμα λεκτέον - ἀντὶ τοῦ Ἰδοὺ τὰ περὶ ἀναστάσεως λαλῶν δῆλός ἐστιν ἢ διὰ πνεύματος ἁγ. ἢ δι' ἀγγέλου κατηχηθεὶς τὸν τῆς ἀναστ. λόγον) Euthal Chr (Chri cdd2 in ipso textu om) Isidpel Thph Oec .. ς (= Gb Sz) add (:: cf 5, 39.) μη θεομαχωμεν (H -χόμεν) c. C***GH al pler sah arp sl cat (Chrtxt ed) Thphtxt Oectxt (syr are add *quid est in hoc?*)

10. γενομ. (B γινομ.) στασ. c. BEGH loti al ut vdtr omn syr al Chr Thph Oec cat .. Ln στασ. γεν. c. AC vg sah al | ευλαβηθ. c. GH al longe pl Thph1. Oec .. Gb' Ln φοβηθεις c. ABCE loti al14 cat Chr Thph2. | CE απ αυτων | καταβαν c. ABCE loti al ut vdtr sat mu syr al Chr cat .. GH al fere60 vg al Thph Oec καταβηναι και | αγειν c. BCGH loti al ut vdtr omn sah al Thph Oec (al2 Chr αγαγειν) .. Lned. min. απαγειν c. AE (vg syrp *deducere*, Lcif *reducere*) | B 31. cop om τε

11. θαρσει c. ABC*E al9 vg cop sah syrp arm al (item syr are aethutr, sed antea ειπεν τω παυλω) cat Chr Lcif .. ς (= Gb Sz) add παυλε c.

12 *Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι*
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21.
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 *ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ*
ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 *οἵτινες προσελθόντες*
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν Ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς μηθενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. 15 *νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-*
δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20.
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοι-
μοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 *Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς*
Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενάμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 *προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος*
ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς

---

c***GH lo[ti] al longe pl arm[venet] ar[p] sl Thph Oec Cassiod Ambrst | c *διεμαρτυρου* | *ουτως* : ita CEGH etc; ς Ln *ουτω* c. A(B?) lo[ti] etc

12. *δε* c. ACEGH al ut vdtr omn vv pl cat Chr al Lcif .. B syr[utr] aeth[utr] *τε* | *συστρ. οι ιουδ.* (vel ut 137. syr[p] al Chr Thph[2.] *οι ι. σ.*) c. ABCE lo[ti] al[15] cop syr[p] aeth[utr] arm Chr Thph[2.] cat .. ς (= Gb Sz) *τινες των ιουδαιων συστρ.* c. G (G al *συ. τιν. τ. ι.*) H al pl vg syr sah al Thph[1.] Oec Lcif | C al mu syr syr[p] (sed habet syr[p mg]) ar[e] arm Chr om *λεγοντες* | *αποκτ.* .. A al[3] Chr *ανελωσιν*

13. *τεσσερακ.* c. AB*C .. ς Ln *τεσσαρ.* c. B**EGH al certe pler; lo[ti] *μ̄* | E *συνομωσιαν*, lo[ti] *συνομοσ.* | *ποιησαμενοι* (Gb′) c. ABCE lo[ti] al mu Thph[2.] cat .. ς *πεποιηκοτες* c. H al pl Chr Thph[1.] Oec, G al aliq *ποιησαντες*

14. *ειπαν* c. ABCE lo[ti] al .. ς *-ον* c. GH al pler cat Chr al | *μηθενος* c. AG (al) .. ς Ln *μηδενος* c. BCEH al certe pler cat Chr al

15. *νυν ουν - εις υμας* .. syr[p mg] sah *nunc igitur rogamus vos ut hoc nobis faciatis, ut quum congregaveritis consessum, indicetis* (sah *congregate synedrium et dicite*) *tribuno ut producat eum ad nos*, item Lcif *nunc ergo vos colligite concilium et notum facite tribuno ut deducat eum ad vos* | *οπως* c. ABCE lo[ti] al mu vv pler cat Chr Lcif .. ς (Gb[00]) add *αυριον* c. GH al pl (104. transp) ar[p] Thph Oec | *καταγ. αυτ.* c. ABCEG lo[ti] al mu vg al ut vdtr pl cat et Chr[cat] Lcif .. ς *αυτ. καταγ.* c. H al pl Chr al | *εις* c. ABE lo[ti] al sah .. ς *προς* c. CGH al pler cat Chr al (vg e Lcif *ad*) | C 31. 40. 73. 130. 137. vg syr cat Lcif *ακριβ. διαγινωσκ.* (C al *γινωσκειν*, 42. *διαναγιν.*) | E *μελλοντα* (* *-λλωντα*) | 137. syr[p mg] *του* (E om) *ανελ. αυτ. εαν δεη και αποθανειν*

16. *το ενεδρ.* (Gb′) c. BGH al plus[30] Chr Thph[1.] Oec .. ς[e] (item Gb, non ς Sz) Ln *την ενεδραν* c. ACE lo[ti] al ut vdtr pm Thph[2.] cat | *παρεμβολην* .. A *συναγωγην*

17. *ἑκατονταρχῶν* (:: pro frequentiore in N. T. usu formae *-αρχης* quam *-αρχος*) .. ς Ln *-άρχων* | *εφη* .. G lo[ti] al cat *ειπεν* | B lo[ti] al[4] *απαγε*,

τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 *ὁ μὲν οὖν παρα-*
λαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν Ὁ δέσμιος Παῦ-
λος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν
πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 *ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς*
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο Τί
ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 *εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-*
15. *θεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς*
τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 *σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν*
12. *ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε*
φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι
προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 *ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος*
ἀπέλυσεν τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα
ἐνεφάνισας πρὸς μέ. 23 *Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν*
ἑκατονταρχῶν εἶπεν Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολά-
βους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 *κτήνη τε παρα-*
στῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα

---

33. *επαναγαγε*, 105. *απαγαγετε* | *τι απαγγ.* c. CGH al ut vdtr fere omn vg al mu Chr Thph Oec cat .. Ln *απαγγ. τι* c. ABE lo^{ti} 13.

18. E^{gr*} om *με* | *νεανισκον* (ita v. 17. al^{4} et 1. *νεον*) c. AE lo^{ti} 40. al mu .. ς (49.) *-νιαν* c. BGH al longe pl cat Chr al. Ceterum *καὶ φησίν* (non ut solet edi *καί φησιν*) GH al ut vdtr pl | *σοι* .. B* om

19. A *επυνθ. κατ ιδ.*

20. H* *συνεθοντο* | *τον π.* (40. om *τ. π.*) *κατ. εις το σ.* c. ABE lo^{ti} al am fu demid tol al cat Chr, item G al cop sah syr^{utr} vg^{ed} al *κατ. τ. π. εις τ. σ.* .. ς *εις τ. σ. κατ. τ. π.* (*τ. π. κατ.* Thph$^{2.}$) c. H al pl Thph$^{1.}$ Oec | *μελλων* c. ABE lo^{ti} al^{6} cop aeth^{utr} .. GH al mu Thph$^{1.}$ *μελλοντα* .. al plus^{10} Chr cat *μελλοντων* .. ς *μελλοντες* c. min pl vv pm Thph$^{2.}$ Oec | *περι* .. H praem *τα* (* *τι*)

21. *τεσσεραχ.* c. AB* .. ς Ln *τεσσαρ.* c. B**EGH al certe pler; lo^{ti} $\overline{\mu}$ | *εισ. ετοιμ.* c. ABE lo^{ti} 13. 31. 40. 68. 69. al Thph$^{2.}$ .. ς *ετ. εισ.* c. GH al pler vg s etc cat Chr al

22. *νεανισκον* c. ABE 13. 29. 40. 69. al .. ς (49.) *νεανιαν* c. GH lo^{ti} al pler cat Chr al | B *προς εμε* (:: cf ad 22, 8.)

23. B lo^{ti} 13. *τινας δυο* | *ἑκατονταρχῶν* .. ς Ln *-άρχων* (ita GH lo^{ti} utroq loco) : ut v. 17. | *εβδομηκ.* .. 137. syr$^{p\ mg}$ sah aeth^{ro} *εκατον* | *δεξιολαβους* c. BEGH al ut vdtr fere omn (et. syr$^{p\ mg}$ graece) Chr Thph Oec cat .. Ln$^{ed.\ min.}$ *δεξιοβολους* c. A et cd ap Erasm (syr *iaculantes dextra*, ar^{e} *iaculatores*, ar^{p} *sagittarios*, e s vg al *lanciarios*, cop syr^{p} *stipatores*, sah aeth^{ro} *hastatos*, aeth^{pp} *arcu armatos*)

τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦ-
τον 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.
27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλ- 21, 23. 30.
λοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξει- 22, 27.
λάμην αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπι- 22, 30.
γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ
νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 6, 9.
30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι, 20.

---

24. B* διασωσι, E διασωσουσιν, 40. -σωσονται | AH al mu Thph[1.] φιλικα, al φιληκα; item v. 26. | ηγεμονα .. 137. add εις καισαρειαν, item syr[p] c.* post διασωσ. | 137. vg (non am fu demid tol al) syr[p] c.* Cassiod (arm eadem post διασωσωσιν posteaque perg και προς φηλ. τον ηγεμ.; non item vero ar[zohr]) add in f. εφοβηθη γαρ μηποτε αρπασαντες αυτον οι ιουδαιοι αποκτεινωσι και αυτος μεταξυ (vg *postea*) εγκλημα εχη ως αργυριον ειληφως (vg *accepturus pecuniam*)

25. περιεχ. c. AGH al longe pl Chr Thph Oec cat .. Ln εχουσαν c. BE lo[ti] al[8]

26. H* (sed ipse * ut vdtr in mg supplet φιλικι) om φηλικι

27. συλλημφθ. (E συνλ.) c. ABE .. ς συλληφθ. c. GH al ut vdtr omn | εξειλαμην c. ABE lo[ti] al[4] .. ς -λομην c. GH al pler cat Chr al | αυτον c. GH al longe pl Thph .. Gb[0] Ln om c. ABE lo[ti] al fere[15] vg Chr Oec cat

28. τε c. ABE[gr] al vg syr aeth[utr] ar[p] al (sah ουν) Thph cat .. ς δε c. GH lo[ti] al pler e cop syr[p] Chr Oec | επιγν. c. AB lo[ti] al mu Chr[ms] cat .. ς γνωναι c. EGH al longe pl Chr al (Thph[1.] μαθειν) | κατηγ. αυτον (13. 69. 99. 105. 137. om) ε. το συν. αυτων .. B haec in mg suppleta habet, eadem lo[ti] om

29. EG ηυρον | δε c. ABEH al pl vg cop sah syr[p] al (syr aeth[utr] *et* etc) .. G lo[ti] al plus[30] Chr om | 137. syr[p mg] τ. νομ. μωυσεως και ιυ τινος | εχοντ. εγκλ. c. AB lo[ti] al fere[15] vg Thph[2.] cat .. ς εγκλ. (E ενκλ.) εχ. c. EGH al longe pl Chr al | 137. syr[p] c.* add in fine εξηγαγον (syr[p] απηγ.) αυτον μολις τη βια

30. μηνυθ. δε usq εξαυτης: ar[e] aeth[pp] *et quum expenderem quid fecerint Iudaei huic homini insidiando*; aeth[ro] *et propterea*; 180. om εις τ. ανδρ., item 36. cat εις usq μελλειν, item 15.* εις usq εσεσθ. (Gb[0] εις usq εξαυτης), vg sic: *et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverunt ei*, 13. 105. Chr εις τ. ανδρ. post εσεσθ. pon. Praeterea vide sqq | μελλειν c. GH al pl Chr Thph Oec .. Ln om c. ABE lo[ti] 13. 40. 68. 69. 73. 105. 40.[lect] (et 15.* 36. vide ante) | εσεσθαι c. B 15.* 36. 137. 180. (vg) cop cat .. ς add υπο των ιουδαιων c. GH al pl syr sah al (Chr υπο τ. ιουδ. εξ αυτων επεμψα) Thph Oec (απο τ. ι.); item AE lo[ti] 13.

ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν
24, 8. αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀνα-
λαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα,
32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ,
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν
Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας
ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 Διακούσο-
μαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας
ἐν τῷ πραιτωρίῳ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

---

40. 68. 69. 73. 105. 40.lect arm syrp εξ αυτων (Ln) | εξαυτης c. BG (add ουν) H al longe pl syr cop sah al cat Thph1.2. Oec .. Ln om c. AE loti 13. 40. 68. 69. 105. vg syrp arm Chr | loti επεψα | E cop sah syr al τ. κατηγ. αυτου | αυτους c. AG (praem τα πρ. αυτ.) 13. (40. αυτου) vg cop sah .. ς τα (om B e syr) προς αυτον c. (B) EG (vide ante) H al longe pler syrp al cat Chr Thph Oec | ς (Gb°) in f. add ερρωσο c. EG loti al pl vged demid tol syrutr aethpp arr (Chr) Thph Oec cat, item H al16 Chredd et edd ερρωσθε [cf 15, 29.] .. om c. AB 13. am fu al cop sah aethro

31. δια νυκτ. c. ABE loti 13. 40. 68. 105. 137. 180. Chr Thph2. cat .. ς (49.) δ. της νυκτ. c. GH al longe pl Thph1. Oec (:: cf ad 16, 9. 17, 10 etc)

32. πορευεσθ. c. GH al longe pl Chr Thph2. (Thph1. εισπορευεσθ.) Oec cat; item *ire* e, *ut irent* vg; item syrp .. Ln 49. απερχεσθαι c. ABE loti al8, item *abire* cop (sah syr non exprim)

33. AE καισαριαν | G 40. arm τω ηγεμ. την επιστ. | και (68. 69. syr sah al om) τον (137. om) παυλον .. E om (2. Chr om αυτω)

34. αναγν. δε c. ABE loti al mu vg cop syrutr aethutr arm are Chr cat .. ς (= Gb Sz) add ο ηγεμων c. GH al pl sah arp Thph Oec | G ερωτησας | κιλικιας (G της κιλ.) .. A 68. (vv mu, sed non vg) add εστιν. Habet versum cum sqq syrp mg sic: ἀναγνοὺς δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐπηρώτησε τὸν παῦλον Ἐκ ποίας ἐπαρχίας εἶ; καὶ εἶπεν Κιλικίας. καὶ πυθόμενος εἶπεν Ἀκούσομαι ὅταν οἱ κατ. σου παραγένωνται (sive ἔλθωσιν). Similiter 137. ἀναγν. δὲ τ. ἐπ. καὶ ἐπερωτήσας τ. παῦλ. - εἶ; ἔφη Κιλιξ. καὶ πυθ. ἔφη Ἀκ. σου ὅταν etc

35. εφη .. 137. ante διακ. | και .. om 37. 101. 137. vg (sed non am demid) syrutr cop al Thph1. cat | GH loti al παραγενοντ. | κελευσας c. ABE loti 40. 68. 105. 137. syrp Thph2. .. ς εκελευσε τε (96. sah δε) c. GH al pler vv pl cat Chr al | ηρωδου c. B (sed praem τω) GH 137. al pl Chr Euthal Thph Oec cat .. ς (Gb°) Ln praem του c. AE loti al pm | αυτον h. l. c. ABE loti 13. 40. 68. 105. 137. vg arm Thph2. .. ς post εκελευσε τε c. GH al pler cat Chr al | 137. om εν

XXIV.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ 23, 2.
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν
τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατη-
γορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων 3 Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς
σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε
Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐν-
κόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.
5 εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσιν πᾶ-
σιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ- 21, 28.
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ

XXIV. 1. *πεντε* .. A *τινας* | *των* (Chr om) *πρεσβ.* c. GH al longe pl syr cop aeth^{utr} al Oec .. Ln *πρεσβ.* *τινων* c. ABE lo^{ti} al mu vg sah syr^{p} arm Thph cat

2. B om *αυτου* | al pm syr$^{p\ mg\ gr}$ *τερτυλος*

3. *κατορθωμ.* c. GH al longe pl Chr Thph Oec (:: *κατόρθωμα* teste Phryn. *ἀδόκιμον*, sed probatum Plut. Strab. Polyb. aliisq; cf Eclog. p. 250 sq) .. Gb' Ln *διορθωμ.* c. ABE lo^{ti} al fere^{10} cat Chr^{ms} (ap Wtst) | G al Thph^{2} *γενομενων* | *τω* .. E om | *παντη* .. lo^{ti} al plus^{15} *παντι* | *τε* .. H om | *φῆλιξ* (A al *φιλιξ*): ita H etc .. Ln *φήλιξ* ut B** lo^{ti}. Testibus Apollon. et Herodiano *τὰ εἰς λιξ πανταχοῦ τὸ ι συνεσταλμένον ἔχοντα.*

4. *ενκοπτ.* (*ενκ.* c. AB*E; ς Ln 49. *εγκ.* ut B**H etc) c. ABEH lo^{ti} al pler cat Chr al .. G al Thph^{2} *εκκοπτω*, al (item A* vdtr) *κοπτω*. Reddunt vg e *protraham*, syr^{utr} *fatigem*; cop sah *molestus sim.* | E *σε* (om G cat Chr) *ακουσαι*

5. *στασιν* c. GH al ut vdtr longe pl syr^{utr} sah aeth^{utr} arr Thph^{1} .. Gb' Ln *στασεις* c. ABE lo^{ti} al^{11} vg cop Chr (et. in cat) Thph^{2} Oec cat | *τε* .. E *δε* (cop sah non exprim)

6. *εκρατησαμεν* c. ABGH lo^{ti} al fere^{40} am* fu tol al cop sah sl$^{5.8}$ Bed .. ς (Gb^{oo}) add *και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν* (al^{4} *ηβουληθημεν* s. *εβουλ.*) *κρινειν* (-*νειν* c. min aliq Thph^{2} Oec; Gb'' *κριναι* c. E al^{25} cat Chr Thph^{1}; 46. 66.* aeth^{pp} *ηβουληθημεν κριναι κατα τ. ημ. νομ.*). ^{7}*παρελθων* (46. 66.* *ελθων*) *δε λυσιας ο χιλιαρχος* (46. 66.* *ο χιλ. λυσ.*) *μετα πολλης βιας* (32. 42. 46. 57. 66.* *βια πολλη*) *εκ των χειρων ημων απηγαγε* (46. 66.* *αφειλετο* [-*λατο* 42.] *και προς σε απεστειλε*, item sequentibus ut vdtr *κελευσας και τους κατ. ερχεσθαι* 32. 42. 57. sl^{7}), ^{8}*κελευσας* (al Oec *κελευων*; al arm add *και*) *τους κατηγορους* (180. *κελευσασθαι? επι σε παραγγειλας τοις -ροις* servatis et. *ερχ. ε. σοι*) *αυτου* (69. 180. om) *ερχεσθαι επι σε* (al fere^{15} Chr Thph^{1} *επι σου*, E 46. 66.* 133. *προς σε*) c. E al pm v$_{\frown}^{ed}$ am** demid

πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 συνεπ-
έθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπε-
κρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ
πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύ-
μως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶναι
21, 15. 18. 26. 27. ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δεκαδύο ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνή-
22, 30. 23, 12. 32. σων εἰς Ἱερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα
24, 1. διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὔτε παραστῆσαι δύνανταί περὶ ὧν

(*quem et apprehendimus et* [am** vg *et apprehensum*] *sec. leg. nostr. voluimus* [am** vg ante *sec.*] *iudicare. Transiens* [am** vg *superveniens*] *autem Lys. trib.* [vg *tr. Ly.*] *cum multa vi* [iidem *c. vi magna*] *de manib. nostr. eduxit* [iidem *eripuit eum de m. n.*] *iubens accusatores eius ante* [iid. *ad*] *te venire*) edd ap Bed („quidam nostri cdd aliquot vv. habent qui in Graeco ita leguntur: *quem et apprehendimus* etc [fere ut demid] syr[utr] aeth[pp] et (omissis priorib. et paullulum mutatis rell) aeth[ro] al cat Chr Thph Oec Cassiod (:: cf 21, 32. 23, 27. 30.)

8. *παρ ου* c. ABGH lo[ti] al pler vg (*a quo*) (cop *περι ου*?) etc Chr Thph Oec .. E 36. cat *π. ω*, al[7] *π. ων* | E al *δυνησει*, 73. sah Chr Thph[1.] *δυνασαι* | *αυτος* (al[2] vg[cod] Thph[2.] praem *και*; 26. *αυτου*, 40. *αυτους*) .. A om, nec exprim syr[utr] al

9. *συνεπεθ.* c. ABEGH lo[ti] al longe pl Chr Thph cat .. ς (=Gb Sz) *συνεθεντο* (Gb') c. min mu Oec. Praeterea 137. syr[p] c.* praem *ειποντος δε αυτου ταυτα*

10. *τε* c. ABE[gr] lo[ti] al[6] syr aeth[utr] al (cop om) Thph[1.] .. ς *δε* c. GH al pler vv pm cat Chr al | *ετων* .. E *ενιαυτων* | *κριτην* .. E 40. 137. al plus[35] syr[p] sl Chr (*οὐκ ἔστι ταῦτα κολακείας τὰ ῥήματα, τὸ μαρτυρῆσαι τῷ δικαστῇ δικαιοσύνην*) Thph cat Alcim add *δικαιον* | *ευθυμως* (Gb'') c. ABE lo[ti] al mu vg (al ut vdtr omn) Ath Thph[2.] cat (*-μος*) .. ς *ευθυμοτερον* c. G (*-μωτερον*) H al pl Chr Thph[1.] Oec (:: videtur inde ortum quod Paulus omnino laeto animo se debuerit defendere; *ευθυμοτερον* ergo substituerunt ut significaretur a persona talis iudicis augeri, non nasci apostoli confidentiam. Ceterum cf 17, 21. 25, 10. ubi nec *καινοτερον* nec *καλλιον* fluct, et similia.)

11. A om *σου* | *επιγνων.* (Gb') c. ABE lo[ti] al plus[15] Thph cat .. ς *γνωναι* c. GH al pl Chr Oec | *δεκαδυο* c. GH al longe pl Chr Oec cat .. Ln *δωδεκα* c. ABE lo[ti] al[9] Thph. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *η* c. min mu Thph[2.] Oec contra ABEGH al plus[50] cat Chr Thph[1.] | E 137. *προσκυνησαι*, item vg al *adorare* | *εις* (Gb'') c. AEH lo[ti] al plus[15] cop sah Thph cat .. ς *εν* c. BG al pl Chr Oec

12. E *ηυρον* | E[gr] *πρ. τινας* | *επισυστασ.* c. GH al longe pl (vg *concursum*) Epiph[121.] Chr Thph Oec cat .. Ln *επιστασιν* c. ABE al[7] (lo[ti] *επιστασιαν* et *ουδε κατα*)

13. *ουτε* c. AEGH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln *ουδε* c. B lo[ti] (sah ter *ουδε*) Epiph[121.] (*ουδε ων μου κατηγ. ουδεν πεποιηκα*) | *παραστησαι*

νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 *ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν*
ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων 5.
πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,
15 *ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται,* 23, 6.
ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 *ἐν τούτῳ*
καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ
τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. 17 *δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύ-* 11, 29. etc Gal 2, 10.
νας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, 18 *ἐν* 21, 26 s.
οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θο-
ρύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 *οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρ-*

---

c. ABEG al longe pl vv pl Chr (praem *νυν*, item al[4]) Oec cat .. ς (non ς[e] Gb Sz) praem *με* (al *μοι*) c. min mu sl[ant] (Chr[ms?]) Oec, item *με νυν* (al *μοι νυν*) H al Thph[1.] | *δυνανται* c. GH al longe pl sah syr[p] aeth Chr Thph Oec cat .. Ln add *σοι* c. ABE lo[ti] al mu vv mu (al praem) | *νυνι* (30. cop aeth Oec om) c. AB lo[ti] 27. 68. 105. 133. 137. Thph[2.] .. ς *νυν* (al sah transp) c. EGH al pler cat Chr Thph[1.]

14. E *πατρωω* | B om *πασιν* | B 56. Chr om *τον* | *και τοις* (101. 103.[schol] om *τοις*) c. (et. ς) AGH al[30] ac plur vg (*quae in lege et prophetis*) cop sah aeth[utr] al Thph[1.] Oec .. (Gb Sz) *και τοις εν τοις* c. E lo[ti] al fere[20] Thph[2.] cat .. ς[e] *και εν τοις* c. B al pm (syr[utr] *quae in lege et in proph.*) Epiph (*τοις εν τω νομω και εν τοις πρ.* sine *γεγρ.*) Chr

15. *ελπιδα* .. 137. add *δε* | *εις τον* (180. om) .. C 68. 69. Thph[2.] *προς τον* (C om) | *εσεσθαι* c. ABC lo[ti] al[5] vg cop sah arm Chr Thph[2.] .. ς (Gb[00]) add *νεκρων* c. EGH al pler syr[utr] aeth[utr] al cat Thph[1.]

16. *και αυτος* (Gb'') c. ABCEG lo[ti] 40. 137. al mu vg syr[utr] sah Thph[2.] cat .. al fere[10] arm sl Chr Thph[1.] *δε και αυτ.*, 31. *τε αυτος*, item ς *δε αυτ.* c. H al pl cop Oec | *εχειν* c. ABCE lo[ti] al sat mu vg cop sah syr[utr] al Thph Oec .. Gb' *εχων* c. GH al plus[50] ar[p] sl cat Chr | G 137. al fere[15] syr[p] Chr Thph[2.] *προς τε* (non ABCEH lo[ti] al pl cat al) | *δια παντος* (E sah syr[p] ante *προς*) .. 32. 42. 57.* 137. om

17. *παρεγενομην* (A om) h. l. c. BC lo[ti] al[7] vg Thph[2.] cat .. ς post *πλειονων* c. GH al pl vv pl Chr al; E al post *προσφορ.*

18. *εν* (Thph[1.] *εφ*) *οις* c. GH al longe pl Chr Thph[1.] Oec .. Sz Gb' Ln *εν αις* c. ABCE lo[ti] al[12] Thph[2.] cat | E *ηυρον* | *δε* c. AB (e Wo. Ce.) CE lo[ti] al pl vg cop sah syr[p] ar[p] Thph[1.] Oec cat .. ς[e] (non ς Gb Sz) om c. GH al pm Thph[2.]. Libere vero syr ar[e] sic: *εἰ μή τινες ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι ἐθορύβησαν.* Item post *θορυβου* vg[sixt] demid al add *et apprehenderunt me clamantes et dicentes Tolle inimicum nostrum* (demid *virum*). De quibus Luc[brug]: „ut superflua auferenda patres censuerunt." (Gb Sz *θορυβου. τινες δε*: ita fere AC etc) | *απο* .. CE 40. 137. al mu syr[p] Thph cat *των απο* et (exc C al) *ιουδαιων*

19. *εδει* c. ACE lo[ti] al ut vdtr sat mu vg syr[utr] cop al Ath Chr[1] Thph cat .. ς (non ς[e] Gb Sz) *δει* (Gb') c. BGH al fere[40] sah aeth[utr] sl Chr[1] Oec

εἶναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 *ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπά-*
τωσαν τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6. 21 *ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι*
περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 *Ἀνε-*
23, 26. *βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,*
εἴπας· Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
ὑμᾶς, 23 *διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε*
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 *Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου-*
σίλλῃ τῇ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ

---

19. *εμε* c. ABCE lo^{ti} 13. al (:: istis coniunctis testib. obtemperandum vdtr. Aliter supra identidem) .. ς *με* c. GH al pler cat Chr al | *ει* (H *η*) *τι* (G *ἔτι* vitiose) .. 137. *οτι*

20. *η* .. AC *ει* | *τι* c. ABCEGH lo^{ti} al plus^{60} cop arm syr al Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) praem *ει* c. min vg syr^{p} al Oec | E *ηυρον* | *εν εμοι* c. CEGH al longe pler vv omn Chr Thph Oec .. Ln om c. AB lo^{ti} 40. (105. post *αδικημ.* pon)

21. E 137. al syr^{p} Thph$^{1.}$ *φων. ταυτ.* (cop *φω. τα. μι.*) | *εκεκραξα* c. A(B e Wo. Ce.)C lo^{ti} al fere^{20} Chr^{3} Thph$^{1.}$ Oec .. ς Ln *εκραξα* c. EGH al pl Thph$^{2.}$; 101. *εκηρυξα* | *εν α. εστ.* c. ABCE lo^{ti} al vg cop Thph cat .. ς *εστ. εν α.* c. GH syr^{utr} al Chr Oec | C om *εγω* | *εφ* c. ABC lo^{ti} al^{5} syr (aeth^{utr} *apud te*) .. ς *υφ* c. EGH al pler vg al pm cat Chr al

22. *ανεβ. δε α. ο φηλ.* (Chr *ο φη. α.*) c. ABCEH lo^{ti} 40. 137. al aliq vg cop (sah^{woi} deficit) syr^{utr} al Chr .. ς (= Gb Sz) *ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβ. αυτ.* c. G al pl (sah ap Gb) ar^{p} sl cat Thph Oec. Sic aeth^{pp}: *Felix autem sciebat quod antiquitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blanditus est et dixit iis: Itaque postquam descendit Lys. princeps inquiremus ut cognoscamus et intelligamus sermonem vestrum.* Aliter sed libere et. aeth^{ro} | *ειπας* c. ABC lo^{ti} .. ς *ειπων* c. EGH al longe pler cat Chr al

23. *διαταξ.* c. ABCE lo^{ti} 13. 40. 137. al aliq cop syr^{p} arm Thph$^{2.}$ cat .. ς (Gb^{o}) add *τε* c. H al pl vg al mu (vg e al *iussitque*) Chr al; G add *δε* | *εκατονταρχη* c. ABCGH al pler cat Chr al .. E al aliq Oec^{ed} -*ρχω* | *αυτον* c. ABCE lo^{ti} al fere^{10} vg cop syr^{p} arm Thph$^{2.}$ cat .. ς (= Gb Sz) *τον παυλον* c. GH al longe pl syr aeth^{utr} al Chr al (sah ap Gb) | *τ. ιδ. αυτου* (vg e *de suis*) .. E om *αυτ.* | *υπηρετειν* c. ABCE lo^{ti} al^{5} vg syr^{utr} cop arm ar^{e} .. ς (Gb^{oo}) add *η προσερχεσθαι* c. GH al pler (sah ap Gb) ar^{p} sl (hae vv *και πρ.*, aeth^{ro} *προσερχ.* pro *υπηρ.*, aeth^{pp} *προσ. και υπ.*) cat Chr al

24. *ημερ. τιν.* c. BCGH al fere omn vv pl cat Chr al .. Ln *τιν. ημ.* c. AE 137. vg syr (:: nec posterius 15, 36. nec prius 16, 12. fluct. Hinc praestat quod testatius est.) | E *δρουσιλλι*, G *δρυσιλλη* | *τη γυν.* (Gb Sz) c. C*GH al fere^{40} Chr .. ς add *αυτου* c. E al mu vg etc Thph$^{1.}$ Oec; Ln *τη ιδια γυν.* c. BC** al fere^{20} syr$^{p\ mg}$ Amm^{cat} Thph$^{2.}$ cat; A lo^{ti} al

ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ
αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλ-
λοντος ἔσεσθαι ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη Τὸ νῦν ἔχον
πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 ἅμα καὶ
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ
πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 διετίας δὲ 25, 9.
πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων
τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν
Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς
Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς 15. 24, 1.

τη ιδια γ. αυτου | μετεπεμψατο .. syrp mg praem *quae rogabat videre Paulum et audire* (hucusque accedit bohem) *verbum. Volens igitur satisfacere ei* | c* (ηκουεν) om αυτου | χριστον c. A (c* et ** vdtr) H al ut vdtr pl syr are Thph1. Oec .. Sz Ln add ιησουν (praem am tol fu al aethutr arp) c. BEG loti al fere40 vg cop syrp al Chr Thph2. cat

25. E ενκρατιας | Gb″ του μελλοντ. κριμ. c. C al5 arm Chr1 cat | εσεσθαι c. GH al longe pl Chr2 Thph Oec .. Gb Sz Ln om c. ABCE loti al12 cat (:: fluct lectio ubicumque μελλ. εσεσθ. legitur; cf 11, 28. ubi min fere15 om εσεσθ. item 23, 30. ubi ABE al mu idem om) | A al εμφοβ. (E ενφ.) δε | το νυν .. Egr τοινυν | G al εχων (H εχουν) | καιρ. δε μεταλαβ. (A παραλαβ., loti al mu Chr1 et 1 ms Thph1. λαβων) .. E vg καιρω δε επιτηδιω

26. αμα και (76. 137. om κ.) c. ABCEGH loti al fere50 vv pl Chr Thph1. cat .. ς (= Gb Sz) αμα δε και c. min cop Thph2. Oec | 137. οτι και χρ. | B om αυτω | υπο τ. π. c. ABCE loti al5 vg syrutr arm aethro .. ς (= Gb Sz) add οπως λυση (al mu ινα απολυση) αυτον c. GH al longe pl aethpp cop arr sl Chr Thph Oec cat | ωμιλει (G ομιλ.) .. C al διελεγετο (vg e *loquebatur cum*)

27. τε .. loti ** al mu vg e al mu Chr Thph δε | χαριτας c. H al longe pl (nulla ut vdtr versio) Ammcat Thph1. Oec cat .. Gb′ Ln χαριτα c. ABC loti al2 .. EG 40. 137. al11 Chr Thph2. χαριν | φηλιξ sec .. A φιλιξ | AGH al κατελειπεν | θελων τε - δεδεμενον .. 137. syrp mg τον δε παυλον ειασεν εν τηρησει δια δρουσιλλαν

XXV. 1. A τη επαρχειω, loti την επαρχιαν | E καισαριας

2. H al Thph2. Oec ενεφανησαν (iidem fere sic etiam 23, 22. 24, 1. 25, 15.) | τε c. ABC loti 13. 40. 68. al vg syr aethutr al Chr Thph2. Oec .. ς δε c. EGH al pl cop syrp al Thph1. | οι αρχιερ. (Gb′) c. ABCEG

εἶναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 *ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπά-*
τωσαν τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6. 21 *ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι*
περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 *Ἀνε-*
23, 26. *βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,*
εἴπας Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
ὑμᾶς, 23 *διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε*
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 *Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου-*
σίλλῃ τῇ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ

---

19. *εμε* c. ABCE lo^{ti} 13. al (:: istis coniunctis testib. obtemperandum vdtr. Aliter supra identidem) .. ς *με* c. GH al pler cat Chr al | *ει* (H *η*) *τι* (G *ἔτι* vitiose) .. 137. *οτι*

20. *η* .. AC *ει* | *τι* c. ABCEGH lo^{ti} al plus^{60} cop arm syr al Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) praem *ει* c. min vg syr^{p} al Oec | E *ηυρον* | *εν εμοι* c. CEGH al longe pler vv omn Chr Thph Oec .. Ln om c. AB lo^{ti} 40. (105. post *αδικημ.* pon)

21. E 137. al syr^{p} Thph$^{1\cdot}$ *φων. ταυτ.* (cop *φω. τα. μι.*) | *εκεκραξα* c. A(B e Wo. Ce.)C lo^{ti} al fere^{20} Chr^{3} Thph$^{1\cdot}$ Oec .. ς Ln *εκραξα* c. EGH al pl Thph$^{2\cdot}$; 101. *εκηρυξα* | *εν α. εστ.* c. ABCE lo^{ti} al vg cop Thph cat .. ς *εστ. εν α.* c. GH syr^{utr} al Chr Oec | C om *εγω* | *εφ* c. ABC lo^{ti} al^{5} syr (aeth^{utr} *apud te*) .. ς *υφ* c. EGH al pler vg al pm cat Chr al

22. *ανεβ. δε α. ο φηλ.* (Chr *ο φη. α.*) c. ABCEH lo^{ti} 40. 137. al aliq vg cop (sah^{woi} deficit) syr^{utr} al Chr .. ς (= Gb Sz) *ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβ. αυτ.* c. G al pl (sah ap Gb) ar^{p} sl cat Thph Oec. Sic aeth^{pp}: ***Felix autem sciebat quod antiquitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blanditus est et dixit iis**: **Itaque postquam descendit Lys. princeps inquiremus ut cognoscamus et intelligamus sermonem vestrum.*** Aliter sed libere et. aeth^{ro} | *ειπας* c. ABC lo^{ti} .. ς *ειπων* c. EGH al longe pler cat Chr al

23. *διαταξ.* c. ABCE lo^{ti} 13. 40. 137. al aliq cop syr^{p} arm Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (Gb^{o}) add *τε* c. H al pl vg al mu (vg e al *iussitque*) Chr al; G add *δε* | *εκατονταρχη* c. ABCGH al pler cat Chr al .. E al aliq Oec^{ed} *-ρχω* | *αυτον* c. ABCE lo^{ti} al fere^{10} vg cop syr^{p} arm Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) *τον παυλον* c. GH al longe pl syr aeth^{utr} al Chr al (sah ap Gb) | *τ. ιδ. αυτου* (vg e *de suis*) .. E om *αυτ.* | *υπηρετειν* c. ABCE lo^{ti} al^{5} vg syr^{utr} cop arm ar^{e} .. ς (Gb^{oo}) add *η προσερχεσθαι* c. GH al pler (sah ap Gb) ar^{p} sl (hae vv *και πρ.*, aeth^{ro} *προσερχ.* pro *υπηρ.*, aeth^{pp} *προσ. και υπ.*) cat Chr al

24. *ημερ. τιν.* c. BCGH al fere omn vv pl cat Chr al .. Ln *τιν. ημ.* c. AE 137. vg syr (:: nec posterius 15, 36. nec prius 16, 12. fluct. Hinc praestat quod testatius est.) | E *δρουσιλλι*, G *δρυσιλλη* | *τη γυν.* (Gb Sz) c. C*GH al fere^{40} Chr .. ς add *αυτου* c. E al mu vg etc Thph$^{1\cdot}$ Oec; Ln *τη ιδια γυν.* c. BC** al fere^{20} syr$^{p\,mg}$ Amm^{cat} Thph$^{2\cdot}$ cat; A lo^{ti} al

ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ
αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλ-
λοντος ἔσεσθαι ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη Τὸ νῦν ἔχον
πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 ἅμα καὶ
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ
πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 διετίας δὲ 25, 9.
πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων
τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν
Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς
Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς 15. 24, 1.

τη ιδια γ. αυτου | μετεπεμψατο .. syr$^{p\ mg}$ praem *quae rogabat videre Paulum et audire* (hucusque accedit bohem) *verbum. Volens igitur satisfacere ei* | c* (ηκουσεν) om αυτου | χριστον c. A (c* et ** vdtr) H al ut vdtr pl syr ar^{e} Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Sz Ln add ιησουν (praem am tol fu al aeth^{utr} ar^{p}) c. BEG lo^{ti} al fere^{40} vg cop syr^{p} al Chr Thph$^{2\cdot}$ cat

25. E ενκρατιας | Gb″ του μελλοντ. κριμ. c. C al^{5} arm Chr^{1} cat | εσεσθαι c. GH al longe pl Chr^{2} Thph Oec .. Gb Sz Ln om c. ABCE lo^{ti} al^{12} cat (:: fluct lectio ubicumque μελλ. εσεσθ. legitur; cf 11, 28. ubi min fere^{15} om εσεσθ. item 23, 30. ubi ABE al mu idem om) | A al εμφοβ. (E ενφ.) δε | το νυν .. E^{gr} τοινυν | G al εχων (H εχουν) | καιρ. δε μεταλαβ. (A παραλαβ., lo^{ti} al mu Chr^{1} et $^{1\ ms}$ Thph$^{1\cdot}$ λαβων) .. E vg καιρω δε επιτηδιω

26. αμα και (76. 137. om κ.) c. ABCEGH lo^{ti} al fere^{50} vv pl Chr Thph$^{1\cdot}$ cat .. ς (= Gb Sz) αμα δε και c. min cop Thph$^{2\cdot}$ Oec | 137. οτι και χρ. | B om αυτω | υπο τ. π. c. ABCE lo^{ti} al^{5} vg syr^{utr} arm aeth^{ro} .. ς (= Gb Sz) add οπως λυση (al mu ινα απολυση) αυτον c. GH al longe pl aeth^{pp} cop arr sl Chr Thph Oec cat | ωμιλει (G ομιλ.) .. C al διελεγετο (vg e *loquebatur cum*)

27. τε .. lo^{ti} ** al mu vg e al mu Chr Thph δε | χαριτας c. H al longe pl (nulla ut vdtr versio) Amm^{cat} Thph$^{1\cdot}$ Oec cat .. Gb′ Ln χαριτα c. ABC lo^{ti} al^{2} .. EG 40. 137. al^{11} Chr Thph$^{2\cdot}$ χαριν | φηλιξ sec .. A φιλιξ | AGH al κατελειπεν | θελων τε - δεδεμενον .. 137. syr$^{p\ mg}$ τον δε παυλον ειασεν εν τηρησει δια δρουσιλλαν

XXV. 1. A τη επαρχειω, lo^{ti} την επαρχιαν | E καισαριας

2. H al Thph$^{2\cdot}$ Oec ενεφανησαν (iidem fere sic etiam 23, 22. 24, 1. 25, 15.) | τε c. ABC lo^{ti} 13. 40. 68. al vg syr aeth^{utr} al Chr Thph$^{2\cdot}$ Oec .. ς δε c. EGH al pl cop syr^{p} al Thph$^{1\cdot}$ | οι αρχιερ. (Gb′) c. ABCEG

καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 *αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν*
23, 15 ss. *εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.*
4 *ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισά-*
24, 23. *ρειαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι·* 5 *Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν,*
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατη-
γορείτωσαν αὐτοῦ. 6 *διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλείους*
ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ
17. *τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.* 7 *παραγενομένου*
18. *δὲ αὐτοῦ περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι,*
21, 5 s. *πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι*
24, 12. 8 *τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων*

---

lo[ti] al plus[20] vv omn Chr[txt] Thph[2.] cat .. ϛ *ο αρχιερευς* c. H al pl Thph[1.] Oec (item al Chr[com] *ο τε αρχ.*)

3. *κατ* .. C al[6] vv aliq cat Chr[txt] *παρ* | E al *εις ιεροσολυμα* | 137. Chr *ενεδρον* | In fine (teste Wtst exeunte v. 2.) syr[p mg] add *οἱ τὴν εὐχὴν πεποιηκότες, κατὰ τὸ δυνατόν, ἵνα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν γένηται.*

4. *εις καισαρ.* (Gb′) c. ABCE lo[ti] 13. 40. 73. (AE *-ριαν*) .. ϛ *εν καισαρεια* c. GH al pler cat Chr al | E Lcif om *μελλειν* (sed e *profecturum*; Lcif *proficisci*)

5. *δυνατοι* h. l. c. ABCE lo[ti] 40. al aliq vg arm Chr[com] cat .. ϛ ante *εν υμιν* c. GH al pler aeth[utr] syr[p] Chr[txt] Thph Oec (99. syr arr Lcif om *φησιν*) | *συνκαταβ.* c. AB*CE etc .. ϛ (Ln 49.) *συγκ.* c. B**GH al certe pler | *εἴ τι ἐστὶν*: his acc. lo[ti] etc, non *εἴ τί ἐστ.* ut Ln 49. | *τουτω* (Gb[oo]: 105. 133. om) c. GH al longe pl cop syr[utr] aeth[utr] al Chr Thph Oec (sed al fere[30] syr[utr] cop cat Thph[2.] vel add vel praem *ατοπον*) .. Ln *ατοπον* (sine *τουτω*) c. ABCE lo[ti] al[12] vg arm sl[8.] Lcif

6. *ου* (E[gr] al[9] om; Gb+) *πλειους* (B *-ονας*) *οκτω* (al[4] sl[ed] om, cat *εννεα*) *η δεκ.* c. ABC(E[gr]) lo[ti] al fere[20] (item al mu sl[ed]) vg e cop arm Thph[2.]; item omisso *ου πλειους* 137. syr[utr] sah (ap Gb) al .. ϛ (= Gb Sz) *πλειους η δεκα* (al[3] *οκτω*) c. GH al pm Chr[txt] (Chr[com] om *πλ. η*) Thph[1.] Oec | AE *καισαριαν* | A *και τη επαυρ.* (al *τη δε επ.*), item praecedente *κατεβη* 180. vg al Lcif | G syr[utr] cop al Lcif *αχθ. τ. π.*

7. *περιεστησαν* c. H al longe pl cop al Chr Thph[1.] Oec .. Ln add *αυτον* c. ABCG al fere[10] vv mu cat Lcif (item *αυτω* E lo[ti] al Thph[2.]) | *αιτιωματα* c. ABCEGH lo[ti] al longe pl Chr Thph[2.] .. ϛ (= Gb Sz) *αιτιαματα* c. min Thph[1.] Oec cat | *καταφερ.* c. ABC lo[ti] 40. al vg al Lcif (item al[2] additis *του παυλου*) .. E *επιφερ. τω παυλω* .. ϛ *φεροντες* (ita sed nihil addens 73.) *κατα του παυλου* (Gb[oo] *κατ. τ. π.*; G al[3] vv mu *κατ αυτου*) c. (G)H al longe pl syr[p] al Chr Thph Oec cat

8. *του* (E am fu demid al Lcif add *δε*, syr *τε*) *παυλ. απολ.* (sic sed addito insuper *αυτου* G, item 13?) c. ABC(E) lo[ti] 40. 137. al[5] vg syr[utr]

οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ
θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ 24, 27.
εἶπεν Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ'
ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστὼς
εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ
κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέ-
πραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν
οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι·
Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ 9. 16
συμβουλίου ἀπεκρίθη Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 23, 11. 19, 21.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.
14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέ-
θετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων Ἀνήρ τίς ἐστιν καταλελειμμένος 24, 27.
ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα 1. 2. 24.

---

cop al Thph[2]· (Lcif) .. ς απολογ. (al Thph[1]· cat add δε) αυτου c. GH al longe pl arp al Chr (Thph[1]· cat) Oec | τι .. 137. τινα, al aliq om

9. δε .. A 40. ουν (variant vv) | θελ. τοις ιουδ. (Gb') c. ABCE lo[ti] al[6] vg al mu Thph[2]· cat .. ς τοις ι. θελ. c. GH al longe pl Chr Thph[1]· Oec | A χαριτα | κριθηναι c. ABCE lo[ti] al[7] Thph[2]· .. ς κρινεσθαι c. GH al longe pl cat Chr al | επ (lo[ti] al επι) .. al fere[25] Chr[com] Thph[1]· cat υπ

10. A om ὁ | B 31. εστως ante επι pon | B ηδικηκα (lo[ti] ἠδικηκώς· καὶ σὺ) | C 137. al γινωσκεις

11. ουν (Gb'') c. ABCE lo[ti] al fere[15] cop sl cat Chr[com] Thph[2]· .. ς γαρ c. GH al pl vv mu Chr[txt] Thph[1]· Oec (40. e om) | και .. E al vg syr Chr[com] η | H al mu του αποθανειν | Ln οὐδὲν ἔστιν | μου .. G 78.* μοι | αυτοις c. ABEH lo[ti] al longe pl Chr Thph Oec .. CG al[6] cat τουτοις

12. συνλαλ. c. B*CE lo[ti] .. ς (Ln 49.) συλλαλ. c. AB**GH al certe pler (:: cf ad Mc 9, 4.) | E συνβ., G 18. συμβουλου, C συνεδριου, 68. συνεδρ. και συμβ. | E επικαλισαι, 26. επικαλησαι

13. τινων .. om 1. 36. 137. syr[utr] Chr cat (al[2] τριων, al transp) | C** arm βερενικη .. C* (vdtr) βερηνικη (sed infra v. 23. C βερονικης) .. e tol demid al Cassiod βερονικη | C κατηντησεν | AE καισαριαν | ασπασομενοι c. B lo[ti] al pl e vg syr[utr] al Chr Thph[2]· Oec cat .. AE[gr]GH al plus[20] aeth[utr] item (vdtr) cop arp Thph[1]· ασπασαμενοι (in C utraque lectio exstitisse vdtr, altera* altera**, sed utri -ο- utri -α- non liquet)

14. H al plus[20] aeth[ro] arp Thph[1]· Oec[ed] διετριβεν

ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτού-
μενοι κατ᾽ αὐτοῦ δίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν
11. ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορού-
5. μενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας
λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀναβο-
6. λὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέ-
7. λευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι
23, 29. 26, 3. οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ, 19 ζητήματα δέ τινα
περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ
τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ
9. εἰς τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς
Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπι-
καλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν,
27, 1. ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

---

15. ενεφανισαν (de -νησαν cf ad v. 2.) .. E^{gr} vg al mu add μοι | δικην c. EGH lo^{ti} al longe pl Chr Thph Oec cat .. Gb′ Ln καταδικην c. ABC al^{12} Bas (vg etc *damnationem*)

16. τινα (et. Ath Chr Thph Oec) .. Gb″ τινι c. C al^{3} Bas (Thdrt om) | ανθρωπον c. ABCE lo^{ti} al^{10} vg (sed vg *damnare*, am fu al *donare*) cop sah arm (aeth^{utr} vdtr) (syr^{p} vide post) Ath Thdrt Bas act^{chalced} .. ς (Gb^{oo}) add εις απωλειαν c. GH al pl syr syr^{p} c.* arr sl Chr Thph Oec cat | εχοι (et. Ath al) .. al mu Thph εχει, 104. Bas εχη (item al Bas λαβη), Thdrt σχοιη | τε ▲ BE^{gr} δε

17. συνελθ. ουν c. B 13. 40. al plus^{10} .. ς (Gb^{o}) Ln add αυτων c. AEGH (C cat add post ενθαδε, item 137. αυτ. δε) al pl Chr Thph Oec | E μηδεμιαν αναβολ. (vg *sine ulla dilatione*)

18. εφερον (Gb″) c. ABCEG lo^{ti} al mu cat .. ς επεφερον c. H al longe pl Chr Thph (68. Thph^{2}· add κατ αυτου) Oec (al^{2} υπεφερ.) | υπεν. εγω c. EGH al longe pl Chr Thph^{1}· Oec cat .. Ln εγω υπεν. c. ABC lo^{ti} al (item vg etc) Thph^{2}· | Ln add in f. πονηραν c. AC* (** πονηρα) al mu am (*malam*; vg *malum*) al mu (sed varie transp) Thph^{2}· cat; item BE lo^{ti} al^{4} πονηρων .. om c. GH al longe pl ar^{p} sl Chr Thph^{1}· Oec

19. A ειχ. πρ. αυτους | εφασκ. .. 137. ελεγεν

20. εις pr .. AH lo^{ti} al fere^{30} Thph^{1}· Oec om; item al aliq Chr^{2} (^{1} εις τ. πε.) qui pergunt περι την; 31. 137. om περι; 113. om εις την | τουτων (Gb″) c. ABCEG lo^{ti} al plus^{20} syr^{utr} cop al cat Chr^{1} Thph^{2}· (vg e al *de huiusmodi quaestione*) .. ς τουτου c. H al pl Chr^{1} al | ιεροσολυμα c. ABCEH lo^{ti} al mu vg Thph^{2}· cat .. ς ιερουσαλημ c. G al pl Chr al | G κριθηναι

21. τηρηθηναι .. C al τηρεισθαι | τηρεισθ. αυτ. .. 137. 68. αυτ. τηρ. | αναπεμψω (Gb″) c. ABCE lo^{ti} al fere^{20} cat Thph^{2}· .. ς πεμψω c. GH al pl Chr al

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26.
23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω- 15.
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μη-
κέτι. 25 ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πε- 22, 22.
πραχέναι καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα 23, 29. 11.
πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ

---

22. **πρ. τ. φηστον** c. AB am al .. ς add εφη c. CEGH lo^{ti} al ut vdtr omn vv pler cat Chr al | **αυριον** c. AB vg cop .. ς praem ο δε c. CEGH lo^{ti} al ut vdtr omn syr^{p} (syr *Et Festus ait*) al cat (φησ. ante Αυρ.) Chr al

23. **ελθοντος** .. E εισελθ. | C demid al βερονικης (cf ad v. 13.) | H ακροτηριον | **χιλιαρχοις** c. ABCE lo^{ti} 40. 137. al mu .. ς (Gb^{oo}) praem τοις c. GH al pl cat Chr al | **και** (C om) ανδρ. (E^{gr} add τοις) | **κατ** (C καθ) εξοχ. (al καθ υπεροχην) c. ABC lo^{ti} al^{5} Chr^{com} (et. in cat) .. ς (Gb^{o}) add ουσι c. EGH al longe pl cat al; syr$^{p\ mg}$ *qui descendissent de provincia* pergens *praecepit Festus ut adduceretur Pa.* | lo^{ti} om και ult

24. **καί φησιν** : ut lo^{ti} etc (H vero καὶ φησὶν) | **συνπαρ.** c. AB*CE .. ς (Ln 49.) συμπ. c. B**GH al certe pler | **απαν** c. ABCEG lo^{ti} al mu Thph^{2} cat .. ς παν c. H al pl Chr al | BH 25. 40. ενετυχεν | ιεροσολυμοις .. E^{gr} 40. ιερουσαλημ | και ενθαδε .. syr$^{p\ mg}$ (similiter bohem usq *in Caesaream*) pergit: *ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* | Ln **βοωντες** c. AB lo^{ti} | ζην αυτον c. GH al longe pl Chr^{1} Thph^{1} Oec .. Gb' Ln **αυτ. ζην** c. ABCE lo^{ti} 13. 31. 40. 69. vg al cat Chr$^{com\ 1}$ Thph^{2}

25. **καταλαβομενος** c. GH al longe pl syr^{p} aeth^{pp} ar^{p} etc cat Chr Thph Oec .. Gb'' Ln κατελαβομην c. ABCE lo^{ti} al vg cop syr | **αυτον θανατου** c. ABCE 40. am fu demid tol al .. ς θαν. αυτ. c. GH al pler vg^{ed} etc cat Chr al (lo^{ti} 73. om αυτον; 105. 137. post πεπραχ., 68. arm al Thph^{2} ante αξιον pon) | **και** c. GH al longe pl syr^{p} al Chr Thph^{1} Oec cat .. Gb^{o} Ln om c. ABCE lo^{ti} al vg al Thph^{2} | **πεμπειν** c. ABC lo^{ti} al mu vg arm cat .. ς (Gb^{oo}) add αυτον c. EGH al pl vv mu Chr Thph$^{1.2}$ Oec

26. C ασφαλως | **τω κυριω** .. al mu cop arm aeth^{pp} syr^{p} c.* (item syr$^{p\ mg}$,

ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτού-
μενοι κατ' αὐτοῦ δίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν
11. ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορού-
5. μενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας
λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀναβο-
6. λὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέ-
7. λευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι
23, 29. 26, 3. οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ, 19 ζητήματα δέ τινα
περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ
τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ
9. εἰς τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς
Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπι-
καλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν,
27, 1. ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

---

15. *ενεφανισαν* (de *-νησαν* cf ad v. 2.) .. E^{gr} vg al mu add *μοι* | *δικην* c. EGH lo^{ti} al longe pl Chr Thph Oec cat .. Gb' Ln *καταδικην* c. ABC al^{12} Bas (vg etc *damnationem*)

16. *τινα* (et. Ath Chr Thph Oec) .. Gb'' *τινι* c. C al^{3} Bas (Thdrt om) | *ανθρωπον* c. ABCE lo^{ti} al^{10} vg (sed vg *damnare*, am fu al *donare*) cop sah arm (aeth^{utr} vdtr) (syr^{p} vide post) Ath Thdrt Bas act^{chalced} .. ς (Gb^{oo}) add *εις απωλειαν* c. GH al pl syr syr^{p} c.* arr sl Chr Thph Oec cat | *εχοι* (et. Ath al) .. al mu Thph *εχει*, 104. Bas *εχη* (item al Bas *λαβη*), Thdrt *σχοιη* | *τε* A BE^{gr} *δε*

17. *συνελθ. ουν* c. B 13. 40. al plus^{10} .. ς (Gb^{o}) Ln add *αυτων* c. AEGH (C cat add post *ενθαδε*, item 137. *αυτ. δε*) al pl Chr Thph Oec | E *μηδεμιαν αναβολ.* (vg *sine ulla dilatione*)

18. *εφερον* (Gb'') c. ABCEG lo^{ti} al mu cat .. ς *επεφερον* c. H al longe pl Chr Thph (68. Thph$^{2.}$ add *κατ αυτου*) Oec (al^{2} *υπεφερ.*) | *υπεν. εγω* c. EGH al longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec cat .. Ln *εγω υπεν.* c. ABC lo^{ti} al (item vg etc) Thph$^{2.}$ | Ln add in f. *πονηραν* c. AC* (** *πονηρα*) al mu am (*malam*; vg *malum*) al mu (sed varie transp) Thph$^{2.}$ cat; item BE lo^{ti} al^{4} *πονηρων* .. om c. GH al longe pl ar^{p} sl Chr Thph$^{1.}$ Oec

19. A *ειχ. πρ. αυτους* | *εφασκ.* .. 137. *ελεγεν*

20. *εις* pr .. AH lo^{ti} al fere^{30} Thph$^{1.}$ Oec om; item al aliq Chr^{2} (^{1} *εις τ. πε.*) qui pergunt *περι την*; 31. 137. om *περι*; 113. om *εις την* | *τουτων* (Gb'') c. ABCEG lo^{ti} al plus^{20} syr^{utr} cop al cat Chr^{1} Thph$^{2.}$ (vg e al *de huiusmodi quaestione*) .. ς *τουτου* c. H al pl Chr^{1} al | *ιεροσολυμα* c. ABCEH lo^{ti} al mu vg Thph$^{2.}$ cat .. ς *ιερουσαλημ* c. G al pl Chr al | G *κριθηναι*

21. *τηρηθηναι* .. C al *τηρεισθαι* | *τηρεισθ. αυτ.* .. 137. 68. *αυτ. τηρ.* | *αναπεμψω* (Gb'') c. ABCE lo^{ti} al fere^{20} cat Thph$^{2.}$ .. ς *πεμψω* c. GH al pl Chr al

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26.
23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω- 15.
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μη-
κέτι. 25 ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πε- 22, 22.
πραχέναι καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα 23, 29. 11.
πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ

---

22. πρ. τ. φηστον c. AB am al .. ς add εφη c. CEGH lo^ti al ut vdtr omn vv pler cat Chr al | αυριον c. AB vg cop .. ς praem ο δε c. CEGH lo^ti al ut vdtr omn syr^p (syr *Et Festus ait*) al cat (φησ. ante Αυρ.) Chr al

23. ελθοντος .. E εισελθ. | C demid al βερονικης (cf ad v. 13.) | H ακροτηριον | χιλιαρχοις c. ABCE lo^ti 40. 137. al mu .. ς (Gb^oo) praem τοις c. GH al pl cat Chr al | και (C om) ανδρ. (E^gr add τοις) | κατ (C καθ) εξοχ. (al καθ υπεροχην) c. ABC lo^ti al^5 Chr^com (et. in cat) .. ς (Gb^o) add ουσι c. EGH al longe pl cat al; syr^p mg *qui descendissent de provincia* pergens *praecepit Festus ut adduceretur Pa.* | lo^ti om και ult

24. καὶ φησιν : ut lo^ti etc (H vero καὶ φησὶν) | συνπαρ. c. AB*CE .. ς (Ln 49.) συμπ. c. B**GH al certe pler | απαν c. ABCEG lo^ti al mu Thph^2. cat .. ς παν c. H al pl Chr al | BH 25. 40. ενετυχεν | ιεροσολυμοις .. E^gr 40. ιερουσαλημ | και ενθαδε .. syr^p mg (similiter bohem usq *in Caesaream*) pergit: *ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* | Ln βοωντες c. AB lo^ti | ζην αυτον c. GH al longe pl Chr^+ Thph^1. Oec .. Gb' Ln αυτ. ζην c. ABCE lo^ti 13. 31. 40. 69. vg al cat Chr^com 1 Thph^2.

25. καταλαβομενος c. GH al longe pl syr^p aeth^pp ar^p etc cat Chr Thph Oec .. Gb'' Ln κατελαβομην c. ABCE lo^ti al vg cop syr | αυτον θανατου c. ABCE 40. am fu demid tol al .. ς θαν. αυτ. c. GH al pler vg^ed etc cat Chr al (lo^ti 73. om αυτον; 105. 137. post πεπραχ., 68. arm al Thph^2. ante αξιον pon) | και c. GH al longe pl syr^p al Chr Thph^1. Oec cat .. Gb^o Ln om c. ABCE lo^ti al vg al Thph^2. | πεμπειν c. ABC lo^ti al mu vg arm cat .. ς (Gb^oo) add αυτον c. EGH al pl vv mu Chr Thph^1.2. Oec

26. C ασφαλως | τω κυριω .. al mu cop arm aeth^pp syr^p c.* (item syr^p mg,

προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 27 *ἄλογον γάρ*
μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 *Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη Ἐπιτρέπεταί σοι περὶ*
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
2 *Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,*
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον,
3 *μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε*
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 *τὴν μὲν*
οὖν βίωσίν μου ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει
μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασιν πάντες Ἰουδαῖοι, 5 *προγινώσκοντές*

---

sed *ημων* ap. Wtst) cat Thph$^{2.}$ add *μου* | *προηγαγον* .. E^{gr} al *προσηγ.*, A *επηγ.* | E *κρισεως* | AE lo^{ti} 137. Thph$^{2.}$ *εχω* | *γραψω* c. ABC lo^{ti} al^{5} syr^{p} (vg al pl etiam antea -*ψω* pro -*ψαι* exprim) Thph$^{2.}$ .. ς *γραψαι* c. EGH al pler cat Chr al

27. G al *πεμποντι* | E vg al *μη* post *αιτιας* pon

XXVI. 1. G *επιτετρεπται*, lo^{ti} 137. al Thph$^{2.}$ *επιτετραπται* | *περι* (Gb'') c. ACEH lo^{ti} 137. (*λαλειν πε. σ.*) al mu cat .. ς *υπερ* c. BG al pl Chr al | *εκτ. τ. χειρ.* (137. *τας -ρας*) h. l. c. GH al longe pl syr^{p} Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln ante *απελογ.* c. ABCE lo^{ti} 40. al mu vv pl Thph$^{2.}$ cat (*απ. ουτως*) | *τοτε* usq *χειρα* .. syr^{p} ^{mg} *tunc ipse Pa. confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens extendit manum*

2. *επι σ. μελλ. απολ.* (al mu -*λογησασθαι*) *σημερ.* (*απ. σημ.* c. EGH al fere^{30} vg syr^{p} al Chr Thph$^{1.}$ Bed; Gb Sz Ln *σημ. απολ.* c. ABC lo^{ti} al^{8} syr cat Thph$^{2.}$ Hier; al^{2} Amb om *σημ.*) c. [ABC]EGH al pl vv mu Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *μελλ. απολ. επι σ. σημ.* c. min non ita mu Oec

3. c 40. 73. cat Chr^{1} (sed non ad h. l.) *σε* (180. om) *οντα* | A al^{2} cop aeth^{utr} om *παντων* | AE al *κατα ιουδαιων* | GH al mu Thph$^{2.}$ *ηθων* (A al^{3} *εθνων*) | AC al sl$^{8.}$ Oec post *ζητηματων* add *επισταμενος*, item (98.^{mg} *επιστ. δηλονοτι*) vel similiter al mu vv aliq cat alio loco | *δεομαι* c. ABE lo^{ti} al mu vg aeth^{utr} syr^{p} arm cat .. ς (Gb^{oo}) add *σου* c. CGH al pl cop syr al Chr al

4. *εκ νεοτητ.* c. BC*H al^{5} cat .. ς Ln praem *την* c. AC**EG lo^{ti} al longe pl (sed E *την ε. νε.* post *την α. αρχ.*) Chr al | *τε* c. ABE^{gr} al syr ar^{e} cat .. ς om c. CGH lo^{ti} al pler vg al Chr al | *παντες* c. BC*E lo^{ti} al^{9} Chr^{com2} .. ς add *οι* c. AC**GH al longe pl cat al

5. c* 10. *προσγιν.* | *με* .. 137. om | *θρησκειας* c. A (B e sil.) GH lo^{ti} al certe pler .. Ln$^{ed.\ min.}$ -*σκιας* c. CE

με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην 22, 3. Phil 3, 5.
αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 καὶ νῦν ἐπ' 23, 6. 24, 15.
ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ἕστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενίᾳ
νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος
ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον κρίνεται παρ'
ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς 8, 3. 9, 1. 22, 4 s.
τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·
10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ
ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών,
ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ κατὰ πάσας
τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν,
περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πό-
λεις. 12 Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας 9, 3 ss. 22, 6 ss.
καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης κατὰ

---

6. *εις* (Gb') c. ABE lo^{ti} al^{8} .. ς *προς* c. CGH al longe pl cat Chr al (:: cf 13, 32.) | *πατερας* c. GH al pl sl^{mss} Thph$^{1.}$ Oec .. Gb+ Sz Ln add *ημων* c. ABCE lo^{ti} al fere^{30} vv pl Chr Thph$^{2.}$ cat (:: at ut frequentissimum *οι πατ. ημ.* minime fluctuare solet, ita et. 13, 32. simillimo loco et 7, 19. pl addiderunt *ημων* [cf et. ad 3, 22.]. Ceterum iidem testes quos h. l. sequimur saepe invitis rell soli verum tenent.) | G 142. *υπο θεου*

7. *εκτενια* c. AB(vdtr)CEH al .. ς (Ln 49.) *-νεια* c. G etc | H al *λατρεύων* | B *καταντησειν* | C *ενκαλουμ.*, item v. 2. CE | *υπο* c. ABCEGHI lo^{ti} al longe pl cat Chron Chr Thph .. ς (= Gb Sz) *υπο των* c. min non ita mu Oec | *βασιλευ* c. BCEI lo^{ti} al mu vg al mu Chron$^{442.}$ Thph$^{2.}$ .. ς *βασιλευ* (Gb^{0}) *αγριππα* (Gb^{00}) post *εγκαλ.* c. GH al pl syr^{p} al (sed 40. al aliq syr aeth^{utr} post *ιουδ.*, ar^{p} ante *περι* pon) Chr al (:: cf v. 2.) .. A 18. 36. cat plane om (49.)

8. Edd mu ut Wtst (non Mill) Gb Sz *τί; ἄπιστον* (ita E cat, non item ACGHI lo^{ti} etc)

9. B om *μεν* | lo^{ti} *πράξαι* (ut al mu)

10. *ὅ* .. B *διο* | *τε* pr c. ACEI lo^{ti} al (item omisso *και* 68. Thph$^{2.}$) .. 36. 180. cat *δε* .. ς om c. BGH al pler Chr al | *εν* c. ABCEGI lo^{ti} al plus^{20} vg al cat .. ς (= Gb† Sz) om c. H al pl Chr al | *τε* sec .. H 137. al e cop syr^{p} Thph$^{2.}$ *δε* | E om *αυτων*

11. *τε* .. B om .. E^{gr} cop *δε*

12. *και* pr c. GH al longe pl (73. post *πορ.*) syr al Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABCEI lo^{ti} al^{12} vg al mu Thph$^{2.}$ cat | E 137. al om *την* | *της* (al^{4} cat Thph$^{2.}$ om) *παρα* (B lo^{ti} om) c. CGH al pler Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln om c. AEI al^{3} (vg etc) :: nulla caussa erat cur *επιτροπης*

*τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου
περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους·* 14 *πάντων
τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς
μὲ καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις;
σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.* 15 *ἐγὼ δὲ εἶπα Τίς εἶ, κύριε;
ὁ δὲ κύριος εἶπεν Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.* 16 *ἀλλὰ ἀνά-
στηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι,
προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθή-
σομαί σοι,* 17 *ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς
οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε,* 18 *ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπι-
στρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
20, 32. *τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς*

των ad ea quae v. 2. scripta sunt redigeretur; contra eiectis modo *της* modo *παρα* modo utroq simplicitati dictionis consultum est.

13. AC(sic)H *ιδον* | lo^{ti} 78. *περιλαμψαντα* | *με* .. G *μοι*

14. *τε* (Gb'') c. ABEI lo^{ti} al mu vg syr^{utr} al Thph$^{2.}$ cat .. ς *δε* c. CGH al pl cop al Chr al | *ημων* c. ACEGHI etc (B om : ita Ln$^{ed. min.}$) | *εις* (lo^{ti} 40. *επι*) *τ. γην* .. 137. add *δια τον φοβον εγω μονος*, item syr$^{p\ mg}$ sic: *δια τ. φοβ. εις τ. γην εγω μον.* | *φ. λαλουσαν πρ. με* (80. *μοι*) *κ. λεγ.* (Gb^{0} *και λεγ.* c. H al^{7} vg syr^{p}) c. G(H) al longe pl ar^{p} al Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *φ. λεγουσαν πρ. με* c. ABCI lo^{ti} 40. al^{8} cop syr arm aeth^{pp} ar^{e} cat; item E al Thph$^{2.}$ *φωνης λεγουσης πρ. με* :: cf 9, 4. 22, 7. | E *σαυλε σαυλε* (ut e vg)

15. *δε* .. I* om | *ειπα* c. ABCEH lo^{ti} al mu Thph$^{2.}$ .. ς *ειπον* c. GI al pl cat Chr al | *κυριος* c. ABCEGI lo^{ti} al fere^{20} vg syr^{utr} cop arm ar^{e} sl Thph$^{2.}$ cat .. ς om c. H al pl aeth^{pp} ar^{p} Chr Thph$^{1.}$ Oec | E syr aeth^{pp} cop al *ειπεν προς με* | $\overline{ις}$ .. 40. 137. al aliq syr syr^{p} c.* add *ο ναζωραιος* (syr^{utr} *ναζαρηνος*)

16. B* om *και στηθι* | A *προχειρασθαι* | *ειδες* (ACH *ιδες*) .. B (item C* vdtr) 137. al^{2} arm syr^{p} (cf White in adnott.) Amb Aug add *με* (Aug *quae a me vides, quibus et. praeco tibi*; Amb *quibus vidisti me et in quib. visurus es*)

17. *και* (al^{6} syr ar^{e} Thph$^{2.}$ praem *των ιουδαιων*, al^{7} om *και*) *των* c. CGH al longe pl e vg al Chr Thph$^{1.}$ Oec cat .. Ln *και εκ των* c. ABE^{gr}I lo^{ti} al^{3} fu al Thph$^{2.}$ | *εγω* (Gb'') c. ABCEGHI lo^{ti} al longe pl cop syr^{p} aeth^{pp} arm al Chr Thph$^{1.}$ Aug (vg al Thph$^{2.}$ *νυν εγω*, fu *ego nunc*, al aliq syr ar^{e} cat utrumq om) .. ς *νυν* c. min mu Oec | *αποστελλω* (I al demid al Thph^{1} *-στελω*, C al *εξαποστελλω*, lo^{ti} 13. 68. 73. al cat Thph$^{2.}$ *εξ-αποστελω*) *σε* c. ABCEI al pm vg syr^{utr} aeth^{pp} al cat Thph$^{1.2.}$ .. ς (49.) *σε αποστελλω* (H al cop *-στελω*) c. GH al pl cop al Chr Oec

18. *αυτων* .. EI tol (item cdd^{lat} al ut vdtr) Aug *τυφλων* | *επιστρ.* c. BC EGI al pl cat al (e vg *ut convertantur*) .. AH lo^{ti} al mu Chr Thph$^{1.}$ Aug

ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 *ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ*
ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 *ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμα-*
σκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰου-
δαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ
τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 *ἕνεκα τούτων* 21, 27.
με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.
22 *ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύ-*
της ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων
ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, 24, 14.
23 *εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς*
μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 *ταῦτα δὲ*
αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν Μαίνῃ,
Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 *ὁ δέ*
Οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφρο-

αποστρεψαι (Aug *ut avertantur*), al fere[20] Chr[ms] υποστρ. | της εξουσ. c. ABH lo[ti] al longe pl Chr Thph[1.] Oec .. CEG 137. al (vg etc) Thph[2.] cat praem απο | ηγιασμ. .. E add πασιν (:: cf 20, 32.)

20. πρωτ. τε c. AB lo[ti] al .. ς om τε c. EG(om et. τε sq)H al pler cat Chr al | και ιερ. c. BGH lo[ti] al longe pl Chr Oec .. Ln κ. εν (137. al κ. τοις εν) ιεροσ. c. AE (ιερουσαλημ) al mu Thph[1.] cat | εις c. EGH lo[ti] al ut vdtr omn vg (et. am fu demid tol) etc cat Chr al .. AB (cdd[lat] ap Ln) om (Ln :: at εις post οις excidit facillime) | την .. H* 96. 142. om | απηγγελλον c. ABE lo[ti] al pl vg al pl cat (Thph -γελον) .. ς (non ς[e] Gb Sz) απαγγελλων c. GH al mu ar[p] Oec; al pm Chr απαγγελλω, atque et. aliter legitur | θεον .. 40. al mu arm cat praem ζωντα | E αξια τε

21. με (A al syr[p] al post συλλαβ., EG lo[ti] al Chr Thph[2.] cat post ιουδ. pon, 180. Chron om) οι (BG al[2] Chron Thph[2.] cat om) ιουδ. | E lo[ti] al mu vg al Chron[442.] cat οντα εν τω | A διαχειρησασθ.

22. απο c. ABE lo[ti] al mu Chron Thph[2.] cat .. ς παρα c. GH al longe pl Chr al | μαρτυρομενος (Gb″) c. ABGH lo[ti] al plus[40] (vg etc *testificans*) Chr Chron Thph[1.] cat .. ς -ρουμενος c. E al pm Thph[2.] Oec | μωυσης c. BGH al pm .. ς μωσ. c. AE al pl. Praeterea cf alibi.

23. μελλει (H lo[ti] 40. al mu -λλειν) καταγγελλειν (E[gr] -λλει, H lo[ti] al -έλειν) | τε c. ABE[gr]H lo[ti] al plus[20] Chr Thph[2.] .. ς om c. G al pl Chron Thph[1.] Oec cat

24. E vg aeth[pp] τ. δε λαλουντος αυτου και απολογ. | φησιν c. ABE lo[ti] al[8] Chr[com] Thph cat .. ς εφη c. GH al pl (vg etc *dixit*) Chr[txt] Oec (137. al ειπε, al εφωνησε) | lo[ti] μαινει | γραμματα .. A add επιστασθε

25. ο δε c. GH al longe pl syr[p] arr al Thph[1.] Oec .. Ln add παυλος c. ABE lo[ti] al[15] vg al mu Thph[2.] cat (omisso δε) | αλλα c. A(B?)EG lo[ti] al Chr Thph Oec cat .. ς αλλ c. H al pl

σύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 *ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ*
βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐ-
τόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγ-
μένον τοῦτο. 27 *πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα*
ὅτι πιστεύεις. 28 *ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον Ἐν ὀλίγῳ με*
πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι. 29 *ὁ δὲ Παῦλος Εὐξαίμην ἂν τῷ*
θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι,
παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. 30 *ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ*
ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, 31 *καὶ ἀναχω-*
23, 9. 29. 25, 25. *ρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον*
ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 *Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ*
25, 11. *ἔφη Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπικέκλητο*
Καίσαρα.

---

26. B 25. om *και* | B 137. 180. cat om *τι* (et. transp) | *ουθεν* c. B lo^{ti} (sed *ουθ. πειθ.* omisso *ου*) .. Ln om c. AE (sed vide post) al^{7} (al om *ου*, 180. al arm cat habent *ουδεν πειθ.*) .. ς *ουδεν* c. GH al longe pl Chr al | *ου* .. E** (E* e *ουδεν*) 40. al mu cat *ουδε* | H al mu om *εστιν* (al varie transp)

28. *πρ. τ. παυλ.* c. AB lo^{ti} 13. 17. 40. 68. 73. 105. 137. vg (exc tol) .. ς (Gb^{00}) add *εφη* c. EGH al longe pl (al *ειπεν*) vv pler cat Chr al | *γενεσθαι* c. EGH al longe pler vv pl (aeth^{pp} *introire*) cat Cyr$^{hr\,279.}$ Chr Thph Oec (:: Thdrt 5, 930: *Παρ' ὀλίγον με πείθεις ὁμοουσιαστὴν γενέσθαι*) .. Ln *ποιησαι* c. A(sed antea *πειθη*)B lo^{ti} 13. 17. 40. cop (*facere me*) syr$^{p\,mg}$

29. *ο δε π.* c. AB lo^{ti} 13. 17. 40. 68. 73. 105. 137. vg syr^{p} .. ς (Gb^{00}) add *ειπεν* c. GH al pl (al^{7} cat *εφη*) vv pl Chr al | GH lo^{ti} 1. al *ευξαμην* | *μεγαλω* c. AB lo^{ti} 5. 13. 40. 105. (et barb. unus) vg syr^{utr} cop arm al .. ς *πολλω* c. GH al pler (aeth^{pp} vdtr) Chr Thph Oec cat (omisso *εν*) | *καγω* .. B 105. *και εγω*

30. *ανεστη τε* c. AB lo^{ti} 13. 36. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr arm aeth^{pp} ar^{e}; item *αν. δε* al^{5} cop syr^{p} Chr; 81. *και αν.* .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb'') *και ταυτα ειποντος αυτου* (137. om) *ανεστη* (Thph$^{2.}$ cat add *τε*) c. GH syr^{p} c.* ar^{p} sl Thph Oec cat | A *συνκαθ.*

31. A cop al cat *αξιον θαν.* | Ln *η δεσμ. αξ.* c. B lo^{ti} 13. 31. 40. 105. vg | *πρασσει* .. A 13. 68. vg (*nihil morte aut vincul. dignum quid*) praem *τι*

32. *εδυνατο* c. AB*GH lo^{ti} (*αιδυν.*) al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln *ηδυνατο* c. B** al^{4} Thph$^{2.}$ cat | *επικεκλ.* c. AG (*-κλειτο*) al mu Thph .. ς *επεκεκλ.* c. BH al pl cat Chr Oec

XXVII.

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 25, 12.
δουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνό-
ματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτ-
τηνῷ μέλλοντι πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν 19, 29. 20, 4.
ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 τῇ τε Col 4, 10.
ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντα ἐπι-
μελείας τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον
διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ

XXVII. 1. *ως δε – ιταλιαν* (97. praem *και ουτως εκρινεν αυτον ο ηγεμων αναπεμπεσθαι καισαρι.* Similiter 64.) .. syr ar[e] *Et praecepit de eo Festus ut mitteretur ad Caesarem in Italiam.* Item syr[p mg] *Sic igitur iudicavit praeses mittere eum ad Caesarem.* Tum pergit: *Quum die postero vocasset centurionem quendam cuius nomen Iulianus, ex cohorte Augusta, tradidit ei Paulum cum et* (*συν τε*) *caeteris vinctis.* | *παρεδιδουν* (vg *et tradi;* Bed: „consequentius in Graeco *tradiderunt Paulum*" etc) .. A al[4] demid (*tradidit*) syr ar[e] Thph[1.] *παρεδιδου* (aeth[pp] *traditus est*) | *ετερους* .. 137. syr[p] om, G post *δεσμ.* pon | *εκατονταρχη* .. 137. al aliq cat Thph[1.] Oec[ed] *-ρχω* | *σπειρης* .. al aliq Chr *-ρας*

2. *πλοιω* .. 137. praem *εν* | *αδραμυττηνω* c. GH lo[ti] al longe pl cat Chr al, item G al mu *-ττινω* .. A *αδραμυντηνω*, al *-μυντινω*, vg *adrumetinam* (cdd[aliq] *-mentinam*) | *μελλοντι* (Gb″) c. AB lo[ti] 40. 137. al plus[20] am al syr[utr] cop aeth[pp] arm ar[e] cat (al mu *-τα* vel *-τος*) .. ς *μελλοντες* c. GH al pl vg sl Chr al | 137. *πλεειν* | *τους κατα* c. GH al pl Chr Thph[1.] Oec .. Ln praem *εις* c. AB** lo[ti] al[7] Thph[2.]; item B* al[8] cat *επι* (vg etc *circa*) | *θεσσαλονικεως* .. 137. syr[p] *-κεων* adduntque *δε αρισταρχου* (137. *-ρχος*) *και σεκουνδου* (137. *-νδος*) :: ex 20, 4.

3. *τε* .. G lo[ti] 40. al vg cop Chr *δε* | A *ιουλιανος* (ut v. 1. syr[p mg]) | ς (et. ς[e] 1624. al et Mill, sed non Wtst Gb Sz) om *τους* contra ABGH al certe pler cat Chr Thph Oec | *πορευθεντα* c. GH al longe pl Chr Thph[1.] Oec .. Ln *-θεντι* c. AB lo[ti] al[8] Thph[2.] cat

5. *την* .. 137. om | *διαπλευσ.* (H *πλευσαντες*) .. 137. syr[p] c.* add *δι ημερων δεκαπεντε* | *κατηλθαμεν* (*-θαμεν* c. A; ς Ln 49. *-θομεν* c. BGH etc) .. al mu Oec *κατηχθημεν*, al vg al Hier *ηλθομεν* | *μυρα* c. G (lo[ti] *μύραν*) al longe pl syr[utr] (arm *σμυρα*) cat Euthal (*μύραν* et cod[1] *μύρναν*) Chr Thph Oec (cf et. „interpretationem nom. Hebr. quae in Act. habentur" in Anecd. Tisch. sacr. et prof. 126. ubi legitur *μυρά*) Hier (vide post), item Ln *μυρρα* c. B (et syr[p mg gr] *εις μυρραν*) .. H *μοιρων*, A vg cop arm[mg] (ed. Amst. et Const.) Cassiod Bed *λυστρα*,

τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρα
28, 11. *τῆς Λυκίας.* 6 *Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν*
πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 *ἐν ἱκαναῖς δὲ*
ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 *μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον*
τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. 9 *Ἱκα-*
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος
10 *λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζη-*
μίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυ-*
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύ-

---

31. Hier („Smyrnam Lyciae, pro quo aliqui codices habent: Venimus in Lystram, quae est in Cilicia.") Bed^{gr} („pro Lystra in Graeco Smyrna positum est, pro quo Hier in libro Hebr. nom. Myram [in ed. Hier Vallars. 3, 102. est *Myrra*] ponit. Quod idcirca reor in quibusdam codd. ita reperiri quia *μύρα* Graece Smyrna appellatur.") *σμυρναν* | A *λικυας*

6. *κακει* c. BGH lo^{ti} al longe pl Chr al .. A al *κακειθεν*, al^{6} cat *κακεισε*, al^{2} *και* | *εκατονταρχης* c. AB lo^{ti} al Thph$^{2.}$ cat .. ς *-αρχος* c. GH al pl Chr Thph$^{1.}$ Oec | *αλεξανδρινόν* (hoc acc. GH lo^{ti} al ut vdtr pl Thph$^{2.}$ Oec; item *-δρηνόν* B** al mu Thph$^{2.}$; ς Ln *-δρῖνον*) .. B* *-δρεινον*, B** al mu Thph$^{1.}$ *-δρηνον*, al *-δρενον* | H al cat om *την* | *ενεβιβ.* c. ABGH lo^{ti} al pl Oec .. al plus^{20} cat Chr Thph$^{2.}$ (item Thph$^{1.}$ *ανεβιβασαμεν*) *ανεβιβ.* | 137. *εις αυτο ημας*

7. *ικαναις* .. lo^{ti} *εκειναις* | *κα. σαλμ.* .. haec syr^{p} c.* habet

8. *παραλεγομ.* .. 40. al *παραγενομ.* | A 133. syr ar^{e} sl$^{5.}$ om *τινα* | A 13. 69. *πολις ην* | *λασεα* c. B lo^{ti} 21. 31. 45. 73. cop aeth^{pp} Hier (de loc. Hebr. „pro qua quidam corrupte Thalassa legunt"), item ς (49.) *λασαια* c. GH al pl syr^{p} al Chr Thph Oec; praeterea al *λασσαια* vel *λισαια*, 180. al syr cat *λασια*, 8.^{pe} *χολασαια* .. A 40. 96. syr$^{p\ mg}$ *αλασσα* (*alasa*) : ita Ln; vg (et quidam ap Hier : vide ante) *Thalassa* (cdd^{aliq} *Thaslassa*, *Thassala*, *Thessala*). In numis inventum est *θα*. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1, 439 sqq

10. *φορτιου* c. ABGH lo^{ti} al longe pl Chr Thph$^{1.}$ cat .. ς (= Gb Sz) *φορτου* c. min non ita mu Thph$^{2.}$ Oec | G** al *υμων*

11. *εκατονταρχης* c. ABGH lo^{ti} al fere^{40} Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *-αρχος* c. mu min Oec | *μαλλ. επ.* c. AB lo^{ti} 13. 31. 40. 68. 103. 105. al vg arm cat Chr^{com} Thph$^{2.}$ .. ς (49.) *επ. μαλλ.* c. GH al pl syr^{utr} Chr^{txt} Thph$^{1.}$ Oec (:: cf 10, 35. ubi mu *μαλλ.* ante *ἤ* posuerunt, et

λου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς
παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως
δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς
Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 Ὑποπνεύσαντος
δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς
ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐροκλύδων· 15 συναρπασθέντος
δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες
ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην
ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραν-
τες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ

4, 19. ubi perpauci *μαλλ.* ante *ἢ* positum turbarunt) | *του* c. GH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB loti (:: cf ad 13, 45. 16, 14.)

12. *πλειους* c. GH al pler cat Chr Thph Oec .. AB loti al5 *πλειονες* (Ln 49. :: passim nec *πλειον.* nec *πλειους* fluct; sed et. 25, 6. et 13, 31. a B et D substitutum est *πλειον.* pro *πλειους.*) | *κακειθεν* c. H al ut vdtr pl syrp Thph Oec .. Sz Ln *εκειθεν* c. ABG loti al fere30 vg al mu Chr cat | A *δυναντai* | G *βλεπον*

13. *ἀσσον* (ita loti al) .. edd Elz (sed 1624. *ἄσσον*) Mill Sz (non Gb) *Ἄσσον* (hoc acc. G al; item *Asson* vg cop (aethpp vertit *Malos*), non arp; item *Ἄσσον* Chred Thphed Oeced, sed horum nemo attingit in comm)

14. *ευροκλυδων* (loti *-δω*) c. GH loti (GH *εὐρ.*, loti *εὐρ.*) al longe pl syr (*euroclydon*) syrp (*euraclydon*, syrp mg gr *ευρακλυδον*) arp (*excitator fluctuum*) Chr Thph Oec; item B** 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb'') .. Ln *ευρακυλων* c. AB* sah (*ευρακηλων*) cop (*ευτρακηλων*) vg et Cassiod (*Euroaquilo*) (arm *ευρακυκλων*; aethpp *ευρακις et hic ventus vocatur salbiba*)

15. B* *δυνομενου* | *επιδοντες* .. 137. syrp c.* add *τω πλεοντι και συστειλαντες τα ιστια* (syrp *et collegimus artemonem* interprete White). Similiter „alia translatio" ap Bed itemque Cassiod *colligere vela coeperunt* pro *εφερομεθα* (syrp exprim *iuxta id quod contingebat ferebamur*)

16. *κλαυδην* c. A(litterae *υδην* abscissae exeunte linea)GH al pl; item loti 13. 40. 66.mg 105. 137. *κλαυδα*, al aliq *-δαν* vel *-διν*, item „alia transl." ap Bed *Claude*; *κλαυδα* et. syrp et syrp mg gr, item cop; arp *Claudius*) Chr Thph Oec (Hierocl et Ptolem *Κλαῦδος*) .. Ln *καῦδα* c. B vg (fu al *Caudam*) (item syr *Kyra s. Keuda* et aethpp *Keda*); tol et Hier *Cauden*, Cassiod *Gaudem* (Suid *Καυδώ*, al *Γαυδος*, Mela Plin *Gaudos*) | *ισχυσ. μολις* (40. *μογις*) c. AB loti al4 vg .. ς *μολ. ισχ.* c. GH al pl syrutr aethpp cop cat Chr al („alia translat." ap Bed sic: *quam occupare non potuerunt; sed scaphae missae adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam*)

τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρα
28, 11. *τῆς Λυκίας.* 6 *Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν*
πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 *ἐν ἱκαναῖς δὲ*
ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 *μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον*
τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. 9 *Ἱκα-*
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος
10 *λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζη-*
μίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυ-*
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύ-

---

31. Hier („Smyrnam Lyciae, pro quo aliqui codices habent: Venimus in Lystram, quae est in Cilicia.") Bed^gr („pro Lystra in Graeco Smyrna positum est, pro quo Hier in libro Hebr. nom. Myram [in ed. Hier Vallars. 3, 102. est *Myrra*] ponit. Quod idcirca reor in quibusdam codd. ita reperiri quia *μύρα* Graece Smyrna appellatur.") *σμυρναν* | A *λικυας*

6. *κακει* c. BGH lo^ti al longe pl Chr al .. A al *κακειθεν*, al^6 cat *κακεισε*, al^2 *και* | *εκατονταρχης* c. AB lo^ti al Thph^2. cat .. ς *-αρχος* c. GH al pl Chr Thph^1. Oec | *αλεξανδρινόν* (hoc acc. GH lo^ti al ut vdtr pl Thph^2. Oec; item *-δρηνόν* B** al mu Thph^2.; ς Ln *-δρῖνον*) .. B* *-δρεινον*, B** al mu Thph^1. *-δρηνον*, al *-δρενον* | H al cat om *την* | *ενεβιβ.* c. ABGH lo^ti al pl Oec .. al plus^20 cat Chr Thph^2. (item Thph^1. *ανεβιβασαμεν*) *ανεβιβ.* | 137. *εις αυτο ημας*

7. *ικαναις* .. lo^ti *εκειναις* | *κα. σαλμ.* .. haec syr^p c.* habet

8. *παραλεγομ.* .. 40. al *παραγενομ.* | A 133. syr ar^e sl^5. om *τινα* | A 13. 69. *πολις ην* | *λασεα* c. B lo^ti 21. 31. 45. 73. cop aeth^pp Hier (de loc. Hebr. „pro qua quidam corrupte Thalassa legunt"), item ς (49.) *λασαια* c. GH al pl syr^p al Chr Thph Oec; praeterea al *λασσαια* vel *λισαια*, 180. al syr cat *λασια*, 8.^pe *κολασαια* .. A 40. 96. syr^p mg *αλασσα* (*alasa*) : ita Ln; vg (et quidam ap Hier : vide ante) *Thalassa* (cdd^aliq *Thaslassa*, *Thassala*, *Thessala*). In numis inventum est *θα*. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1, 439 sqq

10. *φορτιου* c. ABGH lo^ti al longe pl Chr Thph^1. cat .. ς (= Gb Sz) *φορτου* c. min non ita mu Thph^2. Oec | G** al *υμων*

11. *εκατονταρχης* c. ABGH lo^ti al fere^40 Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *-αρχος* c. mu min Oec | *μαλλ. επ.* c. AB lo^ti 13. 31. 40. 68. 103. 105. al vg arm cat Chr^com Thph^2. .. ς (49.) *επ. μαλλ.* c. GH al pl syr^utr Chr^txt Thph^1. Oec (:: cf 10, 35. ubi mu *μαλλ.* ante *ἤ* posuerunt, et

λου λεγομένοις. 12 *ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς*
παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως
δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς
Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 *Ὑποπνεύσαντος*
δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 *μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς*
ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐροκλύδων· 15 *συναρπασθέντος*
δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες
ἐφερόμεθα. 16 *νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην*
ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 *ἣν ἄραν-*
τες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ

4, 19. ubi perpauci *μαλλ.* ante *ἤ* positum turbarunt) | *του* c. GH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB lo[ti] (:: cf ad 13, 45. 16, 14.)

12. *πλειους* c. GH al pler cat Chr Thph Oec .. AB lo[ti] al[5] *πλειονες* (Ln 49. :: passim nec *πλειον.* nec *πλειους* fluct; sed et. 25, 6. et 13, 31. a B et D substitutum est *πλειον.* pro *πλειους.*) | *κακειθεν* c. H al ut vdtr pl syr[p] Thph Oec .. Sz Ln *εκειθεν* c. ABG lo[ti] al fere[80] vg al mu Chr cat | A *δυνανται* | G *βλεπον*

13. *ἆσσον* (ita lo[ti] al) .. edd Elz (sed 1624. *ἄσσον*) Mill Sz (non Gb) *Ἄσσον* (hoc acc. G al; item *Asson* vg cop (aeth[pp] vertit *Malos*), non ar[p]; item *Ἄσσον* Chr[ed] Thph[ed] Oec[ed], sed horum nemo attingit in comm)

14. *ευροκλυδων* (lo[ti] -*δω*) c. GH lo[ti] (GH *εὐρ.*, lo[ti] *εὐρ.*) al longe pl syr (*euroclydon*) syr[p] (*euraclydon*, syr[p mg gr] *ευρακλυδον*) ar[p] (*excitator fluctuum*) Chr Thph Oec; item B** 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb'') .. Ln *ευρακυλων* c. AB* sah (*ευρακηλων*) cop (*ευτρακηλων*) vg et Cassiod (*Euroaquilo*) (arm *ευρακυκλων*; aeth[pp] *ευρακις et hic ventus vocatur salbiba*)

15. B* *δυνομενου* | *επιδοντες* .. 137. syr[p] c.* add *τω πλεοντι και συστειλαντες τα ιστια* (syr[p] *et collegimus artemonem* interprete White). Similiter „alia translatio" ap Bed itemque Cassiod *colligere vela coeperunt* pro *εφερομεθα* (syr[p] exprim *iuxta id quod contingebat ferebamur*)

16. *κλαυδην* c. A(litterae *υδην* abscissae exeunte linea)GH al pl; item lo[ti] 13. 40. 66.[mg] 105. 137. *κλαυδα*, al aliq -*δαν* vel -*διν*, item „alia transl." ap Bed *Claude*; *κλαυδα* et. syr[p] et syr[p mg gr], item cop; ar[p] *Claudius*) Chr Thph Oec (Hierocl et Ptolem *Κλαῦδος*) .. Ln *καῦδα* c. B vg (fu al *Caudam*) (item syr *Kyra s. Keuda* et aeth[pp] *Keda*); tol et Hier *Cauden*, Cassiod *Gaudem* (Suid *Καυδώ*, al *Γαυδος*, Mela Plin *Gaudos*) | *ισχυσ. μολις* (40. *μογις*) c. AB lo[ti] al[4] vg .. ς *μολ. ισχ.* c. GH al pl syr[utr] aeth[pp] cop cat Chr al („alia translat." ap Bed sic: *quam occupare non potuerunt; sed scaphae missae adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam*)

τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρα
28, 11. *τῆς Λυκίας.* 6 *Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν*
πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 *ἐν ἱκαναῖς δὲ*
ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 *μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον*
τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. 9 *Ἱκα-*
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος
10 *λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζη-*
μίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυ-*
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύ-

---

31. Hier („Smyrnam Lyciae, pro quo aliqui codices habent: Venimus in Lystram, quae est in Cilicia.") Bed[gr] („pro Lystra in Graeco Smyrna positum est, pro quo Hier in libro Hebr. nom. Myram [in ed. Hier Vallars. 3, 102. est *Myrra*] ponit. Quod idcirca reor in quibusdam codd. ita reperiri quia *μύρα* Graece Smyrna appellatur.") *σμυρναν* | A *λικυας*

6. *κακει* c. BGH lo[ti] al longe pl Chr al .. A al *κακειθεν*, al[6] cat *κακεισε*, al[2] *και* | *εκατονταρχης* c. AB lo[ti] al Thph[2.] cat .. ς *-αρχος* c. GH al pl Chr Thph[1.] Oec | *αλεξανδρινόν* (hoc acc. GH lo[ti] al ut vdtr pl Thph[2.] Oec; item *-δρηνόν* B** al mu Thph[2.]; ς Ln *-δρῖνον*) .. B* *-δρεινον*, B** al mu Thph[1.] *-δρηνον*, al *-δρενον* | H al cat om *την* | *ενεβιβ.* c. ABGH lo[ti] al pl Oec .. al plus[20] cat Chr Thph[2.] (item Thph[1.] *ανεβιβασαμεν*) *ανεβιβ.* | 137. *εις αυτο ημας*

7. *ικαναις* .. lo[ti] *εκειναις* | *κα. σαλμ.* .. haec syr[p] c.* habet

8. *παραλεγομ.* .. 40. al *παραγενομ.* | A 133. syr ar[e] sl[5.] om *τινα* | A 13. 69. *πολις ην* | *λασεα* c. B lo[ti] 21. 31. 45. 73. cop aeth[pp] Hier (de loc. Hebr. „pro qua quidam corrupte Thalassa legunt"), item ς (49.) *λασαια* c. GH al pl syr[p] al Chr Thph Oec; praeterea al *λασσαια* vel *λισαια*, 180. al syr cat *λασια*, 8.[pe] *χολασαια* .. A 40. 96. syr[p mg] *αλασσα* (*alasa*) : ita Ln; vg (et quidam ap Hier : vide ante) *Thalassa* (cdd[aliq] *Thaslassa*, *Thassala*, *Thessala*). In numis inventum est *θα*. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1, 439 sqq

10. *φορτιου* c. ABGH lo[ti] al longe pl Chr Thph[1.] cat .. ς (= Gb Sz) *φορτου* c. min non ita mu Thph[2.] Oec | G** al *υμων*

11. *εκατονταρχης* c. ABGH lo[ti] al fere[40] Chr Thph cat .. ς (= Gb Sz) *-αρχος* c. mu min Oec | *μαλλ. επ.* c. AB lo[ti] 13. 31. 40. 68. 103. 105. al vg arm cat Chr[com] Thph[2.] .. ς (49.) *επ. μαλλ.* c. GH al pl syr[utr] Chr[txt] Thph[1.] Oec (:: cf 10, 35. ubi mu *μαλλ.* ante *ἤ* posuerunt, et

λου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς
παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως
δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς
Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 Ὑποπνεύσαντος
δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς
ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐροκλύδων· 15 συναρπασθέντος
δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες
ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην
ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραν-
τες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ

4, 19. ubi perpauci *μαλλ.* ante *ἢ* positum turbarunt) | *του* c. GH al fere omn Chr Thph Oec cat .. Ln om c. AB lo^{ti} (:: cf ad 13, 45. 16, 14.)

12. *πλειους* c. GH al pler cat Chr Thph Oec .. AB lo^{ti} al^{5} *πλειονες* (Ln 49. :: passim nec *πλειον.* nec *πλειους* fluct; sed et. 25, 6. et 13, 31. a B et D substitutum est *πλειον.* pro *πλειους.*) | *κακειθεν* c. H al ut vdtr pl syr^{p} Thph Oec .. Sz Ln *εκειθεν* c. ABG lo^{ti} al fere^{30} vg al mu Chr cat | A *δυνανται* | G *βλεπον*

13. *ἆσσον* (ita lo^{ti} al) .. edd Elz (sed 1624. *ἄσσον*) Mill Sz (non Gb) *Ἄσσον* (hoc acc. G al; item *Asson* vg cop (aeth^{pp} vertit *Malos*), non ar^{p}; item *Ἄσσον* Chr^{ed} Thph^{ed} Oec^{ed}, sed horum nemo attingit in comm)

14. *ευροκλυδων* (lo^{ti} *-δω*) c. GH lo^{ti} (GH *εὐρ.*, lo^{ti} *εὐρ.*) al longe pl syr (*euroclydon*) syr^{p} (*euraclydon*, syr$^{p\ mg\ gr}$ *ευρακλυδον*) ar^{p} (*excitator fluctuum*) Chr Thph Oec; item B** 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb'') .. Ln *ευρακυλων* c. AB* sah (*ευρακηλων*) cop (*ευτρακηλων*) vg et Cassiod (*Euroaquilo*) (arm *ευρακυκλων*; aeth^{pp} *ευρακις et hic ventus vocatur salbiba*)

15. B* *δυνομενου* | *επιδοντες* .. 137. syr^{p} c.* add *τω πλεοντι και συστειλαντες τα ιστια* (syr^{p} *et collegimus artemonem* interprete White). Similiter „alia translatio“ ap Bed itemque Cassiod *colligere vela coeperunt* pro *εφερομεθα* (syr^{p} exprim *iuxta id quod contingebat ferebamur*)

16. *κλαυδην* c. A(litterae *υδην* abscissae exeunte linea)GH al pl; item lo^{ti} 13. 40. 66.^{mg} 105. 137. *κλαυδα*, al aliq *-δαν* vel *-διν*, item „alia transl.“ ap Bed *Claude*; *κλαυδα* et. syr^{p} et syr$^{p\ mg\ gr}$, item cop; ar^{p} *Claudius*) Chr Thph Oec (Hierocl et Ptolem *Κλαῦδος*) .. Ln *καῦδα* c. B vg (fu al *Caudam*) (item syr *Kyra s. Keuda* et aeth^{pp} *Keda*); tol et Hier *Cauden*, Cassiod *Gaudem* (Suid *Καυδώ*, al *Γαυδος*, Mela Plin *Gaudos*) | *ισχυσ. μολις* (40. *μογις*) c. AB lo^{ti} al^{4} vg .. ς *μολ. ισχ.* c. GH al pl syr^{utr} aeth^{pp} cop cat Chr al („alia translat.“ ap Bed sic: *quam occupare non potuerunt; sed scaphae missae adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam*)

εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.
18 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο,
19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν·
20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας,
χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα
τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 Πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε
21. σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πει-
θαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυ-
μεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμί, ᾧ καὶ λα-
23, 11. 18, 9. τρεύω, ἄγγελος 24 λέγων Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας
μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι
28, 1. οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δέ τινα
δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

---

17. H lo^{ti} al^{6} (non C) cat βοηθειας | συρτιν c. ABC lo^{ti} etc („al transl.“ ap Bed *Syrtes*) .. GH al pl syr$^{p\ mg\ gr}$ Thph συρτην (am *syrtem*, vg *-tim*); 105. -ταν | το σκευος .. al^{4} Chr τα ιστια, 98.^{mg} syr ar^{e} το ιστιον .. „al transl.“ ap Bed *antennas*; s *depositis velis* | εφεροντο .. al^{4} syr cop al cat -ρομεθα

18. δε c. BCGH al ut vdtr fere omn vg cop al cat Chr Thph Oec .. A 25. s syr aeth^{pp} al τε (Ln$^{ed.\ min}$)

19. ερριψαμεν c. GH al longe pl cop syr^{utr} aeth^{pp} al Chr Thph Oec .. Gb'' Ln ερριψαν c. AB**(* ερειψαν)C lo^{ti} al fere^{15} s vg cat (: : corr. est ad praecedens εποιουντο. Confirmat ερριψαμεν lectionem adpositum αυτοχειρες, sed istud non eiusmodi est ut provocaverit -ψαμεν.) Praeterea s (et cdd^{lat} ap Wtst) syr^{p} c.* add *in mare* (σκευην s reddit *armaturam*, vg *armamenta*)

20. A ουχ ολιγου | B om λοιπον | ελπ. πασα c. AB lo^{ti} al s vg cop .. ς πασ. ελπ. c. CG(G al π. η ελπ.)H al pler syr^{p} cat Chr al

21. τε c. ABC lo^{ti} al fere^{7} s vg syr aeth^{pp} arr Thph$^{2.}$ .. ς δε c. GH al pler cop syr^{p} cat Chr al | BGH al ασιτειας | A 21. om τοτε, aeth^{pp} *et* | ο παυλ. (al s. ante σταθ. s. ante ειπεν pon) .. cop om | A εμμεσω | αυτων .. 137. ημων | 137. αναγαγεσθαι | H om της

22. ουδεμια .. al mu s vg al cat -μιας

23. ταυτ. τη νυ. (Gb'') c. ABCGH lo^{ti} al pm vv pm Chr Thph$^{1.}$ ($^{2.}$ om ταυτ.) cat .. ς τη νυ. ταυτ. c. min pl syr^{p} Oec | ειμι c. BC*GH lo^{ti} al longe pl s syr^{utr} al Chr Thph Oec .. Ln add εγω c. AC** al^{3} vg cop arm (73. post λατρευω add) | αγγελος h. l. c. ABC al^{6} cat .. ς ante του θεου c. GH al pler (lo^{ti} sic: ἄγγ. κυρίου οὗ etc) vg s etc cat Chr al

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐπεγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινὰ αὐτοῖς χώραν. 28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ
δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε·
29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύ-
μνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρώρας ἀγκύ-
ρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ
καὶ τοῖς στρατιώταις Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς
σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοι-
νία τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἤμελλεν
ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς

---

26. *δει ημας* (12.[lect] cat *υμας*) .. B *ημας δει*

27. *επεγενετο* c. A lo[ti] 68. vg (*supervenit*) .. ς (Ln, sed *επεγ.* ed. min.) *εγενετο* c. BCGH al longe pler cat Chr al | *προσαγειν* (25. Thph[2.] *προαγ.*, 40. *προσαγαγ.*) c. ACGH al longe pler (syr[utr] cop sah al *quod appropinquarent ad terram*) Chr Thph[1.] Oec cat .. Ln[ed. min.] *προσανεχειν* c. B** (B* *προσαχειν*); 137. *προσεγγιζειν* (vg *apparere sibi aliq. reg.*)

28. *οργυιας* .. B teste Thoma Btl *-υιας*, sed B(**?) ex collatione quae dici solet Btl lo[ti] 13. item semel H *-υας* (lo[ti] *-ῦας*, 13. H *-υάς*, B** *-ύας*) |*και παλ. βολισ.* .. 24. 67. vg om (syr tantum *παλιν* exprim) | C* *ευρομεν* pro *ευρον* sec

29. *τε* .. C lo[ti] al vg cop syr[p] Thph[1.] *δε* (al om) | *μηπου* c. BC lo[ti] al[5] (sah *μηποτε*) Thph[1.] .. Ln *μηπω* c. A; ς *μηπως* c. GH al pler cop cat Chr al; al *μη* | *κατα* c. ABC lo[ti] al[5] Thph[1.] .. ς *εις* c. GH al pler cat Chr al | *εκπεσωμεν* c. ABCGH al longe pl vg syr[utr] cop ar[e] sl[ms] Chr cat .. ς (= Gb Sz) *-σωσιν* c. lo[ti] al mu sah aeth[pp] ar[p] Thph Oec|*τεσσαρας* (sic et. AC et ut vdtr B, non *-σερας*) .. al[6] om | *ευχοντο* c. B* CH al Chr cat .. ς Ln *ηυχ.* c. AB**G lo[ti] al longe pl Thph Oec; 40. *ηυξαντο*

30. A 96. 137. 142. 8.[pe] *εκφυγειν* | 137. om *προφασει* | *πρωρας* c. BCGH al ut vdtr omn cat Chr al .. Ln *πρωρης* c. A | *αγκ. μελλ.* c. ABC lo[ti] 13. 31. 40. 12.[lect] al cat .. ς (49.) *μελλ. αγκυρ.* c. GH al longe pl am al (vv pl libere) Chr Thph Oec

31. *μεινωσιν* .. 38. 113. 137. 12.[lect] vg al Thph[1.] post *πλοιω*

32. *απεκ. οι στρ.* c. ABC 13. 31. 40. 68. 137. 12.[lect] (lo[ti] om *οι στρ.*) vg syr[utr] ar[p] Thph[1.] .. ς *οι στρ. απ.* c. GH al pler cop sah sl Chr al

33. *ημελλ.* c. BCG lo[ti] al mu Thph[1.] cat .. ς *εμελλ.* c. AH al pl Chr al | *ημερα* (Chr Thph[2.] *-ραν*) h. l. c. GH al longe pl syr[utr] arr Chr Thph

27. λέγων Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι
διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μετα-
*1 Sam 14, 45. λαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει·
Lc 21, 18. οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 εἴπας δὲ
ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων
καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ
αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ
πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκού-
φιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε
δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατε-
νόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο εἰ δυνατὸν ἐξῶσαι τὸ

Oec .. Ln ante ημελλ. c. ABC lo[ti] al vg al cat | *προσδ. ασιτοι* (B *ασειτ.*) *διατ.* .. 15. 36. 180. cat *επιτελειτε προσδοκωντες και ασιτοι διαμενετε* | *μηθεν* c. AB .. ς *μηδεν* c. CGH al longe pler cat Chr al | *προσλαβομενοι* c. BCGH lo[ti] al pler Chr Thph Oec cat .. Ln *-λαμβανομενοι* c. A 40. 12.[lect]

34. *διο* .. B (teste Thom. Btl) add *και* | *μεταλαβ.* c. ABC al plus[30] Chr Thph[2.] cat .. ς (= Gb Sz) *προσλαβ.* (Gb') c. GH al pl Thph[1.] Oec | *τροφης* .. 137. syr[p] Thph[1.] *τινος τρ.* (syr[p] *τρ. τι.*). Similiter al[2] v. 33. | *προς* .. B (testatur Thom. Btl., male Bch) 101. 100[schol] sah *προ* (68. al cat *προς την -ραν -αν*) | *υμετερας* c. BCH lo[ti] al longe pl vv pl Chr Thph[1.] Oec cat .. AG al fere[10] syr[p] Thph[2.] *ημετερ.* | *ουδενος* c. BCGH et rell ut vdtr omn .. Ln *ουθενος* c. A | *απο* c. ABC lo[ti] 137. al[6] cat .. ς *εκ* c. GH al longe pl (vg *de*) Thph Oec (:: cf Lc 21, 18.) .. Chr om | *απολειται* c. ABC lo[ti] al[11] vg cop syr aeth[pp] arm ar[e] Thph[2.] cat .. ς (= Gb Sz) *πεσειται* (Gb') c. GH al longe pl sah syr[p] ar[p] sl Chr al (:: cf 1 Sam 14, 45. *ζῇ κύριος εἰ πεσεῖται τριχὸς τῆς κεφ. αὐτοῦ.* Item 2 Sam 14, 11. 1 Reg. 1, 52.)

35. *ειπας* c. ABC al .. ς *ειπων* c. GH lo[ti] al pler cat Chr al | *ευχαρ.* c. BCGH al pl cat Chr al .. A lo[ti] 137. al[5] *ηυχαρ.* | *εσθιειν* (B *-ειειν*) .. 137. sah syr[p] c.* add *επιδιδους* (*et dedit*) *και ημιν*

36. A 40. *προσελαβον*, 137. *μετελαμβανον*, Thph[2.] *μετελαβον*

37. *ημεθα* c. AB lo[ti] 40. .. ς *ημεν* c. CGH al longe pler cat Chr al | *αι* (A lo[ti] al om, Chr[com] Thph[1.] post *πασ.*) *πασ. ψ. εν τ. πλ.* c. ABC lo[ti] 40. 137. al[4] vg cop arm sl Chr[com] Thph[1.] cat .. ς *εν τ. πλ. αι π. ψ.* c. GH al pl syr[p] al Chr al | *διακοσιαι* (B sah nil nisi *ως*) *εβδομ. εξ* (A *πεντε*, 31. om) .. lo[ti] *σοζ* (i. e. 277. Ex *σ* male intellecto, praecedente *πλοιω*, ortum vdtr *ωσ* in B sah), Epiph[2, 85. lib] *εβδομηκ.*

38. GH al mu Chr *της τροφης* | G *εκβαλομενοι*

39. B 25. *εγινωσκον* (B *εγειν.*) | A *προς ον* | *εβουλευσαντο* c. GH al pl syr[p] al Chr Thph Oec .. Ln *-λευοντο* c. BC al[15] vg cat, item A lo[ti] 13. 40. 95. 8.[pe] aeth[pp] *εβουλοντο* | *δυνατον* (Gb') c. CGH al plus[50] vv mu

πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν,
ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν
ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες
δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα
ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας.
42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀπο-
κτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης
βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήμα-
τος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώ-
τους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

1 *Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα-* 27, 26. 39.

Chr Oec cat .. ς Ln *δυναιντο* c. AB lo^{ti} al ut vdtr mu vg al Thph | B*C (item cop *salvare*) *εκσωσαι*

40. *αρτεμωνα* c. ABCH lo^{ti} al pl cat .. ς *-μονα* c. G al pl Chr al

41. *επεκειλαν* c. AB*C lo^{ti} 40. 73. (25. *επεκηλαν*, 12.^{lect} *-κηλον*) .. ς *επωκειλαν* c. B**G (H 8.^{pe} *εποκιλαν*) al pler cat Chr al (:: *επεκειλαν* eundem in sensum atque *επωκειλ.* abisse vdtr; certe enim et. Hesych *ἐπέκελλεν* explicat *ἐπώκειλεν.*) | *ναυν* .. syr^{p} c.* add *eo ubi syrtis* | Ln *πρῷρα* (cf v. 30.), B**GH lo^{ti} etc *πρώρα* .. A *πρωτη* | *εμεινεν* c. BCG al pler cop al Chr Thph Oec .. Ln *εμενεν* c. AH al^{3} cat vg al | G 31. 137. 12.^{lect} 8.^{pe} *διελυετο* | *βιας* c. AB .. ς add *των κυματων* c. CGH al ut vdtr omn vv pl cat Chr al (vg *a vi maris*, arm om *της βιας*)

42. C* om *δε* | *τις* .. syr syr^{p} c.* add *αυτων* | 3. 95.* *κολυμβησας* | *διαφυγη* c. ABCG(*-φυγει*)H lo^{ti} al plus^{50} cat Chr Thph .. ς (= Gb Sz) *-φυγοι* c. min mu Oec

43. *εκατονταρχης* c. ABC lo^{ti} al Thph$^{2\cdot}$ cat .. ς *-αρχος* c. GH al pler Chr al | A 13. 68. 8.^{pe} al *τον παυλ. διασ.* | 42. 57. al ut vdtr *βουλευματος* | *τε* .. C lo^{ti} al cop syr^{p} *δε* | B *εκκολυμβαν* | C *απορειψαντας*, B *απορρειψ.* (ut solet; ita hoc capite v. 3. *σειδωνα* v. 12. *φοινεικα* v. 19. *ερειψαν* v. 21. *ασιτειας* v. 29. *ρειψαντες* v. 33. *γεινεσθαι* et *ασειτοι* v. 35. *εσθειειν* v. 38. *σειτον* v. 39. *εγεινωσκον* v. 43. *εξειεναι*)

44. *ους* bis .. 137. *τους* | 137. Thph$^{1\cdot}$ *επι της* (137. om) *γης* (137. et. v. 43. *ε. της γης*)

XXVIII. 1. *επεγνωμεν* c. ABC lo^{ti} 13. 68. 137. 8.^{pe} vg syr^{utr} cop aeth^{pp} ar^{e} .. ς *επεγνωσαν* c. C***^{mg}GH al pler ar^{p} sl cat Chr al. Praeterea C***^{mg}G al mu sl Thph$^{1\cdot}$ post *διασωθ.* add *οι περι τον* (C*** om)

λεῖται. 2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-
πίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 Συστρέψαντος δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης διεξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
4 ὡς δὲ εἶδαν οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος
οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 ὁ μὲν οὖν ἀποτιναξάμενος τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν
κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ κατα-
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεω-
ρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον

παυλον εκ του πλοος, al *οι π. τ. παυλον* vel *οι π. τ. πα. βαρβαροι* | *μελιτη* .. B* 12.[lect] *μελιτηνη*, item am fu demid *Militene* (cdd ap Ln *Miletena*, ap Erasm *Metylene;* sed vg[ed] tol *Melita*; notatque Lc[brug] : *non scribas Mitylene* etc); item vel *Melitene* (cop *Meletine*) syr[p] arm al Hier; aeth[pp] *Malajat*

2. *τε* c. ABC lo[ti] al[8] syr[utr] aeth[pp] (ar[p] *enim*) Thph[1.] .. ς *δε* c. GH al longe pl vg cop al cat Chr al | *παρειχαν* c. AB .. ς *-χον* c. CGH lo[ti] al ut vdtr omn | AH* *τοιχουσαν* | *αναψαντ.* c. GH al pler Chr[3] Thph Oec cat .. Ln *αψαντ.* c. ABC lo[ti] al[4] | *προσελαβοντο* .. 137. *προσελαμβανον*. Habet vg (et. am fu etc) *reficiebant;* sed Beda sic : „in Graeco scriptum est *recipiebant*, quod et nos arbitramur primo sic interpretatum esse in Latinum, sed librariorum negligentia mutatum." | A cop Chr[cd 1] om *παντας* (al vv mu post *ημας* pon) | G al *υφεστωτα* | B** lo[ti] *ψύχος*

3. *συστρ.* : ita et. ABCGH, non *συνστρ.* | *τι* c. ABC lo[ti] (*τε* ex incuria) al vg (non am) Thph[2.] .. ς om c. GH al pler syr[p] al cat Chr al | *απο* (Gb') c. ABCGH lo[ti] al plus[20] (vg *a calore*) Thph[2.] cat .. ς *εκ* c. min mu Chr Thph[1.] Oec | *διεξελθουσα* (Gb') c. AGH al fere[40] Chr[txt] Thph[1.] .. ς (= Sz) Ln *εξελθ.* c. BC lo[ti] al pm cat Chr[com] Thph[2.] Oec | *καθηψεν* c. ABGH lo[ti] al pl Thph[1.2.] Oec .. Gb' *καθηψατο* c. C 40. 137. al fere[25] Chr Euthal (sed diff cdd) Phot et Max[conf] ap Phot[192] Niceph

4. *ειδαν* c. B; ς Ln 49. *ειδον* c. GH lo[ti] al pler .. AC *ιδον* | G al *κρεμμαμενον* | *πρ. αλλ. ελεγ.* c. ABC lo[ti] 40. 137. al vg syr[p] (syr om *πρ. αλλ.*) Thph cat .. ς *ελεγ. πρ. αλλ.* c. GH al pler cop al Chr Oec

5. *αποτιναξαμενος* (Gb') c. AGH lo[ti] al fere[35] Chr Thph[2.] cat .. ς (= Sz) Ln *αποτιναξας* c. B al pm Thph[1.] Oec (:: ut Lc 9, 5. Similiter *εκτιναξατε* Mt 10, 14. Mc 6, 11.; non item Act 13, 51. 18, 6.)

6. GH 13. 40. 68. al[4] Thph[1.] cat *προσεδοκουν* | A al aliq Oec[ed] *πιπρασθαι*, 40. al *εμπιμπρ.*, al *εμπιπρ.*, al *πεπρασθ.* | A al *προσδοκουντων*, G *-κοντων* | B *μηθεν* | *μεταβαλομ.* c. AB lo[ti] 40. al .. ς Ln 49. *μεταβαλλομ.* (vg *convertentes se*) c. GH etc | B *ελεγαν* | *αυτ. ειν. θε.* c. B lo[ti] 68. al vg

αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 *Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν*
χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος
ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. 8 *ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα*
τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι,
πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖ-
ρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 *τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ*
ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο,
10 *οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο*
τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 *Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-*
κότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 *καὶ*
καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 *ὅθεν*
περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 *οὗ εὑ-*
ρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά·

Thph2· ; similiter A *ειν. αυτ. θε.* (al5 Thph1· cat *αυτ. θε. ειν.*) .. ς (49.) *θε. αυτ. ειν.* c. GH al pl Chr Oec

7. *ποπλιω* .. loti al3 vg (*Publii,* am *Puplii*) cop syrutr Ath Dam Synops *πουπλιω* | *τρ. ημερ.* c. AGH loti al pler Chr Thph Oec cat .. B 40. 137. al *ημερ. τρ.* Ceterum syr et syrp c.* add *εν τω οικω αυτου*

8. *ποπλιου* : cf ad v. 7. | *δυσεντεριω* c. ABGH al8 (Moeris : *-ρία ἀττι-κῶς, -ριον ελληνικῶς*) .. ς *-τερια* c. loti al pl cat Chr al; 13. *-τεριοις*, 25. 40. *-τεριαις*

9. *δε* c. ABI loti al fere15 cop syrp sl Chr .. ς *ουν* c. GH al pl syr al Thph Oec cat | *γενομ.* (G *γινομ.*) .. H add *ὑγιοῦς* | B om *και* | *εν τη νησω* h. l. c. ABI loti 40. al vg cop syr al Thph2· .. ς post *ασθενειας* c. GH al pler syrp al cat Chr al | B *προηρχον*

10. *αναγομ.* .. syr et syrp c.* add *εκειθεν* | *επεθ.* .. syrp c.* add *εν τω πλοιω* | *τα* .. A 137. *τας* | *τας χρ.* c. ABI 13. 40. 103. 105. 137. al syrp (*quae ad usus*) (*quae necessaria erant* vg etc) .. ς *την χρειαν* c. GH loti al pler cat Chr al (:: *τα πρ. τας* etc non potest ex 20, 34. ortum credi. Videturque potius *την χρ.* ex emendatione fluxisse; plura enim navigantibus opus fuisse, id plane significatum erat *τα* praeposito.)

11. H al pl *ηχθημεν* | *αλεξανδρινῷ* (loti *-δρεινῶ*, B**G al *-νῶ*, B* al Thph1· *-δρηνω*) .. ς Ln *-δρίνῳ* : cf ad 27, 6.

12. *επεμ.* .. syr et syrp c.* add *εκει* | *ημ. τρ.* (137. cop al *τρ. ημ.*) c. AGHI etc .. Ln *ημεραις τρισιν* c. B (vg *triduo*). Cf ad v. 7.

13. B *περιελοντες* | B*G *ρηγειον* | A* *πουτιολους* ut vdtr

14. *επ* c. GH al pl Chr Thph1· Oec .. Ln *παρ* c. ABI loti al plus15 cat Thph2· | H 137. al syrp Thph *επιμειναντες* (24. *μειναντες*) et syrp c.*

καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβεν θάρσος.

30. 16 Ὅτε δὲ εἰσήλθαμεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς

---

add παρ αυτοις .. A επιμεινα (sic) .. al[5] επι | ηλθαμεν c. AB .. ς -θομεν c. IG(G Thph[1.] εισηλθ.)H (om εις) lo[ti] al ut vdtr omn .. Ln ante εις pon c. AI lo[ti] 13. 40. 8.[pe] al[3] vg arm al Thph[2.] | Ln om την c. AI 13. 38. 40. 68. 96. 137. 8.[pe] Thph[2.]

15. B 96. om οι | τα (100. cop om) περ. ημ. .. vg syr ar[e] aeth[pp] om | ηλθαν (c. BI; A rell -λθον: ita Ln) c. ABI lo[ti] 17. 25. 40. 12.[lect] 8.[pe] cop .. ς (49.) εξηλθον c. GH al pler syr[utr] aeth[pp] cat Chr al (:: εξελθ. εις υπ. vel απ. solebat dici, cf Mt 8, 34. 25, 1 et 6. Ioh 12, 13. nec usquam substituerunt ελθειν. Hinc nostro loco quod usitatius esset substitutum esse iudicandum est.) | ημιν c. ABGH al pl syr[utr] Chr Thph[2.] Oec .. I lo[ti] 40. al fere[25] cat Thph[1.] ημων | αχρι c. AB lo[ti] 13. al .. ς Ln αχρις c. IGH al pler cat Chr al

16. εισηλθαμεν (-αμεν c. A; B et rell ut vdtr -ομεν: ita Ln; I periit) c. ABI lo[ti] 5. 6. 7. 13. 31. 40. 105. 8.[pe] cdd[lat] (ap Wtst) syr cop aeth[pp] ar[e] .. ς (49.) ηλθομεν c. G(H ηλθον) al longe pl vg (et. am fu demid tol) syr[p] ar[p] sl cat Chr al (:: quod quum ex v. 14. placuisse videatur, etiamsi εισηλθ. ut significantius possit substitutum esse, praestat antiquiss. test. sequi.) | ρωμην .. G 68. 137. 12.[lect] 3.[pe] praem την | επετραπη τω παυλ. (cop *praeceperunt Paulo*, syr aeth[pp] *et ingressi sumus Ro. et permisit centurio Paulo*) c. (Gb'') ABI lo[ti] 40. 12.[lect] (al?) vg cop syr syr[p] (sed habet additamenta c.*) arm ar[e] Chr (et[txt] et[com]) .. ς (49.) ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχω (-ρχη c. min pm cat Thph Oec; 49. -ρχω c. GH al plus[20]), τω δε παυλω επετραπη c. GH al pler (syr[p] ο εκ. παρ. τ. δεσμ. τω στρ. add c.* ante επετρ. τω πα.) ar[p] sl cat Thph Oec (:: invitis antiquiss. test. omn, inter quos tali in re eminent vv, ista vix possunt in txtum admitti. Scribas ab εκατονταρχ. ad στρατοπεδαρχ. aberrasse statui nequit. Cur quis omittenda duxerit non patet; contra videbantur addenda quod ante et. reliquorum vinctorum mentio facta est et quod comparatis reliquis magis perspicua fiebat Pauli ratio.) | καθ εαυτον (B αυτον) .. syr[p] *seorsum* praemisso c.* *extra castra*; item 137. demid add εξω της παρεμβολης, *foras extra castra* | αυτον .. G αυτω

17. συνκαλ. c. AB*I etc .. ς (Ln 49.) συγκ. c. B**GH al pler | αυτον c. ABI lo[ti] al mu vg cop syr[p] al Chr[1] cat .. ς (= Gb Sz) τον παυλον c. GH al longe pl syr aeth[pp] al Chr[1] al | εγω h. l. c. ABI lo[ti] 40. 137.

Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθε-
σιν τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖ- 25, 8.
ρας τῶν Ῥωμαίων, 18 *οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο-* 25, 25.
λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 *ἀντι-*
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 *διὰ ταύτην οὖν* 15, 11.
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 *οἱ δὲ* 26, 6. 7.
πρὸς αὐτὸν εἶπαν Ἡμεῖς οὔτε γράμματα ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 *ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι*
ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 *Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἧκον*
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.
24 *καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν·* 25 *ἀσύμ-*

8.pe al7 vg cop syrp arm Thph2. .. ϛ post *αδελφοι* c. GH al longe pl syr al cat Chr al | loti *ειπεν* pro *ελεγ.* et *πραξας* pro *ποιησ.*

18. *ανακριν.* .. 137. syrp c.* praem *πολλα* | *εβουλ.* c. AB al ut vdtr pler cat Chr al .. GH 95. 137. *ηβουλ.*

19. *των* (95.* 137. Chrcom om) *ιουδ.* .. 137. syrp c.* add *και επικραζοντων Αιρε τον εχθρον ημων* (:: cf 22, 22.) | A *ηνηγκασθην* | *κατηγορειν* c. AB loti 13. 25. 40. 68. 105. 12.lect al .. ϛ (49.) *-ρησαι* c. GH al longe pl cat Chr al (:: vdtr ob reliquos inf. aor. maximeque *επικαλεσασθ.* substitutum esse). Praeterea 137. syrp c.* add *αλλ ινα λυτρωσωμαι* (syrp *ut servarem*) *την ψυχην μου εκ θανατου*

20. H *λαλησαι* | A *ειvεκεν*

21. *ειπαν* c. ABH loti al .. ϛ *-πον* c. G al pler cat Chr al | *περι σου* h. l. c. A 13. 103. 105. al ut vdtr vg aethpp al (cop post *ιουδ.*) Thph2. .. ϛ (49.) post *γραμμ.* c. BGH loti al pler syrutr al cat Chr Thph1. Oec

22. *αξ. δε* (G om haec) *παρα* (H *περι*) *σ. ακουσ.* (G 40. al aethpp arp ante *παρα.* Chrcom *ακ. βουλομεθ. πα. σου*) | *εστ. ημιν* c. GH al longe pl s vg cop syrp al Chr Thph1. Oec .. Ln *ημ. εστ.* c. AB loti al6 cat Thph2.

23. *ηκον* c. GH al longe pl Chr Thph Oec .. Gb' Ln *ηλθον* c. A (*-θαν*) B loti al11 cat | A *παρατειθεμενος* pro *διαμαρτ.* (loti al aliq cat Thph2. *-ρουμενος*) | *περι* c. ABH loti 40. 137. al mu s vg al mu cat .. ϛ (Gb00) praem *τα* c. G al pl arp al Chr Thph Oec (:: cf 8, 12. 19, 8.) | *μωυσ.* c. BG al mu .. ϛ *μωσ.* c. AH al pl. Cf alibi.

φωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
*Es 6, 9 s. Mt 13, 14 s. Io 12, 40. *προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν* 26 *λέγων Πορεύθητι πρὸς*
τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ
βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 *ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία*
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς
ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
13, 46. *ἰάσομαι αὐτούς.* 28 *γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπ-*
εστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16. 30 *Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο*
πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 *κηρύσσων τὴν βα-*

---

25. A *δια η. τ. πρ.* post *υμων* pon | *υμων* c. AB lo^{ti} 40. al fere^{20} vg^{ms} (sed non fu am demid tol nec s) syr (syr^{p} om) sl (exc sl^{rec}) Ath et Ath^{int} Bas Cyr^{hr} Amm^{cat} Did Dam Vig Quaest .. ς *ημων* c. GH al pl s vg cop al Chr Thph Oec cat Amb Hier

26. *λεγων* c. BG 13. 68. 96. al plus^{10} Thph$^{1.2.}$ .. ς Ln *λεγον* c. AH al pl cat Did^{1} Chr Oec (Did^{1} *λεγοντος*) | *ειπον* c. ABEGH lo^{ti} al longe pl Chr Did (add *αυτω*) cat (sed GH lo^{ti} al pl *εἶπον*) .. ς (= Gb) *ειπε* c. min non ita mu Thph Oec | *ακουσετε* (et. H Bas) et *βλεψετε* c. BG al pl Chr Thph$^{2.}$ Oec cat .. AE lo^{ti} al mu Thph$^{1.}$ Dam *-σητε* et (et. H Bas) *-ψητε* | G lo^{ti} Thph$^{2.}$ *συνειτε*, al *συνιετε*

27. *ωσιν* pr .. A al^{10} tol al (sed non vg^{ed} am fu demid al) syr arm aeth^{pp} al (non item cop syr^{p}) Thph$^{2.}$ Ath^{int} Hier^{2} (^{1} om) Vig add *αυτων* | AE lo^{ti} Thph$^{1.}$ *επιστρεψουσιν* | *ιασομαι* (Gb') c. ABGH 137. al plus^{30} Sev^{cat} Thph .. ς Ln *ιασωμαι* c. E lo^{ti} al pm Chr Oec cat (:: cf ad Io 12, 40.)

28. B lo^{ti} al pauc cat *υμιν εστω* | *τουτο* c. AB lo^{ti} 40. al^{7} e vg syr^{utr} aeth^{pp} cop ar^{e} Chr cat .. ς om c. E^{gr}GH al pl tol aeth ar^{p} sl Thph Oec

29. ς (Gb^{oo}) *Και ταυτα αυτου ειποντος* (al *ειπ. αυτ.*) *απηλθον* (tol *Et cum non essent intelligentes, egressi sunt*) *οι ιουδαιοι, πολλην* (Chr *παλιν*) *εχοντες εν εαυτοις συζητησιν* (al *ζητησιν*) c. GH al longe pl vg^{ed} (item cod^{vind} al) syr^{p} c.* arm ar^{p} (sed in singg differt) sl Chr Thph Oec cat .. om c. ABE lo^{ti} 13. 40. 68. 1.^{lect} s am fu demid al 96.^{lat} syr (in cdd pl et edd) (syr^{p} vide ante) cop ar^{e} aeth^{pp}

30. *Ενεμειν.* c. B lo^{ti} 13. (om *εν* sq) al ut vdtr; item (confusis *ν* et *π* ex forma unciali simillimis) 137. 156. *επεμεινεν* .. ς (Ln 49.) *εμεινεν* c. AEGH al pler (vg etc *mansit*) cat Chr al (:: *εμμενειν* praeter duos locos ex LXX petitos non legitur nisi Act 14, 22. Quod idem ab h. l. arcendi idonea caussa non est.) | *δε* (137. al syr$^{p\ txt}$ *ουν*) c. ABE lo^{ti} al^{5} vg cop arm (syr^{p} vide post) .. ς (= Gb Sz) add *ο παυλος* c. GH al pler tol syr syr^{p} c.* aeth^{pp} al cat Chr Thph Oec | *προς* (13. 31.* 32. 69. 96. 142. *εις*) *αυτον* .. 137. add *ιουδαιους*, item tol al syr^{p} c.* *ιουδαιους και ελληνας*

σιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

31. *ακωλυτως* .. demid (item versio germanica a. 1462.) syr^p add *quia* (syr^p praem *dicens*) *hic est dominus* (syr^p om) *Iesus Christus* (syr^p *Chr. Ies.*) *filius dei, per quem incipiet* (syr^p *futurus est, μέλλει*) *totus mundus iudicari.* (Item bohem *quoniam hic est Christus.* Similiter tol pro *τὰ περὶ τ. κ. ιυ χυ* habet: *quoniam hic est Chr. fil. dei per quem omnis mundus iudicabitur.*) Praeterea 40. 96. al^5 am fu hal syr^p Chr^txt add in f. *αμην*

Subscriptio: B lo^ti *πραξεις* (lo^ti add *των*) *αποστολων*, AEGH al mu *πραξεις των αγιων αποστολων* .. 137. *τελος συν θεω των πραξεων των αποστολων*, 73. al *τελος των πραξεων*, item 100. al additis *των αγ. απ.*, al add *συγγραφεισων παρα λουκα του ευαγγελιστου και συνεκδημου φανεντος παυλου του αποστ.* vel *συγγρ. παρα του αγ. απ. και ευαγγ. λουκα* .. syr^p *finiti sunt* (et) *descripti actus duodecim app. ss.*; syr *finita sunt gesta app. beatorum, hoc vero est, historiae eorum* .. am demid *explicit liber actuum apostolorum*, fu *exp. actus apostolorum.* Praeterea numerantur sectiones in B *λς'* in e LVIII usq 26, 24. (sqq manca sunt); in aliis (cum Euthalio) *κεφφ. μ'* (sed cop^ms *οζ'*), *αναγνωσεις ις'*, *μαρτυριαι λα'* .. *στιχοι βφκδ'* (sic G 73. 137. al), *βφις'*, *βφνς'* (ita 40. atque et. Euthal), *βω'* (ita Niceph), *τοζ'* (sic cop^ms) .. cdd^lat (teste Wtst; nihil eiusmodi am aliiq) *IIIMDC versus.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώ-
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
1 Pe 1, 6. 7. 2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς πε-
Ro 5, 3 s. ριπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως
κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς
Mt 21, 21. καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,

---

* B (item A in fine; in AC titulus absciss. est et C in fine hiat) K *ιακωβου επιστολη* (ita et. Gb Sz) .. G al *επιστολη καθολικη του αγιου απ. ιακωβου* (71. add *του αδελφου θεου*) .. al mu *ιακωβου καθολ. επιστ.* (sic etiam ς) .. ς^{e} *ιακ. του αποστ. επ. καθ.* Similiter al .. am *incipit epistula iacobi* (vg$^{cdd\ al}$ *sancti iacobi* vel *sanct. iac. apostoli*); ff. *incipit epistola iacobi feliciter*; s subscriptum habet (inscriptio periit aut deest) *exp. epistola iacobi.* Or$^{4,\ 306}$ *ὡς ἐν τῇ φερομένῃ Ἰακώβου ἐπιστολῇ ἀνέγνωμεν.* Did^{90} *Ἰάκωβος ἐν γενικοῖς χαράγμασιν ἔφη.* Eus$^{h.\ e.\ 2,\ 23.}$ *Ἰάκωβον οὗ ἡ πρώτη τῶν ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν εἶναι λέγεται.*

I. 3. *το δοκιμιον* (illustrat vocem Oec; 101. *-μεῖον*, al^{3} *δοκιμον*) *υμων* (syr^{utr} om) *της πιστ.* c. AB*CGK al pler s vg syr cop arm aeth al cat^{txt} et^{com} Thph Oec Bed .. B** (corrector enim uncis circumdedit nec instauravit) 81. ff (is ipse vdtr Wtstnio esse „cdd^{lat}") syr^{p} om *της πιστ.* (ita 49. videbatur ex 1 Pe 1, 6. ortum; sed non sat auctoritatis a testib. habet). Cf et. Cassiod : *bonae mentis patientia inde nascitur.*

5. *του διδοντ. θεου* .. A *τ. θεου του διδ.* | *μη* c. ABCG al pl .. K al^{50} fere (et. h) cat Thph *ουκ*

μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης
ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 *μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-*
νος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 *ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστα-*
τος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 *Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ*
ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 *ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει*
αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 *ἀνέτειλεν γὰρ ὁ* 1 Pe 1, 24.
ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐ- *Es 40, 6 s.
τοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕ-
τως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 *Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενό-* 5, 11.
μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγα- 2 Ti 4, 8.
πῶσιν αὐτόν. 13 *μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πει-*
ράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς 1 Co 10, 13.
οὐδένα. 14 *ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελ-*
κόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 *εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει*
ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Ro 6, 23.
16 *Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.* 17 *πᾶσα δόσις*
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ

---

6. *εοικεν κλυδωνι θαλασσης* .. in C *κεν κλυδωνι θ* rescripta sunt a**

7. *λημψ.* c. ABC; sed in C *οτι λημψ. τι* (36. 100. cat^{txt} om) *παρα* rescripta a** .. ς *ληψ.* c. GK al ut vdtr omn | *παρα* (70. *κατα*) *του* (al^{8} Thph om) *κυριου* (A*? arm sl^{ed} *θεου*): ita et. Cyr$^{ioh\,806}$ etc .. 95.* om

8. *ανηρ* .. 33. arm syr^{p} c.* Cyr$^{ioh\,806}$ add *γαρ*

9. *ο αδελφος* .. B om *ὁ*

11. *αυτου* pr .. 69. syr^{p} Thph om | *αυτου* sec .. B om | *τ. πορειαις* c. BCG etc (A al^{3} ac plur Thph *πορıαις*) .. 30. *ευπορειαις*, 64. *τω πλουτω*, lux *honoribus* | *αυτου* tert .. C (vdtr) *εαυτου*

12. *ανηρ* c. BCGK al pler vv pl Thph Oec cat^{txt} .. A 70. 104. (item^{libere} cop sah arr) *ανθρωπος* | *υπομένει* (vg *suffert*, item cop syr^{utr} al; sed ff Chrom *sustinuerit*) .. GK al mu *υπομενεῖ* | *γενομενος* .. K Thph *γινομ.* | *λημψ.* et *ληψ.* ut v. 7. nisi quod h. l. et. C *ληψ.* | *επηγγειλατο* c. AB ff arm (exc^{ed} ven) .. ς (Gb^{0}) add *ο* (C 117. om) *κυριος* c. (C)GK al pler syr^{p} arm^{ven} al cat^{txt} Thph Oec; item al^{4} vg syr cop aeth^{utr} sl Chrom Gelas add *ο θεος*

13. *θεου* c. ABCGK al longe pl Eus ap Dam Cyr$^{ioh\,431}$ et$^{ador\,10.\,539}$ Thph Oec cat^{txt} .. ς (= Gb Sz) *του θε.* c. min non ita mu

15. *η επιθυμια* .. C om *ἡ* | *ἀποκύει* .. Cyr *κύει*, al mu *ἀποκυεῖ*

17. *καταβαινον* (A *-νων*) .. al^{8} *κατερχομενον* (Oec aeth^{ro} om) | *απο* (et. Cyr$^{hr\,114}$ al) .. h al mu Cyr$^{ioh\,1}$ *παρα*, Cyr$^{ioh\,162}$ et^{370} Thph^{1} Oec *εκ* (47. *εκ απο*)

πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀπο-
Ro 8, 23. *σκίασμα.* 18 *βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ*
εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν ἑαυτοῦ κτισμάτων.
19 *Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς*
εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 *ὀργὴ*
1 Pe 2, 1. *γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται.* 21 *διὸ ἀποθέμενοι*
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν
ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 *γίνεσθε*
δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.
Mt 7, 26. 23 *ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν*
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
24 *κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ εὐθέως ἐπελάθετο*
ὁποῖος ἦν. 25 *ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθε-*

---

17. *τροπης αποσκιασμα* (B *-σματος*) : vg *vicissitudinis obumbratio*, Hier *conversionis obumbraculum* .. ff *modicum obumbrationis*, Aug[saepe] *momenti* (*ροπης*) *obumbratio*

18. *τινα* .. om 81. 95.* ff cop syr al Cyr Hier alius ap Bed | *εαυτου* c. AC 105. al? .. ς Ln 49. *αυτου* c. BGK al fere omn Thph Oec cat[txt] (:: cf ad v. 26.)

19. *ωστε* c. GK al fere omn syr[p] (*itaque*; sed agnoscit et. syr vertens *et vos, fr. mei dil., quisque ex vobis sit*; item aeth[pp] *και νυν αδ. ημων εστω*, aeth[ro] *εστε αδ. ημ. και εστω*) ar[p] sl Thph Oec cat[txt] .. Gb' Ln 49. *ιστε* (ff cop syr[p mg] *scitote*, vg *scitis*) c. A (sed add *δε*) BC 73. 83. ff vg cop arm syr[p mg] Bed (:: *ωστε* alienissimum ab emendatore est. *ιστε* si quis male tulisset, *εστω* eum in illius locum transpositurum fuisse vix dubium est. Contra *ιστε* est etiam quod alii *εστω δε*, alii *και εστω* scripserunt) .. 42. 47. om | *εστω* c. GK al fere omn vv pm (vide ante) Dam[2.420] Thph Oec cat[txt] Aug[ioh 57.] (ubi priora non affert) .. Ln 49. *εστω δε* c. BC (et. 83. ut vdtr; Sz 81. notat) ff m vg cop Bed; item A 13. auct[mans] *και εστω*

20. *ου κατεργ.* c. C*GK al pl Ath[647] Ps-Ath[323] et[629] Thph Oec cat[txt] .. Ln *ουκ εργαζ.* c. ABC*** al[10] (:: cf Act 10, 35. He 11, 33.)

21. *περισσειαν* (K* *-σιαν*) .. A 68. *περισσευμα* | *πραυτητι* c. ABCGK etc .. al[5] *πραοτητι* | *υμων* c. ABCK al longe pl vv omn etc .. G al[15] fere *ημων*

22. *δε* .. h 105. vv aliq om, al[2] *ουν* | *λογου* (36. *-γων*) .. C** al mu aeth[utr] arr Thph *νομου* | *μονον* h. l. c. B al ff vg cop syr[utr] al Thph Hier Bed .. ς ante *ακροατ.* c. ACGK al pler Oec cat[txt] :: at solet *μονον* ad ipsum *μη* et *ου* adponi (al[5] om)

23. *οτι* (cop syr *si quis enim*; A Hier al om) *ει* (A *η*) | *λογου* c. ABCGK etc (et. Cassiod) .. al plus[15] ar[p] *νομου* (Hier om, item 100. *λογ. εστ.*) | *εστιν* .. G cop syr al post *τις* pon

ρίας καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος
ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν ἑαυτοῦ
ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν ἑαυτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. 27
θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον
ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ

---

25. τον c. ABCGK etc .. al[6] om | ουτος pr c. GK al pler (24. om ουτος sq, ibidem ar[p] και ουτως) syr[p] ar[p] cat[txt] Thph Oec; item 105. ουτως (c. παραμεινας coniunctum; similiter vg[ed] syr syr[p] c.* arm ar[e] ad παραμ. add εν αυτω) .. Gb[0] Ln 49. om c. ABC 13. 29. 68. 73. ff vg cop syr ar[e] (aeth[utr] και ουκ) Aug Cassiod Bed (:: at est manifesta correctio; ουτος bis positum satis convenit Iacobi dictioni; nec pro ipsa re ac testium ratione apte dici potest ab ουκ visa esse instituenda apodosis)

26. ει c. ABGK al fere omn m syr[p] al (syr al και ει) cat[txt] et[com] Thph Oec .. Ln add δε c. C 31. ff vg cop Bed (Cyr[ioh 295] ει τις γαρ φησι etc) | θρησκός : ita enim GK al mu et ut vdtr pl; ς Ln 49. θρῆσκος | ειναι c. ABC h al[5] ff m vg cop sah syr[utr] al Bed .. ς (= Gb Sz) add εν υμιν c. GK al pl arr sl Cyr[ioh 295] Thph Oec cat[txt]; al mu praem | χαλιναγωγων (in C -αγωγων γλωσσαν in rasura) .. B χαλινων (ita Mai; fortasse ut Bart. notaverat χαληνων) | εαυτου pr c. B 101. al? Thph .. ς Ln 49. αυτου c. ACGK al pler Cyr Oec (cat[txt] om) | αλλα c. ABCG al Cyr Oec .. ς αλλ c. K al pl Thph | εαυτου c. BC 4. al? Thph .. ς 49. αυτου c. AGK al pler Cyr Oec cat[txt] (:: ut et. alibi saepe, ita per istam epistulam aliquoties εαυτου c. αυτου a plerisq testib permutatum vdtr i. e. 1, 18. et bis 1, 26. quibus ll. omnib certe eadem sequenda ratio) | θρησκεια : ita ABCG etc .. Ln[ed min] (ex sententia sua) -σκια et h. l. et ubiq

27. θρησκεια .. A al[3] syr add γαρ; item 8.[pe] ff m am cop sah syr[p] c.* al Epiph[1021] δε | θεω c. C**GK al plus[40] cat[txt] Thph .. ς (Gb[00]) Ln praem τω c. ABC* al pm Epiph[1021] (om παρ.) Oec | και (al aliq m sah syr al om; A add τω) πατρι | εαυτον .. A σεαυτον, 180. αυτον | απο .. C εκ

II. 1. προσωποληψ. c. ABC .. ς -λημψ. c. GK al ut vdtr omn

2. την c. AGK al ut vdtr omn Cyr[ioh 584] Thph Oec cat[txt] .. Ln om c. BC

δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φο-
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε Σὺ κάθου ὧδε καλῶς,
καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε Σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
μου, 4 καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλο-
γισμῶν πονηρῶν;
5 *Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο*
1 Co 1, 27 s. *τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς*
βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτι-
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχὶ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
*Lv 19, 18. Mt 22, 39. *τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε*
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωποληµπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-

---

3. *επιβλ. δε* c. BCK 69. ff syr^{p} Thph .. ς Ln *και επιβλ.* c. AG al pler vg al pl cat^{txt} Oec Bed | *ειπητε* pr c. ABC al^{6} ff harl fu syr^{p} arm Thph Hes$^{lev\ 134}$ .. ς (= Gb Sz) add *αυτω* c. GK al pler vg (et. am) al mu cat^{txt} Oec Bed | *εκει* (sah om) .. B ff post *καθου* pon | *καθου* c. ABC* al^{3} ff vg syr^{p} arm Cyr Aug Bed .. ς (Gb^{oo}) add *ωδε* c. C**GK al pler cop sah syr al cat^{txt} Thph Oec | *υπο* c. AB*CGK etc .. B** al^{6} syr cop sah ar^{e} *επι* | *μου* (A *σου*) c. BCGK al pler ff (*sub scamello meo*) cop sah al Cyr$^{ioh\ 534}$ al .. Ln$^{ed\ min}$ praem *των ποδων* c. A 13. vg syr^{utr} al Aug Hes^{lev}

4. *και ου* c. GK al longe pl (27. 29. *και* omisso *ου*) sl Thph^{dis} Oec^{dis} (Thph ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει ἐνταῦθα συνήθως ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ ἀποδόσεως οὔσης ἐνταῦθα τοῦ ἄνω εἰρημένου περιττὸς ὁ σύνδεσμος.* Item Oec : ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέλκει*, rursusque ad *και ἐγένεσθε* etc : ὁ *Καὶ σύνδεσμος παρέκλει ἐνταῦθα, ὡς εἴρηται, συνήθως ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ* etc ut supra.) .. Gb'' Ln 49. *ου* omisso *και* c. AB**C al^{16} vg cop syr^{utr} arm al Cyr$^{ioh\ 534}$ Antioch cat^{txt} Aug Bed .. sah *ει* .. B* ff (*diiudicati estis inter vos, facti estis iudices* etc) om utrumq (:: *και* non minus ab aliena manu abhorret quam cur a tot testib abiectum sit clarum est) | *πονηρων;* (ita et. ς Wtst Gb Sz Ln 49.) .. Knapp aliiq *πονηρων.*

5. *τω κοσμω* c. A*BC*, item 27. 43. 64. syr^{p} praemisso *εν*, 29. *εν τω κο. τουτω*, vg Bed *in hoc mundo* .. ς *του κοσμου τουτου* c. min pauc aeth al Oec^{txt}; item Gb Sz *του κοσμου* c. A**C**GK al plus^{60} ff cop arm syr^{utr} al Thph$^{txt\ et\ com}$ Oec^{com} cat^{txt} .. 113. plane om | *βασιλειας* .. A *επαγγελειας*

6. *ουχι* c. AC* 180. al ut vdtr .. ς Ln 49. *ουχ* c. BC**GK al pler cat^{txt} Thph Oec (:: at nec *οὐχ* v. 5. nec *οὐκ* v. 7. fluct; cf et. ad Io 7, 42.) | *υμων* c. BCGK al pler cat^{txt} Thph Oec .. A h al^{5} *υμας*

7. *ουκ* .. A 13. syr^{p} aeth^{utr} *και* | C* *επικεκληθεν*

8. *τελ. βασιλ.* .. C syr^{p} ar^{p} al Antioch *βασ. τελ.* | *την γραφην* (et. ff syr^{p}

ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
11 ὁ γὰρ εἰπών Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ •Ex 20, 13 ss.
μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λα-
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνε-
σθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυ-
χᾶται ἔλεος κρίσεως.
14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα

---

al) .. 27. 29. vg cop Bed τας γραφας | σεαυτον (B σαυτ.) c. ABCGK etc .. al plus30 Thph cattxt εαυτον

9. προσωπολημπτ. c. ABC .. ς -ληπτ. c. GK al ut vdtr omn

10. οστις .. C ος | C cop sah τον νομ. ολον | τηρηση c. BC al2 (et ut vdtr al mu) Thph Oec, item (*servaverit*) ff vg Hier al .. ς τηρησει c. GK al pl; item A al2 πληρωσει, 13. πληρωσας τηρησει, al2 τελεσει | πταιση c. ABC al ff (*peccaverit*) vg (*offendat*) Thph Oec Hier al .. ς -σει c. GK al pl, itembis cattxt

11. ειπων c. BCGK al ut vdtr omn .. A ειπας | C 69. 106. syrp arm arp Thph Μη φονευσης, ειπ. και Μη μοιχ. (:: cf Mc 10, 19.) | μοιχευεις, φονευεις c. ABC al cattxt syr cop .. ς -σεις, -σεις c. K al longe pl Thph; item G Oec -σῃς, -σῃς, item *moechaberis, occides* (ff *-deris*) ff vg sah al Bed (15. 70. arm φον. μοιχ.) | γεγονας .. A 13. εγενου | παραβατης .. A 13. αποστατης

13. ανελεος (A αναιλ.) c. (Gb') ABCK al30 fere cattxt etcom Oec (al plus10 ανηλεος, Cyr ανιλεος, 78.** ανειλεος, 14. ανηλιος) .. ς ανιλεως c. G al pm (180. ανελεως, al2 ανηλεως) Chr Thph | ελεος pr .. K al20 fere Chr 11,860 ελεον | κατακαυχαται (B teste Btl -χατε, item -χᾶτε vel -χᾶ τε [ut edidit Mtthaei] min aliq) c. BGK al pl Thph Oec cattxt item (ff *supergloriatur autem misericordia iudicium*, vg Augsaepe Promiss Bed *superexaltat* [fu Aug2 *exult.*] *autem* [Prom *enim*] *misericordia iudicio; m quoniam misericordia praefertur iudicio*) ff m vg sah syrp al Aug al .. A al4 vgcod (teste Sz) cop -χασθω; C** (*latet, tamen pro spatio vdtr -χαται) vgcod syr (*exaltabimini per mis. super iudicium*) -χασθε. Praeterea absq coniunctione edidimus (et. Gb Sz Lned mai) c. BC (et* et**) GK h al longe pl cop sah syr al cattxt .. ς praem και c. min mu aeth utr slrec Thph; item A al5 ff vg syrp Oec Aug Bed add δε (ita Lned min), item arm Cyr (ap Niceph) Prom γαρ, cf et. supra m | ελεος c. AB (ut ed Mai) al sat mu Thph .. CGK (et. B vdtr ap Btl) h al plus50 Oec ελεον (i. e. ἐλεῶν? sed vv non confirmant)

14. το c. AC**GK al ut vdtr fere omn Thph Oec cattxt etcom .. Ln om c. BC* h (υμας pro το) 99. (γαρ pro το) :: iidem fere cdd v. 16: om το et similes 1 Cor 15, 32; at ὄφελος magis quam τὸ ὄφελος istum in modum dici solitum, cf Steph. Thes. sub h. v. | λεγη (G al λεγει et μη εχει) τις c. BGK al ut vdtr fere omn syrp Thph Oec cattxt etcom Aug (*si fidem dicat se quis habere*) .. Ln τις λεγη c. AC 56. al? vv pler

δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν δὲ ἀδελφὸς
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
16 εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
τὸ ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν
2, 26. καθ᾽ ἑαυτήν. 18 ἀλλ᾽ ἐρεῖ τις Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω·
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν
Mt 7, 20. ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ὁ θεός ἐστιν; κα-
1 Co 8, 4. λῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέ-
λεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
*Gn 22, 9. Heb 11, 17. ἀργή ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη,
ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέ-
πεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ
*Gn 15, 6. 18, 17. πίστις ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Ἐπίστευ-

---

14. η πιστις .. ff m *fides sola*

15. δε c. ACGK al longe pl vg syr^{p} al Thph Oec Bed (sah Cyr εαν γαρ, syr και εαν) .. B al plus^{10} ff m cop sah arm al cat om (Gb^{00}) | και (A al^{7} arm al η) λειπομενοι c. BCK cop sah syr^{utr} Antioch^{92} .. ς (Ln) add ωσιν c. AG al certe pler cat^{txt} Thph Oec (vg *et indigent*, ff *et desit eis*, m *et defuerit eis*)

16. ειπη δε .. A al^{4} syr sah (cop και - δε) aeth^{utr} ar^{p} sl και ειπη | C* (vdtr) 73. υπαγε | Ln om το c. BC* (:: vide ad v. 14.)

17. εχη εργ. c. ABCK h al mu ff m vg sah syr^{p} al cat^{txt} Bed .. ς (= Gb Sz) εργ. εχ. c. G al longe pl (cop syr libere) Thph Oec

18. αλλ c. BCG etc .. A αλλα | χωρις c. ABC h al^{15} fere ff vg cop sah syr^{utr} arm al Faust^{reg} Salv .. ς (= Gb Sz) εκ c. GK al pl ar^{p} sl cat^{txt} Thph (Oec om χωρ. τ. εργ.) | εργων c. AB 13. 69. 73. 83. ff vg cop sah syr^{utr} al (68. ff sl om et. σου post πιστιν) .. ς (Gb^{00}) add σου c. CGK al pler ar^{p} sl Thph cat^{txt} | B σοι δειξω .. ff aeth om | πιστιν c. BC 13. 68. 69. 73. ff .. ς (Gb^{00}) Ln add μου c. AGK al pler vv pler cat Thph Oec (ff vg syr^{p} om μου post εργ.)

19. εις ο (B 69. Thph om) θε. εστ. (ff aeth^{ro} sl Cyr om) c. BC 69. syr^{p} (ff aeth^{ro} sl Cyr$^{ioh\,878}$) Thph .. Ln εις εστ. ο θε. c. A 68. vg cop sah syr arm aeth^{pp} Cyr$^{ioh\,953}$ .. K ο θε. (εις add in mg) εστ., Ps-Ath^{2,91} εστι θεος .. ς ο (al om) θε. εις εστ. c. G al pl Did cat^{txt} Oec

20. Al^{4} arm ar^{p} om δε | αργη c. BC* 27. 29. ff am ** fu demid al sah arm^{ven} Aug Bed .. ς νεκρα c. AC**GK al pler vg cop al mu Thph Oec cat^{txt} :: e vv. 17 et 26.

22. A συνεργει, item s *cooperatur* | Edd pl (et. Wtst Gb Sz Ln) ετελειωθη;

23. G 69. vv fere omn om δε

σεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ Ro 4, 3. Gal 3, 6.
φίλος θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος Ro 3, 28.
καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ *Jos 2, 1. 15. 6, 17.
ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ Heb 11, 31.
ἐκβαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν,
οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι
μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ
ὅλον τὸ σῶμα. 3 εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα
βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι ἡμῖν αὐτούς, καὶ ὅλον τὸ σῶμα μετά-
γομεν αὐτῶν· 4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέ-
μων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου

---

24. *ορατε* c. ABC h al mu ff vg cop syr^{utr} aeth^{utr} al cat^{txt} Thph Bed .. ς (Gb Sz) add *τοινυν* c. GK al pl arr Oec | *μονον* .. al^{4} Thph *μονης*

25. *ομοιως* .. C vv aliq *ουτως* | C al^{4} vv mu om *δε* | *αγγελους* c. ABK al longe pl vg syr^{p} sl^{3} ar^{p} cat^{txt} Thph Oec Bed .. CGK^{mg} al mu ff (*exploratores ex* 12 *tribus Israhel*) cop syr syr$^{p\ mg}$ (*exploratores Iosuae*) arm ar^{e} aeth sl^{pler} *κατασκοπους*

26. *γαρ* (ff Or *δε*) .. B syr aeth^{utr} arm om | *των* .. B 69. Or om (al aliq *χωρ. του πνευμ.*)

III. 1. *πολλοι* (G *πολλυ*) *διδασκαλοι* .. m *multiloqui* | *λημψ.* c. ABC .. ς *ληψ.* c. GK et rell (G *-ψωμεθα*) | K *μειζονα κρ.*

2. *δυνατος* (al^{6} Dam Thph *δυναμενος*) .. C*(vdtr) *δυνατος τε* (vg *potest* [sed demid al *potens*] *etiam* [sed cdd^{aliq} *autem*]; aeth^{utr} *ac potest*)

3. *ει δε* (Gb′) c. ABGK al plus^{20} ff vg (ff vg *si autem*, cdd ap Bed et Lc^{brug} *sicut autem* [sed Lc^{brug} „Si non est commutand cum Sicut“], m *quare ergo*) cop ar^{p} Dam^{2,421} Oec .. Gb Sz *ἴδε* c. C al fere^{40} Thph (in comm: *το μεν ιδε αντι του σκοπει*); item ς *ιδου* c. min ut vdtr pauc cat^{txt} (syr^{p} sah al *ecce*, syr *ecce enim*, aeth^{pp} *et ecce*, aeth^{ro} *et insuper* etc) | A al^{5} arm syr^{p} *το στομα* | *εις* c. BC Dam^{2,421} .. ς *προς* | *ημιν αυτους* (Gb″) c. AC 40. 73. 98. .. ς Ln *αυτ. ημ.* c. BGK al pler Dam Thph Oec | *αυτων* h. l. c. A al ut vdtr cat^{txt} .. ς (Ln 49.) ante *μεταγ.* c. BCGK al pler Dam Thph .. al aliq m Oec om

4. *ιδου* .. 24. *ει δε* | *τηλικαυτα* .. B praem *τα* | *ανεμ. σκληρ.* c. BCK al^{8} ac plur ff m vg syr^{utr} cop sah cat^{txt} Dam Bed .. ς *σκλ. ανεμ.* c. AG al pl aeth^{utr} ar^{p} sl Thph Oec

ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται· 5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μι-
κρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην
ἀνάπτει. 6 καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ· ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας ἡ γλῶσσα
καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ
φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέν-
νης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ
ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν
*Ps 139 (140), 8. δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον κα-

4. αν (al εαν) .. B sah om | B (male ut vdtr Mai -ληται) 1. Dam[2,421] βουλεται, 69. βουλοιτο

5. ουτως .. A al[5] cop ωσαυτως | μεγαλα αυχει c. AC* (vg Bed *magna exaltat* [fu al *exult.*], ff *magna gloriatur*, harl *magne exultat*) .. ς 49. μεγαλαυχει c. BC**GK al ut vdtr omn (m *magniloqua*) Dam cat[txt] Thph Oec (:: quae vox quum usitatissima sit, praeferendum μεγαλα αυχει) | ηλικον c. A**(*?) BC* vg Chr Antioch[30] Oec Bed (:: adhibuerim locos eos ubi ut Lucian. Hermot. 5. significat *Quantulus*) .. ς ολιγον c. A*(vdtr)C**GK al ut vdtr omn ff m al pler Dam cat[txt] Thph | ηλικην .. m sah syr[p] (similiter cop syr al) *magnam*

6. η γλωσσα (non interpunximus ante hanc vocem praeeunte m: *ita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris nostris, quae maculat* etc. Ln non interpg inde ab καὶ ἡ usq μέλ. ἡμῶν. Aliter ff *ignis saeculi iniquitatis*; cop *ignis est in splendorem iniquitatis*; ar[e] *et ornatus* [cf et. Thph et Oec κοσμεῖ τὴν ἀδικίαν διὰ etc] *iniquitatis*; syr[sch] *et mundus peccati veluti silva est, et ipsa lingua* etc. Nec nobiscum facit Isid[pel 4, 10] et [2, 158].) καθιστ. c. ABCK al[5] ff m vg cop sah syr arm Antioch[30] Dam[2,421] .. ς (Gb[00]) praem ουτως c. min syr[p] c.* ar[p] cat[txt] Thph Oec; item G 106. sl ουτ. και (aeth *et ecce*) | γενεσεως (agnoscit et. Isid[pel] ll. ll. et 4, 1. Praeterea al[6] vg al mu add ημων) .. schol[15] Cyrillo adscriptum: ἀνάπτει τὸν τροχὸν τῆς γεέννης, τουτέστι καὶ ἐγκαίουσα καὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ. Item Oec (nec fere aliter Thph): φλογίζει τὸν τροχ. τῆς γεέννης, τουτέστιν ἐκκαίει καὶ ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν τὴν γέενναν, ὥσπερεὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ -- εἰ μὲν οὖν τῆς γεέννης ἔχει, ὥς τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχει -- εἰ δὲ τὸν τροχ. τῆς γενέσεως, τὴν ζωὴν ἡμῶν φησίν. Utramque lectionem testantur et. schol[100] et [103] (cf ap. Matthaeium XI. p. 191.) | κ. φλογ. υπο τ. γεεννης .. m *et inflammatur a genitura* (praecedit: *et inflammat rotam geniturae*)

7. A 11. 47. om τε sec; 11. 73. 99. Thph om τε pr | εναλιων (ff *natantium*, m *beluarum maritimar.*) .. vg (et. am fu) *ceterorum* (sed edd[aliq] ap Erasm et Estium *cetorum*) | δαμαζ. και δεδ. (syr om κ. δεδ.) .. c δεδ. κ. δαμ.

8. δυν. ανθρ. δαμ. c. G al longe pl Cyr[ioh 724] Dam Thph Oec cat[txt] et[com] .. Ln δαμ. δυν. ανθρ. c. BC syr[p]; item AK al δυν. δαμ. ανθρ. | ακαταστατον c. AB 7. vg (*inquietum*) ff (*inconstans*) cop arm Hier

κόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον
καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ'
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι.
11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;
12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα;
οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία 1, 17.
ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου
γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,
ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,

---

pelag[764] *incontinens* .. ς ακατασχετον c. CGK al pler m (*nec retinere a malo* [ut 13.[lect] κακων pro κακον]) syr[utr] al Epiph[814] Dam Thph Oec

9. κυριον (Gb'') c. ABC al[2] ff vg[ms] (ap Ln) syr cop arm Cyr[esai 107] .. ς θεον c. GK al pler vg syr[p] al Epiph[814] Dam Thph Oec cat[txt] | γεγονοτας .. A al[4] Dam γεγενημενους, al γενομενους

12. ουτε (13. 27. 29. 66.** Cyr ουδε) αλυκ. (ff *salmacidum*) γλυκυ c. ABC (et* et**) 13. 27. 29. 66.** 83. 142. ff vg (syr ar[e] : *ita et. aqua salsa non fieri potest dulcis;* aeth *sic quoque ergo et aqua dulcis non erit amara, et aqua amara et. non erit dulcis*; cop *ita fonti dulci facere aquam amaram*) Cyr[esai 107] .. ς (= Gb) ουδεμια πηγη αλυκον (al[4] Thph Oec αλικον, 45. αλμυρον) και γλυκυ c. GK al pler syr[p] ar[p] sl cat[txt] Thph Oec. Praeterea ς (Gb[oo]) praem ουτως c. C**GK al pler vv pler (sed syr[p] c.*) Cyr cat[txt] Thph Oec : om c. ABC* 83. arm

13. τις (al[9] ει τις) .. K al mu ar[p] om | Ln εν υμιν, δειξ.

14. A 13. 56. 108. ει δε αρα | AB* ερειθειαν | τη καρδια .. al[7] ff s vg cop syr[utr] arm al Bed ταις -διαις | κατακαυχασθε .. A al[14] καυχασθε (ff *quid alapamini* [ex *elevamini* ortum putavit Martian.])

15. αυτη (ff om) η σοφια .. C Did Thph η σοφ. αυτη, Epiph[206] ἡ αὐτὴ σοφ. | αλλα c. B al ut vdtr Epiph[206] .. ς Ln 49. αλλ c. ACG etc

16. εριθεια (-θεία et antea -θείαν GK al mu; ς -ίθεια et -ίθειαν) .. C ερεις | A al[4] vg[cdd] (ap Ln) syr εκει και

17. δε (et. Epiph[206]) .. Did γαρ | επειτα (et. Epiph) .. Did om | επιεικης (Epiph om) ευπειθης (ita et. accurate s et am *modesta suadibilis*) .. ff *et verecundiae consentiens*, vg (et. fu demid al) *modesta suadibilis bonis consentiens* (cdd[al] *mod. bon. cons. suad.*) | καρπων .. C (**erasit?) al[4] Did add εργων | αδιακρ. .. al aliq ευδιακρ.

ἀνυπόκριτος. 18 *καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.*

IV.

1 *Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ*
1 Pe 2, 11. Ro 7, 23. *τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;* 2 *ἐπι-*
θυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπι
τυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
Mt 7, 7. *ὑμᾶς·* 3 *αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν*
ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. 4 *μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ*
Ro 8, 7. al (*Es 52, 9.) *φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος*

---

17. *ἀνυποκριτ.* c. ABC al[6] ff s vg arm cop syr[p] al Did Dam Bed .. ς (Gb[oo]) praem *και* c. GK al longe pl syr al cat[txt] Thph Oec

18. *δικαιοσυνης* c. ABCG al pl Thph .. ς (= Gb Sz) praem *της* c. K al pm Oec cat[txt]

IV. 1. *ποθεν* sec c. ABC al[5] ff m (om *και*) cop syr[p] arm Antioch[23] cat[txt] Thph Hier .. ς (= Gb † Sz) om c. GK s vg syr al Oec | *εν υμιν* .. A 5. post *πολεμοι* pon

2. *φονευετε* .. edd mu (ut Erasm. sec. atque et. Luth.) *φθονειτε* contra testes omn | Ln *επιτυχειν.* | ς *πολεμειτε,* | *ουκ* (A *ουχ*) *εχετε* c. ABGK h al longe pl fu tol al .. ς (= Gb Sz) add *δε* c. min ut vdtr pauc; item Gb' *και ουκ εχ.* c. al plus[30] ff vg cop syr[utr] al mu Thph Oec (cat[txt] *και ο. εχ. δε*)

3. *δαπανησητε* .. B *-νησετε*

4. *μοιχαλιδ.* c. AB 13. item (*μοιχοι* exprimentibus) ff (*fornicatores*) vg (*adulteri*) syr cop aeth[utr] arm Bed .. ς praem *μοιχοι και* c. GK al pler syr[p] arr sl cat[txt] Thph Oec (:: loco identidem considerato non possum quin teneam etiamnum lectionem iam in ed. anni 1841. p. XL. a me defensam, postea vero maxime a Fritzschio explosam. Auctoritatem enim a testib. habet insignem, praesertim quum statuere non liceat interpretes veteres in cdd. suis aliud invenisse quam *μοιχαλιδες* quamvis pro interpretandi libertate non femininum sed masc. exprimant. Accedit quod similiter ab ipsis olim Graecis dici probatum est. Cf G. Hermanni diss. de off. interpr. p. 22. ubi est: „*ὑποφάτιες* mihi quidem et iidem esse videntur qui Syracusis *ποταγωγίδες* audiebant et ob eamdem caussam dicti genere feminino. Quod apud Aristot. Pol. 5, 11. legitur *οἷον περὶ Συρακούσας αἱ ποταγωγίδες καλούμεναι* - recte scriptum esse ostendit Photii adnotatio: *ποταγωγίδες· φάνται ἢ μηνυταί.* Nec dubitandum puto, quin illi non feminae sed viri fuerint: quare Plut. eos in Dione c. 28. *τοὺς καλουμένους προσαγωγίδας* vocavit. Idem in libello de curiositate p. 522. extr. - *τοὺς δὲ προσ-*

εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι
κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκη-
σεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει Ὁ θεὸς ὑπερη- *Prov 3, 34. 1 Pe 5, 5.
φάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε
οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν·
8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτω- 1 Pe 5, 6 ss. *Zach 1, 3.
λοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθή-
σατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ
ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώ-
σει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. • ὁ καταλαλῶν ἀδελ-
φοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νό-

---

αγωγίδας οἱ Διονύσιοι τοῖς Συρακοσίοις κατέμιξαν - Convicium autem fuisse ποταγωγὶς videtur" etc. Simili modo Latinorum scortum adhibitum esse Theilius notavit. Oritur vero inde quod Iacobus tali voce h. l. utitur orationi non minima gravitas, convenitque translato sensui, quem solum loco isti aptum habeo, multo magis si qui desciverunt a dei foedere omnes communiter μοιχαλίδες compellantur, quam si sexus ratio habetur et uterque curiose ponitur.) | ἔχθρα (sic G etc, item cop syr^utr al mu, item Thph^com) .. Ln ἐχθρά (ita ff vg Bed) | ος εαν c. B 5. 22. 69. cod^wetst al ut vdtr mu .. ς 49. ος αν c. AGK al pl Thph Oec | ουν (et. ff vg cop syr^utr etc) .. G al fere[25] Oec om, hinc Gb°

5. κενως .. ff om | ς (consentientibus et. Ln 49.) λέγει· Πρὸς - ἡμῖν; Gb Sz λέγει; πρὸς sed etiam εν ημιν; .. A al Oec (in comm ἢ πρ. φθ.;) πρ. φθον. c. λεγει conjg (non item G etc); hinc 104. perg οτι επιποθ., 40. επιποθ. δε | κατωκησεν c. GK al pler cat^txt Thph Oec, item *habitat* (fu al *inhabitat*) ff vg cop syr^utr al ut vdtr omn Bed .. AB al aliq κατωκισεν (-κεισεν A) : ita Ln

6. G al aliq ab χαριν ad χαριν transiliunt | ο θεος .. al plus[10] arm al ο κυριος (:: LXX κυριος lectione tantum non fluct)

7. αντιστητε c. GK al pl ar^p al cat^txt Thph Oec .. Ln add δε c. AB al fere[35] ff vg cop syr^p al (item teste Wtst 10. 26. ουν); m syr aeth^utr *et resistite*

8. τω θεω .. K om τω | εγγιει .. B -ισει

9. και (A om) κλαυσατε .. al[3] syr ar^p Aug om | B 69. Thph μετατραπητω

10. κυριου c. ABK al[3] Or Hesych^hr .. ς (Gb°°) praem του c. G al pler Thph Oec cat^txt

11. αλληλων αδελφοι (m sah ante μη pon; cop syr^utr al add μου) .. A 5. 13. αδελφ. μου (5. 13 om?) αλλ. | η κρινων (Gb') c. AB al[9] vg cop sah syr^utr arm al Thph .. ς και κρ. c. GK ff m floriac al Oec cat^txt

μον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς
ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
Ro 2, 1. 14, 4. σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες Σήμερον καὶ αὔριον πορευσόμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ ἐμπορευσόμεθα
καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα
καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς Ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ
καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε

---

11. *ει* .. A *η* | *ουκ* .. K al plus^{10} m floriac tol *ουκετι*

12. *και κριτης* c. AB al plus^{40} ff m floriac lux vg cop sah syr et syr^{p} c.* al fere omn Did Cyr^{act} et Cyr ap Euth^{panopl} Antioch^{49} Euthal Thph txt cat^{txt} Cassiod .. ς (= Gb Sz) om c. GK al pm ar^{p} Thph^{com} Oec | A om ὁ sec | *δε* c. ABGK al fere^{50} ff m floriac vg cop syr^{utr} al mu cat^{txt} Antioch Thph Bed .. ς (= Gb Sz) om c. min pm sah Oec | *ο κριν.* (Gb′) c. AB al^{15} cop sah sl (exc^{3}·) Thph .. ς *ος κρινεις* c. GK al pl cat txt Oec | *πλησιον* (Gb′) c. AB al plus^{12} ff m floriac vg cop sah syr^{utr} al Thph .. ς *ετερον* c. GK al pl ar^{p} al? Oec cat^{txt}. Praeterea K al aliq h. l. (18. ad finem v. 11.) add *ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἀλλ' ἐν θεῷ τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται* : quae eadem Euthal in elencho capitum sub num. VI. habet (:: cf ps. 36, 23.).

13. *και αυριον* c. AGK al fere^{50} syr^{p} ar^{p} sl^{ant} cat^{txt} Cyr$^{ador\,504}$ Thph Oec .. ς^{e} (non ς Gb Sz) Ln *η αυρ.* (Gb′) c. B al mu ff vg cop sah syr al Hier | *-σομεθα, -σομεν, -σομεθα, -σομεν* c. A(sed incipit *-σωμεθα* et *-σωμεν*)B al pl ff vg syr^{utr} aeth^{utr} al (cop sah *abibimus ut agamus - mercemur - lucremur*) Cyr Hier (*proficiscemur et faciemus - ut negotiemur et lucremur*) Cassiod^{lib} Bed .. ς (item Gb Sz, non ς^{e}) *-σωμεθα, -σωμεν, -σωμεθα, -σωμεν* c. (A vide ante) GK h al plus^{30} sl^{5}· cat^{txt} Thph (incipit *-σομεθα*) Oec | A 13. Cyr om *εκει* | *ενα* (et. syr^{utr} al) .. Ln om c. B 36. ff vg cop sah Hier

14. *το* c. GK al pler ff (*crastinum*) vg (*quid erit in crastino*) al pl cat^{txt} Thph Oec, item Ln *τα* c. A al^{4} syr^{p} .. B om | *γαρ* (ff aeth^{pp} *autem*) .. B syr^{p} aeth^{ro} arm om | B om *ἡ* | *υμων* .. al vv aliq Thph *ημων* | *ατμ. γαρ* (et. ff syr^{p} al Hier) .. A vg cop om (Ln) (sah *vita vestra enim est sicut vapor;* syr *quid enim est vita nostra nisi vapor*; aeth *nonne fumus vos*) | *εστε* (*-τε* B al fere^{10} syr^{p} aeth^{utr} ar^{p} ; AK al pl Oec cat^{txt} *-ται*; hinc Gb′ *εσται*) c. ABK h al fere^{50} syr^{p} aeth^{utr} ar^{p} Oec .. ς *εστιν* c. G al mu ff vg al (vide ante) Thph Hier Bed | *η προς* .. B om *η* | *επειτ. και* c. ABK al mu ff vg aeth^{utr} Dam Bed (sed vg [et. am demid] aeth Bed *και επ.*) .. ς *επ. δε* c. min aliq sah al Thph Oec; item G 40. al plus^{30} *επ. δε και*; item al^{3} fu tol harl al cop syr^{p} Hier *επειτα*

15. *θελησῃ* .. B 69. *θελῃ* | *ζησομεν* (Ln *θελησῃ, και ζησ. κ. ποι.*) c. AB al plus^{10} ff (*si dominus voluerit et vivemus aut* [?] *faciemus*) .. ς *ζησωμεν* c. GK al pl vv pler Cyr cat^{txt} Thph Oec | *ποιησομεν* c. iisd qui *ζη-*

ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
17 *εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.* Lc 12, 47.

V.

1 *Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-*
πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 *ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ*
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 *ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-*
γυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φά- •Ps 21, 9.
γεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
ραις. 4 *ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας*
ὑμῶν ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερι-
σάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 *ἐτρυφήσατε*
ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν
ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 *κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντι-*
τάσσεται ὑμῖν.

σομεν praetereaq al[7] Cyr (omisso *και*) item (omisso plerumque *και*) vv pl Hier Cassiod (vg Hier Cassiod *si dom. voluerit et si* [am om] *vixerimus, faciemus*; nec aliter cop sah syr[sch] arm al; item syr[p] servato *και*. At ex ista versionum ratione ut opinor non sequitur interpretes invenisse *και ζησωμεν και ποιησομεν*, sed debebant potius pro sensu exprimere *ζησωμεν*, quippe a quo *ζησομεν* ipso sensu non differt. Omnino correctorem prodit *και ζησωμεν* scriptura, eaque ipsa etiam ad sq *ποιησομεν* valuit.) .. ς (= Sz) *-σωμεν* c. GK al pl cat[txt] Thph Oec

16. *αλαζονιαις* c. AB*G al (nec ut vdtr pauc) :: cf Steph. Thes. .. ς Ln 49. *-νειαις* c. B**K al pl

17. *ποιειν* (A* vdtr *ποιησαι*) .. al[11] syr arm Hier (non Aug Bed) om

V. 1. *επερχομεναις* .. 5. al aliq vg al mu add *υμιν*, item m *divitiis vestris* (omissis o *πλουτ. υμ.*)

2. *σεσηπεν* .. 40. al[4] *σεσηπται*

3. A *και ο αργυρ.* post *κατιωτ.* pon (arm *ο αργ. υμ. και ο χρ. κατ.*) | *ως* (A 5. 13. syr[p] praem *ο ιος*) *πυρ* (13. *περ*) .. AG (*υμων· ως πυρ· εθησαυρισατε, εν*) al syr (om *ως*) Oec[com] ante haec plene distinguunt; aeth arr sl[ed] Thph post *πυρ* add *ὅ* | *εθησαυρισατε* .. vg (sed non fu harl tol al; nec ff qui add *et*) Bed add *vobis* (am om) *iram* (demid add *dei*), item Oec ([txt], non testatur[com]) *οργην* | A cop syr[utr] al *ημερ. εσχατ.*

4. B* *αφυστερημενος*, G *αποστερημενος* | *εισεληλυθαν* c. A (*-θεν*) B .. ς *-λυθασιν* c. GK al certe pler

5. A 73. cop Cyr (*εσπ.* ante *επι* pon) om *και* | *καρδιας* .. 40. 73. syr *σαρκας* | *εν ημερα* (A *-ραις*) c. AB 13. 81. ff m vg cop (aeth[ro] om *ε.*

7 *Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυ-*
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακρο-
θυμῶν ἐπ᾽ αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 *μακροθυμήσατε*
καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου
1 The 4, 15 ss. *ἤγγικεν.* 9 *μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, κατ᾽ ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε·*
2 The 2, 1 s. *ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.* 10 *ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελ-*
φοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ
2 Pe 1, 21. *ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου.* 11 *ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομέ-*
νοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου ἴδετε, ὅτι
*Ps 102 (103), 8. *πολύσπλαγχνός ἐστιν καὶ οἰκτίρμων.*

ημ. σφ., aeth^{pp} *ut qui saginat bovem in diem mactationis*) .. ς praem *ως* c. GK al pler syr^{utr} al cat^{txt} Cyr$^{esai 468}$ Thph Oec

7. *επ αυτω* (ff *patiens in ipso*, sed vg arm aeth^{utr} *patienter ferens* absq *ε. α.*) c. AB al pl Oec cat^{txt} .. GK h al plus^{40} Thph *επ αυτον*, 43. *επ αυτης* | *εως* sec c. ABGK 40. 73. 95.* 180. al plus^{20} sah syr$^{p\ txt}$ sl cat txt Thph Oec^{txt} .. ς (Gb^{oo}) Ln (ex errore) add *αν* c. min pm syr$^{p\ mg}$ Oec^{com} | *προϊμον* (ita c. AB* al; cf exempla istius scripturae Steph. Thes. sub *πρωι*: ς Ln 49. *πρωϊμον* c. B**GK al pler) c.B 31. (sed praem *και τον*) vg (et. am fu harl demid etc) sah arm (aeth^{utr} *patienter ferens vespere et mane ut maturescat et fructificet ei et metatur*) .. ς praem *υετον* c. AGK al pler (73. ante *λαβη* pon) syr^{utr} al cat^{txt} Thph Oec; contra 9. ff cop syr$^{p\ mg}$ Antioch^{110} Cassiod praem vel add (ff post *οψιμον*) *καρπον*

8. *μακροθυμησατε* .. G al vg (et. fu tol; sed non am demid al) aeth^{utr} al add *ουν*

9. *αδελφοι* (A 13. cop sah syr al add *μου*) h. l. c. AB 5. 13. 31. 69. al ff vg syr^{p} aeth^{utr} .. ς post *κατ αλλ.* c. G al pl cop sah syr al Thph Oec .. K al^{10} cat^{txt} om | *κριθητε* c. ABGK al plus^{60} vv ut vdtr omn (vg *ut non iudicemini*, ff *ne in iudicium incidatis*) cat^{txt} Thph .. ς (= Gb Sz) *κατακριθ.* c. min ut vdtr pauc Oec | *ο κριτης* c. ABGK al fere^{60} (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) cat^{txt} Thph Oec .. ς (= Gb Sz) om *ὁ* c. min ut vdtr pauc

10. *λαβετε* .. A *εχετε* post *μακροθυμ.* (item 40.^{mg} 73. servato *λαβετε*) | *αδελφοι* (64. om) c. AB al fere^{15} ff vg syr^{p} arm ar^{e} Chr Bed .. ς (Gb^{oo}) add *μου* c. GK al pl syr cop sah al cat^{txt} Thph Oec | *αδελφ.* (*μου*) h. l. c. ABGK h al plus^{50} ff vg cop sah syr^{utr} al Chr Thph cat^{txt} Bed .. ς (= Gb Sz) post *κακοπαθ.* c. min ut vdtr pauc Oec | *τω ονοματι* c. AGK al pl Oec .. Ln praem *εν* c. B al plus^{20} (40. *επι*) Chr (*τον λογον εν τω*) Thph cat^{txt}, item *in nomine* ff vg al ut vdtr omn Bed

11. *υπομενοντας* c. GK al longe pl cop sah aeth^{utr} al Thph Oec cat^{txt} .. Gb'' Ln *-μειναντας* c. AB al^{9}, item *qui sustinuerunt* ff vg syr^{utr} Bed | *τελος* .. 27. 29. 66**^{mg} *ελεος* | *ιδετε* c. AB(sed est B** teste Maio)G al^{10} et ut vdtr pl Thph .. ς Ln *ειδετε* c. B*(teste Maio)K al pl Oec

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρα- Mt 5, 34 ss. 23, 16.
νὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί,
καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.
13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις, ψαλ-
λέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέ-
ρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες
αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ῇ
πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ
παραπτώματα καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ
ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο- Io 9, 31.
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ *1 Rg 18, 1. Lc 4, 25.
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
καρπὸν αὐτῆς.

---

cat^txt | πολυσπλαγχν. c. ABGK al pl Oec cat^txt .. Gb' πολυευσπλαγχν. c. al fere[30] Thph (legitur ista vox etiam ap Clem[957] Ephr And^cre Dam al) | εστιν c. GK h al fere[70] vg^cdd (ap Ln) ar^p sl^ms Thph cat^txt .. ς (Gb^oo) Ln add ο (B om) κυριος c. AB al vix mu ff vg cop sah syr^utr al Oec (123.** post οικτιρμ. pon)

12. τινα ορκον .. A ορκ. τινα | υπο (al[2] sl[1.] εις) κρισιν c. AB 8. 13. 25. 27. 29. 36. al ut vdtr mu ff vg syr^utr cop sah aeth^utr ar^e Bed .. ς (non ς^e Gb Sz) εις υποκρισιν c. GK al plus[70] arm ar^p sl Antioch[63] Thph Oec cat^txt. Ceterum convenit cum Iacobi verbis Clem^hom 8, 55. τοῖς δὲ νομίζουσιν, ὡς αἱ γραφαὶ διδάσκουσιν, ὅτι ὁ θεὸς ὀμνύει, ἔφη Ἔστω ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, [καὶ] τὸ οὒ οὔ· τὸ γὰρ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

13. ς Wtst Ln al (non Gb Sz) εν υμιν; πρ. item ευθ. τις; ψ. item v. 14. εν υμιν; πρ. | Eus^ps ψαλλατω

14. αλειψ. αυτον .. B ff om αυτον | κυριου c. A 38. 67. 100. 17.^lect 18.^lect sl .. ς του κυρ. c. GK al longe pl cat^txt Chr Thph Oec; 6. ιυ χυ, 7.^lect του κυρ. ιυ .. B plane om (:: cf Act 5, 41.)

16. εξομολογ. c. G al longe pl ff aeth^utr arr Thph Oec .. Ln add ουν c. ABK al[10] vg cop sah syr^p cat^txt Bed; 107. syr sl[1.] add δε | τα παραπτ. c. GK al longe pl cat^txt Thph Oec (Aug *delicta*, ff vg *peccata*) .. Ln τας αμαρτιας c. AB al[7] (Eus^marc 286 καθὸ λέλεκται ἐν ἑτέροις Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας). Praeterea G 69. al? ff vg cop sah syr^utr al Aug add υμων, item 5. εαυτων | ενεργουμενη .. ff *frequens*, vg *assidua* | ευχεσθε c. GK al fere omn cat^txt Thph Oec .. Ln προσευχεσθε c. AB 73. (al[6] et. v. 15. η προσευχη)

17. B* ηλειας (ut solet)

18. υετ. εδωκ. c. BGK al fere omn syr^p cat^txt Thph Oec .. Ln εδ. υετ. c. A 73. ff vg cop sah syr al Bed

Mt 18, 15. 19 Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ
ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν
1 Pe 4, 8. ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ Α.

I.

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, 2 κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς

---

19. *αδελφοι* c. G al pl sl Did[315] Oec .. Ln add *μου* c. ABK h al pm vv pler cat[txt] Thph Bed | K al *επιστρεψει*

20. *γινωσκετω* (ita et. ff s vg etc; B syrp aeth *-σκετε*) *οτι* .. ff sah Ambrst Cassiod om | *εκ πλανης οδου* .. ff vg etc *ab errore viae*, s *ab erroris via* | *ψυχην* (A 73. 81. al praem *την*) c. BGK al longe pl ff sah sl Thph Oec.. Ln add *αυτου* c. A al[8] s vg al pl Cyr[sopho 594] Did Ambrst Cassiod | *θανατου* .. B ff add *αυτου*

Subscriptio: B *ιακωβου*, A 40. 69. al *ιακωβου επιστολη*, Thph *ιακωβου επιστ. καθολ.*, al *επιστολη του αγιου ιακωβου*, al *τελος της του ιακωβου καθολικης επιστολης*, al *τελος της επιστ. του αγ. αποστ. ιακ. του αδελφοθεου* (ita 38., 71. *του αδελφου θεου*) G *τελος· του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη καθολικη* .. ff *explicit epistola iacobi filii zebedaei*, s *exp. epistola iacobi inc. epist. petri I.*, syr[utr] *finita est epist. Iac. apostoli* (syrp add *catholica*). Praeterea G al pm (et. K ut vdtr) Thph add *στιχχ. σμβ'*, 40. al *σλ'*, al *σλζ'*; cop *μα'* s. *μς'*. In B numerantur sectiones *θ'*, in vg[cdd] (ut am fu) capp. XX. Euthal in elencho: *Ἰακώβου ἐπιστολή. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων δ', μαρτυριῶν γ', στίχων ριβ'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. β', μαρτ. μιᾶς, στίχων ρκα'.*

---

* B *πετρου α̅*, AC al *πετρου επιστολη α̅* (ita Gb Sz), G al *πετρ. επιστ. πρωτη*, al *πετρου καθολικη πρωτη επιστ.*, *του αγ. αποστ. πετρ. επιστ.* (al add *καθολικη*) *α̅*, G *επιστ. καθολικη α̅ του αγ. και πανευφημου αποστ. πετρου* .. s *inc. epist. petri I.* .. ς[e] *πετρ. του απ. επιστ. καθ. πρωτη*, ς *πε. καθ. επ. πρωτη*.

I. 1. B* om *και* (al[2] om) *βιθυνιας* (s harl** *bitiniae*) .. al[1] om *ασιας* (s praem *και*) .. syr[utr] al *και γαλ. και καππ. και ασ.*

ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- Eph 1, 3. Ti 3, 5. 7.
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰς κληρονο-
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐ-
ρανοῖς εἰς ὑμᾶς 5 τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί-
στεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. Ro 8, 18.
6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις
πειρασμοῖς, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον Ia 1, 2. 3.
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς
ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃν
οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλ-

---

3. *ζωσαν* .. 9. 46. lux demid syr^{utr} cop al Hier *ζωης*, item *vitae aeternae* tol Aug Cassiod al

4. *υμας* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ABCGK al longe pl s vg syr^{utr} al mu cat^{txt} Oec^{ed} Hier Aug Gild Bed .. ς *ημας* c. min ut vdtr pauc harl cop Thph (Oec^{ms}?) .. aeth *ημ. και υμ.*

6. c** om *εν ω* | *αγαλλιασθε* (Thph et Oec *τὸ γὰρ ἀγαλλιᾶσθε ἀντὶ μέλλοντος εἴληπται· ἢ καὶ κατὰ τὸ ἐνεστός*) .. s vg (et. demid tol al, sed non am harl) al (syr ar^{e} *gaudebitis in aeternum*) Or Fulg Bed *αγαλλιασεσθε*, *exultabitis* | *ει δεον* c. B Clem Thph$^{1 com}$; (cf et. Max^{2} ap Phot^{192} *εις δεον*, sed ed. Bekk. -*ἀγαλλιᾶσθε* – *εἰ δέον ἐστὶ λυπηθέντας ἡμᾶς*) .. ς Ln add *εστιν* c. ACGK al certe pler Or Thph^{2} Oec cat txt .. syr om | G al fere^{30} *λυπηθεντας* .. 105. vg al Thph^{com1} *λυπηθηναι*

7. *δοκιμιον* (G -*μειον*) .. 23. 56. 69. -*μον* | *υμων* (Or *ημων*; al^{2} om) *τ. πιστεως* .. Clem *τ. π. υμ.*, item s (non vg) al certe pler | *πολυτιμοτερ.* c. ABC al plus^{20} (de B sic testatur Btl; Mai ed *πολυ τειμιωτερον*: -*ιω*- per err. ut vdtr) .. ς (= Gb Sz) *πολυ τιμιωτερον* (G al -*ιοτερον*) c. GK al pl Clem Or Thph Oec cat^{txt} | B *χρυσου* | *του απολλυμενου* .. vg (et. am harl lux al; non fu tol nec ut vdtr s) Aug Fulg Bed om | *δια π. δε* (68. Clem Or *και δια π.*, 40. 60. 98.^{mg} 99. 117. 1.^{lect} vg lux syr^{utr} arm aeth arr Aug al om *δε*) *δοκιμαζ.* (25. 27. 29. 68. item [qui *δε* om] 40. 98.^{mg} 99. 177. 1.^{lect} Clem Or *δεδοκιμασμενου*) .. 96. 142. 55.^{lect} om | *δοξ. κ. τιμ.* (Clem om *κ. τιμ.*) c. ABC al^{15} vg cop syr^{p} Or cat^{txt} Fulg Bed .. ς *τιμ. κ.* (GK al mu add *εις*) *δοξ.* c. GK al pl syr al Thph Oec

8. *ουκ* .. B* *ουχ* | *ιδοντες* c. BC al^{11} vg syr^{utr} aeth^{utr} arr sl Polyc (*εις ον ουκ ιδοντες πιστευετε πιστευοντες δε αγαλλ.* [sed cdd^{6} om], sed Polyc^{int} vet *quem cum non videritis nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes creditis; credentes autem*) Ir^{int2} Fulg Bed .. ς *ειδοτες* c. AGK al pl cop Clem Thph Oec cat^{txt} | *ορωντες* .. 68. vg (et. lux, non fu harl

λιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέ-
λος τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτη-
σαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προ-
φητεύσαντες, 11 ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν
αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθή-
ματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας, 12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ
ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐ-
αγγελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς
ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφον-
τες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
Ro 12, 2. Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συνσχηματιζόμενοι ταῖς
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
*Lv 11, 44. 19, 2. 20, 26. Mt 5, 48 16 διότι γέγραπται ὅτι ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ

---

tol, nec s) Polyc[int] vet Ir[int] (Aug[1]) add πιστευετε, item am Aug[1] sed pergentes *quem cum viederitis exultabitis*; 55.[lect] αγαπατε | αγαλλιασθε c. AC**GK al ut vdtr omn Polyc Clem Thph Oec cat[txt] .. BC* (vdtr) Or -ιατε

9. πιστεως c. B 1. 45. Clem Ath[522] Cyr Aug .. ς Ln add υμων c. ACGK al pler vv omn cat[txt] Thph Oec Oros Fulg; al ημων (Or[lib] om της πι.)

10. εξηραυνησαν c. AB* .. ς (Ln 49.) εξηρευν. c. B**CGK al ut vdtr omn (G al εξερευν.) | K al[5] s Ath[522] ex[cdd 2] Oros εις ημας

11. εραυν. (ut ubique ex testib edendum duximus) c. B* .. ς (Ln 49.) ερευν. c. rell ut vdtr | ἐδήλου τό .. G al[6] ac plur Ath[ed] et[mss] pl Did Cyr[hr] ἐδηλοῦτο | χ̅υ̅ (26. θεου) .. B om | A al fere[10] Did Cyr Thph προμαρτυρουμενον

12. ουχ εαυτοις .. C** ουκ αυτοις | υμιν (Gb Sz) c. ABCG al fere[45] vg syr[p] aeth[utr] arr sl[5. 8.] cat[txt] Vig Bed .. ς (Gb' 49.) ημιν c. K al certe mu cop syr al Thph Oec | ανηγγελη .. et. απηγγ. (al Thph), ευηγγ. (Oec), αναγγελλει (al Did) legitur | πνευματι c. AB 13. 73. 133. vg sl[5.] et[ed] Cyr Did Hil Amb Vict[vit] Bed .. ς (Gb[0]) praem εν c. CGK al pl cop (syr[utr] al *per spir. s.*) cat[txt] Thph Oec Vig | εις α (et. Clem[3] Or[4] al Ir[int 337] ex[cdd 4] et[edd opt] [alibi[820] libere est *quem concupiscunt angeli videre*] Amb[1]) .. vg (et. am fu harl demid) Ir[int 387] ex[cdd 2] et edd pr Hier al *in quem* (Fulg[1] *in quo*)

13. της διανοιας .. 4.* 99. om; item Polyc[378] διο αναζωσαμενοι τας οσφυας υμων | τελειως (vg[cdd] ap Ln lux *perfecti*) .. 38. 70. 73. al mu (non G etc) syr (*excitamini perfecte et sperate*) Oec Hier cum νηφοντ. (B* νεφ.) conjg

14. συνσχηματιζομενοι (συνσχ. c. C, sed eodem modo Rom [12, 2.] BDFG; ς Ln 49. συσχ. c. rell ut vdtr) .. B -μεναι (Mai[ed] correxit -μενα)

16. γεγραπται οτι c. B 31. al? .. ς (Ln 49.) om οτι c. ACGK etc (:: cuius-

πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε,
18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,
19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,
20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς
21 τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς,
23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος.
24 διότι πᾶσα *Es 40, 6 ss. Iac 1, 10 s.

---

modi οτι toties omissum a plerisq scimus; hoc vero loco eo magis vdtr propter antecedens διοτι et sq οτι) | εσεσθε (Gb') c. ABC al[11] vg (*eritis*; am *estote* [cdd[aliq] *sitis*] atque ita vv pl) Clem Cyr cat[txt] Opt („non dixit Sancti estis, sed Sancti eritis dixit") Bed (ita et. LXX ubique lectione tantum non fluct) .. ς γενεσθε c. K al pl, item G al plus[20] Thph Oec γινεσθε | αγιος c. A*B Clem Cyr .. ς add ειμι c. CGK al ut vdtr omn vv omn (sed cop sah ειμι αγ.) Thph Oec cat[txt] (ita LXX * Lv 11, 44 et 20, 26. non 19, 2. sed lectio ubiq fluct)

17. -λημπτως c. ABC .. ς -ληπτως c. GK etc | C κρινουντα

18. αναστρ. πατροπ. (et. Or etc) .. c 31. 69. 137. arm Thph πατροπ. αναστρ.

19. τιμιω (et. Or[2] etc) .. c 31. al? praem τω. Respicit ad h. v. Thdot ap Clem[971] τιμιω και αμωμω και ασπιλω αιματι ελυτρωθημεν

20. προεγν. .. C* προσεγν. | εσχατου (Gb') c. ABC al[8] cop syr[utr] (cdd[lat] ap Wtst) Cyr[glaph 276] cat[txt] .. ς εσχατων c. GK al pl vg sah al Thph Oec | υμας c. BCGK al longe pl vv omn cat[txt] Thph Oec .. A al[7] Max qu[60] ημας

21. πιστους c. AB 9. vg auct[vocat] .. ς πιστευοντας (al -σαντας) c. CGK al pler vv pler Thph Oec cat[txt]. Alludit ut vdtr Polyc[378] πιστευσαντες εις τον εγειραντα τον κυρ. ημων ιν χν εκ νεκρ.

22. τ. αληθειας c. ABC 13. 27. 73. vg (et. am fu demid tol lux harl) cop syr[utr] aeth[utr] arm ar[e] .. ς (Gb[oo]) add δια πνευματος c. GK al pler m (*ad obaudiendum fidei per spiritum*) ar[p] sl Thph Oec cat[txt] Gild Vig | καρδιας c. AB vg (*in fraternitatis amore simplici* [possit et. ad sqq trahi ut redditum sit ανυποκριτου pro -ιτον] *ex corde;* sed tol harl al - *simplici* [tol harl *-ices*] *ex cord. puro*) Gild .. ς praem καθαρας c. CGK al ut vdtr omn vv pler cat[txt] Thph Oec

23. AC εκ φθορας φθαρτης | μενοντος c. ABC h al[6] fu demid al cop syr[p] arm Did[259] Cyr[esai quater] Hier .. ς (= Gb Sz) add εις τον (5. om, 25.

σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν· 25 *τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.*

II.

Is 1, 21. 1 *Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο-*
κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 *ὡς ἀρτιγέννητα*
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 *εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.*
*Ps 34, 8. (9.) 4 *πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν απο-*
Eph 2, 20. *δεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον,* 5 *καὶ αὐτοὶ ὡς*

τους) αιωνα (25. *-νας*) c. GK al longe pl vg (et. am al) syr al cat^{txt} Thph Oec (:: cf 1, 25.)

24. *ως* pr c. BCGK al longe pl vg (item am** fu demid tol) cop syr$^{p\ mg}$ aeth^{utr} arr sl Did Oec Bed .. Gb^{0} Ln om c. A al^{8} am* harl syr^{utr} Or (ex Pe? ex Esai?) cat^{txt} Thph Zeno | *αυτης* c. ABCGK h al^{7} vg syr^{utr} cop aeth^{utr} Or (v. ante) Did Thph cat^{txt} Zeno Bed .. ς (= Gb Sz) *ανθρωπου* (Gb') c. min arr (tol *carnis*) Chr Oec (27. om plane) | *αυτου* c. CGK al longe pl vg (et. fu harl demid tol) cop aeth^{utr} arr Oec^{ms} cat^{txt} .. Gb^{00} Ln om c. AB al^{9} am al syr^{utr} arm Or (vide ante) Did Thph Oec^{ed} Bed (:: LXX^{ed} consentiente A sic : *πασα σαρξ χορτος, και πασα δοξα ανθρωπου ως ανθος χορτου· εξηρανθη ο χορτος και το ανθος εξεπεσε, το δε ρημ. του θεου ημων μενει εις τον αιωνα.*)

25. *κυριου* (Or praem *του*) .. syr aeth^{utr} Did Thph *του θεου* | A om *το ρημ.* (*το ρη.* om et. Thph^{txt}) *το*

II. 1. *υποκρισεις* (B syr cop ar^{p} Ruf Aug *-σιν,* Clem *την -σιν*, item aeth^{utr} sed habet et h. l. et in sqq infinitivum) *κ. φθονους* (syr cop al Clem Ruf Aug *-νον*, G *-νου*, B *φονους*) *κ. πασας* (G *πασης*, A syr aeth^{utr} Clem Ruf Aug Gild om) *καταλ.* (G *-λιᾶς*, syr cop al Clem Ruf al *-λιαν*)

2. A al (Clem fluctuante lectione) *αρτιγεννητα*|*αδολον* (Clem om) .. al^{6} am tol al arm syr^{utr} al Or^{1} Aug al praem *και* | *εις σωτηρ.* c. ABCK al plus^{50} vv pler Clem Cyr Dam Thph^{txt} cat^{txt} Aug Ruf al mu .. ς (= Gb Sz) om c. G al mu ar^{p} Thph^{com} (vdtr; addit enim *εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ* $\overline{χυ}$) Oec

3. *ειπερ* c. CGK al ut vdtr omn vg (*si tamen*) item cop syr^{p} al Thph Oec cat^{txt} Bed .. Ln *ει* c. AB syr Clem | *χρηστος* .. GK 40. al fere^{30} Clem Naz Procop Thph^{txt} *χριστος* ($\overline{χς}$ ut G)

4. *υπο* (B *υπ*) .. C al^{2} *απο*

λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικός, ἱεράτευμα ἅγιον,
ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χρι- Ro 12, 1.
στοῦ, 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρο- *Es 28, 16. Ro 9, 33.
γωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ καται-
σχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσιν δέ, λίθον *Ps 118, 22. Mt 21, 42.
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γω- *Es 8 14.
νίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ προσ- Ro 9, 33.
κόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς δὲ *Ex 19, 6. *Es 43, 20 s.
γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περι-
ποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέ-
σαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ *Hos 2, 23. Ro 9, 25 s.
λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπ-
έχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς Ia 4, 1. Ro 7, 23.

---

5. οικοδομ. c. AB*GK al longe pl vv pl Clem (in cat Niceph[2,697]) Or[5] Thph Oec .. A**C al plus[15] vg Cyr[adora 330] et [glaph 331. 427] Procop (ap Niceph[2,24]) cat[txt] Bed εποικοδομ. | ιερατευμα c. GK al longe pl vg (et. am fu demid) syr[p] (syr *et sacerdotes s.*) sl Clem (ap Niceph) Or[1] [lib] Thph Oec Bed .. Ln praem εις c. ABC al fere[18] tol cop aeth[utr] arm ar[p] Or[3] Eus[ps] Cyr Procop cat[txt] Hil Aug al (sed ar[p] Procop Tich Fulg[2] Hier[3] etiam εις οικον πνευματικον) | θεω c. ABC al .. ς praem τω c. GK al pl Clem (ap Niceph) Or Thph Oec cat[txt]

6. διοτι c. ABCGK h al fere[70] vg (*propter quod*) cop syr[utr] al (certe enim hae vv non exprim και additum; aeth[utr] *quia ita*) cat[txt] Thph Aug Bed .. ς (= Gb Sz) διο και c. min ut vdtr pauc (nulla versio) Oec .. al[2] διο | εν γραφ. c. AB 38. 73. .. ς εν τη γρ. c. GK al pl cat[txt] Thph Oec .. Ln η γραφη c. C al fere[15] vg pp[lat] | ακρογων. εκλεκτ. c. AGK etc .. BC (item Barn[10] alludens) εκλεκτ. ακρογων. (syr εκλ. εντ. ακρογ., Oec[com] ακρ. εντ. εκλ.) :: ut LXX (λιθον πολυτελη εκλεκτ. ακρογ. εντ.)

7. απειθουσιν c. AGK al pler cat[txt] Thph Oec .. BC al[2] απιστουσιν | λιθον c. C**(vdtr)GK al longe pl cat[txt] Thph .. Ln λιθος c. ABC* (vdtr) al[7] Oec

8. οι .. C* al[9] syr[p] οσοι (et. ἥ, ἣ καί, ἅ legitur) | απειθουντες .. B απιστουντες | εις ο και ετεθησαν .. 57.** 69. 137. εις ην παρεσκευασαν εαυτους ταξιν και ετεθησαν, quemadmodum et. ap Thph et Oec in comm legitur

10. C ηλεηθεντες

11. ως παρ. κ. παρεπιδ.: haec ς Gb Sz 49. cum παρακαλω conjg | απεχεσθαι c. BK al pl ut vdtr vg ar[p] Clem Thph Oec cat[txt] Gelas Bed. (Praeterea Ln [ex errore de c] add υμας c. vg al et pp[lat]; al vero pauc vv aliq Thph add υμας post παραχ. vel ante απεχ.) .. 49. απεχεσθε c. ACG al[20] ac plur syr[utr] cop aeth[utr] Did Cyr[2] Zeno Leo | των

ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν,
3, 16. ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
3, 2. ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
Ro 13, 1 ss. 13 Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον,
εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι᾽ αὐτοῦ πεμπο-
μένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι
οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν
Ga 5, 13. ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι-
κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ᾽ ὡς θεοῦ δοῦλοι.
17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε,
Eph 6, 5. Col 3, 22. τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ
τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς
σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις

.. c* 27. Did praem απο (vg *abstinere vos a carnalib.* etc, item pp[lat]. Ceterum alludit ad h. v. ut vdtr Polyc[383] οτι πασα επιθυμια κατα του πνευματος στρατευεται.

12. την αν. υμων (Cyp om) εν τ. εθν. εχοντ. (B om) καλην : ita et. vg, sed vv pl[libere] .. GK al pm Clem[1] Oec Polyc[int] ([388] *conservationem vestram irreprehensibilem habentes in gentibus*) Cyp εχοντες (38. -ντας) καλην (Clem Polyc ante εχ., Cyp post εθν.) εν τοις εθν. .. 69. 137. παρακαλω δε και τουτο, την ε. τ. εθν. υμων αναστρ. εχειν καλ. | G al fere[25] Clem[cdd] cat[txt] καταλαλωσιν | εποπτευοντες c. BC al[6] cat[txt] Thph Oec (vg *considerantes*, Cyp *aspicientes*) .. ς -σαντες c. AGK al longe pl | καλων .. 59.** 69. 137. cop arm al Cyp add υμων

13. ουν c. GK al longe pl vg (non am fu al) syr[p] (syr και υποτ.) ar[p] cat txt Thph Oec Bed .. Gb[00] Ln om c. ABC al[3] vv pm Did Amb Cassiod | c al cop sah syr[p] Did κτισ. ανθρ. Pro κτισει m harl tol Amb[cdd pler] Cassiod habent *ordinationi*

14. εκδικησιν c. ABGK h al pl m vg al pm Bed .. ς (= Gb Sz) add μεν c. C*(vdtr) al mu syr[p] c.* sl[ed] Thph Oec cat[txt]

15. αγαθοποιουντας (C -τες) .. C al[5] Thph add υμας | GK al mu φημουν | αγνωσιαν .. 96. 142. Clem εργασιαν

16. Ln ante ως plene, exeunte versu non dist | θε. δουλ. c. BCK 5. 22. 68. 73. 55.[lect] al ut vdtr arm .. ς Ln δουλ. θε. c. AG al longe pl m vg al pl cat[txt] Thph Oec

17. GK h 40. al fere[40] αγαπησατε (73. postea τ. βασ. τιμησατε)

18. υποτασσομενοι .. 57.** 69. 137. add ητε (et. vg[ed] et[cdd aliq] al mu *estote*), quemadmodum Thph et Oec notant: προσυπακουστέον τὸ ἦτε, ἵν᾽ ᾖ οὕτως Οἱ οἰκ. ἦτε ὑποτασσόμενοι. Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ Αἱ γυναῖκες. | B*C επιεικεσι αλλα, cuiusmodi aliquoties.

19. χαρις .. C al mu m syr syr[p] c.* al cat[txt] Eph Anton[118] Dam Thph

λύπας πάσχων ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ
κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ᾽ εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες
ὑπομενεῖτε· τοῦτο γὰρ χάρις παρὰ θεῷ. 21 Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλή-
θητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο- 3, 18. 4, 1.
γραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃς ἁμαρτίαν Io 13, 15.
οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοι- *Es 53, 9.
δορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ
κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν *Es 53, 4 ss.
τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι Col 1, 22.
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε· 25 ἦτε γὰρ
ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ᾽ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 5. 2.

---

add *παρα τω* (al cat Anton[118] om) *θεω* (et. *θεου* additur) | *θεου* .. C al mu syr[utr] al Anton et Max[72] et[118] Thph cat[txt] *αγαθην*, item A* al ad *θεου* add *αγαθην*

20. *υπομενειτε* sec .. C om; al[4] m vg al *-μενετε* (idem antea al plus[15] Anton et Max m vg al) | *γαρ* sec c. AB al[12] sl[5.] Thph Oec Tert .. ς om c. CGK al pl m vg al pl cat[txt] | *θεω* .. A al mu cat[txt] Thph *τω θε.*

21. *γαρ* .. al mu sl[ed] add *και*, Tert *και* sine *γαρ* | *οτι και* .. A vg[cld] (ap Ln) syr[p] al om *και* | *επαθεν* (et. Thph Oec Tert Cyp al mu) .. al[10] syr arm ar[e] cat[txt] Eph Dam Amb Fulg *απεθανεν* | *υπερ* .. A *περι* | *ημων υμιν* (item Sz; Gb″) c. GK al plus[30] vg (et. fu* al) sl[5.] Cyr[act] Dam Thph cat[txt] Cyp Tert Fulg Bed .. ς[e] (item Gb) Ln *υμων υμιν* c. ABC al mu am fu** demid tol harl sah syr[p] aeth[utr] al Oec Amb al .. ς (Gb′) *ημων ημιν* c. al mu cop syr arr sl[ed] Ephr Aug (:: nil probabilius quam *ημιν υμιν* in caussa fuisse cur bis ab aliis *υμιν*, ab aliis *ημιν* scriberetur. Quod tota oratio ad lectores incitandos instituta est, id emendatori magis *υμιν* quam *ημιν* commendabat.)

22. Habet versum et. Polyc[386] Or etc | *ευρεθη* .. K *ηυρεθη*

23. *δε* (et. Cyr[ioh 514] et[571] al Ir[int] Cyp al) .. C *τε* | *τω κριν. δικαιως* (Promiss *iudicanti se iuste*, harl* *iudicante iuste*) .. vg (et. harl**) Cyp[2] Fulg *iudicanti* (harl** *-te*) *se* (am Cyp[1] *se iud.*, Fulg[ed] om *se*) *iniuste* (item 1.[lect] *τ. κριν. σε αδικως*)

24. *ημων* (et. Amb Fulg Promiss al) .. B *υμων* | *αμαρτιαις* .. A aeth add *ημων* | *ζησωμεν* .. C *συνζησ.* | *ου* (a nemine omittitur) *τ. μωλ. αυτου* c. G 40. al pl Thph Oec .. ABCK h al[25] cat[txt] om *αυτου* (*οὗ - αὐτοῦ* emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile *αὐτοῦ* ex LXX inlatum esse servato inepte *οὗ*. Similes vero emendationes manifestae per evangelia saepe plus etiam a testibus antiquiss. auctoritatis habent.): ita Ln, Gb[0]

25. B om *ητε γαρ* | *πλανωμενοι* c. AB 5. 40. item (*sicut oves errabatis*)

III.

Eph 5, 22. Col 3, 18. 1 Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,
ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀνα-
στροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ
1 Ti 2, 9 s. ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τρι-
χῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ᾽
Eph 3, 16. ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ
ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως
γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν
ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς Σάρρα ὑπήκου-
*Gn 18, 12. σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα; ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγα-
θοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες

---

tol harl Fulg .. ς -μενα c. CGK al pler Thph Oec cat^{txt} (vg etc *eratis enim sicut oves errantes*) | B αλλα | C επεστρεψατε | G al mu ψυχ. ημων

III. 1. αἱ (al pauc vg [et. am al; sed non fu al] cop syr^{utr} al praem και) c. CGK al ut vdtr omn cat^{txt} Thph Oec .. Ln om c. AB | και (B al^{3} arm cop al Ps-Ath$^{lat\,647}$ Fulg al om) ει (h 23. om) τινες c. AG al pl vg al Clem cat^{txt} Aug Bed .. CK al mu ει και τινες, al vv aliq Thph Oec Cassiod και οιτινες, 38. οιτινες (m *ex quibus si qui*) | κερδηθησονται (Gb') c. ABCGK al fere^{30} Clem (sed ως pro ινα) Thph Oec .. ς -σωνται c. min pm cat^{txt}

3. εμπλοκης (C ενπλ.) .. al^{3} Clem^{cdd2} Oec^{ed} εκ πλοκης | τριχων c. A BG al ut vdtr omn vv pl (et. m *capillor. inplicatus*) cat^{txt} Thph Oec Aug Amb^{3} al mu .. Ln om c. C arm (vg Ps-Ath^{lat} *capillatura* pro εμπ. τρ.) Clem (Cyp *sit in muliere non exterior ornamenti aut auri aut vestis cultus* etc) (:: solet εμπλοκη eundem in sensum et. absque τριχων dici, ut Clem^{233} κρωβύλον, ὅ ἐμπλοκῆς ἐστιν εἶδος, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν. Similiter ἐν πλέγμασιν legitur 1 Tim 2.) | Ln η περιθ. c. C m vg syr Ps-Ath^{lat} Cyp Fulg Vig al

4. πρα. (πραεως c. BGK al mu; ς Ln 49. -εος c. AC al pl) κ. ησυχ. c. A CGK al ut vdtr omn syr^{p} al Clem Did^{152} Thph Oec cat^{txt} Hier .. B m (*mansueti et modesti*) vg cop Ps-Ath^{lat} Aug Amb al ησυχ. κ. πρα. (Ln) | του θεου .. K al^{15} fere om του

5. εις c. ABC al^{6} Dam Thph cat^{txt} .. ς επι c. GK al longe pl Oec | θεον c. ABCGK al mu Dam Thph .. ς praem τον c. min pl Oec cat^{txt}

6. υπηκουσεν c. ACGK al fere omn am syr^{p} Thph Oec cat^{txt} .. Ln -κουεν c. B (teste Btl, invito Mai) 31. m vg syr aeth^{utr} ar^{p} Aug^{2} Fulg | K al Thph εγεννηθητε | G φοβουμενοι | G πτωησιν, al πτωσιν

7. B om Οι

ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυ- Eph 5, 25. 1 Co 7, 3.
ναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συνκληρονόμοις χάριτος ζωῆς,
εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔ-
σπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ Ro 12, 17.
λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο
ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγα- *Ps 33 (34), 12–16.
πᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ
καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ Heb 12, 14.
ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν, 12 ὅτι

---

7. AG al mu *γυναικιω* | *συνκηλρονομοις* (*συνκλ.* c. AB*C al; ς Ln 49. *συγκλ.* c. B**G al pl) c. (Gb′) B (teste Maio Bchium errasse significante) al mu (notantur 7. 8. 26. 31. 61. 66.** 68.) m vg syr aeth arm arr (cop?) Thph Oec Aug Amb Cassiod Bed .. ς Ln *-νομοι* c. ACGK h al fere[55] syr[p] (*ut etiam una heredes sitis*) sl[5.] et[ed] (hinc non omn cdd vdtr) cat[txt] Hier | *χαριτος* .. AC** al Hier (*multiplicis – quod significantius Graece dicitur ποικίλης i. e. variae*) praem *ποικιλης*, al[2] (pergentes *και ζω.*) syr[p] idem add, cop post *ζω.* add | *ζωης* .. al fere[30] Thph[com] Oec[com] *ζωσης* | *εκκοπτ.* c. C**(*latet)GK al sat mu syr[p] (*ut non intercidantur preces vestrae;* syr vide post) al cat[txt] et[com] (in schol[100] et[103] est *εγκ.* Adscribuntur eadem verba et. Severo[ant]) Thph[2] (addit *τίνα γὰρ ἐκκοπὴν φέρει προσευχῆς ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα αὐτοῦ αὐστηρία;*) Oec[2] (sed eadem c. Thph addens habet *ἐγκοπήν*) .. AB h al fere[45] (m vg cop al Hier al *ut ne impediantur*) *εγκοπτεσθαι* (Gb Sz Ln) | B *ταις προσευχαις* (syr *impingatis in oratt. vestris*)

8. *ομοφρονες* .. GK h al add *εσεσθε* s. *-θαι* (ita G) | C *συνπαθεις* | *ταπεινοφρ.* c. ABC al pl am demid al cop syr[utr] al Clem Antioch[79. 92] .. ς (= Gb Sz) *φιλοφρονες* c. K al cat[txt] .. G al mu vg[ed] et[cdd aliq] sl Thph Oec *φιλοφρ. ταπεινοφρ.*

9. *μη αποδιδ.* usq *λοιδοριας* .. eadem Polyc[378] habet addens *ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας* | *οτι* c. ABCK h al[6] vg cop syr[utr] al Antioch Dam Fulg Bed (m *ut benedictionem hereditate possideatis*) .. ς (Gb[00]) praem *ειδοτες* c. G al pl syr[p mg] arr sl Thph Oec cat[txt]

10. *αγαπαν* usq *ιδειν ημερ.* (c 38. 137. syr[utr] al *ημ. ιδ.*) .. 22. 60. tol (*diligere et cupit videre* etc) Hesych[cat] (certe alludens his *οἱ γὰρ πολλοὶ – οὐδὲ ἰδεῖν ἀγαπῶσιν ἡμέρας ἀγαθὰς* etc :: cf LXX.) Cassiod *και αγαπων ημ. ιδειν* | *γλωσσαν* c. ABC al[4] .. ς (Gb[00]) add *αυτου* c. GK al pler vg cop syr[utr] al cat[txt] etc | *χειλη* (C* praem *τα*) c. ABCK al[8] fu syr[p] .. ς (Gb[00]) add *αυτου* c. G al longe pl vv pl cat[txt] etc

11. *δε* c. ABC* al fu am** tol harl syr[p] (aeth ar[p] *και εκκλ.*) .. ς om c. C**GK al pler vg (et. am* fu al) cop syr al cat[txt] Thph Oec :: ut LXX lectione non fluct | ς (non ς[e] Gb Sz) om *αγαθον, ζητησατω* ex errore ut vdtr

ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν,
πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένη-
2, 20. 4, 14. σθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ
*Es 8, 12 s. φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν
Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπο-
λογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, 16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν,
2, 12. ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν
2, 20. ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν-
τας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας.
2, 21. 4, 1. 18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ
1 Ti 3, 16. ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζωο-

---

12. οφθαλμοι c. ABC*GK h al fere[45] Thph .. ς (= Gb[00] Sz) praem οι c. c** al pm Oec cat[txt] | δεησιν .. c praem την

13. εαν .. B 3. 101. al ut vdtr ει | μιμηται c. GK al pl Oec cat[txt] .. Gb'' Ln ζηλωται (:: cf Tit 2, 14) c. ABC al[18] Clem[lib] Dam Thph (vg *aemulatores*, item vv pl; tol *sectatores*, harl *factores*) | B γενοισθε

14. αλλ ει .. A al[5] ει δε | G al πασχητε, al -χετε, Clem -χομεν | μηδε (137. και ου μη) ταραχθ. c. ACK al fere omn vv omn Clem Thph Oec cat[txt] .. BG 43. om

15. τον χ̅ν̅ (Gb') c. ABC 7. 13. 33.[mg] 69. 137. (item 1.[lect] ι̅ν̅ χ̅ν̅ ημων) vg syr[utr] cop sah arm ar[e] Clem Fulg Bed (item Hier *Iesum Chr.*) .. aeth Promiss om .. ς τον θεον c. GK al longe pl ar[p] sl cat[txt] Thph Oec | δε sec c. A(A 123. syr arm om αει)GK al longe pl ar[p] sl (syr[utr] aeth *et estote parati*) Clem Thph Oec .. Gb[00] Ln om c. BC al[11] vg cop arm Or[3] cat[txt] Bed | αιτουντι: et. Clem Or[3] Chr[aliq] al; Eus[praep 1, 3] et[5] Eunom[149 lib] επερωτωντι, A Cyr cat[txt] απαιτουντι (et. Did[cat] alludens) | αλλα c. ABC al[11] vg cop syr[p] arm (aeth και) Clem Dam Thph .. ς om c. GK al pl m syr al cat[txt] Oec Bed

16. καταλαλεισθε c. B 69. 137. syr[p] (*ut in eo quod dicitur contra vos*, sed vide post) Clem, item certe om ως κακοποι. m vg (et. am demid al) arm .. ς Ln καταλαλωσιν (Gb' Ln -λουσιν c. ACK al plus[20]) υμων ως κακοποιων c. ACGK al pler fu tol harl syr (syr[p] ως κακοπ. add c.*) cop al cat[txt] Thph Oec Bed | την αγαθην (38. 93. τη αγαθη) ε. χ. αναστροφην (iidem -φη) .. C 22. 137. την (137. τη) εν χ. αγνην (22. αγαθην, 137. -θη) αναστρ. (137. -φη)

17. κρειττον: sic ABCG etc, non -σσον | θελοι c. ABCGK h al[60] Clem Thph Oec cat[txt] .. ς (= Gb Sz) -λει (Gb') c. min non mu | C κακοποιουντες

18. περι .. al[9] Did Oec[ed] υπερ | αμαρτιων (al[8] ημων, Did[1] αμαρτωλων) .. Ln[ed min] add ημων c. C** (vdtr) al[8] vg [non am tol al] syr al Cyp

ποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 *ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν* 21, 6. Eph 4, 9.
πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 *ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ* Mt 24, 37 ss.
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ᾽ ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι᾽ ὕδατος. 21 *ὃ* *Gn 7, 13.
καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι᾽ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 *ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, πορευθεὶς* Eph 1, 20. Heb 12, 2.
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Aug Bed .. AC*(vdtr)G al mu cop syr^{p} al cat^{txt} Did^{1} al add *υπερ ημων* (C*G etc) vel *υπ. υμων* (A etc) | *επαθεν* c. BGK al longe pl ar^{p} sl cat txt Thph^{com} Oec Aug^{1} .. Gb′ Ln *απεθανεν* c. AC al^{10} vg cop syr^{utr} al Cyr^{act} Did^{2} Sev (cf cat$^{ox\,71}$) Thph^{txt} Cyp Aug^{1} | *υμας* c. B al^{10} syr utr arm .. ς Ln 49. *ημας* c. ACGK al pl vg cop syr$^{p\,mg}$ al Thph Oec cat^{txt} Cyp al (:: cf ad v. 21. ubi quod legendum est, ad istum etiam locum valere vdtr) | *τω* (C om) *θεω* .. B om .. 61. *τω πατρι* | *πνευματι* c. ABCGK h al longe pl Or Did Cyr^{act} Epiph$^{75.\,2,49.\,97.}$ Thph cat txt .. ς (= Gb Sz) *τω πν.* c. min Epiph$^{448.\,1026}$ Oec. Ceterum pro *mortificatus* et *vivificatus* (ut fu al mu et vg^{ed}) habent am (sed *vivificatos* est am**) demid al Fulg Bed (sed addit „in alia translatione“ *-tus* et *-tus*) *mortificatos* et *vivificatos*

19. *εν φυλακη* : et. Or^{2} et Or$^{int\,3,922.}$ Ath^{1} Epiph^{1002} al .. C al^{2} vv mu Ath^{755} Aug Ruf add *κατακεκλεισμενοις* | *πνευμασιν* .. 137. (item schol ut vdtr) *πνευματι* .. cod^{lat} (i. e. corb. nr. 2. ap Sab.) Cassiod Bed *spiritu veniens* (item cdd ap Bed *in quo et iis qui in carcere erant spiritu veniens praedicavit*), vg$^{cdd\ aliq}$ *spiritaliter* (demid *spiritalibus*), Cyr (teste Gb) *πατρασιν* (sed Cyr^{schol} *πνευμασιν*)

20. *απεξεδεχ.* c. ABCGK h al fere^{70} vv pler Or Cyr Thph cat^{txt} pp^{lat} omn .. al mu ar^{p} *απαξ εδεχετο* .. ς (= Gb Sz) *απαξ εξεδεχετο* sine cd? (sed ita et. Or$^{1\,ed}$ Oec$^{txt\,ed}$). Videtur ex coniectura Erasmi fluxisse, qui sic edidit inde ab ed. 2. | *ολιγοι* c. AB al^{6} vg cop Or et Or$^{int\,3,922}$ Cyp Aug Vig Fulg Bed .. ς *-γαι* c. CGK al longe pl syr^{p} al cat^{txt} Thph Oec

21. *ὃ* (et. ς Gb Sz) c. ABCGK h al^{50} ac plur vg Did^{276} Cyr$^{glaph\,36}$ et$^{esai\,18}$ Dam Thph Oec cat^{txt} Cyp al mu .. ς^{e} *ᾧ* c. min ut vdtr perpauc (42. *ὅν*) | *και υμας* c. AB al mu vg syr^{utr} arm Did^{276} Cyp Aug^{saepe} Fulg Vig Bed .. ς *κ. ημας* c. CGK al pl cop aeth arr sl Thph Oec cat^{txt}. Praeterea K al plus^{40} sl (non vg syr^{p}; sed vv mu libere) Oec cat^{txt} post *ο αντιτ. νυν* (al arm om) pon, item 1. al Thph post *σωζει* | *δι᾽* .. A *δια*

22. *του θεου* (et. Did Cyr^{hr} al) .. B om *του*. Praeterea vg (et. am harl demid tol al; sed non fu al) Aug Fulg Cassiod Bed (non Ruf) add *deglutiens mortem ut vitae aeternae heredes efficeremur* (demid *-ciamur*). Eadem arm^{mg} in edd Amst. et Const. post *πορ. ε. ουρ.*

IV.

3, 18. 2, 21. 24. 1 *Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν*
Ro 6, 6 s. *ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας,* 2 *εἰς τὸ μη-*
κέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν
σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 *ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ*
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολα-
τρείαις, 4 *ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν*
τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5 *οἳ ἀποδώσουσιν λόγον*
τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 *εἰς τοῦτο γὰρ καὶ*
3, 19. *νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί,*
ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
Ia 5, 8. 7 *Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε*
Ia 5, 20. *εἰς τὰς προσευχάς,* 8 *πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην*

IV. 1. *παθοντος* c. BC al^{3} vg sah Ath^{1} (i. e.^{460} in cdd^{3}) Thdrt$^{4, 276}$ Oec^{com} Aug^{3} Amb Fulg Bed .. ς (Gb^{0}) add *υπερ ημων* (al Thph Oec$^{txt ed}$ *υμων*) c. AGK al pler cop syr^{utr} al Did^{357} Epiph$^{765. 1026}$ Ath^{3} Thdrt$^{4, 213}$ [Ps-] Ath$^{2, 1}$ al Hier Aug^{1} (etiam varie transponitur) | *σαρκι* sec (Gb″) c. ABCG al^{30} ac plur ut vdtr am al Thph Aug^{1} .. ς (49.) praem *εν* (ita priore loco ut vdtr cd^{gr} nullus) c. K al pm (sed pler e silentio) vg al (sed vg al fere omn et. antea *εν σαρκι*) cat^{txt} Oec Hier Aug^{1} (sed pp^{lat} et. antea modo *in carne* modo *per carnem* modo *carne* habent) | *αμαρτιας* (al^{5} praem *απο*) .. B vg syr aeth^{utr} ar^{e} *αμαρτιαις*

3. *αρκ. γαρ* c. AB al^{5} vg syr^{utr} arm Clem Aug^{2} .. ς (Gb^{0}) add *ημιν* c. CGK al pl sl Oec cat^{txt} Hier, item al^{15} cop al Thph Aug^{1} add *υμιν* | *χρονος* c. ABC al^{9} vg cop syr^{utr} arm aeth ar^{e} Clem Aug Hier Cassiod .. ς (Gb^{00}) add *του βιου* c. GK al longe pl ar^{p} sl cat^{txt} Thph Oec (et. varie transp) | *βουλημα* (Gb″) c. ABC al^{8} Clem Thph cat^{txt} .. ς *θελημα* c. GK al longe pl Oec | *κατειργασθαι* c. ABC (*κατειργασασθαι*, sed *ασ* vdtr erasum) al^{6} Clem (sic) Thph (sed^{ed} *κατειργασασθε*) .. ς *κατεργασασθαι* c. G (-*σθε*) K al pler cat^{txt} Oec | B* *οινοφλυγιοις* | C *αθεμιταις*

4. c 27. 29. arm *και βλασφημουσιν* (aeth^{ro} *et ii qui blasphemant* ^{5} *reddere debent rationem*; aeth^{pp} *et ecce homines ex iis demirabuntur vos et blasphemabunt super vobis si vos videbunt esse participes cum iis illius operis iam dudum*: ^{5} *illi igitur rationem reddere debent* etc)

5. *εχοντι κριναι* .. B (item C* vdtr) 69. 137. *κρινοντι*

7. *τας προσευχας* c. GK al pler (Polyc^{385} alludens *νηφοντες εἰς τὰς προσευχάς*) cat^{txt} Thph Oec .. Ln 49. om *τας* c. AB 5. 137. (13. *προσ-*

ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 *φιλόξε-* (* Prov 10, 12.)
νοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 *ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χά-* Heb 13, 2. Phil 2, 14.
ρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης
χάριτος θεοῦ· 11 *εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς* Ro 12, 6.
ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας Col 3, 17.
τῶν αἰώνων· ἀμήν. 5, 11.

12 *Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει-*
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 *ἀλλὰ καθὸ*
κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ Ro 8, 17. 2 Co 1, 7.
ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 *εἰ ὀνειδί-* 3, 14. Mt 5, 10.
ζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ

ευχην) :: at articulus non intellecta ea quam habet vi omittendus vdbatur. Similiter alius *εις προσευχην* scribendum duxit. Ab emendatore vero alienum erat additamentum.

8. *δε* c. GK al ut vdtr fere omn m vg (et. fu demid al) cop sah syr[p] al (aeth[utr] *και* - *δε*, syr *και* -) Thph Oec cat[txt] Bed .. A(vdtr)B 13. am tol harl arm Aug om | *αγαπη* c. ABGK al fere[20] Clem[ro 96] Clem[5] Chr[2] Euthal Oec cat[txt] .. ς[e] (item Sz, non ς; Gb[00]) praem *ἡ* c. min mu Thph | *καλυπτει* (Gb″) c. ABK al plus[40] vg cop syr (certe syr[sch]) arm sl Clem[ro 96] Clem[4] Cyr Chr[2] Euthal Antioch Dam Thph cat[txt] Tert al pm (m *cooperuit*, cf et. sah) .. ς -*ψει* c. G al mu syr[p] arr aeth Oec

9. *γογγυσμου* (Gb′) c. AB al fere[20] m vg syr[utr] arr Cyr Thph Fulg[2] .. ς -*μων* c. GK al pl (nulla versio ut vdtr) cat[txt] Oec (:: cf Phil 2, 14. ubi nullus cd[gr] -*μου* atque etiam vv pl -*μων*)

10. *καθως* .. G *εν ω*, 137. al *καθ ο*

11. *ει τις* bis .. A *η τις* (G 68. fu* om *ει* usq *θεου*) | *ης* (G h al plus[25] sl[5.] *ως*) *χορ. ο θεος* .. 69. 137. *χορηγιαν* | *δοξ. ο θεος* .. 69. 137. syr[p] *ο θε. δοξ.* | *εστιν* .. A 13. 24. 73. arm al om | *των αιωνων* .. 69. 137. al[6] am al syr[p] arm om (fu al om *αμην*)

12. *τη εν υμιν* .. h al[5] praem *επι* | *πυρωσει* .. 3.* *πωρωσει*

13. *καθο* c. ABGK al plus[40] Clem Did[99] Thph Oec cat[txt] .. ς[e] (non ς Gb Sz) *καθως* c. min ut vdtr pauc | B (solo Btl teste, non Maio) Oec[ed] om *του* | *χαρητε* .. G *χαρειτε*

14. *ει* .. 69. 137. *αλλ ει και*, syr[utr] *και ει* | *της δοξης* c. BGK al pl am lux al (vide post) syr Clem Cyr Oec Tert Fulg .. Gb† Sz Ln add *και δυναμεως* (18. add *αυτου*) c. A al plus[25] vv pl (sed varie diff: ita syr[p] *quia nomen et spiritus gloriae et virtutis dei*; sah *quia spiritus gloriae et virtutis dei*; ar[e] *quia laus et gloria et virtus et spiritus dei*; aeth *quia τὸ gloriae eius et virtutis domini in spir. sa.*, vg[ed] *quoniam quod est honoris gloriae et virtutis dei et qui est eius spiritus*, quibus ex verbis am lux al haec tantum habent *quon. gloriae* [lux *gloria?*] *dei spiritus*) Ath[538]

2, 20. θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω
ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ
ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνό-
ματι τούτῳ. 17 ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου
τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ᾽ ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων
*Prov 11, 31. τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ δὲ
ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες
3, 17. κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς
ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

Did[293] (sed om και το τ. θεου) Thph cat[txt] Cyp[bis] (*quia maiestatis et virtutis domini nomen*) Cassiod | αναπαυεται (A al[3] επαναπ.) c. ABGK al certe pm Clem Thph Oec (vg Cyp Tert Fulg *requiescit*) .. al fere[40] Ath Cyr Did Eph Antioch αναπεπαυται (:: cf 2 Co 7, 13. ubi αναπεπ. non variat) | ς (Gb[00]) add in fine κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται (60. om κα. με. α. βλασφ., 95.* om κα. δε υμ. δοξ.) c. GK al pl am (*ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus*) harl tol sah syr[p] c.* ar[p] sl Thph Oec Cyp (- *secundum nos autem* -) .. om c. AB al fere[20] vg (et. fu demid al) syr (syr[p] vide ante) cop aeth[utr] arm ar[e] Tert Amb Bed (item Clem vdtr qui vv. 12. 13. 14. citat usq αναπαυεται)

15. η κακοποιος (Cyp Tert *maleficus;* vg Aug Promiss *maledicus*; 69. 137. al aliq κακουργος) .. h om | Syr Cyr[ioh 903] Promiss om η ως αλλοτρ. | αλλοτριοεπισκ. c. GK al pler Thph Oec cat[txt] (Cyp *curas alienas agens*, Tert *alieni speculator*, vg *alienorum adpetitor*) .. A 31. 40. αλλοτριος (40. -ιως) επισκ. .. Ln αλλοτριεπισκ. c. B (:: vdtr elegantiae caussa eiectum o. Legitur eadem vox ap Dion[areo] ep. 8. p. 783. et ap Germ[const] in Cotel. Monum. 2, 481.)

16. ονοματι (Gb'') c. AB al[12] vv pler Cyr[ioh 903] Eph Oec Tert Aug Promiss .. ς μερει c. GK al pl ar[p] sl cat[txt] Thph

17. A om ὁ | κρίμα : cf ad Mc 12, 40. (G h. l. κρῖμα) | αφ .. B απο (v. 14. εφ A habet ex emendatione; A* επι?) | ημων c. A*BGK al longe pl vv pler Oec[txt] cat[txt] Aug Fulg Hier Bed .. A** al[8] aeth[ro] sl Thph Oec[com] υμων

18. ο δε c. B* 137. al ut vdtr syr[p] (cop *aut peccator*) .. ς Ln 49. om δε c. AB**GK etc (:: ut LXX) | και αμαρτ. .. A 3. 95.* 96. και ο αμαρτ.

19. ως c. GK al pler syr[p] al cat[txt] Thph Oec Hil .. Ln om c. AB 9. 13. (π. τω κτ.) 73. vg cop (praem *deo*) al Ath[377] | κτίστῃ : ita GK al pl, non ut ς κτιστῇ | αυτων (Gb') c. AGK h al plus[35] cat[txt] Thph Oec .. B om .. ς εαυτων c. min mu (item al[2] Ath ante ψυχ.) | αγαθοποιια c. BGK al pl (item cop aeth[utr] al *in bene faciundo*) Thph Oec cat[txt] .. Gb'' Ln 49. -ποιιαις (A -ποιειαις) c. A al[13] (item vg syr[utr] ar[e] Hier *in bene factis*) .. Ath om ε. αγ.

V.

1 *Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος καὶ
μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀπο-
καλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·* 2 *ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον* Act 20, 28.
*τοῦ θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως, μὴ
αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως,* 3 *μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν* Tit 1, 7. 11.
κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 *καὶ φανερωθέντος
τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.*
5 *Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή-* Eph 5, 21.
λοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις *Prov 3, 34.
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 *ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ* Ia 4, 6.
τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 *πᾶσαν*

V. 1. *Πρεσβ.* c. GK al longe pl cop al Thph Oec cat[txt] Hier[1] .. Ln add *ουν* c. AB 69. 137. al plus[10] vg arm syr[p] c.* (m syr *πρ. δε*, aeth *και πρ.*) Hier[1] Bed | Ln om *τους* c. AB 69. (*παρακ. εν υμ.*) 137. | *ο συνπρ.* (*συνπρ.* c. A[B?]; ς Ln 49. *συμπρ.* c. B[mai]GK etc) .. al mu arm syr[p] sl *ως συμπρεσβ.* | *αποκαλυπτ.* .. A arm post *δοξης*, 80. post *κοιν.*

2. *του θεου* (et. Idac Bed) .. 4.* Ign[intpl 310] concil[tol 10.] om .. al[4] Cyr Chr al *τ. χριστου* (et. *του κυριου* [m Hier] et *υμων* leg) | *επισκοπουντες* (69. *-πευοντες*) c. AGK al longe pler m vg cop syr[utr] al ut vdtr omn (sl ante *ποιμ.* pon) cat[txt] Thph Oec .. 49. om c. B 27. 29. Hier Idac concil[tol 10.] | *αλλα* c. B 68. al .. ς Ln 49. *αλλ* c. AGK (e sil.) etc | *εκουσιως* c. BGK al pl m (*ut regatis plebem domini, curae habentes non in avaritia neque in dominatione fratrum, sed voluntarie ex animo libenter et sine repraehensione, ut forma sitis ovibus in operib. bonis, in omni conversatione quae secundum deum est*) syr (sed post *επισκοπ.* add *πνευματικως*) arr (sed ar[e] post *επισκ.* add *κατα θεον*) Oec cat[txt] Idac (*voluntarie ex animo*) .. Ln add *κατα θεον* c. A al fere[20] vg (vide et. m) cop syr[p] al Antioch al pp[lat aliq] (sed al[2] sl Antioch *και κα. θ.*) | *μη* c. AG al[8] syr aeth[utr] ar[p] Oec .. ς Ln *μηδε* c. BK al longe pl vg cop syr[p] Thph cat[txt] Bed (46. *μητε*)

3. B om versum | *μηδ* .. al mu *μηδε*

4. *αρχιποίμενος* : hoc acc. GK al pm .. ς *αρχιποιμένος*

5. *ομοιως* .. 40. 69. 137. al syr[p] add *δε και οι*, al mu cat[txt] *δε οι* vel similiter | *αλληλοις* c. AB 13. 27. 29. 68. 81. vg syr cop arm Antioch .. ς (Gb[0]) add *υποτασσομενοι* c. GK al longe pl syr[p] al cat[txt] Thph Oec (om antea *δε*); item 9. *υποτασσεσθε*, 137. syr[p] *υποταγωμεν* | B 177.* om *ὁ*, item Clem[lib] (*θεος γαρ*)

6. *υμ. υψωση* (et. m vg) .. 69. 137. (cop al) *υψ. υμ.* | *εν καιρω* c. BGK

Ps 55, 22. τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων
Is 4, 7. ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ· 9 ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ
τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν
ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας
Heb 13, 21. ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον πα-
4, 11. θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 αὐτῷ
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

---

al longe pl syr al Or Thph Oec cat^{txt} .. Ln add επισκοπης c. A al^{10} m vg cop syr^{p} c.* al Eph^{297} Max et Anton^{84} Hier (:: cf 2, 12.)

7. επιριψαντες c. AB* .. ς 49. επιρριψ. c. B**GK etc | μελει .. G 137. 177.* al μελλει (quod frequens vitium)

8. ο αντιδ. c. ABK h al longe pl sl^{ms} Thph .. ς (= Gb Sz) praem οτι c. G al mu vv pler Oec Lcif al mu (Or ο γαρ) | περιπατει .. al fere^{10} Or^{1} Chr^{saepe} Cyr^{hr} al mu περιερχεται | τινα καταπιη c. AG al sat mu vg syr^{utr} al Or^{2} (et^{1} fluct lectione) Chr^{3} (et^{1} τ. αρπαση) Ephr Cyr^{hr2} Thdrt^{2,317} Isid^{pel} cat^{txt} Or$^{int\,3,372}$ Lcif Felic ad Ath (Ath^{2,614}) Amb al mu; item 80. 180. Marc^{mon} Ps-Ath^{2,614} τ. καταπιει .. Ln τινὰ (sed G τίνα) καταπιειν c. (B omisso τινα) GK h al mu cop (Or^{1} lectione fluct) Cyr$^{hr\,1}$ ex$^{cd\,1}$ Cyp Hil al (Or$^{int\,3,396}$ *quaerens devorare circuit*)

9. B εν τοι κοσμω | υμων .. G syr^{p} om, K al vv mu post αδελφ. pon (137. υμιν post αδελφ.)

10. υμας (Gb') c. ABG al plus^{40} demid cop syr^{p} al mu Thph cat^{txt} .. ς ημας c. K al pm vg syr al Did^{416} Oec auct^{vocat} | δοξαν .. G praem βασιλειαν και | εν (B add τω) χω ιυ (syr^{p} habet ιυ c.*, syr ar^{p} ante χω pon) .. B al^{3} om ιυ | καταρτ. c. AB al^{16} vg syr arm auct^{vocat} .. ς (Gb^{o}) add υμας c. GK al pl cop (repetit post στηρ. et rell) syr^{p} c.* al Thph Oec cat^{txt} | καταρτισει (Gb'') c. AB al fere^{25} vg arm cop aeth^{utr} al auct^{vocat} .. ς -τισαι c. GK al pl syr^{p} al (syr libere) cat^{txt} Thph Oec (22. -τισας) | στηριξει, σθενωσει, θεμελιωσει c. AB (sed AB etc om θεμ.) GK h al plus^{50} vg arm cop aeth^{utr} al cat^{txt} auct^{vocat} Martin .. ς (= Gb Sz) -ξαι, -σαι, -ωσαι (Gb') c. min ut vdtr pauc syr^{p} al (syr *deus - est qui vocavit nos - qui dedit nobis* [his vdtr καταρτισ. expressisse] - *ut corroboremur et confirmemur et stabiliamur*) Thph Oec | θεμελιωσ. c. GK al ut vdtr omn vv pl cat^{txt} Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c. AB vg (et. lux) aeth^{utr} auct^{vocat}

11. το κρατος (Gb') c. AB 23. am fu al aeth^{ro} .. 45. η δοξα .. ς η (70. om) δοξα και το (K al plus^{20} om κ. τ., Oec om το) κρατος c. G(K) al longe pl vg^{ed} (sed et. demid harl al) aeth^{pp} al cat^{txt} Thph Oec (auct vocat *virtus et potestas*); al^{5} cop syr^{utr} (syr *laus ei potentia et gloria*) arm το κρατ. και η δοξ. | αιωνας c. B 36. 99. cop arm .. ς Ln add των

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν ἑστήκατε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ
ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε Ro 16, 16. 2 Co 13, 12.
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

αιωνων c. AGK al pler vv pl cat^txt Thph Oec auct^vocat (:: cf huc 4, 11.) | αμην .. 68. om

12. B σιλβανου | του πιστου .. Ln om του c. (B vdtr ap Btl, sed habet Mai) 2. | εις ην (16. ον) .. vg *in qua* (A teste Wtst εν η) | εστηκατε c. GK al longe pl Thph Oec cat^txt .. Ln στητε c. AB al plus[15]

13. βαβυλωνι (cdd ap Georg Syncell ιοππη, 4.^mg ρωμη) .. 4.^mg 33.^mg vg syr arm arr (Thph, sed fluct lectio) Oec add εκκλησια (cop *socia electa* pro συνεκλ.). Habet cat ad h. l. (similiterq ap Thph ap Oec et in scholiis scriptum est): Βαβυλῶνα οὖν τροπικώτερον τὴν Ῥώμην ὀνομάζει· συνεκλεκτὴν δὲ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ συστᾶσαν Χριστοῦ ἐκκλησίαν· Μάρκον δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν λέγει, ὃν καὶ υἱὸν ἐν χω ἀποκαλεῖ. Totum vers. afferunt et. Eus^h. e. 2, 15 et Or ap Eus^h. e. 6, 25.

14. αγαπης .. h al mu vg syr al αγιω (:: ut alibi) | χριστω c. AB 36. fu demid harl syr aeth cat^txt .. ς (Gb^oo) add ιησου (ar^p praem) c. GK al pler vg (et. am) syr^p cop al Thph Oec; praetereaque ς (= Gb Sz) add αμην c. GK al pler vg (et. fu al) syr^utr al Thph Oec cat^txt; sed om c. AB 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: AB πετρου α, al πε. επιστολη (40. al add καθολικη) πρωτη (vel ut 40. α), G al του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη α .. al τελος της α [καθολικης] πετρου [αποστολου] επιστολης. Item am *expl. epistula Petri apostoli prima*, al *expl. epist. sancti apostoli* (al om) *Petri* (fu al add *ad gentes prima*). Syr^utr *finita est epist.* (syr^p add *catholica*) *prima Petri apost.* .. 95. πρωτης γραφης πεφθακε τερμα του πετρου. Praeterea al mu add εγραφη απο ρωμης, item Chron^1, 437 (Πέτρος μόνος ἀπὸ Ῥώμης γράφει, ὥς τινες ἱστοροῦσιν) Thph Oec. G al Thph numerant στιχχ. σλς', al σλβ', al σμβ', 71. τ'. In B numerantur sectiones η', in vg^cdd (ut am fu) XX. Euthal in elencho: πέτρου ἐπιστολὴ α'. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων γ', μαρτυριῶν ς', στίχων νη'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. ε', μαρτυριῶν η', στίχων ρμθ'. Ceterum Eus^h. e. 4, 14. testatur: ὁ μέντοι Πολύκαρπος κέχρηταί τισι μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς Πέτρ. πρώτης ἐπιστολῆς, item^3, 39. κέχρηται δ' αὐτὸς (i. e. Papias) μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς ἰωανν. προτέρας ἐπιστ. καὶ τῆς Πέτρ. ὁμοίως.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

Act 15, 14. 1 *Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς*
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
1 Pe 1, 2. Iud 2. *σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν*
2, 20. 3, 18. *ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*
3 *Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν*
καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος
ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 *δι᾽ ὧν τὰ μέγιστα καὶ τίμια ἡμῖν*
ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ

---

* AB *πετρου* $\overline{\beta}$, CK al *πε. επιστολη* $\overline{\beta}$ (ut C al) vel (ut Gb Sz c. K al) *δευτερα*, al *η δευτερα πε. επιστολη*, al *πε. επιστολη καθολικη* $\overline{\beta}$ vel *δευτερα*, G al Thph *επιστολη καθολικη* (Thph om) *δευτ. του αγιου αποστολου πε.*, similiter al. Item am *incipit epistula petri apostoli II.*, fu *inc. epist. sancti petri secunda*, al *inc. eiusdem secunda* (ut et. Hil : *beatus apost. Petrus in epist. sua altera*) .. ς^{e} *πε. του αποστ. επιστολη καθ. δευτερα*, ς *επιστολη πετρου καθ. δευτ.* Testatur vero Barsalibi (cf Whit. adnot. in ep. Pe. 2.): „ep. sec. Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoq. non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl.“ Hinc „syr“ per h. libr. ipsa aetate cedit „syr^{p}.“

I, 1. *Συμεων* c. AGK al longe pl cat^{txt} Synops Thph (ait: *τοῦ Συμεὼν τὸ Σίμων ὑποκορισμός ἐστιν*) cdd ap Oec (*γράφεται καὶ Συμεών. τοῦ γὰρ Συμεών* etc ut Thph) .. Ln *σιμων* c. B al fere[20] Oec (vv fere omn et h. l. et [non fu al] Act 15, 14. *Σιμων* exprimunt) .. C om vdtr (cf C in append.)

2. *τ. θε. και* $\overline{ιυ}$ (AG al pm vg cop arm aeth ar^{e} al cat^{txt} Thph^{txt} Aug al add [al vg Aug Bed[1] praem] $\overline{χυ}$) *του κυρ. ημ.* (Gb^{0} *ημων* c. 25. 38. 40.) c. BCK (AG etc) al pl ar^{p} (item vg cop arm al) Thph^{com} (cat^{txt} Thph txt) Oec .. am fu demid harl corb[2.] al *του κυρ. ημ.* omissis cett, item addito $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ 69. 137. 163. m syr^{utr} Pelag .. sah om versum

3. Ln sic interpg : *ἡμῶν*, ^{3}*ὡς* et infra : *φθορᾶς.* ^{5}*καί* | A 5. 137. 3.^{pe} Did *τα παντα* | *ιδια δοξ. κ. αρ.* (Gb″) c. AC 69. 137. al mu m vg (vg Cassiod Bed *propria gloria et virtute;* Pelag *propria gloriae virtute*, m *sua inlustri virtute*) item ut vdtr al pl (sah *in gloria sua et virtute sua*, cop *in gloriam suam et virtutem*, syr *in gloriam sui ipsius et virtutis*, syr^{p} *gloria sui ipsius et virtute verbi eius* etc) Did Cyr cat^{txt} Pelag Cassiod Bed .. ς *δια δοξης κ. αρετης* c. BGK al pl (vv?) Thph Oec

4. *δι᾽ ὧν* (syr^{p} om) .. 8. (et plur?) vg (*per quem;* m am Pelag *per quam*, sed fu *per quae* [**que*]) *δι᾽ ὅν* | *μεγιστ.* et *τιμ.* hoc ord c. AC al pl

φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς, 5 *καὶ*
αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν
τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, 6 *ἐν δὲ*
τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ
τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 *ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν,*
ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 *ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα*
καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 *ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν*
ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ
τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 *διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπου-*
δάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα

---

vg cop sah (cop sah *magna promissa praetiosa*) syr (*maxim. vobis cognitiones et honores*) al Did cat^{txt} (*μεγ. ημ. κ. τι.*) auct^{demetr} (*max. nobis et pret.*) Hier (*grandia nobis et pret.*) .. 49. *τιμ.* et *μεγ.* c. BGK 137. al^{30} fere m syr^{p} ar^{p} sl Thph Oec. Praeterea *ημιν* (A 66. 68. syr et syr$^{p\ mg}$ sl$^{s.\ txt}$ *υμιν*) ante *επαγγ.* c. ABC al pl m vg syr^{p} al Did Thph .. GK al pm Oec post *τιμια* (ante *και μεγ.*) et cat^{txt} auct^{demetr} Hier post *μεγ.* (ante *και τιμ.*) | *κοσμω* c. CK al longe pl Thph Oec cat^{txt} .. Ln praem *τω* c. ABG 69. 137. 163. | *εν* (al^{2} om) *επιθυμια* (m *post evasionem quae est in mundo in cupiditatem perditae vitae*) .. C 69. 137. 163. al syr^{p} arm al *επιθυμιας και*, item omisso *και* al^{2} vg al pp^{lat} (vg auct^{demetr} *eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem*; Hier *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis*)

5. *αυτο τουτο δε* (4. om *δε*) c. BC*GK al pl syr^{p} Oec .. C** 69. 137. 163. al fere^{20} (vv?) Thph cat^{txt} *αυτο δε τουτο* .. Gb' *αυτω δε τουτω* c. 13. 40. (sah *et in hoc vero etiam*, cop *et in hoc*) .. Gb' Ln *αυτοι δε* c. A (vg *vos autem* omisso *και*, m *sed et vos*, aeth *et vos quoque*), item addito *τουτο* 8. 73. .. Gb' *αυτοι δε τουτω* de coniectura | C al^{3} am* (sed ipse* ut vdtr supplet) Thph om (137. ante *σπουδ.* pon) *πασαν* (syr^{p} habet c.*) | *παρεισενεγκαντες* .. 137. *-γκοντες*, h *προσεν.* | *υμων* (C *ημων*) .. m om

6. *εγκρατ.* (ABG etc) .. C bis *ενκρατ.*

7. *την αγαπην* .. 40. add *εν δε τη αγαπη την παρακλησιν*

8. *υπαρχοντα* c. BCGK al longe pl m (*vobis cum* [*vobiscum* ?] *sint*) syr^{p} cat^{txt} Thph Oec .. Ln *παροντα* c. A al^{4} vg (*si* [fu al om] *vobiscum adsint* [al *adsistant*]) sah Cyr^{act} Ps-Chr$^{12,\ 1064}$ | *και πλεοναζοντα* .. aeth^{utr} om | *ακαρπους* .. 2. 40. Oec *απρακτους*, 96. 142. *ασκοπους*

9. *αμαρτηματων* c. AK h al plus^{20} Marc$^{mon\ 1}$ Dam Ps-Chr$^{12,\ 1064}$ .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') Ln *αμαρτιων* c. BCG al pl Marc$^{mon\ 1}$ Thph Oec cat^{txt}

10. *σπουδασατε* c. BCGK al longe pl ar^{p} sl Thph Oec Amb .. Ln add *ινα δια των καλων υμων* (69. al plus^{5} vg cop sah syr^{p} al om) *εργων* c. A al fere^{10} vg cop sah syr^{utr} arm ar^{e} aeth cat^{txt} Bed | *κλησιν* .. A

γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπι-
χορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Iud 5. 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ
εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
3, 1. ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
Io 21, 19. ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν
τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξα-
κολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου
μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν
Mt 3, 17. 17, 5 pp. φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης Ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ
Mt 17, 1 pp. ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν

παρακλησιν | ποιεισθαι .. Ln ποιεισθε c. A al cat^{txt}, al ποιησθε, item vv pl Bed | A 73. aeth^{utr} Amb om ποτε

11. εις την .. K al mu praem η | C* al αιωνιαν, al^{2} επουρανιον, 38. om | και σωτηρος (cop sah syr add ημων, item A al aeth omisso ημων praeced) .. 69. al fere^{10} om

12. μελλησω (Gb') c. ABC 25. 27. 29. 126. vg cop sah arm Bed (Suid ad μελλήσω notat σπουδάσω φροντίσω. Similiter al); 8. ου μελλησω (tol Cassiod *non differam*) .. ς ουκ αμελησω c. GK al pler syr^{utr} al cat^{txt} Thph Oec | αει (al^{5} om) υμας c. BCGK h al pl syr al cat^{txt} Thph .. ς (= Gb Sz) Ln υμ. αει c. A al mu vg al Oec

13. C* vdtr om τω | A al^{2} εν τη υπομν.

15. Gb ex errore om και, item Sz. Qui error et. ad alios manavit.

16. σεσοφισμενοις : vg (et. am al) *doctas*, demid harl** al *indoctas*, tol *commentitias* | A* vdtr γεννηθεντες | B*CG μεγαλιοτητος

17. θεου (et. Ath^{468} al) .. C 69. praem του | C*** ανεχθεισης | C* Thph τοιασθε αυτω | Ο υι. μου ο αγαπ. μου ουτος εστ. εις ον c. B (de C ad h. l. cf C in append.) .. ς Ln 49. Ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπ. (cop sah repetunt h. l. μου, ut et. Mt 17, 5. et alibi) εις ον c. ACGK etc (:: at ita locis parall. omnib. quorum nullo ουτ. εστ. postponitur neque Graec. ullus testis μου repetit). Cf Aug : *delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate Tu es fil. meus dilectus in quo bene sensi.* | εις ον .. 13. 137. al (item vg al *in quo*) Thph εν ω | al^{5} syr^{p} al om εγω | A al Thph ηυδοκησα. Praeterea vg (et. demid al, sed non am al) add *ipsum audite* (:: e Mt)

18. A εκ του ουρανου | αγιω ορει c. BC* 13. al ut vdtr Thph Promiss ..

αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει, 19 *καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προ-*
φητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν
αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 *τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα*
προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21 *οὐ γὰρ θελή-*
ματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος
ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

II.

1 *Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν* Mt 24, 4.
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας,
καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυ- Iud 4.
τοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 *καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν*
ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται,
3 *καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ*
κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 *Εἰ*

ς Ln 49. *ορει τω αγιω* (17.^{lect} om *τ. α.*) c. AC***GK al pler vg etc Oec cat^{txt} Aug

19. A *βεβαιωτερον* | A 26. 33. 18.^{lect} *αχμηρω* | *φωσφορος* .. 69. syr^{p} $^{mg\ gr}$ *εωσφορος* (137. *φορος*)

20. *προφητεια γραφης* .. 69. 137. *γραφη προφητειας* | 9. *ιδιας διαλυσεως*

21. *προφ. ποτε* (*προφητει* C**, sed *ποτε* h. l. ipse C*) c. BCK 69. 137. al mu cop (sah *προφ. ποτε θελημ. ανθρ.*) syr^{p} Did Thph cat^{txt} (Idac *prophetia allata est aliquando*) .. ς Ln *πο. προφ.* c. AG al pl vg al Oec Promiss Cassiod | *αλλα* c. B al (ita et. ed. Compl) .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACGK (e sil) et pler ut vdtr | *απο θεου* c. B 66.** 68. 69. 137. syr^{p} cop, item exprimentibus tantum *θεου* arm Promiss Fulg^{1}, item addito (praemisso aeth^{utr} Thph) *αγιοι* C 27. 29. aeth Did Thph (*υπο*) .. Ln *αγιοι του θεου* c. A, Gb Sz *αγιοι θεου* c. GK al pl cat^{txt}, ς *οι αγ. θε.* c. min pm vg syr al Oec Fulg^{2}, item 180. sah *οι αγιοι*, Idac plane om

II. 1. *λαω* .. 137. syr^{p} add *εκεινω* | *εαυτοις* .. B* (sed praeterit Mai) 78.** *αυτοις*, al *εν αυτ.*

2. *ασελγειαις* c. ABCGK al longe pl vv omn cat^{txt} Chr al .. ς (= Gb Sz) *απωλειαις* c. min ut vdtr pauc Oec^{ed} | *οδος* .. A 9 sah (pergit *της βασιλειας*) aeth *δοξα*

3. GK al plus^{30} sl$^{5\cdot}$ ant Thph *νυσταξει* | *κρίμα*: ita h. l. et G, cf ad 1 Pe 4, 17.

Iud 6. 9. 3, 6. γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς
ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 καὶ ἀρ-
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἄλλα ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα
1 Pe 3, 20. *Gn 7. ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλεις Σο-
Iud 7. *Gn 19. δόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα
μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον
ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρύσατο· 8 βλέμ-
ματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας
ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς
ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
Iud 8. τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ
πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις,
δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυ-
Iud 9. νάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν βλάσφημον κρίσιν·

---

4. *σειραις* c. GK al ut vdtr omn Eph[305] Cyr[iulian 211] Procop[niceph 2, 62] Thph Oec cat[txt] .. Ln *σειροις* (sed edidit *σιροῖς*, cf *σιρός* [et. *σειρός* scribitur] : „scrobs in qua condita frumenta asservantur") c. A(pergit *ζοφοις*)BC | *τηρουμενους* c. BC*GK 69. 137. al longe pl ar[p] (*reliquit eos detentos ad iudicium*) cat[txt] Procop[niceph] .. ς (= Gb Sz) *τετηρημενους* c. min ut vdtr pauc Thph Oec .. Ln *κολαζομενους τηρειν* (13. *-ρεισθαι*) c. AC** (sed cf C in append) al[6] vg (*in iudicium cruciandos* [[ed] *cruc. in iud.*] *reservari*) syr (*ut servarentur ad iudicium cruciatus*) et syr[p] (sed *cruciatus* habet c.*) cop (*ut observarentur in iudicium puniri*) ar[e] (- *ad cruciatum iudicii*) Cyr (l. l. *παρεδωκεν εις κρισιν μεγαλης ημερας κολασθησομενους τηρειν*, similiter alibi. Cf et. Did *εις κρισιν μεγαλης ημερ. τετηρηκεν.*) Dam al Aug[aliq] Promiss (uterque *in iudicio puniendos reservari*) al (:: fluxit e v. 9.)

5. *ασεβων* .. 40. 69. 137. tol Thph *κατα ασ.*, sed 69. 137. antea *κοσμου* | *αλλα* c. ABCG etc .. ς Ln *αλλ* c. K (e sil) al ut vdtr pl

6. BC* (**add) 27. 29. 66.** 68. cop om *καταστροφη* (habet et. Eph[305] etc) | *ασεβειν* .. B 69. 137. *ασεβεσι* (33.* om *μελλ. ασεβ.*)

7. *λωτ* .. B* am fu al *λωθ*. Cf ad Lc 17, 32. | A *αναστροφη* | *ερυσατο* (ut ubique edidimus) c. B* .. ς Ln 49. *ερρυσ.* c. AB**CGK (e sil) et certe pler

8. o *δικαιος* c. ACGK etc (et. Eph[270]) .. Ln om ὁ c. B | *ενκατοικ.* c. B*C .. ς Ln 49. *εγκ.* c. AB**GK etc (:: ista vox hoc solo loco; similiter vero *ενκαινια* Io 10, 22.)

9. *πειρασμου* .. 69. 137. al mu tol cop syr[p] Eph[270] cat[txt] Oec[com] *πειρασμων*

10. C al[14] cop syr[utr] al Eph Thph cat[txt] Hier *εν επιθυμιαις* | A *καταφρονουντες*

11. *βλασφημον* c. A 9. 18. 40. 65. 68. 69. 73. 103. 137. 180. vg syr cop

12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ Iud 10.
φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ
φθαρήσονται 13 κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι
τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπά- Iud 12.
ταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς
μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστη-
ρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα·
15 καταλιπόντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες
τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, *Nm 22 ss.

---

aeth^utr arm ar^e Eph^327 Did Bed .. ς (Gb^00) praem παρα κυριω c. BC GK al pl tol syr^p c.* ar^p sl Thph Oec, item al mu παρα κυριου (et. transponitur), m *domini* omissis κατ αυτ.

12. γεγεννημενα c. A*BC al sat mu m (*nati*) Eph Thph .. ς (item Sz, non ς^e Gb, sed Gb') γεγενημενα c. A**GK al plus^35 syr^utr al Oec cat^txt | γεγ. φυσ. (95.* φυσικως) c. ABC al mu syr^utr al Eph Thph .. ς φυσ. γεγ. c. GK al pl (m *naturaliter in luem et pernic. nati*) Oec .. 9. vg (*naturaliter*) cop om γεγ., cat^txt om φυσ. | και φθαρησ. c. ABC* al^4 am fu harl* al syr^p aeth^ro (pp liberius) arm (Eph^327 φθαρ. sine και) Hier .. ς καταφθαρησ. c. C**GK al pl m (*hii vero qui - nati et ipsi quae ignorant exsecrantur, in periculo suo perient*) vg (et. demid tol) cop sah syr al Thph Oec cat^txt

13. κομιουμενοι .. B αδικουμενοι | Ln ἀδικίας. ἡδονήν | τρυφην .. K sl τροφην | σπίλοι: hoc acc. G ut vdtr pl (invenitur et. in antiquiss. cdd. σπειλος et σπηλος), non (ut 49. ex Arcad. de regg. pros. praecepto et ex auctoritate codicis D*** Eph 5, 27.) σπίλοι | απαταις c. A*CGK al ut vdtr omn cop syr^p sl Thph Oec cat^txt et^com („ἐπειδὰν ἀπατήσωσι, φησί“ -) (Hier^libere sic : *luxuriam qui putant delicias esse*, *iniustitiam* [exprim απαταις?] *sordes et maculas et nihil aliud nisi de voluptatibus cogitantes*) .. Gb' Ln αγαπαις c. A** (sed ipse* se corr vdtr) B m (- *dulcedinem aestimantes malignitatem*, *deliciis coinquinati et infamati in summis voluptatibus, conviviis adtenti*) vg syr syr^p mg sah arr aeth^utr Eph^327 auct^sing cler .. al^3 αγνοιαις | C ante συνευωχ. add σπιλαδες

14. A al^3 (vv ut vdtr omn exprimunt *adulterium*) Eph pp^lat μοιχαλιας, 142. μοιχειας | ακαταπαυστους c. CGK al pl m (*incessabiles delictis*) fu al (*incessabiles delicti*) sah (*non derelinquunt peccatum*) al cat^txt Oec; item Ln -παστους c. AB .. Gb' -παυστου c. 13. 40. 68. al fere^12 vg (*incessabilis delicti; item am incessabili delicto*) cop syr^utr al Eph Thph Hier Aug auct^sing cler | πλεονεξιας c. ABCGK h al plus^40 vg cop syr^utr al mu Eph Thph Oec .. ς (= Gb Sz, sed Gb') -ξιαις c. min sah cat^txt | τεκνα· .. ς (et. Gb Sz) Ln 49. τεκνα,

15. A καταλειποντες | ευθειαν c. ABCGK h al longe pl Eph cat^txt .. ς (= Gb Sz) praem την c. min Thph Oec | βοσορ c. ACGK etc .. B 81. tol syr sah arm ar^e βεωρ | B arm ηγαπησαν omisso ος

16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀν-
θρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παρα-
Iud 13. φρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος
Iud 16. ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ
ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελ-
γείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους,
19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες
1, 2. 3, 18. τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ
ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ
Mt 12, 45. σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται,
γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖττον γὰρ

---

16. B ελενξιν | εν ανθρωπου (C* -πουν) .. B εν ανθρωποις. Eus[emes] in cat ox (item Eus ap Niceph[1, 1326]) sic: ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν (om ap Niceph) ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἤλεγξε (ap Niceph ἤλεγχε) τοῦ προφήτου τὴν ἀφροσύνην.

17. και ομιχλ. c. ABC 40. 137. al fere[20] vg cop sah syr[p] aeth ar[e] Eph[321] Oec[ms] cat[txt] et[com] (οὐκ εἰσί, φησί, διαυγεῖς ὥσπερ οἱ ἅγιοι οἱ ὄντες νεφέλαι, ἀλλ' ὁμίχλαι, τοῦτ' ἔστι σκότους καὶ γνόφου μεστοί, ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἐλαυνόμενοι) schol[100] et[al] Hier Aug Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) νεφελαι c. G (K om και ομιχλ. usq τετηρηται) al pl syr al Thph Oec[ed] | AC λελαπος | τετηρηται c. B vg syr[utr] cop sah aeth[ro] Hier Aug Bed .. ς (Gb[oo]) praem εις αιωνα (al[2] -νας) c. ACG al certe pler aeth[pp] arr Eph Thph Oec cat[txt]

18. B* ματαιοτης | ασελγειαις (ita et. ς Gb Sz; sed ς[e] praem εν c. min ut vdtr pauc Thph Oec; arm εν ασελγ. εν επιθ. σ., Thph[com] et Oec com δια της σαρκικ. επιθυμιας εν ταις ασελγειαις) c. ABCGK al pl sah al cat[txt] .. 49. Gb'' ασελγειας c. 27. 29. 66.** 68. 69. 73. 137. al plus[10] vg (*in desideriis carnis luxuriae*) syr[utr] cop sl[5] Eph[321] Hier Aug Bed | ολιγως c. AB al[7] vg cop sah syr[utr] al (Eph[321] τοὺς λόγους ἀποφεύγ τοὺς εὐθεῖς καὶ τοὺς ἐν πλ. ἀ.) Hier Aug Bed, al[4] ολιγον .. ς (= Gb Sz) οντως c. CG (ap Sz ουτως per errorem ut vdtr) K al pl arm ar[p] sl cat[txt] Thph Oec, 40. al[2] οντας | αποφευγοντ. (Gb'') c. ABC al vg syr[utr] al Eph Thph Bed .. ς αποφυγοντ. c. GK al pl cop sah al cat[txt] Oec Hier Aug

19. αυτοις (al εαυτ.) .. 137. om | αυτοι .. B** teste altera Btl και αυτ. | υπαρχοντες .. A al οντες | B om και (habet et. Dial[41] Eph[321] Or[int] 2, 174 etc)

20. κυριου c. BK al longe pl Oec cat[txt] .. Ln add ημων c. ACG al[9] vg cop sah (et. τ. σωτ. ημων sed post ιυ χυ pon) syr (et. τ. σω. ημ.) syr[p] aeth al Eph[321] Ps-Chr[12, 1064] Thph Aug Fastid Salv | G al[3] cop aeth al Eph Ps-Chr om και σωτηρος (Hier om κυρ. και)

21. κρειττον c. BCG al ut vdtr longe pl cat[txt] Thph Oec .. A al Eph -σσον | A al αυτοις ην (sed A* vdtr om ην) | επιστρεψ. (137. praem

ἢν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν *Prov 26, 11.
ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 συμ-
βέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ
τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί Ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν 1, 13.
αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆ- Iud 17.
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 τοῦτο
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν 1, 20. Iud 18.
ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμε-

---

εις τα οπισω, eadem 9. 69. Thph add) c. GK al pl (vg *retrorsum converti*, m *apostatare*, Orsies[45] *reverti*) Thph Oec cat[txt], item BC al[4] Dam υποστρεψαι .. A al[5] Eph (2, 181) Cyr[malach 865] et[aliq] Ps-Chr[12, 1064] epist ad regem Persarum anni 362. (cf Gallandi V, 240.) εις (epist επι) τα οπισω ανακαμψαι .. item εις τα οπισω s. add s. praem vg (non m) al Did[lat] Aug Hier Salv Fastid al .. hinc effecit Ln εις τα οπισω υποστρεψαι | εκ c. BCGK al longe pl cat[txt] .. Ln απο c. A 69. 137. al (vg *ab*) Eph Cyr[malach 865] et[glaph 334] Thph

22. συμβεβ. c. AB m am sah Cyr[glaph] Salv Promiss .. ς add δε c. CGK al certe pler Thph Oec cat[txt] (item add γαρ vg cop Cyr[malach] Aug Fastid; praem *et* aeth al) | το ιδ. εξεραμα (al mu -ρασμα, K -ρεμα) .. 137. Eph[13] Chr[8, 280 lib] et Ps-Chr[12, 1064] Thdrt[2, 1105] Thph τον ιδ. εμετον | κυλισμον c. BC* 29. 66.** 69. m (*in volutatione sua*) Ps-Chr[12, 1064] (εν κυλισμω) .. ς Ln κυλισμα c. AGK al pler Eph[71] epist[ad reg] Cyr[malach 865] et[esai 551] Thph Oec cat[txt] (vg Hier al *in volutabro suo*)

III. 1. ηδη αγαπητοι (vv aliq libere transp) .. K αγαπ. ηδη

2. αγιων (cop sah syr[p] al post προφ.) .. h al[6] om | υμων (Gb') c. ABC GK al fere[50] vg arm al Thph .. ς ημων c. min aliq Oec cat[txt] .. syr[utr] sah (add αγιων) cop aeth (add ημων ad σωτ.) al om, conjgentes αποστ. του κυριου addito ημων, item 29. harl* om

3. C* πρωτ. προγινωσκ. | εσχατων c. ABC** (* -τω) 69. 137. al mu vg cop sah al Ps-Hipp (de consumm. mundi 10.) Antioch[31] Ps-Chr[de pseud] Thph Hier .. ς εσχατου c. GK al pl syr[utr] cat[txt] Oec Aug | εν (c 5. 106. om) εμπαιγμ. (B teste Mai-εμπαικμ.) c. ABC 40. al mu vg cop sah syr[utr] aeth al Cyr[act] Ps-Chr cat[txt] (item Antioch[34] εν εμπαιγμω [ita et. Ps-Chr] οι) pp[lat] (137. εμπαιγμονης) .. ς (= Gb Sz) om c. GK al pl Ps-Hipp Thph Oec | A ενπεκται, C al εμπεκτ. | αυτων (vg non exprim) επιθυμ. c. A al pl Oec cat[txt] .. Gb Sz Ln επιθ. αυτ. c. BCGK al plus[20] Thph Ps-Hipp (in cod[1] deest αυτ.)

νοι 4 καὶ λέγοντες Ποῦ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ;
ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ'
ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρα-
νοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ
*Gn 7, 21. τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώ-
λετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμέ-
Iud 15. νοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν
*Ps 90, 4. ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί,
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα
μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα
ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέ-
2 Ti 2, 4. σθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
1 Th 5, 2. 10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζη-
δὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ

---

4. *οι πατερες* .. 69. 137. cop sah syr^{utr} al add *ημων*

5. 100. *θελοντὰς* omisso *τουτο* | C *η γη*, 80. *οι ουραν.* | B *συνεστωσης*, K *συνεστωσαι* (idem ante om *γη*)

7. *τω αυτου* (Gb Sz) c. BCGK al plus^{60} syr^{utr} aeth al cat^{txt} Thph, item omisso *τω* (ita ς) al pauc Oec^{ed}, 20. *του αυτου* .. ς^{e} (Gb') Ln *τω αυτω* c. A al vix mu vg cop sah al Aug Hier Did^{lat} al | *πυρι* (Ln post *πυρι* interpg) .. C* 27. 29. al^{5} praem *εν* | *απωλειας* .. A *ασεβειας*

8. *εν δε τουτο* .. 5. 40. *εν δε τουτω* | *υμας* .. C *ημας* | ABC *χειλια* bis

9. *κυριος* c. ABC al^{6} cat^{txt} .. ς (Gb^{00}) praem ὁ c. GK al longe pl Thph Oec | *ου βραδυνει* etc .. vg *non tardat dominus promissionem suam, sicut quidam existimant, sed* etc; am fu corb$^{2\cdot}$ al Fastid -*promissis, sed* etc; m Fulg Aug *non tardat dominus suum promissum* (Fulg *prom. suum*, Aug om *suum*) *sicut quidam tarditatem existimant, sed* etc; Hier *non moratur dominus in promisso, ut quidam morari existimant* etc | *εις* c. BCGK al longe pl cop arr sl Thph Oec cat^{txt} .. Gb'' Ln *δι'* c. A 5. 13. 69. 73. 137. m vg (et. corb$^{2\cdot}$) sah syr^{utr} aeth al Aug Fulg Fastid | *υμας* (Gb'') c. ABC 5. 13. 27. 31. 40. 73. 137. al plus^{6} m vg (et. corb$^{2\cdot}$) sah syr^{utr} al Aug Fulg Fastid .. ς *ημας* c. GK al pl cop ar^{p} cat^{txt} Thph Oec Bed | *τινας* .. 43. 98. 99. m am tol corb$^{2\cdot}$ al cop al Thph Aug Fulg (non cat^{txt} Oec Fastid Bed) *τινα*

10. *ημερα* c. BC 114. al ut vdtr cat^{txt} Cyr$^{esai\,707}$ .. ς praem ἡ c. AGK al pl Thph Oec | *κλεπτης* c. AB 13. 40. al mu m vg cop sah syr arm al Cyr Did^{lat} Aug Pelag Bed .. ς (= Gb Sz) add *εν νυκτι* c. CGK al pl syr^{p} ar^{p} Thph Oec cat^{txt} (item Epiph^{2,26} *ὡς κλέπτ. ἐν νυκτὶ ἔρχεται ἡ ἡμέρα ἐκείνη*, sed id potius ex 1 Th 5, 2. petitum vdtr, unde omnino fluxisse vdtr additamentum) | *οι* c. ABC al pl Thph Oec cat^{txt} .. Gb^{00} c. GK al plus^{20} (v. 12. al fere^{4} *οι ουραν.*) | AK al^{5} *ρυζηδον*; 40. al$^{5\cdot}$ Did^{lat} *ριζηδον* (13. *ρηζιδον*); 96. *ροιζοδον* | *λυθησονται* c. AGK al fere

τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 Τούτων οὕτως πάντων λυο-
μένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ
εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς
τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοι-
χεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν *Es 65, 17. 66, 22.
κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. Apoc 21, 1.
14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου
ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς Ro 2, 4.
ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τού-
των, ἐν οἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρε-

---

omn Cyr[esai 707] cat[txt] Thph Oec .. Ln *-σεται* c. BC 36. Cyr[esai 467] et [901] | *και* (c 68. al add *ἡ*) *γη* (177. vg Cyr[esai 707] *γη δε* sine *και*) *και τα ε. α. εργα* (69.* Oec[com ed] om) *καταχ.* (*καταχ.* c. AG al longe pl vv pm Cyr[esai467] [[707] *κατακαυθησονται*] Oec cat[txt]; 5. Glyc *-σονται*: BK al[3] sah syr[p mg] *ευρεθησεται* [sah *-σονται*]; c syr *αφανισθησονται*. Praeterea m Cyr[2] add *παντα*) .. ea om am fu harl al Thph (et. Oec[com] praeterit) Pelag Cassiod

11. *ουτως* c. BC al plus[10] syr[p] arm sah (sed c al praem *δε* et al *ουν*; sah *igitur sic*, syr[p mg 1] *sic igitur*) .. al[3] *δε* (syr[p mg 1] *γαρ?*) .. ς Ln *ουν* c. AGK al pl vg (m plane om) al mu cat[txt] Thph Oec pp[lat] | *υμας* .. al[7] cop ar[p] sl[8. ant] Thph Pelag *ημας* .. B om | Gb Sz *ευσεβειαις*;

12. *θεου* .. c 27. 29. al[5] m vg (et. am al, non fu al) al Cyr[aliq] al (non cat[txt] Thph Oec) *κυριου* | *τηκεται* c. ABGK al longe pl Cosm[2] Oec .. Ln *τακησεται* c. C 137. al[12] cat[txt], item *tabescent* vg al ut vdtr omn pp[lat]; item Thph *-σονται*

13. A vg aeth[utr] Cosm *καινην* (AC al *κενην*) (Cosm add *την*) *γην* | *κατα το* (c*** om) *επαγγ.* (42. 177. *παραγγ.*, 20. *απαγγ.*) c. BCGK al longe pl syr ar[p] al cat[txt] Thph Oec, item 5. vg (et. tol) cop syr[p] Cyr[esai 467] et [707] Did[lat] Aug Promiss *κατα τα* (Cyr[esai 467] om) *-ματα* .. Ln *και τα -ματα* c. A am fu harl demid corb[2.] vg[sixt] sah Hier Bed | A 69. 137. Dam *ενοικει*, Aug *inhabitat*

14. *αμωμητοι* .. Gb' *αμωμοι* c. A 69. 137. al[9] Phot[manich 1, 8.] (vg *immaculati et inviolati*, item syr[utr] al; Aug *inviol. et immac.*)

15. *δοθεισ. αυτω* c. ABCK 137. al[6] vg cop sah syr[utr] al Nil (de purgatorio) Phot[manich] et[ep 175] Thph cat[txt] Aug al .. ς *αυτ.* (68. om) *δοθ.* c. G al pl Oec

16. *πασαις* c. ABC 5. 180. 14.[lect] .. ς (Gb[0]) add *ταις* c. GK al pler Phot Thph Oec cat[txt] | A 9. 21. 47. *εν αυτοις* | *οις* c. CGK al pl Phot Oec cat[txt] .. Gb' Ln *αις* c. AB 5. 69. 73. 137. al fere[12] syr[utr] al Thph | *εστιν* c. BCGK al longe pl Phot Thph Oec cat[txt] .. A al[7] sah

βλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.
Iud 20. 17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ
τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ,
1. 20. Iud 25. 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος
1 Pe 5, 11. Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

I.

2, 13. 1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ

εισιν | c* 27. 29. 68. *στρεβλωσουσιν*, c** *στρεβλωσιν*, Epiph[149] *διαστρεφουσι τη εαυτων αγνωσια*

17. c *προγινωσκ.* (A *προγιγνωσκ.*) *αγαπητοι*

18. *αυξανετε* (al mu *-νητε* vel *-νοιτε*, 96. *αυξετε*) .. c al *αυξανεσθε* (36. *-νησθε*) | *ιυ χυ* .. 9. 40. 69. 137. syr[utr] Thph add *και θεου πατρος* | *και νυν* .. K al aliq om *και*, item (*abhinc*) cop sah | *αιωνος* c. B 10. 61. harl* Aug Bed .. ς (Gb[0]) Ln add *αμην* c. ACGK al pler vv fere omn Thph Oec cat[txt]

Subscriptio : AB *πετρου β̄*, c *πε. καθολικη* (cf c in append.) 126. *πε. επιστολη*, 40. al *πετρου επιστ. β̄*, G al *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα*, 38. *τελος της πετρου β̄ καθολικης επιστολης*, similiter al; am *expl. epistula Petri secunda*, fu al *expl. epist. sancti apostoli* (al om) *Petri* II (cdd[aliq] om II). Item syr[utr] al *finita est epist. sec. Petri apostoli.* Praeterea numerantur *στιχοι ρνδ'* (ita G 40. al pl Thph), al *ρξ'*. In B numerantur sectiones *β'*, in vg[cdd] (ut am fu) capp. XI. Euthal in elencho: *πέτρου ἐπιστολὴ δευτέρα. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων δ', μαρτυριῶν γ', στίχων ρνδ'.*

---

* AB *ιωαννου* (B *-ανου*) *ᾱ*, (in c titulus abscissus est, sed fuisse vdtr *ιω. επιστολη ᾱ*), K al *ιωαννου επιστ. πρωτη* (ita Gb Sz), al *επιστ. ιω. πρωτη*, G al *επιστ. καθολικη του αγιου αποστολου ιωαννου*, al mu *ιω. επιστ. καθολικη ᾱ*, similiter al .. ς[e] *ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. πρωτη*, ς *επιστ. ιω. καθολ. πρωτη*. Cf Eus[h. e. 3, 39.] *κέχρηται δ' ὁ αὐτὸς* (Papias) *μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς Ἰω. προτέρας ἐπιστολῆς*, idem[h. e. 5, 8.] *μέμνηται δὲ καὶ τῆς Ἰω. πρώτης ἐπιστολῆς* (Irenaeus). Or[4, 24. 1, 233] etalibi *ἐν τῇ καθολικῇ ἐπιστολῇ ὁ Ἰωάννης*, item in fragm. in cantic. (cat[ox 115]) *διὰ τὴν γραφὴν τὴν παρὰ τῷ ἰω. ἐν τῇ καθολ. ἐπιστ.*

λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑοράκαμεν καὶ μαρ- Io 1, 14. 1, 1. 2.
τυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν
πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑοράκαμεν καὶ ἀκη-
κόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ᾽
ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ Io 15, 11 16, 24.
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν ἵνα 2 Io 12.
ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀν-
αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ 2, 25. 3, 11.
ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν Eph 5, 8.

Praeterea cdd[lat aliq] (teste Sz „mu"), item Aug[2] etiamque Possidius in indice opp Aug[1] Idac Cassiod epistulam istam inscribunt *ad Parthos* (codg[enev] *sparthos*? vide Sab., teste Sz Bibl. Krit. Reise p. 67. *spartos*). Cf ad 2 Io.

I. 1. εορακαμεν : ita B* teste altera Btl[i] et h. l. et in sqq nec aliter 3, 6 et 4, 20. Accedit secundo loco A. Eandem formam Io 20, 25. recepimus, non item 20, 18. 20, 29. etc, quos ad locos cf comm. Versibus istis tribus εωρακαμεν A bis, B**G ubique habet. Item ll. sqq. (3, 6. accedit C). Nec adnotarunt collatores reliquorum differentiam, talia illi quidem minus curantes. ς Ln 49. εωρακαμεν ubique.

2. B 40. και ο εορακαμεν (B** 40. εωρ., 40. add και ακηκοαμεν)

3. εορακαμεν : cf ad v. 1. | υμιν c. GK al longe pl vg (et. demid tol; am *et annunt. vobis*) cop al (Thph και απαγγ. υμ.) Oec cat[txt] Aug[1] Bed .. Ln praem και c. ABC al[5] harl al (et. fu ut vdtr) syr syr[p] c.* sah aeth (sed syr sah om και sq) Did Aug[1] | c* al[6] vg sah syr[p] al (non cop syr) Aug om δε (sed vg sah Aug *et societas nostra sit*)

4. υμιν c. A**CGK al fere omn vv pler Thph Oec cat[txt] Aug Bed .. Gb' Ln ημεις c. A*B 13. harl* sah | υμων c. AC (C* post πεπληρ. add εν ημιν) K al pl vg (et. demid) cop syr[p] aeth ar[p] sl[ed] et[mss] Thph[txt] Oec[txt] Aug Bed .. ς (non ς[e] Gb Sz) ημων c. BG al mu am fu harl tol (corb[2.] *ut gaudeatis et gaudium nostrum sit plenum*) sah syr ar[e] (sed syr ar[e] add εν υμιν) sl[5.] Thph[com] Oec[com]

5. εστιν αυτη (Gb') c. BCGK 40. 69. 137. al plus[50] syr[p] Thph Oec schol .. ς Ln αυτη εστ. c. A al vix mu vv pler (et. syr[p mg]) cat[txt] | αγγελια c. ABGK al longe pl Did[com] Thph[com] Oec[com] cat[txt] .. ς (= Gb Sz) επαγγελια c. C al mu Thph[txt] Oec[txt] | αναγγελλομεν .. 40. 69. 137. al aliq απαγγ. | B 31. Clem Or[3] (sed[4] ε. α. ο. ε.) ουκ εστ. εν αυτω, item sah *nullae tenebr. sunt in eo*

6. A εαν γαρ ειπωμεν (al aliq ειπομεν, item al vv. sqq) et ου ποιωμεν

7. δε .. 29. 66.** harl ar[p] om | G Clem om εστιν

τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
He 9, 14. υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν
οὐκ ἔστιν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν
1 Th 5, 24. καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ
2, 14. Io 5, 38. πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην
ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
Io 14, 16. τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν
4, 10. Io 11, 51 s. δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ
περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 Καὶ
ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
Io 15, 10. τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ
4, 20. τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 5 ὃς

---

7. *αλληλων* .. A* (vdtr) tol al (aeth^{ro} *inter nos cum eo*, pp om *cum eo*) Clem Tert Did^{int} (Thph et Oec sic: τῆς κοινωνίας τῆς ἀλλήλων· δῆλον δὲ ὅτι καὶ τῆς ἡμῶν τε καὶ τοῦ φωτός) *αυτου* .. harl *cum deo* | *ιησου* c. BC 29. 69.* fu al syr sah aeth^{ro} (aeth^{utr} om *τ. υι. αυτ.* quae 34. transp) arm Clem Hier Fulg Leo .. ς (Gb^{o}) add *χριστου* c. AGK al pler vg (et. am al) syr^{p} c.* cop al cat^{txt} Thph Oec Tert Aug (sed Aug^{1} om *ιυ χυ*) Bed | *καθαριζει* .. al mu cop sah ar^{p} Aug^{1} *-ρισει* s. *-ριει*

8. *εν ημ. ουκ εστ.* (Sz Gb') c. ACK 5. 31. 69. 137. al aliq m vg syr^{p} arm cat^{txt} Thph Aug^{persaepe} Hier Oros^{2} Optat Ennod al mu .. ς *ουκ ε. εν ημ.* c. BG al longe pl cop sah al Oec Tert

9. *αμαρτιας* sec .. C al vg (et. am fu al, sed al om) al mu Aug^{plerque} Hier^{1} Bed (sed m Cyp al mu non add) add *ημων* | *καθαριση* .. AC** (vdtr) h al *-ρισει* | C om *ημας*

10. *ουκ εστ. ε. ημιν* .. 69. 137. al am al syr^{utr} Thph *εν ημ. ουκ εστ.*

II. 2. *ιλασμ. εστ.* c. CGK al fere omn Clem Or^{saepe} Pet^{alex} Ath^{963} et^{973} Thph Oec cat^{txt} Tert Ath$^{int\,775}$ Aug^{5} Vig al .. Ln *εστ. ιλασμ.* c. AB 68. 180. vg al Cyp Hil Aug^{aliq} al | *μονον* (Clem Or^{saepe} al) .. B al fere^{10} cop sah Or^{1} *μονων*

3. A *γινωσκωμεν*

4. *οτι* c. AB 66.** 68. 69. al plus^{12} (cop sah ex ingenio linguae) Clem^{1} Thph Cyp Lcif^{1} Tich al .. ς 49. om (Ln [*οτι*]) c. CGK al pl syr^{utr} aeth^{utr} Clem^{1} Oec cat^{txt} Lcif^{1} (vg *qui dicit se nosse*) | Gb^{o} *και* sec c. A 27. 29.

δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ 4, 12. Io 13, 35.
τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ λέγων 14, 21 ss.
ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς οὕ- Io 13, 15.
τως περιπατεῖν.

7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν 2 Io 5 s. Mt 5, 43.
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος
ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς Io 13, 34.
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν 4, 20.
αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν·
11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ 3, 14.
σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλω- Io 12, 35.
σεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' 1, 1.
ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα 5, 18.

---

5. τηρη .. K al τηρει | αληθως .. 27. 29. 66.** om

6. ουτως c. CK al longe pl cop syr[p] (libere syr) ar[p] sl cat[txt] Thph Oec Salv (*sic et ipse*) .. Ln om c. AB al[5] vg sah al Clem (καθ. κακεινος) Cyr[csai 799] Cyp Caes[arel] al mu (G om και α. ουτ. περιπ.)

7. αγαπητοι c. ABC al fere[20] vg cop sah syr[utr] arm cat[txt] Thph Did[int] Aug Bed .. ς (= Gb Sz) αδελφοι (Gb') c. GK al pl aeth[utr] ar[p] Oec | ειχετε .. 27. 29. al aliq εχετε | ηκουσατε c. ABC al plus[10] vv pler Thph Aug Cassiod Bed .. ς (Gb[oo]) add απ αρχης c. GK al longe pl ar[p] sl Ath[166] Oec cat[txt] Did[int] (:: cf v. 24.)

8. αληθ. εν αυτω c. BCGK etc .. A εν αυτω αληθ. | εν υμιν c. BCGK al longe pl vv pler cat[txt] Thph Oec Aug Bed .. Gb' εν ημιν c. A al mu tol al syr[p mg] Hier | σκοτια .. A σκια (item 100. v. sq)

9. μισων .. 15. 43. 98. 137. arm aeth (schol[100] et[103]) Cyp[1] add ψευστης εστι και (schol ψευδεται) : : cf v. 4.

10. εν αυτ. ουκ εστ. c. BGK al pler vg syr[p] al Thph Oec cat[txt] Aug Fulg Bed .. AC 5. 105. m sah (cop *non est scand. in eo*) syr Lcif ουκ εστ. εν αυτω : ita Ln (cf ad 1, 5. 8. 10.)

11. τ. οφθ. (Lcif[1] *cor*) αυτου (ita et. Or etc) .. 3. 42. 57. 95. 101. αυτου τ. οφθαλμ.

12. τεκνια (40. al[3] τεκνα) .. 27. 29. 66.** 68. al fere[12] cat[com] et Sev[cat] παιδια

13. εγραψα (Gb') c. ABCG al plus[30] syr[utr] cop sah aeth[utr] ar[e] sl Or[cat 115] (item Or[int 3, 27]) Cyr[ador 43] Phot[amphil qu 155] Thph cat[txt] .. ς γραφω

ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες,
1, 10. ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί
ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
Ia 4, 4. ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ,
16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυ-
μία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πα-
τρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ
ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν
αἰῶνα.
2, 22. 4, 3. 2 Io 7. 18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί-
1 Pe 4, 7. χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30. σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
1 Co 11, 19. ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27. ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καὶ οἴδατε πάντα. 21 οὐκ ἔγραψα

---

c. א al pm ar^{p} Oec .. vg (et. am tol, non fu demid harl) om *εγραψα υμ. πατ.* usq *αρχης* et habet quinquies (fu demid harl sexies) *scribo* [am quinto loco *scripsi*], item sexies Aug Bed

14. *τον απ* .. B *το απ* | B sah om *του θεου*

15. *πατρος* c. BGK al longe pl vg syr^{utr} cop sah al Or (alibi alludens *θεου*) Thph Oec cat^{txt} Aug^{saepissime} al mu .. AC al^{5} harl aeth^{utr} Cyr *θεου* (al^{4} *θεου και πατρος*)

16. *αλαζονια* c. AB*G al .. ς Ln 49. *-νεια* c. B**K (e sil) al ut vdtr longe pl :: cf ad Iac 4, 16. | *αλλα* c. BC etc Thph .. ς Ln *αλλ* c. AG al ut vdtr pler Or Oec cat^{txt}

17. *αυτου* (et. cat^{txt} Thph Oec Cyp Lcif Aug al mu) .. A 5. 13. 27. 29. 66.** arm Or om, hinc Gb^{0} | *αιωνα* .. sah tol Cyp^{aliq} Lcif Aug^{aliq} al (non item Hier al) add *quomodo et* (passim omittitur) *deus manet in aeternum*

18. C* *εσχατη τη ωρα* | *και καθως* .. K om *και* | AG al^{4} aeth^{ro} om *οτι* (non Or Epiph^{403} et^{424} Thph Oec cat^{txt} Ir^{int} Cyp Or$^{int\,3,851}$ Lcif al mu) | *αντιχριστ.* c. BC al^{3} Or^{2} Epiph^{403} et^{424} .. ς praem *ὁ* c. AGK al longe pl Thph Oec cat^{txt} | A *γινωσκωμεν*

19. *εξηλθαν* c. ABC .. ς *-θον* c. GK al certe pler Or Epiph al | *εξ ημ. ησ.* c. BC 69. 137. syr (sed ita bis) syr^{p} cop sah aeth^{utr} Amb^{3} Opt .. ς Ln *ησ. εξ ημ.* c. AGK al pler vg al Cyr$^{hr\,95}$ Epiph^{403} Thph Oec cat txt Ir^{int} Or$^{int\,3,70}$ Cyp al mu | *φανερωθωσιν* (Epiph^{403} *γνωσθωσ.*) .. 69. syr et syr$^{p\,mg}$ *-ρωθη* | *παντες* .. 69. syr^{utr} Epiph^{403} Ir^{int} Cassiod om

20. *χρῖσμα* (B* ubiq *χρεισμα*) : ad v. 27. ex G notavi *χρίσμα* (ut ς Gb Sz ediderunt) | *και οιδατε παντα* (9. Hesych^{lev} *παντες*, syr *παντα*

ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης
εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ 4, 3. 2 Io 7.
ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς ὁ 2 Pe 2, 1.
ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν 2 Io 9.
καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν με- Io 5, 25. 15, 23.
νέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ
υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν 1, 5. 5, 11.
αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ
ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν 2, 20.
ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς

ανθρωπον) .. B sah *οιδατε* (sah add *υμεις*) *παντες* .. Aug *ut ipsi vobis manifesti sitis*

21. *παν* (et. m) .. C om

23. *ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει* (Euthal Melet ap Epiph^{878} Cyr$^{ioh\ 864}$ *ομολογει*) c. ABC al plus^{30} vv pler Clem Or^{3} Ath Cyr^{aliq} Cyr^{hr} Thph cat^{txt} (item ii qui *ομολογει*) Vig Pelag al (item m Cyp Hil al mu post *τον υι.* repetito *και τον υιον*) .. ς (= Gb Sz) om c. GK al pm harl (item al, sed non am fu demid tol al) ar^{p} sl Oec

24. *υμεις* (Gb^{00}) c. ABC 13. 27. 29. 66.** 68. 69. al^{4} vg syr^{p} arm Cyr$^{ioh\ 799}$ Bed .. ς (Gb^{00}) add *ουν* c. GK al longe pl ar^{p} sl (sah *δε*, cop syr *et vos*, aeth^{ro} *et vos quoque*, pp *et vos autem*) cat^{txt} Thph Oec Aug (Melet ap Epiph *ὅπερ οὖν, φησίν, ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, τοῦτο μενέτω ἐ. ὑμ.*) | *εν τω πατρι* c. ACGK al ut vdtr omn demid syr^{utr} sah al Cyr$^{ioh\ 799}$ Thph Oec cat^{txt} .. Ln om *εν* c. B vg cop al pp^{lat} (item Melet ap Epiph^{878} *μενειτε και τω πατρι*)

25. *ημιν* c. ACGK al ut vdtr omn vv fere omn Thph Oec cat^{txt} Aug Bed .. Ln$^{ed\ min}$ *υμιν* c. B am al | B *αιωνιαν*

26. A *πλανουντων*

27. *χρισμα* pr (et. Ath^{537} Cyr$^{ioh\ 347}$ etc) .. B 10.** *χαρισμα* | *ελαβατε* c. B* .. ς Ln 49. *-βετε* c. rell ut vdtr omn | *μενει ε. υ.* (Gb'') c. A(A* vdtr *ημιν*)BC al vg al pl Ath^{537} Cyr$^{ioh\ 347}$ Did Thph Aug al .. ς *ε. υ. μενει* c. GK al pler syr^{p} al cat^{txt} Oec (*μενει* : 13. 27. 29. 66.** 68. 69. 81. 137. al^{5} vg syr^{p} ar^{p} Thph Aug al *μενετω*) | *διδασκη* .. CGK al^{5} *-σκει* | *αλλ ως* .. B 25. sah aeth Aug Hier *αλλα* | *το αυτου* (Gb') c. C 5. 27. 29. 68. 69. 81. al plus^{10} vg sah syr^{p} aeth^{utr} arm arr (syr *unctio quae est a deo*) Ath^{537} Cyr Did cat^{txt} Aug Fulg Bed .. ς Ln *το αυτο* c. AB GK al pl cop Thph Oec Hier (:: cf 2 Pe 3, 7.) | *χρισμα* (et. Ath^{537} Cyr$^{ioh\ 347}$ etc) .. 10.** *χαρισμα*, 25. 81. cop aeth^{utr} Cyr^{1} *πνευμα* (schol *χρῖσμα τὸ πνευματικὸν χάρισμα λέγει τῆς γνώσεως*)

Io 14, 26. περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς
ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ.
4, 17. Eph 3, 12. 28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ὅταν φανερωθῇ σχῶ-
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
3, 7. 9. αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
Io 17, 25. θεοῦ κληθῶμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς ὅτι οὐκ
ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
Col 3, 4. ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. 3 καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
5, 17. την ἐπ᾽ αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς

---

27. c (vdtr) ψευδες | και καθως .. A sah Aug om και | μενειτε c. GK al pl Thph Oec cat[txt] .. Gb' Ln μενετε c. ABC al mu Cyr Phot[ep 174] (vv pl [arm[mg]] et pp[lat] *manete*; ar[p] μενειν exprim)

28. τεκνια .. K h 40. vv mu add μου | οταν c. GK al longe pl Thph Oec cat[txt] .. Ln εαν c. ABC al[6] cop sah | σχωμεν c. BC 15. 26. 27. 40. 66.** 68. Thph .. ς εχωμεν c. AGK al pl cat[txt] Oec | απ' .. 69. 137. παρ

29. ειδητε (vg al pl Aug al *scitis*) .. AGK al pl cop aeth[utr] Thph ιδητε | οτι και c. AC 7. 8. 13. 29. 68. 69. al vg (et. fu demid al, non am harl tol) sah (syr ap Wtst) .. ς Ln 49. om και (cuius addendi nulla caussa erat; ex Iohannis vero usu est) c. BGK al pl vv pl cat Thph Oec Amb Aug Idac | γεγεννηται .. 31. 69.* 177.* al aliq syr et syr[p txt] γεγενηται

III. 1. δεδωκεν c. BCK al longe pl Thph Oec .. AG 13. 27. εδωκεν | ημιν .. BK* al[4] ar[p] υμιν | κληθωμεν c. GK al pl cop (pergit *et nos etiam propter hoc mundus non cognovit*) ar[p] Oec (Oec[com] ἔδωκεν ἡμῖν τέκνα αὐτοῦ γενέσθαι τε καὶ κληθῆναι, item Thph[com] – γεν. τε κ. λογισθῆναι) .. Ln add και εσμεν c. ABC al[20] vv pl (sed vg [et. am demid] Aug[2] Bed syr[p] al *et simus*; fu harl tol sah *et sumus*) cat[txt] Thph Aug Bed | ημας c. ABC al sat mu vv pler cat[txt] Aug Bed .. GK al fere[35] ar[p] sl[ant] Thph Oec υμας (:: cf 3, 13.)

2. οιδαμεν c. ABC 5. 68. vg sah syr[p] arm al Or[2] Did Tert Aug[saepe] al mu .. ς (Gb[00]) add δε c. GK al pler syr cop al Or[1] Thph Oec cat[txt] Amb[1] Hier[1] Quaest

ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν
ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας
ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ 1 Pe 2, 24. 22.
ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑόρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν 2, 3. 3 Io 11.
αὐτόν.

7 Παιδία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δί-
καιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν Io 8, 44.
ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς
τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.
9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα 5, 18. 1.
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ
τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Io 8, 47.
θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ 1, 5. 2, 7. 25.
ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, 12 οὐ
καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· Gn 4, 8.

---

4. *η αμαρτια* c. ABCGK etc .. Ln om *η* sine teste (de B falsus)

5. *τας αμαρτ.* c. AB 5. 27. 66.** 81. am fu demid harl tol al cop sah syr^p aeth^utr arm Tert Aug Fulg Cassiod .. ς (Gb^oo) add *ημων* c. CGK al longe pl syr vg^ed al Ath^463 Thph Oec cat^txt Bed

6. *εορακεν* c. B* et al ut vdtr .. ς Ln 49. *εωρακ.* c. AB**CG (K e sil) etc. Cf ad 1, 1.

7. *παιδια* c. AC 5. 27. 29. cop sah syr^p mg arm Lcif (*filii*) .. ς Ln *τεκνια* (al^4 cat^txt sah syr al add *μου*) c. BGK al pler cat^txt Thph Oec, item *filioli* m vg syr^utr al Tert al | *μηδεις* .. A *μη τις*

8. *ο ποιων* (et. Or^5 et^4 *πας ο*) .. A 25. 68. tol cop syr ar^p Lcif *ο δε ποιων* | *εστιν* : Or^4, 825 dicit uberius *εστιν* poni ubi *εκ του διαβολου* dicatur, *γεγεννημενος* vero ubi sit *εκ του θεου*. Nihilominus ipse alibi aliquoties *γεγεννηται* pro *εστιν* habet, item Eus^ecl 24

9. *γεγεννημενος* .. K al aliq *γεγενημ.* (al et. postea *γεγενηται*)

10. C* (vdtr) aeth^ro *και πας*|*ποιων* (ACK h al mu add *την* :: e v. 7.) *δικαιοσυνην* c. ABCGK al ut vdtr omn harl tol cop syr et syr^p txt al cat txt Thph Oec Did^int .. m (sed idem v. 9: *non peccat pro pecc. non facit*, item Aug^2) vg (et. am fu demid) sah syr^p mg Or Tert Cyp Lcif Aug Bed *ων δικαιος* (ita Ln)

11. *αγγελια* c. ABGK al pl vg (*annunciatio*, item Aug^3 Bed) al cat^txt Thph Oec^com Aug Bed .. C 27. 29. 40. 66.** 69. al mu harl (*mandatum*) syr utr (et. syr^p graec in mg adscriptum habet) cop sah aeth^utr (*mandatum*) Cyr^ioh 799 Oec^txt Lcif (*repromissio*) *επαγγελια* (syr^p mg *-λεια*)

καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ
δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
Io 15, 18 s. 13 *Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.* 14 *ἡμεῖς*
Io 5, 24. *οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγα-*
2, 10 s. *πῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ.* 15 *πᾶς*
Mt 5, 21 s. Io 8, 38. *ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι*
πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.
16 *ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν*
Io 15, 12 s. *ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς*
ψυχὰς θεῖναι. 17 *ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ*
Ia 2, 15 s. *τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ*
ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 *Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν ἔργῳ*
καὶ ἀληθείᾳ. 19 *καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας*
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· 20 *ὅτι*

---

12. *και χαρ. τιν. εσφ. αυτον* .. aeth^{ro} om

13. *Μη* .. c* 29. 66.** al^{6} syr arm al praem *και* | *αδελφοι* c. ABC al mu vg arm cat^{txt} Did^{int} Lcif Aug Ors Bed .. ς (Gb^{oo}) add *μου* c. GK al pl cop sah syr^{utr} al (aeth *ημων*) Thph Oec

14. *αγαπων* c. AB 27. 29. vg arm sah^{münt} Did^{int} Lcif Aug Columb Bed .. ς (Gb^{o}) add *τον αδελφον* c. CGK al pler cop sah^{woi} syr^{utr} al cat^{txt} Thph Oec Cassiod (sed al^{10} fere cop sah syr^{utr} al add *αυτου*) item 15. *τους αδελφους*

15. *αυτου* .. B *εαυτου* | *εν αυτω* c. BGK al pl Thph Oec cat^{txt} .. Ln *εν εαυτω* c. AC al pm

16. *θειναι* c. ABC 5. 27. 29. 68. al Thph cat^{txt} .. ς *τιθεναι* c. GK al longe pl Oec

17. *εχη* (m vg Cyp al *habuerit*) et *θεωρη* (iidem *viderit*) .. G al mu *εχει*, item GK al pm *θεωρει* | *κλειση* .. G (*κλησει*) al *-σει*) | *μένει* (m vg Cyp al *manet*, item vel *est* cop sah syr^{utr} al) B** (*accentu caret ut constat) GK al *μενεῖ* (Aug[1] *poterit manere*)

18. *τεκνια* c. ABC al^{12} m am syr^{p} arm Clem Dam cat^{txt} Aug .. ς (Gb^{oo}) add *μου* c. GK al pl vv pl Thph Oec Bed | *τη γλωσσ.* c. ABCGK al longe pl Thph .. ς (= Gb Sz) om *τη* c. min vix mu Clem Oec cat^{txt} | *εν* c. ABCG al longe pl Clem Thph$^{txt\ et\ com}$ .. ς (= Gb Sz) om c. K al mu cat^{txt} Oec$^{txt\ et\ com}$

19. *και* pr c. CGK al longe pl sah syr al cat^{txt} Thph Oec Aug .. Gb^{o} Ln om c. AB al^{6} vg cop syr^{p} Clem | *γινωσκομεν* c. GK al longe pl vg al Thph$^{txt\ et\ com}$ Oec$^{txt\ et\ com}$ Aug Bed .. Gb' Ln *γνωσομεθα* c. ABC 40. 66. 68. 69. 137. al fere^{10} cop sah arm al Clem Dam cat^{txt} (9. *γινωσκομεθα*, syr^{p} *cognoscemur*) | Ln$^{ed\ min}$ *ἐσμέν. καὶ ἔμπροσθεν* | *πει-*

ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρ-
δίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
21 *Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρη-* 2, 28. 4, 27.
σίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 *καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν* 5, 14. Mt 21, 22.
ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ- Io 9, 31.
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα*
πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν. 24 *καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐν-* 3, 11.
τολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώ- 4, 13. Ro 8, 9.
σκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν. 2 Co 1, 22.

σομεν (vg[ed] *suadebimus*, sed am demid al *suademus*, fu al *suadeamus*) .. 27. 69. al mu Thph *πεισωμεν* | *τας καρδ.* c. A**CGK al fere omn vv pl cat[txt] Thph Oec Bed .. Ln[ed min] *την καρδιαν* c. A*B 66.** syr sah Aug

20. G al schol[103] *καταγινωσκει* | *οτι* pr .. Ln *ο τι*. Praeterea pro *ἡμῶν· 20 ὅτι* habent ς Gb Sz Ln 49. *ἡμῶν, 20 ὅτι* (Ln *ὅ τι*) | *οτι* sec c. BCGK al pler cat[txt] Thph (item Hesych[lev] *et scimus quia; syr quanto magis deus, qui maior est* etc). Praeterea cf cat : *ἐὰν ἁμάρτωμεν, οὐ λανθάνομεν οὐδὲ διαφευξόμεθα· εἰ γὰρ ἁμαρτάνοντες τὴν καρδίαν ἑαυτῶν λαθεῖν* (adde *οὐ* ex schol[100] et[103]) *δυνάμεθα, ἀλλὰ νιττόμεθα ὑπὸ τοῦ συνειδότος, πόσῳ μᾶλλον τὸν θεὸν πράττοντές τι τῶν φαύλων* (addendum omnino vdtr *οὐ*, cf Thph *πόσῳ μᾶλλον – οὐκ ἂν λάθοιμεν*) *δυνηθῶμεν λαθεῖν;* Similiter praeter schol[100] et[103] habent et. Thph et Oec .. Ln[ed min] om c. A 33. 34. 63. vg cop sah al Oec Aug Bed | *θεος* .. C *κυριος*

21. *εαν* .. A *αν* | *καταγινωσκη* .. G al *-σκει* | *ημων* pr c. CGK al longe pl vg (et. am demid harl tol al) cop sah syr[utr] al Thph Oec cat[txt] et (p. 142.)[com] Cyp Aug[1] Hier[1] Hes[lev] al .. Ln om c. AB 13. 27. 30. 66.** fu al Aug[1] Hier[1] (*conscientia*) (item Or[1] *ἐὰν μὴ ἡ συνείδησις καταγιν. ἡμῶν*, sed alibi *ἐὰν ἡ συνείδ. ἡμῶν μὴ καταγ.*) | *ημων* sec .. om BC 68. Or[1] (vide ante) | *εχομεν* (al *εχωμεν*, Lcif *habeamus*) .. B 29. *εχει*

22. *εαν* .. B al Or *αν* | A al *λαμβανωμεν*, vg cop sah syr[p] al Cyp Lcif al *accipiemus* | *απ* c. ABC 5. 13. 27. 29. 33. 34. 68. 69. 137. 8.[pe] al .. ς *παρ* c. GK al longe pl Or Thph Oec cat[txt] | AK al *τηρωμεν*

23. *πιστευσωμεν* c. BGK al pl Oec cat[txt] .. Gb' Ln *πιστευωμεν* c. AC al plus[20] Thph | A 43. sl[ms 1] om *του υιου* | *ιυ χυ* .. A *ιυ χω* | *εντολην* c. GK h 38. 40. 126. 177. 180. al fere[45] Oec[ed] .. ς Ln add *ημιν* c. ABC al mu vg cop al cat[txt] Thph Oec[cod] Lcif Bed; al aliq syr[p] al Aug praem idem

24. *και εν* .. 18. 38. 80. 95.** 137. sl[8.] om *και* | *ημιν εδωκ.* c. ABCG al pl fu al Bas[1, 276] et[8, 8.] cat[txt] .. K al fere[20] vv pler Ath[358] et[Ps-]Ath[2, 25] Cyr Thph Oec pp[lat] *εδ. ημιν*

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε
2 Io 7. 2 Pe 2, 1. τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ
4, 15. θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν
5, 22. ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν, καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

IV. 1. *τα πνευματα* .. K praem *παντα*

2. *γινωσκετε* c. ABCG al pm cop sah syr^{p} aeth^{utr} ar^{p} Oec Ir^{int} Lcif al .. 9. 14.* 69. *γινωσκομεν* .. Gb' *γινωσκεται* c. K al fere^{40} vg syr ar^{e} sl Cyr Thph Did^{int} Aug Bed | C *χριστ. ιησ.* | *εληλυθοτα* .. B 99. Thdrt *εληλυθεναι* (item *venisse* vg al Ir^{int} Cyp etc). Cyr$^{ador 497}$ om *ε. σ. ελ.*

3. *ο μη ομολογει* : ita et. Polyc^{885} (*πᾶς γὰρ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ [-γεῖ] ιν̅ χν̅ ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἀντίχριστός ἐστιν, καὶ ὃς ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν*) Cyr$^{ador 497}$ et^{alibi} Nestor (ut vdtr; vide post) Thdrt$^{4, 48}$ Thph Oec al Did^{int} (*qui negat*) Aug[1] Fulg[1] .. cdd^{vet} ap Socr (h. e. 7, 32. *αὐτίκα γοῦν ἠγνόησεν ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ ἰωάννου γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις ὅτι πᾶν πνεῦμα ὃ λύει τὸν ιν̅, ἀπὸ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντιγρ. περιεῖλον οἱ χωρίζειν ἀπὸ τοῦ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπου βουλόμενοι τὴν θεότητα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἑρμηνεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπεσημήναντο, ὥς τινες εἶεν ῥαδιουργήσαντες τὴν ἐπιστολήν, λύειν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρωπον θέλοντες.*) vg Ir^{int} Or^{int} Fulg[1] al (Fulbert$^{1.}$ *et de epistola eraserunt Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est, sicut Nestorius.* Item Hincmar opusc$^{18.}$ *quidam etiam de epist. Ioh. eraserunt Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est*) *ο λυει* (*qui solvit*), item Aug[1] al additis *in carne venisse* vel (Tert[1] Tich) *et negat in carne venisse*, item Lcif (*qui destruit*) | *τον* (c. ABG al pl cdd^{vet} ap Socr Cyr Thdrt cat^{txt} al; sed Gb^{0} c. K al fere^{30} Polyc Thph) *ιησουν* c. AB h 13. 27. 29. 69. cdd^{vet} ap Socr vg (et. fu al mu) cop syr^{utr} arm al Cyr Thdrt Ir^{int} Or^{int} Lcif Did^{int} Fulg[1] Tich al .. ς (= Gb Sz) add *χριστον* c. GK al pler am demid sah al Polyc Thph Oec cat^{txt} Aug ([1]om *Ies.*) al mu (34. 137. ante *ιησ.* pon). Praeterea ς (= Gb Sz) add *εν σαρκι εληλυθοτα* c. GK al pler syr^{utr} al Polyc Thdrt (sed Polyc Thdrt *εληλυθεναι*) Thph Oec cat^{txt} Or^{int} Cyp al mu: sed om c. AB 27. 29. cdd^{vet} ap Socr vg cop sah aeth^{ro} (om et. *τ. ιησ.*) Cyr Ir^{int} Lcif Did^{int} Fulg[1] Bed | *εκ* (cdd^{vet} ap Socr *απο*) .. GK 40. al mu sl$^{5.}$ cat^{txt} om | *και παν* usq *ουκ εστιν* .. 41.* 61. 57.^{lect}* om (transilientes ab *εστιν* ad *εστιν*), item quidam ap Socr ap Fulb ap Hincm : vide ante

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι 2, 13.
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν Io 3, 31. 15, 19.
ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει 8, 47.
ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώ-
σκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 3, 11.
ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν
θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 5, 1.
9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16.
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσω- Ro 5, 8. Io 3, 16.
μεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπή-
σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν 4, 19.
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2.

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφεί- 3, 16.
λομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν 1, 18.
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετε- 2, 5.
λειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μέ-
νομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.
14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλ- 1, 1.
κεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς 3, 24.

---

6. A G al^{8} om *ος ουκ* usq *ημων* | *εκ τουτου* c. B G K al ut vdtr omn syr^{utr} al Thph Oec cat^{txt} Lcif Aug^{2} .. Ln$^{ed\ min}$ *εν τουτω* c. A vg cop sah Bed

7. *ο αγαπων* .. A add *τον θεον*, item demid tol Fulg *fratrem* (ita Lcif v. 8.), Did^{int} *fratr. suum*

8. *ουκ εγνω* (31. *εγνωκε*) .. A al^{7} *ου γινωσκει*, item *non novit* vg Lcif, *ignorat* Did^{int} Fulg; nec aliter cop sah al

9. *απεσταλκεν* (et. Or Thph Oec cat^{txt}) .. K al mu Ath$^{419.\ lib}$ Vict ap Niceph$^{1,\ 1654}$ *απεστειλεν* | *ο θεος* .. al mu m aeth^{utr} arm (sed non^{ven}) Aug om

10. B *ηγαπηκαμεν* | *αυτος* .. A *εκεινος*

12. *εν ημιν* sec h. l. c. G K al longe pler cop sah syr^{utr} al cat^{txt} Oec Aug .. Ln ante *τετελ.* c. A 5. 31. 68. 69. vg Thph, item B ante *εστιν*

13. *δεδωκεν* c. B G K al longe pl Ath^{704} ex$^{cdd\ pl}$ Thph Oec cat^{txt} .. A 13. 27. 29. al Did Ath$^{522.\ 538.\ 537.}$ et^{704} ex$^{cd\ 1}$ Chr$^{ioh\ 94.\ 126.\ 178}$ *εδωκεν*

14. *τεθεαμεθα* c. B G K al ut vdtr longe pl Thph Oec cat^{txt} .. A 27. 29. 66.** 68. al mu Cyr$^{act\ 58}$ *εθεασαμεθα*

15. *αν* .. B *εαν* | A al *ομολογη* | *ιησους* .. B add *χριστος* (m *quia Ies Chr. ex deo natus*)

4, 2. 5, 1. ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ.
Io 6. 69. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ
4, 8. θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν
τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ.
4, 12. 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ᾿ ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
2, 28. 3, 21. ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς
ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ᾿
ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ
4, 10. δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν,
ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ
τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ
ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν
5, 1. 2. πῶς δύναται ἀγαπᾶν; 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ᾿ αὐ-
τοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

4. 15. 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν

16. *πεπιστευκαμ.* c. BGK al fere omn vv pl Thph Oec cat[txt] .. A 13. amtol (non demid harl al) cop Aug *πιστευομεν* | *και ο θε. εν αυτω* c. A al mu vg aeth[utr] al Thph Oec cat[txt] Cyp[1] Bed .. Ln add [*μενει*] c. BGK h al plus[40] cop sah syr[utr] al (sed cop sah syr al et. exeunte v. 15. repetunt) Cyp[1] Aug al

17. *εχωμεν* .. K al *εχομεν*

18. B *αλλα* | *ο δε φοβουμ.* etc : haec et. Quaest et Resp[orth 100] hab

19. *ημεις* (cat[txt] Thph Oec Aug[2]) .. Ln add *ουν* c. A al mu vg al (non cop sah syr[p] al) Pelag Leo Bed | *αγαπωμεν* c. AB 5. 27. 29. 66.** fu (am Leo[1] add *invicem*) aeth[pp] (sah *nos scimus quia*) Aug[1] Pelag .. ς (Gb[oo]) add *αυτον* c. GK al longe pl arr sl cat[txt] Thph Oec Aug[1], item 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. vg (et. demid harl al) cop syr[utr] al Leo[1] Bed add *τον θεον* (aeth[ro] *nos invicem et amemus deum*) | *αυτος* c. BGK al longe pl harl cop sah syr[utr] al mu Thph Oec cat[txt] Aug[2] Bed .. Ln *ο θεος* c. A al[7] vg Pelag | *πρωτος* .. 5. 40. 69. al aliq vv aliq *-τον*

20. *μιση* .. K h al fere[20] Thph cat[txt] *μισει* | *εωρακεν* bis (K *εωρα*) .. ς Ln 49. *εωρ.* : vide ad 1, 1. | *πως* (et. Thph Oec cat[txt] Cyp Aug Amb Caes[arel] Bed) .. B 27. 29. 66.** 68. 69. sah syr[p] Lcif Zeno *ου*: ita Ln

21. *απ αυτου* .. A vg (et. am demid al, sed non fu al) Bed (non Aug Lcif) *απο του θεου* | B* transilit a *τον* pr ad *τον* sec

V. 1. *και* sec (ita et. Cyr[hr] Thdrt[3, 742] Thph Oec cat[txt] Hil[1] Maximin

γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
ποιῶμεν. 3 Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς 2, 5. 2 Io 6.
αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν Io 14, 15.
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ Io 16, 33.
νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστιν ὁ νικῶν 4, 15.
τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;
6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.
7 ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ

Bed) .. B 7. 13. 33. 62. am demid tol (fu om *genuit diligit eum qui*, a *qui* ad *qui* transiliens) sah Hil[1] Aug Vig Fulg om, hinc Ln [*και*]

2. *ποιωμεν* (Gb') c. B 27. 29. 69. al[11] (ex his[4] *-ουμεν*) vg (exc tol cav) syr[utr] cop sah aeth arm Thph Lcif Aug[2] Symm Bed [hae vv omn et pp[lat], quod grave est, v. sq *τηρωμεν*] .. ς *τηρωμεν* (55.[lect] *-ρουμεν*) c. (A, sed A al[5] transiliunt ad *τηρωμεν* v. sq) GK al pl arr sl cat[txt] Oec [v. sq nemo testium *ποιωμεν* pro *τηρωμεν*]

4. *ημων* c. ABGK al pl vv pl Thph Oec cat[txt] Did[int] Aug Bed .. al pm aeth[utr] ar[p] cdd[lat] teste Gb (sed non am fu cav demid harl tol) Leo[ms] *υμων*

5. *τις εστ.* c. AG al pl vg (et. am fu harl) al Oec Bed .. BK al fere[20] demid tol cav cop sah syr[p] arm al (syr add *γαρ*, aeth[utr] Leo praem *και*) Cyr[nest 142] Thph cat[txt] Did[int] *τις δε εστ.* vel (ut B demid tol) *τ. εστ. δε*

6. *αιματος* c. BGK al pl vg (et. am fu demid harl) syr al Cyr[nest 142] Thph Oec (uterq et[txt] et[com]) Tert Rebapt Aug[1] al .. al[4] Cyr[ioh 378] Amb Aug[1] *πνευματος* .. A 66.** 69. al mu tol cav al cop sah syr[p] al *αιμ. και πνευματος* (et. *πνευμ. κ. αιμ.*, *αιμ. κ. πν. αγιου* legitur) | ι̅ς̅ χ̅ς̅ (Gb'') c. ABG al pl Cyr[ioh 378] et[nest 142] Thph Oec, item K h al mu sah cat[txt] Amb χ̅ς̅ ι̅ς̅ .. ς (49.) ι̅ς̅ ο χ̅ς̅ c. min vix mu Thph[com 1] Oec[com 1] | *μονον* .. B *μονω* | *αλλ* .. A *αλλα* | *εν* tert c. ABG al mu cop Cyr[2] cat[txt] .. ς om c. K al pl vg sah al Cyr[nest 142] (om et. *τω* sq, item al aliq) et Cyr[act 54] Thph Oec Aug | *αιματι* (tol cav add *et spiritu*) .. A 21. 41. Cyr[ioh 378] *πνευματι* .. 66.** 80. *αλλα και εν τω αιμ. και εν τω πνευμ.* omissis *εν τω υδατι.* Variant al | *το πνευμα* sec .. 34. vg (et. am fu demid cav tol harl lux al) arm Bryenn Aug[1] Amb[1] in[cod] al *χριστος*

7. *μαρτυρουντες* .. ς (= Gb Sz) add *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα. καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.* [8] *καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*, c. 173.** (*est saec. 11., **est saec. 16. vel etiam recentior), item omissis (eadem verba om et. cdd[lat] pl, ed Compl, Bryenn, Thom[aquin]) v. 8. verbis *καὶ οἱ τρ. εἰς τὸ ἕν εἰσιν*, omissis quoque articulis *ὁ*, *ὁ* et *τό*, 34. (saec. fere 16.) et 162. (cod

graec et lat eiusdem fere saec.) Vulgatae codices, quorum plus[50] a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati cum iisque qui posthac innotuerunt omnium antiquissimi am et fu, itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell*, verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg[ed] quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt.* [8] *Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt.* Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m, eadem transposita ac variata habent hunc in modum: *Quia* (m *Quoniam*) *tres sunt qui testimonium dant* (m *dicunt*) *in terra, spiritus* [tol cav add *et*] *aqua et sanguis, et* [m tol cav add *hi*] *tres unum sunt* [m tol cav add *in Christo Iesu*]. [8] *Et* [tol om] *tres su qui test. dant* [m tol cav *dicunt*] *in caelo, pater, verb. et spir., et hi tres unum sunt.* Alii denique, ut weissenb (guelf)[99], ulmenses duo (e quibus posteriora tantum inde a *Sicut* ante oculos habemus), passion, vallic**, sic: *Quia* (pass vallic *Quoniam*) *tres sunt qui testim. dant* [pass vallic** add *in terra*] *spiritus et* (pass vallic om) *aqua et sanguis, et tres unum sunt. Sicut* [ulm[1] *Sic*] *et* [ulm[duo] om] *in caelum* [ulm[duo] *-lo*] *tres sunt* (ita weiss ulm[duo]; pass et vallic** *Sicut tres sunt qui test. dant in caelo*) *pater, verbum et spiritus* [pass add *sanctus*], *et* [vallic** add *hi*] *tres unum sunt.* Ex patribus Latinis primus verbis suppositiciis usus est Vigilius[taps] (saec 5. exeunt.) quum in eo quem Idacii nomine scripsit contr. Varimad. libro („Io. evglsta ad Parthos *Tres sunt*, inquit, *qui testim. perhibent in terra, aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt; et tres sunt qui testim. perhibent in caelo, pater verbum et spiritus, et hi tres unum sunt*") tum aliquoties in iis qui ficto Athanasii nomine ad Theophilum scripti sunt de trinitate libris (cf Ps-Ath[lat 584. 535. 541. 547.]). Tum secuti sunt Fulg (qui quidem in respons. ad Arian. sub finem quae ipse legit iam a Cypriano lecta esse posuit, ex verbis Cypriani iis quae adscripsimus coniectura facta) Cassiod Ansbert aliique mu (in his et. est auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui inde a saec. 9. reperitur in cdd. – – „Quae si, sicut ab eis digestae sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum verterentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent nec sermonum sese variantes impugnarent, illo praecipue loco ubi de unitate trinitatis in prima Iohannis epist. positum legimus. In qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate comperimus, trium tantummodo vocabula, hoc est aquae sanguinis et spiritus, in ipsa sua editione ponentibus, et patris verbique ac spir. sancti testimonium omittentibus: in quo maxime et fides catholica roboratur, et patris ac filii ac spiritus sancti una divinitatis substantia comprobatur" – –). Eorum vero qui iam ante Vigilium ad eadem verba alludere saepe crediti sunt, dicimus Tert (c. Prax. 25. „Ita connexus patris in filio et filii in paracleto tres efficit cohaerentes alterum ex altero, qui tres unum sunt, non unus: quomodo dictum est Ego et pater unum sumus, ad substantiae unitatem, non ad numeri singularitatem." Item de pudic. 21. „Et ecclesia proprie et principaliter ipse est spiritus, in quo est trinitas

unius divinitatis, pater et filius et spir. S.") Cyp Phoebad[med. saec. 4] (contr. Arian. 45. : pendet ut plane vdtr a Tert) Eucher[circa 440] (lib. formul. 11. : at in edd. princ. nihil legitur praeter haec: [de trinitate agitur] „in Ioh. epist. *Tria sunt quae testim. perhibent, aqua, sanguis et spiritus*.") gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.) „Dicit dominus : Ego et pater unum sumus, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est : Et tres unum sunt." At rectissime de isto Cypriani loco existimavit Facund[saec. 6 med.] pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sa. dicit Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt : in spiritu significans patrem - quod Iohannis apostoli testimonium b. Cyprianus in epist. s. libro quem de unitate scripsit, de patre filio et spiritu sancto intelligit." Huc conferri iuvat Aug c. Maximin. 22. „Si ea quae his [spiritu sanguine et aqua] significata sunt velimus inquirere, non absurde occurret ipsa trinitas, quae unus – deus est, pater et filius et spir. S., de quibus verissime dici potuit Tres sunt testes, et Tres unum sunt, ut nomine spiritus accipiamus patrem – nomine autem sanguinis filium et nomine aquae spiritum S." Nimirum patet sic iam veteres interpretatos esse Iohannis verba, minime vero interpolatione aucta legisse. Omittunt vero, praeter cdd. recentissimos illos tres, cdd[gr] omnes i. e. ABGK et alii plus[160] cum lectionariis omnib (fere[50]), item vv, praeter cdd. Lat. supra memoratos, omnes i. e. cop sah (et[woi] et[münt]) syr (sed passim male edita sunt verba suppositicia praeeunte Tremellio, qui de Graeco ipse vertit et in mg apposuit) syr[p] arm (ut auctoritas iubet cdd. omnium; nihilominus in edd. nonnullas Arm. ex vulgata Latina transiere) aeth[utr] arr sl[mss] et[edd antiq] (contra in ed. Mosq 1663. primum in mg edita sunt, in ipso txtu *οτι* in *και* mutato additisque *εν τη γη*). Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur afferunt, vel in argumentis pro trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibituri fuisse credendi sunt, gravissimi hi : Ir Clem Or (cf 4, 143. *τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα ἀνέγραψε τὰ τρία εἰς ἓν γενόμενα*) Hipp (contr. Noetum) Dion[alex] (in ep. ad Paul. Samos.) Ath Did (in libris de trin. et in enarrationib. in 1. Ioh) Bas Naz (cf 1, 568. *τρεῖς εἶναι τοὺς μαρτυροῦντας λέγων, τὸ πν. τὸ ὕδ. τὸ αἷμ.*) Epiph Cyr (cf locum maxime insignem adv. Nestor. pag. 142 sq ubi versus 5 usq 10 toti et continui afferuntur. Cf et. Cyr[act 54.]) Chr aliiq pm (non excepto Euthymio, cuius in panoplia invitis cdd. perperam editi sunt Tergobysti vv. 6–9.). Quibus Graecis adiungendi sunt Latini, ut Leif Hil Amb Faustin Aug Hier etc. Explicationis eiusdem verborum Iohannis allegoricae, quam de Latinis patribus iam vidimus, vestigia luculenta habentur et. in scholiis codicum Graecorum aliquot. Ita in cod. Par. ad v. 8. sic legitur: *τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ*, et ad *ἕν εἰσι : τουτέστι μία θεότης, εἷς θεός*. (cf Griesb excurs. ad h. l. p. 10.) Schol aliud (ap Matthaei ad h. l.): *οἱ τρεῖς δὲ εἶπεν ἀρσενικῶς ὅτι σύμβολα ταῦτα τῆς τριάδος·* etc. Post Graecam versionem actorum Latinorum concilii Lateranensis a. 1215. habiti, Manuelem Calecam monachum[saec. 14.] (*τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,*

Io 5, 36. τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν-
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-
ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
2, 25. ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ

---

omissis ἐν τ. οὐρ. et οὗτ. οἱ τρ. ἕν εἰσιν) Ios. Bryennium monachum saec. 15. ineunt. (nisi quod oratio 13. in qua iste locus habetur dubiae originis est, non inventa in cdd[mosq] duobus) primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514. (hunc in modum: ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα. Sequitur εἰ τὴν etc.), unde et. Ravianus qui dicitur codex sumsit, tum in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum enim ediderat 1516. et 1518. Scripsit vero hac de mutatione textus in 3. ed. sua in Apologia ad Stunicam: „Repertus est apud Anglos graecus codex unus" [est cod. noster 34.] - Ex hoc igitur cod. britannico reposuimus quod in nostris dicebatur deesse, ne cui sit causa calumniandi, quanquam et hunc suspicor ad Latinorum codices fuisse castigatum."), tum in edd Rob Steph 1546—1569. in edd Bezae 1565—1576. atque inde (edd enim antiqq mult, ut Aldi, Wolfii Cephalaei, Colinaei, om) transiit in edd Elz. Catholicis Romanis tradita sunt edd[sixt] (1590.) et[clement] (1592.). Leguntur etiam in edd neograecis (et. Londinensibus ut 1819.). Lutherus (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis ad rationem Helveticam missa Lutheri auctoritate translatae Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1534—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque (sed non ed. Viteb. 1607. edd Hamb. 1596. 1619. 1620.) absque ulla distinctione.

9. *οτι* pr .. K arm om | *οτι* sec (Gb″) c. AB 5. 6. 27. 29. 34. 66.** vg cop sah arm Cyr[nest 143] et Cyr[act 54] Aug Bed .. ς *ἥν* c. GK al longe pl syr[utr] al Thph Oec cat[txt]

10. *μαρτυριαν* c. BGK al longe pl sah syr[utr] al Cyr[act 54] et Cyr[nest 143] Thph Oec cat[txt] Aug .. Ln add *του θεου* c. A al plus[10] vg cop aeth[utr] Bed; item m *eius* | *αυτω* c. ABGK h al plus[40] Thph cat[txt] .. ς Ln *εαυτω* c. min mu (m *in semetipso*) Cyr[act 54] et[nest 143] Oec | *θεω* c. BGK al longe pl cop syr[utr] Cyr[nest 143] et[act 54] Thph Oec cat[txt] Aug Vig .. Gb′ Ln *υιω* c. A 5. 27. 29. 66.** al fere[10] vg syr[p mg] (item addito *του θεου* 56. sah arm ar[p] et addito *αυτου* aeth[utr]; m *in Iesu Christo*, ar[e] *in eum*) Prim .. pltane om am | A al[3] *ουκ επιστευσεν* | *ο θεος* .. 4. m vg[cdd aliq] aeth Cyr[nes] et (sed postea *περι τ. υι. του θεου*)[act] Aug Vig om

ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν Io 3, 36. 14, 6.
ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 *Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, οἱ* Io 20, 31.
πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ*
παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέ- 3, 22. Io 14, 13.
λημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 *καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ*
ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ'
αὐτοῦ. 16 *ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν*
μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνου-
σιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκεί-
νης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 *πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν*
ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.
18 *Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτά-* 3, 9.
νει, ἀλλὰ ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ

---

11. *ημιν ο θεος* .. B 31. 38. 137. syr^{p} al *ο θε. ημ.* | *εστιν* (100. om) .. A ante *η ζωη* pon

12. A *ουχ εχει*

13. *υμιν* c. AB h al^{7} vg cop sah syr^{utr} aeth^{utr} arm ar^{e} Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) add *τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου* (126. om *εις* usq *θεου*) c. GK al longe pl ar^{p} sl cat^{txt} Thph Oec | *εχετε αιωνιον* c. AB al certe pm vg syr^{p} cat^{txt} Cassiod Bed .. Gb Sz *αιων. εχετε* (G 113. al *εχητε*) c. GK al plus^{40} Thph Oec | *οι πιστ.* c. A (B *τοις πιστευουσιν*) al^{7} vv pler (arm^{mg} ed^{amst} et^{const}) Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) *και* (57. om) *ινα πιστευητε* (h al -*σητε*) c. GK al longe pl sl cat^{txt} Thph Oec

14. A al (Did teste Wtst) *εχωμεν* | *οτι εαν τι* (vg etc *quia quodcumque*, Did^{int} *quia quicquid*) .. Ln *ο τι αν* c. A, item *οτι εαν* 31. 68. 191. 58.^{lect} | *θελημα* .. A 31. aeth^{utr} *ονομα*

15. *και εαν* (Ln *αν* c. B, vg Did^{int} om) *οιδ. οτι ακ. ημων* .. A 19.* 96.* om | *ο εαν* c. B (teste Btl, non Maio) G 5. 29. 60. 62. 69. al plus^{15} cat^{txt} Thph .. ς Ln *ο αν* c. AK al pl Oec | *απ* c. B 5. 13. al fere^{5} .. ς *παρ* c. AGK al longe pl cat^{txt} (Thph et Oec^{com} *ητηκαμεν αυτον*)

16. *ιδη* c. ABGK etc (syr^{utr} cop sah aeth^{utr} ar^{p} etc *viderit*) Clem Thph Oec cat^{txt} .. Ln *ειδῇ* (vg pp^{lat} *scit*) | A *τοις μη αμαρτανουσιν αμαρτιαν μη πρ. θα.* | *ερωτηση* (K* al -*σει*) .. al^{6} vg (et. am al, sed non fu lux tol al) syr Clem Or (affert tantum *εστιν αμαρτια* usq *ερωτ.*) Tert^{2} (non Aug al) praem (vg syr Clem add) *τις*

17. *οὐ* (68. Clem *μη*) .. 13. 67.* vg sah syr^{p} aeth^{ro} arm Tert (teste Wtst) om

18. *αλλα* c. B (teste Btl, rursus neglexit Mai) al ut vdtr Or .. ς Ln *αλλ* c. AGK (e sil) al certe pler cat^{txt} Thph Oec | *αυτον* c. A*B 105.

4, 4. *ἅπτεται αὐτοῦ.* 19 *οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος*
ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 *οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει,*
καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν
ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ
ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.
1 Co 10, 14. 21 *Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων.*

---

al ut vdtr, item vg Hier *sed generatio dei conservat eum*, Chrom *quia nativitas dei custodit illum* .. ς Ln 49. *εαυτον* c. A** (*ε* est supr. lin.) GK al pler Or Did Thph Oec cat^{txt} (:: tali nexu saepe testes pl *εαυτ.* pro *αυτ.* substituere)

20. *οιδαμ. δε* c. BK al pl cop sl Thph Oec .. G al^{8} aeth^{utr} sl^{5} Cyr$^{ioh\,850}$ Did^{int} om *δε* .. Gb Sz Ln *και οιδαμ.* c. A al fere^{20} m vg sah syr^{utr} al Did Ps-Ath^{2,167} Cyr^{act} cat^{txt} | A al Did Cyr$^{ioh\,850}$ Ps-Ath auct incert in opp Chr^{i} ed. Montf. VI, 503. *εδωκεν* | *υιος* .. Did^{85} *λογος* | *γινωσκομεν* c. AB*G al Cyr^{ioh} .. ς Ln 49. *-σκωμεν* c. B**K al pler Thph al | *τον αληθινον* c. BGK al pl m syr^{utr} sl^{mss} auct incert l. l. Hil Faustin Leo Fulg^{2} (item sah Idac Facund qui habent *το αληθινον*) .. A al fere^{30} vg cop arm aeth al Ath^{451} et^{710} [Ps-]Ath^{12} et^{167} Cyr$^{ioh\,850}$ et^{act} Did Bas al Aug Pelag al add *θεον* (162. *τον θεον τον αληθ.*, Amb *patrem* omisso *τ. αληθ.*, ar^{e} *deum veritatis*) | *και εσμεν* .. 34. *κ. ωμεν*, item *et simus* m vg Hil al | *εν τω υιω* (et. Ath$^{79.223.442.451.505.547.710}$ etc) .. 33. 34. 45. 56. 162. vg (m *et simus in verbo? filio eius*) al Cyr$^{ioh\,850}$ Did^{1} (et^{1} om *εν*) Bas Ps-Ath^{2,12} et^{167} al Hil al mu om *εν τω* | *ιησ. χριστ.* c. BGK al fere omn vv fere omn Ath^{saepiss} et Ps-Ath^{2,12} et^{167} Cyr Did Thph Oec cat^{txt} Hil Faustin Aug Hier al mu .. Gb^{0} c. A 162. vg (et. am harl al; non demid tol al) Leo (ar^{p} Cyr^{1} pon ante *τω υιω*, Cyr^{1} habet *εν τω αληθ. θεω ιυ χυ*) | *ζωη* (Gb') c. AB al mu Cyr^{1} Did^{3} Ath$^{442.505.547}$ ex$^{cdd\,pl}$ et^{710} [Ps-]Ath^{2,12} ex$^{cod\,1}$ Euthal (in argumento epist. *ἐν τῷ τέλει -λέγων ὅτι ὁ τοῦ θεοῦ υἱος ζωὴ αἰώνιός ἐστι καὶ θεὸς ἀληθεινός*) al .. ς *η ζωη* c. min ut vdtr pauc; item G 40. al pm Ath^{223} et^{451} [Ps-]Ath^{2,12} et^{167} Thph cat^{txt} al *η ζωη η*; item K al mu Ath$^{79.547\,ed}$ et $^{710\,ed}$ Cyr^{ioh} Antioch *ζωη η*. Totum versum m sic habet: *Et scimus quia fil. dei venit et carnem induit nostri causa et passus est et resurrexit a mortuis: adsumpsit nos et dedit nobis sensum ut cognosceremus eum qui verus est, et simus in verbo filio eius Iesu Christo. Hic est verus* (et. Hil ex$^{cdd\,mu}$ et Vig$^{trin\,libro\,2.}$ om h. l. *deus*, Faustin et Idac ante *verus* pon) *et vita aeterna et resurrectio nostra.* Huc cf Hil et Faustin qui post *venit* pergunt: *et concarnatus* (Faustin *incarn.*) *est propter nos et passus est et resurgens de mortuis assumpsit nos, et dedit nobis intellectum optimum* (Faustin *bonum*) *ut intelligamus* (Faustin *cognoscamus*) *ipsum* (Hil om) *verum, et simus in vero* etc

21. *εαυτους* c. AK al pl Thph Oec cat^{txt} .. Ln *εαυτα* c. BG h al fere^{20} | *ειδωλων* c. AB al mu am demid tol cop sah syr^{utr} arm al .. ς (= Gb Sz) add *αμην* c. GK al pl vg^{ed} (et. cdd aliq)

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ
ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν
ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ὑμῶν 1 Ti 1, 2. 2 Ti 1, 2.
χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ Tit 1, 4.
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Subscriptio: AB ιωαννου (B -ανου) $\overline{α}$ .. K al ιω. επιστ. καθολ. $\overline{β}$, al ιω. ευαγγελιστου επιστολη $\overline{α}$, G του αγιου και πανευφημου αποστολου ιω. και θεολογου επιστολη καθολικη $\overline{α}$. Similiter al; 93. 95. Πρώτης ἐπιστολῆς ἔληξε νῦν πέρας Τοῦ τῶν μαθητῶν πλεῖον ἠγαπημένου .. am *expl. epistula iohannis* $\overline{p}$, fu *expl. epist. sancti iohannis prima* (al om *prima*); syr[utr] *finita est epist. prima Ioh. apostoli.* Praeterea al mu (non G) Thph add εγραφη απο εφεσου. Item numerantur στιχχ. σοδ' (G al pl) s. σογ' s. σξδ' (Thph) s. σπθ'. In B sectiones sunt ια', in vg[cdd] (ut am fu) XX. Euthal in elencho: ἰωάννου ἐπιστ. πρώτη. ἀνάγνωσις πρώτη κεφφ. γ', μαρτυρίας α', στίχων ρν'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. δ', στιχχ. ρμ'.

---

* B (in A titulus abscissus est) ιωανου $\overline{β}$ .. al ιωαννου επιστ. $\overline{β}$ vel (ut Gb Sz) δευτερα, επιστ. καθολ. ιω. $\overline{β}$, του αυτου επιστ. $\overline{β}$, επιστ. δευτ. ιω. του επι στηθους, G al του αγιου αποστ. ιω. του θεολογου επιστ. δευτ., similiter al .. am *incipit epistula iohannis secunda*, al *inc. secunda ioh.* vel *inc. eiusdem ep. sec.* .. ς[e] ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτ., ς επιστ. ιω. δευτ. Ceterum Ir[3, 16, 8.] „Iohannes in praedicta epist.“ „et rursus in epistola ait“ ita ponit ut non distinguat secundam istam a priore epist. Dion[alex] ap Eus[h. e. 7, 25.] ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ φερομένῃ ἰωάννου καὶ τρίτῃ καίτοι βραχείαις οὔσαις ἐππ. ὁ ἰω. ὀνομαστὶ πρόκειται, ἀλλ' ἀνωνύμως ὁ πρεσβύτερος γέγραπται.

1. Κυρίᾳ (al[2] praem τη, item aeth[utr] και; om 73. εκλ. κ.) .. ς κυρίᾳ. Vg aeth[utr] *dominae*; syr ar[p] *Kyriae.* De syr[p] White: „habet voca'es quasi in Graecis nomen mulieris κυρία esset“; sed in mg Graece notatur κυρια. (cop sah ambiguae aeque ac Graecum) | και ουκ εγω .. A 73. syr Thph ουκ εγω δε, item G praemisso και

2. μενουσαν (ita et. vv fere omn) .. A ενοικουσαν, al[3] sah ουσαν .. 66.** om

3. εσται (al[2] add δε) μεθ υμων (υμων: ita et. ς[e] Gb Sz c. K al pl vg cop syr[p] al; ς ημων c. BG al pm am sah syr al Thph[com] Oec[com] cat[txt]) .. A om (syr[p] *Gratia vobis et*) | $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ (vg *Chr. Ies.*, non item

3 Io 2. 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας
ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ νῦν
1 Io 2, 7. ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν ἀλλὰ ἣν εἴ-
5, 3. χομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή
1 Io 2, 18 s. 4, 1 s. ἐστιν, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 ὅτι
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχρι-
στος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ
μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ
1 Io 2, 23. διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος

---

demid tol) c. AB 27. 29. 33. 69. 73. vg (non tol) sah (om et: *παρ. θε. πατρ. και*) syr aeth^{utr} ar^{e} .. ς (Gb^{oo}) praem *κυριου* c. GK al longe pl tol cop syr^{p} al Thph Oec cat^{txt}

4. *περιπατουντας* .. 40. 67. 69. 101. 180. *-τα* | *παρα* (A 73. cop sah *απο*) *του* (B om) *πατρ*.

5. *γραφων* (*-φων*: ita et. ς^{e} Gb Sz c. ABGK al pl vg sah al cat^{txt} Thph Oec; ς *-φω* c. al mu syr^{utr} al) *σ. καινην* .. Ln *καιν. γρ. σοι* c. A 5. 13. 31. 68. vg | *αλλα* c. BK al ut vdtr pm .. AG al ut vdtr pl cat^{txt} Thph Oec *αλλ*. Praeterea syr^{p} add c.* *εντολην παλαιαν* | *ειχομεν* (A *ειχαμεν*) .. al mu *εχομεν*

6. *αυτη η εντ. εστ.* c. ABK al am al syr^{p} .. ς *αυτ. εστ. η εντ.* c. G al longe pl cop sah al cat^{txt} Thph Oec Lcif | AK al mu vg al cat^{txt} *ινα καθως* (ex his A 73. retinent simul *ινα* sq) | G al Thph *περιπατειτε*

7. *εξηλθ.* (*-λθαν* c. A, ut 3 Io 7. c. B; ς 49 *-λθον* c. B rell) c. (Gb'') AB al mu vg (et. am fu demid harl al; m tol *prodierunt*, Lcif *progressi sunt*) syr^{utr} sah ar^{e} (cop al *venerunt*) Ps-Chr$^{de\ pseudopr}$ cat^{txt} Ir^{int} Bed .. ς *εισηλθ.* c. GK al pl ar^{p} sl Thph Oec | *ουτος εστιν* etc .. m syr$^{p\ mg}$ *hii fallaces* (syr^{p} *sunt seductores* omisso *sunt* sq) *et antichristi sunt*

8. *εαυτους* .. GK al Ir^{int} Lcif *αὐτους* (*eos*) | *απολεσητε* et *απολαβητε* (Gb') c. AB (*απολεσηται*) 5. 13. 40. 66.** 68. 73. 137. al^{15} fere vg cop sah syr^{utr} al (sl^{ant} *-σωμεν* et *-βητε*) Ps-Chr$^{de\ pseudopr}$ Isid^{pel} Thph^{com} Oec^{com} cat^{txt} Ir^{int} Lcif .. ς *-σωμεν* et *-βωμεν* c. GK al pl sl$^{ms\ 1}$ (ar^{p} *perdatur* et *accipiamus*) Thph^{txt} Oec^{txt} | *ειργασασθε* (Gb') c. iisdem qui *απολεσητε* etc exc B sah syr$^{p\ mg}$ sl^{ant} .. ς *-σαμεθα* c. iisdem qui *απολεσωμεν* item B sah syr$^{p\ mg}$ sl^{ant} (43. *-σητε*, *-σασθε*, *-βωμεν*) | *πληρη* .. G *-ρης*

9. *προαγων* c. AB 98.^{mg}, item *praecedit* am fu harl al sah; vg^{cod} *procedit*, vg^{ed} (item demid al) Lcif Did^{int} *recedit* .. ς *παραβαινων* c. GK syr^{utr} al (cop *ambulans extra*, al libere vertunt) Thph Oec cat^{txt} | *διδαχη* sec c. AB 13. 27. 29. 66.** 68. vg sah syr^{p} (sed syr^{p} c.* item syr Lcif^{2} add *αυτου*) Did^{int} Fulg .. ς (Gb^{o}) add *του χριστου* c. GK al longe

καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 10 *εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς*
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 *ὁ λέγων γὰρ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς*
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

12 *Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ* 3 Io 13.
μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα
λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 13 *ἀσπάζεταί σε τὰ* 1 Io 1, 4.
τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

---

pl cop aeth al cat^{txt} Thph Oec | *και τ. υιον* h. l. c. A 31. (pergit *εχει και πατ.*) 68. am fu demid harl tol Fulg .. ς post *πατερα* c. BGK al pler vg^{ed} cop sah syr^{utr} (syr^{p} *et patr. hab. et fil.*) al cat^{txt} Thph Oec Lcif^{2} Did^{int}

10. *λαμβανετε* et *λεγετε* .. 137. *-νητε* (et. 101.) et *-γητε*

11. *γαρ* h. l. c. AB 5. 31. al ut vdtr .. ς 49. ante *λεγ.* c. GK al pler Thph Oec cat^{txt} (:: *γαρ* tert loco positum fere ubique a pler test in sec. locum translatum) | *χαιρειν* c. K al fere^{25} Oec .. ς Ln praem *αυτω* c. ABG al pl m vg cop sah syr^{utr} al cat^{txt} Thph Lcif (ponitur et. ante *λεγων*, ar^{p} habet *homini scelerato*, 96. *αυτον* post *χαιρειν*, Ir^{int} *eis* posteaque *ipsorum*) | *πονηροις* .. m et vg$^{cdd\ aliq}$ (ut hal et gemblac, et. „quidam libri" ap Luc^{brug}) add *ecce praedixi vobis ne in diem domini condemnemini* (ita m; vg^{cdd} *ut in diem dom.* [*nostri Iesu Chr.*] *non confundamini*). Eadem Graece exstant in lectt Velesianis.

12. *εχων* .. A* 27. 29. 61. 64. 180. *εχω* | A al *γραψαι* | *εβουληθ.* c. ABGK al mu Thph cat^{txt} .. ς *ηβουλ.* c. min pm Oec | *αλλα* (G al Thph *αλλ*) *ελπιζ.* c. BGK al longe pl syr^{utr} sah ar^{p} al Thph Oec .. Gb Sz Ln *ελπ. γαρ* c. A 5. 13. 27. 29. 65. 66.** 73. al^{8} vg cop arm aeth^{utr} cat^{txt} .. 68. *ελπιζων* | *γενεσθαι* (Gb'') c. AB 5. 13. 27. 65. 66.** 68. 137. 180. al aliq vg (et. am fu demid harl; non tol) syr^{p} Thph (item Oec^{com} *παραγενεσθ.*) .. ς *ελθειν* c. GK al pl vv pl (cop *ιδειν υμας*) Oec^{txt} cat^{txt} | *ημων* c. GK al ut vdtr pl syr^{utr} al (sah *μου*) Thph Oec cat^{txt} .. Gb'' Ln *υμων* c. AB al mu vg cop aeth^{utr} sl^{rec} .. 21. 37. 56. om | *η πεπληρ.* c. AGK al ut vdtr omn am syr^{utr} cop sah al Oec cat^{txt} .. Ln *πεπλ. η* c. B vg (exc am) Thph

13. *της εκλεκτης* (15. 26. fu al *τ. εκκλησιας*, 73. om) .. 114. add *της εν εφεσω* | ς (= Gb Sz) add in f. *αμην* c. GK al longe pl fu al syr^{utr} al Thph Oec cat^{txt} .. om c. AB 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. vg (et. am al; vg$^{cdd\ aliq}$ add *vale*) cop sah aeth^{ro} arm ar^{p} Bed (sed 68. 69. 103. syr syr^{p} c.* arm aeth ar^{e} post *εκλεκτ.* add *η χαρις μεθ υμων* vel *μετα σου*)

Subscriptio: AB *ιωαννου* (B *-ανου*) $\overline{β}$, item 62. addito *προς παρθους* (cf ad 1 Io inscriptionem), G al *ιω. επιστ.* $\overline{β}$, al *επιστ. ιω.* $\overline{β}$, al *ιω. του θεολογου επιστ.* $\overline{β}$ *καθολικη*, 93. 95. *ἐπιστολῆς πέφθακε δευτέρας*

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

Act 19, 29. 20, 4. 1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη-
Ro 16, 23. 1 Co 1, 15. θείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
2 Io 4. καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελ-
φῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ
περιπατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ
ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς

τέλος, Thph Oec *τελος της ιω. δευτ. επιστ.* .. am fu al *explicit epistula* (fu al add *sancti*) *iohannis secunda*; syr^{utr} *finita est epist. secunda Iohannis* (syr add *apostoli*). Praeterea numerantur *στιχχ.* $\overline{λ}$ (G al pl Thph), 40. al $\overline{λζ}$, 73. $\overline{π}$. In B numerantur sectiones $\overline{β}'$, in vg^{cdd} capp V. Euthal in elencho: *ἰωάννου ἐπιστ. δευτέρα. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίου I. στίχων λ'.*

---

* B (in A titulus periit) *ιωανου* $\overline{γ}$ .. C al *ιω. επιστολη* $\overline{γ}$, al *τριτη επ. ιω.*, 99. *ιω. καθολικη τριτη* .. G al *επιστ. τριτη του αγιου αποστ. ιω.*, 95. *του αυτου αγ. ιω. του θεολ. επιστ. τριτη*, 4. *επ. του αγ. αποστ. και ηγαπημενου προς γαϊον ιωαννου*, 3. 68. *ιω. επιστ.* $\overline{γ}$ *προς γαϊον* .. am *incipit epistula iohannis tertia*, fu *inc. eiusdem epist. tertia*, al *inc. tertia*, d *epist. iohannis* (superest enim iste titulus in superiore mg); cop sah *επιστολη ιωαννου* $\overline{γ}$ (similiter ad rell epp cath); aeth *Iohannis evangelistae tertia*, ad 2. vero Ioh: *epist. Iohannis secunda filii Zebedaei*, et ad 1. sic: *epist. Ioh. filii Zebedaei, evangelistae, apostoli domini nostri I. Christi* (additur praeterea ut etiam passim alibi: *precatio eius sit cum nobis in saeculum saeculi. Amen.*) .. ς Gb Sz *ιω. επιστ.* (ς *επ. ιω.*) *τριτη*, ς^{e} *ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. τρ.*

3. *γαρ* .. 13. al plus^{10} vg sah arm aeth sl (exc$^{8.}$) om | *μαρτυρουντων* .. in B omissa est syllaba *των* | *συ* (al *και συ*) .. A al pauc om

4. *μειζοτεραν* .. 137. *μειζονα* | *τουτων* (et. vg syr^{p}) .. 27. 29. 40. 66.** 68. 69. 73. al^{10} fere cop sah syr al *ταυτης* | *ουκ εχω* (B teste Maio *-χων*) .. C 68. post *χαραν* (item 31. post *χαρ. ταυτης*) | *χαραν* (69. add *ἤ*, quemadmodum vg etc pergunt *quam ut*) .. B 7. 35. vg (et. am fu demid; non tol al, nec cod$^{reg\ 3564.}$ ap Sab) cop *χαριν* | *εν τη αλ.* c. ABC* al .. ς om *τη* c. C**GK al pler Thph Oec cat^{txt}

5. *εργαση* c. BCGK al ut vdtr omn cat^{txt} Thph Oec .. Ln *εργαζη* c. A

καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ
γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο,
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυα-
ρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 1 Io 3, 10.
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀλη-

(vg al Hier *quidquid operaris*) | και τουτο (Gb') c. ABC al mu vv pl (vg Hier Cassiod Bed *et hoc*, nec aliter cop syr^{p}; sah *et hoc etiam*) .. ς και εις τους c. GK al pl sl (ar^{p} ε. τ. αδ. ξεν.) cat^{txt} Thph Oec

6. οι .. K ο̅ | ποιησεις (27. 29. 68. al^{3} demid tol al Hier ποιεις) προπεμψας .. C vg (sed non am fu etc) arm ποιησας (vg *faciens*) προπεμψεις

7. ονοματος c. ABCGK h al pl am al cop sah arm sl^{5} cat^{txt} Thph Oec Bed .. ς^{e} (= ς Gb Sz) add αυτου c. min mu syr syr^{p} c.* al (Hier add *domini*) | εξηλθαν c. B (:: cf ad 2 Io. 7.) .. ς 49. -λθον c. ACGK etc | απο c. ABCGK etc .. 5. 13. 29. al^{6} παρα | C om των | εθνικων (Gb') c. ABC al mu, item *gentilibus* fu tol al cop .. ς εθνων c. GK al pl cat^{txt} Thph Oec, item *gentibus* vg (et. am) sah

8. υπολαμβ. (Gb') c. ABC* al^{9} .. ς απολαμβ. c. C^{corr}GK al longe pl (Thph et Oec sic: ἀπολαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ἀναλαμβάνειν, ὑποδέχεσθαι, ὡς καὶ τὸ Ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν. An recte απολ. ?) cat^{txt} | C al γινομεθα, K al mu Thph cat^{txt} γενωμεθα | αληθεια .. A εκκλησια

9. B εγραψας | τι c. ABC 7. 68. cop sah, item αν τι 29. 66.** .. 40. 73. al plus^{10} cat^{txt} αν (vg *scripsissem forsitan*, item *vellem scribere* syr^{utr}; Hier *scripsi etiam*) .. ς om c. GK al pl aeth^{utr} ar^{p} Thph Oec | διοτρεφής .. Ln 49. διοτρέφης, sed invita cdd auctoritate

10. εαν .. A αν | C φλυαρ. εις ημας, vg *garriens in nos* | βουλομενους c. ABGK al pler am al cop syr$^{p\ txt}$ cat^{txt} Thph Oec .. C 5. 7. 27. 29. 66.** vg syr syr$^{p\ mg}$ sah arm arr επιδεχομενους

11. ο κακοπ. c. ABCK h al longe pl vg (et. am fu demid al) sah al cat^{txt} schol^{103} .. ς (= Gb Sz) ο δε κακοπ. c. G al mu tol cop al (syr^{utr} και ο κακ.) Thph Oec Did^{int} | ουχ (C ουκ) εορακ. (c. B*, ut ubique in Io. epistulis; ς Ln 49. εωρ. c. rell ut vdtr)

12. υπ .. C υπο | αληθειας .. A* (omnino sic vdtr) εκκλησιας .. C syr

Io 21. 24. θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής ἐστιν.
2 Io 12. 13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ
καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα
πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·
ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 Ἰούδας Χριστοῦ Ἰησοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
2 Pe 1, 2. τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

---

syrp mg arm praem εκκλησιας και της | οιδατε c. GK al pl syrutr aethutr arp sl (exc8·) Thph Oec .. Gb' Ln οιδας c. ABC al20 d vg cop sah arm are sl8· cattxt .. al5 οιδαμεν | c 68. αληθ. ημων (68. post εστ.) εστ. η μαρτ., 31. αληθ. εστ. η μαρτ. ημ.

13. γραψαι σοι c. ABC 5. 27. 29. 31. 33. 40. 66.** 68. 73. al d vg cop sah syrutr al Thph .. ς γραφειν absq σοι c. GK al pl sl cattxt Oec | ου θελω (et. d) .. A ουκ εβουληθην (vg al *nolui*) | G καλαμω | σοι (al2 om) h. l. c. BCGK al longe pl syr al cattxt Thph Oec .. Ln post γρ. c. A al d vg cop sah syrp al | γραφειν c. ABC 5. 27. 31. 33. 73. al .. ς γραψαι c. GK al longe pl cattxt Thph Oec

14. σε ιδειν c. ABC al d vg al .. ς ιδ. σε c. GK al longe pl syrutr cop al Thph Oec cattxt | λαλησομεν .. K al mu Thph -σωμεν

15. οι φιλοι c. BCGK etc (d add *tui*) .. A al6 syrp mg aethutr οι αδελφοι | φιλους .. al3 syrp αδελφους | G al pauc vgcdd aliq (tol al *vale*) sl add in fine αμην

Subscriptio: AB 137. ιωαννου (B -ανου) γ̄, C ιωαννου επιστολη γ̄, al επ. ιω. γ̄ vel (ut 40.) τριτη .. G al επιστ. γ̄ (al post ιω. pon) του αγιου αποστ. ιω., 95. του αυτου αγ. ιω. του θεολογου επιστ. τριτη, 101. al του αγ. αποστ. και ευαγγελιστου ιω. του θεολ. επιστ. καθολικη γ̄, 180. ιω. επιστ. τριτη προς γαϊον, 62. ιω. γ̄ προς γαϊον περι δημητριου ὁ μαρτυρει καλλιστα .. am *expl. epistula iohannis tertia*, fu al *expl. epist. sancti ioh. tertia* (al *apostoli*); syrutr *finita est epist. tertia Ioh. apostoli*. Praeterea numerantur στιχχ. λβʹ (G 40. al pl Thph), al λαʹ al λʹ 73. πιʹ. In B non habentur sectiones, vgcdd habent V. Euthal in elencho: ἰωάννου ἐπιστ. τρίτη. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίου Ι. στίχων λαʹ.

---

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπ-
αγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 παρ-
εισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο 2 Pe 2, 1 ss.
τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς
ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
στὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι ὁ

---

* B ιουδα, ACK ιουδα επιστολη (ita Gb Sz), al cop επ. ιουδα, item syr additis *fratris iacobi* (ap Pocock. vero *ep. Iud. apostoli*, *fratr. Iac. episcopi*) .. G al Thph επιστ. (al post ιουδ. pon) του αγιου αποστ. ιουδα, al mu Oec ιουδα (Oec add αποστ. η) καθολικη επιστ. s. του αγ. ιουδα καθ. επιστ. .. am al *incipit epistula iudae*, item al addito *apostoli*; aeth *epist. Iudae fratris Iacobi* .. ς ιουδα του αποστ. επιστ. καθ. Cf Clem[431] - οἶμαι - προφητικῶς Ἰούδαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρηκέναι. Or[3,814] εἰ δὲ καὶ τὴν Ἰούδα πρόσοιτό τις ἐπιστολήν et[3,607] ἐν τῇ Ἰούδα ἐπιστολῇ. Or[int 4,549] *Iudas apostolus in epist. catholica dicit.*

1. χ̅υ̅ ι̅υ̅ c. K 40. al fere[20] demid tol al (:: qui quidem ordo ubi est a pler testib mutatus esse solet) .. ς Ln ι̅υ̅ χ̅υ̅ c. ABG al pl vv pler Or Synops al Lcif al | ηγαπημενοις (Gb') c. AB al[7] vg syr[utr] cop sah arm ar[e] (aeth *deum patrem amantibus*) Or Eph Synops Thph[com] Oec Lcif Aug Cassiod Bed .. ς ηγιασμενοις (57. προηγιασμ.) c. GK al longe pl ar[p] sl Thph[txt] cat[txt] | και (om sah) ι̅ω̅ χ̅ω̅ (40. al mu corb[2.] Or Eph Thph[txt] Oec[txt] ι̅ω̅ χ̅υ̅, vg[ed] χ̅ω̅ ι̅ω̅) τετηρημενοις .. 163. syr[p] om, sah (τετηρ. εν ι̅υ̅ χ̅ω̅) post κλητ. pon

2. και ειρηνη .. K al aliq om και

3. Ln γράφειν ὑμῖν, περί et γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν | κοινης c. GK al pl cop (certe interpr Wi) ar[p] sl[mss] Oec .. Ln add ημων c. AB (item C vdtr) al fere[15] sah syr[utr] arm al Cyr[act 46] (sed d. re. fid. υμ.) Thph Lcif; item al[5] vg al Eph Bed add υμων

4. παρεισεδυσαν (ita et. C, corrige errorem editionis typogr.) .. B -δυησαν (testib Bch et Btl; neglexit Mai) | κρίμα : sic h. l. et. G | χαριτα c. AB .. ς χαριν c. CGK etc | δεσποτην c. ABC al plus[20] vg cop sah al Eph Did Ps-Chr[de pseudopr] Cyr[act] (Thph et Oec[com] vdtr) cat[txt] et[com 158] Lcif Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) add (al praem θεον s. θε. και) θεον c. GK al pl syr[utr] (ar[p]) Thph et Oec[txt]

5. δε .. C Lcif ουν .. 36. om | ειδοτας c. ABC** (* non liquet) al fere[15] vg arm al Cyr cat[txt] Lcif Hier .. ς (Gb[oo]) add υμας c. GK al pl Thph Oec | απαξ .. 163. Lcif om (et. post τουτο [ita K al[3]], post ο θεος [ita 68. Clem] et similiter, post λαον [ita Cassiod], post σωσας [ita cop sah] transponitur) | παντα c. ABC** (* non liquet) al[7] vg cop syr[p] al (syr *omnes*) Ephr Cyr Lcif Hier .. plane om 66.** (Gb[o]) .. ς τουτο

*Nm 14, 35 ss. κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ-
2 Pe 2, 4. σαντας ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
*Gn 19. 2 Pe 2, 6. ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται
2 Pe 2, 10. δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
Dan 12, 1. δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ
*Dt 34, 5. 2 Pe 2, 11. διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ
*Zach 3, 2. ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν Ἐπιτιμήσαι
2 Pe 2, 12. σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
*Gn 4, 8. *Nm 22. *Nm 16. 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
2 Pe 2, 15. τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-

---

c. GK al longe pl sah sl Thph Oec cat[txt] (Clem sic: εἰδέναι γὰρ ὑμᾶς βούλομαι ὅτι ὁ θεὸς ἅπαξ ἐκ γῆς etc) | ο κυριος c. (C*?) GK al longe pl syr[p] ar[p] sl Synops Thph Oec cat[txt] (sed[com 158] ὁ κύρ. ις χς ὁ ἀναγαγὼν τὸν λαὸν ἐξ Αἰγ. διὰ Μωσ.) (Cassiod *dominus deus*) .. C** 5. 8. 68. tol al syr arm ar[e] Clem Lcif ο θεος .. Gb' Ln ιησους c. AB 6. 7. 29. 66.** vg cop sah aeth[utr] arm[ed mg] Cyr Did[int] (Did ο κυρ. ις) Hier (contr. Iovin. 1, 12. de Iosua explic.) Cassian

6. τε c. BCGK al longe pl m (*angelos quoque*, item Or[int 4, 549]) syr sah aeth[utr] al Clem Or Ath[539] et[ed] et[ms] Oec cat[txt] Lcif Vig .. Ln δε c. A 54. 137. vg syr[p] cop Ath ex[cdd 4] Thph Hier Cassiod | αλλα (et. Clem Or al) .. C al Ath Thph αλλ | G al Clem[ms] Or[1] απολειποντας (sed G al -πόντας) | μεγαλης ημερας .. m fu al Lcif *magni dei*

7. τροπ. τουτοις c. ABC al[6] Eph .. ς τουτ. (40. vg al om, 41. αυτοις) τροπ. c. GK al longe pl Thph Oec cat[txt] | υπεχουσαι (m vg Lcif *sustinentes*) .. A υπερεχουσαι, 40. απεχουσαι

8. ομοιως (et. Clem al Lcif al) .. A ομως

9. ο δε (haec in cat[cod] praepositum habent : εκ του μωυσεως αποκρυφου) μιχ. ο αρχ. οτε (ὅς syr[utr]) c. ACGK al ut vdtr omn vv pler Thph Oec cat[txt] cat[niceph 1673] Did[int] .. Ln οτε μιχ. ο αρχ. τοτε c. B (vg Hier Bed *cum* [Hier *quando*] *Mich. arch. altercaretur* [Hier *disputabat*]) | αλλα c. AB etc .. ς αλλ c. CGK (e sil) al certe pl Thph Oec cat[txt] | μωυσεως c. BCG al mu Thph Oec cat[txt] .. ς μωσ. c. AK al pl. Cf et. alibi

10. βλασφημουσιν .. Epiph[92] αγνοουντες αλισκονται

11. τη πλανη τ. βαλααμ etc .. Lcif *in seductionem baal .. et in contradictionem choreb*

λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευω- 2 Pe 2, 13. 17.
χούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ
ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθα-
νόντα ἐκριζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα •Es 57, 20.
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 Ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος •Gn 5, 18.
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἑνὼχ λέγων Ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐ-
τοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς
ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβη-

---

12. οι εν ταις (Gb') c. AB (rursus neglex. Mai) G 13. 27. 29. al[10] fere (cdd[lat] teste Sz) syr[utr] (item ut vdtr cop) cat[txt] Pallad Did[int] Aug .. ς om οι c. K al pl vg al Thph Oec Lcif .. c** (* non liquet) sah pro ουτοι εισ. οι εν ταις sic: ουτοι (sah om) εισιν γογγυσται (sah γογγ. εισ.) μεμψιμοιροι (c** -μυροι, item AG v. 16.) κατα τας ιδιας επιθυμιας αυτων πορευομενοι (sah add ουτοι) εν ταις | αγαπαις c. BGK al longe pl vv omn Pallad Thph Oec cat[txt] Lcif (*charitatibus*) Did[int] Aug (uterque *dilectionib.*). Cf et. cat[com] ἔτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῶν κοινῶν ἐν ἐκκλησίαις γινομένων τραπεζῶν, περὶ ὧν καὶ ὁ ἀπόστ. Κορινθίοις ἐπιστέλλει, συνήεσαν, οὐ χάριν τοῦ μεταλαβεῖν τοῦ κυριακοῦ δείπνου, ἀλλ' ἵνα καιρὸν εὕρωσι ψυχὰς ἀστηρίκτους δελεάζειν· τούτων γὰρ καὶ ὁ Πέτρ. ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστ. καταλέγει (similia in schol[100] et[103]) .. AC 44. 56. 96. απαταις .. al[2] ευωχιαις | υμων c. BCGK al ut vdtr omn cop sah syr[p] al Thph Oec cat[txt] Lcif Did[int] .. Ln αυτων c. A (sed sic ipse* super rasuram) vg syr arm Lcif Bed | συνευωχουμενοι (K συνευοχ.) .. C al mu vv mu add υμιν | αφοβως .. Ps-Chr[de pseudopr] Did[int] c. sqq conjg | παραφερ. c. ABCGK h al plus[60] Thph cat[txt] .. ς (= Gb Sz) περιφερ. c. min vix mu Oec (vg etc *circumferuntur*) .. 16. Pallad φερομεναι (16. -νοι)

13. C al[8] απαφριζοντα | πλανηται (A -τε) .. B -τες | B οις ζοφος σκοτους | Ln πλανῆται· οἷς | αιωνα c. ABCG al pl (al[3] αιωνας) Eph Pallad Thph Oec cat[txt] .. ς (= Gb Sz) praem τον c. K al pm Ps-Chr

14. επροφητ. c. B .. ς Ln προεφ. c. ACGK etc | δε .. A al om | αγ. μυριασ. c. ABGK al longe pl vg sl[5] Chron[35] Thph Oec cat[txt] Did[int] (qui totum locum accurate cum Graecis convenientem exhibet) .. ς (= Gb Sz) μυρ. αγ. c. C al mu vv mu (sed al aliq vv mu μυρ. αγιων αγγελων vel αγιοις μυρ. αγγελων vel μυρ. αγιαις αγγελων vel similiter)

15. ελεγξαι (Gb'') c. ABCGK al fere[50] Eph Chron Phot[amph qu 183] Thph cat[txt] .. ς εξελεγξ. c. min Oec | αυτων pr c. GK al pl ar[p] sl Thph Oec .. Gb[oo] Ln om c. ABC al[18] vv pler Chron cat[txt] auct libri ad Novat ap Cyp Did[int] Idac (:: at minime alienam manum prodit; in Aeth quidem libri Henoch txtu deest) | ασεβειας (Gb[o] c. C al[4] demid arm Dam cat[txt]; 163. των ασεβειων, Chron πονηρων, auct[ad novat] *impiorum*) αυτων (163. Chron auct[ad novat] om) c. ABGK al longe pl vv mu

σαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρ-
τωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 *οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς*
ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
2 Pe 2, 18. *θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.*
2 Pe 3, 2. 17 *Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη-*
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
2 Pe 3, 3. 2, 10. 18 *ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται*
κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 *Οὗτοί*
2 Pe 3, 17. *εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.* 20 *ὑμεῖς δέ,*
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν

Thph Oec al Did^{int} Vig Bed .. al^{5} tol syr al om | *σκληρων* .. C al fere^{15} vv mu Eph Dam auct$^{ad\ novat}$ add *λογων* | *κατ αυτου* .. Chron *προς αυτους*. Totum locum auct$^{ad\ novat}$ sic exhibet: *ecce venit cum multis millibus nunciorum suorum facere iudicium de omnibus et perdere omnes impios et arguere omnem carnem de omnib. factis impiorum quae fecerunt impie, et de omnib. verbis impiis quae de deo locuti sunt peccatores.* Priora Idac sic: *ecce venit dominus in millibus facere iudicium et perdere omnes impios et arguere omnem carnem de omnib. operib. impietatis eorum.* Aethiops vero Enoch (2, 1.): *ecce venit cum myriadibus sanctorum suorum iudicium de iis facere, abolere malos et punire omnem carnem de omnibus quae peccatores et impii fecerunt et commiserunt adv. ipsum.*

16. *αυτων* pr e. ABK al pl Thph Oec cat^{txt} .. CG al^{25} fere Eph *εαυτων* (:: ad v. 18. conformatum vdtr, ubi min tantum pauc *αυτων* substituere)

17. *τ. ρημ. τ. προειρ.* c. BCGK al ut vdtr omn vg syr^{utr} cop etc Cyr$^{ioh\ 798}$ Thph Oec cat^{txt} .. Ln *τ. προειρ. ρημ.* c. A Eph Lcif

18. K *ελεγεν ημιν* | *επ εσχατου* (Gb'') c. ABC al pm cop Eph Cyr$^{ioh\ 798}$ et^{act} Did Thph cat^{txt} .. al syr Ps-Hipp$^{consum\ 10}$ Cyr^{1} Ps-Chr$^{de\ pseudopr}$ *επ εσχατων* .. ς *εν εσχατω* c. GK al pl Oec | *του χρονου* (Gb'') c. A al Did Cyr$^{ioh\ 798}$ Thph et omisso *του* BC al^{4}, item al mu cop syr Eph Cyr^{act} Ps-Hipp Ps-Chr *των χρονων* (Gb') .. ς *χρονω* c. GK al pl Oec (vg *in novissimo tempore*, contra Lcif *in novissimis temporib.*) Oec | *εσονται* c. BC*GK al longe pl syr^{utr} sl (exc$^{5.}$) Ps-Hipp Ps-Chr Cyr^{act} Thph Oec Lcif .. Gb' Ln$^{ed\ min}$ *ελευσονται* c. AC** al^{15} vg cop sah al Eph Did Cyr^{ioh} cat^{txt} | G *εμπαιγκται*, AC** al *εμπεκται*

19. *αποδιοριζ.* c. ABGK h al fere^{40} fu al cop sah syr al Eph Did Cyr^{ioh} et^{act} Thph Oec cat^{txt} Lcif Cassiod (schol^{100} et^{103} *τουτέστιν οἱ τὰ σχίσματα ποιοῦντες*) .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) add *εαυτους* (Gb^{oo}) c. C al pm vg (et. am demid tol) syr^{p} Aug Fulg Bed

20. *υμεις* .. C arm *ημεις* | *εποικ. ε. τη αγιωτ.* (A *αγιοτ.*) *υμων* (C al tol al *ημων*, al^{2} aeth^{ro} arm om) *πιστ.* c. ABC al vv pler Clem (in fragm^{lat}) Bed .. ς *τη αγ. υμ.* (Eph cat *ημων*) *πιστ. εποικ. εαυτ.* c. GK al longe pl syr Eph Thph Oec cat^{txt}

πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, 23 οὓς
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες
καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους καὶ στῆσαι Ro 16, 25 ss.
κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ 1 Ti 1, 17.
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα, μεγα-

---

21. BC* (vdtr, ** τηρησητε) syr[utr] τηρησωμεν .. 180. ar[p] τηρησαντες

22. ελεγχετε (Gb'') c. AC* 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66.** 73. (98.[mg]) 101. 125. 130. 153. (item 38. 44. 117.) vg cop aeth[utr] arr arm schol[cdd aliq] Thph et Oec[com] Cassiod Bed .. ς ελεειτε c. GK al pl syr[p] sl (schol[100] ελεητι) Thph et Oec[txt] (Clem Hier; vide ad v. sq), item BC** ελεατε | διακρινομενους (Gb'') c. ABC iisdem[15] qui ελεγχ. et 68. vg (*iudicatos*) syr (*cum resipuerint*, vide ad v. sq) syr[p] (*resipiscentes*) cop arm ar[p] (*cum ambigant*) ar[e] (*cum fuerint victi*) (aeth[ro] *per verbum quod dictum est*; [pp] *propter peccatum eorum*) Clem schol[98.] (ibi sic est: ἐν ἑτέρῳ οὕτως εὗρον κείμενον Καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ) schol[100.] Thph et Oec[com] pp[lat] .. ς -μενοι c. GK al pl (et. 38. 44. 117.) sl Thph et Oec[txt] cat[txt]

23. ους δε (ο. δ. om B) σωζ. ε. πυρ. αρπαζ. (Gb'') c. ABC iisdem[14] qui ante (item 8. 15. 18. 25. 26. 43. [37. 56?] 58. 68.) vv quae ante et syr[p] schol (Thph et Oec[com] vdtr) Cassiod Bed .. ς ους δε εν φοβω [13. al[2] om] σωζ. εκ του (Gb[oo]; praeter ABC etc om et. GK al pm Clem Thph Oec) πυρος ἁρπαζοντ. c. GK al pl ar[p] sl cat[txt] Thph et Oec[txt] | ους δε ελεατε (ita B 17. 40.; A rell ελεειτε : Gb'') εν φοβω (Gb'') c. AB al iisdem[14] qui ante (item 8. 15. 18. 25. 26. 37. 43. 56. 68. ους δε ελεγχετε εν φοβω [25. 26. om : Gb[o]]) vg cop aeth[utr] arr arm, item C syr[utr] εν φοβω omissis ο. δ. ελ.; sl[ed] ελεγχετε εν φοβω .. ς om c. GK etc ar[p] sl Thph et Oec[txt]. Totum locum vv. 22. 23. syr sic: *et quosdam ex illis ex igne rapite; cum vero resipuerint miseremini super eis in timore.* Item ar[e] *et quosdam corripite super peccatis suis, et quorundam miseremini cum fuerint victi, et quosdam salvate ex igne et liberate eos.* Clem Hier haec citant: καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ ἐλεεῖτε (ἐλεᾶτε) ἐν φόβῳ (Hier om εν φ.)

24. (Gb') αυτους c. B (ita Bch et Btl; neglex. Mai) K h al plus[30] sl[5.] et[8. mg] Cyr (?) Oec .. ς[e] (item Gb Sz, non ς) Ln υμας c. CG al pm (142. post απταιστ. pon) vv pler Thph cat[txt] pp[lat], item A 4.** (* om) ημας | απτ. και .. C al mu vv mu Thph add ασπιλους και (ita C 17. 66.** al syr[utr] ar[e]) vel (ut 27. 29. 68. arm sl Thph) ασπιλους | C al ενωπιον | αμωμους .. A αμεμπτους

25. μονω c. ABC al[13] vv pler Eph Fulg Bed .. ς (= Gb Sz) add σοφω c. GK al pl ar[p] sl Thph Oec cat[txt] | δια ιυ χυ τ. κ. ημ. (perpauci variant) c. ABCG al fere[25] vv omn Eph Thph cat[txt] Fulg Bed .. ς (= Gb Sz) om c. K al certe pm Oec | δοξα c. ABC al[10] am fu tol demid al

λωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ
2 Pe 3, 18. εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

syrp Eph Fulg .. ς (Gb^{oo}) add και c. GK al longe pl vv pler Thph Oec cat^{txt} Bed | προ π. τ. αιω. c. ABCG al^{15} vg cop syrp aeth^{utr} arm sl^{ed} et^{7} Eph Thph cat^{txt} (om του) Fulg Cassiod Bed .. ς (=Gb† Sz) om K al pl syr arr (sl^{mss}?) Oec | παντ. (G ap Sz 27. 36. 99. cop cat^{txt} om) τ. αιωνας .. G 93. 95. 99. vg^{ed} (et. demid tol, sed non am fu al) cop syrp ^{mg} Fulg Bed add των αιωνων | 6. 66.** al? Cassiod om αμην

Subscriptio: B ιουδα, A ιουδα επιστολη. πραξεις των αγιων αποστολων. και καθολικαι, 80. 126. al επιστολη ιουδα, al ιουδα επιστολη, C al ιουδ. επιστ. καθολικη .. G al mu του αγιου αποστ. ιουδα επιστ., 93. 95. τελος γραφης ενθαδε της εξ ιουδα, K ἐτελειώθη σὺν θεῷ καὶ ἡ τοῦ ἰούδα καθολικὴ ἐπιστολή. δόξα σοὶ ὁ θεός, δόξα σοὶ ὁ θεός, δόξα σοὶ ὁ θεός, ὁ μακροθυμῶν ἐπ' ἐμοὶ τῷ ἀναξίῳ δούλῳ σου. .. am fu *explicit epistula* (fu add *sancti*) *iudae* (Sub istis am add *deo gratias amen. feliciter qui legis.*) Praeterea numerantur στιχοι ξη' (G 40. al pl Thph) al pauc οα'. Passim additur et. (vide post Euthal) : ὁμοῦ τῶν ζ' καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ,αμς'. In B sunt sectiones β', in vg^{cdd} capp VII. Syr^{ms} (ap Wtst) *explicit epist. Iudae filii Iosephi fratris Iacobi,* syr^{sch} *expl. epist. Iudae apostoli fratris Iacobi et Iosi*; item syrp omissis *fratris* etc, sed praeterea add *explicit liber sanctus actuum apostolicorum et epistularum catholicarum.* Euthal in elencho: ἰούδα ἐπιστολή. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίων IIII. μαρτυριῶν II. στίχων ξη'. Tum addit: ὁμοῦ τῶν καθολικῶν ἐπιστ. ἀναγνώσεις ι', κεφάλαια λα', μαρτυρίαι κδ' (στίχοι ια' : sed iste numerus ad ipsum elenchum pertinet. Post Iudae vero epistulam adnotavit : ὁμοῦ τῶν ἑπτὰ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ,αμς', tum sequitur computatio omnium stichorum in actis et cath. epp. cum prooemiis, quorum summa est ,γωλγ'. Denique haec additur nota : ἀντεβλήθη δὲ τῶν πράξεων καὶ καθολικῶν ἐπιστ. τὸ βιβλίον πρὸς τὰ ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆς ἐν Καισαρείᾳ βιβλιοθήκης Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου. Arm ed. 1698. hanc epist. scriptam perhibet a. d. 64. ab apost. Iuda Iacobi, qui et Lebbaeus et Thaddaeus vocetur et Armenis Persisque praedicaverit.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω-* 1 Co 1, 1. etc
ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-* Tit 1, 2.
φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, 3 *περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο-* 2 Ti 2, 8.
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 *τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ*
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 *δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ*
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος αὐτοῦ, 6 *ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 1 Co 1, 2 s. 1 Th 1, 1. etc
7 *πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χά-*

---

* *πρ. ρωμ.* c. ABC (item DFG in inscriptione singg pagg) al (item 1. praemisso titulo *επιστολαι του αγιου αποστολου παυλου*) .. al *πρ. ρωμ. παυλου επιστολη*, *παυλου αποστ. επιστ. πρ. ρωμ.*, L *του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. ρωμ.*, similiter al .. am *incipit corpus epistulae ad romanos* (antecesserunt *argumentum* et *breves*), fu al *epist. pauli ap. ad rom.* .. ς *παυλου τ. αποστ. η πρ. ρωμ. επιστολη*

I. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. B am fu tol al Or^{2} Aug Amb Ambrst Bed .. ς Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. AEGKL al certe pler (hiant CDF) vv pler pp^{gr} et^{lat} mu

3. *γενομενου* (ita et. Or^{saepe} Eus^{dem} Did Cyr^{hr2} Chr Cyr^{act} Thdrt Thph Oec al, item *qui factus est* d e g vg Ir^{int} Tert Hil al mu) .. al^{8} cdd^{lat} ap Aug *γεννωμενου* | *δαυειδ* : ς *δαβιδ*, Sz 49. *δαυιδ* : cf ad Mt 1, 1.

4. *ορισθεντ.* (ita et. Or^{4} Eus^{marc} Ath Did Chr Cyr^{act} Thdrt Phot al mu, item *destinatus* Tert Hil Ruf^{dis} al) .. Mcell ap Eus^{dis} Thdtiani ap Epiph$^{dis\ 467}$ *προορισθεντ.*, item *praedestinatus* d e g vg Ir^{int} Pelag Arnob al mu | *κατα πνευμα* (109. *-ματος*) .. Chr^{txt} (sed diff mss mu et comm) item syr^{utr} (sed syr^{p} omisso *και*) aeth ar^{e} *και πνευματι*

7. *εν ρωμη* (et. Or al Aug Ambrst al) .. G g om | *αγαπητοις θεου* (et. Or al) .. G d* g am fu* Ambrst^{ms} *εν αγαπη θεου* .. E 82. e om (vdtr

ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
1 Co 1, 4. 1 Th 1, 2. 8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
Phil 1, 8. κόσμῳ. 9 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ-
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν
Eph 1, 16. ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἴ-
πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς
15, 23. ὑμᾶς. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν
πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-
15, 22. θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις

---

scriptor codicis E^{e} signum verbis *in caritate dei* in d appositum [margo cum signi explicatione periit] pro delendi nota accepisse. D qui cum d convenisse censendus est periit.)

8. *μεν* .. om 40.* syr aeth^{utr} ar^{e} Chr^{Savil} (non^{Montf}) | *περι* (Gb') c. ABCD*K al mu Dam .. ς *υπερ* c. D***EGL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec

9. D* *μαρτυρ* | *μου* pr (et. Chr Cyr^{act} Thdrt ad h. l. Thph Oec) .. D*G al^{8} d e g vg syr^{utr} arm al Thdrt^{1} pp^{lat} *μοι* | *ως* (d e vg *quod*) .. G *πως* (g *quomodo*)

10. *δεομενος* .. G *οδαιομαινος* | Etiam ς (aliter ς^{e} Gb Sz 49.) Ln ante *παντοτε* non interpg | *ειπως* .. L al^{9} *οπως*

12. *τουτο δε εστιν* .. A d e g (sed g *id est* ^{aut} *hoc enim est*) vg *τουτ εστιν* (cop *quod est*) | *συνπαρακλ.* c. AB*CDEG etc .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**L al certe pler | *της εν* (G om) *αλληλ. πιστ.* (G add *της*)

13. *ου θελω* (et. Thdrt Chr Thph Oec etc) .. D*EG d e g Ambrst *ουκ οιομαι* | *δε* .. C 73. fu al *γαρ* | *τινα* (D* *τι*) *καρπ.* c. ABCDEGK al longe pl d e g vg sl pp^{gr} mu item^{lat} .. ς (= Gb Sz) *καρπ. τιν.* c. min ar^{p} .. L al^{2} syr cop al om *τινα* | *σχω* (G al *εχω*) *και* .. om *και* G al mu vv aliq Sedul | E om *εθνεσιν* (?)

15. *το κατ εμε* .. G *ο επ εμε* (vg g Sedul^{1} Pelag *quod in me promptum est*; d e Amb al *quod in me est promtus sum*) | *υμιν* .. D* al^{3} d* g am fu* praem *εν*, item G *επ* | G g om *τοις εν ρωμη*

16. *το* (G *επι*, g *erubesco super*, Aug al *confundor de*) *ευαγγ.* c. ABCD*EG

γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε 1 Co 1, 24.
πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα- Ro 2, 19. 3, 21 s. *Hab 2, 4.
λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται Ὁ δὲ δίκαιος Ga 3, 11. He 10, 38.
ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν Eph 5, 6.
ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-
εχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος
αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 1 Co 1, 20. *Ier 10, 14.
23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰ-
κόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπε-

---

5. 17. 67.** 137. 177. 178. d e g vg cop arm syr[utr] ar[e] Or Eus[dem] et[ps saepe] Did Bas Cyr Chr Thdrt Procop Dam Phot pp[lat] pm .. ς (=Gb Sz) add *του χριστου* c. D***KL al pler (63. *τουτο*) ar[p] sl (aeth[utr] *αυτου*) Thph Oec (Victorin *dei*) | G g om *εις σωτηριαν* | *πρωτον* (al[2] *πρωτω*) c. ACDEKL al ut vdtr omn vv fere omn Or Eus[dem] et[ps] Chr[dis] Thdrt Dam[dis] Thph Oec Ruf[dis] Bed .. om BG g Tert, hinc Ln [*πρ.*]

17. *γαρ* (Or Eus[dem] Did al mu) .. A Clem *δε* | *ο δε δικ.* (et. Clem Did Chr Thdrt al mu Ir[int] Amb al) .. C* vg[cdd] add *μόυ* (ut LXX A), add idem post *πιστ.* syr[p] Eus Hier („quod apostolus LXX magis testimonio abusus est ad Rom. scribens : Iustus autem ex fide mea vivet, et non eo quod habetur in Hebraico, causa perspicua est : scribebat enim Romanis qui scripturas Hebraicas nesciebant") : ita LXX[ed]

18. *ανθρωπων* .. D*G al praem *των* (d e g *hominum eorum qui*; Ir[int] *eorum hom. qui*)

19. *διοτι* (et. Or Ath Thdrt Thph Oec) .. D*EG 78. Chr *οτι* | *ο θε. γαρ* c. ABCD*EG al mu Or[2] Eus[praep] Ath[1] Chr Thdrt al .. ς (=Gb Sz) *ο γαρ θε.* c. D***KL al longe pl Ath[1] Thph Oec

20. *αορατα* (et. Naass ap Hipp[99] Or[3] etc) .. G 115. *ορατα* | L om *αϊδιος* | *θειοτης* : sic non *θεοτης* scriptum esse dicit Did[247]

21. KL al *γνωντες* | *ηυχαριστησαν* (AD* *-σθησαν*) c. A (sed A om *η* praecedens) CDE al pm Naass[100] Clem Or Eus[pr] Did Ath Cyr (Thdrt, sed var et mss et edd) Thph .. ς (=Gb Sz) *ευχαρ.* c. BGKL al pl Chr Oec | B *αλλα* | *αυτων καρδια* (et. D***) .. D*EG d e g vg etc *καρδ. αυτ.*

23. *ηλλαξαν* (et. Naass[100] Clem Or[4] Ath Did Chr Thdrt[1] Oec) .. K al Or[1] Eus[dem 341] (sed[723] libere *ὡς ἐναλλάξαι* etc) Cyr[act] Thdrt[1] Thph *-ξαντο* | Naass[100] *εν ομοιωμασιν*

τῶν. 24 *Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις*
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 *οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ*
9, 5. 2 Co 11, 31. *ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ*
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 *διὰ*
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θή-
λειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
27 *ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-*
λείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν
ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 *καὶ καθὼς*
οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
Ga 5, 19 ss. 1 Co 6, 9 ss. 2 Co 12, 20. *θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,* 29 *πεπληρωμέ-*
Eph 5, 3 ss. 2 Ti 3, 2 ss. *νους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου*

---

24. *και* c. DEGKL al longe pl d e g syr^{p} al Naass^{100} Ath Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c. ABC al^{7} vg al mu Or Did Dam pp^{lat} | c* (vdtr) Did Ath^{mss} om *ο θεος* | *εν αυτοις* c. ABCD* al^{15} cop (al?) Chr^{1} .. ς *εν εαυτοις* c. D***EGKL al pl Did Thdrt Max^{354} Chr^{2} Dam Thph Oec. Naass^{99} et^{100} afferuntur vv. 20—27. exceptis verbis *εν ταις επιθυμιαις* v. 24. usq *παρεδ. αυτ. ο θεος* v. 26. : ita ut a *παρεδωκ. αυτ. ο θε.* v. 24. scriptor libri aberrasse videatur ad eadem verba v. 26.

25. *ελατρευσαν* etc .. Or$^{4, 229}$: *ἐπιφέρει ὁ Ἡρακλέων ὅτι ἐλάτρευον τῇ κτίσει καὶ οὐ τῷ κατ' ἀλήθειαν κτίστῃ*

26. *χρησιν* (et. Naass Or Epiph^{98} etc) .. D* *κτισιν* (d e *sensum*) | *παρα φυσιν* (et. Naass Or Epiph etc) .. D*G d e g vg arm Hier al add *χρησιν* (*usum*)

27. *δε* (Gb'') c. AD*G al plus^{10} d e g vg syr^{p} Naass Clem Ath Chr Thdrt Dam Thph Aug al .. ς 49. *τε* c. BD**^{c}EKL al pl syr aeth^{utr} al Oec .. c al^{8} cop ar^{e} Or Hier Ruf^{1} om | L om *οι* | *αρσενες* pr c. BD*G al Athen^{37} Or Eus Oec .. ς *αρρενες* c. ACD***EL al pl Naass Ath^{2} Thdrt Chr Thph | *αρσ.* (c. BDEGL al pl Thph Oec; AC al mu Naass Clem Or Ath^{2} Epiph^{98} Thdrt Chr *αρρ.*) *εν αρσεσ.* (c. BCDEGL al pl Ath^{1} Chr Thph Oec; A al mu Naass Clem Or Epiph Thdrt Ath^{1} *αρρεσ.*) | *εαυτοις* (et. Naass Epiph al) .. BK 35. *αυτοις* | G *αντειλαμβανοντες*

28. *ο θεος* (et. Or^{2} al Ir^{int} Lcif al) .. A 2. Nyss Dam (Ath) Hil^{cdd} Vict^{tun} om (Chr ante *αυτ.* pon)

29. *αδικια* c. ABCK al^{5} cop aeth^{utr} Eph Bas Chr Isid Max$^{asc\,384}$ Gennad Dam al Aug Ruf^{com} al .. ς (Gb^{oo}) add *πορνεια* c. L al pl syr^{utr} al Thdrt Thph Oec Ennod, item D*EG al d e g vg Lcif Ruf Ambrst add post *κακια* omisso *πονηρια* | *πονηρ. πλεον. κακ.* c. BL (item K omisso *πονηρ.*) al longe pl syr^{p} etc Bas Chr Thdrt Thph Oec .. A syr Eph Aug *πον. κακ. πλεον.*, item Ln *κακ. πονηρ. πλεον.* c. C al cop aeth^{utr}

ἔριδος δόλου κακοηθείας, 30 *ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς,*
ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν
ἀπειθεῖς, 31 *ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας,*
32 *οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα*
πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

II.

1 *Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ* 14, 10.
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ

Isid Max Dam; D*EG al d e g vg etc *κακ. πορν.* [D*** h. l. add *πονηρ.*] *πλεον.* [vg add *πονηρ.*] | *φονου* (G d*g Lcif Ennod *φονων*) .. A post *εριδος* (G *εριδας*) pon | A Bas om *δολου*

30. D *κακολαλους*, sed d e pariter ac g vg *detractatores* vel (ut e? vg[ed] et[mss] mu) *detractores*

31. *αστοργους* c. ABD*EG d e g fu* cop Eph[2] Dam Lcif al mu .. ς (Gb[00]) add *ασπονδους* c. CD***KL al pler vv pl Thdrt Chr (om antea *ασυνετους*) Max[384] Oec (17. 76. Thph praem; D*** ante *ασυνθετ.* addendum notaverat sed errore intellecto post *ασπονδ.* posuit)

32. *επιγνοντες* (L al -*γνωντες*) .. B 80. *επιγεινωσκοντες* (80. *επιγιν.*), Thph *γνοντες*, 116. Chr *ειδοτες* .. DE Bas add *ουκ ενοησαν*, G 8.[pe] *ουκ εγνωσαν*, 15. *ου συνηκαν*, item *non intellexerunt* s. simile quid d e g (*non cognover.* [aut] *non intell.*) vg pp[lat] omn (postea D* *ου μονον γαρ*, 46. 61. Bas *ου μ. δε*, vg al Ambrst *και ου μ.*) | *ου μον. αυτ. ποιουσιν* (B -*ουντες*) *αλλ. κ. συνευδοκουσιν* (B -*κουντες*) : ita et. Chr Epiph Nyss Thdrt Max al .. quidam ap Isid[4, 60] (Theologio diac. scribens: *τινὲς μὲν οὖν μὴ νοήσαντες τὸ εἰρημένον, ἀλλ' ὥσπερ σὺ διαπορήσαντες καὶ παραπεποιῆσθαι τὰς λέξεις τὰς ἀποστολικὰς νομίσαντες, οὕτως αὐτὰς ἡρμήνευσαν Οὐ μόνον οἱ ποιοῦντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες τοῖς πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν ἀντίγραφον, ἵνα μεῖζον ᾖ τὸ ποιεῖν τοῦ συνευδοκεῖν.* Eadem repetit Oec) d**e g vg (sed non am*) arm Eph[1, 134] (non item alibi) Bas[2, 422] Epiph[585] (vdtr alludendo : *οὐ μόνον τοὺς ποιοῦντας - ὀλέθρῳ τηρεῖσθαι καὶ ὀργῇ παρεγγυᾷ* [*ὁ ἀπόστ.*] *ἀλλὰ καὶ τοὺς συνευδοκοῦντας αὐτοῖς εἰς αὐτὰς* etc) Cyp Lcif al *ου μον. οι ποιουντες αυτα αλλ. κ. οι συνευδοκουντες.* Eadem iam legisse vdtr Clem[ro 80] : *ταῦτα γὰρ οἱ πράσσοντες* (similia praecedunt atque nostro loco) *στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες αὐτοῖς.* (Probat Mill uberiore nota ad h. l. Sed cf Reich. comm. crit. ad h. l.)

II. 1. *κρινεις* .. C* al[9] cop syr[p] c.* ar[p] Or[int]? Hier praem *κριματι*

κρίνων. 2 *οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν*
ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 *λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε*
ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκ-
φεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 *ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ*
2 Pe 3, 15. *καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ*
χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 *κατὰ δὲ τὴν σκληρό-*
τητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν
ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, 6 *ὃς ἀπο-*
δώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 *τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν*
ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώ-
Phi 1, 16. *νιον·* 8 *τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πει-*
Eph 4, 31. *θομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός.* 9 *θλίψις καὶ στενοχωρία*
1, 16. *ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰου-*
δαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 *δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη*
παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
Eph 6, 9. etc 11 *Οὐ γάρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ.* 12 *ὅσοι*
γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ

---

2. *δε* (et. Thdrt Dam Thph Oec Tert al) .. C al^{8} d e vg cop arm Chr Pelag *γαρ* .. 23. aeth^{utr} om | *κρίμα*, non *κρῖμα* et. D***; cf inprimis ad Mc 12, 40.

3. *τουτο* .. A *τουτω*

5. *αποκαλυψεως* (et. Or^{5} al mu Ir^{int} Cyp Lcif al) .. A Caes^{arel} *ανταποδοσεως* (aeth^{ro} *si veniet tibi retributio tua et si veniet tibi iudicium domini*; aeth^{pp} om priora usq *et*) | *δικαιοκρισιας* (Or^{1} *δικαιοσυνης*) c. ABD*EG al sat mu d e g vg syr cop al Or^{3} Eus$^{ps\,638}$ Dam Oec Ir^{int} Cyp Lcif al^{7} .. D*** (D^{nov} rursus om) KL al fere^{70} syr^{p} (aeth^{ro}) ar^{p} sl^{ms} Or^{3} Eus^{es} et$^{ps\,112.\,156}$ Eph$^{2,\,163}$ Bas Chr Thdrt^{saepe} al mu Mart praem *και* (:: cf Reich. comm. cr.) | Ln *τοῦ θεοῦ*; (antea *ἄγει*,)

8. A *ερηθειας*, B* *ερειθιας* et** *-θειας*, D* *εριθιας* et*** *ερειθιας*, G *ερειθιας*. Similiter al | *μεν* c. AD***EKL al ut vdtr omn syr^{p} Or Eph Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf^{3} .. Ln om c. BD*G (vv pl non exprim nec pp^{lat} mu) Thphil$^{79\,lib}$ (*τοις δε απιστοις κ. καταφρονηταις κ. απειθουσι τη αλ. πειθομ. δε τη αδ.*) | *οργη κ. θυμ.* (Gb'') c. ABD*EG al^{6} vv pl Thphil^{79} Or Eph Dam Thph pp^{lat} .. ς *θυμ. κ. οργ.* c. D***KL al pler syr^{p} Chr (et.^{gue}) Thdrt Oec

9. *ιουδαιου* et *ελληνος* .. G 1. 37. 109. g *ιουδαιω* et *ελληνι*

10. *δε* (et. Chr Thdrt Thph Oec Ir^{int} Ruf^{5} al) .. 115. al^{5} Or om | G g *τω εργ. το αγ. παντι*

11. *προσωποληψ.* c. ABD*G .. ς *-ληψ.* c. D***E^{vdtr}KL al ut vdtr omn | D* om *τω*

ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 *οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου* Ia 1, 22.
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 *ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-*
σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 *οἵτινες ἐνδεί-* He 8, 10.
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συν- Ro 9, 1.
μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων 16 *ἐν ἡμέρᾳ ὅτε*
κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου 16, 25.
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 17 *εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπανα-*
παύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 *καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ* Phil 1, 10.
δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 *πέποι-* Mt 15, 14.
θάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 *παι-*

---

12. *εν νομω* (ita et. Chrgue) .. 8.lect Chrcom (nontxt) Mcionepiph Thphtxt et com Oeccom *εννομως*

13. *νομου* pr c. ABDEG al Dam .. ς (Gb00) praem *του* c. KL al longe pl Mcionepiph Chr Thdrt Phot al | *τω* c. AD***EGKL al ut vdtr omn Mcionepiph Chr Thdrt al mu .. om BD*, Ln [*τω*] | G *αλλα ποιηται* | *νομου* sec c. ABD*G al Dam .. ς (Gb00) praem *του* c. D***EKL al longe pl Mcionepiph Chr Thdrt Phot al | *δικαιωθησονται* .. G g add *παρα θεω*

14. *γαρ* (et. Clem al mu etgr etlat) .. G (g *enim* aut *autem*) arm Or1 (1 om) *δε* (aethutr *etiam*) | *εθνη* .. G praem *τα* | *ποιωσιν* c. AB al6 Clem Or3 Dam, item *-ουσιν* D*G al3 .. ς *ποιη* c. D***E al pl Chr Thdrt al, item *ποιει* KL al7 | *ουτοι* (et. Clem Or1 al mu Aug al) .. G d e g vg Or1 Hil Pelag Fulg *οι τοιουτοι*

15. A *ενδιγνυνται* (G *ενδικν.*) | *συνμαρτ.* c. AB*G .. ς Ln 49. *συμμ.* c. B** DEGKL etc | *αυτων της συνειδ.* c. ABKL etc (et. Or3 al) .. DEG vv pm Aug *τ. συν. αυτων* (et. *αυτοις τ. συν.* vel *αυτοις τ. σ. αυτων* legitur) | G *των διαλογισμων*

16. *οτε* c. DEGKL al longe pl d e g vg (et. am fu demid harl) syrp Ath Chr Thdrt Thph Oec (Cyrhrs *οταν κρινη*) Ruf4 al .. Ln *ῇ* c. AB (*εν η ημερ.*) al2 tol al syr cop Cyr Dam (*ἐν ῇ*) Amb Aug Ambrst | *μου* (et. Or2 Dial9 bis et47 al mu) .. om 37. d* Mciontert 5, 13. .. 42. 43. om *κατα το ευ. μ.* | *δια ιυ χυ* (ita et. Dial47 al mu; B *δ. χυ ιυ*, Or *εν χω ιυ*, Mciontert om *ιυ*) .. DE d e g Amb add *του κυριου ημων*

17. *ει δε* c. ABD*EK al pm d e g vg al mu Clem *τινες* ap Thdrmop (*οὐ κατ' ἐρώτησιν, ὥς τινες ὑπέλαβον, ἀναγνωστέον* etc) Did Dam Thph pplat mu .. ς (=Gb Sz sed rursus Gb') *ἰδέ* (ita ςe, sed *ἴδε* ς c. L etc) c. D***L al pl syrp al Chr Thdrt Thdrmop Oec (:: cfReich. comm. cr.) | K *επαναπαυει*, 17. *-παυσει* | *νομω* c. ABD* al6 Clem Did Chrcom et Chrmosc 1 Dam .. ς (Gb00) praem *τω* c. D***EKL al pler Thdrt Thph Oec (Chr)

δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς
γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτε-
ρον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα
ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
*Es 52, 6. νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς
1 Co 7, 19. βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν
γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ
περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ
δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περι-
τομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν
νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην
νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ
φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλὰ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος,
καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ
ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περι-
τομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-

---

20. *διδασκ. νηπιων* .. A om (5. ante *παιδ.* pon)

21. *ετερον* .. L al^4 *τον ετερον*

25. *πρασσης* (et. Mcion^{epiph} Dial^{156} etc) .. D* *φυλασσης*, item *observes* (d e vg) vel (ut vg^{cdd} Aug) *custodias* d e vg Aug al

26. *τα δικαιωματα* .. G g** harl* *δικαιωμα* | L al Dam *φυλασσει* | *ουχι* c. DEGKL al fere omn (A non liquet) Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *ουχ* c. B 44. Dam

27. G g om *η εκ φυσ. ακροβ.* | Gb Sz Ln *νόμου;*

28. 29. Haec habent et. Or Eus$^{mai\ 83.252}$ etc

29. *αλλα* c. BD*G etc .. ς *αλλ* c. AD***E^{vdtr}K^{sil}L al ut vdtr pler Or Eus etc | *εν* sec .. G d e g *ος* (*circumcisio cordis qui*) | *ου ο* (al^3 om) *επαιν. ουκ εξ α. αλλ* (44.* om) *εκ του* (D**^{b}[***restituit] G al om) *θε.* (D*E d e vg al pp^{lat} add *εστιν*) .. 47.* Chr (et.$^{mosc\ 2}$) om

III. 1. G om *ἡ*

2. *πολυ* .. 120. (et. edd^2) Phot *πολλη* | *μεν* (al^3 om) *γαρ* (syr aeth^{utr} arm arr [sed arm ar^e *τουτο*] om utrumq) c. AD***KL al pler syr^p Thdrt Phot Thph Oec .. Ln om *γαρ* c. BD*EG al^5 d e g vg Chr Aug al (Eus dem libere *πρωτοι γαρ επιστευθησαν* etc, item *πρωτοι* absq *οτι* 47.^{mg}

στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ
ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο· Tit 1, 2.
γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς
γέγραπται Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν *Ps (50) 51, 6. 116, 2. (116, 11)
τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνί-
στησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ 6, 19. Ga 3, 15.
ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον;
7 εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 καὶ
μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι 6, 1.
ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν
ἐστιν.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰου- 11, 32. Ga 3, 22.
δαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς

---

al Or[1] et[cat] [ει δε πρῶτοι ἐκεῖνοι ἐπιστ. etc] Ruf[2]) | επιστευθησαν . G** add αυτοις (d e g vg *credita sunt illis*)

3. Ln τί γὰρ εἰ ἠπ. τινες; | ηπιστησαν .. A ηπειθησαν (Pacian *deliquerunt*) | L al Chr[mosc 2] cat[txt] καταργηση

4. γινεσθω (et. Did al; L al Chr γενεσθω, Or[cat ox] γενηθητω) .. G εστω, item *est* d e vg syr Cyp al, g *est* [aut] *esto*, Amb al *sit* | δε .. G d e g vg[cdd] syr Cyp al γαρ | καθως .. B Thdrt καθαπερ, 73. ως, 76. καθο | νικησης .. ADE[vdtr] al νικησεις

5. θεου δικαιοσυνην .. G g vg al δικ. θεου | κατα ανθρωπον (om Clem κ. ανθρ. λεγω) .. cdd ap Ruf („in quibusdam etiam Gr. exx. sic - *adv. homines*, et magis secundum hunc sensum videbuntur convenire quae dixi; - secundum hoc vero quod in Lat. exx. et nonnullis Gr. invenimus - *secundum hominem*" etc) κατα ανθρωπων (omisso λεγω), item Philastr *qui infert iram suam hominibus*, item aeth[utr], sed aeth[pp] insuper add *et hoc loquor more hominum*

7. γαρ .. A al[7] harl al cop Dam δε

8. και καθως .. BK al[2] ar[p] om και | οτι .. G al[2] g vg Epiph[93] pp[lat] mu om | τα κακα .. D* om (**b add) τα

9. προεχομεθα (AL al -ωμεθα) .. aeth[utr] ερουμεν .. D*G 31. d g syr ar[e] Thdrt Chr[mosc 2] Sev[schol] et[cat] Ambrst[cdd] Ruf προκατεχομεν (Thdrt Sev κατεχομεν, d e g etc *tenemus*) περισσον, iidem (exc 31.) syr[p] aeth[utr] om ου παντ. (E ex D* et*** conflavit: τι ουν προκατεχομεθα [ita ipse quidem D*** ex negligentia ut vdtr] ου παντ. | D*G 31. 89.* Chr[mosc 2] Oec[com] ητιασαμεθα; item d e g vg pp[lat] *causati sumus* | D* om γαρ | A ιουδ. τε πρωτον και | G απαντας | υφ .. B υπο (Clem οι υπο αμαρτιαν)

*Ps 13 (14), 1-3. γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
*Ps 5, 10. 140, 3. θησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. 13 τάφος
ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς
9, 28 (10, 7.) *Es 59, 7 s. ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας
γέμει. 15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύντριμμα καὶ
ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνω-
*Ps 35 (36), 2. σαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα
πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ.
*Ps142(143),2. Ga 2, 16. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
1, 17. 21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς

---

10. οτι (et. Thdrt Thph Oec) .. al plus[40] vv mu (sed non d e g vg syr^p) Chr om | ουδε .. D* ουδ

11. ο συνιων c. DEKL al ut vdtr omn Iustin^dial 244 Chr Thdrt Dam Thph Oec. Praeterea scripsimus συνιῶν ut KL al ut vdtr pl; Ln συνίων, D*** (sed idem συνιοῦσιν 2 Co 10, 12.) al συνιών. Cf ad Mt 13, 13. .. Ln om ὁ c. ABG | Ln [ο] εκζητ. .. om ὁ B (ζητων) G

12. ηχρεωθησαν c. AB*D*G (:: ut αχρεος pro αχρειος) .. ς Ln 49. ηχρειωθ. c. B**D***EKL al certe pler (item LXX, sed A** teste Babero ηχρεωθ.) | ποιων .. DE praem ὁ (d e vg *qui faciat*; g *faciens* ^aut *qui faciat*) | B 67.** syr aeth ar^p om ουκ εστιν sec

13. A 17. 74. al λαρυξ (G -ρυγξ)

14. ων το στομα .. B 17. add αυτων, (Cyp *et os eorum*) hinc Ln [αυτων]

19. λαλει .. D*FG 12.^lect λεγει, item f g *dicit* (antea d e vg Or λαλει pro λεγει, *loquitur* pro *dicit*)

20. εξ εργ. νο. ου δικαιωθ. c. ABKL al ut vdtr omn vg (et. am al) cop syr^utr etc .. DEFG d e f g fu al Ambrst al ου δικ. εξ εργ. νο. | επιγνωσις .. FG -σεως (g *agnitio t is*)

21. πεφανερωται .. G* g* (per errorem) praepon δια πιστεως ι̅υ̅ χ̅υ̅ εις παντας και επι παντας (g* ε. πα. non exprimit errore ut vdtr intellecto) | μαρτυρουμενη (ita D**c) .. D* al -ρομενη

22. ιησου χριστου c. CDEFGKL al ut vdtr omn vv omn Clem Or Thdrt Thph Oec Pelag Ambrst Chrom Bed .: A εν χριστω ιησου .. Chr om .. Ln om ιησου c. B Mcion^tert | εις παντ. και (Ambrst *vel*, am demid al Dam om εις πα. κ.) επι παντ. c. DEFGKL al longe pler syr^utr ar^p sl vg Thdrt^dis Chr Thph Oec Ambrst Ruf^txt Chrom Bed .. Gb^oo Ln om και επι παντ. c. ABC cop aeth^utr arm ar^e Clem Or (alludit his: δικαιο-

πιστεύοντας. οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ 10. 12.
ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ
χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέ- 1 Io 2, 2.
θετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔν-
δειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων
ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν
ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα οὖν δικαιοῦ- Ga 2, 16.
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνων; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 ἐπείπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς Eph 4, 6.

συνην την εκ πιστ. ιυ χυ ητις πεφανερωται εις πα. τους πιστ.) Cyr^act Aug Ruf^com

25. FG ιλαστηρειον, B*D* ειλαστ. | δια πιστεως (Gb″) c. C*D*FG al⁴ Or³ Eus^ps ter Bas Cyr^act Dam Thph .. plane om A Chr^com et Chr^mosc 2 .. ς δ. της πι. c. BC***D***EKL al pler Chr^txt Thdrt Oec | αυτου pr .. B al εαυτου | παρεσιν (et. Or etc) .. 46. πωρωσιν (sed nec Chr nec Thph), 69. 116. παραινεσιν, d* e Aug Ambrst Pelag^com *propositum*

26. την c. ABCD* al (FG al² transiliunt a δικ. αυτου v. 25. ad δικ. αυτου v. 26.) Clem Cyr^act .. ς om c. D***EKL al pler Chr Thdrt Thph Oec | και (FG al f g fu al Ambrst om) δικαιουντα .. D* κ. δικαιουν | πιστεως c. FG 52. e (cum voce χυ deleta [d**] una om sq ιυ) f g .. ς (Gb⁰) Ln add ιησου c. ABCK al pl d** am fu al syr^p aeth al Chr Thph Oec² Aug Oros, item vg cop Thdrt Pelag Ambrst Ruf ιυ χυ, d* χυ ιυ, syr ar^e του κυριου ημων ιυ (ar^e om) χυ, item DE^vdtr L al fere³⁵ Clem Oec¹ ιησουν

27. η καυχησις (d* *iustificatio*) .. FG d e f g vg Thph^com Aug¹ al (sed non Aug¹ Tich al) add σου | ουχι .. D* ουκ .. FG ου | D* om δια sec

28. D***E^vdtr K al λογιζωμεθα | ουν c. BCD***KL al longe pl syr^utr al Chr Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln γαρ c. AD*EFG al⁹ d e f g vg cop ar^p Cyr Dam Aug al | δικ. πιστ. α. c. ABCDE al d e (sed d*e *hominum* pro *-nem*) cop .. FG f g vg aeth^utr al Aug al mu δικ. ανθρ. δια πιστεως, item ς (=Gb Sz) πιστ. δικ. ανθρ. c. KL al longe pl syr^utr al Chr Thdrt al

29. ἢ (A*vdtr 39.** Iulian^cyr 106 μη, 77. ει, d**e f g vg pp^lat *an*) .. al⁴ Thdrt om | μονων c. B al plus¹⁰ Clem² Ath¹ Iulian^cyr 106 Cyr^iul 107 Chr¹ (sed variant mss) Thph (sed Clem Ath¹ Iulian post ιουδ. pon) .. DE μονος .. ς Ln μονον c. ACFGKL al longe pl (d e f g vg pp^lat *tantum*) Cyr^ador 351 Ath¹ Thdrt Oec | ουχι (FG ουχε) και c. ABCDEFGK al d e f g vg cop al Clem² Eus^dem 768 lib Ath Cyr^iul 107 (Iul^cyr αλλα και) Chr^mosc 1 Dam pp^lat .. ς (=Gb Sz) ουχι δε και c. L al pler syr^p Cyr^ador 351 Thdrt Chr Thph Oec

δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
31 *νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.*

IV.

1 *Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ*
σάρκα; 2 *εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ'*
οὐ πρὸς θεόν. 3 *τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ* *Gn 15, 6. Ga 3, 6. Ia 2, 23.
τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 *τῷ δὲ ἐργαζομένῳ*
ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· 5 *τῷ δὲ*
μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 *καθάπερ καὶ Δαυεὶδ λέγει*
τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην

---

30. *επειπερ* c. D* et *** EFGKL al pler Eus[dem] Ath Chr Thdrt Thph Oec; *quoniam quidem* d e f g (*quon. quid. t siquidem*) vg Amb, nec aliter syr[utr] al .. Gb' Ln 49. *ειπερ* c. ABCD**b al[4] cop (item g vide ante) Clem Or Cyr[iul 107] et [ador 351] Did Dam Hier Pacian (*siquidem*) :: *επειπερ* hoc solo loco; *ειπερ* saepius nec fluct solet | D* Or om ὁ (quod suppl D**b et***)

31. *ιστανομεν* (Gb') c. ABCD**b (* *περιστανομεν*, *** *ιστωμιν*) FG (*στανομεν* linea ineunte) al (10. *συνισταν.*) Or Cyr[ador 5] Procop[esai] Dam .. ς *ιστωμεν* c. D***EKL al pler (al[4] *συνιστ.*) Chr Thdrt Thph Oec

IV. 1. *ευρηκεναι* (al[2 mg] *ευηρεστηκεναι*) h. l. c. B (e sil, sed ap Mai plane om, ut 47.* om) KL al longe pler syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec item Phot et Gennad ap Oec .. Gb'' Ln post *ερουμεν* c. ACDEFG 5. 21. 73. 137. d e f g vg al Eus[praep 7, 11] Cyr[glaph 66] Dam Ambrst | *πατερα* c. C***DEFGKL al longe pler d e f g vg syr[p] al Chr Thdrt Gennad Phot (hi duo ap Oec) Thph Oec .. Gb'' Ln *προπατορα* c. ABC* 5. 10. 21. 137. syr (*patriarcham*) cop arm aeth[utr] Eus Cyr Chr[com 1] (alludit) Dam (:: quae Abrahami appellatio frequens est ap pp[gr]; in N. T. non legitur alibi)

2. F *αλλα* | *θεον* c. ABCD*FG al? Cyr[glaph 66] .. ς praem *τον* c. D***EKL al certe pler Chr Thdrt al

3. *ἡ* .. F* om | *δε* .. D*FG al d e f g vg al Chr Cyp al om

4. *οφειλημα* (D* *οφιλεμα*) c. ABCDEFGKL al longe pl Cyr[glaph] Chr Thdrt al .. ς (= Gb Sz) praem *το* c. min ut vdtr pauc Oec

5. *ασεβη* : ita ABCD***E[vdtr]K(e sil)L etc .. D*FG *ασεβην*

6. *καθαπερ και δαυ.* c. ABCKL etc .. DEFG *καθως και ο* (ὁ et. 46. Chr[com 1]) *δαυιδ* (DE? -*υειδ*). De *δαυειδ* cf ad Mt 1, 1.

χωρὶς ἔργων 7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκα- *Ps 31(32),1. 2.
λύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύ-
ριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ
καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ 4, 3.
ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι
ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ *Gn 17, 11.
σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως
τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
πιστευόντων διὰ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν

7. *αφεθησαν* .. 35. 74. 120. (item „mu“ ap Mill) *αφειθησαν* (item cdd^{pm} in LXX)

8. *οὗ* c. BD*E?G 67.** .. ς Ln 49. *ᾧ* c. ACD***FKL al pler d e f g vg etc Cyr^{glaph} al mu (:: ita ex more ut vv. 4 et 5; item LXX^{ed} ex cdd pler, sed AB al pauc *οὗ*) | K al *λογισεται*

9. *περιτομην* .. DE d* vg^{ed} (non am fu demid al) et$^{\text{cdd aliq}}$ (ut harl*) arm^{mg} (in edd^{const} et^{amst}) Ambrst Pelag add *μονον* | *και* .. al^{6} tol syr al Chr (et.$^{\text{mosc 1}}$) om | *επι* sec (et. Chr Cyr Thdrt etc) .. C *εις* .. 29. 33. om | *οτι* : et. Or^{cat} Chr Cyr^{glaph} Thdrt etc .. Ln [*οτι*], om enim BD* 47. | K om *η πιστις* (al post *δικαιοσ.* pon). Or^{cat} ad h. l. sic : *νομίζω δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν μὴ ἐπιστήσαντας τῇ ἀκριβείᾳ τῆς γραφῆς ἐκτεθήσασθαι* (sic) *τὸ ἀπὸ τῆς Γενέσεως ῥητόν, οὐχ ὡς Παῦλος αὐτὸ ἔθηκεν ἐν τῇ ἀρχῇ. οὐκ ἂν γὰρ ὁ οὕτως ἀκριβὴς ἐξέθετο τό Ἐπίστευσε δὲ Ἁβραὰμ τῷ θεῷ. οὕτω δὲ εἰκὸς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς γεγράφθαι ἐν τῇ πρ. Ῥωμ. ἐπιστολῇ ὅτι ἐλογίσθη ἡ πίστις τῷ Ἁβραὰμ* [lege *Αβραμ*] *εἰς δικαιοσύνην. νυνὶ δὲ ἔχομεν ἡμεῖς Ἁβραάμ.* Consimilia his Or^{int} s. Ruf, nisi quod is manifestius habet : — — „illo tempore cum de eo scriptum est quod crediderit deo et reputatum sit ei ad iustitiam, nondum Abraham vocabatur sed Abram erat nomen eius. De quo aliquibus forte videbitur error in exx. haberi, quod facile Abraham pro Abram scribi potuerit. Sed quia haec existimatio potius incerta est quam firma approbatio“ — —

10. *οντι* .. om FG d*** f g vg (exc fu*) al (non cop syr^{p} al) Cyr^{glaph} et$^{\text{ador 53}}$ pp^{lat} | *ἢ* .. D ** ** E (non am) add *και*

11. *περιτομης* (115. add *και*, Chr ad h. l. *και* omisso *περιτ.*) c. BC**DE FGKL al longe pl d e f g vg cop al Or^{cat} Cyr$^{\text{glaph 66}}$ Thdrt Chr$^{\text{4, 302}}$ Thph Oec pp^{lat} .. Gb' *περιτομην* c. AC* al^{7} syr^{utr} Or^{schol} (Eus$^{\text{dem 49}}$ nil probat: *ὥσπερ τινὰ σφραγ. τὴν περιτομὴν ὑπέμεινε τοῦ σώματος*) Cyr$^{\text{ador 53}}$ et$^{\text{glaph 124}}$ Cyr^{hr} Chr$^{\text{4, 466}}$ Procop^{niceph} Dam | *σφραγιδα* .. FG add *δια* .. L add *της περιτομης* (sic) | *της δικ.* .. A om *της τη* .. DE^{vdtr} FG al Procop^{niceph} Dam om | *δια* c. AD*FGK(e sil)L etc .. ς *δι* c. BCD**b et*** E^{vdtr} al certe pl | *και αυτοις* c. CDEFGKL al longe pl d e f g vg (et. am al) syr^{utr} aeth^{utr} al Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. Gb^{0} Ln om *και* c. AB al plus^{10} demid tol al ar^{p} Or^{schol} Cyr$^{\text{glaph 66}}$ Dam |

δικαιοσύνην, 12 *καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον*
ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 *οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ*
*Gn 22, 17. etc *Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου,*
Ga 3, 18. *ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.* 14 *εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι,*
κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 15 *ὁ γὰρ νόμος*
ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.
16 *διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν*
ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ
Ga 3, 9. *καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν,*
*Gn 17, 5. 17 *καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέ-*
ναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ κα-
λοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, 18 *ὃς παρ' ἐλπίδα ἐφ' ἐλπίδι ἐπί-*
*Gn 15, 5. *στευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ*
εἰρημένον Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 *καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ*

την (C**D* al om) *δικ.* .. A al[5] Cyr[glaph] *εις* (67.* add *την*) *δικ.*, item *ad iustitiam* d*** e f g vg pp[lat]

12. *εν ακροβ.* c. ABCD*FG al pm Cyr Procop Dam Oec[1] .. ς (=Gb) *εν τη ακροβ.* c. D***EKL al pl Chr Thdrt Thph Oec[1] | Gb' Sz *της πιστ. της εν τη ακροβ.* c. KL al plus[50] vg (sed non am fu harl* al) al Thdrt Thph[1] Oec[1] pp[lat] (non Aug[1]), item DE[vdtr] 71. d e *της πιστ. της εν ακροβ. πιστεως*

13. *κοσμου* c. ABCDEFG al Dam .. ς (=Gb Sz) praem *του* c. KL al longe pl Cyr[glaph] Thdrt Thph Oec | *δια δικαιοσυνης* .. G *διακαιοσυνης*, F *δικαιοσυνην*

14. *και* .. E vg d e Iul ap Aug (non item Aug[saepe]) Ambrst Pelag om

15. *οὗ* .. G* *που* | *γαρ* sec c. DEFGKL al pler d e f g vg syr[utr] al Cyr glaph[67] Chr (antea *οτι ο νομ.* pro *ο γαρ νομ.*) Oec Ambrst Aug[3] Bed .. Gb' Ln *δε* c. ABC al[4] syr[p mg] cop Thdrt Thph Iul ap Aug Amb Ruf | AFG *παραβασεις*

16. *πιστεως* .. D* d* add *ιησου* | *ινα* .. A al[2] arm (non Thph) add *η* | FG al[2] d e f g om *μονον* (om et. 42; d*** add) et (ita et. fu harl* al) *και* | *νομου* .. D ** ** add *εστιν*

17. *επιστευσεν* .. FG d e f g fu demid tol al mu syr ar[e] Ambrst al *επιστευσας* (D* *-σαν* sed d *credidisti*), aeth[utr] *credent*

18. *εφ ελπιδι* c. C*D*FG .. ς 49. *επ ελπ.* c. ABC***D***EKL etc | F *γενα-σθαι* | FG al[2] f flor al vg[six] Thph pp[lat] mu (sed non Iul ap Aug Ambrst al) add in fine *ως αι αστερες* (al[2] Thph *τα αστρα*) *του ουρανου και το αμμον* (al[2] Thph *κ. ως η αμμος*) *της θαλασσης* (Thph om), item *sicut stellae caeli* g harl* al; *sicut arena* [tol add *quae est in litore*] *maris* fu mar tol al

πίστει οὐ κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης *Gn 17, 17.
που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· 20 εἰς δὲ
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυνα-
μώθη τῇ πίστει δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, 21 πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ Io 9, 24.
ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη *Gn 15, 6.
αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύ-
ουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς
παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίω- *Es 53, 12.
σιν ἡμῶν.

---

19. *τη πιστει* (et. Epiph[581] etc) .. D*FG d* f g vg[six] cop syr Iul ap Aug Bed praem *εν* | *ου κατεν.* (F *ουκ·ατεν·ησεν* inter *ν* et *η* suprapositο *ο*) c. DEFGKL al fere omn d e f g vg (et. fu demid al) syr[p] ar[p] al Chr (ad h. l.) Epiph[581] Thph Oec Ambrst Bed .. Gb[oo] Ln om *ου* c. ABC 67.** 93. 137. am fu[vict] cop syr ar[e] Chr[1] et[mosc 1] Dam Iul ap Aug (32. Thdrt *ως*, similiter arm aeth[utr]) | *νενεκρωμ.* c. BFG al[2] d e f g am demid harl al syr aeth[utr] ar[e] Chr Epiph[581] Ruf .. ς praem *ηδη*, Ln [*ηδη*] c. ACDEKL al pler vv mu (sed syr[p] c.*; vg [et. fu al] Bed c. *εκατοντ.* conjg) Thdrt al | *εκατονταέτης*: hoc acc D***L etç, Ln -*ετής*. Cf et. *τεσσεραχονταετης* Act 7, 23. 13, 18. | *υπαρχων* (sic D** et***) .. D* -*ρχει* | G** *μητρος* (est enim *ο* super *α* in *μητρας* positum)

20. FG f g aeth[utr] om *δε* (d* *autem etiam*; d*** e vg *etiam*; cop *et* -) | *τη απιστια* .. aeth[utr] om (sed aeth[pp] liberius paullo) | B *αλλα* | FG *εδυναμωθη*

21. *πληροφορηθεις* c. D**** (ut vdtr; sic in codice -*και* : ut quasi obelo notatum sit, quam improbationem intellexit et. E) EFG d e f g vg pp[lat] mu (sed non Aug al) .. ς Ln praem *και* c. ABCD* et*** KL etc

22 *και* c. ACD**b et*** EKL al ut vdtr omn d e vg syr[p] al Thdrt Thph Oec Ambrst Iul ap Aug Sedul .. om BD*FG f g syr cop ar[e], hinc Ln [*και*]

23. DEFG d e f g vg *μονον δι αυτον* (Ambrst *tantum propt. ips. solum*) | D**** E al d**d e vg (et. cdd[aliq], sed non am al) syr ar[e] Thdrt al Ambrst al add in fine *εις δικαιοσυνην* (Thdrt praem *η πιστις*)

24. *εγειραντα* .. A *εγειροντα*

25. *δικαιωσιν* (et. Chr Thdrt al) .. D**** E al plus[15] Cyr[glaph 68] Chron (teste Wtst) *δικαιοσυνην* (D**** E *δικαίωσινην* : nimirum D**** notaverat tantum *νην* pro *ν* finali, relicto et. eo quem D*** posuerat accentu; E vero stulta fide exscripsit exemplar suum.)

V.

1 *Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν*
Eph 2, 18. 3, 12. *διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 2 *δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω-*
1 Pe 5, 12. *γὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώ-*
μεθα ἐφ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ*
Ia 1, 3. *καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατ-*
εργάζεται, 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·* 5 *ἡ δὲ*
ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρ-
δίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 *ἔτι γὰρ*
Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθα-
νεν· 7 *μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ*

V. 1. *εχομεν* c. B**FG al pl syr[p] sl Did Epiph[893] Cyr[act 64] et[es 666] Ambrst[1] Sedul .. Sz Ln[ed min] *εχωμεν* c. AB*CDKL al fere[30] d e f g vg cop syr aeth[utr] arr Chr (*τουτέστι μηκέτι ἁμαρτάνωμεν* etc) Cyr[zach] Thdrt al Aug al mu

2. *εσχηκαμεν* c. BDE[vdtr]FG d* e f g aeth[ro] Ambrst[txt] (item teste Gb Aug Hil) .. ς (Gb[0]) add *τη πιστει* c. CKL al pler vg cop syr[p] aeth[pp] al Cyr[act 64] Thdrt Chr[1] Oec pp[lat] mu, item A al fu al syr Tit Chr[1] Thph *εν τη πιστ.* | *χαριν* .. A *χαραν* | *εφ* c. D*FG (:: eosdem secuti sumus Ro 8, 20. accedente uno B et 4, 18. accedente uno C*. Praeterea cf Lc 1, 25. 6, 35. Act 2, 26. 4, 29.) .. ς Ln 49. *επ* c. ABCD***EKL etc

3. *ου μον. δε* .. D* add *τουτο* | *καυχωμεθα* (et. Tit Chr Thdrt Thph Oec Cyp al mu; L al *καυχομ.*) .. BC 80. Or[2] Tert *-χωμενοι* (:: cf v. 11.) | *θλίψις*: hoc acc. et. L; cf ad Mt 24, 9.

5. *εκκεχυται* .. Or *εκκεχυσθω*

6. *ετι γαρ* c. ACD* et*** EK al ut vdtr omn syr[p] sl Mcion[epiph] ([318. 369.] *τὸ Ἔτι καὶ Ἀπέθανεν οὐ δοκήσεως ἀλλὰ ἀληθείας ἐστὶ σημαντικόν. εἰ γὰρ δόκησις ἦν, τίς χρεία τοῦ Ἔτι λέγεσθαι, δυναμένου τοῦ χ̅υ̅ πάντοτε καὶ νῦν δοκήσει φαίνεσθαι, καὶ μὴ λέγεσθαι Ἔτι ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν. ἀπὸ τοῦ γὰρ Ἔτι τὸ τότε θανεῖν ἀπέδωκε* etc) Chr Thdrt Dam Thph Oec cat[ox] (ad Mc 10, 24.) Ruf[txt] et[com] .. B *ειγε*, fu* cop ar[e] Isid[2, 117] Aug *ει γαρ*, L syr *ει δε* .. D** (sed nec* nec***) FG *εις τι γαρ*, item *ut quid enim* d e f g vg Ir[int] Faustin al | *ασθενων* .. Gb Ln add *ετι* c. ABCD* (non***) FG 31. 137. d e f g vg syr[utr] cop arr (aeth[utr] nec ante nec h. l., ar[p] ante *ετι* non exprim) Mcion[epiph] (vide ante) Isid[ms] Dam Ir[int] Faustin al (non Ruf[txt] et[com]) .. Cyr[es 666] (confundens c. v. 8.) Thdrt[com] (cf et. Epiph l. l.) *ετι* cum *οντων ημων* (Cyr *αμαρτωλων*) conjg. (Bis igitur *ετι* ut Gb Ln habent ACD* 31. 137. syr[p] Mcion[epiph] Dam. Cf Reich. comm. cr. ad h. l.)

ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυ-
τοῦ ἀγάπην ὁ θεὸς εἰς ἡμᾶς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χρι-
στὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες
νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλά-
βομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι᾽ ἑνὸς ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον ἡ 1 Co 15, 21.
ἁμαρτία εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς

---

7. Ir^{int} om versum; Or post v. 8. pon hunc in modum : καίτοιγε μόγις τις ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ etc | L al om γαρ sec (238. δε)

8. 71. om versum | ο θεος h. l. c. DEFGL al^{2} d e f g vg syr^{p} Dial Thdrt Chr$^{mosc 1}$ Thph Ir^{int} Aug al .. ς Ln post ημας pon c. ACK al pler cop Cyr$^{act 55}$ Chr Oec .. B om (syr al Faustin al libere transp) | ετι .. om 109. arr Dial (legitur et. ει [syr Chr], ει ετι [D^{**b} FG d* Cyp Hil al], και ετι) | L Chr ημων οντων

9. D*FG 43. 52. d e f g fu al cop arm Dial Ir^{int} Cyp Hil al (non Chr Cyr$^{act 55}$ etc) om ουν (vide ad ετι v. 8.) | νυν .. 39. 41. Dial om

10. A ab τω θεω transilit ad τω θεω v. 11. | FG εκθροι | δια του .. F om του

11. ου μονον δε .. D*FG d* f g fu* arm ar^{p} Ambrst add τουτο (item E ut vdtr το : in D enim corrector puncta improbandi super τουτο ponens quum nullum posuisset super τ alterum, scriba codicis E inepte το servavit) | καυχωμενοι .. L al fere^{30} vv mu Thph pp^{lat} καυχωμεθα, item FG καυχωμεν

12. εις τον κοσμ. hoc loco c. DEFG d e f g am fu demid harl tol al mu Amb al .: ς Ln 49. ante εισηλθ. c. ABCKL al ut vdtr omn vg^{ed} syr^{p} Or^{2} Chr Thdrt al Ambrst Aug^{2} al (cop syr aeth al pp$^{lat\ aliq}$ libere transp, plerique vero sic ut similiter atque ς c. εισηλθ. coniunctum exhibeant. Quod cum manifesto prodat emendatorem, iidem atque qui paullo post sequendi vdtr testes.) | ο θανατος .. FG om ὁ | διηλθεν c. DEFG 62. d e f g fu harl al (syr^{p}) Aug^{saepe} (impugnat Pelagianos ὁ θάνατος tuentes. Ita contr. duas epp. Pelag. 2, 4. „volunt intelligi non peccatum sed mortem.“ De volunt. dei 3. „quia vero in omnes hom. mors pertransiit, in omnes necesse est pertransiisse peccatum.“ Op. imp. contr. Iul.$^{2, 50.}$ „sive mors sive pecc. sive potius cum morte pecc.“) Amb Pac^{2} Leo Bed al .. ς (Gb^{0}) Ln praem ο θανατος c. ABC KL al pler vg (et. am demid al) al pl Chr Thdrt Thph Oec Aug^{aliq}

πάντας ἀνθρώπους διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ
4, 15. νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος
νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋ-
1 Co 15, 45. σέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παρα-
βάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ
παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώ-
ματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ
δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς
πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ
δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα
ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ ἐν ἑνὶ παρα-

---

al (sed syr arm Chr Thdrt post διηλθ. pon, et syr^p c.* habet ante εις, cop al varie transp) | εφ ω .. d e f g vg pp^lat *in quo* (Aug contr. du. epp. Pelag. 4. „restat ut in illo primo homine peccasse omnes intelligantur quia in illo fuerunt omnes quando ille peccavit.")

13. αμαρτια pr (et. Clem Chr Thdrt al) .. 38. 62. 19.^lect Or Thph praem η | ελλογειται (et. Clem Or[2] Chr Thdrt Thph Oec, DEFG ενλογ.) .. A ελλογατο, al[3] ελλογειτο, 19.^lect λελογισται; item *imputabatur* f g vg (et. fu demid harl* flor etc, sed non am) syr^utr cop aeth^utr (vdtr) arr sl pp^lat

14. αλλα c. BDE etc (iidem αλλ v. sq) .. ς Ln αλλ c. ACFGK(e sil)L etc | μη (et. [Or[1] ex errore editum esse Gb docuit eo rectius quum Rufini in comm. huius ep. disputatio ipsum Or auctorem referat] Ath[2] Cyr anthrop[376] etioh[84] (hinc per errorem Gb c. Seml. Cyr alterius lectionis testem laudasse videtur) Acac^cat Thdor^mop Chr Thdrt Cyr^hr Gennad^cat Thph Oec Ir^int Archel Hier^saepe Aug[4] „nonnull exx" ap Ruf (Or?) Epph[8, 2] al; praeterea testatur Aug *aut omnes aut paene omnes* cdd^gr μη tenere) .. om (Gb°) 62. 63. 67.** 18.^lect d* (quamquam ipse* *non* supra lineam supplevisse vdtr) Or[1] (potius[2], vide ante) Ruf^dis et cdd ap Ruf (Or?) Ambrst^dis item cdd^lat et^gr ap Ambrst cdd^lat ap Aug (vide ante) Tert Cyp al (:: cf Reich. comm. crit.) | μωϋσ. c. BC (sed* μωυωσ. ut vdtr) DEFGKL al pl .. ς μωσ. c. A al pm | επι τω (et. Or[2] Ath[2] Cyr[2] etc) .. B εν τω, item *in similitudine* vel *-nem* d e f g vg Ir^int Hier al. Cf huc Basilid ap Hipp[238] μεχρι μεν ουν μωυσεως απο αδαμ εβασιλευσεν η αμαρτια.

15. ουτως και (et. Or Chr Thdrt al) .. B om και | πολλω .. A syr add ουν | εν χαριτι .. om εν FG (non f g)

16. αμαρτησαντος .. Gb' αμαρτηματος c. DEFG al[2] d* e? f g vg (et. fu*, sed non am harl* al) syr ar^e Thdrt^txt Aug[2] (non Aug^saepe) Ruf al | γαρ .. FG al[2] (non f g) om; syr^p habet c.* | D* d* fu* al aeth^utr add in f. ζωης

17. εν (DE add τω) ενι (Gb') c. ADEFG f g .. Ln^ed min [εν τω] ενι de suo, 47. am demid al Or[2] εν ενος, 44. τω .. ς (Ln) τω του ενος c. BCKL al pler d e vg cop syr^utr al Chr Thdrt Thph Oec Aug :: ut v. 15. | δια

πτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ
τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμ-
βάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.
18 *Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους* 1 Co 15, 22.
εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώ-
πους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 *ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ*
ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ
διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.
20 *νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ* Ga 3, 19.
ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 *ἵνα ὥσπερ*
ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασι-
λεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο-*

τ. ενος .. 52. 19.[lect] cop syr ar[e] om | Gb[0] *της δωρεας*, Ln [*τ. δωρ.*] .. om B 49. Or[2] Chr[com] Ir[int] Aug[saepe] Bed .. al[5] ar[p] Thph Ruf *την δωρεαν* .. 63. vg syr[utr] al Cyr? Isid[3, 195] Thdrt Chr[mosc 1] (item [1]cdd[al]) Oec[com] Pelag Ambrst add *και* | c 70.* Or[1] (servato *της δωρ.*) om *της δικαιοσ.* | FG *λαμβοντες*, 66.[mg] 76. Or *λαβοντες* | L al[4] *εν τη ζωη* | *βασιλευσουσιν* (al[2] *-σωσιν*) .. (D*** vdtr) al[10] cop Or Chr[1] *-λευουσιν* | $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ (et. Or[1] al mu Ir[int] al mu) .. B Or[2] $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$

18. *παραπτωματος* (et. Eus[dem] Cyr[ador 396] et[ioh 1045] al mu) .. FG 37. 46. *το* (46. al praem *ανθρωπου*) *παραπτωμα* | *δικαιωματος* (et. Eus[dem] Cyr[ioh 1045] al mu) .. DEFG *το* (F *και*) *δικαιωμα*

19. *ενος* sec .. D*FG (FG d* f g *δια της του εν. ανθρ. υπακ.*) d* f g sl Ir[gr] (ex cat in Lc: *νῦν δὲ ὥσπερ διὰ τῆς παρακ. τοῦ ἑνὸς ἀνθρ. τοῦ πρώτως ἐκ γῆς - οὕτως ἔδει καὶ δι' ὑπακ. ἑνὸς ἀνθρώπ. τοῦ πρώτως ἐκ παρθένου γεγεννημένου δικαιωθῆναι πολλοὺς* etc; cf ap Stier. 844.) Cyr[glaph 344] et[ador 396] Aug[1] ([aliq] om) Amb[1] Bed (non Faustin Pac Sedul Ambrst) add *ανθρωπου* (:: ut v. 15.)

20. *νομος δε* .. L *νομ. γαρ* | *ου* .. FG *οπου*

21. FG *εν θανατω* | *βασιλευση* (A *εβασιλευση*) .. KL al[20] *-σει* | B *χριστ. ιησ.*

VI. 1. *επιμενωμεν* (Gb'') c. ABCDEFG al plus[20] d e Dam, item L al *επιμεινωμεν*, K al mu cop Gild *επιμενομεν* .. ς *επιμενουμεν* c. min mu f g vg al pl Chr Thdrt Gennad[cat] Diod[cat] Thph Oec Tert Aug[saepe] al | *τη* .. A praem *εν*, item it vg *perman. in peccato*

νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι
Ga 3, 27. *ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χρι-*
Col 2, 12. *στὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφη-*
μεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ
ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγό-
Phil 3, 10. *ναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστά-*
Eph 4, 22. *σεως ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρω-*
πος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ
μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίω-
2 Ti 2, 11. *ται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύο-*
μεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ
νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ
γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρ-

---

2. *οιτινες* .. FG d e f g vg syr^{utr} al pp^{lat} mu (non Tert al) add *γαρ* | CFGL al mu (Diod^{cat} teste Wtst, sed non ita$^{cat\ ox}$) Chr$^{mosc\ 1}$ *ζησωμεν* (sed L al et. *απεθανωμεν*)

3. *χν̅ ιν̅* c. ACDEFGKL al longe pl vv mu Dial^{125} Cyr$^{act\ 55}$ et Cyr^{cat} Thdrt Oec Ir^{int} Aug^{saepe} al mu (80. syr aeth^{utr} ar^{p} *ιν̅ χν̅*) .. B al mu Chr Thph Amb[1] om *ιν̅*

4. *ουν* .. d e (g *enim t ergo*) vg syr Or Cyr$^{ador\ 407}$ pp^{lat} mu (sed non Tert Aug Pac al) *γαρ* | D*FG om *τον* | *δια* (D* vdtr *υπο*) *τ. δοξ. τ. πατρ.* (Cyr *πνευματος* teste Gb, sed$^{glaph\ 279}$ et$^{ador\ 407}$ est *πατρος*) .. Ir^{int} Tert Pac Gaud Chrom om

5. *συμφυτοι* : ita ABCKL etc (Diod^{cat} *ἀκριβῶς τὸ σύμφυτον τέθεικε· τῶν γὰρ συμπεφυτευμένων πρέμνων εἰς ταυτὸ ἑνοῦται πολλάκις ἡ φύσις διὰ τῆς κολλήσεως· οὕτως οὖν καὶ οἱ γνησίως βαπτισθέντες εἰς τ. θαν. τοῦ χυ̅ ἑνοῦνται αὐτῷ διὰ τῆς πίστ.*) .. DE *συνφυτοι* et FG *συνφυγοι* .. Or *συμμορφοι* | *αλλα* .. FG d e f g vg pp^{lat} (sed non Tert[1] Aug[1]) *αμα* | *αναστασεως* (F *ανασθασ.*) .. FG f g syr arm al add *αυτου*

6. *τουτο* .. B *και τουτο*, 179. *τουτ. δε* (libere syr aeth^{utr}) | *ημων* .. L om | A aeth^{utr} *καταργηση*

8. *δε* .. FG (g *autem t enim*) tol (syr sl *ουν*) *γαρ* | *συνζησομεν* (ς *συζησ.* c. B**CKL al certe pler; *συνζ.* c. AB*DEFG) .. CK al Thph *-ζησωμεν* (similiter vg^{vict} *vivamus*), FG *-ζησομεθα* | *αυτω* (et. Marc^{eus} Chr Thdrt al Tert Aug[2] Amb Pelag Ruf Sedul al) .. D*EFG it vg (et. am mar al; non fu demid tol nec vg^{sixt}) syr Aug[1] Bed *τω χριστω*

9. *κυριευει* .. 28. d e f g vg (et. am fu demid mar tol al, sed non omn ut vdtr) Marc^{eus} pp$^{lat\ mu}$ (sed non Tert al) *-ευσει*

11. *νεκρους μεν* (d* e fu om) c. ADEFG al cop Chr$^{mosc\ 1}$ Tert[2] .. ς (=

τίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασιλευέτω
ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπι-
θυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας 19.
τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν
ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία
γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. Ga 5, 18.
15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δού-
λους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θά- Io 8, 34.
νατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε
τύπον διδαχῆς, 18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώ- 1 Co 7, 22.

Gb Sz) add ειναι c. KL al pler vv pler Did Thdrt al Hil al mu, idem BC Cyr^{ador541} Dam praem | χω ιυ c. ABDEFG al vv mu Bas Cyr^{ador} Thdrt Thph et Oec^{com} Tert^{2} Hil Aug Pelag Sedul Bed .. ς (= Gb Sz) add τω κυριω ημων c. CKL al pler cop syr (sed praem) al Did Chr Thph et Oec^{txt} Ambrst Ruf

12. FG επακουειν | ταις επιθυμ. αυτου c. ABC* al^{6} d** vg cop sah syr aeth arm ar^{e} Or^{2} (item ^{1}τ. επιθ. αυτης) Meth ap Epiph^{578} Antioch^{74} Dam Hier Aug al .. Sz αυτη c. DEFG d* f g m Ir^{int} Tert Vict^{tun} .. Gb om omnia c. 178. e (scriptor codicis repudiavit ut solet scripturam d* a correctore improbatam, unaque repudiavit, quod et ipsum saepe fecit, correctoris scripturam lectu isto quidem loco difficilem) Amb Faustin .. ς (= Gb Sz) αυτη (al^{4} αυτω, 120. om) εν ταις επιθυμιαις αυτου (115. Thdrt αυτης) c. C***KL al pl syr^{p} ar^{p} sl Chr Thdrt Thph Oec

13. ως c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ωσει c. ABC al^{4} Meth ap Epiph^{578} Dam | D*FG ζωντες | και τα μελη .. B om τα

14. αλλα c. BCD*FG .. ς αλλ c. AD***E^{vdtr}K^{sil}L al certe pl

15. αμαρτησωμεν (Gb') c. ABCDEKL al plus^{30} Clem (Thdrt^{1}?) .. FG ημαρτησαμεν, item d*** (* *peccamus*) e g am harl al *peccavimus* (f vg^{ed} et cdd mu *-bimus*) .. ς αμαρτησομεν c. min pl vv pler Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec | αλλα c. BCFG .. ς αλλ c. ADEK^{sil}L al certe pler

16. ουκ .. D*FG 21.* d* f g fu demid flor harl* al sah Sedul Bed (non Amb Ambrst al) praem η | FG παρειστανεται | Gb^{oo} εις θανατ. c. DE d e sah syr ar^{e} arm^{ven} Aug (Ruf^{com}??) (libere adhibito v. 19. Praedest *s. iniquitatis ad peccatum s. justitiae ad sanctificationem*)

17. καρδιας .. A al ar^{p} (aeth^{utr} *ex toto corde vestro*) Chr^{9,466} ex^{cdd} aliq (sed ad h. l. nec^{txt} nec^{com2}) praem καθαρας

18. δε (C al ar^{p} ουν, syr aeth^{ro} *et* –, aeth^{pp} *et nunc vero*) .. 37. 39. 62. 12.^{lect} tol al cop om

θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 *ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς*
13. *σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ*
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 *ὅτε γὰρ*
δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 *τίνα*
8, 6. Phil 3, 19. *οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος*
ἐκείνων θάνατος. 22 *νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,*
1 Pe 1, 9. *δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ*
δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 *τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνα-*
τος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 *Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ*
1 Co 7, 39. *νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ;* 2 *ἡ γὰρ ὕπ-*
ανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ,
κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 *ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀν-*
δρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀπο-

---

19. *δουλα* bis .. FG d e f g vg pp[lat] pm (sed non Tert Hier) *δουλευειν* | *εις την* (Dial om) *ανομιαν* .. B (al; certe Gb laudat lect[mosq]) syr ar[e] Sedul Ruric[1] om (similiter Dial[77] om *εις αγιασμ.*) | *ουτως* (ita BC KL al pl; ς *ουτω* c. ADEFG al pl: quam forma *ουτω* auctoritatem quum perraro habeat, adnotandam duxi) .. K al vv mu Tert[2] Sedul add *και* | *δουλα* sec (vide ante) .. A *οπλα*

20. *δουλ. ητε* .. L *ητε δουλ.*

21. *τότε;* etc. Cf Thdor[cat]: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον τό Τίνα οὖν κα. εἴχ. τότε· εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν Ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχ.* .. ς (non Gb Sz) *τότε, ἐφ ο. ν. ἐπαισχύνεσθε;* | *το γαρ* c. ACD***KL al fere omn vv fere omn Clem Chr[txt] et[com] Thph Oec pp[lat] .. Ln *το μεν γαρ* c. BD*EFG 73. syr[p] Thdrt Chr[mosc2] (:: at manifesto haec et sqq *νυνὶ δὲ* – *ἔχετε τὸν καρπ. ὑμῶν* etc sibi respondent; hinc *μεν* apte inlatum est) | FG add in f. *εστιν*, item d e f g vg (sed non fu) al

VII. 1. L *γιγνωσκουσιν*, FG *γεινωσκοσιν*

2. ς[e] 1624. 1633. 1641. (non ς Mill Wtst etc) om *του νομου* per errorem | *του ανδρος* .. F om *του*

3. *μοιχ.* (L al *-αλλις* et infra *-αλλιδα*) *χρηματισει* (al sl Chr Thdrt *-τιζει*) .. DEFG it vg go al Hier al (non Hil Cassiod al) *χρημ. μοιχ.* .. A cop Chr[1] add *η γυνη* | *ο ανηρ* .. DEFG d e f g pp[lat] mu (non Tert) add *αυτης*

θάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν
μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 *ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς*
ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γε-
νέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν
τῷ θεῷ. 5 *ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρ-*
τιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρ-
ποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 *νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου,*
ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι 2 Co 3, 6.
πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν*
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν Οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 *ἀφορμὴν δὲ λα-* *Ex 20, 17.
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-
θυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 *ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς* 4, 15. Io 15, 22.
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 *ἐγὼ*
δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνα-
τον. 11 *ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξη-*
πάτησέν με καὶ δι᾽ αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 *ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος,*
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 *τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ*

---

4. FG *αδελφ. μοι* | FG *καρποφορεσωμεν* et v. 5. *καρποφορεσαι*

5. D* *ημην* | *εν τη σαρκι* .. FG om *εν* | DE al *ενεργειτο*, FG *ηνεργειτο*

6. *αποθανοντες* c. ABCKL al[60] pluribusve am* syr[utr] cop arr aeth[utr] arm sl go Did Bas Cyr[schol] (consentit Cyr[cat] *εἰ δὲ ἀπεθάνομεν ἐν ᾧ κατειχ.*) Chr (commentatur his: *τοῦ κατεχομένου παρὰ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου παλαιοῦ ἀποθανόντος*) Thdrt Dam al Tert Ruf[dis] Pelag (vdtr) .. DEFG it vg (exc am*) cdd ap Ruf (sed Ruf ipse „*mortui* et verius est et rectius") Hier al mu *του θανατου* .. ς[e] (= ς Gb Sz) *αποθανοντος* ex errore ut vdtr Bezae Erasmum loci Chrysostomi male interpretatum secuti | *ημας* c. ACDEKL al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. om BFG, hinc Ln [*ημ.*]

7. FG om *τε*, nec exprim it vg etc | *ο νομος* .. L *ο λογος* | K *επιθυμησης*

8. *δε* .. D* d* om (f g Aug[2] Sedul *igitur* | *κατηργασατο* c. B*DE 39. 116. 122. al ut vdtr mu .. ς Ln 49. *κατειργ.* c. AB**CFGKL etc | *νεκρα* .. FGK d e f g vg al pp[lat mu] add *ην* (item al pp[lat aliq] *εστιν*)

9. *εζων* (et. Or[cat] Meth ap Epiph[581] Chr Cyr[glaph 132] Gennad[cat] Thdrt Dam Thph Oec) .. B *εζην*

10. L al[4] Chr[mosc 1] om *ἡ* sec | *αὕτη* (d e f g vg *hoc*) .. Gb'' *αὐτή*

γέγονεν θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμέ-
19. νος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ
γὰρ ὃ θέλω πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
20. τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ
κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα γὰρ
ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ
γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ·
15. 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο

---

13. *γεγονεν* (d* f g pp[lat] *est*) c. KL al longe pler Cyr[cat] Genn[cat] Chr Thdrt Thph Oec .. FG om .. Ln *εγενετο* c. ABCDE al[8] Meth ap Epiph Dam | *αλλα* c. (A non liquet) DEK[sil]L al ut vdtr sat mu .. Ln *αλλ* c. BCFG etc | *αμαρτωλ. η αμαρτ.* c. ABCKL al ut vdtr omn vg (et. am al) syr[p] al Chr Thdrt al Hier al .. DEFG d e f g arm Ambrst Aug[1] *η αμαρτ. αμαρτωλ.* (f g Ambrst *ipsum peccatum peccans.* Aug[saepe] *peccator aut peccatum*)

14. *γαρ* c. BCFGK al pler vv pl Or[2] Tit Did Cyr[iul 91] Chr Phot Thph Oec Aug[3] Hier[1] al .. ADEL al[2] syr[p mg] Or[1] Cyr[1] Thdrt Aug[1] Hil al *δε* .. om aeth[utr] arm Aug[2] Hier[1] | *σαρκινος* c. ABCDEFG al mu Meth epiph[575] et[583] Eph[94] Nyss (or. 4. de virg. 13.) Bas Cyr[iul 90] Thdrt[1] Dam .. ϛ (=Gb Sz) *σαρκικος* c. K[sil]L al pl Or Chr Thdrt (ad h. l.) Phot[manich 3, 13] Thph Oec

15. *πρασσω* (FG *παρασσω*, al mu *ποιω* et postea *πρασσω*) c. DEFG it go (item cop, sed nec in sqq exprim) Meth ap Epiph[584] (ubi totum versum accurate affert) Pelag Amb[1] al .. ϛ Ln praem *τουτο* c. ABC KL al certe pler vg al pl Or Meth[epiph 587] Chr Thdrt al Aug al (:: *τουτο* sq nemo om, nec magis v. sq)

16. L om *ει δε* usq *ποιω* | *συμφημι* : ita ABCKL etc .. DEFG *συνφημι* (FG *-μει*) | *καλος* (L al *καλως*, vv mu add *est*) .. FG *καλον εστιν*

17. G *καταργαζομαι* | *αλλα* c. BDEFGL etc .. ϛ *αλλ* c. ACK[sil] al ut vdtr pl | *οικουσα* (et. Clem Meth[epiph] Chr Cyr[iul 90] Thdrt al pp[lat] mu) .. B am Ambrst (am Ambrst et. v. sq *ενοικει*) *ενοικουσα*

18. *αγαθον* (et. Clem Chr Epiph[1021] Thdrt Thph Oec) .. FG al Meth epiph[549] et[587 bis] Cyr[iul] Theod[cat] praem *το* | *το δε κατεργ. το καλον* .. FG *το γαρ κατεργ. το αγαθον* | *ου* (Gb'') c. ABC 47. 67.** 80. cop arm (arm[mg] *ουχ ευρ.*) Meth[epiph 549] (de „Proclo" cf not. Petav. ad Epiph) Cyr[iul 90] et[cat] cdd[gr] ap Aug („*non invenio* vel sicut habent Graeci codd. *non*") item Aug[saepe] .. ϛ *ουχ* (F *ουκ*) *ευρισκω* c. DEFGKL al pler vv pl Chr Thdrt Thph Oec Hier Sedul al .. 73. *ου γινωσκω*, aeth *non habeo* (libere ergo vertit)

19. *ποιω* .. C praem *τουτο* (item vg [et. am fu al pl, non item vg[vict]]

πράσσω. 20 *εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατερ-* 17.
γάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 *εὑρίσκω ἄρα*
τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παρά-
κειται· 22 *συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄν-*
θρωπον, 23 *βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρα-*
τευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ
νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 *ταλαίπωρος*
ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τού-
του; 25 *χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα* 1 Co 15, 57.
οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ
ἁμαρτίας.

Hier[aliq] *quod volo bonum hoc facio*) | *αλλα* c. BD* .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***EFGKL etc | *ου θελω* .. F f vg[six] Thdrt Aug[1] Ruf[com] *μισω* (F *μεισω*) .. G g om

20. *θελω εγω* (219. Clem Hier[1] post *τουτο*, Chr[txt] ante *οὐ* pon) c. AKL al longe pl go cop syr[p] Chr[mosc 1] Thdrt Thph[txt] Oec Aug[saepe] .. Gb[oo] Ln 49. om *εγω* (:: quod non potest non ad priorum similitudinem factum credi) c. BCDEFG al mu it vg syr arm aeth[utr] Cyr[iul 90] Chr[mosc 1] Thph[com] Amb Ambrst Aug[1] Pelag al | *αλλα* c. BD* etc .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***EFGK[sil] L al certe pl

21. FG f g om *οτι εμοι το κακ. παρακ.*

22. *θεου* (et. Meth[epiph 589] Cyr[iul 91] al mu) .. 34. *κυριου*, B *νοος*

23. *αντιστρ.* etc : et. Meth[epiph 577] Cyr[iul] al mu .. A *αντιστρ.* (omissis *τ. νομ. τ. νο. μ.*) *και αιχμαλ.* (sine *με*) *τω νομ. του νοος μου* (*τ. νο. μ.* pro *της αμαρτ.*) *τω οντι* | *εν τω νομω* c. BDEFGK al plus[10] it vg go cop sah Clem Thdrt pp[lat] mu .. ς Ln 49. om *εν* c. (A)CL al pl syr[utr] Caes Meth[epiph 549] et[589] Chr Cyr[anthrop 379] Thph Oec

25. *χαρις τ. θ.* (Gb'') c. B 213. sah (aeth[utr] *laudatus deus*) Or[1] Meth[epiph 589] item *χ. δε τ. θ.* C** (* non liquet) al[8] cop arm Diod[cat 109] Cyr[anthrop 379] Dam Paulin Hier[1] .. DEFG 38. it vg (Thdrt[com] vdtr) pp[lat] pm *η χαρις του θεου* (FG f g *κυριου* pro *του θε.*), item Ir[int] *gratia I. Christi d. nostri* .. ς *ευχαριστω* (al add *δε*) *τ. θ.* c. AKL al longe pl syr[utr] go al Or[1] et Or[cat] Chr Thdrt[txt] Thph Oec | D* (sed ipse * suppl vdtr) om *ουν* (d e f *igitur*, g *igitur ergo* pro *αρ. ουν*) | *αυτος εγω*: et. Dial[146] Ath[524] Cyr[act] etc .. DE al d e vg al *εγω αυτος* (vv mu om *αυτ.*) | FG 10. it vg pp[lat] om *μεν*

VIII.

1 *Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 2 *ὁ γὰρ*
νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν με
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 *τὸ γὰρ ἀδύνα-*
Phil 2, 7. *τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ*
υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 *ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νό-*
μου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. 5 *οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦ-*
σιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· 6 *τὸ γὰρ φρόνημα τῆς*
σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη.
7 *διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ*
θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 *οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες*
1 Co 3, 16. *θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.* 9 *ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν*
πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χρι-
στοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 *εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,*

VIII. 1. *νυν*: et. Dial[146] Ath[524] etc .. D* syr aeth[utr] arm ar[p] Cyr[act 57] Hier Victorin Praedest om (76. schol[115] et[al] Diod[cat] Genn[cat] Chr[2] Thdrt Thph Aug post *κατακρ.* pon) | ς (= Gb Sz) add in f. *μη κατα σαρκα περιπατουσιν* (haec sola add AD**b 137. d** f vg go syr arm ar[e] Bas Chr[dis] pp[lat] mu) *αλλα κατα πνευμα* (:: cf v. 4.) c. (AD**b) D***EKL al per (d** f vg go al) d*** ar[p] sl Thdrt Thph Oec (etc) .. om c. BC (** et *) D*FG 47. 67.** 177. d* g cop sah aeth[utr] Or[schol] Dial[146] Ath[524] Cyr[act 57] Ruf Aug

2. FG *ελευθερωσεν* (F *-οσεν*) | *με* c. ACDEKL al ut vdtr omn d e vg go syr[p] sah al Ath[524] Did Thdrt (Chr[1], sed mss *σε*) Thph Oec Tert Hier Amb al .. BFG f g m syr Chr[2] (s.[3] sed ubique variant mss) Aug ([1]?) *σε* .. cop aeth[utr] ar[e] Dial Meth[epiph 589] *ημας*

3. *και* (om syr Or Did Hil al) *περι αμαρτιας* .. om 34. 71. 109. Hipp[noet] (p. 462. sed idem paullo ante om et. *δια της σαρκ.*) Cyr[1] (non item[ioh 820] et[iul 92] et[anthrop 879]) Ps-Chr (teste Gb)

7. *διοτι* .. FG *οτι* | *εχθρα* (FG *εκθρ.*) .. d e f g vg (et. fu etc, sed am *inimicitia*) go (non cop sah syr[utr]) pp[lat] pl (sed Hier ut am) *inimica* | *ουδε* .. L *ουτε*

8. *θεω* (et. Or Cyr[iul 328] al mu) .. DE *τω θεω*

9. *αλλα* c. BD* .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***EFGK[sil] L etc

10. *ει δε χ̅ς̅* (Thdrt[1] add *οικει*) *εν υμιν* .. FG f g om | *σωμα* .. FG f g add

*τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιο-
σύνην.* 11 *εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ
ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ* 1 Co 6, 14.
σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.
12 *Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ*

εστιν (item *mortuum est* d e vg etc) | *δια αμ.* c. ABCD***EFGL etc .. ς *δι αμ.* c. D* (K^sil) al ut vdtr pl (al mu Cyr[1] *δια την αμ.*) | *ζωη* .. 14.^lect Cyr[1] (sed non^ioh 126. 878. 812.) *ζων*, item FG f g vg (sed non am fu harl* al) al *ζη*

11. *ιησουν* c. CDEFGKL al ut vdtr fere omn vg (et. am al) cop sah syr^p al Clem (post *νεκρ.* pon) Meth^epiph 580 Chr Cyr^hr Thdrt Thph Oec, item Ln^ed min praemisso *τον* c. AB 26. 47. 61... vg^cdd aliq syr Ath[536] Ath^int 779 *ιησ. χρ.*, Hipp^noet Ath[534] *χριστ. ιησ.*, Thdor^mop Epiph[486] Did *χριστον* | *χριστον* (item ς praemisso *τον* c. KL al pl Thdrt Thph Oec) c. BD***E*FG al syr^p sah al Valent ap Hipp[195] Dial^maced Did Meth^epiph 579. 580. Epiph[486] Ir^int Tert[2] Hil al (item testes qui ς confirmant) .. Ln *χριστ.* [*ιησουν*] c. A (post *νεκρ.* pon) D*E** al d e pp^gr (sed Hipp al praem *τον*) et^lat mu, item C (post *νεκρ.* pon) vg cop aeth^ro. al *ιησ. χρ.* (et. *τον ιησουν, τον κυριον, τ. κυρ.* ιν̅ χν̅ legitur) | *δια το ενοικουν αυτ. πνευμα* (et. ς Gb Sz Ln^ed mai) c. BDEFGKL al longe pl it vg cdd in Dial^maced (vide post) sah syr arr Or^2, 534. 3, 618. 812. (item Or^int saepe) Meth^epiph 536 Cyr^ioh 92 (alludens ut vdtr *ἀποκαλοῦντες πατέρα τὸν θεὸν διὰ τὸ ἐνοικῆσαν αὐτοῖς πνεῦμα τοῦ μονογενοῦς*) Thdrt Chr (ad h. l.^txt et^com) Severian^creat mu (ed. Savil.[620]) Thph Oec^com Ir^int Tert Hil Aug[1] al mu .. ς^e Ln^ed min 49. *δια του ενοικουντος αυτου* (C* *αυτοι* sic) *πνευματος* c. AC al[15] fere cdd^pl in Dial^maced (vide post) cop syr^p aeth^utr al Clem[545] (ubi vv. 5 usq 15 sed non accurate exscribuntur) Hipp^noet (p. 456) Meth^epiph 579 Ath^522. 524. 536. Bas^1, 276. 303. 2, 584. 3, 48. Epiph[485] et[890] Did^180. 185. 247. 414. Cyr^ioh 824 et[831] Cyr^act 37 Cyr^hr 280 Chr^8, 529 et^10, 455 (addit *ἄρα τοῦ πνεύματος τὸ ζωοποιεῖν*) Mac^5, 20 al Aug^saepe Did^int Amb[1] al. Locus vero gravissimus in Dial^maced (Ath^2, 452) sic habet : Maced : *δεῖξον οὖν ὅτι ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ζωοποιεῖ.* Orth : *λέγει Παῦλος Ὑμεῖς δὲ οὐκέτι ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ* usque *διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματος ἐν ὑμῖν.* Maced : *οὕτως οὐ γέγραπται Διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος, ἀλλὰ Διὰ τὸ ἐνοικοῦν.* Orth : *ἐὰν δειχθῇ ὅτι διὰ τοῦ ἐνοικ. γέγραπται, πείθῃ ὅτι τῆς αὐτῆς ἐστὶ φύσεως τὸ πνεῦμα πατρὶ καὶ υἱῷ;* Maced: *ἐὰν οὖν που ἓν ἢ δεύτερον ἀντίγραφον εὑρεθῇ ἐσφαλμένον παρ' ὑμῖν, ἐκ τούτου ἔχεις με πεῖσαι;* Orth : *ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοις τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις οὕτω γέγραπται. ἐπεὶ δὲ νομίζεις τοῦτο ἀντιλεγόμενον εἶναι, πληροφορήθητι καὶ ἐξ ἄλλης ἀποδείξεως.* Maced: *εἰπέ, τοῦτο γὰρ ἀντιλέγεται.*) Cf et. Reich. comm. crit.

12. *αρα ουν* : d* e Ambrst *igitur*, d*** f vg Hier al *ergo*, g *igitur t ergo*, Tert Cyp *itaque*

σάρκα ζῆν. 13 *εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ*
Ga 5, 18. 2 Ti 1, 7. *δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.*
14 *ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ.* 15 *οὐ*
Ga 4, 6. *γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε*
πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 *αὐτὸ τὸ*
πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7. 17 *εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονό-*
μοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 *Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ*
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 *ἡ γὰρ*
ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. 20 *τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα*
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 *ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις*
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν
τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτί-*
σις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ*

---

13. *του σωματος* c. ABCKL al ut vdtr omn vv pl Or[5] Chr Thdrt al .. Gb' *της σαρκος* c. DEFG it vg sl Or[2] Ir[int] Tert Did[int] Cyp al mu

14. *υι. εισ. θε.* c. BFG f g am demid al Or[1] Did[int 278] Hil[2] Aug Ruf Bed al .. ACDE al d e fu al aeth Or[1] Did[3] Dam Cyp Cassiod Gaud *υι. θε. εισ.* .. ς *εισ. υι. θε.* c. KL vg[ed] cop (sah om *εισ.*) al Chr Thdrt Genn[cat] al Ir[int] al

15. *αλλα* c. ABC etc .. ς *αλλ* c. DEFGKL al certe pl etc | F *κραξομεν*

16. *αυτο* .. DE epist[demetr] (*itaque*) praem *ωστε* (item syr cop *et*) .. 115. 124. vg (item demid harl* mar* al, non am al) Cyr Thdrt Thph Ruf Pel add *γαρ* | *συνμαρτυρει* (*συνμ.* c. AB*DEFG; ς Ln 49. *συμμ.* c. B**CK[sil]L etc) : ita et. Or Did Chr Thdrt Thdor[mop] al .. 1. 211. 17.[lect] Clem *μαρτυρει*

17. *κληρονομοι* pr .. D* *συνκληρονομοι* | *συνκληρ.* c. AB*DEFGL al .. ς Ln 49. *συγκλ.* c. B**CK[sil] al pler | *συνπασχομ.* (A *-σχωμεν*) c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**K[sil]L al certe pler

18. *γαρ* .. A 9. aeth[utr] *δε* (Ambrst *ergo*) | *οτι ουκ αξια* usq finem : haec et. epist[vienn] etc ap Eus[h. e. 5, 1.]

19. *του θεου* .. FG om *του*

20. *ουχ εκουσα* (et. Or etc; *non sponte* Hil[1] Amb al) .. FG *ου θελουσα* (*non volens* d e f g vg Ir[int] Hil[1] al, *non voluntaria* Ambrst) | *εφ* c. B*D*FG .. ς Ln 49. *επ* c. AB**CD***EKL etc

21. *οτι* (et. Or Meth[epiph 554] al mu) .. D*FG *διοτι*, 179. *αλλα* | FG om *ἡ* | CD* al *δουλιας*

22. *γαρ* .. A *δε* (aeth[utr] om; ar[p] *et vero*) | *συνστεναζει* (*συνστ.* c. B*D*FG; ς Ln 49. *συστ.* c. AB**CD***KL etc; d f vg *ingemiscit* item pp[lat],

καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
τοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ 2 Co 5, 2.
σώματος ἡμῶν. 24 *τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη*
οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 *εἰ δὲ ὃ οὐ*
βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.
26 *Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε-*
νείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ
αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 *ὁ δὲ* 34.
ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ

---

sed g tol Aug Sedul al *congemiscit*) Meth^epiph 554 Ath Chr Thdrt Thdor^mop (*καλῶς οὐκ εἶπε στενάζει καὶ ὠδίνει, ἀλλὰ συστεν. κ. συνωδ., ἐπειδὴ καὶ τὸ πᾶσα ἡ κτίσις ἐνταῦθα προσέθηκεν*) al .. 33. 35. Or *στεναζει* | FG *ωδινει* (d vg pp^lat pl *parturit*, f *dolet*, g *parturit t dolet*; Amb Sedul[1] *comparturit*, Sedul[1] *condolet*, tol *aeque dolet*)

23. *και αυτοι* sec c. (praecedente *και αυτοι*) B Meth^epiph 554, item (praecedente *κ. ημεις αυτ.*) 31. 93. d*** vg Aug[2] (sed[1] praeced tantum *και ημεις*) Ruf .. DFG Amb *αυτοι* (praecedente *κ. ημεις* [Amb om] *αυτ.*), d* g *nos ipsi* (praeced *et nos ipsi*); f om (praec *et nos ipsi*) .. Ln [*ημεις*] *και αυτοι* c. AC al[4] cop Dam .. ς *και ημεις αυτοι* c. KL al pl Chr Thdrt[1] (praeced *κ. ημεις αυτοι*, alibi[1] om praecedente *και ημεις*) Thph Oec .. variant al mu (al fere[10] post *αυτοι* pr add *οἱ*) | FG al *εν αυτοις* | D* al[3] et plur *συνστεναζομεν* (*συστ.*) | DFG d f g Ambrst om *υιοθεσ.*

24. FG *η βλεπομενη* | *τι και* (47.* om *τι*, B* 47.^mg ex veteri cd [*τὸ παλαιὸν οὕτως ἔχει*] om *τι και*, Thph^ms add *τουτο*, 77. *τουτο* pro *τι*, cop *τουτο* pro *τι και*) *ελπιζει* (A 47.^mg Cyr? *υπομενει*, syr^utr Amb[1] *exspectat*) c. (A)CKL al fere omn syr^p al Chr Thdrt Thph Oec Amb[1] .. Ln om *και* c. B**DFG d f g vg al pp^lat mu

26. *τῃ ασθενεια* (Gb'') c. ABCD al[7] d vg syr ar^e Cyr^hr Dam pp^lat pm .. FG g *της δεησεως* (f Ambrst *infirmitatem nostrae orationis* [f *or. no.*]) .. ς *ταις ασθενειαις* c. KL al longe pl vv pm Chr Thdrt Thph Oec | *ημων* .. D* d* om | *προσευξομεθα* (Gb'', non ς ut male Wtst Gb Sz) c. DKL al plus[60] Or Naz Cyr^cat Cyr^hr Mac Chr[1] item Chr^mosc1 Dam Oec .. FG *-χομεθα* .. ς Ln *-ξωμεθα* c. ABC al mu Chr[2] (ad h.l.) Thdrt[2] Thph | *αλλα* c. DFGL al .. ς Ln *αλλ* c. ABC al certe pl | *υπερεντυγχ.* c. ABDFG 67.** d* g arm Or[3] (ubique add *τω θεω*) Epiph[472] Dam Aug[1] .. ς (Gb^00) add *υπερ ημων* (sic al pauc v. 27. pro *υπ. αγιων*) c. CKL al pler d*** f vg al pm Did[482] Hieraca ap Epiph[711] (sed pon post *αλαλ.*) Cyr^hr Chr Thdrt al Aug^saepe Did^int Epph (add *ad dominum*) Hier al mu (118. *υπ. αγιων*, al aliq Chr[1] *εντυγχ. υπ. ημ.* vel *υπ. ημ. εντυγχ.*)

27. *ερευνων*: quum ubique sit per totum N. T. ex auctoritate testium *εραυναν* edendum, et. *ανεξεραυνητα* Ro 11, 33., hoc tamen loco *ερευνων* tenendum vdtr, nisi forte B* ab omnibus male excussus fuerit. In

θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 *οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν*
τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς
οὖσιν. 29 *ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκό-*
νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς
ἀδελφοῖς· 30 *οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς*
ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ
ἐδόξασεν.

31 *Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ'*
ἡμῶν; 32 *ὅςγε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν*
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; 33 *τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν·*

---

c quidem inter *ερ* et *ευνων* littera erasa est. | *εντυγχανει* .. L 73. al? *υπερεντ.*

28. *συνεργει* (et. Clem Or[4] Eus[ps 258] Chr Cyr[cat] Thdrt Cyr[hr] Thph Oec Lcif Aug Amb al mu) .. Ln add *ο θεος* c. AB, item Or[1] post *αγαθον*, et Or[1 lib] (*θεὸς ὁ τοῖς ἀγ. αὐτὸν πάντα συνεργῶν* etc) | *αγαθον* c. AB CDFGK al pl Or[4] Chr[3] Thdrt[com] Oec .. Ln[ed min] praem *το* c. L al plus[25] Clem Or[?] (Cyr[cat 147] *προς το αγ.*, sed[149] *εις αγαθ.*) Chr[cod] Cyr[hr] Thdrt[txt] Thph

29. *συμμορφ.* : ita ABCDKL etc .. FG *συνμ.*

30. *προωρισεν* .. A *προεγνω* | *ους δε εδικ.* .. A *και ους εδικ.*

32. D* et*** FG *ος* (D*** add *γε*) *ουδε υιου ιδιου* (D *του ιδ. υι.*) *εφεισ.*, d f g *qui nec* (f *neque*, g *neque t non*) *filio proprio* (ita f, g *suo t proprio*, d *suo*) *pepercit*, vg *qui etiam* (fu* om) *filio suo proprio* (am fu* om, al ante *fil.*) *non pp.* Cf Hil[909] : „Nunc apostolus *proprium* ait *filium*, cum in multis vel *suum* vel *eius* saepe dixisset. Et quamvis multi cdd per translatorum simplicem intelligentiam in h. l. pro *proprio filio suo filio* conscriptum habeant, tamen Graecitas qua lingua apostolus est locutus, *proprium* hunc magis quam *suum* nuncupat. Et licet communis intelligentiae sensu non satis inter *proprium* et *suum* differat, verum apostolus cum in caeteris aliis dictis *suum filium* commemorasset, quod est Graece *τὸν ἑαυτοῦ υἱόν*, tamen in h. l. secundum quod ait *ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱ. οὐκ ἐφ. qui proprio filio non pep.* | *αλλα* c. BD*FG etc .. ς *αλλ* c. ACK[sil] L al certe pl | D*FG om *τα*

33. DFG *ενκαλεσει* | Gb Ln *ο δικαιῶν;* Cf Aug[doctr chr 3, 8.] — — „pronuntiabitur ergo ita ut post percontationem qua dicimus *Quis accusabit* etc, illud quod sequitur sono interrogantis enuntietur, *Deus qui iustificat?* ut tacite respondeatur *Non* : et item percontemur *Quis est qui condemnat?* rursusq. interrogemus *Chr. Ies. qui mortuus* etc, ut ubique tacite respondeatur *Non.*“ Eucherius : „haec in quibus sibi ipse respondit quasi *εἰρωνικῶς* legenda. Et est sensus iste : nisi forte electos suos deus qui iustificat, aut Chr qui pro his est mortuus, con-

34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερ- 1 Pe 3, 22.
θείς, ὅς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν·
35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στε- 26. 39.
νοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; *Ps 43 (44), 23.
36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέ- 2 Co 4, 11.
ραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν
ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι
οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα
οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε

---

demnabit. Minime utique. Nulla tamen necessitate ita statuunt. Prima enim quaestio: τίς, iam continet tacitam negationem alterique quaestioni locum non relinquit. Deinde ipsa quaestio: An is qui absolvit accusabit? An qui patronus est condemnabit? non valde concinna vdtr" ——. Sic Eucher rectissime, ut nobis quidem vdtr. Nec aliter Ath[881. 947.] aliiq mu.

34. χριστος c. BDEK al longe pl d e syr[utr] arr al Chr Thdrt Cyr[hr] Thph Oec Ir[int] Hil al mu .. Ln add [ιησους] c. ACFGL al[7] f g vg cop al Did Dam Ruf Aug[1] Maximin (Cyr[act58] ις̅ χς̅) | μαλλ. δε και c. DEFGKL al longe pl it (imo [*autem* add f g] *et* [vg post *qui*] *qui* [om f]) vg (sed non am*) syr[p] ar[e] etc Chr Thdrt Cyr[hr] Thph Oec Ir[int] Hil Amb Aug Maximin Ambrst al .. Ln om και c. A(B testib Bch et Btl, contradicente Maio)c al[10] syr cop Did Dam Ruf Victorin (Cyr act[58] om μαλλ. και) | εγερθεις .. AC al[5] cop al Chr (sed mss var) al add εκ νεκρων | και sec c. BDEFGKL al longe pl d*** e f g am harl** syr[utr] al Thph Oec Maximin Ambrst .. AC al plus[10] d* vg go cop Chr Thdrt Did Cyr[act] Cyr[hr] Ir[int] Hil Ruf al om, hinc Ln [κ.] | B om του | υπερ .. FG υπερει (ut possint υπερ et περι conflata credi)

35. τις (et. Or[saepe] al mu Cyp[3] al mu) .. FG d* f g vg (sed non am vg[vict] al) al Ruf Sedul add ουν | του χυ̅ (et. Or[3] [Or[ed 1] τ. θε.] Eus[ps 164] [ter τ. θε.] Meth[epiph553] [add ὅς ἑρμηνεύεται χεὶρ τοῦ πατρὸς καὶ λόγος] Cyr[aliq] Cyr[act37] Ath[3] Chr[dis] Thdrt Cyr[hr] [sed cdd[2] τ. θε.] Thph Oec Tert Cyp Lcif al mu) .. B (Hil[1], sed alludit potius ad v. 39.) τ. θεου της εν χω̅ ιυ̅, item al[6] schol flor sl pp[gr] et[lat] mu τ. θεου | ἢ sec .. D*FG d* g om

36. ενεκεν c. ABDEFGL al mu Clem Or Meth[epiph553] Chr (et.[mosc2]) .. ς (= Gb Sz) ενεκα c. CK al pl Dial[31] Thdrt Dam Thph Oec | ἕνεκεν σοῦ: ita et. D***

37. δια του αγαπησαντος (et. Clem Or Meth[epiph553] Bas Chr Thdrt Thdor[mop] Dam Thph Oec Aug Ruf al) .. DEFG it vg sl pp[lat] mu δια τον αγαπησαντα

38. αγγελοι .. DEFG it Aug[2] Ambrst (non Hil Aug[saepe] al mu) -λος | ουτε αρχαι .. C al mu syr[p] c.* pp[gr] et[lat] mu (sed non Clem Or Thdrt Chr [ad h. l.] Thph Oec Hil al) add ουτε εξουσιαι, item DE al[4] d** et*** e praem ουτε εξουσια (al[4] -σιαι) :: cf Col 2, 15. Eph 6, 12. 1 Co 15, 24. | ουτε δυναμεις (D* -μις, item *virtus* d e f g fu al Aug, *fortitudo*

35. *τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ
τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.*

IX.

1 Ti 2, 7. 1 *Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης
μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ,* 2 *ὅτι λύπη μοί ἐστιν
μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.* 3 *ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,* 4 *οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται,
ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,* 5 *ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς*

---

am tol al [item vg^{ed} sed add post *αρχαι neq. virtutes*] Amb^{2}) h. l. c. ABCDEFG al^{6} d e f g vg^{cdd} cop syr^{p} al Or Eus$^{ps\ 593}$ Ephr Cyr$^{act\ 37}$ Dam pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) ante *ουτε ενεστωτα* c. KL al longe pl go syr al (vg vide ante) Chr Thdrt Thph Oec Aug^{1} s.^{2} (nullus testium plane om *ουτε δυν.* nisi ut vdtr 121. et unus alterve pp^{lat} eorum qui *ουτε εξουσ.* exprimunt)

39. DEFG al^{2} it vg al pp^{lat} (sed Hier^{1} *neq. alia quaelibet creatura*) om *τις* | *τω κυριω* .. ACFG *του κυριου*

IX. 1. *χριστω* .. D*EFG d e f g Ath$^{int\ 777}$ Ambrst (non Aug al) add *ιησου* | *συνμαρτ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συμμαρτ.* c. B**K^{sil}L al certe pler | *εν* sec .. FG *συν* (g *cum t in*, f *in*)

2. *τη καρδια* .. K al *της καρδιας*

3. DEKL al pm Thdrt^{cd} *ευχομην* | *αυτ. εγω* h. l. (Gb') c. ABDEFG al it syr^{p} go Chr Thdor^{ant} Ruf Amb^{1} Pac .. ς ante *αναθεμα* c. CKL vg (*ego ipse* sed fu *ips. eg.*) al mu Ath Cyr$^{iul\ 328}$ (om *εγω* ut et. 108.) Phot$^{man\ 3,\ 13}$ Thdrt al (Eus$^{mai\ 225}$ om *αυτ. εγ.*) Cyp al (*ego ipse* pp^{lat} pler) | *απο* .. DEG *υπο* | *των συγγ. μου* (et. Eus$^{mai\ 225}$ Thdor^{ant} Phot^{man} al mu) .. D*FG 116. d* g Cyr^{iul} pp^{lat} mu om *μου*, et DEFG al^{5} Thdrt add *των*. Ceterum in B teste alt Btl^{i} *αδελφ. μ. των* in mg scripta sunt.

4. A om *ων η* (FG om) *υιοθ.* usq *επαγγελιαι*, item L om *και αι διαθ. κ. η νομοθ.* | *ισραηλειται* c. ABD*FG (D* d* *ιστρ.*) .. ς Ln 49. *-λιται* c. CD***EK^{sil}L etc | *αι διαθηκαι* c. CK al ut vdtr omn d e f g am al mu go cop syr^{utr} al Epiph^{978} Chr Thdrt Phot^{man} al Hil al mu .. Ln *η διαθηκη* c. BDEFG vg (et. demid harl**, non am harl* tol al) Ath Thdor^{ant} Cyr^{iul} Chr$^{mosc\ 2}$ Cyp al | DEFG (F *και επαγγ.*, G *και ηπαγγ.*) Chr$^{mosc\ 2}$ *η επαγγελια* (g *promissa t promissio*

5. FG om *οι* | *και εξ ων* .. FG f g mar et alius Cyp Hil al (sed non Ir^{int} Aug al mu) om *και* (arm post *ων* pon) | *το* (C* *τα*, Hipp^{1} *ὁ*) *κατ. σαρκα* (vdtr et. Clem$^{ro\ 76}$ agnoscere) .. FG Epiph^{894} Cyr^{1} (non Cyr$^{iul\ 328}$ ubi

τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας,
ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ 1, 25.
πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα

---

est τὸ κα. σα. $\overline{χ\varsigma}$) Thdrt[1] om το, Ath[489] om ista omnia | ο ων .. Chr (txt ed Montf, nec notatur differentia cdd) om ὁ | επι παντων (Cyr[2] l. l. -τας, syr[utr] Ir[int] Victorin *sup. omnes*, Ath[726 edd] Thdrt[1] ε. παντα, Tert[1] *per omnia*) .. aeth[utr] om .. syr ar[e] Ir[int] Tert[1] post θεος pon | θεος .. Eph Cyp[ed] Hil[ed semel] Leo[1] om (sed pp[gr] et[lat] pm habent.) Praeterea saepe verba ὁ ὢν etc a pp[gr] ita adhibentur ut plane cum ὁ $\overline{χ\varsigma}$ coniungant. Ita Hipp[noet 6] (qui uberius exponit, cf pag[457] et[455]) Ath[327. 489. 726] (addit οὐκοῦν ὁμολογείτωσαν καὶ οἱ πρότερον ἀρνούμενοι τὸν ἐσταυρωμένον εἶναι θεὸν ἐσφάλθαι, πειθόμενοι ταῖς θείαις γραφαῖς etc. Eadem exscripta habet Epiph[1004]) Caes[8] et[9] Epiph[894] Cyr[iul] (vide post) Thdor[mop] Thdrt[cat 317] (καὶ ἤρκει μὲν ἡ τοῦ κατὰ σάρκα προσθήκη παραδηλῶσαι τοῦ $\overline{χυ}$ τὴν θεότητα· ὁ δὲ προστέθεικε τό Ὁ ὢν ἐπὶ etc, καὶ τῶν φύσεων δεικνὺς τὴν διαφοράν etc). Cf et. Eus[h. e. 8, 11.] ubi est ἤδη γοῦν ὅλην Χριστιανῶν πολίχνην – κατέφλεξαν αὐτοὺς – τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν Χριστὸν (nisi ista vox interpolata est) ἐπιβοωμένους. At antiquitas Christiana luculenter et. testatur verba ὁ ὢν etc non cum ὁ $\overline{χ\varsigma}$ coniuncta esse. Ita solemniter deus pater ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός audit, ut per Eusebii librum dem. evgl. (cf 3, 7. p. 304. τοῦτον γὰρ εἶναι τοῦ μόνου καὶ ἐπὶ πάντων θεοῦ μόνον ἀγαπητὸν καὶ μονογενῆ παῖδα. 5, 13. p. 494. ac saepe) Item Eus marc[1, 1.] (p. 16. ὥστε μήτε αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν ἡγεῖσθαι μήτε τῶν ἀγγέλων ἕνα, τούτων δὲ μέσον καὶ μεσίτην. Item probatur Ign[intpol 258] (καὶ ὅτι οὐκ αὐτός ἐστιν ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς καὶ πατήρ, ἀλλ' υἱὸς ἐκείνου etc) et[268] (πῶς δὲ πάλιν οὐκ ἔτι σοι δοκεῖ ὁ $\overline{χ\varsigma}$ εἶναι ἐκ τῆς παρθένου ἀλλ' ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς ὁ ὢν ὁ παντοκράτωρ; etc), Phot[manich 3, 14.] (καὶ περιφανέστατα δεικνὺς πόθεν ταῦτα καὶ τίνος ἤρτηται προνοίας Ὁ ὢν ἐπὶ πάντ. etc ὥστε τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ αἱ etc). In diversas partes testantur Iul et Cyr. Cf Cyr[iul 327] ubi Iul sic: τὸν γοῦν $\overline{ιν}$ οὔτε Παῦλος ἐτόλμησεν εἰπεῖν θεὸν οὔτε Ματθ. οὔτε Λουκ. οὔτε Μάρκος, ἀλλ' ὁ χρηστὸς Ἰωάννης etc, ad quae respondet Cyr: καὶ γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος Ηὐχόμην γὰρ etc. ἰδοὺ γάρ, ἰδοὺ τὸν κατὰ σάρκ. ἐξ Ἰουδαίων, τουτέστι $\overline{χν}$, καὶ θεὸν ἐπὶ πάντων, καὶ μὴν καὶ εὐλογ. εἰς τ. αἰ. ἀμ. εἶναι φησίν. Contra vero τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, ubi ad probandum ὅτι $\overline{χ\varsigma}$ ὁ θεός ex ipsa ad Rom. ep. testimonia petuntur, isto loco prorsus abstinent, cf p. 37. ubi inter similia alia: πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς ο $\overline{χ\varsigma}$, εἴπερ αὐτὸν ἀγαπῶντες τὸν τῶν ὅλων ἀγαπῶμεν θεόν. – εἰ τοίνυν τὴν ἀγάπην τὴν τῷ θεῷ πρεπωδεστάτην, ὡς ἐξ ὅλης ἰσχύος etc καὶ αὐτῷ προσάγομεν τῷ $\overline{χω}$· τίς ὁ φάναι τολμῶν ὡς οὐκ ἂν εἴη θεός; In ipsis cdd observati sunt qui post σαρκα plene dist (ut 5. 47.), alii post επι παντων (ut 71.), alii post ε. πα. θε. (ut 17.) | αμην .. pp[lat] pl (non Hier al, nec it vg) om

6. ισραηλ sec (et. Or[2] Caes [Chr, vide infra] Cyr[iul 25, 254 esa 529] Thdrt

•Gn 21, 12. He 11, 18. Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·
8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
Ga 4, 28. ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας
•Gn 18, 10. γὰρ ὁ λόγος οὗτος Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
•Gn 25, 21. τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοί-
την ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων
μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρό-
θεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρ-
•Gn 25, 23. ρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼς γέγρα-
Mal 1, 2 s. πται Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
•Ex 33, 19. 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν
ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχον-
•Ex 9, 16. τος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ
ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύνα-

---

Thph Oec Aug^{saepe} Tich al) .. DEFG al^{2} vg (non tol) Nyss Chr$^{cd\,1}$ item Chr$^{mosc\,2}$ Oec^{com} Aug^{1} Ambrst *ισραηλιται* (D*FG *-λειται*, d* *istr.*)

7. *οτι* (et. Cyr$^{iul\ bis}$ al mu) .. Or (libere, post habet *παντως και τεκνα*) Oec *οσοι* (23. *οτοι*), item *qui* vg (et. demid vg^{vict}, non am fu al) go Pelag Aug^{1} al (sed non pp^{lat} mu) | DEFG d* fu *ισαχ* (item DE d* v. 10.)

8. *τουτ εστιν* .. B** 37. 116. Or^{1,299} add *οτι* | FG al^{5} Or^{1} (habet^{2}) Chr^{1} (habet^{2}) om *του*

10. *εξ ενος κοιτην* .. d e f g vg Ir^{int} Aug al *ex uno concubitu*

11. D* al *γεννηθεντων* | *μηδε* .. FG d e f g vg pp^{lat} mu (non Aug al) *ἢ* | *φαυλον* (Gb'') c. AB al^{8} Or^{3} Cyr Dam .. ς *κακον* c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec | *προθ. του θε.* c. ABDEFGKL al longe pl it vg go syr^{p} arm sl Or^{3} al mu Ir^{int} al .. ς (= Gb Sz) *του θε. προθ.* c. min syr Chr (sed non$^{mosc\,2}$) al | FG *μεινη*

12. *ερρεθη* c. AB*D*EFGK al mu Thdrt .. ς *ερρηθη* c. B**D**^{c}L etc Or Chr al | D* d e harl* al Or^{3} (sed ^{1} praeced *λεγεται*) Ambrst al^{2} om *αυτη* (Thdrt *προς αυτην*)

13. *καθως* .. B Or *καθαπερ*

14. *τω* (et. Clem Or Thdor^{mop} al mu) .. D*FG om

15. *μωυσ.* c. FGKL al pl .. ς (= Gb Sz) Ln *μωσ.* c. ABDE al ut vdtr pl. Praeterea cf alibi. Item *-ση* c. AB*DEKL al pl Thdrt al .. B**FG al mu Chr$^{mosc\,2}$ *-σει* (49.) | *γαρ* h. l. c. BDEFG al Dam .. ς post *τω* c. AKL al longe pl Chr Thdrt al

16. *ελεωντος* c. AB*DEFG 39. .. ς *ελεουντος* c. B**K al pler pp^{gr} mu .. L *ευδοκουντος*

17. *οπως* .. FG add *αν* | FL al Chr$^{mosc\,1}$ *ενδειξομαι* | L al *διαγγελει*

μίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα *Ex 7, 3.
οὖν ὃν θέλει ἐλεᾷ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν Τί οὖν
ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 μεν-
οῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ *Es 45, 9. 29, 6.
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι Τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν
πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 καὶ
ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ
προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει Κα-
λέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημέ- *Hos 2, 25.
νην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς Οὐ λαός μου *Hos 1, 10.

---

18. **αρα ουν**: rursus d* g *igitur ergo*, d*** e f vg *ergo* | **ον θελει** .. L **θελῃ**, Or$^{cat 341}$ Cyr$^{cat 336}$ Chr$^{cat 334}$ Thdrt$^{cat 339}$ al **ον αν θελῃ** | **ελεα** c. D*FG .. ς Ln **ελεει** c. A**(in A **ον δε θελει** usq **η ουκ εχει** supplevit A**)BD*** E^{vdtr}KL al certe pler. Cf ad v. 16., item Iud 22.

19. **μοι ουν** (al² arm om **ουν**) c. AB al⁵ syr^{p} go Or¹ .. ς **ουν μοι** c. DEFG KL al longe pl it vg Or² Chr Thdrt al | **ουν** sec c. BDEFG d* g ar^{p} Hier Ruf Sedul .. ς om c. AKL al ut vdtr omn d*** e (f) vg al Or⁴ Chr Thdrt al Aug al | **γαρ** c. ABDEFGKL al longe pl vv fere omn Or Ath Chr Thdrt Thdor^{mop} Dam al Aug al .. ς^{e} (non ς Gb Sz) om c. min g

20. **μενουνγε** h. l. c. D***KL al longe pl go cop syr^{utr} al Or Chr Thdrt Thdor^{mop} Thph Oec .. Ln post **ανθρ.** c. AB (**μενουν**, Mai vero male **-νγε**) 37. 47.* 116. (item Chr$^{mosc 1}$ **συ μεν ουν γε ω ανθρ.**) Dam .. D* EFG 14. it vg aeth^{utr} pp^{lat} om | **εποιησας** (et. Or² Meth$^{epiph 552}$ etc) .. DE syr ar^{e} Thph^{mg} **επλασας** | „Haeretici nonnulli“ ap Aug (teste Wtst) – „adversantes legi et prophetis, quaecumque de illis apostolus sermoni suo inseruit, falsa et a corruptoribus immissa esse criminantur“ – negarunt Paulum dixisse : *O homo* etc.

22. FG d* e f g Iul ap Aug om **ηνεγκεν** | **σκευη** .. FG d* f g Iul ap Aug Ambrst praem **εις**

23. **και ινα** .. B 37. 47.^{mg} 67.** al⁵ vg go cop arm schol Or (libere) pp^{lat} mu (non Aug^{saepe} Iul ap Aug al) om **και** | **τον πλουτον** .. FG **το πλουτος** | **εις δοξαν**; (ita et. ς Sz Ln$^{ed mai}$) .. Gb Ln$^{ed min}$ 49. **ε. δοξαν**, (Gb **-αν·**)

25. **εν** .. B om (Aug¹ *sicut Osee dicit*) | FG **ωσηη**, K **οσηη**

26. **ερρεθη αυτ.** (B* om) c. AB*D*K al mu Thdrt Thph .. ς **ερρηθη αυτ.** (B** om) c. B**D***L al pl Oec .. FG d* g Ambrst **αν** (**αν** non exprim d* g Ambrst) **κληθησονται** (Ir^{int} *in loco liberata* [?] *in quo vocabatur*). Ln **ερρ.** [**αυτ.**]

ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει
*Es 10, 22 s. ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συντελῶν
καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύ-
*Es 1, 9. ριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας Εἰ μὴ κύριος
Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὁμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατ-
έλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ
διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασεν.
32 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν γὰρ
*Es 8, 14. 28, 16. τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται Ἰδοὺ τίθημι
10, 11. ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων
ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

---

27. *υπολειμμα* (sic nullus testis in LXX) c. AB Eus$^{dem\ 145}$ et ^{150} (accurate exscrib. textum) .. ς *καταλειμμα* c. DEFGKL al certe pler Thdrt al .. 47. *υποκαταλειμμα*, Chr *εγκαταλειμμα*.

28. *εν δικαιοσυνη, οτι λογ. συντετμ.* c. DEFGKL al longe pl it vg syr^{p} go ar^{p} sl Eus$^{dem\ 145}$ Chr Thph Oec Hier Ambrst Bed .. Ln om c. AB 23.* 47.* 67.** syr (pergit *και ποιησει*) cop ar^{e} Eus$^{dem\ 150}$ Dam Aug^{2} (aeth^{utr} versum sic : *quia consummatum et praecisum verbum enarret deus in mundo*, Thdrt om *συντελων* usq *λογον*) | *κυριος* .. B *ο κυρ.*

29. *-λιπεν* : ita BD* etc .. AD***E^{vdtr}FGKL al *εγκατελειπεν* (DEFG, non ABKL etc, *ενκ.*) | *ομοιωθημ.* c. AFGL al .. ς Ln *ωμοιωθ.* c. B(certe sic Mai^{ed})DEK^{sil} al pler

30. *κατελαβεν* .. G add *την*

31. *δικαιοσυνης* sec c. F (praemisso obelo) KL al fere omn d*** f vg (et. am fu demid etc) go syr^{utr} arr sl Chr Thdrt Max$^{cat\ 364}$ (*διώκ. νόμ. δικ. τὸν ἐν σκιαῖς δηλονότι καὶ τύποις, εἰς νό. δικ. οὐκ ἔφθ. τὸν ἐν πνεύματι κατὰ $\overline{χν}$ τελειούμενον*) Thdor$^{mop\ 2}$ Thph Oec Hier^{3} Aug^{4} Pelag Ambrst^{txt} Bed (sic) .. Gb^{0} Ln om c. ABDEG 47. 67.** 140. (al^{2} om *εις νομ. δικ.*) d* e g cop Procop Dam Or^{int} (hom. in Iudic) Ruf$^{txt\ et\ com}$ Ambrst^{com} Sedul | *εφθασεν* .. FG *εφθοχεν*

32. *εξ εργων* (Gb'') c. ABFG 6. 9. 47.* 67.** f g vg cop Hier Aug Ambrst Ruf al .. ς 49. add *νομου* c. DEKL al longe pl d e go syr^{utr} al Chr^{dis} (ad h. l. *οὐκ εἶπεν Ἐξ ἔργων, ἀλλ' Ὡς ἐξ ἔργων νόμου, δεικνὺς ὅτι οὐδὲ ταύτην ἔσχον τὴν δικαιοσύνην*) Thdor^{mop} Thdrt Thph Oec (:: *εξ εργ. νομου* saepe in ep ad Gal scriptum ubique integrum mansit) | *γαρ* c. D***EKL al fere omn vg (et. demid harl) syr^{utr} al Chr Thdor^{mop} Thdrt Oec Aug^{3} Hier Sedul Bed .. Gb^{00} Ln om c. ABD*FG 47.* d e f g am tol al cop go Ambrst Ruf. Praeterea Ln inter *εργων* et *προσεκοψαν* non interpg

X.

1 *Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς*
τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 *μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι*
ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐ κατ᾽ ἐπίγνωσιν· 3 *ἀγνοοῦντες γὰρ* Phi 3, 9.
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες
στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 *τέλος γὰρ νό-*
μου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 *Μωϋσῆς γὰρ*
γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄν- *Lv 18, 5.
θρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 6 *ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως*
λέγει Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; *Dt 30, 11-14.
τοῦτ᾽ ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 *ἢ Τίς καταβήσεται εἰς τὴν*

---

33. *ο πιστευων* c. ABDEFG 47. d* e f g go syr cop aeth^{utr} Or Cyr$^{act\,64}$ Dam Aug Ambrst Ruf Bed .. ς (Gb^{00}) praem *πας* c. KL al pler d*** vg syr^{p} arr sl Did^{341} Chr Thdor^{mop} Thdrt (addit idem in LXX) Thph Oec Hier Sedul (:: cf ad 10, 11. ubi nemo abstulit *πας* proptereaque nostro loco ratione tot antiquissimorum testium habita ex 10, 11. inlatum vdtr) | DEFG *ου μη καταισχυνθη* (:: ita LXX)

X. 1. *η δεησις* c. ABDEFG 47. Cyr (in cat$^{niceph\,1,\,1246}$) .. ς (Gb^{00}) add *ἡ* c. KL al pler Chr Thdrt al | *αυτων* c. ABDEFG 47.* al^{6} vv pler (Or ap Wtst) Cyr (cat^{niceph}) Chr Dam pp^{lat} omn .. ς (= Gb Sz) *του ισραηλ* c. KL al pler ar^{p} sl Thdrt Thph Oec | *εις* c. ABDEFG 47.* al it go syr cop Cyr Aug^{1} .. ς (= Gb Sz) praem *εστιν* c. KL al pler syr^{p} al Chr Thdrt al; item ante *υπ. αυτ. fit* d*** vg Aug^{saepe} (semel *sit*) al

3. *γαρ* (et. Clem Cyr^{act64} al Ir^{int} al pm) .. A al^{4} Leo *δε* | *ιδιαν δικαιοσυνην* c. FGKL al fere omn d* f g go syr^{utr} aeth^{utr} arr sl Chr (ad h. l., item Chr$^{mosc\,2}$) Cyr$^{act\,64}$ (sed pon *δικ.* post *στησ.*) Thdrt Thph Oec Ir^{int} (ita ed ex mss pl) Tert (vel potius Mcion^{tert}: *deum enim ignorantes et suam iustit. sistere quaer.* etc) Amb Aug^{2} al .. Gb^{00} Ln om *δικαι.* c. ABDE 47. (sed habet^{mg}) 178. 8.^{lect} d*** e vg cop arm Clem Cyr$^{esai\,454.\,903}$ Bas Chr^{1} Procop Dam (Ir$^{edd\,2}$) Aug^{saepe}

4. *νομου* $\overline{χς}$ .. Or^{1} Cyr$^{iul\,256}$ et$^{ioh\,318}$ et saepe (non item$^{esai\,903}$ et^{454}) *νομ. και προφητων ο* $\overline{χς}$

5. *μωυσ.* c. BDEFGK al pl .. ς (= Gb Sz) *μωσ.* c. AL al pl | *εκ του* (B om) *νομου* .. A *εκ πιστεως* (aeth om *την δικ. την ε. τ. νο.*) | *οτι* (115. cop om) .. AD* 17.* 47. 67.** vg Dam Ruf al post *γραφει* pon | Gb^{0} *αυτα*, Ln [*αυτα*]: om ADE 6. 9. 47. 67.** vg Dam Ruf al (d** et d*** e go cop Cassiod *eam*, al^{2} aeth *ταυτα*) | FG f g syr ar^{e} Chr Hil om *ανθρ.* | *εν αυτοις* .. Gb' Ln *εν αυτη* c. AB 17. 47. 80. d** et*** e vg go cop arm^{ven} (om antea *αυτα*? an habet *eam*?) Dam Ruf al

6. *τη* .. ς^{e} (non ς nec Wtst Gb Sz) om ex errore ut vdtr

ἄβυσσον; τοῦτ᾽ ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί
λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου· τοῦτ᾽ ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι
ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς
ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
9, 33. *Es 28, 16. εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ
οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
3, 22. Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς
*Iohel 2, 32. Act 2, 21. ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευ-
σαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσιν χω-
ρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
*Es 52, 7. καθὼς γέγραπται Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρή-
νην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.

---

8. Additur *η γραφη* vel post *λεγει* (sic DE al mu d e vg [non demid tol] al Or[4] Thdrt Cyr[esai 839] Hil al mu) vel post *τι* (FG f g): non item ABKL etc (nec Cyr[act 58] et[64] etc) | *εστιν* (h. l. et. nonnulli in LXX; Or[2] Cyr[act 58] om, al[2] Or[2] add *σφοδρα*) .. DEFG vv mu pp[lat] post *εγγ. σου* (d e vg pp[lat] aliq om) pon

9. *ομολογησης* (et. Cyr[esa 108] Cyr[act 58] et[64]; sed Cyr[ioh 762. 1071. 1077] et alibi *ειπης*) .. 71. Clem Cyr (sed non ll. ll.) add *το ρημα* | *κυρ. ιησουν* (ita et. Cyr[act 58] et[64]; A al Petr[alex] Bas add *χν̄*) .. B Clem Cyr *οτι* (ita Cyr[esai 108] et[ioh 762] sed om[1071] et[1077]) *κυριος ιησους*, item addito *εστιν* cop al Hil Aug (non Ir[int] al) | A al cop al mu Cyr[saepe] (sed non act[64]) Cyr[hr 77] *ηγειρ. αυτ.*

11. *πας* (h. l. nemo om) .. al pauc (sed non DG; E ??) Ruf Sedul praem *οτι* | DEFG *ου μη καταισχυνθησεται*

12. *ιουδαιου τε* (Did om, nec exprim it vg etc) *κ. ελληνος* .. DE *ιουδαιω και ελληνι*

14. *επικαλεσονται* c. KL al fere omn vv omn (omn certe futurum [go praesens] exprim, item pp[lat] omn) Clem Ath[2, 4] Thdor[mop] Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *-σωνται* c. ABDEFG 73. 115. | *πως δε* pr .. FG *η πως δε*, d e f g vg *aut quomodo* (non item sec loco) | *πιστευσουσιν* c. AKL al fere omn, vv omn et pp[lat] ut antea, Clem Ath[2, 4] et Ps-Ath[2, 493] Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *-σωσιν* c. BDEFG 70. 73. 109. item Chr[mosc 1] | *ακουσουσιν* c. L al pl, vv omn et pp[lat] ut antea, Clem Chr[montf] Thdrt Thph Oec, item DEFGK al[10] Dam *-σονται* .. Ln *-σωσιν* c. A** (*non liquet) B al plus[10] Ath Chr[mosc 2]

15. *πως δε* .. d* g *aut quomodo* | *κηρυξουσιν* c. min longe pl, vv omn et pp[lat] ut v. 14., Clem Chr[montf] Thdrt Dam Thph Oec, item FG *-σσουσιν*

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ *Es 53, 1. Io 12, 38.
λέγει Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκου- *Ps 18 (19), 5.
σαν; μενοῦνγε Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ
εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω,
μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει Ἐγὼ παραζηλώσω *Dt 32, 21.
ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας *Es 65, 1.
δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει Εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγε-
νόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει Ὅλην
τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ *Es 65, 2.
ἀντιλέγοντα.

(et quidem εκηρυσσ. ut antea επιστευσωσιν) .. Ln -ξωσιν c. ABDEKL al[11] Chr[mosc 2] | καθως c. ACDEFGKL etc .. B καθαπερ, Chr[mosc 1] καθα | των ευαγγελ. ειρην. των (FG om) c. DEFGKL al fere omn it vg go syr utr arr arm sl Eus[dem 149] (lib τ. ευαγγ. αγ. η των ευ. ειρ.) Chr Thdrt Thph Oec Ir[int] (*evang. bona evang. pacem*, item Tert[1] Hil[1]) Tert[3] (vide ante) Amb[4] Hier[2] Hil[2] (vide ante, alibi [1] om τ. ευαγγ. τα αγαθ.) al .. Ln om c. ABC 47.* 62. 71. 109. cop sah aeth[utr] Clem Or (item Thdor mop vdtr) Dam Ruf[txt] et[com] Epph[1] (alibi [1] om *evang. bona*) | τα c. D**et***KL al fere omn Clem Chr Thdrt Thph Oec .. Gb[oo] Ln om c. ABCD*EFG 47.* 178. Or Eus[lib] (vide ante) Dam (:: om et. LXX)

16. FG του ευαγγελιου

17. θεου c. AD**et***KL al longe pl syr[utr] aeth[pp] arr sl Clem Ath Thdor[ant 263] Thdor[mop] Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf Sedul .. FG f g Hil om .. Ln χυ c. BCD*E al[7] d e vg go cop sah aeth[ro] Aug Pel Ambrst (Beda *dei Christi*)

18. FG d* f g Ruf al (non Hil al) om μενουνγε | πασαν .. D* d* add γαρ

19. ισρ. ουκ εγνω c. ABCD*et***EFG al mu it vg go cop sah al Chr Dam (Oec[com]?) Hil al .. ς (= Gb Sz) ουκ εγν. ισρ. c. D**L al pl syr[utr] sl Thdrt Thph Oec[txt] | μωυσ. c. BCFGL al pl (d e h. l. *moses*, alibi *moyses*; f g *moyses*) .. ς (= Gb Sz) μωσ. c. ADE al pl | υμας pr .. C αυτους (:: e LXX). Fortasse sic et. sec loco scriptum erat, sed επ εθνει usq υμας rescripta sunt | επι εθνει c. AFGL al ut vdtr longe pl .. BC**DE al επ εθνει

20. D*et***EFG d* e f g om αποτολμα και | ευρεθην c. ACD**et***EL al ut vdtr omn d e vg cop syr[utr] al Clem Chr Thdrt al Hil al .. Ln add [εν] c. BD*FG f g sah go Ambrst (sed d e Hil Ambrst εμφ. εγεν. pro ευρεθ. itemque postea ευρ. pro εμφ. εγ.) | εμφ. (FG ενφ.) εγενομην .. Ln add [εν] c. BD* Ruf (d e Ambrst *inventus sum inter eos*)

21. προς λαον (ita et. LXX) .. DE (item Iust[apol] et[dial] sed affert Esai, non Paul) Clem επι λα., 76. εις λα. | και αντιλεγ. (D*E λεγοντα) .. FG f g Hil om

XI.

*Ps 93 (94,) 14. 1 *Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·*
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βεν-
ιαμείν. 2 *οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ*
οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ
*1 Rg 19, 10. *τοῦ Ἰσραήλ;* 3 *Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσια-*
στήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν
ψυχήν μου. 4 *ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον*
*1 Rg 19, 18. *ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.*
5 *οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέ-*
γονεν· 6 *εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται*
χάρις· εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἔστιν χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἔστιν

XI. 1. *τον λαον* (FG f g Hil Ambrst al [non Aug[saepe] al] *την κληρονομιαν*, go ex Massmanni sententia utriusq lectionis rationem habet) *αυτου* c. BCD***E(FG)L al fere omn vv fere omn Eus[dem bis] al mu Aug[saepe] al .. Ln add [*ον προεγνω*] c. AD* 76. d* (Chr[com] ad v. 2. spectat) Thph Aug[1] (sed Aug[saepe] non add) Ambrst[com] | *ισραηλειτης* c. AB* (:: ut ubique edidimus) .. ς Ln 49. *-λιτης* c. B**CDEFGL etc | *βενιαμειν* c. ABC .. ς 49. c. DEFG (L *-μηr*) etc *-μιν*

2. *ηλια* (*ἡ-* et. D***) c. ACDEL etc .. BFG *ηλεια* | ς (= Gb Sz) add in fine *λεγων* c. L al longe pl syr al Thph Oec contra ABCDEFG al[5] it vg cop sah syr[p] arm al Eus[dem 150] (sed [146] *λεγων περι του ισρ.*) Chr Thdrt Dam pp[lat]

3. *τα θυσ.* c. ABCFG al[9] d e f g vg cop sah Eus[bis] Chr[1] et Chr[mosc 1] pp[lat] .. ς (Gb[00]) praem *και* c. DEL al longe pl syr[utr] al Iust[dial 39] Chr[2] Thdrt al (:: LXX *και* hab sed membra inverso ord) | *καγω* .. D** (non item ***) *και εγω*

4. *κατελιπον* c. BDE etc .. ACFGL etc *κατελειπον* | *τη* .. FG *τω* (F *το*)

5. *ουν* .. C al syr (syr[p] habet c.*) cop arm om | *λειμμα* : ita D***E[vdtr]L al ut vdtr pl; sed AB*(teste Mai)CD*FG al *λιμμα*, B** al *ληµμα* | D* *κατ εκλογης*

6. *γινεται* .. C**vdtr 54. cat[txt] d e vg syr[utr] al Chr Thdrt pp[lat] *εστιν* | *ει δε εξ εργ.* (haec una cum *επει η χ. ο. γ. χ.* om 48.* 57.), *ουκετι εστιν* (B om) *χαρις* (al[8] Chr[mosc 1] om *ει δε εξ εργ.* usq *χαρ.*), *επει το ε. ο. εστ. εργον* (B *χαρις*; 4.* om *επει το* usq *εργ.*, cat[txt] male transp ante *ει δε εξ*) c. BL al fere omn syr[utr] arr sl Chr Thdrt (uterq in textu; quod non explicant in comm, id minime probat omissionem) Gennad[cat] (uberius tractat; extrema sunt: *εἰ γοῦν χάριτι, φησί, οὐκέτι ἐξ ἔργων·*

ἔργον. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ
ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθὼς γέγραπται· *Dt 29, 4. *Es 29, 11.
Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ
λέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ
Δαυεὶδ λέγει Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν *Ps 68, (69), 23.
καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήτωσαν
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παν-
τὸς σύνκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι 10, 19.
αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ
ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.
13 ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ᾽ ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπό-

---

ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ τὸ ἐξ ἔργων, ἀνῄρηται ἡ χάρις χάρις εἶναι. πάλιν εἰ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ ἡ χάρις, οὐκέτι μένει τὸ ἔργον ἔργον) Thph Oec (aeth^{ro} versum sic : εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται] οὐκέτι [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· καὶ εἰ ἐξ ἔργων, ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. Item aeth^{pp} : εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται], οὐκέτι [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· εἰ δὲ μή, ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις, ἐπεὶ ἐξ ἔργων δικαιοῦνται) .. Gb Sz Ln om c. ACDEFG 47. (sed hab in mg) it vg cop sah arm Dam Aug Amb Ambrst al (:: verba ista minime produnt interpolatorem; sunt vero eiusmodi quibus facile supersedendum iudicaverint antiquissimi scriptores. Non obliviscendum est gravissimas sacri textus perturbationes plerasque longe praecessisse tertium saeculum, testes vero h. l. omittentes inprimis inter se cognatos esse. Codex B nobis servavit rationem correctoris minus audacis. Similiter versatus est Aethiops interpres.) Cf et. Reich. comm. crit.

7. επιζητει .. FG al^{3} d e f g vg syr^{utr} al pp^{lat} επεζητει | τουτο c. AB CDEFGL al plus^{35} Chr$^{mosc\,2}$ et^{8,61} Oec^{ms} .. ς (= Gb Sz) τουτου c. min mu Chr^{montf} (ad h. l.) Thdor^{mop} Thdrt al | Ln ἐπέτυχεν; ἡ δέ | 66.** επηρωθησαν (it vg pp^{lat} *excaecati* [Hil *obcaec.*] *sunt*) .. C επερωθησαν (sic)

8. καθως .. B καθαπερ

9. και δαυειδ (δαυειδ etc cf ad Mt 1, 1.) .. C praem καθαπερ | FG al ανταποδωμα

10. συνκαμψον c. B*D*FG .. ς Ln 49. συγκ. c. AB**CD***E^{vdtr}L etc

12. A om versum

13. γαρ (aeth^{utr} om) c. DEFGL al longe pl it vg go arr Chr Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. C συν .. Ln δε c. AB al^{5} cop syr^{utr} Thdrt$^{cd\,1}$ Dam | μεν c. L al longe pl d*** e vg syr^{p} al Chr Thdrt Thph Oec Aug al .. Ln μεν ουν c. ABC cop .. DEFG al^{7} d* f g go al om | εγω (FG vv pl [non

στολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπως παραζηλώσω μου
τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν
καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ
δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ
κλάδοι.

17 *Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος*
ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιό-
τητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖς
οὖν Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶς·
τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλο-
φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων

---

syrp] Cyr pp[lat] ante *ειμι*) .. A al mu arm Thdrt[cd1] om | *δοξαζω* .. FG al[2] it vg Thdrt[1] ([2] *-αζω*) pp[lat] (sed non Aug) *-ασω*

14. DEFG (vv ut solent) *την σαρκ. μου*

15. *κοσμου* .. FG f g (*mundo t mundi*) *κοσμω* | *προσλημψις* (*-λημψ.* c. ABD*FG; ς *-ληψ.* c. CD***L etc) .. CFG *προλ.*

16. *δε* (A Thdrt[1] *γαρ*, Ir[int] *et si -*) .. C** go al om | FG al[4] Chr[mosc1] f g arm om *ει* sec

17. L *εκεντρισθης* | *εν αυτοις* .. C*[vdtr] om *εν* | *συνκοιν.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B**CD***L etc | *της ριζ. και* (BC cop Dam om) *της πι. της ελ. εγ.* .. D*FG d f g Ir[int] Aug[1] *εγενου* (Ir[int] Aug[1] post *ελαι.*) *της πι. της ελ.* Cf. et Cyr[hr312] *ἐκκοπέντες γὰρ ἐκ τῆς ἀγριελαίου ἐνεκεντρίζεσθε εἰς τὴν καλλιέλαιον καὶ κοινωνοὶ ἐγίνεσθε τῆς πιότητος τῆς ἀληθινῆς ἐλαίας.*

18. *κατακαυχασαι* .. D*FG d* f g Ambrst (non Aug[saepe] al) *συ καυχασαι* | *αλλα* c. BD* .. ς Ln 49. *αλλ* c. ACD***FGL etc

19. *εξεκλασθησαν* .. FG *ει κλασθησαν*, d* f g *si fracti sunt* | *οι* c. BD* al ut vdtr pl Thdrt Thph .. Gb[00] Sz Ln om c. ACD***FGL al fere[30] Chr Thdrt[cd] Dam Oec cat[txt] | *ενκεντρ.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *εγκεντρ.* c. B**CD***L etc. Item vv sqq, nisi quod A[bis] *εγκ.*

20. *εξεκλασθ.* c. ACD**et***L al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. Ln *εκλασθησαν* c. BD*FG | *υψηλοφρ.* c. CDFGL al ut vdtr omn Or Chr Thdrt al .. Ln *υψηλα φρονει* c. AB

21. *μηπως* c. DFGL al longe pl vv pl Chr[dis] (*καὶ οὐκ εἶπεν Οὐδὲ σοῦ φείσεται, ἀλλά Μήπως οὐδὲ σοῦ φείσηται, ὑποτεμνόμενος τοῦ λόγου τὸ φορτικὸν τῇ ἀμφιβολίᾳ* etc) Thdrt Thph Oec Ir[int] Cyp Ambrst al (Or[lib] *πόσῳ μᾶλλον τῶν παρὰ φύσιν οὐ φείσ., πόσῳ πλέον οὐδὲ ὑμῶν* vel *ὑμ. οὐ φ.*) .. Ln om c. ABC al[6] cop Dam Aug Ruf Ors | *φεισεται* c. ACDFGL al plus[65] Or (vide ante) Chr[mosc2] Thdrt Antioch[45.58] Dam .. ς (= Gb Sz) *-σηται* c. B (si recte Mai, quod vix credo) Chr[montf] et[cat] Thph Oec

οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 *ἴδε οὖν χρηστότητα*
καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 *κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται·*
δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. 24 *εἰ γὰρ* 14, 4.
σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεν-
τρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεν-
τρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 *Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,*
ἵνα μὴ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ
γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 *καὶ οὕτως*
πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυό- *Es 59, 20 s. 27, 9.
μενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 *καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ* *Ier 31, 33 s.
παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 *κατὰ*
μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ

---

22. *ιδε*: ita BDEL etc (*ἴδε* cdd longe pl, non *ἰδέ*) .. ACFG *ειδε* | *θεου* c. ACDEFGL al certe pler Clem Or al .. B *του θεου* | *αποτομια* (Gb') c. ABC 67.** Or[lib] Dam .. ς *-μιαν* c. DEFGL al pler Clem Eus[ps 298] Chr Thdrt Phot[man 3,14] al | *χρηστοτης* (Gb') c. ABCD* 67.** Or[lib] Eus[ps 208] Dam .. ς *-τητα* c. D***FGL al pler Clem Chr Cyr[ioh 877] Thdrt Phot al | *θεου* c. ABCD* d* vg (et. am fu harl tol; non demid al) cop arm Eus[ps] Dam Pelag .. ς om c. D**et***FGL al ut vdtr omn vv pm Clem Or Chr Thdrt al | BD* *επιμενης* | Ln[ed min] *ἐκκοπήσῃ*,

23. *κακεινοι* c. ABCDFG al mu Dam .. ς (= Gb Sz) *και εκεινοι* c. L al pl Chr Thdrt al | BD* *επιμενωσιν* | L al *ο θεος εστιν* | *ενκεντρ.* bis, item v. sq: vide ad v. 19.

24. *ουτοι οι* (D** add *εαν*) *κα. φυ. ενκεντρισθησοντ.* (D** *ω* pro *η*): vdtr D** (improbante D***) voluisse *ουτοι εαν κ. φ. ενκεντρισθωσιν*

25. *εν εαυτ.* c. AB go Dam (syr *in cogitatione animae vestrae*) .. 49. *εαυτοις* c. FG 47. 67.** d* (*** *vobis ipsi*, item Ambrst) f g vg cop pp[lat] .. ς praem *παρ* c. CDL al pler (syr[p] *apud vosmetipsos*) Thdor[mop] Chr Thdrt al (: : cf 12, 16.) | *πωρωσις* (Hil Ambrst *obtusio*), L al *πορωσις* . d f g vg pp[lat] pl *caecitas* (*πηρωσις*) :: cf ad 11, 7. | *αχρις* c. AB**CDFGL al certe pler .. B* *αχρι*

26. *αποστρεψει* c. ABCD* 39. 47. 80. Euthal (in elencho div. testimon. sub 35. ex cod. Cryptoferr. ap. Zacagn. p. 554.) .. FG go *αποστρεψαι* .. ς *και αποστρεψει* c. D**et***EL al pler vv pl (it vg pp[lat] *veniet qui eripiat* [g *eripiet* suprascripto *-at*] *et avertat* [am *-tet*]) Or Chr Thdrt al

27. L al *αφελομαι*

28. FG *εκθροι*

διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆ-
σις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν
δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπεί-
Ga 3, 22. θησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν
γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύ-
*Es 40, 13. 1 Co 2, 16. νητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίς
γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς
*Iob 41, 2. (*Es 40, 14.) προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ
1 Co 8, 6. Col 1, 16. καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
16, 27. νας, ἀμήν.

XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ

---

30. *υμεις* (A d g* post *ποτε*) c. ABCD*EFG al mu d* f g go cop aeth^{utr} ar^{p} Chr^{sav} Dam Thph Hier Aug^{saepe} Ruf .. ς (Gb^{oo}) praem *και* c. D** et***L al pl d*** (vdtr) e vg (d*** e vg Pel Sedul, item 48. 72. *ποτε και υμεις*) syr^{utr} Chr^{montf} et^{mosc2} Thdrt Oec Ambrst Pel Sedul | *νυν* .. B Chr *νυνι* | C Thph *ελεηθητε*

31. *ουτοι* .. D*FG 93. *αυτοι* | *νυν* .. 76. 115. d* om | *και αυτοι* (al^{3} add *υστερον*, item Cyr *παλιν*) .. Ln add [*νυν*] c. BD* 4.** Dam

32. *τους παντας* pr (ita et. Aug Ruf) .. D*FG it vg Ir^{int2} Hier al mu *τα* (om FG) *παντα* | L al *ελεησει*

33. *και σοφιας* (et. Clem Or Eus^{marc} et^{ps} Tit Meth Caes Melet [om *και* sq] Ath Epiph^{784} Cyr^{hr} Chr Thdrt al Ir^{int} al [Hil^{1} om *πλουτ. και*]) .. E? 32. d*** (d* habuerat *en*, inde corr. est *et*, sed d*** totum deleri voluit) e vg (et. am fu harl al, non demid al) Cyp Novat^{2} al mu om *και* | FG *του θεου* | *ανεξεραυνητα* c. AB* .. ς Ln 49. *ανεξερευν*. c. B** DEFGL etc

34. *κυριου* .. D* d* Zeno *θεου*

36. *εις αυτον* (et. pp^{gr} pl; Chr „εἰς αὐτὸν ἀφορᾶν ἅπαντας προσήκει," item Ir^{int} Amb^{1}) .. guelph f (g *in ipsum t o*) vg go cop syr^{utr} al Cyp Novat Hil^{saepe} al mu *in ipso* | *αιωνας* .. FG** f vg (sed non am) al pp^{lat} mu (sed Cyp al om *αμην*) add *των αιωνων*

XII. 1. *οικτιρμων*: ABD*L al *οικτειρμ*., quod iidem et. alibi tuentur sed praeter B non constanter; FG (vitiose) *οικτειρων* | A vg Aug^{saepe} al *τω θε. ευαρεστ*.

αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε- Eph 5, 10. 17.
στον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι
παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πί- 1 Co 7, 17.
στεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ 1 Co 12, 12.
μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά 1 Co 12, 27. Eph 4, 25.
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντες δὲ χαρί-
σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφη- Eph 4, 11.
τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ
διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν,
ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν
σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.

---

2. συνσχημ. c. BDEFG .. ς Ln 49. συσχ. c. AL etc | -ζεσθε et -ρφουσθε c. B*L al pl, item, quod in tali re gravissimum, (scriptura enim -σθαι et -σθε tantum non ubique fluctuat) d e f g m guelph vg go cop syr[utr] al, item (ita ut non solum a scriptura -σθε testimonium pendeat) Clem (affert inde a verbis μὴ συσχημ. usq τέλειον) Chr Cyr[ador 492] (ponit et. antea παραστησατε) Thdrt Dam Phot[cat 436] et ap Oec (τουτέστι μὴ τυποῦτε ἑαυτοὺς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμ. τούτ.) item Cyp Ambrst al mu (om και 47.* 67.** guelph go Chr) .. Gb'' Ln -ζεσθαι et -σθαι c. AB**DEFG al mu Thph Chr[mosc 1] | νοος c. ABD*FG 47. 67.** cop Clem (Chr[com] vdtr) Cyp[2] .. ς (Gb[oo]) add υμων c. D***(E?)L etc vv pl (g *vestri sensus*) Chr[txt] Cyr[ador] Thdrt al Aug al | FG om του sec | το (Ln ante το non interpg) αγαθον: ita d*** f vg cop syr[utr] Chr (θέλημα μὲν γὰρ ἦν τοῦ θεοῦ καὶ ἡ παλαιὰ πολιτεία - τὸ δὲ τέλειον καὶ εὐάρεστον ἡ καινὴ πολιτεία) Cyp .. d* e g m guelph go pp[lat] mu (Ruf testatur ita Latinos, non item Graecos habere) praem τι (*quod*), significantes τὸ ἀγαθὸν etc non ad θέλημα adiecta esse.

3. χαριτος .. L al plus[20] fu guelph go al Thph Aug add του θεου | της δοθ. μοι .. aeth[ro] om | FG 70. f g om παρ ο δει φρονειν | A guelph am al syr arm εμερισ. ο θε. (: : hoc ord 1 Co 7, 17.)

4. καθαπερ .. D*EFG ωσπερ | μελη πολλ. c. AL al fere omn syr[utr] go ar[p] Bas[2,662] Chr Dam Oec .. Ln πο. μελη c. BDEFG 115. d e f g guelph vg cop al Thdrt Thph pp[lat] | F f vg syr al pp[lat] παντα μελη

5. FG f g om εσμεν | ο δε c. D**et***EL al pler Eus[dem 999] Chr Thdrt Thph Oec .. Ln 49. το δε c. ABD*FG 47.* Antioch Dam (: : potius τὸ δὲ quam ὁ δὲ correctoris est)

7. διακονιαν .. al mu Bas Thdrt[cd] ο διακονων | ο διδασκων .. A διδασκαλειαν

8. Gb[o] ειτε c. D*EFG it vg pp[lat] mu (non Aug Ambrst)

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώ-
μενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ
14, 18. 16, 18. τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ-
ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ

---

9. αποστυγουντες (Chr -οὐχ ἁπλῶς μισοῦντες ἀλλὰ καὶ σφόδρα μισοῦντες. τὸ γὰρ Ἀπὸ τοῦτο πολλαχοῦ ἐπιτάσεώς ἐστι παρ' αὐτῷ· ὡς ὅταν λέγῃ Ἀποκαραδοκίαν καὶ Ἀπεκδεχόμενοι καὶ Ἀπολύτρωσιν.) .. FG μεισουντες (it vg *odientes*) | FG κολλομενοι (F καλλ.)

10. D* προσηγουμενοι

11. κυριω (Gb') c. ABD**et***EL al fere omn cdd^gr ap Hier ap Ambrst (vide post) ap Ruf ap Bed d*** e f vg go cop syr^utr arm aeth^utr georg sl^edd et^mss Clem Ath (huc respicit haud dubie in ep. ad Dracont. p. 208. εἰ μὲν οὖν τὸν καιρὸν ἐφοβήθης – οὐκ ἀνδρικὸν τὸ φρόνημα· ἔδει γὰρ – λέγειν τε τὰ τοῦ μακ. Παύλου ῥήματα. Ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν, καὶ μάλιστα ὅτι οὐ πρέπει τῷ καιρῷ δουλεύειν ἀλλὰ τῷ κυρίῳ) Bas^2,239 Chr (διὰ γὰρ τούτων ἁπάντων ἔστι δουλεῦσαι τῷ θεῷ· ὅσα γὰρ ἂν ποιήσῃς εἰς τὸν ἀδελφόν, εἰς τὸν δεσπότην σου διαβαίνει) Thdrt (et.^cat: ὁ τοίνυν τῷ πνεύματι ζέων καὶ προθύμως τῷ δεσπότῃ δουλεύει etc) Euthal (teste Wtst in prooem. διδάσκει – ἀγαπῆσαι – σπουδὴν τῆς πρὸς τὸν θεὸν δουλείας) Antioch^36. 77. 106. Thph Oec schol^115 et^al (ὅταν φιλάδελφος εἶ, ὅταν ἀγάπην ἔχεις – τότε δουλεύεις τῷ κυρίῳ· εἰς ἑαυτὸν γὰρ ἀναδέχεται ὅσα ποιεῖς τῷ ἀδελφῷ) Hier (ep. 24. ad Marcellam, postquam dixit „Latinorum cdd. vitiositatem ad Graecam originem voluisse se revocare", habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes*, nos legamus *domino servientes.*") Ruf („scio autem in nonnullis Latinorum exx. haberi *tempori servientes:* quod non mihi vdtr convenienter insertum, nisi si quis forte ita dictum putet ut in aliis idem ap. ait *Tempus breve est; superest ut qui habent uxores tanquam non habentes sint* 1 Co 7, 29. vel ut illud dictum est *Redimentes tempus, quoniam dies mali sint.* Ante haec ipsum τῷ κυρίῳ δουλεύειν explicatur sic: „Ille domino servit qui potest dicere Nobis unus dominus Ies. Chr. per quem omnia et nos per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita videntur.) Aug Pelag Sedul Salvian Prim Chrysol Bed^dis (Cf ad h. l. et. Reich. comm. cr.) .. ς (item Gb, sed non ς^e Sz) καιρω c. D* et D^novFG 5. (item al?) d* g cdd^lat ap Hier ap Ruf ap Bed („Nyss hom. in Steph. bis" ita Wtst per errorem) (Cyp^ep. 5. in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim mites et humiles ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti prospicere et plebi providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae mentione facta. Minus et. aequum erat huc trahere Ign ep. ad. Polyc. 3. τοὺς καιροὺς καταμάνθανε.) Ambrst^dis („*tempori servientes.* In Graeco dicitur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino servitium exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum dicit: *Redimentes*

θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς Col 4, 2.
χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐ-
λογεῖτε τοὺς διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν Mt 5, 44. 1 Co 4, 12.
μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-
λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς 15, 5.
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κα-
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21. *Prov 3, 4.
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων

---

tempus etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat *spiritu ferventes*, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune verba religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scandalum excitarent, statim subiecit: *tempori servientes*, ut modeste et cum honestate aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem loquerentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis cdd^{lat} (in his ipse am, cf ed. meam p. 242. sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am, alii *tempori*) *serviendo*. Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transiit lectio καιρω et. in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum καιρω passim iam in cdd. uncial. invenitur sic scriptum ΚΡΩ, κυριω vero omnino scribi solet ΚΩ .. 71. om τω κ. δουλευοντ.

13. χρειαις c. ABD**et***EL al ut vdtr omn vv fere omn cdd^{lat} ap Ruf (sed plures testatur habere *memoriis*) Clem Chr^{2} (ad h. l.) Thdrt Thdor^{mop} Dam Thph Oec Aug^{1} Bed (Pel Sedul utramq lectionem testantur) .. D*FG ἔνια τῶν ἀντιγράφων ap Thdor^{mop} d* g am cdd^{lat} ap Ruf Chr^{1} Hil Ambrst Opt Aug^{1} al μνειαις

14. τ. διωκοντας c. B 47. 67.** am Clem .. ς Ln add υμας (item al ημας) c. A(DE vide post)L al pler vv pler Chr Bas^{2,289} Thdrt al, item Or τους εχθρους ημων .. FG f g Ruf^{ms} Chrsol om ευλ. τ. διωκ. (a διωκοντες ad διωκοντας transilierunt, omisso vero υμας); eadem D*et***(**transp) E d e post καταρασθε pon (Amb om ευλογειτε sec)

15. κλαιειν c. BD*FG 47. 67. it vg go syr^{p} arm Tert Aug Ambrst Ruf Pel Sedul Bed .. ς praem και c. AD***EL al pler syr cop al (Or κλ. μ. κλ. και χαιρ. μ. χ.) Chr Bas^{2,289} Thdrt al

16. DE γιγνεσθε (D* -σθαι)

17. Ln καλα [ενωπιον του θεου και] ενωπιον c. A** (* non liquet sed omnino om vdtr εν. του θε. κ.) .. FG d*** f g guelph vg go arm (sed non^{ven}) Lcif al mu καλα ου μονον ενωπιον του θε. αλλα και ενωπ. (Polyc^{383} alludens [an potius ad 2 Co 8, 21?]: προνοουμ. αει του καλου ενωπιον θεου και ανθρωπ.) | παντων c. (A*?)BD***EL al longe pl vv pler Chr (sed ed. Montf. post ανθρ. pon, praem cdd^{mosc}) Bas^{2,289} Thdrt (om ανθρωπ.) Dam Thph Oec Ambrst Sedul Bed al .. 44. 46. 80 (Polyc) om .. Ln των c. A**D*FG 19. 47. 55. d e g guelph harl tol al Lcif al (Clem ap Wtst spectat 2 Co 8, 21. unde locus noster interpolatus vdtr)

*Dt 32, 35. Heb 10, 30. εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριος. 20 ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
*Prov 25, 21 s. διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν
τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

1 Pe 2, 13 s. 1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέ-
ναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια-
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.
3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ.
θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις
ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν.
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ·

---

19. FG ανταποδω (go *retribuo*)

20. *εαν ουν* c. D***EL al longe pl syr^{p} ar^{p} Chr Thdrt Thph Oec .. Gb″ *εαν* omisso *ουν* c. D*FG al^{6} d*** e f g guelph go Cyp al .. Ln *αλλα εαν* c. AB al^{9} d* vg cop Bas^{2,289} Dam Ruf Bed .. Did Aug *εαν γαρ*, syr al *et si* | FG *εκθρος* | A *ψωμισε* | B *επι της κεφαλης αυτ.*

21. A *μη νικου* | FG *απο*

XIII. 1. *πασα ψυχη* et *υποτασσ.* (et. Or Chr Thdrt Acac^{cat} Gennad^{cat} Thph al Aug Did^{int} Hier Ruf al) .. D*FG d* f g m fu harl al Ir^{int} Ambrst al *πασαις* et *υποτασσεσθε* | *απο θεου* c. D*E*FG al ut vdtr sat mu Or Thdrt Dam Thph^{txt} Oec^{txt} .. Gb″ Ln *υπο* c. ABD***E**L al plus^{60} Bas Isid Chr Thdrt^{ed} Thph^{com} Oec^{com} | *αι δε* usq *εισιν* (et. Or etc.) .. om Hier Ruf Sedul | *ουσαι* c. ABD*FG 67.** 12.^{lect} it guelph vg go cop aeth^{utr} arm Or Ir^{int2} Did^{int} Ambrst Aug al .. ς (= Gb Sz) add *εξουσιαι* c. D***EL al pler syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec | *θεου* c. ABDEFG al mu Chr Dam Thph Oec .. ς (= Gb Sz) 49. praem *του* c. L al pl Or Thdrt Chr$^{mosc\ 1}$

2. *λημψ.* c. ABD*FG .. ς *ληψ.* c. D***EL etc

3. *τω αγαθω* usq *κακω* (Gb′) c. ABD*FG 6. 67.** it m guelph vg cop go Clem Dam Ir^{int} Cyp Tert Aug Ruf al mu .. ς *των αγαθων εργων α. των κακων* c. D***EL al pler syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec (Ambrst^{ed})

4. *σοι* .. om FG al^{2} Ambrst^{vdtr} (non Ir^{int} Tert al mu) | B *εις αγαθον* | *εις οργην* (D**et***E al fere^{20} d*** ar^{p} sl Chr Thdrt ante *εκδικος* pon) .. D*FG 117. d* f g om, hinc Gb^{0}

θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ
τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ
γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε
πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος,
τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν Mt 22, 37 ss.
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον
νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, Οὐ *Ex 20, 13 ss. *Lv 19, 18.
κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ Ga 5, 14. Ia 2, 8.
τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα 1 Co 13, 4.
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα

---

5. αναγκη (al^{2} -γκῃ, vg Aug Ambrst^{mss} Bed *necessitate* s. *-tati* posteaque υποτασσεσθε) υποτασσεσθαι .. Gb' υποτασσεσθε c. DEFG it guelph go Ir^{int} Sedul^{1} al | FG om και

7. αποδοτε c. ABD* 67.** am demid tol cop sah Or^{2} (absq priorib affert) Dam Cyp Aug Ruf Cassiod .. ς add ουν c. D***EFGL al pler d e f g vg syr^{utr} al (aeth *et* -) Chr Thph Oec Ambrst al, item τοινυν Thdrt

8. αλλήλ. αγαπ. c. ABDEFG al mu it vg arm syr Or Cyr Chr Thdrt Dam Cyp al .. ς (= Gb Sz) αγαπ. αλλήλ. c. L al pl cop sah syr^{p} al Thph Oec

9. το γαρ .. FG f g Amb γεγραπται γαρ | κλεψεις c. ABDEFGL al pl it am fu al sah syr Clem^{2} Or^{2} Cyr$^{ioh\,752}$ al etgr etlat mu .. ς (= Gb Sz) add ου ψευδομαρτυρησεις c. min pm vg (sed non am fu tol al) syr^{p} cop al Chr Oec Ruf (et. varie transp; sah ar^{e} om ου μοιχ. quod syr Clem Dial^{66} al post φονευσ. pon; 54. Clem^{1} Or^{2} Dial Chr om ουκ επιθυμ.) | ετερα .. A 17. (it vg al) add εστιν | τω λογ. τουτ. c. BDEFG al cop syr^{p} Or^{2} .. ς τουτ. τω λογ. c. AL al pler vv pl Clem Dial^{66} Cyr$^{ioh\,752}$ etc | εν τω (et. Clem Or Dial Chr Cyr$^{ioh\,752}$ Thdrt al; Clem^{1} Or^{1} om εν) .. Ln [εν τω] .. om BFG it vg pp^{lat} | σεαυτον c. ABDE al pl Or^{2} Dial (sed fluct cdd) Thdrt Dam .. ς εαυτον c. FGL al pl Clem (sed fluct cdd) Chr Cyr^{ioh} Thph Oec (:: cf Mt 19, 19. 22, 39. Mc 12, 31. Lc 10, 27. Ia 2, 8. Gal 5, 14. quibus locis omnibus ex auctoritate testium confidenter edendum σεαυτον; tamen ubique cdd pl secundi vel tertii ordinis [ut Mt 19, 19. min^{70}, 22, 39.. v al^{50}] εαυτον praebent. Hinc altera forma, quam speciosiorem putant, non praefertur nisi studii licentia.

10. η αγαπη τω (f vg go Cyr Ruf al του, g *proximo t i*) πλησ. (FG πλησειω) κ. ουκ εργ. (D* al mu ου κατεργ.) .. A om | ουν (al^{2} Ors al om) .. D*FG it m Aug^{sae}$_{pe}$ (non Aug^{1} al) al aeth^{utr} δε (al^{2} γαρ, syr *quia*)

11. ειδοτες .. A*FG** ιδοντες

1 Th 5, 6 ss. Eph 5, 11. 14 ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία
ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν.
ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ
φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις
καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, 14 ἀλλὰ
Ga 3, 27. ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν
μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

XIV.

15, 1. 7. 1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια-
κρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
νῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω·
15, 7. ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσ-
14, 10. Ia 4, 12. ελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ
11, 23. στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐ-

11. ημας (om syr^{p} Ruf) ηδη (Cyr^{ioh459} om) c. FGL al fere omn f g go al Clem Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ηδ. (A η δει) ημ. (sed ABC 37. υμας, item 76. Clem) c. ABCDE 37. d e vg al Dam Hier Ambrst al

12. A ηγγισεν | αποθωμεθα .. D*et***(non item**)EFG αποβαλωμεθα | ενδ. δε (Gb') c. ABC*D*E cop sah go Clem Dam .. ς και ενδ. c. C*** D**et***FGL al certe pler vv pm Chr Cyr^{ador84} Thdrt al Cyp al | οπλα (et. Clem Or etc) .. ADE 32. 93. d e Ors εργα

13. FG ευσχημωνως | B Amb ερισι (et. Cyp *certaminib.*) και ζηλοις

14. αλλα c. ABD***E etc .. ς Ln αλλ c. CD*FGL etc | B om κυριον, d* *deum*, i. e. dm pro dnm | B go χριστ. (al^{2} Amb om) ιησ. | D*FG d* f g Sedul om και | εις επιθυμιας (et. Ign^{intpol262} Clem Chr Thdrt Thph Oec) .. AC 1. Ath Cyr^{niceph1,758} Thdrt^{com} ex^{cd1} Dam εις επιθυμιαν (sl Amb εν -μια) .. FG it vg pp^{lat} εν επιθυμειαις

XIV. 1. διαλογισμων .. 37. 47.* 66.** 73. al^{15} Chr^{com} Thdrt Thph^{com} Oec λογισμων

2. ο δε .. FG ος δε | εσθιει (et. Clem Or etc) .. D*FG d*** e f g vg (*manducet*) sah al pp^{lat} mu (sed non Tert Hier^{1} Aug^{1}) εσθιετω

3. εξουθενειτω .. A 68. 5^{lect} κρινετω | ο δε μη c. ABCD* 5. d* go Clem^{2} Dam .. FG f g ουδε ο μη (omisso μη sq) .. ς και ο μη c. D***EL al pler d*** vg al mu Epiph^{507} Thdrt Thph Oec pp^{lat}, item e (cum in d *et* adscriptum, *autem* vero non deletum sit, vdtr scriptor, dubius utrum adsumeret, neutrum transscribere maluisse) cop Chr^{com} ο μη (:: non aptum vdbatur opponi ista prioribus: hinc vel deleverunt δε vel και maluerunt. Alia ratio est versus 2.) | L al ο γαρ θεος

τόν. 5 ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέ-
ραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέ-
ραν κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ.
καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων
κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ
ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ
ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν
ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ 2 Co 5, 15.
Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 1 Th 4, 14.

---

4. δυνατει γαρ (Gb') c. ABCD*FG .. D**et***E Bas Chr (syr[p] c. ob. add εστιν) δυνατος γαρ .. ς δυνατος γ. εστιν c. L al certe pler Thdrt al (:: praeter 2 Co 13, 3. cf et. Clem[hom 1,6.] ubi est ὃ ἀδυνατεῖ ποιεῖν, Epitome vero scriptum habet ὃ μὴ δυνατὸς εἴη ποι.) | κυριος c. AB C* cop sah arm go vg[ms] Aug[1] Ors Opt, item addito αυτου syr ar[e] .. ς θεος c. C***DEFGL al certe pler it vg syr[p] al Chr Thdrt al (:: v. 3. ο θεος non variat, ad quod nostrum locum accommodarunt)

5. ος μεν (et. Dial[48] etc) .. Ln add [γαρ] c. AC al[2] d e f g vg go pp[lat] mu (sed non Aug[2] Hier[2]) | A al[2] fu Chr Thdrt cat[txt] om εν

6. και ο μη φρ. την ημ. κυρ. ου φρ. c. C***L al fere omn syr[utr] arr sl Chr Thdrt (uterq in textu; ex comm nihil concludi potest) Bas Dam Phot[cat475] Thph Oec .. Gb[0] Ln om c. ABC*DEFG 23. 57. 67.** it vg cop aeth Aug Hier Ruf al (66.* ab ημεραν ad ημεραν, al[3] ab εσθιει ad εσθιει, L mar Chr[mosc1] a τω θεω ad τω θεω transiliunt) | και ο εσθιων c. ABCDEFGL al fere[60] vv fere omn Chr Thdrt Bas Dam Thph Oec pp[lat] mu .. ς (= Gb Sz) om και c. min pauc sl[rec] | ευχ. γαρ .. al[2] vv mu Clem Isid Dam και ευχαρ. | θεω pr .. A 52. κυριω

8. εαν τε αποθνησκωμεν bis c. B (ut ipse in codice recognovi) C (CL al mu priore loco αποθανωμεν) L al longe pl Chr Cyr[act58] Thdrt al .. Ln ε. τε αποθνησκομεν c. ADEFG al fere[10] Ephr (pr et. Dam) | CL al Chr[mosc2] τω (FG om) κυρ. αποθνησκωμεν | αποθνησκωμεν ult loco .. FG praem ουν

9. χριστος (Cyr[hr] Thph ο χρ., Or[1] ιησους, 39. 114. om) c. ABC*D*et*** EFG al fere[20] f g vg (et. fu al pl) cop al Or[3] Cyr[glaph307] et[act] Cyr[hr] Chr[1] Anast Dam Sedul .. ς (Gb[00]) add και c. C***D**L al pl am syr[p] (item syr?) al Chr[1] Thdrt Thph Oec pp[lat] mu | απεθ. κ. εζησ. c. ABC cop syr[p] arm Dion[alex] Cyr[saepe] (et. Cyr[act]) Cyr[hr] Chr Anast Dam al Ruf (Sedul εζησ. κ. απεθ.) al, item sed ανεστη pro εζησεν FG f g vg schol[niceph 2,268] Or[3] Cyr[2] Pel Fulg (legitur et. απεθ. κ. ανεζησ.) .. D*et***E d* e Ir[int] Aug[1] Gaud Ambrst εζησ. κ. απεθ. και ανεστη .. ς (= Gb Sz) απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησ. c. min Thdrt, item sed εζησεν pro ανεζησεν D**L al pl Thph Oec etc (et. απεθ. κ. εζησ. κ. ανεστ. et aliter legitur) | κ. νεκρ. κ. ζωντων .. 54. 55. d e guelph fu harl al cop go al Ephr Meth[cat477] Ir[int] al κ. ζωντ. κ. νεκρ. | L al κυριευσει

10 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν
14, 4. 2 Co 5, 10. ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ.
*Es 45, 23. Phi 2, 10 s. 11 γέγραπται γάρ· Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστος
Mt 12, 36. ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,
τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ
20. πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' αὐτοῦ, εἰ μὴ τῷ λο-
γιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ

---

10. G* (non F) συ δε τι γαρ | η (L ει) και συ .. D*EFG 45. it am** (praetereaque g am** Ambrst post αδελφ. σου sec add εν τω εσθ.) Ambrst praem εν τω μη εσθιειν | θεου (Gb') c. ABC*DEFG 47.[mg] it am fu harl tol mar al cop Dam Ruf[dis] (*quod vero in praesenti quidem loco tribunal Dei*, *ad Cor. vero tribunal Christi posuit*, *ego quidem puto nullam differentiam* etc) Aug[1] al .. ς χριστου c. C** (vdtr) L al pler guelph vg[ed] go syr[utr] al Or Did Chr Cyr[act 37] Gennad[cat 478] (concluditur inde ap Cyr et Genn: „θεὸς οὖν ἄρα ἔστιν ὁ $\overline{χς}$") Thdrt Thdor[mop] al Aug[1] (alibi[1] *domini*) Ambrst (?)

11. οτι .. D*FG (g *nisi t quoniam*) ει μη | πα. γλ. εξομολ. c. ACD**L al ut vdtr omn vg cop syr[p] al Iust[apol 1,52] Chr Thdrt Dam Thph Oec Aug al .. Ln εξομ. π. γλ. BD*et***EFG it guelph go (syr aeth[utr] και εμοι εξομ. π. γλ.) Ruf Ambrst Sedul (:: hoc ord et. LXX; nostro vero ord et. Phil 2, 11. lectione non fluct. Nostro loco ad mutandum ord excitarunt quae praecedunt) | τω θεω .. 47. syr[p] (sed τ. θ. in mg) demid sl[ant] τ. κυριω (syr al μοι ante εξομ.)

12. ουν c. ACD**et***EL al fere omn vv pl Chr Thdrt al mu .. Ln om c. BD*FG 67.** (it vg Aug *itaque* pro αρα ουν, item alibi ut supra et v. 19.) | C 116. υμων | εαυτου .. C αυτου | δωσει c. ACD***EL al fere omn Polyc[384] (πάντας δεῖ παραστῆσαι τῷ βήμ. τοῦ $\overline{χυ}$ [haec ad 2 Co 5, 10. conformata vdtr] καὶ ἕκαστον ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγ. δοῦναι) Thdrt Chr[mosc 1] Thph Oec .. Ln αποδωσει c. BD*FG 39. Chr (it vg *reddet*) | τω θεω (et. Chr Thdrt al mu Ambrst al[3]) .. om BFG 54. 67.** f g Cyp Aug[2] (Polyc vide ante), hinc Ln [τ. θ.]

13. D*FG κρινετε | προσκομμα (B om, item syr tamen *offendiculum* h. l. pon) τω αδ. η (B syr om; al mu sl Chr[mosc1] Cyr[ador249] Naz Antioch[49] εις) σκανδ.

14. κυριω .. L al plus[15] χριστω | αυτου c. AB (ed[mai] εαυτ.) DEFGL al longe pl Thdrt[dis] (τὸ γὰρ δι' αὐτοῦ τοῦτ' ἔστι διὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ νομοθεσίαν) Oec et Sev ap Oec (τοῦτ' ἔστι τοῦ θεοῦ) 113.[schol] (ἤτοι τοῦ κυρίου $\overline{ιυ}$ ὡς τὰς νομικὰς παρατηρήσεις παύσαντος· ἢ δι' ἑαυτοῦ τοῦτ' ἔστιν οὐδὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀκάθαρτον) .. ς (= Gb Sz) εαυτου c. C al mu Chr Dam Thph (it vg cop pp[lat] mu *per ipsum*, syr al *ex se ipso*) | τι .. D** (non item***) post κοινον pon

ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ 1 Co 8, 11.
βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ
βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία 1 Co 8, 8.
τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-
ρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς
εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ
ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, Tit 1, 15.
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 κα-
λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου 1 Co 8, 13.
προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. 22 σὺ πίστιν ἔχεις· κατὰ
σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν
ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι
οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

15. *γαρ* (Gb') c. ABCDEFGL al^{8} it guelph vg cop syr$^{p\ mg}$ Dam pp^{lat} mu .. ς *δε* c. min pl go al mu Chr Thdrt al | FG om ὁ | D***EL al *απολυε* .. FG *απολλυειν*

16. *ουν* (fu al *enim*, syr *et* -) .. FG 3. f g go arm om | DEFG d e g guelph** go cop syr al (non f syr^{p} ar^{p} al) Clem Ath^{lat} Dam pp^{lat} (sed non auct^{sing} cler) *ημων*

18. *τουτω* (Gb'') c. ABCD*FG 5. d e f g vg cop sah (Or et Chr ap Wtst) Dam Ruf^{dis} Aug^{2} Ambrst al .. ς *τουτοις* c. D***EL al pler guelph go syr^{utr} al Chr Thdrt al Tert | *τω* $\overline{\chi\omega}$ c. BCD***EL (e sil) al ut vdtr omn Chr Thdtr Dam al .. Ln om *τω* c. AD*FG | *δοκιμος* .. BG* *δοκιμοις*, item 77. post *ανθρ.*

19. Ln$^{ed\ min}$ ἆρα ο. τὰ τ. ε. *διώκομεν* (c. ABFGL al Chr$^{mosc\ 1}$; sed *-κωμεν* c. CDE al pler vv omn pp^{gr} et^{lat} mu) *καὶ* etc *ἀλλήλους*; (hac interpctione) | D*EFG it guelph vg (non demid nec ut vdtr harl*) pp^{lat} mu (non Aug) add in fine *φυλαξωμεν*

20. *καταλυε* .. FG *-λυειν* (it vg *noli* etc; ita et. v. 15)

21. D (non item***) *κρεας* | *πιειν* (D* *πειν*) .. FG Clem^{1} *πινειν* | *προσκ. η σκανδαλ. η ασθεν.* c. BDEFGL al fere omn it vg syr^{p} al Bas^{2,437} et^{670} Chr Thdrt al (115.^{schol} *σκανδαλίζεται, ὡς κοῦφος· προσκόπτει, ὡς τυφλώττων· ἀσθενεῖ, ὡς ὀλιγόπιστος.* Similiter alii) Ambst Pel al (al^{2} Chr^{1} *σκανδ. η προσκ. η ασθ.*) .. AC 67.** cop syr aeth ar^{e} sl Or (certe totum versum afferens nil praeter *προσκοπτ.* habet) Dam Or$^{int\ 3,962}$ Ruf Aug^{1} om *η σκανδ. η ασθ.* (ita 49. et Gb^{0})**

22. *εχεις* c. DEFGL al ut vdtr omn it vg (et. am al) cop syr^{utr} al mu Chr Thdrt al Aug^{1} Ambrst al .. Ln praem ἣν c. ABC fu tol al Ruf Aug^{2} Pel | *σεαυτον* c. ABCDEL etc .. FG *σεαυτω* .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *σαυτον* c. min vix mu | *ενωπ. τ. θεου* .. al^{5} Chr (et.$^{mosc\ 2}$) om

23. *εαν* .. B *αν* | L al *φαγει* | ὅ .. D* 37. 71. *το* | *αμαρτια εστιν*: de

XV.

14, 1. 1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη-
σίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χρι-
*Ps 68 (69), 10. στὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν
ὀνειδιζόντων σὲ ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν
ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρα-
κλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομο-
νῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις
κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε
τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 διὸ
14, 1. προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο

XVI, 25—27. quae a testib mu post haec verba exhibentur cf ad XVI, 25.

XV. 1. FG *αρεσκον* (F antea *εαυτους*)

2. *εκαστος* c. ABCDEFGL al longe pl it vg cop syr[p] al Bas Chr Thdrt al Ruf Ambrst al .. ς (= Gb Sz) add *γαρ* c. min vix mu (al syr arm al *δε*) | *ημων* c. ABCD*et***L al pl d** e vg[cdd aliq] cop syr[utr] al Chr[cat bis] (eadem quae in comm, ubi est *υμων*) Oec Aug al (Ambrst om) .. D** FG al pm d* f g vg (et. am fu demid tol harl; sed diff mss al) al Bas Chr Thdrt Dam Thph Hier Ruf al *υμων*

3. D*FG om *ὁ* | FG *ουκ εαυτω* | *επεπεσαν* c. ABCDEFG al pm Dam .. ς *-σον* (ς[e] 1633. 1641. *-σεν* ex errore typor.) c. L al pl (Chr Thdrt Thph Oec ut editi sunt)

4. *προεγραφη* (al[3] add *παντα*) c. ACD***EL etc, item D*FG *προσεγρ*... it (exc guelph *praescribta sunt*) vg al pp[lat] (non Aug[3]) *εγραφη*, item addito *παντα* B .. Clem *η γραφη λεγει* | *εγραφη* (Gb'') c. BCDEFG 67.** 80. d e f g guelph vg go cop syr al Clem Thph[1] Aug[3] al .. ς *προεγραφη* c. AL al pler syr[p] al Chr Thdrt Dam Phot[man 3,14] Thph (ad h. l.) Oec | *της παρακλ.* c. DEFG al pl d*** e f g guelph vg go cop syr[p] al Chr Thdrt[3] (et alibi[cd 1]) Phot[man 3,14] Thph Oec Aug Ambrst Ors al .. Gb† Sz Ln praem *δια* c. ABCL al fere[25] d* syr Thdrt[1] | *εχωμεν* .. B add *της παρακλησεως*

5. *χ̅ν̅ ι̅ν̅* .. AC*F al f vg (non d e g guelph m) syr[utr] al Did Thdrt Ambrst al *ι̅ν̅ χ̅ν̅*

7. *υμας* c. ACD**et***EFGL al pl vv pler Chr pp[lat] .. ς (= Gb Sz) *ημας* c. BD* al mu d* sl[ms] Thdrt al | *του* c. ABCDEFG 37. .. ς om c. L al pler Chr Thdrt al

ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆ-
σθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγ-
γελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν,* *2 Sm 22, 50. *Ps 17 (18), 50.
καθὼς γέγραπται Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ
τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ* *Dt 32, 43.
τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν Αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον,* *Ps 116(117),1.
καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἠσαΐας* *Es 11, 10.
λέγει Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, Mt 12, 21.
ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι
ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως,

---

8. γαρ (Gb'') c. ABCDEFG al[4] it guelph vg cop go Cyr[act65] pp[lat] mu (Epiph[892] aeth[utr] ουν) .. ς δε c. L al pler syr[utr] al Chr Thdrt al | χριστον (Gb'') c. ABC cop al Cyr[act65] Ath[955] Epiph Chr[com] Dam Ruf .. ς ιησ. χρ. c. DEFG it harl syr[utr] al, item L al pl guelph vg go al Chr[txt] Thdrt[2] Thph Oec cat[txt] pp[lat] aliq χρ. ιησ. | γεγενησθαι c. AC** D***EL al ut vdtr omn Did Epiph[892] Chr Cyr[act65] Thdrt Dam al .. Ln γενεσθαι c. BC*D*FG Ath[955]

9. εν εθνεσιν .. al fere[25] guelph vg (et. cdd pl, sed non am al) go cop syr[p] al Chr Pel Sedul add κυριε :: e LXX | DEG g ψαλω τω ον. σου

11. παλιν c. ACL al pler vg al Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst Bed .. Ln add λεγει c. BDEFG 1. d e f g guelph go cop syr[utr] al Hier | παντα εθνη τ. κυρ. (:: ita nemo in LXX) c. ABDE 47. d e guelph vg syr[p] arm go (cop πα. τ. εθν. αιν. τ. κυρ.) Chr Thdrt al pp[lat] .. ς τον κυρ. π. τα εθν. c. CFGL al pler f g syr al Thph Oec | επαινεσατωσαν (ita in LXX A al[1] Did) c. ABC 39. Chr[cd1] et[sav mg] Dam .. ς -σατε c. DEFGL al pler Thdrt Chr al (al mu syr Chr om και praeced) :: ita LXX[ed] ex cdd pler

13. πληρωσαι υμας usq ειρηνης c. ACDEL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc (d e f g guelph vg *repleat* [ita et. am al; vg[ed] *impl.*] *vos omni gaudio et pace*) .. BFG πληροφορησαι υμας (B add εν) παση χαρα κ. ειρηνη | DEFG d* e f g arm Vig[1] om εν τω πιστ. | εις το (62. εν τω) περισσευειν .. B 57. om (1. om πιστ. εις το) | εν τη ελπιδι .. D*EFG al[2] d* e g Chr[mosc1] Vig om εν

14. αδελφ. μου (D*EFG d* f g m Thdrt Ambrst om μου, Agap Sedul om αδ. μ.) .. DEFG d* e f g (non m) syr Thdrt post περι υμ. pon | περι .. B υπερ | DEFG it (et. m) al Chr[com] Agap om και αυτοι | αγαθωσυνης (DEL -θοσυνης) .. FG it (et. m) vg pp[lat] (non Agap) αγαπης | πεπληρ. .. DEFG d* e f g hal* syr praem και | B 113. 116. Clem πασ. της γνωσ. |

δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 *τολμηρότερον δὲ ἔγραψα*
ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ 16 *εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν*
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 17 *ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ*
πρὸς τὸν θεόν· 18 *οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατηργάσατο*
Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 *ἐν δυνά-*
μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος, ὥστε με ἀπὸ Ἰε-
ρουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέ-

---

D* (item***) EFG f g *γνωσεως αλληλους δυναμ. νουθ.* | *αλληλους* c. A BCDEFG al pm d e f m etc .. Gb' *αλλους* c. L al fere^{60} g (*alterum*) syr^{utr} al Chr Thdrt Thph Oec cat^{txt} Ruf

15. *τολμηροτερον* c. CDEFGL etc (et. Thdor^{mop} Cyr^{act37}) .. Ln$^{ed\ min}$ *τολμηροτερως* (109. *τολμηρον*) c. AB | *αδελφοι* (syr^{utr} arm arr add *μου*) c. DEFGL al ut vdtr omn (3. 108. post *μερους*) it vg al mu Thdrt al Ambrst al .. Gb^{0} Ln 49. om c. ABC cop aeth^{utr} Cyr^{act37} Chr (et.^{mosc2}) Aug Ruf (:: et otiosum et molestum visum est. Nec enim ad explicandum tale additamentum satis vdtr quod v. 15. teste Matthaeio caput *ιθ'* incipit.) | B *αναμιμνησκων*, item Cyr$^{iul\,328}$ (sed non$^{cat\,37}$) *αναμιμνησκω, φησιν, υμας* etc | *υπο* .. BF Dam *απο* | Thdrt om *του*

16. *ειναι* .. D*FG *γενεσθαι* | *$\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$* c. ABCFG it vg syr^{p} al (Or ap Wtst) Cyr^{iul328} Aug al .. ς *$\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$* c. DEL al ut vdtr omn syr cop al Chr Cyr$^{act\,37}$ Thdrt al | B om *εις τα εθνη* | B *ινα γενηθη* | FG f g Fulg om *ευπροσδ.*

17. *την καυχ.* c. BCDEFG 37. .. ς om *την* c. AL al pler Chr Cyr^{act} Thdrt al | *τον* c. ABCDEFGL al longe pl Did Chr Cyr^{act} Thdrt Dam Oec cat^{txt} .. ς (= Gb Sz) om c. min ut vdtr pauc Thph

18. *τολμησω* (et. Ath^{534} Cyr^{act37} Chr [et.^{cat}] al, item m *audeam* etc) .. B it vg Did Dial^{maced} Thdrt^{1} Cyr ap Thdrt pp^{lat} *τολμω* | *τι* h. l. c. ABCDEFG al d e f g m vg Ath Cyr$^{act\,37}$ Did^{2} Chr Thdrt Bas Archel al .. ς ante *ὧν* c. L al longe pl cop al Oec | *λαλειν* c. ABCL al longe pl Ath Did^{2} Cyr^{act} Oec, item al Chr Thdrt Thph *-λησαι* .. DE FG *ειπειν*, Bas Dial^{maced} Thdrt^{1} Cyr ap Thdrt *λεγειν* | *κατηργασατο* c. DEFGL item ut vdtr al .. ς Ln *κατειργ.* c. AB (qui alibi solet *-η-* tueri) C al ut vdtr pler | FG *ο $\overline{χς}$* | *δι εμου* .. B add *λογων* | *υπακοην* .. B *ακοην*

19. *εν δυναμει* .. D*(item D^{nov}) EFG d* f g m add *αυτου* | *πνευματος* (Gb'') c. B Pelag^{com} Vig^{1} .. Gb Sz Ln add *αγιου* c. ACD* et*** EFG** (**αυτου πν. αγ.*) al plus^{15} d e f g m vg cop arm syr$^{p\ mg}$ Ath^{534} al mu Aug Ambrst al, item ς *θεου* (Gb') c. D**L al pl syr et syr$^{p\ txt}$ al Cyr^{act38} Chr^{txt} Thdrt Thph Oec, item 90. *θεου αγιου* | DEFG it *ωστε πεπληρωσθαι* (g *ut compleretur t compleverim*) *απο ιερ.. μεχρι του ιλλ. και*

λων τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ
ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,
21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, •Es 52, 15.
καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν τούτοις, ἐπιποθίαν Act 19, 21.
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πορεύ-
ωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευ- 28.

κυκλω το (απ. ιερ. και κυκλ. μεχρι τ. ι. confirmant et. Ign[256] Or[4, 95] [alibi[lib] απ. ιερ. εως vel μεχρ. του ιλλ.] Eus[mai 106] et[h. e. 6, 25] etc) | και κυκλω .. Eus[h. e. 3, 1] om, L** Thdrt[1] Cyr[act38] (sed pergit και μεχρι) om και

20. φιλοτιμουμενον (116. 120.** -νος) c. ACD** et*** EL al ut vdtr omn Or al mu (d e vg Ruf Pel al *sic autem hoc praedicavi evangelium* vel *ev. hoc praed.*) .. Ln φιλοτιμουμαι c. BD*FG (f g *cupide desideravi*) | ουχ οπου .. D*FG f g Chr (sed in[cat] οπου ουδε) Bed οπου ουκ | L al ονομασθη | D*FG al Chr ο χριστ. | FG επ αλλοτριω θεμελιω

21. FG αναγγελη, C al απηγγελη | οψονται .. B 37. cop ante οις pon

22. DEFG ενεκοπην | τα πολλα c. ACL al ut vdtr omn Chr Thdrt al; item d e f g vg *plurimum* (g *multum t plurimum*) .. Ln πολλακις c. B DEFG | προς υμας .. G g add απο πολλων αιτων ως αν ουν πορευομαι του ελθειν υμας (g *ex multis iam .... venire ad vos*: media non dedit, punctis super Graeca positis errorem significans). Item F f απο πολλων αιτων ως αν υν (*ex multis iam praecedentibus annis*). Inepte errata.

23. AFGL al κλημασιν | εχων sec .. D*FG al[3] d* f g εχω | A om του | ικανων c. BC 37. 59. 71. Dam .. ς Ln πολλων c. ADEFGL al pler Chr Thdrt al (:: non raro pro ικανοι substituerunt πολλοι, cf ad Lc 7, 12. 8, 27. 8, 32. Act 5, 37.)

24. αν c. ABC[vdtr] DEFG al Chr[1] Dam .. ς εαν c. L al longe pl Chr[1] Thdrt al. Praeterea DEFG sl add ουν (d* f g *sed cum*) | πορευωμαι c. ABC al pl Chr Thph al .. DEFG al[12] -ομαι, L 122** -σομαι, Thdrt -σωμαι (d e vg Ambrst *proficisci coepero*, f g *proficiscar*) | σπανιαν .. al mu Thdrt[cdd] Thph ισπανιαν | ελευσ. πρ. υμ. c. L al fere omn syr[p] ar[p] sl Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln om c. ABCDEFG 177. it vg syr ar[e] cop aeth[utr] arm Chr Dam Ambrst Pel Ruf Sedul Bed (:: non possum quin verba ελευσομ. πρ. υμ. consulto omissa credam. Offendebat quod illud ελευσομαι quemadmodum his perscriptum est eventum non habuit, verbis ελπιζω γαρ etc, ad quae ipsa non satis quadrare videbatur tam confidenter dictum ελευσ. πρ. υμ., facillimam emendationis viam praebentibus. [Aliter habet quod v. 28. legitur ἀπελεύσομαι δι' ὑμ. εἰς Σπαν., id quod revera factum esse iam in summa antiquitate Christiana creditum est.] Vide infra. Sublatis vero verbis ελ. πρ. υμ. una cum γαρ sq ratio textus planissima est, qua quemquam offendi

όμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ἀφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν
Act 20, 16. 21, 17. ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς
Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. 26 εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία
1 Co 16. 2 Co 8, 9. καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων
τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. 27 εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν·
1 Co 9, 11. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν
καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέ-
σας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι᾽
24. ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πλη-
ρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς διὰ

---

potuisse et ad tale supplementum incitari fidei prorsus est absonum. Nec minus improbabile, *γαρ* in ABCDE etc non tam veri textus vindicem esse quam interpolationem ex parte tantum abiectam testari. Ceterum quantopere delectati sint veteres dictis Pauli istis cum rebus gestis conferendis luculenter testatur Thdor^{mop} haec ad v. 28. adscribens: – *θαυμαστὴ μὲν οὖν ἡ πρόγνωσις τοῦ μακαρίου Παύλου οὕτως ἀκριβῶς ὑποσχομένου τὸ ἀπελεύσεσθαι πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς τὴν Σπανίαν* etc. Item ad v. 29: *Σαφῶς δείκνυσιν ὡς καὶ τὸν τρόπον ἠπίστατο καθ᾽ ὃν ἔμελλεν ἀπιέναι πρὸς αὐτούς· τοῦτο δὲ ἦν τὸ δέσμιον αὐτὸν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Ῥώμην ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀχθῆναι* etc.) | *γαρ* c. ABCDEL al longe pler syr^{p} ar^{p} sl (arm?) Thdrt^{1} Dam Thph Oec (al^{4} Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt^{1} *δε*) .. Gb Sz om c. FG it vg syr ar^{e} cop aeth^{utr} Chr pp^{lat} (Ambrst *videbo vos et a vobis deducar*) | A 62. Dam^{1} *πορευομενος* | *θεασασθαι* .. 219. *ελθειν προς* | *αφ* (B *απο*) c. BDEFG al^{15} .. ς *υφ* c. ACL al pl Chr al | D* *προπενφθ.* | F* *ενπλησθ.*

25. *νυνι* .. FG *νυν* | *δε* .. it vg Aug^{1} *igitur* | *διακονων* c. ABCL al fere omn etc .. DEFG it vg *-κονησαι*, 73. *-κονησων*, 23. *-κονουμενος*

26. *ευδοκησαν* (d e f vg Ambrst al *probaverunt*) .. B 62. 120. Thdrt^{1} et alibi$^{cd\,1}$ *ευδοκησεν* (ita B**, sed* *ηυδ.*), item flor Aug *placuit* etc, g *placuit t probaverunt* | FG f g *μακαιδονες* (sic et. d*) *και αχαιακοι* (sed FG om *κοι* sq in *κοινωνιαν*) | DEFG d* e f g *των εν ιερ. αγιων*

27. *ευδοκ.* (A Chr$^{mosc\,1}$ *ηυδ.*) *γαρ και οφειλεται* .. DEFG d* e f g Ambrst *οφειλ. γαρ* | *εισ. αυτ.* c. ABCDE d e m vg (et. am al, non item fu al) cop syr Ambrst .. ς *αυτ. εισ.* c. FGL al certe pler f g fu al syr^{p} Chr Thdrt al Aug al | L om *αυτων* sec

28. FG g *τουτο ουν αρα* | B 76. 108. vg^{vict} om *αυτοις* | FG *δι υμας* | *σπανιαν* (legitur et. *ισπανιαν* ut v. 24.) c. ABDEFG al^{5} Chr .. ς praem *την* (:: id v. 24. non omittitur) c. CL al pl Thdrt al

29. *οιδα δε* (d e harl syr Ruf Ambrst *enim*) .. FG f g *γεινωσκω γαρ* | FG f g om *ερχομενος* | *πληρωματι* (L *ἐμ* pro *ἐν*) .. D*FG *πληροφορια*, E *πληρωματι,ρια* (conflatum ex D* et***) | *χριστου* c. ABCDEFG 67.** 179.

τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύμα- Col 4, 12.
τος συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν
θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ
διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις,
32 ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ καὶ συνανα-
παύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν·
ἀμήν.

---

it am fu harl demid al cop aeth[ro] (aeth[pp] praem *doctrinae*) arm Clem pp[lat] mu .. ς (= Gb Sz) praem *του ευαγγελιου του* c. L al pler syr[utr] vg al Chr Thdrt al

30. *υμας* c. B 76. aeth[ro] Chr (et.[mosc]) .. ς Ln add *αδελφοι* (48. syr[utr] cop al *αδ. μου*, lectionaria item C***mg [incipiente hinc lectione eccl] ar[p] ante *παρακ. υμ.* pon, demid ante *υμας*) c. ACDEFGL etc (:: *αδελφοι* eiusmodi minime omitti solet, nec ubi saepius repetitur, cf 1 Co 1, 10 sq Phil 3, 13 et 17. 4, 1 et 8. Passim vero vix dubium est quin aliena manus intulerit. Quapropter possis et. de Ro 15, 15. et 1 Co 11, 2 dubitare.) | *κυριου* .. L al praem *ονοματος του* | *προσευχαις* .. DEFG 30.[mg] it vg (at non am fu demid mar harl**) al Pelag add *υμων* (Vig[1] *μου*) | *υπερ* (77. 179. *περι*) *εμου* (93. post *θεον* pon) .. FG d* f g vg[cd] Ruf Bed om

31. *και* c. ABCD*FG 67.** 80. it vg cop arm syr Dam pp[lat] .. ς (Gb[oo]) add *ινα* c. D**et***EL al pler syr[p] Chr Thdrt al | *διακονια* c. ACD** et***EL al ut vdtr omn vv pl (f g *administratio*, vg Sedul Bed *obsequii oblatio*, d*** fu Ruf *ministerium*) Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf al .. Ln *δωροφορια* c. BD*FG d e (*remuneratio*) Ambrst (*munerum meorum ministratio*) | *η* (L al[5] Thdrt[1] Chr [non[mosc 1]] om) *εις* c. ACD***EL al fere omn Thdrt[2] (et[cat 515]) Chr[mosc 1] Thph al .. Ln *η εν* c. BD*FG 213. (item omisso *ἡ* 66. Chr) | *γενηται* (al[2] *γενησεται*) *τοις αγ.* c. DEFGL al ut vdtr omn vv fere omn pp[gr] et[lat] mu .. Ln *τοις αγ. γεν.* c. ABC fu (syr[libere]) Dam

32. *ελθω* .. Ln[ed min] *ελθων* c. AC 67.** 71. Ruf | *θεου* c. ACD***L al ut vdtr omn vv fere omn Chr Thdrt Dam Thph Oec pp[lat] .. Ln *κυριου ιησου* c. B, item D*EFG it $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ (Ambrst $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$) | *και συναναπαυσωμαι* (L 48. al[4] *-σομαι* et 23.* *-σω*, DE *αναψυξω*, FG *αναψυχω*) *υμιν* (23.* 48. *υμας*, DEFG *μεθ υμων*) c. AC(DEFG)L al omn (pauci ut notatum variant) vv omn (*ut refrigerer* [d* *-rem*, g *-rer t -rem*, f *-getur*] *vobiscum* d* e f g vg [et. am al] Ambrst al; *ut requiescam vobisc.* d*** fu al) Chr Euthal[cat 516] Thdrt Dam Thph Oec pp[lat] mu .. B om (ita Ln[ed mai] Gb[o])

33. 48. om versum | *μετα* .. D*EFG praem *ητω*, item *sit* it vg etc | *αμην* c. BCDEL al fere omn d e vg cop syr[utr] aeth[utr] etc Chr Thdrt Dam Thph Oec pp[lat] .. Gb[o] Ln [*αμην*] .. om AFG 80. 109. 178. f g

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς, 2 ἵνα προσδέξησθε αὐτὴν ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

Act 18, 2. 3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
1 Co 16, 19. 15. ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.
ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-

---

XVI. 1. δε c. ABCD**et***EL etc .. D*FG d* f g aeth[utr] Sedul om, hinc Gb° | ημων (aeth[ro] Chr om) .. AFG al² d* (correxit**) g Thph υμων | ουσαν (D* ουσην) .. BC* 47. add και | κενχρεαις c. A(εγ pro εν)B*D* FG .. ς Ln 49. κεγχρ. c. B**CD***EL etc (al pauc κεχρεαις)

2. προσδεξ. αυτ. c. BCDEFG al³ it harl cop syr[p] al .. ς αυτ. προσδ. c. AL al pler vg syr al Chr Thdrt Dam al Ambrst al | αὐτῇ (it vg *ipsa*) .. ς (sed Gb'' αὐτῇ) αὕτη (ita L al, sed legitur et. αὑτῇ, ut ex Chr mosc² notatum est) | DEFG d* g και εμου και αλλων (D**et*** add πολλων) προστατις (FG παραστατεις, L al Chr[mosc2] προστατης) εγενετο | κ. εμου (A add τε) αυτ. c. ABC al mu vg (sed fu al *adstitit mihi ipsi et multis*) syr[p] cop al Chr[mosc2] Thdrt Dam Thph .. ς κ. αυτ. εμ. c. L al pl Chr[montf] et[cat] Oec (vg[cod] Ambrst om αυτ.)

3. πρισκαν c. ABCDEFGL al longe pl it vg cop al Euthal Dam Oec Ruf Hier al .. ς (= Gb Sz) πρισκιλλαν c. min syr[utr] al cdd ap Thdrt (τὴν γὰρ πρίσκιλλαν ἢ πρίσκαν, ἀμφότερα γάρ ἐστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς βιβλίοις) Chr Ambrst | μου (al μοι) .. B* om. Cf ad v. 5.

4. μονος .. L μονον

5. και την κ. οικ. α. εκκλησιαν .. D*et*** (non item**) EFG it transp ad finem v. 3. | επαινετόν (A επεν., e[vdtr] f g *epenetum*, am al *ephaenetum*, fu al *ephenitum*): hoc acc. (ut et. ς anteaq. Erasm) cdd longe pler, non επαίνετον (ut ς[e] Gb Sz Ln 49.) | απαρχη .. D* απ αρχης, item d* *in principio* (d*** *primitibus* i. e. ut f vg habent *primitivus*, sed e inepte ut vdtr *in primitibus* transscripsit), g *a principio* | ασιας c. ABCD*EFG 6. 67.** it vg (non harl*) cop aeth[utr] arm Dam Or[int] Hier Ambrst Ruf[dis] al .. ς (= Gb Sz) αχαΐας (Gb') c. D**et***L al pler syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec | εις χ̅ν̅ .. DEFG al¹⁰ (vv pl) εν χ̅ω̅

σεν εἰς ἡμᾶς. 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγε-
νεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε
Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ-
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυ-
ρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-
σεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ (Mc 15, 21.)
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέ-
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.

---

6. *μαριαμ* c. DEFGL al longe pl Chr Thdrt Dam Thph al .. Ln *μαριαν* c. ABC al^{6} cop | *εις ημας* c. C**L al longe pl syr^{p} sl (arm?) Chr^{com} (*εἰς ἡμᾶς· οὐκ εἰς ἑαυτὴν μόνον οὐδὲ εἰς τὴν οἰκείαν ἀρετήν – ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρους, ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν ἀναδεξαμένη* [ed. est *-ξάμεναι*] *δρόμους*) et Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt Dam Thph Oec Ruf^{ms} .. Gb'' Ln *ε. υμας* c. ABC* al^{8} syr cop arr aeth^{utr} Chr^{txt} et$^{mosc\,1}$; item *εν υμιν* DEFG it vg Ambrst al (:: tam parum aptum vdtr *ε. υμας*, ut nec tantae auctoritati cedendum existimem, in tali potissimum re tot in antiquiss. testib turbas passa)

7. *ιουνιαν* .. in Chron^{421} et *Ἰουλία* et *Ἰουνία* inter sanctas feminas commemorantur apostolos secutas. Praeterea *Iuniam* non habet, cf p. 400 sqq | FG *συνγενεις* | *συναιχμαλωτους* .. B praem *τους* | *οι κ. πρ. εμου γεγοναν* (*-ναν* c. AB; ς *-νασιν* c. CL etc; al^{2} om) .. DEFG *τοις προ εμου* | *εν χ̅ω̅* .. DEFG d* f g Ambrst Hier al add *ιησου*

8. *αμπλιαν* c. BC(vdtr)DEL al fere omn syr^{utr} arr al Chr Thdrt Chron^{400} Dam Thph Oec .. AFG 67.** it vg cop aeth^{utr} Euthal pp^{lat} *αμπλιατον* | BF om *μου*

9. *εν χ̅ω̅* (al^{2} *εις χ̅ν̅*, vg [non am demid] add *ι̅ν̅*) c. ABL al pler vv p Chr^{montf} Thdrt al Ambrst al .. Ln *εν κυριω* c. CDEFG al^{4} it arm Chr cd^{1} et$^{mosc\,2}$ (32. d* arm Chr Ambrst Ruf antea *μου* pro *ημ.*) | G g in fine add *εν κυριω*

10. *αριστοβουλου* .. B*FG *-βολου* (G* *-λουν*), item d* e f g vg *aristoboli*

11. AD* *συγγενην*, FG *συνγ.*

12. AFG al *τρυφεναν* | C *κοπιασας* | AFG f g ab *εν κυριω* ad *εν κυριω* transiliunt, hinc Ln [*ασπ. περσ.* usq *κυριω*]

14. *ασυγκριτον* : ita ABCL etc .. DEFG *ασυνκρ.* | *ερμην πα. ερμαν* c. ABCD*FG al^{4} pluribusve it am fu harl tol flor mar al cop syr^{p} aeth^{utr} Euthal Ruf Bed al .. ς *ερμαν πα. ερμην* c. D***EL al pl vg^{ed} (et. de-

15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν
1 Co 16, 20. 2 Co 13, 12. αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 16 ἀσπά-
1 Th 5, 26. 1 Pe 5, 14. σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι
πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας
καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας,
καὶ ἐκκλίνατε ἀπ᾽ αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν
Phil 3, 19. Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρη-
στολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ᾽ ὑμῖν οὖν χαίρω,
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ

---

mid) syr al Chr Thdrt Chron (certe hoc ord recenset p. 401) Dam al Ambrst al

15. ιουλιαν (Chr^mosc 2 ιουλιον, C*FG 11. ιουνιαν) .. Chron^401 praeterit, sed (vide ante)^421 inter feminas recenset | AFG al νηρεαν, d e g *neream* (f vg *nereum*) | ολυμπαν (ita et. Chron^401) .. DE ολυμπιαν, FG ολυμπειδα (it vg pp^lat *Olympiadem*)

16. ασπ. υμ. αι εκκλ. πασαι (πασαι c. ABCL [item DEFG it ad v. 21.] al mu vv omn Cyr^act 38 Thdrt pp^lat; ς [= Gb Sz] om c. min pl Chr [sed in comm habet : οὐκέτι τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα κατ᾽ ἰδίαν ἀλλὰ κοινῇ πάντας] Dam Thph Oec) τ. χριστου .. D(* ut vdtr, improbante certe**; versu vero 21. et D** et D*** additamentum improbant)EFG d* (non d***) e f g hoc loco om, sed post συγγ. μου v. 21. add και αι εκκ. πα. τ. χρ.

17. παρακαλω .. D(*et*** improbante**)E (it vg *rogo*) ερωτω | σκοπειν .. DEFG d* e f g m auct^sing cler ασφαλως σκοπειτε | παρα .. D* περι | ποιουντας .. DEFG d* (***omitti voluit, quamquam correctio ex parte tantum apparet) e f g m auct^sing cler praem λεγοντας η | εκκλινατε .. BC 67.** Thdrt Dam -νετε

18. τω .. FG om | κυρ. ημ. χω (et. Sz) c. ABC al mu m syr^p aeth^ro arm Thdrt (d*** e vg pp^lat mu χω κυρ. ημ., item Aug Leo omisso ημ.) .. ς κυρ. ημ. ιυ χω c. L al pl (item al mu omisso ημων) syr cop aeth^pp al Chr al, item Gb κυρ. (d* add *et*) χω ημ. c. DFG 178. (d*) g (item f om ημ.) | FG al^2 δουλευσουσιν | και ευλογιας (109. ευγλωττιας, al^2 add και καινης απατης) .. D*EFG al^7 d* (*** add; hoc supple ad appendicem editionis nostrae) e f g (non item m) Chr^mosc 1 om

19. DEFG f g m (non d e) υπακοη υμων | εφ υμ. ουν χ. c. ABCL al^3 arm Dam Ruf .. ς χ. ουν το (Gb^0 c. D*FG al) εφ υμ. c. D**et***E (D*FG al) al pler it m (*gaudeo autem* –) vg cop syr^utr (syr^p et. τὸ ἐφ᾽ ὑμῖν exprim) al Chr Thdrt al | θελω δε (δε om 115. Thph Ambrst Ruf)* .. D*EFG it m syr al και θελω | σοφους c. BDEFGL al it m vg cop al mu Clem Caes (sed om et. δε sq) Chr Thdrt pp^lat mu .. ς (Gb^00) add μεν c. AC al pler syr^p Dam Thph Oec Aug

κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς
πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.
21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος (Act 13, 1. 17, 5.
καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς 20, 4.)
ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται Act 20, 4. 19, 22.
ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς 1 Co 1, 14. 2 Ti 4, 20.
Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.
24 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
ὑμῶν· ἀμήν.
25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου Iud 24 s. Eph 3, 20 s.
καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρό-

---

20. συντριψει (L al -ψη) .. A 67.** vg (et. am demid harl, non fu tol al) f g m al Thdrt[com] Amb al (non Or Cyr[act38] Chr Dam Thph[dis] Oec Victorin Ambrst al) συντριψαι | A εν ταχει υπο τ. π. ημων | η χαρ. τ. κ. ημ. ιυ χυ (B om) μ. υμων .. D*(** certe defectum notavit)EFG it (sed non d***) Sedul om | ς[e] (= ς Gb Sz) add in f. αμην c. min ut vdtr pauc Dam contra ABCDEFGL al longe pl it vg cop syr[utr] aeth etc pp[gr] et[lat] mu

21. ασπαζεται (Gb') c. ABCD*FG al fere[10] it vg cop syr[p] al Chr Thph pp[lat] .. ς -ζονται c. D***EL (-ζοται) al pl syr al Thdrt Dam Oec | μου pr .. B 67.** om | και (B om) ιασων .. 47. om | FG συνγενεις | D*EFG d* e f g add in f. και αι etc vide ad v. 16.

23. ολης (23.* ὁ) τ. εκκλ. c. ABCDE al[7] d e am al (*universae ecclesiae* : ita et. f g, sed propter FG pro nominativo plur. sumpsimus, quamquam potius per errorem inde fluxisse vdtr ολαι αι etc) go syr[utr] al .. FG f g ολαι αι -σιαι, item ολη η -σια vg (sed non am al) cop (*eccl. omnis*) Sedul Pel .. ς της εκκλησιας ολης c. L al pl Chr Thdrt Dam al | G* et g om ασπαζ. sec

24. η χαρ. τ. κ. ημων (L υμ., al[2] om) ιυ χυ (FG f g sl om ιυ χυ, 71. om χυ) μ. π. υμ. (Chr μεθ υμων) αμην c. DEFGL al longe pl it vg (et. demid harl** tol) ar[p] sl Chr Thdrt Thph Oec Sedul Bed al, item 17. 80. syr (sed diff mss) syr[p] aeth[pp] ar[e] Ambrst transp post v. 27. .. Ln plane om c. ABC 5. am fu harl* al cop aeth[ro] Ruf

25. 26. 27. Τω δε usq αμην (citant plura ex his et. Clem Or) h. l. c. BCD (sed*** improbavit eo quod praeter quattuor primas voces nullum accentum posuit [nullis signis aliis additis] quamquam nec post 14, 23. addidit)E 16. 66.[txt] (post αμην ponit τελος. Tamen sequitur τω δε δυν. etc, notatur vero in mg : τέλος τῆς ἐπιστ. ὧδε ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις· τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τέλος τοῦ ιδ' κεφ. εὑρίσκεται.) 80. 137. 176. (item A 5. 17. 109.[lat] [sed ad fin. c. 14. non* sed** adscripsit] 31.? 73.? qui et h. l. et post 14, 23. habent) cdd[pl] ap Ruf (nam

νοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν
προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως
1 Ti 1, 17. 11, 36 etc εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

„*nonnullos*“ aliter habere dicit) d e f vg (et. am fu demid harl tol etc) syr cop aeth^utr ar^e Ruf Ambrst Pelag Bed al .. Gb transp post 14, 23. c. (A al² et 109^lat qui utroq loco habent) L al fere²⁰⁰ (item lectt) syr^p ar^p sl go (vdtr : non enim post 16, 24. habet, altero vero loco inde a 14, 20 usq 15, 3. textus periit) arm (ed Zohrab; in edd² aliis asterisco notantur; in ed. 1698. non leguntur) cdd nonnull ap Ruf Chr Cyr^act 65 (apparet ex singulorum ordine) Thdrt Dam (sic enim omnino vdtr; editum est sic ut txt post cap. 14. ponatur, comm ad finem epistulae) Thph Oec (et. Ps-Theodul ¹¹⁸⁴) .. plane om (D*** vide ante) F (spatio vacuo post 16, 24. [in Graecis] relicto) G et g (spatio vacuo post 14, 23. [in Gr et Lat] relicto) Mcion („caput hoc Mcion, a quo scripturae evglicae atq apostolicae interpolatae sunt, de hac epistola penitus abstulit. Et non solum hoc, sed et ab eo ubi scriptum est *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, usque ad finem cuncta dissecuit. In aliis autem exx, i. e. in his quae non sunt a Mcione temerata, hoc ipsum caput diverse positum invenimus. In nonnullis etenim cdd post eum locum – alii vero cdd in fine, i. e. ut nunc est positum, continent.“ Sic Ruf, ex ipso Or ut vdtr) cdd ap Hier (vdtr, nam ad Eph 3, 5 sq⁵⁹² notat : „qui volunt prophetas non intellexisse quid dixerint et quasi in ecstasi locutos, cum praesenti testimonio illud quoque quod ad Romanos in p l e r i s q u e cdd invenitur, ad confirmationem sui dogmatis trahunt“ etc). Nec Tert legisse, sunt qui inde concludant quod adv. Mcion 5, 14. scribit „Bene autem quod et in clausula [respicitur vero ad 14, 10.] *tribunal Christi* comminatur.“ Praeterea cf Reich. comm. crit. p. 88—120.

25. και το κηρ. ῑυ̅ χ̅υ̅ (B χ̅υ̅ ῑυ̅) .. Or om. Ceterum vertit ar^p sic ac si legisset: μόνῳ δὲ σοφ. θεῷ ῑω̅ χ̅ω̅ τῷ δυναμένῳ ὑμ. στηρ. κατ. τὸ εὐ. μου καὶ τὸ κήρ. ῑυ̅ χ̅υ̅ etc

26. τε (et. Clem Or etc) .. Gb⁰ τε c. DE 34. (nec exprim it vg al nec pp^lat, sed syr al postea και κατ) Chr | προφητικων .. Or³ (alibi² similiter) cdd ap Hier (ad Eph l. l.) add και της επιφανειας (*adventum*) του κυριου ημων ῑυ̅ χ̅υ̅ | γνωρισθεντος (ita et. vg^ed et demid tol al: *cogniti*) .. am fu al *cognito*, ut ad sqq μονω σοφω θεω trahendum sit

27. σοφω θεω (Cyr^act om) .. DE d e θεω σοφω | ῑυ̅ χ̅υ̅ .. B χ̅υ̅ ῑυ̅ | ᾧ (B om) ἡ (d e *cuius*) .. 33. 72. f Ruf om .. al² ειη, al² cop Chr^mosc² αυτω η | αιωνας c. BCL etc .. Ln add των αιωνων c. A (h. l. sed non add post 14, 23) DE 80. d e f vg syr cop aeth^utr sl Dam Ruf | αμην .. 49. 63. am Hil om

Subscriptio: AB*CD* al προς ρωμαιους, item G g addito ετελεσθη, item B**D** al addito εγραφη απο κορινθου (eadem addunt praeter L al pl etiam d**c [*epistula pauli apost. explicit scribens a corinthum*] syr^utr

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

I.

1 *Παῦλος, κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος* 2 Co 1, 1.
θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς 2 *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ἡγιασμέ-* Act 18, 17.
νοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν. 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη* Ro 1, 7. etc
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

go cop arp Thdrt [exccod 1] Oec) .. L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου, επιστολη προς ρωμαιους· εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου* (*δια φοι. της διακ.* et. syrutr) .. ς (= Gb Sz) *πρ. ρωμ. εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρεαις εκκλησιας* c. min pl cop arp Oec. Praeterea numerantur *στιχοι* ϡκ' (i. e. 920) (ita L al pl, item Euthal; differunt pauci alii), *αναγνωσεις ε'* (Euthal), *κεφαλαια ιθ'* (Euthal), *μαρτυριαι μη'* (Euthal) vel *λθ'* vel *μθ'*. B numerat capp 21 (ab *α'* usq *κα'*), am fu al 51 .. C*** notat: *χρη γινοσκιν ωτη εχη η αυτη επιστ κυ.* ζ *και σαββ.* ι (i. e. *χρὴ γινώσκειν ὅτι ἔχει ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ κυριακὰς* ζ *καὶ σάββατα* ι)

---

* A (vdtr, sed fere absciss. est titulus) BCDEvdtr al *προς κορινθιους α* (al *πρωτη*) .. FG *πρ. κορινθ. αρχεται α* (sed G om *α*) .. L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη πρ. κορινθ. πρωτη* .. ς Gb Sz *πρ.* (ς *η προς τους*) *κορ. επιστολη πρωτη*, item ςe praemissis *παυλου του αποστολου η* .. d *ad corinth.* I, g *ad corinthios incipit*, f *ad corinthios prior inc.*, am al *inc. epistula* (al om) *ad corinthios* (al add *prima*)

I. 1. *κλητος* c. BCFGL al ut vdtr omn vv fere omn (syr add *και*, cop post *αποστ.* pon) Chr Cyract38 Thdrt[2] etdis Thphdis Oecdis Aug Ambrst Bed .. ADE d e Cyr[1] om, hinc Ln [*κλητ.*] | *χυ ιυ* c. BDEFG al[3] d e f g r am fu demid al tol sl Cyr[1] Chr Hil .. ς *ιυ χυ* c. AL al pler vged cop syrutr al Cyract38 Thdrt Thph Oec Aug al

2. B om *τη* pr (teste Btl; sed habet Mai) | *τη ουση* (77. om *τη ουσ.*) ε. κ. h. l. c. BD* et*** EFG d e f g (non r) (agnoscit et. fu: *sanctificatis in Chr. Ie. qui sunt Corinthii*, omissis certe fu**: *quae est Cor.*) .. ς ante *ηγιασμ.* (119.* Or4, 158 et Orint3, 953 om *ηγ. εν χω ιυ κλ. αγ.* sed alibi et Or et Orint habent) c. AD**L al ut vdtr omn vv pler ppgr etlat mu | *συν πασιν* .. al[5] *συμπασιν* | *ημων* pr (et. Chr Thdrt al

4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι*
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 *ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-*
2 Co 8, 7. *τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,* 6 *καθὼς τὸ*
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 *ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-*
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
1 Th 5, 23 s. *κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 8 *ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους*
ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 *πι-*
στὸς ὁ θεὸς δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου*
Phil 2, 2. *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν*
σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
γνώμῃ. 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν*
3, 4. *Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.* 12 *λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος*
ὑμῶν λέγει Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 *μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-*
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 *εὐχα-*

Or[int] [edd al om] Hil Aug) .. A al[2] (44. *υμων*) fu Or Tert Ambrst Pel om | A om *χριστου* | *τε* (al[4] Chr[1] Thph Or[int] *ημ. τε και αυτ.*) .. Ln om c. (A*?)BD*FG al[2] (nec exprim it vg etc, exprim vero syr[p])

4. B om *μου* | A* 39. 87. Cyr[2] om *του θεου*

5. *πασῃ* .. 17. 115. al f vg al Or[int2, 198. 482. 666] praem *εν*

6. *χυ* .. FG al[10] f g arm *θεου*

8. *εως* c. ABCL etc .. DEFG *αχρι* | D* *ανενκλητους* | *ημερα* .. DEFG d e f g Ambrst Cassiod *παρουσια* (d e *in adventum*, vg Pel Bed *in die adventus*, sed r *in diem*) | B om *χριστου*

9. C* om *ὁ* | *δι ου* (et. d e f g) .. D*FG *υφ ου*

10. *τ. κυρ. ημ. ιυ χυ* c. ABCL etc r vg etc .. DEFG d e f g *χυ ιυ* (FG d f g *ιυ χυ*) *του* (F om) *κυ. ημ.* | *ᾖ* .. Eus[mai79] *ειεν* | *και εν* .. G* om *εν*

11. *μου* c. AB(sed* *μοι*)C**DEFGL etc .. C* (vdtr) d e Ambrst al (non Aug Sedul al) om | *εν υμ. εισιν* .. vg (sed non am al) syr[utr] cop Dial[13] Aug al (non Ambrst) *εισ. εν υμ.*

13. *μεμερισται* .. 10. 39. 71. 73. syr (postea *ἢ μὴ*) arm al (Eus[h. e.?] teste Wtst) praem *μη* | Ln *ὁ χριστός.* (Thdrt: *τοῦτο τινὲς ἀποφαντικῶς ἀνέγνωσαν* etc *ἐγὼ δὲ κατ᾽ ἐρώτησιν* etc) | *υπερ* c. ACD***EFGL al ut vdtr omn Dial Cyr[act 38] Chr Thdrt Severian[cat] Dam al, item *pro vobis* d e f g r vg etc .. Ln 49. *περι* c. BD* (go *propter vos*) :: nusquam alibi dictum est *εσταυρ. υπερ*: hoc audacius vel durius dictum vdbtur nostro loco

ριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· Act 18, 8. Ro 16, 23.
15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβά-
πτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον 16, 15.
ἐβάπτισα.
17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελί-
ζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χρι-
στοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία 23. 24. 2 Co 2, 15.
ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται *Es 29, 14.
γάρ· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ
αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς
σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
τος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰ-

---

14. *τω θεω* c. CDEFGL al longe pl d e f g r vg (et. am flor harl* tol) go aeth[utr] arr al Chr Thph Oec Or[int 1] Tert Ambrst, item Ln[ed min] addito *μου* c. A al[8] vg[sixt] fu demid harl** syr (syr[p] c. ob.) cop arm Thdrt[3] Or[int1] Pel Sedul Bed (:: cf v. 4) .. B 67.** om

15. *εβαπτισθητε* c. ABC* 17. 37. 67.** 73. 80. al[4] e f vg cop sah syr[p mg] arm Chr Dam Ambrst (diff mss) Pel Prim Bed (al[2] *εβαπτισθη*, 46. *οτι εις το ο. παυλου εβαπτισθην*) .. ς *εβαπτισα* c. C***DEFGL al pl d g r go syr al Thdrt al Tert al

16. *εβαπτισα* pr .. D*FG *βεβαπτικα* | FG *το λοιπον*, Ambrst *ceterorum* | *αλλον* (Thdrt *αλλων*) .. FG d e f g (non r) fu al (non am demid tol al) om | D* et. sec loco *βεβαπτικα*

17. A *απεσταλκεν* (*λκεν* periit) | *χ̅ς̅* c. ACDEL al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln praem [*ὁ*] c. BFG Thdrt | *αλλα* c. (A vdtr) BDE etc .. ς Ln *αλλ* c. CFGL al certe pl | *ευαγγελιζεσθαι* c. A (C non liquet) DEFGL al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. B *-λισασθαι*

18. *γαρ ο* .. B Cyr[hr 183] (*ὁ γὰρ λόγ. τοῦ*) om *ὁ* | *ημιν* (vg Pelag al[2] *id est nobis*, al[2] *υμιν*) .. FG 8.[lect] d e f g r fu* am** Thdrt[1] Ir[int] Tert Cyp al[3] om

19. *γαρ* .. D* om | FG *ασυνετων* (F *ασιν.*)

20. *συνζητ.* c. ABCDEFG .. ς *συζ.* c. L al certe pler | *κοσμου* c. ABC*D* al[4] Clem[1] Or[1] Did Epiph[2, 48] Cyr[esai 549] Dam Thph Or[int] Tert[1] .. ς (Gb[oo]) add *τουτου* c. C***D***EFGL al pler vv omn (sed vv pl *huius mundi*) Clem[1] Or[1] Epiph[744] Chr Thdrt Oec Cyp Tert[1] al mu (sed pleriq *huius mundi*)

21. *επειδη* (G *-δεη* improbato *ε*) *γαρ* .. FG al[3] arm om *γαρ* | *ευδοκ.* c. ABDEFGL al pler Clem Or al mu .. C al Chr[1] Dam *ηυδοκ.* | *ο θεος* .. FG *τω θεω* (it vg *placuit deo*) | L *πιστευσαντας*

22. *επειδη* (FG *επει*) *και* .. FG al f g fu al syr om *και* | *σημεια* c. ABCD

τοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 *ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν*
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
ρίαν, 24 *αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-*
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 *ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ*
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. 26 *Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,*
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ
πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 *ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς*
ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο
ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 *καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου*
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
Eph 2, 9. *καταργήσῃ,* 29 *ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ*
θεοῦ. 30 *ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη*

EFG al^{4} d e f g r vg syr^{utr} cop go ar^{e} aeth^{pp} (male aeth^{ro} *doctrinam*) sl Clem^{2} Cyr^{act38} al pm Tert^{marc} Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) σημειον c. L al pler ar^{p} Thph^{txt} Oec^{txt} (:: cf Mt 12, 39. 16, 4. et alia) | A επιζητουσιν

23. εθνεσιν c. ABC*D*EFGL al mu it vg cop syr^{utr} aeth al Or^{2} Eus^{dem985} Ath al mu Cyp al .. ς (= Gb Sz) ελλησιν c. C***D*** al pl go Clem^{2} Or^{1cod} al

24. FG om τοις | FG om τε (nec exprim it vg etc, exprim vero syr^{p})

25. εστιν pr (67.** εσται) .. DEFG it vg al Hil al ante των pon .. 17. Tert^{2} om | εστιν sec c. A (est**, sed nec* vdtr om) CDEFGL al fere omn vv omn Or^{2} al mu pp^{lat} mu (sed DEFG it vg al Hil al ante των) .. Ln$^{ed\ min}$ om c. B 67.** Tert^{2}

26. γαρ (ita et. Or^{2}, Or^{1} δε) .. DEFG 21. f g aeth^{utr} arm Pamph ουν (item Or^{1lib} γουν) | ου (D* ουδε, item sec et tert loco syr) πο. δυνατοι .. 74. Ir^{int} post ευγενεις pon, FG g cop om

27. AFG al mu g ab εξελ. ο θεος pr ad εξελ. ο θε. sec transiliunt, item Or^{1} ad εξελ. ο θε. tert: hinc Ln [ινα καταισχ. τους σο. κ. τ. ασθ. τ. κο. εξ. ο θε.] .. al aliter errarunt | καταισχυνη (L al -νει bis) τ. σοφ. c. BCDEL al^{7} d e r vg cop syr^{utr} al ut vdtr omn Or^{5} Eus^{ps} et^{ecl52} Cyr^{ioh638} al^{gr} et^{lat} pm .. ς τ. σοφ. κατ. c. min pl

28. τα μη οντα c. AC*D*FG 17. d e g aeth^{ro} Or^{1}(^{3,288}) Ir^{int} Tert Ambrst Ruf Tich .. ς (= Gb^{00} Sz) praem και c. BC***D***EL al pler r f vg al pm Or^{aliq} Eus$^{ecl52.55}$ Chr Thdrt al

29. FG καυχησεται | του θεου c. ABC***DEFGL al fere^{90} d e f g m r cop aeth^{utr} ar^{p} sl Or^{2} (et^{1} omisso του) Eus Eph Bas Chr Dam Thph Aug Tich^{2} (Ir^{int} *domini*) .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') αυτου c. C* al mu vg syr^{utr} al Or^{1} Dial Thdrt Oec Ambrst al

σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρω-
σις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. *Ier 9, 23. 2 Co 10, 17.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ
γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. 3 καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά 13.
μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος

---

30. *σοφ.* (FG praem *η*) *ημιν* (B *ημων*) c. (Gb″) ABCDEFG al[4] d e f g am demid harl** al Or[saepe] Dial Eus[dem 767] Did Cyr[act] Hier[2] Ambrst Amb[2] .. ς *ημιν* (et. *υμ.* leg) *σοφ.* c. L al pler r vg (et.[cdd aliq]) syr[utr] cop al Or[2] Eus[ecl 198] et[pr] Mac[2] Cyr[ioh 794] Chr Thdrt al Amb[2] Aug al | *δικ. τε* (et. Or[saepe] Dial Eus[pr] Cyr[ioh] al mu) .. D**(* et E *δικ.*, ***και δικ.*, ****δικ. τε*, sed cf append. editionis meae codicis D)FG Or[1] Cyr[1] Chr *και δικ.*

31. C *καυχομενος*

II. 1. *μαρτυριον* c. BDEFGL al longe pl d e f g vg sah syr[p] aeth[utr] ar[p] al Or[cat] (*οὐκ εἶπεν τὸ κήρυγμα ἀλλὰ τὸ μαρτύριον· ὃ καὶ αὐτὸ ἱκανὸν ἦν ἀποτρέψαι· θάνατον γὰρ περιῄει κηρύττων*) Cyr[act 38] et[cat] (*μαρτ. τ. θε. φησιν τὸν χ̅ν̅* etc) Chr Thph Oec Hier Bed al .. Gb″ *μυστηριον* c. AC al[7] r syr cop Aug Ambrst al[2] .. ar[e] Thdrt *ευαγγελιον* (vg arm [sed non[ven]] Ambrst[cd] al *χ̅υ̅* pro *θεου*)

2. *εκρινα* c. ABCD* et*** EFG al mu Ath Cyr[act 38] Chr[1] Antioch Dam (Or[3] *ἐγὼ δὲ ἔκρ. μηδὲν εἰδ. ἐν ὑμ.*) .. ς (= Gb Sz) add *του* c. D**L al pl Did Chr Thdrt Thph Oec | *τι ειδ.* c. BC(D*et***E *τι εν υμ. ειδ.*, D** *του εν υμ. ειδ. τι*) al[6] Cyr[mich 429] Bas Isid Chr[1] Hil Victorin Aug[1] .. 17. Ath om *τι* .. ς (= Gb Sz) *ειδ. τι* c. AFG al pl d e f g r (*me scire aliquid*) vg (*sc. me aliq.*) al mu Or[cat] Did Cyr[act 38] al mu Tert al mu | *ι̅ν̅ χ̅ν̅* (et. Or[5] Ath Chr Thdrt al mu Tert Aug[2] al) .. FG al[2] f g am harl al Cyr[act] Hil[2] Aug[2] al mu *χ̅ν̅ ι̅ν̅*

3. *και εγω* c. DEFGL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *καγω* c. ABC al[8] Or Bas Antioch Dam (:: *καγω* v. 1. tantum non variat) | *εν* (FG 49. f g r vg al pp[lat] om) *φοβω και εν* (DEFG 49. 119. it vg al pp[lat] om: hinc Gb[0]) *τρομω*

4. *πειθοις* (AD* *πιθοις*, Mac [ed Gallandi] Chr[2] *πειθανοις*) et *λογοις* (sed FG 74. 137. ar[e] om *λογοις*, 77. *και λογοις*) c. ABCDE(FG)L al longe pl r (*in suasoriis sap. verbis*) vg (*in persuasibilibus sap. verb.* syr[p] (cop aeth arr) Or[5] Ath[1] (i. e.[683] *οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἑλληνικῆς λόγοις* ex[cdd]; antea ed. est *-ἑλληνικοῖς λόγ.*) Cyr[cat] Severian[cat] Cyr[hr 3]

1 Th 1, 5. καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
Eph 3, 5. Ro 16, 25. μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν·
8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ
*Es 64, 4. ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼς
γέγραπται Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρ-
δίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν

Chr Thdrt Thph Oec Hier[2] Amb[1] Vig Bed .. 1. 18.* 48. 72. 106. 108. 131. 154. al d e (uterq *in persuasione sapientiae sermones*) f g (uterq item absq *serm.*) am (*in persuasione sapientiae verbi*) syr sah arm (εν πειθοι λογων σοφιας) sl[5.] et[ant] Or[3] Eus[pr] Ath[1] (i. e.[956] κατὰ τὸ μὴ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπ. ἔχειν τὸ κήρυγμα. Alibi[534] est οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγων) Epiph[896cod] Glossar N[i] T[i] (ed. Alberti p. 119. πιθοῖ: πιθανότητι) Ambrst Amb[2] Sedul Leo πειθοι (Gb″) et λογων (ita syr arm Or Eus[pr]) vel των λογων (ita Or[1]) vel λογου (ita d e am sah [Amb[1]]) vel omisso λογ. (ita Gb″ c. 18.* f g Or[1] Ath[1] Ambrst[com] Sedul). Cf et. Reich. comm. cr. | σοφιας c. BDEFG 17. 46. 71. d e f g r am fu tol al syr sah aeth arm Or[5] Nyss Cyr Chr Cyr[hr 1] Epiph[896] Thdrt[cd1] al Hier al .. ς (= Gb Sz) praem (vv et pp[aliq] postpon) ανθρωπινης c. ACL al pler vg (et. demid vg[vict]) cop syr[p] al Or[2] Eus[pr] Ath Mac Cyr[hr2] Thph Oec Ambrst[com] Sedul Bed | B αλλα | αποδειξει .. D*et***E αποκαλυψει

5. υμων .. 38. 48. 72. 120. cop (non sah) Clem Or ημων | FG al g om ῃ | B αλλα

6. FG al f g aeth[ro] (ex his 7.[lect] aeth[ro] om et. των καταργ.) a του (F om) αιωνος τουτ. ad αι. τουτ. transiliunt

7. θεου (m om) σοφ. c. ABCDEFG al sat mu d e f g r vg arm Clem[2] Or[4] Eus[pr] Cyr[act38] al pm Hil Amb[2] al .. ς (= Gb Sz) σοφ. θε. c. L al certe pm cop sah syr[utr] al Thdrt al

8. ουδεις (et. Or[4] etc) .. D* ουδε εις | FG εγνωσεν

9. αλλα .. A (Pelag al) om | ειδεν (et. Or[4] Eus[dem 446] et[h. e. 10, 4] et[mai 204] et[pr] Epiph[652] etc) .. C al Clem[ro 114] Smyrnens[epist] Chron[449] (sed tantum ex[ed ven]) ιδεν .. al[8] Clem[1 cd 1] Or[2] Eus[marc 114 cod] Epiph[1032] Ath[1 cd 1] Thdrt Chron[449] ex[ed par] οιδεν | οσα c. ABC[vdtr] Hipp (adv Plat) Eus mai[204] Epiph[652] Ath[1] Bas Mac[2] (hom. 37. et de elev.) Cyr[ioh 328] et[372] Cyr[hr 92] .. ς 49. ἅ c. DEFGL al ut vdtr omn Smyrnens[epist] Or[3] Const Eus[marc 10] et[pr] Ath[2] Epiph[1032] Cyr[esai 393. 775. 858] Chr Thdrt Thph Oec, item *quae* d e f g r vg etc. Praeterea cf Or[cat 42] λέγεται μὲν γεγράφθαι, καὶ ὅταν μὴ διὰ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων

αὐτόν. 10 ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ.
τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ
οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ-
που τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Mt 11, 27.
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπί-
νης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς 4.

κείμενα ῇ, ὡς ἐπὶ τῶν ἱστοριῶν. ἢ ὅταν τὸ αὐτὸ μὲν νόημα κείμενον ῇ, μὴ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ῥημάτων ὡς ἐνταῦθα· τὸ γάρ Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, ταὐτόν ἐστιν Ἃ ὀφθαλμὸς etc. ἢ τοῦτο τοίνυν φησίν, ἢ εἰκὸς καὶ γεγράφθαι ἐν βιβλίοις καὶ ἠφανῆσθαι τὰ βιβλία· καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη καὶ ὀλίγα διεσώθη βιβλία, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας αἰχμαλωσίας etc.

10. *γαρ* c. B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. cop sah Clem .. ς Ln 49. *δε* c. ACDEFGL al pl d e f g vg syr[utr] al Epiph[893] al mu Hil al .. al[2] om | *απεκ. ο θε.* c. ABCDEFG al pm d e f g r vg al mu Clem[659] Epiph[893] Cyr[ioh828] al mu Hil al .. ς (= Gb Sz) *ο θε. απεκ.* c. L al pl syr[p] al Chr Thdrt al | *πνευμ. αυτου* (tol Vig *sp. suum sanctum*, item Or[int1] Did[int] omisso *suum*) c. DEFGL al ut vdtr omn vv fere omn Did Epiph[893] Mac Chr Thdrt Thph Oec Or[int1] Hil al mu .. Gb[oo] Ln om *αυτου* c. ABC cop (non sah) Clem Bas Cyr[ioh828] | *εραυνα* c. AB*C .. ς Ln 49. *ερευνα* c. B**DEFGL etc

11. *ανθρωπων* (et. Or[saepe] Ath[1cdd2] Ps-Ath[2,178] Cyr[ioh42] Cyr[hr2] Chr Thdrt al Hil Amb al) .. A 17. Or[1] Ath[3] Cyr[ioh887] Tert[2] Vig om | *του ανθρ.* sec .. FG f g Or[2lib] (alibi[3] habet) Hil Amb[1] Vig[1] om | *τα του θεου* .. D* *το τ. θ.*, FG g Hil al *τα εν τω θεω* | *εγνωκεν* (Gb") c. AB CDE al fere[10] Or[1] Ath[1] Bas[saep] Cyr[ioh42] et[837] Cyr[hr1] Antioch[125] Dam Hil al, item FG 23. Ath[1] Cyr[hr1] Bas[1] Epiph[2,17] al *εγνω*. Accedunt (*cognovit*) d e f g vg Amb al .. ς *οιδεν* c. L al pl Or[2] Did Chr Thdrt al, item *scit* r Aug al

12. *κοσμου* (et. Iust[rect fid] Or Eus[marc28] Epiph[897] etc) .. DEFG vv mu Cyr[esa369] pp[lat] mu add *τουτου* | *ειδωμεν* (*sciamus* d e f g r vg etc) .. DEFGL al Or[3] (alibi *ειδ.*) Eus[marc] Did[117] Epiph[880] et[896] Cyr[esa369] Thph *ιδωμεν*

13. *ἃ* .. FG Eus[ps] om | *διδακτοις* sec (et. Basilid[hipp240] Naass[hipp112] Clem Or Eus[marc34] Epiph[880] et[882] al mu) .. B (teste Bart, non item Ma) *διδακτω* .. 10. vg arm Dam Gaud Idac *διδαχη*, item et pr (d e f g *in doctrina humana* [f g *-nae*] *sapientiae verbis*, Ambrst *in doctrina verborum humanae sap.*) et sec d e f g syr ar[e] Ambrst. Contra r *in sapientia* [corrige *-iae*] *humanae doctis verbis sed docti* (ita et. Aug Vig) *spiritu*; m *non quae docentur per hum. sapientiae verbum sed quae docentur per spir.* | *πνευματος* c. ABCD*FG al[7] d e f g r vg (vg[vict] add *sancti*,

πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
Io 14, 17. τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται
γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα-
*Es 40, 13. κρίνει τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ
Ro 11, 34. ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

III.

He 5, 12. 1 Pe 2, 2. 1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,

---

am fu* *et virtutis*) cop arm syr al Naass^{hipp} et Basilid^{hipp} Clem Or^{6} Eus^{marc} Epiph^{880} al^{gr} et^{lat} mu .. ϛ (= Gb Sz) add (115. praem) *αγιου* c. D***EL al longe pl syr^{p} al Chr Thdrt al | *πνευματικοις* .. B -κως | *συνκριν*. (F *συνκρινομεν*, G *συνκρρινομεν*, g *comparantes t mus*) c. AB* (vdtr, quemadmodum ita bis habet 2 Co 10, 12) D*FG .. ϛ Ln 49. *συγκρ*. c. B**CD***EL etc

14. *του θεου* c. ABCDEFGL al fere omn vv fere omn Naass^{hipp112} Clem^{1} Or Did Eus^{pr} Thdrt al Hil^{1} Aug^{saepe} al mu .. 2. 61. syr Clem^{2} Ir(^{gr} et^{lat}) Epiph^{584} et^{801} Ath Chr Thdot^{anc} al mu Hil^{1} Ennod om

15. *ανακρινει* c. ACD*FG 17. d e f g r m (sed om rell) vg syr cop ar^{e} aeth^{utr} Clem Or^{aliq} Thdrt^{1} pp^{lat} mu .. ϛ (Gb^{0}) add *μεν* c. BD**et*** EL al pler syr^{p} ar^{p} Mac^{2} Chr Thdrt (ad h. l.) al | *τα* c. ACD* 67. 71. 116. Ir^{cod} Or^{cat} (*μεν τα πα*.) Nyss Chr .. Ln [*τα*], ϛ om c. BD**et*** EFGL al pler Ir^{ed} Clem Or Mac^{2} Thdrt^{1} (sed Thdrt ad h. l. item Did $^{66.291}$ *παντας*) al

16. *συμβ*.: ita ABCL etc .. DEFG *συνβιβ*. | $\overline{χυ}$ c. ACD**c vel*** EL al ut vdtr omn d e g vg cop syr^{utr} al Or^{aliq} Did Epiph^{1025} Cyr^{ioh812} et^{alibi} al mu Pel Vig Bed .. Ln *κυριου* c. BD*FG f g r Thph^{txt} Aug Ambrst Sedul

III. 1. *καγω* c. ABCDEFG al mu Clem Or Chr Dam .. ϛ *και εγω* c. L al pl Did Thdrt Thph Oec | c Or^{1} *εδυνηθην* | *λαλ. υμ*. c. ABCD*et***EFG al pl d e f g r cop syr^{utr} al Clem^{1} Epiph^{880} Thdrt al Hier al .. Gb″ *υμιν λαλησ*. c. D**(non* nec***)L al fere^{30} vg ar^{p} Clem^{1} Or^{3} Chr Dam pp^{lat} mu | *σαρκινοις* c. ABC*D* 67.** al Clem^{685} item^{119}cod Or$^{3, 479\cdot658\cdot663}$ Nyss (:: eadem forma et Ro 7, 14 et Heb 7, 16. ex auctoritate cdd gravissimorum edita est. Quod infra bis *σαρκικοι* ex eadem auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut rell locis nostram opinionem praeponamus testibus. PP quidem in rebus eiusmodi quae totae pendent a cdd scriptura vix multum valent; tamen vero et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse [illegible] fit. Aliter Reich. comm. crit.) .. ϛ (= Gb) *σαρκικοις* c. [illegible] al

οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 *ἔτι* 1, 11 s. 11, 18.
γάρ ἐστε σαρκικοί. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί Ga 5, 20. 2 Co 12, 20.
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 *ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ*
μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
5 *τίς οὖν ἐστιν Ἀπολλώς; τίς δέ ἐστιν Παῦλος; ἀλλ᾽ ἢ διάκονοι* 7, 17. Ro 12, 3.
δι᾽ ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 *ἐγὼ ἐφύ-*

---

pl Clem[659] et[119] ed Did Epiph[+80] al mu | *νηπιοις* .. al[5] (Clem[1]) Did[286] Thph *νηπιους* et quidem c. seqq conjgentes (ita et. conjgunt pp[lat] mu; in vv aliquot utroq modo cjgi possunt, ut in vg ubi sqtur: *lac vobis potum dedi*)

2. *ου βρωμα* c. ABC al plus[15] r vg cop syr[p] Clem[3] Ir[gr] (ex Dam) et[lat] Or[6] Dial Eus[dem] Did Cyr[esai843] et[918] al mu Cyp Hil al mu .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. DEFGL al pl d e f g syr al (Or[1]) Caes Thph Oec | *εδυνασθε* c. ABCFG al pm Clem Or[3] al mu .. ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* c. DEL al pl Ir (ex Dam) Or[1] Dial Did Caes Cyr[esa] Thdrt al | *ουδε* c. ABCDEFG al fere[15] Clem Or[3] Dial Cyr[esa] al mu .. ς (= Gb Sz) *ουτε* c. L al pl Or[1] Oec | Ln [*ετι*] .. om B (Cyp Ambrst *sed neque nunc*, vg *sed nec nunc quidem*; r d e f *sed neque adhuc quidem* [d e om], g *sed neque adhuc nunc*)

3. *σαρκικοι* bis c. ABCD***EL al ut vdtr omn, item semel vel bis Clem[685. 659. 119] Dial Or[3] Did Nyss[cod*] al mu .. D*FG (et semel vel bis Or[3,764] et[1,245] Nyss[cod**]) *σαρκινοι* | *εστε σαρκ.* c. DEFG d e f g r am fu harl demid tol al Clem Or[1, 245] Nyss Cyp Hil Aug al .. ς Ln *σαρκ. εστε* c. ABCL al certe pler vg[ed] al Or[1] Chr Thdrt al | *ερις* (AFGL al *ερεις*, Ambrst al *aemulationes et contentiones* pro *ζ. κ. ερ.*, m *aemulatio int. vos et contentiones*; contra d e f g r vg *aemul.* [vg f *zelus*] *et contentio*, Ir[int] *zel. et discordia*) c. ABC al[3] r vg cop (aeth[utr]) arm Clem[2] Or[2] Eus al[gr] et [lat] mu .. ς (Gb[oo]) add *και διχοστασιαι* c. DEFGL al pler d e f g syr [utr] al Ir[gr] et[lat] Thdrt Chr[txt] al Cyp[2]

4. DEFG al it vg al pp[lat] *τις λεγη* (L al mu *-γει*) | *ετερ. δε εγω* (om 37. Thdrt, al[2] add *δε*) .. A al[2] Chr *εγω δε* | *ουκ* c. ABC 17. Dam .. ς *ουχι* c. DEFGL al pler Dial Chr Thdrt Thph Oec | *ανθρωποι* c. ABCDEFG 17. 67.** 71. d e f g r vg cop aeth[utr] Dam Or[int] Did[int] Ambrst Aug al .. ς *σαρκικοι* c. L al pler syr[utr] al Dial Chr Thdrt al (:: probat Reich. comm. cr.)

5. *τις* bis c. CDEFGL al longe pl syr[utr] cop arr Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *τι* c. AB al[4] d e f g r vg aeth[utr] pp[lat] | *απολλως* (FG *απολλω*, item *Apollo* it vg al) et *παυλ.* (Gb'') c. ABCD*et***EFG 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg cop Dam Ambrst Aug Pel .. ς *παυλ.* et *απολλ.* c. D**L al pler syr[utr] al Chr Thdrt al Opt auct[vocat] | *εστιν* [illegible] c. ABC 17. 37. 46. 71. 116. .. ς om c. DEFGL al pler it vg [illegible] al | *αλλ η* c. D**et***L al pler syr[utr] al al Chr Thdrt Thph [illegible] *tique*) .. Gb Sz Ln om c. ABCD*EFG 67.** 71. 177. it v[illegible] (PP om *διακ.*) arm Dam Ambrst al | *δι ων* .. d e f [illegible] mu *eius* (sed Aug[2] *per quos*) [illegible] tol* (item cdd[lat] al [illegible]

τευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ
φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυ-
τεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμ-
ψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ
γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρ-
χιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλε-
Eph 2, 20. πέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς. 12 εἰ δέ τις
ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τι-
μίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενή-
σεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκά-
στου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ

---

6. αλλα c. ABD*FG etc .. ς αλλ c. CD***E[vdtr]L al ut vdtr longe pl

7. A om ουτε pr | εστιν τι: sic et. B ap Mai; Btl (ex errore ut vdtr) εστι τι τι | ουτε sec .. C ουδε (cop bis ουδε) | D* αλλα

8. C 31. syr Aug om δε sec (Thdrt γαρ) | λημψεται c. AB*D* .. ς ληψ. c. B**CD***EL etc | κοπον (13.[lect*] σκοπον) .. C τοπον

9. γεωργιον (D* γεοργ., Or[1] -ργια) .. D** (non* nec***) vg (non harl*) syr[p] arm Chr (et.[mosc1]) pp[lat] mu add εστε (non Clem Or[4] etc)

10. του θεου .. 55. f demid et al Clem Cyr[1] (non[act39]) Thdrt[cd] Aug Bed om | τεθεικα c. C***DEL (τεθηκα) al pler Or[2] Chr (sic Montf ex mss, edd[al] εθηκα) Cyr[esa56] et[act39] Thdrt Thph Oec .. Ln εθηκα c. ABC* al[4] (Chr) | δε sec .. DE d e Chr Or[int] (in lev.) Gild om

11. χ̅ς̅ ι̅ς̅ c. C***DE 52. 224. d e f vg syr[p] Or[2] Ath[1] Chr[1] Dial[trin413] Dam Hil Hier Aug[saepe] Ambrst Sedul al .. C* (Hil[1]) Cyr[esa] χ̅ς̅ .. Gb Sz ι̅ς̅ χ̅ς̅ c. ABL al pl cop syr al Or[2] Mcell[eus298] Eus[ecl193] Eus[mai126] Ath[1] al mu Arnob, item ς ι̅ς̅ ο χ̅ς̅ c. min vix mu

12. τουτον c. C***DEL al ut vdtr omn d e f vg syr[utr] cop al Ath Epiph[2,31] Cyr[hr] Chr Thdrt Thph Oec Or[int] Aug Hier al .. Ln om c. ABC* fu* sah Amb | B 73. Clem χρυσιον (et. Epiph[2,31]) και αργυριον (-ριον et. C)

13. εκαστου usq γενησεται .. D* d e Ambrst ο ποιησας τουτο το εργ. φανερος γενηται (γενηται et. 114.) [:: cf 5, 2.] | αυτο c. ABC al[7] sah Or[1] Eus[dem947] Bas (de sp. sa.) Chr Thdrt[2] Procop[esai] .. ς om c. DEL al longe pl Clem Or[1] Chr[cdd2] Thdrt[3] Thph Oec (vv pl pp[lat])

14. μενεῖ (ita i. e. manserit d e f vg Ambrst al mu, item syr[utr] cop sah al) .. ς (= Gb Sz) μένει (sic D***EL etc) | εποικοδομ. c. AB*(neglexit Mai)DEL etc .. ς εποικοδ. c. B**C al certe pler | λημψ. c. AB*CD* .. ς ληψ. c. B**D***EL etc

ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ
ὡς διὰ πυρός. Iud 23.
16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ 6 19. 2 Co 6, 16.
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον Eph 2, 21.
ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ γὰρ
σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ *Iob 5, 13.
Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 καὶ πά-
λιν Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μά- *Ps 93 (94), 11.
ταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν
ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος
εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν,
23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς 1 Pe 4, 10.

---

16. *οικει εν υμιν* (et. Epiph[752. 893. 902] Cyr[act39] al mu Ir[int] Cyp al mu) .. B al[2] *εν υμ. οικ.*

17. *φθερει* (et. m Cyr[ioh139] et[act39] al mu Ir[int] Cyp al mu) .. DEFGL (sed L *φθειρεῖ*) am *φθειρει* | *τουτον* c. BCL al pler cop sah syr[p] Mac Did Amphil Chr[3] Thdrt Thph Oec .. Gb′ Ln *αυτον* c. ADEFG al[2] syr syr[p mg] al Chr[1] (d e f g m vg Ir[int] Cyp al *illum*) | *οιτινες* .. it vg Ir[int] al mu *quod*

18. *εξαπατατω* .. DE al[3] d e add *κενοις λογοις* | *εαυτον* .. d e f g am tol** al Pel Sedul (sed non vg[ed] fu demid al Cyp al) *vos*

19. *θεω* c. CDEFG al Clem Or[1] .. ς Ln[ed min] praem *τω* c. ABL al longe pl Or[3] Chr Thdrt al | D* om *γαρ* | FG om *ὁ* et *τους*

20. *σοφων* .. 17. 39. 46. al[5] am al Mcion[epiph320] Chr[cdd] (et.[mosc1]) Euthal[cod] (in elencho *μαρτυριῶν*) Hier *ανθρωπων* : : ex LXX

21. *ανθρωποις* .. FG 17. f g pp[lat] mu (non Pel Bed) *-πω*

22. FG *απολλω* (it vg ut ante) | *υμων* (B al[4] *ημων*, FG praem *δι*) c. ABC D*FG 17. al d e Dial Aug Ambrst .. ς (Gb[oo]) add *εστιν* c. D**et***EL al longe pl f g vg etc Chr Thdrt al

23. B 43. *ημεις*

IV. 1. FG *του θεου*

2. *ωδε* (*hic iam* d e f vg Hier Aug al; *hic iam t ceterum* g; cf Col 4, 9.

οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 *ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν*
ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 *οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν*
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 *ὥστε μὴ*
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ
Ro 2, 29. *τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.*

6 *Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ*
Ro 12, 3. *δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς*
ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 *τίς γάρ σε διακρί-*
νει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ

τὰ ὧδε) c. ABCD*FG al^{5} it vg cop syr^{utr} arm aeth^{utr} ar^{e} pp^{lat} mu (sed Ln invitis quidem testibus sic: *θεοῦ ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται*) .. ς 49. *ὃ δέ* c. D***EL al ut vdtr longe pl ar^{p} (sl?), item (sed praeter Phot non commentantur, ita ut tota res a scriptura cdd pendeat) Or Did Chr Thdrt Phot ap Oec (*καὶ ὃ λοιπὸν κεῖται ἐν τ. οἰκονόμοις*) al, item auct^{aleator} (*hoc quoque*) | *ζητειται* (ita d e f g vg cop syr^{utr} etc) c. BL etc .. Gb' *ζητειτε* c. ACDEFG al pm cdd ap Oec sl (?) | *πιστος* .. D*et***E post *ευρεθη*, D**FG f g go post *τις* pon

3. *υμων* .. A *ημων* | D* *αλλα* | FG *ουδ*

4. *εστιν* .. D* d add *θεος*

5. *τι* .. d e vg Pel al (non item Aug Amb al) om | A al *κρινεται* | *ος* .. D*EFG d e f g Aug^{saepe} (non Aug^{1} al mu) om | *του θεου* .. DE al^{3} om *του*

6. FG* *μετασχηματισα* et FG om *εις* | *απολλω* c. CDEFGL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc .. Ln$^{ed\ min}$ *απολλων* c. AB* (***απο πολλων*) | *εν ημιν* .. D* al d** e vg^{cd} (sed non am fu demid harl tol) cop syr^{p} Chr^{1} (non ad h. l.) Antioch^{22} Bed *εν υμιν* | *το μη* .. FG al om *το* | *ἅ* (Gb') c. ABC 31. cop syr^{p} (Or^{cat} vide post) Ath^{452} Cyr^{ioh600} Chr$^{mosc\ 1}$ .. ς *ὅ* c. DEFGL al pler f g go syr al Chr Thdrt al. Nil definiunt d e vg: *supra quam* | *γεγραπται* c. ABD*E*FG al^{2} Or^{cat77} (*γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὰ τοιαῦτα ἀλλ᾽ εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται“· ἐάν τις ἕξιν ἔχων ὑποδεε-στέραν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θέλει ἀναβῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, οὐδὲ νοήσει ἃ γέγραπται* etc) it vg pp^{lat} (d e vg *discatis ne supra quam scriptum est unus adv. alterum infletur pro alio;* item Aug Ambrst *disc. ne supr. quam* [Ambrst *quod*] *scr. e. unus pro altero* [Ambrst *uno*] *infl. adv. alterum;* f g - *supr. quod scr. est ut non unus adv. alterum* [g add *t pro uno*] *infletur pro alio* [g *adv. alterum t pro alio*]) .. ς (Gb^{0}) add *φρονειν* (Ath *φυσιουσθαι*) c. C(vdtr)D***E**L al pler cop syr^{utr} go al (Ath) Cyr^{ioh} Chr Thdrt al | *ινα μη* .. DE om *μη* | *υπερ* .. FG *κατα*. Cf et. it vg

λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συν-
βασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά- Ro 8, 36.
τους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν,
ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶ- 2 Co 11, 27 s.
μεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστα-
τοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορού-
μενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρα-
καλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου 1 The 2, 11.
ἀγαπητὰ νουθετῶ. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί 11, 1. Ga 4, 19.

---

8. Ln[ed min] εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβασ.; | A χωρ. ημ. εβασ. | D*** EL al ωφελον | D*FG om γε | υμιν .. D* praem συν | συνβασ. c. AB*C D*FG .. ς Ln 49. συμβασ. c. B**D***EL al certe pler

9. δοκω γαρ c. ABCD*FG al[8] d e f g am fu (add *et*, item al) demid tol al Clem Or[cat84] Cyr Dam Or[int] Tert Hil Ambrst .. ς (Gb[oo]) add οτι c. D***EL al pler vg[ed] vg[vict] (*qui et*) al mu Or[2] Chr Thdrt al Amb al

11. αχρι της .. FG εως (sequitur in F αργει pro αρτι) | γυμνιτευομεν (B* D* γυμνειτ.) c. A (sed A* om γυ. και) B*CDEFG etc (item ed Compl) .. ς γυμνητευομ. c. B**L al certe longe pl (pp mu ut editi sunt)

12. FG λοιδορ. και ευλ. et διωκ. και ανεχ. Cf it vg *maledicimur et benedicimus*, item post.

13. δυσφημ. (Gb'') c. AC 17. 46. Clem Or[2] Eus[pr] Cyr[ioh899] Dam .. ς Ln βλασφημ. c. BDEFGL al pler Or[2] Chr Thdrt al | D* ως περικαθαρμα, G (certe sic plane distinctum est) al[6] ωσπερει (G -ρι) καθαρματα, al ωσπερ καθ. Cf huc Barn[10] εγω περιψημα της αγαπης υμων.

14. γραφω ταυτα c. ABCL etc .. DEFG it vg Pel Ambrst al ταυτ. γρ. | B αλλα | νουθετω c. BDEFGL al longe pl it vg etc .. Gb' -θετων c. AC al[7] Thph[txt]

15. χ̅ω̅ ι̅υ̅ (et. Epiph[877] Cyr[ioh148] al mu Aug Ambrst al) .. B Clem Montan (in collat. Carthag. a. 411.) Pac om ι̅υ̅ | εγεννησα (FG εγενησα) : Or[alludens] : Παῦλος διὰ τοῦ εὐαγγ. γεννᾷ τοὺς Γαλάτας.

16. ουν (aeth[utr] Chr[mosc2] om) .. D*FG g (sub *aut*) δε | γινεσθε .. 10. 31. 73. 118. vg (non am fu demid al) arm (non[ven]) sl Chr Amb[1] Pel Bed add καθως καγω χ̅υ̅ :: ex 11, 1.

τοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 *ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν*
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
ρίαν, 24 *αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-*
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 *ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ*
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. 26 *Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,*
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ
πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 *ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς*
ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο
ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 *καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου*
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
Eph 2, 9. *καταργήσῃ,* 29 *ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ*
θεοῦ. 30 *ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη*

EFG al^{4} d e f g r vg syr^{utr} cop go ar^{e} aeth^{pp} (male aeth^{ro} *doctrinam*) sl Clem^{2} Cyr^{act38} al pm Tert^{marc} Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) *σημειον* c. L al pler ar^{p} Thph^{txt} Oec^{txt} (:: cf Mt 12, 39. 16, 4. et alia) | A *επιζητουσιν*

23. *εθνεσιν* c. ABC*D*EFGL al mu it vg cop syr^{utr} aeth al Or^{2} Eus^{dem985} Ath al mu Cyp al .. ς (= Gb Sz) *ελλησιν* c. C***D*** al pl go Clem^{2} Or^{1cod} al

24. FG om *τοις* | FG om *τε* (nec exprim it vg etc, exprim vero syr^{p})

25. *εστιν* pr (67.** *εσται*) .. DEFG it vg al Hil al ante *των* pon .. 17. Tert^{2} om | *εστιν* sec c. A (est**, sed nec* vdtr om) CDEFGL al fere omn vv omn Or^{2} al mu pp^{lat} mu (sed DEFG it vg al Hil al ante *των*) .. Ln$^{ed\ min}$ om c. B 67.** Tert^{2}

26. *γαρ* (ita et. Or^{2}, Or^{1} *δε*) .. DEFG 21. f g aeth^{utr} arm Pamph *ουν* (item Or^{1lib} *γουν*) | *ου* (D* *ουδε*, item sec et tert loco syr) *πο. δυνατοι* .. 74. Ir^{int} post *ευγενεις* pon, FG g cop om

27. AFG al mu g ab *εξελ. ο θεος* pr ad *εξελ. ο θε.* sec transiliunt, item Or^{1} ad *εξελ. ο θε.* tert: hinc Ln [*ινα καταισχ. τους σο. κ. τ. ασθ. τ. κο. εξ. ο θε.*] .. al aliter errarunt | *καταισχυνη* (L al *-νει* bis) *τ. σοφ.* c. BCDEL al^{7} d e r vg cop syr^{utr} al ut vdtr omn Or^{5} Eus^{ps} et^{ecl52} Cyr^{ioh638} al^{gr} et^{lat} pm .. ς *τ. σοφ. κατ.* c. min pl

28. *τα μη οντα* c. AC*D*FG 17. d e g aeth^{ro} Or$^{1(3,283)}$ Ir^{int} Tert Ambrst Ruf Tich .. ς (= Gb^{oo} Sz) praem *και* c. BC***D***EL al pler r f vg al pm Or^{aliq} Eus$^{ecl52.55}$ Chr Thdrt al

29. FG *καυχησεται* | *του θεου* c. ABC***DEFGL al fere^{90} d e f g m r cop aeth^{utr} ar^{p} sl Or^{2} (et^{1} omisso *του*) Eus Eph Bas Chr Dam Thph Aug Tich^{2} (Ir^{int} *domini*) .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *αυτου* c. C* al mu vg syr^{utr} al Or^{1} Dial Thdrt Oec Ambrst al

σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρω-
σις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. *Ier 9, 23. 2 Co 10, 17.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ
γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. 3 καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά 18.
μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος

---

30. σοφ. (FG praem η) ημιν (B ημων) c. (Gb″) ABCDEFG al[4] d e f g am demid harl** al Or[saepe] Dial Eus[dem 767] Did Cyr[act] Hier[2] Ambrst Amb[2] .. ς ημιν (et. υμ. leg) σοφ. c. L al pler r vg (et.[cdd aliq]) syr[utr] cop al Or[2] Eus[ecl 198] et[pr] Mac[2] Cyr[ioh 794] Chr Thdrt al Amb[2] Aug al | δικ. τε (et. Or[saepe] Dial Eus[pr] Cyr[ioh] al mu) .. D**(* et E δικ., **και δικ., ***δικ. τε, sed cf append. editionis meae codicis D)FG Or[1] Cyr[1] Chr και δικ.

31. C καυχομενος

II. 1. μαρτυριον c. BDEFGL al longe pl d e f g vg sah syr[p] aeth[utr] ar[p] sl Or[cat] (οὐκ εἶπεν τὸ κήρυγμα ἀλλὰ τὸ μαρτύριον· ὃ καὶ αὐτὸ ἱκανὸν ἦν ἀποτρέψαι· θάνατον γὰρ περιήει κηρύττων) Cyr[act38] et[cat] (μαρτ. τ. θε. φησιν τὸν $\overline{χν}$ etc) Chr Thph Oec Hier Bed al .. Gb″ μυστηριον c. AC al[7] r syr cop Aug Ambrst al[2] .. ar[e] Thdrt ευαγγελιον (vg arm [sed non[ven]] Ambrst[cd] al $\overline{χυ}$ pro θεου)

2. εκρινα c. ABCD* et*** EFG al mu Ath Cyr[act38] Chr[1] Antioch Dam (Or[3] ἐγὼ δὲ ἔκρ. μηδὲν εἰδ. ἐν ὑμ.) .. ς (= Gb Sz) add του c. D**L al pl Did Chr Thdrt Thph Oec | τι ειδ. c. BC(D*et***E τι εν υμ. ειδ., D** του εν υμ. ειδ. τι) al[6] Cyr[mich 429] Bas Isid Chr[1] Hil Victorin Aug[1] .. 17. Ath om τι .. ς (= Gb Sz) ειδ. τι c. AFG al pl d e f g r (*me scire aliquid*) vg (*sc. me aliq.*) al mu Or[cat] Did Cyr[act38] al mu Tert al mu | $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ (et. Or[5] Ath Chr Thdrt al mu Tert Aug[2] al) .. FG al[2] f g am harl al Cyr[act] Hil[2] Aug[2] al mu $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$

3. και εγω c. DEFGL al longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln καγω c. ABC al[8] Or Bas Antioch Dam (:: καγω v. 1. tantum non variat) | εν (FG 49. f g r vg al pp[lat] om) φοβω και εν (DEFG 49. 119. it vg al pp[lat] om: hinc Gb[0]) τρομω

4. πειθοις (AD* πιθοις, Mac [ed Gallandi] Chr[2] πειθανοις) et λογοις (sed FG 74. 137. ar[e] om λογοις, 77. και λογοις) c. ABCDE(FG)L al longe pl r (*in suasoriis sap. verbis*) vg (*in persuasibilibus sap. verb.* syr[p] (cop aeth arr) Or[5] Ath[1] (i. e.[683] οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἑλληνικῆς λόγοις ex[cdd]; antea ed. est -ἑλληνικοῖς λόγ.) Cyr[cat] Severian[cat] Cyr[hr3]

1 Th 1, 5. *καὶ δυνάμεως,* 5 *ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων*
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 *Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-*
νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
Eph 3, 5. Ro 16, 25. *μένων·* 7 *ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-*
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν·
8 *ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ*
*Es 64, 4. *ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.* 9 *ἀλλὰ καθὼς*
γέγραπται Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρ-
δίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν

Chr Thdrt Thph Oec Hier^{2} Amb^{1} Vig Bed .. 1. 18.* 48. 72. 106. 108. 131. 154. al d e (uterq *in persuasione sapientiae sermones*) f g (uterq item absq *serm.*) am (*in persuasione sapientiae verbi*) syr sah arm (*εν πειθοι λογων σοφιας*) sl$^{5.}$ et^{ant} Or^{3} Eus^{pr} Ath^{1} (i. e.^{956} *κατὰ τὸ μὴ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπ. ἔχειν τὸ κήρυγμα.* Alibi^{534} est *οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγων*) Epiph$^{896 cod}$ Glossar N^{i} T^{i} (ed. Alberti p. 119. *πιθοῖ: πιθανότητι*) Ambrst Amb^{2} Sedul Leo *πειθοι* (Gb'') et *λογων* (ita syr arm Or Eus^{pr}) vel *των λογων* (ita Or^{1}) vel *λογου* (ita d e am sah [Amb^{1}]) vel omisso *λογ.* (ita Gb'' c. 18.* f g Or^{1} Ath^{1} Ambrst^{com} Sedul). Cf et. Reich. comm. cr. | *σοφιας* c. BDEFG 17. 46. 71. d e f g r am fu tol al syr sah aeth arm Or^{5} Nyss Cyr Chr Cyr$^{hr 1}$ Epiph^{896} Thdrt^{cd1} al Hier al .. ς (= Gb Sz) praem (vv et pp^{aliq} postpon) *ανθρωπινης* c. ACL al pler vg (et. demid vg^{vict}) cop syr^{p} al Or^{2} Eus^{pr} Ath Mac Cyr$^{hr 2}$ Thph Oec Ambrst^{com} Sedul Bed | B *αλλα* | *αποδειξει* .. D*et***E *αποκαλυψει*

5. *υμων* .. 38. 48. 72. 120. cop (non sah) Clem Or *ημων* | FG al g om *ᾖ* | B *αλλα*

6. FG al f g aeth^{ro} (ex his 7.^{lect} aeth^{ro} om et. *των καταργ.*) a *του* (F om) *αιωνος τουτ.* ad *αι. τουτ.* transiliunt

7. *θεου* (m om) *σοφ.* c. ABCDEFG al sat mu d e f g r vg arm Clem^{2} Or^{4} Eus^{pr} Cyr$^{act 38}$ al pm Hil Amb^{2} al .. ς (= Gb Sz) *σοφ. θε.* c. L al certe pm cop sah syr^{utr} al Thdrt al

8. *ουδεις* (et. Or^{4} etc) .. D* *ουδε εις* | FG *εγνωσεν*

9. *αλλα* .. A (Pelag al) om | *ειδεν* (et. Or^{4} Eus$^{dem 446}$ et$^{h. e. 10, 4}$ et$^{mai 204}$ et^{pr} Epiph^{652} etc) .. C al Clem$^{ro 114}$ Smyrnens^{epist} Chron^{449} (sed tantum ex$^{ed ven}$) *ιδεν* .. al^{3} Clem$^{1 cd 1}$ Or^{2} Eus$^{marc 114 cod}$ Epiph^{1032} Ath$^{1 cd 1}$ Thdrt Chron^{449} ex$^{ed par}$ *οιδεν* | *οσα* c. ABC^{vdtr} Hipp (adv Plat) Eus$^{mai 204}$ Epiph^{652} Ath^{1} Bas Mac^{2} (hom. 37. et de elev.) Cyr$^{ioh 328}$ et^{372} Cyr$^{hr 92}$ .. ς 49. *ἅ* c. DEFGL al ut vdtr omn Smyrnens^{epist} Or^{3} Const Eus$^{marc 10}$ et^{pr} Ath^{2} Epiph^{1032} Cyr$^{esai 393. 775. 858}$ Chr Thdrt Thph Oec, item *quae* d e f g r vg etc. Praeterea cf Or$^{cat 42}$ *λέγεται μὲν γεγράφθαι, καὶ ὅταν μὴ διὰ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων*

αὐτόν. 10 *ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ.*
τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 *τίς γὰρ*
οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ-
που τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Mt 11, 27.
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 *ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν*
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
χαρισθέντα ἡμῖν, 13 *ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπί-*
νης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς 4.

κείμενα ᾖ, ὡς ἐπὶ τῶν ἱστοριῶν. ἢ ὅταν τὸ αὐτὸ μὲν νόημα κείμενον ᾖ, μὴ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ῥημάτων ὡς ἐνταῦθα· τὸ γάρ Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, ταὐτόν ἐστιν Ἃ ὀφθαλμὸς etc. *ἢ τοῦτο τοίνυν φησίν, ἢ εἰκὸς καὶ γεγράφθαι ἐν βιβλίοις καὶ ἠφανῆσθαι τὰ βιβλία· καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη καὶ ὀλίγα διεσώθη βιβλία, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας αἰχμαλωσίας* etc.

10. *γαρ* c. B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. cop sah Clem .. ς Ln 49. *δε* c. ACDEFGL al pl d e f g vg syr[utr] al Epiph[893] al mu Hil al .. al[2] om | *απεκ. ο θε.* c. ABCDEFG al pm d e f g r vg al mu Clem[659] Epiph[893] Cyr[ioh828] al mu Hil al .. ς (= Gb Sz) *ο θε. απεκ.* c. L al pl syr[p] al Chr Thdrt al | *πνευμ. αυτου* (tol Vig *sp. suum sanctum*, item Or[int1] Did[int] omisso *suum*) c. DEFGL al ut vdtr omn vv fere omn Did Epiph[893] Mac Chr Thdrt Thph Oec Or[int1] Hil al mu .. Gb[oo] Ln om *αυτου* c. ABC cop (non sah) Clem Bas Cyr[ioh828] | *εραυνα* c. AB*C .. ς Ln 49. *ερευνα* c. B**DEFGL etc

11. *ανθρωπων* (et. Or[saepe] Ath[1 cdd 2] Ps-Ath[2,178] Cyr[ioh42] Cyr[hr2] Chr Thdrt al Hil Amb al) .. A 17. Or[1] Ath[3] Cyr[ioh887] Tert[2] Vig om | *του ανθρ.* sec .. FG f g Or[2lib] (alibi[8] habet) Hil Amb[1] Vig[1] om | *τα του θεου* .. D* *το τ. θ.*, FG g Hil al *τα εν τω θεω* | *εγνωκεν* (Gb'') c. AB CDE al fere[10] Or[1] Ath[1] Bas[saep] Cyr[ioh42] et[837] Cyr[hr1] Antioch[125] Dam Hil al, item FG 23. Ath[1] Cyr[hr1] Bas[1] Epiph[2,17] al *εγνω*. Accedunt (*cognovit*) d e f g vg Amb al .. ς *οιδεν* c. L al pl Or[2] Did Chr Thdrt al, item *scit* r Aug al

12. *κοσμου* (et. Iust[rect fid] Or Eus[marc28] Epiph[897] etc) .. DEFG vv mu Cyr[esa369] pp[lat] mu add *τουτου* | *ειδωμεν* (*sciamus* d e f g r vg etc) .. DEFGL al Or[3] (alibi *ειδ.*) Eus[marc] Did[117] Epiph[880] et[896] Cyr[esa369] Thph *ιδωμεν*

13. *ἃ* .. FG Eus[ps] om | *διδακτοις* sec (et. Basilid[hipp240] Naass[hipp112] Clem Or Eus[marc34] Epiph[880] et[882] al mu) .. B (teste Bart, non item Ma) *διδακτω* .. 10. vg arm Dam Gaud Idac *διδαχη*, item et pr (d e f g *in doctrina humana* [f g *-nae*] *sapientiae verbis*, Ambrst *in doctrina verborum humanae sap.*) et sec d e f g syr ar[e] Ambrst. Contra r *in sapientia* [corrige *-iae*] *humanae doctis verbis sed docti* (ita et. Aug Vig) *spiritu*; m *non quae docentur per hum. sapientiae verbum sed quae docentur per spir.* | *πνευματος* c. ABCD*FG al[7] d e f g r vg (vg[vict] add *sancti*,

πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 *ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ*
Io 14, 17. *τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται*
γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 *ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα-*
*Es 40, 13. *κρίνει τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.* 16 *τίς γὰρ*
Ro 11, 34. *ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ*
ἔχομεν.

III.

He 5, 12. 1 Pe 2, 2. 1 *Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς*
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 *γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,*

---

am fu* *et virtutis*) cop arm syr al Naass[hipp] et Basilid[hipp] Clem Or[6] Eus[marc] Epiph[880] al[gr] et[lat] mu .. ς (= Gb Sz) add (115. praem) *αγιου* c. D***EL al longe pl syr[p] al Chr Thdrt al | *πνευματικοις* .. B -*κως* | *συνκριν.* (F *συνκρινομεν*, G *συνκρρινομεν*, g *comparantes t mus*) c. AB* (vdtr, quemadmodum ita bis habet 2 Co 10, 12) D*FG .. ς Ln 49. *συγκρ.* c. B**CD***EL etc

14. *του θεου* c. ABCDEFGL al fere omn vv fere omn Naass[hipp112] Clem[1] Or Did Eus[pr] Thdrt al Hil[1] Aug[saepe] al mu .. 2. 61. syr Clem[2] Ir(gr et[lat]) Epiph[584] et[801] Ath Chr Thdot[anc] al mu Hil[1] Ennod om

15. *ανακρινει* c. ACD*FG 17. d e f g r m (sed om rell) vg syr cop ar[e] aeth[utr] Clem Or[aliq] Thdrt[1] pp[lat] mu .. ς (Gb[0]) add *μεν* c. BD**et*** EL al pler syr[p] ar[p] Mac[2] Chr Thdrt (ad h. l.) al | *τα* c. ACD* 67. 71. 116. Ir[cod] Or[cat] (*μεν τα πα.*) Nyss Chr .. Ln [*τα*], ς om c. BD**et*** EFGL al pler Ir[ed] Clem Or Mac[2] Thdrt[1] (sed Thdrt ad h. l. item Did [66.291] *παντας*) al

16. *συμβ.*: ita ABCL etc .. DEFG *συνβιβ.* | *χ̅υ̅* c. ACD**c vel*** EL al ut vdtr omn d e g vg cop syr[utr] al Or[aliq] Did Epiph[1025] Cyr[ioh812] et[alibi] al mu Pel Vig Bed .. Ln *κυριου* c. BD*FG f g r Thph[txt] Aug Ambrst Sedul

III. 1. *καγω* c. ABCDEFG al mu Clem Or Chr Dam .. ς *και εγω* c. L al pl Did Thdrt Thph Oec | c Or[1] *εδυνηθην* | *λαλ. υμ.* c. ABCD*et***EFG al pl d e f g r cop syr[utr] al Clem[1] Epiph[880] Thdrt al Hier al .. Gb'' *υμιν λαλησ.* c. D**(non* nec***)L al fere[30] vg ar[p] Clem[1] Or[3] Chr Dam pp[lat] mu | *σαρκινοις* c. ABC*D* 67.** al Clem[685] item[119] cod Or[3, 479.658.663] Nyss (:: eadem forma et Ro 7, 14 et Heb 7, 16. ex auctoritate cdd gravissimorum edita est. Quod infra bis *σαρκικοι* ex eadem auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut rell locis nostram opinionem praeponamus testibus. PP quidem in rebus eiusmodi quae totae pendent a cdd scriptura vix multum valent; tamen vero et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse probabile fit. Aliter Reich. comm. crit.) .. ς (= Gb) *σαρκικοις* c. D***EFGL al

οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι 1, 11 s. 11, 18.
γάρ ἐστε σαρκικοί. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί Ga 5, 20. 2 Co 12, 20.
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ
μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
5 τίς οὖν ἐστιν Ἀπολλώς; τίς δέ ἐστιν Παῦλος; ἀλλ' ἢ διάκονοι 7, 17. Ro 12, 3.
δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύ-

---

pl Clem[659] et[119] ed Did Epiph[+80] al mu | νηπιοις .. al[5] (Clem[1]) Did[286] Thph νηπιους et quidem c. seqq conjgentes (ita et. conjgunt pp[lat] mu; in vv aliquot utroq modo cjgi possunt, ut in vg ubi sqtur: *lac vobis potum dedi*)

2. ου βρωμα c. ABC al plus[15] r vg cop syr[p] Clem[3] Ir[gr] (ex Dam) et[lat] Or[6] Dial Eus[dem] Did Cyr[esai848] et[918] al mu Cyp Hil al mu .. ς (= Gb Sz) praem και c. DEFGL al pl d e f g syr al (Or[1]) Caes Thph Oec | εδυνασθε c. ABCFG al pm Clem Or[3] al mu .. ς (= Gb Sz) ηδυνασθε c. DEL al pl Ir (ex Dam) Or[1] Dial Did Caes Cyr[esa] Thdrt al | ουδε c. ABCDEFG al fere[15] Clem Or[3] Dial Cyr[esa] al mu .. ς (= Gb Sz) ουτε c. L al pl Or[1] Oec | Ln [ετι] .. om B (Cyp Ambrst *sed neque nunc*, vg *sed nec nunc quidem*; r d e f *sed neque adhuc quidem* [d e om], g *sed neque adhuc nunc*)

3. σαρκικοι bis c. ABCD***EL al ut vdtr omn, item semel vel bis Clem[685. 659. 119] Dial Or[3] Did Nyss[cod*] al mu .. D*FG (et semel vel bis Or[3,764] et[1,245] Nyss[cod**]) σαρκινοι | εστε σαρκ. c. DEFG d e f g r am fu harl demid tol al Clem Or[1. 245] Nyss Cyp Hil Aug al .. ς Ln σαρκ. εστε c. ABCL al certe pler vg[ed] al Or[1] Chr Thdrt al | ερις (AFGL al ερεις, Ambrst al *aemulationes et contentiones* pro ζ. κ. ερ., m *aemulatio int. vos et contentiones*; contra d e f g r vg *aemul.* [vg f *zelus*] *et contentio*, Ir[int] *zel. et discordia*) c. ABC al[3] r vg cop (aeth[utr]) arm Clem[2] Or[2] Eus al[gr] et [lat] mu .. ς (Gb[oo]) add και διχοστασιαι c. DEFGL al pler d e f g syr utr al Ir[gr] et[lat] Thdrt Chr[txt] al Cyp[2]

4. DEFG al it vg al pp[lat] τις λεγη (L al mu -γει) | ετερ. δε εγω (om 37. Thdrt, al[2] add δε) .. A al[2] Chr εγω δε | ουκ c. ABC 17. Dam .. ς ουχι c. DEFGL al pler Dial Chr Thdrt Thph Oec | ανθρωποι c. ABCDEFG 17. 67.** 71. d e f g r vg cop aeth[utr] Dam Or[int] Did[int] Ambrst Aug al .. ς σαρκικοι c. L al pler syr[utr] al Dial Chr Thdrt al (:: probat Reich. comm. cr.)

5. τις bis c. CDEFGL al longe pl syr[utr] cop arr Chr Thdrt Thph Oec .. Ln τι c. AB al[4] d e f g r vg aeth[utr] pp[lat] | απολλως (FG απολλω, item *Apollo* it vg al) et παυλ. (Gb″) c. ABCD*et***EFG 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg cop Dam Ambrst Aug Pel .. ς παυλ. et απολλ. c. D**L al pler syr[utr] al Chr Thdrt al Opt auct[vocat] | εστιν sec c. ABC 17. 37. 46. 71. 116. .. ς om c. DEFGL al pler it vg Chr Thdrt al | αλλ η c. D**et***L al pler syr[utr] sl al Chr Thdrt Thph Oec Opt (*utique*) .. Gb Sz Ln om c. ABCD*EFG 67.** 71. 177. it vg cop aeth[ro] (pp om et. διακ.) arm Dam Ambrst al | δι ων .. d e f g vg Aug[1] al mu *eius cui* (sed Aug[2] *per quos*) | c tol* (item cdd[lat] al) om ως

τευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ
φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυ-
τεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμ-
ψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ
γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρ-
χιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλε-
Eph 2, 20. πέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς. 12 εἰ δέ τις
ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τι-
μίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενή-
σεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκά-
στου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ

---

6. *αλλα* c. ABD*FG etc .. ς *αλλ* c. CD***E[vdtr]L al ut vdtr longe pl

7. A om *ουτε* pr | *εστιν τι*: sic et. B ap Mai; Btl (ex errore ut vdtr) *εστι τι τι* | *ουτε* sec .. C *ουδε* (cop bis *ουδε*) | D* *αλλα*

8. C 31. syr Aug om *δε* sec (Thdrt *γαρ*) | *λημψεται* c. AB*D* .. ς *ληψ.* c. B**CD***EL etc | *κοπον* (13.[lect*] *σκοπον*) .. C *τοπον*

9. *γεωργιον* (D* *γεοργ.*, Or[1] *-ργια*) .. D** (non* nec***) vg (non harl*) syr[p] arm Chr (et.[mosc1]) pp[lat] mu add *εστε* (non Clem Or[4] etc)

10. *του θεου* .. 55. f demid et al Clem Cyr[1] (non[act 39]) Thdrt[cd] Aug Bed om | *τεθεικα* c. C***DEL (*τεθηκα*) al pler Or[2] Chr (sic Montf ex mss, edd[al] *εθηκα*) Cyr[esa 56] et[act 39] Thdrt Thph Oec .. Ln *εθηκα* c. ABC* al[4] (Chr) | *δε* sec .. DE d e Chr Or[int] (in lev.) Gild om

11. *χς ις* c. C***DE 52. 224. d e f vg syr[p] Or[2] Ath[1] Chr[1] Dial[trin 413] Dam Hil Hier Aug[saepe] Ambrst Sedul al .. C* (Hil[1]) Cyr[esa] *χς* .. Gb Sz *ις χς* c. ABL al pl cop syr al Or[2] Mcell[eus 298] Eus[ecl 193] Eus[mai 126] Ath[1] al mu Arnob, item ς *ις ο χς* c. min vix mu

12. *τουτον* c. C***DEL al ut vdtr omn d e f vg syr[utr] cop al Ath Epiph[2,31] Cyr[hr] Chr Thdrt Thph Oec Or[int] Aug Hier al .. Ln om c. ABC* fu* sah Amb | B 73. Clem *χρυσιον* (et. Epiph[2,31]) *και αργυριον* (*-ριον* et. C)

13. *εκαστου* usq *γενησεται* .. D* d e Ambrst *ο ποιησας τουτο το εργ. φανερος γενηται* (*γενηται* et. 114.) [:: cf 5, 2.] | *αυτο* c. ABC al[7] sah Or[1] Eus[dem 947] Bas (de sp. sa.) Chr Thdrt[2] Procop[esai] .. ς om c. DEL al longe pl Clem Or[1] Chr[edd2] Thdrt[3] Thph Oec (vv pl pp[lat])

14. *μενεῖ* (ita i. e. *manserit* d e f vg Ambrst al mu, item syr[utr] cop sah al) .. ς (= Gb Sz) *μένει* (sic D***EL etc) | *εποικοδομ.* c. AB*(neglexit Mai)DEL etc .. ς *εпωκοδ.* c. B**C al certe pler | *λημψ.* c. AB*CD* .. ς *ληψ.* c. B**D***EL etc

ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ
ὡς διὰ πυρός. Iud 23.
16 *Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ* 6 19. 2 Co 6, 16.
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 *εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον* Eph 2, 21.
ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 *Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν*
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 *ἡ γὰρ*
σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ *Iob 5, 13.
Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 *καὶ πά-*
λιν Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μά- *Ps 93 (94), 11.
ταιοι. 21 *ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν*
ἐστίν, 22 *εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος*
εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν,
23 *ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.*

IV.

1 *Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ*
καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 *ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς* 1 Pe 4, 10.

---

16. *οικει εν υμιν* (et. Epiph$^{752.893.902}$ Cyr^{act39} al mu Ir^{int} Cyp al mu) .. B al^{2} *εν υμ. οικ.*

17. *φθερει* (et. m Cyr^{ioh189} et^{act39} al mu Ir^{int} Cyp al mu) .. DEFGL (sed L *φθειρεῖ*) am *φθειρει* | *τουτον* c. BCL al pler cop sah syr^{p} Mac Did Amphil Chr^{3} Thdrt Thph Oec .. Gb′ Ln *αυτον* c. ADEFG al^{2} syr syr$^{p\ mg}$ al Chr^{1} (d e f g m vg Ir^{int} Cyp al *illum*) | *οιτινες* .. it vg Ir^{int} al mu *quod*

18. *εξαπατατω* .. DE al^{8} d e add *κενοις λογοις* | *εαυτον* .. d e f g am tol** al Pel Sedul (sed non vg^{ed} fu demid al Cyp al) *vos*

19. *θεω* c. CDEFG al Clem Or^{1} .. ς Ln$^{ed\ min}$ praem *τω* c. ABL al longe pl Or^{3} Chr Thdrt al | D* om *γαρ* | FG om *ὁ* et *τους*

20. *σοφων* .. 17. 39. 46. al^{5} am al Mcion^{epiph320} Chr^{cdd} (et.^{mosc1}) Euthal^{cod} (in elencho *μαρτυριῶν*) Hier *ανθρωπων* :: ex LXX

21. *ανθρωποις* .. FG 17. f g pp^{lat} mu (non Pel Bed) *-πω*

22. FG *απολλω* (it vg ut ante) | *υμων* (B al^{4} *ημων*, FG praem *δι*) c. ABC D*FG 17. al d e Dial Aug Ambrst .. ς (Gb^{ου}) add *εστιν* c. D**et***EL al longe pl f g vg etc Chr Thdrt al

23. B 43. *ημεις*

IV. 1. FG *του θεου*

2. *ωδε* (*hic iam* d e f vg Hier Aug al; *hic iam t ceterum* g; cf Col 4, 9.

οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ
Ro 2, 29. τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ
Ro 12, 3. δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς
ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρί-
νει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ

τὰ ὧδε) c. ABCD*FG al[5] it vg cop syr[utr] arm aeth[utr] ar[e] pp[lat] mu (sed Ln invitis quidem testibus sic: θεοῦ ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται) .. ς 49. ὃ δέ c. D***EL al ut vdtr longe pl ar[p] (sl?), item (sed praeter Phot non commentantur, ita ut tota res a scriptura cdd pendeat) Or Did Chr Thdrt Phot ap Oec (καὶ ὃ λοιπὸν κεῖται ἐν τ. οἰκονόμοις) al, item auct[aleator] (*hoc quoque*) | ζητειται (ita d e f g vg cop syr[utr] etc) c. BL etc .. Gb' ζητειτε c. ACDEFG al pm cdd ap Oec sl (?) | πιστος .. D*et***E post ευρεθη, D**FG f g go post τις pon

3. υμων .. A ημων | D* αλλα | FG ουδ

4. εστιν .. D* d add θεος

5. τι .. d e vg Pel al (non item Aug Amb al) om | A al κρινεται | ος .. D*EFG d e f g Aug[saepe] (non Aug[1] al mu) om | του θεου .. DE al[3] om του

6. FG* μετασχηματισα et FG om εις | απολλω c. CDEFGL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc .. Ln[ed min] απολλων c. AB* (**απο πολλων) | εν ημιν .. D* al d** e vg[cd] (sed non am fu demid harl tol) cop syr[p] Chr[1] (non ad h. l.) Antioch[22] Bed εν υμιν | το μη .. FG al om το | ἃ (Gb') c. ABC 31. cop syr[p] (Or[cat] vide post) Ath[452] Cyr[ioh600] Chr[mosc 1] .. ς ὃ c. DEFGL al pler f g go syr al Chr Thdrt al. Nil definiunt d e vg: *supra quam* | γεγραπται c. ABD*E*FG al[2] Or[cat77] (γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὰ τοιαῦτα ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται“· ἐάν τις ἕξιν ἔχων ὑποδεεστέραν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θέλει ἀναβῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, οὐδὲ νοήσει ἃ γέγραπται etc) it vg pp[lat] (d e vg *discatis ne supra quam scriptum est unus adv. alterum infletur pro alio*; item Aug Ambrst *disc. ne supr. quam* [Ambrst *quod*] *scr. e. unus pro altero* [Ambrst *uno*] *infl. adv. alterum*; f g - *supr. quod scr. est ut non unus adv. alterum* [g add *t pro uno*] *infletur pro alio* [g *adv. alterum t pro alio*]) .. ς (Gb[0]) add φρονειν (Ath φυσιουσθαι) c. C(vdtr)D***E**L al pler cop syr[utr] go al (Ath) Cyr[ioh] Chr Thdrt al | ινα μη .. DE om μη | υπερ .. FG κατα. Cf et. it vg

λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συν-
βασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά- Ro 8, 36.
τους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν,
ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶ- 2 Co 11, 27 s.
μεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστα-
τοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορού-
μενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρα-
καλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ᾽ ὡς τέκνα μου 1 The 2, 11.
ἀγαπητὰ νουθετῶ. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
Χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί 11, 1. Ga 4, 19.

---

8. Ln$^{ed\ min}$ *εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβασ.;* | A *χωρ. ημ. εβασ.* | D*** EL al *ωφελον* | D*FG om *γε* | *υμιν* .. D* praem *συν* | *συνβασ.* c. AB*C D*FG .. ς Ln 49. *συμβασ.* c. B**D***EL al certe pler

9. *δοκω γαρ* c. ABCD*FG al^{8} d e f g am fu (add *et*, item al) demid tol al Clem Or^{cat84} Cyr Dam Or^{int} Tert Hil Ambrst .. ς (Gb^{oo}) add *οτι* c. D***EL al pler vg^{ed} vg^{vict} (*qui et*) al mu Or^{2} Chr Thdrt al Amb al

11. *αχρι της* .. FG *εως* (sequitur in F *αργει* pro *αρτι*) | *γυμνιτευομεν* (B* D* *γυμνειτ.*) c. A (sed A* om *γυ. και*) B*CDEFG etc (item ed Compl) .. ς *γυμνητευομ.* c. B**L al certe longe pl (pp mu ut editi sunt)

12. FG *λοιδορ. και ευλ.* et *διωκ. και ανεχ.* Cf it vg *maledicimur et benedicimus*, item post.

13. *δυσφημ.* (Gb″) c. AC 17. 46. Clem Or^{2} Eus^{pr} Cyr^{ioh899} Dam .. ς Ln *βλασφημ.* c. BDEFGL al pler Or^{2} Chr Thdrt al | D* *ως περικαθαρμα*, G (certe sic plane distinctum est) al^{6} *ωσπερει* (G *-ρι*) *καθαρματα*, al *ωσπερ καθ.* Cf huc Barn^{10} *εγω περιψημα της αγαπης υμων.*

14. *γραφω ταυτα* c. ABCL etc .. DEFG it vg Pel Ambrst al *ταυτ. γρ.* | B *αλλα* | *νουθετω* c. BDEFGL al longe pl it vg etc .. Gb′ *-θετων* c. AC al^{7} Thph^{txt}

15. *$\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$* (et. Epiph^{877} Cyr^{ioh148} al mu Aug Ambrst al) .. B Clem Montan (in collat. Carthag. a. 411.) Pac om *$\overline{ιυ}$* | *εγεννησα* (FG *εγενησα*) : Or^{alludens} : *Παῦλος διὰ τοῦ εὐαγγ. γεννᾷ τοὺς Γαλάτας.*

16. *ουν* (aeth^{utr} Chr^{mosc2} om) .. D*FG g (sub *aut*) *δε* | *γινεσθε* .. 10. 31. 73. 118. vg (non am fu demid al) arm (non^{ven}) sl Chr Amb^{1} Pel Bed add *καθως καγω $\overline{χυ}$* :: ex 11, 1.

16, 10. μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου
τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς
ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ δι-
δάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες·
16, 7. Ia 4, 15. 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ
γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν·
20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί
θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραΰ-
τητος;

V.

Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ
*Lv 18, 7 s. ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖς
πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέ-
Col 2, 5. σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ

---

17. *τουτο* .. A al^{4} add *αυτο* | *μου τεκν.* c. ABC 17. 37. 46. 116. arm Chr Dam .. ς *τεκν. μου* c. DEFGL al pler it vg al mu Thdrt Thph Oec pp^{lat} | FG *πιστος* | *κυριω* .. A *χ̅ω̅* | A *αναμιμνησει* (sic) | *χ̅ω̅* c. ABD***EL al pl am demid al syr ar^{p} al Or^{cat87} Thdrt Thph Oec .. Ln *χ̅ω̅ ι̅υ̅* c. CD** al mu vg cop syr^{p} al Chr Dam pp^{lat} mu .. D*FG d f g *κυριω ι̅υ̅*, e *κυριω* (punctum post *domino* in d positum scriptor codicis e ad delendam sq vocem retulisse vdtr)

18. FG d e f g vg cop al pp^{lat} om *δε*

19. L al *θελησει* | D* d* om *ου* | *λογον* .. FG add *αυτων* (d e f vg *eorum qui inflati sunt*, g *eorum inflantium t qui infl. sunt*) | L 37. 49. 109. al mu Or (non Clem Chr Thdrt etc) *τον πεφυσιωμενον*

20. *αλλ* .. FG *αλλα*

21. *πραΰτητ.* c. ABC (*?**?) al Dam .. ς *πραοτητ.* c. DEFGL al pler pp^{gr} pm

V. 1. *εθνεσιν* c. ABCDEFG al^{6} it vg cop aeth^{utr} arm Or Mane ap Epiph^{706} Tert Lcif al mu .. ς (= Gb Sz) add *ονομαζεται* c. L al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt al Cassiod (Or^{cat91} et Cyr^{cat90} *οὐδὲ ἐν τ. ἔθν. ἐστιν ἀκούειν* [*ἀκοῦσαι*]). Defendit Reich. l. l. | DEFG f g *του πα. εχειν τινα*, similiter d e vg *uxorem patris aliquis habeat*

2. *ουχι* .. FG *ου* | *αρθη* c. ABCDEFG al mu Mane ap Epiph^{706} et Epiph Or^{cat91} .. ς (= Gb Sz) *εξαρθη* (93. *επαρθη*) c. L al pl Chr Thdrt al | *πραξας* (Gb') c. AC al^{8} Mane ap Epiph^{706} et Epiph Bas (Or$^{int3, 280}$ *gessit*) .. ς Ln *ποιησας* c. BDEFGL al longe pl Or^{cat91} Chr Thdrt al

3. *ως* pr c. D**et***EFGL al longe pl d e f g syr^{p} al Dial Chr Thdrt

σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως
τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς
ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου. 1, 8.
6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον Ga 5, 9.
τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε

Thph Oec Lcif Aug^{2} Pel Bed .. Gb^{00} Ln om c. ABCD* al^{6} vg cop al Mane ap Epiph^{706} et Epiph Or^{int} Hil al^{3} (et. Eus$^{h. e. 7, 11}$) | FG it vg al Lcif al om *τουτο* (Hil om *ουτ.*)

4. *ημων* pr (syr^{p} c.*) .. om A demid (item al, sed non am fu harl) Bas Lcif^{2} Pac | *ιυ* pr c. ABD* d aeth^{ro} Lcif^{1} .. ς add *χυ* c. D***EFGL (c vv. 4. 5. scissus est) al ut vdtr omn vv pl (sed syr^{p} c.*) Dial^{47} Chr Thdrt al pp^{lat} mu | *ημων* sec c. ABDEFGL etc .. om am fu tol harl al Or^{4} Thdrt$^{cd\,1}$ Or$^{int\,1}$ (sed ^{1} habet) Aug^{1} al^{2}: hinc Ln [*ημ.*] | *ιυ* sec c. ABD* 46. d vg syr^{p} aeth^{ro} Or^{3} Dial pp^{lat} mu .. ς add *χυ* c. D***EFGL al pler vv mu Or^{2} Chr Thdrt al Lcif^{1} Aug^{1} Pac. Cf Man$^{epiph\,706}$: *συνελθοντων υμων και του κυριου μετα του εμου πνευμ. παραδουναι* etc

5. *τον τοιουτον* .. FG g *αυτον* | *κυριου* c. B Or^{3} Man$^{epiph\,706}$ et Epiph^{497} Or$^{int\,1}$ Tert^{2} Hil^{2} Aug^{1} Pac^{2} .. ς add *ιησου* c. L al pl am tol al Chr Thph Oec Or$^{int\,1}$ Aug^{2}; DE al d e demid add *ιυ χυ*, al Dam add *ημων ιυ* et AFG al mu vv pl (et *ημων* et *χυ* syr^{p} c.*) Or^{1} Thdrt Or$^{int\,1}$ Lcif al *ημων ιυ χυ*: hinc Ln *κυριου* [*ημ. ιυ χυ*]

6. *οὐ καλὸν* etc: *οὐ* om Lcif cdd ap Aug (l. 3. contr. Parmen. „Non bona gloriatio vestra, vel per exprobrationem pronunciationis Bona glor. vestr. Sic enim nonnulli et maxime Latini cdd. habent" etc.) Item Ambrst (in 1 Cor. „Bona est glor. vestr.: hoc est Non bona est.") Item cdd^{gr} ap Attonem$^{saec\,10.\,med.}$ | *ζυμοι* (*fermentat* m f$^{super\ graecis}$ g; Hier ad Gal. „male in nostris cdd habetur Modicum fermentum totam massam corrumpit." Nihilominus et ipse sic scripsit [ut et. vg habet nec am fu etc exceptis], post vero ad *corrumpit* addidit „sive, ut iam emendavimus, totam conspersionem fermentat") .. Gb' *δολοι* c. D* Bas^{ed} Hesych (*δολοῖ· φθείρει, κακουργεῖ*), item *corrumpit* d e f vg Ir int^{654} (sive Sen ap Ir) Lcif Or^{int} al mu, Tert *desipit*. Cf et. Mich Cerular (in Monum. eccl. Gr. ed. Cotel. 2, p. 143 sq: *κακῶς δὲ καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν ἐκλαμβάνοντες τὸ φάσκον Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ, οὕτως ἐκεῖνο γεγραμμένον ἔχουσι Μικρ. ζύμ. ὅλ. τ. φ. φθείρει, πειρώμενοι διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης τοῦ ῥήματος ἀφορμῆς ἀνατρέπειν τὴν ζύμ. τὴν τὸν ἀνάβατον ἄρτον αἴρουσαν.* Item *τὰ αἰτιάματα τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας* (ibid. 3, 495.): *οὐ γράφουσι Μικρὰ — ζυμοῖ, ἀλλὰ φθείρει, ἐκ τούτου τὸ ἔνζυμον ἐκβάλλειν πειρώμενοι.*

7. *εκκαθαρατε* c. ABDEFG al fere^{30} d e f g m vg (et. am fu demid harl tol) al mu Clem Bas Chr Oec Mcion$^{tert\,5,\,7}$ pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz)

νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη
Χριστός. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ
κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.
9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,
10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις
καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις
ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί

---

add ουν c. CL al pm syr^p al Thdrt Thph Or^int | ημων c. ABC*DEFG 17. 46. it vg cop aeth Clem Or^saepe (sed^3 variant mss) Dial Eus^mai 209 Ath Ptol ap Epiph^221 Mcion ap Epiph Cyr^ador 208 Chr^1 Cyp Tert Archel Ambrst Hier Aug^saepe al .. ς (Gb^oo) add υπερ ημων c. L al pler syr^utr go al Or^1 (et^3 variant mss) Method Chr^2 Thdrt Chron^429 Ps-Ath^503 Thph Oec. Tractat locum Reich. comm. cr. | ετυθη c. AB (C latet) DEFGL etc .. ς^e (= ς Gb Sz) εθυθη c. min ut vdtr pauc (vix enim est edd error, qui idem invasit Clem^ed Dial^149 ed wetst Chron^429 in^ed par Oec^ed) | FG ο χ̅ς̅

8. εορταζωμεν (et. d e f g m vg etc) c. BCFGL etc .. ADE al mu go -ζομεν | μηδε .. B Or^1 μη | πονηριας .. FG πορνειας, g *nequitiae t fornicationis*. Cf huc Iustin^dial 14 : τοῦτο γάρ ἐστι τὸ σύμβολον τῶν ἀζύμων, ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ τῆς κακῆς ζύμης πράττητε. | ειλικρινειας : ita B D** al pl .. AD*et***EFGL al -νιας. At cf ad 2 Co 1, 12 et 2, 17 ubi pauciores -νιας.

9. εγραψα υμ. ε. τ. επιστολη : quorsum ista spectent quaeritur ab Or cat^97, item a Severiano et Photio p. 99. | μη συναναμιγνυσθαι .. D** (sed*** restituit -σθαι) al aliq -σθε, item f g vg go syr^utr *ne* (g *non t ne*) *commisceamini*

10. ου παντως c. ABCD*EFG al^3 it vg cop syr Or^int Tert Lcif al mu.. ς (Gb^oo) praem και c. D***L al pler syr^p al Or^cat 97 Chr Thdrt Thph Oec | και αρπαξιν (Gb') c. ABCD*FG al^5 (item 37. η και) d f g .. ς η αρπ. c. D**et***EL al longe pl vv pler Chr Thdrt al Or^int Lcif al | ωφειλετε (it vg *alioquin debueratis*) c. (Gb') ACDEFGL al mu it vg syr^utr cop al Dam Or^int Tert Lcif al .. ς οφειλετε c. B al pl Chr Thdrt al

11. νυνι c. CD*E^vdtr al pl Or^cat Chr^1 Thph Oec .. Ln νυν c. ABFGL al mu Bas Chr^1 Thdrt Severian^cat Dam | ῇ : ita vg (*si is qui frater nominatur est* [sed fu al om] *fornic.*) item (*nominatur* vel *-netur* pro ονομ. η) d e syr^utr cop ar^c Ir^int Tert Aug^aliq al mu .. ς (= Gb Sz) ῆ : sic B**D (nam η πορν. η πλ. novum stichum efficit) et (*si quis frater nominatur aut*) f g, item ar^p Aug^saepe al | πορνος η πλ. etc (ita et. Or al mu Ir^int Lcif al) .. C πορν. η μεθυσ. η ειδωλ. η λοιδ. η πλεον. η αρπ. Similiter variant al pauc | μηδε (et. Clem Or al mu) .. A μη, FG μητε (g *non t nec*)

γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς •Dt 17, 7.
δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

1 Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνά-
ξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦ-
μεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς
ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 πρὸς ἐντρο-
πὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς ὃς δυνήσεται 15, 34.

---

12. τι .. FG g ει | και c. DEL al longe pl go syr^p sl (exc^5·) Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^oo Ln om c. ABCFG al^6 it vg cop syr arr sl^5· Or^cat Chr^1 (sed non^mosc e sil. Mtth) pp^lat mu | υμεις .. C* υμας

13. κρινει (ita cdd ut vdtr pl f g vg cop arm pp^lat omn, idem commentantur Chr Thdrt Thph) .. ς (= Gb Sz) κρινει (ita L al ut vdtr sat mu d e go syr^utr ar^p) | Ln κρινετε, ^13τους et κρινει; | εξαρατε c. ABCD*FG al pm it vg go cop al Or (item certe εξαρατε pp^gr mu) pp^lat .. ς και (om Gb Sz) εξαρειτε (-ρατε Gb'') c. D***EL al pl (syr *tollite autem*, syr^p *et tollite* etc) Chr (om και?, item^mosc 1 -ρατε sine και) Thdrt Thph Oec (:: LXX καὶ ἐξαρεῖς [-ρεῖτε] τ. πον. ἐξ ὑμ. αὐτῶν) | τον (ita et. Aug – „nec ait τὸ πονηρόν, i. e. hoc malignum, sed τὸν πονηρόν, quod est hunc malignum“) .. al pauc Thdrt Thph^mg το

VI. 1. υμων (et. Clem Chr^2 Thph Oec) .. A al mu cop syr^utr (non it vg go) Chr^1 Thdrt praem εξ | πρ. τον (B om) ετερον (119. Chr Thph αδελφον αυτου) .. DEFG 119. it Chr Thdrt Thph Cyp al ante πραγμα pon

2. ἢ c. ABCD*FG al mu it vg arm syr syr^p c.* (f g vg Cyp Aug al *an nescitis;* d e Amb Ambrst *aut nescitis*) Clem Chr Dam Thph pp^lat (vide ante) .. ς (= Gb Sz) om c. D***EL al pl cop? al? Thdrt Thdor^mop Oec | ει (FG εαν) .. D* d Hil^2 om

3. Versus 3. 4. 5. 6. ουκ usq απιστων om A | μητιγε .. FG ποσω μαλλον (f g vg Pel Bed *quanto magis*)

4. μεν ουν (it vg *igitur*) .. FG γουν | F εαν εχεται

5. λεγω c. DEFGL al ut vdtr omn, item (*dico*) it vg etc Chr Thdrt etc .. Ln λαλω c. B | ενι c. BCL al plus^oo Chr Thdrt Dam al^3 .. ς (= Gb Sz) εστιν c. DEFG al mu Ath | σοφ. ουδε εις c. D***L al longe pl vg syr^utr ar^p Chr (εν υμ. post σοφ. pon) Thdrt Thph Oec pp^lat pm (item ουδε εις σοφ., *quisquam sapiens*, FG al^3 f g Aug al^2) .. Ln ουδεις σοφ. c. BC al^5 cop Dam .. Gb' σοφος omissis ουδε εις c. D*E d aeth Ath | ος .. L add ου

διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν οὖν ὅλως
ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς
Ga 5, 21. *ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι*
Ro 1, 29 ss. Ga 5, 19 ss. *ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε*
πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενο-
κοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι,
οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά
τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

---

6. *τουτο* .. C al[2] syr[p mg] Thdrt *ταυτα* (D** *τουτα* neglecto o priore) | *επι* .. D* *μετα* | FG f g add in f. *και ου* (sic) *επι αγιων*

7. D* al[5] cop it vg pp[lat] om *ουν* (syr[p] hab c.*) | A syr aeth[ro] (aliter sed libere aeth[pp]) om *ολως* | *υμιν* c. ABCDEL al longe pl d e cop al Bas Chr Thdrt Antioch[37. 75.] al .. ς (= Gb Sz) praem *εν* c. min mu f vg al Thph Or[int] Cyp al | *αδικ.* tum *αποστερ.* .. L *αποστ.* tum *αδικ.*

8. *αλλα* c. ABCD***E[vdtr] etc .. D*L al *αλλ* | DE d e *αποστερ. κ. αδικειτ.* | *τουτο* (Clem *τους*) c. ABCDE al[7] d e f vg cop sl[5.] Antioch Cyp al .. ς *ταυτα* c. L al longe pl syr[p] al Chr Thdrt al

9. *θεου βασιλ.* c. ABCDE al[5] .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *βασ. θε.* c. L al pler d e f vg al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt al Ir[int] Cyp al | *ουτε* semper .. DE *ουδε*. Or[3, 265] lib sic: *μὴ πλανᾶσθε· θεὸς οὐ μυκτηρίζεται* (:: e Gal 6, 7.) · *εἴτε πόρνος εἴτε μοιχὸς εἴτε μαλακὸς εἴτε ἀρσενοκοίτης εἴτε κλέπτης εἴτε μέθυσος εἴτε λοίδορος εἴτε ἅρπαξ βασ. θε. οὐ κληρ.*

10. *ουτε* bis .. DE *ουδε* | *ουτε κλεπτ. ο. πλεον.* c. ABCD*et***E al longe pl d e f vg cop aeth[utr] al Clem[1] Meth[epiph 578] Oec Ir[int] Aug[saepe] al .. D**L al plus[20] syr[utr] ar[p] Clem[1] Chr Thdrt Dam Thph *ουτε πλεον.* (haec om al[4] Or) *ουτε κλεπτ.* | *ου μεθυσ.* c. AC al[6] Clem[1] Ath[253] et [Ps-] Ath[19] Iul[cyr 245] Chr Thdrt Dam[par 383] .. ς Ln *ουτε* (ita et. D, sed D*** sic: *οὐτὲ*) *μεθ.* c. BDEL al longe pl d e f g cop syr[utr] al (sed hae vv omn et. *ουτε λοι. ουτε αρπ.*) Clem[1] Ign[intpol 261] Meth[epiph 578] et[585] Ps-Ath[232] et[239] Thph Oec | *ου* sec .. D* *ουτε* | D*et***E *θεου βασιλ.* | *ου κληρ.* c. L al pl Clem[bis] Or[3, 265] et Or[cat 107] Ign[intpol 261] ex[cdd 2] et[arm] Ath[253] ex[mss mu] Ps-Ath[qu ad Ant 239] Chr mosc[1] Cyr[hr 44] Thdrt (ad h. l.) Thph .. Gb[0] Ln om *ου* c. ABCDE al fere[20] Ign[intpol] ex[cdd 2] (item al[2] *κληρονομησαι δυνανται* absq *οὐ*) Meth epiph[578] et[585] Iul[245] Ath[253] ex[cod 1] (editor: „cum in Reg. desit et superefluat, expunct. est") [Ps-] Ath[19] Ps-Ath[282] Chr Cyr[ador 418] Thdrt[1] Dam Oec; item Polyc[383] (alludit libere: *καλὸν γὰρ τὸ ἀνακόπτεσθαι ἀπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι πᾶσα ἐπιθ. κατὰ τοῦ πνεύμ. στρατεύεται, καὶ οὔτε πόρνοι οὔτε μαλ. οὔτ. ἀρσεν. βασ. θε. κληρ. οὔτε οἱ ποιοῦντες τὰ ἄτοπα*)

12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι* 10, 23.
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. 13 *τὰ βρώ-*
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ
ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 *ὁ δὲ θεὸς καὶ* Ro 8, 11. 2 Co 4, 14.
τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
15 *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρας* 12, 17.
οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 *οὐκ*
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, •Gn 2, 24. Mt 19, 5.
φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 *ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν* Ga 5, 31.
πνεῦμά ἐστιν. 18 *φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν*

---

11. *αλλα* ter c. ABD(sed prim D***; D* *αλλ*)E etc .. C ter *αλλ*, sec et tert et. L .. ς tert loco *αλλ* c. CL etc | *ιυ* c. AD***L al longe pl (syr[p] vide post) ar[p] sl Thph Oec .. D*E al d e Did[1] Cyr[act 63] Ir[int 2] Tert Did[int] Aug[1] al *ιυ χυ*, item BC[vdtr] al f vg syr et syr[p] (sed *ημων* et *χυ* c.*) al Ath[3] itemq[lat 2] Did[3] Epiph[893] al Ir[int 1] Or[int] Cyp al *ημων ιυ χυ* : hinc Ln [*ημ.*] *ιυ χυ* (Clem[885] nil nisi *του κυριου* habet omisso utroq *εν*, item Ir[int 695] *domini nostri*)

12. *παντα μοι εξεστιν* : haec utroq loco Thdrt (et. in cat[108]) *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον* dicit, *εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν* „*ἀλλ' οὐ πά. συμφ.*" „*ἀλλ' οὐκ ἐ. ἐξ. ὑ. τιν.*" | *μοι* pr .. Clem *υμιν* vel *ημιν*, Or *μεν γαρ*, Ir[int] Tert Cyp Amb[1] om | D* *συνφερει* | *μοι* sec (agnoscit Clem: *μὴ γὰρ οὐ πά. μοι ἔξεστιν; ἀλλ' οὐκ ἐξουσ.*, item Amb[2] Aug al) .. C om

14. *ημας* c. ABCDEKL al longe pl vv ut vdtr omn Polyc[378] al pl Ir[int] al pl .. ς[e] (non ς Gb Sz) *υμας* c. min ut vdtr pauc (sic ex errore editum vdtr) | *εξεγερει* c. CD***EKL al ut vdtr fere omn f vg (sed vide post) syr[utr] cop arr sl Ath ([mss], sed[ed] *εγερει*) Chr Thdrt al Ir[int] Archel Tert al mu .. Ln *εξεγειρει* c. AD* al[2] d e .. B 67.** *εξηγειρε* (item am harl *suscitavit*, sed persaepe *v* et *b* confunduntur)

15. *ουκ* .. FG praem *ἢ*, item f g *an nescitis* (d e vg om *an*) | *υμων* .. A *ημων* | FG om *εστιν* | *αρας* (et. Or Dial[141] Cyr[ioh 863] Chr Thdrt al Ir[int] Lcif Cyp al) .. al plus[30] Did[346] (sequitur *ποιησομεν*) Dam[txt ed] *αρα*, item *η αρα* FG (g *an tollens*) | DEFG it vg al Ir[int] Cyp Lcif al omn *μελη πορνης* (non Or Dial al mu)

16. *ουκ* c. DEKL al fere[40] syr[p] Mcion ap Epiph itemq Epiph Dial [Ps-] Ath[2, 4] Dial[trin 1, 7] et[3, 23] Thdrt[cd] itemq[cat 113] Dam Thph Tert .. ς Ln praem *ἢ* c. ABCFG al pm vv pl (f vg al Hier al *an nescitis*, d e Cyp Lcif *aut nesc.*, g *an t aut nesc.*) Clem Meth[epiph 579] Chr Thdrt[ed] Phot[cat 116] Oec Or[int] Cyp al (:: v. 19. nemo ut vdtr om *ἢ*) | *φησιν* c. BCDEFGKL al ut vdtr omn it vg al omn Dial[141] Mcion[epiph 321] Chr Thdrt al Lcif al .. A Epiph[355] Cyp Amb (Tert) om, hinc Ln [*φησ.*]

18. FG *φυγετε* | *ο εαν* .. D* al *ο αν* | FG *αμαρτανει*

ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ
3, 16. 2 Co 6, 16. ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς
τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ
7, 23. ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ
σώματι ὑμῶν.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-
σθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου

---

19. *τα σωματα* (Gb') c. A**L al plus[40] cop basm syr[p] arm sl Or[2] (et. cat[119]) Meth[epiph579] Did (et[gr3] et[lat]) Serap [Ps-]Ath[2,4] Bas[ter] Cyr[act39] Thdrt[3] Cyr[hr bis] Antioch[19] Dial[trin1,7] et[3,23] Dam Thph Hil[349] Hier Aug Ambrst Vig (item *membra vestra* vg Amb Pel Fulg Bed) .. ς Ln *το σωμα* c. A* (vdtr) BCDEFGK al pm it syr Chr Thdrt[1 txt] Oec Or[int] (nullus ex pp[lat]) (:: v. 20. *τω σωματι* non fluct nisi quod cop Did *τοις σωμασιν*, *membris* Epph, *cordibus* Vig[1]) | *αγιου πνευμ.* (et. Meth epiph Did al pl) .. B al f vg (non d e g) al pl pp[lat] ut vdtr omn *πνευμ. αγιου*

20. *δη* (L *δει*): et. Cyr[act39] Dial[trin1,7] al mu; item *ουν* Meth[epiph579] [Ps-] Ath[2,4] (ibi pro sqq legitur *τὸν θε. ἐνοικοῦντα ἐν ὑμῖν*) .. d e al Did[207] Thdrt Thph (sed[mg] *δη*, Thph[txt] *δε*) Ir[int] Ath[lat890] om .. f g m vg Cyp Lcif al pl, item ut vdtr Chr (sed diff mss: *δη αρατε*, *δη αρα*, cd[mosc]: *δοξ. δη τον θε. τουτεστιν αρατε τον θε.* Alibi alludens *δοξασωμεν δη τ. θε.*, *αρωμεν τ. θε.* etc) *και αρατε* (*et portate* vel ut m *et tollite*) | ς (= Gb Sz) add in f. *και εν τω πνευματι υμων ατινα εστιν του θεου* c. C***D**et***KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt[2] (sed[1] *αυτου* pro *του θε.*) Thph Oec .. om c. ABC*D*EFG 17. 46. 67.** 71. 109. it (et. m) vg cop basm aeth[utr] Meth[epiph579] Did Cyr[act39] Dial[trin1,7] Dam Ir[int] Tert Cyp Lcif al pm. Tractat loc. Reich. comm. cr.

VII. 1. *εγραψατε* c. BC 17. 39. 46. 109. am fu* Dam[par 641] Tert[2] .. ς Ln add *μοι* c. ADEFGKL al pler d e f g vg[ed] et[cdd pl] cop basm syr[utr] al Or[cat120] Meth[690] Chr Thdrt al Hier Aug Ambrst al

2. FG f g vg syr[utr] al Or[int] Cyp al mu *την πορνιαν* | *και εκαστη τ. ιδ. α. εχετω* (Chr om *εχ.*): et. Or al mu Or[int] Cyp al mu .. FG al[3] f g Tert om (Clem[554] affert *καλον* usq *γυναικ. εχ.* absq rell)

3. *οφειλην* c. ABCDEFG 6. 17. 46. 67.** 71. 177. it vg cop basm aeth[utr] arm Clem[2] Or[2] Meth[virgg] Chr[2] (alibi[3] *οφειλομενην τιμην*) pp[lat] omn .. ς (= Gb Sz) *οφειλομενην ευνοιαν* c. L al pler syr[utr] al Thdrt Thph

σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλή-
λους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ προσ- *Ex 19, 15.
ευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς
διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ᾽
ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν·
ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.
8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μεί-

---

Oec. Cf Reich. comm. cr. | A *αποδιδετω* | Ln [*δε*] *και*: om *δε* A 55. vg^{cd} (sed non am fu demid harl tol) syr cop basm arr Or^{1} Chr (non^{mosc1}) Cyp Hier^{1} al

4. *αλλα* bis c. ABC (sec et. D*) etc .. ς *αλλ* c. D (pr D, sec D***) EFGK^{sil}L al ut vdtr pl

5. K *αποστερητε* | *ει μητι αν* (B om *αν*) .. Clem *ει μη*, Or^{1} *εαν μητι* | *σχολασητε* c. ABCDEFG al fere^{10} Or^{2} Cyr^{ador525} al mu .. ς (= Gb Sz) -*ζητε* c. KL al longe pl Meth^{virgg} Chr^{1} Thdrt al | *τη προσευχη* c. AB CDEFG al plus^{10} it vg cop basm arm al Clem^{546} (*ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρ. καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία*) itemque ut vdtr Tat ap Clem^{548} (*συμφωνίαν μὲν οὖν ἁρμόζει προσευχῇ*) Or^{4} (itemq Or^{int2}) Epiph^{1048} al pl Cyp al omn .. ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* c. KL al pl go syr^{utr} al Chr^{txt} (sed non^{mosc1} nec habet comm) Thdrt (et^{txt} et^{com}) Cyr^{1} Thph^{txt}. Cf Reich. comm. cr. | *ητε* (d e om) c. (Gb Sz) ABCDEFG al^{7} g (sub *aut*) basm aeth^{utr} Or Dion Cyr Dam al mu Aug saepe (*estote*) .. ς^{e} (ς *συνερχησθε* c. KL al pl Thdrt^{1} al) *συνερχεσθε* c. min, item cop syr^{utr} al Meth Chr Thdrt^{1} Thph (Tatian et Clem *γινεσθε*, f g vg al pp^{lat} mu *revertimini*). Tractat et. Reich. comm. cr. | B (Tat^{lib} ap Clem) Meth om *υμων*

6. *συνγνωμην* c. B*CFG; AD* al *συγνωμ*. .. ς Ln 49. *συγγν*. c. B**D*** EK^{sil}L etc

7. *δε* (Gb'') c. ACD*FG al^{5} it am fu demid al cop go Or Cyr^{esa58} Chr^{1} Dam Cyp al pm .. ς *γαρ* c. BD**et***KL al longe pl vg^{ed} syr^{utr} al Chr (ad h. l.) Thdrt^{2} Thph Oec | *αλλα* c. BCD* etc .. ς Ln *αλλ* c. A D***EFGK^{sil}L al certe pl | *εχει* (C ut vdtr ante *εκαστ*. pon) *χαρ*. c. AB DEFG al^{8} it am demid tol al basm cop Clem Or Cyr^{esa} Cyp Hier^{1} .. ς (= Gb Sz) *χαρ. εχ*. c. KL al longe pl vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ go syr^{utr} al Eph^{329} Chr Thdrt al pp^{lat} mu | *θεου* .. DEFG al Thdrt^{1} praem *του* | *ὁ* bis c. ABCDEFG al^{4} Clem (et. Or^{cat125} semel) Cyr^{esa} .. ς *ὅς* c. KL al pler Or Eph^{329} Chr Thdrt al

8. *καλον* .. A praem *οτι* | *αυτοις* c. ABCD*FG al^{3} syr cop Or^{cat127} Meth^{virgg} Cyr Epiph^{492} Chr Dam .. ς (= Gb^{00} Sz) add *εστιν* c. D**et***E KL vv pl (sed it vg *est illis*) Thdrt Thph Oec | *εαν* (B *αν*) c. ABDEFG KL etc .. C al it vg Aug al mu add *ουτως* (sed al post *μεινωσιν*), hinc Ln [*ουτ*.]

νωσιν ὡς κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον
γάρ ἐστιν γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγ-
Mt 5, 32. γέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆ-
ναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλ-
λαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω
ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη
συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ ἥτις
ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτῆς, μὴ
ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυ-
ναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ
τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπι-
στος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ

---

8. *καγω* .. DEFG Meth *και εγω*

9. *ουκ εγκρατ.* (B*D* *ενκρ.*) c. ABCDEKL etc .. FG *ου κρατευονται* | *γαμησατωσαν* .. FG al[8] Epiph[492] Chr[savil] *γαμειτωσαν* (s. *γαμητ.*) | *κρεισσον* c. ACFGK[sil]L al ut vdtr pl .. Ln *-ττον* c. BDE al (: : cf et. ad 11, 17. 12, 31. Phil 1, 23.) | D*FG g syr Meth[virgg] Cyr[hr64] om *εστιν* (f om *γαρ*) | *γαμησαι*: et. Clem[1] Meth Cyr et Cyr[hr64] Chr Thdrt Thph (in mg *γαμεισθαι*) Oec .. Gb′ *γαμειν* c. AC* al[5] Clem[1] Dam (Oec[com]?)

10. *αλλα* c. ABC[vdtr] D* etc .. ς *αλλ* c. D***EFGK[sil]L al certe pl | *χωρισθηναι* c. BCKL al ut vdtr omn Clem Epiph[2,72] Chr Thdrt Dam[par611] Thph Oec .. Ln *χωριζεσθαι* c. ADEFG Bas Caes Epiph[892]

11. *μενετω* etc .. FG it vg go Cyp al *μενειν αγαμον* et *καταλλαγηναι*

12. *λεγω εγω* c. ABC al cop syr aeth al Clem .. ς *εγω* (D* praem *ουχ*) *λεγω* c. DEFGKL al longe pl it vg al Chr Thdrt al Ir[int] Amb Aug al (Or *καγω λεγω και ουχ*) | *ουχ* .. FG* *ουκ* | *αὕτη* (*haec*: it vg al ut vdtr mu) .. ς *αὐτή* (L al *αὐτῇ*)

13. *ητις* .. D*FG al[3] it vg Chr (non[mosc1]) Thdrt[1] Thph[cdd2] pp[lat] *ει τις* | *ουτος* (Gb″) c. ABCD*FG al[3] it vg go cop al Cyr[ador242] Chr[1] Aug al .. ς *αυτος* c. D***EKL al pler syr[utr] Chr (ad h. l.) Thdrt Thph Oec | B *ευδοκει* | *τον ανδρα* (Gb″) c. ABCDEFG 17. 37. 46. it vg go cop syr aeth[utr] arm Cyr[ador] Hier Aug Ambrst Pel Bed .. ς *αυτον* c. KL al pler basm syr[p] arr sl Chr Thdrt al Tert

14. *εν τη γυναικι* .. DEFG al[1] it vg syr ar[e] Clem[martyrium] (ed Cotel) Tert al (non item Aug ex auctoritate[cdd] et[diserte]) add *τη πιστη* | *αδελφω* (Gb′) c. ABCD*EFG al[3] it cop basm Aug[dis] Hier[1] .. ς *ανδρι* c. D***KL al pler vg syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec pp[lat] pm (sed vg syr ar[e] Ir[int] Tert al mu [non item Aug] add *τω πιστω*) | *νυν* c. ABCD* et**KL al ut vdtr omn Clem[561] Thdrt Chr[mosc1] Thph Oec .. D*EFG Chr *νυνι* | *εστιν* sec .. A[vdtr] om (non credo)

15. FG al Chr[mosc1] om *ἡ* | *υμας* c. ACK 39. 46. 73. cop (ap Engelbr) sl Dam Thph Pel Sedul Bed .. ς Ln *ημας* c. BDEFGL al pler it vg

ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ
οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκλη-
κεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πά- 3, 5. Ro 12, 3.
σαις διατάσσομαι. 18 Περιτετμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω·
ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις, μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν Ga 5, 6. 6, 15.
ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ.
20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος 24.
ἐκλήθης, μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι,
μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος Ro 6, 18.
κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ.

---

go basm syr[utr] al Nyss (antea εκαλεσεν) Chr Thdrt Phot[cat136] Oec Ambrst

16. FG γυνη et ανηρ | η (al και) τι .. A ει τι

17. ει μη .. 57. 67.* al plus[10] syr[p mg] ἢ μή c. praecedd coni. Sic legendum esse docet Chr[cat136] (eadem ap Oec[481] [addito Severiani nomine?] leguntur et approbantur): ἕως τοῦ „ἢ μή“ στίξον τελείαν (Oec add στιγμήν), ἵνα ᾖ οὕτως Ἢ τί οἶδας, ἄνερ εἰ τὴν γυν. σώσεις ἢ μή; τοῦτ' ἔστιν Πόθεν οἶδας εἰ σώσεις ἢ μὴ σώσεις; etc | εμερισεν (A vg[cdd aliq] cop basm al post κυρ. pon) .. B μεμερικεν | κυριος et θεος c. ABCDEFG (G g sec loco ο κυρ. ο θε.) al[7] it vg cop basm syr al pp[lat] mu .. ς (= Gb Sz) θεος et κυριος c. KL al longe pl syr[p] al Chr Thdrt al .. al[4] go θεος bis. Tractat locum Reich. comm. cr. | FG f g και εκαστον ως | B teste Btl (non item Maio nec Bch aut Bart) om ουτ. περιπ. και | διατασσομαι .. D*E*FG (*doceo* it vg pp[lat]) διδασκω :: cf 4, 17.

18. τις εκληθη .. D*et***EFG go εκληθη τις | κεκληται τις c. ABD*FG (D*FG τις κεκλ.) 17. 31. 37. 46. al (item hoc ordine go cop basm) .. ς τις εκληθη c. D***EKL al pler (eodem ordine it vg al) Chr Thdrt al | Ln ἐκλήθη; et κέκλ. τις;

19. FG om ἡ pr | FG al[5] pluresve f g ab εστιν ad εστιν transiliunt

20. εν ταυτη .. A εν τουτω

21. Ln ἐκλήθης; | αλλ (D* αλλα) ει και (d e vg *sed et si*) .. FG f g vg[cdd] cop basm om και (go *sed tametsi potes*, syr ar[p] *quin etiam si potes*) | μαλλον χρησαι (it vg *utere*, item go basm syr[p] al; cop *facito*): cf Chr τοῦτ' ἔστι μᾶλλ. δούλευε - καὶ οὐκ ἀγνοοῦμεν ὅτι τινὲς τὸ „μᾶλλ. χρ.“ περὶ ἐλευθερίας φασὶν εἰρῆσθαι, λέγοντες Εἰ δύνασαι ἐλευθερωθῆναι, ἐλευθερώθητι. πολὺ δὲ ἀπεναντίας τὸ ῥῆμα, εἰ τοῦτο αἰνίττοιτο. Cf cat[141] sqq

22. ομοιως c. AB (ita Btl et Bch; rursus errat Mai) al[4] vg syr (syr[p] add και c.*) go Chr[mosc1] Thdrt Severian[cat141] Amb[1] Ambrst Pel Bed .. ς add και c. KL al pler vg[cdd aliq] cop (basm om ομοι.) al Chr Dam Thph Oec Amb[1] al, item DEFG it add δε και | FG f g al χριστου εστιν

6, 20. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος
20. ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην
δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν· λέλυ-
σαι ἀπὸ γυναικός, μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ
ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ
σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ
φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ

---

24. *αδελφοι* (harl flor al pp^{lat4} -*φος*) .. DEFG it Ambrst post *εκαστος* .. 39. 120. Chr (et.^{mosc2}) Thdrt om | *θεω* (al^{3} *θεου*) c. BDEFGKL al longe pl Thdrt Dam Thph .. ς (= Gb Sz) *τω θε.* c. A al mu Oec .. 13. 26. Chr (et.^{mosc2}) Thdrt^{1} om *παρα θεω*

26. *οτι καλον* .. D*FG (it vg al) add *εστιν* | FG Meth^{virgg692} om *το*

27. Ln *γυναικί*; et *γυναικός*;

28. *γαμησης* c. A (-*ση*) B 17. 37. 46. 113.^{mg} Bas Ant et Max^{64} Dam parall^{641} .. ς *γημης* (:: quae est forma antiquior et nobilior) c. KL al longe pl Chr Thdrt Phot^{cat148} al .. DEFG *λαβης γυναικα*, item *λαβης* sine *γυν.* Meth^{692}; it vg pp^{lat} mu *acceperis uxorem*, Tert^{1} *duxeris* | *ουχ* pr et sec .. DE^{vdtr} *ουκ*, sec et. F | *γημη* .. D*FG *γαμη* | Ln [*ἡ*] .. om BFG | *τη σαρκι* (Meth^{2} Thph^{com} Oec^{com} post *εξουσ.* pon): d e f vg *carnis* .. D*FG (g *in carne t carnis*) Oec^{txt} praem *εν*

29. *ο καιρος* c. ABKL al^{20} et ut vdtr al pl vg basm syr^{p} al Eus^{dem88} Meth virgg Bas Chr (habet tantum *εἰπών Ὁ καιρ. συ. ἐστ.*) Thdrt cat^{txt} pp^{lat} mu .. ς^{e} (= ς Gb Sz) praem *οτι* c. DEFG al ut vdtr mu it vg^{cdd} ^{aliq} cop arr sl Dam Thph al Or^{int2,172} | *εστιν το* (D* Isid om) *λοιπ.* (interpctionem nostram: *εστιν· το λοιπον* affert et. Mai ex B[**?]) c. ABD*et** al^{10} cop syr^{p} (item syr?) arm sl Eus^{dem88} ex^{cod} par Eph^{329} Bas^{3,640} et^{alibi} Cyr Isid^{1,413} (*ὁ καιρ. γὰρ συν. ἐστὶ λοιπόν, ἔγραψεν ἵνα καὶ οἱ* etc) Dam^{par638} et^{634} .. FG 67.** d e f g vg Meth^{692} Tert Hier Ambrst al mu *εστιν·* (Meth om, Ambrst add *και*) *λοιπον εστιν* (Clem citat *ὁ γὰρ καιρ. συνεστ. ἐστίν· λοιπόν ἐστιν ἵνα* etc) .. ς (= Sz) *το λοιπ. εστιν* c. D***EKL al pl ar^{p} (*το λοιπ.* ante *συνεστ.* exprim, item 106.) Eus^{dem88} Chr^{1,398} (*ὁ καιρ. συνεσταλμένος τὸ λοιπ. ἐστιν.* Ad h. l. *το λοιπ.* praeterit.) Thdrt Thph al. Praeterea ς^{e} Gb *συν. το λ. εστιν·* (ita fere L al ut vdtr pl syr^{utr} cop al Chr Thdrt Thph Oec), ς *συνεστ.· το λ. εστιν ινα*: sic dist DFG al Eus^{dem88}, itemque (d e g [sub *aut*] Hier Aug Ambrst *breviatum est*, f vg Or^{int4,651} et^{2,172} Aug^{saepe} *breve est*, Tert Hier^{1} *in collecto est*, Hier^{1} *in angusto est*. Cyp vero *collectum* sine *est*) it vg pp^{lat} omn; Aug^{1} vero (*de cetero fratres, temp. breve est; reliquum est*) et auct^{sing} cler (*temp. quod restat breve est; reliq. est*) *το λοι.* bis exprim.

ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ
κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες
ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ κατα-
χρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω δὲ 1 Io 2, 17.
ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς
ἀρέσει τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς
ἀρέσει τῇ γυναικί. 34 μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ

Cf et. Reich. comm. cr. | ς[e] 1624. 1633. 1641. om *οι* per errorem ut vdtr | FG f g syr[p] arm om *ωσιν*

30. *κλαιοντες* bis (D* bis *κλεοντες*) .. FG *κλεθοντες*

31. *τον κοσμον* c. AB cop basm (Sedul), item addito *τουτον* D*FG 17. .. ς *τω κοσμω τουτω* c. D**et***EKL al pler Eus[dem89] Thdrt Severian cat[149] Eph[329] Thph al | *καταχρωμενοι* (et: Eus[dem] Eph[329] al mu) .. L Bas Thdrt[3] *παραχρωμ.*, 121. basm ar[p] it vg Dam[par638] pp[lat] mu (non Tert) *χρωμενοι*

32. *δε* (38. Clem *γαρ*, libere mutant syr al) .. FG 61. d e f g fu (Ambrst Paulin al) om | *αρεσει* (etiam vv. sqq) c. KL al ut vdtr fere omn Clem Or Meth Ath Epiph[81. 98. 523. 710] Cyr[glaph 126] Eph[323] Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *αρεση* c. ABDEFG al[3] Eus[dem89] | *τ. κυριω* .. FG f (et. antea *dei*) g vg Or Cyp al mu *τ. θεω* (Thph[mg] *αυτω*)

33. *αρεσει* .. Ln *αρεση* cf ad v. 32.

34. *μεμερισται και* (ita iam edideram 49: in txtu enim per incuriam typis exhibitum esse *καὶ* ante *μεμ.* clarum fiebat ex comm; Gb'', ita et. Sz sed sic dist: *γυναικί· μεμέρισται. καὶ ἡ*) c. D***FGKL al plus[50] d e g (hae[3] *divisa est et mulier et virgo*) sl Chr Thdrt[2] Dam (30. *μεμ. δε*, item addito *και* syr ar[e], item aeth[utr] (*verumtamen divisus est*; *et mulier quoque vidua* et *virgo quae non nupsit* etc) .. Ln *και μεμερισται και* (Ln sic: *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ*) c. AB al fere[15] vg (*et divisus est. et* [fu al om] *mulier*) syr[p] Eus[dem89] Meth[692] Bas[3,605.640] et[alibi] (Timoth? Euthal?) Pel Fulg Prim Bed .. D* cop basm (vdtr, cf Engelbr) fu demid al f (*et divisa mulier*) Cyr[glaph] (*και μεμερ.*, sed sqq non add) Epiph (vdtr, sed[libere]; affert enim[710] *λέγει ὅτι ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ - τῷ κυρίῳ, καὶ ἡ παρθένος· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί, καὶ μεμέρισται.*) Eph[323] (sed nil ex sqq affert) Ps-Ath[2,85] (*ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μερ. τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγ. τῷ σώμ. καὶ τῷ πν. ἡ δὲ γαμήσασα μερ. τὰ τοῦ κόσμ. πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί, καὶ μεμέρισται.*) Dam[par641] Aug Hier[dis] (contr. Iovin.[1,7.] „illud breviter admoneo, in Lat cdd hunc loc. ita legi *Divisa est virgo et mulier*. Quod quamquam habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edissertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apost. ita scripsit ut supra transtulimus - *et divisus est;* et hac sententia definita transgreditur ad virgg et continentes et ait *mulier innupta e virgo cogitat quae sunt domini*" etc) *και μεμερισται* .. ς (= Gb Sz) *με-*

ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύ-
ματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀν-
δρί. 35 *τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα*
βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ
κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 *εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον*
αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ
θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 *ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν*
τῇ καρδίᾳ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ

---

*μεριστα*ι (cum sqq conjg) c. E (? si ita habet, falsus est scriba exscribens D vel potius D***, negligens utrumq *και* et ante *μεμ.* deletum et post *μεμ.* additum) al ut vdtr pauc cdd[lat] ap Hier m (*separata est mulier et virgo; quae non est nupta, cogitat etc*) Tert al pauc. Cf et. Dam[txt] ad h. l. *μεμέρισθαι* (-*σται*?) *καὶ ἡ γυνὴ* (add *καὶ*?) *ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μερ.* | *η αγαμος* h. l. c. DEFGKL al ut vdtr longe pl d e f g m fu syr[utr] al Meth Epiph[523] (*ὅτι ἡ παρθ. καὶ ἡ ἄγαμ. μεριμν. τὰ τοῦ κυρ. πῶς ἀρέσει τῷ κυρ. ἵνα* etc. Cf et.[98] *ἡ μὲν ἄγαμος κ. ἡ παρθ. μερ. τὰ τοῦ κυρ. πῶς ἀρέσει τ. κ.*) Thdrt Thph Oec Tert Cyp Ambrst al mu .. al fere[7] vg basm (vdtr) Eus[dem 80] Ps-Ath[85] Hier[1] Aug[1] (*mulier et innupta et virgo*) Pel al transpon post *η γυνη*, item 46.* cop Amb[1] (?) omissis *και η παρθενος* .. Ln et post *η γυνη* et post *η παρθ.* c. AB al[4] aeth[utr] (vidé ante) Dam[par 641] (*ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμ. καὶ ἡ γαμήσασα. ἡ ἄγαμ. μερ.*) Aug[1] (Gb ad h. l. sic : Gb'' *γυναικί. καὶ μεμ. καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγ. μερ. sive γυναικί. μεμ. καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθ. μερ. sive γυναικί. καὶ μεμ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθ. ἡ ἄγ. μερ.*, Gb' *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγ. μερ.*) Cf. Reich. comm. cr. | *και* post *αγια* c. BDEFGKL al ut vdtr omn it am demid al syr[p] al Clem Meth[693] Eus[dem 89] Dam[bis] al mu Tert[1] Cyp[2] al .. A vg[ed] et[cdd aliq] cop syr al Or[2] Did Epiph[81. 523.] Ps-Ath Or[int] Tert[1] al mu om, hinc Ln [*και*] | *σωματι κ. πνευμ.* c. DEFGKL al ut vdtr omn Or[1] (*πν. κ. σωμ.*) Meth[2] Did Epiph[81] (*εν σωμ. κ. εν πν.*) Thdrt Dam[1] (ad h. l.) Thph Oec .. Ln *τω σω. κ. τω πν.* c. AB Clem Or[1] Eus[dem 89] (Epiph[523] *τω σω. κ. τη ψυχη*) Ps-Ath Dam[par 641] | B om *τα του κοσμ.* | *αρεσει* .. Ln *αρεση* cf ad v. 32.

35. *συμφορον* (Gb') c. ABD* 13. 17. 26. 37. 49. Hesych .. ς *συμφερον* c. D***EFGKL al pler Eus[dem] Meth[693] Chr Thdrt al | *ευπαρεδρον* c. AB DEFG al pl Clem Eus[dem] Bas al mu .. ς (= Gb Sz) *ευπροσεδρον* c. K al pm Chr (ad h. l., et.[mosc 1]) Oec, item L *προσεδρον*, al *ευπροσεκτον*

36. FG *ασχημονει* omisso *νομιζει* (d e f g *turpem se existimat*, vg *turp. se videri exist.*). Praeterea D*et***E it vg arm *νομιζ. επι τ. παρθ. αυτ.* | *ουτως* .. A *τουτο* | FG Meth[698] *γενεσθαι* | *ουχ* .. DE[vdtr]FG *ουκ* | FG *αμαρταννει* | *γαμειτωσαν* (KL al *γαμητ.*) .. D*FG vv mu Epiph[509] Aug -*τω* (d e f vg sl[ed] pp[lat] mu *si nubat*)

37. *εδραιος* h. l. c. ABDE al[12] fere (46. *γενναιος*) vg cop basm syr[utr] al

ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν
ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ. 38 ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς
ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ' Ro 7, 2.
ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ καὶ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευ-
θέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα

Bas[bis] Thdrt[1] (ad h. l.) Amb[2] Ambrst al mu .. ς post εστηκεν c. KL al pl Thdrt[1] Dam Thph al .. FG d e f g aeth[utr] plane om (ita 49. et Gb[0]) | καρδια c. KL al pl syr[p] sl Thdrt[1] Dam Thph Oec .. Ln add αυτου c. ABDEFG al fere[15] it vg al pl Bas Thdrt[1] pp[lat] mu | ιδια καρδ. c. AB (sic[dis] Btl) 31. 37. 39. 46. 73. 74. (Ambrst *suo corde*) .. Ln om ιδια c. 67.** (item B ap Mai et Bch quod utrumq propter testimonium Btli error esse videtur: quippe enim αυτου του deesse recte observarunt, ut non animadverterent ιδια ante καρδια) .. ς καρδ. αυτου c. DEFGKL al pler Thdrt Dam al | τηρειν c. AB 39. 46. 73. al plus[15] Bas Thdrt Thph .. ς του (35. το) τηρ. c. DEFGKL al pl Dam Oec | ποιει c. DEFGKL al longe pl it vg syr[utr] aeth[utr] arr sl Bas Thdrt Dam Thph Oec .. Ln ποιησει c. AB al[4] cop basm (113.[mg] ποιειτω, f* *bene faciat*)

38. FG 39. 57. f g om ωστε usq ποιει pr; 3. 114. totum versum om | εκγαμιζων c. L al longe pl Thph Oec Aug[4] (K 71. 113.** Thdrt Dam εγγαμιζων) .. Gb' Ln γαμιζων c. ABDE 17. 23. 31. 46. Clem Meth[683] Bas. Praeterea Ln add την παρθενον εαυτου (Clem αυτου) c. BDE al[2] (vdtr) d e vg cop basm syr syr[p] c. ob. al Clem Aug[1] al mu; item την εαυτ. παρθ. A al[6] (8?) Meth[683] Bas: om c. KL al longe pl ar[p] al? (cf ante syr[p]) Thdrt Dam al Aug[aliq] | ποιει .. B 6. 17. 37. 67.** ποιησει | και ο μη c. ABDEFG 17. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m vg cop basm syr aeth al Clem Meth Bas Chr pp[lat] mu .. ς (= Gb Sz) ο δε μη c. KL al longe pl syr[p] Thdrt Dam Thph Oec | εκγαμ. sec (Gb') c. iisd qui pr (K 39. 113.** Thdrt Dam εγγαμ.) .. Gb Sz Ln γαμιζων c. iisd qui supra (sed 177. 178. 179. pro 31. 46. citantur) item FG (qui antea ωστε usq ποιει om) | ποιει c. DEFGKL al pler it vg al ut vdtr omn Thdrt al mu .. Ln ποιησει c. AB 6. 17. 37. 46. 67.**

39. δεδεται c. ABD*F[a] 17. 67.** d e am demid tol harl** cop basm al Clem Or[2] Cyr Ath[lat 777] Tert[2] Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) add νομω (K 12. Epiph[498] γαμω) c. D**et***EFGL al pler f g vg (et. fu al) syr syr[p] c. ob. al Or[1] Chr[saepe] Thdrt Dam[2] al Ambrst al. Defendit Reich. comm. cr. | εαν δε και c. D***E[vdtr]FG (FG κεκοιμηθη pro και κοιμ.) L al fere[40] syr[p] (item ar[p] vdtr) Thdrt Oec .. ς Ln om και c. ABD*K al pm vv mu Clem Or Epiph[498] Thdrt[txt] Dam al (d e vg pp[lat] *quodsi*, f g Tert al *si autem*) | κοιμηθη .. A 73. basm syr[p mg] Clem Bas αποθανη | ο ανηρ (om Clem[1] vg[codd] Tert Cyp Hier[1]) c. ABK al plus[40] vg[ms] Or[1] Bas Epiph[496] Cyr Thdrt[2] Oec Vig .. ς (Gb[00]) add αυτης c. DEFGL al pm vv pl (sed syr[p] c.*) Or[1] Dam Thph pp[lat] mu | γαμηθηναι (et. Clem Or al mu) .. FG it vg pp[lat] γαμηθη .. L* γαμησαι

δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ
πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχο-*
Ga 6, 3. *μεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.* 2 *εἴ τις δοκεῖ ἐγνω-*
κέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκεν καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 *εἰ δέ τις*
ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 *περὶ τῆς βρώσεως*
οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι
οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. 5 *καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ*
εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι
Ro 11, 36. *πολλοί,* 6 *ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς*

---

40. *δε* sec .. B al^{7} tol basm syr^{p} (sed syr$^{p\ mg}$ *δε*) Amb Ambrst Vig Sedul (non Tert^{3} Aug Hier al) *γαρ* | *εχειν* .. FG d* g Tert^{3} al *εχω* (f vg *quod et ego sp. dei habeo* [f *-beam*])

VIII. 1. Gb Sz *οἴδαμεν·* (*ὅτι πάντ. - ὑπ' αὐτοῦ·*) .. ς ante *οιδαμεν* comma ponit | L al *εχωμεν*

2. *ει* c. AB al^{7} am fu tol harl^{*vdtr} al (d e g [vide post] *quodsi*) cop basm arm Clem Melet$^{epiph\ 881}$ Nyss Dam Or^{int} Tert Cyp Ambrst al mu .. ς (Gb^{00}) add *δε* c. DEFGKL al pl f vg (et. demid) g (*si autem t quodsi*) syr et syr^{p} c.* Chr Thdrt Thph Oec (Hier *si quis enim*, aeth ar^{p} *et si quis*) | *εγνωκεναι* (Gb') c. ABDEFG al^{8} d e (d e *cognovisse*; g *cognoscere t scire*) Clem Nyss^{2} Thdrt^{2} Dam (Melet^{epiph} *γινωσκειν*) .. ς *ειδεναι* c. KL al longe pl f g vg (*scire*, item Tert Cyp Hil al) Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec .. al^{3} *ειναι* | Melet^{epiph} Or^{int} Tert^{1} om *τι* | *ουδεπω* c. DEFGKL al longe pl Nyss Chr Thdrt^{4} Dam Thph Oec .. Gb' Ln *ουπω* c. AB al^{6} Clem Melet^{epiph} .. 37. 13.^{lect} om | *ουδεν* c. D**et***EKL al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt^{2} Dam Thph Oec .. Gb^{0} Ln om c. ABD*FG al^{8} it vg cop basm al Clem Melet^{epiph} Nyss Thdrt^{2} pp^{lat} | *εγνωκεν* c. D*** EKL al longe pl Chr Thdrt^{2} Thph Oec .. Gb' Ln *εγνω* c. ABD*FG al^{7} Clem Melet^{epiph} Nyss Thdrt^{2} Dam; item 17. *ηδει*

4. *της βρωσ. ουν* .. D**^{b}et***E al^{4} d e vg (contra m *enim*) syr$^{p\ mg}$ al (Ir^{int} *scimus autem quia*) Aug *δε της βρωσεως* (D* 121. *γνωσεως*) | *ουδεν* .. FG f g vg etc add *εστιν* | *οτι* sec .. L al om | *ετερος* c. KL al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb^{00} Ln om c. ABDEFG al^{8} it vg al mu Cyr$^{iul\ 232}$ et$^{act\ 39}$ Bas Ir^{int} al^{lat} mu

5. FGK *οι λεγομενοι*, it vg *qui dicantur* (L transilit ab *εισιν* ad *εισιν*) | *θεοι* pr .. DE d e Ambrst Pel add *και κυριοι* | *γης* c. ABDEFGK al pm Or^{2} Cyr$^{act\ 30}$ Cyr$^{hr\ 2}$ Dion^{areop} (de nom. div. 2.) Chr Thdrt^{1} al .. ς (= Gb Sz) praem *της* c. min ut vdtr pl Thdrt^{2} (sed ^{1} et. *εν τω ουρ.*) Oec

εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ
ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συν-
ειδήσει ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
είδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα, οὔτε
ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν Ro 14. 13.
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις

---

6. *αλλ ημιν* (et. Or[2] Did[325] Cyr[hr 1] Chr Thdrt al) .. B basm Ir[int] om *αλλ*, hinc Ln [*αλλ*] *ημιν* .. 17. cop Ath Did[222] Cyr[1] (i. e.[act 89]) Epiph *ημιν δε* | FG *εις ο θε.* | D* om *τα* pr | *και ημεις εις αυτον* .. Clem Or[3] (non alibi[2]) Ath Did Hil[2] (non alibi[3]) Cassiod om | *δι ου* .. B *δι ον* (Epiph[478] his praem *δι ον τα παντα και*, cf et.[484]; sed accurate textum nostrum habet[921]) | *δι αυτου* .. 114. *δι αυτον*. Praeterea al[4] sl[ant] et mss[3] (non[2. 5. 10.]) Cyr[ador 175] al aliq add *καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐν ᾧ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ* (contra Chr: *ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενος τῆς ἀσθενείας τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσεν.* Similiter Dam ad h. l. [tamen alibi habet additamentum] Thph Oec)

7. *συνειδησει* c. DEFGL al longe pl it vg syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec Tert Aug al mu .. Gb'' Ln *συνηθεια* c. AB 17. 46. 67.** (67.** 137. Chr[com] pergunt *του ειδωλοθυτου*) 80. 109. syr[p mg] cop basm aeth[utr] Dam. Cf Reich. comm. cr. | *εως αρτι* h. l. c. BDEFG 31. 37. 116. it vg (et. am demid harl tol al; fu om *idoli*) syr arm Bas Thdrt pp[lat] .. ς post *ειδωλου* c. AL al pler vv mu (cop post *τινες δε*) Chr Thph Oec. Cf et. Reich. l. l. | *ως* .. 57. 67.* 114. al mu om | *η συνειδησις* .. FG *ιδησεις* (et G* praepon *η*) | K om omnia inde a *τινες δε* usq *δι ον χ̅ς̅ απεθ.* v. 11.

8. *παραστησει* (Gb') c. AB al[8] cop basm Clem[2] Or[2] Ath Cyr[iul 242] Dam .. ς *παριστησιν* c. DEL al longe pl (FG *συνιστησιν*) vv pl Or[1] Ath[cdd 4] Chr Thdrt al Iac[nisib] pp[lat] | *ουτε* pr c. AB al[4] am tol cop basm aeth[utr] ar[p] Cyp Aug[2] (Tert[2]) .. ς add *γαρ* c. DEFGL al pler it vg syr[utr] al Clem Or Chr Thdrt al Iac[nisib] Ambrst al | *ουτε εαν μη φ. υστερουμεθα* (al Chr *-ρουμεν*) h. l. c. A*B 46. am tol demid flor mar cop basm arm Bas Dam .. ς post *περισσευομεν* (B Or[1] *-ομεθα*) c. A** (sed servat priore loco *μη φαγ.* et sec loco *φαγ.*) DEFGL al pler it vg[ed] et[cdd] aliq syr[utr] al Clem Or Cyr[iul 242] Chr Thdrt al Iac[nisib] Cyp al

9. *ασθενεσιν* (Gb'') c. ABDEFG al[7] Clem[2] Dam (ad h. l.) .. ς *ασθενουσιν* c. L al longe pl Chr Thdrt Dam[par 686] Thph Oec (Chr ad h. l. Thph add *των αδελφων*)

10. A al *ειδη* | *σε* c. ADEL al ut vdtr omn d e go cop basm syr[utr] al pp[gr] mu .. om BFG f g vg Or[int] pp[lat] (vg Aug al *eum qui habet*), hinc Ln [*σ.*] | *ειδωλειω* .. ABDL al *ειδωλιω* (AFG *ιδ.*): cf Steph. Thes. Gr. Ling.

αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
Ro 14, 15. ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-
φὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς
Ro 14, 21. τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

IX.

19. 1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν
15, 8. κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; 2 εἰ

---

10. *ασθενους οντος* .. *cum sit infirma* (i. e. *ασθενης ουσα*) d e f vg (g *infirmantis t cum sit infirma t -mus*) sl Aug Ambrst al mu | DEFG vv pl Or[int] Aug al *εσθιειν τα ειδωλοθ.*

11. *απ. γαρ* c. B 17. cop basm go Clem[1] (alibi libere *αλλα απ.*) .. A 39. *απ. ουν*, 46. Dam *και απ. ουν* .. ς *και απ.* c. DEFGL al pler it vg syr utr al Chr al mu Ir[int] Hier al | *απολλυται* c. ABD* (* *απολυται*, **b -*λλυται*) al[6] cop (item basm vdtr) go d e Clem[2] Bas Antioch[50] Chr (sed variant et[edd] et[cdd]) Thdrt[1] Dam .. ς *απολειται* c. D***EFGL al longe pl f g vg syr[utr] al (Chr vide ante) Thdrt (ad h. l.) Thph Oec Ir[int] Hier al | *εν* (Gb'') c. ABDEFG al Bas Thdrt[1], item *in* it vg cop basm (al ut vdtr pm) Ir[int] Hier al .. ς *επι* c. L al longe pl Or[2] Chr[dis] Thdrt Severian[cat 162] Thph Oec .. Clem[2] Thdrt[cd] om | B 61. Thdrt[1] om *σῇ* (cop *sua*, certe ap Wilk) | *γνωσει* .. 6.[lect **] Chr[dis] (*οὐδὲ γὰρ εἶπεν Ἐπὶ τῇ σῇ τελειότητι, οὐδὲ Ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, ἀλλ' Ἐπὶ τῇ σῇ βρώσει*) *βρωσει* | *ο* (D**et***E 37. om, item B ap Btl per errorem ut vdtr) *αδελφ.* h. l. c. ABDEFG al it vg go cop aeth[utr] ar[e] Bas Ir[int] Hier Ambrst al, item Clem[1] *ο αδ. ασθενων* omisso *ο ασθ.* (alibi[1] citat tantum *απ. γαρ ο ασθ. τη ση γν.*) .. ς *αδελφος* post *ασθ.* c. L al pler fu vict (syr[p] ar[p] ante *ο ασθ.*) Chr Thdrt al .. vg[cd] syr om

12. FG om *τους* | FG it go om *και* | FG *αμαρτανεται*

13. FG *το βρωμα* | *μου* pr (et. Or al mu) .. FG f g go Clem Cyp Ambrst[ed] om | *μου* sec (et. Clem Or al mu) .. Gb[0] c. D*FG it Cyp al

IX. 1. *ελευθ.* et *αποστ.* hoc ordine c. AB 5. 10. 17. 37. 46. 93. 177. 179. vg cop syr aeth[utr] arm ar[e] Or Tert Aug Amb Pel Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) *αποστ.* et *ελευθ.* c. DEFGKL al longe pl it fu syr[p] basm go ar[p] sl Chr Thdrt al Ambrst. Probat Reich. l. l. | *ιησουν* c. AB 46. 74. am tol harl al sah basm aeth Or Ambrst .. FG (hi *ου* pro *ουχι*) demid Tert Aug praem $\overline{\chi\nu}$, item ς add $\overline{\chi\nu}$ c. DEKL al pler vg[ed] (flor om $\overline{\iota\nu}$) cop syr[p] c.* al Chr Thdrt al | D***E[vdtr] FG *εορακα*

ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου 2 Co 3, 2.
τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ
ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστίν. 4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ
πιεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς;
6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζε- Act 4, 36.
σθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπε-
λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρω-
πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ *Dt 25, 4. 1 Ti 5, 18.

---

2. A om versum | *μου της* c. B 17. 31. 46. (al ut vdtr) Or .. ς *της εμης* c. ADEFGKL al pler Chr Thdrt; d e vg *apostolatus mei*, f g *mei apost.* | *εν κυριω* (et. Or Thdrt Thph al Aug Ambrst al) .. D* 46. (vdtr) d e tol syr ar[e] Chr om

3. *αυτη εστ.* c. DEFGKL al fere omn vv omn Thdrt Thph Oec .. Ln *εστ. αυτη* c. AB 37. 46. Chr Dam

4. L al *εχωμεν*. Item vv. sqq | *πιειν*: ita AB (certe enim altera Btl nihil notatum habet nec magis ad 10, 7; accedit, quae in rebus eiusmodi perquam exiguae auctoritatis est: neglexit enim et. Io 4, 7 sqq codicis scripturam: editio Maii) D**et***EKL etc .. D*FG *πιν*

5. *αδελφην* (vg [et. harl* al sed non am fu demid al] post *γυν.* pon; al[2] -*φοι*, Ambrst[ed] om) *γυναικα* (et. Clem[2] Chr Thdrt al) .. FG f g Clem[1] libere Tert al mu *γυναικας*, item arm cdd[gr] ap Hier *αδελφας γυναικας*, Helvid Cassiod *uxores*, Sedul: *in Graeco sorores, non mulieres legitur* | K al om *οι* sec

6. *του* c. D***KL al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln om c. ABD*FG 17. 46. Isid[1,106] (:: ut paullo ante v. 5. nemo addidit *του*, ita nec addi solet, cf Io 19, 10. 10, 18. 5, 27. etc hinc non tam additum aliena manu quam omissum vdtr) | Chr[morel] om *μη*, syr[p] habet c.* (vg pp[lat] *hoc operandi*)

7. *τον καρπον* (Gb') c. ABC*D*FG 17. 46. 137. f g tol harl flor al (sed d am* fu *de fructum*) sah Or[cat167] Bed .. ς *εκ του καρπου* c. C***(?)D** et***E al pler vv pm Orthod[qu119] Epiph[1072] Chr Thdrt al (C***? Dam *εκ των καρπων*) | *εσθιει* pr .. DEFG it add *και πινει* | *ἢ* c. AC*KL al pler cop (et. *η τις φυτ.*) basm syr (aeth[utr] *και*) Cyr[ador180] Dam Oec .. Gb[0] Ln 49. om *ἢ* c. BC**vdtrDEFG al[3] it vg go sah syr[p] arm ar[p] Or[cat] (sed[libere]) Orthod[qu119] Chr Thdrt Thph Aug Ambrst al | *της ποιμνης* (12.[lect] Dial om) .. D*FG al[2] vv mu Chr Epiph[1072] Thph Aug Hil Ambrst *αυτης* (14.[lect] *αυτου*)

8. *λαλω* .. DEFG al[4] it vg *λεγω* | *η* (Mcion *ει*) *και ο νομ.* (Mcion add *μωυσεως*) *ταυτα* (*eadem* [τ' αὐτά] Ambrst) *ου λεγει* (Gb") c. ABCDE 46. vv pm Or Epiph (et Mcion[epiph]: p. 355. habet enim: *μετηλλαγμένως*.

Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται Οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 *ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν*
Ro 15, 27. *ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.* 11 *Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσωμεν;* 12 *εἰ ἄλλοι*

ἀντὶ γὰρ Ἐν τῷ νόμῳ λέγει Ἐν τῷ μωϋσέως νόμῳ [id quod post uberius tractat Epiph]. *λέγει δὲ πρὸ τούτου Εἰ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει.* Antea vero p. 320. habet: *μετηλλαγμένος. ἀντὶ γὰρ τοῦ Καὶ* [?] *ὁ νόμ. ταῦτ. οὐ λέγει, φησὶν ἐκεῖνος Εἰ καὶ ὁ νόμος μωϋσέως ταῦτ. οὐ λέγει.*) Ambrst al .. FG f g *η ει και ο νομ. τ. λ.* (similiter go *aut etiam lex hoc dicit*, syr *ecce etiam lex haec dixit*) .. ς *η ουχι και ο νομ. τ. λ.* c. KL al pler sah arp (om *και*) Dial[31] Chr Thdrt al (Cyr[ador130] om *και*)

9. *εν γαρ τω μω.* (*μων* - c. BCKL al mu; ς *μω* - c. A al pl) *νομω* (al[4] vv mu Nyss Chr Thdrt[1] *νομ. μω.*, Ambrst om *μω.*) *γεγρ.* c. ABCKL al ut vdtr fere omn vg (*scriptum est enim in lege moysi*) al pl Or[1,388] Dial[31] Cyr[ador130] al mu Aug .. Gb* *γεγρ.* (Hil *ait*) *γαρ* (D**et*** improbantes *γαρ* videntur alteram lectionem restituisse, certe maluisse) c. DE FG it Or[1,170] (et[1,541] *εν τω νομω γεγρ.*) Hil | *κημωσεις* (Gb[0]) c. B*D*FG Chr[com] (agnoscit ut vdtr his: *οὐκ ἂν τοσαύτην ἐποιήσατο σπουδήν, ὡς καὶ νόμον γράψαι ὑπὲρ τοῦ μὴ κημοῦσθαι τοὺς βοῦς.* Rursus post: *οὐδὲν οὖν ἕτερον τὸ στόμα ἀκήμωτον ὂν τοῦ ζώου τούτου βοᾷ ἢ* etc) Thdrt[1,179] (*Παῦλος τεθεικὼς τὸν περὶ τῶν βοῶν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει τοὺς βοῦς ἀλοῶντας κημοῦν, ἐπήγαγε Μὴ τῶν βοῶν μέλει* etc) glossar[127] (ed. Alberti: *κημώσεις· φιμώσεις*, item Cyr[lexic] nec fere aliter Hesych cf *κημός* et *φίμα*, et Phot apud quem *κημοῦν* per *φιμοῦν, χαλινοῦν* exponitur) :: quae lectio eo commendatior est quod non invenitur apud LXX .. ς Ln 49. *φιμωσεις* c. AB**CD**et***EKL al ut vdtr omn Or[3] Dial Cyr[esai480] Chr[txt] Thdrt (ad h. l.) al. Cf et. 1 Tim 5, 18. | *των βοων* .. DEFG al[6] (vv pl) praem *περι*

10. *οφ. επ ελπ. ο αρ.* c. ABC al[9] vg Or[2] Dial[32] Eus[dem166] (cf et.[651] *οφ. ο αρ. επ ελπ.*) Cyr[ador99] Dam Aug Pel Bed .. FG g *οφειλ. ο εφ ελπ. αρ. οφειλει*, D* *ο επ ελπ. αρ. οφ.* ***επ ελπ. οφειλ. ο αρ.***, *** et E d e f *επ ελπ. ο αρ. οφ.* .. ς *επ ελπ. οφ. ο αρ.* c. D**(vide et.*** et E)KL al longe pl vv pm (sed vv mu singg libere transp) Chr Cyr[ador130] Thdrt (alibi alludens *ὅτι ἐπ' ἐλπ. ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷ*) Thph Oec .. al pauc var | *επ* (A *εφ*) *ελπ. του* (71. om) *μετεχ.* c. ABC 10. 17. 71. syr[utr] (cop) sah basm arm ar[e] Or Eus[2] Cyr[ador bis] Aug; item *in spe fructus percipiendi* f vg Pel Bed .. D*FG 46. *της* (46. add *επ?*) *ελπιδος αυτου μετεχειν* (d e g *et qui triturat* [*triturans*] *spei suae fructum percipere*) .. ς *της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι* c. D**et***EKL al pler Chr Thdrt Dam Thph Oec .. var al pauc

11. D* d *ου μεγα* | *θερισωμεν* (*metamus*) c. CDEFGL al plus[30] it vg (al mu) Thdrt .. ς Ln *-σομεν* c. ABK al pl Chr Cyr[ador130] Dam Thph Oec

τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν
δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ •Dt 18, 1.
ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύ- •Nm 18, 31.
οντες τῷ θυσιαστηρίῳ συνμερίζονται; 14 οὕτως καὶ ὁ κύριος διέ-
ταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·
15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα Mt 10, 10. Lc 10, 7.
οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ
καύχημά μου ἵνα τις κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ
ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν
ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν

---

12. *υμων εξουσ.* c. ABCDEFG al mu d e (d e *vestrorum potestatem*) f g arm Chr[1] .. ς (= Gb Sz) *εξουσ. υμ.* c. KL al pl vg al mu Chr[1] Thdrt al | *ουκ εχρησ.* .. A *ου κεχρημεθα* (s. *ουκ εχρημ.*) | *ταυτη* .. FG *αυτη* | *τινα εγκ.* (B*FG *ενκοπ.*) c. ABC 46. 137. d e vg cop (syr) al Tert Ambrst al .. f g sah basm arm Clem Or[int] om *τινα* .. ς *εγκ.* (D*L al pm Thdrt *εκκοπ.*, 37. *συνεγκοπ.*) *τινα* ç. DEFGKL al pler syr[p] sl Cyr ador[130] Chr Thdrt al

13. *εκ του* .. D*FG 46. f g vg al pp[lat] praem *τα* (g vg *quae de sacrario sunt*, item f sed om *sacr.*) | *παρεδρευοντες* (Gb″) c. ABCDEFG 17. 46. Eus[esa] Procop[1] Dam .. ς *προσεδρ.* c. KL al pler Chr Thdrt Procop[1] Thph Oec | *συνμεριζ.* c. B*(vdtr) CD*FG .. ς Ln 49. *συμμ.* c. AB** D***EKL etc (Ln *συμμερίζονται.* cum puncto)

14. *καταγγελλουσιν* .. G *-γγελουσειν*

15. *ου κεχρήμαι ουδενι* c. ABCD*et***EFG al mu Dam, item D**L 80. *ουδενι* (80. add *ου*) *κεχρημαι* .. ς (= Gb Sz) *ουδενι* (Thph *-δεν*) *εχρησαμην* c. K al pl Chr Thdrt Thph Oec | *ινα τις* c. CD**et***E?KL al ut vdtr fere omn f vg (f vg Hier Ambrst[ms] *quam ut glor. meam quis evacuet.* Aug *quam glor. meam quisquam inanem faciat*) al (sic vdtr) pl Chr Thdrt Dam Thph Oec Hier Ambrst Aug al .. FG 26. *τις*, item g *quam gloriam meam quis evacuat t exinaniat* .. Ln *ουδεις* c. BD*(idem renovavit D[nov]) 17. d e (d e *quam glor. meam nemo exinaniet*) sah Ambrst[ed] (*nemo glor. meam evacuabit*) Tert[allud] (*glor. meam nemo inaniet*), item A *ουθεις μη* (Ln *τ. καυχ. μου· ουδ. κε.*) | *κενωσει* c. ABCD (et* et** et***) EFGL al .. ς *-ση* c. K al pl Chr Thdrt al. Cf Reich. comm. cr., at pro *ινα* c. fut. cf Mt 20, 31. Mc 15, 20. Lc 20, 10. Io 7, 3. 12, 20. etc

16. *ευαγγελιζωμαι* .. DEFG *-σωμαι*, L al[5] Dam *-ζομαι* | *καυχημα* .. DEFG it Ambrst[cd] *χαρις* | *ουαι γαρ* c. ABCDEFG al mu it vg cop sah al Or[4,463] Ath Cyr[ador387] Chr[1] Or[int3,884] Hier Ambrst al mu .. ς (= Gb Sz) *ου. δε* KL al pl syr[utr] al Chr (ad h. l.) Thdrt al | *εστιν* .. FG f g (*est t erit*) Ambrst Symm *εσται* .. cop syr al om | *ευαγγελισωμαι* c.

ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ
μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ
μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθε-
ρος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
Act 16, 3. 21, 26. κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰου-
Act 11, 3. Ga 2, 3. δαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς
ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς
ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερ-
δάνω τοὺς ἀνόμους· 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα

BCDEFG al (f vg *evangelizavero*, g *-zem t -zavero*) Chr[1] Elia[cret] .. L al -ζομαι .. ς -ζωμαι c. AK al pl Or Ath Cyr[ador] al mu (d e *evangelizem*, item g)

17. εχω .. 13. 37. ουκ εχω

18. μου (om 119; om μου εστ. Thph) c. ACK al fere[15] vg (*merces mea*, item vv pl) cop sah syr arr aeth Cyr[ador 130] Hier Ambrst Pel Bed (ceterum μου ἐστὶν in cdd est, non ut 49. μού ἐστιν) .. ς Ln μοι c. BDEFGL (sed DEFG it post εστ. pon) al pl it syr[p] al Chr Thdrt al Aug | εστιν .. D*FG it Aug Ambrst εσται | το ευαγγ. c. ABCD* al[7] d e vg cop sah arm Cyr Chr[com2] Ambrst Aug Pel Bed .. ς (Gb[00]) add του χριστου c. D**et***EFGKL al longe pl f g syr[utr] al Thdrt al Hier (:: cf v. 12.) | A al καταχρασθαι | ευαγγελιω .. D* add μου

19. πασιν .. D* d e praem εν | πλειονας (et. Or [add αυτων] al et[gr] et[lat] mu) .. 46. 109. syr[p] (sed[mg] πλειονας) Clem Hier[1] παντας

20. και .. D*E* 37. d e cop sah om | ως pr (et. Or[1] etc) .. FG* 39. 67.** g* Clem[lib] Or[3] Tert Sedul om | μη ων usq νομον c. ABCDEFG al mu it vg sah syr[p] arm go (add *sed sub gratia*) Cyr Chr Dam Or[int] Nest serm (ap Mar Merc[86]) Ambrst[txt] Aug[3] Bed .. ς (= Gb Sz) om c. D*** (secundis curis, iam enim plenos accentus posuerat) K (L transilit a κερδησω ad κερδησω) al pl syr cop al Or[3] Thdrt al. Cf et. Reich. comm. cr.

21. θεου et χριστου (Gb'') c. ABCD*E (sed ** θεω) FG al[9] vv mu Or Did Cyr[act29] Chr Isid[2,138] Dam Oec[com] Thph Psell Ath[lat776] Aug Nest[l. l.] al mu .. ς θεω et χριστω c. D***KL al longe pl (θεω et. sah syr al) ar[p] Thdrt Oec[txt]. Cf Reich. l. l. | κερδανω (Gb' κερδανῶ) c. ABCFG 17. 37. 46. 109. (Clem κερδανωμεν) .. ς κερδησω c. DE (DE al d e al post ανομ. pon) KL al pler Or Did Chr Thdrt al | τους c. ABCDE 17. 37. 109. al Or Did .. ς om c. FGKL al pler Chr Thdrt al

22. εγενομην . . FG f g add δε και | ασθενεσιν .. DEFG -νουσιν | ασθενης c. AB d e vg Or[4,166] (*i*bidem priora citat ter servans ὡς) Cyp Aug Amb Ambrst Bed .. ς praem ως c. CDEFGKL al certe pler vv pl Chr Thdrt al | γεγονα .. FG Clem εγενομην | παντα c. ABCD*FG 46. Clem Or[4,35] Naz (in Mt 19, 1 et Apolog) Cyr Chr[1] .. ς (Gb[0]) praem τα c.

τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως
τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συν- Ro 11, 14.
κοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕ-
τως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα
ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς 2 Ti 4, 8. Ia 1, 12.
δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως
πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ
δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

X.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν *Ex 13, 21. 14, 22.
πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλ-

---

D**et***EKL al fere omn Or[3,294] Mac Chr[1] Thdrt al | παντως τινας (al[4] -να) .. Gb' παντας c. DEFG it vg al (non cop sah syr[p] go al) pp[lat] omn (et. Nest ap Mar Merc[68]), item praemisso τους 17. Clem Or[3,294] (et[4,35] habet παντα) | σωσω .. aeth[utr] ar[e] Clem Or[2] Mac Naz[1] Thph mg Tert Hier Aug κερδησω

23. παντα (Gb') c. ABCDEFG 17. 37. 46. 67.** 73. 80. it vg cop aeth[utr] Naz Chr 7.[schol] Ambrst Pel al, item ταυτα δε παντα sah arm .. ς τουτο c. KL al longe pl syr[utr] al Thdrt Dam Thph Oec | συνκοιν. c. AB*D*FG .. ς Ln 49. συγκ. c. B**CD***EK[sil]L etc | L al γενομαι

24. ουτως τρεχετε .. FG f g praem εγω δε λεγω υμιν

25. εγκρατ.: ita ABD***EK[sil]L etc .. D*FG ενκρ. | ουν (syr[p] habet c.*) .. K al[3] Clem om, nec exprim (*illi quidem*) d e g Ir[int] (contra f vg Cyp al *et illi quid.*); similiter go (*at illi*) sah al

26. πυκτευω .. L ποικτευω

27. B αλλα | υποπιαζω (Gb') c. FGKL al plus[30] Eus[ps] Serap Eph[279] Naz[2] Bas[1,130] excdd[2] Chr[mosc1] Cyr[aliq] (tom. 5, b 62. c 187; alibi -ω- editum est, sed quaeritur an recte) Dam[8] (ad h. l. et[par 617. 634]); item D***et[nov]E al[11] fere Clem Naz (contr. Eunom.[190]) Chr[mosc1 bis] (in h. l.) et Chr[10,134] Thdrt[1] (in ps 119, 83) υποπιεζω (sed D***et[nov] -ω-) .. ς Ln 49. υπωπιαζω c. ABCD*et** al ut vdtr sat mu Or[2] Eph[mg] Chr[montf] (in h. l. et alibi) itemq[mosc1] ter Thdrt[2] Thph Oec. Latini sic: f g vg Aug Amb al *castigo*, Hil Hier Fulg al *subjicio*, d e g (sub *aut*) Ir[int] Paulin *lividum facio*, Ruf *macero*, auct[sing cler] *affligo*. Praeterea go *castigo*, syr *subjicio*, syr[p] *contundo*, sah *sugillo*, cop *domo*. Ceterum cf Reich. comm. cr. Uberius et. tractat locum Mtthaei. | L al γενομαι

X. 1. γαρ c. ABCDEFG al[8] it vg al mu Clem Or[2] Mcion[epiph] Did Cyr

*Nm 9, 15 ss. θον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ
*Ex 16, 15. ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφα-
γον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ
*Ex 17, 6. ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός·
*Nm 14, 30. 26, 64 s. 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ηὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώ-
θησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς
*Nm 11, 4. 11. τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.
7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγρα-
*Ex 32, 6. πται Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.
*Nm 25, 1. 9. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν ἐν
*Nm 21, 5 s. μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χρι-

---

glaph^{314} al Ir^{int} Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) δε c. KL al pl syr^{utr} al Chr Thdrt al

2. *μωυσην* c. BCFGKL al pl .. ς *μωσ.* c. ADE al mu | *εβαπτισαντο* c. B KL al longe pl Or^{3} Chr^{2} (ad h. l.) Thdrt (ad h. l.) Dam Phot^{cat187} Oec .. Gb' Ln *εβαπτισθησαν* c. ACDEFG al fere^{15} Dial Bas Cyr^{glaph314} et ador^{89} et^{alibi} Did al mu (Thph^{mg} *-τιζοντο*) | FG f g *ε. τ. θαλασσ. κ. ε. τ. νεφελη*

3. *αυτο* .. AC* (vdtr) 46. aeth^{utr} Did (sed *το βρ. το*) Promiss om | *βρ. πνευμ. εφαγ.* c. (C*?) DEFGKL al ut vdtr fere omn vv fere omn Or Dial Did Chr Thdrt Thph al Ir^{int} (s. Sen ap Ir) al^{lat} omn .. BC** 93. Cyr^{glaph} *πν. βρ. εφ.*, item Ln *πν. εφ. βρ.* c. A 137. Mcion^{epiph}

4. A 46. aeth Or^{1} Promiss om *αυτο* | *πν. επι.* (137. Or^{1} Did^{1} *επινον*) *πομ.* c. ABC 46. 137. Or^{2} Mcion^{epiph} Did Cyr^{act} .. ς *πο. πν. επι.* (D* *επιαν*) c. DEFGKL al pler it vg al Dial Chr Thdrt al Ir^{int} [s. Sen ap Ir] Or^{int} al | *η* (FG om) *πε. δε* c. BD*et***EFG al ut vdtr Or^{3} Eus^{ecl46} .. ς *η δε πε.* c. ACD**KL al pler Or^{3} Eus^{mai126} Marc^{eus182} Dial^{149} Cyr glaph Mcion^{epiph} Chr Thdrt al

5. *ηυδοκ.* c. ABC al^{3} ac pluribus Clem Mcion^{epiph} Chr .. ς *ευδοκ.* c. D EFGKL al pl Thdrt Dam Oec Thph | Clem Mcion^{epiph} Ir^{int1} om *ο θεος*

6. *κακεινοι* .. FG *και κεινοι* (sic), Mcion^{epiph357} (non^{321}) *και εκειν.*

7. FG al g (*effici t efficiamini*) arm *μηδε* (FG *μηδειδωλ.*) *ειδωλολατρας γινεσθαι* | *καθως* .. D* sl al? add *και* | FG f g om *τινες* (A vv mu add *εξ*) *αυτων ωσπερ* | *ωσπερ* c. ABD***(E?)L al plus^{30} Chr Thdrt Dam Thph .. ς *ως* c. CD*K al pl Mcion^{epiph321} (sed^{357} *καθως*) Oec | D*FG *πειν* | FG *ανεστη*

8. D*FG *εκπορνευωμεν*, KL al *πορνευομεν*. Item D*EFG al^{3} Chr^{1} *εξεπορνευσαν* :: ut LXX | *επεσαν* (Gb') c. ABCD*EFG al Chr^{mosc1} Thdrt Dam .. ς *-σον* c. D***KL al longe pl Chr Thph Oec | *εν* (48. *ετι*) c. ACD**et***EKL etc .. BD*FG (it vg al pp^{lat}) om | *εικοσι τρεις* .. 37. 73. tol al syr^{p} (sed^{mg} *εικ. τρ.*) arm *εικ. τεσσαρες*, aeth *εικ. δυο*

9. FG *εκπιρασωμεν* | $\overline{\chi\nu}$ c. DEFGKL al longe pl it vg syr^{utr} cop^{wi} sah

**στόν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο.
10 μηδὲ γογγύζετε, καθώς τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο** *Nm 14, 2. 37.
**ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τύποι συνέβαινον ἐκείνοις,
ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων** 6. Ro 15, 4.
κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πει- He 9, 26.
ρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς 1, 9.
**οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.**

---

arr sl (*ιησ. χρ.*) Thdot Mcion^{epiph} (Epiph: *ὁ δὲ Μαρκίων ἀντὶ τοῦ κύριον* $\overline{χν}$ *ἐποίησεν*) Chr (ad h. l.) Oec Thph Ir^{int} (s. Sen ap Ir) Aug Pel Amb Ambrst .. Gb' Ln *κυριον* c. BC al^{8} cop^{cd} syr$^{p\ mg}$ aeth arm (sed^{mg} $\overline{χν}$) Epiph (vide ante) Chr^{1} Thdrt Dam^{3} Sedul Cassiod, item A 2. sl$^{7.}$ et^{ant} Bed *θεον*. Cf Reich. comm. cr. | *καθως* c. ABCD*FG al mu it vg al mu Epiph al Ir^{int} al mu .. ς (Gb^{0}) add *και* c. D***EKL al pl syr sl Chr Thdrt al | *αυτων* .. L *αυτον* | *επειρασαν* c. ABD***KL al pl pp^{mu} .. CD*EFG al mu *εξεπειρασαν* | *απωλοντο* c. CDEFGKL etc .. Ln$^{ed\ min}$ *απωλλυντο* c. (A^{vdtr}) B

10. DEFG 17. d e cop Chr^{2} (non ad h. l.) Aug^{1} *γογγυζωμεν* | *καθως* (B 93. *καθαπερ*) c. ABCDEFG al mu it vg cop sah syr^{utr} etc Chr^{cdd2} et mosc^{2} Bas Thdrt Dam (et.^{par408}) al Ir^{int} al mu .. ς (Gb^{00}) add *και* c. KL al pl Chr^{ed} al | A *απωλλυντο* | D* *ολεθρευτου*, FG *ολεθρου*

11. *ταυτα δε* c. AB 17. sah Mcion^{epiph} (utroq loco) et^{tert} (5, 7.) Or^{1} Dial Hipp^{sus} Cyr^{nest95} et^{alibi} Cyr^{hr2} Ir^{int1} ex^{cod} Ors^{1} Pac .. ς add *παντα* c. CKL al pler vv pm Thdrt Oec Thph Ir^{int1} Hier al, Ln [*παντ.*] .. DEFG al f g aeth^{utr} Or^{1} Chr Ir$^{int\ cod1}$ Aug^{1} Idac *παντα δε ταυτα* .. Ir$^{1\ ed}$ Hil al *παντα* (*δε*) | *τυποι* c. DEFGL al longe pl cop sah syr^{p} al (syr *in exemplum nostrum*) Dial^{115} (ubi Wtst ed *τυποις*, alibi^{67} *τυπος*) Thdrt^{3} (ad h. l. diserte: *ἀντὶ τοῦ ὡς τύποι*, alibi^{1} interpretans: *ταῦτα τυπικῶς ἐκείνοις συνέβη*) Thph (ad h. l.) Oec al? .. Ln *τυπικως* c. AB CK al^{11} syr$^{p\ mg}$ Mcion^{epiph} Or^{3} Hipp^{sus} Mac Epiph^{227} Cyr^{nest95} et saepe Cyr^{hr2} Chr al pm, item (*in figura* et similiter) it vg Ir^{int} (s. Sen ap Ir) al^{lat} omn. Cf Reich. l. l. | *συνεβαινον* c. ADEFGL al longe pl Dial^{115} Chr Thdrt^{3} al mu .. BCK al^{10} (sunt iidem qui *τυπικως*) Mcion epiph Or^{3} Dial^{67} Hipp Cyr^{hr1} Chr^{mosc2} *συνεβαινεν* .. Mac *εγιγνετο*, Cyr^{hr1} *εγινετο*, sah *εγενοντο* | *κατηντηκεν* c. BD*E*FG 39. 46. Or^{2} Bas^{2} Cyr^{3} .. ς -*τησεν* c. ACD***E**KL al pler Orthod^{qu71} Or^{3} Dial Epiph^{227} Chr Thdrt al (Dam -*τησαν*)

13. *ουκ ειληφεν* (et. Or^{2} Did Chr Thdrt al; A *ηλειφ.*) .. FG e f g Or^{int} pp^{lat} mu *ου καταλαβη* (e f g Hier Aug al *apprehendat*; Cyp *occupabit*) | *εασει* (et. Or^{2} Ath^{2} Mac^{2} Chr Thdrt al) .. DEFG *αφησει* | B *πειρασθ. υμας* | FG 123.** d f g *υπ. ο ου δυνασθε*. Praetereaq FG f g Aug^{aliq} (sed non ubique) add *υπενεγκειν* | *υπενεγκειν* c. ABCD*EFGL al^{8} Mac^{2} Bas^{2} Cyr^{saepe} Chr^{com} et^{mosc2} Thdrt^{1} Thph ex^{cdd} .. ς (= Gb Sz) praem (D*** add) *υμας* c. (D***)K al pl Thdrt^{4} Dam Oec Thph^{ed}

1 Io 5, 21. 14 *Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.*
11, 24 ss. 15 *ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.* 16 *τὸ ποτήριον τῆς*
εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-
στοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ σώματος τοῦ
12, 12. Ro 12, 5. *Χριστοῦ;* 17 *ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν-*
*Lv 7, 6. *τες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.* 18 *βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ*
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
8, 4. *εἰσίν;* 19 *τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἔστιν, ἢ ὅτι εἴδωλόν τι*
ἔστιν; 20 *ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις θύουσιν καὶ οὐ θεῷ· οὐ*

---

14. L *φευγετε* | *ειδωλολατρειας*: sic ABD***E[vdtr]KL al ut vdtr longe pl .. CD*FG al *-τριας*

15. *φρονιμοις* .. DE d e sah al add *υμιν* | *κρινατε* (F *κρινεται*) *υμεις ο* .. D* *κρινατε ουν*

16. *ευλογιας* .. FG al[3] syr *ευχαριστιας* | D* *ηυλογουμεν* | *εστιν* pr h. l. c. AB sah cop syr Cyr[2] Aug Bed (Ir[int] *sang. est Chr.*) .. ς Ln[ed mai] post $\overline{χυ}$ c. CDEFGKL al certe pler it vg go al Chr Thdrt al Ambrst al | *τον αρτον* .. al pauc Chr Thdrt *ο αρτος* | *εστιν* sec h. l. c. A cop (sah om) syr Cyr Aug Bed .. ς Ln post $\overline{χυ}$ c. BCDEFGKL etc | $\overline{χυ}$ sec .. D*EFG 21. it vg go Dial[lib] (*-ἡνίκα ἂν λέγῃ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ σώματος τοῦ κυρίου εἶναι κοινωνίαν*) Thdrt Aug Ambrst Fulg (?) *κυριου* (sed go Dial Thdrt Ambrst item syr[p mg] et. antea *κυρ.* pro $\overline{χυ}$)

17. *αρτου* .. DEFG it vg[sixt] demid harl tol al (sed non am) Ambrst Pel Bed add *και του ενος* (DE om) *ποτηριου*

18. *ουχ* c. ACD*FG al Chr .. ς *ουχι* c. BD***EKL al longe pl Thdrt al | D* *εσθοντες*

19. *ειδωλοθυτ.* et *ειδωλον* hoc ord c. BC**DE 31. 37. 46. 73. 137. d e f g (sec loco *idolum t idolothitum*) cop sah aeth[utr] Aug Ambrst Pel Bed .. FG bis *ιδωλοθυτον*, Mcion[epiph] *ιεροθυτον* et *ειδωλοθυτον* (impugnante Epiphanio: *σὺ δὲ ὦ Μαρκίων προσέθηκας τὸ ἱερόθυτον* etc) .. AC* Epiph[359] om (Gb[oo]) *η οτι ειδωλον τι εστιν*, item 17. 71. adversarius legis ap Aug (ipse statim addit: „Non ita scriptum est, sed ita *Quid ergo? dico* [ita certe editum est] *quia idolis immolatum est aliquid? aut idolum est aliquid?* - Potuit autem accidere ut secundum interpretationum varietatem quid ego posui *Quid - idolis immol. est aliquid?* minus ille posuerit aut minus codex eius habuerit" -) om *οτι ειδωλοθυτ. τι εστιν η* (item Tert[bis] *non quod idolum sit aliquid*) .. ς *ειδωλον* et *ειδωλοθυτ.* c. KL al longe pl syr[utr] go al Chr Thdrt al. Defendit Reich. l. l. | *τι εστιν* bis .. D*EFG it vg Aug al *εστιν τι* | *η οτι* .. DEFG it (Tert) Aug[1 mss] Ambrst *ουχ οτι* (Chr[edd mosc et al] *ουχ οτι* pro *οτι* priore)

20. *αλλ οτι α* (sic Aug[dis]) .. DE *α δε*, FG *αλλα α* (item d e f g m vg pp[lat]) | *θυουσιν* bis (Gb') c. ABCDEFG al[8] sah Mcion[epiph] itemq Epiph[359] Eus[pr 4, 16] .. ς *θυει* c. KL al longe pl Chr Thdrt Dam al | *δαι-*

θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε
ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέ-
ζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν *Dt 32, 21.
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, 6, 12.
ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ Phil 2, 4.
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ *Ps 23 (24), 1.
πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον- Lc 10, 7.

μονιοις c. BDEFG d e Mcion[epiph] itemq Epiph Eus[pr] Tert Aug[3] ([1] diserte: „non ita scriptum" *qui sacrificant* sed *quia quae immolant, daemoniis et non deo imm.* Rursus: „iste autem dixit *Sed qui sacrificant, daemonibus sacrificant.* Quasi omnes qui sacrif. daemonibus sacrif." etc) adversar ap Aug (*qui sacrificant*) Ambrst .. ς (Gb[oo]) praem τα εθνη c. ACK(L post οτι pon) al certe plcr f g vg go cop sah syr[utr] al Chr Thdrt al Or[int] Aug[1] Bed | θυουσιν sec c. DEFGKL etc .. Ln post θεω pon c. ABC 37. 46. 137. ar[p] Eus[pr] Or[int] Aug | D*et***EFG it go δαιμονιων (sine των) κοινωνους | γινεσθαι (ap Or editum est γιγν.) .. B γενεσθαι .. FG (syr[utr] cop al) ειναι

21. CF* ποτηριον δαιμονιον (sic) | K bis δαιμονων

22. παραζηλουμεν .. Severian[cat 195] „ἀντὶ τοῦ Παροξύνομεν," item Thdrt „ἀντὶ τοῦ Παρακνίζομεν."

23. εξεστιν bis c. ABC*DE(FG semel, omittunt enim π. εξ. αλλ ου π. οικοδ.) al[5] d e f g (f g ut FG) am ful harl* lux tol al cop sah (demid go priore tantum loco) al Clem Ath Dam al Ir[int] Tert al mu .. ς (=Gb Sz) praem μοι c. (C*** priore loco) HKL al pler vg[ed] harl** syr[utr] al (demid go sec tantum loco) Chr Thdrt al Or[int1,93] Aug[1] al. Praeterea Thdrt: „πά. μοι ἔξ." κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον. εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν „ἀλλ' οὐ πά. συμφ." Idem de altero membro addit.

24. το bis .. A 47. Antioch[73] τα (Tert alludens: *nolite vestra curare sed alterius*) | αλλα .. al fere[10] syr arr Clem add και (Clem ζητ. μονον αλλα και) | ετερου c. ABCD*FGH al[5] it vg cop sah arm Clem pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add εκαστος c. D**et***EKL al longe pl go syr[utr] al Chr Thdrt al

25. H ανακρινωντες

26. κυριου γαρ c. BCDEFG al .. ς γαρ κυριου c. AHKL al longe pl Chr Thdrt al

27. δε c. CD***EHKL al longe pl sah (syr) syr[p] go al Thdrt[1] (ad h. l.) Dam Thph Oec .. Gb[o] Ln om c. ABD*FG al[3] it vg cop Antioch[50] Chr Thdrt[1] (hi duo εαν τις, Chr καλῇ) Iac[nisib] Aug Ambrst al | απιστων .. D* (improbant **et***) EFG it vg[six] fu* al Ambrst Pel Bed (non Aug) add εις δειπνον | A cop sah al παντα τα παρατιθεμενα

τες διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ Τοῦτο ἱερόθυτόν
ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι᾽ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.
29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα
τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ
ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
Co 3, 17. 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν

---

28. FG it vg go Tert Aug[1] al om υμιν | ιεροθυτον (Gb'') c. ABH sah (ut collato v. 19. clarum fit) glossar (N[i] T[i] ed. Alberti p. 129. ἱερόθυτον· δαίμοσι προσενεχθέν. Eadem editor ex Cyrilli lexico adscribit, subiungens „cf Tho. Gale ad Herodot. p. 767. ed. Gron. ubi apostolum ἱερόθυτον scripsisse, ipsorum vendentium voce usum, statuit, allato Eusebio.) Eandem vocem ex Ps-Clem. homil. affert Wtst: προφάσει γὰρ τῶν λεγομένων ἱεροθύτων χαλεπῶν δαιμόνων ἐμπίπλασθε. Ita et. Or[1,704] τὰ καλούμενα παρὰ τοῖς πολλοῖς ἱερόθυτα. Phryn. ecl. p. 159. ἱερόθυτον οὐκ ἐρεῖς, ἀλλ᾽ ἀρχαῖον θεόθυτον, quemadmodum idem app. p. 42. θεόθυτα, ἃ οἱ πολλοὶ ἱερόθυτα καλοῦσι. Item Phot[lexic] θεόθυτα· ἱερόθυτα. Ceterum, quod nondum observatum est, nostram loci Paulini lectionem luculenter confirmat Iulian[cyr229]: τοῦ χάριν ὑμεῖς τῶν παρ᾽ Ἕλλησι παρεσθίετε μαθημάτων - καίτοι κρεῖττον ἐκείνων εἴργειν τοὺς ἀνθρώπους ἢ τῆς τῶν ἱεροθύτων ἐδωδῆς. ἐκ μὲν γὰρ ἐκείνης, καθὰ καὶ ὁ Παῦλος λέγει, βλάπτεται μὲν οὐδὲν ὁ προσφερόμενος, ἡ δὲ συνείδησις τοῦ βλέποντος ἀδελφοῦ σκανδαλισθείη ἂν καθ᾽ ὑμᾶς. Quam ἱεροθύτων vocem ipse Cyr repetit in refutatione: ibidem p. 233. Nescio an et. confirment d e f *immolaticium* (idem tenent sed addito *idolis* g fu demid al; am* *immolatium* [** *-tivum*] *idolis*, vg[ed] *immolatum idolis*. Ad quae cf supra v. 19. d e *simulacro immolatum*, f vg *idolis immolatum*, g *idolothitum*) .. ς ειδωλοθυτον c. CDEFGKL al ut vdtr omn Chr Thdrt al. Defendit Reich. l. l. | δι εκεινον (Chr[com ter] om) τ. μηνυσ. και την συνειδησιν .. FG f g Ambrst δια την συνειδ. omissis rell | ς (= Gb Sz) add in f. του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης c. H**KL al pl go syr[p] ar[p] sl Chr Thdrt Phot ap Oec itemq Oec Thph (hi omnes in com explicant): om c. ABCDEFGH* al[12] it vg cop sah syr ar[e] arm Dam Aug Ambrst Pel Bed. Vide et. ad v. 31.

29. ουχι .. D* ου | εαυτου .. H al[3] εμαυτου .. D* (it vg etc *tuam*) σεαυτου | αλλης .. FG d e g Amb Hier auct[sing cler] Prim (non item Aug Pel Ambrst Bed) απιστου

30. ει c. ABCDEFGKL al longe pl vv omn Clem Cyr[iul238] algr et[lat] .. ς (= Gb Sz) add δε c. min ut vdtr pauc Thdrt[txt] (om Thdrt ap Oec) Oec

31. L post ειτε sec repetit ουν | τι ποιειτε .. DEFG g ποι. τι | FG f g Ambrst (Gaud) om ποιειτε sec | c*** add in f. του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης

*θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν
καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
σιν.* (XI.) 1 *Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.* 4, 16.

XI.

2 *Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ
καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε.* 3 *θέλω δὲ ὑμᾶς
εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ* Eph 5, 23.
γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. 4 *πᾶς ἀνὴρ
προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ.* 5 *πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ
ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.* 6 *εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή,*

---

32. *και ιουδ. γιν.* c. ABC 17. 37. 73. Or (sed om *και ελλ.*) Did Cyr[act39] .. ς *γιν. και* (f g vg cop sah syr[utr] al Aug al om) *ιουδ.* c. DEKL al pler d e go Chr Thdrt Dam (et.[par686]) al?; item FG *γιν. ιουδ. τε*

33. *παντα πασιν* .. DE *πασιν παντα*, FG *πασιν κατα παντα*, it *omnibus per* [g *secundum* sub *aut*] *omnia* .. Thdrt[cd] *παντάπασιν* (idem ex Herveti codice Ni Ti laudat editor Thdrt[i]) | *συμφορον* c. ABC .. ς *συμφερον* c. DEFGKL al ut vdtr omn Or al mu | FG al om *το* sec

XI. 2. *αδελφοι* c. DEFGKL al pler it vg go syr[utr] aeth[pp] al (syr[utr] al add *μου*) Thdrt Dam al Ambrst Pel al .. Ln 49. om c. ABC al[4] cop sah aeth[ro] arm Ath Cyr[hr] Bas Chr (et.[mosc2]) Thph[com] Ors (:: cf ad Ro 15, 15.) | A* al[6] om *και* | *παρεδωκα* (FG *παραδωκα*) .. FG d f (super Graecis) g Ambrst praem *πανταχου* | *υμιν* .. FG g Ambrst om | *παραδοσεις* (d e *traditionem meam*, f vg *praecepta mea*, L al *-δωσεις*) .. D*FG it vg ar[p] pp[lat] add *μου* | *κατεχετε* .. C aeth[utr] Ath[2] Chr (et. mosc[1]) praem *ουτως*

3. FG al g syr[p] Ambrst om *δε* pr | *ο χ̅ς̅* c. AB**D***EKL al pler Orthod qu[89] Chr Thdrt Dam Severian[cat] al .. B*(rursus neglexit Mai)D*FG al Or[lib] (*πᾶς ἀνὴρ οὗ χ̅ς̅ ἐστι κεφαλή*) om *ὁ* | *του χ̅υ̅* c. ABDE 37. 46. al? Clem Eus[marc 186] Chr[1] Thph[1] Oec[1] .. ς om *του* c. CFGKL al ut vdtr pler Eus[marc 209] Cyr[act 39] Chr[2] Thdrt Dam Thph[2] Oec[2] | *ο θεος* .. C *ο χ̅ς̅* (inepte)

5. *πασα δε* (et. Or al mu) .. A syr *και πασα* | D*FG om *τη* | *εαυτης* c. BD***EK al ut vdtr longe pl Or .. Ln *αὐτης* c. ACD*FGL al mu Chr Thdrt al[4] | *ἓν* .. L *ἐὰν* (inepte)

καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι,
κατακαλυπτέσθω. 7 *ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι*
τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀν-
•Gn 2, 23. 18. *δρός ἐστιν.* 8 *οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός·*
9 *καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν*
ἄνδρα. 10 *διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφα-*
λῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 *πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ*
χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 *ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός,*
οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ.
13 *ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον*
τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 *οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι*
ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 *γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα*
αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται.

16 *Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν*
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

22. 17 *Τοῦτο δὲ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον*

---

6. *κειρασθω* .. B add *η ξυρασθω* | L al *κηρασθω*, item *κηρασθαι*

7. *ἡ* c. ABD*FG al Dial Isid^{3,95} Thdrt .. ς om c. CD***EKL al longe pl Chr Dam al | FG *του ανδρὸς*

8. K om versum

10. H 17. 37. *η γυνη οφειλει* (H *οφιλι*) | *εξουσιαν* (it vg Tert^{marc} Ambrst al *potestatem*) .. Ir^{int} Hier Aug al *velamen*

11. *ουτε γυνη χ. ανδρ.* h. l. c. ABCD(* et***) EFGH al mu it cop sah arm al Clem al Ambrst al .. ς (= Gb Sz) post *γυναικος* pon c. D**KL al pl vg syr^{utr} al Ign$^{intpol\ 316}$ Chr Thdrt al Pel al | *εν κυριω* .. Thdrt *εν κοσμω*

12. *ουτως* : ita ABCDEFGL etc .. H al *ουτω* | *δια της* .. K *εκ της*

13. *εν υμιν αυτοις* c. ABCFGHKL etc .. DE d e vg (et. am demid harl al; non tol fu^{vict}) pp^{lat} *υμεις αυτοι* | *τω θε. προσευχ.* c. ABCHKL etc .. DEFG it vg al *πρ. τ. θε.*

14. *ουδε* c. ABCD*FGH 46. 73. 137. it vg cop syr^{utr} arm al Dam^{par} Tert Amb Ambrst al .. ς (Gb^{oo}) praem *ἤ* c. D***EKL al pler syr$^{p\ mg}$ al Chr Thdrt Dam al (omnes^{txt} ad h. l.) | *αυτη* h. l. (Gb″) c. ABCD(* et***)EH al^{7} ar^{p} (aeth^{utr} *natura eius*) Dam .. ς ante (Sz confuse post) *ἡ* c. D**K L al longe pl Chr Thdrt al, item *ipsa natura* it vg etc Amb Ambrst al .. FG arm Tert om

15. *δεδοται* c. DEFGKL al plus^{40} d e sl^{ms} Chr^{2} Thdrt Oec Tert^{2} .. ς (= Gb^{oo} Sz) Ln add *αὐτῇ* c. AB al pm g cop sah syr al Chr^{txt} Thph^{txt} Ambrst al; praem idem CH al^{7} f vg syr^{p} Dam Amb al

16. *αι εκκλησιαι* .. vg^{ed} et fu* demid al Tert Cyp al *ecclesia*

ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων
ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι 1, 11. 3, 3.
πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα καὶ οἱ δόκιμοι
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.
22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλη-
σίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; 17.
τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ 15, 3.
παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰη- Lc 22, 19 s. Mt 26, 26 ss. Mc 14, 22 ss.

17. *παραγγελλω* (sed B testib Btl et Mai -*λλων*) *ο. επαινων* (Gb') c. A(B) C*FG al fere^{10} f g vg syr^{utr} arm al Aug Ambrst Pel Bed .. D* 137. sah -*ελλω ο. -νω* .. ς -*ελλων ο. -νω* c. C***vdtrD***EKL al pl d (sic) e cop sl Chr Thdrt Dam al. Defendit Reich. comm. cr. | *ουκ* .. L *ουχ'* | *κρεισσον* et *ησσον* (FG Thdrt *ελαττον*) c. ABCD*(FG) etc .. ς -*ττον* bis c. D***(E ?)L al pl | *αλλα* c. ABCD* al .. ς Ln *αλλ* c. D***EFGK^{sil}L al pl

18. *υμων* .. al^{5} Thph om | *εκκλησια* c. ABCDEFGKL al pm Chr Dam .. ς praem *τη* c. min Oec Thph (Thdrt *επι το αυτο* pro *εν εκκλ.*) | *εν υμ.* (am fu demid harl al Or$^{int 2, 301}$ Ambrst Bed om) *υπαρχ.* c. ABCD**KL etc .. D*et***EFG vg^{ed} arm al *υπαρχ. εν υμ.*

19. *εν υμιν* pr (D***E vv mu Archel post *ειναι*, al^{2} ante *αιρεσεις* pon) .. D*FG it vg Or^{int} (sed habet Or$^{1, 455}$) Cyp al pm (non Archel Hier Prim Ansb) om, hinc Gb^{o} | *ινα και* c. BD* 37. 71. d e vg sah Ambrst Pel Bed .. ς 49. om *και* (Ln [*και*]) c. ACD**et***EFGKL al pler f g syr utr cop al Or Epiph^{905} Chr Thdrt Dam al Cyp al (: : *και* istud a correctore alienissimum) | L al *γενονται*. Idem vv. 14 et 15. *κωμια* et *κωμη*, v. 27. *ενωχος*, v. 31. *εκρινωμεθα*. | *εν υμιν* sec .. Gb^{o} c. C Or edd (sed non Delar.) Chr Epiph^{905} Dam^{com} Hier al

20. *ουν* (17. *δε*) c. ABCD**et***E**KL etc .. Gb^{o} c. D*E*FG it Clem Chr | *εστιν* (d e om) .. D*FG g *ετι* (f vg pp^{lat} *iam non est*)

21. *προλαμβανει* (*praesumit*) c. BCDEFGKL al pl it vg al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt Dam al Or^{int} Ambrst Hier al) .. A 46. al mu Zonar *προσλαμβ.* | *εν τω* .. DEFG e f g vg go^{vdtr} *επι τω* (e f vg *ad* et g *in manducandum*, d *in -ndo*), al *εις το*

22. *εις το εσθ. κ. πινειν* .. FG f g *φαγειν και πειν* (f g *ad* etc) | *ειπω υμιν* c. ABCDEFG al it vg go syr cop sah ar^{p} Dam pp^{lat} .. ς *υμιν* (arm aeth^{pp} om) *ειπω* c. KL al longe pl syr^{p} sl Thdrt al (aeth^{ro} Chr om *τι ε. υμ.*) | *επαινεσω* c. ACDEKL al ut vdtr omn sah syr^{utr} al (go *laudem*) Chr Thdrt Dam al .. Ln *επαινω* c. BFG it vg pp^{lat} | *ὑμᾶς; ἐν τούτῳ* (ita et. ς^{e} Gb Sz; item B** et ut editae sunt vg go syr al) .. ς Ln *ὑμᾶς ἐν τούτῳ;* (ita conjg et. CDL al d f cop sah syr^{p})

23. *απο του* .. FG *απο*, DE *παρα* | *κυριου* .. FG g *θεου* | $\overline{ις}$ (test pauc

σοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας
ἔκλασεν καὶ εἶπεν Τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο
ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ
*Ex 24, 8. τὸ δειπνῆσαι, λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν
τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ
ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ
ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ

---

add χ̅ς̅) .. B 44. om | D*FG εν η νυκτι παρεδ. (it vg al pplat mu *in qua nocte*; Promiss *ea nocte qua*) | παρεδιδετο c. AB*CDEFGK 46. Dam (sed nonpar 536) .. ς -δοτο c. B**L al pler Chr Thdrt al | D*FG (non Cyr hr 320 Euthal [in elencho div. test. p. 557. ed Zac.] al mu) τον αρτον

24. ειπεν c. ABC*DEFG al mu it am fu al cop sah armven Bas Ath ap Thdrt 4, 138 Cyrnest 111 Chr (sed non ad h. l.) Euthal l. l. Dampar 536 Cyp Bed .. ς (= Gb Sz) add λαβετε (vg arm al Ambrst add και) φαγετε (aethro Sedul om φαγ.) c. C***KL al pl syrutr al mu Cyrhr (εκλασεν και εδωκεν τοις εαυτου μαθηταις λεγων Λαβ. φαγ.) Chr (txt etcom ad h. l.) Thdrt Dam Oec Thph Ambrst | το υπ. υμων c. ABC* 17. 67.** Cyrnest (Cyrhr om et. το υπ. υμ.) Ath (π. πιστ. λογ. ο μειζ. ap Thdrt 4, 138; eodem loco ed. Galland. additur κλωμενον) Fulg (ep. ad Ferrand. 39.) .. ς (Gb0) ad κλωμενον c. C***D**et***EFGKL al pler d e (uterq *frangitur*, sed g *-getur*) g syrutr go al Chr Thdrt (ad h. l., alibi2 i. e. 4, 220 et 1218 διδόμενον ἢ κλώμενον κατὰ τὸν ἀπόστ.) Dampar Oec Thph (:: defendit Reich. l. l.); item D* θρυπτομενον, cop sah arm Euthal l. l. διδομενον, f vg Cyp Ambrsted *quod pro vobis tradetur* (Ambrstms *frangitur*) | FG om την. Praeterea spectat huc Iustin dial 41 τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας ὃν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθους οὗ ἔπαθεν – ι̅ς̅ χ̅ς̅ ὁ κύριος ἡμῶν παρέδωκε ποιεῖν. Cf et. dial 70

25. εμω αιματι (Cyr αιμ. τω εμω) .. AC al7 Euthal l. l. αιμ. μου | A transilit ab οσακις ad οσακις sq | εαν c. BC al Thdrt Euthalcod .. ς αν c. DEFGKL al longe pl Chr Cyrnest al

26. A (vide ante) go aethutr om γαρ | εαν c. ABC al Or etc .. ς αν c. D EFGKL al pler Chr Cyrnest Thdrt Euthal al | ποτηριον c. ABCD*FG al4 it vg (et. am fu demid harl al) sah arm Cyrnest Euthal (sed diff cod) Dampar 536 Cyp1 Ambrst Pel Bed .. ς (Gb00) add τουτο c. D**et***E KL al pler tol syrutr cop al Chr Nest10 Thdrt Dam (ad h. l.) al Cyp1 | αχρις (sic ut vdtr omn exc B* αχρι) ου (ου om Chrcom Thph) c. ABC D*FG al Ath? Bas Cyrnest111 Nestcyr114 sqq Chrmosc1 Euthalcod Dam (et. par 536) .. ς (= Gb Sz) add αν c. D***EKL al pler Thdrt Photcat 220 al

27. FG αισθειηται et πινηται | αρτον c. ABCDEFG al8 it am fu demid harl tol mar al sah syrp arm Clem Bas Ps-Ath 2, 83 Thdrt Dam (et.par) Cyp Orint al .. ς (= Gb Sz) add τουτον c. KL al pl vged cop al (syr are κυριου postque αυτου pro κυρ.) Chr al | ἢ c. BCDEFGKL al pler it vg (et. am fu demid harl tol al) go syrp mg al Chr Thdrt Dam (et.par)

κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτὸν ἄνθρωπος, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ
ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.
31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι
δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶ-
μεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους
ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συν-
έρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

---

al Cyp al mu .. A al[4] vg[cd] cop sah syr[utr] al Clem Ps-Ath[2,83] Or[int] (Hier) Pel Cassiod Chrom *και* | L al *πινει* | *του κυρ.* (et. post *αναξ.* pon) *αναξιως* (et. Clem al mu) .. D***L al plus[20] syr[p] go (Or[lib] *αναξ. του κυρ. εσθιων*) al aliq add *του κυριου* | *του αιμ.* c. ABCDEFGKL al pm Clem Ps-Ath[2,83] Bas Chr Thdrt al mu .. ς (= Gb Sz) om *του* c. min ut vdtr pl Thph | *κυριου* .. A 17. aeth[ro] Hier *χριστου*

28. *εαυτον* (D* add o) *ανθρ.* c. CDEFG 46. it vg go Dam[par] .. ς Ln *ανθρ.* (al[2] Or[2] *εκαστος*) *εαυτ.* c. ABKL al pler syr[utr] al (cop sah al *ανθρ. δε δοκ. εαυτ.*) Clem Or Cyr[ador 421] al mu

29. *πινων* c. ABC* 17. sah aeth[ro] .. ς (Gb[oo]) add *αναξιως* c. C***DEFGKL al pler vv pler pp[gr] et[lat] mu (sed Chr *αναξ. του κυριου*, Or[4,444] [liberrim] Ps-Ath[antioch 242] Caes Hil ante *εσθ.* pon) | *κριμα* .. cop Or Caes praem *εις* | *το σωμα* c. ABC* 17. 67.** am* fu (non fu[vict]) harl* al sah (aeth[ro] *si non sit pura anima eius* pro *μη διακρ. το σω.* quae Or Ps-Ath Hil al praetereunt; aeth[pp] utro sed praemissis *μη διακρ. τ. σω. του κυρ. ημων και*) .. ς add *του κυριου* c. C***DEFGKL al pler vv pl (ar[p] *τ.* $\overline{\chi\upsilon}$) Chr Thdrt al Ambrst al (Ad vv. 27. 29. cf et. F[a] qui sic habet: *ο εσθιων τον αρτον του κυριου αναξιως. η πινων το αιμα αυτου. κριμα εαυτω εσθιει και πινει.*)

31. *δε* (Gb'') c. ABDEFG 17. 46. 109. g (d e f vg Or[int] Pel Ambrst al *quodsi*) go Clem Cyr[ioh 597] Aug[1] .. ς *γαρ* c. CKL al pler cop sah syr[utr] al Chr Thdrt al Aug[2] | *διεκρινομεν* .. 46. al mu Chr Cyr[ioh] Thdrt al mu (non Clem Dam) *εκρινομεν*

32. *υπο* .. FG *απο* | *κυριου* c. ADEFGKL al pler Caes Chr (et. ap Dam) Thdrt Dam[1] Oec Thph .. BC al[4] Clem Dam[txt] praem *του* | *κοσμω* (et. Peratae[125] et Sim[mag 167] Clem etc) .. FG it vg pp[lat] add (vel ut d e f vg Aug al praem) *τουτω*

34. *ει* c. ABCD*FG al[10] it vg (et. am fu harl tol) cop sah al Chr[com] Cyp Ambrst Pel .. ς (=Gb Sz) add *δε* c. D**et***EKL al pl demid syr[utr] al Clem Chr Thdrt Dam al Bed | K *εις κρισιν* | F al *συνερχεσθε* (F *-σθαι*) | *διαταξομαι* c. BCKL etc .. ADE[vdtr]FG al *διαταξωμαι*

XII.

1 *Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.*
2 *οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγε-*
1 Io 4, 2 s. *σθε ἀπαγόμενοι.* 3 *διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ*
λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριος
Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
Ro 12, 6. 4 *Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·* 5 *καὶ*
διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 *καὶ διαιρέσεις*
ἐνεργημάτων εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
σιν. 7 *ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ*
συμφέρον. 8 *ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας,*

XII. 1. *αδελφοι* .. D*EFG al it vg aeth Ath[lat 776] pp[lat] post *αγνοειν* pon

2. *οτι οτε* (Sz Gb'') c. ABCDEL al fere[50] f g vg syr[p] sah aeth[utr] arm sl[s. et ed] pp[gr] pm et[lat] mu .. Ln *οτι* [*οτε*] .. ς (= Sz) om *οτε* c. FG al mu d e syr cop arr[e] Oec[txt] Ambrst .. K al sl[cd et ed] Thdrt (ed[1] *οτι οτε*) Dam Oec[com] Aug[2] *οτε*. Tractat locum Reich. l. l. | *τα αφωνα* .. 119. om .. FG *τα αμορφα* (g *ad simulacrorum formationes*) | *ἂν ἤγεσθε* (sic dist. D***L etc) .. B**G al *ἀνήγεσθε* (Aug *ascendebatis*) .. al[2] *απηγ*.

3. DEFG d e g pp[lat] mu (non Aug al) om *λαλων* | *ιησους* (Gb') c. ABC 6. 17. 46.* 109. cop syr[utr] aeth[utr] arr sl Or[1] Cyr[apol 244. ioh 788 et alibi] .. F f vg Cyr[ioh 568. ador 261 et alib] pp[lat] pm (et. Did[lat]) *ιησου* .. ς *ιησουν* c. DEGKL al pler d e g sah Or[1] Cyr[act 39] Chr Thdrt Dam al Novat Hil[ed] | *κυριος ιησους* (Gb'') c. ABC 6. 17. 46. 109. 31. 67.** 73. f vg syr cop sah aeth[utr] arr sl Or[5] Cyr[ioh 615. 1095 et alibi item act 39] Did Bas Epiph[863 et 2, 7] al Aug[bis] (sed non ubique) al aliq .. ς *κυριον ιησουν* c. DEFGKL al longe pl d e g syr[p] Eus[mai 26] Ath Mac Epiph[893 et 2, 78] Dial[maced] Chr Thdrt al Did[int] Ruf al. Defendit Reich. l. l.

4. *δε αυτο* .. B al? Or *δ αυτο*

5. *και ο αυτος* (et. Or Thdrt[1] Dam al Ir[int ex cdd] Aug al mu) .. 73. al[8] vg al mu Eus[ps] Ath Epiph[901 et 2, 73] Cyr[act 39] al pm Ir[int ex edd aliq] Hier al mu *ο δε αυτ.*

6. *και ο αυτ.* c. BC 37. 46. 109. 137. Or .. DEFG *ο αυτ. δε*, item ς Ln *ο δε αυτ.* c. AKL al pler it vg syr[utr] sah (cop *deus hic idem est*) al Eus[ps] Epiph[898 et 901] Cyr[act 39] al mu Ir[int] Hil al pm | *θεος* c. AB (sed post *ο ενεργων* add *εστι*) CDEFG al mu it vg al Eus[ps] Ath Bas Epiph[898. 901] Chr al Ir[int] Hil al mu .. ς (=Gb Sz) praem *εστι* c. (B vide ante) KL al pl Or Cyr[act 39] Thdrt Dam Oec, item (sed pleraeq non praem sed add) syr[p] al | D* om *τα*

7. L 37. al (Clem Hil[1]) om *δε*

ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 *ἑτέρῳ δὲ πίστις*
ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύ-
ματι, 10 *ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ*
δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμη-
νεία γλωσσῶν· 11 *πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ*
πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 *Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη ἔχει πολλά,* 27. 6, 15.
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτως Ro 12, 4 s.
καὶ ὁ Χριστός· 13 *καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν*
σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε Ga 3, 28.

---

9. δε pr c. ACD**et***KL al ut vdtr fere omn cop sah syr[p] ar[p] al Or[2] Caes Did Cyr[hr 2] Chr Thdrt[4] Dam al Did[int 1] Hil[1] Aug[1] .. Ln [δε], om enim BD*EFG 47. 67.** it vg syr Clem Or[3] Eus[marc 27] et[338] pp[lat] mu | δε sec (et. Clem Cyr[hr 2] Chr Thdrt al mu) .. DEFG it vg syr Eus[marc 27] pp[lat] mu om | χαρισματα (et. Or al mu Hil[2] al) .. d e g** (contra f *gratiae*) vg Tert Hil[1] al pl *gratia* (Hil[1] al *donum*) | ενι c. AB 17. 31. 67.** 74. 80. al d e f vg Did[2] pp[lat] pm (c Tert[1] Cassiod om εν τω ενι πν.) .. ς αυτω c. DEFGKL al longe pl f[sup gr] g cop syr[utr] al Clem Chr Thdrt al Hil[1]

10. δε pr .. D*(E?)FG it vg ar[p] om | ενεργηματα (et. Or al mu Aug[3] al) .. DEFG ενεργεια (DE -για), item *operatio* it vg pp[lat] pm, 46. -γειαι, 19. ενεργημα | DEFG d e f (sup Graecis, non[txt lat]) g Cyr[hr] pp[lat] mu (non Hier al mu) δυναμεως | δε sec tert quart c. ACKL al ut vdtr omn syr[utr] cop al mu Caes (om quart) Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. BD EFG it vg Clem pp[lat] omn | διακρισεις .. CD*FG d e f g m vg al mu Clem Or Bas[1] pp[lat] omn διακρισις | δε quint .. D*E it vg pp[lat] mu (non Hier) om | ερμηνεια (m Idac Cassiod *interpretationes*) c. CD***EFGKL al ut vdtr omn Clem Caes Cyr[hr 250] Chr Thdrt Dam al .. Ln διερμηνεια (AD*FGL -νια) c. AD* (:: cf 12, 30. 14, 5. 13. 27. 28.) .. B 109. om αλλω δε ερμ. γλ. Praeterea D* διερμ. γενη γλωσσων (confuse)

11. παντ. δε ταυτα c. ABCKL al pler syr[utr] al Chr Thdrt (ad h. l.) al Hil[1] Aug[saepe] al .. DEFG 46. it vg go cop arm al Or al mu Hil[1] al ταυτ. δ. πα. | το εν (et. Ius[trect fid 6] Clem Ath[4] Did[3] Cyr[hr] Thdrt Dam al) .. D*FG 119. Ign[intpol 264] Or Chr om το | ιδια (et. Ius[trect fid] Clem Ath[4] Cyr[hr] Chr Thdrt Dam al) .. D*(διερουμενα pro διαιρ. ιδια)FG it vg cop syr al Or (χορηγουν pro διαιρ.) Epiph[476] item[lib 414. 782] Or[int] Did[lat] (non item[gr]) Hil al (contra Hier Aug al *propria*) om

12. γαρ .. K om | και μελη .. D*(E?)FG d e g go Hil Tich μελη δε | εχει πολλα c. DEFGKL al pler it vg al pl Chr Thdrt[1] al Hil Ambrst al mu .. Ln πο. εχ. c. ABC al[3] arm Thdrt[1] Hier | του (D* d e go Hil Ambrst Tich praem εκ) σωματος c. ABCFGKL al[6] f g vg cop syr[utr] al pp[gr] et[lat] mu .. ς (= Gb[oo] Sz) add (178. praem) του ενος c. DE al pler d e go ar[p] al Chr[1] Thdrt[1] Dam Oec Hil al | χ̅ς̅ .. C κυριος

13. εν (al[6] d e al Clem om) ενι (FG g om) πνευματι | εις εν .. D* εις

ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ
σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς Ὅτι οὐκ
εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
σώματος. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ
ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 εἰ
ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρη-
σις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ
σώματι καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ
σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται
δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί Χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ
κεφαλὴ τοῖς ποσίν Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον
τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά
ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις
τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημο-
σύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει.
ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν

εσμεν εν (sic, confuse) | εν πνευμα εποτ. c. BCD*FG 17. 73. 80. d e g am harl al syr aeth[utr] arr Ign[intpol264] Ath[2] Did[5] Chr Thph[com] pp[lat] mu (item *uno sp. potati sumus* demid tol cop go sl; praem *in* f vg Idac) .. ς (Gb[0]) praem εις c. D***EK al pl Thdrt Thph[txt] .. al[2] syr[p] Mac εν πομα εποτ., item al plus[15] praemisso εις, al[6] Oec εν (sed[3] εις εν) πομα εποτ. εις εν πνευμα, Clem ενι ποματι επιομεν, L al[3] εις εν πν. εφωτισθημεν, A εν σωμα εσμεν, Dam repetit εις εν σωμα εβαπτισθημεν. Illustrat locum Reich. comm. cr.

16. D*E d e go Ambrst om και (Aug[1] *vel*) | Posuimus (ut et. Ln) in fine vv. 15. 16. punctum; ς Gb Sz 49. signum interrogationis.

17. D* ο οφθαλμος

18. νυνι c. CD**et***EKL al pler Chr[2] Thdrt Dam Oec .. Ln νυν c. ABD* FG al[2] Thph

19. τα c. ACDEKL etc .. BFG 17. om, hinc Ln [τα]

20. νυν c. ABCDEKL etc .. FG al[5] Chr[1] Thph νυνι | μεν c. ACD**et***EFGKL etc .. BD* al[2] d e go Aug om, hinc Ln [μ.]

21. δε c. BDEKL al pl d e vg (et. am fu[viet] al) go syr[p] sl Chr Thdrt (ad h. l.) Dam Thph Oec Aug[1] Pel Ambrst al .. Ln [δε], Gb Sz om c. AC FG al fere[20] f g fu demid al cop syr al Bas (Thdrt[1]) Hier al | ο οφθ. c. ABCDEFGL al plus[30] Or Bas Chr Thdrt Dam Oec Thph[com] .. ς (= Gb Sz) om ὁ c. K al ut vdtr pm Thph[txt]

23. ἅ .. FG ὅ | L al ατιμωτερα | του σωματος .. DEFG al[2] it vg Dam pp[lat] praem μελη | εχει .. FG εχειν

24. εχει .. DEFG d e syr add τιμης | αλλα c. ABCDEL etc (et. Marc[epiph])

δοὺς τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ
ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συν-
πάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συνχαίρει πάντα
τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 12.
28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, 9. 10. Eph 4, 11.
δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα
χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.
29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδά-
σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν
ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύου-
σιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ᾽ ὑπερ- 14, 1.
βολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

.. ς *αλλ* c. FGK^{sil} al ut vdtr pl | *ο θεος* (syr^{p} om) .. A (aeth^{utr}) post *συνεκερ.* pon | *υστερουντι* (114. *το υστερουν*) c. DEFGKL al ut vdtr fere omn Or Dial Chr Thdrt Oec Thph .. Ln *υστερουμενω* c. ABC 17. 57. 67.** Melet^{epiph877} Dam | *περισσ. δ. τιμην* .. B *τι περισσοτερον δους*

25. *σχισμα* c. ABCD**et***EK al pl d e f vg cop syr^{utr} al Or al mu Aug^{1} Ambrst al .. D*FGL al fere^{25} g fu arm Bas Antioch^{80} Dam Thph Aug^{2} Sedul *σχισματα* | *το αυτο* .. D*FG *τα αυτα* | DEFG Thph^{mg} *μεριμνα*

26. *ειτε* pr c. ACDEKL al ut vdtr fere omn vv pl (et. vg^{cdd} *siquidem*) Chr Thdrt Dam Thph Oec, item (*si*, tum *et si*) Cyp Aug al, item 31. Or *ει* .. Ln *ει τι* c. BFG it vg syr^{p} Ambrst Pel Cassiod Bed | *εν* pr (Or^{2} Cyp^{2} [alibi *εν με.*] al *μελ. εν*) .. A Or$^{1 lib}$ om | *συνπασχ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**K^{sil}L al certe pler | *εν* sec (Or^{2} Cyp^{2} *μελ. εν*) .. Ln$^{ed min}$ om c. AB Thdrt^{1} (sed non ad h. l.) | *συνχαιρ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συγχ.* c. B**K^{sil}L al certe pler

27. *εστε σωμα* (et. Or^{3} etc) .. FG g Amb^{1} *σωμα εστε* | *μερους* (Or^{2} Eus dem^{921} Chr Thdrt ad h. l. Dam Oec Thph: pleriq diserte; ita Thdrt: *οὐ γὰρ ἡμεῖς μόνοι, ἀλλὰ πάντες οἱ κατὰ τὴν οἰκουμένην πεπιστευκότες· διὰ τοῦτο γὰρ τὸ ἐκ μέρους προστέθεικεν*) .. D* d e f vg syr^{p} (*μερους* in mg) arm Or^{1} Eus^{ps} Nyss (in 1 Co 15, 28.) Epiph^{707} Cyr^{1} Severian^{cat243} (*οὐκ εἶπεν μέλη ἐκ μελῶν, ἀλλὰ μέλη πολλὰ ἐκ μέλους ἑνός· μέλος γὰρ ἡ κεφαλὴ τοῦ ὅλου σώματος*) Thdrt^{1} Procl (in actis Chalced. 14.) pp^{lat} mu (Hil Aug om *εκ με.*) *μελους*

28. *τριτον* .. D* add *δε* | *επειτα* sec c. ABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas Cyr act^{40} Cyr^{hr298} Chr Dam, item (bis *deinde*) Aug Ambrst .. DEFG d e g Hil Amb om .. ς *ειτα* c. KL al pler Thdrt Oec Thph, item (*deinde virt. exinde* etc) f vg | *αντιλημψ.* c. ABD*FG .. ς *αντιληψ.* c. CD***EKL etc

31. *μειζονα* c. ABC al plus^{10} am al syr ($^{utr?}$) aeth^{utr} (al?) Or^{2} Philea martyre ap Eus (alludit certe: *ζηλώσαντες τὰ μείζονα χαρίσματα οἱ*

XIII.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν
14, 3 ss. τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάνειν,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ-
άρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγά-

χριστοφόροι μαρτυρες h. e. 8, 10.) Thdor[cat246] (ἀντὶ τοῦ Ὅλως γὰρ ἐφίεσθε τῶν μειζόνων χαρισμάτων· εἰ ὄντως ἐφίεσθε, ἐγὼ ὑμᾶς ἐπὶ ταῦτα προοδηγήσω προθύμως) Thdrt[com] Dam (ad h. l. et[par634]) Phot Or[int] Hier[3] .. ς κρειττονα (-σσ- DEFG etc) c. DEFGKL al pl it vg cop al Or[1] Chr Severian[cat246] Thdrt[txt] Dam[par358] et[582] Phot[cat247] Thph[dis] (οὐκ εἶπε τὰ μείζονα ἀλλὰ τὰ κρείττονα) Oec (sed in comm vdtr μειζ. agnoscere) | και (FG d e g m om) ετι (D* ειτι, FG ετει) | υμιν δεικνυμ. (A διγν.) .. FG g (cop syr) δικνυμ. υμ.

XIII. 1. γεγονα (f vg al pm add ως) .. D*E* εν ειμι, item addito η FG, d e g m *in* (g m om) *unum sum ut* | ADE[vdtr] 8.[lect] κυμβ. (sed 8.[lect] -λος) αλαλαζων

2. και εαν bis c. DEFGK (pr και αν) L al ut vdtr fere omn (pr et. B, sec et. C Or[1]; Or[3] εαν) Chr Thdrt Dam al .. Ln (ed min bis; ed mai priore tantum loco) καν c. A 31.; pr et. C, sec et. B; alterum et. Clem Or[1] citant (sec loco et. και legitur) | ειδω .. AD* al Eph Dam[par853] ιδω .. FG ουδα (pro οιδα ut vdtr) | παντα .. FG praem τα | aeth[ro] Cyp[1] om πασαν sec; Or[1] post πιστ. pon | μεθιστανειν ς. ACKL al longe pl Or[2] Chr Thdrt Dam (et.[par853]) Oec .. Ln -σταναι c. BDEFG al fere[10] Clem Thph, item Meth -σταν | ουθεν (Gb'') c. ABCD***L al mu Clem Eph Bas Mac[1] Dam (et.[par 358]) Oec Thph[com] .. ς[e] (item Gb Sz, non ς) ουδεν c. D*FGK al pl Meth Mac[1] Chr Thdrt Thph[txt]. Ceterum cf Phryn. ecl. p. 181. οὐθεὶς διὰ τοῦ θ, εἰ καὶ Χρύσιππος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν οὕτω λέγουσι, σὺ δὲ ἀποτρέπου· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι διὰ τοῦ δ λέγουσιν, οὐδείς. Ad quae vide uberius adnotantem Lobeck. Phot: οὐδεὶς οἱ παλαιοὶ διὰ τοῦ δ, οἱ δὲ νεώτεροι καὶ διὰ τοῦ θ. Ammonius quidem p. 105. οὐδέν et οὐθέν διαφέρειν tradit, οὐδέν *nihil*, τὸ ἐν τῷ καθόλου (ut οὐδὲν ἐν κοσμῷ κενόν) significare dicens, οὐθέν vero *neque unum*, οὐθ' ἓν οὔτε δύο. | ειμι .. A Amb[2] al ωφελουμαι

3. και εαν bis c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt al (B sec loc και αν) .. Ln καν c. AC al Dam; pr et. B Clem | ψωμισω (Clem[1] διαδω) c. A (B? vdtr ap Btl ex Wö Ceph) CDEFGL al longe pl Clem[1] Chr Thdrt al mu .. ς[e] (non ς Gb Sz) -ιζω c. B (certe sic Mai) K al mu Dam[par] | παραδω .. FG 17. -δωσω | καυθησομαι (Gb') c. DEFGL al pm Mac

πην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-
στεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦ-
ται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ 10, 24. Phi 2, 4.
λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ
ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα
ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη-
θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.
9 ἐκ μέρους δὲ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν 12.

Max[1,545] (Clem alludens *ινα καυθησεται*), item ς *-σωμαι* c. CK al pl Chr Thdrt al; item vv pler pp[lat] pl Iac[nisib] .. Ln *καυχησωμαι* c. AB (sed ap Mai *-σομαι*) 17. aeth cop[ms] ap Wtst Eph Hier (ex cdd[gr], sed *apud Graecos ipsos ipsa exemplaria diversa* esse testatur; tamen *ob similitudinem* *καυθησωμαι et καυχησωμαι apud Latinos errorem inolevisse* censet) | *ουδεν* c. BCDEFGKL al pler Chr Thdrt al mu .. Ln ed min *ουθεν* c. A 31. Bas[ms]

4. Ln *χρηστεύεται ἡ ἀγάπη*, (al[2] Clem Chr Thph Tert om *η αγ.*, Cyp Aug ante *χρηστ.* pon) *οὐ ζηλοῖ* [*ἡ ἀγάπη*], *οὐ* (om *η αγ.* B al fere[10] f vg cop arm Clem[lib] al[3] Cyp[2] al mu; non Or Thdrt Dam Oec Iac[nisib] Cyp[1]) : ita singg conjg D, item Dam (Dam[par353] om *ου ζηλ. η αγ.*) | A Ephr *περποριυεται*, m *non est perpera*

5. *τα* (*το* 80. Chr[2] [sed cdd[2] *τα*]) *εαυτης* .. B Clem[1] *το μη εαυτης*

6. FG *επι αδικια* | *συνχαιρ.* c. B*D*FG etc .. ς Ln 49. *συγχ.* c. AB**CD*** E[vdtr]K[sil]L al certe pl. Cf et. ad 12, 26.

7. *στεγει* .. FG *ασταγι* (f g *suffert*)

8. *η αγαπη* (et. Clem Or[3] etc) .. B om *η* | *εκπιπτει* c. C***DEFGKL al ut vdtr fere omn vv pl (vg *excidit*, d e f vg[cdd] *excidet*, am *excedit*, g *excidit t cadit*) Clem Or[2] Mac (ap Galland 7, 171. de perfect. in sp. 6.) Chr Thdrt[2] Dam Phot[cat254] Oec Thph (item *οι τρεις πατερες* ap Psell, cf Galland 6, 662.) pp[lat] pl, item 46. *εκλειπει* .. Ln *πιπτει* c. ABC* 17. 67.** 80. Nyss (de anima p. 646.) Max[1,227] (male Wtst Mac de cust. cord. 14. ibi enim *ὁ γὰρ ταπεινὸς οὐδέποτε πίπτει* vix alludit) And (in prolog. apoc.), item (*cadit*) g (sub *t* vide ante) Or[int] Aug Ambrst | *δε* c. ABC**D**et***EL al pler syr[p] go al (syr *γαρ* omisso *ειτε*) pp[gr] mu .. C*D*FGK al it vg cop arm al Did pp[lat] (item Clem sed om et. *ειτε* ter) om | *προφητειαι* (D* *-τιαι*, A *-τια* omisso *ι*) *καταργηθησονται* .. B *προφητεια καταργηθησεται* | *γνωσις καταργηθησεται* c. BD*et*** (E ut vdtr *-σεις* et *-σεται*) KL vv pler Or Chr Thdrt al pp[lat] mu .. AD**FG al g Dam[txt] (sed[com] *ποία γνῶσις καταργεῖται; ἡ μερική.*) Tert[lib] (Ambrst?) *γνωσεις καταργηθησονται*

9. *δε* (Gb') c. KL al plus[60] ar sl[5] Phot[dis] ap Oec et in çat[256] (*δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ· αἰτία γάρ ἐστι τοῦ διὰ τί μέλλουσι καταργηθῆναι κ. παυ-*

δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 *ὅτε ἤμην*
νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νή-
πιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 *βλέπομεν*
9. *γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσ-*
8, 3. *ωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ*
ἐπεγνώσθην. 13 *νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα·*
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

12, 31. 1 *Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ*
5. *ἵνα προφητεύητε.* 2 *ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ*

σασθ.) Oec (item Or^{1}? Chr? Dam?) .. ς Ln *γαρ* c. ABDEFG al ut vdtr mu it vg al mu Or^{1} Thdrt al Ir^{int1} Hil al .. om 67.** go aeth^{ro} Or^{1} Eus^{marc355} Melet^{epiph881} Epiph^{673} Chr (et.^{mosc2}) Ir^{int} (sed isti pp pler priora non adscribunt)

10. *το εκ* c. ABD*FG al^{8} it vg go cop aeth^{utr} arm Or^{3} Ath Epiph^{673} Cyr^{ador398} Max^{2,26} Dam Ir^{int} Or^{int} al mu .. ς (Gb^{0}) praem *τοτε* c. D**et*** E (*τοτε και* teste Mur.) KL al longe pl syr^{utr} al (Or^{1} *και τοτε*) Melet^{epiph861} Chr Thdrt al | D*et*** (non**) EFG it vg go syr Hier Aug^{2} al (non Ir^{int} Aug^{3} al) *καταργ. το* (FG g Ir^{int} al *τα*) *εκ μερ.*

11. D* fu *οτε δε ημην* | *ελαλ. ως νηπ., εφρ. ως νηπ., ελογ. ως νηπ.* c. AB 17. 80. 93. vg cop aeth^{utr} arr Clem Or Bas Nyss^{1,137} Did (om *εφρ. ως νη.*) Thdrt^{1} Dam Or^{int2,673} et^{3,27} Hier Aug^{1} al .. ς *ως νηπ. ελαλ., ως νηπ. εφρ., ως νηπ. ελογ.* c. DEFGKL al pler it fu al syr^{utr} Epiph^{555} Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec pp^{lat} mu | *οτε* sec c. ABD* 67.** al d e am harl* tol al go Or (et. Or$^{int\ aliq}$) Did Hil (Ambrst?) .. ς add *δε* c. D***EFGKL al pler f g vg (et. fu al) cop syr^{utr} aeth^{utr} al Epiph^{555} Chr Thdrt al Or$^{int\ saep}$ Tert al (Clem^{1} *επειδη* et^{1} *επει δε*) | *γεγονα* .. B *εγενομην* | DEFG d e g syr^{p} go Bas Epiph^{555} pp^{lat} mu (non Aug al) *τα του νηπ. κατηργηκα* (-*σα* Epiph Mac)

12. *γαρ* (et. Clem^{2} Marc$^{eus109.339}$ al mu Aug^{1} Amb^{1}) .. D*EFG it al Cyr pp^{lat} mu om | *δι'* .. DE al mu vv pm (non it vg al) Clem^{2} Thdrt^{2} Tert (non Thdot Or^{saepiss} Chr Thdrt^{1} Dam al pp^{lat} pl) praem *ως* | *εν αιν.* (Or^{2} *και αινιγματος*, et. *εν εσοπτρω κ. εν αιν.* legitur) .. L al Or^{saepe} (sed non^{3,174}) Gaud^{1} praem *και* .. om Clem^{ubique} (habet Thdot) | *επεγνωσθην* (FG *επιγν.*, iidem v. 11. *λαλουν* et *λογειζομην*) .. FG d e g tol Cyp praem *εγω* (item D* praem *ω*)

13. *νυνι δε μενει* (ita et. f vg Hier al) .. FG *μινει δε* (*manet autem* d e g pp^{lat} mu) | L *μειζον*, D* *μειζω*

XIV. 1. FG al *ινα προφητευεται* (al -*ετε*)

ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ
δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ 1.
λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν 13.
λάβῃ. 6 νυνὶ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν,
τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώ-
σει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα,
εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ διδῷ, πῶς
γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν
ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;
9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε,
πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.

---

2. γλωσσῃ (Mac praem εν, item [et. v. 4.] cop sah) .. DEFG al[2] g** sl[ed] Cyr Chr[1] Aug -σσαις | θεω c. BD*FG 67.** Chr[com] (et.[moscl]: in txt?) .. ς 49. praem τω c. AD***EKL al pler Chr[txt] Thdrt Dam Thph Oec | πνευματι .. FG d e g fu flor al Pel Vig Bed πνευμα

3. ο δε .. FG g ει γαρ ο (d e f vg *nam qui*) | FG ανθρωπους

4. ο λαλων .. FG ο λαλει (G add *t* λαλων) | γλωσσῃ .. DE 46. sl[ed] Mac -σσαις | εκκλησιαν .. FG g vg (non am fu tol demid al) Pel Bed add θεου

5. A cop syr[utr] al Ambrst υμας παντ. | A am Chr Thph γλω. λαλ. | ινα προφητευητε (-ευετε FG) .. D* f vg al pp[lat3] προφητευειν | μειζων (L al -ζον, al[2] κρεισσ.) δε c. AB 39. al? cop (item Mac ο δε προφ. μειζ. η ὁ) .. ς μ. γαρ c. DE(FG it vg al γαρ εστιν vel *est enim*) KL al pler vv pler Chr Thdrt al Hier Ambrst al | διερμηνευῃ c. ABD*** al ut vdtr sat mu Thdrt Dam Oec .. KL al plus[30] Chr Thph -νευει .. D* -νευων (sic), item E addito η, FG η ο διερμηνευων

6. νυνι c. D***EKL al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln νυν c. ABD*FG Chr[moscl] Thdrt Dam | D*FG harl** om εν extr (d e am al om sec et tert; f harl** om tert)

7. μη .. D*FG post εαν pon, it vg *nisi* | τοις (om FG) φθογγοις c. ADE(FG) KL etc .. Ln του φθογγου c. B (sed om του) d e tol Ambrst (f vg cop Pel Bed *sonituum*; g *ex phthongis*) | διδω (Gb') c. D***EFGL al plus[40] Thdrt Dam Thph .. ς Ln δω c. ABD* al pm Or Chr Oec .. K δωτε | D*FG γνωσθη

8. εαν .. L εν post φωνην | A 119. Or σαλπιγξ (-πιξ AL, -πινξ FG) φωνην | δω .. D* δωῃ, 2. 17. 37. 43. 49. διδω | A Or παρασκευαζεται

9. ευσημον .. D*E al[3] ευσχημον | L δω pro δωτε

10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφω-
νον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λα-
λοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ
ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλη-
σίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσ-
5. ευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ
πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν
ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ
τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς πνεύ-
23. ματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ

---

10. τοσαυτα (f vg *tam multa*, e *tantum*) .. D*FG g Ambrst^{ed} (sed non ap Sabatier) om | FG ει τυχου | εισιν c. ABDEFG al^{7} Clem Dam Thph .. ς εστιν c. KL al longe pl Chr Thdrt Oec | D*FG εν τω (f vg [non am al] Ambrst Bed *hoc*) κοσμω | ουδεν c. ABD*FG 67.** al^{10} e f vg cop sah arm sl$^{5.}$ et$^{8.}$ Clem Dam Ambrst Bed .. ς (Gb^{0}) add αυτων c. D***E KL al longe pl g syr^{utr} al Chr Thdrt al | D*EFG f g vg etc αφων. εστιν

11. ειδω .. AD*L etc ιδω .. FG γινωσκω | DEFG al^{7} Clem Chr (^{dis} ο εμοι λαλ. βαρβ., paullo ante: ἐκεῖνος ἐμοὶ βάρβ. κἀγὼ ἐκείνῳ) Dam om εν, item e f g vg syr^{utr} cop arm al pp^{lat} *mihi* | L transilit a βαρβ. ad βαρβ.

12. πνευματων .. 23.^{mg} 73. m sah al mu (g *spirituum t spiritalium*) Or int Amb -τικων | περισσευητε .. A 73. Ambrst (^{cd1} *quaerite in prophetis* vitiose) προφητευητε

13. διοπερ c. KL al ut vdtr omn Chr Thdrt Thph Oec .. Gb' Ln διο c. ABDEFG Dam

14. γαρ c. ADEKL al fere omn e f vg syr^{utr} al Chr Thdrt Dam Oec Thph Or^{int} Aug^{1} Ambrst Pel Sedul Bed .. om BFG al^{2} g sah (38. cop Aug^{1} δε), hinc Ln [γαρ] | προσευχωμαι .. FG al -χομαι

15. τι ουν εστιν .. K om | προσευξομαι (*orabo*) bis c. BKL al pler e f g vg etc Or^{2} Eus^{mai107} etps^{609} al mu .. ADEFG 26. 46. 47. προσευξωμαι | δε και c. ABDEL al pler cop syr^{p} al Or^{2} Eus^{mai107} etps^{609} Chr Thdrt Oec Thph .. FGK 35. 46. 109. 114. it vg sah syr sl Dam Or^{int} pp^{lat} και (ita 49.), Or^{1} δε et^{1} om δε και | δε και sec c. ADEKL al pler cop syr^{p} al Eus^{ps} Ath^{1} Max^{2,300} Chr Thdrt Oec .. Ln 49. και c. BFG 46. 109. it vg sah syr sl Or (eodem loco 1, 199. praecedit προσευξ. δε και) Ath^{1} (ap Gall.^{228}) Caes Ps-Ath^{2,309} Dam Thph Hier Aug al (Epiph^{2,82} δε omisso και, item^{1,1017} et^{1021} δε και om) | FG ψαλω πνευματι

16. ευλογησης c. FGKL al longe pl Chr Thdrt Oec Thph (item e f g vg pp^{lat} *benedixeris*) .. Ln ευλογης c. ABDE al^{4} Dam, item al^{2} ευλογω | πνευματι c. AB (male Mai τω absq εν edidit) DEFG al Dam (sed BDE 73. cop sah praem εν) .. ς (Gb^{0}) praem τω c. KL al pler Chr Thdrt

τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ κα-
λῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ
τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλη-
σίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους
κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγρα- Es 28, 11sq.
πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ
τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε
αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις,

---

al .. 32. (item cd[1] Erasmi) plane om | FG om το | επειδη c. ADEFGKL etc .. B επει | FG e g aeth Hier Aug al ουκ οιδ. τι λεγ.

17. B αλλα | ετερος .. FG εταιρος (sed g *alius*, f *alter*)

18. τω θεω c. ABDEFG al mu e g (f om τ. θε.) am tol al syr[utr] cop aeth utr ar[e] Chr Thdrt[cd] Hier Sedul Bed .. ς (= Gb Sz) add μου c. KL al pl vg (et. demid harl) ar[p] sl Thdrt Dam al Pel Ambrst (:: cf Ro 1, 8. 1 Co 1, 4. 1, 14. Phil 1, 3 et alibi). Praeterea FG it vg syr[utr] cop al pp[lat] pergunt οτι | γλωσση (Gb') c. ADEFG 17. 31. it vg Dam Ambrst Pel Bed .. ς -σσαις c. BKL al pler cop syr[utr] al Chr Thdrt al Or[int] (:: cf ad vv. 2. 4.) | μαλλον (FG g post γλωσσ. pon) .. 41.* (item Chr mosc[1]) d (e *aliis*) f vg aeth[ro] pp[lat] omn om (hinc fit ut vg habet: *quod omnium vestrum lingua loquor*) | λαλω c. BDEFG 17. 67.** al it vg cop syr[utr] al Oec Or[int] pp[lat] (sed FG it vg etc vide ante) .. A om .. ς λαλων c. KL al pl Chr Thdrt Dam al. Defendit Reich. comm. cr.

19. αλλα c. ABDE etc (et. Mcion[epiph]) .. ς αλλ c. FGL al certe pl | δια του νοος c. KL al longe pl d e syr[p] al Mac Chr Max[1,689] Thdrt Phot cat[271] Thph Oec .. Mcion[epiph] δια τον νομὸν (sine μου), item Ambrst txt (*per legem*) Paulin (*in lege*) .. Gb' Ln τω νοι c. ABDEFG (FG τω ν. μ. post λαλησμεν [sic uterq, g *loqui quidem* atque et. f *quidem* super μεν notatum habet], item d e f g) al[12] f g vg syr al Nyss (perg ινα κ. α. ωφελησω) Epiph[320] et[361] (πεπλανημένως ὁ Μαρκίων· ἀλλὰ ἐν ἐκκλ. θέλω πέ. λόγ. τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἑτέρως δὲ διὰ τὸν νόμον. Qua de re rursus[362]: σὺ δὲ προσέθηκας, ὦ Μαρκ., τὸ διὰ τὸν νόμον, ὡς τοῦ ἀποστόλου λέγοντος Θέλω πέ. λόγ. ἐν ἐκκλ. διὰ τὸν νόμον. αἰδέσθητι Βαβυλὼν δευτέρα etc) Marc[mon] Dam pp[lat] mu (:: cf v. 15. ubi nemo δια etc)

20. ταις δε usq γινεσθε .. FG d e f g Or[int] ινα ταις φρ. τελ. γενησθε

21. ετερογλωσσοις .. FG ετεραις γλωσσαις | ετεροις c. DEFGKL al longe pl vv ut vdtr omn Or Const[100] Chr Thdrt Dam Thph Oec pp[lat] .. Ln ετερων c. AB al[8] (:: LXX quidem sic: διὰ φαυλισμὸν χειλέων, διὰ γλώσσης ἑτέρας) | ουδ ουτως .. FG ουδεπω | FG al εισακουσεται

22. εισιν .. FG add εις (inepte) | πιστευουσιν sec .. FG πιστοις

ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 *ἐὰν*
οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ λαλῶσιν γλώσσαις
πάντες, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;
24 *ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης,*
ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 *τὰ κρυπτὰ*
τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.
26 *Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν*
ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμη-
Eph 4, 12. *νείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω.* 27 *εἴτε γλώσσῃ*
τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ
5. *εἷς διερμηνευέτω·* 28 *ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν*
22. *ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ.* 29 *προφῆται δὲ*
δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 *ἐὰν*

---

23. *ουν* c. ABDEKL etc .. FG 67.** it go Amb Ambrst om, hinc Lned min [*ουν*] | *συνελθῃ* .. BG* *ελθῃ* | *η εκκλ. ολ.* c. ABKL al ut vdtr omn cop syrp al Chr Thdrt al .. DEFG it vg go syr pplat *ολη η εκκλ.* | *λαλ. γλωσσ. παντ.* c. D*et***E d e go, item cop arp aeth Ambrst *λαλ. πα. γλ.* Chrcom *γλ. πα. λαλ.* .. Ln *παντ. λαλωσιν* (G al *λαλησωσιν*, F *-λησωσιν*) *γλ.* c. ABFG g Bas Thph .. ς *πα. γλ. λαλ.* c. KL al pler f vg syrutr al Chrtxt Thdrt Dam Oec Victvit Bed | B om *η απιστ.* (Ambrst habet *απ. η ιδιωτ.*)

24. *δε τις* .. A syr (aeth) *τε τις*

25. *τα κρυπτα* c. ABD*EFG al mu d e (d e vgcdd *occulta etiam*) f g vg go (nec exprim *ουτ.* sq) cop arm syr (praem *et*) are aeth Did Bas Cyr Chr1 pplat .. ς (= Gb Sz) praem *και ουτω* (D***L etc *-τως*) c. D***KL al pl syrp al Chr ad h. l. (om *ουτως* sq) Thdrt al | F al *αναγγελλων* | *οντως* (al2 Thdrtcom om) *ο* (D*FG 109.* Chr1 om) *θε.* c. ABDEFG al mu it vg go cop syr aeth arm Orint pplat mu .. ς *ο θε. οντ.* c. KL al pl syrp sl Did Chr Thdrt al

26. *υμων* c. DEFGKL al fere omn vv fere omn Chr Thdrt Dam al pplat .. Ln om c. AB 74. cop | A al om *διδαχ.* (35. *διδασκαλιαν*) *εχει* | *αποκ. εχ.* (al6 Chrmosc2 om *α. ε.*) *γλ. εχ.* (K al mu fu* om *γλ. εχ.*) hoc ordine c. ABDEFG al d e f g vg cop syrutr aethutr are (go *γλ. εχ.* post *ερμ. εχ.*) Bas Thph Oeccom pplat .. ς *γλ. εχ. απ. εχ.* c. L al pl arp sl Chr Thdrt Dam | DEFG *διερμηνειαν* | *γινεσθω* c. ABDEFGKL al longe pl Chr Thdrt al (m *fiant vobis*) .. ς (= Gb Sz) *γενεσθω* c. min Dam

28. *διερμηνευτης* (et. Chr Thdrt Dam Oec Thph) .. Ln *ερμηνευτ.* c. B, itemque praemisso ὁ D*FG | *εαυτω* .. FG *αυτω*

29. *οι αλλοι* c. ABD**et***EK al pler Cyrhr Chr Thdrt al .. D*FGL al om οἱ | *διακριν.* c. ABD**et***EKL etc .. D*FG *ανακρινετωσαν*

δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε
γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ
πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις
ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ Ro 15, 33.
εἰρήνης.

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες
ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς 1 Ti 2, 11 s.
λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ •Gn 3, 16.
τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·

---

30. *δε* c. ABD***EKL etc .. D*FG it vg Or^{int} Ambrst al (non Cyp, syr al Hil *et si* -) om

31. *καθ ενα παντ.* c. ABKL al ut vdtr omn (sed aliq *εκαστοι* vel *εκαστοι πα.*, al om *πα.*) cop syr^{p} al Chr Thdrt al .. DEFG it vg syr arm al *παντ. καθ ενα*

32. *πνευματα* c. ABKL al pler f vg cop syr^{p} al Or^{2} Epiph^{897} Chr Thdrt^{cd} Dam Oec Thph Tert Or^{int1} Did^{int1} .. Gb' *πνευμα* c. DEFG al^{5} it vg^{sixt} et fu^{vict} syr aeth Epiph^{2,77} Thdrt Or^{int2} Did^{int1} Novat Hil al mu | L *υποτασσονται*

33. *ακατ. ο* (FG om) *θεος* .. A 57. cop syr *ο θεος ακαταστ.*, Tert Ambrst om *ο θε.* | *αλλα* c. ABDE etc .. ς *αλλ* c. FGL al certe pl | *ως εν* etc .. ς (non Gb Sz) haec cum antecedd conjg (ita et. Chr Thdrt Dam Thph Oec). Praeterea FG al vg (non am al) f g (non d nec ut vdtr e) syr^{p} c.* arm^{amst} et^{const} al Chr^{1} (alibi om, et.^{mosc2}) add in f. *διδασκω*, item Chr^{mosc1} Dam *διατασσομαι* | Ln *ἐκκλησίαις, τῶν ἁγίων*

34. 35. DEFG 93. it Ambrst Sedul hos vv. post v. 40. pon. Similiter fu^{vict} vv. 36—40. ante 34. adscripsit nec tamen post delevit.

34. *υμων* c. DEFGKL al longe pl d e (f sup Graecis) g syr^{utr} (sed syr^{p} c. ob.) arr sl Chr Thdrt Thph Oec Amb Ambrst Sedul .. Gb^{0} Ln om c. AB al^{6} f vg cop basm aeth arm Mcion^{epiph} et Epiph Dial^{147} Nyss Dam Cyp^{lib} Pel Bed | *ταις εκκλησιαις* .. 119. fu^{vict} tol cop basm syr aeth al Or^{cat279} Mcion^{epiph363} (non^{321}) Dial Cyp^{lib} al *τη* (Or Mcion Dial om) *-σια* | *επιτετραπται* (L Dial^{wetst} *-τετρεπτ.*) c. KL al pl syr^{utr} al Dial^{147} Mcion^{epiph321} Chr Thdrt al mu .. Gb' Ln 49. *επιτρεπεται* c. ABDEFG al mu Mcion^{epiph363} Or^{cat279} lib Dam, item *permittitur* it vg basm al pp^{lat} | *αλλα* c. ABD* etc .. ς *αλλ* c. D***FGL al certe pl | *υποτασσεσθαι* c. DEFGKL al longe pl it vg syr^{utr} al Dial Chr Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. Ln *-σσεσθωσαν* c. A (add *τοις ανδρασιν*) B al^{7} cop basm Mcion^{epiph} Epiph Dam. Cf ad haec et. Reich. comm. cr.

35. DEFG it vg Ambrst al *ει τι δε* (*si quid autem*) | *μαθειν* .. A (**?) al^{5} Nyss *μανθανειν* | A 73. Dam *θελωσιν*, al Or^{cat279} Thdrt *εθελουσιν* | *γυναικι* (Gb') c. AB al fere^{15} f vg basm aeth arm sl Chr Dam Pel .. ς *γυναιξιν* c. DEFGKL al pl d e g (f sup Graec) syr^{utr} cop ar^{p} Or^{cat279}

αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ᾽ ὑμῶν ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;
37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω
ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω.
39 ὥστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κω-
λύετε ἐν γλώσσαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γι-
νέσθω.

XV.

Ga 1, 11. 1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι᾽ οὗ καὶ σώζεσθε,

---

Chr cdd Thdrt al Ambrst | εν εκκλησια (-σιαις FGL al d e g syr p Thdrt) h. l. c. AB al 5 f vg cop basm aeth ar p Or cat2 Dam Bed .. ς 1 ante λαλειν (al 3 ante γυν.) c. DEFGKL al longe pl d e g syr utr sl Or cat Chr Thdrt al Ambrst

36. μον. κατηντησεν .. FG g κατηντ. μονους

37. επιγινωσκετω (DE επιγιγν.) .. B Chr (add ταυτα) γινωσκετω | κυριου (A cop al θεου) c. ABDEFGKL al pl Chr Thdrt Dam Oec .. ς (= Gb Sz) praem του c. min mu Thph | εστιν c. D*E*FG 14. (sed 14. εισιν) d e g Or int2,667 et 2,73 Hil Ambrst ed (Amb auct sing cler om οτι κυρ. εστ.) .. Ln add εντολη c. AB Aug, item (οτι εντ. θεου εστ.) cop aeth .. ς εισιν εντολαι (Gb 0 εντολαι) c. D**et***E**KL al pler f vg basm syr utr al Chr Thdrt al Ambrst ms (sed et. εντολαι εισιν, εισ. αι εντ., εισιν εντολη legitur). Defendit Reich. l. l. ς

38. αγνοειτω c. A**BD**et***EKL al ut vdtr omn syr utr al mu (vide post) Chr Thdrt Dam Thph Oec (:: defendit et. Reich. l. l.) .. Ln αγνοειται (FG ηγν., D* -τε) c. A* (vdtr) D*FG Or, item *ignoratur* d e, *ignorabitur* f g vg Or int pp lat (Hil *non cognoscetur*) .. basm vertente Engelbr *ignarus esto*, item cop ap Wilk *sit ignorans*; sed Engelbr in notis basm αγνοηθησεται et cop αγνοειται

39. αδελφοι c. B**D*E vdtr FGKL al pl it vg basm al Ambrst Pel al .. A B*D**et*** al pm cop syr utr al Chr Thdrt Dam al add μου, hinc Ln αδ. [μ.] | FG om το pr | B 48. om το sec | μη κωλ. h. l. c. AB 37. 73. al Dam (cop basm al ante το λαλ. pon) .. ς post γλωσσ. c. DEFGKL al pler it vg syr utr al Chr Thdrt al Ambrst al | εν c. BD*FG d e g cop basm (εν γλωσση) .. Ln [εν], ς om c. AD***EKL al ut vdtr omn f vg syr utr al Chr Thdrt al Ambrst al

40. δε c. ABDEFG al mu it vg cop syr (syr p *enim*) al Chr Thdrt Dam Pel Bed .. ς (= Gb† Sz ?) om c. KL al pl basm (*fiant modo*) sl Thph Oec Amb al

XV. 1. DE vdtr Or cat283 ευαγγελισαμην | D*FG στηκετε

τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
στεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι 11, 23. Lc 24, 26 s.
Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, •Es 53, 8 ss. •Ps 15 (16), 10.
4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς
γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ὤφθη Lc 24, 34. 36.
ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν
ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ Act 9, 4.
ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό- Eph 3, 8.
λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν Act 9.
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

---

2. *λογω* .. D* d add *και* (Ambrst *quod et sermone*) | *ει κατεχετε* .. D* FG d e g lux Ambrst *οφειλετε κατεχειν*

4. *τη ημ. τη τρ.* c. ABDE al d e cop syr[p] ar[p] Cyr[ioh1077] et (om *τη* sec) glaph[135] Cyr[hr] Hil al .. ς *τη τρ. ημ.* c. FGKL al pler f g vg go basm syr al Mcion[epiph] Dial Eus[mai 301] Chr Thdrt al Ir[int] al

5. *ειτα* (et. Or Thdrt Dam al) .. A al[6] Eus[h. e. 1,12] (libere) Cyr[hr] Chr *επειτα* .. D*(E vide post)FG *μετα ταυτα* | *δωδεκα* (et. cop basm syr utr al Or Eus[mai 301] etc) .. D*(E vide post)FG 122.* it vg go syr[p mg] arm sl „*nonnulli cdd*" ap Aug Phot Dam Archel Hier al mu (non Aug) *ενδεκα*. E ex D*et*** monstra haec confecit: *μετα ταυεῖτα τοῖς δώενδεκα*

6. *πλειονες* (Gb'') c. ABDEFG al mu Or Eus[ps 351] Cyr[act] .. ς *πλειους* c. KL al pl Eus[h. e.] Chr Thdrt Dam al | *και* c. A**D***K(praem *εξ αυτων*)L al ut vdtr fere omn (syr *καί τινες* –) Or Eus[ps 351] Chr Thdrt Dam al Archel .. Ln om c. A*[vdtr]BD*FG 67.** 19.[lect] it vg go cop basm syr[p] al Aug Ambrst al

7. *επειτα* bis c. AFGK al mu Or Cyr[hr] Dam (sec et. Eus[ps 351] confirmat) .. DE al *ειτα* bis .. ς Ln *επειτα* posteaque *ειτα* c. BL al ut vdtr pl Chr Thdrt al

8. *ὡσπερεὶ* (D* *ωσπερ*) *τῷ* (sic et. D***L) .. Gb'' *ὡσπερεί τῳ* c. min aliq Epiph[161] Chr (ita certe in utroq editum) .. FG al om *τω* | FG *και εμοι*

10. *η εις εμε* .. D*FG om *ἡ* (item it vg pp[lat] *gratia eius in me*) | *ου κε. εγεν.* .. D* *πτωχη ουκ εγ.*, FG *πτωχη ου γεγονεν*, item *paupera* (Ambrst al *pauper*, g *pauper* cum additamento ./. *femininum*, Hil al *egena*) *non fuit* d e g pp[lat] mu (sed non Hier Aug al) | *αυτων* .. D*L* om | *αλλα* c. ABD* etc .. ς *αλλ* c. D***FGL al certe pl | *η συν* (et. Ath Cyr[ioh 1095] Chr Thdrt[2] Dam[2] Thph Oec Hier[3] Or[int 2]) .. Ln om *ἡ* c. BD*FG item *gratia dei mecum* it vg Or[int aliq] (ut[1, 141]) Ambrst al mu

11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπι-
στεύσατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ἐκ νεκρῶν ὅτι ἐγήγερται, πῶς
16. λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ
17. ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
13. 14. ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν,

---

11. *ουν* .. D*FG d e f g go Ir[int] *δε*, vg Tert[1] Pel *enim*, vv al libere basm om

12. *εκ νεκρ. οτι* c. D*et***EFG d e g (vv mu libere transp) Or (et.cat[295]) .. ϛ Ln *οτι εκ νεκρ.* c. ABD**KL al ut vdtr omn f vg go (f vg go *οτι εγ. εκ νε.*) al Chr Thdrt al Ir[int] al | *εν υμ. τινες* c. AB al syr[utr] Or (et.cat[295]) Chr[1] (et.mosc[2]) Dam Or[int] .. ϛ *τιν. εν υμ.* c. DEFGKL al pler go (it vg cop al Tert al *quidam dicunt in vobis*) Epiph[598] Chr[2] Thdrt al Ambrst Promiss al

13. *ει* (FG *εαν*) *δε* (d *nam si*) usq *εστιν* (Ign[intpol] *ει οι νεκροι ουκ εγειρονται* :: ex v. 16.) .. E al e om (transilientes ab *ουκ εστιν* ad *ουκ εστ.*)

14. D* om *εγηγερται*[14] *ει δε χριστ.*, item E d e Ign[intpol261] om *ει δε χρ. ουκ εγ.* | *αρα και* c. ADEFGK al plus[20] g basm go Dial Oec .. Ln *αρ.* [*και*] .. ϛ (= Gb † Sz) om *και* c. BL al pl vv pm (d e al pp[lat] nec *αρα* exprim) Ign[intpol] Const Epiph[598] Cyr[hr] Chr Thdrt Dam al Iac[nisib] | *δε και* c. D***EKL al longe pl syr[p] (al?) Ign[intpol] Const Chr Thdrt Thph Oec .. Gb[00] Ln om *δε* c. ABD*FG al[5] vv pl Dial Cyr[hr] Dam (Epiph[598] *ματαια και η πιστ. ημων*) | *υμων* (Ln *ὑμῶν*,[15] *εὑρ.*) .. D* al mu go basm al Ign[intpol] ex[cdd2] Dial Epiph[598] Cyr[hr] Oec Ruf Arn Bed *ημων*

15. *δε και* : et. f g r vg etc .. D*E go arm al Tert om *και* (d e Chr[mosc1] om *δε*: 37. *αρα*, 73. *γαρ*) | *ειπερ* usq *εγειρ.* (et. Cyr[ioh 1091] Chr Dam Thph Oec Archel Iac[nisib] Pel Bed) .. DE 43. d e harl* al basm sah syr al (non r vg[ed] am fu demid harl** syr[p] cop al; sed r am fu al om sqq usq *εγειροντ.*) Epiph[114] Thdrt (Or[2] certe ultra *ηγειρεν* non citat) Ir[int] Tert al om | FG *οι νεκρ.*

17. *η πιστ. υμων* (pauci *ημ.*) c. AD***EFGKL al ut vdtr omn Cyr[ioh 1091] Chr Thdrt etc .. Ln add [*εστιν*] c. BD* d e f g r go al mu pp[lat] (sed it vg al et pp pleriq post *ματαια*) | *ετι* (al *οτι*, Ir[int] Tert *οτι ετι*) : ita et. g r; d e *quid adhuc* .. A 31. vv pm Dam praem *και*, cop add *και*, go f vg Or pp[lat] mu add *γαρ*

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ
ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων
ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπ- Col 1, 18.
αρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, Ro 5, 12 ss.
καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ
πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιη-
θήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός,
ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος,
ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν *Ps 109 (110), 1.
βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ- Mt 22, 44 pp. He 10, 13.

---

18. F* *απολοντο*

19. *εν χριστω* h. l. c. ABD*EFG al d e f g r vg go Or[1] (praemisso *μονον*) Chron[440] Thph (addito *μονον*) Ir[int] Amb Ambrst al .. ς post *εσμεν* c. D***KL al pler vv pm (sed vv mu *μονον* post *ταυτη* pon) Or[1] Chr Thdrt Oec (Dam post *μονον* pon) Promiss (*μονον* post *ταυτη*) | FG *ελεινοτεροι* | *παντ. ανθρ. εσμεν* (et. Or[2] al mu; Ir[int] *omn. sumus hom.*) .. DE d e f r vg go (al) pp[lat] *εσμ. πα. ανθρ.*

20. *νυνι* c. ABDEKL al certe pler Or Chr Thdrt Dam al .. FG Dial *νυν*, d e *si* | FG Dam[com] *εκ των νεκρ.* | *τ. κεκοιμημενων* c. ABD*EFG al it vg cop basm arm Or Dial al pm Ir[int] Hil al mu .. ς (= Gb Sz) add *εγενετο* c. D***KL al pler go syr[utr] al Thdrt Dam al

21. *ο* c. D**et***EFGL al fere omn Or[cat 297] Eus[dem 912] (postea *η αναστ. η εκ νε.*) Ath[413] Ps-Ath[499] et[510] Euther Chr (sed et. *η αναστ.*) Cyr[hr] (postea *η ζωη*) Thdrt al .. Ln om c. ABD*K 67.** Or[3, 100] Dial Ath[45] Cyr[iul301] Ps-Ath[498] Dam | *δι'* bis .. F *δια*, G *δια* pr loco

23. ς, item ς[e] 1624. 1633. 1641. (sed non Mill Wtst Gb Sz) om *του* ex errore ut vdtr | *εν τη παρ. αυτου* (ita et. r Aug *in praesentia eius*, d e f am al *in adventu eius*) .. FG g vg (et. fu al, sed non am al) pp[lat] mu *οι* (*qui*) *εν τη παρ. αυτ. ελπισαντες* (vg pp[lat] mu *crediderunt*; Idac *resurgent*; et. f *sperantes* super *ελπισ.*)

24. *παραδιδοι* c. BFG, item *-διδω* ADE al (go item teste Engelbr basm sah) Eus[ps448] Marc[eus107] et[347] Hipp[noet] Ath Did Epiph[798] Cyr[iul150] Bas Nyss (et. ap Mai[7]) al (Or[2] *οτε* [[1]*οταν*] *παραδιδωσιν*, [1]*οτε παραδωσει*) .. ς *παραδω* (probat et. Reich. comm. cr.) c. KL al pler Or[1] Eus[ps443] Chr Thdrt Dam al, item *tradiderit* it vg syr[utr] pp[lat]

25. *αχρι* (ita AB* Chr[cat301] Dam; ς Ln 49. *-ις* c. B**DEFGKL etc) *ου* c. ABD*FG al[6] cop sah basm Or[2] Hipp Ath Eus[marc349] (marc[345] *εως αν*) Eus[ps444] Epiph[saepe] (ut[798]) Dam al .. ς (Gb[00]) add *αν* c. D** et***KL al longe pl Or[1] (alibi *εως αν*) Caes Cyr[hr] (ap Touttée, sed edd al om) Chr Thdrt al | *εχθρους* (FG *εκθρ.*) c. BDEKL al pler d e vg (et. am demid al) syr[p] al Or[2] Eus[ps] Ath Chr Thdrt (ad h. l.) Dam

τοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ
*Ps 8, 7 (6). Eph 1, 22. He 2, 8. ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέ-
τακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· 28 ὅταν
δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται
τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί
Ro 8, 36. καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω,
νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί

---

al Ir^int Hil al .. Ln add [αυτου] c. AFG al f g m vg^cdd aliq go al pl Or² Eus^marc et Marc^eus Caes Epiph^798 Cyr^hr al Tert Or^int al | FG g Hier¹ om αυτου

26. Hunc versum D*E d e tol Hil Hier Ambrst post ποδας αυτου v. 27. pon .. 92. om

27. οτι pr (et. Or Ath Epiph^798 Tit Cyr^hr Chr Thdrt Dam al) .. Ln [οτι] .. om B d e vg Ir^int Hil al mu (non Aug) | υποτετακται .. FG vv mu Hipp Or^int Amb al add (Epiph^798 praem) αυτω | F om τα

28. υποταγη αυτω .. DE Ir^int αυτ. υποτ. | και c. AD***KL al fere omn vg (et. demid) cop basm syr^p al Ign^intpol 258 Dial Ath Epiph^798 Ps-Ath^39 et^485 Caes Marc^diad Cyr^hr Chr Thdrt Dam al Tert Or^int al .. Gb⁰ Ln [και], om BD*E(?)FG al² it am fu harl tol mar go syr Or² Ir^int Hier Ps-Ath^lat 542 al | ο υιος (et. Ign^intpol ex^cdd pl Or² Dial Ath Dial Marc^diad Epiph^798 Chr Ps-Ath^39 et^485 Thdrt Dam al Ir^int al) .. om vg^ms (sed non am fu demid tol harl) Ign^intpol ex^cdd 3 Hipp Caes Cyr^hr Ps-Ath^lat 542 Tert al mu | τα tert c. D***EFGKL al fere omn Ign^intpol 258 Or^ubiq Dial Marc^eus et Eus^marc 354. 349. 217 Ath Tit Epiph^798 Caes Cyr^hr Marc^diad 2 Chr Thdrt Dam al .. Gb⁰ Ln om c. ABD* (D* ῃ post θε. pon) 17. Hipp Marc^eus et Eus^marc 85. 357 sq

29. ποιησουσιν (al -σωσιν) .. FG ποιουσιν | Edd pl (et. ς Gb Sz) νεκρῶν, ει | αυτων c. ABD*EFGK al fere^20 d e f g r vg go cop basm syr^p arm Or Dial Eph Epiph^114 al^gr et^lat .. ς (= Gb Sz) των νεκρων c. D***L al pl syr al (aeth non exprim) Chr Thdrt Oec Thph Iac^nisib

31. υμετεραν (et. Dial Chr [comm : καύχησιν ἐνταῦθα τὴν αὐτῶν προκοπὴν λέγων] Thdrt¹ [et ad h. l. comm: καύχησιν δὲ αὐτοῦ τὴν πίστιν αὐτῶν ἐκάλεσε] Dam Thph Oec Hil al mu) .. ς (non ς^e Gb Sz, sed Gb') ημετεραν c. A al mu Or (et.^cat 297) Thdrt^txt | αδελφοι c. ABK al^15 ac plur r vg go cop basm syr^utr arm aeth ar^e sl (cop basm syr^utr al add μου) Dial Aug Pel Bed .. ς 49. om c. DEFGL al pl d e f g ar^p Or Chr Thdrt Dam al Ambrst (:: cf ad Ro 15, 15. 1 Co 11, 2. Eph 6, 10.) | εν χ̅ω̅ ι̅υ̅ τω κυρ. ημ. (Dam om ημ., Or Chr Aug¹ om τ. κυρ. ημ.) .. D* d e Ambrst εν κυριω (item E εν χ̅ω̅ : ex κ enim in κ̅ω̅ D*** fecit

μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔ- *Es 22, 13.
ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη-
στὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνω-
σίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ. 6, 5.

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-
θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ
θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων τὸ ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη

χ, quod E descripsit praetermissis ut saepe iis quae ipse D*** addiderat)

32. FG εν εφεσσω, f g *effesi* | D*FG om το

33. χρηστα c. ABDEFGKL al ut vdtr fere omn, item Clem[hom] Clem[epit] Eph[166] Ath Chr Thdrt Dam [et.[par 379]] Oec Thph .. ς (= Gb Sz) χρῆσθ', Ln χρήσθ' (item Clem, Amphil in versibus) per meram licentiam

34. λαλω c. BDE al mu Dial; item *loquor* d e m r vg Ambrst al .. ς λεγω c. AFGKL al pl Chr Thdrt al, item *dico* f g flor

35. αλλα c. B al? Or .. ς Ln 49. αλλ c. ADEFGK[sil]L etc

36. αφρων c. ABDEFG al mu .. ς αφρον c. KL al pl Or Epiph[599] al | ζωοποιειται (et. Or[2] Dial[143] al mu) .. A al[2] Epiph[599] Chr[1] Thdrt[1] (uterq non ad h. l.) ζωογονειται | αποθανη (L al -νει) .. add (DE) vel praem (FG d e f g [non r] vg Dial[143] Ir[int] al mu) πρωτον

37. γενησομενον (f r vg *quod futurum est*) .. FG γεννησομ., d e g *quod nascetur*, item f super Graecis *nasciturum* | ἤ .. A ει

38. διδ. αυτω c. AB al f vg syr[utr] al (cop *dat corpus illi*) Or[1] Dial[114] Epiph[599] Dam Tert al .. ς αυτω διδ. c. DEFGKL al longe pl d e g r Or[1] Chr Thdrt al Ambrst al | το c. KL al longe pl Or[1,590] Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb[00] Ln om c. ABDEFG al[6] Epiph[599]

39. η αυτη σαρξ .. FG al g Chr[mosc2] om σαρξ | αλλα (D* r aeth[utr] Dial Chr om; G αλλ', syr γαρ) αλλη μεν c. ABDEFGKL al plus[60] d e f g r vg cop syr[p] aeth[utr] al pp[gr] et[lat] mu .. ς (= Gb Sz) add σαρξ c. min mu syr al | D*(E?) d e syr Dial Tert al ανθρωπου | σαρξ κτηνων (D* E?FG d e syr Tert al -νους. Dam h. l. πτηνων, postea κτην. deniq ιχθ.) .. D*E?FG al[5] d e f g (non r) vg syr Chr Tert al om σαρξ | πτην. (D*FG πετεινων) et ιχθ. hoc ord. c. ABDE al[6] d e r vg cop syr al Chr Dam (vide ante) Thph Or[int1,101] Tert al mu .. ς ιχθ. et πτην. c. FGKL al longe pl syr[p] al Thdrt Oec | σαρξ πτην. (πετειν.) c. BDE FG al d e f g am fu demid harl tol cop al (Dam) Thph Tert Ambrst

δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ-
ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνά-
στασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρ-
σίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθε-
νείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται
σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
*Gn 2, 7. 45 οὕτως καὶ γέγραπται Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς
ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ'
οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι-
κόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος

---

al .. ς om σαρξ c. AKL al longe pl r vged item fuvict al syrutr al Chr Thdrt al Aug Pel al

40. FG g Tert al om σωμ. sec | αλλα c. ABD* etc .. ς αλλ c. D***FGL (EK?) al certe pl

41. ηλιου, και (r f vg [et. am fu etc] cop Orint1 Hier al om) αλλη .. FG 7.lect g ηλιου, αλλη δε | σεληνης και .. B (teste Btl, non item Mai nec Bch) om και

44. ει (D**et***E om; G* g* iam καθως scripserat ad sq versum delatus, sed ipse* se statim correxit) εστ. σωμ. ψυχ. εστ. και (6. 10. 31. 39.mg 73. al cop aethutr Ruf al add σωμα) πνευμ. (Gb') c. ABCD* (D**et***E)FG 17. 67.** itemq 6. 10. 31. 39.mg 73. 80. 93. al? it vg arm itemq cop aethutr Dam Augter velsaepius Bed, item (txt, non attingcom) Ambrst Pel, similiterq Ruf (*et quia seminetur corp. animale, resurgat corp. spirit.*) Gaud (*quod seminatur corp. anim., surget corp. spir.*) .. ς εστι σωμα ψυχικον, και εστι σωμα πνευματικον c. KL (D**et***E vide ante) al pl syrutr al Chred Thdrt Photcat324 al Iacnisib2 (:: sic ad praecedd conformata ista sunt; nisi praestat non tam consilio quam incuria omissum credere ει, quod quidem ante εστιν facillime excidit) .. 1. 2. 14. 39.* 46.* 108.* 132.* 134. 137. 140.txt 178. 219.* Chr mosc2 om (priora versus nostri σπειρ. usq πνευμ. afferunt non addentes posteriora Thdotclem Oraliq Methepiph537 Irint Tert al mu: at id tum demum probaturum aliquid esset si una adderent sqq.) :: nihil facilius his verbis praetermitti poterat. Tractat locum Reich. comm. cr.

45. ουτως και .. FG f g fu al arm (sed nonven) Ambrst al καθως | ανθρωπος c. ACDEFGL al pler it vg cop syrutr etc Dial Chr Thdrt Dam al Iacnisib pplat mu .. Ln [ανθρωπος]: om BK al3 Did Irint Tert1 al | αδαμ pr .. 31. al4 Aug1 om | αδαμ sec (aethutr Quaest ανθρωπος, Dialwtst Mciontert κυριος) .. Iredd (5, 12, 2.) om

46. D* αλλα

47. ο πρωτ. ανθρ. .. C* add αδαμ | εξ ουρανου (FG f g vg al pplat mu

ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ
ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν
τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.
50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ 6, 9 s.
κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-
μεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα,

---

add *ο ουρανιος*, item Ps-Ath *ο επουρ.*) c. BCD*KFG 17. 67.** it vg cop aeth arm[mg] in[const] et[amst] Or[1] Hipp[ms] (in Gen 49, 22; Gall 2, 483) Dial (vide post) Ps-Ath[10] Bas Nyss Naz (ap Thdrt[7,62]) Isid[4,166] Cyr[apol194] (om et. *ανθρ.*) Apollinarist et Photin ap Epiph[830] (sed[lib] *καὶ ὁ δεύτερος ἀπ᾽ οὐρ.*) Or[int1] Tert Cyp[saepe] Hil al pl .. ς (Gb[00]) praem *ο κυριος* c. AD**et***KL al pler syr[utr] go al Or[1] Chr Cyr[ioh994] et[glaph11] Thdrt (et.[8,1051]) Ps-Ath[498] Dam Thph Oec Or[int] Maximin[arian]. Cf Dial[151] *σκόπει δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς τόλμημα, πῶς παρεχάραξαν τὴν γραφήν. τὴν γὰρ κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ χ̅υ̅ ἀνελεῖν βουλόμενοι ἐνήλλαξαν τὸ „ὁ δεύτερ. ἄνθρωπος," καὶ ἐποίησαν „κύριος."* Item paullo ante: *ὁ ἀπόστολος ἔφη „ὁ δεύτερος ἐξ οὐρανοῦ," καθ᾽ ὑμᾶς „κύριος."* Cf et. quae ista praecedunt ibi. Item Tert[marc5,10] „stultissimus haereticus - *primus*, inquit, *homo de humo terrenus*, *secundus dominus de caelo*. Quare secundus, si non homo, quod et primus? Aut numquid et primus dominus, si et secundus?" etc

48. *τοιουτοι* (C add *ουτοι*) *και* .. FG g vg[cdd] Ir[int1] om *και* | D*FG *ουρανιος* et *ουρανιοι* (FG *-νοι*)

49. *φορεσομεν* c. B 17. 46. al ut vdtr sat mu syr[utr] arr aeth arm Or[edd] (non de la Rue) Cyr[glaph11] et[nest71] Thdrt[dis] (*τὸ γὰρ φορέσομεν προρρητικῶς, οὐ παραινετικῶς εἴρηκεν*) Thph (*ὥστε εἰ ὡς περὶ ἀναστάσεως λεγόμενα, οὐ περὶ πολιτείας* [hinc ante explicuerat *φορέσωμεν* per *ἐν ἀρετῇ αὖθις ζήσωμεν*] *ταῦτα δεῖ νοῆσαι, καὶ τὸ φορέσομεν οὐχ ὡς συμβουλευτικῶς λεγόμενον δεῖ νοῆσαι ἢ γράψαι, ἀλλ᾽ ὡς μέλλοντος πράγματος ἐνδεικτικόν, τοῦτ᾽ ἔστιν μέλλομεν φορέσαι*) Oec (is simili modo ac Thph de utraque lectione disserit) .. Ln *φορεσωμεν* c. ACDE FGKL al longe pl it vg cop go sl Thdot Or (ed. de la Rue etc; diff edd al) Caes Bas Cyr[ioh821] et[iul301] Mac[hom23] (Meth, sed praecedit *ινα*) Chr[dis] (*τοῦτ᾽ ἔστιν ἄριστα πράξωμεν. συμβουλευτικῶς εἰσάγει τὸν λόγον*) Max[1,449] Epiph[814] Ps-Ath[450] Dam Ir[int] Tert[dis] (adv. Mcion.[5,10.] „portemus enim, inquit, non portabimus, praeceptive, non promissive, volens nos sicut ipse incessit ita incedere") Cyp Hil Hier al mu

50. *κληρ. ου δυνανται* (et. *δυναται* leg) .. FG al f g cop Mac Chr Tert[1] al *ου κληρονομησουσιν* | *κληρονομει* (et. Clem[2] Or[1] Tit Meth[2] al mu; om 21. Or[1] Dial[189] Meth[epiph537] Aug[1]) .. Ln *-μησει* c. C*D*FG it vg cop syr pp[lat] (non Or[int])

51. *παντες* pr (sine *μεν*) c. BC*D* 23.* 219.* d e syr aeth[utr] ar[p] go (add *enim*) Or[3], item Hier ex cdd[gr] (cf ep ad Minerv. et Alexium 1, 808 sqq

1 The 4, 15 s. πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο

---

postquam enim Latinos habere dixit: *Omnes quidem resurgemus* etc pergit in Graecis omnibus esse vel *Omnes dormiemus* etc vel *Non omnes dormiemus* etc ita ut *μεν* legi certe videatur negare. Alibi quidem de istis lectionibus agens *μεν* particulam non attendisse vdtr. Quod idem de Aug dixerim, qui modo et Graece et Latine legi *quidem*, modo nec Graece nec Latine testari vdtr) item Iac[nisib] .. ς add *μεν*, Ln [*μεν*], c. AC**D**vdtr et***EFGKL al pler f g vg cop syr[p] al Dial[143] Orthod[qu61] Cyr[ioh645] Caes[140] al mu Tert al mu | *ου κοιμηθησομεθα π. δε αλλαγ.* c. BD**et***EKL al fere omn item cdd[gr] ap Hier („non omnes dormiemus" etc) ap Acac (eum enim ita in „plerisq cdd" habuisse testatur Hier) „nonnull cdd" Didymi (ap eundem Hier) ap Pel ap Gennad cdd ap Max[2,329] ap Oec, m (agnoscit eo quod habet *omnes inmutabimur*) go syr[utr] cop aeth[pp] arr, item Thdot Or[3] („in 3. vol. *ἐξηγητικῶν* primae ad Thess" ap Hier, item[1,569] *οὐ πά. κοιμ. πά. δὲ ἀλλαγ.*) Eph[6,129] Meth ap Phot, item Thdor[heracl] et Diod[tars] et Apollin (hi[3] rursus ap Hier), item Dial[143] (sed var cdd) Orthod[qu] (nam[109] affert *οὐ πάντες, φησί, κοιμηθησόμεθα*,[61] *πάντ. μὲν οὐ κοιμηθ.*,[85] *πάντ. ἀλλαγησόμεθα*) Tit ap Dam[763] (ap Gall.[5,221]) Nyss[1,103] Caes[140] Chr[saep] Thdrt[2] Andr (ad apoc 19, 20. *ὥς φησιν ὁ ἀπόστ. περὶ ἑτέρων οὐ κοιμηθησομένων μέν, ἀλλαγησομένων δέ, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπ. ὀφθ.*) Dam (et. 2, 763.) Thph Oec Tert (omnino sic: cf Sabat. ad h. l.) Or[int2] (i. e. 1, 101 et 3, 872) Hier[3] (praeter l. l. et. in ep. ad Marcellam[qu3] et in Esai[cap51]) .. Ln *κοιμηθησομεθα* (F *-σωμεθα*, at FG 17. g praem *ουν*), *ου παντ. δε* (17. *αλλ ου πα.*) *αλλαγ.* c. C(et* et**) FG 17. item A (sed praemisso *οἱ* ante *παντ. μεν*. Ab recentiore correctore lectio confusa vdtr; super *μεν* enim *ου* [*οῦ*? i. e. *ουν*??] notavit intactis [per incuriam ut vdtr] reliquis), item cdd[gr] ap Hier itemq ap Acac (teste Hier) ap Aug ap Pel ap Ruf cdd ap Max (l. l. *κατά τινα ἀντιγράφων ὅτι πά. μὲν κοιμ. οὐ πά. δὲ ἀλλαγ., κατά τινα δὲ ὅτι πά. μὲν οὐ κοιμ. πά. δὲ ἀλλαγ.* Quibus praepositis utramq lectionem illustrat) ap Oec, item aeth[ro] arm (Or[2,552 bis] in selectis in psalmos ex catenis collectis fide digna esse cum Reich. valde dubito, cf Reich. comm. cr. p. 303. Altero loco tantum *πάντ. κοιμηθ.*) Did ap Hier (l. l.) Cyr[hr] (sic legendum) (Pamphil[apol] per errorem ut vdtr ap Wtst) .. D* d e f vg arm[mg] cdd[lat] ap Hier ap Aug ap Pel ap Ruf ap Gennad, item Iac[nisib], item Hil[saepe] Amb Aug al mu *αναστησομεθα* (*resurgemus*, sed am al *-gimus*) *ου παντ. δε αλλαγ.* (Cf praeterea Sabat. ad h. l. et Reich. comm. cr.)

52. *εν ριπη* .. C praem *ως* | *ριπη* (et. Or[2] al pl) .. D*EFG 67.** Dial (sed lect fluct) cdd[gr] etiamq Didymi[cdd pler] ap Hier („*ριπη s. ροπη*. *Utrumque enim legitur, et nostri interpretati sunt in ictu s. in motu*) *ροπη* | *εγερθησονται* c. BCKL al pler (49. *εγειρονται*, d e fu al *resur-*

ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. 54 *ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ*
θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γε-
γραμμένος Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 *ποῦ σου θάνατε* *Es 25, 8. *Hos 13, 14.
τὸ κέντρον; ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; 56 *τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-*
νάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 *τῷ δὲ* Ro 5, 12 ss.
θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

---

gunt) Or[5] Dial Chr (ad h. l.) Cyr[ioh645] Thdrt Cosm[261] al .. Ln *αναστησονται* c. ADEFG al[2] Or[1] (i. e. 4, 342) Chr[1] Dam Thph[mg]

53. *το* pr .. FG *ο* | FG g om *τουτο* sec | *αθανασιαν* .. I praem *την* (cf ad v. sq)

54. *οταν δε το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ. και* (inde a *το* usq *και* om c*I 64. 71. vg go cop aeth[utr] Mcion[epiph321] et[364] [aliter ipse Epiph ut vdtr[365]] Ath[52] ex[cdd 4] Ir[int5, 13, 3.] Hil Aug[1] Ambrst Fulg Oros Bed: hinc Gb[0]) *το θνητ. τουτ. ενδ.* (A[c*?]I 17. Epiph[365] add *την*) *αθανασ.* (inde a *και το* usq *αθαν.* om D* d* [sed ipse scriptor et Gr et Lat supplevit] 1. Or[1,659]) c. BC**D[mg] (vide ante) EKL al pler d[mg] e syr[utr] al mu Heracl (alludit certe, ap Or[4,275]) Or[1,591] Chr Thdrt[2] Cosm[282] Dam Thph Oec Cyp Hier, item (transpositis membris) A arm *οταν δε το θνητ. τουτ. ενδ. την αθανασ. και το φθ. του. ενδ. αφθ.* (similiter alludendo Ir 1, 10. 3. *καὶ πῶς τὸ θνητὸν τοῦτο σαρκίον ἐνδύσεται ἀθανασίαν καὶ τὸ φθαρτὸν ἀφθαρσίαν, διαγγέλλειν* :: at ista potius ex v. 53. pendent) .. FG f g om (ab *αθανασιαν* ad *αθανασ.* transilientes) | *νικος* (it vg etc Ir[int] al mu *in victoria*) .. habent (ut talia saepe) *νεικος* BD*I; *in contentione* (vel *-nem*) Tert Cyp Hil Hier

55. *κεντρ.* et *νικος* (BD*I rursus *νεικος* vv. 55. 57.) hoc ord. c. A** (*om alterum membrum *που* usq *νικ.*) DEFGKL al longe pl it go syr[utr] arr aeth[pp] sl Or(1) Eus[dem927] Ath[1] Epiph[698] Cyr[hr1] Chr[2] ad h. l. Thdrt Euther (in sermone 15.) Thph Oec Ir[int1] Tert[1] (Tert al rursus *contentio* pro *νικος*) Cyp Hil al .. Ln *νικ.* et *κεντρ.* c. BCI 17. 64. 71. vg cop aeth[ro] arm sl[2.] (Or[1], sed potius ad Hoseae locum spectat) Eus dem[354] Ath[1] Did Nyss Cyr[esa354] (vide post) Cyr[hr1] Bas[seleuc] Dam Ir[int1] Tert[1] Hier Amb al (:: LXX *δικη* et *κεντρον*) | *θανατε* bis c. BCDEFGI 39. 67.** it vg cop aeth[ro] arm Eus[dem354] et[927] Ath[1] Nyss Ir[int2] Tert[2] Cyp Amb[saepe] Aug[saepe] al omn .. ς ante *το νικ.* habet *ᾅδη* c. A** (vide ante) KL al pler go syr[utr] al Or Ath[1] Cyr[esa354] (libere: *ποῦ ἡ νίκη σου θάν. ποῦ τὸ κέ. σου ᾅδη*) Epiph[698] Euther al pm :: ita LXX

56. *η αμαρτια* .. A praem *εστιν*, f vg postpon (item syr post *αμαρτ.* et post *νομ.*)

57. *διδοντι* .. DE al mu Ath ex[cdd3] Chr Oec *δοντι* (item it vg al pp[lat] *qui dedit*)

Χριστοῦ. 58 *ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.*

XVI.

Ro 15, 26. 1 *Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς*
ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 *κατὰ μίαν*
σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν
εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 *ὅταν δὲ*
παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ· 4 *ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ*
κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 *ἐλεύσομαι δὲ πρὸς*
Act 19, 21. 20, 2 s. *ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,*
6 *πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς*
με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν*
4, 19. *παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ*
Act 19, 8. *κύριος ἐπιτρέψῃ.* 8 *ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·*

---

58. *αμετακινητοι* (ABD*I *-κεινητοι*) .. A f vg al mu Ambrst al praem *και* | FG g *οτι ουκ εστ. ο κοπ. υμ.*

XVI. 2. *σαββατου* (Gb') c. ABCDEFGI 17. 109.mg it vg al Chr pp^lat (*per unam sabbati*) .. ς *σαββατων* c. KL al pler go cop al Thdrt Dam al | *αν* c. ACDEFGKL al certe pler .. BI *εαν* | *ευοδωται* (al *-δουται*) c. BDEFGL al longe pl Chr Thdrt al .. ACKI al mu Dam *ευοδωθη*, it vg *placuerit* | L al *γινονται*

3. L al *παραγενομαι* | *εαν* c. ACD***EIKL al pler .. Ln *αν* c. BD*FG al | ς (non Gb Sz al) *δι' ἐπιστολῶν* cum antecdd conjg | D* *πενψω* | A *εις ιερουσολυμα*

4. *η αξιον* c. DEFGKL al fere omn g go syr^utr al Chr Thdrt Dam al .. Ln *αξ. η* (A *ην*) c. ABCI al d e f vg al

6. B 64. 67.** *καταμενω* (FG *παραπομεινω*) | *η* (FG 2. g om) *και* (B al^3 Chr^mosc2 om) *παραχ. ινα* (FG d e g *ει μη*) .. D* *ινα ει και παραχ.* | D* *προπενψητε* | *ου εαν* c. ABCD**EIKL al certe pler .. D*FG *ου αν* | L al *πορευομαι*, al *-σομαι* s. *-σωμαι*

7. *γαρ* pr .. I *δε* | *ελπ. γαρ* c. ABCDEFGI al pm it vg go cop syr al Chr Dam pp^lat .. ς (= Gb Sz) *ελπ. δε* c. KL al pl syr^p al Thdrt al | *επιτρεψη* (Gb'') c. ABCI al plus^15 (it vg *permiserit*) Chr Thph^cdd mosc .. ς *-τρεπη* c. DEFGK al pl Thdrt al, item L *-τρεπει*

8. *επιμενῶ* (it vg cop syr^utr al *permanebo*) .. B**D*** al mu (et. Oec) *ἐπιμένω* (go *maneo*) | FG g *εν* (F om) *εφεσσω* (g *efessi t in ephesso*)

9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι 2 Co 2, 12.
πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς 4, 17. Act 19, 22.
ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν 1 Ti 4, 12.
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν 3, 5. Act 19, 1.
ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, 1, 16.
ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν Ro 16, 5.
ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στε-
φανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα 2 Co 11, 9.

---

9. L al ανεογε | ενεργης (Hier *efficax*, Ambrst *operosum*) .. it vg Aug al *evidens* (εναργης) | L om και (Chr^{com} Thdrt^{1} Thph add οι) αντικ. πολλ.

10. BD* τειμοθεος, F τημοθεος | καγω c. ACKL al mu Thdrt Dam Thph .. ς και εγω c. DEFG al pl Chr (καθως κ. εγ.) Oec .. B 64. 67.** εγω

11. D*FG d e g go om ουν | L al εξουθενησει | D* προπενψατε | πρ. με c. ACD***EKL al ut vdtr omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln πρ. εμε c. BD*FG Dam | FG εγδεχομαι | B om μετα τ. αδελφ.

12. ἀπολλῶ .. B**KL al mu -λλῶ | πολλα .. DEFG d e f g vg (sed am al om) go pp^{lat} praem δηλω υμιν οτι | Chr^{mosc2} om μετα τ. αδελφ.

13. Ign^{intpol255} στηκετε ε. τ. πι. εδραιοι: cf ad 1 Co 7, 37. | FG om τη | κραταιουσθε c. BCFGKL al pler d e g r (antea *et state in fide*, ut et. cop go syr) go syr^{p} Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst^{ms} .. Ln praem [και] c. ADE 46. 109. f vg cop syr al pp^{lat} mu

15. δε .. D* 71. go aeth^{utr} ar^{p} om | στεφανα c. ABC**GL al longe pl r go syr al Chr al .. DE al d e am fu harl demid al cop arm Thdrt Dam Ambrst^{ms} add και φορτουνατου (vg$^{cdd\ aliq}$ φουρτ.), item C*FG al aliq f g vg^{ed} (et. tol al) syr^{p} c.* Ambrst^{ed} και φορτουνατου και αχαικου | εστιν .. C*^{vdtr}DEFG etc (qui antea additamentum habent) Or^{int} εισιν

16. κοπιωντι .. FG f g add εν υμιν

17. φορτουνατου c. ABCDEFGL 17. al d e f g r vg cop syr^{utr} al. Memoratur idem nomen a Clem^{ro} ad finem epistulae (aeth^{ro} om κ. φορτ. κ. αχ.) .. ς φουρτ. c. K al pler (ita edd et. in Chr Thdrt aliisq ad h. l.) | υμετερον c. BCDEFG 17. al .. ς υμων c. AKL al pl Chr Thdrt Dam

αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.
Act 18, 2. Ro 16, 5. 19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται
ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ-
Ro 16, 16. etc τῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπά-
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
2 Th 3, 17. Col 4, 18. 21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν
Ro 16, 24. κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.

---

al (et. ετερων et [post υστ.] μου legitur) | αυτοι (Gb') c. ADEFG al f g vg syr (f vg pp[lat] *ipsi*, d e *illi*, g *illi t ipsi*) Chr Oec Ambrst Pel al .. ς ουτοι c. BCKL al pl Thdrt Dam al, item *illi* d e g similiterque go cop syr[p] al

18. το εμον .. D*FG 46. d e f g r vg go Ambrst Pel Bed praem και

19. A 34. om versum | αι εκκλησιαι .. C al syr ar[e] Chr Bed add πασαι | ασπαζεται c. CDEK al go Thdrt[cat343] .. ς Ln -ζονται c. BFGL al pl vv pler pp mu | DE d e r ακυλας πολλα | πρισκα c. B 17. r am demid harl al cop go Pel (:: idem nomen Ro 16, 19 et 2 Tim 4, 19. invitis testib mu tenendum. In Act vero 18, 2. 18. 26. πρισκιλλα non fluctuat: inde in epistulas Pauli transiit) .. ς 49. Ln[ed] mai (nam[ed min] πρισκα) πρισκιλλα c. ACDEFGKL etc | D (sed*** improbasse vdtr) EFG d e f g (non r) vg go Pel Ambrst[txt ed] Bed add in f. παρ οις (FG** ους) και ξενιζομαι

22. ει τις .. FG η τις | τον κυριον (KL al pm vg[ed] et[cdd aliq] syr al Chr Thdrt[1] [non ad h. l.] Thph Victorin Pel add ημων) c. ABC* al[4] r aeth utr (cop ap Wtst) Cyr[act40] et[fid61] Chr[mosc1] .. ς (Gb[oo]) add ιησουν χριστον (χ̅ν̅ om tol al arm Ign[intpol308] Eus[ps677] Thdrt[1] [ad h. l.] Tert; Victorin *Christum filium* pro ι̅ν̅ χ̅ν̅) c. C***DEFGKL al pler d e f g am al mu go cop syr[p] al pp[aliq] | μαραναθά (sic cdd mu) .. ς μαρὰν ἀθά (sic D***L etc, B** μαρᾶν ἀθᾶ), FG** μαρανναθα (g *in adventu domini*)

23. κυριου .. AL al fere[20] r vg (non am) cop syr al Chr Thph Ambrst al add ημων | ιησου c. B al fere[10] f am tol al go Thdrt .. ς Ln add χ̅υ̅ c. ACDEFGKL al longe pl d e g r vg cop syr[utr] al Chr al Ambrst al

24. μου .. A 73. om (Did ap Hier[vdtr] *dei*) | ς (Gb[oo]) add in f. αμην c. ACDEKL al pler vv pler pp mu (sed tantum in textu) .. Ln [αμην] .. om c. BFG (inter textum et subscriptionem habet γενεθητω γενεθητω) 17. 64. f g r fu tol al

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1 Co 1, 1. etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 χάρις ὑμῖν 1 Co 1, 3. etc
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Subscriptio: AB*C al προς κορινθιους α̅, item D*FG d* f g vgcdd ετελεσθη (*explicit:* ita FG f g vgcdd; D* d* vgcdd επληρωθη *explicit* post α̅, am nil nisi *explicit*) προς κορινθ. π̅ (G πρωτη), perguntque αρχεται προς κορινθ. (vgcdd *ad eosdem*) β (FG δευτερη) .. praeter priora subscribuntur etiam vel εγραφη απο φιλιππων, ut Emur KL (in L al praecedit πρ. κορ. α̅ επιστολη) al mu d**e (duo isti *scribens a philippis*) syrp arp slmss Thdrtsubscr (sedspuria) Damsubscr Oecsubscr(?): vel εγραφη απο φιλιππων μακεδονιας, ut D** syr: vel εγραφη απο εφεσου (add της ασιας al Euthal al; al pauc της ασιας pro εφεσου), ut B** al cop Chrcom Ethalpraef Thdrtpraef (ad 2. Co) Synops Oec praef Ebedjesu (ap Assemani): go *e Filippa, ut dixerunt quidam; verum potius videtur secundum ipsius apostoli indicium scripta esse ex Asia.* Ista rursus augentur his: δια στεφανα και φορτουνατου (K al φουρτ.) και αχαϊκου και τιμοθεου, ut KL al mu syrp arp Damsubscr, item omisso και τιμοθ. Thdrtpraef etsubcr; δια στεφ. και αχαϊκ. cop; *et missa fuit per manus Timothei* syr .. hinc ς (= Gb Sz) πρὸς κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου. Praeterea numerantur κεφφ. θ' (ita et. Euthal al), αναγνωσεις ε' (et. Euthal al), μαρτυριαι ιζ' (et. Euthal al; al vero κ'), στιχχ. ωο' (ita L al, et. Euthal al) vel ωθ' (K al) vel ψνε'. Ambrst *versus* 980. In vgcdd ut am fu numerantur sectiones 72, in codice B a κβ' ad μβ' pergitur.

* πρ. κορ. β̅ c. AB(c vdtr)K al; DFG d f g vide ante .. L του αγιου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. κορ. β .. ςe παυλου του αποστολου η προς κορινθ. επιστ. δευτερα, ς Gb Sz η προς (ς add τους) κορ. επιστ. (ς om) δευτερα .. am *incipit epistula ad corinthios secunda*, fu al *inc. ad eosdem II.*

I. 1. χ̅υ̅ ι̅υ̅ c. B hal mar et vgcdd ap Ln syrp Thdrt Bed .. ς Ln ι̅υ̅ χ̅υ̅ c. ADEGKL al certe pler vv pler Chr Dam al .. F f om | τη ουση et τοις ουσιν: g *usitanti* et *usitantibus.* Didmai 115: οὐκ ἀγνοητέον, ἔν τισιν ἀντιγράφοις φέρεσθαι ὡς ὑπὸ Παύλου κ. Τιμοθ. μόνον κεχάρακται τὸ προκείμενον γράμμα. Inde intellegitur legisse Didymum

Eph 1, 3. 3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-*
Ro 15, 5. *στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως,* 4 *ὁ*
παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς
παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρα-
Col 1, 24. *καλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ,* 5 *ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ*
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 *εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν*
παρακλήσεως καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐ-
τῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία
ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως
Phil 3, 10. *καὶ σωτηρίας,* 7 *εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων,*
οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

---

praeter *Timotheum* etiam *Silvani* nomen in titulo epistulae v. 1. Quod idem legit Bas de spir. sa. cap. 25.

3. *ο πατηρ* (et. Eus^{ps} al mu) .. FG om ὁ

4. *επι* .. C al mu Eus^{ps627} Chr Antioch^{27} Procop^{esa} *εν* (item d e f g r vg etc *in*) | B (sed transilit a *πασῃ* ad *πασῃ* teste Btl; Mai vero omnia edidit *πασῃ τῃ θλ.* usq *εν πασ. θλ.*) al Chr^{com3} om *τῃ* | *εις* .. FG *ινα* | *αυτοι* .. DEFG 14. d e f g (non r) vg Amb Bed (non Hier Ambrst) *και αυτοι* | *υπο* .. F 23. 109: *απο*

5. D*E* *το παθημα* | *ουτως* .. D*EFG al d e g (item f vg al Dam Ambrst^{ed} sed omisso *και* sq) add *και* | *του* sec c. ABCDEFGK(L transilit a *περισσ.* ad *περισσ.*) al pl Or al mu .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

6. *ειτε δε* .. D* 32. *ει δε,* C al aliq Chr^{1} (sed^{2} add *δε*) Thph *ειτε* | B 176. (item 137. sed om et. *ειτε παρακαλ.* usq *παρ. κ. σωτ.*) om *και σωτηριας* pr (42. aeth^{utr} *σωτ. και* ante *παρακλ.* pon) | *ὧν* .. D*FG (g utrumque) *ως* | *ειτε παρακαλουμ.* usq *παρακλησ. και σωτηριας* (Ln *παρακλ.* [*κ. σω.*]) h. l. (et. Sz Gb') c. BDEFGKL al fere^{70} d e f g go syr^{p} ar^{p} sl Chr (et.^{mosc2}) Thdrt Dam Phot Thph Oec (ex his *κ. σωτ.* non om nisi 46. et syr^{p} habet c.*) .. Gb eadem omissis *και σωτηριας* (sed fu* al non om) pon ante *της ενεργουμ.* c. AC al^{10} vel^{11} r am fu harl flor tol* al (vg^{ed} demid al sic amplificata habent: *sive consolamur pro vestra consolatione sive exhortamur pro vestra exhortatione et salute:* quibus duplici modo idem redditur) syr cop aeth al (in his et. arm quae ad *παρακλησεως* fere haec addit: *ἢ θαρροῦμεν ὑπὲρ τοῦ ὑμῶν θάρσους καὶ τῆς ὑμῶν σωτηρίας*) Eph^{330} Antioch^{27} Ambrst Hier^{vdtr} (in Esa. 40.), item ut vg^{ed} Pel Bed .. ς (= Gb Sz) eadem (retentis et. *και σωτ.*) ante *και η ελπις* pon c. min aliq nisi potius ex Erasmi (inde ab ed. 2.) coniectura. Cf et. Reich. comm. cr.

7. *ως* c. ABCD*E* al Or Eph Dam .. FG *οι* (corrige *ει*?), d e syr *si*, g r

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως
ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐβαρή-
θημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότες ὦμεν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
νεκρούς, 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται, 2 Ti 4, 18.
εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν Ro 15, 30.
ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χά-
ρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν. 12 Ἡ γὰρ καύχησις

---

om .. ϛ ωσπερ c. D**et***E**KL al pl Chr Thdrt al (:: ωσπερ substitutum vdtr ut planius esset c. εστε etc non arctius c. κοινωνοι conjgdum esse. Cf et. ad 9, 5.) | DEFG it vg al των παθ. εστε | FG d e g om ουτως

8. θελομεν .. K al cop sl[5. 8.] Hier θελω | υπερ c. BKL al longe pl Chr (et ad h. l. et[9, 354]) Dam Thph Oec .. Ln περι c. ACDEFG al[8] Bas Chr[1] Thdrt Antioch[25] | ημιν c. D**et***EKL al longe pl go syr[p] al mu Bas Chr Thdrt Dam Ambrst[ms] .. Gb[00] Ln om c. ABCD*FG al[8] it vg Hier al (contra om ημων cop syr Thph Ambrst) | υπερ (D*et[nov] ut vdtr FG παρα) δυν. h. l. c. DEFGKL al longe pl d e f g vg go cop syr[utr] al Chr Thdrt Dam al Tert Ambrst al .. Ln ante εβαρηθημ. (al Dam Thph εβαρυνθ., 109. Oec εβαρυθ.) c. ABC al[5] r arm Bas Hier

9. αλλα c. BDEL al ut vdtr pl (et. Cyr[fid 92] et al) .. Ln αλλ c. ACFG al ut vdtr mu | εσχηκαμεν .. D* om, D** ante τον θαν. et*** post τ. θαν. suppl | D* αλλα επι | τω θ. τω (sic et. C) εγειροντι (al mu Cyr[fid 92] Thdrt Thph -ραντι) .. FG θεον τον εγιροντα

10. τηλικουτου θανατου .. d e syr[utr] go Chr Thdrt Or[int] Hier Ambrst (f vg *tantis periculis*) -κουτων -των | ερυσατο c. B* al? (:: ut ubique edidimus) .. ϛ Ln 49. ερρυσ. c. rell ut vdtr certe pler | και ρυεται c. D***EFGKL al pler f vg (et. fu al) go syr[p] al Chr[1, 574] Thdrt Thph Oec Or[int] Hier al .. 49. και ρυσεται c. BC 73. 93. 211. g am mar tol cop arm (aeth[ro] κ. ρυετ. vel κ. ρυσ.) sl[5.] Ath ([libere] ἐκ πάντων με ἐρρ. ὁ κύρ. καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν omissis rell) Dam, item Ln [κ. ρυσ.] .. AD* d e demid syr aeth[pp] Chr (ad h. l., et.[mosc 2]) Ambrst[ed] om | εις ον ηλπικ. .. 93. 211. al[2] om .. 31. syr[p] (sed[mg] εις ο. ηλπ.) (arm) Chr (ad h. l. et.[mosc 2]) Thph Hier ηλπ. δε (δη 31.) | οτι (FG g post και pon, BD* 64. om, hinc Ln [ο.]) και ετι (ita ABC[sic]D*et***EKL etc; syr ad ηλπικ. trahit, D**FG al[5] d e syr[p] Chr[mosc 1] Ambrst Hier om, item go aeth om κ. ετ.) ρυσεται (FG 91. go cod[lat] ap Wtst ρυεται) .. 99. 177. 178. 211. om

11. υμων υπερ (D*FG περι) ημων (υπ. ημ. syr[p] c.*, om Sedul, c vg cop Chr[2] post δεησει pon) .. A al ημων υπ. υμ., G 116. υμ. πε. (υπ.) υμ., al[5] cop ημ. υπ. ημ. | FG 64. 67.** d e g Ambrst[ed] Chr[1] εν πολλω (-λων Ambrst[ed]) προσωπω (d e *in multifacie*) | υμων c. BD***E (teste Wtst,

ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἁπλό-
1 Co 2, 4 s. *τητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι*
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
13 *οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-*
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 *καθὼς*
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
1 Co 1, 8. *καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.*
15 *Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον ἐλθεῖν πρὸς*
1 Co 16, 5. *ὑμᾶς, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε,* 16 *καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μα-*

---

non Mu) FKL al fere[40] vg[edd] (ap Ln ap Vall aliosq; Lc[brug]: „non substituas *vobis* pro *nobis*) sl Chr[10, 457] et[alibi] (non item ad h. l.) Dam Phot[oecum] et Oec .. ς Ln 49. *ημων* c. ACD*G al pm d e f g vg (et. am al mu) go cop syr[utr] al Chr[2] (ad h. l.) Thdrt al Ambrst al. Tractat totum versum Reich. l. l.

12. *απλοτητι* c. DEFGL al pler d e f g vg go syr[utr] al Chr Thdrt Thph Oec Ambrst al .. Ln 49. *αγιοτητι* c. ABCK 37. 64. 67.** 73. cop arm Clem Or Dam[2] (ad h. l. et[par 569]) Anton[82] (:: probabilius est *αγιοτητι*, utpote quod esset multo plus quam *απλοτητι*, aliena manu inlatum quam sublatum esse) .. 93. 211. *πραοτητι*. Cf Reich. l. l. | *και* (A syr[p] add *εν*) *ειλικρινεια* (-*νεια* c. ABD***L etc; CD*FG -*νια*) | *του θε.* c. ABCDE al Dam[2] .. syr[p] (habet[mg]) Car Thdrt Ambrst om (Clem post *ειλικρ.* pergit *θεον εγνωμεν*) .. ς om *του* c. FGKL al longe pl Or Thph Oec | *ουκ* .. B al[4] f vg syr[p] al Dam[par 569] *και ουκ* | FG *σαρκινη*

13. *ἀλλ'* (BFG om) *ἢ* (A al[3] go syr arm sl om) *ἃ* (AD* al om): it vg *quam quae* .. Ln[ed min] *ἀλλ' [ἢ] ἃ* et[ed mai] *[ἀλλ'] ἢ ἃ* | D (et E[vdtr]) *αναγινωσκητε* (D* -*γειν.*) | *η* (FGK al d e f g vg syr arm Ambrst al om; cop *et cognoscitis etiam*) *και επιγ.* .. B al[4] Oec om | *οτι και* c. D***KL al longe pl syr[p] sl Chr Thdrt Thph Oec .. Gb[oo] Ln om *και* c. ABCD*EFG al[5] it vg al pl Dam pp[lat] | Ln *ἐπιγνώσεσθε* [14] *καθώς*

14. Gb Sz *μέρους· ὅτι*, 49. *μέρους ὅτι* | FG *καθαπερι* | *κυριου* c. ACDEKL al longe pl d e go al Oec .. Ln add [*ημων*] c. BFG 3. 57. 67. 72. 73. 80. al plus[5] f g vg cop syr syr[p] c.* al Chr Thdrt al Ambrst al | *ιυ* .. D*EFG 3. 57. 67. 72. 73. 80. al plus[5] (iid fere qui ante) d e f g vg go cop syr syr[p] c.* al Chr Antioch[59] Thph (non Thdrt Dam Oec) pp[lat] add *χυ*

15. *προτερ.* (121. om, K *το δευτερ.*, L al pm Thph Oec *το προτ.*) h. l. c. ABCDEFGL al pm it vg syr[utr] go al Chr Dam pp[lat] .. ς ante *ινα* c. K al pl cop al Thdrt al | *ελθ. πρ. υμ.* c. DEFGKL al mu d e f g vg go cop syr al Chr[mosc 1] Thdrt Thph pp[lat] .. ς Ln *πρ. υμ. ελθ.* c. ABC al pl syr[p] ar[p] Chr Dam Oec | *χαριν* .. BL al[5] Thdrt (Chr[com] *χάριν δὲ ἐνταῦθα τὴν χαρὰν λέγει*) *χαραν* | *εχητε* c. ADEFGKL al pler Chr al .. 49. *σχητε* c. BC al Thdrt[2] Dam (:: ut convenientius ad *εβουλομην* substitutum vdtr)

κεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλευόμενος
μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βου- Mt 5, 37. Ia 5, 12.
λεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ 1 Co 1, 9.
θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ
τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς,
δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ
ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ
ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ 1 Co 1, 8.

---

16. *διελθειν* c. BCD***EKL al longe pl f vg g (*proficiscerer t transirem*) syr^utr al Chr² Thdrt Thph Ambrst al (:: abhorret ab emendatore; ut enim *δια* istud significaretur satis erat *δι' ὑμῶν*. Hinc et *απελθ.* et *ελθ.* aptius vdbtur. Cf Ro 15, 28. ubi nemo *ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν* mutavit) .. Gb' Ln *απελθειν* c. AD*FG 80. cop Chr¹ Dam .. al mu Oec *ελθειν*, item go syr^p mg *ire*, d e (g vide ante) *proficisci* | *υφ* .. D*FG al mu Chr^mosc 1 Thdrt^cd *αφ* | D* *προπενφθηναι*. Ceterum G* g* iam post *προς υμας* v. 15. per incuriam addiderat *και αφ υμ. προπ. ε. τ. ιουδ.*

17. *ουν* .. A *δε* (go *vero igitur*) | *βουλευομενος* (L *-σομενος*) c. DEKL al longe pl d e g (d e *cum cogitassem*, g *cogitans*) go syr^utr aeth^utr ar^p sl Thdrt Oec Ambrst .. Gb'' Ln *βουλομενος* c. ABCFG al fere¹⁵ vg cop Chr Dam Thph Bed (:: toties *βουλευεσθ.* c. *βουλεσθ.* a testib antiquiss mu mutatum est. Ceterum *εβουλομην* magis ad mutandum incitavit quam *βουλευομαι.*) | FG Thdrt om *τη* | 67.** al¹ vg (exc fu^vict) Pel om *ναι* alterum et *ου* alterum

18. *ο προς* .. D* om *ο* | *εστιν* (Gb') c. ABCD*FG al⁵ it vg go cop al Cyr Thph^mg Ambrst al .. ς *εγενετο* c. D**et***EKL al pler (syr^utr al *fuit*) Chr Thdrt Dam al (:: ad v. sq accommod.)

19. *του θε. γαρ* c. ABC al⁴ .. ς *γαρ του* (FG om) *θ.* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al | *χς ις* c. AC .. ς Ln *ις χς* c. BDEFGKL etc .. Chr (et.^mosc 1) om | *δι ημων* .. FG praem *ὁ* (d e g fu *qui in vobis est qui per nos*) | *σιλουανου* c. ABCKL etc .. DEFG *σιλβανου* | *εγενετο* (it vg *fuit*, item post pro *γεγον.*) .. C *εστι*

20. *θεου* .. A al fere¹⁰ Thdrt praem *του* | *και εν αυτω* c. D**et***EKL al longe pl syr^p al Chr (Epiph vide post) Thdrt (in comm sic : *οὗ δὴ χάριν καὶ δι' αὐτοῦ τὸν τῆς εὐχαριστίας αὐτῷ προσφέρομεν ὕμνον*) Thph Oec (defendit et. Reich. l. l.) .. D* d e Epiph^vdtr (nam³⁶⁶ refutando Mcionem sic : *διὰ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ τὰς ἐπαγγελθείσας ὑποσχέσεις [εἶναι] γίνεσθαι, διὰ τοῦτο φησί „καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ"*) Ambrst *κ. δι αυτου* .. Ln *διο και δι αυτου* c. ABCFG al⁷ f g vg go cop al Mcion^epiph 321 (non Epiph) Dam Pel Fulg Bed (syr Pel Fulg add *dicimus*) | *δοξαν* .. FG (f super Graecis) g add *και τιμην* | *δι ημων* (al

βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ
καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος
5, 5. ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
χήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. 24 οὐχ ὅτι
κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
Phi 2, 27. λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ-
πην σχῶ ἀφ᾽ ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι

---

cop vg^{cdd} Fuls Bed υμων) .. CL al om δι, item f vg Pel Fulg (non Ambrst Sedul al) *ad glor. nostram* (*vestr.*)

21. BC al aliq sl$^{5\cdot 8\cdot}$ υμας συν ημιν (B 115. υμιν) .. et. ημ. σ. ημ. leg (ita et. f) | D* ο και (vv mu pp^{lat} και ο) χρισας | ημας sec .. B* υμας

22. ο και (FG vv mu pp^{lat} και ο) .. AC*K al^{6} cop syr go Ps-Iust$^{fid\,5}$ Did Chr Dam om ὁ | αρραβωνα c. BCDEK al ut vdtr omn .. Ln αραβωνα c. AFGL (:: cf ad 5, 5. et Eph 1, 14. ubi eadem forma vel nullam vel perexiguam auctoritatem habet)

23. ουκετι (Aug al *nondum veni*) .. FG d e (*non venio Cor.*) g cop syr al (syr^{p} *non* et add *rursus* c.*) Ambrst^{ed} ουκ (f vg Amb al *non veni ultra Corinthum*)

24. υμων της πιστ. c. ABCKL etc .. DEFG 120. it vg al mu Aug Ambrst al της πιστ. υμων

II. 1. δε (aeth^{utr} *et* - *igitur*; et. γαρ legitur) .. D* τε | εν λυπη h. l. c. ABCDEFGKL al certe pl it vg go syr^{utr} al Chr Thdrt Dam (et. par^{539}) al Ambrst al .. ς (= Gb Sz) post ελθ. c. min ut vdtr vix mu (cop post ελθ. πρ. υμ. omisso παλιν) | ελθειν h. l. c. DEFG al mu it vg syr go al Chr Thph pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) post παλιν c. min ut ante (cop aeth om παλ.) .. Gb Sz Ln pon in fine c. ABCKL al plus^{30} syr^{p} Thdrt Dam Oec (:: cf ad 1, 15.)

2. και τις c. ABC (cop syr) Cyr$^{ioh\,896}$ Dam^{bis} .. ς (Gb^{o}) add εστιν c. DEFGKL al ut vdtr omn it vg etc Or Chr Thdrt al

3. εγραψα c. ABC* 17. am cop arm Dam$^{par\,539}$ Ambrst .. ς (Gb^{oo}) add υμιν c. C***DEFGKL al pler it vg go syr^{utr} al Chr Thdrt al Pel al | τουτο αυτο (DEFG vv mu Pel Bed ante εγρ. pon) c. B(DEFG)KL al certe pler it vg go al mu Thdrt etc .. c Chr Thph αυτο τουτο .. A cop Dam^{par} om αυτο | λυπην .. DEFG 31. al mu it vg syr^{p} c.* Pel Bed add επι

ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ
συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους,
ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία 1 Co 5, 3 ss.
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ
κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα
μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν.
12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, Act 16, 8.

λυπην (-*πη* al mu) | *σχω* c. AB al plus[10] Chr (et.[mosc2]) Thph Oec[com] .. ς *εχω* c. CDEFGKL al pl Thdrt Dam (:: hoc quidem loco *εχω* aptius videri debebat) | *αφ* .. FG (f g vg *de*) *εφ*

4. FG al vv mu pp[lat] *αλλ ινα γν. την αγ.* | *εις* .. FG *προς*

5. D* *ουχ εμε* | *αλλα* c. ABCL al mu .. ς *αλλ* c. DEFGK[sil] al ut vdtr pl | FG *ινα μη επιβαρων*

6. *η υπο τ. πλειονων* (C *πλεονων*) .. FG g aeth[ro] om

7. *μαλλον* c. CKL al ut vdtr omn f vg cop syr[p] al Chr Thdrt (ad h. l.) Dam Thph Oec Ambrst al, item post *υμας* DEFG d e g go Thdrt[1] .. Ln[ed min] om c. AB syr Aug

9. *και* (112. am go cop syr Thdrt Oec Ambrst Sedul om) *εγραψα* .. FG 31. f g cop al Chr Thdrt Pel Bed add *υμιν* (FG *υμων*) | *υμων* .. FG g praem *παντων* | *ει* c. CDEFGKL etc .. Ln[ed min] *ἦ* c. AB, 109. *ως*, 80. om

10. *καγω* c. ABC**DE al Epiph[497] Chr Dam .. ς *και εγω* c. C*FGKL al longe pl Thdrt al | ο (D* aeth[pp] om, D***E al[2] *ω*) *κεχαρ.* (al[5] Chr[com] Thdrt[cd] Aug om *ο κεχ.*) *ει τι* (Aug *si cui;* aeth[pp] *quod*) *κεχαρ.* (al[2] aeth[ro] Amb[2] Pac[1] om *ει τι κεχ.*) c. ABC(DE)FG al it vg Dam Hier[3] Ambrst Pel Pac[1] Quaest .. ς (= Gb Sz) *ει τι κεχ.* *ᾧ κεχ.* c. D**(DE vide ante)KL al longe pl syr[p] al Thdrt Thph Oec (defendit Reich. l. l.) .. diff al (Epiph[497] *διότι εἴ τι κεχ., δι' ὑμ. κεχ. ἐν πρ. χ̅ῡ*)

11. *πλεονεκτηθωμεν* : d e f g (sub *aut*) vg Hier al *circumveniamur*; g m Ambrst Aug al *possideamur*

12. L al *τροαδα* | *εις το ευαγγ.* .. FG Dam *δια το ευαγγ.* (it vg pp[lat] *propter ev.*), DE *δια του ευαγγελιου* | *κ. θυρας μ. ανεωγμενης* (DE[vdtr] al *ηνεωγμ.*) .. FG *και θυρα μοι ην* (g super *ην* habet *esset*) *εωγμενη* (it vg *cum venissem – et ostium mihi apertum esset* [g *ess. ap.*])

7, 5 ss. *καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ,* 13 *οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ*
πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀπο-
ταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.
Col 2, 15. 14 *Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ*
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ· 15 *ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζο-*
μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 *οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς*
θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκα-
νός; 17 *οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ*
θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατενώπιον τοῦ
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

---

13. (ς v. 13. incipit ab *ἀλλά*, non ita vg) *τω* (L al *το*) *μη* .. DE 17. 8.[pe] *εν τω μη*, C** (sic) 73. Thdrt[cd] *του μη* | D* *ευρισκειν* | Gb Sz om *με* per errorem | *αυτοις* .. K om

14. DE *θριανβευοντι*

15. *τω* (al *εν τω*) *θεω* .. K om

16. DE *οσμην* bis | *εκ* bis c. ABC al[7] cop aeth[utr] (item go sec loco) Clem Or[2] Dial[148] (sec loc lectio fluct) Cyr[ador 306] Phil[carp] Max[1,83] (pr loc *απο*) Dam Or[int] Did[int] Hil Epph .. ς om c. DEFGKL al longe pl it vg go syr[utr] al Chr (ad h. l., sed 7, 27.[sav] pr loc *εκ*) Thdrt[2] Thph Oec Ir[int] al mu. Defendit Reich. l. l.

17. *πολλοι* c. ABCK al pl d e f (g *ceteri t plurimi*) vg cop al (go *ut quidam*) Did[mai] Dam (Thph[ed] *ως πολλοι*) Oec[txt] Ir[int] Hier al mu. Cf Did mai[122] : *πολλοὺς δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμος οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινές, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ Πολλοὶ μὲν κλητοὶ* etc. *δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοὺς πάντας, ὡς ἐν τῷ Ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παραχ. τοῦ ἑνὸς ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί — δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς χυδαίους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc .. Gb' *λοιποι* c. DEFGL al plus[30] g (vide ante) syr[utr] al Chr Thdrt al | *αλλ* (B *αλλα*) *ως* (om FG 46. it vg cop go Ir int al[lat] omn) *εξ ειλ.* (*-νειας* c. BL etc; ACDEFG *-νιας*) *αλλ* (FG d e f g fu demid al syr[p] [syr ar[e] *et*] Ir[int] al mu [non Hier] om) *ως* | *κατενωπιον* c. DEFGKL al longe pl Bas[3, 52] Chr[2] Thdrt Dam (sed Dam[ed] *και ενωπ.*) al .. Gb'' Ln *κατεναντι* c. ABC al[3] (et. 39. utrumq) Did[mai] (ad 3, 1.) Chr[mosc1] | *του* sec c. D**et***EFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb[0] Ln om c. ABCD* al[12] Did[mai] Bas (:: ante praecedens *θεου* nemo add *του*)

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥς 5, 12.
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;
2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, 1 Co 9, 2.
γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φα-
νερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ᾽ ἡμῶν,
ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν *Ex 31, 18.
λιθίναις ἀλλ᾽ ἐν πλαξὶν καρδίας σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-

---

III. 1. συνιστανειν c. ACD**et***EKL al longe pl pp mu .. FG Thdrt ([cd1] -στανειν) -στανει, Ln -σταν c. BD* al[2] (et. Did[mai] et cat[364] ad h. l.) | η μη c. BCDEFG 31. 37. 46. 67.** 80. al mu it vg (*aut numquid*) item ut vdtr al omn Thdrt pp[lat] (Ambrst *numquid* omisso *aut*) .. ς (= Gb Sz sed Gb') ει μη c. AKL al ut vdtr pl Chr Dam al | χρηζομεν .. L al -ζωμεν. Cf cat[364]: ἴσως ἐρεῖ τις, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺς συνιστᾶν κ. παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῄζομεν (κατ᾽ ἐρώτησιν ἀνάγνωθι Ἆρα μὴ χρῄζ.) ἢ ἀφ᾽ ὑμῶν πρ. ἑτέρους ἢ ἀφ᾽ ἑτέρων πρ. ὑμᾶς συστατ. τουτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν; Item Did[mai] - δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμης· εἰ μὴ ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρ. ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ᾽ ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν ἡμᾶς ἄλλοις μηδὲ ἑτέρους ὑμῖν etc. | ως c. BCD***EFGKL al pler Chr Thdrt etc .. Ln ως [περ] c. AD* al[2] | συστατικων : sic ABCKL etc .. DEFG συνστ. | συστατικων (D* -κας, συνστ. ut ante) c. DEFGKL al pler d e (f sup. Graec) g go syr[utr] al Thdrt[cod] Dam al (Chr[com] ἐπήγαγεν Ὥς τινες πρ. ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν πρ. ἄλλους). Praeterea FG f (sup. Graecis) g add επιστολων, item 23.[mg] syr[p] c. ob. προς ετερους .. Gb[0] Ln 49. om c. ABC 17. 23.** 67.** 80. vg cop arm Chr Thdrt Ambrst al (:: ut molestum omittebatur; claritatis caussa neminem inlaturum fuisse puto)

2. ενγεγραμμ. et hoc loco et v. sq c. ABC (sec loco certum est, pr vdtr) D (sec loco D*) E (pr tantum loco?) FG .. ς Ln 49. εγγεγρ. c. (D***E? sec loc) KL al certe pler | ημων sec .. 17. 219.* demid aeth[ro] sl[8.] υμων | παντων .. FG g των

3. ενγεγραμμενη (vide ante) .. B 67.** 74. f vg al Hier al[2] praem και .. K al Did[mai] γεγραμμενη, item (utroq loc) *scripta* f vg | DE[vdtr] πλανξιν bis | αλλ c. ABCDEFGL etc .. ς[e] (item Gb Sz, non ς) αλλα c. min ut vdtr aliq | καρδιας c. FK al pl it vg go (*cordium*) cop syr al Or Dial[145] Eus (de mart. Pal. 13. - ἀλλ᾽ ἐν πλαξὶν ὡς ἀληθῶς καρδίας σαρκίναις, ψυχῇ τε διαυγεῖ καὶ καθαρωτάτῳ διανοίας ὄμματι καταγεγραμμ.) Cyr[fid65] (sequente σαρκίνης) et[esa] Chr Thdrt Dam al Ir[int]

αὐτὴν ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν. 5 *οὐχ ὅτι ἱκανοί*
ἐσμεν λογίσασθαί τι ἀφ᾽ ἑαυτῶν ὡς ἐξ αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 *ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-*
Io 6, 63. *θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,*
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 *εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-*
*Ex 34, 29 ss. *μασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι*
ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 *πῶς οὐχὶ μᾶλλον*
ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 *εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς*
κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαι-
οσύνης ἐν δόξῃ. 10 *καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-*

Hil al mu .. Ln -*διαις* c. ABCDEGL al mu syr^{p} (*in tabulis carneis, in cordibus*) Oec. Cf Thdrt^{com}: *ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναις, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐνεγράφκη αρδίαις.* Item Did^{mai}: *οἱ γὰρ ἠλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡς πλάκες λίθιναι δέχονται ἐκ μέλανος τοὺς τύπους· οἱ δὲ εὔεικτοι πρὸς συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρδίαις σαρκίναις τουτέστιν αἰσθητικαῖς δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶντος θεοῦ πνεύματος* etc

4. *εχομεν* .. A *εχω* (46. *εχωμεν*)

5. *λογισασθ.* c. ABKL al longe pl pp mu .. Ln -*ζεσθαι* c. CDEFG al | *αφ εαυτ.* (139. syr Aug^{1} om) h. l. c. ADEFG it vg go pp^{lat} .. BC al cop arm Bas Antioch^{46} ante *ικανοι*, item ς post *εσμεν* c. KL al longe pl syr^{p} al Did Chr Thdrt Dam al | B om *τι* (Chr ante *λογ.* pon) | C om *ως* | *εξ αυτων* c. BFG al .. ς *εξ εαυτ.* c. ACDEKL al longe pl Chr Thdrt al

6. *αποκτεννει* c. FGK 46. al ut vdtr sat mu Did^{mai} Chr^{mosc2}, item *αποκτένει* (hunc accentum habent D***L al) ACDEL al ut vdtr pl Or^{ms} .. Ln *ἀποκταίνει* de coniectura .. ς -*κτεινει* c. B al pm Or al mu (certe sic editi sunt)

7. *γραμμασιν* c. ACD**et***EKL al ut vdtr omn it (sed g vide post) vg go cop syr^{utr} al ut vdtr omn Or^{3} Mac Epiph^{693} Did^{mai} et^{293} Chr Thdrt Dam al pp^{lat} .. Ln 49. *γραμματι* c. BD*FG (g *litteris t littera*) | FG *τετυπωμενη* | *λιθοις* c. ABCD*FG 17. 67. ** 73. 80. g Or^{2} (^{3}?) Did (et.^{mai}) Epiph^{693} Thdrt Aug^{1} .. ς (Gb^{oo}) praem *εν* c. D**et***EKL al longe pl vv pler (sed vg al om *εν* ante *γραμμ.*) Or^{1} Mac Chr Dam al pp^{lat} mu (sed Ambrst al om *εν* ante *γραμμ.*) | *μωυσεως* c. BCF(*μουσ.*) GKL al pl .. ς *μωσ.* c. ADE al pm | D* *δοξην*

9. *η* (112. om) *διακ.* c. BD**et***EKL al longe pl f g vg cop go al Mac Chr Thdrt Dam al Aug Pel al .. Ln *τη διακ.* c. ACD*FG al^{6} d e am fu^{vi} syr^{utr} Or Cyr^{ioh102} Ruf (Or^{int} Ambrst Sedul *in* vel *ex ministerio*) | *δοξα* (vg^{sixt} al Pel *εν δοξη*) .. D*EFG vv mu pp^{lat} add *εστιν* | *περισσευει* .. DE al^{3} d e g syr^{utr} al Mac Ambrst al *περισσευσει* | *εν δοξη*

τῷ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον *Ex 34, 33.
αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ
τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται·
15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται·
16 ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.
17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.
18 ἡμεῖς δὲ πάντες

---

c. DEFGKL al pler it vg go (*e gloria*, sed cod alius *in glor.*) cop syr utr sl Orioh 4, 448 Mac Chr Thdrt Dam al Orint 4, 486 Ambrst al .. Ln 49. om εν c. ABC 17. 39. 67.** 80. tol al (Orioh ap Wtst) :: alibi nec περισσ. εν nec περισσ. c. dat. fluct; passim vero εν a test mu abiectum est, ut Ro 15, 13.

10. ου c. ABCDEFGKL al longe pl syrutr cop go al Or3 Mac Bas al mu Hier2 Aug .. ς (= Gb Sz, sed Gb') ουδε c. min mu f g (d e *ne*) vg al Chr (nonmosc2) Thdotanc (ουδε γαρ) Thphed | εινεκεν c. ABDEF**G al mu Dam .. ς ενεκεν c. CF*KL al pl Or al mu

13. ου .. FG ουκ | μωυσ. c. BCF (*μουσ.) FaGKL al pl .. ς μωσ. c. ADE al pm | FGL al Oec ετιθη | αυτου c. ABCFaFGL al Chrmosc2 Dam Thph Oec .. ς εαυτου c. DE al pl Chr Thdrt | το (D*FG om) τελος .. A f (sed sup. Gr. *finem*) vg Ambrst Bed (non al2) το προσωπον

14. B αλλα | K al Thph επωρωθησαν | ημερας c. ABCDEFG al mu (it vg cop al fere omn) Clem Cyrglaph297. 340 etfid65 Ambrst al .. ς (= Gb† Sz) om c. KL al pl Did Cyrhr (μεχρι γαρ σημ.) Bas3,44 Chr Thdrt Dam al Tert Archel | επι (et. Cyrter al mu) .. DEFG Chr εν (it vg etc *in*) | ὅτι (it vg cop syrutr al *quoniam*, go *nam*) .. ς (= Gb) ὅ, τι

15. ηνικα c. DEFGKL al fere omn Eusesa367 Cyrglaph297. 340 etfid65 Cyrhr Caes Chr Thdrt3 Dam al .. Ln add αν c. ABC 17. 31. Or2 Cyrador6 Thdrt1 niceph | αναγινωσκεται c. FGKL al longe pl Eusesa367 Cyrglaph bis etfid Cyrhr Caes Chr Thdrt1 Dam Thph .. Ln -σκηται c. ABCDE al fere15 Or Cyrador Chrmosc1 Thdrt2 (et. niceph) Oec | μωυσ. c. BCDEF (μουσ.) GK al pl .. ς μωσ. c. AL al pm | κειται (h. l. et. Or Eusesa Cyrsaep al pm) .. D*et***EFG it vg al pplat ante επι pon

16. ηνικα δ' ἂν (A δε εαν, δε sine αν C Mac Bas3,44) .. FG οτα (sic) δ' ἂν (Did οταν δε, Chr1 οταν et alibi1 οτε δε)

17. οὗ .. FG που (:: cf ad Ro 4, 15. 5, 20.) | κυριου .. 33. 35. Sedul om .. L το αγιον | ελευθερια c. ABCD* 17. 67.** r cop syr Cyr1 Nyss (c. Eunom. 7.) .. ς (Gb00) praem εκει c. D**et***EFGKL al pler d e f g vg

ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν,*
οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 *ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης,*
μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς
πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 *εἰ δὲ καὶ ἔστιν*
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 *ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ*
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-

---

go syr al Ath Epiph[902] Cyr[glaph297. 340] et[fid66] Dial[maced] Bas[3,47] Chr Thdrt Dam al Or[int] pp[lat] pm

18. FG *αποπτριζομενοι* .. Mac *ενοπτριζομεθα* | A 23. Or[1,721] Mac Or[int] *μεταμορφουμενοι* | *καθαπερ* (et. Or[3] al mu) .. B *καθωσπερ*

IV. 1. FG *αυτην* pro *ταυτην* | F al *ελεηθημεν* | *εγκακουμεν* c. ABD*FG al (*εγκ.* AB al; D*FG *ενκ.*; cf 4, 16. ubi D* tantum *ενκ.* Aliter Lc 18, 1. Gal 6, 9. Eph 3, 13. 2 Th 3, 13.) .. ς *εκκακ.* c. CD***EKL al pl Chr Thdrt al (:: vdtr sensu quidem vix differre *εγκ.* et *εκκ.*, utraq. vero vox est recentior et rara, nisi quod paullo magis invenitur *εκκακ.* apud scriptores ecclesiasticos. Tamen idem in his atq in N. T. accidere potuit ut cdd recentiores *εκκακ.* frequentarent pro *εγκ.* librorum antiquissimorum, quorum auctoritas hac in re minime negligenda est.) Ceterum sic verterunt: *non deficimus* (d e *defec.*) d e vg Tert al; *non deficiamus* f vg Ambrst al; *non infirmemur* r Aug; go *non fiamus segnes*; syr *non est nobis taedium.*

2. *αλλα* c. A (vdtr) BCDE etc .. ς *αλλ* c. FGL al certe pl | *κρυπτα* .. K *εργα* | *συνισταντες* c. CD*FG 17. 39. 93. (Chr ap Wtst) .. B (item A vdtr sed non satis liquet) 67.** al *-στανοντες* .. ς *-στωντες* c. D***EKL al longe pl Chr[bis] Thdrt al (cf ad 6, 4. et alibi: magna ubique harum formarum variatio est) | K om *ανθρωπ.*

4. *αυγασαι* c. BFGKL al longe pl Or[1] Cyr[fid66] Chr Thdrt (*αυγησαι*) Dam (ad h. l.) Thph Oec[txt] .. CDE 73. Or[1] Eus[marc187] Epiph[680. 688] al[8] *καταυγασαι* .. A 10. 17. 23. 31. Dial[67] Eus[dem10,7] Archel Cyr[esa552. 690] et[alib] Cyr[hr] al mu *διαυγ.* | *τον* c. ABCD*FG al d e f g r am fu demid harl hal al Or[4,448] Eus([marc187] et[dem10,7] sed utroq loc add *εν ταις καρδ. αυτων*) Epiph[680] ([688] *εις τον φωτ.*) Cyr[fid66] et[saepiss] Cyr[hr] al Ir[int] al mu .. ς (= Gb Sz) praem *αυτοις* c. D** et *** EKL al longe

γελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 *οὐ γὰρ* Col 1, 15.
ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δού-
λους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 *ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς* Gn 1, 3.
λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς
γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
7 *Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα*
ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 *ἐν παντὶ*
θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξα-
πορούμενοι, 9 *διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλό-*
μενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 *πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ*
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

---

pl vv pl Or^{3,497} Dial^{67} (lectio fluct inter *αυτων* et *αυτοις*) Chr^{3} al | $\overline{\chi\upsilon}$ .. C *κυριου* | *ος* .. FG *ο* | *θεου* .. L al fere^{20} vg$^{cdd\ aliq}$ m syr^{p} arm al Thph add (m praem) *του αορατου*

5. $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ c. BKL al fere omn cop syr Mcion^{epiph366} (om *κυρ.*) Cyr^{hr} Chr Thdrt Dam al Ambrst .. Ln $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ c. ACDEFG (FG g Mcion^{epiph} *κυρ.* $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$, et. omittitur *κυρ.*) d e f g r vg go syr^{p} al Mcion^{epiph321} Aug al | *ιησουν* c. A*BDEFGKL etc .. A**C 17. Mcion^{epiph} *ιησου*, item *per Iesum* it vg pp^{3} (non Ambrst al); et. $\overline{\chi\upsilon}$ et $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (cop Mcion^{epiph321} Cyr) legitur

6. B om *ὁ* pr | *λαμψαι* c. CD***EFGKL al fere omn d e f g r vg go al mu Mcion^{epiph} et Epiph^{367} Dial^{151} Mac Ath^{2} Cyr^{unus759} Chr Thdrt Dam al pp^{lat} omn .. Ln *λαμψει* c. ABD* 67.** (aeth^{utr} al ex ingenio linguae) (Clem alludens: *ἔστιν ἡ ἀλήθεια ἡ κεκραγυῖα Ἐκ σκότους φῶς λάμψει*) | *ος* (122. aeth^{ro} *ως*, Mac *ο*) .. D*FG 36. d e f g r demid harl (sed am fu *qui*) Chr Did^{int} Ambrst al om (67.** *ουτος*, vg^{ed} et cdd aliq Pel *ipse*) | D* *ελανψεν* | *ημων* .. C 3. Dial^{151} (sed fluct lect) Chr *υμων* | *του θεου* c. ABC***D***EKL al fere omn vv pl Or Ath Chr Thdrt Dam al Ambrst Amb^{1} (et^{1} *domini*) .. Gb'' Ln *αυτου* c. C*D*FG 39. it aeth^{utr} Dial^{151} Cyr^{unus759} (Thph^{com}) Tert al | $\overline{\chi\upsilon}$ c. AB 17. Or^{2} (sed^{1} praem *του*) Dial Ath Chr Thph^{com} Tert .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. CKL al pler vv pl Or^{1} Thdrt Dam al, item DEFG it vg Cyr^{unus759} pp^{lat} $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$

9. *εγκαταλειπομενοι* (ABKL etc *εγκ.*, D* *ενκ.*, DE *-λιπομ.*) .. FG 73. 92. Eus^{esa458} Chr (et.^{mosc2}) Max^{1,378} Chr *εγκαταλιμπανομενοι* (FG *ενκ.* et *-παννομενοι*, Max *καταλ.*)

10. $\overline{\iota\upsilon}$ pr (D*FG d e f g aeth^{utr} $\overline{\chi\upsilon}$, D***E Tert $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$, et. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ leg) : ς (= Gb Sz) praem *κυριου* c. KL al longe pl m (sed m al add *nostri*) syr^{p} go sl ar^{p} Chr Thdrt Max Dam al Ambrst^{ms} al: om c. ABCDEFG al^{8} r mar cop syr al Or^{saepe} Chr$^{ador405.407}$ et^{aliq} Ir^{int} Tert Did^{int} al | *σωματι* pr .. DEFG vv pm Ir^{int} Or^{int2} al^{lat} mu add *ημων* | *του* $\overline{\iota\upsilon}$ sec .. D*FG (FG om *του*) add $\overline{\chi\upsilon}$, item habent *Iesu Christi* (m *Chr. Ies.*) d

τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
Ro 8, 36. θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς
*Ps 115 (116), 10. πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς
1 Co 6, 14. πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον
Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ
γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων
τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν

---

e g (m) Ir[int] Or[int] al | A vg (non am fu demid al) cop al Tert al φανερ. εν τ. σ. ημ.

11. αει (67.** punctis notat) .. FG g syr (*sic et* pro ινα και) ar[e] Tert (de resurr. 44.) Ambrst ει, Chr και, flor *sic* | FG διδομεθα | ινα και .. c 3. Tert (de resurr. 44.) om και | του ι̅υ̅ .. C του χ̅υ̅ .. D* (*** om χ̅υ̅) EFG d e g (non f r vg) ι̅υ̅ χ̅υ̅

12. ωστε ο (Dam om ὁ) c. ABCDEFG 31. it vg go cop syr al Chr Thdrt Dam pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add μεν c. KL al pler syr[p] c. ob. sl Thph Oec Ambrst[ms]

13. κατα το γ. Επ. διο (FG g syr[utr] go add και) ελαλ. .. Mcion[epiph] om („ἐξέκοψε")

14. τον (Chr[com] Dam[com] Thph om) κυριον c. CDEFGKL al fere omn d e f g tol go (om ιησουν) cop syr[utr] (sed syr et syr[p] c.* add ημων) al pp[gr et lat] mu .. Ln om c. B 71. 73. r vg (et. am fu demid al) arm Tert Pel Sedul Bed | συν ι̅υ̅ (71. Chr[com] Thph[com] om) c. BCDEFG 6. 17. 31. d e f g r vg cop sl Tert (*cum ipso*) Amb Ambrst (diff[ed rom]) Pel Bed (93. συν ι̅υ̅ δια ι̅υ̅) .. ς δια ι̅υ̅ c. D***KL al pler go syr[utr] al Chr[txt] Thdrt Dam al (91. δι αυτου) | D*FG εγιρει (go *suscitat et constituit*)

16. εγκακ. (εγκ. BFG al, D* ενκ.) c. BD*FG 37. 39. 109. 139.* .. ς εκκακ. c. CD***EKL al pler Chr Thdrt al | εξω .. D* et[nov] 73. 137. Bas Thdrt[1] ([2] εξω) εξωθεν | KL 46.* al[10] Thdrt[2] ([1] διαφθ.) Thph φθειρεται | εσωθεν c. D**et***EKL al longe pl Thdrt[2] Thph Oec .. Ln εσω c. BCD*FG 137. al[10] Or Ath Chr Thdrt[1] Dam, praetereaque idem add ημων c. BCDEFG al[4] g syr[p] arm Thdrt[2] (Mcion[tert] „*nam et interiorem hominem nostrum renovari de die in diem* dicens" libere), quod om c. KL al longe pl d e f r vg go cop syr al Or Ath Chr Thdrt[1] Thph Oec Tert[3] Lcif Ambrst al

17. ελαφρον .. D*EFG 31. d e f g r vg go syr arm al pp[lat] praem προσκαιρον και (Thdrt[com]: διὰ τοῦ παραντίκα ἔδειξε τὸ βραχύ τε καὶ

εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

1 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον Ro 8, 23.
ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, 3 εἴγε καὶ ἐν-
δυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ
σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' 1 Co 15, 53.

πρόσκαιρον. Similiter Thph) | ημων (et. Or al mu) .. BC* (vdtr) Chr om | C* 38. 80. Bas om εις υπερβ.

18. σκοπουντ. ημων .. D*FG d e g Or[2] Ambrst[ed] σκοπουντες | προσκαιρα .. FG add εστιν, item g r, item post αιωνια d e, item utroq loco f vg al

V. 1. οικοδομην .. DEFG d e f g (non r) vg Chr[1] Cyp[169] Ambrst al (non Tert Aug al) praem οτι (priore οτι non deleto) | FG ουκ αχιροπ. (f g *non manufact.*)

3. ειγε c. CKL al fere omn Clem Did[mai] Mac[2] Chr Thdrt Dam Thph Oec (it vg Aug Pel al *si tamen*, Tert Ambrst al *si quidem*) .. Ln ειπερ c. BDEFG 17. 80. τινές ap Chr (τινὲς δέ φασιν, ὃ καὶ μάλιστα ἐγκριτέον, Εἴπερ καὶ ἐνδυσάμενοι: eadem affert et. Oec: nec vdtr enim solum ad ενδυσ. pro εκδυσ. attendendum, etsi ista differentia eminet) Max[2,329] .. 52. ει γαρ | εκδυσαμ. (Gb', iam edidi in Trigl; probat et. Reich. l. l.) c. D*FG (FG εκλυσαμενοι ut v. 6. επιλημουντ. et απολημουμ.) d e f (super Graecis) g m ar[p] cdd ap Ambrst Chr (ita enim omnino legit ut probat comm: τουτέστι κἂν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα, οὐ χωρὶς σώματος ἐκεῖ παραστησόμεθα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀφθάρτου γενομένου) Mcion[tert] („*siquidem et despoliati non inveniemur nudi*, id est recipiemus quod despoliati sumus, id est corpus") et Tert (de resurr.[290] et[293]) Amb Paulin Prim Quaest (Latine *exspoliati* ut f g, *despoliati*, *spoliati* ut d e m, *exuti* ut Tert) .. ς Ln 49. ενδυσαμενοι c. BCD***KL al ut vdtr omn vg cop syr[utr] go aeth[utr] al Clem (sed non commentatur) Did[mai] τινές ap Chr (vide ante: eadem et. Oec et cat exscripta habent; probat Chr dicens τουτέστιν ἀφθαρσίαν κ. σῶμα ἄφθαρτον λαβόντες) Mac[2] Thdrt Max[2,329] Dam al Ambrst Aug Pel Sedul Bed | ειγε και usq γυμνοι: syr *nisi etiam postquam induti fuerimus inveniamur nudi*

4. τω σκηνει c. BCKL al fere omn am Or[ubique] Eus[ps2] Thdrt ad h. l. Dam Oec Tert[1] .. Ln[ed min] add τουτω c. DEFG al[2] (et 177. praem;

1, 22. ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ
κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν
Eph 1, 13 +. ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ
Phi 1, 23. πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 θαρροῦμεν δὲ καὶ
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-
Ro 14, 10. μοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανε-
Eph 6, 8. ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται
Io 5, 29. ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε
φαῦλον.

---

ita et. vv pl pp^{lat}) vv ut vdtr fere omn Chr Thdrt^{1} Thph Tert^{1} Ambrst al | D*FG Or^{cod} Thph βαρυνομενοι .. Chr om | εφ ω .. ς (non ς^{e} Gb Sz) επειδη c. min paucis (Oec: ἐφ' ᾧ ἀντὶ τοῦ ἐπειδή) | L al θελωμεν | εκδυσ. .. al plus^{5} Eus^{ps323} ενδυσ. | θνητον .. FG g m go al add τουτο

5. κατεργασαμενος (C καταργασ.) .. DEFG it vg (exc fu) syr^{utr} Ir^{int} Ambrst -ζομενος | ο και δους c. D**et***EKL al pler go syr^{p} al Ir^{gr} ex Dam Chr Thdrt (Dam και διδους sine ὁ) al Ambrst .. Gb' Ln 49. ο (17. om) δους absq και c. BCD*FG 17. 67.** 73. 80. it vg cop syr arm Or Ir^{int} Aug Pel al (:: eiusmodi και saepe abiectum est) | ημιν .. K al Chr (et.^{moscl} et^{i*}) om | αρραβωνα .. nullus ut vdtr αραβ.

6. ενδημουντες (et. Or^{8} al mu) .. D*FG al επιδημ. | εκδημουμεν (et. Or al mu) .. DEFG Chr^{1} αποδημ. | απο .. FG υπο | κυριου .. DEFG d e g (non Tert Lcif etc) θεου

7. ου .. FG f g vg al και ου | δια ειδους: FG δει ιδειδους (corrupte)

8. θαρρουμεν (17. 80. -ντες) δε (67.** 73. al om) και .. Or -ντες omissis δε και .. F 17. syr ar^{e} Ambrst al θαρρ. ουν, G θαρρ. ουν δε (g *ergo t autem*) .. variant alii | κυριον (et. Or al mu Mcion^{tert} et Tert Lcif al mu) .. D* 17. am al Clem Ambrst θεον

9. ενδημ. ε. εκδ. (et. Cyr^{fid66} Chr Thdrt Dam al Aug Ambrst) .. 3. 39. f g vg syr al Clem Or^{int} Tert Lcif al εκδ. ε. ενδ.

10. D*FG ενπροσθ. | τα .. D*FG α omissis προς α (pro his et. α, οσα et aliter leg), item f sup. Gr. *quae per corpus* .. L Ors om τα δ. τ. σωμ. | δια (et. Clem Or^{5} Eus^{pr} et^{ps} Caes Meth^{epiph681} Ath Cyr$^{ioh83. 174}$ etc Cyr^{hr} Bas Chr Thdrt^{3} Dam ad h. l. al Tert Hier Aug al) .. ιδια (*propria*) it vg go arm Or^{2} Thdrt^{1} Dam^{1} Or^{int} Cyp Lcif Ambrst al pm | φαυλον (Gb'') c. C 17. 23. 37. 39. Or^{6} Eus^{pr12,6} et^{ps205} Ephr Ath^{2} Nyss^{2} Bas^{2} Cyr$^{plus\ decies}$ Dam^{1} Thph^{com} (vdtr) al .. ς Ln κακον c. BDEFGKL al pler Clem Or^{1} Eus^{ps262} Chr Thdrt^{saepe} Dam ad h. l. al (:: cf ad Ro 9, 11.)

11 *Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν,*
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν
πεφανερῶσθαι. 12 *οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ* 8, 1.
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. 13 *εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ·*
εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 *ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς,*
15 *κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάν-*
τες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 *ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ*

---

11. *πειθομεν .. -θωμεν* 23. 46. 109. Oec^{com} sub *ἄλλως: συμβουλῆς καὶ παραινέσεως· διὸ καὶ διὰ μακροῦ τοῦ ω̅ γραπτέον.*

12. *γαρ* c. D***EKL al fere omn arr sl (aeth^{utr} *et* -) Dam Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c. BCD*FG al^{4} it vg go cop syr^{utr} al Chr Thdrt Ambrst Pel Bed (:: *γαρ* minime emendatorem prodit) | FG al *αλλ* | B 17. g *υπερ υμων*, et B* d e *nobis* pro praecedente *υμιν* | *ινα εχητε* .. K om | *τους* .. D* *αυτους* | *οὐ* (D*FG al *ουκ*, vide post) .. Ln *μη* c. B 17. 37. 73. al^{4} Thdrt | *καρδια* c. CD***EKL al fere omn go syr^{p} al Chr Thdrt Dam al .. Ln praem *εν* c. BD*FG 17. 37. 73. 121. it vg cop syr al pp^{lat} (item Clem alludens)

14. *χ̅υ̅* .. C 17. 39. 42. 46. 120. 238. syr^{p} Chr Thdrt^{1} (non ad h. l.) Thph^{mg} *θεου*

15. FG *κριναντες τ.*, Did^{67} *κριναντος τουτου* (ibidem pergit *καὶ ὑπὲρ πά.* omissis mediis) | *ει* c. C* al sat mu f vg (et. am fu demid etc) cop arr Did^{67} (omisso *οτι*) et Did^{mai} (*δοκιμάζοντες ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντ. ὁ χ̅ς̅ ἀπέθανεν, ἄρα οἱ π. ἀπ. - εἰ τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δι' ἡμᾶς ἀπέθανεν* etc) Ath^{mss} (atque hinc ed. Bened.) Chr ad h. l. et^{9,685} et^{4,402} Cyr^{fid67} Thph Oec^{txt} Ambrst^{ms} Aug^{2} (alibi variant mss) auct^{vocat} Bed .. Gb^{o} Ln om c. B (Mai *ει* habet ex errore ut vdtr) C** DEFGKL al fere^{30} d e g syr^{utr} aeth^{utr} go Ath^{edd} (vide ante) Cyr^{1} Thdrt Dam (Oec^{com} vdtr) Ambrst^{ed} Praedest (:: credere nequeo ab apostolo *οτι εις* scriptum esse. Ut enim mittam ipso sensu omissionem particulae commendari potuisse, quod idem de additione valet, urgendum est *ει* facillime excidisse. Quod h. l. factum esse nullus dubito. Quod aeque facile *ει* inferri potuisse dicunt, id omnino male habet, nemo enim scriptorum haerere poterat legendo *οτι εις υπερ παντων απεθανεν*. Ceterum ad antiquitatem lectionis *ει εις* testandam grave est quod Hieronymi auctoritas cum Copto interprete ad Graecos cdd accedit, inter quos qui eminet C, h. l. duo tantum pari aetate BD contra se habet.) | *απεθανεν* sec .. FG al f g vg (non am al) pp^{lat} aliquot add *χ̅ς̅*

16. *ει δε και* c. C** (* non liquet, cf C in append) D**et***EL al longe

ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
Ga 6, 15. 17 ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,
*Es 43, 18 sq. ἰδοὺ γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ
καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν δια-
κονίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον
καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
Eph 6, 20. αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 Ὑπὲρ
Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα
1 Pe 2, 22 ss. ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δι-
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

---

pl syr[p] cop go (sed cop go non vdtr *και* exprimere) Chr[2] Cyr[incarn 699] Thdrt[2] Dam Thph Oec, item omisso *και* Or[int1,574] .. K 115. Cyr[fid105] *ει δε*, Cyr[glaph302] *ειγε και* .. FG it vg al pp[lat] (et. Or[int aliq] Did[int]) *και ει*, item Ln *ει και* c. BD* 17. 39. Or[3] (ea quae praecedunt non citat, alibi[2] *ει γαρ* habet, item Eus[ps50] itemq Nyss[lib] *ει γαρ και*) Eus dem[858] (sed sine priorib) | *κα. σα.* $\overline{\chi\nu}$ (et. Or[1] Eus[dem] et[ps] al pm) .. DE d e cop al Or[2] et[saepius] Hier al $\overline{\chi\nu}$ *κα. σα.* | *γινωσκομεν* (D* *γειγν.* D***E *γιγν.*) .. D*E(?)FG d e g Hier[1] add *κατα σαρκα*

17. FG *γεγοναν* | *τα παντα* c. D**et***DKL al fere omn (sed 17. 46. 67.** al mu vg syr arr sl Ath[3] Dial[65] Meth Naz Cyr[ador611] et[glaph3] Thdrt Procl Thph Hier Ambrst Salv al mu ante *καινα* pon) syr[p] go aeth[pp] (item al mu quae transp, sed syr ar[e] sl[mur] om *τα δε π.* v. sq) Ign[intpol248] Or (om *τα*) Const Did Ath[1] (h. l. mss non variant) Chr Dam Oec Tert[1] item (ii qui transp) al[gr] et[lat] pm .. Ln om c. BCD*FG 67.** d e f g am fu demid al cop aeth[ro] arm[ven] Clem Ath[1] ex[cd1] Nyss Cyr[ioh135] et[iul346] Tert[1] Hil Aug Prom

18. D*FG al om *του* pr | $\overline{\chi\upsilon}$ c. BCD*FG al mu it vg go cop syr[utr] aeth[utr] arm Chr (praem *του*) Tert Hil Aug Ambrst al .. ς (Gb[oo]) praem $\overline{\iota\upsilon}$ c. D***EKL al pl ar[p] sl Thdrt Dam al

19. FGK al Thdrt Chr[1] (non Eus[pr1,1] Epiph[695] al mu) *ο θεος* | *λογιζο-μενος* .. FG *αστιζομενος* (confusis ΛΟΓ cum ΑCΤ) | *τον λογον* .. D*E FG f (sup. Graec.) g praem *του* (FG om) *ευαγγελιου*, item d e *adnuntiationem*

20. *υπερ* $\overline{\chi\upsilon}$ *ουν* .. D*(E?)FG d e g *ον* (*quod* g) *υπερ* $\overline{\chi\upsilon}$ (d e *pro quo Christo*) | D*FG d e g Chr[mosc1] Hil Ambrst (non Aug al mu) *δεομενοι* | D*FG d e g syr[p mg] go pp[lat] mu (non Hier Bed) *καταλλαγηναι* | FG om *τω*

21. *τον* c. BCD*FG 67.** 71. it vg cop Or[3] Eus[dem102] et[ps] Ath Chr[1 com] Thdrt[1] Hil Aug Did[int] Ambrst[ed] Pel Alcim al (sed ex his pp pl priora non habent: inde quamq. non sequitur eos libere praeterisse *γαρ*, tamen id facile fieri potuit) .. ς (Gb[0]) add *γαρ* c. D***EKL al pler go

VI.

1 *Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν*
τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· — 2 *λέγει γάρ Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά* *Es 49, 8.
σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσ-
δεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — 3 *μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες*
προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 *ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάν-* 4, 2.
τες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 *ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκα-* 11, 23 ss.
ταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 *ἐν ἁγνό-*
τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, Ro 12, 9.
ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 *ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ*
τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 *διὰ δόξης*
καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς,
9 *ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ* 1 Co 15, 31.
ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 *ὡς λυπούμενοι*
ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν
ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 *Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία*

---

syr^{utr} al Chr Euther Thdrt^{3} Dam al Ambrst^{ms} | *γενωμεθα* c. BCDE (FG corrupte *ενωμια*) KL (*γενομεθα*, idem *γνωντα*) al pl Or Eus^{dem418} (sed^{cod1} *γιν.*) et^{977} item^{ps84} Sev^{niceph1,1544} Chr Thdrt^{saepe} Dam Thph Oec .. ς *γινωμεθα* c. min mu | *δικ. θεου* (et. Or Eus^{bis} al mu; 46. 114. Thdrt^{1} om *θε.*) .. K al Eus^{ps} Sev^{niceph} Chr Thdrt^{3} *θεου δικαιοσυνη*

VI. 1. *και* .. 17. 37. al mu vv mu Thdrt Pel om | D*E*FG d e g *παρακαλουντες* | *υμας* (C al *ημ.*) .. D* om

2. *λεγει γαρ Καιρω* (Eus^{dem980} *Εν καιρω*) .. D*FG d e g Sedul *καιρω γαρ λεγει* | *ευπροσδεκτος* .. FG *δεκτος*

3. L al *μομηθη* | *η διακονια* .. DEFG al^{2} it vg (et. am fu al; sed$^{cdd\ aliq}$ om) go syr^{utr} al pp^{gr} mu pp^{lat} add in f. *ημων*

4. *συνισταντες* (Gb'') c. CD*FG 17. Clem Cyr^{fid67} .. Gb'' *-στανοντες* c. B 31. 73. Dam^{par704} .. ς *-στωντες* c. D***EKL al pler Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al | D* *διακονους*, item f g vg

5. FG (inepte) *καταστασιαις* | D** (*** non mutat sed per incuriam ut vdtr) *εν νηστ.* ante *εν αγρυπν.*

9. *ιδου* .. FG *ετι* | *παιδευομενοι* .. D*FG d e g Ambrst *πειραζομενοι*

11. FG f vg al Thph *ω κορινθιοι* (FG *-θειοι*)

ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 *οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε*
1 Co 4, 14. *δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν·* 13 *τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς*
τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.
14 *Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι-*
Eph 5, 8. 11. *καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;* 15 *τίς*
1 Co 10, 20. *δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ*
3, 16. *ἀπίστου;* 16 *τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς*
*Lv 26, 11 s. He 8, 10. *γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν*
αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσον-
ταί μοι λαός. 17 *Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,*

---

12. C om *δε* (postea habet *σπλαγχοις*, L *-αχνοις* ut et. 7, 15. *-αχνα*)

13. *πλατυνθητε* (FG *πλαγυντ.*) *κ. υμεις* (FG *υμας*)

14. *μη* .. FG d e f g (*et non t ne sitis*) arm Amb Ambrst (non al[lat] pm) praem *και* | *απιστοις* .. FG it vg pp[lat] *μετα απιστων* | D* *δικαιοσυνης κ. αδικιας*, item D***E *-νη κ. -κια* .. FG it vg al Or[1] Dam[par381] pp[lat] aliq *δικαιοσυνης μετα* (Or Dam *και*) *ανομιας* | *η τις* (Gb") c. BCDEFGL al mu (item al[2] *η τις δε*) it vg al mu Clem Dam (et.[par381]) Or[int] Cyp Lcif Ambrst Hier al mu .. Cyr[glaph149] *και τις*, Or[2] Aug[1] *τις* .. ς *τις δε* c. K al pl syr[p] ([mg] *η τις*) al Chr Thdrt Cosm[191] Thph Oec Tert[1] | D* d e vg[cdd] al Lcif *φωτος*

15. D* *συνφωνησις* | *χριστου* c. BC 13. 17. 8.[pe] d e f vg cop Clem[1] et[1] ex [ms] Or[2] Can[apost] ex[mss] Dam (ad h. l.) pp[lat] pl .. ς *-στω* c. DEFGKL al pler g go syr[utr] al Ign[intpol334] Orthod[qu82.] Clem[1 ed] Or[1] Can[apost] ex[ed] Dam[par381] Tert[1] al | *βελιαρ* c. BCL al plus[40] fu harl* cop arm syr[p] (syr *satan*) aeth sl Ign[intpol334] Orthod[qu82.] Clem[2] Or[ubique] Can [apost] (sic Cotel ex mss, al *-αλ*) Nyss Naz Bas Ephr Chr Thdrt[saepe] Procop[esa] Dam al[gr] mu (sic et. test[12 patr]) .. DEK al syr[p mg graece] go (*beliam*) cdd[pl] („corrupte") ap Hier Ign[intpol] ex[cdd2] Thdrt[1] (sic et. carm Sibyll) *βελιαν*, Tert[2] *beliae*; FG d e *βελιαβ* .. ς[e] (non ς Gb Sz) Ln (ex miro errore) *βελιαλ* c. min ut vdtr pauc f g vg Tit (ita certe[ed]) (Can[apost] vide ante) | *πιστω* .. Ln[ed min] *πιστου* c. B 8.[pe] cop Ign[intpol384] (Can[apost], sed non ita Cotel ex mss)

16. D*FG *συνκαταθ.* | *υμεις* et *εστε* c. CD***EFGK al longe pl f g vg syr[utr] go al Ath Did Chr Thdrt Dam al Iac[nisib] Or[int] Lcif Tert al mu .. Ln *ημεις* et *εσμεν* c. BD*L al plus[10] d e cop Clem[lib] Phil[carp] (alludens) Aug[1] Did[int] | *καθως ειπεν ο θεος* (syr om *ο θε.*, Clem *ο προφητης*) .. D*EFG d e g go Tert Aug[1] *λεγει γαρ ο θε.* (Tert om) | *ενπεριπ.* c. B*CD*FG .. ς Ln 49. *εμπερ.* c. B**D***EK[sil]L al certe pler | *αυτων* .. FG g cop sl[1.] Or[2] Eus[marc355] (sed fluct lect) Chr Hil[1] *αυτοις* (sl[1.] Chr Hil[1] pergunt *εις θεον*) | *μοι* c. DEFGKL al fere omn vv ut vdtr omn Clem Or Ath Epiph[893] Cyr[hr] Thdrt (Chr *μοι εις λαον*) al pp[lat] .. Ln *μου* c. BC 17. 37. Eus[marc355] et[ps384] Dam

17. *εξελθατε* c. BCFG al Dam .. ς *-θετε* c. DEKL al pler pp mu (Clem[1]

λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, *Es 52, 11. *Zeph 3, 19 s.
18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ
θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. *Ier 31, 9. *2 Sam 7, 14.
(VII.) 1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί,
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα
γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν.
4 πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ
ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδο-
νίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβό- 2, 12.
μενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς
ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ
μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ
παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν

εξερχεσθε) | FG al αφωρισθητε | λεγει κυριος .. K al Tert om (alibi transponitur)

18. FG εις πατεραν

VII. 1. FG al αγιοσυνην (F -σωνην)

2. ουδενα εφθειρ. (al διεφθ.) .. 46.* 109. om

3. οὐ (17. om) h. l. c. DEFGKL al fere omn vv ut vdtr omn pp^gr mu item pp^lat .. Ln post κατακρ. c. BC 73. | B om εστε | συνζην c. BCD EFG .. ς συζην c. KL etc

4. πρ. υμας .. D*E d e add εστιν (item vg al vel praem vel add) | B (teste Btl, neglexit Mai) εν τη χαρα | επι παση τη (FG om τη, D*E* add πολλη) .. d e *in multa* | K al θλ. υμων itemq v. sq ελθ. υμων

5. εσχηκεν c. CDEL al fere omn Chr Thdrt[2] Dam (et.^par539) al .. Ln εσχεν c. BFGK 238. | εσχ. ανεσ. c. BDEKL al ut vdtr omn cop go al Chr Dam (et.^par539) Thph Oec .. Ln ανεσ. εσχ. c. CFG it vg al Thdrt[2] pp^lat

6. ο (c 4. om) θεος (cop Dam [sed non^par539] Ambrst post ταπειν., vv et. aliter transp) .. 72. 74. 114. 8.^lect Bas Chr Thdrt[1] om | εν .. C Chr Thph^mg επι

7. FG g om δε | D*E ην παρεκληθην | εφ .. L εν | K om υπερ εμου | με

ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆ-
ναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι·
εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς
ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
2, 4. ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μη-
δενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν
εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θά-
νατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπη-
θῆναι ὑμᾶς πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν,
ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ

(Thdrt Dam *εμε*) .. DE Thdrt post *μαλλον*, FG arm post *χαρηναι* .. K 31. 37. 109. al pauc om, Chr (et.^{mosc2}) praetermitt *ωστ. μ. μα. χαρ.*

8. *επιστολη* .. D*E*FG d e f g add *μου*, item syr^{p} *πρωτη* | *ει και* sec (et. Chr Thdrt Dam Thph Oec) .. Ln$^{ed\ min}$ *ει δε και* c. B | K *μετεμελουμην* (idem antea *μεταμελουμαι*), al^{2} *εμετεμελομην* | *βλεπω γαρ* c. CD**et***EFGKL etc .. Ln$^{ed\ min}$ om *γαρ* c. BD* d e Ambrst^{ms} Aug Bed, item vg Ambrst^{ed} (vg etc *et si paeniteret* [d e *penitet*, Ambrst^{ed} *paenituisset*] *videns quod* [d e Ambrst^{ms} Aug *video quod*, fu al *videns enim quod*]), item Ln$^{ed\ mai}$ *βλ.* [*γαρ*] | F om *ἡ* | FG f g vg al *υμας ελυπησεν* | *οὐ μεταμέλομαι· εἰ κ. μετεμελόμην, βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶς*, ^{9}*νῦν* etc: ita et. Ln interpg; ς 49. *οὐ μεταμέλομαι, εἰ κ. μετεμελόμην· βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶς.* (49. *ὑμᾶς,*) ^{9}*νῦν* etc

9. D* d e om *νυν* (syr *tamen*)

10. *αμεταμελητον* (Clem Or^{2} al mu, d e f g m vg Ambrst al *stabilem*, Aug^{2} *impaenitendam*) .. 41. Thph^{mg} *αμετανοητον*, Or^{1} *αμελητον*, Or^{1} *αμεταβλητον* | *εργαζεται* c. BCDE 37. Ps-Iust (ep. ad Zen. et Ser. 18. *ἡ μὲν τοῦ κόσμ. λύπη θάνατον ἐργάζεται τοῖς ὑπ' αὐτῆς κρατουμένοις, ἡ δὲ κα. θε. λύπη τὸν τῆς ζωῆς τίκτει νοῦν*) Clem Or^{3} Chr (et. mosc^{2}, sed var mss ap Montf) Dam .. ς *κατεργαζ.* c. FGKL al pler Or^{2} Thdrt Thph Oec (*κατεργ.* sq non variat) | *η δε* usq *κατεργ.* .. K al mu Chr (et.^{mosc2}) om

11. *υμας* c. DEKL al fere omn vv fere omn Clem (accurate vv. 9—11. citat) Bas Chr Thdrt Dam Thph Oec Bed .. Gb^{0} Ln om c. BCFG 17. g Ambrst Aug (:: omittebatur ut superfluum) | *κατειργασατο* c. BCFGKL al ut vdtr omn .. DE *κατηργασατο* | *υμιν* c. BDEKL al ut vdtr pl d e cop go al Clem Dam Oec .. Ln praem [*εν*] c. CFG al^{25} fere f g vg syr^{utr} al Bas Chr Thdrt Thph pp^{lat} | *αλλα* pr et sec .. FG *αλλ* | *αλλα* quart .. F**G *αλλ* | *αλλα* extr c. BD*FGL al ut vdtr pm .. ς *αλλ* c. C(EK?) etc | *τω πραγμ.* c. BCD*FG 13. 17. 80. al f g vg go Clem Dam (^{txt} *το πραγμα*) Ambrst^{ed} Pel Bed .. ς (Gb^{0}) praem *εν*, Ln [*εν*] c. D**et***EKL al pler d e cop al Chr Thdrt al Ambrst^{ms}

πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαν-
τος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισ-
σοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ
ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ 9, 2.
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια
ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν
ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ Eph 6,
τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

---

12. ουχ .. CDE^{vdtr} Dam ουκ | ενεκεν ter c. B (sic Mai, nec certo aliter testantur Btl et Bch) CDEFGKL (sec et tert loco) al Chr Dam Thph .. 49. εινεκεν c. L (sed tantum pr, non sec et tert) al mu Thdrt Oec | αδικησαντος (B 37. 73. add αλλ) ουδ. εν. τ. αδικηθεντος .. D*E αδικηθεντος ουδε ε. τ. αδικησαντ. (eundem ordinem d** voluit sed ex parte tantum mutavit scripturam d*. In appendice male diximus „correctorem in Graecis" pro D*) | υμων τ. υπ. ημων (ς Gb' Reich com cr) c. BCD**et***EKL al fere^{60} ac plur (D*F d* υμ. τ. υπ. υμ., G g ημ. τ. υπ. ημ.) d** e cop syr^{utr} aeth arr Dam Oec^{txt} .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) ημ. τ. υπ. υμ. c. min vix mu f vg go al Chr Thdrt al Ambrst al | πρ. υμας (al ημ.) .. al vg (et. am al, sed non fu al mu) syr arm al Ambrst Pel om

13. δε h. l. c. BCDEFGKL al mu it vg go syr^{utr} Chr^{com} (et.^{moscl}) Dam (επειδη pro επι δε) Thph pp^{lat} .. al^{5} Thdrt om .. ς post περισσοτερως (c^{vdtr} Thdrt -τερον) c. min pl aeth al (eandem lectionem agnosc vdtr syr^{p} c.* itemq cop) Chr^{txt} Oec. Defendit Reich$^{com\ cr}$ unaq υμων sq. | ημων c. BCDEGK al^{6} ac plur? it vg go syr itemq syr^{p} (vide post) arm al pp^{lat} .. ς υμων c. FL al pl cop syr^{p} c.* al Chr Thdrt al Bed

14. FG g Chr Thph κεκαυχ. υπ. υμ. | C αλλα | παντα .. CFG cop syr^{p} (g *omnia t omnino*) Chr παντοτε | εν αληθ. ελαλ. υμ. c. BFGKL al ut vdtr omn vv pl pp mu .. CDE d e f vg go υμιν εν αλ. ελαλ. | ημων c. DEGKL al pler (C non liquet) it vg go syr^{utr} al Chr Thdrt al Ambrst al .. Ln 49. υμων c. BF al pauc cop (vdtr; Wilk *gloriatio quam fecimus super vos*) ar^{p} (*glor. nostra de vobis*) Thph | η επι .. Ln om η c. B 115. 119.* | επι τιτου .. DEFG al Dam προς τιτον, item *ad titum* it vg etc

16. χαιρω c. BCDEFGKL al pl it vg cop syr al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς^{e} (non ς Gb Sz) add ουν c. min go syr$^{p\ mg}$ al Chr^{txt} al

VIII.

1 *Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-*
μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 *ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ*
θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν·
3 *ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,*
9, 1. 4 *μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν*
κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, 5 *καὶ οὐ καθὼς ἠλ-*
Ro 15, 32. etc *πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ*
θελήματος θεοῦ, 6 *εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον ἵνα καθὼς*
προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.
1 Co 1, 5. 7 *ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει*
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
1 Co 7, 6. *τῇ χάριτι περισσεύητε.* 8 *οὐ κατ᾽ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς*
ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
9 *γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι*

VIII. 1. *γνωριζομεν* .. al fere[30] vg[cdd aliq] (vel *facio* ut harl* vel *feci*) go al Chr Thdrt Sedul -*ζω* (48.* add *μεν*)

2. D* al Thdrt *κατα βαθος* | *το πλουτος* c. BC 17. 31. .. ς *τον πλουτον* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al

3. *παρα* c. BCDEFG al .. ς *υπερ* c. KL al pler Chr Thdrt al | L *αφθαιρετοι* (ex pronunciatione)

4. C* (vdtr) *πολλ. της παρακλ.* | ς (= Gb Sz) add in fine *δεξασθαι ημας* c. min vix mu contra BCDEFGKL al longe pl it vg go cop syr utr al pp[gr] et[lat] mu

5. *ηλπισαμεν* c. CDEFGKL al fere omn (FG *ελπισ.*) Chr Thdrt al .. Ln ed min -*καμεν* c. B 80. | *αλλα* c. CD* al ut vdtr .. ς Ln 49. *αλλ* c. B D***FGL etc

6. *προενηρξατο* (al pauc *προσεν.*) .. Ln[ed min] *ενηρξατο* c. B (41. *και ενηρξ.*, al *προηρξ.*) | L al *επιτελεσει*

7. *περισσευετε* .. C Chr[montf] -*ητε* | *εξ υμ. εν ημ.* c. CDEFGKL al longe pl it vg go syr[p] al pp pm .. Ln *εξ ημ. εν υμ.* c. B al[10] cop (*εν υ. εξ η.*) syr arm sl[5.] et[ant] Or[int] (*nostra in vos*) Ambrst[ms] (*in nobis et vobis*) | *περισσευητε* .. D*E(?)FG -*ευσητε*

8. *δια της ετ. σπουδης* (*per* etc f vg [et. am demid tol al pl]) .. DE (item *propter* d e g vg[cdd aliq] go Aug Ambrst) *δια την ετ. σπουδην* | D*FG Chr[mosc1] *δοκιμαζω*

δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ
πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμ-
φέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
ξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ εὐπρόσ-
δεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ
θλίψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα
γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς
γέγραπται Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλατ- *Ex 16, 18.
τόνησεν.

16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν 1 Co 15, 57. etc
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου-
δαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συν-
επέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο-

---

9. ιυ̅ χυ̅ .. Ln[ed min] om χυ̅ c. B (Amb[1]); Chr (et.[mosc2]) om utrumq | δι υμας c. BDEFGL al pl it vg go cop syr[utr] al Cyr[fid106] Thdrt[1] (ad h. l.) al Amb al mu .. CK al fere[20] Or[lib] Eus[mai249] Chr Thdrt[2] Dam Aug[1] Paulin δι ημας | υμεις (D*et***EFG it vg Ambrst al post πτωχ. pon) et πλουτησητε (C -τισητε) .. al[5] Eus[ps ter] et[gr] mu item al[lat] ημ. et πλουτησωμεν | εκεινου .. DEFG Amb[2] (sed alibi *illius*) al αυτου

10. FG σινφερει | οιτινες .. FG f g syr οτι | το ποιησ. α. κ. το θελειν .. go syr ar[e] το θελ. α. κ. το ποι. | D*FG ενηρξασθαι | D*FG περσυ

11. του θελειν .. D* το θελ., Chr (et.[mosc2]) εκ του θελ.

12. εαν c. BCD***EK al longe pl .. D*FGL al Chr[mosc1] Dam αν | εχη (B [teste Bch; tacet Btl; Mai εχη] L al mu εχει) c. BC*DEFGK al mu it vg go al mu Clem al[gr] et[lat] mu .. ς (Gb[00]) add τις c. C**L al pl syr[p] c.* al Chr[1] al | εχει .. DEFG g add τις

13. δε c. DEFGKL al pler f g vg go syr[p] al (cop syr *et vobis*) Clem al mu Ambrst al mu .. Ln om c. BC al d e aeth[utr] | νυν .. FG** g** om | FG ισσοτητος et v. sq ισσοτης

14. το υμων .. K το εμον

15. FG πολλυ | FG al mu om ὁ sec (ål pauc tol bis ῷ)

16. διδοντι c. BCK al certe pm g (*danti*) Chr[cd] itemq[mosc1] semel Thdrt Dam Thph[cdd] Oec .. Gb'' Sz δοντι c. DEFGL al plus[30] (d e f vg *dedit*, item go cop syr[utr] al) Chr Thph[edd]. Praeterea C add ημιν

18. D* σινεπενψαμεν

τονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ
τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ
6, 3. ***προθυμίαν ἡμῶν,*** 20 ***στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται***
Ro 12, 17. ***ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμενῃ ὑφ' ἡμῶν·*** 21 ***προνοούμε-***
νοι γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώ-
πων. 22 ***συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμά-***
σαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπου-
δαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 ***εἴτε ὑπὲρ Τίτου,***
κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστο-
7, 14. ***λοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.*** 24 ***τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης***
ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς
πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

---

19. *ημων* pr .. DE al add *εγενετο*, item vg (sed non am fu al) al Aug al *est* | *εν* (Gb') c. BC (om *τη*) al plus^{15} f vg cop al Dam Ambrst al .. ς *συν* c. DEFGKL al pl go syr^{utr} al Chr Thdrt al Aug. Defendit Reich. l. l. | C al *υφ υμων* | *αυτου* (al pauc *αυτην*) c. D**et***EK al longe pl syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al (defendit et. Reich.) .. Gb^{0} Ln om c. BC D*FGL al^{10} it vg cop go al pp^{lat} | *ημων* extr c. BCDEGKL al longe pl it vg go cop syr^{utr} al pp mu .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *υμων* c. F al ut vdtr pauc. Praeterea D*E add *τελουσιν* (d *volunt* pro *voluntatem* exeunte versu). Ceterum Ln (*οὐ μόνον* usq *πρ. ἡμῶν*)

20. FG *υποστελλομενοι* (93 *συστελλ.*), it vg *devitantes* | *ημας* .. FG al *υμας* | C** (* non liquet) *μωμηται*

21. ***προνοουμενοι γαρ***: ita prorsus (et. Gb) c. C 17. 37. 39. 47. 73. al aliq go cop sl Clem Cyr^{ador403} Chr^{mosc1} (item Chr ap Wtst) :: mirum est istam lectionem ab ipsis interpretibus quos diximus et patribus tam fideliter servatam esse. Correctum vero est a plurimis vel ***προνοουμεν γαρ*** vel ***προνοουμενοι*** abiecto *γαρ*. Quae res vix dubia est. Ceterum cf et. ad v. 24. .. Sz Ln (Gb') ***προνοουμεν γαρ*** c. BDEFG al^{5} it vg syr^{utr} al Chr pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) ***προνοουμενοι*** c. KL al longe pl Thdrt Dam Thph Oec. Cf et. Polyc cap 6: ***προνοοῦντες ἀεὶ τοῦ καλοῦ ἐνώπ. θεοῦ καὶ ἀνθρ.***

22. ***πολλη*** (B praem *δε*) .. FG 67.** 69. g om, Chr (et.^{mosc2}) om ***πεπ. π. τ. ε. υμ.***

23. *ε. υμ. συνεργος* .. DE d e go cop al Ambrst *συνεργ. ε. υμ.* | *χυ* .. CF fu* *κυριου* (et. *θεου* legitur)

24. *υπερ υμων* .. D*G al g *υπ. ημ.* | *ενδεικνυμενοι* c. BD*E*FG 17. d e g go .. ς *ενδειξασθε* c. CD**et***E**KL al fere omn f vg cop syr^{utr} al pp mu | *εις* ***προσωπον*** c. BCDEFGKL al longe pl it vg go cop syr^{utr} al mu pp pm .. ς (= Gb Sz) praem ***και*** min sl^{ant}

IX.

1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν 8, 4.
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν
ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ 8, 10.
πέρυσι, καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 ἔπεμψα 8, 16 ss.
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μή-
πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
σκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ
ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς 11, 17.
ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προ-
επηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλο-
γίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.

IX. 1. *γαρ* (go *at*) .. C al^{3} cop al om | B *εμοι* | *το* (FG 109. Thdrt^{cd} Dam *του*) .. C 17. 73. om

2. D*FG *περσυ* | *ὁ* c. CDEFGKL etc .. Ln$^{ed\,min}$ *το* c. B | *ο εξ υμων* (*quae ex vobis est* [g om] *aemulatio*) c. DEFGKL al pler d e g fu al go syr^{p} al Chr Thdrt Dam al Aug .. Ln om *εξ* c. BC al^{5} f vg al mu Ambrst al (*vestra aemulatio*)

3. *επεμψα* .. DE cop Aug al *επεμψαμεν* (D* *επενψ.*) | B* Dam *το καυχ. υμων το υ. υμ.* | FG 45. g Chr om *το υπ. υμων*. Cf d e f vg *ut ne* (d e *uti non*) *quod gloriamur* (d e *-mus*) *de vobis*, g *ut ne exultatio nostra* | L al aliq *παρασκευασμενοι*

4. *μηπως* .. D* *μη* | *εαν* (D* *αν*) .. BD** (non* nec***) syr om | FG *ευρουσιν* | *καταισχ.* .. D*(et** ut vdtr)E*L 2. d e syr praem *και* | *λεγωμεν* c. BC**L al ut vdtr omn f vg cop syr^{utr} al Chr Thdrt al .. C*DEFG d e g etiamq vg^{cd} go Thph^{com} Ambrst Aug *λεγω* (B* *ιν. μη λεγ. ημεις*, K om *ινα μη λ. υμ.*, 109. om *ημ. ινα μ. λεγ.*) | ς (= Gb Sz) add in f. *της καυχησεως* c. D***E* (E**mur al add *ημων*) KL al pl go syr^{utr} al pp^{gr} mu: om c. BCD*FG al mu it vg cop pp^{lat}

5. FG al Thdrt^{cd} *προσελθωσιν* | *εις* c. CKL al fere omn Thdrt Dam Thph Oec (Chr Thph^{mg} *προπεμψαι τ. αδ. ινα προκαταρτ.*) .. Ln *προς* c. BDEFG al^{3} (:: *προς* nemo c. *εις* permutaturus fuisset) | *προεπηγγ.* (Gb'') c. BCDEFG al fere^{10} item (*repromissam* etc) it vg go cop Thph pp^{lat}.. ς *προκατηγγ.* c. KL al longe pl syr^{utr} al Thdrt Dam Oec (119. Chr [et.^{mosc2}] *ταυτην την ευλ. υμ. ετ. ειναι* omisso *προεπ.*) | D* d e vg Pel al om *υμων* | FG g arm Chr om *ταυτην* (119. Chr vide ante; f vg *repromiss. hanc benedictionem* [*ben. ha.*] *paratam esse*) | *και μη* .. FG 52. it vg syr ar^{e} Chr^{com2} pp^{lat} om *και* | *ως* sec c. BCDEFGKL al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) *ωσπερ* c. min ut vdtr pauc

Ga 6, 7 ss. 6 *Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει,*
*Prov 22, 8. *καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.* 7 *ἕκαστος*
καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν
γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 *δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν*
περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 *καθὼς γέγραπται*
*Ps 111 (112), 9. *Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν*
*Es 55, 10. *αἰῶνα.* 10 *ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς*
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 *ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς*
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.
Phl 2, 30. 12 *ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσ-*
αναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα

---

6. *επ ευλογιαις* (D*FG *εν ευλογια*, item *in benedictione* d e g fu al cop go al pp^{lat} mu) *επ ευλογιαις* (D* d e fu al go Cyp al *εξ ευλογιας*, FG g cop al Aug *επ ευλογια*) *και* (D*E aeth ar^{e} sl om) *θερ.*, f vg *in benedictionibus de benedictionib.* etc. | Ln *τοῦτο δέ* (*ὁ σπείρων* usq *ε. ευλ. κ. θερ.*)

7. *προαιρειται* c. DEKL al fere omn syr^{utr} Chr (et.^{mosc2}) Thdrt Dam (et.^{par475}) al .. Ln *προηρηται* c. BCFG (F* *προειρειται*, F**G *προειρητ.*) al^{8} Chr^{cd} ap Wtst, item *proposuit* vel similiter vv pm pp^{lat}

8. *δυνατος* c. C**D**et***EKL al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln *δυνατει* c. BC*D*FG (nec *δυνατος εστιν* nec *δυναται* leg) | *δε* .. D* al^{3} demid tol al *γαρ* | FG al g om *παντοτε* | *αυταρκειαν*: ita BC etc .. DEFGL al *αυταρκιαν* (D*** *-άρκιαν*)

9. *αιωνα* .. FGK al f g vg (non am demid al; al *in aeternum saeculum*) Aug ap Wtst add in f. *του αιωνος*

10. *σπερμα* c. CD**et***EKL al fere omn pp^{mu} .. Ln *σπορον* c. BD*FG 80. | L al *τω σπειραντι* | *χορηγησει* (FG *-σαι*) et *πληθυνει* (C *-νη*, EFG *-ναι*) et *αυξησει* c. BCD*(E*FG) al fere^{15} d e f g r vg al mu Cyr^{1} Cyp Ambrst Aug al .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *-σαι* et *-ναι* et *-σαι* c. D***E** (et *-ναι* E: transscripsit igitur D una cum emendationibus, sed non satis accurate) KL al pl (pr et. FG, sec et. EFG) syr^{p} go Chr Thdrt Dam al | *γενηματα* c. BCDEFGKL al ut vdtr pl Chr^{mosc2} .. ς (= Gb Sz) *γεννημ.* c. min, item ut editi sunt pp mu

11. *εν παντι* .. FG g Chr (et.^{mosc2}) Aug praem *ινα* sequente participio (item vg pp^{lat} *ut in omnib. locupletati abundetis*, Cyp al *ut in omn. locupletemini*) | *ητις* .. D* 39. *ει τις*, item Ambrst^{cdd} *si quis* | *ημων* .. C** (sic) al fere^{10} g* syr$^{p\ mg}$ Dam *υμων* | *τω θεω* .. B *θεου* .. Ln$^{ed\ min}$ om *τω* c. D*, Ln$^{ed\ mai}$ [*τω*] *θε.*

διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακο-
νίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας
εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπι-
ποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ. 8, 16.

X.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος Ro 12, 1.
καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομέ-
νους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περι-
πατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς
στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν
ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρό-

---

12. θεω .. Ln$^{\text{ed min}}$ χριστω c. B 46. (f vg *in domino*) | Ln$^{\text{ed min}}$ θεῷ ^{12}(ὅτι usq χριστῷ),

13. δια .. Ln$^{\text{ed min}}$ praem και c. B

15. χαρις c. BC*D*FG al d e f g vg go Ambrst^{ed} Aug Pel Bed .. ς (Gb^{00}) add δε c. C**D**et***EKL al pler cop syr al (r χαρ. ουν, aeth και χαρ.) pp^{gr} mu Ambrst^{ms} Sedul | D* ανεγδιηγητω

X. 1. πραΰτητ. c. BFG (al?) .. ς πραοτητ. c. CDEKL al certe pler pp^{mu} | K om μεν | εις .. B δι, 92. προς

2. DE^{vdtr} παρρων | C** (inde a δε το usq οπλα της v. 4. omnia rescripta) τη πεπ. ταυτη | C** om τινας

3. περιπατουντες (FG -ντας) .. Clem^{1} οντες, Or^{2} Eus$^{\text{ps286}}$ et^{320} ζωντες

4. στρατιᾶς c. CD (confirmantibus et. correctorib.) EFGKL al (et quidem D***KL 1. al i. e. veterrimi eorum qui accentus habent omnes cum al -τιᾶς) .. ς Ln 49. στρατειας c. B (ex ed. Maii) al certe pm (:: tanta formae -τιας auctoritas non videbatur deserenda, etsi alter locus 1 Tim 1, 18. inter utramq formam magis fluctuet: D*FG στρατιαν, AD***E^{vdtr}K^{sil}L -τειαν. Ceterum notat Ammon: στρατεία ἐκτεταμένως, τὸ πρᾶγμα· στρατιὰ συνεσταλμένως, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος. ἐναλλάσσει δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρήσει. Quae quum ab aliis probentur ab aliis reprobentur, cf Steph. Thes. Gr. Ling., antiquissimos codices non minimi nos facere par erit.)

5. D* (et E?) καθαιρουντων | και (FG d e g Ambrst^{ed} om) αιχμαλωτι-

μενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 *καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.*

7 *Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς*
12, 6. 13, 10. *Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ.* 8 *ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι.* 9 *ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.* 10 *ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.* 11 *τοῦτο λογιζέ-*

ζοντες (D* εκμαλ., al mu Thdrt[1] Dam -τευοντες) | εις (go praem και) τ. υπ. τ. χυ .. DEFG d e g m go add αγοντες

6. εν ετοιμω (E inepte ex D hausit εν ετοιμως cum obelo super ς, transscribens D* una cum emendatione) .. D* Or ετοιμως | πληρωθη .. C al r Aug add προτερον | D*et***EFG d e g r al pp[lat] η υπ. υμων (D*F al d e g Ambrst[ms] ημ.)

7. ς βλέπετε; Cf Thdrt: κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον. Aliter Gennad (in scholio codicis 20: κατὰ ἐπιτιμητικὴν ὑπόκρισιν τοῦτο ἀναγνωστέον. Eadem Thph Oec) Thph Oec itemq cat[415] | πεποιθεν .. B δοκει πεποιθεναι | χυ .. D*E*FG d e f g fu flor al Ambrst[ms] add δουλος | αφ .. Ln[ed min] εφ c. BL 21. (d e f r vg *apud*, g *intra*) | χυ c. D***E KL al longe pl cop (ita Wilk; errasse vdtr Wtst) ar[p] sl Dam Oec .. Gb Sz Ln 49. om (:: at ut molestum omnino omissum vdtr; addidisse quemquam vix credibile est) c. BCD*FG al fere[10] d e f g r vg go syr[utr] arm ar[e] aeth Chr Thdrt Thph Ambrst Pel al

8. τε c. CDEKL al longe pl r (*sive enim*) f vg (f vg Ambrst al *nam et si*, item syr[utr] al, exprimit et. go) Thdrt Dam Oec Ambrst al .. Ln om c. BFG al[6] (d e g tol Sedul Idac *si enim*, item cop al) Chr Thph | και περισσοτερ. (al[7] Chr Thph -ισσον) c. D***E**KL al fere omn Chr Thdrt (pergit καυχ. και περι) Dam Thph, item ut vdtr exprim syr et syr[p mg] .. Ln 49. om και c. BCD*E*FG al[8] it vg go cop al Oec (:: at id multo magis omissum quam additum aliena manu vdtr) | τι (pauci om) .. FG d e g r (vdtr) Ambrst Idac ante περισσ. pon | L al Thph καυχησομαι | ημων .. C* al syr cop ar[e] (al aeth[utr] sl υμων) Chr Thdrt Thph om | ο κυριος (D*E*FG al d e f g r Idac ο θεος) c. BCD* 17. al d e am tol al aeth (item ap Wtst syr cop Chr Thph) .. ς add ημιν c. D***EFGKL al pler (74. ημων) f g go Thdrt Oec; idem praem 73. r vg syr[p] arm ar[p] sl pp[lat] .. add μοι cop syr ar[e], idem praem Chr Thph

9. ινα (al[10] f vg al pp aliq add δε) μη δοξω (D*EFG d e g Ambrst -ξωμεν) ως αν (ω. α. om D*) εκφοβειν (-βουντες DE d e, item g sub *aut*)

10. οτι αι μεν επ. φησιν (d e *inquid*, item cop, sed pler ut go syr[utr] al

**σθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες,
τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρῖναι ἢ
συνκρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συνκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς
οὐ συνιοῦσιν. 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ**
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου,
ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς Ro 12, 3.
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν
ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως
ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν,
16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κα-
νόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ 1 Co 1, 31. Ier 9, 23.

---

exprim *inquiunt;* vide post f g r vg; sl Ambrst om) c. DEFGKL al ut vdtr omn Meth$^{\text{epiph}581}$ Chr Thdrt al .. Ln *ὅτι Αἱ ἐπιστολαὶ μέν φασιν* c. B, r *quia epistulae quidem aiunt*, item exprim *φασιν* (*quoniam quidem epistolae inquiunt*) f g vg | *εξουθενημενος* (*-νουμενος* Dam) c. DEFGKL al ut vdtr omn pp mu .. Ln *εξουδενημενος* c. B

11. *εσμεν* (et. f g) .. FG *μεν*

12. B *τολμω* | *ενκριναι* (D*E add *εαυτους*, item omisso *εαυτ.* sq D**; FG al^{2} *κριναι*) : *ενκρ.* B*D*, itemq *συνκρ.* bis B*D*FG .. ς Ln 49. *εγκρ.* et *συγκρ.* c. B**D***EK^{sil}L etc | *αλλα* .. D*L al *αλλ* | F *εν αυτοις* | *εαυτους εαυτοις* .. DEK al d e Chr Thdrt *εαυτοις εαυτους* | *ου* (80. om) *συνιουσιν* (Ln *-ιᾶσιν* c. B al^{3} Thdrt^{ed}; 93. *-ισᾶσιν*, 74.** vg Lcif Pel Fulg om *ου συ.*) ^{13}*ημεις δε* c. BD***EKL al fere omn r cop syr^{utr} go al mu Chr Thdrt Dam Thph Oec Aug^{3} .. Gb^{00} c. D*FG 109. (^{gr} et^{lat}) d e f g Ambrst auct$^{\text{sing cler}}$ Sedul Idac. Tractat loc. Reich. comm. cr.

13. *ουκ* c. BD*FGKL al mu Chr Thdrt Dam Thph .. ς *ουχι* c. D*E al pl Oec | D*FG *εις το αμετρον* (it vg *in immensum*, item v. 15.) | *καυχησομεθα* (al *-χωμεθα*, *-χησωμεθα*; FG f g auct$^{\text{sing cler}}$ *-χωμενοι*) .. Gb^{0} c. D* d e | M 67.** al pauc *οσου εμετρησεν*, it vg *quam* (*qua*) *mensus est* | *ημιν* (et. transp) .. FGL al go om | *θεος* .. DE Epiph^{2,6} Idac *κυριος* (Idac add *Iesus*) | FG Epiph^{2,6} Chr^{mosc} *αφικεσθ.***

14. *ου γαρ ως* c. DEFGKLM al fere omn d e f g vg go cop syr^{utr} al pp^{gr} et^{lat} .. Ln *ως γαρ* c. B 114. 116. posteaque Ln *ἑαυτούς;* | *εφικνουμενοι* .. K al *αφικν.*, FG *αφικομενοι*, Chr *εφικομενοι* | Ln (*ὡς γάρ μή* usq $\overline{χυ}$) et Gb Sz (*ἄχρι γάρ καί* usq $\overline{χυ}$)

15. *εν* .. 89. 119. 178. Dam praem *αλλ* | *κοποις* (Thdrt^{cd} *πονοις*, F vitiose *κονοις*) .. 3. Dam *τοποις* | *δε* .. LM al mu om | *υμων* pr .. B *ημων* | *περισσειαν* : ita BD*KLM etc .. D*FGK *-σσιαν***

17. *καυχωμενος* .. L (qui talia saepe) al *-χομενος*

καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκι-
μος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀν-
Eph 5, 26 s ἔχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς
*Gn 3, 4. ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι
δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὕαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
οὕτως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν

---

18. *συνισταvων* (Gb″) c. BD*EFGM al mu Or Eph Thdrt Dam (ad h. l. et par[720]) .. ϛ *-ιστων* c. D***KL al pl Eus[ps679] (et. Eus ap Anastas) Dial[57] Mac Chr Dam[par566] al | *εστιν* (DE d e f r vg etc post *δοκ.* pon) .. FG add ὁ | *αλλα* c. BM .. ϛ *αλλ* c. DEFGK[sil]L etc

XI. 1. *οφελον* c. BD*(*οφιλον*)M al pl Chr Thdrt Dam Thph .. D***EFGKL al fere[25] Chr[mosc1] Oec *ωφελον*. Cf ad 1 Co 4, 8. Ga 5, 12. | *ανειχεσθε* c. B (ed Mai nec contra est Btl ex ed Wo Ceph) DEFGLM al longe pl Chr[ms] (et.[mosc1]) Dam Oec .. (B ap Bch) K al mu Thdrt Chr[mosc1] *ανεχεσθε* .. ϛ[e] (non ϛ Gb Sz) *ηνειχεσθε* c. min vix mu Chr[ed] Thph | *τι* c. BDEM al ut vdtr sat mu vg f go al Thph Bed .. ϛ (non ϛ[e]) Gb Sz om c. FGKL al pl d e g r al Chr Thdrt Dam Oec Lcif al | *αφροσυνης* c. BDE al atque praemisso *της* ϛ[e] c. FG al ut vdtr pm Thph, item it vg go al Lcif Bed; sed FG it vg al pp[lat] add *μου*. Sic f vg : *utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae*; d e *utinam portaretis pusillum insipientiam meam;* g *utinam pateremini paululum t pusillum imprudentiam meam;* r *utinam sustineretis modicum insipientiae meae* .. ϛ Gb Sz (probante Reich. l. l.) *τη αφροσυνη* c. KL al pl cop (*utin. sustin. me paul. in insip. mea*) Chr Thdrt al .. 49. syr[p] (*utin. autem sustin. meam paulisper insipientiam*) al *αφροσυνην*

3. L om *δε* | *μηπως* (et. Clem[1] Eus[ps309] Epiph[275. 666] etc) .. FG Chr com[2] *μηποτε* .. D* (item d e r vg al Lcif Aug al) Clem[1] (et alibi[1] *ινα μη*) *μη* | *ο οφις* .. al pauc Chr Dam om ὁ | *εξηπ. ευαν* c. BFGM al[3] et al ut vdtr mu g cop syr aeth al Clem[2] Eus[ps] Epiph[275. 666] Dam Or[int2] Hier al .. ϛ *ευ. εξηπ.* c. DEKL al pl d e f r vg go syr[p] al Clem[1] al mu Or[int1] Lcif al mu | D* f r vg al Lcif om *εν* (et. *δια π.*, *δια της -γιας* leg) | *ουτως* c. D**et***EKLM al ut vdtr omn f vg syr[utr] aeth[utr] al Epiph[666] Chr Thdrt Dam Thph Oec Or[int3] Archel pp[lat] pl .. Gb[o] Ln om c. BD*FG d e g r go cop arm Clem[2] Eus[ps309] (sed om et. *εν τ. παν. αυτ.*) Epiph[275] Lcif Gaud | *της απλοτητος* c. D***KLM al pler f vg (uterq *a simplicitate*) syr al Clem[2] Eus[ps309] (pergit *της εν χω*) Chr Thdrt al Or[int3] pp[lat] pl (sed al *castitate* al [cum vg] *simplicitate*) .. Ln add *και της αγνοτητος* c. BFG al[2] g tol go cop aeth[utr] syr[p] c.* Archel

Χριστόν. 4 *εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ* Ga 1, 6 ss.
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέ-
λιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 *λογίζομαι γὰρ*
μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 *εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης* 12, 11.
τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶ-
σιν εἰς ὑμᾶς. 7 *ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς*
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 *ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-*
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐ-
θενός· 9 *τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ-* 12, 13.
θόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα Act 18, 5.
καὶ τηρήσω. 10 *ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις*
αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 *διὰ*
τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 *ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,*

Aug^{passim} Bed; item praem *της αγν. και* D*E d e Epiph^{666}; (Epiph^{275} add *και αγνειας* $\overline{\chi\upsilon}$ *και δικαιοσυνης*) | FGM om *τον*

4. $\overline{\iota\nu}$ .. FG 4.* f g vg arm pp^{lat} $\overline{\chi\nu}$ | *ελαβετε* .. FG *εδεξασθε* | *ανειχεσθε* c. DE(F *ενειχεσθε*)GKLM al pl Chr^{cd} Dam .. ς (= Gb Sz) *ηνειχ.* c. min mu itemq ut editi sunt Chr Thdrt al .. Ln *ανεχεσθε* c. B Cyr fid^{120} (idem *παρ᾽ ὃ* bis pro *ὃ οὐκ*), item r *patimini* (contra d e f g vg *pateremini*)

5. *γαρ* (et. vv omn pp^{gr} et^{lat} mu) .. Ln *δε* c. B | *υστερηκεναι* .. D*E d e r fu tol al add *εν* (fu al om) *υμιν* (d e fu al pergunt *ab aliis app.*)

6. *δε* (syr^{p} c.*) .. D* d e f g am demid go cop (uterq om et. *και*) al Hier al om (vg Pel *nam etsi*) | *ιδιωτης* .. D*E d e g vg^{cdd} pauc al add *ειμι* | *φανερωσαντες* c. BFG 17. g (*manifestantes t -status sum*) item addito *εαυτους* M 108.** 8.^{pe} go (*manifestavi me*) arm; 67.** *φανερωσαι εαυτους* .. ς *-ρωθεντες* c. D***EKL al pler r vg^{ed} (et. tol al) cop syr^{utr} al Chr Thdrt al Sedul (*manifesti sumus*) .. D*et** d e f am demid flor pp^{lat} mu *φανερωθεις* (*manifestus s. -status sum*); al *-ρωθεντι* | FG f g r vg syr Chr Ambrst al om *εν πασιν* (sed istae vv et pp^{lat} antea *in omnibus* pro *εν παντι*)

7. *ἢ* .. FG f g r vg *η μη*, *aut* (r *an*) *numquid* | *εμαυτον* .. FGL al *εαυτον*

8. *ουθενος* c. BM al^{8} (item al ut vdtr) Dam .. ς *ουδενος* c. DEFGK^{sil}L etc

9. *υμιν* (K 115. Chr om) *εμαυτον* .. Ln *εμαυτον υμιν* c. BM 93. d e f vg al (Aug *me in vobis*). Ln (*τὸ γὰρ – ἀ. Μακεδ.*)

10. $\overline{\chi\upsilon}$ .. D* (sed vdtr ipse * supplevisse) om | ς (non ς^{e} Gb Sz) *ου σφραγισεται* (al pauc *σφραγησ.*) de coniectura vel errore ut vdtr | *εις εμε* .. FG al^{2} *εν εμοι* | L al *κλημασι* | FG al om *της*

11. B om *οτι* | D* Thdrt om *ὁ*

ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυ-
χῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 *οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδα-*
πόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χρι-
στοῦ. 14 *καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται*
εἰς ἄγγελον φωτός. 15 *οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα-*
σχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 *Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν*
ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 *ὃ*
λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 *ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν*
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 *ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων*
φρόνιμοι ὄντες· 20 *ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις*
κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον
ὑμᾶς δέρει. 21 *κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν·*
ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 *Ἑβραῖοί*

---

13. *οι γαρ* .. FG *ου γαρ* | *ψευδαποστολοι* (g *pseudapostoli*) .. D*E *ψευδοαποστολοι* (d e f m r vg *pseudoapostoli*) | FG om *εις*

14. *ου θαυμα* c. BD*FG 17. 39. 67.** 74. Or^{2,492} .. ς *ου* (Chr *ουδεν* vel ut^{mosc2} *ουθεν*) *θαυμαστον* c. D**et***EKLM al pler pp mu | *εις αγγελον* (et. Or^{2} Eus^{ps343} Cyr^{hr} ter al mu Tert al mu) .. D* d e Lcif Ambrst al *ως αγγελος*

15. *ουν* .. D* d e m go syr al Lcif Philast om | *εσται* .. D* d e Lcif *εστιν* (go *fit*), r non exprim

16. *μηγε* .. D* *μη* | *καγω μικρον τι* c. BDEFGKLM al pl it vg al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *μι. τι καγ.* c. min vix mu syr^{p} al Oec | *καυχησωμαι* c. BFGM al longe pl .. DE^{vdtr}KL al *-σομαι*

17. *λαλ. κατ. κυρ.* (114. vg^{ed} itemq fu al f r Ambrst al *θεον*) c. DELM al longe pl d e r vg go cop syr^{p} al (syr *sec. domin. nostr. non loquor*) Thdrt Thph Oec Or^{int} Aug al .. Ln (et ex errore 49.) *κα. κυρ. λαλ.* c. BFGK al^{10} f g Chr Dam

18. L al *καυχονται* | D*FG 17. 71. 73. 8.^{pe} Chr Dam (non Thdrt al) om *την*

20. *εις προσ. υμας* c. BD*et***EFG al d e f g r vg syr^{p} al Dam pp^{lat} . ς *υμ. ε. πρ.* c. D**KLM al longe pl go al Chr Thdrt al

21. FG g *ησθ. ημεις* | *ησθενησαμεν* c. DEFGKLM al fere omn Chr Thdrt al .. Ln *ησθενηκαμεν* c. B 80. Praeterea DE d e vg^{ed} (et.$^{cdd\ aliq}$ sed non am fu al) Ambrst al (non Aug) add *εν τουτω τω μερει* | D* d e vg syr Ambrst al (non Aug) om *δ'* | FG g *τολμω καγω, εν αφρ. λεγω*

22. 23. ς (non ς^{e} Gb Sz) quater *εἰσίν*,

εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς
περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις *Dt 25, 3.
τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι- Act 16, 22. 14, 19.
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 27, 41.
26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ- 2 Ti 3, 11. 6, 4 ss.
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν παρ-
εκτὸς ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας 12, 5.
μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ Ro 1, 25. 9, 5.

---

22. ισραηλειται c. (B*? certe sic alibi ubiq) D* itemque L et palimpsPe -ληται .. ς Ln 49. -λιται c. (B** an B?) D***EFGK[sil]M etc

23. FG g εισιν χ̅υ̅ | λαλω .. DEFG al Did λεγω, d e f g vg pp[lat] *dico* | Ln sic: ὑπερεγώ (D***M ὑπὲρ ἐγώ, L ὕπερ ἐγώ, F υπερ εγω, υπερεγω G) | εν πληγ. υπερβαλλ. (FG Or[1] περισσοτερ.; Clem Tert om ε. πλ. υπ.) εν φυλ. περισσ. (FG Or[1] υπερβ.): hoc ord. c. D**(FG)KLM al ut vdtr omn (g) cop syr[utr] al Or[1] Chr Thdrt Dam al Hil al .. Ln ε. φυλ. πε., ε. πλ. υπ. c. BD*E d e f vg go aeth pp[lat] mu | πολλακις .. D* πολλοις

24. τεσσεραχ. c. B*DE etc .. FG μ̅ .. ς τεσσαραχ. c. K[sil]L al certe pler

25. εραβδισθ. c. BDEFGKL al mu Or Chr[ms] Thph Oec .. ς ερραβδ. c. M min pl Chr al

26. 27. πολλακις ter .. D* d e syr πολλαις. Item v. 27. bis f vg et pr loc et. Or[1]

27. κοπω (F κονο) c. BDEFG d e g go .. ς (Gb[0]) praem εν c. KLM al certe pler f vg al mu Or al[5] pp[lat]

28. επισυστασις c. KLM al fere omn Chr (explicat: οἱ θόρυβοι, αἱ ταραχαί, αἱ πολιορκίαι τῶν δήμων καὶ τῶν πόλεων ἔφοδοι. Similiter Thph al) Thdrt Dam Thph Oec .. Ln επιστασις (Naz[1,39] lib -στασια) c. BD EFG 39. 67.** 8.[lect] (et 17.[lect] επιτασις) .. d e *concursus in me,* Aug[3] *incursus in me;* f g vg Ambrst al *instantia mea.* Cf ad Act 24, 12. ubi simili modo mutatum est επισυστ. in επιστ. | μου c. DEKLM al ut vdtr omn f g vg .. Ln μοι c. BFG (d e Aug vide ante) | η καθ ημ. .. FG η (F* om) καθημερινη | η μεριμνα .. FG om η (sed F supr. lin. addere vdtr; in ed. est μ super νη)

30. B om μου

31. ο θεος .. D*E d e add του ισραηλ | κυριου c. BFGKL al plus[30] g am

Ga 1, 20. ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ
Act 9, 25. ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν
πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

11, 30. 1 Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτα-
σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ

---

al go syrp Chr (et.mosc2) Dam .. ς (Gb°) add ημων c. DEM al pl d e f vg (et. fu al) cop syr al Thdrt al Aug al | ιυ c. BFG 17. 31. 37. 118. al ut vdtr g am al go syrp Chr (et.mosc1) .. ς add χυ c. DEKLM al longe pl d e f vg (et. fu al) cop syr al Thdrt al Aug al | K verba ε. τ. αιων. in mg suppl

32. δαμασκ. πολιν c. D**KLM al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln πο. δα. c. BD*et***EFG 37. 74. (vv ut vdtr omn) | πιασαι με c. BD* d e f vg syr are arm Procopesa pplat .. ς add θελων c. D***EKLM al ut vdtr omn go Chr Thdrt al; idem praem FG g cop syrp al

33. εν σαργ. (112.mg σφυριδι) : et. Or² al mu .. FG om

XII. 1. δη (D* 114. cop sl Thph δε, item cddlat ap Wetst) c. (D*)KM al longe pl (cop sl) arm aethutr (reddit δη et ecce) Ath (ap. Galland. V. p. 238.) Chr ad h. l. (identidem in comm) Thdrt Dam Oec (:: δε sine dubio ad confirmandum δη valet, quemadmodum alibi quoque pro δη substitutum est δε cf Mt 13, 23. et [επει δε pro επειδη] Lc 7, 1.) .. Gb' Sz Ln δει c. BD***EFGL al fere20 d e g go syrutr are (go syr syrp c. ob. are Ambrst pergunt *sed*, arp sic : *neque opus est mihi glor. neque id mihi conducit*) Chrmosc1 (:: δει quin scripturae vitio ortum sit ex δη [idem plane ad 1 Co 6, 20. ex cod L adnotavi], equidem non dubito. Quae scriptura quum sensum eumque bonum habere visum esset, neque δη substituendo difficultas loci manifesto auferretur, non modo a multis retenta ac versa est, sed etiam sequentia ad id passim accommodata. Gravis quidem hac in re patrum Graecorum eorum est auctoritas qui quid legerint ipso commentario docent. In his primum opinor tenet locum Chr : τί τοῦτο; ὁ τοσαῦτα εἰπών, φησί, Καυχ. δὴ οὐ συμφέρει μοι, φησὶν ὡς οὐδὲν εἰρηκώς; οὐχ ὡς οὐδὲν εἰρηκώς, ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μεταβαίνειν εἰς ἕτερον εἶδος καυχήσεως, ὃ μισθὸν μὲν οὐκ ἔχει τοσοῦτον λαμπρότερον δὲ δοκεῖ δεικνύναι τοῖς πολλοῖς, οὐ τοῖς ἀκριβῶς ἐξετάζουσι, φησί Καυχ. δὴ οὐ συμφ. μοι. τὰ γὰρ μεγάλα καυχήματα ταῦτα ἅπερ ἀπηριθμήσατο, τὰ τῶν πειρασμῶν. ἔχει δὲ καὶ ἕτερα λέγειν, τὰ τῶν ἀποκαλύψεων, τὰ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. καὶ τίνος ἕνεκεν φησίν Οὐ συμφ. μοι; etc Nec minus quam Chr eandem lectionem testatur Thdrt : ἐμοὶ μὲν οὐ λυσιτελὴς ἡ τούτων διήγησις, ὑμῖν δὲ σύμφορος· τῆς ὑμετέρας τοίνυν προμηθούμενος ὠφελείας

ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώ-
ματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν 11, 11.
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ 9, 10. 11, 30.
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω
καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ,
μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.
7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ

ἀναγκάζομαι λέγειν ἅπερ ἐμαυτῷ συμφέρειν οὐκ οἴομαι. Quem eundem in modum Reich. comm. cr. locum exponit.) .. 39. 17.[lect] f vg pp[lat] ει καυχ. δει | συμφερει (DE συνφ.) μοι (D* go syr ar[e] om μοι) c. D (μοι supplet***) EKL al fere omn d e g (g *mihi quidem*) syr[p] al Ath Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst Sedul .. Ln συμφερον μεν c. BFG 17. 67.** (μεν pro μοι et. f vg cop Pel Bed) | γαρ c. DEKL al pler (d e *ei* pro *enim* vel *et*?) go syr[utr] al Chr Thdrt al .. Ln δε και c. B 213., item FG 73. 80. 118. f g vg cop Dam pp[lat] δε | εις .. FG add τα (pro τας) | κυριου .. FG g $\overline{χυ}$

2. του σωματος c. DEFGKLM al ut vdtr omn Or Caes Meth[epiph581] al mu .. Ln om του c. B | εως .. FG add του

3. D*E* εν τω σω. | χωρις c. BD*E* Meth[epiph573] .. ς εκτος c. D**et*** E**FGKLM al ut vdtr omn Or al mu | ουκ οιδα (et. Or Chr Thdrt al mu) .. Ln om c. B Meth[epiph573] (al[4] pp[3] et. post σωματι add; al vv mu pp[lat2] om post σωματι v. 2.) | Chr om ο θε. οιδ.

4. Cf huc Naass[112]: εἰπὼν ἡρπάσθαι ὑπὸ ἀγγέλου καὶ γεγονέναι ἕως δευτέρου καὶ τρίτου οὐρανοῦ εἰς τὸν παράδεισον αὐτὸν καὶ ἑωρακέναι ἃ ἑώρακε καὶ ἀκηκοέναι ῥήματα ἄρρητα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν. Item Basilid[241]: ἤκουσα ἄρρητ. ῥήμ. ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.

5. M om του | υπερ δε .. D* περι δε (antea περι Or) | ταις ασθε. (D* τοις ασθενημασιν) μου (Chr om ει μη usq μου) c. D***EFGKLM al fere omn f g vg go aeth[utr] al Ath Thdrt Dam al pp[lat] mu .. Ln om μου c. BD* 67.** 109. d e cop syr[utr] arm

6. γαρ .. K go δε (et. δε και legitur) | καυχησασθαι .. FG -χασθαι | τι c. D*E*KL al fere omn d e f vg (et. fu[vi] harl* al) go syr[p] al (syr cop ἢ ὃ ἀκ.) Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst al .. Ln om c. BD***E**FG 37. 67.** g am fu demid tol harl** arm Or | Ln: ἀσθενείαις [6](ἐὰν γάρ usq ἐξ ἐμοῦ) [7]καὶ τῇ

7. ινα c. DEKL al fere omn vv fere omn Ath[l. l.] Chr Thdrt[2] al mu Ir[int] Aug al pm .. Ln praem διο c. ABFG 17. g (67. διο pro ινα) | DEL al υπεραιρομαι (item al infra) | L al σκολωψ, K al σκωλωψ | σαρκι .. FG f g vg

ὑπεραίρωμαι. 8 *ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα*
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 *καὶ εἴρηκέν μοι Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ*
γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ. 10 *διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,*
ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατός εἰμι.
6. 11 *Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον*
11, 5. *ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-*
1 Co 9, 2. *στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.* 12 *τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ-*
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημείοις καὶ τέρασιν καὶ δυνά-
μεσιν. 13 *τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ*
11, 8. *μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι-*

---

al Cyp al add *μου* | *σαταν* (*σατᾶν* L, *σατάν* D***) c. A**D**et***EKL al fere omn Or[1] Ath Mac Chr Thdrt Dam al .. Ln *σαταναᾶ* c. A*BD*FG 67.** (Or[1] *του σαταναα*) | *ινα μη υπεραιρ.* c. BKL al fere omn go syr[utr] cop al Or[2] Mac (hi[2] non *και τη* usq *υπεραιρ.* citant) Bas Thdrt[2] Dam al pp[lat] pm .. Gb[0] Ln [*ι. μ. υ.*] .. om ADEFG 17. it vg aeth[utr] Chr Ir[int] Tert[1] Aug al[2]

8. *υπερ* c. BDEFGKL etc .. Ln praem [*και*] c. A Or Thdrt[2] Ir[int] | D*E d e *τον κυρ. τρις*

9. *ειρηκεν* .. FG Or Chr Thdrt[1] *ειπεν* | *δυναμις* c. A*BD*FG 67.** it vg go aeth[utr] arm Ir[gr] et[lat] Bas Isid Or[int3] Archel Tert Cyp Hier Ambrst al[10] .. ς (Gb[0]) add *μου* c. A**D**et***EKL al fere omn cop syr[utr] al Or Chr Thdrt Pallad al | *τελειται* c. ABD*FG (al?) .. ς *τελειουται* c. D***EKL al certe pler Or Ath al mu | *μου* (et. Or[2] al mu) .. B 67.** 71. cop syr[p] Ir[int] om | L *επισκηνωσει*

10. *ασθενειαις* .. FG g vg (non am al nec f) add *μου* | A om *εν διωγμ.* | *εν στενοχωρ.* .. B *και στενοχ.* | FG *οτε γ. ασθ. τ. δυνατω*

11. FG *εγεγονα* (F *-γωνα*) | *αφρων* c. ABDEFGK al mu it vg cop sah arm aeth pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add *καυχωμενος* (L -o-) c. L al pl go syr[utr] al Chr Thdrt al | *υφ υμων* (A *ημ.*) : B *υμων* superscripto *φυ* inter *υ* et *μ* | *ουδεν γαρ* (et. Eus[ps108] al mu) .. B add *τι* .. FG g *ου γαρ*

12. *τα μεν* .. FG *αλλ ε* (corrige *η*) *τα* (G *ε t τα*) *μεν*, g *sed t quidem* .. diff al | *κατηργασθη* (DE *-σθην*) c. B*DEFG .. ς Ln 49. *κατειργ.* c. AB** K[sil]L al certe pler | *σημειοις* c. ABD*FG 17. 39. 71. 73. 74. 80. 8.[pe] d e f g am fu tol al go syr Chr Dam Ambrst Bed (sed FG g syr Chr praem *και*, B 39. 73. 74. Dam add *τε*) .. ς (Gb[0]) praem *εν* c. D***EKL al longe pl vg[ed] demid al cop al Thdrt al

13. *ηττηθητε* c. AD**et***KL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln *ησσωθητε* c. BD* 17. .. FG *ελατωθηται* | *υπερ* .. DE *παρα* | K om *οτι* |

κίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 13, 1.
καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧττον ἀγαπῶμαι.
16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων παν-
οῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,
δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν- 8, 6. 18.
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατενώπιον τοῦ
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω
ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρεις, ζῆλος, θυμοί, 1 Co 3, 3. Ro 2, 29. etc

---

αυτ. εγω .. FG al d e f g vg (sed non cdd[omn]) go al εγω αυτος | αδικιαν .. FG αμαρτιαν

14. τουτο c. ABFG al plus[30] it vg go syr[p] arm aeth sl Chr Dam Thph pp[lat], item ante τριτ. DE 93. cop syr? Did[mai146] .. ς (= Gb Sz) om c. KL al pl (sine versione ut vdtr) Thdrt Oec | καταναρκησω c. AB 17. 67.** 71. 73. 80. aeth Dam .. ς (Gb[0]) add υμων c. D**et***EKL al pler vv pler pp mu, item υμας D*FG | αλλα c. ABDEFGL 48. 74. 106. 109. 112. 238. al .. ς αλλ c. K[sil] al pl | αλλ c. BDEFGK[sil]L etc .. A 73. αλλα

15. δαπανησω .. D*E d e Ambrst add και εκδαπανησω | ει και c. D** et***EKL al ut vdtr omn vg syr[utr] al (go *tamen ut*) Chr Thdrt Dam al Pel al .. Ln om και c. ABFG (item cop sah, sed sah: *si diligo vos multum, diligitis me;* cop: *si diligo vos multum, diligent me etiam parum*) .. D* d e g Ambrst om ει και | ηττον c. D***EKL al fere omn pp mu .. Ln ησσον c. ABD* 17. (ισον) 73., item FG ελασσον

16. εγω .. FG g syr[p] Thph add δε | D* ουκ εβαρησα, FG al[7] Chr ου κατεναρκησα (FG al Chr pergunt υμων) | αλλα c. ABD*(E?)FGL al .. ς αλλ c. D***K[sil] al pl

17. απεσταλκα (al pp[3] -ειλα) .. DE επενψα (D* in talibus plerumque ν pro μ) | FG (item f g vg, sed antea *per aliquem eorum*) om δι αυτου

19. παλαι c. ABFG 67.** 8.[pe] al[1] (Stephani) d e f vg (non harl*) Ambrst com Pel Bed .. ς παλιν c. DEKL al pler g harl* go cop syr[utr] al Chr Thdrt al | ς ἀπολογούμεθα; | κατενωπιον c. DEKL al longe pl Thdrt Thph Oec (:: quam formam similiter 2, 17. c. κατεναντι commutarunt) .. Ln 49. Gb'' κατεναντι c. ABFG al fere[10] Dam | του c. D**et***EKL al pler Thdrt Dam al (Chr om κατεν. usq λαλουμ.) .. Ln 49. om c. ABD*FG al (:: cf ad 2, 17.) | Gb Sz ἐν χ̅ω̅, λαλοῦμεν τάδε πάντα,

20. καγω .. FG 115. 119. al? Chr και εγω | ερεις c. BDEFGKL al pl it vg

ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 μὴ
17, 2. πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ
πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων
ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

12, 14. 1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ-
*Dt 19, 15. ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω
ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς
λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ
ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· 4 καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε-
νείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν

---

go cop syr^{p} al Thdrt Dam al Tert Ambrst al .. Ln 49. *ερις* c. A al pm syr arm Chr Thph | *ζηλος* c. ABD*FG al go syr (sed pergit et. *θυμος* etc) arm Dam .. ς *ζηλοι* c. D**et***EKL al longe pl it vg cop syr^{p} al Chr Thdrt al Tert al | *εριθεῖαι* : de acc. cf ad Iac 3, 16. .. K al mu *εριθειαι* (vel *-θιαι*) | *φυσιωσ.* (d e vg *inflationes*) *ακαταστ.* (d e *dissensiones*, vg *seditiones*) .. FG Chr *φυσιωσεις*, f g *seditiones*

21. *ελθοντος μου* c. ABFG al (vv pl pp^{lat} *cum venero*) et *με* (et. Gb†) c. iisdem et D*E al^{8} (vv pl pp^{lat}) .. ς *ελθοντα με* c. DEKL al pler go pp mu et om *με* c. iisdem exc D*E al^{8} | *ταπεινωσει* c. BDEFGL al mu Oec .. ς *-σῃ* c. AK al pl pp mu | *ο θε. μου* .. f vg al (syr^{p} habet c.*) Tert al mu om *μου* | *πρ. υμας* .. DE d e cop Thdrt^{1} (alibi^{1} om) Philast al pon ante *ταπειν.* | *και πορν.* .. D*E d e Tert om *και*. Cf Eus^{ps286} : *επι τη αμαρτια κ. ανομια και ασεβεια.* | Ln *ἔπραξαν ;*

XIII. 1. *τριτον* .. A al fere^{30} (ex his aliq om *τουτο*) vg aeth^{utr} Dam al Aug al praem *ιδου* | *ερχομαι* .. A syr ar^{e} *ετοιμως εχω ελθειν*

2. *προειρηκα* .. D*E al vg^{cd} Ambrst al add *γαρ* | D* d e syr^{p} arm om *ως* | *νυν* c. ABD*FG al fere^{10} it vg aeth^{ro} Aug al^{3} .. ς (= Gb Sz) add *γραφω* c. D***EKL al longe pl go syr^{utr} al (cop aeth^{pp} *λεγω*, Chr [similiter al] explicans *λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιστ.*) Chr Thdrt Dam al Ambrst | FG om *εις το*

3. *επει* c. ABDEKL al ut vdtr omn Chr Thdrt^{2} Dam al, item d e g go cop syr^{utr} al Amb^{1} Aug^{1} (d e Aug *quia*, Amb *quoniam*, g *quia t quon.*); FG *οτι* .. Or^{4} Mac Melet^{epiph877} et Epiph^{892} Cyr^{trin571} Thdrt^{1} *ει*, Or^{1} Dial^{117} Cyr^{hr145} Bas^{3,52} Thdrt^{8} *ἤ*, vg f Or^{int} pp^{lat} mu *an* (et. *quid* et *quomodo* legitur) | FG g *λαλ. εν εμ.*

4. *και γαρ ει* (31. 93. Or^{1} Dial^{125} Hipp add *και*) c. AD**et***EL al longe pl vg f go syr^{utr} al Or^{1} (*ει γ. και*) Chr Thdrt (ad h. l.) Oec, item 31..

αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 *ἑαυ-*
τοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκι-
μοί ἐστε. 6 *ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.*
7 *εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ*
ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς
δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 *οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας,*
ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 *χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν,*
ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
10 *διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρή-* 10, 8.

---

93. etc, item (*nam et si*, ut et. f vg) Or[int] Ps-Ath[lat 2, 539] Hil al mu. Confirmat et. *ει* Epiph[783] *ὅτι εἰ καὶ ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας, ζῇ δὲ ἐκ* etc .. Ln om *ει* c. BD*FGK al[3] d e g cop aeth[utr] Eus[dem976] (*καὶ γὰρ ἐσταυρ. ἐξ ἀσθ. καὶ ζῇ* etc; cf et.[ps139] et[616]) Thdrt[1] Dam Thph Paulin al[2] (:: manifesta correctio) | *και γαρ* (g *etenim*; d e f vg *nam et*) *ημεις* c. ABDEFG(FG 112. arm om *γαρ*) K(praem *ει*)L al pl it vg go syr[utr] al pp[gr] pm pp[lat] .. ς[e] (non ς Gb Sz) *και γ. και ημ.* c. min vix mu cop al Chr(mosc[1] *και γ. ημ. ει*) | *εν* .. AFG f g cop syr ar[e] *συν* | *ζησομεν* (FG *-σωμεν*) c. ABD*FG al[6] Dam .. ς *-σομεθα* c. D***EKL al longe pl Chr (Chr[1], et.[mosc2], *σωζομεθα*) Thdrt al | *συν* .. D* 17. d e Chr[2] (diff mss) *εν* | FG g om *εκ δυ. θε.* (*θε.* om K) | Ln [*εις υμ.*] .. om BD***E** flor arm Chr Sedul (d e *in vobis* conjg c. sq *ipsis*. Ita et. D*E* : *Εις υμας εαυτους*)

5. A om *εαυτ. δοκιμαζ.* | $\overline{\chi\varsigma}$ (Chr om) $\overline{\iota\varsigma}$ c. AFG 39. 8.[pe] (item al sine dubio) f g vg cop arm Clem Dam Ambrst Bed .. ς Ln $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ c. BDEKL al pler d e go syr[utr] al Chr Thdrt al Hier | *εν υμιν* c. BD* 17. 116. Clem Chr[com3] .. ς add *εστιν*, Ln [*εστ.*] c. AD**et***EFGKL al pler it vg etc Thdrt al (cop Hier[gr] *οικει ε. υμ.*, Thph *εστ. ε. υ.*) | *ει μητι* (38. 47. 80. al syr[p] c.* add *αρα*) .. syr ar[e] *ει δε μη*

6. *δε* .. FG *γαρ*, g *autem t enim*, f om

7. *ευχομεθα* (Gb″) c. ABD*FG al mu it vg cop syr[p] arm al Isid[4, 7] Dam Aug al .. ς *ευχομαι* (ita et. v. 9. Thph) c. D***EKL al pl go syr al Chr Thdrt al Ambrst Cassiod | F* *μηθεν* | *ουχ ινα* .. KL al aliq Chr *ινα μη* | KL al *ποιειτε* | D* *αλλα*

8. *της* bis .. FG om | *αλλα* c. D*(E?)FG al .. ς Ln *αλλ* c. BD***L al pl

9. DE[vdtr] *χαιρωμεν*, f *gaudeamus* | D***E?K al mu arm om *γαρ* (go syr Ambrst[ed] *δε*) | *οταν* .. FG *οτε* (et. *οτι* leg) | *και* c. ABD*FG al it vg cop aeth[utr] al Dam pp[lat] .. ς (Gb[0]) praem *δε* c. D***EKL al longe pl syr al Thdrt al (syr[p] go Chr *γαρ*, 73. *δη*, et. *δε* sine *και* leg)

10. D* *ταυτ απων* | *παρων μη* .. DEFG al it vg Oec *μη παρων* | *χρησωμαι* c. ABKL al pler .. DEFG al *χρησομαι*

σωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ
οὐκ εἰς καθαίρεσιν.
10 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
Ro 15, 33. τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
Ro 16, 16. etc ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

10. ο κυρ. h. l. c. KL al fere omn syr[utr] aeth[utr] arr sl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ante εδωκ. (L al δεδωκ.) c. ABDE[vdtr]FG al it vg cop go Dam pp[lat]

11. L syr και καταρτιζ. | A om το αυτ. φρ. | τ. αγαπ. κ. (FG 17. 73. g om αγ. κ.) ειρ. c. ABK al pler f am al cop syr[utr] al Chr al .. DEL al d e vg (et. fu al) go al Thdrt Thph Ambrst Pel της ειρ. κ. της (al Thph om) αγ.

12. αγ. φιλημ. c. BDEK al longe pl d e Thdrt Dam Oec (Ign[intpol263. 313] alludens? eodem modo habet) .. AFGL al mu f g vg al pl Chr Thph pp[lat] φιλ. αγ.

13. κυριου .. (E? teste Mur) al pm f vg go cop syr al pp[gr] et[lat] mu add ημων | $\overline{χυ}$ .. B om | υμων c. ABFGL al harl* f g aeth[ro] Chr[mosc2] (sed[1] om et. υμ.), nec aliter Const[8,5,12] et Amb[aliq] .. ς (= Gb Sz) add αμην c. DEK al pler d e vg go cop syr[utr] al Thdrt al Ambrst al

Subscriptio: AB* al πρ. κορινθ. $\overline{β}$ .. DE πρ. κορινθ. $\overline{β}$ (D**add ομοιως και ουτος quae *** nec delet nec magis accentibus notat) επληρωθη· αρχεται πρ. γαλατας, item FG ετελεσθη πρ. κορινθ. $\overline{β}$ (G om $\overline{β}$) αρχεται πρ. γαλ. Similiter d *ad corinthios II. explicit* (d[corr] add *scribens a filipphis*) *incipit ad galatas*, f g vg[cdd] *expl. ad corinth. II.* (g om) *inc.* (am al add *epistula*) *ad galatas* .. ς (= Gb Sz) πρ. κορ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων (ἐγ. ἀ. φι. et. B**, item *e Filippa Macidoniae* go, Euthal απο μακεδονιας) τῆς μακεδονίας (τ. μα. om L al ar[P]) διὰ τίτου (al sl[8] add βαρναβα) καὶ λουκᾶ (om κ. λο. 3. syr sl[6]) c. KL al pl syr syr[P] cop al (Thdrt[ed]) Oec (et. E[mur] απ. φιλ. δι. τιτ. κ. λο.). Praeterea numerantur στιχοι φζ' (ita KL al pl, item Euthal; diff al pauc: φη', χ', ψο') αναγνωσεις δ', κεφφ. ι', μαρτυρ. ια' (haec omnia et. Euthal) .. B sectiones a $\overline{μγ}$ ad $\overline{νγ}$ pergit; am fu capp 28 numerant.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,*
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν, 2 *καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις* Act 16, 6.
τῆς Γαλατίας. 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ* Ro 1, 7. etc
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 *τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ-*
τιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ 2, 20. Ti 2, 14.
κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 *ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς* Ro 16, 27. etc
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

* AB (DEFG vide ante) K al mu *πρ. γαλατας* .. L *του αγιου κ. πανευφημου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. γαλατας* .. Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. γαλατας* (c. 91. al), ς[e] *παυλ. του αποστ. η πρ. γα. επιστολη*, ς *η πρ. γα. επιστ. παυλου*

I. 1. *δι'* .. FG *δια* | Mcion *δια ιυ χυ του εγ. εαυτον εκ νε.* ut vdtr, testante quidem Hier ad h. l. „Sciendum quoque, in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum.“ Cf et. Eus[mai97] libere: *ὁ μὴ παρὰ ἀνθρώπων ἢ δι' ἀνθρώπων* (ita et. Cyr[incarn699] [non item[fid106]] Thdrt[1]; contra antea *ἀπ' ἀνθρώπου* Did[56]) *ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως ιυ χυ παραλαβὼν καὶ διδαχθεὶς τὸ εὐαγγ.*

2. *παντες* (urget Chr Thdrt [*ἔδειξεν ὡς πολλοὺς ἔχει τοῦ κηρύγματος συνεργούς*] Eus[emes] [in[cat8] *τῷ πάντες παριστῶν ὡς ἓν ἦν τὸ πλῆθος*] al; Victorin: „ut oneraret Galatas et in errore gravi notaret, coniunxit secum et. omnes fratres“) .. syr[p] habet c.*

3. *ημων*: ita BDEFGKL al pl d e f g vg (et. am mar al) go syr[utr] al Thdrt al Victorin Amb[1] .. 67.** al fere[15] Chr[com] Dam Aug[1] om .. A al mu fu demid hal al Chr[txt] pp[lat] mu post *πατρος* pon (utroque loco cop aeth)

4. *περι* c. ADEFGKL al fere[40] Or Thph Oec[txt] .. ς (= Gb Sz) *υπερ* c. B 67.** al certe pm Ign[intpol314] Chr Thdrt Dam Oec[com] | F *αμαρτ. υμων* | *εκ* .. H 71. 8.[pe] Or[2] (sed et.[2] *εκ*) *απο* | *ενεστωτ. αιωνος* c. DEFGHKL al fere omn it vg go al Or[1] Chr Thdrt al Victorin al mu .. Ln *αι. του ενεστ.* c. AB 39. aeth[utr] al (cop syr[p] *τ. ενεστ.* post *πονηρ.* exprim) Or[3] Did Dam | *το θελημα* (et. Or) .. H *θελησιν*

5. *ᾧ* (8.[pe] *οὗ*) .. H 8.[pe] add *εστιν*, item it vg etc

6 *Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-*
σαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 *ὃ οὐκ*
5, 10. *ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες*
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 *ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς*
ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 *ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,*
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 *ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις*
ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν
ἤμην.

11 *Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν*

---

6. *θαυμαζω* (FG om *θαυ*) .. FG g add *δε* | *ουτως* (H al pm *-τω*) : d e f vg Victorin Tert[1] Lcif al *sic tam*, g Tert[1] al *tam* .. FG al Thph[cd] om | *υμας* .. H al[4] syr[p mg] *ημας* | *χριστου* (DE 39. d e harl syr[p] c.* praem *ιυ*, Hier *χυ ιυ*, al Thdrt Or[int] *θεου*) .. Gb[00] c. FG g Tert[2] Cyp[2] Lcif Victorin

7. *μεταστρεψ.* (Dial[9] pergit *εἰς ἕτερον εὐ. τ. χυ*) .. K *μετατρεψαι*, Chr identidem *ανατρεψαι*

8. *και εαν* .. B Dial[10] Chr Thph *καν* | *ευαγγελιζηται* .. K al mu Thdrt[cd] Oec *-ζεται* .. A Eus[marc4] Dial[10] Ath Cyr[fid121] Cyr[hr78] Thdrt[1] Procl al *-λισηται* (it vg al Tert[2] Cyp al *evangelizaverit*; sed Cyp *adnuntiet*) | *υμιν* pr (D* Cyr[hr78] Chron[683] cat *υμας*) c. A(D*)D***EHKL al ut vdtr omn vv fere omn Dial[10] (om *υμ.* sq) Eus[marc4] (Cyr[hr] Chron) Thph Oec Hier al mu, item BH Chr Archel Aug al ante *ευαγγ.* .. FG g Dial[9] Eus[marc13] Cyr[fid121] Dam Tert[2] (alibi[1] om *υμ.* sq) Cyp Lcif Victorin al (Caelestin om utrq) om (Thdrt ad h. l. om *υμ.* sq) | FGH 122. al? *ευαγγελισαμεθα*

9. *προειρηκαμεν* (Ln[ed min] non interpg) .. al pauc (et. cat[txt]) vv mu Chr Bed *-ρηκα* | FG *ευαγγελιζηται*

10. *πειθω* (FG *επιθω*): it vg *modo enim hominibus suadeo an (aut) deo.* Ita et. Victorin sed add Graecum aliter habere, ibi enim esse: „non evangelizo homines neque quae hominum sunt sed deum. Persuadere enim non homines volo sed deum Christum.“ | *ει γαρ* (Gb[00] *γαρ*) c. D**et***EKL al pler syr[utr] al (aeth *enimvero siquidem ergo*) Chr Thdrt Thph Oec .. Ln 49. om *γαρ* (:: at a correctore alienissimum est) c. ABD*FG 17. 39. 67.** 71. 80. it vg cop arm Cyr[ioh896. 898] et[ador246] Dam (et.[par725]) pp[lat] | *ηρεσκον*: it vg pp[lat] mu *placerem*, sed Tert Cyp[2] Victorin (in expositione) Aug[1] al *placere vellem*

11. *δε* c. AD**et***EKL al pler cop syr[utr] al (aeth[utr] om plane) Cyr[incarn 699] et[thes278] Chr Thdrt al Ambrst .. 49. Gb' (Ln ex errore de testib non recepit) *γαρ* c. BD*FG 17. 213. it vg Dam Victorin Hier Aug al (:: quum *γαρ* non habeant nisi qui v. 10. *γαρ* expulerunt, vdtr substitutum expulso *γαρ*) | A *ευηγγελισθεν*

ὑπ᾽ ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον˙ 12 *οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ*
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀποκαλύψεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 *ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν* Act 8, 3. 9, 21.
τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν˙ 14 *καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ*
ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς Act 22, 3.
ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 *ὅτε δὲ εὐδόκησεν*
ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος
αὐτοῦ 16 *ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι*
αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,
17 *οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους,*
ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.
18 *ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κη-* Act 9, 26.
φᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε˙ 19 *ἕτερον δὲ*
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.

---

12. *ουτε* c. BD***EKL al longe pl Oec .. Ln *ουδε* c. AD*FG al[7] Eus[marc18] (item Ath?) Chr Cyr[incarn699] al (Thph om *ου. εδιδ.*, Cyr[ioh347] *ἤ* pro *οὔτε*) | A *δια αποκ.*

13. *επορθουν* (Aug *vastabam*) .. FG *επολεμουν* (it vg pp[lat] mu *expugnabam*)

14. *συνηλικιωτας* .. A *συνιλικιωτας*, FG *συνελεικειωτας*

15. *ευδοκησεν* (A Eus[ps258] Cyr[fid121] Chr Thdrt[3] Ps-Ath Procop *ηυδ.*) c. BFG al f g vg syr (Or[2] *ὁ ἀφορ.* etc sine *ὁ θε.* citat) Eus[ps258] Epiph[893] Chr[1] Thdrt[2] Ir[int1] Or[int1] Victorin Faust ap Aug Ambrst Hier al .. ϛ (Gb[00]) add *ο θεος* et Ln [*ο θε.*] c. ADEKL al ut vdtr omn d e cop syr[p] c.* al Dial[168] Eus[marc14] Epiph[2,78] Cyr[fid121] Ps-Ath[455] Chr[1] Thdrt[3] al Ir[int1] Or[int1] Aug al | B (aliter Mai) D*** al mu Dial *αφωρισας*

16. *ευαγγελιζωμαι* (L al *-ζομαι*) .. D*E* al *-σωμαι*

17. *ανηλθ.* c. AKL al pler it vg (nam it vg Victorin al *veni*, plane ut v. 18; contra *απηλθ.* reddunt *abii*) cop syr[p] al Chr Cyr[fid121] Thdrt al Victorin Ambrst Aug al .. Ln 49. *απηλθ.* c. BDEFG al pauc (et. v. sq 17. al? cop syr *απηλθ.*) syr syr[p mg] Bas item (*αλλα ουδε απηλθ.*) Thph[mg] et Thph[mosc2] (:: ut *ανηλθ.* ex v. 18. ita *απηλθ.* ex v. 17. adsumi poterat. At vdtr Paulus de consilio *ανηλθ.* pr loco, *απηλθ.* sec posuisse; alioquin vix *απηλθ.* bis posuisset, cui videndum est ne plus inferatur quam inest.) | *αλλα* c. ABDEFGL etc .. ϛ *αλλ* c. K? min certe pm

18. *ετη τρια* .. A 74. 122. cop syr al Chr Dam *τρια ετη* | *κηφαν* c. AB 17. 67.** 71. cop syr syr[p mg] aeth[utr] ar[e] .. ϛ (= Gb′ Sz) *πετρον* c. DEFGKL al pler it vg syr[p txt] al pp mu[1]

19. *ουκ* (B* *ουχ*) *ειδον* (et. Or Epiph[1039] al mu) .. D*E*FG *ειδ. ουδενα,*

20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.
Act 9, 30. 15, 41. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.
22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας
ταῖς ἐν Χριστῷ, 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
Act 15, 2. 11, 30. κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω
Phi 2, 16. ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω
ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς

---

item it vg pp[lat] (exc Aug Sedul) *vidi neminem*. Ceterum cf Victorin: „Iacobum apostolum Symmachiani faciunt quasi duodecimum" – „cum autem fratrem dixit, apostolum negavit."

21. *κλιματα* .. FG** *κλιμματ.*, AL al *κλημ.*

22. FG al om *τω* | *ταις* sec .. D*E* al[4] g (*quae est*) *της*

23. *εποςθει* .. FG *ἐπολεμει* (it vg pp[lat] exc Aug ut v. 13.)

24. *εδοξ. εν εμοι* c. ABCKL etc .. DEFG it vg go Victorin Ambrst etc *εν εμ. εδοξ.*

II. 1. *δεκατεσσαρων* (et. Ir[int] Victorin etc) .. Chron[436]: *γράφει Γαλάταις – διὰ ιδʹ ἐτῶν πάλιν ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα – τῷ εἰπεῖν αὐτὸν Διὰ ιδʹ ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺς χρόνους τῶν ἀποστόλων τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ἀριθμεῖν αὐτόν – καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡς περιέχουσιν αἱ Πράξεις, ἔτη δʹ.* | *παλιν* (cop Chr Ir[int] om) *ανεβην* (c Chron *ανηλθον*) .. DEFG d e g go al *ανεβ. παλ.* | *συνπαραλ.* c. AB*CDEFG .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**K[sil]L al pler

2. *ανεθεμην* .. FG *ανεβαλομην*

3. *ουδε* .. FG *ουτε* | B om ὁ | D* *περιτνηθηναι*

4. *δε* (servat et. Epiph[112] etc) .. Thdrt: *ὁ δὲ σύνδεσμος πρὸς τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττός.* Item Hier: *autem coniunctio superflua.* | *ινα* .. FG g add *μη* | *καταδουλωσουσιν* (et. Sz) c. AB*CDE al (item

ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ Ro 2, 11.
οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας. καθὼς Πέτρος τῆς

-σωσιν B**FG 17. Dam) .. ς (= Sz) -σωνται c. K al pl Chr (δουλωσωντ.) Thdrt al (item -σονται L al)

5. οις ουδε c. ABCD^corr rec (num D** et*** iam idem dederint, ut per se maxime probabile, an forte οἷς tantum, non satis liquet) EFGKL al ut vdtr omn f g vg (ita et. am fu demid harl mar tol al; hinc dubitari nequit quin Hier ipse sic ediderit. Pessime vero Sz: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in cdd lat reperitur") go cop syr^utr al (cop et syr οἷς libere exprim) Mcion^tert (vide post) cdd^gr ap Hier (vide post) ap Ambrst (vide post) „quidam" ap Victorin (vide post) Epiph^112 Chr Thdrt al Aug^2 Amb Hier^2 Pel^txt Bed (Or^1,709 alludens ut vdtr de Paulo scribit: οὐδέποτε ἐν χώρᾳ ὑποτεταγμένος ἀνθρώποις ὡς κρείττων γινόμενος) .. Gb^oo, nam om D* d e Ir^int (nec var cdd) Tert (Mcioni legenti „nec ad horam cessimus subiectioni" vitiationem scripturae crimini dat, diserte probans Paulum „necessario cessisse ad tempus": adv Mcion 5, 3.) Victorin (ex „cdd plurim et Lat et Graec". Habet enim sic: „*ad horam cessimus subiectioni.* Quidam haec sic legunt *nec ad horam cessimus subiectioni,* et est sensus integer cum superiori -. Quoniam tamen in plurimis cdd. et Lat. et Graecis ista sententia est: *ad horam cessimus subiectioni* - multis modis probatur legendum ita esse; primum quia vere cessit" etc) Ambrst (ex Lat. cdd; addit enim: „Graeci e contra dicunt *nec ad hor. cess.*") Pel^com vdtr Prim Claud^altissiod. Similiter cdd^lat ap Hier (addit vero „si Titus - nullo potuit terrore compelli ut circumcideretur Hierosolymis - quomodo quidam putant legendum esse: *quibus ad horam cessimus subiectioni* - Itaque aut iuxta Graecos cdd est legendum: *quibus neque* - aut si Latini exemplaris alicui fides placet" etc) item ap Sedul (sed dicit „male" sic legi in Lat. cdd) hal al om ουδε. Cf et. Luc^brug: „triplex vitium hic vitandum est: unum, ne omittatur prima vox *Quibus*; alterum, ne omittatur subsequens negatio *Neque,* quae a multis olim libris solebat omitti; tertium, ne scribatur dativus pro ablativo *Subiectione.*") | διαμεινη c. BDEKL etc .. A (C?) FG al mu διαμενη. Alludit huc Ign^intpol256: ἀλλ' ὑμεῖς οὐδὲ πρ. ὥραν εἴξατε τῇ ὑποταγῇ αὐτῶν.

6. προσωπ. θεος (A al fere^10 Chr Dam^par568 praem ὁ) ανθρ. c. (A)BC D**KL etc .. D*et***EFG d e g Victorin Aug θε. ανθρ. πρ. (f vg Hier al *deus person. hom.*) | οι δοκ. (FG f g add τι ειναι, vg [sed non am nec Hier] *esse aliquid*; d e *esse,* Aug *aliquid*) .. syr ar^e om | FG προσανθεντο

7. ιδοντες .. C 17. 37. 73. al Oec^txt ειδοτες | πεπιστευμαι .. FG πεπιστευται μοι (it vg *creditum est mihi* vel *mi. est*) | καθ. πετρος της περιτ. (F πετρο περιτομ.) .. K om

περιτομῆς, 8 *ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-*
Act 15, 12 ss. *μῆς ἐνήργησεν κἀμοὶ εἰς τὰ ἔθνη,* 9 *καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν*
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς
εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 *μόνον τῶν πτωχῶν*
Act 11, 29 ss. *ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.*
Act 15, 35. 11 *Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον*
αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 *πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν*
Act 11, 3. *τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,*
ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς·
13 *καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ*
Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 *ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι*
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ

---

8. FG f g om *ο γαρ* usq *περιτομης* | D* *ενεργησεν* | L *πετρον* | *καμοι* c. ACD*FG al mu Chr^{2} Dam cat^{txt} .. ς *και εμοι* c. BD***EKL al pl Chr^{1} Thph Oec

9. *ιακ. κ.* (Promiss om *ιακ. κ.*) *κηφ.* (A Epph^{1} Apring om *κ. κηφ.*, Epph^{1} om *κ. ιω.*) c. BCKL al ut vdtr omn vg (am om *et*; al aliter; et. *Petr. et Iac. et Ceph.* legitur) cop syr^{utr} al Ath Chr Thdrt^{3} Dam al Aug Pel Bed .. Gb' *πετρος κ. ιακ.* c. DEFG d e f g fu go Thdrt^{4} Nyss Ir^{int} Tert al pm | *στῦλοι*: ita et. D***, non *στύλοι* (ut ς) | FG *μοι* | *ημεις* c. BFGHKL al pl it vg go al mu Or^{2} Chr^{1} Thph Oec pp^{lat} .. Gb Sz add *μεν* et Ln [*μεν*] c. ACDE al fere^{30} cop syr^{p} Naz Bas Chr^{2} Thdrt^{2} (alibi^{4} *αυτοι μεν ε. τ. πε. ημ. δε ε. τα ε.*) Dam

10. *των πτ. ινα* c. ABCHKL al ut vdtr omn Or al mu .. DEFG (vv pl pp lat) *ινα τ. πτωχ.* | DE^{vdtr} *μνημονευομεν*

11. *κηφας* (Sz Gb'') c. ABCH 17. 46. 67.** 80. al vg (et. am al; fu *Petrus Cephas*) cop syr syr$^{p\ mg}$ al Clem ap Eus$^{h.\ e.1,12}$ Euthal (in elencho capp) Chron Dam Ambrst Pel .. ς (= Sz) *πετρος* c. DEFGKL al pler demid al go syr$^{p\ txt}$ al Chr Thph Oec Tert al | FG *ανθεστην*

12. *πρ. τ. γ. ελθ. τινας* .. d e *prius enim quam venisset quidam*, g** *priusq. enim veniret* (* *-rent*) *quidam* | *ηλθον* c. ACD**et***EHKL al ut vdtr fere omn vv fere omn pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *ηλθεν* c. BD*FG al^{2} d e g. Item Or (alludens) *ελθοντος ιακωβου* | L *αφοριζεν* | *τ. ε. περιτομης* .. FG add *οντας*

13. *συνυπεκριθησαν*: d e g *consenserunt cum illo* (g *ei*), f vg *simulationi eius consenserunt* | *και οι* .. B (al ut vdtr) f vg cop go om *και* | *αυτ. τη υποκρ.* c. ABCKL al pler Chr Dam al .. DEFGH 17. 37. 73. 76. al it vg etc *τ. υποκρ. αυτ.*

14. *ειδον* c. BCD*et***EHK^{sil} al certe pler .. AD**FGL *ιδον* | D* *οτι ουχ* | *κηφα* (Gb') c. ABC 10. 17. 67.** vg (et. am al; fu *Petro Cephae*, fu^{vi}

Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς
καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; 15 *ἡμεῖς*
φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 *εἰδότες δὲ ὅτι* 8, 11. Ro 3, 20.
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι *Ps 142 (143), 2.
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 *εἰ δὲ ζητοῦντες*
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. 18 *εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα*
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 *ἐγὼ*
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 *Χριστῷ συν-*
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ
ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με 1, 4. Eph 5, 2.

---

al *Petro*) cop syr arm ar^{e} aeth Clem ap Eus$^{l. l.}$ (ad utrumq enim loc. pertinet istud testimonium: Cepham enim illum *ἕνα φησὶ γεγονέναι τῶν 70 μαθητῶν ὁμώνυμον Πέτρῳ τυγχάνοντα τῷ ἀποστ.*) Did^{2} Thdrt Dial^{trin421} Phil^{carp} Pel .. ς (= Sz) *πετρω* c. DEFGKL al pler d e f g vg$^{cdd\ aliq}$ go syr^{p} al Chr al Victorin al | D*FG *ενπροσθ.* | *υπαρχων* .. D* al aliq *ων* | *ζης* h. l. c. DEKL al pler vg^{ed} go syr^{utr} al (cop ante *εθνικ.*) Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb″ Ln post *ιουδαικως* c. ABCFG al^{4} f g am demid fu al arm Or Phil^{carp} pp^{lat} mu (sed d e pp lat^{3} om *κ. ο. ιουδ.*) | *ουχ* c. ABCD* al Chr^{1} Dam (sed D* al Dam *ουχι*) .. ς *ουκ* c. D**et***EFGK^{sil}L etc | *τι* c. KL al longe pl syr^{p} al Chr Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln *πως* c. ABCDEFG al^{11} vv pl Or Dam pp^{lat}

16. ς Ln *ἁμαρτωλοί·* ^{16}*εἰδότες* | *δε* c. BCD*(E?)FGL al mu it vg go sl^{ms} Cyr^{fid121} et^{125} et^{82} Thdrt^{1} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) om c. AD***K al pl vv pm pp^{gr} mu | $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ (et. Ln$^{ed\ min}$) c. AB Victorin Aug (ad h. l.) .. ς (49. Ln$^{ed\ mai}$) $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. CDEFGKL al certe pler vv ut vdtr omn Chr Cyr^{fid} Thdrt al Amb Hier Aug^{2} al | $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$ .. B cop syr^{utr} aeth al Thdrt^{1} Aug^{2} al $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ | *εκ πιστ.* $\overline{χυ}$ (K 8.^{lect} Dam^{par633} praem $\overline{ιυ}$, syr^{p} c.* add $\overline{ιυ}$) c. ABCDE(K)L al fere omn vv fere omn Cyr^{fid121} al mu Ambrst Aug al mu .. 49. *εκ πιστεως* c. FG g Thdrt^{1} Tert Victorin Tich (: : cf 3, 24. et alibi) | *διοτι* c. CD***EKL al longe pl pp mu .. Gb″ Ln *οτι* c. ABD*FG al^{5} Dam^{par633} | *εξ ε. νο.* h. l. c. ABCDEFG al it vg cop syr^{utr} al Thdrt^{1} Dam^{2} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) post *ου δικ.* c. KL al pl go al Thdrt^{1} Thph Oec

18. *συνιστανω* c. ABCD*FG al fere^{10} Cyr^{nest86} .. ς (= Gb Sz) *-στημι* c. D***(E?)KL al pl pp mu

20. $\overline{χς}$ .. FG 109. Ign$^{intpol\ 346}$ *ο* $\overline{χς}$ | A om *ζω* tert | *του υι. του θε.* c. AC D**et***EKL al ut vdtr omn f vg go cop syr^{utr} al Clem Dial^{140} Chr Cyr^{glaph277} et$^{403.}$ ador^{408} et^{fid68} Thdrt Dam al Ambrst al .. Ln *τ. θεου και χριστου* c. BD*FG d e g

καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν
ἀπέθανεν.

III.

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλ-
μοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο
Ro 10, 17. 5. μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε
ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴγε καὶ εἰκῆ.
2. 5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν
*Gn 15, 6. Ro 4, 3. Ia 2, 23. ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευ-
σεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα
ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο

III. 1. *εβασκανεν* (et. Ath Caes Chr Thdrt[1] Dam al; al ferè[30] [et. cat txt et[com]] Cyr[glaph429] Chr[1] Thdrt[1] et alibi[cd] *-σκηνεν*) absq additamento c. ABD*E*FG 17. 67.** al d e f g fu al cop sah syr arm[ven] ar[e] „exemplarib Adamantii" ap Hier Cyr[glaph429] Chr[2] Thdrt[1] al Tert Victorin Aug al mu .. ς (= Gb Sz) add *τη αληθεια μη πειθεσθαι* (:: cf 5, 7.) c. CD***E**KL al pler vg (et. am al mu) go syr[p] aeth[utr] al Ath Thdrt[txt] al „quibusd cdd" ap Hier (praeterea adnotat „licet et Graeca exx hoc errore confusa sint": 7, 487) Pel[txt] al (sed ex his mu: *μη πει. τη αλ.*) | *εν υμιν* c. DEFGKL al longe pl d e g vg (et. fu harl demid al, sed demid al pp[lat] mu praem *et*) go syr[p] al Ath (*προεγρ. εν υ. και τουτο εστ.*) Chr Thdrt[2] Dam al pp[lat] mu .. Gb[oo] Ln om c. ABC al[10] f am tol cop sah syr arm al Cyr[esa737] et[glaph429] Thdrt[1] Eus[lat] (Gall. 4, 489.[lib] *quia ante oculos eorum descriptus est Ies. Chr. crucifixus*) Archel Aug

2. D*et***EFG d e g (Aug?) *μαθ. θελω* | F* om *το*

3. *εναρξ.* usq *επιτελεισθε* .. K om

5. *εξ εργ. νομου* .. A add (:: e v. 2.) *το πνευμα ελαβετε*

6. *αβρ. επιστ.* (FG f g fu al Ambrst al *επ. αβ.*) .. FG f g vg (et. fu al; non am al) arm (sed non[ven]) Ambrst Pel praem *γεγραπται* | Vv. 6. 7. 8. om Mcion teste Hier (nec contra sunt Epiph et Tert)

7. C* (vdtr) om *οι* | *εισ.* (L al add *οι*) *υιοι* c. ACDEFGKL al ut vdtr omn it vg cop syr[utr] al Dam al Ir[int1] Cyp Victorin al .. Ln *υιοι εισιν* c. B Chr Thdrt Ir[int1] Amb

8. D* 67.** *προευηγγελισται* | *ενευλογ.* c. ABCDEKL al pl Cyr[ador54]

τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε •Gn 12, 3. Act 3, 25.
οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- •Dt 27, 26.
κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δι- •Hab 2, 4. He 10, 38. Ro 1, 17.
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται,
12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ᾽ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται •Lv 18, 5. Ro 10, 5.
ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
μου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται Ἐπικατάρατος 4, 5. •Dt 21, 23.
πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυ- Ro 3, 5. etc
ρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ 8. •Gn 13, 15.
Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέ- 17, 8. 22, 18. etc

---

glaph[94] Thdrt al .. ς[e] (non ς Gb Sz) ευλογ. c. FG al mu Chr Thph (uterq c. test al aliq post εν σοι pon)

10. οτι c. ABCDEFG al fere[10] d e f g al Cyr[glaph94] Dam .. ς (= Gb Sz) om c. KL al pl vg syr[utr] al Chr Thdrt al | D* ενμενει | B. 17. 67.** al Dam cat[txt] om εν pr | B Eus[dem33] (sed ut vdtr ex Deut) εγγεγραμμενοις (B* ενγεγρ.)

11. τω θεω .. D*FG al[3] om τω | δηλον .. FG f g γεγραπται γαρ, item sed praemisso δηλ. D*E d e syr ar[e]

12. D* αλλα | ο ποι. αυτα c. ABCD*FG 17. 67.** al it vg (et. am fu demid etc) cop syr[utr] arm aeth al Mcion[epiph] (utroq loco) Cyr[glaph94] Chr Dam cat[txt] Ambrst Aug Hier al .. ς (= Gb Sz) add ανθρωπος c. D***EKL al pl vg[six] syr[p mg] al Thdrt al :: ut LXX | εν αυτοις .. FG g εν αυτω

13. F υπ. υμων | οτι γεγρ. (Gb'') c. ABCD*E*FG al it vg al Eus[ps545] Dam Ir[int] Hier al mu .. ς γεγρ. γαρ c. D***E**KL al pler syr[utr] cop al Ir[gr] (ex Thdrt) Did Cyr[fid99] Chr Thdrt al

14. FG om η | εν χω ιυ .. B syr al ε. ιυ χω .. Chr (et. cat[txt]) om | επαγγελιαν .. D*FG d e g Tert al[2] (non Hier al) ευλογιαν

15. αδελφοι (vv mu add μου) .. A al arm Dam post λεγω pon .. 39. (al ut vdtr) aeth[utr] om | c 17. Chr[cd] et [savil mg] προκεκυρωμενην | D* επιτασσεται

16. δε .. D*FG it vg (sed non hal) Chr Ir[int] Ambrst al om | ερρεθησαν (Gb'') c. AB* (neglex Mai) CD*FG al mu Cyr[glaph 94. 95] Thdrt[3] (alibi ερρηθ.) Dam .. ς ερρηθ. c. D***EKL al pl Chr al; al[2] Eus[ecl18] Thph εδοθησαν

γει Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ᾽ ὡς ἐφ᾽ ἑνός Καὶ
*Ex 12, 41. τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην
προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα
ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
Ro 4, 14. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
Ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος;
Ro 5, 20. He 2, 2. τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
Act 7, 53. ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι᾽ ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσί-
1 Ti 2, 5. της ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμε-
νος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ
Ro 11, 32. συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ

---

16. *σπερμασιν* .. D* d e add *σου* | B *αλλα* | *εφ* .. FG *επι* | *ὅς* .. D*E (sed d e *qui*) Chr ὅ, item *quod* Ir^{int} Tert al mu; F*G *ου* (g *quo*)

17. FG al (vg etc *confirmatum* ut v. 15.) Cyr^{glaph94} *κεκυρωμ.* | *υπο τ. θε.* c. ABC 17. 23.* 67.** 80. f vg cop al Cyr^{ador53} et^{glaph94} Dam Hier Aug^{persaepe} Pel Bed .. ς (Gb^{00}) add *εις χριστον* c. DEFGK al pler d e g syr^{utr} al (sed d e g al Ambrst *in Christo*) Chr Thdrt Chron^{94} al Ambrst | *ετη* h. l. c. ABCDEFG al fere^{10} it vg cop syr^{utr} al Cyr^{glaph94} Chr Dam Ambrst Hier al .. ς (= Gb Sz) ante *τετρακ.* (al^{7} Thph *τριακ.*) c. KL al pl Thdrt Chron^{94} al

19. *παραβασεων* (et. Cyr^{ador54} et^{glaph94} etc; f vg$^{edd\ aliq}$ *propter transgressionem*) .. D* *παραδοσεων* .. FG d e (g sub *aut*) Ir^{int2} Ambrst *πραξεων* (hi [exc d e] om *χαριν*) | *προσετεθη* (Gb') c. ABCD** (cf appendicem editionis ad h. l.) et*** EKL (*-θην*) al longe pl syr^{utr} (*addita est*) al? Cyr^{ador54} et^{glaph94} Thdrt^{2} Dam Thph Oec (Aug *proposita est*) .. Gb Sz *ετεθη* c. D*FG al^{5} (it vg al pp^{lat} pl *posita est*) Clem Or Eus^{marc14} | *αχρις* .. nullus ut vdtr *αχρι* | *οὗ* .. B al Clem Eus^{marc14} *αν* | *ᾧ* .. L al fere^{20} cop (vdtr: *usque dum veniret semen promissum ei*) (Or^{1}, sed variant mss) Cyr^{ador} et^{glaph} Thdrt^{1} Dam ὅ .. Chr^{ed} (ante Montf) *ως* | *διαταγεις* (109. Eus^{ecl29} *-γης*: vitiose) *δι* (L *δε*, 114. om) .. Cyr^{ador54} itemque sl^{ms} *διαταγῇ* | *αγγελων* .. C* 3. 108.* Thdrt^{1} ex^{cd1} *-λου* | *μεσιτου*: ita AB**CD***FGKL etc .. B*D* *μεσειτου*, item v. sq

20. *ουκ* .. D* *ουχ*

21. *του* (FG om) *θεου* c. ACDEFGKL al fere omn (31. *τ. χριστου*) f g vg syr^{utr} cop al mu Cyr^{ador54} et^{glaph95} Chr Thdrt Dam Thph Oec Hier Aug^{saepe} Ambrst^{ms} al .. Ln [*τ. θε.*], om B d e Ambrst^{ed} | C* (vdtr) *ζωοποιειν*, Cyr^{glaph95} *ζωογονησαι* | *οντως* (d e f vg *vere*) .. FG g (*veritate*) *αληθεια* | *εκ νο.* (B Cyr^{ador54} *εν νομω*) *αν* (D* al^{6} Dam om) *ην* (FG om *αν ην*, 74. om *ην* quod Cyr^{glaph} post *η δικ.* pon; al^{5} *ην αν*)

πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ
ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκεκλεισμένοι εἰς τὴν 1 Pe 1, 5.
μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς
ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλ-
θούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάντες
γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι Ro 6, 3. 13, 14.
γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι 1 Co 12, 13. Col 3, 11.
Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν
καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ
ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν Ro 9, 7 s.
κληρονόμοι.

IV.

1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν
διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν

---

c. ABC Cyrador54 etglaph95 .. ς αν ε. νο. ην c. D**et***EKL al longe pl Chr Thdrt al | F 108.* om η

22. τα (FGK Dam om) παντα (Dam απαντα) .. et. om, et. τους παντας leg | υπο c. BCD**et***EKL al fere omn Cyrador etglaph al mu .. Ln υφ c. AD*FG al2 Dam | ιυ (17. om) χυ .. L εν χω ιυ

23. συνκεκλεισμ. (συνκ. c. AB*D*FG; ς Ln 49. συγκ. c. B**CD***L etc) c. CD***EKL al fere omn Clem1 Chr Thdrt Thph Oec .. Gb' Sz Ln συγκλειομενοι c. ABD*FG al2 Clem1 Cyrador54 etglaph95 itemqfid68 Dam

24. γεγονεν .. B Clem1 εγενετο | χυ (et. Clem3 Cyrglaph etador itemqfid Cyrhr67 Chr Thdrt Dam al) .. D*E*FG 8.lect d e f g fu al Ambrst add ιυ (et. ιυ χυ legitur)

28. ουδε sec (bis 17.lect και, bis 33. Clem ουτε) .. D* η | παντες c. B* CDEFGKL al ut vdtr omn Clem2 Or Chr Thdrt Dam al .. Lned min απαντες c. AB** | εις (A om, pergens εστε χυ ιυ) c. BCDEKL al ut vdtr omn syrp Clem Ath1 Chr Thdrt1 Dam al .. FG it vg (fu* om) syr cop go sl Or Ath1 Dialtrin (ἀλλ' οἱ πάντ. ἐν χω ἕν ἐσμεν) Thdrt1 Philcarp al3 pplat εν. Cf et. huc Naass ad 6, 15. notata.

29. χυ .. D*EFG d e g fu hal al Ambrst εις (d e fu hal al unum, FG g Ambrst παντες εν) εστε εν χω ιυ | αρα .. D*FG add ουν | σπερμα (70. om) .. B cop σπερματος (67.* σπερματα, 68. τεκνα) | κατ (G* κατα) c. ABCDE al d e f vg cop arm Thdormop Dam Victorin Ambrst Aug al mu .. ς (Gb00) praem και c. FGKL al pler g go syrutr al Chr Thdrt al

IV. 2. αλλα c. ABC**DE etc .. C* (vdtr) FGL al αλλ

καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 *οὕτως καὶ*
Col 2, 9. 20. *ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλω-*
μένοι· 4 *ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ*
Eph 1, 10. Ro 1, 3. *θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,*
3, 13. 5 *ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.*
Ro 8, 15. 6 *ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ-*
17. *τοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον Ἀββᾶ ὁ πατήρ.* 7 *ὥστε οὐκέτι*
εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.
8 *Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ*

---

2. L *αχρις* | *του πατρος* .. B praem *της*

3. *ημεν* sec c. ABCD**et***EKL etc .. D*FG al[3] *ημεθα* (al et. priore loco?)

4. *γενομενον* pr : et. Clem Or Eus[marc14] Ath[1] Ps-Ath Meth Cyr[hr179] Chr Cyr[glaph253] et[fid107] Thdrt[3] al mu, item *factum* d e f g vg (et. am harl* al) syr[utr] cop go al Ir[int3] Tert Victorin Hil al .. al plus[30] (K *γεννομ.*) Clem[cd] Eus[mai239] Ath[1] Thdrt[5] Dam (et. *γεννωμ. υπ. νο.*) cdd ap Phot[amphil qu90] (*– γενόμενον δεῖ λέγειν ἐκ γυναικός, ὥσπερ καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, διὰ τοῦ ἑνὸς ἀμεταβόλου· πρῶτον μὲν ἐκ τῆς συνεχοῦς παραθέσεως τῶν νοημάτων τε καὶ ῥημάτων· δεύτερον δὲ ὅτι γεγέννηται μὲν ὁ χ̅ς̅ ἐκ παρθένου, τῶν δύο γραφομένων κατὰ τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἀμεταβόλων, οὐ μὴν δὲ γεννᾶται· ἅπαξ γὰρ ἐκ παρθένου γεγέννηται* etc) *γεννωμενον*, item *natum* m fu demid tol harl** al Ir[int1 ed] Cyp al

5. FG Chr[1] Thdrt[1] *εξαγορασηται*

6. *υιοι* .. DEFG d e f g fu hal demid tol vg[sixt] go pp[lat] mu (non Aug[1]) add *του θεου* | B om *ο θεος* | *το πν. του υιου αυτου* : Mcion[tert] „misit spiritum suum,“ nisi forte sic libere Tert | *ημων* c. ABCD*FG al mu d e f g m am flor hal al sl[ms] Ps-Iust[expos5] Ath[2] (et alibi[2] ex[mss]) Bas Did Ps-Ath[10] et[184] al[2] Tert Hil Ambrst Hier Ps-Ath[lat534] al .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *υμων* c. D***EKL al pl vg (et. cdd aliq) go cop syr utr al Cyr[fid107] Chr Thdrt al Aug al | FG g *εν ω κραζομεν* (F *-ξομ.*)

7. FG al g cop om *ει* (d e f vg [sed non am al] 109[lat] *est*) | *αλλα* c. ABCD*FGL etc .. ς *αλλ* c. D***EK[sil] al ut vdtr pl | *δια θεου* c. ABC* (item *δια θεον* FG) 17. f g vg cop Clem [Ps-]Ath[2, 11] Bas (dis *ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τὸ δι᾽ οὗ τέτακται*) Cyr[ioh48] Did Victorin Ambrst Aug Amb Pel Bed .. aeth[ro] arm *θεου* (sl[ms] *θεου χριστου*, sl[ed] *θεου δια του πνευματος*) .. 178. plane om (Gb[00]) .. ς *θεου δια* (al aliq syr syr[p mg] ar[e] aeth[pp] sl Thdrt[2] Oec add *ι̅υ̅*) *χριστου* (Dam *-στον*) c. C***DEKL al pler go ar[p] (item al[5]) Chr Thdrt[2] (item Thdrt alibi[2] Oec, item Dam) .. mar** Hier *δια χ̅υ̅*, al[2] *δια ι̅υ̅ χ̅υ̅* .. al[2] Dial[maced] Thph *μεν* (sed Thph *κληρονομος, κληρονομος μεν*) *θεου, συγκληρονομος δε χ̅υ̅*

8. *εδουλευσατε* h. l. c. ABCD**et***KL etc .. D*EFG it vg go pp[lat] mu (sed non Hier Amb) post *θεοις* pon | *φυσει* (om K d e cdd[lat] ap Amb

οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ
θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, 8.
οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε Col 2, 16. Ro 14, 5.
καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως
εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν.
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν
ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 τίς οὖν ὁ μακα-
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀλη-

---

Ir^{int} Victorin Ambrst) *μη* (Gb″) c. ABCD*et***E al^{6} f vg go cop al Ath^{4} Bas^{2} Nyss^{4} Cyr^{saepe} (ut^{ador204} et^{thes279} item^{fid69}) Dam al Hier al mu .. ς *μη φυσει* (FG *φυσειν*) c. D**FGKL al longe pl syr^{p} al Cyr^{incarn701} Chr Thdrt Dial^{trin411} al Mcion^{tert5,4}

9. *νυν* c. ABCD***EKL al ut vdtr omn Or al .. D*FG *νυνει*, item *νυνι* Cyr^{incarn701} | K *γνωντες* | FG *τον θε.* | *υπο* (F *απο*) *θεου* .. K al Or Dial^{trin411} *υπ. του θε.* | D* 109. *επιστρεφεσθε* .. FG *επεστρεφεται* | B *δουλευσαι*. Alludit ad priora Ign^{intpol242}

10. *ημερας* .. K add *γαρ* | *κ. καιρ. κ. ενιαυτ.* (et. Or al mu Tert^{marc} Victorin al) .. DEFG d e g Aug *κ. ενιαυτ. κ. καιρ.* | Ln$^{ed\ min}$ *ἐνιαυτούς.*

11. FG *εκοπειακα* (sic)

13. D*FG al d e g go Dam Aug al om *δε* | FG *δια* | FG om *της*

14. *μου τον* c. D**et***EKL al longe pl syr^{p} ar^{p} al Cyr^{thes279} Chr Thdrt Dam Oec .. Gb″ *τον* c. C* (vdtr) 23. 31. 80. al^{6} go syr arm ar^{e} Bas Thph .. Ln *υμων* c. ABC**(sed add *τον*)D*FG 17. 39. 67.** it vg cop (Cyr^{1}?) pp^{lat} | *ουκ* .. FG *ου* | *αλλα* c. BFG etc (et. Cyr^{thes}) .. ς *αλλ* c. ACDEL al certe pl | C *εξεδεξασθε*

15. *τις* c. DEKL al longe pl d e syr^{p} go aeth^{ro} al Thdor^{mop} (*τὸ οὖν Τίς ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ Ποῦ ὁ μακαρισμός;*) Severian^{cat66} (*ἀντὶ τοῦ Οὐδείς*) Chr Thdrt (*τὸ Τίς ἀντὶ τοῦ Ποῦ τέθεικεν*) Thph Oec Victorin Aug^{2} Ambrst al .. Ln *που* c. ABCFG al^{8} f g vg syr syr$^{p\ mg}$ cop aeth^{pp} al Dam Hier Pel Bed | *ουν* c. ABCL al plus^{15} aeth^{utr} Thdrt^{cd} Dam Thph .. ς (= Gb^{00} Sz) add *ην* c. DEK (item *η* FG) al pl it (g *fuit t est*) vg al mu Chr al (et. *εστιν*, et. *νυν* leg) | *υμιν* .. FG g om | *εδωκατε* c. ABCD*FG (FG praem *και*) al Dam .. ς praem *αν* c. D***EKL al pler pp mu

16. *ωστε* .. D*E*FG d e g Cyp add *εγω* | FG *εχθρος* (F* *εκτρ.*) | *υμων* (et. Or^{1} etc) .. it vg Or^{2} Eus^{ps21} pp^{lat} *vobis*, *υμιν*

θεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 τεκνία
1 Co 4, 15. μου, οὓς πάλιν ὠδίνω ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἤθε-
λον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι
ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
*Gn 21, 2. 9. ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς
*Gn 17, 16. Ro 9, 9. παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς
ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο
διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις
ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων

---

17. *αλλα* c. ABD***EFGK^{sil}L etc .. CD* al (et. Eus^{ps}) *αλλ* | *υμας* c. ABC DEFGKL al pler vv omn Eus^{ps148} Chr Thdrt^{2} Dam al pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) *ημας* c. pauc min, sed editum ut vdtr de coniectura Bezae | 113. 219.** *ζηλωτε* | D*EFG d e f g Victorin Ambrst Sedul add in f. *ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα* (:: cf 1 Co 12, 31.)

18. D*FG d e f (*quoque*) g al Victorin Amb^{2} om *δε* | *το ζηλ.* c. DEFGKL al fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln om *το* c. ABC al^{4} Dam; sed B al^{3} Dam (*καλως δε ζ. εν* etc) f vg Hier Ambrst al (non Aug Amb al) *ζηλουσθε* | *εν κ. παντ.* .. FG g (sl) *πα. εν τω αγαθω* | *μη* .. DEFG *ου* | Ln *πρ. ὑμᾶς,*

19. *τεκνια* : et. Clem Meth Bas Cyr^{ador260} et^{trin672} Chr Thdrt^{4} Dam Phot al (*filioli* f vg Hil^{1} Amb Hier al mu) .. Ln *τεκνα* (d e g Victorin Hil^{1} al *filii*) c. BFG Eus^{ps406} et Marc^{eus55} | *αχρις* .. B al^{2} *μεχρις*

21. *οι υπ. νομ. θελοντ. ειναι* (et. Or^{3} etc) .. F^{a} Or^{2} Hil Amb^{1} *οι τον νομον αναγινωσκοντες* | *ακουετε* c. ABCF^{a}KL al fere omn vv pm Or^{5} Cyr^{glaph75} Did^{cat} (ad act 15, 21) al mu Hil al .. DEFG al^{8} it vg (cop) sah arm Or^{1} Cyr^{1}(?) Victorin al^{4} *αναγινωσκετε* (*legistis*)

23. B *αλλα* | Ln [*μεν*] .. om B f vg al Tert Hil al (non Victorin al) | D* al Or^{2} *γεγενηται* (sic Sz per errorem) | *δια της* (et. Or^{3} Thdrt^{1} al) .. AC 17. 73. Cyr^{glaph75} et^{zach782} Thdrt^{1} Dam *δι* (al Chr *κατ επαγγελιαν*)

24. *αυται* .. FG *αυτα* | *δυο* c. ABCDEFGKL al longe pl pp mu .. ς (= Gb Sz) praem *αι* c. pauc ut vdtr min Cyr^{glaph} al | FG *ορου σινα* et *γενωσα* (F* *γενοσα*)

25. *το γαρ αγαρ* c. KL al longe pl syr^{utr} al Cyr^{1} Chr Thdrt^{2} Thph Oec, item omisso *σινα* sq d e Ambrst^{com}; similiterque ABDE 37. 73. 80. 40.^{lect} cop Cyr^{1} *το δε αγαρ* .. Gb' Ln *το γαρ* c. CFG 17. f g vg aeth arm Cyr^{aliq} (ut^{glaph75}) Epiph^{695} Dam Or^{int} Hier al mu, item go *το* |

αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ He 12, 22. Ap 3, 12.
ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον *Es 54, 1.
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον
ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπ- Ro 9, 7 s.
αγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννη-
θεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει
ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ *Gn 21, 10. 12.
κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ᾗ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν στήκετε καὶ μὴ
πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

| συνστοιχει (συνστ. c. BDEFG; ς Ln 49. συστ. c. ACKL etc) δε (al[4] om) .. D*FG it vg go η (om D*) συνστοιχουσα | γαρ sec c. ABCD*FG al mu d e g cop syr[p txt] al Cyr[glaph75] Or[int] Aug[4] .. ς (= Gb Sz) δε c. D*** EKL al pl go syr[p mg] al pp mu (f vg syr al Hier Aug[3] al *et servit*)

26. ημων c. BC*DEFG al[5] it vg go syr[utr] cop sah ar[e] aeth Or[saepe] Eus saepiss (ut[dem610] item[ps191. 201. 208. 313] item[de mart11] item[ecl123. 173]; hinc et.[marc19] pro ημ. απαντων rectius ex cod ημ. legitur) Pamphil[pass] Cyr glaph[75] et[niceph 1, 1210] Chr Thdrt[1] (sed cdd[2] πα. ημ.) Mc[mon] Isid[niceph 1, 1409] Mcion[tert 5, 4] Hil Ambrst Aug[saepe] al .. ς (= Gb Sz) praem παντων et Ln [πα.] c. AC***KL al pler ar[p] sl Mac Cyr[hr294] Thdrt[persaepe] Dam al Ir[int] Hier Aug[2] (et. postpon). Item fortasse alludit Polyc[380]: πίστιν, ἥτις ἐστι μήτηρ πάντ. ἡμῶν

27. οὐ (et. Clem[ro106] ex *Es Or[3] etc) .. DEFG μη

28. υμεις et εστε c. BD*FG al[4] d e g sah aeth[ro] Or ap Hier[7, 474] Ir[int] Victorin Ambrst Tich Amb .. ς ημεις et εσμεν c. ACD***EKL al pler f vg go cop syr[utr] aeth[pp] al Cyr[glaph75] Chr Thdrt al Aug al | DE ισακ

29. B αλλα

30. παιδισκην .. A add ταυτην :: ut LXX | FG al om μη | κληρονομηση c. ACFGKL al longe pl Cyr[glaph75] Chr Thdrt Dam Oec .. Ln -σει c. BDE al Thph (:: ita LXX[ed] et A, sed cdd mu -ση) | της ελευθ. .. D* (E?)FG d e g demid Hier al μου ισαακ (:: ex LXX). Ceterum Mcion, ut ex Tertulliani expositione 5, 4. recte concluditur, vv. 27—30. omisisse censendus est.

31. διο c. BD*E 67.** al Cyr[1] Mcion[tert] (*propter quod*), item *itaque* it vg Ambrst Hier[1] al; item διο ουν sah go .. AC al cop Cyr[glaph75] Mc[mon] Dam Hier[1] Aug[3] ημεις δε, syr ημ. ουν .. ς αρα c. KL al pler syr[p] al Chr Thph Oec, item αρα ουν FG Thdrt .. 71. plane om (Gb[00])

V. 1. ς (= Gb Sz) add ουν post ελευθερια c. C*** (praeterea cf C in

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε Χριστὸς
ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
Ia 2, 10. περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ-
ηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάρι-
τος ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιο-
σύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι
6, 15. 1 Co 7, 19. ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.
8, 1. 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθε-

---

app) KL al pl sl Mc^{mon} Dam Thph Oec; idem Sz Ln (Gb'') post στηκετε c. ABC*FG al fere^{10} g f vg^{cd} go cop (syr *state igitur in libertate illa qua Chr. nos liberavit*; aeth *quia Chr. nos liberavit. Et state ergo*) Cyr^{glaph75} al Aug al .. utroq loco om (sic et. Gb) c. DE (item ut vdtr al) it vg syr^{p} Thdrt^{2} (al?) Hier Ambrst al (cop Chr τῃ γαρ ελευθ.) | ᾗ c. D**et***E (sed D***E post ημας?) KL al longe pl Mc^{mon} Cyr^{glaph75} Chr Thdrt^{2} Thph Oec (pro τῇ ἐλευθ. ᾗ FG it vg go Mcion tert Victorin Hier Aug al ᾗ ἐλευθ. Hinc Gb'' ᾗ ἐλ. ἡμ. χρ. ἠλευθέρωσε. στήκετε οὖν) .. Gb^{oo} Ln om c. ABCD* al^{8} cop Dam al | ημας h. l. (Gb'') c. ABDEFG al am al go Cyr^{glaph75} Dam^{1} (Or^{int}) .. ς post χς c. CKL al pler vv pl Chr (υμας) Thdrt Dam^{1} al Mcion^{tert} Victorin al .. et. post ηλευθερ. (C* ελευθ.) pon (ita Thph). Ex omisso η ante ημας, qua omissione nihil proclivius est – inepte vero quis dixerit id a dormitante librario inlatum esse - omnis textus varietas pendet. Omisso enim ᾗ vel maxime coniunctione opus videbatur. Hinc alii post τη ελευθερια, alii post στηκετε ingesserunt ουν, alii vero etiam faciliori ope consuluerunt nexui ᾗ pro τῇ legentes. Ceterum τῇ ελευθ. etc ut sit „ad libertatem" vel simile, non est Paulinae dictionis; cf 5, 13. et similia. | DEFG d e g go Aug al δουλ. ζυγω. Ceterum δουλειας BCD**et***EK^{sil} al certe pl .. AD*FGL al -λιας. Item fere 4, 24. -λειας BCK^{sil} etc; ADEFGL al -λιας. Cf et. ad Ro 8, 21. ubi CD* -λιας, quemadmodum D* et. Ro 8, 14. (ibidem F δουλεγίας) | ενεχεσθε .. D*et***E al^{7} Thdrt^{cd} Oec ανεχ., al Thph^{mg} υπεχ.

2. ἴδε (sic D***KL al mu) .. ς ἰδέ | περιτεμνησθε (Epiph^{112} -νεσθε sed non^{113}) .. B περιτεμησθε | L al ωφελησῃ

3. Gb^{o} παλιν c. D*FG al^{3} d e g go Chr Thph Victorin Hier al | ποιησαι .. al^{4} syr^{utr} Mcion^{epiph} (utroq loco) al mu πληρωσαι. Quartodecimani ap Hipp^{275} sic: διαμαρτύρομαι παντὶ περιτεμνομένῳ (Mcion epiph^{1} -τετμημενω) ὅτι ὀφειλ. ἐστὶ τοῦ πάντα τὸν νόμ. ποιῆσαι.

4. του c. AD***EKL al fere omn Cyr^{glaph291} Chr Thdrt Dam al .. Gb^{oo} Ln om c. BCD*FG al^{2} Thph | D***E al mu Chr Dam Thph Oec (non Epiph^{113} Cyr^{glaph} al) εξεπεσετε

6. G* al aliq om γαρ | B cop al Mcion$^{tert\ lib}$ om ιυ (aeth^{utr} ιυ χω) | FG g ab ουτε ad ουτε transiliunt (F spat. vac. relicto) | FG δια αγαπης

7. ενεκοψεν c. ABCDEFGKL al longe pl Cyr^{thes869} al pm .. ς (= Gb

σθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη 1 Co 5, 6.
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι 1, 7.
οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα,
ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ
τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
λεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν

Sz) ανεκ. c. min ut vdtr pauc (ita et. Thdrt^ed) | Ln^ed min om τη c. AB (Chr om τη α. μη π.) | FG f g demid hal vg^six cdd^lat ap Hier (7, 487: „sequitur *nemini consenseritis*; sed quia nec in Graecis libris nec in his qui in apostolum commentati sunt hoc scriptum invenimus, praetereundum videtur") Victorin Lcif al add in f. μηδενι πειθεσθαι (-σθε Latini)

8. D* al cdd^lat ap Hier („abstulerunt *non*") ap Sedul (Sedul: *male*) d e Or^1 (εκ του καλουντος και ουκ εξ υμων) Lcif.om ουκ

9. μικρα .. L add γαρ | ζυμοι .. D*E* f vg d e (g *corrumpit t fermentat*) cdd^lat ap Hier („*male*") ap Sedul („*male*") Mcion^epiph (ζυμοῖ· ἐποίησε δολοῖ) Const^2,17 Bas^1 (sed diff mss) Lcif al δολοι. Cf ad 1 Co 5, 6.

10. εγω .. Ln add [δε] c. C*FG al^4 f g demid al Dam Oec^com (cop γαρ) | εν κυριω (ε. $\overline{χω}$ Chr^txt) .. B Chr^niceph2,443 (sed Chr^com et alibi εν κυρ.) om | εαν (et. Ln^ed min) c. AB 39. 73. 238. al Dam^par608 .. ς 49. Ln^ed mai αν c. CDEFGK^sil L al pl Dial^62 al mu

11. D*FG al d e g demid al go Victorin Hier Ambrst om ετι (C* ειτι) pr | σταυρου (23.* $\overline{χυ}$) .. AC al^4 cop aeth^utr (Hier?) add του $\overline{χυ}$ | D*** ἆρα

12. D***(E?)KL al mu ωφελον | DEFG al Oec αποκοψωνται | C αναστατοντες

13. γαρ .. FG 80. Chr Aug^1 Pac δε | τη σαρκι .. D* 17. d e f vg cop go al pp^lat mu της σαρκος. Praeterea FG f g vg cdd^lat ap Hier („subauditur *detis:* quod quia in Graeco non habetur, Latinus posuit interpres") Ambrst al add δωτε | δια τ. αγ. .. DEFG 31. d e g vg^ed cop go Bas Victorin Ambrst al τη αγαπη του πνευματος (d e *per caritatem spiritu*)

14. νομος .. KL al fere^10 λογος | εν ε. λογω (Gb^0 de coniectura) .. D*EFG d e g Ambrst praem εν υμιν .. Mcion^epiph υμιν et^tert *in vobis* .. syr^p (sed^mg ε. ε. λ.) *in paucis* | πεπληρωται c. ABC al^7 Mcion^epiph et^tert (*adimpleta est*) Dam^par853 et^alib Aug .. ς πληρουται c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam^1 (ad h. l.) al, item *impletur* it vg go cop syr^utr al Victorin Hier al | D*FG it vg al Mcion^epiph et^tert pp^lat3 (non Aug^3) om εν τω

*Lv 19, 18. Mt 22, 39. Ro 13, 8 s. etc τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ
μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ
Ro 8, 14. 6, 14. ἃ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ
ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν
Ro 1, 29 ss. 1 Co 6, 9 s. πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία,
Col 3, 5 ss. Eph 5, 5. ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, 21 φθό-
νοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς

---

14. σεαυτον c. ABCDEK al certè pm Mcion[epiph] Thdrt Dam (et.par[353]) .. ς (= Gb Sz) 49. εαυτον c. FGL al ut vdtr pl Chr Thph Oec. Cf ad Ro 13, 9.

15. D*et***EFG d e g (item f αλλ. post κατ.) Cyp[2] Victorin al αλλη̃λ. post κατεσθ. et υπ. αλλ. post αναλωθ. pon | υπο c. ACD**et***EL al longe pl Thdrt Dam ad h. l. Oec .. Ln υπ c. BD*FG al Dam[par328] Bas Chr Thph

16. D***E ου μη τελεσετε, item *non perficietis* it vg al pp[lat] mu

17. δε sec c. ACD***KL al fere omn vg[cdd aliq] syr[p] al Chr Thdrt Dam (et par[398]) al .. Ln γαρ c. BD*EFG 17. it vg cop pp[lat] (go Clem ουν, syr et –) | αλλ. αντικειτ. (L al mu Dam Thph -κεινται) c. ABCDEFG al mu it vg go al Dam[par398] pp[lat] .. ς (= Gb Sz) αντ. αλλ. c. KL al pler cop syr[utr] al pp mu | ἃ .. D*FG go ὅ (31. οσα) | αν c. B* (sed habet ινα μη αν) C** (* om) DEFGK[sil]L al longe pl Clem Chr Thdrt Dam[2] al .. Ln[ed min] εαν et[ed mai] [εαν] c. AB**al | L al ποιειτε

18. ουκ .. C al[10] syr[p] Did Aug[1] add ετι

19. πορνεια c. ABC 17. al vg cop syr ar[e] aeth Clem Mcion[epiph] Cyr glaph[386] Eph[159] Dam[par686] Tert Hier[dis] (vide post) al .. ς (= Gb Sz) praem (al Epiph[2,82 lib] Chr Thph postpon) μοιχεια (-αι FG Or Ir[int] al; FG et. -νειαι, -σιαι, -γειαι usq ερεις, item -νειαι, ασελγειαι, ειδωλολατρειαι Or, -νειαι et. Ir[int] Cyp al) c. DE(FG)KL d e f g syr[p] al pp[gr] et[lat] mu. Cf Hier[7,510] „in Lat cdd adulterium quoque et impudicitia et homicidia in hoc catalogo vitiorum scripta referuntur; sed sciendum non plus quam quindecim carnis opera nominata“.

20. ειδωλολατρεια: ita ABD***EKL etc .. CD* al -τρια itemq FG -τριαι | FG εχθραι | ερις c. ABD* al syr (et. εχθρα) .. ς ερεις c. CD**et***EFG KL al pl it vg al pl Iust[ad gent5] etc | ζηλος c. (A latet) BD*EFG (FG ζηλους) al go syr (et. θυμος et -θεια) Iustin[ad gent5] Dam[par686] Conc carth ap Cyp .. ς -λοι c. CD**et***KL vv pl pp[gr] et[lat] pm | BKL etc εριθειαι, FG ερειθειαι A αιρειθιαι, CD* al εριθιαι. Ceterum B**[vdtr] K al mu ερίθειαι, qua de re cf ad Iac 3, 16.

21. φθονοι c. B 17. 33. 35. 57. 73. f* demid Clem Mcion[epiph351] (per

καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ
κληρονομήσουσιν. 22 *ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη,* Eph 5, 9.
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23 *πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος.*
24 *οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα-*
θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 *εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι*
καὶ στοιχῶμεν. 26 *μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλού-*
μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

1 *Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώ-*
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι

---

error. ut vdtr[319] *φονοι* editum est) Ir[int] Cyp Hier[2] et alibi[dis] (vide ante) Ambrst Aug .. ς add *φονοι*, Ln [*φον.*] c. ACDEFGKL al longe pl vv pler Chr Thdrt[2] (sed[1] om *φθο.*) Dam al, cdd[lat] ap Hier, Lcif al (et. transp) | K om *κωμοι* | *και* sec c. ACDEKL al ut v[illegible]r omn vv pl Clem Chr (ad h. l.) Thdrt Dam al Ir[int] Hier al .. Ln [[illegible] om BFG f vg (et. am demid, sed al habent) al Chr[1] Cyp Tert Lcif al | *προει-πον* .. D*E (E**mur) FG *προειρηκα*

22. DEFGL al Dam (et.[par398]) *αγαθοσινη*

23. *πραυτης* c. ABC al Doroth[450] Cyr[hr288] .. ς *πραοτης* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al | *εγκρατεια* (DEFG *ενκρ.*) .. D*EFG d e f g vg (non am fu harl al) Bas Pallad Ir[int] Cyp al add *αγνεια* (-*νια*)

24. *οι δε*: Hier: „si vulgatam editionem sequimur legentes *Qui autem sunt Christi.*“ Ad quae cf Cyp[2] *qui enim*, quemadmodum et. au[illegible]l mart | *ιησου* c. ABC al cop sah aeth sl Cyr[saepe] (ut[ioh890. 1008]; sed[ioh1059] et ador[75] *ιυ χυ*) Doroth Bas Procop[esa] Dam al Aug (alibi[aliq] *ιυ χυ*, item aeth[utr]) .. ς om c. DEFG (FG add *εντες* sic) KL al pler it vg syr[utr] al Chr Thdrt Ps-Ath[523] al Cyp Hier itemq Or ap Hier Ambrst al | *σαρκα* .. FG f g vg al Cyp al add *αυτων*

25. DEFG d e g vg (sed non am fu demid al nec f) al Or[2] Aug *πνευμ. ζωμ.* | FG d e g Ambrst[ed] om *και* | D***EKL al mu *στοιχουμεν*

26. *γινωμεθα* (KL al Clem[cd] *γινομ.*) .. G* al mu Chr al *γενωμ.* | *αλλη-λοις* c. ACDEFG**KL al pl Clem[2] Thdrt[2] Dam al .. Ln -*λους* c. BG* al fere[25] Chr Thdrt[1] ex[cd1] Oec

VI. 1. *εαν και* (it vg *et si*) .. K al om *και* | *προλημφθη* c. ABDEFG .. ς -*ληφθη* c. CL etc, item K *προκαταληφθη* (al *προσλ.*, 39. *προβληθη*)

Ro 15, 1. πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλήλων
τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.
1 Co 11, 28. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ τὸ
ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν
Is 1, 16. etc 2 Co 9, 6. πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν
σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ
2 Th 3, 13. 2 Co 4, 16. πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν
ποιοῦντες μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.

| πραυτητ. c. B al (:: ita legendum ratione habita loci 5, 23.) .. ς Ln πραοτητ. c. ACDEFGKL etc | FG d e g σκοπ. εκαστος σεαυτ. (Dam εαυτ.) | μη κ. συ (D*E αυτος pro συ) πειρασθης .. FG d e g μη κ. αυτος πειρασθη | Ln πραότητος. σκοπῶν

2. αναπληρωσατε c. ACDEKL al fere omn syr[p] al (syr *ut ita impleatis*, go *impletis*) Clem Ath Did Chr Thdrt Dam[3] (ad h. l. et[par328. 615]) al .. Ln -σετε c. BFG al[2] it vg cop al Thdrt[cd] Aster Procl Marc[mon] Mcion[illegible]Cyp Victorin al mu | FG om τον

3. φρ. εαυτ. c. ABC al cop sah Chr Dam[par628] .. ς εαυτ. φρ. c. DEFGKL al pler it vg al mu pp[gr] mu pp[lat]. Praeterea de verbis μηδὲν ὤν Hier sic: „Dupliciter autem legi potest atq. distingui, vel: *Si quis existimat esse se aliquid, cum sit nihil*, aut ita: *Si quis exist. se esse aliquid*, ut postea inferamus *cum sit nihil*, *se ipse seducit.* Et magis in Graeco quam in Latino resonat ista distantia. Prioris distinctionis hic sensus est: Qui se aliquid existimat esse et nihil est, ipse se decipit. Secundus sensus altior est et qui nobis magis placet: Si quis exist. se esse aliquid, in eo quod se putat esse aliquid, et non ex clementia in proximum sed ex suo opere et labore se iudicat, sua tantum virtute contentus, iste ex hac ipsa arrogantia nihil fit et ipse se decipit.“

4. B sah om εκαστος

7. εαν c. ACD***EKL al longe pl Clem Or Chr Thdrt Dam et.[par347] et[503]) al .. Ln αν c. BD*FG al Dial[48] Thph | L al σπειρει | τουτο .. D*FG ταυτα, item it vg Or[1] pp[lat aliq] (sed non Mcion[tert] Ambrst al) ἅ et ταυτα

8. εις τ. σαρκα .. FG τη σαρκι | εαυτου c. ABCD***EKL al pl Chr Dam (et.[par508]) al .. D*FG al Thdrt Thph αυτου .. Or[2] al[gr] et[lat] om | σαρκος .. DEFG d e g cop al Chr Thdrt Zeno add αυτου | FG εις το πνευματι

10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάν-
τας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς
περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται.
13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ
κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ 5, 6. 1 Co 7, 19. 2 Co 5, 17.

---

9. ενκακ. (ενκ. B*D*; A εγκ.) c. ABD* al Chr^{gue} (μη εγκακειτε) .. ς εκ-κακ. c. CD***EKL al pler Clem Chr^{ed} Thdrt al, item FG εκκακησωμεν | CFGL al θερισωμεν

10. Ln$^{ed\ min}$ ἄρα (ita et. D***) - πίστεως; | B* al εχωμεν | εργαζωμεθα c. B*CDEFG (K al -σωμεθα, al -σομεθα) al longe pl vv fere omn Clem al mu .. Ln$^{ed\ min}$ -ζομεθα c. AB**L al go Oec

11. πηλικοις (B* ηλικοις): it vg pp^{pl} *qualibus*, sed Victorin *quantis*. Cf Thdor^{mop} ἄγαν μείζοσιν ἐχρήσατο γράμμασιν. Quibuscum cf Hier ad h. l. Contra Chr (ex eoque cat): τὸ δὲ Πηλίκοις ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθος ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφαίνων λέγειν, μονονουχὶ λέγων ὅτι οὔτε ἄριστα γράφειν εἰδώς, ὅμως ἠναγκάσθην δι' ἐμαυτοῦ γράψαι, ὥστε τῶν συκοφαντῶν ἐμφράξαι τὸ στόμα. Thdrt: τινὲς μὲν μεγάλοις, τινὲς δὲ φαύλοις ἡρμήνευσαν. | υμιν γραμμ. .. DE FG d e g Aug al γρ. υμ. (f vg Victorin al *litteris scripsi vobis*)

12. μη h. l. c. ABCDE al d e vg go al Victorin Aug al .. ς post ινα c. FGKL al pler g al Chr Thdrt al Ambrst al | διωκονται c. ACFGKL al mu .. ς Ln -κωνται c. BDE al pl

13. περιτεμνομενοι c. ACDEK al sat mu f vg syr^{utr} sl Mcion^{epiph} Chr Thdrt Dam al Bed .. Gb' Sz Ln περιτετμημενοι c. BL al plus^{40} (F -τεμνημοι, G -τεμνημενοι) d e g go cop al pp^{lat} mu | θελουσιν .. AC al βουλονται | B περιτεμεσθαι | DEG* al καυχησονται

14. καυχασθαι c. BCD***EFGKL al ut vdtr omn Ign^{intpol257} Or^{saepe} Eus ps^{82} Ath^{2} Cyr^{hr282} Cyr^{fid69} al mu .. AD* καυχησασθ. | κοσμος (et. Or^{decies} etc) .. FG al (Clem$^{1\ lib}$ itemq Bas^{1}) Thph praem ὁ | τω c. C***D***EKL al fere omn Clem^{2} Or^{7} Ath^{1} Mac Bas^{5} Epiph Chr Cyr fid^{69} Thdrt Dam al .. Gb^{oo} Ln om c. ABC*D*FG 17. Or^{3} Ath^{1}

15. ουτε (syr sah ου) γαρ (Gb'') c. B 17. go syr (syr^{p} vide post) sah aeth^{ro} arm^{ven} Chr Syncell Hier Aug .. ς Ln εν γαρ χω ιυ ουτε (:: e 5, 6.) c. ACDEFGKL al pler it vg cop syr^{p} c.* (εν usq ιυ) aeth^{pp} al Thdrt Dam al Victorin Ambrst al | εστιν c. ABCD*EFG al d e g go cop sah syr syr$^{p\ mg}$ al Or al^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz, sed Gb') ισχυει c. D***KL al pler f vg syr$^{p\ txt}$ al Chr Thdrt Severian^{cat} al. Cf huc

Phl 3, 16. *καινὴ κτίσις.* 16 *καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχοῦσιν, εἰρήνη ἐπ'*
αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 *τοῦ λοιποῦ*
κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν
τῷ σώματί μου βαστάζω.
Phil 25. etc 18 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ-*
ματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

---

et ad 3, 28. Naass^{99} *οὐκ ἔστιν οὔτε θῆλυ οὔτε ἄρσεν ἀλλὰ καινὴ κτίσις, καινὸς ἄνθρωπος, ὅς ἐστιν ἀρσενόθηλυς.*

16. *στοιχουσιν* (Gb'') c. ACᐩDEFG al d e g syr^{utr} al (go *secuti sunt*) Cyr Victorin Hier Aug^{2} Ambrst Ruf .. ς Ln *-χησουσιν* c. BC**KL al pler f vg (f vg *secuti fuerint*) al Chr Thdrt al Hil Bed | D*E al om *και* tert | *θεου* .. D*EFG d e *κυριου*, g *dei t domini*

17. D* al *το λοιπον*, Dial^{140} *των αλλων* | DE d e f vg *μηδ. μοι κοπ.* | *ιησου* c. ABC* al f am demid al arr arm Pet^{alex} Dial^{140} Euthal (^{524} ap Zacagn., ^{cd1} *του χ̅υ̅*) Epph^{1} .. ς (Gb^{00}) *τ. κυριου ι̅υ̅* c. C***D***EKL al pler vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ syr^{p} al Thdrt al .. D*FG al go syr Chr al Victorin Ambrst Aug Epph^{1} al *του κυριου ημων* (d e Ambrst Aug al om) *ι̅υ̅ χ̅υ̅* .. cop aeth^{utr} Ign^{intpol256} Mcion^{tert} *του χ̅υ̅*, *Christi*, harl *domini*

18. G g Victorin Ambrst om *αμην*

Subscriptio: AB*C al *προς γαλατας*. Item DE *προς γαλατας επληρωθη, αρχεται προς εφεσιους* itemque d e *ad galatas explicit* (d^{corr} add *scribens a roma*), *incipit ad ephesios*. FG f g *ετελεσθη επιστολη πρ. γαλ. αρχεται πρ. εφεσιους*. Similiter go *ad gal. explicit*; am fu al *explic. epistula ad galatas* .. L *τελος της πρ. γαλ. εγραφη απο ρωμης*, B**K al pm *πρ. γαλ. εγραφη απ. ρωμης* .. ς (= Gb Sz) *πρ. γα. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης* (ita praeter B**KL etc et. syr^{utr} cop al Thdrt Euthal Hier; contra *απο εφεσου* Thph Oec Claud^{antiss}). Praeterea pauci aliquot add *δια τιτου*, *δια τιτ. και λουκα*, *δια τυχικου*. Numerantur *στιχοι σϡγ'* (KL al, et. Euthal), al *σϡβ'* et aliter, *αναγν. β'*, *κεφφ. ιβ'*, *μαρτ. ια'* (haec omnia et. Euthal) .. B ab *νδ'* ad *νθ'* pergit, am al sect 37 numerant.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς* Col 1, 1. etc
ἁγίοις τοῖς οὖσιν [*ἐν Ἐφέσῳ*] *καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 2 *χά-* Col 1, 2. etc
*ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.*

---

* ABDE (item FG f g praemisso *αρχεται*, ut et. DE d e in subscriptione ep. ad Gal.) K al *πρ. εφεσιους*, am al *incipit epistula* (al om) *ad ephesios* .. L *του αγ. αποστ. παυλ. επιστ. πρ. εφ.* .. ς^{e} *παυλου του απ. η πρ. εφ. επιστ.*, ς *πρ. εφ. επιστ. παυλ.*, Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. εφ.*

I. 1 $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. BDE d e am al go syr^{p} cop Or^{cat101} Dam Ambrst .. ς $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. AFGKL al ut vdtr omn f g vg (et. fu al) syr al pp^{gr} et^{lat} mu | *αγιοις* .. A al^{2} vg cop ar^{e} Cyr Hier^{txt} al add *πασιν* | DE^{vdtr} 46. (al ut vdtr) om *τοις* sec | *εν εφεσω* (et. ς Ln): ita AB** (minime ipsa prima manu ut Hugius voluit, sed altera posteriore in margine ista suppleta sunt, ut docui in Stud. et crit. Heidelb. 1846. addito facsimili) DEFGKL etc .. [*εν εφ.*]: om enim B* 67.** Or^{cat102} (*Ὠριγένης δέ φησιν Ἐπὶ μόνων Ἐφεσίων εὕρομεν κείμενον τὸ „τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι“· καὶ ζητοῦμεν, εἰ μὴ παρέλκει προσκείμενον τὸ „τοῖς ἁγ. τ. οὖσι“, τί δύναται σημαίνειν. ὅρα οὖν εἰ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Ἐξόδῳ ὄνομά φησιν ἑαυτοῦ ὁ χρηματίζων Μωσεῖ τὸ ὤν, οὕτως οἱ μετέχοντες τοῦ ὄντος γίνονται ὄντες, καλούμενοι οἱονεὶ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι* etc) cdd^{vet} et pp^{vet} ap Bas^{1,255} (*„οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν“*), item ut vdtr Mcion^{tert} et^{epiph} („titulum“ enim *ad Laodicenos* ut addidisse accusatur a Tert, ita in salutione verba *ἐν ἐφ.* omnino non legisse censendus est. Epiph vero^{374} ex Mcionis „*πρ. λαοδικεας*“ citat Eph 4, 5. 6.), item testes alii ut vdtr ap Tert (dicit enim non tantum Mcionem [5, 17. „Mcion ei titulum aliquando interpolare gestiit“] epistulam istam ad Laodicenos inscripsisse, sed: „quam nos ad Ephesios praescriptam habemus, haeretici vero ad Laodicenos“ c. Mcion. 5, 11.) item ap Hier („quidam curiosius quam necesse est putant ex eo quod Moysi dictum est *Haec dices filiis Israhel Qui est, misit me*, etiam eos qui Ephesi sunt sancti et fideles, essentiae vocabulo nuncupatos ut - ab eo qui est hi qui sunt appellentur“. Haec vel maxime ex Origene pendere ex fragmento Origenis Graeco apparet. Pergit vero: „Alii vero simpliciter non eos qui sint sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur.“)

2 Co 1, 3. 3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-*
στοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπ-
ουρανίοις ἐν Χριστῷ, 4 *καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ*
Col 1, 22. *καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον*
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 *προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ*
Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
6 *εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν*
Col 1, 14. *τῷ ἠγαπημένῳ,* 7 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος*
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χά-
ριτος αὐτοῦ, 8 *ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-*
8, 8. Col 1, 26. *νήσει* 9 *γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ*
Ga 4, 4. *τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ* 10 *εἰς οἰκονομίαν τοῦ*
Col 1, 16. 19 s. *πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ*
Χριστῷ, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, 11 *ἐν*

---

3. B om *και πατηρ*, Victorin[2] Hil[1] om *ο θε. και* | *εν* (ς [non ς[e] Gb Sz] om c. paucis ut vdtr min) $\overline{\chi\omega}$ .. D[**]et[***]E al syr[p] aeth[utr] Ath (non cd[1]) Thph Sedul Victorin add $\overline{\iota\upsilon}$

4. *εν αυτω* (d e f g vg *in ipso*) .. FG Did *εαυτω* | *προ* .. FG *προς* | ς (= Gb Sz) *ἐν ἀγάπῃ* c. praecedd conjg: ita L al ut vdtr pl item f vg (*in caritate qui praedestinavit;* contra d e g Victorin Ambrst Aug Hier al *in car. praedestinans* distinctione incerta) go cop al Eus[ps258] vdtr Oec; c. sqq vero Or[cat] (etiam cat[txt]) Cyr[ador455] vdtr Chr Thdrt Thph al

5. D* *προωρισας* | $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ .. B Chr[mosc1] $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$

6. *δοξης* .. DE praem *της* (Dam om *της* sq) | *εν η* c. DEF (om *η*) GKL al longe pl it vg go syr[p] al Bas Chr (ad h. l.) Thdrt Dam al Hier Aug al .. Gb' Ln *ης* c. AB al fere[15] syr Or[cat] Chr[1]; item Thph Ambrst *ῇ* | D*EFG 8.[pe] d e f g vg (sed non am al) go syr[p] c.* al (cop syr al add tantum *αυτου*) Dial[125] cdd[lat] ap Hier Ambrst al add in f. *υιω αυτου*. Contra est Or[cat]: *ἠγαπημένος ἁπλῶς λέγεται ὁ σωτήρ* etc

7. D* cop (*accepimus*) Ir[int] *εσχομεν* | *το* (FG *του*) *πλουτος* c. ABD*EFG 31. 67.** al cat[txt] (17. *το πληθος*) .. ς *τον πλουτον* c. D***KL al pler Or[cat] Cyr[glaph10] Cyr[hr302] al mu | *χαριτος* .. A al cop Cyr[glaph10] *χρη-στοτητος*

9. FG 76. it vg go Thph Victorin Hil al mu (non Hier) *γνωρισαι* | Ad *το* ipse D* in rasura adscripsit *μυστεριον* (*** -*η*-). Primitus scripserat *τουτου* vel *τουτο το μ.* | DEFG d e f g go cop Victorin Tert Hil om *αυτου* sec

10. *εις* .. A *κατα την* | K al om *τω* | *τα* sec c. ABDEFGKL al plus[60] (vv omn) Eus[marc287] Cyr[glaph10] al pm .. ς (= Gb Sz) add *τε* c. pauc ut vdtr min Epiph[858] | *εν τοις* c. AFGK al pl cop Epiph[888] et[2,68] Cyr

ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα 3, 11.
ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς τὸ
εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χρι-
στῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ
εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγί- 4, 30. 2 Co 1, 22 etc
σθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὅς ἐστιν ἀῤῥα-
βὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς
ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Col 1, 9.
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ
παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν 1 Th 1, 2. Ro 1, 9 s.

---

glaph10 Orcat114 Chr Thdrt1 Thph Irint Victorin (uterque: *in coelis* – *super terram*; vv pm pplat pl bis *in*; Tert1 bis *super*) .. Ln επι τοις c. BDEL al fere40 go Eusmarc287 Thdrt1 Dam Oec Tert1 (:: cf et. ad Col 1, 20.)

11. εκληρωθημεν c. BKL al ut vdtr omn f vg (uterq: *sorte vocati sumus*, item d e g absq *sorte*, syrp c. ob. habet) go al Eusps258 Cyrglaph10 Chr Thdrt Dam al Victorin (*sortem consecuti sumus*) Ambrst (*sortiti*) Hier al .. Gb' Ln εκληθημεν c. ADEFG d e g (et vide ante syrp) | D* al προωρισθ. (ut v. 5.) | κατα (D*FG al add την) προθεσιν .. DEFG al fere10 d e f g go cop al Ambrst add του θεου | D*FG al om τα

12. δοξης c. BDEFGKL al pl Eusps258 Cyrglaph10 Dam Thph .. ς (Gb00) praem της c. A al mu Chr Thdrt Oec | D*FG d e g flor Tert om αυτου | FG al om τω

13. υμεις (et. Orcat Cyrfid122 al pm) .. AKL al plus20 sl8· Thphmg Oec ημεις (perpauci ex his [non AKL] postea ημων et εσφραγισθημεν) | της sec .. FG om | και sec .. DEFG d e g cop al Did2 (sed alibi2 και) Ir int Tert Victorin al om (Ambrst om εν ω και) | B εσφραγισθη

14. ος c. DEK al longe pl d e g (*quod est pignus*) Chrcom Thdrt Dam Thph Oec (Phot ap Oec: ὅς ἐστι τὸ πνεῦμα, φησίν. ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου etc) .. Ln ὅ c. ABFGL al fere15 (f vg etc et. Didint *qui est pign.*) Ath2 Cyrfid122 (ὃ τῶν ἁγίων pro τῷ ἁγ. ὅ) Euthal Chrtxt | αρραβ. c. ABDEKL etc .. FG al αραβων

15. εν τω (FG om) κ. ιυ : et. Cyrioh838 al pm .. D*EFG vv mu add χω (D*E χυ) .. hal cddluc brug *in Chr. Ies.*, diff al | αγαπ. (23. praem αμωμον, 46. add της κοινωνιας αυτου) την (D*FG om την) c. D (*et** et***) EFGKL al fere omn it vg go cop syrutr al mu Cyr1 Chr Thdrt Dam al Ambrst Aug1 al .. Ln om c. AB 17. Cyrtrin675 Hier Aug1 .. al6 Cyrioh pon αγαπην (omisso την sq) post αγιους

16. DE Victorin πανσομαι | μν. υμων c. D***EKL (item FG g υμων post ποιουμ.) al longe pl e (certe teste Sabat.) f vg cop syrutr al Chr Thdrt

προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν
ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας
1 Pe 1, 13. Col 1, 27. ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ,
καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις,
19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς
τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
2, 6. 20 ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκά-
Col 2, 10. θισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 ὑπεράνω πάσης ἀρ-
χῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόμα-
τος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
1 Co 15, 27. He 2, 8. μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
*Ps 8, 7 (6). Col 1, 18. αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἥτις ἐστὶν τὸ
σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

Dam al Victorin Hier Ambrst al .. Ln om *υμων* c. ABD* al fere[10] d go Cyr[ioh838] Hil

17. *δωη* (Ln *δωῃ*) .. B Cyr[thes375] *δω* | Ln *εν επιγν. α.* c. sqq conjg (:: certe contra testes, si qui sunt, ut vdtr omn)

18. *καρδιας* c. ABDEFGKL al longe pl vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] pl .. ς (= Gb Sz) *διανοιας* c. min vix mu Cyr[hr302] Thdrt Oec | B 17. Cyr[ioh838] om *υμων* | *εις* usq *υμας* .. FG *ινα οιδατε* | *τις* pr .. FG 1.[lect] Eph *τι*, item (et. postea: *quid est spes – quale divitiae*) go sl[8.] et[ant] | *και τις* c. D***EKL al fere omn vg[ed] (et. demid al) cop syr[utr] al Or[cat131] Cyr[ioh838] Chr Thdrt Dam al Ambrst[ms] Hier al .. Ln om *και* c. ABD* FG 59. d e f g am fu tol al go Victorin Ambrst[ed]

19. FG om *υπερβ.*, item 63. sed habet *το υπερμεγεθος* | D*FG al d e g Victorin Ambrst *εις υμας*

20. *ενηργησεν* c. DEFGKL al ut vdtr omn Eus Cyr[fid70] Cyr[hr220] Chr Thdrt Dam al .. Ln *-γηκεν* c. AB Cyr[ioh838] Procop[esa] (:: istorum testium auctoritas eo suspectior est quod omnes pro *εκαθισεν* reposuerunt *καθισας*) | *εν* .. FG praetermittunt | *εκαθισεν* c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam Thph Oec, item d e g go cop syr[utr] al .. Ln *καθισας* c. AB 17. 23. 57. 80. al fere[10] Eus (et.[dem465]) Cyr[ioh838] et [fid70] Cyr[hr220] Procop cat[txt], item f vg Victorin Hier al. Praeterea A 17. 23. 57. 80. al cop al Eus (et.[dem465]) Procop pp[lat] add *αυτον* | *επουρανιοις* (*caelestibus* it vg pp[lat] pl) c. ADEFGKL al pler Cyr[ioh] et [fid] al pm item it vg pp[lat] pl .. Ln *ουρανοις* c. B al Victorin Hil

21. B *εξουσ. κ. αρχ.*

23. *τα* c. unc omn al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

II.

1 *Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-* Col 2, 13.
τίαις ὑμῶν, 2 *ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ* Col 3, 7.
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 *ἐν*
οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς Col 3, 6.
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεν τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 *ὁ δὲ θεὸς*
πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν
ἡμᾶς, 5 *καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωο-* Col 2, 13.
ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, — 6 *καὶ συνήγειρεν* 1, 20.
καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 *ἵνα ἐν-*
δείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 *τῇ*

II. 1. *αμαρτ.* (B *επιθυμιαις*) *υμων* (A *εαυτων, ε* ante *αυ* ab ipso* ut vdtr inserto) c. BDEFG al fere[15] vv fere omn Thdrt cat[txt] et[com] Lcif Victorin etc .. ς 49. om *υμων* (:: ut v. 5. ubi nec inlatum est *ημων* nisi cop syr al) c. KL al longe pl ar[p] Chr[txt] et[com] Dam Thph Oec

2. *ποτε* .. L om. Cf huc Ign[intpol266] *καὶ ἐνήργει ἐν τ. υἱοῖς τῆς ἀπειθ.*

3. *και ημεις* (A*D* *υμ.*, FGL g om *κ. ημ.*) *παντ.* (73. ante *ημ.*, al[4] vv aliq Tert Ambrst om) .. Fortun ap Aug *et nos et omnes* | *ημεν* (et. Clem Did Chr Thdrt Dam al) .. B al[2] Or[4] cat[com137] *ημεθα* | *τεκν. φυσει* (109. aeth Clem om *φυσ.*) c. BK al longe pl Or[3] Chr Dam Thph Oec .. Ln *φυ. τε.* c. ADEFGL al[6] it vg etc Or[1] Did Thdrt pp[lat]

4. D*FG al[2] d e g go pp[lat] mu om *αυτου* (al Cyr[hr302] ante *αγαπ.* pon)

5. 73. 118. Cyr[hr302] lib om *ημας* | *τοις* (B cop syr[utr] al praem *εν*) *παραπτ.* (D*E *ταις αμαρτιαις*, FG g *τη -τια*) .. B add *και ταις επιθυμιαις* | *συνεζωοπ.* (F** f go al add *ημας*) c. ADEFGKL al pler d e f (g vide post) am demid al go syr[utr] al Thdrt al Hier Aug[1] al .. Ln add [*εν*] c. B 17. 73. 118. vg (sed non am al) g (*cum t in*) cop Chr Dam pp[lat] mu | *χαριτι* .. D*EFG d e f g vg (non am al) Victorin Aug al praem *οὗ* (D*E *ου τη*), et. *γαρ* et *δε* additur; 7.[lect] Chr Hil om *χα. ε. σεσ.*

6. FG g Victorin Hil Aug[2] ([1]habet) om *εν* $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$

7. *το υπ. πλουτος* (Gb'') c. ABD*FG 17. 67.** Or[1] (sed Or[ed] *το υπ. πληθος*) Eus[marc69] .. ς *τον υπερβαλλοντα πλουτον* c. D***KL al pler Or[1] Chr Thdrt al | DE *εν τη χρηστ.* | D*FG d e g aeth[ro] om $\overline{\iota\upsilon}$ (syr aeth[pp] ante $\overline{\chi\omega}$)

γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται·
10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔρ-
Col 1, 10. γοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατή-
σωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό-
Ro 2, 26. μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιή-
του, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
Ro 9, 4. He 11, 13. τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας,
ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵ-
ματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας
τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν

---

8. *χαρ. ε. σεσωσμ.* .. D*E d e cop syr ar[e] aeth *αυτου* (cop om) *χαρ. σεσ. εσμεν* | *της* c. AD***EKL al longe pl Thdrt[2] Dam Thph[com] Oec .. Gb[0] Ln om c. BD*FG al[4] Chr Thph[txt] | D*FG al fere[10] d e f g Chr com Dam Thph[com] Oec[com] *εξ ημων* | Ln (*θε. τὸ δῶρ.*), Gb Sz (*καὶ τοῦτο* etc [9] *οὐκ ἐ. ἔργ.*). Ceterum cf huc Polyc[377] : *εἰδότες ὅτι χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλὰ θελήματι θεοῦ διὰ ι̅υ̅ χ̅υ̅.*

9. *καυχησηται* .. FG *-σεται*

10. *χ̅ω̅ ι̅υ̅* (syr *ι̅υ̅ χ̅ω̅*, vg[cdd] aliq Tert[marc] Victorin al om *ι̅υ̅*) .. FG g *κυριω*, d e *domino Iesu* | *επι* .. FG al Chr[1] Thdrt Dam *επ*

11. *διο* (d e Mcion[epiph318] et[371] Dial[148] om) *μνημονευετε* (Mcion[epiph318] Dial[148] *-ἐυοντες*, d e *memoriam habentes*) *οτι* (Mcion[epiph318. 371] om) *ποτ. υμ.* (*πο. υμ.* vide post) .. FG g *δια τουτο μνημονευοντες* (g *recordamini*) *υμεις οι ποτε τα.* Cf et. Victorin : *vos, inquit, qui aliquando eratis gentes in carne* etc | *ποτε υμ.* c. ABD*et***E al d e f vg Dial[148] Cyr[fid70] Did Hier Amb al .. ς *υμ. πο.* c. D***(FG)KL al pler go cop (uterq *πο.* post *εθν.*) al Mcion[epiph bis] al mu itemq[lat] mu | *χειροποιητου* .. D*FG Mcion[epiph371] *-ητω*

12. *τω καιρ.* c. ABD*FG al d e f g tol al Cyr[fid70] Mcion[epiph bis] Chr[com] Victorin Hier Aug al .. ς (Gb[00]) praem *εν* c. D***EKL al pler vg (et. am fu al) go cop al Or[cat] Dial[148] al mu Tert al mu (:: *εν* c. *καιρω* saepe iunctum et in evv et epp, sed raro a testib aliq abiectum est) | *τ. διαθ.* (Dial[112] [non[148]] Amb *τ. δ.* post *επαγγ.* pon) *της* (Tert al *και της*) *επαγγ.* .. FG d* e (f *eius*) g Tert al add *αυτων* | *αθεοι* .. FG *αθεον* | *κοσμω* .. FG g add *τουτω*, item *in hoc mundo* d e f vg

13. L Ir[int] Tert Victorin om *ι̅υ̅* .. diff al pauc | *εγγ. εγεν.* c. DEFGKL al longe pl d e g vg[cdd aliq] al Chr Thdrt Dam al .. Ln *εγεν. εγγ.* c. AB al f vg go Mcion[epiph] Dial[148] Eus[ecl80] Cyr[glaph209] et[fid100] Ir[int] Tert al mu | *του* (B om) *χ̅υ̅* .. Mcion[epiph] *αυτου*

ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν Col 2, 14.
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
ποιῶν εἰρήνην, 16 *καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ* Col 1, 20. 22.
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
17 *καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην* *Es 57, 19.
τοῖς ἐγγύς, 18 *ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι* 3, 12. Ro 5, 2.
ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 *Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι*
καὶ πάροικοι, ἀλλ᾽ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,
20 *ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-*
τῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 *ἐν ᾧ πᾶσα* 4, 16. 1 Co 3, 16.
οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 *ἐν*
ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν 1 Pe 2, 5.
πνεύματι.

---

15. ϛ (non Gb Sz) *λύσας·* [15]*τὴν ἔχθρ.* etc, Ln *λύσας,* [15]*τ. ἔ. ἐν τ. σ. α.,* | FG *εχθραν.* Item v. 16. | D* *καταρτισας* | *εν εαυτω* c. DEGKL al longe pl (d e *in se ipso,* f g m *in semetipso,* vg *in semetipsum*; item *in se ipso* go syr[utr] al) Eus[mai237] Epiph[888] Cyr[thes156] et[162] Ath[2] Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *εν αὐτω* c. ABF al fere[10] Procop[niceph 1, 1626] (59.* cop Ath[1] Epiph[2, 68] Thdrt[1] om) | *καινον* .. K *και μονον,* FG *κοινον*

16. KL al mu *αποκαταλλαξει* | FG 115. *εν εαυτω,* item cdd[lat] ap Hier it vg go syr[p] (syr om) al pp[lat] mu (non Tert Hier al)

17. *ειρην.* sec c. ABD(D* bis *ειρηνη*)EFG al it vg go cop aeth[utr] arm Eus[ps327] et[pr] Procop[esa] Cyp Victorin Hil al pm .. ϛ om c. KL al pler syr[utr] al Dial[152] et[159] Const[2, 54] Eus[ps528] Chr Thdrt al Tert[marc lib]

18. L 37. al Chr ([txt] et[com]) om *οι*

19. *αρα ουν* (it vg *ergo* vel *itaque*) .. FG om *ουν* | *αλλ* (B *αλλα*) *εστε* (Gb″) c. ABCD*EFG 31. 71. 73. it vg go Bas Victorin al pm .. ϛ *αλλα* c. D***KL al pler cop syr[utr] al pp[gr] mu Tert[marc] Hier Amb[1] | *συν-πολ.* c. AB*CDEFG .. ϛ Ln 49. *συμπ.* c. B**K[sil]L al certe pler (ABD* -*λειται*)

20. 4.* Mcion[tert] (Tert „abstulit haereticus") om *και προφ.* | *ακρογ.* (et. Or[2] al pm) .. D*EFG (vv mu pp[lat]) Or[1] quidam ap Eus[h. e. 10, 4] Chr[txt] add *λιθου* | L al *ακρογονιαιου* | $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. AB al f vg go cop Or[2] Thph Ambrst Hier[2] Aug[saepe] al mu .. ϛ $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. CDEFGKL al pler d e g syr[utr] al Ps-Iust[expos5] Or[1] Eus[ps bis] al mu (Chr[txt] om $\overline{\iota\upsilon}$) Victorin Hier[2]

21. *πασα* c. BDEFGKL al longe pl Ps-Iust[expos5] Clem al pm .. ϛ (Gb[oo]) add *ἡ* c. AC al mu Chr[txt] Thph

22. *του* (al om) *θεου* .. B *τ. χριστου*

III.

4, 1. 1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ
ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χά-
Ga 1, 12. 1, 9. ριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς
Col 4, 3. ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν
Col 1, 26. 2, 20. ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
προφήταις ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
Col 1, 25. αγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος

III. 1. χυ (c κυριου) ιυ (al syr al pp aliq ιυ χυ) .. D*FG d e g aeth[utr] om ιυ .. diff al | εθνων .. addunt πρεσβευω (DE 10. sl Ambrst[com]; d e *postulo*) et κεκαυχημαι (71. al). Ceterum cf huc Or[cat153]: σολοικισμὸν δὲ νομίζω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. δέον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλ. – ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δὲ φησί Τούτου χάριν ἐγὼ Πα. δέσμιος, κατὰ ἀπ. ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστ. Etc

2. τ. οικονομ. .. L add μου | τ. θεου (D*et***EFG d e g go ante της χα. pon) .. A αυτου, Thph Ambrst[txt] om

3. οτι κατ. αποκ. .. FG f g go κα. απ. γαρ .. B d e Victorin (plane conjg κα. αποκ. c. antegressis) Ambrst om οτι, hinc Ln [οτ.] | εγνωρισθη c. ABCD*FG al mu it vg go cop syr[utr] al Basilid[hipp241] Clem Cyr fid[122] al mu Ir[int lib] Victorin Ambrst al .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) εγνωρισε c. D***EKL al pl aeth[utr] al Dam[txt] Thph Oec | F μυστεριον | G ολλιγω, item alibi

5. ετεραις c. ABCDEFGKL al fere[70] it vg go syr al Clem[2] Or[3] Cyr[hr280] Cyr[ioh999] et[nest111] al pp[lat] mu .. ς (= Gb Sz) praem εν c. pauc ut vdtr min cop syr[p] al | Or[1] (sed[saepe] habet) Thdrt[cd] om αγιοις, B om αποστολοις | DEFG al[2] d e f g go cop Thph Victorin Hil al αυτου αποστ. | εν (FG Chr add τω) πνευμ. (DE al mu vv mu Idac add αγιω) | Ln αγιοις,

6. συνκληρ. c. AB*DEFG .. ς Ln 49. συγκλ. c. B**CK[sil]L etc | συνσωμα c. AB*DEFG .. ς Ln 49. συσσωμ. c. B**CKL etc | συνμετ. c. AB*CD*FG .. ς Ln 49. συμμ. c. B**D***EKL etc | επαγγελιας c. ABCD* al d e am demid tol al cop syr al Or[3] Cyr[ioh999] et[alib] Chr (alibi explicans add του θεου) Hier Pel Sedul .. ς (Gb[0]) add αυτου c. D**et***EFGKL al pler f g vg[ed] et[cdd aliq] go syr[p] al Thdrt Dam al Victorin Hil al | χω ιυ c. ABC al f vg go cop syr[p] (ιυ c.*) Ambrst Pel al .: ς τω (Or[3] Cyr om) χω c. DEFGKL al pler d e g al Or[3] Cyr[ioh] et[nest] al mu Victorin Hil al .. syr αυτω .. diff al

τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, 1 Co 15, 9.
ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι- Col 1, 27.
στοῦ, 9 φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο- Col 1, 26.
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου-
ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ 1, 11.
πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν 2, 18. Ro 5, 2.
πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

---

7. εγενηθην c. ABD*FG al .. ς εγενομην c. CD***EKL al pler pp mu | την δοθεισαν c. D***EKL al longe pl syr^{utr} go al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb'' Ln της δοθεισης c. ABCD*FG al^{10} it vg cop cat^{txt} pp^{lat} (:: cf v. 2.)

8. ελαχιστοτερω (et. Or^{2} etc) .. FG al ελαχιστω | παντων c. ABCDEFGKL al longe pl Or Dial^{155} Did al mu .. ς (= Gb Sz) add των c. min mu go Cyr^{fid123} Thdrt Thph | αγιων (4. Chr^{cd} ap Gb ανθρωπων, Archel αποστολων, 46. add αποστ.) .. 72.* sl^{mur} Mcion^{tert} (sed nihil ista de re ipse Tert) om (Gb^{0}) | αυτη .. FG f g add του θεου | εν c. DEFGKL al fere omn it vg go syr^{utr} al Dial^{155} Cyr^{fid123} Did Chr Thdrt Dam al pp^{lat} .. Ln om c. ABC al^{3} cop | D* ευηγγελισασθαι | το α. πλ. c. ABCD*FG al (Dam το α. πλουτον) .. ς τον α. πλουτον c. D***EKL al pler Dial^{155} Cyr^{fid123} al mu

9. Ln [παντας] : om A al^{2} Cyr^{fid123} Hil Hier Aug (non Mcion^{tert} Victorin al mu) | οικονομια c. testib fere omn .. ς (= Gb Sz) κοινωνια c. pauc min | αιωνων .. FG f g syr^{p} add και απο των γενεων | Mcion^{tert} om εν („rapuit haereticus *in* praepositionem") | D*FG Chr^{mosc} semel om τα | ς (= Gb Sz) add in f. δια ι̅υ̅ χ̅υ̅ c. D***EKL al pler syr^{p} c.* al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. om c. ABCD*FG al vv pl Dial^{155} Bas^{3,9} Cyr^{fid125} Did Mcion^{tert} Hier Ambrst al mu (sed agnoscere vdtr Victorin)

10. νυν (et. Ath Chr Thdrt Severian^{cat} Dam al Hier^{2}) .. FG d* f vg syr ar^{e} Or Iob ap Phot Mcion^{tert} Victorin al mu om

11. τω χ̅ω̅ ι̅υ̅ c. ABC* 37. 116. al ut vdtr .. FG g om (f om tantum ι̅υ̅, item syr χ̅ω̅) .. ς 49. χ̅ω̅ ι̅υ̅ c. C***DEKL al pler Ath Chr Thdrt Dam al (item al pauc Clem omisso ι̅υ̅)

12. την sec c. CDEFG (sed D*E τ. προσαγ. κ. τ. παρρ., FG την προσαγ. εις την παρρ.) KL al pler Ath Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. AB al^{2} | εν πεπ. .. D* εν τω ελευθερωθηναι. Reddunt f vg Hier al *fiduciam et accessum in confidentia*, d e *fiduciam in confidentia et libertatem*, g *fiduciam in confidentia in confidentia* (sic), Victorin *libertatem et aditum in confidentia*, Ambrst *libertatem in confidentia*, Sedul *libertatem et accessum.*

13 *Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,*
ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου*
πρὸς τὸν πατέρα, 15 *ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ*
γῆς ὀνομάζεται, 16 *ἵνα δῷη ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐ-*
Col 1, 11. *τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω*
ἄνθρωπον, 17 *κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς*
καρδίαις ὑμῶν, 18 *ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα*
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 *γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς*

---

13. *ενκακ.* (*ενκ.* c. AB*D*E; Ln 49. *εγκ.*) c. ABD*E al[5] .. ς *εκκακ.* c. CD*** FGKL al pler pp mu | *υμων* .. c al[7] cop arm (harl *mea*) *ημων*

14. *πατερα* c. ABC 17. 67.** demid al cop aeth[utr] ar[e] Thdot Or (et. cat[161]) Epiph[850] Cyr[hr112] et[115] Cyr[ioh838] Cyr[fid70] al mu Hier[dis] („non ut in Lat cdd additum est *ad patrem domini nostri I. Chr.*, sed simpliciter *ad patrem* legendum, ut dei patris nomen non domino nostro I. Chr. sed omnib. creaturis rationabilibus coaptetur") al; item praemissis *θεον και* Did Meth, itemq fere Valent[hipp193] (vide post) .. ς (Gb[oo]) add *του κυριου ημων ιησου χριστου* (:: cf 1, 3. etc) c. DEFGKL al pler it vg go syr[utr] al Ps-Iust[expos5] Chr Thdrt Dam (ad h. l.) Phot[man8,16] al Tert Victorin Lcif al

15. *ουρανοις*: et. Naass[97] Ps-Iust[expos5] Clem Or[2] Epiph[896] Cyr[hr112. 115] Cyr[fid70] al .. al mu go Or[cd] Epiph[850. 859. 940] Cyr[ioh] (*εν τω ουρανω*) Thdrt[2] Phot[man8,16] al mu *-νω*. Ceterum Naass[97] sic: *ἀφ' οὗ πᾶσα πατριὰ ὀνομαζομένη ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.*

16. *δωη* c. DEKL al longe pl Valent[hipp193] Ps-Iust[expos5] Or[cat161] Ath Mac Chr Cyr[ioh838] Cyr[fid70] Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *δω* c. ABCFG al[3] Or[cat162] Bas Meth[virgg] Cyr[ioh178] Cyr[hr266] al | *το πλ.* c. ABCD*EFG 67.** al (17. *το πληθος*) Ath[cd] Eph .. ς *τον -τον* c. D***KL al pler Ps-Iust[expos5] Cyr[ioh838] et[fid70] al mu | FG g cop *εν δυναμει* .. Mac *δυναμιν*, item d e fu hal al *virtutem*

18. C *ερριζομενοι* | D* *ισχυσητε* | *βαθ. κ. υψ.* c. BCDEFG al it vg go cop syr[p] al Eus[marc261] Ath Mac Cyr[ioh838] pp[lat] mu .. ς *υψ. κ. βαθ.* c. AKL al pl syr (sed[lib] *altitudo et profunditas, longitudo et latitudo*) al Or Mac Chr Thdrt al Hier[1]. Cf huc Valent[hipp193]: *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γό. μου πρ. τ. θεὸν κ. πατ. καὶ κύριον τοῦ κυρ. ἡμ. ιυ χυ, ἵνα δῴη ὑμῖν ὁ θεὸς κατοικῆσαι τὸν χν εἰς τὸν ἔσω ἄνθρ., τουτέστι τὸν ψυχικόν, οὐ τὸν σωματικόν, ἵνα ἐξισχύσητε νοῆσαι τί τὸ βάθος, ὅπερ ἐστὶν ὁ πατ. τῶν ὅλων, καὶ τί τὸ πλάτος, ὅπερ ἐστὶν ὁ σταυρὸς ὁ ὅρος τοῦ πληρώματος, ἢ τί τὸ μῆκος, τουτέστι τὸ πλήρωμα τῶν αἰώνων.*

19. D*FG go cop om *τε* | *της γν.* (*τ. γ.* om 71. tol syr[ed]) *αγ.* .. A al syr[p] ar[p] Hier[1] *αγ. της γν.* (Aug[1] *scientiam caritatis*) | B 73. 116. *ινα πληρωθη παν*

γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τοῦ θεοῦ.
20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν Ro 16, 25 ss.
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς
γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα- 3, 1. Col 1, 10.
τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης Col 3, 12 ss.
καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
τῆς εἰρήνης. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· 1 Co 8, 6. 12, 5 s.
6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ 1 Ti 2, 5.

---

20. *υπερ* (DEFG it vg pp[lat] [exc Victorin Hier] om) *παντα* (E *παν*) .. Thdrt ad h. l. om

21. *ε. τ. εκκλ. εν χ̅ω̅ ι̅υ̅* c. D** (male exscripsit E *χ̅ω̅ ι̅υ̅ εν τ. εκκ.*, falsus signis transpositionis D**) KL al longe pl go syr[utr] al Chr Thdrt Dam[txt] Thph Oec cat[txt] Vig .. Ln *ε. τ. ε. και εν χ̅ω̅ ι̅υ̅* c. ABC al[3] vg cop al pp[lat] mu (Dam[com] *ἐν χ̅ω̅ δὲ ι̅υ̅ τὴν δόξαν τὴν ἀληθῆ λέγει, καὶ ἐν τῇ ἐκκλ. τὸ ὁμοίωμα*) .. D*(et***)FG d e f g Victorin Ambrst *εν χ̅ω̅ ι̅υ̅ και* (D*** *εν*, it etc add *in*) *τη εκκλ.* .. 46. Oros om (Gb[0]) *ε. τη εκκλ.* | Gb[0] *του αιω.* c. FG f g tol (d e pp[lat2] *in omnia saecula* [item g sed add *t generationes*] *saeculorum*) | 57. 67.** om *αμην*

IV. 1. Totum versum habet Ign[intpol306.] itemque[264] alludit ad 4, 4.

2. *πραυτητ.* c. BC al ut vdtr .. ς Ln *πραοτητ.* c. ADEFGL al certe pler pp mu; K *υπακοης* | Ln *ἐν* (om B ap Btl, sed non ap Mai nec Bch) *ἀγ.* c. sqq conjg: id quod confirmat Or[cat165] *Ἐφεσίοις μὲν οὖν τοῖς ἤδη ἐσχηκόσι τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύμ. καὶ δεομένοις τηρεῖν ταύτην λέγεται ἐν ἀγάπῃ σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότ. τοῦ πν.*

3. *ειρηνης* .. K 1. *αγαπης*

4. *καθως και* .. B al fere[10] vg (non fu tol al) go al Chr[1] Ambrst al om *και*

6. *και* pr (et. Ign[intpol264] et[324] Or[cat169] Cyr[fid107] al pm Ir[int1] Victorin al mu) .. al[3] syr al Eus[marc334] Chr[txt] (non[com2]) Ir[int] om | *ο επι παντων* .. 2. 46. Ign[intpol264] (non item[324]) Dial[158] Cyr[fid107] Hil om | *και*

ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον
Ps 67 (68), 19. τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει Ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώ-
τευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. 9 τὸ δὲ
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα τῆς γῆς;
10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν
1 Co 12, 28. οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν
ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ
ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων
εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως
καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέ-
τρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδα-
σκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν με-

εν .. B 32. om *και* | *πασιν* c. ABC al fere[10] cop aeth[utr] ar[e] Or[cat170] Eus[ps597] et[marc334] itemq Marc[eus250] Ath Naz Epiph Cyr[fid107] Chr[txt] (comm: *ὁ ἐν πᾶ. ὑμῖν τοῦτ᾽ ἔστ. ὁ ἐν πᾶσιν οἰκῶν*) al Hier Victorin[1] al .. Gb Sz add *ημιν* (Gb[00]) c. DEFGKL al fere[40] it vg go syr[utr] al Dial[153] Dam Phot[man8,16] al Ir[int4] Victorin[2] al mu, item ς add *υμιν* c. min Chr[com] Thdrt al[2] Ambrst[ms]

7. *ημων* .. B al Thdrt *υμων* | *ἡ* c. ACD***EK al longe pl Chr Thdrt al (al pauc Cyr[fid107] *η χαρ. αυτη*) .. Ln om c. BD*FGL al[5] Dam

8. *ηχμαλωτευσεν* (al fere[10] *αιχμ.*) .. AL al[6] aeth[utr] (postea *εδωκας*) al (postea *ελαβες*) Thdrt[cd] *–τευσας* | *και* c. BC*et***D***KL al fere omn go syr[utr] al Or Cyr[fid107] Chr Thdrt al Victorin .. Ln 49. om (Gb[00]) c. AC**D*EFG 17. al it vg cop sl[ant] (Iust[dial39. 87.] Eus[ecl102.] ex LXX potius) Ir[int] Tert Hil al mu (:: at ita LXX lectione tantum non fluct) | *τοις ανθρωποις* .. legitur et. *εν ανθρωποις* (FG etc) et *εν –πω* :: ex LXX

9. *κατεβη* (Thph[cd] *εκατεβη*) c. AC*DEFG 17. 46. 67.** 73. d e g am* cop sah aeth[utr] Thdrt Cyr[fid107] Chr[com] Oec[txt] (comm *ὅτι κατέβη πρῶτ.*) Ir[int] Lcif Victorin al mu .. ς (= Gb Sz) add *πρωτον* c. BC***KL al pler f vg go syr[utr] al Eus[dem526] Thdrt Dam al Ambrst[ms] al (120. syr[p] al *προτερον*) | *κατωτερα* (Thdot Or[1] Eus[dem] Cyr[fid107] *κατωτατα*) c. D*EFG d e g go syr ar[e] Thdot Or[1] Eus[ps305] et[dem] cdd Ir[int2] Victorin Lcif al mu .. ς (Gb[00]) Ln add *μερη* c. ABCD***KL al ut vdtr omn f vg al mu Or[1] Eus[ecl101] et[dem] ed Cyr[fid107] al mu Aug[2] al

12. D*FG *της διακονιας*

13. *καταντησωμεν*: et. Clem Or al mu .. al fere[20] Chr *-σομεν* | D*FG Clem[1] Or[1] om *οι* | FG g Clem[1] Lcif om *τ. υιου*

θοδίαν τῆς πλάνης, 15 *ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς* 1, 22. 5, 23.
αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, 16 *ἐξ οὗ πᾶν τὸ* Col 1, 18.
σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς Col 2, 19.
ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔ-
ξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 *Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς*
περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι
τοῦ νοὸς αὐτῶν, 18 *ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμέ-* Col 1, 21.
νοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ
τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, 19 *οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς*

---

14. A *ηπιοι* (post *ωμεν*) | B*D*FG *κυβια* | FG *εν τη πανουργ.* | *τ. μεθοδιαν* (-*ιαν* c. [A] B*D*FGKL al mu; ς Ln 49. -*ειαν* c. B**CD*** al pler) .. A *τας μεθοδιας*, praetereaq post *τ. πλαν.* add *του διαβολου* :: cf 6, 11.

15. *αληθ. δε* .. FG *αληθειαν δε ποιουντες*, item *veritatem autem facientes* it vg | FG al *αυξησομεν* | D*FG Clem om *ἡ* | *χ̅ς̅* c. ABC 17. 67.** 73. Did Cyr^{ioh999} Bas^{3,8} Dam .. ς praem *ὁ* c. DEFGKL al pler Chr Thdrt al

16. *συνβιβαζ.* c. A(B*? certe sic Act 9, 22. 16, 10. et alibi) CD*FG (ita et. 1 Co 2, 16. edere praestabat) .. ς Ln 49. *συμβ.* c. B(** certe)D*** K^{sil}L etc | FG d e f g arm (non^{ven}) Ir^{int} Lcif Victorin al om *κατ ενεργ.* | *εν μετρω* .. K al arm om | *μερους* c. BDEFGKL al pler d e f g go syr^{p} al Bas^{mss} Thdrt Dam al Ir^{int} Lcif Victorin al mu .. Gb' *μελους* c. AC al vg cop syr al Bas^{ed} Cyr^{ioh999} Chr Thph^{mg} Hier al | K om *του σωμ.* (et. transp) | *εαυτου* .. D*FG al *αὐτου*

17. *λοιπα* c. D**et***EKL al longe pl syr^{utr} go al Chr Thdrt („*τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ μηδέπω πεπιστευκότα λέγει*") Dam Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c. ABD*FG al^{5} d e f g m vg cop sah aeth^{utr} Clem Cyr pp^{lat} (:: cf 1 The 4, 5.)

18. *εσκοτωμενοι* c. AB Ath (:: ista forma [et. Clem^{ro82} ex cod Alex *ἡ ἐσκ. διάνοια*] plerumq c. altera commutata est, cf Apoc 9, 2. 16, 10.; nec aliter in LXX factum est, quemadmodum Ps 73, 20. pro *εσκοτωμενοι* longe pleriq *εσκοτισμ.* scripserunt) .. ς 49. *εσκοτισμενοι* c. DEFGKL al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt al mu. Or^{cat175} utramq formam vdtr agnoscere: *ὅτε δὲ ἡ διάνοια* –, *τότε ἐσκοτῶσθαι εὐλόγως ἂν λέγοιτο. οὔτ' οὖν ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς εἶναι δεῖ οὔτε ἐσκοτισμένους τῇ διανοίᾳ, ἵνα μὴ* etc | FG Thph om *οντες* (ς *ὄντες* c. sqq conjg) | *αγνοιαν* .. FG *αγνωσιαν*

19. *απηλγηκοτες* (ita Graeci ap Hier^{dis} : „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est *ἀπηλγηκότες ἑαυτούς*, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe *ἀπηλπικότες* nominantur, *ἀπηλγηκότες* autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent." „Exprimamus si possimus verbum de verbo et dicamus *ἀπηλ-*

παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεο-
νεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴγε αὐ-
τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν
Col 3, 9. τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς
ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 καὶ
Col 3, 10. ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
*Zach 8, 16. 25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ
*Ps 4, 5. (4.) τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν,
27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω,
μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ

γηκότες indolentes sive indolorios.") .. DEFG απηλπικοτες (FG αφηλπ.), item *desperantes* it vg go syr arr arm Victorin Ambrst al | πασης h. l. c. BKL al pler vg go cop sah Clem al mu Hier Ambrst al .. DEFG 73. d e f g syr^{utr} arm ante ακαθαρσ. pon (A ε[ις ακα]θαρσιαν πασης εν πλ. vitiose) | DEFG 39. d e f g sl^{ant} Clem pp^{lat} mu (non Hier al) και πλεονεξιας

21. FG Thph^{cd} η αληθεια

22. αποθεσθαι υμας .. Cyp *exponite*, hal Victorin Pel *deponite vos* itemque aeth | L om την προτ. αναστρ. | DE d e Tert Lcif την επιθυμιαν

23. D** (*** restituit -σθαι) K al mu it vg al mu Chr al pp^{lat} pl (non Tert) ανανεουσθε, item (-ασθε pro -ασθαι et. BK al Clem^{1}) v. sq ενδυσασθε (h. l. D*** non reposuit -σθαι, sed id ipsum minus violenter a D** mutatum erat) | δε .. B εν (δε εν cop sah), FG g om: hinc Ln [δε]

24. της (al^{3} om) αληθειας .. D*FG d e g Thph^{cd} et^{mg} Cyp al (non Tert al mu) και αληθεια

25. ς (non ς^{e} Gb Sz) αλληλοιν sine teste ut vdtr

26. οργιζ. .. FG g add δε | επι (D* 3. εν) τω c. DEFGKL al ut vdtr omn Clem Dial^{22} Ath Epiph^{507} Ps-Ath^{323} et^{alib} Chr Thdrt^{2} Dam (et.par^{329} et^{651}) al .. Ln om τω c. AB

27. μηδε (Gb'') c. unc omn al pm Clem al mu .. ς μητε c. min Chr^{1} Thdrt .. al Or^{lib} Thph μη, vg Cyp al *nolite*

28. το αγ. (haec om Tert) ταις χερσ. (τ. χ. om 17. 67.** Clem^{2}) c. L al longe pl sl Chr Dam Thph Oec, item τ. χε. το αγ. B am Ambrst, itemq (ord. istum confirmant) K al plus^{10} syr^{p} Thdrt το αγ. τ. ιδιαις χε. (46. syr^{p} τ. χ. αυτου) (:: quum ιδιαις ex 1 Co 4, 12. inlatum vdeatur tum correctorem prodit τ. [ιδ.] χερσ. ad εργαζ. adpositum) .. Ln

μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στό-
ματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν
τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ- 1, 13.
τρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ Col 3, 8.
βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ
εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ Col 3, 12 s.
ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ Ga 2, 20.

τ. ιδιαις χε. (haec ante εργ. pon syr ar[e]) το αγαθ. c. ADEFG al[7] it vg go cop sah al Bas[2,485] Naz[45]? Dam[par565] Hier al (Epiph[92] ἐργαζόμενοι τ. ἰδι. χερσ. [sine το αγ.] ἵνα δύνησθε καὶ τοῖς μὴ ἔχουσι μεταδοῦναι) | D*EFG μεταδουναι

29. αλλα c. BD* .. αλλ c. AD***FGL etc | αγαθος .. FG add εστιν, item f g vg[edd] etc | χρειας c. ABD***E**KL al fere omn am fu[vi] al cop syr utr al edd[gr] ap Hier Clem Or[cat184] Chr Thdrt Dam al Hier („in Latinis cdd propter euphoniam mutavit interpres et posuit *ad aedificationem fidei*") al .. Gb' πιστεως c. D*E*FG 46. vg (non am al, fu* *opportunitatis fidei*, fu[vi] delevit *fid.*) d e f g go arm[mg] Bas[saepiss] Naz Ant et Max[95] Tert Cyp Victorin al mu | D*FG ινα δω, K ιν. μεταδιδω, L al ινα εχει

30. KL al fere[10] Cyr[hr282] Bas Thdrt λυπητε | D*et***EFG d e g go το αγ. πν. | του θεου .. 2. 49. aeth Epiph[893] et[2,73] Chr om

31. θυμ. κ. οργ. c. ABKL al pler go syr[utr] al pp mu .. DEFG al it vg cop Clem Ps-Ath[823] Cyp al οργη κ. θυμος (*ira et indignatio*). De differentia „θυμοῦ καὶ ὀργῆς" cf Or[cat186] | A αρθητων

32. δε c. AD***EKL al longe pl f vg cop sah syr[p] al Chr Thdrt Dam Thph Tert Hier al .. D*FG al[2] d e (errat Sab.) g ουν, go syr aeth[utr] ar[p] τε .. Ln (ex err. de d) om c. B al[4] Clem Dam[par329. 358] Oec | DEFG ευσπλανχνοι | ο θε. εν χω .. al[5] Antioch[57] (sed[56] ο κυρ. et[71] ο θε. εν χω) Dam[par329] Tert[1] ο χς, al[2] Thdrt Dam[par358] et ad h. l. ο θεος, 2. vv aliq pp aliq εν χω (εν χω ιυ Thph) post υμιν pon | υμιν c. AFG al pl it vg go cop sah al Clem Cyr Chr[txt] Thph[mg] Oec Tert Ambrst al .. Gb' Ln ημιν c. B**DEKL al fere[25] am syr[utr] ar[p] Or[cat188] Chr[com] Thdrt Dam[par329. 358] Thph .. B* (teste solo Btl) Dam (ad h. l.) om

V. 2. υμας c. AB 37. 73. 116. al[5] m sah aeth[utr] Clem[308] et[524] Thph Victorin Amb[ms] .. ς Ln (ex errore de A) ημας c. DEFGKL al pler vv pl

*παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας.*
Col 3, 5. 15. 3 *Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα-
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις,* 4 *καὶ αἰσχρότης καὶ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.*
5 *τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ*
Ga 5, 21. 1 Co 6, 9 s. *πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ*
2 Th 2, 3. Col 3 6. *βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ.* 6 *μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς*
Ro 1, 18. *λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς*
1 Th 5, 5. *ἀπειθείας.* 7 *μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν.* 8 *ἦτε γάρ ποτε
σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε,* — 9 *ὁ*
Ga 5, 22. *γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ*
Ro 12, 2. *ἀληθείᾳ,* — 10 *δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ,* 11 *καὶ*

Chr Thdrt al pp[lat] mu | *υπ. υμων* c. B 37. 73. 116. m sah aeth[utr] Victorin Amb[ms] .. Chr[com1] Thph (et.[mosc]) Leo[1] om .. ς Ln *υ. ημων* (post *προσφ.* pon DE) c. ADEFGKL al pler vv pl Clem[524] Or[lib] al mu pp[lat] mu (simillima huius versus ratio est cum 4, 32. Ceterum similiter dicta plerumque *ημων* pro *υμων* substitutum a test mu habent.)

3. *πασα* h. l. c. AB al cop (sah post *πορν.*) Clem[1] Eph Tert .. ς ante *ακαθαρσ.* c. DEFGKL al pler it vg al pl Clem[1] Chr Thdrt[1] al Victorin Hier al .. 37. Thdrt[2] Thph[cd] om | FG *ονομαζετω*

4. *και* bis c. BD***E**KL al fere omn cop aeth[utr] (*αισχ. δε και μω. και ευ.*) al (syr[p] *και αι. η μωρ.*, syr *neque* bis) Clem Chr Thdrt Dam al Hier al .. Gb'' Ln *ἢ* c. AD*E*FG al[4] it vg sah (go om *η αισχρ.*) Bas Eph Antioch[48] Ir[int] Or[int] al (57. *η αι. και μ.*). Pro *η* sq pauci *και* | *τα ο. αν.* c. DEFGKL al fere omn Clem[1] (alludens: *τα μη αν.*, item Dam[par879]) Chr Thdrt Dam al .. Gb' Ln *α ο. ανηκεν* c. AB al[3] (item 17. omisso *ἅ*) Clem[1] Eph Antioch Cyr (item *quae* etc it vg etc pp[lat])

5. *ιστε* c. ABD*FG al fere[30] it vg go cop sah al Clem Cyr[thes381] al mu Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) *εστε* c. D***EKL al pl syr[p] al Thdrt Dam Thph (syr Victorin al *scitote*) | *ος* c. ADEKL al fere omn cop syr[p] al (syr al *ἢ* s. *και*) Clem Chr Thdrt[2] al mu .. Gb' Ln *ὅ* c. B 67.** al Cyr[thes381] Hier[2], item (sequente *ιδωλολατρια*) FG it vg go Cyp Victorin Hier[1] al | FG g *εις την βασ. τ. θε. κ.* $\overline{\chi\upsilon}$ (*θε. κ.* $\overline{\chi\upsilon}$ et. ar[e] Ambrst al, al pauc om *και θε.*, aeth[utr] ar[p] Thdrt[1] $\overline{\chi\upsilon}$ *του θε.*)

7. *συνμετ.* c. AB*D*FG .. ς Ln 49. *συμμ.* c. B**D***EK[sil]L etc

8. *νυν* .. FG *νυνει*

9. *φωτος* c. ABD*E*FG al fere[10] it vg go cop syr al Thaum[403] pp[lat] omn .. ς (= Gb Sz) *πνευματος* c. D***E**KL al longe pl syr[p] al Chr Thdrt Dam al | DEFGL Dam etc *αγαθοσυνη*

10. *κυριω* .. D*FG it vg m pp[lat] (exc Aug; Lcif vero om) *θεω*

μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον
δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 *τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν*
ἐστιν καὶ λέγειν· 13 *τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φα-*
νεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 *διὸ λέγει* *Ἔγειρε* (*Es 60, 1. 26, 19.)
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστός.

15 *Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ'* Col 4, 5.
ὡς σοφοί, 16 *ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί*
εἰσιν. 17 *διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέ-*

---

11. *συνκοιν.* c. AB*D*FGL .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B**D***K[sil] etc

13. AK**L al pauc *φανεροιυνται* | *γαρ* .. 109. Sedul Bed *δε*, g *autem t enim*

14. G in mg notat: *in secreto enoch* | *εγειρε* c. unc omn al pl .. ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. min (ita et. Naass[104] ed) | *επιφ. σοι* (Archel om) *ο* $\overline{χς}$: et. Naass[104] Clem Or[2] Ath Epiph[395] Chr *ἔνια τῶν ἀντιγρ.* ap Thdrt (probante Thdrto) Dam al Archel Hier al mu .. D* quidam (*οἱ μὲν Ἐπιψαύσεις φασὶν τοῦ* $\overline{χυ}$) ap Chr et ap Hier (vide post) Thdrt (vide ante) d e Or[int] Victorin Ambrst al *επιψαυσεις του* $\overline{χυ}$ (*continges Christum*). Hier sic: - „qui simplici responsione contentus est, dicet in reconditis eum prophetis et his quae vocantur apocrypha haec lecta in medium protulisse, sicut in aliis quoque locis illum fecisse manifestum est: non quod apocrypha comprobaret, sed quod et Arati et Epimenidis et Menandri versibus sit abusus ad ea quae voluerat in tempore comprobanda.“ „Alius vero quasi *προσωποποιΐαν* spiritus sancti apostolus figuraverit, ad exhortationem paenitentiae haec dicta memorabit. Ego certe secundum paupertatulam meam omnes edd veterum scripturarum ipsaq Hebraeorum voll diligenter eventilans nunquam hoc scriptum reperi.“ „Scio me audisse quemdam de h. l. in ecclesia disputantem - testimonium hoc, inquit, ad Adam dicitur in loco calvariae sepultum, ubi crucifixus est dominus - illo ergo tempore quo crucifixus dominus super eius pendebat sepulchrum, haec prophetia completa est dicens *Surge Adam qui dormis, et exsurge a mortuis*, et non ut legimus *ἐπιφαύσει σοι* $\overline{χς}$ i. e. *orietur tibi Chr.*, sed *επιψαύσει* i. e. *continget te Chr.*, quia videlicet tactu sanguinis ipsius et corporis dependentis vivificetur atque consurgat.“ Cf ad haec et. Or[cat197]: *ὁ μὲν οὖν τις φήσει ἔν τινι τῶν προφητῶν ἀνεγνωκότα ταῦτα τὸν ἀπόστ. ἀναγεγραφέναι· ἕτερος δὲ αὐτὸν τὸν ἀπόστ. προσωποποιεῖν τινὰ ἐκ τοῦ πνεύματος λεγόμενα εἰς προτροπὴν τὴν ἐπὶ μετάνοιαν* etc. Ibidem Severian: - *δῆλον οὖν ὅτι ἐν ἑνὶ τούτων τῶν πνευματικῶν ψαλμῶν ἤτοι προσευχῶν ἔκειτο τοῦτο.*

15. *ουν* .. A vg cop (post *ακρ.*) Pel add *αδελφοι* | *πως ακριβως* .. B al[5] cop Chr[1] Dam[par656] *ακριβ.* (d e aeth[utr] om) *πως*

17. *συνιεντες* c. D***EKL al fere omn Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al, item

λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
Col 3, 16. ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρ-
Col 3, 17. δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
Col 3, 18. 1 Pe 3, 1. 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες τοῖς
1, 22. 1 Co 11, 3. ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυ-
ναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ
σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕ-
Col 3, 19. 1 Pe 3, 7. τως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγα-

---

συνιοντες D*FG, item it vg go syr^{p} al mu Lcif al mu .. Ln *συνιετε* c. AB al^{3} Chr^{cd} Dam^{par563} (et^{656} *συνετε*) Hier | *κυριου* (B add *ημων*) .. A al^{6} d e vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ (et. am*) syr Dam^{par656} Thph Hier al *θεου*

18. FG *εν τω πνευμ.*

19. L *εαυτους*, item v. 21. | *ψαλμοις* (et. Cyr^{hr280} Thdrt Dam al) .. Ln praem [*εν*] c. B al^{5} d e vg go sl Chr Victorin al mu | Ln [*πνευματικ.*]: om B d e Ambrst^{ed} .. A add *εν χαριτι* | *και ψαλλοντες* .. al fere^{10} go syr Aug om | *εν* (B om) *τη καρδια* c. (B)KL al fere omn syr^{p} aeth^{utr} sl al Chr^{txt} Thdrt Dam Thph Oec .. Gb' Ln *ε. ταις καρδιαις* c. ADE FG 47. it vg go cop syr syr$^{p\ mg}$ al Bas Chr^{2} pp^{lat}

20. *παντων* .. FG g *υμων*, Thdrt^{1} *πα. υμ.* | B $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ | *θε. κ. πατρι* .. D*E FG al^{2} d e g go Victorin Idac *πα. κ. θε.*

21. $\overline{\chi\upsilon}$ c. ABDE (DE 35. d e add $\overline{\iota\upsilon}$) FG (FG g praem $\overline{\iota\upsilon}$) L al plus^{30} vv fere omn Bas Chr Dam^{com} Oec pp^{lat} .. K *κυριου* .. ς (= Gb Sz) *θεου* c. min ar^{p} Clem Thdrt al

22. *ανδρασιν* c. B cdd^{gr} ap Hier („hoc quod in Lat. exx. additum est: *subditae sint*, in Gr. cdd non habetur, siquidem ad superiora refertur, et subauditur: *subiecti invicem in timore Christi*, ut ἀπὸ κοινοῦ resonet *subiectae* – sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino.“) Clem^{592} (citat vv. 21—25) .. ς (Gb^{00}) add *υποτασσεσθε* c. KL al pl syr^{p} al Chr al, item post *γυν.* add DEFG al d e f g syr al .. Ln add *υποτασσεσθωσαν* c. A al fere^{10} vg go cop Clem^{308} (ibi nil nisi v. 22. citat) Bas Dam^{par406} cat^{txt} al pp^{lat}

23. *ανηρ* c. ABDEFGKL al pl Dam (et.^{par406}) .. ς (= Gb Sz) praem ο c. min mu Clem al mu | *εστ. κεφ.* .. B al f vg al pp^{lat} *κεφ. εστ.* | *αυτος* c. ABD*E*FG it vg Clem Ambrst al .. ς praem *και* (om et. al^{6} cop Or^{int} Hier: om et. Gb Sz) et add (Gb^{00}) *εστι* c. D**et***E**KL al pler go syr^{utr} al pp mu | *σωτηρ* .. A al^{3} Clem praem ὁ

24. *αλλα* c. BD* .. ς 49. *αλλ* c. AD***EFGK^{sil}L etc | *ως* c. AD*FG al Clem Chr Dam^{par406}, et ς *ωσπερ* c. D***EKL al longe pl Thdrt Dam (ad

πᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν
καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθα-
ρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς 2 Co 11, 2. Col 1, 22.
ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν
τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφείλουσιν οἱ
ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ
ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς γάρ ποτε
τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, κα-
θὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώμα-
τος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. 31 ἀντὶ *Gn 2, 24. Mt 19, 5. 1 Co 4, 15 s.
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος πατέρα καὶ μητέρα καὶ προσκολλη-

---

h. l.) al; item vv ut vdtr omn .. B Ambrst^{ed} om | *ανδρασιν* c. BD*E* FG 17. 67.** d e g .. ς (Gb^{0}) praem *ιδιοις* c. AD***E**K al pler vv pler pp mu

25. *γυναικας* c. AB 17. 23. 49. 57. 70. vg$^{cdd\ aliq}$ (ap Ln) Clem^{592} (ubi accurate citat 21—25.) Or Cyr^{fid123} Chr^{2} cat^{txt} et^{com} .. ς (Gb^{0}) add (:: cf v. 28.) *εαυτων* c. DEKL al pler (Clem^{308} *τας εαυτων*) Chr^{1} (ad h. l.) Thdrt^{2} Dam al, item FG Thdrt^{1} add *υμων*. Item *vestras* it vg go cop syr^{utr} al

27. *αυτος* c. ABD*FGL al fere^{15} it vg go cop pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *αυτην* c. D***EK al pl syr^{utr} al (cop non exprim) Chr Thdrt^{1} al | *σπῖλον* : cf de acc. ad 2 Pe 2, 13. -ῐ- ut vdtr et. B** (L *σπηλον*), sed D*** *σπίλον* (ita 49.)

28. *οφειλ.* (arm praem *και*) *οι* (B syr^{p} al *και οι*) *ανδρ.* c. BKL al fere omn syr^{utr} arm al Meth^{epiph581} Chr Thdrt Dam al .. Ln 49. *και οι ανδρ. οφειλ.* c. ADEFG 17. 213. it vg go cop Clem pp^{lat} | *ως τα εαυτ. σωματα* .. D*E* d e Victorin (d e omisso *ως* : *suum corp. diligit qui uxorem su. dil. et se ipsum dil.*) *το εαυτ. σωμα* | *αγαπων* .. DE d e vg Victorin Hier al post *γυναικα*

29. *αλλα* c. ABD***EL etc .. ς *αλλ* c. D*FG etc | *εκτρ.* (cop al add *αυτην*) *κ. θα. αυτην* .. DEFG d e f g go *εκτρ. αυτην* (plane om Meth) *κ. θα.* | *χ̅ς̅* c. ABD*EFG al plus^{20} vv pler pp^{gr} et^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) *κυριος* c. D***KL (om *και* praeced) al pl ar^{p} sl Dam^{txt} (non^{par641}) Oec

30. *εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου* c. DEFGKL al fere omn it vg syr^{utr} al mu Ir^{gr} (ex Dam^{par}) et^{lat} (et quidem urget additamentum: „non de spirituali aliquo et invisibili homine dicens haec: *spiritus enim neque ossa neque carnes habet* : sed de ea dispositione quae est secundum verum hominem, quae ex carnibus et nervis et ossibus consistit") Chr Thdrt Dam al Victorin Hier al .. Ln 49. om (Gb^{0}) c. AB 17. 67.** cop aeth^{utr} Meth (sic; 28 extr usq 32. accurate citat) (Ambrst vdtr; sed add in explicatione *et de carne* etc)

31. *πατερα* (ita c. BD*FG; ς praem *τον* c. AD***EKL al ut vdtr omn

θήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

Col 3, 20. **1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο**
*Ex 20, 12. **γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις**

Mcion^{epiph} Or [et.^{cat}] Meth Tit Epiph^{706} al mu) absq *αυτου* c. BD*FG 67.** 73. 115. it vg syr^{p} arm Or (et.$^{cat\ dis}$ vide post) Thdrt^{1} Thph^{cd} Mcion^{tert} Cyp Hier^{dis} (ex Or) al pm .. ς add *αυτου* c. AD***EKL al pler cop syr al Mcion^{epiph} al pm | *μητερα* (ita c. BD*FG; ς praem *την* c. iisdem qui ante *τον*) .. al pauc vv mu add *αυτου* | *και προσκολλ.* (D*FG Epiph^{318} et^{372} itemq^{706} *κολληθ.* : ut Mt 19, 5. edidimus) *προς τ. γυν.* (*προς* etc c. BD***EKL al fere omn Or^{2} Chr Thdrt^{2} Dam al; Ln *τη γυναικι* c. AD*E*FG al^{8} Meth Epiph^{ter} [item it vg etc pp^{lat}] : ita et. LXX ex A al mu et pp mu) *αυτου* .. ista omnia Or^{dis} ex eoque Hier^{dis} Mcion^{tert} et^{epiph} (ita enim illa *κἂν τε σὺ ὦ Μαρκίων παρακόψῃς τὸ γυναικί* explicanda vdtr praesertim adhibito Tert) om. Insignis locus Or^{cat206} (nomen non adscriptum est at comparato Hier auctoritas Origenis dubia non est) sic habet : *παρατηρητέον, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις πεποιήκαμεν, ὅτι πολλάκις οὐκ αὐταῖς λέξεσιν ἐκτίθενται τὴν παλαιὰν γραφὴν οἱ τὴν καινὴν διαθήκην γράφοντες. καὶ περὶ μὲν τούτου, ἐν μὲν τῇ Γενέσει οὕτω γέγραπται „ἕνεκ. τούτου καταλείψ. ἄνθρ. τὸν πατ. αὐτοῦ κ. τ. μητ. αὐτοῦ, καὶ προσκολλ. πρ. τὴν γυν. αὐτοῦ, καὶ ἔσ. οἱ δ. εἰς σ. μίαν" ἐνθάδε δὲ ἀντὶ τοῦ „ἕνεκ. τούτ." πεποίηκεν ὁ Παῦλ. „ἀντὶ τούτ."· παραλέλοιπεν δὲ τὸ μετὰ „τὸν πατ." εἰρημένον „αὐτοῦ" καὶ μετὰ τὸ „τὴν μητ." δεύτερον εἰρημένον „αὐτοῦ"· ἀλλὰ καὶ τὸ „προσκολλ. πρ. τ. γυν. αὐτοῦ."* Quae eadem in comm. suum transtulit Hier.

32. *εις* sec c. ADEFGL al longe pl it vg etc Or^{2} Meth Tit Chr Severian cat^{208} Thdrt Chron^{33} al mu Cyp Victorin Hil al mu .. Ln [*εις*] : om enim BK al fere^{10} Ir(^{gr} et^{lat}) Epiph^{668} et^{1051} Mcion^{tert} et Tert al

33. *εκαστος* (FG al *-στον*) .. D*E 73. praem *ινα* | *ουτως αγαπ. ως εαυτον* .. DEFG it vg Dam^{par406} *ως εα. αγαπατω* (D* *αγαπα*, vg^{cdd} *dilegit*)

VI. 1. *εν κυρ.* c. AD**et***EKL al ut vdtr omn vv fere omn Or^{cat} (*ἀμφίβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἤτοι γὰρ τοῖς ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν* etc) Chr^{dis} (*ἐν κυρίῳ τουτέστι κατὰ κύριον* etc) Thdrt Dam (et.^{par662}) al Hier al

ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 *ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ*
μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 *Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ* Col 3, 21.
τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
5 *Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα μετὰ φόβου* Col 3, 22. 2 Co 7, 15. Phi 2, 12.
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 *μὴ*
κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ὡς δοῦλοι Χριστοῦ Col 3, 23.
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 *μετ᾽ εὐνοίας δουλεύ-*
οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 *εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι* Col 3, 24 s.
ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος
εἴτε ἐλεύθερος. 9 *Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς,* Col 4, 1.
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψμία οὐκ ἔστιν παρ᾽ αὐτῷ. Col 3, 25.

.. Gb^{0} Ln om c. BD*FG d e f g Clem (sed libere citat; post *υμων* pergit *οἱ πατ. μὴ παροργ.* etc) Cyr$^{hr110\,lib}$ Mcion$^{tert\,lib}$ Cyp al

2. *μητερα* .. FG al vv mu pp aliq add *σου* | B 46. om *εστιν* | *εν* (DEFG add *τη*) *επαγγελια* (al pp mu -*λιαις*) | *ἥτις* usq *επαγγ.* : Mcion^{tert} om („nam etsi Mcion abstulit")

3. *σοι* .. FG *σου*

4. *αλλα* c. ABD* etc .. ς *αλλ* c. D***FGL al certe pl

5. *κα. σαρκα* h. l. c. DEFGKL al longe pl Chr^{2} Thdrt Oec cat^{txt} .. Ln ante *κυρ.* c. AB al plus^{10} Clem Chr^{1} Dam (et.^{par447}) Thph | *της* .. al fere^{10} cat^{txt} et^{com} Chr^{txt} Dam^{par447} Thph^{com} om | *χ̅ω̅* .. AL al vg^{cd} cop Chr^{1} *κυριω*

6. *οφθαλμοδουλειαν* : ita ABK al pl .. DEFGL al -*λιαν* | *χ̅υ̅* c. ABD*FG al fere^{10} Dam^{par447} Thph^{cd} Oec .. ς (Gb^{00}) praem *του* c. D***EKL al pl Chr Thdrt al | Ln *ἐκ ψυχ.* c. sqq conjg ut et. vv aliq et pp aliq

7. B *μετα* | *ως* c. ABD*FG al pl vv fere omn Const Bas al mu pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) om c. D***EKL al pm ar^{p} sl^{rec} Thdrt cat^{txt} et^{com} al | B Dam^{par447} *ανθρωπω*

8. *εκαστ.* h. l. c. KL al longe pl syr^{utr} al Chr^{3} (sed^{2} *ανθρωπ.* pro *εκαστ.*) Thdrt (add *ημων*) Dam (ad h. l.) Thph Oec .. Gb′ Ln post *οτι* c. AB DEFG al mu it vg al Bas Dam^{par447} al | o (BL* 46. al Thph^{cdd} om) *εαν* (Gb′ *αν* c. D*FG al Chr^{1} al) *τι* (Gb^{0} Ln om c. AD*FG al mu Bas al; et. *τις* legitur modo c. *εκαστ.* modo omisso *εκ.* ut cat^{txt}; K om *εαν τι*) | *κομισεται* c. ABD*FG Petr .. ς *κομιειται* c. D*EKL al certe pler Bas Chr Thdrt Dam (et.^{par447} et^{508}) al | *κυριου* c. ABDEFG al pl Petr Dam par^{447} et^{503} .. ς (= Gb Sz) praem *του* c. KL al pl Chr Thdrt al**

9. *κ.* (om cop go) *αυτ. κ. υμ.* (Gb′) c. ABD* al f vg go cop arm Clem al Hier al; item L al^{6} syr^{p} al Petr Ant^{118} Cyp Ambrst *κ. υμ. κ. αυτ.* .. D*EFG g *κ. αυτ. υμ.*, item ς *κ. υμ. αυτ.* c. K al pl d e syr al pp mu | *προσωποληψμια* c. ABD*FG .. ς -*ληψια* c. D***EKL etc | *παρ* (al fere^{10}**

10 Τὸ λοιπόν, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ
δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου,
πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ
τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-
1 Thes 5, 8. **δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ ὑποδησάμενοι**

---

syrp mg Cyp *εν) αυτω* .. D*FG d e f g m demid al pplat aliq *παρα* (FG add *τω*) *θεω*

10. *το λοιπ.* c. DEFGKL al fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln *του λοιπου* c. AB al3 Cyrador Procopniceph 2, 62 Dam | *ενδυναμουσθε* (B 17. catcom [ex Or ut vdtr] *δυναμουσθε*) c. BDE d e go aethutr arm Cyr ador Dam (et.par610) Lcif Hier Ambrst .. ς (Gb0) praem *αδελφοι μου* (FG al2 f g vg syrp ap Wtst Thdrt pplat2 om *μου*) c. KL al pler cop syr al pp mu (item FG etc); item A add *αδελφοι*

11. *ενδυσασθε* .. FG add *υμας* (f g vg *induite vos*) | *προς το* .. DEFG Dampar610 *εις το* | *υμ. στην.* (K Or *αναστην.*) .. DE *στηναι υμας* | *μεθοδιας* c. AB*D*EFGKL al mu (passim et. editum ut catniceph 1, 630 et 2, 63) .. ς Ln 49. *-δειας* c. B**D*** al pl (d *remedium*, Lcif *remedia*, e f g vg ppaliq *insidias*, Tertmarc *machinationes*, vgcdd aliq Hier al *versutias*, Zen *nequitias*)

12. *ημιν* c. AD***EKL al fere omn vg cop syrp al Ignintpol332 Thdot Clem Or Euspr 13, 13 et 11, 26 itemmai106 etps264 Meth Did al pm (et. cattxt et com saepe et quidem ex Or ut vdtr) Cyp Ors al mu .. Gb' Ln *υμιν* c. BD*FG al3 d e f g syr go al Lcif Ambrst | *προς τας* sec .. FG g om (d e Cyp al2 om *αρχ. κ. τας*) .. DE f vg pplat mu *και* (et. *και τας* [Or Eusps etc], *και προς* leg.) | *τουτου* c. ABD*FG 17. 67.** 80. it vg go cop al (Ignintpol332 om *τουτ.*) Clem Orsaep Euspr 11, 26 etdem860 etmai106 itemqps ter Ath al pm Cyp Tert Ors al mu .. ς (= Gb Sz) praem *του αιωνος* c. D***EKL al pl syrp c.* al Or 1, 768 Mac Athcd1 Did Chr Thdrt al mu

13. D* *αναβαλετε* | A *κατεργασμενοι* (vg f g m Lcif al *omnibus* [*in omnib.* vged fu al m Lcif] *perfecti* [vgcd1 *perfectis*]; Hier *universa operati*, Victorin *omnibus effectis*, d e *omnibus* [e *in omn.*] *operis*). Corrupte G *κατιργασαμενοι* suprascripto *α* super *ι*, F *κατα ιργασαμενοι*

13. 14. *στηναι. 14 στητε ουν* (ita et. Eusmai206 etps348 Dampar610 etc) .. D*FG d e Cyp Vig *στητε* (g *stare t stetis*); item Victorin Lcif Ambrst *στηναι*

14. D*FG Naz Chr1 (et alibims) *περιεζωσμενοι* (71. *περιζωσμ.*)

τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 *ἐπὶ πᾶ-*
σιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 *καὶ τὴν περι-* 1 The 5, 8.
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
τος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 *διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως*
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
τες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
19 *καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός* Col 4, 3.
μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 *ὑπὲρ* Col 4, 4.
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με
λαλῆσαι.

21 *Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα* Col 4, 7 s.
ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος

---

16. *επι* c. ADEFGKL al longe pl go Meth[787] Chr Thdrt Dam (et.par[610]) al Hier Ambrst al .. Ln *εν* c. B al fere[10] it vg al ut vdtr mu Meth epiph[586] Naz Cyr[hr73] cat[txt] Cyp al mu | ADEFGKL al *θυρααιον* (F *θυρ.*) | D*FG al (it vg etc) *δυνασθε* | *τα* sec (et. Or[2] Dial[29] Meth[epiph] Mac[2] Cyr[hr73] al pm) .. Ln om c. BD*FG

17. *δεξασθε* (*-σθαι* AD***E?KL al pl Meth[epiph588] Cyp[1]) .. Gb[0] c. D*FG d e g Cyp[1] Tert Victorin al mu

18. *αυτο* c. AB al Bas Chr[2] Dam[1] cat[txt], item *αυτον* D*FG, item *in illum* (g) s. *in illo* (d e) s. *in ipso* (f vg) it vg pp[lat], item go cop al .. ς (Gb[00]) add *τουτο* c. D***EKL al pler ar[p] al Chr[txt] Thdrt Dam[txt] al | *αγρυπν.* .. DEFG d e f g go syr ar[e] Bas add *παντοτε* | D*(*εν παση τη*) FG d e g om *προσκαρτ. και* (112. f om *κ. δεησ.*) | *περι* .. D*E*FG al syr[p] (sed[mg] *περι*) Thdrt *υπερ*

19. *δοθη* c. unc omn al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) *δοθειη* c. min vix mu | *του ευαγγ.* c. ADEKL al ut vdtr omn d e f vg al pl Chr Thdrt Dam al Hier al .. Ln [*τ. ευ.*]: om BFG g Tert[marc lib] (*constantiam manifestandi sacramenti in apertione oris*) Victorin Ambrst[ed]

20. *εν αυτω* .. B *αυτο* | DE *παρησιασωμαι*, ut v. 19. F *παρησια* (ita saepius B*, sed non ut vdtr his versibus), FG al *παρρησιασομαι*

21. *ειδ. κ. υμ.* c. BKL al longe pl syr[utr] basm al (am *et sciatis vos*, Victorin *vos et sciatis*) Chr Dam al Hier Ambrst .. Ln *κ. υμ. ειδ.* (AD*FG al Dam *ιδ.*, item g *videatis t sciatis*) c. ADEFG al fere[10] it vg al Thdrt pp lat aliq | *παντα* (L *ταυτα*) .. D*FG d e g syr ar[e] Victorin Hier (non ad h. l.) om (cop al post *γνωρ.* pon) | *υμιν γνωρ.* c. AKL al fere omn vg (et. am demid al) syr[p] al Chr Thdrt Dam al Hier al (Victorin *notum vobis faciet*) .. Ln *γν. υμ.* c. BDEFG al[3] d e f g fu al go al Ambrst (:: ita Col 4, 7. lectione non fluct) | *τυχικὸς* : hoc accentu D***L etc, non (ut 49.) *τύχικος*. Cf et. ad Act 20, 4.

**ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ
περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.**

23 *Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 24 *ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

2 Co 1, 1. etc 1 *Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς
Act 16, 12. etc ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις*

---

22. D* *επενψα*, ut solet | *παρακαλεση* .. F*L al *-εσει*

23. *αγαπη* .. A *ελεος*

24. ς (= Gb Sz) add in f. *αμην* c. DEKL al pler vv pl pp[gr] et[lat] mu: om c. ABFG al f g am* tol basm aeth[ro] Or[cat] Chr[cat] Hier[1] Ambrst

Subscriptio: AB* (** add *εγραφη απο ρωμης*) al basm *πρ. εφεσιους*, item D additis versu sequente *προς κολοσσαεις*, E (**?) *πρ. εφ. επληρωθη· αρχεται προς κολοσσαεις*, FG *ετελεσθη επιστολη προς εφεσιους* pergentes *αρχεται πρ. φιλιππησιους* (F* *-ππεσ-*). Similiter d* *ad ephesios explicit* (** add *missa a roma per tyticum*) *incipit ad philippenses*; go *ad eph. expl.*; am fu al *expl. ad eph. incipit* (am al add *epistula*) *ad phil.*; f g *expl. epistola ad eph. incipit ad philipp.* .. K al *πρ. εφεσιους εγραφη απο ρωμης δια τυχικου*, L *εγραφη η επιστ. αυτη η πρ. εφ. απο ρωμης δια τυχικου* .. ς (= Gb Sz) *πρ. εφ. εγραφη απο ρωμης* (*α. ρω.* B**KL al pl d** syr[utr] cop ar[p] al [non go aeth] Chr Thdrt Euthal al) *δια τυχικου* (sic iidem qui *α. ρω.* exc B**). Praeterea numerantur *στιχοι τιβ'* (ita KL al pl Euthal; al *σπβ'*); item (ita et. Euthal) *αναγν. β'*, *κεφφ. ι'*, *μαρτ. ς'* .. B sect ab ō ad ōε pergit (praeteritis sexagenariis decem numeris, qui sequuntur demum in epist. ad Hebr., cuius ad exordium notatur ξ̄); am fu capp 31 habent.

---

* ABDEFG (DEFG d e f g praem *αρχεται*) K al mu go cop *πρ. φιλιππησιους* (DE *-πηνσιους*, go *-pisios*) .. L *του αγιου αποστ. παυ. επιστ. πρ. φιλιππισιους* .. vg vide ad fin ep ad Eph .. Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. φιλ.*, ς[e] *παυλου του αποστ. η πρ. φιλ. επιστολη*, ς *η πρ. τους φιλ. επιστ.*

καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν Ro 1, 7. etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάν- Ro 1, 8.
τοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης
ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος
ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ,
7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ
τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούς μου τῆς χά-
ριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ Ro 1, 9.

I. 1. δουλος .. E^{mur} (igitur falsus est scriptor codicis legenda scriptura rubra codicis D quae paullulum evanuit) 8.^{pe} δουλος, item 34. transpositis και τιμοθ. post $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ | $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. BDE 109. (item 8.^{pe} et al ut vdtr) d e cop basm Ambrst .. ς $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. (A non liquet) FGKL al pler f g syr^{utr} al Chr Thdrt al | 115. om τ. ουσ. εν φιλ. | σὺν ἐπισκ. .. B** D***K al mu Chr Thph Cassiod συνεπισκόπ. Cf Thdor^{mop}: προσεκτέον ὅτι τὸ σὺν ἐπισκόποις λέγει, οὐχ ὥς τινες ἐνόμισαν ὥσπερ ἡμεῖς συμπρεσβυτέροις γράφειν εἰώθαμεν· οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον εἶπεν τὸ σύν, ἵνα ᾖ συνεπισκόποις (quam vocem male deformatam habet cat$^{ed\ ox}$) ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ „πᾶσιν τοῖς ἐν Φιλ. ἁγίοις," σὺν τοῖς αὐτόθι ἐπισκόποις τε καὶ διακόνοις.

3. ευχ. τω θε. (cat^{txt} κυρ.) μου ç. ABD*** (et* et*** vdtr et. E transscripsisse) KL al ut vdtr omn vg cop syr^{utr} al pp mu .. D*FG d e f g Ambrst Cassiod εγω μεν ευχαρ. τω κυριω ημων | επι παση τη (DE om) μνεια .. G g επι (in) παση δεησει μου (punctis improbatum est) τη μνιαν (memoria), F επι παση τη μνιαν

4. την δεησιν .. FG g praem και | K om παντοτε usq ημων

5. πρωτης c. DEFGKL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln praem της c. AB 37. | Ln$^{ed\ min}$ in fine non interpg

6. αχρις c. DEFGKL al ut vdtr omn .. Ln αχρι c. B, item αχρι ης A | $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. BDEL al mu d e f vg Ambrst Aug al .. ς $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. AFGK al pl am* demid cop syr^{utr} al pp mu (Dam om $\overline{ιυ}$)

7. τουτο .. L του | εν tert c. BD**et***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam Oec, item d e f g vg (et. am fu al mu) cop al .. Ln [εν], ς (= Gb† Sz) om c. AD*FG al vg$^{cdd\ pauc}$ syr^{p} al Thph | συνκοιν. c. AB*DEFG .. ς Ln 49. συγκ. c. B**K^{sil}L etc | μου τ. χαριτος .. DEFG it vg (non Ambrst) al της χαρ. μου

8. γαρ μου (DEFG al vv mu Chr pp^{lat} μοι) c. BFG 17. 67.** it vg aeth utr Thdor^{mop} Chr^{cd} cat^{txt} .. ς (Gb^{0}) add εστιν, Ln [εστ.] c. ADEKL al pler cop syr^{utr} pp mu | ο θεος .. FG g ο κυριος

πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσ-
εύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύσῃ ἐν
Ro 2. 18. ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ δια-
φέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,
11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς
δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς
δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν
κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως
τὸν λόγον λαλεῖν. 15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ
καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης,
εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ δὲ ἐξ ἐρι-
θείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν

---

8. DEFG σπλανχνοις | χυ ιυ c. ABD*EG al aliq d e g am demid al sah Chr[cd] Dam[com] .. ς (= Gb Sz, sed Gb') ιυ χυ c. FK al pler f vg[ed] et cdd aliq cop syr[utr] pp mu (D*** al basm aeth om ιυ)

9. περισσευση c. BDE al .. ς 49. περισσευη c. AK (K* al -σευει) L al pler Clem Chr Thdrt Dam al, item -σευοι FG

11. καρπον δικ. τον (τον om B al[2]) c. unc omn al[25] it vg sah arm al pp aliq[gr] et[lat] .. ς (= Gb Sz) καρπων δικ. των c. min cop syr[utr] al Chr al | θεου (112. om) .. D* χυ .. FG g μοι, harl* eius

12. D* γειγνωσκειν, ***γιγν. | τα .. FG syr[p mg] το

13. φαν. εν χω γεν. c. ABKL etc .. DEFG f g vg al Chr[com] Thph φα. γενεσθ. (Chr add τους) εν χω

14. λογον c. D***E**K(L om περισσ. usq κηρυσσουσιν) al longe pl syr[p] (sed add τ. θε. c.*) ar[p] Chr (ad h. l.) Thdrt Dam Thph Oec Tert .. Ln add του θεου c. AB al plus[20] f vg go cop syr al Clem Chr[1] et cdd[2] ad h. l. Ambrst al; al idem praem, post λαλ. vero add D*E* d e; FG g post τ. λογ. add κυριου

16. 17. οι μεν εξ αγ. usq κειμαι, [17] οι δε εξ εριθ. (B* ερειθιας, DEFG al εριθιας) usq μου c. ABD*EFG al fere[10] it vg go cop syr al Bas Mcion tert[5.20] Victorin al mu .. ς (= Gb Sz) οι μεν εξ εριθ. usq μου, [17] οι δε εξ αγ. usq κειμαι c. D**et***K al pl (L om οι μεν εξ εριθ. usq μου) syr[p] al pp[gr] mu | τον χν c. ADEK al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln [τον] χν: om enim τον BFG Chr[cd] | FG καταγγελουσιν | εγειρειν (Gb'') c. ABD* (D** et E* επεγ. ut vdtr) FG al[8] it vg go cop sah basm arm aeth Antioch Dam (non[txt] ad h. l.) pp[lat] .. ς επιφερειν c. D*** E**K al pler syr[utr] al pp[gr] mu (Thph[mg] προσφερ.)

ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 *τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ; εἴτε*
προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ
χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 *οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή-*
σεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ
πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 *κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλ-*
πίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς
πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε
διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. 21 *Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ*
ἀποθανεῖν κέρδος. 22 *εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς*
ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 *συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο,*
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ
γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 *τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιό-*

---

18. *πλην* c. DEKL al longe pl cop Chr Thdrt Dam al .. B Ath[cd] et[edd] *οτι* .. Ln *πλην οτι* c. AFG al plus[10] sah basm Ath (ita[ed bened ex mss]) Cyr[fid 123] Thph[mg] cat[txt] .. d e f vg go pp[lat] mu *dum*, Ambrst *dum tamen*, Cyp *verum tamen*, g *dum omni modo quia* (sequitur rursus *omni modo*) | D***E al *εν αληθεια* | Oec: *πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν παρεποίησαν τὴν γραφὴν ὡς ἔχουσαν Χριστὸς καταγγελλέσθω.* Item cat *οὐκ εἶπε Καταγγελλέσθω, ὥς τινες οἴονται λέγοντες ὅτι τὰς αἱρέσεις εἰσάγει.* At vero Eus[const 3,58] *μονονουχὶ τῷ φάντι παραπλησίως εἰπὼν ἂν καὶ αὐτός Εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χ̅ς̅ καταγγελλέσθω* | L *ἐν τοῦτο*

19. *γαρ* .. B al sah *δε* | DEFG d e f g go *χ̅υ̅ ι̅υ̅*

20. FG al Ath[cdd 3] *καραδοκιαν* | *ουδενι* .. FG f g add *υμων* | G* *παρρ. πασῃ* (item cop sah basm) | Ln *χ̅υ̅* [20] *κατὰ* et *μου, ὅτι*

21. *χριστος* (FG d e f vg etc add *εστιν*): ita et. Cyp Victorin Hil Ambrst Aug al mu .. Gb' *χρηστον* c. ar[p] „Gregor[dial bis] (et[lat] et[gr])" sic Gb, at ipse in ed. Par. 1705. ll. pl, ut dial[2, 3. 3, 17.] et[gr] et[lat], *χ̅ς̅* confirmatum vidi.

22. *δε* .. D*.109. *τε* (Ir[int] *si igitur*) | *εργου* .. FG it vg al add *εστιν* | *και* .. Clem (vv. 20 usq 24. afferens) ante *τουτο* pon

23. *δε* c. unc omn al longe pl it vg (et. am fu al) go sah (cop basm om) syr[p] al pp[gr] et[lat] mu (Clem *τε*) .. ς (= Gb Sz) *γαρ* c. min vix mu demid hal al syr Thdrt | *εις το* .. DEFG (it vg) Chr (non Chr[txt]) om *εις* .. Or[lib] *του* | *γαρ* c. ABC 31. 67.** al cop (al?) Clem Or[2] Aug saepe ac[dis] („Incertum est utrum *ex duobus concupiscentiam habens* an *compellor autem ex duobus*" - „Sed quoniam ita sequitur: *multo enim magis optimum*, apparet eum eius optimi dicere se habere concupiscentiam, ut cum ex duobus compellatur, alterius tamen habeat concupiscentiam, alterius necessitatem" - „Quae ambiguitas uno consequenti verbo diiudicatur, quod positum est *enim*: quam particulam qui abstulerunt interpretes, illa potius sententia ducti sunt, ut non solum compelli ex duobus, sed et. duorum habere concupis-

τερον δι᾽ ὑμᾶς. 25 *καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ συμ-*
παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς
πίστεως, 26 *ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν*
ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 *Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε,*
ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν,
ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, 28 *καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων,*
ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο
ἀπὸ θεοῦ· 29 *ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ*
εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 *τὸν αὐ-*
τὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

---

centiam videretur.") Ambrst Amb^{1} .. ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{oo}) om c. DEFG (sed D*FG d e [g utrq] Victorin *ποσω* pro *πολλω*) KL al longe pl f vg go basm al Or^{1} Bas al^{5} Aug^{aliq} al

24. B 80. Petr Cyr$^{ioh 982}$ *επιμειναι* | *εν* c. BDEFGKL al longe pl Thdrt Dam Thph Oec .. Gb^{oo} c. AC al^{10} Clem Or^{3} Petr Cyr^{ioh} Chr | L al *αναγκαιωτερον*

25. *συμπαραμενω* c. D***EKL al pler Chr^{dis} (*εἰ γὰρ ἀναγκαῖον τοῦτό ἐστι, πάντως ὅτι (ἔτι?) μενῶ, καὶ οὐχ ἁπλῶς μενῶ ἀλλὰ μεθ᾽ ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστι τό Καὶ συμπαραμενῶ, τουτέστιν ὄψομαι ὑμᾶς*) Thdrt Dam Thph Oec .. Gb'' Ln *παραμενω* c. ABCD*FG al^{5} (:: ita ex usu Graecorum; *συν* ex abundanti additum: hinc abiecerunt) .. it vg pp^{lat} *permanebo*

26. DE al *περισσευση* | FG f g *εν εμ. εν χω ιυ*

27. G *τω ευαγγελιω*, F *το -λιο* | D* om *του* sec | *ακουσω* c. ACD***EFG KL etc .. Ln *ακουω* c. BD* al fere^{10} basm (it vg etc *audiam*)

28. *εστιν αυτοις* c. ABCD*FG al d e f g am fu al pl (vg^{ed} *illis est*) go al (basm om *illis*; *quidem* non exprim cop basm syr) Ambrst Pel, item addito *μεν* D***E al syr^{p} Chr Thph .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *αυτ. μεν εστ.* c. KL al pl Thdrt al .. var al | *υμων* c. ABC** al^{4} d e al (syr *υμων* et antea et. *αυτων*) Chr^{cd} Aug (*est illis ostensio* [*causa* Aug] *perditionis*, *vestrae autem salutis*: ita d e Aug), item Cyr$^{fid 123}$ *ημων* .. ς 49. *υμιν* c. D***EFKL al pler f vg go cop basm syr^{p} al Chr Thdrt al Ambrst al; item *ημιν* C*D*G 73. g sl$^{5. 8.}$ Dam (:: dativus non potest non pro correctione haberi; *υμων* substituendi caussa nulla erat) | Ln (*ἥτις* usq *πάσχειν*), ^{30} *τόν*

29. A al *ημιν* | *το* pr (al^{2} *τα*) .. FG al Oec^{com} om (it vg *non solum ut in eum credatis, sed ut etiam* etc)

30. *οιον* .. D*FG it vg pp^{lat} (non Tert) add *και*, item C* post *ειδετε* | *ειδετε* (Gb'') c. AB*CD*E* al pl Clem Chr Thdrt Dam .. ς (= Sz) *ιδετε* c. B**D***E**FGKL al certe pm Thph Oec

II.

1 *Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά-
πης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά-* 3, 16.
πην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, 3 *μηδὲν κατὰ ἐριθείαν
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
νοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν,* 4 *μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες,* 1 Co 10, 24.
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 *τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ*

II. 1. *τι* .. Gb″ *τις* c. D*(et^{nov})L al fere^{15}, item (sequente *παραμυθια*) Thdrt Thph | *τις* tert (et. Gb Sz) c. ABCDEFGKL al fere^{50} Bas Chr mosc (et ap Wtst) Dam Thph Oec .. al^{10} *τι*, 109. Thdrt^{cod} *τε* .. ϛ 49. Gb′ *τινα* c. min vix mu Clem Chr^{montf} Thdrt (:: soloecismum talem *ει τις σπλ.* tanta cum constantia servatum esse ab antiquis testib - nec D** aut*** nec C^{corr} attigerunt - mirum est illud quidem ac probat ipsis Graecis auribus tolerabilem esse visum. Accedit quod in libros suos fideliter plures patres transtulisse videntur, quorum auctoritas minime eo frangitur quod apud alios ut Clem ad legem grammaticam correctum legitur *τινα*. Quae quum ita sint, ipsis nobis servandum erit *τις*, nisi malumus grammatici quam editoris partes agere.) | D*FG *σπλανχνα*

2. *συνψυχ.* c. AB*CD*FG .. ϛ Ln 49. *συμψ.* c. B**D***EK^{sil}L etc | *το εν* (d e g Victorin Hil Ambrst *unum sentientes*) .. AC al f vg *το αυτο*. Cf Chr: *τὸ ἓν φρονοῦντες, ὃ τοῦ Τὸ αὐτό, μεῖζόν ἐστι.* Similiter cat.

3. *κατα* c. AD***E etc .. BCD*FGL etc *κατ* | *εριθειαν*: ita ABKL etc; D* al *εριθιαν*, FG *ερειθιαν*. De acc. cf ad Iac 3, 16. et Gal 5, 20. | *μηδε κατα* (Gb′) c. ABC al d e vg cop al (et. *ἢ κατὰ* vel *καὶ κατὰ* vel *nihil per* legitur) Victorin Ambrst Aug al .. ϛ *ἢ* c. DEFGKL al longe pl f g al Chr Thdrt al | D* (et^{nov}) K al *προηγουμενοι* | B *τους υπερεχ.*, DEFG *υπερεχοντες*

4. *εκαστοι* pr c. ABFG al f g m vg pp^{lat4} .. ϛ *-στος* c. C (C** Thph *εαυτου*, Thph et. *ετερου*) DEKL al pler d e go syr^{utr} al Chr Thdrt al Victorin al | *σκοπουντες* c. ABCDEFG al mu d e f g m vg go al Ath al mu pp^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) *σκοπειτε* c. L al pl cop al Chr Thdrt al (K al syr^{utr} Thph *-τω*) | D*FGK 61. d e f g m vg al (non go cop syr utr) Bas pp^{lat} mu (non Aug al) om *και* | *τα* sec (D***EK al plus^{30} Oec *το*) .. D*FG al add *των* | *εκαστοι* sec c. AB (item C vdtr) DE al^{5} cop Bas^{3} Cyr^{thes194} et^{371} Victorin Aug, item ϛ *-στος* c. KL al pler d e go syr^{utr} al Chr Cyr^{fid108} Thdrt al .. FG f g m vg pp^{lat} mu om (et. transp), hinc Gb^{0}. Praeterea AC (al?) Cyr^{thes} et^{fid} ad sqq trahunt.

5. *γαρ* c. DEFGKL al pler it vg go syr^{p} al (syr *et hoc*, sl^{ant} *δε*) Chr

καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 *ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν*
ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 *ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δού-*
Ro 8, 3. *λου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρε-*
θεὶς ὡς ἄνθρωπος, 8 *ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέ-*
χρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 *διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ-*
ύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 *ἵνα*
*Es 45, 23. Ro 14, 11. *ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων*
καὶ καταχθονίων, 11 *καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύ-*
ριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
12 *Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς*
Eph 6, 5. *ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ*
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 *θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν*

Thdrt Dam al (Did *δη*) Victorin Hil Ambrst al .. Gb[00] Ln 49. om c. ABC 17. 73. cop arm ar[e] (Or Ath Cyr[ioh 119. 185] et[saep] item[fid 108] Ant et Max pp[lat aliq]: at isti omnes ea quae praecedunt non una afferunt) | *φρονεισθω* c. C***KL al fere omn cop go al Or Eus[marc 182] Ath Cyr[fid 108] Chr ([txt] et[com]) Thdrt[2] Dam al (Did *λογιζεσθω*) .. Gb' Ln *φρονειτε* c. ABC*DEFG al[3] it vg al (pergunt d e syr *quod et Christus Iesus*) Cyr[thes 194. 371] ac[saepe] (alibi ut[ioh 119] et[185] *φρονειτω εκαστος*, item Thdot[anc]) pp[lat] | B *εν ημιν*

6. D* *αρπακμον* | FG al Eus[marc 197] et[ps 550] Did (non item al pl) om *το*

7. *αλλα* c. BFG al .. ς *αλλ* c. ACDEL etc (et. Sethiani[hipp 818] Eus[h. e. 8, 10] et[marc] Epiph[614] Cyr[thes 93] al) | Ln[ed min] *γενόμενος.* [8] *καί* (ita et. Wtst al). Versum 6. totum et 7. usq *λαβων* habent et. Sethiani[hipp 818]

8. *μεχρι* (et. Or Eus[dem 465. 1002.] Cyr[ador 496] al pl) .. D* (et[nov]) FG *αχρι*

9. *ονομα* pr c. DEFGKL al fere omn Or[2] Eus[ps 69. 193. 400] Ath[3] Epiph[761] Cyr[thes 127. 194] et[fid 108] Chr Thdrt[2] Procl Dam al .. Ln praem *το* c. ABC 17. Dion[alex] Eus[dem 301] et[ecl 74] Cyr[ioh 959] et[alib] Procop[esa ter] | FG *εις το υπερ*

11. *εξομολογησεται* c. ACDEFGKL al plus[30] Or Eus[ps 643] et[ecl 27] Epiph[741. 972.] Ath[cdd 3] al mu (antea fere nullus *καμψει*) .. ς Ln (ex err.) *-σηται* c. B al pl Eus[ecl 74] Cyr[fid 108] al | FG g Eus[ps 643] al[gr] et[lat] om *χ̅ς̅* .. var al pauc

12. *αγαπητοι* .. A lectionaria aliq demid al *αδελφοι* | B al[5] hal harl** cop syr arm al (non it vg syr[p] al) Chr[1] pp[lat] aliq om *ως* | FG d e g fu al om *εν* pr | *νυν* .. DEFG it vg al pp[lat] post *μαλλον* pon; al[2] Chr[com] Thph om | FG g om *εν τη απουσ. μου* (f praeposito ÷ *in praesentia mea*)

13. *θεος* c. ABCD*FGK al Dam .. ς (Gb[00]) praem *ὁ* c. D**et***EL al pler pp mu | *ενεργων* .. A add *δυναμεις* | *ευδοκιας* .. C add *αυτου*

ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 *πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ δια-* 1 Pe 4, 9.
λογισμῶν, 15 *ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ*
ἀμώμητα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε
ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 *λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα*
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν Ga 2, 2. 2 Ti 4, 6.
ἐκοπίασα. 17 *ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ*
τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 *τὸ δ'*
αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι. 3, 1. 4, 4.

19 *Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,*
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 *οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-*
ψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 *οἱ πάντες γὰρ*
τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 *τὴν δὲ δοκιμὴν*
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ 1 Ti 1, 2.
εὐαγγέλιον. 23 *τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ*
περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· 24 *πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως*
ἐλεύσομαι.

---

15. *γενησθε* c. BCD***E**KL al ut vdtr omn Cyr^{thes284} Chr Thdrt Phil^{carp} Dam al .. Ln *ητε* c. AD*E*FG it vg al pp^{lat} | *αμωμητα* c. DEFGKL al fere omn Chr Thdrt Phil^{carp} Dam al .. Ln *αμωμα* c. ABC al^{2} Clem^{allud} Victorin (ipsum Graecum *αμωμα τεκνα* infert comm suo) Cyr^{thes284} (:: cf ad 2 Pe 3, 14.) | *μεσον* (Gb'') c. ABCD*FG al^{5} Clem .. ς *εν μεσω* c. D**et***EKL al pler pp mu | FG g *εν τω κοσμω τουτω,* d e f m Chrom (non item Victorin al pl) *in hoc mundo*

16. DE *καυχησιν* | *ουδε* .. B *ουδ*

17. *αλλα* c. A (vdtr) BD*FG etc .. ς *αλλ* c. CD**?et***EL al pl | *ει και* .. EG *και ει* | *συνχαιρω* et v. sq *συνχαιρετε* c. B*CD*FG .. ς Ln 49. *συγχ.* utroq loco c. AB**D***EK^{sil}L etc

19. *κυριω* c. ABD***EKL al pler f vg (sed fu* al *dom. Ie. Chr.*) al pl pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *χριστω* c. CD*FG al^{3} d e g cop | *υμιν* .. D*E (* ut vdtr) al it vg al *προς υμας* | A *εκψυχω*

20. *περι* (L *υπερ*) *υμων* (D* *ημων,* Thph^{cd} *εμου*)

21. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ (Gb') c. BL al longe pl fu demid al cop syr^{p} al pp^{gr} mu Ambrst^{ms} .. Gb Sz Ln $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. ACDEFG al vv m Clem al pp^{lat} mu .. K ar^{p} Cyp om $\overline{\iota\upsilon}$. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του* c. min vix mu contra unc omn al pl Clem al mu

22. *εις τ. ευαγγ.* .. C *εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου*

23. D* ut solet *πενψαι* (item v. 25.), K *εκπεμψαι* | *αφιδω* c. AB*D*FG 17. .. ς *απιδω* (C *απειδω*, et. *επιδω* legitur) c. B**CD***EK^{sil}L al pler | *εξαυτης* (vg *me mittere mox,* item f sed post et. add *ex ipso*) .. d e *ex ipsa,* g *ex ipso*

24. *ταχ. ελευσ.* (FG vv aliq *ελ. τα.*) .. AC al fere^{8} vv mu pp^{gr} et^{lat} aliq add *προς υμας*

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα
1 Co 16, 17. ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς μὲ λειτουργίας.

---

25. D*(E?) d e Victorin Ambrst Pac om κ. συνεργ. | συνστρ. c. A(B? Mai συστρ.) CDEFG etc .. ς συστρ. c. (B vide ante) K^sil L al certe pler

26. παντ. υμ. (B cop υμ. πα.): Ln add [ιδειν] c. ACDE al fere^30 d e cop syr^utr al Dam Thph Cassiod, at om c. BFGKL al pl f g vg go al Chr Thdrt al Victorin Ambrst al | οτι ησθ. .. (C*??) D*E*FG it vg go pp ^lat αυτον ησθενηκεναι (d e vg *illum infirmatum*, f *ill. infirmari*, g *ill. t eum infirmatum t infirmari*)

27. B al^6 Chr Thph^cd θανατου | αλλα c. ABDE etc .. ς αλλ c. FGL al certe pl | ηλεησ. αυτ. c. ABC** (* latet) DEFG al it vg al Phot^man175 pp^lat .. ς αυτ. ηλε. c. KL al pler vv mu pp mu | ουκ .. D* ουχ | επι λυπην c. ABCDEFGL al pl Chr^cdd Dam Thph^cd Oec .. ς (= Gb Sz) ε. λυπη c. K al pm Thdrt Phot^man175 al | σχω .. D*(E?)FG al εχω

28. D*FG σπουδαιοτερον | ουν .. FG 17. g Thph δε | D* επενψα

29. προσδεχεσθε (FG προς δε [f super his *at vero*] εχεσθαι, g *ad vero excipite* : ut toties inepte) .. A** 67.** 73. 80. προσδεξασθε

30. εργον (Gb') c. C (:: cf ad Act 5, 41.) .. ς (Gb^0) add του χυ c. DEKL al pl et Ln omisso του c. BFG al; item additur κυριου (A al vv), του κυρ., του θεου (cop al Chr^com) | μεχρι .. DEFG εως | παραβουλευσ. c. CKL al longe pl, item (ut certe edd sunt) Chr Thdrt Dam Thph Oec cat .. Gb Sz Ln παραβολευσ. c. ABDEFG 177. 178. 179. (praeterea ad ψυχη FG it vg al pl add αυτου) .. d e g *parabolatus de anima sua*, f vg aeth^utr pp^lat *tradens* (sed Ambrst praem *in interitum*) *animam suam*, Victorin *exponens in incertum animam suam*; syr^utr arr *spernens*, cop *postponens*, go *obliviscens* .. explicantes Thdrt: τοῦ κινδύνου καταφρονήσας, Chr: παρεβουλεύσατο καὶ ἐξέδωκεν ἑαυτόν, Thph: παρεβουλ. τουτέστιν ἐπέρριψεν ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ, Hes: εἰς θάν. ἑαυτὸν ἐκδούς (Bas^reg. b. 190 forte alludens: πῶς ἄν τις προμηθείη καὶ πρὸς κινδύνους ὑπὲρ τῆς ἐντολῆς καὶ κυρίου παραβολεύεσθαι. Cf et. Eustath ad Odyss. ἐκεῖθεν καὶ ὁ παράβολος ἄνθρωπος

III.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 2, 18. 4, 4.
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς
κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καί-
περ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-

---

ὁ κινδύνοις ἑαυτὸν παραβάλλων. Niceph. imp. περὶ παραδρομῆς: δεῖ μικρόν τι παραβολεύσασθαι καὶ πρὸς μάχην ὁρμῆσαι, ut Wtst ex ms. affert. Apud eundem plura exscribuntur quae huc faciunt.) Mihi quidem hac de re sic videtur. παραβουλευσασθ. certe non minus quam παραβολευσ. loco nostro testatum est, quippe quod non tantum in KL cum minusc cdd longe plerisq sed et. in C inventum sit. (Ex interpretibus παραβουλ. confirmare vdtr go syr^{utr} cop, παραβολ. it vg aeth.) Neque minus quam nostro loco lectio alibi fluctuat, ut in fragmento Eusebii ap Dam^{par561}, plurib locis Chrys ut ^{11,564}, in Hesychio etc. Dubitari autem vix potest quin utraque vox usu Graecitatis inferioris recepta fuerit: quam rem id ipsum probat quod codicum scriptores ubique inter utramque fluctuant. Haesitanti vero utra praestaret, multo magis παραβολευεσθαι, quod a παράβολος notissimo derivandum esse apparebat neque sensus difficultatem habebat, commendari se debebat quam παραβουλεύεσθαι, ratione paullo reconditiore. Est enim fere spernere consilium, cautum esse nolle, conferendumque est cum παραφρονεῖν, παραλογίζεσθαι. Progrediente vero significatione in eundem fere sensum παραβουλ. atque παραβολ. dictum vdtr, quae explicatio nostro loco egregie adiuvatur apposito τῇ ψυχῇ, ita ut conferre iuvet illud Caesaris de b. G. „adeo esse perterritos nonnullos ut suae vitae durius consulere cogantur." Denique convenientius nostro loco esse videtur si scriptum est nullam rationem ipsius vitae habuisse Titum faciundo opere suo sancto, quam cum temeritate, cuius notio in παραβολευεσθ. esse debet, in pericula illum se obtulisse.

III. 1. τα αυτα .. FG ταυτα (it vg *eadem*) | ασφαλες .. A* vdtr al fere^{25} Procop^{esa} Dam praem το

3. θεου (Gb') c. ABCD***EFGKL al plus^{60} cdd^{gr} „*omn aut paene omn*" ap Aug (item ap Amb ed. Bened.) g vg^{cd} cdd^{lat} pl ap Aug (nam „*ex nonnulla*" *deo*) cop syr$^{p\ mg}$ Eus^{ps449} Ath al pm Or^{int} Aug^{dis} al .. ς (= Sz) θεω c. D* al mu d e f vg go syr al Thdrt^{1} al pp^{lat} mu . Thph^{cd} θειω | DE και ου σαρκι

4. και .. D*E*FG al^{4} d e f g Aug^{1} om (demid tol al ante εγω pon) |

Ro 11, 1. θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-
Ga 1, 13 s. ρισαῖος, 6 κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην
τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 ἀλλὰ ἅτινα ἦν μοι κέρδη,
ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἡγοῦ-
μαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ
Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι
σκύβαλα εἶναι ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ
ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χρι-
στοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι αὐ-
Ga 6, 7. τὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν
τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
11 εἴπως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

αλλος (FG al αλλως) .. DEFG al it vg post τις .. 46. 109. syr ar^{e} Chr com Lcif Ambrst om

5. ς^{e} 1624. item ς al (non Gb Sz) περιτομή (ita et. Eus^{ps350} et alibi editum) | βενιαμειν c. ABL; FGK -μην .. ς 49. -μιν c. DE al certe pler | FG κα. τον νομ.

6. ζηλος c. ABD*FG .. ς -λον c. D**et***EKL al certe pler | την (D*FG om) εκκλησιαν .. FG 112. f g vg arm^{edd2} (non^{ven}) Ambrst al add (122. του) θεου (Amb *Christi*)

7. αλλα c. BD* .. ς 49. αλλ c. D***EF (αλλι τινα sic) K^{sil} al certe pl .. Ln [αλλα]: om AG 17. d e g Cyr^{ador53} et^{alib} Lcif al | ην μοι c. ADEF GKL al pler go cop syr^{p} al Cyr^{ador53} et^{582} Chr al mu Victorin .. Ln μοι ην c. B al^{3} it vg al Thdrt cat^{com} Lcif al | δια τον χ̅ν̅ .. cat^{ox} ad Mc 10, 24. διὰ τῶν χρηστῶν. Quod cf ad 1, 21.

8. μεν ουν c. BDEFGKL al plus^{40} pp pm .. ς (= Gb Sz) μενουνγε c. A al ut vdtr pm Did Cyr^{ador53} et^{582} item^{fid71} Thph. Ceterum (B ap Bart) 80. f vg (et. fu al, non arm al) go al Cyr^{ador53} et^{fid} al pp^{lat} mu om και sq | χ̅ν̅ ι̅ν̅ (AK al mu f vg al pp^{gr} et^{lat} aliq ι̅ν̅ χ̅ν̅) .. Ln praem του c. B Thdrt | μου .. A vv mu pp^{gr} mu pp^{lat3} ημων | ειναι sec c. AD***EKL al fere omn go al Cyr^{3} al pm Aug .. Gb^{o} Ln om c. BD*FG 17. it vg al Serap pp^{lat} mu

9. εμην .. L 61. al? om | επι τη πιστ. (D*[E?] εν π., it vg *in fide*) .. syr ar^{e} om. Ceterum L al syr^{p} al pp mu conjg c. sqq

10. D* om αυτου pr | Ln om την sec c. AB, contra DEFGKL al ut vdtr omn pp pm | συμμορφιζομ. (Gb'') c. ABD* 17. 67.** 71. (118.** συμμορφαζομ.) Or^{cdd} Bas Mac (-μμ- AB etc; D* -νμ-) .. FG συνφορτιζομ. item *cooneratus* d e g go Ir^{int} Lcif .. ς συμμορφουμ. c. D***EKL al pler Chr Thdrt al

11. την εκ (Gb') c. ABDE al fere^{10} vv pm Bas Chr Dam Ir^{int} al mu (FG των εκ) .. ς (= Sz) των c. KL al longe pl g (sub *aut*) cop al Thdrt al

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ
καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ. 13 ἀδελφοί,
ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω
ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν
διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρο-
νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθά-
σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. Ga 6, 16.
17 Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως
περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπα-

---

12. ουχ .. F ουκ | ελαβον (et. Eus^{ps103} al pm Tert Victorin Hier al mu) .. D*EFG d e f g Ir^{int} Ambrst auct$^{sing\ cler}$ add η ηδη δεδικαιωμαι (FG δικαιωμαι, G* -ομαι, praeterea G g iam scripserat τετελειωμαι sed eo signis improbato adscripsit δικ.) | και pr .. D*E*FG 39. 112. d e f g vg go al Tert al mu om | και sec .. D*EFG 67.** 74. g Tert om | κατεληµφθ. c. ABD*FG .. ς-ληφθ. c. D***EKL etc (L al -λειφθ.) | χ̅υ̅ c. BDE (D***E praem του) FG al d e g go aeth^{ro} Clem Mac Dam (praem του) pp^{lat} mu .. A al fere^{10} Chr^{1} Thph^{cd} χ̅υ̅ ι̅υ̅ et ς (= Gb Sz, sed Gb') praemisso του c. KL al pl Thdrt al; item vg cop syr$^{p\ mg}$ Ambrst al (et. ι̅υ̅ χ̅υ̅, του κυρ. ι̅υ̅ et aliter legitur)

13. D* om εγω | ου c. BD***EFGKL al pl it vg al Chr (et^{txt} et^{com}; sed^{1} ουδεπω et^{1} ουπω) al Tert Victorin al mu .. AD* al fere^{35} cop al mu (syr^{p} *adhuc* c.*) Clem Thdrt Chron^{411} al mu Ambrst Hier^{1} ουπω | FG κατειληφοτα

14. τοις δε .. D* (E confuse) FG (vv mu) εις δε τα | FG al απεκτεινομ. | εις c. AB 17. 73. 80. Clem Ath Cyr^{ador165} Chron^{441} .. ς επι c. DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam (et.^{par634}) al | FG 46. g vg^{cd} Clem Novat Victorin al om του θε. | χ̅ω̅ ι̅υ̅ .. D*EFG d e g κυριω ι̅υ̅ χ̅ω̅ .. var al

15. τελειοι .. FG g add εν χ̅ω̅ ι̅υ̅ | L al^{6} cdd ap Hier („*hoc sapimus sive sapiamus;* diversa enim sunt exemplaria". Sed alibi^{3} *sapiamus*) al^{5} Clem φρονουμεν | D* om ὁ

16. στοιχειν (FG συνστοιχ.) c. AB 17. 67.** cop sah aeth^{ro} (sed^{pp} add *in una concordia*) Thdot^{anc} Hil Aug^{saepe} Facund (Sedul) .. ς (= Gb) add κανονι (D*FG d e g pp^{chalced} ap Evagr [^{2,822} ap Wtst] Victorin Ambrst om; et. ante στοιχ. et aliter pon), το αυτο φρονειν (haec ante τω α. στοιχ. [συνστ.] pon D*FG d e g Victorin Ambrst, item [servato καν.] D***E al^{6} f vg go arm sl^{7}) c. KL al pl (sed al syr^{p} arm al κανονι ante στοιχ. vel στοιχ. ante τω αυτω pon) syr^{p} (item fere syr: *una semita incedamus et uno consensu*) al (ut sl$^{5.8}$) Chr Thdrt Dam al (adde test qui varie ut indicavimus diff) (:: cf Ga 6, 16. Phil 2, 2. alibi)

17. συνμιμηται (BD*FG -μειμητ.): συνμ. c. BD*FG .. ς Ln 49. συμμ. c. AD***EK^{sil}L etc

τοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχ-
θροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ
θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρο-
νοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ
καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς μετα-
σχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι
τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑπο-
τάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν κυρίῳ. 3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.

---

18. D* ελεγομεν | D*E (wtst non mur) 55. syr om και | FG εκθρους, A εκχθρ.

20. γαρ .. 80. it vg go syr syr[p mg] Clem Or[2] Eus[mai147] et[ps594] Ps-Ath[57] et[90] Chron[441] al Ir[int] al mu (sed non Victorin) δε

21. συμμορφον (D*FG συνμ.) c. ABD*FG (FG d e Cyr[hr315] lib Ir[int1] ex[cdd2] perg του σωματος) it vg go cop aeth[utr] Eus[marc338. 358] et[ps] Ath[1] et[1] ex[cdd3] Cyr[thes284] Antioch[1,30] Ir[int] Or[int] Tert Cyp al pm .. ς (= Gb Sz) praem εις το γενεσθαι αυτο (Caes om αυτο) c. D**et***EKL al certe pler syr[utr] (*ut sit*) al Or Caes Epiph[889] Chron[441] al mu Victorin (*ut sit*) Hier al | αυτω c. ABD*FG al mu Eus[marc358] Cyr[thes284] Epiph[889] Chr[1] ex[cdd] Thph[cd], item *ei* vel *illa* d e g Victorin .. ς εαυτω c. D***EKL al pl Thdrt al mu, item *sibi* f vg Hil Amb al mu

IV. 1. χαρα .. FG χαρις | FG g και ουτως | αγαπητ. sec (1. πνευματικοι) .. B add μου .. D* 108.* d e Victorin om

2. ευοδιαν c. ABDEFGKL etc .. ς (non ς[e] Gb Sz) ευωδιαν c. min aliq | συντυχήν: hoc acc. D***(L -χεῖν) al ut vdtr pl, non ut ς Ln 49. -τύχην

3. ναι c. unc omn al longe pl it vg (d e *ita*, g *utique*, f vg *etiam*) etc pp mu[gr] et[lat] .. ς (= Gb Sz) και ex err. vel editorum vel min pauc | γνησ. συνζ. (συνζ. c. A[B ?]D* et[nov] FG; ς συζ. c. [B ap Mai] D***K[sil]L etc) c. ABDE al (FG εγνησιε γερμανε συνζ.) it vg cop al (go ναι κ. σε γνησ. παρακ. συνζ.) Isid[4,112] Thdrt[cd] Thph pp[lat] .. ς συζ. γν. c. KL al pler syr[utr] al Chr Thdrt al | συνλαμβ. c. B*D*FG .. ς Ln 49. συλλ.

4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπι- 3, 1.
εικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μηδὲν 1 Th 5, 16.
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαρι-
στίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας
ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
καια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ
τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς Ro 15, 33 etc
εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ
ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης
εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 1 Ti 1, 12.
14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 οἴ-

---

c. AB**D***EK^{sil}L etc | μετα και .. D*(E?)FG al it vg al (Or) pp^{lat} om και

5. A πασιν τοις ανθρ.

6. αλλ .. A*^{vdtr} αλλα | μετα .. B μετ

7. θεου .. A syr$^{p\ mg}$ Cyr Procop^{niceph1,1145} Amb^{1} Pel^{com} $\overline{χυ}$ | νοηματα .. FG d e g m tol Victorin^{dis} Chrom al^{2} σωματα

8. επαινος .. D*E*FG d e f g vg (non am* sang^{palimps} tol al) Ps-Ath^{lat646} Ambrst al (non Victorin Aug al) add επιστημης (*disciplinae*)

9. ειδετε c. ABD*et*** al pl pp mu .. D***FGKL al pm Clem Thdrt Thph^{cd} ιδετε

10. D* εθαλατε, E εθαλετε (ut vdtr, αν enim praepositum a D** evanuit paullum) .. et. ανεθαλλετε, ενεθαλετε legitur | το .. FG του

12. και prim c. unc omn al longe pl it (et. r) vg go syr^{p} al Clem al pm pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) δε c. min aliq (cop syr al non exprim) | A syr om και post πειναν

13. FG ισχω | με c. ABD* d e f r vg cop arm aeth Clem Eus$^{ps159.285.295.364.}$ pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) add χριστω c. D***EFG (FG $\overline{χυ}$) KL al. ut vdtr omn g go syr^{utr} al Or^{1} (alludens) Eus$^{ps33.60.}$ Ath^{834} (Ps-Ath^{2,68} $\overline{ιυ}$ $\overline{χω}$) Cyr$^{(com\ ad\ Lc\ 8,24)}$ Cyr^{hr317} Nyss Chr Thdrt Dam al anonym ap Amb (item $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$ Or^{3} Eus^{ps595} et $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$ τω κυρ. ημων Or^{1})

14. συνκοιν. c. AB*D*FG .. ς Ln 49. συγκ. c. B**D***EK^{sil}L etc | μου τη θλιψ. .. DEFG it vg etc pp^{lat} τη θλιψ. μου

δατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
Act 17, 14. 2 Co 11, 9. ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσ-
σαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι
δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυ-
σίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶ-
σαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,
1, 13. μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ga 6, 18. 23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν.

---

15. D*E* al^{5} syr^{p} aeth^{utr} (r^{o} om et. και) Chr Thdrt Thph^{cd} om δε (r *enim*) | L φιλιππισιοι, item go | ουδεμια .. D*E*FG d e g praem οτι (servato οτι pr) | λημψ. c. ABD*FG .. ς ληψ. c. D***EKL etc | A* om μονοι

16. εις c. BD**(*** non attigit)FGKL al pler d e f (g) vg etc .. Ln [εις]: om AD*E al^{4} (g *in necessitatem meam t usibus meis*) syr go sl^{5}· Ps-Ath^{322} Oec^{txt} Victorin (*ea quae mihi necessar. fuerant*; r Ambrst Aug *usibus meis*) | μοι (ita Chr^{dis} ad h. l. Thdrt) .. DEL al g Chr^{1} Procop$^{niceph 2,334}$ al^{3} Ambrst Aug μου | D* επενψατε

17. L al δωμα | αλλα c. AB etc .. ς αλλ c. DEFGKL al certe pl | λογον .. FG al^{2} praem τον

18. A om παρα επαφρ. | τα (D*E* το) παρ υμ. (D*E* add πενφθεν et FG it vg syr Ir^{int} Cyp Victorin al πεμφθεντα)

19. πληρωσει c. ABD***EKL al pl cop al Chr^{2} Thdrt^{cd} al .. Gb' -σαι c. D*FG al plus^{20} it vg al Chr^{1} (et.^{mosc2}) Thdrt Thph pp^{lat} | το (FG του) πλουτος (Gb') c. ABD*FG 17. 67.** .. ς τον πλουτον c. D**et***EKL al pler Cyr$^{thes 375}$ al mu | αυτου .. D* υμων

20. KL al sl om των αιωνων

22. FG g om υμας (17. 43. itemq E^{wtst}, nisi est error, om παντες, quod al post οι αγ. pon) | FG μαλλειστα | L 17. Chr^{edd} Thdrt Thph Ambrst om δε | εκ .. B απο

23. κυριου c. ABFGKL al pl d e g am al arm (sed^{1696}· litt. curs. add υμ.) ar^{p} Dam Thph^{cd} Oec .. ς (Gb^{00}) add ημων c. DE f r vg (et. fu al) cop syr syr^{p} c.* al pp^{gr} aliq et^{lat} | του πνευμ. (Gb'') c. ABDEFG 17. 67.**

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 **Παῦλος** ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Eph 1, 1. etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς

---

73. 80. al[5] it vg al mu Dam pp[lat] .. ς παντων c. KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt al | ς (Gb[oo]) add in f. αμην, Ln [αμ.] c. ADEKL al ut vdtr omn vv pl Thdrt al .. om c. BFG f g sah Chr Oec Victorin Ambrst

Subscriptio: AB al πρ. φιλιππησιους .. DE πρ. φιλιππηνσιους (sed uterq 4, 15. φιλιππησιοι) επληρωθη· αρχεται πρ. θεσσαλονικεις ᾱ .. FG ετελεσθη πρ. φιλ. αρχεται πρ. κολοσσαις .. L του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. φιλιππισιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδητου, K al πρ. φιλιππησιους εγραφη απ. ρωμ. δι επαφροδιτου .. d r *ad philippenses explicit* (r *exp. ad ph.*) *incipit* (d[corr] h. l. ad mg add *missa a roma*) *ad tessalonicenses* I., f g *expl. ad phil. incipit ad colossenses* (f *colosenses*), vg[cdd] *explicit* (am add *epistula*, non item fu san[palimps] al) *ad phil.* (cod ap Ln add *scripta de urbe roma, habet versus* 389) *inc.* (am al add *epist.*) *ad colosenses* (ita am san[palimps]; fu al *ad thessall.* vel *ad thesalonic.*) .. ς (=Gb Sz) πρὸς Φιλιππ. ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης (ἐ. ἀ. ῥ. addunt B**KL al pl vg[cd] syr[utr] cop al Chr Thdrt Euthal al) δι' Ἐπαφροδίτου (δ. ἐ. KL al pl syr[utr] al Thdrt al; cop ar[ti] δια τιμοθεου κ. επαφρ.). Praeterea numerantur στιχοι σῃ' (KL al pl Euthal; diff al pauc, ut vg[cd] ap Ln qui habet versus 389), item (ut Euthal) αναγν. β', κεφφ. ζ'. B ab ος' usq οθ' pergit; am numerat sect 19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 22.).

---

* ABK al cop syr[p mg gr] πρ. κολασσαεις (item go sed habet formam κολοσσ.; syr[utr] aeth *epist. Paul. ad Colossenses*) .. DEFG αρχεται πρ. κολοσσαεις (sed G in summa pagina modo κολασσ. modo κολοσσ. habet). De it et vg[cdd] vide ad fin ep ad Phil .. L al του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. κολοσσαεις .. ς[e] παυλου του αποστ. η πρ. κολοσσ. επιστολη, ς η πρ. κολασσ. επιστ. παυλου, Gb Sz παυλου επιστ. πρ. κολοσσ.

I. 1. $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ c. ABFGL 8.p[e] al d e f g am fu al cop syr[p] Synops Dam Ambrst Hier Cassiod .. ς $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. DEK al pl vg[ed] et demid tol al syr aeth al Chr Thdrt al

2. κολασσαις (Gb'' itemque ς) c. AB*(item c in subscr.)K al plus[40] cop

οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
Act 17, 14. 2 Co 11, 9. **ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς**
λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσ-
σαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι
δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυ-
σίαν δεκτήν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶ-
σαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,
1, 13. μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ga 6, 18. 23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν.

---

15. D*E* al[5] syr[p] aeth[utr] (r[o] om et. *και*) Chr Thdrt Thph[cd] om *δε* (r *enim*) | L *φιλιππισιοι*, item go | *ουδεμια* .. D*E*FG d e g praem *οτι* (servato *οτι* pr) | *λημψ.* c. ABD*FG .. ς *ληψ.* c. D***EKL etc | A* om *μονοι*

16. *εις* c. BD**(*** non attigit)FGKL al pler d e f (g) vg etc .. Ln [*εις*]: om AD*E al[4] (g *in necessitatem meam t usibus meis*) syr go sl[5.] Ps-Ath[322] Oec[txt] Victorin (*ea quae mihi necessar. fuerant*; r Ambrst Aug *usibus meis*) | *μοι* (ita Chr[dis] ad h. l. Thdrt) .. DEL al g Chr[1] Procop[niceph2,334] al[3] Ambrst Aug *μου* | D* *επενψατε*

17. L al *δωμα* | *αλλα* c. AB etc .. ς *αλλ* c. DEFGKL al certe pl | *λογον* .. FG al[2] praem *τον*

18. A om *παρα επαφρ.* | *τα* (D*E* *το*) *παρ υμ.* (D*E* add *πενφθεν* et FG it vg syr Ir[int] Cyp Victorin al *πεμφθεντα*)

19. *πληρωσει* c. ABD***EKL al pl cop al Chr[2] Thdrt[cd] al .. Gb' *-σαι* c. D*FG al plus[20] it vg al Chr[1] (et.[mosc2]) Thdrt Thph pp[lat] | *το* (FG *τον*) *πλουτος* (Gb') c. ABD*FG 17. 67.** .. ς *τον πλουτον* c. D**et***EKL al pler Cyr[thes375] al mu | *αυτου* .. D* *υμων*

20. KL al sl om *των αιωνων*

22. FG g om *υμας* (17. 43. itemq E[wtst], nisi est error, om *παντες*, quod al post *οι αγ.* pon) | FG *μαλλειστα* | L 17. Chr[edd] Thdrt Thph Ambrst om *δε* | *εκ* .. B *απο*

23. *κυριου* c. ABFGKL al pl d e g am al arm (sed[1696.] litt. curs. add *υμ.*) ar[p] Dam Thph[cd] Oec .. ς (Gb[00]) add *ημων* c. DE f r vg (et. fu al) cop syr syr[p] c.* al pp[gr] aliq et[lat] | *του πνευμ.* (Gb'') c. ABDEFG 17. 67.**

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Eph 1, 1. etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς

---

73. 80. al[5] it vg al mu Dam pp[lat] .. ς παντων c. KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt al | ς (Gb[oo]) add in f. αμην, Ln [αμ.] c. ADEKL al ut vdtr omn vv pl Thdrt al .. om c. BFG f g sah Chr Oec Victorin Ambrst

Subscriptio: AB al πρ. φιλιππησιους .. DE πρ. φιλιππηνσιους (sed uterq 4, 15. φιλιππησιοι) επληρωθη· αρχεται πρ. θεσσαλονικεις α̅ .. FG ετελεσθη πρ. φιλ. αρχεται πρ. κολοσσαις .. L του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. φιλιππισιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδητου, K al πρ. φιλιππησιους εγραφη απ. ρωμ. δι επαφροδιτου .. d r *ad philippenses explicit* (r *exp. ad ph.*) *incipit* (d[corr] h. l. ad mg add *missa a roma*) *ad tessalonicenses* I., f g *expl. ad phil. incipit ad colossenses* (f *colosenses*), vg[cdd] *explicit* (am add *epistula*, non item fu san[palimps] al) *ad phil.* (cod ap Ln add *scripta de urbe roma, habet versus* 389) *inc.* (am al add *epist.*) *ad colosenses* (ita am san[palimps]; fu al *ad thessall.* vel *ad thesalonic.*) .. ς (= Gb Sz) πρὸς Φιλιππ. ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης (ἐ. ἀ. ῥ. addunt B**KL al pl vg[cd] syr[utr] cop al Chr Thdrt Euthal al) δι' Ἐπαφροδίτου (δ. ἐ. KL al pl syr[utr] al Thdrt al; cop ar[ti] δια τιμοθεου κ. επαφρ.). Praeterea numerantur στιχοι ση' (KL al pl Euthal; diff al pauc, ut vg[cd] ap Ln qui habet versus 389), item (ut Euthal) αναγν. β', κεφφ. ζ'. B ab ος' usq οθ' pergit; am numerat sect 19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 22.).

---

* ABK al cop syr[p mg gr] πρ. κολασσαεις (item go sed habet formam κολοσσ.; syr[utr] aeth *epist. Paul. ad Colossenses*) .. DEFG αρχεται πρ. κολοσσαεις (sed G in summa pagina modo κολασσ. modo κολοσσ. habet). De it et vg[cdd] vide ad fin ep ad Phil .. L al του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. κολοσσαεις .. ς[e] παυλου του αποστ. η πρ. κολοσσ. επιστολη, ς η πρ. κολασσ. επιστ. παυλου, Gb Sz παυλου επιστ. πρ. κολοσσ.

I. 1. χ̅υ̅ ι̅υ̅ c. ABFGL 8.[pe] al d e f g am fu al cop syr[p] Synops Dam Ambrst Hier Cassiod .. ς ι̅υ̅ χ̅υ̅ c. DEK al pl vg[ed] et demid tol al syr aeth al Chr Thdrt al

2. κολασσαις (Gb'' itemque ς) c. AB*(item c in subscr.)K al plus[40] cop

Eph 1, 2. etc ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.
Phi 1, 3. 3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
Eph 1, 15 s. Phi 5. στοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντες τὴν πίστιν
ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
Eph 1, 18. 2 Co 6, 7. ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου 6 τοῦ
παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστιν καρ-
ποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας
ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼς
4, 12. ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν
πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν

---

syr[utr] ar[ti] sl[mss] Or Synops Chr[ms] Thdrt Euthal Dam[ms] Thph[cd] Suid al mu (eadem forma Polyaen et Hierocl, item Herodot [cdd] Xenoph [cdd]) .. ς[e] (itemq Gb Sz) *κολοσσαις* c. B**D(* *κολοσσαεις*)EFGL al ut vdtr pm it vg (item pp[lat]) al Clem Chr Thdrt[cd] Thph (eadem forma Herodot Xenoph Strab al, in numis ap Eckhel) | *χω* c. BD***E**KL al pler syr[p] aeth sl[5. 10.] al Chr Thdrt Dam al .. Ln add *ιυ* c. AD*E*FG al[3] it vg cop syr (*ιυ χω*) al pp[lat] | *πατρ. ημ.* c. BDEKL al mu d e am fu harl mar sah syr (syr[p]) aeth[ro] al Chr[dis] (*καίτοι ἐν ταύτῃ τὸ τοῦ χυ οὐ τίθησιν ὄνομα*) Thdrt[dis] Or[int dis] al .. ς (= Gb Sz) add *και κυριου ιυ χυ* c. ACFG al pl g vg[ed] (demid syr[p] c.* *et Chr. Ie. dom. nostro*; tol *et Ie. Chr. do. no.*) cop al pp[gr] mu (sed omnes[txt] tantum)

3. *πατρι* c. BC* d e g harl** syr[utr] cop aeth[utr] ar[e] et[ti] Ambrst Aug Cassiod, item Ln praemisso *τω* c. D*FG Chr .. ς (Gb⁰) praem *και* c. AC** (*ευχαριστω*)D***EKL al certe pler f vg al Thdrt al pp[lat aliq] | B om *χυ* | *περι* c. ACD***E**KL al longe pl pp mu .. Gb' Ln *υπερ* c. BD*E*FG al[5] Thph (:: cf v. 9.)

4. *χω* .. A *κυριω* | *ην εχετε* (Gb') c. ACD*E*FG al[15] (et 122. post *αγιους*) it vg cop ar[ti] syr[p] arm al pp[lat] .. ς *την* (:: ex Eph 1, 15. ubi nemo *ην εχ.* Similiter vero scripsit apostolus Philem. 5.) c. D***E**KL al pl syr sl[5. 8. 10.] (non[iun] et[ed]) al pp[gr] mu .. B om (:: ut et. Eph 1, 15.)

6. *εν παντι* .. K om *εν* | *και εστιν* c. D**et***E**FGKL al longe pl it vg syr[utr] al Chr Thdrt Dam al Ambrst al .. Gb⁰⁰ Ln om *και* c. ABCD*E* al fere[10] cop sah ar[ti] (arm[vdtr]) Aug Sedul | *και αυξ.* c. ABCD*E*FGL al fere[80] it vg cop sah syr[utr] arm ar[e] aeth sl pp[gr] et[lat] mu .. ς (= Gb Sz) om c. D**?et***E**K al pl ar[p] (non ar[ti]) Dam[txt] | FG om *ης*

7. *καθως* c. ABCD*FG 17. 23. it vg go cop ar[ti] syr arm al pp[lat] .. ς (= Gb⁰⁰ Sz) add *και* c. D***EKL al pler syr[p] al pp mu | FG *μαθεται* | *υμων* c. CD**et***EFKL al longe pl vv fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb'' Ln *ημων* c. ABD*G al[8] g Ambrst[com] („vice apostoli“) | *του* (K 3. 108.* om) *χυ* (f vg go add *ιυ*)

τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς Eph 1, 16 s.
ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν Eph 1, 8.
πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως 1 Th 2, 12. Eph 4, 1.
τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφο-
ροῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ, 11 ἐν πάσῃ
δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 εὐχαριστοῦντες τῷ
πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων
ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους
καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, 15 ὅς Eph 1 7.

---

9. *και αιτουμ.* c. ACDEFGL etc .. BK 219.* Ps-Ath^{lat642} Arn om | D** (non item***) 37. 80. al *τη επιγνωσει*

10. *υμας* c. D***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb Sz Ln om c. ABCD*FG al fere^{10} Clem (:: similis omissio passim) | *αρεσκειαν* : ita BK^{sil}L al ut vdtr pl .. ACDEFG al *-σκιαν* (D*** *ἀρέσκιαν*) | *εις την επιγν.* (Gb') c. D***E**KL al longe pl Thdrt Dam Thph Oec, item *εν τη επιγνωσει* al^{4} Chr^{txt} et^{com}, *in scientia* (g *agnitione*) it vg go cop syr^{utr} al .. Gb Sz Ln *τη επιγνωσει* c. ABCD*E*FG al minus^{10} am tol Clem Cyr^{thes286} Max (mystag^{24})

12. ς ante *ευχαρ.* interpg : non ita Chr (*μετὰ χαρᾶς, φησίν, εὐχαριστοῦντες*) Thph Oec nec syr (*et cum gaudio gratias agatis*) nec D d (etenim *μετ. χαρ. ευχαριστ.* unum stichum efficiunt). Favent vero coniunctioni cum priorib vv ut vdtr mu et pp^{lat} aliq | *τω πατρι* (Chr Dam^{txt} *θεω*) c. AB (praem *αμα*) C*DEKL al pl d e am go arm^{ven} aeth Aug .. C***FG al plus^{40} vv pm pp^{gr} et^{lat} mu *τω* (FG al om) *θεω και* (pro *και* et. *τω* leg, et. om) *πατρι* (et. *τω πα. κ. θε.* legitur) | *ικανωσαντι* (D*FG 17. 80. d e f g m go arm aeth Did Ambrst Idac *καλεσαντι*) c. ACD***EKL al pler vg cop syr^{utr} al Chr Thdrt al Aug al .. Ln praem *καλεσαντι και* c. B | *ημας* .. B al aliq m am tol syr$^{p\ mg}$ arm aeth sl Did Thph Ambrst *υμας* (ita test pauc et. v. sq) | C* om *εν*

13. *ερυσατο* c. B*FG .. ς Ln 49. *ερρυσ.* c. AB**CDEKL etc

14. *εχομεν* (et. Cyr$^{thes286.\ 375.\ 381}$ et^{fid109} al pm item Ir^{int} al pm) .. Ln ed min *εσχομεν* c. (A latet) B (cop ar^{ti} *accepimus*) | *απολυτρωσιν* c. unc omn al longe pl (d e) f g m am fu al go cop sah ar^{ti} syr al Ath Bas Cyr^{thes} et^{fid} al pm pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) add *δια του αιματος αυτου* c. min mu vg^{ed} et demid al syr^{p} al Thdrt Oec Ir^{int} | D* om *την αφεσ.* (d e om *τ. απολ.*) .. f vg^{six} syr al Cyr^{thes286} pp^{lat} mu praem *και*

15. *ος* .. FG *ο*

2 Co 4, 4. ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, 16 ὅτι
1, 20. Eph 1, 10. ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ
εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ
αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ
Eph 1, 23. 1 Co 15, 20. αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή,
2, 9. πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων,
Eph 1, 10. 2, 16. 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ
δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ
τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς
Eph 4, 18. 2, 16. εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ
5, 27. 1, 4. δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ

---

16. Mcion^{tert} om versum. Qua de re Tert sic: „Si non est Chr. *primogenitus conditionis*" (igitur et. πρωτ. πα. κτ. a Mcione deleta), „ut sermo creatoris per quem omnia facta sunt et sine quo nihil factum est, si non *in illo condita sunt universa - sive potestates*, si non *cuncta per illum et in illo sunt condita:* haec enim Marcioni displicere oportebat: non utique tam nude posuisset apostolus *et ipse est ante omnes.*" | K al om τα pr | τα sec c. AC (C Eus^{marc335} et^{ecl92} item Mcell eus^{99} Ath al mu add τε) D***(E?)KL al fere omn Or^{1} Eus$^{dem438.457}$ item^{marc131} ac^{saep} Mc^{eus89} Eus^{ecl99} Cyr^{fid109} Cyr^{hr161} Chr Thdrt Dam al (item al mu qui add τε) .. Ln om c. BD*FG al^{2} Or^{3} | τα tert .. Ln [τα]: om B Or^{3} Cyr^{thes287} et^{fid109} (Or^{ubique} Eus^{marc131} et^{alib} et^{dem457} al perg: ειτε ορ. ειτε αορ.) | FG κεκτεισται (C εκτισαι) | Ln ἐξουσίαι (τά usq τῆς ἐκκλησίας), ὅς

17. DEFG Chr^{txt} om τα | FG om εν, item Hil^{4} *omnia ipsi constant*

18. ος .. FG ο, item g *qui t quod* | αρχη (B 67.** praem ἡ) .. 17. 46. 73. al^{3} Chr Dam^{1} Oec^{com} απαρχη .. Cyr εν αρχη

19. ευδοκ. c. BCFGKL al longe pl Perat^{hipp124} Eus^{dem468} Epiph^{888} Thdrt al .. ADE al mu Monoimos^{hipp270} Eus^{ps354} Cyr^{fid109} Chr Dam ηυδοκ.

20. δι αυτου (39. sl^{5} et^{ant} Chr^{1} εαυτου, 109. αυτης) c. ACD**et***EK al longe pl go cop syr^{utr} al Eus^{ps528} Chr^{aliq} Thdrt Dam Oec .. Gb^{o} Ln(ed min per error. habuerat) om c. BD*FGL al^{10} it vg sah ar^{ti} al Or^{3} lib Cyr^{fid109} et^{apol} Chr^{txt} Thph pp^{lat} | B om της | εν τοις .. L al plus^{20} Chr Thdrt Dam επι τοις

21. FG εχθρους | D*E*FG fu της διανοιας (FG add υμων), item addito *eius* (d e m) vel *vestri* (g) vel *domini* d e g m (f *sensu vestro*) pp^{lat} mu (non Tert^{marc} al) | D*FG νυν | αποκατηλλαξεν (al pauc απεκατ.) c. AC D***EKL al ut vdtr omn f vg cop syr^{utr} al mu Chr Thdrt Dam al

θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
κατενώπιον αὐτοῦ, 23 *εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ*
ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ
ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ Eph 3, 7.
ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.
24 *Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου*
ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 *ἧς ἐγενόμην ἐγὼ*
διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς Eph 3, 2. 3. 5. 9.
πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 *τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς*
ἁγίοις αὐτοῦ, 27 *οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς*
δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς ἐν Eph 1, 18.
ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, 28 *ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες*

Aug al .. Ln *αποκατηλλαγητε* c. B .. D*FG d e g m go Ir[int] Ambrst al *αποκαταλλαγεντες* (17. *-ηλλακται*)

22. Mcion[tert] (Tert vero addit „utique in eo corpore in quo mori potuit per carnem") om *της σαρκ.* | FG g om *αυτου* pr | *θανατου* .. Ln add [*αυτου*] c. A al plus[20] m cop syr syr[p] c.* al (non it vg go al) Chr com Ir[int] | *παραστησαι* .. d e g m *exhibete* (m *-bite*), Ambrst *exhibere oportet* | FG *ανεκλητους*

23. *πασῃ* c. ABCD*FG al Chr .. ς (Gb[00]) add *τη* c. D***EKL al longe pl Thdrt al mu | FG al *υπ ουρ.* | *διακονος* .. A 1.[lect] syr[p mg] praem *κηρυξ και* (*κ. κ.* et. aeth) *αποστολος και*

24. *νυν* .. D*E*FG it vg Ambrst al (sed non Aug al mu) praem *ος* | *παθημασιν* c. unc omn al pl it vg cop syr ar[ti] al (go *in quibus patior*) Thdrt Dam Phot pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add *μου* c. min mu syr[p] al Cyr[fid71] Chr al | FG al (Or alludens) *αναπληρω* | FG om *τη* | D* om *αυτου* | *ὅ* c. ABD**et***FGKL etc .. CD*E al fere[10] *ος* (109. *οτι*) | D* 109. om *ἡ*

25. *εγω* .. A 17. 31. 71. 120. 8.[pe] arm add *παυλος*

26. *νύνι* (c. ADEKL al pler Eus[marc194] Cyr[fid71] al pm; Ln *νυν* c. BCFG al Did, item Clem) *δε* (37. Did Hil om; al fere[10] syr[p] arm Clem *ο νυν* pro *ν. δε*) *εφανερ.* (D*E* *φανερωθεν*) | *αγιοις* .. FG g *αποστολοις*

27. *τι το* c. ABD**et*** (* *τον πλουτον*) E (item FG omisso *τι*) KL al fere[40] Clem Eus[marc194] Thph[com] Oec .. ς *τις ο* c. C al pm Cyr[fid71] Chr Thdrt | *τουτου* .. Clem[1] Chr[txt] (et.[mosc1]) *του* .. arm Cyr[fid71] *αυτου* .. D*FG d e f g Hil Ambrst *του θεου* | *ος* c. CDEKL al fere omn Eus[marc194] Cyr[fid71] Chr Thdrt Dam al .. Ln *ο* c. ABFG 17. 67.** (*quod* it vg go pp[lat]; *qui* syr[utr] etc)

πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σο-
φίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ·
1 Ti 4, 10. 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν
ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

4, 13. 1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ
τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συνβιβασθέντες
1, 27. ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν τὸ πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως,

---

28. *και διδ. πα. ανθρ.* (Gb^{0} *π. α.* c. D*E*FG al d e f g aeth al [syr ar^{e} om *π. α.* pr] Clem^{1} pp^{lat}; al^{3} om *π. α.* sq) .. L 67.** 73. 109. 8.^{pe} al^{3} hal al ar^{ti} Clem^{1} Oec^{com} om | *σοφια* .. FG d e f g add *πνευματικη* | $\overline{\chi\omega}$ c. ABCD*FG al d e g ar^{ti} sl^{cdd} Clem^{2} Chr^{com1} pp^{lat2} .. ς (= Gb Sz) add $\overline{\iota\upsilon}$ c. D**et***EKL al longe pl f vg go cop syr^{p} al Chr^{aliq} Thdrt al pp^{lat} aliq (et. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ legitur)

29. *εις ο* .. FG *εν ο*, it vg *in quo*

II. 1. *γαρ* .. al fere^{10} syr syr$^{p\ mg}$ Dam Sedul *δε* | *περι* c. D*et***EFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln *υπερ* c. ABCD** al^{6} Cyr^{thes287} (:: cf 4, 12) | *λαοδικεια*: ita B et quidem constanter ut vdtr item D***E al pl; sed ACD*FGKL al mu *-κια*. Cf et. ad 4, 13 sqq. Praeterea (:: ex 4, 13) al^{4} syr^{p} c.* sl$^{7\cdot}$ et^{ed} add *και των* (sl om) *εν ιεραπολει* | *εωρακαν* c. ABC (*εορ.*) D* Thdrt^{cd} .. ς *εωρακασι* c. D***EKL (D***E *εορ.*) al certe pler Cyr^{thes287} al mu

2. *συνβιβασθεντες* (*συνβ.* c. B*?CD*: cf ad 2, 19 et Eph 4, 16.; *συμβ.* h. l. AB[**?]D***EKL etc) c. ABCD*E* al mu it vg syr^{p} al Clem Cyr^{thes287} al pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *-θεντων* c. D***E**KL al pl pp^{gr} mu | *και* .. D* d e Hil Ambrst Idac om | *παν το* (B Clem om) *πλ.* c. ABC al Clem Cyr^{thes287} (sed *πληθ.* pro *πλουτ.*) .. ς *παντα* (D* add *τον*) *πλουτον* c. DEKL al pler Chr Thdrt al | *τ. θεου* (et. Gb Sz) c. D** (nam lunulis inclusit *ο ε.* $\overline{\chi\varsigma}$, nec vero quicquam adscripsit quod cernere liceat) 37. 67.** 71. 80.* 116. (23. *και θε.*) arm^{ven} (:: grave est hos minusc eo excellere quod prae ceteris cum ABCD consentire solent) .. add (17. *του*) *εν* $\overline{\chi\omega}$ Clem^{2} 17. Ambrst; D* d e Aug (add insuper *Iesus* Idac) *ο εστιν* $\overline{\chi\varsigma}$ (aeth^{utr} *quod de Cho*); B Hil $\overline{\chi\upsilon}$ (sic Ln et ipse 1841; at ut a dictione Pauli abhorret, ita manifestum interpretamentum est, simillimum illis *ὅ ἐστ.* $\overline{\chi\varsigma}$: cf 1, 27.) et Cyr^{thes287} *και* $\overline{\chi\upsilon}$, AC al sah ar^{ti} *πατρος του* $\overline{\chi\upsilon}$, item *patris* (vg^{ed} add *et*) *Christi Iesu* am fu hal al, 47. 73. syr cop (add insuper *Iesu*) al Chr^{txt} et^{com} Pel *πατρος και του* $\overline{\chi\upsilon}$, item alia leguntur .. ς (= Gb Sz) add *και πατρος και του* $\overline{\chi\upsilon}$ c. D***EKL al pl syr^{p} (sed *και* sec c.*) Thdrt Dam al

εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, 3 *ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ*
θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 *τοῦτο δὲ* 8.
λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 *εἰ γὰρ* 1 Co 5, 3.
καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως
ὑμῶν. 6 *Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν*
αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 *ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ*
καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν
αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 *βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν* 4.
διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν,
9 *ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,* 1, 19.

---

3. *της* sec c. AD***EKL al fere omn Clem[1] Or[3] Eus[marc120] Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. BCD* al[2] Clem[1] Or[2] Eus[marc195] Cyr[thes287] Did Thph[cd]

4. *δε* .. Ln[ed min] om c. (A* vdtr) B Ambrst Aug | *μηδεις* c. ABCDE al mu Clem[1] .. ς *μη τις* c. KL al pl Clem[1] al mu | C *ημας* | C** *παραλογισητε* | D**L al *πειθανολογια*. Vertunt d e Ambrst *in subtilitate sermonis*, f vg Lcif Pel *in sublimitate sermonum* (Lcif *verborum*), Aug *in verisimili sermone*. Item Tert[marc] *subtililoquentia*

5. *αλλα* .. D*E* add *γε* | *και το στερεωμα* etc .. d e *ut in* (corrige *et id?*) *quod deest necessitatibus* (*υστερημα* pro *στερ.?*) *fidei vestrae*. Similiter Aug[2] *et id quod deest fidei vestrae in Christo*, Facund *et id quod deest utilitatis fidei vestrae*, Ambrst „et supplens id quod deest utilitati fidei vestr. in Christum"

6. *τον χν ιν τ. κυριον* .. DE 17. d e *τον κυρ. ιν χν* (d e corrupte *domini iesu christi*) .. diff al pauc

7. *τη πιστει* c. BD* 17. 39. 47. 73. 115. d e f vg (et. am fu al, non demid hal al) Thph Archel Ambrst al .. ς (Gb[0]) praem *εν* c. AC (sed AC al Cyr[fid] om *τη*) D***EKL al pler cop syr[utr] pp[gr] mu | *καθως* .. D*E* al it vg pp[lat] add *και* | *εν αυτη* c. BD***EKL al longe pl syr[p] (et syr *in qua exuberetis cum gratiarum actione*) Chr Thdrt (in comm scribit: *τὸ δὲ περισσεύοντες ἐν τῇ πίστει ἀντὶ τοῦ τελείαν αὐτὴν ἔχετε*) al aliq (sed Dam[txt] om *εν* [om et. al] *ευχαρ.*) .. D* al d e f vg (et. demid al) syr[p mg] ar[ti] sl[5. 8.] Pel *εν αυτω* .. Gb[0] 49. om c. AC al fere[15] am fu tol al cop Archel

8. *υμας εσται* c. BKL al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. Ln 49.[ex errore] *εστ. υμ.* c. ACDE (manifesta correctio)

9. *σωματικως* (Perat[hipp315] *σωματι*): et. Monoïmos[hipp270] (*τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον ὅτι πᾶν τὸ πλήρ. ηὐδόκησε κατοικῆσαι ἐπὶ τὸν υἱ. τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶς*) Perat[124] (*πᾶν τὸ πλήρ. εὐδόκησε κατοικῆσαι*

Eph 1, 21. 10 *καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρ-*
χῆς καὶ ἐξουσίας, 11 *ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειρο-*
ποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ
Ro 6, 4. *τοῦ Χριστοῦ,* 12 *συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ*
Eph 1, 19 s. *συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραν-*
Eph 2, 1. 5. *τος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν·* 13 *καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς*
παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,
Eph 2, 15. 14 *ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ-*
εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ
σταυρῷ, 15 *ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμά-*
τισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

ἐν αὐτῷ σωματικῶς) Ps-Iust[expos18] Thdot Or Epiph[412. 889] Cyr[glaph304] Thdot[anc] al mu Lcif Ps-Ath[556. 538] al mu .. om Ir[int] Archel Cyp al

10. *καὶ ἐστὲ*: his acc. D***L et ut vdtr pl, non *καί ἐστε* | *ος* c. ACKL al ut vdtr omn Cyr[hr194] Chr Thdrt Dam al .. Ln *ο* c. BDEFG | D*FG om *ἡ* | *αρχ. κ. εξουσ.* .. D*E* *εκκλησιας*

11. D(E?) *περιετνηθητε* | *απεκδυσει* .. B* *απεγδυσει* | *σωματος* c. ABCD* E*FG al[7] it vg cop ar[ti] arm aeth Clem Quaest[orthod102] (*τ. σωμ. υμων* absq *της σαρκ.*) Ps-Ath[44] al mu Or[int] Hil al mu .. ς (= Gb Sz) add *των αμαρτιων* c. D**et***E**KL al pler go syr[utr] al Epiph[893] et[2,72] (om *τ. σα.*) Chr Thdrt al cdd ap Aug („*corporis carnis* vel sicut aliqui habent *corporis peccatorum carnis*") (Or Cyr Tert Cyp om et. *τ. σωμ.* cum *τ. αμαρτ.*)

12. *βαπτισματι* c. ACD***EKL al pler pp mu, item *baptismate* Tert Hil .. BD*FG al[8] Chr[1] *-σμω*, item *baptismo* it vg Ambrst al | C *συνηγερθημεν* | *των* c. BDEFG al pl Thdrt Dam al .. Gb Sz om c. ACKL al sat mu Chr Thph

13. *υμας* pr .. test pauc *ημας*, item postea *ημων* | *εν* .. Gb[0] c. BL al fere[20] go al[5.] pp[gr] mu Tert[cd] Amb | *τη* .. D*E*FG al d e g (non f vg) al *εν τη* | D*FG g Tert al *εζωοποιησ.* | *υμας* sec c. ACKL al plus[40] tol syr[p] ar[ti] al Thdrt[cd] Dam Oec, item *ημας* B al fere[20] Amb (Hil[1]) .. ς (= Gb† Sz) om c. DEFG al mu it vg cop go al Chr al | *ημιν* c. A BCDEFGK al longe pl vv pl pp[gr] et[lat] mu .. ς[e] (non ς Gb Sz) *υμιν* c. L al ut vdtr sat mu vg (et. am fu al, sed non omn) aeth[utr] Thdrt pp[lat] mu | DE vv mu add in f. *ημων* (*υμ.*)

14. *καθ* .. D* *κατ* | *τοις δογμ.* (17. praem *συν*, pp[lat] aliq *in*) .. Chron (antea *σχισας*) Hier Ruf om | *ηρκεν* (et. Epiph[888] Chr Dam al) .. D* FG al mu Or Thdrt Thph *ηρεν* | A om *του*

15. *απεκδυσαμενος* .. FG g Hil[1] Pac (hi omnes om *τ. αρχ. και*) item go syr Hil[saepe] Aug al mu add *την σαρκα* | *εδειγματισεν* .. B praem *και*

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, He 10, 1. 8, 5.
τὸ δὲ σῶμα Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν
ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑόρακεν ἐμβα-
τεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ
οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ Eph 4, 15 s.
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν

| D* θριανβευσας | ἐν αὐτῷ (Gb') .. ς ἐν αὐτῷ (G εαυτω). Cf Or[int] „licet in aliis exx habeatur *in semetipso* (sic it vg pp[lat] pl; Ambrst *in ipso*) „sed apud Graecos habetur *in ligno*." Ita i. e. εν τω ξυλω, ipse Or[8] nec aliter expon Epiph aliiq

16. εν (Eus[dem408] η εν) βρωσει η (ita ACDEFGKL al ut vdtr omn f g vg go syr[p] ar[ti] al Or[2] Eus[dem408] et[ps27] Mcion[epiph319] et[373] al mu Aug[aliq] Amb al; 49. και c. B cop syr [sed et. και νουμην. και σαββ.] Or[1] Aug[1] Hier Tich; praeterea Mcion[tert] quater *et*, d e Ambrst h. l. *vel* deinde ter *aut*) | D*(E*?)FG Mcion[epiph373] Dam[par665] η (Mcion Dam add εν) νουμηνια (FG νεομ.) η (Mcion[epiph373] και itemq[319]) σαββατω | νουμην. c. ACD EKL al fere omn (et. d e m) Or al mu .. Ln νεομην. c. BFG 121. (item f g vg) Mcion[epiph]

17. ἅ c. ACDEF[a]KL al ut vdtr omn f vg syr[utr] ar[ti] al Or Eus[dem408] et ps[27] al mu Aug[1] al .. Ln ὅ c. BFG d e g m go cop Mcion[epiph] pp[lat] aliq | χ̅υ̅ c. DEFGKL al pl Chr Thdrt Dam Thph .. ς (= Gb Sz) Ln praem του c. ABC al Oec; 66.[mg] 109.[lat] syr ar[e] ο χ̅ς̅. Ceterum refert Chr „οἱ δὲ" verba τὸ σῶμα χ̅υ̅ cum μηδεὶς ὑμ. καταβραβευέτω, τουτέστιν ἐπηρεαζέτω, coniunxisse. Eadem Thph, ac revera sic dist A (novum versum incipit a το δε) al aeth ar[p] Aug. Contra g *corp. autem Christi estis*; d e g Aug al *convincat*, Ambrst *decipiat*, f vg pp[pl] *seducat* pro καταβραβ.

18. θρησκεια: ita ABK[sil]L al certe pl .. Ln[ed min] (ubique) θρησκια c. CDEFG al | μη c. CD**et***E(FG ουκ)KL al fere omn f g vg go syr[utr] al Or (ex ed. Delarue) Chr Thdrt Dam al Or[int] Aug al (Lcif et Ambrst var edd et cdd: vide post) .. Gb[oo] Ln (ipse 1841.) om c. ABD* 28. 30. 67.** d e m „quidam cdd" ap Aug (*quae non vidit inculcans*, vel sicut quidam cdd habent *quae vidit inculcans*) cop ar[ti] (Or[ed] ante Delar.) Tert[marc] (vdtr: „aliquos taxat qui ex visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum") Quaest (*quae videt*), item Lcif (ap Gall. 6, 214. *qui videtur*, al *quae videtur*, al [ex mss?] *quae non vidit*) et Ambrst (*ea quae videt* ex ed[ven]; *in his quae non videt* ex ed[rom]) | εορακ. c. B* CDE al .. Ln (nesciens B*) 49. εωρ. c. AB**FGK[sil]L al pler | D*FG ενβατ., d e f vg Lcif Paulin Algas ap Hier *ambulans*, g Ambrst Quaest Cassiod *extollens se*, m *ambulans extollens se*

19. κεφαλην .. D*E* d e syr[p] arm Novat add χριστον. Cf Ps-Ath[11] addens τουτέστι τον χ̅υ̅ | συνβιβαζ. c. B*CDEFG .. ς Ln 49. συμβ. c. A B**K[sil]L al certe pler

τοῦ θεοῦ. 20 *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
*Lv 5, 2. *κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε* 21 *Μὴ ἅψῃ μηδὲ*
γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, 22 *ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,*
Mt 15, 9. *κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων;* 23 *ἅτινά*
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς
σαρκός.

III.

1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-*
στός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 *τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ*
τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 *ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται*
σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 *ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ*
ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

---

20. *ει* c. unc omn al plus^{20} d e f g am fu tol al mu (demid add *autem*) go cop arm al Cyr^{glaph189} al pm Tert Cyp al mu .. ς (= Gb Sz) add *ουν* c. min ut vdtr pl vg^{ed} syr^{p} (syr *enim*) al Thdrt al Ambrst Amb al | *χ̅ω̅* c. unc omn al pl Chr Thdrt Dam al .. ς (= Gb Sz) praem *τω* c. min mu | *τι* .. D*E* *δια τι*. Praeterea D*E*FG g add *παλιν*, item vv aliq pp^{lat} mu *ετι* | FG *εν τω κοσμ.*, d e fu al Ambrst al mu *in* (pp aliq *de*) *hoc mundo*

21. *μηδε* bis .. al fere^{10} go Or^{1} Ambrst Aug al *μη* | K om *μηδ. γευσ.*

23. *εθελοθρησκεια*: *-σκεια* c. BD***EKL al ut vdtr pler (A latet) .. CD* al *-σκια*, item FG *θρησκια*: d e *religione*, Ambrst *simulatione* (sed^{ed} rom *observatione*) *religionis*, g Aug *observatione*, Amb *observatione religionis*, f vg Hil al *superstitione* | FG d e f g go pp^{lat} mu *ταπεινοφρ. του νοος* | *και αφειδια* (*-δια* CDEFGL etc; Ln *-δεια* c. B) .. B m pp^{lat} aliq om *και*, hinc Ln [*κ.*] *αφ.*, d e Aug Ambrst *et* (Ambrst *ad* omisso *et*) *vexationem* (Aug *-one*), g *et abundantia*, f vg Hil Hier al *et* (Hil al om, non item Hier) *ad non parcendum*, m *non parcendo*, Amb *non in indulgentia*. Aug „*et vexatione corporis* vel sicut alii interpretati sunt *ad non parcendum corpori*."

III. 1. *οὗ* .. FG *που*

2. *τα* pr .. FG *ἁ*. Cf it vg *quae sursum sunt* [g om *sunt*]

3. DE om *τω* pr | KL al fere^{15} om *τω* sec

4. FG g *και η ζωη* | *ημων* c. (A latet) BD**et***E**KL al longe pl cop syr^{utr} al Or Dial^{159} Oec Hil^{1} Amb .. Gb'' *υμων* c. CD*E*FG al^{5} it vg go Eus^{ps387} al pp^{gr} et^{lat} pm | *συν αυτω* .. A 57. Nyss om (et. transp)

5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,* Eph 5, 3.
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις
ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 *δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* 7 *ἐν οἷς* Eph 5, 6. Ro 1, 18. Ga 5, 19.
καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· 8 *νυνὶ δὲ* Eph 2, 3. 4, 31.
ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν
αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, 9 *μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους,* 4, 22 ss.
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ
10 *καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν*
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 *ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ* Ga 3, 28.
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.

12 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-*

---

5. *υμων* c. AC***DEFGKL al pler it vg go cop arti syrutr al ut vdtr omn Clem1 al pm Irint Cyp Hil al mu .. 49. om c. BC* 17. 67.** 71. Clem1 Or5 Eusps191 (Damcom vdtr, sedpar645 habet *υμων*) auctsing cleric (Tert allud *quae membra mortificent super terram* etc) | D* *και ακαθαρσ.* | *κακην* .. FG g Hil om | *και την πλεονεξιαν* .. FG g *πλεονεξιαν* idque ante *παθος* | D* al mu *ειδωλολατρια*, C *ιδωλολατρια*, FG *ιδωλατρια*

6. *ἃ* c. ABC**D**et***E**KL al ut vdtr omn f vg go cop sah syrutr al mu Clem2 al pm Irint Cyp al .. C*D*E*FG d e (g *propter quod t quae*) aeth *ὃ* | C*FG om *ἡ*, hinc Ln [*ἡ*] | *θεου* c. B (in D ad *θεου* eodem sticho praeter morem et invito spatio apponuntur *επι* usq *απιθιας*, ita ut in vetustiori exempl defuisse appareat) sah aeth Clem1 et1 ex mss pl Irint Ambrsttxt .. ς Ln add *επι τους υιους της απειθειας*, Ln [*ε.* usq *απ.*] c. ACDEFGKL al ut vdtr omn vv pl Clem1 (lectione fluct) Chr Thdrt al pplat aliq (:: cf Eph 5, 6. ubi nemo om)

7. *τουτοις* (Gb'') c. ABCD*E* al go item ut vdtr cop sah .. ς *αυτοις* c. D***E**FGKL al pler syrutr (it vg *illis*) Chr Thdrt al

8. *τα παντα* (et. Or al mu) .. om aeth Clemlib .. et. *κατα παντα* (FG, g *universum t secundum omnia*), *παντα, απαντα, πασαν* (sic m *deponite vos omnem iram*) legitur | FG f g sah arti al pplat2 add in f. *μη εκπορευεσθω*

10. *του κτισαντος* .. FG praem *αυτου* (it vg *eius qui creavit*)

11. *ενι* .. D*EFG d e f g vgsix hal etal aliq pplat mu add *αρσεν και θηλυ* | *βαρβαρος* .. D*E*FG al vv mu Petr pplat add *και*. Cf et. Epiph qui ter (1, 5. et 16. et resp. ad Acac) sic habet: *ἐν χω ιυ οὐ βάρβ. οὐ σκύθης, οὐχ ἕλλην, οὐκ ἰουδαῖος.* | *δουλος* c. BCD***KL al pler syrp al Clem al pm .. Ln add *και* c. AD*EFG al3 it vg al pm pplat | *τα* c. BD EFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. AC al ut vdtr sat mu Clem Petr Naz Cyr Ps-Ath9 Oectxt om

12. L arti om *ουν* | *ως* .. D*FG *ωσει*, g non exprim | *του* c. BCD***EKL al longe pl pp pm .. Gb0 Ln om c. AD*FG al | B 17. 17.lect sah Did

Eph 4, 2. 32. νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,
μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς,
ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο
ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ
Eph 4, 3. ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ
Phi 4, 7. βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώ-
ματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω
ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
Eph 5, 19 s. ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες
23. ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε ἐν λόγῳ

---

om και (219. ante αγ. pon) | D*FG σπλανχνα | οικτιρμου c. ABCD** et*** (* και οικτιρμον) EFGL al longe pl Clem Or al mu .. ϛ (= Gb Sz) -μων c. K al mu Or[1] ex[cd] Thdrt al | πραυτητ. c. ABC al Ant[meliss74] Max[mystag] .. ϛ πραοτητ. c. DEFGKL al pler Or al mu

13. FGL al mu Thph εχει | μομφην (it vg *querelam*) .. D*(E?) μεμψιν, FG οργην | χ̅ς̅ c. CD**et***EKL al fere omn go cop sah syr[utr] al mu (arm θεος του χ̅υ̅) Clem[2] Chr Thdrt Dam al Ambrst al .. Ln κυριος c. AB D*FG 213. it vg Aug[1] (alibi[1] *deus in Cho*) Pel | D*K al mu Clem Thdrt ημιν | D*E*FG d e g m al Ambrst add in f. ποιειτε, item ar[ti] χαριζεσθε

14. ὅ (Gb″) c. ABCFG Clem[2] Chr[10,475] (ἐν ἀγάπῃ γινέσθω, ὅπερ σύνδεσμός ἐστι τελειότητος) Antioch[81] (it vg Ambrst al *quod*) .. D* ος (Gb″) .. ϛ ητις c. D**et***EKL al ut vdtr omn pp mu | τελειοτητος .. D*FG d e g Ambrst ενοτητος

15. FG al om ἡ | χ̅υ̅ c. ABC*D*FG al[6] it vg cop sah syr[utr] arm al Clem[2] al[gr] et[lat] .. ϛ (= Gb Sz) θεου c. C**D***EKL al pl go al Chr al Ambrst al | B 67.** sah om ενι (al[2] om ε. ε. σωμ.) | D* γινεσθε

16. Ln γίνεσθε [16](ὁ λόγ. usq πλουσίως) ἐν | χ̅υ̅ c. BC**DEFGKL al longe pl it (et. m) vg sah go syr[p] al (syr *cuius sermo*) pp[gr] aliq et[lat] .. AC* al mu ar[p] et[ti] Thdrt Thph[mg] θεου, item cop Clem κυριου | ψαλμ. c. ABC*D*FG al d e f g vg (et. am al pl sed non omn) go syr[p] Clem (Chr ap Wtst) Ambrst[ed] Paulin .. ϛ (= Gb[0] Sz) add και c. C**D** et***EKL al longe pl demid al cop sah syr al Chr[2] al mu Ambrst[ven] Pel | υμνοις c. BC*D*FG d e f g am fu demid tol go syr[p] Clem (Chr ap Wtst) Ambrst[ed] .. ϛ (Gb[0]) add και c. AC***D**et***EKL al certe pl vg[ed] fu[vi] al sah cop syr al Chr[2] al mu Ambrst[ven] al | τη c. BD* E*FG 67.** Clem Chr[com2] Thdrt .. ϛ om c. AD***E**KL al fere omn Chr[txt] Dam al. In C scriptum est εν χαρι idque punctis superpositis et substractis deletum est; om εν τη χαρ. (74. εν ευχαριστ.) 39. et aliq[lect] | τη καρδια c. D***EKL al longe pl Clem Thdrt Dam Thph Oec .. Gb Sz Ln ταις καρδιαις c. ABCD*FG al fere[10] vv ut vdtr omn Chr pp[lat] (:: eundem in modum lectio fluct Eph. 5, 19.; utroq enim

ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ
θεῷ πατρὶ δι᾽ αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Eph 5, 22. 1 Pe 3, 1.
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε Eph 5, 25. 1 Pe 3, 7.
πρὸς αὐτάς. 20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· Eph 6, 1. 6, 4.
τοῦτο γὰρ ἐστιν εὐάρεστον ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ Eph 6, 5. Tit 2, 9.
πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀν- 1 Pe 2, 18.
θρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.

---

loco *ε. ταις -διαις* convenientius visum est) | *θεω* c. ABC*D*FG al^{4} d e f g vg (et. am fu al pl) cop sah syr^{utr} al Clem Chr^{aliq} Oec Ambrst^{ed} Paulin .. ς (= Gb Sz) *κυριω* c. C**D***EKL al pler demid al go Thdrt al Ambrst^{ven} Pel

17. D*FG al^{2} it vg go pp^{lat} om *και* | *εαν* c. BFGL al mu .. ς *αν* c. ACDE al pl | K**L al *ποιειτε* | *κυρ.* (Gb^{oo}) *ιυ* c. BD***EK al longe pl am go syr^{p} al Clem (sed$^{cdd\ aliq}$ add *χυ*) Thdrt Dam al Ambrst .. Ln *ιυ χυ* c. ACD*FG .. al vv pm pp aliq (*του*) *κυρ. ιυ χυ* .. L *κυριου* | *πατρι* c. ABC al vg^{cd} go cop sah syr arr aeth^{utr} Amb Paulin .. ς (Gb^{o}) praem *και* c. DEFGK al pler it vg syr^{p} al Clem (Clem Thph^{cd} om *δι* sq) al mu Ambrst al (:: ex Eph. 5, 30. ubi *και* non fluct)

18. FG om *αι* | *ανδρασιν* c. ABCD***E**K al fere^{25} vg arm al Clem al^{3} Ambrst al .. D*E*FG d e f g al mu (sed syr^{p} c.*) Thph Pel add *υμων*, item ς (= Gb Sz) praem *ιδιοις* c. L al pm Thdrt al | FG *εν τω κυρ.*

19. *οι* .. G *ω*, F *ο* | *γυναικας* c. ABC*D***E**KL al ut vdtr omn (vide post syr^{p}) Clem al mu .. Ln add *υμων* c. C**D*E*FG vv pler (sed syr^{p} c. ob.) pp^{lat} | C**K al fere^{10} Thph^{mg} *παραπικραινεσθε*

20. *εστιν* (46. 122*. Clem om) h. l. c. FGKL al longe pl g Chr Thdrt Dam al .. Ln post *ευαρ.* c. ABCDE al^{3} d e f vg pp^{lat} aliq (Ambrst *placet*) | *εν κυρ.* c. unc omn al pl it vg go (syr *coram domino*) Chr Thdrt Dam al .. ς (= Gb Sz) *τω κυρ.* c. min mu m cop syr^{p} al Clem

21. *ερεθιζ.* c. BD**et***E**K al longe pl Clem al mu .. Gb' Sz Ln *παροργιζετε* c. ACD*E*FGL al mu Thdrt^{cd} Thph (:: ex Eph ut multa alia huius loci)

22. FG *τ. κυρ. κατ. σαρκ.* (it vg *dominis carnalibus*) | *εν* .. C* praem *ως* | *οφθαλμοδουλειαις* (*non ad oculum servientes* it vg) c. C (*-λιαις*) KL al longe pl Clem Chr^{com1} Thdrt Oec (syr^{p} *non in oculo servitiorum*) .. Gb' Sz Ln *-λεια* c. ABDEFG (DEFG al *-λια*, FG* *οφθαλμονδ.*) al^{6} (cop *non in oculorum servitio*) Dam (et.^{pai447}) Thph (Chr^{txt} et ^{com1} *κατ -λειαν*) (:: manifesta correctio, conveniens insuper loco parallelo Eph) | B *αλλα* | *κυριον* c. ABCD*E*FGL al mu f g am harl al syr^{utr} arm al Clem al mu Ambrst al .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *θεον* c. D***E**K al pl d e vg go cop al Thdrt

17. Eph 6, 7 s. 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-
θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ
Eph 6, 9. ἀδικῶν κομίσεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.
(IV.) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ-
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

Eph 6, 18 s. 2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
ριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ
καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν
Eph 5, 15 s. σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

---

23. *ο εαν* (D*FG Thph^{cd} *αν*) (Gb'') c. ABCD*FG al it vg go cop al Thph^{cd} pp^{lat} .. ς (= Sz) *και παν ο, τι εαν* (D*** al *αν*) c. D**et***EKL al pl syr al (syr^{p} *quicquid autem*) pp mu .. diff al | L al Dam^{par447} *ποιειτε* | *κυριω* .. A 61. 8.^{pe} arr (simile cop) Clem add *δουλευοντες* | B om *και*

24. *απολημψ.* (-*λημψ.* c. ABCD**[*-*ληνψ.*]FG; ς -*ληψ.* c. D***EKL etc) .. AC**KL al pm Chr Thdrt Dam^{par447} al *ληψεσθε* (AC** *λημψ.*) | *κληρονομιας* .. C** al^{7} arm sl Chr^{com} Thdrt add *υμων* | *τω* c. ABC (et * et **) D*E (?) 17. 47. 71. vg cop ar^{ti} Pel Bed .. ς (Gb^{00}) add *γαρ* c. D**et***(E?) KL al pler syr^{utr} go al Clem al mu (FG d e f g Ambrst *του κυρ. ημων* $\overline{ιυ}$ [d e Ambrst om *ημ.* $\overline{ιυ}$] $\overline{χυ}$ *ω δουλευετε*)

25. *γαρ* (Gb'') c. ABCD*FG 17. 23. 31. 71. 73. al it vg go cop ar^{ti} Clem pp^{lat} mu .. ς *δε* c. D**?et***EKL al pler syr^{utr} al pp^{gr} mu | *κομισεται* c. BD***EKL al fere^{10} Clem Chr^{com} Thdrt Thph .. FG -*ζεται* .. ς -*ιειται* c. ACD* al pl Dam al | *προσωποληмψια* (-*λημψ.* c. ABCD*FG; ς -*ληψ.* c. D***EKL etc) .. FG f g vg (et. fu demid al, sed non am al) go am (cop *coram illo*)Chr Ambrst Aug Pel add *παρα τω θεω*

IV. 1. *παρεχεσθε* (et. Or al mu) .. C al fere^{10} Clem al -*χετε* | *ουρανω* c. ABC (et * et ** vdtr) al mu Clem Or Dam^{par434}, item vg (et. am fu** al) syr .. ς -*νοις* c. DEFGKL al pl Chr Thdrt al, item d e f g m fu* al go cop syr^{p} al (:: ex Eph. 6, 9. ubi lectio non fluct)

2. *εν* (69. om; sl Clem^{1} *συν*) *ευχαρ.* .. D*E* d e Cyp Ambrst om

3. *ανοιξη* .. L al -*ξει* | *του* (D*FG om) *λογ.* .. 66.* Clem Thph om .. A add *εν παρρησια* | $\overline{χυ}$ .. B* 4. 41. 238. aeth *θεου* | *ὅ* c. ACDEKL al fere omn d e vg al pl Clem Cyr^{fid72} al pm .. Ln *ὅν* c. BFG g .. 71. *ου*

4. *ινα* .. D* add *και*

6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς Eph 4, 29.
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς Eph 6, 21 s.
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα
πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ
τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ Phi 10.
ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Act 27, 2. 15, 37.
Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος,
οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶς 1, 7. Phi 23.
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
φορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ

---

6. *υμων* .. D* *ημων* | *πως δει υμας* (et. Clem Or al pm) .. (B ap Bch negante Maio) al pauc *υμας πως δει*

7. D* *καθ εμε* | *τυχικός*: de acc. cf ad Act 20, 4. et Eph 6, 21. Et. h. l. D***L etc *-κός*

8. D* *επενψα* ut solet | *γνω* et *υμων* c. CD**et***EKL al longe pl f vg go cop syr[utr] al Chr Thdrt[com] (Dam *γνῷ τε τ. π. υμ.*) al pp[lat] mu .. Gb' Sz Ln *γνωτε* et *ημων* c. ABD*FG al fere[10] d e g aeth[utr] Thdr[txt] Hier[1] (:: ex Eph. 6, 22. ubi lectio non fluct) | L al *παρακαλεσει* (D* *-σαι*)

9. *τω πιστ. κ. αγαπ.* c. ABCKL etc .. DEFG al it vg go Chr pp[lat] *τω αγαπ. και* (al[3] om *αγ. και*) *πιστ.* | *παντα* .. D* demid al go Hier Pel Bed praem *οι* (*qui*) | *γνωριουσιν* c. ACD*** (item E?) KL al ut vdtr omn Chr Thdrt[2] al h. l. al .. Ln *-σουσιν* c. B (D* *-σωσιν*) FG Dam Thdrt[1] (et[1] ad h. l.[cd]) .. 37. *-ζουσιν*. Ceterum am Hier Ambrst *nota faciet* | FG it vg pp[lat3] add in f. *πραττομενα*

10. L *ανεψίος* | *δεξασθε* .. D*FG al syr arr (sed non ar[tl]) Thph (sed *-σθε* commemorat) Ambrst *-σθαι*. Cf Dial[8] *ἐντολὰς ἵνα ἔλθῃ πρ. ὑμᾶς· δέξασθε οὖν αὐτόν*

11. L *ιησοὺς*, D* *ο ι̅ς̅* | *συνεργοι* .. D*(E?) FG vv aliq Ambrst add *μου εισιν* (eadem Dial[8] praem)

12. ς ante *δοῦλ.* non interp | *χ̅υ̅ ι̅υ̅* c. ABCL al fere[10] (et al[2] *ι̅υ̅ χ̅υ̅*) vg cop ar[tl] arm Aug Pel .. ς om *ι̅υ̅* c. DEFGK al longe pl d e f g go syr[utr] al Chr Thdrt al Ambrst | *υπερ* .. D*FG *περι* | *στητε* .. B al *σταθητε* (al aliq Ambrst[ven] *ητε*) | *πεπληροφ.* (Gb') c. ABCD*FG al[6] .. ς *πεπληρωμενοι* c. D**?et***EKL al pler pp mu | *θεου* .. D* d e *χ̅υ̅*

2, 1. ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν
Phi 24. Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ
Ro 16, 5. Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν
καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλη-
σίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.
Phi 2. 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
2 Th 3, 17. 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

---

13. *πολ. πον.* c. ABC 80. cop ar[ti]; item *πολ. κοπον* D*FG (it vg pp[lat] *mult. laborem*) .. et *πο. ποθον*, *πο. αγωνα* leg .. ς (= Gb Sz) *ζηλον πολ.* c. D**et***E (sed D**et***E al *πο. ζηλ.*) KL al pler syr[utr] al pp mu | *λαοδικεια* c. BD***EK (et. v. 16, sed non 15.) L al pl. Item *-εια* et *-ειας* vv. 15 et 16. .. AC (*των ε λαοδ.*) D*FG al *λαοδικια*, item vv. 15. et 16. *-κια* (et. K) et *-κιας* (C *-καιας*)

15. *νυμφᾶν* (sic et. D***L) .. Ln *νύμφαν* (sic B**) | *αυτου* c. DEFGKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln *αυτης* c. B 67.** .. AC al[7] ar[ti] sl[5-] et[ant] *αυτων*

16. *η επιστ.* (109. *αποστολη*, al mu vv mu pp[lat2] add *αυτη*) .. B om | *εν τη* .. FG *εν των* | *λαοδικεων*: ita BD***EK etc .. ACD*FGL al mu *-καιων* | *την εκ* (FG 49. *εν*) *λαοδ.* .. f vg pp[lat] *eam quae Laodicensium est*, d e *eam qui* (e *quae?*) *laodiciam est*, g *eam quae in laodo t ae cia est* | *ινα και* .. D* 1. 115. d e Ambrst *ινα* .. FG g *και ινα* .. f vg Pel non exprim

18. FG om *ἡ* | ς (= Gb Sz) add in f. *αμην* c. DEKL al pler vv pler pp mu .. om c. ABCFG 17. 67.** g ar[ti] aeth[ro] Ambrst

Subscriptio: B*C al aeth *πρ. κολασσαεις*, item A addito (ab**?) *απο ρωμης* .. B** *πρ. κολοσσ. εγραφη απο ρωμης* .. DE *πρ. κολοσσ. επληρωθη αρχεται πρ. φιλιππησιους*, FG *ετελεσθη* (F *-στη*) *πρ. κολοσσ. αρχεται πρ. θεσσαλονικαιους προτη* (G *α̅ πρωτη επιστολη*) .. K 113. *πρ. κολασσαεις εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη πρ. κολοσσαεις εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου* .. 67. sic: *πρ. κολασσαεῖς ἐγράφη ἀ. ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου· λέγει δὲ τὴν λαοδικείαν περὶ τῆς πρὸς τιμόθεον α' ἐπιστολῆς ὅτι ἀναγνωτε* (per compendium scriptum est absq acc.) *ἐκεῖσε· εἰς λαοδίκειαν* (supra *-κεῖαν*) *γὰρ ἐγράφη ἡ πρ. τιμόθεον β'* (sic) *ἐπιστολή· ἔχει ἡ πρ. κολασσ. ἀναγνώσεις* etc .. d *ad colossenses explicit* (corr add *missa a roma*) *incipit ad philippenses*, f g *expl. ad colossenses* (f *colosenses*) *inc. ad thessalonicenses* (f *thesal.*) insuperq g add *prima epistola*, am *expl. ad colosenses inc. ad thessalonicenses p̅*, fu al *expl. ad coloss. inc. add laodicenses*, finitaq epistula illa apocrypha (miro modo mar sub ep ad Col. subscriptum habet: *explicit epistola*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

I.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 2 Th 1, 2. Act 17, 1.
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ 2 Th 1, 2. etc
εἰρήνη.

---

ad laodicenses, habet versus CCLVIII. Tum sequitur: *inc. ep. ad laodicenses* et ipse textus apocryphus cum subscriptione *expl. ep. ad laod.* Hanc excipit ep. prima ad Thess.) subscriptum est: *expl. ad laodicenses inc. ad timotheum I.*, go *ad Coloss. explicit*, cop *scripta Athenis, missa per Tychicum et Onesimum et Marcum* (ita et. ar^e) *discipulos eius* .. ς (= Gb Sz) πρὸς κολοσσαεῖς (κολοσσ. ς^e, sed κολασσ. ς) ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (α. ρ. A [**?] B**KL al pl syr^utr al Chr Thdrt al; cop απο αθηνων, item ar^ti additis δια τυχικου και ονησιμου και μαρκου) διὰ τυχικοῦ (al pauc add και τιμοθεου) καὶ ὀνησίμου (δι. τυχ. κ. ονησ. KL al pl syr^p al [cop vide ante; syr om κ. ονησ. nec agnoscunt ut vdtr Chr Thdrt] Dam al). Praeterea (haec omnia et. Euthal) numerantur στιχοι σή (ita KL al pl; al pauc σν', σνη', ar^ti 312), αναγν. β', κεφφ. ι' (ar^ti κεφφ. ς') .. B a π ad πε pergit; am capp 29 numerat, fu al 31 (numeris 30 et 31, qui desunt in am, ad vv. 17 et 18 positis)

---

* AB(DE)K al go cop basm πρ. (DE praem αρχεται) θεσσαλονικεις α' (item syr^utr praemissis *epistula Pauli*) .. FG αρχεται πρ. θεσσαλονικαιους .. L του αγ. αποστ. πα. επιστ. πρ. θεσσ. πρωτη .. ς^e Gb Sz παυλου (ς^e add του αποστολου) προς (ς^e η πρ.) θεσσ. επιστ. πρωτη, ς η του αγιου πα. πρ. θεσσ. πρωτη επιστ.

I. 1. σιλουανος c. ABKL al ut vdtr omn Or etc, item *siluanus* f g r vg .. DEFG σιλβανος, item *silbanus* d e | πατρι .. K syr^p praem και .. A 37. 116. 8.^pe vg^six basm aeth arm^mg Did Ambrst Pel add ημων | και κυριω (r demid harl* fu^vi al syr al add ημων) ιυ χω .. A και κυριου ιυ χυ, item cop *domini nostri Iesu Christi* (sed Wilk vertit *domino nostro I. Christo*) | ς (Gb^o) add in f. απο θεου πατρος ημων (DE al Chr^cd Thdrt Dam om ημ., d e om πα. ημ.) και κυριου (cop aeth^pp add ημων) ιυ χυ, Ln [απο usq χυ] c. A (c vdtr) DEKL al pler d e fu tol al cop (*per deum* etc) syr^p c.* (debet enim ad ista omnia asteriscus pertinere, quamvis teste White ad prima tantum *a deo patre* adposi-

Col 1, 3. 2 Th 1, 3. etc 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν
ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημο-
νεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης
καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
2 Th 2, 13. ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγα-
πημένοι ὑπὸ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν
1 Co 4, 20. οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν
πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγε-
2 Th 3, 7 ss. νήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε
καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς
πνεύματος ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύ-
ουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξή-
χηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ,

---

tus sit relictis liberis *nostro et dom. Ie. Chr.*) arr aeth^{pp} Chr^{txt} al (sed omn^{txt}) .. om c. BFG al f g r vg (et. am demid al) syr basm aeth^{ro} arm Chr^{com} (et.^{cat}) Thph Or$^{int\ dis}$ („- *pax. Et nihil ultra.*") Ambrst al

2. C *περι παρι παντων μνειαν υμων*: ita prorsus, nec *παρι* ullum signum delendi habet. Om vero et. r *υμων* pr | C* *ποιουμενος*, item *faciens* d e | *υμων* sec c. CDEFGKL al longe pler d e f g r vg (et. fu al mu) cop basm syr^{utr} al pp^{gr} mu et^{lat} .. Ln om c. AB 17. 67.** 122.* am harl** al (:: cf ad Eph 1, 16 ubi similiter fluct lect)

3. D* *αδιαλιμπτως* et D*** *-λειμπτως* (*μ* per incuriam ut vdtr relicto intacto) | DEFG it vg al mu Ambrst *του εργ.* (FG *τῳ εργον*) *τ. πιστ. υμων* | D*FG *τον κοπον* et *την υπομονην*, item (praegressis *operis fidei vestrae* r, *opus* etc g) r g | A Ambrst^{txt} om *της* (19. tol al Chr^{com1} Ambrst^{com} *και της*) *ελπ.*

4. *θεου* c. BDEFGL al longe pl pp mu .. AOK al fere[10] sah basm Thph^{txt} mg et^{com} praem *του*

5. *εις* c. B(C*?)KL al longe pl Chr^{cd} Thdrt Dam al (r *in vos*, f vg Ambrst *ad vos*, d e Idac *apud vos*, g *ad t apud vos*) .. Gb' Ln *προς* c. AC**DEFG 23. 35. 73. 115. 118. al Chr Thph, 46. *εφ* | DEK al *μονω* | *εν* tert .. 17. 67.** al fere[10] vv aliq Thdrt^{cd} om | *εν* quart .. B al vv aliq om | *εν* quint .. AC 67.** al[4] am al om

6. *κυριου* .. A *θεου* (al $\overline{χυ}$) | *χαρας* .. B add *και*

7. *τυπον* (Gb'') c. BD* (D***E 49.* *-πος*) al[7] d e f r vg cop sah basm syr ar^{e} aeth sl Ambrst al .. ς *-πους* c. ACFGKL al longe pl g syr^{p} al pp^{gr} mu | *εν* sec c. ABCDEFG al plus[20] d e f g vg syr^{utr} al Thdrt pp lat .. ς (= Sz?) om c. KL al pl r cop sah basm pp aliq (al Chr om et. *τη* sq)

8. *αχαια* c. AB al pl r cop sah basm al Chr Thdrt Thph .. Gb† Sz Ln praem *εν τη* c. CDEFGKL al fere[80] d e f g vg syr^{utr} sl^{5} Cyr^{thes288} Dam

ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν,
ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπ-
αγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέ- Act 14, 15.
ψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ
ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν
ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς
τῆς ἐρχομένης.

II.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,
ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς
οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι Act 16, 12 ss.
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 ἡ γὰρ παρά-
κλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὔτε ἐν δόλῳ,
4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-
γέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ Ga 1, 10.

Oec pp^{lat} | *αλλ εν* c. ABCD*FG al mu d e f g r am fu demid al cop sah basm syr^{utr} al Ambrst^{ed} .. ς *αλλα και εν* c. D***EKL al pl vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ al (aeth^{utr} *praeterea*) Cyr^{thes288} Chr Thdrt al Ambrst^{ven} | D* *η πιστ. ημων* | *εχ. ημ.* (B* *υμ.*) c. ABCDEFG al mu Thdrt (d e *ita ut non sit opus nobis*, g *ita ut non necesse habere nos t nobis*; f r vg *ita ut non sit nobis necesse*) .. ς *ημ.* (K al Dam *υμ.*) *εχ.* c. KL al pl Chr Dam al | *λαλειν* .. C *παλιν*

9. *ημων* .. al fere^{15} d e cop sah basm sl$^{5.8.}$ al Chr^{1} ex^{cd1} Thdrt Dam Oec *υμων* | *απαγγελλουσιν* (DEFG -*ελουσιν*, et quidem D***E -*έλουσιν*) .. r *adnuntiatis* | *εσχομεν* c. unc omn al longe pl d e f g r vg al certe pler Chr Thdrt Thph^{mg} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *εχομεν* c. min mu Cyr$^{thes\ 288}$ Dam al | FG *επιστρεψαται*

10. *των* sec c. BDEFGL al pl pp mu .. ς (= Gb Sz) om c. ACK al pm Eus^{dem753lib} Oec | *απο της* (it vg *ab ira*) .. B 17. 73. *εκ της*

II. 1. FG om *την* sec (it vg *introitum nostrum ad vos*)

2. *αλλα* c. unc omn al pl f g vg cop sah basm syr^{utr} al mu Cyr^{thes288} al pm pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add *και* c. min mu d e | B* *επαρησιασαμεθα*, FG *επαρησειασαμεθα* | D* om *τω*

3. *ουτε* c. D***EKL al pler Chr^{aliq} (Thdrt *ουτε* bis) Dam Thph Oec .. Ln *ουδε* c. ABCD*FG al^{6}

4. FG *δεδοκειμασμενοι* | *θεω* c. BCD* al Clem Bas Oec .. ς praem *τω* c. AD***EFGKL al pler pp mu

τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-
Phi 1, 8. κείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας,
Io 5, 41. 44. θεὸς μάρτυς, 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ᾽
ὑμῶν οὔτε ἀπὸ ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπό-
στολοι· 7 ἀλλ᾽ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς
θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν
μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς
2 Th 3, 8. ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ,
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργα-
ζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως
καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,
11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ
Col 1, 10. Eph 4, 1. παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι

---

5. FG ο θεος

6. υμων .. A ημων | απο c. DEFGL al mu Dam[2] al .. ς Ln 49. απ c. ABC al pl Chr Thdrt al | αλλων .. C* add τινων?

7. B αλλα | ηπιοι c. AC**D***EKL al longe pl sah basm syr[utr] al Clem[1] Or[1] Chr (comm: τουτέστιν οὐδὲν φορτικὸν οὐδὲ ἐπαχθὲς οὐδὲ βαρὺ οὐδὲ κόμπον ἔχον ἀπεδειξάμεθα. Eadem fere Oec) Thdrt (comm: ἔδειξε διὰ τῆς εἰκόνος καὶ τὴν ἠπιότητα καὶ τὴν κηδεμονίαν) Dam Thph (comm: ἢ καὶ νήπιοι) .. Ln νηπιοι c. BC*D*FG al mu it vg cop al Clem[109.] (editum quidem et. h. l. est ἤπιοι, sed contextus νήπιοι postulat, quemadmodum statim sequitur: ἤπιος οὖν ὁ νήπιος etc) Or[1 dis] Cyr (Dam ap Wtst; par[511] om vocem) cdd ap Thph Or[int] pp[lat] | AC εμμεσω | εαν c. BCDEKFG al mu Or[1] Cyr[thes289] Chr Dam[par511] .. ς αν c. AD***K[vdtr]L al pl Or[2] Thdrt al | KL al θαλπει

8. ομειρομενοι c. unc omn al plus[30] pp aliq (Thph: ὁμειρόμενοι. τινὲς δὲ ἱμειρόμενοι ἀνέγνωσαν. οὐκ ἔστι δέ.) .. ς (= Gb Sz) ιμειρομενοι c. min pm Cyr[thes289] Thdrt al (sed plerumque variant mss). Vertunt it vg *desiderantes*. | ευδοκουμεν .. B ηυδοκ. Cf f vg cop sah basm syr[utr] al Pel Gild *volebamus*; d e g Hier al *cupimus*, Aug *placet* | εγενηθητε (Gb") c. ABCDEFGL al pm Chr[1] Bas al .. ς (=Sz) γεγενησθε c. K al pl (al[2] γενομενοι) Chr[1] Thdrt al

9. νυκτος c. ABD*FG al pl it vg cop basm syr[utr] al Cyr[thes289] Chr[2] Thph pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add γαρ c. D***EKL al pm syr[p mg] al Chr[txt] Thdrt al | FG κηρυξαμεν

10. μαρτυρες .. D*E*FG (ut it vg al pp[lat]) add εστε | G π.ως οσιως, F προς αγιος (sic)

11. ως .. FG πως (it vg *qualiter*; v. 10. *quam*)

12. μαρτυρομενοι c. BD**[vdtr]et***E[vdtr]KL al fere[30] Chr Dam Oec .. ς

εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς
τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί- 1, 2.
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξα-
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ,
ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ
τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας,
καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σω-
θῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθα-
σεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς και-
ρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ

Ln -ρουμενοι c. D*FG al ut vdtr pm Thdrt Thph (A 114. Ambrst^{ed} om *και* [om et. sah basm] *μαρτ.*) | *περιπατειν* (Gb') c. ABD*FG al mu .. ς *-πατησαι* c. D***EKL al pl pp mu | *καλουντος* (g *vocantis*, d e syr$^{p\ mg}$ *qui vocat*) .. A al^{8} Chr^{txt} Thdrt pp^{lat} *καλεσαντος*, item f vg go cop sah basm syr^{utr} Ambrst al *qui vocavit*

13. *και* pr c. AB cop syr^{p} al Thdrt^{cd} Ambrst (:: quod utpote praeter morem dictum a plerisq mutatum est) .. ς om c. DEFGKL al ut vdtr omn it vg al mu Chr al Aug al | B *αληθ. εστ.*

14. *τα αυτα* c. BDEFGKL al pl Or al pm .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *ταὐτά* c. A al pm Dial^{125} | D* om *και υμεις* (et. transp) | *υπο* pr .. D*FG Or^{1ed} *απο* | *συμφυλ.* c. ABCKL etc .. DEFG *συνφ.* | *υπο* sec .. FG *απο*

15. *ιν̅* (vv mu Thdrt^{1} post *κυρ.* pon) .. 4. 177. 178. Or^{1} Chr^{4} (non Chr^{txt} ad h. l.) Thdrt^{1} Phot Oec om | *προφητας* c. ABD*E*FG al^{7} it vg cop sah basm arm aeth Or^{2} Dial^{125} Tert^{dis} al .. ς (= Gb Sz) praem *ιδιους* c. D**et***E**KL al pler go syr^{utr} al Chr Thdrt al Mcion^{tert} (Tert „*et prophetas suos:* licet *suos* adiectio sit haeretici“) | *ημας* .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *υμας* ex errore ut vdtr | FG *εδιωξαντων* | FG *αρεσαντων* (d e *non placuerunt*) | D* *εναντιον*

16. FG *ινα σωθησονται* | B om *τας αμαρτιας* | *εφθασεν* c. ACD**et*** EFGKL al ut vdtr omn Or^{2} Eus$^{ps\ 137.\ 381.\ 435.}$ et^{alib} itemq^{ecl51} Chr Thdrt Dam al .. Ln *-κεν* c. BD* | *επ αυτους* .. B f vg Or^{1} ante *εις τελος* pon | *η οργη* (et. Or Eus$^{ps\ saepe}$ etc) .. DEFG it vg go pp^{lat} add *του θεου*

17. FG *εσπουδασμεν*

πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 *διότι ἠθελήσαμεν*
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν
Phi 4, 1. *ἡμᾶς ὁ σατανᾶς.* 19 *τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυ-*
χήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ
3, 13. *αὐτοῦ παρουσίᾳ;* 20 *ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.*

III.

Act 17, 16. 1 *Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-*
Ro 16, 21. *ναις μόνοι,* 2 *καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ*
συνεργὸν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι
ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 *τὸ μηδένα σαί-*
νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο

---

17. *ιδειν* .. D* *ειδεν*

18. *διοτι* (Gb′) c. ABD*FG 17. 23. 37. 39. 67.** 71. 73. al^{2} .. ς 49. *διο* c. D**?et***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al | FG 121. *ανεκοψεν*

19. *καυχησεως* .. A Tert *αγαλλιασεως* (*exultationis corona*) | D*F *ενπροσθεν* | $\overline{\iota\nu}$ c. ABDEK al fere^{30} d e am fu** al syr^{utr} Thdrt Dam Oec Ambrst^{ed} .. ς (Gb^{00}) add $\overline{\chi\nu}$ c. FGL al pl vg (et. fu* al) go cop sah basm al Chr Thph Tert al

III. 1. B *διοτι* | B *ηυδοκησαμεν*

2. D* *επενψ.* | *και* (basm aeth om; FG f g praem *διακονον*) *συνεργον* (A 67.** 71. 73. vg cop basm aeth [syr^{p}, nisi quod c.* add *και συνεργ. ημων*] Bas Pel^{txt} *διακονον*, atque ita Gb′ Sz) *του θε.* (fu *domini*) c. (et. Gb) D* d e Ambrst, item (quorum differentias notavimus) AFG al f g vg cop basm aeth Bas Pel^{txt} .. B harl* sah arm Pel^{com} *και* (sah om) *συνεργον* (harl* *ministrum*) omisso (Gb^{0}) *του θεου* .. ς (=Gb Sz) *και* (syr al om) *διακον. του θε. και συνεργ. ημων* c. D*** (E confuse) KL al longe pl syr (et syr^{p} sed *κ. συν. ημ.* c.*) sl al Chr Thdrt Dam al .. pauc al diff | *παρακαλεσαι* c. ABD*FG al fere^{15} it vg go cop sah basm syr^{p} arm sl^{ant} Chr Thdrt^{1} Dam pp^{lat} .. ς (Gb^{0}) add *υμας* c. D***KL al pl syr al pp aliq | *υπερ* (Gb″) c. ABD*E*FGK al^{5} Bas Chr Thdrt^{1} .. ς *περι* c. D***E**L al pler Thdrt^{1} al^{3}

3. *το* c. ABDEKL al fere^{25} Dam .. FG *ινα* .. ς *τω* c. min (114. *του*) pp mu (ut editi sunt) | *μηδενα σαινεσθαι* (f vg Ambrst *ut nemo* [Ambrst *ne quis*] *moveatur*, d e *utnemoveatur* [omissa *mo* syllaba], g *ut nemo moveatur t terreatur.* Nec aliter go cop sah syr^{utr} al; basm om *το* usq *ταυταις*) .. A *μηδ. σενεσθαι*, in D syllaba *σαι* paullo minutiori spatio rescripta, FG (qui saepe inepte syllabas diremtas habent) *μηδεν ασι ενεσθαι* (F *μηδεν. ασιενεσθαι*) .. Ln *μηδὲν ἀσαίνεσθαι* (de coniectura, nisi quod constat ABCD* continuam scripturam absq acc habere)

κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως
ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.
6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ᾽ ὑμῶν καὶ εὐαγγελι- Act 18, 5. 21.
σαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς
ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ᾽ ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ
ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν
ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα
τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν
δι᾽ ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερ-
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτί-
σαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας,
καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρ-
δίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν

---

4. *προελεγομεν* (f vg *praedicebamus*, d e g *praedicavimus*) .. D* *προσελεγομεν*, FG *ελεγομεν* | *καθως και* .. FG d e f g al om *και*

5. D* *επενψα* | B 37. 73. 116. *τ. υμων πιστιν*

6. DEFG *μνειαν εχετε ημ.* (g *memoriam habetis nostri*, d e f vg *mem. nostr. hab.*)

7. A al^{3} *παρακεκλημεθα* | *επι* (d e *super omnem necessitatem*) .. FG 109. f g vg go al Pel *εν* | *αναγκ. κ. θλιψ.* (Gb'') c. ABDEFG al it vg go cop syr^{utr} arm pp^{lat} .. ς (=Sz) *θλιψ. κ. αν.* c. KL al pler ar^{p} al Chr Thdrt Dam al | *ημων* .. AB** cop arm *υμων* | A *και δια της*, itemq A fu al *πιστ. υμων* (f *fidem nostram*)

8. *στηκετε* c. AFGKL al mu (et ut vdtr pm) Chr^{cd} .. ς Ln 49. *στηκητε* c. BDE al pl pp^{editi}

9. *θεω* .. D*FG g cop al *κυριω* | D* *η εχαιρομεν* | D* *ενπροσθ.*

11. $\overline{ις}$ c. ABD** (D* om $\overline{ις}$) al^{5} d e am demid tol harl* al aeth^{ro} Amb auct^{vocat} al .. ς (Gb^{0}) add $\overline{χς}$ c. D***EFGKL al pler f g vg^{ed} et^{cdd} aliq go cop syr^{utr} al Ath^{444} al mu Ps-Ath$^{lat\,593}$ Ambrst Vig

12. *ο κυριος* (D*E*FG d e g add $\overline{ις}$) .. A 73. *ο θεος* .. am* syr ar^{e} om (Gb^{0}) | FG *της αγαπης*

13. *στηριξαι* .. FG *στηρειται* | DEFG (item it vg etc) *τ. καρδ. υμ.* | BL 47. Ps-Ath^{4} *αμεμπτως* | B*DEFG al ut vdtr *αγιοσυνη* (item DE [hos adde

ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

IV.

1 *Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν*
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. 2 *οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν*
5, 18. *διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.* 3 *τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ*
ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 *εἰδέναι*
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
Eph 2, 12. 5 *μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν*
θεόν, 6 *τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν*

---

in nota] FG al 2 Co 7, 1.) .. A 23. 57. *δικαιοσυνη* | D* *ενπροσθ.* | ιυ c. ABDEK al fere[20] d e am al aeth[ro] Dam Amb .. ς (Gb[oo]) add χυ c. FGL al pl f g vg (et. fu al) go cop syr[utr] aeth[pp] al Ps-Ath[4] al mu | Ln in f. add [*αμην*] c. AD*E al d e vg cop al Pel Bed: om c. BD***F GKL al longe pl f g fu* al go syr[utr] al pp[gr] mu Tert Ambrst auct[vocat]

IV. 1. *λοιπον* c. AB* (neglex Mai) DEFGKL al pm Chr[cd] Dam .. ς (=Gb Sz) praem *το* c. B** al pl Chr Thdrt al | *ουν* (et. f g vg go syr[p] al Thdrt Dam al) .. B* al[10] vg[cdd aliq] cop syr Chr Thph om .. d e *autem* | A *εν τω κυρ.* | *ινα καθως* c. BD*E*FG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8.[pe] it vg cop syr arm (item go omisso *ινα* sq quod interpretes rell retinent) Chr[1] ex[mosc1] Ambrst al .. ς 49. om *ινα* c. AD***E**KL al longe pl syr[p] al Chr Thdrt Dam al | *το πως* .. FG *οπως* | *καθ. και περιπατειτε* c. ABDEFG 17. 23. 37. 39. 46. 57. 71. 8.[pe] d e f g am fu harl 109.[lat] al (et. ap Luc[brug]; item vg[ed] Pel *sic et ambuletis*, demid *sic et ambulatis;* praeterea g sub *t* et vg[cdd aliq] *ambulastis* pro *-latis*) go cop arm aeth sl[ed] Euthal (teste Wtst) Ambrst .. 80. *περιπατητε και* post *ινα*, similiter syr[p] *ambulantes* .. ς 49. om c. D***E**KL al longe pl syr al Chr Thdrt Dam Thph Oec | B *περισσευσητε*

2. D*FG *παρεδωκαμεν*, 37. 73. 80. 116. *δεδωκ.* | *κυριου* (D*E*FG al vv aliq pp aliq add *ημων*) ιυ (FG al vv aliq pp aliq add χυ)

3. *θελημα* c. BDEKL al pler Chr Thdrt al .. Ln praem [*το*] c. AFG 45. 80. 89. 8.[pe] Clem Antioch[19] Dam | D*FG om *του* | *της* .. F 31. *πασι* (31. *-σης*) *της*, item G g *πασι* (*omni*) super *της*, al pauc Chr Thdrt Thph *πασης*, item syr ar[e]

4. *εκαστον* (AFG *-στος*) .. B**D** 73. Chr praem *ενα* (it vg *ut sciat unusquisque*) | DEFG d e g go *κτασθ. το εαυτ. σκευ.*

5. FG g *εν παθει και επιθυμιας*

ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν
ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ Lc 10, 16.
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-
τοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ 5, 1. Io 6, 45.
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μα-
κεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον
11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζε- 2 Th 3, 12. Eph 4, 28.
σθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περι- Col 4, 5.
πατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμη-
μένων, ἵνα μὴ λυπεῖσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Eph 2, 12.

---

6. *ἐν τῷ* .. arm *ἐν τῳ* | *κυριος* (FG al g *θεος*) c. ABD* al .. ς praem *ὁ* c. D**et***EFGKL al longe pl Clem al mu | *προειπαμεν* (Gb′) c. BDE FG al ut vdtr sat mu .. Gb Sz *-πομεν* c. AKL al pl Clem Chr Thdrt al | D*** (E?)K al mu *διεμαρτυρομεθα*

7. L* *εν ακαθαρσια* (it vg *in inmunditia* [*-tiam*]) | *αλλα* c. BD***E al .. ς Ln *αλλ* c. AD*FGL al certe pl

8. D*FG om *τον* pr | *και* c. D*FGKL al longe pl f g vg syr^{p} al Clem Thdrt Dam Oec Bed .. Ln om c. ABD***E al plus^{10} d e go cop syr al Ath^{523} Did Chr Thdrt^{cd} Thph pp$^{lat\,3}$ | *δοντα* c. AKL al longe pl (it vg al omn *qui dedit*) Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln *διδοντα* c. BD EFG al fere^{10} Ath^{523} Did (*διδουντα*) | *το πν. αυτου* c. BDEFGKL etc .. Ln (ex errore de B) *αυτου το πν.* c. A | *υμας* (Gb″) c. BDEFGKL al longe pl d e g am fu tol harl** al go cop syr syr$^{p\,mg}$ arm arr sl Clem Ath Chr^{cd} Dam Oec .. ς *ημας* c. A al mu f vg^{ed} syr$^{p\,txt}$ al Chr Did al Ambrst (certe sic^{ven}) Amb al

9. *εχετε* c. AD***EKL al longe pl syr cop al Thdrt Dam al .. Gb″ Ln *εχομεν* c. D*FG al^{6} it vg go syr^{p} al Chr Thph pp^{lat}; item *ειχομεν* B am hal harl** Pel (al^{4} cop al *γραφεσθαι*) | FG *θεω διδακτοι*

10. F om *γαρ* | *εις* .. B praem *και* | *τους* sec (et. *και τους* leg) c. BD** et***EKL al ut vdtr omn pp mu .. Ln om c. AD*FG Chr^{cd} | *αδελφοι* .. A *αγαπητοι*

11. FG al *πραττειν* | *χερσιν* c. BD*E(?)FG al fere^{10} vv ut vdtr omn Bas Chr Dam$^{par\,375}$ Thph pp^{lat} .. ς (= Gb^{oo} Sz) praem *ιδιαις* c. AD***KL al longe pl Thdrt Dam (ad h. l.) Oec (28. *οικειαις*) | L al *καθως και* | L al f vg al *παρηγγειλ. υμιν*

12. FGL al *περιπατειτε* | K *εχετε*

13. *θελομεν* c. unc omn al longe pl it vg go arm al pp^{gr} et^{lat} pm .. ς

1 Co 6, 14. Ro 8, 11. 14 *εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ*
ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 *τοῦτο*
1 Co 15, 51 s. 15, 23. *γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπό-*
μενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-
θέντας, 16 *ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέ-*
λου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 *ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ*
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς
ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσό-
μεθα. 18 *ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.*

V.

4, 9. Mt 24, 36. 1 *Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν*
2 Pe 3, 10. *ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι·* 2 *αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα*

(= Gb Sz) *θελω* c. min mu cop syr[utr] al pp[gr] aliq | *αδελφοι* (122. post *κοιμωμ.*) .. 31. 73. demid al Hipp Chr[1] om | *κεκοιμημ.* c. DEFG (FG *κεκοιμηνων*) KL al longe pl Or (fluct lect) Hipp[441] Cyr[hr294] Chr Thdrt Dam[par347] (71. *κοιμηθεντων*, 17. *κοιμημενων*) .. Ln 49. *κοιμωμενων* c. AB al plus[10] Or ex[mss aliq] Chr[1] ex[ms] Dam[txt]. Cf it vg *de dormientibus* | *λυπεισθε* c. AD*et** (ex *-πισθε* enim fecit *-πεισθε*) FGL al mu Cyr[ador430] .. ϛ Ln 49. *λυπησθε* c. BD***EK al pl Or al mu | *καθως* .. D*FG Or Hipp *ως* | *οι μη* .. FG om *οι* (g *habentes*)

14. *και ο θεος* .. B syr[p] (item cop collocato *ο θεος* ante *αξει*) *ο θε. και* | *κοιμηθεντας* .. FG *κεκοιμημενους*

15. *του κυριου* .. B *τ. ιυ*, Mcion[tert] *τ. χυ*, 4.* *τ. θανατου* | *φθασωμεν* .. K al *-σομεν*. Rursus vero v. 17. L *αρπαγησωμεθα* atq et. *εσωμεθα*

16. FG *οι νεκρ. οι* (item it vg *mortui qui in Christo sunt*, item go al) | *αναστησονται* .. Dial[36] Eus[ps501] Chron[441] *εγερθησοντ.* | *πρωτον* c. ABD***EKL al ut vdtr omn go cop syr[utr] al Or Dial[36] al mu .. D*FG it vg Eus[marc348] et[ps501] Cyr Thdrt[1] Thph[mg] pp[lat] (et. Tert[marc]) *πρωτοι*

17. K al[4] *οι ζω. ημεις* (80. sl[1.] om *ημ.*) | *οι περιλειπ.* (B *-λειμενοι* sic) .. FG g Tert al om | D*E*?FG *εις υπαντησιν* (Epiph[601] *συναντ.*) | *του κυριου* (et. Or al pm) .. D*E*FG it vg Tert Or [int] Hier[4] Hil al mu *τω χω* | *παντοτε* .. D* d e *παντες* | *συν* .. B *εν*

V. 1. *χρ. εχετε* (Aug *non opus habemus vobis scribere, vel sicut alii codd. habent, non opus habetis vobis scribi*) .. FG d e g arm al Tert Ambrst *χρια εστιν* (*necesse est* g, *est nec.* [Tert *necessitas*] d e Ambrst Tert)

2. *ημερα* c. BDEFG al .. ϛ praem *ἡ* c. AKL al longe pl Eus[mai205] (et.[cat]) al mu

κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. 3 *ὅταν λέγωσιν Εἰρήνη*
καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ
ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 *Ὑμεῖς δέ,*
ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης κατα-
λάβῃ· 5 *πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ* Eph 5, 8.
ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 *ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ*
λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 *οἱ γὰρ καθεύδοντες*
νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 *ἡμεῖς*
δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγά- Eph 6, 14. 17.
πης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 *ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς*
ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 *τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα, εἴτε* 2 Co 5, 15. etc
γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 *διὸ*
παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ
ποιεῖτε.

---

3. *οταν* c. AFG al[4] et al ut vdtr d e f g go syr arm (in mg *γαρ*) Ir[int] Tert al pm .. ϛ (= Gb Sz) add *γαρ* c. KL al pl vg al Dam (et.[par347]) al pp[lat] aliq, item Ln add [*δε*] c. BDE cop syr[p] Eus[mai205] Chr Thdrt | FG *λεγουσιν* | K 4. *ειρηνην και ασφαλειαν*, item Chr[cd] praemisso *εχειν* | AD*FGL al *εφνιδιος* | *αυτοις* (B ante *ολεθρ.*) *εφισταται* (BL *επιστατ.*, A latet) .. FG d e Hes ap Aug[2] *φανησεται* | *η ωδιν*: B* *η ωδειν*, FG *η ωδεινες*, L *η ωδην*, D* *η ωδεινη εν* [*ἡ ἐν?*], 115. *η ωδινα*. Vertunt d e g Hesych ap Aug *dolores* | D*FG *εκφευξονται*

4. *η* (al[3] om) *ημ. υμας* c. BKL al ut vdtr omn go al Epiph[767] Chr Thdrt Dam al .. Ln *υμ. η ημ.* (FG vv mu pp[lat] add *εκεινη*) c. ADEFG it vg Eus[mai] pp[lat] | Ln *κλεπτας* c. AB cop | FG *καταλαβοι*

5. *γαρ* c. ABDEFGL al fere[20] it vg al pl Eus[mai] al[gr] mu pp[lat] .. ϛ (= Gb Sz) om c. K[sil] al ut vdtr pl am | *ημερας* .. D*FG 116. g fu al Chr[mosc1] add *και* | *εσμεν* (et. Or al pm) .. D*FG d e f g fu mar harl** al go syr Ambrst *εστε*

6. KL al *καθευδομεν* | *και* pr c. DEFGKL al fere omn d e g vg (et. fu demid al) syr[p] al Chr Thdrt al Ambrst al .. Ln om c. AB al[2] f am al cop syr al Clem[2] Antioch[104]

7. *καθευδουσιν* .. FG *-δοντες* | B *οι μεθυοντες*

8. *νηφωμεν* .. F al *-φομεν*, d e g fu al *sobrii sumus* | K *ενδεδυμενοι*

9. *ημ. ο θε.* (et. it vg go al) .. B 37. 116. al ut vdtr *ο θεος ημας* | *αλλα* c. BD***E al .. ϛ Ln *αλλ* c. AD*FGL al certe pl | B om $\overline{\chi\upsilon}$

10. *υπερ* .. B 17. *περι* | KL al mu Chr Thph *καθευδομεν*, item al fere[10] Chr Thph *γρηγορουμεν* | D*E al *ζωμεν*, A al *ζησομεν*

1 Ti 5, 17. 12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
Mc 9, 50. 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον
αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
Ro 12, 17. 1 Pe 3, 9. ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
Phl 4, 4. διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε,
17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
4, 3. γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ
ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,
τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

---

12. A *προισταμενους* | A *νουθιτουντες*

13. *και* (go om) *ηγεισθαι* (B al go cop syr^{p} aeth *-σθε*) .. FG *ωστε ηγεισθαι* (it vg *ut habeatis*) | *υπερεκπερισσως* c. BD*FG .. ς *-ρισσου* (:: quae forma nec 3, 10 nec Eph 3, 20. fluct; nostra praeter h. l. non legitur) c. AD***EKL al ut vdtr omn pp mu | *ειρηνευετε* .. FG *ιρηνευσαται* | *εαυτοις* c. ABD***EKL al longe pl d e g (*in ipsis* d e g) go cop al Clem Dam al Ambrst^{ven} .. Gb″ *αυτοις* c. D*FG al mu f vg (*cum eis* f vg) syr^{utr} al Chr Thdrt (Thph: *γράφεται καὶ ἐν αὐτοῖς*) pp^{lat} aliq

14. *νουθετειτε* (FG Thph^{cod} [i. e. 115.] *-τειν*, g *corripite t corripere*), item *παραμυθεισθε* (D* *-θιτε* et*** *-θειτε*, F *-θειται*, G *-θεισται* σ punctis notato, Thph^{cod} *-θεισθαι*, g *consolamini t consolari*), item *αντεχεσθε* (D*FG Thph^{cod} *-σθαι*, sed et. g *sustinete*), item *μακροθυμειτε* (Thph^{cod} *-μειν*)

15. D* *αποδοιη*, D**vdtr FG *αποδοι* | *και* pr c. BKL al longe pl am fu al syr^{p} al Chr Thdrt Dam al Ambrst^{ven} .. Gb^{oo} Sz Ln om c. ADEFG al fere^{15} d e (d e om et. *και* sq) f g vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ go cop syr al pp^{lat} aliq

16. *χαιρετε* .. FG g add *εν τω κυριω*

17. D* *αδιαλιπτως*

18. *γαρ* .. Ln add *εστιν* c. D*E*FG, item sed varie pon al^{8} vv mu Ath$^{487\,lib}$ pp^{lat} (et. Ps-Ath$^{lat\,572.\,588}$) | A al Ath$^{487\,lib}$ *του θεου* | A *εις υμ. εν χω̅ ιυ̅* (*ιυ̅* om L al)

19. *ζβεννυτε* c. B*D*FG .. ς Ln (ignorans B) 49. *σβενν.* c. AB**D**? et*** EKL etc

21. *δε* c. BDEFGKL al plus^{50} it vg go syr^{p} al Clem^{2} Bas Chr^{1} Dam Thph Ambrst^{ed} (sed non^{ven}) Pel .. ς (= Gb Sz) 49. om c. A al ut vdtr mu cop syr al Or Chr^{aliq} Thdrt al Tert Ambrst^{ms} al (ex his ut apparet mu pro libertate citandi om) | *δοκιμαζετε* (al^{10} fere syr Clem^{2} Oec

23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλό- He 13, 20s.
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ
παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς
ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 2 Th 3, 3.
25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς 2 Th 3, 1. Ro 16, 16. etc
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον,
ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.
28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. Ro 16, 24. etc

---

add και) .. K al fere[30] syr^{p} txt sl Bas Cyr^{ador568} Chr[1] Dam^{par627} -ζοντες (Dam -σαντες)

23. FG cop αγιασει | D* τηρηθειην .. F om vacuo spatio relicto, nec exprim g

24. F ο πιστος ο | υμας .. A sl[8] ημας | F ποιησαι

25. περι (FG Dam υπερ) .. Ln praem [και] c. BD* al minus[10] d e go syr^{p} al Chr

27. ενορκιζω c. ABD*E al Synops Euthal (in argumento) Dam .. ς ορκιζω c. D**et***FGKL al pler pp mu | αγιοις c. AKL al pler vg go cop syr^{utr} aeth^{pp} al Chr Thdrt Dam al (:: quum „οι αγ. αδ." nullo alio loco inveniatur, vix credibile est aliena manu αγιοις inlatum esse) .. Gb^{oo} Ln 49. om c. BDEFG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth^{ro} Euthal (in argum.) Ambrst Cassiod (115. Thph om αδελφ.)

28. ς (= Gb Sz) add in f. αμην c. AD**et***EKL al pler vv pl Chr Thdrt etc .. om c. BD*FG al d e f g am al Ambrst

Subscriptio: B* al προς θεσσαλονικεις (B -νεικ.) α̅ (item aeth omisso α̅), AB**K al π. θεσσ. α̅ (K al πρωτη) εγραφη απο αθηνων, item L του αγιου αποστ. παυλ. προς θεσσ. επιστολη α̅ εγραφη απο αθηνων .. DE πρ. θεσσ. α̅ επληρωθη αρχεται πρ. θεσσ. β, item FG ετελεσθη πρ. θεσσαλονι. (F -νικαιων) α̅ αρχεται πρ. θεσσαλονι. (F -νικαιων) β (F δευτερη). Similiter d *ad tessalonicens. I.* (d^{corr} add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad tessalonicens. II.*, f g *expl. ad thessalonicenses* (f add *epa. p. ap.* i. e. epist. pauli apost.) *I. inc. ad thessalonicenses II* (f *secunda*), am fu *expl. ad thessalonicenses* (fu *thessall.*) p̅ (fu *I.*) .. cop *scripta Athenis et missa per Silvanum et Timotheum*, syr et syr^{p} *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit Athenis* (syr^{p} *a Laodicea* omissis rell) *et missa est per Timotheum*, go nihil subscriptum habet .. ς (= Gb Sz) πρὸς θεσσ. πρώτη ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν (ita AB**KL al pl cop syr al Thdrt Thph al; d** et syr^{p} vide supra; passim vero et. additur δια τιμοθεου, δια σιλουανου κ. τιμοθεου, *per Tychicum et Onesimum*). Numerantur στιχοι ρϛγ' (KL al pl Euthal; al σ', ρϛ', *versus* 213), item (ita et. Euthal) αναγν. α', κεφφ. ζ .. B a πς ad πθ pergit; am fu capp 25 habent.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

1 Th 1, 1 s. etc 1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.* 2 *χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*
2, 13. 1 Th 1, 2. 3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,
καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους,* 4 *ὥστε ἡμᾶς
αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς
ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς
θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε,* 5 *ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ,
εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ
πάσχετε,* 6 *εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν
ὑμᾶς θλίψιν* 7 *καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν*
1 Th 3, 13. etc *τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά-*

---

* ABK al cop (aeth) *πρ. θεσσαλ.* (B* *-νεικεις*) $\overline{\beta}$ (aeth om $\overline{\beta}$), item praemisso *αρχεται* DEFG .. L *του αγ. αποστ. παυλ. πρ. θεσσ. επιστ.* $\overline{\beta}$ .. am *incipit epistula ad thess. II.*, al *inc. II. ad thess.*, fu *inc. ad eosdem II.*, go *ad Thess. altera incipit* .. ς[e] Gb Sz *παυλου* (ς[e] add *του αποστ. η*) *προς θεσσ. επιστ. δευτερα*, ς *η πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.*

I. 1. *σιλουανος*: vide ad 1 Th 1, 1 .. DEFG 67.** d e *σιλβανος* | *κυριω* .. FG g om | $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ .. DEFG 55. d e g (Ambrst[rom]?) $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$

2. *πατρος* c. BDE 17. 49. 71. al? d e Thph Ambrst[rom] Pel .. ς (Gb[o]) add *ημων*, Ln [*ημ.*] c. AFGKL al pler f g vg go cop syr[utr] al Chr Thdrt al Ambrst[ven] al | 177. Dam om v. 2.

4. B al[7] *αυτους ημας* | *ενκαυχ.* c. AB 17. Chr[mosc1] (17. Chr *εγκ.*) .. ς *καυχασθ.* c. DE (FG *καυχησασθαι*) KL al pler pp mu | *εν ταις* (D*FG om) *θλιψ.* (K add *εν*) *αις ανεχεσθ.* (B *ενεχ.*)

5. *υμας* .. G *ημας* | *υπερ ης* .. FG *περ ης* | *και* .. F* al om

6. *ειπερ* .. FG *περ* | A Orthod[qu96] al *παρα τω θεω*, Dial[48] *παρα θεου* paulloq ante *παρ. κυριου* | FG *αυτοις τοις θλειβουσιν* (g *eis tribulantibus*, d e f vg *eis* [*his*] *qui* etc

7. *του κυριου* (L al[10] fere go syr cop aeth Ir[int1] add *ημων*) $\overline{\iota\upsilon}$ (L al aliq go syr Ir[int1] add $\overline{\chi\upsilon}$)

μεως αὐτοῦ 8 *ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν* Act 7, 30.
θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ, 9 *οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ*
κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 *ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξα-*
σθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πι-
στεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ. 11 *Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς*
ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν
ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 *ὅπως ἐνδοξασθῇ*
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ
τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

8. *εν* .. FG d e g Ir^{int} Tert^{marc} praem *και* | *πυρι φλογ.* c. AKL al fere omn syr$^{p\ mg}$ al Chr Thdrt^{txt} Dam Thph Ambrst (*in igne flammae*) .. Gb' Sz Ln *φλογι πυρος* c. BDEFG 71. it vg al pm Mac (Thdrt^{com} vdtr) Thph^{mg} Oec Ir^{int} Tert^{marc} (sed Mcion utramq vocem delevit, nam Tert sic: „sed *flammam* et *ignem* delendo haereticus exstinxit, ne scilicet nostratem deum faceret") al (:: in promptu est corrigendum visum esse *φλογι πυρος*, ut etiam Hebraeus Exod 3, 2. habet, non item *πυρι φλογ*. Eadem plane ratio est loci Act 7, 30. Ubi vero est *φλοξ πυρος*, ut Apoc 1, 14. 2, 18. 19, 12. Heb 1, 7., lectio non fluct) | D*FG *διδους*, g Ir^{int} *dare* similiter Tert^{marc} | L al fere^{10} *τον θεον* | $\overline{ιυ}$ c. BDEKL al fere^{25} cop syr^{p} aeth al Chr^{mosc1} Thdrt Dam al .. ς (Gb^{oo}) add $\overline{χυ}$, Ln [$\overline{χυ}$] c. AFG al pl it vg go syr al Chr Ir^{int} Ambrst al

9. *ολεθρον* c. BDEFGKL etc (accurate reddit go) .. Ln *ολεθριον* c. A 17. 73: sl^{ant} Eph Chr^{cd} Tert (it vg pp^{lat} *interitus* s. *in interitum* [s. -*tu*]) | DEFG al fere^{10} Chr^{1} (et.^{mosc}) Thph om *του*

10. D*E*FG *ενθαυμασθηναι*, 113. *θαυμαστωθηναι* | *πιστευσασιν* c. unc omn al longe pl Eph Chr Thdrt al (Thdrt^{com} praem *μη*), item *qui crediderunt* d e f vg syr^{p} sl Ir^{int1} Ambrst al .. ς (= Gb Sz) *πιστευουσιν* c. min vix mu, item *credentibus* g go cop al Ir^{int1} | 31. Hesych *επιστωθη*

11. *περι* (FG *περ*) .. D* Thph^{cd} praem *και* | *ημων* (D***EKL al *υμων*, FG g arm *υμων ο θε. ημ.*) .. D* 80. d e am al syr^{utr} al Idac om (sed syr^{utr} al add *υμ.* s. *ημ.* ad *κλησεως*, item *sua* f g vg) | AK al *πληρωσει* (item 116. *αξιωσει*) | DEFGL al Dam *αγαθοσυνης*

12. $\overline{ιυ}$ c. BDEKL al pl d e go cop sah aeth^{ro} Thdrt^{cd} Dam Oec .. ς (Gb^{oo}) add $\overline{χυ}$, Ln [$\overline{χυ}$] c. AFG al pm f g vg syr^{utr} aeth^{pp} al Chr al Ambrst al | *και υμεις* (A *ημεις*) usq $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ .. FG f g om

II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
1 Th 5, 2 s. 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖ-
σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
Eph 5, 6. δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς
*Dan 11, 36. ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό-
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
Act 17, 1. σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-
δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ

II. 1. B syr[p] om *ημων* pr | *επισυναγωγης* .. K *επι γης* | *επ αυτον* .. K *εις αυτον* (om *εις* sq), Hipp[440] *επ αυτης*

2. K om *εις* | *νοος* .. DE al d e f vg (sed non fu[vi] al nec g) syr et syr[p] c.* al pp[lat] aliq (non Tert Aug al) add *υμων* | *μηδε* c. ABD* (item *μηδε δ. λογου*) F (F quater *μηδε*, sed F* *μητε* tertio loco) G Or .. ς *μητε* c. D***EKL al certe pler pp mu | D* al om *ἡ* | *του* (FG Dam[par347] Thph om) *κυριου* c. ABD*(E?)FGL al fere[15] it vg cop sah syr[utr] al mu Or Hipp Epiph[673] al pm pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *τ. χυ̅* c. D***K al pl go al

3. B (teste Btl solo) 115. om *ἡ* | *αμαρτιας* (Or[5] Eus[ps398] Hipp Cyr[hr cd] Chr Thdrt[4] Dam[par347] al Ir[int] al pm) .. B al[10] cop sah sl[ed] Or[2] (certe[mss aliq] et[edd aliq]) Cyr[hr228] Dam al Tert ([1] *deliquentiae*, [1] *delicti*) item (*iniquitatis*) Ambrst[ed] Amb *ανομιας*

4. FG Or[aliq] (sed[3] *υπεραιρ.*) Hipp Procop[1] niceph[2,212] *επαιρομ.* | *καθισαι* c. ABD* al[10] d e vg (go vdtr; post *sedeat* hiat cd) cop sah aeth[utr] arm ar[e] Or[3] Hipp Apollin ap Hier[5,690] Cyr[hr228] Cyr[ador309] Dam[par347] al pm Ir[int] Tert Cyp al pm .. ς (= Gb Sz) praem *ως* (FG* *ινα*, g* *ut*) *θεον* c. D***EFGKL al longe pl syr syr[p] c.* ar[p] Chr (om Chr[mosc]) Cyr[glaph138] Thdrt[2] (alibi[2] *εισελθοντα* sine *ως θε.*) Oec[txt]; item al[3] Thph add post *καθισαι* | *αποδεικνυντα* c. BDEKL al longe pl Or[2] Hipp Cyr[glaph138] Thdrt[1] al mu .. AFG al fere[10] Or[1] Cyr[ador309] Cyr[hr228] Thdrt[3] Dam[par347] *-κνυοντα* (sed A *-διγνυοντα*, FG *-δικνυοντα*)

5. *ετι* (FG *αυτι*) *ων* .. D*E* Ambrst *ετι εμου οντος* (Ambrst *me adhuc apud vos agente*)

6. *εαυτου* .. AK al fere[10] Or[2] Cyr[hr] Dam[par347] *αυτου*

7. FG *εως αν*

μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ •E. 11, 4.
κύριος Ἰησοῦς ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 οὗ ἐστὶν ἡ
παρουσία κατ᾽ ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις
καὶ τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ- 2 Co 2, 15. 4, 3.
μένοις, ἀνθ᾽ ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ
σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν

---

8. ις (et. Gb† Sz) c. AD*E*FGL** al fere[10] it vg cop sah syr[utr] arm aeth ar[e] sl[ed] Or[4,321] et (ex edd ante Delarue)[1,668] (*Christus*, Hipp ap Hier) Ath[523] (ex cdd pl; cod[bas] ις χς ἀποκτενεῖ, ibique Doxapatres adnotat: σημείωσαι ὅτι τὸ ῥητὸν οὐ κεῖται νῦν οὕτως ἐν τῷ ἀποστόλῳ, ἀλλ᾽ ὁ κύριος ἀνελεῖ τῷ πν. τοῦ στόμ. αὐτοῦ. ἔοικε δὲ ὑπό τινων τὸ ις χς ἐκβεβλῆσθαι οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι βουλομένων. τοῦ δ᾽ οὕτως ἐξ ἀρχῆς παρὰ τοῦ ἀποστόλου γεγράφθαι σημεῖόν ἐστιν ἐναργὲς τά τε ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ἁγίου τούτου πατρὸς εἰρημένα καὶ τὸ ὁμοίως προσενεγκεῖν τὸ ῥητὸν τοῦτο τόν τε θεῖον Χρυσόστομον ἐν τῇ πρ. θεσσ. ἐπιστ. καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τῷ α᾽ λόγῳ τῶν ἀσκητικῶν· ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις οὕτω κεῖται τὸ ῥητὸν ἐν τῷ ὕφει τῆς θείας γραφῆς.) Eph Const[7,32,1] Cyr[zach769] Cyr[hr228] ex[cdd2] Bas Chr Thdrt saep al Ir[int2] Tert Hil Amb Ambrst Aug Hier[saepe] (et[5,689sq] ex Hipp et Apollinar) al (Dam[par347] Ir[int1] Fulg ις χς, Or[1,421] ο θεος). Praeterea ex Wtst addimus haec: „In ora codicis 14. Iacobus Fabri notavit: Nicolaus Cusanus Cardinalis: Nestoriani novas biblias hic corruperunt delentes nomen *Iesus*, quod antiquae bibliae ante schisma scriptae habent, quas ex Constantinopoli transvexit" etc .. ς 49. om c. BD***E**KL* al longe pl ar[p] sl[ms] Or[1,668] (ex ed. Delar.) Mac Cyr hr (ex ed. Touttée) Thdrt[1] Dam[1] (ad h. l.) Oec (et.[com]) Idac | αναλωσει c. D***EKL al longe pl Or[1,668] (ex[cdd pl]) Cyr[hr] ex[cd] Bas[1] Chr ad h. l. ([txt] et[com]) Thdrt[2] Dam (ad h. l.) Oec Thph ([txt] et[com]) .. Gb' Ln ανελει c. ABD*? al plus[10] Or[1,424] Mac Cyr[hr228] (ed. Toutt.) Ath[523] (mss al αποκτενει, item schol) Dam[par347] al mu (ανελει LXX, nemo ibi αναλωσει) .. D*[vdtr]FG 67.** ανελοι (item Or[4,57] et[321]). Ceterum it vg Ir[int] Tert Hipp et Apollin ap Hier al pl *interficiet* | τη επιφανεια (A -νιω) .. D* Cyr[hr] ex[edd aliq] την επιφανειαν

10. αδικιας c. ABFG al Or[6] Cyr[hr228] Dam[par347] .. ς (Gb[0]) praem της c. DEKL al pl Hipp Chr Thdrt al | τοις c. ABD*FG al it vg cop sah aeth[utr] Or[5] Cyr[hr] Dam[par347] Ir[int] al mu .. ς (= Gb[0] Sz) praem εν c. D***EKL al pl syr[utr] al Or[1] Hipp al mu | αληθειας (et. Or al mu Ir[int] Cyp al) .. D*E* d e add χυ (Ir[int1] *dei*) | FG εξεδεξαντο

11. D* 67.** vv mu pp aliq om και | πεμπει (Gb'') c. ABD* (πενπ.) FG 67.** am fu al Or[2] vel[8] Bas Cyr[hrs] Dam[par347] Ir[1] ex[cdd pl] et alibi ex cdd mu Ambrst[ed] (sed non[ven]) .. ς (= Sz) πεμψει c. D***EKL al pler

πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 *ἵνα κριθῶσιν*
ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ
ἀδικίᾳ.

13 *Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ*
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
14 *εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν*
δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 *ἄρα οὖν, ἀδελφοί,*
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λό-
γου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 *αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς*
Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 *παρακα-*
1 Th 3, 12. *λέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ*
ἀγαθῷ.

---

d e f g vg^{ed} cop syr^{utr} al Or^{1} (vel^{2} sed utroq loco var mss) Hipp^{440} Thdor^{mop} Cyr^{thes370} et^{ioh262} al mu Ir^{int} Cyp al | FG al om *αυτους*

12. *απαντ.* c. AFG al Or^{2} Cyr^{ioh262} .. ς Ln *παντ.* c. BDEL al pl Or^{1} al pl | K *πιστευοντες* | *αλλ* : ita ADEFGL al certe pler Or^{3} etc .. B Or^{1} *αλλα* | *εν* c. AD***EKL al longe pl cop syr^{utr} al Or^{2} Chr Thdrt^{1} Dam^{1} al Cyp^{2} (*sibi placent in*) Hier (*complacuerunt sibi in*) .. Gb^{0} Ln om c. BD*FG al^{7} it vg sah Or^{2} Hipp Cyr^{hr233} Cyr^{ioh262} al Ir$^{int\ aliq}$ Tert al (it vg Ir^{int} etc *consenserunt iniquitati*)

13. *υπο* (F *απω*, A al add *του*) *κυριου* (FG *-ριω*) .. D* d e vg al pp^{lat} aliq *υπ. θεου* | *ειλατο* (Gb'') c. ABDEF (*ιδατο*) GL al et quidem ut vdtr mu Thdrt^{cd} .. ς *ειλετο* c. K al pl pp mu (ut editi sunt) | *υμας* .. D* al d e f am fu hal al pp$^{lat\ aliq}$ *ημας* | *απ αρχης* c. ADEKL al pler pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *απαρχην* c. BFG al^{5} f vg syr^{p} Did^{123} Cyr^{thes369} Dam^{com} (*ωσπερ απαρχην*) Amb Pel Bed

14. *εις ο* .. FG al^{7} vv aliq pp^{lat} aliq add *και* | *υμας* c. D***EFGKL al pler g vg cop syr^{utr} al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *ημας* c. ABD* al pauc d e f Idac

15. *παραδοσεις* .. D*E* al d e pp^{lat} pauc add *ημων* (17. *υμ.*)

16. *ις χς* c. DEFGKL etc .. A *ις ο χς* : ita Ln, B *χς ις* .. 45. om | *και ο* (om BD*K al Chr^{mosc1}) *θε. και* (BD*FG al vv aliq pp^{lat} aliq *ὁ* pro *και*) *πα. ημων*: hinc Ln *και* [o] *θε. ο π. ημ.* contra AD*** (*ο θε.* iam D**) E (FG certe *ο θε.*) (K certe *και πατ.*) L al pler d e vg (et. am al pl) go syr^{p} al Chr Thdrt al Amb Ambrst al .. diff al pauc | FG *αιωνιον*

17. FG *παρακλησῃ* (G *ε* supra *η* priore posito), D* *παρακαλεισθαι* | A f vg al mu *τας κα. υμ.* | *στηριξαι* (FG *-ξη*) c. ABD*E*FG al fere^{10} it vg go syr^{utr} al pp^{gr} aliq et^{lat} .. ς (= Gb^{00} Sz) add *υμας* c. D***E**KL al longe pl cop al Thdrt al | *εργ. κ. λογ.* (Gb'') c. ABDEL al mu d e

III.

1 *Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος* 1 Th 5, 25. C 1 4, 3. etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 *καὶ ἵνα*
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστις. 3 *πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ*
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 *πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ᾽ ὑμᾶς,*
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 *ὁ δὲ κύριος κατ-* Ga 5, 10.
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 *Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου* Ro 16, 17. 1 Co 5, 11.
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ᾽

---

vg go cop syr^{p} al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Sz) *λο. κ. ἐργ.* c. FGK al pl f g syr al Dam

III. 1. FG om *το* | *αδελφοι*: ante *προσευχ.* (FG al f g vg cop syr^{utr} al) et post *ημων* (DE 73. d e go) ponitur | *κυριου* .. FG al vg (et. am demid al, sed non fu al) Chr$^{mosc1\ bis}$ pp^{lat} aliq *θεου* | L al *τρεχει κ. δοξαζεται* | FG* *δοξασθηται*

3. FG g fu* al om *εστιν*, iidem et d e f vg al v. 2. ante *ἡ πίστ.* add | *κυριος* c. BD***EKL al fere omn am demid go syr^{utr} al mu Cyr^{thes289} al mu Hier .. Ln *θεος* c. AD*FG 71. it vg (sed vide ante) cop arm^{mg} pp^{lat} aliq | *ος* .. A al^{3} syr^{p} c.* al auct^{vocat} add *και* | *στηριξει* c. ADEKL al ut vdtr omn .. B *στηρισει*, FG *τηρησει*

4. *παραγγελλομεν* c. BD* 17. 67.** d e vg (et. am fu al, non demid al) Chr$^{2\ com}$ Ambrst Pel al .. ς add *υμιν* c. AD***EFGKL al pler f g go cop syr^{utr} al Thdrt Dam al. Item *και* (c. BD***KL al pler f g vg go syr^{p} al pp mu; AD* d e cop syr al om) *ποιειτε* (cop syr *fecistis*) *και ποιησετε* (D* *-σατε*, cop *facitis*; FG al^{5} om *κ. ποιησετ.*, g om *κ. ποιειτε*) .. BFG g praem *και εποιησατε*. Hinc Ln *παραγγ.* [*υμιν και εποιησατε και*] *ποιειτ. κ. ποιησ.*

5. FG *κατευθυνη* | *υμ.* (G* *ημ.*) *τ. καρδ.* .. DE vv pm *τας κα. υμ.* | *την* sec c. unc omn al pl pp^{gr} pm .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

6. F *παραισγελλομεν*, G *παραιγγελλ.* | *του* (FG om) *κυριου* c. BD*E* d e Dam^{par690} Cyp[1] (alibi[1] om et. *κυρ.*) .. ς add *ημων*, Ln [*ημ.*] c. AD***E**FGKL al ut vdtr omn f g vg al ut vdtr omn Chr Thdrt al Cyp[1] Lcif al | DE f vg go cop al Cyp al *περιπ. ατακτ.* | *ην* .. FG *η* | *παρελαβοσαν* (D* *ελαβ.*) c. (ita et. Gb) AD* Bas^{bis} ex^{mss} (de bapt 2, 9. et reg. br. 20.); item Gb'' Sz *παρελαβον* c. D**et***EKL al pl vv mu pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *παρελαβε* c. min vix mu syr.., Ln *-βετε*

πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 *ἵνα κριθῶσιν*
ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ
ἀδικίᾳ.

13 *Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ*
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
14 *εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν*
δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 *ἄρα οὖν, ἀδελφοί,*
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λό-
γου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 *αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς*
Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 *παρακα-*
1 Th 3, 12. *λέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ*
ἀγαθῷ.

---

d e f g vg^{ed} cop syr^{utr} al Or^{1} (vel^{2} sed utroq loco var mss) Hipp^{440} Thdor^{mop} Cyr^{thes370} et^{ioh262} al mu Ir^{int} Cyp al | FG al om *αυτους*

12. *απαντ.* c. AFG al Or^{2} Cyr^{ioh262} .. ς Ln *παντ.* c. BDEL al pl Or^{1} al pl | K *πιστευοντες* | *αλλ* : ita ADEFGL al certe pler Or^{3} etc .. B Or^{1} *αλλα* | *εν* c. AD***EKL al longe pl cop syr^{utr} al Or^{2} Chr Thdrt^{1} Dam^{1} al Cyp^{2} (*sibi placent in*) Hier (*complacuerunt sibi in*) .. Gb^{0} Ln om c. BD*FG al^{7} it vg sah Or^{2} Hipp Cyr^{hr233} Cyr^{ioh262} al Ir$^{int\ aliq}$ Tert al (it vg Ir^{int} etc *consenserunt iniquitati*)

13. *υπο* (F *απω*, A al add *του*) *κυριου* (FG *-ριω*) .. D* d e vg al pp^{lat} aliq *υπ. θεου* | *ειλατο* (Gb'') c. ABDEF (*ιδατο*) GL al et quidem ut vdtr mu Thdrt^{cd} .. ς *ειλετο* c. K al pl pp mu (ut editi sunt) | *υμας* .. D* al d e f am fu hal al pp$^{lat\ aliq}$ *ημας* | *απ αρχης* c. ADEKL al pler pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *απαρχην* c. BFG al^{5} f vg syr^{p} Did^{123} Cyr^{thes369} Dam^{com} (*ωσπερ απαρχην*) Amb Pel Bed

14. *εις ο* .. FG al^{7} vv aliq pp^{lat} aliq add *και* | *υμας* c. D***EFGKL al pler g vg cop syr^{utr} al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *ημας* c. ABD* al pauc d e f Idac

15. *παραδοσεις* .. D*E* al d e pp^{lat} pauc add *ημων* (17. *υμ.*)

16. $\overline{ις}$ $\overline{χς}$ c. DEFGKL etc .. A $\overline{ις}$ ο $\overline{χς}$: ita Ln, B $\overline{χς}$ $\overline{ις}$ .. 45. om | *και ο* (om BD*K al Chr^{mosc1}) *θε. και* (BD*FG al vv aliq pp^{lat} aliq *ὁ* pro *και*) *πα. ημων*: hinc Ln *και* [*ο*] *θε. ο π. ημ.* contra AD*** (*ο θε.* iam D**) E (FG certe *ο θε.*) (K certe *και πατ.*) L al pler d e vg (et. am al pl) go syr^{p} al Chr Thdrt al Amb Ambrst al .. diff al pauc | FG *αιωνιον*

17. FG *παρακλησῃ* (G *ε* supra *η* priore posito), D* *παρακαλεισθαι* | A f vg al mu *τας κα. υμ.* | *στηριξαι* (FG *-ξη*) c. ABD*E*FG al fere^{10} it vg go syr^{utr} al pp^{gr} aliq et^{lat} .. ς (= Gb^{00} Sz) add *υμας* c. D***E**KL al longe pl cop al Thdrt al | *εργ. κ. λογ.* (Gb'') c. ABDEL al mu d e

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος 1 Th 5, 25. C 1 4, 3. etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστις. 3 πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς,
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατ- Ga 5, 10.
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου Ro 16, 17. 1 Co 5, 11.
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ'

---

vg go cop syrp al ppgr etlat mu .. ς (= Sz) λο. κ. εργ. c. FGK al pl f g syr al Dam

III. 1. FG om το | αδελφοι: ante προσευχ. (FG al f g vg cop syrutr al) et post ημων (DE 73. d e go) ponitur | κυριου .. FG al vg (et. am demid al, sed non fu al) Chrmosc1 bis pplat aliq θεου | L al τρεχει κ. δοξαζεται | FG* δοξασθηται

3. FG g fu* al om εστιν, iidem et d e f vg al v. 2. ante ἡ πίστ. add | κυριος c. BD***EKL al fere omn am demid go syrutr al mu Cyrthes289 al mu Hier .. Ln θεος c. AD*FG 71. it vg (sed vide ante) cop armmg pplat aliq | ος .. A al3 syrp c.* al auctvocat add και | στηριξει c. ADEKL al ut vdtr omn .. B στηρισει, FG τηρησει

4. παραγγελλομεν c. BD* 17. 67.** d e vg (et. am fu al, non demid al) Chr2 com Ambrst Pel al .. ς add υμιν c. AD***EFGKL al pler f g go cop syrutr al Thdrt Dam al. Item και (c. BD***KL al pler f g vg go syrp al pp mu; AD* d e cop syr al om) ποιειτε (cop syr *fecistis*) και ποιησετε (D* -σατε, cop *facitis*; FG al5 om κ. ποιησετ., g om κ. ποιειτε) .. BFG g praem και εποιησατε. Hinc Ln παραγγ. [υμιν και εποιησατε και] ποιειτ. κ. ποιησ.

5. FG κατευθυνη | υμ. (G* ημ.) τ. καρδ. .. DE vv pm τας κα. υμ. | την sec c. unc omn al pl ppgr pm .. ς (= Gb Sz) om c. min vix mu

6. F παραισγελλομεν, G παραιγγελλ. | του (FG om) κυριου c. BD*E* d e Dampar690 Cyp1 (alibi1 om et. κυρ.) .. ς add ημων, Ln [ημ.] c. AD***E**FGKL al ut vdtr omn f g vg al ut vdtr omn Chr Thdrt al Cyp1 Lcif al | DE f vg go cop al Cyp al περιπ. ατακτ. | ην .. FG η | παρελαβοσαν (D* ελαβ.) c. (ita et. Gb) AD* Basbis exmss (de bapt 2, 9. et reg. br. 20.); item Gb'' Sz παρελαβον c. D**et***EKL al pl vv mu ppgr etlat mu .. ς (= Gb Sz) παρελαβε c. min vix mu syr.., Ln -βετε

1 Th 1, 6. ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτα-
κτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ'
1 Th 2, 9. ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπι-
1 Co 9, 4. Phi 3, 17. βαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυ-
τοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε
ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει
ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας
ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους·
12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ
Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
Ga 6, 9. ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐνκακήσητε καλοποιοῦντες.
14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦ-
1 Co 5, 11. τον σημειοῦσθε καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ

---

c. BFG al[3] (g *quam accepistis t runt*) go syr[p] al Thdrt[1] Anton[20] pp[lat2] | B αφ ημων, Dam[par] εξ ημ.

8. FG ουτε | εφαγομεν .. al fere[20] Dam[1] Ambrst[ed] (sed non[ven]) ελαβομεν | νυκτα κ. ημεραν c. ADEKL al longe pl pp mu .. Ln -κτος κ. -ρας c. BFG al[5] Ps-Ath[329] Chr[cd] Dam[1]

10. D* παρανγελλομεν, F** (* παρεγγελλομ.) G παρηγγελλαμεν | ου .. D* μη

11. περιπατ. εν υμ. ατακτ. c. AB (Bchium εν υμ. ατ. περιπ. male notasse Maio docente) FGKL etc .. DE d e cop syr Dam[par607] εν υμ. περιπ. ατ. (syr Dam ατ. περιπ.) .. var al pauc

12. D* τους δε τοιουτους παρανγελλ. (-νγ- h. l. intactum mansit a corr.) | εν κυριω ιυ χω (D*E* χυ, demid cop om) c. (Gb') ABD*E*FG 17. 31. 71. 80. it vg go cop al Dam[par607] pp[lat] .. ς 49. δια του κυριου ημων ιυ χυ c. D***E**KL al longe pl syr[utr] al Chr Thdrt Dam[1] (ad h. l.) Thph Oec (:: 1 Th 4, 1. nemo δια etc pro εν κυρ. ιυ invexit; nihilominus multo magis ex usu est locutio παρακ. δια etc quam altera: cf Ro 15, 30. 1 Co 1, 10. Ro 12, 1. 2 Co 10, 1. nec fluct lectio his locis)

13. ενκακησητε (ενκ. c. B*D*; Ln 49. εγκ. c. A al: cf ad 2 Co 4, 1.; D* vero -κακειτε) c. ABD* al .. ς εκκακ. c. D***EFGKL al pler (FG -κησεται, Dam -κακειτε) | FG al Chr[aliq] καλον (al Chr το κα.) ποιουντ.

14. K τι pro τις | ημων .. al fere[10] aeth Chr ap Thph[dis] et ipse Thph υμων | FG δι επιστολης, m post τουτον pon | και c. D*FGKL al fere omn f g vg syr[utr] al Bas al mu Ambrst Aug[saepe] al .. Gb[oo] Ln om c. ABD**?et***E 17. d e go cop Chr Tert (d e *ut non commisceamini*, go Tert *ne commisc.*) | Ln συναναμιγνυσθαι (-μισγεσθαι DE, sed D** et***E? -σθε) c. ABD* (item certe -σθαι FG; 17.?) d e cop go Tert

15. D* d e Tert al om και | FG εκθρον

μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 16 αὐτὸς 1 Th 5, 23. etc
δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ
τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ Col 4, 18. etc
ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 1 Th 5, 28. etc
στοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

16. κυριος .. FG al[3] f g vg[six] etcdd aliq Thph[lat] aliq θεος | A 67.** om την | τροπω c. A**BD***EKL al fere omn syr[utr] cop al mu Thdrt Dam al (Aug *bono*) .. Gb' Ln τοπω c. A*D*FG al[2] it vg go Chr[montf] (invitis quidem cdd et edd priorib, sed comm docet sic esse legendum, habet enim: πανταχόθεν βούλεται εἰρηνεύειν) pp[lat]

18. FG g om ημων (syr om τ. κυρ. ημ.) | ς (Gb[oo]) Ln add in f. αμην c. ADEFGKL etc .. om c. B 17. 44. 67.** 116. fu harl tol al Ath[476] (certe non add) Chr[mosc semel] Ambrst

Subscriptio: B*DEFG al go aeth πρ. θεσσαλ. β (DE go add επληρωθη FG praem ετελεσθη, DEFG perg αρχεται πρ. τιμοθεον α), item addito εγραφη (A om) απο αθηνων AB**K al; L του αγιου αποστ. παυλ. προς θεσσαλ. δευτερα· εγραφη απο αθηνων .. fu *expl. ad thessall. II. inc. ad colossenses*, am *explicit ad thessalonicenses sec.* posteaque sequitur *incipit epistula ad timotheum*, d *ad tessal. II.* (** add *scribens ab athenis*) *explicit incipit ad timotheum I.*, f g *expl. ad thessal. II. inc. ad timoth. I.* .. ς πρὸς θεσσ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν (α. αθ. A B**KL al pl d** cop syr[p] ar[p] al Thdrt Euthal al; contra *e Laodicea Pisidiae* syr Ebedjesu, απο ρωμης al[7] pluresve sl[cd] Synops Oec). Passim additur et. δια τυχικου (syr), δια σιλουανου και τυχικου (cop), δια σιλ. κ. τιμοθεου, *per Titum et Onesimum*. Praeterea numerantur στιχοι ϙς' (KL al pl Euthal etc; 93. ϙς', cop τπε'), item (ut Euthal) αναγν. α', κεφφ. ς'. B a ϛα ad ϛγ pergit; am fu sect 9 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

Ti 1, 1. etc 1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω-*
2, 3. *τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν* 2 *Τιμοθέῳ*
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Act 10, 1. 3 *Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος*
Tit 1, 14. 3, 9. *εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν* 4 *μηδὲ*
προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 *τὸ δὲ τέλος*

---

* AK al mu cop item (praem *αρχεται*) DEFG *πρ. τιμοθ.* (D* *τειμ.*) α̅, item go *ad thimotheum prior incipit* .. L *πρ. τιμ. πρωτης επιστολης* (-*ης* -*ης* sic) *παυλου*, syr^{utr} *epist. Pauli ad Tim. prima* .. ς^{e} Gb Sz *παυλου του αποστ.* (Gb Sz om *τ. απ.*) *η προς τιμοθ. επιστολη πρωτη*, ς *η προς τιμοθ. επιστ. πρωτη*

I. 1. χ̅υ̅ ι̅υ̅ c. DFG 80. 116. al d f g fu demid hal al go cop syr^{p} ar^{e} Dam Ambrst^{ven} .. ς ι̅υ̅ χ̅υ̅ c. AKL al pler vg^{ed} am al syr al Cyr fid^{75} Chr Thdrt al pp^{lat} aliq | *θεου* (43. *του*, D* add *του*, item 38. 48. 72. add *πατρος*, 8.^{pe} al aliq arm post *του σωτηρ. ημων* pon) *σωτηρος ημ. και* (17. 31. 43. fu harl* al om, 38. 48. 72. aeth^{ro} Ambrst ^{txt} ante *σωτηρ. ημ.* pon) | χ̅υ̅ ι̅υ̅ c. AD*FG 71. 72. 179. 8.^{pe} it vg (et. am fu demid al) go sah syr^{utr} ar^{e} Chr^{com} Cyr^{thes294} Ambrst al .. ς (= Gb Sz) *κυριου* (om et. 17. 31. 38. 43. 48. vg^{cdd} cop aeth^{pp} Or) ι̅υ̅ χ̅υ̅ (al aliq Thph om χ̅υ̅) c. D***KL al pl (harl tol al cop aeth^{pp}) al (Or) Thdrt Dam al

2. *πατρος* c. AD*FG al fere^{10} it vg (et. am fu al) go cop al Or^{int} Ambrst^{ed} al .. ς (Gb^{oo}) add *ημων* c. D***KL al longe pl vg^{cdd} aliq syr^{utr} sah al Chr Thdrt al Ambrst^{ven} al | χ̅υ̅ ι̅υ̅ *τ. κ. ημ.* c. ADFGKL al longe pl vv pler pp mu .. in test al pauc nonnihil variat

3. *καθως* .. syr ar^{e} om | D* *περιμιναι* | FG *εφεσσω*

4. A 23. 93. 116. *εκζητησεις* | *οικονομιαν* c. AFGKL al ut vdtr fere omn cop syr^{p} aeth al Chr^{txt} et^{com} Thdrt Dam^{com} (*οἰκονομίαν δὲ θεοῦ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως λέγει μυστήριον*) al .. ς^{e} (non ς Gb Sz) *οικοδομιαν* c. D*** 192. (item Dam^{txt} invito comm), item D* Ir ap Epiph *οικοδομην* (Gb″), item *aedificationem* it (et. m) vg go syr syr$^{p\ mg}$ ar^{e} Ir^{int} pp^{lat} | FG om *την*

τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες
ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, Ro 7, 12. 14.
9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπο-
τάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρο-
λῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μα-
καρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώ- Phl 4, 13.
σαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο
θέμενος εἰς διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώ- 1 Co 15, 9. Ga 1, 13. etc
κτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ,
14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀπο- 4, 9.
δοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτω- Mt 18, 11.
λοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην,
ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακρο-

---

5. Gb Sz Ln [5](τὸ δὲ τέλος usq αἰώνων ἀμήν)[18] | FG om *αγαθης*

8. *χρηται* c. DFGKL al pler Ath[606] Chr Thdrt Dam al .. Ln *χρήσηται* c. A 73. Clem

9. *ανομοις δε* .. FG g *αλλ* (G** om, g *sed*) *ανομ. τε* (g *autem*) | D* al d go syr[p] Lcif *και ασεβεσιν* | FG (d e) g al Lcif *και* (d e *est*) *ανοσιοις* | *πατρολ. κ. μητρολ.* c. AD (* *-λωες* et *** [item al] *-λοαις* bis) FGL (K Epiph[698] *πατραλοιαις κ. μητρολοιαις*) 192. al mu Thdrt[cd] Oec .. ς *πατραλ. κ. μητραλ.* c. min pl Thph, item sed *-λοιαις* bis al mu Chr Epiph[907] Thdrt Dam

10. FG *ανδραποδιταις* | D* *εφιορκοις* | A om *αντικειται* | D* d f g vg al Bas pp[lat] add in f. *τη*

12. *και* c. DKL al longe pl d go syr[utr] al Dam Oec[txt] Lcif Ambrst .. Gb[0] Ln om c. AFG al fere[10] f g vg cop aeth[utr] arm Chr Thdrt al Pel Vig Bed | *χω̅* .. D* 3. d g harl* (non f vg) aeth Thph (non Thph[mg]) pp[lat] aliq praem *εν*

13. *το* (Gb′) c. AD*FG al fere[10] Cyr[thes295] Chr[cd] .. ς *τον* c. D***KL al longe pl Dial[42] al mu | *οντα* .. Ln add *με* c. A 73. Dial[42] (item g *me primum consistentem*) | *αλλα* c. ADFGL al mu (D* add *δια τουτο*, al Oec add *και*) .. ς *αλλ* c. min pl | FG *αγνων* (F *-νον*) | *εν* .. D* *τη*

16. FG *ελαιηθην* (F* *-θεν*) | *πρωτω* (L al pm fu al cop sah sl[5·] Thdrt

θυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς
Ro 16, 27. Iud 25. etc *ζωὴν αἰώνιον.* 17 *τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ*
μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 *Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμό-*
θεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν
αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 *ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί-*
δησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 *ὧν*
2 Ti 2, 17. 1 Co 5, 5. *ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα*
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

1 *Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσ-*
ευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 *ὑπὲρ*
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύ-

---

-*τον*) .. D* d aeth[utr] Ambrst[ed] (sed non[ven]) Aug[3] (sed alibi[saep] habet) om | $\overline{\chi\varsigma}$ (om FG g Serap) $\overline{\iota\varsigma}$ (Cyr[thes 295] om) c. AD al mu d f vg go al Cyr[fid 124] Thdrt[1] pp[lat] mu .. ς $\overline{\iota\varsigma}$ (192. al add ὁ) $\overline{\chi\varsigma}$ c. KL al pl cop syr[utr] al pp mu | *απασαν* c. AFG al Serap Cyr[thes 295] et[fid 124] Chr[1] (et.[mosc 2]) .. ς *πασαν* c. DKL al pler pp mu | D d cop sah syr al Thdrt[1] Aug[1] *μακροθ. αυτου*

17. *ἀφθ.* (D* d f vg syr[p mg] pp[lat] mu *αθανατω*) *αορ.* (FG g add *αθανατω*) *μονω* c. AD*FG 37. 179. it vg cop sah syr arm aeth ar[e] Eus[marc 271] Cyr[thes 295] Thdrt[2] (ex comm plane patet Thdrt non legisse *σοφω*, item vdtr Chr et Oec in comm) Tert Ambrst al mu .. ς (=Gb Sz) add *σοφω* c. D**et***KL al pler go syr[p] ar[p] sl Nyss Naz Dial[trin 2,4] et[17] al mu (Thph[com] et. explicat) | *και* .. al fere[25] om

18. FG *απαγγελιαν* | D* Clem *στρατευση* | *εν αυταις* .. L post *τ. καλ. στρ.*, aeth om | *στρατειαν* c. AD***K[sil]L al certe pler .. D*FG al -*τιαν*. Cf ad 2 Co 10, 4 ubi pro testium gravitate -*τιᾶς* receptum est.

19. A *εναυγαγησαν*

20. *ὑμέναιος* (acc. confirmant D***L etc) .. D* *υμαιναιος*, AFG al *υμενεος*, item f g *hymeneus*, sed d *hymenacus;* am *hymenius*, fu *hymineus*, al *hymyneus*. Ceterum Or[2,117] pro Hymenaeo et Alex. habet *δημᾶς καὶ ἑρμογένης*, rursusque[3, 257] *περὶ φυγέλλου καὶ ἑρμογένους*: cf 2 Tim 1, 15 et 4, 10.

II. 1. *παρακαλω* (et. Or[1] al mu) .. D*FG d e g sah pp[lat] aliq -*καλει* | FG f g Or[1] om *παντ.* pr

2. FG om *εν* pr | FG** (vdtr,* *ηρειον*) *ηρεμιον* | L al *διαγομεν* | D* d Lcif om *παση*

χιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο γὰρ
καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃς πάν- 2 Pe 3, 9. 2 Ti 3, 7.
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Ga 3, 20.
Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ Tit 2, 14.
μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστο- 2 Ti 1, 11. Ro 9, 1.
λος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.
8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ
ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν· 9 ὡσαύ- 1 Pe 3, 3 ss.
τως καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφρο-
σύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις

---

3. γαρ c. DFGKL al pler it (et. m) vg go syr[utr] al pp mu .. Ln om c. A 17. 67.** cop sah Cyr[thes296 et370]

5. Ln ανθρωπων ανθρωπος, | χς ις .. K al syr al Eus[marc15] et Marc[eus59] Ath[757] Epiph[2,49] Chr (et.[mosc]) Thdrt[cod] al ις χς

6. L om υπερ | A (cum eoque Ln[ed mai]) om το μαρτ., D(*; *** non delevit quidem sed nec accentum posuit) FG al[3] d e g vg[six] harl* Ambrst praem οὗ, hal *cui* | ιδιοις .. D*FG d e g harl* Ambrst add εδοθη, hal *confirmatum est.* Contra haec: οὗ et εδόθη, Lc[brug] scribit.

7. FG it vg al pp[lat] εν ω ετεθην .. A ο επιστευθην | κῆρυξ: hunc acc. antiquissimi libri ut D***L sibi postulant, non (ut Ln 49.) κήρυξ. De qua acc. fluctuactione cf Steph. Thes. | 108.* om και αποστ. | λεγω c. AD*FG al pl it vg cop sah syr[utr] aeth al Ps-Ath[62] Chr Dam al Ambrst al .. ς (= Gb Sz) add εν χω c. D***KL 192. al pm go al Thdrt (:: ex Ro 9, 1.) | πιστει .. A πνευματι

8. προσευχ. τ. ανδρ. c. AKL al pler syr[utr] al Or[5] Chr Thdrt Dam al Ambrst .. DFG al it (et. m) vg go cop al Or[1] Eus[mai88] pp[lat] mu τ. ανθρ. πρ. | οσιους .. 1. 17. 35. 115. 120. Or[2] (4 -ιους) Chr[niceph1,194] Dam[par465] -ιας | διαλογισμων (Gb') c. FG 17. 67.** 73. 80. 8.[pe] (:: sunt test qui c. B saepe soli consentiunt) al plus[15] g cop syr[utr] Or[3] et[1] lectione fluct Eus[ps 303] (et[mai 88] διαγογγυσμων) Mac Bas Thdrt[2] Dam[com] Hier .. ς Ln -σμου c. ADKL al pl d f m vg go al Or[3] et[1] lect fluct Chr Thdrt[txt] Dam[par465] al

9. και c. DFGKL al fere omn it (et. m) vg go cop syr[utr] al Or[1] (ubi priora simul citat) al mu Ambrst Hier al mu .. Ln om c. A 71. Clem Or[1] (hi[2] γυν. ωσαυτ., priora non citantes) | γυναικας c. AD*FG 67.** 71. 73. 8.[pe] Clem Or[2] .. ς praem τας c. D**et***KL al pler Chr Thdrt al | κοσμιω c. AD**?et***KL al pler (d *in habitu ornatu*) f g m (*in hab. ordinato*) vg go cop syr[utr] al Clem Or[1 ed] al mu .. D*FG 17. Or[1] et [1mss] -ιως (et. -ιων [K] et -ια, et. τιμια legitur) | αιδ. κ. σωφροσ. (*pudore* [g add *t verecundi*] *et sobrietate* d g, *verecundia et sobr.* f vg

ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω
ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
1 Co 11, 9. •Gn 2, 7. 22. αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος
•Gn 3, 6. ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξα-
πατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνο-
γονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σω-
φροσύνης.

III.

1, 15. • 1 Πιστὸς ὁ λόγος Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι-
Tit 1, 6 ss. θυμεῖ. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναι-
κὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,

---

Amb al: m Hier *verecund. et castitate.* Idem adnotat: „non enim ut male habetur in Lat. cdd *sobrietas* est legenda, sed *castitas*, i. e. σωφροσυνη.“) .. D σωφρ. κ. αιδ. (Cyp^{2} Ambrst *verecund. et pudicitia.* Cf. et. ante). Ceterum ante μετὰ etc distinximus (item Gb Sz, qui etiam post σωφροσ. comma pon), non item Ln 49. | κοσμιειν .. it (et. m) vg go cop syr^{p} al *ornantes se*, item Cyp Ambrst Hier al | A καταπλεγμασιν | και χρυσ. (-σω c. DKL al longe pl Clem Or al mu; Ln -σιω c. AFG al mu Chr^{cd} Thph^{cd}) c. AD*FG al d (g *aut t et*) syr cop (et. και μαργ.) al Or^{1} .. ς η χρ. c. D***KL al pler f m vg go syr^{p} al Clem Or^{1} al mu Ambrst al

12. γυ. δε διδ. c. KL al longe pl syr^{utr} al (cop *non iubeo autem mulier. doc.*) Thdor^{mop} Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al Amb al .. Gb'' Ln διδ. δε γυ. c. ADFG al fere^{10} it (et. m) vg go al Dam$^{par\ 406}$ Cyp Ambrst Hier (:: manifesta correctio) | FG ανδρας | αλλ c. DFGK^{sil}L etc .. Ln αλλα c. A

13. FG g cop επλ. πρωτ.

14. εξαπατηθ. (Gb'') c. AD*FG al fere^{10} Bas Chr^{1} .. ς απατηθ. c. D**? et***KL al longe pl pp mu

15. δε .. D* vg^{cdd} (sed non am fu demid tol harl al) γαρ

III. 1. πιστος (ita et. f vg palimps^{guelf}: g *humanus t fidelis*) .. D* ανθρωπινος, item *humanus* d m Ambrst Sedul. Similiter pp^{lat} aliq supra: 1, 15 habent. Contra Hier: „Illis placeat *Humanus sermo et omni acceptione dignus*, nos cum Graecis i. e. cum apostolo qui Graece locutus est, erremus *Fidelis sermo et omni acc. dign.*“ Ceterum verba πιστος ὁ λόγ. Chr Thph Oec (itemq cat) cum prioribus conjg, quam in rem Chr: πρὸς τοῦτο εἴρηται, οὐ πρὸς τό Εἴ τις etc. ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο ἀμφιβαλλόμενον ἦν, διὰ τοῦτο λέγει Πιστ. ὁ λόγ. etc

3 *μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,*
4 *τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ*
μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι 5, 8.
οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα
μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-
ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ 2 Ti 2, 26.
καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλό-
γους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ
μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκι-
μαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 γυ-
ναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. Ti 2, 3.
12 *διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστά-*
μενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν
ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 *Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον·* 15 *ἐὰν*

---

2. *ανεπιλημπτον* c. ADFG .. ς *-ληπτ.* c. K^{sil}L al certe pler | *νηφαλιον* c. AD* al pl Or^{saepe} al pl .. ς (=Gb Sz) *-λεον* c. D***K al certe mu Dam .. FGL al mu *-λαιον*

3. *πληκτην* c. unc omn al fere^{40} it vg go cop sah syr^{utr} (nec enim syr$^{p\ mg}$ agnoscit additamentum) al mu pp^{gr} pm pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) add *μη αισχροκερδη* c. min vix mu et (lectione fluct) pp aliq | *αλλ* c. DFGKL etc .. A (cum eoq Ln) *αλλα* | FG *επιειχην*

6. *εμπεση*: ita AD***KL etc, iidem excepto A sed accedente H 1, 7. .. D*FG *ενπεση* iidemq accedente A v. sq. Contra 6, 9. AD***FGKL etc *εμπιπτουσιν*, D* solus *ενπιπτ.*

7. *δει δε* (Gb″) c. AFGH 17. g cop .. ς add *αυτον* c. DKL al pler d f m vg sah Chr Thdrt al (Dam$^{par\ 511}$ post *εχειν*) | *καλην εχειν* c. AHK L al ut vdtr omn go cop etc Chr Thdrt Dam al .. DFG it (et. m) vg pp^{lat} *εχ. καλ.* | D* d g *και εις παγιδα*

8. FG *προσεχοντες*

10. *ουτοι* .. H 73. *αυτοι* | *ειτα* .. D* d f vg go pp^{lat} *και ουτω* | *ανεγκλητοι* (ita ACDHK^{sil}L etc, non *ανενκλ.*) *οντες* .. FG *ανενκλητοιον εχοντες* (it vg *nullum crimen habentes*)

11. A *σεμνους* | *νηφαλιους* c. ACD*H al pl pp mu .. ς (=Gb Sz) *-λεους* c. D***K al mu Dam; FGL al mu *-λαιους*

12. FG f g *διακ. δε* | *καλως* .. F *καλων*

13. *τη εν* .. FG *την εν* (46.* om *εν πιστ. τη*)

14. FG 37. g *ελπιζω* (G *-ειζω*, F *-ειζο*) | FG 6. 67.** 137. arm om *πρ. σε* (f g post *cito*, 46. vg^{ed} ante *ελθ.*) | *ταχιον* (D*** *ον* ad *ταχι* addere

δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.
16 *καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς*
ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

---

oblitus est; FGK al -*ειον*) c. D***FGKL al pler Chr Thdrt Dam al .. Gb' Ln *εν ταχει* c. ACD* al^{3} .. Chr$^{mosc\,2}$ *ταχεως*

15. FG om *δε* | (A vdtr) D*FG al *ιδης* | *δει* .. D* vv aliq Or pp^{lat} add *σε* | *ητις* .. C *ειτις*

16. D* *ομολογουμεν ως* (sticho seiuncta) | *ος* (ita et. Gb; sed Gb' et *ὅ* et *θεός*) c. A*C* (de utroque cf excursum meum ad 1 Tim 3, 16. Prol ad Cod. Ephr. pag 39 ss.) FG 17. 73. 181.; item cdd Liberati (nam in breviar. cap. 19. sic: „hoc tempore" [i. e. ineunte saec. 6.] „Macedonius Const^{tanus} episc. ab imp. Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset et maxime illud apostoli dictum *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu.* Hunc enim immutasse, ubi habet *ὅς*, i. e. *qui* monosyllabum Graecum, litera mutata O in Θ vertisse ΘC, i. e. ut esset *Deus apparuit per carnem.*") itemque Hincmari (nam opusc. 55. cap 18 et 22. repetit confirmatque Liberati testimonium hunc in modum: „Quidam nimirum ipsas scripturas verbis inlicitis imposturaverunt, sicut Macedonius Const. episc., qui ab Anastasio imp. ideo a civitate expulsus legitur quoniam falsavit evglia, et illum apostoli locum ubi dicit *Quod apparuit in carne, iustificatum est in spiritu*, per cognationem Graecarum litterarum O et Θ hoc modo mutando falsavit: ubi enim habuit *qui*, h. e. OC monosyllabum Graecum, littera mutata O in Θ vertit et fecit ΘC i e. ut esset *Deus apparuit in carne.*); item go (cf nota ad h. l. in ed. Gab. et Loeb.) cop sah aeth^{pp}; item Cyr (sic mss, male diff edd; docet vero passim ipse contextus non *θεὸς* sed *ὅς* Cyrillum legisse, ut$^{fid\,124}$ ubi sequitur: *τίς ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθείς; ἢ δηλονότι πάντῃ τε καὶ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος.* Grave etiam est quod isto loco non utitur Cyr contra Iulianum negantem Iesum a Paulo deum nuncupatum nec magis contra Nestorium: cf quae ad Ro 9, 7. adnotavimus. Praetereaque Oec, qui ipse *θεὸς* lectionem agnoscit, Cyrilli *ὅς* testatur ad hunc ipsum locum, quod idem multorum cdd ut 16. 20. 22. 27. scholia confirmant.) Thdor^{mop} (nempe ex eo Latine excerptum legitur in actis concil Constantinop ap Mansi IX. p. 221.) Epiph^{894} et^{2,74} item (sed Harduin et Mansi habent *ὅ* et *quod*) Gelas^{cyzic} sive Mac^{hier} ap Gelas in actis concil Nic 2, 23.; item Hier (in Esaiam 53, 11.) .. item *ὅς* sive *ὅ* habent syr syr$^{p\ txt}$ et^{mg} (cf Whit. ad h. l., Wtst voluit syr$^{p\ mg}$ confirmare ipsum *ὅς*) ar^{e} aeth^{ro} arm .. item *ὅ* (quod Latinos ad *ὅς* non *θεός* lectionem conformasse patet proptereaque omnino ad confirmandam lectionem *ὅς* facit) D* it vg pp^{lat} pl (i. e. omn exc Hier).

IV.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστή- 2 Ti 3, 1 ss.
σονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ δι-

Praeterea ὅς lectioni favere videntur Barnab (epist. 12. ἴδε πάλιν Ἰησοῦς οὐχ ὁ υἱὸς ἀνθρώπου ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τύπῳ καὶ ἐν σαρκὶ φανερωθείς) Thdot (ὁ σωτὴρ ὤφθη κατιὼν τοῖς ἀγγέλοις) Diogn (ἀπέστειλε λόγον ἵνα κόσμῳ φανῇ, ὃς ὑπὸ λαοῦ ἀτιμασθείς, διὰ ἀποστόλων κηρυχθεὶς ὑπὸ ἐθνῶν ἐπιστεύθη) Clem ap Oec (ὦ μυστήριον· μεθ' ἡμῶν εἶδον οἱ ἄγγελοι τὸν Χριστόν) Or (Ἰησοῦς ἐν δόξῃ ἀναλαμβάνεσθαι λέγεται) Or^int („is qui verbum caro factus apparuit positis [s. positus] in carne, sicut apostolus dicit *quia manifestatus est in carne, iustificatus*“ etc) Apollinar ap Nyss (Antirrh. cap. 7. p. 138. εἶτα ἐπάγει τοῖς εἰρημένοις ὅτι τὸ μυστήριον ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη· καλῶς τοῦτο λέγων οὗτος ὁ ἡμέτερος λόγος. Aliter vero ipse Nyss in eodem Antirrh. p. 126 et 149. eundem locum exscripsisse legitur.) Bas^ep 65. (τοῦ μεγάλου μυστηρίου ὅτι ὁ κύριος ἐφανερώθη ἐν σαρκί) Nestor ap Marium Mercatorem (p. 11. serm. 2. τὸ ἐν τῇ Μαρίᾳ γεννηθέν – ἐφανερώθη γάρ, φησίν, ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πν.) Did („secundum quod dictum est *Manifestatur in carne*, cf in 1 Io 4. Gall. 6, 301. sed vide infra.) ...... ς (=Gb) θεος (i. e. ΘC pró OC) c. D***KL al pler ar^p sl Did^83 (sed vide ante ex 1 Io 4.) item Chr (mihi quoque cum Wtst dubium vdtr an recte iste commentarii Chr locus ad nos pervenerit. Suspicionem auget cat^31, ubi idem locus concinnius et quidem contra θεός lectionem descriptus est) Thdrt Dam Thph Oec itemque al; sed videndum est ne incertis testimoniis fidamus, quale Euthalii est inscribentis caput 7. περὶ θείας σαρκώσεως, probeque notandum miram obtinuisse licentiam istum Pauli locum in opp. patrum describentium. Praeterea lectioni θεός favere putantur Ign ad Eph 19. θεοῦ (sed Syrus τοῦ υἱοῦ ut vdtr, cf p. 136.) ἀνθρωπίνως φανερουμένου (Ign^intpol 336 θεοῦ ὡς ἀνθρώπου φαινομένου καὶ ἀνθρώπου ὡς θεοῦ ἐνεργοῦντος) Const (θεὸς κύριε ὁ ἐπιφανεὶς ἡμῖν ἐν σαρκί) Hipp^noet 17 (οὗτος προελθὼν εἰς κόσμον θεὸς ἐν σώματι ἐφανερώθη) Thaum s. potius Apollin ap Phot (θεὸς ἐν σαρκὶ φανερωθείς) aliique. Prolixe de h. l. exposuerunt Wtst Gb Sz. | αγγελοις .. 5. Clem ap Oec ανθρωποις | FG πιστευθη | ανελημφθη c. ACD*FG .. ς -ληφθη c. D***K^sil L etc

IV. 1. της (Or^1 add υγιους et Ath^230. 316 et ^alib υγιαινουσης) πιστεως .. Encrat^hipp 276 Epiph^1034 et^1055 al της υγιαινουσης (Epiph^1055 υγιους) διδασκαλιας, d *a veritate*. Epiph vero^1055 sic pergit: πρ. μυθοις κ. διδασκ. δαιμ. ἔσονται γάρ, φησί, νεκροῖς λατρεύοντες, ὡς καὶ ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἡ τῶν ἁγίων κατὰ καιρὸν εἰς θεὸν δόξα ἄλλοις γέγονε τοῖς μὴ ὁρῶσι τὴν ἀλήθειαν εἰς πλάνην. | προσεχοντες .. K praem και | πλανοις c. ACDFGKL al pl d g cop syr^utr al

Tit 1, 15. *δασκαλίαις δαιμονίων,* 2 *ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμέ-*
νων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 *κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρω-*
μάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς
πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν. 4 *ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ*
καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
5 *ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.*

6 *Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος*
2 Ti 3, 10. *Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς κα-*
λῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας· 7 *τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γρα-*
ώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 *ἡ*
γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια
2 Ti 1, 1. *πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ*

Encrat[hipp] Ps-Iust[qu22] Clem[1] vel[2] Ath[316] et[1] ex [cdd2] al mu pp[lat] mu .. al fere[25] vg go Iust[dial85] Clem[1] (ex cdd[2]) Or (sed ubique var mss) Ath[aliq] al pm Amb al *πλανης* (:: cf 1 Io 4, 6.) | D* d pp[lat] mu om *και* (non Encrat[hipp])

2. *κεκαυτηριασμ.* c. CDFGK al longe pl Encrat[hipp] Clem Or (ex mss pl) Epiph[116] al mu .. Ln[ed min] *κεκαυστηριασμ.* c. AL al fere[10] Or ex ed hoesch Cyr[ador426] Thdrt[1] (sed ed. Hal. ubique *κεκαυτηρ.*) | *ιδιαν* (et. Encrat[hipp] etc; Or[1] *οικειαν*, D* d am Lcif al *εαυτων* [*suam*] post *συν.*) .. 41. 46.* Clem Epiph[98] et[716] Archel Ambrst om

3. *απεχεσθαι* .. ar[e] Faust ap Aug *abstinentes* (quasi scriptum esset *απεχοντων*). Or[int] (ex interpretandi licentia) praem *et iubentium.* Epiph[410] de Cataphrygastis: *αἱ γὰρ πλείους τῶν αἱρέσεων τούτων τοῦ γαμεῖν κωλύουσιν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων παραγγέλλουσιν* (quod ex textus interpretatione non ex differentia lectionis scriptum esse apparet). Isid vero[4,112] sic: *τινὲς μὲν - φασὶ μὴ κεκρατηκέναι τὸν ἀπόστολον τῆς φράσεως - ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν Κωλυόντων γαμεῖν καὶ κελευόντων ἀπέχ. βρ. - ὅρα δὲ μήποτε περὶ ἓν στοιχεῖον ἢ μίαν κεραίαν γέγονε τὸ σφάλμα· κωλυόντων γαμεῖν, ἀντέχεσθαι βρωμ.* | *ἅ* .. C** *ων* | *μεταλημψ.* c. AD*FG .. ς *-ληψ.* c. CD***KL etc | FG *επιγνωκοσιν* | *αληθειαν* .. D*d add *αυτου*

4. *μετα* .. FG al Or *μετ*

5. *εντευξεως* .. D* *-ξεσιν* (sic)

6. *$\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$* c. ACD*FGKL al mu it vg (exc am) go cop syr[p] al Thdrt Ambrst al .. ς *$\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$* c. D*** al pl am syr al Chr Thdrt[cd] al Aug | D* *εντρεπομενος* | *ᾗ* c. CDFGKL al fere omn pp mu .. Ln[ed min] *ης* c. A 80 8.[pe] | *παρηκολουθηκας* c. ADEKL al ut vdtr omn pp mu .. CFG *-θησας*

7. *μυθους* .. C *θυμους* | D* 116. d am fu al om *δε* sec (Ambrst *exercens*)

8. *ολιγον* .. FG f g add *μεν* | *εστιν* sec .. FG om | *επαγγελιαν* (et. Clem Chron[441] al mu pp[lat]) .. Gb' *-λιας* c. K al plus[80] go syr[p] (Thdrt[cd] Euthal teste Sz) Oec[ed bis]

τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. 1, 15.
10 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν Col 1, 29.
ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.
11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείς σου τῆς νεότητος Tit 2, 15. 7.
καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀνα-
στροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι πρόσεχε 4, 16.
τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ
ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως
τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι,
ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ δι-
δασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις 4, 13.
καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεω-
τέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς
ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ
δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ 2, 3.
ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμο-

---

10. *και* pr c. FGKL al pler g Chr^{1} Thdrt Thph Oec .. Gb^{0} Ln om c ACD al^{6} d f g al pl Cyr^{thes297} Chr^{1} Dam pp^{lat} | *ονειδιζ.* c. DL al longe pl it vg go cop syr^{utr} al ut vdtr omn Chr^{3} (^{1} diff edd) Thdrt Dam al pp^{lat} .. Gb′ Ln *αγωνιζομεθα* c. ACFGK al^{7} syr^{p} ap Wtst Cyr^{thes297} (Chr^{1}) | D* al *ηλπισαμεν* | D* *επι θεον ζωντα* | FG *μαλλιστα*

12. *εν αγαπη* c. ACDFG al fere^{10} it vg go cop syr^{utr} arm ar^{e} aeth Clem al Ambrst Hier al mu .. ς (=Gb Sz) add *εν πνευματι* c. KL al longe pl ar^{p} al Thdrt Dam al

14. *μετα* .. FG *μετ*

15. *πασιν* c. ACD*FG 17. 31. it vg (et. guelf^{palimps}) go cop syr^{utr} ar^{e} arm (Clem Cyr ap Gb) pp^{lat} .. ς (Gb^{00}) praem *εν* c. D*** KL al pler aeth al Chr (omnino, explicat enim: *μὴ ἐν τῷ βίῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λόγῳ* etc) Thdrt Dam al

16. *αυτοις* .. D* d f g guelf ^{palimps} vg (non tol) go al pp^{lat} praem *εν*

V. 4. D* al aliq *εγγονα* | D* *μαθετωσαν* .. al^{2} d f vg pp^{lat} mu *μανθανετω* | D* *των ιδιων οικων* | *αποδεκτον* c. unc omn al longe pl it (et. m) vg syr^{utr} al mu pp^{gr} et^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) praem *καλον και* c. min go cop al :: ex 2, 3.

νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς
προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνη-
κεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τις
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται
καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
3, 2. Tit 1, 6. 9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα,
ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ
χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσουσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-
μεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτη-
σαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας,
οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ
μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκο-
δεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας
χάριν· 15 ἤδη γάρ ἐξετράπησάν τινες ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ
τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω
ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

5. *τον* (CFG om) *θεον* .. D* Aug Fulg *τον κυριον*

7. *ανεπιλημπτοι* c. ACD*FG .. ς *-ληπτοι* c. D***KL etc

8. FG *μαλλειστα* | *των* sec c. CD**et***KL al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. AD*FG | D*FGK *προνοειται* | *εστιν* .. K *εσται*

9. *ελαττον* .. FG al *-ττων* | *γεγονυια* .. D (sticho enim ab antecedd separat) al it vg et pp[lat] (d f m vg *quae fuerit*, g *quae fuerat*) item ut vdtr go cop syr[utr] c. sqq conjg, nec aliter Thdor[cat39] et Thdrt (non item vero Chr „*τὸ ἑξήκοντα γεγονέναι ἐτῶν*“ aliiq)

10. *ετεκνοτροφησεν* (d f g vg *filios educavit*) .. FG *ετεκνοφορεσεν* | G 113 *επηρκησεν*, F *επερκησεν*

11. *καταστρηνιασουσιν* (et. Ln[ed min]) ℵ. AFG 31. Chr[cd] .. ς Ln[ed mai] *-σωσι* c. CDKL al pler

14. *νεωτερας* (D* al praem *τας*) .. al fere[25] sl (exc[3. 5.]) pp aliq[gr] et[lat] add *χηρας* | KL al *λοιδωριας*

15. *εξετρ. τιν.* c. AFG g .. ς 49. *τιν. εξετρ.* c. CDKL al pler d f vg cop syr[utr] al Chr al mu Ambrst al

16. *πιστος η πιστη* c. DKL al fere omn d fu tol harl** al syr[utr] arr sl Chr (comm: *καλῶς προσέθηκεν Εἴ τις πιστός· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰς πιστὰς τρέφεσθαι*) Thdrt Dam al Ambrst .. Gb[0] Ln om *πιστος η* c. ACFG 17. 47. am harl* cop arm Ath[374] (alludit: *εἴ τις ἐστὶ πιστὴ χήρας ἔχουσα*) .. f vg pp[lat3] (habent enim *si quis*,

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθω- 1 Th 5, 12 ss.
σαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ 1 Co 9, 9. Dt 25, 4.
ἡ γραφή Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καὶ Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ Lc 10, 7. Mt 10, 10.
μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου,
ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας Dt 19, 15.
ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ 2 Ti 4, 1.
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει,
μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 μη-
κέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ

---

non ut am *si qua*) aeth[pp] om η πιστη. Habent vero demid g aeth[ro] *si quis fideles* (*-lem* aeth[ro]) *habet viduas* (*-am* aeth) | επαρκειτω c. CDKL al ut vdtr omn Chr Thdrt etc .. Ln επαρκεισθω c. AFG (FG επαρικεισθω) | FG al επαρκεσει

17. FG μαλλιστα | FG om εν

18. Βουν αλ. ου φιμ. (D κημωσεις) c. DFGKL al longe pl d g go syr[utr] al Dam Tert .. Ln Ου φι. β. αλ. c. AC al[7] f vg cop arm Chr Thdrt al Ambrst al (:: ut LXX) | και αξιος .. FG f g αξ. γαρ

19. L κα. πρεσβυτερους | εκτος ε. μ. επι (FG om, nec exprim d g fu) δ. η. τρ. μαρτ. .. cdd[lat] aliq ap Hier Cyp Ambrst al om (item praeterit Oec[com])

20. τους c. D***KL al ut vdtr omn vg (et. am fu al pl) cop syr[utr] al mu pp[gr] et[lat] mu .. Ln add δε c. AD* d f g demid go Thph Hier, item add post αμαρτ. FG | D* ελενχε

21. χυ ιυ c. AD*FG 17. 31. 73. it vg cop al (sed syr[utr] al Ath ιυ χυ) Clem Ath[526] Cyr[hr79] Bas al pp[lat] .. ς (= Sz) κυριου (Gb[00]) ιυ χυ c. D***KL al pler go al Chr al | προσκλισιν c. FGK 67** al certe mu it vg (*in aliam* [vg[ed] *alteram*] *partem declinando*) go syr[utr] al Clem Bas (μήτε ὑποψίαν τινὶ δοῦναι προσπαθείας ἢ προσκλίσεως πρός τινας. Alibi μηδὲν ἡμῶν δυναμένων κατὰ πρόσκλισιν μηδὲ προειλημμένων εἰς τὴν διά τινων διαβολήν) Thdrt (μὴ χάριτι τὸ δίκαιον διαφθείροντα) Dam Thph (repetitis Chr[i] verbis [vide infra] addit τουτέστιν κατὰ προσπάθειαν προσκλινόμενος τῷ ἑνὶ μέρει) Suid et Phot (ἑτεροβάρειαν ἢ ἑτερομέρειαν) .. Ln προσκλησιν c. ADL al fere[50] al Ath[526] („*ex omn mss*") Chr (ἵνα σε μηδεὶς προκαταλάβῃ μηδὲ προοικειώσηται) al .. 93. χαριν, cop *indignationem* (?)

22. D* επιτιθου

23. αλλα c. AD*FG al .. ς αλλ c. K[sil]L al ut vdtr pl | τον (A το) στομ. σου c. D***FGKL al fere omn vv fere omn Eus[pr12,25] Ath Chr Thdrt Dam (et.[par364. 629. 699]) Phot[man2,8] Ambrst[ms] et[ven] al .. Ln om σου c. AD* 17. d arm (sed om et. post) Ambrst[ed] Gaud | FG g και δια τας

τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 *Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι*
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·
25 *ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα*
κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

Tit 2, 9 s. etc 1 *Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης*
Tit 2, 5. *τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδα-*
σκαλία βλασφημῆται. 2 *οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ κατα-*
φρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι
πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 *εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ*
μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 *τετύφωται, μηδὲν*
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γί-
νεται φθόνος, ἔρεις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 *διαπαρα-*
2 Ti 3, 8. *τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς*

---

25. *ωσαυτως* c. DKL al ut vdtr omn d vg cop syr^{utr} al pp mu .. Ln add *δε* c. AFG f g go | *τα εϱ. τα* (71. om) *κα.* c. ADFG al it vg go cop syr utr al Thph pp^{lat} .. ς *τα κα. εϱ.* c. KL al pler ar^{p} al Chr Thdrt al | *πϱοδηλα* c. A 67.** (67.** prae rell omn c. B consentire constat) .. ς add *εστι* c. KL al pler, item DFG 17. 67.* 93. *εισιν*, nec aliter it vg etc | *δυνανται* c. AD 17. 67. 71. 73. 179. al fere^{30} Thdrt Oec^{cd} (Dam om *και τα* usq *δυν.*) .. ς *δυναται* c. FGKL al certe pm Chr al

VI. 1. *δουλοι* .. FG *δουλου* (it vg *sub iugo servi*), 73. sah *δουλειας* | *θεου* .. D* 17. 8.^{pe} d f m vg go pp^{lat} aliq *κυϱιου* | KL al *βλασφημειται*, G *-μεται*

2. *εχοντες* .. AD*FG al *-ντας* | L al *καταφϱονητωσαν* | *ευεϱγεσιας* .. FG 46. *ευσεβιας* (46. *-ειας*, 45. *εϱγασιας*)

3. FG *υγιαιννουσιν*

4. *γινεται* .. D* d g m Lcif *γεννωνται* (*nascuntur*) | D* 8.^{pe} it (et. m) vg go cop pp^{lat} *φθονοι* (go add *φονοι*) | *εϱεις* c. D (nec*** mutavit) FGL 8.^{pe} al certe mu it (et. m) vg cop syr^{p} al Dam pp^{lat} (: : his testimoniis, in quibus eminent interpretes, standum vdtr) .. ς Ln 49. *εϱις* c. A (K^{sil}?) al certe pm syr aeth (at et syr et aeth et. *βλασφημια* et *υπονοια*) al Chr Thdrt Dam^{par571} (sed et. pergit *βλασφημια*) al

5. *διαπαϱατϱ.* c. ADFGL al longe pl Clem Bas Chr Thdrt al pm .. K al *διατϱιβ.*, al *παϱατϱιβ.* .. ς (= Gb Sz) *παϱαδιατϱ.* c. min ut vdtr pauc Thph. Vertunt it (et. m) vg pp^{lat} *conflictationes* (g *conflictiones*

ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ
πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 οὐδὲν γὰρ εἰση-
νέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·
8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.
9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα
καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν
τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων
τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθη-
σαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο- 2 Ti 3, 17.
σύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπάθειαν. 12 ἀγω-
νίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς,
εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
λῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωογο- Ro 4, 17.

Lcif add *malae*) | D* απεστραμμενων απο της | ς (Gb^{oo}) add in f. αφιστασο απο των τοιουτων c. KL al pler m tol** syr^{utr} aeth^{pp} al pp^{gr} mu Lcif Ambrst al (Cyp *discede ab huiusmodi* add v. 4. semel post τετυφ. et semel post μηδ. επιστ.): om c. AD*FG 17. 67.** 93. it vg go cop sah aeth^{ro} Amb Bed

7. δηλον οτι c. D**et***KL al fere omn syr^{utr} al pl Bas Mac Chr Thdrt Dam (et.par$^{316.\ 364}$) al, item D* αληθες οτι (syr$^{p\ mg}$ post *mundum* add *vere* servatis ut certe vdtr *notum est quia*) et d m (*verum quoniam* [*quia* m], item Ambrst) f vg (*haud dubium quia* [*quod*]) go (*in veritate quod*) .. Polyc (ἀλλ' οὐδὲ ἐξ. τι ἔχομεν) Cyp Aug Paulin αλλ, cop sah aeth ^{utr} arm και .. Gb' Ln οτι c. AFG 17. g vg$^{cdd\ aliq}$

8. DFGK al^{2} (d g m al pp^{lat} mu *victum*: d m al perg *et vestitum*; Cyp^{2} *habentes itaque exhibitionem et tegumentum*) Or διατροφην | K al Chr^{cd} Dam (et.par^{364}) αρκεσθησωμεθα (vv aliq pp^{lat} mu *contenti simus*)

9. παγιδα .. D*FG 238. it (et. m) vg pp aliq^{gr} et^{lat} add του διαβολου :: ex 3, 7. | ανοητους (ita et. Bas Thdrt Dam^{par484} al Aug al) .. al^{3} it (et. m) vg go Chr al Cyp al mu (contra Aug Promiss *stulta*) ανονητους (*inutilia*, m *quae nihil prosunt*)

10. D* 123. al? om των

11. του c. DFGKL al fere omn pp pm .. Ln om c. A 17. | πραϋπαθ. (quae vox rarissima est) c. (Gb'') AFG (AFG -θιαν) 71. 137. 8.^{pe} Petr Eph Hesych (explicat per πραΰτητα) (fortasse alludit et. Ign^{158} ad Trall. 8. τὴν πραϋπάθειαν ἀναλαβόντες) .. ς (=Sz) πραοτητα (D* al πραΰτ.) c. DKL al pler Chr Thdrt al

12. εις ην c. unc omn al pl it vg go cop sah syr arm aeth arr pp^{gr} pm pp^{lat} aliq .. ς (=Gb Sz) add και c. min ut vdtr mu syr^{p} c.* sl Thph Oec Ambrst^{ms} et^{ven} | L ομολογησας

13. παραγγελλω σοι (17. om σοι) .. FG παραγγελλων | ζωογονουντ.

νοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ
Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 *τηρῆσαί σε τὴν ἐντο-*
Tit 2, 13. *λὴν ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν*
Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 *ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος*
δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόν-
των, 16 *ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν*
2 Ti 4, 18. *οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον,*
ἀμήν.

17 *Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρο-*
νεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τῷ
παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 *ἀγαθοεργεῖν,*
πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 *ἀπο-*
θησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλά-
βωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

(Gb') c. ADFG al^{6} Ath^{529} Cyr^{thes297} Nyss (mai^{83} adv Maced) al mu .. ς *ζωοποιουντ.* c. KL al longe pl Cyr^{hr79} al aliq | FG al vv aliq pp aliq *ιυ χυ* (Ath^{529} al *κυρ. ιυ χυ*) | AD**πειλατου*

14. D* 43. Did om *σε* | *ανεπιλημπτον* (D 115. syr pp aliq praem *και*) c. (A non liquet) D*FG .. ς *-ληπτον* c. D***L etc

15. *δειξει* .. D* *-ξαι*, K *-ξη*

16. *φως* (et. Or al pm) .. D*E* d e fu al (vg^{ed} go cop al Tert al *qui - et lucem inhabitat*) Did^{1} pp^{lat} aliq *και φως* | *ειδεν* c. DEFGKL etc .. A al Did *ιδεν* | FG g go *ανθρ. ουδ.* | FG al fere^{15} g om *και*

17. *εν τω νυν αιωνι* c. AFGKL al ut vdtr omn g syr^{p} Or al mu .. DE d e f m vg cop syr al Bas pp^{lat} *του νυν αιωνος* | *ηλπικεναι* (L 73. 123. al *ελπ.*) .. FG Dam^{par475} *ελπιζειν* (it vg *sperare*) | D* 73. *πλουτω* | *εν* sec c. D***KL al longe pl Or Thdrt Dam (ad h. l.) al .. Ln *επι* c. AD*FG al fere^{15} Or^{cdd} Chr Dam^{par475} Thph | *τω θε.* c. AD***EKL al fere omn Or al mu .. D*FG al Or^{cdd} Thph om *τω*. Praeterea ς (Gb^{0}) add *τω* (om D*E al Dam) *ζωντι* c. DEKL al longe pl d e g m vg^{ed} et fu^{vi} syr^{utr} al Or Chr^{1} Thrdt al pp^{lat} aliq: om c. AFG al fere^{10} f am fu demid tol harl al cop sah al Or^{cdd} Bas al Hier^{2} al | *παντα* (et. Or al pm) .. Ln praem *τα* c. A al fere^{5} Bas Chr^{1} .. FG g om. Praeterea ς (=Gb Sz) post *πλουσ.* pon c. min vix mu contra ADEKL al longe pl it vg cop sah syr^{utr} al Or al pl pp^{lat}

18. *πλουτειν* (et. Or al mu) .. FG *πλουτιζειν*

19. *αποθησαυριζοντας* (L *-ντες*) .. DE d e f m vg pp^{lat} aliq *αποθησαυριζειν* | FG *εις τον μελλοντα* | L al *επιλαβονται* | *οντως* c. AD*E*FG al mu it (et. m) vg (et. am fu al pl, non mar) cop sah syr^{utr} arm ar^{e} aeth Clem Or Const al pm pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) *αιωνιου* c. D***E**KL al pl mar ar^{p} sl Chr al

20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς 2 Ti 1, 14.
βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, 2, 16.
21 ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 2, 18.
22 Ἡ χάρις μετὰ σοῦ.

---

20. παραθηκην c. ADEFGKL al longe pl (item syr$^{p\ mg\ gr}$ cop sah) Clem al mu .. ς (=Gb Sz, sed Gb') παρακαταθηκην c. min vix mu Chr al | κενοφωνιας c. ADEKL al longe pl cop sah syr^{utr} aeth al pp aliq (sed Thdrt Dam al non explicant. Oec vero: κενοφωνίας δὲ τὰς ματαιολογίας. ἄρα οὖν ἔστι καὶ κενοφωνία οὐ βέβηλος. ὁ δὲ μακάριος Ἰω. [i. e. Chr, sed ad h. l. nihil eiusmodi habet] τὰς νεωτέρας παραινέσεις καινοφωνίας εἶπε, διὰ τῆς αι διφθόγγου τὸ κὲ γράφων, ὡς ἔοικε.) .. FG al Epiph[846] (in ep. Ancyrana) item (*vocum novitates*) it (et. m) vg Ir^{int} Tert Ps-Ath^{lat563} al mu καινοφωνιας (passim sic et. pp^{mss}. Legitur vero nusquam κενος quin cdd mu maximeq antiquissimi καινος praebeant.) Cf et. 2 Ti 2, 16.

22. μετα σου c. DEKL al fere omn vv pl pp mu .. Ln μεθ υμων c. AFG 17. (g *vobiscum t tecum*) cop (:: cf 2 Ti 4, 22. Tit 3, 15. ubi μ. υμ. fere non variat) | ς (=Gb Sz) add in f. αμην c. D**et***KL al pler vv pler Thdrt Dam al: om c. AD*FG 17. d g fu* | Versum 22. om sah Chr

Subscriptio: A πρ. τιμοθ. α̅ addito (ab A**?) απο λαοδικειας, 109. al aliq πρ. τιμ. α̅ (vel πρωτη) .. DE πρ. τιμοθ. α̅ επληρωθη· αρχεται πρ. τιμοθ. β̅, item FG επληρωθη επιστολη πρ. τιμοθ. α̅· αρχεται προς αυτον (G** εαυτ.) β̅ .. KL al mu πρ. τιμ. α̅ (ita K, L του αγιου αποστ. παυλ. πρ. τιμ. επιστ. α̅, al similiter) εγραφη απο λαοδικειας, ητις εστιν (K al εστι) μητροπολις (L -λης) φρυγιας της καπατιανης (ita KL al; al πακα-, παγκα-, παρακα-, καπιανης) .. d *ad timotheum I.* (** add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad timotheum II.*, f g am al *expl. epist. ad timoth. I.* (am p̅., al *prima*, atque et. additur *scripta de laudicia*) *inc. ad eundem secunda* (f *II.*) .. ς πρὸς τιμόθ. πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς: ista additamenta omnia c. KL al pm syr^p; απο λαοδ. habent praeter A al et. d** vg^{cod} syr ar^p aeth (in epist. inscriptione) Euthal; contra cop απο αθηνων δια τιτου του μαθητου αυτου, ar^e *scripsit eam Athenis misitque cum Tito*, ar^{petrop} απο ρωμης δια τιτου, 6. Synops (item Euthal ex cdd aliq) απο μακεδονιας, 114. απο νικοπολεως. Praeterea numerantur στιχοι σλ' (KL al pl, et. Euthal; al σλς', σν', σι', σα' [σα'?], υ', τιε'); item (ut Euthal) αναγν. α', κεφφ. ιη', μαρτ. β' .. am fu sect 30 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

1 Ti 1, 1 s. 2 Co 1, 1. etc 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ
τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Act 24, 14. 3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ
Ro 1, 9. συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσε-
σίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου
τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ
ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι'
1 Ti 4, 14. ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ
Ro 8, 15. ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν
ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-

---

*AK al mu cop (item praemisso *αρχεται* DEFG) *πρ. τιμοθ. β̅* .. L *του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη β̅ πρ. τιμ.*, syr^{utr} *epist. Pauli ad Tim. secunda* .. ς *παυλου* (ita Gb Sz, ς om; ς^{e} *πα. του αποστολου*) *η πρ. τιμ. επιστ. δευτερα.*

I. 1. *χ̅υ̅ ι̅υ̅* c. DEFGK al fere^{16} d e f g am fu mar hal demid al cop sah syr^{p} Dam Ambrst Cassiod .. ς Ln *ι̅υ̅ χ̅υ̅* c. AL al pl vg^{ed} go syr al pp mu

3. *θεω* c. ACD***E**FGKL al pler vg (et. am al) syr^{utr} cop al Chr Thdrt al .. D*E* 17. 8.^{pe} d e vg^{six} fu demid hal go sah Or Ambrst al^{3} add *μου* | C* *ω λατρευων* | D* *αδιαλιυπτον*

4. FG (g) cop *επιποθω* (g *desidero t ans*)

5. *λαβων* (Gb') c. ACFG 17. 31. 73. 8.^{pe} .. ς 49. *λαμβανων* c. DEKL al pler Chr Thdrt Dam Thph Oec. Item it vg Ambrst al *recordationem* (d e *commemorationem*) *accipiens*, nec aliter go cop sah syr^{utr} al | D* *ενοικησεν* | *λωιδι* c. ACDE al pl (al -*δη*) .. FGKL al *λοιδι* (FG -*δει*), 43. *λάϊδι* | *ευνικη* c. ACDEFGKL al pl .. ς (non ς^{e} Gb Sz) *ευνεικη* c. min vix mu

6. *αναμιμν.* c. ACFGKL etc .. DE *υπομιμνησκω* | *θεου* .. A *χ̅υ̅*

7. *δειλιας* (ADEFG *διλ.*) .. 238. 3.^{pe} (aeth *subiectionis*) Did^{2} Chr^{1} (sed

φρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει
ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν Tit 1, 2 s.
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φα-
νερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ
Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ
ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ 1 Ti 2, 7.
ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· 12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα
πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέ-
πεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην
τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ
ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν 1 Ti 6, 20.
παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Ro 8, 11.
15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 4, 10. 16.
ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. 16 δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνη- 4, 19.

---

non ad h. l.) δουλειας, item Clem δουλειας παλιν εις φοβον :: e Ro 8, 15.

8. συνκακοπ. c. ADEFGL .. ς Ln 49. συγκ. c. CK[sil] etc | D* 17. του θεου, item (κα. την δυν.) 116.

9. κλησει .. L add τη | κατα c. AC al (et. Cyr[glaph9], 73. Ath[430] κατ. την) .. ς 49. κατ c. DEK[sil]L al ut vdtr pler, item FG καθ

10. K φανερωθεντος | CD*FG al επιφανιας | $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. AD*E* d e sah .. ς 49. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. CD***E**FGKL al certe pler f g vg go cop syr[utr] al Or al mu pp[lat] (:: 2 Pe 1, 1. 1, 11. 2. 20. 3, 18. σωτῆρος $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ est nec usquam fluct lectio; nec magis fluct Tit 3, 6. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ τοῦ σωτ. ἡμ. Reliquus est locus Tit 2, 13. ubi utrum praeferas dubium est.) | DE του καταργησαντος

11. De κήρυξ, non κῆρυξ, cf ad 1 Tim 2, 7. | C al aliq om και sec | εθνων .. Ln[ed min] om c. A 17.

12. παραθηκην .. al fere[20] Thdor[mop] Chr Thph παρακαταθηκ. | D*E* 45. 114. om μου

13. υγιαινοντων .. FG υγεισεμνοντων (in utroq ω super o posito) | αγαπη τη .. D* -πης της (d corrupte: *formam habens sanorum verborum quas a me audisti et fide et dilectionem*)

14. παραθηκην c. unc omn al longe pl pp pm .. ς (=Gb Sz) παρακαταθηκ. c. min Thph

15. φυγελος c. CDEFGKL al mu it vg go sah syr[utr] (et. syr[p mg gr]) al Bas Chr Dam pp[lat] .. ς φυγελλος c. A al pl cop al Or (cf ad 1 Tim 1, 20) Thdrt al | ἑρμογένης: ἑρμ. non ἑρμ. testatur antiquissimus

σιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 *ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιότερον ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν.* 18 *δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.*

II.

1 *Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ*
Ἰησοῦ, 2 *καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα*
παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους
1, 8. 4, 5. *διδάξαι.* 3 *Συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη-*
σοῦ. 4 *οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-*
τίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 *ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ*
στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 *τὸν κοπιῶντα γεωργὸν*
δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 *νόει ὃ λέγω· δώσει γὰρ*

---

accentuum testis D*** certeque etiam al; quam eandem scriptionem confirmant d e vg[cdd] go cop sah. Contra ς Ln 49. *ἑρμογ.* ut f g vg (et. am fu al).

16. A *ονισιφορου* | *ουκ επαισχυνθη* (Gb') c. ACD (* *επεσχ.* *** *επαισχ.*) EFG (FG *ου καταισχ.*) L al fere[15] (Bas al) .. ς *επησχ.* c. K al pl (Chr al)

17. *σπουδαιοτερον* (L *-εωτερον*, A al[2] Ant[43] *-τερως*) c. (A)D***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln *-δαιως* c. CD*FG al[3] Or Bas | *εζητησεν* .. C *ανεζητ.*, al cat[txt] *επεζητ.*

18. D*** (E?) K al *ελεον* (non v. 16.) | *κυριου* (D***E** Chr[cd] Thdrt[1] *-ιω*) .. D*E* d e sl[3.] *θεω* (d e *a deo*) | FG (ut solent) *εφεσσω* (g *epessi*)

II. 2. *α ηκουσας* . . FG *ακουσας* | *ικανοι* .. K *δυνατοι*

3. *συνκακοπαθ.* (Gb'' Ln 49. *συγκ.* invitis AC*D*E*FG) c. AC*D*E*FG al[4] syr[p mg gr] cop arm, item (*labora*) it vg pp[lat] .. ς *συ ουν κακοπ.* c. C***D**et***E**KL al pler go al pp mu | D*E* *συνστρατιωτης* | *χυ ιυ* c. ACD*E*FG al it vg go cop syr[p] pp[lat] .. ς *ιυ χυ* c. D***E**KL al pler syr al pp mu

4. *στρατευομενος* .. FG f g vg Cyp al mu add *τω θεω* (go *domino*) | *εμπλεκεται*: ita CD***FGKL etc .. AD* *ενπλ.* | *πραγματιαις* c. ACD*FGL al .. ς Ln 49. *-τειαις* c. D***K[sil] etc

5. *δε* (f vg *nam*) .. A om, nec exprim syr

7. *ὅ* c. ACFG al g go syr sl Chr[com] .. ς *ἅ* c. DEKL al pler d e f vg cop syr[p] al pp mu | *δωσει* (Gb'') c. AC*DEFG al it vg go (sed habet *dat*) cop al Dam pp[lat] .. ς (=Sz) *δωη* c. C*** (*δωει*) KL al pler syr[utr] al Chr Thdrt al

σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγη- 1 Co 15, 12. Ro 1, 3. etc
γερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ Act 28, 30 s.
θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς,
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης
αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζή- 1 Ti 4, 9. Ro 6, 8.
σομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, 8, 17. Mt 10, 33.
κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει·
ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου
μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόν-
των. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργά-
την ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 16 τὰς

---

8. D* 111. *μνημονευειν χ̅ν̅ ι̅ν̅* (*χ̅ν̅ ι̅ν̅* et. d e go Ath[742] Ambrst) | *δαυειδ* (ita h. l. plene CD*), *δαυιδ*, *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1.

9. *εν ω* .. FG g add *και* | *αλλα* c. ACD* etc .. ς *αλλ* c. D***FGL al ut vdtr pl | *ου δεδεται* (*non est alligatum* vel *-tus* d e f vg) .. FG *ου δεεται*, g *non alligatur*

10. *σωτηριας* .. FG *-ριαν* sequente *τη εν*

11. *συνζ.* c. ACDEFG .. ς *συζ.* c. K[sil]L al certe pler | CL al *-ζησωμεν*, FG *-ζωεομεν* (sic)

12. *συνβασιλ.* c. ADE etc .. ς Ln 49. *συμβ.* c. CK[sil]L al certe pler; FG g om *και συνβ.* usq *απιστουμεν* spatio vacuo relicto, f om tantum *ει αρνησ. κ. αρν. ημ.* | *-λευσομεν* c. DEK al pler .. ACL al *-σωμεν* | *αρνησομεθα* c. AC al vg (vg[ed] [et. fu al, sed non am demid al] f cop syr et. *υπομενουμεν*) cop syr sl Chr Dam[par705] Thph Cyp Tert al .. ς *αρνουμεθα* c. DEKL al pler d e go syr[p] al pp aliq

13. *γαρ* c. (A[vdtr]) CDEFGL al pm f g cop syr al pp[gr] mu .. ς (=Gb† Sz) om c. K al pl d e vg go syr[p] al Dam al pp[lat]

14. C al Thdrt *διαμαρτυρουμενος* | *του* (D* al om) *κυριου* .. CFG al mu f g cop syr[p mg] arm pp aliq[gr] et[lat] *τ. θεου* (74. *τ. χ̅υ̅*) | *λογομαχειν* c. C***DEFGKL al ut vdtr omn go cop syr[utr] al Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln *-μαχει* c. AC* it vg aeth pp[lat] (et. Or[int]) :: at in imperativo nemo haerere poterat | *επ ουδεν* c. AC 17., item *επ ουδενι* FG 8.[pe], iidemq praeter 8.[pe] add *γαρ* (ita et. d e f g vg[ed] et[cdd aliq] pp[lat] exc Amb). Cf et. g *in nihilum t o*, f vg[cdd] *in nihilo*, d e vg[cdd] Amb *in nihil*, vg[ed] am al Ambrst Aug al *ad nihil*, auct[sing cler] *nihil* .. ς 49. *εις ουδεν* c. DEKL al pler Chr[aliq] Thdrt[2] al (Clem *δι' οὐδέν*, Dam *ωσ ουδεν*). Ceterum Ln *μὴ λογ. ἐπ' οὐδ. χρ. επι* etc absq distinctione.

15. *θεω* .. A Dam *χ̅ω̅* (177. *κυριω*)

Tit 3, 9. δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
3, 18. 1 Ti 1, 20. ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν
6, 21. ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστό-
χησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν
τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστη-
*Nm 16, 5. 26. κεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην Ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ,
καί Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
1 Co 3, 12. Ro 9, 21. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτι-
μίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος
εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
1 Ti 6, 11. θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
1 Ti 4, 7. τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύ-
τους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ
κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους,

---

16. *κενοφωνιας* .. FG al d e m (g utrumq) pp[lat] aliq, item Chr (*ὅταν γάρ τι καινὸν ἐπεισενεχθῇ, ἀεὶ καινοτομίας τίκτει*) *καινοφων*. Cf ad 1 Tim 6, 20. | FG** *περιιστασον* | D*K *ασεβεις*, D*** *-βεια*

17. *γαγγραινα*: ita ACKL etc; DE *γανγρ*. .. FG *γανγρα* | AFG *υμενεος*, D* *υμαινεος* | *φιλητός*: hoc acc. D***KL al ut vdtr longe pl, non ut ς Ln 49. *φίλητος*

18. FG 17. om *την* sec | *ανατρ. την τιν.* (*τήν τινων*: ita et. D***; passim *τὴν τινῶν*) *πιστ.* (FG g al *πι. τι.*) .. DE d e go *την πι. την τιν. ανατρ.*

19. A* *ο μεν τοις στερεοις* | *κυριου* c. unc omn al fere[70] vv ut vdtr omn pp[gr] pl pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *χ̅υ̅* c. min vix mu (Dam[par484] *του θεου*)

21. A *εκκαθερη* | *ευχρηστ.* (FG *ευχριστ.*) c. A(vdtr)C**D*E*FG al[5] d e g go cop syr ar[e] Eph Chr Thdrt[1] Oec Ambrst Aug[2] .. ς (Gb[ω]) praem *και* c. C*D**et***E**KL al longe pl f vg syr[p] al Or[3] Thdrt[1] al | *εις* .. DEFG al *προς* (it vg *ad*)

22. FG g *αγαπ. πιστ.* | *των* c. DEKL al longe pl d e f vg go cop syr al Chr[com] Dam Thph Oec Ambrst al .. Ln praem *παντων* (:: ut 1 Co 1, 2.) c. ACFG 17. 23. 31. 39. 73. 8.[pe] (sed FG 73. om *των*) g syr[p] aeth al (exc[3.]) Chr [txt] Thdrt Isid[4,220] | *επικαλουμενων* .. A *αγαπωντων*

23. *ειδως* .. FG *ιδιως*

24. *αλλα* c. ADEFG etc .. ς *αλλ* c. CL al certe pl | *ηπιον* .. D*E*FG aeth[ro] *νηπιον* (aeth[pp] *νηπιον ηπιον*)

25. *εν* .. FG it (d *cuminmodestia*) vg *συν* | *πραυτητι* c. ACD* al[6] Eph[303] Bas[2] Chr[mss] .. ς *πραοτ.* c. D**et***EKL al longe pl pp mu (FG *πρειχο-*

μήποτε δῴη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,
26 *καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ'* 1 Ti 3, 7.
αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 *Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται και-* 1 Ti 4, 1.
ροὶ χαλεποί. 2 *ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι,* Ro 1, 29 ss
ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, 3 *ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφι-*
λάγαθοι, 4 *προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον*
ἢ φιλόθεοι, 5 *ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς*
ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. 6 *ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-*
νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα
ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 *πάντοτε μανθάνοντα* 1 Ti 2, 4.
καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. 8 *ὃν τρό-*
πον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι *Ex 7, 11.

τητι) | C 116. *αντιδιαθεμενους* .. E^{mg}FG *αντικειμενους* | *δωη* c. ACD*FG al Eph Chr^{moscl} Isid^{2,270} .. ς *δω* c. D**?et***EKL al pler pp mu | A add in f. *ελθειν*

26. *ανανηψωσιν* (A *ανηψω* in rasura habet), C *-ψουσιν* .. D* *αναλημψωσιν* | FG rursus corrupte: *εξωγρημ.* (G *εξ ω* indeque g *a quo*) *υ. α. εκ το εκεινου* (G* *-νον*)

III. 1. *γινωσκε* c. CDEKL al pler d e f vg go cop syr^{utr} aeth^{pp} al mu pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln *-σκετε* c. AFG 116. (*-σκεται*) 238. 8.^{pe} (E^{mur} ex err. ut vdtr) g aeth^{ro} sl^{mur} Aug | *χαλεποι*: d e f g vg Lcif al *periculosa*, Cyp *molesta*, Hier *pessima* .. Aug „*saeva* vel sicut alii cdd habent *periculosa*"

2. G *φιλαυγοι* et FG *αλαζοντες* (115. *αλαλάζοντες*) | *αχαριστοι* .. C* *αχριστοι*, K 37. *αχρηστοι*

3. DE al aliq g Chr pp^{lat} mu *ασπονδ. αστοργ.* .. 238. syr ar^{e} om utrumq | A *φιλαγαθοι*

4. *φιλοθεοι* .. FG *φιλοθ̅ι̅οι* (ut videatur, in F maxime, *φιλοθεου οι*)

5. *δε* .. G* om

6. *αιχμαλωτιζοντ.* (D* *εκμ.*) c. ACD*E*(?)FG al fere^{25} Or^{mss} Chr Thdrt al^{3} .. ς (=Gb Sz) *-τευοντες* c. D***E**KL al pl Or^{ed} Dam | *γυναικ.* c. unc omn al pl pp pl .. ς (=Gb Sz) praem *τα* c. min vix mu | *επιθυμιαις* (et. Or al mu Cyp al; C *-μιας*) .. A syr^{p} Chr^{txt} Thdrt^{1} add *και ηδοναις*

8. *ιαννης*: et. d e f g vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ go cop (*ιανης*) syr^{utr} (item syr

1 Ti 6, 5. *ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδό-*
5, 24. *κιμοι περὶ τὴν πίστιν.* 9 *ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ*
ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 *Σὺ*
1 Ti 4, 6. *δὲ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει,*
Act 13, 50. 14, 2. 19. *τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,* 11 *τοῖς διωγ-*
μοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν
Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο
ὁ κύριος. 12 *καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ*
Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 *Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προ-*
Act 16, 1. *κόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.* 14 *σὺ δὲ μένε*
ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, 15 *καὶ*
ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι
εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 *πᾶσα γραφὴ*

---

p$^{mg\ gr}$) aeth al .. C* *ιωαννης* .. am fu demid al pp^{lat} mu (et. Archel^{600}) *iamnes* | *ιαμβρης*: et. cop syr^{utr} aeth al Chr Thdrt Dam Phot man^{8,17} al Aug^{1} .. FG it vg go Hipp^{charism} cum eoque Const^{8,1} (uno tantum cod Vind praebente *ιαμβρ.*) Mac Synops Antioch^{32} al Or^{int} Archel^{600} Lcif Cyp Aug^{2} al pl (non Aug^{1}) *μαμβρης*. Quibus de nominibus cf Fabr. Cod. Pseudepigr. V. T. p. 813 sqq. ubi et. ex Arabum et Hebraeorum libris testimonia afferuntur. | *μωυσει* (FG 73. 80. praem *τω*): *μωυ-* c. CDEFGKL al pl .. A al pm *μω-*. Item *-σει* c. ACDEL al pl Phot^{man8,17} Thph .. FGK al pl pp mu *-ση* | *ουτοι* .. F *αυτοι* | D* *αντιστανται*

9. A *η γαρ διανοια* | *εσται* .. FG al (g utrumq) go *εστιν*

10. *παρηκολουθηκας* c. DEKL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln *-θησας* c. ACFG (FG *ηκολουθησας*) 17. (:: sunt iidem fere qui et. 1 Tim 4, 6. *-θησας* substituere) | *μου* .. D* *μοι* | FG om *τη* prim | *αγωγη* .. D* *αγαπη* | A 115. 179. Thph om *τη αγαπη*

11. *εγενετο* c. CDEFGKL al pler pp mu .. Ln$^{ed\ min}$ *-νοντο* c. A al^{6} | *αντιοχεια* c. CD***FG(*αντειοχεια* FG; *αντιοχια* G^{mg})K^{sil}L etc .. AD* *-χια* | *ερυσατο* c. AD* al? .. ς 49. *ερρυσ.* c. CD***EFGK^{sil}L al certe pler | *κυριος* .. DE *θεος*

12. *ευσ. ζην* c. CDEFGKL al pler it vg go syr al Eus^{ps209} Ath$^{230.\ 263.\ 788}$ Chr Thdrt al Hil al mu .. Ln$^{ed\ min}$ *ζ. ευσ.* c. A al^{3} syr^{p} cop Or^{2} Eus^{ps18} Ath^{492} Dam^{par43} | *ιυ* (et. Or Eus^{ps18} al mu Ambrst al) .. Gb^{0} c. 39. 46. syr^{p} Eus^{ps209} Ath^{230} al^{gr} et^{lat} mu

13. *γοητες* .. D* *γοηται*, D**et***FG *-ταις*

14. *τινων* c. AC*FG 17. 71. d e g sl^{ms} Ambrst .. ς 49. *τινος* c. C***DEKL al pler f vg go cop syr^{utr} aeth al Chr Thdrt Dam al Hil Aug al

15. *τα* pr c. AC*D***EKL al fere omn Clem al pm .. Ln [*τα*]: om enim C**D*FG 17. Dam^{1} | DE *οιδες*

θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς
ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 *ἵνα ἄρτιος ᾖ*
ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος. 1 Ti 6, 11.

IV.

1 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ* 1 Ti 5, 21.
μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ Tit 2, 13.
καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 *κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως*
ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
καὶ διδαχῇ. 3 *ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας*
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύ-

---

16. *και* (et. Or Chr Thdrt Dam al) .. f vg cop syr arr Clem (Or^{1} *θεόπνευστος οὖσα ὠφέλιμός ἐστι*) Thdor^{mop} ap Facund^{3,6} Tert („legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari") Ambrst Hil al om | *ελεγμον* (:: quae vox rara est nec fere nisi ap recentiores legitur) c. ACFG 31. 71. 80. 137. Dam^{par534} .. ς 49. *ελεγχον* c. DEKL al pler Or Chr Thdrt al | FG* g* (G g in mg add) om *πρ. επανορθ.* | *παιδειαν*: ita CD***KL al ut vdtr longe pl .. AD*FG al *-διαν*

17. *αρτιος* .. D*E *τελιος* | FG al *εξηρτιμενος*, K al mu *εξηρτημ.* (et. *εξηρτυμ.*, *απηρτισμ.* legitur)

IV. 1. *διαμαρτ.* c. ACD*EFGL al fere^{10} it vg go cop syr arm aeth ar^{e} Ath^{530} Cyr^{thes381} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add *ουν εγω* c. D***K al pl (syr^{p}) pp aliq (syr^{p} Thdrt om *εγω*, al om *ουν*) | $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. ACD*FG al d e f g am fu demid al go cop Bas Did Cyr^{thes381} pp^{lat} mu .. ς $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. D***EKL al pler vg^{ed} syr^{utr} aeth al Ath^{530} Chr Thdrt al. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του* (E al om) *κυριου* c. D***EKL al longe pl go syr syr^{p} c.* ar^{e} sl (sed al aliq syr al add *ημων*) | FG 17. 67.** 73. 109. al Thdrt Thph *κριναι* | *και τ. επιφ.* c. ACD*FG 17. 67.** d e f g am fu harl tol al cop Cyr^{thes381} (item agnoscit Chr, habet enim: *κατὰ* [male ut vdtr sic libri] *τὴν ἐπιφ. α. κ. τ. βασ. αὐτοῦ. κρίνειν· πότε; ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτοῦ τῇ μετὰ δόξης τῇ μετὰ βασιλείας. ἢ τοίνυν τοῦτο λέγει ὅτι οὐχ οὕτως ἥξει ὡς νῦν, ἢ ὅτι διαμαρτύρομαί σοι τὴν ἐπιφ. αὐτοῦ καὶ τ. βασιλείαν*) Caes^{arel} Fulg Bed (*per adventum* vg^{ed} pp^{lat2}; demid Aug *et per adv.*) .. ς (= Gb, sed Gb′) *κατα τ. επιφ.* c. D***EKL al pler go syr^{utr} al Thdrt Dam al

2. C *ακαιρ.* (70. 115.^{txt} [non^{schol}] om) *ευκαιρ.* | FG al it vg go al Or pp^{lat} *παρακ. επιτιμ.*

3. C *ενεξονται* | *κατα* .. DE *προς* (d e f fu Lcif al *ad sua desideria*, g vg Cyp al *secundum* etc) | *τ. ιδι. επιθ.* c. ACDEFG al fere^{20} it vg go al

σουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπή-
2, 3. σονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐ-
Phi 2, 17. αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκεν. 7 τὸν
1 Ti 6, 12. ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τε-
τήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν
Ia 1, 12. ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μό-
νον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἠγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγ-
Col 4, 21. 14. 10. κατέλειπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
νίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς
ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ·

Eph Thdrt Thph Oec pp^{lat} pm .. ϛ (=Gb Sz) τ. επ. τας ιδ. c. KL al pl cop al Chr Dam Aug | FG al f g vg al pp^{lat} mu επισωρ. εαυτ.

5. κακοπαθ. (FG καικοπαθ., g *et labora*) .. A add ως καλος στρατιωτης χ̅υ̅ ι̅υ̅ :: ex 2, 3. | FG πληροφορεσον

6. εμης αναλ. c. DEKL al longe pl d e f am demid al go syr^{utr} Marc^{mon} Chr Thdrt Euthal^{cdd} Dam[1] Thph Oec Cyp[1] al .. Ln αναλ. μου c. ACFG al[5] g vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ cop arm Eus$^{h.\ e.\ 2,22}$ Ath[262] Eph[289] Pallad Euthal^{prolog} al Cyp[1] al

7. τ. αγ. τ. καλ. c. DEKL al fere omn d e go cop syr^{utr} al Or[3] Eus^{ps23} al pm pp^{lat} mu (et. Archel) .. Ln τ. καλ. αγ. c. ACFG al[2] f g vg Ath[62] Chr[1] pp^{lat} aliq

8. πασιν c. ACD***E**FGKL al fere omn g go cop syr^{p} al mu Chr (οὐκ εἶπε Καὶ σοί, ἀλλὰ Πᾶσι, δηλῶν ὅτι εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον αὐτῷ.) Thdrt Dial^{trin3,29} Dam al Cyp Archel Hier Aug^{aliq} al .. Gb⁰ : om enim D*E* 67.** d e f vg syr ar^{e} Ambrst al

9. DE προς εμε

10. γαρ με .. D* με γαρ | εγκατελ.: ita ACD***EK^{sil}L etc; FG ενκ. .. D* κατελ. | -λειπεν c. ACD**et*** (corrigendam igitur duxerunt scripturam -ι-) EFGL al ut vdtr pm .. ϛ Ln 49. -λιπεν c. D*K^{sil} al certe pl | K θεσσαλωνικην | K al fere[30] cop κρισκης (syr go [ex uno cod] *crispus*, ar^{p} *priscus* et aliter legitur) | γαλατιαν .. C 23. 31. 39. 73. 80. am* (omnino sic, item cdd^{lat} ap Wtst) aeth^{ro} Eus$^{h.\ e.3,4}$ Epiph[433] (οὐ γὰρ ἐν τῇ γαλατίᾳ, ὥς τινες πλανηθέντες νομίζουσιν ἀλλὰ ἐν τῇ γαλλίᾳ) Hier γαλλιαν (Thdor^{mop} ad h. v. τὰς νῦν καλουμένας γαλλίας· οὕτως γὰρ αὐτὰς πάντες ἐκάλουν οἱ παλαιοί.) | δαλματιαν c. DEFGK al longe pl (L 109. om τιτ. ε. δαλμ.) vv ut vdtr omn Epiph[433] al mu Ir^{int} al .. Ln δελματιαν c. C 67.** al plus[10], A δερματιαν

11. μον. μ. εμου .. D*E d e f vg go al Ir^{int} Ambrst συν εμοι μονος |

ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 *Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα*
εἰς Ἔφεσον. 13 *τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλειπον ἐν Τρῳάδι παρὰ*
Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
14 *Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδῴη* 1 Ti 1, 20. Act 19, 33.
αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 *ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν*
γὰρ ἀνθέστηκεν τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 *ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο-*
λογίᾳ οὐδείς μοι συνπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλειπον· μὴ
αὐτοῖς λογισθείη· 17 *ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν*
με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 *ῥύσεταί με ὁ κύ-* 3, 11.
ριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

αγαγε (et. Ln^ed min^) c. A 31. 38. 71. 72. 238. al ut vdtr Thdrt Dam (:: cf ad Mt 21, 2.) .. ς Ln^ed mai^ *αγε* c. CDEFGKL al pler Chr al

12. *τυχικόν*: de acc. diximus ad Act 20, 4. Eph 6, 21. | FG *εφεσσον* (g *ephessum*)

13. ς (non ς^e^ Gb Sz) *φαιλονην* c. L al mu, K al *φελωνην* | *απελειπον* c. ACFGL al ut vdtr pm .. ς Ln 49. *-λιπον* c. DEK^sil^ al ut vdtr pl | D*E* al d e vg pp^lat^ aliq *μαλιστ. δε*

14. *αποδωη* c. D***E**K (*-δωει*) L al longe pl d e am tol al Orthod^qu125^ (dicitur ibi Paulus in quaestione *Ἀλεξάνδρῳ τῷ χαλκεῖ ἀρασάμενος*, in resp. vero est: -*Ἀποδώη οὐκ ἔστιν οὔτε κατάρα οὔτε λοιδορία, ἀλλὰ προρρήσεις πρέπουσαι ἀνδρὶ ἀποστόλῳ* etc) Thdrt (comm *πρόρρησίς ἐστιν, οὐκ ἀρά*) Dam¹ (alibi¹ i. e.^par351^ *-δωσει*, at ibi est: *περὶ ἀρᾶς ὑπ' ἀποστόλων γενομένης*) Thph (*ἀντὶ τοῦ ἀποδώσει· μᾶλλον γὰρ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά*) Hier .. Gb'' Sz Ln *-δωσει* c. ACD*E*FG al fere^15^ f g vg al go cop syr^utr^ Chr Eulog (ap Phot) (Dam^par351^) Oec Aug („non ait *Reddat* sed *Reddet*) al

15. *ανθεστηκεν* c. D***EKL al fere omn pp mu .. Ln *αντεστη* c. ACD* 17. (item *ανθεστη* FG)

16. *συνπαρεγεν.* (*συνπ.* c. DE et ex usu Ni Ti cf Lc 23, 48. Ro 1, 12. Act 12, 25. etc; ς 49. *συμπ.* c. L al certe pler) c. DEKL al pler Euthal^prolog^ al pm .. Ln *παρεγενετο* c. ACFG al³ Chr¹ Euthal^cdd^ | *εγκατελειπον* c. ACD**et***EFGL al ut vdtr mu (rursus corrigendo sic dederunt D**et***) .. ς Ln 49. *-λιπον* c. D*K^sil^ al ut vdtr longe pl (D*FG *ενκ.*, non ACD**et***EKL etc)

17. A om *μοι* .. 61. Euthal^prol^ (sed var mss) *μου* | FG al Euth^cod1^ Oec^com^ *πληρωθη* | *ακουσωσιν* (Gb') c. ACDEFG al fere^10^ Eus^h. e. 2,22^ Euthal^prol^ al .. ς *-ση* c. KL al longe pl Chr Thdrt al | *ερυσθην* c. AC .. ς 49. *ερρ.* c. DEFGK^sil^L etc

18. *ρυσεται* c. ACD* 31. 67.** 71. 80. d e f vg cop arm Chr¹ ex^mosc^

1, 16. Act 18, 2. etc 19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
Ro 16, 23. Act 21, 29. 20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
λήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζε-
ταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες.
Phil 25. Phi 4, 23. 22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

---

pp^lat .. ς (Gb^0) praem και c. D***EFGKL al pler g syr^utr aeth al pp mu. Sed FG ερρυσατο, item it vg pp^lat aliq *liberavit* (contra am Ambrst *-rabit*) | K om ὁ | ᾧ .. A αυτω | FG om ἡ

19. πρισκαν .. al fere^20 g fu harl* mar al syr^utr arr pp aliq^gr et^lat -σκιλλαν | ακυλαν .. 46. 109. add λεκτραν την γυναικα αυτου και σιμαιαν (109. σημ.) και ζηνωνα τους υιους αυτου. Item 109.^lat post *aquilam* pergit *et lectram feminae eius et simean et zinona filii eius.*

20. απελιπον c. DEFGK^sil al ut vdtr longe pl (A latet) .. CL al απελειπον | μιλητω (ar^p μελιτη) .. A (C*?) μηλωτω | ασθενουντα .. DE d e vg syr Ambrst ante εν μιλ. pon

21. FG g vg (sed non am fu al) ασπαζονται | 46. 109. al Oec σπουδης | λίνος: hoc acc. D***L al mu; ς λῖνος: ita K al mu

22. 67.** et alius (vind^caes nr. 23.) om v. 22. | ο κυριος (et. ημων add) c. FG 17. 8.^pe g aeth^utr .. Ln add ις c. A 31. 114; ς add ις χς c. CDEKL al pler vv pler pp mu | η χαρ. μ. υμ. (109.^gr et^lat am fu al pp^gr mu με. ημων, syr arm μ. σου) .. Gb^0 c. 8.^pe aeth^ro Ambrst .. D*et**E d e ερρωσο (D* ερρωσ) εν ειρηνη | ς (=Gb Sz) add in f. αμην c. DEKL al pler d e g cop syr^utr al pp mu^txt: om c. ACFG 17. 67.** 71. f g aeth^ro Ambrst

Subscriptio: C aeth πρ. τιμοθεον .. DE (DE add επληρωθη) FG (praem ετελεσθη) al πρ. τιμ. β̄, item A additis απο λαοδικειας, item vg^cod ap Ln add *scripta de laudicia*, itemque aeth in epistulae inscriptione *et scripta fuit dum fuit Laodiceae* .. K al πρ. τιμοθ. δευτερα· της εφεσιων εκκλησιας επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο ρωμης, οτε εκ δευτερου παρεστη παυλος τω καισαρι ρωμης νερωνι, L του αγ. αποστ. παυλ. επιστ. β' προς τιμοθ. της εφεσιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη etc ut K, similiterque al pm .. d e *ad timoth. II.* (d** e add *scribens a roma*) *explicit incipit ad titum*, f g *expl. ad tim. II.* (g *secunda*) *inc. ad tit.*, am al *expl. ad tim. secunda* vel *II. inc. epistula* (al om) *ad titum* .. cop *scripta Romae, missa per Onesimum*; syr *finita est ep. ad Tim. sec. quae scripta fuit e Roma*; syr^p *finita est ep. sec. ad Tim. qui fuit episc. primus eccl. Ephesi: quae scripta est a Roma, quum secunda vice stetit Paulus coram Nerone Caesare Romano*; ar^p *Epistulae finis. Scripta vero fuit ab urbe Roma, quum Tim. constitutus iam esset episc. super Ephesum, quando sec. vice stetit Paulus coram Caesare Nero neimp. Rom.* .. ς (=Gb Sz) πρὸς τιμόθ. δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (ita et. Euthal Synops Thdrt al), ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 *Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατὰ* Ro 1, 1. etc
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν
2 *ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ* 2 Ti 1, 9. s.
χρόνων αἰωνίων, 3 *ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ*
ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν 1 Ti 1, 11.
θεοῦ, 4 *Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη* 1 Ti 1, 2.
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. 2 Ti 1, 2. 2 Io 3. etc

---

καίσαρι νέρωνι (singulorum testimonia vide ante). Praeterea numerantur *στιχοι ροβ'* (L [$\overline{ρο}$ *και δυο* sic] K al pl, al *ροθ'* [sic s. *ρθ'* Euthal?], *ροη', ρος', ρπ'* et aliter), *αναγν. α', κεφφ. θ', μαρτ. α'* .. am fu sect 25 habent.

---

* AK al cop *προς τιτον*, item praemisso *αρχεται* DEFG, item addito *incipit* go .. H al *παυλου αποστ. επιστ. πρ. τιτον*, L *του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. τιτον*, al mu *η πρ. τιτ. επιστολη* vel *πρ. τιτ. επιστ. παυλ. του αποστ.* vel (ita 122.) *παυλ. αποστ. επιστ. πρ. τιτ. καθολικη*, similiter al .. ς *παυλου του αποστ. η προς τιτ. επιστολη*. Ceterum *τίτον* (ubique) confirmant D***KL al pl; al pm vero et. *τῖτον*.

I. 1. $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. A 106. 108. 113. et haud dubie aliis fu tol al cop syr^{p} Ambrst^{ed} (non^{ven}) Cassiod .. D* om $\overline{ιυ}$ .. ς Ln $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. D***EFGHIKL al longe pl it vg^{ed} et am demid al go syr^{utr} al Chr Thdrt al pp^{lat} aliq | FG *κατα*

2. *επ* (D* *εφ*) .. FGH *εν* 17. 37. 108. om | FG *αψευστος* (F *-ευτος*) | FG *πρ. χρ. αιωνων*

3. FG *φανερωσεν*. (Male Sab. cum eoque Gb Sz Ln d om *εν κηρυγμ.*)

4. *και* pr (Gb'') c. C*DEFGI 17. (praem *υμιν*) 73. 137. it vg cop syr aeth^{ro} arm Chr^{dis} (^{11,637} ad 1 Tim 1, 2. *διὰ τί τῶν ἄλλων ἐπιστολῶν οὐδαμοῦ τὸν ἔλεον προέταξεν ἀλλ' ἐνταῦθα*; etc) Dam^{dis} (ad 1 Tim 1, 2.) Or$^{int\ dis}$ (ad Ro 1, 7.) Aug^{dis} (ibidem) Ambrst al mu .. ς (=Sz) Ln *ελεος* c. AC**KL al pler syr^{p} al (aeth^{pp} *και ελεος* post *και ειρ.*) Thdrt al | $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ c. ACD*I al d e vg go cop arm Thdrt pp^{lat} .. ς *κυριου* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. D***EFGKL al pler f g syr^{utr} al Chr al

5 *Τούτου χάριν ἀπέλειπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-*
Act 14, 23. *διορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι*
διεταξάμην, 6 *εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα*
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 *δεῖ γὰρ*
1 Ti 3, 2 ss. *τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη,*
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 *ἀλλὰ*
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 *ἀντ-*
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας
ἐλέγχειν. 10 *Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι ματαιολόγοι καὶ*
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, 11 *οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν,*

---

5. *απελ-* (Gb') c. ACD*FGI al mu Or Bas^{mss} .. ς *κατελ-* c. D***EKL al pl pp mu. Item *-λειπον* c. ACFGIL al .. ς Ln 49. *-λιπον* c. DEK al certe pl | *επιδιορθωση* c. CD**?et***E**IKL al pl Or Chr Thdrt al mu Hier („omne quod corrigitur imperfectum est; nam et in Graeco praepositionis adiectio, quae scribitur *επιδιορθωση*, non id ipsum sonat quod *διορθωση*, id est *corrigeres*, sed ut ita dicam *supercorrigeres*.") .. Sz Ln *-θωσῃς* c. AD*E*FG al mu (sed D* *επανορθωσῃς*, FG *δειορθωσῃς* | FGL al *καταστησεις*

6. F *ανεκκλητος*, non item v. 8.

7. FG *αυθαδην* (sed uterque *λυ-* pro *αυ-*) et *αισχροκερδην*, item 2, 8. G *υγειην*, F *υγειvη*

8. *σωφρονα* (G *-ωνα*): Hier^{7,712} testatur Latinum interpretem verbi Graeci ambiguitate deceptum pro *pudico prudentem* transtulisse. Habent vero d e f g vg Cyp Lcif al *sobrium*, m tantum *prudentem* | *οσιον* .. K al om (rursus male Sab. cum eoque Gb Sz Ln de d) | *εγκρ.* ita CKL al certe pler .. ADEFGI *ενκρ.*, sed locis omnib rell *εγκρατ.* testatius est quam *ενκρ.* ita quidem ut idem testis modo hanc modo alteram formam teneat: cf 1 Co 7, 9. 9, 25. Act 24, 25. Gal 5, 23. 2 Pe 1, 6.

9. *ινα* .. FG 17. 73. g add *και* (73. al^{6} vg [sed non am fu al] pp^{lat} mu om *και* sq) | *εν τη διδ. τη υγι.* (I Lcif om *τη υγι.*, al^{10} fere sl^{pler} Bas *υγ.* ante *διδ.*) .. A *τους εν παση θλιψει* | *ελεγχειν* .. 96. 109.^{gr} add *μὴ χειροτονεῖν διγάμους μηδὲ διακόνους αὐτοὺς ποιεῖν, μηδὲ γυναῖκας ἔχειν ἐκ διγαμίας· μηδὲ προσερχέσθωσαν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λειτουργεῖν τὸ θεῖον. τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἀδικοκρίτας καὶ ἅρπαγας καὶ ψεύστας καὶ ἀνελεήμονας ἔλεγχε ὡς θεοῦ διάκονος.*

10. *και* pr c. DEFGKL al pl d e (e *ei* pro *et*?) f g vg (et. am* fu al pl) Chr Dam al Lcif Hil Hier al .. Gb^{0} Ln om c. ACI al fere^{30} am** demid go cop syr^{utr} al Clem al mu Ambrst^{ven} Aug. Edd pl, et. ς Ln, post *ἀνυπότακτοι* interpg (:: tale *και* multo facilius eiiciebatur quam addebatur. Differt vero paullum ista ratio a Lc 3, 18. *πολλα μεν*

οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ
κέρδους χάριν. 12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆ-
τες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία
αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα
ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις
καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. 15 πάντα
καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν Ro 14, 14. 20.
καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.
16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ
ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

II.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσβύ-
τας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ
ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱερο-

---

ουν και ετερα Io 20, 30. πολλα μεν ουν και αλλα Act 25, 7. πολλα και βαρεα αιτιωματα καταφεροντες, qui loci ex N. T. soli ad nostrum πολλοι και comparari possunt) | ματαιολογοι .. FG al mu g syr cop (sed om και sq) ar^{e} aeth sl$^{5.}$ Oec Hier^{1} praem και | μαλιστα (FG rursus μαλλ.) c. AFGIKL al ut vdtr omn vv pler pp^{gr} et^{lat} mu .. Ln add [δε] c. CDE demid al sl^{mur} Thph Hier^{1} | CD*I εκ της περιτ.

12. ειπεν .. FG f g cop add δε (115. γαρ) | FG 13.^{lect**} Clem om αυτων sec | D* κρηταις et ψευσταις

13. DE d e f vg al pp^{lat} αληθ. εστ. | L al υγιαινουσιν

14. εντολαις .. FG Thdrt ενταλμασιν

15. παντα c. ACD*E*FG 17. 46. 67.** 109. it vg Or Dam^{par398} Tert al mu .. ς (Gb^{00}) add μεν c. D***E**KL al pler syr^{p} al pp mu; item cop syr (Or) add γαρ, go *at omne* | μεμιαμμενοις c. ACD* (μεμιανμ.) KL al pm (item FG al μεμειαμενοις) Chr (et. mosc) .. ς -ασμενοις c. D**? et***E al pl item (ut editi sunt) Clem Or al mu | και απιστοις (sed pp τοις απιστ. sine και) .. aeth^{ro} (male ut vdtr huc add Gb „Hier Ambrst"; 174. Scholzii vero plura transiliendo om) om

II. 1. FG υγειεννουση, item 1, 9; rursus 2, 2. υγειεννοτας

2. πρεσβυτας .. 8.^{pe} al pauc Or -τερους | νηφαλιους (-λειους F) c. ACFH al pl pp mu .. D*GL al plus^{12} Oec -λαιους, D***K al^{20} fere -λεους | σωφρονας: h. l. it (et. m) vg *prudentes*, Hier vero *pudicos*. Cf ad 1, 8.

3. πρεσβυτιδας .. al pauc Or^{cd} -τερας | F κατασχηματι | ιεροπρεπεις

1 Ti 2, 9. 3, 11. πρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδα-
5, 14. σκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλο-
τέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας
1 Pe 3, 1. τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται.
6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, 7 περὶ πάντα
1 Ti 4, 12. σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθο-
ρίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας
1 Ti 6, 1. Eph 6, 5. 1 Pe 2, 18. ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους δεσπό-
ταις ἰδίοις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέ-
γοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους
ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶ-
σιν ἐν πᾶσιν.

(H ιεροπρ.) .. CH** 17. 31. 73. al it vg cop syr^{utr} arm al (i. e. vv pler; go deficit) Clem Bas Thdrt pp^{lat} -πει | AC 73. μηδε οινω

4. σωφρονιζουσιν c. AFGH al .. ς -ζωσι c. CDEKL al pl | K om φιλοτεκν.

5. οικουργους (Gb') c. ACD*EFG 8.^{pe} (:: vox rara sed non inaudita, cf Steph. Thes. sub οἰκουρός, -ργός, ργέω. Confirmat nostram lectionem quod ap Clem^{ro48} οἰκουργεῖν legitur) .. ς 49. οικουρους c. D***HIK al fere omn Clem al mu | ο λογ. τ. θεου .. C 5. syr^{p} arm sl (exc^{rec}) add και η διδασκαλια

7. D* 1. 37. al Chr Dam εαυτον (sed 1. 37. al Thdrt Dam παντας, quo eodem modo legere licet πανταςεαυτον in AC) | αφθοριαν (Gb') c. ACD*E* (FG sl$^{7. ed}$ αφθονιαν) K 17. 31. al fere^{40} Dam Oec^{com} .. ς αδιαφθορ. c. D***E**L al ut vdtr mu Chr al | αφθορ. (C al^{3} syr^{p} arm sl$^{5.8.}$ Hier Chrom add αγνειαν) σεμν. (ς [non ς^{e} Gb Sz] add αφθαρσιαν c. D***E[**?]KL al plus^{30} syr^{p} al Chr^{mosc} Thdrt)

8. G υγειην, F υγεινη | λεγειν h. l. c. ACDEFGL al it vg syr^{utr} al Thdrt Ambrst al .. ς ante φαυλ. c. (K εχειν) al pl (cop^{lib}) Chr al Aug al (Lcif al^{lib}) | ημων c. CDEFGKL al longe pl it vg syr^{utr} al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) υμων c. A al mu cop al Thdrt al

9. δουλους (G* g add δε) .. D* δουλοι (d e *servi* sequente *subditi sint*), quam ad lectionem υποτασσεσθαι quod sequitur in -σσεσθωσαν mutatum est a correctore, quem in appendice diximus D**, sed videtur non idem esse atque qui nobis ita insigniri solet, quoniam D**et*** δουλους correxerunt. Debet vero -σσεσθωσαν ante D** nostrum scriptum esse, a quodam ut vdtr diorthota codicis saeculi sexti. | δεσπ. ιδι. c. ADE al^{6} d e f vg cop syr^{utr} al pp^{lat} .. ς 49. ιδι. δεσπ. c. CFGKL al longe pl g al Chr Thdrt Dam al (:: ita solet collocari, cf v. 5. 1 Tim 3, 4 et 5. 3, 12. 5, 4. 6, 1. etc)

10. μη .. C**D*FG al μηδε | πι. πασ. (Thph πασιν sed mg πασαν, f vg syr ar^{e} *in omnibus fid. bon. ostend.*) ενδ. c. KL al longe pl cop al Chr Thdrt Dam al .. FG g πα. ενδ. πι., item Ln πα. πι. ενδ. (A ενδιγν.)

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς
κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν
ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπι-
φάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς Ga 1, 4. 1 Ti 2, 6.
ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν
καλῶν ἔργων.
15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιτα- 1 Ti 4, 11 s.
γῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

---

c. ACDE al^{5} d e syr^{p} pp^{lat} .. var al | την sec c. ACDEFG al Chr Thdrt .. ς (=Gb† Sz) om c. KL al pl Epiph^{894} Dam al

11. ἡ sec c. C***D**et***EKL al ut vdtr omn Clem Ps-Ath^{358} Cyr^{thes298} et^{fid75} Epiph^{2,74} Cyr^{hr224} ex^{cdd} pl Nyss Chr Thdrt Procl Dam al .. Ln om c. AC*D* syr^{utr}; item FG Epiph^{8,14} et^{2,67} Cyr$^{hr\ ed}$ sed FG Epiph Cyr$^{hr\ ed}$ f g vg cop ar^{e} aeth pp^{lat} mu του σωτηρος ημων (Cyr^{hr} om) pro ἡ σω. (:: cf 3, 4.)

12. D* om τας

13. DEFG al επιφανιαν | FG g cop $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$

14. DE d e Leif υπ. ημ. εαυτ. | περιουσιον (d e g Leif Aug al *abundantem*, f vg *acceptabilem*): commentatur hanc vocem uberius Hier: „saepe mecum considerans quid sibi vellet verbum περιουσιον, et a sapientibus saeculi huius interrogans si forte alicubi legissent, nunquam invenire potui qui mihi quid significaret exponeret. Quamobrem compulsus sum ad Vetus Instrumentum recurrere" - „In Deut itaque reperi 7, 6." - *ut esses ei in populum* περιουσιον - „et in ps. 134." - „*elegit sibi dominus Israel in possessionem sibi.* Pro eo quod est *in poss.*, in Graeco scriptum est εἰς περιουσιασμόν, quod quidem Aquila et V. editio εἰς περιούσιον expresserunt; LXX vero et Theodotio περιουσιασμὸν transferentes commutationem syllabae fecerunt, non sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco περιουσιον, in Hebraeo *segula*, expressit ἐξαιρετον i. e. *egregium* vel *praecipuum*, pro quo verbo in alio volumine Latino sermone utens *peculiarem* interpretatus est." Victorin vero sic: „Latinus cum non intelligeret περιούσιον ὄχλον, περιούσιον τὸν περιόντα (i. e. circa vitam quam Chr. et habet et dat) posuit *populum abundantem.*"

15. λαλει .. A διδασκε | περιφρον. (C -νειτων) .. al mu καταφρ. Sed Hier hunc in modum: „Existimet aliquis hoc ipsum nunc ad Titum scribi quod ad Tim. dictum est, *Nemo adolescentiam tuam contemnat*: nos vero iuxta Graeci sermonis differentiam aliud putamus significare περιφρονείτω, quod hic scribitur, et aliud καταφρονείτω, quod ad Tim. dictum est, et praepositiones περί vel κατά sensum facere diversum" -. „Existimamus itaque καταφρόνησιν ad contemptum proprie

III.

Ro 13, 1 ss. 1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθ-
2 Ti 3, 17. 2, 24 s. αρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλασφη-
μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα
πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,
ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικί-
λαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους·
2, 11. 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος
2 Ti 1, 9. ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν
ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιν-
γενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ'
ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δι-
καιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα

---

pertinere." - „περιφρόνησις autem illud sonat" - „cum quis, confidens sibi se alio esse meliorem, despicit eum quem inferiorem putat" etc

III. 1. *Υπομιμνησκε* (G -μνησ και, g *admone et*) .. A arm (syr *quoque*) add δε | αρχαις c. ACD*E*FG 17. 31. 67. g Dam ap Wtst (non Dam² ed. Lequien) .. ς (Gb⁰) add και c. D***E**KL al pler vv pler pp mu | πειθαρχ. .. και vel praem (FG g arm) vel add (A arm)

2. μηδενα .. FG (g *non t neminem*) μη, K μηδεν | πραυτ. c. AC 31. 67.** .. ς πραοτ. c. DEFGKL al pler

3. ανοητοι .. DE d e vg (sed non am al) syr al Or² Lcif Aug add και. Or: οὐ γὰρ εἴρηκεν Ἦμεν γάρ ποτε ἀνόητοι ἀπειθεῖς, ἀλλὰ - Ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς ποτὲ ἀπειθεῖς ἀνόητοι. | στυγητοι (FG στοιπητοι corrupte pro στοιγητ.) .. D* μισητοι

4. η pr .. FG om

5. ὧν c. C**D***EKL al fere omn Ath⁵³⁶ ex^cdd pl Cyr^hr302 Dialtrin^3,5 Chr Thdrt³ al .. Ln ἃ c. AC*D*FG al Clem Cyr^saepe al (:: at non raro ex codd antiquissimis attractio eiecta est, cf 3, 6. Mc 13, 19. Io 2, 22. 4, 50. 7, 39. Act 3, 25. 7, 16. He 6, 10.) | το α. ελεος c. AD*EFG (D* et***[non item**]EFG vv pm pp aliq τ. ελ. αυτ.) al fere¹⁰ pp pl .. ς τον α. ελεον c. D***KL al longe pl Chr al | λουτρου c. CDEFGKL al ut vdtr omn Or^saepe Ath⁵³⁶ Cyr^hr302 al pm .. Ln^ed min praem του c. A | παλινγενεσιας c. ACDEFG (ita et. Mt 19, 28. edendum erat accedente etiam B* ad test rell) .. ς Ln 49. παλιγγ. c. K^sil L etc | πνευματος .. D*E*FG d e g pp^lat mu (non Hier) praem δια (syr^p c. ob sl δια ante ανακ. add)

6. οὗ .. D* al ὅ | σωτηρος .. 31. Cyr^hr302 κυριου, 17.^lect θεου

ζωῆς αἰωνίου. 8 πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε δια- 1 Ti 4, 9. 2, 3.
βεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπι-
στευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις·
9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς 1, 4. etc
περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 αἱρετικὸν ἄν-
θρωπον μετὰ μίαν νουθεσίαν καὶ δευτέραν παραιτοῦ, 11 εἰδὼς
ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον 2 Ti 4, 9.
ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα Act 18, 24.
μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φι-
λοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ro 16, 24. etc

---

7. *γενηθωμεν* c. ACD*FG al Ath[536] Chr (et.[moscl]) .. ς *γενωμεθα* c. D*** EKL al pler Cyr[hr] al (Thdrt[ed] *γινωμ.*) | *κατ* .. FG *καθ*, D* *κατα*

8. *θεω* c. unc omn al pm Thdrt Dam Thph .. ς (Gb[0]) praem *τω* c. min ut vdtr pl Chr al | *καλα* c. ACD*EFGKL al pm Chr Dam .. ς (Gb[00]) praem *τα* c. D*** al pl Thdrt al

9. *γενεαλογ.* .. FG g *λογομαχιας* | *ερεις* c. ACKL al ut vdtr omn it vg cop syr[utr] al ut vdtr omn pp mu .. DEFG *εριν* (D*FG *ερειν*) | K *μαχ. τας νομικ.* | D* *περιστασο*

10. *νουθεσιαν* h. l. c. DEFG d e g syr[p] Chr Thdrt[1] (pp[lat] vide post) .. ς Ln post *δευτερ.* c. ACKL al ut vdtr omn f vg al Eus[h. e.4,14] Ath[729.733] al mu et[lat] mu | *και* (FG g *η*) *δευτεραν* (FG *-ρα*) (et. Or Eus[h. e.] Ath[2] al pl Ir[int1] al pm) .. DE d e cop (Chr ap Wtst) *κ. δυο* .. Ir[int1] Hier[1] (addit vero: „legitur in Lat cdd, quod verum papa quoque Athanasius approbabat, *post unam et alteram correptionem*“) al pm om

11. *εξεστραπται* .. FG *εξεστρεπται* | FG *αμαρτανει*

12. D* rursus *πενψω* et v. sq *προπενψον* | *εις* .. FG om (uti nec it vg add *in*)

13. FG (g sub *aut*) *απολλωνα*, D**H* 26. *-λων* | *σπουδ.* .. EG *ταχαιως* | D* al mu Thdrt[ed] *λιπη*, K al *λειπει*

15. *ασπασαι* .. A *-σασθε* | *η χαρις* (DE d e Hier add *του κυριου*, item FG 30.[mg] f g vg [et. am fu ac pler sed non omn] Ambrst al *του θεου*. At Hier: „sciendum quod in Gr. cdd. ita scriptum est *Gratia cum omnib. vob.*, ut nec *domini* nec *nostri* in libris feratur authenticis.“) *μ. π. υμ.* (17. *μ. του πνευμ. σου*) .. aeth[ro] om. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] c. D**et***EFGHKL al pler vv pl Chr al: om c. ACD* 17 d fu aeth[ro] Ambrst Hier Pel

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

I.

9. 1 *Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς*
Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 *καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγα-*

Subscriptio: C aeth *προς τιτον*, item addito *επληρωθη* DE, item praemisso *ετελεσθη επιστολη* FG, item additis *εγραφη απο νικοπολεως* A ar[petrop] .. HKL al *παυλου αποστολου* (L *του αγ. αποστ. παυλ.*) *επιστολη* (haec priora omnia K al om) *προς τιτον της κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο νικοπολεως της μακεδονιας* .. d e *ad titum* (d** add *scribens e nicopolim*, eadem e post *expl.*) *explicit incipit ad filemonem*, f g *explicit* (g add *t finit*) *epistola ad titum inc. ad philemonem*, am al *explicit ad titum* (al add *scripta*) sequiturque *inc. ad philemonem*, cop *scripta est in Nicopoli et missa per Artemam discipulum illius*, syr[p] *finita est ep. ad Tit. qui primus fuit episc. ecclesiae Cretensium: quae scripta est ex Nicopoli Macedoniae*, syr *fin. est ep. ad Tit. quae scripta fuit e Nicopoli et missa fuit per Zinam et Apollo* .. ϛ (= Gb Sz) *πρὸς τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον* (al om) *ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα* (haec *τῆς κρητ.* etc c. HKL al pl syr[p]) *ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας* (haec *ἐγρ.* usq *μακ.* c. HKL al pl syr[p], item omisso *της μακ.* A al d** syr cop [aeth in titulo] Synops Thdrt Euthal al). Insuper add. ut partim iam indicavimus, *δια ζηνα και απολλω* (syr), *δι επαφροδιτου* (Ebedjesu), *δι αρτεμα του μαθητ. αυτου* (cop). Numerantur *στιχ.* λζ (HKL al pl, et. Euthal etc; et. vg[cdd] versus XCVII., al aliq λϛ', ϙζ' et aliter), item (ut Euthal) *αναγν. α'*, *κεφφ. ϛ'*, *μαρτ. α'* .. am fu sect 10 habent.

---

* A al cop go item (praem *αρχεται*, *incipit*) DEFG d e f g *πρ. φιλημονα* (quae inscriptio confirmatur et. ab Or[3,268] *ἐν τῇ πρ. φιλήμ. ἐπιστολῇ*) .. KL al *παυλου* (L al praem *του αγ. αποστ.*) *επιστ. πρ. φιλ.* (153. add *και απφια* [-*ιαν*?] *δεσποτας ονησιμου και αρχιππον τον διακονον*) .. syr *παύλου ἡ πρ. φιλ. ἐπιστολή*, syr[p] *ἡ πρ. φιλήμονα καὶ ἀπφίαν καὶ ἄρχιππον ἐπιστ.*, arm[ven] *πρ. φιλ. καὶ πρὸς ἄρχιππον διάκονον καὶ πρ. ἀπφίαν*, iber *ἡ τοῦ ἁγ. παύλ ἀποστ. πρ. φιλ. ἐπιστ.*, aeth[pp] *παύλου ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ.*, aeth[ro] *πρ. φιλήμονα, καὶ ἐγράφη ὅτε ἦν ἐν τῇ πόλει ῥώμῃ*, ar[cop berol] *ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ.*, ar[diez] *ἡ τοῦ ἁγ. παύλ. πρ. φιλ. τὸν μαθητὴν αὐτοῦ ἐπιστ.*, item ar[po] additis *καὶ αὕτη ἐν τῷ τῶν ἐπ. ἀριθμῷ ἡ τρισκαιδεκάτη*, ar[e] *ἡ τρισκαιδεκάτη ἐπιστ. ἡ πρ. φιλ.* .. ϛ *παυλου του αποστ. η πρ. φιλ. επιστολη*

πητῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου Col 4, 17.
ἐκκλησίᾳ. 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ* Ro 1, 7. etc
κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ* Eph 1, 15 s. etc
τῶν προσευχῶν μου, 5 *ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν*
ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 6 *ὅπως*
ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς
ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. 7 *χάριν γὰρ ἔχομεν*

---

1. *δεσμιος* .. D*E* d e ar^{diez} *αποστολος*, al pauc *δουλος*, Cassiod *apost. vinctus* | *χυ ιυ* c. AD***E**FGK al pl f g vg^{ed} (sed non am fu demid al mu) cop iber al Ambrst Hier al .. D*E*L al pm d e vg$^{cdd\ pl}$ syr^{utr} al Chr Thdrt Dam al Amb al *ιυ χυ* | *αγαπητω* (Hier: „non - in Graeco *ἠγαπημένῳ*, quod *dilectus* dicitur, sed *ἀγαπητῷ* i. e. *diligibili*") .. D* E d e Ambrst add *αδελφω*

2. D* *αφφια*, FG al g *αμφια*, al *αππια* ut et. f vg (sed d e *apphiae*) | *αγαπητη* c. D***E**KL al ut vdtr fere omn fu al syr^{utr} (sed syr^{p} c. ob. praem *αδελφη*) al Thdor^{mop} (*ὥσπερ ἀγαπητὸν ἐκεῖνον ἐκάλεσεν, οὕτω καὶ ταύτην* etc) Chr Thdrt Dam al .. Gb'' Ln *αδελφη* c. AD*E*FG al^{3} et 113.^{mg} d e f g am tol harl* al cop arm ar^{e} ar$^{cop\ berol}$ aeth^{pp} al (Hes *απφ. αγαπητη η αδελφη* ut vdtr) Hier al .. vg^{ed} iber sl^{ed} Ambrst Pel *sorori carissimae*, sl$^{5\cdot}$ *αγαπ. αδ.* | *συνστρατ.* c. ADEFG .. ς *συστρ.* c. KL al certe pler | D* *την* et *εκκλησιαν*

5. *τ. αγαπ. κ. τ. πιστ.* c. ACFGKL etc .. DE al fere^{10} d e fu* syr arm aeth Ambrst *τ. πιστ. κ. τ. αγαπ.* | *προς* c. D***FGKL al fere omn syr^{p} (accurate) pp mu (cf d e f vg *in domino Iesu* [*Christo*] *et in omnes sanctos*, g *ad dominum Iesum et in omnes sanctos*) .. Ln *εις* c. ACD*E 17. 137. | *ιυ* .. D*E al d e arr iber aeth^{utr} add *χυ* .. diff al

6. *οπως* .. F *ινα πως*, G *ιναπως* | *ενεργης* .. f vg *evidens*, d e *manifesta* (*εναργης*), Hier „*evidens* - sive ut in Graeco melius habetur *efficax*; *ενεργης* enim proprie transferri potest *efficax* sive *operatrix*" | *αγαθου* .. FG al mu g vg (et. fu al, non am al) Pel praem *εργου* (Luc^{brug} „correctores iudicarunt non esse omittendum *operis*") | *του εν* (d e g *quae*, vg^{ed} fu al *quod*) c. DEFGKL al fere omn pp mu .. Ln om *του* c. AC 17. (nec exprim f am al) | *ημιν* c. ACDEKL al pl d e fu tol harl** mar** hal al syr$^{p\ mg}$ arm iber al pp^{gr} mu Ambrst al .. ς (=Gb Sz, sed Gb') *υμιν* c. FG al pm g f vg^{ed} et^{cdd} aliq cop syr^{utr} al Thph Hier .. am demid sl^{ant} om *ε. ημ.* (23. *εν εμοι*, ar^{e} *εν σοι*) | *ιν* c. DEFGKL al pler it vg al pl pp mu .. Gb^{oo} Ln om c. AC al^{2} cop aeth^{ro} Ambrst Hier (syr al *ιν χν*)

7. *χαριν* (ς Gb'') c. KL al longe pl Chr^{cd} Thdrt Dam Thph Oec^{txt} (Thph *χάριν ἔχομεν τοῦτ' ἔστι χαρὰν ἔχομεν* etc, Hes *χάριν* interpretatur *δωρεάν* et *χαράν*, Erotianus: - *καὶ γὰρ πολλάκις οἱ ποιηταὶ τὴν χάριν χαρὰν καλοῦσιν*: cf et. ad 2 Co 1, 15. Tob 7, 18.) .. ς^{e} (non ς)

πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν
ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ
παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ
1. καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου,
1 Co 4, 15. ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι ἄχρηστον,
νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα. 12 σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ᾽
ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατ-
έχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου,
14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς
κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον· 15 τάχα
γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς,

Gb Sz Ln χαραν c. ACDEFG al fere^{10} (vv omn pp^{lat} *gaudium*) Chr Oec^{com} | εχομεν (L εχωμεν, 123. cop ar$^{cop\ berol}$ iber sl εχω) πολλ. c. D*** (D π. εχ., item vv) KL al longe pl syr^{utr} al Chr Dam Thph Oec .. Ln πολλ. εσχον (εσχον et. Gb′) c. ACFG al^{5} f g vg cop al Thdrt pp^{lat} aliq; item π. εσχομεν D*E d e Hier | επι .. D*L al εν (d e f vg *in*, g *de*) | D*FG σπλανχνα (F σπανχν.)

8. D* d e vg Hier πολλ. παρρ. εχω (*habens*, sed et. syr εχω) εν χω π, D**et*** πο. πα. εχων εν χω

9. αγαπην .. A αναγκην | νυνι c. CDEFGKL etc .. Ln$^{ed\ min}$ νυν c. A al pauc Thph | χυ ιυ c. AC al cop ar$^{cop\ berol}$ aeth^{ro} iber Ambrst Hier Amb .. ς ιυ χυ c. D**?et***EFGKL al pler it vg syr^{utr} al pp mu .. D* om | Ln sic: παρακαλῶ. τοιοῦτος ὤν (ὡς Παῦλος), πρεσβύτης, .. Gb Sz παρακαλῶ· et Ἰησοῦ Χριστοῦ· .. ς παρακαλῶ, et Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10. εγεννησα c. CDEFGKL al fere omn vv fere omn pp mu .. Ln praem εγω c. A al^{2} syr^{p} sl^{ms} Chr^{1} (et.$^{mosc\ 2}$) | δεσμοις c. AD*FG (sed post δεσμ. aliquid spatii relictum est) 17. 23.* al it vg pp^{lat} .. ς (Gb^{oo}) add μου c. CD***KL al pler vv pl pp mu

11. σοι sec .. FG al fere^{10} g vg syr Hier al praem και | ανεπεμψα (Gb′ επεμψα [D* -νψα] c. DE al vv aliq Chr) c. D***FGKL al fere omn f am fu al go syr^{p} ar^{p} al pp mu .. Ln add σοι c. ACD*E 57. d e g vg^{ed} al pp$^{lat\ 3}$, item προς σε demid al cop syr Chr Ambrst

12. συ δε c. DEFGKL al fere omn vv omn pp mu .. Ln om c. AC 17. (iidem σοι add: vide ad 11.) | DEFG σπλανχνα | ς add in f. προσλαβου c. CDEKL al pler vv omn pp mu; sed 37. 73. 116. 238. cop post συ δε, itemq g arm Thdrt post αυτον pon .. om c. AFG 17.

13. μοι διακ. c. ACDEFG al it vg go pp^{gr} aliq pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) διακονη (L -νει) μοι c. KL al pler cop syr^{utr} al Chr ad h. l. al

14. κατα pr .. D*FG al Or κατ | κατα sec (FG al κατ) .. D* it vg pp^{lat} om

15. απεχης .. L -χεις

16 οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μά-
λιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 εἰ
οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδί-
κησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα. 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα
τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι
προσοφείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνά-
παυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.

21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ
ὃ λέγω ποιήσεις. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

23 Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Col 1, 7.
Ἰησοῦ, 24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. Act 12, 12. 27, 2. 2 Ti 4, 10 s. Col 4, 14.

25 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ-
ματος ὑμῶν. Phi 4, 23. etc

---

16. αλλ (D* αλλα) υπερ δουλον (it vg Ambrst al *pro servo*, am fu Hier *plus servo*) .. FG g om | FG μαλλιστα

17. με c. CDEFGL al fere[25] ac plur pp mu .. ς (=Gb Sz) εμε c. AK al pl

18. K al aliq syr^{p} arm om σε | FG η οφειλει τει τουτο μοι | ελλογα (ενλ- D* al, sed ελλ- ACFGL etc) c. ACD*FG 17. 31. .. ς -γει c. D**et*** EKL al pler pp mu (Hes ἐλλόγει· καταλόγισαι.)

19. αποτισω .. D* αποδωσω (it vg *reddam*). Idem in scholiis cdd aliq legitur. | D*E* d e add in fine εν κυριω

20. D*FG σπλανχνα (FG σπανχ.) | χριστω c. ACD*FGL al mu d e f g vg^{six} fu al go cop syr^{utr} arm ar^{e} ar^{vat} ar$^{cop\ berol}$ ar$^{cop\ hug}$ aeth^{utr} iber al Chr (et.^{mosc}) al pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) κυριω c. D***EK al pl vg^{ed} et am al ar^{p} sl Thdrt (sed^{cod} $\overline{χω}$) al

21. ὅ c. DEKL al fere omn vv pler pp mu pp^{lat} .. Ln ἅ c. AC al[3] cop syr^{p} | L ποιησης

22. γαρ .. 114. syr^{p} δε | L om υμων

23. ασπαζεται c. ACD*E al mu d e vg go cop syr^{utr} ar^{romn} arm aeth sl pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (=Gb Sz) -ζονται c. D**et***KL al pl f iber Dam Oec

25. ς (=Gb Sz) add in f. αμην c. C (non C^{corr}: cf C in append) D**et*** EKL al ut vdtr omn e f vg al pl Chr Thdrt Dam al Ambrst^{ven} .. om c. AD* d arm ar$^{cop\ hug}$ Ambrst^{ed} (et. ap Sab) Hier. Ceterum sic de Marcione Epiph et Tert, hac in re non consentientes: Epiph ὅμως ἀπὸ ταύτης τῆς πρ. φιλήμονα οὐδὲν παρεθέμεθα διὰ τὸ ὁλοσχερῶς αὐτὴν διαστρόφως παρ' αὐτῷ κεῖσθαι. Tert *Soli huic epistolae brevitas sua profuit, ut falsarias manus Marcionis evaderet.*

Subscriptio: (periit in A) C aeth^{ro} πρ. φιλ., item (addito επληρωθη) DE (FG manci sunt post v. 30; sed G [non F] g vacuo spatio interposito

notat: *προς λαουδακησας* [g *laudicenses*] *αρχεται επιστολη*) .. K *πρ. φιλ. εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου*, L *του αγιου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. φιλημ. και απφιαν δεσποτας του ονησιμου και προς αρχιππον τον διακονον της εν κολοσσαις εκκλησιας· εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου*. Similiter, additis et. pluribus, al. Ex vv vero d e *ad filemonem explicit* (d** et e add *scribens a roma*): nullum *incipit* sequitur; am al *expl. ad philemonem* (al *philim.*; et. additur *scripta de urbe roma*). Tum sequitur: *inc. epistula* (fu al om) *ad hebraeos* .. syr *ἐτελέσθη ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ., ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, item cop ar[cop berol] aeth[pp] - *ἐγράφη ἐν ῥώμῃ καὶ* (cop om) *ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, ar[e] - *ἣν ἔγραψεν ἀπὸ ῥώμ. καὶ ἀπέστειλε διὰ ὀνησίμου*, ar[po] *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστολή, καὶ χάρις τῷ θεῷ, καὶ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμ. διὰ ὀνησίμου οἰκέτου φιλήμονος*. syr[p] *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστ. πρ. φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησιφόρου, καὶ πρ. ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλησίας, ἥτις ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης· διὰ ὀνησίμου οἰκέτου*, item arm *πρ. φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησίμου, καὶ πρὸς ἀρχίππαν διάκονον τῆς κολοσσέων ἐκκλησίας, ἐγράφη ἀ. ῥώμ. διὰ ὀνησίμ. οἰκέτου*, item iber *τέλος τῆς ἐπ. ἣν ἔγραψεν ἀ. ῥώμ. πρ. φιλήμ. καὶ ἀπφίαν δεσπότας ὀνησίμου καὶ ἄρχιππον διάκονον τῆς ἐν κολασσαῖς ἐκκλ. διὰ ὀνησίμου οἰκέτου* .. ς (=Gb Sz) *πρὸς φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης* (*ἀ. ῥ.* confirmant et. Thdrt Euthal al) *διὰ ὀνησίμου οἰκέτου* (*διά* etc vide ante; Euthal[547] ap Zac. agnoscit *πρ. φιλ. κ. απφ. κ. αρχ. τον διακ. της ε. κολασσ. εκκλ.*). Praeterea numerantur *στιχχ. λζ'* (ita KL al pl, et. Euthal; arm *λη'*, al *μζ'*, *μβ'*, vg[cod] *versus* XXXIIII, et aliter); item (ut Euthal) *αναγν. α'*, *κεφφ. β'* (iber *ἔχει δὲ ἐν κεφ.*) .. am fu sect 4 habent.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

1 *Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-*

** Reservavimus epistulae ad Hebraeos istum maxime, qui est post finem epistularum Pauli tredecim, locum, quoniam non tantum perquam probabile est in primis omnium Novi Testamenti librorum collectionibus eandem rationem obtinuisse, quemadmodum exeunte quarto saeculo in canonibus conciliorum Hipponensis (393.) et Carthaginiensis (397.) „Pauli apostoli epistulas tredecim", quem eundem numerum agnoscit multo antiquior Caji Romani catalogus teste Eusebio h. e. 6, 20., excipit „eiusdem ad Hebraeos una", verum etiam Iamborum ad Seleucum auctor, quem alii Amphilochium, alii Gregorium Nazianzenum esse volunt, et Epiphanius luculenter testantur post Pauli ad Philemonem epistulam in antiquis libris ipsorum Graecorum scribi solitam ad Hebraeos epistulam. Habent enim Iambi quos diximus sic: (enumeratis epp. ad Ro, ad Co duabus, ad Gal, ad Eph, ad Phil, ad Colass, ad Thess duabus) *δύο Τιμοθέῳ· Τίτῳ δὲ καὶ Φιλήμονι μίαν ἑκατέρῳ· καὶ πρὸς Ἑβραίους μίαν· τινὲς δέ φασι τὴν πρὸς Ἑβρ. νόθον οὐκ εὖ λέγοντες· γνησία γὰρ ἡ χάρις.* Epiph autem p. 373. sic: *πρὸς Φιλήμονα ἐνάτης. οὕτως γὰρ παρὰ τῷ Μαρκίωνι κεῖται· παρὰ δὲ τῷ ἀποστόλῳ ἐσχάτη κεῖται· ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆς πρ. Ἑβραίους τεσσαρεσκαιδεκάτης τέτακται.* (Pergit: *ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρ. Ἑβρ. δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρ. Τιμόθεον καὶ Τίτ. καὶ Φιλήμ.*) Postea demum in Graecorum consuetudinem abiit ordo ille, quem cdd Graeci nostri antiquissimi ABCH itemque 17. 23. 47. 57. 71. 73. aliique una cum Canonibus Apostolicis (85.), concilio Laodiceno (a. 364. can. 59. fidei quidem dubiae), Athanasio, Cyrillo (cf de recta fide), auctore Synopsis, Theodoreto, Euthalio, Ioh. Dam. testantur. Atque illo quidem ex ordine ep. ad Hebr. alteram ad Thess. excipit, sequentibus epistulis ad Tim. ad Tit. ad Philemonem. Quem ordinem recepit, ut ex instituto suo debebat, Lachmannus. Praeterea alium ordinem antiquissimum docet sectionum omnes epp. Pauli complectentium ratio, quam B codicis Vat. celeberrimi scriptor retentis antiquioris exemplaris numeris indicavit, quamvis ipse in suo labore non sequeretur: vide supra ad finem ep. ad Eph. Hac ex ratione ep. ad Hebr. excipit ad Galatas epistulam; similiterque fit in antiquissimis versionis Sahidicae membranis Romanis, quas inter 2. Cor. et ad Gal. epistulam ad

λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 *ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι᾽ οὗ καὶ*
ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, 3 *ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρα-*
κτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς
8, 1. etc *δυνάμεως αὐτοῦ, δι᾽ ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρ-*
τιῶν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 *τοσούτῳ*

Hebr. collocatam habere auctor est Zoëga in Catalogo codd. copt. mss. qui in museo Borg. Velitris adservantur p. 186.

* AB(item C in subscr.)K al mu cop sah *προς εβραιους* .. M (praemissis *εγραφη απο ιταλιας δια τιμοθεου*) *η πρ. εβρ. επιστ.* (cum additamento singulari hoc: *εκτεθεισα ως εν πινακι*), L *του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. εβραιους*, similiter al. D (et.d), quod satis memorabile est, in subscriptione epistulae ad Philemonem praeter morem constantem non habet *αρχεται πρ. εβρ.* vel simile, nec magis habet inscriptionem quam proprie dicis; quod enim edidimus: *προς εβραιους*, id non hausimus nisi ex marginibus superioribus, ubi titulus repeti solet .. f praeposito „argumento in epistolam ad hebreos“ *explicit argumentum incipit ipsa epistola ad hebreos*, am (in quo ubique ipsi singulorum librorum textui praepositum est „argumentum“ itemque „breves“ vel „capitula“) *incipit epistula ad hebraeos*, fu *ad hebraeos*; syr *ep. ad Hebr.*, syr[p] *ep. Pauli ad Hebr.*, ar[petrop] *epist. Hebraeorum* .. ς *η πρ. εβρ. επιστ.* (ς [non ς[e] Gb Sz] add *παυλου*)

I. 1. *εσχατου* c. ABDEKLM al longe pl f vg cop al Or[1] Eus[marc202] Ath[175.362.704.] Cyr[thes366.glaph107] et[fid110] Chr Did Phot[man3,10] al Aug (*postremo*; f g Idac *novissime*) .. ς (=Gb Sz) *-των* c. min mu (d e *in novissimis*, hal* *novissimis*, item syr[utr] et pp[lat]) Or[1] Orthod[qu71] Ps- Ath[16] Cyr hr[149] al

2. *δι ου* (et. Or[3] al mu) .. 109. *διο* | *εποι. τ. αι.* (Gb'') c. ABD*et***EM al d e f vg cop syr al Eus[marc202] Ath[175] Cyr[thes366] et[371] Tit al pp[lat] mu .. ς *τ. αι. εποι.* c. D**KL al pl syr[p] al Cyr[fid110] Cyr[hr161] Chr Thdrt al

3. Cf huc insignem locum Clem[ro c.36]: *ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ τοσούτῳ μείζων ἐστὶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα κεκληρονόμηκεν. γέγραπται γὰρ οὕτως Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγ. αὐτ. πνεύματα καὶ τοὺς λειτ. α. πυρ. φλόγα. ἐπὶ δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτως εἶπεν ὁ δεσπότης Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγ. σε· αἴτησαι παρ᾽ ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ πάλιν λέγει πρὸς αὐτόν Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρ. σου ὑποπόδ. τ. ποδ. σου.* | *φερων* .. B *φανερων* (sed *ανε* „super raso“ rescripta) | *αυτου* .. M 67.** om | *δι εαυτου* (D* 137. Cyr[1] Euthal Dam *δ. αυτου*, d e *per ipsum purificatione pecc. facta*; Thdrt *τὸ Δι᾽ αὐτοῦ δασέως ἀναγινώσκειν προσήκει ἀντὶ τοῦ Δι᾽ ἑαυτοῦ*) c. D*et***EKLM al pler d e syr[utr] al (cop *per quem fecit*) Ath[362] Chr Thdrt Cyr[1] Euthal al Aug (*purgatione pecc. a se facta*) .. Ln 49. om c. ABD** 17. 46.* 47. 80. f vg arm Cyr[fid110] et[alib] Cyr hr[220] Ps-Ath[337] Dam[com] Sedul Cassiod al (:: omissum est ut mole-

κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς
κεκληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων Υἱός 5, 5. *Ps 2, 7.
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ *2 Sa 7, 14.
εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει Καὶ προσκυνησά- *Ps 96 (97), 7.
τωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους
λέγει Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς *Ps 103 (104), 4.
αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, *Ps 44 (45), 6 s.
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· καί Ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς
βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ
τοὺς μετόχους σου. 10 καί Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθε- *Ps 101 (102), 26—28.
μελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ

---

stum; alienam manum minime prodit) | *ποιησαμενος* h. l. c. KL al longe pl syr[p] al Chr Thdrt al mu .. Ln ante *εκαθισ.* c. ABDEM al d e f vg Cyr[fid110] Cyr[hr220] Ath[362] Did Ps-Ath[336] Dam[com] pp[lat] | *αμαρτιων* c. ABD*E*M 67.** al it vg cop syr aeth[ro] Cyr[fid100] Cyr[hr220] Ath[362] ex[cdd] et[edd aliq] Did Dam al m Aug Sedul Cassiod Bed .. ς (Gb[oo]) add *ημων* c. D***E**KL al pler tisch[6.f] syr[p] ar[e] al Ath[362] Chr Thdrt Ps-Ath[337] al | DEL tisch[6.f] al *μεγαλοσυνης*

4. M *κρειττον*, D *κριττω* (*** -ει-) | B om *των* | K al *οσω* (tisch[6.f] Ath[759] *οσον*) *και*

5. *ποτε των αγγελων* c. ABD**et***E**KLM etc .. D*E* al *τ. αγγ. ποτε* (d e *aliquando angel. dixit*)

7. *αγγελους* pr .. D*E 71. d e Did Chr[cd semel] add *αυτου* | DE 1. 39. 67.** 71. tisch[6.f] d e *πνευμα*

8. B 17. om *του αιωνος* | *και* c. ABD*E*M 17. d e am tol al Cyr[fid73] .. ς 49. om c. D***E**KL tisch[6.f] al pler f vg (et. fu demid al) cop syr[utr] al mu Cyr[thes378. 381.] Chr Thdrt Chron[163] al[3] (:: cum utrumq membrum ex eodem psalmi versu sit petitum nulla interposita coniunctione, qua in re lectio LXX non fluctuat, istud *και* non poterat non eiici.) | *ραβδος* c. DEKL tisch[6.f] al ut vdtr pp omn ut ante .. Ln[ed min] (ed mai mutavit ex errore de B) praem *ἡ* c. ABM Cyr[fid73] (non 17. teste Sz, aliter Wtst) | *ευθυτητος* c. DEKL tisch[6.f] al ut vdtr omn pp ut ante .. Ln praem *της* c. ABM Cyr[fid73] | *η ραβδ.* c. DEKL tisch[6.f] al ut vdtr omn pp ut ante .. Ln om *ἡ* c. ABM Cyr[fid] | *σου* .. B *αυτου*

9. *ανομιαν* (*D -ιας) c. BDEKLM tisch[6.f] al longe pl (it vg *iniquitatem*, item cop syr[utr] etc) Eus[dem773] Cyr[thes378] al mu .. A 13. 23. 43. 57. 8.[pe] al[3] Cyr[fid] Chr[mosc2] Chron[163] *αδικιαν* (item LXX ex A al Eus dem[379] Ath Cyr) | *ελαιον* .. BL al *ελεον*, D* *ελεος*

10. *σου εἰσὶν*: hoc acc. D***LM etc, non *σού εἰσιν*

ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθή-
σονται, 12 *καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται,*
σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 *πρὸς τίνα δὲ*
*Ps 109(110), 1. Mt 22, 44 etc *τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς*
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 *οὐχὶ πάντες εἰσὶν*
λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλ-
λοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖ-*
Ga 3, 19. Act 7, 53. *σιν, μήποτε παραρυῶμεν.* 2 *εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος*
ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον
μισθαποδοσίαν, 3 *πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαν-*
τες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ
τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, 4 *συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ*
θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύμα-
τος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.
5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,*

---

11. *διαμένεις*: hoc acc. L tisch[6.f] [-νης] al ut vdtr longe pl cop syr[utr] al .. D***EM al vg d e f *διαμενεῖς* (*permanebis*)

12. *ωσει* .. D*E*? Dam *ως* | *ελιξεις* (ita et. LXX ex AB et cdd fere omn) .. D* (nec mutavit ut vdtr D**) 43. d e f vg (non fu harl* al) Tert *αλλαξεις* (:: ita it Ir[int] Or al et. in ps.) | *αυτους* c. D***KLM al ut vdtr omn vv pl pp pm (:: nec aliter LXX) .. Ln add *ως ιματιον* (D* *ειματ.*) c. ABD* (E confusis D*et*** effecit *και ως ειματ. αλλ.*) fu d e arm aeth ro (*et sicut vestis mutabuntur*) | A* *εγκλειψουσιν*

13. D* (supplent et**et***) om *αν*

14. *διακονιαν* (et. Or[5] al pm) .. B Or[2] *διακονιας*

II. 1. *προσεχ. ημ.* c. ABDE al f vg Ath[365] Aug al .. ς *ημ. πρ.* c. KL al pler Thdrt al (d e *nos amplius intueri*) | *παραρυ.* c. AB*D*L al syr p mg gr .. ς *παραρρυ.* c. B**D***EK[sil] al pler. Ceterum M om v. 1., Chr vero non habet nisi *διὸ χρὴ περισσ. ημ. πρ. τοις ακ.*

2. L *δι αγγελου*

3. *εκφευξομεθα* .. al mu *-ξωμεθα*

4. B* *συνμαρτυρουντος*, B** *συμμαρτυρ.* | *τε* .. M al mu f vg (contra d e *signis quoque et*) al pp aliq[gr] et[lat] om | *αυτου* .. D*E* *του θεου*

5. *υπεταξεν* .. C f vg (et. am demid hal al; non item fu tol harl* al) sl[ed] Chron[162] add *ο θεος*

περὶ ἧς λαλοῦμεν. 6 *διεμαρτύρατο δέ που τὶς λέγων Τί ἐστιν ἄν-* *Ps 8, 5–7.
θρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐ-
τόν; 7 *ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ*
ἐστεφάνωσας αὐτόν, 8 *πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν* 1 Co 15, 27. Eph 1, 22.
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
9 *τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν*
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. 10 *ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ,* Ro 11, 36.

---

6. *δέ που τὶς*: sic cdd, non ut Ln 49. *δέ πού τις* | *Τι* .. Ln[ed min] *τις* c. C* 2.[lect] d e tol cop Dam (item LXX ex A al mu) | A *μημνησκη*

7. D* *ελαττωσας* | ς (=Gb Sz) add in f. *και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου*, item Ln [*και* usq *σου*] c. ACD*E*M al mu d e f vg al mu Thdrt Sedul al (:: ut LXX): om c. BD***KL al plus[65] syr[cdd] et[edd aliq] (syr[p] habet c.*) sl[5.] Chr Dam Thph Oec

8. *εν τω γαρ* c. BDEM 23. (:: cf ad Io 9, 30.; nec fluct Mt 22, 30. *ἐν γὰρ τῇ* Lc 6, 45. *ἐκ γὰρ τοῦ* cum similibus) .. ς 49. *εν γαρ τω* c. ACKL al pler pp mu | *υποταξαι αυτω* .. Ln *υπ.* [*αυτ.*], om enim *αυτω* B d e (*subiciendo autem omnia*) .. DE syr post *τα παντα* pon | *αυτω* (Thph om) *τα παντα* .. d e *omnia eius*

9. L *βλεπωμεν* | *χαριτι* c. ABCDEKL al fere omn d e f vg cop syr[utr] (sed vide post; syr sic: *ipse enim deus per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem;* item ar[e] sed *per gratiam dei*) al mu „cdd aliq" ap Or (vide post) Eus[ps] Ath[44] Cyr[saepe] (et. ap Thdrt[5,41] et[67] in defensionibus Cyrilli; item in ep. ad Nestor ap Mansi 4, 890 item ap Marium Mercat.) Chr al mu Hier (vide post) Faustin al .. M 67.** syr[cdd] Nestorianorum (his tribuunt *χωρις* etiam Thph et Oec: *ἰστέον δὲ ὅτι οἱ Νεστοριανοὶ παραποιοῦσι τὴν γραφὴν καὶ οὕτως ἀναγινώσκουσιν Ὅπως χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσ. θανάτου, τοῦτο κατασκευάζοντες, ὅτι ἐνοίκησιν ἔσχεν ὁ χς, φασί, τοῦ θεοῦ λόγου καὶ οὐχ ἕνωσιν. ἀλλ' ὅρα πῶς ὀρθόδοξός τις ἀπεκρίθη. πρῶτον μὲν Χάριτι θεοῦ κεῖται.* etc) syr[cod heidelb] (ex eo enim Tremell edidit *ipse enim excepto deo per beneficentiam suam pro quovis homine gustavit mortem.*" Item ed. Par. min. et ed. Hutter.) ar[petrop] („*quare χωρὶς θεοῦ, qui eum sibi fecerat templum, gustavit mortem ὑπὲρ πάντων τῶν ἀνθρώπων*") Or [4,41] (*χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, ἢ ὅπερ ἔν τισι κεῖται τῆς πρ. ἑβραίους ἀντιγράφοις χάριτι θεοῦ*) et[4,392] (*ὅπως χάριτι ἢ χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου*) et[4,393] (ubi *τὸ Ὑπὲρ παντός* et *τὸ Χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντός* urget) item [4,450] (allud et Or int[4,513] ad Ro 3, 25.) Thdor[mop] (*γελοιότατον δή τι πάσχουσιν ἐνταῦθα τὸ Χωρὶς θεοῦ ἐναλλάττοντες καὶ ποιοῦντες Χάριτι θεοῦ, οὐ προσέχοντες τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς γραφῆς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μὴ συνιέναι ὅτι ποτὲ ἔφη τὸ Χωρὶς θεοῦ, ἀδιαφόρως ἐξαλείφοντες μὲν ἐκεῖνο, τιθέντες*

δι᾽ ὃν τὰ πάντα καὶ δι᾽ οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν
ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-
Io 20, 17. Mt 28, 10. λειῶσαι. 11 ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες·
δι᾽ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, 12 λέγων
•Ps 21 (22), 23. Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
•2 Sa 22, 3. ὑμνήσω σε. 13 καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ᾽ αὐτῷ. καὶ
•Es 8, 17 s. πάλιν Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. 14 ἐπεὶ οὖν
1 Co 15, 26. 2 Ti 1 10. τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλη-
σίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ᾽ ἔστιν τὸν διάβολον, 15
καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν
ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνε-
ται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφει-
λεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένη-
ται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς
ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς,
δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

δὲ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς εὔκολον εἶναι πρ. κατανόησιν -- εἰπὼν γὰρ ὅτι χωρ. θεοῦ ἐγεύσατο τ. θαν. οὐδὲν πρὸς τοῦτο παραβλαβείσης τῆς θεότητος, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς οἰκείας φύσεως τὴν κατὰ βραχὺ τοῦτο ἐλάττωσιν ἐδέξατο etc) Thdrt ([3,404] τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρ. ἑβρ. φησίν Ὅπως χωρὶς θεοῦ etc. μόνη δὲ ἡ θεία φύσις ἀνενδεής. Item ad h. l.) Anastas[abbas] (in libro contr. Iudaeos, quem Latine versum ed. Canis. in Ant. Lect. III.) al cdd ap Hier (lib. 2. ad Gal.[7,342] „Christus *gratia dei* sive, ut in quibusdam exemplarib legitur, *absque deo* pro omnib. mortuus est") Amb[2] Fulg Vig *χωρις θεου* (*sine deo, absque deo*) (:: *χωρις θεου* collato 1 Co 15, 27. ad v. 8. *ουδεν αφ. α.. ανυποτ.* notatum vdtr, indeque ansa data dogmaticae emendationi. Si revera *χωρις* ab apostolo scriptum fuisset, nemo id cum *χαριτι* permutaturus fuisset. | *γευσηται* .. D* *-σεται*

12. *εν μεσω*: ita BCDEHK[sil]LM etc .. A *εμμεσω*

13. *επ* .. C* (?) al *εν* (f vg *in eum*, d e *in illo*)

14. *αιμ. κ. σαρκ.* (Gb'') c. ABCDEM al d e am fu al cop syr[p] al Or Eus dem[892] et[ps615] Ath[44.376] et[alib] Cyr[ioh353] et[fid93] et[saepe] al pm (pp[lat2]?) .. ς *σαρκ. κ. αιμ.* c. KL al pler f vg syr al Thdrt al Hier Aug al | *των αυτων* .. D*E* (d e *eorundem passione*) Eus[ps615] Thdrt[1] Hier add *παθηματων* | *θανατου* pr .. D*E* d e add *θανατου* (non Or[2] Eus[dem892] Ath[45] et[376] etc)

15. KL al Chr[cdd] *απαλλαξει* .. A *αποκαταλλαξη*

17. A *ωμοιωθηναι* | A 17. Ath[376] (ex[edd aliq]) Chr (sed fluct cdd) *ταις αμαρτιαις* (Aug *ad propitiandum pro*, Vig *ad deprecandum pro*)

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ •3, 5. •Nm 12, 7.
αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται καθ᾽
ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 πᾶς
γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας
θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θερά- •2. •Nm 12, 7.
πων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς
ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ
τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν. 14.

---

18. πεπονθ. αυτ. πειρασθ. .. DE αυτ. πεπ. πειρ. (d e *ipse expertus passus est*). Supra ad v. 11. adde: M αυτους αδελφ. (non ita Cyr[fid110] et[act156])

III. 1. D* κατανοησετε | ιν c. ABC*D*M al fere[10] d e f vg cop sah aeth Ath[361.370] et[alib] al[gr] (sed Epiph[738] et[760] plane om) et[lat] .. C** s. *** D***EKL al pl syr[utr] arm arr sl pp[gr] mu Hil ιν χν .. ς (=Gb Sz) χν ιν c. pauc min

2. μωυσης c. CKL al pl (et. d e f vg ex[cdd pl]) .. ς μωσης c. ABDE al certe pm etc | ολω c. ACDEKLM al ut vdtr omn d e f vg syr[utr] al mu pp gr (cf et. Clem[ro64]) et[lat] mu .. 49. om c. B cop sah ar[e] Amb (:: quae testimonia gravia sunt, eoque graviora quod nec v. 5. nec *Nm 12, 7. lectio fluct, nostro vero loco πιστὸν maximum momentum habet, non ὅλῳ. Nihilominus et negligentia et ratione hoc potissimum loco omitti poterat; ratione ab iis maxime qui εν ολω etc ad Iesum referebant, quemadmodum revera cop h. l. επι τον οικον, ut est v. 6. de Christo dictum, non εν τω οικω expressit.)

3. ουτ. δοξ. c. ABCDE al d e Chr .. ς (=Gb Sz) δοξ. ουτ. c. KLM al pler f vg al pp mu | παρα μωυσην c. BCKL al pl, item D* παρ. μωυσεως .. ς πα. μωσην c. AD***M al certe pm

4. παντα c. ABC*D*E*KM al Chr[cd] .. ς (Gb[0]) praem τα c. C** s.*** D*** E**L al pler pp mu

5. μωυσης c. CDEKL al pl .. ς μωσ. c. ABM al certe pm

6. οὗ (al pauc add ὅ): ita et. Ath[509] Cyr Did al pm Hier .. Gb' ος c. D*M 6. 67.** it vg Lcif al | εαν c. BD*E*M 17. (*si* d e f vg Amb) .. ς εανπερ (Lcif *si tamen*) c. ACD***E**KL al pler pp[gr] mu Lcif (at εανπερ nec v. 14., ex quo interpolatum esse v. 6. persuasum habemus, nec 6, 3. variat) | κατασχωμεν c. B aeth[ro] (*gratiam nostram et gloriam nostr. et spem nostr.*, aeth[pp] - *et glor. nostr. firmam et spem in aeternum*) Lcif Amb .. ς Ln praem μεχρι τελους βεβαιαν (11. βεβαια, βεβ. om et. syr, 4. post κατασχ. et cop ante με. τε. pon, Hier post ημεις pergit

*Ps 94 (95), 8—11. 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φω-
νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν
*Ex 17, 7. *Nm 14, 22 s. τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα
μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ
εἶπον Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς
4, 3. μου, 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-
παυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρ-
δία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 ἀλλὰ
παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον
καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας·
14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπο-
6 ss. στάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι
Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-

---

si tamen principium substantiae usq ad fin firmum teneamus :: e v. 14.) c. ACDEKLM etc

9. οὗ .. D*E* οπου | επειρασαν c. ABCD*E* 17. d e cop (teste Wtst, non Wi) Lcif .. ς (Gb⁰) add με c. D***E**KLM al pler f vg al pl Chr Thdrt al Amb (:: hab LXXed, at AB [sic, cf ed Mai] al² it om et. *ps 94.) | εν δοκιμασια (Gb') c. ABCD*EM 73. 137. d e cop Lcif; item Clem (protrept. cap 9. § 84.) Did . . ς εδοκιμασαν με c. D***KL al pler f vg syrutr al mu pp mu (:: ita LXX, sed ex B et al om με) | AC al Did ιδον | τεσσερ. c. AB*C .. ς Ln τεσσαρ. c. B**KLM al certe pler .. DE ·μ̄·

10. διο .. al fere10 (Cyr Amb) om | ταυτη (Gb'') c. ABD*M 6. 17. 23. 57. 67.** (f vg *huic*, d e *ista*) Clem Did (ita nullus cd LXX) .. ς εκεινη c. CD***EKL al longe pl Chr Thdrt al (:: et. LXX) | ειπον (ita *ps 94. A al pm) c. BCD***EKLM al longe pl Clem Did al mu .. Ln ειπα c. AD**vdtr (D* ειπαν: ita et. al pauc ps 94.) al fere10 Chrcdd (::ita LXX ex B etc)

12. βλεπετε .. 114. add δε, d e aethutr *itaque*

13. αχρις: M -ρι | καλειται (d e *donec hodie vocatus*, f vg – *cognominatur* [f -*netur*] etc) .. AC al καλειτε | εξ υμ. τις c. BDEKL al pl d e syrp Thdrt Dam .. ς (=Gb Sz) τις εξ υμ. c. ACHM al certe pm f vg cop syr al Chr al Lcif al | της αμαρτιας .. D* αμαρτιαις

14. του χ̅υ̅ γεγ. c. ABCDEHM al d e f vg Or Eusps190 etdem400 Cyr Dam Lcif al .. ς (=Gb Sz) γεγ. του (L al om) χ̅υ̅ c. KL al longe pl cop syr utr al Chr Thdrt al | υποστ. (67.** πιστεως) .. A al² f vg sl5· Hier¹ al add αυτου

15. Ln κατάσχωμεν, 15ἐν et παραπικρασμῷ. 16 | D*E(*?) σκληρυνετε | ως (Chr ωσπερ) .. M 44. 47. 174. 219. om

δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 *τίνες γὰρ ἀκούσαντες*
παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωϋσέως; 17 *τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς* *Nm 14, 22 ss.
ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 *τίσιν δὲ ὤμο-*
σεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπει-
θήσασιν; 19 *καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν διὰ* 4, 6.
ἀπιστίαν.

IV.

1 *Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν*
εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 *καὶ*
γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ
λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συνκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσα-

---

16. *τίνες* (ita et. syr are, item Thdrt: *κατ' ἐρώτησιν τὸ πρῶτον ἀναγνωστέον· τὸ δὲ δεύτερον μὴ ἀποφαντικῶς ἀλλὰ καθ' ὑπόκρισιν.* Item Chr: *τίνων μέμνηται, φησί, σκληρυνθέντων; τίνων δὲ ἀπειθησάντων; οὐχὶ τῶν Ἰουδαίων;* etc) .. ς (=Gb Sz) *τινές* (ita et. LM etc, item it vg cop syrp al) | *αλλ ου*: it vg *sed non,* item cop syrp [sed cod ap White om *οὐ*] al; contra syr *nonne* | *μωυσεως* c. BCDEHKL al pl .. ς *μωσ.* c. AM al certe pm. Ceterum ς (non Gb Sz) *μωσέως.*[17] *τίσι.* Exponit de ratione huius versus et. Thdormop, reprobans *τινὲς γὰρ* et *μωυσέως. τίσι* scribentes; sed textus eius admodum corruptus est exceptis primis: *βούλεται δεῖξαι ὅτι πάντες οἱ διὰ μωσέως ἐξελθόντες ἀπώλοντο δι' ἀπιστίαν, ὥστε ἐκ παραλλήλου μειζόνως φοβῆσαι τούτους πρὸς οὓς ἐποιεῖτο τὸν λόγον.*

17. *τισιν δε* c. BCDEHKLM etc .. Ln add [*και*] c. A d e | L al *προσωχθησ.* | *τεσσεραχ.* c. AB*C .. ς Ln *τεσσαρ.* c. B**HKLM etc (DE ut v. 9.) | *αμαρτησασιν* (al *-τανουσιν*) .. A 47. *απειθησασιν* | *επεσεν* c. ABCHKLM al ut vdtr longe pl Mac Bas Dam al .. Ln$^{ed\ min}$ (ex errore Wtstii de C) *-σαν* c. DE Cyr^{ador227}, item *-σον* al mu pp aliq

18. M* *ωμωσεν* (L v. 17. *κολα,* C *ερωμω*)

19. *δια* c. CD***EL al (item al Thph *δια την*) .. ς Ln *δι* c. ABD*M etc

IV. 1. D* al Mac Thdrt *καταλιπομενης,* praetereaq D*E(*?) add *της* | LM al mu Mae Thph *δοκει* | *υμων* .. al pauc vg^{six} et$^{cdd\ aliq}$ Thdrt *ημ.* (21. Thph om *εξ υμ.*)

2. *συνκεκραμενος* (*συνκ.* vide post) c. 17. 31. 37. 41. 114. (*-μμενος*), et ut vdtr al, d e (uterq: *non fuit prode illis verbum auditus illos non temperatus fidem auditorum*) vg (et. demid harl hal: *non profuit illis sermo auditus non admistus fidei ex iis* [*his* cdd pler] *quae audierunt,* sed am fu tol al - *non admixtis fidei* -, item f - *non ammixtis fidei eorum ex*

σιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, κα-
3, 11. *Ps 94 (95), 11. θὼς εἴρηκεν Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενη-
θέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως Καὶ κατέπαυ-
*Gn 2, 2. σεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
3, 19. εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον διὰ ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει
3, 15. *Ps 94 (95), 7 s. ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς
προείρηται Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε
*Ios 22, 4. τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν
περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-

---

his -) syr (*quia non contemperabatur cum fide illis qui audiverunt ipsum*) ar[e] Cyr[glaph394] (ἐν πίστει) Thdrt[Herveti] Lcif (*verbum auditus non temperatus fidei auditorum*) .. Gb′ Ln συγκεκερασμενους (AB*CD* συνκ.) c. ABCD*M al fere[10] Thdor[mop] (οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖς ἐπαγγελθεῖσι συνημμένοι· ὅθεν οὕτως ἀναγνωστέον Μὴ συγκεκερασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκουσθεῖσιν), item (Gb′) συγκεκραμενους (al -μμενους) D***EKL al[60] (qui citantur) Cyr[nest15] Mac Chr Thdrt Phot al, item cop (*quia non confusi sunt in fide cum iis qui audiverunt*) syr[p] (*cum non admisti essent fidei qui audierant*) al | τοις ακουσασιν (Thph: ἀκούσαντας λέγει τοὺς πιστεύσαντας· οὗτοι γὰρ τῷ ὄντι ἀκούσαντες ἂν λέγοιντο) .. D* (d e Lcif *auditorum*) syr[p mg] sl των ακουσαντων, Chr[cd] τους -σαντας .. 71. τοις ακουσθεισιν, item Thdor[mop] (vide ante) atque idem (Noesselt coniecit τ. ακουσμασιν) vdtr interpretari Thdrt: μὴ πιστῶς [τὴν τοῦ θεοῦ ἐπαγγελίαν] δεξαμένους - καὶ οἷον τοῖς θεοῦ λόγοις ἀνακραθέντας. Item f vg *ex iis* (*his* f am fu demid etc) *quae audierunt*

3. εισερχομεθα (AC -ρχωμεθα, Chr[cd] εισελευσομεθα, f vg Prim *ingrediemur*, Lcif *intrabimus*, item cop) γαρ (ACM al cop ουν, syr ar[e] δε) | BD* om την pr | ει .. A om, C* η

4. 109.[lat] om γαρ (iungens ειρηκ. c. καιτοι)| εν (om al[2] Chr) τ. ημ. τη εβδομη .. A om

5. ει .. D* (sic) 123. 8.[pe] om .. d e *et*

6. C* ευηγγελισθ. | δια c. ACL etc .. ς Ln δι c. BDE al ut vdtr longe pl

7. δαυειδ (ita h. l. BCD*), δαυιδ (ita h. l. D***), δαβιδ: cf ad Mt 1, 1.| προειρηται (Gb″) c. ACD*E* al fere[10] d e f vg cop syr[utr] arm ar[e] Cyr ioh[425] Chr Thdrt Lcif Bed, item B 73. 80. προειρηκεν .. ς ειρηται c. D***E**KL al pl sl al (aeth *dixit*) Dam al

8. ουκ αν .. B ουκ αρα, d e Lcif *non*, f vg *numquam* | μετα ταυτα .. C μετ αυτα

9. απολειπεται .. B απολειται

τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 *ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν*
αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 *Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,*
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 *ζῶν*
γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μά-
χαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύμα-
τος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν
καρδίας· 13 *καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα*
δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν
ὁ λόγος.

14 *Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς,* 8, 1. 8, 1.
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 *οὐ γὰρ* 2, 17 s. 5, 2.
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν,
πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.
16 *προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος,* 10, 22.
ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

---

10. *απο* pr .. D*E syr[p] Cyr[ioh425] Chr[cd] add *παντων*

11. L *σπουδασομεν* | *εισελθειν* .. D*E d e add *αδελφοι* | *καταπαυσιν* .. syr[p] c.* add *ημεις οι πιστευσαντες* | *απειθειας* .. D* d e *αληθειας* (*a veritate*)

12. C *ζω* | *ενεργης* (d e Lcif al *validum*, f vg Hier[2] al *efficax*) c. ACDEHKL al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Or[saepiss] etc .. B *εναργης*, Hier[1] *evidens*| L *διηκνουμενος*, D* *δεικνυμενος* | DE *αχρις*, Epiph[815] *μεχρι* | *ψυχης* c. ABCHL al fere[10] Or[3] Eus[ecl187. 211] Ath[398] et[427] Epiph[815] Cyr[ador561] et alib al mu .. ς (Gb[00]) add *τε* c. DEK al pl (*τε* sq nemo om) | C*D* *ενθυμησεως* (D* pergit *εννοιων τε*), d e Lcif Amb[1] *animi*

13. D* *κρισις* | AL al *τετραχιλισμενα*

15. *συνπαθ.* c. AB*CD*H .. ς Ln 49. *συμπ.* c. B**D***EKL etc | *πεπειραμενον* (et. ς et Gb'') c. CKL al longe pl Or[2] Epiph[750. 1010. 1020.] Cyr ioh[949] item[apol195.231] Nyss[eunom1,6. apoll11] et[cor15,28] Chr[mosc3] Thdrt al (:: in eundem sine dubio sensum atque -*ρασμενον* adhibitum. Id ipsum quod etiam aliter ac pro nexu inepte accipi poterat, fecit ut substitueretur -*ρασμενον*, quemadmodum et. Act 9, 26. ab antiquiss cdd aliq cum *επειραζεν* usitatissimo commutatum est. Nihil vero ad mutandum *πεπειρασμενον* praegresso modo 2, 18. incitare poterat.) .. ς[e] Gb Sz Ln *πεπειρασμενον* c. ABDE al ut vdtr pauc Or[3] Chr[ed] Dam al

16. *της χαριτος* .. vg[cdd] (teste Lcbrug: „non subiicias pronomen *eius*") syr[p] c.* arm al Chr add *αυτου* | *ελεος* c. ABC*D*K al Antioch[126] .. ς

V.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν-
8, 3. 9, 9. θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ
4, 15. θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν
καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, 3 καὶ δι'
αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
7, 27. φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν,
*Ex 28, 1. ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών. 5 οὕτως
καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
*Ps 2, 7. λαλήσας πρὸς αὐτόν Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
7, 17. *Ps 109 (110), 4. 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις
τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς

ελεον c. C**D***L al pler pp mu | B om ευρωμεν | D*E* d e om εις (post χαριν d e pergunt *ut inveniamus*)

V. 1. L προσφερει | τε c. ACD*** (*τε δωρα) EKL al ut vdtr omn syr[p] Epiph[760] al mu .. Ln om c. BD**vdtr (nec it vg etc exprim τε, ut fere fit)

2. επει και .. D* και γαρ, d e *quoniam*

3. δι αυτην c. ABC*D* al syr[utr] (item al vdtr: f vg cop *propterea*; d e *propt. illam*) Cyr Chr[mosc2] Thdrt[1] .. ς δια ταυτην c. C***D***EKL al pler syr[p mg] Chr[ed] Thdrt ad h. l. al (et. δια τουτο et aliter leg) | L ωφειλει | εαυτου c. ACD***EKL al pler pp pm .. Ln αὐτου c. BD* 219.* 8.[lect] 17.[lect] | περι sec (Gb') c. ABC*D* 17. 31. 47. 73. 118. Chr[mosc2] ac[3] Thdrt[1] .. ς υπερ c. C***D***EKL al pler Chr Thdrt ad h. l. al

4. D* ουκ | τις (B supra lineam habet) .. DF al post λαμβ. | αλλα c. ABC*DEK al pl pp mu .. ς (=Gb Sz) add ὁ c. C**L al mu Const Cyr ador[376] Thdrt Thph al (C**L al Cyr Thdrt al αλλ ο) | καθωσπερ c. AB(C* vide post)D* (C*?D* al om και) Dam .. Ln καθως c. C*vdtr (quod si minus, C* legisse statuendum est καθωσπερ absque και) Chr Procop[esai] .. ς καθαπερ c. C**D***EKL al pler Thdrt Phot[man3,12] al | ααρων c. ABCDEKL al pl pp pm .. ς (=Gb Sz) praem ὁ c. min Thdrt

5. K om ουτ. κ. ο χ̅ς̅ | γενηθηναι (D* al mu γεννηθ.) .. A 71. Cyr[hr142] al[8] γενεσθαι (Phryn[ecl108] γενηθῆναι παρὰ Ἐπιχάρμῳ καὶ ἐστὶ δώριον· ἀλλ' ὁ ἀττικίζων γενέσθαι λεγέτω)

6. εν ετερω .. D*E add παλιν | μελχισεδεκ (item d cop -*dec*, f -*dehc* sed alibi -*dech*) .. A (item Chr[montf] ubique ut vdtr) μελχισεδεχ (item ita A 7, 1.; sed alibi -δεκ), vg (et. am fu etc) -*dech*

ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 *καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν*
τὴν ὑπακοήν, 9 *καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ*
πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 *προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ*
ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 *Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ*
νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 *καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδά-*
σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα Ga 4, 3.
τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν 1 Co 3, 2.
ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. 13 *πᾶς γὰρ ὁ μετέχων*
γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν· 14 *τελείων*
δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνα-
σμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 *Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-*
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 *βαπτισμῶν διδαχῆς,*
ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰω-

---

7. *ος* .. D* add *ων* | *τε* (exprim et. syr^{p}) .. K al om (nec expr it vg cop syr etc) | D* *ακουσθεις*

8. *αφ* .. B*D* *απ*

9. *πασιν* (68. Chr^{cdd} Amb om) h. l. c. KL al longe pl Thdrt^{1} Dam^{1} Oec .. Gb' Ln post *εγεν.* c. ABCDE al fere^{10} it vg cop syr^{utr} al Cyr anath^{10} Chr Thdrt^{2} al (:: at nemo hoc ex loco pulsurus fuisset; contra vero ubi simili modo postpositum est, quod raro fit, plerumque alienam manum subiit, ut Lc 7, 35. Io 16, 13.)

11. D*(E*?) *και περι* | D* om *ὁ*

12. *τίνα*: sic et. it vg cop syr^{utr} al Hier Aug al, item Or (habet enim, ut et. al syr$^{p\ mg}$, *διδασκεσθαι τινα*), item CDL etc qui ante *τινα* interpg), item pro accentu adposito B**D***L et ut vdtr certe pler .. Ln *τινά* (ita Oec) .. 67.** om | D* al *λογων* (d e *verborum*; f vg *sermonum*) | *ου* c. B**C 17. f vg cop Or^{3} Cyr^{ador} Chr^{mosc2} Aug Bed .. ς Ln praem *και* c. AB*DEKL al pler d e syr^{utr} al Clem^{2} Thdrt al

13. *δικαιοσ.* .. D*E* (it vg etc) add *εστιν* | *γαρ* .. D*E* d e add *ακμην* (*adhuc*)

VI. 1. *λογον* .. L add *λοιπον* | D*K al syr^{p} *φερομεθα*

2. D* al *βαπτισμον* | *διδαχης* c. ACDEKL etc (43. *διαδοχης*) .. Ln *διδαχην* c. B (d *doctrinam*, e *-na*) | BD* om *τε* sec (sed expr it vg etc) | *νεκρων* .. D* *χειρων*

Iac 4, 15 *νίον. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. 4 ἀδύνα-*
τον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς
ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 καὶ κα-
λὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 6 καὶ
παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας
ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 γῆ γὰρ ἡ
πιοῦσα τὸν ἐπ᾽ αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βο-
τάνην εὔθετον ἐκείνοις δι᾽ οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλο-
γίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδό-
κιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 *Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-*
μενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς
1 Th 1, 3. *ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς*
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.
11 *ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν*
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
μούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ
*Gn 22, 16. 17. *θεός, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ᾽ ἑαυ-*

---

3. *ποιησομεν* c. BKL al pl it vg basm cop syr[utr] al Chr[montf] al Amb al .. Gb′ *-σωμεν* c. ACDE al plus[80] arm Chr[mosc] Thdrt Dam (:: ad *φερωμεθα* accommodatum; *-σομεν* vero suam vim habere vdtr) | L al *επιτρεπει*

4. A *γεννηθεντας*

5. *δυναμ. τε μ. αιωνος* .. Tert *occidente iam aevo* (*δυναι ετι μελλ. αι.*?)

6. D* *παραπεσοντος* | DE *παραδειγματιζοντες*

7. *επ αυτης* .. B** al *επ αυτην*, al *επ αυτη* | *πολλακις* h. l. c. BDE al d e (syr[utr] cop al *pluviam venientem super se [eam] vicib. multis*) Chr[1] (Or[1] post *υετον*, [1] om) .. ς ante *ερχ.* c. ACKL al pler f vg Epiph[494] al mu | D* 120.** d e f vg al om *και* sec | D*E* al Dam Thph om *του*

9. *κρεισσονα* c. ABCD***L al mu .. ς *-ττονα* c. D*K al pl (7, 7. et alibi unc omn *-ττ-*)

10. *της αγαπης* c. ABCD*E* al fere[10] it vg basm syr[utr] arm ar[e] aeth Chr[2] Antioch[78] Thph (Cyr *κοπου* pro *εργ.*) Hier .. ς (=Gb Sz) praem *του κοπου* c. D***E**K al longe pl cop al Chr[1] al (:: ex 1 The) | *ης* .. B** *ην* | *διακονουντες* .. D* *διακονοντες* (d e *et audimus*)

11. A *ενδιγνυσθαι*, C *ενδειγν.* (D* *ενδικν.*)

12. L al *νοθροι*, uti iam 5, 11. | *δια* .. D*E* al add *της* | *μακροθυμιας* .. D* *-θυμουντας* | K om *τας*

τοῦ, 14 λέγων Εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη-
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
16 ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης
αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσό-
τερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας
τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν,
ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προ-
κειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆν
τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσμα-
τος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

---

13. ομοσαι .. L al ωμοσαι

14. ει μην c. ABD*E al^{5} Did Dam, item CD**(*** an restituerit μην pro μη non satis certum sed ita vdtr; ει certe non attigit)L** ει μη, it vg Amb al *nisi* (:: ει μην et. * Gn 22, 17. A et unc pler aliiq praebent; B hiat) .. ς 49. ἦ μὴν (L* ἡμῖν) c. L*K al ut vdtr longe pl pp mu (non exprim syr cop; syr^{p} *certe*)

15. ουτως .. K** al ουτος

16. μεν c. CD***EKL al fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb^{0} Ln om c. ABD* 47. 52. Cyr^{glaph71} (nec exprim it vg etc) | και πασης αυτ. αντιλ. (D*et*** αντιλ. αυτ.) περ. εις βεβ. ο ορκος: d corrupte *et omnique controversia eorum in observationem iurandum intervenit*

17. εν ω .. D* εν τω | B περισσοτερως (d e *primum*, f vg *abundantius*) | DE al d e f al ο θε. βουλ. | A 47. 115. Thph επιδειξασθαι

18. δια .. D* μετα | θεον c. BDEKL al pler Eus$^{dem376.464}$ Cyr^{hr144} Phot man^{3,12} al mu .. AC al Eus^{mai77} et^{ps555} Cyr^{glaph71} Did Chr Thdrt^{1} Chron^{440} praem τον | KL al Chr^{mosc3} εχομεν | καταφυγοντες .. al mu Chr^{mosc1**} Thdrt^{1} -φευγοντες

19. DE al εχωμεν | ασφαλην (Ln -λῆν ex metaplasmo) c. ACD* .. ς 49. -λη c. BD**et***EKL etc (:: istiusmodi formae aliquoties in cdd pauc inveniuntur, ut αστεραν Mc 2, 10 in C χειραν Mt 9, 18 in L Mt 12, 13 et Lc 6, 8 in minusc Mc 1, 41. in Δ* al Mc 3, 1 in G^{mg} al Io 20, 25. in A αντιοχεαν Act 6, 5 in C διαν Act 14, 12 in DEGH aliisq ιερεαν He 10, 21 in L αρσεναν εικοναν μηναν Apoc 12, 13. 13, 14. 22, 2 in A υγιην Io 7, 23 in L συγγενην Ro 16, 11 in AD* μονογενην He 11, 17 in D* δειχθενταν He 8, 5 in D. Quibus ex testimoniis sequitur, passim vix dubium esse quin ex recentiore usu fluxerint, aliquoties vero antiquissimae scripturae reliquias videri posse. Propterea plerumque eas a textu arcere cautum ac necessarium est, nisi quod et Act 14, 12 et hoc ipso loco prae ceteris recipiendas esse testium gravitas et constantia legum nostrarum criticarum suadent. Ceterum eiusdem

VII.

•Gn 14, 18 ss. 1 *Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς
4. τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης,
ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπά-
τωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος
ἔχων, ἀφομοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ
διηνεκές.*

2. 4 *Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ
•Nm 18, 21 ss. τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-*

---

scripturae exempla ex inscriptionibus post alios collegit Mullach Grammatik der gr. Vulgarspr. p. 22 et 162. Aeolicam esse ex antiquis grammaticis Matthiae Ausf. gr. Gramm. p. 289. notat.) | B *χαταπετασματος*

20. *ις̅* .. D*E* d e add *χς̅*

VII. 1. A *μελχισεδεχ*. Cf ad 5, 6. | *του υψιστ.* c. ACDEKL al pl Clem Eus[dem375] al pm .. ς[e] (non ς Gb Sz) om *του* c. B (certe ita et. Mai) al ut vdtr mu | *ο συναντ.* c. C*L al ut vdtr pler .. Ln *ος συναντ.* c. ABC**DEK al | D*E* 61. d e add in fine *και αβρααμ* (61. om) *ευλογηθεις υπ* (61. *απ*) *αυτου* omisso *αβρ.* sq (cuius loco in D Wtstenio *αυτω* scriptum fuisse visum est; tale quid adfuisse certe ex d verisimile fit, ubi est: *cui et decimam omnium divisit eum*)

2. *ω* .. D* *ο* | D*E* om *απο* (item it vg *decimam* [*-mas*] *omnium*) | B *παντος* | *δε και* .. K al aliq f vg[cdd aliq] cop om *και*, item Thdrt *δε*, 49. d e om utrumq

3. *αφομοιωμ.* c. CDEL al .. ς Ln *αφωμοιωμ.* c. ABK al ut vdtr pler

4. D* *ηλικος* | D*E* 67.** om *ουτος* | *και* c. ACD***E**KL al ut vdtr omn f vg (et. fu** demid harl) syr[p] al Cyr[glaph63] Chr Thdrt Dam al Aug Bed .. Ln om c. BD*E* d e am fu* tol al cop basm syr | A 37. 73. 116. syr[p] (f vg al *dedit de praecipuis Abr.*) *εδωκ. αβρ.* | AC**L al mu *ακροθηνιων*, B* *ακροθινειων*

5. *λευει* c. BCD* al .. ς Ln 49. *λευι* c. AD**et***EKL al | *ιερατειαν* c. BCKL al pler .. ADE al *ιερατιαν* | *αποδεκατοιν* c. BD* .. ς Ln (ignorans D*) *-τουν* c. ACD**et***EKL etc (:: cf Mt 13, 32. ubi ad B accedit D Cantabrig ut h. l. D Clarom. Ex inscriptione ap Krüger 1. 1. § 32.

λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ
αὐτῶν δεδεκάτωκεν τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας
εὐλόγηκεν. 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείτ-
τονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρω-
ποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡς ἔπος
εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται·
10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ
λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀα-
ρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυ-
λῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστη-
ρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν,
εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισ-
σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ 5, 6.

---

notatum est *στεφανοῖν* itemq *ζηλοῖν* ex cod Vat ad Ign epp ap Dressel^{322}) | *τοῦτ' ἔστιν* .. B suppletum in mg habet | D* *οσφρυος* (d e *semine*)

6. *τον* pr c. AD**et***EKL al longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb^{0} Ln om c. BCD* al plus^{5} | *ευλογηκεν* c. BD***EKL al pler pp mu, item Ln *ηυλ.* c. D* 109. .. AC al^{5} Chr *ευλογησεν* (A al^{2} *ηυλ.*)

9. C*D* *ειπεν* (d e *et quemadmodum dicam*) | *δια* c. ACD***EKL etc .. Ln *δι* c. BD* al | *λευεις* c. ABC*(BC* *-εις*, A *-ις*) .. ϛ *λευι* (C**D* *-ει*) c. C**DEKL al certe pler

10. *ὁ* c. AC***D***EKL al longe pl pp mu .. Ln om c. BC*D* al^{5} Chr

11. *ει* .. CL* al *η* | *λευειτικ.* c. BDE .. ϛ Ln 49. *λευιτικ.* c. ACKL etc | DEL al *ιερωσυνης*, item infra | *αυτης* (Gb') c. ABCD*E* al plus^{5} Cyr^{glaph64}, item al mu Thph *αυτην* .. ϛ *αυτη* c. D***E**KL al longe pl pp mu (et. *εν αυτη* leg) | *νενομοθετηται* c. ABCD* al plus^{5} Cyr^{glaph} .. ϛ *-τητο* c. D***EKL al pler pp mu (et. *ενομοθετητο* leg) | *τις* (D*** *ης*?) .. D*E add *γαρ*

12. DEL al *ιεροσυνης* | B om *και νομου*

13. D* *λεγει* | *προσεσχηκεν* c. BDEKL etc (Thph: *τοῦτ' ἔστι προσέστη*. Oec: *ἢ προέστη νοήσεις ἢ προσέσχεν*) .. Gb'' *προσεσχεν* c. AC al^{5} (71. *μετεσχεν*)

14. *π. ιερεων ουδ.* (Gb') c. ABC*D*E al it vg cop sah arm Cyr^{glaph} Chr^{cdd} .. ϛ *ουδ. π. ιερωσυνης* c. C*** (*πε. ι. ου.*, item D**) D**et***KL al longe pl syr^{utr} al pp mu | *μωυσης* c. BCK al pl .. ϛ (=Gb Sz sed nulla caussa reddita) *μωσ.* c. ADEL al certe pm

ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 *ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης*
*Ps 109(110), 4. *γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.* 17 *μαρτυρεῖται*
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
18 *Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐ-*
τῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 *οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος,*
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 *καὶ*
καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας
εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 *ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος*
πρὸς αὐτόν Ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται Σὺ ἱερεὺς εἰς
7, 17. *τὸν αἰῶνα·* — 22 *κατὰ τοσοῦτο κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος*
8, 6. *Ἰησοῦς.* 23 *Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θα-*
νάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 *ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν*
αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 *ὅθεν καὶ σῴζειν εἰς τὸ*
παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε
ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

---

15. *την* .. B om | L *ομοιωτητα*

16. *σαρκινης* c. ABC*D*L (item H in titulo ubi est *ὅτι παύσεται ἡ τοῦ ἀαρ. ἱερωσύνη ἡ ἐπὶ γῆς οὖσα· ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιος ἡ χυ ἐξ ἑτέρου γένους, οὐ κατὰ σάρκα, οὐ διὰ νόμου σαρκίνου*) al pm Dion^{alex} Cyr^{glaph} Chr$^{mosc\,3}$ (in hom. 19.) Dam .. ς (=Gb) *-κης* c. C^{corr}D***EK al pl Chr^{montf} Thdrt al (:: dubitari nequit quin utraque forma apostolorum aetate eundem in sensum adhibita sit. Cf Ro 7, 14. 1 Co 3, 1.)

17. *μαρτυρειται* (Gb'') c. ABD*E* al plus[5] cop sah basm sl Cyr$^{glaph\,64}$ Chr Thph .. ς *-ρει* c. CD***E**KL al pler Thdrt al | *συ* .. D***E**K al fere[8] vv mu add *ει*

18. D* *προσαγουσης*

19. D* *επεισαγωγης* | A 31. *εγγιζωμεν*

20. D*(E?E*?) al d e syr^{p} ab *ορκ.* ad *ορκ.* transiliunt | L al *ορκομοσιας* bis, itemque v. sq et v. 28.

21. *μετα* c. (B*C *μετ*) DEKL al ut vdtr fere omn (120. *δι'*) Eus$^{dem\,376}$ Dam al .. Ln *μεθ* c. AB** Chr Cyr$^{hr\,144}$ Thdrt | B (certe sic Mai) *μεταμελημθησεται* | ς (Gb^{0}) Ln add in f. *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* c. ADEKL al pler d e cop syr^{utr} al Eus$^{dem\,376}$ et^{463} Chr Thdrt Chron^{92} al .. om c. BC 17. 80. f vg (et. am fu demid tol harl, sed non hal al) sah basm arm Amb Bed

22. *τοσουτο* c. ABCD* (*-τω*) al Ath^{cd} .. ς *τον* c. D***EKL al pler pp mu. Praeterea BC* Dam add *και* | L 109. *ο ις*

23. *γεγονοτες* h. l. c. BL (K om) al ut vdtr omn f vg cop (*facti sunt sacerdotes plures*) syr^{p} (syr^{libere}) al Eus$^{dem\,376\cdot 464}$ Chr Thdrt Dam al .. Ln post *ιερ.* c. ACDE d e Cyr$^{ador\,482}$ et$^{nest\,74}$ Chr^{mosc1}

24. *ιερωσυνην* (L al Eus^{dem464} *ιεροσ.*) .. D* *ιερατιαν*

26 *Τοιοῦτος γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος,*
ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν
οὐρανῶν γενόμενος, 27 *ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ*
οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,
ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγ- 5, 3. 9, 7. 12.
κας. 28 *ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας*
ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς
τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 *Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα*
ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, 2 *τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν*
ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 *πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσ-* 5, 1.
φέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι
καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 *εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν*
ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 *οἵτινες* 10, 1.

---

26. *και* c. ABDE syr^{utr} ar^{e} Eus^{dem464} .. ς (=Gb†, Sz?) om c. CKL al ut vdtr omn it vg cop basm al pp mu | A *ακακ. και* | L *υψηλωτερ.*

27. D* Chr^{mosc1} *ο αρχιερευς* | *θυσιας* .. DE al^{4} d e Chr^{mosc1*} Thdrt^{cd} Aug Amb *θυσιαν* (4.^{lect} f sl$^{7 \cdot ant}$ om; Chr^{mosc1} transp) | A 17. 73. 80. Cyr^{nest98} et^{alib} (Chr ap Wtst) *προσενεγκας*

28. *ανθρ. καθ. αρχιερ.* (cop *καθ. α. αρχιερ.* et aliter) .. D d e *καθιστ. ιερεις* (D*** *αρχιερ.*) *ανθρωπ.*

VIII. 1. *επι* (43. om) .. A *εν* | DE Eus^{dem464} *μεγαλοσυνης*

2. *ουκ* c. BD*E* 17. d e arr Eus^{ps175} .. ς (Gb^{0}) praem *και* c. AD***E** KL al pler f vg cop syr^{utr} al Eus^{dem464} Cyr^{fid111} Chron^{442} al mu

3. *τε*: ita ABDEKL etc .. it vg cop syr^{utr} al non exprim (nec solent exprimere) | KL al mu *προσενεγκει*

4. *γαρ* c. D***EKL al pler syr^{p} al (syr *et si*, aeth^{utr} *sic si*, sed *sic* cum aeth^{pp} ad priora trahendum) Chr Thdrt Dam al .. Gb' Sz Ln *ουν* c. ABD* 17. 73. 80. 137. it vg cop sl^{ed} (:: quod nexum reddit faciliorem, non item *γαρ*) | *των προσφερ.* c. ABD*E* 17. 67.** 73. 137. it vg cop aeth^{ro} arm .. ς (Gb^{00}) add *των* (om 116. Chr^{mosc2} Dam) *ιερεων* c. D***E**KL al pler syr^{utr} aeth^{pp} al pp mu | *νομον* c. AB al^{4} (et al) Thdrt .. ς *τον νομ.* c. DEKL al pler pp mu (:: saepissime offendit *νομος* absq artic, cf Lc 2, 23 et 24. Ro 2, 13 et 17. Nec aliter sentiendum de He 9, 19. 10, 8.) | L *τα δωρ.* ante *κατα* pon

*Ex 25, 40. Act 7, 44. ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη-
μάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γάρ φησιν
ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·
7, 22. 11. 6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός
ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέ-
τηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας
*Ier 31 (38), 31–34. ἐζητεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρ-
χονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν
ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χει-
ρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος.
10, 16. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς
ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν

5. K *δειγματι* | *μωυσης* c. BKL al pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14) *μωσ.* c. ADE al certe pm | *ὅρα γάρ φησιν* (ita et. Ln, nisi quod post *φησιν* dist) .. ς *ὅρα γάρ, φησὶ.* Ceterum it vg al mu om *γαρ* | *ποιησεις* (Gb'') c. unc omn al pl Or Eus[ps] al mu .. ς (=Sz) *-σης* c. min mu | DE[vdtr] *δειχθενταν* | Gb Sz (*οἵτινες* usq *ὄρει*) et Ln (*Ὅρα* usq *ὄρει*)

6. *νυνι* c. AD**et***EKL al certe pler pp mu .. Ln *νυν* c. BD* Ath[366] | L *διαφοροτερας* | *τετυχεν* c. AD*KL al Ath[366] (sed[cdd3] *-χηκεν*) Thph Oec .. ς *τετευχε* c. BD*** al pl Dam[1] Thph[cd] .. al mu pp pm *τετυχηκεν* (:: cf de his formis Phryn[395]: *τετυχηκεν* dicendum esse praecipiunt grammatici, *τετευχε* inferioris Graecitatis dicentes; formae vero „grammaticis ignotae" *τετυχε* nonnunquam inventae exempla addidit Lob.) | *και* c. ABD**et***L al longe pl it vg (et. am fu etc) al pl pp mu .. Gb[0]: om enim D*EK al fere[10] vg[cdd aliq] Thdrt (non[cod1]) Dam[1] | BD* *μεσειτης*

7. *αμεμπτος*: ita D**et***, item E[mg] (scripturam enim antiquiorem codicis D non assecutus est scriptor); D* inepti quid scripserat, cf ed. meam, ex Wtstii vero coniectura *αναιτια* (it vg *si illud prius culpa vacasset*) | *δευτερας* .. B* *ετερας*

8. *αυτοις* c. BD***EL al pler Chr (*οὐκ εἶπε Μεμφ. δὲ αὐτῇ, ἀλλά Μεμφ. δὲ αὐτοῖς λέγει*: quae cat[com] substitutis *αὐτήν* et *αὐτούς* repetit) Dam al .. Ln *αυτους* c. AD*K al[4] Thdrt (it vg etc *vituperans eos*) | D* om *επι* sec (d *disponam domum isr. et domu iuda*; e bis *domui*)

9. *εποιησα* .. al pauc pp mu *διεθεμην* :: e LXX | B 34. *εν ημεραις* | *γης* .. DE *της*

10. *η διαθηκη* c. BKL al ut vdtr omn it vg cop basm syr[utr] al ut vdtr omn pp mu .. Ln add [*μου*] c. ADE (:: editum est LXX ex B etc; sed A Frid-Aug al mu pp aliq om *μου*) | *επι καρδιας* (*-διαν* K al Clem ::

αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐ- 2 Co 6, 16.
τοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδά-
ξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
λέγων Γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ- 10, 17.
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-
σθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν Καινήν, πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ 8.
δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον
κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία *Ex 25 ss. 40, 3 ss. etc

---

ut Frid-Aug in LXX, *in corde* f vg Bed, d e Prim *in cordibus*, 31. -διαις) αυτων .. B επικαρδιαεαυτων (is qui antiquas litteras crassiore ductu instauravit videtur mihi C et Є confudisse) | επιγραψω .. B γραψω

11. D***E Chr^{mosc2} Cyr^{glaph46} διδαξουσιν | πολιτην (B -λειτην) c. unc omn al longe pl d e cop basm syr^{utr} arm arr Chr^{edd} (ap Montf) Thdrt Dam Aug (:: sic *Ier 38, 34.$^{ed\ vat}$ atq et. Frid-Aug, sed A al pm pp mu αδελφον et sec loco πλησιον) .. ς (=Gb Sz) πλησιον c. min mu vg syr$^{p\ mg}$ al Chr Cyr^{glaph} al | D*E 46. d e om αυτου sec (D* antea εαυτου) | D* ειδεσουσιν | αυτων pr c. D***L al longe pl cop syr^{utr} al Thdrt Dam Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c. ABD*K al^{5} it vg al (basm·Clem Bed om αυτ. utrumq, cop syr^{p} om sec) Cyr^{glaph46} Chr (:: *Ier 38, 34. αυτ. pr habent B Frid-Aug al, sed om A al pp mu :: ut molestum et propter sq αυτων abundans multo facilius omittebatur quam addebatur et in LXX et hoc loco)

12. KL al ιλεος | και των ανομιων αυτων c. ADEKL al pler (109. om κ. τ. αμαρτ. α.) d e syr^{p} al mu (aeth antea ιλεως εσομ. αυτοις) Chr (pon ante κ. τ. αμαρτ. α.) Thdrt Dam al .. 49. om c. B 17. 23. f vg cop basm syr ar^{e} (Clem^{lib} κ. ιλ. εσομ. αυτοις κ. των αμ. αυτων ου μνησθω) (Cyr ιλεως εσ. ταις αμαρτιαις αυτ. και των ανομιων αυτ. ου μη μν. ετ.) Prim Bed (:: ista quum in LXX desint, nisi quod test pauci ανομ. pro αμαρτ. substituunt, potius ad eorum exemplum omissa quam ex 10, 17. cuius loci diversa ratio apparebat, inlata existimo)

13. το δε .. D* το τε

IX. 1. και .. B al aliq syr cop al (al^{2} basm om ουν και) Thph om | η (D* om) πρωτη c. unc omn al plus^{30} it vg basm syr^{utr} arm aeth pp pl .. ς (=Gb Sz) add σκηνη c. min pl cop ar^{e} (et. διαθηκη legitur) | D* και λατριας το δε

καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.
3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,
4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περι-
κεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ
μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
*Ex 10, 4. θήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ
ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 Τούτων
δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς
εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν
ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσ-
φέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦν-
τος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων
ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς
5, 1. τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέ-
ρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,
10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς,
δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

---

2. *η τε* .. D* om *η* | *αρτων* .. B basm add *και το χρυσουν θυμιατηριον* (iidem v. 4. om *χρυσ. θυμ. και*) | *ἅγια* (B praem *τα*, ς *ἁγία*, non item ς^{e} Gb Sz; confirmat *ἅγια* [et. D***] scripturam Thdrt: *προπαροξυτόνως ἀναγνωστέον, τὰ ἅγια· οὕτω γὰρ ἡμᾶς διδάσκει νοεῖν τὸ ἕτερον ὄνομα*) c. BD***KL etc .. Ln *ἅγια. ἁγίων.* c. AD*E d e (A *αγια· αγιων*)

3. *ἁγια αγιων* c. AD*E al pler pp mu .. BD***KL al *τα αγια των* (et. cop basm) *αγιων*

4. *χρυσ. εχουσα θυμ. και* .. B *εχουσα*, item basm (*in eo*): vide ad v. 2. | *η βλαστ.* .. B 37. om *ἡ* | K** *πλακαι*, L *-καις*

5. D*E *υπερ δε αυτην* (*-της* D?), d e *super eam*, f vg *superq eam* | *χερουβειν* c. BD*** (* *-βιν*, item E?), item A al (et. Chr^{mosc2}) *-βειμ* .. ς 49. *-βιν* c. D*KL al pler | *δοξης* (ita unc omn etc) .. Gb Sz ex errore praem *της* .. D* d e add *και* | A *κατασκιαζον*

6. L* al *κατασκευασμενων*

7. *εαυτου* .. L* *αυτου*

8. D* *μηπως πεφανερωσαι* | *ετι* .. D* *επι*

9. *ητις* (Prim „subaudi *res*“) .. D*E d e add *πρωτη* (d e *qui priori parabula*) | *ἣν* (Gb' Sz) c. ABD* 17. 23.* 27. 67.** 71. 73. 137. f vg sl$^{5·\,ant}$ Dam (*τοῦτ' ἔστιν ὁ τύπος γέγονε καθ' ὃν δῶρα τε* etc, hinc male in txtu editum *καθ' ὅν*) Oec (*καθ' ἣν παραβολὴν καὶ καθ' ὃν τύπον* etc) Prim („subauditur *parabolam* sive *figuram*“) .. ς (=Gb' Sz) 49. *ὅν* c. D***EKL al longe pl d e cop sah basm syr^{utr} al Chr Thdrt Thph | D* *θυσιαν*

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1.
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ᾽ ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι᾽ αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια,
αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύ-
ρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει
πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ
Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον
τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ
λατρεύειν θεῷ ζῶντι. 1 Th 1, 9.
15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θα- 12, 24.
νάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρο-
νομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε

---

10. *δικαιωματα* (Gb'' Sz) c. AB 6. 17. 27. 31. 67.** 73. 80. 137. 178. 219. cop syr arm ar[e] Cyr[ador347] (ubi totum locum exscripsit v. 6-12.) item D* d e sah *δικαιωμα* (*iustitia*). Praemittunt vero ex his *και* B 67.** 219... ς 49. *και δικαιωμασιν* c. D***EKL al longe pl f vg (f vg *et iustitiis carnis usque - impositis*) syr[p] (habet ut vg *impositis* pro *επικειμενα*) al Chr Thdrt Dam al (sed horum nemo de *και δικαιωμασιν* et *επικειμενα* coniunctis quicquam adnotat) | D*** *μεχρις*

11. *μελλοντων* c. AD***EKL al ut vdtr omn f vg cop basm syr[p mg] aeth al mu Eus[ps50] et[176] Cyr[hr 144.198] Cyr[ador347] Marc[diad] Ps-Ath[401] Chr (montf item[mosc2] et[1*]; in cat vero pro *μελλ.* scriptum est *γενομενων*, quod idem Mutianus vertit) Thdrt Procl Dam al .. Ln *γενομενων* c. BD* d e syr[utr] ar[petrop] Chr[mosc1**] et[int] | AL al aliq *τελειωτερας*

12. *εις τα αγια αιωνιαν* .. d e *in sanctis aeternis* | D*E(*?) al mu pp aliq *ευρομενος*

13. *τραγ. κ. ταυρ.* c. ABDE al it vg cop basm syr ar[e] Cyr[ador407] Thdrt Prim Bed .. ς *ταυρ. κ. τρ.* c. KL al pler syr[p] al Ath[523] Cyr[fid73] Cyr[hr199] al mu Amb | D* *κεκοιμημενους*

14. *αιωνιου* c. ABD***EKL al pl syr[utr] arm arr Ath[523] Thdrt al .. D* al fere[25] it vg cop basm al Cyr[fid73] Did al mu *αγιου* | *υμων* c. D***EL al longe pl f am tol al basm syr[p] al Chr (et[txt] et[com] ap Montf item[mosc3] et[cat], sed Mutianus vertit *nostram*) Dam al (:: toties *ημων* ut aptius substitutum est) .. Gb'' Ln 49. *ημων* c. AD*K al[10] d e vg cop syr ar[e] arm Ath[523] Cyr[fid73] Thdrt al | K *απο των νεκρων* | *θεω* (D* *τω θ. τω*) *ζωντι* c. DEKL al pler vg al pl pp aliq .. Ln add *και αληθινω* c. A 21.* 31. 66.[mg] cop sl Mac Chr[com] Thph

17. *μηποτε* .. D* *μη τοτε*, item Isid[4,113] (- οὕτω γὰρ εὗρον καὶ ἐν

Ex 24, 3 ss. ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος; 18 ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵμα-
τος ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
Nm 19, 6. ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν
τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε
Ex 24, 8. Mt 26, 28. τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων Τοῦτο τὸ
αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
Lv 17, 11. ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν
νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι,
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ
γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀλη-
θινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν,
ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς

παλαιοῖς ἀντιγράφοις) | ὁ διαθέμενος; (ita, ut et. Ln) .. ς Gb Sz 49. -μενος.

18. ουδε c. ACD (D* οδεν ουδεν η) EL b al ut vdtr pm (f *unde* [*ne* inepte om] *primum quidem*) .. ς ουδ c. min ut vdtr pl | πρωτη .. D*E* d e add διαθηκη | ενκεκ. c. ADE .. ς Ln 49. εγκ. c. CL etc

19. K 46.* om πασης .. D* Chr πασης της | νομον c. D***EK al longe pl Chr Dam al .. Ln praem τον c. ACD* (om υπο) L al fere^{10} Chr^{mosc1} Thdrt Thph (:: cf ad 8, 4.) | μωυσεως c. CDEKL al ut vdtr pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14.) μωσ. c. A al ut vdtr mu | κ. των τραγ. c. ACDE (DE τ. τρ. κ. τ. μο.) al it vg al mu Thdrt^{cd} .. KL al syr^{utr} arr Chr om .. ς om των c. min ut vdtr pl Thdrt al | εραντ. c. ACDEKL al et ut vdtr mu .. ς ερραντ. c. min pl

20. ενετειλατο .. c 1.^{lect} διεθετο

21. εραντ. c. ACD*KL al ut vdtr mu .. ς ερραντ. c. D*** al pl

23. D* 67.** cop καθαριζεται | παρα ταυτας c. ACD**et***KL al longe pl Or al mu .. D* π. ταυτης (et. π. ταυτα, π. ταυταις legitur)

24. εισηλθ. (37. προσηλθ.) αγια (et. Ln$^{ed\ min}$) c. A 37. 118. et ut vdtr al (nam nec Gb nec Sz quicquam adnotarunt) .. ς Ln$^{ed\ mai}$ 49. αγ. εισηλθ. c. CDEKL al pler d e (libere vv pler: f vg *in manuf. sanctis Ies. introiit*, cop *Chr. intro.* εις χει. αγ., syr^{utr} ε. αγ. χει. εισ. ο $\overline{χς}$) Chr Thdrt al | ὁ c. C***D**et***EKL al fere omn Ath^{351} Ps-Ath^{401} Cyr^{glaph325} Chr Thdrt^{3} Dam al .. Ln om c. AC*D* al^{3} | εμφ. ita CD***KL etc .. AD* ενφαν. (nec alibi cautum vdbatur recipere, cf Ro 10, 20 ac saepe) | C 17. υπ. υμων

25. C al ουδε | L al προσφερει

κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν
ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ᾽ ὅσον
ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,
28 οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνε-
νεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐ-
τὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν 8, 5. Col 2, 17.
τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ᾽ ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις 9, 9 ss.
αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχο-
μένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ
τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ
κεκαθαρμένους; 3 ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ᾽ ἐνι-

---

26. *πολλακις* .. D*E *πολλα* | *νυνι* c. ACL(?) al Or Chr .. ς *νυν* c. DEK al longe pl pp mu | *αμαρτιας* c. CD*** (D* Aug *-τιων*, Or[1] *των -τιων*) EKL al fere omn Or[1] al mu .. Ln praem *της* c. A 17. 73.

28. *και* c. unc omn al longe pl it vg cop basm syr^{utr} al mu pp pm .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu | D* *εκδεχομενοις*, C* *απεκδεχομενοι* | *εις σωτ*. c. CDEKL al longe pl it vg cop basm syr al pp mu .. Ln$^{ed\ min}$ add *δια πιστεως* c. A al plus[5] flor hal syr^{p} sl$^{5.\ ant}$ Dam^{com} (ut vdtr), item eadem al plus[10] arm praem

X. 1. *αις* c. D*L(?)N 73. 137. Chr^{mosc1} Thdrt, item d e (accurate enim reddunt *hostiis quibus offerent*) .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A (A** 31. syr^{p} al postea *αι ουδεποτε*) 2. 7.* 17. 47. (syr^{utr} arm) .. ς Ln$^{ed\ mai}$ *ας* c. CD*** (E?) K al pler pp mu (:: ut et. alibi similes attractiones manum alienam expertae sunt. Etiam A etc lectionem *αἷς* vel maxime confirmare in promptu est.) | *δυναται* c. D*et***EKL al sat mu it vg cop al Chr Thdrt^{txt} Oec (^{com} *ὁ νόμος τοῦτ᾽ ἔστιν*) .. Gb' Ln *δυνανται* c. ACD** al fere[30] (syr al) Chr^{mosc3} Thdrt (ex comm vdtr) Dam Thph (et. ex comm vdtr) | *τελειωσαι* (D*** *τελεωσαι*) .. D*E* d e *καθαρισαι*

2. *ουκ* c. ACDEKL (sed *ουκ αν επαυ* in rasura) N**vdtr al longe pl d e am fu harl* al cop arm al Chr Thdrt^{txt} Dam Thph Oec .. ς^{e} (non ς Gb Sz) om c. N* al ut vdtr mu f vg^{ed} hal harl** al syr^{utr} ar^{e} al Thdrt^{com} Prim | D* d e Chr om *ετι* | D* *τους δε λατρευοντας* | *κεκαθαρμ*. c. L al longe pl Chr Thdrt Dam Thph Oec (*καθαιρειν* praeter Io 15, 2. nusquam; vix dubium quin nostro loco cum usitatissimo nec alibi fluctuanti *καθαριζ*. aliena manu commutatum sit; illud vero antiquiori Graecitati proprium egregie auctori ep ad Hebr convenit.) .. Ln *κεκαθερισμ*. c. AC, item *κεκαθαρισμ*. DEK al fere[10]

3. N *εν αυτοις* | D* (E*?) 61. 8.^{pe} d e vg al add in f. *γινεται*

αὐτόν· 4 *ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-*
*Ps 39 (40), 7–9. *τίας.* 5 *διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει Θυσίαν καὶ προσ-*
φορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 *ὁλοκαυτώματα*
καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· 7 *τότε εἶπον Ἰδοὺ ἥκω, ἐν*
κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέ-
λημά σου. 8 *ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλο-*
καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας,
αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 *τότε εἴρηκεν Ἰδοὺ ἥκω τοῦ*
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ,
10 *ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώ-*
ματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 *Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ᾽ ἡμέραν λειτουργῶν καὶ*
τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται

---

4. *αφαιρειν* .. L b al Chr$^{\text{mosc1}}$ *αφελειν*

5. *σωμα* .. syr$^{\text{p mg}}$ *ωτια*

6. DE d (item e?) *ολοκαυτωμα* | *ηυδοκ.* c. ACD*EN al .. ς *ευδοκ.* c. D***KL al pler pp mu (et. *εζητησας* legitur)

7. *ιδου* .. D* syr add *εγω*, item d e ante *ecce* | *ο θεος* (al fu al Chr$^{\text{mosc2}}$ add *μου*, et. transp) .. K al^{3} harl* om

8. *θυσιας κ. προσφορας* (Gb′) c. ACD* al it vg cop sah syr ar^{e} Cyr$^{\text{ador348}}$ .. ς *-αν κ. -ραν* c. D***KL al pler syr^{p} al pp mu | DE d e cop al *πε. αμαρτιων* | *ηυδοκ.* c. AD* al Cyr$^{\text{ador348}}$ Thdrt .. ς *ευδοκ.* c. CD***KL al pler Chr al | *νομον* c. AC al^{5} sah Cyr^{ador} Chr Thdrt .. ς (Gb^{0}) praem *τον* c. DEKL al pler cop Dam al

9. *του ποι.* c. ACDEK al mu d e cop sah basm aeth Chr^{1} .. ς (=Gb Sz) add *ο θεος* (et. *μου* add, et. transp) c. L al pl f vg syr syr^{p} c.* al pp mu

10. *οι* (et. ς) c. D***E**KL al fere^{40} (qui citantur, ita ut haud dubie multo plures sint) sl^{5} Dam Thph^{dis} (– *ἁγιασθέντες· τοῦτο γὰρ ἔξωθεν προσυπακουστέον*) Oec (et.^{com}) .. ς^{e} Gb Sz Ln om c. ACD*E* al (it vg al pler *oi* certe non exprimunt) Chr Thdrt (sed neuter in comm tractat) (:: *oi* lectionem singularem, minime vero ineptam et a docto Graeco D*** studiose codici suo inlatam, parum apte ex dittographia explicant; quodsi propter *ασμενοι* omissum esset *εσμεν οι*, res manifesta esset; at nemo, quamvis parum attenderet, propter praecedens *ασμενοι* sequens *εσμεν* in *εσμενοι* mutare potuit. Tale quid textu expellere, hoc est textum corrigere, non restituere.) | *σωματος* .. D*E* d e *αιματος* | $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ c. unc omn al pl pp mu .. ς (=Gb Sz) praem *του* c. min vix mu (Thph *του* $\overline{\chi\upsilon}$, et. aliter legitur)

11. *ιερευς* c. DEKL al longe pl it vg cop al Chr Thdrt (vdtr ex comm) Dam al .. Ln *αρχιερευς* c. AC al plus^{15} syr^{utr} (sed syr^{p} „*αρχ*“ c.*)

περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας 12, 2. etc 1, 13. etc
θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν *Ps 109(110), 1.
ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς
ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ
γὰρ τὸ προειρηκέναι 16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς 8, 10. *Ier 31, 33.
αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος Διδοὺς νόμους μου
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,
17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη- 8, 12. *Ier 31, 34.
σθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ
ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων Eph 3, 12.
ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα

---

basm aeth al Cyr[ador] (Euthal?) al (:: 8, 3. *αρχιερ.* non variat; **5, 1.** unus tantum *ιερευς*. Utroq vero loco d e *sacerdos*, ut et. **9, 11** et **25.**, contra **9, 7.** *summus sacerdos*. Accuratius vero vg) | D*E d e om *και* sec

12. *αυτος* c. D***KL al longe pl Cyr[hr220] Thdrt Dam[txt] ad h. l. Thph Oec .. Gb'' Sz Ln *ουτος* c. ACD*E al[5] (it vg al pler *hic*) Cyr[ador] Chr al (:: apte substituerunt *ουτος*, ad *πας ιερευς* vel *αρχιερ.* respicientes; alienum vero ab emendatore erat *αυτος* pro *ουτος* dare) | Ln[ed min] *εκ δεξιων* c. A 31. (Ign[intpol236] *εκαθισεν εκ δεξιων αυτου*, liberrime); harl cop *ad dextram*

15. *γαρ* .. D* *δε* | *προειρηκ.* c. KL al longe pl Thdrt Dam al (:: ab aliena manu abhorret; *προειρ.* cum *μετα το* molestus vdbtur pleonasmus, quemadmodum nec interpretes expresserunt) .. Gb'' Ln *ειρηκεναι* c. ACDE al mu (it vg al fere omn pp[lat] *dixit*) Chr Thph

16. *αυτη* .. D* f vg Amb al add *δε* | *των διανοιων* c. D**et***EKL al longe pl d e vg[ed] demid al cop basm syr[utr] al mu Chr Thdrt al Amb Prim al .. Ln *την διανοιαν* (:: ut LXX) c. ACD* al[5] am fu harl* tol al f (al pauc et. antea *καρδιαν*) | *αυτους* .. al plus[25] basm syr[p mg] sl[5.] add *υστερον λεγει*, item al simile

17. D* al[5] it vg Amb al om *αυτων* pr | *μνησθησομαι* (Gb') c. ACD* (E confuse) 17. .. ς *μνησθω* c. D***KL al pler pp mu (:: ut 8, 12. ubi unus 17. *-θησομαι*)

19. K *εις την των αγιων εισοδον*

20. D*E* om *και* | *της* .. D* praem *δια*

21. L *ιερεαν μεγα¯* (quae lineola, qua *-γαν* fit, secundis curis addita est)

22. *προσερχωμ.* c. AC al pl it vg al ut vdtr omn pp mu .. DEKL al fere[30]

4, 16. μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς
καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα
ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ,
πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς
παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν
ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες,
καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.
6, 4 ss. 26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
•Dt 17, 6. τος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δο-
κεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-
πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιά-
•Dt 32, 35 s. Ro 12, 19. σθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν
•Ps 134 (135), 14. εἰπόντα Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος· καὶ πάλιν

προσερχομεθα | μετα c. ADEL al et ut vdtr mu .. ς 49. μετ c. C (K?) al ut vdtr pl | ῥεραντ. c. ACD* (sic) al .. ς ερραντ. c. D***EKL al longe pl; al pauc εραντ.

23. ς Gb Sz πονηρᾶς· 23καὶ, Ln 49. πονηρᾶς, 23καὶ – καθαρῷ, | D* al λελουσμενοι | K al fere[20] κατεχομεν | DE d e f vg της ελπ. την ομολ.

24. L παρωξυσμον | και sec .. L habet in mg

25. D* al mu Chr[mosc3] Oec εγκαταλιποντες (D* καταλ.) | εθος .. D* Chr[mosc1**] add εστιν, item (d e *et*) f vg (ante εθος) etc | τοσουτω .. K τοσουτο | οσω .. K al οσον

26. D* (etiam E transscripsisse vdtr) ουκετι περιλειπεται θυσιαν πε. αμαρτιας προσενενκιν, d e *iam non restat peccatis hostia offerre*. Ceterum totum versum, exceptis μετὰ τὸ usq αληθ., habet et. F[a]

28. μωυσεως c. KL al pl .. ς (non Gb Sz sed ut 7, 14 ac post) μωσ. c. ADE al certe pm | οικτιρμων (ADE -τειρμων) .. D*E d e syr[p] c.* add και δακρυων

29. K ποσω μαλλον δοκειτε (D* δοκει δε) χειρ. | εν ω ηγιασθη: et. Or[3] Ath[523] Chr[8,316] al pm .. Ln[ed min] om c. A Chr (et.[mosc 3])

30. λεγει κυριος c. AD***EKL al pler syr[p] aeth[pp] al Chr (sed γεγραπται γαρ pro οιδαμ. γ. τ. ειπ.) Thdrt Dam al .. Gb[oo] 49. om c. D* 17. 23.* 67.** it vg cop syr aeth[ro] ar[e] Amb Prim Bed om (:: Ro 12, 19. nemo om; at nostro loco „τον ειποντα“ fecit ut omitteretur ista textus LXX pars; quemadmodum Chr eo consuluit concinnitati quod γεγρ. γαρ pro ειδ. γ. τ. ε. substituit) | και παλιν c. AKL al pler syr[utr] aeth[ro] al Chr Thdrt[1] (ad h. l.) Dam al .. DE 55. 71. it vg aeth[pp] Thdrt[1] Prim al add

Κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 *φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας*
θεοῦ ζῶντος.

32 *Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτι-*
σθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 *τοῦτο μὲν*
ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 *καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συν-* 13, 3.
επαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν καὶ
μένουσαν. 35 *μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει*
μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 *ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ*
θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 *ἔτι* *Es 26, 20.
γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· 38 *ὁ δὲ* *Hab 2, 3 s. Ro 1, 17. etc
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ

οτι (:: ut LXX, practereaque h. l. addito *οτι* concinnior oratio fit.) | *κρινει* (d e *iudicat*) h. l. c. ADEK 31.55.71.73. it vg syr[utr] aeth[utr] Thdrt[1] (Dam om *κυριος*) Prim al :: ita et. LXX .. ς post *κυριος* c. L al pler cop al Chr Thdrt[1] (ad h. l.) al

31. D* *ενπεσειν*

32. *δε* .. L al aliq cop aeth Chr[mosc2] om (syr *ουν*) | *τας πρ. ημερας* .. D* *ταις πρ. ημεραις*

33. *θεατριζομενοι* .. D* *ονιδιζομενοι*, E *νιδιζομενοθεατριζομενοι* (:: nimirum D*** obelo transfixis o et ι in *ονιδιζ.* totam vocem delendam significavit in eiusque locum *θεατρ.* substituit. Iamvero E tam inepte.)

34. *δεσμιοις* c. AD* 67.** 73. al fere[10] f vg cop syr[utr] al Chr al mu (et. schol[27] et[al]: *οὐ μόνον, φησίν, ὑμεῖς οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεως, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις δεομένοις* [73. *δεδεμένοις*] *χεῖρας ὀρέγετε. δεσμίοις δὲ τοῖς ἀποστόλοις* [-*ίους* etc?] *λέγει*) pp[lat] .. ς (=Gb Sz, sed Gb') *δεσμοις μου* c. D***EKL al longe pl d e (sed habent *vinculis eorum*) al Clem Or (sed om *μου*) Euthal (in argumento) al | *εαυτοις* c. DEKL al fere[60] pp pm .. ς (=Gb Sz) *εν εαυτ.* c. min ut vdtr pauc .. Ln *εαυτους* c. AN al[4] (it vg etc *vos*) Clem (Or *ὅτι ἔχετε*) | *κρειττ.* c. DEKL al ut vdtr pler .. Ln *κρεισσ.* c. A | *υπαρξιν* c. AD*N* 17. (al[2] ap Bez) it vg cop aeth Clem Chron[440] Prim Bed .. ς (Gb[00]) add *εν ουρανοις* c. D***EKLN** al pler syr[utr] al Or al mu (et. transp)

35. D* *απολυητε* | *μεγ. μισθαποδ.* c. ADEN al (it vg *quae magn. habet remunerationem*) cop al Clem Or Eus[dem557] .. ς 49. *μισθ. μεγ.* c. KL al pler syr[utr] al Chr Thdrt Dam al

36. Ln *τ. ἐπαγγελίαν,* [37]*Ἔτι*

37. *οσον* (80. Eus[ps180] Thdrt[cd] Dam om) *οσον ο* .. D* *οθεν? οτι?* | D* *χρονισει*

38. *μου* c. AN* f vg arm Clem (32-39 citat) Thdrt[1] Sedul Prim Bed, item

ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
*Gn 1, 3. 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ
*Gn 4, 4 ss. μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυσίαν
Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
*Gn 5, 24. δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-

---

(huc spectant?) Eus[1] Procop[esa] Cyp[2] (ita et. *Hab 2, 4. A al mu vv aliq Clem strom. 2. 2. § 8. Thdrt Thph), item D* d e syr[utr] al Eus[dem557] al aliq[gr] et[lat] add post πιστ. (item l. l. ed. vat) .. ς om c. D***EKLN** al pler cop al Chr al mu (ita et. test mu in LXX item Ro 1, 17. Gal 3, 11.) | D*et***E μου η ψυχη

XI. 1. ς πίστις, (quod confirmat L al) | D* υποστασιν

3. μη εκ .. it (*ut ex non apparentibus*; vg *ut ex invisibilibus*) al pp mu εκ μη | το βλεπ. (Gb') c. AD*E* 17. d e cop Clem Ath[176] al mu .. ς τα βλεπομενα c. D***E**KL al pler f vg al mu Chr (non[1] ex[mosc2]) al mu

4. D* καειν | του θεου c. D***EKL al fere omn vg (d e *testificatur perhibentem muneribus deo*) cop syr[utr] al pp pm (Clem αυτω pro αυτου) .. Ln τω θεω c. AD* 17. | D* δια ταυτης | λαλει c. A al fere[20] f vg cop syr[utr] al Clem Or Ath[393] Nyss[eunom8] Chr[identid] al pm Prim Bed .. ς (=Gb Sz, sed Gb'') λαλειται c. DEKL al pl d e harl al Thdrt (ex comm vdtr: „παρὰ πάντων εὐφημεῖται τῶν εὐσεβῶν“) Oec („ἀείμνηστός ἐστιν“ etc)

5. ηυρισκ. c. ADE al Epiph[2,98] .. ς ευρισκ. c. KL al pl pp mu | D*K αινωχ | D**et***L al μετετεθηκεν | μεταθεσεως c. AD* 17. 67.** 80. it vg cop .. ς (Gb⁰) add αυτου c. D***EKL al pler syr[p] al (syr *antequam transferret eum*) pp mu | ευαρεστηκ. c. AKL al fere[10] Thph .. ς ευηρεστηκ. c. DE al pl pp mu

6. τω θεω .. D** 17. om τω

ποδότης γίνεται. 7 *Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω* •Gn 6, 8 ss.
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι᾽ ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 *Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ* •Gn 12, 1 ss.
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἔμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,
καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 *πίστει παρῴκησεν εἰς*
γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·
10 *ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης*
καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. 11 *Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς* •Gn 17, 19.
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 *διὸ καὶ ἀφ᾽ ἑνὸς ἐγεννήθησαν,*
καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει •Gn 15, 5. 22, 17.
καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
13 *Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς* •Gn 23, 4. •Ps 38 (39), 13.

---

8. *καλουμενος* c. D***EKL al ut vdtr omn cop syr^{utr} al Chr Dam al .. Ln praem *ὁ* c. AD* it vg arm Thdrt Hier al (*qui vocatur*) | *εξελθειν* .. DE it vg post *τοπ.* pon | *τοπον* c. AD* al? .: ς 49. praem *τον* c. D***KL al certe pler Chr Thdrt Dam al | *εμελλ.* c. AD*K al mu (et ut vdtr pl) Chr Dam Thph .. ς *ημελλ.* c. D***L al pl Thdrt Oec

9. *πιστει* .. D*E *και* d e (*et demoratus* pro *fide moratus?*) | *παρωκ.* .. D*** al mu add *αβρααμ* | *γην* c. AD**KL al mu (et pl ut vdtr) Dam Oec .. ς (Gb^{00}) praem *την* c. D*et*** (non retuli de correctoribus in appendice. ** tribus lineolis transfixit, *** accentum dedit) E al pl Chr Thdrt Thph | D* d *ισακ*, item alibi | *συνκληρ.* c. ADE .. ς Ln 49. *συγκλ.* c. KL al certe pler | *της αυτης* .. D* 38. *αυτου*, aeth *αυτων*

11. *σαρρα* c. AD***KL etc .. addunt *στειρα* (D*) vel *η στ.* (D**) vel *στ. ουσα* D*et** al pm d e vg cop sah syr^{utr} al Thph | *και* sec .. D*E al^{4} syr^{p} arm *εις το τεκνωσαι* (al^{3} add *και*), d e ad *ελαβεν* (*accepit*) add *filium* | *ηλικιας* c. AD* 17. it vg cop sah aeth^{utr} Chr^{mosc1} .. ς (=Gb Sz) add *ετεκεν* c. D***KL al fere omn syr^{utr} al pp mu

12. *εγεννηθ.* c. D**et***EL al ut vdtr fere omn cop syr^{utr} al Chr (*οὐ τοῦτο μόνον λέγει ὅτι ἐγέννησεν ἀλλ᾽ ὅτι καὶ τοσούτων ἐγένετο μήτηρ.* Thph: *οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἡ πίστις τὸ γεννῆσαι, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ τοσούτους* etc) Thdrt Dam Thph Oec .. Ln *εγενηθ.* c. AD*K al (it vg *orti sunt*) :: solent antiquiss aliq *εγεννηθ.* cum *εγενηθ.* commutare, ut Mt 26, 24. A Mc 14, 21. ALΓΔ Io1, 13. AB*Δ *εγενηθ.* pro *εγενν.* substituere. | *ως η* c. AD (*et** et***) EKL (D* 31. *καθως η*) al longe pl pp mu .. ς (=Gb Sz) *ωσει* c. min vix mu | D*E d e aeth^{utr} om *η πα. το χειλ.* (:: hab LXX)

13. *λαβοντες* c. DEKL al longe pl Thdrt Dam (et.^{par371}) al .. Ln *προσ-*

ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 14 οἱ
γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 15 καὶ
εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ᾽ ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνα-
κάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐπουρανίου.
*Ex 3, 6. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν·
ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
*Gn 22, 1 ss. 17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος,
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
*Gn 21, 12. Ro 9, 7. 18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, 19 λο-
γισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν
*Gn 27, 28. καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει καὶ περὶ μελλόντων εὐλό-
*Gn 48, 15 ss. 47, 31. γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει Ἰακὼβ ἀπο-
θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν

δεξαμενοι c. A .. 17. al Chr[mosc3] al κομισαμενοι (:: cf v. 39.) | ιδοντες c. unc omn al longe pl vv omn pp[gr] pm pp[lat] .. ϛ (=Gb Sz) add και πεισθεντες c. min ut vdtr pauc | ξενοι .. D*E* add και παροικοι

14. D* ενφαν. | D* al Chr[mosc1] Procop[esa] ζητουσιν

15. D* al Thdrt[1] μνημονευουσιν (sed D* μνημονευουσαν, certe non aliter poteram assequi), b al Chron[442] εμνημονευσαν | εξεβησαν (Gb') c. AD*E* 17. 73. 80. Ath[57] (edd al εξεβληθησαν) Chron[442] Dam (et.par[371]) .. ϛ εξηλθον c. D***E**KL al pler pp mu | D* om αν | D* ανακαμψαι

16. νυν c. unc omn al pl Ath Chr (et.[mosc3]) Thdrt Chron[442] al .. ϛ (=Gb Sz) νυνι c. min ut vdtr mu | θεος επικαλ. (K καλεισθ.) αυτων (K -τοὺς) .. D* 115. d e επικ. αυτ. θε., f vg *vocari deus eorum*

17. αβρααμ (syr[p] habet c.*, D* d e post πειραζ., 71. post πιστ. pon) .. 8.[pe] Chr[mosc3] (item[com] vdtr) om | D* μονογενην | K al Chr[1] ex[mosc1] Thph([mg] αναδ.) δεξαμενος

18. D* 238. d e al Cyr[glaph87] Chr[1] (et.[mosc3]) om οτι | D* d ισακ

19. και pr .. 109. d e sah om | εγειρειν c. DEKL al fere omn Or Chr Thdrt Dam al .. Ln εγειραι c. A (εγειρε) al[2] Cyr[glaph88] Chron[102] | δυνατος c. D*et***KL al ut vdtr omn f vg Or Cyr[glaph88] Chr Thdrt Chron[102] al mu .. Ln -ται c. AD** d e (d e *possit*, sed f vg *potens est*) | εν παραβολη (f vg cop syr *in parabola*) .. d e syr[p] *in parabolam*; Chr[mosc3] semel εν παραβολαις atque sic et. Chr[int] (i. e. Mutianus)

20. και pr c. AD* 17. 67.** al it vg Chr[txt] ([1] et.[mosc2]) Thdrt Dam Prim Sedul Bed .. ϛ om c. D***EKL al pler cop syr[utr] al pp[gr] aliq | L b των μελλ. | ευλογησ. c. DEKL al pler pp mu .. Ln 49. ηυλ. c. A al Chr[1] (et.[mosc3]) Thdrt (:: cf ad 7, 6. item ad Mc 10, 16. Lc 2, 28 et 34. 9, 16. 24, 30. quibus ll. omnib cdd aliq antiquiss ηυλ. pro ευλ. praebent; raro vero praestat ηυλ. ut Mt 14, 19.)

ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 *πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ* •Gn 50, 24.
τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 *Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-* •Ex 2, 2 s.
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 *πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρ-*
νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, 25 *μᾶλλον ἑλόμενος*
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
ἀπόλαυσιν, 26 *μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θη-*
σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
ποδοσίαν. 27 *πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν* •Ex 12, 41.
τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 *πίστει* •Ex 12, 11 ss.
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλε-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 *πίστει διέβησαν τὴν ἐρυ-* •Ex 14, 22 ss.
θρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεπόθησαν. 30 *πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα* •Ios 6, 20.

---

21. *ευλογ.* c. KL al pler Chr^{com2} Thdrt^{1} (non ad h. l.) al .. Ln 49. *ηυλογ.* c. ADE al pauc Chr^{txt} (et.^{mosc3}) et^{com1} Thdrt ad h. l. et^{niceph1,500} (:: non potest hoc versu aliter quam v. 20. edi, ad quem vide)

23. *μωυσ.* c. D*KL al pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14. et post) *μωσ.* c. AD***E al certe pm. Item v. sq sed D *μωσ.* et A non satis liquet | *ειδον* (AL al *ιδον*) .. 44. 47. om | *διαταγμα* (it vg *edictum*) c. DEKL etc .. Ln *δογμα* c. A^{vdtr} 34. (46.^{mg} *προσταγμα*) | D* (*** improbavit) E it vg^{cdd3} ap Sab add in f. *πιστι μεγας γενομενος μωυσης ανιλεν τον αιγυπτιον κατανοων την ταπινωσιν των αδελφων αυτου*

25. *συνκακ.* c. AD* .. ς Ln 49. *συγκ.* c. D***KL etc

26. *αιγυπτου* c. DEKL b al pl cop syr^{utr} al Clem Eus^{marc182} Chr^{mosc3} Thdrt Phot^{man3,13} al .. Ln *εν αιγυπτου* c. A 3. 71. .. ς (=Gb Sz, sed Gb') *εν αιγυπτω* c. min ut vdtr pauc Chr^{montf} Cyr^{hr139} al .. 23. it vg al *αιγυπτιων* (d e *thesauris aegyptum*)

27. AL** al *κατελειπεν* | A *αωρατον* | *ορων* .. post hanc vocem D* duas litteras habuerat: Wtstio vdbantur *τα*, non item mihi.

28. *ολεθρ.* c. ADE Dam .. ς *ολοθρ.* c. K^{sil}L al certe pler pp mu

29. *γης* c. AD*E (it vg *per aridam terram* item cop syr [syr^{p} deficit inde a v. 27.] al) 17. 31. 47. 71. 73. Chr Thdrt^{cd} .. ς om (:: ut et. deest *Ex 14, 29.) c. D***KL al pler Thdrt Dam al | *κατεποθησαν* .. al fere^{10} Chr^{aliq} (sed var mss) Thdrt *κατεποντισθησαν* (similiter fluct lectio *Ex 15, 4.)

30. *ιεριχω*: ita h. l. et. ADEKL | *επεσαν* c. AD* al fere^{10} Chr^{mosc1} (et 37. Chr^{mosc2} *-σον*) .. ς *-σε* (*-σεν* D***EL etc) c. D***EKL al pl pp mu (et. *κατεπεσε* et *-σον* legitur)

*Ios 2, 1. 6, 17. ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς
Ia 2, 25. ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης.
*Iud 6, 4. 13. 11. etc 32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος
περὶ Γεδεὼν Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε Δαυείδ τε καὶ
Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο
*Dan 6, 22. 3, 27. βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν
στόματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα
μαχαίρης, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
*1 Rg 17, 17. πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ
*2 Rg 4, 17. ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχω-
*2 Macc 6, 18 ss. 7, 7. σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν,
ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις

---

32. D* om ετι | D* επιληνψι | με γαρ c. AD* .. ς 49. γαρ με (:: ut saepe γαρ ex tertio loco in secundum translatum est) c. D***EKL al certe pler Clem al pm | περι .. D* add δε | βα. τε c. D***EKL al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam (et.[par371]) al, item D* και βαρ. (item exprim d e syr) .. Ln om τε c. A (f vg al nec pr nec sec exprim) Clem | και sec et tert c. DEKL al fere omn syr al Chr Thdrt Dam al .. Ln om c. A 17. f vg cop al (ante σαμψ. om et. d e Aug) Clem al Amb al | D* σαμψω | δαυειδ (c. D* h. l.), δαυιδ, δαβιδ: cf ad Mt 1, 1.

33. D* ηργασαντο | D* στομα

34. μαχαιρης c. AD* (:: cf ad Act 5, 2. 10, 1. 12, 2. et alibi). Item v. 37. c. D* ubi A non satis liquet .. ς 49. -ρας utroq loco c. D***EKL al certe pler | ενεδυναμωθ. c. D**et***EKL al ut vdtr omn pp mu (d e *evaluerunt*, f vg *convaluerunt*) .. Ln εδυναμωθ. c. AD* :: cf ad Eph 6, 10. | D* παρενβολας

35. γυναικες c. D**et***EKL etc .. Ln γυναικας c. AD* (d e *acceper. mulieres de resurr. mortuorum suorum*; f vg *acc. mu. de res. mortuos suos*) | D* απετυνπανισθ.

36. D* ενπεγματων | πεῖραν .. cdd aliq πείραν

37. επρισθησ. (Or[saepe] et[dis][3,465] sic: εἰ δέ τις οὐ προσίεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρύφῳ ἡσαΐᾳ αὐτὴν φέρεσθαι, πιστευσάτω τοῖς ἐν τῇ ἑβραίοις οὕτω γεγραμμένοις Ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν] al pm) .. fu* aeth[ro] (aeth[pp] ante ελιθ. pon) Clem om .. D* επιρασθ. (bis igitur επιρασθ.) | επειρασθ. (et. Clem Or[4] [inprimis grave est[4,268] λιθασθεντες πρισθεντες, πειρασθεντες] al pm; d e *temptaverunt*, f vg cop al *temptati sunt*) .. 2. 43. 8.[lect] 17.[lect] syr ar[e] aeth[utr] Or[1,19] Eus[pr12,10] Thph om (nec exponit Chr nec magis vero επρισθ.): id quod probandum vdtr .. L 17. ante επρισθ. pon; 110. 111. (teste Sz) επρησθ. bis (pro επρισθ. et επειρασθ.) .. coniecerunt

δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν
ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις
καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ
τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ
ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν
νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 3, 1.
ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης
καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. 3 ἀνα- 8, 1. etc
λογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν
εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν

επυρασθησαν (υ et ι passim sed raro confusa), επυρωθ., επηρωθ. et alia | μαχαιρης et -ρας ut v. 34. | AD*L αιγιοις | D***(E?)L al mu κακοχουμ., K κακωχ., Or[1] κακουμενοι

38. επι (71.? 73. 118. cat επ) c. A 71. 73. 118. Or[3,218] Ath[261] (pergit και εν σπηλαιοις post πλαν.) Socr[4,24] cat[txt] (:: cf Mc 1, 45. ubi επ ερημοις τοποις similiter a pler in εν mutatum est. Ceterum ne quis neget ita Graece dici posse, cf Steph. Thes. Gr. Ling. p. 1514.) .. ς 49. εν c. DEKL al pler Clem Or[2] Eus[pr12,10] et[ps248.405] al mu

39. DE και παντ. μαρτ. ουτοι, it vg *et hi omnes testimonio fidei probati* | την επαγγ. (et. Clem Or Cyr[glaph204] Sev[cat ox] ad Lc[108] al pm Hier al) .. Ln τας -λιας c. A 80. ar[p] Eus[ecl89] Cyr[niceph1,1388] Aug :: cf v. 13.

40. D* b Or[niceph1,1435] Procop[niceph2,8] cop κρειττ. τι περι ημ.

XII. 1. D* ονκον | τρεχωμεν .. K al mu Ath[263] -χομεν

2. D* Cyr[hr220] τον σταυρ. | τε .. L δε | κεκαθικεν c. unc omn al longe pl (sed K al mu κεκαθηκ.) Cyr[fid111] Cyr[hr220] al pm .. ς (=Gb Sz) εκαθισεν c. min mu Or[lib]

3. γαρ (arm *age*) .. al plus[5] d e syr ar[e] ουν, vg[cdd pauc] Haym (non item Prim) om | D* om τον | υπο .. D* απο | αυτον c. D***KL al fere omn pp mu .. Ln εαυτον c. A, item D*E* εαυτους, 17. Thdrt (τὸ εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ εἰς ἑαυτούς) αυτους, item *semetipsos* (vg[ed] et[cdd aliq] *semetipsum*) am fu* harl al, *in vobis* d e | εκλυομενοι c. AD**et***KL etc .. D* εκλελυμενοι

4. ουπω .. D*L 61. 73. 19.[lect] 8.[pe] vg (et. demid, sed non am fu al) cop sah arm add γαρ | D* μεχρι | αντικατεστητε c. ADEL** al longe

*Prov 3, 11 ss. ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν
ὡς υἱοῖς διαλέγεται· Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδείαν ὑπομέ-
νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν
πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλ-
λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ
μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ

---

pl .. K αντεστητε .. 49. αντεκατεστ. c. L* al pm Chr[mosc1**] Thdrt Thph[cod] (:: at quum ista forma media aetate celebrata sit, non satis h. l. ad recipiendum testes habet. Cf ἀπεκατέστησε Ducas[29] ἀπεκατέστησαν Theophan[874] ἀπεκατέστη Cinnam[259] etc)

5. εκλελησθε .. K al Chr (τοῦτ᾽ ἔστι παρήκατε τὰς χεῖρας, ἐξελύθητε) Thph[cd] (sed comm τοσοῦτον παρείθητε κ. ἐξελύθητε ὥστε καὶ τῶν λόγων ἐπελάθεσθε) εκλελυσθε | D* παρα της παρακλ. | μου (:: pauci add *Prov 3, 11.) .. D* al[7] d e Clem[1] Thdrt[cd] om | AD*L al παιδιας, item -ι- AD*L v. 7., AD* v. 8., D* v. 11. | DE ελεγχ. υπ. αυτ.

7. εις (Gb') c. AD (sed D d conjg c. παραδεχ.) KL al fere[40] qui allati sunt Chr (ita enim edd corrigendae vdtr suadente etiam cat[261] et cd[mosc] insuperque Mutiano interprete satis illo quidem h. l. ab Graecis editis discedente. Pro εἰ παιδεύει igitur substituendum vdtr εἰς παιδείαν, cui emendationi favent sqq: ἄρα εἰς διόρθωσιν, ἀλλ᾽ οὐκ εἰς κόλασιν etc) Thdrt (ita rursus cum codice corrigenda vdtr editio, ita ut explicatio legatur: φέρετε γενναίως τὰς ἐπιφερομένας παιδείας) Procop[esa] Dam (et.par[673]) Oec (ita docente comm), item it vg Or[int] al (it vg Or[int] *in disciplina* [-*nam* d fu] *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*), item aut εις habent aut habentes non expressisse videntur vv al fere omn (syr *sustinete igitur castigationem*, cop *patienter ferte castigationem*, aeth *cast. vestram patienter ferte*, etc) .. ς 49. ει c. min ut vdtr mu sl? Thph (:: at εἰς lectio minime tam inepta est ut invita tanta testium vi abiici debeat) | D* υπομεινατε | τις γαρ c. A f vg sah Or .. ς add εστιν c. DEKL al ut vdtr omn vv pl pp mu

8. νοθοι .. A νοθροι | εστε sec h. l. c. D**KL al ut vdtr fere omn syr al Mac Chr Thdrt Dam (et.par[673]) al .. Ln post υιοι c. AD*et*** al it vg Chr[mosc3] pp

9. πολυ c. AD*(D* add δε) .. ς πολλω c. D***KL al certe pler (:: cf et. ad v. 25., item alibi saepe πολλω μαλλ. fere non varians) | K al ζησωμεν

10. κατα το δοκ. αυτοις (L αυτους) επαιδευον .. D* επαιδ. ημας και τα

δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.
11 πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ
λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις
ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα •Es 35, 3.
ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, •Prov 4, 26.
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύ-
ριον, 15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ •Dt 29, 18.
θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης
μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς •Gn 25, 31 ss.
ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ
ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· •Gn 27, 30 ss.
μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας
αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει καὶ κεκαυμένῳ •Dt 4, 11.
πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ •Ex 19, 16.

δοκουντα αυτοις, d *erudiebant nos secund. volunt. suam* | D* *συνφερον*, A *συμφερων* | L *αγιωτητος*

11. *δε* pr (al² d *μεν*) .. D* al³ arm Chr¹ ex^mosc3 om | *δι αυτης* .. D* *δι αυτοις* | L *γεγυμνασμενης*

14. *τ. κυριον* .. d vg (sed non am fu) Epiph^710 *τ. θεον*

15. D* *επισκ. ινα μη* | *χαριτος* .. K *δοξης* | K *ενοχλει* | *δια ταυτης* c. DKL al pler (it vg *per illam*) Chr^txt Thdrt Dam Thph Oec^txt .. Ln 49. *δι αυτης* c. A 17. 67.** 80. 137. 238. (cop syr ut vdtr) Clem^622 Chr com Oec^com (:: at correctorem non prodit nisi *δι' αὐτῆς*. Idem a nemine mutatum v. 11., non item *διὰ ταύτης* 13, 2.) | *οι* c. A 47. Clem^622 Thdrt .. ς om c. DKL al fere omn pp mu (:: cf ad Mc 6, 2. et 9, 26.)

16. D* om *ος* | *απεδετο* c. AC (:: cf ad Act 4, 35. 1 Co 11, 23. Mt 21, 33 et ll. pp.) .. ς *-δοτο* c. DKL al certe pler | AK *πρωτοτοκεια* | *εαυτου* c. ACD**et*** .. arm Clem om .. ς *αυτου* c. D*KL al certe pler pp mu

17. *θελων* .. D* *λεγων*

18. *ορει* c. DKL al fere omn vg^ed ar^p sl Ath (ex epp festal ap Cosm: cf Galland^5,219) Ps-Ath^57 Thdrt (et. ex^com vdtr) Dam Oec, item al (Chr² sed vide infra) ante *ψηλαφωμ.* .. Ln om c. AC 17. 47. d f am fu demid harl tol al cop sah syr ar^e aeth Chr^com (*τί τὸ ψηλαφώμενον πῦρ πρὸς τὸν ἀψηλάφητον θεόν;*) Thph Prim Mart Bed | *και* pr .. D* 67.** harl cop sah arm om | *κεκαυμενω* (vg^cdd aliq, ut hal, *accessibilem* pro *accensib.*) .. D* Ps-Ath^57 *κεκαλυμμενω* (d *ad ardentem et tractabilem ignem*) | *ζοφω* (Gb'') c. ACD* al⁷ .. ς *σκοτω* c. D**et***L al longe pl pp pm (K om *και ζοφ.*)

φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι
*Ex 19, 12 s. αὐτοῖς λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον Κἂν θηρίον
*Dt 9, 19. θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτως φοβερὸν ἦν τὸ
φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἰερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-
τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ
πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ
9, 15. Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ.
25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
ἔφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον

---

19. *προστεθηναι* c. CDKL al ut vdtr omn (121. *προτεθειναι*) pp pm .. Ln^ed min *προσθειναι* c. A

20. K *θιγει* | ς (=Gb Sz) add in f. (:: ex LXX) *η βολιδι κατατοξευθησεται* c. min ut vdtr pauc contra ACDKLM al longe pl vv omn pp mu

21. *ουτως* (D* *ου*) c. CD**et*** L etc .. ς Ln *ουτω* c. A etc | *μωυσ.* c. CKL al pl .. ς (Gb Sz ut 7, 14.) *μωσ.* c. ADM al certe pm | *εκφοβος* .. M al fere[10] Chr^mosc2 Thdrt al *εμφοβος* (M *ενφ.*) | D* *εκτρομ.* | Gb Sz Ln[20] (*οὐκ* usq *ἔντρομος*)· [22] *ἀλλά*, sed Ln post *και* ante *ουτως* v. 21. non interpg

22. *αλλα* .. A *ου γαρ* | D* *σειων* | *και* (D* d om) *πολει* (harl om *κ. πολ.*) *θε. ζωντ.* (C *ζοντ.*) *ιερ. επουρ.* (D*et*** d ante *ιερ.*, A *-νιων*) .. Hil *ad sanctam Hier. civitatem* | *μυριασιν* (Or^1cod *-αδων*, D* *μυριων αγιων*) *αγγελ.*[23] *πανηγυρει*: d *multitudinem angelorum frequentem*, f vg Hier *multorum milium angelorum frequentiae* (*-tiam* Hier; et. in d f vg praecedit *ad Sion montem* etc), Amb *decem millibus laetantium angelorum*, syr *ad coetus myriadum angelorum*, cop *myriadem angelorum multiplicantium.* Cf et. Hil *et haec Hierusalem est illa quidem ecclesia angelorum multitudinis frequentiam* etc

23. *πανηγυρει*, (sic interpg ACLM vg syr al Or Eus^dem610 et^ps saepe al pm al^lat, item ς Gb Sz) .. ς^e *ἀγγέλων*, [23]*πανηγύρει καί* .. Ln *μυριάσιν, ἀγγέλων* [23]*πανηγύρει καί* | *απογ. εν ουρ.* c. ACDLM al mu d f vg cop syr al Ign^intpol Clem Or Eus^marc260. 309 et^ps191. 201 et alib Chron[34] al pl .. ς (=Gb Sz) *εν ουρ. απογ.* c. K al pl Dam al | D* d *πνευματι* | D* d Hil *τεθεμελιωμενων* (d *funditorum*, Hil *fundatorum*)

24. D* 109. *μεσιτης* | *κρειττον* c. ACDKLM al longe pl vv ut vdtr omn pp pl .. ς (=Gb Sz) *-ττονα* c. min fortasse mu Thdrt | *τον* c. ACDKM al longe pl (d f vg *quam Abel*) Chr (tamen in comm *τὸ γὰρ τοῦ Ἄβελ ἐλάλησε*;) Thdrt (comm vero *τὸ μὲν γὰρ τοῦ Ἄβελ αἷμα ᾄδεται*) Chron[34] Dam .. Gb' *το* c. L b al fere[10] (item schol similiter atque Chr Thdrt) cop sah syr al Bas Cyr^ador528 al

25. *λαλουντα* .. D* d harl* al add *υμιν* (d *in vobis*) | *εφυγον* (D* *-γαν*) c. DKLM al pler Thdrt Dam al .. Ln 49. *εξεφυγον* (:: id quod correc-

ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν
ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ •Hagg 2, 6.
μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ
τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχω-
μεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας
καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον. •Dt 4, 24.

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 μιμνήσκεσθε •Gn 18, 3.
τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ 10, 34.

---

torem satis prodit) c. AC al Cyr[fid74] Chr Phil[carp] Dam[com] (d f vg sl Epph *effugerunt*) | γης c. unc omn al pl pp pm .. ς (=Gb Sz) praem της c. min mu Cyr[fid74] al | τον h. l. c. ACDM al Cyr[fid] (Dam ap Wtst) .. ς ante επι c. KL al pler pp mu (et. παρ. τον ε. γ. χρημ. leg) | πολυ c. ACD* sah .. ς πολλω c. D***KLM al certe pler pp mu | c 43. υμεις | ουρανων .. M b 67.** al fere[20] Chr ουρανου

26. M 109. om ἡ | τοτε: ita et. M (non ποτε) | ετι (al[3] Cyr[fid74] οτι) .. M οτι ετι | D* d εγω απαξ | σεισω (Gb'') c. ACM al fere[10] vg cop sah syr al Ath[526] Cyr[fid74] Cosm Andr et Areth[apoc7,12] et[16,18] .. ς (=Sz) σειω c. DKL al longe pl d Quaest[orthod93] Ath[cdd2] Chr Thdrt al (:: *Hagg 2, 6. σεισω ed vat et A, sed al mu atque et. ed compl σειω) .. D* d add λεγει

27. την h. l. c. D***KL al ut vdtr omn Ath[526] al pm .. Ln ante των c. AC .. D*M om | A om ινα usq σαλ.

28. εχωμεν c. ACDLM al pl demid al? cop syr al Chr (edd et cdd var; sed comm τουτ' ἔστιν εὐχαριστῶμεν τῷ θεῷ, βέβαιοι μένωμεν) Thdrt Dam al .. K al plus[20] d f vg (et. am fu harl tol) aeth[utr] al Ath[526] Cyr Antioch[130] εχομεν | λατρευωμεν c. ACDL al certe pm (*per quam serviamus* d f vg) pp mu .. Gb' λατρευομεν c. KM al fere[50] Ath[526] Chr[mosc3] Dam[txt] (sed comm εὐχαρίστως φησὶ λατρεύωμεν) Thph Oec | D* al[2] ευχαριστως | ευλ. κ. δε. (Gb'') c. ACD* 17. 71. 73. 80. 137. cop sah sl[ed] (Chr[1] ex[mosc1], item δε. κ. ευλ. Thph[mg] et 115., sed vide post; 120. ευλ. κ. φοβου) .. ς αιδους κ. ευλαβ. c. KL al longe pl syr (*cum verecundia et timore*) al Chr (τουτ' ἔστι μηδὲν ἰταμὸν φθεγγώμεθα, μηδὲν ἀναίσχυντον) al (Thph fere ut Chr), item D**et***M ευλαβ. κ. αιδους, d *metu et verecundia*, f vg *metu et reverentia*

29. και (et. Or etc) .. D* d κυριος

XIII. 2. δια ταυτης (d f vg *per hanc*) .. K δι αυτης

3. δεσμιων .. D* δεδεμενων | κακουχουμ. c. AD* al pl pp mu .. D***KLM al fere[20] κακοχουμενων, C κακωχουμ.

ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος·
πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος,
*Ios 1, 5. *Dt 31, 6. ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ᾽
*Ps 117(118), 6. οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν Κύριος
ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-
φῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ
αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ
παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώ-
μασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.
10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν οἱ τῇ σκηνῇ
λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα εἰς τὰ ἅγια διὰ
τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβο-
*Lv 4, 12. Mt 27, 32. etc λῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν

---

4. *εν* (46. om) *πασιν* .. 23.* 71.* 109. arm[ed] Caes Did Epiph[98] Cyr[hr64] Thdrt[niceph 1,1058] et[2,553] Thphil[alex lat] om | *δε* c. CD***KL al ut vdtr omn f syr aeth[ro] al Clem Caes Did Amphil Chr Thdrt al Amb .. Gb′ Ln *γαρ* c. AD*M d vg cop Ant et Max[66] Prim Bed (:: manifesta correctio) .. 52. vg[cod] aeth[pp] om

5. M *αρκουμενος* | *εγκαταλειπω* c. ACD*** (in tali re gravis est corrector ille doctus) KLM al mu et ut vdtr pm Chr[mosc2] (:: nec aliter AB et similes in LXX, cf Gn 28, 15. Dt 31, 6.) .. ς Ln 49. *εγκαταλιπω* (D* *ενκ.*) c. D* al ut vdtr pl

6. *ημας λεγ.* c. ACKL etc .. D *λεγ. ημ.*, M om *ημας* (d corrupte *ita audiente dicite*) | *και* .. C *17. al d f vg cop syr al om, hinc Ln [*κ.*] | *τι ποιησει* .. d f vg al *quid faciat* (ut pendeat a praegressis)

7. D* *των προηγουμενων* | C *αναθεωρησαντες*

8. *εχθες* c. AC*D*M (per errorem in ed. mea deest *ε*-) .. ς *χθες* c. C**D***KL al ut vdtr omn Or Ath[saep] Epiph[1002] Cyr[hr171] al pm | *αιωνας* c. ACD***KLM etc .. D*d add *αμην*

9. *παραφ.* c. ACDM b al longe pl d f vg (*abduci*, f *obduci*, d *adduci*) cop syr al pp pm .. ς (=Gb Sz) *περιφ.* c. KL al mu | *περιπατησαντες* c. CD***KLM al ut vdtr omn pp mu .. Ln -*πατουντες* c. AD*

10. L *εχωμεν* | *ουκ εχουσιν* c. D*M d (syr *ex quo non est ius edendi*) Dam .. ς Ln add *εξουσιαν* c. ACD**et***K al ut vdtr omn f vg cop al pp mu (sed Chr praem)

11. D* *ζωον* | *αιμα* c. A aeth[ro] Chr[com437] (ibi totos vv. 11. 12. citat, et.[mosc2]) .. ς add *περι αμαρτιας* c. DKM al pler (al[2] *πε.* -*τιων*) f vg al Chr[txt] Thdrt al; item Ln post *αγια* pon c. C* al cop syr al | *κατακαιεται* .. D* *καταναλισκονται* | D* *παρενβολης*

λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν
ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ
ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.
15 Δι᾽ αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ *Ps 49 (50), 15. *Hos 14, 3.
θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
16 τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις
γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί-
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 πε-
ρισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ
ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα 1 Th 5, 23.
τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ 2 Th 2, 17.
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Ro 16, 27. et

---

13. *εξερχωμεθα* c. ACM al pl d vg cop syr al pp mu .. DK al fere[20] Cyr niceph[1,976] *εξερχομεθα*
15. *δι αυτου* .. K *δια τουτο* | *ουν* .. D* om (d *ut per ipsum offeramus*) | *αναφερωμεν* .. K al plus[20] *αναφερομεν*
16. *της δε* .. D* *της δ* | *ευποιιας* ut DKM etc .. AC *-ειας* | D *κ. της κοιν.* | *τοιαυταις* et *θυσιαις* et. M (error est in ed.) | *ευαρεστειται* .. M *ευεργετειται*
17. *ως λογ. αποδωσοντες* (D* *-ται*; D* d cop al add *περι υμων*) h. l. c. CDKM al ut vdtr omn d cop syr aeth al Chr Thdrt Dam (et.par358) al Ors .. Ln ante *υπερ* c. A f vg Prim Bed
18. *περι* .. D* d Chr (et.mosc3) praem *και* | *πειθομεθα* (Gb'') c. AC*D*M 17. 67.** 137. d (*suademus*) .. ς *πεποιθαμεν* c. C***D***K al pler f vg (*confidimus*) pp mu
19. *ταχιον*: ita DM al pl .. ACK al *ταχειον*, item v. 23.
20. *ιν̅* c. ACD***KM al pl am fu arm[ven] al pp aliq .. D* b 17. al fere[15] d (d* *deum* pro *dominum*) vg cop syr al mu Chr Thdrt[1] add *χν̅*
21. D* *ημας* | *εργω* (D* d f vg pp[lat] om) c. CD***KM etc .. Ln[ed min] add *και λογω* c. A Chr[com] | *ποιησαι* .. D* add *ημας* | *ποιων* .. Ln[ed min] praem *αυτος* c. (C ex errore Wtst[ii]) 71. d (*ipso faciente*) .. AC* praem *αυτω*:, item Nyss[ep18] et[Co15,28]: hinc Ln *αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν* | *υμιν* c. AC al pl d vg cop al Chr al .. DKM 17. 46. ul fere[20] syr al Thdrt Oec

ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος·
πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος,
*Ios 1, 5. *Dt 31, 6. ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ'
*Ps 117(118), 6. οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν Κύριος
ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-
φῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ
αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ
παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώ-
μασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.
10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν οἱ τῇ σκηνῇ
λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα εἰς τὰ ἅγια διὰ
τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβο-
*Lv 4, 12. Mt 27, 32. etc λῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν

---

4. *εν* (46. om) *πασιν* .. 23.* 71.* 109. arm^{ed} Caes Did Epiph^{98} Cyr^{hr61} Thdrt$^{niceph 1,1058}$ et^{2,553} Thphil$^{alex\ lat}$ om | *δε* c. CD***KL al ut vdtr omn f syr aeth^{ro} al Clem Caes Did Amphil Chr Thdrt al Amb .. Gb' Ln *γαρ* c. AD*M d vg cop Ant et Max^{66} Prim Bed (:: manifesta correctio) .. 52. vg^{cod} aeth^{pp} om

5. M *αρκουμενος* | *εγκαταλειπω* c. ACD*** (in tali re gravis est corrector ille doctus) KLM al mu et ut vdtr pm Chr^{mosc2} (:: nec aliter AB et similes in LXX, cf Gn 28, 15. Dt 31, 6.) .. ς Ln 49. *εγκαταλιπω* (D* *ενκ.*) c. D* al ut vdtr pl

6. *ημας λεγ.* c. ACKL etc .. D *λεγ. ημ.*, M om *ημας* (d corrupte *ita audiente dicite*) | *και* .. C *17. al d f vg cop syr al om, hinc Ln [*κ.*] | *τι ποιησει* .. d f vg al *quid faciat* (ut pendeat a praegressis)

7. D* *των προηγουμενων* | C *αναθεωρησαντες*

8. *εχθες* c. AC*D*M (per errorem in ed. mea deest *ε*-) .. ς *χθες* c. C**D***KL al ut vdtr omn Or Ath^{saep} Epiph^{1002} Cyr^{hr171} al pm | *αιωνας* c. ACD***KLM etc .. D*d add *αμην*

9. *παραφ.* c. ACDM b al longe pl d f vg (*abduci*, f *obduci*, d *adduci*) cop syr al pp pm .. ς (=Gb Sz) *περιφ.* c. KL al mu | *περιπατησαντες* c. CD***KLM al ut vdtr omn pp mu .. Ln -*πατουντες* c. AD*

10. L *εχωμεν* | *ουκ εχουσιν* c. D*M d (syr *ex quo non est ius edendi*) Dam .. ς Ln add *εξουσιαν* c. ACD**et***K al ut vdtr omn f vg cop al pp mu (sed Chr praem)

11. D* *ζωον* | *αιμα* c. A aeth^{ro} Chr^{com437} (ibi totos vv. 11. 12. citat, et.^{mosc2}) .. ς add *περι αμαρτιας* c. DKM al pler (al^{2} *πε. -τιων*) f vg al Chr^{txt} Thdrt al; item Ln post *αγια* pon c. C* al cop syr al | *κατακαιεται* .. D* *καταναλισκονται* | D* *παρενβολης*

λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 *τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν*
ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 *οὐ γὰρ*
ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.
15 *Δι᾽ αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ* *Ps 49 (50), 15. *Hos 14, 3.
θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
16 *τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις*
γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

17 *Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ*
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.

18 *Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί-*
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 *πε-*
ρισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ
ὑμῖν.

20 *Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα* 1 Th 5, 23.
τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 *καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ* 2 Th 2, 17.
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Ro 16, 27. et

---

13. *εξερχωμεθα* c. ACM al pl d vg cop syr al pp mu .. DK al fere[20] Cyr niceph[1,976] *εξερχομεθα*

15. *δι αυτου* .. K *δια τουτο* | *ουν* .. D* om (d *ut per ipsum offeramus*) | *αναφερωμεν* .. K al plus[20] *αναφερομεν*

16. *της δε* .. D* *της δ* | *ευποιιας* ut DKM etc .. AC *-ειας* | D *κ. της κοιν.* | *τοιαυταις* et *θυσιαις* et. M (error est in ed.) | *ευαρεστειται* .. M *ευεργετειται*

17. *ως λογ. αποδωσοντες* (D* *-ται*; D* d cop al add *περι υμων*) h. l. c. CDKM al ut vdtr omn d cop syr aeth al Chr Thdrt Dam (et.par[358]) al Ors .. Ln ante *υπερ* c. A f vg Prim Bed

18. *περι* .. D* d Chr (et.mosc[3]) praem *και* | *πειθομεθα* (Gb'') c. AC*D*M 17. 67.** 137. d (*suademus*) .. ς *πεποιθαμεν* c. C***D***K al pler f vg (*confidimus*) pp mu

19. *ταχιον*: ita DM al pl .. ACK al *ταχειον*, item v. 23.

20. *ιν̅* c. ACD***KM al pl am fu arm[ven] al pp aliq .. D* b 17. al fere[15] d (d* *deum* pro *dominum*) vg cop syr al mu Chr Thdrt[1] add *χ̅ν̅*

21. D* *ημας* | *εργω* (D* d f vg pp[lat] om) c. CD***KM etc .. Ln[ed min] add *και λογω* c. A Chr[com] | *ποιησαι* .. D* add *ημας* | *ποιων* .. Ln[ed min] praem *αυτος* c. (C ex errore Wtst[ii]) 71. d (*ipso faciente*) .. AC* praem *αυτω*:, item Nyss[ep18] et[Co15,28]: hinc Ln *αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν* | *υμιν* c. AC al pl d vg cop al Chr al .. DKM 17. 46. ul fere[20] syr al Thdrt Oec

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ᾽ οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

Eph 6, 24. etc 25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

ημιν | 4.* 43. om ῷ usq ἀμήν | αιωνας c. C***D 31. 37. 73. 80. al fere[20] arr arm Clem (teste Wtst) Thdrt[1] .. ς Ln add των αιωνων c. AC*KM al pl vg cop syr al pp mu, sed Gb[00] των αι. αμην (at αμην nemo om nisi fu al)

22. ανεχεσθε c. ACD***KM al pl am cop aeth[utr] al Chr Thdrt (et.[com]) al .. Ln -σθαι c. D* al mu f vg syr arm | D al απεστειλα

23. Euthal[argum] γιγνωσκ. | αδελφον c. D**et***K al longe pl sl[mss]? Chr[3] Thdrt[2] Dam al .. Ln add ημων c. ACD*M 17. 31. al fere[10] f vg cop syr al Euthal Dial[trin923] (ap Thdrt)

25. υμων .. D* των αγιων | αμην c. ACDKM etc .. Gb[0] c. 17. fu

Subscriptio: DM (sed vide inscriptionem) b nil subscriptum habent .. c 17. al πρ. εβραιους, item A addito εγραφη απο ρωμης (ita et. Chr Thdrt Euthal al) et K additis εγραφη απο ιταλιας δια τιμοθεου .. am *explicit epist. pauli apostoli ad hebraeos. deo gratias amen*, fu *exp. ad hebr. feliciter: seq. epist. sancti iacobi*, cop *scripta in Italia, missa per Timotheum*, syr *finita est ep. ad Hebr., quae scripta est ex Italia Romana et missa per Timotheum*, aeth *finita est ep. Hebraeorum* .. ς (= Gb Sz) πρὸς (al pauc praem του αγιου παυλου s. simile) ἑβρ. ἐγράφη (31. add εβραϊστι) ἀπὸ τῆς ἰταλίας (ἀπ. τ. ἰτ. K al pl cop syr ar[p]; 66. απο αθηνων· αλλοι δε απ ιταλιας) διὰ τιμοθέου (δι. τιμ. K al pl cop syr ar[p]). Praeterea numerantur στιχ. ψγ' (K al pl, et. Euthal; al ψς', ψη', ψι', ψν', ψνε', ωλ'), item (ut Euthal) αναγν. γ', κεφφ. κβ', μαρτ. λ' .. am fu sect 39 habent .. Euthal: Ὁμοῦ τῶν ιδ' ἐπιστολῶν ἀναγνώσεις λα' (31), κεφάλαια ρμζ' (147), μαρτυρίαι ρκζ' (127), στίχοι δ͡ ͙λς' (4936) .. Dam post subscr. habet: τὴν πρ. ἑβρ. ἐπιστ. ἱστορεῖ Κλήμης, οὗ μέμνηται Παῦλος, ὃς καὶ ἐπίσκοπος ῥωμαίων ἐγένετο· ὡς Παύλου αὐτὴν ἑβραίοις τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ συντάξαντος ἡρμηνεῦθη, ὥς τινες, ὑπὸ Λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὡς δὲ ἄλλοι, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Κλήμεντος (ὥς τινες etc eadem Euthal: cf Gall[301]).

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

1 *Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖ-* 22, 6.
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀπο-
στείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, 2 *ὃς*

---

* *αποκαλυψ. ιωαννου*: ita C (item A in subscr., titulus periit) al et (*αποκ. του αγιου ιω.*) cop. Confirmant Iust[dial] (*παρ᾽ ἡμῖν ἀνήρ τις ᾧ ὄνομα ἰω., εἷς τῶν ἀπ. τοῦ χυ, ἐν ἀποκαλύψει γενομένῃ αὐτῷ*) Melit ap Eus[h. e.4,25] (ad notitiam suam pervenisse dicit ex libris Melitonis *τὰ περὶ τῆς ἀποκαλ. ἰω.*) Apollonius ap Eus[5,18] (*κέχρηται δὲ καὶ μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς ἰω. ἀποκ.*) Ir ap Eus[5,8.] (*ἐν τῷ πέμπτῳ περὶ τῆς ἰω. ἀποκ.*) Clem ([str6.] p. 667. Sylb. 1629. *ὡς φησὶν ἐν τῇ ἀποκαλ. ἰωάννης*) Or ([3,720] *ἰω. – ἐν τῇ ἀποκαλύψει,* [2,525] *ἐν τῇ ἰωάννου ἀποκ.,* [4,16]*φησὶν οὖν ἐν τῇ ἀποκ. ὁ τοῦ ζεβεδαίου ἰωάννης*) Hipp (can. pasch. ex marmore: *ὑπὲρ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου καὶ ἀποκαλύψεως*, quo titulo Hipp librum scripsit) Dion ap Eus[h. e. 7,25] (qui est locus classicus de Apoc: „*διάλεκτον μέντοι καὶ γλῶσσαν οὐκ ἀκριβῶς ἑλληνίζουσαν αὐτοῦ βλέπω, ἀλλ᾽ ἰδιώμασι μὲν βαρβαρικοῖς χρώμενον καί που καὶ σολοικίζοντα*) Meth[virgg] (*ἐν βίβλῳ τῆς ἀποκ. ἰωάννης*) Eus[saep] Ath (ex epist. fest. ubi est canon Ath: *ἰωάννου ἀποκάλυψις*. Alibi testari vdtr titulum absque Iohannis nomine, ut[1,327] et[388]) Epiph (*ἐν τῇ τοῦ ἰω. ἀποκ.*) et Alogi ap Epiph[454] *τί με, φησίν, ὠφελεῖ ἡ ἀποκ. ἰωάννου*) Hier (in ps. 149. „legimus in apoc. Iohannis") etc .. B *αποκ. ιω. του θεολογου και ευαγγελιστου*, al *αποκ.* (vel *η αποκ.*) *του αγιου ιω. του θεολ.* .. fu *inc. apocalypsis sancti iohannis amen*, am nil inscriptum habet (sed vide subscr.), al *inc. apoc. iohannis apostoli*, lips[5.] *inc. apocalipsis s. Ioh. apost.*, lips[6.] *inc. liber apocalipsis*, al *inc. apocalypsis*; syr *apocalypsis quae facta est Iohanni evangelistae a deo in Patmo insula, in quam eiectus fuit a Nerone Caesare*, aeth *visio Iohannis*; *iohannis episcopi constantinopolis metropolis, quum oportuit eum in exilium mitti*, And *αποκ. του αγιου αποστ. και ευαγγ. ιωαννου του θεολ.*, cat Are *ιωαννου του θεολ.* (Are add *και ηγαπημενου*) *αποκαλυψις* .. Gb Sz *αποκαλυψις* c. nullo ut vdtr cod, ς *αποκ. ιω. του θεολογου* (c. 17. Synops)

I. 1. *αυτω* .. B *αυτη* | *αποστειλας* .. Pri *nuntianda* | *τω δουλω* .. A *του δουλου*

9. 6, 9. ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ὅσα ἴδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς
22, 10. λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ
γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ
πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
Col 1, 18. μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βα-
σιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν
5, 10. ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασι-

---

2. *του θεου* .. 28. And^{a} Pri^{com1} („ac ne *verbum* tantum sentiendum quisq putaret, nomen rursus *Ie. Chr.* subiunxit“) om | *οσα* c. ABC al plus^{40} vg cop syr aeth al Dion^{eus} And^{omn} Pri al .. ς (=Gb Sz) add *τε* c. min vix mu ar^{p} Are et cat | *ιδεν* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler. Praeterea al fere^{20} arm ar^{p} And^{a} et^{p} (non^{c}) add *και ατινα εισι (εστι) και α (ατινα) χρη γενεσθαι μετα ταυτα*, item Are et cat ad *οσα τε ειδεν* notant: *ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ πρόσκειται καὶ ταῦτα Καὶ ὅσα ἤκουσε καὶ ἅτινα δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.*

3. C *τους λο. τουτους* .. B *τον λογον* | *της προφητειας* .. 7. 16. vg (et. am demid al, sed non fu tol al) cop syr al Vic Prim add (vel praem ut Vic) *ταυτης*

4. *ο ων* c. AC al^{15} And^{a} et^{p} .. ς (= Gb Sz) praem *του* c. min Are et cat .. B al^{30} arm And^{c} Vic Pri praem *θεου* (31. Cass *κυριου*) | *ἅ* c. BC al^{35} And^{c} Are et cat^{txt} .. ς (Gb^{oo}) add *εστιν* (36. *εισιν*) c. min And^{p} Are et cat com .. Ln$^{ed\ min}$ *των* c. A 47. And^{a} .. 80. om

5. *των νεκρ.* c. ABC al^{40} vg cop syr al Meth^{779} et^{794} Lugd^{epist} ap Eus h. e.^{5,2} Orthod^{qu85} Epiph^{563} And^{a} et^{c} Are et cat^{txt} et^{com} Pri Bed .. ς (=Gb Sz) praem *εκ* c. min mu And^{p} et^{com} (:: ut Col) | *αγαπωντι* c. ABC al^{38} syr .. ς (=Gb Sz) -*πησαντι* c. min mu (vg *qui dilexit nos*, item cop al) And^{a} et^{p} Are et cat, And^{c} *ος ηγαπησεν* | *λουσαντι* c. B al longe pl vg cop aeth^{utr} al And^{p} et^{c} (*και ελουσεν*) in^{txt} itemq Are et cat^{txt} (And: *τῷ δι' ἀγάπην τῶν δεσμῶν τοῦ θανάτου ἡμᾶς λύσαντι καὶ* [P add *εκ*] *τῶν τῆς ἁμαρτίας κηλίδων λούσαντι τῇ ἐκχύσει* etc; Are et cat *δισσογραφεῖται τοῦτο πρὸς διάφορον διάνοιαν. λούεται μὲν γὰρ ὁ τὰς κηλίδας καὶ τοὺς σπίλους ἀποκαθαιρόμενος. λύεται δὲ ὁ τῶν ἐγκλημάτων ἑαυτοῦ ἀπαλλαττόμενος.* Sub *ἄλλως* nonnisi *λούσαντι* habet) .. Ln *λυσαντι* c. AC 6. 12.* 28. 36. 69. syr sl$^{3.4.5.}$ (non$^{10.}$) arm (*λύσαντι τοὺς δεσμοὺς τῶν ἁμαρτ.*) And$^{a\ txt}$ Pri Cass .. 7. *λυσαντι και απο των της αμαρτιας κηλιδων λουσαντι τη εκχυσει του ζωοποιου αιματος και υδατος και ποιησαντι ημας βασιλειον ιερατευμα και λουσαντι* (iam sequuntur rell *ημας απο* etc) item fere 16. 45. ar^{p} :: ex And^{com} | *απο* c. B al longe pl vg etc And^{c} Are et cat Pri .. Ln *εκ* c. AC 12. 28. 36. 38. And^{a} et^{p} | *ημων* c. BC al fere omn vv omn (aeth^{utr} *υμων*, ut

λείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος *Ex 19, 6. *Es 61, 6.
εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.
7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς *Zach 12, 10 ss.
ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ᾽ αὐτὸν *Dan 7, 13.
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. 8 Ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ 21, 6. etc *Es 44, 6.
ὦ, λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντο-
κράτωρ.
9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ θλί- 22, 8.
ψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ 2 Th 3, 5.

---

antea bis *υμας*) And[a] et[c] Are et cat Bed .. Ln[ed min] om c. A al[2] And[p] Pri

6. *εποιησεν* c. AC al longe pl And[a] et[p] item (sed vide ante)[c] Are et cat (*προσυπακουστέον δὲ πρὸς τὸ Ἐποίησεν τὸ Ὅς, ἀναφορικὸν ἄρθρον* etc. Uberius de eadem re sub *ἄλλως* exponitur et *τὸ ἀνελλειπές* dicitur *καὶ ποιήσαντι*) .. B al[9] *ποιησαντι* | *ημας* c. B al pler vg ed et demid lipss al cop syr al And[omn] Are et cat Prim[col] (sed[max] pergit *in regnum*) .. Ln[ed min] *ημιν* c. A al[5], item[ed mai] *ημων* c. C, item *nostrum* (sequitur *regnum*) am fu harl tol al | *βασιλειαν* (et. Gb Sz) c. AC al[40] am cop syr aeth sl[3.4.5.10.] al And[c] Are et cat et[txt] et[com] Vic al aliq, item addito *και* 80. vg[ed] et[cdd pl] Tert (*regnum quoque nos et sacerdotes* etc; alibi vero *reges nos deo et patri* etc) Prim .. B -*λειον*, item al[5] qui pergunt *ιερατευμα*. Similiter And[com] *και ποιησαντι ημας βασιλειον ιερατευμα* .. ς (=Gb Sz) *βασιλεις και* c. min vix mu And[a] et[p] | *αιωνας* (et. Ln[ed min]) c. A 9. cop sl[3.4.5.] (non[10.]) And[a] .. ς Ln[ed mai] add *των αιωνων* c. BC al pler vg syr al And[p] et[c] Are et cat | *αμην* .. 33. tol om

7. *μετα* .. C Eph *επι* (aeth[utr] *in nube*)

8. *αλφα* c. ABC al pm cop vg[cdd aliq] (am fu al certe A et ω habent) And[c] Are et cat .. ς *A*. Ita ubique. | *ω* c. ABC al fere[40] syr arm aeth sl[10.] Marc[diad] And[com] (certe praeterit) Are et cat (in comm vero sic: *ἄλφα διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι, ὅτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν ἐν γράμματι στοιχείων· ὦ διὰ τὸ τέλος τῶν αὐτῶν. ἀρχὴν δὲ καὶ τέλος τίς οὐκ ἂν ἐννοήσοι τὸ Πρῶτος σημαίνεσθαι καὶ τὸ Ἔσχατος;*) Amb[1] Pri .. ς (=Gb Sz) add *αρχη και τελος* c. min mu vg cop al pp[lat] aliq | *κυρ. ο θε.* c. ABC al plus[40] vv fere omn pp[gr] et[lat] mu .. ς (=Gb Sz) *ο κυριος* c. test perpauc | B 28. om *ὁ* extr

9. *ὁ* c. ABC al plus[40] vv fere omn pp[gr] et[lat] mu .. ς (=Gb Sz) add *και* c. test perpauc | *συνκοιν.* c. ABC al pl Or Dion[484] al (*συνκ.* c. C, sed cf ad Ro 11, 17 et 1 Co 9, 23; ς Ln 49. *συγκ.* c. AB etc) .. Gb′ *κοινωνος* c. al[32] Are et cat | *βασιλεια* c. ABC al[35] vg cop al pp[gr] mu pp[lat] .. ς (=Gb Sz) praem *εν τη* c. min mu And[p] (syr aeth om *και βασ.*) | *εν* (Dion[484] Apring Rup aeth om) *ιυ* (Gb″) c. C 38. am demid tol lips[5.6.]

2, etc καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰη-
4, 1 s. σοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα
φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης Ὃ βλέπεις
2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 3, 14. γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον
καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειραν καὶ εἰς Σάρ-
δεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. 12 καὶ ἐπέστρεψα
βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας ἴδον
ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐμμέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν
*Dan 7, 13. 9. 10, 5. ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρην καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μα-

al cop aeth (*κυριου ιυ*) Or (Dion pp^{lat2}) .. 49. *εν χω ιυ* c. B al^{40} vg^{ed} et harl al syr arr arm And^{c} Are et cat Prim; item Gb'' *εν χω* c. A 25. .. ς *ιυ χυ* c. min pm And^{a} et^{p} | *την μαρτ.* c. AC al^{8} vg cop al Dion And^{a} et^{c} Are et cat Pri Bed .. ς (Gb^{0}) praem *δια* c. B al pl syr al And^{p} | *ιυ* c. AC al^{3} vg (et. am fu etc; non lips$^{4.}$) Dion And^{a} .. ς (Gb^{00}) add *χυ* c. B al pler lips$^{4.}$ cop syr al And^{p} et^{c} Are et cat pp^{lat} mu

10. A *εγω εγενομ.* | *φωνην οπ. μου μεγαλην* c. B al^{25} And^{c} (sed *-νης* et *-λης*) Are et cat .. Ln$^{ed\ min}$ *φω. μεγ. οπισθεν μου* c. A .. ς Ln$^{ed\ mai}$ *οπ. μου φω. με.* (et. *με. φω.* leg) c. C al pl vg al Pri al .. 16. And^{p} et^{a} *φωνης μεγαλης* (16. And^{a} *-ην -ην*) *ο. μ.* .. 28. om *οπ. μ.*

11. *Ὃ* c. ABC al^{35} vv fere omn And^{c} Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) praem *Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος και* c. min mu arr sl^{ed} And^{a} et^{p} | *επτα* c. ABC al plus^{40} vv omn (exc sl^{ed}) And^{omn} Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu sl^{ed} | *εκκλησιαις* c. ABC al^{40} am fu demid harl tol lipss syr al And^{omn} Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) add *ταις εν ασια* c. min mu vg^{ed} cop al Bed | A 32. 50. 69. *εις μυρναν*, am al *zmyrnam*, fu *zmyrnae* | *θυατειραν* c. AB (*-τηραν*) C al^{6} (certe tot citantur) item (am demid lips$^{4.5.}$ *Thyatiram*. vg^{ed} fu lips$^{6.}$ *Thyatirae;* contra Livius: *circa Thyatira*) vg (aeth^{ro} *θυατειρον*) Synops .. ς *θυατειρα* c. min pl cop (*-τηραν*) aeth^{pp} And^{omn} Are et cat (et. *εις -τειρας* et *εν -τειροις* legitur). Cf Diog. La. Arcesil. 4, 30. *τηλοῦ μὲν φρυγίη, τηλοῦ δ᾽ ἱερὴ θυάτειρα.* Ac Steph. Byz. ex inepta etymologia concludit proprie *ἡ θυγάτειρα* dicendum fuisse. | AC *-τιραν* et *-δικιαν*, item ABC *-λφιαν*. Cf Moschop. *περ. σχεδ.* 121. *φιλαδέλφεια πόλις τὸ φει δίφθογγον, φιλαδελφία δὲ ἰῶτα.* Similiter anonym in Boiss. anecd. 4,408.

12. *και* pr (et. And^{omn} Are et cat Ir^{int} Cyp al mu) .. B al^{32} ar^{p} add *εκει* | *ελαλει* (Gb'') c. BC al^{37} And^{omn} Are et cat, item *loquebatur* vg Ir^{int} etc .. A *λαλει* .. ς (=Sz) *-λησε* c. min mu | *ιδον* c. BC .. ς Ln 49. *ειδον* c. A al certe pler

13. *εμμεσω* c. AC (:: quum per apocalypsin non modo A sed etiam ubicumque superest C istam formam testentur, edenda vdtr. C quidem alibi passim *εν μεσω*, ut Lc 2, 46. 10, 3. Act 27, 21. He 2, 12) .. ς Ln 49. *εν μεσω* c. B al certe pler | *των* c. AC 12. 28. 38. 45. am cop syr arm aeth ar^{e} And^{a} et^{p} Ir^{int} Cyp Ors al mu .. ς (Gb..) add

στοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 *ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ*
ὡσεὶ ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός,
15 *καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρω-* *Dan 10, 6.
μένοι, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 *καὶ ἔχων* *Ez 1, 24. *Es 49, 2.
ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ *Iud 5, 31.
ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 *καὶ ὅτε ἴδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς*
τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' 2, 8.
ἐμὲ λέγων Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος 18 *καὶ* *Es 48, 12.
ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 *γράψον* 11.

επτα c. B al pler vg al And^{c} Are et cat Bed | *λυχνιων* .. al vg^{ed} et cdd^{pl} al And^{c} add *των χρυσων* | *ομοιον* .. A harl (*similitudinem*) sl$^{4.10.}$ *ομοιωμα* | *υιον* c. B al fere^{30} (:: ut 14, 14.) .. ς Ln 49. *υιω* c. AC al pm And^{omn} Are et cat | *ποδηρην* (et. Ln$^{ed\ min}$) c. A 11. al? .. ς Ln 49. *-ρη* c. BC etc

13. *μαστοις* c. BC al longe pl And^{c} And$^{a\ mg}$ Are^{2} et cat (in explicatione vero habent: *πρὸς τῷ στήθει δὲ καὶ τοῖς μαζοῖς*) .. al pauc *μασθοις* .. Ln *μαζοις* c. A al^{7} And^{a} et^{p} Are^{1} (:: Suid: *μαζὸς κυρίως ἐπὶ ἀνδρός* – *μαστὸς κυρίως ἐπὶ γυναικός* etc. Similiter Amm Thom al.) Cf et. ad Lc 23, 29. | *χρυσαν* c. AC .. ς 49. *-σην* c. B al certe pler

14. *ωσει* c. C al sat mu And^{a} et^{p} .. Gb Sz Ln *ως* c. A al^{13} Are et cat, item praemisso *και* B al^{16} And^{c}, al *ωσπερ* (*ως* sqq fere non variant) | *λευκον* (et. *λευκ. και* legitur) .. 8. Cyp Prim om

15. *χαλκολιβανω* .. vg Cyp Vic al *aurichalco* (am *orichalc.*), item Pri addito *libani*, Ir^{int} *chalcolibano* | *πεπυρωμενοι* c. B al pler And^{omn} Are et cat Vic Tich (And: *πόδες τοῦ* $\overline{\textit{χυ}}$ *καὶ οἱ ἀπόστολοι τῇ καμίνῳ τῶν πειρασμῶν πυρωθέντες*) .. Ln *πεπυρωμενης* c. AC .. al aliq vg cop syr al pp^{lat3} *-μενω* (vel *-μενη*)

16. *εχων* c. BC al pler (al^{2} And^{c} *ειχεν*) vv pl pp^{gr} et^{lat} .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A 41. aeth^{utr} | *δεξ. χει. αυτ.* c. AC al^{15} And^{a} et^{c} Are et cat .. B vv aliq *χει. αυτ. τη δε.* .. ς *δε. αυτ. χει.* c. min pl .. 10. 28. vg arm And^{p} pp^{lat} mu (sed Ir^{int} *manu dext. sua*) om *χειρι* | Ln$^{ed\ min}$ *αστερες* c. A 41. aeth^{utr}

17. *ιδον* c. BC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. A al certe pler | *επεσα* .. al^{8} Are et cat *–σον* | *εθηκεν* c. ABC al pl And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *επεθηκε* c. min mu And^{a} et^{p} | *δεξ. αυτ.* c. ABC al pl vg al And^{c} Are et cat pp lat mu .. ς (= Gb Sz) add *χειρα* c. min mu And^{a} et^{p} | *λεγων* c. ABC al fere^{40} vv pl And^{omn} Are et cat pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) add *μοι* c. min mu aeth al | *πρωτος* .. A (Are^{com}) *πρωτοτοκος*

18. *αιωνων* c. AC 36. 38. vg cop aeth^{utr} arm ar^{p} Or^{2} And^{p} Ir^{int} Ath^{lat560} al mu .. ς (= Gb Sz) add *αμην* c. B al pler syr al And^{a} et^{c} Are et cat | *κλεις* c. AC al pl And^{c} et^{a} et And^{com} Are et cat^{com} .. B al^{24} And^{p} ^{txt}

οὖν ἃ ἴδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα, 20 τὸ
16. μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς
12. ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκ-
κλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

II.

1, 16. 13. 1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ
κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐμμέσω
τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσέων, 2 Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κό-
πον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ
ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσίν,

---

Are et cat[txt] *κλειδας* | *τ. θα. κ. τ. αδ.* c. ABC al fere[40] vv fere omn And[p] et[c] Are et cat Ir[int] Ors al mu .. ς (=Gb Sz) *τ. αδ. κ. τ. θα.* c. min mu al[5.] And[a]

19. *ουν* c. ABC al[41] vv certe pler And[omn] Pri al .. ς (=Gb Sz) om c. min Are et cat | *ιδες* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *μελλει* .. C praem *δει* | *γινεσθαι* c. A al longe pl And[c] Are et cat .. BC al[5] (item haud dubie al mu) And[a] et[p] *γενεσθαι* (*γινεσθ.* 1, 1. 4, 1. fere non variat)

20. *ων* c. B al longe pl And[p] et[c] Are et cat .. Ln *ους* c. AC al[5] And[a] | *ειδες* c. AC al certe pler .. B *ιδες* | *επι της δεξ.* c. BC al ut vdtr omn And[omn] Are et cat .. Ln *εν τη δεξια* c. A (et. vg al Pri al *in dextera*) | *αι λυ. αι επτ.* c. ABC al[20] (item al omisso *αι* sec) vg syr arr Are et cat .. ς (=Gb Sz) *αι επτ. λυ.* c. min pm cop And[omn] (sed[c] perg *αι επτα εκκλ.*) (Pri om *αι επτ.*). Praeterea ς (=Gb Sz) add *ας ειδες* c. min mu cop al And[a] et[p] contra ABC al[32] vv pler And[c] Are et cat Cyp Pri al

II. 1. *της* c. B al ut vdtr omn (exc 36. *τω της*) And[omn] Are et cat .. Gb′ Ln *τω* c. AC (:: ita et. A 2, 8 et 18., sed 2, 12. 3, 1. 7. 14. *της* non fluct) | *εν εφεσω* c. ABC al[40] m vg syr cop al And[omn] Are et cat pp[lat] (vg etc *ephesi ecclesiae*) .. ς (=Gb Sz) *εφεσινης* c. min vix mu | *εμμεσω* c. AC .. ς Ln 49. *εν μεσω* c. B al certe pler :: vide ad 1, 13. | *χρυσεων* c. AC (:: gen. hoc solo loco: alibi acc. et nom. contracta forma, quam praecipiunt et. grammatici, cf Phryn p. 207.) .. ς 49. *χρυσων* c. B al certe pler And[omn] Are et cat

2. *κοπον* c. AC al[9] vg syr arr arm And[a] pp[lat] mu .. ς (Gb[o]) add *σου* c. B al longe pl lips[6.] cop al And[p] et[c] Are et cat | *και οτι* c. BC al ut vdtr omn vv pler pp mu .. Ln[ed min] om *και* c. A cop aeth[ro] Cass *επειρασας* c. ABC al[41] And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *-ρασω* c. min | *λεγοντ. εαυτ.* (12. And[p] om) *απ.* c. ABC al[42] vg al pler And[omn] Are

καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας
διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 14. 20.
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-
πτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν
μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νι- 15.
κολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 11. etc
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις Τῷ νικοῦντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου 22, 2.
τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ μου.

8 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέ-*

---

et cat pp[lat]; item addidimus *ειναι* c. B al[38] vg al pler And[omn] Are et cat pp[lat]; sed Gb[oo] Ln om c. AC al[3] sl (exc[10.]) .. ς (=Gb Sz) *φασκοντας ειναι αποστ.* c. min ut vdtr mu

3. *υπομ. εχ. κ. εβαστ.* c. ABC al[30] vg cop syr al mu And[c] Are et cat Aug Pri .. ς (=Gb Sz) *εβαστ.* (1. And[a] *εβαπτισας*) *κ. υπομ. εχ. και* c. min mu And[a] et[p] (sed al And om *και* extr) .. diff al pauc | *και ου κεκοπιακες* (51. *-κας*) c. AC 51., item al[4] arm sl[ed] And[p] *και κεκοπιακας* .. Gb Sz 49. *κ. ουκ εκοπιασας* c. B al[40] And[a] et[c] Are et cat. Adde ad ABC etc vg (*et non defecisti*) cop (*et non deficis*) syr al mu pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *κεκοπιακας και ου κεκμηκας* c. test pauc

4. *αλλα* c. B b (etc) And[c] Are et cat .. ς Ln *αλλ* c. AC al ut vdtr pl And[a] et[p] | A *οτι πρωτ. σου αγαπ.* | *αφηκες* c. C (si recte v. 3. *κεκοπιακες* recepimus, et. h. l. *αφηκες* recipiendum est; dubium enim non est quin eiusmodi formas cum melioribus commutandi maximum studium fuerit.) .. ς Ln 49. *-κας* c. AB al certe pler

5. *πεπτωκας* c. ABC al[34] And[c] Are et cat Cyp[4] Pac Pri al .. ς (=Gb Sz) *εκπεπτωκας* c. min pm And[a] et[p] item *excideris* vg pp[lat] aliq | *ερχ. σοι* c. AC vg cop aeth[utr] auct[ad novat] Aug Hier Vict[tun] Isid[hisp] .. ς[e] (Gb[oo]) add *ταχυ* (ς *ταχει*, item edd al) c. B al ut vdtr omn harl* syr al And[omn] Are et cat Prim (:: inlatum ut vdtr ex 2, 16. 3, 11.)

6. *ἃ* c. BC etc (et. Ir[int] etc) .. A (item cop ar ap Wtst) om (aeth[utr] Pri *sicut*)

7. *εκκλησιαις* c. B al ut vdtr omn vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] .. Ln praem *επτα* c. A, item C add *ταις επτα* | *νικουντι* c. A (:: cf 2, 17 ubi sic ex AC, et 15, 2 ubi ex C. Non minus quam *κεκοπιακες* et *αφηκες* vv. 3 et 4. tenendum) .. ς 49. *νικωντι* c. B (*νικοντι*) C al certe pler | *εν τω παραδ.* c. ABC al[33] vg syr aeth sl[10.] Are[txt] cat[txt] Cyp Or[int] al mu .. ς *εν μεσω του παραδεισου* c. min pm cop al And[omn] Are[com] et cat[com] Ps-Ath[lat526] | *μου* c. B al[28] vg cop syr al[3] And[c] Are et cat Cyp Or[int] al mu .. ς (=Gb Sz) Ln om c. AC al pm ar[p] al And[a] et[p]

8. *της* .. Ln *τω* c. A | *εν σμυρνη* (Ln[ed min] *εν σμυρνης* c. A) c. (A) BC al[44] vv pler And[p] et[c] Are et cat Pri Bed (vg al *Smyrnae ecclesiae*,

1, 17 s. etc γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν, 9 Οἶδά
2. etc σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλα-
σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν.
ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρα-
Ia 1, 12. 7. etc σθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου,
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω
20, 6. τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ
θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε
1, 16. λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν, 13 Οἶδα ποῦ
κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου,
καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς Ἀντίπας

Pri *eccl. Smyrnae*) .. ϛ (=Gb Sz) σμυρναιων post εκκλ. c. min mu sl^{aliq} (And^{a} ante εκκλ.) | πρωτος .. A πρωτοτοκος

9. την θλιψ. c. AC 19. 47. vg cop aeth^{utr} And^{com} (inprimisque probat And^{c}: οιδα σου, φησιν, την θλ. και τ. πτ.) Pri Bed .. ϛ (Gb^{00}) praem τα εργα και c. B al pler syr al And^{txt} (et. And^{c}) Are et cat (uterq^{txt} et^{com}) Tich | αλλα πλουσ. c. ABC al^{45} And^{txt} (et. And^{c}; sed And$^{c\ com}$ πλούσ. δὲ εἶ ἐν τοῖς πνευματικοῖς, rell πλ. δ' ἐν τ. πν. εἶ) Are et cat Ps-Chr^{savil5,169} (item vg Vic Pri *sed dives*) .. ϛ (=Gb Sz) πλ. δε c. min mu And^{com} (vide ante) | εκ c. ABC al^{31} vg (*ab his*) cop syr arm al And^{c} (σου εκ) Are et cat Pri .. ϛ (=Gb Sz) om c. min ut vdtr sat mu And^{a} et^{p} | C ιουδαιων

10. μηδεν c. min fere omn vg syr al And^{a} et^{c} Are et cat Cyp Pri al .. Gb' Ln μη c. ABC 8. 49. cop al And^{p} (cf And^{com}: μὴ φοβηθῇς, φησίν, τὴν ἐκ - θλίψιν. Ita And^{c} similiterq rell.) | πασχειν c. AC al pl And^{p} et^{c} .. B al^{24} And^{a} Are παθειν | δη c. B al^{26} syr sl$^{10.}$ And^{p} Are et cat .. ϛ Ln om c. AC al pl And^{a} et^{c} (vg al pp^{lat} certe non exprim) | βαλειν c. B al longe pl And^{a} et^{p} Are et cat .. Sz Ln βαλλειν c. AC al^{18} And^{c} | ο διαβ. εξ υμ. c. ABC al^{36} vg (syr cop al) And^{c} Are et cat pp^{lat} mu .. ϛ (=Gb Sz) εξ υμ. ο διαβ. c. min pm And^{a} et^{p} | εξετε c. B al longe pler vg syr al mu And^{omn} Are et cat Tich Bed .. Ln εχητε c. A 36. cop Pri .. C al^{2} εχετε | ημερων c. AC al pm And^{omn} Pri .. Gb' -ρας c. B al^{27} (vg al ut vdtr omn) Are et cat pp^{lat} aliq

13. που c. AC 38. vg cop aeth^{utr} sl$^{3.4.}$ Hier Pri Quaest al (item vdtr And^{com} et Are^{com}, certe non attingunt) .. ϛ (Gb^{0}) praem τα εργα σου και c. B al pler syr al And$^{omn\ txt}$ Are et cat^{txt} | και εν c. AC al pm vg cop Bed .. 49. om και (Gb^{00}) c. B al^{41} demid syr arr aeth^{utr} arm And^{omn} Are et cat Pri Quaest | αἷς (Gb'') c. B al^{29} demid syr aeth^{utr} al Quaest (:: ex hac lectione fluxit ut apparet error codicum AC etc;

ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου ὁ σα- 4, 20.
τανᾶς κατοικεῖ. 14 *ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα· ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦν-* *Nm 25, 2. 31, 16.
τας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-
λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦ- 20.
σαι. 15 *οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Νικολαϊτῶν*
ὁμοίως. 16 *μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πο-* 6.
λεμήσω μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 *Ὁ ἔχων* 8, 3. 7. etc

---

alii immiscuerunt *εν* ad vitandum duplex *αις* in scriptura unciali satis illud quidem incommodum) .. Ln om c. AC vg cop Pri al (vg^{ed} Pri al add *illis*, om am fu harl tol) .. ς *εν αις* c. min pm And^{omn} Are et cat .. 91.** *εμαις* | *αντιπας* (A *αντειπας*, al *-ει-*, al *ει-*) .. cop *prodidisti* (sic: *et in diebus prodidisti testem fidelem*), syr et ar^{e} *contendisti* (sic: *quibus contendisti cum teste fid.* Item syr^{cod} *quibus spectaculo expositus fuit*), harl* *antiquis* (sic: *et in diebus antiquis testis*) | *μου* (12. 36. cop ar^{e} om) *ο πιστος μου* c. AC 14. 92. syr .. ς 49. om *μου* sec c. B al pler vv pler pp (:: at quomodo tandem addi potuit manu aliena?) | *ος* c. ABC al pler vv pler And^{a} et^{p} Are et cat Prim al .. 49. om c. 6. 31. demid aeth^{utr} And^{c} Quaest (:: nisi quis maluerit *αντιπα* omisso *αις*, impedito isto loco nil testatius nec probibilius a nobis dari potest.) | *ο σα. κατ.* c. ABC al pl vg cop arm And^{omn} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *κατ. ο σα.* c. min mu syr aeth

14. *αλλα* c. B (item haud dubie al) And^{omn} Are et cat .. ς Ln *αλλ* c. AC al certe longe pl | *εχεις* (A *-χει*) c. C am fu harl* tol lips^{4} al cop syr Pri .. ς praem *οτι* c. AB al certe pler vg (et. demid lips$^{5.6}$) al And^{omn} Are et cat | *εδιδασκεν* c. AC al certe pm (vg pp^{lat} *docebat*) And^{a} et^{p} .. Gb' *εδιδαξε* c. B al^{33} And^{c} Are et cat | *τω* c. AC 11. .. ς (non ς^{e} etc) *εν τω* c. al^{2} .. B om .. ς^{e} (= Gb Sz, sed Gb') *τον* c. min pler And^{c} Are et cat .. And^{a} et^{p} *εν τω βαλααμ τον βαλακ* | *βαλακ* c. A al pler vg cop syr al And^{p} et^{c} Are et cat Pri al .. BC al fu al And^{a} *-λααχ* | *βαλειν* .. A *βασιλει* | *και φαγ.* c. B al^{20} sl^{10} And^{p} et^{c} Are et cat (:: offendisse istud *και* non mirum est) .. Ln om *και* c. AC al pl (al^{5} *του φαγ.*) vg cop syr al And^{a} pp^{lat} | *ειδωλοθυτα* .. vg Bed (non Quaest Pri al) om

15. *νικολ.* c. ABC al^{21} .. ς (= Gb^{oo} Sz) praem *των* c. min pl And^{omn} Are et cat | *ομοιως* (om 38. aeth^{utr}) c. ABC al^{48} vg (lips^{4} praem *que ego odi*) cop (om?) syr sl^{10} And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *ὁ μισω* c. min mu arr sl^{ed}; And^{a} *ην μισω* (al^{8} sl$^{3.4}$ And^{p} *ομοιως ην* [al^{3} ὁ] *μισω*)

16. *ουν* c. ABC al^{36} cop arm arr aeth sl^{10} And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min pm vg syr al pp^{lat} (vg syr pp^{lat} *ομοιως* c. *μεταν.* conjg) | *ταχυ* .. pp^{lat} aliq om (sed habent Amb Pri al) | *μετ αυτων* .. Hier Pri *tecum*

οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις Τῷ νικοῦντι
δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον
3, 12. 19, 12. λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν
εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον Τάδε
19, 12. λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα
2. etc πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, 19 Οἶδά σου τὰ
ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
*1 Rg 16, 31. 20 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου Ἰεζάβελ, ἡ λέ-
γουσα ἑαυτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους
14. πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα

---

17. *νικουντι* c. AC .. ς 49. *νικωντι* c. B al certe pler | *του* (B τό, nec aliter vertunt vg al pp^{lat} aliq) *μαννα* c. ABC al^{26} vg cop aeth^{utr} And^{c} (sed ita: *του μανν. φαγειν*) And^{com} (vdtr) Prim (*de manna illo*) .. ς (=Gb Sz) praem *φαγειν* (Are et cat^{txt} om) *απο* (al Are et cat^{com} om) c. min pm syr al And^{a} et$^{p\ txt}$ pp^{lat} aliq | *οιδεν* c. ABC al^{42} (al^{2} *ειδ.*) (vg pp^{lat} aliq *scit*, sed Pri *novit*) And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *εγνω* c. min mu | C hoc versu *κεκρυμενου*, *ψημον λευκην* et *κενον*

18. *της* (C om) .. Ln *τω* c. A | *θυατειροις* (AC *-τιροις*) .. B al^{14} (vg Quaest *Thyatirae ecclesiae*, Pri *qui est Thyatirae*) *-τειρη* (B al *-τηρη*) :: cf ad 1, 11. | A om *εκκλησιας* | *αυτου* pr c. BC al fere omn vv pl And^{a} et^{c} Are et cat .. Ln om c. A al^{2} vg And^{p} Epiph^{455} pp^{lat}

19. Gb^{0} *τα εργ. και* c. 12. cop ap Wtst Epiph^{455} | *κ. την* (C om) *πιστ.* (huc transp 53. vg [sed non am fu al] Epiph *και την* [Epiph om] *αγαπην*) *κ. τ. διακ.* c. ABC al^{33} vv pler pp^{gr} et^{lat} .. ς *κ. τ. διακ. κ. τ. πιστ.* c. min mu sl^{ed} | Ln om *την* quart c. A 36. | *τα εσχ.* c. ABC al^{35} vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) praem *και* c. test pauc

20. *αλλα* c. AB al^{6} And^{c} .. ς Ln *αλλ* c. C al pl And^{a} et^{p} Are et cat | *κατα σου* c. ABC al^{40} vv fere omn Epiph And^{p} et^{c} Tert al .. ς (= Gb Sz) add *ολιγα* c. test perpauc (et. *πολλα*, *πολυ* leg) | *αφεις* c. ABC al^{36} Epiph And^{a} (al And^{c} Are et cat *αφιης*, al And^{p} *αφηκας*) .. ς (=Gb Sz) *εας* c. min mu | *την γυ. σου* c. AB al^{32} syr sl^{10} And^{omn} Are et cat Cyp Pri .. ς (=Gb Sz) om *σου* c. min pm vv pl Epiph Tert al | *ιεζαβελ* (Ln praem *την* c. A) c. ABC al^{26} Epiph And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *-βηλ* c. min mu | *η λεγ.* c. AC cat .. B al^{38} And^{omn} Are *η* (42. *και*) *λεγει* .. ς *την λεγουσαν* c. min mu | *εαυτην* .. B al^{3} *αυτην* | B *προφητην* | *και διδ. κ. πλ. τους* c. ABC al^{44} vg^{cdd} ap Wtst cop syr aeth arr sl^{ant} And^{omn} pp^{lat} mu (Pri *et sinis eam docere* etc) .. ς (= Gb Sz) *διδασκειν και πλανασθαι* (Are et cat *-ναν τους*) c. min mu vg al (Are et cat) | *φαγ. ειδωλ.* c. ABC al^{33} vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *ειδ. φαγ.* c. min mu

μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ᾽ αὐτῆς
εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ- *Ps 7, 10.
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ
δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, Οὐ βάλλω
ἐφ᾽ ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 3, 11.
ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω *Ps 2, 8 s.
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ 12, 5.

---

21. *και ου θελ.* (A pp^{lat} aliq *ουκ ηθελησεν*) *μετ. εκ τ. πο. αυτ.* c. (A)BC al^{44} vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) *εκ της πορν. αυτης, και ου μετενοησεν* c. test perpauc (similiter arm *εδ. αυτοις χρον. μετανοειν εκ της πο. αυτων και ου μετενοησαν*)

22. *ιδου* c. ABC al^{41} vv pl pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) add *εγω* c. min mu ar^{p} sl^{ed} al | B (*βαλω*) al vg^{ed} pp^{lat} aliq cop al *βαλω* | *κλινην* .. A *φυλακην* | *μετανοησωσιν* c. BC al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln$^{ed\ min}$ *-σουσιν* c. A | *αυτης* c. BC al^{40} am fu tol harl* lips$^{5\cdot}$ al cop syr al mu And^{c} Are et cat Tert al .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) *αυτων* c. A 12. 36. al mu vg^{ed} et demid lips$^{4\cdot}$ et$^{6\cdot}$ harl** arm And^{a} et^{p} Cyp Pri al

23. *και* pr c. BC al ut vdtr omn vv fere omn pp^{gr} pp^{lat} mu .. Ln$^{ed\ min}$ om c. A cop | *εραυνων* c. AC (:: ut ubique pro testium auctoritate edidimus) .. ς 49. *ερευνων* c. B al ut vdtr omn | C om *τα* | *υμων* .. B 38. vg (sed non am lips$^{5\cdot}$ demid harl) pp^{lat} mu (non Pri al) *αυτου*

24. *τοις λοιπ.* c. ABC al^{37} vv pl And^{omn} Pri, item Gb′ *λοιποις* c. al^{7} sl$^{4\cdot}$ .. ς (=Gb Sz) *και λοιπ.* c. min mu vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ al Quaest (Are et cat *κ. τ. λ.*) .. arm om | B 14. *θυατειραις* (B *-τηρ.*), AC *-τιροις*, vg etc ut ante | *οιτιν.* c. ABC al^{42} vv pl And^{omn} Are et cat Pri al^{3} .. ς (=Gb Sz) praem *και* c. min mu vg^{ed} al Quaest | *βαθεα* c. ABC al^{41} And^{p} et$^{c\ txt}$ Are et cat^{txt} .. ς (=Gb Sz) *βαθη* c. min mu And$^{a\ txt}$ item And^{com} Are et cat^{com} | *βαλλω* (Gb″) c. AC al^{35} syr And^{omn} Are et cat pp^{lat4} .. ς (=Sz) *βαλω* c. B al pm vg al mu Pri al

25. *αχρι* c. C 15. 82. al (A 47. *εως*) .. ς 49. *-ρις* c. B al longe pl And^{omn} Are et cat | *αν ηξω* .. B al^{21} *ανοιξω*

27. *συντριβεται* c. AC al certe pm sl^{cdd} And^{a} .. Gb′ *-βησεται* c. B al^{38} vg cop syr al fere omn And^{p} et^{c} Are et cat Pri al. Cf huc Naass^{hipp104} *περὶ τούτου γέγραπται Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ.*

22, 16. *τοῦ πατρός μου,* 28 *καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.*
7. etc 29 *Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.*

III.

1 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον Τάδε*
1, 4. 16. *λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας,*
2, 2. etc *Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ.* 2 *γίνου*
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕ-
ρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 *μνημόνευε*
οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν
16, 15. 1 Th 5, 2 Mt 24, 42. *μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω*
ἐπὶ σέ. 4 *ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν οἳ οὐκ ἐμόλυναν*
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ᾽ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι

---

28. *πρωϊνον* c. AB al (:: cf *πρωϊμον* Ia 5, 7 ex AB* al; cf et. infra 22, 16.) .. ς Ln 49. *πρωινον* c. C al certe longe pl

III. 1. C *της ε. σ. εκκλησιαις* | ς (non ς^{e} etc) om *επτα* pr c. 12. | *ονομα* c. ABC al^{38} And^{omn} Are et cat .. ς praem *το* c. min mu | *οτι* sec .. B al^{19} Are et cat *και*

2. *στηρισον* c. AC al^{12} .. ς (= Gb Sz) *-ξον* c. B al pl And^{omn} Are et cat .. al^{9} *τηρησον* | *εμελλον* c. AC al^{6} (item al^{2} Are et cat *-λλεν*) vg cop syr ar^{e} And^{omn} (Are et cat) Pri al .. Gb' *ἔμελλες* (B *ημ.*) c. B al plus^{20} ar^{p} .. ς (= Gb Sz) *μελλει* c. min pm aeth al pp^{lat} aliq | *αποθανειν* (al pauc And^{a} Are *αποθνησκ.*) .. Gb' *αποβαλλειν* (al *-βαλειν*) c. B al plus^{30} ar^{p} | B *ευρηκαν* | *εργα* c. AC et haud dubie al (nam ita et. edidit Erasm in edd 1. 2. 3. et Colinaeus) .. ς 49. praem *τα* (:: alibi in *σου τα εργ.* nusquam fluct) c. B al certe longe pl And^{omn} Are et cat | *μου* c. ABC al fere^{40} vg syr cop al mu And^{a} et^{c} Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) om c. min mu And^{p} Vig

3. Gb^{0} *κ. ηκουσ. κ. τηρ.* (*κ. τηρ.* om et. aeth^{utr}) c. B al fere^{30} | *εαν ουν* etc .. Pri *si autem non egeris paenitentiam, veniam et suscitabo adventum meum ad te, quasi fur veniam* | *ηξω* pr c. AC 12. 28. fu demid harl* tol lips^{5} al cop al And^{a} et^{p} Pri .. ς (Gb^{0}) add *επι σε* c. B al pler vg (et. am) syr al And^{c} Are et cat Vig al | *γνως* .. B al^{21} And^{c} *γνωση*

4. *αλλα* (c. AC al, item Gb Sz *αλλ* c. B al pl And^{omn} Are et cat) c. ABC al pl vv fere omn And^{omn} Are et cat Or^{int} Pri .. ς (= Gb Sz) om c. test perpauc | *ολιγα εχ.* c. B al^{15} And^{omn} Are et cat .. ς Ln *εχ. ολιγ.* c. AC al pl vg al Pri al | *εν σαρδ.* c. ABC al^{88} vg cop syr al mu And^{omn} Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. test pauc | *οἳ* c. 17. 28. 37. 38. 46. 88. vg cop arr And^{a} et^{p} Are et cat (et.^{com}) Pri (vg Pri *nomina - qui*, nec aliter cop al) :: quae lectio ut a correctore aliena

ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν, οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ
οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμο-
λογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν Mt 10,32. Lc 12,8.
ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 2, 7. etc
ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε *Es 22, 22.
λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων *Iob 12, 14.
καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείει καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει, 8 Οἶδά σου τὰ
ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύ- 2, 2. etc
ναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου 2, 13.
τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συν- 2, 9.
αγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ
προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά- *Es 45, 14

---

est, ita ad substituendum ἅ incitare debebat .. ς Ln ἅ c. ABC al pl And[c] | αυτων .. C εαυτων

5. ουτος c. B al pl (53. ουτος ουτως) vv aliq And[omn] Are et cat .. Ln ουτως c. AC al[17] vg cop syr ar[p] arm Pri | C περιβαλλεται | ομολογησω c. ABC al[87] And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) εξομολογησομαι c. min mu

7. Ln[ed min] εν φιλαδελφειας c. A (ABC -φι-) | A ο αληθ. ο αγι. | κλειν c. ABC al[29] Or[1] Epiph[580] And[c] .. ς (=Gb Sz) κλειδα c. min pm Or[2] And[a] et[p] Are et cat | του c. B al ut vdtr omn Or[2] And[omn] Are et cat .. Ln om c. AC (:: at ita solet legi lectione non fluct) | δαυειδ (δαυιδ, δαβιδ: cf ad Mt 1, 1.) .. cdd ap And (ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ δαυ. ᾅδου γέγραπται) 7. 16. 33. 45. cop αδου | κλεισει (B al[30] add αυτην) c. A(B)C al (et al[30]) cop Or[2] And[c] Are et cat (sed Are et cat sic: οὐδεὶς κλείσει εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδ. ἀνοίξει εἰ μὴ ὁ κλ.) Ir[int] Hil .. ς κλειει c. min mu vg syr al And[a] et[p] Pri | και (vg [sed non fu lips[4] al] Ir[int] om) κλειει c. C vg syr al Ir[int] Promiss al .. Ln κλειων c. A Hil, item και κλειων Or[2] And[omn] Pri .. B al[30] ει μη ο ανοιγων (Are et cat vide ante) | ανοιξει c. B al fere[35] cop Or[2] And[c] Are et cat (vide ante) Ir[int] Hil .. ς Ln ανοιγει c. AC al pm vg al mu And[a] et[p] Pri al

8. ἥν c. ABC al[41] (al pauc om αυτ.) Or And[c] Are et cat, item (omisso αυτην) vg cop syr al mu Pri al .. ς (=Gb Sz) και c. min mu sl? And[a] et[p]

9. διδω c. AC (vg cop al Pri al *dabo*) .. ς 49. διδωμι c. B al certe pler And[omn] Are et cat (syr al *do*) | ηξουσιν (Gb'') c. AC al[5] .. ς ηξωσι c. B al pler And[omn] Are et cat | προσκυνησουσιν (Gb') c. AC al[3] .. ς -σωσι c. B al pler And[omn] Are et cat | γνωσιν c. ABC etc .. al pauc

πησά σε. 10 *ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε*
τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ
τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
22, 7. 2, 25. 11 *ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν*
σου. 12 *ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,*
*Es 56, 5. *καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ*
θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱε-
21, 2. 2, 17. Ga 4, 26. *ρουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ*
τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 *Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα*
2, 7. etc *λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.*

14 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε*
19, 11. Col 1, 15. *λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως*
2, 2. etc *τοῦ θεοῦ,* 15 *Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός.*
ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 *οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε*
ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 *ὅτι*
λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ
οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ

-σονται s. *-σωνται* s. *-σῃ* (ita 14. et Pri *scies*) .. *scient* vg cop syr | Gb^{00} *εγω* c. B al^{27} Are et cat Pri

10. *οτι* .. A *και* (38. arm *και οτι*)

11. *ερχομαι* c. ABC al^{38} am tol al mu cop syr ar^{e} al pp^{gr} et^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) praem *ιδου* c. min mu vg^{ed} et fu demid lipss al aeth al Bed

12. *ναω* (et. Or etc) .. ς^{e} 1624. 1633. 1641. item edd al *λαω* ex errore | C 28. om *επ αυτον* | B ab *ονομα* pr ad sec transilit | *καταβαινουσα* c. AC al^{6} ac plurib .. ς^{e} (= ς Gb Sz) *-βαινει* c. B al pl And^{omn} Are et cat | *εκ* .. al^{20} And^{c} Are et cat *απο* | *μου* extr .. B al^{25} And^{a} et$^{c\ com}$ Are et cat om (arm^{ven} *eius*)

14. *εν λαοδικ.* (AC *-κια*) c. ABC al^{40} pp^{gr} item *Laodiciae ecclesiae* (ut vg m) vel *eccl. Laod.* (ut Pri) m vg syr cop al mu pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *λαοδικεων* post *εκκλ.* c. test pauc | *και* (C 2. *κ. ὁ*, al^{4} syr And^{a} *ὁ*) *αληθ.* .. al^{3} Faustin Fulg om

15. *οφελον* (B *ωφ.*) usq *ζεστος* .. A 47. om | *ης* c. (B *εἶς*) C al pl And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *ειης* c. min mu

16. *κ. ουτε* (al fere^{20} *ου*) *ζε. ο. ψυ.* c. BC al^{27} cop syr arr And^{omn} Are et cat Salv .. ς (= Gb Sz) Ln *κ. ο. ψυ. ο. ζε.* c. A al pm vg al .. 10. m harl* aeth^{utr} Pri al^{2} om

17. *οτι* sec c. AC al pl vg al And^{c} Are et cat Oros Bed .. Gb^{o} c. B al^{3} m vg^{six} And^{a} et^{p} Cyp al | *ουδεν* (Gb') c. AC 12. .. ς *ουδενος* c. B al pler And^{omn} Are et cat | *ὁ* sec c. AB al plus^{20} And^{c} (^{a}om *κ. ο ελ.*)

τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι χρυσίον παρ'
ἐμοῦ πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα
περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ
κολλύριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους He 12, 6. *Prov 3, 12.
ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ
ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου *Cant 5, 2.
καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω
μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι Mt 19, 28.
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω 2, 7. etc
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, 1, 10.
λέγων Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 1, 1. 22, 6.

Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. C al certe pm And[p] | ελεινος c. AC et ut vdtr al (:: cf Eust. Il. p. 1276, 63. ὅτι δὲ τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἐλεινὸν τρισυλλάβως ἐλέγετο παραδεδώκασιν οἱ τεχνικοί. Item Antiatt. Bekk. An. p. 92, 9. ἐλεινὸν ἀντὶ τοῦ ἐλεεινόν etc. Vide plura Steph. Thes. sub ἐλεεινός) .. ς Ln 49. ελεεινος c. B al certe pler

18. χρυσ. πα. εμ. c. B al plus[20] cop Are et cat .. ς Ln π. εμ. χρυσ. c. AC al pl vg al And[a] et[p] Pri al (:: emendatio manifesta) (al[3] And[c] om π. εμ., et. ante αγορ. ponitur) | B εκ πυρας | B al περιβαλλη | κολλυριον c. B (κολυρ.) C al[25] And[p] et[c] Are et cat (vg etc *collyrium*) .. ς Ln κολλουρ. c. A al pm And[a] (et. κουλουριον [cf et. cop] et aliter leg) | εγχρισαι c. AC al[6] And[a] .. B al fere[30] And[c] Are et cat ινα εγχριση (B -σει) s. -σης .. ς (=Gb Sz) εγχρισον c. min vix mu And[p] (m vg syr cop al *inunge*). Praeterea 10. 37. add επι

19. ζηλευε (Gb'') c. ABC al fere[25] And[c] Are et cat .. ς ζηλωσον c. min pm And[a] et[p]

20. ακουση τ. φ. μ. και :. Or[4] Hil Amb om | και εισελ. c. B al plus[25] sl[5.] And[c] .. ς (=Gb† Sz) Ln om και c. A al certe pm Or Mac Epiph[788] And[a] et[p] Are et cat (nec fere vv et pp[lat] exprim)

IV. 1. ιδον (B -ων) c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ηνεωγμ. c. A al pl And[a] et[p] (sic 3, 8. vix unus praeter And) .. Gb Sz Ln (ex errore) ανεωγμ. c. B al pm And[c] Are et cat | λεγων (om 15.) c. AB al[25] And[c] .. ς (=Gb Sz) λεγουσα c. min pl And[a] et[p] Are et cat (et. και λεγουσης leg) | αναβα et ἃ c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat .. Ln -βηθι et οσα c. A | Ln γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως

*Ez 1, 26 ss. 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-
21, 11. ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
10, 1. ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος
ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι
11, 16. τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους τοὺς εἴκοσι τέσσερας πρεσβυτέρους
3, 4 s. καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κε-
φαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-
8, 5. 11, 19. ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυ-
5, 6. ρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
15, 2. *Ez 1, 22. θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυ-
*Ex 24, 10. στάλλῳ· καὶ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα

---

2. ευθεως (sl[4] add δε) c. AB al[20] am fu harl lips[5.6] al syr Pri Hier al[2] .. ς (Gb[00]) praem και c. min pl vg[ed] al (sed cop tol om ευθ.) And[omn] Are et cat Bed | επι τον θρονον (Gb'') c. AB al[25] And[c] Are et cat .. ς ε. του -νου c. min pl And[a] et[p]

3. και ο καθημ. c. AB al sat mu vg cop syr al Pri Hier .. Gb[00] c. al plus[30] aeth[utr] arr arm sl[4] And[omn] Are et cat, item ut vdtr Vic. Praeterea ς (=Gb Sz) add ην c. min ut vdtr pauc vg cop pp[lat]: om c. AB al[7] syr (item qui simul κ. ο κ. om) | σαρδιω (B al[5] praem σμαραγδω και) c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) -δινω c. min mu | ιρις .. A 28. aeth arm ιερεις | ομοιος sec c. A al[6] .. B al[20] Are et cat -οιως (Gb') .. ς[e] (=ς Gb Sz, sed Gb') -οια c. min pl And[omn] | ορασει σμαρ. .. B al[20] -σις -δινων

4. B al mu syr om και pr | θρονοι .. Ln -νους (et quidem[ed min] servato τεσσαρες, sed[ed mai] de suo edidit τεσσερας) c. A al[2] And[c] | εικοσι bis c. A al pm And[a] et[p] Are et cat .. ς (=Gb Sz) add και c. min ut vdtr pm (B al mu And[c] κδ') | θρονους c. AB al fere[30] vv fere omn And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) add ειδον c. test pauc | τους sec c. B al longe pl And[c] Are et cat .. Gb Sz Ln om c. A al[14] And[a] et[p] | εικ. τεσσ. h. l. c. B al fere omn vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] .. Ln ante θρονους c. A al[3]. Praeterea τεσσερας c. A .. ς 49. τεσσαρας c. min certe pler (B κδ') | εν c. B al fere omn And[p] et[c] Are et cat .. Ln om c. A 28. And[a] | επι τας c. AB al pl vv pl And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) praem εσχον c. min mu (cop εχοντας)

5. φων. κ. βροντ. c. AB al pl vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] .. ς (=Gb Sz) βρ. κ. φων. c. test perpauc | ενωπ. τ. θρον. c. A al sat mu vv fere omn And[a] et[p] pp[lat] .. Gb† Sz add αυτου c. B (supplet θρονου super αυτου) al[30] syr And[c] Are et cat (al pauc add et. v. 6.) | αι εισιν .. Ln α εστιν c. A | τα c. A al pl And[a] et[p] .. Gb[0] c. B al[22] And[c] Are et cat

6. ως c. AB al[87] vg cop syr ar[e] And[c] Are et cat pp[lat] pm .. ς (=Gb Sz) om c. min mu ar[p] al And[a] et[p] Pri Tich | εμμεσω c. A .. ς Ln 49. εν μεσω c. B al certe pler. Vide supra. | τεσσερα c. A .. ς -σαρα c. B al certe pler. Item v. 8 | B ενπροσθ.

ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον Ez 1, 10.
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν καθ᾽ ἓν
αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν
ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες Es 6, 3.
Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ 1, 8.
ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐ-
χαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας 21, 5. 15, 7.
τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώ-
πιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν

---

7. *εχων* c. AB .. ς Ln 49. *εχον* c. min certe pler | *το προσωπ.* c. A al pl And[a] .. B al[17] Ir (ex Anast) And[p] et[c] Are et cat om *το* | *ως ανθρωπου* c. A al[3] vg (*quasi hominis*) al Ir[int] Pri (hi[2] *quasi humanam*) Vic (*faciem similem homini*), item Gb Sz omisso *ως* c. B al[21] (sunt iidem fere qui *το* om) sl[4·] Ir[gr] (ex Anast) And[p] et[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *ως ανθρωπος* c. min pm And[a] | B al[16] And[c] Are et cat om *ζωον* extr | *πετομενω* c. AB al[15] et plurib And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *πετωμενω* c. min ut vdtr pl Ir ap Anastas

8. *τα* c. A al fere[20] And[c] .. ς (=Gb Sz) om c. B al ut vdtr sat mu And[a] et[p] Are et cat | *καθ εν αυτων* c. A al[15] vv fere omn And[omn] Tich, item (Gb′) sine *αυτων* B al[20] Are et cat pp[lat] aliq .. ς (=Gb Sz) *καθ εαυτο* c. test pauc | *εχων* c. A al[6] sl[ant], item Gb Sz Ln *εχον* c. B al plus[20] And[omn] (sed[c] praem *εστως*) .. ς (=Gb Sz) *ειχον* c. min mu Are et cat (et. *εσχον, εχοντα* leg) | B *ανα πτερυγων* | *και εσωθεν* .. B al[4] pp[lat] aliq praem *και εξωθεν* | *γεμουσιν* c. AB al fere[40] vg al And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *γεμοντα* c. min mu | *λεγοντες* c. AB al fere[30] And[omn] Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) *-ντα* c. min mu | *αγιος* ter c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn Eph[348] And[a] et[p] Are et cat Tert Vic Hier al mu .. B al plus[20] And[c] novies (cf Dam: *τὸν τρισάγιον ὕμνον ἐν ταῖς συνήθεσιν εὐχαῖς τρίτον φαμέν*), al[3] sexies | *ο θεος* .. al[5] ar[p] sl[4·] Eph[348] (alibi om) And[a] *σαβαωθ* (Fulg[1] utrq conjg) | *κ. ο ων* .. al[2] om, al[4] lips[4·] Eph[348] And[p] et[c] pp[lat2] *ο ων κ.* ante *ο ην*

9. *δωσουσιν* c. A al pm And[a] et[p], item B al[6] *δωσωσιν* .. Gb′ *δωσι* c. min[21] (al et. *δωσει*) And[c] Are et cat | A *ευχαριστειας* | *του θρονου* c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat .. Ln *τω -νω* c. A

10. *εικ. τεσσ.* c. A al mu And[omn] Are et cat, item B al mu *κδ′* .. ς (=Gb Sz) *ε. και τ.* c. min mu | *προσκυνησουσιν* (et. ς[e] Gb Sz) c. AB al pler syr al (sed vg *adorabant*, item antea vg[ed] [non fu] *procidebant* et post [non am fu al] *mittebant*. Item cop *procidebant*, *adorabant*, *deponebant*) And[omn] Are et cat .. ς *προσκυνουσι* c. 91.** al? | *βαλουσιν* (et.

5, 12 s. ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες 11 Ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς
10, 6. ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκ-
τισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

*Ez 2, 9 s. 1 Καὶ ἴδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βι-
βλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
γῖσιν ἑπτά. 2 καὶ ἴδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ
Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;
13. 3 καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω
τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὐδὲ βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἐγὼ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν

ς[e] Gb Sz) c. A al longe pl vv pl And[p] et[c] Are et cat .. ς *βαλλουσι* c. B al fere[10] And[a]

11. ο *κυρ. και* (pro his al[8] And[p] *κυριε*, iidem et vg cop arm aeth ar[e] sl[3.4.] And[a] pp[lat] om *και*) ο *θε. ημ.* c. AB al plus[30] am syr ar[p] And[c] Are et cat Thdor[stud antirrh 11,28.] (item qui *κυριε* sine *και*); sed ex his B al[33] syr ar[p] And[c] Are et cat Thdor[stud] (non item A al fere[10] vg cop al mu And[a] et[p] pp[lat]) add *ο αγιος* .. ς *κυριε* c. min ut vdtr pauc (sl[ed]?) | *την δυναμιν* .. Ln om *την* c. A | B al[17] And[p] et[c] Are et cat om *τα* | A *δια θεληματι σου* | *ησαν* (B 14. 38. praem *ουκ*; 36. om *ησ. και*) c. AB al fere[30] vg cop syr al aliq Are et cat Tich „alia versione" ap Prim (ipse Pri *et ex potestate tua haec sunt constituta*) .. ς (= Gb Sz) *εισι* c. min mu sl[aliq] And[omn] (And[p] arm *εκτισθ. κ. εισ.*, A om *κ. εκτισθ.*)

V. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler. Item v. sq | *εσωθ. κ. οπισθεν* c. A al pm syr Or (sed var mss; alibi *εμπροσθ. κ. οπισθ.*) Epiph[530] Cyp (*-retro*) .. pro *οπισθ.* Gb' Sz *εξωθεν* c. B al plus[30] And[omn] Are et cat Oec („*ἑρμηνεία Οἰκουμενίου*" inserta And[a]), item *foris* (fu *foras*) vg al pl pp[lat] mu

2. *εν* c. AB al plus[30] Or[edd] And[p] et[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min pm Or[ed] Epiph[530] And[a], item vg etc | *αξιος* c. A al fere[10] sl[4.] Or Epiph[530] Or[int] .. ς (=Gb[00]) praem *εστιν* c. min mu vg al Pri al, B al[20] And[omn] Are et cat pp[lat] aliq idem add

3. *ηδυνατο* c. AB al longe pl Or Epiph al .. al And[c] Are et cat *εδυν.* | *ουρανω* c. A al pl vg al pm Or Epiph And[a] et[p] Are et cat Cyp Hil Pri al .. Gb†Sz add *ανω* c. B al[23] cop syr ar[p] And[c] (: : cf *Ex 20, 4. et al mu) | *ουδε* bis c. A al pl .. B al pm Or[2] Epiph[530] And[omn] Are et cat *ουτε* | *ουδε* tert c. min pl .. Ln *ουτε* c. iisd qu *ουτε* bis; item (sed A om totum v. sq propterea q *ουτε βλ. αυτο* potius extrema v. quarti quam tertii putanda sunt) A 16.

αὐτό. 5 *καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνί-* 4, 4.
κησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων τὸ •Gn 49, 9 s.
βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

6 *Καὶ ἴδον ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ*
ἐμμέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέ- 7, 17.
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ 1, 4. 4, 5.
θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 *καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν* •Zach 4, 10.
ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 *καὶ ὅτε ἔλαβεν* 4, 8 ss.
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι
ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας
χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 14, 2.

---

4. A om v. 4. | *εγω* .. al^{2} cop al Or Epiph om (And^{a} et^{p} *καγω*) | *πολυ* (Gb″) c. B (*πολυν*) al fere^{40} And^{omn} Are et cat^{1}, item *multum* vg al pp^{lat} mu .. ϛ *πολλα* c. min mu .. Or Are et cat^{1} Hil om .. cop al *πολλοι* | *ανοιξαι* c. B al pl vv pl Or Epiph^{530} And^{c} Are et cat pp^{lat} mu .. ϛ (=Gb Sz) add *και αναγνωναι* c. min arm sl (sed arm sl$^{4.}$ post *βιβλ.*) And^{a} et^{p} | *ουτε* .. 28. al? Are et cat *ουδε*

5. *ο λεων ο* c. AB al fere^{40} Or Eus^{dem769} Epiph^{1044} And^{a} et^{c} Are et cat, item vg etc pp^{lat} .. ϛ (=Gb Sz) add *ων* c. min vix mu And^{p} | *δαυειδ, -υιδ, -βιδ* cf ad Mt 1, 1. | *ο ανοιγων* (Gb″) c. B al fere^{30} (syr ar^{p} *ipse aperiet*) And^{c} Are et cat (et. *ο ανοιξας, ανοιξει* leg) .. ϛ Ln *ἀνοιξαι* c. A al pm vg cop al Or Epiph^{530} And^{a} et^{p} al pplat | *τας* c. AB al fere^{40} vv fere omn Or Epiph And^{a} et^{c} al Hil al^{2} .. ϛ (=Gb Sz) praem *λυσαι* c. min mu vg^{ed} demid lipss And^{p} Cyp Hier al

6. *και ιδον* (ita B; ϛ Ln 49. *ειδ.* c. min) c. B al^{36} vv pl And^{omn} Are et cat Ir^{int} Cyp Pri al .. ϛ (=Gb Sz) add *και ιδου* c. A (sed om *κ. ειδον*) al pm vg (et. cdd pler, non lips$^{5.}$) al | *εμμεσω* bis c. A .. ϛ Ln 49. *εν μεσ.* c. B al certe pler | *εχων* c. AB (al?) .. ϛ Ln *εχον* c. min certe pler | *οι* c. A al pm And^{p} .. Gb′ 49. *ἅ* c. B al^{34} (47. *ατινα*) And^{a} et^{c} Are et cat | *επτα* c. B al fere omn vv pl And^{omn} Are et cat Ir^{int} Cyp Firmic al .. Ln om c. A 12. am* harl* fu aeth Tich | *πν. του θε.* c. AB al pl vv ut vdtr omn And^{omn} Are et cat Ir^{int} Cyp al .. ϛ (=Gb Sz) *του θε. πν.* c. min ut vdtr pauc | *αποστελλομενα* c. B al plus^{25} And^{p} et^{c} Are et cat, item (Gb″) praemisso *τα* al^{6} .. Ln *απεσταλμενοι* c. A .. al^{2} And^{a} *απεσταλμενα*, item ϛ praemisso *τα* c. min mu

7. *ειληφεν* c. AB (add *την*) al plus^{30} am* fu harl* demid lips$^{4.}$ et$^{5.}$ arm aeth^{utr} And^{c*} .. ϛ (Gb^{00}) add *το βιβλιον* c. min pm am** lips$^{6.}$ tol cop al Cyp Pri al, item al vg^{ed} And^{a} et^{p} item^{c**} Are et cat Bed pon in fine

8. *τεσσερα* c. A .. ϛ *τεσσαρ.* c. B al certe pler | *εικ. τεσσ.* .. B al *κδ′* | *επεσαν* c. A al^{6} pluribusve .. ϛ *-σον* c. B al pl And^{omn} Are et cat | *κιθαραν* c. AB al fere^{30} cop syr aeth^{utr} arm ar^{e} And^{a**} et^{c} Are et

4, 11. 9 *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ*
ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ
ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
1, 6. *ἔθνους,* 10 *καὶ ἐποίησας αὐτοὺς βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύ-*
ουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 *καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν*
9, 16. •Dan 7, 10. *κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ*
ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 *λέ-*
4, 11. *γοντες φωνῇ μεγάλῃ Ἄξιός ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν*
τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν
καὶ εὐλογίαν. 13 *καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς*
3. *γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστιν καὶ τὰ ἐν*
7, 0. *αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λέγοντας Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ*

---

cat^{txt} (sed$^{com\,lib}$ *τὸ δὲ ἔχειν τοὺς πρεσβ. κιθάρας*) Hil (teste Sab.) .. ς -*ρας* c. min pm vg al And^{p} et^{a*} Are et cat^{com} (vide ante) Cyp Pri al

9. A *αδωσιν* | *τω θεω* .. harl* cop Cyp Fulg (item vdtr in comm And Are cat Pri) om. Praeterea ς Ln$^{ed\,min}$ add *ημας* c. B al longe pl cop (om *τω θε.*) And^{a} et^{p} Are et cat Cyp (om *τ. θε.*), praem idem al^{5} vv pl And^{c} pp^{lat} mu: om (Gb^{0}) c. A 44. (add *ημων*) aeth

10. *αυτους* (om arm sl$^{4.}$) c. AB al^{40} am (item al ap Wtst) cop syr aeth utr ar^{p} sl^{cd} And^{a} et^{p} .. ς (=Gb Sz) *ημας* c. min vg (et. fu al pl) al And^{c} Are et cat pp^{lat} mu. Atque ς Ln add *τω θεω ημων* (sl$^{3.}$ Idac om) c. B al omn vv pl And^{omn} Are et cat pp^{lat} mu (sed Cyp Pri al post *βασιλ.* pon; aeth^{utr} habet *in regnum dei*, pergens *sacerdotes et reges*): om c. A | *βασιλειαν* (Gb') c. A vg cop Cyp Pri Fulg Idac al .. ς -*λεις* c. B al omn vv pl And^{omn} Are et cat | *βασιλευουσιν* (Gb') c. AB al^{15} syr ar^{p} sl$^{3.4.}$ And^{a}, item Gb Sz -*λευσουσιν* c. al fere^{20} am harl tol lips$^{5.}$ cop And^{p} et^{c} Are et cat^{com} pp^{lat} mu .. ς (=Gb Sz) -*λευσομεν* c. min mu vg^{ed} (et. demid lips$^{4.6.}$) al Are et cat^{txt} Pri (*regnavimus*) Firmic

11. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *ηκουσα* c. AB* al pl vg al Pri .. B** al fere^{30} cop syr And^{omn} (sed non And^{slav}) Are et cat Fulg Cass (sed var mss) add *ως* | *κυκλω* c. AB al fere^{40} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *κυκλοθεν* c. min vix mu | ς (non ς^{e} etc) om *και ην* usq *μυριαδων* ex errore; sed vg sl^{ed} (non^{mss}, item sl^{rec} in mg habet) Fulg Cass om *μυριαδ. μυριαδ. και.* Prim: *et erat numerus eorum millia millium utique innumerabilium*

12. *αξιος* c. A (:: vdtr eodem iure recipiendum esse ac tot alii soloecismi libri nostri) .. ς Ln 49. *αξιον* c. B al certe pler | B al^{25} And^{c} Are et cat (item Thdor^{stud} qui et. *την* in sqq add) *τον πλουτ.*

13. *ὅ* (al^{2} om) c. AB al^{24} tol al cop al Are et cat .. ς (Gb^{00}) add *εστιν* c. min pl vg (*quae in caelo est*) al And^{omn} pp^{lat} | *επι της* (al^{2} om) *γης* c. AB al fere^{30} vg cop And^{p} et^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *εν τη γη*

καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 14 *καὶ τὰ τέσσερα ζῷα λέγοντα τὸ* 19, 4.
Ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

1 *Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-*
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ
βροντῆς Ἔρχου. 2 *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθή-* *Zach 6, 1 ss.

---

c. min pm syr al And[a] pp[lat] ⌊α (34. And[c] οσα) εστιν c. B al pl vg (*et quae sunt in mari et quae in ea* [[ed] *in eo*]) al And[p] And[c] Fulg (*et quae est in mari et quaecunque sunt in eis, omnes*) al (:: quae lectio aliena est a correctore; alii vero omiserunt utrumque, alii tantum ἅ quum iam ὅ praecessisset) .. al[3] syr al And[a] Pri Cass om; Gb[oo] 49. om tantum ἅ c. A al fere[30] Are et cat | παντας (al[3] And[a] praem και, B praem παντα [ad τα εν αυτοις pertinens] και) c. (et. Gb'') B al plus[25] (ex his duo et. ante τα εν αυτ. add παντα) vg (*omnes*) And[a] Are et cat Pri Fulg al .. ς Ln παντα c. A al certe pm (sed aliq add και, al praem και) And[p] (pergit λεγοντα omisso ηκουσα) And[c] (παντα· και ηκουσα λεγοντων) | λεγοντας c. B al fere omn vg And[a] Are et cat Pri al .. Gb' Ln -τα c. A 12. vv aliq And[p] (vide ante, item And[c]) | τω θρονω c. AB al fere[20] And[c] .. ς του -νου c. min pl Thdor[stud] And[a] et[p] Are et cat | και (A sl[3.4.] om) τω αρνιω .. cop om | αιωνων c. A al pl vg cop syr al And[c] Pri Fulg al .. B al[32] aeth[utr] sl[3.4.] And[a] et[p] Are et cat Thdor[stud] add αμην

14. τεσσερα, τεσσαρα: ut v. 8. | λεγοντα (Gb') c. B al[25] cop Are et cat .. ς Ln 49. ελεγον c. A al sat mu vg syr aeth arr al And[a] et[p] pp[lat], And[c] -γεν | το c. B al pl And[c] Are et cat .. ς Ln om c. A al mu And[a] et[p] | και οι c. AB al fere[40] vv pl And[omn] Are et cat Cass[1] .. ς (=Gb Sz) add εικοσι τεσσαρες c. min mu vg[ed] demid al Pri al | επεσαν c. A al certe pm And[p] et[c] .. B al fere[20] And[a] Are et cat -σον | προσεκυν. c. ABC al fere[40] vv pl And[omn] Are et cat pp[lat] mu .. ς (=Gb Sz) add ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων c. min mu vg[ed] al Pri

VI. 1. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. C al certe pler | οτε c. AC al certe pm vv pl And[a] Pri .. B (teste Maio) al[26] vg (et. am al, non demid al) And[p] et[c] Are et cat Bed οτι | επτα c. ABC al fere[80] vg syr al aliq And[omn] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) om c. min pm cop al Bed | φωνη (leg et. -νῇ) c. ABC al plus[30] And[a] et[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) -νης c. min mu (et. -νην, -νων leg) | βροντης .. A sl[4.] (item arm omisso λεγ. praecedente) add λεγοντος | ερχου (Gb') c. AC al[11] am al ar[e] And[com] Are et cat[com] .. ς (= Gb Sz) add και βλεπε c. min, item Gb Sz και (al[5] om) ιδε c. B al[24] And[omn txt] Are et cat[txt], item vv pl Vic Pri

2. και ιδον (c. ABC; ς Ln 49. ειδ.) c. AC al pl vv pl And[omn] .. Gb[oo] c.

μενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος Ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-
του ζώου λέγοντος Ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ
*Ez 5, 1. καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα
φωνὴν ἐμμέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

B al[24] demid harl* tol lips[6] sl[3.4] Are et cat Pri | αυτον c. ABC al[35] And[a**] And[p] et[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) αυτω c. min pm And[a*] | A ο νικων

3. σφρ. την δευτ. c. AC al[5] pluribusve vg cop syr al And[c] Pri .. ς (=Gb Sz) δευτ. σφρ. c. B al pler aeth[utr] al And[a] et[p] Are et cat | ερχου c. ABC al pl am fu al syr (ar[e] και ειδον pro ερχου) .. ς (=Gb Sz add και βλεπε c. min mu Are et cat, item al aliq And[omn] και ιδε, item vg[ed] et[cdd mu] cop al Vic Pri al

4. πυρρος c. C al pl vg (*rufus*) syr aeth[pp] al And[a] et[p] Are et cat Pri al .. AB al[26] cop ar[e] (utrq conjg aeth[ro]) And[c] πυρος | A και εν τω καθ. | αυτον c. ABC al pl And[c] And[com] Are et cat .. ς (=Gb Sz) αυτω c. min mu And[a] et[p txt] | A om αυτω (vg *et qui sedebat - datum est ei*; contra Pri *et sedenti - datum est*): hinc Ln [αυτ.] | εκ c. BC al plus[30] vg (*de*) cop And[omn] Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) απο c. min mu (syr al) .. Gb[oo] Ln om c. A al[4] | και ινα c. AC al sat mu vg syr al And[c] Pri .. Gb[oo] και c. B al[30] cop arm And[a] et[p] Are et cat | σφαξουσιν c. AC .. ς -ξωσι c. B al certe pler And[omn] Are et cat | A cop aeth μεγ. μαχ.

5. σφρ. τ. τριτ. c. ABC al pl vv pl And[omn] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) τριτ. σφρ. c. test perpauc | ερχου (Gb') c. AC al[14] am al ar[e] arm And[a] .. ς (=Gb Sz) add και βλεπε c. min mu, item Gb Sz c. B al pm And[p] et[c] Are et cat κ. ιδε, nec aliter vv pl Vic Pri | και ιδον (c. A; C etc ειδ.) c. AC al pl am al ar[e] arm And[a] Pri .. Gb[oo]: om enim B al pm vv pl And[p] et[c] Are et cat | ε. αυτον c. ABC al pl And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) ε. αυτω c. min mu And[a] et[p]

6. φωνην c. B al ut vdtr fere omn pp[gr] et[lat] .. Ln praem ως c. AC al[3] vg sl[3] | εμμεσω c. AC .. ς Ln 49. εν μεσ. c. B al certe pler | κριθων c. AC 12. syr And[p txt] .. ς - θης c. B al pler (vg etc) And[a] et[c] (item And[com] sed[lib]) Are et cat | δηναριου sec .. A praem του

7 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα τοῦ
τετάρτου ζώου λέγοντος Ἔρχου.* 8 *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλω-
ρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ* 20, 14.
ὁ ᾅδης ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ *Ez 14, 21.
*τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θα-
νάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.*
9 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ* 20, 4. 1, 9. etc
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 *καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ
λέγοντες Ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις* 3, 7.
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

---

7. *σφρ. τ. τετ.* .. min pauci *τετ. σφρ.* | *ηκουσα* c. BC (perg *το τεταρτον ζωον*) al fere[30] cop syr arr sl[3.4.] And[c] Are et cat Pri .. ς (=Gb) Ln add *φωνην* c. A al pm vg al And[a] (P *φωνης*) | *λεγοντος* c. ABC al pl vv pl pp[gr] et[lat] .. ς (=Gb Sz) *λεγουσαν* c. test perpauc | *ερχου* (Gb') c. AC al mu am al ar[e] And[a] .. ς (=Gb Sz) add *και βλεπε* c. min, item Gb Sz *και ιδε* c. B al fere[25] And[p] et[c] Are et cat, nec aliter vv pl

8. *και* (C om) *ιδον* (c. AC; ς Ln 49. *ειδ.* c. min) c. AC al pl cop syr al mu And[a] et[p] .. Gb[00]: om enim B al plus[20] vg And[c] Are et cat Vic Pri | C om *ο* pr | Gb[0] Ln[ed min] om *αυτου* pr c. C 12. (12. perg *ον. αυτου*) demid harl tol lips[5.] (non am lips[4.6.] al) Ansb Bed Rup (non Vic Pri al[2]) | *ο* (ita AB al pler Or al; C al[4] om) *θανατ.* (A *αθανατ.*)| *ακολουθει* c. (A latet) min ut vdtr certe plus[20] cop syr al Or[2 lib] And[a] Vic Tich[1] .. Gb Sz Ln *ηκολουθει* c. BC al[29] vg al And[p] et[c] Are et cat Pri Tich[1] Bed | *μετ αυτου* (al[2] *μ.-τω*) c. AC al ut vdtr sat mu And[a] .. Gb' *αυτω* c. B al[27] And[p] et[c] Are et cat (Or[2] *αυτοις*) | *αυτοις* (Gb') c. AC al pm sl[cd]? And[a] et[p] .. Gb Sz 49. *αυτω* c. B al[34] vg al pler And[c] Are et cat pp[lat] (:: multo magis *αυτω* quam *αυτοις* emendatricem manum prodit) | *αποκτειναι* h. l. c. ABC al fere[40] vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] .. ς (=Gb Sz) ante *επι* c. min | *υπο* .. A *το τεταρτον*

9. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler. Praeterea C add *και*| *ψυχας* .. al[8] cop aeth[utr] arm And[p] add *των ανθρωπων* | *δια* sec c. BC al ut vdtr omn vg (et. am fu demid lipss al) syr al And[omn] Are et cat .. Ln om c. A tol cop Cyp Pri | *μαρτυριαν* c. AC al certe mu vg al And[a] Pri al .. B al plus[30] syr ar[p] And[p] Are et cat add *του αρνιου*. Et. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (ut al[2] And[c]) et alia add

10. *εκραξαν* c. ABC al pl And[c] Are et cat, item (*clamaverunt*) Cyp Pri al .. ς (=Gb Sz) *-ζον* c. min mu And[a] et[p], item *clamabant* vg pp[lat] aliq | B al[21] And[c] *φωνην μεγαλην* | *αληθινος* c. ABC al[25] And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem *ο* c. min pm And[a] et[p] | *εκ* (Gb'') c. ABC al[31] And[c] Are et cat, item vg pp[lat] *de* .. ς *απο* c. min pm And[a] et[p]

11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύ-
11, 7. 13, 7. σονται ἔτι χρόνον, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.
16, 18. 12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς
*Ez 32, 7 s. ἐγένετο μέγας, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
*Es 34, 4. Mt 24, 29. ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βαλοῦσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ

---

11. *εδοθη* et *στολη λευκη* c. ABC al fere[40] syr al[2] Clem (Paed. 2. § 108.) And[omn] Are et cat Cyp .. ς (=Gb Sz) *-θησαν* et *-λαι -και* c. min mu vg cop al Pri al | *αυτοις* (Gb Sz) c. B al fere[20] arm (*illis singulae stolae*) Are et cat .. Gb″ Ln *αυτοις* (And[a] *-των*) *εκαστω* c. AC al[19] And[p] et[c] (Pri *eis singulis*), item ς (=Gb Sz) *εκαστοις* c. min mu, al[5] Clem *εκαστω* (:: vix dubium est quin *αυτοις εκαστω*, *εκαστοις*, *εκαστω* propterea substituta sint quoniam *αυτοις στολη* non apte dictum visum esset, quemadmodum alii rursus correxerunt *εδοθησαν στολαι*) | *ερρεθη* .. al pauc And[c] *-ρηθη* | *αναπαυσονται* c. AB al[5] (et ut vdtr plurib) .. ς *-σωνται* c. C al pl And[omn] Are et cat | *ετι χρον.* (Ln *χρ. ετι* c. A am fu al) c. B al[36] aeth[ro] ar[p] And[c] Are et cat (pp[lat] aliq ut vdtr) .. ς (=Gb Sz) Ln add (test aliq praem) *μικρον* c. AC al pm vv pl And[a] et[p] Pri al | *εως* c. ABC al fere[25] And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) add *ού* c. min pm And[a] et[p] | *πληρωσωσιν* c. B al[40] And[omn], item al[3] *-σουσιν* .. ς (=Gb Sz) *-σονται* c. min mu Are et cat .. Gb′ Ln *-θωσιν* c. AC 29. (vg etc *compleantur*) | *και οι συνδ.* .. B vg al Cyp al om *και* | *οι μελλ.* .. B al[21] And[a] Are et cat Cyp[2] Pri praem *και* | *αποκτεννεσθ.* c. AC al[9] And[c], item *-ν-* B al[11] .. ς (=Gb Sz) *αποκτεινεσθ.* c. min mu And[a] et[p] Are et cat

12. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler (al[5] aeth[utr] ar[p] pp[lat2] om) .. al mu And[p] add *και* (sed al And[p] om *και* sq) | *σεισμος* c. BC al fere[40] vv pl pp[gr] pp[lat] aliq .. ς (=Gb Sz) praem *ιδου* c. A al ut vdtr mu vg[ed] et[cdd aliq] al pp[lat] aliq | *εγ. μεγ.* c. A am fu lipss tol demid al Vic (in apoc ap Gall) al[2] .. ς *μεγ. εγ.* c. BC al ut vdtr omn vg[ed] al And[omn] Are et cat Pri al | *εγ. μελ.* c. AC al pl vg syr al And[a] et[p] Are et cat pp[lat] .. Gb Sz *μελ. εγ.* c. B al fere[20] cop al And[c] | *ολη* c. ABC al pl vv fere omn And[p] Are et cat pp[lat] mu .. ς (=Gb Sz) om c. min mu sl[3.4.] And[a] et[c] Promiss

13. *ουρανου* (et. am demid tol lipss; vg[ed] pp aliq *de caelo*; fu al pp aliq om) .. A *θεου* | *επεσαν* c. AC al ut vdtr pl .. B al fere[20] And[omn] Are et cat *επεσον* | *βαλουσα* (Gb′) c. al fere[25] syr ar[p] aeth sl[ant] et mss item And[com] (*καὶ ἡ συκῆ εἰς παράδειγμα παραλαμβάνεται, ὡς - καταβάλλουσα*), item al[5] And[c] *βαλλουσα*, 38. *αποβαλουσα* .. ς Ln *βαλλει* c. ABC al pm vg al And[a] et[p txt] Are et cat (et. *αποβαλλ.* leg) (:: aperta est correctio; quam vero recepimus lect. ut alienissima est a corr. ita dictioni scriptoris convenientissima) | *ανεμ. μεγ.* c. ABC al plus[20] vg syr al And[c] Are et cat Pri al .. ς (=Gb Sz) *με. αν.* c. min

ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βι-
βλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ *Es 24, 21. 2, 10.
χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύ-
θερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν
ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις Πέσατε ἐφ᾽ *Hos 10, 8. Lc 23, 30.
ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ
θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ
μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσερας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς
τέσσερας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσερας ἀνέμους τῆς
γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε 20, 8. *Zach 6, 5.

---

certe pm cop al And | σειομενη c. BC al fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln$^{ed\ min}$ σαλευομενη c. A 12.

14. ὁ c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu | ελισσ. c. ABC al^{12} vel plurib And^{omn} Are et cat .. ς ειλισσ. c. min ut vdtr pl (al^{21} And^{p} Are et cat -μενος) | BC νησσος | A απεκεινησαν

15. χι. κ. οι πλ. c. A (om και ante οι χι.) BC al pl vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} .. ς (=Gb Sz) πλ. κ. οι χι. c. test pauc | ισχυροι c. ABC al^{85} And ^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) δυνατοι c. min pm | ελευθερος c. ABC al fere^{30} vg syr al mu And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (Gb^{oo}) praem πας c. min pm cop al And^{a} et^{p}

16. πεσατε c. A al^{2} (item haud dubie al) .. ς -σετε c. BC al pler pp^{gr} | τω θρονω c. B al^{20} And^{c} Are et cat .. ς Ln του -νου c. AC al pl And^{a} et^{p}

17. αυτου c. AB al fere omn cop al And^{omn} Are et cat Pri .. C 38. vg syr Fulg Promiss -των

VII. 1. και c. B al ut vdtr omn syr aeth^{utr} al And^{omn} Are et cat .. Ln om c. AC vg cop Pri (:: ut 4, 1. 7, 9. nec ibi lectio fluct; aliter vero 18, 1.) | τουτο (Gb'') c. ABC al plus^{30} cop And^{c} Are et cat .. ς (=Sz) ταυτα c. min pm vv pl And^{a} et^{p} Pri | τεσσαρας: ita ter et. C item sec loco A; primo vero et tertio loco A τεσσαρες: hinc Ln$^{ed\ min}$ τεσσαρες αγγ., τεσσαρας γων., τεσσαρες ανεμ., ipse 49. constantiae caussa τεσσερας ter | της γης sec .. 38. vg^{cod} cop ar^{e} And^{a} pp^{lat2} om | C 14. 26. ο ανεμ. | A om επι τ. γης | επι της (A om) θαλ. μητε (C μη) | τι δενδρον (Gb') c. BC al plus^{30} vg cop al And^{c} Are et cat Pri .. A δενδρου, syr aeth δενδρων .. ς παν δενδρον c. min mu And^{a} et^{p}

ἐπί τι δένδρον. 2 καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνα-
τολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ
μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν
13, 16. •Ez 9, 4. θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ
θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
14, 1. τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφρα-
•Gn 49, 8. γισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυ-
λῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ
φυλῆς Νεφθαλὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα
χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευὶ
δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσαχὰρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς

2. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *αναβαινοντα* c. ABC al pl Or And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *-βαντα* c. min vix mu | *ανατολης* c. BC al ut vdtr fere omn Or And[omn] Are et cat .. Ln *-λων* c. A 90.(:: cf 16, 12. 21, 13.) | *εκραξεν* c. BC al certe pler Or ([ms] *εκε-κραξ.*) And[c] Are et cat, item *clamavit* vg al Pri al .. 49. *εκραζεν* c. A et ut vdtr al And[a] et[p]

3. *μητε* pr c. BC al ut vdtr fere omn vv pl Or[2] (antea *μητε την γην*) And[omn] Are et cat Pri al .. Ln[ed min] *και* c. A al vg (et. am al, non fu lips[4] demid tol) .. cop bis *και* pro *μητε* | *αχρι* c. AC 12. Or[2] .. ς *αχρις ου* c. B al pler And[p] et[c] Are et cat, item al And[a] *αχρ. αν* | ς (non ς[e] etc) *σφραγιζωμεν* de errore ut vdtr

4. *και ηκουσα τ. α. τ. εσφρ.* (et. Or. etc) .. A om | *εκατ.* (C al And[c] add *και*) *τεσσερ.* (c. C; ς *τεσσαρ.* c. A etc) *τεσσ.* (A *δ* supra lineam pro *τεσσ.*) c. AC al ut vdtr pm And[a] et[c] Are et cat .. ς *ρμδ´* c. B al certe pm Or .. al[4] And[p] om | *εσφραγισμενοι* c. AC etc .. B al[16] Or[1 ed] And[c] *-μενων*

5—8. *δωδεκα* ubique c. AC al certe mu And[omn] Are et cat .. ς *ιβ´* c. B al ut vdtr certe pm Or | *εσφραγισμενοι* (B al fere[20] *-μεναι*) bis c. ABC al plus[30] (fu vide post) harl* al cop syr ar[e] And[c] Pri .. ς (Gb[oo]) add ubique (i. e. duodecies) post *χιλιαδ.* c. min mu vg al Are et cat; item al quater (ut And[p] et[a]) vel quinquies et loco extr add, fu vero loco tantum extr add | *γαδ* .. al[3] *δαν* (contra Or: *καὶ τὰς λοιπὰς παρὲξ τοῦ δάν*, item al[dis])

6. *νεφθαλιμ* c. ABC (*-λιν*) al ut vdtr sat mu .. ς Ln *λειμ* c. min certe pm And[omn] Are et cat | A *μαννασση*, B *μανασση*, C *μανασσην*

7. *λευι*: ita et. ABC, non *-ει* | ς[e] (non ς Gb Sz) *ισασχαρ* c. min vix mu syr?

Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ
φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
9 *Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-* 5, 9.
τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·
10 *καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν* 18.
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 *καὶ πάντες οἱ* 19, 1.
ἄγγελοι ἑστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 16.
τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 *λέγοντες Ἀμήν,* 5, 12.
ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

---

8. *βενιαμειν* c. A .. ς 49. *-μιν* c. BC al certe pler | B al fere[20] *εσφραγισμεναι.* Praeterea vide ad 5—8.

9. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *και ιδου* (C om) *οχλος πολυς* c. BC al ut vdtr omn syr al mu And[omn] Are et cat Tich .. Ln *οχλον πολυν* c. A vg cop aeth Pri al | *ὅν* .. A *και* | *αυτον* c. A (sed vide ante) C al pl .. Gb[0] *αυτον* c. B al plus[20] And[omn] Are et cat | *εδυν.* c. ABC al[15] Are et cat .. ς *ηδυν.* c. min pl Meth[678] And[omn] | *εστωτες* c. A al pl And[a] et[p] .. B al[20] And[c] Are et cat *-τας,* C 38. *-των* al[2] *-τα* | A *επι του θρον.* | *περιβεβλημενους* c. ABC al plus[30] And[c] Are et cat Fulg[1] .. ς (=Gb Sz) *-μενοι* c. min pm And[a] et[p] item *amicti* vg Vic, *et erant amicti* Cyp Pri Fulg[1] al | *φοινικες* c. AC al certe pm vg al And[omn] item addito *fuerunt* Cyp Pri al .. Gb′ *φοινικας* c. B al[30] Are et cat

10. *κραζουσιν* c. ABC al fere[40] vg cop syr al And[a] et[c] pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *-ζοντες* c. min mu Are et cat (And[p] *λεγοντες*) | A cop *του θεου ημων* .. ς (non ς[e] etc) eadem post *επι τ. θρον.* pon de coniectura ut vdtr | *τω θρονω* c. AC al fere[25] And[omn] Are et cat .. ς *του -νου* c. B al pm

11. *εστηκεισαν* c. C (*-κισαν*) al[12] ac plurib .. A *ιστηκεισαν,* B al mu And omn Are et cat *ειστηκεισαν* (B *-κησαν*): ita Ln .. ς *εστηκεσαν* c. min ut vdtr mu | *επεσαν* c. AC al mu .. ς *-σον* c. B al pl And[omn] Are et cat | *θρονου* sec c. AC al ut vdtr pl vg al And[a] et[p] pp[lat] .. B al plus[20] syr ar[p] And[c] Are et cat add *αυτου* | *τα προσωπα* c. ABC al fere[40] vg syr arm al And[a] et[c] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) *προσωπον* c. min mu cop al And[p] Fulg | *τω θεω* .. tol al Fulg om (sl[mss] exaggerant)

12. *αμην* .. tol cop om | A om *και η σοφ.* (26. transp ante *δοξα*) | *αιωνων* c. C 28. 36. And[p] Pri Fulg Ansb .. ς add *αμην* c. AB al pler vg al ut vdtr omn Thdor[stud] And[a] et[c] Are et cat

9. 13 *καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι Οὗτοι οἱ περι-*
βεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον;
Io 21, 15. 14 *καὶ εἴρηκα αὐτῷ Κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι Οὗτοί*
εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς
στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 *διὰ*
τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ
*Es 49, 10. *θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.* 16 *οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψή-*
σουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα,
17 *ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμαίνει αὐτοὺς καὶ*
21, 4. *Es 25, 8. *ὁδηγεῖ αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν*
δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 *Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ*

---

13. c 28. om *τας* sec | *εισιν* .. 12. om (et. edd Erasmi 1. 2. 3.)

14. *ειρηκα* c. AC al certe pm And^{a} et^{p} .. B al^{30} And^{c} Are et cat *ειπον* | *μου* c. BC al pl vg (et. am fu lipss al) cop syr al And^{omn} Are et cat Cyp .. Ln [*μ.*] et ς (=Gb Sz) om c. A al ut vdtr mu vg^{ms} aeth^{utr} al Pri | *εκ της θλ. της μεγ.* c. B al ut vdtr omn (vg *de*) And^{omn} Are et cat, item (ut vg) Cyp^{2} Pri al .. Ln *απο θλιψ. μεγ.* c. A | *επλυναν* .. al^{9} *επλατυναν* | *ελευκαναν* (Gb'') c. B al^{26} aeth^{utr} arm ar^{e} And^{c} Are et cat .. Gb Sz Ln add *αυτας* c. A al^{7} vg al mu And^{p} (et^{a} *αυτους*) pp^{lat} .. ς (=Gb Sz, sed Gb') add *στολας* (2. praem *τας*) *αυτων* c. min mu

15. *τω θρονω* c. B al^{26} Are et cat .. ς Ln *του -νου* c. A al ut vdtr pl And^{omn}

16. *ετι* pr .. 36. vg al mu pp^{lat} om; item al^{5} vv mu And^{a} et^{c} Fulg om *ετι* sec | *ουδε* pr c. B al ut vdtr fere omn And^{omn} Are et cat .. Ln add *μη* c. A 92. | *ουδ ου* c. B al^{30} And^{omn} Are et cat .. ς Ln *ουδε* c. A al certe mu

17. *ποιμαινει* (et. cop) et *οδηγει* (et. am al) c. min plus^{20} And^{c} (Gb') .. ς Ln *-μανει* et. *-γησει* c. AB al certe pm vg syr al And^{a} et^{p} Are et cat Cyp al (:: at non potest non pro emendatione haberi) | *ζωης* c. AB al pl vg aeth^{utr} al And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) *ζωσας* c. min mu (cop *super fontem aquae vivae*, syr *ad fontes aquarum vivarum*) And^{a} et^{p} | *εκ* c. ABC al fere ^{30} vg And^{c} Are et cat Cyp al .. ς (=Gb Sz) *απο* c. min mu And^{a} et^{p} (cop syr ut vdtr) Tert

VIII. 1. *οταν* c. AC .. ς *οτε* c. B al certe pler And^{omn} Are et cat | *ημιωρον* (A *ειμ.*) c. AC .. ς *-ριον* c. B al certe pler And^{omn} Are et cat

ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. 2 καὶ ἴδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἳ ἐνώ- 1, 4. *Tob 12, 15.
πιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Lc 1, 19.
3 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ- 5, 8.
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια-
μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ
ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ σεισμός. 4, 5. 11, 19.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοί-
μασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ *Ex 9, 24. *Es 28, 2.
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ *Ier 51, 25.
καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς
θαλάσσης αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν

---

2. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pl | *τους επτα* .. 26. om | A *εδοθη*

3. *του θυσιαστηριου* (Gb″) c. BC (*του -ριον*) al[31] And[omn] Are et cat .. ς Ln *το -ριον* c. A al pm | C *λιβανον το χρ.* | *δωσει* c. AC al mu And[a] etc* .. ς *δωση* c. B al ut vdtr pl And[p] etc** Are et cat, item al *δω*

5. ς (non ς[e] etc) *το λιβανωτον* et *αυτο* c. perpaucis min | *εβαλεν* .. A *ελαβον* | *βρ. κ. αστ.* (aeth[ro] *α. κ. β.*) *κ. φω.* (B al pm vg al Pri *φ. κ. α.*) c. A al ut vdtr mu cop syr (aeth[ro], item B al pm vg al Pri) .. ς *φω. κ. βρ.* (And[c] *βρ. κ. φω.*) *κ. αστ.* c. min mu ar[p] al And[omn] Tich (Are et cat om *φω. και*)

6. *οι* sec c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min mu | *εαυτους* c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat .. Ln *αὐτους* c. A

7. *ο πρωτος* c. AB al pl harl* tol syr ar[p] Are et cat .. ς (=Gb Sz) add *αγγελος* c. min mu vg cop al And[omn] Pri al | *εν* c. AB al pl vg (et. am fu lipss al, non demid al) And[omn] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) om c. min mu demid al cop (*mixta cum*) syr al Tich | *και το τρ. της γης κατεκ.* c. AB al[40] vg syr arm aeth al And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) om c. min mu cop al | B* al mu aeth om *κ. το τρ. τ. δενδρ. κατ.*

8. *πυρι* c. A al pm vg cop syr al And[omn] pp[lat] .. Gb[00] c. B al[29] Are et cat

ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διε-
φθάρησαν.

•Es 14, 12. •Dan 8, 10. 10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον
τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα
τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
•Am 8, 9. ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον
14, 6. αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. 13 καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πε-
τομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ
τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγ-
γος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

---

9. *των* (ita c. A al pl Ath[406] And[a] et[c]; Gb[00] c. B al[19] And[p] Are et cat) *εν τη θαλ.* .. 1. 12. am harl al arm sl[4.] om (vg post *ψυχας* pon) | *διεφθαρησαν* (Gb″) c. A al[8] And[a] .. ς *-φθαρη* c. B al pl And[p] et[c] Are et cat

10. *και επι τ. πηγ. των* (c. B al pl And[omn] Are et cat; ς [=Gb Sz] om c. min mu) *υδατων* .. A om

11. *ὁ* c. AB al pl And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min mu And[a] et[p] | *εγενετο* (Gb′) c. AB al pl vv ut vdtr omn And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς *γινεται* c. min ut vdtr pauc | *των ανθρ.* c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om *των* c. min vix mu | *εκ* .. A *επι* | ς (non ς[e] etc) om *των υδατ.* ex errore ut vdtr

12. *η ημ. μη φανη* (*φαν.* c. AB al pl; ς *φαινη* c. min mu And[a]? et[p] Are et cat; 18. 38. And[c] *ουκ εφαινε*) *το τριτ.* (A *τεταρτ.*) *αυτης* (al[2] And[a] om *το τρ. α.*) *και* .. Gb″ *το τρ. αυτης* (*-των* al[6] cop) *μη φανη. η* (B om, sed habet Mai) *ημ. και* c. B al fere[30] (vg *et diei non luceret pars tertia et*, Pri post *tertia pars stellarum* pergit *ut minus lucerent et dies eandem partem omitteret et* etc); cop post *obscurarentur* pergit *ut non luceret tertia illarum pars in die et similiter et. nocte*)

13. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *αετου* c. AB al pl vg cop syr al And[c] Are et cat pp[lat] pm .. ς (=Gb Sz) *αγγελου* c. min arr arm[txt] al And[a] et[p] (13. Pri[txt] *αγγ. ως. αετου*) | *πετομενου* c. A al fere[20] And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *πετωμ.* c. B al pm | *τους κατοικουντας* (Gb′) c. B al[21] ac plus And[c] (:: cf et. 12, 12. Non ita rell Novi Ti locis) .. ς Ln 49. *τοις κατοικουσιν* c. A al pl And[a] et[p] Are et cat (:: ita solet dici)

IX.

1 *Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ* 8, 10.
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέ- 20, 1.
ατος τῆς ἀβύσσου. 2 *καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη*
καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη *Ioel 2, 10.
ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 *καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ*
ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 *καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδική-* 7, 2 s.
σουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ
μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ
ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 *καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνω-*
σιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασα-
νισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.
6 *καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνα-* *Iob 3, 21.
τον καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ

IX. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler

2. *και ηνοιξ. το φρ. τ. αβυσσ.* c. A al pler vg (et. fu lipss al) syr al And[omn] (in comm: *φρέαρ δὲ τῆς ἀβύσσου -τινὲς ἔφησαν- τὴν γέενναν.* Nil praeterea) Tich .. Gb[0] c. B al am harl* tol cop aeth[utr] arm[ven] Are et cat | *εκ του φρ. ως* (A om) *καπνος* .. 35. 41. om (et. edd Erasmi 1. 2. 3.) | *μεγαλης* c. A al certe pm vg cop al And[a] et[p] Tich .. Gb' *καιομενης* c. B al fere[30] syr al And[c] Are et cat Vic (al[5] sl[3.4.] *καιομ. μεγ.*) | *εσκοτωθη* c. A 12. 14. 92. .. ς *-τισθη* c. B al pler And[omn] Are et cat

4. *ερρεθη* c. A al longe pl And[a] et[p] Are et cat .. B al And[c] *ερρηθη* | *αυταις* .. B al *αὐτοις*, ut et. v. 3. | *αδικησουσιν* c. A 36. .. ς *-σωσι* c. B al pler And[omn] Are et cat | *ανθρωπους* c. AB al plus[30] syr cop arr aeth[utr] And[omn] Are et cat Tich .. ς (=Gb Sz) add *μονους* c. min (vg arm *tantum homines*) | *του θεου* .. Gb[0] c. 12. 17. 47. harl* arm And[a] .. Cass[com] *crucis* (:: cf 7, 2.) | *αυτων* c. B al fere omn vv fere omn And[p] et[c] Are et cat Cass .. Gb[0] Ln om c. A 12. 28. am harl* tol (non fu demid lipss al) And[a]

5. *αυταις* c. B al fere omn And[omn] Are et cat .. Ln *αυτοις* c. A 12. (:: cf ad vv. 3. 4.) | *βασανισθησονται* (*-σωνται* edd Erasm) c. A 12. 36. 38. .. ς *-σθωσι* c. B al pler And[omn] Are et cat (7. vg [sed non am fu lips[5.6.] al mu] arm al *-νισωσι*) | *παιση* .. al[7] And[omn] *πληξη*

6. *ζητησουσιν* .. al[9] harl* *ζητουσιν* | *ου μη* c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *ουχ* c. min mu | *ευρωσιν* c. A al[8] harl* And[a] et[c] .. ς

*Ioel 2, 4. φεύγει ὁ θάνατος ἀπ᾽ αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων
ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-
τῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσ-
*Ioel 1, 6. ωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ
ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρα-
*Ioel 2, 5. κας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας
σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν
ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε, 11 ἔχουσαι βασιλέα ἐπ᾽
*Iob 28, 22. αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, ἐν

ευρησουσιν c. B al pl (al⁵ -σωσιν) Andp Are et cat, item *non invenient* vg etc | φευγει c. A 12. 17. 36. 38. (harl* *fugiat*) .. ς φευξεται c. B al longe pl vg cop syr al Andomn Are et cat Amb | ο θα. (7. arp om) απ αυτ. c. A al ut vdtr pl vg (et. am demid al; fu *mors fug. ab eis*) syr al Anda etp .. Gb Sz απ α. ο θα. c. B al22 vged lipss al arm Andc Are et cat

7. ομοια .. A ομοιωματα | ομοι. χρυσω (Gb') c. A al ut vdtr sat mu vg syr (cop) al mu Andomn Tich .. Gb Sz χρυσοι c. B al33 arp sl4. Are et cat

8. ειχον c. B al ut vdtr omn; item v. 9. accedente A .. Ln hoc versu ειχαν c. A

10. ομοιας .. A ομοιοις | κεντρα και (και [et. Sz] c. AB al fere30 vgcd syr cop are Are et cat; ς [=Sz] ην c. min mu vged etcdd aliq al; Gb0 c. 34. 36. 46. am tol al Andomn Tich) εν τ. ο. αυτ. (αυτων [Gb' Sz] c. AB al pm vgcdd pl al mu Andc Are et cat Tich; ς add και c. min pm vged etcdd pauc al Anda etp) η εξ. αυτ. (η εξ. αυτ. [Gb' Sz] c. A 17. 34. 35. 36. 46. vg syr cop are Andp etc Tich [*et aculei in caudis earum*; *potestas in caudis earum erat laedendi*]; ς consentit sed praem και, ut iam notatum est; contra B al pm Anda Are et cat εξουσιαν εχουσιν) | αδικησαι c. A al pl Andomn Are et cat .. Gb' Sz του αδικ. c. B al mu

11. εχουσαι (Gb' Sz) c. B al26 (32. add και, sl4. δε) sl3.4. Are et cat Tich .. Gb Ln εχουσιν c. A al cop (?) al, item ς (= Gb Sz) και εχουσιν c. min mu fu syr al Anda etc, item al vg al Andp Pri και ειχον | βασ. ε. (επ c. AB al pm Andomn Are et. cat; ς εφ c. min pm) αυτ. c. B al plus20 syr al Andc Are et cat .. ς Ln ε. α. βασ. c. A al pl vg Anda etp pplat | αγγελον c. B al fere20 vel plurib Andc Are et cat .. ς Ln praem τον c. A (αρχοντα της αβ. τον αγγ.) al pm Anda etp | αβαδδων c. A al ut vdtr pl vg (et. am fu etc) syr al .. B al αββααδδων (sic B in schedis meis, male edidimus αββαδδων, item male Mai αβααδδων), al αββαδδων, Andc αββααδων, al mu Anda etp Are et cat αββαδων, al αβααδων et aliter (Hier *Labbadon*, Pri *Armageddom*, cop *Magedon*, et aliter) | εν δε (Gb'') c. B al fere30 vg (fu om δε) syr al

δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. 12 *Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλ-* 11, 14.
θεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
13 *Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν*
ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ, 14 *λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα,* 7, 1. 16, 12.
Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 *καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ*
ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 *καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν*
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 *καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ*
τοὺς καθημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακιν-
θίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόν-

---

And[omn] Are et cat Pri .. ς Ln *και εν* c. A al pm aeth al | *απολλυων* (am fu *Apollion*, al *Apollon*) .. vg Pri add *et latine* (Pri *-na lingua*) *habet nomen* (Pri *nom. habens*, lips[4.6.] al *habens nom.*, fu om) *Exterminans*; item Tich *latine Perdens*. Similia arm add

12. *ερχεται* (Gb′) c. A al plus[20] .. ς *-χονται* c. B al ut vdtr pl And[omn] Are et cat | *με. ταυτα* .. B al mu post [13]*Καὶ* pon; al certe cum sqq conjg

13. *τεσσαρ.* c. B al ut vdtr fere omn vg (et. demid lips[4.6.]) al And[omn] Are et cat Cyp Pri Tich .. Ln om c. A 28. am fu lips[5.] harl tol cop syr al Bed al

14. *λεγοντα* (Gb′) c. A .. 40. *λεγων* .. Gb′ *λεγοντος* c. B al fere[20] Are et cat .. ς *λεγουσαν* c. min pm And[c] et[a] (And[p] *φωνης μιας* et *λεγουσης*). Habent vg Cyp Pri al *dicentem* | A om *εκτω* | *ο εχων* c. AB al pl And[a] et[p] .. ς (=Gb Sz) *ος ειχε* c. min mu Are et cat; al And[c] *τω εχοντι* | *τεσσαρας*: nec h. l. A aut al *τεσσερας* (ut edidimus 49. constantiae caussa) praebet | B *εφρατη*

15. *ελυθησαν* .. A *ελυπηθησαν* | *ημεραν* c. A al pl vg cop And[a] et[p] Cyp Pri Tich .. B al pm And[c] Are et cat praem *εις την*, al[8] *την* (syr quater *ad*)

16. *των* c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min vix mu | *ιππικου* c. AB al ut vdtr pl And[a] et[p] Are et cat .. Gb′ 49. *ιππου* c. min[27] And[c], item 18. *τ. ιππ. αυτων* et 3. *των ιππων* | *δισμυρ.* c. A al[8] (ex his[2] *δυσμ.*) Cyp (*dismyriades*) Tich atque et. Tich ap Pri (*bismyriadis*), 18. *δισμυριων*, sl[3.4.] ant *δὺς μύριας* .. ς *δυο μυρ.* c. min mu Are et cat .. B al plus[30] ar[p] sl[10.] And[omn] *μυριαδ.* Cf Pri *octoginta millia* | *ηκουσα* c. AB al pl am fu al pl cop syr arm And[omn] Cyp Pri al .. ς (=Gb Sz) praem *και* c. min mu vg[ed] lips[4.] al Epiph[456] Are et cat .. diff al

17. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *ιππους* .. B *ιππικους*

*Ioel 2, 3. των, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ
θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρί-
τον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς
ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν
16, 11. ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν
*Ps 134 (135), 15. etc αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,
ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ
μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν
οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

---

18. *απο* c. ABC (om *των* sq) al pl And^{omn} Are et cat .. ϛ (=Gb Sz) *υπο* c. min ut vdtr vix mu | *πληγων* c. ABC al pl vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ϛ (=Gb Sz) om c. test perpauc | *εκ* pr c. AC al ut vdtr pl And^{a} .. Gb' *απο* c. B al^{25} And^{p} et^{c} Are et cat | *και* (ϛ [=Gb Sz] add *εκ* c. C al mu vg^{ed} syr al And^{a}: om c. AB al pl am demid fu al cop al And^{p} et^{c} Are et cat Cyp al) *τ. καπν. και* (ϛ [=Gb Sz] add *εκ* c. min syr al And^{a}: om c. ABC al pl vg cop al And^{p} et^{c} Are et cat Cyp al)

19. *η γ. εξ. τ. ιππων* (A *τοπων*) et *εστιν* c. ABC al pl vv fere omn pp^{gr} et^{lat} .. ϛ (=Gb Sz) *αι γ. εξουσιαι αυτων* et *εισιν* c. test pauc | *και εν τ. ουρ. αυτ.* c. iisdem fere qui *η γαρ* etc .. ϛ (=Gb Sz) om c. test pauc | *οφεσιν* c. AC al ut vdtr pl And^{a} et^{p} .. B al plus^{20} And^{c} Are et cat *οφεων* | C* om *ομοιαι* et habet *εχουσιν* pro *-σαι*

20. *ου* c. C al fere^{30} And^{p} et^{c} (item^{com} ut vdtr: *ἐπήγαγε Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ὅσοι φειδοῦς ἀξιωθέντες καὶ ταῦτα μὴ πεπονθότες, ἀμετανόητοι μεμενήκασι, μήτε τῇ εἰδωλολατρίᾳ μήτε -ἀποταξάμενοι, τοῖς αὐτοῖς ὑποκείσονται*) Are et cat .. ϛ Ln *ουτε* c. A al pm vg cop syr al And^{a} pp^{lat}; item B al *ουδε* | B teste Maio *εμετενοησαν* | *προσκυνησουσιν* c. AC 7. 36. 42. .. ϛ *-σωσι* c. B al pler And^{omn} Are et cat | *τα ειδ.* c. ABC al fere^{30} And^{omn} Are et cat .. ϛ (=Gb Sz) om *τα* c. min mu | *και τα χαλκα* .. min^{24} aeth^{ro} arr Are et cat om | *δυνανται* c. AB* (sed ipse* vdtr corr *-ναται*) C al mu And^{omn} .. ϛ *-ναται* c. B** al certe pm Are et cat

21. *φαρμακιων* c. AB al (:: eadem forma 18, 23. ex AC etc. Exempla eiusdem scripturae luculenta vide in Steph. Thes.); item ϛ Ln 49. *-κειων* c. min ut vdtr pl And^{a} et^{p} .. C al^{18} And^{c} Are et cat *-κων* | *πορνειας* (C *-νιας*) .. A *πονηριας*

X.

1 *Καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-* 5, 2.
νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, 4, 3.
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι
πυρός, 2 *καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ*
ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώ-
νυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 *καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶ-*
ται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φω-
νάς. 4 *καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον γράφειν· καὶ*
ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ *Dan 8, 26.
ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 *καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν ἴδον ἑστῶτα*
ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν *Dan 12, 7.
εἰς τὸν οὐρανόν, 6 *καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν*
αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ 14, 7.

X. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *αλλον* c. AC al certe pm vv pler And[p] et[c] Are et cat Tich (16. vg[cd] Pri post *αγγ.* pon) .. Gb[0] c. B al fere[30] sl[4. 10.] And[a] | *ἡ* c. ABC al pl And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min mu And[a] et[p] | *την κεφαλην* (c. AC 8. 9. 12.; ς *της -λης* c. B al pler And[omn] Are et cat) *αυτου* (c. ABC al pl vv fere omn And[omn] Are et cat pp[lat]; ς [=Gb Sz] om c. min vix mu) | *στυλοι* .. 38. am fu al mu syr al Tich (non Pri Cass) *στυλος*

2. *εχων* c. ABC al plus[20] sl[ant] et[3. 4. 10.] And[c] .. ς (=Gb Sz) *ειχεν* c. min pl vg al mu And[a] et[p] Are et cat Pri al | *βιβλαριδ.* c. AC** al pm And[p] Are et cat .. 49. *βιβλιδαρ.* c. C* al[12] And[a] .. Gb' *βιβλιον* c. B al[25] And[c] | *ηνεωγμ.* c. C al[4] vel plur And[p] et[c] .. ς *ανεωγμ.* c. B al pl And[a] Are et cat .. A cop om | C om *τον δεξ.* | *της θαλασσης* et *της γης* c. ABC al pl And[p] et[c] ([a] *την -σαν* et *της γης*) Are et cat .. ς (=Gb Sz) *την -σαν* et *την γην* c. min mu

4. *βρονται* c. ABC al pl vv fere omn pp[gr] et[lat] .. ς (=Gb Sz) add *τας φωνας εαυτων* c. test pauc | *ημελλ.* c. ABC al fere[10] .. ς *εμελλ.* c. min ut vdtr pl And[omn] Are et cat | *λεγουσαν* c. ABC al pl vv pl pp[gr] et lat .. ς (=Gb Sz) add *μοι* c. test pauc | C om *επτα* sec | *αυτα* c. ABC al fere[30] vg al And[c] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *ταυτα* c. min mu And[a] et[p]; sed al[5] And[a] et[p] *μετα* pro *μη* | *γραψης* .. al[6] And[a] *-φεις*, And[p] *-ψον*

5. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *την δεξ.* c. BC al fere[40] cop syr aeth[utr] arr arm sl[3. 4. 10.] And[omn] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) om c. A al mu vg sl[ed]

6. *εν* pr c. AC al ut vdtr pl And[a] et[p] Are et cat, item *per viventem* vg Pri .. Gb[0] c. B al fere[25] cop And[c] | A 12. cop sl[4.] om *κ. τ. γην κ. τ. ε. αυτη* |

τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι
ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου,
*Am 3, 7. ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς
εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας. 8 καὶ ἡ φωνὴ
ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν
Ὕπαγε λάβε τὸ βιβλιδάριον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου
τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπῆλθα
*Ez 2, 8 ss. 3, 1 ss. πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέ-
γει μοι Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν,
ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ
βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν
ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη
ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ
λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

A al[5] vg[ed] arm sl[4.] Pri om *κ. τ. θαλασσ.* usq *αυτη* | *ουκετι εσται* c. ABC al pl (syr sl, item *amplius non erit* am fu lips8 al mu, Pri Tich al *iam non erit*) And[p] et[c] Are et cat tum[txt] tum[com] .. ς (=Gb Sz) *ουκ εσται ετι* c. min mu (vg[ed] *non erit amplius*) And[a]

7. *αλλ* c. ABC al pl And[omn] Are et cat .. ς *αλλα* c. min ut vdtr vix mu | C om *του* pr | *μελλη* .. al pauc *-λλει* | *και* .. al[5] vg[ed] fu al arm al And[p] Are et cat pp[lat] om | *ετελεσθη* c. AC al fere[30] cop syr[ms] And[c] .. ς (=Gb Sz) *τελεσθη* (*-σθει* B) c. B al pm And[a] et[p] .. vg al mu Are et cat Pri *τελεσθησεται* | *ως* .. al[5] And[a] et[p] *ὅ* | *ευηγγελισεν* .. al fere[10] And[p] *ευηγγελισατο* | *τους εαυτου δουλους* (B al[30] And[c] Are et cat *δουλ. αυτου*) *τους -τας* c. ABC al plus[35] And[c] .. ς (=Gb Sz) *τοις ε. -λοις τοις -ταις* c. min mu And[a] et[p] Are et cat

8. *λαλουσαν* et *λεγουσαν* c. ABC 7. 14. 36. 92. vg (exc lips[5.]), item *et audivi vocem-loquentem* Pri .. ς *-σα* et *-σα* c. min pl lips[5.] cop syr al And[omn] Are et cat | *βιβλιδαρ.* c. B al plus[30] And[a] et[c] Are et cat .. ς *βιβλαριδ.* c. min mu And[p] .. Gb' Ln *βιβλιον* c. AC al[2] | *ηνεωγμ.* c. AC al ut vdtr pl And[p] et[c] .. B al pm And[a] Are et cat *ανεωγμ.* | *εν* (al om) *τη χειρι* .. C om | *του αγγ.* c. ABC al plus[20] And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om *του* c. min ut vdtr pm

9. *απηλθα* c. A 16. 27. 50. .. ς *-θον* c. BC al pler And[omn] Are et cat | *δουναι* c. ABC al fere[30] vg al And[c] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) *δος* c. min pm cop al And[a] et[p] | *βιβλαριδ.* c. A** (**βιβλαριον*) C al pm And[p] .. 49. *βιβλιδαρ.* c. B al pl And[a] et[c] Are et cat; item al *βιβλιον* | *κοιλιαν* .. A *καρδιαν* (And: *τὴν κοιλίαν δηλαδὴ τὴν καρδίαν* etc)

10. *βιβλαριδ.* c. AC al ut vdtr pl And[p] .. B al fere[20] And[c] Are et cat *βιβλιον*, item al[11] And[a] *βιβλιδαρ.* | *ως μελι γλυκυ* c. C al pler vg syr al And[omn] Are et cat .. AB 36. *γλ. ως με.*

11. *λεγουσιν* c. AB al plus[20] am harl And[c] Are et cat .. ς *λεγει* c. min

XI.

1 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων Ἔγειρε καὶ* 21, 15. Ez 40, 3.
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 *καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε*
ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. 3 *καὶ δώσω* 13, 5.
τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 *οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι* Zach 4, 2 ss.
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 *καὶ*
εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος 2 Rg 1, 10.
αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς
ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 *οὗτοι ἔχουσιν τὸν*

---

ut vdtr pl vv pler And^{a} et^{p} Pri | *επι* sec c. B al^{25} syr And^{c} Are et cat Pri .. ς Ln om c. A certe pm And^{a} et^{p}

XI. 1. *λεγων* c. A al fere^{30} vg cop aeth^{utr} arr sl And^{a} et^{p} Are et cat pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελος ειστηκει* c. min; item B al fere^{10} syr arm And^{c} Vic *κ. ειστ.* (B *ιστ.*) *ο αγγ.* | *εγειρε* c. AB al pm And^{a*} .. ς Ln *-ραι* c. min ut vdtr pl And^{a**} et^{p} et^{c} Are et cat (et. *-ρον* leg)

2. *εξωθεν* .. ς (non ς^{e} etc) *εσωθεν* c. al ut vdtr^{4} sl^{pler} And^{c} Vic | *εξω* c. B al ut vdtr longe pl And^{p} Are et cat .. Ln *εξωθεν* c. A al fere^{10} And^{a} et^{c} | *πατησουσιν* .. A *μετρησουσιν* | *τεσσεραχ.* c. A .. ς *τεσσαρ.* c. min pler; B $\overline{μ}$ | *και δυο* c. AB al mu And^{p} .. ς om *και* c. min pl And^{a} et^{c} Are et cat

3. *περιβεβλημενοι* c. C al pler Hipp^{433} And^{omn} Are et cat .. Ln *-μενους* c. AB al^{4}

4. *ελαιαι* .. A *αυλ.*, C *αλ.* | *και αι* c. ABC al plus^{25} Hipp And^{omn} Are et cat Cedren .. ς (=Gb Sz) om *αι* c. min mu | *αι ενωπιον* c. ABC etc .. Gb^{0} *αι* c. al fere^{10} Are et cat | *του* (c. C al ut vdtr omn pp; Ln om c. AB) *κυριου* c. ABC al pl vg cop syr al Hipp^{433} And^{p} et^{c} Are et cat Vic Pri al .. ς (=Gb Sz) *τ. θεου* c. min mu And^{a} | *εστωτες* c. ABC al fere^{25} And^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *εστωσαι* c. min certe pm Hipp^{433} And^{a} et^{p}

5. *θελει* bis c. A (sed sec loco *θελησῃ*. Hipp bis *θελησει*) BC al fere^{25} And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *θελῃ* c. min mu | *ει* sec .. C *η* | *θελ. αυτους* c. ABC al mu vg Hipp (*θελ. εν τουτοις*) And^{c} Are et cat Tich .. ς *αυτ. θελ.* c. min ut vdtr pl And^{a} et^{p} Pri | *αδικησαι* (al pauc And^{a} et^{p} *αποκτειναι*) *ουτως* (A om)

τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι
ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου,
*Am 3, 7. ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς
εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας. 8 καὶ ἡ φωνὴ
ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν
Ὕπαγε λάβε τὸ βιβλιδάριον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου
τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπῆλθα
*Ez 2, 8 ss. 3, 1 ss. πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέ-
γει μοι Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν,
ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλαβον τὸ
βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν
ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη
ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ
λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

A al^{5} vg^{ed} arm sl$^{4\cdot}$ Pri om *κ. τ. θαλασσ.* usq *αυτη* | *ουκετι εσται* c. ABC al pl (syr sl, item *amplius non erit* am fu lipss al mu, Pri Tich al *iam non erit*) And^{p} et^{c} Are et cat tum^{txt} tum^{com} .. ς (= Gb Sz) *ουκ εσται ετι* c. min mu (vg^{ed} *non erit amplius*) And^{a}

7. *αλλ* c. ABC al pl And^{omn} Are et cat .. ς *αλλα* c. min ut vdtr vix mu | C om *του* pr | *μελλη* .. al pauc *-λλει* | *και* .. al^{5} vg^{ed} fu al arm al And^{p} Are et cat pp^{lat} om | *ετελεσθη* c. AC al fere^{30} cop syr^{ms} And^{c} .. ς (= Gb Sz) *τελεσθη* (*-σθει* B) c. B al pm And^{a} et^{p} .. vg al mu Are et cat Pri *τελεσθησεται* | *ως* .. al^{5} And^{a} et^{p} *ὅ* | *ευηγγελισεν* .. al fere^{10} And^{p} *ευηγγελισατο* | *τους εαυτου δουλους* (B al^{30} And^{c} Are et cat *δουλ. αυτου*) *τους -τας* c. ABC al plus^{35} And^{c} .. ς (= Gb Sz) *τοις ε. -λοις τοις -ταις* c. min mu And^{a} et^{p} Are et cat

8. *λαλουσαν* et *λεγουσαν* c. ABC 7. 14. 36. 92. vg (exc lips$^{5\cdot}$), item *et audivi vocem - loquentem* Pri .. ς *-σα* et *-σα* c. min pl lips$^{5\cdot}$ cop syr al And^{omn} Are et cat | *βιβλιδαρ.* c. B al plus^{30} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς *βιβλαριδ.* c. min mu And^{p} .. Gb' Ln *βιβλιον* c. AC al^{2} | *ηνεωγμ.* c. AC al ut vdtr pl And^{p} et^{c} .. B al pm And^{a} Are et cat *ανεωγμ.* | *εν* (al om) *τη χειρι* .. C om | *του αγγ.* c. ABC al plus^{20} And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) om *του* c. min ut vdtr pm

9. *απηλθα* c. A 16. 27. 50. .. ς *-θον* c. BC al pler And^{omn} Are et cat | *δουναι* c. ABC al fere^{30} vg al And^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *δος* c. min pm cop al And^{a} et^{p} | *βιβλαριδ.* c. A** (**βιβλαριον*) C al pm And^{p} .. 49. *βιβλιδαρ.* c. B al pl And^{a} et^{c} Are et cat; item al *βιβλιον* | *κοιλιαν* .. A *καρδιαν* (And: *τὴν κοιλίαν δηλαδὴ τὴν καρδίαν* etc)

10. *βιβλαριδ.* c. AC al ut vdtr pl And^{p} .. B al fere^{20} And^{c} Are et cat *βιβλιον*, item al^{11} And^{a} *βιβλιδαρ.* | *ως μελι γλυκυ* c. C al pler vg syr al And^{omn} Are et cat .. AB 36. *γλ. ως με.*

11. *λεγουσιν* c. AB al plus^{20} am harl And^{c} Are et cat .. ς *λεγει* c. min

XI.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων Ἔγειρε καὶ 21, 15. Ez 40, 3.
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε
ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. 3 καὶ δώσω 13, 5.
τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι Zach 4, 2 ss.
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 καὶ
εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος 2 Rg 1, 10.
αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς
ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν τὸν

---

ut vdtr pl vv pler And[a] et[p] Pri | επι sec c. B al[25] syr And[c] Are et cat Pri .. ς Ln om c. A certe pm And[a] et[p]

XI. 1. λεγων c. A al fere[30] vg cop aeth[utr] arr sl And[a] et[p] Are et cat pp[lat] .. ς[e] (non ς Gb Sz) praem και ο αγγελος ειστηκει c. min; item B al fere[10] syr arm And[c] Vic κ. ειστ. (B ιστ.) ο αγγ. | εγειρε c. AB al pm And[a*] .. ς Ln -ραι c. min ut vdtr pl And[a**] et[p] et[c] Are et cat (et. -ρον leg)

2. εξωθεν .. ς (non ς[e] etc) εσωθεν c. al ut vdtr[4] sl[pler] And[c] Vic | εξω c. B al ut vdtr longe pl And[p] Are et cat .. Ln εξωθεν c. A al fere[10] And[a] et[c] | πατησουσιν .. A μετρησουσιν | τεσσεραχ. c. A .. ς τεσσαρ. c. min pler; B μ̅ | και δυο c. AB al mu And[p] .. ς om και c. min pl And[a] et[c] Are et cat

3. περιβεβλημενοι c. C al pler Hipp[433] And[omn] Are et cat .. Ln -μενους c. AB al[4]

4. ελαιαι .. A αυλ., C αλ. | και αι c. ABC al plus[25] Hipp And[omn] Are et cat Cedren .. ς (=Gb Sz) om αι c. min mu | αι ενωπιον c. ABC etc .. Gb[0] αι c. al fere[10] Are et cat | του (c. C al ut vdtr omn pp; Ln om c. AB) κυριου c. ABC al pl vg cop syr al Hipp[433] And[p] et[c] Are et cat Vic Pri al .. ς (=Gb Sz) τ. θεου c. min mu And[a] | εστωτες c. ABC al fere[25] And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) εστωσαι c. min certe pm Hipp[433] And[a] et[p]

5. θελει bis c. A (sed sec loco θελησῃ, Hipp bis θελησει) BC al fere[25] And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) θελῃ c. min mu | ει sec .. C η | θελ. αυτους c. ABC al mu vg Hipp (θελ. εν τουτοις) And[c] Are et cat Tich .. ς αυτ. θελ. c. min ut vdtr pl And[a] et[p] Pri | αδικησαι (al pauc And[a] et[p] αποκτειναι) ουτως (A om)

*1 Rg 17, 1. *Ex 7, 19. οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προ-
φητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν
13, 1. *Dan 7, 7. θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ᾽ αὐτῶν πόλεμον καὶ
νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ
τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς
Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.
9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν
τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ
ἀφιοῦσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς

---

6. *τον ουρ. εξουσ. κλ.* c. B al[20] And[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *εξουσ.* (Ln praem *την* c. AC) *κλ. τον ουρ.* c. AC al ut vdtr pl vg cop syr al Hipp[433] And[a] et[p] pp[lat] | *υε. βρ.* c. ABC al pl syr Hipp And[c] Are et cat Pri Promiss .. ς (= Gb Sz) *βρ. υε.* c. min mu cop And[a] et[p] | *τας ημερας* c. ABC al pl Hipp And[p] et[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εν* (And[a] add *ταις*) *ημεραις* c. min mu vg And[a] | *της προφ. αυτ.* c. ABC al pl vg cop arm al Hipp And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) *αυτ. της πρ.* c. min mu (syr *in dieb. illis*) | *εν* c. AC al pl cop al Hipp And[omn] Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) om c. B al mu vg syr al | *οσακ. εαν* (C al *αν*) *θελησωσιν* (C *θελησουσιν*, al pauc *θελωσι* vel *θελουσι*) h. l. c. AC al pl vg cop syr aeth al Hipp And[a] et[p] pp[lat] .. Gb Sz post *την γην* pon c. B al fere[20] And[c] Are et cat

7. *το θηριον* .. A add *το τεταρτον* | A *το αναβαινων* | *μετ᾽ αυτ. πολ.* c. ABC al pl vg syr arm Hipp[433] And[c] Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) *πολ. μ. αυτ.* c. min mu cop And[a] et[p] | C *νεικηση*

8. *το πτωμα* c. ABC al plus[25] cop sl[ant] et[3.4.] Are et cat pp[lat] aliq .. ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* c. min certe pm vg syr al And[omn] Pri Vic | *της πολ.* c. ABC al plus[25] And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) om *της* c. min mu | *οπου και* .. al fere[10] lips[4.] cop sl[3.4.] And[p] et[c] [txt] (in com vero *ἐν ᾗ καὶ ὁ κύρ. πέπονθεν*) om *και* | *αυτων* c. ABC al pl vv fere omn Or And[omn] Are et cat Cedren Pri Promiss .. ς (= Gb Sz) *ημων* c. test pauc

9. *βλεπουσιν* c. ABC al pl sl[3.4.] And[omn] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) *-ψουσιν* c. min mu vg cop syr al Pri | B *και των φυλων* | *το πτωμα* c. ABC al fere[30] cop And[c] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* c. min pm vg syr al And[a] et[p] Pri | *ημισυ* c. B al plus[25] And[omn] Are et cat Cass .. ς (Gb[0]) Ln praem *και* c. AC al pm (vg al Pri al) | *αφιουσιν* (Ln *-ιουσιν*) c. AC 12. 28. 36. am fu harl tol lips[5.] al And[a] Tich .. ς *αφησουσι* c. B al pler vg[ed] cop syr al And[p] et[c] Are et cat Pri | *μνημα* c. AB (C 36. *-μειον*) al pl cop syr al mu And[omn] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) *-ματα* c. min mu vg al Pri al

χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλή- *Esth 9, 22.
λοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ *Ez 37, 5.
τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν,
καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ
ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς Ἀνάβατε
ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς
μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν 16, 18.
τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-
βοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ
ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ. 9, 12.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ 10, 7.
μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10.
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς *Dan 2, 44.

---

10. χαιρ. c. ABC al pl And^{a} et^{c} Glyc Tich .. ς (=Gb Sz) χαρουσιν (38. And^{p} Are et cat χαρησονται) c. min mu vg cop syr aeth al Pri | ευφραιν. (Gb') c. AC 12. 28. 36. And^{a} Tich (14. ευφρανουντ.) .. ς ευφρανθησοντ. c. B al pler vv ut vdtr omn And^{p} et^{c} Are et cat Pri | πεμψ. c. AC al certe pm vg cop syr al And^{a} Pri (vg^{cod} Tich *mittunt*) .. Gb'' δωσουσιν c. B al fere^{25} And^{p} et^{c} Are et cat | C 27. αλληλους

11. τας .. al^{6} om | A ημισου (ita et. v. 9. A**), C το ημισυ | εν αυτοις (et. Gb Sz) c. A 18. 36. And^{a} Idac; item (Gb'') αυτοις C (εισηλθ. εκ τ. θ. αυτοις) al^{4} .. B al pm And^{p} et^{c} Are et cat εις αυτους, item ς (= Gb Sz) επ αυτους c. min ut vdtr pm | επεπεσεν (Gb'') c. AC al fere^{15} sl And^{a} .. ς επεσεν c. B al pl And^{p} et^{c} Are et cat | C 17.* επι των θεωρουντων

12. ηκουσα (Gb'') c. B al^{25} cop syr^{ed} arm arr And^{omn} Are et cat Tich .. ς Ln -σαν c. AC al pm vg al (sl ακουσουσιν, 38. -σονται) | C al fere^{10} And^{a} et^{p} φωνης μεγαλης et λεγουσης | B** λεγουσα (sic) | Ln om αυτοις c. A 28. | αναβατε c. AC 26. 36. 42. .. ς -βητε c. B al pler And^{omn} Are et cat

13. και pr c. AC al pl vg cop syr al And^{omn} Pri .. B al^{20} Are et cat Tich om | ωρα c. AC al certe pm vg cop syr al And^{a} Pri al .. Gb'' ημερα c. B al plus^{30} ar^{p} sl$^{4\cdot ed}$ And^{p} et^{c} Are et cat | και το .. C ωστε το | δεκατον .. B γ̅ (i. e. τριτον) | C ενφοβοι

14. ιδου h. l. c B al^{25} And^{p} et^{c} Are et cat .. ς Ln post απηλθεν c. AC al certe pm vv pl (sed vg [non tol al] cop al Pri *et ecce*) And^{a} Pri .. al^{4} fu aeth om

15. A om ὁ | λεγοντες c. AB al^{14} .. ς (=Gb Sz) λεγουσαι c. C al pl And^{omn} Are et cat | εγενετο η βασ. c. ABC al pl vv ut vdtr omn pp^{gr} et^{lat} .. ς (=Gb Sz) -νοντο αι -λειαι c. min vix mu | και του χυ̅ αυτου

4, 4. etc ***αἰῶνας τῶν αἰώνων.*** 16 ***καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ***
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ
4, 8. ***τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ,*** 17 ***λέγοντες Εὐ-***
χαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι
εἴληφες τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, 18 ***καὶ***
τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νε-
κρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφή-
ταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς
19, 2. ***καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.***
19 ***καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβω-***
8, 5. 16, 18. ***τὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ***
16, 21. ***καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.***

.. al pauc tol al And[a] Are et cat ι̅υ̅ χ̅υ̅ (sed Are et cat antea *και του κυρ. ημ.*

16. *οι* pr c. BC al ut vdtr omn pp .. Ln om c. A | *εικοσι* c. AC al mu And[omn] Are et cat, item vg Cyp Pri etc .. ς (= Gb Sz) add *και* c. min ut vdtr pl; B al *κδ'* | *οι* sec c. C al pler And[omn] Are et cat (item *qui in conspectu - sedent* vg Pri; Cyp *in consp. sedentes*) .. Ln om c. AB al[4] | *του θεου* c. AC al pm vg cop al mu And[a] et[p] Pri .. Cyp om .. B al[30] syr arr And[c] Are et cat praem *του θρονου* | *καθημενοι* c. A al pm And[a] et[p] .. C 2. arm *καθηνται*, item (Gb') *οι καθηνται* B al fere[30] And[c] Are et cat | *επεσαν* c. AC al pl And[a] et[p] .. B al mu And[c] Are et cat *-σον*

17. *σοι* .. B *σε* | *και ο ην* c. ABC (add *και*) al pl am fu (add *et*) demid harl al pl syr arm[ven] al And[p] et[c] Are et cat Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) add *και ο ερχομενος* c. min mu vg[ed] cop al And[a] | *ειληφες* c. C (:: cf ad 2, 3 et 4.) .. ς Ln 49. *-φας* c. AB etc

18. *καιρος* .. C *κληρος* | Ln[ed min] *και τους αγιους κ. τους -μενους* c. A; item Ln (et[ed min] et[ed mai]) *τους μικρους κ. τους -λους* c. AC | Ln[ed min] om *και* extr c. A | *διαφθειροντας* c. AB al pler (cop *perdentes*) And[a] et (*φθειρ.*) P Are et cat .. Ln[ed mai] *διαφθειραντας* c. C al pauc And[c] (vg al Cyp Pri al *qui corruperunt*)

19. *ηνοιγη* c. AC al pl And[omn] .. B al pm Are et cat *ηνοιχθη* | *του θεου ο* c. AC al aliq And[c] Vic .. ς 49. om *ὁ* c. B al longe pl And[a] et[p] Are et cat Pri | *ωφθη* .. C *εδοθη* | *αὐτου* pr c. AC al certe pm vg syr And[a] et[c] .. Gb Sz *του* (B al om) *κυριου* c. B al fere[30] And[p] Are et cat Vic (ap Gall) item vv aliq *του θεου* .. vg[cd] cop ar[e] Pri Haymo om (Gb[0]) | *και* (11. om, 12. add *ὁ*) *σεισμος* (34. And[a] et[c] *-μοι*) c. AC al ut vdtr pl vv pler And[p] (item[a] et[c]) Pri Tich (sed om *κ. φων.* et *κ. χαλ. μεγ.*) .. Gb[0] 49. om c. B al[25] arr Are et cat

XII.

1 *Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη* 3. 15, 1.
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 *καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα* *Mich 4, 10.
κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 *καὶ ὤφθη ἄλλο ση-* 1.
μεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς *Ez 29, 3.
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 13, 1.
4 *καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ,*
καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς
γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς
καταφάγῃ. 5 *καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα* 7, 27. 19, 15.
τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν *Ps 2, 9.
θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 *καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν*
ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ *Dan 12, 11.
ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. 7 *καὶ ἐγέ-* *Dan 12, 1.
νετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ

XII. 1. *περιβεβλημενη* .. A *περιβλεπομενη*

2. B *εγ γαστρι* | *κραζει* c. A al ut vdtr sat mu am demid al cop al Hipp[439] Meth[717] .. C (praem *και*, item Pri) al[24] vg al And[omn] Are et cat Pri *εκραζεν*, item B al fere[10] vg[cod] *-ξεν* (Gb′ *-ζεν* s. *-ξεν*) | *ωδινουσα* (et. Hipp Meth etc) .. Ln[ed min] praem *και* c. A

3. *πυρρος* c. A al ut vdtr pl vg al Meth[717] And[a] et[p] Are et cat Pri .. BC al fere[20] cop al And[c] *πυρος*. Posuimus ante *μεγας* c. BC al pl cop syr al Meth And[omn] Are et cat Pri .. ς post *μεγας* c. A al mu vg al | *αυτου* .. A *αυτων* | *επτα διαδ.* c. ABC al pl am fu al pl Meth And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *δι. επτ.* c. min mu vg[ed] al Pri

4. C *αστρων* | C *εστηκει*|*τεκειν* .. 37. 49. Hipp[439] *τικτειν*, Meth *εκτεκειν*

5. *αρσεν* c. AC (:: quae quidem soloeca dictio non ineptior multis aliis in Apoc adhibitis videtur) .. ς 49. *αρρενα* (B *αρενα*) c. B al pler Hipp Meth etc | *ηρπασθη* .. B *-χθη*, al[6] Hipp Meth *-γη* | *προς* sec c. ABC al fere[30] vv fere omn (Hipp *εις*) Meth And[p] et[c] Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) om c. min mu And[a]

6. *εκει* pr c. AB al pl Meth And[p] et[c] Are et cat; item sed transp 47. sl[cdd] Hipp .. ς (=Gb Sz) Ln om c. C al pm (vv pl Pri) And[a] | *απο* c. AC al certe pm Hipp[439] And[a*] .. B al fere[30] Meth And[a**] et[p] et[c] Are et cat *υπο* | *εκτρεφ.* (Gb′) c. B al [25] Meth Are et cat .. ς Ln *τρεφωσιν* c. AC (*-φουσιν*) al certe pm Hipp Meth[cdd2] And[omn]

7. Ln *ὅ τε μιχαήλ* c. A syr (ut vdtr) | *του πολεμησαι* c. AC al mu (Pri

πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι
ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος,
20, 2. *Gn 3, 1. ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην
ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλή-
θησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν
11, 15. 19, 1. Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν
18, 20. τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε,
οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

Cass *ut pugnarent*; antea *Michael et angelis eius*), item omisso του B al fere^{30} And^{omn}; item syr (*et Mich. et collegium angelorum eius ad proeliandum cum* -) al Pri Cass .. ς (=Gb Sz) *επολεμησαν* c. min mu Are et cat, item *Mich. et angeli eius proeliabantur* [vel similiter] vg Hier al | *μετα* c. ABC al pl vv ut vdtr omn pp^{gr} pp^{lat} mu .. ς (= Gb Sz) *κατα* c. min vix mu Ambrst (*adv. draconem*)

8. *ισχυσαν* (B 14. -*υον*) c. BC al certe pm vg syr al And^{a} et^{p} Are et cat Pri Hier al .. Gb Sz Ln$^{ed\,min}$ -*σεν* c. A al^{25} cop al And^{c} Vic Cass | *ουδε* c. ABC al fere^{25} et plur And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) *ουτε* c. min mu | *αυτων* c. ABC al pm vg syr al And^{a} et^{p} Are et cat Vic (ap Gall.) Pri Hier al .. Gb'' item (ex errore) Ln$^{ed\,min}$ *αυτω* c. al^{27} cop al (Vic? vide ante) Cass

9. ο *σατανας* c. AC al certe pm And^{p} .. Gb^{0} ὁ c. B al fere^{30} And^{a} et^{c} Are et cat

10. *λεγουσαν* h. l. c. ABC al fere^{25} et plur vv ut vdtr omn And^{c} et^{p} Are et cat Tich Pri al .. ς (=Gb Sz) ante *εν* c. min pm And^{a} (al^{2} tol om *εν τω ουρ.*) | *χ̅υ̅* .. C *κυριου* | *εβληθη* (Gb'') c. ABC al fere^{30} And^{a} et^{c} Are et cat .. ς *κατεβληθη* c. min mu And^{p} | *κατηγωρ* c. A .. ς (= Gb Sz) *κατηγορος* c. BC al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat | *αυτους* (Gb') c. A 28. 36. And^{a} et^{p} .. ς *αυτων* c. BC al pler (32. om) And^{c} Are et cat | *ημων* extr .. al^{1} And^{a} et^{p} Chrom om

11. *τον λογ. τ. μαρτυριας* .. C *την μαρτυριαν* | *ουκ*: ita et. BC .. A *ουχ* (ita Ln)

12. *οι ουρ.* c. A al ut vdtr pl And^{a} et^{p} .. BC al^{20} And^{c} Are et cat om *οι* | C *κατασκηνουντες*, al *κατοικουντες* | *την γην* (A *αγαπην*) *κ. την θαλασσ.* c. AC (:: cf 8, 13.) .. Gb Sz Ln$^{ed\,min}$ 49. *τη γη κ. τη θαλ.* c.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν 4.
τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσεναν. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον *Es 40, 31. *Dan 7, 25.
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ
ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα
αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, 17, 15.
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-
κων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι-
πῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ 14, 12. 19, 10.
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.
18 Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

XIII.

1 Καὶ ἴδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα 11, 7. 12, 3. *Dan 7, 3 ss.

B al pl vv fere omn Andp etc Are et cat pplat .. ς (= Gb Sz) τοις κατοικουσι την γην κ. την -σαν c. min mu slaliq Anda Andcom

13. ειδεν: ita et. AC cum ceteris .. B ιδεν | αρσεναν c. A, item C al² vel plur αρσενα .. ς 49. αρρενα (B αρενα) c. B al pler

14. αι c. AC al⁵ Hipp439d Anda etp (itemcod bav) .. ς om c. B al longe pl Hipp439b Andc Are et cat | οπου τρεφεται (al³ -φηται) c. AC al certe pm vg cop (syr *ubi alatur*) al Hipp² Pri (vg etc εκει sq non exprim) .. Gb' οπως τρεφηται c. B (teste Maio; me teste om B αυτ. οπ. τρ. εκ. καιρ. και) al fere³⁰ arr Andomn Are et cat | C om και ημ. καιρ.

15. εβαλεν .. A* ελαβεν | εκ τ. στομ. αυτ. h. l. c. ABC al pl vv ut vdtr omn ppgr etlat .. ς (= Gb Sz) post γυναικος c. min ut vdtr vix mu | αυτην c. ABC (ποι. αυτ. ποτ.) al pl vg syr al (cop om ινα usq ποι.) Anda etc Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) ταυτην c. min mu Hipp Andp

16. η γη sec .. al⁶ vel plur Hipp439 pplat aliq om | τον ποτ. ον .. A το υδωρ ο | B ενεβαλ., 14. ανεβ.

17. B οργισθη | επι c. AB al ut vdtr omn (vg Tich *in mulierem*; Pri *mulieri*) Hipp Andomn Are et cat .. Ln om c. C | ιυ c. AB*C al pl vv pl Hipp Andomn Are et cat pplat aliq; item του ιυ B** al .. ς (= Gb Sz) του ιυ χυ c. min mu vged al Pri

18. εσταθην c. B al fere omn cop are al Andomn Are et cat .. Gb' Ln -θη c. AC 92. vg syr aethutr arm arp Vic Tich .. Pri versum om

XIII. 1. ιδον c. ABC .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | κερατα δ. κ. κεφ. ε. c. ABC al pl vv fere omn ppgr etlat .. ς (= Gb Sz) κεφ. ε. κ. κερ. δ.

δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδή-
17, 3. *ματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας.* 2 *καὶ τὸ*
θηρίον ὃ ἴδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου,
καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δρά-
κων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγά-
λην. 3 *καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνα-*
17, 8. *τον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν*
ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 *καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι*
ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγον-
18, 18. *τες Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;*
11, 2. 5 *καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν, καὶ ἐδόθη*
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 6 *καὶ ἤνοιξεν τὸ*

---

c. test pauc | *ονοματα* c. AB al pl vg (et. am al) syr al And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz, sed Gb') *ονομα* c. C al mu fu demid tol lips[4.] cop al And[a] et[p] Pri

2. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | *ην* (al pauc vg Ir[int] Pri post *ομοι.* pon) .. Gb[0] c. 12. 46. And[p 1] | *αρκου* c. ABC al plus[20] And[c] et[a*] .. ς (=Gb Sz) *αρκτου* c. min pm And[a**] et[p] Are et cat | *μεγαλην* .. A** add *εδωκεν αυτω*

3. *μιαν* c. ABC al pl vv pl And[a] et[c] Are et cat Ir[int] Pri al .. ς (=Gb Sz) praem *ειδον* c. min mu vg (et. fu al; sed non am al mu) al And[p] Tich | *εκ* c. AB**C al pl vg syr arm al And[c] Are et cat Ir[int] Pri al .. .. ς (=Gb Sz) om c. B* al mu And[a] et[p] | *ως* c. AC al certe pm And[a] Are et cat[com] (*οὐκ ἐσφαγμένην ἀλλ' ὡς ἐσφ. φάσκον, καὶ τῷ ὡς ὁμοιωματικῷ μορίῳ χρησάμενον*) .. 49. *ωσει* c. B al[25] ac plur And[p] et[c] Are et cat[txt] | *εθαυμασεν* c. B al fere omn And[c] Are et cat .. Ln *εθαυμασθη* (c -*στωθη*) c. A(c) 12. 28. 36. And[a]; item ς (non ς[e] etc) sed perg *εν ολη τη γη* c. 12. 28. 36. And[p] (CEN et CΘH facile confunduntur atque et. alibi confusa sunt)

4. *τω δρακοντι* c. ABC al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *τον -τα* c. min mu | *οτι εδ.* c. AC al[5] am fu demid lips[5.] al syr ar[e] al (cop om *κ. πρ. τ. δρ.* usq *εξουσ. τω θηρ.*) And[omn] Ir[int] Pri al; 28. 46. *οτε εδ.* .. ς (=Gb Sz) *ος εδ.* c. min mu, item Gb' *τω δεδωκοτι* c. B al fere[30] Are et cat, 14. *τω δοντι* | *την* c. ABC al pl And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min mu | *τω θηριω* sec c. BC al pl And[c] (And[a] 12. syr arm om *κ. προσεκ. τ. θηρ.*) .. ς (=Gb Sz) *το θηριον* c. A al mu And[p] Are et cat | *και τις* c. ABC al[14] vg cop syr aeth ar[e] sl[3.4.] ed (arm ar[p] Tich *η τις*) And[omn] Ir[int] Pri .. ς (=Gb† S) om *και* c. min ut vdtr longe pl Are et cat | *δυναται* c. AC al ut vdtr pl vg (*poterit*, item Pri) cop syr al And[omn] Ir[int] Pri .. Gb'' *δυνατος* c. B al[31] Are et cat

5. *βλασφημιαν* (Gb'') c. B al fere[30] vg[cdd] (am *magna blasphemiae*, al *magna et plasphemiae* vel *-mia*) Dion[530] (ap Eus[h. e. 7,10]) Are et cat

στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
νοῦντας. 7 *καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ* 11, 7. 7, 9. 14, 6.
νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν
καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 *καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ* 17, 8.
κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
9 *Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.* 10 *εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμα-* 2, 7. etc •Ier 15, 2.

Ir[int] al .. ς *-μιας* c. C al pm vv pl (cop *magnas blasphemias*) And[omn] .. Ln *-μα* c. A al[4] | *ποιησαι* (et. ς) c. AC al[4] et ut vdtr al vg syr sl[3.4.] And[a] et[p] Pri (ad h. l.) Tich .. Gb[oo] c. arm Dion Ir[int] Pri[1] (nec And nec Are[com] attingunt) .. ς[e] (=Gb Sz) praem *πολεμον* c. B al ut vdtr pl (vv aliq) And[c] (et. postpon; et. [14. cop ar[e]] *πολεμησαι* leg; aeth *facere signa quae voluit;* Prosp *loquendi*) | *τεσσεραχ.* c. AC .. ς *τεσσαρ.* c. min pler; B al *μβ* | *δυο* c. (B)C al ut vdtr longe pl vg etc pp[gr] Pri al .. Ln praem *και* c. A 16. fu syr Ir[int]

6. *βλασφημιας* c. AC 18. 34. 35. vg (et. fu demid al; am al Pri al *in blasphemia;* Ir[int] *os suum blasphemum*) And[c] .. ς *-μιαν* c. B al pler vv pl And[a] et[p] Are et cat | C tol* sl[3.] om *και τ. σκην. αυτ.* | *και τους εν* c. B* al certe pm vg cop al pl And[a] et[p] Are et cat Ir[int] Pri al .. Gb[oo] Ln om *και* c. AC al[23] syr[ed] sl[10.] And[c]

7. *και εδοθη* usq *νικησαι αυτους* c. B al fere omn vg cop syr (pon post *εθνος*) al ut vdtr omn And[a] et[c] Are et cat Pri al .. Ln om c. AC 12. 14. 92. And[p] (non attingit comm) Ir[int] | *ποι. πολεμ.* c. B al plus[20] cop syr sl[3.4.10.] al And[a] Are et cat Pri al .. ς *πολ. ποι.* c. min mu vg And[c] Amb | *και λαον* (-ους C) c. ABC al pl vg syr al And[a] et[c] Are et cat Ir[int] Pri .. ς (=Gb Sz) om c. min mu cop al And[p] (Tich om *κ. λα.* et. *κ. εθν.*)

αυτον c. ABC al fere[25] And[a] et[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *αυτω* c. min pm And[p] | *οὗ οὐ* c. C Ir[int], item A *ουαι* (pro *ου ου? ου ε* ut legatur *οὗ ἐγέγραπται??*), item *αυτου* c. AC .. ς *ὧν οὐ* (item B al mu *ων* [8. *ω*] *ουτε*) omisso *αυτου* c. min pl (item B al mu) vg al pl And[omn] Are et cat Pri Tich | *το ονομα* c. ABC al pl cop syr arr And[p] et[c] Ir[int] Tich .. ς (=Gb Sz) *τα ονοματα* c. min mu vg al And[a] Are et cat Pri | *εν* .. B *επι* | *τω* (C om) *βιβλ.* c. ABC al[20] et plur And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *τη* (36. om) *βιβλω* c. min certe pm | *του εσφαγμ.* c. ABC al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om *του* c. min mu

10. *ει* (C *η*, atq ita ter pro *ει*) *τις εις αιχμ., εις αιχμ. υπαγει* c. A am fu al (hi sic: *qui in captivitatem* [vg[ed] demid etc Ir[int] add *duxerit*] *vadit in capt.*) sl[3.], item omisso altero *εις αιχμ.* BC 28. 38. And[cd bav], item omissis *εις αιχμ. εις* 32. 47.; item (sed pro *εις αιχμ.* pr 7. *αιχμαλωτιζει*, 36. *-λωτησει*) 7. 36.; cop *ducens in captivitatem ingrediatur* .. Gb' *ει τις* (add *εις* 35. vg syr And[c]) *αιχμ. απαγει, ε. αι. υπαγει* c. 33. 35.

λωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ
14, 12. ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
11 Καὶ ἴδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-
7. 4. 8. ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐποίει τὴν
γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον
τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ
ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν
εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοι-

---

vg (sed vide ante) syr And[c] (Pri *qui captivum duxerit, et ipse capietur*) .. al[20] sl[10·] And[p] *ει τις εχει αιχμ. υπαγει* .. ς *ει τις αι. συναγει, ε. αι. υπαγει* c. min mu Are et cat (And[a] nil nisi *ει τις αι. συναγει*), item Ln[ed min] *ει τις εις αι. συναγ. ε. αι. υπ.* ex errore et coniectura .. et aliter | *μαχαιρη* bis c. AC .. ς *-ρα* c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat | *αποκτενει* c. B (B 26. *-κτένει*) C al ut vdtr pl vg (vg Ir[int] Pri *occiderit*) al And[a] et[p] Are et cat pp[lat], item al And[c] *-κτέννει*, al *-κτεινει*, cop *occidens gladio occidetur gladio*, syr *si quis gladio occidit oportet eum gladio occidi* .. Ln *-κταίνει* de coniectura .. A *κτανθηναι* omisso *δει* .. 49. om (ita ut *ἐν μαχ.* similiter ac *εἰς αἰχμ.* dictum sit: at male habet quod qui omissionem istam testantur iidem alterum *ἐν μαχ.* omittunt) c. min[15] sl[10·] | *εν μαχ.* sec .. min[15] (iidem qui antea) et al[2] (item sl[10·]?) om

11. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | C *αναβαινον* | *δυο* (12. *δεκαδυο*, 38. post *αρνιω* transp) .. al[17] Are et cat Vic om | *ομοια* .. C *ονομα*

12. *εποιει* c. B al[23] syr arr And[p] Are et cat, item sed ita ter vg (*faciebat*, tum *fecit* [sed fu al *facit*], denique *fecit* [sed cdd[aliq] *facit*]) sl Hipp[433] Pri; 34. 35. And[c] ter *ποιησει*; Ir[int] *faciebat* tum *facit* denique *faciet*; similiter cop *et potestas eius omnis fuit sicut prima bestia faciebat - et fecit - et faciet* .. ς Ln *ποιει* c. AC al pm And[a] | *τ. εν αυτη κατοικ.* c. AB al pl Hipp And[omn] Are et cat .. ς Ln *τ. κατ. εν αυτη* c. C al mu, item *habitantes* (*inhab.*) *in ea* vg, *qui habitant in ea* Ir[int] al | *προσκυνησουσιν* c. AC al[4] vel plur .. ς *-σωσι* c. B al longe pl pp[gr] | A om *του θανατου*, al vg Pri om *αυτου*

13. *ινα και πυρ* c. AC al certe pm vg syr al Hipp[433] And[omn] Ir[int] al .. Gb Sz *και πυρ ινα* c. B al fere[30] Are et cat .. var al | *ποιη* (And[c] *-ησῃ*) *εκ τ. ο. καταβ.* (C *-βαινειν*) c. AC al[4] vg And[omn] Ir[int] al (et. Vic sed[lib]). similiter ς (=Gb Sz) *ποι. κατ. εκ τ. ο.* c. min mu syr Hipp, item aeth al .. Gb Sz *εκ τ. ο. καταβαινη* (*-νει* B al) c. B al fere[30] cop Are et cat | *εις* c. AC al ut vdtr pl (vg *in*) Hipp And[a] et[c] .. B al plus[20] And[p] Are et cat *επι* (Pri om *ε. τ. γ.*)

14. *τους* .. al[21] Are et cat praem *τους εμους* | *λεγων* .. B* *-γοντος*, **

κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον
τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόναν τῷ
θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη 8.
αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν
τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ 14, 9. *Dan 3, 5 s.
θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ
τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς 19, 18. 20. 14, 9.
ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς
χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μή
τις δύναται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα 14, 11. 15, 2.

-γον | εικοναν c. A .. ς 49. -να c. BC al certe pler | ὅς c. ABC al[5] vel plur And[c] .. ς ὅ c. min pl Hipp And[a] et[p] Are et cat | εχει c. AC al certe pm vg etc Hipp And[c] Pri al .. Gb′ ειχε c. B al plus[30] syr And[a] et[p] Are et cat | B al Are et cat om την | της μαχαιρης (-ϱης c. AC etc; ς -ϱας c. B al certe pler) κ. εζ. c. AC al pl vg cop syr etc Hipp And[omn] Pri .. B al plus[20] Are et cat κ. εζ. απο της μαχ.

15. αυτω c. B al ut vdtr omn Hipp And[omn] Are et cat .. Ln αὐτῇ c. AC | δουν. (C om) πν. c. AC al ut vdtr pl vg cop syr al And[a] et[p] .. B al fere[20] Hipp And[c] Are et cat πν. δουν. | 14. 16. cop syr ar[p] om ινα και λαλ. usq θηϱιου sec (14. 16. postea και ποιησει), item C usq θηϱιου tert | ς add ινα ante αποκτανθ. c. min certe pm Are et cat, item Ln ante οσοι c. A al[3] vg syr al Hipp And[a] Pri: om plane c. B al[20] am And[p] et[c] (item Ir[int] *uti et loquatur imago, et eos qui — faciet occidi*) | εαν c. AB al mu Hipp And[p] et[c] Are et cat .. ς αν c. min certe pm And[a] | τη εικονι c. B al plus[30] Hipp And[c] Are et cat (:: cf ad v. 4. et 14, 7. ubi similiter testes pm accusativum substituerunt; acc. vero ubi positus est, ut vv. 8 et 12. 14, 9 et 11. multo pauciores dativum maluerunt) .. ς (= Gb Sz) Ln 49. την -να c. A al certe mu And[a] et[p]

16. δωσιν c. ABC al mu And[a] et[c]; al mu Are et cat δωσωσιν, al pauc And[p] -σουσιν (Gb′) .. ς (= Gb Sz) δωση c. min mu Hipp (et. δοθη, λαβωσι το, εχειν leg) | χαϱαγμα c. AC al certe pm vg syr etc Hipp And[omn] Ir[int] Pri al (cop *signare faciet*) .. Gb′ -ματα c. B al fere[30] Are et cat | το μετωπον c. A al[25] cop arm Hipp And[c] Are et cat[txt] Ir[int] Tich (C Are et cat[com] του μετωπου) .. ς (= Gb Sz) των -πων c. B al certe pm vg al And[a] et[p] Pri al (sed syr Vic et. *manibus dexteris*)

17. και c. AB al ut vdtr longe pl vg (et. am fu demid al) aeth[utr] sl[4] And[p] et[c] Are et cat (cat[com]: περιττὸς ὁ σύνδεσμος ὁ καί) .. Gb[oo] Ln om c. C al[3] tol cop syr al Hipp And[a] Ir[int] Pri al | δυναται c. B al mu And[p] cat[com] .. ς Ln δυνηται c. AC al pl Hipp And[a] et[c] Are et cat | το ονομα (Gb Sz) c. AB al pl vg[cdd] al Hipp And[p] et[c], item (ita ς = Gb Sz) praemisso ἢ min mu vg[ed] cop al Are et cat (in comm habent: καὶ τί τὸ χάραγμα, ἐπιφέρει, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου. διττὴ δὲ τούτου ἡ γνῶσις, ἢ διὰ προφορᾶς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ἢ διὰ ψήφου) .. Ln

17, 9. τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 Ὧδε ἡ σοφία
ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς
γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς΄.

XIV.

5, 6. 1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ
7, 4. μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ
7, 3. etc ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν
1, 15. 19, 6. μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν

του ονοματος c. C fu tol lips[4.] (am *nomine*) syr And[a] Ir[int] Pri | *η τον αριθμον* .. B praem *η τον αριθμ. του θηριου*

18. *νουν* c. ABC al fere[30] Hipp And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem *τον* c. min mu | *και* .. al[23] sl[3.4.] And[c] Tich om | *αυτου* c. AB al longe pl vg[ed] cop al And[c] Are et cat Ir[int] Vic Pri .. C al[7] am fu al mu Hipp And[a] et[p] add *εστιν* | *χξς΄* c. B (qui solet hunc in modum numeros exprimere) al ut vdtr pl Hipp And[c] Are et cat .. Ln *εξακοσιοι εξηκοντα εξ* c. A, item al And[a] et[p] *-σια εξη.* (And[p] add *και*) *εξ* .. C 11. ,,quidam" quos improbat Ir (,, his autem sic se habentibus et in omnib. antiquis et probatissimis et veteribus scripturis numero hoc posito, et testimonium perhibentib. his qui facie ad faciem Io. viderunt, et ratione docente nos quoniam numerus nominis bestiae, sec. Graecorum computationem, per litteras quae in eo sunt sexcentos habebit et sexaginta et sex - ignoro quomodo erraverunt quidam sequentes idiotismum et medium frustrantes numerum nominis, quinquaginta numeros deducentes, pro sex decadis unam decadem volentes esse. Hoc autem arbitror scriptorum peccatum fuisse, ut solet fieri, quoniam et per litteras numeri ponuntur, facile litteram Graecam quae sexaginta enuntiat numerum, in iota Graecorum litteram expansam" etc. Cuius loci gravissimi ipsa Graeca ex parte servata sunt ab Eusebio[h. e. 5,8] Io[dam] et Niceph[4,14]. Cf ed. Stier. p. 798 sqq) Tich (sed var edd) *εξακοσιαι δεκα εξ*, item 5. *χις΄*

XIV. 1. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *το* pr c. ABC al pm cop al Or Meth[677] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min pm And[omn] | *εστος* c. AC al ut vdtr .. 49. *εστως* c. B al mu Or Meth And[a] et[c] .. ς *εστηκος* c. min pm And[p] Are et cat | C om *το* sec et *σιων* | *μετ αυτου* c. AC al ut vdtr pl vg cop[lib] al Or Meth And[a] et[p] Cyp al .. B al fere[20] syr ar[p] And[c] Are et cat add *αριθμος* | *τεσσερ.* c. AC .. ς *τεσσαρ.* c. min certe pler (B al *ρμδ΄*). Item v. 3. | *αυτου κ. το ον.* c. ABC al pl vv fere omn pp[gr] mu pp[lat] pm .. ς (=Gb Sz) om c. test perpauc | *γεγραμμ.* .. A praem *το*

2. *η φωνη ην ηκ. ως* c. ABC al pl vv fere omn Or Meth And[c] Are et cat

ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.
3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν 5, 9. •Ps 32(33), 3.
τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν
τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγο- 1.
ρασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ
ὅπου ἂν ὑπάγει. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ
τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη •Zeph 3, 13.
ψεῦδος· ἄμωμοί γάρ εἰσιν.

6 Καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα 8, 13.
εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς 13, 7.

Pri .. (=Gb Sz) φωνην ηκουσα c. test pauc (item Andp: ^{a} vero add ως) | c om αυτων

3. ωδην pr c. B al^{30} cop syr arm al pl Or Meth Andp et^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) Ln praem ως c. AC al pm vg sl^{ed} And^{a} | c om και των πρεσβ. | B teste Maio ουδε εις | εδυνατο c. AC al mu Or Are et cat .. ς ηδυν. c. B al pl Meth And^{omn} | c om τεσσαρες

4. A vg^{cd} aeth^{utr} om ουτοι εισιν | ουτοι sec c. AC vg (et. am al mu, non fu al) arm sl Or And^{a} Ambrst (Ps-Ath^{lat647} *hi sequuntur*) .. ς (Gb^{0}) add εισιν c. B al certe pler fu al cop syr al Meth^{677} Andp et^{c} Are et cat Cyp Pri | αν c. AC al ut vdtr pl Meth And^{omn} .. 49. εαν c. B al mu Or Are et cat | υπαγει c. AC al^{2} vel plur (Ambrst Pri *quocumque vadit;* vg pp^{lat} mu *quoc. ierit* vel *abierit*) .. ς 49. υπαγη c. B al longe pl Or Meth rell | ηγορασθ. c. AC al certe pm vg cop arm al mu Or^{2} Meth^{678} And^{omn} Ps-Ath^{lat647} .. B al^{32} syr arp Are et cat praem υπο ιυ | c om απο τ. ανθρ. | απαρχη .. al pauc vv aliq απ αρχης

5. ουχ ευρεθη h. l. c. AC al pl vg al Or Meth^{678} And^{a} etp .. B al^{20} cop (aeth^{utr} ex linguae usu) And^{c} Are et cat Pri ante εν τω | ψευδ. c. ABC al fere^{40} vv pl Or^{2} Meth Andp et^{c} Are et cat Hier al mu .. ς (=Gb Sz) δολος c. min mu sl And^{a} | γαρ c. B al fere omn vg^{ed} am** demid tol lips^{6} cop syr al Or^{2} Meth And^{omn} Are et cat Ps-Ath^{lat647} .. Gb^{0} Ln om c. AC 12. am* fu lips$^{4.5}$ harl al (36. om αμ. γ. εισ., 17. Aug οτι αμωμ. εισ.) | εισιν c. ABC al fere^{40} am fu harl tol al cop syr al mu Or^{2} Meth^{678} And^{a} etp Hier al .. ς (=Gb Sz) add ενωπιον του θρονου του θεου c. min mu vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ sl^{ed} al; al vero^{3} And^{c} Are et cat pro his add ουτοι εισιν οι ακολουθουντες τω αρνιω

6. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. C al certe pler | αλλον c. AC al ut vdtr pl vv pler And^{a} et^{c} Cyp^{2} (sed 33. And^{c} post αγγ. pon) .. Gb^{00} c. B al^{29} arp sl$^{4.10}$ Or Andp Are et cat Amb | πετομ. c. AC al pm Or And omn Are et cat .. ς (=Gb Sz) πετωμ. c. B al ut vdtr pl | ευαγγελισαι .. al^{7} Or And^{a} et^{c} ευαγγελισασθαι | επι pr c. AC al And^{c} .. ς om c. B al pl Or And^{a} etp Are et cat | καθημεν. c. BC al pl vg sl$^{3.4}$ Or

καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 *λέγων ἐν*
φωνῇ μεγάλῃ Φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν
ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν
18, 2 s. *οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.* 8 *Καὶ*
*Es 21, 9. *Dan 4, 27. *ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων Ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυ-*
λὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπό-
τικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 *Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν*
*Ier 51 (28), 7. *αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν*
εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ
*Ps 74 (75), 9. *τὴν χεῖρα αὐτοῦ,* 10 *καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ*
τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐ-

---

And[p] et[c] Are et cat Cyp[1] (et[1] om *ε. τ. καθ.*) .. ϛ (= Gb Sz, sed Gb′) Ln[ed min] *κατοικουντας* c. A al mu (cop syr al) And[a] | *επι* tert c. ABC al pl vg syr sl[3.] Or And[p] et[c] Are et cat Cyp Pri .. ϛ (= Gb Sz) om c. min mu vv aliq And[a]

7. *λεγων* c. ABC al pl vg (et. fu al pl, sed non am al) cop sl[3.4.] ant And[omn] Are et cat pp[lat] .. ϛ (= Gb Sz) *λεγοντα* c. min mu am al syr al Or | *εν* c. BC al ut vdtr omn cop Or And[omn] Are et cat .. Ln om c. A vg al pp[lat] | *θεον* c. AC al certe pm am al cop syr etc Or And[omn] Cyp al .. Gb″ *κυριον* c. B al fere[30] vg ar[p] Are et cat pp[lat2] | *τω ποιησαντι* c. AC al pl And[p] et[c] .. B al[22] Or And[a] Are et cat *αυτον* (Or om) *τον* (B* om) *ποιησαντα* | *θαλασσαν* c. AC al certe pm .. Gb Sz 49. *την θαλ.* c. B al fere[30] Or And[omn] Are et cat

8. *δευτερ.* c. AB al fere[25] syr And[a] et[c] Are et cat Pri, item post *αγγ.* C (*δευτερον*) al mu cop arm And[p] .. ϛ om c. min vix mu vg al (et. *δευτ.* sine *αλλ.* leg) | *επεσ. επεσ.* c. A al ut vdtr pl m vg syr al mu And[a] et[p] Are et cat Prim .. BC al[27] cop al And[c] om *επεσεν* alterum | *η μεγ.* c. ABC al pl vg cop syr arm al pp[gr] et[lat] .. ϛ (= Gb Sz) praem *η πολις* c. min mu aeth al | *ἥ* c. AC al fere[10] vg syr aeth[utr] And[c] .. ϛ *οτι* c. min And[a] et[p] Are et cat .. Gb[00] c. B al[24] cop arm ar[p] sl[3.4.] Pri (sic: *cecidit cecidit Bab. illa magna a vino* [in comm add *irae*] *fornic. suae*; add in comm: *a vino fornic. suae ceciderunt* [*πεποτικεν:* 12. cop *πεπτωκεν*] *omn. gentes*) Cf et. m: *de vino fornic. eius biberunt omnes gentes.* | Gb[0] *του θυμου* c. vg[ed] And[a txt] Pri[comm] Cass | BC *πορνιας* | *αυτης* ∴ B (sic) al fere[15] *ταυτης* | *τα* c. ABC al plus[20] And[omn] Are et cat .. ϛ om c. min pm

9. *αλλ. αγγ. τριτ.* c. ABC al pl fu al mu cop syr al And[omn] .. ϛ (= Gb Sz) *τριτ. αγγ.* c. min vg[ed] (am lips[4.5.] al *ang. tert.*) al Are et cat Cyp Pri .. Gb′ *αλλ. αγγ.* c. 14., item 12. nil nisi *αγγ.* | *αυτοις* (et. And[omn] Are et cat Cyp al) .. Ln *αυτω* c. A sl[ed] Pri | *προσκ. το θηρ.* (C *τω θηριω*, A *το θυσιαστηρ.*) c. ABC al pl m vg syr cop al pp[gr] et[lat] .. ϛ (= Gb Sz) *το θηρ. προσκ.* c. test pauc | C *εικ. αυτων* | C 14. om *και* tert

τοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 *καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν* *Es 34, 10.
εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας
καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 12 *Ὧδε ἡ ὑπο-* 13, 10. 12, 17.
μονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν
πίστιν Ἰησοῦ. 13 *καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης*
Γράψον Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. 19, 9.
ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ
δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
14 *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή-* 1, 13. *Dan 7, 13.
μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφα-
νον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 *καὶ ἄλλος*
ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- *Iohel 3, 13. (18.)

---

10. *εν τω ποτηριω* c. BC al pler vv ut vdtr omn Andomn Are et cat .. Ln *εκ του -ριου* c. A (pergit *την οργην*) al2 | *βασανισθησεται* c. BC al longe pl vg syr al Andomn Are et cat Cyp Pri al .. Ln *-σονται* c. A al4 cop | *των αγγ.* (Gb') c. A 26. m vgcod cop (item aethutr addito *αυτου*) .. ς *τ. αγιων αγγ.* c. B al pl luxov al Andomn Are et cat Cyp3 Pri al, item Ln *αγγ. αγιων* c. C (14.?) 38. vg (sed vgcdd aliq *angelor et sanctor.*) syr al Cyp1 .. et aliter

11. *αναβαινει* h. l. c. ABC al fere30 m am fu luxov tol lips5. al syr al Andomn Are et cat Cyp1 al .. ς (= Gb Sz) ante *εις* e. min pm vged et cdd aliq cop al Cyp3 Pri | C 18. *αιωνα* (ita et. al Anda etp item Andcom Are et cat) *αιωνος*

12. *ἡ* c. ABC al plus20 Andomn .. ς om c. min ut vdtr pl Are et cat | *οἱ* c. ABC al fere30 vg cop syr al Andc et Andcom Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem *ωδε* c. min mu arp Anda etp txt

13. *λεγουσης* c. ABC al fere30 am fu lips5.6. al mu cop syr aeth al Andc Are et cat pplat mu .. ς (= Gb Sz) add *μοι* c. min pm m vgcd etcdd pauc al Anda etp Pri | C *εν χ̅ω̅* | B al fere20 m arp *απ αρτι* (al mu *απαρτι·*) *λεγει ναι*, atq et. aliter | *αναπαησ.* c. AC .. ς *αναπαυσ.* c. B al ut vdtr omn. Item *-σονται* c. ABC al fere10 Are .. ς *-σωνται* c. min pl Andomn cat | *τα δε* c. B al longe pl Andomn Are et cat .. Gb' Ln *τα γαρ* c. AC al8 m vg syr Pri Aug .. var al

14. *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *καθημενον ομοιον* c. ABC al fere30 vg cop sl8. Andc Are et cat Pri Tich .. ς (= Gb Sz) *-νος -ος* c. min pm vv aliq (syr *sedet similis*) Anda etp | *υιον* c. AB al15 (:: cf 1, 13.) .. ς 49. *υιω* c. C al ut vdtr pl Synops154 Andomn Are et cat (et. *υιου*, *υιων* leg) | C *εχον* | *την κεφαλην* c. A al fere10 Andc .. ς *της -λης* c. BC al pl Synops Anda etp Are et cat

15. A *κραζων εκ τ. ν.* | *ναου* .. al mu vv aliq Anda etp *ουρανου* | *φω. μεγ.*

μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ
τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. 18 καὶ ἄλλος ἄγγε-
λος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός,
καὶ ἐφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων
Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς
ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς. 19 καὶ ἔβαλεν
19, 15. ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμ-
*Es 63, 3. πελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν
μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν
αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων
χιλίων ἑξακοσίων.

---

c. ABC al fere[25] vg syr arm al And[omn] Are et cat (Pri om *εν φ. μ.*) .. ς (=Gb Sz) *μεγ. φω.* c. min pm cop al | *ηλθεν* c. ABC al pl vv pl And[p] et[c] Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) add *σοι* c. min mu (al[3] And[a] *σου*, syr om *πεμψον* usq *επι την γην* v. 16.) | *θερισαι* c. ABC al fere[20] And[omn] Are et cat .. ς (Gb[00]) praem *του* c. min pm

16. *την νεφελην* c. C al longe pl And[c] Are et cat .. Ln *της -λης* c. A al[3] And[a] et[p] .. B al *τη νεφελη*

17. B *ηλθεν* | C *εν ουρανω*

18. *εξηλθεν* c. BC al ut vdtr omn vv fere omn And[omn] Are et cat .. Gb[o] Ln om c. A am fu al (non demid tol lipss) Pri ([vdtr], sed habet tantum haec: *item et alius angelus habens potestatem super ignem*) Ansb Rup | *ο εχ.* c. AC al? (vg *qui habet*) .. ς om *ὁ* c. B al certe pler And[omn] Are et cat | *κραυγη* c. C al ut vdtr fere omn (al[21] And[c] Are et cat praem *εν*) cop syr al And[omn] Are et cat .. Ln *φωνη* c. AB 38. vg aeth[utr] al | ς (non ς[e] etc) om *της αμπελου* ex errore ut vdtr | *ηκμασεν η σταφυλη* (Gb'') c. B al[25] aeth[utr] arr (cop om *οτι* usq *της γης*) And[c] Are et cat; item *της γης* (Gb') c. B al plus[25] syr And[a] et[c] Are et cat .. ς Ln *-σαν* (A *ηχμασαν*) *αι -λαι αυτης* c. AC al pm vg al And[p] et (sed *της γης* pro *αυτης*)[a] Hier al

19. *εβαλεν* pr c. ABC etc .. al fere[20] And[c] Are et cat *εξεβαλ.* | *την ληνον* (C *αλωνα*) et *τον μεγαν* c. ABC al pm Are et cat, item *misit in torculari irae dei magnum* Pri Tich, praetereaque Pri (et Ansb) adnotat: *torcular sicut Graeca exemplaria continent, feminini generis posuit, et Magnum masculini*) .. ς (=Gb Sz) *την λην.* et *την μεγαλην* c. min pm And[omn] .. al *τον λ.* et *τον μεγ.*, al pauc aeth Vic om *τ. μεγ.*

20. *εξωθεν* c. ABC al pl And[c] Are et cat[txt] .. ς (=Gb Sz) *εξω* c. min mu And[a] et[p] Are et cat[com] | *χιλ. εξακ.* .. B *αχ'*

XV.

1 *Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,* 12, 1.
ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς 17, 1.
ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 *καὶ ἴδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμι-* 4, 6. 12, 11.
γμένην πυρί, καὶ τοὺς νικοῦντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος
αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν 5, 8.
θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 *καὶ ᾄδουσιν* Ex 15, 1.
τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, Ps 110 (111) 2. 144 (145), 17.
λέγοντες Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν·
4 *τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος* 16, 7. Ier 10, 7.
ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν
σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

XV. 1. *ιδον* et h. v. et sq c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler

2. *νικουντας* c. C .. ς Ln 49. *νικωντ.* c. AB etc (:: cf ad 2, 7 et 11.) | B al fere[20] *εκ της εικον. και εκ του θηρ. αυτου* | *αυτου και* c. ABC al pl vg cop syr aeth arr Haym Rup .. ς (= Gb Sz) add *εκ του χαραγματος αυτου* c. min mu (arm post *ονομ. αυτου*) sl Andomn (in com non tangitur) Are et cat (com: *ἑπτὰ δὲ αἱ πληγαί, θάλασσα, ὕαλος* [cat *ὑαλίνη*], *πῦρ, εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ τὸ θηρίον αὐτὸ* [*κ. το θη. αυτ.* habet cat, om Are] *καὶ χάραγμα αὐτοῦ καὶ ἀριθμὸς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος*). Cf et. Pri *superinstantes vidi eos qui de bestia et imagine eius victoriam ferrent.* | *κιθαρας* c. AC al pl Anda etp .. B (teste Mai) al mu Andc Are et cat praem *τας*

3. C om *κ. αδουσ.* usq *του θεου* | *μωυσεως* c. AB al pl Andomn .. ς (= Gb Sz) *μωσ.* c. min certe pm Are et cat | *δουλου* c. B al longe pl Are et cat .. Ln praem *του* c. A al[9] Andomn | *εθνων* c. AB al[40] cop aeth arp sl8.4.10. Andomn Are et cat Cyp al .. C 18. vg (sed am *caelorum*) syr are armed mg pplat aliq *αιωνων* (Gb') :: cf 1 Tim 1, 17. .. ς (= Gb Sz) *αγιων* c. test pauc

4. *φοβηθη* c. ABC al[5] am fu demid tol al aeth arm (cop sed pergit *κύριον*, item are *κύριον* posteaque *τὸ ὄν. αὐτοῦ*) Anda etp Cyp Pri al .. ς (Gb00) add *σε* c. min pl vged etcdd aliq syr al Andc Are et cat | Gb0 *κυριε* c. 14. demid aethutr arm (sed aethutr arm itemq A post *ενωπ. σου* add) Cyp al | *δοξασει* (Gb'') c. ABC al[15] Are et cat .. ς *-ση* c. min pl Andomn | *οσιος* c. AC al mu vg (*pius*) al (cop om *οτ. μο. οσ.*) Anda Are et cat .. Gb'' *αγιος* c. B al pl sl4. Andp etc; demid *sanctus et pius*, similiter syr. Praeterea al aliq vv aliq Andp Pri al add (vel praem) *ει* | *παντα τα εθνη* c. AC al ut vdtr pl vv fere omn

5 *Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ*
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 *καὶ ἐξῆλθαν οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-*
19, 8. *Ez 9, 2. *τες τὰς ἑπτὰ πληγάς, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ*
1, 13. *περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς.* 7 *καὶ ἓν ἐκ τῶν*
*Es 22, 31. 4, 9. *τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς*
γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. 8 *καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ*
*Es 6, 4. *Ex 40, 35. *θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς*
τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

*Ex 7–10. 1 *Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ*
15, 7. *ἀγγέλοις Ὑπάγετε καὶ ἐκχέατε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ*

And^{a} et^{p} Cyp Pri al (Are et cat *παντως τα εθνη*) .. Gb″ *παντες* c. B al fere^{30} ar^{p} And^{c}

5. C *μετ αυτα* | *ιδον* c. ABC .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *ηνοιγη* c. ABC al pl syr aeth al And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem *ιδου* c. min mu vg cop (om *και*) al Pri al

6. *εξηλθαν* c. C .. ς Ln 49. *-λθον* c. A** (* *-λθεν* ut vdtr) B al ut vdtr omn | *οι* sec c. AC al pl And^{p} et^{c} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. B al mu And^{a} | *πληγας* c. B al fere^{25} And^{c} Are et cat .. ς (Gb^{oo}) Ln add *εκ του ναου* c. AC al certe pm vg syr al (aeth add *αυτου*) And^{a} et^{p} Pri Tich; al aliq *εκ του ουρανου*, arm post *ενδεδ.* et sl^{ed} ante *οι εχ.* pon; cop *in templo* post *οι επτ. αγγ.* | *ενδεδυμενοι* c. AC etc .. B al fere^{30} And^{c} Are et cat praem *οι ησαν* | *λινον* (B al^{4} *λινουν*) c. B al longe pl vv pler And^{omn} Are et cat Pri al .. Ln *λιθον* c. AC al^{3} cdd ap And (*λίνον ἢ λίθον καθαρόν, καθὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι*) ap Bed aliosq am fu demid lips$^{4.5.6.}$ al (Luc^{brug} „legendum est *lino*, ex quo fiunt vestes lineae, non *lapide*, ex quo vestes fieri nequeunt") sl$^{3.4.10.}$ (:: cf *Ez 28, 13.) .. om aeth^{utr} ar^{e} | *καθαρον* c. ABC al^{25} vv pl And^{omn} Are et cat pp^{lat2} .. ς (=Gb Sz) add *και* c. min pm vg^{ed} al Pri al

8. *εκ του καπνου* c. B al fere^{25} syr And^{c} (om *εκ* sq) Are et cat .. ς Ln om *εκ του* c. AC al certe pm vg cop al And^{a} et^{p} Pri al | *εδυνατο* c. AC al^{10} Are et cat .. ς *ηδυν.* e. B al pl And^{omn} | C *αχρις ου* | *επτα* sec .. al^{6} sl$^{3.}$ And^{a} et^{p} om

XVI. 1. *μεγ. φων.* (Gb″) c. ABC al mu cop al Are et cat .. ς *φω. με.* c. min ut vdtr pl vg al And^{omn} Pri al | *εκ του ναου* (13. demid tol lips$^{6.}$ al cop ar^{e} *ουρανου* :: ut 10, 4. 14, 13. 18, 4. 21, 3. Quod si in multo plurib test inventum esset, sequi consentaneum esset testes omittentes) c. AC al ut vdtr pl vg al mu And^{omn} (sed^{a} post *λεγουσ.*

θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 *Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιά-*
λην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ
τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς 13, 17.
προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 *Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν·*
καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ
ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 *Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς*
καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 *καὶ ἤκουσα* 11, 6. 6, 10.
τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν ὅσιος,
ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 *ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ*

---

pon) Pri al .. Gb°° 49. om c. B al fere[25] syr (non in polygl) arp sl[3.4.10.] Are et cat | *υπαγετε και* c. ABC al longe pl vg (et. am fu al mu) syr al Andp etc Are et cat Pri al .. Gb' 49. *υπαγετε* absq *και* c. min[12] lips[4.] al (tol om *υπ. και*) cop arm Anda Rup | *εκχεατε* c. B al longe pl And omn Are et cat .. Ln *εκχεετε* c. AC al[2] | *επτα* sec c. ABC al pl vg al mu Andp etc Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) om c. min mu cop (*phialas vestras*) al Anda

2. *εις* (Gb'') c. ABC al fere[30] vg syr al Andc Are et cat[txt] Pri .. ς *επι* c. min mu cop Anda etp Are et cat[com] | A om *κακον* .. cop arm sl[4.] Andp And[com] Are et cat[com] om *κακ. και* | *επι* (Gb') c. ABC al fere[30] syr al Andc Are et cat Pri .. ς *εις* c. min pm vg cop Anda etp | *προσκυν. τη ε. α.* c. ABC al[25] vg arm Andp etc (a *και την εικ. προσκ. αυτου*) Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) *τη ε. α. προσκ.* c. min pm cop syr al

3. *δευτερος* c. AC 18. am fu demid tol lipss al aeth[utr] Pri al .. ς (Gb°°) add *αγγελος* c. B al pler vv pl And[omn] Are et cat (:: et. v. 2. test mu *ο πρωτ. αγγελος*) | A *ψυχης* | *ζωης* (et. Gb) c. AC syr .. Gb° Sz om c. al fere[25] sl[3.4.] Andc Pri .. ς (= Gb Sz) *ζωσα* c. B al ut vdtr pl Anda etp Are et cat, item *vivens* vg cop al | *τα* c. AC (agnoscunt et. syr quidam et sl[3.]) .. ς om c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat

4. *τριτος* c. ABC al[25] vg (et. am fu al pl, sed non omn) aeth al Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) add *αγγελος* c. min ut vdtr pl lips[4.] vg[si] syr cop al And[omn] | *εις* sec c. B al longe pl vg al pl And[omn] Are et cat .. Ln om c. AC al[4] (18. *επι*) cop Pri Ansb | *εγενετο* c. BC al fere omn vg al And[omn] Are et cat .. Ln *-νοντο* c. A 36 cop syr al Pri al

5. *ει* c. ABC al pl am fu demid tol lips[5.] al cop syr al And[omn] Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) praem *κυριε* c. min mu vg[ed] lips[4.6.] al aeth al | *ο* (B al mu *ος*) *ην* | *οσιος* non praecedente *και* c. ABC al fere[35] vg al And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. min mu. Item non praecedente *ὁ* articulo c. ABC al fere[25] Andc .. ς (Gb°) praem *ὁ* c. min pm Anda etp Are et cat

αἷμα αὐτοῖς δέδωκας πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 *καὶ ἤκουσα τοῦ θυσια-*
19, 2. 15, 3. *στηρίου λέγοντος Ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ*
δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

8 *Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ*
ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. 9 *καὶ ἐκαυμα-*
13, 6. *τίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρω-*
ποι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς
ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

18, 2. 10 *Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον*
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο
τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 *καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν*
τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ
μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

9, 14. *Is 11, 15. 12 *Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν*
τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοι-
μασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. 13 *καὶ*

---

6. *δεδωκ.* c. ACal? .. ς 49. *εδωκας* c. B al certe pler And[omn] Are et cat | *πειν* c. AC (*πιν*: ita Ln) .. ς 49. *πιειν* c. B al ut vdtr omn | *αξιοι* c. ABC al pl fu tol lips[4.] al And[omn] .. ς (=Gb Sz) add *γαρ* c. min mu vg[ed] (sed am lips[5. 6.] al *ut digni sunt*) al (cop al *οτι*) Are et cat

7. *του θυσιαστ.* c. AB (praem *εκ*) C al pl fu tol al (am lips[5.] *alterum dicens*) cop syr al And[a] (praem *εκ*) et[c] (Are et cat[com] ut vdtr: *εἰρῆσθαι δὲ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τὸ περιεχόμενον συνεκδοχικῷ τῷ τρόπῳ.* Pergitur vero: *ἐκ τούτου τοίνυν τοῦ λογικοῦ καὶ λειτουργικοῦ θυσιαστ. τὴν φωνήν φησιν ἐνεχθῆναι*) Bed al .. ς (=Gb Sz) praem *αλλου εκ* c. test pauc; var al

8. *τεταρτος* c. ABC al pm am fu tol lips[5.] al syr aeth al Are et cat .. ς (=Gb Sz) add *αγγελος* c. min ut vdtr pl vg[ed] et[cdd aliq] cop al And omn Pri | B al plus[15] And[c] Are et cat *εν πυ. τους ανθρ.*

9. *οι ανθρ.* sec c. B al[80] syr ar[p] sl[4.] And[c] Are et cat .. ς (=Gb † Sz) Ln om c. AC al pm vg cop al And[a] et[p] Pri al | *το ονομα* .. A *ενωπιον* | *την* c. A al fere[10] And[p] .. ς om c. BC al pl And[a] et[c] Are et cat | *ου* .. C *ουχι*

10. *πεμπτος* c. ABC al[25] am fu tol lips[5.] al syr aeth al Tich Bed al .. ς (=Gb Sz) add *αγγελος* c. min pm vg[ed] et[cdd aliq] cop al And[omn] Are et cat Pri | *εσκοτωμενη* c. AC al pl And[c] (et[a com]) Are et cat .. B al And[p] et[a] *εσκοτισμενη* | *εμασωντο* c. AC al mu .. ς *εμασσ.* c. B al pl And[omn] Are et cat

12. *εκτος* c. ABC al fere[25] am fu tol lips[5.] al syr aeth al .. ς (=Gb Sz) add *αγγελος* c. min pm vg[ed] et[cdd aliq] cop al And[omn] Are et cat Pri Tich | *τον ευφρατ.* (B *εφρατ.*) c. AC al pl And[omn] .. Gb Sz om *τον* c.

ἴδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θη-
ρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
θαρτα ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα* 1 Rg 22, 21 s.
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ
θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος 3, 3. Lc 12, 37.
ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. *Zach 12, 11.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·
καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα 21, 6.

B al plus[20] Are et cat | *ανατολων* c. A al pm cop al And[omn] .. Gb″ *-λης* c. BC al fere[30] sl[4.] Are et cat

13. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. C al certe pler | C al[3] a *στοματος* pr ad *στομ.* sec transilit | *τρια ακαθ.* c. AC al certe pm vg syr al And[a] et[p] Pri al .. B al pm And[c] Are et cat *ακ. τρ.* | *ως βατραχοι* c. AB al pl vg (vg *in modum ranarum*, item Pri praemisso *exeuntes*) al pl And omn (And[p] *ωσει βα.*) Are et cat Promiss al (al[4] vv aliq Are et cat *ως βατραχους*) .. ς (=Gb Sz) *ομοια βατραχοις* c. min mu

14. *δαιμονιων* c. AB al[25] And[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) *δαιμονων* c. min pm And[a] et[p] | *α εκπορευεται* c. A al ut vdtr pl And[p] et[c] Are et cat .. B al[4] *α* (28. add *και*) *-ονται*, vg arm Pri *και εκπ.* .. ς (non ς[e] etc) *-εσθαι* c. 18. (al?) And[a] | *της οικουμ.* c. AB al pl syr al (vg cop al Pri *terrae*) And[p] et[c] Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) praem *της γης και* c. min mu And[a]. Ceterum vg al Pri *totius terrae* | *τον* c. AB al[25] And[a] et[c] Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min pm And[p] | *εκεινης* c. B al ut vdtr fere omn syr al And[omn] Are et cat Promiss Pri .. Gb[0] Ln (Ln *της μεγαλ. ημερ.* c. A cop) om c. A al[8] vg cop al Tich al

16. *τοπον* .. A *ποταμον* | *ἁρμ.* (am al Tich *hermag.*) .. ς *ἀρμ.* (Pri *arm.*; vg[cdd] mu *erm.*) .. am lips[4.6.] al cop Are et cat Tich *ερμ.* .. B al fere[20] vg[cdd] sl[4.10.] Tich[cd] *μαγεδων* s. (ita et. B) *-δδων* | *-γεδων* c. A al pl vg cop al And[omn] Are et cat pp[lat] aliq .. ς *-γεδδων* c. B al mu syr Pri .. var al

17. *εβδομος* c. AB al pm am fu tol lips[5.] syr .. ς (=Gb Sz) add *αγγελος* c. min ut vdtr pl vv pl And[omn] Are et cat Pri | *επι* c. AB al fere[30] And[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *εις* c. min pm And[a] et[p] | *μεγαλη* c. B al ut vdtr fere omn vg syr cop aeth[utr] al And[omn] Are et cat Pri al .∴ Gb[0] Ln om c. A al[2] Cass | *απο* pr c. B al longe pl And[c] Are et cat .. Gb′ Ln *εκ* c. A al[5] (vg pp[lat] *de*) And[a] et[p] | *τ. ναου* c. A al[3] vg cop syr ar[e] sl[3.] (aeth[utr] add *eius*) Pri .. ς (Gb[00]) add *του ουρανου* c. B al pler vv aliq And[omn] Are et cat (al[5] arm And[a] om *τ. να.*)

Γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ
4, 5. etc σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
14, 8. 17, 5. πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν.
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
14, 10. *Es 51, 22. τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα
νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII.

15, 1. *Ier 51, 13. 1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ
φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα
*Nah 3, 4. τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολ-
λῶν, 2 μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν
18, 9. οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 καὶ
21, 10. *Es 21, 1. 13, 1. ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ ἴδα γυναῖκα καθημένην

18. αστρ. κ. φω. κ. βρ. c. A (item B omisso κ. βρ.) al mu vg al Pri, item al pm syr al And^c Are et cat αστρ. κ. βρ. κ. φω., 12. And^p ασ. κ. βρ. omisso κ. φωναι .. ς (= Gb Sz) φω. κ. βρ. κ. ασ. c. min pm; cop βρ. κ. φω. κ. ασ., And^a φω. κ. ασ. κ. βρ. | εγενετο pr c. A al ut vdtr pl vg (et. am al pl) cop syr al And^a Tich .. Gb^0 c. B al pm fu ar^p sl^4 And^p et^c Are et cat (Pri^lib) | ανθρωπος εγεν. c. A 38. cop arm .. ς οι (B al^1 om) ανθρωποι (26. ουρανοι) εγενοντο c. B al pler vg syr al And^omn Are et cat Tich | ουτω c. AB et ut vdtr pl .. 49. (constantiae caussa) ουτως c. min

19. επεσαν c. AB al .. ς -σον c. min pl And^omn Are et cat

21. η πληγη αυτης (12. αυτου, al mu sl^4.10 And^a et^c αυτη, B om) .. vg om (*quoniam magna facta est vehementer*). Cf et. Pri *quoniam magna p'aga a grandine facta est*

XVII. 1. A εξηλθεν | λεγων c. AB al pl vg cop syr arm arr sl^4.10. And^c Are et cat Cyp Vic Pri al .. ς (= Gb Sz) add μοι c. min mu aeth sl^3. et^ed And^a et^p Tich (*dixit mihi* omissis ελ. μ. ε.) (ita Hipp^429 pro μετ εμ.) | των bis c. B al longe pl Are et cat .. Gb^0 Ln om c. A al^5 Hipp And^omn

2. οι κατ. τ. γην h. l. c. AB al^25 vg syr arm al Hipp And^omn Are et cat Tich al .. ς (= Gb Sz) post πορν. αυτης c. min pm cop al

3. ιδα et h. l. et v. 6 c. A (Ln 49. ειδα) .. ς ειδον c. B (ιδον) al ut vdtr

ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον τὰ ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 *καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν*
καὶ κόκκινον, κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, 18, 16.
ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ *Ier 51, 7.
τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς, 5 *καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς*
ὄνομα γεγραμμένον Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν 14, 8. etc
πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 *καὶ ἴδα τὴν γυναῖκα*
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 *Καὶ*
εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος Διὰ τί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον
τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος
τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 *τὸ θηρίον ὃ ἴδες ἦν* 11.

---

omn And[omn] Are et cat | *γεμον* (30. 32. *-μων*) *τα ον.* c. A al[4], item omisso *τα* B al pm. Scripsit pro his Ln *γέμοντα ὀνόματα* .. ς *γε. ονοματων* c. min pl Hipp And[omn] Are et cat | A *εχων*, item (qui et. *γεμων*) 30. 32. (:: probabile est et *γεμων* et *εχων* ab initio scriptum fuisse)

4. *ἦν* c. A (nisi forte est *η ην*) B (male Mai *ἡ*) al fere[25] vg syr arm aeth arr sl Hipp And[omn] Are et cat Cyp al .. ς (= Gb Sz) *ἡ* c. min ut vdtr pm cop | *πορφυρουν* (al mu And[omn] Are et cat *-ραν*) *κ. κοκκινον* c. AB al fere[30] Hipp, item al mu And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *-ρα κ. -ινω* c. min mu | *κεχρυσ.* c. B al[23] Hipp And[p] et (*περικεχρ.*)[c] Are et cat .. ς Ln praem *και* c. A al pm vg cop syr al And[a] pp[lat] | *χρυσιω* c. AB al pm And[p] et[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *-σω* c. min ut vdtr pl Hipp And[a] | *ποτ. χρυσ.* c. AB al fere[25] vg cop syr arm aeth Hipp And[c] Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) *χρ. ποτ.* c. min pm And[a] et[p] | *τα ακαθαρτα της* c. AB al fere[40] Hipp And[omn] (Are et cat *των -ρτων της*) .. ς (= Gb Sz) *ακαθαρτητος* c. min mu (vg etc Cyp al *immunditiae* vel *-tia,* sed Tich *immunditiarum*) | *της γης* (Gb'') c. B al fere[25] cop syr (ar[e]) sl[4] Hipp Are et cat, item *totius terrae* Cyp Pri Promiss .. ς Ln *αυτης* c. A al pm vg al And[omn] .. arm om; syr edd aliq *αυτης και της γης*

5. *πορνῶν* (ut et. B) .. Gb' *πόρνων.* Et. *πορνειων* legitur; vg Pri *fornicationum*

6. *ιδα*: vide ad v. 3. | *εκ* pr c. A al pl (vg Vic Tich Pri *de sanguine;* contra Prom *sanguine*) Hipp[429] And[a] et[p] .. B al mu And[c] Are et cat Prom om | B al fere[20] And[c] Are et cat om *και* sec | A *μαρτυριων*

7. *ερω σοι* (Gb') c. AB al pm vg cop syr al Hipp And[c] Are et cat Promiss .. ς *σοι ερω* c. min ut vdtr pl am demid al (al om *σοι*) And[a] et[p] Pri

8. *το* c. AB (ap Mai om ex errore ut vdtr) al pl Hipp[429] And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min mu | *ιδες* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min

καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς,
13, 8. ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ πάρ-
13, 18. 13, 1. εσται. 9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη
εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά
20, 3. εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν
8. ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν,
καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτι-
*Dan 7, 24. νες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν

---

certe pler | ἦν .. A η | υπαγει c. A 12. Andp Are et cat Irint Pri .. ς -γειν c. B al pler vg (*ascensura est et ibit*) etc Hipp Anda etc Promiss al | θαυμασθησ. c. A .. ς -μασονται c. B al certe pler Andomn Are et cat; Hipp -μασουσιν | επι της γης c. A al pl cop syr etc Andomn Are et cat .. Gb' την γην c. B al pm vg Hipp Pri | ου γεγραπται c. B al fere omn Andomn Are et cat .. Ln ουκ εγεγραπτο c. A (ουκ εγεγραπται) al[2] Hipp | το ονομα (Gb') c. AB al pm cop syr al Hipp .. ς τα ονοματα c. min ut vdtr pl vg al Andomn Are et cat Pri | το βιβλιον c. A al ut vdtr pl Anda etc Are et cat .. Gb' του -ιου c. B al plus[20], item Hipp Andp τω -ιω | βλεποντων c. AB al pl Andp etc .. ς (= Gb Sz) -τες c. min mu Anda Are et cat | το θη. οτι ην c. A al ut vdtr pl vg cop syr sl[2.] etc Hipp Anda etp Pri .. Gb'' οτι ην το θη. c. B al[25] sl[4.] Andc Are et cat | και παρεσται c. AB (B om ωδε) al pl (syr *et appropinquavit*, arm *et prope est*, sl[3.4.] και παρην et slrec mg και παρεσται, cop are *et cecidit*) Hipp Andcom Andp etc txt Are et cat Pri, item al[6] Anda κ. παρεστιν .. ς (= Gb Sz) καιπερ εστιν c. min vix mu .. vg om (pergit *Et hic est sensus*, ut et. Pri), item aeth

9. επτα ορ. εισ. c. AB al pm vg cop syr etc Hipp Andomn Are et cat Pri Promiss .. ς (= Gb Sz) ορ. εισ. επτα (14. om επτ.) c. min certe pm

10. επτ. εισ. c. A al pl vg syr al Hipp Anda etp Pri Promiss .. B al mu Andc Are et cat εισ. επτ. | επεσαν c. AB al pl Hipp .. al mu Andomn Are et cat -σον | ο εις c. AB al pl vg (et. am fu demid al, sed non omn) syr Andomn Are et cat Promiss .. ς (= Gb Sz) praem και c. min mu lips[4.] al (cop *et reliquus non est*, *et alter nondum venit*); item Hipp Pri ο δε εις | αυτ. δει c. A al pl Hipp Anda etp .. B al mu Andc Are et cat δει αυτ., item vg Pri *oportet illum*

11. αυτος c. A al pl vg cop al Hipp Andomn Are et cat Pri Promiss .. B al fere[20] syr ουτος .. et. αυτο et τουτο legitur

12. ειδες c. A etc .. B ιδες. Item vv. 15 et 16. et 18, 1. | ουπω c. B al ut vdtr omn vg (et. am demid al pl) cop syr al Hipp Andomn Are et cat Irint Pri al .. Ln ουκ c. A fu al are sl[3.4.] ant Irint cod? | αλλα c. A .. ς 49. αλλ c. B al certe pler

λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν ἔχουσιν γνώμην, καὶ 17.
τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι 19, 16. etc
κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ κλη-
τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, *Es 8, 7.
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί· 18, 8.
17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν 10, 7.
τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ 16, 19.
ἣν ἴδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς.

---

13. *εχ. γνωμ.* c. B al fere^{25} And^{c} itemq And^{a} et$^{p\ semel}$ Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *γν. εχ.* c. A al ut vdtr pl vg Hipp^{429} And^{a} et$^{p\ semel}$ pp^{lat} | *εξουσιαν* c. AB al pm And^{c} Are et cat .. ς (Gb^{00}) praem *την* c. min ut vdtr pl Hipp And^{a} et^{p} | *αυτων* (Gb″) c. AB al fere^{25} Hipp And^{omn} Are et cat .. ς *εαυτων* c. min certe pm | *διδοασιν* c. AB al pl am al syr arm sl$^{3.}$ And^{p} et^{c} Are et cat Ir^{int} .. ς (= Gb Sz) *διαδιδωσουσιν* c. min mu, item vg (et. fu al mu) cop al Tich Pri. Et. *διαδωσουσιν* (ut Hipp) vel (ut And^{a}) *δωσουσιν* legitur
15. *λεγει* c. B al ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat .. Ln *ειπεν* c. A vg al pp^{lat} (aeth^{utr} Rup om *λε. μοι*) | *ειδες*: vide ad v. 12.
16. *ειδες*: vide ad v. 12. | *και το θηρ.* c. AB al pl am fu demid tol lips$^{5.}$ al syr al Hipp And^{omn} Pri al .. ς (= Gb Sz) *επι το θη.* c. min mu vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ al (cop *μετὰ τοῦ θηρίου*) Are et cat .. vg^{cod} Tich Bed om | *και γυμνην* .. B^{txt} al aliq om, al sl$^{4.}$ Pri post *ηρημ.* pon .. B^{mg} al pm And^{c} Are et cat add *ποιησουσιν αυτην* | B al And^{c} om *εν*
17. *κ. ποι. γν. μι.* (*γν. μι.* c. B al pm And^{c} Are et cat; ς [= Gb Sz] *μι. γν.* c. min pm And^{p}) c. B al fere omn [al^{2} aeth^{utr} arm om *ποι. τ. γν. αυτ. κ.*] Hipp^{480} And^{p} et^{c} et^{bav} et^{al} Are et cat .. Ln om c. A vg And^{a} et$^{cd\ al}$ Tich (libere Pri: *et esse illos in consensu et metu*) | *αυτων* .. A *αυτω*, B *αυτου* | *τελεσθησονται* c. A al mu Hipp^{430} And^{a} et^{p} .. Gb″ *-σθωσιν* c. B al fere^{30} And^{c} Are et cat, item ς (= Gb Sz) *-σθη* c. min vix mu | *οι λογ.* c. AB al pl Hipp And^{omn} Are et cat .. ς (= Gb Sz) *τα ρηματα* c. min mu
18. *ιδες* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min mu certe pler | *της γης* .. B^{mg} al^{15} praem *επι*, al^{2} *των επι*

XVIII.

10, 1. 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων Ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-
14, 8. βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ
*Es 34, 11 ss. 13, 21 s. παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρ-
του καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας
14, 8. 17, 2. αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ'
*Ier 51, 7. *Nah 3, 4. αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ
στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ

XVIII. 1. *Μετα* c. AB al^{25} cop syr sl^{4} Hipp And^{p} Are et cat Tich Cass .. ς praem *και* c. min pm vg al mu And^{a} et^{c} Pri | *ειδον*: vide ad 17, 12. | *αλλον* c. AB al^{25} vg cop syr arm aeth al Hipp And^{omn} Are et cat pp^{lat} (al pauc lips^{6} And^{c} Are et cat post *αγγ.* pon) .. ς (= Gb Sz) om c. test pauc

2. A *εκεκραξεν* |*-εν* (B al mu Hipp And^{a} Are et cat Pri om) *ισχ. φω.* c. A al fere^{20} am fu lipss al cop syr arm al And^{p}, item qui *εν* om (12. Hipp And^{p} add *μεγαλη*; Pri *voce magna et forti*); var al .. ς (= Gb Sz) *εν ισχυι φωνη μεγαλη* c. test perpauc .. Gb' *εν ισχυι* c. vg^{ed} Tich | *επεσ. επεσ.* c. A al ut vdtr pl vg syr al Hipp And^{a} et^{p} Tich .. Gb^{o} *επεσ.* alterum c. B al^{25} cop arr aeth^{utr} sl$^{3.4.10.}$ And^{c} Are et cat Pri | *βαβυλων* .. B al And^{p} praem *ἡ* | *δαιμονων* c. min ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat .. Ln 49. *-νιων* c. AB (:: at haec forma per N. T. frequentissima est, altera non legitur nisi Mt 8, 31. Mc 5, 12. Lc 8, 29. Hinc non cautum vdtr nostro loco solos AB sequi [aliter statuendum esset si alii test mu ut 16, 14. accederent]. Latini quidem hac in re vix probant, qui etiam Lc 8, 29. *ὑπὸ τοῦ δαίμονος* reddunt *a daemonio.*) | *ακαθαρτου* pr .. Ln add *και μεμισημενου* c. A 16. | *ορνεου* c. BC etc .. A *θηριου* (And$^{com\ lib}$ *ἅτε θηρίων καὶ πνευμάτων ἀκαθάρτων* etc). Praeterea test aliq vel *κ. φυλ. πα. πν. ακαθ.* vel *κ. φυλ. πα. ορν. ακ.* [*κ. μεμισ.*] om; contra And^{c} post *ορνεου ακαθ.* add *και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου*

3. *του οινου* c. B al ut vdtr omn (sed al^{4} cop arm aeth^{pp} sl^{3} And^{p} et^{a} post *θυμου* pon) vg^{ed} et$^{edd\ aliq}$ demid cop syr al mu Hipp^{480} And^{omn} Are et cat Pri Tich .. Ln om c. AC am tol fu lips$^{5.6.}$ al aeth^{ro} Ansb | C *της πορν. του θυμ.*, And^{com} Pri om *τ. θυμου*, 33. syr om *τ. πορν.* | *πεπωκαν*: *πεπω-* c. min pl vg (*biberunt*) syr al mu Hipp And^{omn} Are et cat Tich .. ABC al mu cop aeth *πεπτω-* (ita Ln$^{ed\ min}$). Item *-καν* c. AC; B al plus^{30} (ex his fere^{20} *πεπωκασιν*, al plus^{10} *πεπτωκασιν*) And^{p} et^{c} Are et cat *-κασιν* .. ς 49. *-κε* (*-κεν*) c. min mu Hipp And^{a}. Prae-

οὐρανοῦ λέγουσαν Ἐξέλθατε ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συνκοι- *Ier 51, 6. 9.
νωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ
λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ *Ps 136 (137), 8.
ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα
ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν *Es 47, 7—9.
καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα
καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ

---

terea al[3] *πεποτικεν*, sl *inebriavit*; Pri om *πεπ. πα. τα εθν.* | C 47. al And[a] et[p] *στρηνου*

4. C *αλλης φωνης* | *εξελθατε* (et. Ln[ed min]) c. A, item ς 49. *-λθετε* c. min pl And[a] et[p], itemque m vg cop syr al mu .. Ln[ed mai] Gb' *-λθε* c. BC (C 38. And[p] perg *ο λα. μ. εξ* [And[p] *απ*] *αυτ.*, al[3] om *εξ αυτ.*) al plus[20] And[c] Are et cat Cyp[2] al | *συνκοιν.* c. AC .. ς Ln 49. *συγκ.* c. B al certe pler | *ινα μ. λαβ.* (sl[3.4.10.] And[a] Cyp Pri Tich *βλαβητε*) h. l. c. ABC al pl m vg syr al Hipp And[omn] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) ante *εκ* pon c. min mu cop al Cyp Pri

5. *εκολληθησαν* c. ABC al pl cop syr aeth al Hipp And[omn] Are et cat. Cf vg Cyp Pri *pervenerunt*, Tich *adscenderunt*, m *adpropinquaverunt* .. ς (= Gb Sz) *ηκολουθησαν* c. min vix mu | *εμνημονευσεν* .. al mu add *αυτης* (pergentes ὁ θεός· τά etc)

6. *απεδωκεν* c. ABC al fere[80] m am tol al cop syr aeth arr sl[4.10.] Hipp And[c] Tich .. ς (= Gb Sz) add *υμιν* c. min mu vg (et.[lipss] et[al]) Are et cat Promiss; item *ημιν* arm And[a] et[p] | *τα* (c. C al[15] Hipp; ς Ln om c. AB al pl And[omn] Are et cat) *διπλα* c. ABC al pm (in his et. iid qui *τα*) m vg sl[4.10.] Hipp .. ς praem *αὐτῇ* c. min certe pm cop syr sl[3.] al And[omn] Are et cat. Praeterea B al pm (iid fere qui *αὐτῇ* om) sl[4.10.] add *ως και αυτη και* | *ποτηριω* c. AC al ut vdtr pl m vg syr al Hipp And[omn] Are et cat pp[lat] .. B al pm cop (pergit *sicut miscuit*) sl[4.] add *αυτης* | *αὐτῇ* .. B *αυτην*. Cyp hunc versum libere sic exprim: *Ideo reddidit ei dupla, et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei.* Item Pri *Et ideo reddit ei duplicia, et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei.* Prom *Reddite ei sicut et ipsa reddidit vobis; in poculo quo miscuit vobis miscete ei duplum.*

7. *αυτην* c. AB (supplet sup. lin.) C al mu .. ς *εαυτην* c. min ut vdtr pl Hipp And[omn] Are et cat | *κ. πενθ.* .. al[5] And[p] om | *οτι* (And[c] add *εγω*) *καθημαι* (B 14. *καθιῶ*, 29. *καθω*, al mu *καθως*) c. ABC al pl sl[3.4.ed] And[a] et[c] Are et cat Cyp (non ap Sab) Pri .. ς om *οτι* c. min mu m vg al Hipp And[p] Tich. Et. *καθως καθημαι*, *εγω καθ.* leg | *βασιλισσα* .. C *-λευουσα*

8. *ημερα* .. 14. m aeth Cyp Prom Pri *ωρα*

ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν
πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.
*Ez 26, 16. 27, 30. 9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν
16. 19. φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
*Ez 27, 36. Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 καὶ
οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
*Ez 27, 5 ss. αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου
τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σηρικοῦ καὶ
17, 4. κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ
πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρ-
μάρου, 13 καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον

---

8. *και* pr .. B (*θανατον πε. και λιμον*) al pm And[c] om | *κυριος* c. BC al ut vdtr omn vv pler (et. m) Hipp And[omn] Are et cat Cyp al .. Ln ed min om c. A vg aeth[utr] (al[4] Are et cat Pri al om *ο θε.*) | *κρινας* c. A BC al fere[25] Hipp And[p], item *iudicavit* am fu al (vg[ed] demid lipss Cyp Pri al *iudicabit* sed id ex frequentissima litterarum v et b confusione explicandum vdtr) syr cop al .. ς (= Gb Sz) *κρίνων* c. min mu m And[a] et[c] Are et cat

9. *κλαυσουσιν* (Gb″) c. BC al pl And[a] et[c] Are et cat .. ς (= Sz) Ln -*σονται* c. A al mu Hipp And[p]. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αυτην* c. test pauc contra ABC al pl vg cop syr al mu Hipp And[e] (et[a]?) Are et cat Cyp al | *επ αυτην* c. BC al fere[30] Hipp And[c] Are et cat .. ς Ln *επ αυτη* c. A al pm And[a] (P *ε. αυτης*) .. 14. Prim om

10. *μια* c. (A *μιαν ωραν* omisso *ηλθεν*) BC al pl vg al Hipp And[c] Tich Pri .. ς (= Gb Sz) praem *εν* c. min mu cop syr And[a] et[p] Are et cat

11. *κλαιουσ. κ. πενθ.* c. AC al certe pm And[a] et[p] .. Gb″ *κλαυσουσιν κ. πενθησουσιν* c. B al fere[30] vv ut vdtr omn Hipp And[c] Are et cat Pri | *επ αυτην* c. C al[4] Hipp (B *επ αυτους*, 12. *εφ εαυτους*) .. A *εν αυτη* .. ς Ln *επ αυτη* c. min ut vdtr pl And[c] Are et cat (And[a] et[p] *εφ εαυτοις*)

12. C *γομ. χρυσουν κ. αργυρουν κ. λιθους τιμιους κ. μαργαριτας* (Ln ed min *μαργαριταις* [sic] c. A) | *βυσσινου* c. ABC al pl And[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz) *βυσσου* c. min mu Hipp And[a] et[p] | *και* (Gb[0] ex errore) *πορφυρας* c. C al ut vdtr pl Hipp And[a] et[c] .. Gb′ *κ. πορφυρου* c. B al plus[25] And[p] Are et cat .. A Ansb om, Pri post *σηρικ.* pon | *ξυλον* .. A *σκευος* | C 18. om *εκ* | *ξυλου* c. BC al ut vdtr omn vv pler Hipp And[omn] Are et cat Pri .. Ln[ed min] *λιθου* c. A vg aeth | C* *χαλκου*

13. *κινναμ.* c. AB (B al fere[20] Hipp -*μωμου*) C al And[c] (et. vg Pri) .. ς *κιναμ.* c. min pl Hipp And[a] et[p] Are et cat | *και αμωμον* c. AC al[8] am fu tol lipss al syr aeth sl[4. 10.] Hipp And[c] pp[lat] aliq (vg[six] *amomum* pro *cinnam.*) .. ς (= Gb Sz) om c. B al pl cop al And[a] et[p] Are et cat

καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη
καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀν-
θρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν
ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκέτι αὐτὰ οὐ μὴ εὕρῃς. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτή- *Ez 27, 30.
σαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ
βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 λέγοντες Οὐαὶ 10, 19. 17, 4.
οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν
καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ- 19.
γαρίταις, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς *Ez 27, 27.
κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν
θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ ἔκραζον *Es 34, 10.

Pri | B θυμιαματος .. al Hipp And^{a} et^{p} θυμιαμα | C om κ. μυρ. | B al fere^{20} om κ. οιν. (al^{3} post ελαι. pon) | B al mu And^{c} Are et cat προβ. κ. κτην. | ρεδων c. ABC etc .. al pm And^{c} Are et cat ραιδων

14. C om ἡ | σου h. l. c. AC 35. am fu tol al Pri .. ς post ψυχης c. B al pler vv pl Hipp And^{omn} Are et cat | C om τα sec | απωλετο (al^{8} sl^{3} -λοντο) c. ABC al pl vg cop syr arr aeth sl^{4} Hipp And^{c} Are et cat Pri (And^{p} απωχετο) .. ς (= Gb Sz) απηλθεν c. min mu And^{a} | αυτα h. l. c. BC al mu vg al Pri .. A 38. Hipp post μη .. ς post ευρ. c. min pl syr al And^{omn} Are et cat | ευρης (Gb'') c. B al fere^{25} Hipp And^{a} et^{p} Are et cat .. ς ευρησης (al -σεις) c. min pm .. Ln ευρησουσιν c. AC al^{5} vg syr aeth^{utr} And^{c}

15. κλαιοντες .. B al mu praem και

16. λεγοντες (B 26. -γουσιν) c. AC al fere^{20} vv aliq (cop syr [et] *flebunt et plangent dicentes*) .. ς (Gb^{00}) praem και c. min pl vg al Hipp And^{omn} Are et cat Pri | B al pm om ουαι alterum | A om ἡ tert | βυσσινον c. AC al pl (am fu al Pri) Hipp^{430} And^{a} et^{c} Are et cat .. B al fere^{20} (vg ed) And^{p} βυσσον | βυσσ. κ. πορφ. κ. κοκκ. c. BC al ut vdtr omn vg cop syr al pp^{gr} (Pri *purpura et byssino et coccino*) .. Ln κοκκ. κ. πορφ. κ. βυσσ. c. A | ς^{e} 1624. et al κεχρυσωμενοι ex err. | εν c. C al ut vdtr sat mu Hipp And^{a} et^{p} .. Gb^{00} Ln om c. AB al fere^{25} And^{c} Are et cat | χρυσιω c. ABC al pl Hipp And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) χρυσω c. min mu And^{a} et^{p} | μαργαριταις c. B (om antea τιμιω) al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Hipp And^{omn} Are et cat Tich .. Ln -ριτη c. AC Pri

17. ο επι (B add τον) τοπ. (*mare* Pri, *lacum* vg^{ed}, sed am fu lips^{6} demid al *locum*) πλε. c. ABC al fere^{25} am fu al mu syr arm sl$^{4.10}$ Pri al .. al mu sl^{ed} And^{p} et^{c} Are et cat Tich (ο) επι των πλοιων πλεων .. ς (= Gb Sz) επι των πλοιων ο (And^{a} om) ομιλος c. min mu Hipp And^{a}. Libere diff test al.

18. εκραζον c. B al fere omn (sed al^{3} εκραυγαζον) And^{omn} Are et cat .. Ln -ξαν c. AC al^{2} Hipp^{430} (vg Tich *clamaverunt*). Libere Pri *longe*

βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες Τίς ὁμοία τῇ
*Es 27, 30. πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλαν χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
10, 16. καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις
16. ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα-
*Es 44, 23. λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐφραί-
νου ἐπ᾽ αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆ-
ται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
*Ier 51 (28), 63 s. 21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ
ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ κιθα-
*Es 24, 8. *Ier 25, 10. ρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
*Es 23, 8. *Ier 16, 9. ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς λύχνου
οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκου-

---

stabunt videntes | βλεποντες c. ABC al pl Hipp Andomn Are et cat .. ς (= Gb Sz) ορωντες c. min mu | καπνον c. BC al ut vdtr fere omn vv pler Hipp Andomn Are et cat Tich Pri .. Lned min τοπον c. A 10. vg | C om τις | πολει c. AB al ut vdtr omn Hipp Andomn Are et cat .. Ln add ταυτη c. C vg al Pri

19. εβαλαν c. C, item ς -λον c. B al ut vdtr omn Hipp Andomn Are et cat, item *miserunt* vg, *mittentes* Pri etc .. 49. επεβαλον c. A syr (:: επιβαλλ. cum επι in evv frequens) | εκραζον c. B al ut vdtr fere omn Andomn Are et cat .. Ln -ξαν c. AC 35. Hipp (vg *clamaverunt*) .. Pri *clamabunt* | A om κλαι. κ. πενθ. (27. post λεγ. pon) | λεγοντες c. AC al ut vdtr pl vg (et. fu demid al) cop al Hipp Anda .. B al fere[25] am lips[5.6.] syr al Andp etc Are et cat Pri al praem και | τα c. ABC al fere[25] Hipp Andc .. ς (= Gb†Sz) om c. min pm Anda etp Are et cat | C τιμοτητος ααυτης (sic)

20. επ αυτη c. B (ap Mai ε. αυτην ex errore ut vdtr) C al pl Hipp Andc Are et cat .. ς (= Gb Sz) επ αυτην c. min mu Anda etp .. Lned min εν αυτη c. A | και οι sec c. AB al pl am fu lips[5.] al cop syr al Hipp Andomn Are et cat Tich Pri al .. ς (= Gb Sz) om c. C al mu vg (et. demid lips[4.6.] al) al

21. A syr Tich om ισχυρος (40. -ρον) | μυλον c. B al ut vdtr omn Hipp Andomn Are et cat; Tich *ut molam magnam*, Pri *ad magnitudinem molae magnae* .. Ln μυλινον c. A, C μυλικον, vg al *molarem* | ετι .. B al add εν αυτη

22. πασης (90. tol al praem και) τεχνης (36. και πασης τεχν. επινοια) .. A cop arr sl[4.] om; fu om κ. πας τεχν. usq ευρ. ε. σ. ετι | μυλου .. C μυθου | ακουσθη .. B ευρεθη

23. και (B om) φως λυ. ο. μ. φανη (ς φανῇ) εν (Ln om c. C; item am fu

σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 *καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.*

XIX.

1 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν* 12, 10. *Ps 103 (104), 35.
τῷ οὐρανῷ λεγόντων Ἀλληλουϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύ-
ναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 *ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐ-* 16, 7.
τοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν
τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ *Dt 32, 43.
χειρὸς αὐτῆς. 3 *καὶ δεύτερον εἴρηκαν Ἀλληλουϊα, καὶ ὁ καπνὸς* *Es 34, 10.
αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 *καὶ ἔπεσαν οἱ*

---

lipss demid Pri *tibi*, vg[ed] *in te*) σ. ετι .. A 26. om | νυμφης .. C praem φωνη | οτι pr .. al[15] (47. και) sl[4·] om | οι εμπορ. (B ενπ.) c. BC al ut vdtr omn Hipp And[omn] Are et cat .. Ln om οι c. A | φαρμακια c. AC etc (ita et. And[p]) .. ς Ln 49. -κεια c. B al pl. Cf ad 9, 21.

24. αιματα c. B al plus[30] arr sl[4·] And[p] et[c] itemq And[com] Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln αιμα c. AC al ut vdtr pm vg cop syr al Hipp (add των) And[a txt] pp[lat]

XIX. 1. Μετα c. ABC al pl vg cop syr sl[4·] And[c] Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem και c. min mu aeth sl[3·] al And[a] et[p] | ως c. ABC al ut vdtr longe pl vg cop al And[a] et[c] Are et cat .. ς (non ς[e] etc, sed Gb[o]) om c. min vix mu (36. post μεγαλ. pon) syr al And[p] Pri Tich | μεγαλ. (40. vg[ed] And[a] et[p] om) οχλ. (am lipss al mu *tubarum* pro *turbarum*) πο. c. ABC al fere[25] vg[cdd] pl syr arm al (cop μεγ. φω. οχ. πε.) And[c] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) οχλ. πο. μεγ. c. min pm (Pri *vocem turbar. ingentium clamantium voce magna*) | λεγοντων c. ABC al pl And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) -ντος c. min mu | και η δοξα (h. l. c. AC vg al And[a] et[p] Pri Tich; Gb'' post δυν. c. B al fere[30] vg[cd] syr sl[cd] And[c] Are et cat) c. ABC al pl vg syr al And[a] et[c] pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add και η τιμη c. min mu cop al And[p] Are et cat (am lipss al antea *laus* pro *salus*) | του θεου c. ABC al pl cop sl[3·] And[c], item τω θεω al[2] vg cop syr arm al Are et cat pp[lat] .. ς (= Gb Sz) κυριω τω θεω c. min mu And[p] ([a] om τ. θε. ημ.)

2. A om αἱ | εφθειρεν c. C (A εκρινεν) al certe pm And[a] .. Gb'' διεφθειρ. c. B al[32] And[p] et[c] Are et cat | χειρος c. ABC al[20] vel plur And[c txt] And[a com] Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem της c. min pm And[a] et[p txt] And[p] et[c com]

3. ειρηκαν (14. And[p] -κασιν, C 38. ειπαν) .. B al pm cop (δευτερος) arr Are et cat -κεν | αυτης .. 47. aeth[utr] sl[3·] And[p] om

*Ps 105 (106), 48. πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσεκύ-
νησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες Ἀμὴν ἀλλη-
*Ps 133 (134), 1. λουϊα. 5 καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα Αἰνεῖτε τῷ
θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ
14, 2. *Ez 1, 24. μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ
ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
λέγοντες Ἀλληλουϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντο-
*Ps 117 (118), 24. κράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δώσομεν τὴν δόξαν
αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
14. 15, 6. ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν
καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. 9 Καὶ
14, 13. λέγει μοι Γράψον Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρ-
21, 5. 22, 6. νίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι Οὗτοι οἱ λόγοι οἱ ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ

---

4. *επεσαν* c. AB**C al .. ς *-σον* c. B* al pl And[omn] Are et cat | *οι πρ. οι εικ.* (*εικ.* c. AC al certe pm And[omn] Are et cat; ς [= Gb Sz] add *και* c. min pm; B *οι κδ'*) *τεσσ.* c. C al longe pl vg (et. am fu al) syr al And[c] Are et cat .. Ln *οι εικ. τεσσ. πρεσβ.* c. A(B) al demid tol lipss cop al And[a] et[p] Pri | *τεσσερα* c. AC .. ς *-σαρα* c. min pler; B *δ'* | *τω θρονω* (Gb') c. ABC al pm And[c] Are et cat .. ς *του* (om And[a]) *-νου* c. min ut vdtr pl And[a] et[p]

5. *απο* (Gb'') c. ABC al pm And[c] And[com vdtr] Are et cat[com] .. ς *εκ* c. min certe pm (cop syr al ut vdtr) And[a] et[p] Are et cat[txt] (vg Pri *de*) | *θρονου* .. B 14. *ουρανου* | *τω θεω* (Gb'') c. ABC al mu (vg *laudem dicite deo*) .. ς *τον θεον* c. min pl And[omn] Are et cat | C om *και* sec | *οι μικροι* c. ABC al fere[30] vg cop syr arm aeth sl[3.4.] And[p] et[c] Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) praem *και* c. min pm vv pauc And[a]

6. *ως* pr .. al[4] arm And[a] et[p] Pri om; 36. vg[ed] post *φων.* | *ως* sec c. B al fere omn vg etc And[omn] Are et cat Tich Pri al .. Ln om c. A 12. | *λεγοντες* (Gb Sz) c. B al fere[20] And[c] Tich (*dicentes*) .. ς[e] Ln *-των* c. A al pm And[a], item vg etc Pri *dicentium* .. ς (Gb') *-τας* c. al fere[10] Are et cat (et. *λεγουσης* ut And[p] et aliter leg) | *κυριος* .. al[3] And[p] om | *ημων* c. B al pl vg syr al mu And[omn] Are et cat Tich .. ς (= Gb Sz) Ln om c. A al mu cop al Cyp[allud] (Pri om *ο θε. ημ.*)

7. *αγαλλιωμεν* c. A al[4] And[a] et[p] .. ς *-ωμεθα* c. B al pler And[c] Are et cat | *δωσομεν* c. A 11. (*-σωμεν*) 36. And[p] .. ς *δωμεν* c. B al pler And[a] et[c] Are et cat | *αυτου* (aeth[utr] post *αρνιου* pon) .. al[4] om

8. *λαμπρ. καθ.* c. A al[6] am demid lux lips[4.] al syr cop aeth ar[e] sl[3.4.] Are et cat Pri al, item Gb Sz *λα. και κα.* c. B al[25] vg[ed] et[cdd aliq] And[c] .. ς *κα. και λαμπρ.* c. min pm And[a] et[p] | *των αγ. εστ.* (Gb'') c. AB al fere[25] syr al And[omn] Are et cat Pri al .. ς *εστ. τ. αγ.* c. min pm vg (sed[cdd aliq] om *εστ.*) cop

9. *το* .. B 16. *τον*. Cf ad v. 17. | *οι αληθ.* c. A al[3] et plur? .. ς om *οι* c. B al certe pl And[omn] Are et cat | *του θε. εισ.* (Gb') c. AB al plus[20]

εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι
αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν 12, 17.
σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ
γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
11 Καὶ ἴδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, 6, 2.
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ
πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὀνό- 12, 3. 2, 17.
ματα γεγραμμένα, καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐ-
τός, 13 καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι, καὶ κέκλη- *Es 63, 1 ss.
ται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα
τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι
βύσσινον λευκὸν καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπο- 8.

---

vg cop syr al And[c] Are et cat Pri .. ς εισ. τ. θε. c. min ut vdtr pl And[a] et[p]

10. επεσα c. A al mu And[a] .. ς -σον c. B (perg ενωπιον) al pl And[p] et[c] Are et cat | αυτω .. B αυτου | ι̅υ̅ pr c. AB al fere[25] And[omn] Are et cat .. ς (Gb[0]) praem του c. min pm | ι̅υ̅ sec c. AB al fere[10] And[a] et[p] .. ς (Gb[0]) του ι̅υ̅ c. min ut vdtr pl And[c], 48. Are et cat (et[txt] et[com]) του υιου

11. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ηνεωγμ. c. A al Hipp[462] And[p] .. ς ανεωγμ. (B ανεογμ.) c. B al pl Or And[a] et[c] Are et cat | καλουμενος c. B al longe pl vv pler Or[3] ([1]praem ὁ, [1]post πιστ. pon) And[c] Ir[int] Cyp Vic Hier Pri al .. Ln om c. A al[6] vg[ed] (non am fu demid lipss tol) arm (sed arm[ed mg] habet) sl[ed] Hipp And[a] et[p] Are et cat

12. φλοξ c. B al fere[30] arm Hipp[462] And[a] et[p] .. ς (Gb[00]) Ln praem ως c. A al pm vg al pl Or And[c] Are et cat Ir[int] Cyp al | ονοματα γεγρ. και ο. γεγρ. c. B al plus[20] syr And[p] et[c] (item comm: ταῖς γὰρ οἰκονομίαις ὢν πολυώνυμος - τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀνώνυμος etc) :: quae lectio ab emendatore alienissima, non item altera .. al fere[10] sl[4.] ονοματα γεγρ. (sequente ἃ s. και) .. ς Ln ονομα γεγραμμενον c. A al pm vg al pl Or[gr] et[lat] Hipp And[a] Are et cat Ir[int] Cyp al (Pri add *magnum*)

13. βεβαμμενον .. al aliq Or Hipp[462] ερραντισμενον, item Or[1] ερραμμενον | κεκληται (Gb'') c. AB al fere[25] demid lips[4. 6.] al (et.[six]) aeth al Hipp Hier al (Or εκεκλητο) .. ς καλειται c. min certe pm And[omn] Are et cat; item *vocatur* s. *dicitur* vg al Ir[int] Cyp Novat[295] al

14. τα sec c. A al pl Or[1] And[c] (item[p] και στρατ. αυτω ηκολ. τα εν etc) Are et cat .. ς (non ς[e] etc) om c. B al mu And[a] .. 32. Or[1] αυτου | επι c. B al[14] ac plur Or[4,55] And[c] Are et cat .. ς Ln εφ c. A al ut vdtr pl And[a] et[p] | λευκον (A ante βυσσ. pon) c. AB al pl am fu lips[5.] demid tol al syr al (cop *byssinis splendentibus*) And[c] Are et cat Ir[int] Cyp al .. ς (= Gb Sz) add και c. min mu vg[ed] et[cdd aliq] al Or[1] (alibi[1] om λευκ. και) And[a] et[p] Hier

1, 16. 2, 12. ῥεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς
12, 5. *Ps 2, 9. ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ
14, 19. *Es 63, 3. οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ
ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον
17, 14. Βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.

Ez 39, 17—20. 17 Καὶ ἴδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρα-
νήματι Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα
φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυ-
ρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρ-
κας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν τε καὶ μεγάλων.
17, 12. 19 Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρα-
16, 14. τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-

---

15. οξεια c. A al certe mu am fu demid al cop al Or And[a] Ir[int] al .. Gb † Sz praem διστομος c. B al[36] vg[ed] et[cdd aliq] syr al And[p] et[c] Are et cat Cyp al | παταξη c. AB al pl Or And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) πατασση c. min mu (vg Ir[int] Tich *percutiat* praegresso *procedit*; Cyp *exibat-percuteret*, similiter Hier al) | της οργης c. AB al pl vg cop arm aeth ar[e] sl[3. 4.] Or (τ. οργ. τ. θυμ.) And[c] Are et cat Ir[int] Tich .. ς (= Gb Sz) praem και c. min mu ar[p] al And[a] et[p] (syr om της οργ., Cyp Pri om τ. θυμ.)

16. A aeth[ro] Cass om επι το ιμ. και | ονομα c. AB al pl Or And[p] et[c] Are et cat .. ς (= Gb) praem το c. min mu And[a]

17. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ενα (36. cop arm ar[e] pp[lat2] αλλον, 35. And[c] ενα αλλον) c. A al certe pm vg al And[p] Are et cat Pri .. Gb[o] c. B al fere[25] syr And[a] Tich | B al tol εκραζεν | B al mu εν φωνη | πετομενοις c. AB al pm And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) πετωμ. c. min ut vdtr pl | συναχθητε c. AB al longe pl am fu lips[4. 5.] demid tol al cop syr ar[e] aeth sl[3.] And[p] et[c] (And[a] Pri Cass om) Are et cat pp[lat] aliq .. ς (= Gb Sz) και συναγεσθε c. min aliq vg[ed] lips[6.] ar[p] al | το δειπν. το με. (al mu And[c] Are et cat τον δ. τον μεγαν, al[4] το δ. τον μεγαν) του c. AB al pl vg (et.[cdd pler]) cop syr ar[e] sl[3. ed] And[p] et[c] Are et cat Pri Tich .. ς (= Gb Sz) το δ. του μεγαλου c. min mu lips[6.] al And[a]

18. επ αυτων c. B al fere omn And[omn] Are et cat .. Ln επ αυτους c. A al[2] (:: cf 20, 4. ubi επ αυτους vix fluct) | τε pr c. AB (aliter Mai) al fere[30] And[a] et[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz) om c. min pm (nec exprim vg etc) | και (om B al[6] sl[3. 4.]) μι. τε c. al[21] item B al[6] sl[3. 4.] .. ς (= Gb † Sz) Ln om τε c. A al pm And[omn] Are et cat

19. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | αυτων c. B al fere omnib vv ut vdtr omn And[omn] Are et cat Tich Pri .. Ln αυτου c. A

μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ
ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ ὁ μετ᾽ αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας 16, 13. 20, 10.
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χά-
ραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶν-
τες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν
θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθη- *Es 30, 33.
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν 18. 1. 9, 1.
κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ
ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστιν διάβολος καὶ 12, 9. *Es 24, 22.
ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ

---

al² | *τον πολεμ.* c. AB al fere²⁰ Are et cat .. ς (= Gb † Sz) om *τον* c. min ut vdtr pl Synops And^omn

20. *ο μετ αυτου* c. B al pl syr ar^p Hipp And^c Are et cat .. Ln *μ. αυτ. ο* c. al⁴ vg sl^{3.4.ed} Synops And^p (^a *με. τουτου ο*) Pri .. A 41. cop *οι μ. α.* (cop add *και*) o, 34. *οι μ. α.* pergens *ψευδοπροφηται* (et. *ο με. αυτ.* o et aliter leg) | *τη εικονι* .. B *το χαραγμα* | *εβληθησαν* .. al² And^p *βληθησονται* | *οι δυο* .. aeth^utr arm om | *την καιομενην* c. B al ut vdtr omn vv pl And^omn Are et cat .. Ln *της καιομενης* c. A (vg al *ignis ardentis*; Pri *in stagnum ignis ardentis igne*, Prom *in stagnum ardens igne*) | *θειω* c. AB al fere²⁵ And^p Are et cat .. ς (= Gb Sz) praem *τω* c. min pm And^a et^c

21. *εξελθουση* c. AB al pl And^omn Are et cat .. ς (= Gb Sz) *εκπορευομενη* c. min mu | *ορνεα* .. A* *θηρια*?

XX. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *κλειν* c. AB al pl And^c .. ς (= Gb Sz) *κλειδα* c. min mu And^a et^p Are et cat

2. *ο. οφ.* (aeth^utr non exprim) *ο αρχ.* c. A (sl^4. *ο οφ.* post *εστιν* pon) .. ς *τον οφιν τον αρχαιον* c. B al ut vdtr omn And^omn Are et cat | *ο σατ.* c. AB al fere²⁰ And^c Are et cat .. ς om *ὁ* c. min certe pm And^a et^p. Praeterea B al fere³⁰ syr ar^p sl^{4.10.} And^p et^c Are et cat add *ο πλανων την οικουμενην ολην* (:: ex 12, 9.), non item A al pm vg cop al mu And^a Vic Aug Tich Promiss Pri

3. *εκλεισεν* (al² And^a *εδησεν*) c. AB al pl vg syr arm al Synops And omn Are et cat pp^lat .. ς (= Gb Sz) add *αυτον* c. min mu (cop *clau-*

πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
17, 10. *λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.*
*Dan 7, 9. 12. 27. 4 *Καὶ ἴδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα*
ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνη-
6, 9. etc *σαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα*
ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευ-
σαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 *οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ*
ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.
6 *μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ·*
*Es 61, 6. *ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται*
ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ
χίλια ἔτη.

---

sit os eius) | *επανω αυτου* .. A *εμμενως αυτον* | *πλανα* c. B al pl And[p] et[c] Are et cat .. ϛ (= Gb Sz) Ln *πλανηση* c. A al mu And[a] | *ετι τα εθνη* c. AB al pl vg syr al And[p] et[c] Are et cat Vic Pri al .. ϛ (= Gb Sz) *τα εθν. ετι* c. min mu (al pauc And[a] Tich om *ετι*) | *μετα* c. AB al fere[15] am fu lips[4. 5.] tol al Vic Aug Tich Promiss Pri Apring .. ϛ (Gb[00]) praem *και* c. min pm vg[ed] et[cdd aliq] cop al And[omn] Are et cat .. al syr *με. δε* | *λυθ. αυτον* c. AB al mu Are et cat .. ϛ *αυτ. λυθ.* c. min ut vdtr pl And[omn] item vg pp[lat]

4. *ιδον* c. AB .. ϛ Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *πεπελεκισμ.* .. A *πεπολεμημενων* | *το θηρ.* c. AB al pm Are et cat[txt] .. ϛ (= Gb Sz) *τω θηριω* c. min ut vdtr pl And[omn] Are et cat[com] | *ουδε* c. AB al[20] Are et cat .. ϛ *ουτε* c. min ut vdtr pl And[omn] | *την εικονα* (ϛ Gb″) c. AB al pm And[c] (et[a*]?) Are et cat[txt] .. ϛ[e] (item Gb Sz) *τη εικονι* c. min ut vdtr pl And[a**] et[p] Are et cat[com] | *μετωπον* (al pauc vg *των μετωπων*, sed non ita Cyp Vic Aug Pri al) c. AB al pl vg (et. am fu demid al) syr sl[4.] And[omn] Are et cat Cyp Vic Aug al .. ϛ (= Gb Sz) add *αυτων* c. min mu tol lips[4.] cop al | *του χ̅ῡ* c. AB al pler And[a] et[c] Are et cat .. ϛ (non ϛ[e] etc) om *του* c. min pauc And[p] | *χιλια* c. A al[5] vel plur And[omn] .. ϛ (Gb[0]) praem *τα* c. B al pl Are et cat

5. *οι* (c. A vg [et. am fu tol lips[5. 6.] al] Vic Aug Pri; B al mu demid lips[4.] cop al And[omn] Are et cat *και οι*, ϛ *οι δε* c. min pm aeth ar[p] al) *λοιποι τ. νεκρ.* (B al[2] And[c] *ανθρωπων*, Vic Aug Pri *eorum*) *ουκ* usque *ετη* .. al fere[20] syr om | *εζησαν* c. AB al plus[15] vg cop sl[3.] And[p] et[c] Are et cat Aug Pri .. ϛ (= Gb Sz) *ανεζησαν* c. min pm aeth al (And[a] *ανεστησαν*) | *αχρι* c. AB al fere[15] And[omn] Are et cat .. ϛ (= Gb Sz) *εως* c. min mu

6. *τουτων* .. 14. *τουτω*, cop Hipp[441] *τουτον* | *ο δευτ. θαν.* c. AB al fere[30] vg al Hipp And[omn] Are et cat Pri al .. ϛ (= Gb Sz) *ο θα. ο δευτ.* c. min mu cop syr al | *βασιλευσουσιν* c. B al ut vdtr omn vg cop syr

7 *Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ*
τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 *καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν* *Ez 38, 39.
ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγώγ, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης. 9 *καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύ-*
κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ- 21, 2.
νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· 10 *καὶ*
ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ 19, 20.
θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθή-
σονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 *Καὶ ἴδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐ-* *Dan 7, 9 s.
τόν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ
εὑρέθη αὐτοῖς. 12 *καὶ ἴδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς*

---

al And^{omn} Are et cat Vic Aug Pri Fulg al .. A *-ευουσιν* | *μετ αυτου* .. al^{15} *μετα ταυτα* | *χιλια* .. B al syr praem *τα*

7. *οταν* (12. *οτε*) *τελεσθη* c. A al pl vg cop syr al And^{omn} Aug Hier Pri al .. Gb'' *μετα* c. B al pm arm sl$^{4\cdot}$ Are et cat

8. *τον μαγωγ* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat .. Ln om *τον* c. A (Are et cat^{com} *ὥσπερ πολεμάρχης ο γω. και μα.*) | *τον πολεμ.* c. AB al fere^{25} Are et cat .. ς (= Gb † Sz) om *τον* c. min pm And^{omn} | *αυτων* c. AB al fere^{25} .. ς (= Gb Sz) om c. min pm And^{omn} Are et cat

9. *εκυκλευσαν* (Gb') c. AB al fere^{20} .. ς *εκυκλωσαν* c. min certe pm And omn Are et cat | *αγιων* .. B add *και την πολιν των αγιων* | *εκ τ. ουρ.* (Gb') c. A 12. 18. lips$^{4\cdot}$ al ar^{p} sl$^{4\cdot}$ And^{a} Pri Tich^{1} Rup .. Gb Sz add *απο του θεου* c. B al pm vg^{cod} cop arm ar^{e} And^{p} et^{c} Are et cat Vic Aug Tich^{1}; eadem ς praem c. min pm vg (et. am fu al mu) syr al Hier .. demid om *εκ* (39. *απο*) *τ. ουρ.* .. al *εκ τ. θε. απο τ. ουρ.* vel *απο τ. θ. απο τ. ουρ.*

10. *οπου και* c. AB al pl vg (et. am lipss al, non demid tol) syr And^{a} et^{c} Are et cat Vic Aug Pri .. ς (= Gb Sz) om *και* c. min mu demid tol cop al And^{p} pp^{lat} aliq | Tich Pri *pseudoprophetae*

11. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *μεγ. λευκ.* c. AB al pm vg cop syr arr aeth sl Are et cat Aug Pri al .. ς (= Gb Sz) *λευκ. μεγ.* c. min ut vdtr pl Eph^{380} And^{omn} Ir^{int} | *επ αυτον* c. B al pl Ephr^{2} And^{a} et^{c} Are et cat .. al^{2} Ephr^{1}(^{380}) And^{p} *επ αυτω* .. ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln *επ αυτου* c. A al | *προσωπου* c. B al ut vdtr omn Eph And^{omn} Are et cat .. Ln praem *του* c. A | *η γη κ. ο ουρ.* c. AB al pler vg (et. am lipss demid al) cop syr al And^{omn} Are et cat Ir^{int} .. al^{4} tol al aeth ar^{p} sl$^{4\cdot}$ ^{ed} Ephr Aug Pri auct$^{ad\ novat}$ *ο ουρ. κ. η γη*

12. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *τους με. κ. τ. μι.* c. A al^{15} vg syr arm aeth ar^{p} sl$^{3\cdot 4\cdot}$ And^{omn} Are et cat^{com} Ir^{int} Aug Pri

μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ
*Mal 3 16. *ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ*
ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 *καὶ*
6, 8. *ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ*
ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 *καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν*
21, 8. *εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ*
8, 5. etc *λίμνη τοῦ πυρός.* 15 *καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς*
γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

---

al .. ς *μικρους* (B *τους μι.*) *κ. μεγαλους* (B *τους με.*) c. (B) al ut vdtr pl m cop al, item *τους μι. κ. τους μεγ.* post *εστωτας* al aliq Meth (ap Phot) Are et cat (:: hic ordo conformatus ad 11, 18. 13, 16. 19, 5 et 18. quibus ll. lectio non fluct) .. al^{8} om | *εστωτας* (al^{5} Meth And^{c} Are et cat post *νεκρ.* pon; al^{3} vg^{cod} om) *ενωπ. τ. θρονου* .. Aug Pri om | *θρονου* c. AB al pl m vg cop syr al fere omn And^{c} Are et cat Amb (auct^{novat} *throni domini*, Prom *thr. dei*) .. ς *θεου* c. min mu sl^{ed} And^{a} et^{p} | *ηνοιχθησ.* c. AB al^{7} And^{c} Are et cat (And^{p} *ηνοιγησαν*, al mu *ηνοιξαν*, al^{5} *ηνοιξεν*) .. ς (= Gb Sz) *ηνεωχθησ.* (al *ανεωχθ.*) c. min pm And^{a} | *αλλο βιβλ.* c. AB al fere^{25} m vg syr cop al And^{omn} Are et cat Pri al .. ς (= Gb Sz) *βι. αλλο* c. min pm | *ηνοιχθη* c. A al^{6} And^{a} (P *ηνοιγη*) Are et cat .. ς *ηνεωχθη* c. B al ut vdtr pl And^{c} (et. *ανεωχθ.* leg)

13. *νε. τους εν αυτη* c. AB al^{25} m vg syr cop al Meth^{792} And^{c} Are et cat Ir^{int} (*mort. quos in se habuit*) al .. ς (= Gb Sz) *τους εν α. νε.* c. min pm And^{a} et^{p} Prom (*quos penes se habebat mortuos*) | *εδωκαν* c. B al fere omn vv ut vdtr omn Meth^{792} And^{omn} Are et cat Ir^{int} Aug Pri al .. Ln *εδωκεν* c. A al^{2} | *νεκρ. τους* (B *τοις*) *ε. αυτοις* c. AB al fere^{25} vg etc Meth^{792} And^{p} et^{c} Are et cat Ir^{int} Aug Pri al (Ir^{int} Aug *quos in se habebant*) .. ς (= Gb Sz) *τ. εν αυτ. νεκρ.* c. min pm And^{a} | *αυτων* .. B al^{13} And^{p} et^{c} *αυτου*

14. *ο θαν. ο δευτ. εστ.* c. AB al pl am fu tol lips$^{5.}$ al syr al And^{c} (And^{a} *ο θα. δευ. εστ.*, And^{p} *ο θα. εστ. ο δε.*) Are et cat (item al^{5} vg^{ed} ar^{p} sl$^{4. 10.}$ sed *εστιν* ante *ο θα.* pon) .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) *εστ. ο δε. θαν.* c. min mu lips$^{4.}$ | *η λιμν. τ. πυρ.* c. AB al pl vv pm (fu lips$^{5.}$ al *stagnum ignis*, am al *in sta. ign.*, lips$^{4.}$ *sta. et ign.*, al *ignis*) Hipp^{441} And^{omn} Are et cat Ir^{int} Fulg al .. ς (= Gb † Sz) om c. min mu vg^{ed} arm ar^{e} .. al^{3} cop sl$^{3.}$ Pri Promiss om *Ουτος* usq *πυρος*

15. *τη βιβλω* c. A al ut vdtr pl And^{a} et^{p} .. Gb″ *τω βιβλιω* c. B al pm And^{c} Are et cat

XXI.

1 *Καὶ ἴδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐ-* •Es 65, 17.
ρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 66, 22. 2 Pe 3, 13.
2 *καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν ἴδον καταβαίνουσαν* 3, 12. He 12, 22.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμη-
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 *καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρό-*
νου λεγούσης Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ •Ez 37, 27.
σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ 2 Co 6, 16.
θεὸς μετ᾽ αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός, 4 *καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν*
δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, 7, 17. •Es 25, 8.
οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα

XXI. 1. *ιδον* c. AB .. ς Ln 49. *ειδ.* c. min certe pler | *απηλθαν* c. A .. Gb Sz *-θον* c. B al pm And^{c} Are et cat (item *abierunt* s. *recesserunt* Ir^{int} al mu) .. ς *παρηλθε* (al *απηλθε*) c. min pm And^{a} et^{p} (item *abiit* vg al)

2. *και* c. AB al pl am demid tol al cop syr arm^{txt} aeth arr sl^{ms} And omn Are et cat Ir^{int} al mu .. ς (= Gb Sz) add *εγω ιωαννης* c. min mu vg^{ed} et$^{cdd\ mu}$ arm$^{ed\ mg}$ al | *ιδον* (c. AB; ς *ειδ.* c. min certe pler) c. AB al pl am demid tol al syr aeth arm^{txt} al pp^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz) ante *την πολ.* c. min mu vg^{ed} et$^{cdd\ mu}$ cop arm$^{ed\ mg}$ al | *εκ τ. ουρ. απο τ. θε.* c. AB al pm vv pl And^{p} et^{c} Are et cat pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) *απο τ. θ. εκ τ. ουρ.* c. min certe pm sl^{ed} And^{a}

3. *θρονου* c. A 18. vg arm$^{ed\ mg}$ Ir^{int} Aug Amb .. ς *ουρανου* c. B al pler vv pl And^{omn} Are et cat Tich Pri Cass | *λαος* c. B al^{30} vg cop syr aeth^{utr} arr And^{p} et^{c} Are et cat Aug Pri al .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln *λαοι* c. A al pm sl And^{a} Ir^{int} (sed diff edd) | *με. αυτ. εστ.* c. AB al fere^{20} vg syr Are et cat Ir^{int} Amb .. ς (= Gb Sz) 49. *εστ. με. αυτ.* c. min ut vdtr pl cop al And^{omn} Aug Pri | *αυτων θεος* c. A vg syr (*iis deus*) Ir^{int} Amb al .. ς 49. *θε.* (12. add *ων*) *αυτων* c. min ut vdtr pm vv aliq And^{a} .. Gb^{oo} c. B al^{25} cop ar^{e} sl$^{4\cdot}$ And^{p} et^{c} Are et cat pp^{lat} aliq

4. *ο θεος* c. A al certe pm vg sl^{ed} And^{p} Aug Pri al .. Gb Sz 49. om c. B al^{30} (ex his B al^{10} fere *εξαλ. απ αυτων*, item al^{2} omissis *απ. τ. οφθ. αυτ.*) cop syr arm aeth arr sl$^{3\cdot 4\cdot}$ And^{a} et^{c} Are et cat Ir$^{int\,5,35,2}$ Amb^{4} | *απο* c. B al ut vdtr omn (vg Ir^{int} Pri al mu *ab*) And^{omn} Are et cat .. Ln *εκ* c. A (tol *ex*, Amb *de*) | *οτι* c. B al ut vdtr omn vg (et. demid tol) cop syr al mu And^{omn} Are et cat Ir^{int} Aug Prom Pri .. Ln om c. A sl$^{3\cdot 1\cdot}$ (am fu lux lipss al *quae*) | *απηλθαν* c. A .. ς *-θον* c. min pl And^{a} et^{p} .. B al^{15} And^{c} Are et cat *-θεν*

*Es 43, 19. 2 Co 5, 17. ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ἰδοὺ καινὰ
19, 9. 22, 6. ποιῶ πάντα. καὶ λέγει Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀλη-
θινοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι Γέγοναν. ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ
16, 17. 22, 13. etc ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς
3. etc τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ
ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ
22, 15. ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμα-
κοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν
20, 10. 20, 14. τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

---

5. *τω θρονω* c. AB al fere[25] And[p] et[c] ([a] *εν τω θρ.*) Are et cat .. ς (= Gb Sz) *του -νου* c. min mu | A (syr ap Wtst) *και ιδου* | *και. ποι. πα.* c. A al[5] vg (cop *ποι. κ. π.*) Ir[int] Aug Pri al .. B al pm syr And[c] Are et cat *πα. κα. ποι.* .. ς *και. πα. ποι.* c. min pm vv aliq ut vdtr And[a] et[p] | *λεγει* c. AB al mu am tol al syr ar[p] Ir[int] (*dixit dominus Omnia scribe, quoniam*) al .. ς (Gb[oo]) add *μοι* c. min ut vdtr pl vg[ed] fu al cop aeth al And[omn] Are et cat Tich al | *πι. κ. αληθ.* c. AB al pm vg syr cop aeth ar[p] sl[3.4.10.] Are et cat Ir[int] al .. ς (= Gb Sz) *αλ. κ. πι.* c. min ut vdtr pl vv aliq ut vdtr And[omn]. Praeterea B al pm syr Are et cat add *του θεου*, item al And[c] ar[p] post *εισ*.

6. *γεγοναν* (*-νασι* 38.) *εγω ει. το* c. A 38. Ir[int] (*facta sunt*: hoc tantum affert absq sqq) .. B al[10] syr And[a] Are et cat *γεγονα εγω το*, al fere[20] And[p] et[c] *γεγονα το* (Gb′; item Gb″ *γεγοναν· εγω το*) .. arm ar[p] *γεγονεν· εγω το*, lux cop sl[3.4.] Tich *εγω ειμι το*, ar[e] *εγω το*, 39. sl[10.] *γεγονα εγω ειμι το* .. ς *γεγονε. εγω ειμι το* c. min pm vg Pri | *αλφα* c. AB al And[c] .. ς *α* c. min ut vdtr pl And[a] et[p] Are et cat. Item A et Ω vg pp[lat] | *ἡ* et *το* .. al fere[10] Are et cat om | *αυτω* c. B al fere[20] And[c] Are et cat .. ς (=Gb† Sz) Ln om c. A al certe pm And[a] et[p] | A sl[3.] om *της πηγης* (sl[4.] ante *δωσω* pon)

7. *κληρονομησει* c. A al certe pm vv fere omn And[a] et[p] Cyp Tert Fulg Tich Pri al .. Gb′ *δωσω αυτω* c. B al[25] sl[4.10.] (sl[3.] *δω. αυτ. ταυτ. και κληρ. ταυτ.*) And[c] Are et cat (:: vdtr ad 3, 21. correctum ubi lect non fluct; nec magis fluct 2, 7 et 17.) | *ταυτα* c. AB al pl vv pl pp[gr] et[lat] .. ς (= Gb Sz) *παντα* c. test pauc (arm *ταυτ. παντ.*) | *αυτω* .. A *αυτων* | A om *αυτος* | *υιος* c. AB al fere[20] And[omn] Are et cat .. ς praem *ὁ* c. min ut vdtr pm

8. *τοις δε δειλ.* c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) *δειλ. δε* c. min mu | *απιστοις* c. A al ut vdtr pm m vg cop arm ar[e] sl[3.] And[a] Tert Pri Fulg al .. Gb† Sz add *και αμαρτωλοις* c. B al plus[30] syr ar[p] sl[10.] (item[4.] omisso *και*) And[p] et[c] Are et cat | *φαρμακοις* (passim est *φαρμάκοις* ut And[c]) c. AB al pl And[omn] Are et cat .. ς *-κευσι* c. min mu | *ψευδεσιν* .. A *ψευσταις* | *ο θα. ο δευτ.* c. AB al pl vg syr al And[c], item omisso *ὁ* priore al pauc Are et cat .. ς (=Gb Sz) *δευτ. θαν.* c. min mu cop al And[p] et praemisso *ὁ* And[a]

9 *Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ* 15, 1. 17, 1.
φιάλας γεμούσας ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ'
ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 19, 7.
10 *καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ* 17, 3. *Ez 40, 2.
ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ 3.
οὐρανοῦ ἐκ τοῦ θεοῦ, 11 *ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ*
αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· *Ez 48, 31 ss.
12 *ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ*
ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα,
ἅ ἐστιν ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 13 *ἀπὸ ἀνα-*

---

9. *ηλθεν* c. AB al pl vg (et. am fu al pl) cop syr al And[omn] Are et cat Pri .. ς (= Gb Sz) add *προς με* c. min mu lips[4.] arr arm sl[4.] | *εις εκ* c. AB al fere[30] vg syr cop al mu And[c] Are et cat Pri .. ς (= Gb† Sz) om *εκ* c. min certe mu And[a] et[p] | *γεμουσας* c. B al[15] et plur And[p] et[c] Are et cat, item ς *τας γεμ.* c. min pm And[a] (35. *εχουσας*) .. Ln *των γεμοντων* c. A 12. | *επτα πληγ.* c. B al[15] et plur And[c] Are et cat .. ς (Gb[0]) Ln praem *των* c. A al certe pm And[a] et[p] | *τ. νυμφ τ. γυν. τ. αρν.* (:: quae lectio propter *νυμφην* nude ut vdbatur positum prae reliquis ad mutandum textum excitabat) c. A 33. 35. 38. vg cop syr ar[e] aeth And[c] Cyp Pri al .. Gb′ 49. *τ. γυν.* (al[2] add *και*) *τ. νυμφ. τ. αρν.* c. B al[25] ar[p] Are et cat .. ς *τ. νυμφ. τ. αρν. τ. γυν.* c. min pm lips[5.] sl And[a] et[p] .. Gb″ *τ. γυν. τ. αρν.* c. vg[cod] Tich[1]; item demid Apring *τ. νυμφ. τ. αρν.*

10. *επ* c. B al ut vdtr omn And[omn] Are et cat .. Ln *επι* c. A (:: at Mt 21, 5. pro *επι ονον* nemo *επ ον.* scripsit; hinc certe soli A diffido) | *την αγιαν* c. AB al fere[25] vg syr cop arr aeth sl[4.] Are et cat Cyp Pri al .. ς (=Gb Sz) praem *την μεγαλην* c. min pm sl[aliq] And[p] (item[a] et[c] *τ. μεγ. και αγ.*) | *εκ* pr .. al[5] vel plur And[c] *απο* | *εκ* sec (Gb′) c. B al plus[20] And[c] Are et cat .. ς Ln *απο* c. A al certe pm (vg Pri al) And[a] et[p] (vg[cd] Hier al[2] om *ε. τ. θε.*)

11. A om *εχ. τ. δο. τ. θε.* | *ο φωστ.* c. AB al fere[30] am fu lips[5.] tol al sl[3.4.] (syr *ως φωστ.*, cop *ο φω. δε*) And[c] Tich al mu .. ς (=Gb Sz) praem *και* c. min ut vdtr pm vg[ed] et[cdd aliq] aeth al And[a] et[p] (uterq praem *ἐν ᾗ ἡ γυνὴ τοῦ ἀρνίου ἡ ἄνω ἱερουσαλὴμ ὑπὸ θεοῦ κοσμηθήσεται καὶ δοξασθήσεται*) Are et cat Pri | *ως λιθω* .. al[6] sl[4.] And[p] om

12. *εχουσα* pr c. AB al fere[20] And[omn] (sed[a] et[p] add *τε*) .. ς (= Gb Sz) *-σαν τε* c. min pm Are et cat | *εχουσα* sec c. AB al fere[30] And[a] (praem *και*?) et[c] (And[p] *και* sine *εχ.*) .. ς (= Gb Sz) *-σαν* c. min pm Are et cat | *και επι τ. πυ. αγγ. δωδ.* c. B al ut vdtr omn vv pler (am al Pri [invito comm] *angulos* pro *angelos*) And[omn] Are et cat Amb Tich .. Ln om c. A fu al syr (:: a *δωδ.* ad *δωδ.* transiliunt) | *ονοματα* sec c. B al[15] And[c] Are et cat (item Ln praemisso *τα* c. A al fere[10]) itemq vg cop syr al .. ς om c. min aeth[utr] (nec *ἅ ἐστ.* exprim) al And[a] et[p]

τολῶν πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου
πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. 14 καὶ τὸ τεῖχος
τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνό-
•Ez 40, 3. ματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ'
ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ
•Ez 41, 21. τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ ἡ πόλις τετρά-
γωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέ-
τρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους δεκαδύο χιλιάδων· τὸ
μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. 17 καὶ ἐμέ-
τρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων πηχῶν,
•Zach 2, 5. μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ

Pri | *νιων* (al^{3} om, 32. And^{a} et^{p} *του*) c. AB al fere^{20} And^{c} Are et cat .. ς praem *των* c. min certe pm

13. *απο* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ς [= Gb Sz] *απ* c. min mu | *ανατολων* c. B al fere^{30} And^{c} Are et cat .. ς (= Gb Sz) Ln *-λης* c. A min pm And^{a} et^{p} | *και* ter c. AB al pl vg (et. am al mu) cop syr arm arr sl$^{3.}$ (aeth prim loc om) And^{c} Are et cat Hier .. ς (=Gb† Sz) om c. min mu fu demid tol lips$^{4.}$ al And^{a} et^{p} Pri Tich | *νοτου*, tum *δυσμων* .. A arm *δυσμ.*, tum *νοτου*

14. *εχων* c. AB 32. al? .. ς Ln 49. *εχον* c. min pler | *επ' αυτων* c. AB al pl vg^{cd} cop syr al And^{omn} Are et cat Pri Tich .. ς (=Gb Sz) *εν αυτοις* c. min mu vg (et. am fu lipss tol demid al) | *δωδ.* sec c. AB al fere^{30} (al^{2} *δεκαδυο*, B al ubique *ιβ'*) vg syr arm ar^{p} sl$^{4.}$ And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) om c. min mu lips$^{6.}$ aeth cop (perg *ονομα*) sl$^{3.}$ Pri Tich

15. *μετρον* c. AB al pl vg syr aeth ar^{p} sl$^{3.4.}$ And^{p} et^{c} Are et cat (Pri *arundinem auream ad mensuram, ut* etc) .. ς (=Gb Sz) om c. min mu cop al And^{a} | B *μετρησει* | B al pm om *κ. το τειχ. αυτ.*

16. *οσον και* (*και* c. A al pm vg cop syr Pri Hier; Gb^{00} c. B al fere^{30} And^{omn} Are et cat) c. AB al pl syr al And^{omn} Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem *τοσουτον εστιν* c. min mu vg (item cop al ut vdtr) Pri | *τω καλαμω* .. al^{3} And^{omn} praem *εν* | ς (non ς^{e} etc) *επι σταδιων* c. min ut vdtr pauc And^{a} et^{p} contra AB al pl And^{c} Are et cat | *δεκαδυο* (:: alibi ita min pauc) c. al^{20} et plur And^{c} .. ς Ln *δωδεκα* c. A al certe pm And^{a} et^{p} Are et cat; B al *ιβ'* | *χιλιαδων* (B praem *και*) .. B al pm syr And^{c} add *δωδεκα* s. (B al) *ιβ'*

17. *εμετρησεν* c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn And^{a} et^{p} Are et cat Pri (vg *et mensus est murus eius*, Pri *murus autem dimensus est*) .. B al^{22} And^{c} om | *εκατ. τεσσεραχ.* (ita c. A; ς *τεσσαραχ.* c. min ut vdtr omn) *τεσσαρων* .. A *δ̄ και εκατ. τεσσερακοντα* .. B al *ρμδ'*

18. *ἦν* c. B al ut vdtr omn And^{omn} Are et cat Pri .. Ln om c. A syr aeth

τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τι- *Es 54, 11 ss.
μίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπ- *Ex 28, 17 ss.
φειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος
σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βή-
ρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος
ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες
δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς 12.
μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος
διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ ἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ
παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ 22, 5. *Es 60, 19.
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ
δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.
24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βα- *Es 60, 3 ss.

Tich | A ενδωμησις | ομοιον (Gb'') c. AB al[25] vg sl[3.4.] Andomn Are et cat Tich .. ς ομοια c. min pm Pri

19. οι θεμελιοι c. AB al pm am fu lips[6.] demid al sl[4.] And[c] Are et cat pp[lat] mu (Pri add δε) .. ς (Gb[0]) praem και c. min certe pm vg syr cop al And[a] et[p] | B σαπφιρος | χαλκηδων (B -κιδων) .. Gb' καρχηδ. c. 35. (cop χαρκητον)

20. σαρδονυξ (min paucissimi And[c] -δω-) c. B al ut vdtr omn (item vg cop etc Pri) Andomn Are et cat .. Ln σαρδιονυξ c. A | σαρδιον (Gb'') c. AB al pm (cop) And[c] Are et cat .. ς -ιος c. min certe pm And[a] et[p], item *sardinus* vg etc | βηρυλλος .. A βηριλλος (am *birillus*, fu *byrillus*), B (teste Mai) Are et cat[1] βηρυλλιος | ενατος c. AB al pm And[c] .. ς εννατος c. min ut vdtr pl And[a] et[p] Are et cat | χρυσοπρασος (al[4] -πασος) c. B al ut vdtr omn Andomn Are et cat, item *chrysoprassus* vel *-prasus* vg (et. am fu etc) pp[lat] .. Ln -σον c. A | αμεθυστος c. AB al ut vdtr pl (et. vg cop etc) .. al pm Andomn Are et cat -θυσος

21. ανα .. A ινα | εξ .. B praem ως | διαυγης c. AB al pl Andomn Are et cat .. ς (= Gb Sz) διαφανης c. min mu

22. ιδον c. AB .. ς Ln 49. ειδ. c. min certe pler | ναος c. B al ut vdtr omn Andomn Are et cat .. Ln praem ὁ c. A

23. φαινωσιν c. AB al plus[25] am Andomn (a et[p] perg αυτην) Are et cat Pri .. ς (=Gb Sz) add εν c. min pm (vg *in ea*) | αὐτῇ· ἡ γάρ c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn (sl[4.] om γαρ) Andomn (a et[p] vide ante) Are et cat Pri .. Gb' αὐτὴ γάρ ἡ c. B al pm

24. και περιπατ. usq φωτος αυτης c. AB al pl vg cop al pm Andomn Are et cat pp[lat] .. ς (=Gb Sz) και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι c. test pauc (And in comm: τὰ μὲν γὰρ σωζόμενα ἔθνη, καθὼς εἴρηται, φησίν, ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσιν)

22. 5. *σιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν,* 25 *καὶ οἱ*
πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,
26 *καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.*
*Es 52, 1. 27 *καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα*
καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

*Ez 47, 1. 1 *Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύ-*
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.
2 *ἐμμέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖ-*
2, 7. *Ez 47, 7. *θεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆναν ἀποδιδοὺς*
ἕκαστον τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν

| *φερουσιν* .. B al pm add *αυτω* | *την* (B al pm om) *δοξαν* c. A al[6] cop aeth[utr] ar[e] And[a] et[p] Amb Tich Pri .. ς (Gb[oo]) add *και την* (B al pm Are et cat om) *τιμην* c. B al longe pl vg (sed habet *gloriam suam et honorem*) syr al mu And[c] Are et cat | *αυτων* c. A al ut vdtr pl vg (vide ante) cop al mu (sl[3.] om) And[a] et[p] Are et cat Amb Pri .. B al[25] syr sl[4.] And[c] *των εθνων*

26. *εις αυτην* .. B al pm sl[4.] Are et cat add *ινα εισελθωσιν*

27. *κοινον* c. AB al pl vg al And[omn] Are et cat (Ir[int]?) Pri al .. ς (= Gb Sz) *κοινουν* | *ο ποιων* c. al[16] cop (sed cop et. *πας κοινος*) arr item omisso ὁ (ita Gb′ Ln) A al[4] (vg al Amb Tich Pri *faciens*) .. ς *ποιουν* c. B al pl And[omn] Are et cat

XXII. 1. *ποταμον* c. AB al[25] vg cop syr aeth ar[e] sl[10.] Hil Pri al mu .. ς (= Gb Sz) praem (al fere[10] sl[3.4.] And[omn] Are et cat add) *καθαρον* c. min pm vv pauc, item qui addunt

2. *εμμεσω* c. A (:: vide ad 1, 13.) .. ς Ln 49. *εν μεσω* c. B al certe pler | *εντ. κ. εκειθ.* (Gb″) c. AB al[25] And[c] Are et cat .. ς *εντ. κ. εντευθεν* c. min pm And[a] et[p]. Libere vg *ab utraque parte fluminis*; contra cop syr *hinc atque illinc* | *ποιων* c. A 18. al ut vdtr .. ς Ln 49. *ποιουν* c. B al certe pler And[omn] Are et cat | *μηναν* (c. A; ς 49. *-να* c. B rell certe pler) absq additamento c. AB al pl And[p] et[c] .. ς (= Gb Sz) add *ενα* c. min mu And[a] Are et cat | *αποδιδους* (Gb″) c. B al[22] ac plur Are et cat .. ς Ln *-διδουν* c. A al pm And[omn] (et. *-διδοντα* legitur; vg *lignum vitae afferens fructus duodecim per menses singulos reddens;* am* fu al *-per menses singula reddentia*, am** Pri *-p. mens. singulos* [Pri *si. me.*] *reddentes*) | *αποδ. εκαστ.* (*-στον* c. A al pl And[omn] Are et cat; Gb′ *-στω* c. B al[2] sl[4.]; Gb″ *-στος* c. al[15]; 35. om) c. (Gb″) B al pm, item syr *in omni mense reddens unum quodque fructum suum* (:: hac ex

τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος *Zach 14, 11.
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λα-
τρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ 7, 3.
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται, καὶ 21, 23. 25.
οὐ χρεία λύχνου καὶ φωτός, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, *Dan 7, 27.
καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 6 Καὶ εἶπέν μοι 21, 5.
Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευ-
μάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς 1, 1.
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. 3, 11.
μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

---

lectione tanta varietas fluxit) .. ς Ln εκ. αποδ. c. A al ut vdtr pl Andomn Are et cat | al[3] om τον

3. καταθεμα c. AB al pl Andomn Are et cat .. ς (= Gb Sz) καταναθεμα c. min mu | ετι c. AB al pl vg al pl Fulg Pri al .. al[15] arp Andomn Are et cat εχει (arm ετι εχει)

5. εσται (Gb'') c. B al[15] cop Promiss .. Gb Sz Ln add ετι c. A al[3] vg syr pplat aliq; item ς (Gb') εχει c. min ut vdtr pl vv aliq Andomn Are et cat | ου χρεια (et. Gb Sz) c. B al fere[20] (syr *neque erit ipsis indigentia*) sl[10.] et (addito ἦν)[4.] item (*neq. opus erit*) Pri Prom .. Ln ουκ εξουσιν χρειαν c. A vg al Andangl Palam pplat mu, item ς (=Gb Sz) χρειαν ουκ εχουσι c. min ut vdtr pl vv aliq Anda etp etc Are et cat | λυχνου c. B al ut vdtr fere omn vv pauc Andp etc Are et cat Amb[2] .. Ln praem (38. postpon) φωτος c. A al[2] vg (fu om λυχν.) cop syr are aeth sl[3.5.] ed Anda etangl Palam Amb[1] Pri Tich | φωτος (A al[5] am φως, lips[5.] al om) c. B al[16] arp sl[4.10.] .. ς Ln add ηλιου c. A al pl vv pler ppgr etlat (adnotat Gb: „Legendum videtur vel φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου vel λύχνου καὶ φωτός." At priora emendatorem produnt.) | φωτιει c. B al[25] Anda etp; Ln -ισει c. A al[2] Palam, item vg (et. demid al, fu *inluminavit*) cop al Pri Amb al .. ς (=Gb Sz) -ιζει c. min pm am syr al Andc Are et cat | επ c. A Palam Pri Amb Tich .. ς (=Gb† Sz) om c. B al ut vdtr omn Andomn Are et cat

6. ειπεν c. A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn ppgr etlat .. Gb'' λεγει c. B al[25] | κυριος c. B al fere omn Andomn Are et cat .. Ln praem ὁ c. A 92. | πνευματ. των c. AB al pl vg syr cop aeth arr sl[4.10.] Andcom (εἰ δὲ θεὸς τῶν προφητῶν ὁ χ̅ς̅ etc) Are et cat (uterq et. sic in com: - τοῦτο γὰρ βούλεται παριστᾶν διὰ τοῦ Κύριος τῶν πνευμάτων, ὡσπερεὶ ἔλεγεν Κύρ. τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος) Pri Idac (*dominus deus et spiritus prophetarum misit angelum suum ostendere* etc) .. ς (= Gb Sz) αγιων c. min mu sl[3.5.] Andomn

7. και c. AB al pm vg (et. am fu lipss al) syr aeth arp sl[3.4.] Anda Are et cat .. ς (=Gb† Sz) om c. min pl cop al Andp etc Pri

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
19, 10. καὶ ὅτε ἴδον, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέ-
λου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι Ὅρα μή· σύνδου-
λός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούν-
των τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ
10, 4. *Dan 12, 4. λέγει μοι Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
1, 3. τούτου· ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ
*Dan 12, 10. ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω
ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
*Es 40, 10. 7. 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
ναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ,

---

8. καγω c. AB al mu Dion^{483} And^{a} et^{p} .. ς και εγω c. min pl And^{c} Are et cat | ακ. (al^{3} cop sl$^{3.4.}$ Dion And^{a} et^{p} Are et cat βλεπ.) κ. βλεπ. (iid ακ.) ταυτ. c. AB al fere^{25} vg syr al And^{p} pp^{lat}, item qui βλ. κ. ακ. τ. .. ς (=Gb Sz) βλ. ταυτ. κ. ακ. c. test pauc | κ. οτε ιδον (ιδον c. B; rell ut vdtr ειδ.) c. (Gb') B al fere^{20}, item al^{3} omisso οτε .. A και εβλεπον .. ς Ln και εβλεψα c. min pl And^{omn} Are et cat, item *vidi* vg Pri | επεσα (Gb') c. A al^{5} qui citantur item al ut vdtr sat mu (item edd pm) .. ς^{e} (non ς) Ln -σον c. B al pl And^{omn} Are et cat | εμπροσθεν των .. A προ | δεικνυοντ. (A διγνυοντ.) .. al mu Are et cat δεικνυντ.

9. ειμι c. AB al pl am fu demid lips$^{5.6.}$ tol al cop syr aeth arr sl$^{3.4.}$ Ath^{388} And^{omn} (sed^{c} add εγω) Are et cat Cyp al .. ς (= Gb Sz) praem γαρ c. test pauc | και tert c. AB al pl vv pl Ath^{388} And^{a} et^{c} .. al mu sl$^{3.4.}$ And^{p} Are et cat Pri om

10. ο καιρος (et. Gb Sz) c. 4. 16. 27. 39. 48. 68. et ut vdtr al sl$^{3.}$ Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem οτι c. min ut vdtr pm aeth al And^{p} Cyp^{2} Pri .. Ln add γαρ c. AB al fere^{20} vg cop syr al And^{c} .. al^{3} And^{a} ο γαρ καιρ.

11. ρυπαρος ρυπαρευθ. (al^{2} Or^{2} ρυπανθητω) c. B al fere^{30} And^{a} et^{p} Are et cat .. ς (= Gb Sz) ρυπων ρυπωσατω c. min mu .. A al^{4} And^{c} om και ο ρ. ρ. ετι | δικαιοσ. ποιησατω c. AB al pl am fu demid tol lips$^{4.}$ al cop syr al And^{omn} Are et cat Cyp^{2} al mu .. ς (= Gb Sz) δικαιωθητω c. min ut vdtr pauc vg^{ed} (*iustificetur*) ar^{e} al Lugd^{epist} ap Eus$^{5,1.}$ (ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὁ ἄνομος ἀνομησάτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιωθήτω ἔτι.) Aug^{3} (*justior fiat*)

12. ιδου c. AB al pl vg cop syr arm arr sl$^{4.}$ $^{al?}$ And^{a} et^{c} Are et cat Cyp al .. ς (= Gb Sz) praem και c. min mu aeth sl$^{3.}$ And^{p} | εστιν αυτου c. A (B in ed mea) 21. 28. syr (*sicut est opus eius*) .. B (ap Mai) al mu εσται αυτου et ς αυτ. εσται c. min pl And^{omn} Are et cat (vg etc *sec. opera sua*)

13. εγω c. AB al fere^{25} am fu** al sl$^{4.}$ Ath^{506} And^{omn} Are et cat Cyp^{cod} Pri .. ς (= Gb Sz) add ειμι c. min pm vg^{ed} et$^{cdd\ pl}$ al pl Or^{2} (et^{1} γεγονα) pp^{lat} aliq | αλφα c. A al mu And^{c} Are et cat al (Are et cat

πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ πλύ- 1, 8. 21, 6.
νοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον 7, 14.
τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ 21, 8. Phl 3, 2.
κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλο-
λάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα
τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ 5, 5. *Es 11, 1.
εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. 2, 28.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν Ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων *Es 55, 1
εἰπάτω Ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς
δωρεάν.

---

et. ω μεγα pro ω̄ sq) .. ς *A* sive α c. B al ut vdtr pl Or Ath[506] And[a] et[p] al | πρωτ. κ. εσχ. (Gb Sz ο πρ. κ. ο εσχ. c. B al[16] And[c]; Or[1] Ath[506] και ο πρ. κ. ο εσχ.) η αρχ. κ. το τε. c. A al[6], item B al[16] Or[1] Ath, item vg syr aeth ar[p] sl[3.4.5.10.] Cyr al mu .. ς (=Gb Sz) αρχ. κ. τελ. (Or[3] η α. κ. το τ.) ο πρ. κ. ο εσχ. (ο πρ. κ. ο εσχ. om vg[od] cop) c. min ut vdtr pl vv pauc Or[2] And[a] et[p] Are et cat

14. πλυνοντες (38. πλυνουντ., Ath[506] ex cdd pler πλατυνοντ. sed[ed] par et[colon] πλυνοντ.) τ. στολας αυτων (vg[ed] et[cdd aliq] arm[mg] add *in sanguine agni*) c. (et. Gb'') A 7. 38. vg arm[mg] aeth[utr] Ath Fulg Pri .. ς 49. ποιουντες τ. εντολας αυτου (And[p] et[c] Are[angl] εμου) c. B al pler cop syr arr al And[omn] Are et cat Cyp Tert Tich

15. εξω c. AB al pl vg syr al Hipp[441] Ath[506] And[omn] Are et cat Cyp Tich .. ς (=Gb Sz) add δε c. min mu lips[5.] cop al Pri Fulg | πας c. AB al fere[20] Hipp Ath (al[5] sl[4.] Hipp Ath And[c] Are et cat ποι. κ. φιλ.) .. ς (Gb[oo]) add ὁ c. min ut vdtr pl And[omn] Are et cat

16. ταις εκκλ. c. 4. 11. 12. 47. 48. arm sl[3.] And[p] Are et cat Pri (add επτα) .. ς (Gb[o]) praem επι c. B al pl syr al; item Ln εν c. A al[3] vg cop al Ath And[a] et[c] | δαυειδ (δαυιδ, δαβιδ vide ad Mt 1, 1.) c. AB al fere[25] vel plur Ath And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) praem του c. min mu | ο πρωινος (c. A et sine dubio al, praeterea cf ad 2, 28.; Gb Sz Ln 49. πρωιν. c. B al certe pler) c. AB al pl Ath And[a] et[p] itemque ante ο λαμπρ. (35. ar[e] om) al[5] sl[3.11.] [ar[p]] And[c] Are et cat .. ς (= Gb Sz) ορθρινος c. min pauc. Praeterea ς (=Gb Sz) Ln praem και c. A al ut vdtr pauc vg: om c. B al pler vv pler Ath And[omn] Are et cat Tich Idac al

17. ερχου bis et ερχεσθω c. AB al pl Ath And[omn] Are et cat .. ς (= Gb Sz) ελθε bis et ελθετω c. min vix mu | ο θελων c. AB al pl am tol lips[5.6.] al cop aeth sl[3.4.] Ath And[omn] Are et cat pp[lat2] .. ς (=Gb Sz) praem και c. min mu vg[ed] et[cdd aliq] syr arr arm al Pri | λαβετω c. AB al pl Ath And[omn] Are et cat .. ς (=Gb Sz) λαμβανετω το c. min vix mu. Ceterum tol al ad finem versus add *amen* omissis vv. 18-21. Etiam 12. om vv. 18 et 19.

15, 1 ss. 18 *Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφη-*
τείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς
ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
*Dt 4, 2. 19 *καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας*
ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ
τούτῳ.

---

18. *μαρτυρω* c. AB al pl And^{a} et^{p} .. al^{4} And^{c} Are et cat *μαρτυρομαι* .. ϛ (=Gb Sz) *συμμαρτυρουμαι* c. min vix mu; item *contestor* vg, sed m Pri al *testor* | *εγω* c. AB al pl m vg cop (*autem ego*) al And^{omn} Are et cat Pri al .. ϛ (=Gb Sz) *γαρ* c. min ut vdtr pauc (vv aliq nec *εγω* exprim nec *γαρ*) | *τω* c. AB al fere^{25} And^{a} et^{c} Are et cat .. ϛ (=Gb Sz) om c. min certe pm And^{p} | *επιθη επ αυτα* c. AB al pl And^{p} et^{c} (^{a} *επιθησει επ αυτω*?) Are et cat .. ϛ (=Gb Sz) *επιτιθη προς ταυτα* c. min vix mu | *επιθησει* .. al^{15} *-θησαι* (et aliter legitur) | *επ αυτον* (A** 11.** *-τω*) .. al^{6} And^{omn} (sed^{a} *επιθ. αυτω*) Are et cat Amb ante *ο θε.* pon .. A* om | *πληγας* c. A al longe pl vv pler Amb Tich Pri .: B al^{7} arm sl$^{3.}$ And^{omn} Are et cat praem *επτα* | *τω* c. AB al longe pl And^{omn} Are et cat .. ϛ (=Gb Sz) om c. min pauc

19. *αφελη* (B *-λειται*) c. A al pl And^{omn} Are et cat .. ϛ (=Gb Sz) *αφαιρη* c. min ut vdtr pauc | *του βιβλιου* c. AB al pl And^{omn} (sed^{a} *της προφ. του βιβλ. τουτου*, ut et. m) Are et cat .. ϛ (= Gb Sz) *βιβλου* c. min vix mu | *αφελει* c. AB al mu And^{a} et^{c} Are et cat, item *-λοι* al^{15} And^{p} (et. *-λη*, *-λαι* legitur) .. ϛ (=Gb Sz) *αφαιρησει* c. min ut vdtr pauc | *του ξυλου* c. AB al pl m am demid lips$^{6.}$ al cop syr arm aeth sl$^{3.4.10.11}$ And^{a} et^{c} Are et cat Tich .. ϛ (=Gb Sz) *βιβλου* vg^{ed} fu lips$^{4.5.}$ al arr And^{p} Amb Pri | *εκ* c. B al ut vdtr fere omn m (om *και*) vg syr al And omn Are et cat Tich Pri .. Ln om c. A al^{2} (cop al?) | *των γεγρ.* c. AB al pl cop syr arm ar^{e} aeth sl$^{3.4.10.}$ And^{omn} Are et cat Tich Pri .. ϛ (=Gb Sz) praem *και* c. min vg al | *τω* c. AB al pl And^{omn} Are et cat .. ϛ (= Gb Sz) om c. min pauc. Ceterum ad haec adnotat And^{com} itemque Are et cat^{com}: *διαμαρτύρεται ἡμῖν τοῖς ἀκούουσι μήτε προσθεῖναί τι μήτ' ἀφελεῖν, ἀλλὰ τὰ γραφικὰ ἰδιώματα τῶν ἀττικῶν συντάξεων καὶ τῶν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν ἡγεῖσθαι* (Are et cat inepte *μὴ ἡγ.*) *ἀξιοπιστότερα καὶ σεμνότερα*.

20. *ερχου* c. AB al mu vv pler And^{c} et^{angl} Are et cat .. ϛ (=Gb Sz) praem *ναι* c. min pm sl$^{10.}$ al And^{a} et^{p} (Pri *Etiam, veni o domine Iesu*) | *ιυ* c. AB al longe pl vg syr al And^{c} Pri .. al^{8} cop arm ar^{e} sl$^{3.4.}$ And^{a} et^{p} Are et cat add *χριστε*

21. *κυριου* c. AB al fere^{25} vg^{cod} (ap Btl „cod vetust Gallicus") aeth ar^{p} sl$^{4.10.}$ And^{a} et^{c} .. ϛ (=Gb Sz) add *ημων* c. min ut vdtr pm vg (et. cdd pler) cop syr al And^{p} | *ιυ* (ar^{p} om) c. A 26. item al ut vdtr .. ϛ add *χυ* c. B al pler vg cop syr al And^{omn} .. al Are et cat *χυ* pro *κυρ. ιυ*

20 *Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα Ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου* 7, 17.
κύριε Ἰησοῦ.
21 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.* He 13, 25. etc

| *παντων* c. A am al[3] (cdd tres Gallic. ap Btl) .. Gb Sz add *των αγιων* c. B al pl vg[cod] cop syr arm sl[3.4.5.10.] And[omn] Are et cat; item ς *υμων* c. min ut vdtr mu vg (et. fu al mu) al. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* c. B al ut vdtr omn vv pler And[p] et[c] Are et cat[txt]: om c. A fu al[3] („cdd[3] Gallic." ap Btl) And[a] Are et cat[com] | Pri om v. 21.

Subscriptio: Nil habent B al ut vdtr pl .. A *αποκαλυψις ιωαννου*, al *τελος αποκαλυψεως* .. fu *exp. apocalypsis sancti iohannis feliciter*, am lips[5.] *explicit liber apocalypsis* (*-lipsis* lips[5.]) *sancti iohannis apostoli (et evangelistae. Deo gratias* add am) cod[basiliens] *expl. liber apocalypsis. Incipit prologus septem epp. canonicarum;* syr *finita est apocalypsis Iohannis evangelistae, et totum Nov. Testamentum, in linguam Syrorum translatum. Gloria deo,* aeth *hic finita est visio Iohannis Abucalamsis. Amen. Quod est dictum: Quam vidit in vita sua, visio: et scripta fuit a beato Iohanne evangelista dei eius,* ar[p] *absoluta est opitulante domino nostro I. Chr. visio Iohannis apost. et evang. dilecti a domino. Amen, amen. Est autem apocalypsis quam revelavit ei dominus ob indit s in illa hominibus utilitates. Ipsi gloria in saeculum saeculorum, amen* .. And omn *λογοι κδ'*, And[omn] Are et cat *κεφφ. οβ'*, Cass 33 capp; cd[lat] (bibl. Reg. 3561.) MDCCC versus. (Ex Graecis cdd nulla stichorum notatio exscripta est, nec magis in ullo reperiri vdtr.)

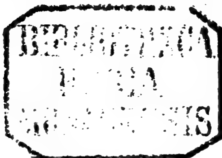

TISCHENDORFIANA NONNULLA POTIORA.

Die hier zunächst verzeichneten biblisch-documentlichen Urkunden-Werke lassen sich unter dem Namen einer „christlichen Urkundenbibliothek" zusammenfassen; es liegen darin viele kostbare grösstentheils mehr als ein Jahrtausend alte Urkunden des heiligen Textes des Alten und Neuen Testamentes, theils griechisch, theils lateinisch, theils in beiden Sprachen zugleich vor. Eine beträchtliche Zahl derselben gelang es dem Herausgeber auf seinen orientalischen Reisen zu entdecken, während alle anderen vorher noch ganz unbenutzt gewesen oder nur mangelhaft für den textkritischen Zweck verglichen worden waren. Die Druckausstattung ist den Originalen möglichst angepasst worden, besonders in der seit 1855 erscheinenden Nova Collectio der Mon. sacr. ined.

Codex Ephraemi Syri rescriptus sive Fragmenta utriusque Testamenti e codice Graeco Parisiensi celeberrimo quinti ut videtur post Christum saeculi. Eruit atque edidit C. Tischendorf. 2 tomi. 1843, 1845. 27 Thlr. (Fragmenta Novi Testamenti 1843. 18 Thlr. Fragmenta Veteris Testamenti 1845. 9 Thlr.)

Monumenta sacra inedita sive Reliquiae antiquissimae textus Novi Testamenti Graeci ex novem plus mille annorum codicibus per Europam dispersis. Eruit atque edidit C. Tischendorf. 1846. 18 Thlr.

Codex Friderico-Augustanus sive Fragmenta Veteris Testamenti e codice Graeco omnium qui in Europa supersunt facile antiquissimo. In oriente detexit, in patriam attulit, ad modum codicis edidit C. Tischendorf. 1846. 32 Thlr. (Antiquarisch bei Köhler jetzt 15 Thlr.)

Evangelium Palatinum ineditum sive Reliquiae textus evangeliorum Latini ante Hieronymum versi ex codice Palatino purpureo quarti vel quinti post Christum saeculi. Nunc primum eruit atque edidit C. Tischendorf. 1847. 18 Thlr.

Codex Amiatinus sive Nov. Test. Latine interprete Hieronymo. Ex celeberrimo codice Amiatino omnium et antiquissimo et praestantissimo nunc primum edidit C. Tischendorf. 1850. (6 Thlr.) Editio repetita 1854. 4 Thlr.

Codex Claromontanus sive Epistulae Pauli omnes Graece et Latine ex codice Parisiensi celeberrimo nomine Claromontani plerumque dicto. Nunc primum edidit C. Tischendorf. 1852. 24 Thlr.

Anecdota sacra et profana ex oriente et occidente allata, sive Notitia codicum Graecorum, Arabicorum, Syriacorum, Copticorum, Hebraicorum, Aethiopicorum, Latinorum, cum excerptis multis maximam partem Graecis et 35 scripturarum antiquissimarum speciminibus. Ed. Aen. Fr. Co. Tischendorf. 1855. 8 Thlr.

Monumenta sacra inedita. Nova Collectio. Voll. V et Appendix.

Vol. I: Fragmenta sacra palimpsesta sive Fragmenta cum Novi tum Veteris Testamenti ex quinque codd. Graecis palimpsestis antiquissimis nuperrime in oriente repertis. Addita sunt fragmenta Psalmorum papyracea et fragmenta evangelistariorum palimpsesta, item fragmentum codicis Fr.-Aug. Nunc primum eruit atque edidit C. T. 1855. 16 Thlr.

Vol. II: Fragmenta evangelii Lucae et libri Genesis ex tribus codd. Graecis V. VI. VIII. saeculi, uno palimpsesto ex Libya in Museum Britannicum advecto, altero celeberrimo Cottoniano ex flammis erepto, tertio ex oriente nuperrime Oxonium perlato. Addita sunt et N. et V. T. fragmenta similia nuperrime in codicum sex antiquissimorum reliquiis inventa. Nunc primum etc. 1857. 16 Thlr.

In den nächsten Jahren erscheinen:

Vol. III: Fragmenta Origenianae Octateuchi editionis cum fragmentis evangeliorum Graecis palimpsestis ex codice Lugduno-Batavo quarti vel quinti, Guelferbytano quinti, Sangallensi octavi fere saeculi.

Vol. IV: Psalterium Turicense purpureum sive fragmenta psalterii cum Novi Veterisque Testamenti hymnis ex codice Graeco Turicensi purpureo argenteis aureisque scripto litteris, saeculi fere septimi.

Vol. V: Reliquiae utriusque textus sacri ex codicibus Graecis sex antiquissimis, Vindobonensi Genesis purpureo, Guelferbytano evangeliorum quattuor palimpsesto, Exodi Levitici Numerorumque Sarraviano Parisiensi, Guelferbytano Chrysostomi, Londinensi librorum Iudicum et Ruth Genesisque Lipsiensi.

Appendix. Codex Laudianus actuum apostolorum Graece et Latine sive actus apostolorum ex codice saeculi fere sexti Graeco et Latino olim Laudiano iam Bodleiano accuratius Thoma Hearne 1715. eruit atque edidit C. T.

Vetus Testamentum Graece iuxta LXX interpretes. Textum Vaticanum Romanum emendatius edidit, argumenta et locos Novi Testamenti parallelos notavit, omnem lectionis varietatem codicum vetustissimorum Alexandrini, Ephraemi Syri, Friderico-Augustani subiunxit, prolegomenis et epilegomenis instruxit C. Tischendorf. 2 tomi. Editio altera correctior et auctior. 1856. 4 Thlr.

Evangelia apocrypha. Adhibitis plurimis codd. Graecis et Latinis maximam partem nunc primum consultis atque ineditorum copia insignibus ed. C. Tischendorf. 1853. $3^2/_3$ Thlr.

Acta apostolorum apocrypha. Ex triginta codd. Graecis vel nunc primum eruit vel secundum atque emendatius edidit C. Tischendorf. 1851. $2^2/_3$ Thlr.

Demnächst erscheint im Anschluss hieran:

Apocalypses apocryphae Pauli, Iohannis, Mosis, Esdrae. Accedit Mariae *κοίμησις*. Ex cdd. Graecis maximam partem nunc primum ed. C. T.

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE.

EX SINAITICO CODICE

OMNIUM ANTIQUISSIMO

VATICANA ITEMQUE ELZEVIRIANA LECTIONE NOTATA.

EDIDIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

DR. THEOL. ET PHIL. PALAEOGR. BIBL. ITEMQUE THEOL. PROF. P. O. REGI SAXON. A CONSILIIS AULIC. ORDINUM IMPP. RUSS. S. STANISL. SUPREMIS INSIGNIBUS ET S. ANNAE CLASSE II. CUM CORONA IMP. DECORATUS ORDD. REGII SAX. ALBERTI ET MAGNID. BAD. A LEON. ZARING. PRAEFECTUS ORDD. REGG. BORUSS. CORON. CL. II. ET AQU. RUBR. CL. III. EQU. REG. GRAEC. SALV. CENTURIO IMP. FRANC. LEGION. HONOR. IMP. AUSTR. FR. JOS. REG. BAVAR. S. MICH. CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POLAR. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZAR. MAGNID. VIMAR. FALC. ALB. CL. I. DUC. PARM. S. LUDOV. EQUES REGIAE SOCIETATIS LITTERAR. LONDIN. ET INSTITUTI AEGYPT. SOC. HONORAR. REGIAE SOCIETATIS SCIENTIAR. UPSAL. SOC. EXTER. SOCIETATUM HAG. PRO VIND. REL. CHRIST. SOC. AB EPP. HISTOR. THEOL. LIPS. ET ORIENT. GERM. SOC. ORD.

CUM TABULA.

LIPSIAE:

F. A. BROCKHAUS.

1865.

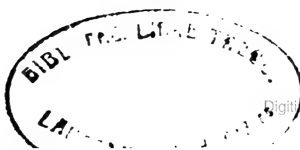

VIRO SUMMO

ABRAHAMO DE NOROFF

IMPERATORI OMNIUM RUSSIARUM A SUMMO IMPERII CONSILIO
ANTEHAC SUMMO INSTITUTIONIS PUBLICAE MINISTRO

LITTERARUM BONARUM INTELLEGENTISSIMO EXISTIMATORI

IPSARUMQUE SACRARUM LITTERARUM SCIENTISSIMO

ELEGANTISSIMO TERRAE SANCTAE SCRIPTORI

DE ITINERE ORIENTALI

CUI BIBLIA SINAITICA DEBENTUR

MERITISSIMO

SENI VENERABILI

MENTE GRATA AC VENERABUNDA

D. D. D.

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

PROLEGOMENA.

Omnibus Novi Testamenti Sinaitici exemplaribus intra paucos menses divenditis simili libro eruditorum circa principalem istum textus sacri apostolici testem studiis consulendum erat. Tamen non consentaneum videbatur ut nihil aliud faceremus quam ut repeteremus priorem editionem. Qua quum id spectatum esset ut ipsius codicis rationem sequeremur singularum paginarum et columnarum quas dicunt versuumque singulorum textu accurate exscribendo, nullis additis accentuum aut spirituum signis, retenta interpunctione antiquissima, observatis scripturae compendiis, omnibus denique quae non arctius cum unciali scriptura cohaererent, nova hac editione id egimus ut neglectis libri manu scripti rationibus palaeographicis critica textus Sinaitici studia adiuvaremus. Hinc textum codicis ita edidimus quemadmodum usus et ratio postulare videbantur, additis accentibus spiritibus interpunctione, emendatisque iis quae aperto vitio scripta essent: qua in re plerumque veteres ipsius codicis correctores sequi licebat. Pertinebat autem emendatio illa quum ad vocales ex itacismo saepissime confusas, tum eos ad locos ubi vel per festinationem vel per inscitiam aliquid deliquit antiquus scriptor. Hinc vero etiam et codicem Vaticanum utpote aetate et ratione Sinaitico proximum

et editionem Stephanicam Elzevirianam ut recentioris rationis testem locupletissimam per totum Novum Testamentum cum lectione Sinaitica contulimus. Sed accuratius quum de his conlationibus tum de nostra textus Sinaitici emendatione post videbimus. Quum enim haec nova editio non tam iis destinata sit qui iam habent Novum Testamentum Sinaiticum superiore anno a nobis editum, quamvis et ipsis acceptam utilemque fore confidamus, quam iis qui non habent, facere non possumus quin quae de historia et codicis et editionis, quam propria et singulari significatione dicere licet, commentati sumus, item quibus codicem et scriptores in conscribendo et corrigendo eo occupatos descripsimus, item summae vetustatis eius argumenta et lectionis exempla ad docendam Sinaitici textus indolem ac praestantiam prolata inde huc transferamus, aliis quidem contractis in brevius vel etiam demptis, additis aliis uberiusque explicatis. Haec vero omnia anteponenda iis quae de huius libri instituto, ut iam indicatum est, paullo accuratius dicemus. Illud vero hoc ipso loco aperte atque ingenue profiteor, quem codicem Sinaiticum omnium qui in membranis supersunt antiquissimum in se habere rei criticae principatum diximus, eum continuis subtilioribusque studiis nostris confirmatum esse: nullum enim alium ad tantam eorum quibus summa Christiana antiquitas utebatur, vel ut definitius dicam, quos Irenaei ac Tertulliani, Clementis et Origenis aetas adhibebat codicum similitudinem accedere idoneis argumentis probatur; nec dubium est quin, expunctis quidem librariorum vitiis creberrimis et licentiae eiusdem aevi circa textum sacrum vestigiis, prae ceteris omnibus ad recuperandam textus sacri integritatem sit valiturus. Praetereaque vehementer gaudemus quod accuratissime summaque cum fide in editione principe ac vere principali illa Sinaiticam scripturam a nobis expressam iure meritoque praedicavimus. Nihil enim eorum quae S. P. Tregelles in codice aliter atque edidimus reperisse sibi visus est non ex ipsius errore fluxit, nec magis quae Fr. H. Scrivener duobus locis ex tabulis nostris aliter atque in textu posuimus adsecutus est ad corrigendum hunc textum valent.

Uno vero loco litteram unam typothetae vitio corruptam infra docebimus, ubi dabuntur quae in elaboranda hac nova editione ad supplendos commentarios editionum superiorum invenimus.

I.

Quod in elaboranda prima Novi Testamenti editione rem librorum sacrorum criticam altius promovendi ceperam consilium quum obeundis bibliothecis quae Parisiis, quae in Anglia, in Hollandia, in Helvetia, in Italia vigent, ab auctumno anni 1840 per quadriennium fere exsecutus essem, nihil magis desiderabam quam ipsum adire orientem, unde in Europae bibliothecas tot clara antiquitatis studiosae monumenta pervenerunt. Cui desiderio non sine singulari favore Friderici Augusti beati Saxoniae regis ita satisfactum est, ut maximam anni 1844 partem in perlustrandis terris orientis consumerem, in iis maxime ubi vetera monasteria habentur. Quod iter constat magnam inprimis laudem habuisse ab aliquot Graecis Veteris Testamenti fragmentis in patriam delatis, pietatis testificandae caussa nomine regii patroni mei insignitis, bibliothecae universitatis Lipsiensis traditis brevique post Lipsiae in publicum editis. Quum enim mense Maio anni 1844 in monasterio S. Catharinae ad montem Sinaiticum veteres libros scriptos investigando incidissem in sportam, in quam coniectae erant variorum codicum lacerorum perditorumque reliquiae, cuiusmodi plures iam furnus acceperat, detexi illa antiquissimi LXX interpretum codicis fragmenta. Quae quippe despecta et proxima exitio quum facile mihi cederentur, tamen non cessae sunt aliae eaeque ampliores eiusdem codicis partes ex eadem oblivione protractae, in quibus Esaias totus et Maccabaeorum libri cum aliis scripti erant. Has certe ut dignius conservarent suasi, sperans post de iis cedendis conventum iri. Quod quum praeter exspectationem non contigisset, se-

cundo in orientem itinere anno 1853 quicquid eius textus antiquissimi supererat in futuram editionem accurate describere constitueram. At quum secundum visebam Sinai montem cum S. Catharinae monasterio, nec vidi quem adpetebam thesaurum, nec quo devenisset comperi. Hinc in Europam eum delatum neque amplius locum spei meae relictum esse coniiciens, quum anno 1855 primum volumen Monumentorum sacrorum meorum edebam, textum extremae paginae vaticiniorum Esaiae, quem iam anno 1844 descripseram, una edendum curavi, monens ut codicem Friderico-Augustanum ita etiam reliqua eiusdem libri antiquissimi fragmenta, quoquo pervenerint, mea opera ab interitu esse vindicata.[1]

At longe aliud atque opinabar Deus providerat. Quum enim exeunte fere anno 1856, consentiente Paulo de Falkenstein, regi Saxoniae e summis rei publicae ministris, ut iam dudum apud me constitueram, litteris legato Imperiali Russico[2] Dresdae traditis proposuissem ut mandatu imperatoris

[1] Cf. Monum. sacr. ined. Nov. Collect. Vol. I. 1855. p. XXXX. „In priore meo itinere orientali in duas incidi reliquias eiusdem Vet. Test. codicis, quo dubito an quicquam in membranis Graece scriptum exstet antiquius. Alteras mihi contigit tam esse felici ut acquirerem: quas quum in patriam attulissem atque ut decus essent bibliothecae univ. Lips. convenisset, insignitas nomine clementissimi regis Friderici Augusti anno 1846 foras dedi. Alterae vero ut mihi cederentur frustra operam dedi; spe tamen fretus, fore ut brevi post de cedendis conveniretur, non descripsi nisi unam paginam. Ipsis membranis pretiosissimis quid postea factum sit, comperire non potui; sed dudum in Europam allatas credo. Meum vindico ab interitu eas retraxisse: inter abiectas enim variorum codicum reliquias quanti illae pretii essent significavi, atque ut melius ac dignius conservarentur auctor fui. Quum vero illorum fragmentorum — — nondum quicquam in lucem prolatum sit, meum esse officium putavi ut quae pauca ex antiquissimo thesauro deprompta habeo publici iuris facerem." Praeterea cf. quae iam anno 1850 de eadem re scripseram in Prolegomenis Vet. Test. tom. I. p. XXXVII. „Inveni equidem nuper in itineribus meis codicem Graecum alium pretiosissimum quarti ut videtur saeculi, in quo cum aliis etiam tres" (sed non sunt nisi primus et quartus) „Maccabaeorum libri continentur. Quem tantum thesaurum ut propediem ex diuturnis tenebris in lucem protrahere contingat omnem operam dabo."

[2] Erat tum Baro de Schroeder, cuius in locum paullo post successit princeps Alex. Wolkonsky. Horum uterque cum Barone Guilielmo de Kotzebue rem a me susceptam eximio studio prosecutus est.

Alexandri II. in orientem proficiscerer antiquos codices quum Graecos tum orientales maximeque litterarum sacrarum investigandi acquirendique caussa: intercedentibus viris summis Abrahamo de Noroff et E. de Kowalevsky, item viro illustrissimo Theodoro de Grimm, olim Constantini fratris imperatoris tum Nicolai heredis regni educatore, commendante etiam academia scientiarum Imperiali Petropolitana,[1] ipsa denique favente Maria imperatrice, qua est singulari animi generositate, celsissimus imperator, revera vir celsus et erectus, medio mense Septembri anni 1858 exsequi me iussit propositum. Urgebat autem tum septima Novi Testamenti mei editio, duobus ante annis suscepta. Qua ultimis diebus anni 1858 absoluta, primis anni 1859 diebus iter orientale ingressus sum. Ultimo die mensis Ianuarii tertium visi S. Catharinae monasterium, benevolentissime a fratribus Sinaitis exceptus, venerabili antistite id ipsum voti nuncupante ut „novas veritatis divinae columnas" meis contingeret studiis inveniri. Die quarto mensis Februarii, quo iam unum e servis miseram ut arcesseret camelos quibus die septimo in Aegyptum redirem, cum oeconomo monasterii inter ambulandum collocutus eram de interpretatione LXX virorum, cuius a me editae exemplaria aliquot pariter cum Novi Testamenti mei exemplaribus attuleram fratribus. Ex ambulatione reversi intravimus cubiculum oeconomi. Ibi ille se quoque exemplar LXX virorum habere dixit posuitque ante oculos pannum quo involutum erat. Aperui pannum et vidi quod ultra omnem spem erat. Erant enim codicis, quem antiquissimum omnium codicum Graecorum in membranis superstitum ex anno 1844 declaraveram, reliquiae uberrimae, in quibus non modo quos anno 1844 e sporta protraxeram aliosque Veteris Testamenti libros sed etiam, quod longe gravissi-

[1] Cf. Bulletin de la classe des sciences historiques, philologiques et politiques de l'académie Impériale des sciences de S. Pétersbourg, Nr. 326. 327; tom. XIV. Nr. 14. 15. p. 239 sq. „M. Stephani s'exprime également avec les plus grands éloges sur la capacité et le mérite de M. Tischendorf. Il désire donc, et ses deux collègues (MM. Dorn et Brosset) partagent son avis, que le savant saxon puisse être mis à même d'exécuter le voyage" etc.

mum, Novum Testamentum totum ne minima quidem lacuna deformatum, auctum vero plena Barnabae epistula, ad quam prima Pastoris pars accedebat, superesse videbam. Quae res quantam in admirationem me coniecerit, dissimulare nequibam. Librum vel potius libri fragmenta — singula enim folia in plures partes dissoluta erant nec alio tegumento quam panno utebantur — consentiente oeconomo, qui ipse sumpserat ex cella scevophylacis, quae libros quum scriptos tum typis expressos eosque maiorem partem liturgicos cum varia supellectile liturgica continebat et iam brevi post iter meum orientale primum quicquid illorum fragmentorum supererat in unum collectum acceperat, in cubiculum meum transtuli. Ibi demum quantum thesaurum manibus tenerem prorsus intellexi, et Deo auctori tanti beneficii in ecclesiam, in litteras inque me ipsum conlati laudes et grates egi. Ipsam primam noctem transcribendae Barnabae epistulae impendi; quippe dormire nefas videbatur. Postridie convenit cum fratribus ut accepto mandato superiorum Cahirae sedentium codicem transcribendi caussa ad me Cahiram mitterent. Profectus igitur statuto die, non sine litteris officiosis Cyrilli monachi docti supra bibliothecam constituti, iam die tertio decimo mensis Februarii adveni Cahiram, ubi reduci, favente inprimis Agathangelo venerabili coenobii magistro, res tantopere cessit ut, quod vix credibile videbitur, nuntio intra novem dies deserta Aegyptiacum et Arabicum bis emenso, die vicesimo quarto eiusdem mensis membranas antiquissimas ex manibus sumerem superiorum. Ut erat constitutum, sine mora suscepta est totius textus antiquissimi transcriptio atque laboris sociis adsumptis duobus popularibus, altero medicinae doctore, altero medicamentario, intra duo menses absoluta. Quamvis autem quae vel socii pro viribus descripserant vel ipse mea manu transcripseram rursus ad litteram recognoscerem, probe sensi rationem antiquorum correctorum vehementer esse impeditam novaque opus esse retractatione ut accuratam codicis editionem confidenter aggredi possem.

Interea vero venerandis fratribus Sinaitis auctor fui ut ipsum codicem singularis pietatis significandae caussa offerrent per me

imperatori Alexandro II. tanto fidei orthodoxae decori ac praesidio. Id quod illi ex animo comprobarunt. Quum vero defuncto Constantio archiepiscopo, quondam et ipso patriarcha, non esset totius Sinaitarum collegii princeps, summam rerum eius curam gerens, atque qui illo ipso tempore electione fratrum unanimi in defuncti locum suffectus erat, vir multis laudibus conspicuus, nondum esset solemniter consecratus, adversante qui auctoritatem sibi sumpserat, consensit venerabile collegium ut editionis parandae caussa textus accuratissimae, id quod vel maxime urgebam, codicem Petropolin deferrem, utpote datum ad tempus donec in perpetuum datum esse archiepiscopus collegii nomine significaret. Quo ex pacto traditus mihi est codex Cahirae die 28. mensis Septembris anni 1859.[1] Cuius rei gratam recolendo memoriam non tantum quam benevolo ac fidenti in me animo fratres reverendi fuerint praedicandum habeo, sed etiam quanta animi ingenuitate quanta liberalitate litteris Christianis prodesse illi studuerint.

Sed antequam ad tam prosperum itineris exitum pervenirem, per plures menses viseram Palaestinam, maxime Hierosolyma cum iis quae adiacent, Berytum, Laodiceam, Smyrnam, insulam Patmi, Constantinopolin: neque his locis defuit quod faceret ad propositum meum.[2] Singulare itineri isti decus accessit inde quod contigit ut ipsam urbem sanctam simul cum magno duce Constantino ingrederer. Hunc principem intellegentissimum magnoque animo praeditum insigniter studia mea fovisse et inter primos fuisse qui detectum codicem Sinaiticum litterisque destinatum laetaretur mecum, hoc loco non est silentio praetereundum.

[1] Multo uberius de invento codice deque his Sinaitarum rebus expositum est in libro cui index est: Aus dem heiligen Lande. Conferendae ibi sunt sectiones inprimis quattuor, quarum inscripsimus nonam: Der Bibelfund; decimam: Kairiner Verhandlungen und Arbeiten; quintam decimam: Verlauf der Kairiner Verhandlungen; vicesimam quintam: Das erreichte Ziel.

[2] Relatum est de codicibus Graecis, Syriacis, Copticis, Arabicis, Hebraicis, Samaritanis, Abyssinicis, Armeniacis, Slavonicis similibusque monumentis ex oriente mea opera Petropolin perlatis in appendice Notitiae editionis codicis bibliorum Sinaitici, inde a pag. 47 usque 73.

Praeterea optime de me promeruit Alex. Lobanow princeps, imperatoris Alexandri II. apud Turcarum imperatorem legatus, vir pari animi ac generis nobilitate. Apud quem quum exeunte mense Augusto ad ripas Bospori liberali hospitio exceptus commorabar, aliquando ille attulit librum Russice scriptum, in quo codicis Sinaitici a me tantopere laudati notitiam se invenisse dicebat. Liber erat Porphyrii Uspenskii archimandritae, Petropoli anno 1856 editus, in quo ille de itineribus annis 1845 et 1850 per orientem inque primis ad Sinai montem factis exponit. Locum quo agit de bibliis Sinaiticis Lobanow princeps accurate interpretando mecum communicavit. Inde intellexi, anno postquam ipse Veteris Testamenti fragmenta inveneram magnique faciunda significaveram, eadem in monasterio S. Catharinae vidisse Porphyrium, et quidem iis iam aucta partibus quae antea latuerant, sed quas eiusdem membra corporis esse primo obtutu apparebat. Licet autem ille per totum librum suum multis modis virum se doctissimum peritissimumque probaverit neque codicem rem pretiosam esse ignoraverit, tamen quae de scriptura notavit, de aetate, de textu, in errore versantur pleraque,[1] neque magis sensit, ut de reliquis taceam, quantum litteris Christianis incrementum adlatura essent sola folia extrema quattuordecim, quibus tota Barnabae epistula cum Pastoris fragmentis continetur. Quae quidem non impediunt quominus gaudeamus quod doctus archimandrita eiusdem gentis, ad quam nostra opera tantus rei Christianae thesaurus pervenit, primus de eo et quidem patrio sermone suo commentatus est.[2]

[1] Accuratius hac de re expositum est quum in Prolegg. Cod. Bibl. Sin. p. 4 sq. tum in Nov. Test. Sinait. Prolegg. p. XIII.

[2] Ceterum etiam Anglus doctus isque vir militaris in societatem huius honoris vocandus est. Certe enim Sam. Prid. Tregelles vir clarissimus in libro suo: Additions to the fourth volume of the Introduction to the Holy Scriptures by the Rev. Th. H. Horne, pag. 775 haec testatus est: „A little later (post Porphyrium), perhaps, Major Macdonald described a very ancient Ms. which he had seen at Mount Sinai, containing the New Testament in early uncial characters, which he stated distinctly to be attributed to the 4th century. Major Macdonald also mentioned the manner in which the monks destroyed by fire ancient Mss.“

Relicta Aegypto medio mense Octobri ineunte mense Novembri Petropolin veni. Ibi ipse imperator cum augustissima coniuge dignatus est non modo oculis perlustrare sed etiam studiose cognoscere quae summo eius mandatu ex oriente attuleram antiqua litterarum monumenta. Quibus tantopere est delectatus, ut etiam in communem fructum ea propalam collocari iuberet. Collocata favente Modesto de Korff viro summo in bibliotheca Imperiali publica duas per hebdomades honorifice excepta sunt splendidissimorum hominum concursu. Qui vero prae ceteris omnibus eminebat, codicem bibliorum Sinaiticum ut quam primum et quam convenientissime edendum curarem placuit, ne diutius litteris atque ecclesiae deesset talis sanctarum litterarum custos apostolicarum, quem longe plerisque tantae antiquitatis libris singularis Dei gratia superstitem esse voluit. Reputanti igitur mecum quem potissimum editionis modum proponerem tria maxime observanda erant. Quum enim ita edendus ille videbatur, ut quam accuratissime repraesentaretur scriptura antiqua, tum ut viro cuius summa mandata exsequebar dignus prodiret, denique ut exspectationi omnium strenuis circa sacrum textum studiis deditorum quam maturissime satisfieret. Re diligenter perpensa tres potissimum modos proponendos existimavi inque manus tradidi viri summi E. de Kowalevsky, cordati litterarum bonarum patroni. Cuius commendatione ductus imperator eum modum ratum habuit, qui mihi ipsi maxime probatus medium quiddam inter duos reliquos tenebat.

Labores igitur nostri in parando opere potissimum hi fuerunt. Exeunte mense Decembri Petropoli domum rediens, nullam mihi moram fore ratus dimidiam codicis Sinaitici partem mecum attuli Lipsiam, ut ad normam litterarum antiqua manu scriptarum singulos typos faciundos curarem. Quam ad rem aptissimae ex universo codice formae deligendae erant, neque quicquam comprobavi nisi quod ad peculiarem codicis scripturam proxime accederet. Alphabetum autem duplex in aes incisum est, alterum - ΛΒΓΔΕΖΗΘΜ et ΠΚ etc. - ad textum quem dicunt exprimendum, alterum - ΛΒΓΔΕΖΗΘΜ

et ΝΚ etc. - ad exprimendas notas, nisi quod posterius etiam ad minutas formas exeuntibus versibus adhibitas volebam respondere. Quas ad formas aliae aliquot etiam minutiores vel minutissimae - ε c ο θ ω ⅄ - ex usu auctorum codicis accedebant. Et quum nonnullas litteras iuxta positas plus intervalli in typis quam in scriptura requirere animadversum esset, ut ΑΥ ΑΤ ΛΥ, vel binas litteras coniunctas fieri iussimus, ut ΑΥ ΟΥ, vel singulos typos ita circumcidi ut alter cum altero arctissime necti posset, ut ΑΤ ΑΥ ΔΥ° Δω.

Qui typi dum parabantur, etiam charta tali opere digna, speciosa aeque ac firma, praeparanda erat. Cuius rei curam demandavimus Ferdinando Flinsch, viro chartarum conficiendarum peritissimo. Perferebatur illo tempore ad nos nuntius, a chartario Londinensi, cui nomen est Delarue, chartam elementis chemicis ita confici ut membranae similitudinem quandam haberet. Unde quum operi nostro novum decus accessurum videretur, quantum sufficeret viginti exemplaribus ut Londino Lipsiam mitteretur mandavimus.

Quibus ita praeparatis, exeunte mense Martio anni 1860 per nives septentrionales repetenda erat Petropolis, ubi celsissimus imperator, intercedente cui praecipuam ille huius rei curam demandaverat E. de Kowalevsky cum A. Kislovsky summi muneris adiutore, quicquid praeparaveram liberaliter ratum fecit. Supererat autem ea operis pars, qua iis satisfaciendum erat qui rationes codicis palaeographicas penitus vellent cognoscere. Propterea tabularum tantum addere numerum placuit, ut similia opera quam maxime superaret. Hos labores Nicolao Wodoff artifici Petropolitano a mandatis praetorii cum sociis commisi, quocum mihi convenit ut simulacris photographicis in lapides translatis tabularum a me delectarum specimina recognoscendi caussa ad me mitterentur Lipsiam.

His peractis medio mense Maio Lipsiam redii, totum mecum portans codicem exceptis foliis viginti ad tabulas destinatis, quorum custodem constitueram Hermannum Zunck virum litteris instructissimum. Brevi post reditum meum textus typis exscribi Lipsiae coeptus est in officina Giesecke et Devrient,

duumvirorum excolenda arte typographica clarorum. Nihil autem unquam operis typographicis traditum est nisi quod ipsi e codice, quem nunquam de manibus emisimus, transcripsimus variisque signis ad imitandam veterem scripturam auximus. Quem ad laborem alius accessit haud minoris momenti; quicquid enim typorum compositum est, postquam correxerunt docti amici, a nobis solis ad ipsum codicem exactum est. Procedente autem opere ipsam rationem scripturae typorum ope exprimendae variis modis emendare didici. Litterarum prae ceteris fluctuantium formae auctae sunt, ut Τ accessit ad Τ Τ Τ, ω ω ω ad ω ω ω ω, ο ad Ο ο ο; litteras passim vel aliquoties coniunctim scriptas imitati sumus, ut ΝΗ ΜΗ, ΠΗ, ΜΝΗ. Quoties novi aliquid occurrebat exprimendum curavimus, ut Ϛ pro Σ, Ṳ pro Μ̊, ut compendium scripturae ΠΡ, alia. Subtilius res minoris momenti distinguendas curavimus, ut lineolarum longitudinem in ΘῩ et ΘῩ, in Ο̄ Ο̄ Ο̄: maiore etiam audacia usi sumus, alteram litteram alteri suprascribentes vel aliis modis a vulgari typothetarum usu discedentes. Gravissima vero emendatio facta est eo quod intervalla quibus litterarum alterae ab alteris in codice seiunctae sunt, tot aeneis lineis interponendis quot postulabat spatii ratio exprimenda curavimus. Quae res in nullo unquam simili opere temptata, laborem immensum quantum auxit, et quum per hebdomadem triginta duae columnae textus quadripartiti ad codicis normam in usum operarum praeparandae ac post varias correctiones typis exscribendae essent, de toto opere intra triennium vel potius biennium absolvendo — anno enim 1860 mense Iulio prima folia prelo subiecta sunt — tantum non desperandum videbatur. Orta est inde etiam quaedam partium libri inaequalitas, prioribus minus quam posterioribus ad eam quam diximus insignem codicis similitudinem adductis. At praestabat, opinor, perfectiora praebere simulac posse praeberi intellectum est, quam minus perfectis, quae et ipsa codici Alexandrino Baberiano et Monumentis sacris meis cum similibus libris antecellebant, constantiae caussa acquiescere. Liber ipse eo modo testis factus est, quantum diligentiae quantum religionis adhi-

bitum sit ut imitationem manu scriptorum a susceptione prima ad maiorem perduceremus perfectionem. Ceterum quae ea in re per ipsum codicem varietas inveniatur, e tabulis ex diversis partibus deprompτis iudicari poterit.

Postquam exeunte anno 1860 Notitia editionis nostrae susceptae publici iuris facta est,[1] qua quidem tantae omnium

[1] Is liber quomodo in orbe litterarum exceptus sit, perscripsit I. E. Volbeding in libello quem inscripsit: Constantin Tischendorf in seiner fünfundzwanzigjährigen schriftstellerischen Wirksamkeit. Literar-historische Skizze. Leipzig 1862. Cf. ibi pag. 89 sqq. Post accesserunt litterae honorificentissimae Pii Noni P. M., ipsius manu signatae, his conscriptae verbis:

Pius P. P. IX.

Illustris Vir, salutem. Epistolam Tuam una cum libro typis edito, quem dono mittere Nobis voluisti, grato et benevolenti animo accepimus: neque ambigimus quin investigationes et lucubrationes Tuae viris doctis inter catholicos magno futurae sint emolumento, cum sacrarum scientiarum supellex novis thesauris ditescat. Gratulamur etiam, quod celebritati illi, qua merito frueris, novus adhuc titulus accedat; praesertim cum ea animi probitate sis praeditus ut ab iis vehementer abhorreas, qui, prout recte animadvertis, contemptores sacrorum, fidei naufragium religionisque ruinam conclamant. Nos plane confidimus fore ut Deus non sinat teterrimum hoc impietatis et incredulitatis monstrum in Europa diutius grassari, et Nos maxime ea cogitatio solatur, quod nobiliora ingenia et doctiores Viri cuiuslibet religionis nefarios impiorum conatus detestentur. Interim dum Tibi, Illustris Vir, aestimationem Nostram profitemur, Deum Opt. Max. adprecamur ut Te Nobiscum perfecta charitate conjungat. Datum Romae apud S. Petrum d. 31. Mai. 1862. Pontificatus Nostri Anno XVI.

Pius PP. IX.

Quum vero imperator Alexander II. Pontifici Maximo magnificam totius codicis editionem misisset paulloque post ipse misissem Nov. Test. Sinaiticum, alterae ad me pervenerunt litterae ad meum operisque honorem mirifice cumulandum. In iis est, ut potiora exscribamus: Etsi ea sit tanti operis indoles, cuius pretium nonnisi per diuturnum accuratissimumque examen penitus assequi liceat (quod certe multiplices gravissimaeque curae Nostrae non patiuntur); mirati tamen sumus quae primum feriunt obtutum. Scilicet animadvertimus diligentissimum illud studium, quo, ipsas veluti codicis membranas oculis exhibiturus, sedulo reddidisti paginarum columnas, versiculos, interpunctionem, interjecta spatia; quo typos solerter exegisti ad singulorum characterum formam et magnitudinem; quo demum contulisti singularum emendationum scripturam cum textu et inter se; quae omnia dum absentibus etiam potestatem faciunt judicandi de pretio et vetustate codicis, simul etiam aperte testantur fidem illam immanemque laborem, quo insigne istud monumentum, tamdiu ignotum, ad novam vitam revocasti. Laudem certe, qua in hoc studiorum genere excellebas, postremum istud opus cumulavit, non modo difficultate

codicis cognoscendi exspectationi satisfaciendum videbatur, ut convenerat, ineunte mense Maio anni 1861 tertium iter Petropolitanum feci eorum maxime laborum caussa, quos artificibus Petropolitanis tradideram. Qui quidem quum parum ex sententia cessissent, malebam decem tabulas Petropolitanas satis habere quam ceterarum etiam decem, ut constitutum erat, periculum facere. Quo autem magis viri illi intellexerunt quantam ego accurationem quantam subtilitatem poscerem, eo magis ipsi arte profecerunt. Atque ita factum est ut speciminibus saepius repetitis omnique studio Lipsiae a me correctis intra annum perveniretur ad propositum. Nec facere possum quin plures ex tabulis Petropolitanis maxima cum similitudine codicem exprimere affirmem: quam ad perfectionem coniuncta artium photographicae et lithographicae studia valuerunt. Petropolitanarum autem supplementa suscepta sunt Lipsiae, quibus parandis tantopere prospexi ut praecipua laborum pars in domo mea inspectante me ac moderante perficeretur.

Tribus voluminibus, quae textui cum Veteris tum Novi Testamenti destinavimus, ad finem prope adductis ultimum examen eorum quae typis exscripta erant instituendum curavi, eo quidem consilio ut si quid per laboris festinationem vel typorum iniuria vitiose prelo exisset corrigeretur. Absoluta autem sunt tria illa volumina una cum supplementis medio fere mense Iulio.

sua et amplitudine, verum etiam utilitate. Quippe ad lectionem magnae partis veterum bibliorum et totius novi testamenti, quod ne in ipso quoque Vaticano Codice prorsus integrum habetur, ab hoc Sinaitico Codice suppeditatam, accessit etiam ea quae Barnabae nomine circumfertur epistola, hactenus nonnisi per partes et satis mendose vulgata, nec non prior pars Pastoris: quae certe magni momenti aestimanda sunt. Utinam fructus tot itinerum, curarum, studiorum, quae impigre suscepisti alacriterque tolerasti, potissimum, uti profiteris, in christianae rei emolumentum, non modo benevertant fidelium reipublicae, sed et tantam Tibi a Deo gratiam concilient, ut per perfectae charitatis vincula Nobis junctum, Te veluti amantissimum filium complecti tandem possimus. Id Tibi, Illustris vir, adprecamur a Deo, dum gratum animum Nostrum Tibi significamus Nostramque profitemur aestimationem. Datum Romae apud S. Petrum die 2. Sept. 1863. Pontificatus nostri anno XVIII.

Pius PP. IX.

Ipsum typographorum officium pro tota libri ratione haud vulgare erat. Singularem curam quum antiquus scripturae color, tum litterae atque signa medio saepe textu minio scripta exigebant. Difficillimum vero erat, propter eam qua laborat siccitatem, in facticia membrana omnia recte typis exscribere. Ceterum permisimus ut iam mense Maio anni 1862 nonnulla libri nostri specimina Londinum mitterentur cum tot aliis artis operibus ex toto orbe advectis propalam collocanda.[1] Neque eventus spem fefellit; ut enim plurimorum spectatorum oculos in se converterunt et scientissimorum iudicum suffragiis probata sunt, ita typographis solemne praemium decretum est. Honor vero etiam maior accessit eo quod absoluto opere iussu imperatoris Alexandri II. numo aureo magnifico decorati sunt.

Textu universo typis exscripto supererat commentarius de omnibus iis locis quos veteres correctores attigerunt, item de diversis singulorum foliorum paginis, prout interiore aut exteriore membrana constant, quo a discrimine conservatio scripturae maxime pendebat, et si quid aliud explicatione opus habere videbatur. Haec non minima totius operis pars ut nos obruit mole sua, notarum quae scribendae erant numero milia quindecim excedente, ita maximam difficultatem habuit ab obscuri-

[1] Rogantibus Giesecke et Devrient schedulam addidimus testimonii instar his conscriptam verbis: ... Le travail en question était des plus difficiles, car je m'étais proposé une reproduction du vénérable document telle qu'elle n'a jamais encore été entreprise pour des publications de ce genre. Je ne me suis pas contenté, en effet, de représenter en général l'ancienne écriture, mais j'ai voulu aussi y faire entrer les différentes nuances que la main des anciens copistes y a introduites, telles que le changement des formes ordinaires par diminution ou par particularité ... les rapprochements d'une lettre à une autre ... et même les caprices des copistes ..., en outre une quantité de signes paléographiques employés à l'occasion. Conformément à ces intentions j'ai fait les arrangements et donné les dessins, l'original ne devant jamais sortir de mes mains, et MM. Giesecke et Devrient ont mis tout leur zèle à exécuter mes ordres. Ils ont également soigné avec la plus grande attention l'impression des feuilles: chose si délicate, par suite de la grande différence des formes du texte ... j'espère que les juges compétents trouveront cet ouvrage supérieur à beaucoup d'égards à toutes les publications de ce genre, et qu'ils le jugeront bien propre à faire constater un véritable progrès de la typographie ...

tate atque ambiguitate plurimarum correctionum. Quid quod aliquot locorum milia rasuram subierunt et, passim contradicentibus sibi invicem ipsis correctoribus, librorum palimpsestorum speciem induerunt.

Denique ad Prolegomena perventum est, quae ne plenius atque uberius perscriberentur, brevissimum quo absolvenda erant temporis spatium vetuit. Opus enim non tantum sanctarum litterarum caussa, quas ad iuvandas ipsum plurimum valiturum spes est, sed etiam propterea accelerandum erat quod, quemadmodum iam in Notitia p. 9. significatum est,[1] imperatori Alexandro II. placuerat ut in celebrando millesimo imperii Russici anno partem illud suam haberet. Quod consilium tum demum mutatum esse rescivi, quum toto textu antiquo typis exscripto in conscribendis Prolegomenis et commentario occupatus eram. Hinc destinatio illa ad maturandum opus omnem suam vim habuit, etsi brevi (ineunte mense Iulio) ante ipsa solemnia (quae in diem 8/20. mens. Sept. inciderunt) irrita facta est.

Postquam ipso die Sti. Alexandri festo (30. Aug./11. Sept.) celsissimo imperatori magnificam codicis editionem dedicassem,[2]

[1] „Quum enim anno 1862 imperio Russorum — rarissimam solemnitatem instare sciebam, desiderium me incessit efficiendi ut huic operi in concelebrandis istis solemnibus pars esset. Quod quum placuerit imperatori Alexandro II., quippe qui litterarum lumen ab imperii sui gloria abesse vetat, iam non amplius desiderium est sed officium, cui ut satisfiat religionis est.“

[2] Quod his verbis feci:

Qua ante tres annos hunc litterarum sacrarum thesaurum auspiciis Tuis mea opera ex orientis latebris in Europam studiorum altricem perferri voluit, eadem benignitate Deus, qua est gratia erga nos, etiam hoc dedit ut, labore multorum annorum intra triennium absoluto, eundem librum typis lapidibusque accurate exscriptum multisque modis enucleatum hodie in Tuas manus tradere possem. Quod dum summa cum reverentia facio, vehementer illud animum delectat, quam maxima cum fiducia praedicaveram codicis praestantiam accuratiore pervestigatione egregie confirmatam esse. Praeter monumenta enim generis istiusmodi omnia luculenta indicia veterrimae nobilitatis habet. Ipsi remotissimae antiquitatis viri, venerabiles quum orientis tum occidentis patres surgunt testes, suae aetatis homines arcana sanctarum litterarum ex voluminibus hausisse huius simillimis.

quae parata erant volumina plus mille et ducenta tegumento vestita et intra mensem Octobr. Lipsia Petropolin advecta sunt. Ineunte mense Novembri contigit mihi tam esse felici ut clementissimo imperatori et augustissimae conjugi eius opus insignibus imperatoriis decoratum solemniter traderem. Acceptum est autem cum eximia laudis et favoris significatione. Postea ex sententia Alexandri de Golovnine summi institutionis Russorum publicae ministri, viri litterarum augendarum studiosissimi, constitutum est ut ducenta exemplaria ad imperatoris munera reservarentur, centum mihi reddita venderentur. Qua re etsi discessum est ab ea ratione quam ab initio ipse suaseram et in Notitia editionis susceptae pag. 9. sqq. singulari cum voluptate indicaveram,[1] tamen etiam multorum commodis consultum esse optamus et speramus.[2]

Mense Decembri Petropoli Lipsiam reversus nihil habebam antiquius quam ut editionem Novi Testamenti Sinaitici criticam minorem sive manualem ad finem perducerem. Molienti enim primum editionem maiorem tanto litterarum thesauro

Hic igitur liber, primorum qui Christo nomen dederunt imperatorum aequalis, quasi in sacro recessu in radicibus montis illius repositus erat, in quo olim Dei gloria Mosi affulsit et lex divina divinitus promulgata est. Delituerat ibi per tot saecula, ut refulgens nuper ad Te perveniret atque ex Tuis manibus in totum orbem Christianum exiret, novum huic generi lumen praeferens, antiquae veritatis nuntius. Nuntiat autem simul illud, Augustissimam Domum Tuam pietatem ab avis acceptam pariter atque litteras artesque fovere. Christo enim et litteris ipsa natura sua hoc opus sacrum est. Hinc et qui Christo et qui litteris se addixerunt cuncti munificentiam Tuam praedicant. Quorum nomine mihi primo contigit ut gratissimos animi sensus Tibi testificari possem. Meo vero ipsius nomine Tibi, Augustissime Imperator, maximas gratias propterea ago, quod tantum opus tanto cum favore tantaque cum fiducia mihi mandasti. Cui mandato satisfacturi id adnisi sumus, ut tale ex manibus nostris prodiret opus cuius in fronte iure inscriberemus:

CHRISTO ET LITTERIS.

[1] „Statutum est ut non in venditionem sed ad donandum paretur. Nihil igitur exemplarium venale erit, sed omnia per totam Christi ecclesiam, ubicumque litteris locus atque honos est, a clementissimo imperatore donabuntur.“

[2] Silentio praeterire non possum, anno 1862 C. de Peters virum illustrissimum optimam rerum circa opus nostrum curam gessisse.

dignissimam, nobile insignium orbis Christiani bibliothecarum monumentum, illud etiam curae cordique erat ut simul alteram in communem hominum doctorum usum pararem. Exiit prelo mense Maio anni 1863.

II.

1. Membrana codicis non tam alba quam sufflava est, magnaque ubique laevitate et subtilitate, quamvis singula folia satis inter se differant. Pleraque enim a crassitudine pariter atque a nimia tenuitate abhorrent; sunt vero etiam tanta tenuitate ut superari nequeat, proptereaque partim exesa et perforata. Totum per codicem, paucis exceptis foliis, altera folii pagina scripturam bene, altera parum conservavit. Quod a diversitate laterum pellis ex qua membranam confecere ortum est; quo enim latere carnem attingebat pellis, membrana multo mollior altero latere pilis tecto facta est. Qua in re memorabile est quod totus codex ita confectus est ut, mollioribus partibus cum mollioribus, fortioribus cum fortioribus iunctis, binae paginae molliores binas fortiores exciperent. Quae lex tantopere observata est ut quod excipias rarissime inveniatur, cuiusmodi sunt voluminis quarti folia 65 et 66, disparibus paginis iuncta.

Quaerenti quorum potissimum animalium pelles ad conficiendas membranas adhibitae sint vix dubium esse olim scripsimus quin prae ceteris ea antiloparum species, quae etiamnum in desertis Libyae Aegypti Arabiae frequentissima est, egregiam materiem suppeditaverit. At nec asinorum pelles eo ab usu alienae erant. Nec satis liquet utrum pellis genus ac natura an artificium plus valuerit ad elegantiam membranae. Ceterum sive asinorum sive mavis antiloparum pelles, pro magnitudine codicis Sinaitici singula folia singulis pellibus conficienda erant. Singula autem more antiquorum dicimus; quae enim nobis bina dici solent, natura unum tantum corpus efficiunt nec nisi complicando atque scribendo in partes duas paginasque quattuor diremta sunt.

Qua cum re quaternionum et ternionum, qui Eusebio (de vita Const. 4, 37) τρισσὰ καὶ τετρασσά dicuntur, appellatio cohaeret. Quaterniones enim octonis foliis ex nostra computandi ratione, terniones senis constabant. Codex Sinaiticus quaternionibus compositus est. Quae totius libri fragmenta hoc nomine edidimus, a folio extremo quaternionis $\overline{\lambda\alpha}$ incipiunt, in quo scriptum est Παραλ. 9, 27—11, 22. Codex enim Friderico-Augustanus, cuius initium fit a quaternione $\overline{\lambda\epsilon}$, ipsum folium illud excipit, nisi quod syllaba κα a librario omissa inter utrumque desideratur.[1] Sequuntur quaternionis $\overline{\lambda\zeta}$ folia quinque posteriora, tribus prioribus in codice Frid. Aug. editis. Quaternionis $\overline{\lambda\eta}$ folium extremum cum fragmento libri Iudith prorsus periit. Quadragesimi - $\overline{\mu}$ - vero quaternionis dimidia tantum pars videtur superesse; sed iam tum quum compingeretur codex nihil amplius praesto fuisse, quum ex eo modo intellegitur quo primum folium $\overline{\mu\alpha}$ quaternionis cum quarto quaternionis $\overline{\mu}$ coniunctum est, tum inde apparet quod quattuor huius quaternionis folia ita ut alibi octona filo continentur. Haec propterea tam accurate perscribenda videbantur, quoniam quaeri potest an ab initio aeque ac nunc fit Maccabaeorum liber quartus primum exceperit. Alterum quidem quattuor folia quae de pleno quaternione desiderantur continere non poterant, tertium poterant. Numeri vero quaternionum ipsi antiquiores, de quibus dicetur infra, cum posterioribus in editione expressis plane conveniunt: cum igitur adscribebantur primum, foliorum numerus eum qui nunc est pluribus quam quattuor foliis non poterat excedere. A quaternione $\overline{\mu\alpha}$ usque ad $\overline{\mu\varsigma}$ quaterniones sex integri sunt. Sequuntur $\overline{\nu\zeta}$ quaternio et quaternionis $\overline{\nu\eta}$ folia priora sex. Atque hi quidem quaterniones omnes ad libros historicos et propheticos, quos volumine II. edidimus, pertinent. Volumen III., quo libros ex antiquo more versibus scriptos complexi sumus, quaternionibus constat quattuordecim, a quaternione $\overline{\nu\theta}$ usque $\overline{o\beta}$, iisque integris. Quartum denique

[1] Codex Frid. Aug. incipit litteris βασαηλ, et primum codicis Sinaitici folium exit voce υπερ, quod utrumque incidit in Παραλ. 11, 22, ubi est υπερ καβασαηλ.

volumen, quo omnes Novi Testamenti libros edidimus, a quaternione Ο̅Γ̅ incipiens numeros viginti complectitur, quorum ultimus est Ϙ̅Β̅. In his Ο̅Η̅ quaternio (in evangelio Lucae) septem tantum foliis constat; quaterniones Π̅ (quo exit Iohannis evangelium) et Ϙ̅ (in epistula Barnabae) senis tantum constant, ita ut non tam quaterniones sint quam terniones, Ϙ̅Α̅ quaternionis duo tantum folia, quibus epistula Barnabae desinit, item eius qui sequitur folia tantum sex cum septimi dimidio et brevi fragmento supersunt. Intellegitur autem ex hac quaternionum serie omnes utriusque Testamenti libros unum ab initio volumen sive σωμάτιον effecisse, cuiusmodi olim Constantinus imperator quinquaginta in usum ecclesiae Constantinopolitanae parari iussit, ut Eusebius nobis tradidit de vita Constantini 4, 36.

Quae in codice Sinaitico foliorum magnitudo sit, ex tabula integram paginam exhibente facile coniici poterit, accuratissime vero editionis maioris tabula XIX et codicis mei Friderico-Augustani (Lipsiae 1846) fol. 13. expressum est. Sed non dubium est quin quum primum e manibus scriptorum exibat codex, forma paullo maiore sit usus. Passim enim extremis marginibus, vel summo, ubi olim quaternionum numeri rubro adpicti erant, vel dextero, ubi notae solebant addi, litterarum aliquid abscisum est. Unde etiam hoc clarum fit, tum codicem a bibliopego compactum esse quum quaternionum numeri abscisis prioribus renovati sint.

2. Constat inter eos qui codicum veterum usum habent, librarios lineas stilo ducere consuevisse, quarum ad normam scripturam conformarent. Hoc etiam in codice Sinaitico factum est, in quo lineae eiusmodi quum ad columnas tum ad versus constituendos pertinent. Singulae enim columnae ad utrumque latus singulis lineis tamquam limitibus circumscriptae sunt; versus vero lineis ita significantur ut singulae lineae modo singulos modo binos modo ternos versus separent. Quae versuum lineae a punctis exeunt acu in extremo plerumque foliorum margine factis. Fit vero etiam ut a solis his punctis ordo versuum pendeat. Fecit autem membranae subtilitas ut lineae in altera cuiusvis folii pagina ductae textui utriusque paginae inservirent.

3. Atramentum quo antiquissima scriptura utitur plerumque fuscum est. Saepe etiam cineraceum aliquid habet; alibi fulvum dici potest, alibi e fusco rutilans. Plerumque aliquem nitorem habet. Quae quidem coloris varietas non modo ab ipsius atramenti diversitate, verum etiam a membranae natura videtur pependisse. Hoc maxime inde coniiciendum est quod passim, et potissimum quidem interioribus sive mollioribus paginis, quae antiquissimus scriptor et quae correctores dederunt aliquam similitudinem adsumserunt. Praeterea super rasuras idem atramentum aliam atque in laeva membrana speciem induit.

Correctiones omnium antiquissimae non ita multum a prima scriptura atramento differunt. Quas siglo A comprehendimus, plerumque paullo pallidiores sunt; sed valuit ad hoc nonnihil formarum exiguitas qua scriptae esse solent; ubi enim textus magnitudinem aequant, atramentum fuscum apparet. Notae B correctoris mollioribus paginis simillimum cum textu colorem habent, durioribus plerumque magis nigricant. Posteriores correctores, qui C^a et C^b nobis dicuntur, plerumque atramento e fusco rutilante, passim fulvo usi sunt. Hos qui excepit, C^c, atramento pullo usus est. Nigerrimum vero ac nitens is adhibuit qui litteras paginarum multarum pallentes in Esaia maxime (et in Ieremia codicis Friderico-Augustani) instauravit, notis aliquot vel Graece vel Arabice adspersis.

4. Minio scripti sunt psalmorum tituli et numeri, tituli ad canticum canticorum illustrandum additi, numeri quibus Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii indicantur, item ex parte libri Ecclesiastae inscriptio; nec nihil in picturis quas arabescos vocant rubricatum est, ut ad finem psalterii et evangelii secundum Marcum. Quicquid autem minio scriptum est, editio maior eodem colore conspiciendum praebet.

5. Interpunctio et rarissima et simplicissima esse solet. Textus librorum versibus scriptorum, qui totum volumen III. occupant, plane expers est interpunctionis, quamvis versuum minime ea sit ratio ut pariter ac versus Euthalii ad scribendas Pauli epistulas adhibiti interpunctionem ipsi compensent. Hoc

inde quoque patet quod correctores, excepto psalterio, plurima addiderunt puncta. Neque excipiendus est prologus Siracidae aut longiores Ecclesiastae sententiae, quibus nusquam prima manus, multis vero locis posterior puncta intulit.

Non aeque ac bipartitus libri textus interpunctione prorsus exemtus est quadripartitus, quem voluminibus altero et quarto complexi sumus. Tamen et ipse magna interpunctionis raritate atque simplicitate insignis est. Plurimae columnae quas vocant et integrae paginae haud paucae inveniuntur, quibus ne uno quidem loco punctum positum est. In nonnullis eiusdem textus partibus, ut vol. II. per textum librorum Tobith et Iudith, vol. IIII. (i. e. Nov. Test.) foll. 10 et 15. foll. 25 et 26, medio textu spatia vacua modo minora modo maiora ad textum distinguendum destinata sunt. Passim vero non tanta puncti raritas est, quemadmodum similes voces iuxta positae alibi punctis alibi versibus distinguuntur: prius fit Rom. 1, 29 sqq., posterius Gal. 5, 19 sqq. Aliquoties etiam duplex punctum adhibitum est, et in iisdem quidem libris quorum scriptor spatiis vacuis textus distinguendi caussa usus est.

De interpunctione autem codicis antiquissima inquirenti maxima difficultas inde oritur, quod innumeris locis suppleta est a correctoribus. Quae supplementa ut plurimis locis et forma et colore correctorem produnt, item eo quod nullo spatio relicto continuis verbis parum apte interposita sunt, ita multis aliis locis praesertim paginarum earum, quae interiorem membranae partem tenent, facile in errorem ducunt. Inprimis ambigua sunt puncta exeuntibus versibus addita, item spatiis illata eiusmodi quae antiquissimum scriptorem vacua reliquisse aliis locis iisque salvis propterea que certis probabile fit. Accedit quod aliquot quamvis paucissima puncta primae ut videtur manus inveniuntur ubi nihil spatii relictum est, cf. fol. 62. col. 4 πονηρια· κακια· πλεονεξια·, unde consequitur, quod a sola spatii ratione in distinguendis punctis scriptoris et correctorum argumentum sumitur posse in dubium vocari. Praeterea ipsi correctores ea in re inter se differunt; sunt enim quae nemo cum antiquissimis confundat, rursus omnium difficillime is

discernitur qui singularem prioribus Matthaei capitibus curam impendit et apud nos siglo B signatus est. Quae quum ita sint, singulis locis a nemine rectum facile inveniri potest nisi toto codice curiose subtiliterque examinato. Ipsi quidem examine toties repetito maximam curam adhibuimus ut nihil non recte ederetur, licet in tanta rei ambiguitate ut nunquam a vero erraremus vix contigerit.

6. Quae in codice Frid. Aug. scripturae signa inveniri Prol. § 6 diximus, apostrophum et illud cuius forma est >, eadem hoc loco commemoranda sunt. Apostrophi exempla haec sunt: ἰουδειϑ' δαυειδ' ἰωσηφ' εφρεμ' ἱερουσαλημ' ἱματια' αυτων κατεπατησα' αυτουσ. Nonnulla nomina propria apostrophi et puncti signa coniuncta habent, ut ΪѠΒ'·, quamquam in eodem libro ab eadem manu etiam ΪѠΒ' et ΪѠΒ scriptum est. Multis codicis partibus apostrophus admodum raro invenitur, neque certa lege posita est; quae enim verba alibi habent, eadem alibi non habent. Saepissime vero correctores B et C suppleverunt: quod facile videbit si quis tabulas cum textu typis exscripto comparaverit; in hoc enim non expressae sunt apostrophi nisi quas prima manus posuit.

Alterum signum, cuius multa exempla praebent libri Tobith et Iudith, satis ambiguum est. Quod olim in Prolegomenis codicis Frid. Augustani diximus, videri nobis ita adhiberi ut quod exeunte versu scriptum sit, sive vocem integram sive syllabam, arctius coniungat cum eo quod proximo ineunte sequatur, id multis exemplis luculenter probari videtur, cuiusmodi iam illo loco adscripsimus ex papyris Herculanensibus petita (οικοδο>μιαν ψευ>δεσϑαι αναρμο>στον ε>ϑρυπτεν). Tamen non solum aut ubique eam illud signum vim habere putamus, sed saepe tantum ornamenti locum tenere, explendi spatii caussa positum. Hoc quum multis aliis locis tum iis maxime probatur, ubi in locum substitutum est eorum quae exeunte versu erasa sunt. Ceterum praeter papyros nescio an in nullis libris scriptis nisi paucis veterrimis inveniatur, ut in fragmentis Octateuchi ex Origenis editione (quae continet Monumentorum meorum sacror. volumen III.) et in codice bibliorum Vaticano.

Passim lineola versibus interiecta ad distinguendum textum facit, quod idem in papyris fit. Aliae lineolae et quae eodem loco habenda sunt signa ad ornandos titulos, inscriptiones, subscriptiones pertinent. Uno quantum memini loco, IIII. (i. e. Nov. Test.) 116*. col. 2., ipsa prima manu iis quae ab auctore sacro aliunde afferuntur duo signa addita sunt. Multis vero aliis locis eadem suppeditata sunt ab A et B correctoribus, cuius rei exempla praebent tabula XIII ex actis petita et duo loci tabulae XVIII.

Puncta diaeretica super ι et υ, si ab usu lex derivanda est, multo saepius omissa quam posita, saepissime vero a correctoribus suppleta sunt: qua quidem in re innumeris locis manum antiquissimam et posteriores distinguere perdifficile est, praesertim quum correctores etiam operam dederint ut subtilissimos primae manus ductus instaurarent ac manifestiores redderent.

Compendia scripturae in codice haec fere adhibentur: ΘϹ ΚϹ ΙϹ ΧϹ ΥϹ ΠΗΡ ΜΗΡ ΠΝΑ ΠΝΙΚΟϹ ΑΝΟϹ ΟΥΝΟϹ cum iis quae inde declinantur, etiam ϹΡϹ et (IIII. 28, 4) ϹΤΡΘΗ, quocum ЄϹΤΡΩΘΗ cohaeret, quae scriptura (vide infra) maxime memorabilis est; item ΔΑΔ ΙΛΗΜ ΙЄΛΜ ΙΗΛΜ ΙΗΛ ΙϹΛ ΪϹΗΛ. Accedunt ϗ pro και et Μ̊Υ pro μου et μοι, bis vel ter etiam, quod ex papyris Herculanensibus innotuit, ΠΡ pro προσ et προ. Ubi versus exit, saepissime ν littera lineola finali exprimitur ad frontem extremae litterae adposita, ut ειπε̄, τω̄, πᾱ. Horum quicquid in codice invenitur, in editione maiore expressum est, item exceptis compendiis vocum προσ et προ, μου et μοι in minore editione. In maiore editione etiam opera data est ut, quas passim in scriptis observavimus, litterae coniunctae accurate redderentur, cuiusmodi sunt ΝΗ ΗΝ ΜΗ ΗΜ ΠΗ ΜΝΗ.

Numeri modo plene scribuntur, ut numerus nominis bestiae in apocalypsi εξακοσιαι εξηκοντα εξ, modo litteris exprimuntur, ut εκατον μδ πηχεων, αγγελουσ ιβ, ο δ etc. [1]

[1] Hoc loco in Prolegg. Codicis Biblior. Sin. et Novi Test. Sinait. mentio adiecta est signi quod monogramma Christi vel crucem monogrammam

8. Restat ut de variis codicis Sinaitici scripturis et scriptoribus explicemus.

Ipsum textum antiquissimum non ab eodem scriptore profectum esse certissimum est. Qui vero coniunctis viribus ei scribendo operam dederunt, tanta scripturae similitudine utuntur ut intuentem primum facile fugiat quae singulorum sit diversitas, atque etiam repetitis curis supersit de quo dubites. Unde hoc apparet, ad indagandam totam eam rem subtiliore curiositate opus esse. Mea quidem sententia quattuor potissimum librarii textum scripserunt. A cum Chronicorum fragmento librum Maccabaeorum primum et quarti folia posteriora quattuor cum dimidio (37*), item totum Novum Testamentum exceptis foliis septem et Pastore scripsit; B prophetas et Pastoris librum; C libros ex more antiquissimo versibus editos; D libros Tobith et Iudith, item quarti Maccabaeorum libri folia tria priora cum dimidio, in Novo vero Testamento duo Matthaei folia: 10 et 15, ultimum Marci folium et primum Lucae: 28 et 29, prioris ad Thessalonicenses epistulae folium alterum et folium epistulae ad Hebraeos tertium: 88 et 91. Quibus accedit apocalypsis initium, quod prima paginae 126* columna usque ad verba ο μαρτυσ ο πιστοσ ο πρωτοτοκοσ των νεκρων scriptum est.[1] In his quattuor librariis rursus maior quaedam scripturae similitudo inter A et B intercedit, item inter C et D. Ad A ex tabulis nostris integris pertinent decem: V. VI. IX. usque XVI.; ad B tabulae II. et XVII.; ad C tabulae III. et IIII.; ad D tabulae I. VII. VIII.

Minio quae in Vetere Testamento scripta sunt, ab alia manu derivanda quam quae evangeliis Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii addidit, quamvis non sit grave utriusque scripturae discrimen.

vocant, in Sinaiticis bibliis (ter) pariter atque in Vaticanis (quater) et Alexandrinis (bis) inventi. Vide Cod. Bibl. Sin. fol. 8 et N.T. Sinait. p. XX sq.

[1] Hoc ex ipsa editione maiore intellegi potest comparatis formis litterae T exeuntibus versibus positae; item ex eo quod > signum (etiam in ed. minore nostra expressum) ultra illa verba nusquam additum est, quamvis pro spatii ratione eidem scriptori passim addendum esset.

De librorum inscriptionibus et subscriptionibus, item de titulis paginarum ita dicendum videtur ut singula secundum ordinem percenseam. In libris Tobith et Iudith quicquid titulorum est una cum subscriptionibus ad ipsum scriptorem pertinet, quem siglo D insignivimus. Ad eundem referendae sunt inscriptiones utriusque Maccabaeorum libri cum titulo paginae 35. Atque idem, ut breviter dicam, illud negotii sibi sumpsisse putandus est, ut per totum codicem ubi ex re esset singulis paginis repeteret titulos. Qua in re vol. II. fol. 82. αγγεοσ ι propterea videtur ex errore repetisse, quoniam fol. 81*. omissa est Zachariae inscriptio. Titulum paginae 63. vol. III. fecit ασματα, quum praecessisset libri inscriptio ασμα ασματων. Quae vero in fronte singulorum librorum inscripta et ad finem subscripta sunt, inde a subscriptionibus utriusque Maccabaeorum libri usque ad Malachiam, item a psalmis, quibus nec inscriptio est nec tituli paginarum, usque ad librum Iob, ea omnia cum scriptura continui textus conveniunt. In Novo autem Testamento omnes evangeliorum tituli cum subscriptionibus evangeliorum Marci et Iohannis ad manum D referendi sunt, quae quidem et ipsa extremam Marci et primam Lucae paginam scripsit. Hinc in evangeliis ad manum A non pertinet nisi subscriptio evangelii Lucae. In epistulis Pauli omnes subscriptiones scriptori A tribuendae sunt, excepta epistula altera ad Thessalonicenses, cuius ultimum folium cum subscriptione D scripsit. Idem D plurimum studii in titulis posuit, nisi quod inde ab epistula ad Galatas inscriptiones pleraeque, aliquot etiam paginarum tituli ab ea potius manu profecti videntur cui versuum (στιχων) notatio debetur. Quod si revera ita est, is qui στιχουσ addidit aetate vix differt a codicis scriptoribus sed in quadam cum iis negotii societate fuisse credendus est.[1] Ipsum D a versuum notatione

[1] Horum versuum computationem minime ab Euthalio pendere in promtu est. Mihi non dubium est quin ea ratio, qua veteres voluminum versus numerare et notare solebant, iam prioribus p. Chr. saeculis etiam ad libros Novi Testamenti adhibita sit. Cuius rei praeter alios Origenem et Eustathium Antiochenum testes habemus, quorum ille alteram et tertiam Iohannis epistulam minus centum versus continere scripsit (cf. Euseb. h. e. 6, 25. πλὴν οὐκ εἰσὶ στίχων ἀμφότεραι ἑκατόν), Eustathius vero in

alienum fuisse, quum e scripturae discrimine tum inde apparet, quod epistulae priori ad Thessalonicenses, cuius extrema pars cum subscriptione huius est scriptoris, versuum numerus deest. Ea quidem varietas, quacum nomen Colossensium in inscriptione et in paginarum titulis scriptum est, κολοσσαεισ et κολασσαεισ, quaeritur an diversos auctores cogat statuere, accedente quadam litterarum varietate quam in ed. maiore expressimus. At ipse libri scriptor in principio epistulae κολοσσαισ, in subscriptione κολασσαεισ dedit. Eadem fere cum epistulis Paulinis reliquorum librorum est ratio. Quae enim manus textum scripsit, eadem subscripsit actis, epistulis catholicis, apocalypsi, epistulae Barnabae. Inscriptiones vero, excepta Barnabae epistula, et paginarum tituli ad D scriptorem pertinent, nisi aliam similem manum unius ex sociis praestat ponere. Qua de re dubitatio inde mihi oborta est quod D apocalypsi suprascripsit αποκαλυψισ ϊωανου neque in prima quam scripsit parte hanc scripturam mutavit, qui sequuntur vero tituli (cum subscriptione) αποκαλυψεις ϊωαννου praebent. In Pastoris libro tituli tantum non ab ipso textu differunt, nec atramento nec scriptura.

Ceterum in tanta quam non dissimulavimus notarum illarum ambiguitate tenendum hoc est, cum auctorum diversitate non coniunctam videri aetatis diversitatem. Res autem est eiusmodi ut doceat quomodo in elaborando tali scripturarum sanctarum corpore versati sint illa Constantini aetate, rebus Christianis ingenti incremento auctis. Usus cui destinatum erat non permittebat ut ab uno ut otium ferebat perscriberetur, sed coniunctis viribus properandum videbatur.

Iam vero ad eos transeundum est quos correctorum nomine complecti par est, quamquam is qui primo loco ponendus est in ipso scribendo codice partem habuit. Qui enim in auctoribus codicis nobis dictus est D, idem etiam hoc egit ut quae

comm. in Hexaem. etc. Lugd. 1629. p. 392. a Ioh. 8, 59 usque 10, 31. versus 135 numerari indicavit. Quam antiquam rationem postea Pamphilus (exeunte saec. 3.) et Euthalius (a. 458) excoluerunt. Sed de hac re in plerisque Novi Testamenti libris isagogicis parum recte tractata alibi accuratius explicandum erit.

reliqui scripsissent, in Novo potissimum Testamento, recognosceret. Qua de re diu dubitanti plura fidem fecerunt. Plerosque enim paginarum titulos eadem manu additos esse, ex ductibus quibusdam et atramento conclusi, comparatis textus partibus a D solo scriptis, quibus ipsis eadem titulorum atque textus est scriptura. Quod postquam intellectum est, accessit locus gravissimus. Folio enim Novi Testamenti 73 notam supra textum quae incipit verbis γεγονα χαλκοσ ηχων η κυμβαλον, et paginae titulum προσ κορινθιουσ ᾱ, ab eodem scripta esse manifestum est. Quid quod notam ille prius videtur addidisse quam titulum, quum tituli scriptura ei accommodata sit spatio quod nota occupabat.[1] Aliquo etiam loco illud habebam, quod quas textus paginas D scripsit, eae uno fere loco excepto (τον ναζαρηνον ultimo folio Marci) nil notarum quas siglo A designavimus acceperunt. Quae vero folio voluminis II. tertio columna tertia insignis invenitur correctio, tabula XIX expressa (εισ γαζρασ etc.); ea cum ipsius textus scriptura, quae eiusdem D est, prorsus convenit. Quum autem antiquissimarum de quibus sermo est notarum scriptura quum nexibus certis tum magnitudine litterarum plerumque differat a paginis continui textus a D scriptis, praeter notam illam et titulum prioris ad Corinthios epistulae alius locus inventus est ad docendum aptissimus. Novi enim Testamenti folio 3. col. 4. verba και βρεχι επι δικαιουσ και αδικουσ a scriptore paginae omissa quum primus ille corrector supplebat, ea quae vacuum primi versus spatium occupant eadem cum textu reliquo magnitudine exaravit, quae vero lineam excedunt minutioribus formis iisque antiquissimarum notarum scripturae propriis. Hinc luculenter probatum est eundem scriptorem alias formas multo minutiores et sensu quodam proprias adhibuisse ad notas, alias ad textum scribendum. Quum igitur dubitari nequeat quin auctor codicis noster D textus partes collegae manu absolutas recognoscens pertractaverit, mirum alicui videri potest quod ille non satis habuit vitia corrigere et omissa supplere, sed ipsum textum

[1] Hoc in editione maiore ipso textus folio 73. accurate expressum est

ad aliud exemplar exegit quam quod ad describendum collegae propositum erat. Sed id ipsum recognitioni, quam Graeci διόρθωσιν vocabant, peculiare fuisse ex ea nota discitur quam ad finem librorum εσδρασ β̄ et εσθηρ in codice Friderico-Augustano edidimus. Ibi enim quum inter conlationem distinguatur et recognitionem — αντωνινοσ αντεβαλεν, παμφιλοσ διορθωσα — indicatur illud, recognoscenti nequaquam conferendis recens scriptis cum exemplo unde descripta essent acquiescendum fuisse. Ad recognoscendum autem Sinaiticum codicem revera aliud exemplar adhibitum esse iis locis evincitur ubi utraque scriptura, et quam scriptor et quam primus ille corrector secutus est, aliorum veterrimorum codicum auctoritate confirmatur.

Quae codicum vel certe lectionum varietas ad eum ipsum pertinebat qui maximam Novi Testamenti partem descripsit. Aliquoties enim ille vel fluctuavit inter duas lectiones vel duarum adeo lectionum partes miscuit. Huiusmodi est (98*, 6) Tit. 3, 2, ubi ενδεικνυσθαι σπουδην τα προσ scripsit, inepte retenta τα syllaba vocis πραΰτητα, cuius in locum σπουδην substituit, quod in exemplari suo voci πραΰτητα suprascriptum invenisse putandus est. Item (122*, 14) 2 Petr. 2, 15 βεωορσορ scripsit, βεωρ et βοσορ in unum conflatis. Similiter (120*, 28) 1 Petr. 2, 12 inter δοξασουσιν et τρεμουσιν optio ei data erat. Folio vero 103, 15 sq. Act. 6, 11 βλασφημα ex βλασφημιασ effinxit, quemadmodum tabula XIX accurate expressum est. Cf. etiam 123, 11. 12. 124*, 7, alia. Correctiones eiusmodi ab iis ubique distinguere quae primo quem diximus correctori debentur, quam sit difficile, non est quod demonstretur.

Neque haec sola in diiudicandis emendationibus antiquissimis difficultas est. Ad eas enim quae vel ipsi scriptori vel primo correctori nostro debentur accedunt aliae pari scripturae elegantia nec ullo fere atramenti discrimine, quae tertium quendam auctorem habent.[1] Huius est nota quam tab. XVIII. col. 1 ex margine folii 42* describendam curavimus, item ea quam

[1] Eidem tribuendum erit illud τον ναζαρηνον exeunte Marci evangelio.

tab. VI repraesentat, ubi sub textu columnae tertiae legitur, incipiens verbis ο ευρων, item verba μη μοιχευσησ et μακαριοσ etc. quae tab. XIX e foliis 24* et 40* exhibentur. Quae quidem omnia ut recte ab iis discernere nobis videmur quorum exempla dedimus tabulae XVIII columna prima, ita loci alii multi, ubi una vel paucae tantum litterae in censum veniunt, correctorum simillimorum alterum ab altero accuratius distinctorum eludunt.

Quae quum ita se haberent, siglo A correctiones omnes comprehendendas iudicavimus quae parem scripturae elegantiam prae se ferunt et vix vel parum aetate differunt. Nec facere potuimus quin cum iisdem correctionibus arctiore nexu illas quoque notas poneremus, quarum exempla praebet tabula XVIII. col. altera ex folio 78. recto et verso allata (εαυτουσ et λεγω). Fit enim semel vel bis ut iidem ductus obliqui cum aliis inveniantur coniuncti qui ad antiquissimam elegantiam accedunt. Hinc in edd. prioribus auctorem A^{obliq} i. e. A obliquis ductibus diximus.

In Novo Testamento correctiones A ad omnes partes exceptis apocalypsi et Barnaba pertinuerunt.

Quae scriptura sit notarum B, tabula XVIII. col. 2. aliquot exemplis docet, ubi videnda sunt ελθοντεσ, εθνων, λεγων, εαν, ουν, η πυλη. Alia praebet tabula V. col. 2, ubi B corrector και μη ὁλον pro η ολον reposuit, εαν pro αν, μοιχαται pro μοιχατε, μηδε pro μητε etc. Quae quidem cum aliis ut satis manifesta nec facile cum notis A confundenda sunt, ita sunt etiam quae dubitationem habeant et propius ad antiquissimas notas accedant. Scripsit haud dubie vir doctus, qui eo consilio ad retractandum codicem videtur accessisse, ut antiquae scripturae variis modis consuleret. Hinc nullam paginam maiore studio quam ipsam primam amplexus est, quam etiam apostrophis spiritibus accentibus punctis aliisque signis larga manu exornavit.[1] A qua liberalitate quantopere iam recesserit folio

[1] Hanc ad retractationem primi fol. vers. columna prima hi pertinent apostrophi, spiritus, accentus: ελαχίστή ει, ὃστισ, ποιμανεῖ, βηθλεεμ’ εἶπεν, εὑρητε, ὃπωσ, ὁιδε, ὁ αστηρ ὃν εἶδον, προῆγεν, ἕωσ, ὁῦ ἠν, εἶδον, θησ. αὑτων,

tertio, tabula V docet. Etiam parcior fuit in iis quae sequuntur, ac praeter Matthaeum paucos tantum evangeliorum locos attigit.

Inter correctiones B et A quodammodo fluctuant quibus siglum B* in commentario priorum editionum praepositum est. Harum exempla tabula XVIII. col. altera continet, ubi ex foliis 1 et 2 afferuntur υπο pro δια et αυτω ad ανεωχϑησαν additum, quibus accedit tabula V. col. 4 ουχι super και οι additum, item αυτησ col. 1. Haec manum doctam similiter produnt atque quae antiquissimis notis passim festinanter adiecta sunt κατω et ανω: cf. tab. XVIII. col. 1 sub finem.

Pertinent huc etiam quae textui actuum apostolorum passim suprascripta sunt lemmata, quorum exempla tabulae XIII et XVIII exhibent. Haec cum sectionum numeris (cf. tab. XIII ubi notata est sectio H) perantiqua et ipsa sunt, licet ad nullum eorum quos A et B siglis comprehendimus referenda videantur.[1]

Pergendum est ad correctorum par, quos C^a et C^b siglis insignivimus. Uterque quum Vetus tum Novum attigit Testamentum; prior vero alterius studia magnopere superavit. Et in Vetere quidem Testamento utriusque curae libris propheticis impertitae sunt, praevalente passim c^b; libros vero versibus scriptos C^a maximam partem omnium solus et magna quidem cum diligentia tractavit, C^b plane non attigit. In Novo Testamento postquam evangelia utrumque nacta sunt correcto-

προσηνεγ'καν. Item altera: κατ ὀναρ, δι' ἀλ'λησ ὁδου, ἀυτων χ́ωραν, κατ' οναρ, μητερα ἀυτου, ἰσϑι, ἐωσ αν ἐιπω, μελ'λει, ὁ δε, μητερα ἀυτου, ἡρωδου, πληρωϑῆ, ὁτι, λῖαν, ανὲῖλεν, πᾶσι, ὁρὶοισ ἀυτησ, ὀν.

[1] Ceterum sectiones istae prorsus fere cum iis conveniunt quas manus quaedam posterior codici Vaticano pariter ac Sinaitico intulit. (Cf. Hugii commentationem de antiquitate codicis Vaticani pag. 21.) Indicantur autem in Sinaitico sectiones hae: β' ad 1, 15; η' ad 3, 1; ϑ' ι' ια' ιβ' ad 4, 1. 13. 23. 32; ιγ' ιδ' ιε' ις' ad 5, 1. 12. 21. 34; ιζ' et ιη' ad 6, 1 et 9; ιϑ' et κ' ad 7, 11 et 35; κα' κβ' κγ' κδ' κε' ad 8, 1. 9. 18. 26. 34 (in codice B ad 9, 1): κς' et κζ' ad 9, 10 et 32; κη' κϑ' λ' λα' ad 10, 1. 19. 30. 48 (in B ad 11, 1); λβ' ad 11, 27; λγ' ad 12, 1; λδ' ad 12, 18; λε' λς' λζ' ad 13, 1. 13. 26; λη' et λϑ' ad 14, 1 et 8; μ' ad 15, 1 (in B ad 15, 23); μα' (in B est μ') ad 15, 23; μβ' (in B est μα') ad 15, 40. Ultra hoc caput, ubi novus quaternio incipit notatio ista non procedit.

rem, epistulae Paulinae, acta apostolorum, epistulae catholicae, apocalypsis, Pastoris liber non habuerunt nisi c^a (simplici c in commentario notatum), qui quidem unam Barnabae epistulam praeteriit. Qua usi sint scriptura, passim in tabulis nostris significatum est. Utriusque exempla tabula IX praebet, ubi quae supra col. tertiam addita sunt: τοισ μαϑηταισ οι δε μαϑηται, c^b correctoris sunt, cetera vero simillimis formis adnotàta omnia c^a auctorem habent. Cf. etiam tabulam XVII ubi textum passim c^a correxit praetereaque και ανεφερετο εισ τον ουρανον supplevit, c^b vero ϋῖου βαραχιου adscripsit. In ceteris tabulis praeter tabulam II pleraque id genus ad c^a pertinent, etiam in tabula huic ed. adiuncta. Qua potissimum re hae scripturae differant, satis perspicuum erit. Sunt enim litterae quarum infimas partes brevi linea caudae instar ornare solet c^b, non item c^a; quae caudae ubi locum non habent aut a scriptore omissae sunt, non enim ubique constanter addidit, alterum ab altero distinguere difficillimum est, praesertim quum passim atramenti discrimen nullius momenti sit. Elegantiam scripturae neuter eorum affectavit; scribebant non ut librarii, sed ut viri docti tum solebant scribere. Qua aetate vixerint quaerenti non negligendum est quod nondum habebant accentuum usum. Grammaticas quod attinet formas, inprimis memorabile est quod non modo non mutarunt εραυναν, quae forma in antiquissimo textu usitatissima est, sed ipse c^a εραυνησω in notis scripsit III, 34, 6. Idem aliquoties ν εφελκ. ante consonam addidit (ut III, 21*, 15. πασιν τουτοισ 42*, 4. σαρξιν σου 67, 12. οιδεν γαρ) atque etiam ουτωσ pro ουτω sequente consona reposuit (ut II, 40*, 7. ουτωσ σειρηνιοι 39*, 17. ουτωσ περι), quae quidem potius de exemplari hausisse quam arbitrio suo videtur correxisse. Sed accuratius hoc loco videre de textu, quem secuti sunt, non in animo est. Exemplaria ad quae uterque antiquissimum Novi Testamenti textum recensebant quamvis similia essent, tamen nec deerat quod discreparet. Hinc passim accidit ut quae c^a adnotasset c^b improbaret. Ut utrumque aliquot saeculis postquam ex auctorum manibus prodisset ad codicem accessisse

probabile est, ita dubito an alter ab altero longo intervallo fuerit disiunctus.

Excepit autem illos is quem C^c diximus, quo siglo et ipsum arctiore cum iis vinculo coniunximus. In utroque Testamento sunt quibus operam navavit, textum non modo corrigendo sed etiam variis notis adornando, quemadmodum libro Esaiae numeros sectionum addidit ac saepe per totum codicem in margine adpinxit ὡραιον, eo quidem compendio quod tabula XVIII. col. 3. sub finem redditum est.[1] Ductibus utebatur plerumque rudibus, cuiusmodi sunt numerorum tabula II expressorum, sed passim etiam paullo comptius scripsit atque ad scripturam C^b correctoris propius accessit eo quod similiter atque ille infimis quarumdam litterarum partibus caudas breves fecit. Atramento utebatur plerumque pullo ac sordido, passim fusco. Qua scripturae atque atramenti varietate non est quod offendamus: quum enim ille sine dubio longiore tempore possideret codicem atque ad pias adhiberet meditationes, teste nota illa de sententiarum pulchritudine saepe repetita, alio tempore hoc, alio illud in exemplari suo addidit.

A C^c correctore distinximus in apocalypsi alium siglo C^{c*} insignitum. Scriptura quam adhibebat iudicari potest ad verba και εστηκει ο αγγελοσ λεγων et πεντε, quae tabula XVIII continentur, item ad εσται, quod media fere tabula XIX exscriptum est. Quae licet formis plerisque satis differant a notis C^c, tamen atramento cum iis conveniunt. Si non eundem auctorem habuerunt, certe aetate non videntur differre.

Neque post C^c deerant qui novas codici curas impenderent. Postquam enim iam dudum scriptura antiquissima mollioribus membranae partibus imposita propter pallorem passim manu haud imperita renovata esset,[2] inventus est qui multas paginas in libris prophetarum instauraret, litteras antiquas quae expalluerant atramento inducens admodum nitenti et nigerrimo,

[1] Cf. etiam codicis Frid. Aug. fol. 20. inter alteram et tertiam paginam.

[2] Huius renovationis vestigia in tabula VII conspici licet; etiam in tabula XVI.

nisi mavis subfuscum dicere. Quo negotio dum fungebatur, et notas aliquot sermone Arabico adscripsit, quae pleraeque lemmatum rationem habent, nec ab emendando textu abstinuit. Tria notarum exempla tab. XVIII. col. 3. exscripsimus; ad emendationes pertinent verba κάτω ἐμβλέψονται καὶ, quae e folio desumpta voluminis II. quadragesimo quarto tabulae XVII addidimus. Quas notas D correctoris propterea magni facimus quia Graecae quibus utuntur formae maxima cum probabilitate saeculo octavo adscribendae sunt.[1] Quod si recte vidimus, non enim facile inter peritos aliud quidquam in dubium vocari potest nisi hoc, utrum octavo saeculo an nono instaurator iste idemque corrector vixerit, probatum est, iam mille annis ante multas scripturae antiquissimae partes tantopere evanuisse ut curiose instaurandae viderentur. Neque id tum primo sed secundo factum est; passim enim in iisdem textus continui partibus, ut in ipso primo folio Esaiae, renovationis eius quae praecessit manifesta vestigia sunt.

In tempora posteriora incidunt notae illae Arabicae quas tabula XV exprimenda curavimus. Quae quum ab eodem profectae sint atque duae notae bilingues, Graecae et Arabicae, folio 128. verso additae, quarum alteram in tabulam XVIII recepimus, inter saeculum X et XII scriptae videntur. Ipsius saeculi duodecimi paucissima illa videntur esse, quibus E siglum in commentario praepositum est. In his est Θεοσ ex οσ factum celebri loco prioris ad Timotheum epistulae, quem tabula XVII accuratissime expressimus. Has correctiones nescio an ad Theophylactum illum referam qui aliquot codicis locis nominis sui memoriam reliquit. Ad quem Dionysium quendam et Hilarionem accedere, quos quidem omnes ex numero fratrum Sinaitarum fuisse putamus, tabula XVIII testatur. Et ad Dionysium quidem fortasse erit qui notas Arabicas bilingues referat, quod pro discrimine eorum quae Graece scripta sunt satis dubium videtur.

[1] Inprimis similes sunt scripturis fragmentorum evangelii Iohannis Barberinorum et codicis Vaticani apocalypsis, quas lapidi incisas in Monum. sacr. ined. anno 1846 edidimus. Cf. ibi tab. II. num. 5. et 9.

Iam supra commemoratum est duplices quaternionum numeros quum antiquiores tum recentiores in codice inveniri. Priores summis marginibus interioribus scripti sunt, per Novum Testamentum rubro, per Vetus colore lurido; alteri exterioribus marginibus eo quo edidimus loco, atramento plerumque nigerrimo. Antiquiorum in libris Veteris Testamenti historicis et propheticis nil superest praeter $\overline{\text{ΜΓ}}$ et vestigia numeri $\overline{\text{ΝΖ}}$; plerique toti vel ex parte supersunt in libris per versus scriptis: qui quidem omnes cum iis plane conveniunt quos manus posterior adscripsit. In Novo vero Testamento postquam per evangelia antiquiores numeri abscisi sunt, inde ab epistulis Paulinis sive a quaternione $\overline{\text{ΠΔ}}$ secundis curis addito usque ad $\overline{\text{ϘΒ}}$ vestigia antiquiorum ubique cernuntur. Utrique autem ita differunt ut numeri posteriores $\overline{\text{ΠΑ}}$ $\overline{\text{ΠΒ}}$ $\overline{\text{ΠΓ}}$ numeris antiquioribus $\overline{\text{ΠΒ}}$ $\overline{\text{ΠΓ}}$ $\overline{\text{ΠΔ}}$ respondeant atque ita usque ad finem priores posterioribus uno numero antecedant. Cuius discriminis caussa de binis numeris antiquioribus alter quisque, in quo differentia posita est, cum $\overline{\text{Ϙ}}$ toto, erasus est. Quae differentia nisi ex mera incuria fluxit, quod mihi probabile videtur, aut inter evangelia et epistulas Paulinas aut inter librum Iob et Matthaei evangelium excidisse quaternionem statuendum est. Antiquiorum scripturam numerorum aliquot exemplis reddendam curavimus tabula XVIII; quos qui compensarunt, expressi in editione suo quique loco, quamquam similes sunt scripturis C^{c} et D correctorum qui nobis dicuntur, tamen non tanta est similitudo ut ab alterutro horum scriptos putem. Eadem vero aetate i. e. saeculo octavo vel nono, omnino additi videntur.

III.

Sectione III. in prolegg. utriusque editionis nostrae superioris et totius codicis et Novi Testamenti Sinaitici de imitatione manu scriptorum in ed. maiore typis instituta expositum est: quod multo uberius in ipsa ed. maiore quam in minore Novi Test. editione fecimus. Inde haec tantum verba huc transferemus: Ceterum ne novitatem aut praestantiam eius rationis

qua codicem Sinaiticum typis exscripsimus temere praedicasse videremur, tab. XIX comparationis caussa iuxta ponendos curavimus aliquot psalmi 150 versus, quemadmodum in editione nostra maiore et in editione codicis Alexandrini Baberiana expressi sunt. Opus Henrici Herveii Baber, quod Vetus Testamentum totum paucis foliis exceptis complectitur, Georgii III. „auspiciis et iussu,“ ut est in dedicatione libri, anno 1814 susceptum et anno 1828, quo Prolegomena cum indicibus notarum ad tria textus antiqui volumina (1816. 1819. 1821) exierunt, absolutum est. Intra quos annos quattuordecim codice typis propriis describendo editor „labores plane Herculeos se exantlasse“ fatetur, quamvis tanta errorum copia in textum descriptum inrepserit ut ad solam Genesin plus triginta, ad dimidiam Proverbiorum paginam tres in notis ipse indicaverit. Iisdem typis nuper usi sunt William Cureton et S. Prid. Tregelles ad edenda fragmenta palimpsesta, altera Iliadis Homeri (Lond. 1851), altera evangelii Lucae (Lond. 1861). Comparaturos autem nostra et Baberiana ad ea respicere velim, quae supra de typis ad imitandum codicem praeparatis dicta sunt. Praetereaque quanti faciamus Anglica studia eo ipso significatum est, quod superasse illa magna in laude ponimus.

Paranti autem hanc novam Novi Testamenti Sinaitici editionem denuoque omnia et singula examinanti inventus est locus ubi typothetae vitium inter corrigendum non expunctum prelo exiit. Lucae enim 5, 3 (32*, l. 1) ηρωτησεν mea manu ex codice descriptum est, male vero editum ερωτησεν. Quum autem ad elaborandum typisque exscribendum librorum utriusque Testamenti commentarium, qui quidem quindecim notarum milia complectitur, pro solemni editionis maioris destinatione non superesset nisi sex hebdomadum spatium, accidit ut aliquoties vel minus recte exscriberetur aliquid ex schedis meis vel etiam omitteretur: id quod ad utramque editionem spectat, etsi aliquot maioris notae in minore (cf. pag. LXXXI.) iam vel emendatae vel amplificatae sunt. Haec igitur, quae ad hanc novam editionem iam adhibita sunt, in repetendo commentariorum examine observavimus. 4, 7 et 8 ed. min. εαν ad 7,

ουν ad 8 pertinet, ut iam recte ed. mai. 4*, 30. 31. addi poterat ϑαλ λασση fugisse correctorem; cuiusmodi passim non indicavimus, ut 1, 18 μνησ στευϑισησ, quod ipsum in comm. scribendum erat. 6, 9 et 10: hi numeri in ed. min. ex maiore transierunt, ubi nota 9 de lineola super ισ relatum est, paullo aliter secunda quam prima manu posita, num. 10 vero ad τω spectat 6*, 10 repone βηδσ. pro βηϑσ. et 7, 9 δεμονιων (huiusmodi omnia in ipso edd. nostrarum textu Sinaitico rectissime scripta sunt) 8*, 13 repone ομοιασ pro ομοια 16, 1 repone γυνεκι et γυναικι pro -κα 16*, 11 repone λεγιωνων pro -νασ 20, 10 (Mc 4, 8) restitutum αλλα pro αλλο potius ad C[b] quam C[a] referendum videtur 20, 13. 14. 15. repone ακουωσι pro -σωσι 20*, 19 C[a] δια το αυτον reposuit, non δια τουτον 22*, 13 notandum erat C reposuisse δαιμονιον pro δεμ. 37*, 21 adde: idem i. e. C[a] αφιομεν ex -εμεν 38*, 10 repone ποισαι 40*, 19 adde: item post. 41, 7. 8 adde: C και ηρξαντο pro ηρξ. 45*, 4 repone των pro αυτ. 46*, 3 repone βεβλημενοσ pro -νον et 48, 14 συνετ pro συνετε 49, 16. 17 nota 16 debebat esse: C[a] ο ιωαννησ pro ιωανν. 49*, 19 repone πιη pro πινη 50 col. 2 vers. 3 adde: C[a] ante ηδη interpunxit 50*, 2. 3. addi poterat κραβακτον quod iam praecessit fugisse correctorem 51, 6 repone πιστευσετε pro -ετε 51, 14 scribe: item C[b] pro item C[a] 53, 22 adde: C[a] υμεισ δε, et perge: 23 ουκ etc. 54, 12 adde: super α in εποιησαν notatum est ε, ipsa prima fortasse manu 55, 3 praeter morem editum est in ipso textu τουτου, quod (exeunte versu) C pro του reposuit, ut recte adnotatum est 56, 6. 7. ante supplevere adde: expuncto και quod sequitur 57, 5. 6. repone C[a] pro C[c] 67 col. 4 vers. 7 adde: C post φιλιππε interpunxit 62, 1 ed. min. scribe δια ιησ. χρι. (ut recte ed. mai.) 64, 5 scribe: C addidit puncta super κετι etc. 64*, 7 supple: ε in εαυ ipse* in rasura scripsit 67*, 12 scribe $\overline{\kappa\epsilon}$ pro και 70*, *: adde: post δυ omissum est να nec suppletum 71*, 5 pro addidit scribe pergit 75*, 20 scribe: C κατενωπιον τ. ϑε. 80*, 3 addi poterat: $\overline{\chi\upsilon}$ vero non correctum est 82, 3 scribe notam sic: την εισ: C την αγ. τ. εισ (ut recte ed. mai.) 85, 8: emendatio utrum A an ipsum* auctorem habuerit dubium videtur 88, 10. ad εν adde: sec. 89, 5 dele C

94, 15 adde: Item ex η fecit ην 94*, 1. notari poterat: την quod praecedit per incuriam corrector non delevit; item ad 101*, 2: πυλην per incuriam corrector intactum reliquit; item ad 104, 2 post λυτρωτην: δικαστην per incuriam non delevit 116*, 2 addi poterat: κατην quod sequitur fugit correctorem 128*, 3. 4. scribe και δια pro δια 134, 20 scribe εχουσα pro εχουσασ.[1] 100, 8 exscriptum est ομοϑυμαϑον pro -δον 110, 5 επ. pro εβ. 116*, 4 βασιλ. pro βασειλ. 133, 18. 19 αγγελον pro αγγε 107, 9 adde sec. post ο 116, 8 C ante κατελαβ. et 14 prim. ad του 129 ad* inter 2 et 3 notandum erat σ pr. in στολασ ipsa prima manu suppletum esse.

Hoc loco mentio iniicienda est libri quem Frid. H. Scrivener in usum eorum composuit qui facili negotio discere cupiunt quibus locis ac modis scriptura codicis Sinaitici ab ed. Stephani tertia (a. 1550) differat. Cui libro hunc ille titulum fecit: A full Collation of the Codex Sinaiticus with the received text of the New Testament: to which is prefixed a critical introduction by Frederick H. Scrivener. (Cambridge, London 1864.) Usus est vir clarissimus in excerpendis lectionibus Sinaiticis et cum Stephano conferendis eadem qua solet diligentia ac subtilitate; nec fere erravit nisi in his: Matth. 2, 17 quod ad υπο adscripsit: „B[a] cum Steph.“ delendum est; nec enim nisi v. 23 B[a] υπο pro δια dedit 6, 4 scribi debebat: η σου ελεημ. η (i. e. ἡ σοῦ vel ἧ σου ἐλ. ᾗ) pro η σου η ελ. (i. e. ᾗ σου ἡ ἐλ.), non: ελεημοσυνη η pro η ελεημ. 6, 26 ad τασ αποϑηκασ addendum est B 7, 18 ποιειν non dicendum erat rescriptum esse „lectione non mutata“; licet enim non supersint vestigia prioris scripturae unde antea ενεγκειν scriptum esse confirmetur, ut in commentario adnotavi, tamen non dubitari potest quin antea ενεγκειν fuerit 13, 52 ex editione

[1] Si quid in lectionibus sect. V. excerptis a textu aut commentario differt, per incuriam accidit, quemadmodum Ioh. 7, 22 μωυσησ pro ο μωυσησ exscriptum est et Mt. 23, 6 τασ πρωτοκλισιασ, quod C correctoris est, pro scriptura primae manus haberi videtur. Idem quadrat ad Notitiam editionis cod. Sin., in qua si quid differt ab edd. nostris ipsius codicis, ex his corrigendum est, ut Mc. 1, 23 εν omissum est et Ioh. 21, 24 ο και γραψασ, quod correctoris A est, pro ipsa prima lectione exscriptum est.

utraque apparet non ομοια (ut in comm. est) sed ομοιασ mutatum esse in ομοιοσ 14, 35 notari debebat εκεινου omissum esse 16, 20 non deest αυτοισ sed αυτου 18, 18 non deest και a prima nec supplevit c, sed c plene scripsit και quod * per compendium scripserat 18, 26 εκεινοσ non addit ipse scriptor, sed c[a] corrector 19, 13 scribendum erat πεδια pro πεδιαι 24, 24 notandum erat μεγαλα omitti 26, 10 non deest γαρ a prima, ut vult signum Scriveneri, sed correctorum alter improbavit, alter restituit 26, 53 c[a] non tantum αι pro ι dedit, sed λεγαιωνασ pro λεγιωνων Marc. 2, 26 non est ιερεισ pro ιερευσι sed τουσ ιερεισ pro τοισ ιερευσι 9, 47 minime deest την secundum Luc. 4, 29 non habet codex εισ το pro ωστε, sed ωστε pro εισ το 4, 38 addi debebat οικ. του σιμωνοσ pro οικ. σιμ. 5, 35 notandum erat εν εκειναισ ταισ ημεραισ ad seqq. trahi 7, 20 A habet οι ανδρεσ, sed post παραγεν. δε ponit 9, 9 indicandum erat εγω secundum omitti 10, 20 μαλλον non adest sed omittitur 10, 38 αυτησ quod A addidit rursus (a c) erasum est 11, 11 in codice est ιχθυν ut recte ed. mai. habet (ιχθην vitium typographicum ed. min.) 11, 32 non νινευιται sed νινευειται tuetur codex 20, 8 indicandum erat a pr. man. αποκριθεισ pro ο ιησ. esse 20, 37 non του sed τον omittitur 23, 5 addendum erat τον οχλον pro τ. λαον esse in Sinaitico Ioh. 2, 24 debebat γιγνωσκιν notari, item 3, 1 ονοματι pro ονομα 5, 1 minime deest ο articulus 5, 19 praetermissum est αν μη pro εαν μη 9, 9 non αλλοι δε habet codex sed αλλ. δε ελεγον Rom. 3, 7 omissum est δε pro γαρ 6, 22 non dici debebat τε primo pro δε fuisse, sed ipsa prima manu ex τ antequam absolutum esset δε factum esse 10, 19 επ pro επι notandum erat 15, 9 minime a pr. man. deest και, sed c post εθνεσιν addidit $\overline{\kappa\epsilon}$ (in comm. per errorem exscriptum est και, unde fluxit error coniecturae) 1 Cor. 3, 12 notandum erat χρυσιον pro χρυσον 6, 14 notatur „* in Ms.", at volebam notare ad * signum, quod non adpictum est nisi in ed. minore, syllabam να in δυμεωσ omissam fugisse correctorem. 11, 26 debebat dici * per errorem scripsisse τουτο pro τουτον, id quod c restituit, posteaque τουτο post ποτηριον deesse, id quod c supplevit. Apud Scr. est:

„deest τουτον (habet c), at habet τουτο και το ποτηριον πινητε (c cum Steph.)“ 15, 5 notandum erat επειτα pro ειτα et 15, 50 δυναται pro δυνανται 2 Cor. 3, 7 intellegi nequit quid sibi velit του [θανα]του. Planissima vero nota commentarii mei est 7, 12 ουκ pro ουχ notandum erat Gal. 4, 25 utrumque compendium vocis ιερουσαλημ corruptum est Eph. 1, 15 ex ed. mai. nota debebat sumi, quum in minore c εισ transpositis confusa esset. Ad Thess. 1, 3 in codice est αδειαλιπτωσ, non αδιαλ. 2, 11 notandum erat υμασ post παρακ. omitti 3, 6 scripsit: „υπ separat c??“ non additis commentarii mei verbis: „υπ prima manus coniunctim scripsit“, cuiusmodi de coniunctione in Prolegg. II, 7 dictum est Hebr. 9, 3 τα αγια των non est primae manus sed c correctoris. Ibidem v. 5 χερουβιν et Stephani et codicis est lectio 2 Tim. 2, 19 non παντωσ sed παντασ additum est Philem. 6 διακονια est c correctoris, non primae manus Act. 7, 6 omissum est σου pro αυτου 14, 20 sq. verba excerpsit „punctis positis rursusque deletis“, sed omisit εκεινην ad quam vocem puncta spectabant Iac. 3, 17 non item ανοθεν sed ανωθεν legitur 4, 15 ζησομεν pro lectione Stephani laudatur sed Steph. ζησωμεν habet 5, 20 praetermissum est γιγνωσκετω 1 Petr. 2, 5 debebat notari ῐσ a c, antequam εισ reponeret, punctis improbatum esse 2 Petr. 3, 3 rursus praetermissum γιγνωσκ., item 1 Ioh. 4, 7. 1 Ioh. 2, 28 απ αυτου non additur sed tantum transponitur Apoc. 4, 2 επι τον θρονον pro Steph. lectione habitum est, sed ille ε. του θρονου habet 9, 2 in καπινοσ non π sed ι puncto notandum erat 20, 8 scripsit „τωγ primo?“ at τ primo pro γ ad prius γ in μαγωγ spectat; nota enim: „γ prius“ ad μαγωγ adpositum est 21, 7 omissum est μου pro μοι. Praeterea signum quod iis quae ex itacismo, ν εφελκ. vel affixo σ variant et apertis erroribus praeposuit saepe non recte collocatum vidimus, ut Mt. 5, 11 ad διωξουσιν (pro διωξωσι) 5, 39 ad ραπιζι (quod i. e. ραπιζει ℵB pro ραπισει habent) 13, 3 ad σπιρε, quod est σπειραι, pro σπειρειν (debebat vero signum ad σπιρων poni) 13, 15 sq. ad ιασομε et ακουουσιν pro ιασωμαι et ακουει 27, 29 ad ενεπεξαν pro ενεπαιζον (debebat signum ad ενεπεξαν v. 31 poni) Mc. 6, 21 ad εποιησεν pro

εποιει 8, 6 ad παρατιϑωσιν pro παραϑωσι 15, 17 ad ενδιδυσκουσιν pro ενδυουσι Lc. 6, 6 ad ανϑρωποσ εχει pro εχει ανϑρωποσ 8, 30 ad ονομα εστιν pro εστιν ονομα Ioh. 6, 29 ad πιστευηται pro πιστευσητε Gal. 4, 18 ubi (omisso το) ζηλουσϑε minime ex itacismo pro ζηλουσϑαι accipiendum est (Vulg. cum pluribus patribus *aemulamini*), etc. Rursus idem signum haud raro deest ubi poni debebat, ut Lc. 20, 11 εξαπεστιλαν καινον. In iis quae magno ille cum studio ex commentario excerpsit passim est quod accuratius dictum vellem, ut Mt. 8, 29 lectio B relata est ημασ βασανισαι ημασ πρ. καιρ. quum ipse notassem: „pro ημασ (sed per incuriam intactum reliquit) απολεσαι B βασανισαι ημασ reposuit". Ad Lc. 3, 24 notavit Scr.: „μαϑϑαϑ (μαεϑαϑ vel μαϑεαϑ primo: ambigue Tisch. ϑ medium ex ε)." At „ϑ medium" in μαϑϑαϑ absque ambiguitate dictum est; inter tria enim ϑ medium non est nisi secundum. Rom. 6, 14 notavit: „ουκετι (pro ου prim. Delet ουκετι C)"; at in ed. mai. ουκετι cum punctis super κετι exscriptum est, addita hac nota: „puncta C correctoris rursus erasa. Ceterum etiam super ου puncta ex errore posita erant". Inde quid rei esset planissimum et nota ed. minoris corrigenda erat. Puncta rursus erasa esse apud Scriv. plane praetermissum est. 1 Petr. 2, 1 habet „υποκρισισ (-σεισ vel -σειν? C)"; at in comm. meo est: „C -σεισ, ν quod σ extremo imposuerat rursus absterso". Primum igitur ille υποκρισιν, tum υποκρισεισ legi voluit. Haud raro in codice littera exeunte versu scripta per errorem ineunte sequente repetitur, unde separatio syllabarum pro caussa duplicationis habenda est. At in conlatione Scriv. illam caussam ubique fere praeteriit (ut Mt. 1, 18. Act. 27, 7. Apoc. 2, 19), nec magis indicavit syllabam passim propterea excidisse vel duplicatam esse quod altera verbi pars exeunte, altera ineunte versu scripta est. Cf. Rom. 5, 16 ubi in codice est αμαρτη τοσ (pro αμαρτησαντοσ) Col. 2, 8 συλα γων (pro συλαγωγων Act. 14, 22 εν ενμενιν 18, 2 τε χεναι (pro τεταχεναι) 22, 9 εϑεα το (pro εϑεασαντο) 27, 7 προσε εωντοσ Apoc. 21, 27 notat Scr. „ο ποιωσει (pro ποιουν: C* ποιων, ωσει improbato)", at in codice litteris ο ποι exit columna, ων extrema syllaba omissa; ab ωσει

vero nova columna incipit. Praetereo alia. Minime vero praetereundum est, ut iam supra monuimus, quicquid S. P. Tregelles, dum anno 1862 invitatu meo Lipsiae versabatur et intra dies aliquot domi meae epistulas catholicas in codice Sinaitico perlustrabat, teste Scrivenero aliter atque edidimus legisse sibi visus est, ex mero errore fluxisse. Quod quum omnibus fere locis pro ipsa ea ratione qua textus mea manu ex codice descriptus, identidem recognitus et in usum typothetarum praeparatus est certissimum esset, tum quo solo loco dubitare poteram, i. e. 1 Ioh. 1, 3, examine a Bernh. de Dorn viro acutissimo Petropoli repetito confirmatum est. Non igitur Iac. 2, 16 prima manu ειπε sed ειπει (unde C ειπη correxit) scriptum est. Erravit Tr. eo quod non vidit litteram ι minuta forma prope ε et ipsum minutum positam. Similes litterarum earumque formae minutae coarctationes talibus locis ubi exit versus per totum codicem frequentissimae. 1 Petr. 1, 17 vult prima manu αναστραφομενοι scriptum, at est αναστρεφομενοι, Tr. vero eo falsus est quod C corrector αναστραφητε reposuit. 1 Petr. 4, 14 prima manu scriptum vult αναπεπαυεται et correctum επαναπαυεται. At rursus ille confudit primam manum et correctorem, non animadvertens πε correctoris esse et ε ab eodem esse deletam; prima enim manus dederat αναπαυεται, corrector substituit επαναπεπαυται. 2 Petr. 2, 9 Tr. legit περιφυλακισμενουσ, at in codice est πεφυλακισμενουσ. Ibidem 3, 10 indicavit ημερα pro η ημερα legi. At alterum η idque forma paullulum producta exeunte versu, alterum idque plena forma ineunte versu locum habet. 1 Ioh. 1, 3 vidisse sibi visus est απαγγελομεν, at codex rectissime απαγγελλομεν habet. Ibidem 3, 21 primam eamque vitiosam scripturam καταγινωσκιν esse statuit, at est -σκω, ex quo quum -σκη (ut omnino debebat scribi) correctum sit, proclive est inspicientem falli. Ibidem 5, 1 scripturam vulgatam τον γεγεννημενον codici tribuit, at is plane propriam lectionem habet το γεγεννημενον. 3 Ioh. 9 rursus scripturas diversas confudit εγραψα αν ipsi scriptori tribuens, quum C correctoris sit, qui exeunte versu α̅ adpinxit, deleto τι quod sequitur versu proximo ineunte. Iud. 14 προεφητευσεν

indicavit, at codex habet προεπροφητευσεν, quod nec corrector attigit. Levioris momenti est quod Iac. 2, 3 ῦ in ὑποποδιον paullo super lineam suppletum et punctum super ν in την correctori tribuit, ego vero emendationi ipsius scriptoris. Iud. 12 ipsa prima manu κατα τασ scriptum esse vult. At τα ad κα exeunte versu demum c corrector supplevit, antequam totum locum illum signis delendi circumdaret. (Hoc tum demum fecisse videtur quum aliquot versibus post eadem verba posita vidisset.) Denique significavit aliter se de Ioh. 21, 25 sentire, quem versum a scriptore omissum a diorthota suppletum dixi; illi vero ipsius scriptoris esse visus est, qui antequam scriberet intinxerit calamum, unde scriptura speciem quandam vegetiorem assumserit („only that the scribe, when he had completed v. 24, dipped his pen afresh into the fluid, which afterwards flowed more freely“: Scriv. l. l. p. LIX). Quae res quum tanti momenti sit[1], digna videtur de qua paullo accuratius videamus. Non miror quod Tr. cui aliquoties locum inspiciendi copiam feci, ipsis oculis quid rei esset non perspexit. Quid quod ipse iam dudum codicem curiose pertractaveram antequam veram eius loci naturam perviderem. Iamvero res est eiusmodi ut nec mihi nec aliis multis quibus locum ostendi ulla dubitatio remanserit quin prima manus ultra verba η μαρτυρια αυτου non sit progressa. Ut enim atramentum ita plures etiam formae id quod volo luculenter probant.[2] Ac sane per-

[1] Scriv. gratissimum mihi fecit quod codicem 63. Dublinensem, qui solus cum Sinaitico versum illum ab Iohanne omissum testari videbatur, denuo examinandum curavit, unde docuit l. l. p. LIX. perisse quidem in eo codice membranae particulam cum ultimo evangelii versu et parte commentarii de eodem scripti, minime vero ab ipso librario omissum fuisse.

[2] Cf. comm. meum ad h. l. ubi praemissis aliis haec leguntur: „Accuratius enim singula attendenti manifestum fit, additamentum a textu atramento differre. Textus enim totam per paginam cineraceum aliquid habet, additamentum vero subrufo utitur colore. Accedit maior quaedam litterarum gracilitas levisque in nonnullis ipsius formae differentia, cuiusmodi inprimis sunt κ α τ υ χ. Repraesentavimus locum gravissimum ed. mai. tabula XIX, quamvis quae differunt ex omni parte non queant ante oculos poni, praesertim quum maximo momento sit coloris discrimen. Ceterum si quis hebetioribus oculis utatur, comparandus ei est locus III, 12 ad fidem faciundam aptissimus. Ibi enim priora verba in ipsum textum

mirum esset, non tantum per totam ultimam Iohannis paginam versuum plus centum septuaginta sed nec per totum Novum Testamentum, quamvis saepe perquisiverim, locum inveniri similem, quum librarius toties calamum intingere debuerit, hoc uno vero loco rem gravissimam a fatali calami intinctione pendere. Equidem etiam atque etiam mihi gratulor, quod singulari Dei beneficio acri oculorum acie summoque studio licuit tantum litterarum sacrarum thesaurum, textu antiquissimo innumeris locis a correctoribus retractato, confidenter edere. Inde enim quod vir haud mediocriter doctus et prae aliis multis in legendis antiquis codicibus exercitatus per pauca ea folia, quibus epistulae catholicae continentur, in eruendis variis lectionibus tantopere erravit operis feliciter absoluti difficultatem ipse rursus doctus sum.

Sed restant duo loci quibus ipse Scriv., cuius libro Tregellesii lectiones in lucem prolatae sunt, errorem editionis principis se invenisse putavit, Ioh. 5, 37 et Apoc. 9, 4.[1] Illo enim loco ex tabula nostra IX conclusit pro ειδοσ edendum fuisse ειδοε, altero ex tabula XV pro ουδε exscribendum fuisse ουδε̄. At utroque loco amicus noster circa formas litterarum in utraque tabula accuratissime expressas falsus est. σ enim illud forma minutissima deformatum quidem eo est quod scriptor superiorem partem singulari ductu paullo inferius supplevit quum primo non satis expressisset; at minime dici potest pro σ positum esse ε, quae littera eadem minuta forma in eadem tabula IX passim occurrit. Cum illo vero σ confer eandem litteram in tab. huius ed. col. 1, 11, item in illa tab. col. 4. vv. 33 et 34. Alterum etiam manifestius est, ουδε tab. XV falso pro ουδε̄ a Scriv. habitum esse. ε enim eo loco lineolam mediam paullo productam habet eundem in modum quo col. 3. versu penultimo (ημε ρα) scriptum est, a qua forma omnino

recepta: και βρεχι επι, colore cum atramento huius loci conveniunt tantum quantum differunt a textu cui inlata sunt; tantam vero etiam litterarum cum textu reliquo similitudinem habent, ut distingui ab eo vix possent nisi litterae quae lineam excedunt alienam manum manifestam facerent."

[1] De Mc. 1, 23 vide supra.

differt ε̄ in tab. XV ter positum: col. 1. vv. 14 et 20. col. 4. vers. penultimo.[1]

In Prolegg. libri sui Scriv. multus est in refutanda fabula Simonidea circa codicem Sinaiticum. Fuerunt fortasse qui mirarentur in edd. meis codicis Sinaitici nusquam istius fabulae mentionem fieri. At praestabat rem tam turpem praeterire silentio. Turpitudinem autem non ab ipso tam nobili falsario adsumsit sed ab iis, opinor, quibus ille post tot fraudes denuo fucum fecit. Simonidem nunquam vidisse codicem dudum mihi certissimum erat. Si enim vidisset, tam imprudenter labi non poterat. Ceterum nec apud Scriv. miserrimae illius fabulae caussam relatam legi. Posita vero in eo erat quod ipse cum Alexandro Lycurgo fraudem librorum palimpsestorum Uranii et Hermae anno 1856 tot tantisque viris pessime deceptis detexi.[2] Conclusit autem vir clarissimus commentationem suam

[1] Etiam in Novo Testamento Sinaitico, cuius plagulas aliis potius quam meis curis correctas esse indicavi p. XXIX, textum sacrum magna cum fide exscriptum esse ipse cum Scrivenero expertus sum. Lineola finalis, quae tam facile perit de typis, non excidit nisi ter: 12*, 4, 37 ε̄ 41, 4, 31 σιτευτō 128, 3, 30 δυναμῑ. Rom. vero 6, 8 συνζησομε̄ et 128, 3, 24 μυριαδω̄ (male Scriv. χιλιαδω̄) in tribus exemplaribus meis salva est, in exemplari vero Scriv. periit. Praeterea Mt. 13, 32 πετιπα pro -να, Phil. 4, 3 συζηγε pro συζυγε Act. 28, 15 αρχι pro αχρι (item ut iam notatum est Lc. 11, 11 ιχϑην pro ιχϑυν) typis exscriptum est. Contra 1 Tim. 6, 20 et Act. 24, 18 recte φυλαξον et τησ in duobus exx. exhibitum vidi, in tertio et exemplari Scriv. φυλαζον est, ita ut a typographo inter laborem in partem exemplarium vitium intrusum sit, item σ truncatum, ut paene ο videretur esse. Punctum („the dot") quod idem ter (Mt. 1, 25. 6, 16. Lc. 10, 5) super litteras adpictum vidit ego nuspiam vidi, nec esse potest nisi chartae macula. Quae p. 166 sq. in notis errata consignavit, ea pleraque iis comprehensa sunt quae supra pag. XXXXI sqq. supplevimus. Quam ambiguitatem ad fol. 39*, 3 („inter ε et ι") indicavit, ea in ed. mai. non est, ubi inter ε et ι in ipso textu spatium relictum est. Nec magis ambiguum est: „ειπει (ει primae manus est)" fol. 119, 3; ει enim non est nisi de illo ει accipiendum quod proxime praecedit et cui nota apposita est. Praeterea indicavit aliquoties tabularum numerum non recte perscriptum esse. Quae vero de lectionibus nonnullis sectione V (ex notis brevissimis editionis Ni Ti meae VII) excerptis habet, ad ea quod supra pag. XXXXIII diximus spectat.

[1] Cf. librum: Enthüllungen über den Simonides-Diadorf'schen Uranios. Zweite zu einem Geschichtsabriss über Simonides, den Hermastext und das Leipzig-Berliner Palimpsest erweiterte, sowie mit Berichten und pa-

luculentam de falsarii fabula his verbis: „Such are the grounds of our firm conviction that the codex Sinaiticus is a monument of the Biblical scholarship and pious skill of the fourth century of our aera. On its happy discovery we congratulate the Christian world, and respectfully thank Prof. T. for the care and diligence he has bestowed upon editing it.“[1]

IIII.

Quaerenti qua aetate codex Sinaiticus scriptus sit nec nota praesto est qua ipsi scriptores tempus professi sint suum, nec quicquam a fratribus Sinaitis de origine deque historia eius libri traditum est.[2] Antequam ipse anno 1844 fragmenta

laeographischen Erläuterungen Prof. Tischendorfs und Anderer vermehrte Auflage. Von Alex. Lykurgos. Leipzig 1856.

[1] Incidit nuper in manus nostras ea etiam codicis Sin. conlatio quam Ed. H. Hansell theologus Oxoniensis Novo Testamento suo antiquissimorum codicum composito inseruit. Quae qua fide utatur non quaesivimus; dolorem vero inde percepimus quod incredibili inscitia circa codicem Laudianum et ipsum Oxoniensem versatus est. Quae enim olim Hearnius pessime ediderat, ea nunc pleraque Hansellius repetiit, ut χαητη, ετινοντο, αυτοιο, επιχαηϑειο, επωληϑεν, αντιοοεα, quae omnia imperitus litterarum evanidarum instaurator reposuit pro και τη, εγινοντο, αυτοισ, επιχληϑεισ, επωλησεν, αντιοχεα. Quid quod εϑαυμαζον μεν τε (pro „mente“, quod ad columnam Latinam pertinet, in qua est „confundebantur mente“) και διηπορουν cum Hearnio falsi nihil suspicans repetiit. Ita etiam vitia ineptissima ab artifice Parisiensi ex codd. C et D exscripta πυρετοο, οηχια, ο ιο, τουο pro πυρετοσ, οικια, ο ισ, του ϑυ pro vera illorum codicum scriptura venditavit. Sed ut alia omnia praetereamus, de ipso Sinaitico codice scripsit: „The Ammonian sections and Eusebian canons are not given in Tischendorf's printed editions: but the photo-lithographed plates exhibit them in certain portions of the Gospels.“ Credideris virum doctissimum neutram editionem nostram ne obiter quidem inspexisse; in utraque enim quicquid codex sectionum Ammonii et canonum Eusebii adpositum habet fideliter expressum est.

[2] Veteres librorum catalogos ut in nullo eorum quae perscrutatus sum orientis monasteriorum, ita nec apud Sinaitas vidi; nec magis, opinor, apud istos certe eiusmodi quid inveniri potest. In S. Catharinae quidem monasterio Cyrillus vir plurimum reverendus, qui ex viginti annis praeest bibliothecae, primus confecit catalogum; at nec ipse exemplaria librorum sacrorum accuratius descripsit sed pleraque summatim indicare satis habuit, libris vero dudum discerptis et fragmentis nullum locum reliquit.

illa Veteris Testamenti ex tenebris protraxi, nemo fratrum ad folia ex longo tempore disiecta attendisse aut quid rei esset cognitum videtur habuisse, neque magis peregrinatores docti quicquam litteris consignarunt unde eos vidisse codicem aut de eo audisse coniicias. Tamen ex multis saeculis in possessione monasterii S. Catharinae eum fuisse statuendum est.[1] Qui omnium ultimi quum studiorum suorum tum ipsorum memoriam in codice esse voluerunt, Dionysium, Hilarionem, Theophylactum, circa saeculum duodecimum ex numero Sinaitarum fuisse, licet horum nominum nullum inter archiepiscopos illorum temporum inveniatur,[2] ex annalibus monasterii fortasse ostendi poterit. Priorum temporum memoriam recolenti non negligendum est, nobilem illam pietatis antiquae arcem perfugiumque, quum circa annum 530 Iustiniani imperatoris praesidio opibusque condita esset, nunquam dirutam esse. Neque absonum fidei est, illo ipso tempore imperatoris munificentia prospectum etiam esse ut ne studiis pietatique Sinaitarum, quos permagni fecit,[3] librorum sacrorum supellex deesset, quae vix aliunde quam ex Alexandria, codicum laudatissimorum patria, calligraphorum sede celeberrimorum, arcessenda erat. At nihil hac via inveniri potest quod ad aetatem codicis accuratius definiendam faciat. Sive enim illo ipso tempore sive alio ad monasterii subsidia perveniebat, aliquot saeculis ante poterat scriptus esse. Qui quum hodieque, exceptis plerisque paginis mollioribus, tanta scripturae pulchritudine sit ut rei palaeographicae ignaro primorum quae prelo exibant

[1] Hoc probatur etiam duobus codicis Sinaitici fragmentis, quae Porphyrius archimandrita e S. Catharinae monasterio Petropolin attulit. Sunt enim membranae resegmina ex codicum eiusdem monasterii recentiorum tegumentis protracta, ad quae pluribus ante saeculis adhibita videntur. Pertinet autem quod ibi scriptum est ad capita V. VI. et VII. libri Numerorum. Quibus fragmentis, ad quae maior pars folii ex media Genesi decerpti accedit, etiam hoc confirmatur, totam eam codicis partem, qua qui nunc desiderantur libri Veteris Testamenti continebantur, ex longo iam tempore perisse.

[2] Cf. Περιγραφὴ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρουσ Σινᾶ. Ἐν Βενετίᾳ 1817. pag. 151. sqq. ubi est: Περὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ μοναστηρίου.

[3] Cf. librum meum: Aus dem heiligen Lande, pag. 92. sqq. ubi Procopii verba illa de re exscripsimus.

bibliorum aetatem aequare possit videri, aetate Iustiniani non poterat non eximiam novitatis speciem prae se ferre.

Sed non deest alia via quae scite ac probe inquirentem ad maximam probabilitatem ducat. Quibus verbis augustissimo imperatori hoc opus tradidi, ea hoc loco non possum quin repetam, nullum omnium quae supersunt monumentorum similium tam luculentis indiciis veterrimae nobilitatis vel, ut rectius dicam, venerandae vetustatis praeditum esse affirmans. Quibus enim argumentis codici celeberrimo Vaticano, qui solus cum Sinaitico comparari potest, praecipuam antiquitatis laudem cum Hugio et alii et ipsi vindicamus, eadem non modo prorsus in Sinaiticum codicem quadrant, sed etiam aliis augentur confirmanturque, quibus non minima inest auctoritas. Si quis igitur Vaticani codicis vetustatem cognitam comprehensamque habet, ut Sinaitico parem vel maiorem laudem tribuat, non nostra commendatione vel studio opus habet, sed ratione et intellegentia ipse cogitur. Qui vero petulantia ingenii gestire malunt quam severis studiis verum quaerere, aut imbecillitate animi quadam impediuntur quominus sentiant verum, eos nil morari quam docere praestat. Fit etiam ut cum hominibus ipsae res omnium maxime praecellentes invidiam habeant; invidia vero ut ab omni probitate, ita a discendo alienissima.

Primum antiquitatis argumentum in scriptura positum esse constat. Codicis Sinaitici scriptura formas unciales habet eiusmodi ut inter codices membranaceos quos novimus antiquissimos omnes antiquitatis specie excellat, proxime etiam, si ab iis rebus discedamus quae papyris propriae sunt, ad papyraceorum nonnullorum ipsorumque voluminum Herculanensium usum accedat. Quod ut ipsis oculis iudicari posset, tabulis XX et XXI scripturas triginta sex repraesentavimus quae, una vel duabus septimi fere saeculi exceptis, prioribus sex p. Chr. saeculis a viris rei palaeographicae peritis adscribuntur. Tabulae XX columna prima e solis papyris constat; sumpsimus autem exempla priora quinque ex voluminibus Herculanensibus, sextum ex Hyperide Thebaico, septimum e fragmento Saquarensi, quod quum Beduini in necropoli Memphitica effodissent,

cum aliis similibus anno 1853 Saquarae dono Marietti viri cel. ad nos pervenit. Hoc autem tanta codicis Sinaitici similitudine insigne est, ut litterae omnes ex eo ipso exscriptae videantur. Columnarum alterius et tertiae primum locum occupat exemplum Octateuchi Origeniani, cuius fragmenta a Sarravio plerumque dicta Parisiis Leidae et Petropoli servantur. Sequuntur quinque codicis bibliorum Vaticani exempla, quorum duo extrema scripturam novo atramento inductam praebent. Haec excipiunt fragmenta evangelii Iohannis Borgiana et fragmenta Iohannis palimpsesta Londinensia (N^b, in ed. Ni Ti nostra octava I^b). Tertia columna conspiciuntur duae scripturae Dionis Cassii Vaticani, quas sequuntur duo exempla e Cottonianis Genesis fragmentis exscripta. Alteri additus est versus e libro palimpsesto antea nostro nunc Petropolitano. Porro exemplum Alexandrini bibliorum codicis datum est cum fragmento librorum Regum palimpsesto Londinensi. Denique infimam columnarum secundae et tertiae partem exempla codicis Ephraemi Syri rescripti occupant, alterum Veteris, alterum Novi Testamenti. Nihil membranarum, unde haec exscripta sunt, saeculo quinto posterius videtur; ceteris vero aetate antecedere putamus Octateuchum Sarravianum et biblia Vaticana. Quae autem tabula XIX repraesentata sunt, vel quinto saeculo (I^1 I^2 I^3 Q) vel sexto (I^4 I^7 P N $Num^{petr.}$ R $D^{clar.}$ $D^{cant.}$ $E^{laud.}$ $Gen^{vind.}$) vel septimo ($Galen^{guo.}$ $\Theta^{lips.}$) adscribenda ducimus. Quibus omnibus diligenter inter se comparatis facile plura cognoscentur quibus differunt quae aetate differre diximus. Qua in re quid inprimis valeat quaerenti adtendendum est ad constantem formarum partim quadrarum partim rotundarum sinceritatem, a qua quidem antiquissimi libri ne tum quidem discedunt ubi, ut saepissime fit versu exeunte, propter spatii angustias litterae adhibentur minutiores. Talis scribendi munditia ut in Sinaitico codice, in Vaticano, in Alexandrino, in Ephraemi rescripto, in Octateuchi fragmentis Sarravianis, in altero Dioscoride Vindobonensi, in altero palimpsesto evangeliorum Guelferbytano (Q), in Genesi Cottoniana, in Dione Cassio Vaticano, item in aliis nonnullis sacri textus fragmentis

invenitur: ita non amplius plena mansit in altero Dioscoride Vindobonensi, quem ineunte saeculo sexto scriptum esse ipse scriba testatur, nec magis in aliis eiusdem aetatis codicibus, quales sunt Genesis purpurea Vindobonensis, Numerorum liber palimpsestus Petropolitanus, alter evangeliorum codex palimpsestus Guelferbytanus (P), Lucae fragmenta palimpsesta Londinensia (R). Sed in tabulas nostras ex codicibus saeculi sexti nihil formarum eiusmodi obliquarum sive productarum recepimus, quoniam non modo insolentiora haec quae raris locis habent, sed universum quo scripti sunt litterarum genus a scriptura codicis Sinaitici similiumque vehementer discrepat. Ad eam enim quam diximus munditiam alia accedit virtus, quam formarum simplicitatem dicere possumus. Haec in eo cernitur quod Є et C litterae nondum in crassiora puncta exeunt cuiusmodi in exemplis nostris plerisque inveniuntur, quod T et Γ, quibuscum K quodammodo convenit, lineam transversam magis aequalem quam crassioribus punctis innixam praebent, quod Δ litterae linea inferior nullis ad extremas partes punctis ornatur. Accedit quod Λ in acutum desinere solet, quamquam rotunda species papyris nonnullis aeque ac scripturis iis Graecis quae a Coptis pendent propria est. Praeterea antiquiores codices saepissime Ι et Υ tuentur, quemadmodum in papyris fit, ubi posteriores Ϊ et Ϋ tueri solent: cuius rei ipse codex Sinaiticus testis est, in quo innumeris locis correctores Ϊ et Ϋ pro Ι et Υ reposuerunt. Ut breviter dicam, quo antiquior est scriptura, eo magis artificio atque ornatu artificioso vacare et nativam quandam pulchritudinem prae se ferre solet. Quam ad normam si quae scripturarum exempla dedimus exiguntur, in membranis nil invenitur quod Sinaiticam scripturam antecedat; simillimae vero ei sunt scripturae bibliorum Vaticanorum et Octateuchi Sarraviani. Magnitudinem litterarum quod attinet, hac illi re non magis quam volumina Herculanensia inter se differunt. Ac non in iis tantum concordant quae ad definiendam aetatem praecipuam vim habent, sed eiusmodi etiam res atque formas communes habent quae maxime a singulorum scribarum arbitrio atque usu videantur

pependisse: unde eandem eos patriam habuisse atque ex eadem prodisse schola concludas. Huc pertinent formae minutissimae exeuntibus versibus adhibitae, duplex forma Ⲙ et Ⲙ, quarum posterior in titulis et subscriptionibus celebratur, forma ω pro ω pariter in Vaticano atque in Sinaitico codice inventa, signum › ad finem versuum additum. Quae cognatio trium illorum monumentorum alia re gravissima augetur, nondum enim initialium quas vocant litterarum usum habent. Contra habent antiquissimae membranae tabulis nostris repraesentatae, exceptis fragmentis Iohanneis palimpsestis Londinensibus, reliquae omnes. Transiit illa scripturae aequalitas a papyris ad membranas, sed iam inde a quinto saeculo desuefacta videtur esse. Rursus in taxanda scriptura non parvi momenti interpunctionis ratio est. Haec in Sinaitico codice exceptis paucis et simplicissima et rarissima, ita quidem ut integrae columnae haud paucae nil punctorum habeant atque etiam plurimae textus continui series medio versu sine puncto terminentur, saepe vero continua verba nulla alia re nisi vacuo distinguantur spatio. Rursus hac in re codici Sinaitico cum papyris et Vaticano codice, nondum satis accurate excusso illo quidem, maior est similitudo quam cum aliis monumentis iisque ut videtur posterioribus.

Denique hae virtutes ad probandam summam codicis Sinaitici antiquitatem tanto plus valent, quoniam eorum quos in scribendo adornandoque eo partes habuisse diximus nullus, utut differunt, a communi ratione discedit.

Ad aliud argumentum pergimus scripturae proximum. Palaeographiae Graecae studiosi facile memores erunt quantopere Leonhardus Hug in ea quam anno 1810 de antiquitate codicis Vaticani scripsit commentatione delectatus sit textu Vaticano qualibet pagina in tres columnas distincto, ita ut, „si liber expansus ob oculos ponatur sex columnas simul uno intuitu complectamur.“ Hinc „superficiem libri vix non praebere speciem prisci voluminis“ dicit concluditque inde eximiam eius vetustatem esse verbis his: „Singularis haec forma codicis docet eum scriptum fuisse quo tempore a voluminibus ad libros

transitum, atque eorum prisca facies, cui oculus iam insueverat, retenta est, quo voluminibus quantum fieri poterat libri quam simillimi essent, et rei novitas coniunctam vetustatis speciem propagaret." Quam vero ille Vaticani codicis laudem praedicat, eam Sinaiticus exsuperat eo quod exceptis pariter atque in Vaticano libris poeticis sive stichometricis, quavis pagina non tres sed quattuor columnas exhibet, ita ut expanso libro octo columnas uno intuitu complectamur, etiam maiore prisci voluminis specie decepti. Ut autem Vaticana quidem ratio in perpaucis aliis, ita Sinaitica in codice alio nullo inventa est. Cohaeret autem hac cum re aliud quod et ipsum pro summae antiquitatis indicio habendum est. Cum maxima enim probabilitate statuitur codicem Sinaiticum ex papyro Aegyptiaco descriptum esse. Quod quamvis dudum sensissem, tamen ante me Frid. H. Scrivener cum populari suo docto qui in ephemeridibus litterariis sacris (Journal of Sacred Literature for Apr. 1863. Nr. V. p. 8) de cod. Sinait. explicuit, in medium protulit.[1] Ut autem a papyraceo illo exemplari tota scripturae in cod. Sin. ratio pendebat, ex qua quaternae singulis paginis columnae institutae sunt et per versus paucarum i. e. fere 12, 14, 16 litterarum textus scriptus est, id quod mox desuefactum esse scimus testibus codicibus Octateuchi Sarraviano, Novi Test. Alexandrino, Ephraemi rescripto, Matthaei rescripto Dublinensi, fragmentis variis quae I siglo comprehendimus, aliis: ita facile demonstrari potest versum unum vel duo vel tres eodem plane cum reliquis ambitu passim excidisse. Cf. Lc. 19, 47 ubi inter ϑημερανεντω et αρχιερεισκαιοι verba ιερω· οιδε exciderunt. Ibidem 20, 16 scriptum est καιαπολεσειτουτουσ, versu solito longiore (praecedit λωνοσελευσεται et sequitur καιδωσειτοναμ). Erat ni fallor in antiquiore exemplo: καιαπολεσειτουσ γεωργουστουτουσ. Ibidem 20, 19 post versum ϑησαντονλαον excidit versus εγνωσανγαρ, item 21, 8 post γοντεσεγωειμιχ versus totidem litterarum οκαιροσεγγυσμη. 2 Pe. 3, 8 ante ωσημεραμια excidit καιχιλιαετη. Ibi-

[1] Cf. A full Collation etc. p. XIV et Bezae Cod. Cantabrig. Prol. XXIII sq.

dem 3, 12 scriptum est προσδοκωντασττη̄, sed debebat esse προσδοκωντασκαι σπευδοντασττη̄. Duo versus exciderunt 1 Io. 2, 28 ubi nunc est νετεεναυτωινα, sed fuisse statuendum est: νετεεναυτωκαι νυντεκνιαμε νετεεναυτωινα. Item Lc. 12, 52 tres versus ita fere scripti: εσονταιγαραποτου νυνπεντεενενι οικωδιαμεμερισμε inter αλληδιαμερισμο̄ et νοιτρεισεπιδυσῑ versibus ante et post inter 13 et 16 fluctuantibus. Alia exempla ut Ioh. 19, 25 sq. Scriv. in editione sua codicis Cantabrig. l. l. attulit.[1]

Alia insignis antiquitatis argumenta, quae rursus Sinaitico codici inprimis cum Vaticano communia sunt, quum orthographia tum universa ea ratio grammatica praebet, quae nominum declinatione verborumque coniugatione et syntaxi a sinceritate Graeca multifariam discedit. Utramque enim rationem posteriorum codicum auctores ad communem Graecorum usum accommodare quam ex antiquioribus libris, ad quos ni fallor ab ipsis scriptoribus sacris transierat, fideliter transcribere maluerunt. Accedit librorum Novi Testamenti ordo, qui eo quod cum antiquissima Syrorum interpretatione actus apostolorum epistulis Paulinis postpositos habet, ad illa tempora quadrat, quibus ordo antiquissimorum codicum reliquorum, Vaticani, Alexandrini, Ephraemi Syri, nondum usu receptus ac stabilitus erat. Accedunt etiam singulorum Novi Testamenti librorum et inscriptiones et subscriptiones antiqua simplicitate excellentes, quemadmodum πραξεισ nude positum apud patres quidem passim, sed in nullo quod sciam codicum nostrorum invenitur.

Quod in Notitia huius editionis susceptae pag. 13. a capitulis Ammonii cum Eusebii canonibus argumentum sumpsi, plus quam necesse est probare cuipiam videri possit. Ista

[1]) Praeterea speciosum est quod Scriv. l. l. his verbis commemoravit: „It has also been remarked that no line in the Cod. Sinait. begins with any combination of letters which might not commence a Greek word, unless it be ϑμ in Mt. 8, 12. 25, 30. Io. 6, 10. Act. 21, 35. Apoc. 7, 4. Inasmuch as ϑμ is found at the beginning of *Coptic* words (Herod. II, 166 etc.), it has been ingeniously suggested that this apparent exception to the scribe's general practice is a proof that he copied line for line from an *Egyptian* papyrus, to the writer of which such forms would be familiar."

enim harmoniae evangelicae instrumenta quum non modo iam circa medium saeculum quartum in communem usum abisse testentur Caesarius (in iis qui eius nomine circumferuntur dialogis), Epiphanius (in ancorato quem anno 374 scripsit) atque Hieronymus, qui, ut Damaso scripsit, nec a Latinis abesse volebat, sed etiam dubitari nequeat quin ipse Eusebius in codices illos quinquaginta Constantini imperatoris iussu anno 331 scriptos curaverit recipienda, a quo inde tempore codicum principalium aemulos exstitisse plurimos maxime probabile est, in codice Sinaitico ab initio addi poterant, etiamsi ante medium saeculum quartum vel ipsius Eusebii aetate scriptus est. Quam enim Vaticanus codex habet aliam ac peculiarem textus evangelici distinctionem iusto pluris fecisse Hugium, nuperrime eo est probatum quod in codice palimpsesto Lucae Zacynthio octavi fere saeculi eadem inventa est. Quamvis enim Ammonii Eusebiique ratio plerisque probaretur, tamen alia etiam, quo aemulatio valere debebat, et institui et repeti poterat. In Sinaitico vero codice res ad diiudicandum perdifficilis. In ipsa quidem scriptura numerorum, quos typis edidimus atque accuratius pluribus tabulis expressimus, nihil est ab aetate ipsius codicis alienum. Esse autem eos correctionibus A posteriores, eo probatur loco quem tabula VI columna tertia repraesentat; at ista correctio quamvis non sit ad D auctorem codicis referenda, ipso codice vix multo recentior est. Plus valiturum esset si lineas quas multas variaeque formae B corrector prioribus Matthaei capitibus ad distinguendum textum intulit numeris illis antecessisse ostendi posset; at id quamvis pluribus locis confirmetur non satis evidens est. Illud quidem manifestum est, auctorem officio parum satisfecisse suo; in Luca enim a sectione ϙ̅ϛ̅ reliquos omnes praetermisit:[1] quae negligentia facilius subrepere potuit si quis posteaquam codex exiit numeros supplevit, quam si ab initio codici destinati erant

[1] Desunt etiam foliis 10. et 15. a D scriptis, quae unum integrum quaternionis folium efficiunt. Quae res ne cui in indaganda omnium horum numerorum origine gravis videatur, vetat alterum foliorum par ab eodem D scriptorum, 28. et 29., quibus non desunt numeri.

in eoque conficiendo locum habebant. At nec hoc dubitatione exemptum est. Quae quum ita sint, non cautum duco in definienda codicis aetate multum his numeris tribuere auctoritatis.

Aliud cum hac re cohaeret idque manifestius est. Quum enim codices evangeliorum Graeci antiquissimi nostri, A C Z P R E L etc.[1] maioribus evangeliorum capitulis instructi sint, quae quin iam ante Euthalii aetatem pervulgata fuerint non dubium est, soli Sinaiticus et Vaticanus ea non habent.

Nec vero parvi faciendum quod codex Sinaiticus tanquam ad ipsum canonem pertinentes Barnabae epistulam et Pastorem praebet. Quum enim probe scimus saeculis secundo et tertio utrumque hunc librum ad canonicam auctoritatem adspirasse et a multis revera inter canonicos receptum esse, cuius rei testes luculentos habemus prae ceteris Clementem Alexandrinum et Origenem, atque etiam circa annum 325 Barnabae epistulam et Pastorem cum actibus Pauli et apocalypsi Petri[2] inter ἀντιλεγόμενα i. e. dubiae auctoritatis libros recepisse Eusebium (hist. eccl. 3, 25), quocum egregie consentit index ille canonicorum librorum codici Claromontano medii fere saeculi sexti additus sed ipso haud dubie aliquot saeculis antiquior (—„Barnabae epistula,[3] Iohannis revelatio, actus apostolorum, Pastor, actus Pauli, revelatio Petri“), tum inter omnes constat exeunte fere saeculo quarto (i. e. in conciliis Laodiceae anno 364 et Carthagine anno 397 habitis) de canonicis ecclesiae libris publice praeceptum esse nec vero Barnabam aut Pastorem locum in iis habuisse. Qua in re quae codici Sinaitico consensio intercedit cum Eusebio atque codicis Claromontani canone,

[1] Excipiendus tamen est D codex Graecus et Latinus Cantabrigiensis, quod inde explicandum videtur quia Italus eiusdem codicis textus, a quo ipsum Graecum pependisse certum est, nihil eiusmodi praebuit.

[2] His quattuor libris apocryphis Eusebius videtur priores partes detulisse, posthabitis apostolorum institutionibus et, cuius postremo loco meminit (ἤδη δ᾽ ἐν τούτοισ τινὲσ καὶ τὸ καθ᾽ ἑβραίουσ εὐαγγ. κατέλεξαν), evangelio secundum Hebraeos. Quam in rem cum 3, 25 cf. etiam 3, 3. 6, 13. et 14. Alibi (3, 16. et 6, 13.) etiam Clementis epistulam simili laude exornat.

[3] Quibus hoc nomine epistula ad Hebraeos significari nuper visa est, assentiri non possumus.

augetur etiam eo quod inter Barnabam et Pastorem sex folia exciderunt, quibus tertium ex antilegomenis Eusebii scriptum fuisse perquam probabile fit; neque magis codex ad finem integer superest, deperdita ipsius Pastoris maiore parte. Quando vero talem codicis biblici magna cum cura atque elegantia adornati modum placuisse putemus? Quod diu mihi multumque reputanti etiam illud quaerendum videbatur quos potissimum Novi Testamenti libros Eusebium in exemplaria ad imperatorem mittenda recepisse probabile esset. Qua de re in duas partes discedi potest: aut enim nihil recepit nisi quod pleno omnium ecclesiarum consensu comprobatum esset, aut nihil exclusit nisi quod pleraeque respuerent. Ut illud tutius erat et pace facile omnium fieri poterat, quum ab usu removeri posset quod displiciturum esset, ita hoc arrogantiae plenum erat et odiosum, antequam publice quicquam praeceptum esset, propria vi et arbitrio a canone excludere quae multis sancta habebantur.[1] In re tam gravi atque inprimis obloquendi libidini obnoxia episcopum prudentem mandato imperatoris liberaliter rei Christianae prospicientis ita satisfecisse puto, ut quam plurimis gratum faceret et quantum posset a se arceret calumniam, licet omnia promiscue ab eo recepta esse quae in hist. eccl. ἀντιλεγόμενα dixisset minime contendi possit. Quae si recte disputata sunt, exemplar Sinaiticum ad normam Eusebii egregie conformatum videtur, additis ad finem quae nobilioribus antilegomenis (quinque illis epistulis catholicis cum apocalypsi) proxima erant et tamen cedebant auctoritate. Simile vero exemplum aliud nullum habemus. Vaticanus enim codex quum inde a cap. 9. epistulae ad Hebraeos mutilus sit, certe non potest ab iis quae ignorantur commendationem habere. Alexandrinus vero codex, in quo scriptis canonicis duae quae feruntur Clementis epistulae adiunctae sunt, etsi testetur potuisse etiam quinto saeculo, quo propter idoneas caussas scriptus creditur, unum vel alterum veterum antilegomenon, quod passim etiam invitis conciliis in publico

[1] Quae ἀντιλεγόμενα et νόθα vocat, eadem γνώριμα τοῖς πολλοῖς et ἐν πλείσταις ἐκκλησίαις παρὰ πολλοῖς δεδημοσιευμένα (3, 25. et 31) dicit.

usu esset, cum canonicis coniunctim edi, certe tamen nihil cum canone Eusebii aut Claromontano illo commune habet. Ceterum ista codicis Sinaitici ratio per se spectata non eam vim habet ut medio saeculo quarto nos eum cogat adscribere; certe enim poterat etiam quinto saeculo tale quid repeti; sed multo est verisimilius id tum factum esse quum fieri posset cum quadam doctorum ecclesiae auctoritate.

Quarto vero saeculo dum adscribimus biblia Sinaitica, quaeritur an forte erroris nos convincant quae libris Esdrae et Estherae posteriore manu subscripta sunt. Haec enim qui scripsit testatur utrumque illum librum in codice Sinaitico ad exemplar conlatum esse „antiquissimum", ab ipso Pamphilo captivo recognitum.[1] At minime contraria ista sunt nostrae de aetate codicis sententiae. Spectant enim ad ea quae a C[a] et C[b] correctoribus nostris ineunte fere saeculo septimo in illis libris mutata vel addita sunt. Illo tempore codex Sinaiticus, qui etiamnum, i. e. duodecim saeculis post, maximam partem pulcherrimus est, haud dubie satis novus videbatur. Pamphili vero exemplar a manu eius certissimum venerandae vetustatis indicium habebat. Praeterea exemplar illud minime tum videtur scriptum esse quum recognoscebat Pamphilus: id ipsum in eo inest quod Pamphilus ad Hexapla Origenis conlatum et recognitum esse[2]

[1] Haec ad finem libri Estherae adnotata et iam anno 1846 ex lapide a nobis edita sunt: αντεβληϑη προσ παλαιωτατον (sic) λιαν αντιγραφον δεδιορϑωμενον χειρι του αγιου μαρτυροσ παμφιλου · προσ δε τω τελει του αυτου παλαιωτατου βιβλιου οπερ αρχην μεν ειχεν απο τησ πρωτησ των βασιλειων · εισ δε την εσϑηρ εληγεν · τοιαυτη τισ εν πλατει ιδιωχειροσ (c[b] ex ω corr. ο) υποστιμιωσισ (c[b] corr. -μειωσισ) του αυτου μαρτυροσ υπεκειτο εχουσα ουτωσ: μετελημφϑη και διορϑωϑη προσ τα εξαπλα ωριγενουσ υπ αυτου διορϑωμενα · αντωνινοσ ομολογητησ αντεβαλεν · παμφιλοσ διορϑωσα το τευχοσ εν τη φυλακη · δια την του ϑεου πολλην και χαριν και πλατυσμον · και ειγε μη βαρυ ειπειν τουτω τω αντιγραφω παραπλησιον ευρειν αντιγραφον ου ραδιον: — διεφωνη (sic) δε το αυτο παλαιωτατον βιβλιον προσ τοδε το τευχοσ εισ τα (c[b] corr. τινα) κυρια ονοματα. Eadem in brevius contracta ad finem libri Esdrae leguntur.

[2] Quae scripta sunt, μετελημφϑη και διορϑωϑη προσ τα εξαπλ. ωριγ. mea quidem sententia ita accipi nequeunt ut significent ex hexaplis illud ipsum exemplar descriptum esse. Ut enim διορϑωϑη et παμφιλοσ διορϑωσα ita μετελημφϑη et αντωνινοσ αντεβαλεν sibi invicem respondent. Innotuerunt ex Montefalconii Palaeographia p. 41 et Maii Nov. PP. Bibl. vol. IV. p. 318 sqq. codicum subscriptiones in quibus μετεληφϑη απο αντιγραφου et μετεληφϑη

dixit; nondum igitur Origenis studia expertum erat. Nec negligendum est ipsi exemplari suo Pamphilum eximiam laudem tribuere: verba enim και ειγε μη βαρυ usque ου ραδιον omnino ut scripta sunt extremam notae Pamphili partem efficiunt; duplici enim signo, et duobus punctis et lineola, ab iis seiunguntur quae corrector codicis Sinaitici de suo addidit. Qui vero notam codicis Sinaitici sive Friderico-Augustani scripsit, duas virtutes exempli illius laudat, quod et antiquissimum esset et manu Pamphili recognitum. Quum autem tertio saeculo sive ineunte sive medio sive, quod ipse non credo, exeunte scriberetur, ut ipsum exemplar unde Sinaiticus liber exscriptus est, papyro potius quam membrana constabat,[1] unde antiquitatis species aliquot saeculis post, papyro dudum desuefacto, mirum in modum augeri debebat.[2]

Ab istis vero correctorum notis discedere non possum quin moneam, quantam antiquitatem etiam tantus correctorum veterrimorum numerus testetur, qui quidem omnes praeter ultimum paucarum notarum auctorem uncialibus litteris usi sunt. In nullo alio codice simile quicquam observatum est. Accedit quod, ut supra indicatum est, iam octavo saeculo vel nono in mollioribus membranarum partibus multarum pagi-

εκ των εξαπλ. eodem sensu quo μετεγραφη απο (Montef. Palaeogr. p. 66) dicta sunt. At quis non videt quantum ab illa dictione differat μετελημφϑη κ. διορϑωϑη προσ τα εξαπλα? Eodem modo ac sensu in eadem subscriptione apud Montef. p. 44 αντεβληϑη προσ dictum est; scriptum est enim sic: μετεληφϑη ο ησαϊασ απο αντιγραφου του αββα -- εν ω καϑυποκειται ταυτα· μετεληφϑη ο ησαϊασ εκ των κατα τασ εκδοσεισ εξαπλων· αντεβληϑη δε και προσ ετερον εξαπλουν etc. Ceterum facile opinor intellegitur, notam Pamphili nec tum si revera ad ipsam libri scriptionem pertineret eam quam volunt vim contra summae antiquitatis argumenta in codice Sinaitico conspicua habituram esse.

[1] Bibliotheca Pamphili Caesareensis maxime papyris ab initio composita videtur fuisse; Hieronymo enim teste ep. 34. (141.) „ex parte corruptam Acacius et Euzoius in membranis instaurare conati sunt.“

[2] Subscriptiones illae revera cum sententia nostra pugnarent si ab ipso codicis Sinaitici scriptore vel eadem certe cum eo aetate additae essent. In hac opinione is erat qui primus illis ad nos refutandos usus est. Errore vero patefacto, quo nihil evidentius esse potest, iisdem ad mentes perturbandas abuti inane prorsus ac frustra est.

narum scriptura tantopere expalluerat ut novum litteris atramentum induceretur, neque id tum primum sed secundum factum est, licet quando prior renovatio suscepta sit accuratius definiri non possit.

Palaeographiam Graecam a theologis ac philologis plurimis ignorari ut satis notum est, ita ignorantia pudendum nihil habet nisi indocilem arrogantiam coniunctam habet. Haec a Sinaitico quidem codice vix poterat fieri ut maneret remota, ita ut Hieronymi verbis adhibitis princeps codicum dici non potuerit „absque morsu invidorum, qui ignorantes quid audiant, quid loquantur, de eo audent iudicare quod nesciunt". At ut in hoc litterarum genere quae ignorant frustra doceantur nec pudeat eos Simonidea fabula deserta quodcumque occurrit cupide amplecti, reliquum est longe gravissimum et a palaeographicis rationibus quas proprie dicis satis exemtum summae antiquitatis argumentum. Hoc in eo quem codex Sinaiticus continet textu positum est. Quod quum iis quae ad universam textus rationem significandam scripta sunt infra plene cumulateque doceatur, hoc loco satis erit selectis paucis iisque manifestis luculentisque exemplis uti. Marci evangelium ex vetere consuetudine sic editur ut caput extremum versus viginti complectatur. Nec aliter illud habent codices Graeci nostri laudatíssimi saeculorum ut videtur quinti et sexti, Alexandrinus Londinensis, Ephraemi Syri Parisiensis, Bezae Cantabrigiensis, cum uncialibus reliquis quattuordecim et minusculis omnibus, item codices Itali septem cum Vulgatae omnibus, Syriaci omnes, interpres Gothus, alii. Nihilominus Eusebius ad Marinum testatur, in accuratis exemplaribus fere omnibus[1] extremos versus duodecim deesse, quod testimonium etiam Hieronymus confirmat, scribens Hedibiae „omnes Graeciae libros paene hoc capitulum non habere". Quum igitur plus quingenti codices Graeci a quinto inde saeculo scripti miro consensu eos exhibeant versus, quos Eusebius ante annum 340

[1] τὰ γοῦν ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων . . . ἐφοβοῦντο γάρ· ἐν τούτῳ γὰρ σχεδὸν ἐν ἅπασι τοῖσ ἀντιγράφοισ τοῦ κατ. μάρκ. εὐαγγ. περιγέγραπται τὸ τέλοσ. Cf. Nov. Test. edd. meas maior. crit. ad h. l.

(quo mortuus est) in plerisque codicibus non inventos testificatur, soli contra stant codices Sinaiticus et Vaticanus, Eusebianae aetatis consuetudinem fideliter testantes.[1] Plus etiam, ut videtur, locus epistulae ad Ephesios probat. Huius enim in principio codices Graeci et interpretes et patres magna consensione testantur verba εν εφεσω verbis τοισ ουσιν adposita. Tamen Origenem scimus εν εφεσω non legisse (cf. Nov. Test. ed. meam VII. ad h. l.), et Basilius medio fere quarto saeculo priorum temporum doctores pariter ac veteres sui temporis codices testari perhibet τοισ ουσιν absque εν εφεσω scriptum esse[2], quemadmodum nec Marcionem aliter legisse probabile est. Post Basilium nemo amplius eius lectionis meminit; quid quod Hieronymus, quum Origenis commentarium ad suum conficiendum vel maxime adhibebat, verba magni magistri ex ipso quem olim is ante oculos habuisset textu potius quam ex „curiosiore“ interpretatione pendere non adsecutus videtur. (Cf. Nov. Test. meum l. l.) Iam vero soli codicum omnium Sinaiticus et Vaticanus[3], uterque a prima manu, cum „veteribus“ Basilii codicibus conveniunt.[4]

His lectionibus alias adiungamus, quas in codicibus temporis sui se invenisse testati sunt veteres et tamen vel nullus vel paucissimi codices ad haec tempora conservarunt. Primo omnium loco ponendus est Matthaei versus 35 capitis 13. Hunc Hieronymus testatur Porphyrium saeculo tertio ita scriptum

[1] Ex Latinis solus accedit codex Italae Taurinensis olim Bobbiensis, qui ipse ad quartum saeculum referendus videtur. Tamen etiam tres versiones orientales, Armena, Aethiopica, Arabica, dissidentibus quidem codicibus longe plerisque, eandem antiquissimi textus rationem confirmant. Ceterum quum ex tota textus sacri historia tum ex Irenaei testimonio certum est supplementum Marci vulgatissimum medio saeculo secundo antiquius esse.

[2] Cf. 1, 255. οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖσ ἐν τοῖσ παλαιοῖσ τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν.

[3] Ex hoc vel alio fonte persimili fluxerunt quae secundis curis inlata sunt codici Vindobonensi epp. Paulin. apud nos numero 67 signato. In his est etiam quod verba εν εφεσω punctis notantur.

[4] Hoc maxime loco Hugius l. l. pag. 26 usus est ut codicem Vaticanum „in ea tempora reponeret quae Basilium nondum viderunt.“

invenisse ut cum verbis δια του προφητου nomen ησαΐου coniunctum esset. („Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit: *Evangelista vester Matthaeus tam imperitus fuit ut diceret — — per Esaiam — —*.) Quod quum ipse in plerisque codicibus non amplius inveniret, „postea a prudentibus viris sublatum" arbitratus est, etsi Porphyrii textum etiam Eusebius ad psalmum 78 cum homiliis quae feruntur Clementis 18, 15 testatur.[1] Iam vero lectio saeculi tertii in codicibus Graecis uncialibus periit omnibus, in omnibus pariter versionibus: non item in Sinaitico libro, in quo revera a prima manu scriptum est δια ησαΐου του προφητου, accedentibus codd. minusculis 1. 13. 33. 124. 253, quos passim invitis uncialibus plerisque antiquissimam scripturam confirmare inter criticos constat. Aliam Porphyrii lectionem Hieronymus ad Ioh. 7, 8 testatur, ubi Iesu verbis ουκ αναβαινω abusum eum esse refert. Etiam haec ex plerisque libris expulsa est, Vaticano non excepto; conservarunt vero praeter interpretes multos de quingentis codicibus Graecis nostris Sinaiticus et Cantabrigiensis cum aliis sex. Ad Luc. 7, 35 Ambrosius in commentario „plerosque Graecos" „ab omnibus operibus suis" tueri testatur. Nihilominus codices nostri ad unum omnes τεκνων pro εργων habent; non item Sinaiticus, in quo revera scriptura codicum Ambrosii superest.[2] Ioh. 1, 4 in omnibus codicibus Graecis excepto solo Cantabrigiensi scriptum est εν αυτω ζωη ην. Quod vero Origenes ex nonnullis laudat codicibus (addita censura τάχα οὐκ ἀπιϑάνωσ) aliique scriptores antiquissimi (ut Valentiniani apud Irenaeum, Naasseni apud Hippolytum) cum interpretibus nobilissimis confirmant, εν αυτω ζωη εστιν, cum Cantabrigiensi solus Sinaiticus conservavit. Marcum in evangelio 11, 1 a Matthaeo et Luca dissentientem και εισ βηϑανιαν edidisse Origenes scripsit. At omnium Grae-

[1] Uberiora et accuratiora quaerenti et ad hunc locum et ad eos qui sequuntur satisfaciet commentarius criticus editionis Novi Testamenti meae maioris octavae, cuius primus fasciculus modo exiit.

[2] Similis ratio est loci paralleli apud Matthaeum, ubi cum „codicibus quibusdam" Hieronymi consentiens codex Sinaiticus eandem scripturam praebet, accedentibus Vaticano, minusculo 124 pluribusque versionibus.

corum codicum soli Sinaiticus et Cantabrigiensis istam scripturam fideliter tradiderunt. Ad Ioh. 17, 7 Chrysostomus notavit: τινὲσ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων etc. Ita vero in Sinaitico eoque solo scriptum est. In Luca 11, 4 Origenes, Augustinus aliique testantur verba αλλα ρυσαι etc. non addita esse. Tamen ex Graecis codicibus non omittunt nisi Sinaiticus B L et minusculi aliquot, de interpretibus Latinus vulgatus et Armenus.[1] Quod Isidorus († 434) Hebr. 9, 17 in „antiquis codicibus" se reperisse testatur, μη τοτε pro μη ποτε, id omnium soli Sinaiticus et Claromontanus tuentur. Ad Ioh. 12, 32 Augustinus adnotavit: *non autem dixit omnes sed omnia.* Nihilominus Graecorum codicum soli Sinaiticus et Cantabrigiensis cum minusculo uno παντα habent. Quod Luc. 24, 13 edi solet, oppidum cui nomen Emmaus σταδιουσ εξηκοντα ab Hierosolyma abfuisse, parum cum eo concordat quod Eusebius et Hieronymus testati sunt, Nicopolin idem esse oppidum, distans ab Hierosolyma paene centum et sexaginta stadia. Quum igitur illos non ita existimaturos fuisse appareat, nisi εκατον εξηκοντα in codicibus suis invenissent, hoc ipsum cum nonnullis aliis Sinaiticus codex praebet.

His igitur locis quas lectiones tertii ac quarti saeculi scriptores ex codicibus suis protulerunt, dissidentibus vel omnibus vel paene omnibus codex Sinaiticus nobis conservavit. Nec vero minus momenti in iis est locis ubi quem textum in libris suis exscripserunt veteres vel primi interpretes expresserunt, eundem codex Sinaiticus Graecorum omnium praebet solus. Istiusmodi sunt: Matth. 8, 12 ubi solus εξελευσονται pro εκβληθησονται habet cum Italae codd. plerisque, item Syra utraque antiquissima (Curetoni et Peschitho), Heracleone apud Origenem et Irenaeo (ex interprete): Matth. 18, 24 ubi solus cum versionibus Sahidica et Memphitica Origenis textum confirmat sexies scribentis πολλων pro μυριων: Ioh. 13, 10 ubi solus Sinaiticus cum Latinis paucis confirmat Origenem, ουκ εχει χρειαν νιψασθαι sexies scribentem sine additamento, in quo libri maxime

[1] Contra 11, 2. Origenis testimonium Sinaiticus deserit, non item BL.

fluctuant: Matth. 6, 33 ubi solus cum duobus cdd. Ital. (altero Germanensi et Bobbiensi) et auctore Speculi item Eusebio et Ps.-Athan. (homil. in Mt. 21, 2) την βασιλειαν absque additamento tuetur: Rom. 5, 7 ubi solus Sinaiticus cum Origene solo μογισ pro μολισ praebet: Matth. 7, 13 ubi lectionem Clementis et Origenis atque Latinorum codicum antiquissimorum η πυλη praetermittentium solus Sinaiticus confirmat: Matth. 7, 18 ubi solus Sinaiticus, priore loco accedente Vaticano, bis ενεγκειν tuetur cum Heracleone et Origene itemque Dialogo contra Marcionitas: 2 Petr. 1, 4 ubi solus Sinaiticus eum praebet textum quem Hieronymus reddidit: *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis,* την εν τω κοσμω επιϑυμιαν φϑορασ: Ioh. 19, 38 ubi Sinaiticus solus lectionem ab antiquissimis codicibus Latinis Sahidico et Syro Hierosolymitano expressam custodivit, ηλϑον ουν και ηραν: Marc. 1, 5 ubi solus Sinaiticus cum Origene et duobus codicibus Latinis και λεγων omittit:[1] Marc. 7, 3 ubi solus πυκνα praebet quod expresserunt Coptus, Gothus, Syrus posterior et Latini aliquot: Ioh. 6, 51 ubi solus textum verissimum servavit, quem Tertullianus cum auctore Speculi secutus est: *panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est*: Ioh. 2, 3 ubi solus textum prorsus Iohanneum interpretum Latinorum vetustissimorum et Aethiopis, notatum etiam in margine Syrae posterioris, servavit, etsi iam eadem aetate vulgata lectio sit superscripta: 2 Cor. 12, 15 ubi ει περισσοτερωσ υμασ αγαπω ηττον αγαπωμαι (quod egregium est) cum solis Sahidico et Copto scribit: Eph. 3, 9 ubi cum solo Marcione τω ϑεω pro εν τω ϑεω habet, in quam scripturam Tertullianus (parum caute, opinor) dixit: „rapuit haereticus *in* praepositionem: Apoc. 3, 3 ubi pro μη γρηγορησησ cum solo Primasio, quem principalem in apocalypsi Italae testem habemus, μη μετανοησησ tuetur: Apoc. 3, 7 ubi Origenis, Andreae et Primasii lectionem και κλειων confirmat, quemadmodum ibi-

[1] Antea h. l. addidimus μηδενα απελπιζοντεσ Luc. 6, 35, quod cum Syris interpretibus solus Sinaiticus praebebat. Nuper vero idem quum a Tregellesio ex codice Zacynthio palimpsesto tum a me in codice unciali Smyrnensi erutum est, unde non minima auctoritas ei lectioni accedit.

dem 5, 1 et 19, 13 solus Origenis lectiones εμπροσθεν και οπισθεν et κεκλητο confirmat.

Sed haec iam satis sunto, quamvis facile aliis augeri queant; satis enim erunt ad ostendendam mirificam textus istius indolem, qua maxima cum fide confirmatur, codicem Sinaiticum propius Vaticano ceterisque omnibus ad similitudinem eorum accedere codicum, quibus summa Christiana antiquitas utebatur. Apparet autem ex his textus exemplis non tam quarti saeculi consuetudinem quam multo priorum temporum ex Sinaitico discendam esse. Quod subtilius exquisituri id velim attendant quod qui codicem Sinaiticum calligraphi Alexandrini scribebant, ab iis nil novi textui inlatum est nisi quae festinatione vel inscitia peccavere. At nec ipsum exemplar illud papyraceum, ad quod novum membranaceum conformarunt, ab aliis quam Alexandrinis scribis derivandum est. Ceterum antiquissima textus sacri historia et ipsum studium restituendi antiquissimam eius scripturam a nullis testimoniis magis pendet quam a veterrimo Latino interprete: qui quum in medium fere saeculum secundum incidat, codicibus eius quarti et quinti saeculi ab interprete Irenaei Tertulliano Cypriano toties comprobatis, quotiescumque Graecos testes eosque antiquissimos confirmat, vix dubium est quin secundi saeculi lectio inventa sit, etiamsi discedant plerique vel omnes reliqui testes.[1] Non est vero codex, exceptis quippe qui ipsi Latini pariter ac Graeci sunt, qui tanta quanta Sinaiticus antiquissimorum Latinorum testium cognatione excellat. Qua de re gravissima mox alibi accuratius dicendum erit.

Non possum autem ab hac de antiquitate codicis disputatione discedere quin moneam quantam argumenta nostra inde adsumant vim quod coniuncta sese offerunt. Ut hoc, ut illud impugnari possit, nec sit fere quicquam quod per se solum omnem dubitationem excludat: at omnibus miro modo con-

[1] Hoc post somnia eorum qui consensionem antiquissimorum Graecorum codicum cum Latinis suspectam reddiderunt nemo hac aetate rectius Carolo Lachmanno videtur sensisse, cui per codices Claromontanum et Börnerianum effici videbatur ut epistularum Pauli multis partibus certior lectio sit quam reliquorum Novi Testamenti librorum. Cf. N. T. 1842. p. XX.

gruentibus providit Deus ut ne specie ipsi decepti falleremus alios, neve magis temerariis ac vanis coniecturis eludi pateremur quae studiorum sinceritate ac religione explorata habemus.

V.

Quae prolata sunt lectionis exempla quamvis gravissima nondum satis ad docendum putamus esse, quae universa textus Sinaitici ratio sit, et quem ei locum in instrumentis textus sacri ad integritatem apostolicam revocandi tribuendum existimemus.

Laudes vero antequam perscripturi simus, quid eas imminuat dicemus. Imminuit enim, ut multis videbitur, magna scripturae vitiositas, quae ne tot quidem correctorum studiis plane remota est. At coniunctam habet illa quidem, quamvis sit molesta, virtutem haud contemnendam. Orta est enim, ut modo diximus, inde quod qui scribebant calligraphi Alexandrini, ut scribendi usu et dexteritate excellebant, ita parum Graece sciebant: qua quidem in re a Sinaitico libro non ita multum differt Vaticanus cum similibus. (Vide infra.) Fecit autem haec litterarum Graecarum inscientia ut quod propositum esset fideliter ac quasi serviliter describerent, alienissimi ab omni emendandi studio. A quo studio quum integritatem textus sancti prioribus p. Chr. saeculis plurimum detrimenti cepisse constet, ipsa ignorantia describentium quod prodesset continebat. Nec nisi raro a vitiositate scripturae illa dubitatio critici oriri potest.

Universam vero textus indolem breviter significaturo tria potissimum lectionum genera constituenda videntur, in quae describantur singulae. Primum eas complectitur quae probant, quam mira sit consensio Sinaiticum inter et Vaticanum simillimosque reliquos codices Graecos. Alterum quas dissentientibus illis sociis auctoritate gravissimorum patrum atque interpretum commendatas praebet. Tertium quas omnium qui supersunt testium solus conservavit. Quae quo iure dicta sint, idoneis

probabimus exemplis; plus enim quam exemplorum aliquid dare non in animo est.[1]

Ac primum quidem genus quum ad innumeros locos pertineat, quibus testes veterrimi luculentissimique, ut A B C, B D L, ad quos iis quas continent partibus inprimis accedunt I P Q R T[abc] Z Ξ, cum ℵ consentientes docent quid prima aetas Christiana in sacris libris scriptum invenerit, ad demonstrandum id quod volumus non adhibebimus nisi lectiones eiusmodi quas Sinaiticus codex vel cum B solo vel cum uno atque altero sociorum eius tuetur, ita quidem ut omnia excludamus quae cum tribus ac pluribus communia habet. Quod enim paucissimis commune est, id singularem eorum cognationem probat maxime, ac vero eo magis probat quo magis arbitrio patebat.

Cum B ex codd. Graecis omnibus solo, accedente passim interpretum vel patrum testimonio, quod non adscribemus, Sinaiticus haec habet: Matth. 1, 5 βοεσ 2, 5 ειπαν 3, 2 λεγων pro και λεγων 3, 7 βαπτισμα omisso αυτου 3, 14 ο δε διεκωλυεν 3, 16 ανεωχθησαν (ηνε.) omisso αυτω, πνευμα θεου pro το πν. του θε. et ερχομενον pro και ερχ. 5, 1 προσηλθαν 6, 7 βατταλογησητε 6, 8 ο θεοσ ο πατ. υμ. 9, 2 αφιενται (item 9, 5 ℵ[c] et B) 10, 2 και ιακωβοσ 11, 8 om. εισιν 12, 15 om. οχλοι 12, 24 et 27 (item alibi) βεεζεβουλ 13, 17 ειδαν (ιδ.) 13, 36 διασαφησον 13, 43 ωτα absque ακουειν 14, 3 εδησεν και εν φυλακη απεθετο 16, 13 τινα sine με 16, 21 ηρξατο ιησ. χριστ. pro ηρξ. ο ιησ. 17, 7 και αψαμενοσ αυ. ειπεν 18, 24 εισ αυτω 19, 24 τρηματοσ 20, 21 δεξιων sine σου 25, 4 λαμπ. εαυτων 25, 16 ευθεωσ πορευθεισ sine δε 25, 27 τα αργυρια 27, 44 συν αυτω Marc. 1, 27 συνζητειν αυτουσ 4, 8 αυξανομενα 7, 24 ηδυνασθη 8, 28 λεγοντεσ οτι 8, 36 κερδησαι et ζημιωθηναι 8, 37 δοι 9, 29 εν προσευχη sine και νηστ. 9, 47 σε εστιν 12, 17 εξεθαυμαζον 13, 7 δει sine γαρ 14, 46 επεβαλαν Lucae 3, 31 ναθαμ 3, 32 ιωβηλ et σαλα 5, 12 ιδων δε 6, 5 του σαββ. sine και 6, 30 omissum τω 6, 33 και γαρ εαν 6, 45 τησ καρδιασ sine αυτου 8, 30 οτι εισηλθ. δαιμ. πολλ. εισ αυτον 8, 35 εξηλθεν 9, 50 ιησουσ 9, 52 ωσ pro ωστε 14, 31 βουλευσεται 18, 12 αποδεκατευω 18, 29 εινεκεν 19, 48 εξεκρεμετο 24, 13 ησαν post ημερα 24, 47 μετανοιαν εισ αφεσιν Iohannis 1, 27 οπισω sine αυτ. εστ. ο 2, 20 οικοδομηθη (sed accedit nunc T[b]) 3, 16 τ. υιον τον μονογ. sine αυτου 4, 5 τω ιωσηφ 4, 15 διερχ. 4, 17 ειπεσ 5, 17 ο δε omisso ιησουσ 5, 39 εραυνατε 9, 28 και ελοιδορ. 9, 35 ιησουσ 10, 18 ηρεν pro αιρει 12, 16 αυτου οι μαθηται 12, 19 ειπαν 13, 6 αυτω omisso εκεινοσ 18, 22 εισ παρεστηκωσ των υπηρετ. 18, 29 om. κατα 19, 35 πιστευητε 19, 39 ελιγμα 19, 41 ην τεθειμενοσ 20, 31 πιστευητε Rom. 2, 16 δια χριστ. ιησ. 7, 17 ενοικουσα 16, 20 om. χριστου 1 Cor. 1, 4 et 1, 14 om. μου 1, 25 om. εστ. sec. 7, 17 μεμερικεν 10, 9 απωλλυντο 11, 26 αχρι ου 2 Cor. 9, 2 το εξ υμων ζηλοσ Gal. 3, 7 υιοι εισιν 4, 9 δουλευσαι Eph. 5, 19 τη καρδια Col. 1, 16 om. τα tertio loco 2, 2 παν πλουτοσ 2, 4 τουτο λεγω omisso δε 1 Thess.

[1] Supra iam exscripta in hac sectione non repetemus.

3, 1 ηυδοκησαμεν Heb. 1, 8 αυτου pro σου Actorum 1, 5 εν πνευμ. βαπτ. 2, 26 μου η καρδ. 4, 18 καθολου sine το 4, 30 εκτεινειν σε 5, 31 του δουναι 6, 3 επισκεψ. δε 8, 18 om. το αγιον 9, 22 ιουδαιουσ sine τουσ 13, 10 του κυριου 14, 8 αδυνατοσ εν λυστρ. 15, 17 ποιων 16, 32 του θεου 17, 30 απαγγελλει 21, 23 αφ εαυτων 28, 13 περιελοντεσ 1 Petr. 1, 6 ει δεον 3, 22 εν δεξια θεου Iac. 2, 18 σοι δειξω 3, 4 οπου et βουλεται 4, 14 om. γαρ 2 Petr. 2, 19 om. και 1 Ioh. 2, 20 οιδατε παντεσ 5, 13 τοισ πιστευουσιν 2 Ioh. 12 πεπληρ. η 3 Ioh. 7 εξηλθαν. Inprimis vero hac in re magni momenti sunt aliquot loci ubi soli Sinaiticus et Vaticanus vitiosum aliquid habent, ut (Marc. 4, 21 υπο λυχν. pro επι λυχν. accedunt 33. 69.) Iac. 1, 17 τροπησ αποσκιασματοσ 2 Petr. 2, 13 αδικουμενοι pro κομιουμενοι (sed accedit nunc P palimps. Petrop.). Huc certe videtur etiam pertinere Marc. 15, 21 εγγαρευουσιν, quam formam Sinaiticus etiam Matth. 5, 41 habet. Simili ratione utuntur Marc. 12, 4 ubi cum BL commune habet εκεφαλιωσαν Act. 3, 7 σφυδρα cum A 1 Petr. 1, 23 εκ φθορασ φθαρτησ cum AC 2 Petr. 2, 4 σειροισ ζοφοισ cum A Hebr. 11, 35 γυναικασ cum AD Apoc. 9, 10 ομοιοισ (cf. etiam 7, 14 εκινησαν cum απεκεινησαν in A 11, 11 ημισου et 19, 20 τησ καιομενησ in ℵ et A solis) cum A.

His in N. T. Sinait. (uti etiam in maiore totius codicis editione) plura eiusmodi adiunximus quae Sinaiticus cum solis BD, BC, BA, BI, BL etc. tuetur: quae quum facile magno numero excerpi queant, h. l. praetermittimus. Nec magis repetemus quae cum binis Vaticani sociis ut CZ, LZ, LB, AD communia habet. Praebebimus vero lectionum exempla quae cum solo D vel L vel Z vel C vel A Sinaitico sunt communes.

Cum D (Cantabrig.) solo: Matth. 1, 14 σαδωχ 4, 2 κ. τεσσερακ. νυκτασ 5, 13 το αλα et 22 ραχα 9, 5 αφιονται 9, 28 οι δυο τυφλοι 21, 27 ειπαν 24, 21 ουκ εγενετο et 24 πλανηθηναι 27, 45 εκατονταρχησ Marc. 4, 36 ησαν 6, 35 γινομενησ 9, 12 αποκαταστανει 16, 6 om. τον ναζαρηνον Luc. 5, 3 εν τω πλοιω εδιδ. 10, 19 ουδεν υμασ αδικησει 10, 35 πανδοχει 24, 19 εν λογ. και εργ. Ioh. 1, 6 ην ονομα αυτω 1, 15 om. λεγων 4, 14 ο δε πινων 4, 17 εχεισ pro εχω 4, 24 προσκυν. δει et om. αυτον 4, 25 αναγγελλει 4, 27 και εν τουτω (4, 33 om. ουν cum d e Syra Curetoni et Schaafii invito D Graece) 4, 38 απεσταλκα 4, 42 σην μαρτυριαν 4, 45 ωσ ουν 4, 51 και ηγγειλαν, ibidem om. λεγοντεσ[1] 5, 42 ουκ εχ. την αγαπ. 6, 7 αποκρινεται 6, 11 ευχαριστησεν (D ηυχ.) και εδωκεν 6, 17 κατελαβεν δε αυτουσ η σκοτια (non item 69.) pro και σκοτ. ηδη εγεγονει 6, 33 ο του θεου 6, 46 εωρακ. τον θεον pro εωρ. τ. πατερα 6, 64 εξ υμων εισ. τινεσ 7, 31 πολλοι δε επιστευσαν εκ 7, 32 ηκουσαν δε 7, 37 ερχεσθω omissis προσ με 7, 40 ακουσ. αυτου των λογ. τουτων 7, 46 ουτωσ ανθρωπ. ελαλησεν 7, 48 πιστευει 8, 16 om. πατηρ 8, 41. 52. 57. 9, 28. 40. 11, 46 ειπαν 9, 19 ει ante ουτοσ εστιν 9, 35 και ηκουσεν 10, 11 et 15 διδωσιν et διδωμι 10, 25 omissum αυτοισ 11, 1 τησ μαριασ 14, 17 γνωσεσθε Act. 16, 26 ανελυθη. Item in epistulis cum D (Clarom.) solo: Hebr. 10, 37 χρονισει 11, 33 ηργασαντο 12, 21 εκτρομοσ 13, 15 om. ουν 13, 21 om. εργω.

[1] Uno igitur capite 4 Sinaiticus et Cantabrigiensis omnium soli undecies consentiunt. Per totum Iohannis evangelium eosdem prae ceteris omnibus convenire maxime memorabile est. Nec tamen alio Novi Testamenti libro Sinaiticus magis propriam textus formam habet.

Cum L solo in evangeliis: Matth. (א^b 6, 26 εισ τασ αποϑηκασ) 18, 17 ειπον pro ειπε 19, 18 ποιασ φησιν 27, 31 εκδυσαντεσ (nisi quod L inepte και ante ενεδυσαν ex altera lectione habet) Marc. 12, 34 om. ει Luc. 8, 8 και εφυεν (pergit και επ. cum solo D) 9, 14 ησαν δε 14, 8 η κεκλημ. αυτου Ioh. 9, 4 του πεμψ. ημασ. Cum Z solo: Matth. 14, 19 εκελευσεν 17, 15 om. κυριε. Item 13, 1 εκ et 15, 22 εκραξεν accedentibus paucis minusculis (ut 21, 28. 21, 45. 22, 43 accedente L). Cum C solo: Matth. 10, 15 γη repetitum ante γομορρ. Marc. 4, 10 ηρωτουν Luc. 5, 28 παντασ Act. 9, 25 σφυριδι Apoc. 12, 6 τρεφουσιν. Cum A solo: Luc. 6, 8 τω την ξηραν Act. 14, 3 μαρτ. επι τω 28, 20 εινεκεν Iac. 2, 5 επαγγελιασ pro βασιλ. 4, 9 om. και ante κλαυσατε 4, 14 om. γαρ post ατμισ 1 Pet. 4, 17 οτι καιροσ 2 Pet. 1, 18 εκ του ουρανου 2 Ioh. 5 ειχαμεν 3 Ioh. 8 εκκλησια Col. 1, 4 κυριω pro χριστω Heb. 12, 7 τισ γαρ sine εστιν 11, 32 omissum τε post βαρακ Apoc. 2, 22 μετανοησουσιν 3, 7 ο αληϑινοσ ο αγιοσ 4, 4 ϑρονουσ εικ. τεσσαρεσ 4, 9 επι τω ϑρονω 5, 10 βασιλειαν 5, 13 τω αρνιω omisso και et 6, 4 εδοϑη λαβειν sine αυτω: quod utrumque codex Sinaiticus ex emendatione habet 9, 8 ειχαν 9, 14 λεγοντα 9, 21 πονηριασ pro πορνειασ 11, 16 και εικοσι 17, 6 ειδα 20, 11 του προσωπου 21, 1 απηλϑαν et 10 επι οροσ 22, 5 φωτ. επ αυτουσ. (2 Petr. 2, 4 ζοφοισ Apoc. 9, 10 ομοιοισ 11, 11 ημισου 19, 20 τησ καιομενησ, quae maxime memorabilia sunt, iam supra indicavimus.)

Si quid est quod probet, Sinaiticum codicem et Vaticanum ab antiquiore communi fundamento pependisse, Sinaiticum vero vel propius ab eo abfuisse vel arctius ei adhaesisse, certe illud est quod non modo plurima soli communia habent, non exclusis quae miro vitio laborant, sed etiam tot lectiones quas unus aut alter ex iis qui maxima cum Vaticano cognatione continentur invito ipso conservavit, in Sinaitico coniunctae repertae sunt. Qua in re etiam illud grave est, quod ubi tacet Vaticanus, ut in extrema parte epistulae ad Hebraeos et in apocalypsi, Vaticanam rationem in sociis tantum superstitem etiam Sinaiticus tuetur. Ceterum inter viros criticos constat Alexandrinum codicem in altera Novi Test. parte antiquiorem et sinceriorem textum quam in evangeliis conservasse. Hinc fit ut inde ab actis app. multo arctiore quam per evv. cum Sinaitico ille vinculo teneatur: id quod non satis ex allatis Alexandrini lectionibus intellegitur quia in epp. saepe accedit unus vel alter testium reliquorum nobilissimorum, inprimis D Claromontanus, socius gravissimus, ut Heb. 11, 8 τοπον absque τον 11, 11 ηλικιασ absque ετεκεν 11, 32 με γαρ 11, 34 et 37 μαχαιρησ 11, 34 εδυναμωϑησαν 11, 35 γυναικασ 12, 9 πολυ 13, 9 περιπατουντεσ.

Alterum genus ex iis Sinaiticis lectionibus constitutum est, quas a codd. ABCDL simillimisque antiquissimis desertas gravissimorum patrum vel interpretum confirmat auctoritas. Praeter illa quae sectione priore prolata sunt, huius generis exempla haec sunt.

Matth. 5, 28 επιϑυμησαι sine αυτην aut αυτησ cum 236. Clem. Orig. Isidoro aliis 6, 20 και pro ουδε cum 1. Italae cdd. plerisq. Syr^{cur} Cypr. aliis 6, 32 ο πατ. υμων (sed א* praem. ο ϑεοσ) sine ο ουρανιοσ cum minusc. duobus Syr^{cur} It^{pler} vg Clem. Cypr. aliis 7, 4 λεγεισ pro ερεισ cum Ital^{pler} vg Lucif. 7, 13 om. εισιν cum Sahid. 8, 6 om. κυριε cum Syr^{cur} Hil. 9, 5 εγειρε περιπατει nulla coniunctione interposita cum Sahid. 9, 21 om. μονον cum Italae cdd. tribus 15, 31 om. κυλλουσ υγιεισ cum minusc. duobus Copt. Syr^{cur} Ital. cdd. plerisq. etc. 16, 12 απο τησ ζυμ. των φαρισαιων κ. σαδδουκαιων αλλα απο cum Syro^{cur} solo (similiter unus Ital. cod.) (23, 6 huc non pertinet; τασ πρωτοκλισιασ enim est א^{c}, quod tuetur ille cum minusc. aliquot It^{pler} Syr^{cur} aliis Basilio) 23, 35 om. υιου βαραχιου cum minusc. duobus et Eusebio bis 24, 45 cum minusc. fere decem Ephr. Syro Basilio Chrysost. τησ οικιασ pro τησ ϑεραπειασ vel οικετειασ Marc. 1, 1 om. υιου ϑεου cum minusc. duobus Irenaeo^{semel} (Gr. et Lat.) Orig.^{quater} Bas. Victorin. aliis 1, 15 om. λεγων (και λεγων) cum Origene et duobus cdd. Latinis 3, 6 ιωσηφ (pro ιωσητοσ, ιωση) cum minusc. uno pluribus Ital. cdd. et vg 4, 37 om. ωστε ηδη etc. cum Italae codice e 6, 35 om. αυτω cum minusc. tribus Ital. cdd. duobus et vg 9, 6 τι απεκριϑη cum Orig.^{bis} 10, 30 om. οικιασ usque διωγμ. cum Italae codice k Luc. 2, 15 ελαλουν πρ. αλλ. λεγοντεσ cum quinque Ital. cdd. 9, 10 om. πολεωσ καλουμ. βηϑσ. cum minusculis et Syra^{cur} 12, 8 om. των αγγελων cum 259. et Marcione apud Epiph. Ioh. 1, 20 om. και ωμολογ. sec. loco cum Ital. codice e et Syr^{cur} 2, 12 om. και οι μαϑ. αυτου cum minusc. aliquot Ital^{sex} Armena 3, 5 των ουρανων cum minusc. paucis Docetis apud Hippolytum Orig^{int} aliis 4, 33 ελεγον nec ουν nec δε addito cum Italae cdd. d e Syr^{cur} et Syr^{schaaf} 4, 42 αληϑωσ ουτ. εστιν cum Syr^{cur} aliis et Orig.^{bis} 4, 50 τω λογω του ιησου cum Syra^{cur} 6, 51 εκ του εμου αρτου cum Ital. cdd. a e Cypr. Hil. 7, 39 πνευμα sine αγιον aut δεδομενον cum KT minusc. duobus Orig.^{quater} aliis 9, 21 om. αυτον ερωτησατε cum Ital. codice b Sahid. et Chrysost. 10, 4 τα ιδια cum Goth. Hebr. 4, 2 συνκεκερασμενοσ cum 17. aliis d e Syr. Cyrillo 11, 13 κομισαμενοι (testibus reliquis προσδεξαμενοι et λαβοντεσ praebentibus) cum 17. aliis Chrys. 13, 25 omittit αμην cum 15. et Fuldensi Act. 17, 25 ωσ προσδεομενοσ cum minusc. uno d e Theodoret. Ir^{int} 21, 16 ιασονι cum Copto et cdd. Lat. 27, 16 κλαυδα cum minusc. aliquot Copta Syr.^{post} et Syr.^{post} Graece in margine 1 Petr. 2, 21 απεϑανεν pro επαϑεν cum minusc. Syr. Arm. Ephr. Amb. aliis 2 Petr. 2, 14 ακαταπαυστουσ αμαρτιαισ cum m *(incessabiles delictis)* 1 Ioh. 5, 20 το αληϑινον cum Sah. Idac. Facund. Apoc. 2, 17 εκ του μαννα cum Primasio *de manna* 3, 9 γνωση cum 14. et Primasio 11, 10 πεμπουσιν (recte post χαιρουσιν et ευφραινονται) cum vg^{cod} et Tich. 12, 5 ηρπαγη cum minusc. aliquot Hippol. Methodio 17, 4 αυτησ και τησ γησ cum Syris cdd.

Restant exempla lectionum tertii generis, quas Sinaiticus sine ullo socio tuetur. In his magnum est bonitatis discrimen.

Sunt enim quae invitis omnibus maxima probabilitate commendentur, rursus aliae nullam commendationem habent nisi quod in codice omnium antiquissimo scriptae sunt. Etiam hac in re insignis similitudo Sinaiticum inter et Vaticanum codicem intercedit; et ille enim haud paucas lectiones praebet a ceteris omnibus desertas. Cohaeret hoc cum summa librorum illorum vetustate nec commune habent nisi cum aliis testibus simili vetustate cuiusmodi sunt plures Italae codices, ut Vercellensis, Bobbiensis, Palatinus, et qui Italam cum Graeco fonte coniunctam praebent Cantabrigiensis et Claromontanus, item prae aliis multis Syrus Curetoni (ineunte fere saec. quinto scriptus).[1] Pendent autem lectiones istiusmodi minime ab ipsa horum testium aetate, sed vestigia sunt licentiae illius qua duo maxime priora saecula circa textum sacrum videntur abusa esse, posteriora vero tempora, certe iam inde a quarto saeculo, omnino abstinebant. Pro singulari autem Sinaitici et Vaticani praestantia, quos saepissime uno atque altero socio accedente verum tenere vix dubium est nec raro a codicibus reliquis omnibus destitutos antiquissimorum patrum auctoritas a suspicione arbitrii vindicat, probe videndum est ne quicquam, licet soli praebeant, temere, statim primo quasi obtutu abiiciamus.

Ut igitur de ingenti numero pauca afferamus, solus haec habet: Matth. 3, 6 om. υπ αυτου 3, 11 habet εγω μεν γαρ υμ. βαπτιζ. 8, 28 γαζαρηνων 11, 8 ανϑρωπον ιδειν pro ιδειν ανϑρωπον 14, 23 om. απολυσασ τουσ οχλ. (quod non propter ομοιοτ. excidit quum και retentum sit) 15, 5 ουδεν εστιν ου μη τιμηση 21, 17 εξηλϑεν sine εξω τησ πολεωσ 22, 39 δευτερα ομοια (Vaticanus δευτερα ομοιωσ, reliqui δευτερα δε ομοια) 23, 4 φορτια μεγαλα βαρεα (reliqui βαρεα και

[1] Certe Syri Curetoni exempla nonnulla adscribamus lectionum quas vel omnium solus vel certe nullo codice Graeco comitante habet. Matth. 1, 21 habet *mundum* pro τον λαον αυτου 1, 22 om. ολον cum Ir. interpr. et Epiph. 1, 24 praebet *Mariam* pro την γυναικ. αυτου 2, 14 *Ioseph autem* pro ο δε (similiter Ital. cdd.) 2, 23 δια του προφητου cum Ital. cdd. plur. et versionibus aliis pro δια των προφητων 3, 3 *dei nostri* pro αυτου cum b Cyrillo et Iren. interprete 3, 15 post αφιησιν αυτον add. *ut baptizaretur, et baptizabat Iesum* 4, 17 ad φωνη add. (cum uno Ital. codice) *audita est* 6, 16 om. σκυϑρωποι 6, 32 om. απαντων 7, 22 post κυριε κυριε add. ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν, quorum similia etiam apud Iustinum et Origenem inveniuntur. Unus codex Graecus accedit 6, 7 ubi cum Vaticano υποκριται pro εϑνικοι habet 6, 27 ubi cum minusc. uno et pluribus Ital. cdd. μεριμνων om.

δυσβαστακτα, βαρεα, δυσβαστακτα, δυσβ. κ. βαρ.) 26, 50 ο δε sine ιησους 26, 61 ειπαν: similia saepe 28, 5 ειπεν sine ταις γυναιξιν 28, 13 λεγοντες οτι ειπατε οι (reliqui λεγ. ειπατε οτι οι) Marc. 1, 39 ηλθεν κηρυσσιν (reliqui ην κηρυσσων, BL et ℵ[c] ηλθεν κηρυσσων) 6, 29 ηραν το πτωμα αυτου και εθηκαν αυτον (pro αυτο) Marc. 8, 7 και ευλογησας αυτα παρεθηκεν. Ita vix dubium est scripsisse evangelistam. Mira vero est in ceteris libris scripturae varietas: και ταυτα ευλογησας [alii αυτα ευλ., ευλ. αυτα, ευλ., D ευχαριστησας] ειπεν [D εκελευσεν, item it vg] παρατιθεναι [alii παραθειναι, παρατεθηναι, παραθετε] και αυτα [alii και ταυτα ante παρ., D και αυτους ante εκελευσεν, alii om. κ. αυτ. Etiam additur τω οχλω] 12, 42 μια γυνη χηρα Luc. 6, 42 πως δε (alii πως, και πως, η πως) 8, 40 προσδοκ. τον θεον pro πρ. αυτον 8, 42 οτι θυγ. μονογ. αυτω sine ην 8, 51 ουδενα αφηκεν συνεισελθειν αυτω pro ουκ αφ. εισελθ. ουδενα 10, 6 επαναπαησεται pro επαναπαυσεται 13, 4 επεπεσεν pro επεσεν Ioh. 1, 25 και ειπον αυτω sine και ηρωτ. αυτον 1, 32 ως περιστ. καταβαινον εκ του ουρ. και μενον pro καταβ. ως περ. εξ ουρ. και εμεινεν 1, 34 εστ. ο εκλεκτος του θεου pro εστ. ο υιος τ. θ. 1, 37 ηκουσαν αυτου pro και ηκουσαν αυτου 4, 27 επηλθαν (B ηλθαν, reliqui ηλθον) 5, 2 το λεγομενον pro η επιλεγομενη vel η λεγομενη 5, 5 ανθρωπος pro ανθρ. εκει vel εκει ανθρ. 6, 23 εκ τιβεριαδος εγγυς ουσης οπου (cf. etiam quae sequuntur) pro εκ τιβ. εγγυς του τοπου οπου 6, 27 εργαζεσθε βρωσιν μη την απολλυμενην pro εργ. μη την βρ. την απολλ. 6, 64 ην ο μελλων αυτον παραδιδοναι pro εστιν ο παραδωσων αυτον 7, 22 ο μωυσης pro δια τουτο ο μω. 7, 27 γινωσκει αυτον ποθεν εστιν pro γιν. ποθ. εστ. 7, 44 επεβαλεν αυτω τας χειρας pro επεβ. (εβαλ.) επ αυτον τ. χ. 7, 45 και λεγουσιν 7, 50 λεγ. νικοδ. πρ. αυτ. praetermissis rectissime verbis quae mirum in modum fluctuant et ex 19, 39 huc inlata sunt: ο ελθ. προς αυτον προτερον 8, 12 εχει pro εξει 8, 57 εωρακεν σε pro εωρακας (Vaticanus εωρακες) 9, 10 ελεγαν ut saepe (nec raro etiam Vat.) 10, 24 ειπον pro ειπε 9, 22. 26. 11, 12 et 37 ειπαν 11, 43 εκραυγαζεν pro εκραυγασεν 13, 24 πυθεσθαι τις αν ειη περι ου ελεγεν και λεγει αυτω ειπε τις εστ. Hoc loco alii πυθεσθαι τις αν ειη (D addit ουτος, alii om. τις αν ειη), alii και λεγει αυτω ειπε τις εστ. 17, 10 και εμοι αυτους εδωκας (vide quae praecedunt et quae sequuntur) pro και τα εμα παντα σα εστιν και τα σα εμα 19, 16 et 23 οι δε λαβοντες τον ιησουν et οι σταυρωσαντες Ioh. 21, 25 hunc versum ipse scriptor (vide supra sect. 3.) omittit.[1] Vix alia lectio maioris ponderis inveniri poterit. Quem enim versum testes antiquissimi nostri omnes quum codices tum interpretes et patres, ducibus Origene[quinquies] et Pamphilo, pro Iohanneo probant, quamvis ex longo inde tempore, testibus variis scholiis, in dubium vocaverint maximeque nostra memoria multi pari subtilitate iudicii atque veneratione sancti evangelistae conspicui reprobaverint, eum codex Sinaiticus rarus apostolicae veritatis vindex testatur in antiquiore exemplari, unde descriptus est, locum non habuisse. Quod testimonium nequaquam eo debilitatur quod is qui collegae scripturas recognoscebat et ad aliud exemplar corrigebat eum versum curiose supplevit: multo enim ante quam scriberetur codex pervulgatum illum iam fuisse notissimum certissimumque est. Rom. 8, 27 εραυνων: quae forma quum ubique in Nov. Test. testata esset, hoc solo loco nondum habebat

[1] Per errorem accidit ut cod. 63. eiusdem lectionis i. e. omissionis huius versus testem afferrent edd. criticae. Vide supra pag. XXXXVIII.

testem. Eph. 4, 25 λαλειτε εκαστοσ αληθειαν προσ τον πλησιον pro λαλ. αλ. εκ. μετα του πλ. 1 Tim. 6, 17 μη υψηλα φρονειν pro μ. υψηλοφρο., ibidem καιρω pro αιωνι 2 Tim. 3, 2 om. οι ante ανθρωπ. Act. 7, 43 ρομφαν (B ρομφα, alii ρεφαν, ρεμφαν, ρεμφαμ etc.) 28, 21 κατα σου pro περι (παρα) σου Iac. 3, 3 ειδε γαρ των ιππων pro ιδου (ει δε) των ιππ. 3, 6 η γλωσσα πυρ pro και η γλ. πυρ, ibidem και σπιλουσα pro η σπιλουσα 1 Petr. 2, 15 φιμοιν et 5, 8 καταπιν 1 Ioh. 5, 16 αιτησεισ et δωσεισ Apoc. 1, 1 αγιοισ pro δουλοισ et ιωανει pro ιωαννη 1, 7 οψονται αυτ. πασ οφθ. και οιτινεσ εξεκεντησαν pro οψεται et αυτον εξεκ. 1, 17 επεσα εισ τουσ ποδ. αυτ. ωσει νεκροσ pro προσ τουσ et ωσ νεκρ. 2, 18 ωσ φλοξ pro ωσ φλογα 3, 16 παυσαι του στοματοσ σου (sequitur οτι λεγεισ οτι πλουσιοσ ειμι etc) pro μελλω σε εμεσαι εκ του στομ. μου 4, 8 εν εκαστον αυτων ειχον 6, 10 εκδικησεισ pro εκδικεισ 11, 14 παρηλθεν ιδου ερχεται η ουαι η τριτη ταχυ 13, 5 εξουσια ποιησαι ο θελει 14, 6 αιματα αγιων κ. προφητ. pro αιμα αγ. κ. πρ. 16, 6 οπερ αξιοι εισιν 19, 13 περιρεραμμενον pro βεβαμμενον 21, 3 και φωνη μεγαλη εκ τ. θρον. λεγουσα pro και ηκουσα φωνησ μεγαλησ ε. τ. θρ. (ουρ.) λεγουσησ 21, 3 sq. αυτασ ο θεοσ εσται μετ αυτων και εξαλειψει παν δρακυ εκ των οφθ. αυτ. 22, 12 αποδοθηναι pro αποδουναι 22, 17 και πνευμα και νυμφη λεγουσιν 22, 21 μετα των αγιων pro μετ. παντων υμων vel μετ. παντ. τ. αγιων vel μετ. παντων.

Quibus omnibus expositis vix opus erit ut addam, quem codici Sinaitico in numero praestantissimorum codicum nostrorum deberi locum putem. Dignus videtur qui omnium principatum teneat. Quod etsi non ita intellegi velim ac si ubique, exceptis vitiis manifestis, textum sacrum ad normam codicis Sinaitici edi iubeam, tamen nullus alius est quo tutiore fundamento textus constituendi uti possimus. Ut igitur in re exercenda critica primas huic libro partes deferendas, ita pristinam ex eo textus sacri integritatem non repetendam duco nisi adhibitis simul diligenter religioseque Vaticano simillimisque summae antiquitatis testibus reliquis. Illud mihi quidem minime dubium est, thesaurum Sinaiticum providente Deo ex tenebris protractum lucique redditum litterarum sacrarum studiis profuturum esse plurimum destinatumque ad id esse ut, quicumque quae litteris consignarunt sanctissimi apostoli aeternae salutis veritatisque divinae caussa maximi facimus, quum salutis tum veritatis certiores fieremus.[1]

[1] Expositum est hoc loco in Prolegg. Novi Test. Sin. p. XXXIX de Porphyrii archimandritae circa textum Sinaiticum erroribus, quippe quem haereticae fidei esse opinatus est. Non mirum esset si quis alius ex contrario auctoritatem codicis nimio fidei catholicae studio — cf. Mt. 1, 25 Luc. 8, 40 Ioh. 1, 18 Act. 20, 28 — suspectam diceret. At eiusmodi rationes alienae sunt a sano critico. Erravit autem vir doctissimus, offi-

VI.

Iam supra breviter significatum est et tota ipsius libri facies docet hanc novam textus Sinaitici editionem usui accommodatam esse. Postquam uberius expositum est quae codicis ratio sit et quae scriptura, non est quod doceamus accentus ac spiritus cum apostrophis a codice prorsus alienos esse; nec magis distinctiones aut interpunctio a codice pependerunt, nisi si quid ipsi codici in commentario tribuitur.[1] In textu exscribendo non ex re esse visum est ut retineremus antiquorum scriptorum circa ει et ι, αι et ε vocales licentiam. Nec igitur ab usu vulgari praeceptisque grammaticorum discessum est, si haec excipis. Primum in nominibus propriis scripturam codicis, etiamsi fluctuat, ubique conservavimus, ut μωυσησ et μωσησ, σαλομων et σολομων, ηλιασ et ηλειασ, πιλατοσ et πειλατοσ, ιεριχω et ιερειχω, ελισαβετ et ελεισαβετ, μακαιδονια (quod tantum non ubique legitur) et μακεδονια, ναζαρετ et ναζαρεθ, αμιναδαβ et αμιναδαμ, μαθθαιοσ et ματθαιοσ, nisi quod non retentum est ε pro αι in -αιοσ, -αια etc. positum, ut μαθθεοσ, βαρθολομεοσ, ιουδεοι, ιουδεασ, γαλιλεασ, ζεβεδεου, κυρηνεον. Porro conservavimus ει et ι ubi in codice constanter praeter morem sed ex usu fere codi-

ciis ac benevolentia nobis ipsis coniunctus, ea in re maxime propterea quod antiquissimam textus historiam, quae magni studii assiduitatem poscit, plurimum ad rem criticam valere nesciebat. Quod si nunc ego denuo perstringere vellem, in eos peccarem qui quum inter nos vivant — sunt tamen paucissimi — Sinaitico codice abusi sunt ad miram ipsorum ignorantiam insolenter venditandam. Neque magis huc pertinent quibus l. l. pag. XL sq. historiam Hermae Simonidei Lipsiensem repetendam censebam.

[1] Quam interpungendi libertatem codex dedit, ea passim non satis usi videbimur, ut Iac. 3, 5 sq. et 4, 4: quibus de locis Henricus Ewald, quum anno 1863 in act. Gotting. fascic. 35 de Novo Testamento Sinaitico referebat, ingeniose commentatus est. Priore enim loco, ex auctoritate codicis και ante η γλωσσα abiecto et και σπιλουσα pro η σπιλ. substituto, ιδου ηλικον πυρ ηλικην υλην αναπτει eum η γλωσσα quod sequitur coniungi vult, πυρ vero trahi ad sequentia: ο κοσμοσ (ornamentum) τησ αδικιασ η γλωσσα καθισταται etc. Altero loco μοιχαλιδεσ prioribus adnectendum censet, non iis quae sequuntur. Profecto magna utrumque probabilitate valet.

cum antiquissimorum posita sunt atque etiam analogiae ratione (ανδρια et ανδρεια) defendi possunt. Huc pertinent σαμαρια, σαμαριτησ, σαμαριτισ, αντιοχια, καισαρια, σελευκια, quae quidem etiam ex priore lege servanda erant, item αναιδιαν, αρεσκιαν, δουλιαν, οφθαλμοδουλιαν, εθελοθρησκια, ειλικρινια, επιεικια, επιμελιασ, κολωνια, κολακιασ, μαγιαισ, πορνια (ita ubique praeter 1 Thess. 4, 3 folio a D scripto), ποριαισ, πανδοκιον, πραϋπαθιαν, ταμιον, αγγιοισ, item δανιον, δανισασθαι, item κεραμειον, νινευειταισ, ισδραηλειται, τραπεζειταισ, λευειτησ, item ιστηκει. Etiam in voce στρατια et στρατεια scripturam codicis expressimus. Non recepimus eiusmodi ut βαπτισι, ισχυει, ποιμανι, φυγιν, ζητιν, εγερθισ, εχι, ισ, ιρηνη, πετινα, ονιδιζειν, πλισται, σισμοσ, διλοι, επεισκιαζουσα, σπιρουσιν, πιραζων, ανετιλεν, οφιλημα, σκοτινον, φωτινον, ειασπισ, ικων, ειλεωσ, καταλιμμα, υπολιμμα, ανεκλιπτον, ιδωλιω (ιδ- ℵAFG, -λιω ℵABDL), ιδωλον, ιδωλοθυτον, γεινεται et γεινωσκω (quod utrumque multo saepius in Vaticano quam in Sinaitico legitur), ερειψαν, τελιοσ, αχριον, μειкρων, ακρειβωσ, εκστασεισ ελαβεν (Luc. 5, 26). Nec magis usum deseruimus ubi scriptura codicis admodum fluctuat inter -εια et -ια, -ειον et -ιον, ut in αληθεια, ασεβεια, ασθενεια, απωλεια, βασιλεια, εγκρατεια, ενεργεια, ιερατεια, προφητεια, πολιτεια, μνημειον, σημειον, aut ubi pro raritate qua vox aliqua in N. T. posita est nil auctoritatis a codice contra usum sumi potest, ut in βραβειον. Quae res quam ambiguitatem habeat in promtu est; nec poterat facile lex scribi quae arbitrium excluderet, nisi aut ubique codicis scripturam aut ubique usum et grammaticorum praecepta observanda statueremus.

Non aeque dubium erat utrum ederemus ubi αι et ε promiscue posita sunt. Haud raro enim scribitur σαδδουκεοι, φαρισεοι, ποιμαινεσ, δεμονιον, ενεπεχθη, κεουσιν, κενοσ (pro καινοσ) εστε pro εσται, εσεσθαι pro εσεσθε, απολεσε, αρξοντε cum similibus plurimis, quae ubique corrigenda erant nisi mutata scriptura sensus mutabatur, ut Mt. 12, 33 γινωσκετε pro γινωσκεται, quemadmodum Mt. 24, 32 et ll. pp. in Vaticano codice pro γινωσκετε corrector γινωσκεται substituit. Nec magis scripturae υ pro οι, quae verbo ανοιγειν in antiquissimis libris

fere propria est, parcendum erat, aut η pro ει (ut η μη pro ει μη) scripto, quod perraro invenitur.[1]

In formis grammaticis quae Sinaitico codici cum Vaticano et similibus fere communia sunt retinenda iudicavimus.[2] Huc pertinent etiam εμισηκεν, εμαρτυρηκεν (in Ioh. evang. et epp.), εγεννημεθα, quae perfecti formae quum aliquoties recurrant, non ex mero vitio videntur fluxisse.[3] Pauca alia, ut εμεινον, συνισασιν, ανασχεσθε, μεταλαβαν, quae non in textum recepimus, in commentario notata sunt. ν εφελκ.[4] et ουτωσ ante consonam ubique ex codice edidimus.

Quae aperto vitio in codice scripta sunt, vel singulis corruptis litteris vel verbis syllabis litteris omissis, qua in re scriptor saepe propter ὁμοιοτέλευτον erravit[5], ea maxime antiquorum correctorum ope emendata edidimus. Quibus de emendationibus plerisque in commentario refertur; sunt vero etiam quae nullam notam additam habent. Huius generis sunt: ενυμνιον pro εν υμιν ποιμνιον, ut C correxit, κατην pro κατα

[1] Litteris ex itacismo confusis nec Sinaiticus antecellit Vaticano nec Vaticanus Sinaitico. Differunt tamen eo quod Vaticanus saepius ει pro ι, Sinaiticus ι pro ει substituit. In Vaticano creberrima sunt γεινεται, γεινωσκω, τειμη (επετειμησεν τειμιουσ πολυτειμον φιλοτειμεισθαι), κρεινω (αναχρεινεται διακρεινομενοσ), θλειψισ, θλειβω, πειπτω, πεινω, μεισω, μεικρον, λειαν, γαλειλαιοι, φαρεισαιοι et similia.

[2] Spectat huc etiam ιστηκει, ιστηκεισαν, quod iam supra commemoratum est. Etiam ιδον et ειδον ubique ex codice edidimus. In eodem verbo inconstantiae accusandi sumus quod praesentis formas in ει, ut ινα ειδωσιν, ινα ειδω, ab initio libri correximus, sub finem vero aliquoties, ut Apoc. 18, 7 ου μη ειδω, retinuimus. In Homero aliisque ειδεται, ειδομενοσ edi constat.

[3] Cf. εμνηστευμενην, quod Lc. 2, 5 soli ℵ A B*C*D*L contra vulgatam scripturam μεμνηστευμενην tuentur. Similiter εκτημαι et κεκτημαι in codicibus inveniri constat.

[4] Memorabile est Sinaiticum et Vaticanum non raro consentientes ν εφελκ. praeter solitum abiicere.

[5] Locis eiusmodi nonnullis supplementum uncis circumdedimus, quippe ubi dubitari possit an ex mera incuria omissum fuerit, ut Mt. 5, 45. Idem fecimus ubi supplementum gravius etiam a correctoribus praetermissum est, ut Apoc. 7, 5 sqq. Ioh. 3, 20 verba και ουκ ερχ. πρ. το φωσ uncis circumclusimus, quippe quibus sublatis oratio ita procedat ut sensum habeat. Eo vero qui sequitur versu verba ο δε ποιων usque τα εργα αυτου absque signis in textum admissa sunt quia salvo sensu abesse non possunt.

την, περισσω pro περισσωσ, γεννηται pro γεννητοισ, οψιασ γενομενουσ ([c] -νησ), στυγηται pro στυγητοι, αναχτησιν pro αγαν., εκλησιασ (non corr.) pro εκκλ., ποισαι (nec correctum) pro ποιησαι, ανασι pro ανασειει ([c] -σιει), εχ του καλουντασ (nec correctum), επιλαβομενοι - επεϑηκεν ([c] -καν), αυτοσ - απεκριναντο ([c] -νατο), ουτοσ -εμελλον ([c] - εν), σφραγισαμενοισ (non correctum) - απελευσομαι, προσεχοντεσ - διδασκαλειασ ([c] -αισ), του pro τουσ, κρινατε υμασ ([c] -ειε) ο φημι, ο μειζον δουλευσει, αποκριϑη ([c] απεκρ.) ο ιησουσ, ημεισ ([a] et [c] υμεισ) - ποιειτε, κηρυσσομεν - εαυτουσ - δουλουσ ημων (nec corr.) cum similibus locis ubi υμεισ et ημεισ manifesto confusa sunt, item ubi littera vel syllaba exeunte versu scripta per incuriam ineunte eo qui sequitur repetitur, ut μνησ στηϑισησ, vel ubi similiter peccatur ut inter δυ et μεωσ excidit να syllaba.[1] Nonnullas lectiones intactas dedimus quae pro vitiosis habendae videntur et tamen habent quo defendantur, ut 1 Petr. 2, 25 επιστραφητε pro επεστραφητε. Nec magis mutavimus Mc. 14, 35 ει δυνατον παρελϑειν απ αυτου η ωρα, ubi duas constructiones mixtas esse apparet, nec Ioh. 10, 29 ο δεδωκεν παντων μειζων εστιν, ubi scriptura codicum satis fluctuat, nec Lc. 18, 5 παρενοχλειν μοι κοπουσ, ubi παρενοχλειν pro παρεχειν μοι κοπουσ in antiquiore exemplari notatum videtur, nec Hebr. 12, 21

[1] Etiam mira haec scripturae vitiositas cum Vaticano codice communis est Sinaitico, quod quidem multo magis ex conlationibus ante Maium institutis quam ex editionibus Maii discitur, inprimis ex altera quae dicitur Bentleji conlatione. Ut autem Sinaitici ita etiam Vaticani vitia inepta permulta, quorum maximam partem posterior manus emendavit, a commentario huius editionis exclusimus. Ita Mt. 6, 25 habet μη μεριμνατε τ. ψυχ. ημων 6, 32 χρητε pro χρηζετε 8, 15 (item Mc. 1, 31) διεκονει et 25, 44 διεκονησαμεν 10, 14 om. μη δεξηται ante μηδε ακουσει 10, 19 μεριμησητε 12, 33 απρον pro σαπρον 17, 23 τρι ημερα 24, 6 μελησεται pro μελλησετε 25, 10 κλεισϑη 25, 42 om. ουκ ante εδωκατε 27, 12 υπο των αρχιερεω 28, 3 ειδε (pro ειδεα) αυτου (in comm. ad Mt. iam notavimus 13, 14 ακουσατε pro ακουσετε 19, 17 omissum εισ ante εστιν 14, 19 κελευσατε pro κελευσασ 14, 2 omissum δια τουτο ante αι δυναμεισ 12, 32 additum ουκ ante αφεϑησεται) Mc. 1, 14 με (pro μετα) το 1, 36 οι post και omissum 1, 38 λεγει αυτοι pro λε. αυτοισ et τασ εχομενα κωμοπολεισ 2, 3 αιρομενων pro αιρομενον 2, 12 αρα pro αρασ 4, 16 om. οι post σπειρομενοι 6, 22 ειελϑουσησ 6, 40 ανεπασαν pro ανεπεσαν 7, 18 ασυντοι pro ασυνετοι 7, 21 διλογισμοι 8, 18 εχοντε pro εχοντεσ 8, 14 επελαϑεντο (13, 13 εισ στελοσ Mai. ed. 1.) 14, 49 εκρατει (pro εκρατειτε) με Lc. 2, 37 αφειστα pro αφειστατο 3, 17 αβεστω 11, 46 φορτιζε pro -ζετε etc.

μωυσησ ειπεν εκφοβοσ και εκτρομοσ, nec Act. 25, 23 ακρωτηριον pro ακροατηριον, et si qua alia huius generis sunt.

Inscriptiones et subscriptiones singulorum librorum ad fidem codicis edidimus; de quibus si quid desideratur — ut subscriptio evangelii Matthaei, inscriptio epistulae Iacobi[1], nec nos supplevimus.[2]

Capitula Ammonii cum canonibus Eusebii postquam ubicumque ipse codex habet quum in totius codicis editione tum in Novo Test. Sinaitico fideliter exscripta sunt, ab hac editione abesse passi sumus: quod vereor ne multis displiciturum sit. Per maiorem evangelii Lucae partem (ultimis numeris 106, 2 ad 9, 61 appositis) et duobus Matthaei foliis eos numeros desiderari indicatum est supra. Nec magis indicavimus lemmata quae passim in actis apostolorum manu perantiqua (vide supra pag. XXXVI) summis paginis adscripta sunt. Sunt autem haec, quae quorsum pertineant per se clarum erit: τα περι τον πετρον και ιωαννην και του εκ κοιλιασ χωλου (sic): τα περι τον ανανιαν και την γυναικα σαπφειρασ (sic): τα περι τον στεφανον: τα περι σιμωνοσ του μαγου: τα περι σαυλον, τα περι αινεαν, τα περι ταβιϑαν: τα περι βαριησου του μαγου: τα περι λυδιασ: τα περι τασ αϑηνασ: απο των αϑηνων ηλϑεν ο παυλοσ εισ κορινϑον: τα περι τον απελλην: τα περι των εξορκιστων, τα περι δημητριον τον αργυροκοπον: τα περι ευτυχον οτε επεσεν απο του τριστεγου, item τοισ πρεσβυτεροισ τησ ασιασ παυλου διαμαρτυρια: τα περι παυλον οτε ανεβαινεν ϊσ ιεροσολυμα, τα περι των αγνισϑεντων: παυλου απολογια προσ τον λαον επιτρεψαντοσ του χιλιαρχου: του παυλου επι την επαυριον διαλεκτοσ προσ τον χιλιαρχον περι τησ αποδημιασ τησ εισ τον αρχιερεα και το συνεδρειον: επιστολη κλαυδιου του χιλιαρχου προσ φηλικα τον ηγεμονα, του παυλου απολογια προσ φηλικα τον ηγεμονα: του παυλου η προσ τον φηστον απολογια και εκκλητοσ: του παυλου απολογια προσ αγριππαν τον βασιλεα: τα περι τον πλουν του παυλου ανερχομενου εισ ρωμην.

[1] Nec paginarum titulos ista epistula habet; nostros ad modum ceterarum epistularum catholicarum accommodavimus.

[2] Numerus β sub altera ad Thess. epistula, qui in codice desideratur, suppletus est invito libro meo typographis proposito.

Versuum numerum hae decem Pauli epistulae subscriptum habent[1]: 2 Cor. χιβ', Gal. τιβ' Eph. τιβ', Philipp. ϡ' Coloss. τ', 2 Thess. ρπ', Hebr. ψν', 1 Tim. ϡν', 2 Tim. ρπ', Tit. ϙϛ'.

Commentarii sub textu ea est ratio, ut prima parte exhibeantur quae ad varias ipsius codicis Sinaitici scripturas pertinent, altera lectiones Vaticani a Sinaitico diversae, tertia Stephanianae itemque Elzevirianae. Dicendum autem erit paullo accuratius de singulis.

Primam partem maxime occupant veteres antiquissimae scripturae correctores. Siglis ^{a} et ^{b} comprehendimus omnes emendationes ante C septimi fere saeculi factas, licet plus quam duo auctores habeant. Cf. supra pag. XXXII sqq. Rursus inter C^{a} et C^{b} (vide supra pag. XXXVI sqq.) non distinximus nisi ubi alter ab altero satis distingui potest. Longe igitur plurima quibus ^{c} siglum praepositum est a C^{a} profecta sunt, nec tamen a C^{b} mutata. De reliquis correctoribus: C^{c} et C^{c*}, qui in apocalypsi ad C^{a}, quem simpliciter C diximus, accesserunt, item de E vide supra pag. XXXVIII sq. Ceterum certum est omnes hos correctores non coniecturas suas sed exemplaria quibus ipsi utebantur in corrigendo codice secutos esse: id quod in similes codices correctorum manus expertos quadrat omnes, ut Vaticanum, Alexandrinum, Ephraemi Syri rescriptum. Textus quem C corrector locis plurimis codici inferre studuit multo quidem propius ipso antiquissimo accedit ad usum Byzantinum recentioribus testibus plerisque communem, sed satis etiam ab eo differt ac passim lectiones praebet cum Vaticanis similibusque convenientes, ut Act. 27, 16 καυδα 2 Cor. 7, 12 αλλ ουδε ενεκεν του αδικηθεντοσ Col. 4, 9 γνωρισουσιν Mt. 17, 24 ειπαν 17, 25 ελθοντα Lc. 18, 28 τι αρα εσται ημιν.[2]

Vaticani codicis lectiones quaerenti plures viae patent, sed nulla satis certa. Postquam enim plures eius libri conla-

[1] De auctore horum numerorum diximus supra pag. XXXI.

[2] Idem passim etiam ν εφελκ. supplevit, quod ab initio non indicavimus, ut Mc. 1, 34 ηφιεν 4, 17 εχουσιν 4, 12 βλεπωσιν, ιδωσιν, ακουωσιν. Aliquoties vero etiam αι pro ε substituit ubi ε rectissime scriptum erat, ut Col. 4, 1 παρεχεσθαι pro -σθε, Heb. 10, 32 αναμιμνησκεσθαι pro -σθε.

tiones institutae sunt, prima anno 1669 a Bartoloccio, bibliothecae Vaticanae tum custode, quinquaginta fere annis post alterae duae impensis Richardi Bentleji et saeculo decimo octavo exeunte quarta ab Andrea Birch Dano, passim etiam anno 1843 a me, post a Tregellesio et Alberto Dressel quid codex praebeat exploratum est, nuper Romae prodierunt duae Angeli Maii editiones, altera maior Novum Testamentum cum Vetere complectens circa solemnia paschalia anni 1858, altera minor Novi tantum Testamenti anno 1859.[1] Opus vero rationibus criticis consentaneum qui exspectabant, quod sane omnes exspectare iubebant codicis fama et gravitas, Maiano opere falsi sunt. Ratio enim totius libri nihil commune habet cum codicum editionibus ad ipsorum manu scriptorum similitudinem institutis, cuiusmodi dudum contigerunt Alexandrino et Cantabrigiensi, nuper Ephraemi Syri rescripto, Claromontano, Sinaitico aliisque pluribus, sed textum ita praebet ut in vulgaribus Novi Testamenti editionibus usu venit: tali vero editione multa quae ad codicem penitus cognoscendum faciunt exprimi nequeunt. Etiam gravius vero detrimentum rei criticae eo allatum est quod ipsae lectiones codicis non ea qua opus erat accuratione exscriptae sunt, atque multis locis, ubi antiquissimam scripturam correctores attigerunt, vel antiquissima cum posteriore confusa vel certe correctorum studia non satis observata sunt. Inventus quidem est qui post mortem Angeli Maii (9. Sept. 1854) ex ipsius mente notisque quas reliquerat adhibitis opus viri celeberrimi recognosceret; sed nec emendationes Caroli Vercellone Barnabitae clarissimi doctissimique aliud valuerunt quam ut magnum errorum numerum auferrent, sat aliis relictis. Atque haec quidem in maiorem Maii editionem dicta sunt, ad quam etiam conformatae sunt Londinensis (ex officina Teubneriana Lipsiensi) anni 1859[2] et Leidensis anni 1860. Quod anno

[1] Totam laborum criticorum circa cod. Vat. historiam paullo accuratius descripsimus in Prolegg. ed. N. T. crit. mai. a. 1859.

[2] Liber iste tot vitiis scatet ut nisi maxima cum cautione adhiberi nequeat. Graviorum exempla pauca haec sunt. In Matthaeo: ιδυ pro ιδου, τη πνευμα, ανδρωποισ, τον πλοιον, φιλακτηρια, ηϑη pro ηδη (24, 32), ητοιμα-

1859 Romae insecutum est Novum Testamentum „secundis curis editum studio Angeli Maii“, ut est in titulo, locis haud paucis veriorem codicis lectionem praebet nec nisi raro[1] priori posthabenda videtur, vel certe utra praestet dubium relinquit, multis vero locis et ipsa ex prioribus quas commemoravimus conlationibus emendanda est, nec desunt denique quae novum ipsius codicis examen postulent.

Iamvero hanc Vaticanarum cum Sinaiticis conlationem instituenti quid faciendum erat? Illud faciendum putavi ut quovis loco id darem quod mihi certum vel prae ceteris maxime probabile videretur, iis quae aliter haberent non adnotatis nisi aliqua probabilitate uterentur. An potius quicquid differt inter singulas auctoritates proponendum erat? At collectio eiusmodi[2] ab instituto huius libri abhorrebat, nec fere usui esse

σωμεν, σησ pro τησ, μηπωτε, πατροε. In Marco: om. τω ανθρωπω (3, 3), καθημευουσ, μυκυνεται, παρποσ pro καρποσ, γησ pro τησ, θυνασθαι, ανθρωτοσ, εξεραιθη, ηγηγερται, ηδελησεν, αμο pro απο, νιον, παταβασ, παταπετασμα. In Luca: το ασπασμον, ψνχη, ηγομονευοντοσ, ευρησητε pro -σετε (2, 12), ιηρουσαλημ (2, 25 item 13, 4), ανηζητουν, υκαρχων, υμο pro υπο, ατειτε, σται εσοι, ιφχυσεν, ευχοποτερον (16, 17), επεβλητο, ταὶ τοὺσ ὄχλοτσ (23, 4), ενεπαιζαν pro -ξαν (23, 36), ιερουσαλην. In Iohanne: Δεγει pro Λεγει, om. ουκ (5, 42), transpon. τα εργ. θεωρησ. pro θεωρ. τα εργ. (7, 3), πατ᾽ ὄψιν, πρίνει, σαβαττον, ακολυθει, παρρρησια, τροσ pro πρ., μειρκον, απρκριθη, παρπον, εν τησ. In Actis: αναβαινον pro ανεβ., ανηστησαν, επληρουντο pro -ρουτο (7, 23), ται pro και, κροσηνεγκατε, γνναικασ, λερων pro λεγων, απα pro απο, επατονταρχησ, φνλακην, οσ pro ωσ (16, 4), αυαγγελισασθαι, δειροντεσ pro δειραντεσ (16, 37), διονοιγων, ιερουραλημ, υμων pro ημων (22, 14), υποστεψαντι, οτινεσ, ανδραμυττηνω, ανδεσ, εβαλλομενοι.

[1] Ita Mt. 4, 15 ubi ed. 1. γαλειλαιασ praebet cum DL et Latinis testibus multis, ed. 2. vulgatum -λαια. Edidimus in commentario -λαιασ, neglecta alterius lectionis mentione. Mc. 2, 9. 11. 12. ed. 1. a prima manu κραβαττον, ed. 2. κραββαττον, quod valde dubium videtur. 1 Cor. 1, 11. ed. 1. a pr. manu αδελφ. μοι habet, a sec. αδ. μου; ed. 2. αδ. μου a pr., αδ. μοι a sec. At tam inepte correctum esse vix credibile est. Lc. 3, 32 ed. 1. ιωβηλ cum ℵ*, ed. 2. ιωβηδ.

[2] Recensum eorum locorum ubi auctoritates de lectione Vaticana dissentiunt Philippus Buttmann addidit Novo Testamento suo ad fidem codicis Vaticani recensito. Ac sane multum in eo laboris consumpsit auctor doctissimus. Sunt tamen quae rectius ab eo edita vellem. Ita lectiones quas ed. Ni. Ti. mea anni 1859 testatur in recensum retulit; at qui tandem etiam earum me testem lectionum dicere poterat quarum ipse auctorem Maium esse scripsi? Cf. Luc. 8, 51. 23, 35. 23, 38 ubi ad τινασ, ad

potest nisi iis qui ipsi in re critica habitant, ut falsum a vero possint distinguere. Sed unde hac in re iudicium nostrum pependerit quaeritur. Hoc clarum erit si docebimus constare saepe de vera codicis lectione invita ipsa utraque Maii editione. Constat enim tum si Bentleji testis i. e. Mico Italus et Andreas Birch adversum Maium testantur Elzevirianam codici lectionem tribuentem. Quum enim Maius Carolo Vercellone teste pessimam hanc edendi codicis viam inierit, ut editionem Elzevirianam inlatis lectionibus Vaticanis traderet typothetis, accidit facile ut intactum relinqueret Elzevirianum textum non observato codicis discrimine. Duo vero illos conlatores, quorum uterque, exceptis Lucae et Iohannis evangeliis a Micone

εχλεχτοσ, ad ὁ omissum „B^{mai}“ in ed. mea notatur. Luc. 19, 8 ipse in commentario scripsi „ημισεια cum B“, in supplementis notatur „B^{mai}* ημισια, ** -σεα.“ Ioh. 4, 5 notatur: „συχαρ cum uncialibus omnibus“ et „σιχαρ cum (B^{mai}) minusculis ut videtur paucis.“ Nihilominus his Maii lectionibus omnibus Buttm. meum testimonium adposuit. Similiter 1 Cor. 7, 17 apud me est: „B teste Bentlejo (non item Maio nec Birch. aut Bart.) om. ουτ. περιπατειτ. και.“ Buttm. vero notat: „ουτ. περιπατ.“ (male praetermisit και, ab ουτωσ enim ad ουτωσ sive conlator sive scriptor codicis transiluit) „perspicue leguntur I. II, om. Woid. Lachm. Tisch.“ Rursus alibi quod revera testatus sum praetermisit, ut Luc. 9, 59 et 13, 15 ubi κυριε a B* omissum et B* απαγων notavi, ut Ioh. 19, 35 ubi ινα και υμεισ „invito Maio“ ex collectionibus meis codici B tribui (Buttm. in ipso textu cum Maio erravit)“, ut Act. 8, 34 ubi (ex altera Bentleji) τουτο a B* omitti notavi, ut Hebr. 9, 10 ubi και post βαπτισμοισ omissum testor. Alibi vero ipsum contrarium mihi adscripsit, ut Mc. 14, 25 γεννηματοσ Luc. 13, 25 αρξεσθε (confudit versum 25 cum 26), Act. 17, 14 ubi et ad ευραχυλων et ad ευραχλυδων nomen meum apposuit; at relatis in supplementis posteriore quae est Vercellonii et ipsius Maii lectione (ευραχλυδων) addidi: „utrumque ut videtur male.“ Editionum Maii lectiones passim non recte notavit, ut 1 Cor. 14, 16. 2 Cor. 5, 15. 7, 4. Iud. 12 inter I et II distinxit, at omnibus quattuor locis consentiunt, ita quidem ut ubique a vero aberraverint. Contra differunt Mc. 10, 31 ed. 1. οι εσχατοι ed. 2. εσχατοι, item 14, 24 ed. 1. μου το τησ (quod secutus est Buttm.) ed. 2. recte μου τησ: neutro vero loco differentiam adnotavit. 3 Ioh. 4 solo Lachmanno adscribit εχω, at ed. 2. Maii idem εχω ex B** testatur. Act. 10, 11 et 11, 5 quid vellet nota Maii non assecutus male edidit καθειμενον et καθειμενην. At nota „l. m. θει, infra θι“ significatum est 10, 11 καθειεμενον et 11, 5 καθιεμενην prima manu in codice scriptum esse. In indicem lectionum etiam στενοχωριασ 2 Cor. 12, 10 et κυρυγμα Lc. 11, 32 retulit: at utrumque pro mendo typorum habendum est: quod si non esset, non sine nota edidisset Maius. Praetereo alia.

tantum excussis posteaque a Woidio communicatis cum Birchio, totum codicem perscrutatus est, si quidem a vulgato textu diversum consentientes enotarunt, errasse incredibile est. Hinc Rom. 16, 7 γεγοναν 1 Cor. 14, 16 εν πνευματι 2 Cor. 5, 15 εισ pro ει εισ 7, 4 εν τη Eph. 1, 23 τα παντα Iud. 12 οι certissima sunt quamvis utraque Maii editio vulgatum testetur. Neque magis dubia est lectio si ad conlatorum illorum testimonium sive Miconis sive Birchii alterutra ex edd. Maii accedit.[1] In adhibenda tamen Bentlejana conlatione videndum est ne iis fallamur quae Woidius non satis recte edidit. Hoc etiam ad eos locos pertinet quibus Maius secunda editione manuali maiorem priorem emendavit.[2] Quum autem qui manum correctorum subierunt loci praeter ceteros dubii sint et obscuri, Mico vero et Birchius ipsum correctorem plerumque sint secuti, feliciter nuper contigit ut Rulottanam conlationem ex tenebris protraheremus ad lectiones correctorum ab antiquissimis discernendas mandatu Bentleji institutam. Huius ope, quamvis et ipsa satis imperfecta sit, saepe primam Vaticani scripturam indicare potuimus. Accesserunt alia veri inveniendi subsidia.[3] Tamen etiamnum supersunt de quibus dubites, ut

[1] Hoc cum nesciret Ed. de Muralt, lectiones Elz. Col. 1, 4 την εισ 1, 16 τα εν τοισ 1 Ioh. 3, 21 εχομεν Lc. 22, 66 ανηγαγον addita nota *ut ipsi vidimus*, *ut nobis visum est*, fulcire ausus est.

[2] Tamen iam antequam ista emendatio prodisset, in ed. nostra Ni. Ti. crit. mai. VII. confidenter secuti sumus Bentlejum et Birchium subiunctis plerumque verbis: „neglexit Mai", „rursus neglexit Mai", „errat Mai".

[3] Inter ea quae ipse olim (anno 1843) in codice recognovi insignis locus est Act. 27, 14. Ibi postquam Birchius pro primae manus lectione dederat ευραχυλων, Mico ευραχυδων, Maius edidit ευραχλυδων, cuius in locum Vercellonius ευραχυδων substituendum indicavit. Quod utrumque quum ex errore fluxisse dixissem in N. T. anni 1859, Vercellonius in secunda ed. Romana affirmavit „certum sibi exploratumque esse Vaticanum codicem primo habuisse ευραχυδων". At pace viri plurimum reverendi equidem non possum quin affirmem nihil aliud nisi ευραχυλων prima manu scriptum esse: lineola enim qua ex Λ factum est Δ correctoris est, non primae manus: id quod diligentissimo loci examine instituto pro certo habeo. Sunt haec eiusmodi quae exercitatissimos oculos acutissimosque postulent. Ceterum illud quoque aliquo loco habendum erit quod ευραχυδων nil est nisi ineptum vitium, ευραχυλων vero pariter a Sinaitico et

passim etiam in commentario nostro significatum est. Inprimis in correctores multo subtilius inquirendum est. Ipsum scriptorem, calligraphum scholae Alexandrinae simili Graecorum ignorantia cum libri Sinaitici auctore, saepe se correxisse, ut opinatus est Rulotta, vehementer dubito; videntur tamen quae illi adscripsit ad antiquissimi diorthotae studia pertinere. Quae vero in expungendis itacismis versantur, in mutandis Alexandrinae dialecti formis, lectionibus etiam nonnullis gravioribus ad usum posteriorem accommodandis, in eum potissimum cadere videntur qui codicem accentibus similibusque signis auxit atque universam fere scripturam novo atramento induxit. Ille sine dubio pluribus post scriptorem saeculis vixit neque quicquam cum auctoritate antiquissimi textus commune habet.

Circa haec omnia propediem nos ipsos nova studia suscepturos omnemque curam et operam in eo esse posituros ut quicquid in codice Vaticano digno Sinaitici aemulo obscurum est expediamus, hac occasione data pollicemur. Confidimus iam octavam Ni. Ti. editionem nostram criticam maiorem iis quae adhuc desiderantur auctam prodituram esse; unde nonnihil etiam ad hunc lectionum Vaticanarum commentarium accessurum esse spes est.

Ceterum quae in lectionibus Vaticanis nostris locum habuerint, quae non habuerint, ex iis clarum erit quae de Sinaiticis quum notatis tum exclusis supra diximus. Pauca sunt in quibus non satis sibi constitit commentarius, quemadmodum γαλειλαια, φαρεισαιοι, quae Vaticanus adamat, notari poterant. Secunda quidem manus quae in augmentis mutavit (ut προεφητευσεν pro επροφ., ειργασ. pro ηργασαντο) vel in formis eiusmodi ut ηλθαν et μαχαιρησ, vel ubi ιερειχω, πειλατοσ etc. ad vulgarem scripturam revocavit, ea raro adscripsimus, neque ineptorum vitiorum (vide supra pag. LXXXI) plus quam exempla dedimus. Aliquoties Vaticanum et Sinaiticum formis ουτω et ουτωσ

Alexandrino praebetur, accedente insuper Sahidicae et Vulgatae testimonio. Errare vero inde proclive erat quod corrector ευρυκλυδων substituens litteras υ et λ de suo adpinxit, δ vero ex ipso λ finxit addita lineola inferiore, ut ipsis typis ante oculos posuimus.

differre indicatum est; ubi vero circa ν εφελκ. discedant notare alienum erat.

De **Stephanianis** et **Elzevirianis** lectionibus, quae tertiam commentarii partem efficiunt, pauca dicenda sunt. Secuti sumus ed. Elz. anni 1624 et Steph. a. 1550. Etiam quae inter utramque differunt (cuiusmodi locis ς Steph., ς[e] Elz. significat) accurate notata sunt, ad locos 150 quos N. T. 1859. pag. LXXXV recensuimus nonnullis additis aliis.[1] ν εφελκ. ante consonam illi editores fere non posuerunt nisi per incuriam, item ουτωσ pro ουτω.

[1] Valuerunt ad supplendum Scriveneri studia: cf. A plain introduction to the Criticism of the N. T. p. 304 sqq. Notavit ibi etiam quae spiritu vel accentu passim differunt, ut επαινετὸν et επαίνετον, ὢ et ὤ, ἐσθητα et ἑσθητα, αὐτουσ et αὑτουσ, ἑλκυσω et ἐλκυσω, item plura inepta vitia (ut Mt. 20, 22 αποκρ. ο δε ιησ. ς pro αποκρ. δε ο ιησ. Mc. 8, 27 ο μαθηται ς[e] et 9, 45 γεεναν ς Ioh. 5, 7 προσ ς pro προ), quae non recepimus. Adde vero ad commentarium haec: Mt. 8, 4 ς αλλ 19, 1 ς[e] om. (errore) τησ ante γαλιλ. 20, 15 scribe ς pro ς[e] Mt. 21, 11 et Act. 10, 38 ς[e] ναζαρεθ Mc. 6, 29 ς[e] om. τω 10, 25 ς εισελθ. pro διελθ.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 Βίβλοσ γενέσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ δαυεὶδ υἱοῦ ἀβραάμ.
2 ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν ἰσάκ· ἰσὰκ ἐγέννησεν τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ
δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰούδαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ· 3 ἰούδασ δὲ
ἐγέννησεν τὸν φαρὲσ καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆσ θάμαρ· φαρὲσ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἐσρώμ· ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀράμ· 4 ἀρὰμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἀμιναδάβ· ἀμιναδὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ναασσών·
ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλμών· 5 σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν
βοὲσ ἐκ τῆσ ῥαχάβ· βοὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωβὴδ ἐκ τῆσ ῥούθ·
ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰεσσαί· 6 ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν δαυεὶδ
τὸν βασιλέα· δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν σαλομὼν ἐκ τῆσ τοῦ οὐ-
ρίου· 7 σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν ῥοβοάμ· ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν ἀβιά· ἀβιὰσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀσάφ· 8 ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν
τὸν ἰωσαφάτ· ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωράμ· ἰωρὰμ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν ὀζείαν· 9 ὀζίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωάθαμ· ἰωάθαμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἄχαζ· ἄχασ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐζεκίαν· 10 ἐζεκίασ
δὲ ἐγέννησεν τὸν μανασσῆ· μανασσῆσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀμώσ·
ἀμὼσ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωσείαν· 11 ἰωσείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
ἰεχονίαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ μετοικεσίασ βαβυ-
λῶνοσ. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνοσ ἰεχονίασ ἐγέννη-
σεν τὸν σαλαθιήλ· σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν ζοροβάβελ· 13 ζο-

---

2 [b] ισααχ ισααχ δε 6 [b] σαλωμωνα 7 [b] σαλωμων | [b] αβια δε 8 [b] οζιαν 9 [a] vel [b] τον αχασ 10 [b] μανασση δε | [b] ιωσιαν

2 ισααχ ισααχ δε 3 ζαρε 4 αμειναδαβ bis 6 σολομωνα | ουρειου 7 αβια δε 9 οζειασ | αχαζ δε 10 μανασση δε 12 γεννα bis | σελαθιηλ bis

1 δαβιδ 2 ισααχ ισααχ δε 4 αμιναδαβ δε 5 βοοζ bis | ωβηδ bis 6 τον δαβιδ | δαβιδ δε ο βασιλευσ εγ. τ. σολομωντα 7 αβια δε | τον ασα 8 ασα | οζιαν 9 αχαζ δε 10 αμων bis | ιωσιαν 11 ιωσιασ

ροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀβιούτ· ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλια-
κείμ· ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀζώρ· 14 ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν
σαδώχ· σαδὼχ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἀχείμ· ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
ἐλιούτ· 15 ἐλιοὺτ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἐλεάζαρ· ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννη-
σεν τὸν ματθάν· ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰακώβ· 16 ἰακὼβ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα μαρίασ, ἐξ ἧσ ἐγεννήθη ἰησοῦσ
ὁ λεγόμενοσ χριστόσ. 17 πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ ἀβραὰμ ἕωσ
δαυεὶδ γενεαὶ ιδ', καὶ ἀπὸ δαυεὶδ ἕωσ τῆσ μετοικεσίασ βαβυ-
λῶνοσ γενεαὶ ιδ', καὶ ἀπὸ τῆσ μετοικεσίασ βαβυλῶνοσ ἕωσ τοῦ
χριστοῦ γενεαὶ ιδ'.

18 Τοῦ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτωσ ἦν. μνηστευθείσησ
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ μαρίασ τῷ ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺσ
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου. 19 ἰωσὴφ δὲ ὁ
ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι,
ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμη-
θέντοσ, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· ἰω-
σὴφ υἱὸσ δαυείδ, μὴ φοβηθῇσ παραλαβεῖν μαριὰμ τὴν γυναῖκά
σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ ἐστιν ἁγίου. 21 τέ-
ξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν· αὐτὸσ γὰρ
σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον
γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου
λέγοντοσ· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν,
καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεόσ. 24 ἐγερθεὶσ δὲ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου
ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν
υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν.

---

13 ᵇτον αβιουδ 14 ᵇσαδωκ bis | ᵇαχιμ bis | ᵇελιουδ 15 ᵇελιουδ 19 ᵃ?ᵇδειγματισαι, ᶜπαραδ. 21 αυτου pr: *om^{vid} 23 αυτου: *om^{vid} 24 ᶜμαριαμ την, sed μαρ. rursus erasum | ᵇ γυν. εαυτου

13 γεννα τ. αβιουδ 14 σαδωκ bis | ελιουδ bis 15 μαθθαν bis 17 γεν. δεκατεσσαρεσ ter 18 χριστου ιησου 19 δειγματισαι 20 μαριαν 24 ο ιωσηφ 25 om ου

13 τον αβιουδ 14 σαδωκ bis | ελιουδ bis 17 δαβιδ bis | γεν. δεκατεσσαρεσ ter 18 μνηστ. γαρ 22 του κυριου 24 διεγερθεισ | ο ιωσηφ 25 τον υιον αυτησ τον πρωτοτοκον

II.

1 Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν βηθλεὲμ τῆσ ἰουδαίασ ἐν
ἡμέραισ ἡρώδου τοῦ βασιλέωσ, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρ-
εγένοντο εἰσ ἱεροσόλυμα 2 λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶσ βασιλεὺσ
τῶν ἰουδαίων; ἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσασ δὲ ὁ βασιλεὺσ ἡρώδησ
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. 4 καὶ συναγαγὼν
πάντασ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ γραμματεῖσ τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸσ γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν βη-
θλεὲμ τῆσ ἰουδαίασ· οὕτωσ γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφή-
του· 6 καὶ σὺ βηθλεέμ, γῆ ἰούδα, οὐδαμῶσ ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖσ
ἡγεμόσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται ἡγούμενοσ, ὅστισ ποιμανεῖ
τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ. 7 τότε ἡρώδησ λάθρα καλέσασ τοὺσ
μάγουσ ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέροσ, 8 καὶ πέμψασ αὐτοὺσ εἰσ βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντεσ
ἐξετάσατε ἀκριβῶσ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγ-
γείλατέ μοι, ὅπωσ κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκού-
σαντεσ τοῦ βασιλέωσ ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν ἴδον
ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούσ, ἕωσ ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ
ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντεσ δὲ τὸν ἀστέραν ἐχάρησαν χαρὰν μεγά-
λην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντεσ εἰσ τὴν οἰκίαν ἴδον τὸ παιδίον μετὰ
μαρίασ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, καὶ πεσόντεσ προσεκύνησαν αὐτῷ,
καὶ ἀνοίξαντεσ τοὺσ θησαυροὺσ αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντεσ κατ'
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸσ ἡρώδην, δι' ἄλλησ ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰσ τὴν ἑαυτῶν χώραν.
13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν εἰσ την χώραν αὐτῶν, ἰδοὺ

---

1 του: [b] del, [c] rest 2 [b] ειδομεν, [c] ιδ. | αστερα εν: *αστεραν[vid] 4 [b] αρχιιερ. 5 αυτω: [b] del, [c] rest 6 εx σου (cod εξου): [b] add γαρ 9 [b] ειδον 10 [corr] αστερα 11 [b] ειδον 12 [b] χωραν αὑτων

2 ειδομεν 6 εξ σου γαρ 9 ειδον 10 αστερα 11 ειδον 12 χωραν αυτων

2 ειδομεν 3 ηρωδ. ο βασιλ. 5 ειπον 6 εx σου γαρ 8 αxριβ. εξετασ. 9 ει-
δον | εστη 10 αστερα 11 ιδον: ευρον 12 χωραν αυτων

ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶσ
παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰσ
αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕωσ ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ ἡρώδησ
ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. [14]ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβε
τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτόσ, καὶ ἀνεχώρησεν εἰσ
αἴγυπτον, [15]καὶ ἦν ἐκεῖ ἕωσ τῆσ τελευτῆσ ἡρώδου· ἵνα πλη-
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· ἐξ αἰ-
γύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. [16]τότε ἡρώδησ ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη
ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλασ ἀνεῖλεν πάν-
τασ τοὺσ παῖδασ τοὺσ ἐν βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ ὁρίοισ αὐ-
τῆσ ἀπὸ διετοῦσ καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν
παρὰ τῶν μάγων. [17]τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἱερεμίου τοῦ
προφήτου λέγοντοσ· [18]φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸσ καὶ
ὀδυρμὸσ πολύσ, ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆσ, καὶ οὐκ ἤθε-
λεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. [19]τελευτήσαντοσ δὲ τοῦ ἡρώ-
δου, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἰωσὴφ ἐν αἰ-
γύπτῳ [20]λέγων· ἐγερθεὶσ παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰσ γῆν ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦν-
τεσ τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. [21]ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβε τὸ παι-
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰσ γῆν ἰσραήλ.
[22]ἀκούσασ δὲ ὅτι ἀρχέλαοσ βασιλεύει τῆσ ἰουδαίασ ἀντὶ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶσ δὲ
κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη τῆσ γαλιλαίασ. [23]καὶ ἐλθὼν
κατῴκησεν εἰσ πόλιν λεγομένην ναζαρέτ· ὅπωσ πληρωθῇ το
ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι ναζωραῖοσ κληθήσεται.

III.

[1]Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ παραγίνεται ἰωάννησ ο
βαπτιστὴσ κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆσ ἰουδαίασ, [2]λέγων· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [3]οὗτοσ γάρ ἐστιν

---

23 δια: [b]υπο

13 κατ ον. εφανη III, 1 ιωανησ

15 υπο του κυριου 17 δια: υπο 18 κλαυθμοσ: θρηνοσ και κλ. 19 κατ ον. φαιν. 21 ηλθεν 22 βασ. επι τησ | ηρωδ. τ. πατρ. αυτ. III, 2 και λεγων

ο ῥηθεὶσ διὰ ησαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· φωνὴ βοῶντοσ ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ
τρίβουσ αὐτοῦ. 4 αὐτὸσ δὲ ὁ ἰωάννησ εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδεσ καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξ-
επορεύετο πρὸσ αὐτὸν ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ ἰουδαία καὶ πᾶ-
σα ἡ περίχωροσ τοῦ ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολ-
λοὺσ τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βά-
πτισμα, εἶπεν αὐτοῖσ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν
φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον
τῆσ μετανοίασ, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχο-
μεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λί-
θων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸσ
τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
πὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 11 ἐγὼ μὲν γὰρ
ὑμᾶσ βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰσ μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμε-
νοσ ἰσχυρότερόσ μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰσ τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ ἰησοῦσ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ ἐπὶ τὸν
ἰορδάνην πρὸσ τὸν ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ
διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸσ μέ; 15 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐ-
τόν· ἄφεσ ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμᾶσ πληρῶσαι πᾶσαν

---

6 ποταμω: [b] add υπ αυτου 7 βαπτισμα: [b] add αυτου 11 [b] εν υδ. βαπτ.
14 [b] ο δε ιωαννησ 15 [b] ουτωσ | ημασ: ημιν

4 ιωανησ 6 ποταμω υπ αυτου 11 γαρ: om 12 αποθηκην αυτου 14 ιω-
ανην 15 ειπεν αυτω | ημασ: ημιν

3 δια: υπο 4 αυτου ην 6 ιορδ. ποταμω: ιορδ. υπ αυτου 7 βαπτ. αυτου
8 καρπουσ αξιουσ 10 ηδη δε και 11 εγ. μεν βαπτ. υμασ 14 ο δε ιωαννησ
15 ημασ: ημιν

δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. [16] βαπτισθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ
εὐθὺσ ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί,
καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρχόμενον
ἐπʼ αὐτόν. [17] καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV.

[1] Τότε ὁ ἰησοῦσ ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ εἰσ τὴν ἔρημον
πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. [2] καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ τεσσε-
ράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστερον ἐπείνασεν. [3] καὶ
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. [4] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· γέγρα-
πται· οὐκ ἐπʼ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ, ἀλλʼ ἐπὶ παντὶ
ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματοσ θεοῦ. [5] τότε παραλαμβάνει
αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ
τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, [6] καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ,
βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσ-
κόψησ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου. [7] ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· πάλιν
γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου. [8] πάλιν παρα-
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολοσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν λίαν καὶ δεικνύει
αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν,
[9] καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυ-
νήσησ μοι. [10] τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὕπαγε σατανᾶ· γέ-
γραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσησ καὶ αὐτῷ μόνῳ
λατρεύσεισ. [11] τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολοσ, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι
προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

---

16 [b] ανεωχθ. αυτω | [b] και ερχομενον 17 [b] ευδοκησα, [c] ηυδ. IV, 3 [b] ειπον ινα 4 ο δε: [b] ο δ 6 λεγει: [b] ειπεν, [c] λεγ.

16 ηνεωχθησαν 17 ευδοκησα IV, 1 τοτε ιησ. | εισ τ. ερ. υπο τ. πν. 2 νυκτ. τεσσερ. 8 δεικνυσιν 10 προσκυνησεισ

16 και βαπτισθεισ | ανεβ. ευθ. | ανεωχθ. αυτω | το πν. του θεου | και ερχομενον 17 ευδοκησα IV, 1 εισ τ. ερ. υπο τ. πν. 2 ημ. τεσσαρακ. κ. νυκτ. τεσσαρακ. 3 αυτω ο πειρ. ειπεν 4 ο ανθρωποσ: ανθρ. 5 ιστησιν 9 ειπεν: λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10 προσκυνησεισ

12 Ἀκούσασ δὲ ὅτι ἰωάννησ παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν
γαλιλαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν ναζαρέθ, ἐλθὼν κατῴκησεν
εἰσ καφαρναοὺμ τὴν παρὰ θάλασσαν ἐν ὁρίοισ ζαβουλὼν καὶ
νεφθαλείμ· 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου
λέγοντοσ· 15 γῆ ζαβουλὼν καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσησ πέ-
ραν τοῦ ἰορδάνου, γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸσ ὁ καθήμενοσ
ἐν σκότει φῶσ ἴδεν μέγα, καὶ τοῖσ καθημένοισ ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου φῶσ ἀνέτειλεν αὐτοῖσ.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦσ κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 18 περιπατῶν δὲ
παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ γαλιλαίασ εἶδεν δύο ἀδελφούσ, σίμωνα
τὸν λεγόμενον πέτρον καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλον-
τασ ἀμφίβληστρον εἰσ τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. 19 καὶ
λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ ἁλεεῖσ ἀνθρώ-
πων. 20 οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
21 καὶ προβὰσ ἐκεῖθεν ἴδεν ἄλλουσ δύο ἀδελφούσ, ἰάκωβον τὸν
τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ
μετὰ ζεβεδαίου τοῦ πατρὸσ αὐτῶν καταρτίζοντασ τὰ δίκτυα
αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούσ. 22 οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὸ πλοῖον
αὐτῶν καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦσ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ διδάσκων αὐτοὺσ
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆσ
βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν
τῷ λαῷ. 24 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν τὴν συρίαν·
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ

---

12 οτι ιω. [a b]: [*]ιω. οτι 13 [b] ναζαρα | [*corr?] et [b] τ. παραθαλασσιαν 16 [b] σκοτια et ειδεν 18 λεγομενον: [b] καλουμενον | [b] αλιεισ 19 αλεεισ: [b] γενεσθαι αλιεισ 21 αυτου: [a] εαυτου, [b] αὑτου 22 αυτων pr: [b] om 23 ολην την γαλιλαιαν | αυτουσ: om

12 ιωανησ 13 ναζαρα, [**]-ρετ | την παραθαλασσιαν 15 γαλειλαιασ 16 σκοτια et ειδεν 18 αλειεισ 19 αλειεισ 21 ειδεν | ιωανην 22 αυτων pr: om 23 ο ιησουσ: om | εν ολη τη | αυτουσ: om 24 απηλθεν | πασαν: ολην

12 ακουσ. δε ο ιησουσ 13 ναζαρετ | καπερναουμ | τ. παραθαλασσιαν 16 ειδε φωσ 18 περιπ. δε ο ιησουσ | αλιεισ 19 αλιεισ 21 ειδεν 22 αυτων pr: om 23 περιηγ. ολην την γαλιλαιαν ο ιησουσ | αυτουσ: om 24 απηλθεν | πασαν: ολην

νόσοισ καὶ βασάνοισ συνεχομένουσ καὶ δαιμονιζομένουσ καὶ σε-
ληνιαζομένουσ καὶ παραλυτικούσ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. [25] καὶ
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ καὶ δεκα-
πόλεωσ καὶ ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου.

V.

[1] Ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ· καὶ καθίσαντοσ
αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] καὶ ἀνοίξασ τὸ στό-
μα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ λέγων· [3] μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ
πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [4] μακάριοι
οἱ πενθοῦντεσ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. [5] μακάριοι οἱ πρα-
εῖσ, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. [6] μακάριοι οἱ πεινῶν-
τεσ καὶ διψῶντεσ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
[7] μακάριοι οἱ ἐλεήμονεσ, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. [8] μακάριοι οἱ
καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. [9] μακάριοι οἱ
εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. [10] μακάριοι οἱ δεδιωγμέ-
νοι ἕνεκεν δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν. [11] μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶσ καὶ διώξουσιν καὶ
εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. [12] χαί-
ρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ·
οὕτωσ γὰρ ἐδίωξαν τοὺσ προφήτασ τοὺσ πρὸ ὑμῶν. [13] ὑμεῖσ
ἐστὲ τὸ ἅλα τῆσ γῆσ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθή-
σεται; εἰσ οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [14] ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ φῶσ τοῦ κόσμου· οὐ δύνα-
ται πόλισ κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη· [15] οὐδὲ καίουσιν
λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνί-
αν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ. [16] οὕτωσ λαμψάτω τὸ

---

24 *βασανουσ V, 1 [b] προσηλθον 4 πενθουντεσ: [b] add νυν 13 αλα pr: [c] αλασ, sed σ rursus abstersum

24 και δαιμον.: δαιμον. V, 1 αυτω: om 9 οτι αυτοι 10 ενεκα 11 διωξωσιν | ενεκα 13 αλασ bis

1 προσηλθον 9 οτι αυτοι 11 διωξωσι | π. πονηρ. ρημα 13 αλασ bis | βληθηναι εξω και καταπατ.

φῶσ υμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπωσ ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
[17] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺσ προ-
φήτασ· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. [18] ἀμὴν γὰρ λέ-
γω ὑμῖν, ἕωσ ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία
κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕωσ ἂν πάντα γένηται.
[19] ὃσ ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ
διδάξῃ οὕτωσ τοὺσ ἀνθρώπουσ, ἐλάχιστοσ κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃσ δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτοσ μέγασ
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. [20] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλέον τῶν γραμματέων
καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. [21] ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐ φονεύσεισ· ὃσ
δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει. [22] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶσ ὁ ὀργιζόμενοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει·
ὃσ δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχοσ ἔσται τῷ συν-
εδρίῳ· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχοσ ἔσται εἰσ τὴν γέενναν τοῦ
πυρόσ. [23] ἐὰν οὖν προσφέρῃσ τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,
κἀκεῖ μνησθῇσ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, [24] ἄφεσ
ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶ-
τον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
δῶρόν σου. [25] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕωσ ὅτου εἶ
μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικοσ τῷ
κριτῇ καὶ ὁ κριτὴσ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰσ φυλακὴν βληθήσῃ.
[26] ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ ἂν ἀποδῷσ τὸν
ἔσχατον κοδράντην. [27] ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεισ.
[28] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸσ τὸ ἐπιθυ-

---

19 οσ δ αν usque ουρανων suppl[a] 20 [b] πλιον, [c] πλειον 22 οτι: [b] om | αυ-
του pr: [cb] add εικη | [b] ρακα 28 [b] επιθυμ. αυτησ

16 εργα: *om 18 αν sec: *om 20 πλειον 21 ερρηθη 22 ρακα 27 ερ-
ρηθη 28 επιθυμ. αυτην

20 η δικαιοσυνη υμων | πλειον 22 αυτου pr: add εικη | ρακα 25 εν τ. οδ.
μετ αυτ. | ο κριτησ: add σε παραδω 27 ερρεθη: add τοισ αρχαιοισ 28 επιθυ-
μησαι αυτησ

μῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. [29] εἰ δὲ ὁ
ὀφθαλμόσ σου ὁ δεξιὸσ σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ
μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰσ γέενναν. [30] καὶ εἰ ἡ δεξιά σου
χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου ἢ ὅλον τὸ σῶμά
σου εἰσ γέενναν ἀπέλθῃ. [31] ἐρρέθη· ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. [32] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ο
ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸσ λόγου πορνίασ ποιεῖ αὐ-
τὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃσ ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
[33] πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐκ ἐφιορκήσεισ,
ἀποδώσεισ δὲ τῷ κυρίῳ τοὺσ ὅρκουσ σου. [34] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλωσ· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνοσ ἐστὶν τοῦ
θεοῦ· [35] μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
μήτε εἰσ Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλισ ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέωσ·
[36] μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃσ, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχαν
λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. [37] ἔστω δὲ ὁ λόγοσ ὑμῶν ναὶ ναί,
οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. [38] ἠκούσατε
ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντοσ.
[39] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντισταθῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστισ
σε ῥαπίζει εἰσ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλ-
λην· [40] καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν,
ἄφεσ τούτῳ καὶ τὸ ἱμάτιόν σου· [41] καὶ ὅστισ σε ἐὰν ἐνγαρεύσῃ
μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. [42] τῷ αἰτοῦντί σε δόσ, καὶ
τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇσ. [43] ἠκούσατε

---

30 η ολον: [b] και μη ολ. 31 [b] ερρ. δε 32 [b] οσ εαν 36 [b] μηδε, [c] rursus μητε | [b] τριχα 39 εισ: [c] επι 40 [c] αφεσ αυτω 42 σε[b]: *σοι

28 εαυτου 30 και μη ολον 31 ερρ. δε 32 πορνειασ | και ο απολελυμενην γαμησασ 33 ερρηθη | επιορκησεισ 36 τριχα 37 εσται 39 αντιστηναι | σιαγονα σου 40 αφεσ αυτω | σου sec: om 41 σε αγγαρευσει (sed cf Mc 15, 21) 42 δανεισασθαι

30 και μη ολον | βληθη εισ γεενναν 31 ερρ. δε οτι 32 οτι οσ αν απολυση | μοιχευθηναι: μοιχασθαι 33 επιορκησεισ 36 τριχα | λευκ. η μελ. ποιησαι 39 αντιστηναι | ραπισει επι τ. δε. σου σιαγ. 40 αφεσ αυτω | σου sec: om 41 εαν: om | αγγαρευσει 42 διδου | δανεισασθ.

ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεισ τὸν ἐχθρόν
σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ προσ-
εύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶσ, 45 ὅπωσ γένησθε υἱοὶ τοῦ
πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει
ἐπὶ πονηροὺσ καὶ ἀγαθοὺσ [καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίουσ καὶ ἀδί-
κουσ]. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺσ ἀγαπῶντασ ὑμᾶσ, τίνα μι-
σθὸν ἔχετε; καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 47 καὶ ἐὰν ἀσπά-
σησθε τοὺσ ἀδελφοὺσ ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ
οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖσ τέλειοι, ὡσ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τέλειόσ ἐστιν.

VI.

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων πρὸσ τὸ θεαθῆναι αὐτοῖσ· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν ουκ
ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖσ. 2 ὅταν οὖν ποιῇσ
ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃσ ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ
ποιοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ ῥύμαισ, ὅπωσ δοξα-
σθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν
τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντοσ ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω
ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπωσ ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη
ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο-
δώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡσ οἱ ὑποκριταί,
ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ γωνίαισ τῶν πλα-
τειῶν ἑστῶτεσ προσεύχεσθαι, ὅπωσ φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν

---

45 και βρεχ. etc: [a] suppl 46 [b] ουχι και οι VI, 1 δικαιοσυνην *et [b]: [a] δοσειν | [c] εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: [c] om 4 [b] οπ. η σου η ελεημ. 5 *προσευχησθε omissis ουκ εσ., [a] προσευχη ([c] -ησθε) ουκ εσ.

46 ουχι και οι VI, 1 δε: om | εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: om 4 οπ. η σου η ελεημ.

44 υμων: add ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ, καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ υμασ | υπερ των: add επηρεαζοντων υμασ και 46 ουχι και οι 47 ουχι κ. οι τελωναι ουτω ποι. 48 ωσπερ ο π. υμ. ο εν τοισ ουρανοισ VI, 1 δε: om | δικαιοσυνην: ελεημοσυνην | εν τοισ ουρ. 2 αμην sec: om 4 οπ. η σου η ελεημ. | αυτοσ αποδωσει σοι εν τω φανερω 5 προσευχη, ουκ εση ωσπερ | οπωσ αν | οτι απεχ.

προσεύχῃ, εἴσελθε εἰσ τὸ τάμιόν σου καὶ κλείσασ τὴν θύραν
σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ
σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 προσευχόμενοι δὲ
μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ
πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐ-
τοῖσ· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ
ὑμᾶσ αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτωσ οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖσ· πάτερ
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω
ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆσ· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ
ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡσ καὶ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν τοῖσ
ὀφειλέταισ ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν, ἀλλὰ
ῥῦσαι ἡμᾶσ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 14 ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ
τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιοσ· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῖν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 καὶ ὅταν δὲ νηστεύητε,
μὴ γίνεσθε ὡσ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὸ πρόσ-
ωπον αὐτῶν ὅπωσ φανῶσι τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύοντεσ· ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων
ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπωσ μὴ
φανῇσ τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ
κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατὴρ ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.
19 μη θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὅπου σὴσ καὶ
βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτου-

---

8 ο θεοσ: erasum 9 δ: ipse *suppl 12 [c] αφιεμεν 16 και: [a]vel[b] om | [c] ωσ οι | [c] τα προσωπα | γαρ sec: [c] om 18 [b] ο πατηρ σου

6 ταμειον 7 ωσπ. οι υποκριται 10 ελθετω 15 τοισ ανθρ. τα παραπτωματα αυτων | υμιν: υμων 16 και: om | ωσ οι | τα προσωπα εαυτων | γαρ sec: om 18 νηστ. τοισ ανθρ. | ο πατηρ σου

6 ταμιειον | αποδ. σοι εν τω φανερω 7 βαττολογησητε 8 om ο θεοσ 10 ελθετω | επι τησ γησ 12 αφιεμεν 13 πονηρου: add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην 15 τοισ ανθρ. τα παραπτωματα αυτων | υμιν: υμων 16 και: om | ωσπερ οι | τα προσωπα | γαρ sec: om | οτι απεχουσι 18 κρυφαιω bis: κρυπτω | ο πατηρ σου | αποδ. σοι εν τω φανερω

σιν. 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺσ ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε
σὴσ οὔτε βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσι
καὶ κλέπτουσιν· 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρόσ σου, ἐκεῖ ἔσται
καὶ ἡ καρδία σου. 22 ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ·
ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ, ὅλον τὸ σῶμά σου
σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν, τὸ σκό-
τοσ πόσον. 24 οὐδεὶσ δύναται δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν
ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ
ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
25 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε,
μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆσ
τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματοσ; 26 ἐμβλέψατε εἰσ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συν-
άγουσιν εἰσ ἀποθήκασ, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τρέφει
αὐτά· οὐχ ὑμεῖσ μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματοσ τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα
τοῦ ἀγροῦ πῶσ αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡσ ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ
αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, οὐ
πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέ-
γοντεσ· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 ταῦτα
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-

---

23 η: [b] post πονηροσ 25 σωματι: [b] add υμων 26 [b] τασ αποθηκ. 32 γαρ sec: [c] δε, sed rursus del | ο θεοσ: [c] om

20 ου διορ. ουδε κλ. 21 και: om 22 ο οφθ. pr: add σου | εαν ουν 23 η: post πονηρ. 25 φαγητε: add η τι πιητε | σωματι: add υμων 28 κόπιουσιν 32 παντ. γ. ταυτ. | γαρ ο πατ. υμ. ο ουρανιοσ

20 ου διορ. ουδε κλ. 21 σου bis: υμων 22 εαν ουν ο οφθ. σ. α. η 23 δε ο οφθ. σ. πο. η 24 μαμμωνα 25 φαγητε: add και τι πιητε | σωματι: add υμων 28 αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει 32 παντ. γ. ταυτ. | επιζητει | γαρ ο πατ. υμ. ο ουρανιοσ

λείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθή-
σεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰσ τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον
μεριμνήσει ἑαυτῆσ· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆσ.

VII.

1 Μη κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε
κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί δὲ
βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ
δοκὸν τὴν ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 4 ἢ πῶσ λέγεισ τῷ
ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸσ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ; 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε
πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεισ ἐκ-
βάλλειν τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 μὴ δῶτε τὸ
ἅγιον τοῖσ κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺσ μαργαρίτασ ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺσ ἐν τοῖσ ποσὶν αὐ-
τῶν καὶ στραφέντεσ ῥήξωσιν ὑμᾶσ. 7 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τίσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ, ὃν αἰτή-
σει ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν
αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ ουν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ
οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ δώσει ἀγαθὰ τοῖσ αἰτοῦσιν
αὐτόν. 12 πάντα ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ· οὗτοσ γάρ ἐστιν ὁ νόμοσ καὶ
οἱ προφῆται. 13 εἰσέλθατε διὰ τῆσ στενῆσ πύλησ· ὅτι πλατεία

---

3 [c] την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεισ: [b] ερεισ 9 ον: [b] add εαν 12 παντα: [b] add ουν 13 πλατεια: [b] add η πυλη

33 τ. δικαιοσυ. κ. τ. βασιλ. αυτ. VII, 3 την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεισ: ερεισ | αδελφε: om 5 εκβαλειν 6 καταπατησουσιν 8 ανοιγεται 9 εστιν: *suppl 12 παντα ουν 13 πλατεια η πυλη

33 τ. βασ. του θεου 34 τα εαυτησ VII, 2 αντιμετρηθησεται 3 την δε εν τ. σ. ο. δοκον 4 λεγεισ: ερεισ | αδελφε: om | εκ: απο 5 την δο. εκ τ. ο. σου | εκβαλειν 9 ον εαν αιτηση 10 η και εαν ιχθ. αιτηση 12 παντα ουν 13 εισελθετε | πλατεια η πυλη

καὶ εὐρύχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολ-
λοί οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆσ· 14 ὅτι στενὴ η πύλη καὶ τεθλιμ-
μένη ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑ-
ρίσκοντεσ αὐτήν. 15 προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινεσ
ἔρχονται πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν
λύκοι ἅρπαγεσ. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ.
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰσ ἢ ἀπὸ τριβόλων
σύκα; 17 οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ
δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δέν-
δρον ἀγαθὸν καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν
καρποὺσ καλοὺσ ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν κα-
λὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν
αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. 21 οὐ πᾶσ ὁ λέγων μοι· κύριε κύριε,
εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὰ
θελήματα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 22 πολλοὶ ἐροῦ-
σίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι
ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια πολλὰ ἐξεβάλ-
λομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεισ πολλὰσ ἐποιήσαμεν; 23 καὶ
τότε ὁμολογήσω αὐτοῖσ ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶσ· ἀποχωρεῖτε
ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24 Πᾶσ οὖν ὅστισ ἀκούει μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ
αὐτούσ, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεί-
νῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶσ
ὁ ἀκούων μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺσ

---

13 [b] πολλοι εισιν | εισερχ.: [b] πορευομενοι, sed ipse[vid] rursus del 14 οτι: [b vid] et [c] τι 18 ποιειν: ita [*corr], antea ενεγκειν? 21 [b] το θελημα 22 πολλα: [b] om | [b] εξεβαλομεν 25 προσεπεσαν [b]: *προσεπεσεν

13 πολλοι εισιν 14 οτι ([corr] τι) δε 17 ουτωσ | ποιει καλουσ 18 ποιειν: ενεγκειν | ενεγκειν: ποιειν 21 το θελημα 22 πολλα: om | εξεβαλομεν 24 τουτουσ: *om 25 ηλθαν

13 πολλοι εισιν 15 προσεχ. δε 16 σταφυλην 18 ενεγκειν: ποιειν 19 παν ουν 21 το θελημα | τοισ: om 22 πολλα: om | προεφητευσαμεν | εξεβαλομεν 24 ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτ. 25 προσεπεσον

ομοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν
ἐπὶ τὴν ἄμμον. [27] καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθαν οἱ ποταμοὶ
καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσισ αὐτῆσ μεγάλη.
• [28] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
ἐξεπλήττοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ οἱ ὄχλοι. [29] ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺσ ωσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ αὐτῶν.

VIII.

[1] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοί. [2] καὶ ἰδοὺ λεπρὸσ προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. [3] καὶ ἐκτείνασ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ
ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. [4] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὅρα
μηδενὶ εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
ένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
[5] Εἰσελθόντοσ δὲ αὐτοῦ εἰσ καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ
ἑκατοντάρχησ παρακαλῶν αὐτὸν [6] καὶ λέγων· ὁ παῖσ μου βέ-
βληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικόσ, δεινῶσ βασανιζόμενοσ. [7] καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
[8] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἑκατοντάρχησ εἶπεν· κυριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃσ· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ
ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου. [9] καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξου-

---

26 [ca] ψαμμον, sed ψ rursus del 27 κ. επνευσ. οι ανεμ. [a]: *om 28 οι οχλ. επι τ. δ. αυτ. VIII, 1 [b] καταβαντοσ δε αυτου 3 αυτου prim: [b] om, [c] rest | [b] κ. ευθεωσ εκαθαρισθη 4 ειπεν: [c] λεγει 5 [b] εκατονταρχοσ 6 λεγων: [b] add κυριε 7 ακολ. μοι: [c] om 8 [b] και αποκρ. ο εκατονταρχοσ εφη

27 ηλθον 28 εξεπλησσοντο οι οχλ. επι τ. δ. α. VIII, 1 καταβαντοσ δε αυτου 3 αυτου prim: om | κ. ευθεωσ εκαθερισθη 4 ειπεν: λεγει | προσενεγκον 5 εκατονταρχοσ 6 λεγων: add κυριε 7 om και et ακολ. μοι 8 ο εκατονταρχοσ εφη

26 την οικ. αυτου 27 ηλθον 28 συνετελεσεν | εξεπλησσοντο οι οχλ. επι τ. δ. α. 29 αυτων: om VIII, 2 ελθων 3 αυτου prim: om | ηψ. αυτ. ο ιησουσ | κ. ευθεωσ εκαθαρ. 4 ειπεν: λεγει | μωσησ 5 εισελθοντι δε αυτω ε. καπερναουμ | εκατονταρχοσ 6 λεγων: add κυριε 7 αυτω: add ο ιησουσ | ακολ. μοι: om 8 και αποκρ. ο εκατονταρχοσ εφη | λογον

σίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτασ, καὶ λέγω
τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται,
καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. [10] ἀκούσασ δὲ ὁ
ἰησοῦσ ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖσ ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. [11] λέγω δὲ ὑμῖν
ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθή-
σονται μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· [12] οἱ δὲ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ ἐξελεύσονται εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ο βρυγμὸσ τῶν ὀδόν-
των. [13] καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦσ τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡσ ἐπίστευ-
σασ γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖσ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. καὶ
ὑποστρέψασ ὁ ἑκατόνταρχοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ εὗρεν τὸν παῖδα
ὑγιαίνοντα.

[14] Καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὴν οἰκίαν πέτρου εἶδεν τὴν πεν-
θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. [15] καὶ ἥψατο τῆσ
χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ· καὶ ἠγέρθη, καὶ
διηκόνει αὐτῷ. [16] ὀψίασ δὲ γενομένησ προσήνεγκαν αὐτῷ δαι-
μονιζομένουσ πολλούσ, καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ
πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ἐθεράπευσεν. [17] ὅπωσ πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· αὐτὸσ τὰσ ἀσθενείασ
ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰσ νόσουσ ἐβάστασεν.

[18] Ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ὄχλουσ περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν
εἰσ τὸ πέραν. [19] καὶ προσελθὼν εἰσ γραμματεὺσ εἶπεν αὐτῷ·
διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. [20] καὶ λέγει αὐ-
τῷ ο ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. [21] ἕτεροσ δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύ-

---

12 εξελευσονται: [a] εκβληθησοντ. 13 [b] εκατονταρχω | και υποστρ. usq υγιαιν.: [b] om, [c] rest 15 ηγερθ. και [b]: *vid εγερθισ (pro -θεισα) | [b] αυτοισ 18 [c] πολλ. οχλουσ

10 παρ ουδενι τοσαυτ. πιστ. εν 11 ισαακ 12 εξελευσ.: εκβληθησοντ. 13 om και υποστρ. usq υγιαιν. 18 οχλον

9 τασσομενοσ: om 11 ισαακ 12 εξελευσ.: εκβληθησοντ. 13 εκατονταρχω | υπ. και ωσ | ο παισ αυτου | om και υποστρ. usq υγιαιν. 15 διηκ. αυτοισ 18 πολλουσ οχλουσ 21 μαθητων: add αυτου

ριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.
22 ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι
τουσ ἑαυτῶν νεκρούσ.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰσ τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ μέγασ ἐγένετο ἐν τῇ θα-
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸσ
δὲ ἐκάθευδεν. 25 καὶ προσελθόντεσ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντεσ· κύ-
ριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε, ὀλι-
γόπιστοι; τότε ἐγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσ-
σῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν
λέγοντεσ· ποταπόσ ἐστιν οὗτοσ, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
λασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν.

28 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν εἰσ τὸ πέραν εἰσ τὴν χώραν τῶν γα-
ζαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ
τῆσ ὁδοῦ ἐκείνησ. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντεσ· τί ἡμῖν καὶ
σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθεσ ὧδε ἡμᾶσ ἀπολέσαι πρὸ καιροῦ; 30 ἦν
δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ
δαίμονεσ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἐκβάλλεισ ἡμᾶσ,
ἀπόστειλον ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντεσ ἀπῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ· καὶ
ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατα τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασ-
σαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖσ ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντεσ ἔφυγον,
καὶ ἀπελθόντεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν
δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλισ ἐξῆλθεν εἰσ ὑπάντη-
σιν τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπωσ μεταβῇ
ἀπὸ τῶν ορίων αὐτῶν.

---

23 το: [b] om, [c] rest 26 [b] τοισ ανεμοισ 28 [b] ελθοντοσ αυτου | [c] γεργεσηνων 29 [b] βασανισαι ημασ 32 [b] απεθαναν

22 ο δε ιησουσ 23 om το 24 **απο 26 τοισ ανεμοισ 28 ελθοντοσ αυτου | γαδαρηνων 29 προ καιρ. βασανισαι ημ. 32 απηλθαν 34 τω ιησου | ινα: οπωσ

22 ο δε ιησουσ ειπεν 25 προσελθοντ. οι μαθηται αυτου | σωσον ημασ 26 τοισ ανεμοισ 27 υπακου. αυτω 28 ελθοντι αυτω | γεργεσηνων 29 ιησου υιε | προ καιρ. βασανισαι ημ. 31 αποστ. ημ.: επιτρεψον ημιν απελθειν 32 εισ την αγελην των χοιρων | αγελη: add των χοιρων 34 εισ συναντησιν τω ιησου

IX.

1 Καὶ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰσ τὴν ἰδίαν
πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνησ βε-
βλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδοὺ
τινὲσ τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτοσ βλασφημεῖ.
4 καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐν-
θυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκο-
πώτερον, εἰπεῖν· ἀφίονταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε
περιπάτει; 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ·
ἐγερθεὶσ ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ πορεύου εἰσ τὸν οἶκόν σου.
7 καὶ ἐγερθεὶσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντεσ δὲ οἱ ὄχλοι
ἐφοβήθησαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην
τοῖσ ἀνθρώποισ.

9 Καὶ παράγων ὁ ἰησοῦσ εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ
τελώνιον, μαθθαῖον λεγόμενον. λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ
ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. 10 καὶ ἀνακειμένων ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ
πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντεσ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖσ μα-
θηταῖσ αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει
ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν; 12 ὁ δὲ ἀκούσασ εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν
οἱ ἰσχύοντεσ ἰατρῶν ἀλλ' οἱ κακῶσ ἔχοντεσ. 13 πορευθέντεσ δὲ
μάθετε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον κα
λέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.

---

5 [c] αφιενται | [b] εγ. και 6 πορευου: [c] υπαγε 9 [c] ο ιησ. εκειθεν | [b] και λεγει 10 [c] και εγενετο αναχειμενου αυτου | [b] ελθοντεσ συνανεχ.

3 ειπαν 4 ιδων: ειδωσ 5 αφιενται | και περιπ. 6 εγειρε αρον | πορευου: υπαγε 9 ο ιησ. εκειθεν | και λεγει | ηκολουθησεν 10 κ. εγενετο αυτου αναχειμενου | και ιδου | ελθοντεσ συνανεχ. 12 ιατρου | αλλα

1 το πλοιον 2 αφεωνται σοι αι αμαρτ. σου 4 ινατι υμεισ 5 αφεωνται σοι αι αμαρτ. | εγειραι και περ. 6 πορευου: υπαγε 8 εφοβ.: εθαυμασαν 9 ο ιησ. εκειθεν | ματθαιον | και λεγει | ηκολουθησεν 10 κ. εγενετο αυτου αναχειμενου | και ιδου | ελθοντεσ συνανεχ. 11 ελεγον: ειπον 12 ο δε ιησουσ | ειπ. αυτοισ | ιατρου 13 ελεον | αλλ αμαρτ. εισ μετανοιαν

[14] Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἰωάννου λέγοντεσ·
διατί ἡμεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσιν; [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνοσ πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίοσ;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. [16] οὐδεὶσ δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ
ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. [17] οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον
εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ
οἶνοσ ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλ' οἶνον νέον εἰσ
ἀσκοὺσ καινοὺσ βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

[18] Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ αὐτοῖσ, ἰδοὺ ἄρχων προσελθὼν
προσεκύνει αὐτῷ λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλ-
λὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. [19] καὶ
ἐγερθεὶσ ὁ ἰησοῦσ ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [20] καὶ
ἰδοὺ γυνὴ αἱμαροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. [21] ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν
ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. [22] ὁ δὲ στραφεὶσ καὶ
ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. καὶ
ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. [23] καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦσ εἰσ
τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντοσ καὶ ἰδὼν τοὺσ αὐλητὰσ καὶ τὸν ὄχλον
θορυβούμενον ἔλεγεν· [24] ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κορά-
σιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθα-
νεν. [25] ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλοσ, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆσ χειρὸσ

---

14 νηστευομεν: [b](*?) add πυχνα, [c] πολλα 15 ελευσοντ. usq νυμφιοσ *: *om 16 πληρωμα: [b] add αυτου 18 [b] εισ προσελθων, [c] εισ ελθων 20 [c] αιμοροουσα 21 [b] μονον αψωμαι 22 [b] ο δε ιησουσ 24 ειδ. οτ. απεθ.: [c] om

14 ιωανου 16 πληρωμα: add αυτου 17 μηγε: μη | αλλα βαλλουσιν 18 εισ προσελθων | λεγων οτι 19 ηκολουθησεν 20 αιμορροουσα 21 μονον αψωμαι 22 ο δε ιησουσ 24 om ειδοτ. οτ. απεθ.

14 νηστευομεν πολλα 16 πληρωμα: add αυτου 17 απολουνται | αλλα βαλλουσιν | αμφοτερα 18 ελθων | λεγων οτι 19 ηκολουθησεν 20 αιμορροουσα 21 μονον αψωμαι 22 ο δε ιησουσ επιστραφεισ 23 λεγει αυτοισ 24 om ειδοτ. οτ. απεθ.

αὐτῆσ, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὐτῆσ
εἰσ ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο
τυφλοὶ κραυγάζοντεσ καὶ λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ δαυεὶδ.
28 εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ δύο τυφλοί,
καὶ λέγει αὐτοῖσ ἰησοῦσ· πιστεύετε ὅτι δύναμαι ὑμῖν τοῦτο
ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλ-
μῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ
ἀνεῴχθησαν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ λέ-
γων· ὁρᾶτε μηδεὶσ γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντεσ διεφήμισαν
αὐτὸν ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ.
32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν
δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντοσ τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ
κωφόσ· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντεσ· οὐδέποτε ἐφάνη οὕ-
τωσ ἐν τῷ ἰσραήλ. 34 οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35 Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦσ τὰσ πόλεισ πάσασ καὶ τὰσ κώ-
μασ, διδάσκων ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν, κηρύσσων τὸ εὐ-
αγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. 36 ἰδὼν δὲ τοὺσ
ὄχλουσ ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ
ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 τότε λέγει τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
38 δεήθητε ουν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτασ
εἰσ τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

---

28 c ελθοντι | δυο: c om | c ο ιησουσ | υμιν: a om, b rest, c om 30 c αυτων οι οφθ. 31 b εν ολη τη 34 εν b: a om 35 b και κηρυσσων | εν τω usq αυτω: b om

26 αυτησ: αυτη 27 om αυτω | κραζοντεσ | υιοσ 28 ελθοντι | προσηλθαν | δυο: om | ο ιησουσ | τουτο δυναμαι sine υμ. 30 ηνεωχθ. αυτων οι | **ενεβριμησατο 31 εν ολη τη 35 και κηρυσσων | εν τω usq αυτω: om

26 αυτησ: αυτη 27 κραζοντεσ | δαβιδ 28 ελθοντι | om δυο | ο ιησουσ | om υμιν 30 αυτων οι οφθ. | ενεβριμησατο 31 εν ολη τη 32 ανθρωπον κωφον 33 λεγοντεσ οτι 35 και κηρυσσων | om κ. ηκολουθ. αυτω 36 εσκυλμ.: εκλελυμενοι | ερριμμενοι

X.

[1] Καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ ιβʹ μαθητὰσ αὐτοῦ ἔδωκεν
αὐτοῖσ ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά,
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. [2] τῶν δὲ ιβʹ
ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτοσ σίμων ὁ λεγόμε-
νοσ πέτροσ καὶ ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, καὶ ἰάκωβοσ ὁ τοῦ
ζεβεδαίου καὶ ἰωάννησ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, [3] φίλιππος καὶ βαρ-
θολομαῖοσ, θωμᾶσ καὶ μαθθαῖοσ ὁ τελώνησ, ἰάκωβοσ ὁ τοῦ ἀλ-
φαίου, θαδδαῖοσ, [4] σίμων ὁ κανανίτησ καὶ ὁ ἰούδασ ὁ ἰσκαρι-
ώτησ, ὁ καὶ παραδοὺσ αὐτόν.

[5] Τούτουσ τοὺσ ιβʹ ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦσ παραγγείλασ αὐ-
τοῖσ· εἰσ ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰσ πόλιν σαμαριτῶν μὴ
εἰσέλθητε· [6] πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸσ τὰ πρόβατα τὰ ἀπολω-
λότα οἴκου ἰσραήλ. [7] πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντεσ ὅτι
ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [8] ἀσθενοῦντασ θεραπεύετε,
νεκροὺσ ἐγείρετε, λεπροὺσ καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δω-
ρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. [9] μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον
μηδὲ χαλκὸν εἰσ τὰσ ζώνασ ὑμῶν, [10] μὴ πήραν εἰσ ὁδὸν μηδὲ
δύο χιτῶνασ μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιοσ γὰρ ὁ ἐργά-
τησ τῆσ τροφῆσ αὐτοῦ. [11] εἰσ ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλ-
θητε, ἐξετάσατε ἐν αὐτῇ τίσ ἄξιόσ ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕωσ
ἂν ἐξέλθητε. [12] εἰσερχόμενοι δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐ-
τὴν λέγοντεσ· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. [13] καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία
ἀξία, ἐλθάτω η εἰρήνη ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ
εἰρήνη υμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἐπιστραφήτω. [14] καὶ ὃσ ἂν μὴ δέξηται
ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσῃ τοὺσ λόγουσ ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆσ

---

2 και sec: erasum 3 [b] και θαδδ. 4 [b] και ιουδ. ισχαρ. | [b] παραδιδουσ, [c] rursus παραδουσ 5 [b] παραγγ. αυ. λεγων | εθνων [b]: *om 8 νεκρ. εγ.: [a] vel [b] om, [c] rest 9 μηδ. αργυρον [b]: *om 12 λεγοντεσ usq τουτω: [b]? et [ca] om, [cb] rest

1 sqq δωδεκα 2 ιωανησ 3 και θαδδ.˙ 4 χαναναιοσ | και ιουδασ 5 παραγγ. αυ. λεγων | σαμαρειτων 7 οτι: om 11 τισ εν αυτη 12 λεγοντ. usq τουτω: om 13 ελθετω

1 sqq δωδεκα 2 και sec: om 3 ματθαιοσ | και λεββαιοσ ο επικληθεισ θαδδαιοσ 4 και ιουδασ ο (ς om) ισχ. 5 παραγγ. αυ. λεγων | σαμαρειτων 8 λεπρ. καθαρ. νεκρ. εγειρ. 10 αυτου: add εστιν 11 τισ εν αυτη 12 λεγοντ. usq τουτω: om 13 ελθετω | εφ: προσ 14 οσ εαν | εξω: om

οἰκίασ ἢ πόλεωσ ἢ κώμησ ἐκείνησ ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ
τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σο-
δόμων καὶ γῇ γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων·
γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡσ ὁ ὄφισ καὶ ἀκέραιοι ὡσ αἱ περιστεραί.
17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ υμᾶσ
εἰσ συνέδρια, καὶ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν μαστιγώσουσιν
ὑμᾶσ· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνασ δὲ καὶ βασιλεῖσ ἀχθήσεσθε ἕνεκεν
ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν. 19 ὅταν δὲ παρα-
δῶσιν ὑμᾶσ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖσ ἐστὲ
οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν
ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον, καὶ πα-
τὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώ-
σουσιν αὐτούσ. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ το
ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 23 ὅταν
δὲ διώκωσιν ὑμᾶσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰσ τὴν ἑτέραν·
ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰσ πόλεισ τοῦ ἰσραὴλ
ἕωσ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον αὐτοῦ, οὐδὲ δοῦλοσ ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρ-
κετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ, καὶ ὁ
δοῦλοσ ὡσ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εἰ τὸν οἰκοδεσπότην βεεζεβοὺλ
ἐπεκαλέσαντο, πόσῳ μᾶλλον τοὺσ οἰκιακοὺσ αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν
φοβηθῆτε αὐτούσ· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκα-
λυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ
σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰσ τὸ οὖσ ἀκούετε, κηρύξατε
ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπο τῶν ἀποκτεννόντων

16 [b] οι οφ. 23 [c] εωσ ου 25 [c] επεκαλεσαν

14 η πολ. η κωμησ: η τησ πολ. | εκ: om 15 om γη sec 16 οι οφεισ 21 το τεκνον[bentl] | επαναστησεται 23 του pr: om 24 αυτου pr: om 25 *τω οικοδεσποτη et τοισ οικιακοισ | επεκαλεσαν 28 μη φοβεισθε: μ. φοβηθητε[mai] | αποκτεινοντων

14 η πολ. η κωμησ: η τησ πολ. | εκ: om 15 om γη sec 16 οι οφεισ 19 παραδιδωσιν | λαλησητε sec: λαλησετε 23 ετεραν: αλλην | εωσ αν 24 αυτου pr: om 25 βεελζεβουλ | εκαλεσαν 28 μη φοβηθητε | αποκτεινοντων

τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ
μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πε-
σεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρί-
χεσ τῆσ κεφαλῆσ πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε·
πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖσ. 32 πᾶσ οὖν ὅστισ ὁμολογήσει ἐν
ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπρο-
σθεν τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ· 33 ὅστισ δ' ἂν ἀρνήσηταί με
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ
πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. 34 μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον εἰρήνην βα-
λεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον
γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κα-
τὰ τῆσ μητρὸσ αὐτῆσ καὶ νύμφην κατὰ τῆσ πενθερᾶσ αὐτῆσ,
36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 ὁ φιλῶν πατέρα ἢ
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ· 38 καὶ ὃσ οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ. 39 ὁ εὑρὼν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσασ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 ὁ δεχόμενοσ ὑμᾶσ ἐμὲ δέχεται, ὁ δὲ
ἐμὲ δεχόμενοσ δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενοσ προφή-
την εἰσ ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχό-
μενοσ δίκαιον εἰσ ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται· 42 καὶ
ὃσ ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰσ
ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ διατάσσων τοῖσ ιβ' μα-
θηταῖσ αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν
ταῖσ πόλεσιν αὐτῶν.

---

28 [b] και την ψυχ. 39 ο ευρ. usq απολ. αυτ. και [a]: *om 40 ο δε: [c] και ο

28 φοβεισθε: φοβηθητε[ben] et[bir] | το sec: om 32 εν τοισ ουρ. 33 δ' αν: δε | εν τοισ ουρ. 34 βαλ. ειρη. επι 36 οικοικοι[bentl] 37 και ο φι. usq αξ.: *om 40 ο δε: και ο 42 οσ αν

28 φοβηθητε δε | om το sec 31 φοβηθητε 33 αυτον καγω 34 βαλ. ειρη. επι 40 ο δε: και ο 41 ληψεται bis

2 Ὁ δὲ ἰωάννησ ἀκούσασ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ
χριστοῦ, πέμψασ διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ
ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε τῷ ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε
καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν,
λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρον-
ται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 6 καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν
μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ
ἰησοῦσ λέγειν τοῖσ ὄχλοισ περὶ ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰσ τὴν
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ
τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον ἰδεῖν ἐν μαλακοῖσ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ
τὰ μαλακὰ φοροῦντεσ ἐν τοῖσ οἴκοισ τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί
ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
προφήτου. 10 οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-
στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει
τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται
ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ
μικρότεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν.
12 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕωσ ἄρτι ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 πάντεσ γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμοσ ἕωσ ἰωάννου ἐπροφή-
τευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτόσ ἐστιν ἠλίασ ὁ μέλλων
ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. 16 τίνι δὲ ὁμοιώσω
τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοισ καθημένοισ ἐν ταῖσ
ἀγοραῖσ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖσ ἑτέροισ 17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 ἦλθεν γὰρ ἰωάννησ μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν·

---

4 τω: [b] om 8 [b] ιδ. ανθρωπ. | βασιλεων: [c] add εισιν 9 [c] ιδ. προφ.

2 ιωανησ 4 om τω | ιωανει 6 οσ αν 7 ιωανου 8 ιδ. ανθρωπ. 11 ιωανου 12 ιωανου 13 ιωανου | **προεφητ. 14 ηλειασ 15 om ακουειν 18 ιωανησ

2 δια: δυο 4 τω: om 5 και νεκροι: om και 7 εξηλθετε 8 εξηλθετε ιδειν; ανθρωπον | μαλακοισ: add ιματιοισ | βασιλεων εισιν 9 εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10 ουτοσ γαρ 13 προεφητευσαν 16 παιδαριοισ εν αγοραισ καθημ. και προσφωνουσι τοισ εταιροισ αυτων 17 και λεγουσιν | εθρην. υμιν

δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων,
καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ, φίλοσ τε-
λωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων
αὐτῆσ.

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰσ πόλεισ ἐν αἷσ ἐγένοντο αἱ πλεῖ-
σται δυνάμεισ αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 οὐαί σοι χοραζείν,
οὐαί σοι βηδσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυ-
νάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
καθήμενοι μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, τύρῳ καὶ σιδῶνι
ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ καφαρ-
ναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ,
ὅτι εἰ ἐν σοδόμοισ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί,
ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆσ σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον
ἔσται γῇ σοδόμων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξομο-
λογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι
ἔκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐ-
τὰ νηπίοισ. 26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ εὐδοκία ἐγένετο ἔμ-
προσθέν σου. 27 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ, καὶ οὐδεὶσ
ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τισ ἐπι-
γινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱόσ, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι.
28 δεῦτε πρόσ με πάντεσ οἱ κοπιῶντεσ καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ
ἀναπαύσω ὑμᾶσ. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶσ καὶ μάθετε,
ὅτι πραΰσ εἰμι καὶ ταπεινὸσ τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυ-
σιν ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγόσ μου χρηστὸσ καὶ τὸ
φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

---

21 [corr] βηδσαϊδα 24 υμιν: [b] add οτι, [c] del 27 [b] πατρ. μου 29 μαθετε: [a] add απ εμου

19 τελων. φιλ. | εργων: **τεχνων 20 βηθσαϊδ. 21 om καθημ. 21 sq *σειδωνι 23 μη: **η? | εωσ αδ. καταβηση 24 οτι γη σοδ. ανεκτ. εστ. 27 πατρ. μου 29 μαθετ. απ εμου

19 τελων. φιλ. | εργων: τεχνων 20 βηθσαϊδ. 21 χοραζιν | om καθημενοι 23 χαπερναουμ η εωσ του ουρ. υψωθεισα | εγενοντο | εμειναν 24 οτι γη σοδ. ανεκτ. εστ. 25 απεχρυψασ 26 εγεν. ευδοκ. 27 πατρ. μου 29 μαθετ. απ εμου | πραοσ

XII.

[1] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
τίλλειν στάχυασ καὶ ἐσθίειν. [2] οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντεσ εἶπαν
αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν
σαββάτῳ. [3] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαυείδ,
ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [4] πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγον, οὓσ οὐκ ἐξὸν
ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖσ μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖσ ἱερεῦσιν μό-
νοισ; [5] ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖσ σάββασιν οἱ ἱερεῖσ
ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; [6] λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. [7] εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί
ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺσ
ἀναιτίουσ. [8] κύριοσ γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
θρώπου.

[9] Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰσ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
[10] καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατη-
γορήσωσιν αὐτοῦ. [11] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τίσ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν-
θρωποσ, ὃσ ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν πέσῃ τοῦτο τοῖσ σάββασιν
εἰσ βόθυνον, οὐχὶ κρατήσασ ἐγερεῖ αὐτό; [12] πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωποσ προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν καλῶσ ποιεῖν.
[13] τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτει-
νεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιήσ. [14] ἐξελθόντεσ δὲ οἱ φαρισαῖοι
συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν. [15] ὁ
δὲ ἰησοῦσ γνοὺσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ πάντασ, [16] καὶ ἐπετίμησεν αὐ-

---

11 [b] ενπεση 13 [c] τ. χει. σου, sed rursus σου τ. χει.

1 σαββατοισ 4 ουσ: ο 10 θεραπευειν 11 εμπεση | κρατησει αυτο και εγερει 12 σαββατοισ | υγιησ ωσ η αλλη

2 ειπον 3 δαβιδ | επεινασ. αυτοσ 4 εφαγεν 6 μειζων 7 ελεον 8 εστι και 10 ανθρ. ην την χειρα | θεραπευειν 11 εμπεση | κρατησει αυτο και εγερει 13 την χει. σου | αποκατεσταθη | υγιησ: add ωσ η αλλη 14 οι δε φαρισ. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ. 15 οχλοι πολλοι

τοῖσ ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· [17]ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· [18]ἰδοὺ ὁ παῖσ μου ὃν ἡρέτισα, ὁ
ἀγαπητόσ μου ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου
ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. [19]οὐκ ἐρίσει οὐδὲ
κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τισ ἐν ταῖσ πλατείαισ τὴν φωνὴν αὐ-
τοῦ. [20]κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμε-
νον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν. [21]καὶ τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

[22]Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενοσ τυφλὸσ καὶ κω-
φόσ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέ-
πειν. [23]καὶ ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱὸσ δαυείδ; [24]οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον· οὗτοσ
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ βεεζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων. [25]εἰδὼσ δὲ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ·
πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα
πόλισ ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται. [26]καὶ εἰ
ὁ σατανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶσ
οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; [27]καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεεζεβοὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. [28]εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. [29]ἢ πῶσ δύναταί τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ
καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυ-
ρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; [30]ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ
κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει με.
[31]διὰ τοῦτο λέγω υμῖν, πᾶσα αμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθή-
σεται τοῖσ ἀνθρώποισ, ἡ δὲ τοῦ πνεύματοσ βλασφημία οὐκ

---

18 [b] εισ ον ηυδ. 22 αυτον [c]: *αυτουσ | [c] και λαλειν 25 ιδωσ (sic): [b] ιδων, [c] rursus ιδωσ

18 ευδοκ. 22 προσηνεγκαν αυ. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον 29 αρπασαι | διαρπασει 30 om με 31 υμιν τοισ ανθρ.

17 οπωσ πληρ. 18 εισ ον ευδοκησεν 21 εν τω ονομ. 22 τον τυφλον και κωφον και λαλ. 23 δαβιδ 24 βεελζεβουλ 25 ειδ. δε ο ιησουσ 27 βεελζεβουλ | υμων εσοντ. κριτ. 28 εγω εν πν. θεου 29 διαρπασει 30 om με 31 ουκ αφεθ.: add τοισ ανθρωποισ

ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃσ ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ
ἁγίου, οὐ μὴ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν
τῷ μέλλοντι. 33 ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκετε.
34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄν-
τεσ; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματοσ τῆσ καρδίασ τὸ στόμα λαλεῖ.
35 ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ
ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκ-
βάλλει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλή-
σουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεωσ. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λό-
γων καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲσ τῶν γραμματέων καὶ φα-
ρισαίων λέγοντεσ· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ ση-
μεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν ἰωνᾶσ ἐν τῇ κοιλίᾳ
τοῦ κήτουσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ, οὕτωσ ἔσται ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆσ γῆσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ γ'
νύκτασ. 41 ἄνδρεσ νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν
εἰσ τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ
κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι
τὴν σοφίαν σολομῶνοσ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶνοσ ὧδε. 43 ὅταν
δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται

---

32 ου μη: b videt c ουχ 36 b δωσουσιν, c αποδ.

32 αφεθησεται: *praem ουκ | ου μη αφεθη 33 γινωσκεται 35 om τα 37 και ε. τ. λο. σου 38 om και φαρισ. 40 τρεισ νυκτ.

32 εαν: αν | ου μη: ουκ 33 γινωσκεται 35 αγαθ. θησαυρ.: add τησ καρδιασ 36 ο εαν λαλησωσιν 37 και ε. τ. λο. σου 38 αυτω: om 40 τρεισ νυκτ. 41 νινευῖται 42 σολομωντοσ

δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 τότε λέγει· εἰσ τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω, ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ
εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα
πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτωσ
ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἱστήκεισαν ἔξω. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελ-
φοί μου; 49 καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖραν ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ
εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστισ γὰρ ἂν
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου
ἀδελφὸσ καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦσ ἐκ τῆσ οἰκίασ
ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸσ αὐτὸν
ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ
πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖσ
πολλὰ ἐν παραβολαῖσ, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖ-
ραι. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν
ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέωσ ἐξαν-

---

43 [a] vel [b] ζητων, sed restitutum ζητουν 44 [a] κ. ελθον ευρισκει 46 αυτου sec: [corr]del et [corr]rest | εξω: [a] suppl: ζητουντεσ αυτω λαλησαι [47] ειπεν δε τισ των μαθητων αυτου ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω ζητουσιν σε 49 χειραν: [a] χειρα αυτου

44 κ. ελθον ευρισκει | και sec: om 46 ειστηκεισαν εξω ζητουντεσ αυτω λαλησαι 48 μου sec: *om 49 τ. χειρα αυτου XIII, 1 εκ: om 2 ειστηκει 3 σπειρειν 4 ελθοντα τα πε. κατεφ. 5 εξανετειλαν

44 επιστρεψ. εισ τ. οι. μου | κ. ελθον ευρισκει | και sec: om 46 ετι δε | ειστηκεισαν εξω ζητουντεσ αυτω λαλησαι. [47] ειπε δε τισ αυτω· ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω εστηκασι ζητουντεσ σοι λαλησαι 48 λεγοντι: ειποντι 49 τ. χειρα αυτου XIII, 1 εν δε τη | εκ: απο 2 εισ το πλ. | ειστηκει 3 σπειρειν

ἐτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· [6] ἡλίου δὲ ἀνατείλαντοσ
ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. [7] ἄλλα δὲ
ἔπεσεν ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν
αὐτά. [8] ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρ-
πόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ λ΄. [9] ὁ ἔχων ὦτα ἀκου-
έτω. [10] καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν
παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλεῖσ; [11] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὅτι ὑμῖν
δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν,
ἐκείνοισ δὲ οὐ δέδοται. [12] ὅστισ γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ
περισσευθήσεται· ὅστισ δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽
αὐτοῦ. [13] διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλῶ, ὅτι βλέποντεσ
οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντεσ οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν.
[14] καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖσ ἡ προφητεία ἠσαΐου ἡ λέγουσα·
ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψητε καὶ
οὐ μὴ ἴδητε. [15] ἐπαχύνθη γαρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ
τοῖσ ὠσὶν αὐτῶν βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν
ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκού-
σωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι
αὐτούσ. [16] υμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ
τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. [17] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ
εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. [18] ὑμεῖσ οὖν
ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντοσ. [19] παντὸσ ἀκούοντοσ
τὸν λόγον τῆσ βασιλείασ καὶ μὴ συνιέντοσ, ἔρχεται ὁ πονηρὸσ
καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν ὁ
παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείσ. [20] ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείσ, οὗτόσ
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ λαμβάνων

---

9 ωτα: [c] add ακουειν 10 [b] λαλεισ αυτοισ 15 ωσιν sec: [b] add αυτων 18 [c] σπειροντοσ

5 τησ γησ 6 εκαυματωθη 7 απεπνιξαν 8 τριακοντα 10 λαλεισ αυτοισ 11 ειπεν αυτοισ 13 *συνιοσιν[bent s] (-ουσιν[mal]), **συνιωσιν 14 *ακουσατε | βλεψετε 15 αυτων pr: om 16 om υμων sec 17 αμην γαρ | *om και δικ.

7 απεπνιξαν 8 τριακοντα 9 ωτα: add ακουειν 10 ειπον | λαλ. αυτοισ 11 ειπεν αυτοισ 14 αναπλ. επ αυτοισ | βλεψετε 15 αυτων pr: om | ιασωμαι 16 ακουει 17 αμην γαρ | ειδον 18 σπειροντοσ

αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρόσ ἐστιν·
γενομένησ δὲ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺσ σκαν-
δαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν
λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ
τὴν καλὴν γῆν σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ
συνιείσ, ὃσ δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ρ', ὃ δὲ ξ', ὃ δὲ λ'.
24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὡμοιώθη ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺσ ἀνθρώπουσ ἦλθεν αὐ-
τοῦ ὁ ἐχθρὸσ καὶ ἐπέσπαρκεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτοσ καὶ καρπὸν ἐποίησεν,
τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντεσ δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ
οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρασ
ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ·
ἐχθρὸσ ἄνθρωποσ τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ·
θέλεισ οὖν ἀπελθόντεσ συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ,
μήποτε συλλέγοντεσ τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖσ τὸν
σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα ἄχρι τοῦ θερισμοῦ,
καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖσ θερισταῖσ· συλλέξατε
πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κα-
τακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰσ τὴν ἀποθή-
κην μου.
31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ
ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων
τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ
γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ

---

22 αιωνοσ: [b] add τουτου 25 [b] επεσπειρεν 27 [b] om τα 30 [b] μεχρι, [c] rursus αχρι | τω: [b] del, [c] rest 32 [corr] αυξηση, sed restitutum αυξηθη

23 εκατον | εξηκοντα | τριακοντα 24 αγρω εαυτου 25 επεσπειρεν 27 om τα 28 om δουλοι | αυτω λεγουσιν 30 αχρι: εωσ | om τω | συναγετε

22 του αιωνοσ τουτου | συμπνιγει 23 επ. την γην την καλην | συνιων | εκατον etc 24 σπειροντι 25 εσπειρε 28 ειπον αυτω 29 εφη 30 μεχρι

κατασκηνοῦν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ. 33 ἄλλην παραβολὴν ἐλά-
λησεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ,
ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ
ἐζυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦσ ἐν παραβολαῖσ τοῖσ
ὄχλοισ, καὶ χωρὶσ παραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλησεν αὐτοῖσ· 35 ὅπωσ
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· ἀνοίξω
ἐν παραβολαῖσ τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆσ κόσμου.

36 Τότε ἀφεὶσ τοὺσ ὄχλουσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· διασάφησον ἡμῖν
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου·
38 ὁ δὲ ἀγρόσ ἐστιν ὁ κόσμοσ· τὸ δὲ καλον σπέρμα, οὗτοί εἰσιν
οἱ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,
39 ὁ δὲ ἐχθρὸσ ο σπείρασ αὐτά ἐστιν ὁ διάβολοσ· ὁ δὲ θερισμὸσ
συντέλεια αἰῶνόσ ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ
οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτωσ ἔσται
ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνοσ. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
τοὺσ ἀγγέλουσ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺσ ποιοῦντασ τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βάλλου-
σιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ
καὶ ο βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡσ
ὁ ἥλιοσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸσ αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
44 ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν
τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωποσ ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν

---

34 [c] ουκ ελαλει 35 ησαιου: [b] om | κοσμου: [b] del, [c] rest 36 [c] φρασον ημιν 39 ο δε θερισμ. usq εστιν [a]: *om | [c] του αιωνοσ 42 [corr] βαλουσιν 43 [c] ωτα ακουειν 44 [b] ομοια δε | εν τω αγρω [a]: *om

32 κατασκηνοιν 33 om λεγων 34 ου. ελαλει 35 om ησαιου | om κοσμου 36 ηλθεν | προσηλθαν 39 εστιν ο σπειρ. αυτα 41 τ. αγγελ. αυτου 42 βαλουσιν 44 om παντα

33 om λεγων 34 ουκ ελαλει 35 om ησαιου 36 ηλθεν | οικιαν ο ιησουσ | φρασον ημιν 37 ειπεν αυτοισ 39 του αιωνοσ 40 του αιων. τουτου 41 τουσ αγγ. αυτου 42 βαλουσιν 43 ωτα ακουειν 44 παλιν ομοια | παντ. οσ. εχ. πωλει

ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺσ μαργαρίτασ· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτι-
μον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγό-
ρασεν αὐτόν. 47 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
σαγήνῃ βληθείσῃ εἰσ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸσ γένουσ
συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντεσ ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντεσ συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰσ ἄγγη, τὰ δὲ
σαπρὰ ἔξω ἔβαλλον. 49 οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰ-
ῶνοσ· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσι τοὺσ πονηροὺσ
ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βάλλουσιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμι-
νον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν
ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· διὰ τοῦτο πᾶσ γραμματεὺσ μαθητευθεὶσ τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ
ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ τὰσ παραβολὰσ ταύ-
τασ, μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ
ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι
αὐτοὺσ καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνά-
μεισ; 55 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονοσ υἱόσ; οὐχ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ λέγεται μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκωβοσ καὶ
ἰωάννησ καὶ σίμων καὶ ἰούδασ; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ
πᾶσαι πρὸσ ἡμᾶσ εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ
ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἔστιν προφή-
τησ ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεισ πολλὰσ διὰ τὴν ἀπιστίαν
αὐτῶν.

---

45 [b]ανθρωπω εμπορω 48 [b] και επι τ. αιγ. καθισ., sed [c] rest priora | [b] εβαλον 50 [b] βαλουσιν 54 πατριδα [a]vel[b]: *αντιπατρ. 55 ιωαννησ: [a] ιωσηφ

48 εβαλον 50 βαλουσιν 52 ** λεγει 55 ιωαννησ: ιωσηφ 57 ο δε ιησουσ | om ιδια

45 ανθρωπω εμπορω 46 οσ ευρων ενα 48 αγγεια | εβαλον 50 βαλουσιν 51 λεγει αυτοισ ο ιησουσ· συνηκατε | ναι κυριε 52 εισ την βασιλειαν 54 εκ-πληττεσθ. 55 ουχι η μητ. | ιωαννησ: ιωσησ 57 ο δε ιησουσ | ιδ. πατριδι: πατρ. αυτου

XIV.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ τὴν
ἀκοὴν ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖσ παισὶν αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν ἰωάν-
νησ ὁ βαπτιστήσ, αὐτὸσ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ
τοῦτο αἱ δυνάμεισ ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ ἡρώδησ κρα-
τήσασ τὸν ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ ἡρωδι-
άδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· 4 ἔλεγεν γὰρ
ἰωάννησ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡσ προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γε-
νεσίοισ δὲ γενομένοισ τοῦ ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆσ
ἡρωδιάδοσ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μετὰ ὅρ-
κου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβι-
βασθεῖσα ὑπὸ τῆσ μητρὸσ αὐτῆσ· δόσ μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ
πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ ἐλυπήθη ὁ
βασιλεύσ, διὰ δὲ τοὺσ ὅρκουσ καὶ τοὺσ συνανακειμένουσ ἐκέ-
λευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψασ ἀπεκεφάλισεν ἰωάννην ἐν τῇ
φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη
τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ. 12 καὶ προσελθόντεσ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτόν,
καὶ ἐλθόντεσ ἀπήγγειλαν τῷ ἰησοῦ. 13 ἀκούσασ δὲ ὁ ἰησοῦσ
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰσ ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν
πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽
αὐτοῖσ καὶ ἐθεράπευσεν τοὺσ ἀρρώστουσ αὐτῶν. 15 ὀψίασ δὲ
γενομένησ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· ἔρημόσ ἐστιν

---

3 [a] εδησεν αυτον | [c] εδησ. αυτον εν τη φυλ. και απεθ. 4 [c] ιωαννησ αυτω 10 [c] τον ιωαννην 12 αυτου sec: [corr]del et [corr]rest | [b] εθαψ. αυτο

1 τετραρχησ 2 ιωανησ | *om δια τουτ. 3 τοτε κρατησασ | ιωανην | εν τη φυ. 4 ο ιωανησ αυτω 5 οτι: *επει 7 μεθ ορκου | ο αν 9 λυπηθεισ ο βα. δια τουσ 12 αυτου sec: om 13 πεζη 15 προσηλθαν

1 τετραρχησ 3 εδησ. αυτον κ. εθετο εν φυλ. 4 αυτω ο ιωανν. 6 γενεσιων δε αγομενων 7 μεθ ορκου 12 το σωμα και εθαψ. αυτο 13 και ακουσασ | πεζη 14 εξ-ελθων ο ιησουσ | επ αυτουσ 15 οι μαθ. αυτου

ο τόποσ καὶ η ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺσ ὄχλουσ,
ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τὰσ χώρασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ βρώματα.
16 ο δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖσ
ὑμεῖσ φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε ἄρτουσ
εἰ μὴ πέντε καὶ δύο ἰχθύασ. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐ-
τούσ. 19 καὶ ἐκέλευσεν τοὺσ ὄχλουσ ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου,
καὶ λαβὼν τοὺσ ε′ ἄρτουσ καὶ τοὺσ β′ ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσασ ἔδωκεν τοῖσ μαθηταῖσ τοὺσ
ἄρτουσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. 20 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ
ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
κοφίνουσ πλήρεισ. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν ἄνδρεσ ὡσεὶ πεντα-
κισχίλιοι χωρὶσ γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον
καὶ προάγειν αὐτὸν εἰσ τὸ πέραν, ἕωσ οὗ ἀπολύσῃ τοὺσ ὄχλουσ.
23 καὶ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ κατ᾽ ἰδίαν προσεύξασθαι· ὀψίασ δὲ
γενομένησ μόνοσ ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆσ θα-
λάσσησ ἦν βασανιζόμενον υπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίοσ
ὁ ἄνεμοσ. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆσ νυκτὸσ ἦλθεν πρὸσ αὐ-
τοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. 26 ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ
θαλάσσησ περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντεσ ὅτι φάντασμά
ἐστιν, καὶ ἀπο τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺσ δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖσ
λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶσ δὲ αὐτῷ
ὁ πέτροσ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ, κύριε, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρόσ σε ἐπὶ
τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰσ ἀπὸ τοῦ πλοίου

---

15 χωρασ: [c] χωμασ 16 [c] ο δε ιησουσ 17 [c] ει μ. πε. αρτ. 22 [b] και ευθεωσ 23 και: [a] add απολυσασ τουσ οχλουσ 26 [a] οι δε μαθηται ιδοντεσ 27 [a] ο ιησουσ αυτοισ

15 ηδ. παρηλθ. | om ουν | εισ τ. χωμασ 16 ο δε ιησουσ 17 ει μ. πε. αρτ. 19 * κελευσατε, ** κελευσασ | om και sec | πεντε et δυο 22 και ευθεωσ | μαθητ. αυτου | εισ πλοι. 23 και: add απολυσασ τουσ οχλουσ 24 μεσ. τ. θα. ην: σταδιουσ πολλουσ απο τησ γησ απειχεν 26 οι δε μαθηται ιδοντεσ 27 ο ιησουσ αυτοισ 28 δε ο πε. ειπ. αυτω | κυρ. ει συ ει

15 ηδ. παρηλθ. | om ουν | εισ τ. χωμασ 16 ο δε ιησουσ 17 ει μ. πε. αρτ. 18 αυτουσ ωδε 19 κελευσασ | επι τουσ χορτουσ | πεντε et δυο 22 και ευθεωσ ηναγκ. ο ιησουσ τ. μα. αυτου 23 και: add απολυσασ τουσ οχλουσ 25 απηλθε πρ. αυ. ο ιησουσ | επ. τησ θαλασσησ 26 και ιδοντ. αυ. οι μαθηται | επ. την θαλασσαν 27 ευθεωσ | αυτοισ ο ιησουσ 28 κυρ. ει συ ει | πρ. σε ελθ.

πέτροσ περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν. ηλθεν ουν πρὸσ τὸν
ἰησοῦν· 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενοσ κα-
ταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθυσ δὲ ο
ἰησοῦσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ·
ὀλιγόπιστε, εἰσ τί ἐδίστασασ; 32 καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰσ τὸ
πλοῖον ἐκόπασεν ο ἄνεμοσ. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν
αὐτῷ λέγοντεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ εἶ.
34 Καὶ διαπεράσαντεσ ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰσ γεννησαρέτ.
35 καὶ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ τοῦ τόπου ἀπέστειλαν εἰσ
ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ
τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον
ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο
ἐσώθησαν.

XV.

1 Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ ἀπὸ ἱεροσολύμων φαρισαῖοι
καὶ γραμματεῖσ λέγοντεσ· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰσ χεῖρασ
ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· διατί
ὑμεῖσ παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸσ ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τε-
λευτάτω. 5 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί·
δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, οὐδέν ἐστιν, οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν
πατέρα αὐτοῦ· 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν. 7 υποκριταί, καλῶσ ἐπροφήτευσεν περὶ υμῶν

---

29 [c] om ηλθ. ουν XV, 3 [c] διατι και 4 ενετ. λεγ.: [ca] ειπεν, [cb] ενετ. λε. 5 ουδ. εστιν: iam [a]vel[b] om 6 νομον: [ca] λογον, [cb] rursus νομ.

29 υδατα και ηλθεν 30 **τ. αν. ισχυρον 31 ευθεωσ 35 τ. τοπ. εκεινου 36 *om αυτον | διεσωθησαν XV, 3 διατι και 4 ενετ. λεγ.: ειπεν 5 om ουδ. εστ. | τιμησει 6 τον λογον

29 ο πετροσ | om ηλθεν ουν 30 τ. ανεμ. ισχυρον 31 ευθεωσ 32 εμβαντων 33 πλοιω: add ελθοντεσ 34 ηλθ. εισ την γην γενν. 35 τ. τοπ. εκεινου 36 διεσωθησαν XV, 1 οι απο ιερ. γραμμ. κ. φαρισ. 2 τασ χει. αυτων 3 διατι και 4 τ. πατερ. σου 5 om ουδ. εστ. | και ου μη | πατ. αυτου: add η την μητερα αυτου 6 την εντολην του 7 προεφητευσε

ἠσαΐασ λέγων· 8 ὁ λαὸσ οὗτοσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ
καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με,
διδάσκοντεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 καὶ προσ-
καλεσάμενοσ τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖσ· ἀκούετε καὶ συνίετε·
11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰσ τὸ στόμα, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον,
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματοσ, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 12 τότε προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· οἶδασ ὅτι
οἱ φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν· πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου
ὁ οὐράνιοσ, ἐκριζωθήσεται. 14 ἄφετε αὐτούσ· ὁδηγοί εἰσιν
τυφλοί· τυφλὸσ δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον
πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν
τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε;
17 οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰσ τὸ στόμα εἰσ τὴν
κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκ-
πορευόμενα ἐκ τοῦ στόματοσ ἐκ τῆσ καρδίασ ἐξέρχεται, κἀ-
κεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆσ καρδίασ ἐξέρχονται
διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνίαι, κλοπαί, ψευδο-
μαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄν-
θρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοισ χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦσ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη
τύρου καὶ σιδῶνοσ. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὲ
δαυείδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶσ δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπ-
εκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώ-
τουν αὐτὸν λέγοντεσ· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰσ τὰ πρόβατα

---

11 [c] om τουτο pr 14 [ca] τυφλοι εισ. οδηγ. τυφλων, sed [cb] ut* 18 εξερχεται usq χαρδιασ [a]: *om 22 [c] εχραζεν

11 ου το ερχομενον | om τουτο pr 12 ειπαν: λεγουσιν 14 τυφλ. εισ. οδηγ. 15 αυτω ειπεν 17 ου νοειτε | το εισερχομενον | om τον 19 πορνειαι 22 εκραζεν | υιοσ

8 εγγιζει μοι ο λαοσ ουτ. τω στοματι αυτων και τοισ χει. μ. τι. 11 om τουτο pr 12 οι μαθητ. αυτου ειπον α. 14 τυφλοι: add τυφλων 15 την παρ. ταυτην 16 ο δε ιησουσ 17 om τον 19 πορνειαι 22 εκραυγασεν αυτω λεγ. 23 ηρωτων

τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ. 25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ
λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἔστιν
καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖσ κυναρίοισ.
27 ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 τότε ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστισ· γενηθήτω σοι ὡσ θέλεισ. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ
ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.

29 Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦσ ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆσ γαλιλαίασ, καὶ ἀναβὰσ εἰσ τὸ ὄροσ ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ
προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντεσ μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺσ
τυφλοὺσ κυλλοὺσ κωφοὺσ καὶ ἑτέρουσ πολλούσ, καὶ ἔριψαν
αὐτοὺσ παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ,
31 ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι, βλέποντασ κωφοὺσ λαλοῦντασ καὶ
χωλοὺσ περιπατοῦντασ καὶ τυφλοὺσ βλέποντασ· καὶ ἐδόξαζον
τὸν θεὸν ἰσραήλ. 32 ὁ δὲ ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθη-
τὰσ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρασ γ'
προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι
αὐτοὺσ νήστισ οὐ θέλω, μὴ ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι
ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
35 καὶ παραγγείλασ τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ καὶ εὐχαριστήσασ
ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ.
37 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισ-

---

25 c προσεκυνησεν 32 a ειπεν αυτοισ 36 c om δυο

27 om γαρ 30 χωλ. κυλλ. τυφλ. κωφ. | ερριψαν 31 τουσ οχλουσ | βλεποντασ θαυμασαι | λαλουντασ: ακουοντασ κυλλουσ υγιεισ | εδοξασαν 32 τουσ μα. αυτου | om ηδη | ημεραι τρεισ | νηστεισ | μηποτε 34 ειπον 36 om δυο 37 και το περ. τ. κλ. ηραν

30 χωλ. τυφλ. κωφ. κυλλ. | ερριψαν | αυτου: του ιησου 31 τουσ οχλουσ | λαλουντασ: add κυλλουσ υγιεισ | και pr: om | εδοξασαν 32 τ. μαθ. αυτου ειπ. αυτοισ | τρεισ | νηστεισ | μηποτε 33 οι μαθ. αυτου 34 ειπον 35 και εκελευσε τοισ οχλοισ 36 και λαβων | om δυο | και ευχαρ.: om και | εδωκε τ. μαθ. αυτου

σεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδασ πλήρεισ. [38] οἱ δὲ ἐσθίον-
τεσ ἦσαν ἄνδρεσ ωσεὶ τετρακισχίλιοι χωρὶσ παιδίων καὶ γυ-
ναικῶν. [39] καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ
ἦλθεν εἰσ τα ὅρια μαγαδάν.

XVI.

[1] Καὶ προσελθόντεσ οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι πειράζον-
τεσ ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖσ.
[2] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· [4] γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ ση-
μεῖον ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ ἀπῆλθεν.
[5] Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτουσ
λαβεῖν. [6] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ορᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆσ ζύ-
μησ τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [7] οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν
ἑαυτοῖσ λέγοντεσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβομεν. [8] γνοὺσ δὲ ο ἰησοῦσ
εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖσ, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτουσ οὐκ
ἔχετε; [9] οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺσ πέντε ἄρτουσ τῶν
πεντακισχιλίων καὶ πόσουσ κοφίνουσ ἐλάβετε; [10] οὐδὲ τοὺσ ζ'
ἄρτουσ τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσασ σπυρίδασ ἐλάβετε;
[11] πῶσ οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ
ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. [12] τότε συν-
ῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆσ διδασκαλίασ τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων.

---

39 [c] μαγεδαν XVI, 1 [c] και οι σαδδ. | [ca] ηρωτησαν, [cb] επηρωτων 9 ουδ. μνημον. [c]: *om 12 ζυμ. τ. φα. κ. σα.: [c] ζυμ. των αρτων | [c] α. τ. διδαχησ

38 ησαν ωσ τετραχ. ανδρ. χω. γυν. κ. παιδ. XVI, 1 επηρωτησαν 4 επιζητει: αιτει 5 λαβ. αρτ. 6 ειπ. αυτοισ 10 επτα | σφυριδασ 12 ζυμ. τ. φα. κ. σαδδ.: ζυμ. των αρτων | τ. διδαχησ τ. σαδδουκ. κ. φαρισ.

38 ησαν τετραχ. ανδρ. χω. γυν. κ. παιδ. 39 μαγδαλα XVI, 1 επηρωτησαν 2 αυτοισ: add οψιασ γενομενησ λεγετε· ευδια, πυρραζει γαρ ο ουρανοσ· [3] και πρωι· σημερον χειμων, πυρραζει γαρ στυγναζων ο ουρανοσ. υποκριται· το μεν προσωπον του ουρανου γινωσκετε διακρινειν, τα δε σημεια των καιρων ου δυνασθε; 4 ιωνα του προφητου 5 οι μαθ. αυτου 6 ειπ. αυτοισ 8 ειπ. αυτοισ | ουκ ελαβετε 10 επτα 11 αρτου | ειπ. υμ. προσεχειν απο 12 ζυμ. τ. φα. κ. σαδδ.: ζυμ. του αρτου | αλλ απ. τ. διδαχησ

13 Ἐλθὼν δὲ ο ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη καισαρίασ τῆσ φιλίππου
ἠρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων· τίνα οἱ ἄνθρωποι εἶναι λέ-
γουσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν ἰωάνην τὸν
βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ ἠλίαν, ἕτεροι δὲ ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προ-
φητῶν. 15 λέγει αὐτοῖσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ σίμων πέτροσ εἶπεν· σὺ εἶ ο χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντοσ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ο ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· μακάριοσ εἶ,
σίμων βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλὰ
ὁ πατήρ μου ο ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 18 κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ
πέτροσ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλη-
σίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆσ. 19 δώσω σοι
τὰσ κλεῖδασ τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃσ
ἐπὶ τὴν γῆν ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖσ ουρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ
ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 20 τότε διεστεί-
λατο τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ
χριστόσ. 21 ἀπὸ τότε ἤρξατο ἰησοῦσ χριστὸσ δεικνύειν τοῖσ μα-
θηταῖσ αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτον εἰσ ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ
παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσ-
λαβόμενοσ αὐτὸν ο πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώσ
σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ
πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ
φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 Τότε ὁ ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· εἴ τισ θέλει
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν

---

13 [c] λεγουσ. ειν. 19 [c] τασ κλεισ | [c] δησησ επι τησ γησ 20 [c] ιησουσ ο χριστ. 21 ιησ. χριστ.: [ca] om, [cb] ο ιησουσ 23 [c] ει μου

13 καισαρειασ | λεγ. οι α. ειν. 14 ειπαν | αλλ. δε: οι δε | ηλειαν 17 οτι: *om[bentl2] | αλλ | om τοισ 19 **και δω. | ο αν δησησ επι τησ γησ 20 *τοτε επετιμησεν 21 **om χρ. | δειχνυναι 22 ηρξ. ε. α. λεγ.: λεγει αυτω επιτιμων 24 ο ιησ.: *om[bir], *ιησ.[mai]

13 καισαρειασ | τινα με | λεγ. οι ανθρ. ειν. 14 ιωαννην 17 και αποκριθ. | βαρ ιωνα | αλλ 19 και δωσω | τασ κλεισ | δησησ επι τησ γησ 20 τοισ μα. αυτου | ιησουσ ο χριστοσ 21 ο ιησουσ δειχν. | απελθ. εισ ιεροσολ. 23 σχ. μου ει 25 γαρ αν

αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-
θρωποσ, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ;
27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ
τῶν ὧδε ἑστώτων, οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν
ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦσ τὸν πέτρον
καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμ-
προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ,
τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡσ τὸ φῶσ. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη
αὐτοῖσ μωϋσῆσ καὶ ἠλείασ συνλαλοῦντεσ μετ' αὐτοῦ. 4 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ εἶπεν τῷ ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ
ὧδε εἶναι· εἰ θέλεισ, ποιήσω ὧδε τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ
μωϋσεῖ μίαν καὶ ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ νε-
φέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούσ, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆσ νε-
φέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ εὐ-
δόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν
ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν
ὁ ἰησοῦσ καὶ ἁψάμενοσ αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φο-
βεῖσθε. 8 ἐπάραντεσ δὲ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ
μὴ ἰησοῦν αὐτὸν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρουσ,
ἐνετείλατο αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα

---

26 εαν: [ca] οταν, [cb] εαν 27 τ. εργ.: [c] την πραξιν 28 βασ. αυτου: [c] δοξη του πατροσ αυτου

27 τ. εργ.: την πραξιν XVII, 1 om τον sec | καθ ιδ. 4 σκην. τρεισ | μιαν ηλεια 8 *αυτον ιησουν, **τον ιησ.

26 ωφελειται 27 τ. εργα: την πραξιν 28 οτι: om | εστηκοτων XVII, 1 om τον sec | ιωαννην 3 ωφθησαν | μωσησ | ηλιασ | μετ αυτ. συλλαλουντ. 4 ποιησωμεν | μωση | μιαν ηλια 5 αυτ. ακουετ. 6 επεσον 7 κ. προσελθων ο ιη. ηψατο αυτ. και ειπ. 8 τον ιησ. μονον 9 εκ: απο

ἕωσ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [10] καὶ ἐπηρώ-
τησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· τί οὖν οἱ γραμματεῖσ λέ-
γουσιν ὅτι ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; [11] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν
αὐτοῖσ ὅτι ἠλείασ μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. [12] λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι ἠλείασ ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ'
ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. [13] τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ
ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖσ.

[14] Καὶ ἐλθόντων πρὸσ τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωποσ
γονυπετῶν αὐτὸν [15] καὶ λέγων· ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται
νιάζεται καὶ κακῶσ ἔχει· πολλάκισ γὰρ πίπτει εἰσ τὸ πῦρ καὶ
πολλάκισ εἰσ τὸ ὕδωρ. [16] καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖσ μαθηταῖσ
σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αυτὸν θεραπεῦσαι. [17] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν αὐτοῖσ· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διεστραμμένη, ἕωσ πότε
μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. [18] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. [19] τότε
προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπαν· διατί
ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [20] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ·
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε
πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔν-
θεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν αδυνατήσει ὑμῖν.

[22] Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖσ
ὁ ἰησοῦσ· μέλλει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ

---

17 [c] τοτε αποκριθ. ο ιησουσ ειπ. 20 αδυν. υμιν: [cb] add τουτο δε το γενοσ ουκ εκβαλλεται ει μη εν προσευχη και νηστεια

9 εκ νε. εγερθη 10 οι μαθ. αυτου 11 om αυτοισ οτι 12 εποι. εν αυτω 15 κυριε ελεησ. | *μου τ. υι. μου 16 ηδυνασθησαν 17 αποκρ. δε ο ιησουσ ειπ. ω 18 εθεραπ. ο παισ 19 καθ | ειπον | εδυνηθημεν

10 οι μαθ. αυτου | ηλιαν 11 ο δε ιησουσ | om οτι | ηλιασ | ερχεται πρωτον 12 ηλιασ | εποι. εν αυτω 13 ιωαννου 14 ελθοντων αυτων 15 κυριε ελεησ. | κακ. πασχει 17 αποκριθεισ δε ο ιησουσ ειπ. ω | εσομ. μ. υμων 18 εθεραπ. ο παισ 19 ειπον 20 ο δε ιησουσ ειπεν αυτ. | απιστιαν | μεταβηθι εντευθεν | αδυν. υμιν: add [21] τουτο δε το γενοσ ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 22 αναστρεφομενων

ἀνθρώπων, [23] καὶ αποκτενοῦσιν αυτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
[24] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰσ καφαρναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ
δίδραχμα λαμβάνοντεσ τῷ πέτρῳ καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλοσ
ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; [25] λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰσ τὴν
οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ λέγων· τί σοι δοκεῖ, σίμων;
οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον;
ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; [26] ὁ δὲ ἔφη· ἀπο
τῶν ἀλλοτρίων. εἰπόντοσ δέ· ἀπο τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ο
ἰησοῦσ· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. [27] ἵνα δὲ μὴ σκανδαλί-
ζωμεν αὐτούσ, πορευθεὶσ εἰσ θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ
τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξασ τὸ στόμα αὐ-
τοῦ εὑρήσεισ στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸσ αὐτοῖσ ἀντὶ ἐμοῦ
καὶ σοῦ.

XVIII.

[1] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέ-
γοντεσ· τίσ ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;
[2] καὶ προσκαλεσάμενοσ παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν
[3] καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ωσ
τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
[4] ὅστισ οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡσ τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτόσ ἐστιν
ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· [5] καὶ ὃσ ἐὰν δέξηται
παιδίον ἓν τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. [6] ὃσ δ' ἂν
σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰσ ἐμέ,
συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλοσ ονικὸσ περὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆσ θαλάσσησ. [7] ουαὶ

---

24 [c] ειπαν | [c] τα διδραχμ. 25 [ca] ελθοντα, [cb] εισελθ.

23 αναστησεται 24 ειπαν | τα διδρ. 25 ελθοντα | απο τινοσ 26 om ο δε εφ. απ. τ. αλλοτρ. 27 σκανδαλισωμεν XVIII, 1 εν εκ. δε 5 εν παιδ. τοιουτ.

24 καπερναουμ | τα διδρ. 25 εισελθοντα: οτε εισηλθεν 26 ο δε usq εφη αυτω: λεγει αυτω ο πετροσ· απο τ. αλλ. εφη αυτω 27 σκανδαλισωμεν | εισ την θαλασσ. XVIII, 2 προσκαλ. ο ιησουσ 4 ταπεινωση 5 παιδ. τοιουτον εν 6 επι τον τραχ.

τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ
σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρ-
χεται. [8] εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν
ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρασ ἢ δύο πόδασ ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. [9] καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδα-
λίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν μον-
όφθαλμον εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα
βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ. [10] ὁρᾶτε μὴ καταφρονή-
σητε ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι
αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διὰ παντὸσ βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πα-
τρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. [12] τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι
ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ
ἀφεὶσ τὰ ἐνενηκονταεννέα πορευθεὶσ ζητεῖ τὸ πλανώμενον;
[13] καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ'
αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενηκονταεννέα τοῖσ μὴ πεπλανη-
μένοισ. [14] οὕτωσ οὐκ ἔστιν θέλημα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν
οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. [15] ἐὰν δὲ ἁμαρ-
τήσῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ
αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησασ τὸν ἀδελφόν σου.
[16] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο,
ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθῇ πᾶν ῥῆμα.
[17] ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆσ
ἐκκλησίασ παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸσ καὶ ὁ τελώ-
νησ. [18] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἔσται
δεδεμένα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἔσται

---

8 εξελε: [c] εκκοψον 12 [a] τα ενεν. επι τα ορη 18 αν: [b] et [c] εαν

7 om εστιν | τω ανθρ. εκεινω 8 εξελε: εκκοψον 9 σκανδαλει 10 αυτων εν τω ουρανω 12 ουχ. αφησει τ. ε. προβατα επι τα ορη και πορ. 14 θελημ. εμπροσθεν του 16 παρ. ετ. ε. η δυ. μετ. σου | δυ. μαρτ. η τρ. 17 ειπε 18 οσα αν δησ. | δεδεμ. εν ουρανω | οσ. εαν λυσ.

7 τω ανθρ. εκεινω 8 εξελε: εκκοψον | αυτα | χωλ. η κυλλ. 10 ουρανοισ: add [11] ηλθε γαρ ο υιοσ του ανθρωπου σωσαι το απολωλοσ 12 εννενηκ. επι τα ορη 13 εννενηκ. 14 θελημα εμπροσθεν του | εν: εισ 15 αμαρτ. εισ σε | υπαγε και 16 μετα σου | δυ. μαρτ. η τρ. 17 ειπε 18 δεδεμ. εν τω ουρανω | οσα εαν λυσ.

λελυμένα ἐν οὐρανῷ. [19] πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνή-
σουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ ἐὰν
αἰτήσωνται, αὐτοῖσ γενήσεται παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖσ. [20] οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ γ' συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνο-
μα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

[21] Τότε προσελθὼν ὁ πέτροσ εἶπεν· κύριε, ποσάκισ ἁμαρ-
τήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτάκισ;
[22] λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλ' ἕωσ
ἑβδομηκοντάκισ ἑπτά. [23] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ. [24] ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη
εἰσ αὐτῷ ὀφειλέτησ πολλῶν ταλάντων. [25] μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ
αποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα
καὶ τὰ παιδία καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. [26] πεσὼν
οὖν ὁ δοῦλοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, μακροθύμησον ἐπ
ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. [27] σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ
δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνιον ἀφῆκεν αὐτῷ.
[28] ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ,
ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν
λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. [29] πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ
παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
σοι. [30] ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, καὶ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυλακήν,
ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. [31] ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ
τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· οἱ δὲ ἐλθόντεσ διεσάφησαν

---

20 ου [*] et [c]: [b] οπου[vid] | η [b]: [*]om 21 [c] προσελθ. αυτω 24 [c] αυτω εισ οφ. μυριων τα. 26 [c] ο δουλ. εκεινοσ 29 και: [c] add παντα 30 [c] αλλα απελθ. 31 ουν: [ca] δε, [cb] ουν | [ca] γεινομενα, [cb] rursus γεν.

19 παλιν αμην | γενησ. αυτ. 20 τρεισ 21 ειπεν αυτω | ο αδ. μου εισ εμε 22 αλλα 24 προσηχθη | μυριων ταλ. 25 παιδ.: τεχνα | οσα εχει 26 om χυριε 27 om εχεινου | δανειον 28 om εχεινοσ 30 αλλα απελθ. 31 αυτου οι συνδ. | οι δε: και

18 λελυμ. εν τω ουρ. 19 δυο υμων συμφωνησωσιν | γενησ. αυτ. 20 τρεισ 21 προσελθ. αυτω 24 αυτω εισ | μυριων ταλ. 25 ο χυριοσ αυτου | τ. γυν. αυτου χ. τ. τεχνα 26 σοι αποδωσω 27 δανειον 28 αποδοσ μοι οτι 29 αυτου: add εισ τουσ ποδασ αυτου | και: add παντα 30 αλλα (ς[e] αλλ) απελθ. | εωσ ου 31 ιδοντ. δε | οι δε: και

τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. [32] τότε προσκαλεσάμε-
νοσ αὐτὸν ὁ κύριοσ αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν
τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· [33] οὐκ
ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ ἠλέησα;
[34] καὶ ὀργισθεὶσ ὁ κύριοσ αυτοῦ παρέδωκεν αὔτον τοῖσ βασανι-
σταῖσ, ἕωσ οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αυτῷ. [35] οὕτωσ καὶ
ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

[1] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
μετῆρεν ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ ἰου-
δαίασ πέραν τοῦ ἰορδάνου. [2] καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ-
λοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ ἐκεῖ. [3] καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ
φαρισαῖοι πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι
τὴν γυναῖκα αυτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; [4] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ' ἀρχῆσ ἄρσεν καὶ θῆλυ
ἐποίησεν αὐτούσ; [5] καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρω-
ποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. [6] ὥστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν, ἄνθρωποσ
μὴ χωριζέτω. [7] λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν μωσῆσ ἐνετείλατο δοῦναι
βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; [8] λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ ὅτι
μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
λῦσαι τὰσ γυναῖκασ ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ.
[9] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ

---

34 αυτω: [corr]del, [corr]rest XIX, 3 [e] εξεστ. ανθρωπω 7 [b] μωυσησ

34 εωσ αποδω XIX, 3 om οι 4 ποιησασ: κτισασ 5 κολληθησεται 6 σαρξ μια 7 μωυσησ | απολυσ. αυτην 8 om ο ιησ. 9 om οτι | μη ε. πορν.: παρεκτοσ λογου πορνειασ

31 αὔτων 33 και εγω 35 επουρανιοσ | υμων: add τα παραπτωματα αυτων XIX, 3 λεγοντ. αυτω | εξεστιν ανθρωπω 4 ειπεν αυτοισ 5 ενεκεν 6 σαρξ μια 7 απολυσ. αυτην 8 om ο ιησ. | μωσησ 9 ει μη επι πορνεια

πορνίᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. [10] λέγουσιν οἱ μαθηταί·
εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ, οὐ
συμφέρει γαμῆσαι. [11] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσι
τον λόγον τοῦτον, ἀλλ οἷσ δέδοται· [12] εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
ἐκ κοιλίασ μητρὸσ ἐγεννήθησαν οὕτωσ, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵ-
τινεσ εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵ-
τινεσ εὐνούχισαν ἑαυτοὺσ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ο
δυνάμενοσ χωρεῖν χωρείτω.

[13] Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰσ χεῖρασ ἐπιθῇ
αυτοῖσ καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ.
[14] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αυτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε
αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸσ ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. [15] καὶ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
[16] καὶ ἰδοὺ εἷσ προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν
ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [17] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με
ἐρωτᾷσ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷσ ἐστὶν ὁ ἀγαθόσ· εἰ δὲ θέλεισ εἰσ
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰσ ἐντολάσ. [18] ποίασ; φησίν. ὁ δὲ
ἰησοῦσ εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεισ, οὐ μοιχεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐ
ψευδομαρτυρήσεισ, [19] τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ
ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. [20] λέγει αὐτῷ ὁ νε-
ανίσκοσ· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; [21] ἔφη αὐτῷ
ὁ ἰησοῦσ· εἰ θέλεισ τέλειοσ γενέσθαι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ
ὑπάρχοντα καὶ δὸσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,

---

10 [c] λεγουσ. αυτω | ει [b vid] et [c]: *om 12 [c] εισ. γαρ ευν. 18 ου μοιχ. ου κλεψ. [a]: *om 20 [cb] εφυλαξ. εκ νεοτητοσ μου 21 [c] τελ. ειναι

9 om και γαμ. αλλ. | μοιχαται: ποιει αυτην μοιχευθηναι, και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10 λεγουσ. αυτω 11 om τουτον 12 εισιν γαρ ευν. | *δυνομενοσ 14 om αυτοισ | προσ με 15 τ. χ. αυτοισ 16 ποιησω ινα σχω ζ. αι. 17 εἷσ: suprascriptum | τηρει 18 λεγει αυτω ποιασ | ειπεν: εφη 20 ταυτ. παντ. 21 εφη: λεγει | τελ. ειναι | τοισ πτωχοισ | εν ουρανοισ

9 μοιχαται: add και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10 λεγ. αυτω οι μαθ. αυτου 12 εισι γαρ ευν. 13 προσηνεχθη 14 om αυτοισ | προσ με 15 αυτοισ τασ χειρ. 16 προσελθ. ειπ. αυτω | διδασκ. αγαθε | ποιησω ινα εχω ζω. αιων. 17 τι με λεγεισ αγαθον; ουδεισ αγαθ. ει μη εισ ο θεοσ | εισελθ. εισ τ. ζω. 18 λεγει αυτω· ποιασ 19 πατερα: add σου 20 εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου 21 τελει. ειναι

καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκούσασ δὲ ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν
λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιοσ δυσκόλωσ
εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω
ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ ῥαφίδοσ
εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 25 ἀκούσαν-
τεσ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντεσ· τίσ ἄρα δύ-
ναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψασ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· παρὰ
ἀνθρωποισ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ πάντα.
27 τότε ἀποκριθεὶσ ὁ πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ
ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι υμεῖσ οἱ ἀκολου-
θήσαντέσ μοι ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ
ιβʹ θρόνουσ, κρίνοντεσ τὰσ ιβʹ φυλὰσ τοῦ ἰσραήλ. 29 καὶ πᾶσ
ὅστισ ἀφῆκεν ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ
γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματοσ, ἑκα-
τονταπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.
30 πολλοὶ δὲ ἔσονται ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ πρῶτοι ἔσχατοι.

XX.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν η βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστισ ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσασ δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ
δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα

---

24 ᶜ τρυπηματοσ 25 ᵃ αχουσ. δε 26 παρ. ανθρ. ᵃ: *om 29 αγρουσ: ᵃ add η οικιασ

22 ο νεαν. τον λογον τουτον | χρηματα πολλ. 24 om οτι | ραφ. διελθειν | εισελθειν εισ την 25 αχουσ. δε 26 παντ. δυν. 28 καθησ. και υμεισ | bis δωδεκα 29 αφηκεν: add οικιασ η | om η γυναικα | ενεκεν | πολλαπλασιονα 30 πρωτ. εσχ. και εσχ. πρωτ.

22 ο νεαν. τον λογον 23 δυσχολ. πλουσ. 24 om οτι | τρυπηματοσ | ραφ. διελθειν | τ. θεου εισελθειν 25 αχουσ. δε οι μα. αυτου 26 παντ. δυν. 28 παλιγγενεσια | χαθισεσθε και υμεισ | bis δωδεκα 29 οστισ: οσ | αφηκεν: add οικιασ η | ενεκεν τ. ονομ. μου 30 πρωτ. εσχ. και εσχ. πρωτ.

αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλουσ ἑστῶτασ
ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούσ, 4 καὶ ἐκείνοισ εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ
εἰσ τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ
ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποί-
ησεν ὡσαύτωσ. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλουσ
ἑστῶτασ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν
ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶσ ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖσ·
ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίασ δὲ γενομένησ
λέγει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον
τοὺσ ἐργάτασ καὶ ἀπόδοσ τὸν μισθόν, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῶν
ἐσχάτων ἕωσ τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντεσ οἱ περὶ τὴν ἑνδε-
κάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ἐλθόντεσ δὲ οἱ πρῶτοι
ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον
καὶ αὐτοί. 11 λαβόντεσ δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 λέγοντεσ· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσουσ
αὐτοὺσ ἡμῖν ἐποίησασ τοῖσ βαστάσασι τὸ βάροσ τῆσ ἡμέρασ
καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε,
οὐχ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάσ μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν
καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡσ καὶ σοί· 15 ἢ
οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖσ ἐμοῖσ; ἢ ὁ ὀφθαλμόσ
σου πονηρόσ ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθόσ εἰμι; 16 οὕτωσ ἔσονται οἱ
ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ ἰησοῦσ εἰσ ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺσ
ιβ′ κατ᾽ ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ· 18 ἰδοὺ ἀναβαίνο-
μεν εἰσ ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται

---

6 εξελθων corr[a] vel* ex εξηλθεν 7 ουδεισ: [a] add ημασ

4 om μου 5 om δε sec? 7 ουδεισ ημασ 8 αποδοσ αυτοισ 9 ελθοντ. δε 10 και ελθοντ. | πλειον | om το 12 ημιν αυτουσ 13 αυτων ενι ειπ. | ουκ αδ. 14 δε: εγω 15 om η pr | η sec: **ει 17 μελλων δε αναβαινειν ιησουσ | τ. δωδεκα μαθητασ | καθ

3 περι την τρ. 4 κακεινοισ | om μου 5 om δε sec | εννατην 6 ενδ. ωραν | εστωτασ αργουσ 7 ουδεισ ημασ | αμπελωνα: add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε 8 αποδοσ αυτοισ 10 κ. ελ. και αυτοι ανα δη. 12 λεγοντεσ οτι | ημιν αυτουσ 13 ειπ. ενι αυτων | ουκ αδ. 15 ποιησ. ο θελω | η sec: ς[e] ει 16 εσχατοι: add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι 17 τ. δωδεκα μαθητασ | και post οδω pon

τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
εἰσ θάνατον, 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν εἰσ τὸ
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου μετὰ
τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν
οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἰσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἰσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν
τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε
τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέ-
γουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖσ· τὸ μὲν ποτήριόν μου
πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν
ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου. 24 καὶ
ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ τῶν δύο ἀδελ-
φῶν. 25 ὁ δὲ ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ εἶπεν· οἴδατε ὅτι
οἱ ἄρχοντεσ τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι
κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτωσ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ
ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγασ γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, 27 καὶ
ὃσ ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται ὑμῶν δοῦλοσ· 28 ὥσπερ
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἰεριχὼ ἠκολούθησεν ὄχλοσ
πολύσ. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκού-
σαντεσ ὅτι ἰησοῦσ παράγει, ἔκραξαν λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ,
ἰησοῦ υἱὲ δαυείδ. 31 ὁ δὲ ὄχλοσ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα σιωπή-

---

19 και quart: [a] vel *suppl 24 [c] ακουσ. δε 26 [c] εστω υμων διακ. 29 [a] ηκολουθ. αυτω

18 om εισ θανατον 19 αναστησεται 20 απ αυτου 21 λεγ. αυτω: η δε ειπεν 22 μελλω πιειν 23 η εξ 24 ηγανακτησαν 25 κατακυριευσουσιν 26 ουτ. εστιν | οσ αν θε. μεγ. εν υμ. 27 θε. ειν. υμων πρ. | εστω 29 ιερειχω | ηκολουθ. αυτω 30 κυριε ελ. ημ. υιοσ δα.

18 αυτ. θανατω 19 αναστησεται 21 δεξι. σου | om σου pr 22 πινειν: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι 23 και λεγει | πιεσθε: add και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | ευωνυμ. μου 24 ηγανακτησαν 26 ουχ ουτ. δε | εστω υμων διακ. 27 οσ εαν | εστω 29 ηκολουθ. αυτω 30 ελ. ημ. κυριε υιοσ δαβιδ

σωσιν· οἱ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραξαν λέγοντεσ· κύριε, ἐλέησον
ἡμᾶσ, υἱὲ δαυείδ. [32] καὶ στὰσ ἰησοῦσ ἐφώνησεν αὐτοὺσ καὶ
εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; [33] λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα
ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. [34] σπλαγχνισθεὶσ δὲ ο ἰησοῦσ
ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέωσ ἀνέβλεψαν καὶ ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.

XXI.

[1] Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰσ ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθεν εἰσ βηθφαγὴ
πρὸσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ ἰησοῦσ ἀπέστειλεν β' μαθητὰσ
[2] λέγων αὐτοῖσ· πορεύεσθε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθὺσ εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆσ· λύ-
σαντεσ ἀγάγετέ μοι. [3] καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ
κύριοσ αὐτοῦ χρείαν ἔχει· εὐθὺσ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούσ. [4] τοῦτο
δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
[5] εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεταί σοι
πραῢσ καὶ ἐπιβεβηκὼσ ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
[6] πορευθέντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντεσ καθὼσ προσέταξεν
αυτοῖσ ὁ ἰησοῦσ, [7] ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθη-
καν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐκάθισαν ἐπάνω ἐπ' αὐτῶν. [8] ὁ
δὲ πλεῖστοσ ὄχλοσ ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ,
ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδουσ ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν
τῇ ὁδῷ. [9] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντεσ αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦν-
τεσ ἔκραζον λέγοντεσ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυείδ, εὐλογημένοσ ὁ
ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ. [10] καὶ

---

32 [c] θελετε ινα 34 αυτων [a]: *αυτου **XXI**, 1 [c] ηλθον 5 υιον: [a] vel[b] del, [c] rest 7 [a] τα ιμα. αυτων | [c] επεκαθισαν | επ αυτων: [c] αυτον 8 εστρωσαν sec: [c] εστρωννυον

31 πο. μαλλ.: μειζον | υιοσ 34 ηψ. αυτ. των ομματων **XXI**, 1 ηλθον | **βηθσφαγη | προσ: εισ | τοτε ιησουσ | δυο μαθ. 2 ευθεωσ | αγετε 3 αυτων χρ. 4 τουτ. δε ολον 6 συνεταξεν 7 επεχαθισεν | om επ sec 8 εστρωσ. sec: εστρωννυον

31 οι δε μειζον εκραζον | ελεη. ημ. κυρ. υιοσ δαβιδ 33 ανοιχθωσιν ημ. οι οφθ. 34 ανεβλ. αυτων οι οφθαλμοι **XXI**, 1 ηλθον | δυο μαθ. 2 πορευθητε | απεναντι | ευθεωσ 3 αυτων χρ. | ευθεωσ 4 τουτο δε ολον 5 om επι sec 7 επεθηκ. επανω αυτ. τα ιμα. αυτων | επεκαθισεν (5[e] -σαν) | om επ sec 8 εστρωσ. sec: εστρωννυον 9 om αυτον

ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλισ λέγουσα·
τίσ ἐστιν οὗτοσ; [11] οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ προφήτησ
ἰησοῦσ ὁ ἀπὸ ναζαρὲθ τῆσ γαλιλαίασ. [12] καὶ εἰσῆλθεν ἰησοῦσ
εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν πάντασ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγο-
ράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν κα-
τέστρεψεν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν πωλούντων τὰσ περιστεράσ,
[13] καὶ λέγει αὐτοῖσ· γέγραπται· ο οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ
κληθήσεται, ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. [14] καὶ
προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτούσ. [15] ἰδόντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὰ θαυ-
μάσια ἃ ἐποίησεν, καὶ τοὺσ παῖδασ τοὺσ κράζοντασ ἐν τῷ
ἱερῷ καὶ λέγοντασ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυείδ, ἠγανάκτησαν [16] καὶ
εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεισ τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ ἰησοῦσ λέγει αὐ-
τοῖσ· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε· ἐκ στόματοσ νηπίων καὶ θηλα-
ζόντων κατηρτίσω αἶνον; [17] καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ ἐξῆλθεν εἰσ
βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

[18] Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰσ τὴν πόλιν ἐπείνασεν. [19] καὶ ἰδὼν
συκῆν μίαν ἐπὶ τῆσ ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῇ
εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸσ
γένοιτο εἰσ τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. [20] καὶ
ἰδόντεσ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντεσ· πῶσ παραχρῆμα ἐξη-
ράνθη ἡ συκῆ; [21] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ
τῆσ συκῆσ ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι
καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, γενήσεται· [22] καὶ πάντα ὅσα
ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντεσ λήμψεσθε.

[23] Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ δι-

---

10 ^c εισελθοντοσ 12 ιησουσ: ^corr ο ιησ. sed ο rursus deletum 17 εξηλθεν: ^a add εξω τησ πολεωσ 18 ^c πρωϊασ δ. επαναγων 19 ουδεν: ^a add ευρεν

10 εισελθοντοσ 16 οτι εκ 17 εξηλθ. εξω τησ πολεωσ 18 ** επαναγων 19 ουδεν ευρεν | ου μηκετι | γενηται

10 εισελθοντοσ 11 ιησ. ο προφητ. | ναζαρετ 12 ο ιησουσ | ιερον: add του θεου 13 εποιησατε 15 om τουσ sec | δαβιδ 16 ειπον | οτι εκ 17 εξηλθ. εξω τησ πολεωσ 18 πρωϊασ δ. επαναγων 19 ουδεν ευρεν | γενηται 23 ελθοντι αυτω

δάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ·
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν
ταύτην; 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω
ὑμᾶσ καὶ ἐγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· 25 τὸ βάπτισμα τὸ ἰωάννου πόθεν
ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖσ
λέγοντεσ· 26 ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα
τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ ὡσ προφήτην ἔχουσι τὸν ἰωάννην. 27 καὶ
ἀποκριθέντεσ τῷ ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ ὁ ἰη-
σοῦσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 τί
δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωποσ εἶχεν τέκνα β'. προσελθὼν τῷ πρώτῳ
εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ
δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν.
30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτωσ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν·
ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. 31 τίσ ἐκ τῶν β' ἐποίησεν τὸ θέ-
λημα τοῦ πατρόσ; λέγουσιν· ὁ πρῶτοσ. λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶσ εἰσ
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ ἰωάννησ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν
ὁδῷ δικαιοσύνησ, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι
καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖσ δὲ ἰδόντεσ οὐ μετε-
μελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. 33 ἄλλην παραβολὴν
ἀκούσατε. ἄνθρωποσ ἦν οἰκοδεσπότησ, ὅστισ ἐφύτευσεν ἀμπε-
λῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν [ἐν] αὐτῷ
ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ

---

25 ην [c]: *η 28 [c] και προσελθ. 29 [c] υστερ. δε 30 [c] δευτερω | ο δ. απ. ειπ. [c]: *om 31 [c] οτι οι 33 εν [c]: *om | [c] εξεδοτο

24 καγω bis | παρ: εν 25 ιωανου 26 ιωανην 27 ειπον | ο ιησ.: και αυτοσ 28 δυο τεκνα | και προσελθ. | αμπελ. μου 29 ου θελ. etc: εγω κυριε· και ουκ απηλθεν 30 δευτερω | εγω κυρ. etc: ου θελω· υστερον μεταμεληθεισ απηλθεν 31 δυο | ο υστεροσ | οτι οι 32 ιωανησ | ουδε μετεμελ.

24 καγω bis 25 om το sec 26 εχ. τ. ιω. ωσ προφ. 27 ειπον | ο ιησ.: και αυτοσ 28 δυο | και προσελθ. | αμπελ. μου 29 υστερ. δε 30 και προσελθ. τω δευτερω 31 δυο | λεγουσ. αυτω | οτι οι 32 πρ. υμ. ιωανν. 33 ανθρωπ. τισ | εξεδοτο

απεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸσ τῶν καρπῶν, ἀπέστει-
λεν τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ λαβεῖν τοὺσ
καρποὺσ αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντεσ οἱ γεωργοὶ τοὺσ δούλουσ
αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
36 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ πλείονασ τῶν πρώτων,
καὶ ἐποίησαν αὐτοῖσ ὡσαύτωσ. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸσ
αὐτοὺσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντεσ τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτόσ ἐστιν
ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κλη-
ρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἔβαλον ἔξω τοῦ αμ-
πελῶνοσ καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπε-
λῶνοσ, τί ποιήσει τοῖσ γεωργοῖσ ἐκείνοισ; 41 λέγουσιν αὐτῷ·
κακοὺσ κακῶσ ἀπολέσει αὐτούσ, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται
ἄλλοισ γεωργοῖσ, οἵτινεσ ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺσ καρποὺσ ἐν
τοῖσ καιροῖσ αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐδέποτε ἀνέ-
γνωτε ἐν ταῖσ γραφαῖσ· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· παρὰ κυρίῳ
ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 43 διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν, ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ
δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺσ καρποὺσ αὐτοῦ. 44 καὶ ὁ πεσὼν
ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικ-
μήσει αὐτόν. 45 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι
τὰσ παραβολὰσ αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ
ζητοῦντεσ αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἐπεὶ εἰσ προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

1 Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖσ αὐ-
τοῖσ, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βα-

---

36 και pr: [c] om 42 [c] κυριου 43 [c] αυτησ 46 [c] τουσ οχλουσ XXII, 1 εν [a]: *om

36 om και pr 39 εξεβαλον 42 παρ. κυριου 43 οτι αρθησετ. | καρπ. αυτησ 45 και ακουσ. 46 τουσ οχλουσ

36 om και pr 38 κατασχωμεν 39 εξεβαλον 41 εκδοσεται 42 παρ. κυριου 43 οτι αρθησετ. | καρπ. αυτησ 45 και ακουσαντ. 46 τουσ οχλουσ | επειδη ωσ προφ. XXII, 1 ειπ. αυτ. εν παραβ.

σιλεῖ, ὅστισ ἐποίησεν γάμουσ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν
τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ καλέσαι τοὺσ κεκλημένουσ εἰσ τοὺσ γά-
μουσ, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δού-
λουσ λέγων· εἴπατε τοῖσ κεκλημένοισ· ἰδου τὸ ἄριστόν μου
ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα
ἕτοιμα· δεῦτε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντεσ ἀπῆλθον;
ὁ μὲν εἰσ τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃσ δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ
δὲ λοιποὶ κρατήσαντεσ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέ-
κτειναν. 7 ο δὲ βασιλεὺσ ὠργίσθη, καὶ πέμψασ τὰ στρατεύ-
ματα αυτοῦ ἀπώλεσεν τοὺσ φονεῖσ ἐκείνουσ καὶ τὴν πόλιν
αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμοσ
ἕτοιμόσ ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· 9 πορεύεσθε
οὖν ἐπὶ τὰσ διεξόδουσ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσουσ ἐὰν εὕρητε καλέ-
σατε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 10 καὶ ἐξελθόντεσ οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰσ
τὰσ ὁδοὺσ συνήγαγον πάντασ οὓσ εὗρον, πονηρούσ τε καὶ
ἀγαθούσ· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν δὲ
ὁ βασιλεὺσ θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ, εἶδεν ἄνθρωπον οὐκ
ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶσ
εἰσῆλθεσ ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ
βασιλεὺσ εἶπεν τοῖσ διακόνοισ· δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ καὶ
χεῖρασ ἐκβάλετε αὐτὸν εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν
κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντεσ οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπωσ
αὐτὸν παγιδεύσωσιν. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτῶν μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν λέγοντασ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι
ἀληθὴσ εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεισ, καὶ οὐ
μέλει σοι περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώ-

---

11 ειδεν: [c] add εκει 15 ελαβον [c]: *om | [c] παγιδευσ. εν λογω

5 οσ μεν 10 παντασ οσουσ | νυμφων: **γαμοσ 11 ειδεν εκει 15 παγιδ. εν λογω

4 ητοιμασα 5 ο δε εισ την 7 ακουσασ δε ο βασιλ. 9 οσουσ αν 10 παντασ οσουσ | νυμφων: γαμοσ 11 ειδεν εκει 13 ειπ. ο βασιλ. | εκβαλ. αυτον: αρατε αυτον και εκβαλετε 15 παγιδ. εν λογω 16 λεγοντεσ

πων· 17 εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καί-
σαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺσ δὲ ὁ ἰησοῦσ τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί
με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ
κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ·
τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· καίσαροσ.
τότε λέγει αὐτοῖσ· ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαροσ καίσαρι, καὶ τὰ
τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντεσ
αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον σαδδουκαῖοι λέγοντεσ
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδά-
σκαλε, μωσῆσ εἶπεν· ἐάν τισ ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί,
καὶ ὁ πρῶτοσ γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆ-
κεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ
δεύτεροσ καὶ ὁ τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων
ἀπέθανεν ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται
γυνή; πάντεσ γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν
δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσι οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ
δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν
ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 ἐγώ εἰμι ὁ θεὸσ ἀβραὰμ καὶ θεὸσ
ἰσὰκ καὶ θεὸσ ἰακώβ; οὐκ ἔστιν θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ
ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ ὅτι ἐφίμωσε τοὺσ σαδδου-
καίουσ, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἶσ ἐξ
αὐτῶν νομικὸσ πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-

---

23 ᶜ om και pr | ᶜ προσηλθ. αυτω σαδδ. οι 32 ᶜ ισαακ

22 απηλθαν 23 om και pr | προσηλθ. αυτω 24 μωυσησ 29 αποκριθ. δε 30 γαμουσιν | om θεου 32 ο θε. ισαακ κ. ο θε. ιακ. | ο θε. νεκρ.

21 λεγουσιν αυτω 23 om και pr | προσηλθ. αυτω σαδδ. οι λεγ. 25 γαμησασ 27 απεθ. και η 28 εν τ. ουν αναστ. 29 αποκριθ. δε 30 γαμουσιν | εκγαμιζονται | του θεου | εν ουρανω 32 ο θε. ισαακ κ. ο θε. ιακ. | ο θεοσ θεοσ νεκρ. 35 πειρ. αυτ. και λεγων

γάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν
θεόν σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.
39 δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυ-
τόν. 40 ἐν ταύταισ ταῖσ δυσὶν ἐντολαῖσ ὁ νόμοσ κρέμαται καὶ
οἱ προφῆται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ
ἰησοῦσ 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνοσ υἱόσ
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖσ· πῶσ οὖν δαυεὶδ
ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριοσ τῷ κυ-
ρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,
πῶσ υἱὸσ αὐτοῦ ἐστίν; 46 καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐ-
τῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τισ ἀπ' ἐκείνησ τῆσ ἡμέρασ ἐπερω-
τῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

1 Τότε ὁ ἰησοῦσ ἐλάλησεν τοῖσ ὄχλοισ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐ-
τοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆσ μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖσ
καὶ οἱ φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε,
κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποι-
οῦσιν. 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία μεγάλα βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν
ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν
οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν
πρὸσ τὸ θεαθῆναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλα-

---

37 [c] ολ. τη καρδ. 39 [c] δευτερ. δε | [c] ολοσ ο νομοσ **XXIII**, 3 [c] ποιησατ. και τηρειτε

37 ολη ψυχη[mai] 39 ομοιωσ absque αυτη | ολοσ ο νομοσ 42 του δαυ. 43 καλ. αυτ. κυρ. 45 κυρ. αυτ. καλ.[bentl] 46 **ηδυνατο **XXIII**, 1 τοτε ιησουσ 3 οσα αν | ποιησ. και τηρειτε 4 φορτ. βαρεα και δυσβαστακτα

37 ο δε ιησουσ ειπεν αυτω | ολ. τη καρδ. 38 εστ. πρωτη και μεγαλη 39 δευτ. δε 40 ολοσ ο νομοσ κ. οι πρ. κρεμανται 42 του δαβιδ 43 κυριον αυτον καλει 44 ειπ. ο κυριοσ | υποποδιον 46 αυτω αποκριθ. **XXIII**, 2 μωσεωσ 3 οσα αν | υμ. τηρειν τηρειτε και ποιειτε 4 δεσμ. γαρ φορτ. βαρεα και δυσβαστακτα | αυτοι δε τω: τω δε 5 πλατυν. δε

κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσι δὲ τὴν
πρωτοκλισίαν ἐν τοῖσ δείπνοισ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ
συναγωγαῖσ 7 καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ, καὶ κα-
λεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 ὑμεῖσ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαβ-
βεί· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητήσ, πάντεσ δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοί
ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· εἷσ γάρ
ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιοσ. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί·
εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴσ ὁ χριστόσ. 11 ὁ δὲ μείζων
ὑμῶν ἔσται διάκονοσ. 12 ὅστισ δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσε-
ται, καὶ ὅστισ ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 13 οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖσ γὰρ οὐκ εἰσέρ-
χεσθε, οὐδὲ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἀφίετε εἰσελθεῖν. 15 οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θά-
λασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γέ-
νηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννησ διπλότερον ὑμῶν. 16 οὐαὶ
ὑμῖν, ὁδηγοὶ οἱ τυφλοὶ οἱ λέγοντεσ· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίσ γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸσ ἢ ὁ ναὸσ ὁ
ἁγιάσασ τὸν χρυσόν; 18 καὶ ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ,
ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον
τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσασ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν
τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ

---

6 [c] τασ πρωτοκλισιασ 8 υμ. δε μ. κλ. ραββ. [a]: *om | καθηγητησ: [ca] διδασκαλοσ, [cb] rursus καθηγ. 13 [a] ουαι δε 16 οι pr: erasum

8 υμων ο διδασκαλοσ 10 εισ γαρ etc: οτι καθηγ. υμ. εστ. εισ 11 υμ. εστ. υμων 13 ουαι δε 16 om οι pr 19 μωροι και τυφλοι

5 τα κρασπ. των ιματιων αυτων 6 φιλουσ. τε 7 ραββι ραββι 8 ραββι | ο καθ. ο χριστοσ 9 ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ 10 υμων εστιν 11 υμ. εστ. υμων 13 ουαι δε | εισελθειν: ς[e] add [14] ουαι υμιν γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε τασ οικιασ των χηρων και προφασει μακρὰ προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα, ς vero eadem (sed ουαι δε υμιν) ante v. 13 (ουαι υμιν) hab 16 om οι pr 17 ο αγιαζων 18 οσ εαν 19 μωροι και τυφλοι

ὀμόσασ ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ
καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 23 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ φαρι-
σαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον
καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρί-
σιν καὶ τὸ ἔλεοσ καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα
μὴ ἀφεῖναι. 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντεσ τὸν κώνωπα, τὴν
δὲ κάμηλον καταπίνοντεσ. 25 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ φα-
ρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ
τῆσ παροψίδοσ, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆσ καὶ ἀκρασίασ.
26 φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸσ τοῦ ποτηρίου καὶ
τῆσ παροψίδοσ, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸσ αὐτῶν καθαρόν.
27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρο-
μοιάζετε τάφοισ κεκονιαμένοισ· ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσησ ἀκαθαρσίασ.
28 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖσ ἀνθρώποισ δίκαιοι,
ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεωσ καὶ ἀνομίασ. 29 οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺσ τά-
φουσ τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,
30 καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῶν πατέρων ἡμῶν,
οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖσ ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺσ
προφήτασ. 32 καὶ ὑμεῖσ πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων
ὑμῶν. 33 ὄφεισ, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ φύγητε ἀπὸ τῆσ κρί-
σεωσ τῆσ γεέννησ; 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸσ
υμᾶσ προφήτασ καὶ σοφοὺσ καὶ γραμματεῖσ· ἐξ αὐτῶν ἀπο-
κτενεῖτε καὶ σταυρώσετε· ἐξ αὐτῶν καὶ μαστιγώσετε ἐν
ταῖσ συναγωγαῖσ ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεωσ εἰσ πόλιν·
35 ὅπωσ ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶσ πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆσ

---

24 οι: [a]? del, [c]? rest 26 εκτοσ [c]: *εντοσ 27 [c] οιτινεσ εξωθεν 34 εξ αυτ. και: [c] και εξ αυτ. 35 [c] οπωσ αν | παν [c]: *om

23 *αφηκετε | ταυτα δε 24 om οι 26 *αυτου 27 ομοιαζετε | οιτινεσ εξωθεν 30 αυτων κοινωνοι 32 *πληρωσετε 34 εξ αυτ. και: και ε. α.

23 τον ελεον | αφιεναι 27 οιτινεσ εξωθεν 28 μεστ. εστ. 30 ημεν bis 34 και εξ αυτων αποκτ. | και εξ αυτ. μαστ. 35 εχχυνομενον

γῆσ ἀπὸ τοῦ αἵματοσ ἄβελ τοῦ δικαίου ἕωσ τοῦ αἵματοσ ζα-
χαρίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
37 ἱερουσαλὴμ ἱερουσαλήμ, τοὺσ προφήτασ ἀποκτένουσα καὶ
λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέ-
λησα ἐπισυνάγειν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνισ ἐπισυνάγει τὰ
νοσσία αὐτῆσ ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν ἔρημοσ. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με
ἴδητε ἀπάρτι ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνό-
ματι κυρίου.

XXIV.

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσ-
ῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ
ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ κα-
ταλυθήσεται. 3 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν,
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ καθ' ἰδίαν λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν
πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ σῆσ παρουσίασ καὶ
συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι ὁ χριστόσ, καὶ πολλοὺσ
πλανήσουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πο-
λέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν
τὸ τέλοσ. 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ
βασιλείαν, καὶ ἔσονται σεισμοὶ καὶ λιμοὶ κατὰ τόπουσ. 8 πάντα
δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλίψιν

35 ζαχαριου: [cb] add υιου βαραχιου 37 [c] η αποκτενουσα τ. προφ. | [c] επισυνα-γαγειν | [c] τα νοσσ. εαυτησ XXIV, 2 παντα: videtur [*] omisisse et [a] supplesse

35 ζαχαριου υιου βαραχιου 36 παντα ταυτα 37 η αποκτεινουσα τ. προφ. | επι-συναγαγειν | [*] om αυτησ 38 om ερημοσ XXIV, 1 απο: εκ 7 επι εθνοσ | λιμ. κ. σεισμ.

35 ζαχαριου υιου βαραχιου 37 η αποκτεινουσα τ. προφ. | επισυναγαγειν | επισυναγ. ορνισ | τα νο. εαυτησ XXIV, 1 επορ. απο τ. ιερ. 2 ο δε ιησουσ ειπ. | παντ. ταυ. | οσ ου μη κατ. 3 κατ | και τησ συντ. 6 δει γαρ παντα 7 επι εθνοσ | λιμοι και λοιμοι και σεισμοι

καὶ ἀποκτενοῦσιν υμᾶσ, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ τῶν ἐθνῶν
διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ
ἀλλήλουσ παραδώσουσιν εἰσ θλίψιν. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπρο-
φῆται ἐγερθήσονται καὶ πολλοὺσ πλανήσουσι. 12 καὶ διὰ τὸ
πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ
δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 14 καὶ κηρυχθήσεται
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ εἰσ ὅλην τὴν οἰκουμένην,
εἰσ μαρτύριον πᾶσι τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλοσ.
15 ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ
δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νο-
είτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 ὁ ἐπὶ
τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω ἆραι τὸ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ,
18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐ-
τοῦ. 19 οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ
ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 20 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ
φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ μηδὲ σαββάτῳ. 21 ἔσται γὰρ τότε θλίψισ
μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ᾽ ἀρχῆσ κόσμου ἕωσ τοῦ νῦν, οὐδ᾽
οὐ μὴ γένηται. 22 καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι,
οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ ἐκολοβώθη-
σαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ
χριστόσ, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδό-
χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα,
ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺσ ἐκλεκτούσ. 25 ἰδοὺ προ-
είρηκα ὑμῖν. 26 ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ
ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖσ ταμίοισ, μὴ πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ

---

9 [c] υπο παντων των 15 ουν: [c] δε 17 το: [c] τα 22 εκολοβ. sec: [c] κολοβωθησονται 26 [cb] εαν ουν

9 υπο παντων των 10 παραδωσουσιν και μεισησουσιν αλληλουσ 11 πλανησ. πολλ. 14 εν ολη τη οικουμενη 15 **εστωσ 16 επι: εισ 17 αραι τα 21 ου γεγονεν 22 εκολοβ. sec: χολοβωθησονται 23 *πιστευετε, **πιστευητε 24 σημ. μεγαλα | πλανησαι 26 εαν ουν | ταμειοισ

9 υπο παντων των (ϛ[e] om των) 10 παραδωσουσι και μισησουσιν αλληλουσ 11 πλανησ. πολλ. 14 εν ολη τη οικουμενη 15 ϛ[e] εστωσ 17 καταβαινετω αραι τι 18 τα ιματια 20 εν σαββατω 21 ου γεγονεν 22 εκολοβ. sec: χολοβωθησονται 24 σημ. μεγαλα | πλανησαι 26 εαν ουν | ταμειοισ

ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕωσ δυσμῶν,
οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 ὅπου ἐὰν
ᾖ τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 εὐθέωσ δὲ μετὰ τὴν
θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη
οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ
δυνάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ
αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγοσ μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκ-
τοὺσ αὐτοῦ ἐκ τῶν δ′ ἀνέμων ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕωσ ἄκρων
αὐτῶν. 32 ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη
ὁ κλάδοσ αὐτῆσ γένηται ἁπαλὸσ καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώ-
σκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ. 33 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα
πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 34 ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ πάντα ταῦτα γένηται.
36 περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, , οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ.
37 ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ νῶε, οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡσ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταῖσ πρὸ
τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντεσ καὶ πίνοντεσ, γαμοῦντεσ καὶ γα-
μίζοντεσ, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, 39 καὶ

---

28 οπου [a vid]et [c]: *που | [c] το πτωμα 30 [c] και τοτε κοψ. 31 [c] επισυναξουσιν 32 τα: *vel[a] suppl 34 γενηται: [c] add ο ουρανοσ και η γη παρελευσονται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν 36 ουδ. ο υιοσ: [ca vid]om, sed rursus restituta 37 του υιου [c]: *om 38 [c] και γαμουντεσ

28 το πτωμα 29 εκ: απο 30 και τοτε κοψ. 31 σαλπ. φωνησ μεγ. | επισυναξουσιν | τεσσαρων 32 **γινωσκεται 33 παντ. ταυτ. 34 οτι ου μη | εωσ αν | γενηται. [35] ο ουρανοσ και η γη παρελευσεται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν 37 ωσπ. γαρ 38 ημερ. εκειναισ | γαμισκοντεσ

27 εσται και 28 οπου γαρ | το πτωμα 29 εκ: απο 30 εν τω ουρ. | και τοτε κοψοντ. 31 σαλπ. φωνησ μεγ. | επισυναξουσιν | τεσσαρων | εωσ των ακρ. 33 παντ. ταυτ. 34 εωσ αν | γενηται. [35] ο ουρανοσ και η γη παρελευσονται, οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσι 36 και τησ ωρασ | om ουδε ο υιοσ | ο πατ. μου μο. 37 εσται και 38 ωσπερ | εκγαμιζοντεσ

οὐκ ἔγνωσαν ἕωσ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν ἅπαντασ,
οὕτωσ ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [40] τότε
ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷσ παραλαμβάνεται καὶ εἷσ ἀφίεται.
[41] δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία
ἀφίεται. [42] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύ-
ριοσ ὑμῶν ἔρχεται. [43] ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότησ ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ
οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. [44] διὰ τοῦτο καὶ
ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται. [45] τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, ὃν
καταστήσει ὁ κύριοσ ἐπὶ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖσ
τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; [46] μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ, ὃν ἐλθὼν
ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑρήσει οὕτωσ ποιοῦντα. [47] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [48] ἐὰν δὲ
εἴπῃ ὁ κακὸσ δοῦλοσ ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύ-
ριοσ, [49] καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ συνδούλουσ ἑαυτοῦ, ἐσθίῃ δὲ
καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· [50] ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου
ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,
[51] καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑπο-
κριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν
ὀδόντων.

XXV.

[1] Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ-
θένοισ, αἵτινεσ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰσ
ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. [2] πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ

---

40 [c] δυο εσοντ. 48 [c] δουλ. εκεινοσ

39 εσται η παρ. 43 διορυγηναι 45 κατεστησεν | οικετειασ 48 δουλ. εκει-νοσ | αυτου 49 εαυτου: αυτου XXV, 1 λαμπ. εαυτων

40 δυο εσοντ. | ο εισ bis 41 μυλωνι 42 ποια ωρα 43 διορυγηναι 44 η ωρα ου δοκειτε 45 κατεστησεν | ο κυριοσ αυτου ε. τ. θεραπειασ α. τ. διδοναι 46 ποι-ουντ. ουτ. 48 δουλ. εκεινοσ | αυτου | ο κυρ. μου ελθειν 49 om εαυτου | εσθιειν δε και πινειν XXV, 1 απαντησιν 2 ησαν εξ αυτων φρον. και αι (5[e] om) πεντ. μωραι

πέντε φρόνιμοι. [3] αἱ γὰρ μωραί, λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ οὐκ
ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· [4] αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν
τοῖσ ἀγγίοισ μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. [5] χρονίζοντοσ δὲ τοῦ
νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. [6] μέσησ δὲ νυκτὸσ
κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίοσ, ἐξέρχεσθε εἰσ ἀπάντησιν.
[7] τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰσ
λαμπάδασ ἑαυτῶν. [8] αἱ δὲ μωραὶ ταῖσ φρονίμοισ εἶπον· δότε
ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδεσ ἡμῶν σβέννυνται.
[9] ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ
ὑμῖν καὶ ἡμῖν, πορεύεσθε μᾶλλον πρὸσ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ
ἀγοράσατε ἑαυταῖσ. [10] ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν
ὁ νυμφίοσ, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰσ τοὺσ γάμουσ,
καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. [11] ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρ-
θένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. [12] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ. [13] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. [14] ὥσπερ γὰρ ἄνθρωποσ
ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺσ ἰδίουσ δούλουσ καὶ παρέδωκεν αὐ-
τοῖσ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, [15] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα,
ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπε-
δήμησεν εὐθέωσ. [16] πορευθεὶσ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠρ-
γάσατο ἐν αὐτοῖσ, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. [17] ὡσαύτωσ
ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. [18] ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυ-
ξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [19] μετὰ δὲ
πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριοσ τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει
λόγον μετ' αὐτῶν. [20] καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε λαβὼν προσ-
ήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι

---

16 [c] πορευθ. δε | [c] ειργασ. | εποι.: [c] εκερδησεν 17 [c] ωσαυτωσ και

3 τ. λαμπ. αυτων 4 αγγειοισ 6 εγενετο 8 ειπαν 9 ουκ: ου μη | ημιν κ. υμιν 16 εποι.: εκερδησεν | om ταλ. sec 17 ωσαυτωσ και 20 πεντ. ταλαντα λαβ.

3 αιτινεσ μωρ. | τ. λαμπ. αυτων 4 αγγειοισ αυτων | λαμπ. αυτων 6 ο νυμφ. ερχεται | απαντησ. αυτου 7 λαμπ. αυτων 9 ημιν κ. υμιν | πορευ. δε 13 ωραν: add εν η ο υιοσ του ανθρωπου ερχεται 16 πορευθ. δε | ειργασατο 17 ωσαυτ. και | εκερδ. και αυτοσ 18 ωρυξ. εν τη γη κ. απεκρυψε 19 χρονον πολυν | μετ αυτ. λογ. 20 πεντ. ταλαντα λαβων

παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ
ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ
πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπεν·
δύο τάλαντά μοι παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα.
23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ
ὀλίγα ἦσ πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον
εἰληφὼσ εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι ἄνθρωποσ αὐστηρὸσ εἶ, θε-
ρίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρασ, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισασ·
25 καὶ φοβηθεὶσ ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
ἴδε ἔχεισ τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ·
πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεισ ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα,
καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀρ-
γύριά μου τοῖσ τραπεζείταισ, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ
ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε
τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται,
καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντοσ, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόν-
των. 31 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ,
καὶ πάντεσ οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
δόξησ αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφο-
ρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρό-
βατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 34 τότε ἐρεῖ
ὁ βασιλεὺσ τοῖσ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ

---

22 ᶜ προσελθ. δε και 27 ᶜ το αργυριον 32 ᶜ αφοριει

22 om λαβων | ειπεν: add κυριε 23 πιστοσ ησ 24 οτι σκληροσ ει ανθρ. 32 αφοριει | εριφιων 33 δεξι. αυτου | om αυτου

20 εκερδησα: add επ αυτοισ 21 εφη δε 22 προσελθ. δε και | ειπεν: add κυριε | εκερδ. επ αυτοισ 24 οτι σκληροσ ει ανθρ. 27 ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταισ 29 απο δε του μη 30 εκβαλλετε 31 π. οι αγιοι αγγ. 32 συναχθησεται | αφοριει 33 δεξι. αυτου | om αυτου

πατρόσ μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην υμῖν βασιλείαν
ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου. [35] ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φα-
γεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένοσ ἤμην καὶ συναγάγετέ
με, [36] γυμνὸσ καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ
με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸσ ἐμέ. [37] τότε ἀποκριθή-
σονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; [38] πότε δέ
σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;
[39] πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρόσ
σε; [40] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ βασιλεὺσ ἐρεῖ αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων,
ἐμοὶ ἐποιήσατε. [41] τότε ἐρεῖ καὶ τοῖσ ἐξ εὐωνύμων· ὑπάγετε
ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον
τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ. [42] ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ
ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, [43] ξένοσ
ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸσ καὶ οὐ περιεβάλετε, ἀσθε-
νὴσ καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. [44] τότε ἀποκρι-
θήσονται αὐτοὶ λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ
διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ
ἠδιηκονήσαμέν σοι; [45] τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖσ λέγων· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων,
οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. [46] καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰσ κόλασιν
αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

[1] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦσ πάντασ τοὺσ λόγουσ
τούτουσ, εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· [2] οἴδατε ὅτι μετὰ δύο

---

43 γυμν. κ. ο. περιεβ. [c]: *om 44 [c] και αυτοι | ουκ ηδιηκονησαμεν: sic, neque correctum

36 προσ με 37 ειδαμεν 39 ασθενουντα 40 *om των αδελφ. μου 41 πορευεσθε απ 42 *και εδιψησα 43 περιεβ. με 44 και αυτοι | ου διηκονησαμεν

36 ηλθετε πρ. με 41 πορευεσθε απ εμ. οι κατ. 43 περιεβ. με 44 αποκρ. αυτω και αυτοι | ου διηκονησαμεν

ημέρασ τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδο-
ται εἰσ τὸ σταυρωθῆναι.
[3] Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ τοῦ λεγομένου καϊάφα, [4] καὶ
συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀπο-
κτείνωσιν. [5] ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ γένη-
ται ἐν τῷ λαῷ.
[6] Τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ σίμωνοσ τοῦ
λεπροῦ, [7] προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πο-
λυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ ἀνακειμένου.
[8] ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώ-
λεια αὕτη; [9] ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι
πτωχοῖσ. [10] γνοὺσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ παρ-
έχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ ἐμέ. [11] πάν-
τοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε. [12] βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματόσ
μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. [13] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθή-
σεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ. [14] τότε πο-
ρευθεὶσ εἰσ τῶν ιβ', ὁ λεγόμενοσ ἰούδασ ἰσκαριώτησ, πρὸσ τοὺσ
ἀρχιερεῖσ [15] εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παρα-
δώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ λ' ἀργύρια. [16] καὶ ἀπὸ τότε
ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
[17] Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
ἰησοῦ λέγοντεσ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;
[18] ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε
αὐτῷ· ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ καιρόσ μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ
ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. [19] καὶ ἐποίησαν οἱ

---

10 γαρ: [con]del itemque rest | [c] ειργασατο 15 δουναι: ood δωνε

3 *om του λαου 4*om και αποκτειν. 7 βαρυτιμου 10 ειργασατο 13 **αμην δε 14 δωδεκα 15 καγω | τριακοντα

3 αρχιερ.: add και οι γραμματεισ 4 κρατησ. δολω 7 αλαβ. μυρ. εχουσ. βαρυτιμου | επι την κεφαλην 8 οι μαθ. αυτου 9 ηδυνατο γ. τουτ. το μυρον 10 ειργασατο 14 δωδεκα 15 καγω | τριακοντα 17 λεγοντεσ αυτω

μαθηταὶ ὡσ συνέταξεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα. 20 ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ τῶν ιβ΄ μαθητῶν.
21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λέγει· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἶσ ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με. 22 καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ
εἶσ ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ
ἐμβάψασ μετ᾽ ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτόσ με παρα-
δώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέγραπται
περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρω-
ποσ ἐκεῖνοσ. 25 ἀποκριθεὶσ δὲ ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν εἶπεν·
μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· σὺ εἶπασ. 26 ἐσθι-
όντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦσ ἄρτον καὶ εὐλογήσασ ἔκλασεν
καὶ δοὺσ τοῖσ μαθηταῖσ εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου. 27 καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσασ ἔδωκεν
αὐτοῖσ λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντεσ· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ
αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπάρτι ἐκ τούτου τοῦ
γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ
πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρόσ μου. 30 καὶ
ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν.

31 Τότε λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· πάντεσ ὑμεῖσ σκανδαλισθή-
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν
ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆσ ποίμνησ.
32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ τὴν γαλιλαίαν.
33 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· [εἰ] πάντεσ σκανδαλι-
σθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη αὐ-
τῷ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν

---

26 δουσ: ex εδιδου (ab [a]?) correctum 29 τουτου του [c]: *om του 33 ει: *om, [c] ει και

20 δωδεκα | om μαθητων 21 λεγει: ειπεν 25 om ο ιησουσ

20 δωδεκα | om μαθητων 21 λεγει: ειπεν 22 λεγ. αυτ. εκαστοσ αυτων 23 εν τ. τρυβλ. την χειρ. 25 ραββι | om ο ιησουσ 26 τον αρτον | εδιδου τ. μα. και 27 το ποτηριον 28 μου το τησ καινησ διαθ. | εκχυνομενον 29 οτι ου μη | γεννηματοσ 31 διασκορπισθησεται

ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίσ με ἀπαρνήσῃ. 35 λέγει αὐτῷ ὁ πέτροσ·
κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίωσ
καὶ πάντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ᾿ αὐτῶν ὁ ἰησοῦσ εἰσ χωρίον λεγόμενον
γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε, ἕωσ
ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν πέτρον καὶ
τοὺσ δύο υἱοὺσ ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38 τότε λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανά-
του· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾿ ἐμοῦ. 39 καὶ προσελθὼν
μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενοσ καὶ λέγων·
πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ᾿ ἐμοῦ τὸ ποτήριον
τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡσ ἐγὼ θέλω ἀλλ᾿ ὡσ σύ. 40 καὶ ἔρχεται πρὸσ
τοὺσ μαθητὰσ καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ
πέτρῳ· οὕτωσ οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾿ ἐμοῦ;
41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.
τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. 42 πάλιν ἐκ δευ-
τέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται
τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐ-
τῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἀπ-
ελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν ἐκ τρίτου λόγον εἰπὼν πάλιν.
45 τότε ἔρχεται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύ-
δετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγεί-
ρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδών με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ἰούδασ εἰσ τῶν ιβ´ ἦλθεν,

---

34 [c] απαρν. με 42 προσηυξατο: [a]vel[b] add ο ιησουσ, sed rursus erasum est
44 [c] εκ τριτ. τον αυτ. 46 [c] παραδιδουσ

34 απαρνησει με 36 γεθσημανει | μαθηταισ· καθισατε αυτου εωσ ου 39 προελθων | παρελθετω 42 om λεγων 44 εκ τριτ. τον αυτ. 45 om το | ιδου γαρ 46 παραδιδουσ 47 δωδεκα

34 απαρν. με 36 γεθσημανη | τοισ μαθ. καθισ. αυτου εωσ ου απ. πρ. εκ. 39 προελθων | παρελθετω 42 τουτο το ποτηριον παρελθ. απ εμου 43 ελθ. ευρισκει αυτ. παλιν καθευδ. 44 απελθ. παλ. προσ. εκ τριτ. τον αυτ. | om παλιν sec 45 μαθητ. αυτου 46 παραδιδουσ 47 δωδεκα

καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλοσ πολὺσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ
τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδοὺσ
αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖσ σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτόσ
ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέωσ προσελθὼν τῷ ἰησοῦ
εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει; τότε προσελθόντεσ ἐπέβαλον τὰσ χεῖρασ
ἐπὶ τὸν ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 καὶ ἰδοὺ εἷσ τῶν μετὰ
ἰησοῦ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ
πατάξασ τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
52 τότε λέγει αὐτῷ ο ἰησοῦσ· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰσ
τὸν τόπον αὐτῆσ· πάντεσ γὰρ οἱ λαβόντεσ μάχαιραν ἐν μα-
χαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖσ ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν
πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ὧδε ἄρτι πλείω δώδεκα λε-
γιώνων ἀγγέλων; 54 πῶσ οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτωσ
δεῖ γενέσθαι; 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦσ τοῖσ ὄχλοισ·
ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
με· καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ
ἐκρατήσατέ με. 56 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντεσ ἀφέντεσ αὐτὸν
ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντεσ τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸσ καϊάφαν
τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-
σαν. 58 ὁ δὲ πέτροσ ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕωσ τῆσ αὐλῆσ
τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
ἰδεῖν τὸ τέλοσ. 59 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν
ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπωσ αὐτὸν θανατώσωσιν·

---

53 [c] om ωδε | [c] πλειουσ δωδ. λεγαιωνασ | αγγελων: [a] αγγελουσ, [c] rursus αγγελων

48 ον αν 50 ο δε ιησουσ 51 των μετ αυτου 53 δυνομαι | om ωδε | λεγιωνασ, [**] λεγεωνασ 56 μαθητ. αυτου 58 απο μακροθ.

48 ον αν 49 ραββι 50 ο δε ιησουσ | εφ ω 52 σου τ. μαχ. | εν μαχαιρα 53 αρτι παρακαλ. | om ωδε αρτι | πλειουσ η δωδεκ. λεγεωνασ αγγελ. 55 εξηλθετε | καθ ημερ. προσ υμασ εκαθ. διδασχ. εν τ. ιερ. 58 απο μακροθ. 59 αρχιερεισ: add και οι πρεσβυτεροι

60 καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον
δὲ προσελθόντεσ β′ 61 εἶπαν· οὗτοσ ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι.
62 καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗ-
τοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρ-
χιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ,
ἵνα ἡμῖν εἴπῃσ εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 64 λέγει αὐ-
τῷ ὁ ἰησοῦσ· σὺ εἶπασ· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψεσθε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ καὶ
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺσ
διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λέγει· ἴδε ἐβλασφήμησεν· τί
ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφη-
μίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ εἶπαν· ἔνοχοσ θανά-
του ἐστίν. 67 τότε ἐνέπτυσαν εἰσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκο-
λάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντεσ· προφήτευσον ἡμῖν,
χριστέ, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε;

69 Ὁ δὲ πέτροσ ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ προσῆλθεν
αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ τοῦ
γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα
τί λέγεισ. 71 ἐξελθόντα δὲ εἰσ τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ
λέγει τοῖσ ἐκεῖ· οὗτοσ ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου. 72 καὶ
πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου· οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ
μικρὸν δὲ προσελθόντεσ οἱ ἑστῶτεσ εἶπον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶσ
καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
ἄνθρωπον· καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ

---

62 ουδεν αποκρινη usq [63] ειπεν αυτω [c]: [*]om 65 ο: suppl [a]vel[b] | κ. λεγ. ιδε: [c] λεγων 66 [c] ειπον

60 δυο 61 ειπον | om αυτον 65 αυτ. λεγων εβλασφημ. | μαρτυρων 66 ειπον 72 οτι ουκ 74 ευθυσ

60 και ουχ ευρον· και πολλων ψευδ. προσελθ. ουχ ευρον | δυο ψευδομαρτυρεσ 61 ειπον | οικοδομ. αυτον 63 και αποκριθεισ ο αρχ. 65 λεγων οτι εβλασφ. | μαρτυρων | τ. βλασφημ. αυτου 66 ειπον 67 ερραπισαν 69 εξω εκαθ. 71 εξελθ. δε: add αυτον | και ουτοσ 72 μεθ ορκου οτι ουκ 74 καταναθεματιζειν

πέτροσ τοῦ ῥήματοσ ἰησοῦ εἰρηκότοσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φω-
νῆσαι τρὶσ ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

XXVII.

1 Πρωΐασ δὲ γενομένησ συμβούλιον ἔλαβον πάντεσ οἱ ἀρ-
χιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὥστε θα-
νατῶσαι αὐτόν. 2 καὶ δήσαντεσ αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδω-
καν πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 Τότε ἰδὼν ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη,
μετεμελήθη καὶ ἔστρεψεν τὰ λʹ ἀργύρια τοῖσ ἀρχιερεῦσι καὶ
πρεσβυτέροισ 4 λέγων· ἥμαρτον παραδοὺσ αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ
εἶπον· τί πρὸσ ἡμᾶσ; σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψασ τὰ λʹ ἀργύρια εἰσ
τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ
λαβόντεσ τὰ ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰσ τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματόσ ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντεσ
ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ εἰσ ταφὴν τοῖσ
ξένοισ. 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸσ ἐκεῖνοσ ἀγρὸσ αἵματοσ ἕωσ τῆσ
σήμερον. 9 καὶ ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ἰερεμίου τοῦ προφήτου
λέγοντοσ· καὶ ἔλαβον τὰ λʹ ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημέ-
νου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκα αὐτὰ εἰσ
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ, καθὰ συνέταξέν μοι κύριοσ.
11 Ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνοσ· καὶ ἐπη-
ρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαί-
ων; ὁ δὲ ἰησοῦσ ἔφη· σὺ λέγεισ. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτοσ· οὐκ ἀκούεισ πόσα σου καταμαρ-
τυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸσ οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε

---

3 c μεταμεληθεισ εστρεψ. 9 και pr: c τοτε 11 ο ηγεμ.: ο suppletum

2 πειλατω 3 παραδουσ | μεταμεληθεισ εστρεψ. | τριακοντα 4 **αιμα δι-καιον 5 om λʹ 6 ειπαν | *κορβαν 9 τοτε επληρ. | τριακοντα 10 εδωκαν 11 εφη αυτω 12 **και των πρεσβ. 13 πειλατοσ | *οσα

75 του ιησου ειρηκ. αυτω XXVII, 2 παρεδωκαν: add αυτον | ποντιω πιλατω 3 μεταμεληθεισ απεστρεψε | τριακοντα | κ. τοισ πρεσβ. 4 οψει 5 om λʹ | εν τω ναω 9 τοτε επληρ. | τριακοντα 10 εδωκαν 11 εστη | εφη αυτω 12 και των πρεσβ.

θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. [15] κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν
ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν παρῃτοῦντο. [16] εἶχον δὲ τότε
δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον βαραββᾶν. [17] συνηγμένων οὖν αὐ-
τῶν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, βα-
ραββᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; [18] ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. [19] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βή-
ματοσ, ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν
σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽
ὄναρ δι᾽ αὐτόν. [20] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν
τοὺσ ὄχλουσ ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν ἀπο-
λέσωσιν. [21] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖσ· τίνα θέλετε
ἀπὸ τῶν β´ ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· τὸν βαραββᾶν. [22] λέγει
αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;
λέγουσιν πάντεσ· σταυρωθήτω. [23] ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποί-
ησεν; οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραζον λέγοντεσ· σταυρωθήτω. [24] ἰδὼν
δὲ ὁ πιλᾶτοσ ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβοσ γίνεται,
λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰσ χεῖρασ ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων·
ἀθῷόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖσ δὲ
ὄψεσθε. [25] καὶ ἀποκριθεὶσ πᾶσ ὁ λαὸσ εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽
ἡμᾶσ καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. [26] τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν βα-
ραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν φραγελλώσασ παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
[27] τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνοσ παραλαβόντεσ τὸν ἰησοῦν
εἰσ τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
[28] καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτόν, χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
[29] καὶ πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆσ κε-
φαλῆσ αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετή-
σαντεσ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντεσ· χαῖρε ὁ

---

15 [c] ον ηθελον 24 [c] om δε sec 26 παρεδωκεν: [ca] add αυτοισ, [cb] rursus del 28 [ca] ενδυσαντεσ, [cb] rursus εκδ.

15 ον ηθελον 17 πειλατοσ | τον βαραββαν 21 δυο 22 πειλατοσ 24 πειλατοσ | κατεναντι | om του δικαιου | om δε sec 28 ενδυσαντεσ 29 περιεθηκαν

15 ον ηθελον 21 δυο | om τον 22 λεγουσιν αυτω 23 ο δε ηγεμων 24 om δε sec 28 περιεθ. αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29 επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιζον

βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων. 30 καὶ ἐμπτύσαντεσ εἰσ αὐτὸν ἔλαβον
τὸν κάλαμον· καὶ ἔτυπτον εἰσ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντεσ αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐ-
τὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνόματι σί-
μωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ
ἐλθόντεσ εἰσ τόπον γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόποσ λεγόμενοσ,
34 ἔδωκαν αὐτῷ πῖν οἶνον μετὰ χολῆσ μεμιγμένον· καὶ γευσά-
μενοσ οὐκ ἠθέλησεν πῖν. 35 σταυρώσαντεσ δὲ αὐτὸν διεμερί-
σαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντεσ κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι
ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆσ κεφαλῆσ αὐ-
τοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτόσ ἐστιν ἰησοῦσ ὁ βασι-
λεὺσ τῶν ἰουδαίων. 38 τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί,
εἰσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἰσ ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν 40 καὶ λέ-
γοντεσ· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν,
σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ. 41 ὁμοίωσ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ μετὰ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ γραμματέων ἔλεγον· 42 ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
δύναται σῶσαι· βασιλεὺσ ἰσραὴλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν
θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱόσ.
44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντεσ σὺν αὐτῷ ὠνεί-
διζον αὐτόν.

---

33 c τοπον λεγομενον | ca del λεγομενοσ, cb rest 34 c πιειν bis | ca ηθελεν, cb rursus ηθελησεν

29 βασιλευ 31 εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδ. 33 τον τοπον τον λεγομενον γο. 34 πιειν bis 35 βαλλοντεσ 40 υιοσ θεου ει | om και tert 41 ομοι. και | γραμμ. κ. πρεσβ. 42 πιστευσομεν 43 επι τω θεω

31 εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδ. 33 εισ τοπ. λεγομενον | οσ εστι λεγ. κρ. τοπ. 34 πιειν | οινον: οξοσ | ηθελε πιειν 35 βαλλοντεσ | κληρον: add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοισ, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40 και tert: om 41 ομοι. δε και | γραμματ. κ. πρεσβυτ. 42 ει βασιλευσ | πιστευσομεν αυτω 43 ρυσ. νυν: add αυτον 44 οι συσταυρωθ. αυτω

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτησ ὥρασ σκότοσ ἐγένετο ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ.
46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ
λέγων· ἐλωὶ ἐλωὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τουτέστιν· θεέ μου θεέ μου,
ἱνατί με ἐγκατέλιπεσ; 47 τινὲσ δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκού-
σαντεσ ἔλεγον· ἠλίαν φωνεῖ οὗτοσ. 48 καὶ εὐθέωσ δραμὼν εἶσ
καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσασ τε ὄξουσ καὶ περιθεὶσ καλάμῳ
ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
ἠλίασ σῶσαι αὐτόν. ἄλλοσ δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν
πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα.

50 Ὁ δὲ ἰησοῦσ πάλιν κράξασ φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ
πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο
ἄνωθεν ἕωσ κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52 καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν,
53 καὶ ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσ
τὴν ἁγίαν πόλιν ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ. 54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντεσ τὸν ἰησοῦν, ἰδόντεσ τὸν σεισμὸν
καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντεσ· ἀληθῶσ υἱὸσ
ἦν τοῦ θεοῦ οὗτοσ. 55 ἦσαν δὲ κἀκεῖ γυναῖκεσ πολλαὶ ἀπὸ μα-
κρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινεσ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆσ γα-
λιλαίασ διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷσ ἦν μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου
καὶ ἡ μαρία ἡ ἰωσὴφ καὶ ἡ μαρία ἡ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου.

57 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἦλθεν ἄνθρωποσ πλούσιοσ ἀπὸ ἀρι-

---

45 εγενετο: [a] add εφ ολην την γην 49 [c] σωσων 51 εσχισθησαν: [c] add [52] και τα μνημια ανεωχθησαν 54 [c] θε. υι. ην ουτ. 56 ην: [c] add μαρια η μαγδαληνη και | και η μα. η ιωσ. κ. η μα. η των: [c] και η (sic) ιωσ. μητηρ κ. η μητηρ των

45 εγενετο: add επι πασαν την γην 46 εβοησεν | ελωει ελωει | σαβακτανει 47 οτι ηλειαν 48 εισ εξ αυτων 49 ελεγον: ειπαν | ηλειασ | σωσον 51 απ ανωθ. ε. κ. εισ δυο | εσχισθ.: add [52] και τα μνημεια ανεωχθησαν 53 εισηλθον εισ τ. αγ. πολ. και ενεφ. 54 εκατονταρχοσ | γεινομενα | υι. θε. ην ουτ. 55 εκει 56 ην μαρια η μαγδαληνη και μαρ. η τ. ιακ. και ιωση μητηρ και η μητηρ των

45 εγενετο: add επι πασαν την γην | ενvατησ 46 εννατην | ηλι ηλι λαμα σαβαχθανι 47 εστωτων | οτι ηλιαν 48 εισ εξ αυτων 49 σωσων | αλλοσ δε usq αιμα: om 51 απο ανωθεν | εσχισθ.: add [52] και τα μνημεια ανεωχθησαν 52 ηγερθη 53 εισηλθον εισ τ. αγ. πολ. και ενεφ. 54 εκατονταρχοσ | θεου υι. ην ουτ. 55 εκει 56 ην μαρια η μαγδαληνη και μαρια η τ. ιακ. και ιωση μητηρ και η μητηρ των

μαθαίασ, τοὔνομα ἰωσήφ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἐμαθητεύθη τῷ ἰησοῦ·
58 οὗτοσ προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
τότε ὁ πιλᾶτοσ ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ
ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσασ λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 ἦν δὲ
ἐκεῖ μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία, καθήμεναι ἀπέ-
ναντι τοῦ τάφου.
62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συν-
ήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸσ πιλᾶτον 63 λέγον-
τεσ· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνοσ ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν·
μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι
τὸν τάφον ἕωσ τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε ἐλθόντεσ οἱ μαθη-
ταὶ κλέψουσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆσ πρώτησ. 65 ἔφη
δὲ αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσα-
σθαι ὼσ οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντεσ ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον,
σφραγίσαντεσ τὸν λίθον μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

XXVIII.

1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων,
ἦλθεν μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη μαρία θεωρῆσαι τὸν
τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ· ἄγγελοσ γὰρ κυρίου
καταβὰσ ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον, καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὼσ ἀστραπή, καὶ
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὼσ χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ ἐγενήθησαν ὼσ νεκροί. 5 ἀποκρι-

---

64 cod χειρον XXVIII, 3 ην δε η ειδ. αυτου [a]: [a]om | ωσ χιων: [c] ωση χιων

57 εμαθητευσεν 58 πειλατω et πειλατοσ 59 εν σινδονι 62 πειλατον 63 **ο κλαν. εκειν. 64 κλεψωσιν 65 om δε | πειλατοσ | ασφαλισασθε XXVIII, 1 μαρια η μαγδ.

57 εμαθητευσε 58 αποδοθ. το σωμα 61 μαρια η μαγδ. 64 οι μαθ. αυτου | νυκτοσ κλεψωσιν 65 ασφαλισασθε XXVIII, 1 μαρια η μαγδ. 2 om και εεο | λιθον απο τησ θυρασ 3 ιδεα | ωσει χιων 4 εγενοντο ωσει νεκρ.

θεὶσ δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· μὴ φοβηθῆτε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ ὅτι ἰη-
σοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. [6] οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ,
καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. [7] καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
οψεσθε· ἰδοὺ εἶπα ὑμῖν. [8] καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ[a] ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ. [9] καὶ ἰδοὺ ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ
λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τουσ
πόδασ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. [10] τότε λέγει αὐταῖσ ὁ ἰησοῦσ·
μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ ἵνα ἔλθω-
σιν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

[11] Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲσ τῆσ κουστωδίασ ἐλ-
θόντεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ
γενόμενα. [12] καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβού-
λιόν τε ἐποίησαν καὶ λαβόντεσ ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ
στρατιώταισ, [13] λέγοντεσ ὅτι εἴπατε· οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ
ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. [14] καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ
τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ πείσομεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ
ποιήσωμεν. [15] οἱ δὲ λαβόντεσ ἀργύρια ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθη-
σαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ παρὰ ἰουδαίοισ ἕωσ τῆσ σή-
μερον.

[16] Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν γαλιλαίαν,
εἰσ τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ. [17] καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν

---

5 [a] et [c] ειπεν ταισ γυναιξιν | [c] φοβεισθε 7 [c] ειπον υμιν 9 [c] απηντησ. 10 [c] τ. αδελφ. μου | [c] απελθωσιν 12 εποιησ. και λαβ. [a]: *om κ. λαβ., [ca] εποι. και del, [cb] rest 15 [c] τα αργυρ. | [c] καθωσ εδιδ. | εωσ: [c] μεχρι

5 ειπ. ταισ γυναιξιν | φοβεισθε 7 ειπον υμιν 10 τ. αδελφ. μου | απελθωσιν | κακει 11 απηγγειλαν 12 om εποιησαν και 13 λεγοντ. ειπατε οτι 14 επι: υπο 14 ποιησομεν 15 τα αργυρια | διεφημισθη | μεχρι τ. σημ. ημερασ

5 ειπ. ταισ γυναιξι | φοβεισθε 6 εκειτο ο κυριοσ 7 ειπον υμιν 8 εξελθουσαι 9 ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου, και ιδου ο ιησουσ απηντησεν 10 τ. αδελφ. μου | απελθωσιν | κακει 11 απηγγειλαν 12 om εποιησαν και 13 λεγοντ. ειπατε οτι 14 πεισομεν αυτον | ποιησομεν 15 τα αργυρια | διεφημισθη | εωσ: μεχρι

προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦσ
ἐλάλησεν λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆσ. 19 πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ
αὐτοὺσ εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ, 20 διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλά-
μην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν πάσασ τὰσ ἡμέρασ
ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ.

---

18 c ελαλησ. αυτοισ 20: nil subscriptum

18 ελαλησ. αυτοισ | επι τησ γησ 19 πορευθ. ουν | βαπτισαντεσ 20 μεθ υμ. ειμι. Subscriptum est: κατα μαθθαιον

17 προσεκυν. αυτω 18 ελαλησ. αυτοισ 19 πορευθ. ουν 20 μεθ υμ. ειμι | αιωνοσ: add αμην | nil subscriptum. Inscriptum vero (adde supra): το κατα ματθαιον (ς add αγιον) ευαγγελιον.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ. 2 καθὼσ γέγραπται ἐν
τῷ ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ τὸν ἄγγελόν μου
πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου. 3 φωνὴ
βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδον κυρίου, εὐθείασ
ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἰωάννησ ὁ βαπτίζων
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα,
καὶ οἱ ἱεροσολυμεῖται πάντεσ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορ-
δάνῃ ποταμῷ, ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν
ὁ ἰωάννησ ἐνδεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον.
7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερόσ μου ὀπίσω μου,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κύψασ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶσ ὕδατι, αὐτὸσ δὲ βαπτίσει ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἦλθεν ἰησοῦσ ἀπὸ
ναζαρὲτ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἐβαπτίσθη εἰσ τὸν ἰορδάνην ὑπὸ
ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺσ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ εἶδεν σχιζομέ-
νουσ τοὺσ οὐρανοὺσ καὶ τὸ πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον

---

1 ιησ. χρ.: [a] add υιου θεου 4 και pr: [c] om 5 [c] και εβαπτιζ. 6 [c vid] εσθιων 8 [c] βαπτισει υμασ

1 ιησ. χρ. υιου θεου 2 ιδου αποστελλω 4 om και pr et sec | ιωανησ 5 και εβαπτιζ. 6 ιωανησ 7 om μου sec 8 βαπτισει υμασ πν. 9 om και pr | ιωανου

Inscriptum est: το κατα μαρχον (ς add αγιον) ευαγγελιον 1 ιησ. χρ. υιου του θεου 2 ωσ γεγρ. εν τοισ προφηταισ | αποστελλω | τ. οδ. σου εμπροσθεν σου 4 om και pr | ιωανν. βαπτιζ. 5 οι ιεροσολυμιται και εβαπτιζ. παντ. ε. τ. ιο. πο. υπ αυτ. 6 ην δε ιωανν. | εσθιων 8 εγω μεν | εν υδατι | βαπτισει υμασ 9 ς[e] ναζαρεθ | υπ. ιωανν. εισ τ. ιορδ. 10 ευθεωσ | εκ: απο | ωσει περιστ.

καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱόσ
μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 Καὶ εὐθὺσ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰσ τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ μ´ ἡμέρασ πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ σα-
τανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ἰωάννην ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ
τὴν γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλή-
ρωται ὁ καιρὸσ καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ γαλιλαίασ εἶδεν
σίμωνα καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν σίμωνοσ, ἀμφιβάλλοντασ ἐν
τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖσ. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ γενέσθαι ἁλεεῖσ ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθὺσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προ-
βὰσ ἐκεῖθεν ἴδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺσ ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντασ τὰ
δίκτυα. 20 καὶ εὐθὺσ ἐκάλεσεν αὐτούσ· καὶ ἀφέντεσ τὸν πα-
τέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετα τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον
ὀπίσω αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰσ καφαρναούμ· καὶ εὐθὺσ τοῖσ σάβ-
βασιν ἐδίδαξεν εἰσ τὴν συναγωγήν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ. 23 καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν
ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί
ἡμῖν καὶ σοί, ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἶδαμέν

---

11 [c] φωνη εγενετο 15 οτι: [a vid] λεγων οτι 16 [c] ιδεν 19 [c] προβ. ολιγον εκ. 21 [c] εδιδασκεν 24 λεγων: [c] add εα

10 om και μενον | επ: εισ 11 φωνη εγενετο 13 τεσσερακοντα 14 και μετα το ιωανην 15 και λεγων οτι 16 *αλεεισ 17 **αλιεισ 18 ευθεωσ | ηκολουθουν 19 προβασ ολιγον ειδεν | ιωανην 21 ευθεωσ | εισελθων εισ τ. συ. εδιδασκεν 24 οιδα

10 om και μενον 11 φωνη εγενετο | εν ω ευδοκ. 13 κ. ην εκει | ημερασ τεσσαρακοντα 14 τησ βασιλειασ του θεου 15 και λεγων οτι 16 περιπατων δε παρα| σιμωνοσ: αυτου | βαλλοντασ αμφιβληστρον εν τ. θ. 17 αλιεισ 18 ευθεωσ | τα δικτ. αυτων 19 προβασ εκειθ. ολιγον ειδεν 20 ευθεωσ 21 καπερναουμ | ευθεωσ | εισελθων εισ την (ς[e] om) συ. εδιδασκε 23 om ευθυσ 24 λεγων εα | οιδα

σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. [25] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. [26] καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα
τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.
[27] καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντεσ, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺσ λέγοντασ·
τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι
τοῖσ ἀκαθάρτοισ ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. [28] καὶ ἐξ-
ῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον τῆσ ἰουδαίασ.

[29] Καὶ εὐθὺσ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ ἐξελθόντεσ ἦλθον εἰσ τὴν
οἰκίαν σίμωνοσ καὶ ἀνδρέου μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. [30] ἡ δὲ
πενθερὰ σίμωνοσ κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺσ λέγουσιν
αὐτῷ περὶ αὐτῆσ. [31] καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσασ
τῆσ χειρόσ· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ, καὶ διηκόνει αὐτοῖσ.
[32] ὀψίασ δὲ γενομένησ, ὅτε ἔδυ ο ἥλιοσ, ἔφερον πρὸσ αὐτὸν
πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ καὶ τοὺσ δαιμονιζομένουσ. [33] καὶ
ἦν ὅλη ἡ πόλισ ἐπισυνηγμένη πρὸσ τὴν θύραν. [34] καὶ ἐθερά-
πευσεν πολλοὺσ κακῶσ ἔχοντασ [ποικίλαισ νόσοισ], καὶ δαι-
μόνια πολλὰ ἐξέβαλλεν· καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι
ᾔδεισαν αὐτόν.

[35] Καὶ πρωΐ ἔννυχα λίαν ἀναστὰσ ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰσ
ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. [36] καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν σί-
μων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· [37] καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ
ὅτι πάντεσ ζητοῦσίν σε. [38] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ
εἰσ τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο

---

25 [a] ο ιησους λεγων 28 αυτου: [c] add ευθυσ πανταχη | ιουδ.: [c] γαλιλαιασ 32—34 *transiluit a κακ. εχοντ. pr ad κακ. εχοντ. sec, [c] supplevit omissa unaque add ποικιλαισ νοσοισ 34 αυτον: [c] add τον χριστον ειναι 38 cod αγομεν

25 ο ιησουσ λεγων 26 om το πνευμ. 28 αυτου: add ευθυσ πανταχου | τησ γαλειλαιασ 29 εξελθων ηλθεν | ιωανου 32 εδυσεν 34 εξεβαλεν | τα δαιμ. λαλ. | αυτον: add χριστον ειναι 35 om και απηλθ. 36 *om οι 38 και εκει

25 ο ιησ. λεγων 26 φωνησαν: κραξαν 27 παντεσ | συζητειν προσ αυτουσ | διδαχη etc: τισ η διδαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσ. και 28 εξηλθ. δε | αυτου: add ευθυσ | τησ γαλιλαιασ 29 ευθεωσ 30 ευθεωσ 31 τ. χειρ. αυτησ | ο πυρετ. ευθεωσ 33 και η πολ. ολη επισ. ην 34 εξεβαλεν 35 εννυχον 36 κατεδιωξαν | ο σιμων 37 και ευροντεσ αυτ. λεγ. 38 om αλλαχου

γὰρ ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσειν εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐ-
τῶν εἰσ ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι.
41 καὶ σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέ-
γει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ
λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ εὐθὺσ
ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ εἴπῃσ, ἀλλὰ
ὕπαγε σαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθα-
ρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 45 ὁ
δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον,
ὥστε μηκέτι δύνασθαι αὐτὸν εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ'
ἔξω ἐπ' ἐρήμοισ τόποισ ἦν, καὶ ἤρχοντο προσ αὐτὸν πάντοθεν.

II.

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χω-
ρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον.
3 καὶ ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ
δ'. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπε-
στέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν
κράβακτον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον μου, ἀφέωνταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθή-
μενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· 7 τί οὗτοσ

---

39 [c] κηρυσσων 40 γονυπετων: [c] add και II, 5 [c] om μου

39 κηρυσσων 40 om και γονυπ. | κυριε οτι | δυνη 41 λεγει αυτω 42 *εκαθερισθη 44 μηδενι μηδεν | σεαυτον 45 αυτ. δυν. φαν. εισ πο. | om ην II, 3 τεσσαρων 4 *κραβατον (-ττον?), **κραββατον 5 om μου | αφιενται 7 τι: οτι | ουτω

38 εξεληλυθα 39 και ην κηρυσσων εν ταισ συναγωγαισ 40 κ. γονυπ. αυτον και λε. 41 ο δε ιησουσ σπλαγχν. | τ. χει. ηψ. αυτ. κ. λε. αυτω 42 και ειποντοσ αυτου ευθεωσ 43 ευθεωσ 44 μηδενι μηδεν | αλλ | σεαυτον | μωσησ 45 αυτ. δυνασθ. φαν. εισ πολ. | επ: εν | πανταχοθεν II, 1 κ. παλ. εισηλθεν ε. καπερναουμ | και ηκουσθ. | εισ οικον 2 κ. ευθεωσ συνηχθ. 3 πρ. αυτ. παραλυτ. φεροντ. | τεσσαρων 4 μ. δυν. προσεγγισαι | κραββατον εφ ω 5 ιδων δε | om μου | σοι αι αμαρτ. σου

οὕτωσ λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ εἰ μὴ
εἷσ ὁ θεόσ; [8] καὶ εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ
ὅτι οὕτωσ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί ταῦτα
διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; [9] τί ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν·
ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβακτόν σου καὶ ὕπαγε; [10] ἵνα δὲ εἰδῆτε
ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι
ἁμαρτίασ, λέγει τῷ παραλυτικῷ· [11] ἔγειρε, σοὶ λέγω, ἆρον τὸν
κράβακτόν σου καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου. [12] καὶ ἠγέρθη, καὶ
εὐθὺσ ἄρασ τὸν κράβακτον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε
ἐξίστασθαι πάντασ καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, λέγοντασ ὅτι οὕτωσ
οὐδέποτε ἐφάνη ἐν τῷ ἰσραήλ.

[13] Καὶ ἐξῆλθον πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ
ἤρχετο πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. [14] καὶ παράγων
εἶδεν λευεὶ τὸν τοῦ ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
[15] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολ-
λοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ [16] καὶ
γραμματεῖσ τῶν φαρισαίων· καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· διατί
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν;
[17] καὶ ἀκούσασ ὁ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ

---

12 εφ. ε. τ. ισρ.: [c] ειδομεν 13 [c] εξηλθεν | εισ: [c] παρα | [c] πρ. αυτον 14 [c] λευειν

8 om ουτωσ | om αυτοισ 9 εγειρου | *χραβατον (-ββαττον?), **χραββατον. Item vv. 11 et 12. | υπαγε: περιπατει 10 αφιεν. αμαρτ. επ. τ. γ. 11 σοι λεγω εγειρε 12 om λεγοντασ | εφ. ε. τ. ισρ.: ειδομεν 13 εξηλθεν | εισ: παρα | πρ. αυτον 14 λευειν 16 και οι γραμμ.? | om και sec? | εσθιει μ. τ. αμαρτ. κ. (**add των) τελ. | διατι: οτι | κ. των αμαρτ. | om ο διδ. υμ. 17 οτι ου

7 λαλει βλασφημιασ 8 ευθεωσ | οτι ουτωσ αυτοι | ειπεν αυτοισ 9 αφεωνται σοι αι αμαρτ. | εγειραι | χραββατον | υπαγε: περιπατει 10 αφιεν. επ. τ. γ. αμαρτ. 11 σοι λεγ. εγειραι και αρον | χραββατον 12 ηγερθ. ευθεωσ και αρ. | χραββατον | εναντιον παντων | ουδεπ. ουτωσ | εφα. ε. τ. ισρ.: ειδομεν 13 εξηλθε | εισ: παρα | πρ. αυτον 14 λευῒν 15 κ. εγενετο εν τω κατ. | ηκολουθησαν 16 και οι γραμμ. κ. οι φαρισαιοι ιδοντ. αυτον εσθιοντα | τι οτι μετα | εσθιει και πινει | om ο διδασκ. υμ. | αμαρτωλ. εισ μετανοιαν

ἰσχύοντεσ ἰατροῦ, ἀλλ᾽ οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι
δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.
18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύ-
οντεσ. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ ἰω-
άννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ μαθη-
ταὶ σοῦ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· μὴ δύναν-
ται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ᾽ αὐτῶν ἐστίν,
νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσι τὸν νυμφίον μετ᾽ αὐτῶν, οὐ δύ-
νανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽
αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
21 οὐδεὶσ ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον πα-
λαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει πλήρωμα ἀπ᾽ αυτοῦ τὸ καινὸν τοῦ πα-
λαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον
νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ,
καὶ ὁ οἶνοσ ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον
εἰσ ἀσκοὺσ καινούσ.
23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλον-
τεσ τοὺσ στάχυασ. 24 καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦ-
σιν τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι; 25 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐδέποτε
ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
αὐτὸσ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; 26 πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ
θεοῦ ἐπὶ ἀβιάθαρ ἀρχιερέωσ, καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ
ἔφαγεν, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺσ ἱερεῖσ, καὶ ἔδωκεν
καὶ τοῖσ σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τὸ σάββατον
διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωποσ διὰ τὸ σάββα-

---

22 καινουσ: [a] add βλητεον

17 αλλα οι[ben] 18 ιωανου bis | οι δε σοι ου νη. 21 το πληρ. αφ εαυτου 22 εκχειται: απολλυται | om απολουντ. 23 διαπορευεσθαι | οδοποιειν 25 ελεγεν 26 om πωσ | ηλθεν[ben]

18 οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων | om μαθηται tert | οι δε σοι μαθ. ου 19 μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20 εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21 και ουδεισ | επιρραπτει επι ιματιω παλαιω | αιρ. το πληρ. αυτου το 22 ρησσει ο οι. ο νεοσ | καινουσ: add βλητεον 23 παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | κ. ηρξ. οι μα. αυ. 24 εν τοισ σαββ. 25 και αυτοσ ελεγεν αυτ. | δαβιδ 26 του αρχιερ. | τοισ ιερευσι 27 om και sec

τον· 28 ὥστε κύριόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαβ-
βάτου.

III.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰσ συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωποσ
ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν
τοῖσ σάββασι θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ
μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν ἀγαθὸν ποι-
ῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώ-
πων. 5 καὶ περιβλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ' ὀργῆσ, συνλυπούμενοσ
ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτει-
νον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ
αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξελθόντεσ οἱ φαρισαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν ἡρωδια-
νῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 Καὶ ὁ ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸσ
τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ
τῆσ ἰουδαίασ ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ ἱεροσολύμων [καὶ ἀπὸ
τῆσ ἰδουμαίασ] καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου, περὶ τύρον καὶ σιδῶνα,
πλῆθοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸσ αὐτόν. 9 καὶ
εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ
διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺσ γὰρ ἐθερά-
πευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον
μάστιγασ. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθε-
ώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ ὁ

---

8 κ. απ. τ. ιδουμαιασ [c]: *om | [c] και περι

2 om εν | θεραπευσει 3 την χει. εχ. ξηρ. 4 αγαθοποιησαι 5 om σου 6 συμβ. εδιδουν 7 γαλ. ηκολουθησεν και απ. τ. ιουδ. 8 και περι | ποιει 9 πλοιαρια 11 προσεπειπταν | λεγοντα

1 εισ την συναγ. 2 om εν | θεραπευσει 3 τω εξηραμμενην εχ. την χει. | εγειραι 4 αγαθοποιησαι 5 συλλυπουμ. | αποκατεσταθη | αυτου: add υγιησ ωσ η αλλη 6 ευθεωσ | εποιουν 7 ανεχω. μετ. τ. μαθ. αυτ. | γαλιλ. ηκολ. αυτω κ. απ. τ. ιουδ. 8 και οι περι | ακουσαντεσ 11 εθεωρει | προσεπιπτεν | εκραζε λεγοντα

υἱὸσ τοῦ θεοῦ. [12] καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φα-
νερὸν ποιήσωσιν.

[13] Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθελεν
αὐτόσ, οἱ δὲ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. [14] καὶ ἐποίησεν ιβʹ, οὓσ καὶ
ἀποστόλουσ ὠνόμασεν, ἵνα ὦσι μετʼ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ
αὐτοὺσ κηρύσσειν [15] καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
[16] καὶ ἐποίησεν τοὺσ ιβʹ, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ σίμωνι πέτρον·
[17] καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖσ ὀνόματα βοανηργέσ, ὅ ἐστιν υἱοὶ
βροντῆσ· [18] καὶ ἀνδρέαν καὶ φίλιππον καὶ βαρθολομαῖον καὶ
ματθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ἀλφαίου καὶ θαδ-
δαῖον καὶ σίμωνα τὸν καναναῖον [19] καὶ ἰούδαν ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ
παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· [20] καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε
μὴ δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. [21] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ
παρʼ αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
[22] καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον
ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκ-
βάλλει τὰ δαιμόνια. [23] καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἐν παρα-
βολαῖσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλ-
λειν; [24] καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφʼ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται
σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. [25] καὶ ἐὰν οἰκία ἐφʼ ἑαυτὴν με-
ρισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. [26] καὶ εἰ ὁ σα-
τανᾶσ ἀνέστη ἐφʼ ἑαυτόν, ἐμερίσθη καὶ οὐ δύναται στῆναι,
ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. [27] ἀλλʼ οὐ δύναται οὐδεὶσ εἰσελθὼν εἰσ τὴν

---

19 ᶜ ερχονται | ᶜ ο οχλοσ 26 ᶜ και εμερισθη και (per errorem, ut videtur, intactum reliquit) ου

12 ** ποιωσιν 13 οι δε: και 14 δωδεκα | om ινα sec 16 δωδεκα 17 ιωανην | ονομα 18 μαθθαιον 20 ο οχλοσ | μηδε 22 βεεζεβουλ 25 στηναι 26 και εμερισθη ου 27 εισελθων: post ισχυρ. pon

13 οι δε: και 14 δωδεκα | om ουσ κ. αποστ. ωνομ. 15 εξουσιαν: add θεραπευειν τασ νοσουσ και 16 om κ. εποι. τ. ιβʹ | τω σιμ. ονομα 17 βοανεργεσ 18 χανανιτην 19 ισχαριωτην | ερχονται 25 ου δυναται σταθ. η οικ. εκ. 26 και μεμερισται, ου δυ. σταθηναι 27 om αλλ

οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αυτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ
ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν·
29 ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφε-
σιν εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματοσ.
30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
ἔξω στάντεσ ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτόν, καλοῦντεσ αὐτόν. 32 καὶ
ἐκάθητο πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ
σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκριθεὶσ
αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου;
34 καὶ περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένουσ
λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃσ γὰρ ἂν ποι-
ήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ καὶ
μήτηρ ἐστίν.

IV.

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
συνάγεται πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ πολλὰ
ἐν παραβολαῖσ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκού-
ετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεί-
ρειν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ

32 προσ: [c] περι IV, 3 [c] του σπειραι

28 οσα εαν 29 αλλ ενοχοσ εστιν 31 ερχονται | εξω στηκοντεσ 32 προσ: περι 33 om μου sec 34 om και pr 35 om γαρ | τα θεληματα IV, 1 ** εισ το πλ. 2 εν παραβ. πολλ.

27 τα σκευ. του ισχυρου εισελθ. εισ τ. οικ. αυτου διαρπ. 28 τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρ. | και βλασφ. οσασ 29 αλλ ενοχ. εστιν αιω. κρισεωσ 31 ερχονται ουν οι αδελφ. και η μητ. αυτου | εξω εστωτεσ | φωνουντεσ 32 οχλοσ περι αυτον | και λεγ.: ειπον δε 33 και απεκριθη αυτ. λεγων | και οι: η οι 34 κυκλω τουσ πε. αυτ. καθ. 35 αδελφη μου IV, 1 συνηχθη | οχλ. πολυσ | εμβαντ. εισ το πλ. | ησαν: ην 2 εν παραβ. πολλ. 3 του σπειραι 4 τα πετ. του ουρανου

κατέφαγεν αὐτό. [5] καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ
εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ
γῆσ· [6] καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ
ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. [7] καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ
ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ
ἔδωκεν. [8] καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου
καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενα, καὶ ἔφερον εἰσ λʹ καὶ εἰσ
ξʹ καὶ εἰσ ρʹ. [9] καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
[10] καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν
σὺν τοῖσ ιβʹ τὰσ παραβολάσ. [11] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ
μυστήριον δέδοται τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, ἐκείνοισ δὲ τοῖσ
ἔξω ἐν παραβολαῖσ πάντα γίνεται, [12] ἵνα βλέποντεσ βλέπωσι
καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσιν, μή-
ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖσ. [13] καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐκ
οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶσ πάσασ τὰσ παραβο-
λὰσ γνώσεσθε; [14] ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. [15] οὗτοι δέ εἰσιν
οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγοσ, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
εὐθὺσ ἔρχεται ὁ σατανᾶσ καὶ ἁρπάζει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμέ-
νον ἐν αὐτοῖσ. [16] καὶ οὗτοι ὁμοίωσ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη
σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ
λαμβάνουσιν αὐτόν, [17] καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖσ, ἀλλὰ
πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένησ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν
λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζονται. [18] καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰσ
ἀκάνθασ σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ τὸν λόγον,

---

5 [c] επι το πετρωδεσ 8 αλλα: [ca] αλλο, sed restitutum αλλα | αυξανομενα: non mutatum 9 [c] ο εχων 14 σπειρει: cod σπερει

5 επ. το πετρωδεσ και οπου | βαθ. τησ γησ 6 εκαυματισθησαν 8 εφερεν εισ τριακοντα κ. εν εξηκοντα κ. εν εκατον 10 ηρωτων | δωδεκα 11 εξωθεν | τα παντα 15 και οταν: οι οταν | αρπαζ.: αιρει | εσπαρμ. εισ αυτουσ 16 εισιν ομοιωσ 18 επι: εισ | οι τον λο. ακ.

5 αλλο δε | το πετρωδεσ | ευθεωσ 6 και οτε etc: ηλιου δε ανατειλαντοσ 8 αλλο | αυξανοντα | εφερεν ἓν τριακοντα κ. ἓν εξηκοντα κ. ἓν εκατον 9 ελεγ. αυτοισ | ο εχων 10 οτε δε | ηρωτησαν | δωδεκα | την παραβολην 11 δεδοτ. γνωναι το μυστ. τησ | τα παντα 12 αυτοισ: add τα αμαρτηματα 15 ευθεωσ | αρπαζ.: αιρει | εσπαρμ. εν ταισ καρδιαισ αυτων 16 εισιν ομοιωσ | ευθεωσ 17 ευθεωσ 18 επι: εισ | οι τ. λογ. ακουοντεσ

19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συν-
πνίγει τὸν λόγον, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι,
καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
καλὴν σπαρέντεσ, οἵτινεσ ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχον-
ται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν λ′ καὶ ἐν ξ′ καὶ ἐν ρ′.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· μήτι ἔρχεται ὁ λύχνοσ ὑπὸ τὸν μόδιον
τεθῆναι ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 οὐ
γάρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο
ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα ἔλθῃ εἰσ φανερόν. 23 εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκού-
ειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με-
τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὃσ γὰρ
ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ᾽ αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ ἄνθρω-
ποσ βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρεται
νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται, ὡσ
οὐκ οἶδεν αὐτόσ. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρ-
τον, εἶτα στάχυν, εἶτεν πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ
παραδοῖ ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρ-
έστηκεν ὁ θερισμόσ.

30 Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὅταν
σπαρῇ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὃ μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων

---

19 περι [c]: *παρα | εισπορ.: [a] add συνπνιγουσιν τον λογον (prioribus per incuriam ut videtur non deletis) 21 [c] ινα υπ. τ. μο. τεθη | επι: cod υπο 28 ειτα σταχυν [c]: *om 29 [c] παραδω 30 [a] ελεγ. αυτοισ 31 οταν: [c] οσ οταν | ὃ: [c] om

19 συνπνειγουσιν τ. λογ. eaque post εισπορ. pon 20 εν τριακοντα κ. εξηκοντα κ. εκατον 21 οτι μητι | ινα υπ. τ. μο. τεθη | επι: *υπο 22 om τι | ελθη etc: φανερωθη 27 εγειρηται | βλαστα κ. μηκυνεται 28 ειτα: *ειτεν | **ειτα | πληρεσ (sic) σειτοσ 31 οσ οταν | om ὃ

19 τ. αιω. τουτου | συμπνιγουσι τ. λογ. eaque post εισπορ. pon 20 εκεινοι: ουτοι | ἓν τριακοντα κ. ἓν εξηκοντα κ. ἓν εκατον 21 ο λυχν. ερχετ. ινα υπ. τ. μ. τεθη | λυχνι. επιτεθη 22 ο εαν μη φανερωθ. | εισ φαν. ελθη 24 προστ. υμ. τοισ ακουουσιν 25 οσ γ. αν εχη 26 ωσ εαν ανθρ. 27 εγειρηται 28 αυτομ. γαρ | ειτεν: ειτα 29 παραδω | ευθεωσ 30 πωσ: τινι | εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31 οσ οταν σπ. ε. τ. γ. μικροτεροσ πα. τ. σπ. εστι των

τῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται
μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδουσ μεγάλουσ,
ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνοῦν. 33 καὶ τοιαύταισ παραβολαῖσ πολλαῖσ ἐλάλει
αὐτοῖσ τὸν λόγον, καθὼσ ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶσ δὲ παρα-
βολῆσ οὐκ ἐλάλει αὐτοῖσ, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ ἰδίοισ μαθηταῖσ
ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ·
διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παραλαμβά-
νουσιν αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦσαν μετ'
αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μέγασ ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα
ἐπέβαλεν εἰσ τὸ πλοῖον [ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον]. 38 καὶ
αὐτὸσ ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ
ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ
εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε;
οὔπω ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον
πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ
θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

1 Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν
γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

---

37 ^c μεγαλη | ωστ. η. γε. τ. πλ. ^a: ^*om 40 ειπεν: ^c λεγει 41 ^c οι ανεμοι, sed restitutum est ο ανεμ. | ^c υπαχ. αυτ. V, 1 ^c γεργεσηνων

32 κατασκηνοιν 34 και χωρισ | * καθ 36 ησαν: ην 37 μεγαλη | επεβαλλεν 38 **διεγειρουσιν 41 υπαχ. αυτω V, 2 om ευθυσ

32 πα. τ. λαχ. μειζων 34 τοισ μαθ. αυτου 36 και αλλα δε πλοιαρια ην 37 ανεμου μεγαλη | τα δε κυ. επεβαλλεν | ωστ. αυτο ηδ. γεμιζ. 38 και ην αυτοσ επι τη | διεγειρουσιν 40 εστε ουτω; πωσ ουχ εχ. πι. 41 υπακουουσιν αυτω V, 1 γαδαρηνων 2 εξελθοντι αυτω | ευθεωσ απηντησεν

3 ὃσ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν· καὶ οὐδὲ ἁλύσεσιν
οὐκέτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ
πέδαισ καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰσ
ἁλύσεισ καὶ τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶσ ἴσχυσεν αὐ-
τὸν δαμάσαι, 5 καὶ διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ μνή-
μασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν
λίθοισ. 6 καὶ ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσ-
εκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξασ φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ
σοί, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή
με βασανίσῃσ. 8 καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι;
καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ
παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὸν ἀποστείλῃ ἔξω τῆσ χώ-
ρασ. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸσ τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκο-
μένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντεσ· πέμψον ἡμᾶσ εἰσ
τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον
εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ
τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 καὶ οἱ βόσκοντεσ αὐτουσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν
πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ· καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γε-
γονόσ. 15 καὶ ἤρχοντο πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαι-
μονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχη-
κότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ

---

3 δια το αυτον [c] (sic): *διαυτον 4 δαμασαι [c]: *om 9 [c] λεγαιων 11 ορει [a]: *om | [c] βοσχομενων 14 cod απηγγιλον | [c] ηλθον 15 [c] et iam [a vid] ερχονται | [c] λεγαιωνα

3 αλυσει | **ηδυνατο 4 ισχυεν 6 προσεχυν. αυτον 8 ελεγ. γαρ 9 μοι: add εστιν 10 αυτα αποστ. 13 εισηλθεν | δισχ.: ,β 14 ηλθον 15 ερχονται | **λεγεωνα

3 μνημειοισ | κ. ουτε αλ. | om ουκετι | ηδυνατο 4 αυτον ισχυε 5 εν τ. ορεσ. κ. εν τ. μνημ. 6 ιδων δε 7 λεγει: ειπε 8 ελεγε γαρ 9 σοι ονομα; κ. απεκριθη λεγων | λεγεων 10 αυτουσ αποστ. 11 προσ τα ορη 12 παρεκ. αυ. παντεσ οι δαιμονεσ λεγ. 13 αυτοισ: add ευθεωσ ο ιησουσ | ησαν δε ωσ δισχιλ. 14 οι δε βοσκοντ. τουσ χοιρουσ | ανηγγειλαν 15 ερχονται | καθημ. και ιμ. | λεγεωνα

οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.
17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
τῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν
ὁ δαιμονισθεὶσ ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν,
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου πρὸσ τοὺσ σούσ,
καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖσ ὅσα ὁ κύριοσ πεποίηκέν σοι καὶ ἠλέ-
ησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ δεκα-
πόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ, καὶ πάντεσ ἐθαύμαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντοσ τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰσ τὸ πέραν
πάλιν συνήχθη ὄχλοσ πολὺσ ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θά-
λασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷσ τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι ἰάϊροσ,
καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ, 23 καὶ παρα-
καλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτωσ ἔχει,
ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇσ τὰσ χεῖρασ αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ
ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ, καὶ
συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ δώδεκα
ἔτη, 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανή-
σασα τὰ παρ' ἑαυτῆσ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ
μᾶλλον εἰσ τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ ἰησοῦ,
ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπιθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 28 ἔλεγεν
γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ
εὐθὺσ ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ, καὶ ἔγνω τῷ σώ-
ματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆσ μάστιγοσ. 30 καὶ εὐθὺσ ὁ ἰησοῦσ ἐπι-
γνοὺσ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶσ
ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίσ μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε,
καὶ λέγεισ· τίσ μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο

---

27 [c] om τα | [c] et iam [a vid] οπισθεν

18 ῆ: *ην 19 σοι πεποιηκ. 21 εν πλοιω παλιν ε. τ. περ. 22 ιαειροσ 23 παρεχαλει 26 παρ αυτησ 27 οπισθεν 28 *om καν | των ιματιων

18 εμβαντοσ | ινα η μετ αυτ. 19 ο δε ιησουσ ουκ αφ. | αναγγειλον | σοι ο κυρ. εποιησε 21 παλιν εισ το περ. 22 και ιδου ερχετ. | ιαειροσ 23 παρ-εκαλει | αυτη τ. χειρ. | οπωσ σωθη και ζησεται 25 γυνη τισ | ετη δωδεκ. 27 om τα | οπισθεν 28 οτι καν των ιματιων αυτ. αψωμαι 29 ευθεωσ 30 ευθεωσ

ποιήσασαν. [33] ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, καὶ εἰδυῖα
ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ
πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. [34] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ
σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰσ εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴσ ἀπὸ τῆσ
μάστιγόσ σου.

[35] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου
λέγοντεσ ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεισ τὸν δι-
δάσκαλον; [36] ὁ δὲ ἰησοῦσ παρακούσασ τὸν λόγον λαλούμενον,
λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. [37] καὶ οὐκ
ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽ αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν πέτρον
καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου. [38] καὶ ἔρχονται
εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαί-
οντασ καὶ ἀλαλάζοντασ πολλά, [39] καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖσ·
τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ κα-
θεύδει. [40] καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸσ δὲ ἐκβαλὼν πάντασ
παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ
τοὺσ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. [41] καὶ
κρατήσασ τῆσ χειρὸσ τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον· το κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. [42] καὶ
εὐθὺσ ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ὡσεὶ ἐτῶν
ιβ′· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺσ ἐκστάσει μεγάλῃ. [43] καὶ διεστείλατο
αὐτοῖσ πολλὰ ἵνα μηδεὶσ γνῷ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ
φαγεῖν.

VI.

[1] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ,
καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] καὶ γενομένου

---

33 και sec: [c] et iam [a]? om 36 [ca]? ακουσασ, [cb]? rursus παραχ.

33 om και sec 34 θυγατηρ 36 τ. λογ. τον λαλ. 37 ιωανην 41 ταλειθα 42 γαρ ετων δωδεκα 43 γνοι

33 γεγ. επ αυτη 36 ευθεωσ ακουσασ 37 ουδενα αυτω συνακολ. | om τον 38 ερχεται | om και tert 40 αυτ. δε: ο δε | απαντασ | το παιδ. ανακειμενον 41 κουμι | εγειραι 42 ευθεωσ | om ωσει | ετ. δωδεκα | om ευθυσ sec VI, 1 ερχεται: ηλθεν

σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ πολλοὶ
ἀκούοντεσ ἐξεπλήσσοντο, λέγοντεσ· πόθεν τούτῳ ταῦτα πάντα,
καὶ τίσ ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεισ τοιαῦται
διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; 3 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τέκτων,
ο υἱὸσ τῆσ μαρίασ καὶ ὁ ἀδελφὸσ ἰακώβου καὶ ἰωσὴφ καὶ
ἰούδα καὶ σίμωνοσ; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸσ
ἡμᾶσ; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὁ ἰη-
σοῦσ ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτησ ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυ-
τοῦ καὶ ἐν [τοῖσ συνγενέσιν καὶ ἐν] τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοισ ἀρρώ-
στοισ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν
απιστίαν αὐτῶν. καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦσ τὰσ κώμασ κύκλῳ
διδάσκων.

Καὶ προσκαλεῖται τοὺσ ιβ', 7 καὶ ἤρξατο αὐτοὺσ ἀποστέλ-
λειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖσ ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν
ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἵνα μηδὲν ἄρωσιν εἰσ
ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰσ τὴν ζώ-
νην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένουσ σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύση-
σθε δύο χιτῶνασ. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰσ
οἰκίαν, ἐκεῖ μείνατε ἕωσ ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃσ ἂν τό-
ποσ μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι
ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰσ
μαρτύριον αὐτοῖσ. 12 καὶ ἐξελθόντεσ ἐκήρυξαν αὐτοῖσ ἵνα μετα-

---

2 [c] αι τοιαυται αι 4 [c] εν τη ιδια πατριδι αυτου | τοισ συνγ. και εν [a]: *om 7—8 εξουσιαν usq παρηγγ. αυτοισ [a]: *ab αυτοισ ad αυτοισ transiluerat 12 αυτοισ: [a vid] del

2 οι πολλοι | om παντα 3 και αδελφοσ | ιωσητοσ 4 πατριδ. αυτου | συγγενεῦσιν (**-νεσιν) αυτου 5 *εδυνατο 6 om ο ιησουσ | δωδεκα 8 αιρωσιν 9 ενδυσασθε (**-σθαι) 10 μενετε 12 om αυτοισ

2 ηρξ. εν τ. συ. διδασχ. | om παντα | η δοθ. αυτω | και δυν. τοϊ. δι. τ. χει. αυτ. γινονται 3 ο υι. μαριασ, αδελφ. δε | ιωση 4 ελεγε δε | πατριδ. αυτου 5 ουδεμ. δυν. ποιησ. 6 εθαυμαζε | om ο ιησ. | δωδεκα 8 αιρωσιν | μ. πηρ. μ. αρτ. 9 αλλ | ς° ενδυσασθαι 10 μενετε 11 κ. οσοι αν μη δεξωνται υμ. | αυτοισ: add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη 12 εκηρυσσον ινα

νοήσωσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ
πολλοὺσ ἀρρώστουσ καὶ ἐθεράπευον.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺσ ἡρώδησ, φανερὸν γὰρ ἐγένετο
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐγήγερται
ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεισ ἐν αὐτῷ.
15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι ἡλίασ ἐστίν· ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτησ, ὡσ
εἷσ τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσασ δὲ ὁ ἡρώδησ ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα, οὗτοσ ἰωάννησ ἠγέρθη. 17 αὐτὸσ γὰρ ὁ ἡρώδησ
ἀποστείλασ ἐκράτησε τὸν ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλα-
κῇ διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ ἰωάννησ τῷ ἡρώδῃ ὅτι
οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ
ἡρωδιὰσ ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ
ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ ἡρώδησ ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼσ αὐτὸν
ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσασ
αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέωσ αὐτοῦ ἤκουεν. 21 καὶ γενομέ-
νησ ἡμέρασ εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδησ τοῖσ γενεσίοισ αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίησεν τοῖσ μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖσ χιλιάρχοισ καὶ τοῖσ
πρώτοισ τῆσ γαλιλαίασ, 22 καὶ ἐλθούσησ τῆσ θυγατρὸσ αὐτοῦ
ἡρωδιάδοσ καὶ ὀρχησαμένησ, ἤρεσεν τῷ ἡρώδῃ καὶ τοῖσ συν-
ανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησαί με
ὃ ἐὰν θέλῃσ, καὶ δώσω σοι. 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐὰν αἰ-
τήσῃσ δώσω σοι, ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ βασιλείασ μου. 24 καὶ ἐξ-
ελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν
κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ. 25 καὶ ἐλθοῦσα εὐθὺσ μετὰ

---

16 [a] ουτοσ ιωανν. αυτοσ, [c] ιωαννην ουτοσ 17 αυτ. γ. ο: [ca] ο γαρ, sed prius restitutum 22 [c] εισελθουσησ 25 [c] εισελθουσα

12 μετανοωσιν 14 ελεγον | ιωανησ 15 ηλειασ | αλλοι δε sec: add ελεγον 16 ιωανην ουτοσ ηγ. 17 ιωανην | *om την γυναικ. 18 ιωανησ 20 ιωανην | om και sec 22 εισελθουσησ | αιτησον 23 αυτη ο τι εαν με αιτ. 24 ιωανου 25 εισελθουσα

14 εκ νεκρ. ηγερθη 15 om δε pr | αλλ. δε: add ελεγον | προφητ. εστιν η ωσ 16 ειπεν οτι ον | ιωαννην, ουτοσ εστιν· αυτοσ ηγερθ. εκ νεκρων 17 εν τη φυλακη 20 ηπορει: εποιει 21 εποιει 22 εισελθουσησ | θυγ. αυτησ τησ ηρωδ. | ορχ. και αρεσασησ | ειπεν ο βασιλ. | αιτησον 23 με αιτησησ 24 η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25 εισελθουσα ευθεωσ

σπουδῆσ πρὸσ τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξ-
αυτῆσ δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 καὶ περίλυποσ γενόμενοσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ καὶ
τοὺσ συνανακειμένουσ οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ
εὐθὺσ ἀποστείλασ ὁ βασιλεὺσ σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 [καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν
τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ] ἐπὶ πίνακι, καὶ
ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ
μητρὶ αὐτῆσ. 29 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ
ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀπ-
ήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει
αὐτοῖσ· δεῦτε ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ
ἀναπαύεσθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντεσ
πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 καὶ ἀπῆλθον ἐν πλοίῳ
εἰσ ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. 33 καὶ ἴδον αὐτοὺσ ὑπάγοντασ,
καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺσ πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούσ. 34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὄχ-
λον πολύν, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούσ, ὅτι ἦσαν ὡσ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ πολλά. 35 καὶ
ἤδη ὥρασ πολλῆσ γινομένησ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπό-
λυσον αὐτούσ, ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τοὺσ κύκλῳ ἀγροὺσ καὶ
κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ βρώματα τί φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀπο-

---

28 και απελθων etc: scriptor ℵ την κεφ. αυτ. pr ad τ. κεφ. αυτ. sec transiluit 30 [c] και οσα εδιδ. 31 εισ: [c] επ 34 ως προβ. [c]: *om 35 [c] προσελθ. αυτω .

25 ιωανου 26 ανακειμενουσ 29 ηλθαν | εθηκ. αυτο 30 και οσα εδιδ. 31 καθ | αναπαυσασθε 32 εν τω πλοι. 33 ειδον | *εγνωσαν | om αυτουσ sec 34 πολυν οχλον 35 γενομενησ | προσελθ. αυτω 36 om βρωματ.

25 μοι δωσ εξαυτησ 26 αυτην αθετησαι 27 ευθεωσ | σπεκουλατωρα | ενεχθηναι 28 ο δε απελθ. 29 αυτο εν τω μνημ. 30 πα. και οσ. επ. κ. οσα εδιδ. 31 ειπεν | ηυκαιρουν 32 εισ ερ. τοπ. τω πλοιω 33 ειδον | υπαγοντ. οι οχλοι κ. επ. αυτον πο. | προ. αυτουσ: add και συνηλθον προσ αυτον 34 ειδεν ο ιησουσ πολ. οχλ. | επ αυτοισ 35 γενομενησ | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36 αγ. εαυτ. αρτουσ· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν

κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· ἀπελθόντεσ ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτουσ,
καὶ δώσωμεν αὐτοῖσ φαγεῖν; [38] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· πόσουσ ἄρ-
τουσ ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ ἐλθόντεσ λέγουσιν· πέντε, καὶ
δύο ἰχθύασ. [39] καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖσ ἀνακλιθῆναι πάντασ συμ-
πόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. [40] καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ
κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ ν΄. [41] καὶ λαβὼν τοὺσ πέντε ἄρτουσ
καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν,
καὶ κλάσασ τοὺσ ἄρτουσ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα παρατιθῶ-
σιν αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ β΄ ἰχθύασ ἐμέρισεν πᾶσιν. [42] καὶ ἔφαγον
πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· [43] καὶ ἦραν κλασμάτων ιβ΄ κοφίνων
πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν δύο ἰχθύων. [44] καὶ ἦσαν οἱ φαγόντεσ
ὡσ πεντακισχίλιοι ἄνδρεσ.

[45] Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασε τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰσ
πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ βηθσαϊδάν, ἕωσ αὐτὸσ
ἀπολύει τὸν ὄχλον. [46] καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπῆλθεν εἰσ
τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. [47] καὶ ὀψίασ γενομένησ ἦν τὸ πλοῖον ἐν
μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [48] καὶ
ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ἐναντίοσ
ὁ ἄνεμοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται
πρὸσ αὐτούσ, περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρ-
ελθεῖν αὐτούσ· [49] οἱ δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περι-
πατοῦντα, ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· [50] πάν-
τεσ γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν

---

38 ελθοντεσ: [c] γνοντεσ 41 [c] και εδιδου (non mutato κλασασ) 41 [c] παραθωσιν 44 φαγοντεσ: [c] additurus erat τουσ αρτουσ sed το quod iam scripserat rursus delevit

38 εχετε αρτουσ | ελθοντεσ: γνοντεσ 39 ** ἀνακλιναι | *εν τω 40 πρασιαι πρασιαι | πεντηκοντα 41 κ. κατεκλασεν τ. α. και εδ. | δυο 43 κλασματα | δωδεκα | om δυο 44 φαγοντ. τουσ αρτουσ | om ωσ 45 εισ το πλοι. 48 ο ανεμ. εναντ.

37 διακοσ. δηναρ. | δωμεν 38 υπ. και ιδετ. κ. γνοντεσ λεγ. 39 ανακλιναι 40 ανεπεσον | πρασιαι πρασιαι ανα εκ. κ. ανα πεντηκοντα 41 κ. κατεκλασε τ. αρτ. και εδ. τ. μα. αυτου | παραθώσιν | δυο 43 δωδεκα κοφινουσ πληρεισ | om δυο 44 φαγ. τουσ αρτουσ ωσει πεντ. 45 ευθεωσ | εισ το πλοι. | απολυση 48 ειδεν | ο ανεμ. εναντ. | και περι 49 περιπατ. επ. τησ θαλ. | εδοξ. φαντασμ. ειναι 50 ειδον | και ευθεωσ ελαλ.

μετ᾽ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
51 καὶ ἀνέβη πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μοσ· καὶ λίαν ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ
ἄρτοισ, ἀλλ᾽ ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ γεννησαρέτ,
καὶ προσωρμήθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου
εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην
καὶ ἤρξαντο ἐν τοῖσ κραβάκτοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περιφέ-
ρειν, ὅπου ἠκούσθη ὅτι ἔστιν. 56 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ
κώμασ ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν
τοὺσ ἀσθενοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἥψαντο αὐτοῦ,
ἐσώζοντο.

VII.

1 Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν
γραμματέων, ἐλθόντεσ ἀπὸ ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντεσ τινὰσ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τουτέστιν ἀνίπτοισ,
ἐσθίουσιν ἄρτον· 3 οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ ἰουδαῖοι
ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶσ ἐὰν μὴ
ῥαντίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων· 5 καὶ
ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ

---

53 [c] προσωρμισθησαν 55 εν: [c] επι 56 εν: cod η εν VII, 2 τινασ [c]: [*] τινεσ 3 cod εσθιωσιν

53 [*] γεννησαρεθ | προσωρμισθησαν 54 [*] om αυτων 55 επι τοισ | [*] κραβατοισ (-αττοισ?), [**] κραββατοισ | ηκουον 56 οπου αν | οσοι αν VII, 2 εσθ. τουσ αρτουσ 3 πυκνα: πυγμη 4 απ αγορασ | απερ ελαβον

51 λιαν εκ περισσου ε. εαυ. εξ. και εθαυμαζον 52 ην γαρ η καρδ. αυτ. 53 διαπ. ηλθον επι τ. γην γενησαρετ κ. προσωρμισθησαν 54 ευθεωσ 55 περιδραμοντεσ ολ. τ. περιχωρον εκ. ηρξαντο επι τ. κραββατοισ | οπ. ηκουον οτ. εκει εστ. 56 οπ. αν | om εισ sec et tert | ετιθουν | οσοι αν ηπτοντο VII, 2 om οτι | εσθιοντασ αρτουσ εμεμψαντο 3 πυκνα: πυγμη 4 βαπτισωνται | χαλκι. και κλινων 5 επειτα επερωτ.

περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσ-
βυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖσ χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖσ· καλῶσ ἐπροφήτευσεν ἠσαΐασ περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκρι-
τῶν, ὡσ γέγραπται ὅτι οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ
δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί
με, διδάσκοντεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντεσ
τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.
9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· καλῶσ ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ,
ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 μωϋσῆσ γὰρ εἶπεν· τίμα
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα
ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄν-
θρωποσ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ
ἐμοῦ ὠφεληθῇσ· 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει
ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια πολλὰ τοιαῦτα ποιεῖτε.
14 καὶ προσκαλεσάμενοσ πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀκού-
ετε καὶ συνίετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευ-
όμενον ἐπ᾽ αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν, ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον εἰσ τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖσ·
οὕτω καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν
εἰσπορευόμενον οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται
αὐτοῦ εἰσ τὴν καρδίαν ἀλλ᾽ εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ εἰσ τὸν ἀφε-

---

5 κοιναισ: [c] ανιπτοισ 15 επ: [c] εισ 18 [c] ουτωσ

6 **προεφητ. | ο λαοσ ουτ. 9 om κ. ελεγ. αυτ.[bentl] | τηρητε 13 τοιαυτ. πολλ. 14 λεγει αυτ. ακουσατε μου παντεσ κ. συνετε 15 εισπ. εισ αυτον το κοινουν αυτον αλλα | *om τον[blr] 17 εισηλθεν εισ οικον 18 ουτωσ | ου νοειτε | εισπορ. εισ τον ανθρωπον ου δυναται αυτον κοινωσαι 19 εισ τ. αφ. εκπορευεται

5 οι μαθητ. σου ου περιπ. | αλλα ανιπτοισ χερσ. 6 ο δε αποκριθεισ | οτι καλωσ προεφητευσεν | om οτι 8 αφεντεσ γαρ | ανθρωπων: add βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε 10 μωσησ 12 και ουκετι | τ. πατρ. αυτου η τ. μη. αυτου 14 παλιν: παντα | ακουετε μου παντεσ 15 επ: εισ | αυτον κοινωσαι | αλλα τα εκπορ. απ αυτου εκεινα εστι | ανθρωπον: add 16 ει τισ εχει ωτα ακουειν, ακουετω 17 εισηλθεν εισ οικον | περι τησ παραβολησ 18 ου νοειτε | εισπορ. εισ τον ανθρωπον ου δυναται αυτον κοινωσαι

δρῶνα ἐκβάλλεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν
δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώπων οἱ δια-
λογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνίαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοι-
χεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλοσ, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸσ πονη-
ρόσ, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ
πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὰ ὅρια τύρου καὶ σι-
δῶνοσ. καὶ εἰσελθὼν εἰσ οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ
οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν. 25 ἀλλὰ εὐθὺσ ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐ-
τοῦ, ἧσ εἶχεν τὸ θυγάτριον πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα
προσέπεσεν πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν ἑλληνίσ,
συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
ἐκβάλῃ ἐκ τῆσ θυγατρὸσ αὐτῆσ. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφεσ
πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν
ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖσ κυναρίοισ βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη
καὶ λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ἐσθίουσιν ὑποκάτω
τῆσ τραπέζησ ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ·
διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆσ θυγατρόσ σου
τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰσ τὸν οἶκον ἑαυτῆσ εὗρεν τὸ
παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξελη-
λυθόσ.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων τύρου ἦλθεν διὰ σιδῶ-
νοσ εἰσ τὴν θάλασσαν τῆσ γαλιλαίασ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
δεκαπόλεωσ. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ

---

23 λαθειν [c]: *λαλειν 28 υποκατω[a]: *αποκατω

21 πορνειαι 23 κακεινα: και 24 σειδω. | ηθελεν 25 αλλ ευθυσ | θυγατρ. αυτησ | ελθουσα 26 συρα φοιν. 28 υποκ. τ. τραπ. εσθι. 30 αυτησ 31 σειδω. 32 **μογγιλαλον

19 αφεδρ. εκπορευεται καθαριζον 21—22 μοιχ. πορνειαι φονοι [22] κλοπ. πλεον. 23 κακεινα: και 24 και εκειθ. | μεθορια | εισ την οικιαν | ηθελε | ηδυνηθη. 25 αλλα etc: ακουσασα γαρ γυνη | θυγατρ. αυτησ | ελθουσα 26 ην δε η γυνη | συροφοινισσα | εκβαλλη 27 ο δε ιησουσ ειπεν αυτ. | καλον εστι | βαλ. τοισ κυν. 28 και γαρ τα κυ. υπ. τ. τραπ. εσθιει 29 το δαιμ. εκ τ. θυ. σου 30 αυτησ | ευρ. το δαιμ. εξελ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ 31 τυρ. και σιδωνοσ ηλθε προσ την 32 κωφον μογιλ.

παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὰσ χεῖρασ. 33 καὶ ἀπο-
λαβόμενοσ αὐτὸν κατ' ἰδίαν ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἔβαλεν τοὺσ δα-
κτύλουσ εἰσ τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσασ ἥψατο τῆσ γλώσσησ
αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει
αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ
ἀκοαί, καὶ εὐθὺσ ἐλύθη ὁ δεσμὸσ τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, καὶ
ἐλάλει ὀρθῶσ. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν·
ὅσον δὲ αὐτοῖσ διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσοτέρωσ ἐκή-
ρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ· καλῶσ
πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺσ κωφοὺσ ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλουσ
λαλεῖν.

VIII.

1 Ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντοσ καὶ
μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ λέγει
αὐτοῖσ· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ
προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπο-
λύσω αὐτοὺσ νήστισ εἰσ οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ·
καί τινεσ αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ εἶπαν· πόθεν τούτουσ δυνήσεταί τισ ὧδε
χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίασ; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούσ· πόσουσ
ἄρτουσ ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· ζ'. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀνα-
πεσεῖν ἐπὶ τῆσ γῆσ. καὶ λαβὼν τοὺσ ζ' ἄρτουσ εὐχαριστήσασ
ἔκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν·
καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλο-

32 c την χειρα 33 εβαλεν c: *ελαβ. 34 c εφφεθα

32 την χειρα 33 απο τ. οχλ. κ. ιδ. | δακτ. αυτου 35 om ευθυσ 36 περισσοτερον 37 ωσ και τουσ κω. VIII, 1 μαθητ. αυτου 2 ημεραισ τρισιν | om μοι 3 νηστεισ | ηκασιν: εισιν 4 απεκρ. αυτω | om και ειπ. | οτι ποθεν 5 εχετ. αρτ. | επτα 6 επτα

32 την χειρα 33 απο τ. οχλ. κ. ιδι. | δακτ. αυτου 35 κ. ευθεωσ διηνοιχθησαν | om ευθυσ 36 ειπωσιν· οσ. δ. αυτοσ αυτοισ | om αυτοι | περισσοτερον 37 κ. τουσ αλαλ. VIII, 1 παλ. πολλ.: παμπολλου | προσκαλ. ο ιησουσ τ. μα. αυτου 2 ημερασ τρεισ 3 νηστεισ | τινεσ γαρ | om απο | ς° ηκουσι 4 απεκρ. αυτω | om κ. ειπαν 5 επηρωτα | εχετ. αρτ. | ειπον | επτα 6 παρηγγειλε | επτα | παραθωσι 7 ειχον

γήσασ αυτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθη-
σαν, καὶ ἦραν τὰ περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδασ.
9 ἦσαν δὲ τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούσ.

10 Καὶ εὐθὺσ ἐμβὰσ εἰσ τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη δαλμανουθά. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ
φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντεσ παρ' αὐτοῦ
σημεῖον ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντεσ αὐτόν. 12 καὶ ἀνα-
στενάξασ τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ
σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ ση-
μεῖον. 13 καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν.
14 καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖσ λέ-
γων· ὁρᾶτε βλέπετε ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων καὶ τῆσ
ζύμησ ἡρώδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ ὅτι ἄρτουσ
οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺσ ὁ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· τί διαλογίζεσθε
ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην
ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ οὐ βλέπετε,
ὦτα ἔχοντεσ οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺσ
πέντε ἄρτουσ ἔκλασα εἰσ τοὺσ πεντακισχιλίουσ, καὶ πόσουσ
κοφίνουσ κλασμάτων πλήρεισ ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· ιβ'.
20 ὅτε καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ εἰσ τοὺσ τετρακισχιλίουσ, πόσων
σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά.
21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὔπω συνίετε;

22 Καὶ ἔρχεται εἰσ βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμε-

---

7 παρεθηκεν: [a] ειπεν και ταυτα παρατιθεναι 10 ο ιησουσ: [c] om 17 ο ιησουσ: [c] om 18 [a] και ωτα 22 [c] ερχονται

7 παρεθηκεν: ειπεν και ταυτα παρατιθεναι 8 om παντεσ et τα | σπυριδασ 9 ωσ τετρακισχ. 10 εμβασ αυτοσ | om ο ιησουσ | δαλμανουνθα 11 om ιδειν 12 om υμιν 14 *επελαθεντο 15 om και sec[bentl] 16 εχουσιν 17 om ο ιησουσ | *συνειτε? συνιειτε? 18 και ωτα 19 om και | δωδεκα 20 και οτε τουσ | om αρτουσ | λεγουσιν: add αυτω 21 πωσ ου νοειτε 22 ερχονται

7 και ευλογησασ ειπε παραθειναι και αυτα 8 εφαγ. δε | om παντεσ et τα | σπυριδασ 9 ησ. δε οι φαγοντεσ ωσ 10 ευθεωσ | om ο ιησουσ 11 συζητειν | om ιδειν 12 σημειον επιζητει 13 εμβασ παλιν εισ το πλοιον 16 πρ. αλληλ. λεγοντεσ 17 ετι πεπωρωμ. 18 και ωτα 19 om και | πληρεισ κλασματ. | δωδεκα 20 οτε δε τουσ | om αρτουσ | και λεγ.: οι δε ειπον 21 ουπω: πωσ ου 22 ερχεται

νοσ τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ,
καὶ πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ,
ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψασ εἶπεν· βλέπω
τοὺσ ἀνθρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ. 25 εἶτα
πάλιν ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ
διέβλεψεν, καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἔβλεψεν δηλαυγῶσ ἅπαντα.
26 καὶ ἀπέστειλεν εἰσ οἶκον αὐτὸν αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰσ τὴν
κώμην εἰσέλθῃσ.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ κώ-
μασ καισαρίασ τῆσ φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων αὐτοῖσ· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντεσ ὅτι ἰωάννην τὸν βαπτιστήν·
καὶ ἄλλοι ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰσ τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸσ
ἐπηρώτα αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶσ δὲ
ὁ πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ
ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 καὶ ἤρξατο
διδάσκειν αὐτοὺσ ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν,
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων
καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέ-
ρασ ἀναστῆναι. 32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει· καὶ προσ-
λαβόμενοσ αὐτὸν ὁ πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπι-
στραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐπετίμησεν πέτρῳ καὶ
λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ
ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον σὺν
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω μου ἐλ-

---

24 [c] αναβλ. ελεγεν 25 [c] ενεβλεπεν τηλαυγωσ 26 [c] απεστ. αυτον εισ τον οικ. αυτου | [c] μηδε εισ 27 αυτοισ: [ca]del,[cb]rest 28 οτι pr: [c] om

23 βλεπεισ 24 ειπεν: ελεγεν 25 εθηκεν | αποκατεστη κ. ενεβλεπεν τηλαυγωσ 26 αυτον ε. οικ. αυτου | μη: μηδε 27 καισαρειασ 28 ιωανην 29 om δε sec| om ο υι. τ. θεου 32 *παρησια | ο πετροσ αυτον

23 εξηγαγεν 24 αναβλ. ελεγε | ς[e 1633] om οτι et ορω 25 οφθ. αυτ. και εποιησεν αυτον αναβλεψαι κ. αποκατεσταθη κ. ενεβλεψε τηλαυγωσ απαντασ 26 απ-εστ. αυτον εισ οικ. αυτου | μηδε εισ τ. κω. εισελθ. μηδε ειπησ τινι εν τη κωμη 27 καισαρειασ 28 οι δε απεκριθησαν ιωαννην | ηλιαν | οτι εισ: ενα 29 κ. αυτ. λεγει αυτοισ | om ο υι. τ. θεου 31 υπο: απο | om των sec et tert 33 τω πετρω λεγων 34 ει τισ: οστισ

θεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ
ἀκολουθείτω μοι. 35 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄν-
θρωποσ κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ;
38 ὃσ γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ ἐν τῇ γε-
νεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸσ
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

IX.

1 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ τῶν
ὧδε ἑστώτων, οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.
2 Καὶ μετὰ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦσ τὸν πέτρον
καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ τὸν ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ
ὑψηλὸν λίαν κατ' ἰδίαν μόνουσ, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν
αὐτῶν. 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν,
οἷα γναφεὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ οὐ δύναται οὕτωσ λευκᾶναι. 4 καὶ
ὤφθη αὐτοῖσ ἠλίασ σὺν μωϋσῇ, καὶ ἦσαν λαλοῦντεσ τῷ ἰησοῦ.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ πέτροσ λέγει τῷ ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν
ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν γ' σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ μωϋσεῖ
μίαν καὶ ἠλίᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀπεκρίθη· ἔκφοβοι γὰρ
ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖσ, καὶ ἐγέ-
νετο ἐκ τῆσ νεφέλησ φωνή· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ,

---

36 ^c ανθρωπον 37 ^c δω IX, 7 αγαπητοσ: ^a add εν ω ευδοκησα

34 σταυρ. αυτου 35 την εαυτου ψυ. σωσαι 36 ανθρωπον 37 ο ανθρωποσ | εαυτου IX, 1 ωδε των εστηκοτων 2 και ιωανην | om λιαν 4 ηλειασ | **μωυσει | συνλαλουντεσ 5 τρεισ | ηλεια 6 αποκριθη 7 φωνη εκ τ. νεφ.

34 σταυρ. αυτου 35 γαρ αν | αν απολεση | ουτοσ σωσει 36 ωφελησει ανθρωπον εαν κερδηση | ζημιωθη 37 η τι δωσει 38 γαρ αν IX, 1 εστηκοτων 2 μεθ. ημ. | om λιαν 3 λιαν: add ωσ χιων | om ουτωσ 4 μωσει | συλλαλουντ. 5 ραββι | σκην. τρεισ | μωσει 6 τι λαληση· ησαν γαρ εκφοβ. 7 κ. ηλθε φων. εκ τ. νεφ. λεγουσα

ἀκούετε αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα
εἶδον εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 καὶ καταβαινόν-
των αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ ἃ
εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν
ἀναστῇ. 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸσ ἑαυτούσ, συνζητοῦν-
τεσ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν
λέγοντεσ· ὅτι λέγουσιν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ ὅτι
ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· ἠλίασ μὲν ἐλθὼν
πρῶτον ἀποκαταστάνει πάντα· καὶ πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω
ὑμῖν, καὶ ἠλίασ ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον,
καθὼσ γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ
αὐτοὺσ καὶ γραμματεῖσ συνζητοῦντασ πρὸσ ἑαυτούσ. 15 καὶ
εὐθὺσ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προσ-
τρέχοντεσ ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούσ· τί συν-
ζητεῖτε πρὸσ ἑαυτούσ; 17 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ ὄχλου·
διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλα-
λον· 18 καὶ ὅπου αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ
τρίζει τοὺσ ὀδόντασ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ
σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ
αὐτοῖσ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ, ἕωσ πότε πρὸσ ὑμᾶσ ἔσομαι;
ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸσ ἐμέ. 20 καὶ ἤνεγκαν
αὐτὸν πρὸσ αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺσ συνεσπά-
ραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ

---

9 ει μη[a]: *om 12 [c] πρωτοσ αποκαθιστανι 13 [c] οτι και ηλ. | [c] επ. εν αυτω 14 [c] προσ αυτουσ 16 [a vid] πρ. αυτουσ, sed restitutum πρ. εαυτ. 18 [c] οπου εαν

8 μετα εαυτων ει μη τ. ιη. μον. 9 απο: εκ 11 om οι φαρισ. και | ηλειαν 12 ηλειασ | *αποκατιστανει, **αποκαθιστ. | εξουδενηθη 13 οτι και ηλειασ 14 *ειδαν | προσ αυτουσ 16 προσ αυτουσ 18 οπου εαν | ρησσει αυτον 19 προσ με

7 αυτου ακουετε 8 ει μη: αλλα 9 καταβαιν. δε | διηγησ. α ειδον 10 συζητ. 11 om οι φαρισ. και 12 ο δε αποκριθεισ ειπεν αυτ. | αποκαθιστα | εξουδενωθη 13 οτι και ηλ. | ηθελησαν 14 ελθων et ειδεν | συζητουντ. αυτοισ 15 ευθεωσ | ιδων α. εξεθαμβηθη 16 αυτουσ: τουσ γραμματεισ | συζητειτ. πρ. αὐτουσ 17 αποκριθεισ εισ ε. τ. οχλ. ειπε 18 οπου αν | ρησσ. αυτον | τ. οδοντ. αυτου | ειπον 19 αποκρ. αυτω | προσ με 20 ευθεωσ το πν. εσπαραξεν

ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσοσ χρόνοσ ἐστὶν ὡσ τοῦτο
γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν. [22] καὶ πολλάκισ καὶ
εἰσ πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰσ ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλα
εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶσ ἐφ᾽ ἡμᾶσ. [23] ὁ δὲ ἰη-
σοῦσ εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
[24] καὶ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω, βοήθει
μου τῇ ἀπιστίᾳ. [25] ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ,
ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον
καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι
εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν. [26] καὶ κράξασ καὶ πολλὰ σπαράξασ αὐτὸν
ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολλοὺσ λέγειν
ὅτι ἀπέθανεν. [27] ὁ δὲ ἰησοῦσ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ἤγει-
ρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. [28] καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ οἶκον, οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ κατ᾽ ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [29] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο τὸ γένοσ
ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

[30] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο διὰ τῆσ γαλιλαίασ,
καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τισ γνοῖ. [31] ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται
εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκταν-
θεὶσ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. [32] οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα,
καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

[33] Καὶ ἦλθον εἰσ καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενοσ
ἐπηρώτα αὐτούσ· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; [34] οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸσ ἀλλήλουσ γὰρ διελέγχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίσ μείζων ἐστίν.

---

21 ωσ: [c]εξ ου 23 [c]δυνασαι 24 και: [c]ευθυσ 25 [c]εγω επιτασσω 26 αυτον: [corr]del, [corr]rest 29 προσευχη: [cb]add και νηστεια

21 ωσ: εωσ 22 αλλ ει 24 και: ευθυσ 25 om ὁ | εγω εγω (**om sec) επιτασσω 26 om αυτον 28 *καθ 30 *επορευοντο 31 om αυτοισ 34 διελεχθησαν | om εστιν

21 om εκ 22 αυτον και εισ πυρ | αλλ ει τι δυνασαι 23 ει δυνασαι πιστευσαι 24 και ευθεωσ κραξ. | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25 om ὁ | το πνευμ. το αλαλ. κ. κωφ. εγω σοι επιτασσ. 26 κραξαν | σπαραξαν | om τουσ 27 αυτον τησ χειροσ ηγ. 28 εισελθοντα αυτον | επηρωτ. αυτ. κατ ιδιαν 29 εν προσευχ. και νηστεια 30 και εκειθεν | γνω 31 τη τριτη ημερα 33 ηλθεν εισ καπερναουμ | προσ εαυτουσ διελογ. 34 διελεχθησαν | om εστιν

35 καὶ καθίσασ ἐφώνησεν τοὺσ ιβʹ καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἴ τισ θέλει
πρῶτοσ εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατοσ καὶ πάντων διάκονοσ.
36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκα-
λισάμενοσ αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖσ· 37 ὃσ ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων
δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃσ ἐμὲ δέχεται,
οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰω-
άννησ· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ
δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶσ γάρ ἐστιν ὃσ ποι-
ήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακο-
λογῆσαί με· 40 ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθʼ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν.
41 ὃσ γὰρ ἐὰν ποτίσῃ ὑμᾶσ ποτήριον ὕδατοσ ἐν ὀνόματί μου,
ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισ-
θὸν αὐτοῦ. 42 καὶ ὃσ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων
τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλοσ
ὀνικὸσ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰσ τὴν θάλασσαν.
43 καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν
ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωήν, ἢ τὰσ δύο χεῖρασ
ἔχοντα εἰσελθεῖν εἰσ τὴν γέενναν, εἰσ τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.
45 καὶ ἐὰν ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ τοὺσ δύο
πόδασ ἔχοντα εἰσ τὴν γέενναν βληθῆναι. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμόσ
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλ-

---

41 [c] om μου | χριστου[c]: *εμον (ex εμοι ortum?) 43 [c] εχοντα απελθειν | εισ τ. π. τ. ασβ.: [corr]del, [corr]rest

35 δωδεκα 37 των τοιουτων παιδιων | και οσ αν εμε δεχηται 38 ιωανησ 41 γαρ αν | om μου 42 πιστευοντ. εισ εμε 43 εχοντα απελθειν 45 σκανδαλιζη | εισελθειν εισ τ. ζω. χωλον η τουσ | βληθην. εισ τ. γε.

35 δωδεκα 37 οσ εαν εν τ. τοιουτων παιδιων | κ. οσ εαν εμε δεξηται 38 απεκριθη δε αυτω ο ιω. λεγων | ϛ om εν | δαιμον. οσ ουκ ακολουθει ημιν κ. εκωλυσαμεν α. οτ. ο. ακολουθει ημιν 40 καθ υμων υπ. υμων 41 γαρ αν | εν τω ονομ. | om οτι sec 42 om τουτων | τ. πιστ. εισ εμε | λιθοσ μυλικοσ 43 σκανδαλιζη | καλ. σοι εστι κυ. εισ τ. ζω. εισελθ. | εχοντα απελθειν | ασβεστον: add 44 οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 45 σκανδαλιζη | εστι σοι εισελθ. εισ τ. ζω. | om κυλλ. η | βληθ. εισ τ. γεενν. εισ το πυρ το ασβεστον· 46 οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47 καλ. σοι εστι

μον εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ
ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν, [48] ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. [49] πᾶσ γὰρ ἐν πυρὶ ἁλισθή-
σεται. [50] καλὸν τὸ ἅλασ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν
τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖσ ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν
ἀλλήλοισ.

X.

[1] Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ τὰ ὅρια τῆσ ἰουδαίασ
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸσ
αὐτόν, καὶ ὡσ εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούσ. [2] καὶ προσελ-
θόντεσ οἱ φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
ἀπολῦσαι, πειράζοντεσ αὐτόν. [3] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ·
τί ὑμῖν ἐνετείλατο μωϋσῆσ; [4] οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν μωϋσῆσ
βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. [5] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐν-
τολὴν ταύτην. [6] ἀπὸ δὲ ἀρχῆσ κτίσεωσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποί-
ησεν αὐτούσ· [7] ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, [8] καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα
μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. [9] ὃ οὖν ὁ θεὸσ
συνέζευξεν, ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. [10] καὶ εἰσ τὴν οἰκίαν πάλιν
οἱ μαθηταὶ περὶ τούτων ἐπηρώτων αὐτόν. [11] καὶ λέγει αὐτοῖσ·
ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοι-
χᾶται ἐπ' αὐτήν· [12] καὶ ἐὰν αὕτη ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐ-
τῆσ γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
[13] Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα αὐτῶν ἅψηται· οἱ δὲ

---

47 εισελθειν[c]: *om 50 αλα bis: [c] αλασ X, 7 ανθρωποσ: cod ανθρωπω

47 εισ γεενναν 49 om εν 50 το αλασ αναλον X, 2 om οι 7 om αυτου sec 8 μια σαρξ 10 περι τουτου

47 γεενναν του πυροσ 49 om εν | αλισθησ.: add και πασα θυσια αλι αλισθησεται 50 αλα bis: αλασ X, 1 κακειθεν | ιουδ. δια του περαν | συμπορευοντ. | 2 επηρωτησαν 3 μωσησ 4 ειπον | μωσησ επετρεψ. 5 και αποκριθεισ ο ιησουσ 6 αυτουσ ο θεοσ 7 κ. τ. μητερα, και προσκολληθησεται προσ την γυναικα αυτου 10 εν τη οικια | οι μαθ. αυτου περι του αυτου επηρωτησαν αυτ. 11 οσ εαν 12 κ. εαν γυνη απολυση τ. α. αυτ. και γαμηθη αλλω 13 αψηт. αυτ.

μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ. 14 ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ἠγανάκτησεν
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με καὶ μὴ
κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενοσ
αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ ὁδόν, προσδραμὼν εἷσ καὶ
γονυπετήσασ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποι-
ήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·
τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ. 19 τὰσ
ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ φονεύσῃσ, [μὴ μοιχεύσῃσ,] μὴ κλέψῃσ, μὴ
ψευδομαρτυρήσῃσ, μὴ ἀποστερήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητόσ μου. 21 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐμβλέψασ αὐτῷ
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε,
ὅσα ἔχεισ πώλησον καὶ δὸσ τοῖσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν
ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ὁ δὲ στυγνάσασ ἐπὶ τῷ
λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ
περιβλεψάμενοσ ὁ ἰησοῦσ ἔλεγεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· πῶσ
δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖσ λόγοισ αὐ-
τοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦσ πάλιν ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ
δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκο-
πώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ ῥαφίδοσ εἰσελθεῖν, ἢ
πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶσ
ἐξεπλήσσοντο, λέγοντεσ πρὸσ αὐτόν· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι;

---

19 μη μοιχ.[a]: *om | σου sec: [c] om 23 [c] λεγει 25 τρηματοσ: [c] τρυμαλιασ

14 om και sec 19 αποστερησησ: in marg suppletum | om σου sec 21 om ετι | om τοισ 23 λεγει 25 δια τησ τρυμαλιασ τησ ραφ. εισελθ. (διελθ.?)

13 επετιμων τοισ προσφερουσιν 15 οσ εαν 16 εν. αυτ. τιθεισ τ. χ. ε. αυτ. ηυλογει αυτα 19 μη μοιχ. μη φονευσ. | om σου sec 20 ο δε αποκριθεισ ειπεν αυτω 21 om ετι | σε: σοι | ακολ. μοι: add αρασ τον σταυρον 23 λεγει 24 δυσκολ. εστιν: add τουσ πεποιθοτασ επι τοισ χρημασιν 25 δια τησ τρυμαλιασ τησ ραφ. διελθειν 26 λεγοντ. πρ. εαυτουσ

27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἶπεν· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον,
ἀλλ᾽ οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. 28 ἤρξατο
λέγειν ὁ πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκο-
λουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 29 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ
ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ εὐ-
αγγελίου, 30 ἐὰν μὴ ἀπολάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν
προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦν-
τες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς ιβʹ ἤρξατο αὐτοῖς
λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσου-
σιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύ-
σουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ
μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ παραπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, οἱ υἱοὶ
ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰ-
τήσομέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με

---

27 ειπεν: [c] λεγει 29 αγρουσ: [c] add ενεκεν εμου και 30 τουτω: [*] add οικιασ και αδελφουσ και αδελφασ και μητερα και ([c] suppl πατερα και) τεκνα ([c] add insuper και αγρουσ μετα διωγμων) 33 αρχιερευσι: [c] add και τοισ γραμματευσιν 34 εμπτυσουσιν [c]: *εμπτυουσιν 35 [c] προσπορευοντ. 35—37 ινα ο εαν usq δοσ ημιν [c]: *om

27 ειπεν: λεγει | om τω (?) 28 om τι αρ. ε. ημ. 29 om αυτω | η μητερ. η πατερ. | ενεκεν εμου και (**add ενεκεν) του ευαγγ. 30 λαβη | τουτω: add οικιασ και αδελφουσ και αδελφασ και μητερασ και τεκνα και αγρουσ μετα διωγμων | αιωνιον 32 δωδεκα 33 τ. αρχιερευσιν και τοισ γραμματευσιν 35 προσπορ. | ιωανησ | οι δυο υιοι | αιτησωμεν

27 εμβλεψ. δε | ειπεν: λεγει | α. ου παρ. τω θεω | δυνατα εστιν 28 και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | om τι αρ. ε. ημ. 29 αποκριθεισ δε ο ιησ. ειπεν | μητερα: add η γυναικα | ενεκεν εμου και του ευαγγ. 30 λαβη | τουτω: add οικιασ και αδελφουσ και αδελφασ και μητερασ και τεκνα και αγρουσ μετα διωγμων 31 και οι εσχατ. 32 οι δε: και | δωδεκα 33 αρχιερ. και τοισ γραμματευσι 34 κ. μαστιγ. αυτ. κ. εμπτυσ. αυτω | αποκτενουσ.: add αυτον | τη τριτη ημερα 35 προσπορευοντ. | om αυτω | αιτησωμεν | om σε

ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸσ ἡμῖν ἵνα εἷσ σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἷσ σου ἐξ εὐωνύμων καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ
ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ
τοῦ πατρόσ μου. 41 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν
καὶ περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ
ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντεσ ἄρχειν τῶν ἐθνῶν
κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ βασιλεῖσ κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν. 43 οὐχ οὕτωσ δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ ἂν θέλῃ μέγασ
γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔστω ὑμῶν διάκονοσ, 44 καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν
ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦλοσ. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦ-
ναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
46 Καὶ ἔρχονται εἰσ ἰεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ο υἱὸσ τι-
μαίου βαρτιμαῖοσ τυφλὸσ καὶ προσαίτησ ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσασ ὅτι ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖόσ ἐστιν, ἤρξατο
κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ δαυεὶδ ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετί-
μων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν·
υἱὲ δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε

---

36 με ποιησω [ca]: [cb]? με ποιησαι [vid] 40 υπ. τ. πατρ. μου: [corr]del, [corr]rest
42 [c] ο ιησουσ

37 ειπαν | και εισ εξ αριστερων 39 *δυνομεθα 40 om υπ. τ. πατρ. μου
41 om και sec | ιωανου 42 ο ιησουσ | βασιλεισ: μεγαλοι αυτων 43 εστω: εσται
46 εισ ιερειχω, sed *om κ. ερχοντ. ε. ιερ. | τειμαιου βαρτειμαιοσ | τυφλοσ προσ-
αιτησ 47 ιησ. εστιν ο ναζαρηνοσ 48 επετ. αυτον

36 θελ. ποιησαι με 37 εισ εκ δεξ. σου κ. εισ εξ ευ. σου 38 η το: και το
39 ειπον | το μεν ποτηρ. 40 και εξ ευων. μου | om υπ. τ. πατρ. μου 41 om και
sec 42 ο δε ιησ. προσκαλεσ. αυτ. | βασιλεισ: μεγαλοι αυτων 43 εστιν: εσται |
οσ εαν θε. γεν. μεγ. | εσται διακ. υμων 44 οσ εαν θε. υμων γενεσθαι πρωτ. 46 απο
ιεριχω | om ὁ | ο τυφλοσ εκαθ. π. τ. οδ. προσαιτων 47 ο υιοσ δαβιδ 48 δαβιδ
49 ειπεν αυτον φωνηθηναι

αὐτόν. καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντεσ αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε,
φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναπηδήσασ
ἦλθεν πρὸσ τὸν ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν·
τί σοι θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸσ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα
ἀναβλέψω. 52 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστισ σου
σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺσ ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν
τῇ ὁδῷ.

XI.

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰσ ἱεροσόλυμα, εἰσ βηθφαγὴ καὶ εἰσ
βηθανίαν πρὸσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ 2 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην, καὶ
εὐθὺσ εἰσπορευόμενοι εἰσ αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ'
ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε ὅτι ὁ κύριοσ
αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε.
4 καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν
ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου; καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινεσ τῶν ἐκεῖ
ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖσ· τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον; 6 οἱ
δὲ εἶπον αὐτοῖσ καθὼσ εἶπεν ὁ ἰησοῦσ· καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ.
7 καὶ ἄγουσιν τὸν πῶλον πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν
αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῷ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ
κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 καὶ οἱ προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολου-

---

52 [ca] και ο ιησ., sed [cb] rursus ο δε ιησ. XI, 2 κωμην: [cb] add την κατεναντι υμων 7 αγουσιν: [c] φερουσιν | [c] αυτω τα ιματια αυτων

51 ραββουνει 52 και ο ιησ. XI, 1 *βηδφ., **βηθσφαγη | om εισ tert | το ελαιων 2 κωμην την κατεναντι υμων | ουδ. ουπω ανθρ. 3 om οτι | αποστελλ. παλ. αυτ. 4 om τον et την 7 αγουσιν: φερουσιν | αυτω τα ιματ. εαυτων | εκαθισεν 8 τ. ιματ. εαυτων

49 εγειραι 50 αναπηδ.: αναστασ 51 αποκρ. λεγει αυτω ο ιησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββονι 52 ευθεωσ | ηκολ. τω ιησου εν XI, 1 ιερουσαλημ | om εισ tert 2 κωμην την κατεναντι υμων | ευθεωσ | om ουπω | κεκαθικε | λυσαντεσ αυτον αγαγετε 3 ευθεωσ αυτον αποστελει ωδε 4 απηλθ. δε 6 ειπεν: ενετειλατο 7 ηγαγον | επεβαλον αυτω τα ιμ. αυτων | εκαθισεν επ αυτω 8 πολλοι δε | στοιβαδασ εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον

θοῦντεσ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι
κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸσ ἡμῶν
δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ. 11 καὶ εἰσῆλθεν εἰσ ἱεροσόλυμα
εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενοσ πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσησ τῆσ
ὥρασ, ἐξῆλθεν εἰσ βηθανίαν μετὰ τῶν ιβʹ.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίασ ἐπεί-
νασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα,
ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ᾽ αὐτὴν οὐδὲν
εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸσ οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰσ τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶσ καρ-
πὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 15 καὶ ἔρχονται εἰσ
ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ
πωλοῦντασ καὶ τοὺσ ἀγοράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέ-
ζασ τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν πω-
λούντων τὰσ περιστεράσ, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τισ διενέγκῃ
σκεῦοσ διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὐ
γέγραπται ὅτι ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ κληθήσεται πᾶσιν
τοῖσ ἔθνεσιν; ὑμεῖσ δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. 18 καὶ
ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ, καὶ ἐζήτουν πῶσ αὐ-
τὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶσ γὰρ ὁ ὄχλοσ ἐξ-
επλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 19 καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξ-
επορεύετο ἔξω τῆσ πόλεωσ. 20 καὶ παρεπορεύετο πρωΐ, καὶ ἴδον
την συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶσ ὁ πέτροσ
λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.
22 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· εἰ ἔχετε πίστιν θεοῦ,

---

12 επεινασεν [a]: *om 15 κατεστρεψεν: [c] post περιστερ. transpon 20 [c] κ. παραπορευομενοι πρωι ιδον

11 οψιασ ηδη | om τησ ωρασ | δωδεκα 13 om μιαν 15 κατεστρεψ. post περιστερ. pon 17 om αυτοισ | πεποιηκατε 18 εξεπλησσετο 19 εξεπορευοντο 20 παραπορευομενοι πρωι ειδον 22 om ει

9 εκραζον λεγοντεσ 10 βασιλεια: add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11 εισ ιεροσ. ο ιησουσ και εισ | οψιασ | δωδεκα 13 om μιαν et απο | ευρησει τι | ου γαρ ην καιροσ συκ. 14 αποκριθ. ο ιησουσ | εκ σου εισ τ. αιω. | ϛ° ουδεισ 15 εισελθων ο ιησουσ | om τουσ sec | κατεστρ. post περιστ. pon 17 εδιδ. λεγων αυτοισ 18 οι γραμμ. κ. οι αρχιερ. | απολεσουσιν | οτι πασ | εξεπλησσετο 19 και οτε 20 κ. πρωι παραπορευομενοι ειδον 21 ραββι 22 om ὁ | om ει

[23] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλή-
θητι εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ,
ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. [24] διὰ τοῦτο
λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι
ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. [25] καὶ ὅταν στῆτε προσευχόμενοι,
ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινοσ, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
[27] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰσ ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι-
πατοῦντοσ αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, [28] καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; ἢ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην
ἵνα ταῦτα ποιῇσ; [29] ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐπερωτήσω
ὑμᾶσ κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [30] τὸ βάπτισμα τὸ ἰωάννου πόθεν ἦν;
ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. [31] καὶ προσελογί-
ζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ·
διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [32] ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώ-
πων; ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ εἶχον τὸν ἰωάννην ὅτι
προφήτησ ἦν. [33] καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴ-
δαμεν. καὶ ὁ ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω υμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖσ ἐν παραβολαῖσ λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄν-
θρωποσ ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπο-

---

29 και sec: [c] καγω 31 [ca] διελογιζοντο, sed restitutum προσελογ. 32 [c] απαντεσ | [c] τ. ιωανν. οντωσ οτι

23 οτι οσ αν 25 οταν στηκητε 29 om καγω 30 ιώανου | om ποθεν ην | εξ ουρ. ην η εξ 31 διελογιζοντο 32 αλλ ειπωμεν | απαντεσ | τ. ιωανην οντωσ οτι

23 αμην γαρ λε. υμ. οτι οσ | πιστευση οτι α λεγει | εστ. αυτω: add ο εαν ειπη 24 οσα αν προσευχομενοι αιτ. | λαμβανετε 25 στηκητε | τ. παρ. υμων: add [26] ει δε υμεισ ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ αφησει τα παραπτωματα υμων 28 λεγουσιν | και τισ σοι την εξ. ταυ. εδωκ. 29 ο δε ιησ. αποκριθεισ 30 om το sec | om ποθεν ην | εξ ουρ. ην η 31 ελογιζοντο 32 αλλ εαν ειπ. | τον λαον· απαντεσ | οτι οντωσ 33 λεγουσι τω ιησου | κ. ο ιησ. αποκριθεισ XII, 1 λεγειν | εφυτ. ανθρ.

λήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ,
καὶ ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ τῷ
καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβοι ἀπὸ τῶν καρπῶν
τοῦ ἀμπελῶνοσ. 3 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν
κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον· κἀκεῖνον
ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον
ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺσ ἄλλουσ, οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ
ἀποκτέννοντεσ. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐ-
τὸν ἔσχατον πρὸσ αὐτούσ, λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸσ ἑαυτοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ
κληρονομία. 8 καὶ λαβόντεσ ἀπέκτειναν αὐτὸν καὶ ἐξέβαλον
ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ. 9 τί οὖν ποιήσει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ;
ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργούσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπε-
λῶνα ἄλλοισ. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν
γωνίασ· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν
οφθαλμοῖσ ἡμῶν; 12 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβη-
θησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν
εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αυτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτὸν τινὰσ τῶν φαρισαίων καὶ
τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόντεσ
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ, καὶ οὐ μέ-
λει σοι περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἐπ' ἀληθείασ τὴν οδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· ἔξεστιν δοῦναι
κῆνσον καίσαρι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν

---

2 [c] λαβη 4 αλλον: [c] add δουλον 4 εκεφαλιωσαν (ut etiam BL): non mutatum 5 [c] αποκτιννυντεσ 15 ιδων: [c] ιδωσ

1 εξεδοτο 2 λαβη 4 αλλον δουλον | εκεφαλιωσαν non correctum 5 αποκτεννυντεσ ([bent] et [mai], -ο- [blr]) 8 εξεβαλαν αυτον 9 om ουν 15 ειδωσ

1 εξεδοτο 2 λαβη | του καρπου 3 οι δε λαβοντ. 4 αλλον δουλον | κακειν. λιθοβολησαντεσ εκεφαλαιωσαν κ. απεστειλαν ητιμωμενον 5 κ. παλιν αλλ. | τουσ μεν et τουσ δε | αποκτεινοντεσ 6 ετι ουν εν. υι. εχων αγαπ. αυτου απεστ. και αυτ. πρ. αυτ. εσχατ. 7 ειπον πρ. εαυτ. 8 αυτ. απεκτ. 14 οι δε ελθοντ. | κηνσ. καισ. δουν. 15 ειδωσ

τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνά-
ριον ὧδε ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ η
εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· καίσαροσ. 17 ο
δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τὰ καίσαροσ ἀπόδοτε καίσαρι, καὶ τα
τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.
18 Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν, οἵτινεσ λέγουσιν
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· 19 διδάσ-
καλε, μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ
καὶ καταλείψῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνα, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. 20 ζ' ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ εἶσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀπο-
θνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύτεροσ ἔλαβεν αὐτήν,
καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτοσ ὡσαύτωσ
22 καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ η
γυνὴ ἀπέθανεν. 23 ἐν τῇ ἀναστάσει τίνοσ αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν
τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν
οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 26 περὶ
δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ μωϋ-
σέωσ ἐπὶ τοῦ βάτου πῶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ο θεὸσ
ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ ἰσὰκ καὶ ὁ θεὸσ ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸσ
νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

---

15 ωδε: [c] om 19 [ca] τεχνον, [cb] rursus τεχνα 20 ησαν: [a] add παρ ημιν, [c] rursus del | ο εισ: [a] ο πρωτοσ 22 αφηκαν [c]: *αφηκεν 25 ουτ. γαμουσιν [a]: *om 26 [c] ισααχ

15 om ωδε 17 om αυτοισ 19 καταλιπη | τεχνον 20 επτα | εισ: πρωτοσ 25 οι αγγελοι οι 26 και θεοσ ισααχ και θεοσ 27 om ὁ

15 om ωδε 16 ειπον 17 και αποκριθεισ ο ιησ. ειπ. αυτ. | αποδ. τα καισαροσ καισαρι | εθαυμασαν 18 επηρωτησαν 19 μωσησ | καταλιπη | τεχνα μη αφη | τ. γυναικα: add αυτου 20 επτα (ς[e] add ουν) αδ. | ο πρωτοσ 21 κ. απεθ. και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμ. 22 και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφ. σπ. εσχατη π. απεθ. και η γυ. 23 εν τη ουν αναστ. οταν αναστωσι 24 και αποκριθεισ ο ιησ. ειπ. αυτοισ 25 γαμιζονται: γαμισκονται | οι εν 26 μωσεωσ | επ. τησ βατ. ωσ | ισαακ 27 αλλ. θεοσ ζωντ. | υμεισ ουν πολ. πλ.

28 Καὶ προσελθὼν εἱσ τῶν γραμματέων, ἀκούσασ αὐτῶν
συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ, ἐπηρώτησεν
αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ
ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε ἰσραήλ, κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν κύριοσ εἱσ
ἐστίν· 30 καὶ ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρ-
δίασ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ψυχῆσ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ διανοίασ
σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ σου. 31 δευτέρα αὕτη ἐστίν· ἀγα-
πήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. μείζων δὲ τούτων ἄλλη
ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύσ· καλῶσ,
διδάσκαλε, ἐπ᾽ ἀληθείασ εἶπεσ ὅτι εἱσ ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλ-
λοσ πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ
σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ ἐξ ὅλησ ἰσχύοσ, καὶ τὸ
ἀγαπᾶν τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων
τῶν ολοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ ὁ ἰησοῦσ, ἰδὼν ὅτι
νουνεχῶσ ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασι-
λείασ τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι ἐτόλμα ἐπερωτῆσαι αὐτόν.
35 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶσ
λέγουσιν οἱ γραμματεῖσ ὅτι ὁ χριστὸσ υἱὸσ δαυεὶδ ἐστιν; 36 αὐ-
τὸσ δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸσ δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον,
καὶ πῶσ υἱὸσ αὐτοῦ ἐστίν; καὶ πολὺσ ὄχλοσ ἤκουσεν αὐτοῦ
ηδέωσ.

38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-

---

28 ιδων: [c] ιδωσ 32 [c] ειπασ 33 [c] τησ ισχυοσ | [c] om σου sec 34 ει [a]et[cb] h. l., [ca] post βασιλ., *om | [c] αυτον επερωτησαι 37 πωσ: [c] ποθεν

28 ειδωσ 30 om τησ prim sec tert 31 om εστιν | om δε 32 om και pr | ειπασ 33 om τησ pr | om σου utrumque | τησ ισχυοσ | ωσ εαυτον | om των sec 34 ιδων αυτον οτι | αυτ. επερωτ. 36 om εν | om ὁ | καθισον | υποκατω 37 κ. ποθεν αυτ. εστ. υι. | ο πολυσ | ηκουεν

28 συζητ. | ειδωσ | αυτ. απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29 ο δε ιησ. απεκριθη αυτω οτι πρωτ. πασων των εντολων εστ. 30 ισχυοσ σου: add αυτη πρωτη εντολη 31 και δευτερ. ομοια αυτη | om εστιν | om δε 32 ειπασ ο. ε. εστ. θεοσ 33 om σου utrumq | συνεσεωσ: add και εξ ολησ τησ ψυχησ | τησ ισχυ. | ωσ εαυτον πλειον εστ. 34 ιδ. αυτον οτι | αυτ. επερωτ. 35 εστ. δαβιδ 36 αυτ. γαρ δαβιδ 37 αυτ. ουν δαβιδ | και ποθεν | ο πολυσ | ηκουεν 38 κ. ελεγ. αυτοισ εν τ. διδ. αυτ.

ματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ ἐν
ταῖσ ἀγοραῖσ 39 καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ
πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ· 40 οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ οἰκίασ
τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψον-
ται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσασ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου θεωρεῖ πῶσ ο
ὄχλοσ βάλλει τὸν χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ
πλούσιοι ἐξέβαλλον πολλά· 42 καὶ ἐλθοῦσα μία γυνὴ χήρα πτωχὴ
ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντησ. 43 καὶ προσκαλεσάμενοσ
τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλλεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ
γαζοφυλάκιον· 44 πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ
ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆσ ὑστερήσεωσ αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν
ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆσ.

XIII.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἶσ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· βλέπεισ ταύτασ τασ
μεγάλασ οἰκοδομάσ; οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ ου
καταλυθήσεται. 3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν ὁ πέτροσ καὶ
ἰάκωβοσ καὶ ἰωάννησ καὶ ἀνδρέασ· 4 εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα
ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα;
5 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἤρξατο λέγειν αὐτοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλα-
νήσῃ. 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ ὅτι

---

41 [c] εθεωρει | [c] εβαλλον πολλ. 43 [c] εβαλεν XIII, 2 [c] ου μη καταλυθη 3 ιωαννησ: [a] ιωανησ, sed ιωαννησ restitutum

40 κατεσθοντεσ 41 απεναντι | εθεωρει | om τον | εβαλλον 42 om γυνη 43 πλειον | εβαλεν XIII, 2 ου μη καταλυθη 3 καθ ιδιαν πετροσ | ιωανησ

40 ληψοντ. 41 καθισ. ο ιησουσ | εθεωρει | om τον | εβαλλον 42 om γυνη 43 λεγει αυτοισ | πλειον πα. βεβληκε τ. βαλοντων XIII, 2 και ο ιησ. αποκριθεισ | om ωδε | επι λιθω | ου μη καταλυθη 3 επηρωτων | om ὁ 4 ειπε ημιν | μελλ. παντ. ταυτ. συντελ. 5 ο δε ιησ. αποκριθεισ αυτ. ηρξ. λεγ. 6 πολλοι γαρ

ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺσ πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ-
μουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων, ορᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ'
οὔπω τὸ τέλοσ. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία
ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπουσ, ἔσονται λιμοί.
9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. βλέπετε δὲ υμεῖσ· παραδώσουσιν γὰρ
ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια καὶ εἰσ συναγωγὰσ δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγε-
μόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον
αὐτοῖσ. 10 καὶ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ
εὐαγγέλιον. 11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶσ παραδιδόντεσ, μὴ προ-
μεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,
τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον, καὶ
πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανα-
τώσουσιν αὐτούσ. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
ὄνομά μου· ο δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 14 ὅταν
δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ,
ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ
τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω
ἆραί τι ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰσ τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπι-
στρεψάτω ὀπίσω ἆραι το ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γα-
στρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ.
18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνοσ. 19 ἔσονται γὰρ αἱ
ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψισ, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτί-
σεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.
20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ τὰσ ἡμέρασ, οὐκ ἂν ἐσώθη

---

7 ορατε: [corr]del, [corr]rest | [c] θροεισθαι | [c] δει γαρ 8 *a βασι ad βασι transiluerat, [c] suppl; idem suppl κατ. τοπ. εσ. λιμ. 9 υμεισ: [c] add εαυτουσ 18 γενηται: [cb] add η φυγη υμων

7 ακουετε | om ορατε 9 υμεισ εαυτουσ | om γαρ | ενεκα 12 επαναστησεται 15 om δε | εισελθετω τι αραι 16 εισ τα οπισω

7 om ορατε | δει γαρ 8 επι εθνοσ | και εσοντ. σεισμ. | και εσοντ. λιμ. και ταραχαι 9 αρχαι | υμεισ εαυτουσ | ϛ° συναγωγασ· 10 δει πρωτ. 11 οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε: add μηδε μελετατε 12 παραδωσει δε 14 ερημωσεωσ: add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | ϛ εστοσ, ϛ° εστωσ 15 καταβατω: add εισ την οικιαν | εισελθετω 16 αγρον: add ων | εισ τα οπισω 18 γενηται: add η φυγη υμων 19 ησ εκτισεν

πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ ἐξελέξατο ἐκολόβω-
σεν τὰσ ἡμέρασ. 21 καὶ τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ χρι-
στόσ, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 ἐγερθήσονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸσ τὸ ἀπο-
πλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ. 23 ὑμεῖσ δὲ βλέπετε· ἰδοὺ
προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 ἀλλὰ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ μετὰ
τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ
δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, 25 καὶ οἱ ἀστέρεσ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ πίπτοντεσ, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ σαλευθή-
σονται. 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν νεφέλαισ μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ δόξησ. 27 καὶ τότε ἀπο-
στέλλει τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκτοὺσ
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐ-
ρανοῦ. 28 ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη
ὁ κλάδοσ αὐτῆσ ἁπαλὸσ γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσ-
κετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· 29 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε
ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 30 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρι ταῦτα πάντα
γένηται. 31 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου
οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ τῆσ
ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ
μὴ ὁ πατήρ. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴ-
δατε γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστιν. 34 ὡσ ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ ἀφεὶσ
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺσ τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρη-
γορῇ. 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰ-
κίασ ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίασ ἢ πρωΐ·

---

21 ειπη υμιν ben et bir | και ιδε εκει 22 εγερθ. γαρ 23 om ιδου 27 αποστελει | om αυτου pr 28 **γινωσκεται 30 μεχρισ οτου 31 om μη 32 εκ. η τησ | ουδε αγγελοσ 33 om και προσευχ. 34 οικι. εαυτου | δουλ. εαυτου 35 *μεσανυκτιον

20 κυριοσ εκολοβ. 21 ιδου ωδε | η ιδου εκει | πιστευσητε 22 εγερθησ. γαρ | και τουσ εκλ. 24 αλλ εν 25 αστερ. του ουρανου εσοντ. εκπιπτοντεσ 27 αποστελει 28 αυτησ ηδη ο κλαδ. | ς ἐκφυῇ 29 ταυτ. ιδητ. 30 μεχρισ ου παντ. ταυτ. 31 ου μη παρελθωσι 32 οι αγγ. οι εν 34 και εκαστω 35 om ἢ prim | μεσονυκτιου

36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνησ εὕρῃ ὑμᾶσ καθεύδοντασ. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέ-
γω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρασ, καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτὸν ἐν δόλῳ
κρατήσαντεσ ἀποκτείνωσι. 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μή-
ποτε ἔσται θόρυβοσ τοῦ λαοῦ. 3 καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν βηθανίᾳ ἐν
οἰκίᾳ σίμωνοσ τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ
ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆσ πολυτελοῦσ· συν-
τρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆσ κεφαλῆσ. 4 ἦσαν
δέ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ αὐτούσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη
τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω
δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖσ πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβρι-
μοῦντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κό-
πουσ παρέχετε; καλὸν γὰρ ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε
γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε
εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προ-
έλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰσ τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ
λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰσ ὅλον τὸν κόσ-
μον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ.
10 Καὶ ἰούδασ ἰσκαριώθ, εἷσ τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸσ
τοὺσ ἀρχιερεῖσ, ἵνα αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖσ. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ
ἐχάρησαν, καὶ ἀπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει
πῶσ αὐτὸν εὐκαίρωσ παραδῷ.

---

1 αποκτεινωσι: sic neque correctum. Non item B 3 [c] εν τη οικια | τον: [c] την 4 [c] προσ εαυτουσ 6 [c] ειργασατο 7 [c] δυνασθε αυτοισ παντοτε 10 ιουδ. ο ισκ. ο εισ 11 [c] (et iam ante eum) επηγγειλαντο

3 εν τη οικ. | συντρ. την αλ. 4 πρ. εαυτουσ 5 τουτο το μυρ. | τριακ. δηναρ. | ενεβρειμωντο 6 om γαρ | **ειργασ. 7 δυναοθε αυτοισ παντοτε 10 ο εισ | παραδοι 11 επηγγειλαντο | παραδοι

37 α δε XIV, 2 ελεγ. δε | θορυβ. εστ. 3 εν τη οικ. | και συντριψ. το αλαβ. | αυτου κατα τησ κε. 4 προσ εαυτουσ και λεγοντεσ 5 τ. μυρον: τουτο | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6 om γαρ | ειργασατο εισ εμε 7 δυνασθε αυτουσ ευ 8 ειχεν αυτη, εποιησε | μου το σωμα 9 om δε | οπου αν | το ευαγγ. τουτο 10 ο ιουδ. ο ισκαριωτησ | παραδω αυτον 11 επηγγειλ. | ευκαιρ. αυτ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεισ ἀπελθόντεσ ἑτοι-
μάσωμεν ἵνα φάγῃσ τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖσ· υπάγετε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ ἀπ-
αντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολου-
θήσατε αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ
ὅτι ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸσ ὑμῖν δείξει
ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.
16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ εἰσ τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼσ εἶπεν
αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίασ γενομένησ ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἱσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 ἤρ-
ξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἱσ κατὰ εἱσ· μήτι ἐγώ; 20 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· εἱσ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενοσ μετ' ἐμοῦ εἰσ
τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέ-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ο
ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ. 22 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ ἰησοῦσ ἄρ-
τον ἔκλασεν εὐλογήσασ καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ, καὶ εἶπεν· λάβετε·
τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσασ
ἔδωκεν αὐτοῖσ, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντεσ. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ
πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματοσ
τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω καινον

---

16 εισ: [c] και ηλθον εισ 22 ο ιησουσ: [a] del, [c] rest

14 οπου αν 15 **ανωγαιον | και εκει 16 εισ: και ηλθον εισ 18 ο εσθ.: των εσθιοντων 20 εισ το εν τρυβλ. 21 om ην 22 om ο ιησ. | ευλογ. εκλασ. 24 om αυτοισ 25 ουκετι ου μη

14 om μου pr 15 ανωγεον | εκει 16 οι μαθ. αυτου και ηλθον εισ 18 ειπεν ο ιησ. 19 οι δε ηρξαντο | εισ καθ εισ | εγω: add και αλλοσ· μητι εγω 20 ο δε αποκριθεισ | εισ εκ των 21 om οτι 22 ευλογ. εκλασ. | λαβετε φαγετε 23 το ποτηρ. 24 μου το τησ καινησ διαθ. το περι πολλ. εκχυνομενον 25 ουκετι ου μη | γεννηματοσ

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 26 καὶ υμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ
τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ ὅτι πάντεσ σκανδαλισθήσεσθε,
ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ-
πισθήσονται. 28 ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ
τὴν γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ πέτροσ ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντεσ σκαν-
δαλισθήσονται, ἀλλʼ οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι,
τρίσ με ἀπαρνήσει. 31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶσ ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συν-
αποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὁμοίωσ δὲ καὶ πάντεσ
ἔλεγον. 32 καὶ ἔρχονται εἰσ χωρίον οὗ το ὄνομα γεθσημανεί, καὶ
λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕωσ προσεύξωμαι.
33 καὶ παραλαμβάνει πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην μετʼ αὐ-
τοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 34 καὶ λέγει αὐ-
τοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε ὧδε
καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆσ γῆσ,
καὶ προσηύχετο εἰ δυνατὸν παρελθεῖν ἀπʼ αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ
ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκαι τὸ πο-
τήριον τοῦτο ἀπʼ ἐμοῦ· ἀλλʼ οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 καὶ
ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ·
σίμων, καθεύδεισ; οὐκ ἴσχυσασ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρη-
γορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ ἔλθητε εἰσ πειρασμόν. τὸ μὲν
πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν
προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ πάλιν ἐλθὼν εὗρεν

---

31 με δεη: *μεη, ᶜ δεη με | ομοιωσ: ᶜ ωσαυτωσ 33 ᶜ τον πετρον 35 δυνατον: ᶜ add εστιν, reliquis non mutatis 38 ᶜ εισελθητε

30 οτι συ | πριν: add η δισ | απαρνηση 31 δεη με | απαρνησομαι | ωσαυτωσ και παντ. 32 *γητσημανει | *om ωδε 33 τον πετρ. κ. τον ιακ. κ. τον ιωανην 35 ινα ει δυν. εστιν παρελθη 36 παρενεγκε 38 προσευχετε

27 σκανδαλισθ. εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη | διασκορπ. τα προβ. 29 και ει παντεσ 30 εν τη νυκτ. ταυτ. πρ. η δισ | απαρνηση με 31 εκ περισσου ελεγε μαλλον | απαρνησομαι | ωσαυτωσ δε και 32 γεθσημανη 33 τον πετρ. κ. τον ιακ.| μεθ εαυτου 35 επεσεν | ινα ει δυν. εστι παρελθη 36 παρενεγκε το ποτηρ. απ εμ. τουτο 38 εισελθητε 40 κ. υποστρεψασ ευρ. αυτ. παλ. καθ.

αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβεβα-
ρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται
τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύ-
εσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
θρώπου εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ ὁ παραδιδούσ με ἤγγισεν.

43 Καὶ εὐθὺσ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ παραγίνεται ἰούδασ, εἷσ
τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλοσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων.
44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖσ λέγων· ὃν
ἂν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφα-
λῶσ. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ καὶ προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν. 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷσ δὲ τῶν παρεστηκότων σπασάμενοσ τὴν
μάχαιραν καὶ ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ ἀφεῖλεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὡσ
ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέν-
τεσ αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ. 51 καὶ νεανίσκοσ τισ συνηκολούθει
αὐτῷ περιβεβλημένοσ σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐ-
τόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸσ ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸσ τὸν ἀρχιερέα, καὶ συν-
έρχονται πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμμα-
τεῖσ. 54 καὶ ὁ πέτροσ ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕωσ ἔσω

---

40 [c] καταβαρυνομενοι 43 [a] κ. των πρεσβυτ. 45 [c] om και sec 46 αυτων: [c] αυτω 47 [c] om και pr

40 καταβαρυνομενοι 42 ηγγικεν 43 ο ιουδασ | παρα: απο | και των πρεσβ. 44 συσσημον 45 om και sec 46 αυτων: αυτω 47 om και pr 49 εκρατει sic 53 συνερχ. αυτω

40 οι οφθ. αυτων βεβαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42 ηγγικε 43 ευθεωσ | εισ ων των | οχλοσ πολυσ | και των πρεσβ. 44 συσσημον | απαγαγετε 45 ευθεωσ | om και sec | ραββι ραββι 46 επεβαλον επ αυτον τ. χει. αυτ. 47 εισ δε τισ | om και pr | ωτιον 48 εξηλθετε 50 παντ. εφυγ. 51 και εισ τισ νεαν. ηκολουθει | κρατουσ. αυτον: add οι νεανισκοι 52 εφυγεν: add απ αυτων 53 συνερχ. αυτω

εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ ἦν συνκαθήμενοσ μετὰ τῶν
ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενοσ πρὸσ τὸ φῶσ. 55 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ
καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰσ
τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδο-
μαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 καί
τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ λέγοντεσ 58 ὅτι
εἶπεν ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ
διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ
οὕτωσ ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ
εἰσ μέσον ἐπηρώτησεν τὸν ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν
τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐσιώπα καὶ οὐκ
ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺσ ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει
αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; 62 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν·
ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθή-
μενον τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐ-
ρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ διαρρήξασ τοὺσ χιτῶνασ αὐτοῦ λέγει·
τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἴδε νῦν ἠκούσατε τῆσ βλα-
σφημίασ· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντεσ κατέκριναν αὐτὸν
ἔνοχον εἶναι θανάτου. 65 καὶ ἤρξαντό τινεσ ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ
περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ
λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν
ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντοσ τοῦ πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία παι-
δίσκη τοῦ ἀρχιερέωσ, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμενον,
ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ ἰησοῦ ἦσθα τοῦ να-
ζαρηνοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ

---

61 θεου: [c] ευλογητου

55 ουχ ηυρισχον 58 ειπεν: ημεισ ηκουσαμεν αυτου λεγοντοσ 60 ουδεν οτι ουτοι 61 ο (**οσ) δε εσιωπα | θεου: ευλογητου 63 διαρηξασ | *κιτωνασ 64 om ιδε νυν 66 μια των παιδισχων 67 μετα του ναζαρ. ησθ. του ιησ.

54 συγκαθημ. | ς[c] (1624. 1633.) om το 58 ειπεν: ημεισ ηκουσαμεν αυτου λεγοντοσ 60 εισ το μεσον | ουδεν; τι 61 om ιησουσ | και ουδεν απεκριν. | θεου: ευλογητου 62 καθημ. εκ δεξ. 64 om ιδε νυν | ειναι ενοχον 65 το προσω. αυτ. | ελαβον: εβαλλον 66 εν τ. αυλ. κατ. | μια των παιδισκων 67 μετ. του ναζαρ. ιησου ησθ. 68 ουκ οιδα ουδε επ. τι συ

τί λέγεισ. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰσ τὸ προαύλιον. [69] καὶ ἡ παιδίσκη
ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι οὗτοσ
ἐξ αὐτῶν ἐστίν. [70] ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ
παρεστῶτεσ ἔλεγον τῷ πέτρῳ· ἀληθῶσ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ
γαλειλαῖοσ εἶ. [71] ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ
οἶδα τὸν ἄνθρωπον. [72] καὶ εὐθὺσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, καὶ ἀνε-
μνήσθη ὁ πέτροσ τὸ ῥῆμα ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαυσεν.

XV.

[1] Καὶ εὐθὺσ πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συν-
έδριον, δήσαντεσ τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν πει-
λάτῳ. [2] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πειλᾶτοσ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ
τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. [3] καὶ
κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. [4] ὁ δὲ πειλᾶτοσ πάλιν
ἐπηρώτησεν αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατη-
γοροῦσιν. [5] ὁ δὲ ἰησοῦσ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν
τὸν πειλᾶτον. [6] κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ ἕνα δέσμιον,
ὃν παρῃτοῦντο. [7] ἦν δὲ ὁ λεγόμενοσ βαραββᾶσ μετὰ τῶν στα-
σιαστῶν δεδεμένοσ, οἵτινεσ ἐν τῇ στάσει φόνον τινὰ πεποιήκει-
σαν. [8] καὶ ἀναβὰσ ὁ ὄχλοσ ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼσ ἐποίει αὐ-
τοῖσ. [9] ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ λέγων· θέλετε ἀπολύσω

---

70 [c] και μετα 72 [c] εκλεεν XV, 4 επηρωτ. αυτον: [c] add λεγων 6 [c] ονπερ ητουντο 8 αναβασ: [cb] αναβοησασ

69 ηρξ. πα. λεγ.: ειπεν 70 και μετα 71 ομνυναι | τ. ανθρωπ. τουτον ον λεγετε 72 ευθυσ εκ δευτερου | αλεκτορα δισ | εκλαιε XV, 1 συμβουλ. ποιησαντεσ | om των sec 4 επηρωτα αυτ. λεγων | *om ουδεν 6 **ονπερ ητουντο 7 om τινα

68 προαυλιον: add και αλεκτωρ εφωνησε 69 παλ. ηρξ. λεγ. τ. παρεστηκοσιν 70 και μετα | γαλιλαιοσ | ει: add και η λαλια σου ομοιαζει 71 ανθρωπον: add τουτον ον λεγετε 72 και εκ δευτερου αλεκτ. | του ρηματοσ ου | φωνησαι δισ απαρν. με τρισ | εκλαιε XV, 1 ευθεωσ επι το πρωι συμβ. ποιησαντεσ | om των sec | τω πιλατω 2 πιλατ. | αυτ. λεγει: ειπεν αυτω 4 πιλατ. | επηρ. αυ. λεγων | καταμαρτυρουσιν 5 πιλατ. 6 ονπερ ητουντο 7 συστασιαστων | om τινα 8 αναβοησασ | καθωσ αει 9 πιλατ.

ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; 10 ἐγνώκει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον
παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ ἀνέσει-
σαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖσ. 12 ὁ
δὲ πειλᾶτοσ πάλιν ἀποκριθεὶσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί οὖν ποιήσω ὃν
λέγετε τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύ-
ρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἔλεγεν· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν;
οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραξαν λέγοντεσ· σταύρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ
πειλᾶτοσ, βουλόμενοσ ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ, ἀπέλυσεν
αὐτοῖσ τὸν βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν ἰησοῦν φραγελλώσασ
ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆσ αὐλῆσ, ὅ
ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, 17 καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτον πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαν-
τεσ ἀκάνθινον στέφανον, 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν καὶ
λέγειν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων, 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν
κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντεσ τὰ γόνατα
προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν
τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν. 21 καὶ ἐγγαρεύ-
ουσιν παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ᾽ ἀγροῦ,
τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου καὶ ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐ-
τοῦ. 22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν γολγοθᾶν, ὅπερ ἐστὶν μεθερ-
μηνευόμενον κρανίου τόποσ. 23 καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον
οἶνον· ὃσ δὲ οὐκ ἔλαβεν.

24 Καὶ σταυρώσαντεσ αὐτὸν διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,

---

10 c εγινωσκε 14 c ελεγ. αυτοισ 21 εγγαρ. (item B*): c αγγαρ. 22 γολγοθαν: c add τοπον

10 εγεινωσκε γαρ | om οι αρχιερ. 12 om ον 14 ελεγεν αυτοισ | εποι. κακ. | om λεγοντεσ 15 βουλομ. τω οχλ. το ικαν. ποιειν | παρεδωκ. δε 18 om και λεγειν 20 om ιδια | σταυρωσ. αυτον 21 **αγγαρ. 22 γολγοθα τοπον ο εστιν μεθερμηνευομενοσ 24 κ. σταυρουσιν αυτ. και διαμ.

10 εγινωσκε γαρ 12 πιλατ. | αποκρ. παλ. ειπεν αυτ. | θελετε ποιησω | om τον 14 πιλατ. | ελεγ. αυτοισ | περισσοτερωσ | om λεγοντεσ 15 πιλατ. | βουλ. τω οχλ. το ικ. ποι. 16 συγκαλ. 17 ενδυουσιν 18 om και λεγειν 20 τα ιματ. τα ιδια omisso αυτου | σταυρωσ. αυτον 21 αγγαρευ. 22 επι γολγοθα τοπον ο εστ. 23 εδιδ. αυτ. πιειν | ο δε 24 διεμεριζον

βάλλοντεσ κλῆρον ἐπʼ αὐτά, τίσ τί ἄρῃ. [25] ἦν δὲ ὥρα τρίτη
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [26] καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆσ αἰτίασ αὐτοῦ
ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων.

[27] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάσ, ἕνα ἐκ δεξιῶν
καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. [29] καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλα-
σφήμουν αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ λέγοντεσ·
οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν,
[30] σῶσον σεαυτὸν καταβὰσ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. [31] ὁμοίωσ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ μετὰ τῶν γραμματέων
ἔλεγον· ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· [32] ὁ χριστὸσ
ὁ βασιλεὺσ ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδω-
μεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνεί-
διζον αὐτόν.

[33] Καὶ γενομένησ ὥρασ ἕκτησ σκότοσ ἐγένετο ἐφʼ ὅλην τὴν
γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. [34] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦσ
φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῒ ἐλωῒ λεμὰ σαβακτανεί; ὅ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον· ὁ θεόσ μου ὁ θεόσ μου, εἰσ τί ἐγκατέλιπέσ με;
[35] καί τινεσ τῶν παρεστώτων ἀκούσαντεσ ἔλεγον· ἴδε ἠλείαν
φωνεῖ. [36] δραμὼν δέ τισ καὶ γεμίσασ σπόγγον ὄξουσ περιθεὶσ
καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλείασ
καθελεῖν αὐτόν. [37] ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀφεὶσ φωνην μεγάλην ἐξέπνευσεν.
[38] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο ἀπὸ ἄνωθεν
ἕωσ κάτω. [39] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ο παρεστηκὼσ ἐξ ἐναντίασ
αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶσ οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ
υἱὸσ θεοῦ ἦν.

[40] Ἠσαν δὲ καὶ γυναῖκεσ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷσ

---

29 ουα: ca del, cb rest 34 c σαβαχθανει

27 εσταυρωσαν 29 κ. οικοδ. εν τρ. ημερ. 34 λαμα ζαβαφθανει | om ο θεοσ μου alterum 35 των εστηκοτων 36 om και | αφετε 38 απ ανωθεν

27 εξ ευω. αυτ.: add [28] και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη 30 και καταβα 31 ομοι. δε και 32 του ισραηλ | om συν 33 γενομ. δε | εννατησ 34 τη ωρ. τη εννατη | μεγαλη: add λεγων | λαμμα σαβαχθανι | με εγκατελ. 35 παρεστηκοτων | ιδου | ηλιαν 36 τισ: εισ | περιθεισ τε | αφετε | ηλιασ 39 οτι ουτω κραξασ | ο ανθρωπ. ουτ. υι. ην θε. 40 εν αισ ην

καὶ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ
ἰωσῆ μήτηρ καὶ σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλειλαίᾳ ἠκο-
λούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συν-
αναβᾶσαι αὐτῷ εἰσ ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίασ γενομένησ, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν
προσάββατον, 43 ἐλθὼν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀρειμαθαίασ, εὐσχήμων
βουλευτήσ, καὶ αὐτὸσ ἦν προσδεχόμενοσ την βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, τολμήσασ εἰσῆλθεν πρὸσ τὸν πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ
σῶμα τοῦ ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ πειλᾶτοσ ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν,
καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ
πάλαι ἀπέθανεν, 45 καὶ γνοὺσ ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνοσ ἐδωρήσατο
τὸ πτῶμα τῷ ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσασ σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν
ἐνείλησεν τῇ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελα-
τομημένον ἐκ πέτρασ, καὶ προσεκύλισεν λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν
θύραν τοῦ μνημείου. 47 ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ καὶ μαρία ἡ
ἰωσῆτοσ ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου ἡ μαρία ἡ μαγδαληνὴ
καὶ μαρία ἡ ἰακώβου καὶ σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα
ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββά-
των ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντοσ τοῦ ἡλίου. 3 καὶ
ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆσ θύ-
ρασ τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ἀνακεκυλισ-
μένον τὸν λίθον· ἦν γὰρ μέγασ σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰσ

---

40 [c] ιωσητοσ 43 αρειμαθαιασ: [corr] -θιασ, sed restitutum -θαιασ | [c] οσ και αυτοσ 47 *a μαγδ. ad μαγδ. seq transiluerat, [c] suppl XVI, 1 [c] η του ιακ. 2 [c] μνημιον

40 μαριαμ η μαγδ. | και η ιωσητοσ 42 **προσ σαββατ. 43 om ὁ | οσ και αυτοσ 44 εθαυμασεν | παλαι: ηδη 45 τω ιωση 46 om μεγαν XVI, 1 om η prim | η του ιακ. 2 om τη | μνημειον 4 θεωρ. οτι ανακεκυλισται ο λιθοσ 5 ελθουσαι

40 η του ιακ. 41 αι και οτε | γαλιλαια 43 ηλθεν | αριμαθαιασ | οσ και αυτοσ | om τον 44 εθαυμασεν 45 το σωμα 46 και καθελων | και κατεθηκεν | μνημειω | om μεγαν 47 ιωση | τιθεται XVI, 1 om η prim | η του ιακ. 2 τησ μιασ σαββατων | μνημειον 4 θεωρ. οτι αποκεκυλισται ο λιθοσ

τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖσ δεξιοῖσ, περι-
βεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει
αὐταῖσ· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσταυρωμένον·
ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόποσ ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ
ὑπάγετε εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ καὶ τῷ πέτρῳ ὅτι προ-
άγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν γαλειλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼσ εἶ-
πεν ὑμῖν. 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν
γὰρ αὐτὰσ τρόμοσ καὶ ἔκστασισ, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφο-
βοῦντο γάρ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

---

6 ζητειτε: [a] add τον ναζαρηνον

6 ζητ. τον ναζαρηνον τον 7 **αλλ υπαγετε | γαλιλαιαν (sic). Subscriptum est: κατα μαρκον

6 ζητ. τον ναζαρηνον τον 7 αλλ υπαγετε | γαλιλαιαν 8 εξελθ. ταχυ | ειχε
δε | εφοβ. γαρ: add haec: 9 ἀναστὰσ δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον
μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ, ἀφ᾽ ἧσ ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα
ἀπήγγειλε τοῖσ μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοισ, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. 11 κἀκεῖνοι, ἀκού-
σαντεσ ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽ αὐτῆσ, ἠπίστησαν. 12 μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ
αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοισ εἰσ ἀγρόν. 13 κἀ-
κεῖνοι ἀπελθόντεσ ἀπήγγειλαν τοῖσ λοιποῖσ· οὐδὲ ἐκείνοισ ἐπίστευσαν. 14 ὕστερον,
ἀνακειμένοισ αὐτοῖσ τοῖσ ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ
σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖσ θεασαμένοισ αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἰσ τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσασ καὶ βαπτισθεὶσ, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσασ, κατα-
κριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖσ πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί
μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαισ λαλήσουσι καιναῖσ· 18 ὄφεισ ἀροῦσι· κἂν
θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺσ βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώστουσ χεῖρασ ἐπιθήσουσι, καὶ
καλῶσ ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριοσ μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖσ, ἀνελήφθη εἰσ τὸν
οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντεσ ἐκήρυξαν
πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντοσ, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντοσ διὰ τῶν ἐπακολου-
θούντων σημείων. (ς add αμην, non item ς[e])

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼσ παρέδο-
σαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆσ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
λόγου, 3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶσ
καθεξῆσ σοι γράψαι, κράτιστε θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνοῖσ περὶ ὧν
κατηχήθησ λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἡρώδου βασιλέωσ τῆσ ἰουδαίασ
ἱερεύσ τισ ὀνόματι ζαχαρίασ ἐξ ἐφημερίασ ἀβιά, καὶ γυνὴ
αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆσ ἐλισάβετ.
6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαισ ταῖσ ἐντολαῖσ καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι.
7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖσ τέκνον, καθότι ἦν ἡ ἐλεισάβετ στεῖρα, καὶ
ἀμφότεροι προβεβηκότεσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆσ ἐφημερίασ αὐτοῦ
ἐναντίον τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἱερατείασ ἔλαχε τοῦ
θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆ-
θοσ ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματοσ.
11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελοσ κυρίου ἑστὼσ ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσια-
στηρίου τοῦ θυμιάματοσ. 12 καὶ ἐταράχθη ζαχαρίασ ἰδών, καὶ
φόβοσ ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἄγγελοσ·
μὴ φοβοῦ, ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίσ σου, καὶ ἡ
γυνή σου ἐλεισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα

---

4 c επιγνωσ 9 c ελαχεν 13 σοι: ex σου (pr. m.?) correctum

4 επιγνωσ 5 ελεισαβετ 7 om η 8 εναντι

Inscriptum est το κατα λουκαν (ϛ add αγιον) ευαγγελιον 4 επιγνωσ 5 του βασιλεωσ | κ. η γυνη αυτου 6 ενωπιον 7 καθ. η ελισαβετ ην 8 εναντι 10 του λαου ην 13 ελισαβετ

αὐτοῦ ἰωάνην. 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασισ, καὶ
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγασ
ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύμα-
τοσ ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, 16 καὶ
πολλοὺσ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐ-
τῶν· 17 καὶ αὐτὸσ προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ
δυνάμει ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίασ πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ
ἀπειθεῖσ ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευ-
ασμένον. 18 καὶ εἶπεν ζαχαρίασ πρὸσ τὸν ἄγγελον· κατὰ τί
γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτησ, καὶ ἡ γυνή μου
προβεβηκυῖα ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῆσ. 19 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγε-
λοσ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼσ ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρόσ σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι
ταῦτα. 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενοσ λαλῆσαι ἄχρι
ἧσ ἡμέρασ γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσασ τοῖσ λόγοισ
μου, οἵτινεσ πληρωθήσονται εἰσ τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ
λαὸσ προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν
αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖσ,
καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν
διανεύων αὐτοῖσ, καὶ διέμενεν κωφόσ. 23 καὶ ἐγένετο ὡσ ἐπλή-
σθησαν αἱ ἡμέραι τῆσ λειτουργίασ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον
αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτασ τὰσ ἡμέρασ συνέλαβεν ἐλεισάβετ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνασ πέντε, λέγουσα
25 ὅτι οὕτωσ μοι πεποίηκεν κύριοσ ἐν ἡμέραισ αἷσ ἐπεῖδεν ἀφε-
λεῖν ὄνειδόσ μου ἐν ἀνθρώποισ.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελοσ γαβριὴλ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ πόλιν τῆσ γαλιλαίασ ᾗ ὄνομα ναζαρέτ, 27 πρὸσ
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα ἰωσήφ, ἐξ οἴκου καὶ

---

26 γαλιλαιασ c: *ιουδαιασ 27 ca μεμνηστευμενην, sed restitutum εμν.

13 *ιωαννην, **ιωανην (sic) 15 του κυριου 17 **ηλιου 21 εν τ. να. αυτον 22 **ηδυνατο 25 ο κυριοσ | **το ονειδοσ 27 **μεμνηστευμενην

13 ιωαννην 14 γεννησει 15 του κυριου 17 ηλιου 22 ηδυνατο 24 ελισαβετ 25 ο κυριοσ | το ονειδοσ 26 υπο | ς° ναζαρεθ 27 μεμνηστευμενην

πατριᾶσ δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆσ παρθένου μαριάμ. 28 καὶ
εἰσελθὼν πρὸσ αὐτὴν ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ
κύριοσ μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελο-
γίζετο ποταπὸσ εἴη ὁ ἀσπασμὸσ οὗτοσ. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελοσ
αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, μαριάμ· εὗρεσ γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ
ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἰησοῦν. 32 οὗτοσ ἔσται μέγασ καὶ υἱὸσ ὑψίστου κληθή-
σεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριοσ ὁ θεὸσ τὸν θρόνον δαυεὶδ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακὼβ εἰσ τοὺσ
αἰῶνασ, καὶ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλοσ. 34 εἶπεν δὲ
μαριὰμ πρὸσ τὸν ἄγγελον· πῶσ ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ
γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅ-
γιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμισ ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι·
διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸσ θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ
ἐλεισάβετ ἡ συγγενίσ σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει
αὐτῆσ, καὶ οὗτοσ μὴν ἕκτοσ ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ,
37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ μα-
ριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆσ ὁ ἄγγελοσ.

39 Ἀναστᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐπορεύετο
εἰσ τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆσ εἰσ πόλιν ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὸν οἶκον ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλεισάβετ. 41 καὶ
ἐγένετο ὡσ ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆσ μαρίασ ἡ ἐλεισάβετ,
ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ. καὶ
ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου ἡ ἐλεισάβετ, 42 καὶ ἀνεβόησεν φωνῇ
μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένοσ
ὁ καρπὸσ τῆσ κοιλίασ σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ

---

37 c παρα τω θεω 41 εν αγαλλ.: c om

27 om κ. πατριασ 28 om ο αγγελ. 34 ** εσται μοι 36 συγγενησ 39 επορευθη 41 om εν αγαλλ. 42 ανεφωνησεν κραυγη

27 om κ. πατρ. 28 ο αγγελ. πρ. αυτ. | μετα σου: add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 29 η δε ιδουσα διεταρ. επι τ. λο. αυτου 31 συλληψ. 36 ελισαβετ η συγγενησ | συνειληφυια | γηρα 37 παρα τω θεω 39 επορευθη 40 ελισαβετ 41 ηκουσ. η ελισαβ. τ. α. τ. μα. | om εν αγαλλ. 42 ανεφωνησε

μητηρ τοῦ κυρίου μου πρὸσ ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ωσ ἐγένετο ἡ φωνὴ
τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει
τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι
ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελαλημένοισ αὐτῇ παρὰ κυρίου. 46 καὶ
εἶπεν μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, 47 καὶ ἠγαλ-
λίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι ἐπ-
έβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ δούλησ αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ
τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεοσ
αὐτοῦ εἰσ γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖσ φοβουμένοισ αὐτόν. 51 ἐποί-
ησεν κράτοσ ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ
διανοίᾳ καρδίασ αὐτῶν, 52 καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ θρόνων καὶ
ὕψωσεν ταπεινούσ, 53 πεινῶντασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλου-
τοῦντασ ἐξαπέστειλεν κενούσ. 54 ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸσ
αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέουσ, 55 καθὼσ ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πα-
τέρασ ἡμῶν, τῷ ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ τὸν αἰῶνα.
56 ἔμεινεν δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπέστρεψεν
εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ.

57 Τῇ δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ
αὐτῆσ ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆσ, καὶ
συνέχαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον
περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι του
πατρὸσ αὐτοῦ ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννησ. 61 καὶ εἶπαν πρὸσ αὐ-
τὴν ὅτι οὐδείσ ἐστιν ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι
καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ αἰτήσασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· ἰω-
άννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντεσ. 64 ἀνε-
ῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ,

---

43 c προσ με 49 ca μεγαλια, sed rest -λα | ονομα c: *ελεοσ 51 ca διανοιασ, sed rest -οια

50 γενεασ κ. γενεασ 57 ελεισαβετ 61 ειπον 63 *om το

43 προσ με 49 μεγαλεια | ο δυνατοσ, κ. α. τ. ο. αυτου· 50 εισ γενεασ γενεων 56 ωσει 59 εν τη ογδ. ημερ. 61 ειπον | εν τη συγγενεια 62 καλ. αυτον

καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. [65] ἐγένετο δὲ ἐπὶ πάντασ φόβοσ
τοὺσ περιοικοῦντασ αὐτοὺσ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆσ ἰουδαίασ
διὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, [66] καὶ ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

[67] Καὶ ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου,
καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· [68] εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, [69] καὶ
ἤγειρεν κέρασ σωτηρίασ ἡμῖν ἐν οἴκῳ δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ,
[70] καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ αὐτοῦ
προφητῶν, [71] σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶσ, [72] ποιῆσαι ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡ-
μῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ, [73] ὅρκον ὃν ὤμοσεν
πρὸσ ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν [74] ἀφόβωσ ἐκ
χειρὸσ ἐχθρῶν ῥυσθέντασ λατρεύειν αὐτῷ [75] ἐν ὁσιότητι καὶ δι-
καιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἡμῶν. [76] καὶ σὺ
δὲ παιδίον προφήτησ ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ ἐνώ-
πιον κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺσ αὐτοῦ, [77] τοῦ δοῦναι γνῶσιν σω-
τηρίασ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν [78] διὰ σπλάγ-
χνα ἐλέουσ θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷσ ἐπισκέψεται ἡμᾶσ ἀνατολὴ ἐξ
ὕψουσ [79] ἐπιφᾶναι τοῖσ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοισ,
τοῦ κατευθῦναι τοὺσ πόδασ ἡμῶν εἰσ ὁδὸν εἰρήνησ.

[80] Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν
ἐν ταῖσ ἐρήμοισ ἕωσ ἡμέρασ ἀναδείξεωσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν ἰσραήλ.

II.

[1] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ
καίσαροσ ἀγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. [2] αὕ-

---

65 [c] και εγενετο | δια: [a] διελαλειτο παντα 67 [c] προεφητευσεν 78 [c] επεσκεψατο

65 και εγενετο | δια: διελαλειτο παντα 66 εαυτων 67 [**] προεφητ. 70 αιων. προφητ. αυτ. 75 πασαις ταισ ημεραισ II, 1 αυγουστου

65 και εγενετο | δια: διελαλειτο παντα 66 om γαρ 67 προεφητ. 69 εν τω οικ. δαβιδ του 70 τ. αγ. των α. αι. προφ. αυτ. 74 των εχθρων ημων 75 ημερ. τησ ζωησ ημων 76 om δε | ενωπιον: προ προσωπου 78 επεσκεψατο II, 1 αυγουστου

τη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντοσ τῆσ συρίασ κυρη-
νίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο ἕκαστοσ ἀπογράφεσθαι εἰσ τὴν ἑαυτῶν
πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ ἐκ πόλεωσ
ναζαρὲθ εἰσ τὴν ἰουδαίαν εἰσ τὴν πόλιν δαυεὶδ ἥτισ καλεῖται
βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶσ δαυείδ,
5 ἀπογράφεσθαι σὺν μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐν-
κύῳ. 6 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺσ ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέ-
ραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆσ τὸν πρω-
τότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτ-
νῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖσ τόποσ ἐν τῷ καταλύματι. 8 καὶ ποι-
μένεσ ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντεσ καὶ φυλάσσον-
τεσ φυλακὰσ τῆσ νυκτὸσ ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἐπέστη αὐτοῖσ καὶ δόξα κυρίου ἐπέλαμψεν αὐτοῖσ,
καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἄγγελοσ·
μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην,
ἥτισ ἐστὶν παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ,
ὅσ ἐστιν χριστὸσ κύριοσ, ἐν πόλει δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ
σημεῖον· εὑρήσετε βρέφοσ ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ
ἐξαίφνησ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθοσ στρατιᾶσ οὐρανίου
αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοισ θεῷ καὶ
ἐπὶ γῆσ εἰρήνη ἐν ἀνθρώποισ εὐδοκίασ.
15 Καὶ ἐγένετο ὡσ ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οἱ

---

2 αυτη απογραφη ex αυτην απογραφην *vel [a] fecit; [c] αυτ. η απογρ. | [c] πρωτ. εγεν. 3 [c] επορ. παντεσ απογρ. εκαστοσ | [c] εαυτου 4 [c] om την sec 5 [c] απογραψασθαι | [ca] μεμνηστευμενη, sed restitutum εμνηστ. 7 εν: ipse *ex επι restituit 9 [c] δοξα θεου περιελαμψ. αυτουσ 10 [c] ητισ εσται 12 υμιν [c]: *ημιν | εν (ut v. 7 ex επι): [a] και κειμενον εν 14 [c] ευδοκια

2 πρωτ. εγενετ. | *κυρεινου, **κυρινου 3 επορ. παντεσ απογρ. εκαστοσ | εαυτου 4 ναζαρετ | εισ πολιν 5 απογραψασθαι | **μεμνηστευμενη | εγκυω 9 περιελαμψ. αυτουσ | φοβ. μεγ.: σφοδρα 10 ητισ εσται 12 om το | εσπαργ. και κειμενον εν 13 *στρατειασ ουρανου 14 **ευδοκια

2 αυτη η απογρ. πρω. εγεν. 3 επορ. παντεσ απογρ. εκαστοσ ε. τ. ιδιαν πολ. 4 ϛ ναζαρετ (ϛ[c] -ρεθ) | εισ πολιν δαβιδ | δαβιδ 5 απογραψασθαι | μεμνηστευμ. αυτ. γυναικι | εγκυω 7 εν τη φατν. 9 και ιδου αγγ. | περιελαμψ. αυτουσ 10 ητισ εσται 11 δαβιδ 12 εσπαργαν.: add κειμενον | εν τη φα. 14 ευδοκια

ἄγγελοι, οἱ ποιμένεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· διέλ-
θωμεν δὴ ἕωσ βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονόσ,
ὃ ὁ κύριοσ ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθον σπεύσαντεσ, καὶ ἀν-
εῦρον τήν τε μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφοσ κείμενον ἐν
τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντεσ δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματοσ τοῦ λα-
ληθέντοσ αὐτοῖσ περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντεσ οἱ ἀ-
κούσαντεσ ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
πρὸσ αὐτούσ· 19 ἡ δὲ μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποι-
μένεσ, δοξάζοντεσ καὶ αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἤκου-
σαν καὶ ἴδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ αὐτούσ.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦσ, τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. 22 καὶ ὅτε ἐπλήσ-
θησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωϋ-
σέωσ, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰσ ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,
23 καθὼσ γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγων
μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν
κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγοσ τρυγόνων ἢ δύο
νοσσοὺσ περιστερῶν. 25 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ ἦν ἐν ἰερουσαλήμ,
ᾧ ὄνομα αὐτοῦ συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ καὶ εὐ-
σεβήσ, προσδεχόμενοσ παράκλησιν τοῦ ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν
ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ
πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον ἕωσ ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν
κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ ἐν τῷ

---

15 αγγελοι οι [a]: *om οι 16 [a] ανευραν, [c] ευραν 19 [c] μαριαμ | [a] εαυτησ 21 [c] το κληθεν | αυτον [a vid]et[c]: *αυτην 22 [ca] επληρωθησαν, [cb] rursus επλησθ. | παραστησαι [c]: *-σεται 23 [c] διανοιγον 25 [c] om αυτου | [c] ευλαβησ 26 [c] πριν η αν

15 om λεγοντ. 16 ηλθαν | ανευραν 19 om ταυτα | συμβαλλ. 20 ειδον 21 λεχθεν: κληθεν 22 *om του 23 διανοιγον 25 om αυτου | ευλαβησ 26 πριν αν

15 και οι ανθρωποι οι ποιμ. ειπον | om λεγοντ. 17 διεγνωρισαν 19 μαριαμ | συμβαλλ. 20 επεστρεψ. | ειδον 21 περιτεμ. το παιδιον | το κληθεν | συλληφθηναι 22 αυτων: ς[e] αυτησ | μωσεωσ 23 διανοιγον 24 εν νομω | νεοσσουσ 25 ην ανθρωπ. | om αυτου | ευλαβησ | πν. αγι. ην 26 πριν η ιδη

εἰσαγαγεῖν τοὺσ γονεῖσ τὸ παιδίον τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺσ κατὰ
τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸσ δὲ ἐδέξατο
αὐτὸ εἰσ τὰσ ἀγκάλασ, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν·
29 νῦν ἀπολύεισ τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου
ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ
ἡτοίμασασ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶσ εἰσ ἀπο-
κάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ
αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντεσ ἐπὶ τοῖσ λαλουμένοισ
περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ ηὐλόγησεν αὐτουσ συμεών, καὶ εἶπεν πρὸσ
μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτοσ κεῖται εἰσ πτῶσιν καὶ
ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ σημεῖον ἀντιλεγόμενον.
35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπωσ ἂν
ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοὶ πονηροί. 36 καὶ
ἦν ἄννα προφῆτισ, θυγάτηρ φανουήλ, ἐκ φυλῆσ ἀσήρ· αὕτη
προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ζ′
ἀπὸ τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ· 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕωσ ἐτῶν ἑβδο-
μήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἐκ τοῦ ἱεροῦ νηστείαισ
καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ
ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
πᾶσιν τοῖσ προσδεχομένοισ λύτρωσιν ἰερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡσ ἐτέλεσεν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρε-
ψεν εἰσ γαλιλαίαν εἰσ πόλιν ἑαυτῶν ναζαρέτ. 40 τὸ δὲ παιδίον
ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίασ, καὶ χάρισ θεοῦ
ἦν ἐπ' αὐτό.

---

27 παιδιον: c add ιησουν 28 a om δε 29 *απολλυεισ 33 a om αυτου sec 34 c και εισ σημ. 35 c om πονηροι 36 ca και αυτη, sed και rursus deletum 37 εωσ: ε erasum (c) | c ογδοηκοντα | εκ: ca? om, cb? rest | *νηστιασ κ. δεησιν? 39 c ετελεσαν | c υπεστρεψαν | c εισ την γαλ. εισ την 40 σοφιασ: σ erasum (c)

27 τ. παιδ. ιησουν 28 om δε 34 ευλογησεν | κ. εισ σημ. 35 om δε | om πονηροι 36 **μετ. του ανδρ. αυτησ | επτα 37 ογδοηκοντα | om εκ 39 ετελεσαν πα. τα | επεστρεψαν εισ την | *ναζαρεθ 40 σοφια

27 το παιδ. ιησουν 28 om δε | αγκαλ. αυτου 33 ο πατ. αυτου: ιωσηφ 34 ευλογησεν | και εισ σημ. 35 om πονηροι 36 ετη μετ. ανδρ. επτα 37 αὕτη | ωσ ετων ογδοηκοντ. | εκ: απο 38 κ. αὕτη αὐτῇ | θεω: κυριω | εν ιερουσ. 39 ετελεσαν απαντα τα | υπεστρεψαν εισ την γα. εισ την πο. αὑτων | s^e ναζαρεθ 40 εκραται. πνευματι

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ κατ᾽ ἔθοσ εἰσ ἰερουσα-
λὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν ιβʹ, καὶ ἀνα-
βαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, 43 καὶ τελειωσάν-
των τὰσ ἡμέρασ, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺσ ὑπέμεινεν ὁ παῖσ
ἐν ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ. 44 νομίσαντεσ
δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ, ἦλθον ἡμέρασ ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν, 45 καὶ μὴ εὑρόντεσ ὑπέστρεψαν εἰσ
ἰερουσαλὴμ ζητοῦντεσ αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ
εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων
καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ· 47 ἐξίσταντο δὲ
πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖσ ἀποκρί-
σεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησασ ἡμῖν οὕτωσ; ἰδοὺ
ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· τί ὅτι ζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖσ τοῦ πατρόσ
μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν
αὐτοῖσ. 51 καὶ κατέβη μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ ναζαρέτ, καὶ
ἦν ὑποτασσόμενοσ αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 52 καὶ ὁ ἰησοῦσ προέκοπτεν
ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποισ.

III.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ ἡγεμονίασ τιβερίου καί-
σαροσ, ἡγεμονεύοντοσ ποντίου πιλάτου τῆσ ἰουδαίασ, καὶ τε-

---

41 [a] κατ ετοσ 42 [c] om και sec 43 [c] ιησουσ ο παισ 44 συγγενεσιν: [c] add και τοισ γνωστοισ 45 [c] αναζητουντεσ 48 [c] εζητουμεν 49 [c] εζητειτε 51 ρηματα: [c] add ταυτα συμβαλλουσα | [c] εαυτησ 52 [c] και ιησουσ | παρα θεω [c]: *θεου III, 1 δε: [ca]? del, [cb]? rest | τησ ιουδαιασ [c]: *om

41 ετοσ 42 δωδεκα | om και sec 43 ιησουσ ο παισ 44 συγγεν. και τοισ γνωστοισ 45 αναζητουντεσ 47 om οι ακουοντ. αυτ. 49 εζητειτε 51 *ναζαρεθ 52 om ὁ | om εν III, 1 ηγεμονιασ: [marg] βασιλειασ | πειλατου

41 ετοσ 42 ετων δωδεκα αναβαντων αυτ. εισ ιεροσολυμα 43 ιησουσ ο παισ| εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44 αυτ. εν τ. συν. ειν. | συγγεν. και εν τοισ γνωστοισ 45 ευροντεσ: add αυτον 46 μετ 48 πρ. αυτ. η μη. αυτ. ειπε | εζητουμεν 49 εζητειτε 51 ς[c] ναζαρεθ | ρηματα: add ταυτα 52 om ὁ | προεκοπτε σοφια

τρααρχοῦντοσ τῆσ γαλιλαίασ ἡρώδου, φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ τετρααρχοῦντοσ τῆσ ἰτουραίασ τετραχωνίτιδοσ χώ-
ρασ, καὶ λυσανίου τῆσ ἀβιληνῆσ τετρααρχοῦντοσ, [2] ἐπὶ ἀρ-
χιερέωσ ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην τὸν
ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. [3] καὶ ἦλθεν εἰσ πᾶσαν τὴν περί-
χωρον τοῦ ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν, [4] ὡσ γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἠσαίου τοῦ προ-
φήτου· φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυ-
ρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ· [5] πᾶσα φάραγξ πλη-
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄροσ καὶ βουνὸσ ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται
τὰ σκολιὰ εἰσ εὐθείαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰσ ὁδοὺσ λείασ· [6] καὶ
ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. [7] ἔλεγεν οὖν τοῖσ ἐκ-
πορευομένοισ ὄχλοισ βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ· γεννήματα ἐχι-
δνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ;
[8] ποιήσατε οὖν καρποὺσ ἀξίουσ τῆσ μετανοίασ, καὶ μὴ ἄρ-
ξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ
ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ
ἀβραάμ. [9] ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. [10] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγον-
τεσ· τί οὖν ποιήσωμεν; [11] ἀποκριθεὶσ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὁ ἔχων
δύο χιτῶνασ μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁ-
μοίωσ ποιείτω. [12] ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον
πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; [13] ὁ δέ· μηδὲν πλέον
παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. [14] ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν
καὶ στρατευόμενοι λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖσ; καὶ εἶ-
πεν πρὸσ αὐτούσ· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε,

---

1 [c] τετραρχ. ter | ιτουραι. usq λυσανιου [a] rescripsit | τετραχων.: [c] και τραχ. 5 τραχ. [c]: [*] τροχιαι 13 ο δε: [c] add ειπεν προσ αυτουσ 14 [c] μηδε συκοφ.

1 τετραρχ. ter | ιτουρ.: [marg] ορεινησ | και τραχωνειτιδοσ | αβειληνησ 2 ιωανην 3 om την 4 βιβλιω 5 ευθειασ 8 αξιουσ καρπουσ 13 ο δε ειπεν προσ αυτουσ 14 ειπ. αυτοισ | μηδε συκοφαντ.

1 τετραρχ. ter | και τραχωνιτιδ. 2 επ αρχιερεων | τον του ζαχ. 4 προφητ.: add λεγοντοσ 10 ποιησομεν 11 λεγει 12 ποιησομεν 13 ο δε ειπε προσ αυτουσ 14 και ημ. τι ποιησομεν | ειπεν αυτοισ | μηδε συκοφαντ.

καὶ ἀρκεῖσθε τοῖσ ὀψωνίοισ ὑμῶν. [15] προσδοκῶντοσ δὲ τοῦ λαου
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν περὶ τοῦ
ἰωάννου, μήποτε αὐτὸσ εἴη ὁ χριστόσ, [16] ἀπεκρίνατο λέγων
πᾶσιν ὁ ἰωάννησ· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶσ· ἔρχεται δὲ ὁ
ἰσχυρότερόσ μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ
καὶ πυρί· [17] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰσ τὴν ἀποθήκην αὐ-
τοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

[18] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τον
λαόν· [19] ὁ δὲ ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ, ἐλεγχόμενοσ ὑπ᾽ αὐτοῦ
περὶ ἡρωδιάδοσ τῆσ γυναικὸσ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, περὶ πάντων
τῶν πονηρῶν ὧν ἐποίησεν ὁ ἡρώδησ, [20] προσέθηκεν καὶ τοῦτο
ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

[21] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι πάντα τὸν λαὸν καὶ ἰησοῦ
βαπτισθέντοσ καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, [22] καὶ
καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσ περιστερὰν
ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ
ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

[23] Καὶ αὐτὸσ ἦν ἰησοῦσ ἀρχόμενοσ ὡσεὶ ἐτῶν λ΄, ὢν υἱόσ,
ὡσ ἐνομίζετο, ἰωσήφ, τοῦ ἠλεὶ [24] τοῦ μαθθὰθ τοῦ λευεὶ τοῦ
μελχεὶ τοῦ ἰανναὶ τοῦ ἰωσὴφ [25] τοῦ ματταθίου τοῦ ἀμὼσ τοῦ
ναοὺμ τοῦ ἑσλεὶ τοῦ ναγγαὶ [26] τοῦ μαὰθ τοῦ ματταθίου τοῦ
σεμεεὶν τοῦ ἰωσὴχ τοῦ ἰωδὰ [27] τοῦ ἰωνὰν τοῦ ῥησὰ τοῦ ζορο-

---

15 [a] εαυτων 16 [c] πασιν λεγων | αυτοσ [a]: *om 17 [a] και διακαθαριει | [a] συναξαι, [c] συναξει | αυτου: [corr] del, sed restitutum est | κατακαυσει [a]: *κατασβεσι 18 ευηγγελιζετο τον [a]: *-λιζετον 19 [c] τετραρχησ | [c] και περι πα. ων εποι. πονηρ. 20 [c] και κατεκλ. 27 [a] ιωαναν

15 ιωανου 16 ιωανησ 19 τετραρχ. | και περ. πα. ων εποι. πονηρ. 20 ιωανην 21 απαντα 23 τριακοντα 24 ματθατ | *ηλευει 25 μαθθαθιου, **ματθ. 27 ιωαναν

16 απεκρ. ο ιω. απασι λεγ. 17 και διακαθαριει | και συναξει 19 τετραρχ. | φιλιππου τ. αδελφ. α. και περ. πα. ων εποι. πονηρ. 20 και κατεκλ. | εν τη φυ. 21 απαντα 22 ωσει περιστ. | γενεσθ. λεγουσαν | ηυδοκησα 23 ο ιησουσ | ωσει ετ. τριακοντα αρχομενοσ | ων ωσ ενομ. υιοσ | ηλι 24 ματθατ | λευι | μελχι | ιαννα 25 εσλι 26 σεμεϊ | ιωσηφ | ιουδα 27 ιωαννα

βάβελ τοῦ σαλαθιὴλ τοῦ νηρεὶ 28 τοῦ μελχεὶ τοῦ ἀδδεὶ τοῦ
κωσὰ τοῦ ἐλμαδὰμ τοῦ ἢρ 29 τοῦ ἰησοῦ τοῦ ἐλιάζερ τοῦ ἰωρὶμ
τοῦ μαθθαὰθ τοῦ λευεὶ 30 τοῦ συμεὼν τοῦ ἰούδα τοῦ ἰωσὴφ
τοῦ ἰωνὰμ τοῦ ἐλιακεὶμ 31 τοῦ μελεὰ τοῦ μεννὰ τοῦ ματταθὰ
τοῦ ναθὰμ τοῦ δαυεὶδ 32 τοῦ ἰεσσαὶ τοῦ ἰωβὴλ τοῦ βοὸσ τοῦ
σαλὰ τοῦ ναασσὼν 33 τοῦ ἀδὰμ τοῦ ἀδμὶν τοῦ ἀρνεὶ τοῦ ἑσρὼμ
τοῦ φάρεσ τοῦ ἰούδα 34 τοῦ ἰακὼβ τοῦ ἰσὰκ τοῦ ἀβραὰμ τοῦ
θάρα τοῦ ναχὼρ 35 τοῦ σεροὺχ τοῦ ῥαγαῦ τοῦ φαλὲκ τοῦ ἔβερ
τοῦ σαλὰ 36 τοῦ καϊνὰμ τοῦ ἀρφαξὰδ τοῦ σὴμ τοῦ νῶε τοῦ
λάμεχ 37 τοῦ μαθουσαλα τοῦ ἑνὼχ τοῦ ἰάρετ τοῦ μελελεὴλ τοῦ
καϊνὰμ 38 τοῦ ἑνὼσ τοῦ σὴθ τοῦ ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

1 Ἰησοῦσ δὲ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ, 2 ἡμέρασ μ´
πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ἐκείναισ, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ διάβολοσ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ
ἵνα γένηται ἄρτοσ. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ· γέ-
γραπται ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ. 5 καὶ
ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ οἰ-
κουμένησ ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ

---

28 [c] χωσαμ 29 [c] ελιαιζερ | [c] μαθθαθ 31 [c] (et iam ante?) ναθαν 32 [c] ιωβηδ | βοοσ [c]: *βαλλσ (altero λ iam pr. m.? notato) | σαλα: [c] σαλμων 33 αδαμ: [c] αμιναδαβ 34 [c] ισαακ | [c] θαρρα 36 sq. καϊναμ: *καιναμ (ut * plerumque ι non ϊ) 37 [c] μαλελεηλ IV, 1 υπεστρεψ. [a]: *om 5 αναγ. αυτον: [a] add εισ οροσ υψηλον

28 χωσαμ 29 ελιεζερ | ιωρειμ | μαθθατ, **ματθ. 31 μετταθα 33 om του αδαμ | αδμειν | εσρων 34 ισαακ 37 *μαθθουσαλα | (*ιαρατ [mai], -ετ [ben 2]) **ιαρεδ | μαλεληλ | καϊναν IV, 2 τεσσερακοντα

27 νηρι 28 μελχι | αδδι | κωσαμ | ελμωδαμ 29 ιωση | ελιεζερ | ιωρειμ | ματθατ | λευι 30 ιωναν 31 μεννα: μαϊναν | ναθαν | δαβιδ 32 ωβηδ | βοοζ | σαλα: σαλμων 33 αδαμ: αμιναδαβ | τ. αδμ. τ. αρνει: τ. αραμ | ς[e] (non ς) εσρων 34 ισαακ 35 σαρουχ 36 καϊναν 37 ιαρεδ | μαλελεηλ | καϊναν IV, 1 πνευμ. αγ. πληρ. | εισ την ερημον 2 τεσσαρακοντα | αυτων: add υστερον 3 και ειπεν 4 κ. απεκρ. ιησουσ πρ. αυτ. λεγων | ο ανθρ. αλλ επι παντι ρηματι θεου 5 αναγ. αυτ. ο διαβολοσ εισ οροσ υψηλον

δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην πᾶσαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι
ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δώσω αὐτήν· [7] σὺ οὖν ἐὰν
προσκυνήσησ μοι ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. [8] καὶ ἀπο-
κριθεὶσ ο ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· κύριον τὸν θεόν σου
προσκυνήσεισ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ. [9] ἤγαγεν δὲ αὐτὸν
εἰσ ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
[10] γέγραπται ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ
διαφυλάξαι σε, [11] καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσ-
κόψησ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου. [12] καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῷ
ὁ ἰησοῦσ ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου.
[13] καὶ συντελέσασ πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολοσ ἀπέστη ἀπ'
αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

[14] Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦσ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματοσ
εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλησ τῆσ χώρασ
περὶ αὐτοῦ· [15] καὶ αὐτὸσ ἐδίδασκεν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐ-
τῶν, δοξαζόμενοσ ὑπὸ πάντων.

[16] Καὶ ἦλθεν εἰσ ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένοσ, καὶ εἰσ-
ῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸσ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰσ τὴν
συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. [17] καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον
τοῦ προφήτου ἠσαΐου· καὶ ἀναπτύξασ τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον
οὗ ἦν γεγραμμένον· [18] πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρι-
σέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με [19] κηρῦξαι
αἰχμαλώτοισ ἄφεσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τε-
θραυσμένουσ ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. [20] καὶ

---

6 δωσω sec: [c] διδωμι **7** μοι: [c] om | [c] ενωπ. μου **10** [c] (et iam [a]?) γεγρ. γαρ **12** οτι: [a] om, sed restitutum

6 απασαν | ω αν θ. διδωμι α. **7** om μοι **8** αποχρ. αυτω ειπεν ιησουσ **10** γεγραπτ. γαρ **14** ολ. τησ περιχωρου **16** ναζαρετ | τεθραμμενοσ **17** αναπτυξ.: ανοιξασ | τον τοπον

6 απασαν | δωσω sec: διδωμι **7** om μοι | ενωπ. μου | σου παντα **8** αποχρ. αυτ. ειπ. ο ιησ. υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπτ. γαρ προσκ. κυ. τ. θ. σ. **9** και ηγαγ. | εστησ. αυτον | ο υιοσ **10** γεγρ. γαρ **14** ολ. τησ περιχωρου **16** εισ την ναζαρεθ (ς[e] -εθ, ς -ετ) | τεθραμμενοσ **17** ησαι. του προφ. | τον τοπον **18** ενεκεν | ευαγγελιζεσθαι | απεστ. με ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν

πτύξασ το βιβλίον ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων
οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντεσ αὐτῷ. 21 ἤρξατο
δὲ λέγειν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη
ἐν τοῖσ ὠσὶν υμῶν. 22 καὶ πάντεσ ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύ-
μαζον ἐπὶ τοῖσ λόγοισ τ῀σ χάριτοσ τοῖσ ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ
στόματοσ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱόσ ἐστιν ἰωσὴφ οὗτοσ;
23 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· πάντωσ ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν
ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα
εἰσ τὴν καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶ-
πεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ προφήτησ δεκτόσ ἐστιν ἐν
τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 ἐπ᾽ ἀληθείασ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ
χῆραι ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἠλίου ἐν τῷ ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη
ὁ οὐρανὸσ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνασ ἕξ, ὡσ ἐγένετο λιμοσ μέγασ
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸσ οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἠ-
λείασ εἰ μὴ εἰσ σάρεπτα τῆσ σιδωνίασ πρὸσ γυναῖκα χήραν.
27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐπὶ ἐλισαίου τοῦ προ-
φήτου, καὶ οὐδεὶσ αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ ναιμὰν ὁ σύροσ.
28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντεσ
ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντεσ ἐξέβαλον ἔξω τῆσ πόλεωσ καὶ ἤγα-
γον αὐτὸν ἕωσ ὀφρύοσ τοῦ ὄρουσ ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλισ ᾠκοδόμητο
αὐτῶν, ὥστε καταχρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸσ δὲ διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰσ καφαρναοὺμ πόλιν τῆσ γαλιλαίασ, καὶ
ἦν διδάσκων αὐτοὺσ ἐν τοῖσ σάββασιν· 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγοσ αὐτοῦ. 33 καὶ
ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωποσ ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρ-
του, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, ἰη-

---

29 εξεβαλον: [c] add αυτον

24 αυτου 25 om οτι | ηλειου | om επι 26 **σαρεφθα | σειδωνιασ 27 ελει-
σαιου 29 εξεβαλ. αυτον

20 παντ. εν τ. συνα. οι οφθ. ησ. 22 ουχ ουτ. εστ. ο υι. ιωσ. 23 εν τη κα-
περναουμ 24 αυτου 25 om οτι 26 ηλιασ | τησ σιδωνοσ 27 επι ελισσαιου τ.
προφ. εν τ. ισρ. | νεεμαν 29 εξεβ. αυτον | τησ οφρυοσ | αυτων ωχοδομ. εισ το κατ.
31 καπερναουμ 33 φων. μεγ. λεγων

σοῦ ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἶδά σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ
τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ λέγων· φιμώθητι
καὶ ἔξελθε ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰσ τὸ
μέσον ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο
θάμβοσ ἐπὶ πάντασ, καὶ συνελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ·
τίσ ὁ λόγοσ οὗτοσ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖσ
ἀκαθάρτοισ πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχοσ
περὶ αὐτοῦ εἰσ πάντα τόπον τῆσ περιχώρου.

38 Ἀναστὰσ δὲ ἀπὸ τῆσ συναγωγῆσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν
τοῦ σίμωνοσ· πενθερὰ δὲ τοῦ σίμωνοσ ἦν συνεχομένη πυρετῷ με-
γάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆσ. 39 καὶ ἐπιστὰσ ἐπάνω
αὐτῆσ ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ·
παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖσ. 40 δύνοντοσ δὲ τοῦ
ἡλίου πάντεσ ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντασ νόσοισ ποικίλαισ ἤγαγον
αὐτοὺσ πρὸσ αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ
ἐθεράπευσεν αὐτούσ. 41 ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια πολλῶν κρά-
ζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ
εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. 42 γενο-
μένησ δὲ ἡμέρασ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἔρημον, καὶ οἱ ὄχλοι
ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕωσ αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν
τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι
καὶ ταῖσ ἑτέραισ πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰσ τὰσ
συναγωγὰσ τῆσ ἰουδαίασ.

---

36 εξερχονται: [a] υπακουουσιν αυτω, sed [c] illud rest 41 κραζοντα [c]: [*] κραζοντων 42 ερημον: [a] add τοπον 43 το ευαγγ.: [a] την βασιλειαν

38 om του pr 39 om ο πυρετ. 40 απαντεσ | τασ χει. επιτιθεισ | εθεραπευεν 41 εξηρχετο | απο πολλων 42 ερημ. τοπον 43 δει με την βασιλειαν τ. θ.

35 εξελθε εξ αυτου 38 απο: εκ | om του pr | η πενθ. δε 39 om ο πυρετ. 40 απαντεσ | τασ χει. επιτιθεισ 41 εξηρχετο | απο πολλων | συ ει: add ο χριστοσ 42 ερημ. τοπον | εζητουν 43 την βασιλειαν του θεου | εισ τουτο απεσταλμαι 44 εν ταισ συναγωγαισ | ιουδαιασ: γαλιλαιασ

V.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συναχθῆναι τὸν ὄχλον καὶ ἀκούειν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἑστὼσ παρὰ τὴν λίμνην γεννη-
σαρέτ, 2 καὶ εἶδεν πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλε-
εῖσ αὐτῶν ἀποβάντεσ ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰσ δὲ εἰσ ἓν
τῶν πλοίων, ὃ ἦν σίμωνοσ, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἐπ-
αναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσασ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺσ
ὄχλουσ. 4 ὡσ δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸσ τὸν σίμωνα· ἐπ-
ανάγαγε εἰσ τὸ βάθοσ, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰσ ἄ-
γραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν σίμων· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸσ
κοπιάσαντεσ οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντεσ συνέκλεισαν πλῆθοσ ἰχθύων
πολύ· διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσεν τοῖσ
μετόχοισ ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντασ συνλαμβάνεσθαι αὐ-
τοῖσ· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότεροι τὰ πλοῖα, ὥστε βυ-
θίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ σίμων πέτροσ προσέπεσεν τοῖσ γόνασιν
ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλόσ εἰμι. 9 θάμ-
βοσ γὰρ περιέσχεν αὐτοὺσ καὶ πάντασ τοὺσ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ
ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον. 10 ὁμοίωσ δὲ καὶ ἰάκωβοσ καὶ
ἰωάννησ οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι. καὶ
εἶπεν πρὸσ τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦσ· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀν-
θρώπουσ ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντεσ τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν
γῆν, ἀφέντεσ πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

---

1 [c] εν τω τ. οχλ. επιχεισθαι αυτω | λιμνην [c]: *om 2 [c] δυο πλοια | [c] αλειεισ απ αυτων 5 [c] σιμων ειπεν 7 [c] κατενευσαν | [a]et[c] συνλαβεσθαι | αμφοτεροι: [a]vel* ex οι fecit α 8 ειμι: [c] add κυριε 9 αυτουσ: [c] αυτον

1 εν τω τ. οχλ. επιχεισθαι αυτω 2 πλοια δυο | αλιεισ απ αυτ. | επλυνον 3 εκ του πλοιου 5 σιμ. ειπ. 6 *διερησσετο 7 κατενευσαν | συλλαβεσθαι | ηλθον | αμφοτερα 8 ειμι κυριε 9 περιεσχ. αυτον | ων συνελ. 10 ιακωβον κ. ιωανην υιουσ | om ὁ

1 εν τω τ. ο. επισκεισθαι αυτω του ακου. 2 δυο πλοιαρια | αλιεισ | αποβ. απ αυτων απεπλυναν 3 του σιμωνοσ | και καθισ. εδιδ. εκ του πλοιου 5 ο σιμ. ειπ. αυτω | ολ. τησ νυκτ. | το δικτυον 6 ιχθ. πληθ. πολ. | διερρηγνυτο | το δικτυον 7 κατενευσαν τ. μετ. τοισ | συλλαβεσθαι | ηλθον | αμφοτερα 8 του ιησου | ειμι κυριε 9 περιεσχ. αυτον 10 ιακωβον κ. ιωαννην υιουσ 11 απαντα

[12] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρησ λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλησ, δύνασαί με καθα-
ρίσαι. [13] καὶ ἐκτείνασ τὰσ χεῖρασ ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω,
καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. [14] καὶ
αυτὸσ παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν [δεῖξον
σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ] προσένεγκαι περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
καθὼσ προσέταξεν μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.

[15] Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγοσ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχ-
λοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐ-
τῶν· [16] αὐτὸσ δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖσ ἐρήμοισ καὶ προσευ-
χόμενοσ.

[17] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἦν διδάσκων,
καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν
ἐληλυθότεσ ἐκ πάσησ κώμησ τῆσ γαλιλαίασ καὶ ἰουδαίασ καὶ
ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμισ κυρίου ἦν εἰσ τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. [18] καὶ
ἰδοὺ ἄνδρεσ φέροντεσ ἄνθρωπον ἐπὶ κλίνησ βεβλημένον, ὃσ ην
παραλελυμένοσ, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώ-
πιον αὐτοῦ. [19] καὶ μὴ εὑρόντεσ ποίασ εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ
τον ὄχλον, ἀναβάντεσ ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν
αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰσ τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ. [20] καὶ
ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι. [21] καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρι-
σαῖοι λέγοντεσ· τίσ ἐστιν οὗτοσ, ὃσ λαλεῖ βλασφημίασ; τίσ
δύναται ἀφιέναι αμαρτίασ εἰ μὴ μόνοσ ὁ θεόσ; [22] ἐπιγνοὺσ δὲ
ο ἰησοῦσ τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν, ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐ-

---

13 τασ χειρασ: [a] την χειρα 14 δειξον etc [a]: *om 15 αυτου: [a] περι αυτ. 17 οι [a]: *om

13 την χειρα 14 προσενεγκε 15 περι αυτου 17 οι φαρ. κ. οι νομοδ. | εκ πασ. τησ 18 φεροντ. επι κλ. ανθρωπ. οσ | θειναι αυτον 19 εμπροσθ. παντων 20 σοι αι αμαρτ. σου 21 αμαρτ. αφειναι

12 και ιδων 13 την χειρα | λεγων: ειπων 14 προσενεγκε | μωσησ 15 περι αυτου | θεραπευεσθ. υπ αυτου 17 ιασθ. αυτουσ 18 φεροντ. επι κλινησ ανθρ. οσ 19 δια ποιασ 20 ειπεν αυτω | σοι αι αμαρτ. σου

τούσ· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκο-
πώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε
καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, εἶπεν τῷ παραλυ-
τικῷ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸ κλινίδιόν σου καὶ πορεύου
εἰσ τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰσ ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἄρασ ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων
τὸν θεόν. 26 καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντεσ ὅτι εἴδομεν παράδοξα
σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι
λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι. 28 καὶ καταλιπὼν ἅπαντασ, ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
29 καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην λευεὶσ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ
ἦν ὄχλοσ πολὺσ τελωνῶν οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.
30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ πρὸσ τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ λέγοντεσ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
κακῶσ ἔχοντεσ· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἀσε-
βεῖσ εἰσ μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸσ αὐτόν· διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου νη-
στεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεισ ποιοῦνται, ὁμοίωσ καὶ οἱ τῶν
φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; 34 ὁ δὲ ἰησοῦσ

---

28 απαντασ: σ erasum (c) 29 c τελων. και αλλων 32 ασεβεισ: a αμαρτωλουσ 33 διατι: punctis notatum rursus erasis

23 σοι αι αμαρτ. σου 24 οτι ο υι. τ. ανθρ. εξουσ. εχ. | τω παραλελυμενω | αρασ το κλ. σου πορευου 25 ενωπ. αυτων 26 **ιδομεν 27 λεγει: ειπεν 28 καταλι. παντα | ηκολουθει 29 λευεισ αυτω | τη οικια | τελων. και αλλων 30 γραμματ. αυτων 31 om ὁ | αλλα 32 αλλα αμαρτωλουσ 33 om διατι | ιωανου

23 σοι αι αμ. σου | εγειραι 24 τω παραλελυμενω | εγειραι κ. αρασ | om και sec 25 ενωπ. αυτων | εφ ω 27 λευῒν | ειπεν αυτω 28 απαντα 29 ο λευῒσ αυτω | τη οικια | τελωνων πολυσ και αλλων 30 εγογγ. οι γραμμ. αυτων κ. οι φαρισ. | om των 32 αλλα αμαρτωλουσ 34 om ο ιησουσ

εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ο
νυμφίοσ μετ᾽ αὐτῶν ἐστίν, νηστεύειν; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι
ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ τότε νηστεύσουσιν. ἐν
ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ 36 ἔλεγεν πρὸσ αὐτοὺσ παραβολὴν ὅτι
οὐδεὶσ ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσασ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱ-
μάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ
οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶσ
βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ
οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ αὐτὸσ ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπο-
λοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ καινοὺσ βάλλουσιν.
39 καὶ οὐδεὶσ πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸσ
χρηστόσ ἐστιν.

VI.

1 Εγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορί-
μων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ στάχυασ καὶ ἤσθιον ψώ-
χοντεσ ταῖσ χερσίν. 2 τινὲσ δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε
ὃ οὐχ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖσ σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ
πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν δαυείδ,
ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; 4 ὡσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν
οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγεν, καὶ
ἔδωκεν καὶ τοῖσ μετ᾽ αὐτοῦ, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μό-

---

34 [c] δυνασθαι τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευσαι 35 εν etc: ipsa scriptura codicis haec trahuntur ad ea quae sequuntur 36 [c] ελεγ. δε και παραβ. πρ. αυτ. | μηγε: [c] add και 38 [a] βλητεον 39 [c] om και VI, 1 [c] δια των 2 [c] ουχ 4 [c] πωσ

34 δυνασθε τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευσαι 35 και οταν | om και | εν etc cum antecedd conj 36 ελεγ. δε και παραβ. πρ. αυτ. | και το καινον 37 ο οιν. ο νεοσ 38 αλλ | βλητεον 39 om και | χριστοσ[bent] VI, 1 οι μα. αυ. και ησθ. τουσ σταχ. 2 ουχ | om ποιειν 3 πρ. αυ. ειπ. ιησ. 4 om ωσ | λαβων εφαγεν | om και tert

34 δυνασθε τουσ υιουσ et ποιησαι νηστευειν 35 και οταν | om και | εν etc cum antecedd conj 36 ελεγε δε και παρ. πρ. αυτ. | om απο | om σχισασ | και το καιν. σχιζει | συμφωνει επιβλημα 37 ο νεοσ οινοσ 38 βλητεον και αμφοτεροι συντηρουνται 39 ευθεωσ θελει | χρηστοτεροσ VI, 1 σαββατ. δευτεροπρωτω | δια των | τουσ σταχυασ 2 ειπον αυτοισ | ουχ | εν τοισ σαββ. 3 πρ. αυτ. ειπ. ο ιησ. | δαβιδ | οποτε | αυτου: add οντεσ 4 ελαβε και εφαγε

νουσ τοὺσ ἱερεῖσ; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· κύριόσ ἐστιν τοῦ σαβ-
βάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρωπου.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αυτὸν εἰσ τὴν
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωποσ ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖσ
καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν
κατηγορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸσ δὲ ᾔδει τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν·
εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ τὴν ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ
στῆθι εἰσ τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰσ ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ ἰησοῦσ
πρὸσ αὐτούσ· ἐπερωτῶ ὑμᾶσ εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθο-
ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; 10 καὶ περι-
βλεψάμενοσ πάντασ αὐτοὺσ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν
χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατέστη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.
11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίασ, καὶ διελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ
τί ἂν ποιήσειεν τῷ ἰησοῦ.
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰσ
τὸ ὄροσ προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐπὶ τῇ προσευχῇ
τοῦ θεοῦ. 13 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺσ μαθη-
τὰσ αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενοσ ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓσ καὶ ἀπο-
στόλουσ ὠνόμασεν, 14 σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν πέτρον, καὶ
ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην καὶ φί-
λιππον καὶ βαρθολομαῖον 15 καὶ μαθθαῖον καὶ θωμᾶν καὶ ἰάκω-
βον ἀλφαίου καὶ σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν 16 καὶ ἰούδαν
ἰακώβου καὶ ἰούδαν ἰσκαριώθ, ὃσ ἐγένετο προδότησ, 17 καὶ

---

5 [c] οτι κυριοσ 7 [c] κατηγοριαν κατ αυτου 10 [c] απεκατεσταθη 12 επι: [c] εν 14 κ. βαρθολ. [c]: *om 16 [c] ισκαριωτην

7 παρετηρουντο | θεραπευσει 8 om την pr 9 om ὁ 10 ειπεν αυτω | ο δε εποιησεν | αποκατεσταθη 11 ποιησαιεν 12 εν τη 14 ιωαννην 15 om και post θωμ.

5 οτι κυρ. εστ. ο υι. τ. ανθρ. και του σαββ. 6 εγ. δε και | εκει ανθρ. 7 θεραπευσει | κατηγοριαν αυτου 8 και ειπε τ. ανθρωπω τω ξηραν | εγειραι | ο δε αναστασ 9 ειπεν ουν | επερωτησω υμασ τι· εξεστ. τοισ σαββασιν 10 ο δε εποιησεν ουτω | αποκατεσταθη | αυτου υγιησ ωσ η αλλη 11 ποιησειαν 12 εξηλθεν εισ | εν τη 14 om και ante ιακ. et ante φιλ. 15 om και prim et tert | ματθαιον | ιακ. τον του αλφ. 16 om και pr | ισκαριωτην οσ και

καταβὰσ μετ᾽ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλοσ πολὺσ
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθοσ πολὺ ἀπὸ πάσησ τῆσ ἰουδαίασ
καὶ ἱερουσαλὴμ καὶ πειραίασ καὶ τῆσ παραλίου τύρου καὶ σει-
δῶνοσ, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων
αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθε-
ραπεύοντο· 19 καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι
δύναμισ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντασ.

20 Καὶ αὐτὸσ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αυτοῦ εἰσ τοὺσ μα-
θητὰσ αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 μακάριοι οἱ πεινῶντεσ νῦν, ὅτι χορτασθή-
σονται. μακάριοι οἱ κλαίοντεσ νῦν, ὅτι γελάσετε. 22 μακάριοί
ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν
ὑμᾶσ καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡσ πονη-
ρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ·
κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖσ προφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν.
24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ πλουσίοισ, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν
ὑμῶν. 25 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ
οἱ γελῶντεσ νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν κα-
λῶσ εἴπωσιν ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι πάντεσ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποί-
ουν τοῖσ ψευδοπροφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν. 27 ἀλλὰ ὑμῖν λέγω
τοῖσ ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν, καλῶσ ποιεῖτε
τοῖσ μισοῦσιν ὑμᾶσ, 28 εὐλογεῖτε τοὺσ καταρωμένουσ ὑμᾶσ,
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶσ. 29 τῷ τύπτοντί σε
εἰσ τὴν δεξιὰν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ

---

17 [c] πληθ. πολ. του λαου | κ. πειραιασ (cod πιρ.): [c] om 20 πτωχοι: [ca] add τω πνευματι, [cb] rursus del 21 [ca] χορτασθησεσθαι, [cb] rursus -σονται 26 ταυτα: [a] τα αυτα | ψευδο: punctis notatum rursus erasis 29 εισ: [c] επι | [c] om δεξιαν

17 πλ. πολυ του λαου | om κ. πειραιασ 21 χορτασθησεσθε 23 εν τοισ ουρανοισ | κατα τα αυτα 26 υμασ καλ. ειπω. παντ. οι ανθρ. | κατ. τα αυτα | om οι πατερ. αυτ. 29 επι την | om δεξιαν

17 om πολυσ | πολυ του λαου | om κ. πειραι. | σιδωνοσ 18 οχλουμενοι υπο | και εθεραπ. 19 εζητει 21 χορτασθησεσθε 23 χαιρετε 25 om νυν pr | ουαι υμιν οι γελ. ν. 26 ουαι υμιν | καλ. υμ. ειπω. παντ. οι ανθρ. 27 αλλ 28 καταρωμ. υμιν | και προσευχ. υπερ 29 επι την | om δεξιαν

αἴροντόσ σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃσ. [30] παντὶ
αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντοσ τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
[31] καὶ καθὼσ θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖσ
ποιεῖτε αὐτοῖσ ὁμοίωσ. [32] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺσ ἀγαπῶντασ ὑ-
μᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺσ ἀγα-
πῶντασ αὐτοὺσ ἀγαπῶσιν. [33] καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺσ
ἀγαθοποιοῦντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. [34] καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε
λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖσ
δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. [35] πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχ-
θροὺσ ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε, μηδένα ἀπελπίζον-
τεσ· καὶ ἔσται ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολύσ, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου,
ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ ἐστιν ἐπὶ τοὺσ ἀχαρίστουσ καὶ πονηρούσ.
[36] γίνεσθε οἰκτίρμονεσ, καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.
[37] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. καὶ μὴ καταδικάζετε,
καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. [38] δί-
δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιασμένον σεσαλευ-
μένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰσ τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται υμῖν. [39] εἶπεν δὲ καὶ παρα-
βολὴν αὐτοῖσ· μήτι δύναται τυφλὸσ τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐκ ἀμ-
φότεροι εἰσ βόθυνον πεσοῦνται; [40] οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον· κατηρτισμένοσ δὲ ἔστω ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ.
[41] τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; [42] πῶσ δὲ

---

33 [c] om γαρ 35 πολυσ: [a] add εν τοισ ουρανοισ 36 εστιν: [a] add ο ουρανιοσ, [ca] rursus del 38 [c] πεπιεσμενον

31 om και υμεισ 34 **δανεισητ. et δανειζ. | om εστιν 35 **δανειζ. | μηδεν απελπ. 37 διxαζετε et διxασθητε 38 πεπιεσμενον | **υπερεxχυνομενον | *μετρηθησεται 39 ουx: ουχι | εμπεσουνται 40 δε πασ εσται ωσ 42 om δε

30 παντι δε τω 33 om γαρ | και γαρ οι αμ. 34 δανειζητε | απολαβειν | και γαρ οι αμαρτ. | δανειζουσιν 35 δανειζετε μηδεν απ. | του υψιστου 36 γινεσθ. ουν | καθωσ και 37 om και tert 38 πεπιεσμ. και σεσ. και υπερεχχυνομενον | τω γαρ αυτω μετρ. ω μετρ. 39 om και | ουχι 40 τον διδ. αυτου | δε πασ εσται ωσ 42 η πωσ δυν.

δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω το κάρ-
φοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ
δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ
ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεισ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφοσ τὸ ἐν
τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 43 οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν
ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρ-
πὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γι-
νώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συνλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βά-
του σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ
θησαυροῦ τῆσ καρδίασ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸσ ἐκ
τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματοσ καρ-
δίασ τὸ στόμα αὐτοῦ λαλεῖ. 46 τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε,
καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 πᾶσ ὁ ἐρχόμενοσ πρόσ με καὶ ἀκούων
μου τῶν λόγων μου καὶ ποιῶν αὐτούσ, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν
ὅμοιοσ. 48 ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃσ ἔσκα-
ψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημ-
μύρησ δὲ γενομένησ προσέρηξεν ὁ ποταμὸσ τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶσ οἰκοδομῆσθαι
αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσασ καὶ μὴ ποιήσασ ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ
οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶσ θεμελίου, ᾗ προσέρρη-
ξεν ὁ ποταμόσ, καὶ εὐθὺσ συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα
τῆσ οἰκίασ ἐκείνησ μέγα.

VII.

1 Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ
τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰσ καφαρναούμ. 2 ἑκατοντάρχου δέ τινοσ

---

44 βατου [a]: *βλαστου 45 πονηροσ: [c] add ανθρωποσ 47 [c] om μου sec 48 [c] προσερρηξεν VII, 1 [c] παντα τα

42 εκβαλειν post τ. αδελφ. σου pon 44 συλλεγουσιν 45 λαλει το στ. αυτ. 46 ο λεγω 47 om μου sec 48 **πλημμυρασ | **προσερρηξ. | **οικοδομεισθαι 49 *προσερηξ. VII, 1 επειδη επλ. παντα τα

43 om παλιν 44 συλλεγ. | τρυγ. σταφυλ. 45 τησ καρδ. αυτου | ο πον. ανθρωποσ | πονηρου θησαυρου τησ καρδιασ αυτου | του περισσ. τησ καρδ. λαλ. το στ. αυτ. 47 om μου sec 48 πλημμυρασ | προσερρηξεν | δια etc: τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν 49 ευθεωσ επεσε VII, 1 παντα τα | καπερναουμ

δοῦλοσ ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃσ ἦν αὐτῷ ἔντιμοσ. 3 ἀκούσασ δὲ
περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν πρεσβυτέρουσ τῶν ἰου-
δαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπωσ αὐτὸσ ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον
αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸσ τὸν ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν
σπουδαίωσ, λέγοντεσ ὅτι ἄξιόσ ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ
γὰρ τὸ ἔθνοσ ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸσ ᾠκοδόμησεν
ἡμῖν. 6 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ
μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίασ, ἔπεμψεν φίλουσ ὁ ἑκατόνταρχοσ
λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανόσ εἰμι ἵνα μου ὑπὸ
τὴν στέγην εἰσέλθῃσ· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρόσ σε ἐλ-
θεῖν· ἀλλ' εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ
ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο,
καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσασ δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ
στραφεὶσ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ
τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπορεύθη εἰσ πόλιν ναΐν, καὶ
συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλοσ πολύσ. 12 ὡσ
δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνη-
κὼσ μονογενὴσ υἱὸσ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ
ὄχλοσ τῆσ πόλεωσ ἱκανὸσ ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ
κύριοσ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτήν, καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε.
14 καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆσ σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντεσ ἔστησαν,
καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ

---

2 [c] δουλ. κακωσ εχων 6 επεμψεν: [a] add προσ αυτον | [c] λεγων αυτω 11 τη: [c] τω | πολιν: [c] add καλουμενην

2 δουλ. κακωσ εχων 3 om αυτοσ 4 παρεκαλουν αυτον 6 απο τησ οικ. | ο ([bir] om) εκατονταρχησ | λεγ. αυτω | υπο τ. στ. μου 7 αλλα | ιαθητω 11 εν τω | πολιν καλουμενην 13 επ αυτη 15 εκαθισεν

2 δουλ. κακωσ εχων 3 om αυτοσ 4 παρεκαλουν αυτον | παρεξει 6 απο τησ | προσ αυτον ο εκατ. φιλ. λεγ. αυτω | ειμι ικαν. | υπο τ. στ. μου 7 αλλα 10 οι πεμφθ. εισ τ. οικ. | τ. ασθενουντα δουλ. 11 επορευετο | πολ. καλουμενην | οι μα. αυτ. ικανοι 12 υιοσ μονογεν. | ς[e] om ην pr | ς om ην sec 13 επ αυτη

νεκρὸσ καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
16 ἔλαβεν δὲ φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντεσ
ὅτι προφήτησ μέγασ ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ
τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ
καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων
τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ὁ ἰωάννησ ἔπεμψεν πρὸσ τὸν ἰησοῦν λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχό-
μενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν
εἶπαν· ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ ἀπέστειλεν ἡμᾶσ πρόσ σε λέγων·
σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν.
22 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε ἰω-
άννει ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περι-
πατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ
ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριόσ ἐστιν
ὃσ ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου ἤρξατο λέγειν τοῖσ
ὄχλοισ περὶ ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι;
κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν;
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱμα-
τισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν.
26 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε-

---

17 ιουδαια: [a] add περι αυτου 20 δε: [a] add οι ανδρεσ 21 ημερα: [c] ωρα | ακαθαρτων: [c] πονηρων | [a] εχαρ. το βλ. 24 [c] προσ τουσ οχλουσ

16 παντασ 17 ιουδαια: add περι αυτου 18 ιωανει, **-νη 19 ιωανησ | πρ. τον κυριον 20 πρ. αυτ. οι ανδρεσ | ιωανησ | ετερον: αλλον 21 ημερα: ωρα | πνευμ. πονηρων 22 ιωανει, **-νη | om και ante πτωχ. 23 οσ εαν 24 ιωανου bis | προσ τουσ οχλουσ

16 εγηγερται 17 ιουδαια: add περι αυτου | και εν παση 18 ιωαννη 19 ετερον: αλλον 20 πρ. αυτ. οι ανδρεσ ειπον | απεσταλκεν | η αλλον 21 εν αυτη δε τη ωρα | πνευμ. πονηρων | το βλεπειν 22 κ. αποκρ. ο ιησουσ | ιωαννη | οτι τυφλοι | om και ante κωφ. et ante πτωχ. 23 οσ εαν 24 προσ τουσ οχλουσ | εξεληλυθατε 25 εξεληλυθατε 26 εξεληλυθατε

ρισσότερον προφήτου. 27 οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευ-
άσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, μείζων
ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρότεροσ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ
ἀκούσασ καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντεσ τὸ
βάπτισμα ἰωάννου· 30 οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βου-
λὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν, μὴ βαπτισθέντεσ ὑπ᾽ αὐτοῦ. 31 τίνι δὲ
ὁμοιώσω τοὺσ ἀνθρώπουσ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ; καὶ τίνι εἰσὶν
ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοισ τοῖσ ἐν ἀγορᾷ καθημένοισ καὶ
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοισ, ἃ λέγει· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρ-
χήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ ἰω-
άννησ ὁ βαπτιστὴσ μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ
λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων
καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ,
φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
πάντων τῶν ἔργων αὐτῆσ.

36 Ἠρώτα δέ τισ αὐτὸν τῶν φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ᾽ αὐ-
τοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ φαρισαίου κατέκειτο. 37 καὶ
ἰδοὺ γυνὴ ἥτισ ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλόσ, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι
κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ κλαίουσα,
τοῖσ δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ταῖσ θρι-
ξὶν τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺσ πόδασ
αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖοσ ὁ καλέσασ
αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν

---

32 α λεγει: [c] λεγοντα 35 παντων: [c] om 36 [c] κατεκλιθη 38 [c] εξεμασσεν

28 om αμην | ιωανου 29 ιωανου 30 ηθετησαν εισ εαυτουσ 31 τινι ουν 33 ιωανησ | εσθων | μητε 35 εργων: τεκνων 36 κατεκλιθη 38 εξεμασσεν 39 * ο προφητησ

27 ιδου εγω 28 om αμην | λεγω γαρ | προφητησ ιωαννου του βαπτιστου 30 ηθετησ. εισ εαυτουσ 31 ειπε δε ο κυριοσ· τινι ουν 32 αλληλ. και λεγουσιν | εθρην. υμιν 33 μητε αρτ. εσθ. μητε οιν. πιν. 34 τελων. φιλ. 35 απ. τ. τεκνων αυτ. παντ. 36 την οικιαν | ανεκλιθη 37 γυν. εν τ. πο. ητισ ην | om και sec | ανακειται 38 οπισω ante κλαιουσα pon | ηρξ. βρ. τ. πο. α. τοισ δακρ. | εξεμασσε

ἂν τίσ καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλόσ
ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σίμων, ἔχω
σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφειλέται
ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ο δὲ
ἕτεροσ πεντήκοντα. 42 μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφο-
τέροισ ἐχαρίσατο. τίσ οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν;
43 ἀποκριθεὶσ δὲ σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον
ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶσ ἔκρινασ. 44 καὶ στραφεὶσ
πρὸσ τὴν γυναῖκα τῷ σίμωνι ἔφη· βλέπεισ ταύτην τὴν γυναῖκα;
εἰσῆλθόν σου εἰσ τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺσ πόδασ οὐκ
ἔδωκασ· αὕτη δὲ τοῖσ δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺσ πόδασ καὶ
ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδωκασ· αὕτη
δὲ ἀφ' ἧσ εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺσ πόδασ.
46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψασ· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν
μου τουσ πόδασ. 47 οὗ χάριν, εἰπόν σοι, ἀφέονται αὐτῆσ αἱ
ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται,
ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέονταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· τίσ οὗτόσ
ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν γυναῖκα·
ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰσ εἰρήνην.

VIII.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ αὐτὸσ διώδευσεν κατὰ
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκέσ τινεσ, αἳ
ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ ἀσθενειῶν,
μαρία ἡ καλουμένη μαγδαληνή, ἀφ' ἧσ δαιμόνια ἑπτὰ ἐξελη-

---

47 ειπον: c λεγω | c αφεωνται 48 c αφεωνται

41 * *δανειστη 42 om δε 43 om δε 44 υδωρ μοι επι ποδασ 45 διελιπεν 46 τουσ ποδ. μου 47 λεγω σοι | αφεωνται | αι αμαρτ. αυτησ | και ολιγ. αγαπ. 48 αφεωνται VIII, 1 διωδευεν 2 πνευμ. πονηρων

40 ο δε φησ. δι. ει. 41 χρεωφειλεται | δανειστη 42 τισ ουν αυ. ειπε | αυτον αγαπ. 43 ο σιμων 44 υδ. επι τ. ποδ. μου | θριξι τησ κεφαλησ αυτ. 45 διελιπε 47 λεγω σοι | αφεωνται | αι αμ. αυτησ 48 αφεωνται VIII, 1 διωδευε 2 πνευμ. πονηρων

λύθει, 3 καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρόπου ἡρώδου, καὶ σου-
σάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν αὐτῷ ἐκ τῶν ὑπ-
αρχόντων αὐτῶν.
4 Συνόντοσ δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευ-
ομένων πρὸσ αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆσ· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἔπνιξαν αὐτό·
8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔφυεν καὶ ἐ-
ποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ
ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίσ αὕτη εἴη ἡ
παραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ
βασιλείασ τοῦ θεοῦ, τοῖσ δὲ λοιποῖσ ἐν παραβολαῖσ, ἵνα βλέ-
ποντεσ μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν.
11 ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόροσ ἐστὶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ.
12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολοσ καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆσ καρδίασ αὐτῶν, ἵνα μὴ
πιστεύσαντεσ σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν, οἳ ὅταν ἀκού-
σωσιν μετὰ χαρᾶσ δέχονται τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· οὗτοι ῥίζαν
οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸσ καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασ-
μοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ πεσόν, οὗτοί εἰσιν
οἱ ἀκούσαντεσ, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ

---

3 αυτων: [c] et iam [a vid] αυταισ 4 [c] συνιοντοσ 6 δια [c] et iam [a vid]: *και δια 7 [c] απεπνιξαν 8 επεσεν [c]: *εφυεν | εφυεν και: [a]et[c] φυεν 10 αχουωσιν: [c] puncta imposuit sed rursus delevit 13 [c] επι τησ πετρασ | [c] om του θεου | [c] και ουτοι

3 ιωανα | διηκ. αυτοισ | υπαρχ. αυταισ 4 συνιοντοσ 5 α μεν et αυτα 6 κατ-επεσεν | om την 7 συμφυ. | απεπνιξ. 8 και φυεν εποιησεν 9 om ἡ 10 om ακου-ωσιν και 13 επι τησ πετρασ | om του θεου | και αυτοι (**ουτοι) ριζ.

3 απο τ. υπ. αυταισ 4 συνιοντοσ 7 συμφυ. | απεπνιξ. 8 επι την | και φυεν εποι. 9 λεγοντεσ τισ ειη η πα. αυτη 10 om αχουωσ. και 12 αχουοντεσ 13 επι τησ πετρασ | om του θεου | και ουτοι

βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ
ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινεσ ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ
ἀκούσαντεσ τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπο-
μονῇ. 16 οὐδεὶσ δὲ λύχνον ἅψασ καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ υπο-
κάτω κλίνησ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν τίθησιν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶσ. 17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰσ
φανερὸν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὃσ ἂν γὰρ ἔχῃ,
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκα-
σιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντεσ. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντεσ
καὶ ποιοῦντεσ.

22 Ἐγένετο δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐνέβη εἰσ πλοῖον καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν
τῆσ λίμνησ. καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν·
καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο
καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντεσ·
ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν
τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσατο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; οἱ δὲ
φοβηθέντεσ ἐθαύμασαν, λέγοντεσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ
τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

---

22 [a] εν μια | [a] και αυτοσ ενεβη 24 επιστατα sec: punctis notatum rursus deletis

14 συμπν.? 16 επι λυχνιασ | om ινα οι usq φωσ 19 παρεγενετο | om αυτου pr 20 om οτι | η μητ. σου θελ. σε 21 τ. λογ. του θεου 22 εν μια | και αυτοσ ενεβη 23 εισ τ. λι. ανεμου 24 επαυσαντο 25 φοβηθ. δε εθαυμ. λεγ. προσ αλληλουσ | om και υπακου. αυτ.

14 συμπνιγ. 16 επι λυχνιασ επιτιθησιν 17 ου γνωσθησεται 18 οσ γαρ αν 19 om αυτου pr 20 και απηγγελη αυτ. λεγοντων | om οτι | η μητ. σου 21 τ. λογ. του θεου | ποιουντ. αυτον 22 και εγενετ. εν μια | και αυτοσ ενεβη 24 εγερθεισ | επαυσαντο 25 που εστιν | φοβηθ. δε εθ. λεγ. προσ αλληλουσ

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰσ τὴν χώραν τῶν γεργεσηνῶν, ἥτισ
ἐστὶν ἀντίπερα τῆσ γαλιλαίασ. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν
γῆν ὑπήντησεν ἀνήρ τισ ἐκ τῆσ πόλεωσ ἔχων δαιμόνια, καὶ
χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν
ἀλλ' ἐν τοῖσ μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν, ἀνακράξασ προσ-
έπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, ἰησοῦ
υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου μή με βασανίσῃσ. 29 παρ-
ήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀν-
θρώπου· πολλοῖσ γὰρ χρόνοισ συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο
ἁλύσεσιν καὶ πέδαισ φυλασσόμενοσ· διαρρήσσων τὰ δεσμὰ
ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰσ τὰσ ἐρήμουσ. 30 ἐπηρώτησεν
δὲ αὐτόν· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ο δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν
δαιμόνια πολλὰ εἰσ αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ
ἐπιτάξῃ αὐτοῖσ εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη
χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖσ εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν.
33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰσ
τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν
θάλασσαν καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ γεγονὸσ
ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ.
35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ
εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν,
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺσ πόδασ τοῦ ἰησοῦ,

---

27 [c] οσ ειχεν | και χρ. ικανω: [c] εκ χρονων ικανων, sed priora restituta | ουκ ενεδ. ιματ.: [c] και ιματ. ουκ ενεδ., sed priora restituta 29 [a] και διαρρησσων | δεσμα [a]: *δεμονια 30 αυτον: [c] add ο ιησουσ | [c] λεγαιων 32 [c] παρεκαλεσαν | [c] επετρεψ. αυτοισ 35 [c] τα δαιμ. εξηλθον

26 γερασηνων 27 τισ ανηρ 29 παρηγγειλεν | και διαρησων (**διαρρ.) | απο του 30 αυτον ο ιησουσ | λεγειων, **λεγεων 32 παρεκαλεσαν | επετρεψ. αυτοισ 33 εισ την λιμνην 35 *ηλθαν et ευραν | om του

26 γαδαρηνων | αντιπεραν 27 υπηντ. αυτω | οσ ειχε δαι. εκ χρονων ικανων και ιματ. ουκ ενεδιδυσκετο 28 και ανακραξ. 29 ς° παρηγγειλε | εδεσμειτο | και διαρρησσ. | υπο τ. δαιμονοσ 30 αυτον ο ιησουσ λεγων | σοι εστ. ονομ. | λεγεων | οτι δαιμ. πο. εισηλθ. 31 παρεκαλει 32 βοσκομενων | επετρ. αυτοισ 33 εισηλθεν | εισ την λιμνην 34 το γεγενημενον | και απελθοντεσ απηγγ. 35 εξεληλυθει

καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ λέγοντεσ αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ
πῶσ ἐσώθη ὁ δαιμονισθείσ. 37 καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν πᾶν τὸ πλῆ-
θοσ τῆσ περιχώρου τῶν γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι
φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸσ δὲ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον ἐπέστρε-
ψεν. 38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια,
εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπόστρεφε εἰσ
τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεόσ. καὶ
ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ
ὁ ἰησοῦσ.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τον ἰησοῦν, ἀπεδέξατο
αὐτὸν ὁ ὄχλοσ· ἦσαν γὰρ πάντεσ προσδοκῶντεσ τὸν θεόν. 41 καὶ
ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα ἰάειροσ, καὶ αὐτὸσ ἄρχων τῆσ συν-
αγωγῆσ ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺσ πόδασ ἰησοῦ παρεκά-
λει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονο-
γενὴσ αυτῷ ὡσ ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ
ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν
ῥύσει αἵματοσ ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτισ ἰατροῖσ προσαναλώσασα
ὅλον τὸν βίον ἑαυτῆσ καὶ οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸσ θεραπευθῆ-
ναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσισ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ. 45 καὶ
εἶπεν ὁ ἰησοῦσ· τίσ ὁ ἁψάμενόσ μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων
εἶπεν ὁ πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν
σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν· ἥψατό μου τίσ· ἐγὼ
γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ

---

37 [c] γαδαρηνων, sed γεργεσην. restitutum | [a] συνεστρεψ., [c] υπεστρ. 38 [a] ε-δειτο, sed εδεετο restitutum 40 εγεν. δε εν: [ca] εν δε, sed [cb] priora rest | τον θεον: [a] αυτον 41 [c] του ιησου 42 [c] μονογενησ ην 43 [c] om εαυτησ και 47 ιδουσα usq ηλθεν [a]: *om

36 om λεγοντ. 37 απαν | γερασηνων | υπεστρεψεν 38 εδειτο 40 εν δε τω υποστρ. | προσδοχ. αυτον 41 και ουτοσ αρχ. 42 μονογεν. ην 43 om ιατροισ usq βι. εαυτ. και | απ ουδενοσ 45 om και οι σ. αυτ.

36 om λεγοντ. | αυτοισ και οι 37 ηρωτησαν | απαν | γαδαρηνων | εισ το πλοιον | υπεστρεψ. 38 ο ιησουσ λεγων 39 εποι. σοι 40 υποστρεψαι | προσδοχ. αυτον 41 του ιησου 42 μονογεν. ην 43 εισ ιατρουσ | om εαυτησ και 45 μετ αυτου | αποθλιβ.: add και λεγεισ τισ ο αψαμενοσ μου 46 εξελθουσαν

ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ [δι'
ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ] διήγγειλεν ἐνώπιον παντὸσ τοῦ λαοῦ,
καὶ ωσ ἰάθη παραχρῆμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν· θύγατερ, ἡ πίστισ σου
σέσωκέν σε· πορεύου εἰσ εἰρήνην. 49 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχε-
ταί τισ παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
σου, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀκούσασ
εἶπεν αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν
δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν οὐδένα ἀφῆκεν συνεισελθεῖν αὐτῷ εἰ μὴ πέ-
τρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην καὶ τὸν πατέρα τῆσ παιδὸσ καὶ
τὴν μητέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντεσ καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ
εἶπεν· μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ
κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸσ δὲ κρατήσασ
τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖσ, ἔγειρε. 55 καὶ ἐπ-
έστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆσ, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.
56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖσ αὐτῆσ· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖσ
μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονόσ.

IX.

1 Συνκαλεσάμενοσ δὲ τοὺσ δώδεκα ἀποστόλουσ δέδωκεν
αὐτοῖσ δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ
θεραπεύειν. 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ κηρύσσειν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺσ ἀσθενεῖσ, 3 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
μηδὲν αἴρετε εἰσ τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρ-
τον μηδὲ ἀργύριον μήτε δύο χιτῶνασ. 4 καὶ εἰσ ἣν ἂν οἰκίαν

---

47 δι ην αι. ηψ. αυτου: haec omissa nec suppleta 50 ειπεν: [c] απεκριθη 55 αυτησ: [a] add και ανεστη παραχρημα IX, 3 χιτωνασ: [a] add εχετε

47 απηγγειλεν 48 ειπεν αυτη | θυγατηρ 50 ειπεν: απεκριθη | πιστευσον 51 ουκ αφηκ. εισελθ. τινα συν αυτ. | κ. ιωανην κ. ιακω. 55 αυτησ: add και ανεστη παραχρημα IX, 1 συγκαλ. | om αποστολ. | εδωκεν δυναμ. αυτοισ 2 om τουσ ασθ. 3 μητε αργυρ. | χιτων. εχειν

47 απηγγειλεν αυτω 48 ειπεν αυτη· θαρσει θυγ. 49 λεγων αυτω | μη σκ. 50 απεκριθη αυτω λεγων 51 εισελθων | ουκ αφηκ. εισελθ. ουδενα ει 52 ουκ απεθ. 54 αυτ. δε εκβαλων εξω παντασ και κρα. | εγειρου 55 αυτησ: add και ανεστη παραχρημα IX, 1 συγκαλ. | δωδ. μαθητασ αυτου εδωκεν 2 τ. ασθενουντασ 3 ραβδουσ | μητε αργυρ. | μητ. ανα δ. χιτ. εχειν

εἰσέλθητε, ἐκεῖ μείνατε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. [5] καὶ ὅσοι ἂν μὴ
δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξερχόμενοι ἐκ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ τὸν κονιορ-
τὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
[6] ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ κώμασ εὐαγγελιζόμενοι καὶ
θεραπεύοντεσ πανταχοῦ.

[7] Ἤκουσεν δὲ ἡρώδησ τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει
διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι ἰωάννησ ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
[8] ὑπό τινων δὲ ὅτι ἠλείασ ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτησ τισ
τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [9] εἶπεν δὲ ἡρώδησ· ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκε-
φάλισα· τίσ δέ ἐστιν οὗτοσ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

[10] Καὶ υποστρέψαντεσ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ἃ
ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ὑπεχώρησέν κατ' ἰδίαν εἰσ
τόπον ἔρημον. [11] οἱ δὲ ὄχλοι γνόντεσ ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ
ἀποδεξάμενοσ αὐτοὺσ ἐλάλησεν αὐτοῖσ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ
θεοῦ, καὶ τοὺσ χρείαν ἔχοντασ θεραπείασ ἰᾶτο. [12] ἡ δὲ ἡμέρα
ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντεσ δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντεσ εἰσ τὰσ κύκλῳ κώμασ καὶ
ἀγροὺσ καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν. [13] εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. οἱ
δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλείονεσ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύεσ δύο,
εἰ μήτι πορευθέντεσ ἡμεῖσ ἀγοράσωμεν εἰσ πάντα τὸν λαὸν
τοῦτον βρώματα. [14] ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρεσ πεντακισχίλιοι. εἶπεν

---

5 [ca] επ αυτουσ, [cb] επ αυτοισ 7 [a] ηρωδ. ο τετρααρχησ 10 εποιησαν [a]: [*]-σεν | εισ τοπ. ερημ.: [ca] εισ πολιν χαλουμενην βηδσαιδα, sed [cb] priora rest 12 [ca] τουσ οχλουσ, [cb] rursus τον οχλ. 13 [c] πλειον η πεντ. αρτ. 14 δε: [ca] γαρ, [cb] rursus δε

4 μενετε 5 εξερχ. απο | μαρτ. επ αυτουσ 6 κατ. τασ κωμ. 7 ηρωδ. ο τετραρχησ | ιωανησ 9 ο ηρωδησ | ιωανην 10 οσα εποι. | συνεχωρ.[mai 1] | εισ πολιν χαλουμενὴν βηθσαιδα 11 ελαλει 12 η δε: ηδη 13 ειπ. δ. προσ αυτουσ | φαγειν υμεισ | πλειον η αρτ. 14 ησαν γαρ

4 μενετε 5 δεξωνται | εξερχ. απο | και τον κον. | αποτιναξατε ε. μ. επ αυτουσ 6 τασ κωμασ 7 ηρωδ. ο τετραρχησ | γινομ. υπ αυτου | εγηγερται 8 ηλιασ | προφ. εισ 9 και ειπ. ο ηρωδ. | εγω ακουω 10 οσα εποι. | ερημον: add πολεωσ καλουμενησ βηθσαΐδα 11 δεξαμενοσ | ελαλει 12 ινα απελθοντεσ | τουσ αγρουσ 13 ειπ. δε προσ αυτουσ | ειπον | πλειον η πεντ. αρτ. κ. δυ. ιχθ. 14 ησαν γαρ

δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺσ κλισίασ
ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα. [15] καὶ ἐποίησαν οὕτωσ καὶ κατέκλιναν
πάντασ. [16] λαβὼν δὲ τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ,
ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν, καὶ
ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. [17] καὶ ἔφαγον καὶ
ἐχορτάσθησαν πάντεσ, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν τῶν κλασμά-
των, κόφινοι δώδεκα.

[18] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνασ,
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ ἰησοῦσ
λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; [19] οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ
εἶπαν· ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι
προφήτησ τισ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [20] εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; πέτροσ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· τὸν χριστὸν
τοῦ θεοῦ. [21] ὁ δὲ ἐπιτιμήσασ αὐτοῖσ παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν
τοῦτο, [22] εἰπὼν ὅτι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου δεῖ πολλὰ παθεῖν,
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆ-
ναι. [23] ἔλεγεν δὲ πρὸσ πάντασ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι,
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν
καὶ ἀκολουθείτω μοι. [24] ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶ-
σαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνε-
κεν ἐμοῦ, οὗτοσ σώσει αὐτήν. [25] τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωποσ κερ-
δήσασ τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσασ ἢ ζημιωθείσ; [26] ὃσ
γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ, τοῦτον ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
καὶ τοῦ πατρὸσ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. [27] λέγω δὲ ὑμῖν ἀλη-

---

18 αυτον: [a] add εν τοπω, sed rursus deletum est | [c] λεγουσ. οι οχλ. 22 δει: [c] post οτι pon 23 ερχεσθαι: [a] ελθειν | καθ ημερ.: [corr]del, [corr]rest

15 απαντασ 16 ευλογ. αυτουσ 17 το περισσ. αυτοισ κλασμ. 18 om ο ιησ. 19 ιωανην | ηλειαν 22 δει τον υι. τ. ανθρ. 23 *(mai) απαρνησασθω 24 γαρ αν 25 ωφελειται

14 om ωσει sec 15 ανεκλιναν απαντ. 16 ευλογ. αυτουσ | παρατιθεναι 17 το περ. αυτοισ κλασματ. 18 om ο ιησ. | λεγ. οι οχλ. ειναι 19 ειπον 20 αποκριθ. δε ο πετρ. 21 ειπειν τουτο 22 δει: post οτι pon 23 οπ. μου ελθειν απαρνησασθω 24 γαρ αν 25 ωφελειται

θῶσ, εἰσίν τινεσ τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσωνται
θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ὡσεὶ ἡμέραι
ὀκτώ, παραλαβὼν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον ἀνέβη εἰσ
τὸ ὄροσ προσεύχεσθαι. 29 καὶ ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν τὸ εἶδοσ
τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐγένετο ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ
λευκὸσ ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ,
οἵτινεσ ἦσαν μωϋσῆσ καὶ ἠλείασ, 31 οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον
τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ
πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορή-
σαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τουσ δύο ἄνδρασ τοὺσ
συνεστῶτασ αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ
ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπεν ὁ πέτροσ πρὸσ τὸν ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν
ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσομεν σκηνὰσ τρεῖσ, σοὶ μίαν
καὶ μωσεῖ μίαν καὶ μίαν ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ
αὐτοῦ λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούσ· ἐφο-
βήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν νεφέλην. 35 καὶ
φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου
ὁ ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φω-
νὴν εὑρέθη ἰησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπ-
ήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.
37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ
ὄρουσ συνήντησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ
ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ
τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενήσ μοι ἐστίν, 39 καὶ πνεῦμα λαμβάνει
αὐτόν, καὶ ἐξαίφνησ κράζει καὶ ῥάσσει καὶ σπαράσσει αὐτὸν

28 [c] και παραλαβ. 29 [c] και εγενετο εν τω προσευχεσθαι

28 ιωανην | προσευξασθαι 29 και εγενετο εν τ. προσευχεσθαι | om εγενετο 31 εμελλεν 32 ειδον 33 ποιησωμεν | μιαν σοι | μιαν μωυσει | ηλεια 36 εωρα-χαν 38 επιβλεψαι 39 και ιδου πν. | om κ. ρασσει

27 των ωδε εστηκ. | γευσονται 28 και παραλαβ. τον πετρ. | προσευξασθαι 29 και εγενετο εν | προσευχεσθαι | om εγενετο 30 μωσησ | ηλιασ 31 εμελλε 32 ειδον 33 ποιησωμεν | μιαν σοι 34 επεσκιασεν | εκεινουσ εισελθειν 35 εκλελ.: αγαπητοσ 36 ο ιησ. 37 δε εν τη 38 ανεβοησε | εστι μοι 39 και ιδου πν. | om και ρασσει

μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγισ ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αυτόν.
40 καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ
ἠδυνήθησαν. 41 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ
καὶ διεστραμμένη, ἕωσ πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι καὶ ἀνέξομαι
ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου
αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμη-
σεν δὲ ὁ ἰησοῦσ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν
παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξεπλήσσοντο
δὲ πάντεσ ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ θαυμα-
ζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐποίει, εἶπεν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ·
44 θέσθε ὑμεῖσ εἰσ τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺσ λόγουσ τούτουσ· ὁ γὰρ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων.
45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ'
αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν
περὶ τοῦ ῥήματοσ τούτου.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸσ ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ ἂν εἴη μείζων
αὐτῶν. 47 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἰδὼσ τὸν διαλογισμὸν τῆσ καρδίασ αὐ-
τῶν, ἐπιλαβόμενοσ παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· ὃσ ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃσ ἐμὲ δέχεται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά
με· ὁ γὰρ μικρότεροσ ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτόσ ἐστιν μέ-
γασ. 49 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰωάννησ εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα
ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ἰησοῦσ·
μὴ κωλύετε· ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ημῶν ἐστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰσ ἡμέρασ τῆσ ἀνα-
λήμψεωσ, καὶ αὐτὸσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορεύ-

---

39 *συντριβουν, sed υ sec a [c] et iam ante eum deletum 41 [c] προσαγ. μοι 42 προσερχ. [c]: *προσευχ. 43 ειπεν [a]: *om 46 μειζων: cod -ζον 50 [c] ο ιησ. | [ca] bis ημων, [cb] bis υμων 51 [c] αναλημψ. αυτου

39 μολισ 41 εσομ. προσ υμασ 47 παιδιον 48 οσ αν εμ. δεξηται 49 δε ιωανησ 50 υπερ υμων 51 αναλημψ. αυτου | om αυτου | εστηρισεν

40 εκβαλλωσιν 41 εσομ. προσ υμασ 43 εποιησεν ο ιησουσ 47 ιδων 48 οσ εαν εμε δεξηται | εσται μεγασ 49 επι τω | τα δαιμον. | εκωλυσαμεν 50 και ειπε ο ιησ. | καθ ημων 51 αναληψ. αυτου

εσθαι εἰσ ἱερουσαλήμ. 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσώπου
αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ εἰσῆλθον εἰσ πόλιν σαμαριτῶν ὡσ ἑτοι-
μάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ
ἰάκωβοσ καὶ ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ κατα-
βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ; 55 στραφεὶσ δὲ
ἐπετίμησεν αὐτοῖσ. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ αὐτόν·
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κε-
φαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸσ ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶ-
πεν· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα
μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν
νεκρούσ, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτεροσ· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπί-
τρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ
πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ· οὐδεὶσ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'
ἄροτρον καὶ βλέπων εἰσ τὰ ὀπίσω εὔθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.

X.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδομή-
κοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ
εἰσ πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν
δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·

---

52 [c] εισ κωμην σαμ. ωστε 62 [c] εστιν εν τη

52 εισ κωμην σαμαρειτων 53 αυτου: [mai 1] om 54 ιωανησ 57 οπου εαν 58 om ὁ 59 *om κυριε 62 om προσ αυτον | om αυτου X, 1 om και pr | εβδομηκ. δυο | om. αυτουσ | ανα δυο δυο

52 εισ κωμην σαμαρειτων ωστε 54 οι μαθ. αυτου | ειπον | αυτουσ: add ωσ και ηλιασ εποιησε 55 επετ. αυτοισ: add και ειπεν· ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστε υμεισ 56 και etc: praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 57 εγενετο δε πορευομ. | οπ. αν απερχ. κυριε 59 απελθ. πρωτ. 60 αυτω: add ο ιησουσ 62 εισ την βασιλειαν X, 1 εμελλεν 2 ελεγ. ουν

δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας
εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς
ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν,
μὴ ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ'
ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ
εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ
τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος
γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ
ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς,
ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορ-
τὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὑμεῖς, ὅτι ἤγγικεν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 οὐαί σοι χορα-
ζείν, οὐαί σοι βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγενήθησαν
αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκ-
τότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ καφαρναούμ, μὴ
ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. 16 ὁ ἀκούων
ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ, ὁ δὲ ἐμὲ
ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες·

---

4 [c] και μηδενα 6 ο ante υιοσ: [corr] (c) erasit 11 ημιν [a]: *υμιν | υμεισ: [a] om

2 εργατ. εκβαλ. 4 και μηδενα 6 εαν εκει η υιοσ | επαναπαυσεται 7 εσθοντεσ 11 om υμεισ 12 om δε 13 *βηδσαϊδα, **βηθσαϊδα 15 **του ουραν. | του αδου καταβηση 17 οι εβδομ. δυο

2 εκβαλλη 3 ιδου εγω 4 βαλαντιον | μηδε υποδημ. | και μηδενα 5 οικιαν εισερχησθε 6 κ. εαν μεν | ς om ὁ | επαναπαυσεται 7 τ. μι. αυτ. εστι 8 κ. ε. ην δ αν 10 πολ. εισερχησθε 11 om εισ τ. ποδασ | om υμεισ | ηγγικ. εφ υμασ 13 ς[e] χοραζιν, ς χωραζιν | βηθσαϊδα | εγενοντο | καθημεναι 15 καπερναουμ | η εωσ του ουρ. υψωθεισα

κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡσ ἀστραπὴν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν
ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ
ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶσ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε,
ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆσ γῆσ, ὅτι ἀπέκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ
ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ ἐγένετο
εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 22 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ
μου, καὶ οὐδεὶσ γινώσκει τίσ ἐστιν ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ
τίσ ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ο υἱὸσ
ἀποκαλύψαι. 23 καὶ στραφεὶσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ κατ' ἰδίαν
εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντεσ ἃ βλέπετε. 24 λέγω
γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖσ ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ
ὑμεῖσ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ νομικόσ τισ ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων·
διδάσκαλε, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ
εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶσ ἀναγινώσκεισ;
27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ
τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ
σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυ-
τόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶσ ἀπεκρίθησ· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

---

19 υμασ: [a] add ου μη 25 ποιησασ: *add ινα, sed ipse [vid] del

18 εκ τ. ουρ. ωσ αστρ. 19 την δυν. την του | ουδ. υμ. ου μη αδικηση 21 om εν sec | ευδοκ. εγενετ. 22 ω αν 24 ειδαν | ακουσαι μου α 27 *om σου prim | om τησ | om και prim

19 διδωμι | ου μη αδικηση (ς[e] -σει) 20 χαιρ. δε μαλλον | εγραφη 21 om εν sec | τω πνευμ. ο ιησουσ | om τ. αγιω 22 παντα: ς (non ς[e]) praem και στραφεισ προσ τουσ μαθητασ ειπε | παρεδοθη μοι 24 ειδον 25 και λεγων 27 εξ ολησ τησ ψυχησ | εξ ολησ τησ ισχυοσ | εξ ολησ τησ διανοιασ

29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι αὐτὸν εἶπεν πρὸσ τὸν ἰησοῦν· καὶ τίσ
ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἄνθρωπόσ τισ
κατέβαινεν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰσ εἱεριχὼ καὶ λῃσταῖσ περιέπεσεν,
οἳ καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν καὶ πληγὰσ ἐπιθέντεσ ἀπῆλθον, ἀφέν-
τεσ ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύσ τισ κατέβαινεν ἐν
τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίωσ δὲ καὶ
λευίτησ κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 σα-
μαρίτησ δέ τισ ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσ-
θη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων
ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσασ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνοσ
ἤγαγεν αὐτὸν εἰσ πανδόκιον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ
τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃσ ἐν τῷ
ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίσ τούτων τῶν τριῶν πλησίον
δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντοσ εἰσ τοὺσ λῃστάσ; 37 ὁ δὲ
εἶπεν· ὁ ποιήσασ τὸ ἔλεοσ μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίωσ.

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺσ αὐτὸσ εἰσῆλθεν εἰσ κώμην
τινά· γυνὴ δέ τισ ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰσ τὴν
οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαριάμ, καὶ παρα-
καθεσθεῖσα πρὸσ τοὺσ πόδασ τοῦ κυρίου ἤκουε τὸν λόγον αὐ-
τοῦ· 40 ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὲ ουν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

---

29 [a] εαυτον 30 [c] υπολαβ. δε 32 ομοιωσ usq αντιπαρ. [c]: *om 34 [c] παν-δοχιον 35 [c] πανδοχει 36 των [a]: *om 38 οικιαν: [a] add αυτησ, [c] rursus del 39 μαριαμ: [a] add η | [c] ηκουεν

29 εαυτον 30 ιερειχω 32 λευειτησ 33 σαμαρειτησ 34 πανδοχειον 35 ε-δωκ. δυο δην. | πανδοχει | om αυτω | ο τι εαν πρ. εγω εν 36 σοι δοκει σοι 37 *om ὁ tert 38 om εισ τ. οικ. 39 *μαρια | *η και παρακ. | **παρα τουσ ποδ. | κυριου: *ιησου 40 *κατελειπεν

29 δικαιουν εαυτον 30 υπολαβ. δε | ιεριχω | ημιθανη τυγχανοντα 32 γενο-μενοσ κατα 33 σαμαρειτησ | κ. ιδων αυτον 34 πανδοχειον 35 εξελθων εκβα-λων | πανδοχει | εγω εν τω 36 τισ ουν | δοκει σοι πλησιον 37 ειπεν ουν αυτω 38 εγενετο δε εν τω πο. α. και αυτοσ | ε. τον οικον αυτησ 39 μαρια η και παρα-καθισασα παρα τ. π. τ. ιησου

41 ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριοσ· μάρθα μάρθα, μεριμνᾷσ
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ὀλίγων δέ ἐστιν χρεία ἢ ἑνόσ·
μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτισ οὐκ ἀφαιρε-
θήσεται αὐτῆσ.

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον,
ὡσ ἐπαύσατο, εἶπέν τισ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ αὐτόν· κύριε,
δίδαξον ἡμᾶσ προσεύχεσθαι, καθὼσ ἰωάννησ ἐδίδαξεν τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·
πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γε-
νηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ οὕτω καὶ ἐπὶ γῆσ· 3 τὸν
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφεσ
ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, ὡσ καὶ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφεί-
λοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν. 5 καὶ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· τίσ ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸσ
αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖσ
ἄρτουσ, 6 ἐπειδὴ φίλοσ μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρόσ με καὶ
οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· 7 κἀκεῖνοσ ἔσωθεν ἀποκριθεὶσ εἴπῃ·
μή μοι κόπουσ πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
μου εἰσ τὴν κοίτην μετ' ἐμοῦ εἰσίν, καὶ οὐ δύναμαι ἀναστὰσ
δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰσ διὰ
τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ δὲ τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶσ

---

42 χρεια [c]: *om | [c] αφ. απ αυτησ XI, 1 ιωαννησ: suppl [a] vel ipse[*]; [c] και ιω. 2 [c] om ουτω | επι: [ca] add τησ, [cb] rursus del 3 [c] το καθ 4 [c] και γαρ αυτ. αφιομεν | πειρασμον: [c] add αλλα ρυσαι ημασ απο τ, quibus rursus deletis post γησ v. 2. add και ρυσαι ημασ απο του πονηρου 5 [a] μεσονυκτιον, sed restitutum -τιου 8 δε: [c] et fortasse iam [a] γε

41 κυριοσ: *ιησουσ 42 χρ. εστ. | μαριαμ XI, 1 καθωσ και ιωανησ 2 ελθετω | om γενηθητω usq επι γησ 3 διδου ημ. το καθ 4 και γαρ αυτ. αφειομεν 7 μετ εμ. εισ τ. κοιτ. | om και sec 8 δια γε τ. αναιδειαν

41 κυριοσ: ιησουσ | τυρβαζη 42 ενοσ δε εστι χρεια | μαρ. δε | αφ. απ αυτησ XI, 1 καθωσ και 2 πατερ ημων ο εν τοισ ουρανοισ | ελθετω | om ουτω | επι τησ γησ 3 διδου | το καθ 4 και γαρ αυτοι | πειρασμον: add αλλα ρυσαι ημασ απο του πονηρου 7 μετ εμ. εισ τ. κοιτ. | om και sec 8 αυτου φιλον | δια γε τ. αναιδειαν

δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δο-
θήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
ὑμῖν. 10 πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ
τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 11 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει
ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύοσ ὄφιν
ἐπιδώσει αὐτῷ; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορ-
πίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δι-
δόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ἐξ οὐρανοῦ
δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαι-
μονίου ἐξελθόντοσ ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·
15 τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν βεεζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαι-
μονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντεσ σημεῖον
ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ᾽ αὐτοῦ. 17 αὐτὸσ δὲ εἰδὼσ αὐτῶν τὰ
διανοήματα εἶπεν αὐτοῖσ· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ᾽
ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκοσ ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ
σατανᾶσ ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη, πῶσ σταθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ; τί λέγετε ἐν βεεζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια; 19 εἰ
δὲ ἐγὼ ἐν βεεζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν
δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 ὅταν ἰσχυρὸσ καθωπλισμένοσ φυλάσσῃ
τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἔσται τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν
δὲ ἰσχυρότεροσ αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν
αὐτοῦ αἴρει, ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

---

8 [c] οσον 18 τι: [a] οτι 20 [a] εγω εκβαλλω 21 [c] et iam [a]? ο ισχυρ.

10 ανοιγεται 11 τινα δε εξ υμ. αιτ. τ. πατ. ο υιοσ | om αρτον usq αυτω; η | ιχθ. και αντι ιχθ. οφ. αυτ. επιδ. 12 om μη 13 πονηρ. υπαρχοντεσ | ο πα. ο εξ 15 ειπαν 17 εφ εαυτ. διαμερ. 18 διεμερισθη | τι: οτι 19 υμων κριτ. εσοντ. 20 εγω εκβαλλ. 21 οτ. ο ισχυρ. | εστιν

11 τινα δε υμων | αιτησει ο υιοσ | ει και ιχθυν | αυτω επιδωσει 12 η και εαν αιτηση (ς[e] -σει) 13 πονηρ. υπαρχοντεσ | αγαθα δοματα | ο πατ. ο εξ 14 δαιμ. και αυτο ην κωφ. 15 βεελζεβουλ | om τω 16 παρ αυτ. εζητ. εξ ουρ. 17 εφ εαυτ. διαμερ. 18 διεμερισθη | τι: οτι | βεελζεβουλ, item post 19 κριτ. υμ. αυτ. εσ. 21 ο ισχυρ. | εστι 22 ο ισχυρ.

[23] ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽
ἐμοῦ σκορπίζει με. [24] ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν,
καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰσ τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξ-
ῆλθον. [25] καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
[26] τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἕτερα πνεύ-
ματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ,
καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν
πρώτων. [27] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τισ
φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία κοιλία ἡ βα-
στάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓσ ἐθήλασασ. [28] αὐτὸσ δὲ εἶπεν·
μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσ-
σοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

[29] Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ
αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δο-
θήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ. [30] καθὼσ ἐγένετο ἰωνᾶσ
τοῖσ νινευείταισ σημεῖον, οὕτωσ ἔσται καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
τῇ γενεᾷ ταύτῃ. [31] βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει
μετὰ τῶν ἀνθρώπων τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐ-
τούσ, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν
σολομῶνοσ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶνοσ ὧδε. [32] ἄνδρεσ νινευεῖται
ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ, καὶ
ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. [33] οὐδεὶσ λύχνον ἅψασ εἰσ κρύπτην τί-
θησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσ-

---

23 με: [ca] om, [cb] rest 24 [c] ευρ. τοτε λεγει 25 [c] ευρ. σχολαζοντα σεσαρ. 26 μεθ εαυτου: super raso επτα ab [*vid] rescriptum 28 [a] om τ. λογ. τ. θε. sec loco 31 [c] μετα τ. ανδρων

23 om με 24 τοτε λεγει 25 ευρ. σχολαζοντα σεσαρ. 26 om μεθ εαυτ. 27 η κοιλια 28 [**]μενουνγε | om τ. λογ. τ. θε. sec loco 29 om γενεα sec 30 καθωσ γαρ εγ. ο ιωνασ 31 μετα τ. ανδρων

23 om με 26 om μεθ εαυτ. | επτα: ante ετερα pon 27 τισ γυνη φωνην | η κοιλια 28 μενουνγε | τ. λο. τ. θε. sec loco: αυτον 29 om γενεα sec | επιζητει | ιωνα του προφητου 30 καθωσ γαρ | σημ. τοισ νινευιταισ 31 μετα τ. ανδρων | σολομωντοσ bis 32 νινευϊ 33 ουδεισ δε | ς[e] (1624) κρυπτήν, ς (item ς[e] 1633) κρυπτον | ς[e] αλλα

πορευόμενοι τὸ φῶσ βλέπουσιν. 34 ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν
ὁ ὀφθαλμόσ σου· ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ ᾖ, καὶ ὅλον τὸ
σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου
σκοτεινόν. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν.
36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέροσ σκο-
τεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡσ ὅταν λύχνοσ τῇ ἀστραπῇ φω-
τίζῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν φαρισαῖοσ ὅπωσ ἀρι-
στήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ φαρισαῖοσ ἰδὼν
ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν
δὲ ὁ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· νῦν ὑμεῖσ οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ
ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακοσ καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει
ἁρπαγῆσ καὶ πονηρίασ. 40 ἄφρονεσ, οὐχ ὁ ποιήσασ τὸ ἔξωθεν
καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην,
καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ
φαρισαίοισ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον
καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν,
φαρισαῖοι, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ συναγω-
γαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι
ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦν-
τεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 ἀποκριθεὶσ δέ τισ τῶν νομικῶν λέγει
αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ. 46 ὁ δὲ εἶ-
πεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀνθρώπουσ
φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ
προσψαύετε τοῖσ φορτίοισ. 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ
μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐ-

---

34 [c] om σου prim | και το: [c] κ. ολον το, sed ολ. rursus erasum 36 [c] ο λυχνοσ 42 ηδυοσμον [c]: *ηδυσμον | παν: *vel[a] ex το correxit | [a] ταυτα δε | [c] παρειναι 47 [c] οι δε πατ.

33 βλεπωσιν 36 μεροσ τι | ωσ οτ. ο λυχν. εν τη 40 *ουχ 42 αλλ | *om τ. θεου | ταυτα δε | *παρειναι, **αφιεναι 43 τοισ φαρεισαιοισ 46 και αυτοι υμεισ 47 οι δε πατ.

33 το φεγγοσ βλεπωσιν 34 om σου prim | οταν ουν 36 ο λυχν. 37 ηρωτα | φαρισ. τισ 42 αλλ | αφιεναι 43 τοισ φαρισαιοισ 44 υμιν: add γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται 47 οι δε πατ.

τούσ. 48 ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν
πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούσ, ὑμεῖσ δὲ
οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ
εἰσ αὐτοὺσ προφήτασ καὶ ἀποστόλουσ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτεί-
νουσιν καὶ διώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν
προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου ἀπὸ τῆσ
γενεᾶσ ταύτησ, 51 ἀπὸ αἵματοσ ἄβελ ἕωσ αἵματοσ ζαχαρίου
τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ
λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. 52 οὐαὶ
ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆσ γνώσεωσ· αὐτοὶ
οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἐκωλύσατε.

53 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ
φαρισαῖοι δεινῶσ ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλει-
όνων, 54 ἐνεδρεύοντεσ, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

XII.

1 Ἐν οἷσ ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
καταπατεῖν ἀλλήλουσ, ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐ-
τοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖσ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν φαρισαίων,
ἥτισ ἐστὶν ὑπόκρισισ. 2 οὐδὲν κεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο-
καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸσ
τὸ οὖσ ἐλαλήσατε ἐν τοῖσ ταμίοισ, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δω-
μάτων. 4 λέγω δὲ ὑμῖν τοῖσ φίλοισ μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν
ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσό-
τερόν τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· τὸν μετὰ τὸ

---

49 c αποκτενουσιν 50 c εκδηκηθη XII, 1 πρωτον: in codice a sqq distinctum

49 αποκτενουσιν 50 εκκεχυμενον 54 ενεδρ. αυτον XII, 1 των φαρ. post υποκρισισ pon 2 ουδεν δε συγκεκαλ. 3 ταμειοισ 4 αποκτεινοντων 5 υποδειξ. δε | φοβηθητε· φοβηθητε τον

48 αρα μαρτυρειτε | οικοδομ. αυτων τα μνημεια 49 αποκτενουσι | εκδιωξουσιν 50 εκχυνομενον 51 απο του et εωσ του 52 εισηλθετε 53 κακ. εξε. αυτ.: λεγοντοσ δε αυτου ταυτα προσ αυτουσ 54 ενεδρ. αυτον και ζητουντεσ θηρ. | αυτου: add ινα κατηγορησωσιν αυτου XII, 1 ς[e] πρωτον cum seqq conj 2 ουδ. δε συγκεκαλ. 3 ταμειοισ 4 αποκτεινοντων 5 υποδειξ. δε | φοβηθητε· φοβηθητε τον

ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβάλλειν εἰσ την γέενναν. ναὶ
λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται
ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλα καὶ αἱ τρίχεσ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν πᾶσαι
ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
8 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ο υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμ-
προσθεν τοῦ θεοῦ. 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενόσ με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων
ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 καὶ πᾶσ ὃσ
ἐρεῖ λόγον εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ
δὲ εἰσ τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημοῦντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ὅταν
δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ τὰσ ἀρχὰσ καὶ
τὰσ ἐξουσίασ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί
εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶσ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δέ τισ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ
ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίσ με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν
ἐφ᾽ ὑμῶν; 15 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ
πάσησ πλεονεξίασ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ η ζωὴ αὐτοῦ
ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. 16 εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸσ
αὐτοὺσ λέγων· ἀνθρώπου τινὸσ πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ
συνάξω τοὺσ καρπούσ μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ
μου τὰσ ἀποθήκασ καὶ μείζονασ ἀνοικοδομήσω, καὶ συνάξω
ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή,

---

8 [a] εμπρ. των αγγελων του θε. 9 απαρνηθησεται [a]: *-νησεται 14 [c] εφ υμασ 15 [c] υπαρχ. αυτω 18 [c] οικοδομησω | τα γεν. μου: [a]et[c] τον ([c] παντα τον) σιτον μου και τα αγαθα μου

5 εμβαλειν 7 om ουν 8 om οτι | *οσ αν ομολογησει | εμπρ. των αγγελων του θε. 10 βλασφημησαντι 11 εισ: επι 14 εφ υμασ 15 υπαρχ. αυτω 17 εν αυτω 18 οικοδομησω | παντα τον σειτον και τα αγαθα μου

5 εξουσ. εχοντ. εμβαλειν 6 πωλειται 8 om οτι | εμπρ. των αγγελων του θε. 10 βλασφημησαντι 11 προσφερωσιν υμ. επι | μεριμνατε 13 αυτω εκ τ. οχλ. 14 κριτην: δικαστην | εφ υμασ 15 πασησ: τησ 18 οικοδομησω | τα γενημ. (ς[e] γεννημ.) μου και τα αγαθα μου

ἔχεισ πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰσ ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε,
πίε, εὐφραίνου. [20] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ
τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασασ, τίνι ἔ-
σται; [21] οὕτωσ ο θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν.
[22] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί
ἐνδύσησθε. [23] ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα
τοῦ ἐνδύματοσ. [24] κατανοήσατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε σπεί-
ρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷσ οὐκ ἔστιν τάμιον οὐδὲ ἀποθήκη,
καὶ ὁ θεὸσ τρέφει αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ διαφέρετε τῶν
πετεινῶν. [25] τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν; [26] εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστόν τι δύνασθε,
τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; [27] κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶσ
αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ σολομὼν
ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τούτων. [28] εἰ δὲ ἐν
ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλ-
λόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγό-
πιστοι. [29] καὶ ὑμεῖσ μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ
μὴ μετεωρίζεσθε· [30] ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-
ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. [31] πλὴν
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.
[32] μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὑμῶν ὁ πατὴρ
δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. [33] πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν
καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια μὴ πα-
λαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου κλέ-
πτησ οὐκ ἐνγίζει οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. [34] ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-
σαυρὸσ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. [35] ἔστωσαν ὑμῶν

---

21 [c] εαυτω 23 [c] εστιν 25 [a] πηχυν ενα 26 τι pr: [c] om 29 μη: suppl [a] 31 [a] ταυτα παντα

20 αιτουσιν 22 om αυτου | σωματι υμων 24 ου σπειρ. ουδε | ταμειον 25 επι τ. ηλ. αυτ. προσθ. 26 om τι pr 27 om οτι 28 αμφιαζει 32 ο πατηρ υμων 33 εγγιζει

20 ς[e] 1633 αφρον 21 εαυτω 22 υμιν λεγω | τη ψυχ. υμων 23 om γαρ 24 ου σπειρ. ουδε | ταμειον 25 πηχ. ενα 26 ουτε | om τι pr 27 om οτι 28 τ. χο. εν τω αγρ. σημερ. οντ. 29 η τι πιητε 30 επιζητει 31 αυτου: του θεου | ταυτα παντα 32 ο πατ. υμων 33 βαλαντια | εγγιζει

αἱ ὀσφύεσ περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ ὑμεῖσ
ὅμοιοι ἀνθρώποισ προσδεχομένοισ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀνα-
λύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντοσ καὶ κρούσαντοσ εὐθέωσ ἀν-
οίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓσ ἐλθὼν ὁ κύριοσ
εὑρήσει γρηγοροῦντασ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ
ἀνακλινεῖ αὐτοὺσ καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖσ. 38 κἂν ἐν
τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτωσ,
μακάριοί εἰσιν. 39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό-
τησ ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι
τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ
δοκεῖτε ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ο πέτροσ· κύριε, πρὸσ ημᾶσ τὴν παρα-
βολὴν ταύτην λέγεισ ἢ καὶ πρὸσ πάντασ; 42 καὶ ειπεν ὁ κύριοσ·
τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, ὃν κατέστησεν ο
κύριοσ ἐπὶ τῆσ θεραπείασ αὐτοῦ τοῦ διαδοῦναι ἐν καιρῷ τὸ
σιτομέτριον; 43 μακάριοσ ο δοῦλοσ ἐκεῖνοσ, ὃν ἐλθὼν ο κύριοσ
αὐτοῦ εὑρήσει οὕτωσ ποιοῦντα. 44 ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ
πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἴπῃ
ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ο κύριοσ
ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ παῖδασ καὶ τὰσ παι-
δίσκασ, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριοσ
τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ
γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ
τῶν ἀπίστων θήσει. 47 ἐκεῖνοσ δὲ ο δοῦλοσ ὁ γνοὺσ τὸ θέλημα
τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσασ ἢ ποιήσασ πρὸσ τὸ θέ-
λημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάσ· 48 ὁ δὲ μὴ γνούσ, ποιήσασ δὲ

37 και παρελθ. διαχ. αυτ. [a]: *om 38 [a] εισιν εκεινοι 39 ερχεται: [a]et[c] add ε-γρηγορησεν ([c] add αν) και 42 δουλοσ: [c] οικονομοσ | [c] καταστησει | [c] διδοναι 45 [ca] ο κυρ. μου, sed [cb] rursus μου ο κυρ.

38 εισιν εκεινοι 39 εγρηγορησεν αν και ουχ αφηκ. 41 om αυτω 42 ο πιστ. οικονομοσ ο φρον. | καταστησει | διδοναι | om το 43 ποιουντ. ουτ. 45 ο κυρ. μου

36 αναλυσει 38 και εαν ελθη εν τ. δευ. φυλακη και εν τ. τρ. φυ. ελθ. | εισιν οι δουλοι εκεινοι 39 εγρηγορησεν αν και ουκ αφηκε διορυγηναι 40 κ. υμεισ ουν 42 ειπε δε | ο πιστ. οικονομοσ | καταστησει | διδοναι 43 ποιουντ. ουτ. 45 ο κυρ. μου 47 κυριου εαυτου | μηδε ποιησασ

ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγασ. παντὶ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ
ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον
αἰτήσουσιν αὐτόν. [49] πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω
εἰ ἤδη ἀνήφθη. [50] βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶσ
συνέχομαι ἕωσ ὅτου τελεσθῇ. [51] δοκεῖτε ὅτι εἰρηνην παρεγενόμην
δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. [52] ἔσονται
γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖσ ἐπὶ
δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν· [53] διαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ
καὶ υἱὸσ ἐπὶ πατρί, καὶ μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ
μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
[54] Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνα-
τέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ
γίνεται οὕτωσ· [55] καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· καύσων ἔρ-
χεται, καὶ γίνεται. [56] ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶσ οὐκ οἴ-
δατε δοκιμάζειν; [57] τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
[58] ωσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ
ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν απηλλάχθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ
σε πρὸσ τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτήσ σε παραδώσει τῷ πράκτορι,
καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰσ φυλακήν. [59] λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξ-
έλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτον ἀποδῷσ.

XIII.

[1] Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ αὐ-
τῷ περὶ τῶν γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν

---

48 [a] παντι δε | πολυ alterum suppl [a] 50 [ca] συντελεσθη, sed συν rursus erasum 52 εσονται usque διαμεμερισμε (sic, νοι est ipsius *) suppl [a] 53 [c] νυμφην αυτησ et πενθεραν αυτησ 55 [c] λεγετε οτι | ερχεται: [a] εσται 56 [c] του ουρ. κ. τ. γησ 59 [c] τον εσχατ.

48 παντι δε 53 om και sec | επι την μητερα | την νυμφην αυτησ 55 οτι χαυσων εσται 56 τον καιρ. δε 57 αφ: εφ [mai] 58 om απ

48 παντι δε 49 επι: εισ 50 εωσ ου 52 εν οιχω ενι 53 διαμερισθησεται | εφ υιω | om και sec | επι θυγατρι et επι μητρι | νυμφην αυτησ | πενθεραν αυτησ 54 την νεφελην | απο δυσμ. | om οτι 55 οτι χαυσων εσται 56 πωσ ου δοκιμαζετε 58 παραδω | βαλλη 59 εωσ ου XIII, 1 πιλατοσ

θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ
γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντασ τοὺσ γαλιλαίουσ ἐγέ-
νοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, αλλ' ἐὰν μὴ
μετανοῆτε, πάντεσ ὁμοίωσ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ,
ἐφ' οὓσ ἐπέπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐ-
τούσ, δοκεῖτε ὅτι αυτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ
ἀνθρώπουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω υ-
μῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντεσ ωσαύτωσ ἀπολεῖσθε.

6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. συκῆν εἶχέν τισ πε-
φυτευμένην ἐν ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν
αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸσ τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία
ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ
εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ
ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφεσ αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτοσ,
ἕωσ ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποι-
ήσῃ καρπὸν εἰσ τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεισ αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖσ σάββα-
σιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείασ ἔτη δεκαοκτώ,
καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰσ τὸ παν-
τελέσ. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἰησοῦσ προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐ-
τῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆσ ἀσθενείασ σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν
αὐτῇ τὰσ χεῖρασ· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν
θεόν. 14 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ ἰησοῦσ, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι
εἰσὶν ἐν αἷσ δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖσ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύ-
εσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ο
κύριοσ καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστοσ ὑμῶν τῷ σαββάτῳ ου

4 c δεκ. και οκτ. 5 ca μετανοητε, sed restitutum -νοησητε 6 εν: c εν τω | cod ανπελωνι 13 εδοξαζεν: εν *ex ον vid 14 εν αισ δ. εργ. a: *om 15 τω σαββ. c: *om

4 επεσεν | om εν sec 5 μετανοητε 6 εν τω αμπ. 7 την γην: *τον τοπον 11 συγκυπτ. 12 om απο 13 ανορθωθη (-ω- mai)

2 αποκριθ. ο ιησουσ | τοιαυτα 3 ωσαυτωσ 4 δεκ. και οκτ. | επεσεν | οτι ουτοι | om τουσ pr 5 μετανοητε | ομοιωσ 6 εν τω αμπ. αυ. πεφυτ. | καρπ. ζητ. 7 om αφ ου 8 s e κοπρία, s κοπριαν 9 εισ τ. μελλον: post μηγε pon 11 γυνη ην | δεκ. και οκτ | συγκυπτ. 12 om απο 14 om οτι sec | εν ταυταισ ουν 15 απεκρ. ουν | υποκριτα

λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆσ φάτνησ καὶ ἀπάγων
ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ
σατανᾶσ ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπο τοῦ
δεσμοῦ τούτου τῇ ημέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 καὶ ταῦτα λέγον-
τοσ αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντεσ οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ
πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ἐνδόξοισ τοῖσ γινομένοισ
ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγεν οὖν· τίνι ομοία ἐστὶν η βασιλεία τοῦ θεοῦ; καὶ
τίνι ομοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν
ἄνθρωποσ ἔβαλεν εἰσ κῆπον αὐτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο
εἰσ δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖσ
κλάδοισ αὐτοῦ. 20 καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατα πόλεισ καὶ κώμασ διδάσκων καὶ
πορίαν ποιούμενοσ εἰσ ἱεροσόλυμα. 23 εἶπεν δέ τισ αὐτῷ· κύριε,
εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 24 ἀγωνίζεσθε εἰσ-
ελθεῖν διὰ τῆσ στενῆσ θύρασ, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσου-
σιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκο-
δεσπότησ καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε [ἔξω ἑστάναι
καὶ] κρούειν τὴν θύραν λέγοντεσ· κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ
ἀποκριθεὶσ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρ-
ξησθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖσ
πλατείαισ ἡμῶν ἐδίδαξασ, 27 καὶ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ
πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντεσ, ἐργάται ἀδικίασ.
28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων, ὅταν
ἴδητε ἀβραὰμ καὶ ἰσὰκ καὶ ἰακὼβ καὶ πάντασ τοὺσ προφήτασ

---

15 [c] απαγαγων 17 γινομενοισ ([c] γειν.) [c]: *λεγομενοισ 19 εβαλεν ipse *ex εισβαλεν restituit | [a] εισ τον κηπ. 25 sqq: interpuncta haec non sunt | εξω εστ. και [a]: *om 28 [c] ισαακ

15 απαγαγων 17 γενομενοισ 19 κηπ. εαυτου 21 εκρυψεν 22 πορειαν 26 αρξεσθε 27 ερει: add λεγων | om υμασ 28 οταν οψεσθε (**-ησθε) | ισαακ

15 απαγαγων 18 ελεγε δε 19 ον: s[e] ο | κηπ. εαυτου | εισ δενδρ. μεγα 22 πορειαν | ιερουσαλημ 24 στεν. πυλησ 25 κυριε κυριε 26 αρξεσθε 27 ερει: add λεγω | οι εργατ. τησ αδικ. 28 οταν οψησθε | ισαακ

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομένουσ ἔξω. 29 καὶ
ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ
ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσ-
χατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθόν τινεσ φαρισαῖοι λέγοντεσ
αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι ἡρώδησ θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον
καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον
καὶ [αὔριον καὶ] τῇ ἐρχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται
προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἰερουσαλήμ. 34 ἰερουσαλὴμ ἰερουσα-
λήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ
ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ
τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέ-
ρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν.
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδητέ με ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχό-
μενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν ἀρ-
χόντων φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπόσ τισ ἦν ὑδρωπικὸσ
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ
νομικοὺσ καὶ φαρισαίουσ λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦ-
σαι ἢ οὔ; 4 οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενοσ ἰάσατο αὐτὸν
καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· τίνοσ ὑμῶν
ὄνοσ ἢ βοῦσ εἰσ φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέωσ ἀνασπάσει

---

33 αυρ. και [c]: *om 34 αυτην [c]: *αυτον | εαυτησ [c]: *εαυτου 35 [c] λεγω δε XIV, 5 αποκριθεισ: punctis notatum rursus rasis | πρ. αυτουσ [c]: *πρ. αυτον

29 και απο βορρα 31 ωρα: **ημερα | προσηλθαν 32 τ. τριτ. ημερα 33 τη εχομενη 34 ορνισ 35 λεγω δε | om αν XIV, 5 om αποκριθ. | ονοσ: υιοσ

29 και απο βορρα 31 ωρα: ημερα 32 επιτελω 33 εχομενη 34 ορνισ 35 υμων: add ερημοσ | αμην δε λεγω υμ. οτι | με ιδητε | εωσ αν ηξη οτε ειπητε XIV, 1 των φαρισαιων 3 ει εξεστι | θεραπευειν | om η ου 5 εμπεσειται

αὐτον ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀποκριθῆναι
πρὸσ ταῦτα. 7 ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν,
ἐπέχων πῶσ τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ·
8 ὅταν κληθῇσ ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν
πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερόσ σου ῃ κεκλημένοσ αὐτοῦ,
9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ σοι· δὸσ τούτῳ τόπον,
καὶ τότε ἄρξῃ μετα αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.
10 ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇσ, πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον,
ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀν-
ώτερον· τότε ἔσται δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων
σοι. 11 ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 12 ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν
ποιῇσ ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ
ἀδελφούσ σου μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ,
μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά
σοι. 13 ἀλλ᾽ ὅταν δοχὴν ποιήσῃσ, κάλει πτωχούσ, ἀναπείρουσ,
χωλούσ, τυφλούσ, 14 καὶ μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντα-
ποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
δικαίων. 15 ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων εἶπεν· μα-
κάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
πολλούσ, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ
δείπνου εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ ἔρχεσθαι, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰ-
σιν. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ
εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν

---

5 ͨ εν τη ημ. 8 ᵃ κεκλ. υπ αυτου 10 τοτε: ᵃ add σοι 14 δε: ͨ γαρ 15 τισ: ᵃ add ταυτα | μακαρ. usq 16 ο δε ειπεν ᵃ: *om | ͨ ειπεν αυτω 17 ερχεσθαι: ita codex (ut ADKLPR etc) | εισιν: ᵃ add vid παντα, sed rursus rasum

6 ανταποκριθ. 8 κεκλ. υπ αυτου 10 *αναπεσαι | εσται σοι 12 συγγεν. σου μη γειτ. 13 ποιησ 14 δε: γαρ 15 των συναν. ταυτα ειπ. αυτω 16 **μεγαν sed restitutum μεγα 17 ερχεσθε | ετοιμ. εστιν

5 εν τη ημ. 6 ανταποκριθηναι αυτω 8 κεκλημ. υπ αυτου 9 μετ 10 αναπεσον | ειπη σοι | om παντων 12 συγγεν. σου | σε αντικαλ. | σοι ανταποδ. 13 ποιησ δοχην | αναπηρουσ 14 δε: γαρ 15 των συναν. ταυτα ειπ. αυτω· μακ. οσ 16 εποιησε 17 ερχεσθε | ετοιμα εστι παντα 18 παραιτ. παντ. | εξελθειν και ιδειν

αὐτόν· ἐρωτῶ, ἔχε με παρῃτημένον. [19] καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη
βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ
σε, ἔχε με παρῃτημένον. [20] καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα
καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. [21] καὶ παραγενόμενοσ ὁ δοῦ-
λοσ ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶσ ὁ οἰκο-
δεσπότησ εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέωσ εἰσ τὰσ πλα-
τείασ καὶ ῥύμασ τῆσ πόλεωσ, καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀνα-
πείρουσ καὶ τυφλοὺσ καὶ χωλοὺσ εἰσάγαγε ὧδε. [22] καὶ εἶπεν ὁ
δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξασ, καὶ ἔτι τόποσ ἐστίν. [23] καὶ
εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φρα-
γμοὺσ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκοσ· [24] λέ-
γω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν κεκλημένων
γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

[25] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶσ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· [26] εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ἐμέ, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πα-
τέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τὰσ ἀδελφάσ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ψυχὴν
ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. [27] ὅστισ οὐ βαστάζει
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί
μου μαθητήσ. [28] τίσ γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι
οὐχὶ πρῶτον καθίσασ ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ εἰσ
ἀπαρτισμόν; [29] ἵνα μήποτε θέντοσ αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύ-
οντοσ ἐκτελέσαι πάντεσ οἱ θεωροῦντεσ ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαί-
ζειν [30] λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ
οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. [31] ἢ τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ
βασιλεῖ συμβάλλειν εἰσ πόλεμον οὐχὶ καθίσασ πρῶτον βουλεύ-
σεται εἰ δυνατόσ ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ

---

18 [a] ερωτω σε 21 και τουσ: [a] και οσουσ εαν ευρητε, sed [c] ut * 27 [c] και οστισ

18 ερωτω σε 24 ανθρωπ.: ανδρων 26 προσ με | πατερ. εαυτου | ετι τε 27 οστισ ουν | σταυρ. εαυτου 28 om τα 31 συμβαλειν

18 ερωτω σε 21 ο δουλ. εκεινοσ | αναπηρουσ | χωλ. κ. τυφλ. 22 ωσ επεταξ. 23 ο οικ. μου 24 των ανδρων εκ. 26 προσ με | πατερ. εαυτου | την εαυτ. ψυχ. | μου μαθητ. ειναι 27 και οστισ | μου ειναι μαθητ. 28 τα προσ απαρτισμ. 29 εμπαιζ. αυτω 31 συμβαλειν ετερ. βασιλ. | βουλευεται | απαντησαι

εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπʼ αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ
πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ ἐρωτᾷ πρὸσ εἰρήνην. 33 οὕ-
τωσ οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖσ ἑαυτοῦ
ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 34 καλὸν οὖν τὸ
ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε
εἰσ γῆν οὔτε εἰσ κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό.
ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντεσ πάντεσ οἱ τελῶναι καὶ οἱ α-
μαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖσ λέγοντεσ ὅτι ἁμαρτωλοὺσ προσδέχεται καὶ συν-
εσθίει αὐτοῖσ. 3 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν ταύτην
λέγων· 4 τίσ ἄνθρωποσ ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ
ἀπολέσασ ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν
τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλόσ, ἕωσ οὗ εὕρῃ αὐτό;
5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ
ἐλθὼν εἰσ τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺσ φίλουσ καὶ τοὺσ γείτονασ
λέγων αὐτοῖσ· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ
ἀπολωλόσ. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτωσ χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται
ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενηκονταεννέα δικαίοισ,
οἵτινεσ οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίασ. 8 ἢ τίσ γυνὴ δραχμὰσ
ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον
καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶσ ἕωσ οὗ εὕρῃ; 9 καὶ
εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰσ φίλασ καὶ γείτονασ λέγουσα· συνχάρητέ
μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 οὕτωσ, λέγω ὑμῖν,
γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ
μετανοοῦντι.

---

32 ερωτα: [c] add τα 34 [c] αλασ bis

32 εισ ειρηνην 34 αλασ bis XV, 2 οτι: add ουτοσ 4 * απολεση | om ου 6 συγκαλει et συγχαρ. 9 συγκαλ. et συγχαρ. 10 om των

32 τα προσ ειρ. 33 μου ειναι μαθητ. 34 om ουν | αλασ bis | om και XV, 1 εγγιζ. αυτ. παντ. 2 om τε | οτι: add ουτοσ 4 εν εξ αυτων | εννενηκοντ. | om οὗ 5 ωμουσ εαυτου 6 συγκαλ. et συγχαρ. 7 εστ. εν τ. ουρ. | εννενηκοντ. 8 εωσ οτου 9 συγκαλειται | και τασ γειτ. | συγχαρ. 10 χαρ. γινετ.

11 Εἶπεν δέ· ἄνθρωπόσ τισ εἶχεν δύο υἱούσ. καὶ εἶπεν ο
νεώτεροσ αὐτῶν τῷ πατρί· δόσ μοι τὸ ἐπιβάλλον μέροσ τῆσ
οὐσίασ. καὶ διεῖλεν αὐτοῖσ τὸν βίον. 13 καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰσ
ἡμέρασ συναγαγὼν ἅπαντα ο νεώτεροσ υἱὸσ ἀπεδήμησεν εἰσ
χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν ἑαυτοῦ ζῶν
ἀσώτωσ. 14 δαπανήσαντοσ δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸσ ἰσ-
χυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸσ ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
15 καὶ πορευθεὶσ ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολειτῶν τῆσ χώρασ ἐκείνησ,
καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰσ τουσ ἀγροὺσ αὐτοῦ βόσκειν χοίρουσ.
16 καὶ ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖ-
ροι, καὶ οὐδεὶσ ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰσ ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι
μίσθιοι τοῦ πατρόσ μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε
ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰσ δὲ πορεύσομαι πρὸσ τὸν πατέρα μου
καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον
σοῦ, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ
ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰσ ἦλθεν πρὸσ τὸν πατέρα
αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντοσ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ
αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχη-
λον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ·
πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανον καὶ ἐνώπιον σοῦ, οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ ἕνα τῶν μισθίων σου.
22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ δούλουσ ἑαυτοῦ· ταχὺ ἐξενέγκατε
στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον
εἰσ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ πόδασ, 23 καὶ
φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντεσ εὐφραν-
θῶμεν, 24 ὅτι ὁ υἱόσ μου οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν

---

12 πατρι: [cb] add πατερ | [c] ο δε διειλεν 13 ζων ασωτ.[a]: *εισ χωραν μακραν 18 δε: [c] om

12 πατρι: add πατερ | ο δε διειλεν 13 παντα | ουσ. αυτου 17 περισσευονται 18 om δε 20 πατερ. εαυτου 21 ο υιοσ αυτω 22 δουλ. αυτου 24 ουτ. ο υι. μου | εζησεν

12 πατρι: add πατερ 13 ουσ. αυτου 14 ισχυροσ 15 πολιτων 16 επεθ. γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο των 17 εφη: ειπε | om ωδε 18 om δε 19 και ουκετι 20 πατερ. εαυτου 21 και ουκετι | om ποιησον με usq μισθ. σου 22 δουλ. αυτου | om ταχυ | την στολ. την 23 φερετε: ενεγκαντεσ 24 ουτ. ο υι. μου

ἀπολωλὸσ καὶ εὑρέθη. ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 ην δὲ ὁ υἱὸσ
αὐτοῦ ὁ πρεσβύτεροσ ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡσ ἐρχόμενοσ ἤγγισεν τῇ
οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκαλεσάμενοσ
ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον
τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ
καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει
αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη
δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐ-
δέποτε ἔδωκασ ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.
30 ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου
οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼσ ἦν καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἄνθρωπόσ τισ ἦν
πλούσιοσ ὃσ εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσασ αὐτὸν εἶ-
πεν· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδοσ τὸν λόγον τῆσ οἰκονο-
μίασ σου· οὐ γὰρ ἔτι δύνῃ οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ
οἰκονόμοσ· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκο-
νομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ἂν μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ, δέ-
ξωνταί με εἰσ τοὺσ οἴκουσ ἑαυτῶν. 5 καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα
ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ·

---

24 ᶜ απολωλ. ην | ᶜ και ηρξαντο 32 ᶜ ανεζησεν | ᶜ απολωλοσ **XVI**, 1 οσ ᶜ: *om 5 ᶜ εαυτου

24 απολωλωσ 26 τι αν ειη 29 πατρι αυτου[bent] | εριφιον 32 και απολωλ. και **XVI**, 1 *οικονομουσ 2 ειπεν αυτω | δυνη ετι 3 και επαιτειν 4 ινα οταν 5 κυρ. εαυτου

24 και απολωλ. ην | και ηρξαντο 26 ς (non ςᵉ) παιδ. αυτου 28 ο ουν πατηρ 30 τον μοσχ. τον σιτευτ. 32 ανεζησε | και απολωλωσ ην **XVI**, 1 μαθητ. αυτου 2 ειπεν αυτω | δυνηση ετι 4 ινα οταν | om εκ | οικ. αυτων 5 χρεωφειλετ. τ. κυ. εαυτου

πόσον ὀφείλεισ τῷ κυρίῳ μου; [6] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἑκατὸν βά-
δουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ
καθίσασ ταχέωσ γράψον πεντήκοντα. [7] ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ
δὲ πόσον ὀφείλεισ; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρουσ σίτου. λέγει δὲ
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. [8] καὶ
ἐπήνεσεν ὁ κύριοσ τὸν οἰκονόμον τῆσ ἀδικίασ, ὅτι φρονίμωσ
ἐποίησεν· ὅτι φρονιμώτεροι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ὑπὲρ τοὺσ
υἱοὺσ τοῦ φωτὸσ εἰσ τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. [9] καὶ ἐγὼ
υμῖν λέγω, ἑαυτοῖσ ποιήσατε φίλουσ ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆσ ἀδι-
κίασ, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ, δέξωνται ὑμᾶσ εἰσ τὰσ αἰωνίουσ σκη-
νάσ. [10] ὁ πιστὸσ ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστόσ ἐστιν, καὶ
ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικοσ καὶ ἐν πολλῷ ἄδικόσ ἐστιν. [11] εἰ οὖν ἐν
τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίσ ὑμῖν
πιστεύσει; [12] καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
ὑμέτερον τίσ δώσει ὑμῖν; [13] οὐδεὶσ οἰκέτησ δύναται δυσὶ κυ-
ρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπή-
σει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε
θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

[14] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ-
χοντεσ, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
ἐστὲ οἱ δικαιοῦντεσ ἑαυτοὺσ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸσ
γινώσκει τὰσ καρδίασ ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποισ ὑψηλὸν βδέ-
λυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [16] ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰω-
άννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται. [17] εὐκο-
πώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου
μίαν κεραίαν πεσεῖν. [18] πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ

---

9 [a] ποιησ. εαυτ. | [ca] εκλιπηται, [cb] rursus εκλιπη 13 η γαρ: cod ει γαρ 14 οι φαρισαιοι [a]: *om 16 ευαγγελιζεται: [c] add και πασ εισ αυτην βιαζεται και βιασται αρπαζουσιν αυτην

6 om αυτω pr | βατουσ | γραψ. ταχε. 7 om δε tert 8 φρονιμωτεροι post τουτου 9 **εκλειπη 12 ημετερον | υμιν δωσει 15 *εν ανθρωπω | ενωπ. κυριου 16 ιωανου | ευαγγελιζ. και πασ εισ αυτην βιαζεται 17 κεραι. μιαν

6 om αυτω pr | βατουσ | ο δε sec: και | το γραμμα 7 και λεγει αυτω | το γραμμα 8 φρονιμωτ. post τουτου 9 καγω | ποιησ. εαυτ. | εκλιπητε 12 υμιν δωσει 14 παντα: add και 15 θεου: add εστιν 16 μεχρι: εωσ | ευαγγελιζ. και πασ εισ αυτην βιαζεται

γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ πᾶσ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸσ
γαμῶν μοιχεύει. [19] ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν πλούσιοσ, καὶ ἐνεδι-
δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενοσ καθ' ἡμέραν λαμ-
πρῶσ. [20] πτωχὸσ δέ τισ ὀνόματι λάζαροσ ἐβέβλητο πρὸσ τὸν
πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ [21] καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ
τῶν πιπτόντων ἀπὸ τησ τραπέζησ τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ
κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. [22] ἐγένετο δὲ ἀπο-
θανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν υπὸ τῶν ἀγγέλων εἰσ
τὸν κόλπον ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιοσ καὶ ἐτάφη.
[23] ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βα-
σάνοισ, ὁρᾷ ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ λάζαρον ἐν τοῖσ κόλποισ
αὐτοῦ. [24] καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν· πάτερ ἀβραάμ, ἐλέησόν
με καὶ πέμψον λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐ-
τοῦ ὕδατι καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν
τῇ φλογὶ ταύτῃ. [25] εἶπεν δὲ ἀβραάμ· μνήσθητι τέκνον ὅτι ἀπ-
έλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαροσ ὁμοίωσ τὰ
κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. [26] καὶ ἐν
πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπωσ οἱ θέλοντεσ διαβῆναι ἔνθεν προσ ὑμᾶσ μὴ δύνωνται, μηδὲ
ἐκεῖθεν πρὸσ ἡμᾶσ διαπερῶσιν. [27] εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πά-
τερ, ἵνα πέμψῃσ αὐτὸν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου· [28] ἔχω
γὰρ πέντε ἀδελφούσ, ὅπωσ διαμαρτύρηται αὐτοῖσ ἵνα μὴ καὶ
αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰσ τὸν τόπον τοῦτον τῆσ βασάνου. [29] λέγει δὲ
ἀβραάμ· ἔχουσι μωσέα καὶ τοὺσ προφήτασ, ἀκουσάτωσαν
αὐτῶν. [30] ὁ δὲ εἶπεν· οὐχὶ πάτερ ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τισ ἀπὸ
νεκρῶν ἀναστῇ πρὸσ αὐτούσ, μετανοήσουσιν. [31] εἶπεν δὲ αὐτῷ·

---

21 απο των: [c] add ψιχιων των 23 [c] και εν τω 26 εστηρικται: x ipse *ex γ fecit | [c] οι εκειθεν

18 om πασ sec 23 και εν τω 24 υδατοσ 25 τεκνον μνησθητι 27 σε ουν 29 μωυσεα 30 αναστη: πορευθη

20 τισ: add ην | οσ εβεβλητο | ηλκωμενοσ 21 απο των ψιχιων των πιπτ. | απελειχον 22 του αβρααμ 23 και εν τω | τον αβρααμ 24 υδατοσ 25 τεκνον μνησθ. | απελαβεσ συ | ωδε: οδε 26 εν: επι | ενθεν: εντευθεν | οι εκειθεν 29 λεγει δε αυτω 30 αναστη: πορευθη

εἰ μωσέωσ καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τισ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῇ πεισθησονται.

XVII.

1 Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν
τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, πλὴν οὐαὶ δι᾽ οὗ ἔρχεται· 2 λυ-
σιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθοσ μυλικὸσ περίκειται περὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰσ τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν
μικρῶν τούτων ἕνα. 3 προσέχετε ἑαυτοῖσ. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελ-
φόσ σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ.
4 καὶ ἐὰν ἑπτάκισ τῆσ ἡμέρασ ἁμάρτῃ εἰσ σὲ καὶ ἑπτάκισ ἐπι-
στρέψῃ πρόσ σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεισ αὐτῷ.
5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν.
6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· εἰ ἔχετε πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐλέ-
γετε ἂν τῇ συκαμίνῳ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτρι-
ῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃσ εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ·
εὐθέωσ παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασόν
μοι τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενοσ διακόνει μοι ἕωσ φάγω
καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει
χάριν [τῷ δούλῳ] ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτωσ καὶ
ὑμεῖσ, ὅταν ποιήσητε τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι
ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλαμεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰσ ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸσ
διήρχετο διὰ μέσον σαμαρίασ καὶ γαλιλαίασ. 12 καὶ εἰσερχο-

---

2 [c] ενα των μικρ. τουτ. 7 ευθεωσ: nil distinctionis secum habet 9 τω δουλω [a]: *om 10 ουτωσ και usq διαταχθ. [a]: *om | [c] παντα τα διαταχθ. | [c] et iam [a]? ωφειλομεν

31 ουδ εαν XVII, 4 αμαρτηση 6 συκαμινω: add ταυτη 8 om μοι pr 10 παντα τα διατ. | *ωφειλομεν, **οφειλ. 11 σαμαρειασ

1 om αυτου | ς[e] om του | μη ελθ. τα σκανδ. ουαι δε 2 μυλοσ ονικοσ | ενα των μι. τουτ. 3 εαν δε αμαρτη εισ σε 4 επτακισ sec: add τησ ημερασ | επιστρ. επι σε 5 ειπον 6 ει ειχετε | τη συκαμ. ταυτη 7 om αυτω | ευθεωσ c. antecedd conj | αναπεσαι 8 om μοι pr 9 χαριν εχει | τω δουλ. εκεινω | τα διαταχθ. αυτω; ου δοκω 10 παντα τα διαταχθ. | οτι ο ωφειλομεν 11 πορευεσθ. αυτον | δια μεσου σαμαρειασ

μένου αὐτοῦ εἰσ τινα κώμην, ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ
ἄνδρεσ, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν τὴν φωνὴν λέγοντεσ· ἰησοῦ ἐπιστάτα,
ἐλέησον ἡμᾶσ. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἐπιδείξατε
ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺσ ἐκα-
θαρίσθησαν. 15 εἷσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ
φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν σα-
μαρίτησ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθα-
ρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντεσ
δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴσ οὗτοσ; 19 καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· ἀναστὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶσ δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται η βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεωσ, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε
ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸσ ὑμῶν ἐστίν. 22 εἶπεν
δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε
μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.
23 καὶ ἐροῦσιν υμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μήτε
διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ η ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆσ ὑπὸ
τὸν οὐρανὸν εἰσ τὴν υπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. 26 καὶ
καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ νῶε, οὕτωσ ἔσται καὶ ἐν ταῖσ
ἡμέραισ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν,
ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, καὶ
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν ἅπαντασ. 28 ὁμοίωσ καθὼσ ἐ-
γένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν,

---

12 ανδρεσ: [c] add οι εστησαν πορρωθεν 16 και επεσεν usq σαμαριτησ *bis scripsit; sec loco [a] vel ipse * uncis inclusit

12 απηντησαν | om αυτω | ανδρεσ: add οι ανεστησαν πορρωθεν 13 om την 16 σαμαρειτησ 17 ουχ[ben]? 19 om η πιστ. σ. σεσ. σε 23 και ιδου: η ιδου | om απελθητ. μητε 24 om εν τ. ημ. αυτ. 27 απωλεσεν παντασ

12 απηντησαν | ανδρεσ οι εστησαν πορρωθεν 13 om την 16 σαμαρειτησ 21 η ιδου εκει 23 ιδου ωδε η ιδου εκει | μηδε 24 η αστραπτουσα ε. τ. υπ ουρ. | εσται και 26 του νωε | s[e] om του ante υιου 27 εξεγαμιζοντο | ηρεν: απωλεσεν 28 ομοι. και ωσ

ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν λὼτ ἀπὸ σοδόμων,
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντασ.
30 κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτε-
ται. 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃσ ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματοσ καὶ τὰ
σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ
ἐν ἀγρῷ ὁμοίωσ μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε
τῆσ γυναικὸσ λώτ. 33 ὃσ ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ᾽ ἂν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 λέγω
ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνησ μιᾶσ, ὁ εἶσ παρα-
λημφθήσεται καὶ ὁ ἕτεροσ ἀφεθήσεται. 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι
ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται·
37 καὶ ἀποκριθέντεσ λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖσ πρὸσ τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
εύχεσθαι αὐτοὺσ καὶ μὴ ἐνκακεῖν, 2 λέγων· κριτήσ τισ ἦν ἔν
τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενοσ καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπό-
μενοσ. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτὸν
λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθε-
λεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν
οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρενο-
χλεῖν μοι κόπουσ τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ
εἰσ τέλοσ ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· ἀκούσατε
τί ὁ κριτὴσ τῆσ ἀδικίασ λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸσ οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν

---

30 [c] κατ. τα αυτα 33 inter οσ et εαν scriptum est δαν, sed punctis improbatum 35: totum versum [a] suppl XVIII, 1 αυτουσ: [ca] del, [cb] rest 5 παρενοχλειν: [c] παρεχειν | [c] κοπον 6 ακουσατε [a]: *om

28 οικοδομουν 29 παντασ 30 κατ. τα αυτα | αποκαλυπτηται 31 om αυτου sec 33 σωσαι: περιποιησασθαι | οσ δ αν απολεση 34 om μιασ XVIII, 4 μετα ταυτ. δε 5 παρεχειν μοι κοπον

31 om αυτου sec | εν τω αγρω 33 και οσ εαν απολεση αυτην 34 παραληφθησ. 35 δυο εσοντ. | η (ς om) μια παραληφθησ. και η ετερ. | αφεθησεται: ς[e] (non ς) add 36 δυο εσονται εν τω αγρω· ο εισ παραληφθησεται και ο ετεροσ αφεθησεται 37 εκει συναχθησονται οι αετοι XVIII, 1 ελεγε δε και | om αυτουσ | εκκακειν 3 ς[e] χηρα δε τισ 4 ηθελησεν | και ανθρωπ. ουχ εντρ. 5 παρεχειν μοι κοπον 7 ποιησει

ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ
νυκτόσ, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖσ; [8] λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει
τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐλ-
θὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆσ γῆσ;

[9] Εἶπεν δὲ καὶ πρόσ τινασ τοὺσ πεποιθότασ ἐφ' ἑαυτοῖσ ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουδενοῦντασ τοὺσ λοιποὺσ τὴν παραβολὴν
ταύτην. [10] ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰσ τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι,
ὁ εἶσ φαρισαῖοσ καὶ ὁ ἕτεροσ τελώνησ. [11] ὁ φαρισαῖοσ σταθεὶσ
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεόσ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγεσ, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡσ
οὗτοσ ὁ τελώνησ· [12] νηστεύω δὶσ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω
πάντα ὅσα κτῶμαι. [13] ὁ δὲ τελώνησ μακρόθεν ἑστὼσ οὐκ ἤθελεν
οὐδὲ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἐπᾶραι εἰσ τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ
στῆθοσ αὐτοῦ λέγων· ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. [14] λέγω ὑμῖν,
κατέβη οὗτοσ δεδικαιωμένοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ' ἐκεῖνον,
ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται.

[15] Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται·
ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖσ. [16] ὁ δὲ ἰησοῦσ προσ-
εκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με καὶ
μη κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
[17] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν.

[18] Καὶ ἐπηρώτησέν τισ αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀ-
γαθέ, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [19] εἶπεν δὲ αὐτῷ
ὁ ἰησοῦσ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ θεόσ.
[20] τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ,

---

11 ταυτα: [c] add προσ εαυτον 12 [c] αποδεκατω 13 λεγων: [c] add ο θεοσ 19 [c] εισ ο θεοσ

9 εξουθενουντεσ 10 om ὁ pr 11 ταυτα: add προσ εαυτον 13 το στηθ. εαυτου | λεγων: add ο θεοσ 14 οικ. εαυτου 15 *om αυτων 16 om αυτα pr 19 *εισ ο θεοσ

7 βοωντ. προσ αυτον | και μακροθυμων 9 εξουθενουντασ 11 σταθεισ προσ εαυτον 12 αποδεκατω 13 και ο τελωνησ | εισ τον ουρ. επαρ. | ετυπτεν εισ το | λεγων: add ο θεοσ 14 παρ εκ.: η εκεινοσ 15 επετιμησαν 16 προσκαλεσαμενοσ αυτα ειπεν 17 οσ εαν 19 εισ ο θεοσ

μὴ ψευδομαρτυρήσησ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
σου. [21] ὁ δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητόσ μου.
[22] ἀκούσασ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἕν σοι λείπει· πάντα
ὅσα ἔχεισ πώλησον καὶ δὸσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν
οὐρανοῖσ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [23] ὁ δὲ ἀκούσασ ταῦτα
πάντα περίλυποσ ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιοσ σφόδρα. [24] ἰδὼν
δὲ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· πῶσ δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχον-
τεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται· [25] εὐκοπώτερον
γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματοσ βελόνησ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον
εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντεσ·
καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; [27] ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀν-
θρώποισ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.

[28] Εἶπεν δὲ ὁ πέτροσ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠ-
κολουθήσαμέν σοι. [29] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείσ
ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺσ ἢ γονεῖσ ἢ τέκνα
εἵνεκεν τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, [30] ὃσ οὐχὶ μη ἀπολάβῃ πολλα-
πλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον.

[31] Παραλαβὼν δὲ τοὺσ δώδεκα εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰσ ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γε-
γραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· [32] παρα-
δοθήσεται γὰρ τοῖσ ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται
καὶ ἐμπτυσθήσεται, [33] καὶ μαστιγώσαντεσ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν,
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. [34] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-
των συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

---

22 οτι: [c] (et iam [a]?) ετι 28 αφηκ. πα. και: [c] αφεντεσ τα ιδια | σοι: [c] add τι αρα εσται ημιν 29 υμιν: [c] add οτι

20 ψευδομαρτυρησ | om σου sec 21 om μου 22 οτι: ετι | διαδοσ | εν τοισ ουρανοισ 23 om παντα 24 om ὁ | εισπορευονται 26 ειπον 28 αφηκ. πα. και: αφεντεσ τα ιδια 29 οτι ουδεισ 30 λαβη

21 εφυλαξαμην 22 ακουσ. δε ταυτα | οτι: ετι | διαδοσ | εν ουρανω 23 om παντα | εγενετο 24 ο ιησουσ: add περιλυπον γενομενον | εισελευσοντ. εισ τ. βα. τ. θε. 25 δια τρυμαλιασ ραφιδοσ εισελθ. 26 ειπον 27 εστι παρα τ. θε. 29 οτι ουδεισ | η γονεισ η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν 30 οσ ου μη 31 ιεροσολυμα

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ ἰεριχώ, τυφλόσ τισ
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσασ δὲ ὄχλου διαπο-
ρευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 οἱ δὲ ἀπήγγειλαν ὅτι
ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖοσ παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· ἰησοῦ
υἱὲ δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ
ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· ἰησοῦ υἱὲ δαυείδ,
ἐλέησόν με. 40 σταθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
πρὸσ αὐτόν. ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι
θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ ἰησοῦσ
εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· η πίστισ σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παρα-
χρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτὸν δοξάζων τὸν θεόν· καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνό-
ματι καλούμενοσ ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ, καὶ
ἦν πλούσιοσ· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 καὶ προ-
δραμὼν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν τοῦ ἰδεῖν αὐ-
τόν, ὅτι ἐκείνησ ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν
τόπον, ἀναβλέψασ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ζακχαῖε· σπεύ-
σασ κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 καὶ σπεύσασ κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ
ἰδόντεσ πάντεσ διεγόγγυζον, λέγοντεσ ὅτι παρὰ ἀνδρὶ ἁμαρ-
τωλῷ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶσ δὲ ὁ ζακχαῖοσ εἶπεν πρὸσ
τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ημίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖσ

---

37 ^c απηγγειλ. δε αυτω 43 ^c ηκολ. αυτω **XIX, 4** του ιδειν: ^c ινα ιδη 8 cod ημισια (ita etiam B*Q al, B**L -σεια)

35 ιερειχω 37 απηγγειλ. δε αυτω 39 ινα σιγηση· αυτοσ δε | om ιησου 40 om ὁ 43 ηκολ. αυτω **XIX,** 2 και ην: και αυτοσ 3 *εδυνατο 4 του ιδειν: ινα ιδη 5 om ὁ 7 αμαρτωλω ανδρι 8 om ὁ | *ημισια, **ημισεια)-σεα ^mai 1) | om τοισ

35 προσαιτων 37 απηγγειλαν δε αυτω 39 ο δε: αυτοσ δε | om ιησου 41 λε-γων· τι σοι 43 ηκολουθ. αυτω **XIX,** 1 ιεριχω 2 και ουτοσ ην πλουσ. 4 om εισ το | ς συκομωραιαν | ινα ιδη αυτον | δι εκεινησ 5 ο ιησουσ: add ειδεν αυτον και 7 απαντεσ | αμαρτωλ. ανδρι 8 om ὁ | τα ημιση των. υπ. μου

πτωχοῖσ δίδωμι, καὶ εἴ τινόσ τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι
τετραπλοῦν. [9] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἰησοῦσ ὅτι σήμερον σω-
τηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸσ υἱὸσ ἀβραάμ·
[10] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
ἀπολωλόσ.

[11] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶσ εἶπεν παραβολήν,
διὰ τὸ ἐγγὺσ εἶναι ἰερουσαλὴμ αὐτόν, καὶ δοκεῖ αὐτοῖσ ὅτι
παραχρῆμα ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μέλλει ἀναφαίνεσθαι. [12] εἶπεν
οὖν· ἄνθρωπόσ τισ εὐγενὴσ ἐπορεύθη εἰσ χώραν μακράν, λαβεῖν
ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. [13] καλέσασ δὲ δέκα δούλουσ
ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ δέκα μνᾶσ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. [14] οἱ δὲ πολεῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντεσ· οὐ
θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶσ. [15] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπ-
ανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι
αὐτῷ τοὺσ δούλουσ τούτουσ, οἷσ δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ
τί διεπραγματεύσαντο. [16] παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτοσ λέγων· κύριε,
ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶσ. [17] καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ,
δοῦλε ἀγαθέ, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸσ ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν
ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. [18] καὶ ἦλθεν ὁ δεύτεροσ λέγων· ἡ μνᾶ
σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶσ. [19] εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ
σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. [20] καὶ ὁ ἕτεροσ ἦλθεν λέγων·
κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·
[21] ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωποσ αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ ὃ οὐκ
ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ. [22] λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ
στόματόσ σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ
αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα;

---

9 ᶜ αβρααμ εστιν 11 ᶜ δοκειν αυτουσ 16 ᶜ προσειργασατο 18 μνα: ᶜ μνασ 20 ο ετεροσ ᶜ: * οτεροσ | μνα: ᶜ μνασ

9 om ὁ | αβρααμ εστιν 11 δοκειν αυτουσ | μελλει η βα. τ. θε. 16 ** προσειργασατο 17 ευγε αγαθε δουλε

8 διδ. τοισ πτωχ. 9 αβρααμ εστιν 11 εγγ. αυτ. ειν. ιερουσ. | δοκειν αυτουσ | μελλ. η βα. τ. θε. 13 εν ω: εωσ 14 πολιται 15 εδωκε | γνω τισ τι διεπραγματευσατο 16 προσειργ. δεχ. μνασ 17 αγαθε δουλε 18 κυριε η μνα σου 19 γινου επανω 20 om ὁ 22 λεγει δε αυτω

23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάσ μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ
ἐλθὼν οὖν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖσ παρεστῶσιν
εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰσ δέκα μνᾶσ
ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶσ. 26 λέγω ὅτι
παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντοσ καὶ ὃ ἔχει
ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺσ ἐχθρούσ μου τούτουσ τοὺσ μὴ θελή-
σαντάσ με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺσ ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατα-
σφάξετε αὐτοὺσ ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰσ
ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡσ ἤγγισεν εἰσ βηθφαγὴ καὶ βηθα-
νία πρὸσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν
μαθητῶν 30 λέγων· ὑπάγετε εἰσ τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ
εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶσ πώποτε
ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσαντεσ αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τισ
ὑμᾶσ ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτωσ ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. 32 ἀπελθόντεσ δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼσ εἶπεν
αὐτοῖσ. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ
πρὸσ αὐτούσ· τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριοσ
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸσ τὸν ἰησοῦν, καὶ
ἐπιρίψαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν
ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐ-
τῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 ἐγγίζοντοσ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸσ τῇ καταβάσει
τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν
χαίροντεσ αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον
δυνάμεων, 38 λέγοντεσ· εὐλογημένοσ ὁ βασιλεὺσ ἐν ὀνόματι
κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοισ. 39 καί τινεσ

---

23 c om ουν 24 αρατε c: *αρε 26 λεγω: a add υμιν | αρθησεται: c add απ αυτου 29 βηθανια (ita etiam BD* d am): c -νιαν 31 λυετε: ca add αυτον, cb rursus del 38 c ο ερχομενοσ βασιλευσ | ειρηνη (ῑρ.) c: *εν ῑρηνη

23 om ουν 25 κυριε: suppletum 26 λεγω υμιν 27 κατασφαξατε 29 βηθσφαγη 30 και λυσαντεσ 36 τ. ιματ. εαυτων 37 πασων: παντων 38 ο ερχομενοσ ο βασιλ.

23 το αργ. μου επ. την τραπ. και εγω | om ουν | επραξα αυτο 25 ειπον 26 λεγω γαρ υμιν | αρθησεται: add απ αυτου 27 τουτουσ: εκεινουσ | κατασφαξατε | om αυτουσ 29 βηθανιαν | των μαθ. αυτου 30 λεγων: ειπων 31 ερειτε αυτω 33 ειπον 34 ειπον | om οτι 35 επιρριψαντεσ εαυτων 38 ο ερχομενοσ βασιλ. | ειρην. εν ουραν.

τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖσ μαθηταῖσ σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν. 41 καὶ ὡσ
ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων 42 ὅτι εἰ
ἔγνωσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸσ εἰρήνην· νῦν δὲ ἐ-
κρύβη ἀπο ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ
παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσιν
καὶ συνέξουσιν πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα
σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν
οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ ἐπισκοπῆσ σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πω-
λοῦντασ, 46 λέγων αὐτοῖσ· γέγραπται· ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσ-
ευχῆσ· ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. 47 καὶ ἦν
διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,
48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ ἐξεκρέ-
μετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντοσ αὐτοῦ τον
λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖσ
καὶ οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ 2 καὶ εἶπαν λέγοντεσ
πρὸσ αὐτόν· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ δούσ
σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα τὸ

---

43 [c] περικυκλ. σε και συνεξ. σε 46 γεγραπτ.: [c] add και εσται 47 ιερω· οι δε [a]: *om XX, 2 εν: [a] ειπον ημιν εν 3 αυτουσ [c]: *αυτον

40 οτι: *om 43 περιβαλουσιν | περικυκλ. σε κ. συνεξ. σε 46 γεγραπται: add και εσται XX, 2 ειπον ημιν εν ποια 4 om το sec

39 ειπον 40 ειπεν αυτοισ | σιωπησωσιν | κεκραξονται 41 επ αυτη 42 και συ καιγε εν τη ημ. σου ταυτη τα πρ. ειρ. σου 43 περιβαλουσιν | περικυκλ. σε κ. συνεξ. σε 44 εν σοι λιθον επι λιθω 45 τ. πωλουντ. εν αυτω και αγοραζοντασ 46 γεγραπται: ς add οτι | προσευχησ: add εστιν 48 εξεκρεματο XX, 1 ημερων: add εκεινων 2 ειπον πρ. αυτ. λεγ. ειπε ημιν εν 3 ενα λογον 4 om το sec

ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ην ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίζοντο
πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ
λαὸσ ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ γάρ ἐστιν ἰωάν-
νην προφήτην εἶναι. 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ
ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐδ' ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ.

9 Ἤρξατο δὲ πρὸσ τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολην ταύτην.
ἄνθρωποσ ἐφυτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ,
καὶ ἀπεδήμησεν χρόνουσ ἱκανούσ. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸσ
τοὺσ γεωργοὺσ δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνοσ
δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντεσ
κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον
δείραντεσ καὶ ἀτιμάσαντεσ·ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσ-
έθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντεσ ἐξέβαλον.
13 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν
μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσωσ τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντεσ δὲ
οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν
ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται
ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντεσ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ
ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ο κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ;
16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει [τοὺσ γεωργοὺσ] τούτουσ, καὶ δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. ἀκούσαντεσ δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ
δὲ ἐμβλέψασ αὐτοῖσ εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο·
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ
κεφαλὴν γωνίασ· 18 πᾶσ ο πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συν-

---

5 [c] πρ. εαυτουσ 7 μη [a]: *om 8 αποκριθεισ: [c] ο ιησουσ | ουδ: [a] (nisi forte ipse *corr) ουδε 9 λεγειν [a]: *om | [c] εξεδοτο 10 καρπου του suppl [c] 11 προσεθετο [a]: *εθετο 14 ιδ. δε: [c] add αυτον 16 τουσ γεωργ. [c]: *om

4 ιωανου 5 συνελογισαντο πρ. εαυτουσ 6 ιωανην 8 αποκριθεισ: ο ιησουσ | ουδε 9 εξεδοτο | ικανουσ: *om 13 τι ποιησω: *om 14 ιδοντ. δε αυτον | om δευτε

5 συνελογισαντο πρ. εαυτουσ | διατι ουν ουκ 6 πασ ο λαοσ 8 αποκριθ.: ο ιησουσ | ουδε 9 ανθρωπ. τισ | εξεδοτο 10 και εν καιρω | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπ. 11 πεμψ. ετερ. 12 πεμψ. τριτ. 13 ιδοντεσ εντραπ. 14 ιδοντ. δε αυτον | πρ. εαυτουσ λεγ. 16 ειπον

θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν; 19 καὶ ἐζή-
τησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐπιβαλεῖν ἐπ αὐτὸν τὰσ
χεῖρασ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν
γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

20 Καὶ παρατηρήσαντεσ ἀπέστειλαν ἐνκαθέτουσ, ὑποκρινο-
μένουσ ἑαυτοὺσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου,
ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνοσ.
21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι
ὀρθῶσ λέγεισ καὶ διδάσκεισ, καὶ οὐ λαμβάνεισ πρόσωπον, ἀλλ'
ἐπ' ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· 22 ἔξεστιν ημᾶσ
καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; 23 κατανοήσασ δὲ αὐτῶν τὴν παν-
ουργίαν εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 24 δείξατέ μοι δηνάριον. οἱ δὲ ἔ-
δειξαν αὐτῷ. καὶ εἶπεν· τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ
εἶπαν· καίσαροσ. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τοίνυν ἀπόδοτε
τὰ καίσαροσ καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 καὶ οὐκ ἴσχυ-
σαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματοσ ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμά-
σαντεσ ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντεσ δέ τινεσ τῶν σαδδουκαίων, οἱ λέγοντεσ ἀνά-
στασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντεσ· διδάσκαλε,
μωσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν· ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτοσ ἄτεκνοσ ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτοσ λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνοσ· 30 καὶ
ὁ δεύτεροσ 31 καὶ ὁ τρίτοσ ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτωσ δὲ καὶ οἱ
ἑπτα οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ

---

19 εγνωσ. γαρ [a]: *om 20 υποκρινομενουσ [c]: *αποκρ. 24 ειπεν [c]: *-παν 28 και ουτοσ ατ. η (ita [c], [a] ην) nsq γυναικα [a]: *om 29 ησαν: [a] add παρ ημιν 31 [c] ελαβον 32 [c] υστερ. δε

19 οι γραμμ. κ. οι αρχιερ. 20 εγκαθετουσ | λογον [ben] | και τη εξουσια 24 om οι δε εδ. αυτ. και ειπεν 27 επηρωτων 28 μωυσησ 31 απεθαναν

19 τ. παραβ. ταυ. ειπε 20 εγκαθετ. | ωστε: εισ το | και τη εξουσια 22 εξ-εστ. ημιν 23 πρ. αυτουσ: add τι με πειραζετε 24 επιδειξατε | om οι δε εδ. αυτ. κ. ειπεν | αποκριθεντεσ δε ειπον 25 ειπεν αυτοισ | αποδοτε τοινυν 26 επιλ. αυ-του ρηματοσ 27 αντιλεγοντεσ 28 ατεκνοσ αποθανη 30 και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτοσ απεθανεν ατεκνοσ 31 οι επτα και (ς om) ου 32 υστερ. δε παντων απεθ. και η γυνη

ἀπέθανεν. 33 ἐν τῇ ἀναστάσει τίνοσ ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ
ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οἱ υἱοὶ τοῦ
αἰῶνοσ τούτου γαμοῦσι καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ καταξιωθέν-
τεσ τοῦ αἰῶνοσ ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τῆσ ἐκ
νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ θεοῦ εἰσίν, τῆσ
ἀναστάσεωσ υἱοὶ ὄντεσ. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ μω-
σῆσ ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆσ βάτου, ὡσ λέγει κύριον τὸν θεὸν ἀβραὰμ
καὶ θεὸν ἰσὰκ καὶ θεὸν ἰακώβ· 38 θεὸσ δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ
ζώντων· πάντεσ γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντεσ δέ τινεσ τῶν
γραμματέων εἶπαν αὐτῷ· διδάσκαλε, καλῶσ εἶπασ. 40 οὐκέτι
γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 41 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ·
πῶσ λέγουσι τὸν χριστὸν εἶναι δαυεὶδ υἱόν; 42 αὐτὸσ γὰρ δαυεὶδ
λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου
ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου. 44 δαυεὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶσ υἱὸσ
αὐτοῦ ἐστίν;

45 Ἀκούοντοσ δὲ παντὸσ τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐ-
τοῦ· 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στο-
λαῖσ περιπατεῖν καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ
πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ
δείπνοισ· 47 οἳ κατεσθίουσι τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει
μακρὰ προσεύχονται, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

1 Ἀναβλέψασ δὲ εἶδεν τοὺσ βάλλοντασ εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίουσ. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν

---

33 [c] εν τη ουν | [c] τινοσ αυτων 37 [c] ισααχ

33 η γυνη ουν εν τη αναστ. τινοσ αυτων γεινεται γυνη 35 γαμισχονται 36 ουδε γαρ | υιοι εισιν θεου 37 μωυσησ | ισααχ 39 om αυτω 42 om ὁ 44 αυτον χυριον | αυτου υιοσ 45 om αυτου 46 περιπατ. εν στο.

33 εν τη ουν αναστ. τινοσ αυτων γινεται γ. 34 και: add αποχριθεισ | εχγαμισχονται 35 εχγαμισχονται 36 εισι του θεου 37 τον θε. ισααχ χ. τον θε. 39 ειπον 40 ουχετι δε 41 υιον δαβιδ ειναι 42 και αυτοσ δαβιδ 44 δαβιδ 46 περιπ. εν στολ. 47 ς μαχρᾷ | ληψονται XXI, 1 τα δωρ. αυτ. εισ το γαζοφ. 2 δε και τινα

βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο. 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι
ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλεν· 4 πάντεσ γὰρ οὗ-
τοι ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον εἰσ τὰ δῶρα, αὕτη δὲ
ἐκ τοῦ ὑστερήματοσ αὐτῆσ πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοισ καλοῖσ καὶ
ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται
ἡμέραι ἐν αἷσ οὐκ ἀφεθήσεται λίθοσ ἐπὶ λίθῳ ὧδε, ὃσ οὐ κατα-
λυθήσεται. 7 ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, πότε
οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;
8 ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸσ ἤγγικεν· μὴ
πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀ-
καταστασίασ, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον,
ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέωσ τὸ τέλοσ. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἐγερθήσεται
ἔθνοσ ἐπ᾽ ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε με-
γάλοι καὶ κατὰ τόπουσ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε
καὶ σημεῖα μεγάλα ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἔσται. 12 πρὸ δὲ τούτων πάν-
των ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτοὺσ τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ διώξουσιν,
παραδιδόντεσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ φυλακάσ, ἀπαγομένουσ
ἐπὶ βασιλεῖσ καὶ ἡγεμόνασ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματόσ μου. 13 ἀπο-
βήσεται υμῖν εἰσ μαρτύριον. 14 θέτε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν μὴ
προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ
σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν πάντεσ οἱ
ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀ-
δελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν,

---

5 καλοισ: [a] μεγαλοισ, sed restitutum καλ. 6 [c] επι λιθον 8 ο καιρ. ηγγ. μη [c]: *om 12 επ αυτουσ: [a] εφ υμασ 13 [c] αποβησ. δε 14 [c] θετε ουν

3 πλειον 5 αναθημασιν 10 επι εθνοσ 11 λοιμοι και λειμοι (-ει- etiam κ) | φοβηθρα | απ ουρ. σημ. μεγ. 12 επ αυτουσ: εφ υμασ 13 θετε (**θεσθε) ουν 15 απαντεσ

2 δυο λεπτ. 3 η πτωχ. αυτη | πλειον 4 απαντεσ | δωρα: add του θεου | απαντα 5 αναθημασι 6 om ωδε 8 λεγοντεσ: add οτι | μη ουν 10 επι εθνοσ 11 μεγ. κατ. τοπ. και | απ ουρ. μεγαλ. 12 απαντων | επ αυτουσ: εφ υμασ | om τασ sec | αγομενουσ 13 αποβησ. δε 14 θεσθε ουν | εισ τασ καρδιασ 15 αντειπειν ουδε αντιστηναι

[17] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι υπο πάντων δια το ὄνομά μου. [18] καὶ
θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. [19] ἐν τῇ ὑπομονῇ
ὑμῶν κτήσασθε τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. [20] ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμέ-
νην ὑπὸ στρατοπέδων ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ
ἐρήμωσισ αὐτῆσ. [21] τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ
ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆσ ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖσ χώ-
ραισ μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰσ αὐτήν, [22] ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεωσ·
αὗται τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. [23] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν
γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέ-
ραισ· ἔσται γὰρ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ
τῆσ γῆσ καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, [24] καὶ πεσοῦνται στόματι
μαχαίρασ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰσ τὰ ἔθνη πάντα, καὶ ἱε-
ρουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν
καιροὶ ἐθνῶν. [25] καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροισ, καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ συνοχὴ ἐθνῶν καὶ ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσ
θαλάσσησ καὶ σάλου, [26] ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου
καὶ προσδοκίασ τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνά-
μεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [27] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεωσ καὶ δόξησ
πολλῆσ. [28] ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπ-
άρατε τὰσ κεφαλὰσ ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσισ ὑμῶν.
[29] καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖσ. ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα
τὰ δένδρα· [30] ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντεσ ἀφ᾽ ἑαυτῶν
γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ ἐστιν ἤδη τὸ θέροσ. [31] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ,
ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. [32] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ
αὕτη ἕωσ πάντα γένηται. [33] ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσον-

---

23 εν εκ. τ. ημερ. sec loco: [c] om 26 επερχομ. [c]: *επαρχομ. 30 αφ (*praem αυτων, [a] del) εαυτων: [ca] απ αυτων, sed restitutum αφ εαυτ.

19 κτησεσθε 22 αυται εισιν 23 om δε | om εν εκ. τ. ημερ. sec loco 24 *μαχαιρησ | πληρωθωσιν: add και εσονται 25 και εν: om και 30 οτι ηδη εγγ. το θερ. εστ. 32 εωσ αν

20 την ιερουσ. 22 αυται εισιν | πληρωθηναι 23 om εν εκ. τ. ημερ. sec loco | οργη εν τω 24 παντα τα εθνη | om ου 25 εσται | και εν: om και | ηχουσησ 30 ηδη εγγ. το θερ. εστ. 32 εωσ αν

ται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 προσέχετε ἑαυτοῖσ
μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ
μερίμναισ βιωτικαῖσ, καὶ ἐπιστῇ ἐφʼ ὑμᾶσ αἰφνίδιοσ ἡ ἡμέρα
ἐκείνη 35 ὡσ παγίσ· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντασ τοὺσ καθ-
ημένουσ ἐπὶ πρόσωπον πάσησ τῆσ γῆσ. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰσ ἡμέρασ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰσ δὲ νύκτασ
ἐξερχόμενοσ ηὐλίζετο εἰσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ὤρθριζεν πρὸσ αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

1 Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, 2 καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὸ πῶσ ἀνέλωσιν αὐ-
τόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. 3 εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶσ εἰσ ἰούδαν
τὸν καλούμενον ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα,
4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖσ
τὸ πῶσ αὐτοῖσ παραδῷ αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο
αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 6 καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖσ.
7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ
πάσχα· 8 καὶ ἀπέστειλεν πέτρον καὶ ἰωάννην εἰπών· πορευθέν-
τεσ ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἰδοὺ εἰσ-

---

35 επεισελευσεται: corr (c) rasura fecit επελευσ. 36 c ταυτα παντα XXII, 6 και: cb praem και εξωμολογησεν

34 προσεχ. δε | αι καρδ. υμων 36 ταυτα παντα 37 διδασκ. εν τ. ιερ. XXII, 6 και εζητει: praem και εξωμολογησεν 7 om εν 8 ιωανην 9 ετοιμασωμεν: add σοι φαγειν το πασχα

33 ου μη παρελθωσι 34 προσεχ. δε | βαρυνθωσιν | αιφνιδ. εφ υμ. επιστη 35 ως παγισ γαρ επελευσεται 36 αγρυπν. ουν | ινα καταξιωθητε εκφ. ταυτα παντ. XXII, 3 ο σαταναc | επικαλουμενον 4 και τοισ στρατ. | αυτον παραδω αυτοισ 6 και εξωμολογησε και εζητει | αυτοισ ατερ οχλ. 9 ειπον

ελθόντων ὑμῶν εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κερά-
μειον βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν εἰσ ἣν
εἰσπορεύεται. [11] καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ λέγον-
τεσ· λέγει σοι ὁ διδάσκαλοσ· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου,
ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; [12] κἀκεῖνοσ ὑμῖν
δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε. [13] ἀπελ-
θόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
[14] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.
[15] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα
φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. [16] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ
μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν τῃ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
[17] καὶ δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ εἶπεν· λάβετε καὶ δια-
μερίσατε ἀλλήλοισ· [18] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ
νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ οὗ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ ἔλθῃ. [19] καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἔδω-
κεν αὐτοῖσ, λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [20] καὶ τὸ πο-
τήριον ὡσαύτωσ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον
ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.
[21] πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντοσ με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆσ
τραπέζησ. [22] ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πο-
ρεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.
[23] καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸσ ἑαυτοὺσ τὸ τίσ ἄρα εἴη
ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
[24] Ἐγένετο δὲ φιλονεικία εἰσ ἑαυτούσ, τὸ τίσ αὐτῶν δοκεῖ

---

10 κεραμειον: [cb] add υδατοσ 14 αποστολοι: [ca] δωδεκα, [cb] δωδ. αποστολοι 17 [c] λαβετε τουτο | αλληλοισ: [c] εισ εαυτουσ 22 ο υιοσ: [c] add μεν 23 cod ειη εξ αυτων ειη, sed ειη sec [c] del 24 εισ εαυτουσ: [c] εν αυτοισ

10 κεραμιον υδατοσ 11 om λεγοντεσ | om μου pr 12 εκει 17 λαβετε τουτο κ. διαμ. εισ εαυτουσ 18 om οτι 22 ο υιοσ μεν 24 εγεν. δε και φιλ. εν αυτοισ

10 κεραμιον υδατοσ | εισ ην: ου 11 om λεγοντεσ | om μου pr 12 ανωγεον | εκει 13 ειρηκεν 14 οι δωδεκα αποστ. 16 ουκετι ου μη φα. εξ αυτου 17 λαβετε τουτο κ. διαμ. εαυτοισ 18 om απο του νυν | γεννηματοσ | εωσ οτου 20 ωσαυτ. και το ποτηρ. | εκχυνομενον 22 οτι etc: και ο μεν υιοσ | πορευ. κατα το ωρ. 23 συζητειν 24 εγεν. δε και φιλ. εν αυτοισ

εἶναι μείζων. [25] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οἱ βασιλεῖσ τῶν ἐθνῶν κυρι-
εύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρχοντεσ τῶν [ἐθνῶν] ἐξουσιάζουσιν αὐ-
τῶν καὶ εὐεργέται καλοῦνται· [26] ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ, ἀλλ' ὁ
μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡσ ὁ νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ
διακονῶν. [27] τίσ γὰρ ὁ μείζων, ο ἀνακείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν;
οὐχὶ ὁ ἀνακείμενοσ; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν.
[28] ὑμεῖσ δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότεσ μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασ-
μοῖσ μου. [29] κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼσ διέθετό μοι ὁ πατήρ
μου βασιλείαν, [30] ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆσ τραπέζησ μου
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντεσ τὰσ
δώδεκα φυλὰσ τοῦ ἰσραήλ. [31] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· σίμων, ἰδοὺ
ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο ὑμᾶσ τοῦ ξινιάσαι ὡσ τὸν σῖτον· [32] ἐγὼ
δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστισ σου. καὶ σύ ποτε
ἐπιστρέψασ στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου. [33] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμόσ εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ εἰσ θάνατον
πορεύεσθαι. [34] ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον
ἀλέκτωρ ἕωσ τρίσ με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι. [35] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε
ἀπέστειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρασ καὶ ὑποδημάτων,
μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον· οὐδενόσ. [36] ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίωσ καὶ πήραν,
καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω
μάχαιραν. [37] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τε-
λεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ
περὶ ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. [38] οἱ δὲ εἶπαν· ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ο
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.

---

25 οι αρχοντεσ των [supplevimus εθνων ex Mt] εξουσιαζουσιν αυτ. και: [c] οι εξουσιαζοντεσ αυτων 27 [c] om ὁ prim 30 [c] επι ιβ' θρονων 31 ξινιασαι: super ξ ipse *σ posuit, ξ non deleto 35 τινοσ [c]: *τι (exeunte versu) 36 ο δε ειπεν: [c] ειπεν δε 38 [c] κυριε ιδου

25 και οι εξουσιαζοντεσ αυτων ευεργ. 27 om ὁ prim 30 εσθητε | *καθησθε | τασ δωδ. φυλ. κριν. του 31 om ειπ. δε ο κυρ. | σιμων σιμων | σεινιασαι 35 ειπαν | ουθενοσ 36 ειπεν δε (37 om γαρ [bir] ?) 38 ειπαν: add κυριε

25 και οι εξουσιαζοντεσ αυτων ευεργ. 26 γενεσθω 27 om ὁ prim | ειμι εν με. υμ. 30 καθισησθε 31 σιμων σιμων | σινιασαι 32 εκλειπη | στηριξον 34 ου μη φωνησει | πριν η τρ. ἄπαρν. μη ειδεν. με 35 βαλαντιόυ 36 ειπεν ουν | βαλαντιον 37 οτι ετι τουτο | τα περι 38 ειπον· κυριε

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθοσ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαι-
ῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 γενόμενοσ δὲ ἐπὶ
τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖσ· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰσ πειρασ-
μόν. 41 καὶ αὐτὸσ ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ
θεὶσ τὰ γόνατα προσηύξατο 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρ-
ενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μοῦ
ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελοσ ἀπ' οὐρανοῦ
ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενάμενοσ ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσ-
ηύχετο, καὶ ἐγένετο ἱδρὼσ αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματοσ κατα-
βαίνοντοσ ἐπὶ τὴν γῆν. 45 καὶ ἀναστὰσ ἀπὸ τῆσ προσευχῆσ,
ἐλθὼν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εὗρεν κοιμωμένουσ αὐτοὺσ ἀπὸ τῆσ
λύπησ, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί καθεύδετε; ἀναστάντεσ προσ-
εύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.

47 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ὄχλοσ, καὶ ο λεγόμενοσ ἰού-
δασ εἷσ τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούσ, καὶ ἤγγισεν τῷ ἰησοῦ
φιλῆσαι αὐτόν. 48 ἰησοῦσ δὲ εἶπεν αὐτῷ· φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδωσ; 49 ἰδόντεσ δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον
εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷσ
τισ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέωσ τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖσ
αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· ἐᾶτε ἕωσ
τούτου, καὶ ἁψάμενοσ τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ ἰη-
σοῦσ πρὸσ τοὺσ παραγενομένουσ πρὸσ αὐτὸν ἀρχιερεῖσ καὶ
στρατηγοὺσ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρουσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξ-
ήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντοσ μου
μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰσ χεῖρασ ἐπ' ἐμέ. ἀλλ'

---

41 απεσπασθη: σ sec (exeunte versu) suppl [a] 42 τουτο το ποτηριον [a]: *τουτ. τ. ποτ. τουτο 43 et 44: [a] hos versus uncis et punctis notavit, [c] rursus his signis liberavit 48 αυτω: [c] add ιουδα

39 *om και 40 *om εισελθειν 41 προσηυχετο 42 παρενεγκε | **γενεσθω [mai 2] 44. 45: hi versus desunt 48 αυτω: add ιουδα 51 om ὁ 52 επ αυτον

39 οι μαθ. αυτου 41 προσηυχετο 42 παρενεγκειν το ποτηρ. τουτο | γενεσθω 44 γενομενοσ | εγενετο δε ο ιδρ. | καταβαινοντεσ 45 μαθητασ: ς[e] add αυτου | αυτουσ κοιμωμενουσ 47 ετι δε | προηρχ. αυτων 48 ο δε ιησ. | αυτω: add ιουδα 49 ειπον αυτω | μαχαιρα 50 τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ουσ 51 ωτιου: add αυτου 52 ο ιησουσ | επ αυτον | εξεληλυθατε

αὕτη ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότουσ. [54] συλλαβόντεσ
δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέωσ·
ὁ δὲ πέτροσ ἠκολούθει μακρόθεν. [55] περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ
τῆσ αὐλῆσ καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ πέτροσ ἐν μέσῳ αὐ-
τῶν. [56] ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ καθήμενον πρὸσ τὸ φῶσ
καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν αὐτῷ ἦν. [57] ὁ δὲ ἠρ-
νήσατο λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. [58] καὶ μετὰ βραχὺ ἕτε-
ροσ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ πέτροσ ἔφη·
ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. [59] καὶ διαστάσησ ὡσεὶ ὥρασ μιᾶσ ἄλλοσ
τισ διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ᾽ ἀληθείασ καὶ οὗτοσ μετ᾽ αὐτοῦ·
καὶ γὰρ γαλιλαῖόσ ἐστιν. [60] εἶπεν δὲ ὁ πέτροσ· ἄνθρωπε, οὐκ
οἶδα τί λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντοσ αὐτοῦ ἐφώνησεν
ἀλέκτωρ. [61] καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλεψεν τῷ πέτρῳ, καὶ
ὑπεμνήσθη ὁ πέτροσ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου, ὡσ εἶπεν αὐτῷ
ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίσ. [62] καὶ
ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

[63] Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ αὐτὸν ἐνέπαιζαν αὐτῷ δέ-
ροντεσ, [64] καὶ περικαλύψαντεσ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· προ-
φήτευσον, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε; [65] καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-
μοῦντεσ ἔλεγον εἰσ αὐτόν.

[66] Καὶ ὡσ ἡμέρα ἐγένετο, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ
ἀρχιερεῖσ τε καὶ γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ συν-
έδριον αὐτῶν, λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν. [67] εἶπεν
δὲ αὐτοῖσ· ἐὰν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· [68] ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ

---

53 c υμων η ωρα 58 βραχυ: a add παλιν, sed c rursus del 59 αυτου: a add ην 60 ετι: a add αυτου sed rursus (ipse) del 63 ενεπαιζαν (cod -πεζαν): c -ζον 67 c εαν υμιν

53 υμων η ωρα | om ἡ sec 55 μεσοσ αυτων 59 μετ αυτου ην 60 ο λεγεισ 61 πριν η 63 ενεπαιζον 64 αυτον επηρωτων 66 εγενετο ημερα | *πρεσβυτερειον 67 εαν υμιν ειπω

53 υμων εστιν η 54 εισηγαγ. αυτον εισ τον οικον 55 αψαντων | συγκαθισαντ. αυτων 57 ηρνησατ. αυτον | γυναι ουκ οι. αυ. 58 εφη sec: ειπεν 59 μετ αυτ. ην 60 ο λεγεισ | ο αλεκτ. 61 ρηματοσ: λογου | om σημερον 62 εξω ο πετροσ 63 αυτον: τον ιησουν | ενεπαιζον 64 περικαλυψαντεσ: add αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και 66 εγεν. ημερα | ανηγαγον | εαυτων | ειπε 67 εαν υμιν 68 εαν δε και

μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενοσ ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάν-
τεσ· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸσ αὐτοὺσ ἔφη· ὑμεῖσ
λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
τυρίασ; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

XXIII.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθοσ αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ
τὸν πιλᾶτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντεσ· τοῦτον
εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνοσ ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ
καίσαρι διδόναι καὶ λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ
δὲ πιλᾶτοσ ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰου-
δαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. 4 ο δὲ πιλᾶτοσ
εἶπεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχλουσ· οὐδὲν εὑρίσκω αἴ-
τιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντεσ ὅτι ἀνα-
σείει τὸν ὄχλον καθ᾽ ὅλησ τῆσ ἰουδαίασ, καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ
τῆσ γαλιλαίασ ἕωσ ὧδε. 6 πειλᾶτοσ δὲ ἀκούσασ ἐπηρώτησεν
εἰ ὁ ἄνθρωποσ γαλιλαῖόσ ἐστιν. 7 καὶ ἐπιγνοὺσ ὅτι ἐκ τῆσ ἐξου-
σίασ ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸσ ἡρώδην, ὄντα καὶ
αὐτὸν ἐν ἱεροσολύμοισ ἐν αὐταῖσ ταῖσ ἡμέραισ. 8 ὁ ἡρώδησ
ἰδὼν τὸν ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων
ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον
ἰδεῖν ὑπ᾽ αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα αὐτὸν ἐν λόγοισ ἱκανοῖσ·
αὐτὸσ δὲ οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 ἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ

---

5 οχλον: c add διδασκων 7 και αυτον: ita restitutum est ex καταυτον | αυταισ: c ταυταισ 8 c ο δε ηρωδ. | c ηλπιζεν 9 c επηρωτ. δε

71 εχομ. μαρτυρ. χρει. XXIII, 1 πειλατον 2 *ευραμεν | εαυτον: αυτον 3 πειλατοσ | λεγει: εφη 4 πειλατοσ 5 τον λαον διδασκων καθ 6 *om ὁ 7 τον ηρωδην | αυταισ: ταυταισ 8 ο δε ηρωδ. | υπο αυτου 9 επηρωτα δε | ουκ: ουδεν 10 ειστηκεισαν

68 αποκριθ. μοι η απολυσητε 69 om δε 70 ειπον 71 ειπον XXIII, 1 ηγαγεν 2 om ημων | καισαρι φορ. διδον. | om και sec 3 επηρωτησεν | λεγει: εφη 5 τον λαον διδασκων καθ | om και 6 πιλατ. δ. ακουσ. γαλιλαιαν 7 αυταισ: ταυταισ 8 ο δε ηρωδ. | θελων εξ ικανου ιδειν | ακουειν πολλα 9 επηρωτα δε | ουκ: ουδεν 10 ειστηκεισαν

καὶ οἱ γραμματεῖσ εὐτόνωσ κατηγοροῦντεσ αὐτοῦ. 11 ἐξουθε-
νήσασ τε καὶ ὁ ἡρώδησ σὺν τοῖσ στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν-
παίξασ, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἔπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ.
12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε ἡρώδησ καὶ ὁ πιλᾶτοσ ἐν αὐτῇ τῇ ἡ-
μέρᾳ μετ᾽ ἀλλήλων· προϋπῆρχοντο γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντεσ πρὸσ
αὐτούσ.

13 Πιλᾶτοσ δὲ συνκαλεσάμενοσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ
ἄρχοντασ καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡσ ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνασ οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε αὐτοῦ. 15 ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡρώδησ· ἀνέπεμψε
γὰρ αὐτὸν πρὸσ ἡμᾶσ, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 17 ἀνάγκην
δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖσ κατὰ ἑορτὴν ἕνα. 18 ἀνέκραγον δὲ
πανπληθεὶ λέγοντεσ· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν βα-
ραββᾶν· 19 ὅστισ ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ
φόνον ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ πιλᾶτοσ προσεφώνησεν αὐ-
τοῖσ θέλων ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντεσ·
σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί
γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτοσ; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐ-
τῷ· παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἔκειντο φωναῖσ
μεγάλαισ αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ
φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ πιλᾶτοσ ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον

---

11 τε: [c] add αυτον | [c] ανεπεμψεν 12 [c] προϋπηρχον 19 φονον: [a] add βεβλημενοσ 23 εχειντο: intactum mansit

11 εξουθεν. δε αυτον | εμπαιξασ | ανεπεμψεν | πειλατω 12 πειλατοσ | προϋπηρχον 13 πειλατ. 14 κατηγ. κατ αυτου 15 πρ. υμασ [bent] 17 om versum 18 παμπληθει 19 φονον: add βληθεισ 20 πειλατ. 23 επεκειντο | σταυρωσαι 24 πειλατοσ

11 εξουθεν. δε αυτον ο ηρ. | εμπαιξασ | περιβαλων αυτον | ανεπεμψεν 12 ο τε πιλατ. κ. ο ηρωδ. | προϋπηρχον | προσ εαυτουσ 13 συγκαλεσ. 14 ουδεν | κατηγ. κατ αυτ. 15 ανεπεμψα γαρ υμασ πρ. αυτον 18 ανεκραξαν | παμπληθει 19 βεβλημενοσ εισ φυλακην 20 παλιν ουν | om αυτοισ 21 σταυρωσον σταυρωσον 23 επεκειντο | αυτων: add και των αρχιερεων 24 ο δε πιλατ. 25 απελυσ. δε αυτοισ

εἰσ φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελή-
ματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνά τινα κυ-
ρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ᾽ ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν αἴρειν
ὄπισθεν τοῦ ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ
καὶ γυναικῶν· ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶσ δὲ
πρὸσ αὐτὰσ ἰησοῦσ εἶπεν· θυγατέρεσ ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ᾽ ἐμέ· πλὴν ἐφ᾽ ἑαυτὰσ κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν,
29 ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται ἐν αἷσ ἐροῦσιν· μακάριαι στεῖραι,
καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν.
30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσετε ἐφ᾽ ἡμᾶσ, καὶ τοῖσ
βουνοῖσ· καλύψατε ἡμᾶσ· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι κα-
κοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τον καλούμενον κρανίον,
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν μὲν ἐκ δε-
ξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἔλεγεν· πάτερ, ἄφεσ
αὐτοῖσ· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. 35 καὶ ἱστήκει ὁ λαὸσ θεωρῶν· ἐξ-
εμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντεσ λέγοντεσ· ἄλλουσ ἔσωσεν, σωσάτω
ἑαυτόν, εἰ οὗτόσ ἐστιν ο χριστὸσ ο τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτόσ. 36 ἐν-
έπαιξαν δὲ αὐτῷ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξοσ προσφέ-
ροντεσ αὐτῷ 37 καὶ λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων,
σῶσον σεαυτόν. 38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ᾽ αὐτῷ γράμμασιν ἑλ-
ληνικοῖσ ῥωμαϊκοῖσ ἑβραϊκοῖσ· ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων οὗτοσ.

---

26 αιρειν [a]: [c] φερειν, [*]om 28 ιησουσ: [c] praeposuit ο, sed rursus deletum est 30 [c] πεσατε 34 ο δε ιησουσ usque ποιουσιν: [a] uncis inclusit, [c] rursus delevit uncos 35 ο του θεου: [a] ο del 38 γραμμ. ελλ. ρωμ. εβρ.: [ca] uncis inclusit, [cb] uncos rursus del

26 απηγον | φερειν 27 αι εκοπτοντο 29 ερχοντ. ημερ. | αι στειραι 31 om τω pr 34 om versum usq ποιουσιν 35 ειστηκει | εξεμυκτ. δε και | ουτοσ: υιοσ | om ὁ ante του | om ὁ ante εκλ. [mai 1] (?) 36 και οι 38 om γραμμ. ελλ. ρω. εβρ. | om ὁ [mai 1] (?)

25 εισ την φυλακην 26 σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου του ερχομενου | φερειν 27 αι και εκοπτοντο 28 ο ιησουσ 29 ερχοντ. ημερ. | αι στειραι | και κοιλιαι | εθρεψαν: εθηλασαν 32 δυο κακουργ. 33 απηλθον 35 ειστηκει | εξεμ. δε και οι αρχ. συν αυτοισ | ο του θεου εκλεκτ. 36 ενεπαιζον | και οι στρ. | και οξοσ 38 επιγρ. γεγραμμενη επ | και ρωμ. και εβρα. ουτοσ εστιν ο βασ. τ. ιουδ.

39 εἷσ δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων·
οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστόσ; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶσ. 40 ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ ἕτεροσ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν
τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ ὧν
ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.
42 καὶ ἔλεγεν· ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ
ἐν τῷ παραδείσῳ. 44 καὶ ἦν ὥρα ὡσεὶ ἕκτη, σκότοσ ἐγένετο ἐφ'
ὅλην τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντοσ· ἐσχί-
σθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 καὶ φωνήσασ φωνῇ
μεγάλῃ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· πάτερ, εἰσ χεῖράσ σου παρατίθεμαι τὸ
πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατον-
τάρχησ τὸ γενόμενον, ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων ὅτι ὄντωσ ὁ ἄν-
θρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ ἦν. 48 καὶ πάντεσ οἱ συνπαραγενόμενοι
ὄχλοι εἰσ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντεσ τὰ γενόμενα, τύ-
πτοντεσ τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάντεσ οἱ
γνωστοὶ αὐτοῦ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκεσ αἱ συνακολουθοῦ-
σαι αὐτῷ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ, ὁρῶσαι ταῦτα.
50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσήφ, βουλευτὴσ ὑπάρχων καὶ
ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ δίκαιοσ, 51 οὗτοσ οὐκ ἦν συνκατατιθέμενοσ
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἀριμαθαίασ πόλεωσ τῶν
ἰουδαίων, ὃσ προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· 52 οὗτοσ
προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. 53 καὶ καθ-
ελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι

---

40 ου: ᶜ ουδε 42 ιησου: ᶜ τω ιησου 44 ᶜ και σκοτοσ 47 ᶜ εκατονταρχοσ

39 om λεγων 40 ουδε φοβη 42 εισ την βασιλειαν 43 σοι λεγω 44 και: om bent | ην ηδη ωσει ωρ. εκτ. και 45 εκλειποντοσ 47 om οτι 48 εισ: επι 49 γνωστοι αυτω | και αι γυναικ. 50 om και sec et tert 51 συνκατατεθειμενοσ | αρειμαθαιασ 52 πειλατ. 53 εθηκεν αυτο

39 ουχι: ει 40 ˙επετιμα αυτω λεγων ουδε 42 τω ιησου | μνησθ. μου κυριε 43 αυτω: add ο ιησουσ 44 ην δε ωσει ωρα εκτη και | εννατησ 45 του ηλ. εκλ.: και εσκοτισθη ο ηλιοσ | και εσχισθη 46 παραθησομαι | και ταυτα ειπων 47 εκατονταρχοσ | εδοξασε | om οτι 48 συμπαραγενομ. οχλ. επι | θεωρουντεσ | εαυτων τα στηθη 49 om απο | συνακολουθησασαι 50 om και sec 51 συγκατατεθειμενοσ | οσ και προσεδεχ. και αυτοσ 53 καθελ. αυτο | εθηκεν αυτο

λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶσ οὐδέπω κείμενοσ. 54 καὶ ἡμέρα ἦν
παρασκευῆσ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. 55 κατακολουθήσασαι
δὲ γυναῖκεσ, αἵτινεσ ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆσ γαλιλαίασ
αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡσ ἐτέθη το σῶμα αὐτοῦ.
56 ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν
σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέωσ ἐπὶ τὸ μνημεῖον
ἦλθον, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον
ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐκ εὗρον
τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι
αὐτὰσ περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο ἐπέστησαν αὐταῖσ ἐν
ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλι-
νουσῶν τὰ πρόσωπα εἰσ τὴν γῆν, εἶπαν πρὸσ αὐτάσ· τί ζητεῖτε
τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη.
μνήσθητε ὡσ ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, 7 λέγων
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώ-
πων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 καὶ ὑποστρέ-
ψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖσ ἕνδεκα
καὶ πᾶσιν τοῖσ λοιποῖσ. 10 ἦσαν δὲ ἡ μαγδαληνὴ μαριὰμ καὶ
ἰωάννα καὶ μαρία ἡ ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖσ ἔλεγον
πρὸσ τοὺσ αποστόλουσ ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν
ὡσεὶ λῆροσ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖσ. 12 ὁ δὲ
πέτροσ ἀναστὰσ ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψασ βλέ-
πει τὰ ὀθόνια· καὶ ἀπῆλθεν προσ ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονόσ.

---

1 cod ορθου (ut etiam AC) 7 [c] οτι δει τον υι. τ. ανθρ. 10 [c] αι ελεγον 12 οθονια: [cb] add μονα

53 ουπω 55 αι γυναικεσ XXIV, 1 επι το μνημα | *ηλθαν 3 ουχ 5 ενφοβων 9 ταυτα παντα 10 μαριαμ: -ρια 12 οθονια: add μονα | προσ αυτον

53 ουδεπω ουδεισ 54 παρασχευη 55 καταχολουθ. δε και | αυτω εκ τησ γαλιλ. XXIV, 1 βαθεοσ | ηλθ. επι το μνημα | αρωματα: add και τινεσ συν αυταισ 3 και εισελθ. ουχ 4 διαπορεισθαι | δυο ανδρεσ | εν εσθησεσιν αστραπτουσαισ 5 το προσωπον | ειπον 6 αλλ 7 οτι δει τον υι. τ. ανθρ. 9 ταυτα παντα 10 η μαγδ. μαρια | μαρια ιαχωβου | αι ελεγον 11 ταυτα: αυτων 12 οθονια: add κειμενα μονα

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ αυτῇ ἡμέρᾳ ησαν πορευό-
μενοι εἰσ κώμην ἀπέχουσαν σταδίουσ ἑκατὸν ἑξήκοντα ἀπὸ ἰε-
ρουσαλήμ, ᾗ ὄνομα ἐμμαούσ, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸσ ἀλ-
λήλουσ περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ομιλεῖν αὐτοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτοσ ἰησοῦσ ἐγγίσασ
συνεπορεύετο αὐτοῖσ. 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ
μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· τίνεσ οἱ λόγοι
οὗτοι οὓσ ἀντιβάλλετε πρὸσ ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐ-
στάθησαν σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶσ δὲ εἰσ ὀνόματι κλεόπασ
εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σὺ μόνοσ παροικεῖσ ἰερουσαλὴμ καὶ ταῦτα
οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ; 19 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ να-
ζαρηνοῦ, ὃσ ἐγένετο ἀνὴρ προφήτησ δυνατὸσ ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ
ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸσ τοῦ λαοῦ, 20 ὅπωσ τε παρέδωκαν
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ἡμῶν εἰσ κρίμα θανάτου
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖσ δὲ ἐλπίζομεν ὅτι αὐτόσ ἐστιν
ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσι τού-
τοισ τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ
καὶ γυναῖκέσ τινεσ ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶσ, γενόμεναι ὀρθρι-
ναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν
ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινεσ τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
εὗρον οὕτωσ καθὼσ καὶ αἱ γυναῖκεσ εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.
25 καὶ αὐτὸσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖσ τῇ
καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐλάλησαν οἱ προφῆται.
26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν δό-
ξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ μωσέωσ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν

---

13 ησαν [a]? et [c]: *add δε. Praeterea [c] post αυτων addiderat η (scripturus ησαν), sed rursus del 21 αγει [c]: *om

13 εν αυτη τη | om εκατον 15 και αυτοσ: *αυτοσ (αυτουσ [mai]?) 18 om ταυτα 19 εν εργω και λογω 21 *ηλπιζαμεν (ελπ. [mai 1]), **-ζομεν 22 γεναμεναι 23 *ηλθαν 24 om και tert 27 μωυσεωσ

13 ησαν πορευομ. εν αυτη τη ημερ. | om εκατον 15 συζητειν | ο ιησουσ 17 εσταθησαν: εστε 18 ο εισ ω ονομα | εν ιερουσαλ. | om ταυτα 19 ειπον | ναζωραιου | εν εργ. κ. λογ. 21 ηλπιζομεν | om και | αγει: add σημερον 22 ορθριαι

προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖσ τί ἦν ἐν ταῖσ γραφαῖσ τὰ περὶ
ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰσ τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐ-
τὸσ προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιάσαντο
αὐτὸν λέγοντεσ· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸσ ἑσπέραν ἐστὶν καὶ
κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι συν αὐτοῖσ.
30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, καὶ λαβὼν
τὸν ἄρτον ηὐλόγησεν καὶ κλάσασ ἐδίδου αὐτοῖσ· 31 αὐτῶν δὲ
διηνοίγησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ αὐτὸσ ἄφαντοσ ἐγένετο ἀπ' αὐ-
τῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸσ ἀλλήλουσ· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη
ἦν ἐν ἡμῖν, ὡσ ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ωσ διήνοιγεν ἡμῖν τὰσ
γραφάσ; 33 καὶ ἀναστάντεσ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰσ ἱε-
ρουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένουσ τοὺσ ἕνδεκα καὶ τοὺσ σὺν
αὐτοῖσ, 34 λέγοντασ ὅτι ὄντωσ ἠγέρθη ὁ κύριοσ καὶ ὤφθη τῷ
σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ωσ ἐγνώσθη
αὐτοῖσ ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸσ ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν,
καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἰρήνη ὑμῖν. 37 φοβηθέντεσ δὲ καὶ ἔμφοβοι
γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί τε-
ταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖσ
καρδίαισ υμῶν; 39 ἴδετε τοὺσ πόδασ μου καὶ τὰσ χεῖράσ μου,
ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτόσ· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα
σάρκασ καὶ οστέα οὐκ ἔχει καθὼσ ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 40 καὶ
τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ καὶ τοὺσ πόδασ. 41 ἔτι
δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν

---

27 διερμηνευσεν [c]: *και διερμηνευειν (addendum ην ante αρξαμ. ut est in cod D?) 31 διηνοιγησαν: [c] -χθησαν | οφθαλμοι: [a] add και επεγνωσαν αυτον 39 σαρκασ: σ erasum et iam antea notatum

27 διηρμηνευσεν [mal]? | τι ην εν: εν πασαισ 28 ηγγικαν | πορρωτερον 30 om και sec | ευλογησεν | επεδιδου 31 διηνοιχθησαν οι οφθ. και επεγνωσαν αυτον 32 om εν ημιν 34 om τω 37 θροηθεντεσ 38 διατι: τι | εν ταισ καρδιαισ 39 τασ χειρασ μου και τουσ ποδ. μου | και σαρκα και

27 διηρμηνευεν αυτ. εν πασαισ ταισ | ς[e] αυτου 28 προσεποιειτο 29 om ηδη 30 om και sec | ευλογησε | επεδιδου 31 διηνοιχθησαν οι οφθ. και επεγνωσαν αυτον 32 ειπον | και ωσ διηνοιγ. 33 συνηθροισμενουσ 34 ηγερθη ο κυρ. οντ. | om τω 36 αυτοσ ο ιησουσ 37 πτοηθεντεσ 39 τασ χειρ. μ. και τουσ ποδ. μ. | αυτοσ εγω ειμι | σαρκα 40 επεδειξεν

αὐτοῖσ· ἔχετέ τι βρώσιμον ὧδε; 42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύοσ
ὀπτοῦ μέροσ. 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 44 εἶπεν δὲ
πρὸσ αὐτούσ· οὗτοι οἱ λόγοι οὓσ ἐλάλησα πρὸσ ὑμᾶσ ἔτι ὢν
σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
μωσέωσ, ἐν τοῖσ προφήταισ καὶ ψαλμοῖσ περὶ ἐμοῦ. 45 τότε δι-
ήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰσ γραφάσ, 46 καὶ εἶπεν
αὐτοῖσ ὅτι οὕτωσ γέγραπται παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ μετάνοιαν εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰσ πάντα τὰ ἔθνη, ἀρ-
ξάμενοι ἀπὸ ἰερουσαλήμ. 48 ὑμεῖσ ἐστὲ μάρτυρεσ τούτων. 49 κά-
γὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρόσ μου ἐφ' ὑμᾶσ· ὑμεῖσ
δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕωσ οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψουσ δύναμιν.
50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺσ ἕωσ πρὸσ βηθανίαν, καὶ ἐπάρασ
τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ ηὐλόγησεν αὐτούσ. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐ-
λογεῖν αὐτὸν αὐτοὺσ διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ προσκυ-
νήσαντεσ αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰσ ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶσ με-
γάλησ, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸσ ἐν τῷ ἱερῷ εὐλογοῦντεσ τὸν θεόν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

---

41 ωδε: c ενθαδε 45 συνιεναι: ca -ειεναι, cb -ῖεναι 49 c εξαποστελλω 51 απ αυτων: c add και ανεφερετο εισ τον ουρανον

41 ωδε: ενθαδε 44 λογοι μου | απαντα | μωυσεωσ και τοισ 48 om εστε 49 και ιδου εγω εξαποστελλω 50 ευλογησεν 51 απ αυτων: add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 52 *om μεγαλησ 53 τον θεον: add αμην. In subscriptione ευαγγελιον om

41 ωδε: ενθαδε 42 μεροσ: add και απο μελισσιου κηριου 44 ειπ. δε αυτοισ | και προφηταισ 46 γεγραπται: add και ουτωσ εδει 47 μετανοιαν και αφεσιν | αρξαμενον 48 υμεισ δε 49 και ιδου εγω αποστ. | πολει: add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψουσ 50 εξω εωσ εισ βηθ. | ευλογησεν 51 αυτων: add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 53 αινουντεσ και ευλογουντ. | θεον: add αμην

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ, καὶ ὁ λόγοσ ἦν πρὸσ τὸν θεόν, καὶ
θεὸσ ἦν ὁ λόγοσ. 2 οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸσ τὸν θεόν. 3 πάντα δι᾽
αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶσ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ὃ γέγονεν. 4 ἐν
αὐτῷ ζωή ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶσ τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ
τὸ φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
6 ἐγένετο ἄνθρωποσ, ἀπεσταλμένοσ παρὰ θεοῦ, ἦν ὄνομα αὐτῷ
ἰωάννησ· 7 οὗτοσ ἦλθεν εἰσ μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ φωτόσ, ἵνα πάντεσ πιστεύσωσιν δι᾽ αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνοσ
τὸ φῶσ, ἀλλ᾽ ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτόσ. 9 ἦν τὸ φῶσ τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰσ τὸν κόσμον.
10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμοσ δι᾽ αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ὁ κόσ-
μοσ αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 εἰσ τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν
οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖσ ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματοσ σαρκὸσ οὐδὲ θελήματοσ
ἀνδρὸσ ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 καὶ ὁ λόγοσ σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δό-
ξαν ὡσ μονογενοῦσ παρὰ πατρόσ, πλήρησ χάριτοσ καὶ ἀλη-
θείασ. 15 ἰωάννησ μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν· οὗτοσ ἦν

---

3 ουδεν: [c] ουδε εν. Ceterum in verbis ουδ. ο γεγ. εν nullo modo distinctum est 6 ην: [c] et iam [a]? del 10 [c] δι αυτου 13 ουδε sec: [c] add εκ 15 κεκραγεν: [a] add λεγων | ουτοσ ην: [a] add ο ([b]? corr ον) ειπων, [cb] ον ειπον

In inscriptione ιωανην 3 ουδεν: ουδε εν 4 εστιν: ην | των ανθρ. suppl[mg] 5 αυτο: αυτον (testibus Blanch. et Birch.) 6 om ην | ιωανησ 10 δι αυτου 12 *ελαβαν 13 verba ουδε εκ θελημ. ανδροσ suppl[mg] | *εγενηθησαν 14 *om και ante αληθ. 15 ιωανησ | κεκραγεν λεγων· ουτοσ ην ον ειπον

Inscriptum est το κατα ιωαννην (ς add αγιον) ευαγγελιον 3 ουδεν: ουδε εν 4 εστιν: ην 6 om ην 10 δι αυτου 13 ουδε εκ θελ. ανδρ. 15 κεκραγε λεγων· ουτ. ην ον ειπον

ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ, ὃσ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτόσ
μου ἦν. 16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματοσ αὐτοῦ ἡμεῖσ πάντεσ ἐλάβο-
μεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτοσ· 17 ὅτι ὁ νόμοσ διὰ μωϋσέωσ ἐδόθη,
ἡ χάρισ καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰησοῦ ἐγένετο. 18 θεὸν οὐδεὶσ ἑώρακεν
πώποτε· μονογενὴσ θεὸσ εἰσ τὸν κόλπον τοῦ πατρόσ, ἐκεῖνοσ
ἐξηγήσατο. 19 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε
ἀπέστειλαν οἱ ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖσ καὶ λευείτασ,
ἵνα ἐπερωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ
ἠρνήσατο, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστόσ. 21 καὶ ἐπηρώτησαν πά-
λιν· τί οὖν; ἠλίασ εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. προφήτησ εἶ σύ; καὶ
ἀπεκρίθη· οὔ. 22 εἶπον οὖν αὐτῷ· τίσ εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν
τοῖσ πέμψασιν ἡμᾶσ· τί λέγεισ περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη· ἐγὼ φωνὴ
βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼσ εἶπεν
ἠσαΐασ ὁ προφήτησ. 24 καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρι-
σαίων, 25 καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεισ, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χρι-
στὸσ οὐδὲ ἠλίασ οὐδὲ ὁ προφήτησ; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰω-
άννησ λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν τῷ ὕδατι· μέσοσ ὑμῶν ἑστήκει
ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε, 27 ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιοσ
ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματοσ. 28 ταῦτα ἐγένετο
ἐν βηθανίᾳ πέραν τοῦ ἰορδάνου ποταμοῦ, ὅπου ἦν ὁ ἰωάννησ
βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸσ αὐτόν, καὶ
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

---

15 οσ: [c] om 17 ιησου: [c] add χριστου 18 [c] ο μονογενησ | θεοσ: [b]? add ο ων 21 [a] ηρωτησαν | [c] αυτον παλιν | [c] ο προφητησ 24 και: [c] ([cb] potius quam [ca]) add οι 26 [c] om τω 27 [c] ο οπισω 28 βηθανια: [cb] βηθαραβα

15 om οσ 17 δια ιησ. χριστου 18 θεοσ: add ο ων 19 ιωανου | απεστειλ. προσ αυτον | ερωτησωσιν 20 ηρνησατο: add και ωμολογησεν 21 ηρωτησαν αυτον· συ ουν τι | ηλειασ | και λεγει | ο προφητησ 22 ειπαν | om ουν [blr] 25 και ηρωτησαν αυτον και ειπαν αυτω | ηλειασ 26 ιωανησ | om τω | στηκει 27 ειμι εγω αξιοσ 28 εν βηθαν. εγενετ. | om ποταμου | ιωανησ

15 om οσ 16 οτι: και 17 μωσεωσ | δια ιησ. χριστου 18 ο μονογεν. υιοσ ο ων εισ 19 λευιτασ | ερωτησωσιν 20 ηρνησατο: add και ωμολογησεν | ουκ ειμι εγω 21 ηρωτησαν αυτον· τι ουν; ηλ. ει συ; και λεγει | ο προφητ. 24 οι απεσταλμ. 25 και ηρωτησαν αυτον και ειπ. αυ. | ουτε bis 26 om τω | μεσοσ δε υμ. εστηκεν 27 αυτοσ εστιν ο οπισω μ. ερχ. οσ εμπροσθεν μου γεγονεν | ου εγω ουκ 28 εν βηθαβαρα εγενετ. | om ποταμου | om ὁ 29 βλεπει: add ο ιωαννησ

30 οὗτόσ ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃσ
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτόσ μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλʼ ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρτύρησεν ἰωάννησ ὅτι τεθέαμαι τὸ
πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ μένον
ἐπʼ αὐτόν. 33 καὶ ἐγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλʼ ὁ πέμψασ με βα-
πτίζειν ἐν τῷ ὕδατι, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἐφʼ ὃν ἂν ἴδῃσ τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπʼ αὐτόν, οὗτόσ ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτόσ
ἐστιν ὁ ἐκλεκτὸσ τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν ἱστήκει ὁ ἰωάννησ καὶ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψασ τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει·
ἴδε ὁ ἀμνοσ τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λα-
λοῦντοσ, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ. 38 στραφεὶσ ὁ ἰησοῦσ καὶ
θεασάμενοσ αὐτοὺσ ἀκολουθοῦντασ λέγει· 39 τί ζητεῖτε; οἱ δὲ
εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ
μένεισ; 40 λέγει αὐτοῖσ· ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν καὶ ἴδον
ποῦ μένει, καὶ παρʼ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν
ὡσ δεκάτη. 41 ἦν ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ σίμωνοσ πέτρου εἷσ ἐκ
τῶν δύο ἀκουσάντων παρὰ ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
42 εὑρίσκει οὗτοσ πρῶτοσ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμωνα καὶ λέ-
γει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον
χριστόσ. 43 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸσ τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψασ αὐτῷ ὁ
ἰησοῦσ εἶπεν· σὺ εἶ σίμων ὁ υἱὸσ ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ κηφᾶσ,
ὃ ἑρμηνεύεται πέτροσ.

---

30 υπερ: [c] (et iam [b]?) περι 32 ιωαννησ: [b vid] add λεγων 34 εκλεκτοσ: [c] υιοσ 37 [c] και ηκουσαν 38 [a]vel[b] στραφεισ δε | λεγει: [c] add αυτοισ 39 [c] μεθερμηνευομενον 41 των δυο: [c] add των 42 [c] πρωτον

32 ιωανησ λεγων οτι | καταβαι. ωσ περιστ. εξ ουρ. κ. εμεινεν 33 καγω | om τω 34 εκλεκτοσ: υιοσ 35 ειστηκει ιωανησ 37 και ηκουσαν 38 στραφ. δε | λεγει αυτοισ 39 ειπαν | μεθερμηνευομενον 40 ιδετε: οψεσθε | *ηλθαν et ειδαν (**ειδον) 41 δυο: add των | ιωανου 42 πρωτον 43 *ιωανου, **ιωνα

30 υπερ: περι 31 εν τω υδατι 32 ιωανν. λεγων | καταβαι. ωσει περιστ. εξ ουρ. κ. εμεινεν 33 καγω | om τω 34 εκλεκτοσ: υιοσ 35 ειστηκει 37 και ηκουσαν | αυτου οι δυ. μαθ. 38 στραφ. δε | λεγει αυτοισ 39 ραββι 40 om ουν | ειδον | ωρα δε 41 δυο: add των 42 ο χριστοσ 43 και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | ιωνα

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰσ τὴν γαλιλαίαν, καὶ
εὑρίσκει φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι. 45 ἦν
φίλιπποσ ἀπὸ βηθσαϊδὰν τῆσ πόλεωσ ἀνδρέου καὶ πέτρου. 46 εὑ-
ρίσκει φίλιπποσ τὸν ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν μω-
σῆσ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, ἰησοῦν υἱὸν τοῦ
ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ. 47 εἶπεν αὐτῷ ναθαναήλ· ἐκ ναζαρὲτ
δύναται ἀγαθόν τι εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιπποσ· ἔρχου καὶ ἴδε.
48 ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸσ αὐτὸν λέγει περὶ
τοῦ ναθαναήλ· ἴδε ἀληθῶσ ἰσδραηλείτησ, ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ ἔστιν.
49 λέγει αὐτῷ ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεισ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν
συκῆν, ἴδον σε. 50 ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ εἶπεν· ῥαββεί, συ εἶ
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ ἰσραήλ. 51 ἀπεκρίθη ἰη-
σοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆσ
συκῆσ, πιστεύεισ; μείζονα τούτων ὄψῃ. 52 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγότα καὶ τοὺσ ἀγγέ-
λουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνονταϲ καὶ καταβαίνονταϲ ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν κανὰ τῆσ γα-
λιλαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ. 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ
ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον. 3 καὶ οἶνον οὐκ
εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ο οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ

---

44 [c] ο ιησουσ 45 ην: [c] add δε | [c] ο φιλιππ. | [ca] βηθσαϊδα εκ (εκ rursus erasum) τησ 47 [c] τι αγαθον 48 [c] ιδεν et και λεγει περι αυτου 52 [c] ανεωγοτα II, 3 [a] και υστερησαντοσ οινου λεγει η

44 ο ιησουσ 45 ην δε ο φιλιππ. | βηθσαιδα εκ τησ 46 μωυσησ 47 και ειπεν | τι αγαθον | ο φιλιππ. 48 ειδεν ιησουσ | και λεγει περι αυτου· ιδε | ισραηλειτησ 49 om ὁ | ειδον 50 om και ειπεν | συ βασιλευσ ει του 51 μειζω 52 ανεωγοτα II, 1 τη τριτη ημερα 3 και οινον ουκ etc: και υστερησαντοσ οινου λεγει η

44 ηθελησ. ο ιησουσ | om ιησουσ 45 ην δε ο φιλ. α. βηθσαιδα εκ 46 ιησουν τον υιον | ς[e] ναζαρεθ, item v. sq 47 και ειπεν | τι αγαθον 48 ειδεν ο ιησ. | και λεγει περι αυτου· ιδε | ισραηλιτησ 49 ειδον 50 απεκρ. ναθαν. και λεγει αυτω | ραββι 51 om οτι sec | μειζω | οψει 52 απ αρτι οψεσθε | ανεωγοτα II, 3 και οινον ουκ etc: και υστερησαντοσ οινου λεγει η

τοῦ ἰησοῦ πρὸσ αὐτόν· οἶνοσ οὐκ ἔστιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ·
τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ
αὐτοῦ τοῖσ διακόνοισ ὅτι ὃ ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ
ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χω-
ροῦσαι ἀνὰ μετρητὰσ δύο ἢ τρεῖσ. 7 καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
γεμίσατε τὰσ ὑδρίασ ὕδατοσ. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰσ ἕωσ ἄνω.
8 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ.
οἱ δὲ ἤνεγκαν. 9 ὡσ δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινοσ τὸ ὕδωρ οἶνον
γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν
οἱ ἠντληκότεσ τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ
10 καὶ λέγει· πᾶσ ἄνθρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ
ὅταν μεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ δὲ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον
ἕωσ ἄρτι. 11 ταύτην ἐποίησεν τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦσ
ἐν κανὰ τῆσ γαλιλαίασ πρώτην, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν,
καὶ ἐπίστευσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ αὐτόν. 12 μετὰ τοῦτο
κατέβη εἰσ καφαρναούμ, αὐτὸσ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰσ ἡμέρασ.

13 Ἐγγὺσ δὲ ἦν τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ ἱε-
ροσόλυμα ὁ ἰησοῦσ. 14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ πωλοῦντασ
καὶ τὰ πρόβατα καὶ βόασ καὶ περιστερὰσ καὶ τοὺσ κερματι-
στὰσ καθημένουσ· 15 ἐποίησεν φραγέλλιον ἐκ σχοινίων καὶ πάν-
τασ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ πρόβατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ
τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα, καὶ τὰσ τραπέζασ κατέ-

3 ^c οινον ουκ εχουσιν 4 λεγει: ^ca praem και, sed rursus erasum est 6 ιουδαιων: ^c add κιμεναι 10 ^c τοτε τον ελασσω 11 πρωτην: ^a vel ^b del | δοξαν: ^c add αυτου | ^c εισ αυτ. οι μα. αυτ. 14 ^c πωλουντ. βοασ και προβατα και περιστ. 15 ^c και ποιησασ φρ. ε. σχ. παντασ | τα: ^ca add (sic) και, sed rursus erasum est

3 οινον ουκ εχουσιν 4 και λεγει 5 ο τι αν 6 ιουδαιων: add κειμεναι 7 om και pr 10 κ. λεγει αυτω | om δε 11 om την | om πρωτην | δοξαν: add αυτου | εισ αυτ. οι μα. αυ. 12 και οι αδελφοι και οι μαθηται αυτου 13 και εγγυσ 14 πωλ. βοασ και προβ. και περιστ. 15 και ποιησασ | om και ante παντ. | τα τε προβ. | τα κερματα | ανετρεψεν

3 οινον ουκ εχουσιν 5 ο τι αν 6 υδρι. λιθιν. εξ κειμεναι 7 om και pr 8 οι δε: και 10 και λεγει αυτω | τοτε τον ελ. | om δε 11 om πρωτην | τ. δοξαν αυτου | εισ αυτ. οι μαθ. αυτ. 12 καπερναουμ | αδελφ. αυτ.: add και οι μαθηται αυτου 13 και εγγυσ 14 πωλ. βοασ και προβ. και περιστ. 15 και ποιησασ | om και prim | τα τε προβατ. | ανεστρεψε

στρεψεν, 16 καὶ τοῖσ τὰσ περιστερὰσ πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε
ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου οἶκον
ἐμπορίου. 17 ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον
ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. 18 ἀπεκρίθησαν
οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεισ ἡμῖν, ὅτι
ταῦτα ποιεῖσ; 19 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· λύσατε
τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπον
οὖν οἱ ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸσ
οὗτοσ, καὶ σὺ τρισὶν ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; 21 ἐκεῖνοσ δὲ ἔλε-
γεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματοσ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν
τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ ἰησοῦσ. 23 ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ
ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐ-
τὸσ δὲ ὁ ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ, διὰ τὸ γιγνώσκειν
πάντασ, 25 καὶ ὅτι χρείαν οὐκ εἶχεν ἵνα τισ μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

1 Ἡν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν φαρισαίων, νικόδημοσ ὀνόματι,
αρχων τῶν ἰουδαίων· 2 οὗτοσ ἦλθεν νυκτὸσ πρὸσ αὐτὸν καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκαλοσ,
καὶ οὐδεὶσ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν
μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ νικόδημοσ· πῶσ δύναται ἄν-

---

24 [c] εαυτον αυτοισ III, 1 [b] ονομα αυτω 3 ο ιησουσ: [c] add και ειπεν αυτω

17 εστιν γεγραμμ. 18 ειπαν 19 om ὁ | om εν 20 ειπαν | **ωκοδομ. | εν τρισιν 21 σωματοσ: add αυτου 23 om εν tert 24 om ὁ | δια το αυτον γινωσκειν 25 ου χρει. ειχ. III, 1 ανομα αυτω 2 πρ. αυτ. νυκτ. | ουδεισ γαρ 3 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτω 4 om ὁ | νεικοδημοσ

17 εμνησθ. δε | κατεφαγε 20 τεσσαρακοντ. | ωκοδομηθη | εν τρισιν 21 σωματ. αυτου 22 ελεγεν: add αυτοισ | ω ειπεν 23 om τοισ 24 εαυτον αυτοισ | δια το αυτον γινωσκειν 25 ου χρει. ειχ. III, 1 ονομα αυτω 2 προσ τον ιησουν νυκτοσ | ραββι | ουδεισ γαρ ταυ. τ. σημ. δυνατ. 3 απ. ο ιησ. και ειπεν αυτω

θρωποσ γέρων ὢν γεννηθῆναι; μὴ δύναται εἰσ τὴν κοιλίαν τῆσ
μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; [5] ἀπεκρίθη ἰη-
σοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ ἐξ ὕδατοσ καὶ πνεύμα-
τοσ γεννηθῇ, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. [6] τὸ
γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ
τοῦ πνεύματοσ πνεῦμά ἐστιν. [7] μὴ θαυμάσῃσ ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ
ὑμᾶσ γεννηθῆναι ἄνωθεν. [8] το πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεισ, ἀλλ' οὐκ οἶδασ πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ
ὑπάγει· οὕτωσ ἐστὶν πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ ὕδατοσ καὶ τοῦ
πνεύματοσ. [9] ἀπεκρίθη νικόδημοσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶσ δύναται
ταῦτα γενέσθαι; [10] ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ δι-
δάσκαλοσ τοῦ ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεισ; [11] ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. [12] εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑ-
μῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶσ ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
σετε; [13] καὶ οὐδεὶσ ἀναβέβηκεν εἰσ τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάσ, ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. [14] καὶ καθὼσ μωϋσῆσ
ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτωσ ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου, [15] ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.
[16] οὕτωσ γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸσ τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μο-
νογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ'
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [17] οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν εἰσ τὸν
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμοσ δι' αὐτοῦ.
[18] ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται,
ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦσ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
[19] αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσισ, ὅτι τὸ φῶσ ἐλήλυθεν εἰσ τὸν κόσμον,

---

5 ιησουσ: [c] add και ειπεν, sed rursus rasum est | ιδειν (cod ειδ.): [c] εισελθειν εισ | των ουρ.: [c] του θεου 16 υιον: [c] add αυτου | εδωκεν [a]: [*]om

4 γεννηθ. γερ. ων 5 ο ιησουσ | γεννηθ. εξ υδ. κ. πν. | εισελθειν εισ την βασ. του θεου 8 αλλα ουκ | om του υδατ. και 9 νεικοδημοσ 10 om ὁ pr 15 εισ αυτον: εν αυτω 16 αλλα

4 γεννηθ. γερ. ων 5 ο ιησουσ | γεννηθη εξ υδ. κ. πν. | εισελθειν εισ τ. βασ. του θεου 6 ς[e] 1624 γεγενημενον bis 8 om του υδατ. και 13 τ. ανθρωπου: add ο ων εν τω ουρανω 14 μωσησ 15 μη απολητε αλλ εχη ζω. αι. 16 τον υιον αυτου 17 τον υιον αυτου 18 ο δε μη πιστ.

καὶ οἱ ἄνθρωποι ἠγάπησαν τὸ σκότοσ μᾶλλον ἢ τὸ φῶσ· ἦν γὰρ
αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶσ γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
φῶσ [καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ], ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα
αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα
φανερωθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένον.
22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ εἰσ τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, κἀκεῖ διέτριβεν μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 ἦν δὲ καὶ ἰωάννησ βαπτίζων ἐν αἰνὼν ἐνγὺσ τοῦ σαλείμ, ὅτι
ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. 24 οὔπω
γὰρ ἦν βεβλημένοσ εἰσ τὴν φυλακὴν ἰωάννησ. 25 ἐγένετο δὲ συν-
ζήτησισ ἐκ τῶν μαθητῶν ἰωάννου μετὰ ἰουδαίων περὶ καθα-
ρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί,
ὃσ ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκασ, ἴδε
οὗτοσ βαπτίζει, καὶ πάντεσ ἔρχονται πρὸσ αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη
ἰωάννησ καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωποσ λαβεῖν οὐδὲν ἐὰν μὴ
ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖσ μαρτυρεῖτε
ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστόσ, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ
ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίοσ ἐστίν· ὁ δὲ
φίλοσ τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼσ αὐτοῦ καὶ ἀκούων, χαρᾷ χαίρει
διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλή-
ρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν
ἐρχόμενοσ ἐπάνω πάντων ἐστίν, ὁ δὲ ὢν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ
γῆσ ἐστὶν καὶ ἐκ τῆσ γῆσ λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενοσ
32 ὃν ἑώρακε καὶ ἤκουσε μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ

---

20 και ουκ usq φωσ [c]: *om 21 ο δε ποιων usq αυτου [c]: *om | ειργασμενον: [a] -μενα 24 [c] ο ιωαννησ 25 [c] εγεν. ουν ζητησισ | [c] ιουδαιου 31 δε: [c] om | επι: [c] εκ | ερχομενοσ: [c] add επανω παντων εστιν 32 ον: [b] ο | [c] εωρακεν et ηκουσεν

19 ηγαπησαν οι ανθρωπ. μαλλ. το σκ. 21 αυτου τα εργα | ειργασμενα 22 και οι μαθ. αυτ. εισ τ. ιουδ. γην | και εκει 23 ο ιωανησ | εγγυσ 24 ιωανησ 25 εγεν. ουν ζητησισ εκ τ. μαθ. των ιωανου | ιουδαιου 26 ηλθαν | ιωανην | ειπαν 27 ιωανησ | λαμβανειν ουδε εν αν μη 28 μοι μαρτυρ. οτ. ειπ. εγω 29 εστ. κ. ακου. αυτ. 31 om δε | επι: εκ | ερχομενοσ: add επανω παντων εστιν 32 ον: ο | τουτο μαρτυρει

19 ηγαπησ. οι ανθρ. μαλλ. το σκ. | πονηρα αυτων 21 αυτου τα εργα | ειργασμενα 22 και οι μαθ. αυτ. εισ τ. ιου. γ. και εκει 23 εγγυσ 24 ο ιωαννησ 25 εγεν. ουν ζητησισ 26 ραββι 27 λαμβανειν 28 υμεισ μοι μαρτ. 29 εστ. κ. ακου. αυτ. 31 ο ων εκ τησ γησ | ερχομενοσ: add επανω παντων εστι 32 ον: και ο | τουτο μαρτυρει

οὐδεὶσ λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν
ὅτι ὁ θεὸσ ἀληθήσ ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεόσ, τὰ ῥή-
ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα. 35 ὁ
πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36 ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ
οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ᾽ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν μένει.

IV.

1 Ὡσ οὖν ἔγνω ὁ ἰησοῦσ ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι ἰη-
σοῦσ πλείονασ μαθητὰσ ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ ἰωάννησ, 2 καί-
τοιγε ἰησοῦσ αὐτὸσ οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ᾽ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
3 ἀφῆκεν τὴν ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν γαλιλαίαν.
4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆσ σαμαρίασ. 5 ἔρχεται οὖν εἰσ
πόλιν τῆσ σαμαρίασ λεγομένην συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ
ἔδωκεν ἰακὼβ τῷ ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ
ἰακώβ· ὁ οὖν ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπορίασ ἐκαθέζετο
οὕτωσ ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. 7 ἔρχεταί τισ γυνὴ ἐκ
τῆσ σαμαρίασ ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· δόσ μοι
πῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα
τροφὰσ ἀγοράσωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρῖτισ· πῶσ
σὺ ἰουδαῖοσ ὢν παρ᾽ ἐμοῦ πῖν αἰτεῖσ, γυναικὸσ σαμαρίτιδοσ
οὔσησ; 10 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεισ τὴν δωρεὰν
τοῦ θεοῦ, καὶ τίσ ἐστιν ὁ λέγων σοι· δόσ μοι πῖν, σὺ ἂν ᾔτη-
σασ αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἐκείνη·

---

36 [c] ο δε απ. | οψεται: [a] εχει, [c] rursus οψεται IV, 4 sq *a σαμαριασ ad σαμαριασ transiluit, [a] suppl 6 ωσ: [ca] ωσει, sed ωσ restitutum 7 [c] πιειν 9 [c] λεγει ουν | [c] πιειν | ουσησ: [a] add ου γαρ συνχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 [c] πιειν 11 εκεινη: [c] η γυνη

34 *om το πνευμ. 36 ο δε απειθ. | μενει επ αυτ. IV, 1 εγνω ο κυριοσ οτι | η: *om | ιωανησ 3 *om παλιν 4 σαμαρειασ 5 σαμαρειασ 6 ουτω 7 om τισ | σαμαρειασ | *πειν, **πιειν (8 απελυθεισαν [bent] negante Maio) 9 λεγει ουν | σαμαρειτισ | *πειν, **πιειν | σαμαρειτιδοσ | ουσησ: add ου γαρ συνχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 *πειν, **πιειν 11 om εκεινη

34 διδωσιν ο θεοσ 36 ο δε απειθων | μενει επ αυτον IV, 1 εγνω ο κυριοσ οτι 4 σαμαρειασ 5 ς[e] σιχαρ | om τω pr 6 ωσει εκτη 7 om τισ | σαμαρειασ | πιειν 9 λεγει ουν | σαμαρειτισ | πιειν | ουσησ γυν. σαμαρειτιδοσ; ου γαρ συγχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταισ 10 πιειν 11 εκεινη: η γυνη

κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεισ καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν
ἔχεισ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν
ἰακώβ, ὅστισ ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ; αὐτὸσ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ. 13 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶσ ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ τούτου διψήσει
πάλιν· 14 ὁ δὲ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ
διψήσει εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω γενήσεται ἐν
αὐτῷ πηγὴ ὕδατοσ ἁλλομένου εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸσ
αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δόσ μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μη-
δὲ διέρχωμαι ὧδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ ἰησοῦσ· ὕπαγε φώνησον
τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνή· ἄνδρα οὐκ
ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· καλῶσ εἶπεσ ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχεισ·
18 πέντε γὰρ ἄνδρασ ἔσχεσ, καὶ νῦν ὃν ἔχεισ οὐκ ἔστιν σου
ἀνήρ· τοῦτο ἀληθῶσ εἴρηκασ. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· θεωρῶ ὅτι
προφήτησ εἶ σύ· 20 οἱ πατέρεσ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσ-
εκύνησαν, καὶ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύμοισ ἐστὶν ὅπου
προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι
ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν ἱεροσολύμοισ
προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 ὑμεῖσ προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε,
ἡμεῖσ προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων
ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσ-
κυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ·
καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτουσ ζητεῖ τοὺσ προσκυνοῦντασ αὐτῷ.

---

12 μειζων [c]: *-ζον | αυτοσ και: [c] και αυτοσ 14 ο δε πινων: [c] οσ δ αν πιη 15 [c] μηδε ερχομαι ενθαδε αντλ. 16 [c] ο ιησουσ 17 η γυνη: [c] add και ειπεν 19 η γυνη: [c] add κυριε 23 αυτω: [c] αυτον

11 ποθεν ουν 12 οστισ: οσ | αυτ. και: και αυτ. 14 οσ δ αν πιη εκ | om εγω sec | δωσω sec: add αυτω 15 διερχομαι ενθαδε αντλ. 16 om ιησουσ | σου τον ανδρ. 17 η γυνη: add και ειπεν αυτω | ουκ εχω ανδρα | **ειπασ | εχεισ: εχω 18 αληθεσ 19 κυριε θεωρω 20 εστιν: add ο τοποσ 23 τουσ προσκ. αυτον

11 ποθεν ουν 12 οστισ: οσ | αυτ. και: και αυτ. 13 ο ιησουσ 14 οσ δ αν πιη εκ | διψηση | om εγω sec | δωσω sec: add αυτω 15 μηδε ερχωμαι ενθαδε αντλ. 16 ο ιησουσ 17 η γυνη: add και ειπεν | ουκ εχω ανδρ. | ειπασ οτ. α. ο. εχω 18 αληθεσ 19 κυριε θεωρω 20 εν τουτ. τ. ορει | εστ. ο τοποσ οπ. δει προσκ. 21 γυναι πιστευσον μοι 23 αλλ ερχ. | τ. προσκυ. αυτον

24 πνεῦμα ὁ θεόσ, καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ ἐν πνεύματι ἀλη-
θείασ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι μεσσίασ
ἔρχεται, ὁ λεγόμενοσ χριστόσ· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, ἀναγγέλλει
ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
27 καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι
μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι εἶπεν αὐτῷ· τί ζητεῖσ, ἢ
τί λαλεῖσ μετ᾽ αὐτῆσ; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆσ ἡ γυνὴ
καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώποισ· 29 δεῦτε
ἴδετε ἄνθρωπον ὃσ εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ χριστόσ; 30 ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤρχοντο πρὸσ
αὐτόν. 31 ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ·
ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν
ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. 33 λέγουσιν οἱ μαθηταὶ πρὸσ ἀλλήλουσ· μή
τισ ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἐμὸν βρῶμά
ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με καὶ τελειώσω αὐ-
τοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ ἐστιν καὶ
ο θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδού, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸσ θερισμόν.
ἤδη 36 ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰσ ζωὴν
αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ
τούτῳ ὁ λόγοσ ἐστὶν ἀληθινόσ, ὅτι ἄλλοσ ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
ἄλλοσ ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶσ θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖσ
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν κόπον
αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 ἐκ δὲ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ πολλοὶ ἐπί-
στευσαν τῶν σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆσ γυναικὸσ μαρτυ-

---

24 [c] προσκυνουντ. αυτον εν πνευμ. και αληθεια δει προσκυν. 25 [c] οιδαμεν | [c] αναγγελει 27 [c] επι τουτω | [c] ηλθον 29 [c] ειπεν 33 [c] ελεγον ουν οι 35 ηδη: *nec ante nec post interpunxit; [c] vero post θερισμ. punctum addidit 39 [c] επι-στευσαν εισ αυτον

24 τ. προσχ. αυτον εν πν. και αληθεια δει προσχ. 25 αναγγελει 27 επι τουτω ηλθαν | om αυτου [bent s?] | om αυτω 30 om ουν 33 ελεγον ουν 34 ποιησω 36 om και sec 38 απεστειλα 39 επιστ. εισ αυτον | σαμαρειτων

24 τ. προσχυ. αυτον εν πν. και αληθεια δει προσχ. 25 αναγγελει | παντα 27 επι τουτω ηλθον | εθαυμασαν | om αυτω 29 παντα οσα 31 εν δε τω | ραββι 33 ελεγον ουν 35 τετραμηνον | ηδη cum θερισμον conjg 36 και ο θεριζων 38 απ-εστειλα 39 επιστευσ. εισ αυτον | σαμαρειτων

ρούσησ ὅτι εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡσ οὖν ἦλθον πρὸσ
αὐτὸν οἱ σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖσ· καὶ
ἔμεινεν παρ' αὐτοῖσ ἡμέρασ δύο. 41 καὶ πολλῷ πλείουσ ἐπίστευ-
σαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 καὶ ἔλεγον τῇ γυναικὶ ὅτι οὐκέτι
διὰ τὴν σὴν μαρτυρίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν
παρ' αὐτοῦ, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθῶσ οὗτόσ ἐστιν ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου.

43 Μετὰ δὲ τὰσ δύο ἡμέρασ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν γαλι-
λαίαν. 44 αὐτὸσ γὰρ ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτησ ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὡσ οὖν ἦλθεν εἰσ τὴν γαλιλαίαν,
ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι, ἑωρακότεσ πάντα ἃ ἐποίησεν ἐν
ἱεροσολύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἐληλύθεισαν εἰσ τὴν
ἑορτήν. 46 ἦλθαν οὖν πάλιν εἰσ τὴν κανὰν τῆσ γαλιλαίασ, ὅπου
ἐποίησαν τὸ ὕδωρ οἶνον. ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθέ-
νει, ἐν καφαρναοὺμ 47 ἀκούσασ ὅτι ὁ ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ ἰου-
δαίασ εἰσ τὴν γαλιλαίαν. ἦλθεν οὖν πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα
ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνή-
σκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ πρὸσ αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ
τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ βασι-
λικόσ· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸν παῖδά μου. 50 λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· πορεύου· ὁ υἱόσ σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρω-
ποσ τῷ λόγῳ τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ κατα-

---

39 [c] ειπεν 42 [c] τη τε γυναικι ελεγον | μαρτυριαν: [c] λαλιαν 45 ωσ: [c] οτε | εδεξ. αυτ. οι γαλιλαιοι [c]: *nil nisi οι (a γαλιλαιαν ad γαλιλαιοι aberravit) | [c] παντα εωρ. οσα 46 [c] κανα | [c] εποιησεν 47 [c] ουτοσ ακουσασ | ηλθ. ουν: [c] απηλθεν | [c] ημελλεν 50 τ. ιησου: [c] add ον ειπεν αυτω

40 ωσ ηλθ. ουν (sic * ex ωσ ουν συνηλθ. teste Maio) | σαμαρειται | εμεινεν εκει δυο ημερασ 42 τη τε γυναικι ελεγον | δια την λαλιαν σου | om παρ αυτου | ουτοσ εστ. αληθ. 45 οτε ουν | παντα εωρακ. οσα | ηλθον 46 ηλθεν | εν κανα | εποιησεν | και ην τισ 47 ουτοσ ακουσασ | om ὁ | ηλθ. ουν: απηλθεν 49 το παιδιον μου 50 τ. λογω ον ειπεν αυτω ο ιησουσ

39 παντα οσα 40 σαμαρειται | εμεινεν εκει δυο ημερασ 42 τη τε γυναικι ελεγον | μαρτυριαν: λαλιαν | om παρ αυτου | ουτοσ εστ. αληθ. | κοσμου: add ο χριστοσ 43 εκειθεν: add και απηλθεν 44 ο ιησουσ 45 οτε ουν | παντα εωρακοτεσ | ηλθον 46 ηλθεν ουν ο ιησουσ παλ. | κανα | εποιησεν | και ην τισ | καπερναουμ 47 ουτοσ ακουσασ | om ὁ | ηλθ. ουν: απηλθε | ηρωτα αυτον 49 το παιδιον μου 50 και επιστευσεν | τ. λογ. ω ειπεν αυτω ιησουσ

βαίνοντοσ, οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖσ
αυτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ᾽ αὐτῶν, ἐν ᾗ κομψότε-
ρον ἔσχεν· καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι ἐχθὲσ ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν
αὐτὸν ὁ πυρετόσ. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ
εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱόσ σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸσ καὶ ἡ οἰκία
αὐτοῦ ὅλη. 54 τοῦτο πάλιν δεύτερον ἐποίησεν σημεῖον ὁ ἰησοῦσ,
ἐλθὼν ἐκ τῆσ ἰουδαίασ εἰσ τὴν γαλιλαίαν.

V.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ἰη-
σοῦσ εἰσ ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖσ ἱεροσολύμοισ προβατικὴ
κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον ἑβραϊστὶ βηθζαθά, πέντε στοὰσ ἔ-
χουσα. 3 ἐν ταύταισ κατέκειτο πλῆθοσ τῶν ἀσθενούντων, τυ-
φλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τισ ἄνθρωποσ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ
ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦσ ἀνα-
κείμενον, καὶ γνοὺσ ὅτι πολυν χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεισ
ὑγιὴσ γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον
οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰσ τὴν κολυμ-
βήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλοσ πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
8 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβακτόν σου καὶ
περιπάτει. 9 ἐγένετο ὑγιὴσ ὁ ἄνθρωποσ, καὶ ἠγέρθη καὶ ἦρε
τὸν κράβακτον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν

53 [c] εν εκεινη | αυτω: [c] add ο ιησουσ V, 2 [c] εν τη προβατικη | [c] η επιλεγομενη 6 [c] κατακειμενον 9 [c] και ευθεωσ εγενετο | [c] κραβαττον (v. 8. non correxit.

51 οι δουλ. αυτου υπηντ. αυτω (om κ. ηγγειλ.) λεγοντεσ 52 την ωρ. εκεινην) om παρ αυτ. | ειπον ουν | **χθεσ | αυτον: *om [ben], suppl αυτην 53 ειπ. αυτω: add ο ιησουσ 54 τουτο δε πα. δευ. σημ. εποι. V, 1 om ἡ | om ὁ 2 επι τη προβατικῃ | η επιλεγομενη | βηθσαϊδα 5 ανθρωποσ εκει | om και 6 κατακειμενον | πολυν ηδη 7 προ: *προσ 8 *κραβαττον, **κραββατον. Item vv sqq 9 και ευθεωσ εγενετο | om και ηγερθη

51 οι δουλ. αυτου απηντησαν αυτω κ. απηγγειλαν λεγοντεσ | αυτου: σου 52 παρ αυτου την ωραν | χθεσ 53 εν εκεινη | ειπεν αυτω ο ιησουσ οτι ο 54 σημ. εποι. V, 1 om ἡ 2 επι τη προβατικη | s[e] 1633 κολυμβήθρᾳ | η επιλεγομενη | βηθεσδα 3 πληθοσ πολυ | ξηρων: add εκδεχομενων την του υδατοσ κινησιν | 4 αγγελοσ γαρ κατα καιρον κατεβαινεν εν τη κολυμβηθρα και εταρασσε το υδωρ· ο ουν πρωτοσ εμβασ μετα την ταραχην του υδατοσ υγιησ εγινετο, ω δηποτε κατειχετο νοσηματι 5 ανθρωπ. εκει | om και | om αυτου 6 κατακειμενον | πολυν ηδη 7 βαλλη 8 εγειραι | κραββατον 9 και ευθεωσ εγενετο | om κ. ηγερθη | κραββατον

ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ·
σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβακτόν σου.
11 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖσ· ὁ ποιήσασ με ὑγιῆν, ἐκεῖνόσ μοι
εἶπεν ἆραι τὸν κράβακτον καὶ περιπατεῖν. 12 ἠρώτησαν αὐτόν·
τίσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ εἰπών σοι ἆραι καὶ περιπατεῖν; 13 ὁ δὲ
ἰαθεὶσ οὐκ ᾔδει τίσ ἐστιν· ὁ γὰρ ἰησοῦσ ἔνευσεν, ὄχλου ὄντοσ
ἐν τῷ μέσῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει ὁ ἰησοῦσ τὸν τεθεραπευμέ-
νον ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγει αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴσ γέγονασ· μηκέτι ἁ-
μάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρον τί σοι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωποσ
καὶ εἶπεν τοῖσ ἰουδαίοισ ὅτι ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ ποιήσασ αὐτὸν
ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ ἰουδαῖοι τὸν ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα
ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνετο αὐτοῖσ· ὁ πατήρ μου
ἕωσ ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζή-
τουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάβ-
βατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν
ποιῶν τῷ θεῷ. 19 ἔλεγεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ δύναται ὁ υἱὸσ ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ
τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνοσ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸσ
ποιεῖ ὁμοίωσ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυ-
σιν αὐτῷ ἃ αὐτὸσ ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων ἔργα δείξει αὐτῷ,
ἵνα ὑμεῖσ θαυμάζετε. 21 ὡσ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺσ νεκροὺσ
καὶ ζωοποιεῖ, οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ οὓσ θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ

---

11 [c] απεκριθη | [c] υγιη | [c] αρον τ. κραβαττον σου κ. περιπατει 12 [c] αρον itemque [vdtr] περιπατει 13 [c] εξενευσεν | μεσω: [c] τοπω 14 [c] ευρισκ. αυτον ο ιησουσ εν 15 [c] απηλθεν ουν 17 απεκρινετο: intactum mansit 19 [c] απεκρινατο ουν ο ιησουσ και ελεγεν αυτοισ αμην αμην

10 om σου 11 οσ δε απεκριθη αυτ. | υγιη | αρον τ. κρ. σου κ. περιπατει 12 αρον κ. περιπατει 13 εξενευσεν | μεσω: τοπω 14 ευρισκει αυτον ιησουσ εν | λεγει: ειπεν | σοι τι 15 ειπεν: ανηγγειλεν 17 απεκρεινατο 18 δια τουτ. ουν 19 απεκρινατο ουν και ελεγεν αυτοισ αμην αμην | ομοιωσ ποιει 20 δειξει αυτω εργα | θαυμαζητε 21 ωσπερ

10 om και | κραββατον | om σου 11 om ο δε | απεκριθη | υγιη | αρον τ. κραββατον σου κ. περιπατει 12 ηρωτ. ουν | αρον τον κραββατον σου κ. περιπατει 13 εξενευσεν | μεσω: τοπω 14 ευρισκ. αυτον ο ιησουσ εν | λεγει: ειπεν 15 ειπεν: ανηγγειλε 16 τον ιησουν οι ιουδ. και εζητουν αυτον αποκτειναι 17 ο δε ιησουσ απεκρινατο 18 δια του. ουν 19 απεκρινατο ουν ο ιησουσ και ειπεν αυτοισ· αμην αμην | εαν μη τι | ομοι. ποι. 20 δειξει αυτω εργα | θαυμαζητε 21 ωσπερ

ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ
υἱῷ, 23 ἵνα πάντεσ τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼσ τιμῶσι τὸν πατέρα.
ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πι-
στεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰσ κρίσιν οὐκ
ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν.
25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσωσι
τῆσ φωνῆσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀκούσαντεσ ζήσουσιν. 26 ὥσ
γὰρ ὁ πατὴρ ζωὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ, οὕτωσ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν
ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· 27 καὶ κρίσιν ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν ποι-
εῖν, ὅτι υἱὸσ ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχε-
ται ὥρα ἐν ᾗ πάντεσ οἱ ἐν τοῖσ μνημείοισ ἀκούσωσιν τῆσ φωνῆσ
αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντεσ εἰσ ἀνά-
στασιν ζωῆσ, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντεσ εἰσ ἀνάστασιν κρίσεωσ.
30 οὐ δύναμαι ποιεῖν ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼσ ἀκούω
κρίνω· ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με. 31 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθήσ· 32 ἄλλοσ
ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθήσ ἐστιν ἡ
μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 ὑμεῖσ ἀπεστάλκατε πρὸσ
Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀν-
θρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖσ
σωθῆτε. 35 ἐκεῖνοσ ἦν ὁ λύχνοσ ὁ καιόμενοσ καὶ φαίνων, ὑμεῖσ
ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸσ ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ
δὲ ἔχω μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν

---

25 ωρα: [c] add και νυν εστιν | [c] και οι ακουσ. 26 [c] ωσπερ γαρ | ουτωσ usq εν εαυτω [c]: *om 27 [c] και εξουσ. εδωκ. αυτ. κρισ. ποι. 30 [a] και η κρισισ 32 [c] οιδα 35 [c] υμεισ δε

25 ωρα: add και νυν εστιν | ακουσουσιν | οι ακουσαντεσ 26 ωσπερ | εχει ζωην 27 και εξουσ. εδω. αυτ. κρισ. ποι. 28 ακουσουσιν 29 om δε 30 εγω ποιειν | και η κρισισ 32 οιδα 33 ιωανην 35 υμεισ δε | αγαλλιασθηναι 36 την μαρτυριαν | μειζων | ιωανου

25 ωρα: add και νυν εστιν | ακουσονται | και οι ακουσ. ζησονται 26 ωσπερ | εχει ζωην | ουτ. εδωκε και τω υιω 27 κ. εξουσ. εδω. αυτ. και κρισ. ποι. 28 ακουσονται 30 εγω ποιειν | και η κρισισ | με: add πατροσ 32 οιδα 35 υμεισ δε | αγαλλιασθηναι 36 την μαρτυριαν | εδωκε

μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ ἐμὲ ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψασ
με πατήρ, ἐκεῖνοσ μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ
πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδοσ αὐτοῦ ἑωράκατε, 38 καὶ τὸν λό-
γον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ,
τούτῳ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε. 39 ἐραυνᾶτε τὰσ γραφάσ, ὅτι ὑμεῖσ
δοκεῖτε ἐν αὐταῖσ ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρ-
τυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρόσ με ἵνα ζωὴν
ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλ᾽ ἔγνωκα
ὑμᾶσ, ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖσ. 43 ἐγὼ
ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με·
ἐὰν ἄλλοσ ἔλθῃ τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶσ
δύνασθε ὑμεῖσ πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντεσ,
καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητοῦντεσ; 45 μὴ
δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸσ τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ
κατηγορῶν ὑμῶν μωϋσῆσ, εἰσ ὃν ὑμεῖσ ἠλπίκατε. 46 εἰ γὰρ
ἐπιστεύετε μωσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνοσ
γέγραφεν. 47 εἰ δὲ τοῖσ ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶσ
τοῖσ ἐμοῖσ ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦσ πέραν τῆσ θαλάσσησ τῆσ
γαλιλαίασ τῆσ τιβεριάδοσ· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺσ ὄχλοσ,
ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει περὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 καὶ ἀπ-
ῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ ἰησοῦσ, καὶ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν

42 *sic: ουκ εχετε τ. αγ. τ. θε. ουκ εχετε, c ουκ εχ. priore loco om 44 ζητουντεσ: c ζητιτε 46 c εγραψεν VI, 3 c ανηλθεν δε | c ο ιησουσ | c και εκι εκαθ.

36 εμε: με 39 **ερευνατε 42 αλλα | ουκ εχετε post θεου 43 ελθη εν τω 44 παρ αλληλ. | om θεου | ζητειτε 45 ο κατηγ. υμ. προσ τον πατερα 46 μωυσει | εγραψεν 47 πιστευετε VI, 2 οχλ. πολ. | οτι εθεωρουν | περι: επι 3 ανηλθεν δε | και εκει εκαθητο

36 α εγω ποιω | με 37 εκεινοσ: αυτοσ | αχηκο. πωποτ. 38 μενοντα εν υμιν 39 ερευνατε 42 ουκ εχετε post θεου 43 ελθη εν τω | ληψεσθε 44 ου ζητειτε 45 μωσησ 46 μωση | εγραψεν VI, 2 και ηκολ. αυτ. οχλ. πολ. | αυτου τα σημ. | περι: επι 3 ανηλθε δε | ο ιησουσ κ. εκει εκαθητο

αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων. 5 ἐπάρασ
οὖν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ ὅτι ὄχλοσ πολὺσ
ἔρχεται πρὸσ αὐτόν, λέγει πρὸσ φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν
ἄρτουσ, ἵνα οὗτοι φάγωσιν; 6 τοῦτο γὰρ ἔλεγεν πειράζων αὐ-
τόν· αὐτὸσ δὲ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν. 7 ἀποκρίνεται οὖν ὁ φίλιπ-
ποσ· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν ἵνα ἕκαστοσ βραχύ
τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀνδρέασ ὁ
ἀδελφὸσ σίμωνοσ πέτρου· 9 ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃ ἔχει πέντε
ἄρτουσ κριθίνουσ καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰσ
τοσούτουσ; 10 εἶπεν ὁ ἰησοῦσ· ποιήσατε τοὺσ ἀνθρώπουσ ἀνα-
πεσεῖν. ἦν δὲ χόρτοσ πολὺσ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄν-
δρεσ τὸν ἀριθμὸν ὡσ τρισχίλιοι. 11 ἔλαβεν δὲ τοὺσ ἄρτουσ ὁ
ἰησοῦσ καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖσ ἀνακειμένοισ· ὁμοίωσ
καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡσ δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσ-
ματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν
δώδεκα κοφίνουσ κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων,
ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖσ βεβρωκόσιν. 14 οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντεσ ὃ
ἐποίησεν σημεῖον, ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ἀληθῶσ ὁ προφήτησ ὁ
εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. 15 ἰησοῦσ οὖν γνοὺσ ὅτι μέλλουσιν
ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν καὶ ἀναδεικνύναι βασιλέα, φεύγει
πάλιν εἰσ τὸ ὄροσ μόνοσ αὐτόσ.

---

5 c ο ιησουσ 6 γαρ: c δε | c αυτοσ γαρ | c εμελλεν 7 αποκριν. ουν: ca απεκριθη αυτω, cb απεκρ. ουν (ut vdtr) αυτω 10 χορτοσ c: *τοποσ | c πεντακισχιλιοι 11 c ελαβεν ουν | εδωκεν: c add τοισ μαθηταισ οι δε μαθηται 15 c αρπαζειν αυτ. ινα ποιησωσιν βασ. ανεχωρησεν παλ.

5 ο ιησουσ | πολ. οχλ. | φαγωσ. ουτοι 6 τουτο δε | αυτοσ γαρ 7 απεκριθη αυτω φιλιπποσ | αρκουσιν αυτοισ | om τι 9 οσ εχει 10 πεντακισχειλιοι 11 ελαβεν ουν | και ευχαριστησασ διεδωκεν 12 περισσευοντα 13 επερισσευσαν 14 α εποι. σημεια ελ. οτι | ο ερχ. εισ τ. κο. 15 και αναδειχν.: ινα ποιησωσι | φευγει: ανεχωρησε | αυτοσ μονοσ

5 ο ιησ. τουσ οφθ. | πολ. οχλ. | πρ. τον φιλ. | αγορασομεν | φαγ. ουτοι 6 τουτο δε | αυτοσ γαρ 7 απεκριθη αυτω φιλιπποσ | αρκουσιν αυτοισ | εκαστ. αυτων 9 εν ωδε 10 ειπε δε | ανεπεσον ουν | ωσει πεντακισχιλ. 11 κ. ευχαριστησασ διεδωκε τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται τοισ 14 σημειον: add ο ιησουσ | ελεγ. οτι ουτοσ | ο ερχ. εισ τ. κο. 15 και αναδειχν.: ινα ποιησωσιν αυτον | ανεχωρησε παλιν | αυτοσ μονοσ

16 Ὡσ δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ
τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντεσ εἰσ πλοῖον ἔρχονται πέραν τῆσ
θαλάσσησ εἰσ καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺσ ἡ σκοτία,
καὶ οὔπω ἐληλύθει ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέ-
μου μεγάλου πνέοντοσ διηγείρετο. 19 ἐληλακότεσ οὖν ὡσ στάδια
εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβή-
θησαν. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἦλθον οὖν
λαβεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ
τὴν γῆν εἰσ ἣν ὑπήντησεν.
22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἑστὼσ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶδεν
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἐκεῖνο εἰσ ὃ ἐνέβησαν οἱ
μαθηταὶ τοῦ ἰησοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεληλύθει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ εἰσ
τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 23 ἐπελθόντων οὖν τῶν
πλοίων ἐκ τιβεριάδοσ, ἐγγὺσ οὔσησ ὅπου καὶ ἔφαγον ἄρτον εὐ-
χαριστήσαντοσ τοῦ κυρίου, 24 καὶ ἰδόντεσ ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ὁ ἰη-
σοῦσ οὐδὲ οἱ μαθηταί, ἀνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον καὶ ἦλθον εἰσ
καφαρναούμ, ζητοῦντεσ τὸν ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντεσ αὐτὸν πέ-

---

19 [a] vel[b] σταδιουσ 21 [c] επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εκεινο (cod ενκεινο, ν notato) εισ ο ενεβ. οι μα. τ. ιησου: [c] εν, **improbatis reliquis** | συνεληλ. αυτοισ: [c] συνεισηλθεν τοισ μαθηταισ αυτου | πλοιον: **cod** πλοιαν **notato** ο **super** α | οι μα. αυτ.: [b] **add** απηλθον 23 ουσησ: [c] του τοπου | και: [c] **om** 24 κ. ιδοντεσ **etc**: [c] οτε ουν ιδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου ενεβησαν αυτοι εισ τα πλοιαρια

17 ηρχοντο | και σκοτια ηδη εγεγονει κ. ουπ. πρ. αυτ. εληλ. ο ιησ. 18 διεγειρετο 19 σταδιουσ 20 ο δε λεγει 21 ηλθον: ηθελον | εγενετ. το πλοι. επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εστηκωσ | *περα | ειδον | ει μη εν και οτι ου συνεισηλθεν τοισ μαθηταισ αυτου ο ιησ. | οι μα. αυτ. απηλθον 23 επελθοντων **etc**: αλλα ηλθεν πλοια εκ τησ τιβερ. εγγ. του τοπου οπου εφαγον τον αρτ. 24 οτε ουν ειδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου ενεβησαν αυτοι εισ τα πλοιαρια

17 εισ το πλοιον ηρχοντο | καπερναουμ | και σκοτια ηδη εγεγονει κ. ουκ εληλυθ. πρ. αυτ. ο ιησουσ 19 σταδιουσ 20 ο δε λεγει 21 ηλθον: ηθελον | επι τησ γησ ε. η. υπηγον 22 εστηκωσ | ιδων | ει μη εν εκεινο εισ ο ενεβ. οι μα. αυτου | ου συνεισηλθε τοισ μαθηταισ αυτου ο ιησ. εισ το πλοιαριον | αυτου: **add** απηλθον 23 αλλα δε ηλθε πλοιαρια εκ τιβερ. εγγ. του τοπου οπου εφαγ. τον αρτ. 24 οτε ουν ειδεν ο οχλοσ οτι ιησουσ ουκ εστιν εκει ουδ. οι μα. αυτου, ενεβησ. και αυτοι εισ τα πλοια | καπερναουμ

ραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον αὐτῷ· ραββεί, πότε ὧδε ἦλθεσ; 26 ἀπ-
εκρίθη αὐτοῖσ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ
με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ
ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε βρῶσιν μὴ τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ
τὴν μένουσαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν
ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεόσ. 28 εἶπον οὖν πρὸσ
αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵν᾽ ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη
ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα
πιστεύητε εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ. 30 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ποι-
εῖσ σημεῖον σύ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
31 οἱ πατέρεσ ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώσ ἐστιν
γεγραμμένον· [ἄρτον] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ δέδωκεν αὐτοῖσ φαγεῖν.
32 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μωϋσῆσ
δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου
δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 ὁ γὰρ
ἄρτοσ ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν
διδοὺσ τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· πάντοτε, κύριε, δὸσ
ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ· ὁ ἐρχόμενοσ πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ
πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν ὅτι
καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ
πρὸσ ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω,
38 ὅτι οὐ καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ

---

26 ζητειτε με [c]: *om 27 εσφραγισεν [a]: *om 28 [c] ινα εργ. 31 αρτον [c]: *om 37 [c] εκβαλω εξω 38 ου: [c] om | ινα: [c] ουχ ινα

25 ηλθεσ: γεγονασ 26 ο ιησουσ | **ιδετε 27 εργαζ. μη την βρωσιν | αλλα την βρωσιν την μενουσαν | υμιν δωσει 28 ινα εργ. 29 ο ιησουσ 30 τι ουν ποιεισ συ σημ. 31 εδωκεν 32 εδωκεν 33 om ὁ sec 34 κυριε παντοτε 35 om ουν | **διψηση 36 εωρακ. με 37 τον ερχομ. προσ με | εκβαλω εξω 38 οτι καταβεβ. απο τ. ουρ. ουχ ινα ποιω

25 ραββι | ηλθεσ: γεγονασ 26 ο ιησουσ 27 εργαζ. μη την βρωσ. | αλλα την βρωσιν την μενουσαν | υμιν δωσει 28 ς ποιουμεν | ινα εργ. 29 ο ιησουσ | πιστευσητε 30 τι ουν ποι. συ σημ. 31 εδωκεν 32 μωσησ 33 om ὁ sec 34 κυριε παντοτε 35 ειπε δε | προσ με | διψηση 36 εωρακ. με 37 τον ερχ. πρ. με | εκβαλ. εξω 38 om ου | ουχ ινα ποιω

ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με [. 39 τοῦτο δέ ἐστιν
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με], ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ
ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου, ἵνα πᾶσ ὁ θεω-
ρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 ἐγόγγυζον οὖν οἱ
ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβὰσ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ἰησοῦσ ὁ υἱὸσ
ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖσ οἴδαμεν καὶ τὸν πατέρα; πῶσ οὖν οὗτοσ λέ-
γει· ἐγὼ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη οὖν ἰησοῦσ
αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶσ δύνα-
ται ἐλθεῖν πρόσ με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψασ με ἑλκύσῃ αὐτόν,
κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστι γεγραμμένον
ἐν τοῖσ προφήταισ· καὶ ἔσονται πάντεσ διδακτοὶ θεοῦ. πᾶσ ὁ
ἀκούσασ παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸσ ἐμέ. 46 οὐχ
ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τισ εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ πατρόσ, οὗ-
τοσ ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ πιστεύων
ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ. 49 οἱ πατέρεσ
ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτόσ
ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τισ ἐξ αὐτοῦ
φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ καταβάσ· ἐάν τισ φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰσ
τὸν αἰῶνα. ὁ ἄρτοσ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆσ τοῦ κόσμου ζωῆσ,

---

39 *τουτο δε etc: *om, [ca] suppl, sed (a[cb]) rursus exstincta sunt 42 και τον πατερα: [c] τον πατερα και την μητερα 46 θεου: [c] πατερα 51 [c] και ο αρτοσ ον

39 om εν 40 om εν 42 ουχι | οιδ. τον πατερ. και την μητερα | ουν: νυν | om ουτοσ | οτι εκ του 43 om ουν | ιησ. και ειπ. αυτοισ | μετα 44 προσ εμε | εν τη 46 παρα θεου ουτ. εωρ. τ. πατερα 47 om οτι 49 εν τ. ερημ. το μανν. 50 μη αποθνησκη 51 εκ τουτου του αρτου ζησεται | και ο αρτ. δε ον εγ. δω. η σαρξ μ. εστ. υπ. τ. του κο. ζω.

39 τ. πεμψ. με πατροσ 40 τουτο δε | πατροσ μου: πεμψαντοσ με | om εν 42 οιδαμεν τον πατ. και την μητερα | λεγει ουτοσ | εγω εκ: οτι εκ 43 ο ιησουσ και ειπ. αυτοισ 44 και εγω 45 του θεου | πασ ουν | προσ με 46 τισ εωρακ. | παρα του θεου ουτ. εωρ. τ. πατερα 47 om οτι | ο πιστ. εισ εμε 51 εκ τουτου του αρτ. ζησεται | και ο αρτ. δε ον ε. δω. η σαρξ μ. εστ. ην εγω δωσω υπ. τ. τ. κο. ζωησ

ἡ σάρξ μου ἐστίν. [52] ἐμάχοντο οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ οἱ ἰουδαῖοι
λέγοντεσ· πῶσ οὖν δύναται ἡμῖν οὗτοσ δοῦναι τὴν σάρκα φα-
γεῖν; [53] εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν
μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε τὸ
αἷμα αὐτοῦ, οὐκ ἔχετε ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτοῖσ. [54] ὁ τρώγων
μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ
ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [55] ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶσ
ἐστὶν βρῶσισ, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶσ ἐστὶ ποτόν. [56] ὁ τρώγων
μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν
αὐτῷ. [57] καθὼσ ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν
πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνοσ ζήσει δι᾽ ἐμέ. [58] ἔστιν ὁ ἄρ-
τοσ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, οὐ καθὼσ οἱ πατέρεσ ἔφαγον
καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα.
[59] Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν καφαρναούμ.
[60] πολλοὶ οὖν ἀκούσαντεσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-
ρόσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ· τίσ δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; [61] ἔγνω
οὖν ἰησοῦσ ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο ὑμᾶσ σκανδαλίζει; [62] ἐὰν θεω-
ρῆτε ἀναβαίνοντα τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
[63] πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ
ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή. [64] ἀλλ᾽
ἐξ ὑμῶν εἰσίν τινεσ οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἀπ᾽ ἀρχῆσ ὁ
σωτὴρ τίνεσ εἰσὶν οἱ πιστεύοντεσ, καὶ τίσ ἦν ὁ μέλλων αὐτὸν

---

55 ab αληθωσ priore ad posterius scriptor transiluit; [c] vero suppl. αληθησ εστιν βρωσισ και το αιμα μου. Idem αληθησ pro αληθωσ reposuit, sed h. l. αληθωσ restitutum | ποτον: [c] ποσισ 58 εστιν: [c] ουτοσ εστ. | [c] καταβασ 61 [c] ιδωσ δε ο ιησουσ εν | [c] om και 62 [c] εαν ουν 63 [c] το πνευμα 64 τισ [c]: *om

52 om ουν sec | ουτοσ ημιν | σαρκα: add αυτου 53 om ὁ | εαν μη | αυτου το αιμα | om αιωνιον 55 αληθησ bis | εστιν ποσισ 58 ουτοσ εστ. ο αρτ. ο εξ ουρ. καταβασ | εφαγ. οι πατερ. 61 ειδωσ δε ο ιησουσ | om και 62 εαν ουν | τ. υι. τ. ανθρ. αναβ. 63 το πνευμα | ζωη: add εστιν 64 εισιν εξ υμων | εξ αρχησ ο ιησουσ | οι μη πιστευοντ. κ. τισ εστιν ο παραδωσων αυτον

52 om ουν sec | ουτοσ ημιν 53 εαν μη | αυτου το αιμα | om αιωνιον 54 και εγω 55 εστι ποσισ 57 ζησεται 58 ουτοσ εστιν ο αρτ. |,καταβασ | εφαγ. οι πατερ. υμων το μαννα | ζησεται 59 καπερναουμ 60 ουτοσ ο λογοσ 61 ειδωσ δε ο ιησουσ | om και 62 εαν ουν θε. τον υι. τ. α. αναβαιν. 63 το πνευμα | λαλω | ζωη: add εστιν 64 εισιν εξ υμ. τιν. | εξ αρχησ ο ιησουσ | οι μη πιστευ. κ. τισ εστιν ο παραδωσων αυτον

παραδιδόναι. [65] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ
δύναται ἐλθεῖν πρὸσ ἐμέ, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον ἐκ τοῦ πατρόσ.
[66] ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν ἀπῆλθον εἰσ τὰ ὀπίσω,
καὶ οὐκέτι μετ᾽ αὐτοῦ περιεπάτουν. [67] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ τοῖσ
δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε ὑπάγειν; [68] ἀπεκρίθη αὐτῷ σίμων
πέτροσ· κύριε, πρὸσ τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆσ αἰωνίου
ἔχεισ· [69] καὶ ἡμεῖσ πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ
ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. [70] ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐχὶ ἐγὼ
ὑμᾶσ ἐξελεξάμην δώδεκα, καὶ ἐξ ὑμῶν διάβολόσ ἐστιν; [71] ἔλε-
γεν δὲ ἰούδαν σίμωνοσ ἀπὸ καρυώτου· οὗτοσ γὰρ καὶ ἔμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷσ ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

[1] Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ ἰησοῦσ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι. [2] ἦν δὲ ἐγγὺσ ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.
[3] εἶπον οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸσ αὐτόν· μετάβηθι ἐντεῦθεν
καὶ ὕπαγε εἰσ τὴν ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωροῦσιν
τὰ ἔργα ἃ ποιεῖσ. [4] οὐδεὶσ γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιῶν ζητεῖ αὐτὸσ
ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖσ, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ
κόσμῳ. [5] οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰσ αὐτόν. [6] λέ-
γει αὐτοῖσ ἰησοῦσ· ὁ καιρὸσ ὁ ἐμὸσ οὔ πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸσ
ὁ ὑμέτεροσ πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμοσ. [7] ὁ κόσμοσ οὐ δύναται μι-

---

65 [c] δεδομενον αυτω 70 [c] τουσ δωδεκα | [c] και εισ εξ 71 [c] τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτου VII, 1 [ca] και μετα, sed και rursus erasum 3 [c] θεωρησουσιν τα εργα σου α 6 [c] λεγ. ουν αυτοισ ο ιησουσ | [c] ουπω παρ. 7 ου δυνατ. ο κοσμ.

65 προσ με | δεδομενον αυτω 66 om ουν | εκ των μαθ. αυτου 70 απεκριθ. αυτοισ ο ιησουσ· ουκ εγ. υμ. τουσ δωδ. εξελ. | εισ διαβολοσ 71 τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτου | om και | παραδιδ. αυτον | om ων VII, 1 και μετα | om ὁ 3 πρ. αυτ. οι αδ. αυτ. | *θεωρησουσιν, **-σωσιν | σου τα εργα 4 ποιει και ζητει αυτο | *παρησια 6 λεγει ουν αυτ. ο ιησ. | ουπω παρεστ. | παντοτ. παρεστιν ετ. 7 ου δυν. ο κοσμ.

65 προσ με | δεδομενον αυτω ε. τ. πατρ. μου 66 om ουν | πολλ. απηλθ. των μα. αυτου 68 απεκριθ. ουν 69 συ ει ο χριστοσ ο υιοσ του θε. του ζωντοσ 70 απεκριθη αυτοισ ο ιησουσ· ουκ ε. υ. τουσ δωδ. εξελ. | εισ διαβολ. 71 τον ιουδαν σιμ. ισκαριωτην | om και | ημελλεν VII, 1 και περιεπ. ο ιησ. μετα ταυτ. 3 πρ. αυτ. οι αδελφ. αυτ. | θεωρησωσι τα εργ. σου 4 εν κρυπτ. τι ποιει και ζητ. 6 λεγει ουν αυτ. ο ιησ. | ουπω παρ. 7 ου δυν. ο κοσμ.

σεῖν ὑμᾶσ, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι μαρτυρῶ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πο-
νηρά ἐστιν. [8] ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐκ
ἀναβαίνω εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω πε-
πλήρωται. [9] ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. [10] ὡσ
δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸσ
ἀνέβη, οὐ φανερῶσ ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. [11] οἱ οὖν ἰουδαῖοι ἐζήτουν
αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνοσ; [12] καὶ γογ-
γυσμὸσ πολὺσ ἦν περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
ἀγαθόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. [13] οὐ-
δεὶσ μέντοι παρρησίᾳ περὶ αὐτοῦ ἐλάλει διὰ τὸν φόβον τῶν
ἰουδαίων.

[14] Ἤδη δὲ τῆσ ἑορτῆσ μεσούσησ ἀνέβη ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. [15] ἐθαύμαζον οὖν οἱ ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ οὗ-
τοσ γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώσ; [16] ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖσ
ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντόσ με· [17] ἐάν τισ θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται
περὶ τῆσ διδαχῆσ, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ
λαλῶ. [18] ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ, καὶ ὁ
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν, οὗτοσ ἀληθήσ ἐστιν,
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. [19] οὐ μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν
νόμον; καὶ οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀπο-
κτεῖναι; [20] ἀπεκρίθη ὁ ὄχλοσ· δαιμόνιον ἔχεισ· τίσ σε ζητεῖ
ἀποκτεῖναι; [21] ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἓν ἔργον ἐ-
ποίησα, καὶ πάντεσ θαυμάζετε. [22] ὁ μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὴν
περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωσέωσ ἐστίν, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῶν πα-

---

8 ταυτην pr: [ca] del, [cb] rest | [c] ο εμοσ 22 ο μωυσησ: [c] δια τουτο (sed nec ante nec post interpunxit) μωυσησ

7 οτι εγω μαρτ. περι αυτου 8 om ταυτην pr | ουκ: ουπω | ο εμοσ 9 ταυτα δε ειπ. αυτοισ εμ. 10 αλλα ωσ εν κρ. 12 περι αυτου ην πολ. εν τοισ οχλοισ | αλλοι δε 13 ελαλ. περι αυτ. 17 εκ του θεου 18 ο δε ζητων 19 εδωκεν 22 δια τουτο μωυσησ | *ουκ οτι | μωυσεωσ | om οτι sec

7 οτι εγω μαρτ. περι αυτου 8 ουπω αναβαιν. | ο καιρ. ο εμοσ 9 ταυτα δε | αυτοσ: αυτοισ 10 εισ τ. εορτ. post ανεβη | αλλ ωσ εν 12 περι αυτου ην εν τοισ οχλοισ | αλλοι δε 13 ελαλ. περι αυτ. 14 ο ιησουσ 15 και εθαυμαζ. οι 16 om ουν | ο ιησουσ 17 εκ του θεου 18 ο δε ζητων 19 μωσησ 20 απεκρ. ο οχλ. και ειπε 21 ο ιησουσ 22 δια τουτο μωσησ | μωσεωσ | om οτι sec

τέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν
λαμβάνει ἄνθρωποσ ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ μωϋ-
σέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββά-
τῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ᾽ ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.
25 ἔλεγον οὖν τινὲσ τῶν ἱεροσολυμειτῶν· οὐκ οὗτόσ ἐστιν ὃν ζη-
τοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσιν. μήτι ἀληθῶσ ἔγνωσαν οἱ ἀρχιερεῖσ ὅτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ χριστόσ; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ χριστὸσ ὅταν
ἔρχεται, οὐδεὶσ γινώσκει αὐτὸν πόθεν ἐστίν. 28 ἔκραξεν ουν ὁ
ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ λέγων· καὶ ἐμὲ οἴδατε, καὶ
οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλὰ ἔστιν
ἀληθὴσ ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. 29 ἐγὼ δὲ οἶδα αὐ-
τόν, ὅτι παρ᾽ αὐτῷ εἰμί, κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. 30 οἱ δὲ ἐ-
ζήτουν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὴν χεῖρα,
ὅτι ουπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ
ὄχλου εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτοσ ποιεῖ; 32 ἤκουσαν δὲ οἱ φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντοσ ταῦτα περὶ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν τοὺσ
ὑπηρέτασ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.
33 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί, καὶ
ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με. 34 ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρή-
σετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν

---

27 inter ο χριστ. et οταν ερχεται scripta haec sunt: οταν ελθη μη πλιονα σημ:α ποιησει η (cf v. 31), [c] delenda significavit 29 [c] παρ αυτου 31 ποιει: [c] εποιησεν

22 om εν 23 ο ανθρωποσ | om ὁ sec 24 κρινατε: κρινετε 25 τινεσ εκ των | ουκ: ουχ 26 μηποτε αλ. εγν. οι αρχοντεσ 27 ο δε χριστοσ | ερχηται | om αυτον 28 εν τ. ιερω διδ. ο (**om) ιησουσ | καμε | αλλ εστιν αληθινοσ 29 om δε | παρ αυτου | απεστειλεν 30 οι δε εζ.: εζητ. ουν | εληλυθεν [bent] 31 εκ του οχλ. δε πολλοι επιστ. εισ | ποιει: εποιησεν 32 om δε | περι αυτου ταυτα | οι αρχ. κ. οι φαρ. υπηρετασ 34 ευρησετε με | ελθειν εκει

23 om ὁ sec | μωσεωσ 25 τινεσ εκ τ. ιεροσολυμιτων | ουχ 26 μηποτε αλ. εγν. οι αρχοντεσ | αληθωσ ο χριστοσ 27 ο δε χριστ. | ϛ ερχηται | om αυτον 28 εν τ. ιε. διδ. ο ιησ. | καμε | αλλ εστιν αληθινοσ 29 παρ αυτου | απεστειλεν 30 εζητουν ουν 31 εκ τ. οχλ. επιστ. | οτι ο χρ. | μητι πλει. ση. τουτων | ουτοσ εποιησεν 32 om δε | περι αυτ. ταυτ. | απεστ. οι φαρ. κ. οι αρχ. υπηρετασ 33 ειπ. ουν αυτοισ | μικρ. χρον.

οἱ ἰουδαῖοι· ποῦ οὗτοσ μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν
αὐτόν; μὴ εἰσ τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι
καὶ διδάσκειν τοὺσ ἕλληνασ; 36 τί ἐστιν οὗτοσ ὁ λόγοσ ὃν εἶπε·
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆσ ἑορτῆσ ἱστήκει
ὁ ἰησοῦσ καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τισ διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.
38 ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, καθὼσ εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆσ
κοιλίασ αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατοσ ζῶντοσ. 39 τοῦτο δὲ ἔλεγεν
περὶ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντεσ εἰσ
αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι ἰησοῦσ οὔπω δεδόξαστο. 40 ἐκ
τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντεσ αὐτοῦ τῶν λόγων τούτων ἔλεγον·
ἀληθῶσ οὗτόσ ἐστιν ὁ προφήτησ, 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ
χριστόσ, ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ ὁ χριστὸσ ἔρ-
χεται; 42 οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματοσ δαυεὶδ καὶ
ἀπὸ βηθλεὲμ τῆσ κώμησ, ὅπου ἦν ὁ δαυείδ, ὁ χριστὸσ ἔρχεται;
43 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 τινὲσ δὲ ἔλεγον ἐξ
αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶσ ἐπέβαλεν αὐτῷ τὰσ χεῖρασ.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ φαρι-
σαίουσ, καὶ λέγουσιν αὐτοῖσ ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;
46 οἱ δὲ ὑπηρέται ἀπεκρίθησαν· οὐδέποτε οὕτωσ ἄνθρωποσ ἐλά-
λησεν ὡσ οὗτοσ λαλεῖ ὁ ἄνθρωποσ. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖσ οἱ

---

35 c οι ιουδ. προσ εαυτουσ 36 c ειπεν 37 c ερχεσθω προσ με 39 c εδοξασθη 40 c om αυτου 44 ελεγον: c ηθελον | c επεβ. επ αυτον 46 c ελαλησεν ουτωσ ανθρωποσ, omissis ωσ ουτ. λαλ. ο ανθρ.

35 οι ιουδ. προσ εαυτουσ | οτι ημεισ ουχ 36 τισ εστ. ο λογ. ουτοσ | ευρησ. με 37 *ειστηκει | εκραξε | ερχεσθω προσ εμε 39 ελεγεν: ειπεν | ο εμελλον | πιστευσαντεσ | πνευμα: add αγιον δεδομενον | εδοξασθη 40 om αυτου | οτι ουτοσ εστ. αληθ. 41 αλλοι sec: οι δε 42 *ουκ, **ουχ | om ὁ pr | ερχ. ο χριστ. 44 ελεγον: ηθελον | εβαλεν επ αυτον 45 λεγουσιν: ειπον 46 απεκριθησ. οι υπηρετ. | ελαλησ. ουτωσ ανθρ. | om ωσ ουτ. λα. ο ανθρ. 47 απεκριθ. ουν οι

35 οι ιουδ. προσ εαυτουσ | οτι ημεισ ουχ 36 τισ εστιν 37 ειστηκει | εκραξεν | ερχεσθω προσ με 39 ελεγεν: ειπε | εμελλον | πνευμα αγιον | ο ιησουσ | ουδεπω εδοξασθη 40 πολλοι ουν εκ τ. οχλ. ακουσ. τον λογον ελεγ. ουτ. εστ. αληθ. 41 αλλοι sec: add δε 42 δαβιδ bis | om ὁ 43 εν τ. οχλ. εγεν. 44 ελεγον: ηθελον | επεβ. επ αυτον 45 λεγουσιν: ειπον 46 απεκριθησ. οι υπηρ. ουδ. ουτ. ελαλ. ανθρ. | om λαλει 47 απεκρ. ουν αυτοισ

φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖσ πεπλάνησθε; [48] μή τισ ἐκ τῶν ἀρχόν-
των πιστεύει εἰσ αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων; [49] ἀλλ' ὁ ὄχλοσ
οὗτοσ ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. [50] εἶπεν δὲ νι-
κόδημοσ πρὸσ αὐτούσ, εἶσ ὢν ἐξ αὐτῶν· [51] μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν
κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον καὶ γνῷ τί ποιεῖ;
[52] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ
εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτησ ἐκ τῆσ γαλιλαίασ οὐκ ἐ-
γείρεται.

VIII.

[12] Πάλιν οὖν αὐτοῖσ ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦσ λέγων· ἐγω φῶσ
εἰμὶ τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ
σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. [13] εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φα-
ρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖσ· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν
ἀληθήσ. [14] εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμ-
αυτοῦ, ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον

---

48 [c] επιστευσεν 50 πρ. αυτουσ: [c] add ο ελθων προσ αυτον προτερον 51 [c] πρωτ. παρ αυτου VIII, 12 [c] ειμι το φωσ | [c] αλλ εξει

48 επιστευσεν 49 αλλα 50 λεγει νειχοδημοσ πρ. αυ. ο ελθων προσ αυτον προτερον 51 πρωτον παρ αυτου 52 ειπαν | **ερευνησον | εκ τησ γαλ. προφητ. VIII, 12 om ὁ | ειμι το φωσ | μοι | εξει 14 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ | η μαρτ. μου αληθ. εστ.

48 επιστευσεν 49 επικαταρατοι 50 λεγει νικοδ. πρ. αυτ. ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον 51 ακουσ. παρ αυτου προτερον 52 ερευνησον | εγηγερται [53] καὶ ἐπορεύθη ἕκαστοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. VIII, [1] ἰησοῦσ δὲ ἐπορεύθη εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. [2] ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν· καὶ καθίσασ ἐδίδασκεν αὐτούσ. [3] ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸσ αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ στήσαντεσ αὐτὴν ἐν μέσῳ, [4] λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη· [5] ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωσῆσ ἡμῖν ἐνετείλατο τὰσ τοιαύτασ λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεισ; [6] τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντεσ αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦσ κάτω κύψασ, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. [7] ὡσ δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντεσ αὐτόν, ἀνακύψασ εἶπε πρὸσ αὐτούσ· ὁ ἀναμάρτητοσ ὑμῶν, πρῶτοσ τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. [8] καὶ πάλιν κάτω κύψασ, ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. [9] οἱ δέ, ἀκούσαντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδήσεωσ ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷσ καθ' εἷσ, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕωσ τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνοσ ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. [10] ἀνακύψασ δὲ ὁ ἰησοῦσ, καὶ μηδένα θεασάμενοσ πλὴν τῆσ γυναικόσ, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείσ σε κατέκρινεν; [11] ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείσ, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. 12 ο ιησ. αυτοισ ελαλ. | ειμι το φωσ του | περιπατησει | εξει 14 απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ

καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπ-
άγω. 15 υμεῖσ κατὰ την σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.
16 κἂν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσισ η ἐμὴ ἀληθήσ ἐστιν, ὅτι μόνοσ
οὐκ εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψασ με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ
υμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων η μαρτυρία ἀλη-
θήσ ἐστιν. 18 ἐγώ εἰμι ο μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψασ με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν
ο πατήρ σου; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὔτε ἐμὲ οἴδατε
οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα ᾔδειτε ἄν.
20 ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, καὶ οὐδεὶσ
ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 Ἔλεγεν ουν αὐτοῖσ· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν
τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν,
ὅτι λέγει· ὅπου ἂν ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 ἔλε-
γεν οὖν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ὑμεῖσ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. 24 εἶπον ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν·
ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητέ μοι ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν. 25 ἔλεγον αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ
ἰησοῦσ· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψασ με πατὴρ αληθήσ ἐστιν,
κἀγω ἃ ἤκουσα παρ᾽ αὐτῷ, ταῦτα λαλῶ εἰσ τὸν κόσμον. 27 οὐκ
ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖσ ἔλεγεν τὸν θεόν. 28 εἶπεν οὖν

---

16 με: c add πατηρ 22 c om αν 23 ελεγ. ουν: ca και ελεγ., cb rursus ελεγ. ουν 25 post και additum est εν, sed ipse * notavit punctis 26 c παρ αυτου 27 τον θεον: c om

14 υμεισ δε | ερχ. η που 16 και εαν | αληθινη | με: add πατηρ 17 γεγραπται 19 om ὁ sec | om και ειπεν | κ. τ. πατερα μου αν ηδειτ. 20 γαζοφυλ.: add διδασκων εν τω ιερω 21 ειπεν ουν παλιν αυτοισ 22 om αν 23 και ελεγεν αυτ. | υμεισ εκ τουτου του κο. | ειμ. εκ τουτ. του κο. mai 2 24 ειπον ουν | om μοι 25 ελεγον ουν | om ουν | om ὁ 26 om πατηρ | παρ αυτου 27 om τον θεον

14 υμεισ δε ουκ 16 και εαν | με: add πατηρ 17 γεγραπται 19 om και ειπεν | και τ. πατερα μου 20 ελαλησεν ο ιησουσ | γαζοφυλ.: add διδασκων εν τω ιερω 21 ειπεν ουν παλιν αυτ. ο ιησουσ 22 om αν 23 και ειπεν αυτοισ 24 ειπον ουν | om μοι 25 ελεγον ουν | και ειπεν αυτοισ | ς οτι, ςe ο, τι 26 om πατηρ | παρ αυτου ταυ. λεγω 27 om τον θεον

αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ πάλιν· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ
καθὼσ ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, οὕτωσ λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψασ με
οὐκ ἀφῆκέ με μόνον· μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐ-
τῷ ποιῶ πάντοτε. 30 ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰσ αὐτόν.

31 Ἔλεγεν οὖν ἰησοῦσ πρὸσ τοὺσ πεπιστευκότασ αὐτῷ ἰου-
δαίουσ· ἐὰν ὑμεῖσ μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶσ μαθη-
ταί ἐστε, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευ-
θερώσει ὑμᾶσ. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸσ αὐτόν· σπέρμα ἀβραάμ
ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι
ἐλεύθεροι γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλόσ ἐστιν τῆσ
ἁμαρτίασ· 35 ὁ δὲ δοῦλοσ οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰσ τὸν αἰῶνα.
36 ἐὰν οὖν ο υἱὸσ ὑμᾶσ ἐλευθερώσῃ, ὄντωσ ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ὅτι ὁ λόγοσ ὁ ἐμὸσ οὐ χωρεῖ ἐν υμῖν. 38 ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ
πατρί μου λαλῶ· καὶ ὑμεῖσ οὖν ἃ ἑωράκατε παρὰ τοῦ πατρὸσ
ὑμῶν ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ημῶν
ἀβραάμ ἐστιν. ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· εἰ τέκνα τοῦ ἀβ-
ραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με
ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃσ τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤ-
κουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖσ
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖσ ἐκ πορ-
νίασ οὐκ ἐγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν οὖν

29 [c] μετ εμ. εστ. ουκ αφηκεν με μον. 31 [c] ο ιησουσ | [c] μαθηται μου 36 ε-λευθερωση [c]: *-θη 38 α εωρακατε: [c] ο ηκουσατε 39 [c] εποιειτ. αν 41 [c] υμεισ δε | ουκ εγεννημεθα (ut etiam LT): [c] ου γεγεννημεθα

28 om αυτοισ et παλιν | οτι οταν | ο πατηρ μου ταυτα λαλω 29 μετ εμ. εστ. ουκ αφηκεν με μον. 31 ο ιησουσ | μαθηται μου 34 om ὁ 35 αιωνα: add ο υιοσ μενει εισ τον αιωνα 38 om μου | α ηκουσατε πα. τ. πατρ. υμων ποιειτε 39 απεκριθη: λεγει | om ὁ sec 41 ειπον | πορνειασ | ουκ εγεννηθημεν 42 om ουν

28 om παλιν | ο πατηρ μου ταυτα λαλ. 29 μετ εμ. εστ. ουκ αφηκ. με μον. ο πατηρ 31 ο ιησουσ | μαθητ. μου 33 απεκριθ. αυτω 35 αιωνα: add ο υιοσ μενει εισ τον αιωνα 38 εγω ο εωρακα | ο εωρ. πα. τω πατρι υμ. 39 ειπον | απεκριθη: λεγει | εστε: ητε | εποιειτε αν 41 ειπον ουν αυτω | πορνειασ | ου γεγεννημεθα

αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ·
ἐγὼ γαρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ
ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. 43 διατί τὴν λαλιὰν τὴν
ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
44 ὑμεῖσ ἐκ τοῦ πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰσ ἐπιθυμίασ
τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν ἀπ᾽
ἀρχῆσ, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια
ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύ-
στησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν
λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίσ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρ-
τίασ; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖσ οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν
ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ακούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ
ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ ἰουδαῖοι
καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν ἡμεῖσ ὅτι σαμαρίτησ εἶ καὶ
δαιμόνιον ἔχεισ; 49 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἐγὼ δαιμόνιον
οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖσ ἀτιμάζετέ με.
50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τισ τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσει, θά-
νατον οὐ μὴ θεωρήσει εἰσ τὸν αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι·
νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεισ. ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ
προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ· ἐάν τισ τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ
μὴ γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα. 53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ
πατρὸσ ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστισ ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέ-
θανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖσ; 54 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· ἐὰν ἐγὼ
δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου
ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ὑμῶν ἐστίν. 55 καὶ οὐκ
ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα
αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιοσ ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλ᾽ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν

42 υμων: cod ημων 48 [c] ει συ 52 θανατου [c]: *om 54 δοξασω: [ca] -ζω, [cb] -σω

42 om ὁ pr | ο πατηρ υμων 44 **ουχ εστηκ. 48 σαμαρειτησ ει συ 49 om και ειπεν 51 τηρηση | θεωρηση 52 ειπον | ου μη γευσ. θαν.: θανατον ου μη θεωρηση 54 om ὁ prim 55 ομοιοσ υμιν | αλλα

44 om του prim | ουχ εστ. 46 ει δε αληθ. 48 απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαρειτησ ει συ 49 om και ειπεν 51 τον λογ. τον εμον τηρηση | θεωρηση 52 ειπον ουν | γευσεται 53 σεαυτον συ 54 om ὁ prim | δοξαζω 55 και εαν

λόγον αὐτοῦ τηρῶ. [56] ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. [57] εἶπαν οὖν
οἱ ἰουδαῖοι πρὸσ αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεισ, καὶ ἀβ-
βραὰμ ἑώρακέν σε; [58] εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, πρὶν ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι. [59] ἦραν οὖν λίθουσ ἵνα
βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· ἰησοῦσ δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

[1] Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ. [2] καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· ῥαββεί, τίσ ἥ-
μαρτεν, οὗτοσ ἢ οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸσ γεννηθῇ; [3] ἀπε-
κρίθη ἰησοῦσ· οὔτε οὗτοσ ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἀλλ'
ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. [4] ἡμᾶσ δεῖ ἐργάζεσθαι
τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντοσ ἡμᾶσ ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ
ὅτε οὐδεὶσ δύναται ἐργάζεσθαι. [5] ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶσ
εἰμὶ τοῦ κόσμου. [6] ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν
πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματοσ, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ
τοὺσ ὀφθαλμούσ, [7] καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰσ τὴν κο-
λυμβήθραν τοῦ σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένοσ. ἀπῆλ-
θεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. [8] οἱ οὖν γείτονεσ καὶ
οἱ θεωροῦντεσ αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτησ ἦν, ἔλεγον·
οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ καθήμενοσ καὶ προσαιτῶν; [9] ἄλλοι ἔλεγον·
οὗτόσ ἐστιν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιοσ αὐτῷ ἐστίν.
ἐκεῖνοσ δὲ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. [10] ἔλεγαν οὖν αὐτῷ· πῶσ οὖν
ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; [11] ἀπεκρίθη ἐκεῖνοσ· ὁ ἄνθρωποσ

---

57 εωρακεν σε: [c] εωρακασ 59 ιερου: [ca] add και ([cb] non delevit) διελθων δια μεσου αυτων επορευετο και παρηγεν ουτωσ ([cb] om επορ. κ. παρ. ουτ.) IX, 4 ημασ bis: [a]vel[b] εμε et με 9 εκειν. δε ελ. οτι: [ca] del δε et οτι, [cb] rest 10 [c] ελεγον

57 ειπον | εωρακεν σε: *εωρακεσ, *-κασ 58 om ὁ 59 om δε IX, 2 γενηθη[mai 1]? 4 του πεμψαντ. με 6 επεχρισεν: επεθηκεν 7 om ουν κ. ενιψ. κ. ηλθεν 9 οτι ουτοσ εστ. | om δε pr et sec | αλλ ομοιοσ 10 ελεγον | om ουν sec

57 ειπον | εωρακασ 59 ιερου: add διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτωσ IX, 2 ραββι 3 ο ιησουσ 4 ημασ bis: εμε et με 6 om αυτου | οφθαλμουσ: add του τυφλου 8 προσαιτησ: τυφλοσ 9 οτι ουτοσ | ελεγ. ουχι αλλα· οτι | om δε sec 10 ελεγον | om ουν sec | ανεωχθησαν | σου: ς[e] σοι 11 απεκρ. εκ. και ειπεν | om ὁ pr et sec

ὁ λεγόμενοσ ἰησοῦσ πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺσ
ὀφθαλμούσ, καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰσ τὸν σιλωὰμ καὶ νίψαι·
ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενοσ ἀνέβλεψα. 12 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ
ἐστὶν ἐκεῖνοσ; λέγει· οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸσ τοὺσ φαρισαίουσ, τόν ποτε τυφλόν.
14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ ἰησοῦσ καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμούσ. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
οἱ φαρισαῖοι πῶσ ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθη-
κέν μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. 16 ἔ-
λεγαν ουν ἐκ τῶν φαρισαίων τινέσ· οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ θεοῦ
ὁ ἄνθρωποσ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον· πῶσ
δύναται ἄνθρωποσ ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ
σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ. 17 λέγουσιν οὖν τῷ ποτὲ τυφλῷ πάλιν· τί
σὺ λέγεισ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; ὁ δὲ
εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι
περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸσ καὶ ἀνέβλεψεν, ἕωσ ὅτου ἐφώνησαν
τοὺσ γονεῖσ αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντοσ, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτούσ·
εἰ οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ὑμῶν, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι τυφλὸσ ἐγεν-
νήθη; πῶσ οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ
καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ἡμῶν, καὶ ὅτι τυ-
φλὸσ ἐγεννήθη· 21 πῶσ δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίσ ἤνοιξεν
αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἡμεῖσ οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸσ ἡλικίαν ἔχει,
περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ ὅτι ἐφο-
βοῦντο τοὺσ ἰουδαίουσ· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν
τισ αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγοσ γένηται. 23 διὰ τοῦ-
το οἱ γονεῖσ αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

---

16 ᶜ ελεγον 17 παλιν ᶜ: *add ουν | αυτου: cod σεαυτου 19 ει: ᶜ λεγοντεσ 21 ᶜ αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει αυτοσ περι 23 εχει: suppl ᶜ, *om

16 ελεγον 17 om ποτε | ηνεωξεν 19 ει: λεγοντεσ 21 αυτον ερωτησατε ηλικ. εχ. αυτοσ περι 22 ειπον

11 om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθων δε 12 ειπον ουν 14 εν η ημερα: οτε 15 επι τ. οφθ. μου 16 ελεγον | ουτοσ ο ανθρ. ουκ εστ. παρ. του θε. | om δε 17 om ουν | om ποτε | συ τι | ηνεωξεν 18 τυφλ. ην 19 ει: λὲγοντεσ | αρτι βλεπει 20 απεκριθησαν αυτοισ οι | ειπον 21 αυτ. ηλικ. εχ. αυτον ερωτησατε· αυτοσ περι αυτου λα. 22 ειπον 23 ειπον | ερωτησατε

[24] Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃσ ἦν τυφλόσ,
καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸσ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι οὗτοσ ὁ
ἄνθρωποσ ἁμαρτωλόσ ἐστιν. [25] ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνοσ· εἰ ἁμαρ-
τωλόσ ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν δὲ οἶδα, ὅτι τυφλὸσ ὢν ἄρτι βλέπω.
[26] εἶπαν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶσ ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλ-
μούσ; [27] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε·
τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε μαθηταὶ αὐτοῦ
γενέσθαι; [28] καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴσ εἶ
ἐκείνου, ἡμεῖσ δὲ τοῦ μωϋσέωσ ἐσμὲν μαθηταί· [29] ἡμεῖσ οἴδα-
μεν ὅτι μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεόσ, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν
ἐστίν. [30] ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐν τούτῳ γὰρ
τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤ-
νοιξέν μου τοὺσ ὀφθαλμούσ. [31] οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸσ
οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τισ θεοσεβὴσ ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ
ποιῇ, τούτου ἀκούει. [32] ἐκ τοῦ αἰῶνοσ οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν
τισ ὀφθαλμοὺσ τυφλοῦ γεγεννημένου· [33] εἰ μὴ ἦν οὗτοσ παρὰ
θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. [34] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐ-
τῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ ἐγεννήθησ ὅλοσ, καὶ σὺ διδάσκεισ ἡμᾶσ;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

[35] Καὶ ἤκουσεν ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν
αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεισ εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [36] ἀπε-
κρίθη ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· κύριε, καὶ τίσ ἐστιν, ἵνα πιστεύσω
εἰσ αὐτόν; [37] ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ
λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. [[38] ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε,

---

25 [c] om δε 26 [c] ειπον ουν αυτω παλιν 28 [c] οι δε ελοιδορησαν 35 [c] om και pr | [c] ο ιησουσ | [c] ειπεν αυτω 36 και: suppl supra lineam ipse * 38 ο δε εφη usq [39] κ. ειπ. ιησ. [c]: *om

25 om δε 26 ειπον ουν 27 τι ουν παλιν | αυτου μαθηται 28 ειπον | μωσεωσ 31 ο θεοσ αμαρτωλων | αλλα 32 ηνεωξεν 35 om και pr 36 απεκρ. εκει. κ. ειπ. κυρ. etc: και τισ εστιν, εφη, κυριε, ινα 37 ειπεν αυτω | *εορακασ | εκεινοσ: αυτοσ [bent 2]?

24 εκ δευτ. τον ανθρ. | ειπον | ο ανθρ. ουτ. 25 εκεινοσ: add και ειπεν | om δε 26 ειπον δε αυτω παλιν 27 αυτου μαθηται 28 ελοιδορ. ουν | ειπον | ει μαθητ. εκεινου | μωσεωσ 29 μωση 30 εν γαρ τουτω θαυμαστον | ανεωξε 31 οιδαμ. δε 34 ειπον 35 om και pr | ο ιησουσ | ειπεν αυτω | ανθρωπου: θεου 36 om και sec | τισ εστι κυριε 37 εφη: ειπε δε

καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ἰησοῦσ·] εἰσ κρίμα ἐγὼ
εἰσ τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ
οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν φαρισαίων οἱ
μετ᾽ αὐτοῦ ὄντεσ καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν;
41 εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρ-
τίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
εἰσ τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐ-
κεῖνοσ κλέπτησ ἐστὶν καὶ λῃστήσ· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ
θύρασ ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει,
καὶ τὰ πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρό-
βατα φωνεῖ κατ᾽ ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια ἐκ-
βάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ
ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ
ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν
ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ
ἰησοῦσ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖσ. 7 εἶπεν οὖν
ο ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
βάτων. 8 πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ᾽
οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ
ἐάν τισ εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται
καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτησ οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν αἰώνιον ἔχωσιν καὶ

---

40 φαρισαιων: [ca] add ταυτα, [cb] rursus del 41 η αμαρτ. υμ. μενει: [ca] αι αμαρτιαι υμ. μενουσιν, [cb] priora rest X, 4 ιδια: [ca] add παντα, [cb] rursus del 6 και ουκ: [c] εκινοι δε ουκ 7 ειπεν ουν: [a] add αυτοισ παλιν ([ca] om παλ., [cb] rest) 8 ηλθον: [c] add προ εμου

39 ο ιησουσ 40 φαρισαιων: add ταυτα | ειπον 41 om ὁ X, 1 υμιν λεγω 4 τ. ιδια παντα εκβ. 5 ακολουθησουσιν 6 και ὀυκ: εκεινοι δε ουκ 7 ειπ. ουν παλιν | om ὁ | υμιν λεγω | om οτι 8 ηλθον: add προ εμου 10 om αιωνιον

39 ο ιησουσ 40 και ηκουσαν ε. τ. φα. ταυτα οι οντ. μ. αυτ. | ειπον 41 η ουν αμαρτια X, 3 φωνει: καλει 4 και οταν τα ιδ. προβατα 6 και: εκεινοι δε 7 ειπ. ουν παλιν αυτοισ 8 προ εμου ηλθον 10 om αιωνιον

περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ. ὁ ποιμὴν ὁ κα-
λὸσ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δίδωσιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ δὲ μισ-
θωτὸσ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεω-
ρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει,
καὶ ὁ λύκοσ ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει· 13 ὅτι μισθωτόσ ἐστιν,
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ
καλόσ, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά·
15 καθὼσ γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ
τὴν ψυχήν μου δίδωμι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 καὶ ἄλλα πρό-
βατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆσ αὐλῆσ ταύτησ· κἀκεῖνα δεῖ με
ἀγαγεῖν, καὶ τῆσ φωνῆσ μου ἀκούσωσιν, καὶ γενήσεται μία
ποίμνη, εἷσ ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶσ ἦρεν
αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν
ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύ-
την τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ μου. 19 σχίσμα πάλιν
ἐγένετο ἐν τοῖσ ἰουδαίοισ διὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ. 20 ἔλεγαν
οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ
ἀκούετε; 21 ἄλλοι δὲ ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαι-
μονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺσ ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν ἱεροσολύμοισ· χειμὼν ἦν·
23 καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ σολομῶνοσ.
24 ἐκύκλωσαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕωσ πότε τὴν
ψυχὴν ἡμῶν αἴρεισ; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ

---

11 διδωσιν: [c] τιθησιν 15 διδωμι: [c] τιθημι 16 [c] γενησονται 18 ηρεν: [c] ερει (i. e. αιρει) 20 [c] ελεγον | ουν: [ca] δε, [cb] rursus ουν 23 [c] σολομωντοσ 24 [c] εκυκλ. ο. αυτον | ειπον: [ca] ειπε, [cb] rursus ειπον 25 [c] απεκριθη αυτοισ

11 διδωσιν: τιθησιν 12 om δε 15 διδωμι: τιθημι 16 ακουσουσιν | γενησονται 18 om την 20 ελεγον δε πολλ. 21 om δε 22 δε: τοτε | εν τοισ ιερ. 23 om ὁ | του σολομωνοσ 24 εκυκλευσαν ουν αυτον | ειπε ημιν | *παρησια? 25 *om ὁ | ουκ επιστευσατε

11 διδωσιν: τιθησιν 12 ο μισθ. δε | εστιν: εισι | σκορπιζει: add τα προβατα 13 οτι: praem ο δε μισθωτοσ φευγει 14 γινωσκουσι etc: γινωσκομαι υπο των εμων 15 διδωμι: τιθημι 16 με δει | ακουσουσι 17 ο πατ. με 18 ηρεν: αιρει 19 σχισμα ουν 20 ελεγον δε 21 om δε | ανοιγειν 22 εγκαινια | εν τοισ ιεροσ. | και χειμων 23 του σολομωντοσ 24 εκυκλ. ουν αυτον | ειπε ημιν 25 απεκριθη αυτοισ

ἐγὼ ποιῶ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβά-
των τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆσ φωνῆσ μου ἀκούου-
σιν, καὶ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοί, 28 κἀγὼ δίδωμι
αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόληται εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ
οὐ μὴ ἁρπάσῃ τισ αὐτὰ ἐκ τῆσ χειρόσ μου. 29 ὁ πατὴρ ὃ δέ-
δωκέν μοι, πάντων μείζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶσ δύναται ἁρπάζειν
ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ πατρόσ. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 ἐβά-
στασαν πάλιν λίθουσ οἱ ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπε-
κρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ
πατρόσ· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ
βλασφημίασ, ὅτι σὺ ἄνθρωποσ ὢν ποιεῖσ σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπε-
κρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὅτι
εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνουσ εἶπεν θεοὺσ πρὸσ οὓσ ὁ λόγοσ
τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, 36 ὃν ο
πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰσ τὸν κόσμον, ὑμεῖσ λέγετε
ὅτι βλασφημεῖσ, ὅτι εἶπον· υἱὸσ θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
τοῦ πατρόσ μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ
πιστεύετε, τοῖσ ἔργοισ πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύητε ὅτι
ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιά-
σαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν.
40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ ἰορδάνου ὅπου ἦν ἰωάννησ

---

28 c απολωνται 29 c ο πατηρ μου | ο et μειζων: intacta manserunt. (Eadem L) 32 πατροσ: c add μου 34 νομω: a add υμων | ειπα: c (cb ut vid) εγω ειπα 39 αυτον: c add παλιν 40 οπου: c εισ τον τοπον οπου

25 εν τω ονομ. 26 αλλ 27 καγω γεινωσκω 28 απολωνται | ουχ αρπασει 29 ο πατηρ μου | ο: **οσ | μειζον (nec mutatum) 32 εδειξ. υμ. καλα 33 και οτι συ 34 om ὁ | νομω υμων οτι εγω 36 υιοσ του θεου 38 εμ. μη πιστευητε | ινα γνωτ. κ. γεινωσκητε οτι 39 εζητουν παλιν αυτον 40 εισ τον τοπον οπου | ιωανησ

25 εν τω ονομ. 26 αλλ | οτι ουκ: ου γαρ | εμων: add καθωσ ειπον υμιν 27 ακουει καγω 28 ζω. αιων. διδ. αυτ. | απολωνται | ουχ αρπασει 29 ο πατηρ μου οσ δεδ. | μειζ. παντ. | του πατρ. μου 31 εβαστασ. ουν 32 καλα εργα | πατροσ: add μου | λιθαζ. με 33 οι ιουδ. λεγοντεσ | και οτι συ 34 νομω υμων· εγω ειπα 36 του θεου 38 εμ. μη πιστευητε | πιστευσατε ινα | και πιστευσητε | εν τ. πατρι: εν αυτω 39 εζητ. ουν παλιν 40 εισ τον τοπον οπου

τὸ πρότερον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 καὶ πολλοὶ ἦλθον
πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· ἰωάννησ μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν,
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννησ περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ πολ-
λοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

1 Ἦν δέ τισ ἀσθενῶν, λάζαροσ ἀπὸ βηθανίασ, ἐκ τῆσ κώ-
μησ τῆσ μαρίασ καὶ μάρθασ τῆσ ἀδελφῆσ αὐτῆσ. 2 ἦν δὲ μα-
ρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺσ πόδασ
αὐτοῦ ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ, ἧσ ὁ ἀδελφὸσ λάζαροσ ἠσθένει.
3 ἀπέστειλαν οὖν πρὸσ αὐτὸν αἱ ἀδελφαὶ λέγουσαι· κύριε, ἴδε
ὃν φιλεῖσ ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσασ δὲ ὁ ἰησοῦσ εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθέ-
νεια οὐκ ἔστιν πρὸσ θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ,
ἀλλ' ἵνα δοξασθῇ ο υἱὸσ τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆσ. 5 ἠγάπα δὲ ὁ ἰη-
σοῦσ τὴν μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ καὶ τὸν λάζαρον.
6 ὡσ οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ
δύο ἡμέρασ· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖσ μαθηταῖσ· ἄγωμεν
εἰσ τὴν ἰουδαίαν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐ-
ζήτουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεισ ἐκεῖ; 9 ἀπε-
κρίθη ἰησοῦσ· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆσ ἡμέρασ; ἐάν τισ
περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ τοῦ κόσμου
τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τισ περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει,
ὅτι τὸ φῶσ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο
λέγει αὐτοῖσ· λάζαροσ ὁ φίλοσ ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύ-
ομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπαν οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε,
εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦσ περὶ τοῦ θα-
νάτου, ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆσ κοιμήσεωσ τοῦ ὕπνου

---

7 ιουδαιαν: [c] add παλιν 13 θανατου: [c] add αυτου

40 το πρωτον | εμενεν 41 ελεγ. οτι ιωανησ | ιωανησ XI, 1 om τησ sec 2 μαριαμ 3 αι αδελφ. (add αυτου [bart]?) πρ. αυτ. 4 om αλλ sec loco 7 ιουδαιαν: add παλιν 12 ειπον ουν αυτω οι μαθ. 13 θανατου: add αυτου

40 το πρωτον 41 οτι ιωανν. 42 επιστ. πολλ. εκει εισ αυτ. XI, 1 om τησ sec 3 αι αδελφ. πρ. αυτ. 4 om αλλ sec 7 ιουδαιαν παλιν 8 ραββι 9 ο ιησουσ | εισιν ωραι 12 ειπον ουν οι μαθ. αυτου 13 θανατου αυτου

λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ παρησίᾳ· λάζαροσ
ἀπέθανεν. 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶσ, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην
ἐκεῖ· ἀλλα ἄγωμεν πρὸσ αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ
δίδυμοσ τοῖσ συνμαθηταῖσ· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖσ ἵνα ἀποθάνωμεν
μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦσ εὗρεν αὐτὸν τέσσαρεσ ἡμέρασ ἤδη
ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ βηθανία ἐγγὺσ τῶν ἱεροσολύμων
ὡσ ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐλη-
λύθεισαν πρὸσ τὴν μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν μάρθα ὡσ ἤκουσεν ὅτι ἰησοῦσ
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ μάρθα πρὸσ ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἐὰν αἰτήσει
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεόσ. 23 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· ἀναστήσεται
ὁ ἀδελφόσ σου. 24 λέγει αὐτῷ μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν
τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ·
ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασισ καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν ἀπο-
θάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ
ἀποθάνῃ εἰσ τὸν αἰῶνα· πιστεύεισ τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναὶ
κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ ὁ
εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν, καὶ
ἐφώνησεν μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ λάθρα εἰποῦσα· ὁ δι-
δάσκαλοσ πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη δὲ ὡσ ἤκουσεν,
ἠγέρθη ταχύ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ
ἰησοῦσ εἰσ τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν
αὐτῷ ἡ μάρθα. 31 οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντεσ μετ' αὐτῆσ ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντεσ τὴν μαρίαν ὅτι τα-

---

14 ο ιησουσ: ο prima vid manu suppletum | c παρρησια 17 ο ιησουσ: cb add εισ βηθανιαν 18 c η βηθανια 22 c αλλα και νυν 25 c om δε

14 παρρησια 15 αλλ 16 συμμαθηταισ 17 τεσσαρασ ηδ. ημ. 19 μαριαμ 21 om κυριε 22 οσα αν αιτηση 24 η μαρθα 25 om δε 28 μαριαμ | ειπασα 31 μαριαμ

14 παρρησια 15 αλλ 16 συμμαθηταισ 17 τεσσαρασ 18 η βηθανια 19 και πολλοι | προσ τασ περι μαρθ. | αδελφου αυτων 20 ο ιησουσ 21 προσ τον ιησ. | ο αδελφ. μ. ουκ αν ετεθνηκει 22 αλλα και νυν | οσα αν αιτηση 25 om δε 28 ταυτα 29 om δε | εγειρεται τ. κ. ερχεται 30 om ετι

χέωσ ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντεσ ὅτι
ὑπάγει εἰσ τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν μαρία ὡσ
ἦλθεν ὅπου ἦν ἰησοῦσ, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ
πόδασ, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν
ὁ ἀδελφόσ. 33 ἰησοῦσ οὖν ὡσ εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺσ
συνελθόντασ αὐτῇ ἰουδαίουσ κλαίοντασ, ἐβριμήσατο τῷ πνεύ-
ματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 καὶ ἐδάκρυσεν ἰησοῦσ.
36 ἔλεγαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι· ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲσ δὲ ἐξ
αὐτῶν εἶπαν· οὐκ ἠδύνατο οὗτοσ ὁ ἀνοίξασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ; 38 ἰησοῦσ οὖν
πάλιν ἐμβριμούμενοσ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ
σπήλαιον, καὶ λίθοσ ἐπέκειτο αὐτῷ. 39 λέγει ὁ ἰησοῦσ· ἄρατε
τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότοσ μάρθα·
κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ·
οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ ἰησοῦσ ἦρεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἄνω
καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ μου. 42 ἐγὼ δὲ
ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περι-
εστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 43 καὶ
ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγαζεν· λάζαρ, δεῦρο ἔξω.
44 καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώσ, δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖ-
ρασ κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει
αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν. 45 πολλοὶ
δὲ ἐκ τῶν ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντεσ πρὸσ τὴν μαρίαν καὶ θεασά-
μενοι ἃ ἐποίησεν ἰησοῦσ, ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν· 46 τινὲσ δὲ ἐξ

---

32 [c] ο ιησουσ 33 ωσ [c]: *om | [a]vel[b] ενεβριμησατο 35 [c] ο ιησουσ 36 [c] ελεγον 37 [c] ειπον 38 [c] επ αυτω 43 [c] εκραυγασεν | [c] λαζαρε

32 μαριαμ 33 ενεβρειμησατο 35 om και | ο ιησουσ 36 ελεγον 37 ειπον | *εδυνατο 38 ενβρειμωμενοσ | επ αυτω 43 εκραυγασεν λαζαρε 44 om και prim | λεγει ιησουσ αυτοισ | αφετε: add αυτον 45 πολλοι ουν | μαριαμ | ο εποιησεν | om ιησουσ

31 δοξαντεσ: λεγοντεσ 32 ο ιησουσ | εισ τουσ ποδ. αυτου | απεθ. μου ο αδε. 33 ενεβριμησατο 35 om και | ο ιησουσ 36 ελεγον 37 ειπον 38 εμβριμωμενοσ | επ αυτω 39 του τεθνηκοτοσ 40 οψει 41 λιθον: add ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ 43 εκραυγασεν· λαζαρε 45 πολλοι ουν | ο ιησουσ

αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸσ τοὺσ φαρισαίουσ καὶ εἶπαν αὐτοῖσ ἃ ἐ-
ποίησεν ὁ ἰησοῦσ.
[47] Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγαν· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ πολλὰ ποιεῖ
σημεῖα; [48] ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτωσ, πάντεσ πιστεύουσιν εἰσ
αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τον
τόπον καὶ τὸ ἔθνοσ. [49] εἶσ δέ τισ ἐξ αὐτῶν, καϊάφασ, ἀρχιερεὺσ
ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε οὐδέν,
[50] οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἵνα εἷσ ἄνθρωποσ ἀποθάνῃ ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνοσ ἀπόληται. [51] τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυ-
τοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
φήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ἰησοῦσ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ,
[52] καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰσ ἕν. [53] ἀπ' ἐκείνησ οὖν
τῆσ ἡμέρασ ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
[54] Ο οὖν ἰησοῦσ οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖσ ἰου-
δαίοισ, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν χώραν ἐγγὺσ τῆσ ἐρήμου,
εἰσ ἐφρὲμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ ἔμεινεν μετὰ τῶν μαθητῶν.
[55] ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ
εἰσ ἱεροσόλυμα ἐκ τῆσ χώρασ πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν
ἑαυτούσ. [56] ἐζήτουν οὖν τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων
ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότεσ· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰσ τὴν
ἑορτήν; [57] δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολάσ,
ἵνα ἐάν τισ γνῷ ποῦ ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

[1] Ὁ οὖν ἰησοῦσ πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰσ βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν λάζαροσ, ὃν ἤγειρεν ἰησοῦσ ἐκ νεκρῶν. [2] ἐποίησαν

---

48 [c] πιστευσουσιν 52 εθνουσ: [ca] add δε, [cb] rursus del XII, 1 ιησουσ: [c] ο ιησ.

46 ειπον | om ὁ 47 ελεγον 48 πιστευσουσιν 50 συμφερει υμιν 51 ημελλεν 52 αλλα 54 *παρησια | εφραιμ 56 ελεγον XII, 1 εκ νεκρ. ιησ.

46 ειπον 47 ελεγον | σημ. ποιει 48 πιστευσουσιν 50 διαλογιζεσθε | συμφερ. ημιν 51 προεφητευσεν | ο ιησουσ 53 συνεβουλευσαντο 54 ιησουσ ουν | εφραϊμ | κακει διετριβε | μαθητ. αυτου 56 ελεγον 57 δεδωκ. δε και | εντολην XII, 1 λαζαροσ: add ο τεθνηκωσ | om ιησουσ

οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ λάζαροσ εἶσ
ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν μαρία λαβοῦσα λί-
τραν μύρου νάρδου πιστικῆσ πολυτίμου ἤλειψεν τοὺσ πόδασ
τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ·
ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆσ ὀσμῆσ τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ ἰού-
δασ ὁ ἰσκαριώτησ, εἶσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν
παραδιδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων
δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖσ; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτησ ἦν καὶ τὸ γλωσσόκο-
μον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ· ἄφεσ
αὐτήν, ἵνα εἰσ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
8 τοὺσ πτωχοὺσ γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ ου
πάντοτε ἔχετε.

9 Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλοσ πολὺσ ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν,
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν λάζαρον
ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ
ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπ-
ῆγον τῶν ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ τὸν ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἀκού-
σαντεσ ὅτι ἔρχεται ἰησοῦσ εἰσ ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα
τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον
λέγοντεσ· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου
καὶ ὁ βασιλεὺσ τοῦ ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκά-
θισεν ἐπ' αὐτό, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ, θύγα-
τερ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον
ὄνου. 16 ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ'
ὅτε ἐδοξάσθη ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἐπ' αὐτῷ ἦν

---

12 [c] ο ελθων 13 και ο: [ca] del και, [cb] rest

3 μαριαμ | om του pr | επλησθη 4 om εκ 6 εμελλεν 7 τηρησει[bart] 9 **om ὁ 10 εβ. δε και 12 ο οχλ. πο. ο ελθ. | ο ιησουσ 13 om λεγοντεσ 15 *θυγατηρ, **η θυγ. 16 ην επ αυτω

2 om εκ | συνανακειμενων αυτω 4 λεγει ουν εισ εκ τ. μα. αυτ. ιουδασ σιμωνοσ ισκαρ. 6 εχων: ειχε και 7 om ινα | τετηρηκεν 9 om ὁ 12 ο ελθων | ο ιησουσ 13 εκραζον | om λεγοντεσ | om και tert 16 ταυτα δε | οι μαθ. αυτου | ο ιησουσ | ην επ αυτω

γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχ-
λοσ ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ ὅτε τὸν λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου
καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ
ὄχλοσ πολύσ, ὅτι ἤκουσαν αὐτὸν τοῦτο πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
19 οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπαν πρὸσ ἑαυτούσ· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφε-
λεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμοσ ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
20 Ἦσαν δὲ ἕλληνέσ τινεσ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσ-
κυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ
ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆσ γαλιλαίασ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ·
κύριε, θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται φίλιπποσ καὶ λέγει
τῷ ἀνδρέᾳ, καὶ πάλιν ἔρχεται ἀνδρέασ καὶ φίλιπποσ καὶ λέ-
γουσιν τῷ ἰησοῦ. 23 ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀποκρίνεται αὐτοῖσ λέγων· ἐ-
λήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκοσ τοῦ σίτου πεσὼν εἰσ τὴν γῆν ἀπο-
θάνῃ, αὐτὸσ μόνοσ μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.
25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰσ ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
αὐτήν. 26 ἐὰν ἐμοί τισ διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου
εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονοσ ὁ ἐμὸσ ἔσται· ἐάν τισ ἐμοὶ δια-
κονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται,
καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆσ ὥρασ ταύτησ. ἀλλὰ διὰ
τοῦτο ἦλθον εἰσ τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ
ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πά-
λιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλοσ ὁ ἑστὼσ ἀκούσασ ἔλεγεν βροντὴν
γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελοσ αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη
ἰησοῦσ· οὐ δι᾽ ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶσ. 31 νῦν
κρίσισ ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τού-

22 ανδρεα [c]: *ανδραια 25 φυλαξ. αυτην [a]: *om 31 νυν ο αρχ. τ. κ. τουτ. suppl [a]: *και (pro νυν?)

18 δια του. (**add και) υπηντ. αυτ. και (intactum?) ο οχλ. | om πολυσ | τουτο αυτον 22 ο φιλιππ. | om και παλιν 28 σου: μου 29 om ουν | και ακουσασ 30 απεκριθ. και ειπεν

17 οτε: ς[e] οτι 18 ο οχλοσ | om πολυσ | ηκουσε τουτο αυτον 19 ειπον 20 τινεσ ελλην. 22 om ερχεται sec | om και ante λεγουσιν 23 απεκρινατο 25 απολεσει 26 εμοι διακ. τισ | και εαν τισ 29 και ακουσασ 30 απεκριθ. ο ιησουσ και ειπεν | αυτη η φωνη

του ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆσ γῆσ, πάντα
ἑλκύσω πρὸσ ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανά-
τῳ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ· ἡμεῖσ
ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα· καὶ
πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίσ
ἐστιν οὗτοσ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ·
ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶσ ἐν ὑμῖν ἐστίν· περιπατεῖτε ἕωσ τὸ φῶσ
ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶσ καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ
σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, πιστεύετε
εἰσ τὸ φῶσ, ἵνα υἱοὶ φωτὸσ γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν ἰησοῦσ, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ᾽ αὐτῶν.
37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότοσ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ
ἐπίστευον εἰσ αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγοσ ἠσαΐου τοῦ προφήτου πλη-
ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ο
βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο
πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν ἠσαΐασ· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺσ
ὀφθαλμοὺσ καὶ ἐπήρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν
τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ στραφῶσιν καὶ ἰά-
σομαι αὐτούσ. 41 ταῦτα εἶπεν ἠσαΐασ ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-
τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμωσ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρ-
χόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺσ φαρισαίουσ
οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν
γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ὑπὲρ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
44 ἰησοῦσ δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ πιστεύει
εἰσ ἐμὲ ἀλλὰ εἰσ τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ
τὸν πέμψαντά με. 46 ἐγὼ φῶσ εἰσ τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶσ
ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίσ μου
ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ

---

32 ᶜ παντασ 35 ᶜ μη η σκοτια 36 ᶜ ο ιησουσ

32 αν | παντασ 33 ημελλεν 34 λεγεισ συ 35 εωσ: ωσ 40 *επωρωσεν, **πεπωρωκεν (επωρ. mai 2) | νοησωσι τη καρδ. 43 υπερ: ηπερ 46 om πασ

32 παντασ 33 ημελλεν 34 om ουν 35 εν υμιν: μεθ υμων 36 ωσ: εωσ | ο ιησουσ 40 πεπωρωκεν | νοησωσι τη καρδια | επιστραφωσι | ιασωμαι 41 οτι: οτε 43 υπερ: ηπερ 44 αλλ 47 φυλαξη: πιστευση

γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.
[48] ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγοσ ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνοσ κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [49] ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμ-
ψασ με πατὴρ αὐτόσ μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λα-
λήσω. [50] καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιόσ ἐστιν· ἃ οὖν
ἐγὼ λαλῶ, καθὼσ εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ λαλῶ.

XIII.

[1] Πρὸ δὲ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα, εἰδὼσ ὁ ἰησοῦσ ὅτι ἦλθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸσ τὸν πα-
τέρα, ἀγαπήσασ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰσ τέλοσ
ἠγάπησεν αὐτούσ. [2] καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη
βεβληκότοσ εἰσ τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν ἰούδασ σίμωνοσ
ἰσκαριώτησ, [3] εἰδὼσ ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰσ τὰσ
χεῖρασ, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸσ τὸν θεὸν ὑπάγει,
[4] ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν
λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· [5] εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰσ τὸν νιπτῆρα,
καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ
λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένοσ. [6] ἔρχεται οὖν πρὸσ σίμωνα πέτρον,
καὶ λέγει αὐτῷ· σύ μου νίπτεισ τοὺσ πόδασ; [7] ἀπεκρίθη ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδασ ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ
ταῦτα. [8] λέγει αὐτῷ πέτροσ· οὐ μὴ νίψῃσ τοὺσ πόδασ μου εἰσ
τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεισ
μέροσ μετ' ἐμοῦ. [9] λέγει αὐτῷ σίμων πέτροσ· μὴ τοὺσ πόδασ
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν κεφαλήν. [10] λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὁ λελουμένοσ οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλὰ
ἔστιν καθαρὸσ ὅλοσ· καὶ ὑμεῖσ καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντεσ.

---

1 ιδιουσ [c]: *ιουδαιουσ 2 [c] γενομενου (ex γεινομ.) | [c] παραδω 6 αυτω: [c] add εκινοσ κυριε 7 α εγω: [c] ο εγω 9 πετροσ: [c] add κυριε

6 om και | κυριε συ μου 7 ο εγω 8 μου τουσ ποδ. | om ο ιησουσ 9 πετροσ σιμων | μη: praem κυριε 10 om ὁ pr | χρειαν: add ει μη τουσ ποδασ | αλλ εστιν

49 εδωκε 50 λαλω εγω XIII, 1 εληλυθεν 2 γενομενου | καρδ. ιουδα σιμωνοσ ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3 ειδωσ ο ιησουσ | δεδωκεν 6 κ. λεγει αυτω εκεινοσ· κυριε 7 ο εγω 9 πετροσ: add κυριε 10 ου χρειαν εχει η τουσ ποδασ νιψ. αλλ

11 ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· οὐχὶ πάν-
τεσ καθαροί ἐστε. 12 ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αὐτῶν, ἔλαβεν
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν· εἶπεν αὐτοῖσ· γινώσκετε
τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 ὑμεῖσ φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλοσ καὶ ὁ
κύριοσ, καὶ καλῶσ λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα υμῶν
τοὺσ πόδασ, ὁ κύριοσ καὶ ο διδάσκαλοσ, καὶ ὑμεῖσ ὀφείλετε
νίπτειν ἀλλήλων τοὺσ πόδασ. 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν,
ἵνα καθὼσ ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ποιῆτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ
ἀπόστολοσ μείζων τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε,
μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω·
ἐγὼ γὰρ οἶδα τίνασ ἐξελεξάμην· ἀλλ᾽ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ
τρώγων μετ᾽ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐ-
τοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν
γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν
τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν
πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ἰησοῦσ ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύ-
ρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με. 22 ἔβλεπον οὖν εἰσ ἀλλήλουσ οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι
περὶ τίνοσ λέγει. 23 ἦν δὲ ἀνακείμενοσ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦσ· 24 νεύει οὖν
τούτῳ σίμων πέτροσ πυθέσθαι τίσ ἂν εἴη περὶ οὗ ἔλεγεν, καὶ
λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίσ ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖ-
νοσ ἐπὶ τὸ στῆθοσ τοῦ ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίσ ἐστιν;

---

12 αυτου [c]: *αυτων | ανεπεσεν: [c] αναπεσων 22 εβλεπον ουν ([c] del ουν): *add οι ιουδαιοι, [a] del 25 [c] αναπεσων

11 ειπεν: add οτι 12 και ελαβεν 14 αλληλων νιπτειν 15 εδωκα 18 om γαρ | μετ εμου: μου | επηρεν | om επ 19 πιστευητε 21 υμιν λεγω 22 om ουν 23 om δε | om ὁ 24 om πυθεσθαι usque ελεγεν 25 αναπεσων | om ουν | εκεινοσ ουτωσ επι

12 και ελαβε | και ανεπεσεν: αναπεσων 14 αλληλων νιπτειν 15 εδωκα 18 om γαρ | τινασ: ουσ | επηρεν 19 ινα οταν γεν. πιστευσ. 20 αν: εαν 21 ο ιησουσ 23 om εκ 24 om περι ου ελεγεν usque ειπε τισ εστιν 25 επιπεσ. δε

[26] ἀποκρίνεται ο ἰησοῦσ καὶ λέγει· ἐκεῖνόσ ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψασ
τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. βάψασ οὖν τὸ ψωμίον δίδωσιν ἰούδᾳ σί-
μωνοσ ἰσκαριώτου. [27] καὶ μετὰ τὸ ψωμίον εἰσῆλθεν εἰσ ἐκεῖνον
ὁ σατανᾶσ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὃ ποιεῖσ ποίησον τάχιον.
[28] τοῦτο δὲ οὐδεὶσ ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸσ τί εἶπεν αὐτῷ·
[29] τινὲσ γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ἰούδασ, ὅτι
λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· αγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰσ τὴν ἑορτήν,
ἢ τοῖσ πτωχοῖσ ἵνα τι δῷ. [30] λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνοσ ἐξ-
ῆλθεν εὐθύσ· ἦν δὲ νύξ. [31] ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει ἰησοῦσ· νῦν
ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.
[32] καὶ ὁ θεὸσ δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺσ δοξάσει αὐτόν.
[33] τεκνία, ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ
καθὼσ εἶπον τοῖσ ἰουδαίοισ· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. [34] ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ· καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ, καὶ ὑμεῖσ ἀγα-
πᾶτε ἀλλήλουσ. [35] ἐν τούτῳ γνώσονται πάντεσ ὅτι ἐμοὶ μαθη-
ταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε μετ' ἀλλήλων. [36] λέγει αὐτῷ σί-
μων πέτροσ· κύριε, ποῦ ὑπάγεισ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ·
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθή-
σεισ δὲ ὕστερον. [37] λέγει αὐτῷ πέτροσ· διατί οὐ δύναμαί σοι
ἀκολουθῆσαι ἄρτι; ὑπὲρ σοῦ τὴν ψυχήν μου θήσω. [38] ἀποκρί-
νεται ἰησοῦσ· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεισ; ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕωσ οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίσ.

---

26 [c] αποκριν. ουν | διδωσιν: [ca] praem λαμβανι και, [cb] rursus del 32 και ο: [c] praem ει ο θεοσ εδοξασθη εν αυτω | αυτω: [ca] εαυτω, [cb] rursus αυτω 33 [c] οτι οπου 37 πετροσ: [c] add κυριε

26 αποκρειν εται ουν ιησουσ· εκεινοσ | βαψω το ψω. και δωσω αυτω | ουν (om το) ψω. λαμβανει και διδωσιν 27 εισηλθεν: praem τοτε | om ὁ 28 om δε 33 om χρονον | οτι οπου 34 υμασ: add ινα 35 εν αλληλοισ 36 om αυτω ο | om εγω 37 ο πετροσ· κυριε διατι | ακολουθειν | την ψυ. μ. υπερ σου 38 αρνηση

26 om και λεγει | και εμβαψασ το | ισκαριωτη 27 ψωμιον: add τοτε 29 ο ιουδασ | ο ιησουσ 30 ευθεωσ εξηλθεν 31 ς om ουν (οτε εξ. cum νυξ conjg) | ο ιησουσ 32 και ο θεοσ: praem ει ο θεοσ εδοξασθη εν αυτω | αυτ. εν εαυτω 33 om χρονον | οτι οπου υπαγ. εγω 34 υμασ: add ινα 35 εν αλληλοισ 36 om εγω | υστερ. δε ακολουθ. μοι 37 ο πετροσ· κυριε | την ψυ. μ. υπερ σου 38 απεκριθη αυτω ο ιησουσ | φωνησει

XIV.

[1] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰσ τὸν θεόν,
καὶ εἰσ ἐμὲ πιστεύετε. [2] ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρόσ μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι
τόπον ὑμῖν· [3] καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶσ πρὸσ ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ καὶ ὑμεῖσ ἦτε. [4] καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.
[5] λέγει αὐτῷ θωμᾶσ· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεισ, καὶ πῶσ
τὴν ὁδὸν εἰδέναι δυνάμεθα; [6] λέγει αὐτῷ ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ
ὁδὸσ καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶσ ἔρχεται πρὸσ τὸν πατέρα
εἰ μὴ δι᾽ ἐμοῦ. [7] εἰ ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώ-
σεσθε· καὶ ἀπάρτι γνώσεσθε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. [8] λέγει
αὐτῷ ὁ φίλιπποσ· κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ
ἡμῖν. [9] λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί,
καὶ οὐκ ἔγνωκάσ με, φίλιππε; ὁ ἑωρακὼσ ἐμὲ ἑώρακεν τον πα-
τέρα· πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; [10] οὐ πιστεύεισ
ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ
ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ
μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. [11] πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πα-
τρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε.
[12] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ κἀκεῖνοσ ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ
πρὸσ τὸν πατέρα πορεύομαι, [13] καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ
ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

---

9 τοσουτω χρονω: [ca] τοσουτον χρονον, [cb] priora rest | φιλιππε: nec ante nec post interpunctum; [c] vero post φιλ. interpunxit | οτι: [c] om 11 τα εργα: [c] praem δια

2 ειπον αν υμιν 5 om και | πωσ οιδαμεν τ. οδον 6 ο ιησουσ 7 εγνωκειτε με κ. τ. πα. μ. αν ηδειτε· απαρτι γεινωσκετε | om αυτον sec 8 om ὁ 9 τοσουτον χρονον | om οτι 10 *πιστευσεισ[mal 1] | α εγω λεγω (sed λεγω suppl) | ο εν: om ο 11 δια τα εργα αυτου πιστ. μοι 13 αιτηται

2 ειπον αν υμιν | om οτι 3 υμιν τοπον | παραληψομαι 4 υπ. οιδατε και την οδ. οιδατε 5 δυναμ. την οδ. ειδ. 6 ο ιησουσ 7 εγνωκειτε με κ. τ. πατ. μ. εγνωκειτε αν· κ. απ. γινωσκετε 8 om ὁ 9 τοσουτον χρονον | και πωσ συ | om οτι 10 αυτοσ ποιει τα εργ. | om αυτου 11 εν εμοι: ς[e] add εστιν | δια τα εργ. αυτ. πιστ. μοι 12 πατερα μου

14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. 15 ἐὰν
ἀγαπᾶτε, τὰσ ἐντολὰσ τὰσ ἐμὰσ τηρήσητε. 16 κἀγὼ ἐρωτή-
σω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ'
ὑμῶν ᾖ εἰσ τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ, ὃ ὁ κόσμοσ
οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει· ὑμεῖσ
γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν υμῖν ἔσται. 18 οὐκ
ἀφήσω ὑμᾶσ ὀρφανούσ, ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. 19 ἔτι μικρὸν καὶ
ὁ κόσμοσ με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖσ δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ
καὶ ὑμεῖσ ζήσεσθε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖσ ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖσ ἐν ἐμοῖ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 ὁ ἔχων
τὰσ ἐντολάσ μου καὶ τηρῶν αὐτάσ, ἐκεῖνόσ ἐστιν ὁ ἀγαπῶν
με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, κἀγὼ
ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ ἰούδασ, οὐχ ὁ ἰσκαριώτησ· κύριε, καὶ τί
γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεισ ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσ-
μῳ; 23 ἀπεκρίθη ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ ἀγαπᾷ με,
τὸν λόγον μου τηρήσῃ, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ
πρὸσ αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ
μὴ ἀγαπῶν με τοὺσ λόγουσ μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγοσ ὃν ἀ-
κούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸσ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ. 25 ταῦ-
τα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 ὁ δὲ παράκλητοσ, τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃν πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνοσ
ὑμᾶσ διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶσ πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ κα-
θὼσ ὁ κόσμοσ δίδωσιν ὑμῖν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·

---

15 αγαπατε: [cb] add με 16 ερωτησω [c]: *τηρησω 17 ὃ: [ca] ον, sed ν rursus rasum; item αυτο pr: [ca] αυτον, sed restitutum αυτο 23 αυτω: [ca] αυτοισ, sed restitutum αυτω 26 το πν. τ. αγ. ον πεμψ. ο πατ. [c]: *confuse πεμψει το πν. το αγ. ο πατ.

14 εγω: τουτο 15 αγαπατ. με | τηρησετε 16 εισ τ. αι. η 17 εσται: εστιν 19 ζησετε 20 υμεισ γνωσεσθ. 22 om και pr 23 τηρησει 26 ον: ο | υμιν [27] εγω ειρ. αφι. 27 om υμιν tert

14 om με 15 αγαπατ. με | τηρησατε 16 και εγω | μενη μεθ υμ. εισ τ. αι. 17 γινωσκει: add αυτο | υμεισ δε 21 και εγω 22 om και pr 23 ο ιησουσ | τηρησει | ποιησομεν 26 ον: ο 27 om υμιν tert

ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν
ὅτι πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου
ἐστίν. [29] καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵν' ὅταν γένηται
πιστεύσητε. [30] οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ο
τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, [31] ἀλλ' ἵνα γνῷ
ὁ κόσμοσ ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼσ ἐνετείλατό μοι ὁ
πατήρ, οὕτωσ ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

[1] Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γε-
ωργόσ ἐστιν. [2] πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό,
καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸν ἵνα καρπὸν πλείω
φέρῃ. [3] ἤδη υμεῖσ καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα
ὑμῖν. [4] μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼσ τὸ κλῆμα οὐ
δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέ-
λῳ, οὕτωσ οὐδὲ ὑμεῖσ, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. [5] ἐγώ εἰμι ἡ
ἄμπελοσ, ὑμεῖσ τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ,
οὗτοσ φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶσ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν
οὐδέν. [6] ἐὰν μή τισ μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡσ το κλῆμα καὶ
ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰσ τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ
καίεται. [7] ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μεί-
νῃ, ὅσα ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. [8] ἐν τούτῳ
ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ γενή-
σεσθέ μοι μαθηταί. [9] καθὼσ ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγά-
πησα ὑμᾶσ· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. [10] ἐὰν τὰσ ἐντολάσ
μου τηρήσετε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ, καθὼσ κἀγὼ τοῦ
πατρόσ μου τὰσ ἐντολὰσ ἐτήρησα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀ-

28 μου pr: ca vid om, cb vid rest XV, 2 αυτον: intactum mansit 6 μενη: c μεινη 10 *ab εν τ. αγ. τη εμη ad seq εν τ. αγ. τ. εμη transiluit, c suppl | εντολασ sec: *add μου quod a et c del

28 om μου pr 29 ινα 31 ενετειλατο: εντολην εδωκεν XV, 2 αυτον: αυτο | πλειονα 5 ουδεν: ουδε εν 6 συναγ. αυτα 7 οσα εαν: ο αν | αιτησασθε 8 γενησθε εμοι 9 καγ. υμασ ηγαπησα 10 τηρησητε | τη εμη: μου | καθωσ εγω | om μου | τετηρηκα

28 αν οτι ειπον· πορευομαι 29 ινα 30 του κοσμ. τουτου XV, 2 καθαιρ. αυτο | πλειονα καρπον 4 μη μεινη | μη μεινητε 6 μεινη | συναγ. αυτα | εισ πυρ 7 ο εαν 8 εμοι 10 τηρησητε | τη εμη: μου | εγω τασ εντ. του πατρ. μου τετηρηκα

γάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ
καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ. 13 μείζονα ταύτησ
ἀγάπην οὐδεὶσ ἔχει, ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
αὐτοῦ. 14 ὑμεῖσ γὰρ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλ-
λομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶσ δούλουσ, ὅτι ὁ δοῦλοσ οὐκ
οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριοσ· ὑμᾶσ δὲ εἴρηκα φίλουσ, ὅτι
πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρόσ μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ
υμεῖσ με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ, καὶ ἔθηκα
ὑμᾶσ ἵνα ὑμεῖσ ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸσ ὑμῶν
μένῃ· ὅ τι ἐὰν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει
ὑμῖν. 17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ. 18 εἰ
ὁ κόσμοσ ὑμᾶσ μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ἐμίσηκεν. 19 εἰ
ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμοσ ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ ἐκ τοῦ κόσμου,
διὰ τοῦτο ὁ κόσμοσ μισεῖ ὑμᾶσ. 20 μνημονεύετε τὸν λόγον ὃν
ἐλάλησα ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ
ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶσ διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μοῦ ἐτήρησαν,
καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσωσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν
εἰσ ὑμᾶσ διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με.
22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖσ, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν
πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν
καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖσ
ἃ οὐδεὶσ ἄλλοσ ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ
ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ'
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένοσ ὅτι ἐ-

---

13 [c] ινα τισ 14 γαρ: [c] om 16 μενη: [c] add ινα 18 [c] πρωτ. υμων μεμισηκεν 21 ποι. εισ υμασ: scripsit [a] in litura, ita ut εισ υμασ in margine addenda essent 22 [c] νυν δε 25 νομω [c]: *κοσμω

11 μεινη: η 13 ουδε εισ | ινα τισ την 14 om γαρ | ο εγω 16 ινα ο τι αν αιτητε | δω 18 πρωτον υμων μεμεισηκεν 19 μεισει υμασ ο κοσμ. 20 του λογου ου εγω ειπον υμ. | τηρησουσιν 22 νυν δε

13 ινα τισ 14 om γαρ | οσα εγω 15 υμασ λεγω 16 ινα ο τι αν | δω 18 πρωτ. υμων μεμισηκεν 19 μισει υμ. ο κοσμ. 20 του λογου ου εγω ειπον υμ. | τηρησουσιν 21 εισ υμασ: υμιν 22 ειχον | νυν δε 24 αλλοσ πεποιηκεν | ειχον 25 γεγραμμ. εν τ. ν. αυτ.

μίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητοσ ὃν ἐγὼ πέμψω
ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρόσ, τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ ὃ παρὰ τοῦ
πατρὸσ ἐκπορεύεται, ἐκεῖνοσ μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑ-
μεῖσ δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυν-
αγώγουσ γὰρ ποιήσωσιν ὑμᾶσ· ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶσ ὁ
ἀποκτείνασ ὑμᾶσ δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα
ποιήσωσιν ὑμῖν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ
ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἂν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν,
ὅτι ἐγὼ εἶπον· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆσ οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑ-
μῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ἐγὼ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με, καὶ
οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεισ; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λε-
λάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ'
ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω·
ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητοσ οὐκ ἐλεύσεται πρὸσ ὑμᾶσ·
ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸσ ὑμᾶσ. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνοσ
ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίασ καὶ περὶ δικαιοσύνησ καὶ
περὶ κρίσεωσ. 9 περὶ ἁμαρτίασ μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰσ ἐμέ·
10 περὶ δικαιοσύνησ δέ, ὅτι πρὸσ τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι
θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεωσ, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου
κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βα-
στάζειν· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ,
ὁδηγήσει ὑμᾶσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ,
ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

---

1 μη: suppl [c] 4 αν: [c] εαν | αυτων: puncta addita (a[ca]) sed rursus rasa (a[cb]) | ειπον pr: [c] add υμιν 5 υπαγεισ [c]: *-γει 7 υμασ pr [c]: *ημασ 9 ου: suppl [c] 12 βασταζειν: [c] add αρτι 13 αληθεια: [c] add παση | οσα: [c] super α aliquid notaturus erat, sed antequam absolveret rursus delevit

2 om γαρ | ποιησουσιν | αλλ | om υμασ sec 3 ποιησουσιν | om υμιν 4 ινα οταν | αυτων μνημ. αυτ. | ειπον pr: add υμιν 5 om εγω 7 ου μη ελθη πρ. υμ. 12 βασταζ. αρτι 13 εισ την αληθειαν πασαν | οσα ακουσει

26 οταν δε XVI, 2 om γαρ | ποιησουσιν | αλλ 3 ποιησουσιν 4 ινα οταν | εγω ειπον: add υμιν 5 om εγω 10 πατερα μου 12 λεγειν υμιν | βασταζ. αρτι 13 εισ πασαν την αληθειαν | οσα αν ακουση

14 ἐκεῖνοσ ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται, καὶ ἀναγγέλ-
λει υμῖν. 15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον
ὑμῖν ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν
καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 εἶπον
οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ ἀλλήλουσ· τί ἐστιν τοῦτο ὃ
λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ
ὄψεσθέ με, καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸσ τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν· τί
ἐστιν τοῦτο τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω ὁ ἰησοῦσ
ὅτι ἤμελλον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· περὶ τούτου ζη-
τεῖτε μετ᾽ ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ
πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύ-
σετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖσ, ὁ δὲ κόσμοσ χαρήσεται· ὑμεῖσ λυπη-
θήσεσθε, ἀλλ᾽ ἡ λύπη ὑμῶν εἰσ χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν
τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆσ· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ
παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆσ θλίψεωσ διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐ-
γεννήθη ὁ ἄνθρωποσ εἰσ τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖσ νῦν μὲν οὖν
λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶσ, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν υμῶν οὐδεὶσ αἴρει ἀφ᾽ ὑμῶν. 23 καὶ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσητε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ὃ ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
μου. 24 ἕωσ ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτή-
σασθε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
25 Ταῦτα ἐν παροιμίαισ λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅπου
οὐκέτι ἐν παροιμίαισ λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ

---

15 παντα usque αναγγ. υμιν: suppl c 17 μικρον usque και παλιν: suppl c | οτι c: *ω (ex οτι εγω ortum?) 18 τουτο το: c τουτο ο λεγι 20 θρηνησετε: cod -σητε, sed ipse * ε super η notavit | c υμεισ* δε λυπ. 21 a del ὁ 22 c ουν νυν μεν | c εξετε 24 αιτησασθε (-αι cod): c αιτιται 25 οπου: c οτε

14 αναγγελει 15 om υμιν pr 17 ειπαν 18 τουτο ο λεγει μικρ. | om τι λαλει 19 om ὁ | ημελλον: ηθελον 21 om ὁ 22 ουν νυν μεν | αρει 23 ερωτησετε | υμιν αν τι αιτ. 24 αιτησασθε: αιτειτε 25 οπου: οτε | *παρησια

14 ληψεται | αναγγελει 15 om υμιν pr | λαμβανει: ληψεται 16 ουκετι: ου | οψ. με: add οτι εγω υπαγω προσ τον πατερα 17 οτι εγω υπαγω 18 τουτο τι εστιν ο λεγει το μικρ. 19 εγνω ουν | ημελλον: ηθελον 20 υμεισ δε λυπ. 21 om ὁ 22 ουν λυπ. μεν νυν εχ. 23 ερωτησετε | οτι οσα αν | εν τ. ον. μ. δωσ. υμ. 24 αιτειτε και ληψεσθε 25 αλλ ερχεται ωρ. οτε

πατρὸσ ἀπαγγέλλω ὑμῖν. [26] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ αἰτήσασθε ἐν
τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
περὶ ὑμῶν· [27] αὐτὸσ γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶσ, ὅτι ὑμεῖσ με
πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ θεοῦ ἐξῆλθον. [28] ἐξ-
ῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον· πάλιν ἀφ-
ίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα. [29] λέγουσιν
οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖσ, καὶ παροιμίαν
οὐδεμίαν λέγεισ. [30] νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδασ πάντα, καὶ οὐ χρείαν
ἔχεισ ἵνα τίσ σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξ-
ῆλθεσ. [31] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἄρτι πιστεύετε; [32] ἰδοὺ
ἔρχεται ὥρα, καὶ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστοσ εἰσ
τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ πατὴρ
μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν. [33] ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην
ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα
τὸν κόσμον.

XVII.

[1] Ταῦτα λελάληκεν ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
αὐτοῦ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν
σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σε· [2] καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ
ἐξουσίαν πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ, δώσω αὐτῷ
ζωὴν αἰώνιον. [3] αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή, ἵνα γινώσκωσι
σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ ἰησοῦν χριστόν.
[4] ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ
μοι ἵνα ποιήσω· [5] καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ
τῇ δόξῃ ᾗν εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. [6] ἐφανέ-
ρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ

---

27 θεου: [ca] suprascripsit πατροσ, sed rursus (ab ipso?) deletum 29 αυτω: [c] αυτου 32 η ωρα: [c] om XVII, 2 [c] δωση αυτοισ 4 μοι [c]: *με 5 ην: [c] η

25 απαγγελω 26 εν τ. ον. μ. αιτησεσθε 27 υμεισ εμε | παρα πατροσ εξηλθ. 28 παρα: εκ 29 αυτω: αυτου 31 om ὁ 32 om η ωρα XVII, 1 ελαλησεν 2 δωσε αυτοισ 5 ην: η

25 αναγγελω 26 εν τ. ον. μ. αιτησεσθε 27 υμεισ εμε | του θεου 29 λεγ. αυτω οι μαθ. αυτου | om εν 32 νυν εληλυθεν | om η ωρα | και εμε 33 ς[e] θλιψ. εξετε (item ς in textu sed substitui vult εχ.) XVII, 1 ελαλησεν ο ιησ. | επηρε et και ειπε | ινα και ο υιοσ σου 2 δωση αυτοισ 4 ετελειωσα 5 ην: η 6 ουσ δεδωκασ μ.

κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον σου
ἐτήρησαν· 7 νῦν ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάσ μοι παρὰ σοῦ
εἰσίν· 8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, καὶ αὐ-
τοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶσ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ
ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ·
οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί
εἰσιν, 10 καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ.
11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν,
κἀγὼ πρόσ σε ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺσ ἐν τῷ
ὀνόματί σου ᾧ ἔδωκάσ μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. 12 ὅτε
ἤμην μετ᾽ αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ
ἐφύλασσον, καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ τῆσ
ἀπωλείασ, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρόσ σε ἔρχομαι,
καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖσ. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου,
καὶ ὁ κόσμοσ ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου
καθὼσ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρησ αὐτοὺσ
ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ
τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁ-
γίασον αὐτοὺσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ ὁ σὸσ ἀλήθεια ἐστίν.
18 καθὼσ ἐμὲ ἀπέστειλασ εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐ-
τοὺσ εἰσ τὸν κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα

---

8 και εγνωσαν (exciderunt etiam AD a e q goth): suppl [c] | επιστευσαν [c]: *-σασ 12 σου: [c] add ο δεδωκασ μοι | [c] εφυλαξα 13 εαυτοισ: ε prima manu suppletum 14 [c] καθωσ εγω 17 *ab αληθεια pr ad αληθεια sec transiluit; [c] vero suppl σου ο λογοσ ο σοσ αληθεια

6 καμοι | τετηρηκαν 7 εγνωκαν | εδωκεσ 8 εδωκεσ 10 και εμοι αυ. εδ.: και τα εμα παντα σα εστιν και τα σα εμα 11 πατηρ | δεδωκασ | *καθ. και ημεισ 12 ημεν | σου: add ω δεδωκασ μοι | εφυλαξα 14 καθωσ εγω 15 sq: in textu om αλλ ιν. τηρ. αυτ. item εκ τ. κοσμ. Suppl [mg] αλλ ιν. τηρησησ αυτ. item (quae [bent 2] his ipsis adnectit) εκ τ. κοσμ. post πονηρου. Ita fere [bent 2] et [bart] et [dress], silet [mai] 17 om τη | η αληθεια 19 εγω αγιαζω

6 καμοι αυ. δεδωκασ | τετηρηκασι 7 εγνωκαν | εισιν: εστιν 10 και εμ. αυ. εδωκ.: και τα εμα παντα σα εστι και τα σα εμα 11 αυτοι: ουτοι | και εγω | ω εδωκασ: ουσ δεδωκασ 12 μ. αυτων: add εν τω κοσμω | σου: add ουσ δεδωκασ μοι | om και pr | εφυλαξα 13 εν αυτοισ 14 καθωσ εγω 16 εκ τ. κο. ουκ ειμ. 17 εν τ. αληθ. σου 19 εγω αγιαζω

ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 οὐ περὶ τούτων δὲ
ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου
αὐτῶν εἰσ ἐμέ, 21 ἵνα πάντεσ ἓν ὦσιν, καθὼσ σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ
κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμοσ πι-
στεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ. 22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάσ
μοι ἔδωκα αὐτοῖσ, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖσ
καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰσ ἕν, καὶ γινώσκῃ ὁ
κόσμοσ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ, καὶ ἠγάπησασ αὐτοὺσ καθὼσ
ἐμὲ ἠγάπησασ. 24 πάτερ, ὃ δέδωκάσ μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν,
ἣν δέδωκάσ μοι ὅτι ἠγάπησάσ με πρὸ καταβολῆσ κόσμου.
25 πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμοσ σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων,
καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐ-
τοῖσ τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησασ
αὐτοὺσ ἐν αὐτοῖσ ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖσ.

XVIII.

1 Ταῦτα εἰπὼν ἰησοῦσ ἐξῆλθεν σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ
πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆποσ, εἰσ ὃν εἰσ-
ῆλθεν αὐτὸσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ ἰούδασ ὁ παρα-
διδοὺσ αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκισ συνήχθη ἰησοῦσ ἐκεῖ μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 ὁ οὖν ἰούδασ λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ
τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν φαρισαίων ὑπηρέτασ, ἔρχεται μετὰ
φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 ἰησοῦσ δὲ εἰδὼσ πάντα τὰ
ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπ-
εκρίθησαν αὐτῷ· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ ἰησοῦσ·

21 [c] πιστευση 22 ημεισ: [c] add εν εσμεν XVIII, 1 [c] των κεδρων 3 εκ των sec loco: [ca] ? del, [cb] rest | ερχεται: [c] add εκει

21 πατηρ | εν ημιν ωσιν 22 δεδωκα | ημεισ: add εν 23 και sec: ινα 24 πατηρ | ην εδωκασ μοι 25 πατηρ 26 αυτουσ: με XVIII, 1 των κεδρων 2 εκει post αυτου 3 om εκ sec | ερχεται: add εκει 4 δε: ουν | εξηλθε και λεγει αυτοισ 5 ιησουσ εγω ειμι: εγ. ειμ. ιησ.

19 ινα και αυτ. ωσιν 20 πιστευσοντων 21 πιστευση 22 και εγω | δεδωκα αυτοισ | ημεισ: add εν εσμεν 23 και ινα γινωσκη 24 ο: ουσ | ην εδωκασ μοι 26 αυτουσ: με XVIII, 1 ο ιησουσ | των κεδρων 2 ο ιησουσ 3 om εκ των sec loco | ερχεται εκει 4 δε: ουν 5 ο ιησουσ

ἐγώ εἰμι. ἱστήκει δὲ καὶ ἰούδας ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ' ⸆αὐ-
τῶν. [6] ὡσ οὖν εἶπεν· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ ὀπίσω καὶ ἔπε-
σαν χαμαί. [7] πάλιν οὖν αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ
δὲ εἶπον· ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. [8] ἀπεκρίθη ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν. [9] ἵνα
πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν ὅτι οὓσ δέδωκάσ μοι, οὐκ ἀπώλεσα
ἐξ αὐτῶν οὐδένα. [10] σίμων οὖν πέτροσ ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν
αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ ἀπέκοψεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχοσ.
[11] εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦσ τῷ πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰσ τὴν θή-
κην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ο πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
[12] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχοσ καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν ἰου-
δαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, [13] καὶ ἤγαγον
πρὸσ ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸσ τοῦ καϊάφα, ὃσ ἦν ἀρ-
χιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. [14] ἦν δὲ καϊάφασ ὁ συμβουλεύσασ
τοῖσ ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ
λαοῦ. [15] ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σίμων πέτροσ καὶ ἄλλοσ μαθη-
τήσ. ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν γνωστὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συν-
εισῆλθεν τῷ ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, [16] ὁ δὲ πέτροσ
ἱστήκει ἔξω πρὸσ τῇ θύρᾳ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ ἄλλοσ,
ὃσ ἦν γνωστὸσ τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήνεγκε
τὸν πέτρον. [17] λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸσ τῷ πέτρῳ· μὴ
καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνοσ·
οὐκ εἰμί. [18] ἱστήκεισαν δὲ καὶ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακιὰν πεποιηκότεσ, ὅτι ψῦχοσ ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ
καὶ ὁ πέτροσ μετ' αὐτῶν ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. [19] ὁ οὖν
ἀρχιερεὺσ ἠρώτησε τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ

---

6 ειπεν: [c] add αυτοισ 13 [c] απηγαγον 15 [cb] και ο αλλοσ

5 ειστηκει 6 ειπεν: add αυτοισ 7 επηρωτ. αυτ. 10 τον του αρχιερ. δουλ. 15 γνωστοσ ην 16 ειστηκει πρ. τη θυρ. εξω | οσ ην etc: ο γνωστοσ του αρχιερεωσ | εισηγαγε 17 τω πετρ. η παιδ. η θυρ. 18 ειστηκεισαν δε οι

5 ειστηκει 6 ειπεν αυτοισ οτι | απηλθον | επεσον 8 ο ιησουσ 10 τον του αρχ. δουλ. | ωτιον 11 την μαχ. σου 13 απηγαγον αυτον 14 αποθανειν: απολεσθαι 15 και ο αλλοσ 16 ειστηκει πρ. τ. θυρ. εξω | εισηγαγε 18 ειστηκεισαν | om και prim | δε μετ αυτων ο πετρ.

περὶ τῆσ διδαχῆσ αὐτοῦ. 20 καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦσ αὐτῷ· ἐγὼ
παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συν-
αγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντεσ οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται,
καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21 τί με ἐρωτᾷσ; ἐρώτησον τοὺσ
ἀκηκοότασ τί ἐλάλησα αὐτοῖσ· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντοσ εἷσ παρεστηκὼσ τῶν ὑπηρετῶν ἔ-
δωκεν ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπών· οὕτωσ ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
23 ὁ δὲ ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· εἰ κακῶσ εἶπον, μαρτύρησον περὶ
τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέρεισ; 24 ἀπέστειλεν δὲ αὐτὸν
ὁ ἄννασ δεδεμένον πρὸσ καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 ἦν δὲ σίμων
πέτροσ ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· οὐκ
εἰμί. 26 λέγει εἷσ ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέωσ, συγγενὴσ ὢν
οὗ ἀπέκοψεν πέτροσ τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε ἴδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽
αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ πέτροσ, καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰσ τὸ πραι-
τώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ πραιτώριον,
ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν ουν πρὸσ
αὐτοὺσ ὁ πιλᾶτοσ ἔξω καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ
ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν
οὗτοσ κακὸν ποιήσασ, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν
οὖν αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν νόμον
υμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν

20 [c] απεκρ. αυτ. ιησ. 22 [c] εισ των παρεστηκοτων υπηρετ. 23 ειπον: [c] ελαλησα 29 φερετε: [a] add κατα 30 ποιησασ: [c] ποιων | παρεδωκαμεν: cod -κειμεν 31 κρινατε: [c] add αυτον

20 om και prim | αυτω ιησουσ | *παρησια 23 απεκριθη αυτω ιησουσ· ει κακ. ελαλησα 24 δε: ουν 26 συγγενησ | ειδον 27 om ὁ 29 ο πειλατ. εξ. πρ. αυτ. 30 ποιων 31 om ὁ | πειλατοσ | κρινατε: add αυτον | om ουν sec

20 om και prim | αυτω ο ιησ. | ελαλησα | εν τη συναγ. | παντεσ: ϛ παντοτε, ϛ[e] παντοθεν 21 επερωτασ; επερωτησον 22 εισ των υπηρετ. παρεστ. 23 απεκριθη αυτω ο ιησ. ει κακ. ελαλησα 24 δε: ουν 26 συγγενησ | ειδον 28 πρωια | αλλ ινα φαγ. 29 ο πιλ. πρ. αυτ. | om εξω | φησιν: ειπε | φερετε κατα του 30 ειπον | κακοποιοσ 31 κρινατε αυτον

ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ, σημαί-
νων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ
πραιτώριον πάλιν ὁ πιλᾶτοσ, καὶ ἐφώνησεν τὸν ἰησοῦν καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
ἰησοῦσ· ἀπὸ σεαυτοῦ τοῦτο εἶπασ, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
35 ἀπεκρίθη ὁ πιλᾶτοσ· μὴ ἐγὼ ἰουδαῖόσ εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν
καὶ ὁ ἀρχιερεὺσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησασ; 36 ἀπεκρίθη
ἰησοῦσ· ἡ ἐμὴ βασιλεία οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ ἐμὴ βασιλεία, καὶ οἱ ὑπηρέται οἱ
ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖσ ἰουδαίοισ· νῦν δὲ ἡ
ἐμὴ βασιλεία οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ πιλᾶτοσ·
οὐκοῦν βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βα-
σιλεύσ εἰμι· ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα
εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω περὶ τῆσ ἀληθείασ· πᾶσ ὁ ὢν
τῆσ ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ. 38 λέγει αὐτῷ ὁ πιλᾶτοσ·
τίσ ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ
ἰουδαίουσ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν
αὐτῷ. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ
πάσχα· βούλεσθε οὖν ἵνα ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰου-
δαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ
τὸν βαραββᾶν. ἦν δὲ ο βαραββᾶσ λῃστήσ.

XIX.

1 Τότε οὖν λαβὼν ὁ πιλᾶτοσ τὸν ἰησοῦν ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ
οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐ-

---

32 πληρωθη: [c] add ον ειπεν 34 [c] συ τουτο λεγεισ 35 [c] μητι εγω | [c] οι αρχιερεισ 37 μαρτυρησω [a] (ipse * corr?): *-ση | περι τ. αλ.: [c] τη αληθεια | [c] εκ τησ αληθ. 38 τισ: [c] τι

32 πληρωθη: add ον ειπεν 33 παλιν εισ τ. πραιτ. ο πειλατ. 34 om αυτω ο | α. σ. συ τουτ. λεγεισ | ειπον σοι 35 πειλατ. | μητι εγω | οι αρχιερεισ 36 η βασιλ. η εμη | ην η βασ. η εμη | om και | αν: suppl est | νυν δε η βασ. η εμη 37 πειλατ. | ο ων εκ τησ 38 πειλατ. | τισ: τι | ευρισκ. εν αυ. αιτ. 39 om εν | om ινα sec XIX, 1 ελαβεν ο πειλατ. τ. ιησ. και

32 πληρωθη: add ον ειπε 34 αφ εαυτου συ του. λεγεισ 35 μητι εγω | οι αρχιερεισ 36 ο ιησουσ | η βασιλ. η εμη ter | om και | αν post υπηρεται 37 ειμι εγω· εγω εισ | τη αληθεια | εκ τησ αληθ. 38 τισ: τι 39 υμιν απολυσω bis | om ινα sec 40 παλιν: add παντεσ XIX, 1 ελαβεν et και εμαστιγ.

τοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, [3] καὶ
ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων,
καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. [4] ἐξῆλθεν πάλιν ὁ πιλᾶτοσ ἔξω
καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰ-
τίαν οὐχ εὑρίσκω. [5] ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἰησοῦσ ἔξω, φορῶν τὸν ἀ-
κάνθινον στέφανον καὶ πορφυροῦν ἱμάτιον, καὶ λέγει αὐτοῖσ·
ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ. [6] ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ὑπ-
ηρέται, ἔκραξαν· σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. καὶ λέγει αὐ-
τοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ
οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. [7] ἀπεκρίθησαν οἱ ἰουδαῖοι· ἡμεῖσ
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν
θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. [8] ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλᾶτοσ τὸν λόγον
τοῦτον, μᾶλλον ἐφοβήθη, [9] καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ πραιτώριον καὶ
λέγει τῷ ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ ἰησοῦσ ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ. [10] λέγει αὐτῷ ὁ πιλᾶτοσ· ἐμοὶ οὐ λαλεῖσ; οὐκ οἶδασ ὅτι
ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε;
[11] ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· οὐκ ἔχεισ ἐξουσίαν κατ᾽ ἐμοῦ οὐδε-
μίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούσ με
σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. [12] ἐκ τούτου ὁ πιλᾶτοσ ἐζήτει ἀπο-
λῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ ἰουδαῖοι ἔλεγον· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃσ, οὐκ
εἶ φίλοσ τοῦ καίσαροσ· πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει
τῷ καίσαρι. [13] ὁ οὖν πιλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν λόγων τούτων ἤγα-
γεν ἔξω τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ εἰσ τόπον λε-

---

4 [a] οτι αιτ. ουδεμιαν ευρισκω εν αυτω 6 [c] εκραυγασαν 9 πραιτωριον: [a] add παλιν 10 λεγει: [c] add ουν 12 ελεγον: [c] εκραζον λεγοντεσ

3 ο βασιλευσ 4 και εξηλθε παλ. εξω ο πειλ. | οτι ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω 5 om ὁ pr | το πορφυρουν | om ὁ sec 6 ειδον | εκραυγασαν λεγοντεσ | om αυτον | om και ante λεγει | πειλ. 7 απεκριθ. αυτω 8 πειλ. | τουτ. τον λογ. 9 πραιτωριον: add παλιν 10 λεγει ουν | πειλ. 11 om ὁ pr | ουκ ειχεσ 12 πειλ. | εκραυγασαν λεγοντεσ | εαν: αν 13 πειλ.

3 om και ηρχ. πρ. αυτον | ο βασιλευσ | εδιδουν 4 εξηλθεν ουν πα. εξω ο πιλ. | εν αυτω ουδεμιαν αιτ. ευρισκ. 5 το πορφυρουν | ιδε 6 ειδον | εκραυγασαν λεγοντεσ | om αυτον | om και ante λεγει 7 απεκριθ. αυτω | κατα τ. νομ. ημων | ς[e] του θεου | εαυτον ante υιον 8 τουτ. τ. λογ. 9 πραιτωριον: add παλιν 10 λεγει ουν | σταυρ. σε κ. εξ. ε. απολυσ. σε 11 om αυτω | ουκ ειχεσ | ουδεμ. κατ εμ. | σοι δεδομενον | παραδιδουσ 12 εζητ. ο πιλ. | εκραζον λεγοντεσ | αὐτον 13 τουτον τον λογον | επι του βηματοσ

γ όμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ γαββαθά. [14] ἦν δὲ παρασκευὴ
τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖσ ἰουδαίοισ· ἴδε ο
βασιλεὺσ ὑμῶν. [15] οἱ δὲ ἔλεγον· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.
λέγει αὐτοῖσ ὁ πιλᾶτοσ· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπε-
κρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα.
[16] τότε οὖν παρέδωκεν αὐτοῖσ αὐτὸν ἵνα σταυρωθῇ.

Οἱ δὲ λαβόντεσ τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον αὐτόν, [17] καὶ βα-
στάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰσ τὸν λεγόμενον κρανίου
τόπον, ὃ λέγεται ἑβραϊστὶ γολγοθά, [18] ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,
καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλουσ δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
ἰησοῦν. [19] ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλᾶτοσ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖοσ ὁ βασιλεὺσ
τῶν ἰουδαίων. [20] τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν
ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν ὁ τόποσ τῆσ πόλεωσ ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
ἰησοῦσ· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστί, ῥωμαϊστί, ἑλληνιστί.
[21] ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖσ τῶν ἰουδαίων· μὴ γράφε·
ὁ βασιλεὺσ τῶν ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνοσ εἶπεν· βασιλεὺσ εἰμὶ
τῶν ἰουδαίων. [22] ἀπεκρίθη ὁ πιλᾶτοσ· ὃ γέγραφα, γέγραφα.
[23] οἱ οὖν στρατιῶται οἱ σταυρώσαντεσ τὸν ἰησοῦν ἔλαβον τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ
μέροσ. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφοσ, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸσ δι᾽ ὅλου.
[24] εἶπαν οὖν πρὸσ αὐτούσ· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν
περὶ αὐτοῦ, τίνοσ ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντό

---

13 εβραιστι: ^{c} add δε | γαββαθα ^{c}: *γολγοθα 14 εκτη: ^{c} τριτη 15 οι δ. ελ.: ^{c} εκραυγασαν ουν εκινοι | αρον pr punctis notatum rursus erasis 16 οι δε λαβ.: ^{c} παραλαβοντεσ ουν 20 sq τουτον ουν usque ο βασιλ. τ. ιουδαιων ^{a}: *om ab ο βασ. τ. ιουδ. ad eadem verba transiliens 23 μεροσ: ^{c} add και τον χιτωνα 24 ^{c} προσ εαυτουσ

13 εβραι. δε 15 οι δε ελ.: εκραυγασαν ουν εκεινοι | πειλ. 16 αυτον αυτοισ | οι δε usq αυτον: παρελαβον ουν τον ιησ. 17 αυτω | γολγοθ 19 πειλ. 21 πειλ. | των ιουδ. ειμι 22 πειλ. 23 οι σταυρ.: οτε εσταυρωσαν | τεσσαρα | μεροσ: add και τον χιτωνα | αρραφοσ 24 ειπον ο. πρ. αλληλουσ

13 εβραι. δε 14 ωρα δε ωσει 15 οι δε εκραυγασαν 16 αυτον αυτοισ | οι δε etc: παρελαβον δε τ. ιησ. και απηγαγ. | om αυτον sec 17 εαυτω τ. στ.: τ. στ. αυτου | οσ λεγεται 20 τησ πολεωσ ο τοποσ | εβραι. ελλην. ρωμαι. 23 οι σταυρ.: οτε εσταυρωσαν | τεσσαρα | μεροσ: add και τον χιτωνα | αρραφοσ 24 ειπον ο. πρ. αλληλουσ | πληρωθη η λεγουσα

μου τὰ ἱμάτια ἑαυτοῖσ, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25 ἱστήκεισαν
δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ η ἀδελφὴ
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, μαριὰμ ἡ τοῦ κλωπᾶ καὶ μαριὰμ ἡ μαγδα-
ληνή. 26 ἰησοῦσ δὲ ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα
ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱόσ σου. 27 εἶτα λέ-
γει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ᾽ ἐκείνησ τῆσ ὥρασ
ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴσ εἰσ τὰ ἴδια. 28 μετὰ τοῦτο εἰδὼσ ὁ
ἰησοῦσ ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφή, λέ-
γει· διψῶ. 29 σκεῦοσ δὲ ἔκειτο ὄξουσ μεστόν· σπόγγον οὖν με-
στὸν ὄξουσ ὑσσώπῳ περιθέντεσ προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξοσ, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνασ τὴν
κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.
31 Οἱ οὖν ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ
τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ-
μέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν οὖν τὸν πιλᾶτον ἵνα
κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον ουν οἱ στρα-
τιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου
τοῦ συνσταυρωθέντοσ αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντεσ εὗρον
αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, καὶ οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ᾽
εἶσ τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξ-
ῆλθεν εὐθὺσ αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼσ μεμαρτύρηκεν,
καὶ ἀληθὴσ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνοσ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ
λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖσ πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ

26 ιησ. δε ιδ. τ. μητερα [a]: [*]om | λεγει [a]? et [c]: [*]και λεγει (praegresso ιδεν pro ιδων?) 29 [c] μεστον του οξουσ 30 οξοσ: [c] add ο ιησουσ 31 ουν sec: [c] om 33 ευρον: [c] ωσ ιδον, omisso και sq 35 [a] πιστευσητε

24 τα ιματ. μου 25 ειστηκεισαν | μαρια bis 26 ιησ. ουν ιδων | ιδε 27 ο μαθ. αυτην 28 ιησουσ ειδωσ | ηδη παντα | ινα τελειωθη 29 om δε | του οξουσ sec loco 30 οξοσ: add ιησουσ 31 μεγαλη η ημ. | om ουν sec | πειλ. 33 ελθ. ωσ ειδον ηδη αυτ. τεθν. | om και 35 αληθινη | και εκεινοσ | ινα υμεισ

24 τα ιματ. μου 25 ειστηκεισαν | μαρια bis 26 ιησουσ ουν | τη μητρ. αυτου 27 ιδου 28 ινα τελειωθη 29 σκευοσ ουν | οι δε πλησαντεσ σπογγον οξουσ και υσσ. περ. 30 το οξ. ο ιησ. 31 επει παρασχ. ην post σαββατω | μεγ. η ημε. | ς[e] εκεινη | om ουν sec 32 συσταυρωθ. 33 ευρον: ωσ ειδον, omisso και sq 34 ευθυσ εξηλθεν 35 αληθινη | om και post ινα | πιστευσητε

γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [37] καὶ
πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰσ ὃν ἐξεκέντησαν.
[38] Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν πιλᾶτον ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀρι-
μαθαίασ, ὢν μαθητὴσ τοῦ ἰησοῦ, κεκρυμμένοσ δὲ διὰ τὸν φό-
βον τῶν ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν
ὁ πιλᾶτοσ. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. [39] ἦλθεν δὲ καὶ νικόδη-
μοσ, ὁ ἐλθὼν πρὸσ τὸν ἰησοῦν νυκτὸσ τὸ πρῶτον, ἔχων ἕλιγμα
σζμύρνησ καὶ ἀλόησ ὡσ λίτρασ ἑκατόν. [40] ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα
τοῦ ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοισ μετὰ τῶν ἀρωμάτων, κα-
θὼσ ἔθοσ ἦν τοῖσ ἰουδαίοισ ἐνταφιάζειν. [41] ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ἐσταυρώθη κῆποσ, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν
ᾧ οὐδεὶσ οὐδέπω ἦν τεθειμένοσ· [42] ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν
τῶν ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν.

XX.

[1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαριὰμ ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται
πρωῒ σκοτίασ ἔτι οὔσησ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον
ἠρμένον ἀπὸ τῆσ θύρασ ἐκ τοῦ μνημείου. [2] τρέχει οὖν καὶ ἔρ-
χεται πρὸσ τὸν σίμωνα πέτρον καὶ πρὸσ τὸν ἄλλον μαθητήν,
ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦσ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ
μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. [3] ἐξῆλθεν οὖν ὁ
πέτροσ καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητήσ, [4] καὶ ἔτρεχον οἱ δύο ὁμοῦ· προ-
έδραμεν δὲ τάχιον τοῦ πέτρου καὶ ἦλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον πρῶ-

---

38 [c] ηλθεν ο. κ. ηρεν το σωμα αυτου 39 εχ. ελιγμ.: [c] φερων μιγμα 40 ην: [c] εστιν 42 εθηκαν [c]: *οπου εθηκαν XX, 3 sq και ετρεχον usq ταχιον: [c] και ηρχοντο εισ το μνημιον ετρεχον δε οι δυο ομου και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμεν ταχιον

36 om απ 38 πειλ. bis | om ὁ pr | αρειμαθαιασ | om του pr | ηλθεν ουν και ηρεν το σωμα αυτου 39 νειxοδημοσ | προσ αυτον | φερων ελιγμα σμυρνησ 40 ην: εστι 41 ουδεπω ουδεισ XX, 1 μαρια | om απο τ. θυρ. 2 om τον prim 3 sq μαθητ. και ηρχοντο εισ το μνημειον. [4] ετρεχον δε οι δ. ομ. και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμεν ταχειον | πρωτ. εισ τ. μν.

36 om απ 38 ο ιωσηφ | ηλθεν ουν κ. ηρε το σωμα του ιησου 39 φερων μιγμα σμυρνησ | ωσει 40 ην: εστι 41 ουδεπω ουδεισ ετεθη XX, 1 μαρια | om απο τ. θυρ. 2 om τον prim 3 sq μαθητ. και ηρχοντο εισ το μνημειον. [4] ετρεχον δε οι δ. ομ. και ο αλλοσ μαθητησ προεδραμε ταχιον | πρωτ. εισ τ. μν.

τοσ, 5 καὶ παρακύψασ βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα, οὐ μέντοι
εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν καὶ σίμων πέτροσ ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ
εἰσῆλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ
τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθο-
νίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον. 8 τότε
οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ ἐλθὼν πρῶτοσ εἰσ τὸ μνη-
μεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδει τὴν γρα-
φήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν
πρὸσ αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. 11 μαριὰμ δὲ ἱστήκει ἐν τῷ μνημείῳ
κλαίουσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ μνημεῖον, 12 καὶ
θεωρεῖ ἀγγέλουσ καθεζομένουσ ἐν λευκοῖσ, ἕνα πρὸσ τῇ κεφαλῇ
καὶ ἕνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ.
13 λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεισ; λέγει αὐτοῖσ ὅτι
ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ταῦτα
εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα,
καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἰησοῦσ ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ ἰησοῦσ· γύναι, τί
κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ; ἐκείνη δὲ δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρόσ ἐστιν,
λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ εἶ ὁ βαστάσασ αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ
ἔθηκασ αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· μα-
ριάμ. στραφεῖσα δὲ ἐκείνη λέγει αὐτῷ ἑβραϊστί· ῥαββουνί, ὃ
λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦσ· μή μου ἅπτου·
οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸσ τοὺσ
ἀδελφοὺσ καὶ εἰπὲ αὐτοῖσ· ἰδοὺ ἀναβαίνω πρὸσ τὸν πατέρα
μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται

---

5 sq *a κειμενα ad κειμενα sq transiluit; [c] suppl 9 [c] ηδεισαν 10 [c] προσ εαυτουσ 11 μνημειω: [c] add εξω 12 [c] δυο αγγελουσ 15 δε: [c] om | [c] ει συ εβαστασασ αυτον 16 διδασκαλε: [ca] add και προσεδραμεν αψασθαι αυτου, [cb] rursus del 17 πορευου δε: [ca] πορ. ουν, sed [cb] prius rest | [c] αδελφουσ μου

5 κειμ. τα οθον. 9 ηδεισαν 11 μαρια δ. ειστηκει προσ τω μν. εξω 12 δυο αγγελ. εν λευκ. καθεζ. 13 και λεγουσιν | και λεγει 15 om δε | συ εβαστασασ 16 om ὁ | om δε | ραββουνει 17 om ὁ | απτου μου | αδελφουσ μου | om ιδου

5 κειμενα τα οθον. 6 om και prim 9 ηδεισαν 10 πρ. εαυτουσ 11 μαρια δε ειστηκει προσ το μνημειον κλ. εξω 12 δυο αγγελ. εν λευ. καθεζ. 13 και λεγουσιν 14 και ταυτα ειπουσα | ο ιησουσ 15 ο ιησουσ | om δε | ει συ εβαστασασ | αυτον εθηκασ 16 μαρια | om δε | om εβραιστ. 17 πατερα μου· πορευου | αδελφ. μου | om ιδου

μαριὰμ ἡ μαγδαληνη ἀγγέλλουσα τοῖσ μαθηταῖσ ὅτι ἑώρακα
τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
[19] Οὔσησ οὖν ὀψίασ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μιᾷ σαββάτων, καὶ
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
τῶν ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ ἰησοῦσ καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον, καὶ λέγει·
εἰρήνη ὑμῖν. [20] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν
πλευρὰν αὐτοῖσ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντεσ τὸν κύριον.
[21] εἶπεν οὖν αὐτοῖσ πάλιν· εἰρήνη υμῖν· καθὼσ ἀπέσταλκέν με
ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμψω ὑμᾶσ. [22] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
καὶ λέγει αὐτοῖσ· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. [23] ἄν τινων ἀφῆτε τὰσ
ἁμαρτίασ, ἀφεθήσεται αὐτοῖσ· ἐὰν δέ τινων κρατῆτε, κε-
κράτηνται.
[24] Θωμᾶσ δὲ εἶσ ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ δίδυμοσ, οὐκ
ἦν μετ᾽ αὐτῶν. ὅτε οὖν ἦλθεν ἰησοῦσ, [25] ἔλεγον αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐὰν μὴ ἴδω
ἐν ταῖσ χερσὶν τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω μου τὸν δάκτυ-
λον εἰσ τὴν χεῖραν αὐτοῦ, καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν
πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. [26] καὶ μεθ᾽ ἡμέρασ ὀκτὼ πά-
λιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί, καὶ θωμᾶσ μετ᾽ αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον καὶ
εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. [27] εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
βάλε εἰσ τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ.

---

18 [c] απαγγελλουσα 19 [c] τη μια | μαθηται: [a] add συνηγμενοι | λεγει: [c] add αυτοισ 21 ειπεν ουν: [ca] και ειπεν, [cb] prius rest | πεμψω: [ca] αποστελλω, [cb] πεμπω 23 αφεθησεται: [c] αφεωνται | εαν δε: [c] αν 24 [c] om ουν 25 [c] ελεγον ουν α. οι αλλοι μαθ. | χερσιν: [c] add αυτου | την χειραν αυτου: [c] τον τυπον των ηλων

19 τη μια | και λεγει αυτοισ 20 εδειξε και τασ 21 αυτοισ ο ιησουσ παλ. | πεμπω 23 αν τινοσ | αφεθησ.: *αφειονται, **αφιενται | αν τινοσ 24 om ουν 25 ελεγον ουν αυ. οι αλλοι μαθ. | *εοραχαμεν | χερσιν: add αυτου | τον δακτ. μου εισ τον τυπον των ηλων 26 οι μαθ. αυτου

18 μαρια | απαγγελλουσα | εωραχε 19 τη μια των σαββ. | μαθηται: add συνηγμενοι | κ. λεγει αυτοισ 20 εδειξεν αυτοισ τ. χ. κ. τ. πλ. αυτου 21 αυτοισ ο ιησουσ παλιν | πεμπω 23 αφιενται αυτοισ· αν τινων 24 om ουν | ο ιησουσ 25 ελεγον ουν αυ. οι αλλοι μαθ. | χερσιν αυτου | τον δακτ. μου εισ τον τυπον των ηλων κ. βα. την χει. μου 26 μαθηται αυτου

28 ἀπεκρίθη ο θωμᾶσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ
μου. 29 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ὅτι ἑώρακάσ με, καὶ πεπίστευ-
κασ· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντεσ με καὶ πιστεύσαντεσ.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦσ ἐνώ-
πιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ
τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι ἰησοῦσ ἐστὶν
ὁ χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν αἰώνιον ἔχητε
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν πάλιν ἑαυτὸν ὁ ἰησοῦσ τοῖσ μα-
θηταῖσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ τῆσ τιβεριάδοσ· ἐφανέρωσεν δὲ οὕ-
τωσ. 2 ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτροσ καὶ θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ δίδυμοσ
καὶ ναθαναὴλ ο ἀπὸ κανὰ τῆσ γαλιλαίασ καὶ οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου
καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖσ σίμων
πέτροσ· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖσ
σὺν σοί. ἐξῆλθον οὖν καὶ ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ
τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. 4 πρωΐασ δὲ γενομένησ ἔστη ἰησοῦσ
ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ ὅτι ἰησοῦσ
ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖσ ἰησοῦσ· παιδία, μὴ προσφάγιον ἔχετε;
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. 6 λέγει αὐτοῖσ· βάλετε εἰσ τὰ δεξιὰ
μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. οἱ δὲ ἔβαλον, καὶ
οὐκέτι αὐτὸ εἰλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθουσ τῶν ἰχθύων.

---

29 ειπεν: [c] λεγι | και pr: [c] om | με sec: [c] om 31 [c] πιστευσητε | ινα sec: [c] και ινα XXI, 3 επιασαν: ita [a] ex εκοπιασαν fecit 4 [c] πρω. δε ηδη 5 μη: [c] add τι 6 λεγει: [ca] ο δε ειπεν, [cb] rursus λεγει | ευρησετε: [ca] add οι δε ειπον δι ολησ τησ νυκτοσ εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν, [cb] rursus del | ειλκυσαι (cod ῑλκ.): item D et (ειλικυσαι) Δ, nec correctum

28 om ὁ prim 29 λεγει αυτω ιησουσ | om και pr | om με sec 30 σημεια: add α [bentl] | om αυτου 31 ινά sec: και ινα | om αιωνιον XXI, 1 εαυτον παλιν ιησουσ 2 οι υιοι: οι του 3 om ουν 4 δε ηδη γεινομενησ | επι: εισ | εγνωσαν: ηδεισαν 5 μη τι προσφ. 6 ο δε ειπεν αυτοισ | οι δε εβ.: εβαλον ουν | ελκυσαι

28 και απεκριθη 29 ειπ. δε: λεγει | με θωμα πεπιστευκασ | om με sec 31 πιστευσητε οτι ο ιησουσ | και ινα | om αιωνιον XXI, 1 εαυτον παλιν 2 οι υιοι: οι του 3 om ουν | ανεβησαν | πλοιον: add ευθυσ 4 δε ηδη γενομενησ | ο ιησουσ εισ τον | ηδεισαν 5 ο ιησουσ | μη τι προσφ. 6 ο δε ειπεν αυτοισ | εβαλον ουν | ελκυσαι ισχυσαν

7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦσ τῷ πέτρῳ·
ὁ κύριόσ ἐστιν. σίμων οὖν πέτροσ, ἀκούσασ ὅτι ὁ κύριόσ ἐστιν,
τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνόσ, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν
εἰσ τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ ἄλλῳ πλοιαρίῳ
ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἀλλὰ ὡσ ἀπὸ πηχῶν
διακοσίων, σύροντεσ τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 ὡσ οὖν ἀνέβησαν
εἰσ τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπι-
κείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν
ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἐνέβη οὖν σίμων πέτροσ καὶ εἵλ-
κυσεν τὸ δίκτυον εἰσ τὴν γῆν, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν
πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12 λέγει αὐτοῖσ ὁ ἰησοῦσ· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶσ δὲ ἐτόλμα
τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; εἰδότεσ ὅτι ὁ κύριόσ
ἐστιν. 13 ἔρχεται ὁ ἰησοῦσ καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν
αὐτοῖσ, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίωσ. 14 τοῦτο δὲ ἤδη τρίτον ἐφανε-
ρώθη ὁ ἰησοῦσ τοῖσ μαθηταῖσ, ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ ἰησοῦσ·
σίμων, ἀγαπᾷσ με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ
οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 πάλιν
λέγει αὐτῷ· σίμων ἰωάννου, ἀγαπᾷσ με; λέγει αὐτῷ· κύριε,
σὺ οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.
17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· σίμων ἰωάννου, φιλεῖσ με; ἐλυπήθη δὲ
ὁ πέτροσ ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον καὶ φιλεῖσ με, καὶ λέγει
αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδασ, σὺ γινώσκεισ ὅτι φιλῶ σε. καὶ
λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ πρόβατά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,

---

9 [c] απεβησαν | εισ: [ca] επι, [cb] rursus εισ 15 σιμων: [a] add ιωανου ([c] instauravit) 16 παλ. λε. αυτω: [a] add το β′ | κυριε: [c] ναι κυριε 17 δε: [c] om | και pr: [a] del

8 om αλλω 9 απεβησαν 10 om ὁ 11 ανεβη 12 om ὁ | om δε 13 om ὁ 14 om δε | om ὁ 15 σιμων ιωανου 16 λεγει αυτ. παλ. δευτερον | ιωανου | ναι κυριε | προβατια 17 ιωανου | om δε | om και ante φιλεισ | λεγει αυτω: ειπεν | om και post σε | αυτω: add ιησουσ | προβατια

8 om αλλω | αλλ ωσ 9 απεβησαν 11 ανεβη | om ουν | επι τησ γησ 13 ερχεται ουν 14 om δε | μαθηταισ αυτου 15 σιμων ιωνα | πλειον 16 λεγει αυτω παλιν δευτερον | σιμ. ιωνα | ναι κυριε 17 σιμ. ιωνα | om δε | om και prim | λεγει: ειπεν | συ παντα | om και post σε | λεγ. αυ. ο ιησουσ

ὅτε ἦσ νεώτεροσ, ἐζώννυεσ σεαυτὸν καὶ περιεπάτεισ ὅπου ἤθε-
λεσ· ὅταν δὲ γηράσῃσ, ἐκτενεῖσ τὴν χεῖράν σου, καὶ ἄλλοι ζώ-
σουσίν σε καὶ ποιήσουσίν σοι ὅσα οὐ θέλεισ. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέ-
γει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶσ δὲ ὁ πέτροσ βλέπει τὸν
μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦσ, καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ
τὸ στῆθοσ αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίσ ἐστιν ὁ παραδι-
δούσ σε; 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ πέτροσ εἶπεν τῷ ἰησοῦ· οὗτοσ δὲ
τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι,
τί πρὸσ σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ
τοὺσ ἀδελφούσ, ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ
εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν
θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι.
24 Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ
γράψασ ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐ-
τοῦ. ⟦25 ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦσ, ἅτινα
ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν
τὰ γραφόμενα βιβλία.⟧

⸢ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ⸣

---

18 [c] τασ χειρασ | ποιησ. σοι οσα: [c] αποισουσιν σε οπου 20 ο ιησουσ: [a] add ακολουθουντα, [c] ακολ. οσ | λεγει: [c] ειπεν 23 ερχομαι: [a] add τι προσ σε 24 και γραψ.: [a] ο και γρ. **Versum 25 una cum subscriptione suppl** [a]

18 τασ χειρασ σου κ. αλλοσ ζωσει σε και οισει οπου ου θελεισ 20 om δε | ο ιησουσ: add ακολουθουντα οσ | λεγει αυτω: ειπεν 21 ειπεν: λεγει | κυριε ουτοσ 23 ερχομαι: add τι προσ σε 24 ο και μαρτυρων | και ο γραψ. | αυτου η μαρτ. εστ. **25 adest nec differt. Subscriptum est:** κατα ιωανην

18 εκτ. τασ χειρασ σ. κ. αλλοσ σε ζωσει και οισει οπου ου θελ. 20 ιησουσ: add ακολουθουντα οσ | και ειπε· κυριε 21 om ουν | λεγει τω ιησου· κυριε 22 ακολουθ. μοι 23 ο λογ. ουτ. | και ουκ ειπεν αυτ. | ερχομαι: add τι προσ σε 25 πολλα οσα | ουδε αυτον | χωρησαι | βιβλια: add αμην. **Nil subscriptum.**

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ δοῦλοσ ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἀφω-
ρισμένοσ εἰσ εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-
φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖσ ἁγίαισ, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ
γενομένου ἐκ σπέρματοσ δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντοσ
υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνησ ἐξ ἀναστάσεωσ
νεκρῶν, ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι᾽ οὗ ἐλάβομεν χά-
ριν καὶ ἀποστολὴν εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ, 6 ἐν οἷσ ἐστὲ καὶ ὑμεῖσ κλητοὶ ἰη-
σοῦ χριστοῦ, 7 πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ῥώμῃ ἀγαπητοῖσ θεοῦ, κλη-
τοῖσ ἁγίοισ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου περὶ πάντων ὑμῶν,
ὅτι ἡ πίστισ ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. 9 μάρτυσ
γάρ μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν ὑμῶν ποι-
οῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενοσ εἴπωσ ἤδη
ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ.
11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευ-
ματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συνπαρα-
κληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προ-
εθέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα
τινα καρπὸν σχῶ καὶ ἐν υμῖν, καθὼσ καὶ ἐν τοῖσ λοιποῖσ ἔθνε-

---

8 μου: * add δια ιησου χριστου

1 χριστου ιησου [bent] 8 μου: add δια ιησου χριστου

Inscriptum est: παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη 3 δαβιδ 8 μου: add δια ιησου χριστου | περι: υπερ 12 συμπαρακλ. 13 καρπον τινα

σιν. 14 ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροισ, σοφοῖσ τε καὶ ἀνοήτοισ ὀφει-
λέτησ εἰμί· 15 οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖσ ἐν ῥώ-
μῃ εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον·
δύναμισ γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰσ σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι,
ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ
ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεωσ εἰσ πίστιν, καθὼσ γέγραπται· ὁ δὲ
δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν
ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ
κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐ-
τοῖσ· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ
ἀπὸ κτίσεωσ κόσμου τοῖσ ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε
ἀΐδιοσ αὐτοῦ δύναμισ καὶ θειότησ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτοὺσ ἀνα-
πολογήτουσ, 21 διότι γνόντεσ τὸν θεὸν οὐχ ὡσ θεὸν ἐδόξασαν ἢ
ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖσ διαλογισμοῖσ αὐ-
τῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετοσ αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντεσ
εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀ-
φθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πε-
τεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 διὸ παρέδωκεν αὐτοὺσ
ὁ θεὸσ ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰσ ἀκαθαρσίαν
τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖσ, 25 οἵτινεσ μετ-
ήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅσ ἐστιν εὐλο-
γητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν. 26 διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺσ
ὁ θεὸσ εἰσ πάθη ἀτιμίασ· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν
τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰσ τὴν παρὰ φύσιν, 27 ὁμοίωσ τε καὶ οἱ
ἄρρενεσ ἀφέντεσ τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆσ θηλείασ ἐξεκαύθησαν
ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰσ ἀλλήλουσ, ἄρρενεσ ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχη-
μοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆσ πλά-

15 ᶜ ουτωσ, sed σ rursus abstersum [vid] 16 ιουδαιω τε ᵃ: *ιουδε 27 ᵃ αρσενεσ εν αρσεσι, sed restitutum αρρ. εν αρρ.

15 ουτωσ 16 om πρωτον 21 ευχαριστησαν | αλλα 27 αρσενεσ | αρσενεσ εν αρσεσιν

16 το ευαγγ. του χριστου 19 ο γαρ θεοσ 21 ευχαριστησαν 24 διο και, εν εαυτοισ

νησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ. [28] καὶ καθὼσ οὐκ ἐδο-
κίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺσ εἰσ
ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, [29] πεπληρωμένουσ
πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ φθόνου φόνου
ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ, [30] ψιθυριστάσ, καταλάλουσ, θεοστυ-
γεῖσ, ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κακῶν,
γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, [31] ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνε-
λεήμονασ, [32] οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ
τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.

II.

[1] Διὸ ἀναπολόγητοσ εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶσ ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ
κρίνεισ τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεισ· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσ-
σεισ ὁ κρίνων. [2] οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ
ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ. [3] λογίζῃ δὲ τοῦτο,
ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ καὶ ποιῶν
αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; [4] ἢ τοῦ πλούτου
τῆσ χρηστότητοσ αὐτοῦ καὶ τῆσ ἀνοχῆσ καὶ τῆσ μακροθυμίασ
καταφρονεῖσ, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰσ μετάνοιάν
σε ἄγει; [5] κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον
καρδίαν θησαυρίζεισ σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆσ καὶ ἀπο-
καλύψεωσ δικαιοκρισίασ τοῦ θεοῦ, [6] ὃσ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτοῦ, [7] τοῖσ μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν
καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· [8] τοῖσ δὲ ἐξ
ἐριθείασ καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοισ δὲ τῇ ἀδικίᾳ,
ὀργὴ καὶ θυμόσ. [9] θλίψισ καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, ἰουδαίου τε πρῶτον

---

28 αυτουσ: [a] add ο θεοσ 31 αστοργουσ: [c] add ασπονδουσ II, 5 [c] και δικαιοκρισ. 8 [c] απιθουσιν μεν

27 εν αυτοισ 28 παρεδ. αυτ. ο θεοσ 29 πλεονεξια κακια 32 επιγεινωσκοντεσ | ποιουντεσ αλλ. κ. συνευδοκουντεσ II, 2 οιδαμ. δε

28 παρ. αυτ. ο θεοσ 29 αδικια: add πορνεια .| πλεονεξ. κακια 31 αστοργουσ: add ασπονδουσ • II, 2 οιδαμ. δε 8 κ. απειθουσι μεν | θυμοσ και οργη

καὶ ἕλληνοσ· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζο-
μένῳ τὸ ἀγαθόν, ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι.
11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωποληοψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι γὰρ
ἀνόμωσ ἥμαρτον, ἀνόμωσ καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποι-
ῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντεσ ἑαυτοῖσ εἰσὶν νόμοσ, 15 οἵτινεσ
ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐ-
τῶν, συνμαρτυρούσησ αὐτῶν τῆσ συνειδήσεωσ καὶ μεταξὺ
ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,
16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸσ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ
τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ χριστοῦ ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ ἰουδαῖοσ ἐπ-
ονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γι-
νώσκεισ τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεισ τὰ διαφέροντα, κατηχού-
μενοσ ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποιθάσ τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν,
φῶσ τῶν ἐν σκότει, 20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων,
ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆσ γνώσεωσ καὶ τῆσ ἀληθείασ ἐν τῷ
νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεισ; ὁ κη-
ρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεισ; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοι-
χεύεισ; ὁ βδελυσσόμενοσ τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖσ; 23 ὃσ ἐν νόμῳ
καυχᾶσαι, διὰ τῆσ παραβάσεωσ τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεισ;
24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶσ βλασφημεῖται ἐν τοῖσ ἔθνε-
σιν, καθὼσ γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον
πράσσῃσ· ἐὰν δὲ παραβάτησ νόμου ᾖσ, ἡ περιτομή σου ἀκρο-
βυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ
νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰσ περιτομὴν λο-
γισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεωσ ἀκροβυστία τὸν νόμον
τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματοσ καὶ περιτομῆσ παραβάτην νό-
μου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ ἰουδαῖόσ ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ

---

16 δια (suppl *vel [a]) χριστ. ιη͜σ.: [a] δ. ιησ. χρ.

13 om τω 16 εν η ημερα κρ.

11 προσωποληψια 13 του νομου bis 14 ποιη 15 συμμαρτυρ. 16 ιησου χριστου 17 ει δε: ιδε | τω νομω 26 ουχι η

φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ’ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖοσ,
καὶ περιτομὴ καρδίασ ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινοσ
οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ’ ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ ἰουδαίου; ἢ τίσ ὠφέλεια τῆσ περι-
τομῆσ; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-
στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινεσ,
μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ
γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸσ ἀληθήσ, πᾶσ δὲ ἄνθρωποσ ψεύστησ,
καθάπερ γέγραπται· ὅπωσ ἂν δικαιωθῇσ ἐν τοῖσ λόγοισ σου καὶ
νικήσεισ ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιο-
σύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ὁ ἐπιφέρων τὴν
ὀργὴν αὐτοῦ; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶσ
κρινεῖ ὁ θεὸσ τὸν κόσμον; 7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ
ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡσ
ἁμαρτωλὸσ κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼσ βλασφημούμεθα καὶ
καθώσ φασίν τινεσ ἡμᾶσ λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα
ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν. 9 τί οὖν; προεχό-
μεθα; οὐ πάντωσ· προῃτιασάμεθα γὰρ ἰουδαίουσ τε καὶ ἕλλη-
νασ πάντασ ὑφ’ ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼσ γέγραπται ὅτι οὐκ
ἔστιν δίκαιοσ οὐδὲ εἷσ, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ-
ζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντεσ ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ
ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕωσ ἑνόσ. 13 τάφοσ ἀνε-
ῳγμένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
ἰὸσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶσ καὶ
πικρίασ γέμει. 15 ὀξεῖσ οἱ πόδεσ αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰ-

---

1 c η ωφελεια 5 c om αυτου

29 αλλα εκ III, 1 η ωφελεια 2 om γαρ 4 νεικησησ 5 om αυτου 7 ει γαρ 8 om και sec 9 υπο αμαρτιαν 11 om ὁ bis | ζητων 12 **ηχρειωθησαν| om.ὁ | om ουκ εστιν sec loco 14 στομα: add αυτων

1 η ωφελεια 4 καθωσ γεγρ. | νικησησ 5 om αυτου 7 ει γαρ 12 ηχρειω-θησαν | om ὁ

ρήνησ οὐκ ἔγνωσαν. [18] οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν. [19] οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λαλεῖ, τοῖσ ἐν
τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικοσ γένηται
πᾶσ ὁ κόσμοσ τῷ θεῷ. [20] διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται
πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.
[21] Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, [22] δικαιοσύνη δὲ
θεοῦ διὰ πίστεωσ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ.
οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· [23] πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦν-
ται τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, [24] δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χά-
ριτι, διὰ τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, [25] ὃν προ-
έθετο ὁ θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ
ἔνδειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγε-
γονότων ἁμαρτημάτων [26] ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔν-
δειξιν τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι
αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ ἰησοῦ. [27] ποῦ ουν
ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί,
ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεωσ. [28] λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει
ἄνθρωπον χωρὶσ ἔργων νόμου. [29] ἢ ἰουδαίων ὁ θεὸσ μόνον; οὐχὶ
καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, [30] εἴπερ εἰσ ὁ θεὸσ ὃσ δικαιώσει
περιτομὴν ἐκ πίστεωσ καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆσ πίστεωσ. [31] νό-
μον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆσ πίστεωσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νό-
μον ἱστάνομεν.

IV.

[1] Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν
κατὰ σάρκα; [2] εἰ γὰρ ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύ-
χημα, ἀλλ᾽ οὐ πρὸσ θεόν. [3] τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν

---

19 λαλει pr: [c] λεγει 22 εισ παντασ: [c] add και επι παντασ 28 [c] πιστει δικαι. 30 [c] επειπερ 31 [c] ιστωμεν IV, 1 προπατορα: [a] πατερα, [c] rursus προπατ.

19 λαλει pr: λεγει 22 om ιησου 25 δια τησ πιστ. | εαυτου αιματι 28 λογιζομ. ουν 29 μονων IV, 1 om ευρηκεναι

19 ο νομοσ λεγει 22 εισ παντασ και επι παντασ 25 δια τησ πιστεωσ 26 om την 28 λογιζομ. ουν πιστει δικαι. 29 ουχι δε και 30 επειπερ 31 ιστωμεν IV, 1 ευρηκεναι ante κατα | πατερα 2 πρ. τον θεον

δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [4] τῷ
δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ
ὀφείλημα· [5] τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δι-
καιοῦντα τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύ-
νην. [6] καθάπερ καὶ δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου
ᾧ ὁ θεὸσ λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶσ ἔργων· [7] μακάριοι ὧν
ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·
[8] μακάριοσ ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. [9] ὁ μα-
καρισμὸσ οὖν οὗτοσ ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυ-
στίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιο-
σύνην. [10] πῶσ οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ;
οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. [11] καὶ σημεῖον ἔλαβεν
περιτομῆσ σφραγῖδα τῆσ δικαιοσύνησ τῆσ πίστεωσ τῆσ· ἐν τῇ
ἀκροβυστίᾳ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόν-
των δι' ἀκροβυστίασ, εἰσ τὸ λογισθῆναι αὐτοῖσ δικαιοσύνην,
[12] καὶ πατέρα περιτομῆσ τοῖσ οὐκ ἐκ περιτομῆσ μόνον, ἀλλὰ
καὶ τοῖσ στοιχοῦσιν τοῖσ ἴχνεσιν τῆσ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεωσ
τοῦ πατρὸσ ἡμῶν ἀβραάμ. [13] οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία
τῷ ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι
κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ. [14] εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου
κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
[15] ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμοσ,
οὐδὲ παράβασισ. [16] διὰ τοῦτο ἐκ πίστεωσ, ἵνα κατὰ χάριν, εἰσ
τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ
τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ ἀβραάμ, ὅσ ἐστιν
πατὴρ πάντων ἡμῶν, [17] καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν
ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποι-
οῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα, [18] ὃσ
παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν πα-

---

8 [c] ω ου μη 11 [c] λογισθ. και αυτοισ 12 *transiluit a περιτομησ ad περιτομησ, suppl [a]; idem πιστεωσ suppl 13 ἢ: suppl [a] 15 [c] ου γαρ ουκ

5 ασεβη 11 την δικαιοσυνην

4 κατ. το οφειλ. 5 ασεβη 8 ω ου μη 9 οτι ελογισθη 11 λογισθ. και αυτοισ την δικ. 12 εν τη ακροβυστ. 13 του κοσμου 15 ου γαρ ουκ

τέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτωσ ἔσται τὸ σπέρμα
σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ
σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτησ που ὑπάρχων, καὶ τὴν
νέκρωσιν τῆσ μήτρασ σάρρασ· 20 εἰσ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει δοὺσ
δόξαν τῷ θεῷ, 21 καὶ πληροφορηθεὶσ ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατόσ
ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην.
23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ
καὶ δι' ἡμᾶσ, οἷσ μέλλει λογίζεσθαι τοῖσ πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐ-
γείραντα ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃσ παρεδόθη διὰ
τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

1 Δικαιωθέντεσ οὖν ἐκ πίστεωσ εἰρήνην ἔχωμεν πρὸσ τὸν
θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, 2 δι' οὗ καὶ τὴν
προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰσ τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ
ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ.
3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖσ θλίψεσιν, εἰδότεσ
ὅτι ἡ θλίψισ ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν,
ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶσ οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ
ἁγίου τοῦ δοθέντοσ ἡμῖν. 6 ἔτι γὰρ χριστόσ, ὄντων ἡμῶν ἀσθε-
νῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν. 7 μόγισ γὰρ ὑπὲρ
δικαίου τισ ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τισ καὶ
τολμᾷ ἀποθανεῖν. 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰσ ἡμᾶσ
ὁ θεόσ, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν χριστὸσ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπ-
έθανεν· 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντεσ νῦν ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ
ὄντεσ κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,

1 [a] εχομεν 2 τη πιστ.: [a] praem εν, sed rursus rasum est 5 ημων [c]: [a] υμων 7 [a] μολισ

19 om ηδη 20 αλλα 22 om και V, 1 [*] εχομεν 2 om τη πιστει 3 καυχωμενοι 6 ετι γαρ: ειγε 7 μολισ 8 om ο θεοσ

19 ου κατενοησε V, 1 εχομεν 6 om ετι sec 7 μολισ

πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντεσ σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ,
[11] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
[12] Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσ τὸν
κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ θάνατοσ, καὶ οὕτωσ
εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ ὁ θάνατοσ διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντεσ ἥμαρ-
τον· [13] ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ
ἐνελογεῖτο μὴ ὄντοσ νόμου· [14] ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατοσ ἀπὸ
ἀδὰμ μέχρι μωϋσέωσ καὶ ἐπὶ τοὺσ μὴ ἁμαρτήσαντασ ἐπὶ τῷ
ὁμοιώματι τῆσ παραβάσεωσ ἀδάμ, ὅσ ἐστιν τύποσ τοῦ μέλ-
λοντοσ. [15] ἀλλ' οὐχ ὡσ τὸ παράπτωμα, οὕτωσ καὶ τὸ χάρισμα·
εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ
μᾶλλον ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸσ
ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ εἰσ τοὺσ πολλοὺσ ἐπερίσσευσεν. [16] καὶ
οὐχ ὡσ δι' ἑνὸσ ἁμαρτήσαντοσ τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα
ἐξ ἑνὸσ εἰσ κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτω-
μάτων εἰσ δικαίωμα. [17] εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι ὁ
θάνατοσ ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνόσ, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν πε-
ρισσείαν τῆσ χάριτοσ καὶ τῆσ δωρεᾶσ τῆσ δικαιοσύνησ λαμ-
βάνοντεσ ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸσ ἰησοῦ χριστοῦ.
[18] ἄρα οὖν ὡσ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου παραπτώματοσ εἰσ πάντασ
ἀνθρώπουσ εἰσ κατάκριμα, οὕτωσ καὶ δι' ἑνὸσ δικαιώματοσ
εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ δικαίωσιν ζωῆσ· [19] ὥσπερ γὰρ διὰ
τῆσ παρακοῆσ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ
πολλοί, οὕτωσ καὶ διὰ τῆσ ὑπακοῆσ τοῦ ἑνὸσ δίκαιοι κατα-
σταθήσονται οἱ πολλοί. [20] νόμοσ δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ
τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν
ἡ χάρισ, [21] ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ,

---

13 [a] ελλογαται, [c] ενλογειται 16 αμαρτησαντοσ: ita [c]; *αμαρτη (omissa exeunte versu syllaba) τοσ 18 ανθρωπου: [c] om

11 om χριστου 13 ελλογειται 14 αλλα | επι τω: εν τω 15 om και pr 17 om τησ δωρεασ | χριστου ιησου 18 om ανθρωπου

13 ελλογειται 14 μωσεωσ 18 om ανθρωπου

οὕτωσ καὶ ἡ χάρισ βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνησ εἰσ ζωὴν αἰώ-
νιον διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

[1] Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρισ
πλεονάσῃ; [2] μὴ γένοιτο. οἵτινεσ ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶσ
ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰσ
χριστὸν ἰησοῦν, εἰσ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] συνε-
τάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματοσ εἰσ τὸν θάνατον, ἵνα
ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸσ ἐκ νεκρῶν διὰ τῆσ δόξησ τοῦ πατρόσ,
οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ ἐν καινότητι ζωῆσ περιπατήσωμεν. [5] εἰ γὰρ
σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ ἐσόμεθα, [6] τοῦτο γινώσκοντεσ, ὅτι ὁ πα-
λαιὸσ ἡμῶν ἄνθρωποσ συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα
τῆσ ἁμαρτίασ τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶσ τῇ ἁμαρτίᾳ· [7] ὁ γὰρ
ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ. [8] εἰ δὲ ἀπεθάνομεν
σὺν χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, [9] εἰδότεσ
ὅτι χριστὸσ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατοσ
αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. [10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν
ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ λογίζεσθε
ἑαυτοὺσ εἶναι νεκροὺσ μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

[12] Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι
εἰσ τὸ ὑπακούειν ταῖσ ἐπιθυμίαισ αὐτοῦ, [13] μηδὲ παριστάνετε
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίασ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε
ἑαυτοὺσ τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντασ, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν
ὅπλα δικαιοσύνησ τῷ θεῷ. [14] ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐκέτι κυρι-
εύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπο νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. [15] τί οὖν; ἁμαρ-

11 [c] νεκρουσ μεν ειναι 14 ουκετι: [ca] ου ([cb] rursus ουκετι? videntur puncta super κετι potius abstersa per incuriam quam erasa esse) | [c] αλλ

21 χριστ. ιησ. VI, 1 επιμενωμεν 3 om ιησουν 6 και τουτο 11 om τω κυρ. ημων 13 om τα sec 14 ουκετι: ου

1 επιμενουμεν 8 συζησομεν 11 νεκρ. μεν ειναι 12 αυτη εν ταισ επιθυμ. αυ. 13 ωσει: ωσ 14 ουκετι: ου | αλλ 15 αμαρτησομεν

τήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο.
16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δούλουσ εἰσ ὑπακοήν,
δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ θάνατον ἢ ὑπα-
κοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; 17 χάρισ δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆσ
ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε τύπον
διδαχῆσ. 18 ἐλευθερωθέντεσ ουν ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώθητε
τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ την ἀσθένειαν τῆσ σαρ-
κὸσ ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παρα-
στήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν.
20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆσ ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιο-
σύνῃ. 21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ’ οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε·
τὸ γὰρ τέλοσ ἐκείνων θάνατοσ. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντεσ ἀπὸ
τῆσ ἁμαρτίασ, δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν
εἰσ ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ
ἁμαρτίασ θάνατοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι
ὁ νόμοσ κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ’ ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ
ὕπανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ
ο ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρόσ. 3 ἄρα οὖν
ζῶντοσ τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ
ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου,
τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε
καὶ ὑμεῖσ, ἀδελφοί μου, ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώ-
ματοσ τοῦ χριστοῦ, εἰσ τὸ γενέσθαι ὑμᾶσ ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν
ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ

---

15 c αλλ 18 c ελευθερωθ. δε 21 c το μεν γαρ

18 ελευθερωθ. δε 19 om εισ την ανομιαν | ουτωσ 21 το μεν γαρ VII, 4 αδελφ. μου και υμεισ

15 αλλ 18 ελευθερ. δε VII, 2 ςe om του νομου (ex errore) 4 αδελφ. μ. και υμεισ

σαρκί, τὰ παθηματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ δια τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο
ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν εἰσ τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· [6] νυνὶ
δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντεσ ἐν ᾧ κατειχό-
μεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶσ ἐν καινότητι πνεύματοσ καὶ οὐ
παλαιότητι γράμματοσ.

[7] Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμοσ ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν
οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμοσ ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεισ. [8] ἀφορμὴν
δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ
πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶσ γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. [9] ἐγὼ δὲ
ἔζων χωρὶσ νόμου ποτέ· ἐλθούσησ δὲ τῆσ ἐντολῆσ ἡ ἁμαρτία
ἀνέζησεν, [10] ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰσ
ζωήν, αὕτη εἰσ θάνατον. [11] ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα
διὰ τῆσ ἐντολῆσ ἐξηπάτησέν με καὶ δι᾽ αὐτῆσ ἀπέκτεινεν.
[12] ὥστε ὁ μὲν νόμοσ ἅγιοσ, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ
ἀγαθή. [13] τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατοσ; μὴ γένοιτο,
ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατ-
εργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ᾽ ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ
ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ. [14] οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευ-
ματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκινόσ εἰμι, πεπραμένοσ ὑπὸ τὴν
ἁμαρτίαν. [15] ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω
τοῦτο πράσσω, ἀλλὰ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. [16] εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ· [17] νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ
κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ᾽ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [18] οἶδα
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν·
τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν
οὔ· [19] οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο
πράσσω. [20] εἰ δὲ ὃ οὐ.θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατ-
εργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [21] εὑρίσκω

8 αμαρτια: [c] η αμαρτ. 14 [c] σαρκικοσ

6 om ημασ 8 *κατηργασατο 9 εζην 13 αλλ 15 αλλ 16 συμφημι 17 αλλα 20 om εγω pr

6 ς[e] αποθανοντοσ 13 εγενετο: γεγονε 14 σαρκικοσ 15 αλλ 16 συμφημι 17 οικουσα 18 ου: ουχ ευρισκω 19 αλλ 20 αλλ

ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
κακὸν παράκειται. [22] συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
τὸν ἔσω ἄνθρωπον· [23] βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖσ μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοόσ μου καὶ αἰχμαλωτί-
ζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆσ ἁμαρτίασ τῷ ὄντι ἐν τοῖσ μέλεσίν
μου. [24] ταλαίπωροσ ἐγὼ ἄνθρωποσ· τίσ με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώ-
ματοσ τοῦ θανάτου τούτου; [25] εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω
νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίασ.

VIII.

[1] Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [2] ὁ γὰρ
νόμοσ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν
σε ἀπὸ τοῦ νόμου τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. [3] τὸ γὰρ
ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν
ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρτίασ καὶ περὶ
ἁμαρτίασ κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, [4] ἵνα τὸ δι-
καίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περι-
πατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. [5] οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ
τῆσ σαρκὸσ φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ·
[6] τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ θάνατοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματοσ ζωὴ καὶ εἰρήνη. [7] διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ
ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ
γὰρ δύναται. [8] οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντεσ θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.
[9] ὑμεῖσ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα
θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ
οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. [10] εἰ δὲ χριστὸσ ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν
δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. [11] εἰ δὲ τὸ
πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ τὸν ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ

---

25 ευχαριστω: [a] χαρισ δε | [c] τω μεν νοϊ VIII, 1 ιησου: [c] add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 11 [c] om τον

22 θεου: νοοσ 25 ευχαριστω: χαρισ | τω μεν νοϊ VIII, 10 δια αμαρτιαν

23 om εν ante τω νομω 25 τω μεν νοϊ VIII, 1 ιησου: add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 2 σε: με 9 αλλ 11 om τον

ἐγείρασ ἐκ νεκρῶν χριστὸν ἰησοῦν ζωοποιήσει τὰ θνητὰ σώματα
υμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ αὐτοῦ πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.
[12] Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ
κατὰ σάρκα ζῆν. [13] εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀπο-
θνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰσ πράξεισ τοῦ σώματοσ θανατοῦτε,
ζήσεσθε. [14] ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ θεοῦ
εἰσίν. [15] οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίασ πάλιν εἰσ φόβον, ἀλλα
ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίασ, ἐν ᾧ κράζομεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ.
[16] αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν
τέκνα θεοῦ. [17] εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν
θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ
συνδοξασθῶμεν.
[18] Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν και-
ροῦ πρὸσ τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. [19] ἡ
γὰρ ἀποκαραδοκία τῆσ κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ
θεοῦ ἀπεκδέχεται. [20] τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ
ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, [21] ἐφ' ἐλπίδι, διότι καὶ αὐ-
τὴ ἡ κτίσισ ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ
τὴν ἐλευθερίαν τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. [22] οἴδαμεν γὰρ
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσισ συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· [23] οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ,
ἡμεῖσ καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματοσ ἡμῶν. [24] τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθη-
μεν· ἐλπὶσ δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίσ· ὃ γὰρ βλέπει τισ,
καὶ ὑπομένει. [25] εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆσ
ἀπεκδεχόμεθα.
[26] Ὡσαύτωσ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσ-

---

11 [c] ο εγειρ. τον χριστον εκ νεκρ. 24 και υπομενει: [c] τι και ελπιζ:

11 χριστον εκ νεκρ. ζωοποι. και τα | δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14 υιοι εισιν θεου 15 δουλειασ 21 **επ | οτι | δουλειασ 22 συνστεναζει 23 om ημεισ 24 και υπομενει: *ελπιζει, **τι ελπιζει

11 τον χριστον εκ νεκρ. | ζωοποι. και τα | ς δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14 εισιν υιοι θεου 15 αλλ 16 συμμαρτυρ. 17 συγκληρ. | συμπασχ. 21 επ | οτι | δουλειασ 23 εχοντ. και ημεισ αυτοι 24 κ. υπομενει: τι και ελπιζει 26 ταισ ασθενειαισ

θενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ.
27 ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύμα-
τοσ, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι
τοῖσ ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ
πρόθεσιν κλητοῖσ οὖσιν. 29 ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συν-
μόρφουσ τῆσ εἰκόνοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρω-
τότοκον ἐν πολλοῖσ ἀδελφοῖσ· 30 οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ ἐκάλεσεν, τούτουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ
ἐδικαίωσεν, τούτουσ καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθʼ
ἡμῶν; 32 ὅσγε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶσ οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα
ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίσ ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸσ ὁ
δικαιῶν. 34 τίσ ὁ κατακρίνων; χριστὸσ ἰησοῦσ ὁ ἀποθανών, μᾶλ-
λον δὲ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃσ καὶ
ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 τίσ ἡμᾶσ χωρίσει ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ
τοῦ θεοῦ; θλίψισ ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸσ ἢ λιμὸσ ἢ γυμνότησ
ἢ κίνδυνοσ ἢ μάχαιρα; 36 καθὼσ γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θα-
νατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡσ πρόβατα σφαγῆσ.
37 ἀλλʼ ἐν τούτοισ πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντοσ
ἡμᾶσ. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατοσ οὔτε ζωή, οὔτε ἄγ-
γελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεισ
39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθοσ οὔτε τισ κτίσισ ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶσ
χωρίσαι ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ θεοῦ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσησ
μοι τῆσ συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί

---

26 υπερεντυγχ.: [c] add υπερ ημων 34 εκ νεκρων: [ca] del ([cb] rest?) | οσ pr: [c] add και

26 αλλ 27 ερευνων 28 συνεργει: add ο θεοσ 29 συμμορφ. 34 om ιησουσ | om εκ νεκρ. | οσ και εστ. ε. δε. του θε. 35 τ. θεου: add τησ εν χριστω ιησου

26 αλλ αυτο | υπερεντ. υπερ ημων 27 ερευνων 29 συμμορφ. 32 αλλ 34 om ιησουσ | μαλλον δε και | om εκ νεκρ. | οσ pr: add και 35 θεου: χριστου 36 ενεκα 38 ουτε δυναμεισ ante ουτε ενεστωτα IX, 1 συμμαρτ.

ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτοσ ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην
γὰρ εἶναι ἀνάθεμα αὐτὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινέσ εἰσιν ἰσραη-
λεῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομο-
θεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρεσ, καὶ
ἐξ ὧν ὁ χριστὸσ τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸσ εὐλο-
γητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ
πάντεσ οἱ ἐξ ἰσραήλ, οὗτοι ἰσραήλ· 7 οὐδ᾽ ὅτι εἰσὶν σπέρμα
ἀβραάμ, πάντεσ τέκνα, ἀλλ᾽ ἐν ἰσὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα.
8 τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆσ σαρκὸσ ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐπαγγελίασ λογίζεται εἰσ σπέρμα. 9 ἐπαγ-
γελίασ γὰρ ὁ λόγοσ οὗτοσ· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι
καὶ ἔσται τῇ σάρρᾳ υἱόσ. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ῥεβέκκα ἐξ
ἑνὸσ κοίτην ἔχουσα ἰσαὰκ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ
γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ᾽
ἐκλογὴν πρόθεσισ τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ
καλοῦντοσ, 12 ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι,
13 καθὼσ γέγραπται· τὸν ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ ἠσαῦ ἐμίσησα.
14 τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. 15 τῷ
μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν
οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντοσ οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ, ἀλλὰ
τοῦ ἐλεῶντοσ θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ φαραὼ ὅτι εἰσ
αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπωσ ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
μου, καὶ ὅπωσ διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα
οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 ἐρεῖσ μοι οὖν· τί ἔτι
μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίσ ἀνθέστηκεν; 20 ὦ ἄν-
θρωπε, μενοῦνγε σὺ τίσ εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενοσ τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ

---

7 c ισαακ 8 τουτεστιν: c add οτι 10 ισαακ: h. l. ipse * 20 c μενουνγ. ω ανθρ.

3 αναθεμ. ειναι | *om των αδελφ. μου 4 η διαθηκη 7 ισαακ 8 **τουτεστ. οτι 12 **ερρηθη 13 καθαπερ 15 *μωση, **μωσει 16 **ελεουντοσ 19 τι: add ουν 20 μενουν

3 αυτ. εγ. αναθ. ειν. 4 ισραηλιται 7 ισαακ 11 φαυλον: κακον | του θεου προθεσισ 12 ερρηθη 15 τω γαρ μωση 16 ελεουντοσ 19 ερ. ουν μοι | 5c om γαρ 20 μενουνγ. ω ανθρ.

τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξ-
ουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν
ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν,
23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐ-
λέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ
μόνον ἐξ ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ ὡσηὲ λέγει·
καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου, καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠ-
γαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός
μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 ἠσαΐας δὲ κρά-
ζει ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ
ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ συν-
τελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς
προείρηκεν ἠσαΐας· εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρ-
μα, ὡς σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.
30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην
κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 ἰσ-
ραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν.
32 διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων. προσέκοψεν
τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι
ἐν σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πι-
στεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς

26 τοπω ω: [a vid] τοπω ου 27 υπολειμμα (cod -λιμμα): [a] καταλ. 28 συντεμνων: [c] add εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 31 εισ νομον: [c] add δικαιοσυνησ 32 εργων: [c] add νομου | [c] προσεκοψαν γαρ X, 1 [c] εστιν εισ

23 om και 25 om εν 26 τοπω ου | **ερρηθη | om αυτοισ 28 ο κυριοσ 29 εγκατελ. 32 προσεκοψαν 33 *σειων (item Mt 21, 5 Jo 12, 15 et ubique)

26 ου ερρηθη 27 καταλειμμα 28 συντεμνων: add εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 29 εγκατελ. 31 εισ νομον δικαιοσυνησ 32 εργων: add νομου | προσεκοψαν γαρ 33 πασ ο πιστ. X, 1 η δεησισ η | αυτων: του ισραηλ εστιν

ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντεσ
γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζη-
τοῦντεσ στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.
4 τέλοσ γὰρ νόμου χριστόσ, εἰσ δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύ-
οντι. 5 μωϋσῆσ γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου
ὁ ποιήσασ ἄνθρωποσ ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεωσ δι-
καιοσύνη οὕτωσ λέγει· μὴ εἴπῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίσ ἀνα-
βήσεται εἰσ τὸν οὐρανόν; τουτέστιν χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ
τίσ καταβήσεται εἰσ τὴν ἄβυσσον; τουτέστιν χριστὸν ἐκ νεκρῶν
ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύσ σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ
στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τουτέστιν τὸ ῥῆμα τῆσ
πίστεωσ ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃσ ἐν τῷ στόματί
σου κύριον ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸσ
αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται
εἰσ δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰσ σωτηρίαν. 11 λέγει
γὰρ ἡ γραφή· πᾶσ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.
12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ ἕλληνοσ· ὁ γὰρ αὐτὸσ
κύριοσ πάντων, πλουτῶν εἰσ πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ αὐ-
τόν. 13 πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.
14 πῶσ οὖν ἐπικαλέσωνται εἰσ ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶσ δὲ πι-
στεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶσ δὲ ἀκούσονται χωρὶσ κηρύσ-
σοντοσ; 15 πῶσ δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼσ γέ-
γραπται· ὡσ ὡραῖοι οἱ πόδεσ τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.
16 Ἀλλ' οὐ πάντεσ ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. ἠσαΐασ γὰρ
λέγει· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστισ
ἐξ ἀκοῆσ, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματοσ χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω· μὴ
οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγοσ

---

5 οτι: [c] post εκ νομου | [c] ο ποιησ. αυτα ανθρ. ζη. εν αυτοισ 14 [c] ακουσωσιν 15 ευαγγελιζ.: [c] add ϊρηνην των ευαγγελιζομενων | [c] om τα 16 τω: [*]εν τω, sed ipse notavit εν 17 χριστου: [c] et iam [a]? θεου

3 om δικαιοσυνην sec 5 οτι post νομου | ποιησασ: add αυτα 9 ομολογησησ το ρημα | οτι κυριοσ ιησουσ 14 ακουσωσιν 15 καθαπερ | om τα

5 μωσησ | οτι post νομου | εκ του νομ. | ποιησασ: add αυτα | εν αυτοισ 6 ς[e] (ex errore) om τη 14 επικαλεσονται | πιστευσουσιν | ακουσουσι 15 κηρυξουσιν | τ. ευαγγελ. ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα αγ. 17 χριστου: θεου

αὐτῶν, καὶ εἰσ τὰ πέρατα τῆσ οἰκουμένησ τὰ ῥήματα αὐτῶν.
19 ἀλλὰ λέγω· μὴ ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτοσ μωϋσῆσ λέγει· ἐγὼ
παραζηλώσω ὑμᾶσ ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ
ὑμᾶσ. 20 ἠσαΐασ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖσ ἐμὲ μὴ
ζητοῦσιν, ἐμφανὴσ ἐγενόμην τοῖσ ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸσ
δὲ τὸν ἰσραὴλ λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰσ χεῖράσ
μου πρὸσ λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

1 Λέγω οὖν· μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσδραηλείτησ εἰμί, ἐκ σπέρματοσ ἀβραάμ, φυλῆσ
βενιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
ἢ οὐκ οἴδατε ἐν ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
κατὰ τοῦ ἰσραὴλ λέγων· 3 κύριε, τοὺσ προφήτασ σου ἀπέκτει-
ναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνοσ
καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου; 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρημα-
τισμόσ; κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ
ἔκαμψαν γόνυ τῇ βάαλ. 5 οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ
λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτοσ γέγονεν. 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ
ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ. 7 τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ
ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ
ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ
πνεῦμα κατανύξεωσ, ὀφθαλμοὺσ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ
μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ σήμερον ἡμέρασ. 9 καὶ δαυεὶδ λέγει· γε-
νηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰσ παγίδα καὶ εἰσ θήραν καὶ εἰσ
σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀνταπόδομα αὐτοῖσ, 10 σκοτισθήτωσαν οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν δια-

---

19 υμασ bis: [c] αυτουσ XI, 1 αυτου: add ον προεγνω 2 λεγων: [c] om 3 [c] και τα θυσ. 6 χαρισ: [c] add ει δε εξ εργων ουκετι εστιν χαρισ· επει το εργον ουκετι εστιν εργον

20 ευρεθην εν τοισ | εγενομ. εν τοισ XI, 1 ισραηλειτησ 2 ηλεια | om λεγων 6 χαρισ: add ει δε εξ εργων ουκετι χαρισ επει το εργον ουκετι εστιν χαρισ

19 μη ουκ εγν. ισρ. | μωσησ | επι εθνει XI, 1 ισραηλιτησ | βενιαμιν 3 και τα 6 χαρισ: add ει δε εξ εργων, ουκετι εστι χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον 7 τουτου 8 καθωσ 9 δαβιδ

παντὸσ σύνκαμψον. 11 λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ
γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖσ ἔθνεσιν,
εἰσ τὸ παραζηλῶσαι αὐτούσ. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν
πλοῦτοσ κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτοσ ἐθνῶν, πόσῳ
μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

13 Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ ἔθνεσιν. ἐφ᾽ ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ
ἐθνῶν ἀπόστολοσ, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπωσ παρα-
ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰσ ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ
ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίσ ἡ πρόσλημψισ εἰ μὴ
ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ
εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. 17 εἰ δέ τινεσ τῶν κλάδων ἐξε-
κλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιοσ ὢν ἐνεκεντρίσθησ ἐν αὐτοῖσ καὶ
συνκοινωνὸσ τῆσ ῥίζησ τῆσ πιότητοσ τῆσ ἐλαίασ ἐγένου, 18 μὴ
κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν
βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖσ οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι
ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶσ· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ
δὲ τῇ πίστει ἕστηκασ. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ
γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ
φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν
τοὺσ πεσόντασ ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότησ θεοῦ, ἐὰν ἐπι-
μένησ τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δὲ ἐὰν
μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνατὸσ γάρ
ἐστιν ὁ θεὸσ πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούσ. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆσ
κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθησ
εἰσ καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισ-
θήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦ-
το, ἵνα μὴ ἦτε παρ᾽ ἑαυτοῖσ φρόνιμοι, ὅτι πώρωσισ ἀπὸ μέρουσ

---

17 ριζησ: c add και 22 αποτομια: c addiderat ν, sed rursus ipse vid delevit. Pro χρηστοτησ scriptum est -τητοσ, nec correctum 23 c επιμεινωσιν

19 οι κλαδοι 20 εκλασθησαν bent 22 αποτομ. του θε. 25 ου γαρ θελ. | εν εαυτοισ

10 συγκαμψ. 13 υμιν γαρ | om ουν 15 προσληψισ 17 συγκοινωνοσ | τ. ριζησ και τησ 18 αλλ 19 οι κλαδοι | εγκεντρισθ. 20 υψηλοφρονει 21 μηπωσ ουδε σου φεισηται 22 αποτομια et χρηστοτησ: -μιαν et -τητα | om θεου sec | επιμεινησ 23 και εκεινοι | επιμεινωσι | εγκεντρ. bis, item v. sq 25 ου γαρ θελ.

τῷ ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρισ οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ,
26 καὶ οὕτω πᾶσ ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼσ γέγραπται· ἥξει ἐκ
σιὼν ὁ ῥυόμενοσ, ἀποστρέψει ἀσεβείασ ἀπὸ ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη
αὐτοῖσ ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰσ ἁμαρτίασ
αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶσ, κατὰ δὲ τὴν
ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺσ πατέρασ· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ
χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσισ τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖσ ποτὲ
ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ,
31 οὕτωσ καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ
νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸσ τοὺσ πάντασ εἰσ
ἀπείθειαν, ἵνα τοὺσ πάντασ ἐλεήσῃ. 33 ὦ βάθοσ πλούτου καὶ
σοφίασ καὶ γνώσεωσ θεοῦ· ὡσ ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ
καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου;
ἢ τίσ σύμβουλοσ αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίσ προέδωκεν αὐτῷ, καὶ
ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ
αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ
θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ
θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχη-
ματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαι-
νώσει τοῦ νοὸσ ὑμῶν, εἰσ τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τί τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆσ
χάριτοσ τῆσ δοθείσησ μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρο-
νεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰσ τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ
ὡσ ὁ θεὸσ ἐμέρισεν μέτρον πίστεωσ. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώ-
ματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει

---

30 ωσπερ γαρ ([c] add και) usque απειθεια suppl [a], *om 31 ινα και: [a] add αυτοι XII, 1 [c] ευαρεστ. τ. θεω 2 cod μεταμορφουσθαι (sed συνσχηματιζεσθε)

25 *αχρι 26 ουτωσ | *σειων (cf ad 9, 33) 30 νυνι 31 ινα και αυτοι νυν 33 **ανεξερευνητα XII, 1 ευαρεστ. τ. θεω 2 **συνσχηματιζεσθαι et μεταμορφουσθαι | αιωνι: αιωνιω | om υμων

26 και αποστρεψει 30 γαρ και υμεισ 31 ινα και αυτοι ελεηθ. 33 ανεξερευνητα XII, 1 ευαρεστ. τ. θεω 2 συσχημ. 4 μελη πολλα

πρᾶξιν, [5] οὕτωσ οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, τὸ δὲ καθ'
εἱσ ἀλλήλων μέλη, [6] ἔχοντεσ δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀνα-
λογίαν τῆσ πίστεωσ· [7] εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ο
διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· [8] εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρα-
κλήσει· ὁ μεταδιδοὺσ ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστανόμενοσ ἐν σπουδῇ,
ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. [9] ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτοσ. ἀποστυγοῦντεσ
τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, [10] τῇ φιλαδελφίᾳ εἰσ ἀλλή-
λουσ φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλουσ προηγούμενοι, [11] τῇ σπου-
δῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντεσ, τῷ κυρίῳ δουλεύοντεσ,
[12] τῇ ἐλπίδι χαίροντεσ, τῇ θλίψει ὑπομένοντεσ, τῇ προσευχῇ
προσκαρτεροῦντεσ, [13] ταῖσ χρείαισ τῶν ἁγίων κοινωνοῦντεσ, τὴν
φιλοξενίαν διώκοντεσ. [14] εὐλογεῖτε τοὺσ διώκοντασ ὑμᾶσ, εὐ-
λογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. [15] χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν
μετὰ κλαιόντων. [16] τὸ αὐτὸ εἰσ ἀλλήλουσ φρονοῦντεσ, μὴ τὰ
ὑψηλὰ φρονοῦντεσ ἀλλὰ τοῖσ ταπεινοῖσ συναπαγόμενοι· μὴ
γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖσ. [17] μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ
ἀποδιδόντεσ· προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων·
[18] εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντεσ·
[19] μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ
ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
κύριοσ. [20] ἀλλ' ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ σωρεύ-
σεισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [21] μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ
νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

[1] Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαισ ὑπερεχούσαισ ὑποτασσέσθω· οὐ
γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τε-
ταγμέναι εἰσίν. [2] ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενοσ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ

---

7 [c] ειτ ο διακονων XIII, 1 [c] του θεου sec loco

8 προϊσταμενοσ 14 om υμασ 16 *συναπαγαμενοι 20 αλλα | επι τησ κεφαλησ

5 το δε: ο δε 8 προϊσταμενοσ 11 κυριω: ς καιρω 15 και κλαιειν 20 αλλ εαν: εαν ουν XIII, 1 ει μη απο θεου | ουσαι: add εξουσιαι | υπο του θεου

θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότεσ ἑαυτοῖσ κρίμα
λήμψονται. [3] οἱ γαρ ἄρχοντεσ οὐκ εἰσὶν φόβοσ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ
ἀλλα τῷ κακῷ. θέλεισ δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγα-
θὸν ποίει, καὶ ἕξεισ ἔπαινον ἐξ αὐτῆσ· [4] θεοῦ γὰρ διάκονόσ
ἐστίν σοι εἰσ τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇσ, φοβοῦ· οὐ
γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν, εἰσ
ὀργὴν ἔκδικοσ τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. [5] διὸ ἀνάγκη ὑποτάσ-
σεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.
[6] διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν
εἰσ αυτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντεσ. [7] ἀπόδοτε πᾶσι τὰσ ὀφειλάσ,
τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλοσ τὸ τέλοσ, τῷ τὸν φόβον
τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. [8] μηδενὶ μηδὲν ὀφείλοντεσ,
εἰ μὴ τὸ ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον
πεπλήρωκεν. [9] τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεισ, οὐ φονεύσεισ, οὐ κλέψεισ,
οὐ ψευδομαρτυρήσεισ, οὐκ ἐπιθυμήσεισ, καὶ εἴ τισ ἑτέρα ἐστὶν
ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ ἀγαπήσεισ
τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. [10] ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν
οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. [11] καὶ τοῦτο εἰ-
δότεσ τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶσ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν
γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. [12] ἡ νὺξ
προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα ουν τὰ ἔργα τοῦ
σκότουσ, ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτόσ. [13] ὡσ ἐν ἡμέρᾳ εὐ-
σχημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ κώμοισ καὶ μέθαισ, μὴ κοίταισ
καὶ ἀσελγείαισ, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, [14] ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύ-
ριον ἰησοῦν χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰσ
ἐπιθυμίασ.

---

4 [c] εκδικ. εισ οργ. 7 [c] αποδ. ουν πασιν 8 [c] οφιλητε 9 εστιν: [c] om 11 υμασ: [c] ημασ 12 [c] και ενδυσωμεθα

4 om το prim | εκδικ. εισ οργ. 8 *οφειλειτε, **οφειλετε 9 om ου ψευδομαρτ. | om εστιν | om εν τω 12 ενδυσωμ. δε 13 εριστ κ. ζηλοισ 14 αλλα ενδ. τον χριστ. ιησουν

2 ληψοντ. 3 των αγαθων εργων αλλα των κακων 4 εκδικ. εισ οργ. 5 ς[c] (ex errore) προτασσεσθαι 7 αποδοτε ουν 8 οφειλετε | αγαπ. αλληλ. 9 om εστιν | εν τουτω τω λογ. | ωσ εαυτον 11 ημασ ηδη 12 και ενδυσωμ.

XIV.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰσ
διακρίσεισ διαλογισμῶν. 2 ὃσ μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ
ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθε-
νείτω, ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ
αὐτὸν προσελάβετο. 4 σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ
ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ
κύριοσ στῆσαι αὐτόν. 5 ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν,
ὃσ δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφο-
ρείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ ἐσθίων κυ-
ρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ
ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ
οὐδεὶσ ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶ-
μεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν· ἐάν τε
οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰσ τοῦτο
γὰρ χριστὸσ ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων
κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξ-
ουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν σου; πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βή-
ματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριοσ, ὅτι
ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ
θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.
13 μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,
τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ
πέπεισμαι ἐν κυρίῳ ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι᾽ ἑαυτοῦ, εἰ μὴ
τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ
βρῶμα ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπα-
τεῖσ· μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ χριστὸσ

---

3 ο δε μη: [c] και ο μη 5 γαρ: [c] om 9 [c] και απεθαν. και ανεστη κ. εζη. 10 θεου: [c] χριστου

5 om γαρ 8 τω κυριω αποθνησκομεν 11 εξομολογ. πασα γλ. 12 om ουν | αποδωσει | om τω θεω 13 τιθεναι τω αδελφω σκανδαλον

3 και ο μη εσθ. 4 δυνατοσ γαρ εστιν ο θεοσ 5 om γαρ 6 φρονει: add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει | και ο εσθιων: om και 8 τω κυρ. αποθνησκομεν 9 και απεθαν. και ανεστη κ. ανεζησεν 10 θεου: χριστου 15 ει δε

ἀπέθανεν. 16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη
καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δου-
λεύων τῷ χριστῷ εὐάρεστοσ τῷ θεῷ καὶ δόκιμοσ τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆσ εἰρήνησ διώκομεν καὶ τὰ τῆσ οἰκοδο-
μῆσ τῆσ εἰσ ἀλλήλουσ. 20 μὴ ἕνεκεν βρώματοσ ἀπόλλυε το ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ διὰ προσκόμματοσ ἐσθίοντι. 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα
μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται. 22 σὺ πίστιν
ἣν ἔχεισ κατὰ σεαυτὸν ἔχε. μακάριοσ ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν
ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενοσ ἐὰν φάγῃ κατακέκριται,
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεωσ ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖσ οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυ-
νάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖσ ἀρέσκειν. 2 ἕκαστοσ ἡμῶν τῷ
πλησίον ἀρεσκέτω προσ οἰκοδομήν. 3 καὶ γὰρ ὁ χριστὸσ οὐχ
ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνει-
διζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ᾽ ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰσ τὴν
ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆσ ὑπομονῆσ καὶ διὰ
τῆσ παρακλήσεωσ τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸσ
τῆσ ὑπομονῆσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν
ἐν ἀλλήλοισ κατὰ ἰησοῦν χριστόν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ
στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλουσ, καθὼσ καὶ ὁ χριστὸσ

---

18 [c] εν τουτοισ 20 [c] καταλυε | καθαρα: [c] add τοισ καθαροισ 21 λυπειται: [a] προσκοπτει, [c] προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενι 22 εχε: [a] add ενωπιον του θεου 23 *a πιστεωσ ad πιστεωσ transiluit, suppl [a] XV, 2 αρεσκετω: [a] add εισ το αγαθον 4 εγραφη: [c] προεγραφη

18 δοκιμοισ 20 καταλυε 21 λυπειται: προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει 22 εχε: add ενωπιον του θεου 23 αν φαγη XV, 2 αρεσκετω: add εισ το αγαθον 4 οσα γαρ εγραφη παντα | εχωμεν: add τησ παρακλησεωσ 5 κατα χριστ. ιησ.

18 εν τουτοισ 19 διωκωμεν 20 καταλυε 21 λυπειται: προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει 22 om ην | ς σαυτον | εχε: add ενωπιον του θεου XV, 2 εκαστοσ γαρ | αρεσκετω: add εισ το αγαθον 3 επεπεσον (ς° -σεν ex errore) 4 εγραφη: προεγραφη | om δια sec 5 κατα χριστ. ιησ.

προσελάβετο ὑμᾶσ εἰσ δόξαν τοῦ θεοῦ. [8] λέγω γὰρ χριστὸν διά-
κονον γεγενῆσθαι περιτομῆσ ὑπὲρ ἀληθείασ θεοῦ, εἰσ τὸ βεβαι-
ῶσαι τὰσ ἐπαγγελίασ τῶν πατέρων, [9] τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέουσ
δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼσ γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσο-
μαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. [10] καὶ πάλιν λέ-
γει· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. [11] καὶ πάλιν· αἰ-
νεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτον
πάντεσ οἱ λαοί. [12] καὶ πάλιν λέγει ἠσαΐασ· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ
ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστανόμενοσ ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλ-
πιοῦσιν. [13] ὁ δὲ θεὸσ τῆσ ἐλπίδοσ πληρώσαι ὑμᾶσ πάσησ χαρᾶσ
καὶ εἰρήνησ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰσ τὸ περισσεύειν ὑμᾶσ ἐν τῇ
ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματοσ ἁγίου.

[14] Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸσ ἐγὼ περὶ ὑμῶν,
ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνησ, πεπληρωμένοι πάσησ
τῆσ γνώσεωσ, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλουσ νουθετεῖν. [15] τολμηρό-
τερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρουσ, ωσ ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶσ
διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ, [16] εἰσ τὸ εἶναί
με λειτουργὸν χριστοῦ ἰησοῦ εἰσ τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐ-
αγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσ-
δεκτοσ, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [17] ἔχω οὖν καύχησιν ἐν
χριστῷ ἰησοῦ τὰ πρὸσ τὸν θεόν. [18] οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν
ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸσ δι' ἐμοῦ εἰσ ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ
καὶ ἔργῳ, [19] ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει
πνεύματοσ θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ ἰερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι
τοῦ ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. [20] οὕ-
τωσ δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη

9 εθνεσιν: [c] add κυριε 15 υμιν: [c] add αδελφοι | [c] υπο του θεου 18 [c] τολμω

7 προσελαβ. ημασ 8 γενεσθαι 11 κ. παλιν λεγει 12 ησαΐ. λεγ. | ανισταμενοσ 13 πληροφορησαι υμασ εν παση χαρα κ. ειρηνη | om εισ το περισσ. 14 υπερ υμων 15 τολμηροτερωσ | αναμιμνησκων 16 om εισ τα εθνη | ινα γενηθη 17 την καυχησιν 18 τολμω | δι εμου: add λογων | εισ ακοην 19 om θεου 20 φιλοτειμουμαι

7 προσελαβ. ημασ | om του 8 λεγω δε ιησουν χριστον 11 τον κυρ. παντ. τ. εθν. | επαινεσατε 12 ησαΐ. λεγ. | ανισταμενοσ 14 πασησ γνωσεωσ 15 εγραψ. υμιν αδελφοι | υπο του θεου 16 ιησ. χριστ. 17 om τον 18 λαλειν τι

χριστόσ, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ κα-
θὼσ γέγραπται· οἷσ οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, καὶ οἳ
οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν. 22 διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ
τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ. 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖσ
κλίμασι τούτοισ, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ ἀπὸ
πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡσ ἂν πορεύωμαι εἰσ τὴν σπανίαν, ἐλπίζω γὰρ
διαπορευόμενοσ θεάσασθαι ὑμᾶσ καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι
ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρουσ ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰσ ἱερουσαλὴμ διακονήσων τοῖσ α-
γίοισ. 26 ηὐδόκησαν γὰρ μακαιδονία καὶ ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ
ποιήσασθαι εἰσ τοὺσ πτωχοὺσ τῶν ἁγίων τῶν ἐν ἱερουσαλήμ.
27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖσ πνευ-
ματικοῖσ αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖσ
σαρκικοῖσ λειτουργῆσαι αὐτοῖσ. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσασ καὶ
σφραγισάμενοσ αὐτοῖσ τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι᾽
ὑμῶν εἰσ σπανίαν. 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν πλη-
ρώματι εὐλογίασ χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ διὰ τῆσ ἀ-
γάπησ τοῦ πνεύματοσ συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖσ προσευχαῖσ
ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν
τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰσ ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτοσ
τοῖσ ἁγίοισ γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸσ ὑμᾶσ διὰ θε-
λήματοσ ἰησοῦ χριστοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ
εἰρήνησ μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

---

21 cod ανηγγελλη 24 σπανιαν: [c] add ελευσομαι προσ υμασ 25 [c] διακονων 28 [c] εισ την σπαν. 29 ευλογιασ: [c] add του ευαγγελιου του 31 [c] και ινα η διακ. 32 [c] ιν. εν χαρα ελθω | ιησου χριστου: [c] θεου και

21 οψονται ante οισ ουκ 22 πολλακισ 23 πολλων: ικανων 24 υφ: απο 25 διακονων 26 ηυδοκησεν (**ευδ.) | μακεδον. 27 ευδοκησαν 28 om αυτοισ 30 om αδελφοι 31 διακονια: δωροφορια | εισ: εν 32 ινα εν χαρα ελθω | ιησ. χριστ.: κυριου ιησου | om συναναπαυσ. υμιν

24 ωσ εαν | σπανιαν: add ελευσομαι προσ υμασ 25 διακονων 26 ευδοκησαν | μακεδ. 27 ευδοκησαν | αυτων εισιν 28 εισ την σπαν. 29 ευλογιασ: add του ευαγγελιου του 31 και ινα η | γενητ. τοισ αγι. 32 ιν. εν χαρ. ελθω | ιησ. χριστ.: θεου και

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διά-
κονον τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ ἐν κενχραιαῖσ, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέ-
ξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίωσ τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν
ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτισ πολλῶν ἐγε-
νήθη καὶ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 3 ἀσπάσασθε πρίσκαν καὶ ἀκύλαν
τοὺσ συνεργούσ μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ, 4 οἵτινεσ ὑπὲρ τῆσ ψυχῆσ
μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷσ οὐκ ἐγὼ μόνοσ εὐχα-
ριστῶ. ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ'
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν
μου, ὅσ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆσ ἀσίασ εἰσ χριστόν. 6 ἀσπάσασθε
μαριάμ, ἥτισ πολλὰ ἐκοπίασεν εἰσ ὑμᾶσ. 7 ἀσπάσασθε ἀνδρό-
νικον καὶ ἰουνίαν τοὺσ συγγενεῖσ μου καὶ συναιχμαλώτουσ μου,
οἵτινέσ εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν
ἐν χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ.
9 ἀσπάσασθε οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χριστῷ καὶ στά-
χυν τὸν ἀγαπητόν μου. 10 ἀσπάσασθε ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν
χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε
ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν ναρκίσσου
τοὺσ ὄντασ ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε τρύφεναν καὶ τρυφῶσαν
τὰσ κοπιώσασ ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε περσίδα τὴν ἀγαπητήν,
ἥτισ πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε ῥοῦφον τὸν ἐκ-
λεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπά-
σασθε ἀσύνκριτον, φλέγοντα, ἑρμῆν, πατρόβαν, ἑρμᾶν, καὶ
τοὺσ σὺν αὐτοῖσ ἀδελφούσ. 15 ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰου-
λίαν, νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺσ
σὺν αὐτοῖσ πάντασ ἁγίουσ. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλή-
ματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ χριστοῦ.

---

1 [c] ουσαν και 7 αποστολοισ: [c] add οι

1 ουσαν και | κενχρεαισ 2 προσδεξ. αυτ. | εγεν. και εμου αυτου 3 πρεισκαν 6 μαριαν 7 ανδρονειχον | και τουσ συναιχμ. | οι και προ 8 αμπλιαν | om μου 10 *αριστοβολου 11 *συγγενην 12 τρυφαιναν 14 ασυγκριτ.

1 κεγχρεαισ 2 και αυτου εμου 3 πρισκιλλαν 5 ασιασ: αχαϊασ 6 εισ ημασ 7 οι και πρ. εμ. γεγονασιν 8 αμπλιαν 11 ηροδιωνα (ex errore) 12 τρυφαιναν 14 ασυγκριτ. | ερμαν πατροβ. ερμην 16 om πασαι

[17] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺσ τὰσ διχο-
στασίασ καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖσ ἐμάθετε
ποιοῦντασ, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· [18] οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ
κυρίῳ ἡμῶν χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ,
καὶ διὰ τῆσ χρηστολογίασ καὶ εὐλογίασ ἐξαπατῶσι τὰσ καρ-
δίασ τῶν ἀκάκων. [19] ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰσ πάντασ ἀφίκετο·
ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶσ σοφοὺσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν,
ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ κακόν. [20] ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει
τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺσ πόδασ ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρισ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.
[21] Ἀσπάζεται ὑμᾶσ τιμόθεοσ ὁ συνεργόσ μου, καὶ λούκιοσ
καὶ ἰάσων καὶ σωσίπατροσ οἱ συγγενεῖσ μου. [22] ἀσπάζομαι
ὑμᾶσ ἐγὼ τέρτιοσ ὁ γράψασ τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. [23] ἀσπά-
ζεται ὑμᾶσ γάϊοσ ὁ ξένοσ μου καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ. ἀ-
σπάζεται ὑμᾶσ ἔραστοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πόλεωσ καὶ κούαρτοσ
ὁ ἀδελφόσ.
[25] Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶσ στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρό-
νοισ αἰωνίοισ σεσιγημένου, [26] φανερωθέντοσ δὲ νῦν διά τε γρα-
φῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰσ ὑπακοὴν
πίστεωσ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντοσ, [27] μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

---

17 ^{c} εκκλινατε 19 ^{c} χαιρω ουν το εφ υμιν 25 κυριου: * το κηρυγμα

21 τειμοθεοσ | om μου pr | om και sec 25 και κυριου: και το κηρυγμα | χριστου ιησου 27 χριστου ιησου | om ω | om των αιωνων. Ad subscriptionem **add εγραφη απο κορινθου

17 εκκλινατε 18 ιησου χριστω 19 χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφουσ μεν 20 ιησου χριστου | υμων: ς^{e} add αμην 21 ασπαζονται 23 τησ εκκλησ. ολησ | αδελφοσ: add [24] η χαρισ του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην 25 και κυριου: και το κηρυγμα 27 om των αιωνων. Subscriptum est: προσ ρωμαιουσ εγραφη απο κορινθου δια φοιβησ τησ διακονου τησ εν κεγχρεαισ εκκλησιασ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α.

I.

1 Παῦλοσ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήμα-
τοσ θεοῦ, καὶ σωσθένησ ὁ ἀδελφὸσ 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ
οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοισ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ,
σὺν πᾶσι τοῖσ ἐπικαλουμένοισ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ
θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼσ τὸ
μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶσ μὴ
ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένουσ τὴν ἀποκά-
λυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, 8 ὃσ καὶ βεβαιώσει ὑμᾶσ
ἕωσ τέλουσ ἀνεγκλήτουσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ. 9 πιστὸσ ὁ θεόσ, δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰσ κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντεσ καὶ μὴ
ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ καὶ
ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου,
ὑπὸ τῶν χλόησ, ὅτι ἔριδεσ ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι
ἕκαστοσ ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἐγὼ δὲ ἀπολλώ, ἐγὼ

---

2 [c] αυτων τε και ημ. 4 θεω: [a] add μου

1 χριστ. ιησ. 2 om τη pr [bent]? | τη ου. εν κορ. post ηγιασμ. εν χρ. ιη. 8 om χριστου 11 μου: *μοι

Inscriptum est: η (ς[e] παυλου του αποστολου η) προσ τουσ κορινθ. επιστολη πρωτη 2 αυτων τε και 4 θεω: add μου

δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ χριστόσ; μὴ παῦλοσ
ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰσ τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε;
14 εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ πρίσκον καὶ γά-
ϊον, 15 ἵνα μή τισ εἴπῃ ὅτι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε.
16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα
ἄλλον ἐβάπτισα.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με χριστὸσ βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελί-
ζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸσ τοῦ
χριστοῦ. 18 ὁ λόγοσ γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖσ μὲν ἀπολλυμένοισ
μωρία ἐστίν, τοῖσ δὲ σωζομένοισ ἡμῖν δύναμισ θεοῦ ἐστίν.
19 γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύν-
εσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφόσ; ποῦ γραμματεύσ;
ποῦ συνζητητὴσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸσ τὴν
σοφίαν τοῦ κόσμου; 21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἔγνω ὁ κόσμοσ διὰ τῆσ σοφίασ τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸσ διὰ
τῆσ μωρίασ τοῦ κηρύγματοσ σῶσαι τοὺσ πιστεύοντασ. 22 ἐπει-
δὴ καὶ ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ ἕλληνεσ σοφίαν ζητοῦσιν,
23 ἡμεῖσ δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἰουδαίοισ μὲν
σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, 24 αὐτοῖσ δὲ τοῖσ κλητοῖσ ἰου-
δαίοισ τε καὶ ἕλλησιν χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν·
25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ
τὸ ἀσθενὲσ τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 βλέπετε γὰρ
τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα,
οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖσ· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τοὺσ σοφούσ, καὶ τὰ
ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά,
28 καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ
θεόσ, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ. 29 ὅπως μὴ καυ-

---

14 ευχαριστω: c add τω θεω | πρισκον: c χρισπον 20 κοσμου: c add τουτου 25 ανθρωπων: c add εστιν 28 ασθενη: a αγενη | c και τα μη οντα

13 περι υμων 14 χρεισπον 17 ο χριστοσ | ευαγγελισασθαι 18 om ὁ sec 28 ασθενη: αγενη | και τα μη οντ.

14 ευχαριστω τω θεω | χρισπον 15 εβαπτισα 17 αλλ 20 συζητητησ | τ. κοσμ. τουτου 22 σημειον 23 εθνεσιν: ελλησι 25 ανθρωπων: add εστι 27 τουσ σοφ. καταισχ. 28 ασθενη: αγενη | και τα μη οντ. 29 ς° καυχησεται

χήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [30] ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖσ
ἐστὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὃσ ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιο-
σύνη τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ ἀπολύτρωσισ, [31] ἵνα καθὼσ γέγρα-
πται· ὁ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

II.

[1] Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸσ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίασ καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ. [2] οὐ
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ ἰησοῦν χριστόν, καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. [3] κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
πολλῷ ἐγενόμην πρὸσ ὑμᾶσ. [4] καὶ ὁ λόγοσ μου καὶ τὸ κήρυγμά
μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματοσ
καὶ δυνάμεωσ, [5] ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. [6] σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ,
σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνοσ τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ
τούτου τῶν καταργουμένων· [7] ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν
μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ πρὸ τῶν
αἰώνων εἰσ δόξαν ἡμῶν, [8] ἣν οὐδεὶσ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ
τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆσ δόξησ
ἐσταύρωσαν· [9] ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸσ οὐκ εἶδεν
καὶ οὖσ οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ
ἡτοίμασεν ὁ θεὸσ τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν. [10] ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν
ὁ θεὸσ διὰ τοῦ πνεύματοσ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ
τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. [11] τίσ γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου
εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ οὐδεὶσ ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. [12] ἡμεῖσ δὲ οὐ
τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ

---

29 του θεου: [c] videtur αυτου substituturus fuisse, sed abiecit inceptum II, 1 μυστηριον: [c] μαρτυριον 4 [c] ανθρωπινησ σοφιασ | λογοισ [c] (et iam [a]?): [*]λογοσ 10 πνευματοσ: [c] add αυτου

30 σοφ. ημων II, 1 το μαρτυριον 2 τι ειδεναι 4 αλλα 5 αλλα 9 α: οσα 10 δε: γαρ | [**]ερευνα

29 τ. θεου: αυτου 30 ημιν σοφια II, 1 το μαρτυριον 2 του ειδεν. τι 3 και εγω 4 ανθρωπινησ σοφιασ 7 σοφιαν θεου 10 ο θεοσ απεκαλυψ. | πνευματοσ: add αυτου | ερευνα 11 εγνωκεν: οιδεν

θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· 13 ἃ καὶ
λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖσ ἀνθρωπίνησ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν
διδακτοῖσ πνεύματοσ, πνευματικοῖσ πνευματικὰ συνκρίνοντεσ.
14 ψυχικὸσ δὲ ἄνθρωποσ οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ θεοῦ·
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματι-
κῶσ ἀνακρίνεται. 15 ο δὲ πνευματικὸσ ἀνακρίνει μὲν πάντα,
αὐτὸσ δὲ ὑπ' οὐδενὸσ ἀνακρίνεται. 16 τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου,
ὃσ συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖσ δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.

III.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡσ πνευμα-
τικοῖσ ἀλλ' ὡσ σαρκίνοισ, ὡσ νηπίοισ ἐν χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶσ
ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν
δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλοσ καὶ
ἔρισ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν
γὰρ λέγῃ τισ· ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἕτεροσ δέ· ἐγὼ ἀπολλώ,
οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν ἀπολλώσ; τί δέ ἐστιν παῦλοσ;
διάκονοι, δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡσ ὁ κύριοσ ἔδωκεν.
6 ἐγὼ ἐφύτευσα, ἀπολλὼσ ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸσ ηὔξανεν· 7 ὥστε
οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὐδὲ ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεόσ.
8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστοσ δὲ τὸν ἴδιον
μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συν-
εργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. 10 κατὰ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡσ σοφὸσ ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα,
ἄλλοσ δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστοσ δὲ βλεπέτω πῶσ ἐποικοδομεῖ.
11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶσ δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον,
ὅσ ἐστιν ἰησοῦσ χριστόσ. 12 εἰ δέ τισ ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέ-

---

15 *ab ανακριν̇εται 14 ad ανακρινεται transiluerat, [a] suppl III, 4 ουκ ανθρωποι: [c] ουχι σαρκικοι 5 τι bis: [c] τισ 7 ουδε: [c] ουτε 10 [c] τεθικα 12 θεμελιον: [c] add τουτον

13 αλλ εν διδακτω [bart]? | πνευματικοισ: -κωσ | συγκρεινοντεσ 16 χριστου: κυριου III, 2 om ετι 7 ουδε: ουτε

13 πνευματοσ: add αγιου | συγκριν. III, 1 και εγω | σαρκικοισ 2 και ου βρωμ. | ηδυνασθε | ουτε ετι 3 εριο: add και διχοστασιαι 4 ουκ ανθρ.: ουχι σαρκικοι 5 τισ ο. ε. παυλοσ; τισ δε απολλωσ | αλλ η διακονοι 6 αλλ 7 ουδε: ουτε 8 ληψεται 10 τεθεικα 11 ιησ. ο χριστ. 12 θεμελιον: add τουτον

λιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθουσ τιμίουσ, ξύλα, χόρτον, καλάμην,
13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει,
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν
τὸ πῦρ δοκιμάσει. 14 εἴ τινοσ τὸ ἔργον μένει ὃ ἐποικοδόμησεν,
μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινοσ τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιω-
θήσεται, αὐτὸσ δὲ σωθήσεται, οὕτωσ δὲ ὡσ διὰ πυρόσ.
16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸσ θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τισ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον
ὁ θεόσ· ὁ γὰρ ναὸσ τοῦ θεοῦ ἅγιόσ ἐστιν, οἵτινέσ ἐστε ὑμεῖσ.
18 μηδεὶσ ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τισ δοκεῖ σοφὸσ εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸσ γενέσθω, ἵνα γένηται σοφόσ. 19 ἡ γὰρ
σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγραπται
γάρ· ὁ δρασσόμενοσ τοὺσ σοφοὺσ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 καὶ
πάλιν· κύριοσ γινώσκει τοὺσ διαλογισμοὺσ τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν
μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶσ καυχάσθω ἐν ἀνθρώποισ· πάντα γὰρ
ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε παῦλοσ εἴτε ἀπολλῶσ εἴτε κηφᾶσ, εἴτε
κόσμοσ εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατοσ, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖσ δὲ χριστοῦ, χριστὸσ δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτωσ ἡμᾶσ λογιζέσθω ἄνθρωποσ, ὡσ ὑπηρέτασ χριστοῦ
καὶ οἰκονόμουσ μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τοῖσ
οἰκονόμοισ; ἵνα πιστόσ τισ εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰσ ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνησ ἡμέρασ· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ γὰρ ἀνακρίνων με κύριόσ ἐστιν. 5 ὥστε
μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕωσ ἂν ἔλθῃ ὁ κύριοσ, ὃσ καὶ φω-
τίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότουσ καὶ φανερώσει τὰσ βουλὰσ τῶν
καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινοσ γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

---

2 τι: [a vid] et [c] om 4 ο γαρ: [c] ο δε

12 χρυσ. και αργυρ. 13 πυρ: add αυτο 14 **εποικοδομησεν 16 εν υμιν οικει 22 παντα ημων 23 ημεισ δε IV, 2 om τι | ζητειται 4 ο δε ανακρ.

12 χρυσον αργυρον 14 εποικοδομησε | ληψεται 22 υμων: add εστιν IV, 2 ωδε: ο δε | om τι | ζητειται 4 ο δε ανακρ.

6 Ταῦτα, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰσ ἐμαυτὸν καὶ ἀπολ-
λὼν δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα
μὴ εἷσ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸσ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίσ γάρ σε
διακρίνει; τί δὲ ἔχεισ ὃ οὐκ ἔλαβεσ; εἰ δὲ καὶ ἔλαβεσ, τί καυ-
χᾶσαι ὡσ μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτή-
σατε· χωρὶσ ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε,
ἵνα καὶ ἡμεῖσ ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸσ ἡμᾶσ
τοὺσ ἀποστόλουσ ἐσχάτουσ ἀπέδειξεν, ὡσ ἐπιθανατίουσ, ὅτι
θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοισ καὶ ἀνθρώποισ.
10 ἡμεῖσ μωροὶ διὰ χριστόν, ὑμεῖσ δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ· ἡμεῖσ
ἀσθενεῖσ, ὑμεῖσ δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖσ ἔνδοξοι, ἡμεῖσ δὲ ἄτιμοι.
11 ἄχρι τῆσ ἄρτι ὥρασ καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνι-
τεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν,
ἐργαζόμενοι ταῖσ ἰδίαισ χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν,
διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡσ
περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα
ἕωσ ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶσ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡσ τέκνα μου
ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺσ ἔχητε ἐν
χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺσ πατέρασ· ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ
τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶσ ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ,
μιμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν τιμόθεον,
ὅσ ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃσ ὑμᾶσ
ἀναμνήσει τὰσ ὁδούσ μου τὰσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καθὼσ πατα-
χοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡσ μὴ ἐρχομένου δέ μου
πρὸσ ὑμᾶσ ἐφυσιώθησάν τινεσ· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέωσ πρὸσ
ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν
πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία

---

6 [a] ταυτα δε | [a vid] et [c] απολλω | γεγραπται: [c] add φρονιν 9 [c] δοκ. γαρ οτι 13 [c] βλασφημουμενοι 17 [c] om αυτο

6 ταυτα δε 11 **γυμνητευομεν (*γυμνειτ.) 13 βλασφημουμενοι 14 αλλα | νουθετω 15 om ιησου 17 om αυτο | τειμοθεον | om ιησου

6 ταυτα δε | απολλω | υπερ ο γεγραπτ. φρονειν 8 συμβασιλ. 9 δοκω γαρ οτι 11 γυμνητευομεν 13 βλασφημουμενοι 14 νουθετω 17 om αυτο | τεκνον μου | om ιησου

τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸσ
ὑμᾶσ, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραότητοσ;

V.

1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνία, καὶ τοιαύτη πορνία ἥ-
τισ οὐδὲ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸσ ἔχειν.
2 καὶ ὑμεῖσ πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε,
ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξασ; 3 ἐγὼ μὲν
γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα
ὡσ παρὼν τὸν οὕτωσ τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύ-
ματοσ σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ 5 παραδοῦναι
τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰσ ὄλεθρον τῆσ σαρκόσ, ἵνα τὸ πνεῦμα
σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 6 οὐ καλὸν τὸ καύχημα
ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώσ
ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη χριστόσ. 8 ὥστε
ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίασ καὶ πο-
νηρίασ, ἀλλ' ἐν ἀζύμοισ εἰλικρινίασ καὶ ἀληθείασ.
9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρ-
νοισ, 10 οὐ πάντωσ τοῖσ πόρνοισ τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖσ
πλεονέκταισ καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραισ, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα
ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμί-
γνυσθαι, ἐάν τισ ἀδελφὸσ ὀνομαζόμενοσ ᾖ πόρνοσ ἢ πλεονέκτησ
ἢ εἰδωλολάτρησ ἢ λοίδοροσ ἢ μέθυσοσ ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ
μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι τοὺσ ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺσ ἔσω

1 εθνεσιν: c add ονομαζεται 7 c εκκαθαρ. ουν | το πα. ημων: c add υπερ ημων 10 c και ου παντωσ | c η αρπαξιν 11 c νυν | η πορνοσ unum versum efficit ut credi possit potius ἢ quam ᾖ explicandum esse

21 πραυτητοσ V, 1 πορνεια bis 2 πραξασ: ποιησασ 4 κυριου pr: add ημων | om χριστου 5 om ιησου 8 μηδε: μη | ειλικρινειασ 10 οφειλετε 11 νυν | **ἢ πορνοσ

1 πορνεια bis | εθνεσιν: add ονομαζεται 2 εξαρθη | πραξασ: ποιησασ 3 μεν γαρ: add ωσ 4 κυριου pr: add ημων | ιησου sec: add χριστου 7 εκκαθαρ. ουν | ημων: add υπερ ημων | ςe εθυθη 8 ειλικρινειασ 10 και ου παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11 ᾖ: ς ἢ 12 γαρ μοι: add και

υμεῖσ κρινεῖτε; [13] τοὺσ δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πο-
νηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

[1] Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; [2] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ,
ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; [3] οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ
κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; [4] βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν
ἔχητε, τοὺσ ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ καθίζετε;
[5] πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σο-
φόσ, ὃσ δυνήσεται ἀνακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;
[6] ἀλλὰ ἀδελφὸσ μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;
[7] ἤδη μὲν ὅλωσ ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίμα ἔχετε μεθ᾽ ἑαυ-
τῶν· διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστε-
ρεῖσθε; [8] ἀλλὰ ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελ-
φούσ. [9] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομή-
σουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε
μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται [10] οὔτε κλέπται οὔτε
πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγεσ βασιλείαν
θεοῦ κληρονομήσουσιν. [11] καὶ ταῦτά τινεσ ἦτε· ἀλλὰ ἀπελού-
σασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
[12] Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. [13] τὰ βρώ-
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνίᾳ ἀλλὰ
τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι· [14] ὁ δὲ θεὸσ καὶ τὸν κύριον

---

12 κρινειτε: [a] κρινετε VI, 5 [c] διακριναι 7 [c] ηδη μεν ουν

12 κρινετε VI, 1 om τον 5 λεγω: λαλω | διακριναι 7 ηδη μεν ουν | κρι-
ματα 9 ου: *om 10 ουτε μεθυσοι 11 κυριου: add ημων 13 πορνεια

12 κρινετε 13 κρίνει | και εξαρειτε VI, 2 om η 5 ενι: εστιν | σοφοσ ουδε
εισ | διακριναι 7 ηδη μεν ουν | εν υμιν | κριματα 8 τουτο: ταυτα 9 βασιλειαν
θεου 10 ουτε μεθυσοι | ου κληρονομ. 11 αλλ εδικαιωθ. | om χριστου 13 πορνεια

ἤγειρεν καὶ ἡμᾶσ ἐξεγερεῖ διὰ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ. 15 οὐκ
οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν μέλη χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ οὖν τὰ
μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνησ μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενοσ τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ,
φησίν, οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενοσ τῷ κυρίῳ ἓν
πνεῦμά ἐστιν. 18 φεύγετε τὴν πορνίαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν
ποιήσῃ ἄνθρωποσ, ἐκτὸσ τοῦ σώματόσ ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰσ
τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν
ναὸσ τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματόσ ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ αὐτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆσ· δοξάσατε τὸν
θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸσ μὴ ἅπ-
τεσθαι· 2 διὰ δὲ τὰσ πορνίασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα
ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ
τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ
γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίωσ
δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή.
5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ και-
ρόν, ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε,
ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶσ ὁ σατανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ
πάντασ ἀνθρώπουσ εἶναι ὡσ καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστοσ ἴδιον
ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτωσ, ὁ δὲ οὕτωσ.
8 Λέγω δὲ τοῖσ ἀγάμοισ καὶ ταῖσ χήραισ, καλὸν αὐτοῖσ ἐὰν

---

15 ημων: [c] υμων 19 [c] απο του θεου | [c] εαυτων 20 [a] δοξασατε δη VII, 5 [c] σχολ. τη νηστια και τη προσευχ. 7 δε: [c] γαρ | [c] οσ μεν et οσ δε

14 εξεγερει: εξηγειρεν 15 ημων: υμων 18 πορνειαν 19 πνευματοσ αγιου | εαυτων 20 δοξασατε δη VII, 2 πορνειασ 5 om αν | om υμων 6 συνγνωμην 7 θελω γαρ | αλλα 8 αν

14 ς[e] υμασ 15 υμων 18 πορνειαν 19 εαυτων 20 δοξασατε δη | υμων: add και εν τω πνευματι υμων ατινα εστι του θεου VII, 1 εγραψατ. μοι 2 πορνειασ 3 την οφειλομενην ευνοιαν 4 αλλ bis 5 σχολαζητε τη νηστεια και τη προσευχ. | ητε: ς συνερχησθε, ς[e] συνερχεσθε 7 θελω γαρ | χαρισμ. εχει | οσ μεν et οσ δε 8 αυτοισ: add εστιν

μείνωσιν ὡσ κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν
παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ
χωρισθῆναι· 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ
καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖσ δὲ λοι-
ποῖσ λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει
ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω
αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτοσ συν-
ευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆσ, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται
γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστοσ ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ
ἄπιστοσ ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά
ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστοσ χωρίζεται, χωρι-
ζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸσ ἢ ἀδελφὴ ἐν τοῖσ τοιούτοισ.
ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶσ ὁ θεόσ. 16 τί γὰρ οἶδασ, γύναι, εἰ
τὸν ἄνδρα σώσεισ; ἢ τί οἶδασ, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεισ;
17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡσ μεμέρικεν ὁ κύριοσ, ἕκαστον ὡσ κέκληκεν
ὁ θεόσ, οὕτω περιπατείτω. καὶ οὕτωσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλη-
σίαισ διατάσσομαι. 18 περιτετμημένοσ τισ ἐκλήθη, μὴ ἐπι-
σπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τισ, μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ
περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τή-
ρησισ ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστοσ ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ
μενέτω. 21 δοῦλοσ ἐκλήθησ, μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι
ἐλεύθεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶσ
δοῦλοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ ἐλεύθεροσ κληθεὶσ
δοῦλοσ χριστοῦ ἐστίν. 23 τιμῆσ ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι
ἀνθρώπων. 24 ἕκαστοσ ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω
παρὰ θεῷ.

---

9 [c] γαμησαι 13 cod αυτον ανδρα, sed αυ iam ipse * del [vid] 14 [a] suppl στοσ in απιστοσ seo | αδελφω: [c] ανδρι 15 [c] η η αδελφη | [c] ημασ 17 [c] εμερισεν | [c] ουτωσ 22 [c] δουλ. εστ. χριστ.

9 ενκρατ. | γαμησαι 13 ει τισ: ητισ | ευδοκει 15 η η αδελφη | ημασ 17 ουτωσ (om ουτ. περιπατ. και [bent]??) | εν ταισ εκκλ. πασ. 22 δουλ. εστιν χριστου

9 κρεισσον | γαμησαι 10 αλλ 12 εγω λεγω | αὕτη: αὐτή 13 ει τισ: ητισ | ουτοσ: αυτοσ | τ. ανδρα: αυτον 14 αδελφω: ανδρι 15 η η αδελφη | ημασ 17 εμερισεν ο θεοσ | κεκλ. ο κυριοσ | εν ταισ εκκλ. πασ. 18 εν ακροβ. τισ εκληθη 22 ομοιωσ και | δουλ. εστ. χριστ. 24 τω θεω

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην
δὲ δίδωμι ὡσ ἠλεημένοσ ὑπὸ κυρίου πιστὸσ εἶναι. 26 νομίζω οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν
ἀνθρώπῳ τὸ οὕτωσ εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν·
λέλυσαι ἀπὸ γυναικόσ, μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γα-
μήσῃσ, οὐχ ἥμαρτεσ· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένοσ, οὐχ ἥμαρτεν·
θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.
29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸσ συνεσταλμένοσ ἐστίν· τὸ
λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντεσ γυναῖκασ ὡσ μὴ ἔχοντεσ ὦσιν, 30 καὶ
οἱ κλαίοντεσ ὡσ μὴ κλαίοντεσ, καὶ οἱ χαίροντεσ ὡσ μὴ χαί-
ροντεσ, καὶ οἱ ἀγοράζοντεσ ὡσ μὴ κατέχοντεσ, 31 καὶ οἱ χρώ-
μενοι τὸν κόσμον ὡσ μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα
τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ εἶναι. ὁ ἄγα-
μοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶσ ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γα-
μήσασ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ τῇ γυναικί, 34 καὶ
μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ καὶ ἡ παρθένοσ ἡ ἄγαμοσ
μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ
πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ
τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸσ τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ
ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸσ τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρ-
εδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστωσ. 36 εἰ δέ τισ ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν
παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμοσ, καὶ οὕτωσ ὀφείλει
γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃσ δὲ
ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖοσ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξου-
σίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματοσ, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν
τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶσ ποιήσει.

---

31 τον κοσμον: [c] τω κοσμω τουτω 35 [c] συμφερον 37 [c] εδραιοσ εν τ. καρδ. αυτ.

28 om ἡ 34 om η αγαμοσ sec loco | om τα του κοσμου 37 om ιδια

28 γαμησησ: γημησ 29 ς[e] οτι ο καιροσ | συνεστ. (ς συνεσταλμενοσ·) το λοιπον εστιν (ς[e] εστιν·) | οι: ς[e] om per errorem 31 χρ. τω κοσμω τουτω 32 αρεσει 33 αρεσει 34 om και prim | μεμερισται η γυνη και η παρθενοσ. η αγαμοσ μεριμνα | om τω bis | αρεσει 35 συμφερον | ευπροσεδρον 37 εδραιοσ εν τ. καρδ. | om αυτου | ιδια καρδ.: καρδ. αυτου | του τηρειν | ποιει

[38] ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶσ ποιεῖ, καὶ
ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. [39] γυνὴ δέδεται ἐφ᾽ ὅσον χρόνον
ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ
θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. [40] μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν
οὕτωσ μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα
θεοῦ ἔχειν.

VIII.

[1] Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντεσ γνῶσιν ἔχο-
μεν. ἡ γνῶσισ φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. [2] εἴ τισ δοκεῖ
ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼσ δεῖ γνῶναι· [3] εἰ δέ τισ ἀγαπᾷ
τὸν θεόν, οὗτοσ ἔγνωσται. [4] περὶ τῆσ βρώσεωσ οὖν τῶν εἰδωλο-
θύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶσ θεὸσ
εἰ μὴ εἷσ. [5] καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
εἴτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, [6] ἀλλ᾽
ἡμῖν εἷσ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ εἰσ αὐτόν, καὶ
εἷσ κύριοσ ἰησοῦσ χριστόσ, δι᾽ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ δι᾽ αὐ-
τοῦ. [7] ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕωσ
ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησισ
αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται. [8] βρῶμα δὲ ὑμᾶσ οὐ παρα-
στήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ
φάγωμεν ὑστερούμεθα. [9] βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν. [10] ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σε
τὸν γνῶσιν ἔχοντα ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα

---

38 [c] ο δε μη εκγαμιζων 39 [c] δεδεται νομω VIII, 3 εγνωσται: [c] add υπ αυτου 4 θεοσ: [c] add ετεροσ 6 εισ pr: [a] add θεοσ 7 συνηθεια (cod -θια): [c] συνιδησι | εσθιουσιν [a]: *εστιν 8 [c] ημασ ου παριστησιν 10 [c] εχοντα γνωσιν

38 τ. παρθ. εαυτ. καλ. ποιησει 40 δοκω γαρ VIII, 3 εγνωσται υπ αυτου 6 om αλλ | εισ pr: add θεοσ | δι ον 8 ημασ | ουτε εαν μη φα. υστερ. ουτε εαν φα. περισσευομεθα 10 om σε | εχοντ. γνωσ.

38 εκγαμιζων | om την εαυτ. παρθ. | ο δε μη εκγαμιζων κρ. ποιει 39 δεδεται νομω | εαν δε και κοι. ο αν. αυτησ VIII, 2 ει δε τισ | δοκ. ειδεναι | ουδεπω ουδεν εγνωκε 3 εγνωσται υπ αυτου 4 θεοσ ετεροσ 5 επι τησ γησ 6 εισ pr: add θεοσ 7 συνηθεια: συνειδησει | εωσ αρτι post ειδωλου 8 ημασ ου παριστησι | ουτε γαρ εαν φα. 9 ασθενουσιν 10 εχοντ. γνωσ.

ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-
φὸσ δι᾽ ὃν χριστὸσ ἀπέθανεν. 12 οὕτωσ δὲ ἁμαρτάνοντεσ εἰσ
τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τύπτοντεσ αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦ-
σαν εἰσ χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει
τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέασ εἰσ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ
τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

IX.

1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθεροσ; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ; οὐχὶ ἰησοῦν τὸν
κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ;
2 εἰ ἄλλοισ οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ
σφραγίσ μου τῆσ ἀποστολῆσ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ
ἀπολογία τοῖσ ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἔστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν
γυναῖκα περιάγειν, ὡσ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ
τοῦ κυρίου καὶ κηφᾶσ; 6 ἢ μόνοσ ἐγὼ καὶ βαρνάβασ οὐκ ἔχο-
μεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; 7 τίσ στρατεύεται ἰδίοισ ὀψωνίοισ
ποτέ; τίσ φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει;
ἢ τίσ ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτοσ τῆσ ποίμνησ
οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμοσ
ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ μωϋσέωσ νόμῳ γέγραπται· οὐ
φιμώσεισ βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι᾽
ἡμᾶσ πάντωσ λέγει; δι᾽ ἡμᾶσ γὰρ ἐγράφη ὅτι ὀφείλει ἐπ᾽ ἐλ-
πίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ᾽ ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.
11 εἰ ἡμεῖσ ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖσ ὑμῶν
τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχου-

---

11 [c] και απολλυτ. ο ασθ. αδελφοσ εν τ. σ. γνωσ. δι 13 [c] χρεα IX, 4 πιν: [c] πιϊν 7 τον καρπον: [c] εκ του καρπου 10 [c] επ ελπ. οφειλ. ο αροτρ. | επ ελπ. τ. μετεχ.: [c] τησ ελπιδοσ αυτου μετεχιν επ ελπιδι

11 om ση 13 κρεα IX, 1 **εωρακα 4 πιειν 7 om η. 9 *κημωσεισ

11 και απολειται ο ασθ. αδελφοσ επι τη ση γν. δι 13 κρεα IX, 1 ο. ε. αποστολ. ο. ε. ελευθερ. | ιησουν χριστον | εωρακα 2 τησ εμησ αποστολ. 3 αυτη εστι 4 πιειν 6 του μη εργαζ. 7 εκ του καρπου 8 η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ. 9 μωσεωσ 10 οτι επ ελπ. οφειλ. ο αροτρ. | τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι 12 τ. εξουσ. υμων

σιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ,
ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγε-
λίῳ τοῦ χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ
ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντεσ τῷ
θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτωσ καὶ ὁ κύριοσ διέταξεν
τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·
15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα
ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν
ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶσ κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,
οὐκ ἔστιν μοι χάρισ· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί
ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω,
μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίσ οὖν
μου ἐστὶν ὁ μισθόσ; ἵνα εὐαγγελιζόμενοσ ἀδάπανον θήσω τὸ
εὐαγγέλιον, εἰσ τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ. 19 ἐλεύθεροσ γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐ-
δούλωσα, ἵνα τοὺσ πλείονασ κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖσ
ἰουδαίοισ ὡσ ἰουδαῖοσ, ἵνα ἰουδαίουσ κερδήσω· τοῖσ ὑπὸ νόμον
ὡσ ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸσ ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον
κερδήσω· 21 τοῖσ ἀνόμοισ ὡσ ἄνομοσ, μὴ ὢν ἄνομοσ θεοῦ ἀλλ'
ἔννομοσ χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺσ ἀνόμουσ. 22 ἐγενόμην τοῖσ
ἀσθενέσιν ἀσθενήσ, ἵνα τοὺσ ἀσθενεῖσ κερδήσω· τοῖσ πᾶσι γέ-
γονα πάντα, ἵνα πάντωσ τινὰσ σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ
τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸσ αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴδατε
ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντεσ πάντεσ μὲν τρέχουσιν, εἷσ δὲ λαμ-
βάνει τὸ βραβεῖον; οὕτωσ τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶσ δὲ
ὁ ἀγωνιζόμενοσ πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρ-

---

12 ου: [c] ουχι 13 [c] προσεδρευοντεσ 15 [c] ουκ εχρησαμην | ουδεισ: [c] ινα τισ 16 χαρισ: [a] καυχημα | [c] ουαι δε 18 μου: [c] μοι 21 [c] ινα κερδησω ανομουσ 22 [c] ωσ ασθενησ | [c] πασιν

12 ενκοπην 16 χαρισ: καυχημα | εαν μη ευαγγελισωμαι 18 μου: μοι 23 συνκοινων.

12 εγκοπην τινα 13 om τα ante εκ | προσεδρευοντεσ 15 δε ουδενι εχρησαμην | ινα τισ κενωση 16 χαρισ: καυχημα | ουαι δε 18 μου: μοι | το ευαγγ. του χριστου 20 om μη ων αυτ. υπ. νομον 21 θεω et χριστω | ινα κερδησω ανομουσ 22 ωσ ασθενησ | τα παντα 23 παντα: τουτο

τὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖσ δὲ ἄφθαρτον. [26] ἐγὼ τοίνυν οὕτωσ
τρέχω ὡσ οὐκ ἀδήλωσ, οὕτωσ πυκτεύω ὡσ οὐκ ἀέρα δέρων·
[27] ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπωσ ἄλλοισ
κηρύξασ αὐτὸσ ἀδόκιμοσ γένωμαι.

X.

[1] Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρεσ ἡμῶν
πάντεσ ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντεσ διὰ τῆσ θαλάσσησ
διῆλθον, [2] καὶ πάντεσ εἰσ τὸν μωσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νε-
φέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, [3] καὶ πάντεσ πνευματικὸν βρῶμα
ἔφαγον, [4] καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆσ ἀκολουθούσησ πέτρασ, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ
χριστόσ· [5] ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖσ πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεόσ·
κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. [6] ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγε-
νήθησαν, εἰσ τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶσ ἐπιθυμητὰσ κακῶν, καθὼσ
κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. [7] μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώσ τινεσ
αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸσ φαγεῖν καὶ πῖν, καὶ
ἀνέστησαν παίζειν. [8] μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ τινεσ αὐτῶν
ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. [9] μηδὲ
ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώσ τινεσ ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν
ὄφεων ἀπώλλυντο. [10] μηδὲ γογγύζωμεν, καθάπερ τινέσ αὐτῶν
ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. [11] πάντα δὲ ταῦτα
τυπικῶσ συνέβαινεν ἐκείνοισ· ἐγράφη δὲ εἰσ νουθεσίαν ἡμῶν,
εἰσ οὖσ τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. [12] ὥστε ὁ δοκῶν ἑ-
στάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. [13] πειρασμὸσ ὑμᾶσ οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ
ἀνθρώπινοσ· πιστὸσ δὲ ὁ θεόσ, ὃσ οὐκ ἐάσει ὑμᾶσ πειρασθῆναι

---

1 [c] ου θελω δε 3 [c] το αυτο βρωμ. πνευματικ. 8 [c] εν μια 9 [c] τινεσ αυτων 11 [c] προσ νουθεσιαν

27 αλλα X, 2 μωυσην | εβαπτισαντο 3 το αυτο πνευμ. βρ. 5 ηυδοκησεν 7 πιειν 9 τινεσ αυτων επειρασαν 10 γογγυζετε 11 ταυτα δε τυπικωσ | προσ νουθεσιαν 13 πειρασθ. υμασ

1 γαρ: δε 2 εβαπτισαντο 3 το αυτο βρω. πνευμ. 4 πομ. πνευμ. επιον | η δε πετρ. 5 ηυδοκησεν 7 ωσ γεγρ. | πιειν 8 επεσον εν μια 9 κυριον: χριστον | καθωσ και τινεσ αυτων επειρασαν | απωλοντο 10 γογγυζετε καθωσ και 11 ταυτα δε παντα τυποι συνεβαινον | προσ νουθεσιαν | κατηντησεν

ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκ-
βασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆσ εἰδωλολατρείασ.
15 ὡσ φρονίμοισ λέγω· κρίνατε ὑμεῖσ ὅ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆσ
εὐλογίασ ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνίασ τοῦ αἵματοσ τοῦ χριστοῦ
ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματοσ τοῦ
χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷσ ἄρτοσ, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ
γὰρ πάντεσ ἐκ τοῦ ἑνὸσ ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν ἰσραὴλ
κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντεσ τὰσ θυσίασ κοινωνοὶ τοῦ θυσια-
στηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν ἐστιν; 20 ἀλλ'
ὅτι ἃ θύουσιν τὰ ἔθνη, δαιμονίοισ καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω
δὲ ὑμᾶσ κοινωνοὺσ τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε πο-
τήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τρα-
πέζησ κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζησ δαιμονίων. 22 ἢ παραζη-
λοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,
ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶσ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν
ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ
τὸ πλήρωμα αὐτῆσ. 27 εἴ τισ καλεῖ ὑμᾶσ τῶν ἀπίστων καὶ θέ-
λετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν
ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο
ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν
συνείδησιν. 29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν
τοῦ ἑτέρου· ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλησ
συνειδήσεωσ; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ
οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε,

---

13 δυνασθαι: [c] add υμασ 16 κοινωνιασ: [a] -νια 18 [c] ουχι οι 19 [a] ειδωλοθ. τι εστιν η οτι ειδωλον τι εστιν 23 [c] παντ. μοι εξεστ. bis

16 κοινωνια εστ. τ. αιμ. τ. χριστ. 18 ουχι οι 19 ειδωλοθυτ. τι εστιν η οτι ειδωλον τι εστιν 20 om τα εθνη

13 υμασ υπενεγκειν 16 κοινωνια 18 ουχι 19 οτι ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτ. τι εστιν 20 θυει bis | δαιμ. θυει κ. ου θεω 23 μοι εξεστιν bis 24 ετερου: add εκαστοσ 26 γαρ κυριου 27 ει δε τισ 28 ειδωλοθυτον | συνειδησιν: add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ 30 ει δε εγω

πάντα εἰσ δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. [32] ἀπρόσκοποι καὶ ἰουδαίοισ γί-
νεσθε καὶ ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, [33] καθὼσ κἀγὼ
πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ
τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.

XI.

[1] Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ χριστοῦ.

[2] Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼσ
παραδέδωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. [3] θέλω δὲ ὑμᾶσ
εἰδέναι ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ
δὲ γυναικὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ χριστοῦ ὁ θεόσ. [4] πᾶσ ἀνὴρ
προσευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [5] πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφη-
τεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν
αὐτῆσ· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. [6] εἰ γὰρ οὐ
κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ
τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. [7] ἀνὴρ μὲν γὰρ
οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα
θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρόσ ἐστιν. [8] οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ
ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρόσ· [9] καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη
ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. [10] διὰ τοῦτο
οφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγ-
γέλουσ. [11] πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυ-
ναικὸσ ἐν κυρίῳ. [12] ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ
καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. [13] ἐν
ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον
τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; [14] οὐδὲ ἡ φύσισ αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι
ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, [15] γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ,

---

32 [c] απροσχ. γεινεσθε (ita ipse *) και ιουδ. και 33 [c] συμφερον XI, 1 μιμηται etc potius cum antecedd quam cum seqq juncta sunt 7 [c] η γυνη δε 14 μεν: additum est γαρ, sed iam prima ut videtur manu notatum

2 παρεδωκα 3 *om ὁ prim 5 εαυτησ 6 κειρασθω: add η ξυρασθω 7 η γυνη δε

32 απροσχ. γιν. και ιουδ. 33 συμφερον XI, 2 υμασ: add αδελφοι | παρεδωκα 3 om του 5 εαυτησ 11 ουτ. γυν. χω. ανδρ. post γυναικοσ 14 η ουδε αυτη η φυσ.

δόξα αὐτῇ ἐστίν, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ;
[16] εἰ δέ τισ δοκεῖ φιλόνεικοσ εἶναι, ἡμεῖσ τοιαύτην συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.
[17] Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰσ τὸ κρεῖσ-
σον ἀλλὰ εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. [18] πρῶτον μὲν γὰρ συνερχο-
μένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν,
καὶ μέροσ τι πιστεύω. [19] δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεισ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα
οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. [20] συνερχομένων οὖν ὑμῶν
ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· [21] ἕκαστοσ γὰρ
τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ,
ὃσ δὲ μεθύει. [22] μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πί-
νειν; ἢ τῆσ ἐκκλησίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύνετε
τοὺσ μὴ ἔχοντασ; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ
ἐπαινῶ. [23] ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα
ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριοσ Ἰησοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν
ἄρτον [24] καὶ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν, καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν
τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
[25] ὡσαύτωσ καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο
τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο
ποιεῖτε, ὁσάκισ ἐὰν πίνητε, εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [26] ὁσάκισ
γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν
θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. [27] ὥστε ὃσ
ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίωσ τοῦ
κυρίου, ἔνοχοσ ἔσται τοῦ σώματοσ καὶ τοῦ αἵματοσ τοῦ κυρίου.
[28] δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωποσ ἑαυτόν, καὶ οὕτωσ ἐκ τοῦ ἄρτου
ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· [29] ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων

---

17 αλλα: α sec ipse * suppl 24 υπερ υμων: [c] add κλωμενον 26 ποτηριον: [c] add τουτο | [c] αχρισ ου αν 28 εαυτον: [c] add πρωτον 29 πινων: [c] add αναξιωσ

17 επαινων (praegresso -λλων) 19 ινα και οι 22 επαινεσω: επαινω 23 om ιησουσ | **παρεδιδοτο 26 **αχρισ 27 om του κυριου sec loco

17 κρειττον et ηττον | αλλ 18 εν τη εκκλ. 22 υμιν ειπω 23 παρεδιδοτο 24 ειπεν: add λαβετε φαγετε | υμων: add κλωμενον 25 οσακ. αν 26 γαρ αν | ποτηριον: add τουτο | αχρισ ου αν 27 αρτον: add τουτον | om του ante αιματοσ 29 πινων αναξιωσ

κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖσ καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται
ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺσ διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. 32 κρι-
νόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ
κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰσ τὸ φα-
γεῖν ἀλλήλουσ ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα
μὴ εἰσ κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνο-
εῖν. 2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ
ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύ-
ματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται
εἰπεῖν· κύριοσ ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 4 διαιρέσεισ δὲ
χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέσεισ διακο-
νιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· 6 καὶ διαιρέσεισ ἐνεργημάτων
εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 ἑκάστῳ
δὲ δίδοται ἡ φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ συμφέρον. 8 ᾧ
μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ, ἄλλῳ δὲ
λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστισ ἐν τῷ
αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ
πνεύματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφη-
τεία, ἄλλῳ δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν,
ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν
καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼσ βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει,
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα,
οὕτωσ καὶ ὁ χριστόσ· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ

---

29 σωμα: c add του κυριου 31 c ει γαρ 34 c ει δε τισ XII, 6 αυτοσ: c add εστιν 9 c ετερω δε 10 c ετερω δε 12 σωματοσ: c add του ενοσ

2 **ἀνήγεσθε 4 το δ αυτο 6 και ο αυτοσ | ἐνεργων: add εστιν 9 αυτω sec: ενι 10 om δε sec et tert | διακρισεισ | om αλλω δε ερμη. γλωσσ.

29 το σωμα του κυριου 31 ει γαρ 32 om του 34 ει δε XII, 2 om οτε 3 ιησουν | κυριον ιησουν 6 αυτοσ: add εστι 9 ετερω δε πι. 10 διακρισεισ | ετερω δε γε. 12 εχει πολλα | τ. σωματοσ του ενοσ

εἰσ ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε ἰουδαῖοι εἴτε ἕλληνεσ, εἴτε
δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. [14] καὶ
γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. [15] ἐὰν εἴπῃ ὁ
πούσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ
τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ; [16] καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι
οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ; [17] εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ
ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησισ; [18] νυνὶ δὲ ὁ θεὸσ ἔθετο
τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼσ ἠθέλησεν.
[19] εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλοσ, ποῦ τὸ σῶμα; [20] νῦν δὲ πολλὰ
μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. [21] οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ
χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν
ὑμῶν οὐκ ἔχω. [22] ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ
σώματοσ ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, [23] καὶ ἃ δο-
κοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματοσ, τούτοισ τιμὴν περισσο-
τέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην πε-
ρισσοτέραν ἔχει, [24] τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ
ὁ θεὸσ συνεκέρασεν σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺσ
τιμήν, [25] ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ
ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. [26] καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλοσ, συν-
πάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλοσ, συγχαίρει πάντα
τὰ μέλη. [27] ὑμεῖσ δέ ἐστε σῶμα χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ.
[28] καὶ οὓσ μὲν ἔθετο ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ,
δεύτερον προφήτασ, τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ,
ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη
γλωσσῶν. [29] μὴ πάντεσ ἀπόστολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ
πάντεσ διδάσκαλοι; μὴ πάντεσ δυνάμεισ; [30] μὴ πάντεσ χαρίσ-
ματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντεσ γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ

---

24 [c] το σωμα | [c] τω υστερουντι 26 [c] δοξαζ. εν μελοσ 28 γενη suppl [a]

18 νυν 19 om τα 20 om μεν 24 το σωμα | τι περισσοτερον δουσ 25 σχισμα
26 ειτε pr: ει τι | συνχαιρει

13 εισ εν πνευ. εποτ. 21 om ὁ 24 αλλ | το σωμα | τω υστερουντι 25 σχισμα
26 συμπασχει | δοξαζ. εν μελοσ 28 επειτα sec: ειτα | αντιληψεισ

πάντεσ διερμηνεύουσιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μεί-
ζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

XIII.

1 Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ
πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη
μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω
πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα
καυχήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη
μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ
περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ
ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει
ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα
πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. 8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε
πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι,
παύσονται· εἴτε γνώσεισ, καταργηθήσονται. 9 ἐκ μέρουσ γὰρ
γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρουσ προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ
τέλειον, τὸ ἐκ μέρουσ καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νήπιοσ,
ἐλάλουν ὡσ νήπιοσ, ἐφρόνουν ὡσ νήπιοσ, ἐλογιζόμην ὡσ νή-
πιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸσ
πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρουσ, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼσ
καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, τὰ
τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

---

1 sq γεγονα χαλκοσ usq δε μη εχω suppl[a] 8 [c] εκπιπτει | γνωσεισ (cod -σισ) καταργηθησονται: nil mutatum 11 [c] οτε δε γεγονα

2 και εαν sec loco: καν | ουδεν 3 καν ψωμ. | και αν παραδ. | ουδεν 4 om η αγαπη tert 5 το μη εαυτησ 6 συνχαιρ. 8 om ἡ | προφητεια καταργηθησεται | γνωσισ καταργηθησεται 11 γεγονα: εγενομην

31 μειζονα: κρειττονα XIII, 2 μεθιστανειν | ϛ° ουδεν 3 ψωμιζω | ϛ καυθησωμαι, ϛ° καυθησομαι | ουδεν 8 εκπιπτει | γνωσισ καταργηθησεται 9 εκ μερ. δε 10 τοτε το εκ 11 ωσ νηπ. ελαλ. ωσ νηπ. εφρο. ωσ νηπ. ελογ. οτε δε

XIV.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην. ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον
δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐχ ἀνθρώποισ λα-
λεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐθεὶσ γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια·
3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποισ λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν
καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προ-
φητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντασ ὑμᾶσ λαλεῖν
γλώσσαισ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων
ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαισ, ἐκτὸσ εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία
οἰκοδομὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ γλώσ-
σαισ λαλῶν, τί ὑμᾶσ ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἐν ἀπο-
καλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμωσ τὰ ἄ-
ψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν
τοῖσ φθόγγοισ μὴ δῷ, πῶσ γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ
κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ
παρασκευάσεται εἰσ πόλεμον; 9 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσ-
σησ ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶσ γνωσθήσεται τὸ λαλού-
μενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ ἀέρα λαλοῦντεσ. 10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη
φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον. 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ
τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαροσ, καὶ ὁ
λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαροσ. 12 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ἐπεὶ ζηλωταί
ἐστε πνευμάτων, πρὸσ τὴν οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ ζητεῖτε
ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερ-
μηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσ-
εύχεται, ὁ δὲ νοῦσ μου ἄκαρπόσ ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσ-
εύξωμαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ
πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇσ πνεύματι,
ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶσ ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ

---

1 διω. τ. αγαπ. cum praegressis nexa sunt 2 c τω θεω 5 c μειζων γαρ 6 c εν διδαχη 10 c ουδεν αυτων 13 c διοπερ 16 c εν πνευματι

2 ουκ | ουδεισ 6 η εν αποκαλ. | εν διδαχη 7 τοισ φθογγ.: φθογγου 8 φων. σαλπ. 14 om γαρ 15 προσευξομαι τ. πν. | om δε post ψαλω 16 εν πνευματι

2 ουκ | τω θεω | ουδεισ 5 μειζ. γαρ 6 νυνι | η εν αποκαλ. | εν διδαχη 8 φων. σαλπ. 10 εστιν | ουδεν αυτων 13 διοπερ 15 προσευξομαι τ. πν. 16 ευλογησησ τω πνευματι

σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν. [17] σὺ μὲν γὰρ κα-
λῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. [18] εὐχαριστῶ
τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ. [19] ἐν ἐκκλησίᾳ
θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατη-
χήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.
[20] Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. [21] ἐν τῷ νόμῳ τί γέ-
γραπται; ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω
τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύ-
ριοσ. [22] ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν
ἀλλὰ τοῖσ ἀπίστοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ
τοῖσ πιστεύουσιν. [23] ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ
αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶσιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ
ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; [24] ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύ-
ωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπιστοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων,
ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, [25] τὰ κρυπτὰ τῆσ καρδίασ αὐτοῦ
φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει
τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν. [26] τί οὖν
ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλμὸν ἔχει, διδα-
χὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα
πρὸσ οἰκοδομὴν γινέσθω. [27] εἴτε γλώσσῃ τισ λαλεῖ, κατὰ δύο
ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖσ καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ εἷσ διερμηνευέτω. [28] ἐὰν
δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω
καὶ τῷ θεῷ. [29] προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖσ λαλείτωσαν, καὶ οἱ
ἄλλοι διακρινέτωσαν. [30] ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ,
ὁ πρῶτοσ σιγάτω. [31] δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντεσ προφητεύειν,
ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ πάντεσ παρακαλῶνται. [32] καὶ πνεύ-
ματα προφητῶν προφήταισ ὑποτάσσεται· [33] οὐ γάρ ἐστιν ἀ-

19 [a] αλλ εν 21 τι: [c] om 25 [c] ο θεοσ 26 [c] εκαστοσ υμων

16 επειδη: ἐπει 17 αλλα 18 γλωσσαισ 19 αλλα εν εκκλ. 21 om τι 23 ελθη | om η απιστοι 25 ο θεοσ 28 ερμηνευτησ

18 τ. θεω μου | γλωσσαισ λαλων 19 αλλ εν εκκλ. | δια του νοοσ 21 om τι | χειλ. ετεροισ 23 παντ. γλωσσ. λαλωσ. 25 και ουτω τα κρυ. | οτι ο θεοσ οντωσ 26 εκαστοσ υμων | γλωσσ. εχ. αποκαλ. εχ. | γενεσθω

καταστασίασ ὁ θεὸσ ἀλλὰ εἰρήνησ, ὡσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλη-
σίαισ τῶν ἁγίων.
34 Αἱ γυναῖκεσ ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπι-
τρέπεται αὐταῖσ λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼσ καὶ ὁ
νόμοσ λέγει. 35 εἰ δέ τι μανθάνειν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺσ ἰδίουσ
ἄνδρασ ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκ-
κλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰσ ὑμᾶσ
μόνουσ κατήντησεν;
37 Εἴ τισ δοκεῖ προφήτησ εἶναι ἢ πνευματικόσ, ἐπιγινωσκέ-
τω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐντολή ἐστιν. 38 εἰ δέ τισ ἀγνοεῖ,
ἀγνοεῖται. 39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ
τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαισ· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνωσ καὶ
κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισά-
μην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ
σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸσ εἰ
μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοισ, ὃ καὶ
παρέλαβον, ὅτι χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
κατὰ τὰσ γραφάσ, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰσ γραφάσ, 5 καὶ ὅτι ὤφθη κηφᾷ, ἔπει-
τα τοῖσ ιβ'. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοισ ἀδελφοῖσ ἐφ-
άπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονεσ μένουσιν ἕωσ ἄρτι, τινὲσ δὲ ἐκοιμή-
θησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖσ ἀποστόλοισ πᾶσιν.
8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ
γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστοσ τῶν ἀποστόλων, ὃσ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κα-
λεῖσθαι ἀπόστολοσ, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ·

---

33 ωσ εν πασαισ usq αγιων cum prioribus juncta, non cum sqq 35 [c] μαθειν | [c] εστιν γυναιξι 37 [c] εστιν εντολη 38 [c] αγνοειτω XV, 6 [c] τινεσ δε και 7 επειτα sec: [c] ειτα

35 μαθειν | om εστι 37 γεινωσκετω | εστιν εντολη 38 αγνοειτω 39 και λαλειν μη κω. εν γλ. XV, 5 ειτα τοισ δωδεκα 7 επειτα sec: ειτα

33 αλλ 34 αι γυναικ. υμων | επιτετραπται | αλλ υποτασσεσθαι 35 μαθειν | γυναιξιν εν εκκλ. λαλ. 37 του κυριου εισιν εντολαι 38 αγνοειτω 39 om μου | γλωσσ. μη κωλ. 40 om δε XV, 4 τη τριτη ημερα 5 ειτα τοισ δωδεκα 6 οι πλειουσ | τινεσ δε και 7 επειτα sec: ειτα

10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρισ αὐτοῦ ἡ εἰσ ἐμὲ οὐ
κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν ἁπάντων ἐκοπίασα,
οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ
εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτωσ κηρύσσομεν καὶ οὕτωσ ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ χριστὸσ κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶσ
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲσ ὅτι ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ
δὲ ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸσ ἐγήγερται. 14 εἰ
δὲ χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν,
κενὴ καὶ ἡ πίστισ ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρεσ
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν
χριστὸν αὐτοῦ, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.
16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸσ ἐγήγερται· 17 εἰ
δὲ χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστισ ὑμῶν, καὶ ἔτι ἐστὲ
ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν· 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντεσ ἐν χριστῷ
ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν χριστῷ ἠλπικότεσ ἐσμὲν
μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 νυνὶ δὲ χριστὸσ
ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ
δι᾽ ἀνθρώπου θάνατοσ, καὶ δι᾽ ἀνθρώπου ἀνάστασισ νεκρῶν.
22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδὰμ πάντεσ ἀποθνήσκουσιν, οὕτωσ καὶ ἐν
τῷ χριστῷ πάντεσ ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστοσ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ
τάγματι· ἀπαρχὴ χριστόσ, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρ-
ουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλοσ, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν
τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ
πάντασ τοὺσ ἐχθροὺσ ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· πάντα γὰρ ὑπ-
έταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ. 26 ἔσχατοσ ἐχθρὸσ καταργεῖται

---

10 [c vid] παντων | [c] η συν εμοι 11 επιστευσατε [c]: *πιστευσατε 13 ει δε usque εστιν suppl [a] 14 [c] om και pr 15 αυτου: [c] om 17 και: [c] om 23 δε: suppl ipse * 25 [c] αχρισ ου αν | παντα γαρ usq ποδ. αυτου suppl [a] (*a verbis υπο τ. π. αυτ. ad sqq υπο τ. π. αυτ. transiluerat), [c] post καταργειτ. ο θα. transp

10 παντων 14 om και pr | η πιστ. ημων 15 om αυτου 17 η πιστ. υμ. εστιν | om και 24 παραδιδοι 25 **αχρισ | παντ. γ. υπε. υπ. τ. πο. αυτ. post καταργ. ο θαν.

10 παντων | αλλ η χα. τ. θ. η 12 τινεσ εν υμιν 14 om και pr | κενη δε και 15 om αυτου 17 om και 19 εν χριστω post εσμεν 20 τ. κεκοιμημ. εγενετο 21 ο θανατοσ 23 om (ex errore) του 24 παραδω 25 αχρισ ου αν 25 et 26 παντα

ὁ θάνατοσ. 27 ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι τὰ πάντα ὑποτέτακται, δῆλον
ὅτι ἐκτὸσ τοῦ ὑποτάξαντοσ αὐτῷ τὰ πάντα. 28 ὅταν δὲ ὑπο-
ταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸσ ὁ υἱὸσ ὑποταγήσεται τῷ
ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸσ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;
εἰ ὅλωσ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν;
30 τί καὶ ἡμεῖσ κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀπο-
θνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν χριστῷ
ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν
ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελοσ; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν
καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθεί-
ρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίωσ καὶ μὴ
ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲσ ἔχουσιν. πρὸσ ἐντροπὴν
ὑμῖν λαλῶ.

35 Ἀλλ' ἐρεῖ τισ· πῶσ ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεισ, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-
θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον, ἀλλὰ
γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινοσ τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸσ
δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼσ ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν,
ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια·
ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνησ, καὶ ἄλλη δόξα
ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέροσ διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτωσ καὶ ἡ
ἀνάστασισ τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀ-
φθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται

---

28 οταν δ. υ. α. τ. πα. rursus suppl [a] 37 γενησομενον: [a] add σπειρεισ 38 [c] το ιδιον

27 om οτι τα 28 om και | om τα tert 35 αλλα 37 γενησομενον: add σπειρεισ 40 αλλα 41 om και sec [bent?]

26 γαρ υπεταξεν υπ. τ. ποδασ αυτ. post ο θανατ. 27 om τα pr 29 αυτων: των νεκρων 31 ς ημετεραν | om αδελφοι 33 χρησθ' 34 λεγω 36 αφρον 37 γενησομενον: add σπειρεισ 38 αυτω διδωσι | το ιδιον 39 σαρξ ανθρωπων | αλλη δε ιχθυων, αλλη δε πτηνων

ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν,
ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν
καὶ πνευματικόν. 45 οὕτωσ καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτοσ
ἄνθρωποσ ἀδὰμ εἰσ ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατοσ ἀδὰμ εἰσ πνεῦμα
ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν,
ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ ἐκ γῆσ χοϊκόσ,
ὁ δεύτεροσ ἄνθρωποσ ἐξ οὐρανοῦ. 48 Οἷοσ ὁ χοϊκόσ, τοιοῦτοι καὶ
οἱ χοϊκοί, καὶ οἷοσ ὁ ἐπουράνιοσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 καὶ καθὼσ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ
τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν
θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν
κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντεσ μὲν κοιμηθη-
σόμεθα, οὐ πάντεσ δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ
ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖσ ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ
φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐν-
δύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται τὴν
ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγοσ ὁ γεγραμμένοσ· κατεπόθη
ὁ θάνατοσ εἰσ νῖκοσ. 55 ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκοσ; ποῦ σου θά-
νατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ
δὲ δύναμισ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ νόμοσ. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ δι-
δόντι ἡμῖν τὸ νῖκοσ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. 58 ὥστε,
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισ-
σεύοντεσ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότεσ ὅτι ὁ κόποσ
ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸσ ἐν κυρίῳ.

---

44 ει: ι suppl ipse * vid 47 ο δευτ. ανθρ.: c add ο κυριοσ 54 c το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητον etc 55 c omissis που σου θα. το νικ. post κεντρον add που σου αδη το νικοσ

45 om ανθρωποσ 49 φορεσομεν 51 παντεσ ου κριμηθ. παντεσ δε 54 το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητ. τουτ. ενδ. αθανασ.

44 om ει | εστιν και: και εστι σωμα 47 εξ: ο κυριοσ εξ 49 φορεσομεν 50 δυνανται 51 παντ. μεν ου κοιμηθ. παντ. δ. αλλ. 54 στ. δε το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητ. του. ενδ. αθανασιαν 55 π. σ. θαν. τ. κεντρον π. σ. αδη το νικοσ

XVI.

[1] Περὶ δὲ τῆσ λογίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, ὥσπερ διέταξα
ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ γαλατείασ, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιήσατε.
[2] κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστοσ ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θη-
σαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι
γίνωνται. [3] ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε δι'
ἐπιστολῶν, τούτουσ πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ ἰε-
ρουσαλήμ. [4] ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ
πορεύσονται. [5] ἐλεύσομαι δὲ πρὸσ ὑμᾶσ ὅταν μακαιδονίαν δι-
έλθω· μακαιδονίαν γὰρ διέρχομαι· [6] πρὸσ ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παρα-
μενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖσ με προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι. [7] οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω
γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ ἐπιτρέψῃ.
[8] ἐπιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ πεντηκοστῆσ· [9] θύρα γάρ μοι
ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

[10] Ἐὰν δὲ ἔλθῃ τιμόθεοσ, βλέπετε ἵνα ἀφόβωσ γένηται πρὸσ
ὑμᾶσ· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡσ κἀγώ· [11] μή τισ οὖν
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρόσ
με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. [12] περὶ δὲ ἀπολλὼ
τοῦ ἀδελφοῦ δηλῶ ὑμῖν ὅτι πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντωσ οὐκ ἦν θέλημα ἵνα
νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. [13] γρηγορεῖτε, στήκετε
ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. [14] πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ
γινέσθω.

[15] Παρακαλῶ ὑμᾶσ, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ,
ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆσ ἀχαΐασ, καὶ εἰσ διακονίαν τοῖσ ἁγίοισ
ἔταξαν ἑαυτούσ· [16] ἵνα καὶ ὑμεῖσ ὑποτάσσησθε τοῖσ τοιούτοισ

---

2 σαββατου [a] ex -τω fecit; [c] -των | [c] ευοδοθη 3 δι επιστολων: nec ante nec post distinctum 4 [c] αξιον η 11 [c] προπεμψ. δε 12 απολλω: suppl [a] | δηλ. υμ. οτι: [c] om 15 [c] παρακαλῳ δε υμασ | στεφανα: [c] add και φορτουνατου

1 γαλατιασ 2 αν: εαν 3 ουσ αν 4 αξιον η 5 μακεδονιαν bis 6 καταμενω η παραχειμ. 8 **επιμένω 10 τειμοθεοσ | ωσ εγω 11 προπεμψ. δε | πρ. εμε| om μετα τ. αδελφ. 12 om δηλω υμ. οτι 15 παρακα. δε

1 γαλατιασ 2 σαββατων 5 μακεδονιαν bis 7 ελπιζ. δε | επιτρεπη 10 ωσ και εγω 11 προπεμψ. δε 12 om δηλω υμ. οτι 15 παρακαλ. δε

καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ
παρουσίᾳ στεφανᾶ καὶ φορτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν
ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦ-
μα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺσ τοιούτουσ. 19 ἀσπά-
ζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι τῆσ ἀσίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ ἐν κυ-
ρίῳ πολλὰ ἀκύλασ καὶ πρίσκα σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκ-
κλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ. ἀσπάσασθε
ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. 22 εἴ τισ οὐ φιλεῖ τὸν
κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. 23 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ
μεθ᾽ ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ
Α

---

22 κυριον: [c] add ιησουν χριστον 23 ιησου: [c] add χριστου

17 υμων: υμετερον 19 ασπαζονται sec loco 24 om αμην. In subscriptione **add εγραφη απο εφεσου

17 φουρτουνατου 19 ασπαζεται: -ζονται | πρισκιλλα 22 τ. κυρ. ιησουν χριστον 23 ιησου χριστου. Subscriptum est: προσ κορινθιουσ πρωτη εγραφη απο φιλιππων δια στεφανα και φουρτουνατου και αχαϊκου και τιμοθεου

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κο-
ρίνθῳ σὺν τοῖσ ἁγίοισ πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ ἀχαΐα. 2 χά-
ρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸσ πάσησ παρακλήσεωσ,
4 ὁ παρακαλῶν ἡμᾶσ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνα-
σθαι ἡμᾶσ παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆσ παρακλή-
σεωσ ἧσ παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼσ πε-
ρισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ
χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα,
ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλού-
μεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπο-
μονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖσ πάσχομεν. καὶ ἡ
ἐλπὶσ ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότεσ ὅτι ὡσ κοινωνοί ἐστε
τῶν παθημάτων, οὕτωσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ.
8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεωσ

---

1 τειμοθεοσ 6 a verbis υπερ τ. υμ. παρακλησ. prioribus pergit ad τησ ενεργουμενησ usque και η ελπ. υμων (sic) βε. υπ. υμων, tum addit (omissis h. l. και σωτηριασ) ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλησ. και σωτηριασ 8 περι: υπερ

Inscriptio: η (ς^{e} praem παυλου του αποστολου) προσ τουσ (ς^{e} om) κορινθιουσ (ς^{e} add επιστολη) δευτερα 1 ιησου χριστου 5 om του 6 verba ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλ. additis insuper και σωτηριασ (servatis etiam και σωτηριασ ante τησ ενεργ.) ante και η ελπισ transpon (ex conjectura Erasmi?) 7 ωσπερ 8 περι: υπερ

ἡμῶν τῆσ γενομένησ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύ-
ναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν.
[9] ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν,
ἵνα μὴ πεποιθότεσ ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖσ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγεί-
ροντι τουσ νεκρούσ, [10] ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡ-
μᾶσ καὶ ῥύσεται, εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, [11] συν-
υπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν
προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ
ἡμῶν.
[12] Ἡ γὰρ καύχησισ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆσ
συνειδήσεωσ ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ
ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ
κόσμῳ, περισσοτέρωσ δὲ πρὸσ ὑμᾶσ. [13] οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν
ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι
ἕωσ τέλουσ ἐπιγνώσεσθε, [14] καθὼσ καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶσ ἀπὸ μέ-
ρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖσ ἡμῶν ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ.
[15] Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐλθεῖν,
ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, [16] καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰσ μακαι-
δονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μακαιδονίασ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰσ τὴν ἰουδαίαν. [17] τοῦτο οὖν βουλόμενοσ
μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα
βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; [18] πιστὸσ
δὲ ὁ θεὸσ ὅτι ὁ λόγοσ ἡμῶν ὁ πρὸσ ὑμᾶσ οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ.
[19] ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸσ χριστὸσ ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κη-
ρυχθείσ, δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ

8 [c] γενομενησ ημιν 12 αγιοτητι: [c] απλοτητι | του: puncta addita sed rursus rasa 14 ιησου: [c] add χυ, sed antequam lineolam imposuit rursus abstersit 15 εβουλομην: [a] add προτερον | χαριν: [c] χαραν 18 εστιν: [c] εγενετο 19 [c] ιησουσ χριστοσ

9 αλλα αυτοι 10 *ερυσατο | om οτι 11 ευχαρ. υπ. υμων 12 ειλικρινεια | και ουκ εν 13 om η και επιγινωσκ. 15 εβουλομ. προτερον | χαραν 16 μακεδον. bis 19 ιησουσ χριστοσ | τειμοθεου

8 γενομενησ ημιν | εβαρηθ. υπερ δυναμ. 9 αλλα 10 ρυσεται pr: ρυεται 11 ευχαρ. υπ. υμων 12 αγιοτητι: απλοτητι | ειλικρινεια | om του 13 οτι και εωσ 14 om ημων sec 15 ελθειν προτερον | εχητε 16 μακεδον. bis 17 βουλευομενοσ 18 εστιν: εγενετο 19 ο γαρ του θεου | ιησ. χριστ.

καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ,
ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸσ δόξαν δι'
ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶσ σὺν ὑμῖν εἰσ χριστὸν καὶ χρίσασ
ἡμᾶσ θεόσ, 22 καὶ σφραγισάμενοσ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ τὸν ἀραβῶνα
τοῦ πνεύματοσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν. 23 ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν
θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενοσ ὑμῶν
οὐκέτι ἦλθον εἰσ κόρινθον. 24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆσ πί-
στεωσ, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆσ χαρᾶσ ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει
ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸσ
ὑμᾶσ ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ εὐφραίνων με
εἰ μὴ ὁ λυπούμενοσ ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ
ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼσ ἐπὶ πάντασ
ὑμᾶσ ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆσ
θλίψεωσ καὶ συνοχῆσ καρδίασ ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δα-
κρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω
περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ. 5 εἰ δέ τισ λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύ-
πηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρουσ, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντασ ὑμᾶσ. 6 ἱ-
κανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε
τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶσ χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπωσ
τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτοσ. 8 διὸ παρακαλῶ
ὑμᾶσ κυρῶσαι εἰσ αὐτὸν ἀγάπην· 9 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα,
ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰσ πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ
τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρι-
σμαι, δι' ὑμᾶσ ἐν προσώπῳ χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν
ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

---

20 ᶜ το αμην 22 ᶜ ο και σφρ. II, 2 ᶜ και τισ εστιν 3 εγραψα: ᶜ add υμιν | ᶜ εχω 10 καγω: ᶜ και εγω

20 το αμην 21 υμασ συν υμιν (sic) | *χρ. υμασ 22 ο και σφρ. | αρραβωνα II, 1 δε: γαρ 7 om μαλλον 9 ει εισ: η εισ

20 διο και δι αυτου: και εν αυτω | το αμην 22 ο και σφραγ. | αρραβωνα II, 1 παλιν ελθ. εν λυπ. πρ. υμ. 2 κ. τισ εστιν 3 εγραψ. υμιν | εχω 5 αλλ 10 και εγω | και γαρ εγω ει τι κεχ. ω κεχ.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν τρωάδα εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ,
καὶ θύρασ μοι ἀνεῳγμένησ ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ
πνεύματί μου τοῦ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν μου, 13 ἀλλὰ
ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ μακεδονίαν. 14 τῷ δὲ θεῷ
χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν
ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·
15 ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζομένοισ καὶ ἐν
τοῖσ ἀπολλυμένοισ, 16 οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ θάνατον,
οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ ἱκανόσ;
17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ καπηλεύοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
ἀλλ' ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ' ὡσ ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν χρι-
στῷ λαλοῦμεν.

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥσ
τινεσ συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπι-
στολὴ ἡμῶν ὑμεῖσ ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν,
γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φα-
νερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
ἐνγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντοσ, οὐκ ἐν
πλαξὶν λιθίναισ, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαισ σαρκίναισ. 4 πεποί-
θησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸσ τὸν θεόν. 5 οὐχ
ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡσ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ'
ἡ ἱκανότησ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃσ καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶσ δια-
κόνουσ καινῆσ διαθήκησ, οὐ γράμματοσ ἀλλὰ πνεύματοσ· τὸ
γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ δια-
κονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη
ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ ἰσραὴλ εἰσ τὸ

---

12 του μη: [c] τω μη 17 [c] κατενωπιον του θεου III, 7 θανατου [a] ex θῡ fecit | [c] εν λιθοισ

12 τω μη 13 μακεδονιαν 17 αλλα ωσ | ειλικρινειασ III, 1 συνισταν 2 υμων: ημων 3 και ενγεγρ. 5 om τι | ωσ εξ αυτων 6 αποκτεινει 7 εν γραμματι

12 τω μη 13 μακεδ. 16 om εκ bis 17 ειλικρινειασ | κατενωπιον του θεου III, 1 ει μη | post εξ υμων repetit συστατικων 2 εγγεγραμμενη· ε. τ. κ. ημων 3 εγγεγραμμ. | s[e] αλλα εν πλ. | καρδιασ 5 ικ. εσμ. αφ εαυτ. 6 αποκτεινει 7 εν λιθοισ

πρόσωπον μωϋσέωσ, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν
καταργουμένην, 8 πῶσ οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ
ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆσ κατακρίσεωσ δόξα,
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαιοσύνησ δόξῃ.
10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει
εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον
διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
13 καὶ οὐ καθάπερ μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ
τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι
γὰρ τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει
τῆσ παλαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν χρι-
στῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκη-
ται μωϋσῆσ, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα
δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ
δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.
18 ἡμεῖσ δὲ πάντεσ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου
κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ
εἰσ δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.

IV.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεή-
θημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ
αἰσχύνησ, μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ
ἑαυτοὺσ πρὸσ πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ

---

9 δοξη: cod δοξα, quod c mutavit in εν δοξη 16 δε εαν: c δ'αν 17 c εχι ελευθερια

9 ει γαρ η διακονια 13 προσω. αυτου 14 αλλα 15 αναγεινωσκεται mai? 16 ηνικα δ αν 18 καθωσπερ IV, 2 συνιστανοντεσ

7 μωσεωσ 9 ει γαρ η διακονια | εν δοξη 10 ουδε δεδοξ. | ενεκεν 13 μωσησ 14 om ημερασ 15 om αν | αναγινωσκεται | μωσησ 16 ηνικ. δ' ἀν 17 εχει ελευθερια IV, 1 εκκακουμεν 2 αλλ | συνιστωντεσ

ἀπολλυμένοισ ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ
τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ το μὴ αὐγάσαι
τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆσ δόξησ τοῦ χριστοῦ, ὅσ ἐστιν
εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν, ἀλλὰ ἰησοῦν
χριστὸν κύριον, ἑαυτοὺσ δὲ δούλουσ ὑμῶν διὰ ἰησοῦ. 6 ὅτι ὁ
θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ σκότουσ φῶσ λάμψει, ὃσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ
καρδίαισ ἡμῶν πρὸσ φωτισμὸν τῆσ γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ
θεοῦ ἐν προσώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ.

7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν,
ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν,
8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι
ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπό-
μενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν
νέκρωσιν τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ ἰησοῦ ἐν τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ
ζῶντεσ εἰσ θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνα-
τοσ ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ
πνεῦμα τῆσ πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ
καὶ ἐλάλησα, καὶ ημεῖσ πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰ-
δότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν ἰησοῦ ἐ-
γερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶσ, ἵνα
ἡ χάρισ πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισ-
σεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβο-

4 τ. θεου: [c] add του αορατου 5 ιησου: [a] χριστου 6 [c] λαμψαι 12 ὁ: supplevit ipse * supra lineam 14 συν: [c] δια 17 καθ υπερβολην: [a] add εισ υπερβολην

5 χριστον ιησουν | δια ιησουν 6 om ὁ pr [bent] | om ιησου 9 **εγκαταλιπομενοι 10 τοισ σωμασιν: τω σωματι 13 διο ελαλησα 14 om κυριον 17 om ημων | καθ υπερβ. εισ υπερβολην

4 αυγασαι αυτοισ | τησ: ς[e] τον ex errore 5 χριστον ιησουν | δια ιησουν 6 λαμψαι 10 τ. νεκρ. του κυριου ιησου | τοισ σωμασιν: τω σωματι 12 ωστε ο μεν 13 διο ελαλησα 14 συν: δια 16 εκκακουμεν | εσω: εσωθεν | om ημων sec 17 καθ υπερβ. εισ υπερβολην

λὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, [18] μὴ σκοπούντων
ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα
πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

[1] Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον
αἰώνιον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [2] καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ
οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ,
[3] εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. [4] καὶ γὰρ οἱ
ὄντεσ ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν
ἐκδύσασθαι ἀλλὰ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ
τῆσ ζωῆσ. [5] ὁ δὲ κατεργασάμενοσ ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο ὁ θεόσ,
ὁ δοὺσ ἡμῖν τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ. [6] θαρροῦντεσ οὖν
πάντοτε καὶ εἰδότεσ ὅτι ἐνδημοῦντεσ ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν
ἀπὸ τοῦ κυρίου· [7] διὰ πίστεωσ γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴ-
δουσ· [8] θαρροῦντεσ δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι τοῦ
σώματοσ καὶ ἐνδημῆσαι πρὸσ τὸν κύριον. [9] διὸ καὶ φιλοτιμού-
μεθα, εἴτε ἐνδημοῦντεσ εἴτε ἐκδημοῦντεσ, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.
[10] τοὺσ γὰρ πάντασ ἡμᾶσ φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βή-
ματοσ τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστοσ τὰ διὰ τοῦ σώμα-
τοσ πρὸσ ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

[11] Εἰδότεσ οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπουσ πείθομεν,
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖσ συνειδήσεσιν ὑ-
μῶν πεφανερῶσθαι. [12] οὐ πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνομεν ὑμῖν,
ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντεσ ὑμῖν καυχήματοσ ὑπὲρ ὑμῶν, ἵνα ἔχητε
πρὸσ τοὺσ ἐν προσώπῳ καυχωμένουσ καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. [13] εἴτε
γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. [14] ἡ γὰρ ἀγάπη
τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶσ, [15] κρίναντασ τοῦτο, ὅτι εἷσ ὑπὲρ

5 ο θεοσ ο: [c] θεοσ ο και 8 [c] εκδημ. εκ 15 [c] οτι ει εισ

3 ειπερ 4 αλλ 5 om ὁ pr | αρραβωνα 8 θαρρουμεν | εκδημ. εκ 10 φαυλον: κακον 12 *διδοντ. ημιν

4 εφ ω: ϛ επειδη | αλλ 5 om ὁ pr | ο και δουσ | αρραβωνα 8 θαρρουμεν | εκδημ. εκ 10 φαυλον: κακον 12 ου γαρ παλιν | υπερ ημων | και ου καρδια 15 οτι ει εισ

πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντεσ ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντεσ μηκέτι ἑαυτοῖσ ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖσ ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα
χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 ὥστε εἴ τισ ἐν χριστῷ,
καινὴ κτίσισ· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. 18 τὰ
δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντοσ ἡμᾶσ ἑαυτῷ διὰ
χριστοῦ καὶ δόντοσ ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆσ καταλλαγῆσ, 19 ὡσ
ὅτι θεὸσ ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογι-
ζόμενοσ αὐτοῖσ τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενοσ ἐν ἡμῖν
τὸν λόγον τῆσ καταλλαγῆσ. 20 ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,
ὡσ τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντοσ δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ,
καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖσ γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν
αὐτῷ.

VI.

1 Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χά-
ριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶσ. 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπή-
κουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίασ ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν και-
ρὸσ εὐπρόσδεκτοσ, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίασ. 3 μηδεμίαν ἐν
μηδενὶ διδόντεσ προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ'
ἐν παντὶ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ ὡσ θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ
πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, ἐν στενοχωρίαισ, 5 ἐν πλη-
γαῖσ, ἐν φυλακαῖσ, ἐν ἀκαταστασίαισ, ἐν κόποισ, ἐν ἀγρυ-
πνίαισ, ἐν νηστείαισ, 6 ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,
ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν
λόγῳ ἀληθείασ, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆσ δικαιο-
σύνησ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξησ καὶ ἀτιμίασ,
διὰ δυσφημίασ καὶ εὐφημίασ· ὡσ πλάνοι καὶ ἀληθεῖσ, 9 ὡσ

---

16 [c] ει δε και 19 cod καταλασσων 21 [c] τον γαρ μη VI, 1 υμασ [a]: *ημασ 4 [c] συνιστωντεσ

4 συνιστανοντεσ

16 ει δε και 17 καινα: add τα παντα 18 δια ιησου χριστ. 21 τον γαρ μη | γινωμεθα VI, 4 συνιστωντεσ

ἀγνοούμενοι. καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡσ ἀποθνήσκοντεσ καὶ ἰδου
ζῶμεν, ὡσ παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, [10] ὡσ λυπούμε-
νοι ἀεὶ δὲ χαίροντεσ, ὡσ πτωχοὶ πολλοὺσ δὲ πλουτίζοντεσ, ὡσ
μηδὲν ἔχοντεσ καὶ πάντα κατέχοντεσ.

[11] Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸσ ὑμᾶσ, κορίνθιοι, ἡ καρδία
ἡμῶν πεπλάτυνται· [12] οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε
δὲ ἐν τοῖσ σπλάγχνοισ ὑμῶν· [13] τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡσ
τέκνοισ λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖσ.

[14] Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντεσ ἀπίστοισ· τίσ γὰρ μετοχὴ δι-
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίσ κοινωνία φωτὶ πρὸσ σκότοσ; [15] τίσ
δὲ συμφώνησισ χριστοῦ πρὸσ βελίαρ; ἢ τίσ μερὶσ πιστῷ μετὰ
ἀπίστου; [16] τίσ δὲ συγκατάθεσισ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖσ
γὰρ ναοὶ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντοσ, καθὼσ εἶπεν ὁ θεὸσ ὅτι ἐνοικήσω
ἐν αὐτοῖσ καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεόσ, καὶ αὐ-
τοὶ ἔσονταί μου λαόσ. [17] διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφ-
ορίσθητε, λέγει κύριοσ, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ
εἰσδέξομαι ὑμᾶσ, [18] καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰσ πατέρα, καὶ ὑμεῖσ ἔ-
σεσθέ μοι εἰσ υἱοὺσ καὶ θυγατέρασ, λέγει κύριοσ παντοκράτωρ.

VII.

[1] Ταύτασ οὖν ἔχοντεσ τὰσ ἐπαγγελίασ, ἀγαπητοί, καθα-
ρίσωμεν ἑαυτοὺσ ἀπὸ παντὸσ μολυσμοῦ σαρκὸσ καὶ πνεύματοσ,
ἐπιτελοῦντεσ ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

[2] Χωρήσατε ἡμᾶσ· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. [3] πρὸσ κατάκρισιν οὐ λέγω· προεί-
ρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν ἐστὲ εἰσ τὸ συναποθανεῖν
καὶ συνζῆν. [4] πολλή μοι παρρησία πρὸσ ὑμᾶσ, πολλή μοι καύ-
χησισ ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύ-

---

11 ημων sec: cod υμων 16 [c] υμεισ γαρ ναοσ εστε θεου VII, 3 cod εστε (sed ipse * notavit) εν τ. καρδ. υμων ([c] ημων) εστε

11 ημων sec: υμων 15 μερισ πιστου 16 ναοι: ναοσ | ενπεριπατησω VII, 3 om εστε

14 η τισ: τισ δε 15 χριστω | ς[e] βελιαλ 16 υμεισ γ. ναοσ θε. εστε | μοι λαοσ 17 εξελθετε VII, 3 ου πρ. καταχρ. | συζην

ομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 καὶ γὰρ ἐλθόντων
ἡμῶν εἰσ μακαιδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν,
ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ'
ὁ παρακαλῶν τοὺσ ταπεινοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ
παρουσίᾳ τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ
ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν
τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ
ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸσ ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, 9 νῦν
χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν·
ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰσ σωτηρίαν ἀμεταμέλητον
ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰ-
δοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατειργά-
σατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ
φόβον, ἀλλὰ ἐπιποθίαν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ
συνεστήσατε ἑαυτοὺσ ἁγνοὺσ εἶναι τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ
ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντοσ οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ
ἀδικηθέντοσ, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν
τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρα-
κεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρωσ μᾶλλον
ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐ-
τοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι,
οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡσ πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν, οὕ-
τωσ καὶ ἡ καύχησισ ἡμῶν ἐπὶ τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. 15 καὶ

---

7 ημιν [c]: [*]υμιν 9 αλλ οτι ελυπ. suppl [a], om [*] 10 [c] κατεργαζεται pro εργαζ. 11 [c] λυπηθην. υμασ πο. κα. εν υμιν | [c] επιποθησιν 12 ουδε: [c] αλλ ουδε | ημων: cod υμων 14 [a] ελαλησαμ. υμιν | [c] η επι τιτου

4 εν τη χαρα [bent] 5 μακεδονιαν | εσχεν 8 ει δε και μετεμ. | om γαρ 11 επιποθησιν 12 ουχ εν. τ. αδι. αλλ ουδε | αλλα 14 ελαλησαμ. υμιν | η καυχ. υμων

5 μακεδονιαν 10 κατεργαζεται pro εργ. 11 λυπηθην. υμασ | επιποθησιν | αλλ εκδικησ. | εν τω πραγματι 12 ουκ | εινεκεν ter | s[e] ημων την υπ. υμων 13 om δε | παρακλ. υμων | περισσοτ. δε 14 ελαλησ. υμιν | η επι

τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ ἐστὶν ἀναμιμνη-
σκομένου τὴν ὑμῶν ὑπακοήν, ὡσ μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέ-
ξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δε-
δομένην ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ μακαιδονίασ, 2 ὅτι ἐν πολλῇ
δοκιμῇ θλίψεωσ ἡ περισσεία τῆσ χαρᾶσ αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ
βάθουσ πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰσ τὸ πλοῦτοσ τῆσ ἁπλό-
τητοσ αὐτῶν· 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν
αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆσ παρακλήσεωσ δεόμενοι ἡμῶν τὴν
χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ,
5 καὶ οὐ καθὼσ ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺσ ἔδωκαν πρῶτον τῷ
κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματοσ θεοῦ, 6 εἰσ τὸ παρακαλέσαι ἡ-
μᾶσ τίτον ἵνα καθὼσ προενήρξατο, οὕτωσ καὶ ἐπιτελέσῃ εἰσ
ὑμᾶσ καὶ τὴν χάριν ταύτην. 7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε,
ἐν πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑ-
μῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.
8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἑτέρων σπουδῆσ, καὶ
τὸ τῆσ ὑμετέρασ ἀγάπησ γνήσιον δοκιμάζων· 9 γινώσκετε γὰρ
τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶσ ἐπτώ-
χευσεν πλούσιοσ ὤν, ἵνα ὑμεῖσ τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.
10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵ-
τινεσ οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε
ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπωσ καθ-
άπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτωσ καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσδεκ-
τοσ, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοισ ἄνεσισ, ὑμῖν θλίψισ,

---

15 [c] την παντων υμων VIII, 2 [c] τον πλουτον 7 ἐν sec: [c] om 13 [c] υμιν δε

15 την παντων υμων VIII, 1 μακεδονιασ 5 ηλπικαμεν 6 ενηρξατο 7 om εν sec | εξ ημων εν υμιν 9 om χριστου 12 καθο εαν εχει (εχει [bir] certe)

15 την παντων υμων 16 ς[e] χαιρω ουν VIII, 1 μακεδονιασ 2 τον πλουτον 3 παρα: υπερ 4 αγιουσ: add δεξασθαι ημασ 7 om εν sec 8 ς[e] ημετερασ ex errore 12 καθο εαν εχη τισ 13 υμιν δε

ἀλλ᾽ ἐξ ἰσότητοσ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰσ τὸ
ἐκείνων ὑστέρημα, [14] ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται
εἰσ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπωσ γένηται ἰσότησ, [15] καθὼσ γέ-
γραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠ-
λαττόνησεν.

[16] Χάρισ δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ
ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τίτου, [17] ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο,
σπουδαιότεροσ δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετοσ ἐξῆλθεν πρὸσ ὑμᾶσ.
[18] συνεπέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ᾽ αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινοσ ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, [19] οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ
καὶ χειροτονηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ
χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ
κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, [20] στελλόμενοι τοῦτο, μή
τισ ἡμᾶσ μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
ὑφ᾽ ἡμῶν· [21] προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου
ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων. [22] συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ.
[23] εἴτε ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸσ ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε
ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. [24] τὴν οὖν
ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ
αὐτοὺσ ἐνδείξασθε εἰσ πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

[1] Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· [2] οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν,
ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται
ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλοσ ἠρέθισε τοὺσ πλείονασ. [3] ἔ-
πεμψα δὲ τοὺσ ἀδελφούσ, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ

16 ᶜ δοντι   18 ᶜ μετ αυτ. τον αδελφ.   21 ᶜ αλλα κ. ενωπιον

18 μετ αυτ. τ. αδελφ.   19 συν: εν | om αυτου   21 αλλα και ενωπιον   22 πεποιθησει δε   24 ενδεικνυμενοι   IX, 1 εμοι   3 ημων: *υμων

18 μετ αυτ. τ. αδελφ.   19 προθυμ. υμων   21 προνοουμενοι | αλλα κ. ενωπιον   24 και εισ προσωπ.   IX, 2 ο εξ υμων ζηλοσ

ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼσ ἔλεγον παρεσκευ-
ασμένοι ἦτε, [4] μήπωσ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ μακαιδόνεσ καὶ
εὕρωσιν ὑμᾶσ ἀπαρασκευάστουσ, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖσ, ἵνα
μὴ λέγωμεν ὑμεῖσ, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. [5] ἀναγκαῖον οὖν
ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἵνα προέλθωσιν εἰσ ὑ-
μᾶσ καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν,
ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτωσ ὡσ εὐλογίαν, μὴ ὡσ πλεονεξίαν.
[6] τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένωσ φειδομένωσ καὶ θερίσει, καὶ
ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαισ ἐπ' εὐλογίαισ καὶ θερίσει. [7] ἕκαστοσ
καθὼσ προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπησ ἢ ἐξ ἀνάγκησ· ἱ-
λαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεόσ. [8] δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸσ πᾶσαν
χάριν περισσεῦσαι εἰσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
αὐτάρκειαν ἔχοντεσ περισσεύητε εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν, [9] καθὼσ
γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖσ πένησιν, ἡ δικαιοσύνη
αὐτοῦ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. [10] ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπεί-
ροντι καὶ ἄρτον εἰσ βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον
ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆσ δικαιοσύνησ ὑμῶν· [11] ἐν
παντὶ πλουτιζόμενοι εἰσ πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτισ κατεργάζεται
δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ. [12] ὅτι ἡ διακονία τῆσ λειτουργίασ
ταύτησ οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν
ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ
θεῷ· [13] διὰ τῆσ δοκιμῆσ τῆσ διακονίασ ταύτησ δοξάζοντεσ τὸν
θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆσ ὁμολογίασ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆσ κοινωνίασ εἰσ αὐτοὺσ καὶ εἰσ
πάντασ, [14] καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶσ
διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. [15] χάρισ τῷ
θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

---

4 ταυτη: [c] add τησ καυχησεωσ 5 [c] και μη ωσ 10 [c] χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι 14 υμων: cod ημων notato ipsa prima manu υ super η | υμασ: [c] add ιδιν 15 [c] χαρισ δε

4 om εαν | μακεδονεσ 5 προσ υμασ | και μη ωσ 10 σπερμα: σπορον 11 ευχαριστιαν θεου 12 θεω: χριστω 13 και δια τησ 14 υπερ ημων (vide ad ℵ)

4 μακεδονεσ (v. 2. etiam ℵ) | ταυτη: add τησ καυχησεωσ 5 προκατηγγελμενην | και μη ωσπερ πλ. 7 προαιρειται 8 δυνατοσ δε 10 χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι | γεννηματα 15 χαρισ δε

X.

1 Αὐτὸσ δὲ ἐγὼ παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτη-
τοσ καὶ ἐπιεικίασ τοῦ χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ
ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰσ ὑμᾶσ· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν
θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ
λογιζομένουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντασ. 3 ἐν σαρκὶ
γὰρ περιπατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ
ὅπλα τῆσ στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ
πρὸσ καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ
πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆσ γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχ-
μαλωτίζοντεσ πᾶν νόημα εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, 6 καὶ
ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντεσ ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ
ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ χρι-
στοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ
χριστοῦ, οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ. 8 ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυ-
χήσομαι περὶ τῆσ ἐξουσίασ ἡμῶν, ἧσ ἔδωκεν ὁ κύριοσ εἰσ οἰκο-
δομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. 9 ἵνα
μὴ δόξω ὡσ ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶσ διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ
ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ
σώματοσ ἀσθενὴσ καὶ ὁ λόγοσ ἐξουθενημένοσ. 11 τοῦτο λογιζέσθω
ὁ τοιοῦτοσ, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντεσ, τοι-
οῦτοι καὶ παρόντεσ τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ
συγκρῖναι ἑαυτούσ τισιν τῶν ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ μετροῦντεσ καὶ συγκρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ
οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖσ δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ

---

1 [c] πραοτητοσ 8 τε γαρ: [c] add και | ο κυριοσ: [c] add ημιν 10 [c] αι μεν επιστ. 12 εν εαυτοισ: [a] add εαυτουσ | συνιασιν: cod συνισασιν σ priore ab [a] (ipso *?) notato posteaque eraso

1 επιεικειασ | εισ: δι 4 στρατειασ 7 πεποιθεν: δοκει πεποιθεναι 8 om τε | καυχησωμαι 10 φασιν | εξουδενημενοσ 12 τολμω | ενκρειναι et συνκρειναι et συνκρεινοντεσ | εν εαυτοισ: add εαυτουσ

1 πραοτητοσ | επιεικειασ 4 στρατειασ 7 αφ εαυτου | ημεισ: add χριστου 8 και περισσοτερ. τ. καυχησωμαι | ο κυριοσ ημιν 10 αι μεν επιστολ. 12 εν εαυτοισ: add εαυτουσ | συνιουσιν 13 ουχι

κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνοσ, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸσ μέτρου,
ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡσ μὴ ἐφικνούμενοι εἰσ
ὑμᾶσ ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούσ, ἄχρι καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, 15 οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν
ἀλλοτρίοισ κόποισ, ἐλπίδα δὲ ἔχοντεσ αὐξανομένησ τῆσ πίστεωσ
ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰσ περισ-
σείαν, 16 εἰσ τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλο-
τρίῳ κανόνι εἰσ τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενοσ ἐν
κυρίῳ καυχάσθω. 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνοσ δό-
κιμόσ ἐστιν, ἀλλ᾽ ὃν ὁ κύριοσ συνίστησιν.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ
ἀνέχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶσ θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ
ὑμᾶσ ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ· 3 φο-
βοῦμαι δὲ μήπωσ ὡσ ὁ ὄφισ ἐξηπάτησεν εὗαν ἐν τῇ πανουργίᾳ
αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆσ ἁπλότητοσ καὶ τῆσ
ἁγνότητοσ τῆσ εἰσ χριστόν. 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενοσ ἄλλον
ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβά-
νετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶσ
ἀνείχεσθε. 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν
ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτησ τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει,
ἀλλ᾽ ἐν παντὶ φανερώσαντεσ ἐν πᾶσιν εἰσ ὑμᾶσ. 7 ἢ ἁμαρτίαν
ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖσ ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ
τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; 8 ἄλλασ ἐκκλησίασ
ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸσ τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν
πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑστερηθεὶσ οὐ κατενάρκησα οὐθενόσ· 9 τὸ γὰρ
ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντεσ ἀπὸ μα-

---

14 [a] αχρι γαρ 15 ημων: cod υμων 18 [c] εστ. δοκιμ. XI, 1 ανεχεσθε: cod ανασχεσθε 3 [c] om και τησ αγνοτητοσ 6 [c] φανερωθεντεσ

14 ωσ γαρ μη εφικν. | αχρι γαρ 15 υμων: ημων 18 εστιν δοκιμοσ | αλλα XI, 3 εισ τον χριστον 4 ανεχεσθε 5 λογιζ. δε 9 μακεδονιασ

14 αχρι γαρ 18 συνιστων | εστι δοκιμοσ XI, 1 ς[e] ηνειχεσθε | ς[e] μικρον τι τησ αφρ., ς μικρον τη αφροσυνη 3 ευαν εξηπατ. | ουτω φθαρη | om και τησ αγνοτητ. | εισ τον χρι. 4 ηνειχρσθε 6 φανερωθεντεσ 8 ουδενοσ 9 μακεδονιασ

καιδονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ
τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησισ αὕτη
οὐ φραγήσεται εἰσ ἐμὲ ἐν τοῖσ κλίμασι τῆσ ἀχαΐασ. 11 διατί;
ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶσ; ὁ θεὸσ οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ
καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼσ καὶ ἡμεῖσ. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι
ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰσ ἀπο-
στόλουσ χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸσ γὰρ ὁ σατανᾶσ μετα-
σχηματίζεται εἰσ ἄγγελον φωτόσ. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διά-
κονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡσ διάκονοι δικαιοσύνησ· ὧν
τὸ τέλοσ ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίσ με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε,
κἂν ὡσ ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι.
17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν
ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται
κατὰ σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέωσ γὰρ ἀνέχεσθε τῶν
ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντεσ· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ καταδου-
λοῖ, εἴ τισ κατεσθίει, εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ
εἰσ πρόσωπον ὑμᾶσ δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ
ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ, τολμῶ κἀγώ.
22 ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ· ἰσδραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ· σπέρμα ἀ-
βραάμ εἰσιν; κἀγώ. 23 διάκονοι χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ,
ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν πληγαῖσ περισσοτέρωσ,
ἐν φυλακαῖσ ὑπερβαλλόντωσ, ἐν θανάτοισ πολλάκισ· 24 ὑπὸ
ἰουδαίων πεντάκισ τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶσ
ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶσ ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν
τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαισ πολλάκισ, κινδύνοισ ποταμῶν,

---

9 [c] υμιν εμαυτον 18 [c] κατα την 21 εν αφροσυνη: [a] add λεγω 23 [c] εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλακ. περισσοτερ.

11 om οτι 18 κατα την̄ σαρκ. 21 εν αφροσυν. λεγω 22 ισραηλειται 23 εν φυλακ. περισσοτ. εν πληγ. υπερβαλλ. 24 **τεσσαρακ.

9 υμιν εμαυτ. 10 ς σφραγισεται ex errore 14 θαυμαστον 16 μικρ. τι καγω 17 ου λαλ. κατ. κυρ. 18 κατ. την σαρκ. 20 υμασ εισ προσω. 21 ησθενησαμεν| εν αφροσυ. λεγω 22 ισραηλιται 23 εν πλη. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ. 24 τεσσαρακοντ. 25 ερραβδισθ.

κινδύνοισ λῃστῶν, κινδύνοισ ἐκ γένουσ, κινδύνοισ ἐξ ἐθνῶν,
κινδύνοισ ἐν πόλει, κινδύνοισ ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοισ ἐν θαλάσσῃ,
κινδύνοισ ἐν ψευδαδέλφοισ· 27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαισ
πολλάκισ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαισ πολλάκισ, ἐν ψύχει
καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶσ τῶν παρεκτὸσ ἡ ἐπίστασίσ μοι ἡ καθ'
ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 τίσ ἀσθενεῖ, καὶ
οὐκ ἀσθενῶ; τίσ σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ
καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆσ ἀσθενείασ μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸσ καὶ
πατὴρ τοῦ κυρίου ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ,
ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχησ ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ
ἐφρούρει τὴν πόλιν δαμασκηνῶν πιάσαι με θέλων, 33 καὶ διὰ
θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχουσ καὶ ἐξέφυγον
τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δὲ οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτα-
σίασ καὶ ἀποκαλύψεισ κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ
σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ
τρίτου οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώ-
ματι εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, 4 ὅτι
ἡρπάγη εἰσ τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ
οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι,
ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου.
6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν
γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει
με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ, 7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων.
διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ

---

27 [c] εν κοπω 28 μοι: [c] μου XII, 1 καυχασθαι: [c] praeposuit ει (praetereaque nihil mutavit) 6 ακουει: [c] add τι

30 om μου 32 om θελων XII, 1 καυχ. δει | ελ. δε και 2 om του 3 εκτοσ: χωρισ | om ουκ οιδα 5 om μου

27 εν κοπω 28 η επισυστασισ μου 31 τ. κυρ. ημων ιησ. χριστου 32 δαμασκ. πολ. XII, 1 καυχ. δη ου συμφερει μοι | ελευσ. γαρ 6 ακουει: add τι 7 om διο

σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρ-
εκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ, 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ
χάρισ μου· ἡ γὰρ δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν
μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ
ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαισ, ἐν
ὕβρεσιν καὶ ἀνάγκαισ, ἐν διωγμοῖσ καὶ στενοχωρίαισ ὑπὲρ
χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατόσ εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖσ με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον
ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-
στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου
κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοισ τε καὶ τέρασι
καὶ δυνάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰσ λοιπὰσ
ἐκκλησίασ, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸσ ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρί-
σασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμωσ
ἔχω ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ
ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶσ. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖσ γονεῦσι θη-
σαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖσ τοῖσ τέκνοισ. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δα-
πανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ περισ-
σοτέρωσ ὑμᾶσ ἀγαπῶ, ἧσσον ἀγαπῶμαι;

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν· ἀλλὰ ὑπάρχων
πανοῦργοσ δόλῳ ὑμᾶσ ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸσ
ὑμᾶσ, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶσ; 18 παρεκάλεσα τίτον καὶ
συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶσ τίτοσ;
οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖσ αὐτοῖσ ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ

---

7 [c] σαταν | κολαφιζη: [c] add ινα μη υπεραιρωμαι 9 δυναμισ: [c] add μου | [c] τελειουται 10 και αναγκ. (scriptum est εναγκ. notato α prima manu super ε): [c] εν αναγκ. | και στενοχ.: [c] εν στ. 12 τε: [a] om, [c] vero post υπομονη add 13 [c] ηττηθητε 15 [c] ει και περ. υμ. αγαπων ηττον αγ. 19 [c] παλιν | [c] κατεν. του θε.

7 κολαφιζη: add ινα μη υπεραιρωμαι 9 om μου sec 10 και αναγκ.: εν αναγκ. 11 υφ υμων: υμων superscripto φυ inter υ et μ | ουδεν γαρ τι 12 *κατηργασθη 14 αλλ οι 15 αγαπων 16 κατεβαρησα υμασ

7 σαταν | κολαφιζη: add ινα μη υπεραιρωμαι 9 δυναμισ: add μου | τελειουται 10 και pr: εν | και sec: εν 11 αφρων: add καυχωμενοσ 12 εν σημειοισ | om τε 13 ηττηθητε 14 om τουτο | καταναρκ. υμων | αλλ υμασ | αλλ οι 15 ει και περ. υμ. αγαπων ηττον αγ. 16 κατεβαρησα υμασ | αλλ 19 παλιν | κατενωπιον του θεου

ἐν χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
οἰκοδομῆσ. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπωσ ἐλθὼν οὐχ οἵουσ θέλω εὕρω
ὑμᾶσ, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπωσ ἔρισ, ζῆλοι,
θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεισ, ἀκατα-
στασίαι· 21 μὴ πάλιν ἐλθόντοσ μου ταπεινώσῃ με ὁ θεόσ μου
πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πενθήσω πολλοὺσ τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ
μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνίᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ
ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο
μαρτύρων ἢ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προ-
λέγω, ὡσ παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖσ προημαρτη-
κόσιν καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰσ τὸ πάλιν, οὐ
φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντοσ χριστοῦ,
ὃσ εἰσ ὑμᾶσ οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐ-
σταυρώθη ἐξ ἀσθενείασ, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ· καὶ γὰρ
ἡμεῖσ ἀσθενοῦμεν σὺν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυ-
νάμεωσ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ. 5 ἑαυτοὺσ πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει,
ἑαυτοὺσ δοκιμάζετε. οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺσ ὅτι χριστὸσ
ἰησοῦσ ἐν ὑμῖν ἐστίν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι
γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸσ
τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶσ κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖσ δόκιμοι
φανῶμεν, ἀλλ᾽ ἵνα ὑμεῖσ τὸ καλὸν ποιεῖτε, ἡμεῖσ δὲ ὡσ ἀδό-
κιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆσ ἀληθείασ, ἀλλὰ
ὑπὲρ τῆσ ἀληθείασ. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖσ ἀσθενῶμεν,
ὑμεῖσ δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρ-
τισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀπο-

21 ελθοντοσ μου: [c] ελθοντα με XIII, 1 [c] ιδου τριτον | [c] om ινα 4 [c] ει εσταυρωθη | εισ υμασ cum praecedd conj, non cum seqq 5 [c] η ουκ επιγιν. 9 [c] τουτο δε και

20 ερεισ ζηλοσ 21 ταπεινωσει | πορνεια XIII, 1 om ινα | η τριων: και τρ. 4 ασθεν. εν αυτω | om εισ υμασ 5 η ουκ επιγ. | ιησ. χριστ. | om εστιν 7 ποιητε 8 αλλ

20 ερεισ 21 ελθοντα με omisso με seq | πορνεια XIII, 1 om ινα | η τριων: και τρ. 2 νυν: add γραφω 4 ει εσταυρ. | 5[e] και γαρ και ημ. ασθ. εν αυτω | ζησομεθα 5 η ουκ επιγιν. | ιησ. χριστ. 7 ευχομαι | ποιητε 8 αλλ 9 τουτο δε και

τόμωσ χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριοσ ἔδωκέν μοι
εἰσ οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν.
11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρή-
νησ ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι.
ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ. 13 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β

---

13 υμων: [c] add αμην

13 om χριστου. In subscriptione **add εγραφη απο φιλιππων

10 εδωκ. μοι ο κυρ. 13 υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. κορ. δευτερα εγραφη απο φιλιππων τησ μακεδονιασ δια τιτου και λουκα.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

[1] Παῦλοσ ἀπόστολοσ, οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων οὐδὲ δι᾽ ἀνθρώ-
που, ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸσ τοῦ ἐγείραντοσ
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, [2] καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντεσ ἀδελφοί, ταῖσ ἐκ-
κλησίαισ τῆσ γαλατίασ. [3] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, [4] τοῦ δόντοσ ἑαυτὸν
περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπωσ ἐξέληται ἡμᾶσ ἐκ τοῦ αἰῶνοσ
τοῦ ἐνεστῶτοσ πονηροῦ, κατὰ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ
ἡμῶν, [5] ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
[6] Θαυμάζω ὅτι οὕτωσ ταχέωσ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-
σαντοσ ὑμᾶσ ἐν χάριτι χριστοῦ εἰσ ἕτερον εὐαγγέλιον, [7] ὃ οὐκ
ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινέσ εἰσιν οἱ ταράσσοντεσ ὑμᾶσ καὶ θέλοντεσ
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. [8] ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖσ
ἢ ἄγγελοσ ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ᾽ ὃ εὐηγγελισάμεθα
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. [9] ὡσ προείρηκα, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ
τισ ὑμᾶσ εὐαγγελίζεται παρ᾽ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
[10] ἄρτι γὰρ ἀνθρώπουσ πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποισ
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποισ ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλοσ οὐκ ἂν
ἤμην.
[11] Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισ-
θὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· [12] οὐδὲ γὰρ ἐγὼ
παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀπο-

---

4 περι: [c] υπερ | [c] εκ του ενεστωτ. αιων. | [c] κατα το 7 και θελοντεσ [a]: *om 8 [c] ευαγγελισ. υμιν 9 [c] προειρηκαμεν 11 δε: [a] γαρ, [c] rursus δε

3 ημων post κυριου transp 4 περι: υπερ | κατα το 8 καν | υμιν ευαγγελιζηται 9 προειρηκαμεν 11 δε: γαρ 12 ουτε εδιδ.

Inscriptum: ϛ η πρ. γαλ. επιστολη παυλου, ϛ[e] παυλ. του αποστολου η πρ. γαλ. επιστ. 3 ημων post κυριου transp 4 περι: υπερ | εκ του ενεστ. αιων. | κατα το 8 ευαγγελιζηται υμιν 9 προειρηκαμεν 10 ει γαρ ετι 12 ουτε εδιδ.

καλύψεωσ ἰησοῦ χριστοῦ. [13] ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν
ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· [14] καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺσ συνηλικιώτασ ἐν τῷ γένει μου, περισ-
σοτέρωσ ζηλωτὴσ ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.
[15] ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸσ ὁ ἀφορίσασ με ἐκ κοιλίασ μητρόσ
μου καὶ καλέσασ διὰ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ [16] ἀποκαλύψαι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν,
εὐθέωσ οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, [17] οὐδὲ ἀνῆλθον εἰσ
ἱεροσόλυμα πρὸσ τοὺσ πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλουσ, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰσ
ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰσ δαμασκόν. [18] ἔπειτα μετὰ
τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰσ ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα
πρὸσ αὐτὸν ἡμέρασ δεκαπέντε· [19] ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ
ἴδον εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. [20] ἃ δὲ γράφω ὑμῖν,
ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. [21] ἔπειτα ἦλθον εἰσ τὰ
κλίματα τῆσ συρίασ καὶ κιλικίασ. [22] ἤμην δὲ ἀγνοούμενοσ τῷ
προσώπῳ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ ἰουδαίασ ταῖσ ἐν χριστῷ· [23] μό-
νον δὲ ἀκούοντεσ ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶσ ποτὲ νῦν εὐαγγελί-
ζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, [24] καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν
θεόν.

II.

[1] Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰσ ἱερο-
σόλυμα μετὰ βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ τίτον· [2] ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖσ τὸ εὐαγγέλιον ὃ κη-
ρύσσω ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ δοκοῦσιν, μήπωσ εἰσ
κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. [3] ἀλλ' οὐδὲ τίτοσ ὁ σὺν ἐμοί, ἕλλην ὤν,
ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· [4] διὰ δὲ τοὺσ παρεισάκτουσ ψευδ-
αδέλφουσ, οἵτινεσ παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν

---

18 κηφαν: [c] πετρον 21 [a] και τησ κιλικ.

15 om ο θεοσ | αφωρισασ 17 ανηλθον: απηλθ. 18 ετη τρια 19 *ουχ | ειδον 21 και τησ κιλικ. II, 3 om ὁ

17 αλλ 18 ετη τρια | κηφαν: πετρον 19 ειδον 21 και τησ κιλικ. II, 1 συμπαραλαβ.

ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶσ καταδουλώσουσιν·
5 οἶσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ
εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸσ ὑμᾶσ. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί
τι, ὁποῖοί ποτ' ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸσ ἀν-
θρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντεσ οὐδὲν προσανέθεντο,
7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντεσ ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ
ἀκροβυστίασ καθὼσ πέτροσ τῆσ περιτομῆσ, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσασ
πέτρῳ εἰσ ἀποστολὴν τῆσ περιτομῆσ ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰσ
τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντεσ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἰάκωβοσ
καὶ κηφᾶσ καὶ ἰωάννησ, οἱ δοκοῦντεσ στῦλοι εἶναι, δεξιὰσ
ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβᾳ κοινωνίασ, ἵνα ἡμεῖσ εἰσ τὰ ἔθνη,
αὐτοὶ δὲ εἰσ τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημο-
νεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν κηφᾶσ εἰσ ἀντιοχίαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ
ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰσ
ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθεν, ὑπέ-
στελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι πάντεσ, ὥστε
καὶ βαρνάβασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον
ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον
τῷ κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ
καὶ οὐχ ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν;
15 ἡμεῖσ φύσει ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότεσ
δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωποσ ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πί-
στεωσ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμεῖσ εἰσ χριστὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσα-
μεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεωσ χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων
νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ
δὲ ζητοῦντεσ δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁ-

---

6 [c] ποτε 8 ο γαρ usq περιτομησ [a]: *om 9 ημεισ: [a] add μεν 13 om παντεσ | συναπηχθη: [c] inceperat υ super α 14 ουχ: [c] ουχει

4 **καταδουλωσωσιν 6 ποτε | om ὁ 9 ιωανησ 11 αντιοχειαν 13 om και sec | om παντεσ 14 ουχι [mai]et[bir] 16 χριστου ιησου et ιησουν χριστον

4 καταδουλωσωνται 6 ποτε | om ὁ 11 πετροσ εισ αντιοχειαν 12 ηλθον 13 om παντεσ 14 τω πετρω | ζησ και ουκ ιουδ. τι 16 om δε | διοτι ου δικ. εξ εργ. νο.

μαρτωλοί, ἆρα χριστὸσ ἁμαρτίασ διάκονοσ; μὴ γένοιτο. [18] εἰ
γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν
συνιστάνω. [19] ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω.
[20] χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χρι-
στόσ· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
τοῦ ἀγαπήσαντόσ με καὶ παραδόντοσ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. [21] οὐκ
ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα
χριστὸσ δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

[1] Ὦ ἀνόητοι γαλάται, τίσ ὑμᾶσ ἐβάσκανεν, οἷσ κατ᾽ ὀφθαλ-
μοὺσ ἰησοῦσ χριστὸσ προεγράφη ἐσταυρωμένοσ; [2] τοῦτο μόνον
θέλω μαθεῖν ἀφ᾽ ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ
ἀκοῆσ πίστεωσ; [3] οὕτωσ ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; [4] τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.
[5] ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν
ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; [6] καθὼσ ἀβραὰμ
ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [7] γι-
νώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεωσ, οὗτοι υἱοί εἰσιν ἀβραάμ. [8] προϊ-
δοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεωσ τὰ ἔθνη δικαιοῖ ὁ θεόσ, προ-
ευηγγελίσατο τῷ ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα
τὰ ἔθνη. [9] ὥστε οἱ ἐκ πίστεωσ εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ ἀ-
βραάμ. [10] ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν·
γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατοσ πᾶσ ὃσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν
τοῖσ γεγραμμένοισ ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά.
[11] ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶσ δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ο
δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται· [12] ὁ δὲ νόμοσ οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεωσ,
ἀλλὰ ὁ ποιήσασ αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖσ. [13] χριστὸσ ἡμᾶσ ἐξ-

---

7 c εισιν υιοι 10 c εμμενει εν

20 του υιου τ. θεου: του θεου και χριστου **III, 8** δικαιοι τα εθνη 10 ενγεγραμμενοισ εν 12 αλλ

18 συνιστημι **III, 1** εβασκανεν: add τη αληθεια μη πειθεσθαι | εν υμιν εσταυρωμενοσ 7 εισιν υιοι 8 δικαιοι τα εθν. | 5° ευλογηθησονται 10 om οτι | εν χασι 12 αλλ ο ποι. αυ. ανθρωποσ

ηγόρασεν ἐκ τῆσ κατάρασ τοῦ νόμου, γενόμενοσ ὑπὲρ ἡμῶν
κατάρα· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατοσ πᾶσ ὁ κρεμάμενοσ ἐπὶ
ξύλου· [14] ἵνα εἰσ τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ γένηται ἐν
ἰησοῦ χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματοσ λάβωμεν διὰ
τῆσ πίστεωσ.

[15] Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμωσ ἀνθρώπου κεκυ-
ρωμένην διαθήκην οὐδεὶσ ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. [16] τῷ δὲ
ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ
λέγει· καὶ τοῖσ σπέρμασιν, ὡσ ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡσ ἐφ' ἑνόσ·
καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅσ ἐστιν χριστόσ. [17] τοῦτο δὲ λέγω· δια-
θήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ
τριάκοντα ἔτη γεγονὼσ νόμοσ οὐκ ἀκυροῖ, εἰσ τὸ καταργῆσαι
τὴν ἐπαγγελίαν. [18] εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ
ἐπαγγελίασ· τῷ δὲ ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίασ κεχάρισται ὁ θεόσ.
[19] τί οὖν ὁ νόμοσ; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρισ οὗ
ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶσ δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ
μεσίτου. [20] ὁ δὲ μεσίτησ ἑνὸσ οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸσ εἷσ ἐστίν.
[21] ὁ οὖν νόμοσ κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ
γὰρ ἐδόθη νόμοσ ὁ δυνάμενοσ ζωοποιῆσαι, ὄντωσ ἐκ νόμου ἦν
ἂν ἡ δικαιοσύνη· [22] ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ
ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεωσ ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖσ
πιστεύουσιν. [23] πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρου-
ρούμεθα, συνκλειόμενοι εἰσ τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆ-
ναι. [24] ὥστε ὁ νόμοσ παιδαγωγὸσ ἡμῶν γέγονεν εἰσ χριστόν, ἵνα
ἐκ πίστεωσ δικαιωθῶμεν· [25] ἐλθούσησ δὲ τῆσ πίστεωσ οὐκέτι
ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. [26] πάντεσ γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆσ
πίστεωσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ· [27] ὅσοι γὰρ εἰσ χριστὸν ἐβαπτίσθητε,
χριστὸν ἐνεδύσασθε. [28] οὐκ ἔνι ἰουδαῖοσ οὐδὲ ἕλλην, οὐκ ἔνι
δοῦλοσ οὐδὲ ἐλεύθεροσ, οὐκ ἔνι ἄρρεν καὶ θῆλυ· ἅπαντεσ γὰρ

---

26 υιοι: cod υιοι οι, sed οι sec ipse * vel ª notavit

13 οτι γεγραπται 16 **ερρηθησαν | αλλα 19 αχρισ αν 21 om του θεου | οντωσ εν νομω αν ην 24 εγενετο 28 αρσεν | *παντεσ

14 εν χριστω ιησου 16 ερρηθησαν 17 υπο τ. θεου: add εισ χριστον | ετη ante τετραχ. 21 αν εκ νομ. ην 23 συγκεκλεισμενοι 28 αρσεν | παντεσ

ὑμεῖσ ἐστὲ χριστοῦ ἰησοῦ. [29] εἰ δὲ ὑμεῖσ χριστοῦ, ἄρα τοῦ ἀ-
βραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

[1] Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμοσ νήπιόσ ἐστιν, οὐ-
δὲν διαφέρει δούλου, κύριοσ πάντων ὤν, [2] ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπουσ
ἐστὶ καὶ οἰκονόμουσ ἄχρι τῆσ προθεσμίασ τοῦ πατρόσ. [3] οὕτωσ
καὶ ἡμεῖσ, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα
δεδουλωμένοι· [4] ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέ-
στειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικόσ, γενόμενον
ὑπὸ νόμον, [5] ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν
ἀπολάβωμεν. [6] ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ.
[7] ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ
διὰ θεοῦ. [8] ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ
φύσει μὴ οὖσι θεοῖσ· [9] νῦν δὲ γνόντεσ θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέν-
τεσ ὑπὸ θεοῦ, πῶσ ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ
στοιχεῖα, οἷσ πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; [10] ἡμέρασ παρα-
τηρεῖσθε καὶ μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυτούσ; [11] φοβοῦμαι
ὑμᾶσ, μήπωσ εἰκῇ κεκοπίακα εἰσ ὑμᾶσ.

[12] Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι
ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· [13] οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆσ
σαρκὸσ εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, [14] καὶ τὸν πειρασμὸν
ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ'
ὡσ ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ χριστὸν ἰησοῦν. [15] ποῦ οὖν ὁ
μακαρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀ-
φθαλμοὺσ ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. [16] ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν

---

28 cod εστε εν (punctis notatum) χριστου: [c] εισ εστε εν χριστω IV, 7 [c] κληρ. θεου δια χριστου 12 et γινεσθε et αδελφοι ita scribuntur ut novi aliquid incipere videatur 14 υμων: [c] τον | ουκ: suppl [a] 15 [c] αν εδωκατε

28 εισ εστε εν χριστω ιησ. 29 σπερματοσ | κατ IV, 2 τ. προθεσμ. τησ 3 ημεθα: ημεν 6 om ο θεοσ 14 αλλα

28 εισ εστε εν χριστω ιη. 29 και κατ επαγγ. IV, 3 ημεθα: ημεν 6 υμων 7 αλλ | κληρ. θεου δια χριστου 8 μη φυσει 9 δουλευειν 14 πειρασμ. μου τον εν 15 τισ ουν ην | αν εδωκατε

γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκ-
κλεῖσαι ὑμᾶσ θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζη-
λοῦσθε ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ
ὑμᾶσ. 19 τέκνα μου, οὓσ πάλιν ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ χρι-
στὸσ ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλ-
λάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντεσ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι ἀβραὰμ δύο υἱοὺσ ἔσχεν, ἕνα
ἐκ τῆσ παιδίσκησ καὶ ἕνα ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ
τῆσ παιδίσκησ κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ
δι' ἐπαγγελίασ. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν
αἱ δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσ σινᾶ, εἰσ δουλίαν γεννῶσα,
ἥτισ ἐστὶν ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ σινᾶ ὄροσ ἐστίν, ὂν ἐν τῇ ἀραβίᾳ·
συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
αὐτῆσ. 26 ἡ δὲ ἄνω ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτισ ἐστὶν
μήτηρ ἡμῶν. 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τί-
κτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα
τῆσ ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆσ ἐχούσησ τὸν ἄνδρα. 28 ἡμεῖσ δέ,
ἀδελφοί, κατὰ ἰσὰκ ἐπαγγελίασ τέκνα ἐσμέν. 29 ἀλλ' ὥσπερ
τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶσ ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτωσ
καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ
τὸν υἱὸν αὐτῆσ· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸσ τῆσ παιδίσκησ
μετὰ [τοῦ υἱοῦ] τῆσ ἐλευθέρασ. 31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν
παιδίσκησ τέκνα ἀλλὰ τῆσ ἐλευθέρασ· τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶσ χρι-
στὸσ ἠλευθέρωσεν.

---

19 [c] τεχνια | [c] αχρισ 23 ελευθερασ: cod -ριασ 24 [c] om αι 26 ητισ εστιν suppl [a] | [c] παντων ημων 28 [c] ισααχ 30 του υιου suppl [a] 31 [c] χριστοσ ημασ

17 εχχλεισ. ημασ [mal] 23 αλλα ο εχ τησ | δια τησ επαγγελιασ 24 om αι | σεινα | δουλειαν 25 το δε ἀγαρ σεινα | om ον | συνστοιχει 28 υμεισ et εστε | ισααχ 29 αλλα [bent]

17 ς[c] εχχλ. ημασ 18 χαλ. το ζηλουσθαι 19 τεχνια | αχρισ 23 δια τησ επαγγ. 24 δουλειαν 25 το γαρ αγαρ σινα | om ον | δουλευει δε 26 παντων ημων 28 ισααχ 30 χληρονομηση 31 διο: αρα | τη ελευθ. ουν η χριστ. ημασ (eaque ad 5, 1. trahuntur)

V.

[1] Στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίασ ἐνέχεσθε. [2] Ἴδε
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, χριστὸσ ὑμᾶσ οὐδὲν ὠφε-
λήσει. [3] μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ,
ὀφειλέτησ ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. [4] κατηργήθητε ἀπὸ
χριστοῦ οἵτινεσ ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆσ χάριτοσ ἐξεπέσατε.
[5] ἡμεῖσ γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεωσ ἐλπίδα δικαιοσύνησ ἐκδεχό-
μεθα. [6] ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀ-
κροβυστία, ἀλλὰ πίστισ δι' ἀγάπησ ἐνεργουμένη.

[7] Ἐτρέχετε καλῶσ· τίσ ὑμᾶσ ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε-
σθαι; [8] ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ. [9] μικρὰ ζύμη
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. [10] ἐγὼ πέποιθα εἰσ ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ ὅτι
οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶσ βαστάσει τὸ κρίμα,
ὅστισ ἐὰν ᾖ. [11] ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί
ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.
[12] ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντεσ ὑμᾶσ. [13] ὑμεῖσ γὰρ
ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰσ
ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἀγάπησ δουλεύετε ἀλλήλοισ.
[14] ὁ γὰρ πᾶσ νόμοσ ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ ἀγαπήσεισ
τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. [15] εἰ δὲ ἀλλήλουσ δάκνετε καὶ
κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

[16] Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸσ
οὐ μὴ τελέσητε. [17] ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματοσ,
τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆσ σαρκόσ· ταῦτα γὰρ ἀντίκειται ἀλλή-
λοισ, ἵνα μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. [18] εἰ δὲ πνεύματι
ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. [19] φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆσ
σαρκόσ, ἅτινά ἐστιν πορνία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, [20] εἰδωλο-

---

1 εγω: ^c add παυλοσ 3 περιτεμνομενω: ^c add οτι 5 ^c απεκδεχ. 8 ^c τη αληθ. 15 ^c υπο αλληλ. 17 ^c ταυτα δε 18 ^c ουκετι εστε 19 πορνια: ^c praem μοιχια

1 δουλειασ 2 εγω παυλοσ | περιτεμησθε 3 οτι οφειλ. 5 απεκδεχ. 6 om ιησου 10 om εν κυριω 17 αλληλ. αντικειτ. | μη α εαν: ita **, *μη αν 19 πορνεια 20 **ειδωλολατρια

1 om ουν (vide ante) | δουλειασ 2 εγω παυλοσ 3 οτι οφειλετησ 4 απο του χρ. 5 απεκδεχ. 7 ανεκοψε τη αληθ. 10 οστισ αν 14 πληρουται | ωσ εαυτον 15 υπο αλληλ. 17 ταυτα δε | α αν 19 μοιχεια πορνεια

λατρεία, φαρμακία, ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχο-
στασίαι, αἱρέσεισ, 21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τού-
τοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼσ εἶπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσ-
σοντεσ βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ
πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ,
ἀγαθωσύνη, πίστισ, 23 πραΰτησ, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιού-
των οὐκ ἔστιν νόμοσ. 24 οἱ δὲ τοῦ κυρίου χριστοῦ ἰησοῦ τὴν
σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ παθήμασι καὶ ταῖσ ἐπιθυμίαισ.
25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα
κενόδοξοι, ἀλλήλουσ προκαλούμενοι, ἀλλήλοισ φθονοῦντεσ.

VI.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωποσ ἔν τινι παρα-
πτώματι, ὑμεῖσ οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν
πνεύματι πραΰτητοσ, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇσ.
2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάσετε, καὶ οὕτωσ ἀναπληρώσατε τὸν
νόμον τοῦ χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τισ εἶναί τι, μηδὲν ὤν, φρε-
ναπατᾷ ἑαυτόν. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστοσ, καὶ
τότε εἰσ ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰσ τὸν ἕτερον·
5 ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. 6 κοινωνείτω δὲ ὁ
κατηχούμενοσ τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖσ. 7 μὴ
πλανᾶσθε· θεὸσ οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωποσ,
τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰσ τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ
τῆσ σαρκὸσ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰσ τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ
πνεύματοσ θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντεσ μὴ
ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσωμεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα

---

20 scriptum est αιρεσισ 21 κωμοι: cod -μαι 21 [c] καθωσ και προειπον 24 κυριου: [a] vel ipse * notavit VI, 2 [c] βασταζετε

20 φαρμακεια | ζηλοσ 21 καθωσ προειπον 24 om κυριου 26 αλλὴλουσ φθονουντ. VI, 2 βασταζετε | αναπληρωσετε 4 om εκαστοσ 7 ο γαρ αν 9 εν-κακωμεν | θερισομεν

20 φαρμακεια | ερεισ 21 φθονοι φονοι | καθωσ και προειπον 23 πραοτησ 24 om κυρ. | om ιησου VI, 1 προληφθη | πραοτητοσ 2 βασταζετε 3 εαυτ. φρεναπ. 9 εκκακωμεν | θερισομεν

οὖν ὡσ καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸσ πάντασ,
μάλιστα δὲ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ τῆσ πίστεωσ.
11 Ἴδετε πηλίκοισ ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ μὴ δι–
ώκωνται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσου–
σιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ
σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμοσ
ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· 15 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή
τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσισ. 16 καὶ ὅσοι τῷ
κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺσ καὶ ἔλεοσ, καὶ
ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπουσ μοι μηδεὶσ παρ–
εχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ ἐν τῷ
σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ
ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

---

15 εστιν: [c] εισχυῖ

10 **εχομεν | **εργαζομεθα 11 *ηλικοισ 12 τ. χριστ. ιησου 13 περιτετμημενοι | περιτεμεσθαι 15 om εν γαρ χρι. ιησ. | ουτε γαρ 17 om κυριου et χριστου 18 κυριου: add ημων. In subscriptione **add εγραφη απο ρωμησ

10 εχομεν 12 μη post ινα 14 τω κοσμω 15 εστιν: ισχυει 17 om χριστου 18 κυριου: add ημων. Subscriptum est: πρ. γαλατ. εγραφη απο ρωμησ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσι καὶ πιστοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 2 χάρισ ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ εὐλογήσασ ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ
ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν χριστῷ, 4 καθὼσ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ
πρὸ καταβολῆσ κόσμου, εἶναι ἡμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ κατ-
ενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσασ ἡμᾶσ εἰσ υἱοθεσίαν διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ
αὐτοῦ, 6 εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν
ἡμᾶσ ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔσχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ
τοῦ αἵματοσ αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ
πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, 8 ἧσ ἐπερίσσευσεν εἰσ ἡμᾶσ ἐν
πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει 9 γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ
θελήματοσ αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν
αὐτῷ 10 εἰσ οἰκονομίαν τοῦ πληρώματοσ τῶν καιρῶν, ἀνακεφα-
λαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ
τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ, 11 ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέν-
τεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντοσ κατὰ τὴν βουλὴν
τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, 12 εἰσ τὸ εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ

---

1 αγιοισ: [c] add πασι | ουσι: [c] add εν εφεσω 3 [c] om και σωτηροσ | [a] ο ευλογ. ημασ 6 ησ: [c] εν η 7 [c] εχομεν | [c] τον πλουτον 10 [c] τα τε εν τοισ

1 χριστου ιησου | ** τ. ουσιν εν εφεσω 3 om και πατηρ | om και σωτηροσ | ο ευλογ. ημασ 5 χριστου ιησου 7 εχομεν

Inscriptum: ϛ πρ. εφεσ. επιστολη παυλου, ϛ [e] παυλου του αποστολου η πρ. εφεσ. επιστ. 1 τ. ουσιν εν εφεσω 3 om και σωτηροσ | ϛ om εν ante χριστω 6 ησ: εν η 7 εχομεν | τον πλουτον 10 τα τε εν τοισ 12 τησ δοξησ

αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν τῷ χριστῷ· [13] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ,
ἀκούσαντεσ τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ, τὸ εὐαγγέλιον τῆσ σω-
τηρίασ ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντεσ ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύ-
ματι τῆσ ἐπαγγελίασ τῷ ἁγίῳ, [14] ὅσ ἐστιν ἀρραβὼν τῆσ κληρο-
νομίασ ἡμῶν εἰσ ἀπολύτρωσιν τῆσ περιποιήσεωσ, εἰσ ἔπαινον
δόξησ αὐτοῦ.

[15] Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσασ τὴν καθ' ὑμᾶσ πίστιν ἐν τῷ
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, [16] οὐ παύομαι
εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ποιούμενοσ ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου, [17] ἵνα ὁ θεὸσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆσ
δόξησ, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίασ καὶ ἀποκαλύψεωσ ἐν ἐπιγνώ-
σει αὐτοῦ, [18] πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ καρδίασ ὑμῶν,
εἰσ τὸ εἰδέναι ὑμᾶσ τίσ ἐστιν ἡ ἐλπὶσ τῆσ κλήσεωσ αὐτοῦ, τίσ
ὁ πλοῦτοσ τῆσ κληρονομίασ τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἁγίοισ,
[19] καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθοσ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ εἰσ ἡμᾶσ
τοὺσ πιστεύοντασ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτουσ τῆσ ἰσχύοσ
αὐτοῦ, [20] ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ χριστῷ, ἐγείρασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ καθίσασ αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ [21] ὑπερ-
άνω πάσησ ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ καὶ δυνάμεωσ καὶ κυριότητοσ
καὶ παντὸσ ὀνόματοσ ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τού-
τῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, [22] καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ
πόδασ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκ-
κλησίᾳ, [23] ἥτισ ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ
πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

II.

[1] Καὶ ὑμᾶσ ὄντασ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν καὶ ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν, [2] ἐν αἷσ ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα

---

13 υμεισ: [c] η pro υ scripserat, sed υ restitutum 15 και την: [c] add αγαπην την 18 [c] και τισ ο πλ.

14 ο εστιν | τησ δοξησ 17 δω 18 om υμων | τησ δοξ. τησ κληρον. αυτου 20 ενηργηκεν | om αυτον post καθισασ | ουρανοισ 21 εξουσ. κ. αρχ. II, 1 αμαρτιαισ: επιθυμιαισ

14 τησ δοξησ 15 και την: add αγαπην την 16 μνειαν υμων ποι. 18 καρδιασ: διανοιασ | και τισ ο πλ. τησ δοξ. τησ κληρ. αυ. 20 και εκαθισεν | om αυτον sec 23 om τα II, 1 om υμων

τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆσ ἐξουσίασ τοῦ ἀέροσ,
τοῦ πνεύματοσ τοῦ νῦν ἐνεργοῦντοσ ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθείασ,
3 ἐν οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμί-
αισ τῆσ σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸσ καὶ
τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί·
4 ὁ δὲ θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ
ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶσ, 5 καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώ-
μασιν συνεζωοποίησεν τῷ χριστῷ, χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, 6 καὶ
συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν χριστῷ ἰη-
σοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερ-
βάλλον πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ᾽ ἡμᾶσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ,
καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή
τισ καυχήσηται. 10 θεοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοισ ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν
αὐτοῖσ περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λε-
γόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ
χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ χριστοῦ, ἀπηλ-
λοτριωμένοι τῆσ πολιτείασ τοῦ ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν
τῆσ ἐπαγγελίασ, ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.
13 νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενή-
θητε ἐγγὺσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ. 14 αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ
εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσασ τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ
φραγμοῦ λύσασ, 15 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον
τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσασ, ἵνα τοὺσ δύο κτίσῃ ἐν
αὐτῷ εἰσ ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλ-
λάξῃ τοὺσ ἀμφοτέρουσ ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ,

---

4 [c] εν ελεει 7 ινα usq ιησου suppl [a] 9 θεου: [a] αυτου 11 [c] υμεισ ποτε 15 [c] εν εαυτω

4 εν ελεει 5 εν τοισ παραπτ. και ταισ επιθυμιαισ | εν τω χριστω 9 καυχησεται 10 θεου: αυτου 13 om του

3 ημεν 4 εν ελεει 7 τον υπερβαλλοντα πλουτον 8 δια τησ πιστ. 10 θεου: αυτου 11 υμεισ ποτε 12 εν τω καιρω 13 εγγυσ εγενηθ. 15 εν εαυτω

ἀποκτείνασ τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. [17]καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο
εἰρήνην ὑμῖν τοῖσ μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖσ ἐγγύσ, [18]ὅτι δι' αὐ-
τοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸσ
τὸν πατέρα. [19]ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ
ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, [20]ἐποικοδομη-
θέντεσ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντοσ
ἀκρογωνιαίου τοῦ χριστοῦ, [21]ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολο-
γουμένη αὔξει εἰσ ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, [22]ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ συνοι-
κοδομεῖσθε εἰσ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

[1]Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ ὁ δέσμιοσ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ ὑμῶν
τῶν ἐθνῶν, [2]εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ
τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ, [3]ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη
μοι το μυστήριον, καθὼσ προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, [4]πρὸσ ὃ δύνασθε
ἀναγινώσκοντεσ νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ
χριστοῦ, [5]ὃ ἑτέραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώ-
πων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ προ-
φήταισ ἐν πνεύματι, [6]εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα
καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν χριστῷ ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
γελίου, [7]οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ
τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ
αὐτοῦ. [8]ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ
αὕτη, τοῖσ ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτοσ
τοῦ χριστοῦ, [9]καὶ φωτίσαι τίσ ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ
ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
[10]ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖσ ἀρχαῖσ καὶ ταῖσ ἐξουσίαισ ἐν τοῖσ ἐπου-

---

18 [a] εσχομεν 20 του χριστου: [a] αυτου χρι. ιησου 21 [a] πασα η III, 1 χριστου: [a] add ιησου 8 [c] τον ανεξιχν. πλουτον 9 [c] φωτισαι παντασ | [c] εν τω θεω

19 συνπολειται 20 αυτου χριστου ιησου 22 θεου: χριστου III, 1 τ. χριστ. ιησου 3 om οτι· 5 om αποστολοισ 9 φωτισ. παντασ | εν τω θεω

17 om ειρηνην sec 19 αλλα συμπολιται 20 αυτου ιησου χριστου 21 πασα η III, 1 τ. χριστ. ιησου 3 εγνωρισε 5 εν ετεραισ 6 συγκληρ. κ. συσσωμ. κ. συμμετ. | τ. επαγγελ. αυτου εν τω χριστω δια 7 εγενομην | την δοθεισαν 8 παντων των | εν τοισ εθν. | τον ανεξιχν. πλουτον 9 φωτισ. παντασ τισ η κοινωνια | εν τω θεω | κτισαντι: add δια ιησου χριστου

ρανίοισ διὰ τῆσ ἐκκλησίασ ἡ πολυποίκιλοσ σοφία τοῦ θεοῦ,
[11] κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν, [12] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν
πεποιθήσει διὰ τῆσ πίστεωσ αὐτοῦ.

[13] Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖσ θλίψεσίν μου ὑπὲρ
ὑμῶν, ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. [14] τούτου χάριν κάμπτω τὰ γό-
νατά μου πρὸσ τὸν πατέρα, [15] ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ
καὶ ἐπὶ γῆσ ὀνομάζεται, [16] ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ
δόξησ αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ
εἰσ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, [17] κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆσ πί-
στεωσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, [18] ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τε-
θεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖσ ἁγί-
οισ τί τὸ πλάτοσ καὶ μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, [19] γνῶναί τε
τὴν υπερβάλλουσαν τῆσ γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ χριστοῦ, ἵνα πλη-
ρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

[20] Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν, [21] αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰσ
πάσασ τὰσ γενεὰσ τοῦ αἰῶνοσ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

IV.

[1] Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ ἐγὼ ὁ δέσμιοσ ἐν χριστῷ, αξίωσ περι-
πατῆσαι τῆσ κλήσεωσ ἧσ ἐκλήθητε, [2] μετὰ πάσησ ταπεινοφρο-
σύνησ καὶ πραΰτητοσ, μετὰ μακροθυμίασ, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων
ἐν ἀγάπῃ, [3] σπουδάζοντεσ τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ
ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆσ εἰρήνησ. [4] ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼσ
καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ὑμῶν· [5] εἷσ κύριοσ,
μία πίστισ, ἓν βάπτισμα· [6] εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ

11 εν: [a] add τω, [c] rursus del 12 [c] και την προσαγωγ. 14 πατερα: [c] add του κυριου ημων ιησου χριστου

11 εν τω χρι. ιησ. 12 *παρησιαν 13 ενκακειν 18 κ. υψοσ κ. βαθ. 19 πληρωθη παν IV, 1 εν κυριω 2 om εν [bent]? 4 om και sec 6 om και tert

12 και την προσαγ. 13 εκκακειν 14 πατερα: add του κυριου ημων ιησου χριστου 16 δωη | τον πλουτον 21 om και IV, 1 εν κυριω 2 πραοτητοσ 6 εν πασιν υμιν

πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν
ἐδόθη ἡ χάρισ κατὰ τὸ μέτρον τῆσ δωρεᾶσ τοῦ χριστοῦ. 8 διὸ
λέγει· ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν
δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ. 9 τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ
κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα μέρη τῆσ γῆσ; 10 ὁ καταβὰσ αὐτόσ
ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰσ ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ
τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸσ ἔδωκεν τοὺσ μὲν ἀποστόλουσ, τοὺσ δὲ
προφήτασ, τοὺσ δὲ εὐαγγελιστάσ, τοὺσ δὲ ποιμένασ καὶ διδα-
σκάλουσ, 12 πρὸσ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰσ ἔργον διακο-
νίασ, εἰσ οἰκοδομὴν τοῦ σώματοσ τοῦ χριστοῦ, 13 μέχρι καταντή-
σωμεν οἱ πάντεσ εἰσ τὴν ἑνότητα τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ ἐπιγνώ-
σεωσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσ ἄνδρα τέλειον, εἰσ μέτρον ἡλικίασ
τοῦ πληρώματοσ τοῦ χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδω-
νιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆσ διδασκαλίασ ἐν
τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸσ τὴν μεθοδίαν τῆσ
πλάνησ, 15 ἀληθεύοντεσ δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰσ αὐτὸν τὰ
πάντα, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλή, χριστόσ, 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα
συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσησ ἀφῆσ τῆσ
ἐπιχορηγίασ κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸσ ἑκάστου μέρουσ τὴν
αὔξησιν τοῦ σώματοσ ποιεῖται εἰσ οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶσ
περιπατεῖν καθὼσ καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ
νοὸσ αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντεσ, ἀπηλλοτριωμένοι
τῆσ ζωῆσ τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖσ, διὰ
τὴν πώρωσιν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, 19 οἵτινεσ ἀπηλγηκότεσ ἑαυ-
τοὺσ παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰσ ἐργασίαν ἀκαθαρσίασ πάσησ
ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ ἐμάθετε τὸν χριστόν, 21 εἴγε
αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώσ ἐστιν ἀλήθεια
ἐν τῷ ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶσ κατὰ τὴν προτέραν ἀναστρο-

---

8 c και εδωκεν 9 c κατεβη πρωτον 15 c ο χριστοσ 17 c και τα λοιπα

7 υμων | om η 8 και εδωκεν 9 κατεβη πρωτον 16 συμβιβαζ. | οικοδ. εαυτου

8 και εδωκεν 9 κατεβη: add πρωτον 14 κυβεια | μεθοδειαν 15 ο χριστοσ 16 συμβιβαζ. | οικ. εαυτου 17 και τα λοιπα εθν. 18 εσκοτισμενοι

φὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ
τῆσ ἀπάτησ, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸσ ὑμῶν
24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα
ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ τῆσ ἀληθείασ.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδοσ λαλεῖτε ἕκαστοσ ἀλήθειαν πρὸσ
τὸν πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ
μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιοσ μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν,
27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω,
μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενοσ ταῖσ ἰδίαισ χερσὶν τὸ ἀγαθόν,
ἵνα ἔχητε μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶσ λόγοσ σαπρὸσ
ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τισ ἀγαθὸσ
πρὸσ οἰκοδομὴν τῆσ χρείασ, ἵνα δῷ χάριν τοῖσ ἀκούουσιν.
30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφρα-
γίσθητε εἰσ ἡμέραν ἀπολυτρώσεωσ. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸσ
καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺμ
πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ εἰσ ἀλλήλουσ χρηστοί, εὔσπλαγχνοι,
χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ, καθὼσ καὶ ὁ θεὸσ ἐν χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡσ τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼσ καὶ ὁ χριστὸσ ἠγάπησεν ὑμᾶσ
καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν θυσίαν καὶ προσφορὰν τῷ
θεῷ εἰσ ὀσμὴν εὐωδίασ.

3 Πορνία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα-
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼσ πρέπει ἁγίοισ, 4 καὶ αἰσχρότησ ἢ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπέλεια, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.

---

23 cod ενδυσασθε praecedente ανανεουσθαι 24 [c] εν δικ. κ. οσιοτ. 25 [c] αληθειαν εκαστοσ | προσ τον: [a] μετα του 26 [c] επι τω παροργ. 28 [c] om ιδιαισ | εχητε (cod -ται): [c] εχη V, 2 υμασ: [c] ημασ 4 [a] και μωρολογ.

23 δε (om [bent]?) εν τω 24 ενδυσασθε (sed praecedit ανανεουσθαι) | εν δικαιοσ. κ. οσιοτ. 25 αληθειαν εκαστοσ μετα του 28 om ιδιαισ | εχη 29 αλλα 31 συν 32 om δε | εχαρισ. ημιν (* om [bent]?) V, 2 υπερ υμων προσφο. κ. θυσι. 3 πορνεια 4 και μωρολογια

24 εν δικαι. κ. οσιοτ. 25 αληθει. εκαστ. μετα του | ϛ αλληλοιν (ex errore) 26 επι τω παροργ. 27 μητε 28 το αγαθον ταισ χερσ. | εχη 31 συν V, 2 ηγαπ. ημασ | προσφ. κ. θυσι. 3 πορνεια | πασα ακαθαρσ. 4 και μωρολογ. | τα ουκ ανηκοντα

5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσ πόρνοσ ἢ ἀκάθαρτοσ ἢ
πλεονέκτησ, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρησ, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶσ ὑμᾶσ ἀπατάτω
κενοῖσ λόγοισ· διὰ ταῦτα ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺσ
υἱοὺσ τῆσ ἀπειθείασ. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε
γάρ ποτε σκότοσ, νῦν δὲ φῶσ ἐν κυρίῳ. ὡσ τέκνα φωτὸσ περι-
πατεῖτε· 9 ὁ γὰρ καρπὸσ τοῦ φωτὸσ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ
δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· 10 δοκιμάζοντεσ τί ἐστιν εὐάρεστον
τῷ κυρίῳ, 11 καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖσ ἔργοισ τοῖσ ἀκάρποισ
τοῦ σκότουσ, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινό-
μενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχό-
μενα ὑπὸ τοῦ φωτὸσ φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶσ
ἐστίν. 14 διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστόσ.

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶσ πῶσ περιπατεῖτε, μὴ ὡσ ἄσοφοι
ἀλλ' ὡσ σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πο-
νηραί εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονεσ, ἀλλὰ συνίετε τί
τὸ φρόνημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν
ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντεσ ἑαυτοῖσ
ψαλμοῖσ καὶ ὕμνοισ καὶ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ, ᾄδοντεσ καὶ
ψάλλοντεσ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντεσ πάν-
τοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τῷ θεῷ
καὶ πατρί, 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοισ ἐν φόβῳ χριστοῦ. 22 αἱ
γυναῖκεσ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν ὑποτασσέσθωσαν ὡσ τῷ κυρίῳ,
23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆσ γυναικὸσ ὡσ καὶ ὁ χριστὸσ κε-
φαλὴ τῆσ ἐκκλησίασ, αὐτὸσ ὁ σωτὴρ τοῦ σώματοσ. 24 ἀλλ' ὡσ

---

6 scriptum est καινοισ | [a] δια ταυτ. γαρ 15 [c] ουν αδελφοι πωσ ακριβωσ 17 φρονημα: [c] θελημα 19 [c] εν ταισ καρδιαισ 23 και αυτοσ εστιν σωτηρ

6 δια ταυτ. γαρ 17 τι το θελημα τ. κυρ. ημων 19 εν ψαλμοισ | om πνευματικαισ 20 τ. κυρ. ημων χριστ. ιησ. 22 om υποτασσεσθ. 23 αν. κεφαλ. εστ. | om ὁ ante σωτηρ 24 αλλα η εκκλησια

5 ιστε: εστε | οσ εστιν 6 δια ταυτ. γαρ 7 συμμετοχα 9 φωτοσ: πνευματοσ 11 συγκοιν. 14 εγειραι 15 πωσ ακριβωσ 17 συνιεντεσ | το θελημα 19 εν τη καρδ. 20 τ. κυρ. ημων 21 χριστου: θεου 22 υποτασσεσθε 23 ο ανηρ | και αυτοσ εστι σωτηρ

ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτωσ καὶ αἱ γυναῖκεσ
τοῖσ ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 οἱ ἄνδρεσ, ἀγαπᾶτε τὰσ γυναῖκασ,
καθὼσ καὶ ὁ χριστὸσ ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέ-
δωκεν ὑπὲρ αὐτῆσ, 26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσασ τῷ λουτρῷ
τοῦ ὕδατοσ ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸσ αὑτῷ ἔνδοξον
τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων,
ἀλλʼ ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμοσ. 28 οὕτωσ ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρεσ
ἀγαπᾶν τὰσ ἑαυτῶν γυναῖκασ ὡσ τὰ ἑαυτῶν τέκνα. ὁ ἀγαπῶν
τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. 29 οὐδεὶσ γάρ ποτε τὴν
σάρκα αὑτοῦ ἐμίσησεν, ἀλλʼ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼσ
καὶ ὁ χριστὸσ τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματοσ
αὐτοῦ. 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ
δύο εἰσ σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ
λέγω εἰσ χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμεῖσ οἱ
καθʼ ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω ὡσ ἑαυ-
τόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα,
ἥτισ ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ
ἔσῃ μακροχρόνιοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 4 καὶ οἱ πατέρεσ, μὴ παροργί-
ζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδίᾳ καὶ νου-

---

27 [c] αυτοσ εαυτω | η τι suppl [a], om * 28 τεκνα: [c] σωματα 29 [c] την εαυτου σαρκα 30 αυτου: [c] add εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου 31 [c] τον πατερα αυτου | [a] προσκ. τη γυναικι αυτου, [c] κολληθ. προσ την γυναικα αυτου 33 [c] ινα εκαστοσ

27 αυτοσ εαυτω 28 οφειλ. και οι | τεκνα: σωματα 29 την εαυτου σαρκα | αλλα 31 om τον et την | προσκ. προσ την γυναικα αυτου 32 om εισ sec VI, 1 om εν κυριω 2 om εστιν 4 παιδεια

24 ωσπερ | τοισ ιδιοισ ανδρ. 25 τ. γυναι. εαυτων 27 παραστ. αυτην εαυτω 28 τεκνα: σωματα 29 την εαυτου σαρκα | χριστοσ: κυριοσ 30 αυτου: add εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου 31 τ. πατερ. αυτου | προσκ. προσ την γυναικα αυτου VI, 4 αλλ | παιδεια

θεσίᾳ κυρίου. 5 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ
μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίασ ὑμῶν ὡσ τῷ χρι-
στῷ, 6 μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡσ ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡσ
δοῦλοι χριστοῦ ποιοῦντεσ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆσ, 7 μετ'
εὐνοίασ δουλεύοντεσ ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ, 8 εἰδότεσ,
ὅ τι ἐὰν ποιήσῃ ἕκαστοσ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου,
εἴτε δοῦλοσ εἴτε ἐλεύθεροσ. 9 καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε
πρὸσ αὐτούσ, ἀνιέντεσ τὴν ἀπειλήν, εἰδότεσ ὅτι καὶ ἑαυτῶν
καὶ ὑμῶν ὁ κύριόσ ἐστιν ἐν οὐρανῷ, καὶ προσωποληψία οὐκ
ἔστιν παρ' αὐτῷ.

10 Τοῦ λοιποῦ ἐνδυναμοῦσθε ἐν τῷ κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει
τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸσ
τὸ δύνασθαι ὑμᾶσ στῆναι πρὸσ τὰσ μεθοδίασ τοῦ διαβόλου,
12 ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸσ αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸσ
τὰσ ἀρχάσ, πρὸσ τὰσ ἐξουσίασ, πρὸσ τοὺσ κοσμοκράτορασ τοῦ
σκότουσ τούτου, πρὸσ τὰ πνευματικὰ τῆσ πονηρίασ ἐν τοῖσ
ἐπουρανίοισ. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ,
ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα
κατεργασάμενοι στῆναι. 14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν
ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆσ δικαιοσύ-
νησ, 15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺσ πόδασ ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγ-
γελίου τῆσ εἰρήνησ, 16 ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντεσ τὸν θυρεὸν τῆσ
πίστεωσ, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πε-
πυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξα-
σθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ
πάσησ προσευχῆσ καὶ δεήσεωσ, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ

---

8 [c] οτι ο εαν | [c] κομιειται 9 [c] και υμων και εαυτων 10 [c] το λοιπον αδελφοι μου | τω pr: [c] (et iam [a]?) om 12 του σκοτουσ: [c] add του αιωνοσ, sed rursus abstersit 18 δια πα. προσευχ. κ. δεη. a seqq seiuncta sunt

5 τησ καρδιασ 6 οφθαλμοδουλειαν 7 μετα | ανθρωπω 8 οτι εκαστοσ εαν τι ποιηση 9 εαυτων: αυτων | ουρανοισ 10 δυναμουσθε | om τω pr 11 μεθοδειασ 12 υμιν 16 om τα sec

5 τ. κυρ. κατ. σαρκ. | τησ καρδιασ 6 οφθαλμοδουλειαν | του χριστου 7 om ωσ 8 οτι ο εαν τι εκαστ. ποιηση | κομιειται πα. του κυρ. 9 οτι και υμων αυτων | ουρανοισ | προσωποληψια 10 το λοιπον αδελφοι μου | om τω pr 11 μεθοδειασ 12 τ. σκοτ. του αιωνοσ τουτ. 16 επι πασιν

ἐν πνεύματι, καὶ εἰσ αὐτὸ ἀγρυπνοῦντεσ ἐν πάσῃ προσκαρτερή-
σει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα
δοθῇ μοι λόγοσ ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματόσ μου, ἐν παρρησίᾳ γνω-
ρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν
ἁλύσει, ἵνα παρρησιάσωμαι ἐν αὐτῷ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖσ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα
γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ ἐν κυ-
ρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ
ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖσ ἀδελφοῖσ καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεωσ ἀπὸ θεοῦ
πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. 24 ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

---

19 [c] μοι δοθη 21 ειδητε: cod ἴδητε | ante γνωρισει scriptum est υ, sed ab ipso * statim notatum; [c] vero ex eo fecit υμιν, tamen ipse rursus delevit (υμιν quod sequitur intactum mansit) | πιστοσ: [a] add διακονοσ 24 αφθαρσια: [c] add αμην

19 μοι δοθη | om του ευαγγελιου 20 ινα αυτο παρρησ. ωσ 21 ειδητε και υμεισ | πιστοσ διακονοσ. In subscriptione ** add εγραφη απο ρωμησ

18 εισ αυτο τουτο 19 μοι δοθειη 20 εν αυτω παρρησι. 21 ειδητ. και υμ. | υμιν γνωρισει | πιστοσ διακονοσ 24 post αφθαρσ. add αμην. Subscriptum est: πρ. εφεσ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ καὶ τιμόθεοσ δοῦλοι χριστοῦ ἰησοῦ πᾶσι τοῖσ
ἁγίοισ ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ
καὶ διακόνοισ. 2 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάν-
τοτε ἐν πάσῃ τῇ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ
τὴν δέησιν ποιούμενοσ 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέ-
λιον ἀπὸ τῆσ πρώτησ ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼσ αὐτὸ
τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενοσ ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι
ἡμέρασ ἰησοῦ χριστοῦ, 7 καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρο-
νεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ,
ἔν τε τοῖσ δεσμοῖσ μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ
εὐαγγελίου συνκοινωνούσ μου τῆσ χάριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ.
8 μάρτυσ γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ πάντασ ὑμᾶσ ἐν σπλάγ-
χνοισ χριστοῦ ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ
αἰσθήσει, 10 εἰσ τὸ δοκιμάζειν τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρι-
νεῖσ καὶ ἀπρόσκοποι εἰσ ἡμέραν χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι
καρπὸν δικαιοσύνησ τὸν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰσ δόξαν καὶ ἔπ-
αινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
μᾶλλον εἰσ προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺσ

---

4 [c] om τη 8 γαρ μου: [c] add εστιν 10 δοκιμαζειν: [c] add υμασ | ειλικρ. [a] nisi ipse * ex emendatione: *αλικρ.

1 τειμοθεοσ | **συνεπισκοποισ 4 om τη 6 χριστου ιησου 9 περισσευση 10 δοκιμαζ. υμασ 11 om τον

Inscriptum: ϛ η πρ. τουσ φιλιππ. επιστολη, ϛ [e] παυλου του αποστολου η πρ. φιλ. επιστ. 1 ιησου χριστου 4 om τη 5 om τησ 6 αχρισ 7 om εν tert | συγκοινων. 8 μου εστιν ο θε. | ιησου χριστου 10 δοκιμαζ. υμασ 11 καρπων δικαι. των

δεσμούσ μου φανεροὺσ ἐν τῷ χριστῷ γεγονέναι ἐν ὅλῳ τῷ
πραιτωρίῳ καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, 14 καὶ τοὺσ πλείονασ τῶν
ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισσοτέρωσ
τολμᾶν ἀφόβωσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲσ μὲν καὶ διὰ
φθόνον καὶ ἔριν, τινὲσ δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσ-
σουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ ἀγάπησ, εἰδότεσ ὅτι εἰσ ἀπολογίαν τοῦ
εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείασ τὸν χριστὸν καταγγέλ-
λουσιν οὐχ ἁγνῶσ, οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖσ δεσμοῖσ μου.
18 τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ,
χριστὸσ καταγγέλλεται. καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χα-
ρήσομαι· 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰσ σωτηρίαν
διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ πνεύματοσ ἰησοῦ
χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν
οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡσ πάντοτε καὶ
νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆσ
εἴτε διὰ θανάτου. 21 ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστόσ, καὶ τὸ ἀποθανεῖν
κέρδοσ. 22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ ἔργου, καὶ
τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν
ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῷ εἶναι· πολλῷ
μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι'
ὑμᾶσ. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ
πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ
ὑμῶν, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐν
ἐμοὶ διὰ τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

27 Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν
καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν

---

13 τω: c om | γεγονεναι: c (et iam a ut vid) γενεσθαι 15 και prim: c om | κηρυσσουσιν a: *κηρυσσειν 16 τον: puncta apposita (a ca) sed rursus (a cb) erasa 23 πολλω: a add γαρ 25 υμων sec: c om 27 ευαγγελιου: a add του χριστου | ειτε απων a: *om | a ακουσω

13 εν χριστω γενεσθαι 17 om τον 18 om πλην 19 γαρ: δε 23 πολλω γαρ 24 επιμειναι εν τη 25 **μένω | υμων sec: om 27 τ. ευαγγελ. του χριστου

13 εν χριστω γενεσθαι 14 om του θεου 16 sq οι μεν εξ εριθειασ usq μου, 17 οι δε εξ αγαπησ usq κειμαι 17 εγειρειν: επιφερειν 18 om οτι 23 συνεχ. γαρ | ς^e πολλω γαρ 24 εν τη σαρκι 25 συμπαραμενω | om υμων sec 27 του εναγγ. του χριστου | ακουσω

ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,
28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτισ
ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ, ὑμῶν δὲ σωτηρίασ, καὶ τοῦτο
ἀπὸ θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ
εἰσ αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 τὸν
αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν
ἐμοί.

II.

1 Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀ-
γάπησ, εἴ τισ κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰ-
κτιρμοί, 2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν
αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντεσ, σύμψυχοι, τὸ αὐτὸ φρονοῦντεσ, 3 μηδὲν
κατ' ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ
ἀλλήλουσ ἡγούμενοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν
ἕκαστοσ σκοποῦντεσ ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων. 5 ἕκαστοι τοῦτο φρο-
νεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, 6 ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπ-
άρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν
ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενό-
μενοσ, 8 καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ ὡσ ἄνθρωποσ ἐταπείνωσεν ἑαυτόν,
γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ τοῦ σταυροῦ.
9 διὸ καὶ ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ
ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ
πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,
11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριοσ ἰησοῦσ χριστόσ,
εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.
12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ
ὡσ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ

---

2 c το εν φρονουντεσ 3 c om κατα 5 ab εκαστοι nova sectio incipit; aliter c qui γαρ ad τουτο add 10 c om χριστου 12 c om εν pr

30 **ιδετε II, 2 *συνψυχοι | το εν φρονουντεσ 3 τουσ υπερεχοντ. 4 εκαστοι 5 εκαστοι ad priora trahi videtur 8 om του 10 om χριστου 12 om ωσ

28 ητισ αυτοισ μεν εστιν | υμιν δε 30 ιδετε II, 1 ει τινα σπλαγχν. 2 το εν φρονουντ. 3 κατα εριθ. | μηδε κατα: η 4 σκοπειτε 5 εκαστοσ (c. prioribus iunctum) | τουτο γαρ φρονεισθω 7 αλλ 8 om του 9 om το pr 10 om χριστου

ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν
κατεργάζεσθε. 13 θεὸσ γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν
καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆσ εὐδοκίασ. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶσ
γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀ-
κέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶσ σκολιᾶσ καὶ διε-
στραμμένησ, ἐν οἷσ φαίνεσθε ὡσ φωστῆρεσ ἐν κόσμῳ, 16 λόγον
ζωῆσ ἔχοντεσ, εἰσ καύχημα ἐμοὶ εἰσ ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ
εἰσ κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰσ κενὸν ἐκοπίασα. 17 ἀλλ᾽ εἰ καὶ σπέν-
δομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν, χαίρω
καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. 18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖσ χαίρετε καὶ
συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ τιμόθεον ταχέωσ πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺσ τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
ψυχον, ὅστισ γνησίωσ τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντεσ
γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ ἰησοῦ χριστοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡσ πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰσ
τὸ εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡσ ἂν ἀφίδω
τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆσ· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸσ
ταχέωσ ἐλεύσομαι πρὸσ ὑμᾶσ. 25 ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην ἐπ-
αφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου,
ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆσ χρείασ μου, πέμψαι
πρὸσ ὑμᾶσ, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντασ ὑμᾶσ ἰδεῖν, καὶ
ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἠσθένη-
σεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸσ ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ
αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
28 σπουδαιοτέρωσ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντεσ αὐτὸν πάλιν
χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότεροσ ὦ. 29 προσδέξασθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ

---

16 ª επεχοντεσ 17 και συνχαιρω suppl ª 24 ª αυτοσ εγω | προσ υμασ: ᶜ om 26 ιδειν: ᶜ om 27 ᶜ θανατου

16 επεχοντεσ | ουδ εισ κενον 17 αλλα ει 18 συνχαιρετε 21 χριστου ιησου 24 om πρ. υμασ 25 επαφροδειτον 26 υμασ παντασ | om ιδειν 27 θανατου 29 προσδεχεσθε

13 ο θεοσ 15 αμωμητα εν μεσω 16 επεχοντεσ 17 συγχαιρω 18 το δ αυτο 21 τα του χριστου ιησου 23 απιδω 24 om πρ. υμασ 26 om ιδειν 27 αλλ | αυτον ηλεη. | επι λυπη 29 προσδεχεσθε

μετὰ πάσησ χαρᾶσ, καὶ τοὺσ τοιούτουσ ἐντίμουσ ἔχετε, [30] ὅτι
διὰ τὸ ἔργον κυρίου μέχρι θανάτου ἤγγισεν, παραβολευσάμενοσ
τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσει τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆσ πρὸσ ἐμὲ
λειτουργίασ.

III.

[1] Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. ταὐτὰ γρά-
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλέσ. [2] βλέπετε
τοὺσ κύνασ, βλέπετε τοὺσ κακοὺσ ἐργάτασ, βλέπετε τὴν κατα-
τομήν. [3] ἡμεῖσ γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λα-
τρεύοντεσ καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ
πεποιθότεσ. [4] καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τισ
δοκεῖ ἄλλοσ πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, [5] περιτομῇ
ὀκταήμεροσ, ἐκ γένουσ ἰσραήλ, φυλῆσ βενιαμείν, ἑβραῖοσ ἐξ
ἑβραίων, κατὰ νόμον φαρισαῖοσ, [6] κατὰ ζῆλοσ διώκων τὴν
ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενοσ ἄμεμπτοσ.
[7] ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν.
[8] ἀλλὰ μενοῦνγε ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον
τῆσ γνώσεωσ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι᾽ ὃν τὰ πάντα
ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα χριστὸν κερδήσω, [9] καὶ
εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων δικαιοσύνην ἐμὴν τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
τὴν διὰ πίστεωσ χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πί-
στει, [10] τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ
καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συνμορφιζόμενοσ τῷ θανάτῳ
αὐτοῦ, [11] εἴπωσ καταντήσω εἰσ τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

---

30 [c] προσ με III, 1 ταυτα: [c] τα αυτα 3 θεου: [c] θεω 4 εγω sec [a] εx πε (*ad περιτομη aberraverat) restituit 6 [c] ζηλον 7 [c] αλλ ατινα 8 μενουνγε: [c] add και | σχυβαλα: [c] add ειναι 9 [c] εμην διχαιοσυνην 10 γνωσεωσ: [a] αναστασεωσ | [c] την χοινω. των παθ. | [c] συνμορφουμενοσ

30 χυριου: χριστου | παραχολευσ.[mai] ? | ινα πληρωση | προσ με III, 1 τα αυτα 5 **περιτομή 7 αλλα ατινα μοι ην 8 μενουνγε: μεν ουν και | του χριστ. ιησ. 9 εμην διχαιοσυνην 10 γνωσεωσ: αναστασεωσ | συμμορφ., sed *συμορφ.[mai 2]

30 χυριου: του χριστου | παραβουλευσαμενοσ | αναπληρωση | προσ με III, 1 τα αυτα 3 θεου: θεω 5 περιτομή | βενιαμιν 6 ζηλον 7 αλλ ατινα 8 μενουνγ. και | σχυβαλ. ειναι 9 εμην διχαιοσυνην 10 γνωσεωσ: αναστασεωσ | και την χοινω. των παθ. | συμμορφουμενοσ 11 την εχ: των

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ
καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ χριστοῦ ἰησοῦ. 13 ἀδελ-
φοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ
μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενοσ, τοῖσ δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοσ,
κατὰ σκοπὸν διώκω εἰσ τὸ βραβεῖον τῆσ ἄνω κλήσεωσ τοῦ θεοῦ
ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο οὖν φρονοῦμεν· καὶ
εἴ τι ἑτέρωσ φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸσ ὑμῖν ἀποκαλύψει·
16 πλὴν εἰσ ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

17 Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺσ
οὕτω περιπατοῦντασ, καθὼσ ἔχετε τύπον ἡμᾶσ. 18 πολλοὶ γὰρ
περιπατοῦσιν, οὓσ πολλάκισ ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων
λέγω, τοὺσ ἐχθροὺσ τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλοσ
ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸσ ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν,
οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντεσ. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖσ
ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον ἰησοῦν χριστόν,
21 ὃσ μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆσ ταπεινώσεωσ ἡμῶν σύν-
μορφον τῷ σώματι τῆσ δόξησ αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ
δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανόσ μου, οὕτωσ στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν κυρίῳ. 3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συν-
λαμβάνου αὐταῖσ, αἵτινεσ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι

---

12 ᶜ δε ει και | και ᵃ: *ει 15 ᶜ om ουν sec 16 στοιχειν: ᶜ add κανονι το αυτο φρονειν 21 αυτω: ᶜ εαυτω IV, 3 ᶜ συνζυγε

12 δε ει και | om ιησου 13 ουπω: ου 15 om ουν sec | φρονωμεν (17 ουτω cum ℵ) 21 συμμορφ. IV, 1 ουτω | αγαπητοι: add μου

12 δε ει και | κατεληφθην | του χριστ. ιησ. 13 ουπω: ου 14 επι το βραβ. 15 om ουν sec | φρονωμεν 16 στοιχειν: add κανονι, το αυτο φρονειν 17 συμμιμηται 21 συμμορφον et praem εισ το γενεσθαι αυτο | υποταξ. εαυτω IV, 2 ϛ ευωδιαν 3 ναι: και (ex errore ut videtur) | συζυγε γνησιε | συλλαμβ.

μετὰ καὶ κλήμεντοσ καὶ τῶν συνεργῶν μου καὶ τῶν λοιπῶν,
ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆσ.
4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπι-
εικὲσ ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποισ· ὁ κύριοσ ἐγγύσ. 6 μη-
δὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ'
εὐχαριστίασ τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸσ τὸν θεόν.
7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει
τὰσ καρδίασ υμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα
δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ
καὶ εἴ τισ ἔπαινοσ, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρ-
ελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε·
καὶ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν.
10 'Εχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε
τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ
ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἶσ εἰμὶ αὐτάρκησ
εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν καὶ πε-
ρισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί
με. 14 πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε, συγκοινωνήσαντέσ μου τῇ θλίψει.
15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖσ, φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγε-
λίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ μακαιδονίασ, οὐδεμία μοι ἐκκλησία
ἐκοινώνησεν εἰσ λόγον δόσεωσ καὶ λήμψεωσ εἰ μὴ ὑμεῖσ μόνοι,
16 ὅτι καὶ ἐν θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶσ εἰσ τὴν χρείαν μοι
ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρ-
πὸν τὸν πλεονάζοντα εἰσ λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ
περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενοσ παρὰ ἐπαφροδείτου τὰ παρ'
ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίασ, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ
θεόσ μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτοσ αὐτοῦ

---

3 [c] και των λοιπ. συνεργ. μου 13 με: [c] add χριστω 18 παρα: [a] απο 19 [c] κατα τον πλουτον

3 και των λοιπων συνεργ. μου 14 συνκοιν. 15 μακεδον. 16 θεσσαλονειχη 17 αλλα

3 και των λοιπων συνεργ. μου 6 μετα ευχ. 12 οιδα δε ταπει. 13 με: add χριστω 15 μακεδον. | ληψεως 18 επαφροδιτου 19 τον πλουτον

δόξῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶσ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἅ-
γιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆσ καίσαροσ οἰκίασ. 23 ἡ χάρισ τοῦ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

---

19 [a] **εν δοξη 20 ημων: *add ω, [c] del**

19 εν δοξη 22 εκ: απο 23 om αμην. In subscriptione ** add εγραφη απο ρωμησ

19 εν δοξη 23 τ. κυριου: add ημων | μετα παντων υμων. Subscriptum est: πρ. φιλιππ. εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ 2 τοῖσ ἐν κολοσσαῖσ ἁγίοισ καὶ πιστοῖσ
ἀδελφοῖσ ἐν χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντεσ τὴν
πίστιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰσ πάν-
τασ τοὺσ ἁγίουσ, 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν
τοῖσ οὐρανοῖσ, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆσ ἀληθείασ τοῦ
εὐαγγελίου 6 τοῦ παρόντοσ εἰσ ὑμᾶσ, καθὼσ καὶ ἐν παντὶ τῷ
κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον, καθὼσ καὶ ἐν
ὑμῖν, ἀφʼ ἧσ ἡμέρασ ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ
θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼσ ἐμάθατε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ
συνδούλου ἡμῶν, ὅσ ἐστιν πιστοσ ὑπὲρ ἡμῶν διακονοσ τοῦ χρι-
στοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσασ ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 διὰ
τοῦτο καὶ ἡμεῖσ, ἀφʼ ἧσ ἡμέρασ ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ
ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνω-
σιν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευμα-

---

4 κυριω: [c] χριστω **7** [c] υπερ υμων

In titulo * (ed. [mai 2] *-ο-, * **al. m.** -α-) κολασσαεισ **2 om** και κυρ. ιησ. χρι. **3 om** και | **om** χριστ. | περι: υπερ **4** εν χριστω ιησου | **om** ην εχετε **7** εμαθετε **9 om** και αιτουμενοι

Inscriptum est: ς η πρ. κολασσαεισ επιστολη παυλου, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. κολοσσαεισ επιστολη **1** ιησου χριστου **2** ς κολασσαισ **4** εν χριστω ιησου | ην εχετε: την **6** εστιν: και εστι | **om** και αυξανομ. **7** καθωσ και | εμαθετε | υπερ υμων

τικῇ, 10 περιπατῆσαι ἀξίωσ τοῦ κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντεσ καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώ-
σει τοῦ θεοῦ, 11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτοσ
τῆσ δόξησ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ
χαρᾶσ 12 εὐχαριστοῦντεσ τῷ θεῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ
τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, 13 ὃσ ἐρρύσατο
ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σκότουσ καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν
βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ ἀγάπησ αὐτοῦ, 14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπο-
λύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, 15 ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ
τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ πάσησ κτίσεωσ, 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτί-
σθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ
τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι.
τὰ πάντα δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ αὐτόσ ἐστιν
πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν· 18 καὶ αὐτόσ
ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ· ὅσ ἐστιν ἀρχή,
πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ πρωτεύων,
19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, 20 καὶ
δι᾽ αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιήσασ
διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι᾽ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ
τῆσ γῆσ εἴτε τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 21 καὶ ὑμᾶσ ποτὲ ὄντασ
ἀπηλλοτριωμένουσ καὶ ἐχθροὺσ τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖσ ἔργοισ τοῖσ
πονηροῖσ, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆσ σαρκὸσ
αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, παραστῆσαι ὑμᾶσ ἁγίουσ καὶ
ἀμώμουσ καὶ ἀνεγκλήτουσ κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε
τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι
ἀπὸ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντοσ

---

10 περιπατησαι: [c] add υμασ | [c] αυξαν. εν τη 16 τα παντα: [c] add τα | επι: [c] τα επι 18 [c] πρωτ. εκ των

10 αρεσκειαν 12 τω θεω: αμα τω | τω καλεσαντι και ικανωσαντι 13 *ερυσατο 14 εσχομεν 18 η αρχη πρωτ. εκ των 20 om δι αυτου sec | om τησ 21 αποκατηλλαγητε 22 om αυτου sec

10 περιπατησ. υμασ | αρεσκειαν | εισ την επιγνωσιν 12 om θεω | ημασ 14 απολυτρωσιν: add δια του αιματοσ αυτου 16 εν: τα εν | επι: τα επι 18 πρωτ. εκ των 22 om αυτου sec

ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλοσ
κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ.
[24] Νῦν χαίρω ἐν τοῖσ παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου ὑπὲρ τοῦ σώματοσ αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, [25] ἧσ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλοσ διάκονοσ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν
δοθεῖσάν μοι εἰσ ὑμᾶσ πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, [26] τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ, [27] οἷσ ἠθέλησεν ὁ
θεὸσ γνωρίσαι τίσ ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τοῦ μυστηρίου τοῦ ἐν
τοῖσ ἔθνεσιν, ὅσ ἐστιν χριστὸσ ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶσ τῆσ δόξησ, [28] ὃν
ἡμεῖσ καταγγέλλομεν, νουθετοῦντεσ πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντεσ πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν
πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ· [29] εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ
ἐν δυνάμει.

II.

[1] Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῶν ἐν λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου, [2] ἵνα
παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ ἐν ἀγάπῃ καὶ
εἰσ πᾶν πλοῦτοσ τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ, εἰσ ἐπίγνωσιν
τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ πατρὸσ χριστοῦ, [3] ἐν ᾧ εἰσὶν πάντεσ οἱ
θησαυροὶ τῆσ σοφίασ καὶ γνώσεωσ ἀπόκρυφοι. [4] τοῦτο λέγω ἵνα
μηδεὶσ ὑμᾶσ παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. [5] εἰ γὰρ καὶ τῇ

23 πασῃ: [c] add τη | κηρ. κ. αποστολοσ: [c] διακονοσ 24 υπερ [a]: [*] om, [c] μου υπερ 25 παυλοσ: [c] om 27 [c] του μυστ. τουτου εν 28 [c] εν χριστ. ιησου II, 1 [c] εορακασιν | μου: [a] add εν σαρκι 2 συμβιβασθεντεσ: [c] -ντων sed rursus abstersum [c] εισ παντα πλουτον | [c] και πατροσ του χριστου 3 [c] και τησ γνω. 4 [c] τουτο δε | μηδεισ: [c] μη τεισ

23 κηρ. κ. αποστολ.: διακονοσ 25 om παυλοσ 27 τι το πλουτοσ | του εν. τουτου εν | ο εστιν χρ. II, 1 λαοδικεια | εωρακαν | μου: add εν σαρκι 2 om πατροσ

23 εν πασῃ τη | κηρ. κ. αποστ.: διακονοσ 24 μου υπερ υμων 25 om παυλοσ 26 νυνι δε 27 του εν: τουτου εν 28 εν χριστω ιησου II, 1 υπερ: περι | λαοδικεια | εωρακασι | μου εν σαρκι 2 συμβιβασθεντων | παντα πλουτον | του θεου και πατροσ και του χριστου 3 και τησ γνω. 4 τουτο δε | ινα μη τισ

σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆσ εἰσ χριστὸν πίστε-
ωσ ὑμῶν. [6] ὡσ οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον,
ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, [7] ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι καὶ
βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει καθὼσ ἐδιδάχθητε, περισσεύοντεσ ἐν
εὐχαριστίᾳ. [8] βλέπετε μή τισ ἔσται ὑμᾶσ ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆσ
φιλοσοφίασ καὶ κενῆσ ἀπάτησ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ-
πων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ χριστόν, [9] ὅτι
ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆσ θεότητοσ σωματικῶσ,
[10] καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσησ
τῆσ ἀρχῆσ ἐκκλησίασ, [11] ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχει-
ροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματοσ τῆσ σαρκόσ, ἐν τῇ
περιτομῇ τοῦ χριστοῦ, [12] συνταφέντεσ αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι,
ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐνεργείασ τοῦ θεοῦ
τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· [13] καὶ ὑμᾶσ νεκροὺσ ὄντασ
τοῖσ παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν, συνε-
ζωοποίησεν ὑμᾶσ σὺν αὐτῷ, χαρισάμενοσ ἡμῖν πάντα τὰ παρα-
πτώματα, [14] ἐξαλείψασ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖσ δόγμασιν,
ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῶν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώ-
σασ αὐτὸ τῷ σταυρῷ, [15] ἀπεκδυσάμενοσ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξου-
σίασ ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσασ αὐτοὺσ ἐν αὐτῷ.
[16] Μὴ οὖν τισ ὑμᾶσ κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἑορτῆσ ἢ νουμηνίασ ἢ σαββάτων, [17] ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόν-
των, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ. [18] μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω

---

7 [a] εποικοδομ. εν αυτω | περισσευοντεσ: [c] add εν αυτω 10 εκκλησιασ: [c] και εξουσιασ 11 σωματοσ: [c] add των αμαρτιων 12 [c] βαπτισμω 13 [a] οντασ εν τοισ | υμασ sec: [c] om | ημιν: [c] υμιν 14 [a] υπεναντ. ημιν 17 [c] om του

7 εποικοδ. εν αυτω | om εν post βεβαιουμ. | εν αυτη εν ευχαρ. 8 υμασ εσται 10 ο εστιν | om τησ | εκκλησιασ: και εξουσιασ 11 * απεγδυσει 12 βαπτισμω | εκ των νεκρ. 13 συνεζωοπ. ημασ 14 υπεναντ. ημιν 15 και εδειγματ. 16 και εν ποσει | νεομηνιασ 17 ο εστιν

7 εποικοδ. εν αυτω | εν αυτη εν ευχαρ. 8 υμασ εσται 10 om τησ | εκκλησιασ: και εξουσιασ 11 σωματοσ: add των αμαρτιων 12 εκ των νεκρ. 13 εν τοισ παραπτ. | om υμασ post συνεζω. | 5° υμιν 14 υπεναντ. ημιν 15 εν αὐτω

θέλων ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν
ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ τῆσ σαρκὸσ αὐτῶν,
19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν
ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξῃ
τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. 20 εἰ ἀπεθάνετε οὖν σὺν χριστῷ ἀπὸ τῶν
στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·
21 μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃσ, 22 ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν
τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώ-
πων; 23 ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ
καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ
πρὸσ πλησμονὴν τῆσ σαρκόσ.

III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε ἐν χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χρι-
στὸσ ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ
ἐπὶ τῆσ γῆσ. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν
τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν,
τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, πορνίαν, ἀκα-
θαρσίαν, πάθοσ, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτισ
ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 δι᾽ ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺσ
υἱοὺσ τῆσ ἀπειθείασ. 7 ἐν οἷσ καὶ ὑμεῖσ περιεπατήσατέ ποτε,
ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοισ. 8 νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε τὰ πάντα, ὀργήν, θυ-
μόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν,
9 μὴ ψεύδεσθε εἰσ ἀλλήλουσ, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρω-
πον σὺν ταῖσ πράξεσιν αὐτοῦ 10 καὶ ἐπενδυσάμενοι τὸν νέον τὸν

---

18 [a] θελων εν ταπ. | cod των μελλοντων αγγελων, sed [a] notavit μελλ. | [c] α μη εοραχεν | αυτων: [a] αυτου 19 [a] αυξει 20 cod αποθανετε | ουν: [a] del, [c] ante αποθ. transp III, 1 εν χριστω: [a] τω χρ. | [a] εστιν εν δεξ. 5 μελη: [c] add υμων 8 αποθεσθε: [a] add και υμεισ 10 [c] ενδυσαμενοι

18 θελων εν ταπ. | εωραχεν | αυτων: αυτου 19 συνβιβαζ. | αυξει 20 om ουν 23 εθελοθρησχεια | om και post ταπεινοφρ. | αφειδεια III, 1 συνηγ. τω χρ. | εστιν εν δεξ. 4 ημων 5 πορνειαν 6 om επι τ. υι. τησ απειθειασ 8 αποθεσθ. και υμεισ 10 ενδυσαμενοι

18 εν ταπεινοφρ. | α μη εωραχεν | αυτων: αυτου 19 αυξει 20 ει ουν απ. συν τω χρ. 23 εθελοθρησχεια III, 1 συνηγ. τω χρ. | εστιν εν δεξ. 4 ημων 5 τ. μελη υμων | πορνειαν 7 εζ. εν αυτοισ 8 αποθεσθ. και υμεισ 10 ενδυσαμενοι

ἀνακαινούμενον εἰσ ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντοσ αὐτόν,
11 ὅπου οὐκ ἔνι ἕλλην καὶ ἰουδαῖοσ, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία,
βάρβαροσ, σκύθησ, δοῦλοσ, ἐλεύθεροσ, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν
χριστόσ.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡσ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-
νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰ-
τητα, μακροθυμίαν, 13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυ-
τοῖσ, ἐάν τισ πρόσ τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼσ καὶ ὁ θεὸσ ἐχαρί-
σατο ὑμῖν, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, 14 ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοισ τὴν ἀγάπην,
ὅσ ἐστιν σύνδεσμοσ τῆσ τελειότητοσ. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ χρι-
στοῦ βραβευέτω ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, εἰσ ἣν καὶ ἐκλήθητε
ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου
ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίωσ, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντεσ καὶ
νουθετοῦντεσ ἑαυτούσ, ψαλμοῖσ ὕμνοισ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ ἐν
χάριτι ᾄδοντεσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι
ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ, εὐχαριστοῦντεσ τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκεσ, ὑποτάσσεσθε τοῖσ ἀνδράσιν, ὡσ ἀνῆκεν ἐν
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρεσ, ἀγαπᾶτε τὰσ γυναῖκασ καὶ μὴ πικραίνε-
σθε πρὸσ αὐτάσ. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν κατὰ
πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρεσ, μὴ
παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι,
ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ, μὴ ἐν ὀφθαλ-
μοδουλίαισ ὡσ ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίασ φο-
βούμενοι τὸν κύριον. 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆσ ἐργάζεσθε ὡσ

---

11 [c] τα παντα 13 θεοσ: [c] et iam [a]? χριστοσ | υμιν: [c] correcturus erat ημιν, sed η rursus abstersit 14 οσ: [c] ητισ 15 χριστου: [c] θεου 16 κυριου: [c] χριστου | ψαλμοισ etc ad sqq trahuntur | [c] εν τη χαριτι 17 [c] του κυριου 19 [c] τασ εαυτων γυναικασ 22 κυριον: [c] θεον 23 [c] παν ο εαν

11 τα παντα 12 om και 13 θεοσ: κυριοσ 14 ο εστιν 15 om ενι 16 κυριου: χριστου | εν τη χαριτι 17 αν: εαν | om χριστου 21 μη ερεθιζετε 22 οφθαλμοδουλεια | αλλα εν

11 τα παντα 12 οικτιρμων | πραοτητα 13 θεὸσ: χριστοσ 14 ητισ εστι 15 χριστου: θεου 16 κυριου: χριστου | ψαλμ. και υμν. και | εν τη καρδια | θεω: κυριω 17 om χριστου | και πατρι 18 τοισ ιδιοισ ανδρ. 20 εστιν ευαρεστ. τω κυρ. 21 μη ερεθιζετε 22 οφθαλμοδουλειαισ | κυριον: θεον 23 και παν ο,τι εαν

τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ, 24 εἰδότεσ ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπο-
λήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆσ κληρονομίασ. τῷ κυρίῳ χρι-
στῷ δουλεύετε. 25 ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ
ἔστιν προσωποληµψία.

IV.

1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖσ δούλοισ παρέ-
χεσθε, εἰδότεσ ὅτι καὶ ὑμεῖσ ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντεσ ἐν εὐχαριστίᾳ,
3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸσ ἀνοίξῃ ἡμῖν θύ-
ραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ
δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι. 5 ἐν σοφίᾳ
περιπατεῖτε πρὸσ τοὺσ ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. 6 ὁ λό-
γοσ ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένοσ, εἰδέναι πῶσ δεῖ
ὑμᾶσ ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ δὲ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ
ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ
εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶ τε τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ
καρδίασ ὑμῶν, 9 σὺν ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ,
ὅσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ἡμᾶσ ἀρίσταρχοσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου, καὶ
μάρκοσ ὁ ἀνεψιὸσ βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάσ, ἐὰν ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ δέξασθε αὐτόν, 11 καὶ ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ ἰοῦστοσ,
οἱ ὄντεσ ἐκ περιτομῆσ· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, οἵτινεσ ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶσ
ἐπαφρᾶσ ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλοσ χριστοῦ ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νοσ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖσ προσευχαῖσ, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ

---

24 [c] λημψεσθε 25 [c] κομισεται IV, 1 παρεχεσθε: [c] -σθαι (sic) | [c] ουρανοισ 2 γρηγορ.: [a] add εν αυτη 7 δε: [c] om | διακονοσ: [c] add και συνδουλοσ 8 γνω τε: [c] om τε | υμων pr: [c] η super υ notaverat sed rursus abstersit 9 υμων: [c] ut v. 8 | [c] γνωρισουσιν 12 υμων sec: [*] ημων, sed υ iam ante [c] substitutum | [c] ινα στητε

23 om και 25 κομισεται IV, 2 εν αυτη εν ευχαρ. 3 χριστου: [*] θεου | δι ον 7 om δε | διακονοσ: add και συνδουλοσ 9 γνωρισουσιν

24 αποληψεσθε | τω γαρ κυρ. 25 ο δε αδικ. | προσωποληψια IV, 1 ουρανοισ 2 εν αυτη εν ευχαρ. 7 om δε | διακονοσ: add και συνδουλοσ 8 om τε 12 om ιησου | ινα στητε

πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. [13] μαρτυρῶ γὰρ
αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικίᾳ καὶ
τῶν ἐν ἱεραπόλει. [14] ἀσπάζεται ὑμᾶσ λουκᾶσ ὁ ἰατρὸσ καὶ δη-
μᾶσ. [15] ἀσπάσασθε τοὺσ ἐν λαοδικίᾳ ἀδελφοὺσ καὶ νυμφᾶν καὶ
τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. [16] καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ'
ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ
ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ λαοδικίασ ἵνα καὶ ὑμεῖσ ἀναγνῶτε.
[17] καὶ εἴπατε ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβεσ ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖσ.
[18] [c] Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

---

18 υμων: [c] add αμην

13 λαοδικεια 15 λαοδικεια | ** νύμφαν | οικον αυτησ 16 om η επιστολη | λαοδικεων | λαοδικειασ. In subscriptione ** κολοσσ., item ** add εγραφη απο ρωμησ

12 πεπληρωμενοι 13 ζηλον πολυν | λαοδικεια 15 λαοδικεια | αυτου 16 λαοδικεων | λαοδικειασ 18 υμων: add αμην. Subscriptum est: προσ κολοσσαεισ (ς κολασσ.) εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α.

I.

1 Παῦλοσ καὶ σιλουανὸσ καὶ τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσα-
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνείαν
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτωσ μνημο-
νεύοντεσ ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆσ πίστεωσ καὶ τοῦ κόπου τῆσ ἀ-
γάπησ καὶ τῆσ ὑπομονῆσ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, 4 εἰδότεσ, ἀδελ-
φοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐ-
αγγέλιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰσ ὑμᾶσ ἐν λόγῳ μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ
πολλῇ, καθὼσ οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ὑμῖν δι᾽ ὑμᾶσ. 6 καὶ ὑμεῖσ
μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον
ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶσ πνεύματοσ ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι
ὑμᾶσ τύπουσ πᾶσιν τοῖσ πιστεύουσιν ἐν τῇ μακαιδονίᾳ καὶ ἐν
τῇ ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ᾽ ὑμῶν ἐξήχηται ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ οὐ μόνον ἐν
τῇ μακαιδονίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστισ

---

2 μνειαν: [c] add υμων 8 [a] αφ υμ. γαρ | θεου: [c] κυριου | αλλα εν: *omiserat ut [vid] ε

In titulo est θεσσαλονειχεισ 1 θεσσαλονειχεων | om απο θεου πα. ημ. κ. κυρ. ιησ. χρ. 4 om του 5 om του θεου | εγενηθ. εν υμιν 6 χαρασ και πνευμ. 7 τυπον | μακεδον. 8 αφ υμ. γαρ | θεου: κυριου | μακεδ. | om εν τη sec loco | αλλ εν

Inscriptum est: ς η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλ. πρωτη επιστολη, ς[e] παυλ. του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστ. πρωτ. 2 μνειαν: add υμων 4 om του 5 om του θεου | και εν πληροφ. | εγεν. εν υμιν 7 μακεδ. | om εν sec 8 αφ υμ. γαρ | θεου: κυριου | μακεδ. | om εν τη sec loco | αλλα και εν πα.

ὑμῶν ἡ πρὸσ τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶσ
λαλεῖν τι. 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον
ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πῶσ ἐπεστρέψατε πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ
τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰη-
σοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ὀργῆσ τῆσ ἐρχομένησ.

II.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸσ
ὑμᾶσ, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντεσ καὶ ὑβρισθέν-
τεσ καθὼσ οἴδατε ἐν φιλίπποισ, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ
ἡμῶν λαλῆσαι πρὸσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ
ἀγῶνι. 3 ἡ γὰρ παράκλησισ ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνησ οὐδὲ ἐξ ἀ-
καθαρσίασ οὐδὲ ἐν δόλῳ, 4 ἀλλὰ καθὼσ δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ
τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτωσ λαλοῦμεν, οὐχ ὡσ
ἀνθρώποισ ἀρέσκοντεσ ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰσ καρδίασ
ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίασ ἐγενήθημεν, καθὼσ
οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίασ, θεὸσ μάρτυσ, 6 οὔτε ζη-
τοῦντεσ ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων·
δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡσ χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενή-
θημεν νήπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡσ ἂν τροφὸσ θάλπῃ τὰ ἑαυτῆσ
τέκνα, 8 οὕτωσ ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν
οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰσ ἑαυτῶν ψυχάσ,
διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί,
τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι
πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν ὑμῖν τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖσ μάρτυρεσ καὶ ὁ θεόσ, ὡσ ὁσίωσ καὶ
δικαίωσ καὶ ἀμέμπτωσ ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,

---

4 [c] τω θεω 5 εν sec: [c] om 7 νηπιοι: [c] ηπιοι | [c] ωσ εαν 9 υμιν: [a] εισ υμασ

8 ημασ: *υμασ 9 περι υμων II, 2 *επαρησιασαμεθα 5 κολακειασ | om εν sec 7 ωσ εαν 8 ηυδοκουμεν 9 εκηρυξ. εισ υμασ

8 ημασ εχειν 9 εχομεν 10 om των sec | απο τησ οργ. II, 2 αλλα και 3 ουτε εν 4 τω θεω 5 κολακειασ 7 αλλ | ηπιοι 8 ιμειρομενοι | γεγενησθε 9 νυκτοσ γαρ | εκηρυξ. εισ υμασ

11 καθάπερ οἴδατε ὡσ ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡσ πατὴρ τέκνα ἑαυ-
τοῦ παρακαλοῦντεσ καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι
εἰσ τὸ περιπατεῖν ὑμᾶσ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ τοῦ καλέσαντοσ ὑμᾶσ
εἰσ τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί-
πτωσ, ὅτι παραλαβόντεσ λόγον ἀκοῆσ παρ᾽ ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέ-
ξασθε, οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼσ ἔστιν λόγον θεοῦ, ὃσ
καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖσ γὰρ μιμηταὶ
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν
τῇ ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖσ
ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼσ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰου-
δαίων, 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησοῦν καὶ τοὺσ
προφήτασ, καὶ ἡμᾶσ ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ
πᾶσιν ἀνθρώποισ ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶσ τοῖσ ἔθνεσιν
λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰσ τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰσ ἁμαρ-
τίασ πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἡ ὀργὴ εἰσ τέλοσ.
17 ἡμεῖσ δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντεσ ἀφ᾽ ὑμῶν πρὸσ καιρὸν
ὥρασ προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρωσ ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν
ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, ἐγὼ μὲν παῦλοσ καὶ ἅπαξ καὶ δίσ, καὶ
ἐνέκοψεν ἡμᾶσ ὁ σατανᾶσ. 19 τίσ γὰρ ἡμῶν ἐλπὶσ ἢ χαρὰ ἢ
στέφανοσ καυχήσεωσ, οὐχὶ καὶ ὑμεῖσ, ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖσ γάρ ἐστε ἡ δόξα
ἡμῶν καὶ χαρά.

---

13 καθωσ: [a] add αληθωσ | υμιν: cod ημιν 14 υμεισ γαρ usq εκκλ. τ. θεου: ab his scriptor rursus ad εδεξασθε ου usque πιστευουσιν deflexit repetiitque etiam υμεισ γ. μιμ. (h. l. inepte μιμηθητε scriptum) εγεν. usq θεου. Errorem notavit [a] 19 [c] η ουχι και 20 [c] η χαρα

11 παρακαλουντεσ: add υμασ 12 καλουντοσ 13 καθωσ: add αληθωσ 16 om τασ αμαρτιασ | εφθακεν | η οργ. επ αυτ. 19 η ουχι και 20 και η χαρ.

11 παρακαλουντ. υμασ 12 μαρτυρουμενοι | περιπατησαι | καλουντοσ 13 om και prim | καθ. εστ. αληθωσ 14 ταὐτὰ 15 τ. ιδιουσ προφητ. | ς υμασ (ex errore) 18 διο 19 η ουχι και | ιησου χριστου 20 κ. η χαρα

III.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντεσ ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν
ἀθήναισ μόνοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
διάκονον θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰσ τὸ στηρίξαι
ὑμᾶσ καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν 3 τὸ μηδένα
σαίνεσθαι ἐν ταῖσ θλίψεσι ταύταισ. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰσ
τοῦτο κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸσ ὑμᾶσ ἦμεν, προελέγομεν
ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼσ καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.
5 διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰσ τὸ γνῶναι τὴν πί-
στιν ὑμῶν, μήπωσ ἐπείρασεν ὑμᾶσ ὁ πειράζων καὶ εἰσ κενὸν
γένηται ὁ κόποσ ἡμῶν. 6 ἄρτι δὲ ἐλθόντοσ τιμοθέου πρὸσ ἡμᾶσ
ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν ὑμῶν πίστιν καὶ τὴν
ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
ἐπιποθοῦντεσ ἡμᾶσ ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ, 7 διὰ τοῦτο
παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλί-
ψει ἡμῶν διὰ τῆσ ὑμῶν πίστεωσ, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖσ
στήκητε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ κυρίῳ
ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι'
ὑμᾶσ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν, 10 νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ὑπερ-
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰσ τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ κατ-
αρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆσ πίστεωσ ὑμῶν; 11 αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ
καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν ἰησοῦσ κατευθύναι τὴν
ὁδὸν ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ. 12 ὑμᾶσ δὲ ὁ κύριοσ πλεονάσαι καὶ πε-
ρισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ, καθάπερ
καὶ ἡμεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, 13 εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ
ἀμέμπτουσ ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁ-
γίων αὐτοῦ, ἀμήν.

---

8 [c]στηκετε 9 κυριω: [c]θεω | κυριου: [c]θεου 11 ημων sec[c]: *υμων 13 αμην: [c]del

1 διοτι 2 διακον. θεου: συνεργον 5 την υμων πιστ. 6 om υμων ante πιστιν 8 στηκετε[mal 2] 9 τω θεω ανταπ. | *περι ημων | κυριου: θεου 13 αμεμπτωσ | *αγιοσυνη | om αμην

1 ευδοκησαμεν 2 και διακο. θε. και συνεργον ημων | παρακαλεσαι: add υμασ | υπερ: περι 3 τω μηδενα 6 om υμων ante πιστιν 7 θλιψ. και αναγκ. 9 τω θεω ανταπ. 10 κυριου: θεου 11 ιησουσ χριστοσ 13 ιησου χριστου | om αμην

IV.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶσ καὶ παρακαλοῦμεν
ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ, καθὼσ παρελάβετε παρ᾽ ἡμῶν τὸ πῶσ δεῖ
ὑμᾶσ περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼσ καὶ περιπατεῖτε, ἵνα
περισσεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνασ παραγγελίασ δεδώ-
καμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα
τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸσ ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ τῆσ πορνείασ,
4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦοσ κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ
καὶ ἐν τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίασ, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη
τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν
τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικοσ κύριοσ περὶ
πάντων τούτων, καθὼσ καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυρά-
μεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ᾽ ἐν
ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν
θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰσ ὑμᾶσ.

9 Περὶ δὲ τῆσ φιλαδελφίασ οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν·
αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ·
10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ὑμῶν ἐν ὅλῃ
τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν
μᾶλλον 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια
καὶ ἐργάζεσθαι ταῖσ ἰδίαισ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγ-
γείλαμεν, 12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ
μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμω-
μένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλ-
πίδα. 14 εἰ γὰρ ἐπιστεύομεν ὅτι ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη,
οὕτωσ καὶ ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν

---

3 τησ: c πασησ 4 c om εν sec 6 c ο κυριοσ 8 c δοντα 9 c εχομεν 10 υμων: c τουσ 11 c om ιδιαισ | c παρηγγειλ. υμιν 13 καθωσ: c ωσ 14 c πιστευομεν

1 **το λοιπον | *om ουν | om τω | ινα καθωσ παρελ. | περισσευσητε 2 εδωκαμεν 4 **ενα εκαστον | om εν sec 7 αλλα εν 8 om και 9 ειχομεν 10 αυτο και εισ | υμων: τουσ 11 om ιδιαισ 14 πιστευομεν | ουτωσ ο θε. και τουσ

1 το λοιπον | om τω | om καθ. και περιπατ. 2 εδωκαμεν 4 om εν sec 6 εκδ. ο κυρ. 8 δοντα | εισ ημασ 10 υμων: τουσ 13 θελω | κεκοιμημενων 14 πιστευομεν

αὐτῷ. [15] τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ
ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ
φθάσωμεν τοὺσ κοιμηθέντασ, [16] ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύ-
σματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται
ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον,
[17] ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλιπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ
ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα·
καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. [18] ὥστε παρακαλεῖτε
ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.

V.

[1] Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν
ἔχετε τοῦ γράφεσθαι ὑμῖν· [2] αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι
ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. [3] ὅταν λέ-
γωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ αὐτοῖσ ἐπίσταται
ὄλεθροσ, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκ-
φύγωσιν. [4] ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα
ὑμᾶσ ὡσ κλέπτησ καταλάβῃ· [5] πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ
ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρασ· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ. [6] ἄρα
οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡσ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νή-
φωμεν. [7] οἱ γὰρ καθεύδοντεσ νυκτὸσ καθεύδουσιν, καὶ οἱ με-
θυσκόμενοι νυκτὸσ μεθύουσιν. [8] ἡμεῖσ δὲ ἡμέρασ ὄντεσ νήφωμεν,
ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεωσ καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σω-
τηρίασ, [9] ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶσ ὁ θεὸσ εἰσ ὀργήν, ἀλλὰ εἰσ περι-
ποίησιν σωτηρίασ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, [10] τοῦ
ἀποθανόντοσ περὶ ἡμῶν ἵνα, εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν,
ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. [11] διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ καὶ
οἰκοδομεῖτε εἰσ τὸν ἕνα, καθὼσ καὶ ποιεῖτε.

---

1 [c] om του 3 [c] οταν δε 6 [c] ωσ και οι 8 πιστεωσ: [c] add και αγαπησ 10 [c] υπερ ημων

15 παρουσ. τ. ιησου 17 περιλειμενοι (sic neque correctum) | συν κυριω: εν κυρ. V, 1 om του | υμιν γραφεσθ. 3 οταν δε | επιστατ. αυτοισ 4 ωσ κλεπτασ 7 οι μεθυοντεσ 8 πιστεωσ και αγαπησ 9 ο θεοσ ημασ | om χριστου

17 περιλειπομενοι V, 1 om του | υμιν γραφεσθ. 2 η ημερα 3 οταν γαρ | εφι-σταται 5 om γαρ 6 ωσ και οι 8 πιστεωσ και αγαπησ 9 αλλ εισ 10 υπερ ημων

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺσ κοπιῶντασ
ἐν ὑμῖν καὶ προϊστανομένουσ ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντασ
ὑμᾶσ, 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺσ ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ
ἔργον αὐτῶν, καὶ εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖσ.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺσ ἀτά-
κτουσ, παραμυθεῖσθε τοὺσ ὀλιγοψύχουσ, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν,
μακροθυμεῖτε πρὸσ πάντασ. 15 ὁρᾶτε μή τισ κακὸν ἀντὶ κακοῦ
τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰσ ἀλλήλουσ
καὶ εἰσ πάντασ. 16 πάντοτε χαίρετε. 17 ἀδιαλείπτωσ προσεύχεσθε.
18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ
ἰησοῦ εἰσ ὑμᾶσ. 19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. 20 προφητείασ μὴ
ἐξουθενεῖτε. 21 πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε. 22 ἀπὸ
παντὸσ εἴδουσ πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρή-
νησ ἁγιάσαι ὑμᾶσ ὁλοτελεῖσ, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα
καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτωσ ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸσ ὁ καλῶν ὑμᾶσ, ὃσ καὶ
ποιήσει. 25 ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺσ ἀδελφοὺσ πάντασ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
27 ὁρκίζω ὑμᾶσ τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
τοῖσ ἀδελφοῖσ. 28 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α

---

13 c om και sec 15 c αποδω | c και εισ αλληλ. 18 του: c om 21 c παντα δε
27 c τοισ αγιοισ αδελφ.

12 προϊσταμενουσ 13 ηγεισθε | υπερεκπερισσωσ | om και sec | εν εαυτοισ
15 αποδω | και εισ αλληλ. 18 om του 19 *ζβεννυτε 21 παντα δε 25 και περι
27 ενορκιζω 28 om αμην. In subscriptione est θεσσαλονειχεισ, **add εγραφη
απο αθηνων

12 προϊσταμενουσ 13 om και sec | εν εαυτοισ 15 αποδω | και εισ αλληλ.
18 om του 27 τοισ αγιοισ αδελφ. Subscriptum est: πρ. θεσσαλ. πρωτη εγραφη
απο αθηνων.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β.

Ι.

[1] Παῦλοσ καὶ σιλουανὸσ καὶ τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσα-
λονικέων ἐν θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ. [2] χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
[3] Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
φοί, καθὼσ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ
πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸσ ἑκάστου πάντων εἰσ ἀλλήλουσ, [4] ὥστε
αὐτοὺσ ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ,
ὑπὲρ τῆσ ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ ἐν πᾶσι τοῖσ διωγμοῖσ
ὑμῶν καὶ ταῖσ θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, [5] ἔνδειγμα τῆσ δικαίασ
κρίσεωσ τοῦ θεοῦ, εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧσ καὶ πάσχετε, [6] εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀντα-
ποδοῦναι τοῖσ θλίβουσιν ὑμᾶσ θλίψιν, [7] καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομέ-
νοισ ἄνεσιν μεθ᾽ ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἀπ᾽
οὐρανοῦ μετ᾽ ἀγγέλων δυνάμεωσ αὐτοῦ [8] ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόν-
τοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, [9] οἵτινεσ δίκην τίσου-
σιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ
τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, [10] ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ

---

1 και ante πατρι: [a] om 3 παντων: [c] add υμων 7 μεθ ημων [c]: * μ. υμ. 8 [c] τον θεον

In titulo est θεσσαλονεικεισ 1 σειλουανοσ κ. τειμοθεοσ | θεσσαλονεικεων | om και ante πατρι 2 om ημων 3 παντων: add υμων 4 ενκαυχ. | ενεχεσθε 8 εν φλογι πυροσ | om χριστου

Titulus: ς η πρ. θεσσαλ. επιστολη δευτερα, ς[e] παυλου του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστ. δευτ. 1 om και ante πατρι 3 παντων υμων εισ 4 ημασ αυτουσ | καυχασθαι

αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖσ πιστεύσασιν, ὅτι ἐπι-
στεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. [11] εἰσ
ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ ἀξιώσῃ τῆσ
κλήσεωσ ὁ θεὸσ ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύ-
νησ καὶ ἔργον πίστεωσ ἐν δυνάμει, [12] ὅπωσ ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν
χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

II.

[1] Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆσ παρουσίασ τοῦ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆσ ἐπ' αὐτόν,
[2] εἰσ τὸ μὴ ταχέωσ σαλευθῆναι ὑμᾶσ ἀπὸ τοῦ νοὸσ μηδὲ θρο-
εῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματοσ μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆσ
ὡσ δι' ἡμῶν, ὡσ ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. [3] μή τισ
ὑμᾶσ ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀπο-
στασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωποσ τῆσ ἀνομίασ, ὁ
υἱὸσ τῆσ ἀπωλείασ, [4] ὁ ἀντικείμενοσ καὶ ὑπεραιρόμενοσ ἐπὶ
πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεόσ. [5] οὐ μνημο-
νεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸσ ὑμᾶσ ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; [6] καὶ νῦν τὸ
κατέχον οἴδατε, εἰσ τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ.
[7] τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆσ ἀνομίασ, μόνον ὁ κατέ-
χων ἄρτι ἕωσ ἐκ μέσου γένηται· [8] καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ
ἄνομοσ, ὃν ὁ κύριοσ ἰησοῦσ ἀναλοῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματοσ
αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ·
[9] οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυ-
νάμει καὶ σημείοισ καὶ τέρασιν ψεύδουσ [10] καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ
ἀδικίασ τοῖσ ἀπολλυμένοισ, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ

---

4 και υπεραιρομενοσ: suppl [a] 6 αυτου: [c] εαυτου 7 ηδη: * add γαρ, quod [c] del 8 [c] ανελοι 10 [c] τησ αδικιασ εν τοισ

1 om ημων pr 2 om η [bent] 6 αυτου: εαυτου 8 om ιησουσ | ανελει

10 τοισ πιστευουσιν 12 ιησου: ιησ. χριστου II, 2 μητε θροεισθ. | κυριου: χριστου 3 ανομιασ: αμαρτιασ 4 καθισαι: praem ωσ θεον 6 αυτου: εαυτου 8 om ιησουσ | αναλωσει 10 τησ αδικιασ εν τοισ

οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ σωθῆναι αὐτούσ. [11] καὶ διὰ τοῦτο πέμπει
αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν πλάνησ εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ
ψεύδει, [12] ἵνα κριθῶσιν ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύσαντεσ τῇ ἀληθείᾳ
ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ ἀδικίᾳ.

[13] Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ τοῦ κυρίου, ὅτι εἵλατο ἡμᾶσ ὁ
θεὸσ ἀπ' ἀρχῆσ εἰσ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει
ἀληθείασ, [14] εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν
εἰσ περιποίησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. [15] ἄρα
ουν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδόσεισ ἃσ ἐδι-
δάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆσ ἡμῶν· [16] αὐτὸσ δὲ ὁ
κύριοσ ἡμῶν ἰησοῦσ χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγα-
πήσασ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν
ἐν χάριτι, [17] παρακαλέσαι τὰσ καρδίασ ὑμῶν καὶ στηρίξαι ἐν
παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

[1] Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, [2] καὶ
ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ
πάντων ἡ πίστισ. [3] πιστὸσ δὲ ὁ κύριόσ ἐστιν, ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ
καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [4] πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ'
ὑμᾶσ, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. [5] ὁ δὲ κύριοσ
κατευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ
εἰσ τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.

[6] Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ

---

11 [c] πεμψει 12 [c] εν τη αδικια 13 [c] υμασ 14 ημων [a]: * υμων 16 και prim: suprascriptum ipsa prima ut [vid] manu | ο πατηρ: [c] πατηρ | ο αγαπ. ημασ suppl [a] III, 3 [c] εστιν ο κυριοσ 4 [c] και ποιειτε

12 παντεσ 13 om του | ειλ. υμασ ο θε. απαρχην 14 om και | εκαλ. ημασ 16 χριστ. ιησουσ | om ο ante θεοσ 17 υμων τασ καρδ. III, 3 εστ. ο κυρ. | στηρισει 4 και εποιησατε και ποιειτ. κ. ποι. 6 om ημων post κυριου

11 πεμψει 12 παντεσ | αλλ ευδ. εν τη 13 om του | ειλετο υμασ 14 om και 16 ο πατηρ: και πατηρ 17 υμων τασ καρδ. | στηριξ. υμασ | λογ. και εργ. III, 3 εστιν ο κυριοσ 4 παραγγελλ. υμιν και ποιειτε 5 om την sec

ἀτάκτωσ περιπατοῦντοσ καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρε-
λάβοσαν παρ᾽ ἡμῶν. [7] αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶσ δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ,
ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, [8] οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν
παρά τινοσ, ἀλλὰ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργα-
ζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· [9] οὐχ ὅτι οὐκ ἔχο-
μεν ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ ἵνα ἑαυτοὺσ τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰσ τὸ μιμεῖ-
σθαι ἡμᾶσ. [10] καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸσ ὑμᾶσ, παρηγγέλλομεν
ὑμῖν ὅτι εἴ τισ οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. [11] ἀκούομεν
γάρ τινασ περιπατοῦντασ ἐν ὑμῖν ἀτάκτωσ, μηδὲν ἐργαζομέ-
νουσ ἀλλὰ περιεργαζομένουσ· [12] τοῖσ δὲ τοιούτοισ παραγγέλ-
λομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυ-
χίασ ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. [13] ὑμεῖσ δέ, ἀδελ-
φοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντεσ. [14] εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει
τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ, τοῦτον σημειοῦσθε μὴ συνα-
ναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· [15] καὶ μὴ ὡσ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε,
ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡσ ἀδελφόν. [16] αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ τῆσ εἰρήνησ
δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαντὸσ ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριοσ με-
τὰ πάντων ὑμῶν.

[17] Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου· ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν
πάσῃ ἐπιστολῇ, οὕτωσ γράφω. [18] ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη-
σοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β

---

6 [c] παρελαβον 10 [c] τουτο παρηγγ. 12 εν κυρ. ιησ. χριστω: [c] δια του κυριου ημων ιησ. χριστου 18 υμων: [c] add αμην

6 παρελαβετε αφ ημ. 8 αλλ εν 10 τουτο παρηγγελομεν (**-λλομεν) 13 ενκακησ. 14 τω λογ. υμων | συναναμειγνυσθε. **Subscriptum est:** πρ. θεσσαλονεικεισ β, ** **add** εγραφη απο αθηνων

6 παρελαβε 8 αλλ εν | νυκτα κ. ημεραν 10 τουτο παρηγγελλ. 12 παρακ. δια του κυριου ημων ιησου χριστου 13 εκκακησητε 14 και μη συναναμιγνυσθε 18 υμων: **add** αμην. **Subscriptum est:** πρ. θεσσαλ. δευτερα εγραφη απο αθηνων.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

1 Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ πάλαι ὁ θεὸσ λαλήσασ τοῖσ
πατράσιν ἐν τοῖσ προφήταισ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ
καὶ ἐποίησεν τοὺσ αἰῶνασ, 3 ὃσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ δόξησ καὶ
χαρακτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥή-
ματι τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιη-
σάμενοσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ,
4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον
παρ' αὐτοὺσ κεκληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν
ἀγγέλων· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πά-
λιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰσ πατέρα καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι εἰσ υἱόν;
6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰσ τὴν οἰκουμένην,
λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντεσ ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ
πρὸσ μὲν τοὺσ ἀγγέλουσ λέγει· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ
πνεύματα καὶ τοὺσ λειτουργοὺσ αὐτοῦ πυρὸσ φλόγα, 8 πρὸσ
δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνοσ σου ὁ θεὸσ εἰσ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνοσ, καί·
ἡ ῥάβδοσ τῆσ εὐθύτητοσ ῥάβδοσ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ. 9 ἠγά-
πησασ δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησασ ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν
σε, ὁ θεόσ, ὁ θεόσ σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεωσ παρὰ τοὺσ μετόχουσ
σου. 10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰσ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσασ, καὶ
ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ

---

3 αμαρτιων: [c] add υμων 5 αυτω suppl [a] 8 τησ ευθυτητοσ ραβδοσ suppl [a]

3 φερων: φανερων (litteris ανε „super raso scriptis" sed iusto spatio) 4 om των 8 om του αιωνοσ 9 αδικιαν: ανομιαν

Titulus: η προσ εβραιουσ επιστολη παυλου (ς[e] om παυλ.) 1 εσχατων 2 τουσ αιων. εποι. 3 καθαρισμον: praem δι εαυτου | καθαρισμ. ποιησ. των αμ. ημων 8 om και | ραβδοσ (omisso η) ευθυτ. η ραβδ. τ. βασ. σου 9 εμισ. ανομιαν

δὲ διαμένεισ· καὶ πάντεσ ὡσ ἱμάτιον παλαιωθήσονται, [12] καὶ
ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεισ αὐτούσ, ὡσ ἱμάτιον, καὶ ἀλλαγή-
σονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.
[13] πρὸσ τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου
ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; [14] οὐχὶ
πάντεσ εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα, εἰσ διακονίαν ἀποστελλό-
μενα διὰ τοὺσ μέλλοντασ κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

[1] Διὰ τοῦτο περισσοτέρωσ δεῖ προσέχειν ἡμᾶσ τοῖσ ἀκου-
σθεῖσι, μήποτε παραρυῶμεν. [2] εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶσ
λόγοσ ἐγένετο βέβαιοσ, καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοὴ
ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, [3] πῶσ ἡμεῖσ ἐκφευξόμεθα τηλι-
καύτησ ἀμελήσαντεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι
διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη,
[4] συνεπιμαρτυροῦντοσ τοῦ θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασι καὶ ποι-
κίλαισ δυνάμεσιν καὶ πνεύματοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν
αὐτοῦ θέλησιν. [5] οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν
μέλλουσαν, περὶ ἧσ λαλοῦμεν. [6] διεμαρτύρατο δέ που τὶσ λέγων·
τί ἐστιν ἄνθρωποσ, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου, ὅτι
ἐπισκέπτῃ αὐτόν; [7] ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ,
δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσασ αὐτὸν καὶ κατέστησασ αὐτὸν ἐπὶ
τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, [8] πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν
αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑπο-
τεταγμένα. [9] τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον
βλέπομεν ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ
ἐστεφανωμένον, ὅπωσ χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θα-

---

12 [c] ειλιξεισ | συ δε: additum est και, sed ipsa prima manu notatum II, 1 *ακουσθισι, [c] -θισιν 4 μερισμοισ [a]: *θερ.

12 ελιξεισ 14 εισ διακονιασ II, 1 δει περισσοτ. | **παραρρυ. 4 συνμαρτυρουντοσ 7 om και κατεστησασ usque χειρων σου 8 om αυτω prim

12 ελιξεισ | om ωσ ιματιον II, 1 δει περισσοτ. ημασ προσεχ. | παραρρυωμεν 8 εν γαρ τω

νάτου. [10] ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ
πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ
σωτηρίασ αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. [11] ὅ τε γὰρ ἁγιάζων
καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ πάντεσ· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύ-
νεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν, [12] λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά
σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίασ ὑμνήσω σε. [13] καὶ
πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ
καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ. [14] ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κε-
κοινώνηκεν αἵματοσ καὶ σαρκόσ, καὶ αὐτὸσ παραπλησίωσ
μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ
κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστιν τὸν διάβολον, [15] καὶ
ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸσ τοῦ ζῆν
ἔνοχοι ἦσαν δουλίασ. [16] οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,
ἀλλὰ σπέρματοσ ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. [17] ὅθεν ὤφειλεν κατὰ
πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ
πιστὸσ ἀρχιερεὺσ τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ ἱλάσκεσθαι τὰσ
ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ. [18] ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτόσ, δύναται τοῖσ
πειραζομένοισ βοηθῆσαι.

III.

[1] Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεωσ ἐπουρανίου μέτοχοι, κατα-
νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆσ ὁμολογίασ ἡμῶν ἰη-
σοῦν, [2] πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὼσ καὶ μωσῆσ ἐν ὅλῳ
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. [3] πλείονοσ γὰρ οὗτοσ δόξησ παρὰ μωϋσῆν
ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσασ
αὐτόν. [4] πᾶσ γὰρ οἶκοσ κατασκευάζεται ὑπό τινοσ, ὁ δὲ πάντα
κατασκευάσασ θεόσ. [5] καὶ μωϋσῆσ μὲν πιστὸσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ ὡσ θεράπων εἰσ μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, [6] χριστὸσ
δὲ ὡσ υἱὸσ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. οὗ οἶκόσ ἐσμεν ἡμεῖσ, ἐὰν τὴν

---

18 αυτοσ: [c] add πιρασθισ III, 6 εαν ipse * pro καν correxit, [c] εανπερ

15 δουλειασ 18 αυτοσ: add πειρασθεισ III, 2 om ολω (2 sq μωσησ et μωυσην ut κ) 5 μωσησ

14 σαρκ. και αιματ. 15 δουλειασ 18 αυτοσ: add πειρασθεισ III, 1 χριστον ιησουν 3 δοξησ ουτοσ | μωσην 4 τα παντα 5 μωσησ 6 εανπερ

παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆσ ἐλπίδοσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν
κατάσχωμεν.
[7] Διό, καθὼσ λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, σήμερον ἐὰν τῆσ
φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, [8] μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν
ὡσ ἐν τῷ πειρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ
ἐρήμῳ, [9] οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον
τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. [10] διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τὰσ ὁδούσ μου, [11] ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσ-
ελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου. [12] βλέπετε, ἀδελφοί, μή-
ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίασ ἐν τῷ ἀπο-
στῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντοσ, [13] ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺσ καθ'
ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρισ οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκλη-
ρυνθῇ τισ ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆσ ἁμαρτίασ· [14] μέτοχοι γὰρ τοῦ
χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆσ ὑποστάσεωσ μέχρι
τέλουσ βεβαίαν κατάσχωμεν. [15] ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν
τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν
ὡσ ἐν τῷ παραπικρασμῷ· [16] τίνεσ γὰρ ἀκούσαντεσ παρεπίκρα-
ναν; ἀλλ' οὐ πάντεσ οἱ ἐξελθόντεσ ἐξ αἰγύπτου διὰ μωϋσέωσ;
[17] τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖσ ἁμαρτή-
σασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. [18] τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ
εἰσελεύσεσθαι εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖσ ἀπειθήσα-
σιν; [19] καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV.

[1] Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλιπομένησ ἐπαγγελίασ εἰσ-
ελθεῖν εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τισ ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
[2] καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ

9 επειρασαν: [c] add με | εν δοκιμασια: [c] εδοκιμασαν με 16 cod εγυπτου

6 om μεχρι τελ. βεβαι. 8 εν τω παραπικρασμω 13 εξ υμ. τισ 16 **τινὲσ ut videtur IV, 1 καταλειπομενησ

8 εν τω παραπικρασμω 9 επειρασαν: add με | εν δοκιμασια: εδοκιμασαν με τεσσαρακοντα 10 τη γεν. εκεινη 14 γεγοναμ. του χριστ. 16 τινὲσ | μωσεωσ 17 τεσσαρακ. IV, 1 καταλειπομενησ

ὠφέλησεν ὁ λόγοσ τῆσ ἀκοῆσ ἐκείνουσ μὴ συνκεκερασμένοσ τῇ
πίστει τοῖσ ἀκούσασιν. 3 εἰσερχόμεθα οὖν εἰσ τὴν κατάπαυσιν
οἱ πιστεύσαντεσ, καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ
εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ
καταβολῆσ κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ
ἑβδόμησ οὕτωσ· καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσε-
λεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται
τινὰσ εἰσελθεῖν εἰσ αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντεσ οὐκ
εἰσῆλθον δι' ἀπιστίαν, 7 πάλιν ὁρίζει τινὰ ἡμέραν, σήμερον, ἐν
δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼσ προείρηται, σήμερον
ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ
ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺσ ἰησοῦσ κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλησ
ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρασ. [9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸσ
τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ.] 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ
καὶ αὐτὸσ κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν
ἰδίων ὁ θεόσ.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰσ ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆσ ἀπειθείασ.
12 ζῶν γὰρ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴσ καὶ τομώτεροσ ὑπὲρ
πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενοσ ἄχρι μερισμοῦ
ψυχῆσ καὶ πνεύματοσ, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸσ ἐν-
θυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίασ· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσισ ἀφανὴσ
ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖσ
ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ, πρὸσ ὃν ἡμῖν ὁ λόγοσ.

14 Ἔχοντεσ οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺσ οὐρανούσ,
ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆσ ὁμολογίασ. 15 οὐ γὰρ
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖσ ἀσθενείαισ

---

6 απιστιαν: [c] απιθιαν 7 [c] τινα οριζει 9 versum suppl [a] 10 απο: [c] additurus erat παντων sed mutavit consilium 11 τισ suppl [c] 12 ψυχησ suppletum est, ipsa prima ut videtur manu

2 συνκεκερασμενουσ 3 εισερχομ. γαρ | om την pr 6 δι απειθειαν 7 τινα οριζει | προειρηκεν 8 ουκ αρα 9 απολειται 12 εναργησ

2 συγκεκραμενοσ 3 εισερχομ. γαρ 6 δι απειθειαν 7 τινα οριζει | δαβιδ (h. l. et ℵ et B plene δαυειδ) | ειρηται 12 ψυχησ τε και 15 συμπαθησαι

ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶσ
ἁμαρτίασ. 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίασ τῷ θρόνῳ τῆσ
χάριτοσ, ἵνα λάβωμεν ἔλεοσ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰσ εὔκαιρον
βοήθειαν.

V.

1 Πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενοσ ὑπὲρ ἀν-
θρώπων καθίσταται τὰ πρὸσ τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
καὶ θυσίασ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενοσ τοῖσ ἀγνο-
οῦσι καὶ πλανωμένοισ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸσ περίκειται ἀσθένειαν,
3 καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼσ περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτωσ καὶ περὶ
ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβά-
νει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ
ἀαρών. 5 οὕτωσ καὶ ὁ χριστὸσ οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι
ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσασ πρὸσ αὐτόν· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σή-
μερον γεγέννηκά σε· 6 καθὼσ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺσ εἰσ
τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. 7 ὃσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ δεήσεισ τε καὶ ἱκετηρίασ πρὸσ τὸν δυνάμε-
νον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆσ ἰσχυρᾶσ καὶ δα-
κρύων προσενέγκασ καὶ εἰσακουσθεὶσ ἀπὸ τῆσ εὐλαβείασ, 8 καί-
περ ὢν υἱόσ, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελει-
ωθεὶσ ἐγένετο πᾶσιν τοῖσ ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιοσ σωτηρίασ
αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺσ κατὰ τὴν
τάξιν μελχισεδέκ. 11 περὶ οὗ πολὺσ ἡμῖν ὁ λόγοσ καὶ δυσερμή-
νευτοσ λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖσ ἀκοαῖσ. 12 καὶ γὰρ
ὀφείλοντεσ εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε
τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τίνα τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ τῶν λογίων
τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ
τροφῆσ. 13 πᾶσ γὰρ ὁ μετέχων γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαι-

---

4 c καθαπερ 12 c και ου στερεασ

16 om ευρωμεν V, 1 om τε 3 περι αυτου 4 * om τισ 8 αφ ων: * απ ων 12 * και ου στερε.

15 ς πεπειραμενον 16 ελεον V, 3 δια ταυτην | υπερ αμαρτιων 4 αλλα ο καλουμενοσ | καθαπερ κ. ο ααρ. 9 πασιν ante αιτιοσ ponit 12 και ου στερεασ

οσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεα τροφή,
τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸσ
διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετα-
νοίασ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν δι-
δαχῆσ ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν καὶ κρίματοσ
αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ. 4 ἀδύ-
νατον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ δωρεᾶσ
τῆσ ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου 5 καὶ
καλὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ,
6 καὶ παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνα-
σταυροῦντασ ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ.
7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ᾽ αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ
τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι᾽ οὓσ καὶ γεωργεῖται,
μεταλαμβάνει εὐλογίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ
καὶ τριβόλουσ ἀδόκιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ
καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
μενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ
θεὸσ ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδεί-
ξασθε εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ δια-
κονοῦντεσ. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδεί-
κνυσθαι σπουδὴν πρὸσ τὴν πληροφορίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἄχρι τέ-
λουσ, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεωσ καὶ
μακροθυμίασ κληρονομούντων τὰσ ἐπαγγελίασ. 13 τῷ γὰρ ἀβρα-
ὰμ ἐπαγγειλάμενοσ ὁ θεόσ, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸσ εἶχεν μείζονοσ

---

9 αδελφοι: [c] αγαπητοι

2 διδαχην | om τε sec 4 om τε 7 ** επ αυτην 9 αδελφοι: αγαπητοι 10 ησ: ** ην

7 πολλαχ. ερχομ. 9 αδελφοι: αγαπητοι | κρειττονα 10 και του κοπου τησ αγαπ.

ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, [14] λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω
σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· [15] καὶ οὕτωσ μακροθυμήσασ ἐπέ-
τυχεν τῆσ ἐπαγγελίασ. [16] ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονοσ ὀμνύ-
ουσιν, καὶ πάσησ αὐτοῖσ ἀντιλογίασ πέρασ εἰσ βεβαίωσιν ὁ ὅρ-
κοσ· [17] ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενοσ ὁ θεὸσ ἐπιδεῖξαι τοῖσ
κληρονόμοισ τῆσ ἐπαγγελίασ τὸ ἀμετάθετον τῆσ βουλῆσ αὐτοῦ
ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, [18] ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν
οἷσ ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν
οἱ καταφυγόντεσ κρατῆσαι τῆσ προκειμένησ ἐλπίδοσ, [19] ἣν ὡσ
ἄγκυραν ἔχομεν τῆσ ψυχῆσ ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερ-
χομένην εἰσ τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματοσ, [20] ὅπου πρόδρο-
μοσ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν ἰησοῦσ, κατὰ τὴν τάξιν μελχεισεδὲκ
ἀρχιερεὺσ γενόμενοσ εἰσ τὸν αἰῶνα.

VII.

[1] Οὗτοσ γὰρ ὁ μελχεισεδέκ, βασιλεὺσ σαλήμ, ἱερεὺσ τοῦ
θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃσ συναντήσασ ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ
τῆσ κοπῆσ τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσασ αὐτόν, [2] ᾧ καὶ δεκά-
την ἐμέρισεν ἀπὸ πάντων ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενοσ,
βασιλεὺσ δικαιοσύνησ, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺσ σαλήμ, ὅ ἐστιν
βασιλεὺσ εἰρήνησ, [3] ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητοσ, μήτε
ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆσ τέλοσ ἔχων, ἀφωμοιωμένοσ δὲ τῷ υἱῷ
τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺσ εἰσ τὸ διηνεκέσ.
[4] Θεωρεῖτε δὲ πηλίκοσ οὗτοσ, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχησ. [5] καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευεὶ
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντεσ ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν
λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστιν τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτῶν, καίπερ
ἐξεληλυθότασ ἐκ τῆσ ὀσφύοσ ἀβραάμ· [6] ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμε-

---

18 [c] om τον

17 περισσοτερωσ 18 om τον 20 μελχισεδεχ VII, 1 (μελχεισεδεχ h. l. ut ℵ) | om του sec (?) 2 απο παντοσ εμερισεν 4 om και 5 αποδεκατοιν | * om τουτεστιν

14 η μην 16 ανθρωπ. μεν γαρ 18 om τον 20 μελχισεδεχ VII, 1 μελχισεδεχ | ϛ [e] om του sec | ο συναντησασ 2 απο παντ. εμερι. 5 λευϊ

νοσ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰσ ἐπαγ-
γελίασ εὐλόγηκεν. 7 χωρὶσ δὲ πάσησ ἀντιλογίασ τὸ ἔλαττον
ὑπὸ τοῦ κρείττονοσ εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτασ ἀπο-
θνήσκοντεσ ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενοσ ὅτι
ζῇ. 9 καὶ ὡσ ἔποσ εἰπεῖν, δι' ἀβραὰμ καὶ λευεὶ ὁ δεκάτασ λαμ-
βάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸσ ἦν ὅτε
συνήντησεν αὐτῷ μελχισεδέκ. 11 εἰ μὲν οὖν τελείωσισ διὰ τῆσ
λευειτικῆσ ἱερωσύνησ ἦν, ὁ λαὸσ γὰρ ἐπ' αὐτῆσ νενομοθέτηται,
τίσ ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι
ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένησ
γὰρ τῆσ ἱερωσύνησ ἐξ ἀνάγκησ καὶ νόμου μετάθεσισ γίνεται.
13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆσ ἑτέρασ μετέσχηκεν, ἀφ' ἧσ
οὐδεὶσ προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ
ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριοσ ἡμῶν, εἰσ ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων
μωϋσῆσ οὐδὲν ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν
ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχεισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺσ
ἕτεροσ, 16 ὃσ οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆσ σαρκίνησ γέγονεν ἀλλὰ
κατὰ δύναμιν ζωῆσ ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ
ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησισ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσησ ἐντολῆσ διὰ τὸ
αὐτῆσ ἀσθενὲσ καὶ ἀνωφελέσ, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμοσ,
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονοσ ἐλπίδοσ, δι' ἧσ ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.
20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ, 21 οἱ μὲν γὰρ χωρὶσ ὁρκω-
μοσίασ εἰσὶν ἱερεῖσ γεγονότεσ, ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίασ διὰ τοῦ
λέγοντοσ πρὸσ αὐτόν· ὤμοσεν κύριοσ καὶ οὐ μεταμεληθήσεται·
σὺ ἱερεύσ· 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονοσ διαθήκησ γέγονεν

---

6 [c] τον αβρααμ 9 [c] λευεισ 10 ετι γαρ suppl ipse * 14 [c] ουδεν μωυσησ 21 μετα: [c] μετ' | ιερευσ: [c] add εισ τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22 [c] τοσουτον omisso και

9 λευεισ 11 om ην 12 om και νομου 14 ουδεν μωυσησ 15 om την | μελχισεδεκ 21 μεθ ορκωμ. | μεταμελημθησεται: ita certe [mai 1] et [2] | ιερευσ: add εισ τον αιωνα

6 τον αβρααμ 9 δια αβρ. | λευϊ 10 ο μελχ. 11 λευϊτικησ | επ αυτη | νενομοθετητο 14 ουδεν περι ιερωσυνησ | μωσησ 15 μελχισεδεκ 16 σαρκικησ 17 μαρτυρει 21 ιερευσ: add εισ τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22 κατα τοσουτον κρειττονοσ

ἔγγυοσ ἰησοῦσ. [23] καὶ οἱ μὲν πλείονέσ εἰσιν γεγονότεσ ἱερεῖσ διὰ
τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· [24] ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν
εἰσ τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, [25] ὅθεν καὶ σώ-
ζειν εἰσ τὸ παντελὲσ δύναται τοὺσ προσερχομένουσ δι' αὐτοῦ
τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰσ τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. [26] τοιοῦ-
τοσ γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύσ, ὅσιοσ, ἄκακοσ, ἀμίαντοσ,
κεχωρισμένοσ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑψηλότεροσ τῶν οὐρα-
νῶν γενόμενοσ, [27] ὃσ οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ
ἀρχιερεῖσ, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίασ ἀναφέρειν,
ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσ-
ενέγκασ. [28] ὁ νόμοσ γὰρ ἀνθρώπουσ καθίστησιν ἀρχιερεῖσ ἔχον-
τασ ἀσθένειαν, ὁ λόγοσ δὲ τῆσ ὁρκωμοσίασ τῆσ μετὰ τὸν νό-
μον υἱὸν εἰσ τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

[1] Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖσ λεγομένοισ, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχι-
ερέα, ὃσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ, [2] τῶν ἁγίων λειτουργὸσ καὶ τῆσ σκηνῆσ τῆσ ἀληθινῆσ,
ἣν ἔπηξεν ὁ κύριοσ, οὐκ ἄνθρωποσ. [3] πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ εἰσ τὸ
προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίασ καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. [4] εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆσ, οὐδ'
ἂν ἦν ἱερεύσ, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,
[5] οἵτινεσ ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων,
καθὼσ κεχρημάτισται μωϋσῆσ μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν·
ὅρα γάρ φησιν ποιήσεισ πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα
σοι ἐν τῷ ὄρει· [6] νυνὶ δὲ διαφορωτέρασ τέτυχε λειτουργίασ, ὅσῳ
καὶ κρείττονοσ διαθήκησ ἐστὶν μεσίτησ, ἥτισ ἐπὶ κρείττοσιν
ἐπαγγελίαισ νενομοθέτηται. [7] εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμ-

---

3 και sec: suppl ipse * vel ª 4 ᶜ κατα τον νομον 6 ᶜ τετευχε | διαθηκ. εστ. μεσειτησ (ita scriptum est ut etiam in B) ητισ επι κριττο (sic): haec suppl ª

26 και επρεπεν 27 ανενεγκασ VIII, 6 νυν δε | τετευχεν | εστιν διαθηκησ

27 ανενεγκασ VIII, 2 και ουκ ανθρωπ. 4 ει μεν γαρ | των προσφ. των ιερεων | κατα τον νομ. 5 μωσησ | ποιησησ 6 τετευχε | εστι διαθηκ.

πτοσ, οὐκ ἂν δευτέρασ ἐζητεῖτο τόποσ. [8] μεμφόμενοσ γὰρ αὐ-
τοὺσ λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριοσ, καὶ συντελέσω
ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα διαθήκην καινήν,
[9] οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖσ πατράσιν αὐτῶν ἐν
ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆσ χειρὸσ αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺσ
ἐκ γῆσ αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριοσ. [10] ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν
διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει
κύριοσ, διδοὺσ νόμουσ μου εἰσ τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, καὶ ἔσομαι αὐτοῖσ εἰσ θεὸν
καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰσ λαόν. [11] καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκα-
στοσ τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστοσ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων·
γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντεσ εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ ἕωσ
μεγάλου αὐτῶν. [12] ὅτι ἵλεωσ ἔσομαι ταῖσ ἀδικίαισ αὐτῶν, καὶ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. [13] ἐν τῷ λέγειν καινὴν
πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον
ἐγγὺσ ἀφανισμοῦ.

IX.

[1] Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείασ τό τε
ἅγιον κοσμικόν. [2] σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἡ ἡ
τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσισ τῶν ἄρτων, ἥτισ λέγε-
ται ἅγια. [3] μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγο-
μένη ἅγια ἁγίων, [4] χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβω-
τὸν τῆσ διαθήκησ περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἡ
στάμνοσ χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδοσ ἀαρὼν ἡ βλα-

---

8 [c] αυτοισ 10 [c] επι καρδιασ | μοι ex μου factum ipsa prima ut videtur manu 12 αμαρτ. αυτων: [c] add και των ανομιων αυτων IX, 3 [c] τα αγια των αγιων

7 * ετερασ 8 αυτοισ 9 εν ημεραισ [bent] | επιλαβουμενου: ita [mai 1] et [2] (?) 10 επι καρδιασ αυτων γραψω 11 ειδησουσιν: * ιδουσι IX, 1 om και 2 αρτων: add και το χρυσρυν θυμιατηριον | τα αγια 3 τα αγια των αγιων | om χρυσουν | om θυμιατηριον και 4 om ἡ ante βλαστ.

8 αυτοισ 10 επι καρδιασ 11 πολιτην: πλησιον | μικρου: add αυτων 12 αμαρτ. αυτων: add και των ανομιων αυτων IX, 1 πρωτη: add σκηνη

στήσασα καὶ αἱ πλάκεσ τῆσ διαθήκησ, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆσ
χερουβὶν δόξησ, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ
ἔνεστιν νῦν λέγειν κατὰ μέροσ. 6 τούτων δὲ οὕτωσ κατεσκευ-
ασμένων εἰσ μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸσ εἰσίασιν οἱ ἱε-
ρεῖσ τὰσ λατρείασ ἐπιτελοῦντεσ, 7 εἰσ δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ
τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνοσ ὁ ἀρχιερεύσ, οὐ χωρὶσ αἵματοσ ὃ προσφέρει
ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντοσ
τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων
ὁδὸν ἔτι τῆσ πρώτησ σκηνῆσ ἐχούσησ στάσιν, 9 ἥτισ παραβολὴ
εἰσ τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν
λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροισ
βαπτισμοῖσ, δικαιώματα σαρκὸσ μέχρι καιροῦ διορθώσεωσ ἐπι-
κείμενα.

11 Χριστὸσ δὲ παραγενόμενοσ ἀρχιερεὺσ τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, διὰ τῆσ μείζονοσ καὶ τελειοτέρασ σκηνῆσ οὐ χειροποιήτου,
τουτέστιν οὐ ταύτησ τῆσ κτίσεωσ, 12 οὐδὲ δι' αἵματοσ τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματοσ εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰσ τὰ
ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενοσ. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
καὶ ταύρων καὶ σποδὸσ δαμάλεωσ ῥαντίζουσα τοὺσ κεκοινω-
μένουσ ἁγιάζει πρὸσ τὴν τῆσ σαρκὸσ καθαρότητα, 14 πόσῳ
μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃσ διὰ πνεύματοσ αἰωνίου ἑαυτὸν
προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰσ τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπωσ
θανάτου γενομένου εἰσ ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ
παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου
κληρονομίασ. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι
τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μὴ

5 [c] εστιν 10 [c] και δικαιωματα 12 scriptum est εισ τα αγια εφαπαξ εισ τα αγια, sed εισ τα αγ. priore loco [a] del 14 αιωνιου: [c] αγιου 17 μη τοτε: [c] μηποτε

5 χερουβειν | ουκ εστιν 10 και δικαιωματα [mai 1 et 2] 11 μελλοντων: γενομενων 14 litteris καθα (in καθαριει) exit codex B

5 ουκ εστι 9 καθ ον 10 και δικαιωμασι 13 ταυρων και τραγων 17 μη τοτε: μηποτε

τότε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶσ
αἵματοσ ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσησ γὰρ πάσησ ἐντολῆσ κατὰ
νόμον ὑπὸ μωϋσέωσ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων
καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατοσ καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου,
αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων·
τοῦτο τὸ αἷμα τῆσ διαθήκησ, ἧσ ἐνετείλατο πρὸσ ὑμᾶσ ὁ θεόσ.
21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆσ λειτουργίασ τῷ
αἵματι ὁμοίωσ ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθα-
ρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶσ αἱματεκχυσίασ οὐ γίνεται
ἄφεσισ. 23 ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ
τούτοισ καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαισ
παρὰ ταύτασ. 24 οὐ γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια χριστόσ,
ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμ-
φανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολ-
λάκισ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται εἰσ τὰ
ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν
πολλάκισ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ
συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ ἀθέτησιν τῆσ ἁμαρτίασ διὰ τῆσ
θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖσ
ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσισ, 28 οὕτωσ καὶ
ὁ χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρ-
τίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ αὐτὸν ἀπ-
εκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.

X.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ
αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ
θυσίαισ αὐτῶν, ἃσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκέσ, οὐδέποτε
δύνανται τοὺσ προσερχομένουσ τελειῶσαι. 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύ-

---

19 [c] κατα τον νομον | [c] om και των τραγ. 25 αγια: [c] add των αγιων

B deficit

18 εγκεκαι. 19 μωσεωσ | om των sec | ερραντισε 21 ερραντισε 24 αγια εισηλθεν ο χριστ. 26 νυν δε | om τησ ante αμαρτ. 28 om και X, 1 om αυτων δυναται 2 ς[e] om ουκ

σαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν
ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ ἅπαξ κεκαθαρισμένουσ; 3 ἀλλ᾿ ἐν
αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν κατ᾿ ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ
αἷμα τράγων καὶ ταύρων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίασ. 5 διὸ εἰσερχόμενοσ
εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησασ,
σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ
οὐκ εὐδόκησασ· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου
γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸσ τὸ θέλημά σου. 8 ἀ-
νώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ ὁλοκαυτώματα
καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ εὐδόκησασ, αἵτινεσ κατὰ
νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ
θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. 10 ἐν ᾧ
θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ σώματοσ
ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ. 11 καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν λειτουρ-
γῶν καθ᾿ ἡμέραν καὶ τὰσ αὐτὰσ πολλάκισ προσφέρων θυσίασ,
αἵτινεσ οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίασ· 12 οὗτοσ δὲ μίαν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ ἐκάθισεν
ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενοσ ἕωσ τεθῶσιν οἱ
ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ
τετελείωκεν εἰσ τὸ διηνεκὲσ τοὺσ ἁγιαζομένουσ. 15 μαρτυρεῖ δὲ
ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη η
διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸσ αὐτοὺσ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ,
λέγει κύριοσ· διδοὺσ νόμουσ μου ἐπὶ καρδίασ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου
δὲ ἄφεσισ, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίασ.

19 Ἔχοντεσ οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰσ τὴν εἴσοδον τῶν

---

4 codex αφερειν, sed ρ ex λ ipsa prima manu factum videtur 7 ηκω [a]: *om 8 [c] θυσιαν και προσφοραν 9 ποιησαι: [c] add ο θεοσ 11 [c] καθ ημερ. λειτουργ. 12 εν δεξια [c]: *εκ δεξια (sic) 17 [c] μνησθω 18 αφεσισ: [c] add τουτων

B deficit

2 κεκαθαρμενουσ 4 ταυρ. και τραγ. 8 θυσιαν κ. προσφοραν | κατα τον νομον 9 του ποιησαι: add ο θεοσ 10 εσμεν: ς add οι | του ιησου χριστ. 11 καθ ημερ. λειτουργ. 12 αυτοσ δε 15 προειρηκεναι 16 επι των διανοιων 17 μνησθω 18 αφεσισ τουτων

ἁγίων ἐν τῷ αἵματι ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφα-
τον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματοσ, τουτέστιν τῆσ σαρ-
κὸσ αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσ-
ερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆσ καρδίασ ἐν πληροφορίᾳ πίστεωσ,
ῥεραντισμένοι τὰσ καρδίασ ἀπὸ συνειδήσεωσ πονηρᾶσ 23 καὶ
λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν
τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν ἀκλινῆ, πιστὸσ γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενοσ, 24 καὶ
κατανοῶμεν ἀλλήλουσ εἰσ παροξυσμὸν ἀγάπησ καὶ καλῶν ἔρ-
γων, 25 μὴ ἐγκαταλιπόντεσ τὴν ἐπισυναγωγὴν αὐτῶν, καθὼσ
ἔθοσ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντεσ, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσον
βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν. 26 ἑκουσίωσ γὰρ ἁμαρτανόντων
ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπιγνωσίαν τῆσ ἀληθείασ, οὐκέτι
περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τισ ἐκδοχὴ
κρίσεωσ καὶ πυρὸσ ζῆλοσ ἐσθίειν μέλλοντοσ τοὺσ ὑπεναντίουσ.
28 ἀθετήσασ τισ νόμον μωϋσέωσ χωρὶσ οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ
τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονοσ ἀξιωθή-
σεται τιμωρίασ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσασ καὶ τὸ αἷμα
τῆσ διαθήκησ κοινὸν ἡγησάμενοσ, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα
τῆσ χάριτοσ ἐνυβρίσασ. 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδί-
κησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριοσ τὸν λαὸν
αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰσ χεῖρασ θεοῦ ζῶντοσ.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰσ πρότερον ἡμέρασ ὑμῶν, ἐν αἷσ
φωτισθέντεσ πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο
μὲν ὀνειδισμοῖσ τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ
τῶν οὕτωσ ἀναστρεφομένων γενηθέντεσ. 34 καὶ γὰρ τοῖσ δεσμοῖσ
μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν
μετὰ χαρᾶσ προσεδέξασθε, γινώσκοντεσ ἔχειν ἑαυτοὺσ κρείσσονα

---

22 [c] ερραντισμενοι 23 [c] om ημων 25 [c] επισυναγ. εαυτων | [c] οσω 26 επιγνωσιαν: [a] -γνωσιν 30 ανταποδωσω: [c] add λεγι κυριοσ | [c] κυριοσ κρινει 32 ημερασ [a]: *αμαρτιασ | υμων: [c] om

B deficit

22 ερραντισμενοι 23 λελουμενοι | om ημων 25 εγκαταλειποντεσ | επισυν. εαυτων | οσω 26 επιγνωσιν 28 μωσεωσ 30 ανταποδωσω: add λεγει κυριοσ | κυριοσ κρινει 32 om υμων 34 εχειν εν εαυτοισ κρειττονα υπ. εν ουρανοισ

ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. [35] μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν
ὑμῶν, ἥτισ ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. [36] ὑπομονῆσ γὰρ χρείαν
ἔχετε, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντεσ κομίσησθε τὴν ἐπ-
αγγελίαν. [37] ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενοσ ἥξει καὶ οὐ
χρονίσει· [38] ὁ δὲ δίκαιόσ μου ἐκ πίστεωσ ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑπο-
στείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. [39] ἡμεῖσ δὲ οὐκ
ἐσμὲν ὑποστολῆσ εἰσ ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεωσ εἰσ περιποίησιν
ψυχῆσ.

XI.

[1] Ἔστιν δὲ πίστισ ἐλπιζομένων ὑπόστασισ, πραγμάτων ἔλεγ-
χοσ οὐ βλεπομένων. [2] ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύ-
τεροι. [3] πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺσ αἰῶνασ ῥήματι θεοῦ,
εἰσ τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. [4] πίστει πλεί-
ονα θυσίαν ἄβελ παρὰ κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι᾽ ἧσ ἐμαρ-
τυρήθη εἶναι δίκαιοσ, μαρτυροῦντοσ ἐπὶ τοῖσ δώροισ αὐτοῦ τῷ
θεῷ, καὶ δι᾽ αὐτῆσ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. [5] πίστει ἐνὼχ μετετέθη
τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, ὅτι μετετέθηκεν αὐ-
τὸν ὁ θεόσ. πρὸ γὰρ τῆσ μεταθέσεωσ μεμαρτύρηται εὐηρεστη-
κέναι τῷ θεῷ· [6] χωρὶσ δὲ πίστεωσ ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πι-
στεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖσ ἐκζη-
τοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότησ γίνεται. [7] πίστει χρηματισθεὶσ νῶε
περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶσ κατεσκεύασεν κιβω-
τὸν εἰσ σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι᾽ ἧσ κατέκρινε τὸν κόσμον,
καὶ τῆσ κατὰ πίστιν δικαιοσύνησ ἐγένετο κληρονόμοσ. [8] πίστει
καλούμενοσ ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰσ τόπον ὃν ἤμελλεν
κληρονομίαν λαμβάνειν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενοσ ποῦ ἔρχε-

---

34 υπαρξιν: [c] add εν ουρανοισ 36 [c] εχετε χρ. | κομισησθε: cod -σασθαι 37 [c] χρονιει 39 απωλειαν (-λιαν scriptum est)[a]: [*] -λιασ XI, 4 τω θεω: [c] του θεου 5 οτι: [a] διοτι | μετετεθηκεν (ut etiam D[2] et[3] L alii): [c] (et iam [a]?) μετεθηκεν | μεταθεσεωσ: [c] add αυτου 6 [c] τω θεω 8 [c] εισ τον τοπον | κληρονομιαν: [a] (vel ipse [*]?) correxit εισ κλ., [c] εισ κληρ. post λαμβα. posuit

B deficit

35 μισθαποδ. μεγαλ. 36 εχετ. χρει. 37 χρονιει 38 om μου pr XI, 3 τα βλεπομενα 4 τω θεω: του θεου | λαλειται 5 ευρισκετο διοτι μετεθηκεν | μεταθεσεωσ: add αυτου 6 τω θεω 8 εισ τον τοπον | λαμβανειν εισ κληρονομιαν

ται. [9] πίστει παρῴκησεν εἰσ γῆν τῆσ ἐπαγγελίασ ὡσ ἀλλοτρίαν,
ἐν σκηναῖσ κατοικήσασ, μετὰ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν συνκλη-
ρονόμων τῆσ ἐπαγγελίασ αὐτῆσ· [10] ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺσ θε-
μελίουσ ἔχουσαν πόλιν, ἧσ τεχνίτησ καὶ δημιουργὸσ ὁ θεόσ.
[11] πίστει καὶ αὐτὴ σάρρα δύναμιν εἰσ καταβολὴν σπέρματοσ
ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίασ, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγ-
γειλάμενον. [12] διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸσ ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενε-
κρωμένου, καθὼσ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡσ ἡ
ἄμμοσ ἡ παρὰ τὸ χεῖλοσ τῆσ θαλάσσησ ἡ ἀναρίθμητοσ. [13] κατὰ
πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντεσ, μὴ κομισάμενοι τὰσ ἐπαγγελίασ,
ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰσ ἰδόντεσ καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογή-
σαντεσ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ. [14] οἱ γὰρ
τοιαῦτα λέγοντεσ ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. [15] καὶ
εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν ἀφ' ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν
ἀνακάμψαι· [16] νῦν δὲ κρείττονοσ ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρα-
νίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπικαλεῖσθαι
αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.

[17] Πίστει προσενήνοχεν ἀβραὰμ τὸν ἰσὰκ πειραζόμενοσ, καὶ
τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ, [18] πρὸσ
ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν ἰσὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, [19] λογισάμενοσ
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεόσ· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν
παραβολῇ ἐκομίσατο. [20] πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν [ἰσὰκ]
τὸν ἰακὼβ καὶ τὸν ἠσαῦ. [21] πίστει ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον
τῶν υἱῶν ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆσ
ῥάβδου αὐτοῦ. [22] πίστει ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆσ ἐξόδου τῶν
υἱῶν ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετεί-
λατο. [23] πίστει μωϋσῆσ γεννηθεὶσ ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πα-

---

9 [a] τησ αυτησ επαγγ., [c] τησ επαγγ. τησ αυτησ 11 ηλιχιασ: [c] add ετεχεν 13 χομισαμενοι: [c] λαβοντεσ 15 [c] εμνημονευον α. η. εξηλθον 20 ισαχ suppl [a], [c] ισααχ

B deficit

9 εισ την γην | συγχληρ. | τ. επαγγ. τησ αυτησ 11 ηλιχιασ: add ετεχεν 12 ωσ η αμμοσ: ωσει αμμ. 13 χομισαμενοι: λαβοντεσ | ιδοντεσ: add χαι πεισθεντεσ 15 εμνημονευον αφ ησ εξηλθον 16 νυνι 17 ισααχ (ita etiam ℵ v. 9) 18 ισααχ 20 πιστει χαι περι | ισααχ 23 sq. μωσησ

τέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβή-
θησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέωσ. 24 πίστει μωϋσῆσ μέγασ γε-
νόμενοσ ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸσ θυγατρὸσ φαραώ, 25 μᾶλλον
ἑλόμενοσ συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν
ἁμαρτίασ ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενοσ τῶν αἰ-
γύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ
εἰσ τὴν μισθαποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν αἴγυπτον, μὴ φοβη-
θεὶσ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέωσ· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡσ ὁρῶν ἐκαρ-
τέρησεν. 28 πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ
αἵματοσ, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πί-
στει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡσ διὰ ξηρᾶσ γῆσ, ἧσ
πεῖραν λαβόντεσ οἱ αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη
ἱερειχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρασ. 31 πίστει ῥαὰβ ἡ
ἐπιλεγομένη πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖσ ἀπειθήσασιν, δεξαμένη
τοὺσ κατασκόπουσ μετ᾽ εἰρήνησ. 32 καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει
με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνοσ περὶ γεδεών, βαράκ, σαμψών,
ἰεφθάε δαυεὶδ τε καὶ σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ
πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασιλείασ, ἠργάσαντο δικαιοσύνην,
ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν
δύναμιν πυρόσ, ἔφυγον στόματα μαχαίρησ, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ
ἀσθενείασ, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰσ ἔκλιναν
ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκεσ ἐξ ἀναστάσεωσ τοὺσ νεκροὺσ αὐ-
τῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύ-
τρωσιν, ἵνα κρείττονοσ ἀναστάσεωσ τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐν-
παιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυ-
λακῆσ· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ
μαχαίρησ ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ δέρμα-
σιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιοσ

---

31 επιλεγομενη: c om 33 c ειργασαντο 34 c ενεδυναμωθησαν 35 γυναικεσ c: * γυναικασ

B deficit

25 συγκακουχ. 26 των εν αιγυπτω 29 om γησ 30 ιεριχω | επεσε 31 om επιλεγομενη 32 γαρ με | βαρακ τε και σαμψ. και ιεφθ. | δαβιδ 33 ειργασαντο 34 μαχαιρασ | ενεδυναμωθησαν 36 εμπαιγμων 37 επρισθησ. επειρασθ. | μαχαιρασ

ὁ κόσμοσ, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοισ
καὶ ταῖσ ὀπαῖσ τῆσ γῆσ. 39 καὶ οὗτοι πάντεσ μαρτυρηθέντεσ
διὰ τῆσ πίστεωσ οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ
περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν τε-
λειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ, τηλικοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν
νέφοσ μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2 ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν ἰησοῦν,
ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰ-
σχύνησ καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου κεκάθικεν.
3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν
ἁμαρτωλῶν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυ-
χαῖσ ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν
ὡσ υἱοῖσ διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ
παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰσ παιδίαν
ὑπομένετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν
οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι
γεγόνασι πάντεσ, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺσ μὲν
τῆσ σαρκὸσ ἡμῶν πατέρασ εἴχομεν παιδευτὰσ καὶ ἐνετρεπό-
μεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμά-
των καὶ ζήσομεν; 10 οἱ μὲν γὰρ πρὸσ ὀλίγασ ἡμέρασ κατὰ τὸ
δοκοῦν αὐτοῖσ ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, μεταλαβεῖν τῆσ
ἁγιότητοσ αὐτοῦ. 11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸσ μὲν τὸ παρὸν οὐ

---

1 τηλικουτον: c τοσουτον 3 εαυτουσ: c αυτουσ 7 c τισ γαρ εστιν 9 c ου πολυ δε 10 οι μεν c: * ο μεν | c εισ το μεταλαβειν 11 c πασα δε

B deficit

38 επι: εν XII, 1 τηλικουτον: τοσουτον 2 του θρονου του θεου εκαθισεν 3 εισ αυτον 5 παιδειασ 7 εισ παιδιαν: ει παιδειαν | τισ γαρ εστιν 8 παιδειασ | εστε και ουχ υιοι 9 ου πολλω 10 εισ το μεταλαβειν 11 πασα δε παιδεια

δοκεῖ χαρᾶσ εἶναι ἀλλὰ λύπησ, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν
τοῖσ δι' αὐτῆσ γεγυμνασμένοισ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνησ.
12 Διὸ τὰσ παρειμένασ χεῖρασ καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰσ ὀρθὰσ ποιεῖτε τοῖσ ποσὶν ὑμῶν, ἵνα
μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε μετὰ
πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶσ οὐδεὶσ ὄψεται τὸν κύριον,
15 ἐπισκοποῦντεσ μή τισ ὑστερῶν ἀπὸ τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ,
μή τισ ῥίζα πικρίασ ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτησ μι-
ανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή τισ πόρνοσ ἢ βέβηλοσ ὡσ ἠσαῦ, ὃσ ἀντί
βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ ὅτι
καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη·
μετανοίασ γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζη-
τήσασ αὐτήν. 18 οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κε-
καυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγ-
γοσ ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧσ οἱ ἀκούσαντεσ παρῃτήσαντο
προστεθῆναι αὐτοῖσ λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμε-
νον· κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρουσ, λιθοβοληθήσεται· 21 καὶ οὕτω
φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, μωϋσῆσ εἶπεν ἔκφοβοσ καὶ ἔκ-
τρομοσ· 22 ἀλλὰ προσεληλύθατε σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντοσ
ἰερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, 23 καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ
ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖσ, καὶ κριτῇ
θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι τελείων δεδικαιωμένοισ, 24 καὶ δια-
θήκησ νέασ μεσίτῃ ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λα-
λοῦντι παρὰ τὸν ἅβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦν-
τα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσ παραιτησάμενοι τὸν
χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖσ οἱ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ ἀποστρε-
φόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγ-

---

13 c ποιησατε 16 εαυτου: c αυτου 18 ζοφω: c σκοτω 19 c μη προστεθηναι 21 c ουτωσ | ην c ex η fecit | εκφοβοσ: c add ειμι 23 c πνευμασιν δικαιων τετελιωμενων 25 c εφυγον τον ε. γ. παρ. χρημ.

B deficit

13 ποιησατε 15 om οι 16 εαυτου: αυτου 18 ψηλαφωμενω: add ορει | ζοφω: σκοτω 19 μη προστεθ. 20 λιθοβοληθησεται: add η βολιδι κατατοξευθησεται 21 μωσησ | εκφοβοσ ειμι κ. εντρομοσ 23 εν ουρ. απογεγραμμ. | δικαιων τετελειωμενων 24 κρειττονα 25 εφυγον τον επι τησ γησ παρ. χρη. | πολλω

γελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ
τὸν οὐρανόν. [27] τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων
μετάθεσιν ὡσ πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. [28] διὸ
βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντεσ ἔχομεν χάριν, δι᾽ ἧσ
λατρεύομεν εὐαρέστωσ τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείασ καὶ δέουσ· [29] καὶ
γὰρ ὁ θεὸσ ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

XIII.

[1] Ἡ φιλαδελφία μενέτω. [2] τὴν φιλοξενίαν μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
διὰ ταύτησ γὰρ ἔλαθόν τινεσ ξενίσαντεσ ἀγγέλουσ. [3] μιμνήσκε-
σθε τῶν δεσμίων ὡσ συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡσ καὶ
αὐτοὶ ὄντεσ ἐν σώματι. [4] τίμιοσ ὁ γάμοσ ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη
ἀμίαντοσ· πόρνουσ γὰρ καὶ μοιχοὺσ κρινεῖ ὁ θεόσ. [5] ἀφιλάρ-
γυροσ ὁ τρόποσ, ἀρκούμενοι τοῖσ παροῦσιν. αὐτὸσ γὰρ εἴρηκεν·
οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, [6] ὥστε θαρροῦντασ
ἡμᾶσ λέγειν· κύριοσ ἐμοὶ βοηθόσ, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει
μοι ἄνθρωποσ;
[7] Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων υμῶν, οἵτινεσ ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντεσ τὴν ἔκβασιν τῆσ ἀνα-
στροφῆσ μιμεῖσθε τὴν πίστιν. [8] ἰησοῦσ χριστὸσ ἐχθὲσ καὶ σή-
μερον ὁ αὐτὸσ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ. [9] διδαχαῖσ ποικίλαισ καὶ
ξέναισ μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρ-
δίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷσ οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντεσ.
[10] Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν
οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντεσ. [11] ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα
περὶ ἁμαρτίασ εἰσ τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέωσ, τούτων τὰ σώ-
ματα κατακαίεται ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ. [12] διὸ καὶ ἰησοῦσ, ἵνα
ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματοσ τὸν λαόν, ἔξω τῆσ πύλησ ἔπα-
θεν. [13] τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸσ αὐτὸν ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ τὸν

27 [c] την μεταθεσιν (sed per incuriam την quod praecedit intactum reliquit) 28 δεουσ: [c] αιδουσ, sed restitutum δεουσ XIII, 2 [c] τησ φιλοξενιασ 6 [c] και ου φοβηθ. 9 [c] περιπατησαντεσ 12 επαθεν suppl [c]

B deficit

26 σειω 27 των σαλ. την μετ. 28 εχωμεν | λατρευωμεν | ευλ. κ. δεουσ: αιδουσ και ευλαβ. XIII, 2 τησ φιλοξενιασ 4 πορνουσ δε 5 εγκαταλιπω 6 και ου φοβ. 8 χθεσ 9 περιφερεσθε | περιπατησαντεσ

ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντεσ· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πό-
λιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 δι' αὐτοῦ ἀναφέρω-
μεν θυσίαν αἰνέσεωσ διαπαντὸσ τῷ θεῷ, τουτέστιν καρπὸν χει-
λέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 τῆσ δὲ εὐποιΐασ καὶ
κοινωνίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖ-
ται ὁ θεόσ.

17 Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ, ἵνα
μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντεσ· ἀλυσιτελὲσ γὰρ
ὑμῖν τοῦτο. 18 προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν
συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θέλοντεσ ἀναστρέφεσθαι.
19 περισσοτέρωσ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀπο-
κατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι-
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν
κύριον ἡμῶν ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰσ τὸ
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ αὐτῷ ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον
ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
τῶν αἰώνων, ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆσ
παρακλήσεωσ· καὶ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον
ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶσ. 24 ἀσπάσασθε πάντασ τοὺσ ἡγουμένουσ
ὑμῶν καὶ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀπὸ τῆσ
ἰταλίασ. 25 ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

---

15 [c] δι αυτου ουν 17 [c] υπειχ. αυτοισ αυτοι γαρ 18 πειθομεθα γαρ οτι καλην: * οτι καλην θα γαρ οτι καλην, ita ut scriptor quum πειθομε scribendum esset ad versum sequentem aberrans οτι καλην scripserit; [c] vero pro [πειθομε]θα reposuit πεποιθαμεν 21 [c] om αυτω 22 [c] και γαρ δια 23 [c] om ημων | ερχηται [c]: * ερχησθε 25 υμων: [c] add αμην

B deficit

15 δι αυτου ουν 18 πεποιθαμεν γαρ 21 παντι: add εργω | om αυτω | εν υμιν 22 και γαρ δια 23 om ημων 25 υμων: add αμην. Subscriptum est: προσ εβραι. εγραφη απο τησ ιταλιασ δια τιμοθεου.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α.

I.

[1] Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ κατ' ἐπαγγελίαν θεοῦ
σωτῆροσ ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν
[2] τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸσ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
[3] Καθὼσ παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ, πορευόμενοσ
εἰσ μακαιδονίαν, ἵνα παραγγείλῃσ τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν
[4] μηδὲ προσέχειν μύθοισ καὶ γενεαλογίαισ ἀπεράντοισ, αἵτινεσ
ἐκζητήσεισ παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει·
[5] τὸ δὲ τέλοσ τῆσ παραγγελίασ ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶσ καρ-
δίασ καὶ συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου, [6] ὧν
τινὲσ ἀστοχήσαντεσ ἐξετράπησαν εἰσ ματαιολογίαν, [7] θέλοντεσ
εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντεσ μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ
τίνων διαβεβαιοῦνται. [8] οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸσ ὁ νόμοσ, ἐάν τισ
αὐτῷ νομίμωσ χρῆται, [9] εἰδὼσ τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμοσ οὐ κεῖ-
ται, ἀνόμοισ δὲ καὶ ἀνυποτάκτοισ, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖσ,
ἀνοσίοισ καὶ βεβήλοισ, πατρολῴαισ καὶ μητρολῴαισ, ἀνδροφό-
νοισ, [10] πόρνοισ, ἀρσενοκοίταισ, ἀνδραποδισταῖσ, ψεύσταισ,
ἐπιόρκοισ, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκει-
ται, [11] κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆσ δόξησ τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ
ἐπιστεύθην ἐγώ. [12] χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμοῦντι χριστῷ ἰησοῦ τῷ

---

2 πατροσ: c add ημων 12 c ενδυναμωσαντι με

B deficit

ς η προσ τιμοθεον επιστολη πρωτη, ς^e παυλου του αποστολου η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη 1 ιησου χριστου | κατ επιταγην 2 πατροσ ημων 3 μακεδον. 4 ζητησεισ | ς^e οικοδομιαν 9 πατραλωαισ κ. μητραλωαισ 12 και χαριν | ενδυναμωσαντι με

κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενοσ εἰσ διακονίαν, 13 τὸ
πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ
ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ
ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ ἀγάπησ τῆσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ. 15 πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ ἄξιοσ,
ὅτι χριστὸσ ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ κόσμον ἁμαρτωλοὺσ σῶσαι, ὧν
πρῶτόσ εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ
ἐνδείξηται ἰησοῦσ χριστὸσ τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸσ
ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰσ ζωὴν αἰώνιον.
17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ
καὶ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον τιμόθεε,
κατὰ τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν
αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συν-
είδησιν, ἥν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·
20 ὧν ἐστὶν ὑμένεοσ καὶ ἀλέξανδροσ, οὓσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ,
ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσ-
ευχάσ, ἐντεύξεισ, εὐχαριστίασ ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ
ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο
καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃσ
πάντασ ἀνθρώπουσ θέλει σωθῆναι καὶ εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ
ἐλθεῖν. 5 εἷσ γὰρ θεόσ, εἷσ καὶ μεσίτησ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄν-
θρωποσ χριστὸσ ἰησοῦσ, 6 ὁ δοὺσ ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάν-
των καὶ μαρτύριον καιροῖσ ἰδίοισ, 7 εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ

---

16 μελλοντων: additum est αγαθων, sed ipsa prima ut videtur manu notatum 17 μονω: [c] add σοφω 18 [c] στρατευη II, 3 [c] τουτο γαρ 6 και: [c] το

B deficit

13 τον προτερον | αλλ ηλε. 15 εισ τον κοσμ. 16 πασαν 17 μονω: add σοφω 18 στρατευη 20 υμεναιοσ II, 3 τουτο γαρ 6 και: το

ἀπόστολοσ, ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλοσ
ἐθνῶν ἐν γνώσει καὶ ἀληθείᾳ. [8] βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺσ
ἄνδρασ ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντασ ὁσίουσ χεῖρασ χωρὶσ ὀργῆσ
καὶ διαλογισμοῦ· [9] ὡσαύτωσ γυναῖκασ ἐν καταστολῇ κοσμίῳ,
μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφροσύνησ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν πλέγμασιν
καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, [10] ἀλλ' ὃ
πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναισ θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν.
[11] γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· [12] διδάσκειν
δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρόσ, ἀλλ' εἶναι ἐν
ἡσυχίᾳ. [13] ἀδὰμ γὰρ πρῶτοσ ἐπλάσθη, εἶτα εὔα. [14] καὶ ἀδὰμ
οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν·
[15] σωθήσεται δὲ διὰ τῆσ τεκνογονίασ, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει
καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνησ.

III.

[1] Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἴ τισ ἐπισκοπῆσ ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου
ἐπιθυμεῖ. [2] δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶσ γυ-
ναικὸσ ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδα-
κτικόν, [3] μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον,
ἀφιλάργυρον, [4] τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶσ προϊστανόμενον, τέκνα
ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσησ σεμνότητοσ· [5] εἰ δέ τισ τοῦ
ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶσ ἐκκλησίασ θεοῦ ἐπιμελή-
σεται; [6] μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶσ εἰσ κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ
διαβόλου. [7] δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν,
ἵνα μὴ εἰσ ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. [8] δια-
κόνουσ ὡσαύτωσ σεμνούσ, μὴ διλόγουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσ-
έχοντασ, μὴ αἰσχροκερδεῖσ, [9] ἔχοντασ τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ
καὶ καθαρᾶσ συνειδήσεωσ. [10] καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν

7 εν χριστω: c om 8 c διαλογισμων 9 c ωσαυτωσ και | c κοσμιωσ 14 c απατηθεισα III, 2 c νηφαλαιον 8 σεμνουσ suppl c 9 c εν καθαρα συνειδησει

B deficit

7 γνωσει: πιστει 9 ωσαυτ. και τασ γυν. | η χρυσω 12 γυναικι δε διδασκειν 14 απατηθεισα III, 2 ανεπιληπτον | νηφαλεον 3 πληκτην: add μη αισχροκερδη | αλλ 4 προϊσταμενον 7 δει δε αυτον 9 εν καθαρα συνειδησει

πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντεσ. [11] γυναῖκασ
ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, πιστὰσ ἐν πᾶσιν.
[12] διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ, τέκνων καλῶσ προϊ-
στάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. [13] οἱ γὰρ καλῶσ διακονήσαντεσ
βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν
πίστει τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
[14] Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρόσ σε τάχιον· [15] ἐὰν
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι,
ἥτισ ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στῦλοσ καὶ ἑδραίωμα τῆσ
ἀληθείασ. [16] καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἐστὶν τὸ τῆσ εὐσεβείασ
μυστήριον, ὃσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ὤφθη ἀγγέλοισ, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀν-
ελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

[1] Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀπο-
στήσονταί τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασι πλάνοισ
καὶ διδασκαλίαισ δαιμονίων, [2] ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κε-
καυστηριάσμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, [3] κωλυόντων γαμεῖν,
ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάλημψιν μετὰ
εὐχαριστίασ τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. [4] ὅτι
πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίασ
λαμβανόμενον· [5] ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεωσ.
[6] Ταῦτα ὑποτιθέμενοσ τοῖσ ἀδελφοῖσ καλὸσ ἔσῃ διάκονοσ
χριστοῦ ἰησοῦ, ἐντρεφόμενοσ τοῖσ λόγοισ τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ
καλῆσ διδασκαλίασ ᾗ παρηκολούθηκασ. [7] τοὺσ δὲ βεβήλουσ
καὶ γραώδεισ μύθουσ παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸσ εὐ-
σέβειαν. [8] ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμοσ· ἡ
δὲ εὐσέβεια πρὸσ πάντα ὠφέλιμόσ ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα
ζωῆσ τῆσ νῦν καὶ τῆσ μελλούσησ. [9] πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ ἀπο-

---

16 οσ: * (saeculi XII.) θεοσ   IV, 8 c προσ ολιγον   9 c πασησ αποδοχ.
B deficit

11 νηφαλεουσ   16 οσ: θεοσ | ανεληφθη   IV, 2 κεκαυτηριασμενων   3 μετα-
ληψιν   6 ιησου χριστου   8 προσ ολιγον   9 πασησ αποδοχησ

δοχῆσ ἄξιοσ. 10 εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι
ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων,
μάλιστα πιστῶν. 11 παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείσ
σου τῆσ νεότητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν
ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνίᾳ. 13 ἕωσ
ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.
14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ
μετὰ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα,
ἐν τούτοισ ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε
σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν
καὶ σεαυτὸν σώσεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντασ.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα,
νεωτέρουσ ὡσ ἀδελφούσ, 2 πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ
ὡσ ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνίᾳ. 3 χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ.
4 εἰ δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν
ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ·
τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντωσ χήρα
καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ κύριον, καὶ προσμένει ταῖσ δεήσε-
σιν καὶ ταῖσ προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ. 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα
ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.
8 εἰ δέ τισ τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν
πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα
ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, 10 ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομέ-
νοισ ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέ-

---

10 αγωνιζομεθα: [c] ονιδιζομεθα 14 πρεσβυτεριου [c]: * -ρου 16 [c] αχουοντ. σου V, 1 ως πατερα suppl [c] 4 [c] ηλπ. επι τον θεον 7 και: [c] om 8 [c] προνοει

B deficit

10 και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα 12 αγαπη: add εν πνευματι | αγνεια 15 η εν πασιν 16 αχουοντ. σου V, 2 αγνεια 4 εστι καλον και αποδεχτ. 5 επι τον θεον 7 ανεπιληπτοι 8 των οιχειων ου προνοει

ρασ δὲ χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ χρι-
στοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν
ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ
οἰκίασ, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι,
λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν,
τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντι-
κειμένῳ λοιδορίασ χάριν· 15 ἤδη γάρ τινεσ ἐξετράπησαν ὀπίσω
τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τισ πιστὴ ἔχει χήρασ, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ,
καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.
17 Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιού-
σθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέ-
γει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ
ἐργάτησ τῆσ τροφῆσ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν
μὴ παραδέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 τοὺσ
ἁμαρτάνοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φό-
βον ἔχωσιν.
21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ καὶ
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπιτίθει,
μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαισ ἀλλοτρίαισ. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
τὰσ πυκνάσ σου ἀσθενείασ. 24 τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρό-
δηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰσ κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·
25 ὡσαύτωσ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλωσ ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺσ ἰδίουσ δεσπότασ πάσησ
τιμῆσ ἀξίουσ ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δι-

18 τησ τροφησ: ᵃ του μισθου

B deficit

16 πιστοσ η πιστη | επαρκειτω 18 τησ τροφησ: του μισθου 21 τ. θε. και κυριου ιησου χριστου 23 αλλ | στομαχον: add σου 25 τα καλα εργα προδηλ. εστι

δασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺσ ἔχοντεσ δεσπότασ μὴ
καταφρονείτωσαν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν
καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆσ εὐεργεσίασ ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τισ ἑτεροδιδασκαλεῖ
καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσι λόγοισ τοῖσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη-
σοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ᾽ εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται,
μηδὲν ἐπιστάμενοσ, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεισ καὶ λογομαχίασ,
ἐξ ὧν γίνεται φθόνοσ, ἔρισ, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,
5 διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστε-
ρημένων τῆσ ἀληθείασ, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν.
6 ἔστιν δὲ πορισμὸσ μέγασ ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείασ. 7 οὐδὲν
γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυ-
νάμεθα· 8 ἔχοντεσ δὲ διατροφὰσ καὶ σκεπάσματα, τούτοισ
ἀρκεσθησόμεθα. 9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰσ
πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίασ πολλὰσ ἀνοήτουσ καὶ
βλαβεράσ, αἵτινεσ βυθίζουσι τοὺσ ἀνθρώπουσ εἰσ ὄλεθρον καὶ
ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία,
ἧσ τινὲσ ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆσ πίστεωσ καὶ ἑαυ-
τοὺσ περιέπειραν ὀδύναισ ποικίλαισ.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο-
σύνην, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 ἀγωνίζου τὸν
καλὸν ἀγῶνα τῆσ πίστεωσ, ἐπιλαβοῦ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, εἰσ ἣν
ἐκλήθησ καὶ ὡμολόγησασ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν
μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντοσ τὰ
πάντα καὶ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ μαρτυρήσαντοσ ἐπὶ ποντίου πι-
λάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον,
ἀνεπίλημπτον, μέχρι τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ κυρίου ἡμῶν χριστοῦ

2 καταφρον.: [c] add οτι αδελφοι εισιν 3 [c] προσερχεται 7 [c] δηλον οτι ουδε 10 ποικιλαισ: [c] πολλαισ 11 [c] του θεου | δικαιοσυνην: [c] add ευσεβιαν 12 πραϋπαθ.: [c] πραϋτητα 13 [c] παραγγ. σοι

B deficit

2 καταφρον.: add οτι αδελφοι εισιν 3 προσερχεται 5 παραδιατριβαι | ευσεβειαν: add αφιστασο απο των τοιουτων 7 δηλον οτι ουδε 10 οδυν. πολλαισ 11 του θεου | δικαιοσυνην: add ευσεβειαν | πραϋπαθ.: πραοτητα 12 εισ ην και εκλ. 13 παραγγ. σοι ενω. του θε. | χριστου ιησου 14 ανεπιληπτον | ιησου χριστου

ἰησοῦ, 15 ἣν καιροῖσ ἰδίοισ δείξει ὁ μακάριοσ καὶ μόνοσ δυνά-
στησ, ὁ βασιλεὺσ τῶν βασιλευόντων καὶ κύριοσ τῶν κυριευόντων,
16 ὁ μόνοσ ἔχων ἀθανασίαν, φῶσ οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐ-
δεὶσ ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ τὸ κράτοσ αἰώ-
νιον, ἀμήν.
17 Τοῖσ πλουσίοισ ἐν τῷ νῦν καιρῷ παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίωσ εἰσ ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθο-
εργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοισ καλοῖσ, εὐμεταδότουσ εἶναι, κοινω-
νικούσ, 19 ἀποθησαυρίζοντασ ἑαυτοῖσ θεμέλιον καλὸν εἰσ τὸ
μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆσ ὄντωσ ζωῆσ.
20 Ὦ τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενοσ τὰσ
βεβήλουσ κενοφωνίασ καὶ ἀντιθέσεισ τῆσ ψευδωνύμου γνώσεωσ,
21 ἥν τινεσ ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. ἡ χάρισ
μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α

---

17 καιρω: [c] αιωνι 21 υμων: [c] add αμην

B deficit

16 om το 17 καιρω: αιωνι | υψηλοφρονειν | αλλ εν τω θεω τω ζωντι τω | πλουσιωσ παντα 19 οντωσ: αιωνιου 20 παρακαταθηκην 22 η χα. μετα σου. αμην. Subscriptum est: προσ τιμοθεον πρωτη εγραφη απο λαοδικειασ, ητισ εστι μητροπολισ φρυγιασ τησ πακατιανησ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Β.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ χριστοῦ ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
κατ' ἐπαγγελίασ ζωῆσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ 2 τιμοθέῳ ἀγαπητῷ
τέκνῳ. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ
συνειδήσει, ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ
δεήσεσίν μου νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνη-
μένοσ σου τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶσ πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν
τῆσ ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεωσ, ἥτισ ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ
μάμμῃ σου λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι
καὶ ἐν σοί. 6 δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ
χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν
μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸσ πνεῦμα δειλίασ, ἀλλὰ δυνά-
μεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ σωφρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇσ τὸ
μαρτύριον τοῦ κυρίου μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συν-
κακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντοσ
ἡμᾶσ καὶ καλέσαντοσ κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν
ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆσ

---

2 κυριου pr: ^c om | ^c χριστου ιησου 5 ^c λαμβανων 6 χαρισμα ^c: * θελημα 8 κυριου: ^a add ημων 9 αιωνιων ^c ex -νιαν effecit

B deficit

ς η πρ. τιμοθ. επιστολη δευτερα, ς^e παυλου του αποστολου η πρ. τιμοθ. επιστ. δευτ. 1 ιησου χριστου | κατ επαγγελιαν 2 και κυρ. ιησ. χριστ.: και χριστου ιησου 5 λαμβανων | ς ευνεικη 8 του κυριου ημων | συγκακοπαθ. 9 κατ ιδιαν

ἐπιφανείασ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν χριστοῦ ἰησοῦ, καταργήσαντοσ
μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντοσ δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
εὐαγγελίου, 11 εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ καὶ διδά-
σκαλοσ. 12 δι' ἣν αἰτίαν ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι·
οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατόσ ἐστιν τὴν
παραθήκην μου φυλάξαι εἰσ ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν
ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσασ ἐν πίστει καὶ
ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον
διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντοσ ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδασ τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντεσ οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ,
ὧν ἐστὶν φύγελοσ καὶ ἑρμογένησ. 16 δῴη ἔλεοσ ὁ κύριοσ τῷ ὀνη-
σιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
οὐκ ἐπῃσχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενοσ ἐν ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτη-
σέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεισ.

II.

1 Σὺ οὖν τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσασ παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ
διδάξαι. 3 συγκακοπάθησον ὡσ καλὸσ στρατιώτησ χριστοῦ ἰη-
σοῦ. 4 οὐδεὶσ στρατευόμενοσ ἐμπλέκεται ταῖσ τοῦ βίου πραγμα-
τίαισ, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τισ,
οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμωσ ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γε-
ωργὸν δεῖ πρότερον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω·
δώσει γάρ σοι ὁ κύριοσ σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 μνημόνευε ἰησοῦν
χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματοσ δαυείδ, κατὰ τὸ

---

10 [c] ιησου χριστου   11 διδασκαλοσ: [c] add εθνων   12 [c] και ταυτα   16 [c] επαι-σχυνθη (-αι- rursus deletum?)   II, 6 προτερον: [*] πρωοτερον, ω ipsa prima manu notato; [c] vero πρωτον   7 [c] α λεγω

B deficit

10 ιησου χριστου   11 διδασκαλ. εθνων   12 και ταυτα   14 παρακαταθηκην   15 φυγελλοσ   17 σπουδαιοτερον   II, 3 συ ουν κακοπαθησον | ιησου χριστου   4 πραγματειαισ   6 πρωτον   7 α λεγω | δῳη   8 δαβιδ

εὐαγγέλιόν μου, 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡσ κακοῦργοσ,
ἀλλὰ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω
διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίασ τύχωσιν τῆσ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ μετὰ δόξησ αἰωνίου. 11 πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἰ γὰρ
συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβα-
σιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνοσ ἀρνήσεται ἡμᾶσ· 13 εἰ
ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνοσ πιστὸσ μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ
δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενοσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκου-
όντων. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐρ-
γάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ.
16 τὰσ δὲ βεβήλουσ κενοφωνίασ περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-
κόψουσιν ἀσεβείασ, 17 καὶ ὁ λόγοσ αὐτῶν ὡσ γάγγραινα νομὴν
ἕξει. ὧν ἐστὶν ὑμέναιοσ καὶ φιλητόσ, 18 οἵτινεσ περὶ τὴν ἀλή-
θειαν ἠστόχησαν, λέγοντεσ ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνα-
τρέπουσιν τὴν πίστιν τὴν τινῶν. 19 ὁ μέντοι στερεὸσ θεμέλιοσ
τοῦ κυρίου ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριοσ
πάντασ τοὺσ ὄντασ αὐτοῦ, καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίασ πᾶσ
ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν
μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστρά-
κινα, καὶ ἃ μὲν εἰσ τιμήν, ἃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν. 21 ἐὰν οὖν τισ ἐκ-
καθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦοσ εἰσ τιμὴν ἡγιασμένον,
εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.
22 τὰσ δὲ νεωτερικὰσ ἐπιθυμίασ φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ
καθαρᾶσ καρδίασ. 23 τὰσ δὲ μωρὰσ καὶ ἀπαιδεύτουσ ζητήσεισ
παραιτοῦ, εἰδὼσ ὅτι γεννῶσι μάχασ. 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ

---

9 ου suppl [c] 12 [c] αρνουμεθα 13 γαρ: [c] om 14 επ: [c] εισ 18 [c] την πιστιν τινων 19 κυριου: [c] θεου | πантασ: [c] om 21 εσται σκευοσ suppl [a] | [c] και ευχρηστ.

B deficit

9 αλλ 11 συζησομεν 12 συμβασιλ. | αρνουμεθα 13 om γαρ 14 ενωπ. τ. κυριου | εισ ουδεν 18 την αναστασιν | την τινων πιστιν 19 κυριου pr: θεου | om παντασ | κυριου sec: χριστου 21 και ευχρηστ.

μάχεσθαι, ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸσ πάντασ, διδακτικόν, ἀνεξίκα-
κον, [25] ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺσ ἀντιδιατιθεμένουσ, μήποτε
δῴη αὐτοῖσ ὁ θεὸσ μετάνοιαν εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ, [26] καὶ
ἀνανήψωσιν ἐκ τῆσ τοῦ διαβόλου παγίδοσ, ἐζωγρημένοι ὑπ᾽
αὐτοῦ εἰσ τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

[1] Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ ἐνστήσονται
καιροὶ χαλεποί. [2] ἔσονται γὰρ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι,
ἀλαζόνεσ, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, ἀχάρι-
στοι, ἀνόσιοι, [3] ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖσ, ἀνήμεροι, ἀφι-
λάγαθοι, [4] προδόται, προπετεῖσ, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλ-
λον ἢ φιλόθεοι, [5] ἔχοντεσ μόρφωσιν εὐσεβείασ, τὴν δὲ δύναμιν
αὐτῆσ ἠρνημένοι· καὶ τούτουσ ἀποτρέπου. [6] ἐκ τούτων γάρ εἰσιν
οἱ ἐνδύνοντεσ εἰσ τὰσ οἰκίασ καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ γυναικάρια
σεσωρευμένα ἁμαρτίαισ, ἀγόμενα ἐπιθυμίαισ ποικίλαισ, [7] πάν-
τοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ ἐλθεῖν
δυνάμενα. [8] ὃν τρόπον δὲ ἰαννῆσ καὶ ἰαμβρῆσ ἀντέστησαν μωϋ-
σεῖ, οὕτωσ καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατε-
φθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. [9] ἀλλ᾽ οὐ προ-
κόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλοσ ἔσται πᾶσιν,
ὡσ καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. [10] σὺ δὲ παρηκολούθησάσ μου τῇ
διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, [11] τοῖσ διωγμοῖσ, τοῖσ παθήμασιν, οἷά
μοι ἐγένετο ἐν ἀντιοχίᾳ, ἐν ἰκονίῳ, ἐν λύστροισ· οἵουσ διω-
γμοὺσ ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριοσ. [12] καὶ
πάντεσ δὲ οἱ θέλοντεσ ζῆν εὐσεβῶσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ διωχθήσον-
ται. [13] πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητεσ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ
χεῖρον, πλανῶντεσ καὶ πλανώμενοι. [14] σὺ δὲ μένε ἐν οἷσ ἔμαθεσ

---

25 [c] δω | μετανοιαν suppl [c]

B deficit

24 αλλ 25 πραοτητι | δω III, 2 οι ανθρωποι 3 αστοργοι ασπονδοι 6 αιχμαλωτευοντεσ | τα γυναικαρ. 10 παρηκολουθηκασ 11 αντιοχεια | ικονιω 12 ευσεβ. ζην

καὶ ἐπιστώθησ, εἰδὼσ παρὰ τίνων ἔμαθεσ, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέ-
φουσ ἱερὰ γράμματα οἶδασ τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰσ σω-
τηρίαν διὰ πίστεωσ τῆσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. 16 πᾶσα γραφὴ θεό-
πνευστοσ καὶ ὠφέλιμοσ πρὸσ διδασκαλίαν, πρὸσ ἐλεγμόν, πρὸσ
ἐπανόρθωσιν, πρὸσ παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιοσ ᾖ
ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωποσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένοσ.

IV.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ
μέλλοντοσ κρίνειν ζῶντασ καὶ νεκρούσ, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐ-
τοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι
εὐκαίρωσ ἀκαίρωσ, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ
μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸσ ὅτε τῆσ ὑγιαινού-
σησ διδασκαλίασ οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰσ ἰδίασ ἐπιθυ-
μίασ ἑαυτοῖσ ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλουσ κνηθόμενοι τὴν ἀκο-
ήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆσ ἀληθείασ τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ
δὲ τοὺσ μύθουσ ἐκτραπήσονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, ἔργον
ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 ἐγὼ
γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸσ τῆσ ἀναλύσεώσ μου ἐφέστη-
κεν. 7 τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν
πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆσ δικαιοσύνησ
στέφανοσ, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριοσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δί-
καιοσ κριτήσ, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖσ ἠγαπηκόσι
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με ταχέωσ. 10 δημᾶσ γάρ με ἐγκατ-
έλιπεν ἀγαπήσασ τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰσ θεσσαλονί-
κην, κρήσκησ εἰσ γαλλίαν, τίτοσ εἰσ δαλματίαν· 11 λουκᾶσ
ἐστὶν μόνοσ μετ' ἐμοῦ. μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·

---

1 [c] κατα την επιφ. 2 [c] επιτιμ. παρακαλ. 5 εν πασιν: [c] add κακοπαθησον 8 πασι τοισ ηγαπηκοσι: * om τ. ηγαπ., [c] scripsit πασιν τοισ ηγαπηκοσιν

B deficit

14 παρα τινοσ 15 τα ιερα γρ. 16 ελεγχον | παιδειαν IV, 1 διαμαρτ. ουν εγω | και του κυριου ιησου χριστου | κατα την επιφαν. 2 επιτιμ. παρακαλ. 3 τασ επιθυ. τασ ιδιασ 5 εν πασιν: add κακοπαθησον 6 τησ εμησ αναλυσεωσ 7 τον αγω. τον καλ. 10 γαλλιαν: γαλατιαν 11 αγαγε

ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστοσ εἰσ διακονίαν. 12 τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
εἰσ ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ,
ἐρχόμενοσ φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰσ μεμβράνασ. 14 αλέ-
ξανδροσ ὁ χαλκεὺσ πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ
ὁ κύριοσ κατὰ τὰ ἔργα. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέ-
στη τοῖσ ἡμετέροισ λόγοισ. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείσ
μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντεσ με ἐνκατέλιπον· μὴ αὐτοῖσ λογι-
σθείη· 17 ὁ δέ κύριόσ μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι'
ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματοσ λέοντοσ. 18 ῥύσεταί με ὁ κύριοσ ἀπὸ
παντὸσ ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰσ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν
ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
19 Ἄσπασαι πρίσκαν καὶ ἀκύλαν καὶ τὸν ὀνησιφόρου οἶκον.
20 ἔραστοσ ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ, τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν μιλήτῳ
ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνοσ ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε
εὔβουλοσ καὶ πούδησ καὶ λίνοσ καὶ κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοί.
22 ὁ κύριοσ μετὰ τοῦ πνεύματόσ σου. ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

---

14 εργα: [c] add αυτου 15 [c] ανθεστηκεν 16 [c] συνπαρεγενετο 21 αδελφοι: [c] add παντεσ 22 [c] ο κυρ. ιησουσ χριστοσ | υμων: [c] add αμην. In subscriptione non additum est β.

B deficit

15 ς φαιλονην 14 αποδωη | εργα αυτου 15 ανθεστηκε 16 συμπαρεγενετο | εγκατελ. 17 ακουση | ερρυσθην 18 και ρυσεται 21 οι αδελφ. παντεσ 22 ο κυρ. ιησουσ χριστοσ | υμων: add αμην. Subscriptum est: πρ. τιμοθ. δευτερα τησ εφεσιων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα, εγραφη απο ρωμησ, οτε εκ δευτερου παρεστη παυλοσ τω καισαρι νερωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 Παῦλοσ δοῦλοσ θεοῦ, ἀπόστολοσ δὲ ἰησοῦ χριστοῦ κατα
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ τῆσ κατ᾽ εὐσέ-
βειαν 2 ἐπ᾽ ἐλπίδι ζωῆσ αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴσ
θεὸσ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖσ ἰδίοισ τὸν
λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν
τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, 4 τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πί-
στιν. χάρισ καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ
σωτῆροσ ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν κρήτῃ, ἵνα τὰ λιπόντα ἐπι-
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃσ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρουσ, ὡσ ἐγώ
σοι διεταξάμην, 6 εἴ τισ ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ,
τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα.
7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ οἰκονόμον,
μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχρο-
κερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον,
ἐγκρατῆ, 9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου,
ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ
καὶ τοὺσ ἀντιλέγοντασ ἐλέγχειν. 10 εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότα-
κτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆσ περι-
τομῆσ, 11 οὓσ δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινεσ ὅλουσ οἴκουσ ἀνατρέ-
πουσιν, διδάσκοντεσ ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδουσ χάριν. 12 εἶπεν

---

5 c κατελιπον

B deficit

Inscriptum est: ς η πρ. τιτ. επιστολη παυλου, ς^e παυλου του αποστολου η πρ. τιτ. επιστολη **4** χαρισ ελεοσ ειρηνη | και κυριου ιησου χριστου **5** κατελιπ. | λειποντα **10** και ανυποτακτοι om τησ

δέ τισ ἐξ αὐτῶν ἴδιοσ αὐτῶν προφήτησ· κρῆτεσ ἀεὶ ψεῦσται,
κακὰ θηρία, γαστέρεσ ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθήσ.
δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺσ ἀποτόμωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν τῇ πί-
στει, 14 μὴ προσέχοντεσ ἰουδαϊκοῖσ μύθοισ καὶ ἐντολαῖσ ἀνθρώ-
πων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. 15 πάντα καθαρὰ τοῖσ κα-
θαροῖσ· τοῖσ δὲ μεμιαμμένοισ καὶ ἀπίστοισ οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ
μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦσ καὶ ἡ συνείδησισ. 16 θεὸν ὁμολο-
γοῦσιν εἰδέναι, τοῖσ δὲ ἔργοισ ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντεσ καὶ
ἀπειθεῖσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀδόκιμοι.

II.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσ-
βύτασ νηφαλίουσ εἶναι, σεμνούσ, σώφρονασ, ὑγιαίνοντασ τῇ
πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδασ ὡσαύτωσ ἐν
καταστήματι ἱεροπρεπεῖσ, μὴ διαβόλουσ, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δε-
δουλωμένασ, καλοδιδασκάλουσ, 4 ἵνα σωφρονίζουσι τὰσ νέασ
φιλάνδρουσ εἶναι, φιλοτέκνουσ, σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ,
5 ἀγαθάσ, ὑποτασσομένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ
τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 6 τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει
σωφρονεῖν, 7 περὶ πάντα σεαυτὸν τύπον παρεχόμενοσ καλῶν
ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ
ἀκατάγνωστον, 8 ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίασ ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων λέγειν
περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 δούλουσ ἰδίοισ δεσπόταισ ὑποτάσσεσθαι,
ἐν πᾶσιν εὐαρέστουσ εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντασ, 10 μὴ νοσφιζομέ-
νουσ, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένουσ ἀγαθήν, ἵνα τὴν δι-
δασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
11 ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σωτῆροσ πᾶσιν ἀνθρώποισ,

---

12 δε: [c] om 13 [a] εν τη πιστ. 15 [c] παντα μεν 16 [c] και προσ | εργον· [a] add αγαθον II, 1 λαλει: codex α λαλει 3 μηδε: [c] μη 4 [c] σωφρονιζωσι | [c] οικουρουσ 7 [c] παρεχομ. τυπ. | [c] αδιαφθοριαν 10 πιστιν suppl [c] 11 σωτηροσ: [c] σωτηριοσ

B deficit

12 om δε 13 εν τη πιστ. 15 παντα μεν | μεμιασμενοι 16 και προσ π. εργ. αγαθον II, 3 μη οινω 4 σωφρονιζωσι | οικουρουσ 7 παρεχομ. τυπον | αδιαφθοριαν | σεμνοτητα: ς add αφθαρσιαν 8 περι υμων λεγειν 10 πιστιν πασαν | om την sec | ημων: ς υμων 11 σωτηροσ: η σωτηριοσ

12 παιδεύουσα ἡμᾶσ, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τασ
κοσμικὰσ ἐπιθυμίασ σωφρόνωσ καὶ δικαίωσ καὶ εὐσεβῶσ ζή-
σωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα
καὶ ἐπιφάνειαν τῆσ δόξησ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν
χριστοῦ ἰησοῦ, 14 ὃσ ἔδωκεν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται
ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀνομίασ καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. 15 ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε
μετὰ πάσησ ἐπιταγῆσ· μηδείσ σου περιφρονείτω.

III.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺσ ἀρχαῖσ ἐξουσίαισ ὑποτάσσεσθαι,
πειθαρχεῖν, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμουσ εἶναι, 2 μηδένα
βλασφημεῖν, ἀμάχουσ εἶναι, ἐπιεικεῖσ, πᾶσαν ἐνδείκνυσθαι
σπουδὴν πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖσ
ἀνόητοι, ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ ἐν ἐπιθυμίαισ καὶ
ἡδοναῖσ ποικίλαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί,
μισοῦντεσ ἀλλήλουσ. 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία
ἐπεφάνη τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιο-
σύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν
ἡμᾶσ διὰ λουτροῦ παλινγενεσίασ καὶ ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ
ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
σωτῆροσ ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι
γενηθῶμεν κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆσ αἰωνίου. 8 πιστὸσ ὁ λόγοσ. καὶ
περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν
ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ
καὶ ὠφέλιμα τοῖσ ἀνθρώποισ· 9 μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεα-
λογίασ καὶ ἔριν καὶ μάχασ νομικὰσ περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀν-

---

13 [c] ιησου χριστου 14 [c] εδωκ. εαυτον III, 1 [c] αγαθον ex -θουσ 2 *σπουδηντα, unde in exemplari ex quo descriptus est κ σπουδην super πραυτητα scriptum fuisse perquam probabile fit; [c] reposuit ενδεικνυμενουσ πραοτητα 3 εν pr: [c] om 7 [c] γενωμεθα 9 εριν: [c] ερισ

B deficit

13 ιησου χριστου 14 εδωκ. εαυτον III, 1 αρχ. και εξουσ. 2 πασ. ενδεικνυμενουσ πραοτητα 3 om εν pr 5 ων εποιησ. | κατα τον αυτου ελεον | παλιγγενεσιασ 7 γενωμεθα 8 τω θεω | τα καλα 9 ερεισ

ωφελεῖσ καὶ μάταιοι. 10 αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευ-
τέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, 11 εἰδὼσ ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτοσ
καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτοσ.
12 Ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρόσ σε ἢ τυχικόν, σπούδασον
ἐλθεῖν πρόσ με εἰσ νεικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
13 ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπολλῶν σπουδαίωσ πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖσ λίπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰσ τὰσ ἀναγκαίασ χρείασ, ἵνα μὴ ὦσιν
ἄκαρποι.
15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντεσ. ἄσπασαι τοὺσ φι-
λοῦντασ ἡμᾶσ ἐν πίστει. ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

---

15 υμων: c add αμην

B deficit

12 νικοπολιν 13 απολλω | λειπη 15 υμων: add αμην. Subscriptum est: προσ τιτον τησ κρητων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

[1] Παῦλοσ δέσμιοσ χριστοῦ ἰησοῦ καὶ τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ
φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν [2] καὶ ἀπφίᾳ τῇ ἀδελ-
φῇ καὶ ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν σου
ἐκκλησίᾳ. [3] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου
ἰησοῦ χριστοῦ.

[4] Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενοσ
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, [5] ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν
πίστιν ἣν ἔχεισ πρὸσ τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ
ἁγίουσ, [6] ὅπωσ ἡ κοινωνία τῆσ πίστεώσ σου ἐνεργὴσ γένηται
ἐν ἐπιγνώσει παντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ χριστόν. [7] χαρὰν
γὰρ πολλὴν ἔσχον ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν
ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. [8] διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ
παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον παρακαλῶ, [9] τοιοῦτοσ ὢν ὡσ παῦλοσ πρεσβύτησ, νυνὶ
δὲ καὶ δέσμιοσ χριστοῦ ἰησοῦ· [10] παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖσ δεσμοῖσ, ὀνήσιμον, [11] τόν ποτέ σοι
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
[12] αὐτόν, τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. [13] ὃν ἐγὼ ἠβουλόμην
πρὸσ ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖσ

---

3 πατροσ: [c] add ημων 6 κοινωνια: [c] διακονια | [c] εισ χριστ. ιησουν 10 δεσμοισ: [c] add μου 11 και pr: puncta a [c] addita, sed rursus erasa | σοι: [c] συ δε 12 σπλαγχνα: [c] add προσλαβου 13 a verbis ον εγω novi quid incipere, ipsa scriptura significatum est

B deficit

Inscriptum est: ϛ η πρ. φιλ. επιστολη παυλου, ϛ[e] παυλου του αποστολου η πρ. φιλημ. επιστολη 2 αδελφη: αγαπητη | συστρατιωτη 3 πατροσ ημων 6 εισ χριστ. ιησουν 7 ϛ χαριν | εχομεν πολλην και παρακλησιν 9 ιησου χριστου 10 δεσμοισ μου 11 om και pr | om σοι sec 12 συ δε αυτον | σπλαγχνα: add προσλαβου 13 εβουλομην | διακονη μοι

δεσμοῖσ τοῦ εὐαγγελίου· 14 χωρὶσ δὲ τῆσ σῆσ γνώμησ οὐδὲν
ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ,
ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ
ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃσ, 16 οὐκέτι ὡσ δοῦλον, ἀλλὰ
ὑπὲρ δοῦλον, ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ
ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. 17 εἰ-οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ
αὐτὸν ὡσ ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-
λόγα· 19 ἐγὼ παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. 20 ναὶ ἀδελφέ,
ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν
χριστῷ.

21 Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ ὑπὲρ
ἃ λέγω ποιήσεισ. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω
γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

23 Ἀσπάζεταί σε ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, 24 μάρκοσ, ἀρίσταρχοσ, δημᾶσ, λουκᾶσ, οἱ συνεργοί μου.
25 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν,
ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

---

16 υπερ δουλον: c add αδελφον 18 ελλογα: c ελλογι, sed ι rursus eraso restitutum est α

B deficit

16 αλλ υπερ | αδελφον αγαπητον 17 ει ουν εμε 18 ελλογει 20 χριστω: κυριω 21 υπερ ο 23 ασπαζονται 25 κυριου ημων. Subscriptum est: πρ. φιλ. εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμου οικετου.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

[1] Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ θεόφιλε,
ὧν ἤρξατο ὁ ἰησοῦσ ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, [2] ἄχρι ἧσ ἡμέρασ
ἐντειλάμενοσ τοῖσ ἀποστόλοισ διὰ πνεύματοσ ἁγίου οὓσ ἐξελέ-
ξατο ἀνελήμφθη· [3] οἷσ καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ
παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖσ τεκμηρίοισ, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα
ὀπτανόμενοσ αὐτοῖσ καὶ λέγων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ·
[4] καὶ συναλιζόμενοσ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ
χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸσ ἣν
ἠκούσατέ μου· [5] ὅτι ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ ἐν
πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰσ ταύτασ ἡμέρασ.
[6] οἱ μὲν οὖν ἐλθόντεσ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, εἰ ἐν τῷ
χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεισ τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ; [7] εἶπεν
δὲ πρὸσ αὐτούσ· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνουσ ἢ καιροὺσ οὓσ
ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, [8] ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν
ἐπελθόντοσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐφ' ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθέ μου
μάρτυρεσ ἔν τε ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σαμα-
ρίᾳ καὶ ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. [9] καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων
αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν. [10] καὶ ὡσ ἀτενίζοντεσ ἦσαν εἰσ τὸν οὐρανὸν πορευομέ-
νου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο παριστήκεισαν αὐτοῖσ ἐν ἐσθή-
σεσι λευκαῖσ, [11] οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρεσ γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε

---

5 ^c^ βαπτισθ. εν πνευμ. αγιω 6 ^c^ συνελθοντεσ 9 ειπων ^c^ ex ειποντων fecit

Inscriptum est: πραξεισ αποστολων 1 om ὁ 5 ιωανησ 6 συνελθοντεσ 7 ειπεν ουν, sed ουν suppl ** 8 σαμαρεια 9 αυτων βλεποντ. 11 γαλειλαιοι

Inscriptum est: πραξεισ των αγιων αποστολων 2 ανεληφθη 3 τεσσαραχοντα 5 βαπτισθησ. εν πνευμ. αγ. 6 συνελθοντεσ | επηρωτων 8 ληψεσθε | εσεσθ. μοι | σαμαρεια 10 παρειστηκ. | εν εσθητι λευκη 11 ειπον

βλέποντεσ εἰσ τὸν οὐρανόν; οὗτοσ ὁ ἰησοῦσ ὁ ἀναλημφθεὶσ ἀφ'
ὑμῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οὕτωσ ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐ-
τὸν πορευόμενον εἰσ τὸν οὐρανόν.
[12] Τότε ὑπέστρεψαν εἰσ ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρουσ τοῦ καλου-
μένου ἐλεῶνοσ, ὅ ἐστιν ἐγγὺσ ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
[13] καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰσ τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν καταμέ-
νοντεσ, ὅ τε πέτροσ καὶ ἰωάννησ καὶ ἰάκωβοσ καὶ ἀνδρέασ,
φίλιπποσ καὶ θωμᾶσ, βαρθολομαῖοσ καὶ μαθθαῖοσ, ἰάκωβοσ
ἀλφαίου καὶ σίμων ζηλωτὴσ καὶ ἰούδασ ἰακώβου. [14] οὗτοι πάν-
τεσ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν προσκαρτεροῦντεσ τῇ προσευχῇ σὺν γυ-
ναιξὶν καὶ μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ ἰησοῦ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ αὐτοῦ.
[15] Καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἀναστὰσ πέτροσ ἐν μέσῳ
τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλοσ ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ
ἑκατὸν εἴκοσι· [16] ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν
ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματοσ δαυεὶδ περὶ ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖσ συλλαβοῦσιν ἰησοῦν, [17] ὅτι κατηριθμη-
μένοσ ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆσ διακονίασ ταύτησ.
[18] οὗτοσ μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆσ ἀδικίασ, καὶ
πρηνὴσ γενόμενοσ ἐλάκησεν μέσοσ, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ. [19] ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖσ κατοι-
κοῦσιν ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ δια-
λέκτῳ αὐτῶν ἀχελδαμάχ, τουτέστιν χωρίον αἵματοσ. [20] γέ-
γραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλισ αὐτοῦ ἔρη-
μοσ, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν
αὐτοῦ λαβέτω ἕτεροσ. [21] δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν
ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶσ ὁ κύριοσ ἰη-

---

11 [c] εμβλεποντεσ 13 ανεβησαν suppl [c] | [c] ο ζηλωτησ 14 [c] om ομοθυμαδ. 17 ην suppl [c] 18 πρηνησ [c] ex πρινησ fecit 19 δ: erasum est (a ?) 21 [c] χρον. εν ω

12 ελαιωνοσ 13 εισ το υπ. ανεβησαν | ιωανησ | ο ζηλωτησ 14 προσκαρτ. ομοθυμαδ. | μαριαμ | om του | και συν τοισ 15 ωσ 19 om δ | ** τη ιδια διαλ. αυτ. | ακελδαμαχ

11 εμβλεποντεσ | αναληφθεισ 12 ελαιωνοσ 13 κ. ιακω. κ. ιωανν. | ματθαιοσ | ο ζηλωτησ 14 προσκαρτ. ομοθυμαδ. | προσευχη: add και τη δεησει | και συν τοισ 15 αδελφων: μαθητων | ωσ εκατ. εικοσιν 16 τ. γραφ. ταυτην | τον ιησουν 17 ην συν ημιν 18 εκ του μισθου 19 om δ | τη ιδια διαλ. αυτ. | ακελδαμα 20 λαβοι 21 χρ. εν ω

σοῦσ, 22 ἀρξάμενοσ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματοσ ἰωάννου ἄχρι τῆσ
ἡμέρασ ἧσ ἀνελήμφθη ἀφ᾽ ἡμῶν, μάρτυρα τῆσ ἀναστάσεωσ
αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 καὶ ἔστησαν δύο, ἰωσὴφ
τὸν καλούμενον βαρσαββᾶν, ὃσ ἐπεκλήθη ἰοῦστοσ, καὶ ματθίαν,
24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων,
ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, 25 λαβεῖν τὸν κλῆ-
ρον τῆσ διακονίασ ταύτησ καὶ ἀποστολῆσ, ἀφ᾽ ἧσ παρέβη ἰού-
δασ πορευθῆναι εἰσ τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλήρουσ
αὐτοῖσ, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆροσ ἐπὶ ματθίαν, καὶ κατεψηφίσθη
μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ
ησαν ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἦχοσ ὥσπερ φερομένησ πνοῆσ βιαίασ καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖσ διαμεριζόμεναι
γλῶσσαι ὡσεὶ πυρόσ, καὶ ἐκάθισαν ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν,
4 καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν
ἑτέραισ γλώσσαισ καθὼσ τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐ-
τοῖσ. 5 ἦσαν δὲ εἰσ ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντεσ ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ
ἀπὸ παντὸσ ἔθνουσ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένησ δὲ τῆσ φω-
νῆσ ταύτησ συνῆλθε τὸ πλῆθοσ καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουσεν ἕκα-
στοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ ἅπαν-
τεσ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντεσ· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντεσ οὗτοί εἰσιν οἱ
λαλοῦντεσ γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶσ ἡμεῖσ ἀκούομεν ἕκαστοσ τῇ
ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 πάρθοι καὶ μῆδοι καὶ

---

26 [c] συνκατεψ. II, 1 ησαν: [c] add παντεσ 3 [c] εκαθισεν 5 εισ: [c] εν 7 [c] εξιστ. δε παντεσ 9 μηδοι: [c] add και ελαμιται

22 ιωανου | αχρι: εωσ 23 μαθθιαν 25 κληρον: τοπον 26 μαθθιαν | συγκατεψηφ. II, 1 συνπληρ. | ησαν παντεσ 3 εκαθισεν 5 εισ: εν | κατοικουντεσ: add ιουδαιοι 6 εισ εκαστοσ 7 om απαντεσ pr | ουχι ιδου | * παντεσ | γαλειλαιοι 9 μηδοι: add και αιλαμειται

22 εωσ τησ | ανεληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23 βαρσαβαν 24 ειπον | ον εξελεξω post ενα pon 25 εξ ησ 26 κληρ. αυτων | συγκατεψηφ. II, 1 ησαν απαντεσ ομοθυμαδον επι 3 εκαθισε τε 4 απαντεσ | αυτοισ αποφθεγγ. 5 εν ιερουσαλημ | κατοικουντεσ: add ιουδαιοι 6 ηκουον εισ εκαστοσ 7 παντεσ | λεγοντεσ προσ αλληλουσ | ουχ ιδου παντεσ 9 μηδοι: add και ελαμιται

οἱ κατοικοῦντεσ τὴν μεσοποταμίαν, ἰουδαίαν τε καὶ καππαδο-
κίαν, πόντον καὶ τὴν ἀσίαν, 10 φρυγίαν τε καὶ παμφυλίαν, αἴ-
γυπτον καὶ τὰ μέρη τῆσ λιβύησ τῆσ κατὰ κυρήνην, καὶ οἱ
ἐπιδημοῦντεσ ῥωμαῖοι, ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 κρῆτεσ
καὶ ἄραβεσ, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖσ ἡμετέραισ γλώσ-
σαισ τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ καὶ διη-
ποροῦντο, ἄλλοσ πρὸσ ἄλλον λέγοντεσ· τί θέλοι τοῦτο εἶναι;
13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντεσ ἔλεγον ὅτι γλεύκουσ μεμεστωμένοι
εἰσίν.

14 Σταθεὶσ δὲ ὁ πέτροσ σὺν τοῖσ ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖσ· ἄνδρεσ ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-
κοῦντεσ ἱερουσαλὴμ πάντεσ, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ
ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡσ ὑμεῖσ ὑπολαμβάνετε
οὗτοι μεθύουσιν· ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆσ ἡμέρασ, 16 ἀλλὰ
τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται
ἐν ταῖσ ἐσχάταισ ἡμέραισ, λέγει ὁ θεόσ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύ-
ματόσ μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
καὶ αἱ θυγατέρεσ ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεισ ὄψον-
ται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοισ ἐνυπνιασθήσονται·
18 καίγε ἐπὶ τὰσ δούλασ μου καὶ ἐπὶ τοὺσ δούλουσ μου ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ἐκείναισ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου, καὶ προφη-
τεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα
ἐπὶ τῆσ γῆσ κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· 20 ὁ
ἥλιοσ μεταστραφήσεται εἰσ σκότοσ καὶ ἡ σελήνη εἰσ αἷμα,
πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην.

22 Ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺσ λόγουσ τούτουσ·

---

20 [c] την ημεραν | μεγαλην: [a] add [21] και εστε πασ οσ αν επικαλεσητε το ονο-μα κυριου σωθησεται

12 θελει 17 εν τ. εσχ. ημεραισ: μετα ταυτα 18 επι τουσ δουλ. μου και επι τασ δουλ. μου 20 πριν η | μεγαλην: add και επιφανη. [21] και εσται πασ οσ εαν επικαλεσηται το ονομα κυριου σωθησεται 22 ισραηλειται

12 διηπορουν | τι αν θελοι 13 χλευαζοντεσ 14 om ὁ | απαντεσ 17 ενυπνια 18 επι τουσ δουλ. μ. κ. επ. τασ δουλασ μου 20 πριν η | την ημεραν | μεγαλην και επιφανη 21 sic: και εσται πασ οσ αν επικαλεσηται το ονομα κυριου σωθησεται 22 ισραηλιται

ἰησοῦν τὸν ναζοραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ
ὑμᾶσ δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοισ, οἷσ ἐποίησεν δι' αὐτοῦ
ὁ θεὸσ ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼσ αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισ-
μένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸσ ἀνό-
μων προσπήξαντεσ ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸσ ἀνέστησεν λύσασ τὰσ
ὠδίνασ τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν
ὑπ' αὐτοῦ. 25 δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰσ αὐτόν· προορώμην τὸν κύ-
ριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντόσ, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα
μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλ-
λιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει
ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεισ τὴν ψυχήν μου εἰσ ᾅδην
οὐδὲ δώσεισ τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάσ μοι
ὁδοὺσ ζωῆσ, πληρώσεισ με εὐφροσύνησ μετὰ τοῦ προσώπου σου.
29 ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίασ πρὸσ ὑμᾶσ περὶ
τοῦ πατριάρχου δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ
τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ. 30 προ-
φήτησ οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼσ ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸσ
ἐκ καρποῦ τῆσ ὀσφύοσ αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ,
31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τοῦ χριστοῦ, ὅτι
οὔτε ἐνκατελείφθη εἰσ ᾅδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθο-
ράν. 32 τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεόσ, οὗ πάντεσ ἐσμὲν
ἡμεῖσ μάρτυρεσ. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶσ τήν τε ἐπαγ-
γελίαν τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸσ ἐξέ-
χεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖσ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γὰρ δαυεὶδ ἀνέβη
εἰσ τοὺσ οὐρανούσ, λέγει δὲ αὐτόσ· εἶπεν κύριοσ τῷ κυρίῳ μου·
κάθου ἐκ δεξιῶν μου 35 ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον

---

22 [c] ναζωραιον 23 εκδοτον: [c] add λαβοντεσ 26 [c] η καρδ. μου 34 [c] ο κυριοσ

22 ναζωραιον 25 ** προωρωμην | om μου prim 26 επ' ελπιδι 27 ενκαταλ. 31 om τησ [bent] | ουδε η [mai] ? 32 ημεισ εσμεν 33 και βλεπετε και 34 ** ὁ κυριοσ

22 ναζωραιον | απο τ. θεου αποδεδειγμ. | καθωσ και 23 εκδοτον λαβοντεσ δια χειρων | ανειλετε 25 δαβιδ | προωρωμην | om μου post κυριον 26 ευφρανθη η καρδ. μου | επ ελπ. 27 εισ αδου 29 δαβιδ 30 οσφυ. αυτου: add το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον | επι του θρονου 31 οτι ου et ουδε η | κατελειφθη η ψυχη αυτου εισ αδου 32 ημεισ εσμεν 33 του αγι. πνευμ. | ο νυν υμεισ 34 δαβιδ | ο κυριοσ

τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶσ οὖν γινωσκέτω πᾶσ οἶκοσ ἰσραὴλ
ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεόσ, τοῦτον τὸν
ἰησοῦν ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντεσ δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόντεσ πρὸσ
τὸν πέτρον καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀποστόλουσ· τί ποιήσωμεν, ἄνδρεσ
ἀδελφοί; 38 πέτροσ δὲ πρὸσ αὐτούσ· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστοσ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ εἰσ
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ
ἁγίου πνεύματοσ. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖσ
τέκνοισ ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖσ εἰσ μακρὰν ὅσουσ ἂν προσκαλέση-
ται κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν. 40 ἑτέροισ τε λόγοισ πλείοσιν διεμαρ-
τύρατο καὶ παρεκάλει αὐτούσ, λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ
τῆσ σκολιᾶσ ταύτησ. 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐ-
τοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
ὡσ τρισχίλιαι.
42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντεσ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων
καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖσ προσευχαῖσ.
43 ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβοσ, πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν ἰερουσαλήμ, φόβοσ τε ἦν μέγασ
ἐπὶ πάντασ. 44 καὶ πάντεσ δὲ οἱ πιστεύσαντεσ ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐ-
τὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰσ ὑπάρ-
ξεισ ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τισ
χρείαν εἶχεν· 46 καθ᾽ ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν
ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντέσ τε κατ᾽ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τρο-
φῆσ ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίασ, 47 αἰνοῦντεσ τὸν
θεὸν καὶ ἔχοντεσ χάριν πρὸσ ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριοσ προσ-
ετίθει τοὺσ σωζομένουσ καθ᾽ ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

---

41 [c] ωσει τρισχ. **42** [c] και τη κλασει

37 εἰποντεσ: ειπον τε **38** om φησιν | επι: εν **41** ωσ: ωσει **43** om εν ιερουσαλ. φοβ. τε ην μεγ. επ. παντ. **44** om και ante παντ. δε | om ησαν et και

36 ς[e] om και ante κυριον | αυτον post χριστ. ponit | ο θεοσ εποιησ. **37** τη καρδια ειπον τε προσ | ποιησομεν **38** εφη προσ αυτ. μεταν. | εισ αφεσιν αμαρτιων κ. ληψεσθε **40** διεμαρτυρετο | om αυτουσ **41** ασμενωσ αποδεξαμενοι | om εν | ωσει **42** και τη κλασει **43** εγενετο δε | πολλα τε | om εν ιερου. usq επι παντασ **44** om και | πιστευοντεσ **47** ημεραν: add τη εκκλησια | om επι το αυτο

III.

1 Πέτροσ δὲ καὶ ἰωάννησ ἀνέβαινον εἰσ τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν
τῆσ προσευχῆσ τὴν ἐνάτην. 2 καί τισ ἀνὴρ χωλὸσ ἐκ κοιλίασ
μητρὸσ αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸσ τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν
ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰσ τὸ ἱερόν· 3 ὃσ ἰδὼν
πέτρον καὶ ἰωάννην μέλλοντασ εἰσιέναι εἰσ τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεη-
μοσύνην λαβεῖν. 4 ἀτενίσασ δὲ πέτροσ πρὸσ αὐτὸν σὺν τῷ ἰω-
άννῃ εἶπεν· βλέψον εἰσ ἡμᾶσ. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖσ, προσδοκῶν
τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ πέτροσ· ἀργύριον καὶ χρυσίον
οὐκ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι
ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζοραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσασ αὐτὸν
τῆσ δεξιᾶσ χειρὸσ ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν
αἱ βάσεισ αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά. 8 καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη, καὶ
περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ
ἁλλόμενοσ καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν
περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ ὅτι αὐ-
τὸσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τὴν ὡραίαν πύ-
λην τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ
συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν πέτρον καὶ τὸν ἰωάννην συνέ-
δραμεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ
σολομῶντοσ ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν
λαόν· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπα-
τεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸσ ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ ἰα-

---

6 [c] ναζωραιου 7 [c] σφυρα 10 [*] δε αυτον οτι αυτοσ | [c] επι τη ωραια (πυλην per incuriam intacto relicto) 12 η ημιν: cod ει ημιν

1 ιωανησ 3 ιωανην 4 εισ αυτον 6 ουχ υπαρχ. | ναζωραιου 7 σφυρα 10 επεγ. δε αυτον οτι ουτοσ | επι τη ωραια πυλη 11 ιωανην 12 ισραηλειται 13 om ο θεοσ sec et tert

1 επι το αυτο δε πετροσ | ενματην 4 εισ αυτον 6 ουχ | ναζωραιου | εγειραι και περιπατει 7 om αυτον sec | αυτου αι βασεισ κ. τ. σφυρα 9 αυτον πασ ο λαοσ 10 επεγιν. τε αυτον οτι ουτοσ | επι τη ωραια πυλη 11 αυτου: του ιαθεντοσ χωλου | om τον sec | πρ. αυτ. πασ ο λα. 12 om ὁ | ισραηλιται 13 om ο θεοσ sec et tert

κώβ, ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰη-
σοῦν, ὃν ὑμεῖσ μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον
πιλάτου, κρίναντοσ ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ
δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν,
15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ
νεκρῶν, οὗ ἡμεῖσ μάρτυρέσ ἐσμεν. 16 καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόμα-
τοσ αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστισ ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν
ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι
κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ὑμῶν· 18 ὁ δὲ
θεὸσ ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματοσ πάντων τῶν προφητῶν,
παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτωσ. 19 μετανοήσατε
οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, πρὸσ τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰσ αμαρ-
τίασ, ὅπωσ ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεωσ ἀπὸ προσώπου τοῦ
κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστὸν ἰη-
σοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστά-
σεωσ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸσ διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ'
αἰῶνοσ αὐτοῦ προφητῶν. 22 μωσῆσ μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν
ἀναστήσει κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ·
αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸσ ὑμᾶσ.
23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτισ ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκεί-
νου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντεσ δὲ οἱ προφῆται
ἀπὸ σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆσ οἳ ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν
τὰσ ἡμέρασ ταύτασ. 25 ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ
τῆσ διαθήκησ ἧσ διέθετο ὁ θεὸσ πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, λέ-
γων πρὸσ ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται

---

13 παιδα: ita [c] demum pro πατερα correxit 16 [c] και επι τη πιστει 21 των αγιων: [c] add των 22 [c] ο θεοσ υμων 25 [c] πατερασ υμων

13 πειλατου 21 των αγιων: **add των 22 μωυσησ | om ημων 23 ητισ αν | *εξολεθρευθησεται 24 οσοι ελαλ. 25 ησ ο θεοσ διεθετο | πατερ. υμων | ευλογηθησονται

13 om μεν | ηρνησασθε: add αυτον 16 και επι τη 18 προφητων αυτου | om αυτου 19 εισ το εξαλ. 20 προκεχηρυγμενον υμ. ιησ. χριστ. 21 παντων αγιων αυτου προφητ. απ αιωνοσ 22 μεν γαρ προσ τουσ πατερασ ειπεν | ο θε. υμων 23 ητισ αν 24 οσοι ελαλ. | προκατηγγειλαν 25 εστε υιοι | om εν

πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆσ γῆσ. 26 ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσασ ο θεὸσ
τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶσ ἐν τῷ
ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸσ τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖσ οἱ
ἱερεῖσ καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ σαδδουκαῖοι, 2 διαπο-
νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν
ἐν τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐ-
τοῖσ τὰσ χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ τὴν αὔριον· ἦν γὰρ
ἑσπέρα ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν,
καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.
5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρ-
χοντασ καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ ἱερου-
σαλήμ, 6 καὶ ἄννασ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ καϊάφασ καὶ ἰωάννησ καὶ
ἀλέξανδροσ, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένουσ ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στή-
σαντεσ αὐτοὺσ ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν
ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖσ; 8 τότε πέτροσ πλησθεὶσ
πνεύματοσ ἁγίου εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄρχοντεσ τοῦ λαοῦ καὶ
πρεσβύτεροι, 9 εἰ ἡμεῖσ σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀν-
θρώπου ἀσθενοῦσ, ἐν τίνι οὗτοσ σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν
ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ
τοῦ ναζοραίου, ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν, ἐν τούτῳ οὗτοσ παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιήσ. 11 οὗτόσ
ἐστιν ὁ λίθοσ ὁ ἐξουθενηθεὶσ ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενό-
μενοσ εἰσ κεφαλὴν γωνίασ. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ
σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ἕτερον ὄνομά ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δε-
δομένον ἐν ἀνθρώποισ ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶσ. 13 θεωροῦντεσ δὲ

7 εποιησατε ipse * ex ποιειτε effinxit 10 c ναζωραιου

26 om υμων IV, 1 οι αρχιερεισ 4 ωσ χιλιαδ. 5 εν ιερου. 7 εποιησ. τουτ. 9 σεσωσται 10 *ιστραηλ | ναζωραιου 12 ονομα εστιν ετερον | σωθ. υμασ

26 ο θεοσ αναστ. τ. παι. αυτ. ιησουν IV, 4 ο αριθμοσ τ. α. ωσει 5 om τουσ sec et tert 6 κ. ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον 7 εποιησ. τουτ. 8 πρεσβυτ. του ισραηλ 9 σεσωσται 10 ναζωραιου 11 οικοδομουντων 12 ουτε γαρ ονομ. εστ. ετερ.

τὴν τοῦ πέτρου παρρησίαν καὶ ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι
ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνω-
σκόν τε αὐτοὺσ ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ ἦσαν, [14] τόν τε ἄνθρωπον
βλέποντεσ σὺν αὐτοῖσ ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον
ἀντειπεῖν. [15] κελεύσαντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν,
συνέβαλλον πρὸσ ἀλλήλουσ [16] λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν τοῖσ ἀν-
θρώποισ τούτοισ; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐ-
τῶν, πᾶσι τοῖσ κατοικοῦσιν ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
μεθα ἀρνεῖσθαι· [17] ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰσ τὸν
λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖσ μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ
μηδενὶ ἀνθρώπων. [18] καὶ καλέσαντεσ αὐτοὺσ παρήγγειλαν καθ-
όλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ.
[19] ὁ δὲ πέτροσ καὶ ἰωάννησ ἀποκριθέντεσ εἶπον πρὸσ αὐτούσ· εἰ
δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ,
κρίνατε· [20] οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖσ ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν
μὴ λαλεῖν. [21] οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούσ, μη-
δὲν εὑρίσκοντεσ τὸ πῶσ κολάσωνται αὐτούσ, διὰ τὸν λαόν, ὅτι
πάντεσ ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· [22] ἐτῶν γὰρ ἦν πλει-
όνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωποσ ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο
τῆσ ἰάσεωσ.

[23] Ἀπολυθέντεσ δὲ ἦλθον πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ καὶ ἀνήγγειλαν
ὅσα πρὸσ αὐτοὺσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. [24] οἱ δὲ
ἀκούσαντεσ ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·
δέσποτα, σὺ ο ποιήσασ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, [25] ὁ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν διὰ
πνεύματοσ ἁγίου στόματοσ δαυεὶδ παιδόσ σου εἰπών· ἱνατί
ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; [26] παρέστησαν οἱ
βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ

---

18 παρηγγειλαν: [c] add το

18 *om του 19 ειπαν 20 δυνομεθα | ειδαμεν (οιδαμ.[mal]), **ειδομεν 21 *κολασωσιν 22 γεγονει 23 απηγγειλαν

14 τον δε 15 συνεβαλον 16 ποιησομεν | αρνησασθαι 17 απειλη απειλησωμεθα 18 παρηγγ. αυτοισ το καθολου 19 προσ αυτ. ειπον 20 ειδομεν 22 τεσσαρακοντα 23 απηγγειλαν | ειπον 24 ειπον | συ: add ο θεοσ 25 ο δια στοματ. δαβιδ του παιδ. σου ειπων

τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ'
ἀληθείασ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου ἰησοῦν,
ὃν ἔχρισασ, ἡρώδησ τε καὶ πόντιοσ πιλᾶτοσ σὺν ἔθνεσιν καὶ
λαοῖσ ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προ-
ώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν κύριε ἔπιδε ἐπὶ τὰσ ἀπειλὰσ αὐ-
τῶν, καὶ δὸσ τοῖσ δούλοισ σου μετὰ παρρησίασ πάσησ λαλεῖν
τὸν λόγον σου, 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰσ ἴασιν καὶ
σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἁγίου παιδόσ
σου ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόποσ ἐν ᾧ ἦσαν
συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, καὶ
ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίασ.

32 Τοῦ δὲ πλήθουσ τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ
μία, καὶ οὐδὲ εἷσ τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι,
ἀλλ' ἦν αὐτοῖσ ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδί-
δουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆσ ἀναστάσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ
τοῦ κυρίου, χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντασ αὐτούσ. 34 οὐδὲ
γὰρ ἐνδεήσ τισ ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰ-
κιῶν, πωλοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ
ἐτίθουν παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ
καθότι ἄν τισ χρείαν εἶχεν. 36 ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ βαρνάβασ
ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλή-
σεωσ, λευίτησ, κύπριοσ τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ,
πωλήσασ ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν
ἀποστόλων.

V.

1 Ἀνὴρ δέ τισ ἀνανίασ ὀνόματι σὺν σαμφίρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ,

---

30 [c] om σε 31 [c] απαντεσ 34 οικιων: [c] add υπηρχον V, 1 σαμφιρη: ita [c] (μ non mutato) ex παμφιρη

28 om σου sec 29 om σου post χειρα 31 απαντεσ 32 *ελεγον | παντα 33 οι αποστ. του κυριου ιησου τησ ανασταο. χαρισ 34 ην τισ | οικιων υπηρχον 35 **διεδιδοτο 36 ερμηνευομενον | λευειτησ | παρα τουσ V, 1 σαπφειρα

27 om εν τη πολ. ταυτ. 31 απαντεσ του πνευμ. αγιου 32 ς[e] (1624) ουδ' εισ | ην η καρδ. και η ψυχ. 33 μεγαλ. δυναμ. | του κυριου ιησου (omisso χριστ.) 34 τισ υπηρχεν | οικιων υπηρχον 35 διεδιδοτο 36 ιωσησ | υπο των 37 παρα τουσ V, 1 σαπφειρη

συνειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ
πόδασ τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ πέτροσ· ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώ-
ποισ ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ ἀνανίασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐπὶ πάντασ τοὺσ
ἀκούοντασ· 6 ἀναστάντεσ δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν. 7 ἐγένετο δὲ ἕωσ ὡρῶν τριῶν διάστημα
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸσ εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη
δὲ πρὸσ αὐτὴν πέτροσ· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
δοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. 9 ὁ δὲ πέτροσ πρὸσ αὐτήν· τί
οὖν ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ
πόδεσ τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσου-
σιν σέ. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ
ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ
ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν πρὸσ τὸν ἄνδρα αὐτῆσ. 11 καὶ ἐγένετο φό-
βοσ μέγασ ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκού-
οντασ ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ
τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ
στοᾷ σαλομῶντοσ· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι
αὐτοῖσ, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ· 14 μᾶλλον δὲ προσετί-
θεντο πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
15 ὥστε καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέ-
ναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου πέτρου κἂν

---

2 codex συνειδυησ 3 επληρωσεν: ita [c] ex επηρωσεν 5 ακουοντασ: [c] add ταυτα 7 εωσ: [c] ωσ 9 ουν: [c] om

7 εωσ: ωσ 8 om δε [bent] 9 om ουν 12 δια τε των | παντεσ | σολομωνασ 13 ουθεισ 15 ** κραββατων

2 συνειδυιασ κ. τ. γυ. αυτου 3 om ὁ 5 om ὁ | ακουοντασ: add ταυτα 7 εωσ: ωσ 8 δε αυτη ο πετροσ 9 ο δε πετρ. ειπε | om ουν 10 παρα τουσ 12 ϛ εγενετο | πολλα post λαω | σολομωντοσ 15 ωστε κατα τασ | κλινων κ. κραββατων

ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθοσ
τῶν πέριξ πόλεων ἱερουσαλήμ, φέροντεσ ἀσθενεῖσ καὶ ὀχλουμέ-
νουσ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινεσ ἐθεραπεύοντο ἅπαντεσ.
17 Ἀναστὰσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ πάντεσ οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖ-
σα αἵρεσισ τῶν σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 καὶ ἐπέβα-
λον τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ ἔθεντο αὐτοὺσ ἐν τη-
ρήσει δημοσίᾳ. 19 ἄγγελοσ δὲ κυρίου διὰ νυκτὸσ ἀνοίξασ τὰσ
θύρασ τῆσ φυλακῆσ ἐξαγαγών τε αὐτοὺσ εἶπεν· 20 πορεύεσθε καὶ
σταθέντεσ λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆσ
ζωῆσ ταύτησ. 21 ἀκούσαντεσ δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰσ τὸ
ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενοσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν
υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰσ τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐ-
τούσ. 22 οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺσ ἐν τῇ
φυλακῇ· ἀναστρέψαντεσ δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντεσ ὅτι τὸ
δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺσ
φύλακασ ἑστῶτασ ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα
εὕρομεν. 24 ὡσ δὲ ἤκουσαν τοὺσ λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατη-
γὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τὸ τί
ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενοσ δέ τισ ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ
ὅτι ἰδοὺ ἄνδρεσ οὓσ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ δι-
δάσκοντεσ τὸν λαόν. 26 τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸσ σὺν τοῖσ
ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, οὐ μετὰ βίασ, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν,
μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔστησαν ἐν τῷ συνε-
δρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ ἀρχιερεὺσ 28 λέγων· παραγ-
γελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ,
καὶ ἰδοὺ ἐπληρώσατε τὴν ἱερουσαλὴμ τῆσ διδαχῆσ ὑμῶν, καὶ

---

19 c δια τησ νυκτ. 22 απηγγειλαν: codex απηγγιλον nec mutatum 24 το: c om 25 c οι ανδρεσ | ιερω: a add εστωτεσ, c εστ. και 28 λεγων: c add ου

15 επισκιασει 17 * ζηλουσ 19 ηνοιξε | εξαγαγων δε 21 * παραγενομενοι 24 om το 25 οι ανδρεσ | εστωτεσ και διδασκοντεσ 28 πεπληρωκατε

16 εισ ιερουσαλημ 18 τ. χειρ. αυτων 19 δια τησ νυκτ. ηνοιξε 22 υπηρετ. παραγενομ. 23 το μεν δεσμ. | εξω εστωτασ προ των 24 ο τε ιερευσ και ο στρατηγ. του ιερ. και | om το 25 λεγων οτι ιδου οι ανδρ. | εστωτεσ και διδασκοντεσ 26 ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28 ου παραγγελια | πεπληρωκατε

βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶσ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.
29 ἀποκριθεὶσ δὲ πέτροσ καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ
θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποισ. 30 ὁ δὲ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγει-
ρεν ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ διεχειρίσασθε κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου·
31 τοῦτον ὁ θεὸσ ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν·τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ
ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸσ τοῖσ πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ ἀκού-
σαντεσ διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούσ. 34 ἀναστὰσ
δέ τισ ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖοσ ὀνόματι γαμαλιήλ, νομοδι-
δάσκαλοσ τίμιοσ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺσ
ἀνθρώπουσ ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖ-
ται, προσέχετε ἑαυτοῖσ ἐπὶ τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ τί μέλλετε
πράττειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη θευδᾶσ, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸσ ὡσεὶ τετρα-
κόσιοι· ὃσ ἀνῃρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθη-
σαν καὶ ἐγένοντο εἰσ οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη ἰούδασ ὁ
γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν λαὸν
ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ ἀπώλετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο
αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν
ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ
βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ
ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι
εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ
ἀποστόλουσ δείραντεσ παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-

---

31 [c] om του 36 [c] ωσ τετραχοσιων 38 λεγω: [a] add υμιν

30 om δε 32 ημεισ εν αυτω μαρτυρεσ | om ο ante εδωκεν 33 εβουλοντο 35 ισραηλειται | πρασσειν 36 ωσ τετραχοσιων 37 γαλειλαιοσ 38 *om τα | λεγω υμιν

29 ο πετρ. | ειπον 30 om δε 31 om του 32 αυτου μαρτυρεσ | και το πν. δε 34 βραχυ τι | τουσ αποστολουσ ποιησαι 35 ισραηλιται | πρασσειν 36 προσεκολληθη αριθμ. ανδρ. | τετραχοσιων 37 λαον ικανον 38 λεγω υμιν | αφετε: εασατε 39 δυνασθε καταλ. αυτο 40 απελυσαν αυτουσ 41 υπερ του ονοματ. αυτου κατηξιωθ. ατιμασθ.

ματοσ ἀτιμασθῆναι, [42] πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χρι-
στὸν ἰησοῦν.

VI.

[1] Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸσ τῶν ἑλληνιστῶν πρὸσ τοὺσ ἑβραίουσ, ὅτι
παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
[2] προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν εἶπον·
οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶσ καταλείψαντασ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
διακονεῖν τραπέζαισ. [3] ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρασ ἐξ
ὑμῶν μαρτυρουμένουσ ἑπτὰ πλήρεισ πνεύματοσ σοφίασ, οὓσ
καταστήσομεν ἐπὶ τῆσ χρείασ ταύτησ· [4] ἡμεῖσ δὲ τῇ προσευχῇ
καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. [5] καὶ ἤρεσεν ὁ
λόγοσ ἐνώπιον παντὸσ τοῦ πλήθουσ, καὶ ἐξέλεξαν τὸν στέφανον,
ἄνδρα πλήρησ πίστεωσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ φίλιππον καὶ
πρόχορον καὶ νικάνορα καὶ τίμωνα καὶ παρμενᾶν καὶ νικόλαον
προσήλυτον ἀντιοχέα, [6] οὓσ ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων,
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ. [7] καὶ ὁ λόγοσ
τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸσ τῶν μαθητῶν ἐν
ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύσ τε ὄχλοσ τῶν ἰουδαίων ὑπήκουον
τῇ πίστει. [8] στέφανοσ δὲ πλήρησ χάριτοσ καὶ δυνάμεωσ ἐποίει
τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.
[9] Ἀνέστησαν δέ τινεσ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ τῶν λεγομένων
λιβερτίνων καὶ κυρηναίων καὶ ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ κιλι-
κίασ καὶ ἀσίασ συνζητοῦντεσ τῷ στεφάνῳ. [10] καὶ οὐκ ἴσχυον
ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. [11] τότε ὑπέ-

---

3 ᶜ πνευμ. και σοφιασ 5 πληρησ: ut AO*DEH, nec correctum | πιστ. κ. πνευμ. ᶜ: * πνευμ. κ. πιστ. 7 ιουδαιων: ᶜ ιερεων

2 ειπαν 3 επισκεψωμεθα | πνευμ. και σοφι. 5 εξελεξαντο στεφανον | πληρη | ** νικανωρα | * τειμωνα 7 ιουδαιων: ιερεων 9 τινεσ των εκ | τησ λεγομενησ

42 ιησουν τον χριστ. VI, 3 επισκ. ουν | πνευμ. αγιου και σοφ. | ς° καταστησωμεν 5 εξελεξαντο στεφανον | πληρη 7 ιουδαιων: ιερεων 8 χαριτοσ: πιστεωσ 9 τινεσ των εκ | τησ λεγομενησ | συζητουντεσ

βαλον ἄνδρασ λέγοντεσ ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λέγοντοσ ῥήματα
βλασφημίασ εἰσ μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. [12] συνεκίνησάν τε τὸν
λαὸν καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ, καὶ συν-
ήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰσ τὸ συνέδριον, [13] ἔστησάν τε
μάρτυρασ ψευδεῖσ λέγοντεσ· ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ οὐ παύεται λα-
λῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· [14] ἀκη-
κόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι ἰησοῦσ ὁ ναζωραῖοσ οὗτοσ κατα-
λύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν
μωϋσῆσ. [15] καὶ ἀτενίσαντεσ αὐτὸν πάντεσ οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ
συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

[1] Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύσ· εἰ ταῦτα οὕτωσ ἔχει; [2] ὁ δὲ ἔφη·
ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατε. ὁ θεὸσ τῆσ δόξησ
ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαρράν, [3] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἔξελθε
ἐκ τῆσ γῆσ σου καὶ ἐκ τῆσ συγγενείασ σου, καὶ δεῦρο εἰσ τὴν
γῆν ἣν ἐάν σοι δείξω. [4] τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆσ χαλδαίων κατῴ-
κησεν ἐν χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰσ τὴν γῆν ταύτην, εἰσ ἣν ὑμεῖσ νῦν κατ-
οικεῖτε, [5] καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα
ποδόσ, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτὴν εἰσ κατάσχεσιν αὐτῷ
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντοσ αὐτῷ τέκνου.
[6] ἐλάλησεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸσ ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα σου πάροικον
ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη
τετρακόσια· [7] καὶ τὸ ἔθνοσ ᾧ ἐὰν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ

---

11 λεγοντοσ: [c] λαλουντοσ | ex βλασφημιασ ipse * fecit βλασφημα 12 [c] κ. επισταντεσ συνηρπ. 13 λεγοντεσ nec h. l. nec v. 11. correctum est 15 [a] ατεν. εισ αυτον VII, 1 [c] ην αν σοι

11 λεγοντασ | αυτου λαλουντοσ | βλασφημα 12 και επισταντεσ συνηρπασαν 13 λεγοντασ | αγιου: add τουτου 15 ατεν. εισ αυτον VII, 3 om εκ sec | ην αν 5 δουν. αυτω ε. κα. αυτην 6 αυτω: ουτωσ | σου: αυτου 7 ω αν δουλ.

11 λεγοντασ | αυτου λαλουντοσ | βλασφημα | μωσην (v. 14. μωϋσησ) 12 και επισταντεσ συνηρπ. 13 λεγοντασ | ρηματα βλασφημα λαλων | αγιου: add τουτου 15 ατενισ. εισ αυτ. απαντεσ VII, 1 ει αρα ταυτα 3 εισ γην ην αν 5 δουν. αυτω ε. κατ. αυτην 6 ουτωσ pro αυτω | σου: αυτου

θεὸσ εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. [8] καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆσ· καὶ
οὕτωσ ἐγέννησεν τὸν ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ἑβδόμῃ, καὶ ἰσαὰκ τὸν ἰακώβ, καὶ ἰακὼβ τοὺσ δώδεκα πατρι-
άρχασ. [9] καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντεσ τὸν ἰωσὴφ ἀπέδοντο
εἰσ αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸσ μετ᾽ αὐτοῦ, [10] καὶ ἐξείλατο αὐτὸν
ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σο-
φίαν ἔναντι φαραὼ βασιλέωσ αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν
ἡγούμενον ἐπ᾽ αἴγυπτον καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. [11] ἦλθεν
δὲ λιμὸσ ἐφ᾽ ὅλην τὴν αἴγυπτον καὶ χαναὰν καὶ θλίψισ μεγάλη,
καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρεσ ἡμῶν. [12] ἀκούσασ δὲ
ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰσ αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν τοὺσ πατέρασ
ἡμῶν πρῶτον· [13] καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη ἰωσὴφ τοῖσ
ἀδελφοῖσ αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο φαραὼ τὸ γένοσ αὐτοῦ.
[14] ἀποστείλασ δὲ ἰωσὴφ μετεκαλέσατο ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖσ ἑβδομήκοντα πέντε. [15] καὶ
κατέβη ἰακὼβ εἰσ αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸσ καὶ οἱ πα-
τέρεσ ἡμῶν, [16] καὶ μετετέθησαν εἰσ συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ
μνήματι ᾧ ὠνήσατο ἀβραὰμ τιμῆσ ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν
ἑμμὼρ ἐν συχέμ. [17] καθὼσ δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνοσ τῆσ ἐπαγγελίασ
ἧσ ὁμολόγησεν ὁ θεὸσ τῷ ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸσ καὶ ἐπλη-
θύνθη ἐν αἰγύπτῳ, [18] ἄχρισ οὗ ἀνέστη βασιλεὺσ ἕτεροσ ἐπ᾽ αἴ-
γυπτον, ὃσ οὐκ ᾔδει τὸν ἰωσήφ. [19] οὗτοσ κατασοφισάμενοσ τὸ
γένοσ ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺσ πατέρασ τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα
αὐτῶν, εἰσ τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. [20] ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη μωϋ-
σῆσ, καὶ ἦν ἀστεῖοσ τῷ θεῷ. ὃσ ἀνετράφη μῆνασ τρεῖσ ἐν τῷ

---

8 ^c τη ογδοη 16 ^c εμμ. του εν συχ. 18 αιγυπτον ^c: *εγυπτ.

8 εβδομη: ογδοη 10 εναντιον | om εφ 11 ηυρισκον 13 εγνωρισθη | τω φαραω το γεν. ιωσηφ 15 κατεβη δε | om εισ αιγυπτ. | αυτοσ ετελευτησεν ^bent 17 ωμολογησεν 18 *αχρι

7 ειπεν ο θεοσ 8 εβδομη: ογδοη | και ο ισαακ | και ο ιακωβ 10 εξειλετο | εναντιον | om εφ 11 ολ. την γην αιγυπτου 12 σιτα εν αιγυπτω 13 τω φαραω τ. γεν. του ιωσηφ 14 τον πατ. αυτ. ιακωβ | συγγενειαν αυτου 15 κατεβη δε 16 ο ωνησατο | εμμορ του συχεμ 17 ωμοσεν pro ομολογ. 18 om επ αιγυπτ. 19 τ. πατερ. ημων | εκθετα τα βρεφ. αυτ. 20 μωσησ

οἴκῳ τοῦ πατρόσ· 21 ἐκτεθέντοσ δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυ-
γάτηρ φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰσ υἱόν. 22 καὶ
ἐπαιδεύθη μωϋσῆσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸσ ἐν
λόγοισ καὶ ἔργοισ αὐτοῦ. 23 ὡσ δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερα-
κονταέτησ χρόνοσ, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι
τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ τοὺσ υἱοὺσ ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδι-
κούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ
πατάξασ τὸν αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺσ ἀδελφοὺσ
ὅτι ὁ θεὸσ διὰ χειρὸσ αὐτοῦ δίδωσι σωτηρίαν αὐτοῖσ· οἱ δὲ οὐ
συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖσ μαχομένοισ, καὶ
συνήλλασσεν αὐτοὺσ εἰσ εἰρήνην εἰπών· ἄνδρεσ, ἀδελφοί ἐστε·
ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλουσ; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο
αὐτὸν εἰπών· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ'
ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον ἀνεῖλεσ ἐχθὲσ
τὸν αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ
ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῇ μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺσ δύο. 30 καὶ
πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ
ὄρουσ σινὰ ἄγγελοσ ἐν φλογὶ πυρὸσ βάτου. 31 ὁ δὲ μωϋσῆσ ἰδὼν
ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγέ-
νετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸσ τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸσ ἀβρα-
ὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ. ἔντρομοσ δὲ μωϋσῆσ γενόμενοσ οὐκ
ἐτόλμησεν κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ· λῦσον τὸ
ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόποσ ἐφ' ᾧ ἕστηκασ γῆ ἁγία
ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ,
καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐ-

---

20 post πατρ. scriptum est μου, sed ipsa prima manu notatum

21 om εισ 22 om εν pr 23 **τεσσαρακοντ. | om τουσ ante υιουσ 28 **χθεσ 30 **τεσσαρακοντ. | σεινα 31 εθαυμασεν 32 γενομεν. μωυσησ | ετολμα 33 σου των ποδων 34 στεναγμ. αυτου

20 πατροσ αυτου 21 εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτον 22 μωσησ | om εν pr | και εν εργοισ | om αυτου 23 τεσσαρακοντ. 25 τ. αδελφ. αυτου | αυτοισ σωτηριαν 26 s^e τη δε επιουση | συνηλασεν | αδ. εστε υμεισ 27 εφ ημασ 28 χθεσ 29 μωσησ 30 τεσσαρακοντ. | αγγελ. κυριου 31 μωσησ εθαυμασε | φω. κυρ. προσ αυτον 32 και ο θεοσ ισαακ κ. ο θεοσ ιακωβ | γενομ. μωσησ | ετολμα 33 εν ω

τούσ· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰσ αἴγυπτον. 35 τοῦτον τον
μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντεσ· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ’ ἡμῶν, τοῦτον ὁ θεὸσ ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
ἀπέσταλκεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντοσ αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.
36 οὗτοσ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ποιήσασ τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ
αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσερά-
κοντα. 37 οὗτόσ ἐστιν ὁ μωϋσῆσ ὁ εἴπασ τοῖσ υἱοῖσ ἰσραήλ· προ-
φήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸσ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὡσ ἐμέ. 38 οὗτόσ
ἐστιν ὁ γενόμενοσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγ-
γέλου τοῦ λαλοῦντοσ αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινὰ καὶ τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὃσ ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ὑμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν
ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρεσ ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστρά-
φησαν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν εἰσ αἴγυπτον, 40 εἰπόντεσ τῷ
ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ
μωϋσῆσ οὗτοσ, ὁ ἄνθρωποσ ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ ἐκ γῆσ αἰγύπτου,
οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραί-
νοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸσ
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθ-
ὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίασ
προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ ἰσραήλ,
43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ
ὑμῶν ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ;
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα βαβυλῶνοσ. 44 ἡ σκηνὴ τοῦ μαρ-
τυρίου ἦν τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ ἐτάξατο ὁ

---

35 ο θεοσ: [a] add και | post αρχ. και sec loco [c] add λυτρωτην (oblitus delere δικαστην) 37 αδελφων: [c] add υμων 43 [c] ραιφαν 44 [c] διεταξατο

35 om εφ ημων | και αρχοντ. και λυτρωτην απεσταλκ. συν χειρι 36 εν τη αιγυπτω | **τεσσαρακοντ. 37 αδελφ. υμων 38 πατερων ημων οσ εξελεξατο 39 αλλ[mai] (sed αλλα[bent]) 40 om ο ανθρωπ. 42 στρατεια | **τεσσαρακοντ. | *om εν τη ερημω 43 του θεου ρομφα 44 διεταξατο

34 αποστελω 35 om εφ ημων | δικαστην sec: λυτρωτην | απεστειλεν 36 εν γη αιγυπτου | τεσσαρακοντ. 37 ειπων | κυριοσ ο θεοσ υμων | αδελφ. υμων ωσ εμε· αυτου ακουσεσθε 38 πατερ. ημων | δουναι ημιν 39 αλλ | om εν 40 om ο ανθρωπ. | γεγονεν 42 τεσσαρακοντ. 43 τ. θεου υμων ρεμφαν 44 ην εν τοισ | (ς om εν ante τη) | διεταξατο

λαλῶν τῷ μωϋσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει,
45 ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρεσ ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ
ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸσ ἀπὸ προσώπου
τῶν πατέρων ἡμῶν ἕωσ τῶν ἡμερῶν δαυείδ· 46 ὃσ εὗρεν χάριν
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ ἰακώβ.
47 σαλομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστοσ ἐν
χειροποιήτοισ κατοικεῖ, καθὼσ ὁ προφήτησ λέγει· 49 ὁ οὐρανόσ
μοι θρόνοσ, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκο-
δομήσετέ μοι, λέγει κύριοσ, ἢ τίσ τόποσ τῆσ καταπαύσεώσ
μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 σκληροτρά-
χηλοι καὶ ἀπερίτμητοι ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν καὶ τοῖσ ὠσίν, ὑμεῖσ
ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡσ οἱ πατέρεσ ὑμῶν καὶ
ὑμεῖσ. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν;
καὶ ἀπέκτειναν τοὺσ προκαταγγείλαντασ περὶ τῆσ ἐλεύσεωσ
τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖσ προδόται καὶ φονεῖσ ἐγένεσθε, 53 οἵ-
τινεσ ἐλάβετε τὸν νόμον εἰσ διαταγὰσ ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυ-
λάξατε.

54 Ἀκούοντεσ δὲ διεπρίοντο ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν καὶ ἔβρυ-
χον τοὺσ ὀδόντασ ἐπ᾽ αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρησ πίστεωσ καὶ
πνεύματοσ ἁγίου, ἀτενίσασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ
καὶ ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ
τοὺσ οὐρανοὺσ διηνοιγμένουσ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἑστῶτα
ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντεσ δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ
ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν, 58 καὶ ἐκβα-
λόντεσ ἔξω τῆσ πόλεωσ ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρεσ ἀπέθεντο
τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺσ πόδασ νεανίου καλουμένου σαύ-
λου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέ-

---

45 εξεωσεν: corrector ([c]?) erasit ε medium 46 ητησατο [c]: *om | οικω: [c] θεω 54 ακουοντ. δε: [c] add ταυτα 56 [c] εκ δεξ. εστωτ. του

45 εξωσεν 47 σολομων | *οικοδομησεν 49 και η γη | οικοδομησατε 51 απεριτμητοι καρδιασ και 54 ακουοντ. δε ταυτα 55 om πιστεωσ και 56 εκ δεξ. εστωτ. του 58 ιματ. εαυτων

44 μωση 45 εξωσεν | δαβιδ 46 σκη. τω θεω ιακ. 47 σολομων 48 χειροποι. ναοισ 51 τη καρδια και τοισ 52 γεγενησθε 54 ακουοντ. δε ταυτα 55 om πιστ. και 56 ανεωγμενουσ | εκ δεξ. εστωτ. του

γοντα· κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. [60] θεὶσ δὲ τὰ γόνατα
ἔκραξεν· κύριε, μὴ στήσῃσ αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ
τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

VIII.

[1] Σαῦλοσ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.
Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν
ἐκκλησίαν τὴν ἐν ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ
χώρασ τῆσ ἰουδαίασ καὶ σαμαρίασ, πλὴν τῶν ἀποστόλων.
[2] συνεκόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ, καὶ ἐποίησαν
κοπετὸν μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ. [3] σαῦλοσ δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν,
κατὰ τοὺσ οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε τοὺσ ἄνδρασ καὶ
γυναῖκασ παρεδίδου εἰσ φυλακήν.
[4] Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἦλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.
[5] φίλιπποσ δὲ κατελθὼν εἰσ τὴν πόλιν τῆσ σαμαρίασ ἐκήρυσσεν
αὐτοῖσ τὸν χριστόν. [6] προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖσ λεγομένοισ ὑπὸ
τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺσ καὶ βλέπειν
τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. [7] πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκά-
θαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμέ-
νοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. [8] ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ
πόλει ἐκείνῃ.
[9] Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
γεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ σαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα
ἑαυτὸν μέγαν, [10] ᾧ προσεῖχαν πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου,
λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη.
[11] προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖσ μαγίαισ ἐξεστα-

---

60 εκραξεν: [c] add φωνη μεγαλη VIII, 1 [c] και παντεσ 3 [c] om τουσ 4 [c] διηλθον 5 σαμαριασ [c]: *καισαριασ 6 αυτουσ: σ dubium est an [c] adiecerit demum an instauraverit tantum

60 εκραξ. φωνη μεγαλη | ταυτην την αμαρτ. VIII, 1 παντεσ δε | σαμαρειασ 3 om τουσ 4 διηλθον 5 σαμαρειασ 9 **το εθοσ (?) | σαμαρειασ 10 προσειχον 11 μαγειαισ

60 εκραξ. φωνη μεγαλη VIII, 1 παντεσ τε | σαμαρειασ 2 εποιησαντο 3 om τουσ 4 διηλθον 5 om την | σαμαρειασ 6 προσειχ. τε 7 πολλων γαρ | μεγαλη φωνη εξηρχετο 8 και εγενετο χαρα μεγαλη 9 εξιστων | σαμαρειασ 10 προσειχον | om καλουμενη 11 μαγειαισ

κέναι αὐτούσ. [12] ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τοῦ φιλίππου εὐαγγελιζο-
μένου περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ κυρίου καὶ τοῦ ὀνόματοσ ἰησοῦ
χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρεσ τε καὶ γυναῖκεσ. [13] ὁ δὲ σίμων καὶ
αὐτὸσ ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶσ ἦν προσκαρτερῶν τῷ φιλίππῳ,
θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεισ μεγάλασ γινομένασ ἐξίστατο.
[14] ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοισ ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ
σαμαρία τὸν λόγον τοῦ χριστοῦ, ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτοὺσ πέ-
τρον καὶ ἰωάννην, [15] οἵτινεσ καταβάντεσ προσηύξαντο περὶ
αὐτῶν, ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. [16] οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ'
οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ ἐβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰσ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [17] τότε ἐπετίθεσαν τὰσ χεῖρασ ἐπ'
αὐτούσ, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. [18] ἰδὼν δὲ ὁ σίμων ὅτι
διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα,
προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα [19] λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν
ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον.
[20] πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰσ
ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων
κτᾶσθαι. [21] οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ·
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἔναντι τοῦ θεοῦ. [22] μετα-
νόησον οὖν ἀπὸ τῆσ κακίασ σου ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυ-
ρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆσ καρδίασ σου· [23] εἰσ
γὰρ χολὴν πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ ὁρῶ σε ὄντα. [24] ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν
κύριον, ὅπωσ μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. [25] οἱ μὲν οὖν
διαμαρτυρόμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέ-

---

12 [c] τω φιλιππω ευαγγελιζομενω | κυριου: [c] θεου 13 θεωρων: cod θεορων | εξιστατο [c]: *-σταντο (ut etiam c*D*) 14 [c] τ. λογ. τ. θεου 16 [c] βεβαπτισμενοι 20 αυτον [c]: *αυτουσ

12 τω φιλιππω ευαγγελιζομενω π. τ. β. τ. θεου 13 θεωρων τα σημ. 14 σαμαρεια | λογ. του θεου | ιωανην 15 προσευξαντο 16 βεβαπτισμενοι 17 επετιθοσαν 25 διαμαρτυραμενοι

12 τω φιλιππω ευαγγελιζομενω τα περι | κυριου: θεου | του ιησ. χρι. 14 σαμαρεια | τ. λογ. τ. θεου | τον πετρον 16 ουπω | βεβαπτισμενοι 17 επετιθουν 18 ιδων: θεασαμενοσ | το πνευμ. το αγιον 19 ς ω αν 21 εναντι: ενωπιον 22 κυριου: θεου 25 διαμαρτυραμενοι | υπεστρεψαν

στρεφον εἰσ ἱεροσόλυμα, πολλάσ τε κώμασ τῶν σαμαριτῶν εὐ-
ηγγελίζοντο.
26 Ἄγγελοσ δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸσ φίλιππον λέγων· ἀνά-
στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καλου-
μένην καταβαίνουσαν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰσ γάζαν· αὕτη ἐστὶν
ἔρημοσ. 27 καὶ ἀναστὰσ ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ αἰθίοψ εὐ-
νοῦχοσ δυνάστησ κανδάκησ βασιλίσσησ αἰθιόπων, ὃσ ἦν ἐπὶ
πάσησ τῆσ γάζησ αὐτῆσ, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰσ ἱερουσα-
λήμ· 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ ἅρματοσ
αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην ἠσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα
τῷ φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσ-
δραμὼν δὲ ὁ φίλιπποσ ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντοσ ἠσαΐαν
τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆραγε γινώσκεισ ἃ ἀναγινώσκεισ;
31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με;
παρεκάλεσέν τε τὸν φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ
δὲ περιοχὴ τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡσ πρόβατον
ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον τοῦ κείραντοσ αὐτὸν
ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώ-
σει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίσ διηγήσεται;
ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ εὐ-
νοῦχοσ τῷ φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ προφήτησ
λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; 35 ἀνοίξασ δὲ ὁ
φίλιπποσ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γραφῆσ ταύ-
τησ, καὶ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰησοῦν. 36 ὡσ δὲ ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ
ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ
ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε φίλιπποσ

26 c om καλουμενην 27 c οσ εληλυθει 28 c και ανεγινωσκεν 35 c om και sec

25 σαμαρειτων 26 om καλουμενην 27 οσ εληλυθει 28 ην δε υποστρ. | και αν-
εγεινωσκεν 31 *οδαγησει, **οδηγηση 32 κειροντοσ 34 *om τουτο 35 om και sec

25 ιερουσαλημ | σαμαρειτων | ευηγγελισαντο 26 om καλουμενην 27 τησ
βασιλισσ. | οσ εληλυθει 28 και ανεγινωσκεν 30 τον προφ. ησαιαν 31 οδηγηση
32 κειροντοσ 33 ταπεινωσει: add αυτου | την δε γενεαν 35 om και sec 37 sic:
ειπε δε ο φιλιπποσ· ει πιστευεισ εξ ολησ τησ καρδιασ, εξεστιν. αποκριθεισ δε ειπε·
πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον

καὶ ο εὐνοῦχοσ, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ
τοῦ ὕδατοσ, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν φίλιππον, καὶ οὐκ εἶ-
δεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχοσ· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
χαίρων. 40 φίλιπποσ δὲ εὑρέθη εἰσ ἄζωτον, καὶ διερχόμενοσ εὐ-
ηγγελίζετο τὰσ πόλεισ πάσασ ἕωσ τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ και-
σαρίαν.

IX.

1 Ὁ δὲ σαῦλοσ ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόνου εἰσ τοὺσ μαθη-
τὰσ τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ἠτήσατο ἐπιστολὰσ
παρʼ αὐτοῦ εἰσ δαμασκὸν πρὸσ τὰσ συναγωγάσ, ὅπωσ ἂν τινασ
εὕρῃ ὄντασ τῆσ ὁδοῦ, ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, δεδεμένουσ
ἀγάγῃ εἰσ ἰερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν
ἐγγίζειν τῇ δαμασκῷ, ἐξαίφνησ τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶσ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν
αὐτῷ· σαοὺλ σαούλ, τί με διώκεισ; 5 εἶπεν δέ· τίσ εἶ, κύριε;
ο δὲ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι
καὶ εἴσελθε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποι-
εῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρεσ οἱ συνοδεύοντεσ αὐτῷ ἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκού-
οντεσ μὲν τῆσ φωνῆσ, μηδένα δὲ ὁρῶντεσ. 8 ἠγέρθη δὲ σαῦλοσ
ἀπὸ τῆσ γῆσ· ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλε-
πεν· χειραγωγοῦντεσ δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰσ δαμασκόν. 9 καὶ
ἦν ἡμέρασ τρεῖσ μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
10 Ἦν δέ τισ μαθητὴσ ἐν δαμασκῷ ὀνόματι ἀνανίασ, καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριοσ· ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ

---

1 c ετι ενπνεων 3 cod εξεφνησ ut etiam B*CE 7 c ex ορωντεσ fecit θεορουντεσ (sic) 8 c ex ηνυγμενων (sic) fecit ηνεωγμ. | ουδεν: super ν videtur α coeptum sed statim missum esse factum

39 αυτου την οδον 40 χαισαρειαν IX, 1 ετι (*οτι) εμπνεων 2 παρ αυτου επιστ. | εαν τινασ | τησ οδου οντασ 5 om ειπεν post ο δε 6 εισιθι 7 ειστηκεισαν | θεωρουντεσ pro ορωντ. 8 ανεωγμενων

40 καισαρειαν IX, 1 ετι εμπνεων 2 παρ αυτου επιστολ. | οπωσ εαν | τησ οδου οντασ 3 και εξαιφνησ | αυτον περιηστρ. | απο τ. ουρ. 5 ο δε κυριοσ ειπεν | διωκεισ: add σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν. 6 τρεμων τε και θαμβων ειπε· κυριε, τι με θελεισ ποιησαι; ο δε κυριοσ προσ αυτον 6 om αλλα | σοι τι σε 7 ειστηκ. εννεοι | θεωρουντεσ 8 ο σαυλοσ | ανεωγμενων | ουδενα εβλ. 10 ο κυρ. εν οραμ.

ἐγώ, κύριε. [11] ὁ δὲ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ ἰούδα
σαῦλον ὀνόματι ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, [12] καὶ ἴδεν ἄν-
δρα ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρασ,
ὅπωσ ἀναβλέψῃ. [13] ἀπεκρίθη δὲ ἀνανίασ· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸσ τούτου, ὅσα κακὰ τοῖσ ἁγίοισ σου
ἐποίησεν ἐν ἰερουσαλήμ, [14] καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν
ἀρχιερέων δῆσαι πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομά σου.
[15] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ κύριοσ· πορεύου, ὅτι σκεῦοσ ἐκλογῆσ
ἐστίν μοι οὗτοσ, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε
καὶ βασιλέων υἱῶν τε ἰσραήλ· [16] ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα
δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματόσ μου παθεῖν. [17] ἀπῆλθεν δὲ ἀνα-
νίασ καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶσ ἐπ' αὐτὸν τὰσ
χεῖρασ εἶπεν· σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριοσ ἀπέσταλκέν με, ἰησοῦσ
ὁ ὀφθείσ σοι ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπωσ ἀναβλέψῃσ καὶ πλησθῇσ πνεύμα-
τοσ ἁγίου. [18] καὶ εὐθέωσ ἀπέπεσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
ὡσ λεπίδεσ, ἀνέβλεψεν δέ, καὶ ἀναστὰσ ἐβαπτίσθη, [19] καὶ λα-
βὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν δαμασκῷ μα-
θητῶν ἡμέρασ τινάσ, [20] καὶ εὐθέωσ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ἐκή-
ρυσσεν τὸν ἰησοῦν, ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. [21] ἐξίσταντο
δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ πορθή-
σασ εἰσ ἰερουσαλὴμ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
ὧδε εἰσ τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένουσ αὐτοὺσ ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺσ
ἀρχιερεῖσ; [22] σαῦλοσ δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυννε
ἰουδαίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι
οὗτόσ ἐστιν ὁ χριστόσ. [23] ὡσ δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνε-

---

12 [c] τασ χειρασ 17 οδω: [a] add η ηρχου 18 [c] ωσει λεπ. 22 συνεχυννε: [c] add τουσ

11 αναστα πορευθ. 12 ειδεν ανδρα εν οραματι | τασ χειρασ 15 ενωπ. των εθνων 17 οδω η ηρχου 18 αυτου απο τ. οφθ. | ανεβλεψ. τε 19 ενισχυθη 21 εν ιερου. 22 συνεχυννεν, ** -χυνεν

12 ειδεν εν οραματι ανδρα ονομ. αναν. | χειρα 13 ο ανανιασ | αχηκοα | εποιησε τοισ αγ. σου 15 μοι εστιν | om τε pr 17 οδω η ηρχου 18 απεπεσον | ωσει λεπιδ. | ανεβλεψ. τε παραχρημα 19 εγεν. δε ο σαυλοσ 20 ιησουν: χριστον 21 εν ιερου. 22 συνεχυνε τουσ ιουδαι.

βουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ
η ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰσ πύλασ ἡμέρασ
τε καὶ νυκτόσ, ὅπωσ αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντεσ δὲ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ διὰ τοῦ τείχουσ καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντεσ
ἐν σφυρίδι.

26 Παραγενόμενοσ δὲ εἰσ ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι
τοῖσ μαθηταῖσ· καὶ πάντεσ ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντεσ
ὅτι ἔστιν μαθητήσ. 27 βαρνάβασ δὲ ἐπιλαβόμενοσ αὐτὸν ἤγαγεν
πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ, καὶ διηγήσατο αὐτοῖσ πῶσ ἐν τῇ ὁδῷ
εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, πῶσ ἐν δαμασκῷ
ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν
εἰσπορευόμενοσ καὶ ἐκπορευόμενοσ εἰσ ἰερουσαλήμ, παρησιαζό-
μενοσ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸσ
τοὺσ ἑλληνιστάσ· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντεσ
δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰσ καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν
αὐτὸν εἰσ ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ ἰουδαίασ καὶ γαλι-
λαίασ καὶ σαμαρίασ εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευ-
ομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματοσ ἐπληθύνετο. 32 ἐγένετο δὲ πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων
κατελθεῖν καὶ πρὸσ τοὺσ ἁγίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ λύδδα.
33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι αἰνέαν, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ
κατακείμενον ἐπὶ κραβάκτου, ὃσ ἦν παραλελυμένοσ. 34 καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ ὁ πέτροσ· αἰνέα, ἰᾶταί σε ἰησοῦσ χριστόσ· ἀνάστηθι
καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέωσ ἀνέστη, 35 καὶ εἶδον αὐτὸν

---

24 [c] ανελωσιν αυτον 27 πωσ sec: [a] και πωσ 28 [c] τ. κυριου ιησου 29 cod και συνεζητει τε, sed τε iam prima manu notatum 32 scriptum est εν λυδδα, sed εν ipsa prima ut videtur manu notatum 33 [c] κραβαττου

25 σπυριδι 27 πωσ sec: και πωσ | om του 28 παρρησιαζομενοσ 30 καισαρειαν 31 γαλειλαιασ κ. σαμαρειασ 33 κραβαττου, ** κραββατου 34 ** ιησουσ ο χριστ. 35 ειδαν

24 παρετηρουν τε τασ 25 δε αυτον οι μαθητ. νυκτ. καθηκ. δια τ. τειχ. χαλ. | σπυριδι 26 παραγεν. δε ο σαυλοσ | επειρατο 27 πωσ sec: και πωσ 28 εν ιερου. και παρρησιαζ. | τ. κυρ. ιησου 29 αυτ. ανελ. 30 καισαρειαν 31 αι μ. ο. εκκλησιαι -- σαμαρειασ ειχον ειρ. οικοδομουμεναι κ. πορευομεναι -- επληθυνοντο 32 λυδδαν 33 αινεαν ονοματι | επι κραββατω 34 ιησ. ο χριστ.

πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ λύδδα καὶ σάρρωνα, οἵτινεσ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν ἰόππῃ δέ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται δορκάσ· αὕτη ἦν πλήρησ ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.
37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντεσ δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερώῳ.
38 ἐγγὺσ δὲ οὔσησ λύδδασ τῇ ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντεσ ὅτι πέτροσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρασ πρὸσ αὐτὸν παρακαλοῦντεσ· μὴ ὀκνήσῃσ διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν.
39 ἀναστὰσ δὲ πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰσ τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνασ καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ δορκάσ.
40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντασ ὁ πέτροσ καὶ θεὶσ τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ πρὸσ τὸ σῶμα εἶπεν· ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῆσ, καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον ἀνεκάθισεν.
41 δοὺσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσασ δὲ τοὺσ ἁγίουσ καὶ τὰσ χήρασ παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.
42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλησ τῆσ ἰόππησ, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον.
43 ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μεῖναι ἐν ἰόππῃ παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τισ ἐν καισαρίᾳ ὀνόματι κορνήλιοσ, ἑκατοντάρχησ ἐκ σπείρησ τῆσ καλουμένησ ἰταλικῆσ,
2 εὐσεβὴσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνασ πολλὰσ τῷ λαῷ καὶ δεόμενοσ τοῦ θεοῦ διαπαντόσ,
3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶσ, ὡσ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆσ ἡμέρασ, ἄγγελον τοῦ

---

35 c τον σαρρωνα 37 c αυτην εθηκαν 38 λυδδασ: c λυδδα 43 c εγενετ. δε αυτον X, 3 - δεν εν: cod om εν | c ωσει

35 τον σαρωνα 36 ταβειθα | εργων αγαθων 37 om αυτην sec 38 ** λυδδησ 40 * προσευξατο | ταβειθα 42 om τησ X, 1 καισαρεια | σπειρασ 3 ωσει

35 λυδδαν και τον σαρωνα (ς σαρωναν) 37 αυτην εθηκαν 38 λυδδησ | μη οκνησαι διελθ. εως αυτων 40 om και ante θεισ 42 πολλοι επιστευσαν 43 μειναι αυτον X, 1 δε τισ ην | καισαρεια 2 ποιων τε 3 ωσει ωραν εννατην

θεοῦ εἰσελθόντα πρὸσ αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· κορνήλιε. [4] ὁ δὲ
ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἔμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε;
εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέ-
βησαν ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. [5] καὶ νῦν πέμψον ἄνδρασ εἰσ ἰόππην
καὶ μετάπεμψαι σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖται πέτροσ· [6] οὗτοσ ξενί-
ζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν.
[7] ὡσ δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελοσ ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσασ δύο τῶν
οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,
[8] καὶ ἐξηγησάμενοσ ἅπαντα αὐτοῖσ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν
ἰόππην.

[9] Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγι-
ζόντων ἀνέβη πέτροσ ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν
ἕκτην. [10] ἐγένετο δὲ πρόσπεινοσ, καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρα-
σκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασισ, [11] καὶ θεωρεῖ
τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην
μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένον ἐπὶ τῆσ γῆσ, [12] ἐν ᾧ
ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆσ γῆσ καὶ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ. [13] καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πέτρε
θῦσον καὶ φάγε. [14] ὁ δὲ πέτροσ εἶπεν· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι
οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. [15] καὶ φωνη πάλιν
ἐκ δευτέρου πρὸσ αὐτόν· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.
[16] τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ εὐθὺσ ἀνελήμφθη τὸ σκεῦοσ
εἰσ τὸν οὐρανόν. [17] ὡσ δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ πέτροσ τί ἂν εἴη
τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ κορ-
νηλίου διερωτήσαντεσ τὴν οἰκίαν τοῦ σίμωνοσ ἐπέστησαν ἐπὶ
τὸν πυλῶνα, [18] καὶ φωνήσαντεσ ἐπυνθάνοντο εἰ σίμων ὁ ἐπικα-

---

4 [c] ανεβησ. εισ μνημοσυνον 9 εκτην: [c] ενατην

4 ανεβησ. εισ μνημοσυνον 5 σιμωνα τινα οσ 9 αυτων: εκεινων 11 * καθειεμενον ([mai 1] καθειμενον ex errore [vid]) 17 εν αυτω 18 επυθοντο

4 ανεβ. εισ μνημοσυνον ενωπιον 5 εισ ιοππ. ανδρ. 6 θαλασσαν: add ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν 7 αυτω pr: τω κορνηλιω | οικετων αυτου 8 αυτοισ απαντα 9 αυτων: εκεινων 10 αυτων: εκεινων | εγενετο: επεπεσεν 11 καταβαιν. επ αυτον | δεδεμενον και καθιεμενον 12 τετραποδ. τησ γησ και τα θηρια και τα ερπετα και τα πετ. 14 κοιν. η ακαθ. 16 και παλιν ανεληφθη 17 και ιδου | απο του | om του ante σιμωνοσ

λούμενοσ πέτροσ ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ πέτρου διενθυμου-
μένου περὶ τοῦ ὁράματοσ εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρεσ
τρεῖσ ζητοῦντέσ σε· 20 ἀλλὰ ἀναστὰσ κατάβηθι, καὶ πορεύου
σὺν αὐτοῖσ μηδὲν διακρινόμενοσ, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούσ.
21 καταβὰσ δὲ πέτροσ πρὸσ τοὺσ ἄνδρασ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι
ὃν ζητεῖτε· τίσ ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; 22 οἱ δὲ εἶπαν· κορνήλιοσ
ἑκατοντάρχησ, ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεόν, μαρτυ-
ρούμενόσ τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνουσ τῶν ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη
ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενοσ οὖν αὐτοὺσ ἐξέ-
νισεν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ
τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύ-
ριον εἰσῆλθαν εἰσ τὴν καισαρίαν· ὁ δὲ κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν
αὐτούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγενεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγ-
καίουσ φίλουσ.

25 Ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν πέτρον, συναντήσασ αὐτῷ
ὁ κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ πέτροσ
ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ εἰμι.
27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότασ
πολλούσ. 28 ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμιτόν
ἐστιν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ, κἀμοὶ
ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον·
29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτωσ ἦλθον μεταπεμφθείσ. πυνθάνομαι οὖν
τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με. 30 καὶ ὁ κορνήλιοσ ἔφη· ἀπὸ τετάρ-
τησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
ευχόμενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν
ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσ-

---

24 cod χεσαριαν

19 om αυτω | ανδρ. δυο 21 τισ αιτια 24 εισηλθεν | καισαρειαν | συγκαλεσ. | *αυτουσ pro αυτου 28 ο θεοσ εδειξεν 29 *αναντιρητωσ 30 ενωπιον μου

19 ενθυμουμενου | ειπ. αυτω το πν. | ζητουσι σε 20 διοτι 21 πρ. τ. ανδρ. τουσ απεσταλμενουσ απο του κορνηλιου προσ αυτον 22 ειπον 23 ο πετροσ pro αναστασ | απο τησ ιοππ. 24 και τη επαυριον εισηλθον | καισαρειαν | συγκαλεσ. 25 om του 26 αυτ. ηγειρ. | καγω αυτοσ 28 και εμοι ο θεοσ εδειξε 30 νηστευων και την εννατην ωραν προσευχομ. | ενωπ. μου

ευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
32 πέμψον οὖν εἰσ ἰόππην καὶ μετακάλεσαι σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖ-
ται πέτροσ· οὗτοσ ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ σίμωνοσ βυρσέωσ παρὰ
θάλασσαν. 33 ἐξαυτῆσ οὖν ἔπεμψα πρόσ σε, σύ τε καλῶσ ἐποί-
ησασ παραγενόμενοσ. νῦν οὖν πάντεσ ἡμεῖσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυ-
ρίου. 34 ἀνοίξασ δὲ πέτροσ τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείασ κατα-
λαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτησ ὁ θεόσ, 35 ἀλλ' ἐν
παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενοσ αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενοσ δικαιοσύνην
δεκτὸσ αὐτῷ ἐστίν, 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖσ υἱοῖσ ἰσραὴλ
εὐαγγελιζόμενοσ εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ· οὗτόσ ἐστιν πάντων
κύριοσ. 37 ὑμεῖσ οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλησ τῆσ ἰου-
δαίασ, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκή-
ρυξεν ἰωάννησ, 38 ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρέθ, ὡσ ἔχρισεν αὐτὸν ὁ
θεὸσ πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὡσ διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ
ἰώμενοσ πάντασ τοὺσ καταδυναστευομένουσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου,
ὅτι ὁ θεὸσ ἦν μετ' αὐτοῦ, 39 καὶ ἡμεῖσ μάρτυρεσ πάντων ὧν
ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ
ἀνεῖλαν κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου. 40 τοῦτον ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐν τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ
τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖσ προκεχειροτονημένοισ ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
ἡμῖν, οἵτινεσ συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀνα-
στῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ
λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ ὡρισμένοσ ὑπὸ τοῦ
θεοῦ κριτὴσ ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντεσ οἱ προφῆται
μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ
πάντα τὸν πιστεύοντα εἰσ αὐτόν.

---

33 [c] απο του κυριου 34 [c] το στομα αυτου 36 ον: [a] punctis notavit 37 αρξαμενοσ: ut etiam ABCDEH, nec mutatum 38 ωσ: [c] οσ 40 εν: [c] om

36 om ον 37 om υμεισ | γαλειλαιασ | ιωανησ 38 ωσ: οσ 39 om εν ante ιερου. 40 om εν 42 οτι ουτοσ εστ.

32 θαλασσαν: add οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι 33 κυριου: θεου 34 προσωποληπτησ 37 αρξαμενον 38 ναζαρετ | ωσ: οσ 39 κ. ημεισ εσμεν | ον ανειλον 40 om εν

[44] Ἔτι λαλοῦντοσ τοῦ πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε το
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ τὸν λόγον. [45] καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆσ πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐκκέχυται·
[46] ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαισ καὶ μεγαλυνόντων
τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη πέτροσ· [47] μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κω-
λῦσαί τισ τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτουσ, οἵτινεσ τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἔλαβον ὡσ καὶ ἡμεῖσ; [48] προσέταξεν δὲ αὐτοῖσ ἐν τῷ ὀνό-
ματι ἰησοῦ χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπι-
μεῖναι ἡμέρασ τινάσ.

XI.

[1] Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντεσ κατὰ
την ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [2] ὅτε
δὲ ἀνέβη πέτροσ εἰσ ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸσ αὐτὸν οἱ ἐκ
περιτομῆσ [3] λέγοντεσ ὅτι εἰσῆλθεσ πρὸσ ἄνδρασ ἀκροβυστίαν
ἔχοντασ καὶ συνέφαγεσ αὐτοῖσ. [4] ἀρξάμενοσ δὲ πέτροσ ἐξετίθετο
αὐτοῖσ καθεξῆσ, λέγων· [5] ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει ἰόππῃ, καὶ εἶδον
ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην μεγάλην
τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι
ἐμοῦ· [6] εἰσ ἣν ἀτενίσασ κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆσ
γῆσ καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
[7] ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆσ λεγούσησ μοι· ἀναστὰσ πέτρε θῦσον καὶ
φάγε. [8] εἶπον δέ· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ-
ποτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸ στόμα μου. [9] ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέ-
ρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. [10] τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰσ τὸν οὐ-
ρανόν. [11] καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆσ τρεῖσ ἄνδρεσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν

---

5 ιοππη: [c] add προσευχομενοσ

45 οσοι: οι | του πνευμ. του αγι. 48 αυτοισ: αυτουσ XI, 3 εισηλθεν et συνεφαγεν 5 ιοππη: add προσευχομενοσ | ** αχρισ 9 εκ δευτερ. φωνη

45 συνηλθον 46 ο πετροσ 47 κωλυσ. δυνατ. τισ | καθωσ κ. ημ. 48 προσεταξ. τε αυτουσ βαπτισθ. εν τ. ον. του κυριου XI, 2 και οτε α. π. εισ ιεροσολυμα 3 εισηλθεσ post εχοντασ ponit 4 ο πετροσ 5 ιοππη: add προσευχομενοσ | αχρισ 7 om και pr 8 παν κοινον 9 απεκρ. δε μοι 10 παλιν ανεσπασθη .

οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρίασ πρὸσ ἐμέ. 12 εἶπεν
δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖσ μηδὲν διακρίνοντα. ἦλθον δὲ
σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον
τοῦ ἀνδρόσ. 13 ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶσ εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπόστειλον εἰσ ἰόππην καὶ
μετάπεμψαι σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον, 14 ὃσ λαλήσει
ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἶσ σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶσ ὁ οἶκόσ σου. 15 ἐν
δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾿ αὐ-
τοὺσ ὥσπερ καὶ ἐφ᾿ ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματοσ
τοῦ κυρίου, ὡσ ἔλεγεν· ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ
βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν δέ-
δωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον
ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ τίσ ἤμην δυνατὸσ κωλῦσαι τὸν θεόν;
18 ἀκούσαντεσ δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέ-
γοντεσ· ἄρα καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ὁ θεὸσ τὴν μετάνοιαν εἰσ ζωὴν
ἔδωκεν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἀπὸ τῆσ θλίψεωσ τῆσ γενομένησ
ἐπὶ στεφάνῳ διῆλθον ἕωσ φοινίκησ καὶ κύπρου καὶ ἀντιοχίασ,
μηδενὶ λαλοῦντεσ τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ἰουδαίοισ. 20 ἦσαν δέ
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, οἵτινεσ ἐλθόντεσ
εἰσ ἀντιοχίαν ἐλάλουν καὶ πρὸσ τοὺσ ἑλληνιστάσ, εὐαγγελιζό-
μενοι τὸν κύριον ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ᾿ αὐτῶν, πο-
λύσ τε ἀριθμὸσ ὁ πιστεύσασ ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 ἠκού-
σθη δὲ ὁ λόγοσ εἰσ τὰ ὦτα τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ οὔσησ ἐν ἰερου-
σαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν ἕωσ ἀντιοχείασ.
23 ὃσ παραγενόμενοσ καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ

---

11 c προσ με 12 c διακριναντα 16 c οτι ιωανν. 19 ιουδαιοισ: cod - δαιοι 20 και sec: puncta a c addita sed rursus rasa | ελληνιστασ: * ευαγγελιστασ, c ελληνασ

11 καισαρειασ προσ με 12 διακρειναντα 13 ανηγγειλ. bent | πεμψον εισ ιοππ. 16 ιωαννησ 17 εδωκεν 19 φοινειχησ | αντιοχειασ 20 αντιοχειαν

11 ημην | καισαρειασ | προσ με 12 μοι το πνευμ. | διακρινομενον 13 απηγγ. τε | ειποντα αυτω | ε. ιοππ. ανδρασ 16 om του 17 εδωκεν | εγω δε τισ 18 εδοξαζον | αραγε | εδωκ. εισ ζω. 19 αντιοχειασ 20 εισελθοντεσ | αντιοχειαν | om και post ελαλουν 21 om ὁ 22 τησ εν ιεροσολυμοισ | βαρναβαν: add διελθειν 23 την χαριν του θεου

παρεκάλει πάντασ τῇ προθέσει τῆσ καρδίασ προσμένειν τῷ κυ-
ρίῳ, 24 ὅτι ἀνὴρ ἦν ἀγαθὸσ καὶ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου καὶ
πίστεωσ· καὶ προσετέθη ὄχλοσ ἱκανὸσ τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ
εἰσ ταρσὸν ἀναζητῆσαι σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰσ ἀντιοχίαν.
26 ἐγένετο δὲ αὐτοῖσ καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτωσ ἐν ἀντι-
οχίᾳ τοὺσ μαθητὰσ χρηστιανούσ.

27 Ἐν ταύταισ δὲ ταῖσ ἡμέραισ κατῆλθον ἀπὸ ἱεροσολύμων
προφῆται εἰσ ἀντιόχειαν. 28 ἀναστὰσ δὲ εἶσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
ἅγαβοσ ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματοσ λιμὸν μεγάλην μέλλειν
ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτισ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου.
29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼσ εὐπορεῖτό τισ, ὥρισαν ἕκαστοσ αὐτῶν
εἰσ διακονίαν πέμψαι τοῖσ κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖσ.
30 ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντεσ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ διὰ
χειρὸσ βαρνάβα καὶ σαύλου.

XII.

1 Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺσ ἡρώδησ
τὰσ χεῖρασ κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. 2 ἀνεῖλεν
δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστὸν
τοῖσ ἰουδαίοισ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέ-
ραι τῶν ἀζύμων· 4 ὃν καὶ πιάσασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παραδοὺσ
τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενοσ
μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν πέτροσ
ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη ὑπὸ
τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν

---

26 χρηστιανουσ: ex η altera parte rasa ι factum est XII, 3 c αρεστον εστιν

23 προσμ. εν τω 24 ην ανηρ | * om τω κυριω 25 * αναστησαι | αντιοχειαν 26 αντιοχεια | χρειστιανουσ (** χριστ.) 27 ταυταισ: αυταισ 28 εσημαινεν XII, 1 ηρωδ. ο βασιλ. 2 ιωανου, ** μαχαιρα 3 αρεστον εστιν 5 om προσ τ. θεον

24 ην ανηρ 25 εισ ταρσ. ο βαρναβασ | ευρων αυτον ηγαγεν αυτον | αντιοχειαν 26 δε αυτουσ ενιαυτον | πρωτον εν αντιοχεια | χριστιανουσ 28 λιμ. μεγαν | οστισ και εγενετο ε. κλ. καισαροσ 29 ηυπορειτο XII, 1 ηρωδ. ο βασιλ. 2 μαχαιρα 3 και ιδων οτι αρ. εστι 5 εκτενησ | υπερ αυτου 6 εμελλεν αυτον προαγειν

προσάγειν αὐτὸν ὁ ἡρώδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτροσ κοι-
μώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν,
φύλακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ
ἄγγελοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πα-
τάξασ δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνά-
στα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν.
8 εἶπέν τε ὁ ἄγγελοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σαν-
δάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ
ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ
οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθέσ ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει
ὅραμα βλέπειν. 10 διελθόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν
ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν,
ἥτισ αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ· καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην
μίαν, καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγελοσ ἀπ᾽ αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ πέτροσ
ἐν ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν
κύριοσ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸσ ἡρώδου
καὶ πάσησ τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων. 12 συνιδών
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ μαρίασ τῆσ μητρὸσ ἰωάννου τοῦ
ἐπικαλουμένου μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
προσευχόμενοι. 13 κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνοσ
προῆλθε παιδίσκη ὑπακούουσα, ὀνόματι ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα
τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα,
εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστᾶναι τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶ-
νοσ. 15 οἱ δὲ πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ
ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ πέτροσ ἐπέ-
μενε κρούων· ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κα-
τασείσασ δὲ αὐτοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ ὁ κύριοσ

---

9 [c] ηκολουθ. αυτω | [c] εδοχ. δε 13 [a] υπακουσαι 15 [c] ο αγγελοσ αυτου εστιν

6 προσαγαγειν 8 ειπεν δε | [*] υποδυσαι 9 εδοχει δε 11 [*] εν αυτω | ο κυ-
ριοσ 12 ιωανου 13 [*] προσηλθε | υπακουσαι 15 οι δε ειπαν ο αγγελοσ 16 ειδαν
17 διηγησ. αυτοισ

7 εξεπεσον 8 περιζωσαι 9 ηχολουθει αυτω | εδοχει δε 10 ηλθον | ηνοιχθη
11 γενομ. εν εαυτω | εξειλετο 12 om τησ pr 13 αυτου: του πετρου | υπακουσαι
15 ειπον | ο αγγ. αυτ. εστ. 17 διηγησ. αυτοισ

αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆσ φυλακῆσ, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε ἰα-
κώβῳ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἕτε-
ρον τόπον. [18] γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἦν τάραχοσ οὐχ ὀλίγοσ ἐν
τοῖσ στρατιώταισ, τί ἄρα ὁ πέτροσ ἐγένετο. [19] ἡρώδησ δὲ ἐπι-
ζητήσασ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνασ τοὺσ φύλακασ ἐκέ-
λευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ εἰσ καισα-
ρίαν διέτριβεν. [20] ἦν δὲ θυμομαχῶν τυρίοισ καὶ σιδωνίοισ· ὁμο-
θυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸσ αὐτόν, καὶ πείσαντεσ βλάστον τὸν
ἐπὶ τοῦ κοιτῶνοσ τοῦ βασιλέωσ ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέ-
φεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆσ βασιλικῆσ. [21] τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ
ὁ ἡρώδησ ἐνδυσάμενοσ ἐσθῆτα βασιλικήν, καθίσασ ἐπὶ τοῦ βή-
ματοσ ἐδημηγόρει πρὸσ αὐτούσ. [22] ὁ δὲ δῆμοσ ἐπεφώνει· θεοῦ
φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπων. [23] παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγ-
γελοσ κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενό-
μενοσ σκωληκόβρωτοσ ἐξέψυξεν.

[24] Ὁ δὲ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. [25] βαρνά-
βασ δὲ καὶ σαῦλοσ ὑπέστρεψαν εἰσ ἱερουσαλήμ, πληρώσαντεσ
τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντεσ ἰωάννην τὸν ἐπικαλούμενον
μάρκον.

XIII.

[1] Ἦσαν δὲ ἐν ἀντιοχίᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆ-
ται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε βαρνάβασ καὶ συμεὼν ὁ καλούμενοσ
νίγερ καὶ λουκιοσ ὁ κυρηναῖοσ μαναήν τε ἡρώδου τοῦ τετρα-
άρχου σύντροφοσ καὶ σαῦλοσ. [2] λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ
κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε
δή μοι τὸν βαρνάβαν καὶ τὸν σαῦλον εἰσ τὸ ἔργον ὃ προσκέκλη-
μαι αὐτούσ. [3] τότε νηστεύσαντεσ καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπι-

---

22 [c] ανθρωπου XIII, 2 τον sec: [a] om

18 ουχ (ita etiam A): ουκ 19 καισαρειαν 20 σειδωνιοισ 21 om ὁ 22 ανθρωπου 24 θεου: κυριου 25 (h. l. ιωαννην ut passim) | επικληθεντα XIII, 1 αντιοχεια | σιμεων [bent] | τετραρχου 2 om τον sec

17 ειπε δε 18 ουκ ολιγ. 19 εισ την καισαρειαν 20 θυμομαχ. ο ηρωδησ 21 και καθισασ 22 ανθρωπου 25 εξ ιερουσαλημ | συμπαραλαβοντ. | om και ante ιωανν. | επικληθεντα XIII, 1 δε τινεσ εν αντιοχεια | τετραρχου 2 τον τε βαρν.

θέντεσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν ουν ἐκπεμ-
φθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ κατῆλθον εἰσ σελευκίαν,
ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰσ κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμίνῃ
κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ τῶν ἰου-
δαίων· εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 διελθόντεσ δὲ ὅλην τὴν
νῆσον ἄχρι πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην ἰου-
δαῖον, ᾧ ὄνομα βαριησοῦ, 7 ὃσ ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ
παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτοσ προσκαλεσάμενοσ βαρνάβαν καὶ
σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ
αὐτοῖσ ἐλύμασ ὁ μάγοσ, οὕτωσ γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆσ πίστεωσ.
9 σαῦλοσ δέ, ὁ καὶ παῦλοσ, πλησθεὶσ πνεύματοσ ἁγίου, ἀτενί-
σασ εἰσ αὐτὸν εἶπεν· 10 ὦ πλήρησ παντὸσ δόλου καὶ πάσησ ῥᾳ-
διουργίασ, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσησ δικαιοσύνησ, οὐ παύσῃ
διαστρέφων τὰσ ὁδοὺσ τοῦ κυρίου τὰσ εὐθείασ; 11 καὶ νῦν ἰδοὺ
χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸσ μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺσ καὶ σκότοσ,
καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούσ. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατοσ τὸ
γεγονὸσ ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενοσ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
13 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ πάφου οἱ περὶ παῦλον ἦλθον εἰσ
πέργην τῆσ παμφυλίασ· ἰωάννησ δὲ ἀποχωρήσασ ἀπ' αὐτῶν
ὑπέστρεψεν εἰσ ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντεσ ἀπὸ τῆσ πέρ-
γησ παρεγένοντο εἰσ ἀντιόχειαν τὴν πισιδίαν, καὶ ἐλθόντεσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ
τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, εἴ τισ
ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγοσ παρακλήσεωσ πρὸσ τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀνα-

---

5 εν c: *εισ | σαλαμινη (ut ABG alii) intactum mansit 10 c om του 14 c και εισελθοντεσ

4 σελευκειαν 5 σαλαμεινι | (rursus ιωαννην, item v. 25. -ννησ) 6 βαριησουσ 11 παραχρ. δε | om επ αυτον 12 εκπληττομενοσ 13 ιωανησ

4 ουτοι μεν ουν | του πνευμ. του αγι. | την σελευκειαν et την κυπρον 5 σαλαμινι 6 om ολην | om ανδρα | βαριησουσ 9 και ατενισασ 10 om του 11 του κυριου | επεπεσεν 13 περι τον παυλ. 14 τησ πισιδιασ | εισελθοντεσ 15 om τισ | λογ. εν υμιν

στὰσ δὲ παῦλοσ καὶ κατασείσασ τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρεσ ἰσδραη-
λεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. [17] ὁ θεὸσ τοῦ λαοῦ
τούτου ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν
ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ μετὰ βραχίονοσ
ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺσ ἐξ αὐτῆσ, [18] καὶ ὡσ τεσσερακονταέτη
χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺσ ἐν τῇ ἐρήμῳ, [19] καὶ καθελὼν ἔθνη
ἑπτὰ ἐν γῇ χαναὰν κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡσ ἔτεσι
τετρακοσίοισ καὶ πεντήκοντα· [20] καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κρι-
τὰσ ἕωσ σαμουὴλ προφήτου. [21] κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ
ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ τὸν σαοὺλ υἱὸν κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ βε-
νιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα· [22] καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν
τὸν δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον
δαυεὶδ τὸν τοῦ ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃσ ποιή-
σει πάντα τὰ θελήματά μου. [23] τούτου ὁ θεὸσ ἀπὸ τοῦ σπέρ-
ματοσ κατ᾽ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν,
[24] προκηρύξαντοσ ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆσ εἰσόδου αὐτοῦ
βάπτισμα μετανοίασ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραήλ. [25] ὡσ δὲ ἐπλήρου
ἰωάννησ τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ
ἐγώ, ἀλλ᾽ ἰδοὺ ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιοσ τὸ ὑπόδημα
τῶν ποδῶν λῦσαι. [26] ἄνδρεσ ἀδελφοί, υἱοὶ γένουσ ἀβραὰμ καὶ
οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγοσ τῆσ σωτηρίασ ταύ-
τησ ἐξαπεστάλη. [27] οἱ γὰρ κατοικοῦντεσ ἐν ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ
ἄρχοντεσ αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντεσ καὶ τὰσ φωνὰσ τῶν προ-
φητῶν τὰσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένασ κρίναντεσ
ἐπλήρωσαν, [28] καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντεσ ᾔτησαν
τὸν πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. [29] ὡσ δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ

---

22 h. l. δαυειδ plene scriptum 23 απο τ. σπερμ. suppl[c] 25 *ante λαω iam ιηλ inceperat, sed statim se correxit 28 ητησαν τον: [c] ητησαντο

16 ισραηλειται 17 του pro τουτου 18 **τεσσαραχ. 19 om και pr 21 **τεσσαραχ. 22 om ανδρα 24 ιωανου 26 om και 28 ητησαντο πειλατον

16 ισραηλιται 17 εν γη αιγυπτω 18 τεσσαραχ. 19 κατεκληροδοτησεν αυτοισ την 19 sq ωσ ετεσι τετρ. κ. πεντηκ. post και μετα ταυτα pon 20 του προφητου 21 κισ | βενιαμιν | τεσσαραχ. 22 αυτοισ τον δαβιδ 23 ηγαγεν: ηγειρε 25 ο ιωαννησ | τινα με 26 υμιν ο λογοσ | απεσταλη 28 ητησαντο πιλατον 29 απαντα

περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντεσ ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰσ
μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸσ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃσ ὤφθη ἐπὶ
ἡμέρασ πλείουσ τοῖσ συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆσ γαλιλαίασ εἰσ
ἰερουσαλήμ, οἵτινέσ εἰσι νῦν μάρτυρεσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν λαόν.
32 καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἐπ-
αγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸσ ἐκπεπλήρωκεν τοῖσ
τέκνοισ ἡμῶν ἀναστήσασ ἰησοῦν, 33 ὡσ καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέ-
γραπται τῷ δευτέρῳ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά
σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑπο-
στρέφειν εἰσ διαφθοράν, οὕτωσ εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια
δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεισ τὸν
ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 36 δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρε-
τήσασ τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸσ τοὺσ
πατέρασ αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸσ ἤγειρεν,
οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔστω, ἄνδρεσ ἀδελφοί,
ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσισ ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ
πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ μωϋσέωσ δικαιωθῆναι, ἐν
τούτῳ πᾶσ ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἀπέλθῃ τὸ
εἰρημένον ἐν τοῖσ προφήταισ· 41 εἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ
θαυμάσετε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τισ ἐκδιηγῆ-
ται ὑμῖν.
42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰσ τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖσ τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσησ δὲ αὐτοῖσ τῆσ
συναγωγῆσ ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομέ-
νων προσηλύτων τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ, οἵτινεσ προσλα-

40 απελθη: [c] επελθη 41 καταφρονηται (-τε) restituit [c] ex καταφρονησατε | θαυμασετε intactum mansit | scriptum est οτι εργον ο ([c] om) εγω (intactum mansit per incuriam) εργαζ. εγω εν etc 43 αυτοισ: [c] om

29 γεγραμμ. περι αυτου 31 γαλειλαιασ | om νυν 38 εστω υμιν | *δια τουτο 39 και απο παντ. 40 επελθη 41 ιδετε | θαυμασατε 42 παρεκαλ. etc: εισ το μετ. σα. ηξιουν 43 om αυτοισ

31 om νυν 32 τοισ τεκν. αυτων ημιν 33 τω δευτερ. γεγραπτ. 34 δαβιδ 35 διο 36 δαβιδ 38 εστω υμιν 39 και απο παντων | εν τω νομω μωσεωσ 40 επελθη εφ υμασ 41 ιδετε | θαυμασατε | εγω εργαζομ. | ω ου μη 42 εξ. δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων | παρεκαλ. τα εθνη 43 om αυτοισ

λοῦντεσ αὐτοῖσ ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.
44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντεσ δὲ οἱ ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχλουσ
ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ παύλου λαλουμένοισ
βλασφημοῦντεσ. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ παῦλοσ καὶ ὁ βαρνά-
βασ εἶπαν· ὑμῖν ην ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ κρίνετε ἑαυτοὺσ
τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. 47 οὕτω γὰρ
ἐντέταλται ἡμῖν κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν, τοῦ εἶναί
σε εἰσ σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη
ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν
ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγοσ
τοῦ κυρίου καθ᾽ ὅλησ τῆσ χώρασ. 50 οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν
τὰσ σεβομένασ γυναῖκασ καὶ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ πρώ-
τουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦλον καὶ
βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἦλθον εἰσ ἰκό-
νιον, 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν εἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι ἰουδαίων
τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ ἰουδαῖοι ἐπ-
ήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελ-
φῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ
κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, διδόν-

---

46 επειδη: [c] add δε 47 [c] ημιν ο κυριοσ 50 [c] om και prim XIV, 1 συναγωγην: [c] add των ιουδαιων 3 επι sec: [c] om

44 τω τε ερχ. | λογ. του θεου 47 (ουτω ut ℵ) | ο κυριοσ 48 λογ. του θεου | αιωνιαν 49 καθ: δι 50 om και prim | om αυτων 51 εικονιον 52 οι τε μαθηται XIV, 1 συναγωγην: add των ιουδαιων 3 om επι sec | διδοντι

43 επιμενειν 44 λογ. του θεου 45 υπο του παυλ. λεγομενοισ | αντιλεγοντεσ και βλασφημουντ. 46 παρρησ. δε | ειπον | επειδη δε 47 ο κυριοσ 49 δι ολησ 50 τον βαρναβ. 51 των ποδ. αυτων επ XIV, 1 ικονιω | συναγωγ. των ιουδαιων 2 απειθουντεσ 3 om επι sec | και διδοντι

τοσ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. [4] ἐσχί-
σθη δὲ τὸ πλῆθοσ τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖσ ἰου-
δαίοισ, οἱ δὲ σὺν τοῖσ ἀποστόλοισ. [5] ὡσ δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν
ἐθνῶν τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖσ ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ
λιθοβολῆσαι αὐτούσ, [6] συνιδόντεσ κατέφυγον εἰσ τὰσ πόλεισ
τῆσ λυκαονίασ λύστραν καὶ δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, [7] κἀκεῖ
εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

[8] Καί τισ ἀνὴρ ἀδύνατοσ ἐν λύστροισ τοῖσ ποσὶν ἐκάθητο,
χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν.
[9] οὗτοσ ἤκουσεν τοῦ παύλου λέγοντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ
ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· [10] ἀνά-
στηθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει.
[11] οἵ τε ὄχλοι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν παῦλοσ, ἐπῆραν τὴν φωνὴν
λυκαονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν
πρὸσ ἡμᾶσ, [12] ἐκάλουν τε τὸν βαρνάβαν δία, τὸν δὲ παῦλον
ἑρμῆν, ἐπεὶ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. [13] ὅ τε ἱερεὺσ τοῦ
διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. [14] ἀκού-
σαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνάβασ καὶ παῦλοσ, διαρρήξαντεσ
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ [15] καὶ
λέγοντεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ
ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν
ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν τὸν ζῶντα, ὃσ ἐποίησεν τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ,
[16] ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχημέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πο-

---

8 [c] εν λυστρ. αδυνατ. 9 ουτοσ: perperam additum est ουκ nec deletum | λεγοντοσ: [c] λαλουντοσ 11 [c] την φων. αυτων | ανθρωποισ [c] ex -ποι fecit 12 επει (επι scriptum est): [c] επιδη 14 [c] τα ιματ. εαυτων 15 [c] om τον ante ζωντα

9 ηκουεν | λαλουντοσ 10 *om και ante περιεπ. 11 τ. φων. αυτων 12 τον μεν | επειδη 14 τα ιματ. εαυτων 15 om τον

7 ησαν ευαγγελιζ. 8 εν λυστρ. αδυνατ. | μητρ. αυτ. υπαρχων | ς περιεπε-πατηκει, ς[e] περιπεπατηκει 9 ηκουε τ. π. λαλουντοσ | πιστιν εχει 10 μεγαλ. τη φω. | ηλλετο 11 οι δε οχλ. | ο παυλοσ | την φων. αυτων 12 τον μεν βαρν. | επειδη 13 ο δε ιερ. | πολεωσ: add αυτων 14 εισεπηδησαν 15 τον θεον τον

ρεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν· [17] καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν
ἀφῆκεν, ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν διδοὺσ ὑετοὺσ καὶ και-
ροὺσ καρποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τροφῆσ καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν. [18] καὶ ταῦτα λέγοντεσ μόλισ κατέπαυσαν τοὺσ ὄχ-
λουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.

[19] Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ ἀντιοχίασ καὶ ἰκονίου ἰουδαῖοι, καὶ
πείσαντεσ τοὺσ ὄχλουσ καὶ λιθάσαντεσ τὸν παῦλον ἔσυρον ἔξω
τῆσ πόλεωσ, νομίζοντεσ αὐτὸν τεθνηκέναι. [20] κυκλωσάντων δὲ
τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν. καὶ τῇ
ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰσ δέρβην. [21] εὐαγγελισάμε-
νοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντεσ ἱκανοὺσ ὑπέστρε-
ψαν εἰσ τὴν λύστραν καὶ εἰσ εἰκόνιον καὶ εἰσ ἀντιοχίαν, [22] ἐπι-
στηρίζοντεσ τὰσ ψυχὰσ τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντεσ ἐνμένειν
τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶσ εἰσελθεῖν εἰσ
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [23] χειροτονήσαντεσ δὲ αὐτοῖσ κατ' ἐκ-
κλησίαν πρεσβυτέρουσ, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο
αὐτοὺσ τῷ κυρίῳ, εἰσ ὃν πεπιστεύκεισαν. [24] καὶ διελθόντεσ εἰσ
τὴν πισιδίαν ἦλθον εἰσ τὴν παμφυλίαν, [25] καὶ λαλήσαντεσ εἰσ
τὴν πέργην τὸν λόγον τοῦ κυρίου κατέβησαν εἰσ ἀτταλίαν,
[26] κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰσ ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομέ-
νοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰσ τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. [27] παραγενό-
μενοι δὲ καὶ συναγαγόντεσ τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγελλον ὅσα ὁ
θεὸσ ἐποίησεν μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖσ ἔθνεσιν θύραν
πίστεωσ. [28] διέτριβον δὲ χρόνον οὐχ ὀλίγον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ.

---

17 ᶜ καιτοι ουκ αμαρτ. εαυτον | ᶜ om υμιν | ᶜ τασ καρδ. ημων 19 εξω supplᶜ 20 sq * a πολιν priore ad posterius aberravit, ᶜ vero quae exciderant suppl και τη επαυριον usque τε την πολιν 22 ᶜ παρακαλ. τε 25 εισ την περγην: ᶜ εν περγη reposuerat sed ipse priorem scripturam videtur revocasse

17 καιτοι | υετουσ διδουσ· 19 αντιοχειασ | εικονιου 21 και αντιοχειαν 22 εμμενειν 24 om εισ pr 25 εν περγη | om του κυριου | ατταλειαν 26 *om απεπλευσ. 27 εποιησ. ο θεοσ 28 ουκ ολιγ.

17 εαυτον αφ. αγαθοποιων | ημιν υετ. διδουσ | καρδι. ημων 19 επηλθον | αντιοχειασ | νομισαντεσ | τεθναναι 20 αυτον των μαθητων 21 και ικονιον και αντιοχειαν 22 εμμενειν 23 πρεσβυτ. κατ εκκλ. 24 om εισ pr | om την sec 25 εν περγη | om του κυριου | ατταλειαν 27 ανηγγειλαν | εποιησ. ο θεοσ 28 διετρ. δε εκει | ουκ

XV.

1 Καί τινεσ κατελθόντεσ ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ ἐδίδασκον τοὺσ
ἀδελφούσ, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ μωϋσέωσ, οὐ
δύνασθε σωθῆναι. 2 γενομένησ δὲ στάσεωσ καὶ ζητήσεωσ οὐκ
ὀλίγησ τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸσ αὐτούσ, ἔταξαν ἀνα-
βαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν καί τινασ ἐξ αὐτῶν ἄλλουσ πρὸσ
τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ πρεσβυτέρουσ εἰσ ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ
ζητήματοσ τούτου. 3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντεσ ὑπὸ τῆσ ἐκκλη-
σίασ διήρχοντο τήν τε φοινίκην καὶ σαμαρίαν, διηγούμενοι τὴν
ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖσ
ἀδελφοῖσ. 4 παραγενόμενοι δὲ εἰσ ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπο
τῆσ ἐκκλησίασ, τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγ-
γειλάν τε ὅσα ὁ θεὸσ ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ
τινεσ τῶν ἀπὸ τῆσ αἱρέσεωσ τῶν φαρισαίων πεπιστευκότεσ,
λέγοντεσ ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺσ παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον μωϋσέωσ.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆσ δὲ ζητήσεωσ γενομένησ ἀναστὰσ
πέτροσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐπίστασθε
ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸσ διὰ τοῦ στό-
ματόσ μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πι-
στεῦσαι. 8 καὶ ὁ καρδιογνώστησ θεὸσ ἐμαρτύρησεν αὐτοῖσ δοὺσ
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼσ καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐδὲν διέκρινεν
μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσασ τὰσ καρδίασ
αὐτῶν. 10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν
τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ
ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆσ χάριτοσ τοῦ κυρίου ἰη-

---

1 εθει: scriptum est εθνι eraso ν 3 [a] εκδιηγουμενοι 4 εκκλησιασ: [a] add και 4 τε suppl [c] 7 οτι suppl [c] 10 ζυγον suppl [a]

1 *περιθμητε 2 αλλουσ εξ αυτων 3 σαμαρειαν | εκδιηγουμενοι 4 εισ ιεροσολυμα | απο τ. εκκλησ. και των 5 φαρεισαιων ut plerumque 6 συνηχθ. τε 9 ουθεν

1 περιτεμνησθε | om τω sec 2 γενομ. ουν | συζητησεωσ | αλλουσ εξ αυτων 3 om τε | σαμαρειαν | εκδιηγουμενοι 4 απεδεχθησαν υπ. τησ εκκλ. και 7 συζητησεωσ | ο θεοσ εν ημιν εξελεξ. 8 δουσ: add αυτοισ 11 om του | ιησου χριστου

σοῦ πιστεύσομεν σωθῆναι, καθ᾽ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν
δὲ πᾶν τὸ πλῆθοσ, καὶ ἤκουον βαρνάβα καὶ παύλου ἐξηγουμέ-
νων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸσ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖσ ἔθνεσιν δι᾽
αὐτῶν. 13 μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺσ ἀπεκρίθη ἰάκωβοσ λέγων·
ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼσ
πρῶτον ὁ θεὸσ ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼσ
γέγραπται· 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν
σκηνὴν δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆσ
ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπωσ ἂν ἐκζητήσωσιν
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ᾽
οὓσ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽ αὐτούσ, λέγει κύριοσ ποιῶν
ταῦτα 18 γνωστὰ ἀπ᾽ αἰῶνοσ. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν
τοῖσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπι-
στεῖλαι αὐτοῖσ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων
καὶ τῆσ πορνίασ καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματοσ. 21 μωϋσῆσ
γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺσ κηρύσσοντασ αὐτὸν
ἔχει ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενοσ.
22 Τότε ἔδοξε τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ σὺν
ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰσ
ἀντιοχίαν σὺν τῷ παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν καλούμενον
βαρσαββᾶν καὶ σίλαν, ἄνδρασ ἡγουμένουσ ἐν τοῖσ ἀδελφοῖσ,
23 γράψαντεσ διὰ χειρὸσ αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἀδελφοὶ τοῖσ κατὰ τὴν ἀντιοχίαν καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελ-
φοῖσ τοῖσ ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπεὶ δὲ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲσ ἐξ
ἡμῶν ἐτάραξαν ὑμᾶσ λόγοισ ἀνασκευάζοντεσ τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν,

---

11 πιστευσομεν (ut D*): non mutatum 17 c κυρ. ο ποιων 21 αυτον ipse * ex αυτου fecit 22 ηγουμενουσ c ex -νοισ 23 αυτων: c add ταδε | αδελφοι: c και οι αδελφοι 24 επει δε: c επειδη | εξ ημων (*υμ.): c add εξελθοντεσ

11 πιστευομεν 16 κατεστρεμμενα 20 αλλ | πορνειασ | om του ante πνικτου 22 αντιοχειαν | σειλαν 23 αντιοχειαν 24 επειδη ηκ.

11 πιστευομεν 14 επι τω ονομ. 16 δαβιδ | κατεσκαμμενα 17 ο ποιων ταυτ. παντα 18 γν. απ αιων.: add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 20 απεχ. απο των | πορνειασ 21 μωσησ 22 αντιοχειαν | επικαλουμενον βαρσαβαν 23 χειρ. αυτ.: add ταδε | αδελφοι: και οι αδ. | αντιοχειαν 24 επειδη ηκου. | εξ ημ. εξελθοντεσ | τ. ψυχ. υμ.: add λεγοντεσ περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον

οἷσ οὐ διεστειλάμεθα, [25] ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοισ ὁμοθυμαδόν,
ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ σὺν τοῖσ ἀγαπητοῖσ
ἡμῶν βαρνάβᾳ καὶ παύλῳ, [26] ἀνθρώποισ παραδεδωκόσι τὰσ
ψυχὰσ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ. [27] ἀπεστάλκαμεν οὖν ἰούδαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺσ διὰ
λόγου ἀπαγγέλλοντασ τὰ αὐτά. [28] ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ
ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάροσ πλὴν τού-
των ἐπάναγκεσ, [29] ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματοσ καὶ
πνικτῶν καὶ πορνίασ· ἐξ ὧν διατηροῦντεσ ἑαυτοὺσ εὖ πράξετε.
ἔρρωσθε.
[30] Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντεσ κατῆλθον εἰσ ἀντιόχειαν, καὶ
συναγαγόντεσ τὸ πλῆθοσ ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. [31] ἀναγνόν-
τεσ δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. [32] ἰούδασ τε καὶ σίλασ,
καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντεσ, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺσ
ἀδελφούσ. [33] ποιήσαντεσ δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνησ
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστείλαντασ ἑαυτούσ.
[35] Παῦλοσ δὲ καὶ βαρνάβασ διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου. [36] μετὰ δέ τινασ ἡμέρασ εἶπεν πρὸσ βαρνάβαν παῦ-
λοσ· ἐπιστρέψαντεσ δὲ ἐπισκεψώμεθα τοὺσ ἀδελφοὺσ κατὰ πό-
λιν πᾶσαν ἐν αἷσ κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶσ
ἔχουσιν. [37] βαρνάβασ δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν ἰωάν-
νην τὸν καλούμενον μάρκον· [38] παῦλοσ δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίασ καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖσ εἰσ τὸ
ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. [39] ἐγένετο δὲ παροξυσμόσ,

---

28 τουτων: [c] suppl των | επαναγχεσ: scriptum est ut in ΛΟ aliis -γκαισ 29 [c] πνικτου 32 αδελφουσ: [a] add και επεστηριξαν 33 εαυτουσ: ε erasum et iam antea notatum 36 δε sec: [c] δη 37 καλουμενον: [c] praepositurus erat επι, sed rursus abstersit

25 εκλεξαμενοισ 27 σειλαν 28 τουτων των επαν. 29 πορνειασ 32 σειλασ | τουσ αδ. και επεστηριξαν 33 αποστειλ. αυτουσ 35 επιστρ. δη

28 τω αγιω πνευμ. | των επαναγχ. τουτων 29 πνικτου | πορνειασ 30 ηλθον 32 ς[e] ιουδ. δε | αδελφουσ: add και επεστηριξαν 33 αποστ. εαυτουσ: αποστολουσ 34 sic: εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 36 παυλ. πρ. βαρναβ. | επιστρ. δη | αδελφ. ημων | πασαν πολιν 37 εβουλευσατο συμπαραλαβ. τον ιω. 38 συμπαραλαβειν 39 εγεν. ουν

ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰσ κύπρον. [40] παῦλοσ δὲ
ἐπιλεξάμενοσ σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶσ τῇ χάριτι τοῦ κυρίου
ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. [41] διήρχετο δὲ τὴν συρίαν καὶ κιλικίαν ἐπι-
στηρίζων τὰσ ἐκκλησίασ.

XVI.

[1] Κατήντησεν δὲ εἰσ δέρβην καὶ εἰσ λύστραν, καὶ ἰδοὺ μα-
θητήσ τισ ἦν ἐκεῖ ὀνόματι τιμόθεοσ, υἱὸσ γυναικὸσ ἰουδαίασ
πιστῆσ, πατρὸσ δὲ ἕλληνοσ, [2] ὃσ ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν λύ-
στροισ καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν. [3] τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλοσ σὺν
αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺσ ἰουδαίουσ
τοὺσ ὄντασ ἐν τοῖσ τόποισ ἐκείνοισ· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντεσ ὅτι
ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. [4] ὡσ δὲ διεπορεύοντο τὰσ πόλεισ,
παρεδίδοσαν αὐτοῖσ φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ
τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν ἱεροσολύμοισ.
[5] Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσ-
σευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. [6] διῆλθον δὲ τὴν φρυγίαν καὶ
γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ λαλῆ-
σαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ. [7] ἐλθόντεσ δὲ κατὰ τὴν μυσίαν ἐπείρα-
ζον εἰσ τὴν βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺσ τὸ
πνεῦμα ἰησοῦ· [8] παρελθόντεσ δὲ τὴν μυσίαν κατέβησαν εἰσ
τρωάδα. [9] καὶ ὅραμα διὰ τῆσ νυκτὸσ τῷ παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ
μακαιδών τισ ἦν ἑστὼσ καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· δια-
βὰσ εἰσ μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. [10] ὡσ δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν,
εὐθέωσ ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰσ μακαιδονίαν, συμβιβάζοντεσ
ὅτι προσκέκληται ὁ θεὸσ εὐαγγελίσασθαι αὐτούσ.

---

2 ιχονιω: codex ιχονιου 10 cod εξητησαμεν | προσχεχληται: [c] add ημασ

40 σειλαν 41 και την κιλ. XVI, 1 δε και εισ 2 ειχονιω 7 βειθυνιαν 9 om τησ | μαχεδων 10 μαχεδονιαν | προσχεχλ. ημασ

40 χυριου: θεου XVI, 1 om εισ sec | γυναιχοσ τινοσ 3 τον πατερα αυτου οτι ελλην υπηρχεν 4 παρεδιδουν | και των πρεσβ. τ. εν ιερουσαλημ 6 διελθοντεσ | και την γαλατιχ. 7 om δε | κατα την βιθ. πορευεσθαι | om ιησου 9 ωφθ. τω παυλ. | ανηρ τισ ην μαχεδων εστ. | om και ante παραχ. 10 εισ την μαχεδονιαν | προσχεχλ. ημασ ο χυριοσ

[11] Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τρωάδοσ εὐθυδρομήσαμεν εἰσ σαμο-
θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσ νέαν πόλιν, [12] κἀκεῖθεν εἰσ φιλίπ-
πουσ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη τῆσ μερίδοσ μακαιδονίασ πόλισ, κολω-
νία· ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντεσ ἡμέρασ τινάσ.
[13] τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆσ πύλησ παρὰ
ποταμόν, οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντεσ ἐλα-
λοῦμεν ταῖσ συνελθούσαισ ἡμῖν γυναιξίν. [14] καί τισ γυνὴ ὀνό-
ματι λυδία, πορφυρόπωλισ πόλεωσ θυατείρων, σεβομένη τὸν
θεόν, ἤκουεν, ἧσ ὁ κύριοσ διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖσ
λαλουμένοισ ὑπὸ τοῦ παύλου. [15] ὡσ δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκοσ
αὐτῆσ, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυ-
ρίῳ εἶναι, εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκόν μου μένετε. καὶ παρεβιά-
σατο ἡμᾶσ. [16] ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰσ τὴν προσευχήν,
παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτισ
ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖσ κυρίοισ αὐτῆσ μαντευομένη.
[17] αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζε λέγουσα·
οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινεσ
καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίασ. [18] τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολ-
λὰσ ἡμέρασ. διαπονηθεὶσ δὲ παῦλοσ καὶ ἐπιστρέψασ τῷ πνεύ-
ματι εἶπεν· παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν
ἀπ' αὐτῆσ. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. [19] ἰδόντεσ δὲ οἱ κύριοι
αὐτῆσ ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶσ τῆσ ἐργασίασ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι
τὸν παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἵλκυσαν εἰσ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺσ
ἄρχοντασ, [20] καὶ προσαγαγόντεσ αὐτοὺσ τοῖσ στρατηγοῖσ εἶπαν·
οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, ἰουδαῖοι
ὑπάρχοντεσ, [21] καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν
παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν ῥωμαίοισ οὖσιν. [22] καὶ συνεπέστη ὁ

13 ενομιζομεν: cod - μιζεν | [c] om ημιν 15 εβαπτισθη: [c] add αυτη | ημασ [c] pro υμασ substituit, item v. sq. ημιν pro υμιν

11 αναχθ. δε: αν. ουν [mai 2]? 12 om τησ | τησ μακεδονιασ | [**] κολωνεια 13 προσευχη (sic) | om ημιν 14 ηκουσεν | om του 17 om τω 19 και ιδοντεσ | σειλαν

11 αναχθ. ουν απ. τησ τρ. | τη τε επιου. εισ νεαπολιν 12 εκειθεν τε | τησ μακεδονιασ | κολωνεια 13 πυλησ: πολεωσ | ενομιζετο προσευχη ειναι | om ημιν 15 μεινατε 16 om την | πυθωνοσ | απαντησαι 17 κατακολουθησασα | ς καταγγ. ημιν 18 ο παυλοσ | εν τω ονοματι 20 ειπον

ὄχλοσ κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντεσ αὐτῶν τὰ
ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 πολλάσ τε ἐπιθέντεσ αὐτοῖσ πλη-
γὰσ ἔβαλον εἰσ φυλακήν, παραγγείλαντεσ τῷ δεσμοφύλακι
ἀσφαλῶσ τηρεῖν αὐτούσ· 24 ὃσ παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν
ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, καὶ τοὺσ πόδασ
ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰσ τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ μεσονύκτιον παῦ-
λοσ καὶ σίλασ προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, ὥστε σα-
λευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παρα-
χρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνελύθη. 27 ἔξυπ-
νοσ δὲ γενόμενοσ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένασ τὰσ θύρασ
τῆσ φυλακῆσ, σπασάμενοσ μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν,
νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺσ δεσμίουσ. 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ με-
γάλῃ παῦλοσ λέγων· μηδὲν πράξῃσ σεαυτῷ κακόν· ἅπαντεσ
γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. 29 αἰτήσασ δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρο-
μοσ γενόμενοσ προσέπεσεν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, 30 καὶ προ-
άγων αὐτοὺσ ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ
δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ
ὁ οἶκόσ σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ σὺμ
πᾶσι τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ἐν ἐκείνῃ
τῇ ὥρᾳ τῆσ νυκτὸσ ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη
αὐτὸσ καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντεσ παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐ-
τοὺσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιά-
σατο πανοικεὶ πεπιστευκὼσ τῷ θεῷ. 35 ἡμέρασ δὲ γενομένησ
ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺσ ῥαβδούχουσ λέγοντεσ· ἀπόλυσον
τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐκείνουσ. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺσ

---

26 ανελυθη: c ανεθη 27 δεσμοφυλαξ: cod -λασ 30 c προαγαγων 32 θεου: c κυριου

22 ** περιρρηξ. 23 πολλασ δε 25 το μεσονυκτ. | σειλασ 26 ηνεωχθησαν | om παραχρημ. | ανεθη 27 την μαχαιρ. 28 παυλ. μεγαλ. φωνη 29 και σειλα 30 προαγαγων 32 συν πασιν 34 om αυτου | ** πανοικι

22 περιρρηξαντεσ 24 λαβων: ειληφωσ | αυτων ησφαλισατο 25 το μεσονυκτ. 26 ανεωχθησαν τε | ανεθη 27 εμελλεν 28 ο παυλοσ 30 προαγαγων 31 ειπον | ιησουν χριστον 32 θεου: κυριου | συμ: και 33 παντεσ 34 πανοικι

λόγουσ τούτουσ πρὸσ τὸν παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ
ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντεσ πορεύεσθε εἰσ εἰρήνην. 37 ὁ δὲ
παῦλοσ ἔφη πρὸσ αὐτούσ· δείραντεσ ἡμᾶσ δημοσίᾳ ἀκατακρί-
τουσ, ἀνθρώπουσ ῥωμαίουσ ὑπάρχοντασ, ἔβαλον εἰσ φυλακήν,
καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶσ ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντεσ αὐτοὶ
ἡμᾶσ ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλάν τε τοῖσ στρατηγοῖσ οἱ
ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντεσ ὅτι
ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντεσ παρεκάλεσαν αὐτούσ, καὶ ἐξαγα-
γόντεσ ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆσ πόλεωσ. 40 ἐξελθόντεσ δὲ ἀπὸ
τῆσ φυλακῆσ εἰσῆλθον πρὸσ τὴν λυδίαν, καὶ ἰδόντεσ παρεκά-
λεσαν τοὺσ ἀδελφούσ, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

1 Διοδεύσαντεσ δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ τὴν ἀπολλωνίαν ἦλθον
εἰσ θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ
τὸ εἰωθὸσ τῷ παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐπὶ σάββατα
τρία διελέξατο αὐτοῖσ ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρα-
τιθέμενοσ ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
καὶ ὅτι οὗτόσ ἐστιν ἰησοῦσ χριστόσ, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
4 καί τινεσ ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ παύ-
λῳ καὶ τῷ σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων ἑλλήνων πλῆθοσ πολύ, γυ-
ναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντεσ δὲ οἱ ἰουδαῖοι
καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰσ ἄνδρασ πονηροὺσ καὶ
ὀχλοποιήσαντεσ ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντεσ τῇ οἰκίᾳ
ἰάσονοσ ἐζήτουν αὐτοὺσ προαγαγεῖν εἰσ τὸν δῆμον· 6 μὴ εὑρόν-
τεσ δὲ αὐτοὺσ ἔσυρον ἰάσονα καί τινασ ἀδελφοὺσ ἐπὶ τοὺσ
πολιτάρχασ, βοῶντεσ ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντεσ,

---

1 αμφιπολιν [a] substituit pro πολιν 6 εσυρον: ita [c] ex ευρον

36 om τουτουσ | εν ειρηνη 37 εβαλαν 38 απηγγ. δε 40 εξηλθον XVII, 1 εισ την θεσσαλονειχην 3 ο χριστοσ ο ιησουσ 4 και σειλα | *ουχ ολιγαι 5 ανδρασ τινασ

36 απεσταλχασιν | εν ειρηνη 38 ανηγγειλαν δε | και εφοβηθησαν 39 εξελθειν τησ πολεωσ 40 εκ τησ φυλακ. | προσ: εισ | ιδοντ. τουσ αδελφ. παρεκαλ. αυτουσ | εξηλθον XVII, 1 om την sec | η συναγωγη 2 διελεγετο 3 ο χριστοσ ιησουσ 4 πολυ πληθοσ 5 οι απειθουντεσ ιουδαιοι | επισταντεσ τε | αγαγειν 6 τον ιασονα

οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, [7] οὓσ ὑποδέδεκται ἰάσων· καὶ οὗτοι
πάντεσ ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαροσ πράσσουσι, βασιλέα
ἕτερον λέγοντεσ εἶναι ἰησοῦν. [8] ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺσ
πολιτάρχασ ἀκούοντασ ταῦτα, [9] καὶ λαβόντεσ τὸ ἱκανὸν παρὰ
τοῦ ἰάσονοσ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούσ. [10] οἱ δὲ ἀδελφοὶ
εὐθέωσ ἐξέπεμψαν διὰ νυκτὸσ τόν τε παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰσ
βέροιαν, οἵτινεσ παραγενόμενοι εἰσ τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων
ἀπῄεσαν· [11] οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ,
οἵτινεσ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσησ προθυμίασ, καθ' ἡμέραν
ἀνακρίνοντεσ τὰσ γραφάσ, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτωσ. [12] πολλοὶ μὲν
οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν
εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. [13] ὡσ δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ
τῆσ θεσσαλονίκησ ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη
ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντεσ καὶ
ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ. [14] εὐθέωσ δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξα-
πέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέ-
μεινάν τε ὅ τε σίλασ καὶ ὁ τιμόθεοσ ἐκεῖ. [15] οἱ δὲ καθιστάνοντεσ
τὸν παῦλον ἤγαγον ἕωσ ἀθηνῶν, καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν πρὸσ
τὸν σίλαν καὶ τὸν τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα ἔλθωσιν πρὸσ αὐ-
τόν, ἐξῄεσαν.

[16] Ἐν δὲ ταῖσ ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοῦ παρωξύνετο τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον οὖσαν τὴν πό-
λιν. [17] διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ ἰουδαίοισ καὶ
τοῖσ σεβομένοισ, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸσ
τοὺσ παρατυγχάνοντασ. [18] τινὲσ δὲ καὶ τῶν ἐπικουρίων καὶ
στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινεσ ἔλεγον· τί ἂν

---

7 πρασσουσι: [c] -σιν 15 καθιστανοντεσ: scriptum est καθισπαντεσ, [c] καθιστωντεσ 16 αυτου: [c] αυτουσ του παυλου 18 επικουριων: ita etiam ABDE alii

10 δια νυκτοσ εξεπεμψ. | σειλαν 11 θεσσαλονεικη | το καθ ημεραν 13 θεσσαλονεικησ 14 σειλασ 15 σειλαν 16 εκδεχ. αυτουσ του παυλου 18 **επικουρειων | στωϊκων

7 πραττουσι | λεγοντ. ετερ. ειναι 10 δια τησ νυκτοσ εξεπεμψ. 11 το καθ ημερ. 13 om και ταρασσοντ. 14 εωσ: ωσ | υπεμενον δε 15 καθιστωντεσ | ηγαγον αυτον | om τον ante τιμοθ. 16 αυτουσ του παυλου | θεωρουντι 18 om και prim | επικουρειων | κ. των στωϊκων

θέλοι ὁ σπερμολόγοσ οὗτοσ λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ
καταγγελεὺσ εἶναι, ὅτι τὸν ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγε-
λίζετο. [19] ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄριον πάγον ἤγαγον,
λέγοντεσ· δυνάμεθα γνῶναι τίσ ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λα-
λουμένη διδαχή; [20] ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεισ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ
ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. [21] ἀθη-
ναῖοι δὲ πάντεσ καὶ οἱ ἐπιδημοῦντεσ ξένοι εἰσ οὐδὲν ἕτερον
ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. [22] σταθεὶσ δὲ
παῦλοσ ἐν μέσῳ τοῦ ἀρίου πάγου εἶπεν· ἄνδρεσ ἀθηναῖοι, κατὰ
πάντα ὡσ δεισιδαιμονεστέρουσ ὑμᾶσ θεωρῶ. [23] διερχόμενοσ γὰρ
καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβαστὰ ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντεσ εὐσεβεῖτε, τοῦτο
ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. [24] ὁ θεὸσ ο ποιήσασ τὸν κόσμον καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ οὐρανοῦ καὶ γῆσ ὑπάρχων κύριοσ
οὐκ ἐν χειροποιήτοισ ναοῖσ κατοικεῖ, [25] οὐδὲ ὑπὸ ἀνθρωπίνων
χειρῶν θεραπεύεται ὡσ προσδεόμενόσ τινοσ, αὐτὸσ διδοὺσ πᾶσι
ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ πάντα· [26] ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸσ πᾶν ἔθνοσ
ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸσ προσώπου τῆσ γῆσ, ὁρίσασ
προστεταγμένουσ καιροὺσ καὶ τὰσ ὁροθεσίασ τῆσ κατοικίασ
αὐτῶν, [27] ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειεν αὐτὸν καὶ
εὕροιεν, καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸσ ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
χοντα. [28] ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡσ καί
τινεσ τῶν καθ' ὑμᾶσ ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένοσ
ἐσμέν. [29] γένοσ οὖν ὑπάρχοντεσ τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν
χρυσίῳ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνησ καὶ ἐνθυμήσεωσ

---

18 cod καταγγελλευσ: ita etiam A**E al | ευηγγελιζετο: c add αυτοισ 19 αριον: ita etiam ADE alii 20 εισφερεισ: ita c ex -ρει 23 c ον ουν et τουτον εγω 25 ωσ: c om | c τα παντα

19 επιλαβ. δε | αρειον | om ἡ post αυτη 22 αρειου παγ. εφη 23 τα σεβασματα 25 χειρων ανθρωπινων | om ωσ | και τα παντα 27 ψηλαφησειαν | καιγε 28 καθ ημασ 29 χρυσω

18 αυτοισ ευηγγελιζετο 19 αρειον 20 τι αν θελοι 21 ευκαιρουν | τι και ακουειν καινοτ. 22 ο παυλοσ | αρειου παγ. εφη 23 τα σεβασματα | ον ουν et τουτον 24 κυριοσ υπαρχων 25 χειρων ανθρωπων | om ωσ | και τα παντ. (ς^e): ς κατα παντ. 26 εξ ενοσ αιματοσ | επι παν το προσωπον | προτεταγμενουσ 27 θεον: κυριον | ψηλαφησειαν 29 χρυσω

ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. [30] τοὺσ μὲν ουν χρόνουσ τῆσ
ἀγνοίασ ὑπεριδὼν ὁ θεὸσ τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖσ ἀνθρώποισ
πάντασ πανταχοῦ μετανοεῖν, [31] καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ
μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν,
πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [32] ἀκού-
σαντεσ δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν.
ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. [33] οὕτωσ ὁ παῦλοσ ἐξ-
ῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. [34] τινὲσ δὲ ἄνδρεσ κολληθέντεσ αὐτῷ
ἐπίστευσαν, ἐν οἷσ καὶ διονύσιοσ ὁ ἀρεοπαγίτησ καὶ γυνὴ ὀνό-
ματι δάμαρισ, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖσ.

XVIII.

[1] Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶσ ἐκ τῶν ἀθηνῶν ἦλθεν εἰσ κόρινθον.
[2] καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον ὀνόματι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει,
προσφάτωσ ἐληλυθότα ἀπὸ τῆσ ἰταλίασ, καὶ πρίσκιλλαν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντασ
τοὺσ ἰουδαίουσ ἀπὸ τῆσ ῥώμησ, προσῆλθεν αὐτοῖσ, [3] καὶ διὰ
τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖσ, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν
γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ.

[4] Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπει-
θέν τε ἰουδαίουσ καὶ ἕλληνασ. [5] ὡσ δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆσ μα-
καιδονίασ ὅ τε σίλασ καὶ ὁ τιμόθεοσ, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ
παῦλοσ, διαμαρτυρόμενοσ τοῖσ ἰουδαίοισ εἶναι τὸν χριστὸν ἰη-
σοῦν. [6] ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτινα-
ξάμενοσ τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰσ τὰ ἔθνη πορεύ-
σομαι. [7] καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰσ οἰκίαν τινὸσ ὀνόματι
τίτου ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα

---

30 [c]παραγγελλει XVIII, 2 τεταχεναι: cod τε (excidit τα exeunte versu) χεναι, [c] διατεταχεναι 3 [c] ειργαζετο

34 om ὁ | *αρεοπαγειτησ, **αρεωπαγιτησ XVIII, 2 διατεταχεναι | om κλαυδιον 3 **ειργαζ. 5 μακεδονιασ | σειλασ 7 ηλθεν | *τιτιου, **om

30 παραγγελλει | παντασ: πασιν 31 διοτι 32 ειπον | σου παλιν περι τουτου 33 και ουτωσ XVIII, 1 μετα δε ταυτ. χωρ. ο παυλοσ 2 διατεταχεναι | εκ τ. ρωμ. 3 ειργαζετο | την τεχνην 5 μακεδονιασ | λογω: πνευματι | om ειναι 7 ηλθεν | om τιτου

τῇ συναγωγῇ. 8 κρίσποσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ ἐπίστευσεν τῷ κυ-
ρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούον-
τεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ ἐν νυκτὶ δι'
ὁράματοσ τῷ παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃσ,
10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶσ ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κα-
κῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστί μοι πολὺσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκά-
θισεν δὲ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ μῆνασ ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖσ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ.

12 Γαλλίωνοσ δὲ ἀνθυπάτου ὄντοσ τῆσ ἀχαΐασ κατεπέστη-
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν παρὰ
τὸ βῆμα, 13 λέγοντεσ ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτοσ τοὺσ
ἀνθρώπουσ σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντοσ δὲ τοῦ παύλου ἀν-
οίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸσ τοὺσ ἰουδαίουσ· εἰ μὲν
ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον
ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶσ, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴσ ἐγὼ
τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺσ ἀπὸ τοῦ
βήματοσ. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντεσ σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγω-
γον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ γαλ-
λίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ παῦλοσ ἔτι προσμείνασ ἡμέρασ ἱκανάσ, τοῖσ ἀδελ-
φοῖσ ἀποταξάμενοσ ἐξέπλει εἰσ τὴν συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ πρί-
σκιλλα καὶ ἀκύλασ, κειράμενοσ ἐν κενχραιαῖσ τὴν κεφαλήν·
εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰσ ἔφεσον, κἀκείνουσ κατ-
έλιπεν ἐκεῖ· αὐτὸσ δὲ εἰσελθὼν εἰσ τὴν συναγωγὴν διελέξατο
τοῖσ ἰουδαίοισ. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖ-
ναι, οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ καὶ εἰπών· πάλιν

---

11 *ante ενα scripserat κ sed ipse statim notavit 14 c ηνεσχομην 17 cod εμελλεν 20 c επιμειναι

8 *χρεισποσ 11 om ενα 12 οι ιουδ. ομοθυμ. | επι το βημα 18 κεγχρεαισ 19 εκει: αυτου

9 δι οραμ. εν νυκτι 11 εκαθισ. τε | om ενα 12 ανθυπατευοντοσ | επι το βημα 13 ουτοσ αναπειθει 14 ει μεν ουν ην | ηνεσχομην 15 ζητημα | κριτησ γαρ 17 παντεσ οι ελληνεσ 18 την κεφαλ. εν κεγχρεαισ 19 κατηντησε | εκει: αυτου | διελεχθη 20 μειναι παρ αυτοισ 21 αλλ απεταξατο αυτοισ ειπων· δει με παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εισ ιεροσολυμα· παλιν δε

ἀνακάμψω πρὸσ ὑμᾶσ τοῦ θεοῦ θέλοντοσ· ἀνήχθη δὲ ἀπὸ τῆσ
ἐφέσου, [22] καὶ κατελθὼν εἰσ καισαρίαν, ἀναβὰσ καὶ ἀσπασά-
μενοσ τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰσ ἀντιόχειαν, [23] καὶ ποιήσασ
χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενοσ καὶ καθεξῆσ τὴν γαλατικὴν
χώραν καὶ φρυγίαν, στηρίζων πάντασ τοὺσ μαθητάσ.
[24] Ἰουδαῖοσ δέ τισ ἀπελλῆσ ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺσ τῷ γένει,
ἀνὴρ λόγιοσ, κατήντησεν εἰσ ἔφεσον, δυνατὸσ ὢν ἐν ταῖσ γρα-
φαῖσ. [25] οὗτοσ ἦν κατηχημένοσ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου καὶ ζέων
τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει, καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶσ τὰ περὶ τοῦ
ἰησοῦ, ἐπιστάμενοσ μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννου. [26] οὗτόσ τε
ἤρξατο παρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντεσ δὲ αὐτοῦ
πρίσκιλλα καὶ ἀκύλασ προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον
αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. [27] βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
θεῖν εἰσ τὴν ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ
μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο
πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν διὰ τῆσ χάριτοσ. [28] εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ
ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺσ διὰ τῶν γραφῶν
εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν.

XIX.

[1] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπελλῆν εἶναι ἐν κορίνθῳ παῦλον
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
τινὰσ μαθητάσ, [2] εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλά-
βετε πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον
ἔστιν ἠκούσαμεν. [3] ὁ δὲ εἶπεν· εἰσ τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ
εἶπαν· εἰσ τὸ ἰωάννου βάπτισμα. [4] εἶπεν δὲ παῦλοσ· ἰωάννησ

---

21 δε: [c] om 23 [c] om και sec 24 [c] απολλωσ 25 [c] om ω 26 ακυλασ: cod ακυλα **XIX**, 1 [c] απολλω

21 om δε 22 καισαρειαν 23 om και sec 24 απολλωσ 25 om του pr | om ω | ελαλει δε | ιωανου 26 παρρησιαζεσθαι **XIX**, 1 τον απολλω | ελθειν 3 ο δε ειπεν: ειπεν τε | ιωανου 4 ιωανησ

21 και ανηχθη 22 καισαρειαν 23 om και sec | επιστηριζων 24 απολλωσ 25 om ω | ιησου: κυριου 26 παρρησιαζεσθαι | ακυλ. και πρισκιλλ. | την του θεου οδον **XIX**, 1 τον απολλω | ελθειν | και ευρων 2 om τε | οι δε: add ειπον | ουδε ει 3 ειπ. τε προσ αυτουσ | ειπον 4 ιωανν. μεν

ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίασ, τῷ λαῷ λέγων εἰσ τὸν ἐρχόμενον
μετ᾽ αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν εἰσ τὸν ἰησοῦν. 5 ἀκού-
σαντεσ δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. 6 καὶ
ἐπιθέντοσ αὐτοῖσ τοῦ παύλου χεῖρασ ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐπ᾽ αὐτούσ, ἐλάλουν τε γλώσσαισ καὶ ἐπροφήτευον. 7 ησαν δὲ
οἱ πάντεσ ἄνδρεσ ὡσεὶ δώδεκα.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰσ τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνασ
τρεῖσ διαλεγόμενοσ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ.
9 ὡσ δέ τινεσ ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντεσ τὴν
ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθουσ, ἀποστὰσ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺσ
μαθητάσ, καθ᾽ ἡμέραν διαλεγόμενοσ ἐν τῇ σχολῇ τυράννου.
10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντασ τοὺσ κατοικοῦν-
τασ τὴν ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ἰουδαίουσ τε καὶ
ἕλληνασ. 11 δυνάμεισ τε οὐ τὰσ τυχούσασ ὁ θεὸσ ἐποίει διὰ τῶν
χειρῶν παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺσ ἀσθενοῦντασ ἀποφέρεσθαι
ἀπὸ τοῦ χρωτὸσ αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσε-
σθαι ἀπ᾽ αὐτῶν τὰσ νόσουσ, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκ-
πορεύεσθαι.

13 Ἐπεχείρησαν δέ τινεσ καὶ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων
ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺσ ἔχοντασ τὰ πνεύματα τὰ πο-
νηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντεσ· ὁρκίζω ὑμᾶσ τὸν
κύριον ἰησοῦν, ὃν παῦλοσ κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινεσ σκευᾶ
ἰουδαίου ἀρχιερέωσ ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντεσ. 15 ἀποκριθὲν δὲ
τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖσ· τὸν ἰησοῦν γινώσκω καὶ
τὸν παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖσ δὲ τίνεσ ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενοσ
ο ἄνθρωποσ ἐπ᾽ αὐτούσ, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ
κατακυριεύσασ ἀμφοτέρων ἐνίσχυσεν κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺσ

13 [c] om κυριον 15 [c] τον μεν ιησουν 16 [c] εφαλλομενοσ | [c] om και ante κατακυρ. | [c] ισχυσεν

8 om τα 12 * απαλλασεσθ. 13 om κυριον 14 τινοσ 15 τον μεν ιησουν 16 ** εφαλλομενοσ | om και sec | ισχυσεν

4 εισ τον χριστον ιησουν 6 τασ χειρασ | προεφητ. 7 δεκαδυο 9 τυραννου τινοσ 10 του κυριου ιησου 11 εποι. ο θεοσ 12 επιφερεσθαι | πον. εξερχεσθαι απ αυτων 13 τινεσ απο των | ορκιζομεν | om κυριον | ο παυλοσ 14 υιοι ante σκευα pon | οι τουτο ποι. 15 om αυτοισ 16 εφαλλομενοσ επ αυτουσ ο ανθρ. | αυτων pro αμφοτερ. | ισχυσεν

καὶ τετραυματισμένουσ ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο
δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ἰουδαίοισ τε καὶ ἕλλησιν τοῖσ κατ-
οικοῦσιν τὴν ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν ὁ φόβοσ ἐπὶ πάντασ αὐτούσ,
καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ· 18 πολλοί τε τῶν
πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντεσ τὰσ
πράξεισ αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνε-
νέγκαντεσ τὰσ βίβλουσ κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συν-
εψήφισαν τὰσ τιμὰσ αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδασ
πέντε. 20 οὕτωσ κατὰ κράτοσ τοῦ κυρίου ὁ λόγοσ ηὔξανεν καὶ
ἴσχυσεν.

21 Ὡσ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ παῦλοσ ἐν τῷ πνεύματι
διελθὼν τὴν μακαιδονίαν καὶ ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰσ ἱεροσόλυμα,
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ ῥώμην ἰδεῖν.
22 ἀποστείλασ δὲ εἰσ μακαιδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
τιμόθεον καὶ ἔραστον, αὐτὸσ ἐπέσχεν χρόνον εἰσ τὴν ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχοσ οὐχ ὀλίγοσ
περὶ τῆσ ὁδοῦ. 24 δημήτριοσ γάρ τισ ὀνόματι, ἀργυροκόποσ,
ποιῶν ναὸν ἀργυροῦν ἀρτέμιδοσ, παρείχετο τοῖσ τεχνίταισ οὐχ
ὀλίγην ἐργασίαν· 25 οὓσ συναθροίσασ καὶ τοὺσ περὶ τὰ τοιαῦτα
ἐργάτασ εἶπεν· ἄνδρεσ, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτησ τῆσ ἐργασίασ
ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον
ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσησ τῆσ ἀσίασ ὁ παῦλοσ οὗτοσ μετέ-
στησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ διὰ χειρῶν γινό-
μενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύσει ἡμῖν τὸ μέροσ εἰσ ἀπε-
λεγμὸν ἐλθεῖν, καὶ τὸ τῆσ μεγάλησ θεᾶσ ἀρτέμιδοσ ἱερὸν εἰσ
οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆσ μεγαλειότη-

---

17 c om ὁ 20 c ο λογοσ του κυριου 24 c ναουσ αργυρουσ 26 c θεοι οι δια 27 c αλλα και το τησ

17 om ὁ 20 ισχυεν 21 μακεδονιαν 22 εισ την μακεδονιαν 23 ουκ ολιγοσ 24 ναουσ | om αργυρ. | ουκ ολιγην 26 πεισασ μετεστησεν | θεοι οι δια 27 κινδυνευει | αλλα και το

17 om ὁ 20 ο λογ. του κυρ. | ισχυεν 21 μακεδονιαν | ιερουσαλημ 22 εισ την μακεδονιαν 23 ουκ ολιγ. 24 ναουσ αργυρουσ | εργασι. ουκ ολιγ. 25 ημων 26 πεισασ μετεστησεν | θεοι οι δια 27 κινδυνευει | αλλα και το | ουδεν | ς μελλειν δε | την μεγαλειοτητα

τοσ αὐτῆσ, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκού-
σαντεσ δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεισ θυμοῦ ἔκραζον λέγοντεσ· με-
γάλη ἡ ἄρτεμισ ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλισ τῆσ συγχύ-
σεωσ, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰσ τὸ θέατρον, συναρπάσαντεσ
γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακαιδόνασ, συνεκδήμουσ παύλου.
30 παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰσ τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν
οἱ μαθηταί· 31 τινὲσ δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν, ὄντεσ αὐτῷ φίλοι,
πέμψαντεσ πρὸσ αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι αὐτὸν εἰσ τὸ
θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία
συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείουσ οὐκ ᾔδεισαν τίνοσ ἕνεκα συνελη-
λύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν ἀλέξανδρον, προβα-
λόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων. ὁ δ' οὖν ἀλέξανδροσ κατασείσασ
τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ· 34 ἐπιγνόντεσ δὲ ὅτι
ἰουδαῖόσ ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡσ ἐπὶ ὥρασ δύο
κράζοντεσ· μεγάλη ἡ ἄρτεμισ ἐφεσίων. 35 καταστείλασ δὲ ὁ
γραμματεὺσ τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, τίσ γάρ ἐστιν
ἀνθρώπων ὃσ οὐ γινώσκει τὴν ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν
καὶ τῆσ μεγάλησ ἀρτέμιδοσ καὶ τοῦ διοπετοῦσ; 36 ἀναντιρρή-
των οὖν ὄντων δέον ἐστὶν ὑμᾶσ κατεσταλμένουσ υπάρχειν καὶ
μηδὲν προπετὲσ πράσσειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺσ ἄνδρασ τούτουσ,
οὔτε ἱεροσύλουσ οὔτε βλασφημοῦντασ τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν
οὖν δημήτριοσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρόσ τινα λό-
γον, ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλ-
λήλοισ. 39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλη-

---

29 [c] om τησ 30 [c] του παυλου δε | [c] ειων pro ιων substituit 31 [c] δουν. εαυτον 33 [c] ο δε αλεξανδρ. | την χειρα: [c] τη χειρι | ηθελεν: ita [c] προ ηλθεν 35 αδελφοι: [c] εφεσιοι | [c] om και pr 36 οντων: [c] add τουτων | [c] μηδεν προπετ. τι

27 ολη ασια και οικουμενη 29 μακεδονασ 31 δουναι εαυτον 32 συγκεχυμενη 33 ο δε αλεξανδρ. 34 ωσει επι | κραζοντων | μεγαλη η αρτ. εφεσ. bis scriptum 35 τον οχλ. ο γραμμ. | ανδρ. εφεσιοι | om και post ουσαν 36 *αναντιρητων | οντων τουτων 39 δε τι περαιτερω επιζ.

29 η πολ. ολη συγχυσεωσ | μακεδονασ | του παυλου 30 του δε παυλου βουλ. 31 δουν. εαυτον 32 συγκεχυμ. | ενεχεν 33 προεβιβασαν | s[c] προβαλλοντων | ο δε αλεξ. 34 επιγνοντων | κραζοντων 35 ανδρεσ εφεσιοι | ανθρωποσ | om και post ουσαν | τ. μεγαλησ θεασ 36 οντων τουτων | πραττειν 37 την θεαν υμων 38 προσ τινα λογ. εχουσ.

σίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεωσ
περὶ τῆσ σήμερον, μηδενὸσ αἰτίου ὑπάρχοντοσ περὶ οὗ οὐ δυ-
νησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆσ συστροφῆσ ταύτησ. καὶ
ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενοσ ὁ
παῦλοσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ παρακαλέσασ καὶ ἀσπασάμενοσ
ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰσ μακαιδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα
καὶ παρακαλέσασ αὐτοὺσ λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰσ τὴν ἑλλάδα,
3 ποιήσασ τε μῆνασ τρεῖσ, γενομένησ ἐπιβουλῆσ αὐτῷ ὑπὸ τῶν
ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰσ τὴν συρίαν, ἐγένετο γνώμησ
τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίασ. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ σώπα-
τροσ πύρρου βεροιαῖοσ, θεσσαλονικαίων δὲ ἀρίσταρχοσ καὶ σέ-
κουνδοσ καὶ γάϊοσ δερβαῖοσ καὶ τιμόθεοσ, ἀσιανοὶ δὲ τυχικὸσ
καὶ τρόφιμοσ· 5 οὗτοι δὲ προσελθόντεσ ἔμενον ἡμᾶσ ἐν τρωάδι·
6 ἡμεῖσ δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰσ ἡμέρασ τῶν ἀζύμων ἀπὸ
φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὴν τρωάδα ἀπὸ ἡμε-
ρῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρασ ἑπτά.
7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι
ἄρτον ὁ παῦλοσ διελέγετο αὐτοῖσ, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον,
παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδεσ
ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενοσ δέ τισ
νεανίασ ὀνόματι εὔτυχοσ ἐπὶ τῆσ θυρίδοσ, καταφερόμενοσ ὕπνῳ
βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶσ ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρόσ.
10 καταβὰσ δὲ ὁ παῦλοσ ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν εἶ-

---

4 βεροιαιοσ: [c] βεροιεοσ pro βεροιοσ correxit 5 εμενον: cod εμεινον

40 περι ου δυνησομ. XX, 1 om και ante ασπασ. | μακεδονιαν 3 ** γνωμη 4 θεσσαλονειχεων 5 ** προελθοντεσ 6 αχρι ημερων | οπου: ου

40 περι ου δυνησ. δουναι λογον τησ XX, 1 προσκαλεσαμενοσ ο παυλ. τ. μαθ. και ασπασαμενοσ εξηλθ. πορευθηναι εισ την μακεδονιαν 3 γεν. αυτ. επιβ. | γνωμη 4 δε αυτω: add αχρι τησ ασιασ | om πυρρου | θεσσαλονικεων 5 om δε | προελθοντεσ 6 αχρισ ημερων πεντ. ου διετρ. 7 συνηγμ. των μαθητων του κλασαι 8 ημεν: ησαν 9 καθημενοσ 10 συμπεριλαβ.

πεν· μὴ θορυβεῖσθε, ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀνα-
βὰσ δὲ καὶ κλάσασ τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενοσ ἐφ᾽ ἱκανόν τε
ὁμιλήσασ ἄχρι αὐγῆσ, οὕτωσ ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα
ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίωσ.

13 Ἡμεῖσ δὲ προελθόντεσ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν
ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντεσ ἀναλαμβάνειν τὸν παῦλον· οὕτωσ γὰρ
διατεταγμένοσ ἦν, μέλλων αὐτὸσ πεζεύειν. 14 ὡσ δὲ συνέβαλλεν
ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντεσ αὐτὸν ἤλθομεν εἰσ μιτυλήνην,
15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντεσ τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺσ
χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰσ σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθο-
μεν εἰσ μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ παῦλοσ παραπλεῦσαι τὴν
ἔφεσον, ὅπωσ μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ ἀσίᾳ·
ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκο-
στῆσ γενέσθαι εἰσ ἱερουσαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆσ μιλήτου πέμψασ εἰσ ἔφεσον μετεκαλέσατο
τοὺσ πρεσβυτέρουσ τῆσ ἐκκλησίασ. 18 ὡσ δὲ παρεγένοντο πρὸσ
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτησ ημέρασ ἀφ᾽
ἧσ ἐπέβην εἰσ τὴν ἀσίαν, πῶσ μεθ᾽ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγε-
νόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ καὶ
δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖσ ἐπιβουλαῖσ
τῶν ἰουδαίων, 20 ὡσ οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶσ δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκουσ,
21 διαμαρτυρόμενοσ ἰουδαίοισ τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰσ θεὸν μετά-
νοιαν καὶ πίστιν εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν. 22 καὶ νῦν
ἰδοὺ δεδεμένοσ ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰσ ἱερουσαλήμ, τὰ
ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώσ, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα

---

11 [c] om τον | αυγησ [c] ex αυτησ fecit 14 συνεβαλλεν [c] ex -λλον | επι: [c] εισ 22 [c] μοι

11 om και pr | ** αχρισ 13 * προσελθοντεσ | * διατεταγμενον 14 επι: εισ 15 ** αντιχρυ | τη δε εσπερα | μειλητον 16 κεκρικει: * κεκρει | εισ ιεροσολυμα 17 μειλητου 21 om χριστον

11 om τον | αχρισ 13 εισ την ασσον | ην διατεταγμ. 14 συνεβαλεν | εισ την ασσον 15 αντιχρυ | τη δε εχομενη: και μειναντεσ εν τρωγυλλιω τη εχομενη 16 εκρινε γαρ | ειη: ην | εισ ιεροσολυμα 19 κ. πολλων δακρυων 21 εισ τον θεον | κ. πιστιν την εισ 22 εγω δεδεμενοσ | μοι

τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
θλίψισ με μένουσιν. [24] ἀλλ᾽ οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν
τιμίαν ἐμαυτῷ ὡσ τελειώσω τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ. [25] καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖσ πάντεσ ἐν οἷσ διῆλθον κηρύσσων
τὴν βασιλείαν. [26] διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ πάντων· [27] οὐ γὰρ ὑπεστει-
λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
[28] προσέχετε ἑαυτοῖσ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπουσ ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ,
ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ ἰδίου. [29] ἐγὼ οἶδα ὅτι
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ
φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, [30] καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ
ὀπίσω ἑαυτῶν. [31] διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν
νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα
ἕκαστον. [32] καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ
τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν. [33] ἀργυρίου ἢ χρυσίου
ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα· [34] αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖσ
χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρεσ αὗ-
ται. [35] πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτωσ κοπιῶντασ δεῖ ἀντιλαμ-
βάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυ-
ρίου ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸσ εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ
λαμβάνειν. [36] καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶ-

---

23 [c] διεμαρτυρατο 24 [c] λογον εχω ουδε ποιουμαι | ωσ: [c] εωσ 27 [c] υμιν πασ. τ. βουλ. τ. θεου 29 εγω δε 32 υμασ: cod υμιν 35 a παντα nova sectio incipit

23 θλειψεισ 25 ουκετι οψεσθε 26 διο μαρτ. 29 οτι εγω οιδα οτι 30 om αυτων 32 υμασ τω κυριω 33 ουδενοσ

23 om μοι | δεσμα με κ. θλιψεισ μενουσιν 24 ουδενοσ λογον ποιουμ. ουδε εχω την ψυ. μου τιμ. εμ. ωσ τελειωσαι τ. δρ. μου μετα χαρασ 25 ουκετι οψ. | τ. βασιλ. του θεου 26 διο μαρτ. | οτι καθαροσ εγω απο 27 υμιν post αναγγ. 28 προσεχ. ουν | δια του ιδιου αιματ. 29 εγω γαρ οιδ. τουτο 30 οπισω αυτων 32 υμασ αδελφοι τω | εποικοδομησαι | δουναι υμιν κληρονομιαν 33 ουδενοσ 34 αυτοι δε 35 διδοναι μαλλον

σιν αὐτοῖσ προσηύξατο. [37] ἱκανόσ τε κλαυθμὸσ ἐγένετο πάντων,
καὶ ἐπιπεσόντεσ ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ παύλου κατεφίλουν αὐ-
τόν, [38] ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι
μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν
εἰσ τὸ πλοῖον.

XXI.

[1] Ὡσ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶσ ἀποσπασθέντασ ἀπ' αὐ-
τῶν, εὐθυδρομήσαντεσ ἤλθομεν εἰσ τὴν κῶ, τῇ δὲ ἑξῆσ εἰσ τὴν
ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰσ πάταρα. [2] καὶ εὑρόντεσ πλοῖον διαπερῶν εἰσ
φοινίκην, ἐπιβάντεσ ἀνήχθημεν. [3] ἀναφάναντεσ δὲ τὴν κύπρον
καὶ καταλιπόντεσ αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰσ συρίαν, καὶ
κατήλθομεν εἰσ τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον
τὸν γόμον. [4] ἀνευρόντεσ δὲ τοὺσ μαθητὰσ ἐπεμείναμεν αὐτοῦ
ἡμέρασ ἑπτά, οἵτινεσ τῷ παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματοσ μὴ
ἐπιβαίνειν εἰσ ἱεροσόλυμα. [5] ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶσ ἐξαρτίσαι τὰσ
ἡμέρασ, ἐξελθόντεσ ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶσ πάντων
σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοισ ἕξω τῆσ πόλεωσ, καὶ θέντεσ τὰ γόνατα
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι [6] ἀπησπασάμεθα ἀλλήλουσ, καὶ
ἀνέβημεν εἰσ τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰσ τὰ ἴδια.
[7] ἡμεῖσ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντεσ ἀπὸ τύρου κατηντήσαμεν εἰσ
πτολεμαΐδαν, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐμείναμεν ἡμέ-
ραν μίαν παρ' αὐτοῖσ. [8] τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ
καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκον φιλίππου τοῦ εὐαγ-
γελιστοῦ, ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. [9] τούτῳ δὲ
ἦσαν θυγατέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι. [10] ἐπιμενόν-

---

37 κατεφιλουν [c] pro -λων XXI, 1 αναχθηναι [c] pro αναχθεντασ reposuit 2 [c] διαπερον 6 [c] ενεβημεν 7 [c] κατεβημεν εισ πτολεμαΐδα

36 * προσευξατο 37 ικανοσ δε XXI, 1 αποσπασθεντεσ 2 φοινειχην 3 αναφανεντεσ 4 ελεγαν 5 εξαρτισαι ημασ | εωσ εξω 6 ενεβημεν 7 πτολεμαΐδα 8 ηλθαμεν ε. καισαρειαν

37 ικανοσ δε εγενετ. κλαυθμ. XXI, 1 κων 3 ς[c] αναφανεντεσ | κατηχθημεν ε. τυρ. | ην το πλοιον 4 και ανευροντ. | αναβαινειν εισ ιερουσαλημ 5 εωσ εξω | προσηυξαμεθα 6 και ασπασαμενοι αλλ. επεβημεν 7 πτολεμαΐδα 8 εξελθοντεσ: add οι περι τον παυλον | ς ηλθον ε. καισαρειαν | του οντοσ 9 παρθενοι τεσσαρεσ

των δὲ αὐτῶν ἡμέρασ πλείουσ κατῆλθέν τισ ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ
προφήτησ ὀνόματι ἄγαβοσ, [11] καὶ ἐλθὼν πρὸσ ἡμᾶσ καὶ ἄρασ
τὴν ζώνην τοῦ παύλου, δήσασ ἑαυτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ
χεῖρασ εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ
ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτωσ δήσουσιν ἐν ἱερουσαλὴμ οἱ ἰουδαῖοι
καὶ παραδώσουσιν εἰσ τὰσ χεῖρασ ἐθνῶν. [12] ὡσ δὲ ἠκούσαμεν
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖσ τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαί-
νειν αὐτὸν εἰσ ἱερουσαλήμ. [13] τότε ἀπεκρίθη ὁ παῦλοσ καὶ
εἶπεν· τί ποιεῖτε συνθρύπτοντέσ μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ
μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ἐν ἱερουσαλὴμ ἑτοίμωσ ἔχω
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. [14] μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ
ἡσυχάσαμεν, εἰπόντεσ· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

[15] Μετὰ δὲ τὰσ ἡμέρασ ταύτασ ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνο-
μεν εἰσ ἱεροσόλυμα· [16] συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ και-
σαρίασ σὺν ἡμῖν, ἄγοντεσ παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν, ἰάσονί τινι κυ-
πρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. [17] γενομένων δὲ ἡμῶν εἰσ ἱεροσόλυμα,
ἀσμένωσ ἀπεδέξαντο ἡμᾶσ οἱ ἀδελφοί. [18] τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει
ὁ παῦλοσ σὺν ἡμῖν πρὸσ ἰάκωβον, πάντεσ τε παρεγένοντο οἱ
πρεσβύτεροι. [19] καὶ ἀσπασάμενοσ αὐτοὺσ ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκα-
στον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸσ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν τῆσ διακονίασ αὐτοῦ.
[20] οἱ δὲ ἀκούσαντεσ ἐδόξασαν τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖσ,
ἀδελφέ, πόσαι μυριάδεσ εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντεσ
ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. [21] κατηχήθησαν περὶ σοῦ, ὅτι
ἀποστασίαν διδάσκεισ ἀπὸ μωϋσέωσ τοὺσ κατὰ τὰ ἔθνη πάν-

---

10 αυτων: [c] ημων 11 τασ sec: [c] (etiam [a]?) om 13 ποιειτε: [c] add κλεοντεσ και | super εν ipse * notavit εισ 15 επισκευασαμενοι: ita [c] ex -γον insuperque suppl ανεβαινομεν 21 [c] κατηχηθ. δε

10 om αυτων 11 om τασ sec 13 * om ὁ | om και ειπεν | κλαιοντεσ και συνθρυπτοντεσ | εισ ιερουσαλημ 16 καισαρειασ | μνασω 18 τη δε επιουση 19 δια τησ διακ. αυτ. 20 εδοξαζον | ειπον | εισιν: add εν τοισ ιουδαιοισ 21 κατηχηθ. δε

11 δησασ τε αὐτου τασ χειρ. κ. τουσ ποδ. | om τασ sec 13 απεκριθη δε | om και ειπεν | κλαιοντεσ και συνθρυπτοντ. | εισ ιερουσαλημ 14 το θελ. του κυρ. γενεσθω 15 αποσκευασαμενοι | ε. ιερουσαλημ 16 καισαρειασ | μνασωνι 17 εδεξαντο 18 τη δε επιουση 19 δια τησ διακο. 20 εδοξαζον τ. κυριον | ειπον | εισιν ιουδαιων των πεπ. 21 κατηχηθ. δε | μωσεωσ

τασ ἰουδαίουσ, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺσ τὰ τέκνα μηδὲ
τοῖσ ἔθεσιν περιπατεῖν. [22] τί οὖν ἐστίν; πάντωσ δεῖ συνελθεῖν
πλῆθοσ· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθασ. [23] τοῦτο οὖν ποίησον ὅ
σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρεσ τέσσαρεσ εὐχὴν ἔχοντεσ ἀφ'
ἑαυτῶν· [24] τούτουσ παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖσ, καὶ δα-
πάνησον ἐπ' αὐτοῖσ ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσον-
ται πάντεσ ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοι-
χεῖσ καὶ αὐτὸσ φυλάσσων τὸν νόμον. [25] περὶ δὲ τῶν πεπιστευ-
κότων ἐθνῶν ἡμεῖσ ἐπεστείλαμεν κρίναντεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ
τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνίαν.

[26] Τότε ὁ παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκ-
πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ
ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. [27] ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ
ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ ἀσίασ ἰουδαῖοι θεασάμενοι
αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ'
αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, [28] κράζοντεσ· ἄνδρεσ ἰσδραηλεῖται, βοηθεῖτε·
οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ
τοῦ τόπου τούτου πάντασ πανταχῇ διδάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλλη-
νασ εἰσήγαγεν εἰσ το ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦ-
τον. [29] ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ τρόφιμον ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει
σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ παῦλοσ.
[30] ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ
ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέωσ
ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. [31] ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη

22 γαρ οτι suppl [c] 27 [c] επεβαλον 28 cod κεκοινωνκεν, altero ν ipsa prima manu notato 30 και ευθεωσ εκλεισθ. αι θυραι: ita [c]; * εκλισθησαν (sed σαν ipse supra lineam supplevit) ευθεωσ omissis reliquis: unde suspicari licet scriptum fuisse in antiquiore exemplari και αι θυραι του ιερου (quae verba propter ομοιοτελευτον exciderunt) εκλ. ευθ.

22 om δει συνελθ. πληθ. | om γαρ | εληλυθεσ 24 ** ξυρησωνται 25 απεστειλαμεν | πορνειαν 27 επεβαλον 28 ισραηλειται | ** κεκοινωνηκεν 29 τροφ. τον εφεσ.

22 πληθοσ συνελθειν 23 εφ εαυτων 24 ξυρησωνται | και γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25 κριναντ. μηδεν τοιουτον τηρειν αυτουσ ει μη φυλασσ. | και το αιμ. | πορνειαν 27 επεβαλον τ. χειρ. επ αυτ. 28 ισραηλιται | πανταχου 29 τον εφεσιον 31 ζητουντ. δε

φάσισ τῷ χιλιάρχῳ τῆσ σπείρησ ὅτι ὅλη συνχύννεται ἰερουσα-
λήμ. [32]ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν στρατιώτασ καὶ ἑκατοντάρχασ
κατέδραμεν ἐπ' αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺσ
στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν παῦλον. [33] τότε ἐγγίσασ
ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι
δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώσ. [34] ἄλλοι
δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶ-
ναι τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰσ
τὴν παρεμβολήν. [35] ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθμούσ, συνέβη
βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου·
[36] ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ, κράζοντεσ· αἶρε αὐτόν.
[37] μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ παῦλοσ λέγει τῷ
χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρόσ σε; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ
γινώσκεισ; [38] οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ τούτων τῶν
ἡμερῶν ἀναστατώσασ καὶ ἐξαγαγὼν εἰσ τὴν ἔρημον τοὺσ τε-
τρακισχιλίουσ ἄνδρασ τῶν σικαρίων; [39] εἶπεν δὲ ὁ παῦλοσ· ἐγὼ
ἄνθρωποσ μὲν ἰουδαῖοσ, ταρσεύσ, τῆσ κιλικίασ οὐκ ἀσήμου
πόλεωσ πολίτησ· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λόγον λαλῆσαι
πρὸσ τὸν λαόν. [40] ἐπιτρέψαντοσ δὲ αὐτοῦ ὁ παῦλοσ ἑστὼσ ἐπὶ
τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆσ δὲ σιγῆσ
γενομένησ προσεφώνησεν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

[1] Ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατέ μου τῆσ πρὸσ
ὑμᾶσ νυνὶ ἀπολογίασ. [2] ἀκούσαντεσ δὲ ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ
προσεφώνει αὐτοῖσ, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν·
[3] ἐγὼ ἀνήρ εἰμι ἰουδαῖοσ, γεγεννημένοσ ἐν ταρσῷ τῆσ κιλικίασ,
ἀνατεθραμμένοσ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺσ πόδασ γα-
μαλιήλ, πεπαιδευμένοσ κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου,

31 [c] συνκεχυται 39 μεν: [c] add ειμι | λογον: [c] om

31 συγχυννεται, **-υνεται 32 λαβων 39 ανθρ. μεν ειμι | om λογον 40 γε-
νομενησ σειγησ XXII, 3 ειμι ανηρ | γαμαλιηλου | κατ

31 συγκεχυται 32 εκατονταρχουσ 33 τισ αν ειη 34 εβοων | δυναμενοσ δε
γνων. 36 κραζον 39 μεν ειμι | om λογον XXII, 1 νυν 3 εγω μεν ειμι ανηρ

ζηλωτὴσ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼσ πάντεσ ὑμεῖσ ἐστὲ σήμερον·
4 ὃσ ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παρα-
διδοὺσ εἰσ φυλακὰσ ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, 5 ὡσ καὶ ὁ ἀρ-
χιερεὺσ μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ
ἐπιστολὰσ δεξάμενοσ πρὸσ τοὺσ ἀδελφοὺσ εἰσ δαμασκὸν ἐπο-
ρευόμην, ἄξων καὶ τοὺσ ἐκεῖσε ὄντασ δεδεμένουσ εἰσ ἱερουσαλὴμ
ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ
δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνησ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστρά-
ψαι φῶσ ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε εἰσ τὸ ἔδαφοσ καὶ ἤκουσα
φωνῆσ λεγούσησ μοι· σαοὺλ σαούλ, τί με διώκεισ; 8 ἐγὼ δὲ
ἀπεκρίθην καὶ εἶπα· τίσ εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸσ ἐμέ· ἐγώ εἰμι
ἰησοῦσ ὁ ναζοραῖοσ, ὃν σὺ διώκεισ. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντεσ τὸ
μὲν φῶσ ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντόσ
μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν πρόσ με·
ἀναστὰσ πορεύου εἰσ δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ
πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡσ δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ
τῆσ δόξησ τοῦ φωτὸσ ἐκείνου, χειραγωγούμενοσ ὑπὸ τῶν συν-
όντων μοι ἦλθον εἰσ δαμασκόν. 12 ἀνανίασ δέ τισ, ἀνὴρ εὐλα-
βὴσ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενοσ ὑπὸ πάντων τῶν κατοι-
κούντων ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸσ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰσ εἶπέν μοι·
σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰσ
αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε
γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι
φωνὴν ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυσ αὐτῷ πρὸσ
πάντασ ἀνθρώπουσ ὧν ἑώρακασ καὶ ἤκουσασ. 16 καὶ νῦν τί
μέλλεισ; ἀναστὰσ βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰσ ἁμαρτίασ σου,
ἐπικαλεσάμενοσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι
εἰσ ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι

---

8 [c] προσ με | [c] ναζωραιοσ 9 [c] ηκουον 14 προεχειρισατο: cod προσεχειρησατο σ priore eraso

5 εμαρτυρει 8 om και ειπα | ναζωραιοσ 10 εντεταχται, ** ενταλται 11 ουδεν εβλεπον 15 εση post ανθρωπουσ

7 επεσον 8 om και ειπα | προσ με | ναζωραιοσ 9 εθεασαντο: add και εμφοβοι εγενοντο 12 ευσεβησ 13 προσ με 16 αυτου: του κυριου

με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἴδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ
ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρ-
τυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι
ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰσ συναγωγὰσ τοὺσ πι-
στεύοντασ ἐπὶ σέ, 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ
μάρτυρόσ σου, καὶ αὐτὸσ ἤμην ἐφεστὼσ καὶ συνευδοκῶν καὶ
φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρόσ
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.
22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν
τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦτον· οὐ
γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούν-
των τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέραν, 24 ἐκέ-
λευσεν ὁ χιλίαρχοσ εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν, εἴπασ
μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτωσ
ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡσ δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖσ ἱμᾶσιν, εἶπεν
πρὸσ τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ παῦλοσ· εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον
καὶ ἀκατάκριτον ἔστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσασ δὲ ὁ ἑκα-
τοντάρχησ, προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλ-
λεισ ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωποσ οὗτοσ ῥωμαῖόσ ἐστιν. 27 προσελθὼν
δὲ ὁ χιλίαρχοσ εἶπεν αὐτῷ· λέγε, σὺ ῥωμαῖοσ εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί.
28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχοσ· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν
ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλόσ ἔφη· ἐγὼ καὶ γεγέννημαι.
29 εὐθέωσ οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντεσ αὐτὸν ἀνετά-
ζειν, καὶ ὁ χιλίαρχοσ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺσ ὅτι ῥωμαῖόσ ἐστιν καὶ
ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώσ. 30 τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενοσ γνῶναι τὸ
ἀσφαλέσ, τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτόν,

---

23 c αερα 25 c εξεστιν` 26 c εκατονταρχοσ 27 c λεγε μοι 28 cod πολιτιαν. ut etiam ΑΒ'FG (contra Eph 2, 12 πολιτειασ) 28 c εγω δε και 29 c και ο χιλ. δε

18 και ιδειν 20 **εξεχυνετο 21 αποστελω 23 κραυγαζ. τε | αερα 25 εξ-εστιν | εκατονταρχοσ 27 λεγε μοι 28 εγω δε και 29 και ο χειλ. δε

18 και ιδειν | την μαρτυριαν 20 εξεχειτο | συνευδοκων τη αναιρεσει αυτου 22 καθηκον 23 αερα 24 εκελ. αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι | ειπων 25 προετεινεν | εξεστιν 26 εκατονταρχοσ | απηγγ. τω χιλιαρχ. λεγ. ορα 27 λεγε μοι ει συ 28 απ-εκρ. τε | om δε post απεκρ. | εγω δε και 29 και ο χιλ. δε | ην αυτον 30 παρα των ιουδ. | ελυσ. αυτ. απο των δεσμων

καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ πᾶν τὸ συνέδριον,
καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον ἔστησεν εἰσ αὐτούσ.

XXIII.

1 Ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ παῦλοσ εἶπεν· ἄνδρεσ ἀδελφοί,
ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτησ
τῆσ ἡμέρασ. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ ἀνανίασ ἐπέταξε τοῖσ παρεστῶσιν
τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. 3 τότε πρὸσ αὐτὸν ὁ παῦλοσ εἶπεν·
τύπτειν σε μέλλει ὁ θεόσ, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρί-
νων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεισ με τύπτεσθαι;
4 οἱ δὲ παρεστῶτεσ εἶπαν· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖσ; 5 ἔφη
τε ὁ παῦλοσ· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύσ· γέγρα-
πται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖσ κακῶσ. 6 γνοὺσ
δὲ ὁ παῦλοσ ὅτι τὸ ἓν μέροσ ἐστὶν σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον
φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ φα-
ρισαῖόσ εἰμι, υἱὸσ φαρισαίων· περὶ ἐλπίδοσ καὶ ἀναστάσεωσ
νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ εἴπαντοσ ἐγένετο στά-
σισ τῶν σαδδουκαίων καὶ φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθοσ.
8 σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγ-
γελον μήτε πνεῦμα, φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντεσ τινὲσ τῶν γραμμα-
τέων τοῦ μέρουσ τῶν φαρισαίων διεμάχοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέ-
γοντεσ· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ
πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελοσ; 10 πολλῆσ δὲ γινομένησ
στάσεωσ φοβηθεὶσ ὁ χιλίαρχοσ μὴ διασπασθῇ ὁ παῦλοσ ὑπ' αὐ-
τῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἄγειν τε

---

2 παρεστωσιν: [c] add αυτω 7 [c] ειποντοσ 9 εν suppl [c] (exciderat post -μεν) 10 αρπ. αυτον: [c] add εκ μεσου αυτων

1 δε παυλοσ τω συνεδρ. 2 παρεστωσ. αυτω 3 ο παυλ. πρ. αυτ. 6 om εγω 7 αυτ. λαλουντοσ επεπεσε (**επεσε) στασισ τ. φαρεισαιων κ. σαδδουκ. 8 om μεν 9 om προσ αλληλ. 10 αρπ. αυτον εκ μεσου αυτων | om τε

30 ελθειν | ολον το συνεδρ. αυτων XXIII, 1 ο παυλ. τω συνεδρ. 2 παρεστ. αυτω 3 ο παυλ. πρ. αυτ. 4 ειπον 5 om οτι 6 εκραξεν | υιοσ φαρισαιου 7 ειπαντοσ: λαλησαντοσ | τ. φαρισ. κ. των σαδδουκ. 8 μηδε αγγελον 9 ανασταντ. οι γραμματεισ του | om προσ αλληλ. | αγγελοσ: add μη θεομαχωμεν 10 γενομενησ στασεωσ | ευλαβηθεισ | αρπ. αυτον εκ μεσου αυτων

εἰσ τὴν παρεμβολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ὁ
κύριοσ εἶπεν· θάρσει· ὡσ γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ ἱε-
ρουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰσ ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ποιήσαντεσ συστροφὴν οἱ ἰουδαῖοι
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούσ, λέγοντεσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ
οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείουσ τεσσεράκοντα
οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἵτινεσ προσελθόντεσ
τοῖσ ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ εἶπαν· ἀναθέματι ἀνε-
θεματίσαμεν ἑαυτοὺσ μηδενὸσ γεύσασθαι ἕωσ οὗ ἀποκτείνωμεν
τὸν παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖσ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ
συνεδρίῳ ὅπωσ καταγάγῃ αὐτὸν εἰσ ὑμᾶσ ὡσ μέλλοντασ δια-
γινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγί-
σαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν ἀνελεῖν αὐτόν. 16 ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ
τῆσ ἀδελφῆσ παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν
εἰσ τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενοσ
δὲ ὁ παῦλοσ ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον
ἄπαγε πρὸσ τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ
μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φη-
σίν· ὁ δέσμιοσ παῦλοσ προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον
τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρόσ σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπι-
λαβόμενοσ δὲ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ὁ χιλίαρχοσ καὶ ἀναχωρήσασ
κατ᾽ ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεισ ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν
δὲ ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπωσ αὔριον τὸν
παῦλον καταγάγῃσ εἰσ τὸ συνέδριον ὡσ μέλλον τι ἀκριβέστερον
πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇσ αὐτοῖσ· ἐνεδρεύ-
ουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ πλείουσ τεσσεράκοντα, οἵτινεσ
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ ἀνέλωσιν

---

12 λεγοντεσ: [c] om 15 [c] του ανελειν 19 επιλαβομενοσ [c] pro -μενου reposuit 20 μελλον: [c] μελλοντων

(11 ουτω ut ℵ) 12 γενομ. τε 13 **τεσσαραχ. 15 του ανελειν 16 **παραγεναμενοσ 17 απαγγ. τι 18 νεανιαν | *om σοι 20 μελλων 21 **τεσσαραχ.

11 θαρσει παυλε 12 ποιησ. τινεσ των ιουδαιων συστρ. 13 τεσσαραχ. | πεποιηχοτεσ 14 ειπον 15 οπωσ αυριον αυτον καταγαγη προσ υμασ | του ανελειν 16 ϛ το ενεδρον 17 απαγαγε 18 νεανιαν 20 εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ. ωσ μελλοντεσ τι 21 τεσσαραχ.

αὐτόν· καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπ-
αγγελίαν.
22 Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχοσ ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγεί-
λασ μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισασ πρὸσ ἐμέ. 23 καὶ
προσκαλεσάμενόσ τινασ δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμά-
σατε στρατιώτασ διακοσίουσ, ὅπωσ πορευθῶσιν ἕωσ καισαρίασ,
καὶ ἱππεῖσ ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβουσ διακοσίουσ, ἀπὸ τρί-
τησ ὥρασ τῆσ νυκτόσ, 24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβά-
σαντεσ τὸν παῦλον διασώσωσι πρὸσ φίλικα τὸν ἡγεμόνα, 25 γρά-
ψασ ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· 26 κλαύδιοσ λυσίασ τῷ
κρατίστῳ ἡγεμόνι φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημ-
φθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν
ἐπιστὰσ σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι ῥωμαῖόσ
ἐστιν· 28 βουλόμενόσ τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν
αὐτῷ, κατήγαγον εἰσ τὸ συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλού-
μενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανά-
του ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 30 μηνυθείσησ δέ μοι ἐπιβουλῆσ
εἰσ τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα πρόσ σε, παραγγείλασ
καὶ τοῖσ κατηγόροισ λέγειν αὐτοὺσ ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο.
31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖσ
ἀναλαβόντεσ τὸν παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸσ εἰσ τὴν ἀντιπα-
τρίδα, 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντεσ τοὺσ ἱππεῖσ ἀπέρχεσθαι σὺν
αὐτῷ, ἐπέστρεψαν εἰσ τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινεσ εἰσελθόντεσ
εἰσ τὴν καισαρίαν καὶ ἀναδόντεσ τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι,
παρέστησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺσ δὲ καὶ ἐπερω-
τήσασ ἐκ ποίασ ἐπαρχείασ ἐστίν, καὶ πυθόμενοσ ὅτι ἀπὸ κιλι-

---

24 [c] φηλικα 34 εστιν sec: [c] et ut [vid] iam [a] om

23 καισαρειασ 24 *διασωσι | φηλικα 28 *om κατηγαγ. (**add αυτον) usq συνεδρ. αυτων 29 ενκαλουμ. 30 εξ αυτων: εξαυτησ | λεγειν προσ αυτον επι σου | om ερρωσο 32 υπεστρεψαν 33 καισαρειαν 34 *επαρχιασ

21 ετοιμ. εισι 22 νεανιαν | προσ με 23 δυο τινασ | καισαρειασ 24 φηλικα 25 περιεχουσαν 27 συλληφθ. | εξειλομην αυτον 28 βουλομ. δε γνωναι | κατηγαγ. αυτον 29 εγκλ. εχοντα 30 μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων εξαυτησ επεμψ. | λεγειν τα προσ αυτον επι 31 δια τησ νυκτοσ 32 πορευεσθαι συν αυτ. υπεστρεψαν 33 καισαρειαν 34 αναγν. δε ο ηγεμων | επαρχιασ

κίασ ἐστίν, 35 διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί
σου παραγένωνται, κελεύσαντοσ ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ ἡρώδου
φυλάσσεσθαι αὐτόν.

XXIV.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρασ κατέβη ὁ ἀρχιερεὺσ ἀνανίασ μετὰ
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτοροσ τερτύλλου τινόσ, οἵτινεσ ἐνεφά-
νισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου. 2 κληθέντοσ δὲ αὐτοῦ
ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλλοσ λέγων· 3 πολλῆσ εἰρήνησ τυγχά-
νοντεσ διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ
τῆσ σῆσ προνοίασ, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κρά-
τιστε φῆλιξ, μετὰ πάσησ εὐχαριστίασ. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν
σε ἐνκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ημῶν συντόμωσ τῇ σῇ ἐπι-
εικίᾳ. 5 εὑρόντεσ γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα
στάσεισ πᾶσι τοῖσ ἰουδαίοισ τοῖσ κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτο-
στάτην τε τῆσ τῶν ναζωραίων αἱρέσεωσ, 6 ὃσ καὶ τὸ ἱερὸν ἐπεί-
ρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸσ
ἀνακρίνασ περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖσ κατηγοροῦ-
μεν αὐτοῦ. 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι φάσκοντεσ ταῦτα
οὕτωσ ἔχειν. 10 ἀπεκρίθη τε ὁ παῦλοσ, νεύσαντοσ αὐτῷ τοῦ
ἡγεμόνοσ λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τού-
τῳ ἐπιστάμενοσ, εὐθύμωσ τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυνα-
μένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείουσ εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα
ἀφ᾽ ἧσ ἀνέβην προσκυνήσων εἰσ ἱερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ
ἱερῷ εὗρόν με πρόσ τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα
ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ

---

35 [c] κελευσασ

34 om εστιν sec 35 κελευσασ | τω ηρωδου XXIV, 2 om αυτου 4 επι-
εικεια

34 om εστιν sec 35 εκελευσε τε αυτον εν τ. πρ. τ. ηρ. φυλ. XXIV, 1 μετα των πρεσβυτ. 3 κατορθωματων 4 εγκοπτω | επιεικεια 5 στασιν 6 εκρατησαμεν: add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. [7] παρελθων δε λυσιασ ο χιλιαρχοσ μετα πολλησ βιασ εκ των χειρων ημων απηγαγε, [8] κελευσασ τουσ κατηγορουσ αυτου ερχεσθαι επι σε 9 συνεθεντο 10 απεκρ. δε | ευθυμοτερον 11 γνωναι | ημερ. η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12 επισυστασιν 13 ουτε με (ita ς, om ς[c]) παραστ.

παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμο-
λογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕ-
τωσ λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖσ κατὰ τὸν
νόμον καὶ τοῖσ ἐν τοῖσ προφήταισ γεγραμμένοισ, 15 ἐλπίδα ἔχων
πρὸσ τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν
ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸσ ἀσκῶ
ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ
διαπαντόσ. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνασ ποιήσων εἰσ τὸ
ἔθνόσ μου παρεγενόμην καὶ προσφοράσ, 18 ἐν αἷσ εὗρόν με
ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲσ
δὲ ἀπὸ τῆσ ἀσίασ ἰουδαῖοι, 19 οὓσ ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ
κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸσ ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί
εὗρον ἀδίκημα, στάντοσ μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶσ
ταύτησ φωνῆσ ἧσ ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖσ ἑστώσ, ὅτι περὶ ἀνα-
στάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. 22 ἀνεβάλετο
δὲ αὐτοὺσ ὁ φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼσ τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ, εἴπασ·
ὅταν λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶσ,
23 διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνε-
σιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
24 Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ φῆλιξ σὺν δρου-
σίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ ἰουδαίᾳ καὶ μετεπέμψατο τὸν
παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆσ εἰσ χριστὸν ἰησοῦν πίστεωσ.
25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ ἐγκρατείασ καὶ δικαιοσύνησ καὶ
τοῦ κρίματοσ τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενόμενοσ ὁ φῆλιξ ἀπε-

---

14 [c] om τοισ εν 17 [c] και προσφορ. παρεγενομ. 23 εκατονταρχη: εκατοντ ipse [*] vel [a] pro χιλι (ut videtur) correxit 24 [a] τη ιδια γυναικ. αυτου, [c] erasit ιδια | και pr: [c] om | ιησουν: [c] et ut [vid] iam [a] del

14 om πασι | om τον 15 εισ τον θεον | κ. αυτοι ουτοι 21 εφ υμων 24 τη ιδια γυναικι omisso αυτου | om και ante μετεπεμψ. | ιησου pro ιησουν 25 δικαιοσ. και εγκρατ.

13 om σοι | νυν 14 ς και τοισ προφηταισ, ς[e] και εν τοισ προφ. 15 εισ τον θεον | και αυτοι ουτοι | εσεσθαι: add νεκρων 16 εν τουτ. δε αυτοσ 17 παρεγενομην post πλειονων 18 εν οισ | ς[e] om δε 19 ς δει | προσ με 20 ει τι ευρον εν εμοι αδικ. 21 εκραξα εστωσ εν αυτοισ 22 ακουσασ δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο αυτουσ | ειπων 23 διαταξαμ. τε | τηρεισθ. τον παυλον | υπηρετειν η προσερχεσθαι αυτω 24 om και pr | om ιησουν 25 δικαιοσυνησ και εγκρατ. | μελλοντοσ εσεσθαι

κρίθη· τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσο-
μαί σε, 26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ
τοῦ παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενοσ ὡμίλει
αὐτῷ. 27 διετίασ δὲ πληρωθείσησ ἔλαβεν διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρ-
κιον φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖσ ἰουδαίοισ ὁ φῆ-
λιξ κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστοσ οὖν ἐπιβὰσ τῇ ἐπαρχίῳ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀνέβη
εἰσ ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρίασ, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιε-
ρεῖσ καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύλου, καὶ παρε-
κάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψη-
ται αὐτὸν εἰσ ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ ἀνελεῖν αὐτὸν
κατὰ τὴν ὁδόν. 4 ὁ μὲν οὖν φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν
παῦλον εἰσ καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.
5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ καταβάντεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ
ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ
οὐ πλείουσ ἡμέρασ ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ καισαρίαν, τῇ
ἐπαύριον καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσεν τὸν παῦλον προ-
αχθῆναι. 7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ
ἱεροσολύμων καταβεβηκότεσ ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώ-
ματα καταφέροντεσ, ἃ οὐκ ἴσχυσαν ἀποδεῖξαι, 8 τοῦ παύλου
ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰσ τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων οὔτε εἰσ τὸ
ἱερὸν οὔτε εἰσ καίσαρά τι ἥμαρτον. 9 ὁ φῆστοσ δὲ θέλων τοῖσ
ἰουδαίοισ χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶσ τῷ παύλῳ εἶπεν· θέλεισ
εἰσ ἱεροσόλυμα ἀναβὰσ ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ;

---

27 τε χαριτα: c δε χαριν | κατελιπε (ita etiam B): c demum (ut videtur) addita lineola -πεν reposuit XXV, 1 c επαρχια 4 c εκπορευ. εν ταχει 5 υμιν: cod ημιν 6 cod κεσαριαν | c αχθηναι 7 c ισχυον

26 om αυτω pr XXV, 1 τη επαρχια, **-χεια | καισαρειασ 4 καισαρειαν 5 συνκαταβαντεσ 6 ημερασ ου πλειονασ | καισαρειαν | αχθηναι 7 ισχυον

26 αμα δε και | παυλου: add οπωσ λυση αυτον 27 χαριτασ XXV, 1 τη επαρχια | καισαρειασ 2 ενεφαν. δε | ο αρχιερευσ 4 εν καισαρεια 5 δυνατοι εν υμιν φησι συγκαταβαντ. | ανδρι τουτω | om ατοπον 6 εν αυτ. ημερασ πλειουσ η δεκα | καισαρειαν | αχθηναι 7 om αυτον | αιτιαματα φεροντεσ κατα του παυλου | ισχυον 8 om τ. παυλ. | απολογ. αυτου 9 τοισ ιουδ. θελων | κρινεσθαι

[10] εἶπεν δὲ ὁ παῦλοσ· ἑστὼσ ἐπὶ τοῦ βήματοσ καίσαρόσ εἰμι,
οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· ἰουδαίουσ οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλ-
λιον ἐπιγινώσκεισ. [11] εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέ-
πραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν
οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι·
καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. [12] τότε ὁ φῆστοσ συνλαλήσασ μετὰ τοῦ
συμβουλίου ἀπεκρίθη· καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ καίσαρα
πορεύσῃ.

[13] Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν ἀγρίππασ ὁ βασιλεὺσ καὶ
βερνίκη κατήντησαν εἰσ καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν φῆστον.
[14] ὡσ δὲ πλείουσ ἡμέρασ διέτριβον ἐκεῖ, ὁ φῆστοσ τῷ βασιλεῖ
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν παῦλον λέγων· ἀνήρ τισ ἐστὶν καταλελειμ-
μένοσ ὑπὸ φήλικοσ δέσμιοσ, [15] περὶ οὗ γενομένου μου εἰσ ἱερο-
σόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰου-
δαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· [16] πρὸσ οὓσ ἀπεκρί-
θην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθοσ ῥωμαίοισ χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον, πρὶν
ἢ ὁ κατηγορούμενοσ ἔχοι κατὰ πρόσωπον τοὺσ κατηγόρουσ τό-
πον τε ἀπολογίασ λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματοσ. [17] συνελθόντων
οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενοσ, τῇ ἑξῆσ
καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· [18] περὶ
οὗ σταθέντεσ οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπε-
νόουν πονηρά, [19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆσ ἰδίασ δεισιδαιμο-
νίασ εἶχον πρὸσ αὐτόν, καὶ περί τινοσ ἰησοῦ τεθνηκότοσ, ὃν
ἔφασκεν ὁ παῦλοσ ζῆν. [20] ἀπορούμενοσ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων
ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰσ ἱεροσόλυμα κἀκεῖ
κρίνεσθαι περὶ τούτων. [21] τοῦ δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρη-
θῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖ-

---

10 εστωσ etc: [c]επι τ. βημ. καισα. εστωσ ειμι 17 ποιησαμενοσ [c] pro -νοι reposuit 18 πονηρα: [c]-ρων 20 πορευεσθαι: πορευ [c] pro κριν reposuit

10 καισαροσ: add εστωσ (sic) 13 καισαρειαν 15 ενεφανισθησαν 16 κατα προσωπ. εχοι | τοπον δε 17 om αυτων 18 πονηρων

10 εστωσ post καισαροσ ponit | ηδικησα 11 ει μεν γαρ 12 συλλαλησασ 13 καισαρειαν | ασπασομενοι 15 δικην 16 ανθρωπον εισ απωλειαν | κατα προσωπ. εχοι 18 επεφερον | υπενοουν εγω | om πονηρα 20 εισ την περι τουτου ζητησιν | εισ ιερουσαλημ

σθαι αὐτὸν ἕωσ οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸσ καίσαρα. [22] ἀγρίππασ
δὲ πρὸσ τὸν φῆστον· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦ-
σαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
[23] Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντοσ τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆσ βερνίκησ
μετὰ πολλῆσ φαντασίασ, καὶ εἰσελθόντων εἰσ τὸ ἀκρωτήριον
σύν τε χιλιάρχοισ καὶ ἀνδράσι τοῖσ κατ᾽ ἐξοχὴν τῆσ πόλεωσ,
καὶ κελεύσαντοσ τοῦ φήστου ἤχθη ὁ παῦλοσ. [24] καί φησιν ὁ
φῆστοσ· ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντεσ οἱ συνπαρόντεσ ἡμῖν
ἄνδρεσ, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν ἰουδαίων
ἐνέτυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοισ καὶ ἐνθάδε, βοῶντεσ μὴ δεῖν
αὐτὸν ζῆν μηκέτι. [25] ἐγὼ δὲ καταλαβόμενοσ μηδὲν ἄξιον θανά-
του αὐτὸν πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν
σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν. [26] περὶ οὗ ἀσφαλέσ τι γράψαι τῷ
κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν καὶ μάλιστα
ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὅπωσ τῆσ ἀνακρίσεωσ γενομένησ
σχῶ τί γράψω· [27] ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον μὴ
καὶ τὰσ κατ᾽ αὐτοῦ αἰτίασ σημᾶναι.

XXVI.

[1] Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ παῦλοσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
[2] περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βασιλεῦ ἀγρίππα,
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖ-
σθαι, [3] μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ ἰουδαίουσ
ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμωσ ἀκοῦσαί μου.
[4] τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητοσ τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆσ γενο-

---

22 φηστον: [c] videtur εφη additurus fuisse, sed non addidit nisi ε idque rursus erasit 23 αχρωτηριον: [c] αχροατηριον 25 [c] κατελαβομην 26 σου omissum suppl [a] XXVI, 3 [c] οντα σε | ζητηματων: [c] add επισταμενοσ

23 αχροατηριον 24 ενετυχεν 25 κατελαβομην | αυτον θανατου | * αυτου δε του παυλου XXVI, 1 υπερ σεαυτου 3 οντα σε 4 om την sec

21 πεμψω 22 φηστον: add εφη | ο δε αυριον 23 αχροατηριον | τοισ χειλιαρχοισ | εξοχην: add ουσι 24 συμπαροντεσ | παν | επιβοωντεσ | ζην αυτον 25 και αυτου δε τουτ. | πεμπ. αυτον 26 σχω τι γραψαι XXVI, 1 υπερ σεαυτου | απελογ. εκτειν. την χει. 2 μελλ. απολογ. επι σου σημερ. 3 οντα σε | δεομ. σου

μένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε ἱεροσολύμοισ ἴσασι πάντεσ οἱ ἰου-
δαῖοι, [5] προγινώσκοντέσ με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι
κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆσ ἡμετέρασ θρησκίασ ἔζησα
φαρισαῖοσ. [6] καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆσ εἰσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν
ἐπαγγελίασ γενομένησ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενοσ, [7] εἰσ
ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λα-
τρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧσ ἐλπίδοσ ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ
ἰουδαίων, βασιλεῦ. [8] τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸσ
νεκροὺσ ἐγείρει; [9] ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸσ τὸ ὄνομα τοῦ
ἰησοῦ τοῦ ναζοραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· [10] ὃ καὶ ἐποί-
ησα ἐν ἱεροσολύμοισ, καὶ πολλούσ τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλα-
καῖσ κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών,
ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, [11] καὶ κατὰ πάσασ
τὰσ συναγωγὰσ πολλάκισ τιμωρῶν αὐτοὺσ ἠνάγκαζον βλασφη-
μεῖν, περισσῶσ τε ἐμμαινόμενοσ αὐτοῖσ ἐδίωκον ἕωσ καὶ εἰσ
τὰσ ἔξω πόλεισ. [12] ἐν οἷσ πορευόμενοσ εἰσ τὴν δαμασκὸν μετ'
ἐξουσίασ καὶ ἐπιτροπῆσ τῆσ τῶν ἀρχιερέων, [13] ἡμέρασ μέσησ
κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα
τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶσ καὶ τοὺσ σὺν ἐμοὶ πορευομένουσ·
[14] πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰσ τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν
λέγουσαν πρόσ με τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ· σαοὺλ σαούλ, τί με
διώκεισ; σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. [15] ἐγὼ δὲ εἶπον·
τίσ εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ.
[16] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου· εἰσ τοῦτο γὰρ
ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε

8 του ante ιησου: [c] om | ναζοραιου: non correctum 10 εποιησα: cod εποιησαν ν eraso, infra vero κατηνεγκαν scriptum est et intactum mansit 12 τησ: [c] puncta imposuit sed rursus abstersit | ημερασ suppl [c] | κατα την: scriptum est κατην neque correctum 16 σε [c] pro σοι reposuit

4 παντεσ ιουδαιοι 5 θρησκειασ 7 καταντησειν 8 om μεν | om του pr | ναζωραιου 10 ο και: διο και | om τε pr 11 om τε 14 om ημων 15 ειπα 16 *om και στηθι

4 om τε 5 θρησκειασ 6 προσ τουσ πατερασ | om ημων 7 βασιλ. αγριππα υπο των ιουδ. 8 ονομα ιησου τ. ναζωραιου 10 om τε pr | om εν 12 εν οισ και | τησ παρα των αρχ. 14 παντων δε | φωνην λαλουσαν πρ. με και λεγουσαν 15 om κυριοσ

εἶδεσ ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενόσ σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ
ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰσ οὖσ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺσ
αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότουσ εἰσ φῶσ καὶ τῆσ ἐξουσίασ
τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
καὶ κλῆρον ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πίστει τῇ εἰσ ἐμέ. 19 ὅθεν, βα-
σιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴσ τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ,
20 ἀλλὰ τοῖσ ἐν δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ ἱεροσολύμοισ πᾶσάν τε
τὴν χώραν τῆσ ἰουδαίασ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν
καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆσ μετανοίασ ἔργα πράσ-
σοντασ. 21 ἕνεκα τούτων με ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα με ἐν
τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρώσασθαι. 22 ἐπικουρίασ οὖν τυχὼν τῆσ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ ἕστηκα μαρτυρόμενοσ
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸσ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται
ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ μωϋσῆσ, 23 εἰ παθητὸσ ὁ χρι-
στόσ, εἰ πρῶτοσ ἐξ ἀναστάσεωσ νεκρῶν, φῶσ μέλλειν καταγ-
γέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολο-
γουμένου ὁ φῆστοσ μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ παῦλε, τὰ
πολλά σε γράμματα εἰσ μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ παῦλοσ, οὐ
μαίνομαι, φησίν, κράτιστε φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείασ καὶ σωφρο-
σύνησ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ
βασιλεύσ, πρὸσ ὃν καὶ παρρησιαζόμενοσ λαλῶ· λανθάνειν γὰρ
αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πε-
πραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεισ, βασιλεῦ ἀγρίππα, τοῖσ προφή-
ταισ; οἶδα ὅτι πιστεύεισ. 28 ὁ δὲ ἀγρίππασ πρὸσ τὸν παῦλον· ἐν
ὀλίγῳ με πείθεισ χρηστιανὸν ποιῆσαι. 29 ὁ δὲ παῦλοσ· εὐξάμην
ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ

---

21 c με οι ιουδ. | συλλαβομενοι: cod -βουμενοι | οντα με: c om με | c δια-χειρισασθαι 23 μελλειν: c μελλει 26 ουθεν: c om 28 χρηστιανον: **rasa altera parte litterae η restitutum** (a c) χριστιανον 29 c ευξαιμην

16 ειδεσ: add με 21 om οντα με | διαχειρισασθαι 22 μωσησ 23 μελλει 25 αλλ 26 om και | om τι 28 χρειστιανον (** χριστ.) 29 ευξαιμην

17 om εκ sec | εισ ουσ νυν σε αποστελλ. 20 om τε pr | εισ πασαν | ϛ απαγ-γελλων 21 με οι ιουδαιοι | om οντα με | διαχειρισασθαι 22 παρα του θεου | μαρ-τυρουμενοσ | μωσησ 23 μελλει | om τε 24 εφη 25 om παυλοσ | αλλ 26 ουδεν 28 παυλον: add εφη | χριστιανον γενεσθαι 29 ο δε παυλ. ειπεν ευξαιμην | μεγαλω: πολλω

πάντασ τοὺσ ἀκούοντάσ μου σήμερον γενέσθαι τοιούτουσ ὁποῖοσ
κἀγώ εἰμι, παρεκτὸσ τῶν δεσμῶν τούτων. [30] ἀνέστη τε ὁ βασι-
λεὺσ καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖσ,
[31] καὶ ἀναχωρήσαντεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ ὅτι οὐ-
δὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ.
[32] ἀγρίππασ δὲ τῷ φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρω-
ποσ οὗτοσ, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα.

XXVII.

[1] Ὡσ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἰταλίαν, παρε-
δίδουν τόν τε παῦλον καί τινασ ἑτέρουσ δεσμώτασ ἑκατοντάρχῃ
ὀνόματι ἰουλίῳ σπείρησ σεβαστῆσ. [2] ἐπιβάντεσ δὲ πλοίῳ ἀδρα-
μυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰσ τοὺσ κατὰ τὴν ἀσίαν τόπουσ ἀνήχ-
θημεν, ὄντοσ σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακαιδόνοσ θεσσαλονικέωσ,
[3] τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰσ σιδόνα, φιλανθρώπωσ τε ὁ ἰούλιοσ
τῷ παύλῳ χρησάμενοσ ἐπέτρεψε πρὸσ τοὺσ φίλουσ πορευθέντι
ἐπιμελίασ τυχεῖν. [4] κἀκεῖθεν ἀναχθέντεσ ὑπεπλεύσαμεν τὴν κύ-
προν διὰ τὸ τοὺσ ἀνέμουσ εἶναι ἐναντίουσ, [5] τό τε πέλαγοσ τὸ
κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ παμφυλίαν διαπλεύσαντεσ κατήλθαμεν
εἰσ λύστραν τῆσ λυκίασ. [6] κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον
ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰσ τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ
τοῦτο. [7] ἐν ἱκαναῖσ δὲ ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γε-
νόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσεῶντεσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου,
ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην, [8] μόλισ τε παρα-
λεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰσ τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺσ
λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ ἦν λασσαία. [9] ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγε-

---

1 cod ιουλιω ονοματι ιουλιω, sed ιουλ. pr [c] del 2 αρισταρχου [c] pro -ρχοσ correxit 3 τη τε: [c] τη δε | [c] σιδωνα 6 [c] om τουτο 8 [c] λαΐσσα (sic)

29 και εγω ειμι 31 om τι XXVII, 2 μακεδονοσ θεσσαλονεικεωσ 3 σειδωνα | επιμελειασ 5 κατηλθομεν εισ μυρρα 6 αλεξανδρεινον, ** -δρηνον | om τουτο 8 ην πολισ λασεα

30 και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη ο βασ. | συγκαθημ. 31 αξιον η δεσμων πρασσει XXVII, 2 μελλοντεσ | om εισ | μακεδονοσ 3 σιδωνα | om τουσ | πορευθεντα | επιμελειασ 5 κατηλθομεν εισ μυρα 6 εκατονταρχοσ | om τουτο 8 ην πολισ λασαια

νομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφαλοῦσ τοῦ πλοὸσ διὰ τὸ καὶ τὴν
νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ παῦλοσ [10] λέγων αὐτοῖσ·
ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζημίασ οὐ μόνον
τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν
ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. [11] ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ
ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖσ ὑπὸ παύλου λεγομένοισ.
[12] ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ ὑπάρχοντοσ πρὸσ παραχειμασίαν,
οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπωσ δύναιντο
καταντήσαντεσ εἰσ φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆσ κρήτησ
βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. [13] ὑποπνεύσαντοσ δὲ νό-
του δόξαντεσ τῆσ προθέσεωσ κεκρατηκέναι, ἄραντεσ ἆσσον
παρελέγοντο τὴν κρήτην. [14] μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατὰ ταύ-
τησ ἄνεμοσ τυφωνικὸσ ὁ καλούμενοσ εὐρακύλων· [15] συναρπα-
σθέντοσ δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ
ἀνέμῳ ἐπιδόντεσ ἐφερόμεθα. [16] νησίον δέ τι ὑποδραμόντεσ κα-
λούμενον κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλισ περικρατεῖσ γενέσθαι τῆσ
σκάφησ, [17] ἣν ἄραντεσ βοήθειαν ἐχρῶντο, ὑποζωννύντεσ τὸ
πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰσ τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαν-
τεσ σκεῦοσ, οὕτωσ ἐφέροντο. [18] σφοδρῶσ δὲ χειμαζομένων ἡμῶν
τῇ ἑξῆσ ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, [19] καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρεσ τὴν
σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· [20] μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπι-
φαινόντων ἐπὶ πλείουσ ἡμέρασ, χειμῶνόσ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικει-
μένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶσ τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶσ.
[21] πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε σταθεὶσ ὁ παῦλοσ ἐν
μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρχήσαντάσ μοι
μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην

---

10 θεωρω [c] pro θεορω reposuit | ημων: [c] υμων 16 κλαυδα: λ eraso (a [c]) repositum χαυδα 17 βοηθειαν (scriptum est -θιαν): [c] -θιαισ | εκπεσωσιν: cod εκπλεσωσιν, λ littera puncto ut videtur notata | [c] το σκευοσ 20 [c] πλειονασ

12 φοινειχα 13 ** ἄσσον 14 κατ αυτησ | ευραχυλων (omnino sic * me ipso teste, non -χυδων), **ευρυχλυδων 15 *δυνομενου 16 *υποδραμουντεσ | χαυδα 17 βοηθειαισ | το σχευοσ 19 *ερειψαν, **ερρ. 20 πλειονασ | om λοιπον | ελπισ πασα

10 φορτου 11 εχατονταρχοσ | επειθετο μαλλον | υπο του παυλ. 12 οι πλει-ουσ | αναχθ. χαχειθεν 14 κατ αυτησ | ευροχλυδων 16 κλαυδην | μολισ ισχυσαμ. 17 βοηθειαισ | το σχευοσ 19 ερριψαμεν 20 πλειονασ 21 πολλησ δε

καὶ τὴν ζημίαν. [22] καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυμεῖν· ἀπο-
βολὴ γὰρ οὐδεμία ψυχῆσ ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
[23] παρέστη γάρ μοι τῆδε τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ
λατρεύω, ἄγγελοσ [24] λέγων· μὴ φοβοῦ, παῦλε· καίσαρί σε δεῖ
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ τοὺσ πλέ-
οντασ μετὰ σοῦ. [25] διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
ὅτι οὕτωσ ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [26] εἰσ νῆσον δέ
τινα δεῖ ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν.

[27] Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων
ἡμῶν ἐν τῷ ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται
προαγαγεῖν τινὰ αὐτοῖσ χώραν. [28] οἵτινεσ βολίσαντεσ εὗρον ὀρ-
γυιὰσ εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντεσ καὶ πάλιν βολίσαντεσ
εὗρον ὀργυιὰσ δεκαπέντε· [29] φοβούμενοι δὲ μήπου κατὰ τραχεῖσ
τόπουσ ἐμπέσωμεν, ἐκ πρύμνησ ῥίψαντεσ ἀγκύρασ τέσσαρεσ
ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. [30] τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν
ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰσ τὴν θάλασσαν,
προφάσει ὡσ ἐκ πρώρησ μελλόντων ἀγκύρασ ἐκτείνειν, [31] εἶπεν ο
παῦλοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖσ στρατιώταισ· ἐὰν μὴ οὗτοι
ἐν τῷ πλοίῳ μείνωσιν, ὑμεῖσ σωθῆναι οὐ δύνασθε. [32] τότε ἀπέ-
κοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆσ σκάφησ καὶ εἴασαν αὐτὴν
ἐκπεσεῖν. [33] ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ
παῦλοσ ἅπαντασ μεταλαβεῖν τροφῆσ, λέγων· τεσσαρεσκαιδε-
κάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντεσ ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν
προσλαβόμενοι. [34] διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ μεταλαβεῖν τι τροφῆσ·
τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ ὑπάρχει· οὐδενὸσ γὰρ

---

22 [c] ψυχησ ουδεμια 23 τηδε: [c] ταυτη 27 [c] προσαγειν 28 οιτινεσ: [c] και 29 μηπου: που ipse * vel [a] suppl 30 πρωρησ [c] ex πλωρησ effecit 31 [c] μεινωσιν εν τ. πλοι. 33 μηθεν: [c] pro θ notavit δ sed rursus abstersit 34 [c] om τι

22 ψυχησ ουδεμια 23 ταυτη pro τηδε | om εγω 26 ημασ δει 27 *προσαχειν, **προσανεχειν 28 και pro οιτινεσ | *bis οργυασ? 29 φοβουμ. τε | εκπεσωμεν | τεσσαρασ | *ευχοντο 30 πρωρασ | αγκυρ. μελλοντ. 31 μεινωσιν εν τω πλ. 33 ημελλεν 34 διο και | om τι | προσ: προ

22 ψυχησ ουδεμια 23 ταυτη τη νυκτι | om εγω | αγγελοσ ante του θεου pon 27 προσαγειν 28 και pro οιτινεσ 29 φοβουμ. τε μηπωσ εισ | εκπεσωσιν | τεσσαρασ 30 πρωρασ 31 μειν. εν τ. πλοι. 32 οι στρατ. απεχοψ. 33 εμελλεν ημερα | μηδεν 34 προσλαβειν | om τι

ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται. 35 εἴπασ δὲ ταῦτα καὶ
λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσασ τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλά-
σασ ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι ἅπαντεσ καὶ αὐτοὶ
μετέλαβαν τροφῆσ. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ
διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. 38 κορεσθέντεσ δὲ τροφῆσ ἐκούφιζον
τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰσ θάλασσαν. 39 ὅτε δὲ ἡμέρα
ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν
ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰσ ὃν ἐβουλεύοντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον. 40 καὶ τὰσ ἀγκύρασ προελόντεσ εἴων εἰσ τὴν θάλασσαν,
ἅμα ἀνέντεσ τὰσ ζευκτηρίασ τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντεσ
τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰσ τὸν αἰγιαλόν. 41 περι-
πεσόντεσ δὲ εἰσ τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ
μὲν πρῴρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτοσ, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο
ἀπὸ τῆσ βίασ. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺσ
δεσμώτασ ἀποκτείνωσιν, μή τισ ἐκκολυμβήσασ διαφύγῃ· 43 ὁ
δὲ ἑκατοντάρχησ βουλόμενοσ διασῶσαι τὸν παῦλον ἐκώλυσεν
αὐτοὺσ τοῦ βουλήματοσ, ἐκέλευσέν τε τοὺσ δυναμένουσ κολυμ-
βᾶν ἀπορίψαντασ πρώτουσ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺσ
λοιποὺσ οὓσ μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓσ δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ
πλοίου. καὶ οὕτωσ ἐγένετο πάντασ διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντεσ τότε ἐπέγνωμεν ὅτι μελίτη ἡ νῆσοσ κα-
λεῖται. 2 οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-

---

36 [c] παντεσ | μετελαβαν: cod μεταλαβαν 38 [c] εισ την θαλασσαν 40 [c] περιελοντεσ 41 ελυετο: cod ελυτο | απο: [c] υπο | βιασ: [c] add των κυματων 42 [c] ινα μη τισ | εκκολυμβησασ: cod εκκολυβησασ 43 βουληματοσ [c] ex βηματοσ fecit

34 απο τησ κεφ. 35 ευχαριστησεν 36 παντεσ | προσελαβοντο 37 ωσ pro διακοσιαι 38 εισ την θαλασσ. 39 εγεινωσκον | *εκσωσαι 40 περιελοντεσ 41 **επωκειλαν | υπο τησ 43 εκκολυμβαν | απορρειψαντασ | επι την γην XXVIII, 1 *μελιτηνη 2 οι τε βαρβ.

34 πεσειται 35 ειπων ┤ ευχαριστησε 36 παντεσ | προσελαβοντο 37 ημεν δε εν τω πλ. αι πα. ψυχ. 38 εισ την θα. 39 εβουλευσαντο 40 περιελοντεσ | αρτεμονα 41 επωκειλαν | υπο τ. βιασ των κυματων 42 διαφυγοι 43 εκατονταρχοσ | απορριψαντ. | επι την γην XXVIII, 1 επεγνωσαν 2 παρειχον

πίαν ἡμῖν· ἅψαντεσ γὰρ πυρὰν προσανελάμβανον πάντασ ἡμᾶσ
διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ τὸ ψῦχοσ. [3] συστρέψαντοσ δὲ
τοῦ παύλου φρυγάνων τι πλῆθοσ καὶ ἐπιθέντοσ ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆσ θέρμησ ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ.
[4] ὡσ δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆσ χειρὸσ
αὐτοῦ, πρὸσ ἀλλήλουσ ἔλεγον· πάντωσ φονεύσ ἐστιν ὁ ἄνθρω-
ποσ οὗτοσ, ὃν διασωθέντα ἐκ θαλάσσησ ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
[5] ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξασ τὸ θηρίον εἰσ τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδέν. [6] οἱ
δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω
νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μη-
δὲν ἄτοπον εἰσ αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν
εἶναι θεόν. [7] ἐν δὲ τοῖσ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ
πρώτῳ τῆσ νήσου ὀνόματι ποπλίῳ, ὃσ ἀναδεξάμενοσ ἡμᾶσ τρεῖσ
ἡμέρασ φιλοφρόνωσ ἐξένισεν. [8] ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ πο-
πλίου πυρετοῖσ καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸσ
ὃν ὁ παῦλοσ εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενοσ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ
αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. [9] τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν
τῇ νήσῳ ἔχοντεσ ἀσθενείασ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, [10] οἳ
καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ ἐπέθεντο
πρὸσ τὰσ χρείασ.

[11] Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
κότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ διοσκούροισ. [12] καὶ
καταχθέντεσ εἰσ συρακούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, [13] ὅθεν
περιελόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ ποτιόλουσ· [14] οὗ εὑ-
ρόντεσ ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ᾽ αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρασ

2 [c] προσελαβοντο | [c] και δια το ψυχ. 3 τι: prima ut videtur manu suppletum 4 [c] εκ τησ θαλασσησ 5 ουδεν: [c] add κακον 6 [c] πιμπρασθαι | θεωρουντων [c] pro θεωρωντ. reposuit 10 [c] τα προσ τασ 13 [c] περιελθοντεσ

2 προσελαβοντο | και δια το 4 ειδαν | εκ τησ θαλασσ. 5 ουδεν κακον 6 πιμπρασθαι | μηθεν | μεταβαλομενοι ελεγαν 7 ημερ. τρεισ 9 om και pr | προηρχον 10 τα προσ τασ 11 **αλεξανδρηνω 12 ημεραισ τρισιν 13 * ρηγειον

2 αναψαντεσ | προσελαβοντο | και δια το 3 om τι | εκ τησ θερμ. 4 ελεγ. προσ αλληλ. | εκ τησ θαλ. 5 ουδεν κακον 6 πιμπρασθαι | θεον αυτον ειναι 8 δυσεντερια 9 τουτου ουν | εν τη νησω post ασθεν. pon 10 τα προσ την χρειαν 13 περιελθοντεσ 14 παρεκλ. επ αυτοισ

ἑπτά, καὶ οὕτωσ εἰσ τὴν ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελ-
φοὶ ἀκούσαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ὑπάντησιν ἡμῖν ἄχρι
ἀππίου φόρου καὶ τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ παῦλοσ εὐχαρι-
στήσασ τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.
16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν ῥώμην, ἐπετράπη τῷ παύλῳ
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντασ
τῶν ἰουδαίων πρώτουσ· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸσ αὐ-
τοὺσ λέγων· ἄνδρεσ ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσασ τῷ λαῷ
ἢ τοῖσ ἔθεσι τοῖσ πατρῴοισ, δέσμιοσ ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην
εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν ῥωμαίων, 18 οἵτινεσ ἀνακρίνοντέσ με ἐβού-
λοντό με ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν
ἐν ἐμοί· 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέ-
σασθαι καίσαρα, οὐχ ὡσ τοῦ ἔθνουσ μου ἔχων τι κατηγορεῖν.
20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶσ ἰδεῖν καὶ προσ-
λαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ ἰσδραὴλ τὴν ἅλυσιν
ταύτην περίκειμαι. 21 οἱ δὲ πρὸσ αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖσ οὔτε
γράμματα κατὰ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆσ ἰουδαίασ, οὔτε παρα-
γενόμενόσ τισ τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ
πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ ἀκοῦσαι παρὰ σοῦ ἃ φρονεῖσ· περὶ μὲν
γὰρ τῆσ αἱρέσεωσ ταύτησ γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ
ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸσ αὐτὸν
εἰσ τὴν ξενίαν πλείονεσ, οἷσ ἐξετίθετο διαμαρτυράμενοσ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων αὐτοὺσ περὶ τοῦ ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ
νόμου μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕωσ ἑσπέρασ.

---

15 [c] απαντησιν | ελαβε: [c] -βεν 16 [c] om την 17 λεγων: [c] εγω 18 [c] ανακριναντεσ | [c] om με sec 19 cod κεσαρα 20 εινεκεν: eraso ι (a [c]) repositum ενεκεν 23 διαμαρτυραμενοσ: -νοσ [c] pro -νοι | [c] πειθων τε

15 om οι | απαντησιν 16 om την | καθ αυτον 17 εγω pro λεγων 18 ανακρειναντεσ | om με sec 20 ενεκεν | ισραηλ 21 κατα: περι 22 παρα σου ακουσαι 23 διαμαρτυρομενοσ | πειθων τε

14 ηλθομεν 15 εξηλθον ε. απαντησιν | αχρισ 16 ηλθομεν εισ ρωμην, ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχω, τω δε παυλω επετραπη 17 συγκαλεσ. τον παυλον τουσ | λεγων: εγω post αδελφοι 18 ανακριναντεσ | om με sec 19 κατηγορησαι 20 ενεκεν | ισραηλ 21 ειπον | κατα: περι 22 παρα σου ακου. | εστιν ημιν 23 ηλθον: ηκον | διαμαρτυρομενοσ | πειθων τε | τα περι του | μωσεωσ

24 καὶ οἱ μὲν οὖν ἐπείθοντο τοῖσ λεγομένοισ, οἱ δὲ ἠπίστουν·
25 ἀσύμφωνοί τε ὄντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ ἀπελύοντο, εἰπόντοσ τοῦ
παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ
ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸσ τοὺσ πατέρασ ὑμῶν 26 λέγων· πο-
ρεύθητι πρὸσ τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ
μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐβαρύνθη
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν αὐτῶν βαρέωσ
ἤκουσαν καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδω-
σιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν,
καὶ ἰάσομαι αὐτούσ. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖσ ἔθνεσιν
ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπε-
δέχετο πάντασ τοὺσ εἰσπορευομένουσ πρὸσ αὐτόν, 31 κηρύσσων
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἰησοῦ
μετὰ πάσησ παρρησίασ ἀκωλύτωσ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

---

24 [c] om ουν 25 τε: [c] δε | δια [c] pro περι correxit 26 [c] βλεψητε 27 εβαρυνθη: [c] επαχυνθη | ακουσωσιν: [c] add και τη καρδια συνωσιν 28 [c] om τουτο 30 ενεμεινεν (cod - μιναν sed ipse * suprascripsit ε): [c] εμεινεν 31 ιησου: [c] add χριστου

24 om ουν 25 ασυμφ. δε 27 επαχυνθη | om αυτων pr | ακουσωσιν: add και τη καρδια συνωσιν 28 υμιν εστω 31 ιησου χριστου

24 om ουν 25 ασυμφ. δε | πατερ. ημων 26 λεγον | ειπε 27 επαχυνθη | om αυτων pr | ακουσωσιν: add και τη καρδια συνωσι | ιασωμαι 28 om τουτο 29 sic: και ταυτα αυτου ειποντοσ απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντεσ εν εαυτοισ συζητησιν 30 εμεινε δε ο παυλοσ 31 ιησου χριστου. Nil subscriptum est.

I.

1 Ἰάκωβοσ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλοσ ταῖσ δώ-
δεκα φυλαῖσ ταῖσ ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖσ
περιπέσητε ποικίλοισ, 3 γινώσκοντεσ ὅτι τὸ δοκιμεῖον ὑμῶν τῆσ
πίστεωσ κατεργάζεται ὑπομονήν, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον
ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.
5 εἰ δέ τισ ὑμῶν λείπεται σοφίασ, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντοσ
θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶσ καὶ μὴ ὀνειδίζοντοσ, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.
6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενοσ· ὁ γὰρ διακρινόμε-
νοσ ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσησ ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.
7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ ὅτι λήμψεται παρὰ τοῦ
κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχοσ, ἀκατάστατοσ ἐν πάσαισ ταῖσ ὁδοῖσ
αὐτοῦ. 9 καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸσ ὁ ταπεινὸσ ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ,
10 ὁ δὲ πλούσιοσ ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡσ ἄνθοσ χόρτου
παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιοσ σὺν τῷ καύσωνι καὶ
ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθοσ αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέ-
πεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτωσ καὶ ὁ πλούσιοσ ἐν
ταῖσ πορίαισ αὐτοῦ μαρανθήσεται. 12 μακάριοσ ἀνὴρ ὃσ ὑπο-
μένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμοσ γενόμενοσ λήμψεται τὸν στέφανον
τῆσ ζωῆσ, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶσ
πειραζόμενοσ λεγέτω ὅτι ὑπὸ θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸσ ἀπεί-

---

Deest inscriptio.

Inscriptum est ιακωβου επιστολη 3 δοκιμιον, ** om τησ πιστεωσ 6 μηθεν 7 λημψ. τι 9 om ὁ pr 11 om αυτου post προσωπου | πορειαισ 13 απο θεου

ς ιακωβου καθολικη επιστολη, ς^e ιακ. του αποστολου επιστ. καθολ. 3 δοκιμιον 7 ληψεται τι 11 πορειαισ 12 ληψεται | επηγγειλ. ο κυριοσ 13 απο του θεου

ραστόσ ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸσ οὐδένα. 14 ἕκαστοσ δὲ
πειράζεται ὑπὸ τῆσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἐξελκόμενοσ καὶ δελεαζό-
μενοσ· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ
ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσισ ἀγα-
θὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ
πατρὸσ τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστιν παραλλαγὴ ἢ τροπῆσ
ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶσ ἀπεκύησεν ἡμᾶσ λόγῳ ἀληθείασ, εἰσ
τὸ εἶναι ἡμᾶσ ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. 19 ἴστω,
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶσ ἄνθρωποσ ταχὺσ εἰσ τὸ
ἀκοῦσαι, βραδὺσ εἰσ τὸ λαλῆσαι, βραδὺσ εἰσ ὀργήν· 20 ὀργὴ
γὰρ ἀνδρὸσ δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίασ ἐμ πραΰτητι δέξασθε
τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παρα-
λογιζόμενοι ἑαυτούσ. 23 ὅτι εἴ τισ ἀκροατὴσ λόγου ἐστὶν καὶ
οὐ ποιητήσ, οὗτοσ ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆσ
γενέσεωσ αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπε-
λήλυθεν, καὶ εὐθέωσ ἐπελάθετο ὁποῖοσ ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψασ
εἰσ νόμον τέλειον τὸν τῆσ ἐλευθερίασ καὶ παραμείνασ οὐκ ἀκρο-
ατὴσ ἐπιλησμονῆσ γενόμενοσ ἀλλὰ ποιητὴσ ἔργου, οὗτοσ μα-
κάριοσ ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. 26 εἴ τισ δοκεῖ θρησκὸσ εἶναι,
μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ,
τούτου μάταιοσ ἡ θρησκία. 27 θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντοσ
παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺσ καὶ
χήρασ ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ
κόσμου.

---

17 αποσκιασμα [c] pro αποσκιασματοσ (ut etiam B) reposuit 18 [c] εαυτου 9 ιστω: [c] ιστε 21 εμ: non mutatum 23 κατανοουντι vel potius -ντει [c] ex -ντεσ 26 τουτου [c] pro του (exeunte versu) 27 [c] παρα τω θεω

17 ουκ ενι 18 αποσκιασματοσ nec correctum 19 ιστε pro ιστω 21 εν pro εμ 22 ακροαται μονον 26 χαλινων (χαληνων?) γλωσσ. εαυτου | καρδ. εαυτου | θρη-σκεια 27 θρησκεια | παρα τω θεω

17 ουκ ενι 19 ωστε pro ιστω | om δε 20 ου κατεργαζεται 21 εν πρα. 25 ουτοσ ουκ ακροατ. 26 θρ. ειναι εν υμιν | αλλ απατων 27 παρα τω θεω

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαισ ἔχετε τὴν πίστιν
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῆσ δόξησ. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ
εἰσ συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιοσ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,
εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸσ ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου
ὧδε καλῶσ, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὧδε
ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖσ καὶ ἐγένεσθε
κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν. 5 ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπη-
τοί. οὐχ ὁ θεὸσ ἐξελέξατο τοὺσ πτωχοὺσ τῷ κόσμῳ, πλουσίουσ
ἐν πίστει καὶ κληρονόμουσ τῆσ ἐπαγγελίασ ἧσ ἐπηγγείλατο
τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖσ δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ
οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶσ, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶσ
εἰσ κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ
ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶσ; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ
τὴν γραφήν· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν, καλῶσ
ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχό-
μενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡσ παραβάται. 10 ὅστισ γὰρ ὅλον τὸν νό-
μον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχοσ. 11 ὁ γὰρ
εἰπών· μὴ μοιχεύσεισ, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃσ. εἰ δὲ οὐ μοι-
χεύεισ, φονεύεισ δέ, γέγονασ παραβάτησ νόμου. 12 οὕτωσ λα-
λεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε ὡσ διὰ νόμου ἐλευθερίασ μέλλοντεσ
κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσισ ἀνέλεοσ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεοσ·
κατακαυχᾶται ἔλεοσ κρίσεωσ.

14 Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν,
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελ-

---

2 c εισ την συναγωγην 5 επαγγελιασ: c βασιλιασ 6 c καταδυν. υμων 13 c κα-
ταχαυχατ. δε, sed δε rursus abstersit

3 και επιβλεψητε: επιβλ. δε | στηθι η καθου εκει υπο (** επι) το 4 * om ου
5 ουχ ο θεοσ | τησ βασιλειασ ησ 6 καταδυν. υμων 8 σαυτον 11 μη μοιχευσησ
12 ουτωσ ποι. 14 om το

1 προσωπολημψιαισ 2 εισ την συναγωγ. 3 ειπητε αυτω 4 και ου διεκρ. |
πονηρων; 5 ουχ | τ. πτωχ. του κοσμου τουτου | βασιλειασ pro επαγγελ. 6 κατα-
δυν. υμων 9 προσωποληπτ. 10 τηρησει πταισει 11 μη μοιχευσησ | μοιχευσεισ
φονευσεισ 13 ανιλεωσ | και καταχαυχ. 15 εαν δε

φὸσ ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου
τροφῆσ, [16] εἴπῃ δέ τισ αὐτοῖσ ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερ-
μαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ
σώματοσ, τί τὸ ὄφελοσ; [17] οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ
ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. [18] ἀλλ' ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν ἔχεισ,
κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων,
κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. [19] σὺ πιστεύεισ
ὅτι εἷσ ἐστὶν ὁ θεόσ; καλῶσ ποιεῖσ· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύ-
ουσιν καὶ φρίσσουσιν. [20] θέλεισ δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι
ἡ πίστισ χωρὶσ τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν; [21] ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν
οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκασ ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον; [22] βλέπεισ ὅτι ἡ πίστισ συνεργεῖ τοῖσ ἔργοισ
αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστισ ἐτελειώθη, [23] καὶ ἐπληρώθη
ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλο-
γίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην, καὶ φίλοσ θεοῦ ἐκλήθη. [24] ὁρᾶτε
ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωποσ καὶ οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον.
[25] ὁμοίωσ δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑπο-
δεξαμένη τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; [26] ὥσπερ
γὰρ τὸ σῶμα χωρὶσ πνεύματοσ νεκρόν ἐστιν, οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ
χωρὶσ ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

[1] Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότεσ ὅτι
μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. [2] πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντεσ· εἴ
τισ ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτοσ τέλειοσ ἀνήρ, δυνάμενοσ χαλινα-
γωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. [3] εἰδὲ γὰρ τῶν ἵππων τοὺσ χαλι-
νοὺσ εἰσ τὰ στόματα βάλλομεν εἰσ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺσ ἡμῖν,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. [4] ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλι-

---

16 ειπη [c] pro ειπει reposuit | τισ [c] pro τι correxit 22 [c] συνηργει III, 3 [c] om γαρ

16 τι οφελοσ 19 εισ θεοσ εστιν 20 νεκρα: αργη 22 συνηργει 26 om γαρ III, 2 δυνατοσ 3 om γαρ 4 τα τηλικαυτ.

15 λειπομ. ωσι 17 εργα εχη 18 εκ pro χωρισ | εργων σου | δειξω σοι | πιστιν μου 19 ο θεοσ εισ εστι 22 συνηργει 24 ορατε τοινυν 26 χωρισ των εργ. III, 1 ληψομεθα 2 δυνατοσ 3 ιδου των ιππων | προσ το πειθ.

καῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται
ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντοσ βούλεται.
5 οὕτωσ καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλοσ ἐστὶν καὶ μεγαλαυχεῖ.
ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. 6 ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσ-
μοσ τῆσ ἀδικίασ ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν
καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆσ
γενέσεωσ ἡμῶν καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆσ γεέννησ. 7 πᾶσα γὰρ
φύσισ θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζε-
ται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν
οὐδεὶσ δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον κακόν, με-
στὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ
πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ᾽
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ. 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματοσ ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα· οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτωσ γίνε-
σθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ βρύει τὸ γλυκὺ καὶ
τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ ποιῆσαι
ἢ ἄμπελοσ σῦκα, οὕτωσ οὐδὲ ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ
ἀναστροφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, μὴ κατα-
καυχᾶσθε τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σο-
φία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική, δαιμονιώδησ.
16 ὅπου γὰρ ζῆλοσ καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ καὶ ἀκαταστασία καὶ πᾶν
φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν,
ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικήσ, εὐπειθήσ, μεστὴ ἐλέουσ καὶ καρπῶν

---

6 [c] και η γλωσσα πυρ | post αδικιασ [c] adscripsit ημ, sed abstersit rursus antequam quod scribere volebat absolveret | [c] η σπιλ. pro και σπιλ. 14 [c] κατα τησ αληθ. 15 [c] ανωθεν pro ανοθεν

6 και η γλωσσ. πυρ | *καθισται | η σπιλουσα pro και σπιλ. | om ημων 8 δαμασαι δυναται 12 om ουτωσ | ουτε 14 εν τη καρδια | κατακαυχ. και ψευδ. κατα τησ αληθειασ 16 om και post εκει

4 σκληρων ανεμων | οπου αν et βουληται 5 ολιγον πυρ 6 και η γλωσσ. πυρ | αδικιασ· ουτωσ η γλωσσ. | η σπιλουσα pro και σπιλ. | om ημων 8 δυναται ανθρωπ. δαμασαι | ακατασχετον 9 ευλογ. τον θεον 12 ουτωσ ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ ποιησ. υδ. 14 εν τη καρδια | κατακαυχ. κ. ψευδ. κατα τησ αληθειασ 15 αλλ 16 om και post εκει

ἀγαθῶν, ἀδιάκριτοσ, ἀνυπόκριτοσ. [18] καρπὸσ δὲ ὁ δικαιοσύνησ
ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖσ ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

[1] Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖσ μέλεσιν ὑμῶν;
[2] ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ-
νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶσ· [3] αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶσ
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖσ ἡδοναῖσ ὑμῶν καταδαπανήσητε. [4] μοιχα-
λίδεσ, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου τούτου ἔχθρα ἐστὶν
τῷ θεῷ; ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλοσ εἶναι τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ
καθίσταται. [5] ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶσ ἡ γραφὴ λέγει; πρὸσ φθόνον
ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, [6] μείζονα δὲ δίδωσιν
χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ
δὲ δίδωσιν χάριν. [7] ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ
διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν· [8] ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγ-
γιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρασ ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρ-
δίασ δίψυχοι. [9] ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ
γέλωσ ὑμῶν εἰσ πένθοσ μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰσ κατή-
φειαν. [10] ταπεινώθητε οὖν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶσ.
[11] μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ
ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεισ, οὐκ εἶ ποιητὴσ νόμου ἀλλὰ κριτήσ. [12] εἷσ

---

18 ὁ: erasum (a[c]) IV, 3 [c] δαπανησητε 4 μοιχαλιδεσ (cod -λειδεσ): [c] praem μοιχοι και | εαν: [c] οσ αν | βουληθη: [c] -θησ scripserat (antequam οσ αν correxisset?), sed σ rursus abstersit | εχθρα sec: [c] εχθροσ

18 om ὁ IV, 2 om και post πολεμειτε 3 δαπανησετε 4 om τουτου | εχθρα του θεου εστιν | οσ εαν ουν | εχθροσ τ. θε. καθ. 8 εγγισει 9 και κλαυσατε | μετατραπητω 10 om ουν

17 και ανυποκρ. 18 δε τησ δικαιοσυνησ IV, 1 om ποθεν sec 2 πολεμ. ουκ εχ. δε 3 δαπανησητε 4 μοιχοι και μοιχαλιδ. | om τουτου | εχθρα του θεου εστιν | οσ αν ουν | εχθροσ τ. θε. καθ. 5 λεγει· προσ et ημιν; | κατωκησεν 7 om δε 9 και κλαυσατε 10 om ουν | ενωπ. του κυρ. 11 και κρινων pro η κρ.

ἐστὶν ὁ νομοθέτησ καὶ κριτήσ, ὁ δυνάμενοσ σῶσαι καὶ ἀπολέ-
σαι· σὺ δὲ τίσ εἶ ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντεσ· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰσ
τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτόν, καὶ ἐμπορευ-
σόμεθα καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινεσ οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆσ αὔριον,
ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν ἡ πρὸσ ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανι-
ζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶσ· ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ καὶ ζή-
σομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ κατακαυχᾶσθε
ἐν ταῖσ ἀλαζονίαισ ὑμῶν· ἅπασα καύχησισ τοιαύτη πονηρά
ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐ-
τῷ ἐστίν.

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντεσ ἐπὶ ταῖσ τα-
λαιπωρίαισ ὑμῶν ταῖσ ἐπερχομέναισ ὑμῖν. 2 ὁ πλοῦτοσ ὑμῶν
σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸσ
ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυροσ κατίωται, καὶ ὁ ἰὸσ αὐτῶν εἰσ μαρτύριον
ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰσ σάρκασ ὑμῶν ὡσ πῦρ. ἐθησαυρί-
σατε ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸσ τῶν ἐργατῶν τῶν
ἀμησάντων τὰσ χώρασ ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένοσ ἀφ᾽ ὑμῶν κρά-
ζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰσ τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ
εἰσεληλύθασιν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐσπαταλήσατε,
ἐθρέψατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆσ. 6 κατεδικάσατε,
ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕωσ τῆσ παρουσίασ τοῦ

---

14 ᶜ ποια γαρ V, 3 φαγεται: ᶜ φαγετε pro φαινετε reposuit | ᶜ post σαρκασ υμων add ο ιοσ 5 ᶜ ωσ εν

12 om ὁ ante νομοθ. 13 ποιησομεν 14 om το | ποια ζωη υμων ατμεισ γαρ εστε προσ ολιγ. 15 θελη 16 καυχασθε | αλαζονειαισ | πασα V, 1 om υμιν 4 **απεστερημενοσ | εισεληλυθαν

12 om και κριτησ | συ τισ ει οσ κρινεισ τον ετερον 13 ς σημερ. και αυρ. | ς πορευσωμεθα, item εμπορευσωμεθα et κερδησωμεν | ενιαυτον ενα 14 ποια γαρ η ζω. υμων; ατμισ γαρ εστιν η προσ | επειτα δε αφανιζ. 15 ζησωμεν | ς ποιησωμεν 16 καυχασθε | αλαζονειαισ | πασα V, 1 om υμιν 4 απεστερημενοσ 5 ωσ εν ημερα

κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸσ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ γῆσ,
μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕωσ ἂν λάβῃ καρπὸν τὸν πρόϊμον καὶ
ὄψιμον. 8 μακροθυμήσατε οὖν καὶ ὑμεῖσ, στηρίξατε τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε
κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴσ πρὸ τῶν
θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆσ καλο-
καγαθίασ καὶ τῆσ μακροθυμίασ τοὺσ προφήτασ, οἳ ἐλάλησαν
ἐν ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺσ ὑπομείναντασ· τὴν
ὑπομονὴν ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλοσ κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύ-
σπλαγχνόσ ἐστιν ὁ κύριοσ καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων οὖν, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν
οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὁ λόγοσ
ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τισ ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τισ, ψαλ-
λέτω. 14 ἀσθενεῖ τισ ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺσ πρεσβυτέρουσ
τῆσ ἐκκλησίασ καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντεσ
αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆσ πί-
στεωσ σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριοσ· κἂν
ἁμαρτίασ ᾖ πεποιηκώσ, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν
ἀλλήλοισ τὰσ ἁμαρτίασ καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπωσ ἰα-
θῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησισ δικαίου ἐνεργουμένη. 17 ἠλίασ ἄνθρω-
ποσ ἦν ὁμοιοπαθὴσ ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ
βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐνιαυτοὺσ τρεῖσ καὶ μῆνασ
ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸσ ἔδωκεν τὸν ὑετὸν
καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆσ. 19 ἀδελφοί μου, ἐάν

---

7 [c] om τον 10 [c] post μακροθυμ. add εχεται 12 [c] δε pro ουν | [c] om ο λογοσ 14 επ αυτον [c] pro ε. αυτουσ correxit

7 εωσ λαβη | om καρπον τον | **πρωϊμον 8 om ουν 9 αδελφοι κατ αλληλων 10 om μου | κακοπαθειασ pro καλοκαγαθ. | εν τω ονοματι 11 **ιδετε | εστι κυριοσ 12 πρ. παντ. δε | om ο λογοσ 14 om αυτον post αλειψ. | om του κυριου 16 προσευχεσθε 17 ηλειασ 18 ο ουρ. υετον εδωκεν

7 λαβη υετον πρωϊμον 8 om ουν 9 κατ αλληλ. | κατακριθητε | om ὁ 10 τησ κακοπαθειασ αδελφοι μου | ελαλησαν τω ονοματι 11 υπομενοντασ 12 προ παντ. δε | om ο λογοσ | εισ υποκρισιν 16 om ουν | τα παραπτωματα 18 υετον εδωκε 19 om μου

τισ ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆσ ὁδοῦ τῆσ ἀληθείασ καὶ ἐπιστρέψῃ
τισ αὐτόν, 20 γιγνωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρτωλὸν ἐκ πλά-
νησ ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει
πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ

---

19 om τησ οδου 20 γεινωσκετε | ψυχην εκ θανατ. αυτου. Subscriptum est ιακωβου sine επιστ.

19 om τησ οδου 20 γινωσκετω | om αυτου post ψυχην. ς^e nil subscriptum habet; ς ιακωβου επιστολη εγραφη εν στιχοισ σμβʹ. (Versuum numerum ς [non item ς^e] etiam ad finem reliquorum librorum adnotat exceptis Matth. Ioh. Act. 2. Petr. et Apocalypsi.)

ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α.

I.

1 Πέτροσ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ καὶ παρε-
πιδήμοισ διασπορᾶσ πόντου, γαλατείασ, καππαδοκείασ καὶ
βιθυνίασ, 2 κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸσ ἐν ἁγιασμῷ πνεύμα-
τοσ, εἰσ ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματοσ ἰησοῦ χριστοῦ. χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεοσ ἀναγεννήσασ ἡμᾶσ εἰσ ἐλ-
πίδα ζῶσαν διὰ ἀναστάσεωσ ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰσ
κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμάραντον καὶ ἀμίαντον, τετηρη-
μένην ἐν οὐρανῷ εἰσ ὑμᾶσ 5 τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμέ-
νουσ διὰ πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν
καιρῷ ἐσχάτῳ. 6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπη-
θέντασ ἐν ποικίλοισ πειρασμοῖσ, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ
πίστεωσ πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ
δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀπο-
καλύψει ἰησοῦ χριστοῦ, 8 ὃν οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν ἄρτι
μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ
δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν

---

1 καππαδοκειασ: [c] add ασιασ 4 τετηρημενην [c] pro -νον 5 ετοιμην [c] pro ετοιμωσ 6 δεον: [c] add εστιν | λυπηθεντασ: [c] -ντεσ

Inscriptum est πετρου α omisso επιστ. 1 om και post εκλεκτ. | γαλατιασ | καππαδοκιασ ασιασ | * om και βιθυ. 3 δι αναστ. 4 κ. αμιαντ. κ. αμαραντ. | ουρανοισ 6 λυπηθεντεσ 7 χρυσου 8 * ουχ | αγαλλιατε 9 om υμων

ς[e] πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη, ς πετρου καθολικ. επιστ. πρωτη 1 om και post εκλ. | γαλατιασ καππαδοκιασ ασιασ κ. βιθ. 3 ς[e] αναγενν. υμασ | δι αναστ. 4 κ. αμιαντ. κ. αμαρ. | ουρανοισ | εισ ημασ 6 ει δεον εστι λυπηθεντεσ 7 πολυ τιμιωτερον | κ. τιμ. κ. δοξ. 8 ειδοτεσ

ψυχῶν. 10 περὶ ἧσ σωτηρίασ ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προ-
φῆται οἱ περὶ τῆσ εἰσ ὑμᾶσ χάριτοσ προφητεύσαντεσ, 11 ἐραυ-
νῶντεσ εἰσ τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖσ πνεῦμα
χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰσ χριστὸν παθήματα καὶ τὰσ
μετὰ ταῦτα δόξασ, 12 οἶσ ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖσ ὑμῖν δὲ
διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμέ-
νων ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ᾽ οὐρανοῦ, εἰσ ἃ
ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰσ ὀσφύασ τῆσ διανοίασ ὑμῶν, νήφον-
τεσ, τελείωσ ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀπο-
καλύψει ἰησοῦ χριστοῦ. 14 ὡσ τέκνα ὑπακοῆσ, μὴ συσχηματι-
ζόμενοι ταῖσ πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαισ, 15 ἀλλὰ
κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶσ ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀνα-
στροφῇ γενήθητε· 16 διὸ γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ
ἅγιοσ· 17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτωσ κρί-
νοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆσ παροικίασ ὑμῶν
χρόνον ἀναστρεφόμενοι, 18 εἰδότεσ ὅτι οὐ φθαρτοῖσ, ἀργυρίῳ ἢ
χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆσ ματαίασ ὑμῶν ἀναστροφῆσ πατρο-
παραδότου, 19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡσ ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπί-
λου χριστοῦ, 20 ἀνεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆσ κόσμου,
φανερωθέντοσ δὲ ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου δι᾽ ὑμᾶσ 21 τοὺσ δι᾽
αὐτοῦ πιστεύοντασ εἰσ θεὸν τὸν ἐγείροντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ
δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰσ
θεόν, 22 τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν ἡγνικότεσ ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆσ ἀληθείασ
εἰσ φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον. ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ ἀλλήλουσ
ἀγαπήσατε ἐκτενῶσ, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶσ φθαρτῆσ

---

17 [c] αναστραφητε 18 φθαρτοισ αργυριω [c] pro φθαρτου αργυριου reposuit 20 [c] προεγνωσμενου | [c] των χρονων 21 [c] εγειραντα 22 [c] εκ καρδ. αληθινησ | σπορασ: cod (ut AC) φθορασ nec correctum

10 ** εξηρευνησαν 11 ** ερευνωντεσ | om χριστου 12 om εν 13 * νεφοντεσ 14 συσχηματιζομεναι (sic) 16 διοτι γεγραπτ. οτι αγ. εσ. οτι 17 αναστραφητε 20 προεγνωσμ. | των χρονων 21 πιστουσ | εγειραντα 22 om καθαρασ

10 εξηρευνησαν 11 ερευνωντεσ 12 ημιν δε διηκ. 16 διοτι γεγραπτ. | αγιοι γενεσθε οτι εγω αγ. ειμι 17 απροσωποληπτωσ | αναστραφητε 20 προεγνωσμενου | εσχατων των χρονων 21 εγειραντα 22 αληθειασ: add δια πνευματοσ

ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντοσ θεοῦ καὶ μένοντοσ. [24] διότι
πᾶσα σὰρξ ὡσεὶ χόρτοσ, καὶ πᾶσα ἡ δόξα αὐτοῦ ὡσ ἄνθοσ
χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτοσ καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν, [25] τὸ δὲ ῥῆμα
κυρίου μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγ-
γελισθὲν εἰσ ὑμᾶσ.

II.

[1] Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο-
κρίσεισ καὶ φθόνουσ καὶ πᾶσαν καταλαλιάν, [2] ὡσ ἀρτιγέννητα
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰσ σωτηρίαν, [3] εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸσ ὁ κύριοσ. [4] πρὸσ
ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
μασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, [5] καὶ αὐτοὶ ὡσ λίθοι
ζῶντεσ ἐποικοδομεῖσθε, οἶκοσ πνεύματοσ, εἰσ ἱεράτευμα ἅγιον,
ἀνενέγκαι θυσίασ εὐπροσδέκτουσ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, [6] διότι
περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον
ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτὸν οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
[7] ἡμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖσ πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπε-
δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ
καὶ λίθοσ προσκόμματοσ καὶ πέτρα σκανδάλου, [8] οἳ προσκό-
πτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντεσ, εἰσ ὃ καὶ ἐτέθησαν. [9] ὑμεῖσ δὲ
γένοσ ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνοσ ἅγιον, λαὸσ εἰσ
περιποίησιν, ὅπωσ τὰσ ἀρετὰσ ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότουσ

---

24 [c] om ωσει | [c] πασα δοξα αυτησ II, 1 [*] υποχρισισ: [c] notaverat ν super σ extremo (unde fieret υποχρισιν) sed eo rursus absterso correxit -σεισ | [c] πασασ καταλαλιασ 3 [c] ειπερ εγ. 5 λιθοι ζωντεσ [c] pro λιθοσ οντεσ reposuit | [c] πνευματιχοσ | εισ: [*] ἵσ, quod [c] punctis notaverat sed iis rursus abstersis εισ correxit | ανενεγχαι [c] pro -χασ | [c] τω θεω 6 [c] επ αυτω 7 ημιν: [c] (et iam [a] vel ipse [*] super η notavit υ) υμιν | [c] λιθοσ ον απεδ. | cod πετραν 8 [c] οι χαι προσχ.

24 ωσ χορτοσ | πασα δοξα αυτησ II, 1 υποχρισιν | φονουσ pro φθονουσ | πασασ καταλαλιασ 4 υπ ανθρ. 5 οιχοδομεισθε | οιχ. πνευματιχοσ | ανενεγχ. πνευματιχασ θυσιασ 6 σειων | εχλεχτ. αχρογων. | επ αυτω 7 υμιν ουν | λιθοσ ον απεδ. 8 απιστουντεσ

23 μενοντοσ εισ τον αιωνα 24 ωσ χορτοσ | πασα δοξα ανθρωπου | χαι το ανθ. αυτου II, 1 πασασ καταλαλιασ 2 om εισ σωτηριαν 3 ειπερ εγευσ. 5 οιχοδομεισθε | οιχ. πνευματιχοσ | om εισ | πνευματιχασ θυσιασ εύπρ. τω θεω 6 διο χαι περ. εν τη γραφ. | επ αυτω 7 υμιν ουν | απειθουσι δε

ὑμᾶσ καλέσαντοσ εἰσ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶσ· 10 οἵ ποτε ου
λαόσ, νῦν δὲ λαὸσ θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντεσ.
11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡσ παροίκουσ καὶ παρεπιδήμουσ
ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινεσ στρατεύονται κατὰ
τῆσ ψυχῆσ, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν ἔχοντεσ κα-
λήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν
ἔργων ἐποπτεύοντεσ δοξάσουσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆσ.
13 ὑποτάγητε πάσῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡσ ὑπερ-
έχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι' αὐτοῦ πεμπομένοισ εἰσ ἐκδίκησιν
κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῖν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων
ἀγνωσίαν· 16 ὡσ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡσ ἐπικάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ
κακίασ τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡσ θεοῦ δοῦλοι. 17 πάντασ τιμή-
σατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασι-
λέα τιμᾶτε. 18 οἱ οἰκέται, ἐν παντὶ φόβῳ ὑποτασσόμενοι τοῖσ
δεσπόταισ ὑμῶν, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ
καὶ τοῖσ σκολιοῖσ. 19 τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ
ὑποφέρει τισ λύπασ πάσχων ἀδίκωσ. 20 ποῖον γὰρ κλέοσ εἰ
ἁμαρτάνοντεσ καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθο-
ποιοῦντεσ καὶ πάσχοντεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ.
21 εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ ὁ χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ
ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε
τοῖσ ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃσ ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ ηὑρέθη
δόλοσ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃσ λοιδορούμενοσ οὐκ ἐλοιδόρει,
πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίωσ· 24 ὃσ
τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν αὐτὸσ ἀνήνεγκεν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ

---

12 υμων: cod υμιν | δοξασουσιν: * δοξασουτρεμουσιν duplici scriptura in unum conflata, c δοξασωσιν 13 παση: c add ανθρωπινη 15 c φιμουν 17 παντασ: cod παντεσ 20 c κολαζομενοι υπομενετε 23 c αντελοιδορει 24 c ανηνεγκεν εν τω

12 om εχοντεσ | δοξασωσι 13 παση ανθρωπινη κτι. 15 φειμουν 18 υποτασσ. εν πα. φοβ. | om υμων 20 τουτο γαρ χαρ. bent 21 οτι και χριστ. επαθεν 22 ευρεθη 23 αντελοιδορει 24 αμαρτ. υμων | εν τω σωμ.

12 εποπτευσαντεσ δοξασωσι 13 υποταγ. ουν πασ. ανθρωπινη 14 εισ εκδικ. μεν 15 φιμουν 16 δουλοι θεου 18 υποτασσ. εν πα. φο. | om υμων 21 οτι και χριστ. επαθεν | ϛ υπ. ημων ημιν 22 ευρεθη 23 αντελοιδορει 24 εν τω σωματι

ξύλον, ἵνα ταῖσ ἁμαρτίαισ ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσω-
μεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. [25] ἦτε γὰρ ὡσ πρόβατα πλα-
νώμενοι, ἀλλʼ ἐπιστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον
τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III.

[1] Ὁμοίωσ γυναῖκεσ ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν,
ἵνα καὶ εἴ τινεσ ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆσ τῶν γυναικῶν
ἀναστροφῆσ ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, [2] ἐποπτεύοντεσ τὴν ἐν
φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. [3] ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆσ
τριχῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύσεωσ ἱματίων κόσμοσ,
[4] ἀλλʼ ὁ κρυπτὸσ τῆσ καρδίασ ἄνθρωποσ ἐν ἀφθάρτῳ τοῦ πρα-
έωσ ἡσυχίου πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελέσ.
[5] οὕτωσ γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκεσ ἐκόσμουν ἑαυτάσ, αἱ
ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεόν, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν,
[6] ὡσ σάρρα ὑπήκουσεν τῷ ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ
ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν
πτόησιν. [7] οἱ ἄνδρεσ ὁμοίωσ, συνομιλοῦντεσ ὡσ ἀσθενεστέρῳ
σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντεσ τιμὴν ὡσ καὶ συνκληρονό-
μοισ ποικίλησ χάριτοσ ζωῆσ, εἰσ τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰσ προσ-
ευχὰσ ὑμῶν.

[8] Τὸ δὲ τέλοσ πάντεσ ὁμόφρονεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι,
εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονεσ, [9] μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀντὶ κα-
κοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίασ, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντεσ, ὅτι
εἰσ τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. [10] ὁ γὰρ θέλων

---

24 [c] om αυτου post μωλ. 25 επιστραφητε: non mutatum III, 1 [c] αι γυναιχεσ 2 [c] εποπτευσαντεσ 4 [c] εν τω αφθ. | [c] πρα. και ησυχ. 7 συνομιλουντεσ: [c] συνοικουντεσ κατα γνωσιν | συνκληρονομοισ [c] pro -μουσ reposuit

24 om αυτου post μωλωπι 25 om ητε γαρ | αλλα επεστραφητε III, 1 om και 2 εποπτευσαντεσ 3 ουχ 4 εν τω αφθ. | ησυχ. και πρα. 5 αι ελπιζ. εισ θεον εκοσμ. εαυτ. 6 υπηκουεν 7 om οι | ομοι. συνοικουντεσ κατα γνωσιν ωσ | om ποικιλησ | εγκοπτεσθ. | ταισ προσευχαισ

25 πλανωμενα | επεστραφητε III, 1 αι γυναικεσ | κερδηθησωνται 2 εποπτευσαντεσ 3 ουχ 4 εν τω αφθ. πραεοσ και ησυχ. 5 αι ελπιζ. επι τ. θε. εκοσμ. εαυτ. 7 συνοικουντεσ κατα γνωσιν ωσ ασθεν. | συγκληρονομοι | om ποικιλησ | εκκοπτεσθ. 8 φιλοφρονεσ pro ταπεινοφρ. 9 οτι: ειδοτεσ οτι

ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρασ ἀγαθὰσ παυσάτω τὴν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· [11] ἐκκλι-
νάτω ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ
διωξάτω αὐτήν, [12] ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίουσ καὶ ὦτα
αὐτοῦ εἰσ δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντασ
κακά. [13] καὶ τίσ ὁ κακώσων ὑμᾶσ, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ
γένησθε; [14] ἀλλὰ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοί
ἐστε. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, [15] κύ-
ριον δὲ τὸν χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, ἕτοιμοι
ἀεὶ πρὸσ ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶσ λόγον περὶ τῆσ ἐν
ὑμῖν ἐλπίδοσ, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητοσ καὶ φόβου, [16] συνείδησιν
ἔχοντεσ ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν
καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντεσ ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν εἰσ χριστὸν
ἀναστροφήν. [17] κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντασ, εἰ θέλοι τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντασ. [18] ὅτι χριστὸσ ἅπαξ περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν, δίκαιοσ ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα
προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶσ μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶσ δὲ πνεύ-
ματι· [19] ἐν ᾧ καὶ τοῖσ ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶσ ἐκήρυξεν,
[20] ἀπειθήσασίν ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν
ἡμέραισ νῶε κατασκευαζομένησ κιβωτοῦ, εἰσ ἣν ὀλίγοι, τουτ-
τέστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατοσ. [21] καὶ ὑμᾶσ νῦν
ἀντίτυπον σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸσ ἀπόθεσισ ῥύπου, ἀλλὰ
συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ ἐπερώτημα εἰσ θεὸν δι' ἀναστάσεωσ ἰησοῦ
χριστοῦ, [22] ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶσ εἰσ οὐρανόν, ὑπο-
ταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

---

13 γενησθε (cod -σθαι) [c]pro γενεσθαι reposuit 14 αλλα ει: [c]ει δε 15 [c]απαιτουντι 16 [c]εν χριστω 17 η [c] pro ει correxit 18 [c]om των | [c]ινα ημασ πρ. 20 η et μακροθυμια: cod την, unde rasis τ et ν correctum est η, et μακροθυμιαν, quod fugit correctorem 21 [c]ο και υμασ 22 [c]του θεου

10 om αυτου 11 εκκλ. δε 13 ει του αγ. ζη. γενοισθε 14 αλλ ει | om εστε, om μηδ. ταραχθ. 16 εν ω καταλαλεισθε καταισχ. | εν χριστω 18 οτι και χρ. απ. περι αμαρτιων επαθεν | ινα υμασ πρ. | om τω θεω 21 ο και υμασ αντιτ. νυν

10 χειλη αυτου 11 ς om (ex errore) αγαθον ζητησατω 12 οι οφθαλμοι 13 μιμηται pro ζηλωται 14 αλλ ει | om εστε 15 θεον pro χριστον | ετοιμοι δε αει | om αλλα 16 καταλαλωσιν | εν χριστω 17 θελει 18 οτι και | om των | om υπερ ημων | επαθεν pro απεθ. | ινα ημασ | τω πνευματι 20 απαξ εξεδεχετο (e coniectura?) | ολιγαι 21 ς ο και, ς[e] ω και | ημασ αντιτυπ. νυν 22 του θεου

IV.

1 Χριστοῦ οὖν ἀποθανόντοσ ὑπὲρ ὑμῶν σαρκὶ καὶ ὑμεῖσ τὴν
αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρ-
τίασ, 2 εἰσ τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαισ ἀλλὰ θελήματι θεοῦ
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 ἀρκετὸσ γὰρ ὑμῖν ὁ
παρεληλυθὼσ χρόνοσ τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι,
πορευομένουσ ἐν ἀσελγείαισ, ἐπιθυμίαισ, οἰνοφλυγίαισ, κώμοισ,
πότοισ καὶ ἀθεμίτοισ εἰδωλολατρείαισ, 4 ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ
συντρεχόντων ὑμῶν εἰσ τὴν αὐτὴν τῆσ ἀσωτίασ ἀνάχυσιν καὶ
βλασφημοῦσιν, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμωσ ἔχοντι κρῖναι
ζῶντασ καὶ νεκρούσ. 6 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖσ εὐηγγελίσθη,
ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπουσ σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν
πνεύματι. 7 πάντων δὲ τὸ τέλοσ ἤγγικεν· σωφρονήσατε οὖν, νή-
ψατε εἰσ προσευχάσ, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην
ἐκτενῆ ἔχοντεσ, ὅτι ἀγάπη καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν, 9 φιλό-
ξενοι εἰσ ἀλλήλουσ ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστοσ καθὼσ ἔλαβεν
χάρισμα, εἰσ ἑαυτοὺσ αὐτὸ διακονοῦντεσ ὡσ καλοὶ οἰκονόμοι
ποικίλησ χάριτοσ θεοῦ· 11 εἴ τισ λαλεῖ, ὡσ λόγια θεοῦ· εἴ τισ
διακονεῖ, ὡσ ἐξ ἰσχύοσ ἧσ χορηγεῖ ὁ θεόσ, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξά-
ζηται ὁ θεὸσ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ
εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸσ πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡσ ξένου ὑμῖν συμβαίνοντοσ, 13 ἀλλὰ
καθὸ κοινωνεῖτε τοῖσ τοῦ χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆσ δόξησ αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ

---

1 [c] παθοντοσ υπερ ημων | [c] αμαρτιαισ 2 ανθρωπων [c] pro -πον correxit | θεου [c] ex ανθρωπου 3 [c] om υμιν | παρεληλυθωσ [c] pro -θοσ | οινοφλυγιαισ [c] pro -φρυγιαισ 4 [c] βλασφημαυντεσ pro και βλασφημουσιν 5 οι αποδωσουσιν λογον suppl [c]; τω quod sequitur ipse * ex οι videtur fecisse 6 [c] ζησωσι 7 [c] και νηψατε

1 παθοντοσ pro αποθαν. | om υπερ υμων | αμαρτιαισ 3 om υμιν | πεπορευμενουσ 4 * βλασφημουνται, ** -ντεσ pro και βλασφημουσιν 5 χρεινοντι pro εχ. χρ. 7 και νηψατε 8 καλυπτει 13 om του [bent?]

1 παθοντοσ υπερ ημων | ο παθ. εν σαρκι 3 ημιν | χρον. του βιού το θελημα τ. εθν. κατεργασασθαι πεπορευμενουσ 4 βλασφημουντεσ pro και βλασφημουσιν 7 και νηψατε εισ τασ πρ. 8 προ πα. δε | ς[e] η αγαπη 9 γογγυσμων 13 ς[e] καθωσ

ὀνειδίζεσθε ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆσ δόξησ καὶ
τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἀνα-
παύεται. 15 μὴ γάρ τισ ὑμῶν πασχέτω ὠσ φονεὺσ ἢ κλέπτησ ἢ
κακοποιὸσ ἢ ὠσ ἀλλοτριεπίσκοποσ· 16 εἰ δὲ ὠσ χρηστιανόσ, μτ
αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι
καιρὸσ τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ
πρῶτον ἀφ᾽ ὑμῶν, τί τὸ τέλοσ τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ
εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιοσ μόλισ σώζεται, ὁ ἀσεβὴσ καὶ ὁ
ἁμαρτωλὸσ ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντεσ κατὰ τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰσ ψυχὰσ
αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

1 Πρεσβυτέρουσ οὖν τοὺσ ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύ-
τεροσ καὶ μάρτυσ τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆσ μελ-
λούσησ ἀποκαλύπτεσθαι δόξησ κοινωνόσ· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν
ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶσ ἀλλὰ ἑκουσίωσ κατὰ
θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶσ ἀλλὰ προθύμωσ, 3 μηδ᾽ ὠσ κατακυρι-
εύοντεσ τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ
φανερωθέντοσ τοῦ ἀρχιποίμενοσ κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆσ
δόξησ στέφανον. 5 ὁμοίωσ δὲ νεώτεροι ὑποτάγητε τοῖσ πρεσβυ-
τέροισ· πάντεσ δὲ ἀλλήλοισ τὴν ταπεινοφροσύνην ἐνκομβώσασθε,
ὅτι ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν
χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ,

---

14 [c] εν ονοματι | [c] om αυτου post δυναμεωσ | [c] επαναπεπαυται 16 χρηστιανοσ: altera parte litterae η rasa correctum est χριστ. 17 [c] αφ ημων | cod τω λογω τ. θε. ευαγγ., sed λογω ipse * punctis notavit V, 1 sub ο in ουν vestigium inceptae litterae τ cernitur 2 υμιν ποιμνιον [c] correxit pro υμ(exciderunt litterae ινποιμ)νιον | μη αναγκαστωσ: [c] praem επισκοπουντεσ 5 [c] om δε

14 εν ονοματι | om και τησ δυναμ. αυτου 16 * χρειστιανοσ (** χριστ.) 17 ο καιροσ | απο ημων 18 * ο δε ασεβησ | και αμαρτωλ. 19 om αυτων V, 1 om τουσ | συμπρεσβ. 2 om κατα θεον 3 om totum versum 5 om δε et τοισ | εγκομβ. | οτι θεοσ 6 χειρα

14 εν ονοματι | om και τησ δυν. αυτ. | αναπαυεται: add κατα μεν αυτουσ βλασφημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται 15 αλλοτριοεπισκοποσ 16 χριστιανοσ | εν τω μερει τουτω 17 ο καιροσ | αφ ημων 18 και αμαρτωλ. 19 ωσ πιστω | ψυχ. εαυτων V, 1 om ουν | συμπρεσβυτ. 2 επισκοπουντεσ μη αναγκ. αλλ | om κατα θεον 5 om δε | om τοισ | αλληλοισ: add υποτασσομενοι | εγκομβ. 6 χειρα

ἵνα ὑμᾶσ ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρί-
ψαντεσ ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ἡμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικοσ ὑμῶν διάβολοσ ὡσ
λέων ὠρυόμενοσ περιπατεῖ, ζητῶν τινὰ καταπῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε
στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότεσ τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ
κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸσ πάσησ χάρι-
τοσ, ὁ καλέσασ ὑμᾶσ εἰσ τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ,
ὀλίγον παθόντασ αὐτὸσ καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμε-
λιώσει. 11 αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων, ἀμήν.
12 Διὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡσ λογίζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν καὶ ταύτην
εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰσ ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶσ
ἡ ἐν βαβυλῶνι ἐκκλησία συνεκλεκτὴ καὶ μάρκοσ ὁ υἱόσ μου.
14 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἀγάπησ. εἰρήνη ὑμῖν πᾶ-
σιν τοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ
Α

---

7 [c] περι υμων 8 [c] οτι ο αντιδικ. | [c] καταπιειν 12 [c] om και ante ταυτην •

7 ** επιρριψ. | περι υμων 8 ζητων καταπιειν 10 εν τω χριστω | om θεμελιωσει 11 om η δοξα και | om των αιωνων 12 σιλβανου | om και ante ταυτην 13 om εκκλησια 14 om ιησου αμην

7 επιρριψαντεσ | περι υμων 8 οτι ο αντιδ. | τινα καταπιη 9 εν κοσμω 10 ημασ | εν χριστ. ιησου | καταρτισαι υμασ στηριξαι σθενωσαι θεμελιωσαι 12 om και ante ταυτην | εστηκατε 13 om εκκλησια. ϛ (ϛ[e] nil) haec subscripta habet: πετρου επιστολη καθολικη πρωτη εγραφη εν στιχοισ σλϛ'.

ΠΕΤΡΟΥ

Β.

Ι.

1 Συμεὼν πέτροσ δοῦλοσ καὶ ἀπόστολοσ ἰησοῦ χριστοῦ τοῖσ
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν εἰσ δικαιοσύνην τοῦ κυρίου ἡμῶν
καὶ σωτῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ.
2 Χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ
καὶ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. 3 ὡσ τὰ πάντα ἡμῖν τῆσ
θείασ δυνάμεωσ αὐτοῦ τὰ πρὸσ τὸν θεὸν καὶ ζωὴν καὶ εὐσέβειαν
δεδωρημένησ διὰ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ καλέσαντοσ ἡμᾶσ ἰδίᾳ
δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλ-
ματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείασ φύσεωσ κοινω-
νοί, ἀποφυγόντεσ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιθυμίαν φθορᾶσ. 5 καὶ
αὐτὸ δὲ τοῦτο σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντεσ ἐπιχορηγήσατε
ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, 6 ἐν
δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομο-
νήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν
φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ
ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺσ οὐδὲ ἀκάρπουσ
καθίστησιν εἰσ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν·
9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλόσ ἐστιν, μυωπάζων, λήθην
λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ

---

3 [c] om τον θεον και 5 επιχορηγησατε: επι ipse * (ut videtur) suppl

1 σιμων | εν δικαιοσυνη τ. θεου ημ. 2 om χριστου 3 om τα | om τον θεον και | ιδια etc: δια δοξησ κ. αρετησ 4 τιμ. κ. μεγιστ. ημιν | θει. κοιν. φυσ. αποφ. τησ εν τ. κοσμ. εν επιθυμια 5 αυτ. τουτ. δε 9 αμαρτιων

ς επιστολη πετρου καθολικη δευτερα, ς[e] πετρου του αποστολου επιστ. καθολ. δευτ. 1 εν δικαιοσυνη τ. θεου ημ. | σωτηροσ: ς[e] add ημων 2 om χριστου 3 om τα | om τον θεον και | ιδια etc: δια δοξησ κ. αρετησ 4 τα μεγιστ. ημιν κ. τιμ. | θει. κοινων. φυσ. | τησ εν κοσμω εν επιθυμια φθ. 5 κ. αυτ. τουτ. δε 9 αμαρτιων

μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων βε-
βαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθε· ταῦτα γὰρ ποι-
οῦντεσ οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. [11] οὕτωσ γὰρ πλουσίωσ ἐπιχορη-
γηθήσεται ὑμῖν εἴσοδοσ εἰσ τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου
ἡμῶν καὶ σωτῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ.

[12] Διὸ μελλήσω ἀεὶ περὶ τούτων ὑπομιμνήσκειν ὑμᾶσ, καί-
περ εἰδότασ καὶ ἐστηριγμένουσ ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. [13] δί-
καιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διε-
γείρειν ὑμᾶσ ἐν τῇ ὑπομνήσει, [14] εἰδὼσ ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπό-
θεσισ τοῦ σκηνώματόσ μου, καθὼσ καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν ἰησοῦσ
χριστὸσ ἐδήλωσέν μοι. [15] σπουδάζω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶσ
μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. [16] οὐ γὰρ
σεσοφισμένοισ μύθοισ ἐξακολουθήσαντεσ ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ'
ἐπόπται γενηθέντεσ τῆσ ἐκείνου μεγαλειότητοσ. [17] λαβὼν γὰρ
παρὰ τοῦ θεοῦ πατρὸσ τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆσ ἐνεχθείσησ αὐ-
τῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆσ μεγαλοπρεποῦσ δόξησ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ
μου ὁ ἀγαπητόσ, εἰσ ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. [18] καὶ ταύτην τὴν φω-
νὴν ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄν-
τεσ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ, [19] καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφη-
τικὸν λόγον, ᾧ καλῶσ ποιεῖτε προσέχοντεσ ὡσ λύχνῳ φαίνοντι
ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕωσ οὗ ἡ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόροσ
ἀνατείλῃ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, [20] τοῦτο πρῶτον γινώσκοντεσ,
ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆσ ἰδίασ ἐπιλύσεωσ οὐ γίνεται. [21] οὐ
γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ
πνεύματοσ ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

---

10 ποιεισθε: cod -σθαι 12 sq καιπερ usque διεγειρ. υμασ suppl [c] 14 exciderunt verba καθωσ και ο κυριοσ ημων, nec suppleta sunt

10 om ινα δια τ. καλ. εργων | ποιεισθαι 11 η εισοδοσ 12 υμασ υπομιμν. περι τουτ. 13 om τη 15 σπουδασω 16 *μεγαλιστητοσ 17 om του | ο υι. μου ο αγαπ. μου ουτοσ εστ. 18 εξ ουρανου | εν τω αγι. ορει 19 om η ante ημερα 21 προφητεια ποτε | απο pro αγιοι

10 om ινα δια των καλ. εργ. | ποιεισθαι 11 η εισοδοσ 12 ουκ αμελησω υμασ αει υπομιμν. περ. τουτ. 13 om τη 15 σπουδασω 17 παρα θεου 18 εξ ουρανου 19 om ή 21 αλλ | οι αγιοι

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡσ καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινεσ παρεισάξουσιν αἱρέσεισ
ἀπωλείασ, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺσ δεσπότην ἀρνούμενοι,
ἐπάγοντεσ ἑαυτοῖσ ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολου-
θήσουσιν αὐτῶν ταῖσ ἀσελγείαισ, δι' οὓσ ἡ ὁδὸσ τῆσ ἀληθείασ
βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖσ λόγοισ ὑμᾶσ
ἐνπορεύσονται· οἷσ τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια
αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ
ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖσ ζόφου ταρταρώσασ παρέδωκεν εἰσ κρίσιν
κολαζομένουσ τηρεῖν, 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
ὄγδοον νῶε δικαιοσύνησ κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ
ἀσεβῶν ἐπάξασ, 6 καὶ πόλεισ σοδόμων καὶ γομόρρασ τεφρώσασ
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθει-
κώσ, 7 καὶ δίκαιον λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆσ τῶν ἀθέσμων
ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆσ ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ
ὁ δίκαιοσ ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖσ ἡμέραν ἐξ ἡμέρασ ψυχὴν δι-
καίαν ἀνόμοισ ἔργοισ ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριοσ εὐσεβεῖσ ἐκ
πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ πεφυλακισμένουσ εἰσ ἡμέραν
κρίσεωσ κολαζομένουσ τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺσ ὀπίσω σαρ-
κὸσ ἐν ἐπιθυμίαισ μιασμοῦ πορευομένουσ καὶ κυριότητοσ κατα-
φρονοῦντασ. τολμηταὶ αὐθάδεισ, δόξασ οὐ τρέμουσιν βλασφη-
μοῦντεσ, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονεσ ὄντεσ οὐ
φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 αὐτοὶ
δέ, ὡσ ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰσ ἅλωσιν καὶ φθοράν,

---

1 [c] om εν τω λαω 2 οδοσ: [c] δοξα 3 ενπορευσ. [c] ex εκπορ. 4 σιροισ (ut ABC σειροισ): non mutatum | ζοφου: ita [c] ex ζοφοισ (ut etiam A) 5 κοσμω [c] ex κοσμον 9 πειρασμων (cod πιρ.): [c] -σμου | [c] om πεφυλακισμ. 10 επιθυμιαισ: *-μιασ, [c] -μια

1 *επαγ. αυτοισ 3 εμπορευσοντ. 4 σειροισ | τηρουμενουσ pro κολαζ. τηρειν 6 om καταστροφη | μελλ. ασεβεσι 7 *λωθ | *ερυσατο 8 om ὁ 9 πειρασμου | om πεφυλακισμενουσ 10 εν επιθυμια 12 ουτοι δε | γεγεννημενα

2 απωλειαισ pro ασελγ. 3 εμπορευσ. 4 σειραισ | τετηρημενουσ pro κολαζ. τηρ. 5 αλλ 8 εγκατοικ. 9 πειρασμου | om πεφυλακισμ. 10 εν επιθυμια 12 ουτοι δε | φυσικ. γεγενημ. (ς[e] γεγεννημ.)

ἐν οἶσ ἀγνοοῦντεσ βλασφημοῦσιν, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθα-
ρήσονται, 13 ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίασ, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν
ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντεσ ἐν ταῖσ ἀπά-
ταισ αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ με-
στοὺσ μοιχαλίασ καὶ ἀκαταπαύστουσ ἁμαρτίαισ, δελεάζοντεσ
ψυχὰσ ἀστηρίκτουσ, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίασ ἔχον-
τεσ, κατάρασ τέκνα· 15 καταλείποντεσ εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανή-
θησαν, ἐξακολουθήσαντεσ τῇ ὁδῷ τοῦ βαλαὰμ τοῦ βεώρ, ὃσ
μισθὸν ἀδικίασ ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίασ παρανο-
μίασ· ὑποζύγιον ἄφωνον ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν
τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν· πηγαὶ ἄνυδροι
καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαποσ ἐλαυνόμεναι, οἶσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκό-
τουσ τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητοσ φθεγγόμενοι δε-
λεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαισ σαρκόσ, ἀσελγείαισ, τοὺσ ὄντωσ ἀπο-
φεύγοντασ, τοὺσ ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένουσ, 19 ἐλευθερίαν αὐ-
τοῖσ ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντεσ τῆσ φθορᾶσ· ᾧ
γάρ τισ ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντεσ τὰ
μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σω-
τῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοισ δὲ πάλιν ἐμπλακέντεσ ἡττῶνται,
γέγονεν αὐτοῖσ τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ
ἦν αὐτοῖσ μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆσ δικαιοσύνησ, ἢ ἐπι-
γνοῦσιν εἰσ τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆσ παραδοθείσησ αὐτοῖσ
ἁγίασ ἐντολῆσ. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖσ τὸ τῆσ ἀληθοῦσ παροι-

---

12 και φθαρησονται: c καταφθαρησ. 13 αδικουμενοι (ut etiam B): c κομιουμενοι 15 βεωρ οσ: *conflatis βεωρ et βοσορ in unum atque ita οσ absorpto βεωορσορ, c βοσορ οσ 16 αφωνον: c add εν 17 cod λελαποσ (ut AC) 19 ελευθεριαν bis scriptum est, c om alterum | c τουτω και δεδουλ. 22 c συμβεβ. δε

12 αγνοουσιν βλασφημουντεσ 13 απαταισ: αγαπαισ 14 μοιχαλιδοσ | ακαταπαστουσ αμαρτιασ 15 καταλιποντεσ | om οσ | ηγαπησαν 16 *ελενξιν | αφωνον εν ανθρωποισ 18 ολιγωσ pro οντωσ 20 om ημων 21 κρειττον | επιγν. υποστρεψαι εκ τησ

12 αγνοουσι βλασφημουντεσ | καταφθαρησοντ. pro και φθαρ. 13 κομιουμενοι 14 μοιχαλιδοσ | αμαρτιασ | πλεονεξιαισ 15 καταλιποντεσ την ευθ. | του βοσορ 16 εν ανθρωπου φωνη 17 νεφελαι pro και ομιχλ. | εισ αιωνα τετηρηται 18 ς° εν ασελγειαισ | αποφυγοντασ 19 τουτω και δεδουλ. 20 om ημων 21 κρειττον | επιγνουσιν επιστρεψαι εκ τησ 22 συμβεβ. δε

μίασ· κύων ἐπιστρέψασ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗσ λουσα-
μένη εἰσ κύλισμα βορβόρου.

III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν,
ἐν αἷσ διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν,
2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφη-
τῶν καὶ τῆσ τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σω-
τῆροσ, 3 τοῦτο πρῶτον γιγνώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχά-
των τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐ-
τῶν ἐπιθυμίασ πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγ-
γελία τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ; ἀφ' ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμή-
θησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ. 5 λανθάνει
γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλοντασ ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ
ἐξ ὕδατοσ καὶ διὰ ὕδατοσ συνεστῶτα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι'
ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ ἀπώλετο· 7 οἱ δὲ νῦν
οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσίν, πυρὶ
τηρούμενοι εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ τῶν ἀσεβῶν ἀν-
θρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγαπητοί, ὅτι μία
ἡμέρα παρὰ κυρίου ὡσ χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡσ ἡμέρα μία.
9 οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ βραδυτῆτα
ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ τινασ
ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι. 10 ἥξει δὲ ἡ
ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ, ἐν ᾗ οὐρανοὶ μὲν ῥυζηδὸν παρελεύ-
σονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
αὐτῇ ἔργα εὑρεθήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων ποτα-

---

5 συνεστωτα: [c]-στωσα 8 post ωσ χιλια ετη excidit και χιλια ετη, nec suppletum est 9 παντασ: cod παντεσ 10 και post λυθησεται excidit nec suppletum est

22 κυλισμον III, 3 γεινωσκοντεσ | επιθυμ. αυτ. 5 δι υδατ. | συνεστωσησ (sic) 7 τω αυτω λογ.[mai] [1]et[2]? 8 παρ. κυριω 9 μακρ. εισ υμασ 10 om ἡ | οι ουρανοι | om μεν | ροιζηδον 11 τουτων ουτωσ παντων

2 ημων 3 γινωσκοντεσ | εσχατου | om εν εμπαιγμονη 5 δι υδατ. συνεστωσα 7 ς[e] τω αυτω, ς αυτου omisso τω 8 παρα κυριω 9 ο κυριοσ | μακροθ. εισ ημασ 10 κλεπτησ: add εν νυκτι | οι ουρανοι | om μεν | ροιζηδον | λυθησονται | κατακαησεται pro ευρεθησεται

πουσ δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶσ ἐν ἁγίαισ ἀναστροφαῖσ καὶ εὐσεβείαισ,
[12] προσδοκῶντασ τὴν παρουσίαν τῆσ τοῦ θεοῦ ἡμέρασ, δι' ἣν
οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τή-
κεται. [13] καινοὺσ δὲ οὐρανοὺσ καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγ-
γέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷσ δικαιοσύνη κατοικεῖ.
[14] Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντεσ σπουδάσατε ἄσπι-
λοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, [15] καὶ τὴν τοῦ
κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼσ καὶ ὁ ἀγα-
πητὸσ ἡμῶν ἀδελφὸσ παῦλοσ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν
ἔγραψεν ὑμῖν, [16] ὡσ καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ λαλῶν ἐν
αὐταῖσ περὶ τούτων, ἐν αἷσ ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖσ
καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡσ καὶ τὰσ λοιπὰσ γραφὰσ πρὸσ
τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. [17] ὑμεῖσ οὖν, ἀγαπητοί, προγινώ-
σκοντεσ φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπα-
χθέντεσ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, [18] αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι
καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ
ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰσ ἡμέραν αἰῶνοσ, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ
Β

---

11 [c] υπαρχ. υμασ 12 προσδοκωντασ: [c] add και σπευδοντασ 15 ηγεισθ. [c] pro αγεισθαι reposuit

11 om ημασ 12 προσδοχ. και σπευδοντασ 13 και γην καινην | το επαγγελμα 16 om ταισ 18 om αμην

11 υπαρχ. υμασ 12 προσδοχ. και σπευδοντασ 13 γην καινην | το επαγγελμα 15 αυτω δοθεισαν 16 εν οισ εστιν. Nec ς nec ς[e] subscriptionem habent

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Α.

I.

[1] Ὃ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖσ ὀφθαλ-
μοῖσ ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρεσ ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ
τοῦ λόγου τῆσ ζωῆσ· [2] καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν
καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον,
ἥτισ ἦν πρὸσ τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. [3] ὃ ἀκηκόαμεν
καὶ ἑωράκαμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖσ κοι-
νωνίαν ἔχητε μεθ᾽ ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ
πατρὸσ καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ. [4] καὶ ταῦτα
γράφομεν ἡμεῖσ ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
[5] Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγάπη τῆσ ἐπαγγελίασ ἣν ἀκηκόαμεν
ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸσ φῶσ ἐστὶν καὶ
σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. [6] ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν
ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα
καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· [7] ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶ-
μεν, ὡσ αὐτόσ ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ ἀλλή-
λων, καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶσ ἀπὸ

---

3 ante και υμιν * iam scripserat ῖ, sed delevit | ημετερα: in cod sequitur υμων, [c] delevit 5 * in textu scripsit ηαπαγγελιασ, correxit vero se ipse suprascriptis γαπητησε, quo effecit η αγαπη τησ επαγγελιασ, quorum loco [c] η αγγελια reposuit

Inscriptum est ιωανου α 1 *εορὰχαμεν 2 και ο εοραχαμεν (**εωρ.) 3 ο εοραχαμ. (**εωρ.) και αχηχοαμ. | om και ante επαγγ. 5 αγγελια pro αγαπη τ. επαγγ. | ουχ εστιν εν αυτ. ουδ.

ς επιστολη ιωαννου χαθολιχη πρωτη, ς[e] ιωανν. του αποστολου επιστ. χαθολιχ. πρωτη 3 ο εωραχ. χ. αχηχοαμ. απαγγελλ. υμιν 4 υμιν pro ημεισ | ς[e] υμων 5 αυτη εστιν η επαγγελια ην 7 ιησου χριστου

πάσησ ἁμαρτίασ. 8 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυ-
τοὺσ πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολο-
γῶμεν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, πιστόσ ἐστιν καὶ δίκαιοσ, ἵνα ἀφῇ
ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀδι-
κίασ. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐκ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν
αὐτόν, καὶ ὁ λόγοσ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ
ἐάν τισ ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸσ τὸν πατέρα, ἰησοῦν
χριστὸν δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸσ ἱλασμόσ ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν
ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ
κόσμου. 3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν
τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ φυλάξωμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν,
καὶ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστησ ἐστίν, καὶ [ἐν τούτῳ]
ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· 5 ὃσ δ᾽ ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον,
ἀληθῶσ ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γι-
νώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει
καθὼσ ἐκεῖνοσ περιεπάτησεν καὶ αὐτὸσ οὕτωσ περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντολὴν
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ᾽ ἀρχῆσ· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λό-
γοσ ὃν ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν
ἀληθὲσ καὶ ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ
τὸ φῶσ τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ψεύστησ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν
ἕωσ ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει,
καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ· 11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν

---

9 εστιν suppl [c] II, 3 φυλαξωμεν: [c]τηρωμεν 4 εν τουτω omissum nec supple-tum est 8 το sec [c] pro τον

9 om ημων sec 10 ουχ ημαρτ. II, 2 μονων 3 φυλαξωμεν: τηρωμεν 4 om του θεου 6 om ουτωσ 8 om και prim 9 om ψευστ. εστ. και 10 σκ. εν αυτ. ουκ εστ.

9 om ημων sec 10 ουχ ημαρτ. II, 3 τηρωμεν pro φυλαξωμ. 4 om οτι | om του θεου 7 αδελφοι pro αγαπητ. | ηκουσατε: add απ αρχησ 8 om και prim 9 om ψευστ. εστ. και 10 εν αυτω ουκ εστ.

αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ
οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
αὐτοῦ.

[12] Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [13] γράφω ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
ἀρχῆσ. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸ πονηρόν.
ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. [14] ἔγραψα
ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆσ. ἔγραψα ὑμῖν,
νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει
καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. [15] μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ
ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τισ ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη
τοῦ πατρὸσ ἐν αὐτῷ, [16] ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία
τῆσ σαρκὸσ καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ
βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρόσ, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. [17] καὶ
ὁ κόσμοσ παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέ-
λημα τοῦ θεοῦ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα.

[18] Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼσ ἠκούσατε ὅτι ἀντί-
χριστοσ ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν
γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. [19] ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ
ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ'
ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντεσ ἐξ ἡμῶν.
[20] καὶ ὑμεῖσ χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντεσ.
[21] οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴ-
δατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδοσ ἐκ τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἔστιν.
[22] τίσ ἐστιν ὁ ψεύστησ εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν
ὁ χριστόσ; οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀντίχριστοσ, ὁ ἀρνούμενοσ καὶ τὸν
πατέρα καὶ τὸν υἱόν. [23] πᾶσ ὁ ἀρνούμενοσ τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πα-
τέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. [24] ὑμεῖσ ὃ

---

12 αφεωνται [c] pro -εονται 18 [c] ο αντιχρ. 22 και pr: erasum est et iam prima manu notatum

13 τον πονηρον 14 το απ αρχησ | om του θεου 16 **αλαζονεια | αλλα εκ 18 *αντιχρειστοσ et αντιχρειστοι 19 εξηλθαν | ει γαρ εξ ημ. ησ. 20 om και sec 22 om και post αρνουμ. 24 υμεισ ο ηκουσατε

13 τον πονηρον. γραφω υμ. παιδ. 16 αλαζονεια 18 ο αντιχρ. 20 παντα 22 om και post αρνουμ. 23 om ο ομολ. τον υιον κ. τ. πα. εχ. 24 υμεισ ουν ο ηκουσατε

ἀκηκόατε ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν [ἐν] ὑμῖν μείνῃ ὃ
ἀκηκόατε ἀπ᾽ ἀρχῆσ, καὶ ὑμεῖσ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ἐν τῷ υἱῷ
μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸσ ἐπηγγείλατο
ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. 26 ταῦτα δὲ ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν
πλανώντων ὑμᾶσ. 27 καὶ ὑμεῖσ τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ,
μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τισ διδάσκῃ ὑμᾶσ, ἀλλ᾽
ὡσ τὸ αὐτοῦ πνεῦμα διδάσκει ὑμᾶσ περὶ πάντων, καὶ ἀληθήσ
ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδοσ· καὶ καθὼσ ἐδίδαξεν ὑμᾶσ μένετε
ἐν αὐτῷ, 28 ἵνα ἐὰν φανερωθῇ ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰ-
σχυνθῶμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἀπ᾽ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι
δίκαιόσ ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Εἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμοσ οὐ γινώσκει
ὑμᾶσ, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
ἐσόμεθα· οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώσ ἐστιν. 3 καὶ πᾶσ ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
την ἐπ᾽ αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼσ ἐκεῖνοσ ἁγνόσ ἐστιν. 4 πᾶσ
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
ἐστὶν καὶ ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδαμεν ὅτι ἐκεῖνοσ ἐφανερώθη ἵνα
τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

---

24 εν sec suppl [c] 27 πνευμα: [c] χρισμα | αληθησ: non mutatum est 28 [c] σχωμεν III, 1 υμασ: [c] ημασ 4 και post εστιν: punctis notatum quae ipsius * videntur esse

24 ο απ αρχ. ηχουσατε | εν τω υιω και τω πατρι 25 υμιν | αιωνιαν 26 om δε 27 το χαρισμα ο ελαβατε | αλλα το αυτου ([mal] αυτο) χρισμα | αληθεσ 28 ante ινα add και νυν τεχνια μενετε εν αυτω | σχωμεν | απ αυτου εν τ. παρρ. αυτ. 29 om και III, 1 ιδετε | δεδ. υμιν | γινωσχ. ημασ 4 om και tert 5 οιδατε | om ημων | εν αυτω ουχ εστ.

24 ο απ αρχ. ηχουσατε | εν τω υιω χ. εν τω πατρι 26 om δε 27 εν υμιν μενει | το αυτο χρισμα διδ. | αληθεσ | μενειτε εν αυτω 28 ante ινα add και νυν τεχνια μενετε εν αυτω | οταν φανερ. | απ αυτ. εν τη παρ. αυτ. 29 om και III, 1 ιδετε | om και εσμεν | γιν. ημασ 2 οιδαμ. δε 4 om και tert 5 οιδατε | εν αυτω ουχ εστ.

6 πᾶσ ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶσ ὁ ἁμαρτάνων ουχ
ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
7 Τεκνία, μηδεὶσ πλανάτω ὑμᾶσ. ὁ ποιῶν δικαιοσύνην δί-
καιόσ ἐστιν, καθὼσ ἐκεῖνοσ δίκαιόσ ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ ὁ διάβολοσ ἁμαρ-
τάνει. εἰσ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα
τοῦ διαβόλου. 9 πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ
ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται ἁμαρ-
τάνειν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶσ ὁ μὴ ποιῶν
δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ'
ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. 12 οὐ καθὼσ κάϊν ἐκ τοῦ πο-
νηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἔσφα-
ξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ δίκαια. 13 καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶσ ὁ
κόσμοσ. 14 ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰσ τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺσ ἀδελφοὺσ ἡμῶν· ὁ μὴ ἀγα-
πῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶσ ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἀνθρωποκτόνοσ ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶσ ἀνθρωποκτόνοσ οὐκ
ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν
τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνοσ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν·
καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰσ ψυχὰσ θεῖναι. 17 ὃσ
δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶσ
ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ καὶ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ

---

7 c την δικαιοσυνην 14 et 19 in codice est μεταβεβηκεν et εκπροσθεν, nec attigit corrector, nec magis τηρωμεν (ut etiam ΛΚ alii) v. 22; versu vero 21 καταγινωσκη c pro -σκω correxit

6 *εορακεν 7 ο ποι. την δικ. 11 αγγελια 13 om και 14 om ημων 15 αδελφ. εαυτου | εν αυτω 18 λογω μηδε τη γλωσσ. αλλ εργω

7 ο ποι. την δικ. 11 αγγελια 13 om και | αδελφ. μου 14 om ημων | αγαπων: add τον αδελφον 15 εν αυτω 16 τιθεναι 18 τεκνια μου | λογω μηδε γλωσσ. αλλ εργω

καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆσ ἀληθείασ
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰσ καρδίασ ἡμῶν, 20 ὅτι
ἐὰν καταγιγνώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸσ τῆσ
καρδίασ ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα.
21 Ἀδελφοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν,
παρρησίαν ἔχομεν πρὸσ τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτώμεθα λαμβά-
νομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηρῶμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ
ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα
πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλουσ καθὼσ ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν
τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν αὐτῷ. ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἔδωκεν ἡμῖν.

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμά-
ζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπρο-
φῆται ἐξεληλύθασιν εἰσ τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν τὸ
πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν ἐν
σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ
ὁμολογεῖ ἰησοῦν κύριον ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἔστιν, καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὅ τι ἀκηκόαμεν ὅτι
ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. 4 ὑμεῖσ ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούσ, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν
ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ
τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμοσ αὐτῶν ἀκούει. 6 ἡμεῖσ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃσ οὐκ ἔστιν

---

24 ^c και εν τουτω IV, 2 γινωσκομεν: ^c - σκετε

19 om και pr | την καρδιαν 20 καταγεινωσκη 21 αγαπητοι pro αδελφ. | om ημων utrumque | εχει 22 ο αν αιτωμεν | τηρουμεν 23 πιστευσωμεν 24 και εν τουτω | ημιν εδωκεν IV, 2 γεινωσκετε | εληλυθεναι 3 τον ιησουν omissis κυρ. εν σαρκ. εληλυθ. | ο (pro ο τι) ακηκοατε

19 γινωσκομεν 20 καταγινωσκη 21 αγαπητοι pro αδελφ. 22 αιτωμεν | λαμβ. παρ αυτ. | τηρουμεν 23 πιστευσωμεν 24 και εν τουτω γινωσκ. | ημιν εδωκ. IV, 2 γινωσκετε 3 τον ιησουν χριστον | ο (pro ο τι) ακηκοατε οτι

ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα
τῆσ ἀληθείασ καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ πλάνησ.
7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστίν, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γιγνώσκει
τὸν θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνωκεν τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸσ ἀγάπη
ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸσ εἰσ τὸν κόσμον,
ἵνα ζῶμεν δι᾽ αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, οὐχ
ὅτι ἡμεῖσ ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ
καὶ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν
ἡμῶν.
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτωσ ὁ θεὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ, καὶ ἡμεῖσ
ὀφείλομεν ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶσ πώποτε τεθέαται·
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη
αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι
ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸσ ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματοσ αὐ-
τοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖσ τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι
ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃσ ἂν
ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ
μένει καὶ αὐτὸσ ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖσ ἐγνώκαμεν καὶ πεπι-
στεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸσ ἀγάπη
ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ θεὸσ ἐν
αὐτῷ μένει. 17 ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡμῶν ἐν ἡμῖν,
ἵνα παρρησίαν ἔχομεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆσ κρίσεωσ, ὅτι καθὼσ
ἐκεῖνόσ ἐστιν καὶ ἡμεῖσ ἐσόμεθα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβοσ
οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ᾽ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν
φόβον, ὅτι ὁ φόβοσ κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενοσ οὐ τετελείω-

---

8 ο μη αγαπ. ουχ εγνωχ. τ. θεον suppl [c] 9 ζωμεν: [c] ζησωμεν 10 ηγαπησαμεν [e] pro -πησεν reposuit 17 μεθ ημων εν ημιν: nil mutatum | ημερα: cod αγαπη

7 γεινωσκει 8 εγνω 9 ζησωμεν 10 om του θεου | ηγαπηκαμεν | απεστειλεν 15 οσ εαν | ιησουσ χριστοσ 16 και ο θεοσ εν αυτ. με. 17 om εν ημιν | εχωμεν | εσομεθα: εσμεν 18 αλλα

7 γινωσκει 8 εγνω 9 ζησωμεν 10 om του θεου | απεστειλε 12 τετ. εστ. εν ημιν 16 και ο θεοσ εν αυτω omisso μενει 17 om εν ημιν | εχωμεν | κ. ημεισ εσμεν

ται ἐν τῇ ἀγάπῃ. [19] ἡμεῖσ ἀγαπῶμεν τὸν θεόν, ὅτι αὐτὸσ πρῶ-
τοσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ. [20] ἐάν τισ εἴπῃ· ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστησ ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύνα-
ται ἀγαπᾶν. [21] καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπʼ αὐτοῦ, ἵνα
ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

[1] Πᾶσ ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦσ ἐστιν ὁ χριστόσ, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸ
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. [2] ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν
τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰσ ἐντολὰσ
αὐτοῦ τηρῶμεν. [3] αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰσ
ἐντολὰσ αὐτοῦ τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰ-
σίν, [4] ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον·
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστισ ἡμῶν.
[5] τίσ δέ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι ἰησοῦσ
ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; [6] οὗτόσ ἐστιν ὁ ἐλθὼν διὰ ὕδατοσ καὶ
αἵματοσ καὶ πνεύματοσ, ἰησοῦσ χριστόσ· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μό-
νον, ἀλλʼ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ
μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. [7] ὅτι οἱ τρεῖσ εἰσὶν
οἱ μαρτυροῦντεσ, [8] τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ
οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσιν. [9] εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμ-
βάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ
μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. [10] ὁ
πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ·

---

20 ειπη suppletum est, ab [a] potius quam prima manu | μισῃ (μεισῃ cod): [c] -σι V, 4 αυτη [c] ex αυτησ 9 των ανθρωπ. [c] pro του θεου

19 om τον θεον 20 ειπη οτι αγαπω | *εορακεν 21 *om τον θε. αγαπ. και V, 1 αγαπα τον γεγεννημενον 2 ποιωμεν pro τηρωμ. 5 τισ εστ. δε 6 δι υδατοσ | om και πνευμ. | μονω | και εν τω αιματ. 7 οτι τρεισ 10 τ. μαρτ. εν αυτω

19 αυτον pro τον θεον 20 οτι αγαπω | ου δυναται: πωσ δυν. V, 5 om δε 6 δι υδατ. | om και πνευματοσ | ιησ. ο χριστ. 7 οτι τρεισ 7. 8. post μαρτυρουντεσ add εν τω ουρανω, ο πατηρ, ο λογοσ και το αγιον πνευμα. και ουτοι οι τρεισ εν εισι. [8] και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη 9 οτι sec: ην

ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπί-
στευκεν εἰσ τὴν μαρτυρίαν ἣν ἐμαρτύρηκεν ὁ θεὸσ περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν
ἡμῖν ὁ θεόσ, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν
ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε,
τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸσ αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα
κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν ἴδωμεν ὅτι
ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἐὰν ἔχωμεν τὰ αἰτή-
ματα ἃ ἠτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τισ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸσ θάνατον, αἰτήσεισ, καὶ δώ-
σεισ αὐτῷ ζωήν, τοῖσ ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸσ θάνατον. ἔστιν
ἁμαρτία πρὸσ θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνησ λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.
17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸσ θά-
νατον. 18 οἴδαμεν ὅτι πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρ-
τάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶσ ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονη-
ρὸσ οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ
ὁ κόσμοσ ὅλοσ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸ
ἀληθινόν. καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἰησοῦ
χριστῷ· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀληθινὸσ θεὸσ καὶ ζωὴ αἰώνιοσ. 21 τεκνία,
φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Α

---

13 [c] οι πιστευοντεσ 15 και εαν ιδωμ. οτ. ακ. ημων: haec omnia suppl [c] | οτι εαν εχωμεν: [c] om εαν (εχωμεν non attigit) 16 αιτησεισ et δωσεισ: raso σ (a correctore [c]?) αιτησει et δωσει restitutum | ερωτηση: [c] -σησ 20 το αληθινον: [c] τον αληθ. 21 εαυτουσ

10 ου πεπιστευκεν | μεμαρτυρηκεν 11 ο θεοσ ημιν 13 εχετε αιωνιον 15 και αν οιδαμεν οτι ακ. ημ. ο εαν αιτ. | οιδ. οτι εχομεν 16 αιτησει et δωσει 18 αλλα ο γενν. | τηρει αυτον 20 **γινωσκωμεν | τον αληθινον. Subscriptum est ιωανου α

10 ου πεπιστευκεν | μεμαρτυρηκεν 23 υμιν: add τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου | εχετε αιωνιον και ινα πιστευητε εισ 15 και εαν οιδαμεν οτι | ο αν αιτωμ. | οιδαμ. οτι εχομεν | παρ αυτου 16 αιτησει et δωσει 20 γινωσκωμεν τον αληθινον | η ζωη αιωνιοσ 21 εαυτουσ | post ειδωλων add αμην. ς[e] nil subscriptum habet, ς: ιωαννου επιστολη καθολικη πρωτη εγραφη εν στιχοισ σογ'.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Β.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖσ τέκνοισ αὐτῆσ,
οὖσ ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνοσ ἀλλὰ καὶ πάν-
τεσ οἱ ἐγνωκότεσ τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένου-
σαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰσ τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ'
ἡμῶν χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦν-
τασ ἐν ἀληθείᾳ, καθὼσ ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ. 5 καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὠσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ
ἐντολὴν ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. 6 καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰσ ἐντολὰσ αὐ-
τοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα καθὼσ ἠκούσατε ἀπ'
ἀρχῆσ, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήσητε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον
εἰσ τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντεσ ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον
ἐν σαρκί· οὗτόσ ἐστιν ὁ πλάνοσ καὶ ἀντίχριστοσ. 8 βλέπετε ἑαυ-
τοὺσ ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπο-
λάβητε. 9 πᾶσ ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χρι-
στοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτοσ καὶ τὸν πατέρα

---

3 c παρα θεου πατρ. και παρα κυρ. | c om αυτου 8 απολεσητε c pro απολησθε reposuit

3 παρα θεου πατρ. κ. παρα ιησ. χρ. | om αυτου 4 ελαβομεν παρα πατροσ 5 γραφ. σοι καινην αλλα ην ειχομεν 6 αυτη η εντολη εστιν καθωσ | περιπατητε 7 και ο αντιχρ. 8 *ηργασαμεθα, ειργασαμεθα

ς επιστολη ιωαννου δευτερα, ςe ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα. 3 ςe μεθ υμων | παρα θεου πατρ. κ. παρα κυριου ιησ. χρ. | om αυτου 4 ελαβομεν 5 γραφων (sed ς -φω) σοι καινην | om εντολην sec | ειχομεν 6 om αυτου sec | om ινα ante καθωσ | περιπατητε 7 εισηλθον | και ο αντιχρ. 8 απολεσωμεν et απολαβωμεν | ειργασαμεθα 9 πασ ο παραβαινων | post διδαχη sec add του χριστου

καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. [10] εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ταύτην τὴν
διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰσ οἰκίαν καὶ χαίρειν
αὐτῷ μὴ λέγετε· [11] ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖσ
ἔργοισ αὐτοῦ τοῖσ πρνηροῖσ.

[12] Πολλὰ ἔχω ὑμῖν γράφειν· οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ
μέλανοσ, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ στόματι πρὸσ
στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. [13] ἀσπάζε-
ταί σε τὰ τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ ἐκλεκτῆσ.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Β

---

10 ante διδαχην * iam scripserat εν (εντολην scripturus?) sed statim abiecit 12 εχω: c εχων | στοματι: c στομα | η (post πεπληρ.) c pro ην

12 εχων | στομα προσ (* προ) στομα | χαρ. υμων. In subscriptione ιωανου

11 ο γαρ λεγων 12 εχων | ηβουληθην | ελθειν pro γενεσθαι | στομα προσ στομα | η πεπληρωμενη 13 post εκλεκτησ add αμην. ς subscriptum habet: ιωαννου επιστολη δευτερα εγραφη εν στιχοισ λ', ς e nil subscriptum habet.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν
ἀληθείᾳ. 2 ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ
ὑγιαίνειν, καθὼσ εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομέ-
νων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼσ σὺ ἐν
ἀληθείᾳ περιπατεῖσ. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα
ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. 5 ἀγαπητέ,
πιστὸν ποιεῖσ ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοῦτο ξέ-
νουσ, 6 οἵ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίασ, οὓσ
καλῶσ ποιήσεισ προπέμψασ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ
ὀνόματοσ ἐξῆλθαν, μηδὲν λαμβάνοντεσ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. 8 ἡμεῖσ
οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺσ τοιούτουσ, ἵνα συνεργοὶ γινώ-
μεθα τῇ ἐκκλησίᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ᾽ ὁ φιλοπρω-
τεύων αὐτῶν διοτρεφὴσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶσ. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν
ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοισ πονηροῖσ φλυ-
αρῶν ἡμᾶσ, καὶ μὴ ἀρκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτὸσ ἐπι-
δέχεται τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοὺσ βουλομένουσ κωλύει καὶ τῆσ
ἐκκλησίασ ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγα-
θοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη-

---

8 εκκλησια: [c] αληθεια 9 [c] εγραψα αν τη

In inscriptione est ιωανου 3 εχαρην γαρ | μαρτυρουν omissa syllaba των 4 * ουκ εχων | χαριν | εν τη αληθεια 6 * ου pro ουσ 8 αληθεια pro εκκλησια 9 εγραψασ 10 και εκ τησ εκκλ. 11 * εορακεν 12 υπ αυτησ

ϛ επιστολη ιωαννου τριτη, ϛ[e] ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη 3 εχαρην γαρ 5 και τουτο: και εισ τουσ 7 ονοματοσ: ϛ[e] add αυτου | εξηλθον | εθνων 8 απολαμβανειν | αληθεια pro εκκλησια 9 om τι 10 και εκ τησ 11 ο δε κακοποιων 12 υπ αυτησ

θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθήσ ἐστιν.

[13] Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ
καλάμου σοι γράφειν· [14] ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ ἰδεῖν σε, καὶ στόμα
πρὸσ στόμα λαλήσομεν. [15] εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·
ἄσπασαι τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ

---

14 ευθεωσ σε ιδειν (inai ευθεωσ ειδειν) 15 ασπαζου. In subscriptione ιωανου

12 οιδατε 13 γραφειν pro γραψαι σοι | καλ. σοι γραψαι 15 ασπαζου. ς subscriptum habet: ιωαννου επιστολη καθολικη τριτη στιχων λβ'. In ς^e nil subscriptum est.

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδασ ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλοσ, ἀδελφὸσ δὲ ἰακώβου, τοῖσ
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοισ καὶ ἰησοῦ χριστῷ τετηρημένοισ κλη-
τοῖσ. 2 ἔλεοσ ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη, ἀγαπητοί.
3 Πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενοσ τοῦ γράφειν ὑμῖν περὶ τῆσ
κοινῆσ ἡμῶν σωτηρίασ καὶ ζωῆσ, ἀνάγκην ἔσχον γράφειν ὑμῖν
παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖσ ἁγίοισ
πίστει. 4 παρεισέδυσαν γάρ τινεσ ἄνθρωποι, οἱ καὶ πάλαι προ-
γεγραμμένοι εἰσ τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖσ, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριν μετατιθέντεσ εἰσ ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ
κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι. 5 ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶσ
βούλομαι, εἰδότασ ὑμᾶσ πάντα, ὅτι κύριοσ ἅπαξ λαὸν ἐκ γῆσ
αἰγύπτου σώσασ τὸ δεύτερον τοὺσ μὴ πιστεύσαντασ ἀπώλεσεν,
6 ἀγγέλουσ τε τοὺσ μὴ τηρήσαντασ τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ
ἀπολιπόντασ τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰσ κρίσιν μεγάλησ ἡμέρασ
δεσμοῖσ ἀϊδίοισ ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡσ σόδομα καὶ γόμορρα
καὶ αἱ περὶ αὐτὰσ πόλεισ, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοισ ἐκπορνεύ-
σασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸσ ἑτέρασ· πρόκεινται δὲ
δεῖγμα πυρὸσ αἰωνίου δίκην ὑπέχουσιν. 8 ὁμοίωσ μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητασ δὲ ἀθε-
τοῦσιν, δόξασ δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελοσ,

---

2 αγαπητοι ad ea quae praecedunt trahitur   8 υπεχουσιν [c] pro ουκ εχουσιν

3 om του | om και ζωησ | γραψαι   4 παρεισεδυησαν | om και ante παλαι | χαριτα   5 ειδ. υμ. απαξ παντ. οτι ιησουσ λαον   7 om δε post προκεινται | υπεχουσαι   8 κυριοτητα   9 ο τε μειχαηλ ο αρχ. τοτε

ϛ επιστολη του ιουδα καθολικη, ϛ[e] ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη
1 ηγιασμενοισ pro ηγαπημ.   2 αγαπητοι ad seqq. trahitur   3 om του | om ημων | om και ζωησ | αναγκ. εσχ. γραψαι υμ.   4 om και ante παλαι | δεσποτην: add θεον   5 υμ. απαξ τουτο οτι ο κυριοσ λαον   7 τουτοισ τροπον | om δε post προκεινται | υπεχουσαι   8 κυριοτητα

ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενοσ διελέγετο περὶ τοῦ μωϋσέωσ σώ-
ματοσ, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίασ, ἀλλ᾽
εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι ὁ θεόσ. [10] οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν
βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶσ ὡσ τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται,
ἐν τούτοισ φθείρονται. [11] οὐαὶ αὐτοῖσ, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ κάϊν
ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν,
καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ κορὲ ἀπώλοντο. [12] οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ
μεμψίμοιροι, κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι, ἐν ταῖσ
ἀγάπαισ ὑμῶν σπιλάδεσ, συνευωχούμενοι ἀφόβωσ, ἑαυτοὺσ
ποιμαίνοντεσ, νεφέλαι ἄνυδροι, παντὶ ἀνέμῳ παραφερόμεναι,
δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶσ ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα,
[13] ἄγρια κύματα θαλάσσησ ἐπαφρίζοντα τὰσ ἑαυτῶν αἰσχύνασ,
ἀστέρεσ πλανῆται, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκότουσ εἰσ αἰῶνα τετή-
ρηται. [14] ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοισ ἕβδομοσ ἀπὸ ἀδὰμ ἐνὼχ
λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν ὁ κύριοσ ἐν μυριάσιν ἁγίων ἀγγέλων [15] ποιῆ-
σαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πᾶσαν ψυχὴν περὶ πάν-
των τῶν ἔργων ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λό-
γων ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖσ. [16] οὗτοί εἰσιν
γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμε-
νοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντεσ πρόσωπα
ὠφελείασ χάριν.

[17] Ὑμεῖσ δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προ-
ειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
[18] ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται,

---

9 [c] σοι ο κυριοσ 12 γογγυσται μεμψ. (cod μεμψιμυροι, item infra) κατα (ita demum [c] pro κα) τ. επιθ. αυτ. πορευομενοι: [c] om | [c] οι εν ταισ | φθινοπωρινα [c] pro -ρικα 14 επροφητευσεν: cod προεπροφητευσεν nec correctum 18 εσονται: [c] ελευσονται

9 αλλα ειπεν | επιτιμ. σοι κυριοσ 12 om γογγυσται usque πορευομενοι | οι εν ταισ | υπο ανεμων παραφερομ. ([mai] ed. utraq. -μενοι) 13 κυματα αγρια | αστ. πλανητεσ | οισ ζοφοσ σκοτουσ 14 ** προεφητευσεν | ηλθεν κυριοσ εν αγιαισ μυριασιν αυτου omisso αγγελων | πασαν ψυχην: παντασ τουσ ασεβεισ | εργων: add ασεβειασ αυτων | om λογων 18 om του

9 μωσεωσ | σοι κυριοσ 12 om γογγυσται usque πορευομενοι | υπο ανεμων περιφερομεναι 13 κυματα αγρια | εισ τον αιωνα 14 προεφητευσε | ηλθε κυριοσ εν μυριασιν αγιαισ αυτου omisso αγγελων 15 εξελεγξαι παντασ τουσ ασεβεισ αυτων περ. παντ. τ. εργ. ασεβειασ αυτων ων ησεβ. | om λογων 18 οτι εν εσχατω χρονω

κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί
εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντεσ, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντεσ. 20 ὑμεῖσ
δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντεσ ἑαυτοὺσ τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν
πίστει, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺσ ἐν ἀγάπῃ
θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓσ μὲν ἐλεᾶτε διακρινομένουσ,
23 οὓσ δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὓσ δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ,
μισοῦντεσ καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα. 24 τῷ
δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶσ ἀπταίστουσ καὶ στῆσαι κατενώπιον
τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἀμώμουσ ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ θεῷ σωτῆρι
ἡμῶν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη
κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν καὶ εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

ΙΟΥΔΑ

---

18 [c] επιθυμ. εαυτων 19 αποδιοριζοντεσ: απο puncta a [c] addita habet sed rursus rasa 25 δοξα: ita [c], * ω δοξα

18 κατ. τασ εαυτων επιθυμ. 20 τηρησωμεν (praegresso υμεισ) 22 om ουσ δε ante σωζετε 24 υμασ: αυτουσ 25 παντασ τουσ αιωνασ

18 τασ εαυτων επιθυμιασ 19 ϛ [e] αποδιοριζ. εαυτουσ 20 τη αγιωτ. υμ. πιστ. εποικοδομ. εαυτ. 22 ελεειτε διακρινομενοι 23 ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του πυροσ αρπαζοντεσ, μισουντεσ 24 υμασ: ϛ αυτουσ 25 μονω σοφω θεω | om δια ιησ. χριστ. τ. κυρ. ημων | δοξα και μεγ. | om προ παντοσ τ. αιων. | εισ παντασ τουσ αι. ϛ subscriptum habet: επιστολη ιουδα καθολικη στιχων οα΄, ϛ [e] non habet subscriptionem.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ.

I.

1 Ἀποκάλυψισ ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεόσ, δεῖξαι
τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀπο-
στείλασ διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ ἰωάνει, 2 ὃσ
ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὅσα ἴδεν. 3 μακάριοσ ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντεσ τὸν
λόγον τῆσ προφητείασ καὶ τηροῦντεσ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα·
ὁ γὰρ καιρὸσ ἐγγύσ.

4 Ἰωάνησ ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ ταῖσ ἐν τῇ ἀσίᾳ. χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, καὶ ἀπὸ
τῶν ἑπτὰ πνευμάτων τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ
ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ μάρτυσ ὁ πιστόσ, ὁ πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν
καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆσ γῆσ. ἀγαπῶντι ἡμᾶσ καὶ λύ-
σαντι ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποί-
ησεν ἡμᾶσ βασιλείαν, ἱερεῖσ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων, ἀμήν. 7 ἰδοὺ
ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψονται αὐτὸν πᾶσ ὀφθαλμὸσ
καὶ οἵτινεσ ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ
τῆσ γῆσ. ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα, καὶ ἐγὼ καὶ τὸ ὦ,

---

1 [c] δουλοισ pro αγιοισ | ιωανει: [c] ιωαννη 5 βασιλεων ex -λειων ι eraso et iam prima ut videtur manu notato | [c] τω αγαπωντι | λυσαντι: [c] add ημασ 6 [c] και ιερεισ | [c] εισ τουσ αιωνασ 7 οιτινεσ: [c] add αυτον | [c] κοψοντ. επ αυτον 8 [c] om και εγω

B deficit

1 αγιοισ: δουλοισ | ιωαννη 2 οσα τε ειδε 3 τουσ λογουσ 4 ιωαννησ | απο του ο ων | πνευματ. α εστιν ενωπ. 5 πρωτοτ. εκ των | τω αγαπησαντι ημ. κ. λουσαντι ημασ απο των 6 βασιλεισ και ιερεισ | εισ τουσ αιωνασ των αιωνων 7 οψεται | οιτινεσ αυτον εξεκ. κ. κοψ. επ αυτον 8 εγω ειμι το α και το ω

ἀρχὴ καὶ τέλοσ, λέγει κύριοσ ὁ θεόσ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχό-
μενοσ, ὁ παντοκράτωρ.
[9] Ἐγὼ ἰωάνησ, ὁ ἀδελφὸσ ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸσ ἐν τῇ
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ
τῇ καλουμένῃ πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρ-
τυρίαν ἰησοῦ. [10] ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ,
καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡσ σάλπιγγοσ [11] λεγού-
σησ· ὃ βλέπεισ γράψον εἰσ τὸ βιβλίον, πέμψον ταῖσ ἑπτὰ ἐκ-
κλησίαισ, εἰσ ἔφεσον καὶ εἰσ πέργαμον καὶ εἰσ θυάτειρα καὶ
εἰσ ζμύρναν καὶ εἰσ φιλαδελφίαν καὶ εἰσ λαοδικίαν καὶ εἰσ
σάρδεισ. [12] καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτισ ἐλάλει μετ'
ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψασ εἶδον ἑπτὰ λυχνίασ χρυσᾶσ, [13] καὶ μέσον
τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη
καὶ περιεζωσμένον πρὸσ τοῖσ μασθοῖσ ζώνην χρυσᾶν· [14] ἡ δὲ
κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχεσ λευκαὶ ὡσ ἔριον λευκὸν ὡσ χιών,
καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσ φλὸξ πυρόσ, [15] καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ
ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡσ ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ
αὐτοῦ ὡσ φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· [16] καὶ εἶχεν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ
αὐτοῦ ἀστέρασ ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ῥομφαία
δίστομοσ ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ φαίνει ὡσ ὁ
ἥλιοσ ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. [17] καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα εἰσ
τοὺσ πόδασ αὐτοῦ ὡσεὶ νεκρόσ· καὶ ἐπέθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ
ἐπ' ἐμὲ λέγων· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, [18] ὁ ζῶν, καὶ

---

8 αρχη και τελοσ: [c] puncta imposuit, sed ipse ut videtur rursus delevit 9 [c] ιωαννησ | εν ιησου: [c] add χριστω | [c] μαρτ. ιησου χριστου 11 λεγουσησ: [cc] -σαν | ο βλεπεισ suppl [c] | [c] και πεμψον | και εισ σαρδ. suppl [c] 12 [c] ιδον | [c] χρυσην 16 ειχεν: [c] εχων 17 δεξι. αυτ. χειρα | λεγων: [c] add μη φοβου 18 [c] και ο ζων

B deficit

8 λεγει ο κυριοσ omissis ο θεοσ 9 ιωαννησ | ο και αδελφ. υμ. κ. συγκοι. | και εν τη βασιλεια | υπομονη ιησου χριστου | μαρτ. ιησ. χριστου 11 λεγ. εγω ειμι το α και το ω, ο πρωτοσ και ο εσχατοσ· και ο βλεπεισ γρ. εισ βιβλ. και πεμψ. ταισ εκκλησ. ταισ εν ασια | και εισ σμυρναν post εφεσον | και εισ σαρδεισ post θυατειρα | φιλαδελφειαν | λαοδικειαν 12 ελαλησε 13 και εν μεσω | ομοιον υιω | μαστοισ | χρυσην 14 λευκαι ωσει εριον λευκον 15 πεπυρωμενοι 16 και εχων | δεξ. αυτου χειρ. | ωσ ο ηλιοσ φαιν. 17 προσ pro εισ | ωσ νεκροσ | τ. δεξ. αυτ. χειρα | λεγων μοι μη φοβου εγω ειμι 18 και ο ζων

ἐγενόμην νεκρόσ, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰωνων,
καὶ ἔχω τὰσ κλεῖσ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 γράψον οὖν
ἃ εἶδεσ καὶ ἅ εἰσὶν καὶ ἃ δεῖ μέλλειν γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓσ εἶδεσ ἐπὶ τῆσ δεξιᾶσ
μου, καὶ τὰσ ἑπτὰ λυχνίασ τὰσ χρυσᾶσ. οἱ ἑπτὰ ἀστέρεσ ἄγ-
γελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν, καὶ ἑπτὰ λυχνίαι ἑπτὰ ἐκκλησίαι
εἰσίν.

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν ἐφέσῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει
ο κρατῶν τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρί, ὁ περι-
πατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα
σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ
βαστάσαι κακούσ, καὶ ἐπείρασασ τοὺσ λέγοντασ ἑαυτοὺσ
ἀποστόλουσ καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρεσ αὐτοὺσ ψευδεῖσ· 3 καὶ
ὑπομονὴν ἔχεισ, καὶ θλίψεισ πάσασ καὶ ἐβάστασασ διὰ τὸ
ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασασ. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν
ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκεσ. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτω-
κεσ, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆσ,
ἐὰν μὴ μετανοήσῃσ. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεισ, ὅτι μισεῖσ τὰ ἔργα
τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ
πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι δώσω φαγεῖν ἐκ τοῦ
ξύλου τῆσ ζωῆσ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν ζμύρνῃ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ὃσ ἐγένετο νεκρὸσ καὶ ἔζησεν·

---

18 αιωνων: [c] add αμην 19 [c] om δει | [c] μελλει γεινεσθαι 20 [c] εκκλησιων εισιν και αι επτα II, 1 χειρι: [c] om 2 αποστολουσ: [cc] add ειναι 3 [c] om και θλιψ. πασασ 4 [cc] αφηκασ 7 [cc] εν μεσω τω

B deficit

18 αιωνων: add αμην | τ. αδου κ. τ. θανατ. 19 om ουν | α μελλει γινεσθαι 20 αστερ. ων ειδεσ | εκκλησιων εισι και αι επτα λυχν. ασ ειδεσ II, 1 τησ εφεσινησ εκκλησιασ | om χειρι 2 επειρασω τουσ φασκοντασ ειναι αποστολ. 3 και εβαστασ. κ. υπομον. εχεισ και δια το ον. μου κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ 4 αλλ εχω | αφηκασ 5 εκπεπτωκασ | ερχομ. σοι ταχυ (s ταχει) 7 δωσω αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8 τησ εκκλησιασ σμυρναιων

9 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ
πλούσιοσ εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν τὴν ἐκ τῶν λεγόντων ἰουδαίων
εἶναι ἑαυτούσ, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.
10 μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεισ πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ἐξ ὑμῶν
ὁ διάβολοσ εἰσ φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμε-
ρῶν δέκα. γίνου πιστὸσ ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέ-
φανον τῆσ ζωῆσ. 11 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει
ταῖσ ἐκκλησίαισ· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ
δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν περγάμῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ
κατοικεῖσ, ὅπου ὁ θρόνοσ τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖσ τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐν αἷσ
ἀντίπασ ὁ μάρτυσ μου ὁ πιστόσ, ὃσ ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου
ὁ σατανᾶσ κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω ὀλίγα, ὅτι ἔχεισ ἐκεῖ κρατοῦν-
τασ τὴν διδαχὴν βαλαάμ, ὃσ ἐδίδασκεν βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-
λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι.
15 οὕτωσ ἔχεισ καὶ σὺ κρατοῦντασ τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν
ὁμοίωσ. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολε-
μήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματόσ μου. 17 ὁ ἔχων
οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι
δώσω ἐκ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ ψῆφον λευκήν, καὶ
ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ
ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν θυατείροισ ἐκκλησίασ γράψον·
τάδε λέγει ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ ὡσ

---

9 [c] ιουδαιουσ | σατανα: [cc] add εισιν 10 cod βαλλειν βαλιν, sed βαλιν [c] delevit | γινου suppl [c] 13 μου pr [cc] pro σου reposuit | εν αισ [c] pro εν ταισ | αντιπασ: [cc] αντειπασ 14 εχω: [c] add κατα σου | * om βαλακ (videtur a βα ad βα transiluisse), [c] vero τον βαλακ suppl | [c] βαλλειν 17 ο ante ουδεισ [c] suppl

B deficit

9 πτωχ. πλουσιοσ δε ει και τ. βλασφημ. των λεγοντων ιουδαιουσ 10 βαλειν 13 οιδα τα εργα σου και που κατοικ. | και εν ταισ ημερ. | κατοικει ο σατανασ 14 εχω κατα σου ολ. | εδιδ. τον (ς εν τω) βαλακ 15 ο μισω pro ομοιωσ 17 δωσω αυτω φαγειν απο του μ., τ. κεκρ. και δωσω αυτω ψηφ. | εγνω pro οιδεν

φλὸξ πυρόσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδα
σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομο-
νήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. 20 ἀλλ᾽
ἔχω κατὰ σοῦ πολύ, ὅτι ἀφεῖσ τὴν γυναῖκα ἰαζάβελ, ἣ λέγουσα
αὑτὴν προφῆτιν εἶναι καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺσ ἐμοὺσ δού-
λουσ πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρό-
νον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆσ πορνίασ
ταύτησ. 22 ἰδοὺ βαλῶ αὐτὴν εἰσ κλίνην, καὶ τοὺσ μοιχεύοντασ
μετ᾽ αὐτῆσ εἰσ θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν
ἔργων αὐτῆσ. 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆσ ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ
γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺσ
καὶ καρδίασ, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα. 24 ὑμῖν δὲ
λέγω τοῖσ λοιποῖσ τοῖσ ἐν θυατείροισ, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν δι-
δαχὴν ταύτην, οἵτινεσ οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ σατανᾶ, ὡσ
λέγουσιν· οὐ βαλῶ ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἄλλο βάροσ, 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρα-
τήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλουσ
τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν τῶν ἐθνῶν,. 27 καὶ ποιμανεῖ
αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡσ τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβε-
ται, ὡσ κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρόσ μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ
τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἀστέ-

---

19 post πιστιν [c] add και ([cc] add την) διακονιαν 20 αφεισ: [c] αφηκασ | [c] ιεζαβελ | [c] την λεγουσαν (ν omiserat [c], sed suppl [cc]) | προφητιν [c] ex -τειαν 21 και ου θελ. μετανοησαι suppl [c] 22 βαλω [c] pro χαλω correxit 23 εργα: [c] add υμων 24 cod τοισ εν λοιπ., sed [c] del εν | θυατειροισ οσοι: [c] θυατειρη οι, sed [cc] restituit priora | ουκ suppl [c] 26 [c] εξουσιαν επι

B deficit

18 ωσ φλογα πυροσ 19 post αγαπην add και την διακονιαν | υπομον. σου | εργ. σου και τα εσχ. 20 ολιγα pro πολυ | εασ pro αφεισ | ιεζαβηλ˚ την λεγουσαν εαυτην προφητιν διδασκειν και πλανασθαι εμουσ δουλ. | ειδωλοθ. φαγ. 21 ινα μετανοηση εκ τησ πορνειασ αυτησ και ου μετενοησεν 22 ιδου εγω βαλλω | μετανοησωσιν ε. τ. εργ. αυτων 23 εργα: add υμων 24 λεγω και λοιποισ | και οιτινεσ 25 αχρισ 26 εξουσ. επι III, 1 ς om επτα ante πνευμ.

ρασ· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ.
2 γίνου ἐγρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν·
οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
μου. 3 μνημόνευε πῶσ εἴληφασ καὶ ἤκουσασ, καὶ τήρει καὶ
μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ μετανοήσῃσ, ἥξω ἐπὶ σὲ ὡσ κλέπτησ,
καὶ οὐ μὴ γνώσῃ οἵαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεισ ὀλίγα
ὀνόματα ἐν σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖσ, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν
οὕτωσ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ ζωῆσ, καὶ ὁμολογήσω τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἔμπροσθεν τοῦ πατρόσ μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγ-
γέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ
ἐκκλησίαισ.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίασ γράψον·
τάδε λέγει ὁ ἀληθινὸσ ὁ ἅγιοσ, ὁ ἔχων κλεῖν τοῦ δαυείδ, καὶ
ἀνοίγων καὶ οὐδεὶσ κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίξει·
8 οἶδα τὰ ἔργα σου· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην,
ἣν οὐδεὶσ δύναται κλεῖσαι· ὅτι μικρὰν ἔχεισ δύναμιν, καὶ ἐτή-
ρησάσ μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ δέ-
δωκα ἐκ τῆσ συναγωγῆσ τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺσ
ἰουδαίουσ εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω
αὐτοὺσ ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου,
καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησασ τὸν λόγον τῆσ
ὑπομονῆσ μου, κἀγώ σε ἐκ τῆσ ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ μελ-
λούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, πειράσαι τοὺσ κατοι-
κοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ, ἵνα μη-

---

2 εγρηγορων: ε rasum et iam antea notatum 3 μετανοησησ: [c] γρηγορησησ 5 ουτωσ: [c] ουτοσ 7 [c] την κλειν (scriptum est κλιν) | και κλειων: puncta imposita sed rursus rasa (puto [c] imposuisse sed et ipsum rursus sustulisse)

B deficit

1 οτι το ονομα 2 γρηγορων | α μελλει αποθ. | om μου 3 μνημονευε ουν | γρηγορησησ pro μετανοησησ | γνωσ ποιαν 4 om αλλα | ον. και εν σαρδ. 5 ουτοσ pro ουτωσ | εξομολογησομαι | ενωπιον pro εμπροσθ. 7 φιλαδελφεια | ο αγιοσ ο αληθιν. | την κλειδα τ. δαβιδ ο ανοιγ. κ. ουδ. κλειει και κλειει κ. ουδ. ανοιγει 8 σου τα εργ. | ανεωγμενην και ουδεισ δυν. κλ. αυτην 9 διδωμι | ηξωσι κ. προσκυνησωσιν | γνωσιν 10 καγω σε τηρησω εκ 11 ιδου ερχ. ταχ.

δεἰσ λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον
τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ, καὶ γράψω ἐπ'
αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ
θεοῦ μου τῆσ καινῆσ ἰερουσαλήμ, ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 ὁ ἔχων
οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν λαοδικίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἀμήν, καὶ ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ὁ ἀληθινόσ, καὶ ἡ
ἀρχὴ τῆσ ἐκκλησίασ τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε
ψυχρὸσ οὔτε ζεστόσ· ὄφελον ψυχρὸσ ἦσ ἢ ζεστόσ. 16 ὅτι οὕτωσ
χλιερὸσ εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸσ οὔτε ψυχρὸσ εἶ, παῦσαι τοῦ στό-
ματόσ σου. 17 ὅτι λέγεισ· πλούσιόσ εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ
οὐδενὸσ χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδασ ὅτι ταλαίπωροσ εἶ καὶ ἐλεει-
νὸσ καὶ πτωχὸσ καὶ τυφλὸσ καὶ γυμνόσ. 18 συμβουλεύω σοι
ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸσ ἵνα πλου-
τήσῃσ, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ
αἰσχύνη τῆσ γυμνότητόσ σου, καὶ κολλύριον ἐνχρῖσαι τοὺσ ὀφ-
θαλμούσ σου ἵνα βλέπῃσ. 19 ἐγὼ ὅσουσ ἂν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παι-
δεύω· ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύ-
ραν καὶ κρούω· ἐάν τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου, καὶ ἀνοίξω
τὴν θύραν καὶ εἰσελεύσομαι πρὸσ αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ'
αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ'
ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί
τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

---

12 αυτον [c] ex αυτω | τω ναω: [c] εν τω ναω | [c] τησ καταβαινουσησ | ex ου priore in ουρανου [c] fecerat θ̅υ̅ sed ipse restituit ου antequam reliqua mutasset 14 [c] del και post αμην | εκκλησιασ: [c] κτισεωσ 15 post ουτε ψυχροσ [c] add ει 16 χλιεροσ: [c] χλιαροσ | ει (ante παυσαι): [c] (ita videtur potius quam [cc]) post ζεστοσ (* -τροσ) transposuit | παυσαι etc: [c] μελλω σε εμιν εκ του στομ. μου 17 οτι ταλ. ει: [c] οτι συ ει ο ταλ.

B deficit

12 στυλ. εν τω ναω (ς[e] λαω ex errore) | εξελθη ετι | ς[c] η καταβαινει 14 της εκκλησιασ λαοδικεων | om και post αμην | om ὁ ante αληθινοσ et και post αληθ. | κτισεωσ pro εκκλησ. 15 ουτε ψυχρ. ει | ειησ pro ησ 16 ουτωσ οτι χλιαροσ | ουτ. ψυχρ. ουτ. ζεστ. μελλω σε εμεσαι εκ του στοματ. μου 17 οτι συ ει ο ταλαιπ. 18 κολλουριον εγχρισον 19 οσουσ εαν 20 ανοιξη τ. θυρ. εισελευσομαι

IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἰδοὺ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡσ σάλπιγγοσ λαλοῦσαν
μετ' ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι
μετὰ ταῦτα. 2 εὐθέωσ ἐγενόμην ἐν πνεύματι, καὶ ἰδοὺ θρόνοσ
ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενοσ, 3 καὶ ὁ
καθήμενοσ ὅμοιοσ ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἱερεῖσ
κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοίωσ ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν
τοῦ θρόνου θρόνουσ εἰκοσιτέσσαρεσ καὶ πρεσβυτέρουσ καθημέ-
νουσ περιβεβλημένουσ ἐν λευκοῖσ, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν
στεφάνουσ χρυσέουσ. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστρα-
παὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδεσ πυρὸσ και-
όμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ·
6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡσ θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ·
καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα
γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον τὸ
πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡσ ὅμοιον ἀνθρώπῳ, καὶ τὸ
τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν
ἕκαστον αὐτῶν εἶχον ἀνὰ πτέρυγασ ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν
γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρασ καὶ
νυκτὸσ λέγοντεσ· ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ, ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ, ἅγιοσ
ἅγιοσ κύριοσ θεὸσ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμε-
νοσ. 9 καὶ ὅταν δώσωσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαρι-

---

1 λεγων: [c] λεγουσα 2 [c] ευθεωσ δε | και επι: cod και ο επι, sed ο erasum est 3 ϊερεισ: raso ε repositum ϊρεισ 3 sq ομοιωσ ορασει usq κυκλοθ. τ. θρονου suppl [c] 5 sq α εισιν usq ενωπ. τ. θρονου suppl [c] 8 εσωθεν [c] pro εσοθεν | ουκ εχουσιν [c] pro ουχ εξοσαν reposuit | αγιοσ octies: [c] quinquies del | [c] κυρ. ο θεοσ 9 δοξαν suppl [c]

B deficit

1 ειδον | om ιδου sec | λαλουσησ | λεγουσα 2 και ευθεωσ | επι του θρονου 3 ην ομοιοσ | σαρδινω | ιρισ pro ιερεισ | ς° ομοια et ς ομοιοσ pro ομοιωσ 4 θρονοι εικοσι και τεσσ. και επι τουσ θρονουσ ειδον τουσ εικοσι και τεσσαρασ πρεσβυτ. | περιβ. εν ιματιοισ λευ. | και εσχον επι τασ | χρυσουσ 5 βροντ. κ. φων. | αι εισι 6 om ωσ | εμπροσθεν 7 το προσωπ. ωσ ανθρωποσ | πετωμενω 8 και τεσσαρα ζωα εν καθ εαυτο ειχον | γεμοντα | λεγοντα | αγιοσ ter (non octies) | κυρ. ο θε. ο παντοκρ. 9 δωσουσι

στίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰσ τουσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων ἀμήν, [10] καὶ πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν
τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀμήν, καὶ βάλλουσιν
τοὺσ στεφάνουσ αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντεσ· [11] ἄξιοσ
εἶ κύριε, ὁ κύριοσ καὶ θεὸσ ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τιμὴν
καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισασ τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά
σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

[1] Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου
βιβλίον γεγραμμένον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον
σφραγῖσιν ἑπτά. [2] καὶ εἶδον ἄγγελον κηρύσσοντα ἰσχυρὸν ἐν
φωνῇ μεγάλῃ· τίσ ἄξιοσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ
σφραγῖδασ αὐτοῦ; [3] καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ
τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. [4] καὶ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρεθήσεται ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
βλέπειν αὐτό. [5] καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ
κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ἐκ τῆσ φυλῆσ ἰούδα, ἡ ῥίζα δαυείδ,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ. [6] καὶ
εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ
τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα
ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ
ἀπεσταλμένα εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν. [7] καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ
τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. [8] καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ
βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ πρεσβύτεροι

---

10 βαλλουσιν: λ alterum (a [c]) erasum V, 1 βιβλ. γεγραμμ. suppl [c] | [c] και κατεσφραγισμ. 4 εκλαιον (-εον) [c] pro εκλααν | ευρεθησεται: [c] ευρεθη 7 του καθη. [c] pro τησ καθη.

B deficit

9 επι τοὺ θρονου | om αμην 10 om και prim | εικ. και τεσσ. | ς προσκυνουσι | om αμην | βαλουσι 11 om ο κυρ. και θε. ημων | την τιμην | εισι pro ησαν V, 1 εσωθεν pro εμπροσθ. 2 ισχυρον κηρυσσοντ. | om εν | τισ εστιν αξιοσ 3 ηδυνατο | ουδε επι τ. γησ ουδε υποκατω τησ γησ | ουδε βλεπειν 4 και εγω εκλ. πολλα | ευρεθη ανοιξ. και αναγνωναι 5 ο λεων ο ων εκ | δαβιδ 6 κ. ειδ. και ιδου | εστηκοσ | εχον | επτ. του θε. πνευμ. τα απ. 7 ειληφ. το βιβλιον εκ 8 τεσσαρα

ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἕκαστος ἔχοντες κιθάραν καὶ φιά-
λας χρυσέας γεμούσας θυμιαμάτων, ἅ εἰσιν προσευχαὶ τῶν
ἁγίων. 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ
βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ
ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ
γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ
ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερατείαν, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ
θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς
αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες
φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν
δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν
καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς καὶ τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, καὶ ἤκουσα
λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία
καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα παντοκράτορος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. 14 καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

1 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λεγόντων ὡς φω-
νὴν βροντῆς· ἔρχου καὶ ἴδε. 2 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός,
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέ-
φανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἐνίκησεν.

---

8 [c] αι προσευχαι 13 και τω αρνιω: [c] om και | παντοκρατορος: [c] και το κρατος VI, 1 σφραγιδων suppl [c] | ex ipse * suppl

B deficit

8 επεσον | εχοντ. εκαστος | κιθαρας | χρυσας | αι εισιν αι πρ. 10 ημας pro αυτους | βασιλεις και ιερεις κ. βασιλευσομεν 11 om ως | κυκλοθεν του | ς om και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδ. ex errore 13 κτισμ. ο εστιν εν | ουρ. και εν τη γη και υποκατω της γης και επι της θαλασσης α εστι | om και ante ηκουσα | και το κρατος pro παντοκρατορος 14 κ. οι εικοσιτεσσαρες πρεσβυτ. | προσεκυνησαν: add ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων VI, 1 ειδον | om επτα | λεγοντος ως φωνης | ερχ. και βλεπε 2 επ αυτω | και ινα νικηση pro και ενικησεν

[3] Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ
δευτέρου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου καὶ ἴδε. [4] καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ
ἐξῆλθεν ἄλλοσ ἵπποσ πυρρόσ, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη
αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆσ γῆσ καὶ ἵνα ἀλλήλουσ σφά-
ξωσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.
[5] Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-
του ζώου λέγοντοσ· ἔρχου καὶ ἴδε. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ
μέλασ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
τοῦ. [6] καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέ-
γουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖσ χοίνικεσ κριθῶν δη-
ναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃσ.
[7] Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φω-
νὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου καὶ ἴδε. [8] καὶ ἴδον, καὶ
ἰδοὺ ἵπποσ χλωρόσ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ
θάνατοσ, καὶ ὁ ᾅδησ ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξου-
σία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆσ γῆσ, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ λιμῷ
καὶ θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆσ γῆσ.
[9] Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδαν τὴν ε', ἴδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰσ ψυχὰσ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐσφαγμένων διὰ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν ἔσχον. [10] καὶ
ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἕωσ πότε, ὁ δεσπότησ ὁ ἅγιοσ
καὶ ἀληθινόσ, οὐ κρινεῖσ καὶ ἐκδικήσεισ τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν
κατοικούντων ἐπὶ τῆσ γῆσ; [11] καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἑκάστῳ στολὴ
λευκή, καὶ ἐρέθη αὐτοῖσ ἵνα ἀναπαύσωνται ἐπὶ χρόνον μικρόν,

---

4 αυτω pr: [c] om | εκ τησ γησ: [c] om 6 σιτου: puncta imposita sed rursus rasa 9 [c] την ε' σφραγιδα (ipse * ex ε̅ ιδον, quod omnino in exemplari suo invenisse putandus est, per incuriam ειδον fecerat) ειδον | και δια την μαρτυρ. bis scriptum, sec loco del [c] | εσχον: [c] ειχον

B deficit

3 την δευτερ. σφραγιδ. | ερχ. και βλεπε 4 om και ιδον και ιδου | και εξηλθεν | καθημ. επ αυτω | απο τησ γησ 5 την τριτην σφραγιδ. | ερχου κ. βλεπε | καθ. επ αυτω 6 om ωσ | κριθησ 7 λεγουσαν· ερχου κ. βλεπε 8 και ειδον | ο θανατοσ | ακολουθει μετ αυτου | αποκτειναι επι το τετ. τ. γησ | εν λιμω κ. εν θαν. 9 την πεμπτ. σφραγιδα ειδον | om των ανθρωπ. | ειχον 10 εκραζον | και ο αληθινοσ | κρίνεισ κ. εκδικεισ | απο των 11 εδοθησαν εκαστοισ στολαι λευκαι | ερρεθη | αναπαυσ. ετι χρ. μι.

ἕωσ πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν
οἱ μέλλοντεσ ἀποκτέννεσθαι ὑπὸ αὐτῶν ὡσ καὶ αὐτοί.
12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σει-
σμὸσ μέγασ ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιοσ μέλασ ἐγένετο ὡσ σάκκοσ
τρίχινοσ, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡσ αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρεσ
τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν ἐπὶ τὴν γῆν, ὡσ συκῆ βάλλουσα τοὺσ
ὀλύνθουσ αὐτῆσ ἀπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρα-
νὸσ ἀπεχωρίσθη ὡσ βιβλίον ἑλισσόμενοσ, καὶ πᾶν ὄροσ καὶ βου-
νὸσ ἐκ τῶν τόπων ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ
οἱ μεγιστᾶνεσ καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ
πᾶσ δοῦλοσ καὶ πᾶσ ἐλεύθεροσ ἔκρυψαν ἑαυτοὺσ εἰσ τὰ σπή-
λαια καὶ εἰσ τὰσ πέτρασ τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖσ ὄρε-
σιν καὶ ταῖσ πέτραισ· πέσετε ἐφ' ἡμᾶσ, καὶ κρύψετε ἡμᾶσ ἀπὸ
προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ τοῦ
ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆσ ὀργῆσ αὐτῶν, καὶ
τίσ δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον δ' ἀγγέλουσ ἑστῶτασ ἐπὶ τὰσ τέσσα-
ρασ γωνίασ τῆσ γῆσ, κρατοῦντασ τοὺσ τέσσαρασ ἀνέμουσ τῆσ
γῆσ, ἵνα μὴ πνεύσῃ ἄνεμοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ μήτε ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ
μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντοσ, καὶ ἔκρα-
ξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖσ τέσσαρεσ ἀγγέλοισ, οἶσ ἐδόθη αὐτοῖσ
ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσετε
τὴν γῆν μηδὲ τὴν θάλασσαν μηδὲ τὰ δένδρα, ἄχρισ σφραγίσω-

11 [c] om υπο αυτων 14 εκινηθησαν [c] pro εκινησαν 15 και πασ ελευθεροσ [c] suppl 16 κρυψετε (cod -ται): non correctum | απο sec [c] pro επι VII, 2 τεσσαρεσ: [c] τεσσαρσιν

ʙ deficit

11 εωσ ου πληρωσονται | αποκτεινεσθαι | om υπο αυτων 12 και ιδου σεισμ. | εγενετ. μελασ | om ολη 13 εισ την γην | βαλλει | υπο μεγαλου ανεμ. 14 και ουρανοσ | ειλισσομενον | νησοσ pro βουνοσ | τοπ. αυτων εκιν. 15 κ. οι πλουσ. κ. οι χιλιαρχ. και οι δυνατοι (pro ισχυρ.) 16 κρυψατε | επι του θρονου 17 οργ. αυτου VII, 1 κ. μετ. ταυτα ειδον τεσσαρασ | πνεη 2 αναβαντα | τοισ τεσσαρσιν 3 αδικησητε | μητε την θαλ. μητε τα | αχρισ ου | ς σφραγιζωμεν ex errore

μεν τοὺσ δούλουσ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ
ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα
χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσησ φυλῆσ υἱῶν ἰσραήλ· 5 ἐκ
φυλῆσ ἰούδα δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆσ ῥουβὴν
δώδεκα χιλιάδεσ, [ἐκ φυλῆσ γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ,] 6 ἐκ φυ-
λῆσ ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ νεφθαλὶ δώδεκα χιλιάδεσ,
ἐκ φυλῆσ μανασσῆ δώδεκα χιλιάδεσ, 7 [ἐκ φυλῆσ συμεὼν δώ-
δεκα χιλιάδεσ,] ἐκ φυλῆσ λευεὶ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ
ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδεσ, 8 ἐκ φυλῆσ ζαβουλὼν δώδεκα χιλιά-
δεσ, ἐκ φυλῆσ βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ ἰωσὴφ δώ-
δεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι
αὐτὸν οὐδεὶσ ἐδύνατο, ἐκ παντὸσ ἔθνουσ καὶ φυλῶν καὶ λαῶν
καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτεσ ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρ-
νίου, περιβεβλημένουσ στολὰσ λευκάσ, καὶ φοίνικασ ἐν ταῖσ
χερσὶν αὐτῶν, 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἡ σω-
τηρία τῷ θεῷ ἡμῶν ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
τῶν αἰώνων, ἀμήν. 11 καὶ πάντεσ ἄγγελοι ἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ
θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπε-
σαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύ-
νησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντεσ· ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ
τῷ θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπε-
κρίθη εἷσ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι
τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ τίνεσ εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ

---

4 ηκουσα: cod -σαν 5 εκ φυλ. γαδ δω. χιλιαδ. praetermissa nec suppleta, item v. 7 εκ φυλ. συμε. δω. χιλ. 9 ον [c] pro οσ | [c] περιβεβλημενοι et φοινικεσ 10 τ. θε. ημων: [c] add τω καθημενω | επι τω θρονω etc: [c] επι του θρονου και του αρνιου | εισ τ. αι. των αι. αμην: [c] om 11 παντεσ: [c] add οι 12 ἡ ante ευχαριστ. suppl [c]

B deficit

4 ρμδ' χιλιαδεσ 5 sqq ubique (decies) ιβ' pro δωδεκα, item ubique (decies) post χιλιαδεσ add εσφραγισμενοι 6 νεφθαλειμ 7 λευϊ | ς ισαχαρ, ς[c] ισασχαρ 8 εκ φυ. ιωσηφ etc ante εκ φυ. βενιαμιν pon 9 ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικεσ 10 κραζοντεσ | τω καθημενω επι του θρονου | om εισ τουσ αι. usq αμην 11 παντ. οι αγγ. εστηκεσαν | επεσον | επι προσωπον αυτ. 13 εισ εκ των

εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδασ. καὶ εἶπεν· οὗτοί εἰσιν οἱ
ἐρχόμενοι ἐκ τῆσ θλίψεωσ τῆσ μεγάλησ καὶ ἔπλυναν τὰσ στο-
λὰσ αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενοσ
ἐπὶ τοῦ θρόνου γινώσκει αὐτούσ. 16 οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ διψά-
σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺσ ὁ ἥλιοσ οὐδὲ πᾶν καῦμα,
17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούσ, καὶ
ὁδηγήσει αὐτοὺσ ἐπὶ ζωῆσ πηγὰσ ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸσ
πᾶν δράκυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ
ἐν τῷ οὐρανῷ ὡσ ἡμιώριον. 2 καὶ ἴδον τοὺσ ἑπτὰ ἀγγέλουσ οἳ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖσ ἑπτὰ σάλ-
πιγγεσ. 3 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσια-
στηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα
πολλά, ἵνα δώσει ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον·τὸ χρυσοῦν ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη κα-
πνὸσ τῶν θυμιαμάτων ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸσ
τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελοσ τὸν λι-
βανωτόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸσ τοῦ θυσιαστηρίου
καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ
ἀστραπαὶ καὶ σεισμόσ.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ σάλπιγγασ ἡτοί-

---

15 γινωσκει αυτουσ: [cc] σχηνωσει pro γινωσχ., sed iam [c] επ αυτουσ pro αυτουσ ([c] non animadvertisse putandus est γινωσχει pro σχην. scriptum esse) 16 post ηλιοσ additum est ετι, sed iam ipsa prima manu notatum 17 δραχυον (vide etiam 21, 4 δραχυ: cohaerere videtur cum δραχειν a δερχειν): [c] δαχρυον VIII, 1 ημιωριον: cod ειμιωρ. 4 ανεβη [c] pro αναβη correxit | [c] ο χαπνοσ

B deficit

14 om μου | κ. ειπε μοι | ελευχαναν στολασ αυτων εν 15 σχηνωσει επ αυτουσ pro γινωσχ. αυτ. 16 πειν. ετι ουδ. διψησουσιν ετ. 17 επι ζωσασ πηγ. υδ. VIII, 2 ειδον 3 εσταθη επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | το ενωπ. τ. θρ. 4 ο χαπνοσ 5 ς το λιβανωτον et αυτο | φωναι και βρονται

μασαν αὐτοὺσ ἵνα σαλπίσωσιν. 7 καὶ ὁ πρῶτοσ ἐσάλπισεν, καὶ
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰσ
τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆσ γῆσ κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν
δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶσ χόρτοσ χλωρὸσ κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτεροσ ἐσάλπισεν, καὶ ὡσ ὄροσ μέγα πυρὶ καιό-
μενον ἐβλήθη εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγενήθη τὸ τρίτον τῆσ θα-
λάσσησ αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον μέροσ τῶν κτισμάτων
τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχήν, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων
διεφθάρησαν.

10 Καὶ ὁ τρίτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἀστὴρ μέγασ καιόμενοσ ὡσ λαμπάσ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ
τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ
ὄνομα τοῦ ἀστέροσ λέγεται ἀψίνθιον. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν
ὑδάτων εἰσ ἀψίνθιον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ
τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆσ σελήνησ καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον
αὐτῆσ, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίωσ. 13 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἀετοῦ πε-
τομένου μεσουρανήματι λέγοντοσ φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ
τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆσ σάλ-
πιγγοσ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶσ

---

6 c ετοιμασ. εαυτουσ 11 αψινθιον (*add και λεγεται, c del): c αψινθοσ IX, 1 αστερα et πεπτωκοτα c pro -ρασ et -τασ reposuit

B deficit

6 ητοιμασ. εαυτουσ 7 ο πρωτ. αγγελοσ | μεμιγμενα αιματι | om και το τριτ. τησ γησ κατεκαη 8 ο δευτερ. αγγελοσ | εγενετο 9 om μεροσ | ψυχασ | διεφθαρη 10 πηγασ υδατων 11 λεγεται αψινθοσ· και γινεται | ϛ om των υδατων post τριτον ex errore | εισ αψινθον | πολλοι ανθρωπων 12 μη φαινη 13 ηκουσα ενοσ αγγελου πετωμενου εν μεσουρ. | τοισ κατοικουσιν

τοῦ φρέατοσ τῆσ ἀβύσσου. 2 καὶ ἀνέβη καπνὸσ ἐπὶ τοῦ φρέατοσ
ὡσ καπνὸσ καμίνου μεγάλησ, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιοσ καὶ ὁ ἀὴρ
ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατοσ. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρί-
δεσ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ὡσ ἔχουσιν ἐξουσίαν
οἱ σκορπίοι τῆσ γῆσ. 4 καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν
τὸν χόρτον τῆσ γῆσ οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺσ ἀνθρώπουσ
οἵτινεσ οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδαν τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων.
5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούσ, ἀλλ' ἵνα βασα-
νισθήσονται μῆνασ πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸσ αὐτῶν ὡσ βασα-
νισμὸσ σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
ἐκείναισ ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρή-
σουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φύγῃ ὁ θάνατοσ
ἀπ' αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποισ
ἡτοιμασμένοισ εἰσ πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν ὡσ
στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡσ πρόσωπα
ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχασ ὡσ τρίχασ γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόν-
τεσ αὐτῶν ὡσ λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακασ ὡσ θώρακασ
σιδηροῦσ, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰσ πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ
ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξ-
ουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ πέντε· 11 ἔχουσιν
ἑαυτῶν τὸν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ
ἑβραϊστὶ ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ ἑλληνίδι ἔχει ὄνομα ἀπολλύων.
12 οὐαὶ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαί.

13 **Μετὰ ταῦτα ὁ ἕκτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἤκουσα**

---

2 επι: [c] εκ 2 sq * ab εκ του καπνου pri ad εκ τ. καπν. posterius transiluit; suppl [c] 4 δενδρον; [c] super δενδ scripsit χλω, sed rursus abstersit 10 ομοιασ: cod ομοιοισ (ut A) 12 [c] η μια | [c] ερχονται

B deficit

2 ante και ανεβη habet και ηνοιξε το φρεαρ τησ αβυσσου | εκ pro επι 3 εδοθη αυταισ 4 ερρεθ. αυταισ | τησ γησ: add ουδε παν χλωρον | ανθρωπουσ: add μονουσ | σφραγιδα | επι τ. μετωπ. αυτων 5 εδοθ. αυταισ | βασανισθωσι 6 ουχ ευρησουσιν | φευξεται pro φυγη 7 ομοια 8 ειχον 10 και κεντρα ην εν ταισ ουρ. αυτ. και η εξουσια 11 και εχουσιν εφ αυτων βασιλεα | om ω | ελληνικη | ονομα εχει 12 η ουαι η μια | ερχονται | δυο ουαι μετα ταυτα 13 και ο εκτοσ

φωνὴν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· λῦσον τοὺσ
τέσσαρεσ ἀγγέλουσ τοὺσ δεδεμένουσ ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρεσ ἄγγελοι ἡτοιμασμένοι εἰσ
τὴν ὥραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον
τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸσ τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ
δύο μυριάδων μυριάδεσ· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕ-
τωσ εἶδον τοὺσ ἵππουσ ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπ
άνω αὐτῶν, ἔχοντασ θώρακασ πυρίνουσ καὶ ὑακινθίνουσ καὶ
θειώδεισ· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡσ κεφαλαὶ λεόντων, καὶ
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸσ καὶ θεῖον.
18 ἀπὸ τῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώ-
πων ἐκ τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευ-
ομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν
τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐ-
ραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν ἐχούσαισ κεφαλάσ, καὶ ἐν αὐταῖσ
ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν
ἐν ταῖσ πληγαῖσ αὐτῶν ταύταισ, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ
εἴδωλα τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χάλκεα καὶ τὰ ξύ-
λινα καὶ τὰ λίθινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε
περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῶν φαρμάκων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆσ πονηρίασ αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

---

13 φωνην: c φωνησ μιασ εκ των κερατων 14 λεγοντα: c λεγουσησ 15 cod ινα μη αποκτ. 16 μυριαδεσ: cod -αδασ 17 θειωδεισ: θιωδ. levi rasura ex θυωδ. restitutum 19 εχουσαισ c ex -σασ 21 πονηριασ: c πορνιασ

B deficit

13 φωνην μιαν εκ των τεσσαρων κερατων του θυσιαστηρ. 14 λεγουσαν | οσ ειχε την σαλπ. | τεσσαρασ 15 αγγ. οι ητοιμ. | ωραν: add και ημεραν 16 om των ante στρατευμ. | μυριαδεσ μυριαδων· και ηκουσα 17 καθημ. επ αυτων 18 υπο των τριων τουτων (omisso πληγ.) | και εκ του καπν. και εκ του θει. 19 αι γαρ εξουσιαι αυτων εν τω στ. αυτ. εισιν | om και εν ταισ ουρ. αυτων | εχουσαι 20 om αυτων | ουτε μετενοησαν | προσκυνησωσι | και ειδωλα | χρυσα | χαλκα | λιθινα κ. τ. ξυλινα | δυναται 21 φαρμακειων | πορνειασ pro πονηριασ

X.

[1] Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ θρὶξ ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ
αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ
ὡσ στῦλοι πυρόσ, [2] καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον
ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆσ θα-
λάσσησ, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆσ γῆσ, [3] καὶ ἔκραξεν φωνῇ
μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν οἱ
ἑπτὰ βρονταὶ ταῖσ ἑαυτῶν φωναῖσ. [4] καὶ ὅσα ἐλάλησαν οἱ ἑπτὰ
βρονταὶ ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λέγουσαν· σφράγισον ὅσα ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ
αὐτὰ γράψῃσ. [5] καὶ ὁ ἄγγελοσ ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆσ θα-
λάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰσ
τὸν οὐρανόν, [6] καὶ ὤμοσεν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώ-
νων, ὃσ ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνοσ οὐκέτι ἔστιν, [7] ἀλλ᾽ ἐν ταῖσ ἡμέραισ
τῆσ φωνῆσ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑβδόμου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,
καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡσ εὐηγγέλισεν τοὺσ ἑαυ-
τοῦ δούλουσ καὶ τοὺσ προφήτασ. [8] καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ᾽ ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε
λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
ἑστῶτοσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [9] καὶ ἀπῆλθον
πρὸσ τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλίον. καὶ λέ-
γει μοι· λάβε αὐτὸ καὶ κατάφαγε, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοι-

---

1 θριξ: [c] ιρισ 2 βιβλαριδιον: super βλ [c] notavit λι, sed abstersit antequam absolveret id quod volebat 3 post εκραξεν *add ωσ, [c] del | αι επτ. βροντ. [c] pro επτα φωναι reposuit 6 [cc] ωμοσ. εν τω ζω. | ante οτι [c] suppl και την θαλασσαν και τα εν αυτη | εστιν: [c] εσται 8 θαλασσησ και επι τησ suppl [c] 9 [c] post καταφαγε add αυτο

B deficit

1 και ιρισ επι τησ κεφ. (omisso αυτου) 2 εχων: ειχεν | ανεωγμενον | επι την θαλασσαν et επι την γην 3 τασ εαυτων φωνασ 4 οτε pro οσα | βρονται: add τασ φωνασ εαυτων | λεγουσαν μοι | α pro οσα | ταυτα pro αυτα 5 om την δεξιαν 6 ωμοσεν εν τω | ante οτι add και την θαλασσαν και τα εν αυτη | χρον. ουκ εσται ετι 7 αλλα | του εβδομ. αγγελ. | και τελεσθη | τοισ εαυτ. δουλοισ τοισ προφηταισ 8 λαλουσα et λεγουσα | om του ante αγγελ. 9 δουναι: δοσ | τ. βιβλαριδιον | λαβε και καταφαγε αυτο

λίαν, ἀλλὰ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡσ μέλι. 10 καὶ
ἔλαβον τὸ βιβλίον ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον
αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡσ μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφα-
γον αὐτό, ἐγεμίσθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε
πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖσ καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ
βασιλεῦσιν πολλοῖσ.

XI.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ. λέγει· ἔγειρε καὶ
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσ-
κυνοῦντασ ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν τοῦ ναοῦ ἔκ-
βαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃσ, ὅτι ἐδόθη καὶ τοῖσ ἔθνε-
σιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνασ τεσσεράκοντα
δύο. 3 καὶ δώσω τοῖσ δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν
ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα, περιβεβλημένουσ σάκκουσ.
4 οὗτοί εἰσιν οἱ δύο ἐλαῖαι καὶ δύο λυχνίαι ἐνώπιον τοῦ κυρίου
τῆσ γῆσ ἑστῶτεσ. 5 καὶ εἴ τισ θέλει αὐτοὺσ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκ-
πορεύεται ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺσ ἐχθροὺσ
αὐτῶν· καὶ εἴ τισ θελήσῃ ἀδικῆσαι αὐτούσ, οὕτωσ δεῖ αὐτὸν
ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν,
ἵνα μὴ ὑετὸσ βρέχῃ τὰσ ἡμέρασ τῆσ προφητείασ αὐτῶν, καὶ
ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰσ αἷμα, πα-
τάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκισ ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ
ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τότε ἀναβαῖνον
ἐκ τῆσ ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐ-

---

10 post η κοιλ. μου [c] add πικριασ XI, 1 λεγει: [c] λεγων, [cc*] και εστηκει ο αγγελοσ λεγων 2 την αυλην την: ita [c] ex τησ αυλησ τησ | ναου: ν ex λ correctum | εκβαλε: ita [c] pro και εκβαλε | εξωθεν [c] pro εσω | και τ. εθνεσιν: [c] om και 3 εξηκοντα: [cc*] add πεντε | περιβεβλημενουσ (ut AB al): [c] -νοι 4 οι: [c] αι, sed demum [cc] εστωσαι pro εστωτεσ | [c] και αι δυο λυχν. 5 ει τισ sec loco [c] ex η τισ 6 [c] και παταξαι 7 τοτε: [c] το

B deficit

9 αλλ εν 10 τ. βιβλαριδιον | εγεμισθη: επικρανθη 11 λεγει | και επι εθνεσιν XI, 1 ραβδω: ς[e] add και ο αγγελοσ ειστηκει | λεγει: λεγων | εγειραι 2 την εσωθεν: ς[e] τ. εξωθεν | εκβαλε εξω | om και ante τοισ εθν. | τεσσαρακοντα 3 περιβεβλημενοι 4 αι δυο ελαιαι | αι ενωπιον τ. θεου τ. γ. εστωσαι 5 αυτουσ θελη pr loco | αυτουσ θελη αδικ. sec loco 6 βρεχη υετοσ εν ημεραισ αυτων τησ προφ. | και παταξαι τ. γ. παση πλ. οσακισ 7 το pro τοτε | πολεμ. μετ αυτ.

τοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. [8] καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆσ
πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ καλεῖται πνευματι-
κῶσ σόδομα καὶ αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ ἐσταυρώθη. [9] καὶ
βλέπουσιν ἐκ τῶν φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ
πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ ἀφιοῦσιν τεθῆναί εἰσ μνῆμα. [10] καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ
γῆσ χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖσ καὶ εὐφραίνονται καὶ δῶρα πέμπου-
σιν ἀλλήλοισ, ὅτι οὗτοι οἱ προφῆται οἱ δύο ἐβασάνισαν τοὺσ
κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [11] καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ ἡμί-
σου πνεῦμα ζωῆσ ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν εἰσ αὐτούσ, καὶ ἔστη-
σαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν, καὶ φόβοσ μέγασ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺσ
θεωροῦντασ αὐτούσ. [12] καὶ ἤκουσαν φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ λεγούσησ αὐτοῖσ· ἀνάβατε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰσ τὸν
οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.
[13] καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸσ μέγασ, καὶ τὸ δέκατον
τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἐν φόβῳ ἐγένοντο καὶ
ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. [14] ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα παρ-
ῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ταχύ.

[15] Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο φωναὶ
μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσ-
μου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει
εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. [16] καὶ εἰκοσιτέσσαρεσ

---

8 πτωματ. αυτων: [cc]*add εσται | σοδομα: [c] add και εγγυσ ο ποταμοσ (sic) | οπου και ο κυριοσ: [c] οπου ο κυριοσ αυτων 9 και ante γλωσσ. ipse * suppl | αφιουσιν: [c] videtur αφησουσιν correcturus fuisse, sed non absolvit | [c] μνηματα 10 [c] πεμψουσιν 11 ημισου (ut etiam A): eraso ο (a [c]) factum ημισυ | θεωρ. [c] ex θεορ. 12 ηκουσαν (ut etiam ACP etc): ν eraso [c] correxit ηκουσα 14 η ουαι pr loco: [c] om η 15 εγενετο: [c] εγενοντο. Cf. et v. 19. 16 εικοσιτεσσ.: [c] οι εικ.

B deficit

8 om τησ post πλατειασ | ο κυριοσ ημων εστ. 9 βλεψουσιν εκ τ. λαων κ. φυλ. | το πτωμα: τα πτωματα | αφησουσι τεθ. ε. μνηματα 10 χαρουσιν | ευφρανθησονται | πεμψουσιν | ουτοι οι δυο προφητ. 11 μετα τασ τρεισ | ημισυ | εισηλθ. επ αυτουσ 12 ηκουσ. φωνην μεγαλην | λεγουσαν | αναβητε 13 εμφοβοι pro εν φοβω 14 απηλθεν | ιδου η ου. η τρ. ερχετ. 15 εγενοντο φωναι | εγενοντο αι βασιλειαι | om αμην 16 οι εικοσιτεσσαρ.

πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ
αὐτῶν, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
τῷ θεῷ 17 λέγοντεσ· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριοσ ὁ θεὸσ παντο-
κράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφασ τὴν δύναμίν σου τὴν
μεγάλην καὶ ἐβασίλευσασ, 18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθη, καὶ ἦλθεν
ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸσ τῶν νεκρῶν, κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν
μισθὸν τοῖσ δούλοισ σου τοῖσ προφήταισ καὶ τοῖσ ἁγίοισ καὶ
φοβουμένοισ τὸ ὄνομά σου, τοὺσ μικροὺσ καὶ τοὺσ μεγάλουσ,
καὶ διαφθεῖραι τοὺσ διαφθείροντασ τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ
ναὸσ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸσ τῆσ
διαθήκησ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἀστραπαὶ καὶ
φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸσ καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλη-
μένη τὸν ἥλιον, καὶ τὴν σελήνην ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆσ,
καὶ ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ στέφανοσ ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ
ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τε-
κεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων
πυρρὸσ μέγασ, ἔχων κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ
τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύ-
ρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆσ γυναικὸσ τῆσ
μελλούσησ τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆσ καταφάγῃ.
5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃσ μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆσ πρὸσ τὸν θεὸν

---

16 οι καθηνται: c om οι 17 c ο παντοκρατ. | cc om και ante οτι 18 c ωργισθησαν | τουσ μικρουσ etc (ut etiam AC): c τοισ μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ 19 ανω: c om | εγενετο (ut v. 15): c εγενοντο XII, 1 c η σεληνη 4 αστερων: *add το τριτον, c del

B deficit

16 καθημενοι pro οι καθηντ. | om και ante επεσαν 17 κυριε | ο παντοκρατ. | ην: add και ο ερχομενοσ | om και ante οτι 18 ωργισθησαν | και τοισ φοβουμ. | τοισ μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ 19 om ανω | διαθ. αυτου pro διαθ. τ. θεου | εγενοντο XII, 1 και η σεληνη 2 om και ante κραζει 3 μεγασ πυρροσ | διαδημ. επτ. 5 ηρπασθη

καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰσ τὴν ἔρη-
μον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ
τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα. 7 καὶ ἐγέ-
νετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ
οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν πρὸσ αὐτόν, οὐδὲ τότε
εὑρέθη ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ, 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγασ ὄφισ
ὁ ἀρχαῖοσ, ὁ καλούμενοσ διάβολοσ, ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν
οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
μετ᾽ αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ
οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμισ καὶ
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ,
ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγοροσ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐ-
τῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. 11 καὶ οὗτοι
ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆσ
μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι
θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ οἱ κατοικοῦντεσ
ἐν αὐτοῖσ· οὐαὶ εἰσ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ
διάβολοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμόν, εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
13 καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐξεδίωξεν τὴν
γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
δύο πτέρυγεσ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν ἔρημον
εἰσ τόπον αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καὶ καιρὸν καὶ καιροὺσ
καὶ ἡμίσου καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεωσ. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ
ὄφισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ ὡσ πο-

---

6 αυτην c pro αυτον | εξηκοντα: cc*add πεντε 8 τοτε ευρεθη ετι: c τοποσ ευρεθη αυτοισ 11 c ψυχ. εαυτων 13 c οτε ειδ. οτι εβληθ. ο δραχ. εισ 13 εξεδιωξεν c pro εδωχεν (sic) 14 c εδοθη (sic) | και καιρον suppl c | c ημισυ

B deficit

5 om προσ sec 6 om εχει pr | τρεφωσιν 7 επολεμησαν κατα του δραχοντοσ 8 om προσ αυτον | ουτε τοποσ ευρεθη αυτων ετι 9 ο μεγασ ο οφισ | διαβ. και ο σατ. 10 om λεγουσαν | οτι κατεβληθη 11 αυτοι pro ουτοι 12 οι ουρανοι κ. οι εν αυτοισ σκηνουντεσ· ουαι τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν | θυμον μεγαν 13 εδιωξε | αρρενα 14 του αετου | εισ τον τοπον | εκει καιρον | ημισυ 15 οπισω τ. γυν. εκ του στομ. αυτου

ταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. [16] καὶ ἐβοήθησεν η
γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιε
τὸν ποταμόν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. [17] καὶ
ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν πόλεμον ποιῆ-
σαι μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων
τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ.
[18] καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆσ θαλάσσησ.

XIII.

[1] Καὶ εἶδον ἐκ τῆσ θαλάσσησ θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα
δέκα καὶ κεφαλὰσ ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτῶν διαδή-
ματα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίασ.
[2] καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ
ὡσ ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡσ στόμα λεόντων. καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξ-
ουσίαν μεγάλην. [3] καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσ ἐσφα-
γμένην εἰσ θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθερα-
πεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. [4] καὶ προσ-
εκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ
προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντεσ· τίσ ὅμοιοσ τῷ θηρίῳ, καὶ τίσ
δυνατὸσ πολεμῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ; [5] καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λα-
λοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίασ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ὃ θέλει
μῆνασ τεσσερακονταδύο. [6] καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰσ βλα-
σφημίασ πρὸσ τὸν θεόν, βλασφημῆσαι αὐτὸν καὶ τὴν σκηνὴν
αὐτοῦ, τοὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντασ. [7] καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆ-

17 [c] μαρτυριαν ιησου XIII, 1 αυτων: [c] αυτου 2 δρακων: [c] ο δραχ. 5 εδοθ. αυτω sec loco: [c] add εξουσια 6 αυτον: [c] το ονομα αυτου | [c] και τουσ εν | σκηνουντασ: cod -ντεσ

B deficit

15 ινα ταυτην 17 ποιησαι πολεμον | λοιπων | του ιησου χριστου pro του θεου sec 18 εσταθην XIII, 1 εχ. κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ. | κερατ. αυτου δεκ. διαδημ. 2 αρκτου | λεοντοσ | ο δρακων 3 και ειδον μιαν των κεφ. | ς κ. εθαυμασθη εν ολη τη γη 4 προσεκ. τον δρακοντα οσ εδωκεν εξουσιαν | προσεκ. το θηριον | om και ante τισ 5 κ. εδοθ. αυτ. εξουσια πολεμον (ς om) ποιησαι μηνασ τεσσαρακοντ. 6 εισ βλασφημιαν | το ονομα αυτου pro αυτον | και τουσ εν 7 πολεμ. ποιησ.

σαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούσ, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ
ἔθνοσ. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ
τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν βίβλῳ τῆσ
ζωῆσ τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου. 9 εἴ
τισ ἔχει οὖσ, ἀκουσάτω. 10 εἴ τισ εἰσ αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, εἴ
τισ ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτείνει, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆ-
ναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστισ τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ γῆσ, καὶ εἶχεν
κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡσ δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξ-
ουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺσ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντασ προσκυνεῖν τὸ
θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη η πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ εἰσ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ
τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖσ κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆσ
γῆσ καὶ ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ ἔχει πληγὴν τῆσ μαχαίρησ
καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ
θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσει ὅσοι
ἂν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν.
16 καὶ ποιεῖ πάντασ, τοὺσ μικροὺσ καὶ μεγάλουσ, καὶ τοὺσ
πτωχοὺσ καὶ τοὺσ πλουσίουσ, καὶ τοὺσ ἐλευθέρουσ καὶ τοὺσ
δούλουσ, ἵνα δῶσιν αὐτῷ χάραγμα ἐπὶ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν τῆσ
δεξιᾶσ ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 ἵνα μή τισ δύνηται ἀγορά-
σαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου ἢ τὸ ὄνομα

8 ων ου [c]: *om ου | [c] om αυτων | εν: [c] εν τω (βιβλω per incuriam non mutato) 14 πληγην: cod -γησ 16 ποιει: [c] ποιησει | ινα δωσιν αυτω: [c] ινα δωσι αυτοισ 17 [c] και ινα μη

B deficit

7 om και λαον 8 om αυτων | εν τη βιβλ. | om του ante εσφαγμ. 10 ει τισ αιχμαλωσιαν συναγει εισ αιχμαλ. υπαγει | αποκτενει 12 τουσ κατοικ. εν αυτη ινα προσκυνησωσι 14 om και ante ποιησαι | μαχαιρασ 15 ποιηση | προσκυνησωσι την εικονα | ινα αποκτανθ. 16 και τουσ μεγαλ. | κ. τ. πλουσ. κ. τ. πτωχ. | ινα δωση αυτοισ | επι των μετωπων αυτ. 17 και ινα μη | το χαραγμ. η το ονομ. του θηρ. η τον

αὐτοῦ ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ.
18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων οὖσ ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸσ γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν, ἑξακόσιαι ἑξήκοντα ἕξ.

XIV.

1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸσ ἐπὶ τὸ ὄροσ σιών, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρεσ χιλιάδεσ ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῆσ· καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡσ κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖσ κιθάραισ αὐτῶν.
3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινήν, καὶ ἦν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐνώπιον τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρεσ χιλιάδεσ, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆσ γῆσ.
4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοι ἀκολουθοῦντεσ τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπ᾽ ἀρχῆσ τῷ θεῷ καὶ ἐν τῷ ἀρνίῳ,
5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδοσ· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.
6 Καὶ εἶδον ἄγγελον πετάμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσασθαι ἐπὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνοσ καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαὸν
7 ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆσ κρίσεωσ αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰσ

---

18 ουσ: [cc] νουν XIV, 1 αυτων [c] pro αυτω reposuit 2 βροντησ: [c] add μεγαλησ 3 ην ipse * suppl | αι: [c] om | τεσσαρεσ [c] pro μιαν 5 εν τω αρνιω: [c] om εν 6 [cc]αλλον αγγελον | μεσουρανηματι [c] pro μεσωουρανηματι

B deficit

18 τον νουν pro ουσ | ανθρωπ. εστι, και ο αριθμοσ αυτου χξς´ XIV, 1 ιδου αρνιον εστηκοσ | τεσσαρακ. | om το ονομ. αυτου και 2 βροντησ μεγαλησ | και φωνην ηκουσα κιθαρωδων 3 αδουσ. ωσ ωδην καιν. ενωπιον | om ενωπιον tert | ηδυνατο | τεσσαρακοντ. 4 ουτοι εισιν οι ακολουθουντ. | απαρχη pro απ αρχησ | om εν ante τω αρν. 5 δολοσ pro ψευδοσ | γαρ εισιν: add ενωπιον τού θρονου του θεου 6 αλλον αγγελον πετωμενον | ευαγγελισαι τουσ κατοικουντασ επι | και παν εθνοσ 7 λεγοντα εν φω. | και θαλασσαν

ὑδάτων. 8 καὶ ἄλλοσ δεύτεροσ ἠκολούθησεν λέγων· ἔπεσεν βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ πορνίασ αὐτῆσ
πέπτωκαν πάντα τὰ ἔθνη. 9 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἠκολούθησεν
τρίτοσ αὐτοῖσ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τισ προσκυνεῖ τὸ θη-
ρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τῷ μετ-
ώπῳ αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸσ πίεται ἐκ τοῦ
οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ πο-
τηρίῳ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 καὶ ὁ καπνὸσ
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ
οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ οἱ προσκυνοῦντεσ
τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τισ λαμβάνει τὸ χάρα-
γμα τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν,
τῶν τηρούντων τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν ἰησοῦ.
13 καὶ ἤκουσα φωνῆσ λεγούσησ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· γράψον· μα-
κάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντεσ ἀπάρτι, λέγει τὸ
πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα
αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν.

14 Καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον
ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχοντα ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ στέφανον
χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλοσ ἄγ-
γελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρι-
σον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερισμοῦ, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸσ
τῆσ γῆσ. 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέ-

---

8 αλλοσ: [cc] add αγγελοσ 8 sq λεγων επεσεν usque ηκολουθησεν τριτοσ suppl [c] 13 λεγει: [c] ναι λεγει 14 εχοντα: [c] εχον

B deficit

8 κ. αλλ. αγγελοσ ηκολ. | επεσεν επεσε βαβ. η πολισ η μεγαλ. οτι εκ | πορνειασ | πεποτικε παντα εθνη 9 και τριτοσ αγγελ. ηκολουθ. αυτ. | το θηρ. προσκυν. | επι του μετωπου αυτου 10 ενωπ. των αγιων αγγελ. 11 αναβαιν. εισ αιων. αιωνων 12 om ἡ | των τηρουντων: ωδε οι τηρουντεσ 13 εκ τ. ουραν. λεγουσησ μοι | ναι λεγει το | αναπαυσωνται | τα δε εργα 14 και ειδον και ιδου | καθημενοσ ομοιοσ υιω | εχων 15 om αυτου | εν μεγαλ. φων. | ηλθε σοι η ωρ. του θερισαι 16 επι την νεφελην

πανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. [17] καὶ ἄλλοσ ἄγ-
γελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸσ
δρέπανον ὀξύ. [18] καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστη-
ρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρόσ, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ
τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον τὸ δρέπανόν σου
τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺσ βότρυασ τῆσ ἀμπέλου τῆσ γῆσ, ὅτι
ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆσ. [19] καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελοσ τὸ δρέ-
πανον αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆσ γῆσ,
καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην.
[20] καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸσ ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ
τῆσ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων
διακοσίων.

XV.

[1] Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,
ἀγγέλουσ ἑπτὰ ἔχοντασ πληγὰσ ἑπτὰ τὰσ ἐσχάτασ, ὅτι ἐν αὐ-
ταῖσ ἐτελέσθη ὁ θυμὸσ τοῦ θεοῦ. [2] καὶ εἶδον ὡσ θάλασσαν ὑα-
λίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺσ νικῶντασ ἐκ τοῦ θηρίου καὶ
τῆσ εἰκόνοσ αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ
ἑστῶτασ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντασ κιθάρασ κυ-
ρίου τοῦ θεοῦ [3] καὶ ᾄδοντασ τὴν ᾠδὴν μωϋσέωσ τοῦ δούλου τοῦ
θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντεσ· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ
τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀλη-
θιναὶ αἱ ὁδοί σου, βασιλεῦ τῶν αἰώνων. [4] τίσ σὲ οὐ φοβηθῇ,
κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνοσ ὅσιοσ, ὅτι πάντα
τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι δικαιώ-
ματα ἐνώπιόν σου ἐφανερώθησαν. [5] καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ

---

20 [c] εξακοσιων XV, 3 βασιλευ: [c] -λευσ (fortasse etiam ο βασ.) | αιωνων: [c] εθνων, sed restitutum (ab eodem?) αιωνων

B deficit

18 εφων. κραυγη μεγαλ. | πεμψ. σου το δρεπ. | ς om τησ αμπελου 19 εισ την γην 20 εξακοσιων XV, 1 ειδον 2 και εκ τησ εικ. | εικονοσ αυτου: add και εκ του χαραγματοσ αυτου omisso και sq | om κυριου 3 και αδουσι | μωσεωσ δουλου 3 ο βασιλευσ των αγιων 4 τισ ου μη φοβ. σε | οτι τα δικαιωματα σου εφανερ. 5 και ιδου ηνοιγη

ἠνοίγη ὁ ναὸσ τῆσ σκηνῆσ τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ
ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ πληγὰσ ἐκ τοῦ ναοῦ,
ἐνδεδυμένοι καθαροὺσ λινοῦσ λαμπροὺσ καὶ περιεζωσμένοι περὶ
τὰ στήθη ζώνασ χρυσᾶσ. 7 καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδω-
κεν τοῖσ ἑπτὰ ἀγγέλοισ φιάλασ χρυσᾶσ γεμούσασ τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. 8 καὶ
ἐγεμίσθη ὁ ναὸσ καπνοῦ ἐκ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆσ δυ-
νάμεωσ αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶσ ἠδύνατο εἰσ τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἄχρι
τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσησ τοῖσ
ἑπτὰ ἀγγέλοισ· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰσ ἑπτὰ φιάλασ τοῦ θυ-
μοῦ τοῦ θεοῦ εἰσ τὴν γῆν. 2 καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτοσ καὶ ἐξέχεεν
τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἕλκοσ πονηρὸν καὶ
κακὸν ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ ἔχοντασ τὸ χάραγμα τοῦ θη-
ρίου καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. 3 καὶ ὁ δεύτε-
ροσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο
αἷμα ὡσεὶ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐπὶ τῆσ θα-
λάσσησ. 4 καὶ ὁ τρίτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τοὺσ πο-
ταμοὺσ καὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων, καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ
ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντοσ· δίκαιοσ εἶ, ὁ ὢν
καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιοσ, ὅτι ταῦτα ἔκρινασ, 6 ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ
προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα ἔδωκασ αὐτοῖσ πιεῖν, ὅπερ ἄξιοί

---

7 εν suppl [c] XVI, 2 και απηλθεν usque εισ τ. γην suppl [c] | *ελκον πονηρον κ. κακον: [c] post ελ, quo versus exit, addidit κοσ κα, quibus rursus exstersis (quum κακον post πονηρον και animadvertisset), satis habuit ελκοσ pro -κον reponere 3 και ο δευτερ. εξεχ. suppl [c] exstincto εισ quod * inepte scripserat

B deficit

6 ενδεδ. λινον καθαρον κ. λαμπρον 7 επτα φιαλασ | om αμην 8 εισελθ. εισ τ. ναον XVI, 1 εκχεατε | om επτα ante φιαλασ 2 επι την γην | κακον και πονηρον εισ τουσ | και τουσ τη εικονι αυτ. προσκυν. 3 δευτεροσ: add αγγελοσ | ωσ νεκρου | απεθ. εν τη θαλασση 4 τριτ. αγγελοσ | εισ τ. ποταμ. κ. εισ τασ 5 δικαιοσ κυριε ει | και ο οσιοσ (ς εσομενοσ) 6 αιματα: αιμα | αυτοισ εδωκασ πιειν· αξιοι γαρ εισι

εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντοσ· ναὶ κύριε ὁ
θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ σου. 8 καὶ
ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ πυρί. 9 καὶ ἐκαυ-
ματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντοσ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰσ πληγὰσ ταύ-
τασ, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. 10 καὶ ὁ πέμπτοσ
ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγέ-
νετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰσ γλώσσασ
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν.

12 Καὶ ὁ ἕκτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν μέγαν εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοι-
μασθῇ ἡ ὁδὸσ τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου. 13 καὶ
εἶδον ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ δράκοντοσ καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ
θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία
ἀκάθαρτα ὡσεὶ βατράχουσ. 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων
ποιοῦντα σημεῖα ἐκπορεύεσθαι εἰσ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμέ-
νησ ὅλησ, συναγαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον τῆσ ἡμέρασ τῆσ
μεγάλησ τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡσ κλέ-
πτησ· μακάριοσ ὅ τε γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
ἵνα μὴ γυμνὸσ περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.
16 καὶ συνήγαγον αὐτοὺσ εἰσ τόπον τὸν καλούμενον ἑβραϊστὶ
ἁρμαγεδών.

---

9 του θεου του rescripta (a [cc] ut videtur): antea inepti quid videtur fuisse 10 [cc] εσκοτισμενη 13 ιδον: cod εδοθη | του δρακοντοσ usque εκ του στοματοσ tert suppl [c] | [c] βατραχοι 14 εκπορευεσθαι: [c] εκπορευονται (nec α nec και praeposito) 15 ερχομαι: cod ερχεται, sed ομ super ετ ipsa prima ut videtur manu notato | τε: [c] om 16 αρμαγεδων: [c] notaverat ε super α alterum (volebat prius?), sed rursus abstersit

B deficit

7 ηκουσα αλλου εκ 8 εν πυρι 9 om την 10 πεμπτ. αγγελοσ | εμασσωντο | εκ του πονου 11 πονων αυτων: add και εκ των ελκων αυτων | μετενοησαν: add εκ των εργων αυτων 12 εκτοσ αγγελοσ | τ. μεγ. τον ευφρ. | ανατολων 13 ομοια βατραχοισ 14 δαιμονιων | ς[e] α εκπορευεται επι τουσ βασ. τησ γησ και τησ οικ. ολ. | εισ πολεμον τ. ημ. εκεινησ 15 om τε 16 συνηγαγεν | εισ τον τοπον | αρμαγεδδων

17 Καὶ ὁ ζ' ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα, καὶ ἐξ-
ῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ λέγουσα· γέγονεν.
18 καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναί, καὶ σεισμὸσ
ἐγένετο μέγασ, οἷοσ οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ
τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω μέγασ. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
πόλισ ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ ἡ πόλισ τῶν ἐθνῶν ἔπεσεν,
καὶ βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ δοῦναι
αὐτῇ ποτήριον οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ. 20 καὶ πᾶσα νῆσοσ
ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ τα-
λαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χα-
λάζησ, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

XVII.

1 Καὶ ἦλθεν εἷσ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ
φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ
κρίμα τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ ὑδάτων
πολλῶν, 2 μεθ' ἧσ ἐποίησαν πορνίαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ
ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνίασ
αὐτῆσ. 3 καὶ ἀπήνεγκέν με εἰσ ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον
γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλα-
σφημίασ, ἔχοντα κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ
ην περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη
χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυ-

---

17 ο ζ: ita [c] pro οτε correxit insuperque addidit αγγελοσ 18 post φωναι rursus scriptum est και βρονται, [cc] notavit | οιοσ ουκ εγενετο [c] correxit pro οισ ουκ εγενοντο 19 [c] και αι πολεισ τ. ε. επεσαν 21 ωσ ipse * suppl XVII, 2 οινου [c] pro οικου correxit 3 γεμοντα: [c] γεμον

B deficit

17 και ο εβδομοσ αγγελοσ | εισ τον αερα | απο του ναου τ. ουρανου απο του θρονου λεγουσα 18 εγεν. φων. και βροντ. κ. αστραπ. | οι ανθρωποι 19 αι πολεισ τ. εθν. επεσον | om του ante δουναι | το ποτηρι. του οινου | οργησ αυτου XVII, 1 εισ εκ των | λεγων μοι | επι των υδατ. των πολλ. 2 επορνευσαν pro εποι. πορνι. | εμεθ. εκ τ. οιν. τησ πορνειασ αυτ. οι κατοικ. τ. γην 3 γεμον ονοματων | εχον κεφαλασ 4 η pro ην | πορφυρα κ. κοκκινω | χρυσουν ποτηριον

σοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆσ, γέμων βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα
τῆσ πορνίασ αὐτῆσ καὶ τῆσ γῆσ. [5] καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆσ
ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. [6] καὶ εἶδα τὴν
γυναῖκα μεθύουσαν τῷ αἵματι τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ
τῶν μαρτύρων ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα θαῦμα μέγα εἶδων αὐτήν.
[7] καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ
μυστήριον τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου του βαστάζοντοσ αὐ-
τὴν τοῦ ἔχοντοσ τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα. [8] τὸ
θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ
ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατ-
οικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ
βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον
ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ πάλιν πάρεσται. [9] ὧδε ὁ νοῦσ ὁ ἔχων
σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθη-
ται ἐπ᾽ αὐτῶν, [10] καὶ ἑπτὰ βασιλεῖσ εἰσίν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ
εἷσ ἔστιν, ὁ ἄλλοσ οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν
μεῖναι δεῖ. [11] καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, οὗτοσ ὁ ὄγδοόσ
ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγει. [12] καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ δέκα βασιλεῖσ εἰσίν, οἵτινεσ βασιλείαν
οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν λαμβά-
νουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. [13] οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν
δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. [14] οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούσ,
ὅτι κύριοσ κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ᾽
αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. [15] καὶ λέγει μοι· ταῦτα
τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, καὶ λαοὶ καὶ ὄχλοι

---

4 γεμων: [c] γεμον 6 τω αιματι: [c] του αιματοσ 8 και παλιν παρεσται: [c] και παρεστιν 15 τα υδατα [cc] suppl | η πορνη: η suppl [c]

B deficit

4 γεμον βδελ. και ακαθαρτητοσ πορνειασ αυτησ | om και τησ γησ 6 ειδον | μεθυουσ. εκ του αιματοσ | εθαυμ. ιδων αυτ. θαυμ. μεγα 8 om το ante θηριον | βλεποντεσ | και παλιν παρ.: καιπερ εστιν 9 ορη εισιν επτα 10 κ. βασ. επτ. εισ. | και ο εισ εστ. | δει μειναι 11 και αυτοσ ογδοοσ εστι 12 αλλ εξουσιαν 13 εξουσ. εαυτων | διαδιδωσουσιν 15 om ταυτα | om και ante λαοι

εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. 16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ
τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην καὶ ἠρημωμένην ποιή-
σουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται,
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί. 17 ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ
καρδίασ αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν
γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι τελε-
σθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πό-
λισ ἡ μεγάλη, ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλειῶν τῆσ γῆσ.

XVIII.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆσ
δόξησ αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν βαβυ-
λὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυ-
λακὴ παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸσ ὀρνέου
ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ
πορνίασ αὐτῆσ πεπτώκασιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖσ
τῆσ γῆσ μετ᾽ αὐτῆσ ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ ἐκ
τῆσ δυνάμεωσ τοῦ στρήνουσ αὐτῆσ ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα
ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαόσ μου
ἐξ αὐτῆσ, ἵνα μὴ συνκοινωνήσητε ταῖσ ἁμαρτίαισ αὐτῆσ, καὶ
ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆσ ἵνα μὴ λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆσ
αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημένευσεν ὁ θεὸσ τὰ
ἀδικήματα αὐτῆσ. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὠσ καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, δι-
πλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆσ· ἐν τῷ ποτηρίῳ αὐτῆσ
ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ
ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθοσ. ὅτι

---

17 καρδ. αυτων [c] pro καρδ. αυτου | γνωμ. αυτου: [c] γν. αυτων | και ποιησαι: [c] om XVIII, 7 [cc] εδοξασεν εαυτην

B deficit

16 ειδεσ επι το θηρ. | κατακ. εν πυρι 17 αχρι τελεσθη τα ρηματα 18 η εχουσα | βασιλεων τησ γησ XVIII, 1 και μετα ταυτ. | om αλλον 2 εκραξ. εν ισχυϊ φωνη μεγαλη | επεσεν επεσε | δαιμονων 3 πορνειασ | πεπωκε 4 εξελθετε εξ αυτ. ο λα. μου | συγκοιν. | και ινα μη λαβ. εκ τ. πληγ. αυτ. 5 οτι ηκολουθησαν αυτησ 6 απεδωκεν υμιν και διπλ. αυτη διπλα | om αυτησ post ποτηριω 7 εδ. εαυτην

ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα
οὐκ εἰμί, καὶ πένθοσ οὐ μὴ εἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆσ, θάνατοσ καὶ πένθοσ καὶ λιμόσ, καὶ
ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸσ ὁ θεὸσ ὁ κύριοσ ὁ κρίνασ
αὐτήν. 9 καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ᾽ αὐτὴν οἱ βασιλεῖσ
τῆσ γῆσ οἱ μετ᾽ αὐτῆσ πορνεύσαντεσ, ὅταν ἴδωσιν τὸν καπνὸν
τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότεσ διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ με-
γάλη, βαβυλών, ἡ πόλισ ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσισ
σου. 11 καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ᾽ αὐ-
τήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶσ ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον
χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσ-
σίνων καὶ πορφύρασ καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου 13 καὶ κινναμώμου, καὶ
ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ
ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ
ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰσ ἀνθρώπων. 14 καὶ ἡ
ὀπώρα σου τῆσ ἐπιθυμίασ τῆσ ψυχῆσ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι
οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντεσ
ἀπ᾽ αὐτῆσ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆσ, κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, 16 λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλισ ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ
κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένον ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-

---

8 [c] ισχ. κυριοσ ο θε. ο κρινων 9 πορνευσαντεσ: [c] add και στρηνιασαντεσ, praetereaque [cc*] add και στεναξωσιν | πυρωσεωσ [c] pro πτωσεωσ reposuit 11 post γησ additum est σου nec deletum 12 σηρικου: cod σιρικου 13 [c] om και αμωμον | ιππων: [c] volebat ο pro ω, sed rursus abstersit 14 λιπαρα [c] pro ριπαρα 16 η μεγαλη η περιβεβλη (μενη adest) suppl [c]

B deficit

7 om οτι ante καθημαι | ιδω 8 ισχ. κυρ. ο θε. ο κρινων αυτ. 9 κλαυσοντ. αυτην | κοψ. επ αυτη | πορνευσαντ. και στρηνιασαντεσ οταν βλεπωσι 10 εν μια 11 επ αυτη 12 μαργαριτου κ. βυσσου | σιδηρου: add και μαρμαρου 13 κ. κιναμωμον | om κ. αμωμ. 14 σου post ψυχησ ponit | και τα λαμπρα απηλθεν απο | ου μη ευρησησ αυτα 16 και λεγοντεσ | ς[e] κεχρυσωμενοι, ς -μενη | κ. μαργαριταισ

γαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτοσ πλοῦτοσ. [17] καὶ πᾶσ
κυβερνήτησ καὶ πᾶσ ὁ ἐπὶ τὸν τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι
τὴν θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, [18] καὶ ἔκρα-
ζον βλέποντεσ τὸν καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ λέγοντεσ· τίσ
ομοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; [19] καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τῆσ κεφα-
λῆσ αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, λέγοντεσ·
οὐαὶ ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντεσ οἱ ἔχοντεσ
τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆσ τιμιότητοσ αὐτῆσ, ὅτι μιᾷ
ὥρᾳ ἠρημώθη. [20] εὐφραίνου ἐπ᾽ αὐτῇ οὐρανέ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ
οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸσ τὸ κρίμα ὑμῶν
ἐξ αὐτῆσ.

[21] Καὶ ἦρεν εἱσ ἄγγελοσ λίθον ἰσχυρὸν ὡσ λίθον μέγαν, καὶ
ἔβαλεν εἰσ τὴν θάλασσαν λέγων ὅτι οὕτωσ ὁρμήματι βληθήσε-
ται βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλισ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι ἐν αὐτῇ.
[22] φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπίγγων
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν
σοὶ ἔτι, [23] καὶ φῶσ λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ
νυμφίου καὶ νύμφησ οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί
σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ τῆσ γῆσ, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλα-
νήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. [24] καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ
ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

XIX.

[1] Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ [δόξα καὶ

---

21 [cc] ισχυροσ pro λιθον reponi voluit, rursus vero exstincto ισχυροσ satis habuit ex ισχυρον effingere ισχυροσ XIX, 1 δοξα και η suppl [c]

B deficit

17 κ. πασ επι των πλοιων ο ομιλοσ 18 ορωντεσ pro βλεπ. 19 επι τασ κεφαλασ | ουαι ουαι | om τα ante πλοια 20 επ αυτην | αγιοι αποστολοι 21 αγγελ. ισχυροσ λιθον ωσ μυλον μεγαν | om οτι ante ουτωσ | om εν αυτη 22 και φων. κιθαρ. | σαλπιστων | πασ τεχνιτ. πασησ τεχνησ | post ετι sec add και φωνη μυλου ου μη ακουσθη εν σοι ετι 23 φαρμακεια XIX, 1 και μετα ταυτ. | ς om ωσ | φων. οχλ. πολλ. μεγαλην | λεγοντοσ | post δοξα add και η τιμη

ἡ] δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, [2] ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρί-
σεισ αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτισ ἔφθειρεν
τὴν γῆν ἐν τῇ πορνίᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δού-
λων αὐτῆσ ἐκ χειρὸσ αὐτῆσ. [3] καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα,
καὶ ὁ καπνὸσ αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.
[4] καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσιτέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα
ζῷα καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέ-
γοντεσ· ἀμήν, ἀλληλούϊα. [5] καὶ φωναὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λέγουσαι· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν πάντεσ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φο-
βούμενοι αὐτὸν οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. [6] καὶ ἤκουσα ὡσ φω-
νὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν
βροντῶν ἰσχυρῶν λεγουσῶν· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν ὁ θεὸσ
ὁ κύριοσ ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. [7] χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν καὶ
δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, [8] καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβά-
ληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώ-
ματα τῶν ἁγίων ἐστίν. [9] καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ
εἰσ τὸ δεῖπνον [τοῦ γάμου] τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. οὗτοι οἱ
λόγοι μου ἀληθινοί εἰσιν τοῦ θεοῦ. [10] καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν
ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύν-
δουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν
ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία ἰησοῦ ἐστιν τὸ
πνεῦμα τῆσ προφητείασ.

[11] Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ,
καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν πιστὸσ καλούμενοσ καὶ ἀληθινόσ,

---

2 δουλων αυτησ: [c] δουλ. αυτου 4 ζωα suppl [c] 5 [c] φωνη εξηλθεν et λεγουσα 6 [c] εβασ. κυρ. ο θεοσ ημ. 7 δωμεν: [c] δωσομεν | αυτω [c] pro αυτων | γυνη: [cc] νυμφη 9 του γαμου suppl [c] | [c] post κεκλημ. add και λεγι μοι | [c] λογοι του θεου αληθιν. εισιν 10 αδελφων: [c] add σου

B deficit

1 δυναμ. κυριω τω θεω ημων 2 πορνεια | δουλ. αυτου εκ τησ χ. 4 ϛ° επεσον | εικοσ. και τεσσαρ. | τεσσαρα | επι του θρονου 5 φωνη εκ τ. ουρ. εξηλθε λεγουσα | τον θεον ημ. | και οι φοβουμ. αυτ. και οι 6 ϛ° λεγοντων, ϛ λεγοντασ | εβασ. κυριοσ ο θεοσ ο παντ. 7 αγαλλιωμεθα 8 βυσσινον καθαρ. και λαμπρ. | εστι των αγιων 9 και λεγει μοι· ουτοι οι λογ. αληθ. 10 επεσον | αδελφ. σου | του ιησου bis 11 ανεωγμενον | καλουμενοσ πιστοσ

καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
φλὸξ πυρόσ, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά,
ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ αὐτόσ, 13 καὶ περι-
βεβλημένοσ ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκλητο ὄνομα
αὐτοῦ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ
ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποισ λευκοῖσ, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευ-
κὸν καὶ καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ἐκπορεύεται
ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξει τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸσ ποι-
μανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸσ πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ
οἴνου τῆσ ὀργῆσ τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ. 16 καὶ
ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον·
βασιλεὺσ βασιλέων καὶ κύριοσ κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖσ ὀρνέοισ τοῖσ πετομένοισ ἐν
μεσουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰσ τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ
θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε σάρκασ βασιλέων καὶ σάρκασ χιλιάρχων
καὶ σάρκασ ἰσχυρῶν καὶ σάρκασ ἵππων καὶ τῶν καθημένων
ἐπ' αὐτοῖσ καὶ σάρκασ πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ
μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων. 19 καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺσ βασι-
λεῖσ τῆσ γῆσ καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι
τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ
στρατεύματοσ αὐτοῦ. 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ
ο ψευδοπροφήτησ ὁ ποιήσασ τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷσ
ἐπλάνησεν τοὺσ λαβόντασ τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺσ

---

12 cod οι δε (puncta addita habet sed rursus erasa. Debebant super οι sq poni?) οι (intactum mansit) οφθ. | εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδεν: cod εχων ονομα οιδεν omissis mediis, [c] vero εχων ονοματα γεγραμμενα α ουδισ οιδεν | ει μη [c] pro η μη 13 περιρεραμμενον: [cc] περιρεραντισμενον | κεκλητο (excidit το?): [c] κε-κληται το 14 ενδεδυμενοι: cod -μενοισ σ eraso 15 τησ οργησ: puncta addita sed rursus abstersa 19 και τα στρ. [c] pro κατα τα στρ.

Β deficit

12 ωσ φλοξ 13 ιμ. βεβαμμενον | και καλειται το ονομ. αυτ. 14 ς[e] τα εν τω 15 παταση | του οινου του θυμου και τησ οργησ 16 και επι τον μηρ. αυτ. το ον. 17 ειδ. ενα αγγελ. | εκραξε φωνη | πετωμενοισ | δευτε και συναγεσθε | δειπν. του μεγαλου θεου 18 καθημ. επ αυτων | ελευθερων και δουλ. | om των ante μεγ. 19 ειδον | ποιησαι πολεμον 20 και μετα τουτου

προσκυνοῦντασ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ· ζῶντεσ ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰσ
τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ τῆσ καιομένησ ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου
τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα
ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆσ
ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκρά-
τησεν τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅ ἐστιν ὁ διάβολοσ
καὶ ὁ σατανᾶσ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν [χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐ-
τὸν] εἰσ τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω
αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσει ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια
ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνουσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούσ, καὶ κρίμα
ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· εἴ τινεσ οὖν οὐ
προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον
τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν, καὶ ἔζη-
σαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 αὕτη ἡ
ἀνάστασισ ἡ πρώτη. 6 μακάριοσ καὶ ἅγιοσ ὁ ἔχων μέροσ ἐν τῇ
ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτεροσ θάνατοσ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ καὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ,
καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶσ ἐκ

---

20 ᶜ τη εικονι XX, 1 ᶜ αλλον αγγελ. καταβαιν. εκ του ουρανου 2 sq verba χιλια ετη κ. εβαλ. αυτον omissa (ab εδησεν αυτον ad εβαλεν αυτον transiluit scriptor) nec suppleta 4 ουν ου: ου ipse * supra lineam suppl 7 τελεσθη: cod τελεσθη (exeunte versu) σε (scripturus τελεσθησεται?), sed ipse * notavit σε

B deficit

20 τη εικονι | την καιομενην εν τω θειω 21 εκπορευομενη pro εξελθ. XX, 1 καταβαινοντα: add εκ του ουρανου | κλειδα | επι την χειρα 2 οσ εστι διαβ. και σατανασ 3 εκλεισεν αυτον | πλανηση τα εθνη ετι | και μετ. ταυτα 4 και οιτινεσ ου προσεκ. τω θηριω ουτε τη εικονι (ϛ την εικονα) αυτ. | μετωπον: add αυτων | ϛ μετα χριστου | τα χιλια 5 οι δε λοιποι των νεκρων ουκ ανεζησαν εωσ τελεσθη τα χιλια ετη. αυτη η 6 ο θανατ. ο δευτερ. | αλλ εσ. ιερ. του θε. | om τα

τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ, [8] καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι πάντα τὰ
ἔθνη ἐν ταῖσ τέτρασι γωνίαισ, γὼγ καὶ μαγώγ, καὶ συναγαγεῖν
αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ
θαλάσσησ. [9] καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτοσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκύ-
κλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπη-
μένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατ-
έφαγεν αὐτούσ. [10] καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ
τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου τὸ θηρίον καὶ ὅπου
ὁ ψευδοπροφήτησ, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ εἰσ
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.

[11] Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπάνω
αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ
τόποσ οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ. [12] καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ καὶ μεγά-
λουσ καὶ τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτασ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία
ἠνεῴχθη, καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνεῴχθη, ὅ ἐστιν τῆσ ζωῆσ, καὶ
ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖσ βίβλοισ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν. [13] καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν
αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν
αὐτοῖσ, καὶ κατεκρίθησαν ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. [14] καὶ
ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.
καὶ οὗτοσ ὁ δεύτεροσ θάνατόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρόσ. [15] καὶ
εἴ τισ οὐχ εὑρεθήσεται ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμένοσ,
ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.

---

8 γωνιαισ: [c] add τησ γησ | [c] τον γωγ και τον μαγωγ 9 sq πυρ απο usque εισ τ. λιμνην suppl [c] 12 και μεγαλουσ: [c] τουσ μεγαλ. | εστωτασ: [c] add ενωπιον (oblitus expungere επι) | *ab ηνεωχθη ad ηνεωχθη transiluit, [c] suppl και αλλο βι. ηνε. 15 ευρεθησεται: [c] ευρεθη

B deficit

8 om παντα | τα εν ταισ τεσσαρσι γω. τησ γησ τον γωγ κ. τον μα. συναγαγειν αυ. εισ πολ. | om αυτων 10 om του sec | om οπου sec 11 λευκον μεγαν | καθ. επ αυτου | ου απο προσω. 12 νεκρουσ μικρουσ και μεγαλουσ εστ. ενωπιον τ. θεου | βιβλ. ηνεωχθησαν | βιβλιον αλλο | εν τοισ βιβλιοισ 13 τουσ εν αυτη νεκρουσ | τουσ εν αυτοισ νεκρουσ | εκριθησαν 14 om και ante ουτοσ | ουτ. εστιν ο δευτ. θαν. | om η λιμνη τ. πυρ. 15 ευρεθη

XXI.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτοσ
οὐρανὸσ καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν
ἔτι. 2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον κατα-
βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡσ νύμ-
φην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆσ. 3 καὶ φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ
θρόνου λέγουσα· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ἐσκήνωσεν μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται· αὐ-
τὸσ ὁ θεὸσ ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δράκυ ἐκ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατοσ οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε κραυγὴ
οὔτε πένθοσ οὐκ ἔσται, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθεν. 5 καὶ εἶπεν ὁ
καθήμενοσ ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει
μοι· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ
λέγει μοι· γέγονα ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ·
ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆσ πηγῆσ τοῦ ὕδατοσ τῆσ ζωῆσ
δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸσ
καὶ αὐτὸσ ἔσται μου υἱόσ. 8 τοῖσ δὲ δειλοῖσ καὶ ἀπίστοισ καὶ
ἐβδελυγμένοισ καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοισ καὶ φαρμακοῖσ καὶ εἰ-
δωλολάτραισ καὶ πᾶσιν τοῖσ ψευδέσιν τὸ μέροσ αὐτῶν ἐν τῇ
λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατοσ ὁ δεύτεροσ.
9 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ
φιάλασ τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλά-
λησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυ-

---

3 c και ηκουσα φωνησ μεγαλησ et λεγουσησ | εσκηνωσεν: c σκηνωσει 4 δραxυ (cf ad 7, 17): c δακρυον | οτι: o ex ε prima ut videtur manu factum | πρωτα c pro προβατα correxit 6 γεγονα: c ν addiderat ut esset γεγοναν, rursus vero ν abserso (ab eodem?) totum verbum improbatum est | δωρεαν c pro δωρεασ 9 γεμοντων: c γεμουσων (sic)

B deficit

1 παρηλθε 2 και εγω ιωαννησ ειδον την | om ειδον ante καταβ. | απο τ. θε. εκ τ. ουρ. 3 και ηκουσα φωνησ μεγαλησ εκ τ. ουρανου λεγουσησ | σκηνωσει | και αυτ. ο θε. εστ. μ. αυτ. θεοσ αυτων 4 κ. εξαλ. ο θεοσ παν δακρυον απο των | ο θανατοσ | ουτ. πενθοσ ουτ. κραυγ. ουτε πονοσ ο. εστ. ετι | απηλθον 5 επι του θρονου | καιν. παντ. ποιω | αληθιν. κ. πιστ. 6 κ. ειπε μοι· γεγονε. εγω ειμι το α και 7 παντα pro ταυτα | εσται μοι ο υιοσ 8 δειλοισ δε pro τοισ δε δειλ. | φαρμακευσι | ο εστι δευτεροσ θανατοσ 9 ηλθε προσ με εισ των | φιαλ. τασ γεμουσασ | την νυμφ. του αρν. την γυναικ.

ναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄροσ
μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερου-
σαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν
τὴν δόξαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆσ ὅμοιοσ λίθῳ τιμιω-
τάτῳ, ὡσ λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχοσ μέγα
καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνασ δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοὺσ πυλῶνασ
ἀγγέλουσ ιβʹ, καὶ ὀνόματα αὐτῶν γεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν ιβʹ
φυλῶν υἱῶν ἰσραήλ. 13 ἀπὸ ἀνατολῆσ πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ
βορρᾶ πυλῶνεσ γʹ, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνεσ γʹ, καὶ ἀπὸ δυσμῶν
πυλῶνεσ τρεῖσ. 14 καὶ τὸ τεῖχοσ τῆσ πόλεωσ ἔχον θεμελίουσ ιβʹ,
καὶ ἐπʼ αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν ιβʹ ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
15 καὶ ὁ λαλῶν μετʼ ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα
μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺσ πυλῶνασ αὐτῆσ καὶ τὸ τεῖχοσ
αὐτῆσ. 16 καὶ ἡ πόλισ τετράγωνοσ κεῖται, καὶ τὸ μῆκοσ ὅσον
τὸ πλάτοσ, καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων
δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκοσ καὶ τὸ πλάτοσ καὶ τὸ ὕψοσ αὐτῆσ
ἴσά ἐστιν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχοσ αὐτῆσ ἑκατὸν μδʹ πήχεων,
μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδόμησισ τοῦ τεί-
χουσ αὐτῆσ ἴασπισ, καὶ ἡ πόλισ χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
καθαρῷ. 19 καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχουσ τῆσ πόλεωσ παντὶ λίθῳ
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιοσ ὁ εἷσ ἴασπισ, καὶ ὁ δεύτεροσ
σάπφειροσ, καὶ ὁ γʹ χαλκηδών, ὁ δʹ σμάραγδοσ, 20 ὁ εʹ σαρ-
δόνυξ, ὁ ϛʹ σάρδιον, ὁ ζʹ χρυσόλιθοσ, ὁ ηʹ βήρυλλοσ, ὁ θʹ τοπά-

12 εχουσα pr: cod εχοντι nec correctum | εχουσα sec [c] pro εχοντασ 13 νοτου et δυσμων [c] pro βορρα (inepte repetito) et νοτου reposuit 14 εχον suppl [a] 15 καλαμον: [c] -μου 16 πολισ: cod αυτησ additum habet nec deletum est | σταδιων: [c] σταδιουσ (sed σ per incuriam omisit) 17 τειχοσ: cod χιλοσ 18 η ενδομησισ: [c] η ενδωμησισ (ut A) pro ηνενδωμασι (sic) reposuit 19 και: [c] om 20 τοπαζιον [c] pro τοπαδιον

B deficit

10 επ οροσ | τ. πολιν την μεγαλην τ. αγ. 11 om απο | και ο φωστηρ 12 εχουσαν τε τειχ. | εχουσαν | επι τοισ πυλωσιν αγγ. δωδεκα και ονοματα επιγεγραμμενα | δωδεκα φυλ. των υι. 13 απ ανατ. | τρεισ· απο βορρ. πυ. τρεισ· α. νοτ. πυ. τρεισ· απο δυσμ. 14 θεμελ. δωδεκα και εν αυτοισ ονοματα των δωδεκα 15 om μετρον 16 μηκ. αυτησ τοσουτον εστι (sic [1624]) οσον και το πλ. | ς[e] επι σταδιουσ 17 μδʹ; τεσσαρακοντατεσσαρων | πηχων 18 και ην η | ομοια 19 εισ: πρωτοσ | ιασπισ· ο δευτ. | om και post σαπφ. | ο τριτοσ et ο τεταρτοσ 20 ο πεμπτοσ item ο εκτοσ, ο εβδομοσ, ο ογδοοσ, ο εννατοσ (ς ενατοσ), ο δεκατοσ, ο ενδεκ., ο δωδεκατ. | σαρδιοσ

ζιον, ὁ ι′ χρυσόπρασοσ, ο ια′ ὑάκινθοσ, ὁ ιβ′ ἀμεθύστινοσ. 21 καὶ
οἱ ιβ′ πυλῶνεσ μαργαρῖται· ἀνὰ εἶσ ἕκαστοσ τῶν πυλώνων ἦν
ἐξ ἑνὸσ μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆσ πόλεωσ χρυσίον καθα-
ρὸν ὡσ ὕαλοσ διαυγήσ. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ, ὅτι ὁ
κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ ναὸσ αὐτῆσ ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον.
23 καὶ ἡ πόλισ οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆσ σελήνησ, ἵνα
φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ
λύχνοσ αὐτῆσ τὸ ἀρνίον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ
φωτὸσ αὐτῆσ, καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ φέρουσιν τὴν δόξαν αὐ-
τῶν εἰσ αὐτήν. 25 καὶ οἱ πυλῶνεσ αὐτῆσ οὐ μὴ κλεισθῶσιν
ἡμέρασ, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, 26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ
τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰσ αὐτήν. 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθωσιν εἰσ
αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν ὡσεὶ βδέλυγμα καὶ ψεῦδοσ, εἰ
μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ οὐρανοῦ.

XXII.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατοσ ζωῆσ λαμπρὸν ὡσ κρύ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 ἐν
μέσῳ τῆσ πλατείασ αὐτῆσ καὶ τοῦ ποταμοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν
ξύλον ζωῆσ ποιοῦν καρποὺσ ιβ′, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοὺσ
τοὺσ καρποὺσ αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τῶν ξύλων εἰσ θεραπείαν
ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται. καὶ θρόνοσ τοῦ θεοῦ
καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσου-

20 ᶜχρυσοπρασοσ: ᶜ-πρασιοσ | αμεθυστινοσ: ᶜ-θυσοσ 21 μαργαριται (cod -ρειται): ᶜιβ′ μαργ. | ην ᶜ: *ων ην 22 οτι ο κυρ. ο θεοσ: ᶜ ο γαρ ο κυριοσ θεοσ (sic, sed videtur per incuriam o ante $\overline{\theta\sigma}$ delevisse pro o ante $\overline{\kappa\sigma}$) 23 ᶜ φαιν. εν αυτη 25 ημερασ ᶜ pro ημερα 27 ο ποιων: syllabam ων exeunte versu omissam suppl ᶜ, idem om ο | ωσει: ᶜ om 27 ουρανου: non correctum XXII, 2 ενθεν και: ita *, ᶜ suppl ενθεν, sed ξυλον ζωησ, quod deest, nec ipse addidit 3 κατα-θεμα ᶜ pro καταγμα | εσται pr: ᶜ add ετι

B deficit

20 αμεθυστοσ 21 κ. οι δωδεκ. πυλων. δωδεκα μαργ. | υαλ. διαφανησ 22 ο γαρ κυριοσ 23 φαιν. εν αυτη 24 και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτησ περιπατησουσι και οι βασ. | τ. δοξ. και την τιμην αυτ. εισ 27 εισελθη | π. κοινουν και ποιουν βδελ. | ουρανου: αρνιου XXII, 1 καθαρον ποταμον | εκ του θρονου 2 εντευθεν κ. εντευθεν | καρπ. δωδεκα | μην. ενα εκαστ. αποδιδουν τον καρπον αυτ. | του ξυλου | των εθνων 3 καταναθεμα ο. εστ. ετι και ο θρον.

σιν αὐτῷ, 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι,
καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸσ λύχνου καὶ φωτὸσ ἡλίου, ὅτι
κύριοσ ὁ θεὸσ φωτιεῖ ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ βασιλεύσουσιν εἰσ τοὺσ
αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ
ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριοσ ὁ θεὸσ τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν
ἀπέστειλέν με τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ
δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριοσ ὁ
τηρῶν τοὺσ λόγουσ τῆσ προφητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. 8 κἀγὼ
ἰωάννησ ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ
ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ δεικνύντοσ μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ
σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούν-
των τοὺσ λόγουσ τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον.
10 καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ τῆσ προ-
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸσ γὰρ ἐνγύσ ἐστιν. 11 ὁ
ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸσ ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ
δίκαιοσ δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιοσ ἁγιασθήτω ἔτι.
12 ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθόσ μου μετ᾽ ἐμοῦ, ἀποδοθῆναι
ἑκάστῳ ὡσ τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ὁ
πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. 14 μακάριοι οἱ
πλύνοντεσ τὰσ στολὰσ αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ
τὸ ξύλον τῆσ ζωῆσ καὶ τοῖσ πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰσ τὴν πόλιν.
15 ἔξω οἱ κύνεσ καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖσ καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶσ ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδοσ. 16 ἐγὼ ἰησοῦσ
ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖσ ἐκ-

---

6 με: [c] om 7 ερχομαι: [c] ερχονται 10 τουτουσ: punctis improbatur quae [c] correctorem antecedere videntur 12 [c] αποδουναι 14 post η εξουσ. αυτων *add ωσ δε η εξουσια, quae [c] del

B deficit

4 om και ante επι 5 εκει pro ετι | κ. χρει. ουκ εχουσι λυχνου | φωτιζει αυτουσ 6 και κυριοσ ο θε. των αγιων προφητ. | om με 7 om και 8 και εγω ιω. ο βλ. ταυτα κ. ακ. | ς[e] επεσον | δεικνυοντοσ 9 σου γαρ ειμι 10 om τουτουσ | οτι ο καιρ. εγγυσ εστ. 11 κ. ο ρυπων ρυπωσατω ετ. | δικαιωθητω pro δικ. ποιησ. 12 και ιδου | αποδουναι | εργ. αυτου εσται 13 εγω ειμι το α | αρχη και τελοσ ο πρωτ. κ. ο εσχ. 14 μακ. οι ποιουντεσ τασ εντολασ αυτου 15 εξω δε | πασ ο φιλων και ποιων

κλησίαισ. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ
λαμπρὸσ ὁ πρωϊνόσ. 17 καὶ πνεῦμα καὶ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου.
καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων
λαβέτω ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προ-
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τισ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτά, ἐπι-
θήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ πληγὰσ τὰσ γεγραμμένασ ἐν τῷ
βιβλίῳ τούτῳ· 19 καὶ ἄν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τούτων τοῦ
βιβλίου τῆσ προφητείασ ταύτησ, ἀφελεῖ ὁ θεὸσ τὸ μέροσ αὐτοῦ
ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆσ ζωῆσ καὶ ἐκ τῆσ πόλεωσ τῆσ ἁγίασ, τῶν
γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. 20 λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα
εἶναι· ναὶ ἔρχομαι ταχύ. ἔρχου κύριε ἰησοῦ. 21 ἡ χάρισ τοῦ κυ-
ρίου ἰησοῦ μετὰ τῶν ἁγίων, ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ

18 μαρτυρω: cod η μαρτυρω, nec correctum | επ αυτα επιθησει suppl c 20 ειναι: c om | ιησου: c add χριστε. In subscriptione scriptum est αποκαλυψεισ, ut etiam ter (saepius non repetitur) in paginarum titulis legitur.

B deficit

16 του δαβιδ | και ορθρινοσ pro ο πρωϊνοσ 17 κ. το πνευμ. κ. η νυμφ. λεγ. ελθε | ειπατω ελθε | διψ. ελθετω και ο θελ. λαμβανετω το υδ. 18 συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι | εαν τισ επιτιθη προσ ταυτα επιθησ. ο θεοσ επ αυτον τασ | εν βιβλιω 19 κ. εαν τισ αφαιρη απο τ. λογ. βιβλου τησ | αφαιρησει | απο βιβλου τησ ζω. | και των γεγραμμ. εν βιβλ. 20 om ειναι | ταχυ· αμην. ναι ερχου 21 τ. κυρ. ημων ιησ. χριστου μετ. παντων υμων αμ. Nec ς nec ςe subscriptionem habent.

LIPSIAE: IMPRESSIT F. A. BROCKHAUS.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

In textu: Mt 13, 17 scribe ἴδαν et 26, 65 μαρτυριῶν 27, 60 dele αὐτὸ, quod B et ς ς[e] habent Mc 2, 8 scribe ὁ ἰησ. ἐπιγν. 2 Thess in subscriptione dele B

In notis: column. 1. Mt 3, 15 adde [b] ad ημιν et ad 4, 23 bis 3, 16 et 7, 22 scribe [c] pro [b] ad και ερχ. et εξεβαλ. 4, 7 [c] interpg. post παλιν 7, 28 adde [b] Mc 7, 34 adde εφφαθα restitutum esse Lc 12, 18 adde παντα ante τα γεν. Phil. 4, 23 [c] μετα παντων υμων Act 1, 14 scribe: *ομοθ. προσκ. ομοθ., [c] del ομοθ. sec Act 19, 33 scribe *pro* ηλθεν 1 Ioh 5, 21 adde [c]

col. 2. Mt 5, 42 Alfordo teste δανισασθ. 6, 33 *μερ. αυτησ[bent 2] 7, 12 οσα αν 13, 17 ειδαν 14, 3 *om τη [bent 2] 14, 8 ιωανου (24, 31 vide infra) Lc 18, 9 om και ante εξουθ.

col. 3. supple Mt 1, 18 γεννησισ 4, 8 δεικνυσιν 7, 12 οσα αν 10, 10 τον ιωανν. 15, 36 τω οχλω 17, 14 γονυπ. αυτω 20, 10 et 21, 22 ληψ. 27, 44 ωνειδ. αυτω Mc 4, 18 αλλοι: ουτοι 5, 33 om και sec 7, 13 τοι. πολλ. 10, 8 μια σαρξ 15, 47 om η tert Eph 1, 3 ο ευλογ. ημασ Act 12, 13 προσηλθε 21, 10 αυτων: ημων 1 Ioh 5, 1 τον γεγεννημ. Apoc 3, 17 οτι πλουσ. ειμ. 7, 17 δακρυον 13, 14 την πληγην. Item Mt 7, 19 dele notam 15, 32 dele αυτοισ 19, 26 scribe παντ. δυν. εστι 24, 31 transfer εωσ των ακρ. ad col. 2. Mc 2, 7 dele οτι ουτωσ αυτοι et 9 scribe σου τ. κραββατ. 8, 22 dele notam 14, 27 scribe plene διασκορπισθησεται Lc 5, 34 dele ο ante ιησ. 1 Co 15, 26 dele 26 ante γαρ 2 Co 11, 4 scribe ηνειχεσθε et Gal 3, 10 εν πασι 1 Thess 3, 10 dele numerum 10. De ς et ς[e] vide pag. LXXXIX.

Praeterea iniuria typorum per priorem potissimum libri partem in multis ut veremur exemplaribus accentuum et spirituum signa haud pauca perierunt.

ΔΕΕΤΙΑΠΑΞΑΝΗ
ΗΝΤΩΝϹΑΛΕΥ
ΜΕΝΩΝΤΗΝΜΕΤΑ
ΙΝΩϹΠΕΠΟΙΗ
ΜΕΝΩΝΙΝΑΜΙ
ΑΜΗϹΑΛΕΥΟΜ
ΙΟΒΑϹΙΛΕΙΑΝΑ
ΛΕΥΓΟΝΠΑΡΑΛ
ΑΝΟΝΤΕϹΕΧΩ
ΑΡΙΝΔΙΗϹΛΑΤΡ
ΜΕΝΕΥΑΡΕϹΤ
ΤΩΘ̅Ω̅ΜΕΤΑΕΥ
ΙΑϹΚΑΙΔΕΟΥϹ
ΑΡΟΘ̅Ϲ̅ΗΜΩΝ
ΚΑΤΑΝΑΛΙϹΚΟ
ΗΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ
ΝΕΤΩΤΗϹΦΙ
ΞΕΝΙΑϹΜΗΕΠ
ΘΑΝΕϹΘΕΔΙΑΤ
ΓΗϹΓΑΡΕΛΑΘΟ
ΝΕϹΞΕΝΙϹΑΝΤ
ΑΓΓΕΛΟΥϹ
ΙΜΝΗϹΚΕϹΘΑ
ΔΕϹΜΙΩΝΩϹ
ΔΕΔΕΜΕΝΟΙΤ
ΚΑΚΟΥΧΟΥΜΕ
ΩϹΚΑΙΑΥΤΟΙΟ
ΤΕϹΕΝϹΩΜΑΤ
ΙΜΙΟϹΟΓΑΜΟϹ
ΤΙΑϹΙΝΚΑΙΗΚ
ΑΜΙΑΝΤΟϹΠΟΡ
ΓΑΡΚΑΙΜΟΙΧΟ
ΚΡΙΝΙΟΘ̅Ϲ̅
ΑΦΙΛΑΡΓΥΡΟϹΟ
ΠΙΟϹΑΡΚΟΥΜΕ
ΤΟΙϹΠΑΡΟΥϹΙΝ
ΤΟϹΓΑΡΕΙΡΗΚΕ

ΑΥΤΟΥΔΙΑΙΥ̅Χ̅Υ̅ΩΗ
ΔΟΞΑΕΙϹΤΟΥϹΑΙΩ
ΝΑϹΤΩΝΑΙΩΝΩ̅
ΑΜΗΝ·
ΠΑΡΑΚΑΛΩΔΕΥΜΑϹ
ΑΔΕΛΦΟΙΑΝΕΧΕ
ϹΘΕΤΟΥΛΟΓΟΥΤΗϹ
ΠΑΡΑΚΛΗϹΕΩϹΚΑΙΓΑΡ
ΔΙΑΒΡΑΧΕΩΝΕΠΕ
ϹΤΙΛΑΥΜΙΝ
ΓΕΙΝΩϹΚΕΤΕΤΟΝ
ΑΔΕΛΦΟΝΗΜΩΝ
ΤΙΜΟΘΕΟΝΑΠΟΛΕ
ΛΥΜΕΝΟΝΜΕΘΟΥ
ΕΑΝΤΑΧΙΟΝΕΡΧΗΤΑΙ
ϹΘΕΟΨΟΜΑΙΥΜΑϹ
ΑϹΠΑϹΑϹΘΑΙΠΑΝ
ΤΑϹΤΟΥϹΗΓΟΥΜΕ
ΝΟΥϹΥΜΩΝΚΑΙ
ΠΑΝΤΑϹΤΟΥϹΑΓΙΟΥϹ
ΑϹΠΑΖΟΝΤΑΙΥΜΑϹ
ΟΙΑΠΟΤΗϹΙΤΑΛΙΑϹ
ΗΧΑΡΙϹΜΕΤΑΠΑΝ
ΤΩΝΥΜΩΝΑΜΗΝ

ΠΡΟϹ ΕΒΡΑΙΟΥϹ

ϹΤΙΧΟΙ ΨΝ

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR.

VOLUMEN I.

LIPSIAE

GIESECKE & DEVRIENT.

1869.

Postquam anno 1864 novae huius editionis initium factum est, nunc demum quinquennio post contigit ut quattuor evangelia absolverem. Quae tarditas non tantum ab operis ambitu ac difficultate excusationem habere videtur, sed etiam duas caussas alias habuit. Quum enim intra hos quinque annos plura itinera bibliothecas obeundi caussa faciunda vel potius repetenda erant, in Angliam, Parisios, Romam et Neapolin, Petropolin et Mosquam, tum plures libri, quos maturare debebam, edendi curam poscebant, ut duo Monumentorum sacrorum ineditorum volumina, Novum Testamentum Vaticanum cum Appendice, Appendix codicum celeberrimorum Sinaitici Vaticani Alexandrini, Apocalypses apocryphae maximam partem nunc primum editae, Philonea, inedita altera, altera nunc demum recte ex vetere scriptura eruta, volumen millesimum collectionis scriptorum Britannicorum Tauchnitianae, quod inscribitur: The New Testament: the authorised English version; with introduction and various readings from the three most celebrated Mss. of the original Greek text, brevis illa evangeliorum defensio quam inscripsi: Wann wurden unsere Evangelien verfasst, quater edita, ter conscripta, quarta Veteris Testamenti secundum LXX interpretes editio, alia. Quae intermissiones etsi fieri vix potuerunt quin ab operis aequalitate passim discederetur, tamen, id quod vehementer gaudeo, ad apparatum criticum multis modis locupletandum valuerunt. Vaticanus quidem codex, ut id inprimis dicam, longe alia atque Angeli Maii studia flagitabat ut rationi criticae satisfieret. Aegre vero

Postquam anno 1864 novae huius editionis initium factum est, nunc demum quinquennio post contigit ut quattuor evangelia absolverem. Quae tarditas non tantum ab operis ambitu ac difficultate excusationem habere videtur, sed etiam duas caussas alias habuit. Quum enim intra hos quinque annos plura itinera bibliothecas obeundi caussa faciunda vel potius repetenda erant, in Angliam, Parisios, Romam et Neapolin, Petropolin et Mosquam, tum plures libri, quos maturare debebam, edendi curam poscebant, ut duo Monumentorum sacrorum ineditorum volumina, Novum Testamentum Vaticanum cum Appendice, Appendix codicum celeberrimorum Sinaitici Vaticani Alexandrini, Apocalypses apocryphae maximam partem nunc primum editae, Philonea, inedita altera, altera nunc demum recte ex vetere scriptura eruta, volumen millesimum collectionis scriptorum Britannicorum Tauchnitianae, quod inscribitur: The New Testament: the authorised English version; with introduction and various readings from the three most celebrated Mss. of the original Greek text, brevis illa evangeliorum defensio quam inscripsi: Wann wurden unsere Evangelien verfasst, quater edita, ter conscripta, quarta Veteris Testamenti secundum LXX interpretes editio, alia. Quae intermissiones etsi fieri vix potuerunt quin ab operis aequalitate passim discederetur, tamen, id quod vehementer gaudeo, ad apparatum criticum multis modis locupletandum valuerunt. Vaticanus quidem codex, ut id inprimis dicam, longe alia atque Angeli Maii studia flagitabat ut rationi criticae satisfieret. Aegre vero

illud fero, quod non statim ab initio evangelii secundum Matthaeum eadem apparatum copia adornandum duxi qua opere paullum progrediente usus sum.

Quum autem constet duabus potissimum rebus editionis librorum Novi Testamenti virtutem contineri, apparatu quem vocant critico et arte qua scriptorum sacrorum verba constituuntur, de utraque breviter dicendum erit. Et apparatum quidem non ex editione critica maiore septima, quae ineunte anno 1859 prodiit, additis passim quae vel augerent vel corrigerent in hanc transferre satis habuimus, sed de integro totus repetitis studiis confectus est. Quicquid enim testimoniorum afferendum erat, vel ex Graecis codicibus vel ex interpretibus vel ex scriptoribus antiquis, opera data est ut accuratius quam ante a quopiam factum esset perscriberetur. Illud quidem vitium omnium editionum antiquiorum, Wetstenii, Griesbachii, Schulzii, Scholzii, ex quo auctoritates non adponebantur nisi lectionibus a vulgato quem vocant textu diversis, iam editione illa septima correximus; sed praeter cetera interpretum et scriptorum adnotatio laborabat. Quae res cum eo cohaeret quod parum perspectum erat, in vera indaganda apostolorum scriptura quanta auctoritas esset antiquissimorum interpretum, inter quos Latini Syri Copti primum locum tenent. Sed de hac similibusque rebus accuratius dicemus in Prolegomenis. In praesens satis videtur ut indicetur breviter, tum qui codices quos unciales vocamus ex anno 1859 ad apparatum criticum accesserint, tum quos labores circa principales auctoritates, ut confidenter adhiberi possent, in me susceperim.

Accesserunt igitur ad codices unciales iam septimae editioni adhibitos in evangeliis hi 18[1]: ℵN (accessit longe maior horum fragmentorum pars; folia enim 12 aliis 33 aucta sunt) (O^f: hymni ex psalterio Abrahami de Noroff) (R: ac-

[1] De omnibus his codicibus accuratiora vide infra.

cesserunt exiguae quae ante latuerant fragmentorum partes) I (accessit Lc 22, 20—23, 20) T^{b} T^{c} T^{d} W^{b} W^{d} (W^{e}) Γ (accesserunt maiores evangeliorum Matthaei et Iohannis partes) Θ^{b} Θ^{c} Θ^{d} Θ^{e} Θ^{f} Θ^{g} Θ^{h} Ξ Π. Sequentur ad actus ℵG (2, 44—3, 8, saec. VII), P (saec. VIII vel IX, actus fere integros continet): ad epistulas catholicas ℵP (fere integras habet): ad epistulas Pauli H (ad folia 14 accedunt alia 7 ex 2 Cor. 4; Col. 3; 1 Thess. 2 et 4; Heb. 1 et 10) N (saec. VIII vel IX. ex Gal. et Heb.) O (saec. VI. ex 1 Cor.) P (epp. fere integrae) Q (fragmenta papyracea saeculi fere V. ex 1 Cor.) R (saec. VI. fragmenta capitis 4. epistulae ad Eph.): ad apocalypsin ℵP (fere integra). Iam edidimus ex totius Novi Testamenti codicibus ℵBC item F^{a}I. Ex evangeliorum codicibus I^{b}LN (folia Lond. Vat. Vind.) O^{a}PQRW^{a}W^{c}YΘ^{a}. Item praeparavimus ad edendum T^{b} T^{c} T^{d} W^{b} Θ$^{b\ c\ d\ e\ f\ g\ h}$. Totos transscripsimus M et Π. Accurate cum editis ipsi contulimus EGHKOSUX, item ΓΛ. Reliquos (plerosque iam ante editos) ipsi examinavimus praeter Z Matthaeum Dublinensem omnes. Ex reliquis autem Novi Testamenti partibus edidimus D Claromontanum epistularum Pauli, M fragmenta epp. Pauli P actus, epistulas, apocalypsin, B apocalypsin Basilianam Vaticanam; ad edendum ex apographis nostris destinavimus E actuum, G actuum, H epp. Pauli, NOQ. Praeter H actuum, K epistularum, L actuum et epistularum, nuper etiam E Sangermanensem epistularum Pauli Petropoli accuratius investigavimus.

Iam ex his satis apparebit quantum proximis his decem et quod excedit annis apparatus criticus, imperfectae conlationis vitiis in editionibus Wetstenii Griesbachii Scholzii, etiam Lachmanni, refertus, et copia profecerit et fide. Cepit vero etiam alia incrementa quum ex codicibus minusculis tum maxime ex versionibus et patribus: quae quidem qui editionum criticarum usum habent libro vel perlustrando facile animadvertent. Ita testimonia codicum Latinorum, et

Italae et Vulgatae rationis, plenius quam ante a quopiam adlata sunt; tamen nondum ab initio operis editio l codicis Vratislaviensis in promptu erat, nec magis codex Fuldensis; item ad alteram certe evangeliorum partem evangeliarium Hierosolymitanum ex editione Veronensi haurire licebat; Armenam versionem non tantum ex eis quae Griesbachius manu sua margini editionis Wetstenianae adscripsit, sed etiam ex conlatione a Carolo Rieu in usum Tregellesii instituta sumpsimus; Aethiopicas vero lectiones auxerunt curae Thomae Pell Platt.[1] De patribus vero Graecis praeter ceteros Irenaeus, Clemens, Origenes, Hippolytus, Eusebius, Basilius, Epiphanius, Chrysostomus, Cyrillus Alexandrinus indefesso studio consulti sunt, de Latinis Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, alii. Quemadmodum autem haec duo testimoniorum genera multo diligentius quam antea ad apparatum criticum adhibita sunt, ita longe maiorem quam usu venit in restituenda antiquissima scriptura apud nos nacta sunt auctoritatem. Quod non sine idonea caussa factum est. Satis enim plurimis exemplis perspectum est, antiquissimos interpretes cum antiquissimis Graecis codicibus nostris ita consentire, ut ex eisdem vel simillimis fontibus hausisse censendi sint. Qua in re nihil gravius est mira illa necessitudine quae inter Sinaiticum codicem et Italos testes intercedit, haud raro consensione Syri Nitriensis Curetoniani aucta. Neque enim pauca quae vel Sinaiticum vel Palatinum (Italorum e), ut hunc praeter Italos ceteros afferam, per singularem licentiam tueri suspicabare, altero ad alterum accedente ex antiquiore utrumque fonte Graeco habere probatum est.

Circumspectis autem omnibus unde historia textus quem vocant sacri percipi potest duae inprimis res ad liquidum

[1] Arabicas et Slavonicas lectiones plerasque pro ambiguitate qua laborant et exiguo quod habent pretio ab apparatu arcere maluimus.

perductae sunt. Ut enim dubitari nequit quin ipsis primis rei Christianae temporibus a sincera apostolorum scriptura multifariam discessum sit, qua quidem in re nihil improbitatis aut doli suberat, ita prudenter ac scite adhibitis antiquissimis quibus etiamnum gaudemus testibus ea librorum apostolicorum ratio, quae secundo saeculo vel maxime in usu erat, plerumque probabiliter restitui potest. Quam quidem rationem ad ipsam scripturae sacrae integritatem multo propius accedere quam libros eos qui post quintum fere saeculum per ecclesiam Byzantinam circumferebantur moxque tantum non soli propagabantur, omnes data opera intellecturos puto, nisi qui aut falsa ducti pietate consuetudinem a veritate distinguere dedidicerunt, aut eis quae Griesbachius Hugius Scholzius alii de recensionibus librorum Novi Testamenti commenti sunt etiamnum capti tenentur. Quorum utrique ut ad veriorem sententiam, ad iustiorem de re critica existimationem adducantur, in Prolegomenis, quae tertium huius editionis volumen efficient, quicquid huc valet explicate et subtiliter pertractare in animo est. Nunc quidem ad eos attendi velim locos, quibus ad exiguam auctoritatem Graecam, exiguam dico testium numero, maximam vero pondere, accedente plerumque ex Italis testimonio, scripturam apostolicam conformavimus. Hoc enim saepe ita factum est ut insignis accederet probabilitatis commendatio. Neque tamen obliviscendum est, in maximo errore illos versari qui arbitrium suum anteponant auctoritati testium, non numero sed antiquitate aestimandae illi quidem, ipsos vero antiquissimos testes nostros, pro Alexandrinorum calligraphorum de sermone Graeco ignoratione, non tam suae sequi aetatis consuetudinem, quam longe antiquiora exempla fideliter quamvis vitiose repetere.

Ipsi quidem, ut repetamus quod nuper alibi diximus — in conlatione critica codicis Sinaitici etc. pag. XIII. —, dum Sinaiticum Vaticanum similesque Graecos alios paucos, con-

sensione plerumque nonnullorum interpretum veterrimorum, inprimis Latinorum auctos, passim etiam patrum testimonio, tantum non solos ad restituendam evangelistarum et apostolorum scripturam adhibendos censemus, posthabito ingenti numero codicum posteriorum quamvis mirifice congruentium, magnopere Richardi Bentleji suffragio delectamur. Ille enim, cuius vestigiis etiam Carolus Lachmannus insistebat, quum ante hos centum et quinquaginta annos emendandis vel potius restituendis scriptorum sacrorum verbis incumbebat, eandem fere cum nobis viam ingrediendam iudicavit. Quo in negotio postquam Bentlejus, quem rursus Lachmannus sequutus est, ea ratione acquiescendum censuit quae tempore concilii Nicaeni per ecclesiam legi solebat, felicissime providente deo evenit ut nobis ad Irenaei certe tempora redire liceat.

Scribebam Lipsiae die discessus Christi ad caelos a. 1869.

NOTANTUR INTERIM

QUAE APPARATUM CRITICUM EVANGELIORUM ADHIBITURIS INPRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

ℵ codex Sinaiticus Petropolitanus saeculi IV. medii. Totum Novum Testamentum continet integrum. $\aleph^{a}$ aetate vix differt ab ipso scriptore; eiusdem certe saeculi quarti est quicquid lectionum nota $\aleph^{a}$ insignivimus. $\aleph^{b}$ saeculi fere VI. habendus est. Praeter Matthaeum, cuius primas paginas curiosius tractavit, paucos tantum locos attigit. $\aleph^{c}$ ineuntis fere saeculi VII. est, neque longo intervallo a $\aleph^{ca}$ (qui $\aleph^{c}$ nobis dicitur nisi ubi ab eo $\aleph^{cb}$ discedit) distat $\aleph^{cb}$. Edidi totum codicem quattuor voll. splendidissimis anno 1862; item Novum Testamentum Sinaiticum in communem usum anno insequenti. Cuius exemplis omnibus eodem anno exhaustis sequutum est auctumno anni 1864 (in titulo est 1865) Novum Testamentum Graece ex Sinaitico codice omnium antiquissimo, Vaticana itemque Elzeviriana lectione notata.*

A codex Alexandrinus Musei Britannici saeculi V. eiusque fere exeuntis. Hiat in evangeliis ab initio evangelii secundum Matthaeum usque 25, 6 *Βιβλοσ - ο νυμφιοσ*, item Ioh. 6, 50 usque 8, 52 *ινα - λεγει*. Edidit splendide C. G. Woide 1786. Quam editionem passim emendatam in usum vulgarem repetiit B. H. Cowper 1860.

B codex Vaticanus num. 1209. saeculi IV. Vix differt aetate a codice Sinaitico. Evangelia continet integra; deficit vero inde ab ep. ad Hebr. 9, 14, deperditis quattuor Pauli epistulis (1 et 2 ad Tim., ad Titum, ad Philemonem) et apocalypsi. Errores editionum Angeli Maii (Romae 1857 et 1859**) plus 400 cor-

---

* Huic editioni accessit mense Maio huius anni Supplementum, quod inprimis ad lectiones Vaticanas pertinet.

** Maius quae erraverat tantum non omnia etiam ad editiones transiere ad exemplum Maii conformatas. Inter has nulla peior est

reximus Novo Testamento Vaticano, quod anno 1867 edidimus. Quam editionem excepit medio anno 1868 Novum Testamentum Romae typis meis Sinaiticis exscriptum. Ediderunt adhibitis schedis meis anni 1866 Carolus Vercellone et Iosephus Cozza. Quo volumine (editionis totius codicis parte quinta) excusso foras dedimus ineunte anno 1869 Appendicem Novi Testamenti Vaticani, notatis tum quae nostram supplerent editionem, tum quae corrigerent Romanam.* B² a B* aetate vix differt, B³ 6 vel 7 saeculis.

C codex Ephraemi Syri rescriptus Parisiensis saeculi V. fere medii. C² saeculi VI. videtur, C³ saeculi IX. Edidimus ad similitudinem codicis quicquid librorum Novi Testamenti continet anno 1843. Evangeliorum fragmenta haec continet: Mt I, 1—V, 15. VII, 5—XVII 26. XVIII, 28—XXII, 20. XXIII, 17—XXIV, 10. XXIV, 45—XXV, 30. XXVI, 22—XXVII, 11. 47—XXVIII, 14. Mc I, 17—VI, 31. VIII, 5—XII, 29. XIII, 19 usque finem. Lc I, 1—II, 5. II, 42—III, 21. IV, 25—VI, 4. VI, 37—VII, 16. VIII, 28—XII, 3. XIX, 42—XX, 27. XXI, 21—XXII, 19. XXIII, 25—XXIV, 7. XXIV, 46 usque finem. Ioh I, 1—41. III, 33—V, 16. VI, 38—VII, 3. VIII, 34—IX, 11. XI, 8—46. XIII, 8—XIV, 7. XVI, 21—XVIII, 36. XX, 26 usque finem. Passim vero de his nonnihil periit, ut primi versus cuiusvis libri minio scripti.

D codex Bezae Cantabrigiensis Graecus et Latinus stichometrice scriptus, saeculi fere VI. medii. Mutilus est Mt I, 1—20. VI, 20—IX, 2. XXVII, 2—12. Ioh 1, 16—3, 26. Suppleta sunt post X. fere saec. (D^suppl vel ^supp) Mt 3, 7—16. (Latine 2, 20—3, 8 suppleta IX. fere saec.) Mc 16, 15 usque finem. (Latine 16, 6 usque finem suppleta ut ante) Ioh 18, 14—20, 13. (Latine 18, 2—20, 1. suppleta ut ante.) Videntur autem supplementa Graeca (non item Latina) ex ipsis antiquissimis foliis fluxisse, inprimis quae ad Iohannis evglium pertinent.

E codex Basileensis K IV. 35. Saeculi videtur VIII. medii. Evangelia continet integra exceptis Lc 3, 4—15. 24, 47 usque finem. Praeterea tria folia minutis litteris suppleta sunt: Lc 1, 69—2, 4.

Londinensi (ex officina Teubneriana Lipsiensi), quae vitiis innumeris vitiositatem auxit exempli Romani quod sequuta est.

* Quum fasciculi huius editionis I. et II. cum parte tertii (usque Mc 7, 22) praecessissent nostrum Vaticani codicis examen (vere anni 1866 institutum), his paginis quas evangeliis praeposuimus ea quae emendatione inprimis opus habebant emendata sunt. In Prolegg. vero omnia accurate indicabuntur.

12, 58—13, 12. 15, 5—20. Quibus supplementis et ipsis in commentario notam E dedimus.

F codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus saeculi IX. Accuratam fragmentorum quae supersunt conlationem anno 1843 H. E. Vinke edidit. Incipit Mt 9, 1 (sed 7, 6—8, 34 Wetstenii tempore nondum avulsa erant); exit Ioh 13, 34. Desunt praeterea de omnibus quattuor evv. plura quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum desiderabatur (hinc passim apud nos est F[w] vel F[wtst]).

F[a] codex Coislinianus Parisiensis. Sunt scholia nonnulla in margine codicis Coisl. 1., qui Octateuchum cum Regum libris continet, a me inventa. Saeculi videntur ineuntis VII.

G codex Andr. Seidelii, nunc Harlejanus 5684 Musei Britannici. Saeculi est IX vel X. Continet evangelia, sed locis multis mutilus est. Incipit Mt 6, 6. Quae in Mt Mc Lc Ioh recentior manus litteris minusculis supplevit, G[supp] diximus.

H codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Eiusdem cum codice G aetatis et rationis est. Incipit Mt 15, 30 ac passim per 4 evv. deficit.

I codex palimpsestus Petropolitanus, septem Novi Testamenti codicum reliquias continens. Saeculi V. sunt quae ex Ioh capp. 11. 12. 15. 16. 19. ex Mt 14. 24. 25. 26. ex Mc 9. 14. supersunt. Sexti videntur quae Mt 17—19. Lc 18. Ioh 4. 5. 20. rursusque Lc 7. 24. spectant.

I[b] Musei Britannici num. 17,136. Fragmenta palimpsesta ex Ioh capp. 13 et 16. Saeculi certe V. Edidi in Monum. Nov. Coll. vol. II. rursusque nuper exegi edita ad ipsum codicem (In ed. VII. dixeram N[b].)

K codex Cyprius Parisiensis num. 63. Quattuor evv. integra continet. Saeculi IX.

L Parisiensis num. 62. Evv. integra continet praeter Mt 4, 22—5, 14. 28, 17 usque finem. Mc 10, 16—30. 15, 2—20. Ioh 21, 15 usque finem. Saeculi VIII. Edidi 1846 in Monumentis sacr. ined.

M Parisiensis num. 48 (olim Francisci des Camps). Post medium saec. IX exaratum puto. Totum descripsi 1841.

N sunt evangeliorum fragmenta in membranis purpureis argento auroque scripta. Folia 4 Londini (ex Mt et Ioh), 2 Vindobonae (ex Lc), 6 Romae (ex Mt), 33 in Patmo insula (ex Mc) adservantur. Saeculi VI. videntur. Edidi in Monumentis 1846 praeter Patmia nuper ab Ioh. Sakkelione inventa, quae Mon. novae collectionis volumine IX. sequentur.

O fragmenta Mosquensia ex Ioh capp. 1 et 20. saeculi IX. Edidit Matthaeius 1785 et ipse nuper ex codice descripsi.

O[a] O[b] O[c] O[d] O[e] O[f]: his notis insignivimus hymnos Mariae, Zacha-

riae, Simeonis, Lc 1, 46—55. 68—79. 2, 29—32. in psalteriis inventos. o^{a} est Guelferbytanus, o^{b} Bodleianus, o^{c} Veronensis, o^{d} Turicensis, o^{e} Sangallensis, o^{f} Mosquensis. Noni saeculi videntur o^{a} o^{b} o^{e} o^{f}, sexti o^{c}, septimi o^{d}.

P codex Guelferbytanus palimpsestus saec. VI. Continet fragmenta ex Mt Mc Lc Ioh. Post imperfectissimum Knittelii laborem nuper edidi in Monumentorum vol. VI.

Q codex Guelferbytanus palimpsestus saec. V. Sunt fragmenta Lucae et Iohannis. Post Knittelium (vide ad P) edidi 1860 in Monumentorum vol. III.

R codex palimps. Nitriensis Musei Britannici. Sunt reliquiae evangelii sec. Lucam sexto fere saeculo scripti. Edidi 1857 in Monumentor. vol. II. Quae quum nuper ad ipsam veterem scripturam denuo exigerem, nonnulla cum Tregellesio corrigenda esse vidi, alia invito Treg. confirmata sunt. Accessit vero etiam studio Guilielmi Wright nonnihil fragmentorum (ex capp. VI. VII. VIII.) quod antea nondum ex foliis Syriacis protractum erat.

S codex Vaticanus num. 354. scriptus anno 949. Evv. quattuor integra habet. Birchii conlationem ipse nuper multis locis auxi et correxi.*

T codex Borgianus I. collegii Romani pro propaganda fide. Sunt fragmenta Iohannis Graeca, quae versionem Sahidicam adiectam habent. Edidit Georgius Romae 1789: 6, 28—67. 7, 6—8, 31. Sed accuratius Monumentor. vol. IX. ipse dabo. Folium quod excepit Georgiana (usque 8, 42) non innotuit nisi ex conlatione Woidii, in qua etiam Lc 12, 15—13, 32 inventum est, unde apud nos T^{woi} dicitur. Praeterea nuper aliam partem eiusdem codicis, unde Georgius sua hausit, ipsi Romae descripsimus, quam Bradley H. Alford Cantabrigiensis primus animadverterat et in usum clarissimi fratris Henrici contulerat. Sunt autem ista, quemadmodum apud Tregellesium exhibentur, et manca et vitiosa. Ipsi in commentariis apographum nostrum sequuti sumus, quod propediem in lucem prodibit.

T^{b} fragmenta sunt Petropolitana evangelii secundum Iohannem ex capp. 1. 2. 4. Et scriptura et indole ad similitudinem fragmentorum Borgianorum accedunt, etsi non ante saec. VI. scripta videntur. Idem in ea fragmenta evglii sec. Mt (ex capp. 14 et 15) quadrat quibus notam T^{c} dedimus. Ex collectionibus hausimus episcopi Porphyrii. T^{d} vero significat reliquias evangelistarii Graeci Sahidici quas ipsi demum ex Borgianis membranis anno 1866 eruimus, saeculi fere VII. Insunt Ioh 19, 23—27. 20, 30—31. Item, quae partim ad commentarios nondum adhibita sunt

---

* Hinc nonnihil supplementorum ad Mt et Mc dabimus. Vide supra.

sed infra excerpentur, Mt 16, 13—20. Mc 1, 3—8. 12, 35—37. Prodibunt brevi in Monumentis T^b T^c T^d.

U codex est olim Nanianus, nunc Venetus Marcianus. Evangelia quattuor integra saeculi IX. exeuntis vel X.

V codex Mosquensis saeculi IX. Evangelia quattuor continet usque ad Ioh. 7, 39. Reliqua saeculo XIII. suppleta. Praeterea perierunt Mt 5, 44—6, 12 et 9, 18—10, 1.

W^a fragmenta sunt Parisiensia evangelii sec. Lucam, capitum 9 et 10, addita codici 314, saeculi fere VIII. Edidi in Monumentis anno 1846.

W^b codex palimpsestus Neapolitanus saeculi VIII vel IX. Legi anno 1866 quicquid fragmentorum Matthaei (ex capp. 19. 20. 21. 26), Marci (13, 21—14, 67), Lucae (3, 1—4, 20) superest.

W^c tria folia sunt Sangallensia saeculi noni. Insunt Mc 2, 8—16. Lc 1, 20—32. 64—79. Edidi quae legere potueram anno 1860 in Monumentorum volumine III.

W^d sunt fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evangelii sec. Marcum saeculo fere IX scripta, in collegio S. Trinitatis Cantabrig. a viro clarissimo Bradshaw detecta.*

W^e sunt fragmenta pauca capitis IV. evangelii secundum Iohannem (4, 9—14), quae anno 1865, quum Oxonii versabar, ex libris collegii ad aedem Christi primus protraxit doctissimus socius eius collegii Kitchin. Sunt autem forma simillima cum fragmentis eiusdem evangelii Mosquensibus (O): et ipsa enim commentarii in evangelium Iohannis partem efficiebant. Hunc ad commentarium (non ad capita Ammonii) spectant numeri λδ' - λθ' singulis versibus (9—14) praepositi.**

X codex bibliothecae universitatis Monacensis. Fragmenta sunt evangeliorum cum commentariis. Saeculi IX exeuntis vel X.

Y fragmenta evangelii sec. Ioh. (16, 3—19, 41), inter libros bibliothecae principalis Barberinae numero 225 notata. Videntur octavi saeculi. Edidi in Monumentis anno 1846.

Z codex palimpsestus Dublinensis collegii S. Trinitatis. Insunt plurima fragmenta evangelii sec. Matth. sexto fere saeculo scripta. Edidit Ioh. Barrett anno 1801. Nuper accesserunt studia virorum clarissimorum Todd et Tregelles.

Γ codex quattuor evangeliorum ex oriente a me adlatus annis 1853 et 1859. Quae prius inveneram (Lucam totum et Marci pleraque cum fragmentis Matthaei et Iohannis), ad bibliothecam Bod-

---

* Nonnulla per incuriam in commentariis omissa infra supplebimus.

** Vide infra supplementa ad Ioh 4, 9—14.

leianam transiere, reliqua ad bibl. Imp. Petropolitanam. Pauca de Mt desunt (ex capp. 5. 6. 7. 21. 22), de Mc 3, 35—6, 20. Subscriptus est, si recte computatio indictionum facta est, annus Christi 844.

Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari (δ). Quattuor evv. integra exceptis Ioh 19, 17 — 35. Edidit Rettig anno 1836.

Θ^{a} codex Tischendorfianus I. bibl. univers. Lips. saeculi fere VII. Sunt fragmenta evangelii sec. Matthaeum (ex capp. 12. 13. 14. 15.) Edidi in Monumentis anno 1846, quae paucis suppleta sunt a. 1857 novae collectionis volumine II.

Θ^{b} fragmenta Petropolitana evangeliorum sec. Mt (capp. 22. 23.) et sec. Mc (capp. 4. 5) saeculi VI vel VII.

Θ^{c} fragmenta evangelii sec. Mt (21, 19—24) Petropolitana et evangelii sec. Ioh. (18, 29—35) Porphyriana. Utraque VI. saeculi videntur.

Θ^{d} fragmenta pauca capitis XI. evangelii sec. Lucam Petropolitana, saeculi fere VIII.

Θ^{e} cum fragmento ev. sec. Mt (26, 2 sqq.), Θ^{f} cum fragmentis evv. sec. Mt (capp. 26. 27) et sec. Mc (capp. 1 et 2), Θ^{g} cum fragmento ev. sec. Ioh (6, 13 sqq.) ex Porphyrii collectionibus accesserunt. Omnia tria eiusdem saeculi VI. videntur. Addenda sunt folia tria Graeca Arabica saeculi IX vel X, quae ad Matthaei capita 14 et 25 pertinent. Diximus Θ^{h}.

Quae notis $\Theta^{b\,c\,d\,e\,f\,g\,h}$ insignivimus, Monumentorum volumini IX. destinata sunt, proditurо illi quidem ut speramus anno 1871.

Λ codex Oxoniensis a nobis anno 1853 in oriente detectus, noni potius quam octavi saeculi. Evv. Lucae et Iohannis continet integra.

Ξ sunt fragmenta evangelii Lucae palimpsesta saeculi fere VIII, ex Zacyntho insula in bibliothecam societatis biblicae Londinensis perlata. Edidit S. P. Tregelles 1861.

Π codex evangeliorum fere integer saeculi IX. Inventum Smyrnae Petropolin attuli a. 1859.

Accedunt nonnulla evangelistaria uncialibus litteris scripta. Ex his barb diximus Barberinum palimpsestum saeculi VIII., ven Venetum palimpsestum saeculi eiusdem. Utriusque fragmenta edita sunt in Monumentis meis, novae collectionis vol. I. Carpentoractense saeculi IX. diximus carp, de quo videnda sunt Anecdota mea sacr. et prof. pag. 151 sqq.

DE ANTIQUIS VERSIONIBUS.

Italae (factae in Africa saeculo secundo) codices sunt: a Vercellensis saec. IV. b Veronensis saec. V. c Colbertinus saec. XI. d Cantabrigiensis saec. VI. e Palatinus Vindobonensis saec. V. f Brixianus saec. VI. $ff^{1.}$ et $ff^{2.}$ codices olim Corbejenses ($ff^{1.}$ nunc est Petropolitanus). $g^{1.}$ et $g^{2.}$ codices Sangermanenses h Claromontanus nunc Vaticanus saec. V. i Vindobonensis V. vel VI. saec. k Bobbiensis nunc Taurinensis saec. V. l Rhedigeranus Vratislaviensis saec. fere VII. m significat Speculi quod Augustino adscribi solet lectiones (saec. fere VI.) n Sangallensis saec. V. (o fragmentum Sangallense Mc 16, 14—20. VII. fere saeculi, p fragmentum Sangallense Ioh 11, 14—44 saec. fere VIII.) q Monacensis VI. saeculi s Ambrosianus saec. fere VI.

Nonnulli ex his partes tantum evangeliorum continent, ut i k m n s; h per evangelium Matthaei tantum ratione itala utitur, per reliqua tria, quae edita non sunt, vulgata. Nullus vero praeter c codicem recentissimum ad nos integer pervenit. Editi sunt a b f per Blanchinum, c per Sabatarium, d per Kiplingium et Scrivenerum, $ff^{1.}$ per Martianay et alios, h (evang. Matth. cum lacunis) per Ang. Maium, i per Alterum (sed Blanchinus iam ante Alterum contulerat, hinc i^{blan}), l per Fridericum Haase, s per Cerianum*, e et k per me. Totos edendi caussa descripsi n (o p) q. Conlati tantum sunt $ff^{2.}$ (a Sabatario et Blanchino, hinc est $ff^{2.\,sab}$, $ff^{2.\,blan}$) $g^{1.}$ $g^{2.}$ (uterque a Sabatario).

Vulgatae codices antiquissimi sunt am fu san for prag reg pe fos; item gat harl ing mm mt taur tol. Accedunt lectionaria flor gue lux mar mich.

aeth i. e. aethiopica ex edd. Rom. et polyglottis et P. Platt **arm** i. e. armenica ex edd. Uscani (1666) et Zohrabi (1789. 1805) **cop** i. e. memphitica ex edd. Wilkinsii et Schwartzii **sah** i. e. sahidica **basm** i. e. basmurica (et sah et basm adhibuit Schwartzius, sed sah etiam saepe ex Woidio et Müntero attulimus) **syr^{cu}** i. e. syriaca Curetoni ex cod. Nitriensi saec. V. **syr^{sch}** i. e. syriaca Peschittho ex ed. Schaafii **syr^{p}** i. e. syriaca posterior ex ed. Iosephi White **syr^{hr}** i. e. syriaca ex evangeliario Hierosolymitano **go** i. e. gothica ex ed. Loeb. et. Gabelentz **fr** i. e. francica (ad evang. Matthaei) ex ed. Schmelleri **sax** i. e. anglosaxonica (fluxit ex vulgata Latina propterea que cum antiquioribus codicibus eius componenda est) ex ed. Benjamini Thorpe. Raro tan-

---

* Idem fragmenta italae pauca ex vetere in Lucam commentario edidit, quae amb^{rescr} apud nos dicta sunt.

tum adhibuimus arabicas lectiones (ar arr), persicas (pers^{p} i. e. ex polyglottis, pers^{whe} i. e. ex ed. Wheloci), slavonicas (sl, sl$^{1.2.}$ etc). Videntur autem syr^{cu} saeculi II. fere medii, syr^{sch} saec. II. exeuntis, syr^{hr} saec. V., syr^{p} annorum 508 et 616, aegyptiaci saec. III., arm aeth go saec. IV.

Patrum nomina pleraque per se clara erunt. Sed in Prolegomenis quicquid patrum usum spectat, accuratissime illustrabitur. Naas^{109} i. e. Naasseni in Philosoph. Hippol. ed. princ. Item alia similia. Marc^{tert} i. e. Marcion ap Tertull., Marc^{epiph} i. e. ap. Epiphan. Chr^{gue} i. e. Chrys. e cod. Guelf. saec. VI. Dam$^{par\ cod}$ i. e. Ioh. Damasceni parallela sacra ex cod. Rupefuc. saeculi fere 8. Eus$^{mar\ 296}$ i. e. Eus. quaest. ad Marinum apud Mai. Nov. PP. Biblioth. vol. IV.

al i. e. alii aliq i. e. aliquot vel aliquoties c. et cum significant auctoritate. Ita Gb^{o} c. A i. e. Griesb. omitti vult auctoritate codicis A. mu i. e. multi pm, permu i. e. permulti pler i. e. plerique pauciss i. e. paucissimi et. (cum puncto) i. e. etiam evgg vel evgll i. e. evangelistaria rell i. e. reliqui 49^{ev} etc i. e. evglstar. nr. 49. etc. min i. e. minusculi mg i. e. margo unc i. e. unciales y^{scr} etc. sunt codd. a F. H. Scrivener conlati. 2^{pe} etc. sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt conlati. cat i. e. catena

ς i. e. ed. Elzev. anni 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob. Steph., ς^{e} Elz.

Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842. 1850. Ln mecum consentit si non nominatur.

Sz. i. e. Scholzii ed. 1830. 1836.

Ti i. e. ed. Tisch. anni 1859.

Gb i. e. Griesb. ed. evv. 1827 (cura Dav. Schulzii). Gb^{o} et Gb^{oo} significant omissionem Griesbachio probabilem et valde probabilem visam; item Gb′ et Gb″ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb + aliquid a Griesbachio cum aliqua dubitatione in textum receptum. Schu: i. e. Dav. Schulz. in ed. evv. Griesb. 1827. Gb et Sz consentiunt cum ς, si non nominantur. ς (= Gb Sz) i. e. ς exceptis Gb Sz.

EMENDANDA ET ADDENDA.

Mt 1, 18 ad ιυ χυ et *μνηστευθεισησ* locus Epiphanii est^{420} sive haer^{51,5}. Idem confirmat *γεννησισ* et 1, 22 om *ολον* confirmatque *υπο* sine *του*, spectat et ad 1, 24 et 25 1, 25 lege B* om Mt 3, 1 cf Lc 3, 1 ubi initium evglii Ebionitarum notatum est. 3, 16 lin. 2

scribe c³D^supp pro D²c^supp. Locus Hipp est theoph 5 (non⁸) 5, 13 B^corr εαν δ. τ. αλα 5, 22 locus Cyrilli est zach 768, item ad vv. 27 et 28. 5, 27. 31. 33. 38. 43. confirmat B* ερρεθη, B³ ερρηθη 5, 31 lin 4 scribe praem οτι 5, 48 lin. 5 scribe ς ο εν τοις 6, 4. lin. penult post (e spatio) adde Δn al pler. Lectionem ἡ σοῦ ἐλεημ. confirmat etiam Dam par 474 rod (om vero etiam ut Δ η post -νη), B vero η σου η ελε. habet. 6, 34 B* habet αυτης, B³ εαυτης 8, 2 adde ς ante ελθων 8, 3 adde ς Ln ante εκαθαρισθ. 8, 6 κυριε om et. Hil 641 8, 27 lin. 3 dele om 9, 5 B confirmat εγειραι (non -ρε) 9, 30 lin. 2 lege c* pro c 10, 8 lin. 3 lege cop pro ap 10, 36 B* οικιακοι, B³ οικειακοι 11, 4 B* ιωανει, B³ ιωανη 11, 5 lin. 1 dele Δ ante Π; lin. 2 post Chr^sue adde Bas^sel 180 11, 8 edendum erat (auctoritate codicis ℵ) in textu εξηλθατε; ανθρωπον ιδειν etc contra ς Ln Ti εξηλθ. ιδειν; ανθρωπον etc cum testibus rell (Or hunc locum non affert) :: cf ad 11, 9. 11, 9 B* scripturus erat ἰδειν ante προφητ. sed se statim correxit 11, 23 B³ volebat η (pro μη) et υψωθεισα 12, 4 D^gr προσθεσεως 12, 22 lin. 11 dele arm 12, 46 B* ιστηκ. Item 13, 2. 13, 8 B* επεσεν εις, sed ipse* substituit επ. επι 13, 24 B*^vid ελαλησεν pro παρεθηκεν 13, 35 in textu scribendum erat δια ησαΐου του προφητου. hoc ordine 13, 30 B* κατακ. αυτας 13, 40 lin. 5 lege Or^int 3, 870 13, 43 lin. 1 ad D etc adde λαμψουσιν 14, 6—11 comparandus erat ⲉ^b, sed is ubique cum ς facit, nisi quod v. 11 ante ηνεγκεν add το κορασιον pariter ac 299. al pauc b c f ff^2. g^1. h (non g^2. l q vg) sy^rcu cop 14, 16 lin. 2 post ⲉn adde al pler etc 16, 12 lin. 5 lege των αρτων 16, 21 lin. 4 lege Ir pro Irt et v. 22 lin. 7 lege al om pro al m o 16, 26 etiam B* ανταλαγμα 17, 7 lin. 1 post it^pler adde vg 17, 11 ηλειας, ς Ln Ti ηλιας: ut ad 17, 10 18, 11 lin. 12 lege Lc 19, 10 18, 15 male B^bart 18, 19 B confirmat συμφωνησωσιν (non -σουσιν) 18, 35 lin. 7 post unc^12 adde al pler 19, 6 lin. 2 lege cf ad Mc 19, 14 lin. 6 post unc^10 adde al omn^vid 21, 17 B* εις βηθανια 21, 33 B* εξεδετε sic 21, 43 B* om οτι 21, 44 lin. 3 lege συνθλασθήσεται˙ 22, 17 lin. 2 lege Mc 13, 4 22, 10 etiam B* ους pro οσους (ita demum B³), ita ut ους in textum recipiendum videatur 22, 21 lin. 10 add finem adde om 22, 28 lin. 1. dele x 22, 30 lin. 13 dele L ante ΓΔ 22, 39 lin. 7 pro unc^11 lege unc^7 22, 44 lin. 4 dele Γ post M S 24, 15 lin. 5 post ς^e Gb Sz adde εστως 26, 10 etiam B* ηργασατο 26, 14 B* αρχιΐερεις 26, 41 textum interpunge sic: προσευχεσθε, ινα et ibidem pro 298 scribe 297, item ad v. 42 scribe 298 pro 299 26, 58 lege unc^8 pro unc^9 26, 69 lin. 2 post Π adde unc rell 27, 13 lin. 2 scribendum: vide ad 27, 2 27, 35 lin. 13 ante ἵνα infer addit 27, 49 lin. 22 verba και κατακεντ. in Barn^7 om ℵ. Habet enim και εξουθενησαιμεν (ipse* suppl και) εμπτυσαντες pro vulgatis εξουθενησαντες και κατακεντησαντες και εμπαιξαντες 28, 15 etiam B* om τα.

Praeterea plerumque (tamen non ubique) pro B^2 scribendum est B^3 (nec Maius nec alius conlatorum quisquam viderat B^2 et B^3 distinguendos esse). Huius est *ματθαιον* in inscriptione evangelii et 9, 9 *τεσσαρακοντα* 4, 2 *ναζαρετ* 4, 13 *τι* 7, 14 *προεφητ.* 7, 22 *εκαθαρισθη* 8, 3 *ενεβριμησατο* 9, 30 etc. Aliquoties etiam nulla correctoris B^3 ratio habita est, quemadmodum 1, 8 sq *οζιαν· οζιασ* substituit 1, 10 sq *ιωσιαν· ιωσιασ* 1, 15 *ματθαν* 9, 36 *ερριμμενοι* etc. Quae omnia in Prolegg. indicabuntur.

Ex nostro codicis s examine ad apparatum evangelii sec. Mt haec accedunt: s 2, 9 et 10 *ειδον* 2, 23 et 4, 13 *ναζαρεθ* 3, 16. 4, 18 et 21 *ειδεν* 5, 19 *διδαξει* 5, 20 *υμων η δικαιοσυνη* 5, 23 *και εκει* 5, 27. 31. 33. 38. 43. *ερρηθη* 5, 31 om *αυτου* 5, 45 *εν τοισ ουρ.* 6, 6 *ταμιειον* 6, 24 *δυσι* et *μαμωνα* 6, 27 *προσθειναι* 6, 21 s^2 *περιβαλομεθα* 8, 4 *αλλα* et *μωυσησ* 8, 12 *ειδεν* 8, 20 *κλινει* 9, 9 *ειδεν* 9, 13 *αλλα* 9, 15 om *οι* et *δε* 9, 17 om *αλλα βαλλουσιν* usque *συντηρουνται* 9, 28 *ελθοντι δε αυτω* 9, 36 *εριμμενοι* 11, 14 *ἠλιασ* 11, 21 *χωραζειν* 11, 23 *εωσ ουρανου* 12, 29 *διαρπαση* 12, 32 *οσ εαν* 12, 41 *νινευΐται* 12, 46 *ειστηκεισαν* 13, 2 *ειστηκει* 13, 3 *σπειραι* 13, 13 *συνιουσιν* 13, 14 om *η* ante *λεγουσα*, ibidem habet *ακουσητε* et *βλεψητε* 13, 15 *επιστρεψουσιν* 13, 17 *ειδον* 13, 23 *συνιων* 13, 24 *σπειραντι* 13, 28 *συλλεξομεν* 13, 56 *ταυτ. παντ.* 14, 14 *ειδεν* 15, 32 *νηστεισ* 15, 39 *ενεβη* 16, 2 et 3 *πυραζει* 16, 4 *καταλειπων* 16, 12 *αλλα* 16, 13 *καισαρειασ* 17, 3 et 4 *μωυσησ* et *μωυσει* 17, 12 *αλλα* 18, 5 *παιδ. τοιουτο εν* 18, 12 sq *ενεα* 18, 30 *αλλα* 18, 31 *εαυτων* 19, 7 et 8 *μωυσησ* 19, 9 *γαμησει* 19, 28 *καθησεσθε* 20, 3 *ειδεν* 20, 4 *και εκεινοισ* 20, 5 *ενατην* 21, 11 *ναζαρεθ* 21, 12 *ι̅σ̅* 21, 17 *καταλιπων* 21, 23 om *Και* 22, 9 *εαν* 22, 11 *ειδεν* 22, 24 *μωυσησ* 22, 27 *εν ολη καρδια* et *εν ολη ψυχη* 23, 2 *μωυσεωσ* 23, 3 *οσα εαν* 23, 7 *ραββι* 23, 35 *εκχυνομενον* 23, 36 *παντ. ταυτ.* 24, 2 *ταυτ. παντ.* 24, 3 *εἶπον* 24, 15 *βδελλυγμα* 24, 21 *ουδε μη* 24, 26 *ταμιειοισ* 24, 32 *εκφυῆ* 24, 36 *και ωρασ* 24, 49 *εσθιει δε και πινει* 25, 3 *λαμπ. αυτων* 25, 37. 38. 39. 44 *ειδομεν* 26, 15 *και εγω* 26, 25 *ραββι* 26, 29 *γενηματοσ* 26, 31 *διασκορπισθησονται* 26, 35 *απαρνησωμαι* et *ομοιωσ δε και* 26, 36 *προσευξομαι* 26, 48 *εαν* 26, 49 *ραββι* 26, 58 om *απο* 26, 71 *ειδεν* 27, 32 *ευρον* 27, 42 *πιστευσωμεν* 27, 45 sq *ενατ.* 27, 46 *εγκατελιπεσ* 28, 3 *ειδεα* 28, 9 *ι̅σ̅*

Mc 1, 3—8: ad h l. addendus est T^d. Confirmat 1, 3 *αυτου* 1, 4 *ο βαπτιζων* 1, 5 *εξεπορευετο, ιεροσολυμιται, παντεσ* ante *και εβαπτ.*, *υπ αυτου* ante *εν τω ιορδ. ποδαμω* (sic, *ποδαμω*) 1, 6 *και ην ο ιωαννησ* et *εσθιων* 1, 8 *εγω* sine *μεν*, item *εν υδατι* et *εν πνευματι* 1, 6 s *ο ιωανν.* 1, 8 lin. 7 post unc^8 adde al pler 1, 36 s confirmat *κατεδιωξεν* 1, 38 B *εχομενα*. Ibidem s *και εκει* 1, 42 lin. 9 lege ipsa pri manu 1, 44 s *αλλα* et *μωυσησ* 2, 4. 9. 11. 12 B* ubique *κραβαττον*, B^3 *κραββατον*. Etiam s vv. 9. 11. 12 *κραβαττον*, v. 4 *κραββατον*, sed correctum *κραββαττον* (alterum *β* videtur ex in-

curia intactum mansisse) 2, 9 lin. 13 post emm lege cop pro go 2, 11 et 12 ℵ κραβακτον (ut ante) 2, 12 lin. 2 post unc[9] adde al pler 2, 14 etiam s λευϊ 2, 21 lin. 13 post syr[p] (?) adde απ αυτου το πληρωμ. 2, 26 B[bent] errat 3, 3 B* χειραν 4, 8 et 20 etiam s ter εν 4, 12 s ακουσωσιν 4, 27 B μηκυνηται, s εγειρεται et μηκυνεται 4, 33 s εδυναντο, item 5, 3 εδυνατο 5, 1 lin. 8 adde ℵ[c] ante LΔ 5, 4 etiam s απ pro υπ 5, 15 B non λεγιωνα sed λεγεωνα 5, 16 s διηγησ. δε 5, 23 lin. 17 post unc[9] adde al pler 5, 34 lin. 2 scribe (:: ut ς Mt) 5, 40 etiam s παντασ 6, 5 lin. 1 lege B*c pro BC*; ibidem B[3] pro B[2]. Etiam s εδυν. 6, 13 s εξεβαλον 6, 14 etiam s add την ακοην ιῡ 6, 23 s εωσ ημισεοσ 6, 31 s αναπαυσασθε et ηυκαιρ. 7, 3 etiam w[d] νιψονται 7, 8 w[d] confirmat βαπτισμουσ etc 7, 9 B[bentl] errat 7, 10 s μωυσησ 7, 25 lin. 1 lege 33 pro 83 8, 22 lin. 4 post ℵABL dele ℵ 8, 23 lin. 12 dele „Scriv. non indicat correctionem“, revera enim indicat 8, 27 καισαριασ (etiam Mt 16, 13) eadem auctoritate utitur qua similes formae quas recepimus 8, 29 lin. 6 post ΓΠ adde unc rell 9, 7 w[d] μου ο αγαπητ. ον εξελεξαμην, ακουετε αυτου 9, 8 etiam w[d] ευθεωσ. Ibidem w[d] ει μη ιησουν μονον, omissis μεθ εαυτων 9, 12 lin. 15 sqq scribe sic: εξουθε- cum ℵLN 69, contra ς Ln εξουδε- cum ABCDX unc[12] al pler. Item -νωθη cum ℵACXΓΔΠ unc[9] al pler, contra Ln -νηθη cum BDLN 2[pe] 9, 16 lin. 2 ante cum adde τουσ γραμματεισ. Ibidem lin. 5 lege προσ εαυτουσ (pro αυτ.) 9, 18 lin. 5 lege unc rell 9, 26 lin. 5 post unc[9] adde al omn[vid] 9, 38 lin. ultim. lege ουκ pro αυκ 9, 42 lin. 4 post syr[sch] adde τουτ. των μικρ. 9, 43 lin. 8 lege ς Ti εισ τ. ζω. εισελθ. 9, 49 lin. 10 post unc[9] adde al pler 10, 29 lin. 3 ab imo post ΔΠ adde unc rell 10, 52 lin. 6 lege ηκολουθησεν 15, 35 lin. 7 ηλειαν etiam P 16, 9—20 agnoscit etiam syr[hr 408]. Pag. 407 lin. 16 scribe allusisse.

Lc 1, 62 lin. 4 dele αυτον 2, 12 lin. 7 pro „ς add“ lege ς (= Gb Sz) praem 2, 52 lin. 11 post eth[hr] adde ηλικ. και σοφ. 3, 20 lin. 5 post φυλακη) adde ... ς Ln Ti και κατεκλει, cum ℵ[c]ACL etc, ut iam pag[449] indicatum est 3, 23 του ιωσηφ confirmat etiam Resp[orthod 66] (ap Iust [3, 2, 90]) 4, 25 lin. 9 lege -λιασ pro -λειασ 5, 21 lin. 6 ante cop adde vg 6, 28 lin. 14 lege Tert[marc 4,16] 6, 34 lin. 3 ad δανειadde E[2] et scribe „semel et. E*X“ 6, 37 lin. 3 dele A 7, 32 lin. 2 ab imo dele vg, et lin. 4 post g[1. 2.] l adde vg 8, 54 lin. 4 post e ll. pp. adde: cum ACBΓΔ[gr]ΛΠ unc[8] al pler f q em sah cop (et. cop om εξω) syr[utr] eth[hr] arm go 9, 23 lin. 6 scribe (Schu 9, 35 dele „P μου ο υιοσ“, confirmat ille enim ο υ. μου 9, 57 lin 2 dele D ante ΓΔΛΠ 10, 15 lin. 11 lege AB[3]L pro ℵB[3]L 10, 27 lin. 6 lege LX pro AX 14, 28 lin. 4 ab imo dele Π post ΓΔΛ 14, 31 lin. 3 ab imo ante DRX adde AL 17, 4 lin. 6 ab imo pro ΓΔΛ scribe ΓΔΠ 17, 30 lin. 5 pro ab scribe ad 18, 16 lin. 4 pro unc[7] scribe unc[8] 18, 25 lin. 3 ab imo ad διελθειν adde

ita Ln 18, 27 lin. 5 post ΓΔΛΠ adde unc[9] 19, 2 lin. 3 ab imo pro *και ουτοσ* scribe *και αυτοσ* 19, 42 lin. 8 pro (A) scribe (AD) 20, 3 lin. 2 ab imo ad prorsus om *ενα* adde *λογον* 21, 23 lin. 2 scribe ΓΔΛΠ 22, 43. 44 lin. 3 Γ obelos non habet, quod spectat etiam ad p. 695 lin. 16 (17) 23, 44 lin. 5 pro ΝΑC* scribe ΝΑC[8].

Ioh 1, 18 pag.[745] lin. 11 al imo ante Ir[int] adde *θεοσ* (Ti[sygnops]), item 1, 25 lin. 4 post *ουτε* adde cum 2, 8 lin. 3 pro unc[9] scribe unc[8] 2, 11 lin. 2. pro ΑΧΓ scribe ΝΧΓ 4, 7 lin. 5 lege unc[9] 4, 9—13 w[e] ubique cum ς facit exceptis his: v. 9 confirmat *λεγει* sine copula, item *σαμαριτισ*, *σαμαριτιδοσ*, *σαμαριταισ*, et v. 13 confirmat ις | 4, 40 lin. 6 dele A ante BC 4, 51 lin. 9 ante *ανηγγ*. adde *και* 5, 14 lin. 4 ante al plu adde unc rell 5, 35 B *αγαλλιαθηναι* 6, 23 in textu repone *εὐχαριστήσαντοσ* 7, 4 lin. 7 scribe ΝDΓ[2] 7, 6 lin. 1 dele* post DΓ pag. 832 pro ς ς ς repone D D D 8, 57. etiam B* *εορακ*. 10, 3 lin. 5 scribe ΓΔΛΠ 13, 11 lin. 3 lege ς om cum 15, 8 lin. 2 lege ΓΔΠ pro ΓΔΛ 16, 7 lin. 3 lege Gb +

Paginae 1—2, 15—16 fasciculi primi nonnullis locis perperam exscriptis (Mt 1, 2 *Φαρὲσ* pro *Ἰούδαν*) iam tum quum fasciculus tertius foras dabatur duobus foliis emendatis compensatae sunt. Quae res propterea h. l. indicanda erat quod folia emendata non ad omnes pervenisse videntur.

Ceterum pergratum mihi fecerit si quis quod vitiose typis exscriptum viderit indicare voluerit.[1]

[1] Utor hac occasione ad indicanda duo vitia in ed. mea epistulae Clementis Romani. Pro *διακονιαν* Append. codd. celeberr. 41, 2, 25 scribendum erat *διανοιαν*. et 43, 2, 7 consulta rursus imagine photographica *τασ τε* pro *τασ δε* legendum videtur. Praeterea pag. XIV, 1. dele quod de *απαντων* et *παντων* dictum est. Contra epist. II, 6 revera codex *παντεσ* pro eo quod edi consuevit *απαντεσ* praebet.

NOTANTUR INTERIM

QUAE AD SIGNA APPARATUS CRITICI IN EVANGELIIS INTELLEGENDA INPRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

ℵ cod. Sinait. Petrop. saec. IV med.
A cod. Alex. Lond. saec. V.
B cod. Vatic. Rom. saec. IV.
C cod. Ephraemi palimps. Par. V.
D cod Bezae Cantabr. VI.
E cod. Basil. VIII.
F cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.
F^{a} margo Octateuchi Coisl. VII.
G cod. Seidelii Lond. IX—X.
H cod. Seidelii Hamb. IX—X.
I cod. Petrop. palimps. V. VI.
I^{b} (antea N^{b}) palimps. Lond. V.
K cod. Cyprius Par. IX.
L cod Par. VIII.
M cod. des Camps Par. IX.
N Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) (Patm. 33) VI.
O cod. Mosq. IX.
O^{a} cod. Guelph. IX.
O^{b} cod. Bodl. IX.
O^{c} cod. Veron. VI.
O^{d} cod. Turic. VII.
O^{e} cod. Sang. IX.
O^{f} cod. Noroff. Petrop. IX.
P cod. Guelph. palimps. VI.
Q cod. Guelph. palimps. V.
R cod. Nitr. palimps. Lond. VI.
S cod. Vat. Rom. a. 949.
T^{a} cod. Borg. Rom. V.
T^{b} cod. Petrop. VI.
T^{c} cod. Porph. Petrop. VI.
U cod. Nan. Venet. X.
V cod. Mosc. IX.
W^{a} cod. Par. VIII.
W^{b} cod. palimps. Neap. VIII.
W^{c} cod. Sang. IX.
W^{d} cod. Cantabr. IX.
X cod. Landish. Monac IX—X.
Y cod. Barb. Rom. VIII.
Z cod. Dubl. palimps. VI.
Γ cod. Oxon. et Petrop. IX.
Δ cod. Sangall. IX.
Θ^{a} cod. Tisch. Lips. VII.
Θ^{b} cod. Petrop. VI.
Θ^{c} cod. Petrop. VI.
Θ^{d} cod Petrop. VIII.
Θ^{e} cod. Porph. Petr. VI.
Θ^{f} cod. Porph. Petr. VI.
Θ^{g} cod. Porph. Petr. VI.
Θ^{h} cod. Porph. Petr. IX.
Λ cod. Oxon. IX.
Ξ cod. Lond. VIII.
Π cod. Petrop. IX.

ITALAE (saec. II.) CODD.

(PLERIQUE SAEC. V. ET VI.)

a Vercell. b Veron. c Colb. Par. d Cantabr. e Palat. Vind. f Brix. ff$^{1.}$ Corbej. ff$^{2.}$ Corbej. g$^{1.}$ Sangerm. g$^{2.}$ Sangerm. h Clarom. Vat. i Vind. k Bobb. Taur. l Rhedig. Vratisl. m Vatic. n Sangall. o Sangall. p Sangall. q Monac.

VULG. (saec. IV.) CODD.

(SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI. bodl demid em erl for VI. fos fu VI. gat harl ing mm mt pe prag. VI. reg san VI. taur tol

flor gue lux mar: sunt lectionaria Latina.

VERSIONES RELIQUAE:

aeth i. e. aethiopica ex edd. Rom. et polygl. et P. Platt.
arm i. e. armenica
arr i. e. arabicae
cop i. e. memphitica
sah i. e. sahidica
basm i. e. basmurica
syr^cu i. e. syriaca Curetoni e cod. Nitr. saec. V.
syr^sch i. e. syriaca ex ed. Schaafii
syr^p i. e. syriaca ex ed. Whit.
syr^hr i. e. syr. e cod. Hierosolym.
pers^p i. e. persic. e polygl.
pers^whe i. e. persic. Wheloci
go i. e. gothica
fr i. e. francica
sax i. e. anglosaxonica
sl i. e. slavonica

PATRUM nomina pleraque per se clara erunt.
Naas^109 i. e. Naasseni in Philosoph. Hippol. ed. princ. Item alia similia. Marc^tert i. c. Marcion ap. Tertull. Marc^epiph i. e. ap. Epiphan.
Chr^guo i. e. Chrys. e cod. Guelf. s. VI.

---

al i. e. alii
aliq i. e. aliquot vel aliquoties
c. i. e. cum s. auctoritate. Ita Gb^o c. A i. e. Griesb. omitti vult auctoritate cod. A.
mu i. e. multi
pm i. e. permulti
pler i. e. plerique
pauciss i. e. paucissimi
et. (cum puncto) i. e. etiam
evgg vel evgll i. e. evangelistaria
rell i. e. reliqui
49^ev etc. i. e. evglstar. nr. 49. etc.
barb i. e. evglst. Barberin. palimps. saec. VII.
carp i. e. evglst. Carpentor. saec. IX.
ven i. e. evglst. Venet. palimps. saec. VIII.
min i. e. minusculi
mg i. e. margo
unc i. e. unciales
y^scr etc. sunt codd. a F. H. Scrivener conlati.
2^pe etc sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt conlati.
cat i. e. catena

ς i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob. Steph., ς^e Elz.
Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842. 1850. Ln mecum consentit si non ipse nominatur.
Sz i. e. ed. Scholzii ed. 1830.
Ti i. e. ed. Tisch. anni 1859.
Gb i. e. Griesb. ed. Evv. 1827. Gb^o et Gb^oo significant omissionem Griesbachio probabilem et valde probabilem visam. Item Gb′ et Gb″ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb+aliquid a Griesbachio cum aliqua dubitatione in textum receptum. Schu: i. e. Dav. Schulz. in ed. Griesb. 1827. Gb et Sz consentiunt cum ς, si non ipsi nominantur. ς (= Gb Sz) i. e. ς exceptis Gb Sz.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 [1.8] *Βίβλοσ γενέσεωσ* Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ 1 ss Lc 3, 23-38
Ἀβραάμ. 2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν 2-6 1 Chr 2, 1-15
τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ
αὐτοῦ, 3 Ἰούδασ δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲσ καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆσ 3-6 Ru 4, 18 ss
Θάμαρ, Φαρὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀράμ, 4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέν- Gn 38, 16 ss

---

* κα. *μαθθ*. c. ℵB (*-θθ-* etiam D sah). Eandem formam antiquissimam confirmant cdd[it] et[vg] nonnulli, ut e ad finem Mt habet *secundum mattheum explicit incipit secundum iohannem* (ad finem Io *evangelium cata ioh. exp. inc. cata lucan*) q ad fin Ioh *sec. ioh. expl. amen inc. sec. lukan*. Etiam D (ut ℵB) ubique in summa pagina nil nisi *κατα μαθθαιον* habet, item a b e q al for al syr[cu] ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κα. ματθαιον* (Ln Ti *μαθθ*.) cum CEKMSUVΓ (add *αγιου ευαγγελιου το αναγνωσμα*) Δ (Π periit titulus) al pl (L om, sed praecedit *ευαγγελιον κα. ματθ. τα κεφφ.*); item cdd[it] et[vg] pl cop syr[cdd]. Ceterum cf subscriptiones evgliorum et inscriptiones rell evgliorum ... ς *το κατα ματθ. αγιον* (ς[e] om) *ευαγγ*. cum minusc pl

1. *δαυειδ* ubique: ita ubi plene scriptum habent ℵABCDHLTT[d]ΔΘ[b]Ξ sah, D[epp] E[act] (G Lc 3, 31 *δαειδ*) ... Gb Sz *δαυιδ*, ut passim plene scribunt B[3]EMVΓΛ F[epp] G[epp] al unc et min ... codd unc omn plerumque *δᾱδ*, ita semper FKNPQRUZΠ, P[act] epp sp, item unc al et min pl ... ς (Gb″) *δαβιδ* cum min pm

2. *ἀβρ*.: ita D[epp]S[3]EKMUΠ al pm (Γ et *ἀ-* et *ά-*); l. al pl *ἄβρ*. | *ισαακ* (et. ℵ[b], *isaac* a c ff[1.] g[1.] q vg; f *isaach*): ℵ* k *ισακ* bis. Cf ad 22, 32 Mc 12, 26 Lc 3, 34 Ro 9, 7 etc | *δε* pr: ℵ* (ℵ[b] suppl) c ff[1.] g[1.*] k q om, g[1.*] k om et. sec; syr[cu] et hic et in seqq om; k in sqq ubique *et* (*et iudas genuit fares et fares genuit* etc), rursus vero om v. 4 post *αραμ*, v. 12 habet *iechonias autem* (om *μετα δε τ. μετ. βαβ*.) et v. 13 *et abius autem* | K al aliq *τον ιουδα*

3. *τον* sec: V om | *ζαρα*: B *ζαρε* (am *zarad*, for *zaret*, sed fu em tol a f ff[1.] g[1.] mg q *zara*, c vg[ed] *zaram*). Verba *και τ. ζαρ. εκ τ. θαμ*. g[1.] k om | *εσρωμ*: ita et. a f ff[2.] (g[1.] sec loc) q am fu em al; c (g[1.] pri loc) k (sed *efron* bis) vg[ed] *esron* (cf Lc)

4. *αμιναδ-* bis c. ℵCEKLMSUVΓΠ al pler (item LXX[ed] et ℵA): Ti *αμειναδ-* cum BΔ sah (item LXX passim ex cdd veterrim). Cf ad Lc. Item *-δαβ* cum ℵ(pri tantum loc) BCEKLMSUVΔΠ al pl ... ℵ(sec tantum loc)Γ al mu *-δαμ* (item Epiph[anc 59]); l. al semel *-δαμ* semel *-δαβ*

Ios 2, 1 Ru 4, 13 νησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλ-
μὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲσ ἐκ τῆσ Ῥαχάβ, Βοὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν
2 Sa 12, 24 Ἰωβὴδ ἐκ τῆσ Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-
7—12 1 Cor 9, 10 ss μῶνα ἐκ τῆσ τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆσ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμώσ, Ἀμὼσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείασ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ μετοικε-

---

4. LΔ cop νασσων | σαλμων (1. om τ. σα. σα. δε εγ.): syr^{cu} *Sela.* Cf Lc

5. βοεσ cum אB k sah cop ... Ln βοοσ cum c 33. ... ς Ti βοοζ cum EKLMSUVΓΔ (om τον) Π al pler a c f ff$^{1.}$ g$^{1.2.vid}$ q vg etc | Δ* a om εκ τ. ραχ. | Γ al k ραχαμ (k *pacham*) | ιωβηδ cum אBC*Δ (om τον) al^{6} (33. -βηλ) sah cop aeth arm (et. Epiph$^{anc\,59}$ Hier$^{nom\,ebr}$, item LXX A) ... ς ωβηδ c. C^{3}E(*οβηδ pri loc)KL(οβηδ)MSUVΓΠ al pler; it vg *obeth, obed*

6. δαυειδ: cf ad 1, 1 | δαυ. δε cum אBΓ 1. 71. p^{scr} g$^{1.}$ (om δε) g$^{2.}$ k for sah cop syr^{cu} et^{sch} arm pers^{p} ... ς add ο βασιλευσ cum CEKLMSUVΔΠ al pler a c f ff$^{1.}$ q vg syr^{p} aeth | σολομωνα c. BCEKLMSUΓVΠ al pl, א* 1. σαλομων, א^{b} σαλωμωνα, 33. σαλομωνα ... ς Ln -μωντα cum Δ al vix mu. It^{pler} vg *salomonem*; g$^{1.}$ q *solomonem* | B ουρειου

7. א^{b} σαλωμων, 1. 33. σαλομων | D^{lucae} syr$^{p\,mg}$ αβιουδ, *abiud* c g^{2} q, *abiuth* g$^{1.}$, *abiu* k | א* 131. ff$^{1.}$ vg (sed am em al *abia autem*) sah αβιασ δε

7 sq ασαφ cum אBCD^{lucae} 1. 209. c g$^{1.2.}$ k q sah cop syr$^{p\,mg}$ arm aeth pers^{p} (Epiph$^{anc\,59}$, non$^{hae\,1,7}$) ... ς Ti ασα cum EKLMSUVΓ(ασσα sec loc)ΔΠ al pler a f ff$^{1.}$ vg syr^{cu} et^{sch} et^{p} txt

8. C* ιωσαφα (D^{luc} -φαδ) | ιωραμ δε εγεννησεν: syr^{cu} aeth^{a} (item D^{lucae}) add *Ochoziam*, *Ochozias genuit Ioas*, *Ioas genuit Amaziam*, *Amazias genuit.* Item Epiph^{1,7} et$^{anc\,59}$

8 sq οζειαν· οζειασ (א -ιασ) cum א*B*D^{luc}Δ sah ... ς οζιαν· οζιασ cum CEKLMSUVΓΠ al omn^{vid}

9. αχαζ: CD^{luc} k q αχασ, item א sec loco, א^{a} vel ^{b} etiam pri loc

9 sq εζεκιαν· εζεκιασ c. אBCEKLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} (et. sah) ... D^{luc} εζεκεια

10. Δ al mu μανασσην (Δ** -νν-, tum Δ μαννασσησ) | א^{b}B μανασση δε (k *et manassem*) | αμωσ bis cum אBCD^{luc}MΓΔΠ* al mu c ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ k q sah cop arm aeth (Epiph$^{hae\,1,7}$ et $^{anc\,59}$) ... ς αμων cum EKLMSUVΠ^{2} al pl a f vg syr^{omn}

10 sq ιωσειαν· ιωσειασ cum אBD^{luc}Δ sah ... ς (49.) -σιαν (et. א^{b}) -σιασ cum (א^{b})CEKLMSUVΓΠ al omn^{vid}

11. τον ιεχονιαν cum אBCEKLSVΓΔΠ al pl it vg sah cop syr^{cu} syr^{sch} arm aeth Eus$^{steph\,243}$ (διατί τὸν ἰωακεὶμ ἰεχονίαν ὀνομάζει; Item^{cat} de

σίασ Βαβυλῶνοσ. 12 *μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνοσ Ἰεχονίασ* Esr 3, 2
ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
13 *Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν*
Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 *Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν*
τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐλιούδ, 15 *Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ*
ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 *Ἰα-*
κὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίασ, ἐξ ἧσ ἐγεννήθη
Ἰησοῦς ὁ λεγόμενοσ Χριστός. 17 [2. 10] *Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ*
Ἀβραὰμ ἕωσ Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕωσ
τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ τῆσ
μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ ἕωσ τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ.

Iech. et Ioak. *εἷσ δὲ ἦν καὶ ὁ αὐτόσ, διωνυμίᾳ χρώμενοσ*) Hier^{matth} (*sciamus igitur Iechoniam priorem ipsum esse quem et Ioakim, secundum autem filium, non patrem, quorum prior per k et m, sequens per ch et n scribitur, quod scriptorum vitio et longitudine temporum apud Graecos Latinosque confusum est.* Quo respiciens initio comm. in Dan. Porphyrium carpit generationem apud Mt deesse calumniantem) etc ... ᴍᴜ al plus^{30} syr^{hr} syr^{p} c.* *τον ιωακειμ· ιωακειμ* (al *ιακειμ* bis vel semel) *δε εγεννησε τον ιεχονιαν.* Eadem confirmat Ir$^{int\ 3,21,9}$ (*Ioseph Ioacim et Iechoniae filius ostenditur, quemadmodum et Mt generationem eius exponit*). Etiam Epiph^{1,8} vult *ὑπὸ τινῶν ἀμαθῶν τῶν ἐν τῷ εὐαγγ. εἰσ ἀμφιβολίαν ὡσ κατὰ διόρθωσιν ἀφανισθὲν ῥητόν*, inque gratiam eorum qui *τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων καταλαμβάνειν* volunt notat Iechoniam, qui et *σελοὺμ* et *ἀμασίασ* diceretur, Iechoniam *τὸν καλούμενον σεδεκίαν καὶ ἰωακεὶμ* genuisse. Videntur enim ei in textu vulgato excidisse verba *ἰεχονίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰεχονίαν.*

11 sq ᴇᴋʟᴜᴠᴨ al mu *μετοικησιασ* (ᴇ *-κισιασ*) et *μετοικησιαν.* Item v. 17

12. *εγεννησεν* bis c. ℵCEKLMPSUVΓΔΠ etc ... ʙ *γεννα** | ʙ k (syr^{cu} *Sealthiel*) *σελαθιηλ* | Δ *ζορομβαβαβελ* et v. sq *ζορομβαβ*

13. ʙ *γεννα τ. αβι.* | ℵ* *τον αβιουτ*, it^{aliq} d *abiuth* | ᴍᴠᴨ al cop *ελιακιμ*

14. ℵ* c f* g$^{1.2}$ *σαδωχ* bis ... Γ al *σαδακ* | *αχειμ* c. ℵ*BCEKPUΓΠ etc ... ΔD^{luc} al *αχειν* (al vv aliq *αχιν, αχην*) ... ℵ^{b}LMSV al *αχιμ* | ℵ* *ελιουτ*, ᴇ** *ελειουδ*

15. ℵ* *ελιουτ*, ᴇ *ελειουδ*, f *eliuth* bis, b (q sec loc) *elium* bis | *μαθθαν* c. ʙ*D^{luc} ... ς *ματθαν* c. ℵCEKLMPSUVΓΔΠ etc

16. *τον* (Δ om) *ανδρα* usq *εγεννηθη*: a g^{1} k q *cui desponsata virgo* (q om) *maria genuit*, similiter b c d syr^{cu} arm al Gaud Op | 1. 64. om *ιησ.* | 64. b d (*peperit christ. iesum*) syr^{cu} om *ο λεγομ.*

17. *δαυειδ*: cf ad 1, 1 | Ad finem versus b c aeth add *omnes itaque generationes ab abraham usque in* (c *ad*) *adventum iesu christi generationes sunt XLII.*

18 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτως ἦν.* [3.5] *μνηστευθεί-*
σησ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺσ
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου. 19 [4.10] *Ἰωσὴφ δὲ ὁ*
ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη
λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντοσ, ἰδοὺ*
ἄγγελοσ κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸσ Δαυείδ,
μὴ φοβηθῇσ παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
Lc 2, 21 *γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ ἐστιν ἁγίου.* 21 *τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ-*

18. harl[mg**] *genealogia hucusque, incipit ev. sec. mt* | ι̅υ̅ χ̅υ̅ c. ℵCEKLMPSUVZΓΔΠ al fere omn sah cop syr[utr] arm aeth Or[3,965] (e schedis Grab. et Comb.) Eus[dem 320] Did[tri 187] Epiph[2,1,5] etc; B Or[int 3,965] χ̅υ̅ ι̅υ̅ ... Ti Gb' χ̅υ̅ c. (D periit sed videtur quia d) 71. it vg sax fr syr[cu] pers[w] Ir[int bis] (p. 204 sq *ceterum potuerat dicere Mt:* Iesu vero generatio sic erat, *sed praevidens spir. sa. depravatores et praemuniens contra fraudulentiam eorum per Mt ait:* Christi autem gener. sic erat. Ita et. p. 191, sed[gr] ap Germ ι̅υ̅ χ̅υ̅) Ps-Ath[638] Thph[cod] Aug al; 74. pers[p] et[cod] Max[dial] ι̅υ̅ | *γενεσισ* (Gb) c. ℵBCPSZΔ al syr[p] Eus[dem] Ps-Ath Max[dial 457] (*ἡ γένεσισ εἶπεν, οὐχὶ ἡ γέννησισ. ἓν ν, οὐχὶ δύο. πρῶτον γένεσιν ἄκουσον τοῦ ναοῦ καὶ τότε γέννησιν.*) ... ς (Gb') *γεννησισ* c. EKLMUVΓΠ al pler syr (vv pler non satis liquet utrum expresserint. Ita it et vg h. l. *generatio* pariter ac 1, 1 *liber generationis* habent; contra Lc 1, 14 *in nativitate* legitur) Did[tri 187] al | *μνηστευθ.* c. ℵBC*Z 1. 209* Did[tri] Epiph[2,1,5] Chr[mos] Max[dial] it vg sah cop syr[omn] arm al Ir[int] ... ς Ti add *γαρ* c. C[2]EKLMPSUVΓΔΠ al pler d Eus[dem] Bas[2,397] al | d Op[1] om *τησ μη. αυτου*, 44[ev] Ir[int] om *μαριασ*

19. *δειγματ.* (Gb') c. ℵ[a vel b]BZ 1. Eus[steph 221] (*εὖ γοῦν καὶ τὸ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι εἰρῆσθαι δοκεῖ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ· οὐ γὰρ ἔφησε μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἀλλὰ μὴ δειγματίσαι θέλων, πολλῆσ οὔσησ ἐν τούτοισ διαφορᾶσ -- τὸ μὲν γὰρ παραδειγμ. τὴν ἐπὶ κακῶσ πράξαντι εἰσ πάντασ φανέρωσίν τε καὶ διαβολὴν ὑποβάλλει νοεῖν, τὸ δὲ δειγμ. τὸ φανερὸν ἁπλῶσ ποιῆσαι.* Eadem fere in scholiis leguntur, sed in catena in contrariam lectionem conversa vel potius corrupta sunt. Aliud scholion vide post); d *praepalare*, k et Aug *divulgare*, Vig *detegere* ... ς *παραδειγματ.* c. ℵ*et[c] CEKLMPSUVΓΔΠ al fere omn; it[pl] vg *traducere* (schol *μὴ θέλων αὐτὴν καταισχῦναι ἢ καὶ κινδυνεῦσαι· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ παραδειγματίσαι. δειγματ. μὲν γάρ ἐστι τὸ ἁπλῶσ ἀπολῦσαι, παραδειγμ. δὲ τὸ ἐπὶ κακῷ φανερῶσαι καὶ παραδοῦναι εἰσ θάνατον ὡσ μοιχαλίδα*) Eus[dem] al

20. Γ al pauc *ενθυμουμενου* | *μαριαμ* c. ℵCDEKMPSUVZΓΔΠ al pler Or[1,381] Eus[dem] Chr Ps-Ath[300. 349] al ... BL 1. Eus[es] Chr[mo 1] Cyr sah cop *μαριαν* | KΔ *γενηθεν* | *εστ. αγι.* c. ℵBCEKMPSUVZΓΔΠ al fere omn (et. Prot[cdd 4]) Eus[steph dem es] Did[tri] etc ... DL y[scr] (et. Prot[cdd 3]) Or[1,381] it vg Ir[int] *αγ. εστ.*

21. *καλεσεισ*: L* al[1] (*-ση*) g[1] Amb *-σει* | ℵ* om[vid] *αυτου* pr | *τ. λα. αυτ.*: syr[cu] *mundum*

σεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸσ γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 23 ἰδοὺ ἡ παρθέ- Es 7, 14
νοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεόσ. 24 ἐγερ-
θεὶσ δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ
ἄγγελοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ
ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Lc 2, 7 et 21
Ἰησοῦν.

II.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν Βηθλεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ ἐν
ἡμέραισ Ἡρῴδου τοῦ βασιλέωσ, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-
νοντο εἰσ Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶσ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ (Nm 24, 17)

---

22. ολον: syrcu Irint bis Epiphlib om | *υπο* c. ℵBCDZΔ 1. 33. 127* ... ς (Gb°) add *του* c. EKLMSUVΓΠ al pler Eusdem al | *τ. προφητ.* (et. Eusdem Irint bis Aug etc): D al itpl syrcu etp ethr al Irint 216 praem *ησαιου* | *λεγοντοσ* (Irint 259): al² f syrsch arm al Irint bis om

23. *καλεσουσιν* c. ℵBCEKLMSUVZΓΔΠ etc (et. Eusdem 98 Athter Irint ter Hieresai 7 *pro* vocabis *Mt* vocabunt): D (d* *vocabit*, d** *-bis*) yscr al² Eusdem 320 Epiph 2, 1, 5 lib Vig (alii pplat *vocabit*, *-bitis*, *-bitur*) *καλεσεισ* (sic LXX) | *αυτου*: ℵ* vid om | Ln om ὁ c. B ex errore birch

24. *εγερθ.* c. ℵBC*Z 1. 209. Epiphlib ... ς Ti *διεγερθ.* c. C³DEKLMSUVΓΔΠ etc (it vg *exsurgens*) | *ιωσηφ* c. ℵKZΓΔΠ al pm ... ς Ln Ti *ο ιωσ.* c. B CDELMSUV al pl | *την* (ℵca Chrmo 1 praem *μαριαμ*, item sah cop Chrmo 5 *μαριαν*) *γυ. αυτου* (ℵbZ *εαυτ.*, aeth add *Mariam*): syrcu *Mariam*

25. *εγινωσκεν* (syrp, vg Aug *cognoscebat*): D syrsch it Hil al *εγνω* (*cognovit*) (syrcu *et caste cum ea vivebat donec*) | B om *ου* | *υιον* c. ℵBZ 1. 33. avid b c g1. k sah (*τον υι. αυτησ*) cop (*τον υι.*) syrcu Ambbis al ... ς *τον υιον αυτησ* (D² L d q om) *τον πρωτοτοκον* (g2. *unigenitum*) c. CDEKLMSUVΓΔΠ al pler f ff1. g2. q syrutr arm aeth al Ath 749. 760. Ps-Ath 349 Epiph al Aug al (Hiermt *ex h. l. quidam perversissime suspicantur et alios filios habuisse Mariam, dicentes primogenitum non dici nisi qui habeat et fratres*):: ex Lc 2, 7. ubi nemo lectionem mutavit

II. 1. *δε*: M* al item evgg om (it vg *cum ergo*, *et cum*) | *ιυ* ... al⁶ add *χυ* | *εν*: Γ *εμ* | *τ. ιουδαιασ* (itpler am for, syrp): vged syrcu etsch *iuda*, ff1. g2. em al Cyp al mu *iudae*. Similiter v. 5. (ubi et. k* *iuda*) Hiermt 2, 5 *iudaeae*, addens: *Librariorum hic error est; putamus enim ab evglsta primum editum, ut in ipso hebraico legimus*, iudae, *non* iudaeae. Item alibi. | *εν τ. ημ. ηρ. του* (ℵb om, ℵc restit) *βασ*: al⁴ om | *ιεροσολυμα* c. ℵBC³DMSZΓ al pl Eusdem 874 ... C*EKLUVΔΠ Eusdem bis Epiph *ιερουσαλημ*

2. *ειδομεν* c. ℵb BDLUΓΔ al pl ... ℵ*etc CEKMVZΠ al mu *ιδομ.* | *αυτω*: ΓΔ al *αυτον*

ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ'
Mi 5, 1 Jo 7, 42 αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 [5.7] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθ-
λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 καὶ
σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν
Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν
μου τὸν Ἰσραήλ. 7 [6.10] τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους
ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ
πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκρι-
βῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως
ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν
αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ
τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς

3. ο βα. ηρω. c. ℵBDZ 1. 124. 131. 157. b c k cop Eus$^{dem\ 342}$ ... ς ηρω. ο βα. c. CEKLMSUVΓΔΠ al pler it^{mu} vg sah al mu | πασα (Z al Eus add η): D om

4. Δ ιερεις | DΓ al^{3} sax om παρ αυτων

5. ειπαν c. ℵB ... ς Ln ειπον c. CDEKLMSUVZΓΔΠ etc | αυτω: ℵ^{b} Chr$^{mo\ 3}$ om | Γ al^{1scr} εμ | τ. ιουδαιας: cf ad 2, 1 | γαρ: L al^{3} om | δ. τ. προφ.: 4. add μιχαιου λεγοντος, item syr$^{p\ mg\ cod}$ *Micha*

6. γη (non expri syr^{cu} et^{sch}) ιουδα (vg Hier al *terra iuda*) ... D 61. a c f g$^{1.}$ q της ιουδαιας, Hil *iudae*, b *iudaea*, ff$^{1.}$ *terra iudeorum* | ουδαμως (vg *nequaquam*): D μη, ff$^{1.}$ tol *numquid*, it^{pl} Tert Hil al *non* (item syr^{cu} et^{sch} al) | ει εν: E** εἶ, ἡ ἐν (ουδαμ. usq ιουδα suppl E**) | εκ σου: ℵB*CD al εξ (D εκ) ου (B* σου) | γαρ (ℵ* om; Chr$^{mo\ 6}$ οτι ε. σ.): CKΓ al mu arm Thdrt Prot$^{edd\ 2}$ add μοι | D ποιμενει (d *regat*)

7. ηκριβωσεν (B ηκρειβ.): D ηκρειβασεν. Item v. 16.

8. Γ εν βηθλ. | D (v. 16. D* βεθλεαιμ) βεθλεεμ, L al (item EL al v. 5) βιθλεεμ, item alibi | ειπεν (male Sz de M): D al syr^{cu} et^{sch} add αυτοις | εξετ. ακριβ. (Gb') c. ℵBC*D 1. 33. 124. 209. al it vg sah cop syr^{p} (syr^{sch} et^{cu} ακριβ. post παιδιου) Eus$^{dem\ 348}$ Aug al (item Prot^{ed1} αναζητησατε ασφαλως) ... ς ακρ. (et. omittitur) εξετ. c. C^{3}EKLMSUVΓΔΠ al pler Or$^{3,661.783}$ (et Prot$^{ed\ 1}$) | επαν (et. Prot$^{edd\ 2}$): D οταν, Prot$^{edd\ 6}$ εαν | D* επαγγειλατε (et. αναγγ. legitur)

9. L al mu om ὁ | ειδον c. ℵ^{b}BDELMUΓΠ^{2} al pl ... ℵ*CKVΔΠ* almu ιδον | εσταθη (Gb') c. ℵBCD 1. 33. 209. Or^{3}, Eus$^{dem\ 418}$ ... ς εστη c. EKLMSUVΓΔΠ al pler Eus$^{dem\ 348}$ (Prot$^{edd\ omn}$) | ου ην το παιδ. (et. Or Eus): D b c g$^{1.}$ k q του παιδιου. Aliter Prot

10. ℵ*C αστεραν (item ℵ* vid v. 2 pro αστ. εν)

τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίασ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, καὶ
πεσόντεσ προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντεσ τοὺσ θησαυροὺσ
αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. (Es 60, 6)
12 καὶ χρηματισθέντεσ κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸσ Ἡρῴδην,
δι᾽ ἄλλησ ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰσ τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται
κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶσ παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰσ Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕωσ ἂν
εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδησ ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ νυκτόσ, καὶ ἀνεχώρησεν εἰσ Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕωσ
τῆσ τελευτῆσ Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ
προφήτου λέγοντοσ· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρῴδησ ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυ- Hô 11, 1
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλασ ἀνεῖλεν πάντασ τοὺσ παῖδασ τοὺσ ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ ὁρίοισ αὐτῆσ ἀπὸ διετοῦσ καὶ κατωτέρω,
κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπλη-
ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 18 φωνὴ ἐν Ier 31, 15

11. ειδον c. א^{b}BDLMUΓΔΠ^{2} al pl, item א*CEKVΠ* al mu ιδον, a f k q syr^{cu} et^{utr} sah cop arm aeth al Or^{3}, Eus$^{dem\ bis}$ al Op al ... ς (= Gb Sz) ευρον c. min pl b c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ vg Promiss Vig | D τον παιδα | αυτω: Γ al αυτο, al αυτον | D θηνσαυρουσ (item a b f k d for etc *thensaur.*) et ζμυρναν | syr^{cu} et^{sch} aeth σμυρν. κ. λιβ.

12. א* 1. 157. ε. τ. εαυτων χωραν

13. αναχ. δε αυτων (C^{3}D^{3} al item evv pler των μαγων, B add εισ την χωραν αυτων) ... D αυτ. δε αναχ. (it^{pl} vg *qui quum recessissent*) | φαινεται c. אCDEKLMSUVΓΔΠ etc ... B al^{1} it vg Ir^{int} pp^{lat} εφανη (Ln) :: cf 1, 20. | κατ οναρ h. l. c. אDELMSUVΓΔ al pler it vg etc ... BCKΠ al^{10} fere Thph ante φαιν. (εφανη) pon (49. Ln) :: cf 1, 20. | D τον παιδα bis et τ. απολ. αυτον | D al σοι ειπω | L ο ηρωδ.

14. ο δε (f k *ille autem*, d *qui autem*, ff$^{1.}$ vg *qui*): syr^{cu} et^{sch} *Joseph autem*; item a b c g$^{1.}$ q *surgens autem ioseph* | εγερθεισ (it^{pl} *surgens*, ff$^{2.}$ vg *consurgens*) ... D al διεγερθεισ (d k *exsurg.*) | D τον παιδα

15. υπο κυρ. (Gb') c. אBCDZΓΔΠ al ... ς υπ. του κυρ. c. EKLMSUV al pler | Δ om του

16. απο διετουσ (et. Or^{bis}): D* α. διετειασ (it vg *a bimatu*) | κατωτερω (et. Or^{bis}): D κατω (it vg *infra*)

17. δια (Gb') c. אBCDZ al^{10} fere it vg syr^{utr} al (Iust$^{tr\ 77}$) Chr$^{mo\ 6}$, sed D al^{3} praem υπο (al add του) κυριου ... ς υπο c. EKLMSUVΓΔΠ(Π* add του) al pler, syr$^{p\ mg\ gr}$ | ιερεμιου (D* ηρεμιου, D^{2}Π^{2} ιηρεμιου. Item 16, 14. D ιηρεμειαν et 27, 9. C*D ιηρεμιου): al^{7} cd^{lat} (ap Wtst) om

ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 *ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης*
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ, 4 *καὶ συναγαγὼν*
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ᾽
Mi 5, 1 Jo 7, 42 *αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.* 5 [5.7] *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθ-*
λεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 *καὶ*
σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν
Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν
μου τὸν Ἰσραήλ. 7 [6.10] *τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους*
ἠκρίβωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 *καὶ*
πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκρι-
βῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 *οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως*
ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν
αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 *ἰδόντες δὲ*
τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 *καὶ ἐλθόντες εἰς*

---

3. *ο βα. ηρω.* c. ℵBDZ 1. 124. 131. 157. b c k cop Eus[dem 342] ... ς *ηρω. ο βα.* c. CEKLMSUVΓΔΠ al pler it[mu] vg sah al mu | *πασα* (z al Eus add *η*): D om

4. Δ *ιερεις* | DΓ al[3] sax om *παρ αυτων*

5. *ειπαν* c. ℵB ... ς Ln *ειπον* c. CDEKLMSUVZΓΔΠ etc | *αυτω*: ℵ[b] Chr[mo 3] om | Γ al[1 scr] *εμ* | *τ. ιουδαίας*: cf ad 2, 1 | *γαρ*: L al[3] om | *δ. τ. προφ.*: 4. add *μιχαιου λεγοντος*, item syr[p mg cod] *Micha*

6. *γη* (non expri syr[cu] et[sch]) *ιουδα* (vg Hier al *terra iuda*) ... D 61. a c f g[1.] q *της ιουδαιας*, Hil *iudae*, b *iudaea*, ff[1.] *terra iudeorum* | *ουδαμως* (vg *nequaquam*): D *μη*, ff[1.] tol *numquid*, it[pl] Tert Hil al *non* (item syr[cu] et[sch] al) | *ει εν*: E** *εἶ, ἣ ἐν* (*ουδαμ.* usq *ιουδα* suppl E**) | *εκ σου*: ℵB*CD al *εξ* (D *εκ*) *ου* (B* *σου*) | *γαρ* (ℵ* om; Chr[mo 6] *οτι ε. σ.*): CKΓ al mu arm Thdrt Prot[cdd 2] add *μοι* | D *ποιμενει* (d *regat*)

7. *ηκριβωσεν* (B *ηκρειβ.*): D *ηκρειβασεν*. Item v. 16.

8. Γ *εν βηθλ.* | D (v. 16. D* *βεθλεαιμ*) *βεθλεεμ*, L al (item EL al v. 5) *βιθλεεμ*, item alibi | *ειπεν* (male Sz de M): D al syr[cu] et[sch] add *αυτοις* | *εξετ. ακριβ.* (Gb′) c. ℵBC*D 1. 33. 124. 209. al it vg sah cop syr[p] (syr[sch] et[cu] *ακριβ.* post *παιδιου*) Eus[dem 343] Aug al (item Prot[ed 1] *αναζητησατε ασφαλως*) ... ς *ακρ.* (et. omittitur) *εξετ.* c. C[3]EKLMSUVΓΔΠ al pler Or[3, 661. 783] (et Prot[cd 1]) | *επαν* (et. Prot[cdd 2]): D *οταν*, Prot[cdd 6] *εαν* | D* *επαγγειλατε* (et. *αναγγ.* legitur)

9. L al mu om *ὁ* | *ειδον* c. ℵ[b]BDELMUΓΠ[2] al pl ... ℵ*CKVΔΠ* almu *ιδον* | *εσταθη* (Gb′) c. ℵBCD 1. 33. 209. Or[3], Eus[dem 418] ... ς *εστη* c. EKLMSUVΓΔΠ al pler Eus[dem 343] (Prot[cdd omn]) | *ου ην το παιδ.* (et. Or Eus): D b c g[1.] k q *του παιδιου*. Aliter Prot

10. ℵ*C *αστεραν* (item ℵ* vid v. 2 pro *αστ. εν*)

τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ
πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς
αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. (Es 60, 6)
12 καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην,
δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται
κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν
εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως
τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ
προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.
16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυ- Hō 11, 1
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω,
κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπλη-
ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν Ier 31, 15

11. ειδον c. ℵ[b]BDLMUΓΔΠ[2] al pl, item ℵ*CEKVΠ* al mu ιδον, a f k q syr[cu] et[utr] sah cop arm aeth al Or[3], Eus[dem bis] al Op al ... ς (= Gb Sz) ευρον c. min pl b c ff[1.] g[1.] vg Promiss Vig | D τον παιδα | αυτω: Γ al αυτο, al αυτον | D θηνσαυρους (item a b f k d for etc *thensaur.*) et ζμυρναν | syr[cu] et[sch] aeth σμυρν. κ. λιβ.

12. ℵ* 1. 157. ε. τ. εαυτων χωραν

13. αναχ. δε αυτων (C[3]D[3] al item evv pler των μαγων, B add εις την χωραν αυτων) ... D αυτ. δε αναχ. (it[pl] vg *qui quum recessissent*) | φαινεται c. ℵCDEKLMSUVΓΔΠ etc ... B al[1] it vg Ir[int] pp[lat] εφανη (Ln):: cf 1, 20. | κατ οναρ h. l. c. ℵDELMSUVΓΔ al pler it vg etc ... BCKΠ al[10] fere Thph ante φαιν. (εφανη) pon (49. Ln):: cf 1, 20. | D τον παιδα bis et τ. απολ. αυτον | D al σοι ειπω | L ο ηρωδ.

14. ο δε (f k *ille autem*, d *qui autem*, ff[1.] vg *qui*): syr[cu] et[sch] *Joseph autem*; item a b c g[1.] q *surgens autem ioseph* | εγερθεις (it[pl] *surgens*, ff[2.] vg *consurgens*) ... D al διεγερθεις (d k *exsurg.*) | D τον παιδα

15. υπο κυρ. (Gb') c. ℵBCDZΓΔΠ al ... ς υπ. του κυρ. c EKLMSUV al pler | Δ om του

16. απο διετους (et. Or[bis]): D* α. διετειας (it vg *a bimatu*) | κατωτερω (et. Or[bis]): D κατω (it vg *infra*)

17. δια (Gb') c. ℵBCDZ al[10] fere it vg syr[utr] al (Iust[tr 77]) Chr[mo 6], sed D al[3] praem υπο (al add του) κυριου ... ς υπο c. EKLMSUVΓΔΠ(Π* add του) al pler, syr[p mg gr] | ιερεμιου (D* ηρεμιου, D[2]Π[2] ιηρεμιου. Item 16, 14. D ιηρεμειαν et 27, 9. C*D ιηρεμιου): al[7] cd[lat] (ap Wtst) om

*Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸσ καὶ ὀδυρμὸσ πολύσ, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ
τέκνα αὐτῆσ, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.*
19 *Τελευτήσαντοσ δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαί-
νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ* 20 *λέγων· ἐγερθεὶσ παρά-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰσ γῆν Ἰσραήλ·*
(Ex 4, 19) *τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντεσ τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.* 21 *ὁ δὲ
ἐγερθεὶσ παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ γῆν Ἰσραήλ.* 22 *ἀκούσασ δὲ ὅτι Ἀρχέλαοσ βασιλεύει τῆσ Ἰου-
δαίασ ἀντὶ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ Ἡρῴδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν·
χρηματισθεὶσ δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη τῆσ Γαλιλαίασ.*
23 *καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰσ πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπωσ*
(Es 11, 1) *πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖοσ κληθήσεται.*

---

18. *εν ραμα* (-ὰ c. LEΠ, KMΓ 1. -ᾶ): L *ἐρρεμά*. Or^{cat} *ῥαμὰ σημαίνει τόπον ὑψηλόν, ὅθεν ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων τοῦ προφήτου γέγραπται· φωνὴ ἐν τῇ ὑψηλῇ ἠκούσθη* (schol^{mosc} *διὸ καὶ ἐν ἄλλοισ ἀντιγράφοισ φω. ἐν ὑψ. κεῖται*) | *κλαυθμοσ* (Gb'') c. ℵBZ 1. 22. it vg pp^{lat} sah cop syr^{sch} syr^{hr} al Iust$^{tr\,77}$ (*καὶ τοῦτο ἐπεπροφήτευτο μέλλειν γίνεσθαι διὰ ἱερεμίου, εἰπόντοσ δι' αὐτοῦ τοῦ ἁγ. πν. οὕτωσ· φωνὴ ἐν* usque *ὅτι οὐκ εἰσίν*: invitis LXX plane facit cum Mt, de quo Hier *nec iuxta hebraicum nec iuxta* LXX) ... ς *θρηνοσ και κλαυθμ.* (E al mu *κλαθμ.*) c. CDEKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{cu} et^{p} arm (LXX^{ed} item ℵA *θρηνου κ. κλαυθμου* etc) | *οδυρμοσ*: Z *βρυγμοσ* | *ηθελεν* c. ℵBCEKLMSUVΓΔΠ al fere omn Iust Naas^{114} etc ... DZ al cat *ηθελησεν* (Ln). Latini omn *noluit*

19. *φαιν.* (it vg etc *apparuit*) *κ. οναρ* c. ℵBDZ al^{10} fere a c g$^{1.}$ k q vg (b f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ am syr^{sch} *appa. angel. domini in somnis*) sah al ... ς *κ. ον. φαιν.* c. CEKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{p}

20. D *τον παιδα*, ut supra identidem. Item v. 21.

21. *εγερθεισ* (it^{pler} vg *surgens* vel *consurg.*) ... D al *διεγερθεισ* (k *exsurrexit*, item v. 20. *exsurge*) | *εισηλθ.* c. ℵBC cop ... ς Ti *ηλθεν* c. DEKLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} it vg sah syr^{omn} etc | *γην*: D *την* (d^{recens} *terram*)

22. D *αρχιλαοσ* (item δ *archilaus*, cop *αρχηλ.*), LΔ *αρχαιλ.* | *τησ* (Gb') c. ℵB 1. 13. 33. 124. 127. al^{20} fere arm Eus$^{dem\,365}$ ... ς Ti praem *επι* c. CDEKLMSUVΓΔΠ al pl etc (it vg *regnaret in iudaea*):: *βασ. επι* in LXX frequentissimum | *του πα. αυ. ηρωδ.* c ℵBC* ... ς Ti *ηρ. τ. πα. αυ.* c. C^{3}DEKLMSUVΓΔΠ etc

23. B^{ben} *καθωκησεν* | *ναζαρεθ* c. B^{ben}CEKMUVΓΠ al plus^{30} (21, 11 et. ℵBD) it^{pler} (k *nazarein*) vg sah cop al; Δ 1. *ναζαραθ* ... ς *ναζαρετ* c. ℵB^{mai}DLS etc | *δια* (ℵ^{b}C ti^{2} al *υπο*) *των προφητων* (et. g$^{1.2.}$ q vg) ... it^{pl} harl* sax syr^{cu}et^{sch} syr$^{p\,cod}$ arm^{zoh} aeth al *δια του προφητου* | *ναζωραιοσ* (K al *ναζορ.*): Eus$^{dem\,349}$ *ὁ δε σωτὴρ καὶ κύριοσ ἡμῶν κατὰ φύσιν ἔχων τὸ ἅγιον καὶ τὸ ἄθικτον καὶ τὸ ἀφωρισμένον, οὐ δεόμενόσ*

III.

1—12 Lc 3, 1—18 Mc 1, 1—8 Io 1, 6 ss
1 [7.8] Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ παραγίνεται Ἰωάννησ ὁ
βαπτιστὴσ κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆσ Ἰουδαίασ, 2 λέγων· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 [8.1] οὗτοσ γάρ 4, 17
ἐστιν ὁ ῥηθεὶσ διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· φωνὴ βοῶν- Es 40, 3
τοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ
τρίβουσ αὐτοῦ. 4 [9.6] αὐτὸσ δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδεσ καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο
πρὸσ αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχω-
ροσ τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ'
αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 7 [10.5] ἰδὼν δὲ πολλοὺσ

τι χρίσματοσ ἀνθρωπίνου, ὅμωσ τῆσ τοῦ ναζιραίου προσηγορίασ παρ' ἀνθρώποισ ἔτυχεν, οὐκ ἀπὸ τοῦ καλουμένου ναζὲρ ἐλαίου ναζιραῖοσ γεγονώσ, ἀλλ' ὢν μὲν τῇ φύσει τοιοῦτοσ, κληθεὶσ δὲ καὶ παρ' ἀνθρώποισ ναζιραῖοσ ἀπὸ τῆσ ναζαρέθ. In ipso vero textu Mt[i] ναζωραῖοσ (antea editum ναζαραῖοσ, ut it[cdd] vg *nazareus*) scribit.

III. 1. δε c. ℵBCUΓ 1. 33. al pl it[pl] vg sah cop[cdd 2] syr[utr] (syr[cu] και εν) etc ... DEKLMSVΔΠ al plus[30] b ff[1.] g[1.] q tol cop[cd 1] etc Chr[mo 6] Hil om (Gb[0]) | B* ιωανησ

2. λεγων c. ℵB sah cop g[2.] q aeth Hil ... ς Ti και λεγ. c. CDEKLMSUVΓΔΠ etc

3. δια (Gb') c. ℵBCD 1. 13. 33. 124. 157 209. al it vg al (Ir[int 184] *a domino per*) ... ς υπο c. EKLMSUVΓΔΠ etc | λεγοντοσ: 360. b* syr[sch] et[hr] arm[cdd] Ir[int] om | αυτου (b syr[cu] Cyr[ioh 244] Ir[int] *dei nostri*): a b* c g[2.] gat Ir[int] Arn add *omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt* (a add *omnia*) *prava* (Ir *tortuosa*) *in directa* (Ir *-ctum*) *et aspera in vias planas* (*-am -nam* c), *et videbit omnis caro salutare* (*-rem* a) *dei* (gat om *et videbit* etc):: ex Lc 3, 5 sq

4. ὁ ... DΓ al plus[10] om | B ιωανησ | ην αυτου c. ℵBCD 1. 209. ... ς αυτου ην c. EKLMSUVΓΔΠ etc (it vg etc) | ακριδ. κ. με. αγριον: Epiph[30,13] ex ev. Ebion. haec sic mutata affert: καὶ τὸ βρῶμα αὐτοῦ μέλι ἄγριον, οὗ ἡ γεῦσισ ἦν τοῦ μάννα, ὡσ ἐγκρὶσ ἐν ἐλαίῳ (lege potius ἐν μέλιτι) subiuncta hac censura· ἵνα δῆθεν μεταστρέψωσι τὸν τῆσ ἀληθείασ λόγον εἰσ ψεῦδοσ καὶ ἀντὶ ἀκρίδων ποιήσωσιν ἐγκρίδασ ἐν μέλιτι.

5. ιεροσολυμα: 1. ti[2] al[4] a l aeth Or[semel 4,127] praem πασα (1. add η) | η pr c. ℵBCDEKSUVΠ etc ... LMΓΔ al plus[20] om

6. εβαπτιζοντο: c[2] 33. Hil add παντεσ, Ln [πα.]:: cf ad Mc 1, 5. | ποταμω c. ℵBC*MΔ al plus[30] sah cop syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[4, 126, 129] al ... ς Ti om c. C[3]DEKLSUVΓΠ al pl it vg Or[4, 127] libere al | ℵ* om υπ αυτ.

*τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βάπτισμα
εἶπεν αὐτοῖσ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆσ μετα-*
Io 8, 39 *νοίασ, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβρα-
άμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖ-*
7, 19 *ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δέν-
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 11* [11. 1] *ἐγὼ μὲν ὑμᾶσ βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰσ
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ ἰσχυρότερόσ μου ἐστίν, οὗ
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν
πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12* [12. 5] *οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ
εἰσ τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.*
Mc 1, 9–11 Lc 3, 12 s 13 [13. 10] *Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἐπὶ*

---

7. *των*: Δ om | *βαπτισμα* c. ℵ*B sah Or[4, 124. 126. 131] Hil ... ς Ti add *αυτου* c. ℵ[b]CDEKLMSUVΓΔΠ etc | Δ *γεννηματα*

8. *καρπον αξιον* (Gb Sz) c. ℵBCD[suppl]EKMSVΓΔΠ al pler it[pl] vg sah cop syr[p] al mu Or[4, 128] (*εἴρηται ἑνικῶσ καρπὸν ἄξιον*) al Ir[int 184] Hil al ... ς *καρπουσ αξιουσ* c. LU al mu a g[2.] m syr[cu] et[sch] pp[aliq gr] et[lat] :: cf Lc 3, 8 | D[suppl] om *τησ*

9. *εν εαυτοισ* (LΔ *αυτ.*): Chr[mo 6] om

10. *ηδη δε* (Gb′) c. ℵBCD[suppl]MΔ al[6] d sah cop syr[cu] et[sch] al Or[4, 124] Ir[314 gr] et[lat] al, item (*iam enim*) it vg pp[lat] ... ς *ηδ. δε και* c. EKLSUVΓΠ al pler syr[p] :: cf Lc 3, 9. | Δ om *η*

11. *μεν*: ℵ add *γαρ* | *υμασ βαπτ.* c. ℵ(ℵ[b] Or[4, 131. 132] *εν υδ. βα.*) B 1. 33. 209. ff[1.] g[2.] m am for Iust[tr 49] (*ἐγὼ μὲν ὑμ. βαπτ. ἐν. ὕδ. εἰσ μετ. ἥξει δὲ ὁ ἰσχ. μου, οὗ οὐκ εἰμὶ* usque *πυρὶ ἀσβέστ.* ad verbum consentiens nisi quod habet *καὶ τὸν σῖτον συνάξει εἰσ τ. ἀποθ.*) Clem[ecl 995] (*υμ. υδ. βα.*) Or[bis] Cyr al Cyp al ... ς *βα. υμ.* c. CD[suppl]EKLMSUVΓΔΠ al pler it[pl] (et. d) vg[ed] sah cop al Max[tri 459] Hil al :: cf Lc et Mc | *και πυρι* c. ℵBCD[suppl]KLMUΓΔΠ al pl it vg sah cop syr[cu] et[utr] al Iust Or[3, 686. 4, 131] Eus[es 371] Cyr[4, 356. 6, 249. 329] al Cyp al ... ESV al fere[100] m syr[hr] al (sed[cdd var]) Thph Euth[dis] om

12. *τ. σιτ. αυτου* c. ℵBCD[suppl]KMSVΓΔ al pl c d f m vg sah cop al Hil ... ELU al plus[20] a b ff[1.] g[1.] q harl* syr[cu] et[utr] arm al Iust[tr] Clem[ecl] Cyr Ir[int 273] Amb al om *αυτου* (Gb°) | *αποθηκην* c. ℵCD[suppl]KMSVΓΔ al pl a c d f q vg sah cop al Iust[tr] Clem[ecl] Ir[int] Hil ... BELU al[20] fere b ff[1.] g[1.] m harl* syr[cu] et[utr] arm al Cyr Amb al add *αυτου* (Ln)

13. B *ιωανην*. Ad h. l. spectat teste Hier (adv. Pelag. 3, 1) hoc additamentum ev[i] Hebr: *ecce mater domini et fratres eius dicebant ei: Ioh. baptista baptizat in remissionem peccatorum, eamus et baptizemur ab eo.*

τὸν Ἰορδάνην πρὸσ τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ
δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸσ μέ; 15 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸσ
αὐτόν· ἄφεσ ἄρτι· οὕτωσ γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶ-
σαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 14. 1 βαπτισθεὶσ δὲ ὁ
Ἰησοῦς εὐθὺσ ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ
οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρ-
χόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Ps 2, 7
οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ ηὐδόκησα. Es 42, 1 17, 5

Dixit autem eis: Quid peccavi ut vadam et baptizer ab eo? Nisi forte hoc ipsum quod dixi ignorantia est.

14. ο δε c. ℵ* B sah Eusps 409 ... ς Ti add ιωαννησ c ℵb C D supp l E K L M P S U V Γ Δ al ut vdtr omn vv fere omn (d *qui autem prohibebat eum ioh.*, a b c d g1. q *et prohibebat eum ioh.*)

15. πρ. αυτ. c. ℵ C D supp E K L M P S U V Γ Δ etc ... B al6 it vg (g2. om) cop (sah om) Eusps αυτω (Ln). Cf ad Lc 24, 44. 5, 22. 8, 21. 9, 62. | ℵ* ουτω | ημιν: ℵ* ημασ | αυτον: syrcu add *ut baptizaretur, et baptizabat Iesum.* Item a g1. add *et cum baptizaretur* (g1. add *Iesus*) *lumen ingens* (g1. *magnum*) *circumfulsit* (g1. *fulgebat*) *de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant* (g1. *qui congregati erant*). Vide ad v. 17.

16. βαπτ. δε c. ℵ B C* al4 ff1. l vg sah cop syrsch Op ... ς Ti και βαπτ. c. D2 C supp E K L M P S U V Γ al pler itpl (et. d) syrcu etp al Hipptheoph3 Chr Hil al ... Δ om | ο ις: 485. l am for syrcu om | ευθ. ανεβ. c. ℵ B D supp al4 itpl vg sah cop syrcu etsch aeth Hipptheoph Chr Hil Op al ... ς ανεβ. ευθ. c. C E K L M P S U V Γ Δ al pler d h m syrp arm | ανεωχθ. (B Hipptheoph ηνεωχθ.: ita Ln) c. ℵ* B tol sah syrcu Irint 184 cdd (ut vidomn) Hilbis Vig ... ς Ti add αυτω, Ln [αυ.] c. ℵb C D supp E K L M P S U V Γ Δ al omnvid vvpler Hipptheoph Eusdem 482 Chr Irint ed Aug al | ειδεν c. ℵ B E M U Γ al pl ... C D supp K L P V Δ al mu ιδεν | πνευμ. (et. cop) θεου c. ℵ B ... ς Ln Ti το πν. του θε. c. C D supp E K L M S U V Γ Δ al omnvid Hipp theoph Eusdem etps 400 al | καταβαινον (D -νοντα, Irint om): D itpl gat mm Hil al add εκ του ουρανου | ωσει (et. Eusdem): D Eusps 400 ωσ | ερχομ. c. ℵ* B a b c g2. h am tol harl* cop (sah om ερχομ.) Hil ... ς Ti και ερχ. c. ℵc C D E K L M P S U V Γ Δ al omnvid f ff1. m vg (for *et sicut columba venientem*) etc (et. Eusps) | επ c. ℵ B C3 Db E2 K L M P S U V Γ Δ etc ... D* Eusps εισ, C* E* al10 fere προσ. Ev. Ebion. teste Epiph: καὶ ὡσ ἀνῆλθεν ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ, ἠνοίγησαν οἱ οὐρ. καὶ εἶδε τὸ πν. τοῦ θε. τὸ ἅγιον ἐν εἴδει περιστερᾶσ κατελθούσησ καὶ εἰσελθούσησ εἰσ αὐτόν.

17. φωνη: h (post ουρ.) syrcu add *audita est* | λεγουσα: D a b g1. h syrcu add (g1. praem) προσ αυτον | ουτ. εστ. (et. Orbis Eussaepe al Irint Hil2 al mu) ... D a syrcu Augioh 1 συ ει | ηυδοκησα c. ℵ* etc C L P al pm (idem editum in Orbis al mu) . . ς Ln Ti ευδ. c. ℵb B D E K M S U V Γ Δ

IV.

1—11 Lc 4, 1—13 Mc 1, 12 s 1 [15.2] *Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰσ τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα-*
τοσ, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 [16.5] *καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ*
τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 *καὶ*
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
Deu 8, 3 *οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· γέγραπται·*
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι

---

al pl. Ev. Ebion. teste Epiph sic: *κ. φωνὴ ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα· σύ μου εἶ ὁ υἱὸσ ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ηὐδ. καὶ πάλιν· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. καὶ εὐθὺσ περιέλαμψε τὸν τόπον φῶσ μέγα. ὃν (ὃ?) ἰδών, φησίν, ὁ Ἰω. λέγει αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνὴ ἐξ οὐρ. πρὸσ αὐτόν· οὗτόσ ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ὃν ηὐδ. καὶ τότε, φησίν, ὁ Ἰω. προσπεσὼν αὐτῷ ἔλεγε· δέομαί σου κύριε, σύ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκώλυεν αὐτῷ λέγων· ἄφεσ, ὅτι οὕτωσ ἐστὶ πρέπον πληρωθῆναι πάντα.* Similiter Iust[tr 103] *ἅμα τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰορδ. τῆσ φωνῆσ αὐτῷ λεχθείσησ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερ. γεγένν. σε.* Rursus ibidem [88] *κατελθόντοσ τοῦ* $\overline{\pi\upsilon}$ *ἐπὶ τὸ ὕδωρ καὶ πῦρ ἀνήφθη* (potius *-ῆφθαι*) *ἐν τῷ Ἰορδ.* etc. Tractat. de non iterando baptism. (Cypr. opp. ed. Rigalt. p. 142): *in quo libro (qui inscribitur* Praedicatio Pauli) *contra omnes scripturas et de peccato proprio confitentem invenies Christum -- item, quum baptizaretur, ignem super aquam esse visum.* Ex Ev. Naz. Hier haec affert: *Factum est autem quum ascendisset dominus de aqua, descendit fons omnis sp. s. et requievit super eum et dixit illi: Fili mi, in omnibus prophetis exspectabam te ut venires et requiescerem in te. Tu es enim requies mea, tu es filius meus primogenitus, qui regnas in sempiternum.* Teste Op „libri secretiores“: *et Ioh. quidem baptizavit illum in aqua, ille autem Iohannem in spiritu.*

IV. 1. *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ c. ℵCDEKLMPSVΓ al omn[vid] (C*L *ανηχθη δε ο* $\overline{\iota\varsigma}$) ... Ti $\overline{\iota\varsigma}$ c. BUΔ | ℵK 157. al syr[cu] et[sch] *υπο του πν.* (syr[cu] et[sch] *a sp. sancto*) *εισ τ. ερ.*

2. *τεσσεραχ.* bis c. ℵB*CLPΔ ... ς Ln *τεσσαραχ.* c. B**EKMSUVΓ etc, item D sec loco, priore $\overline{\mu}$ | *κ. τεσσ.* (130. om) *νυκτ.* c. ℵD (it vg cop al *τεσσ. ημ. κ. τεσσ. νυκτ.*) ... ς Ln Ti *κ. νυ. τε.* c. BCEKLMPSUVΓΔ etc ... 1. al [10] fere syr[cu] om:: ut Lc et Mc

3. *προσ. ο πει. ειπ. αυτω* c. ℵB 1. 13. 33. 124. 157. 209. al ff[1.] k l vg cop syr[sch] arm aeth Chr[mo 6] ... ς *προσ. αυτω ο πει. ειπ.* c. CEKLMPSUVΓΔ al pler f g[1.] sah syr[p] al ... D al a b c g[2.] h syr[cu] *προσ.* (D *προσηλθεν*, item it[cdd]) *αυτω ο πει.* (D add *και*, item it[cdd]) *ειπ. αυτω* (Ln) | ℵ[b] *ειπον ινα*

4. ℵ[b] *ο δ αποκρ.* | D (it[mu] syr[cu] sax) *αποκρ. δε ο ιησουσ* | *ο* (Gb+) c. ℵBCDELPUVZΔ al [20] fere (LXX[ed] et A etc) ... ς om c. KMSΓ al longe pl (LXX[cdd] pl) | C *αλλα* | *επι* c. ℵBEKLMPSUVΓΔ al pler (LXX[ed] et A etc) ... Gb'' Ln Ti *εν* c. CD al [6] (LXX[min] et pp[mu]); it vg utroq loc *in* | *εκπορ. δ. στομ.*: D b g[1.2.] (k om *αλλ* usq *θεου*) syr[hr] pp[lat aliq] om

ἐκπορευομένῳ διὰ στόματοσ θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ
διάβολοσ εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ Ps 91, 11
καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον τὸν
πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειρά- Deu 6, 16
σεισ κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διά-
βολοσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασι-
λείασ τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά
σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃσ μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου Deu 6, 13
προσκυνήσεισ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ. 11 [17.6] τότε ἀφίησιν
αὐτὸν ὁ διάβολοσ, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

---

5. Γ *παραλαβων*, sed retinet *και* sq | *εστησεν* (Gb') c. ℵBCDZ 1. 33. 209. al sah (vv pler[lib] vel[dubi], it vg *adsumpsit et statuit*) ... ς Ti *ιστησιν* c. EKLMPSUVΓΔ al pler. Eus[dem 487 lib]: *παραλαβὼν αὐτὸν εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν ἵστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ κ. εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τ. θε. βάλε σεαυ. ἐντεῦθεν κάτω* usq *πόδα σου.*

6. *λεγει* c. ℵ*et[c] BCDEKLMPSUVΓΔ al[omn] fere sah cop a (*ait*) k (*dicit*) al ... ℵ[b]Z 157. al it[pl] vg *ειπεν* (Ln) | D* om *του* | C* sah cop syr[p mg] al *εντευθεν κατω* | D *αιρουσιν* (sed d *tollent*)

7. *παλιν* (47[ev] sah om): c. sqq conjg CDKLMUZ etc ... c. antecdd ℵ[c]E 33. al it[mu] (a c arm ante *ο ιησ.*, syr[cu] ante *εφη*) | *ουκ εκπειρασεισ* (LS al *-σησ*) ... D *ου πειρασεισ* (LXX *ουκ εκπ.* non var)

8. K *λαμβανη* | ℵ *δικνυει*, D *εδειξεν*

9. *ειπεν* c. ℵBCDZ 13. 33. 157. it vg ... ς Ti *λεγει* c. EKLMPSUVΓΔ etc | *ταυ. σοι πα.* c. ℵBC*Z 1. 33. 209. al l am for Or[ter] (et[3, 540] *πα. σ. ταυ.*) Chr[mo 4] ... ς Ln *ταυ. πα. σοι* c. C[3]DEKLMPSUVΓΔ al pler vv[pler] (Ir[int 320] *meminit Lucas: Haec omnia tibi dabo, quoniam mihi tradita sunt* etc) | *προσκυνησησ* c. ℵBDKMPSUVΓZ etc ... CELΔ al mu *-νησεισ*

10. *υπαγε* c. ℵBC*KPSVΔ 1. al pl f k vg (harl**) fr sah cop syr[sch] et[p] Or[3, 540] (*ὕπαγε σατανᾶ, χωρὶσ τῆσ ὀπίσω μου προσθήκησ*) Ign[philipp 12] (*οὐκ εἶπεν· ὕπαγε ὀπίσω μου· οὐ γὰρ ὑποστρέψαι οἷόσ τε, ἀλλά· ὕπαγε σατανᾶ*) Petr[alex] (ap. Rou. 4, 24) al Ir[int 319] (*vade, inquit, satana; scriptum est enim* etc) Tert Hier[mt] (*non, ut plerīq. putant, eadem satanas et Petrus sententia condemnantur. Petro enim dicitur:* Vade retro me satana - - *hic vero audit:* Vade satana) al ... Gb (sed Gb[0]) Sz Ln [*ο. μ.*] Ti add *οπισω μου* c. C[2]DELMUΓZ al[150] fere it[pler] harl* syr[cu] et (vel cum* vel sine*) syr[p] arm aeth Iust[tr 103] (*μέχρι τοῦ εἰπεῖν αὐτῷ· προσκύνησόν μοι, καὶ αὐτῷ ἀποκρίνασθαι τὸν χ̅ν̅· ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ· κύριον* etc) Ath[215. 425. 658.] al Aug Amb al :: e 16, 23 | ℵLP al *προσκυνησησ*, item L al *λατρευσησ*

12 ss Mc 1, 14 s Lc 4, 14 s 12 $^{18.4}$ *Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς*
τὴν Γαλιλαίαν. 13 $^{19.7}$ *καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κα-*
τῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβου-
λὼν καὶ Νεφθαλείμ, 14 *ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ*
*Es 9, 1 s *προφήτου λέγοντος·* 15 *γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν*
θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 *ὁ λαὸς*
ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν
χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 $^{20.6}$ *Ἀπὸ τότε*
3, 2 *ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ*
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18–22 Mc 1, 16–20 18 *Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν*
Lc 5, 1–11 Io 1, 35–43 *δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν*

---

12. *ακ. δε* c. ℵBC*DZ al k am for cop aeth Or^{ter} Eus^{bl} et^{dem} Aug ... ς (Ln) add (Gb^{00}) *ο ιησους* c.,C**EKLMPSUVΓΔ al pler it^{pler} syr^{omn} al Hil Gaud | B *ιωαννης*

13. *καταλιπων* c. ℵBCKPUΓ etc ... DELMZΔ etc *καταλειπων* (d δ *relinquens*, item Hier; it^{pler} vg *relicta*) | *ναζαρα* c. ℵ^{b}B*Z 33. k Or^{4,179}; CPΔ *-ραθ* (Ln) ... ς *-ρετ* c. B^{2}LSΓ al pl Or^{4,170} ... Ti *-ρεθ* c. ℵ*DEKMUV al pm it^{pler} vg cop Or^{ter} Eus^{dem} | D *κατοικησεν* | Δ om *εις* | *καφαρναουμ* (Gb'') c. ℵBDZ 33. it vg sax fr cop Or Epiph Nonn. Accedunt passim (ut Lc 7, 1. Io 4, 46. 6, 59) C, Mt 17, 24 I, Lc 4, 23. 7,1 X (4, 31 *καφερν.*) Lc 10, 15 R, in Io T et T^{b}, in Mc eoque solo Δ, in Lc Ξ; item sah go; item Cyr ($^{esa\ 149}$, ad Io 6, 17) etc ... ς *καπερναουμ* c. CEKLM PSUVΓΔ (sed δ *cabarnaum*) al^{omn} fere Eus etc | ℵ* *παρα θαλασσαν* (*-ιαν* *corr? et ^{b}), D Cyr$^{es\ 149}$ *παραθαλασσιον* (*-ττιον* Cyr) | L al *νεφθαλημ*, UV al *-λιμ*

14. D *του λεγοντος*

15. D al^{6} am om *γη* sec | D *νεφθαλειν*, L al *-λημ*, MV al *-λιμ* | *οδον* (item d g$^{1.}$ h): it^{pl} vg *via* | D*L it^{pler} (non k al) am for (non fuld al) *γαλιλαιας*

16. *εν*: D *εν τη* | *σκοτει* c. ℵ*CEKLMPSUVΓΔ al^{omn} ut^{vid} Hipp$^{fragm\ 131}$ Or^{3,712} (^{4,91} *σκοτω*) Eus$^{dem\ 488}$ Cyr$^{es\ 149}$ ... Ln Ti *σκοτια* (*-τεια* D) c. ℵ^{b}BD Or^{1,688} | *φως* h. l. c. ℵBC 1. 13. 33. 124. 209. it^{pler} am for Or^{4,91} Eus$^{dem\ 488}$ Chr$^{mo\ 5}$ Cyr$^{es\ 149}$ ... ς ante *μεγα* (D* *-γαν*) c. DEKLMPSUVΓΔ al pler k vg Hipp^{fragm} Or^{bis} | *ειδεν* c. ℵ^{b}BEMUΔ al pl, ℵ*CKLPV al mu *ιδεν* ... D al it^{pm} *ειδον*, Γ *ιδετω* (LXX *ιδετε*) | D it^{mu} om *και* | D *οι καθημενοι*, it^{pm} *qui sedebant*), Eus^{dem} *τοις κατοικουσιν* | *χωρα και* (D*d om, ut LXX^{ed}) *σκια*: b g$^{1.}$ h *in regione (-nem) umbrae* ... a c k syr^{cu} *in umbra*

17. D *απο τοτε γαρ*, Eus^{dem} *α. το. γουν* | D om *ὁ* | *μετανοειτε*: syr^{cu} Eus^{dem} cod om. Item syr^{cu} om *γαρ*, Eus^{dem} *οτι εγγ.*

18. *περιπ.* (*ambulans*) c. ℵBCEKLMPSUVΓΔΠ al$^{omn\ vid}$ ff$^{1.}$ vg etc ... D it^{pler} Eus^{dem} *παραγων* (*cum transiret*):: cf Mc | *δε* (Gb Sz) c. ℵBCDKMPSUVΓ

ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰσ τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ἁλεεῖσ. 19 [21.2] καὶ λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
ὑμᾶσ ἁλεεῖσ ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ. 21 [22.6] Καὶ προβὰσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλουσ δύο
ἀδελφούσ, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸσ αὐτῶν καταρτί-
ζοντασ τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούσ. 22 οἱ δὲ εὐθέωσ
ἀφέντεσ τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.
23 [23.1] Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖσ Mc 1, 39 Lc 4, 44
συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ Mc 1, 28
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ νόσοισ καὶ βασάνοισ
συνεχομένουσ καὶ δαιμονιζομένουσ καὶ σεληνιαζομένουσ καὶ παρα-

(περ. γαρ)Π al[100] fere b f ff[1.] g[1.] k l q am for fu harl tol cop syr[utr] aeth Eus[dem 438] etc … ς add ο ιησουσ c. K(*om δε)L (και περ. ο ιησ.) Δ al pm a c h m vg[ed] em arm (syr[cu] *domin. noster*) | παρα (K περα): al[pauc] περι | ειδ. c. ℵBDEMUΓΔΠ[2] al pl: CKLPVΠ* al ιδεν | λεγομ.: E al Chr[sem] επικαλουμ., ℵ[b] al mu Eus[dem] καλουμ. | αλεεισ c. ℵ*B*C … ς Ln Ti αλιεισ cum ℵ[b]B[3]DEKLMSUVΓΔΠ al omn[vid]. Item v. 19 (L αληεισ)

19. αυτοισ (b f ff[1.] k l vg): C[2] (invitis* et[3]) a c h m syr[cu] et [sch] aeth Cyr [es 149] add ο ιησουσ, Ln [ο ιη.] | υμασ: ℵ[b]D al a b c f ff[1.] k (*ut sitis*) l (non item h m) vg syr[sch] et [p cdd] aeth Cyr[es 149] add γενεσθαι :: cf Mc

20. ευθεωσ: al[15] fere harl* Or[3, 227] (non item [682. 683]) al om | δικτυα: KΠ al a b c g[1.] h m (non f ff[1.] k l vg) syr[cu] et[sch] cop aeth add αυτων

21. εκειθεν: Δ add ολιγον | ειδεν cum BDEMUΓΔΠ[2] al pl … ℵCKLVΠ* al ιδεν | αυτου (ℵ* et[c]): ℵ[b] εαυτου

22. ευθεωσ (K post αφ. pon): al[plus 10] a b g[1. 2.] h k om | το πλ. (et. Ir[gr] et[la 238] Eus[dem 438]; ℵ* add αυτων): 126. b c ff[1.] g[1. 2.] h l vg syr[cu] τα δικτυα (b c g[1.] add αυτων) | 122* syr[cu] om κ. τ. πατ. αυτ.

23. εν (Ln om ex errore de B) ολη (ℵ* om) τ. γαλ. cum ℵ*BC 157. cop syr[cu] et[utr] aeth … ς Ti ολην την γαλιλαιαν cum ℵ[b]DEKMSUVΓΔΠ al omn[fere] it vg (*circumibat totam galilaeam*) Eus[dem] al | περιηγ. et γαλιλ. absque ο ιησ. cum B 157. 20[ev] k syr[cu] … ℵC*D al[10] fere it[pler] vg cop syr[utr] arm aeth Eus[dem] post περιηγ. add (Ln), ς post γαλ. cum C[3]EK MSUVΓΔΠ al pler | διδασκων: ℵ* add αυτουσ | Δ om πα. νοσ. και (cum spatio post μαλακ.)

24. απηλθ. cum BDEKMSUVΓΔΠ al longe pl it vg (*abiit*) Eus[dem 439] etc … ℵC 1. 33. al mu cop syr[p mg] Or[2, 788] εξηλθεν :: cf Mc 1, 28 Lc 4, 14 | D[gr] αυτου (Δ om) η ακο. | ολην: ℵ πασαν | συριαν: Γ συνοριαν | E* om και βασα. | και δαιμ. cum ℵC[2]DEKSUVΓΠ al pler it vg syr[cu] et [utr] al; item Ln Ti δαιμ. omisso και cum BC* 13. 235. cop Eus[dem] … MΔ al[10] fere om (al aliq om κ. σελ. vel κ. δαι. κ. σελ.)

λυτικούσ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
Mc 3, 7 s Lc 6, 17 ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ Δεκαπόλεωσ καὶ Ἱεροσολύ-
μων καὶ Ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

Lc 6, 17 1 [24. 10] Ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ· καὶ καθίσαν-
τοσ αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [25. 5] καὶ ἀνοίξασ
3–6 Lc 6, 20 ss τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ
τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 [26. 10] μα-
κάριοι οἱ πραεῖσ, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 [27. 5] μα-
κάριοι οἱ πενθοῦντεσ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 [28. 5] μακάριοι
οἱ πεινῶντεσ καὶ διψῶντεσ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθή-
σονται. 7 [29. 10] μακάριοι οἱ ἐλεήμονεσ, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.
9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακά-

24. *κ. εθερ. αυτουσ* (k haec om): D a b c g[1] h (non f ff[1] l q vg) *κ. παντασ εθερ.*, syr[cu] *et in singulos eorum manum suam posuit et omnes sanavit*

V. 1. *προσηλθαν* cum ℵ*B* ... ς Ln *-λθον* cum ℵ[b]B[3]CDEKMSUVΓΔΠ al omn[vid] | *αυτω* (et. it vg, item Or[1,227?] et [3,451. 460] Eus[dem 442]) ... Ln om cum B Or[3,496]

2. D *εδιδαξεν* (d *docuit*; contra it vg *docebat*)

3. *τω*: D* om (D[c] add)

4. 5. *μα. οι πραεισ* etc ante *μα. οι πενθ.* cum D 33. a c ff[1] g[1.2] h k l vg fr syr[cu] Clem[579 s] (post *μακ. οι πρα.* etc explicatione uberiore interposita pergit ad *μακ. οι πενθ.* etc. Tum transit ad *μα. οι ελεημ.*, iam ante enim[575] v. 6 cum v. 3 coniunctum explicuit) Or[3,740] (*ἐν οἷσ*, i. e. *τοῖσ κα. ματθ. μακαρισμοῖσ, μετὰ τὸ μακ. οἱ πτωχ.* etc *ἑξῆσ γέγραπται τὸ μακ. οἱ πραεῖσ* etc: ad haec exigendum est[3,780] ubi textus v. 3 sqq[libere] exscriptus est mutato ordine) Amm et Eus[can] (videtur ita, sed ipsi numeri qui huc pertinent in cdd[gr] pler mutati inveniuntur) Nyss[1,778] (*ὅτι πρὸσ τοῦτο μάλιστα τὸ πάθοσ ὁ λόγοσ βλέπει, δῆλόν ἐστιν ἐκ τοῦ μετὰ τὴν ταπεινοφροσύνην νομοθετῆσαι ἡμῖν τὴν πραότητα· ἔοικε γὰρ ἔχεσθαι τοῦ ἑτέρου τὸ ἕτερον*) Bas[1,147 vid] (postquam *οι πτω. τ. πν.* adhibuit ad explicationem ps. 33, rursus ex *μακαρισμοισ* affert *οι πραεισ*) Hil[mt 621. 622] Hier[mt] al ... ς *μακ. οι πενθ.* (ℵ[b] add *νυν*) etc ante *μα. οι πρα.* cum ℵBCEKMSUVΓΔΠ al omn fere b f q syr[sch] et[p] cop arm aeth Chr[mt] Tert[patient 11] (sic) Op (Hil[ps 118] videtur, sed tantum v. 3. v. 5. v. 44. coniunctim exscribit)

7. *αυτοι*: K* om

9. K om *οι* | *οτι* cum ℵCD 13. 124. a b c ff[1] g[1.2] h l q vg (et. for al) syr[sch] Hil ... ς (Gb[0]) Ti add *αυτοι*, Ln [*αυ.*] cum BEKMSUVΓΔΠ al pler f k am gat syr[cu] et[p] cop arm aeth Or[int 4,684] Cyp (Clem[581] vide post)

ρισι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν. 11 [30.5] *μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶσ καὶ*
διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν
ἐμοῦ. 12 *χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν*
τοῖσ οὐρανοῖσ· οὕτωσ γὰρ ἐδίωξαν τοὺσ προφήτασ τοὺσ πρὸ ὑμῶν.
13 [31.2] *Ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ ἅλασ τῆσ γῆσ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλασ μωρανθῇ,*
ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰσ οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω κατα-
πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 [32.2] *Ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ φῶσ τοῦ*
κόσμου. οὐ δύναται πόλισ κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη· 15 *οὐδὲ*
καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν
λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 *οὕτωσ λαμψάτω*
τὸ φῶσ ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπωσ ἴδωσιν ὑμῶν τὰ
καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.

---

10. *ενεκεν*: B -κα | C τησ δικαι. | *εστιν*: D *εστε*, d *erit*. Clem[581] *μακ., φησίν, οἱ δεδ. ἕνεκεν δικ. ὅτι αὐτοὶ υἱ. θε. κληθήσ.* (sic) *ἢ ὥσ τινεσ τῶν μετατιθέντων τὰ εὐαγγ. μακ., φησίν, οἱ δεδ. ὑπὸ τῆσ δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτοὶ ἔσονται τέλειοι· καὶ μακ. οἱ δεδιωγμ. ἕνεκα ἐμοῦ, ὅτι ἕξουσι τόπον ὅπου οὐ διωχθήσονται.* Imitationem vv. 3 sqq habent Act. Paul. et Thecl. 5. p. 42.

11. *ονειδισωσ. υμ. κ. διωξωσ.* (ℵΔ *-ξουσιν*): D 33. *διωξουσιν υμ. και ονειδισουσιν* (33 *-ωσιν*[bis]). Eodem ordine h k syr[cu] (syr[cu] et[hr] add *filii hominum*) cop aeth | *πονηρον* c. ℵBD b c f ff[1.] g[1.2.] h k l m vg cop syr[hr] aeth Cyr[4, 896] Lcif Hil al ... ς Ti add (q Op[praem]) *ρημα* c. CEKMSUVΓΔΠ al[omn vid] q syr[utr] al Or[3, 272] Const[2, 8, 1.5, 8, 2.] Op | *καθ υμων* h. l. (et. Or Const[5, 8, 2] etc) ... Ti ante *παν* c. D h k m flor syr[cu] et[utr] (exc[p cod]) Const[2, 8, 1.] Tert Lcif | *ψευδομ.* c. ℵBCEKMSUVΓΔΠ al[omn vid] f ff[1.] g[2.] l q vg syr[cu] et[utr] cop arm aeth Const[bis] Cyr Chr (*δύο τέθεικε διορισμούσ, ὅταν καὶ δι' αὐτὸν καὶ ψευδῆ ᾖ τὰ λεγόμενα*) al Aug[bis] Op al ... Gb[0] Ti om c. D b c g[1.] h k m flor Or[3, 272] Lcif Hil[ter] al (:: nil simile Lc; videbatur minuere vim sententiae? Praeterea vide ad *εν. εμου*) | *ενεκ. εμου*: D 47. a (antea hiat) b c g[1.] k *ενεκ. δικαιοσυνησ* ... flor Lcif om

12. *τοισ ουρανοισ* (et. Or Cyr Const): D 258. it[mu] Hil[ter] al mu *τω -νω* | *τουσ* (K om) *προ υμων*: D add *υπαρχοντασ* (*-ντων), d *qui ante vos fuerunt* (similiter Latt[al]) ... U b c k syr[cu] add *οι πατερεσ* (k *fratres*) *αυτων* (syr[cu] *vestri*), item g[1.] *nolite gaudere cum benedixerint -- patres eorum* ex Lc 6, 26

13. ℵ *αλα* bis, D pr loco | *μωρανθη*: al[8] *μαρανθη*, it[pl] vg *evanuerit* (alii cdd et pp *fatuum* vel *infatuatum fuerit*) | V *αλισθησονται* | *ετι*: D it[mu] mm syr[cu] et[sch] al Cyp al om | *βληθεν εξω κατ.* c. ℵBC 1. 33. syr[p cod] Or[1, 794] ... ς Ti *βληθηναι εξ. και κατ.* c. DEKMSUVΓΔΠ al pler (it vg etc)

14. *υμεισ*: Δ add *δε*

15. D *αλλα* | Δ om *την* et *τοισ*

17 [33.10] *Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺσ προ-*
φήτασ· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 [34.5] *ἀμὴν γὰρ*
Lc 16, 17 *λέγω ὑμῖν, ἕωσ ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία*
κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕωσ ἂν πάντα γένηται.
19 [35.10] *ὃσ ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων*
καὶ διδάξῃ οὕτωσ τοὺσ ἀνθρώπουσ, ἐλάχιστοσ κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃσ δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτοσ μέγασ
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι*
ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
Ex 20, 13 21 *Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐ φονεύσεισ· ὃσ δ' ἂν φο-*
νεύσῃ, ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει. 22 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ὀργι-*
ζόμενοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ τῷ

---

17. *ουκ ηλθον* etc (et. Clem[hom 8,51] Ptol[flor 33,5]): Mcion testibus Dial marc[63] (*τοῦτο οἱ ἰουδαϊσταὶ ἔγραψαν, τό· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἀλλὰ πληρῶσαι· οὐχ οὕτωσ δὲ εἶπεν ὁ χσ̅, λέγει γάρ· οὐκ ἦλθον πληρῶσαι τ. νόμ. ἀλλὰ καταλῦσαι*) et Isid[1, 371] sic corrupit: *τί δοκεῖτε ὅτι ἦλθον πληρῶσαι τὸν νόμον ἢ τοὺσ προφήτασ; οὐκ ἦλθον πληρῶσαι ἀλλὰ καταλῦσαι.*

18. *γαρ* (it[aliq] vg *amen quippe*): al[6] it[mu] sah al om | *απο τ. νομου* (Clem[hom 8,51] Or[2, 527]): 13. 124. al arm syr[hr] Ir[int 275] add *και των προφητων* ... Valentt ap Ir[14 gr] et[lat] om | *αν* sec: B* om | D *γενητ. παντ.*

19. *εαν* (D^c 33. *αν*): D* om, it[pl] vg pp[lat mu] non exprim (contra d h Lcif etc *quicumque*) | *ουν* (it[pl] al *enim*): L al mu arm Cyp Lcif om | DL al *λυσει* | Δ om *των* pr | *ουτωσ* (Cyp al ante *διδαξ.*): D om | *οσ δ αν* usq *ουρ.* (ℵ[a]): ℵ*D al g[2.] om | *ουτοσ*: 13. 157. al[10] fere it[pl] go Cyp al *ουτωσ* (Cyp ante *διδ.*) vel (ut b c h m go) *ουτωσ ουτοσ* | *των ουρανων*[bis]: M* al *του θεου*

20. *λεγω* usq *ουρανων* (Iust[tr 105] *ταῦτα εἰρηκέναι* [*τὸν χν̅*] *ἐν τοῖσ ἀπομνημονεύμασι γέγραπται· ἐὰν μὴ περ. ὑμῶν ἡ δικ. πλεῖον τῶν γρ. κ. φαρ. οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τ. οὐρ.*, Clem[bis] Or[2, 701] Const[2, 35] Bas al Ir[int 242] Hil al): D om | L *περισσευσει*, Δ *-σαι* | *υμ. η δικ.* (Gb') c. ℵBEKLMVΓΔΠ al plus[50] Iust Clem[825] Const Bas[2, 630. 658. 664] al ... ς (Ln 49.) *η δικ. υμ.* c. SU al pl Clem[526] Or al | ℵ* al Cyr[4, 880] Bas[ter] Chr[mo 6] *πλειον*, L *πληονα*

21. *ερρεθη* c. ℵLMSUΔΠ al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEK(*ερριθη*) VΓ al mu. Vide et. ad sqq | L al *φονευσει*

22. *τω αδ. αυτ.* c. ℵBΔ[2] 48. 198. vg (exc mm) sax fr aeth ar[p] Or[1, 112. 181] Bas (i. e. auct. de bapt.[2, 5]) Ps-Ath (ep. 2. ad Castor. *οὕτω γὰρ τῶν ἀντιγράφων τὰ ἀκριβῆ περιέχει· τὸ γὰρ εἰκῆ ἐκ προσθήκησ ἐτέθη*) Iust[ap 1,16] (*ὃσ δ' ἂν ὀργισθῇ, ἔνοχ. ἐστιν εἰσ τὸ πῦρ*) Ptol[flor 33, 6] (*τὸ γὰρ οὐ φονεύσεισ* etc *τῷ μηθ' ὀργισθῆναι* etc *περιείληπται*) schol [21. 237.] al

ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ
μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσ-
φέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελ-
φός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν
τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου,
καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 [36.5] ἴσθι εὐνοῶν τῷ [25 s] Lc 12, 58 s
ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε
παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς
φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως
ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 [37.10] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη·

(*τινές φασιν ὅτι μάτην ὑπὸ τινῶν προσετέθη τὸ εἰκῆ*) cdd[gr] ap Aug[retract 19] cdd ap Hier (pelag *in plerisq cdd antiquis* sine causa *additum non est*; item[mt] *in quibusdam cdd additur* sine causa; *ceterum in veris definita sententia est et ira penitus tollitur*) Tert[vid] (orat 10 *quomodo placabit patrem cum omnis ira ab initio interdicta sit nobis? iram in fratrem homicidio superponit*; item[apol 45] *quid plenius dictum est:* Non occides, *an:* Ne irascaris quidem?) al ... ς add *εικη* c. DEKLMSUVΓΔ*Π al pler it syr[cu] et[utr] et[hr] cop arm go al Ps-Iust[zen 11, 9] Eus[dem 444] Cyr Chr[hom 16] (*οὐ τοίνυν τὸ ὀργίζεσθαι παράνομον, ἀλλὰ τὸ ἀκαίρως τοῦτο ποιεῖν*) item[hom 17] (*ἐπὶ μὲν τῆς ὀργῆς διορισμόν τινα τέθεικεν, εἰπὼν τὸ εἰκῆ καὶ μάτην*) al mu Ir[int 242. 247] (contra esse videtur quod[272 fin] habet: *pro eo quod est:* Non occides, *neque irasci quidem praecepit*) Cyp Lcif al mu | *ραχα* c. ℵ*D a b c (*rachab*) d (*raccha*) f* ff[1.] h q al am fu al Tert Cyp al ... ς Ln Ti *ρακα* c. ℵ[b]BE unc rell min certe pler (al *ρακκα*) f** k vg[ed] etc | *εσται* sec: M (*ἔστι* hoc acc.) 299. *εστι* | *μωρε*: L 1. 13. al ff[1.] syr[cu] cop arm al praem *τω αδελφω αυτου*

23. *προσφερης*: L al plus[10] *-ρεις* | *κακει* c. ℵBLSΓ al sat mu Or[1, 196] Chr[mosc] Quaest[antioch 234] ... Ti *και εκει* c. DEKMUVΔΠ al plus[50] Const[2, 53] Cyr[hr] Chr[montf]

24. D *καταλλαγηθι* | *προσφερε* (f** ff[1.] k fu for *offer*, c d g[2.] h q vg[ed] mm *offeres*, g[1.] *auferes*): D* *-ρεις* (a b f* am *offers*)

25. *εως*: D* om | *μετ αυτ*. h. l. (Gb') c. ℵBDL 1. 13. 28. 33. 124. 209. a b c g[1.] h q syr[cu] et[sch] cop arm aeth Amb al ... ς post *οδω* c. EKMSUVΓΔΠ al pler f ff[1.] g[2.] k vg syr[p] sah go Carpoc[epiph 27, 5] Clem[605] Chr[mt] al | *ο κριτης* c. ℵB 1. 13. 124. 127** k arm aeth Carpoc[epiph] (item ap Ir[int 1, 25, 4]) Chr[hom 15] et[20] Hil Arn ... ς Ti add *σε παραδω* (D* *-δωσει*, item antea) c. DEKLMSUVΓΔΠ al pler it[pler] vg syr[cu] et[utr] cop sah go Hier :: cf Lc | *βληθηση* (D* al *-ησει*): D[2]L *-θης* (L *-θεις*)

26. *αν*: L al[10] fere *ου*, 33. al om | *αποδως*: L *-δωσεις*

27. *ερρεθη* c. ℵKLMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEVΓΠ* al mu | *ερρ*. (Gb Sz) c. ℵBDEKSUVΓΠ al plus[100] a b f k m go syr[sch] cop arm aeth Or[4, 320] Cyr al ... ς add *τοις αρχαιοις* c. LMΔ al certe pm c ff[1.] g[1. 2.] h vg syr[cu] syr[p] c.* Eus[dem ter] et[ps] Chr Ir[int 242]

Ex 20, 14 οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα
πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
18, 9 Mc 9, 47 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου
18, 8 Mc 9, 43 καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά
σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέ-
ρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά
Deu 24, 1 σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ-
Mt 19, 9 Mc 10, 11 s Lc 16, 18 ναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ
αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

---

28. *βλεπων* c. ℵBDELMSUVΔΠ al pler Athen[lega 23] Clem[554] Or[4, 330] al ... K 117. 157. 243. al[1scr] Clem[461. 615] Quaest[antioch 288] *εμβλεψας* (Iust[ap 1, 15] Or[3, 416. 4, 336. 1, 112. 476] *οσ αν εμβλεψη*, Const[1, 1] *οστισ εμβλεψει εισ*), item Γ al plus[10] Chr[mo 4] Thdrt al *εμβλεπων*, Thphil[3, 13] *ιδων* | *επιθυμησαι* c. ℵ* 236. Clem[554] Or[4, 330. 1, 112. 1, 476] Quaest[antioch 288] Chr[hom 254. 255] (et.[mo 6 semel]) Isid[4, 122] Tert[ter] vel[plus] ... Gb'' Sz Ln Ti add *αυτην* c. BDEKLSUVΓΔΠ al pl Thphil Or[4, 336] Eus[dem 126] Const Ps-Ath[castor 319] Chr[txt]; item ς *αυτησ* c. ℵ[b]M al certe pm Iust Athen Or[3, 416]; item it vg etc | *αυτην*: Δ (Iust Thphil) om, Π suppl[mg] | *αυτου*: B *εαυτου* (Ln)

29. D (non d) *ο οφθ. ο δεξ. σου* | L al mu *σκανδαλιζη* | *και βαλε*: L om | *βληθη* (L *βληθησει*): D (sed om v. 30.) *απελθη*, item *eat* a b c d g[1.] h syr[cu] cop | L al *εισ την γεενν.*

30. D om versum | *ει*: L om | LΔ al *σκανδαλιζη* | Δ *κοψον* | *και μη* (ℵ[b]): ℵ* *η* | *ε. γ. απελθη* (D it[pl] vg Lcif *α. ε. γ.*) c. ℵB (item D, propterea enim om versum; vide ad v. 29.) 1. 21. 22. 33. 157. it[pler] vg syr[cu] cop aeth (Or[4, 330] libere) Lcif al ... ς *βληθη* (L *-θησει*) *ε.* (L al add *την*) *γ.* c. EGKLMSUVΓΔ (sed δ *eat*) Π al pler f go syr[utr] arm Chr

31. *ερρεθη* c. ℵLMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEGKVΓΠ* al mu | *δε* c. ℵ[b]BDEGLMSUVΓΔ al pler it vg etc ... ℵ[a]KΠ 124. 127. 131. 209. al plus[20] syr[cu] et[sch] arr om | *οσ* c. ℵBDL 1. 13. 21. 33. 124. 127. 131. 209. al[10] fere it vg Chr (et.[mo 6]) ... ς (Gb[0]) add *οτι* c. EGKMSUVΔΠ etc | L al mu *απολυσει*

32. *οτι* (c f ff[1.] g[2.] vg): D a b g[1.] h k Aug om | *πασ ο απολ.* c. ℵBKLMΔΠ al plus[50] c f ff[1.] g[2.] l m vg go syr[sch] et[p] arm aeth cdd ap Aug[conjug adult] (*exx. alia habent:* Quicumque dimiserit, *alia:* Omnis qui dimiserit) ... ς Ti *οσ αν απολυση* (Or *-σει*) c. DEGSUV al pl a b g[1.] h k cdd ap Aug syr[cu] cop Or[3, 647] (Chr *οσ αν απολυση* et *ο απολυων*) :: poterat haec ex 31 et 19, 9 oriri, illa ex Lc | ℵ al *πορνιασ* | *μοιχευθηναι* c. ℵBD 1. 13. 22. 33. 124. 209. Thphil[3, 13] Or[4, 647. 648] Chr[txt] et[com] (et.[mo 6]) al ... ς Ti *μοιχασθαι* c. EKLMSUVΔΠ al pler (Bas[3, 297] allud) ::

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐκ ἐπιορκήσεισ, Lev 19, 12 Deu 23, 21
ἀποδώσεισ δὲ τῷ κυρίῳ τοὺσ ὅρκουσ σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
μὴ ὀμόσαι ὅλωσ· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνοσ ἐστὶν τοῦ θεοῦ·
35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰσ
Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλισ ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέωσ· 36 μήτε ἐν τῇ
κεφαλῇ σου ὀμόσῃσ, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγοσ ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν Iac 5, 12
τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν *Ex 21, 24
ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντοσ. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ Lc 6, 29
ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· [38, 5] ἀλλ' ὅστισ σε ῥαπίζει εἰσ τὴν δεξιὰν

Thom[619] *μοιχᾶται ὁ ἀνήρ, μοιχεύεται δὲ ἡ γυνή.* At non est quod talem distinctionem potius evglstam quam scriptores codicum putemus neglexisse, quibus *μοιχασθαι*, quod haud dubie eodem sensu usurpabatur, accommodatius ad *μοιχαται* (et h. l. et 19, 9) poni videri poterat | *οσ εαν* (ℵ[b]; ℵ*K* al *αν*) *απολ. γαμηση* (L al *-σει*) c. ℵEKLMSUVΔΠ etc: B 80. al[5] *ο απ. γαμησασ* | D 64. a b k cdd ap Aug (*quamvis illud ultimum - - in eo sermone quem dominus fecit in monte, nonnulli cdd et gr et lat non habeant*) om *και οσ* usq *μοιχ.*

33. *ερρεθη* c. ℵLSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEKMVΠ* al mu | ℵ *επιορκησεισ* | *τω*: LΔ 1. 209. al om

36. *μητε* (ℵ* etc): ℵ[b] *μηδε* | *μι. τριχα* (ℵ*EL al *-χαν*) *λευ. ποι.* (124. h *π. λ.*) *η* (L pers[p] om) *μελ.* c. ℵBL al a b c f ff[1.] g[1.2.] h l m vg cop aeth arm Cyp[308] Aug[semel] al ... ς *μι. τρι. λευ. η μελ. ποι.* c. EKMSUVΔΠ al pler syr[p] go ... D 1. k Clem[262] Cyp[178] Aug[semel] *ποιησ.* (D* *ποιειν*) *τρ. μι.* (1. *μ. τ.*, Clem om *μι.*) *λευ. η μελ.*

37. *εστω* c. ℵDEKLMSUVΔΠ al omn fere Iust[apo 1, 16] Clem[hom 3, 55. 19, 2] Clem [707. 872]; item *sit* it vg Ir[int] Tert Cyp etc ... B 245. Eus[dem 23] *εσται* | L al it[aliq] syr[cu] et[sch] arm *και ου ου* (item Iust Clem[hom 19, 2] Clem Cyr [3, 725] al *το ναι ναι και το ου ου*)

38. *ερρεθη* c. ℵE*LMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDE[2]KVΠ* al mu | *και* (et. Ptol[33, 6] Or[1, 711] al): D 13. it[pl] Or[int 2, 166] Hil al om (:: ut LXX[ed] et[mss])

39. *αντιστηναι* (et. Ptol[flor 33, 6] Dial[marc 62] Or[1, 112. 2, 390] Eus[dem 24]): ℵ *-σταθηναι* | *ραπιζει* c. ℵB 33. pa[scr] 48[ev] ... ς Ti *-σει* c. DEGKLMSUVΔΠ al omn fere Eus[dem] Chr (b[scr] Ptol Dial[24] Bas[1, 419] *εαν τισ σε ραπιση*, it vg *si quis te percusserit*) | *εισ* c. ℵ*B 435. al[15] fere Dial Eus[dem cod] Bas Chr (et.[mo 6]) ... ς Ti *επι* c. ℵ[c]DEGKLMSUVΔΠ al pler Eus[dem ed] Bas[bapt 637] | *δεξιαν*: D k ar[p] cdd[lat] ap Aug[adimant 19] (dexteram: *sic in exx. Gr. quibus maior fides adhibenda est. Nam multa Latina* maxillam *tantum habent, non etiam* dexteram) Dial Amb Adimant[aug] al om :: cf Lc | *σιαγονα* c. ℵ 1. 33. 127. 157. 435. al plus[50] a f h em Dial Bas[1, 419] Bas[bapt 637] Chr (et.[mo 6]) Dam Or[int 2, 166] ... Ln *σιαγ. σου* c. BD (it[mu] vg) Eus[dem], ς Ti *σου σιαγ.* c. EGKLMSUVΔΠ al pl c g[1.] k go al

σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 *καὶ τῷ θέλοντί σοι*
κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφεσ αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 $^{39.10}$ *καὶ ὅστισ σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.*
Lc 6, 30 42 *τῷ αἰτοῦντί σε δόσ, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ*
Lev 19, 18 *ἀποστραφῇσ.* 43 $^{40.5}$ *Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεισ τὸν πλη-*
Lc 6, 27 s *σίον σου καὶ μισήσεισ τὸν ἐχθρόν σου.* 44 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα-*
πᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων
45 ss Lc 6, 32 ss *ὑμᾶσ·* 45 *ὅπωσ γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ,*

---

40. *τω θελοντι*: D *ο θελων*, Δ *τον θελοντα* | *αφεσ* (Or^{2,760} Ir$^{int\,243}$): D Bas$^{bapt\,637}$ *αφησεισ* (*dimittes*) | *αυτω* (ℵ^{c}): ℵ* *τουτω* | *ιματιον*: ℵ 33. al^{10} fere cop arm aeth add *σου*

41. *οστισ* (Bas^{bapt} *οσ*, Chr^{txt} et^{com} *εαν τισ*) *σε* (Bas^{bapt} *εαν σε*, LΔ om *σε*, ℵΔ add *εαν*, w^{scr} *αν*) | *αγγαρευσει* c. BLMSUΠ al pl; D *-ρευει* ... ℵEGKVΔ al mu Bas^{bapt} Chr^{txt} et^{com} *αγγαρευση* (ℵ *ενγαρ.* cf ad Mc 15, 21.) | *δυο* (et. f cop syr^{utr} aeth go Bas^{bapt} Chr^{bis}): D a b c g$^{1.}$ k Chrom *ετι αλλα δυο*, item *et alia duo* h vg, *alia duo* ff$^{1.}$ l am for syr^{cu} Ir^{int} Aug

42. *σε* (ℵ^{b}): ℵ* y^{scr} *σοι* | *δοσ* c. ℵBD 13 124. Clem^{586} ... ς *διδου* c. EGKLMSUVΔΠ etc :: cf Lc | D al^{4} *τω θελοντι*, item it^{pler} vg *volenti mutuari a te ne avertaris* (*-taris* b f ff$^{1.}$ vg; *-teris* g$^{2.}$; *-teris te* a c; g$^{1.}$ *-tas te ab eo*; contra k Cyp *ab eo qui voluerit mutuari ne aversatus fueris*) | *απο σου*: D k m Clem Cyp om | *δανισασθ.* c. ℵB*DΔ etc (Lc 6, 34 -ι- et. ALPΞ) ... ς Ln Ti *δανεισ.* c. B**EGKMUΠ etc; L *δανησ.*

43. *ερρεθη* c. ℵLSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEGKMVΠ* al mu

44. *τ. εχθρ. υμων* c. ℵB 1. 22. 209. al^{4} a b ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ k l vg sax fr cop syr^{cu} Thphil^{3,14} Or$^{4,324.329.351}$, item $^{1,768.4,353}$ Dial^{20} Eus$^{ps\,589}$ Ir$^{int\,210}$ Cyp^{ter} al ... ς (Gb^{oo}) add *ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ* (D* *υμιν*, Athen om) c. DEKLMSUΔΠ al pler c f h go syr^{sch} et^{p} arm aeth Athen$^{lega\,11}$ Clem^{605} (omnino propter sqq e Mt vdtr) Eus$^{prae\,13,7}$ (omnino e Mt vdtr) Const^{1,2} Chr :: cf. Lc | *και προσευ.* c. ℵB 1. 22. 209. al^{6} k cop syr^{cu} Thphil Athen Clem^{605} Or (ut ante) Dial Eus^{prae} Ir$^{int\,210}$ Cyp^{ter} al ... ς (Gb^{oo}) praem *καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ* (c. min; Gb Sz *τοισ μισουσιν* c. unc omn) *υμασ* c. DEKLMSUΔΠ al pler it^{pler} vg go syr^{utr} arm aeth Const^{1,2} Chr Aug al :: cf Lc | *διωκοντ.* (al$^{2\,scr}$ Thphil Or$^{1,768.4,353}$ go *επηρεαζοντ.*) c. ℵB 1. 22. 209. al^{2} (item al$^{2\,scr}$) k m em syr^{cu} cop aeth (go Thphil) Athen Dial Or$^{4,324.329.351}$ (item bis) Ir$^{int\,210}$ (*et orate pro eis qui vos oderunt*) Cyp^{ter} al ... ς (Gb^{o}) praem *επηρεαζοντων υμασ* (D. 157. Eus om) *και* c. DEKLMSUΔΠ al pler a b c f h go syr^{utr} arm (Clem^{605} *κ. πρ. υπερ τ. επηρ. ημιν, και τα ομοια, οισ προστιθησιν· ινα γενησθε* etc) Eus^{prae} et^{es} Const Chr; item (*διωκ.* ante *επηρ.*) ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg :: cf. Lc

45. *ουρανοισ* (et. Or^{quater} Eus^{es}): KUΠ 13. 33. 124. ti* al plus^{30} Athen Clem Or^{ter} Const Chr (inde x^{com}) *τοισ ουρ.* | *οτι* (et. Const Chr; k *quoniam*, d fu *quia*): it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} al Clem$^{hom\,3,57}$ allud Athen$^{leg\,11}$ Ir$^{int\,280}$ Tert al *οσ*, *qui*; Eus^{prae} *οστισ* | *πονηρ. κ. αγαθ.* (et. b d k

ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺσ καὶ ἀγαθοὺσ καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίουσ καὶ ἀδίκουσ. 46 [41.5] *ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺσ ἀγα-*
πῶντας ὑμᾶσ, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
ποιοῦσιν; 47 *καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺσ ἀδελφοὺσ ὑμῶν μόνον, τί*
περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 *ἔσεσθε* Deu 18, 13
οὖν ὑμεῖσ τέλειοι ὡσ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τέλειόσ ἐστιν.

VI.

1 [42.10] *Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσ-*
θεν τῶν ἀνθρώπων πρὸσ τὸ θεαθῆναι αὐτοῖσ· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν

---

syr[p] go al Athen Or[saep] Eus[prae 13, 7] et[es 426] Const Chr Ir[int 280. 325.] Cf et. Ius[tap 1, 15] *τον ηλ. αυτ. ανατ. επι αμαρτωλουσ κ. δικαιουσ κ. πονηρουσ*, et[tr 96] *τ. η. α. ανατελλοντα επι αχαριστουσ κ. δικ. κ. βρεχοντα επι οσιουσ κ. πονηρ.* Naass[102] *οσ ανατ. τ. η. αυ. επι δικ. κ. αδικ. κ. βρεχει επι οσιουσ κ. αμαρτωλ.*): a c f ff[1.] h syr[p] et[sch] Clem hom[3, 57] (*οσ ανατ. τον ηλ. επ. αγαθοισ κ. πονηροισ κ φερει τον υετον επι δικ. κ. αδ.* Similiter[11, 12]) Ir[int 147] Or[iut 2, 667. 686. 696] et[alibi] Tert Lcif Aug al *αγαθ. κ. πονηρ.* | ℵ* (suppl[a]) om *κ. βρεχ. επ. δικ. κ. αδικ.* Cf supra Ius[t ap 1, 15]

46. *εχετε* c. ℵBZ unc rell et min pler ff[1.] g[1.] Thphil[3, 14] etc: D 18. 124. it[pler] vg Cyp Lcif al *εξετε*. Cf et. Athen[leg 12] *εαν γαρ αγαπατε, φησιν, τ. αγαπωντας κ. δανειζετε τοισ δανειζουσιν υμιν, τινα μι. εξετε;* | *ουχι* (ℵ[b]): ℵ* om, item syr[cu] (*sic enim et* etc) et Thphil (vide post) | *το αυτο* c. ℵBEKLMSUΔΠ al pler go syr[utr] arm etc (1. al *τουτο*, item it[pler] vg Op *hoc*, Lcif *ista*, g[1.] *haec*) Thphil[3, 14] *τουτο και οι λησται και οι τελωναι ποιουσιν*) ... Ln Ti *ουτωσ* c. DZ 33. al[4] h k syr[cu] cop aeth Cyp Lcif

47. *αδελφ.* c. ℵBDZ 1. 13. 124. al mu it[pler] (k om versum) vg fr sax syr[cu] et[sch] cop aeth arr perss Cyp al ... Gb *φιλουσ* c. EKLMSUΔΠ al plus[150] f h syr[p] arm go Bas[2, 458] Lcif al *φιλουσ* (ti *τ. φιλουντασ υμασ*) | *εθνικοι* (Gb) c. ℵBDZ 1. 22. 33. 209. al[15] fere it[pler] vg syr[cu] et[p] et[hr] cop aeth al Bas Cyp Lcif al ... ς (Gb') *τελωναι* c. EKLMSUΔΠ al pl h k syr[sch] syr[p cod] go (arm add *et peccatores*) | *το αυτο* (Gb') c. ℵBDMUZ ti* al plus[30] (al Bas[cdd] *τουτο*) syr[sch] go arm aeth al Cyp et Lcif (*id ipsum*) Aug (*hoc ipsum*); item *hoc* it[pler] vg, *haec* g[1.] ... ς *ουτω* (*-ωσ*) c. EKLSΔΠ al pl h cop syr[cu] et[p] Bas[ed]

48. *ωσ* c. ℵBF[a]LZ 1. 13. 33. 124. al Clem[bis] Or[bis] Eus[dem 104] Ath[1, 450. 716] (Chr *ωσ και*, Bas[bis] *καθωσ και*) al ... ς Ti *ωσπερ* c. DEKMSUΔΠ al pler | *ο ουρανιοσ* (Gb'') c. ℵBD[b]EF[a]LUZ ti[2] al[30] fere a f ff[1.] g[2.] l vg syr[p] arm aeth al Clem[881] allud Or[1, 582. 2, 26] Ath[bis] Bas[1, 238. 334] Chr Cyp al ... ς *εν τοισ* (D* om) *ουρανοισ* c. D*E[2]KMSΔΠ al pl b c d g[1.] h k syr[cu] et[sch] al Clem[792] allud Lcif

VI. 1. *δε* c. ℵLZ 1. 22. 33. 209. al plus[10] g[1.] cop syr[utr] aeth pers[p] Op ... ς Ln om c. BDEKMSUΔΠ al pl it[pler] vg go syr[cu] al Chr Hil al | *δικαιοσυνην* (Gb) c. ℵ*et[b]BD 1. 209. al it[pler] vg Or[int 4, 512] Hil Aug Hier

οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖσ· 2 *ὅταν οὖν ποιῇσ*
ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃσ ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ
ποιοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ ῥύμαισ, ὅπωσ δοξασθῶσιν
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐ-
τῶν. 3 *σοῦ δὲ ποιοῦντοσ ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί*
ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 *ὅπωσ ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ*
πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 *καὶ ὅταν προσ-*
εύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡσ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖσ συναγω-
γαῖσ καὶ ἐν ταῖσ γωνίαισ τῶν πλατειῶν ἑστῶτεσ προσεύχεσθαι, ὅπωσ
φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν

(*iustitiam hoc est eleemosynam*) al ... ϛ *ελεημοσυνην* c. EKLMSUZΔΠ al pler f k syr[p] (et.[mg gr]) go arm al Chr ... ℵ[a] *δοσιν* (scriptum est -*σειν*), item ut[vid] syr[cu] | Δ *προσ το μη* | *ουρανοισ* c. ℵ* D 1. 33. Chr (et.[mo 2]) ... ϛ Ln Ti praem *τοισ* c. ℵ[c]BEKLMSUΔΠ al pler :: cf ad 5, 45

2. LU al *ποιεισ* | Δ om *ταισ* sec | ℵ* *αμην αμην* | Z[vid] al[10] fere h *οτι απεχ*.

3. (et. presbyter ap Ir[int 268]) L *την ελεημο.* Cf ad h. v. Thphil[3, 14] *μη γνωτω, φησιν, η χειρ σου η αριστερα τι ποιει η χειρ σου η δεξια.*

4. *η σου ελε.* (D *ε. σ.*, item it vg) *η* (BΔ om *η* post -*νη*) c. ℵ*BDΔ 33. ... ϛ Ln Ti *η σου η ελε.* c. ℵ[b]EKLMSUΔΠ(Z[vid] nisi c. BΔ) etc | *αποδωσει* c. ℵBKLUZ 1. 22. 33. 124. 157. 209. al plus[35] it[pler] vg cop syr[cu] arm aeth al Or[4, 256] Const[3, 14 lib] Chr (et.[mo 6]) Cyp Aug al ... ϛ (Gb[o]) Ti praem *αυτοσ* c. DEMSX[vid](e spatio)ΔΠ al pl h q syr[sch] et[p]. Item v. 6. al pauc h; v. 18 al pauc syr[sch] | *σοι* c. ℵBDZ 1. 22. 108. 209. al[5] cdd[gr] ap Aug (*multa exx. Latina sic - - reddet tibi* palam - - *in Graecis quae priora sunt non invenimus* palam) ff[1.] k vg fr sax cop syr[cu] (Or[4, 256 cdd]: non liquet quo spectet) Cyp Aug Hier Chrom al ... ϛ (Gb[oo]) add *εν τω φανερω* c. EKLMSUX[vid] (e spatio) a b c f g[1.] h q syr[sch] et[p] go arm aeth al Const Chr Op al

5. *προσευχησθε ο. εσεσθ.* (ℵ*-*χησθε* omissis *ουκ εσ.*, ℵ[a] -*χη ο. εσεσθ.*, ℵ[c] -*χησθε ο. εσεσθ.*) c. ℵ* et[c] BZ 1. 22. 118. it[pler] vg go sah cop syr[p mg] aeth arm[cdd] Or[1, 227] Chr (et.[mo 6]) Aug al ... ϛ *προσευχη ο. εση* c. DEKLMSUX[vid] (e spatio, item[com]) Δ (non δ) Π al pler q syr[cu] et[sch] et[p txt] al | *ωσ* c. ℵBDZ 33. ... ϛ Ti *ωσπερ* c. EKLMSUΔΠ al fere omn Or Chr | *φιλουσιν*: D a b c h k q (non f ff[1.]) add *στηναι*, g[2.] *salutare*. Item omisso *εστωτεσ* sah cop syr[cu] et[sch] | *εστωτεσ* (K om) *προσευχεσθαι*: D h *εστ. και προσευχομενοι*, a b c g[2.] q *stantes orare* (q *ador.*), k *et stantes adorant*; contra sah cop syr[cu] et[sch] nil nisi *ut orent* | *οπωσ* c. ℵBDKLZΠ* 1. 13. 33. 118. 124. 157. al plus[30] Or[1, 227. 228] Chr ... ϛ (Gb[oo]) add *αν* c. EMSUΔΠ** al pl | *αμην*: syr[cu] om | *απεχ.* c. ℵBDZ 1. 13. 33. 118. 124. al[10] fere it (exc f) vg arm aeth Or[1, 228] Bas[2, 556. 665] Chr (et.[mo 6]) Aug al ... ϛ (Gb[oo]) praem *οτι* c. EKLMSUΔΠ al pler f Or[1, 227] Bas[2, 339]

αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰσ τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλεί-
σας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 [48,5] Προσ-
ευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι
ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐ-
τοῖσ· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶσ αἰτῆ-
σαι αὐτόν. 9 οὕτωσ οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖσ· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖσ [9 ss] Lc 11, 2–4
οὐρανοῖσ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ· 11 τὸν ἄρτον
ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφειλή-

6. *συ δε* etc: k *vos autem cum adoraveritis* (**or.) *introite* usq *reddet vobis*. Eodem modo Aug[semel] | *εισελθε*: Δ -*λθων* | *ταμειον* (ℵD -*μιον*) c. ℵBDEL al ... ς Ln Ti *ταμιειον* c. KMUXZΔΠ al pl | *τω* sec: D 1. 13. 124. 232. om (it vg al non exprim), hinc Gb[o] | *σοι* c. ℵBDZ 1. 209. al[3] ff[1.] g[2.] k vg sax fr sah cop syr[cu] et [hr*] Or[1,228. 3,423] Eus[ps 337. 681] Hil Amb al. Cf et. Clem[hom 3,55] *τοῖσ δὲ πιστεύουσιν -- ἐν τῷ κρυπτῷ εὔχεσθε, εἶπεν, καὶ ὁ πατ. ὑμ. ὁ βλέπ. τὰ κρυπτὰ ἀποδώσει ὑμῖν* ... ς (Gb[oo]) add *εν τω φανερω* c. EKLMSUXΔΠ al pler a b c f g[1.] h q syr[sch] et [p] go arm aeth

7. *βατταλογησ.* c. ℵB (D[d] *βλατταλ.*, D* *βλαττολ.*) ... ς Ln Ti *βαττολογ.* c. KLMUZ (certe *-τολ-*) ΔΠ al pler; EG al syr[p mg gr] *βατολογ.* | *εθνικοι* (et. Or[1,228]): B syr[cu] *υποκριται*

8. *ο πατ. υμων* (1. al *ημων*, al[7] syr[p] aeth[cod] Or[1,204] [om *υμ.*] add *ο ουρανιοσ*, item X -- *ουρανοισ*): ℵ*B sah praem *ο θεοσ* | *αιτ. αυτον*: D h *ανοιξε το στομα*

10. *ελθατω* c. ℵDE[2]GΔ ... ς Ln *ελθετω* c. BE*KLMSUZΔΠ al omn[vid] | *ωσ*: D* a b c k Tert Aug[semel] om | *επι γησ* c. ℵBZΔ 1. 22. 406. Clem[503] libere Or[1,240 ter 241. 242] Chr[mo 2] ... ς *ε. τησ γ.* c. DEGKLMSUΔΠ al pler Or[1,226] Const[3,18. 7,24] Eus[luc 201] Chr Max[1,257]

11. *τ. επιουσιον*: Chr *τουτέστι τὸν ἐφήμερον*, sah *venientem*, cop *crastinum*, syr[p] *necessarium* (syr[sch] *indigentiae nostrae*) it mm lux Tert Cyp Aug al *cottidianum* (*cotid.*), vg *supersubstantialem*. Hier *επιουσιον i. e. praecipuum, egregium, peculiarem -- Quidam, quod super omnes ουσιασ sit h. e. super universas substantias -- non multum ab eo sensu differt quem exposuimus*: lib. 2. ad Tit. 4, 432. *Quod nos supersubstantialem expressimus, in Graeco habetur επιουσιον, quod verbum* LXX *περιουσιον frequentissime transferunt -- in Hebraeo* sgolla, *Symm. εξαιρετον -- in evang. sec. Hebr. reperi* mahar, *crastinum -- possumus supersubst. panem et aliter intelligere, qui super omnes substantias sit et universas superet creaturas*: ad Mt col. 21. *Panem nostrum substantivum sive superventurum*: ad Ez. 18. 3, 822. Amb (lib. 5. de sacram. 4, 24) *supersubstantialem -- Latinus hunc panem quotidianum dixit, quem Graeci advenientem, quia Graeci dicunt τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν advenientem diem.*

ματα ἡμῶν, ὡσ καὶ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν τοῖσ ὀφειλέταισ ἡμῶν· 13 *καὶ*
μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶσ ἀπὸ τοῦ πονη-
18, 35 Mc 11, 26 *ροῦ.* 14 $^{44.6}$ *Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα*
αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ· 15 *ἐὰν δὲ μὴ*

Victorin (lib. 2. contr. Arium p. 273) *ἐπιούσ. denominatum a substantia -- hoc Latini vel non intelligentes vel non valentes exprimere tantummodo quotidianum posuerunt* -- (p. 262.) *unde enim deductum ἐπιούσιον quam a substantia?* -- (p. 270) *consubstantialem.* Cf et. ad Lc

12. D *οφιλεματα*, KL *οφεληματ.* | *αφηκ.* c. ℵ*BZ 1. 124^{mg} harl* for fu syr^{p} Or$^{1,227.252}$ Nyss^{orat5} Bas^{2,606} (*αφεσ ημ. τ. οφ. διοτι αφηκ. κ. ημεισ*) ... DELΔΠ** al *αφιομεν* (L *-ωμεν*) ... ς *αφιεμεν* c. ℵ^{c}GKMSUΠ* al pler it vg (et. am) syr^{cu} et^{sch} go arm aeth Or^{1,255} (nil affert nisi *ωσ και* usq *ημων*) Const^{bis} Chr Cyp al:: cf Lc

13. *πονηρου* (Gb Sz) c. ℵBDZ 1. 17. (add *αμην*) 118. 130. 209. (al mu verba *οτι σου* etc in mg tantum vel rubro scripta habent) scholia cdd multorum: *τὸ δὲ ὅτι σοῦ ἐστίν* etc *ἔν τισιν οὐ κεῖται μέχρι τοῦ ἀμήν*, item schol codicis 36. ad Lc 11. (postquam dixit orationem apud Lc terminari verbis *εἰσ πειρασμόν*, addit *ὁ δέ γε ματθ. εὑρίσκεται προσενεγκών· ἀλλὰ ῥῦσ. ἡμ. ἀ. τ. πονηροῦ.*) a b c ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg (ita am fu for tol emm gat mm etc; vg^{ed} add *amen*, item sax) sax fr cop arr^{edd} et^{cdd} pers^{w} Or^{1,227} (et.^{271sq}) Nyss^{1,761} (*ἀπὸ τ. πονηροῦ τοῦ ἐν τ. κόσμ. τούτῳ τὴν ἰσχὺν κεκτημένου, οὗ ῥυσθείημεν χάριτι τοῦ χῦ, ὅτι αὐτῷ ἡ δύναμισ καὶ ἡ δόξα ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγ. πνεύμ. νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶν. τῶν αἰών. ἀμήν*: his concludit totius orationis dominicae explicationem.) Caes^{3,116} (ex liturgia non e textu sacro affert formulam doxologicam: *τὴν παρὰ τῶν ἱερέων ἀκούομεν τῷ θεῷ εὐχαριστίαν ἀναφερόντων καὶ -- ὅτε φασί· τὸ κράτοσ καὶ ἡ βασ. καὶ ἡ δύν. καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸσ καὶ τ. υἱοῦ κ. τ. ἁγ. πνεύμ. νῦν καὶ ἀεὶ* etc ut Nyss. Similiter^{1,29} -- *ἐν τῷ καιρῷ τῆσ θείασ τῶν μυστικῶν τελευτῆσ βοῶντεσ· ὅτι σὸν τὸ κράτοσ καὶ ἡ βασ. καὶ ἡ δύν. καὶ ἡ δόξα.* Huc quadrat quod Euthym victor. de Massalianis anath. 7. ap Gall.^{14,295} *τὸ παρὰ τῶν θείων φωστήρων καὶ τῆσ ἐκκλησίασ καθηγητῶν προστεθὲν ἀκροτελεύτιον ἐπιφώνημα* dicit.) Cyr$^{hr\,28,331}$ (*ἀπὸ τ. πονηροῦ. πονηρὸσ δὲ ὁ ἀντικείμενοσ δαίμων ἀφ' οὗ ῥυσθῆναι εὐχόμεθα. εἶτα μετὰ πλήρωσιν τῆσ εὐχῆσ λέγεισ ἀμήν, ἐπισφραγίζων διὰ τοῦ ἀμὴν -- τὰ ἐν τῇ θεοδιδάκτῳ εὐχῇ*) Max (diserte explicat totam orationem dominicam, sed concludit verbis *απο του πονηρου*: 1, 363) Cyp (add *amen*) Tert($^{orat.8}$ *respondet clausula* -- sed evehe nos a malo) rell omn (exc Op) ... ς add *οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ* (syr^{cu} om *κ. η δυν.*) *και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην* c. EGKLMSUVΔΠ al pler f g$^{1.}$ (om *amen*) q syr^{utr} et^{cu} et^{hr} aeth arm go sl (item sah *quoniam tuum est robur et potentia in aevum aevi amen*, et k *quoniam est tibi virtus in saecula saeculorum*) Const^{3,18} et (omissis *και η δυν. κ. η δοξ.*)^{7,24} Chr al Op

14. *γαρ*: D*L al^{5} om | *και υμιν*: D b c f g$^{1.}$ h k q *υμιν και* | *ουρανιοσ*:

*ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώ-
ματα ὑμῶν.* 16 [45. 10] *Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσ οἱ ὑπο-
κριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπωσ
φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύοντεσ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν
τὸν μισθὸν αὐτῶν.* 17 *σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν
καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,* 18 *ὅπωσ μὴ φανῇσ τοῖσ ἀνθρώποισ
νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.* 19 *Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν
θησαυροὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὅπου σὴσ καὶ βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου
κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·* 20 [46. 5] *θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν* 20 s Lc 12, 33 s
*θησαυροὺσ ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴσ οὔτε βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.* 21 *ὅπου γάρ ἐστιν
ὁ θησαυρόσ σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.* 22 [47. 5] *Ὁ λύχνοσ* 22 s Lc 11, 34—36

L al^{2} it^{mu} vg cop syr^{hr} aeth al Eus$^{ps\,85}$ Chrom al add *τα παραπτωματα υμων*

15. *ανθρωποισ* c. ℵD 1. 118. 209. al a c ff^{1}. g^{1}. h k l vg sax fr syr^{sch} ar^{p} Aug al ... ς (Gb^{oo}) Ln add *τα παραπτωματα αυτων* c. EGKLM SUVΔΠ al pler b (om *αυτ.*) f q sah cop syr^{cu} et^{p} go al Op | *ο πατ. υμων* (ℵ 301. *υμιν*, item *vobis* post *dimittet* c f; M s^{scr} add *ο ουρανιοσ*) *αφησει* (D 21. a b ff^{1}. h k q vg^{ed} [non am fu for al] al mu add [h praem] *υμιν*)

16. ℵ* *και οταν δε* | *ωσ* c. ℵBDΔ 1. 118. al^{2} ... ς Ti *ωσπερ* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | ℵ* om *οι* | syr^{cu} om *σκυθρωπ.* | ℵ* k syr^{sch} Aug *το προσωπον* | Ln *εαυτων* c. B al pauc | Δ al *οπωσ αν* | ℵ* *αμην γαρ* | *απεχ.* c. ℵBD 1. 22. 118. 124. al^{6} a b f h k m q arm aeth Aug al ... ς praem *οτι* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler c ff^{1}. g$^{1.2}$. vg

17. *αλειψαι*: D al^{8} *-ψον* | syr^{cu} et^{sch} *το προσ. σ. νιψ. και αλειψ.* etc

18. *οπωσ*: D *ινα* | B k *νηστ. τοισ ανθρ.* (Ln) | *κρυφαιω* bis (Gb′) c. ℵBD (pr loco D^{2} *ε. τω κρυφ.*, D* *ε. κρυφια*, sec D *εν κρυφ.*) 1. 22. ... ς *κρυπτω* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | *σου* sec: ℵ*Δ om | *σοι* (Gb Sz) c. ℵBDGKLM SUVΓΠ al plus^{150} f ff^{1}. l m q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop go arm^{zoh} al Thph Euth Aug Amb al ... ς add *εν τω φανερω* c. EΔ al certe pm a b c g^{1}. h k aeth arm$^{edd\ aliq}$

19. D *θησαυρισεται* (d hiat) | Δ *εν υμιν* | *αφανιζει* (Iust$^{ap\ 1,\ 15}$ Clem$^{587.\ 578}$): D* Or$^{3,\ 239}$ *-ζουσιν* | *και οπ. κλ.* (D^{b} add *και*) *διορ. κ. κλ.*: Iust *και λησται διορ.*

20. Γ p^{scr} om *δε* | *ουτε* (U *ου* exeunte versu) *βρωσισ*: syr^{cu} om (antea *ου* pro *ουτε*) | *ουδε* (et. Clem Or; c ff^{1}. Cyp^{239}; syr^{utr} go al): ℵ 1. a b f (*et furantur*) g$^{1.2}$. h q (k om *ουδ. κλ.*) vg syr^{cu} (sah cop) Cyp^{308} Aug Chrom al *και*

21. *σου* bis (Gb′) c. ℵB 1. 28. sah cop syr$^{p\ mg\ cd}$ aeth it (exc f) vg sax fr Bas$^{2,\ 350.\ 54}$ Mac Ephr Max$^{1,\ 418}$ (sec om) Tert al ... ς *υμων* c. EGKLM SUVΓΔΠ al pler syr^{cu} et^{utr} go al | *εσται και* (et. Or$^{lib\ 3,\ 157.\ 459}$ Bas^{bis}

τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ. ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ,
ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 *ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου*
πονηρὸσ ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶσ τὸ
Lc 16, 13 *ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν, τὸ σκότοσ πόσον.* 24 [48.5] *Οὐδεὶσ δύναται*
δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
25-33 Lc 12, 22-31 *θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.* 25 [49.5] *Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ*
μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί
ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα
τοῦ ἐνδύματοσ; 26 *ἐμβλέψατε εἰσ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι*
οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰσ ἀποθήκασ, καὶ

---

etc): B om *και* (Ln). Cf Iust$^{ap\ 1,15}$ *οπου γαρ ο θησ. εστιν, εκει και ο νουσ ανθρωπου.*

22. *ο οφθ.* c. ℵEGKLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} f am fu for al sah cop syr^{cu} et^{utr} go arm Clem^{294} Eus$^{ps\ 34}$ al ... Ln add *σου* c. B it^{pler} vg^{ed} aeth Or$^{int\ 2,109.164}$ Hil al | *εαν* c. ℵ al^{6} a ff$^{1.}$ q vg syr^{cu} Hil Amb ... ς Ln Ti add *ουν* c. BEGKLMSUVΓΔΠ al pler f g$^{1.}$ h k (b *enim*) syr^{utr} Chr Aug | *ᾖ* h. l. c. ℵB^{bscr} f ff$^{1.}$ am fu for al ... ς Ln Ti post *απλουσ* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler it^{pl} (vg^{ed} ante *απλ.*) Chr Aug al

23. *ᾖ*: ℵ*(b post *πον.*) post *δε*, 33. om

24. *ουδεισ*: LΔ al pauc add *οικετησ*:: e Lc | *δυσι*: ita (non *-ιν*) ℵBEGKL MUΓΔΠ etc | *ενοσ*: 28. z^{scr} praem *του* | *μαμωνα* (Gb Sz) c. unc omn et min pler a b k am fu cop arm ... ς *μαμμωνα* c. min ut vid pauc c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h q vg^{ed} for al sah go (et. editum Or^{1,745})

25. *φαγητε* c. ℵ 1. 4. 22. cdd quos sequitur Hier (in epist. ad Damasum usum se testatur *codicum graecorum emendata conlatione sed et veterum*) a b ff$^{1.}$ k l vg sax fr syr^{cu} aeth pers^{w} ar^{r} Clem^{579} (sed non accurate inter Mt et Lc distinxit) Ath^{1,389} (accurate affert 25-30) Bas$^{2,81.288}$ (utroq loc *υμων* bis, sed^{2,269} add *και τ. πι.*) Chr^{ter} (ad ipsum locum, ubi etiam scripsit: *διόπερ οὐδὲ ἁπλῶσ εἶπε· μὴ μεριμνήσητε τί φάγητε καὶ τί ἐνδύσησθε, ἀλλὰ τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ*) al Hil al ... ς (Gb^{oo}) Ti add *και τι πιητε* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{utr} go al; item Ln *η* (sah om) *τι πιητε* c. B al^{10} „cdd nonnull" ap Hier c f g$^{1.}$ h m q gat lux (sah) cop arm (Or^{1,711} liberrime *μη μεριμν. τι φαγητε η τι πιητε· κατανοησατε τα πετεινα του ουρ. η κατανοησατε τουσ κορακασ, οτι* etc) (Eus$^{ps\ 238}$ *μηδε τι πι.*) (Ath^{1,871} *μη μεριμνησητε τι φαγ. η τι πι. η τι ενδ.*) Mc^{mon} Max^{1,359}:: cf v. 31. Spectat huc Iust$^{ap\ 1,15}$: *μὴ μεριμνᾶτε δὲ τί φάγητε ἢ τί ἐνδύσησθε. οὐχ ὑμεῖσ τῶν πετεινῶν κ. τῶν θηρίων διαφέρετε; καὶ ὁ θεὸσ τρέφει αὐτά. μὴ οὖν μεριμνήσητε τί φαγ. ἢ τί ἐνδ. οἶδε γὰρ ὁ πατ. ὑμ. ὁ οὐρ. ὅτι τούτων χρείαν ἔχετε. ζητεῖτε δὲ τὴν βασ. τῶν οὐρ. καὶ ταῦτ. πά. προστεθ. ὑμ.*

26. *ου*: E^{2} *ουτε* | ℵ^{b}L al$^{2\ scr}$ Ath^{1,389} *ε. τασ αποθ.* | *υμων*: L al *ημων* | *αυτων*: E *τουτων*

ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖσ μᾶλλον διαφέ-
ρετε αὐτῶν; 27 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματοσ τί μερι-
μνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶσ αὐξάνουσιν· οὐ κο- 10, 31
πιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ
τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον
τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ
θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι;
31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντεσ· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί
περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζη-
τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰσ

---

27. εξ: Δ om (it vg *quis vestrum*) | μεριμνων (it^{pl} vg syr^{utr} etc): 59. a b h k m syr^{cu} Hil (non Aug al) om | προσθειναι (ℵBMVΔΠ etc): EGKLUΓ al pm προσθην.

28. αυξανουσιν ο. κοπιωσιν (B 33. -ιουσιν) ο. νηθουσιν c. ℵB 1. 4. 33. 118. 209. Ath^{1,389} Chr^{com} (et. cat^{ox} ex Chr) ... ς αυξανει ο. κοπια ο. νηθει c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler Bas^{2,269}

29. σολομων: sed σολομῶν EGKLMUΓΠ: itaque nullus cdd antiquiss aliter | L περιβεβλητε

30. ου πολλω: L ουπω, Δ ποσω (it vg *quanto*)

31. GΠ* al plus^{10} περιβαλλωμεθα, S* al περιβαλλομ.

32. Δ al c f ff$^{1.}$ vg al Aug al ταυτ. γ. παντ. (a b k Cyp om πα.) | τα εθνη: syr^{cu} et^{sch} ar^{p} Chr (ad ipsum locum; et.$^{mo\,6}$) Max^{1,359} add του κοσμου:: ut Lc | επιζητουσιν c. ℵB 1. 4. 13. 22. 124. 207. Max^{1,359} ... ς -ζητει c. EGKLMSUVΔΠ al pler Chr | γάρ sec: ℵ^{c} al pauc b c g$^{1.}$ cop syr^{sch} al Cyp al δε | υμων: L om | ο ουρ. (et. f h syr^{utr} go arm aeth Clem$^{hom\,8,55}$ εφη· οιδ. γ. ο πα. υμ. ο ουρ. οτι χρῄζ. του. απαντ., item Iust$^{ap\,1,15}$ vide ad v. 25): ℵ (sed ℵ* ο θεοσ ο πατ. υμ., ℵ^{c} om ο θε.) 28. 237. it^{pler} vg syr^{cu} cop Clem$^{579.}$ (^{992} alludit: οιδ. γ. ο πατ. ων χρειαν εχετε) Cyp al om | απαντων: syr^{cu} om

33. πρωτον (27. προτερ., 225. add απαντων): 61. b ar^{p} pers^{p} Iust (vide ante) Chr (et.$^{mo\,6}$) Op om | τ. βασιλ. (B δικαιοσυνην: ita Ln) sine additamento c. ℵB g$^{1.}$ k m am Eus$^{pr\,12,16}$ Ps-Ath^{2,378} ... ς Ti add του θεου c. EGKLMSUVΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} al Clem$^{992\,lib}$ Mc^{mon} Chr al Cyp al; item 301. Iust (vide ad v. 25) Clem^{579} et$^{lib\,242}$ Chr^{txt} et^{com} των ουρανων, item 236. 440. v$^{cant\,scr}$ cop aeth αυτου | κ. τ. δικαι. (B βασιλειαν: ita Ln) αυτου (k Ps-Ath τ. θεου, Clem^{579} Eus^{prae} om): 119. 245. Iust (vide ante) Clem$^{242.992}$ Chr^{txt} (et.$^{mo\,6}$, sed var edd al) et^{com} om. Huc cf Or^{1,197} item$^{1,219.\,2,260.\,3,762}$ et^{alibi} (ἔμαθε γὰρ ἀπὸ τοῦ ἰησοῦ·) αἰτεῖτε τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ προστεθή-

τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆσ. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆσ.

VII.

1 s Lc 6, 37 s 1 [50.2] *Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.* 2 *ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί-*
νετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.
3–5 Lc 6, 41 s 3 [51.5] *τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ*
σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖσ; 4 *ἢ πῶσ ἐρεῖσ*
τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου,
καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸσ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 *ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶ-*
τον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεισ ἐκβαλεῖν
τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 [52.10] *Μὴ δῶτε*
τὸ ἅγιον τοῖσ κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺσ μαργαρίτασ ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺσ ἐν τοῖσ ποσὶν αὐτῶν
7–11 Lc 11, 9–13 *καὶ στραφέντεσ ῥήξωσιν ὑμᾶσ.* 7 [53.5] *Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται*
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 *πᾶσ*

σεται ὑμῖν· καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται. Item Clem[416] *αἰτεῖσθε γάρ φησι τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ ὑμῖν προστεθήσεται.* Quo respiciens[579] ad *τ. βασ. των ουρ. καὶ τ. δικαιο.* addit: *ταῦτα γὰρ τὰ μεγάλα· τὰ δὲ μικρὰ καὶ περὶ τὸν βίον, ταῦτα προστεθ. ὑμῖν.*

34. ς e[1624] *μεριμνησετε* ex errore | *εαυτησ* (Gb″) c. ℵBGLSV(B*LΔ *αυτησ*) al plus[30], item it vg (*sollicitus erit sibi ipse* [*ipsi* c Aug] a? b c vg Hil Aug; *ipse cogitabit sibi* k Cyp, *de se cogit.* g[1.], *ipse pro se cogit.* f) ... ς *τα εαυτησ* c. EKMUΠ al pl, Δ *τα περι αυτησ* | G* al pauc om *αρκετον* usq *αυτησ*

VII. 1. *κριθητε*: L add *μη καταδικαζετε και ου μη καταδικασθητε*:: e Lc

2. *μετρηθησεται* (Gb Sz) c. ℵBEGKLMSUVXΔΠ al pl a b k am fu for tol cop syr[cu] et[utr] al Clem[rom 13] (*ω μετρω μετρειτε εν αυτω μετρηθησ. υμιν*) Or[3, 239] al mu Hil ... ς *αντιμετρηθ.* c. min it[pl] vg[ed], item (parum inter Lc et Mt distingu.) pp aliq[gr] (ut Polyc[2]) et[lat]

3. ℵ* 235. Chr[mo 5] *την δε δοκον την εν τ. σ. οφθ.*

4. *ερεισ* (ℵ[b]; ff[1.] g[1.] *dices*): ℵ* a b c f g[2.] h k vg Lcif al *λεγισ* (*dicis*) | *τω αδ. σου*: ℵ Gild add *αδελφε*:: ut Lc | *εκ* c. ℵB 1. 13. 28. 33. 124. 209. 235. al[5] (it vg *de*) ... ς Ti *απο* c. EGKLMSUVXΔΠ etc (item 124. 157. *απο* pro *εκ* sec v. sq)

5. *εκ τ. ο. σ. την δοκ.* c. ℵBC ... ς *την δοκ. εκ τ. ο. σ.* c. EGKLMSUVXΔΠ al omn[vid] it vg (et. Ir[int 268]) Chr:: cf Lc | ℵΔ Dam[1, 605] *εκβαλλειν*

6. MS 1. al plus[15] *δοτε* | *το αγιον* (et. Or[3, 451] etc): 157. al[20] fere Or[2, 798] lib Ath[1, 105. 952] Ps-Ath[2, 88] Chr *τα αγια* | E al *βαλειτε*, L *βαλλετε*, al *βαλλητε*. Cf Basilid ap Epiph[24, 5] *μη βαλητε τουσ μαργαρ.* (et. al pauc syr[cu] Or[ter] Ath[1, 105] Chr[mo 4] al om *υμων*) *εμπροσθ. των χοιρ. μηδε*

γάρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
γήσεται. 9 ἢ τίσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸσ
αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει,
μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ οἴδατε
δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ δώσει ἀγαθὰ τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 [54.5] Lc 6, 31
πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτωσ
καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ· οὗτοσ γάρ ἐστιν ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται.
13 [55.5] εἰσέλθατε διὰ τῆσ στενῆσ πύλησ· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ Lc 13, 24
εὐρύχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν

δοτε το αγιον τοισ κυσιν. | *καταπατησουσιν* c. BCLX 33. (et. *ρηξουσ.*) g[scr] ... ς *-σωσιν* c. ℵEGKMSUVΔΠ al pler (et. Clem[348])

8. *ανοιγησεται* c. ℵCEGKLMSUVXΔΠ al omn[vid] it vg sah al Clem[654] al Aug al ... B cop syr[cu] et[utr] *ανοιγεται* (Ln)

9. *η* (U om) *τισ* (Ln *ἢ τισ*) *εστιν* c. ℵB[2]CEGKMSUVXΔΠ al longe pl a f ff[1.] g[1.2.] k q vg Cyp Aug al ... B*L b c h emm syr[cu] et[utr] sah cop al om *εστιν* (Gb[0] Ln) | *ον* c. ℵ*BC 13. 235. al pauc a b c g[1.] h mm Aug[bis] (hi Latini omnes *a quo petit* [b *petet*]) sah cop arm (et.[vid] syr[cu] et[utr] aeth) ... ς Ti *ον* (M al *οσ*) *εαν* (K*LΔ *αν*) c. ℵ[b]EGKLMSUVXΔΠ al pler f ff[1.] g[2.] k q vg Cyp Aug[semel] (hi Latini *quem si petierit* [q *petat*]) | *αιτησει* c. ℵBCLΔ 131. 157. al[10] fere ... ς *αιτηση* c. EGKMSUVXΠ al pler

10. *η και* (sah non expri) c. ℵBC 1. 33. 435. al arm sah; item K (totus vers. suppl in mg; plane om Chr) MSΠ al plus[30] *η και εαν* (Ti); it vg cop syr[cu] *aut si* ... ς *και εαν* (L *αν*) c. EGLUVXΔ al pl syr[utr] aeth | *αιτησει* c. ℵBCLΔ 33. ... ς *αιτηση* c. EGKMSUVXΠ al pler. Cf et. Clem[hom 8, 56] *τίνα αιτήσει υιοσ αρτον, μη λιθ. επιδωσει αυτω; η και ιχθυν αιτησει, μη οφ. επιδ. αυτω;*

11. *δοματα* (1. a b c f g[1.] h k q vg[ed] Cyp al post *αγαθ.*): L 48[ev] ff[1.] g[2.] l am fu for tol harl* em** iac Hier om | Δ om *ὁ* sec | M al plus[5] Cyp *ο ουρανιοσ.* Clem[hom] pergit: *ει ουν υμεισ* -- (ad verbum consentiens) *ο πατ. υμ. ο ουρανιοσ δωσει αγαθα τοισ αιτουμενοισ αυτον και τοισ ποιουσιν το θελημα αυτου.*

12. *ουν* (cop *δε*, Chr[mo 8] *γαρ*) c. ℵ[b]BCEGKMSUVXΔΠ al pler it vg sah syr[cu] et[p] al ... ℵ*L al plus[5] syr[sch] arm ar[p] om | *εαν* c. ℵC al Chr (et.[mo 5]) ... ς Ln Ti *αν* c. BEGKLMSUVXΔΠ al pler | LX al *θελετε*, it[pler] vg *vultis* (h k Cyp *volueritis*) | C*L *ποιουσιν* | *ουτωσ* (al[8] post *υμ.*): L al c ff[1.] l vg syr[cu] om | *ουτοσ*: LX al plus[50] syr[p txt] *ουτωσ*

13. *εισελθατε* c. ℵBCLΔ 157. al[5] ... ς *-θετε* c. EGKMSUVXΠ al pler | *οτι* (et. c f ff[1.] g[1.2.] k vg Gaud arm[edd 5] etc): 118* a b h l q arm[zoh] Cyp Lcif al *τι* (118* *και τι*), *quam* | *η πυλη* c. ℵ[b]BCGKLMSUVXΔΠ rell omn[vid] syr[cu] et[utr] sah cop arm aeth f ff[1.] g[1.2.] q vg go al Chr (*πῶσ ἡ στενὴ καὶ τεθλιμμένη ῥᾳδία; ὅτι ὁδός ἐστι καὶ πύλη. ὥσπερ οὖν καὶ ἡ ἑτέρα, κἂν πλατεῖα κἂν εὐρύχωροσ, καὶ αὐτὴ ὁδὸσ καὶ πύλη -- τεθλιμμένη γὰρ ἡ ὁδὸσ καὶ στενὴ ἡ πύλη, ἀλλ' οὐχ ἡ πόλισ*) Or[int 3, 858] Aug[semel]

οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμμένη
ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες
αὐτήν. 15 [58.10] Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρ-
χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
16—21 Lc 6, 43—46 ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. [57.5]
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

Fulg ... ℵ* a b c h k m for Naass (vide post) Clem[bis] ([664] δύο ὁδοὺς ὑποτιθεμένου τοῦ εὐαγγ. καὶ τῶν ἀπ. - - καὶ τὴν μὲν καλούντων στενὴν καὶ τεθλιμμένην - - τὴν δὲ - - πλατεῖαν κ. εὐρύχωρον. Item [578] πλατεῖα κ. εὐρύχ. ὁδὸς ἀπάγει εἰς τὴν ἀπώλ.) Or [1,228] (ο την πλατειαν και ευρυχωρ. οδευων οδον την απαγουσαν επι την απ.) [2,800] (η πλατ. κ. ευρυχ. οδος απαγει επι τ. απ.) [3,270] item ad Prov. 7, 6 ss (cf Notit. ed. cod. bibl. Sinait. p. 87. τοις βουλομενοις οδευειν την πλατειαν οδον και ευρυχωρον και απαγουσαν επι την απωλ.) Eus[ps 286] Or[int 2,387] Cyp Lcif al om: ita Ln | εισιν: ℵ* sah (al?) om | εισερχομ.: L 13. 124. al plus[10] ερχομ., ℵ[b] πορευομενοι, 1. 118. 157. εισπορ.

14. οτι (Gb') c. ℵ*B*X (ὅτί) 1** al haud dubie mu m vg[cdd] ap Gb sah[mün] cop arm[3cdd] Naas[116] (διαρρηδην ειρηκεν ο. σωτηρ οτι στενη κ. τεθλιμμ. εστιν η οδος η απαγ. εις την ζω. και ολιγ. εισιν οι εισερχ. εις αυτην, πλατεια δε και ευρυχ. η οδος η απ. εις τ. απωλ. και πολλ. εισ. οι διερχ. δι αυτης) Or[3,527] (εαν τις - - λεκτεον αυτω ου μονον το πολλοι κλητοι - - αλλα και - - το εν τω κα. ματθ. γεγραμμενον τουτον τον τροπον ρητεον· οτι στενη etc) Gaud[semel] ... Gb Sz Ln τι c. ℵ[b vid] et [c] B[2]EGKLMSUVΔΠ al plus[150] it[pler] vg syr[cu et utr] go arm[zoh] aeth Ephr al Cyp al ... 209. Ps-Ath (ad Castor.[315]) Chr (et.[mo 6]) και, 47[ev] plane om. Ceterum B add δε, item sah[woid] | η (K υ, L om) πυλη (et. b c f ff[1.] g[1.2.] q syr[cu et utr] sah cop arm aeth go Or[3,527] Ps-Ath[castor 315] Chr [vide ante] al Aug[passim] al) ... 113. 182* p[scr] a h k m Naass (vide ante) Clem (vide ad v. 13) Clem[hom 18,17] (ο διδασκαλος - ειπεν· εισελθετε δια της στενης κ. τεθλιμμενης οδου, δι ης εισελευσεσθε εις την ζωην) Or [1,642] (στενη κ. τεθλιμμενη η οδος η απαγ. εις την ζωην) [2,718.3,144.220] (οδος στενη μεν - - αλλα και τεθλιμμενη) [4,615] (στενη κ. τεθλιμμ. η οδος etc) [4,120] Eus[ps 14.378] Eusecl[105] Ps-Ath[2,493] (στενη κ. τεθλιμμ. η οδος η απαγουσα εις τ. ζω.) Cyp al om; hinc etiam Ln [η πυ.]

15. προσεχ. absque δε c. ℵB 435. al[15] it[pler] vg syr[cu et sch] sah arm aeth Iust[tr 35] (προσεχετε usq αρπαγες, plerisque ad verbum consentientibus) Ath [1,215] Chr (et.[mo 6]) Ps-Ath [lat 2,609] Lcif Hil al ... ς Ti add δε c. CEGKLMSUVXΔΠ al pler f cop syr[p] go

16. σταφυλας (et. Schu probat) c. ℵB(C* -λην et -λας coniunxit in σταφυληνας) 1. 22. 118. 209. al[5] it vg syr[cu et utr] go Bas [1,479. 118] Chr (et.[mo 6]) (Tert[anim 21] et nemo de spinis metat ficus et de tribulis uvas) Hil Amb Aug[semel] al ... ς Ti σταφυλην c. C[2]EGKLMSUVXΔΠ al pler arm aeth Lcif Aug[semel] :: cf Lc

17 [58.5] οὕτωσ πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ δὲ 12, 33
σαπρὸν δένδρον καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺσ πονηροὺσ ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺσ
καλοὺσ ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτε- 3, 10
ται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούσ. 21 [59.2] Οὐ πᾶσ ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύ-
σεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 22 [60.5] πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν 22 s l.c 13, 25-27
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ
τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεισ
πολλὰσ ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖσ ὅτι οὐδέποτε
ἔγνων ὑμᾶσ, ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

---

17. B *καρπ. ποιει καλουσ*, Δ *καλ. ποιει καρπ.*

18. *ενεγκειν* pr c. ℵ*vid B Dial[40] (*ενεγκειν*) et[41] (*προσενεγκ.*) Or (cum Heracl)[4, 221] (affert tantum *ου δυναται δενδρ. αγαθον καρπ. πονηρουσ ενεγκειν*), item *ενεγκειν* sec c. ℵ Dial[40] (*ενεγκαι*) et[41] (*προσενεγκαι*) Or [3, 267] (affert tantum *ου δυναται δενδρ. πονηρον καρπουσ αγαθουσ* [*αγαθ.* et. al pauc Cyr[4, 581. 906]] *ενεγκειν*) ... ς Ln Ti bis *ποιειν* c. (ℵ* corr priore tantum loco; B sec tantum loco) CEGKLMSUVXΖΔΠ etc | *ουδε*: L add *παλιν*

19. *παν* c. ℵBC*EGKMSUVXΔΠ al longe pl a ff[1.] k q vg cop syr[utr] go arm al etc ... C**LZ al plus[30] b c g[1.] h (f Ir[int 237] *enim*, g[2.] *autem*) syr[cu] sah add *ουν*, Ln [*ουν*]

20. *απο* c. ℵBEGKLMSUVXΓΔΠ etc ... Ln *εκ* c. C, item *ex* it[pler] vg Lcif Aug, *de* k Hil (contra *a* f)

21. ℵ* *τα θεληματα* | *τοισ* c. ℵBC(*et**)Z 1. 33. 124. 131. al pauc Iust[ap 1, 16] Naass[112] Cyr[4, 146. 878] ... ς Ti om c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Or[2, 557] Cyr [4, 807] Bas[2, 289] Chr | *ουρανοισ*: C** 33. it[pler] vg syr[cu] sax fr Cyp al add *ουτοσ εισελευσεται εισ την βασιλειαν των ουρανων*

22. *μοι*: Z om, nisi forte (ut e spatio vdtr) ante *ερουσιν* habebat pariter atque it[pl] Cyp al | Δ om *τη* | *κυρ. κυριε*: syr[cu] add *ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν* (pergit *και τω σω ον. επροφ.*). Vide post | *επροφητ.* c. ℵB*CLZ 13. 33. 124. 48[ev] a[scr] ... *προεφ.* c. B[3]EGKMSUVXΔΠ al pler | *δαιμονια*: ℵ* add *πολλα* | ℵ*L al Dam[1, 605] *εξεβαλλομεν* (L *-ωμεν*). Cf huc Iust[tr 76] (et[ap 1, 16]) - - *κυρ. κυρ. ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν και προεφητευσαμ. κ. δαιμ. εξεβαλ.* ([ap] [ol] *κ. δυναμεισ εποιησαμεν* pro *κ. προε. κ. δ. εξ.*). Similiter Or[1, 428] - - *ου τω ον. σου εφαγομεν και τω ον. σου επιομεν και τω ον. σ. δαιμο. εξεβαλομεν και δυναμ. πολλασ εποιησ.*, item variantibus nonnullis[1, 158. 4, 421. 425]; similia et Aug et Hier

23. K *ουδεπω* | *υμασ*: E* *αυτουσ* | LU al[20] fere b arm Hil al *παντεσ οι εργαζ.*

24—27 Lc 6, 47 ss 24 $^{61.5}$ *Πᾶσ οὖν ὅστισ ἀκούει μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ*
αὐτοὺσ ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ*
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 *καὶ πᾶσ ὁ*
ἀκούων μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺσ ὁμοιωθή-
σεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
ἄμμον. 27 *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν*
οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ
πτῶσισ αὐτῆσ μεγάλη.

Mc 1, 22 Lc 4, 32 28 $^{62.2}$ *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,*
ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 *ἦν γὰρ διδάσκων*
αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ αὐτῶν.

---

24. *ουν*: ꞰX al pauc a k m (item aliae vv) Cyp al om | *μου*: L ante *ακουει*, vv pler pp^{lat} post *λογουσ* | *τουτουσ*: B* al^{4} a g$^{1.}$ k m go syr^{hr} Cyp al om, Ln [*τουτ.*] | *ομοιωθησετ.* (et. Schu prob) c. ℵBZ 1. 13. 22. 33. 124. al^{8} fere cdd ap Euthy a b c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l vg sah arm aeth syr$^{p\,mg}$ Or^{1,112} (sed o *ακουων* pro *οστ. ακουει*) Bas^{1,486} Cyr$^{es\,559.\,77}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) Amb al ... ς Ti *ομοιωσω αυτον* c. CEGKLMSUVXΔΠ al pler f h k m q syr^{cu} et^{sch} et$^{p\,txt}$ cop go Cyp Lcif Hil al | C* *οικοδομησεν* | *αυτ. τ. οικ.* c. ℵBCZ 1. 33. Or$^{1,307.\,3,\,526}$ ... ς *τ. οικ. αυτ.* c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Bas al

25. *ηλθον* c. ℵCEGKLMSUVXΔΠ etc ... B *ηλθαν* | *προσεπεσαν* (Ln -*παισαν* de coniectura) c. ℵBCEXZΔ al plus^{10} syr$^{p\,mg\,gr}$ Cyr$^{es\,77}$ Chr Dam ... ς -*σον* c. KLMSUVΠ al pler; al pauc *προσεκοψαν* (et. Eus$^{ps\,367}$), *προσερρηξαν*, *προσεπηξαν*

26. *τουτουσ*: al pauc f k syr^{hr} go Cyp Lcif om | *ομοιωθησεται* (Or^{1,112} *ομοιοσ εστιν*): cop Cyp Lcif al *similabo eum* | C* *οικοδομησεν* | *αυτ. τ. οικ.* c. ℵBZ 1. ... ς *τ. οικ. αυτ.* c. CEKLMSUVXΓΔΠ al fere omn Or^{1,112} Bas al | *αμμον*: ℵ^{ca} 41. Chr Thphyl *ψαμμον*

27. *ηλθον* c. BCEKLMSUVXΓΔΠ etc ... ℵ *ηλθαν* | ℵ* om *κ. επν. οι ανεμ.* | *προσεκοψαν* c. ℵBEKLSUVXZΓΔΠ ... CM al pauc Bas$^{bapt\,659}$ (Chr$^{gone s}$, non ad locum) *προσερρηξαν* | *μεγαλη*: 13. 33. 124. al pauc syr^{hr} arm add *σφοδρα*

28. *ετελεσεν* (et. Schu) c. ℵBCZ^{vid} (e spatio) Γ 1. 33. 124. al^{15} Or^{3,635} Chr (et.$^{mo\,6}$) ... ς *συνετελεσεν* c. EKLMSUVXΔΠ al pler | *τουσ λο. τουτ.*: M al^{2} arm sl$^{2.}$ praem *παντασ* | ℵ (item Eus$^{dem\,27}$ et ^{444}) *εξεπληττοντο* | *οι οχλ.* (ℵ* post *επι τ. δ. αυ.* pon): Δ 1. 118. Or praem *παντεσ* (Eus dem^{444} *παντ.* pro *οι οχλ.*)

29. *αυτων* c. ℵBC^{3}KΔΠ^{1} et^{3} 1. 13. 22. 118* 124. al pauc f sah cop syr^{hr} arm^{edd} aeth Eus$^{dem\,444}$ Aug; item *αυτων και οι φαρισαιοι* (Ln) C^{2} 33. al a c ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h l q (k *quasi farisaei et scribae eorum*) vg syr^{cu} et^{utr}

VIII.

1 [62.2] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, ἠκολούθησαν αὐτῷ 1–4 Mc 1, 40–44 Lc 5, 12–14
ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸσ προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλησ, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτείνασ
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ
ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅρα μηδενὶ Lev 14, 2
εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ
δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
5 [64.3] Εἰσελθόντοσ δὲ αὐτοῦ εἰσ Καφαρναούμ, προσῆλθεν 5–13 Lc 7, 1–10
αὐτῷ ἑκατοντάρχησ παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖσ

---

al Eus^dem 27 (Hil^alludens); c[1] nil add nisi και οι φαρισ., b *et pharis. eorum* … ς om c. ELMSUVXΓΠ[2] al pler go :: cf Mc 1, 22 Lc 5, 30

VIII. 1. καταβαντι δε αυτω (V*Δ om αυ.) c. א*EKLMSUVXΓΔΠ al pler (k *et descendentem - - secuti sunt eum*) … א^b BC al[10] fere καταβαντοσ (X. al καταβαινοντ.) δε αυτου, Z και καταβαντοσ αυτου (Ln). Item a b c g^1. q Hil *et descendente eo*, f *descendente autem eo*; ff^1. h vg *cum autem* (h *et cum*) *descendisset*

2. προσελθων (Gb′) c. אBEMΔ 1. 13. 108. 131. 157. 209. al[30] fere sah go syr^p arm aeth (k *introivit*) Cyr^act 46 Chr (προσηλθε λεπροσ) Dam … ελθων c. CKLSUVXΓΠ al longe pl; item *veniens* it^pler vg syr^cu et^sch cop al Did^tri 101 (ιδου λεπρ. ηλθεν και προσεκ. α.) Hil

3. א* etc 124. syr^cu et^sch τ. χειρ. αυτου | ηψατ. αυτ. c. אBC*Z^vid 1. 13. 33. 118. 124. 209. al pauc ff^1. k am sah cop aeth go … ς (Gb^0) add (praem a c f g^1.2. vg syr^cu et^sch) ο ιˢ c. C[2]EKLMSUVXΓΔΠ al pler b h q syr^p arm Hil | ευθεωσ: א* om | εκαθερισθη c. B*ELXΠ* al[2] scr (et haud dubie plurib) … εκαθαρισθ. c. אB[2]CKMSUVΓΔΠ[2] al pler | s al pauc απ αυτου

4. λεγει: א* k ειπεν (*dixit*; contra it^pler vg *ait*) | μηδενι: Γ al[4] add μηδεν | αλλα (et. ς^e Gb Sz) … ς αλλ c. LMUΓ al[15] scr (et haud dubie al pm) | προσενεγκον c. BC … ς -γκε c. אEKLMSUVΓΔΠ etc | μωυσησ c. אBC[2]KZΠ al pm sah cop a b c f ff^1. h q vg … ς μωσησ c. C*ELMUVXΓΔ al pl k am for go

5. εισελθοντοσ δε αυτου c. אBCZ 1. 13. 21. 22. 33. 108. 118. 124. 209. b^scr (Or^4, 171 εισελθοντοσ του κυριου - - τον εκατονταρχον αυτω προσεληλυθεναι - -). Item it^pler vg etc *cum autem* (*post haec autem cum*) *introisset* … Gb Sz Ti εισελθοντι δε (VX al om) αυτω (E* αυτου) c. EF^wetst KMSUVXΓΔΠ al plus[100] Chr … ς εισελθοντι δε τω ιυ c. C[3]L al pm (c syr^sch et ^p cod - - *cum introisset iesus*) | καφαρναουμ c. אB 33. sah cop it vg go sax fr Or (praem την). Praeterea cf ad 4, 13 … ς καπερναουμ c. CEKLMSUVXΓΔΠ etc | εκατονταρχησ c. א* al … ς Ln Ti -αρχοσ c. א^b unc rell min pler. Cf ad vv. 8 et 13, item ad 27, 54

6. κυριε: א* syr^cu om

μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικόσ, δεινῶσ βασανιζόμενοσ. 7 λέ-
γει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἑκα-
τοντάρχησ ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃσ· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου. 9 καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου,
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκού-
σασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖσ ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν
11 a Lc 13, 28 s λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 [65-5] λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλι-
θήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ ἐξελεύσονται εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.

---

7. *λεγει* c. B 47^{ev} b h k q am fu syr^{cu} et^{sch} sah arm ... ς *και λεγει* c. ℵCEKLMSUVXΓΔΠ etc | *αυτω* c. ℵB k cop ... ς add *ο ις* c. C et rell qui *και λεγ.* | *εγω*: ℵ* praem *ακολουθει μοι*

8. *αποκρ. δε* c. ℵ*B 33. sah ... ς Ti *και αποκρ.* c. ℵ^{b}C et rell qui modo *και λεγ.* Praeterea U f k add *αυτω*, item post *εφη* a b g$^{1.}$ h (neutro loco c ff$^{1.}$ q vg) | *εκατονταρχησ* c. ℵ* al ... ς Ln Ti *-ρχοσ*. Cf ad v. 5 | *εφη*: ℵ*C 33. *ειπεν* | U *υπο μου την* | *λογω* c. ℵBCEF^{wetst}KLMSUVXΔΠ al pler Or^{4,278} al mu, item *dic verbo* it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{utr} go al ... ς (= Gb Sz) *λογον* c. Γ al pm g$^{1.}$ ff$^{1.}$ aeth Bas^{3,127} ed | *ο παισ μου*: 1. 118. 209. a k sah om

9. *υπο εξουσιαν* c. CEKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff$^{1.}$ am fu for syr^{sch} et^{p} arm aeth go (Valentt ap Ir^{34} *και γαρ εγω υπο την εμαυτου εξουσιαν εχω στρατιωτασ και δουλουσ*) Chr^{bis} (ad ipsum locum; insuperque notat: *τινεσ δε και ουτωσ αναγινωσκουσι τουτὶ το χωριον· ει γαρ εγω ανθρωπ. ων, και μεταξυ στιξαντεσ επαγουσιν· υπο εξουσιαν εχων υπ εμαυτου στρατιωτασ*) ... ℵB 4. 238. 421. q^{scr} it^{pler} vg^{ed} Chr^{semel} (ad ipsum locum; et.^{mo5}) Hil al add *τασσομενοσ* (Ln) :: ut Lc | X Chr$^{semel\ mo4}$ *και τω* (in X scriptum est *το*) *αλλω* | *τ. δουλ. μου* (f ff$^{1.}$ k q vg syr^{utr} etc): a b c g$^{1.2.}$ h syr^{cu} add *dico*

10. *ακολουθουσιν* ... Ln add *αυτω* c. C 13. 28. 33. 235. 435. b^{scr} Chr, item it vg (exc gat) syr^{cu} et^{utr} sah cop aeth (non go arm) | *ουδε* usq *ευρον* (GV al *ηυρ.*) c. ℵCEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg (f *nec in israhel* - -, b c ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h l vg *non inveni tant. fid. in isr.*) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm al (Or^{4,314} potest et. ex Lc esse) Chr Dam^{2,596} ... Ln *παρ ουδενι τοσ. πιστ. εν τω ισρ.* (1. 118* 209. om *ε. τ. ισρ.*) *ευρ.* c. B 1. 4. 22. 118* 209. a k q (g$^{1.}$ *non inveni in nullo* etc) gat sah cop syr^{cu} et$^{p\ mg}$ aeth Aug al

11. ℵ a b h k *ισαχ* (ita k et. 1, 2. ubi a b h hiant)

12. *βασιλειασ*: Δ add *αυτησ*, b c f g$^{1.2.}$ h (non a ff$^{1.}$ k q vg) Aug$^{sem\ 1}$ *huius* | *εξελευσονται* (*ibunt* a b c g$^{1.}$ h q Ir$^{int\ 281}$ Aug^{saepe}, *exibunt* Cyp

13 [66.5] καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡσ ἐπίστευ-
σασ γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖσ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 [67.2] Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰσ τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν 14–17 Mc 1, 29–34 Lc 4, 38–41
πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 καὶ ἥψατο τῆσ
χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει αὐτῷ. 16 ὀψίασ δὲ γενομένησ προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζο-
μένουσ πολλούσ· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντασ τοὺσ
κακῶσ ἔχοντασ ἐθεράπευσεν, 17 ὅπωσ πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ *Es 53, 4
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· αὐτὸσ τὰσ ἀσθενείασ ἡμῶν ἔλα-
βεν καὶ τὰσ νόσουσ ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πολλοὺσ ὄχλουσ περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν Lc 8, 22 Mc 4, 35
ἀπελθεῖν εἰσ τὸ πέραν. 19 [68.5] καὶ προσελθὼν εἷσ γραμματεὺσ 19–22 Lc 9, 57–60
εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 καὶ
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ

semel, *exient* k) c. ℵ* it pler syrcu etsch Heracl ap Or 4, 276 Irint Cypsemel Augsaepe al ... ς Ln Ti εκβληθησονται c. ℵaBC unc rell et min omn f ff1. g2. vg sah cop go al Cypsemel Chr | EL κλαθμοσ

13. εκατονταρχη c. ℵ*BCEGKLMSVXΓΠ al plus 100 ... ς (= Gb Sz) -ρχω c. ℵbUΔ al certe pm | ωσ c. ℵB al pauc κ b g1. 2. h k q syrcu etsch sah cop Chrsemel (et.mo 5) Irint ... ς Ti και ωσ c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al longe pler c f ff1. vg syrp arm go aeth Orbis Bas 3, 127 Chrsemel | ο παισ c. ℵB 1. 22. 33. 118 it vg cop syrhr Bas 3, 127 ... ς Ti add αυτου c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler syrcu etutr sah go arm aeth Chr | εν τη ωρ. εκ. c. ℵBEGKLMSUVXΓΠ al pler f ff1. k vg syrcu etutr cop go arm aeth ... Ln απο τησ ωρασ εκεινησ c. CΔ 33. al 4 a b c g1. 2. h l q sah Bas 3, 127 Chr semel Basseleu. Praeterea ℵ*etc CE (cum asteriscis) MUX al plus 50 g1. syrp syrhier aeth add και υποστρεψασ ο εκατονταρχοσ (min pauc -ρχησ) εισ τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα (ℵ* al aeth om εν α. τ. ω.) ευρεν τον παιδα (M al add αυτου, 33. αυτον pro τ. π.) υγιαινοντα (variant al):: cf Lc ... non add ℵbBGKLSVΓΔΠ etc

14. ειδεν c. ℵBCEGLMUVXΓΔΠ etc: K al ιδεν | αυτου: E* πετρου

15. αυτω (Gb') c. ℵ*BCEFGKM2SUVXΓΠ al 150 fere k q syrcod etp go arm al Or 4, 278 Chr al ... ς αυτοισ c. ℵb M*LΔ 1. 33. al mu it pler vg syrcu etsch cop aeth

16. τα πνευμ.: Δ add ακαθαρτος (δ et it pler *spiritus immundos*)

17. ημων: L** υμων | ελαβεν: KΠ al 10 fere Chrmontf ανελαβ.

18. πολλ. οχλ. (108. a b ff1. h k l q vg οχλ. πο.) c. ℵcCEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it pler vg etc ... ℵ* cop οχλουσ, B οχλον (Ln), al 3 πολυν οχλον, *turbam multam* c g1. sah | εκελευσεν: it pler (non ff1. k nec vg) syrcu (non syrutr) go al Hil add τουσ μαθητασ αυτου (go om αυτ.)

τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύριε,
ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 ὁ
δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς.
23–27 Mc 4, 35–41 Lc 8, 22–25 23 [69.2] Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θα-
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ
ἐκάθευδεν. 25 καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε
σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγό-
πιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγον-
τες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ
ὑπακούουσιν;

---

20. *κλινη* c. ℵBCELSUVΔΠ etc: GKMX al mu Clem[339] *κλινει*, Γ al *κλιναι*

21. *μαθητων* c. ℵB 33. al[10] a b c h q (b c h q *alius discipulus*, item g[2] addito *eius*) sah ... ς add *αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler ff[1] g[1] k m vg cop syr[cu] et[utr] go al (cf 8, 25. 14, 22. 19, 25. 26, 36. 45; item 15, 12. 33. 36. 16, 5. 20. 26, 8. 56.)

22. *ο δε* c. ℵ 33. b c k (nil nisi *dicit illi*) q ... ς Ln Ti add *ιησους* c. BCEGKLMSUVXΓΔΠ etc | *λεγει* c. ℵBC 1. 33. al k (item *ait* a b c ff[1] q vg) ... ς *ειπεν* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler g[1] m | *αυτω*: Clem[522] *του κυριου λεγοντος τω φιλιππω· αφες -- νεκρους, συ δε ακολουθει μοι*

23. *αυτω*: U al syr[sch] *τω ιυ* | *το* (Δ *τον*) *πλοι*. c. ℵ*et[c] EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr ... ℵ[b] BC 1. 33. 118. 124. al mu (Or[4,179 libere]) om *το* (Ln):: ut Lc

24. Γ al[2 scr] *εγενετ. μεγας* | *υπο*: B[2] *απο* | *κυματων*: 108. 262. al[6] g[2] gat syr[hr] add *ην γαρ ο ανεμος εναντιος αυτοις*

25. *προσελθοντες* (c*[vid] sah vg[ed] add *αυτω*) c. ℵB 33.[vid] sah cop a c ff[1] k l am fu for harl emm sax Hier al ... Gb Sz Ti add *οι μαθηται* et Ln [*οι μαθ.*] c. C[2]EFKLMSUVΓΔΠ al plus[100] h arm pers[p] Eus[ps 619]; item ς addito *αυτου* c. C*[vid] X 1. al haud dubie mu b g[1] q (post *ηγ. αυτ.*) vg[ed] syr[sch] et[p] go aeth | *σωσον* c. ℵBC 1. 13. 118. 209. (Tit[cat] miscens Lc et Mt *επιστατα, σωσον, απολλ.*) . . ς add *ημας* c. EKLMSUVXΓΔΠ al pler it vg syr[utr] sah cop go etc Eus[ps 619] Chr | Δ *οτι απολλ.*

26. *αυτοις* (et. a g[1] k q am fu for etc): b c ff[1] h vg[ed] syr[sch] arm[cdd] go add *Iesus* | *τοις ανεμοις* (ℵ[b]BC etc): ℵ* 1. 13. 22. 124. 209. a b g[1] h q am sah syr[sch] Eus[dem 93] *τω ανεμω*:: ut Mc et Lc

27. *και* pr c. ℵBEKLMSUVXΔΠ al fere omn d f k am for go syr[p] arm al ... Ln om c. C al pauc a b c ff[1] g[1] h q vg sah cop syr[sch] aeth Hil Op om | *αυτω υπακ.* c. ℵB 1. 33. Eus[dem 446] Chr ... ς Ti *υπακ. αυτ.* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler it vg etc

28–34
Mc 5, 1–17
Lc 8, 26–37

28 Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πέραν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γα-
δαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆσ
ὁδοῦ ἐκείνησ. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντεσ· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ
τοῦ θεοῦ; ἦλθεσ ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶσ; 30 ἦν δὲ μα-
κρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ δαί-

---

28. *ελθοντοσ αυτου* c. ℵ[b]BC 1. 13. 22. 33. 118* 124. b[scr] al pauc (it vg fere ut 8, 1; sed nec v. 23 aliter); ℵ* *ελθοντων αυτων* ... ς Ti *ελθοντι* (Δ *-ντε*, δ *veniente*) *αυτω* c. EKLMSUVXΔΠ al pler Ath (?)[2, 375] | Δ *περα* | *γαδαρηνων* (Gb' Sz) c. (ℵ* *γαζαρηνων*) BC*MΔ (*γαραδηνων*) b[scr] al[15] fere syr[sch] et[p txt] perss Epiph ([650] haer. 66, 33. *εἰσ τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡσ ὁ μάρκοσ λέγει, ἢ ἐν τοῖσ ὁρίοισ τ. γεργεσηνῶν* (scribe potius *γερασην.*), *ὡσ ὁ λουκ. φησίν, ἢ γαδαρηνῶν, ὡσ ὁ ματθαῖ., ἢ γεργεσαίων, ὡσ ἀντίγραφά τινα ἔχει*) cat[ox] (*των εν γαδαροισ*) „*ολιγα*" ap Or[4, 140] (*ἡ περὶ τοὺσ ὑπὸ τῶν δαιμονίων κατακρημνιζομένουσ - - οἰκονομία ἀναγέγραπται γεγονέναι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν γερασηνῶν. γέρασα δὲ τῆσ ἀραβίασ ἐστὶ πόλισ οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα. καὶ οὐκ ἂν οὕτωσ προφανὲσ ψεῦδοσ καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεσαν, ἄνδρεσ ἐπιμελῶσ γινώσκοντεσ τὰ περὶ τὴν ἰουδαίαν. ἐπεὶ δὲ ἐν ὀλίγοισ εὕρομεν· εἰσ τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν, καὶ πρὸσ τοῦτο λεκτέον. γάδαρα γὰρ πόλισ μέν ἐστι τῆσ ἰουδαίασ, περὶ ἣν τὰ περιβόητα θερμὰ τυγχάνει, λίμνη δὲ κρημνοῖσ παρακειμένη οὐδαμῶσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἢ θάλασσα. ἀλλὰ γέργεσα, ἀφ' ἧσ οἱ γεργεσαῖοι, πόλισ ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸσ παρακείμενοσ τῇ λίμνῃ, ἀφ' οὗ δείκνυται τοὺσ χοίρ. ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβληκότων, ἐπώνυμοσ οὖσα τάχα προφητικῶσ οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποιήκασι παρακαλέσαντεσ αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῶν χωρίων πολῖται.* Eadem fere exscripta sunt in scholiis et catenis (cf cat[ox] ad Mc 5, 1). Ceterum Or ad omnes tres evglstas qui hanc historiam perscripserunt spectare videtur; certe inter singulos non distinxit. Cf et.[4, 172. 179] ... Gb'' Ln *γερασηνων* c. (cdd ap Or) it (et. d et δ) vg sah syr[p mg] (sed etiam *Gergusenorum* et *γεργεσιων* habet) Ath (?)[2, 375] Hil al ... ς *γεργεσηνων* c. ℵ[c]C[3]EKLSUVXΠ al pler (C[3]LX al *-σινων*) cop go arm aeth. Ita Or, ut ex[4, 140] apparet, in evgliis legi voluit, sed invitis ut videtur suis cdd.

29. *ιυ* c. ℵBC*L. 1. 33. 209. al plus[20] ff[1.] k l m am for tol harl* cop Or[503] Eus[dem 163. 272.] item[es 401] item[ps 189. 345] Cyp Victorin ... ς(=Gb) praem *ῑν̄* c. C[3]EKMSUVXΔΠ al pler a b c d f g[1.] h q vg sah syr[utr] go arm aeth Eus[dem 133. 434] Chr Promiss al : : cf Mc et Lc | *πρ. καιρ. βασανισαι* (cop Aug Promiss Amb[semel] *perdere*) *ημ.* : ℵ* *ημασ απολεσαι* (ℵ[b] *βασαν. ημ.*) *πρ. καιρ.*

30. *μακραν* (et. d k q δ): a b c f ff[1.] g[1.] h l vg sax *non longe* | *βοσκομενη*: X al[2] it (et. d) cop *-μενων*

μονεσ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἐκβάλλεισ ἡμᾶσ, ἀπόστειλον
ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑπάγετε.
οἱ δὲ ἐξελθόντεσ ἀπῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν
πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθα-
νον ἐν τοῖσ ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντεσ ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντεσ
εἰσ τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ
ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλισ ἐξῆλθεν εἰσ ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντεσ
αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπωσ μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

IX.

1—8 Mc 2, 3—12 Lc 5, 18—26
1 [70. 1] Καὶ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰσ τὴν
ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνησ
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδοὺ

---

31. *εκβαλλεισ*: LX al *-βαλησ*, EK* al *-βαλεισ* | *αποστειλ. ημ.* (Gb) c. ℵB 1. 22. (add *απελθειν*) 33. 118 (om *ημ.*) a b c d ff$^{1.}$ g$^{1.}$ k l vg sah cop syr^{p} mg^{cod} arr aeth Cyr$^{act\,47}$... ς (Gb′ prob Schu) *επιτρεψον ημιν* (al^{6} om, al^{1} *ημασ*) *απελθειν* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler (f h *iube nos ire*) q (*permitte nos ire*) syr^{utr} go arm :: cf Lc

32. *αυτοισ*: c b c g$^{1.}$ h syr^{sch} add ο ις, Ln [ο ις] | *απηλθον* c. ℵCEKLMSUVXΔΠ etc ... Ln Ti *-θαν* c. B | *εισ τουσ χοιρ.* c. ℵBC* 1. 22. 33. 118. b^{scr} al^{4} it^{pler} (et. d) vg sah cop syr^{sch} aeth al ... ς Ti (Schu prob) *ε. την αγελην των χοιρων* (ll. pp. non praecessit *ε. τ. αγελ. τ. χοι.*) c. C^{3}EKLMSUVXΔΠ al pler f h syr^{p} go arm | L al *ορμησεν* | *πασα* (b^{scr} al^{2} om; C* 21. cop syr^{p} post *αγ.*) *η αγελη* c. ℵBC*MΔ 1. 13. 33. 118. 124. 157. b^{scr*} al pauc it (et. d) vg sah syr^{utr} arm go aeth al ... ς (=Gb) Ti add *των χοιρων* c. C^{3}EKLSUVXΠ al pler cop Chr | ℵ^{b} *απεθαναν*, C 262. *-νεν*

34. ven *απαντα* | *υπαντησιν* c. ℵB 1. 33. ... ς Ti *συναντησιν* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler Cyr$^{es\,105}$ :: cf ad 25, 1. Io 12, 13 | *του ιυ* c. ℵC 33. y^{scr} Cyr$^{es\,105}$... ς Ln Ti *τω ιυ* c. B unc rell min pler | *οπωσ* ... B *ινα* (Ln)

IX. 1. *εμβασ*: C^{3}F al plus^{10} add *ο ις*, item C* al^{4} post *πλοιον* | *πλοιον* (Gb′) c. ℵBC^{3}LV^{mg}X 1. 13. 33. 124. 209. al^{20} fere sah go Or^{4,179} Chr^{mo1} ... ς Ti *το πλ.* c. C*EFKMSUVΔΠ al longe pl cop Chr | *ιδιαν πολ.* (Δ *πο. ιδ.*, it^{pl} vg *in civit. suam*): F *ιουδαιαν πολ.*, *in civit. iudeae* a g$^{1.}$

2. *προσεφερον* c. ℵBEFKLMSUVXΔΠ al omn^{vid} (ff$^{1.}$ vg *offerebant*, item cop syr^{p}; it^{pler} syr^{sch} *optulerunt* [*obt.*]) ... Ln *προσφερουσιν* c. C | *αφιεντ.* c. ℵB Or^{4,451}, D *αφιοντ.*, item *remittuntur* d f ff$^{1.}$ k vg syr^{utr} go aeth Ir$^{int\,313}$ ... ς Ti *αφεωντ.* c. CEFKLMSUVXΔΠ al omn^{vid} Or^{2,126} Eus$^{ecl\,229}$, item *remissa sunt* a b c g$^{1.}$ h q Hil | *σου αι αμαρτ.* (Gb′) c. ℵBCΔ* 1. 33. 209. al plus^{10} Or^{2,126} Chr$^{mo\,5\ et\ 344\ c\ montf}$, item addito *σου* M al^{10} fere ... D^{gr} Δ^{2} k for Or^{4,452} Ir$^{int\,313}$ semel *σοι αι αμαρτ.*, ς *σοι αι αμαρ-*

τινὲσ τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτοσ βλασφημεῖ. 4 καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐνθυμεῖσθε πο-
νηρὰ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν·
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 6 ἵνα δὲ
εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέ-
ναι ἁμαρτίασ, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶσ ἆρόν σου τὴν
κλίνην καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶσ ἀπῆλθεν εἰσ
τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντεσ δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν
τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖσ ἀνθρώποισ. 9—13
9 $^{71.2}$ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθή- Mc 2, 14—17 Lc 5, 27—32
μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-

τιαι σου c. EFKLSUVXΠ al pler it^{pler} (et. d) vg al pler Ir$^{int\,313}$ semel Or$^{int\,2,\,363}$

3. ειπον c. ℵCDEFKLMSUVXΔΠ etc ... Ln Ti ειπαν c. B | L al ἐν αὐτοῖσ

4. ιδων c. ℵCDE*FKLSUVXΔΠ^{2} al pl it vg cop al ... BME^{2}Π^{1} 1. 209. al plus^{50} fu sah syr^{utr} go arm al Chr^{ed} et $^{cdd\ pl}$ ειδωσ (Gb′ Ln) | τασ ενθυμ.: 1. 209. al τουσ διαλογισμουσ | ειπεν: D al^{7} c h sah syr^{sch} arm add αυτοισ | ινατι (prob Schu) c. ℵBCD 1. 22. 33. 209. al it vg al Chr^{semel} et^{mo5} Cyp al ... ς Ti add υμεισ c. EFKLMSUVXΔΠ al pler (al^{2} Chr^{ed} semel post ενθυ.) go syr^{p} arm

5. γαρ: KMUΠ al a b c ff$^{1.}$ q vg al om | αφιεντ. c. ℵcB (et αφιοντ. ℵ*D) d f ff$^{1.}$ k q vg syr^{utr} go aeth ... ς Ti αφεωντ. c. CE unc rell min omn^{vid} a b c g$^{1.}$ h | σου αι αμαρτ. c. ℵBCDEFKLMVX al^{100} fere (*peccata tua* k) ... ς (= Gb Sz; sed prob Schu) σοι αι αμαρτ. c. SUΔΠ 1. al mu b d for go; item addito σου al^{10} fere it^{pl} vg al pl | εγειρε (Gb″ Sz) c. ℵBCDEFKLMSVXΠ etc ... ς εγειραι c. U (Δ εγειραν) al pl | και (ℵ^{b} unc rell et min it vg etc): ℵ* sah om

6. ειδητε (*sciatis* it^{pler} d vg etc) c. ℵBKMUVΔΠ etc: CD^{gr}EFLX al mu ιδητε, item k *videatis* | D 33. it^{pler} (non k) vg οτι ο υι. τ. ανθρ. εξου. εχ. (it^{mu} vg *habet potestatem*) | τοτε: M al^{2} om | Δ om ὁ et του, item infra τω | εγερθεισ c. ℵCEFKLMSUVXΔΠ al omn^{vid} q (*surgens tolle*) go arm ... B b c f ff$^{1.}$ l vg sah cop syr^{utr} εγειρε (Ln:: ut Mc), item addito και D a g$^{1.2.}$ h k aeth Hil | υπαγε: ℵ* πορευου

8. εφοβηθ. (Gb″) και c. ℵBD 1. 22. 33. 59. 118. it (sed f go *admirantes timuerunt et*) vg sah cop syr^{sch} aeth al Hil Aug ... ς εθαυμασαν (E* -ζαν) και c. CEFKLMSUVΓΔΠ al pler (et. X^{com}) syr^{p} arm ... X Ir$^{int\,313}$ om

9. ο ῑς̄ εκειθ. c. ℵ^{c}BCEFKLMSUVXΓΔΠ al omn^{fere} syr^{utr} sah go arm aeth; item D 124. cop it vg Eus$^{dem\,120}$ et$^{theoph\,185}$ εκειθ. ο ῑς̄ ... ℵ*L g^{scr} (item evv initio pericopae) om εκειθ. | ειδεν c. ℵBDFMUΓΔΠ^{2} al pl ... CEKLVXΠ^{1} ven al mu ιδεν | επι τ. τελωνιον (33. 124. cat^{ox} -νειον): C 21. Chr^{mo6} Aug ante καθημ. | μαθθ. c. ℵB*D sah go ... ς ματθ. c. B^{2}C unc rell et min cop etc | λεγομενον: S al Eus^{dem} et^{theoph} ονοματι, item it vg arm | και λεγει (ℵ^{b} etc): ℵ* om και

λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 10 [72. 2] καὶ ἐγένετο αὐτοῦ
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλ-
θόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ
ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 [73. 2] ὁ δὲ
ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κα-
κῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ
οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

---

9. ηκολουθει c ℵD 1. 21. 209. ... ς Ln Ti -θησεν c. BC unc rell min pler (item *secutus est* it vg) Eus[dem]

10. και εγεν. αυτ. αναχ.: ℵ* syr[sch] και ανακειμενων | αυτου ανακειμ. c. BDEFKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] (d; k** *cum ipse* [*om] *recumberet*) ... ℵ[c]C it[pler] vg Eus[dem] αναχ. αυτου | οικια: sah add αυτου, cop ar[c] *Simonis*, ar[p] *Matthaei* | ιδου (syr[sch] om) c. ℵD a b c f ff[1.] g[1.] vg sah cop aeth Hier ... ς Ln Ti και ιδ. c. BC unc rell et min h k q go arm syr[p] Eus[dem] | c al[2] cop aeth Cyr[es 105] αμαρτ. κ. τελων. | ελθοντ. (ℵ[b] etc): ℵ* al pauc a sah om | D* συνεκειντο

11. και ιδ.: D sah ειδ. δε | Δ om οι | ελεγον c. ℵBCL 1. 21. 33. 115. 118. Cyr[es 105], item *dicebant* it[pler] vg syr[sch] ... ς Ti ειπον c. DEKMSUVXΓΔΠ al pler, d k syr[p] *dixerunt* (k pergit *discipuli eius*) | D sah Cyr[es 105] αμαρτ. κ. τελων. | εσθιει: M al[50] fere g[2.] mm Thph add και πινει | ο διδασκ. υμ. h. l. c. ℵBC[3]EKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff[1.] g[2.] syr[utr] arm aeth go Cyr[es 105] Chr ... C* 1. al sah cop ante εσθ., D b c g[1.] h q ante μετα ... a om (k *quare cum publ. et pecc. sedès*)

12. ο δε c. ℵBD (sic) 248. sah aeth ... ς Ti ο δε ις c. CE unc rell et min omn fere it (sed non d) vg cop syr[utr] go al | ειπεν c. ℵBC*D[vid]X b c ff[1.] g[1.] k l vg sah aeth Hier ... ς (Gb[0]) add αυτοισ c. C[3]EKLMSUVΓΔΠ al omn[vid] a f h q cop syr[utr] arm go | ℵ ιατρων | αλλ c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti αλλα c. B (Eus[dem 163. 168])

13. ελεοσ (Gb') c. ℵBC*D 1. 33. 209. (item Clem[hom 3, 56] εφη· ο θεοσ ελεοσ θελει και ου θυσιασ) ... ς ελεον (K al ελαιον) c. C[3]EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler Clem[580. 947] Bas[2, 272] (LXX ελεοσ, sed min mu ελεον) | ηλθον: F εληλυθα :: ut Lc | C* δικαι. καλεσ. | αλλα c. ℵBCDELMUXΓΔΠ etc ... ς Ln αλλ c. GKV etc | αμαρτωλουσ c. ℵBDV*Γ*Δ 1* 22. 33 corr* 118* 209. al plus[15] a b f ff[1.] h k l q vg syr[utr] perss arm go aeth al Bas[2, 272] (totum locum affert; unus tantum cod add εισ μετ.) Hier[mt] Aug[consens 2, 61] (soli Lc verba εισ μετ. addita adscribit) ... ς (= Gb) add εισ μετανοιαν c. CEGKLMSUV[mg]XΓ[mg]Π al pler c g[1. 2.] sah cop syr[p mg] Chr[diserte] Bas[2, 299]. Pleraque pp testimonia non satis liquet unde pendeant; Lc enim εισ μετ. addidisse certum est, a quo ad Mt et Mc transferre iam antiquitus adamarunt. Barn[5] ινα δειξη οτι ουκ ηλθεν καλ. δικ. αλλα αμ. (invitis ℵ et interpr. vetere cdd[gr recent] add εισ μετ.) Clem[2. cor 2] ετερα δε γραφη λεγει οτι ουκ ηλθ. καλ. δικ. αλλα αμ. Iust[resurr 7] καθωσ φησιν· ουκ ηλθ. καλ. δικ.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντεσ· 14–17 Mc 2, 18–22 Lc 5, 33–38
διατί ἡμεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνοσ πενθεῖν ἐφ᾽ ὅσον μετ᾽ αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίοσ;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶσ δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνά-
φου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον
εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνοσ
ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰσ
ἀσκοὺσ καινούσ, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

αλλα αμ. Or^{4,143} του εληλυθοτοσ καλ. ου δικ. αλλα αμαρτ. Contra Iust$^{ap 1, 15}$ ου γαρ τουσ δικ. ουδε τουσ σωφρονασ εισ μετ. εκαλεσεν ο $\overline{χσ}$ αλλα τουσ ασεβεισ κ. ακολαστουσ κ. αδικουσ. ειπε δε |ουτωσ· ουκ ηλθον καλ. δικ. α. αμ. εισ μετ. Or^{4,395} ωσ γαρ υπαρχοντων των ισχυοντων και μηδε νοσουντων φησιν· ου χρειαν - - και ωσ οντων δικαιων λεγει· ουκ εληλυθα (ut Lc) καλ. δικ. αλλα αμ. εισ μετ. Eus laud. Const. 11 δευτε, λεγων, προσ με παντεσ - - και αυθισ· ουκ ηλθον καλ. δικ. α. αμ. εισ μετ. και προστιθησι γε το αιτιον φασκων· ου γαρ χρειαν εχ. οι ισχ. etc Ps-Bas$^{poenit 2, 605}$ ουκ ηλθον δικ. σωσαι (καλεσαι?) α. αμ. φησιν εισ μετ.

14. αυτω (k^{scr} post λεγ.): x go om | D ιωανου | νηστευομ. c. ℵ*B 27. 71. g^{scr} ... ς Ti add πολλα c. ℵ^{c}CDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it vg sah cop syr^{utr} etc; item ℵ^{b} vel^{a} πυκνα (:: ut Lc) | μαθ. σου: M al σοι μαθ.

15. ο $\overline{ις}$: M* 34* om | D μητι (it vg *numquid*) | οι: LS al^{4} om | νυμφωνοσ (sah syr^{utr} arm): D (et „Colb." i. e. Par. ap Wtst) νυνφιου, item *sponsi* it vg cop aeth go | πενθειν (k vg cop go arm syr^{p} aeth Bas^{2,247} Aug^{semel}): D 61* a b c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h l q sah syr^{sch} et P mg Chr (et.$^{mo 6}$) Hil al νηστευειν :: ut Mc et Lc | D* 59. 61. αι ημεραι | απαρθη: D 1. 71. g^{scr} al pauc αρθη | νηστευσουσιν (LΓΔ -σωσιν, D^{gr*}X al -ουσιν): D al a b c g$^{1.}$ h q (non f ff$^{1.}$ k vg) syr$^{p mg}$ Bas^{2,247} Or$^{int 2,289}$ add εν εκειναισ ταισ ημεραισ :: e Lc

16. δε: V d^{scr} p^{scr} cop syr^{sch} arm aeth om | DGΔ 33. al ρακκουσ | C αγναφουσ, al pauc ακναφου (schol ad Aristoph. Plut. 166. ἀττικὸν μὲν διὰ τοῦ κ, κοινὸν δὲ διὰ τοῦ γ. Cf et. ad Mc 9, 3) | το πληρ.: Δ πληρων | αυτου: ℵ* om | απο τ. ιματ. (a om): L* c q Hier^{cod} add του παλαιου

17. L* al βαλουσιν | μηγε: B 301. μη :: ut Mc | ρηγνυντ. (L ρηγνουντ.) οι ασκοι: D g$^{1.}$ k syr^{hr} Arn ρησσει ο οινοσ ο νεοσ (g$^{1.}$ k syr^{hr} Arn om) τουσ ασκουσ :: cf Mc et Lc | εκχειται (vg *effunditur*, it^{pler} *-detur*) και οι ασκ. απολλ.: D k Arn απολλυται και οι ασκ., a (nil nisi) *peribit* | απολλυντ. c. ℵB 1. 13. al^{15} fere f vg sah cop syr^{utr} go (item D k Arn: vide ante) ... ς Ti απολουνται c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} arm

18—26
Mc 5 22—43
Lc 8 41—56

18 $^{74.2}$ *Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ αὐτοῖσ, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν*
προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ
ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 *καὶ ἐγερ-*
θεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 *καὶ ἰδοὺ*
γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 *ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον*
ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 *ὁ δὲ στραφεὶσ καὶ*
ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.
καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. 23 *καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ*
εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντοσ καὶ ἰδὼν τοὺσ αὐλητὰσ καὶ τὸν ὄχλον

---

aeth | *αλλ. βαλλ.* (L al *βαλουσιν*, D k *βαλλ. δε*) *οι. νε. εισ ασκ. καιν.* (Δ al *νεουσ*) c. BDEFGKLMUVXΓΔΠ (S al^{2} om *αλλα* usq *συντηρ.*) al pler k q syr^{utr} go ... ℵC al^{2} it^{pler} vg *αλλ* (ita ℵ, C *αλλα*) *οιν. νε. εισ ασκ. βαλλ. καιν.* (it^{pler} vg Aug *καιν. βαλλ.*, ℵ *καιν. βλητεον*): Ln c. C | *αμφοτεροι* c. unc omn al plus^{150} ... ς (= Gb Sz) *-τερα* c. min | *συντηρουντ.* (f ff$^{1.}$ vg *conservantur*): D* *τηρουνται* (it^{pl} *servantur*)

18. *ταυτα*: L al^{3} cop add *δε* | *αυτοισ* (M* al *τοισ οχλοισ*): 1. al^{10} fere cop Hil om | *εισελθων* (Gb') c. ℵ^{c}CDEMX al plus^{30} Bas^{2,298} Chr (et.^{mo3}), item *εἶσ ἐλθὼν* (ut Gb Sz) KSVΔΠ al^{40} fere; d f go *unus* (d *un. princ.*) *veniens*, item syr^{utr} arm aeth ... ℵ^{b}B *εισ προσελθων* (Ln), item *unus accessit et* a b c ff$^{1.}$ vg ... C^{3}GLU al mu *τισ προσελθων* (et F *τισ προσηλθεν*), Γ al mu *τισ ελθων*, al *εισ εισελθ.* vel *τισ εισελθ.*, *quidam princ. veniens* k h, g$^{1.}$ *quid. princ. accessit et* ... ς *ελθων* c. min (*princeps veniens* q, item cop); ℵ* 13. 157. al (sah) *προσελθων*. Praeterea C^{3}FGLU al mu (et. evgg) add *τω ιυ* (sah *ad eum*) | *λεγων* c. ℵD 1. 13. 33. 124. 127. 262. al aliq it^{pl} am fu for sah cop syr^{sch} arm aeth Bas^{2,298} (invitis cdd duob) Chr (et.^{mo6}); item addito *κυριε* M al^{4} f ff$^{1.}$ h vg^{ed} Hil ... ς Ln Ti add *οτι* c. BCEFGKLSUXΓΔΠ al pler q go syr^{p} Bas (ex cdd duob) | L *χειραν*

19. *ηκολουθει* c. ℵCD 33. al pauc; *sequebatur* it^{pler} vg ... ς Ti *ηκολουθησεν* c. BFGKLSUXΓΔΠ al pler Bas^{2,298} Chr, *secutus est* f k sah cop al; item EM al syr^{sch} *ηκολουθησαν* | *και*: M al^{2} om | Δ om *οι*

20. ℵ* *αιμαροουσα* (ℵ^{c} *αιμορο.*), L al^{1scr} *αιμορουσα*, K al^{1scr} *αιμορρουσα* | *ετη*: L add *έχουσα εν τη ασθενηα* (:: cf Ioh 5, 5)

21. L *εν αυτη* | *μονον* (et. Or^{3,486}): D b c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ k vg post *αψ.*, ℵ* a g$^{2.}$ h om | Γ y^{scr} al aliq *αψομαι* | *σωθησομαι* (L al *-σωμαι*): c add *et continuo stetit profluvius sanguinis. At ille conversus dixit discipulis suis: Quis me tetigit - - quomodo sanata esset:* similia iis quae Lc et Mc

22. *ο δε* c. ℵ*D a b c k q ... ς Ln Ti add *ις* c. ℵ^{b}BC unc rell et min f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h vg etc | *στραφεισ* c. ℵBD 13. 33. 124. al^{10} fere (D al^{2} praem *εστη*) ... ς *επιστραφεισ* c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler :: ut Mc | *θυγατερ* c. ℵBCEFKMSUΓΔΠ al omn^{vid} (item Or^{bis}) ... Ti *θυγατηρ* c. DGL

23. Δ om *τουσ* | *ελεγεν* (Gb') c. ℵBD 1. 13. 33. 118. 124. al Chr (et.^{mo6}),

θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κορά-
σιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ
κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Lc 7, 17
27 [75.10] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ
δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ.
28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων·
Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς
γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ
ἐκείνῃ.
32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 32–34 12, 22 ss Lc 11, 14 s

---

item *dicebat* it^{pl} vg sah cop aeth go; c g^{1} h k *dixit* (sed g^{1} for go add *ad eos*, f *iis*) ... ς λεγει αυτοις c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler etc

24. K z^{scr} κατεγελουν (y^{scr} καταγελουν) | αυτου (D* αυτον): ℵ* 61. add ειδοτες οτι απεθανεν :: e Lc

25. εισελθων: D a b k q ελθων | D την χειρα

26. αυτη c. BEFGKLMSUΓΔΠ al pler it vg syr^{utr} go al ... ℵC 1. 33. 118. 124. cop αυτης, item D 71. 435. g^{scr} al^{2} sah αυτου

27. αυτω c. ℵCEFGKLMSUΓΔΠ al pler ... Ln om c. BD 126. 36^{ev*} Chr$^{mo 6}$ | ℵ κραυγαζοντες | και λεγοντες: C*^{vid} L al^{2} a k om | υιος (Gb') c. BGUΠ al^{80} fere Ps-Ath$^{2, 575}$ Dam (al pauc ο υιος, Δ ο υιε, sed υιε rescriptum) ... ς υιε c. ℵC^{2}DEFKLMSΓ al haud dubie pm Chr | δαυειδ: cf ad 1, 1.

28. ελθοντι (ℵ* εισελθοντι) δε (U al^{10} fere add αυτω): D a b c g^{1} h k και ερχεται | προσηλθον c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti -θαν c. B; D a b c g^{1} k και προσηλθ. | ℵ*D a b g^{2} h (non c f ff^{1} g^{1} k q vg) syr^{hr} οι δυο τυφλ. | ο (ℵ* om) ις: al^{20} fere om | δυναμ. (ℵ* et ^{b} add υμιν, ^{a}et^{c} om) τουτ. (g^{1} add *vobis*) ποιησ. (a c f ff^{1} g^{2} k l vg arm add *vobis*) c. ℵC^{3}DEFGKLMSUΓΔΠ al omn^{vid} it^{pler} am fu for etc ... B q vg^{ed} τουτ. δυν. ποιησ. (Ln), C* δυν. ποιησ. τουτ.

29. οφθαλμων: D ομματων | λεγων: D 1. h και ειπεν | LUΠ* γεννηθητω

30. ανεωχθ. c. ℵC^{3}EFGKLMSUΓΔΠ al omn fere ... Ln Ti ηνεωχθ. c. BD 33. Chr$^{mo 1}$; C ηνοιχθ. | αυτων (E* αυτω, ℵ* om) οι οφθ.: D it vg οι οφθ. αυτ. | ενεβριμήθη c. ℵB* 1. 22. 118. ... ς ενεβριμησατο (L ενβρ.) c. B^{2}CDEFGKLMSUΓΔΠ al pler | ο (D om) ις: al pauc om

31. ολη (ℵ^{b}): ℵ* om

32. F 131. διεξερχομενων | ανθρωπ. c. CDEFGKLMSUΓΔΠ al pler it vg go syr^{p} arm al ... Ln om c. ℵB al^{4} sah cop syr^{sch} aeth :: cf 12, 22 |

κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντοσ τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν
ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντεσ· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτωσ
ἐν τῷ Ἰσραήλ· 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαι-
μονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Mc 6, 6 35 76.2 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ πόλεισ πάσασ καὶ τὰσ
κώμασ, διδάσκων ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
Mc 6, 34 μαλακίαν. 36 77.6 ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν,
1 Pe 2, 25 Nm 27, 17 ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 78.5 τότε λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ,
Lc 10, 2 οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ
ὅπωσ ἐκβάλῃ ἐργάτασ εἰσ τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Mc 3, 14 s et 6, 7 Lc 9, 4 1 79.2 Καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ δώδεκα μαθητὰσ αὐτοῦ

κωφον (*mutum* f** ff$^{1.}$ k vg; d *surdum*): a b c f* g$^{1.2.}$ h q *mutum et surdum*: Hier ad h. l. *Quod autem Graece dicitur κωφόν, magis tritum est sermone communi ut* surdus *magis quam* mutus *intelligatur. Sed moris est scripturarum κωφόν indifferenter vel* mutum *vel* surdum *dicere.*

33. *και εθαυμ. οι οχλοι*: Chr (et.^{mo6}) *οι δε οχλ. εθαυμασαν* (^{montf} -ζον), hinc et. x^{com} | *λεγοντεσ* c. ℵBCD unc rell (exc V) et min plus^{120} it^{pler} vg al pl ... ς (= Gb Sz) add *οτι* c. V al mu a arm | *εφαν. ουτωσ* (LΓ *ουτοσ*): D 33. it^{pler} vg go *ουτ. εφ.* | D* om *τω*

34. D a k Hil Iuv om versum | *εν*: b g$^{1.2.}$ h gat add *belzebul* (b g$^{1.}$), *belzebub* (gat, g$^{2.}$ *beelz.*), *belzebut* (h)

35. ℵ* om (suppl^{b}) *και* ante *κηρυσσ.* | *μαλακιαν* c. ℵ^{b}BC*DSΔ 1* 22. 33. 118* 157. 209. al^{50} fere it^{pler} vg sah cop syr^{utr} go aeth al Chr (et.^{mo6}) ... ς (= Gb Sz) add *εν τω λαω* c. ℵ*C^{2}EFGKLMUXΓΠ al pl c g$^{1.}$ tol gat arm (:: cf 4, 23). Praeterea ℵ*L 13. 124. 262. al^{7} a b g$^{1.}$ h gat** add (vel omissis vel servatis *εν τω λαω*) *και πολλοι* (ℵ om) *ηκολουθησαν αυτω*

36. *τουσ οχλουσ*: CM al add et Θ al g$^{1.2.}$ syr^{p} c.* praem *ο* $\overline{ις}$ | *εσκυλμ.* (Gb Sz) c. ℵBCDEFGKMSUXΓΔΠ al^{150} fere, item *vexati* it vg Hil Hier etc (sed d *fatigati*), Bas^{2,299} Chr al ... ς *εκλελυμενοι* c. L al certe mu | *ερριμμενοι* c. ℵBCD^{k}L (*ερημενοι*) 126. y^{scr} ... D* *ρεριμμενοι* (Ln); ς *ερριμμενοι* (ΓΔ al *ερριμενοι*, x b^{scr} *ερρημενοι*) c. EFGKSUXΓΔ al pler; M 299. *ερρηγμ.* ... Π 33. al arm^{usc} om *κ. εριμμ.* | *ωσει* c. ℵBEGKSUX ΓΔΠ al longe pl ... CDFLM al plus^{40} Bas^{2,299} Chr (et.^{mo6}) *ωσ*

38. *του κυριου* (et. Or^{quater}): D* *τον κυριον* | *εκβαλη*: LX al -*λει*

X. 1. *προσκαλεσαμενοσ*: C^{3}L al mu h add *ο* $\overline{ις}$ | Δ om *τουσ* | *εξουσιαν* c. ℵBCDGKMSUVΓΔΠ al pler it vg etc ... EFL al^{50} fere (syr^{utr} al ut videtur)

ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν
αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2 [80.2] Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· 2-4 Mc 3, 16-19
πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Lc 6, 14-16 Act 1, 13
καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
3 Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης,
Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος
καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

Cyr[act 47] al add κατα | CD al pauc εκβαλειν | μαλακιαν: L 157. al b g[1.] Cyr[act] al add εν τω λαω

2. δε: D[gr*] om | εστιν: L al[30] fere εισιν (-σι) | και ante ιακ. c ℵ*B d syr[sch] et[p mg] ... ς Ti om c. ℵ[c]CD[gr]EFGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] it vg etc | ο του: D*F al[2] του

3. M 111. om θωμ. (a b q ante σιμων pon) κ. μα. ο τελ. | μαθθ. c. ℵBD ... ς ματθ. c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc | a b am fu for syr[p mg] Or[int] και ιακ. | ο του: M 299. του | και (122. om) λεββ. (Gb') c. D 122; cdd ap Aug[consens 2, 70] (*Lc a Mt non discrepat nisi in nomine* Iudae Iacobi, *quem Mt* Thaddaeum *appellat; nonnulli autem cdd habent* Lebbaeum) k (*iebbaeus s. lebb., ** -bd-) Hesych (in lexico ἰάκ. ἀλφαίου ὁ καὶ θαδδ. καὶ λευὶ παρὰ τῷ μάρκῳ, παρὰ δὲ τῷ ματθ. λεβαῖος, παρὰ δὲ λουκ. ἰούδας ἰακώβου) Or[int 4, 460] (in praef. comm. in epist. ad Rom. „*Mt in catalogo app. dicit post multos:* Matthaeus publicanus et Iacobus Alphei et Lebbaeus et Sim. Chan. -- *Hunc eundem quem Mt* Lebbaeum, *Mc* Thaddaeum *posuit -- Igitur eundem quem Mt* Lebbaeum *et Mc* Thaddaeum *dixit, Lucas* Iudam Iacobi *scripsit.*" Hoc testimonium omnino ab ipso Or pendere censendum est, non a Rufino interprete (it[pler] contra λεββ. testantur). Propterea que huc etiam trahendum videtur Or contr. Cels. 1, 62 ἔστω δὲ καὶ λέβης τελώνης (*praeter Matthaeum publicanum*) ἀκολουθήσας τῷ ιυ. ἀλλ' οὔτιγε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπ. αὐτοῦ ἦν εἰ μὴ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ μάρκ. (si haec pertinet potius ματθ. legendum) εὐαγγ. ... ℵB 17. 124. sah cop c ff[1.] g[2.] l vg sax fr και (ℵ* om, suppl [b]) θαδδαιος (Ln) :: ut Mc ... ς κ. λεββαιος (LX al λεβαιος) ο επικληθεις (επικαλειςθ. nusquam Mt) θαδδαιος (L θαδεος item al) c. C[2]EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr[utr] arm aeth; item 13. 346. κ. θαδδ. ο επικλ. λεββ. (item C*[vid] nisi forte θαδδ. om, cf C in append.); item 243. ιουδας ο και λεβαιος ο επικλ. θαδδ. ... a b g[1.] h gat mm *et iudas zelotes.* Chr ad h. l. ειτα ειπων λεββαιον τον (alii libri add επικληθεντα) και θαδδαιον (videtur haec ipse Chr addere) και σιμωνα τον ζηλωτην, ον και κανανιτην καλει, επι τον προδοτην ερχεται -- ιουδ. ο ισκαριωτης. ην γαρ και ετερος ιουδ. ο λεββαιος, ο και επικληθεις θαδδ., ον ιακωβου φησιν ειναι ο λουκ. λεγων· ιουδας ιακωβου.

4. σιμων: D h q syr[sch] και σιμ. | καναναιος (Gb') c. BCDL 1. 22. 33. 118. 18[ev] al[mg] it (et. δ) vg cop (D a c f ff[1.] vg [non am] Or[int] καν.) ...

5 [81.10] *Τούτουσ τοὺσ δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦσ παραγγεί-*
λασ αὐτοῖσ λέγων· εἰσ ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰσ πόλιν
15, 24. *Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε·* 6 *πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸσ τὰ πρό-*
7–8 Lc 9, 2 Mt 10, 9 *βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.* 7 [82.2] *πορευόμενοι δὲ κηρύσ-*
10, 5 *σετε λέγοντεσ ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.* 8 *ἀσθενοῦντασ*
θεραπεύετε, νεκροὺσ ἐγείρετε, λεπροὺσ καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκ-
9–15 Mc 6, 8–11 Lc 10, 4–12 *βάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.* 9 *μὴ κτήσησθε χρυσὸν*
Mt 9, 3 ss *μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰσ τὰσ ζώνασ ὑμῶν,* 10 *μὴ πήραν εἰσ*
ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνασ μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιοσ γὰρ

ς *κανανιτησ* c. ℵEFGKMSUVXΓΔΠ al pler sah syr[p] al Chr | ℵ* *ο* (ℵ[b] om) *ιουδ.* | *ο* ante *ισκ.* (et. ς[e] Gb Sz) c. ℵ*BDKMSΔΠ al pl Chr ... ς om c. ℵ[b]CEFGLUVXΓ al plus[40]:: ut Mc et Lc | *ισκαριωτησ* c. ℵBEFGKLMS UVXΓΔΠ al omn fere g[1.] vg[ed] sah cop syr[p] aeth Chr (Or[3,709] *ιουδασ σιμωνοσ ισκαριωτου*), item D f k l am fu for syr[sch] arm *σκαριωτησ*, q *scariota*, g[2.] *scariothis* ... C h[butl ser] *ισκαριωθ* (Ln), item it[pl] *scarioth* vel *carioth* | *ο και* (F al pauc it[pl] sah cop syr[utr] al om) *παραδουσ* (ℵ[b] [non* nec[c]] FXΔ al *-διδουσ*): L 13. 124. 346 al Or[3,709] *οσ και παρεδωκεν*

5. C[3] al mu om *τ. δωδεκα* | F *αποστειλασ* | *λεγων* (et. Or[3,710] ℵ* 80. om): D it[pler] (non ff[1.]) am fu for praem *και* | Δ *μη εισελθ. -- μη απελθ.* | *σαμαριτων* c. ℵCD[2]GLΠ* al (ℵ *σαμαριται, σαμαριτισ, σαμαρια* constanter) ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* c. BEKMUXΓΔΠ** (FSV e sil) al pler ... D* (it vg) *σαμαριτανων*

6. *πορευεσθε δε* (et. Eus[dem 445] et[ps 282] Cyr[es 304]; ti* al Cyr[glaph 280] om *δε*): D *υπαγετε*

7. *οτι* c. ℵCDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] it (g[2.] *appropinq. enim*) vg etc (sah *μετανοησατε· ηγγ. γαρ*): B om

8. D *θεραπευσατε* | *νεκρ. εγειρετε* (D *-ρατε*) h. l. (et. Gb) c. ℵ* et[c] BC*D 1. 13. 33. 108. 157. 346. al[10] fere a b c ff[1.] g[1.2.] h k l q vg (for ante *ασθεν.*) sax fr ap aeth pers[whe] arr Cyr[semel] Chr[bis] Hil; item ς ante *δαιμ. εκβ.* c. min syr[sch]; item post *δαιμ. εκβ.* PΔ al pauc syr[p] Chr[bis] ... Sz Ti om c. ℵ[b] (vel[a]) C[3]EFGKLMSUVXΓΠ al plus[150] f sah arm syr[cdd] et[ed princ] pers[p] aeth[cdd 2] Eus[dem 138] Bas[2,278] Chr (ad h. l. et[txt] [exc cdd aliq] et[com]) al Hier[com] (*dat potestatem infirmos curare, leprosos mundare, daemones eiicere, ut magnitudinem promissorum probet magnitudo signorum*) Iuv | D *καθαρεισατε* | DF al *εκβαλετε* | GL al *δοτε*

9. ℵ* ([b] suppl) om *μηδ. αργυρον* | *μηδε* c. ℵBCEFGKMPSUVXΓΔΠ al pler: DL al pauc *μητε*

10. *μη*: D k sah cop syr[sch] *μητε* (*nec*) | *μηδε* ter: DL al pauc *μητε* | D* *χειθωνασ* | *ραβδον* c. ℵBD 1. 33. 118. al b c f ff[1.] g[1.] h l q δ vg sah (cop anceps) syr[sch] syr[p cdd] arm aeth al Eus[luc 169] (*κατα δε τουσ λοιπουσ και τον αυτον ματθ. μη επιτρεπων αυτοισ μητε ραβδον μητε πηραν μητε υποδηματα μητε δυο χιτωνασ*) et[ps 348] Chr Hil ...

ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 [83.2] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως
ἂν ἐξέλθητε. 12 [84.5] εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε
αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν
ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστρα-
φήτω. 14 [85.2] καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς
λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 11, 24
ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως

Θb''Sz Ti ραβδους c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al[150] fere a k syr[p] ed Chr[mo 1] (:: similiter lectio Lc fluctuat). Praeterea a b c g[1.] h q Hil (non item d f ff[1.] k vg) add *in manibus vestris* (*vestr.* om q) | γαρ: U* 258. om | της τροφ. (et. Ir[int 287]): ΚΜΠ 299. al plus[15] a b c f ff[1.] g[1.] h q (non d k l vg) syr[p mg] aeth[cod] Hil του μισθου :: ut Lc (Clem[hom 3, 71] μη λογισαμενοι οτι αξιος εστ. ο εργ. του μισθ. αυτου) | αυτου c. ℵBCL 1. 22. 118. 124. 209. al h sah cop Thph Ir[int 287 cdd] ... ς (Θb°) add εστιν c. EFGKMPSUVXΓΔΠ al pler arm; item post γαρ D al[5], item *est enim* vel *enim est* it[pler] vg al (Ir[int] e cod uno) Hil

11. εις ην δ αν πο. η κωμ. (η κω. L 124. sah post εισελθ., 1. 118. 209. a b ff[1.] h k Hil al om) εισελθ. c. ℵBCEFGKMPSUVXΓΔΠ etc (L etc): D 28. η πολις εις ην αν εισελθ. εις αυτην | τις εν αυτη: ℵK p[scr] εν αυτ. τις | L om εστιν | μεινατε: X 28. 243. 301. μενετε | εως αν εξελθ.: X Amb om

12. ασπασ. αυτην c. ℵ[b vid et c]BCEFGKMPSUVXΓΔΠ al pl k am cop syr[utr] pers[p] Chr ... ℵ* et[c b]DL 1. 22. 209. ti** al plus[50] it[pler] vg arm aeth Thph Hil add λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω (c omissis ασπ. αυτ. *dicetis: Pax* etc; similiter sah[ask]) :: cf Lc 10, 5

13. και εαν (d *si enim*): D om και | ῃ: C* ην | M al[3] η οικια εκεινη | αξια: L om | ελθατω c. ℵCL 13. 33. 346. al ... ς Ln ελθετω c. BEFGKM PUXΓΔΠ al pler; item sv al plus[20] εισελθετω ... D εσται, 99. b[scr*] om | εαν (L al pauc ει) δε μη η (L al[3] om) αξια: D ει δε μηγε | D* om ῃ | προς c. CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn fere (it vg *ad vos*, antea *super eam*) ..., ℵB 243. Chr (et.[mo 5]) εφ (243 ε. υ. ανακαμψει) :: praecedente επ, cf et. Lc 10, 5

14. ος etc: L b c g[1.] h k aeth οσοι α. μ. δεξονται υ. μ. ακουσωσιν (k *audierit*) | αν c. ℵBDKL al mu ... ς Ti εαν c. CEF unc rell min pl | εξω c. ℵBD 33. 157. al[10] it vg (*foras*, *foris*, *extra*) cop aeth (item L al[4] Bas[2, 263 edd] [sed non Garner.] εκ) ... ς Ti om c. CEF unc rell min pler arm | της οικιας η (L om η): D arm[zoh] om | η της πολεως: ℵ η πολεως η κωμης | εκεινης: D al[6] it[pler] (non f; b post οικ.) vg om | εκ c. ℵC 33. 157. al[8] it vg (it[pler] vg *de*; k *a*) arm syr[p] ... ς Ti om c. BD unc rell min pler cop al Chr (:: cf Act 13, 51. Lc 9, 5)

15. αμην (1. 22. αμ. αμ.): L al[5] add γαρ | γομορρ.: ℵC praem γη |

Lc 10, 3 ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 [86.5] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ πρόβατα
ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡσ οἱ ὄφεισ καὶ ἀκέραιοι ὡσ
17–22 Mc 13, 9–13 Lc 21, 12–17 αἱ περιστεραί. 17 [87.1] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παρα-
δώσουσιν γὰρ ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια, καὶ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν
μαστιγώσουσιν ὑμᾶσ· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνασ δὲ καὶ βασιλεῖσ ἀχθή-
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν.
Lc 12, 11 s 19 [88.2] ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶσ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί λαλή-
σητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ
γὰρ ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν
τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνα-
τον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ
24, 9. 13 θανατώσουσιν αὐτούσ. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων

γομορρων c. ℵBEFGKSUVXΓΔΠ al pl a b c f g[1.] q vg Bas[2,262] Chr[codd] ... Gb' Ti γομορρασ (DL -μορασ) c. CDLMP 1. 22. al plus[20] ff[1.] h k (ff[1.] *sodomae et gomorrae*, k *sodome et gomore*) Chr[montf] et [mo 6] (item Clem[hom 3, 31] και αληθωσ υμιν λεγομεν [Petrus loquitur], ανεκτοτερον εσται γη σοδομων και γομορρασ εν ημερα κρισεωσ η τω τησ απειθειασ τοπω ενδιατελειν. Item presbyteri ap Ir[int 4, 28, 1] *et quoniam tolerabilius Sodomae* [alii *Sodomis*] *et Gomorrae erit in iudicio quam civitati illi quae non recepit* [alii *recipit*] *sermones discipulorum eius*)

16. L ἀποστέλλω | εν (CL εμ) μεσω: B εισ μεσον | ωσ οι: L al[10] fere ωσει | ℵ* Or[3, 2] ωσ ο (ℵ[b] οι) οφισ (Or γινεσθε φρονιμοι ωσ ο οφισ) | ακεραιοι (it vg *simplices*): D απλουσταται | ωσ αι: LX al pauc ωσει

17. δε: D al pauc a e g[1.] k m flor (Or[1, 295]) om | C* om υμασ | εν τ. συναγ. (et. Or Petr[4, 97]): D εισ τασ συναγωγασ

18. κ. επι ηγεμονασ δε (c. ℵBCEKMPSUVΓΠ al pl Or[1, 296. 3, 534] Petr[4, 97]; FGLXΔ al mu Or[1, 295] om) κ. βασιλεισ: D 111. και επι ηγεμονων (Or[1, 158] επι βασιλεων κ. ηγεμονων etc libere e Mt et Mc) | αχθησεσθε (et. Or[quater] Petr): D 111. σταθησεσθε, item *stabitis* it[pler] (non f vg) Cyp Hil, item (Ir[int 210] liberrime) Or[int 3, 533. 534] :: cf Mc 13, 9

19. παραδωσιν c. ℵBE* 1. 22. c[scr] item (*tradiderint*, k *-runt*) d f g[1.] k Cyp[saepe] al .... DGLX 33. al[40] fere (a b c ff[1.] g[2.] h m q floriac vg Hil Amb *tradent*) παραδωσουσιν (Gb'), item -δωσωσιν al plus[10] Or[1, 295] Chr (et.[mo 2]) ... ς Ti παραδιδωσιν c. CE[2]FKMSUVΓΔΠ al pl | Γ al μεριμνησετε | πωσ η: a b k floriac Cyp[quater] (sed[semel] habet) al om | λαλησητε: KΓ al plus[20] Or Chr[mo 4] -σετε | δοθησεται -- ωρα (c* cop syr[hr] ημερα) τ. λαλησητε (-σητε c. ℵBCEFGVXΓΠ** al pm, -σετε Δ; ς Ln Ti -σετε c. KMSUΠ* al pl): DL al plus[10] k floriac harl* arm Or[1, 295] (sed habet[int 3, 582]) al Cyp[semel] (sed[ter] habet) Op om; hinc Gb[o] et Ln [δοθ. -λαλ.]

21. τεκνον (et. Or[1, 295] Eus[dem 298]): B[bent] το τεκν. | επαναστησονται (et. Or Eus): BΔ al pauc -σεται

διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται.
23 [89.10] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰσ
τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰσ πόλεισ τοῦ
Ἰσραὴλ ἕωσ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 [90.2] Οὐκ ἔστιν μαθη- Lc 6, 40 Io 13, 16
τὴσ ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλοσ ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ, καὶ
ὁ δοῦλοσ ὡσ ὁ κύριοσ αὐτοῦ. [91.10] εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ
ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺσ οἰκιακοὺσ αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβη-
θῆτε αὐτούσ· [92.1] οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκα- Mc 4, 22 Lc 8, 17
λυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 [93.5] ὃ λέγω ὑμῖν
ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰσ τὸ οὖσ ἀκούετε, κηρύ-

---

23. *διωκωσιν*: DΔ al *-κουσιν* | Petr[4,97] *εκ τησ πολεωσ ταυτησ* | *φευγ. εισ τ. ετεραν* c. ℵB 33. 265. Or[3,473. 4,398.] (item[3,709 cdd]) Petr Ath[1,91] et[258] Cyr glaph[112]; item ς Ti *φ. ε. τ. αλλην* c. CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Clem[597] Or[3,709 cdd] Const[5,3,2]; item alterutrum c f l q vg (*fugite in aliam*, ita et. Iul[pap] ap Ath[2,606]; sed q *fug. in alteram*) cop syr[utr] go aeth ... DL 1. 13. 22. 118. 124. 209. 247. al a b ff[1.] g[1.2.] h k gat mm arm Or[1,380. 295] (Hil *ex una deinde in duas urbes fugam suadet*) *φευγ. εισ τ. ετεραν* (DL 247. *αλλην*)· *καν* (D *καν δε*) *εν τη ετερα* (D *εν τη αλλη*, L al[9] Or[1,295] *εκ ταυτησ*: ita Gb) *διωκωσιν* (D *-κουσιν*, L 247. *εκδιωξουσιν*) *υμασ* (Or[1,380] *παλιν* omisso *υμασ*) *φευγετε εισ την αλλην*: ita Gb. Ln *φ. ε. τ. ετ.* [*καν - - αλλην*] | *γαρ* (et. k am fu syr[utr] go al Or[1,295]): DM al[15] it[pler] vg cop arm aeth al om (Gb°) | c* ti** al *οτι ου μη* | *τελεσητε*: ti al pauc Or[1,295] *-σετε* | *του ισρ.* c. ℵCEFGKLM SUVXΓΔΠ al omn[vid] Or[1,295] Chr ... Ln om *του* c. BD | *εωσ* c. ℵBX al ... ς Ln Ti add *αν* c. CD unc rell min pler Or[1,295] Chr; item ℵ[c] al add *ου*

24. *διδασκαλον*: c. BCDEGKLSUVXΓΔΠ al pl it vg al mu Or[4,424] Cyr[4,308] et[ador 595] al ... ℵFM 13. al plus[20] syr[utr] arm[cdd] aeth add *αυτου* (al pauc a b q Hil om *αυτου* post *κυριον*)

25. *ο δουλοσ* (et. a c g[1.] h q am; Δ* add *αυτου*): L al pauc b f ff[1.] g[2.] k vg Cyr[4,532] *τω δουλω* | *τον οικοδ.* et *τουσ οικ.* c. ℵB[2]CD unc rell min omn[vid] .. Ln *τω οικοδεσποτη* et *τοισ οικιακοισ* c. B* | *βεελζεβουλ* c. CEFGKMSUVΓΔΠ al pler a f ff[1.] g[1.] h q syr[p] et[mg gr] arm aeth go; item *βελζ.* DLX b (*velzebul*) k cop ... ℵB *βεεζεβουλ* ... c g[2.] vg sax fr syr[sch] pers[p] *beelzebub*; mm *belzebud* | *επεκαλεσαν* c. ℵ[c]BCEFGKMSVXΓΔΠ al plus[50] Ath[1,566] Cyr[ador 596] et[es 709] al; item *επεκαλεσαντο* ℵ* 4. 59; item *απεκαλεσαν* U al[40] fere ... ς (= Gb Sz) *εκαλεσαν* c. 1. al ut[vid] mu; L *εκαλεσαντω*, D *καλουσιν* | *οικιακ.* c. ℵBEFGKLVXΓΔΗ al pl ... Gb'' *οικειακ.* c. CDMU al pl. Cf ad v. 36

26. *κεκαλυμμ.*: X al pauc *κεκρυμμ.* | *ου γνωσθ.*: X *ουκ αποκαλυφθησεται*

27. *εισ*: M al[4] Bas[2,296] *προσ* | *ακουετε* (et. Clem[bis] Eus[ps bis]; L *-εται*): 1. 22. al Chr[mo 6] Bas[2,296] *ηκουσατε*, Or[3,534 cod] *ακηκοατε*, item a al

ξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε
δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ

---

audistis | *κηρυξατε*: D Or^{3,584} Eus$^{ps\,330.\,500}$ *κηρυσσετε* (D *-ται*, sed d *praedicate*), L *κηρυχθησετε*

28. *μη φοβεισθε* c. ℵBCEFGLMUVXΓΔΠ al plus^{100} Eus$^{pr\,18,10}$ Bas$^{2,284.\,296}$ Cyr$^{apol\,246}$ al, item K al mu *-βησθε* (Iust$^{ap\,1,19}$ *μη φοβεισθε τουσ αναιρουντασ υμασ και μετα ταυτα μη δυναμενουσ τι ποιησαι, ειπε, φοβηθητε δε τον μετα το αποθανειν δυναμενον και ψυχ. κ. σωμ. εισ γεενναν εμβαλειν.* Clem$^{2.\,cor\,5}$ *και υμεισ μη φοβεισθε τουσ αποκτεννοντασ υμασ και μηδεν υμιν δυναμενουσ ποιειν, αλλα φοβεισθε τον μετα το αποθανειν υμασ εχοντα εξουσιαν ψυχησ και σωματοσ του βαλειν εισ γεενναν πυροσ.*) ... ς (= Gb Sz) *φοβηθητε* c. DS 1. al sat mu^{vid} (Clem$^{hom\,17,5}$ *λεγων· μη φοβηθητε απο του αποκτεινοντοσ το σωμα, τη δε ψυχη μη δυναμενου τι ποιησαι· φοβηθητε τον δυναμενον και σωμ. κ. ψυχ. εισ τ. γεενν. του πυροσ βαλειν. ναι λεγω υμιν, τουτον φοβηθητε* :: cf Lc) Or^{1,296} Eus$^{ps\,308}$ Const^{5,4,8} :: cf Lc | *αποκτεννοντων* c. ℵCDUΓΔΠ^{2} 1. ti** al plus^{30} (Clem$^{2.\,cor}$); item Gb Sz *αποκτενοντων* c. EF^{we}GKLMSVXΠ* al plus^{100} ... ς (Schu prob) *αποκτεινοντ.* c. B al pm (item Or Eus Const Cyr) | *αποκτειναι*: D* *σφαξαι* | *φοβεισθε* c. ℵB($^{mai\ ed\ utraq}$)C al ... ς Ln Ti *φοβηθητε* c. D unc rell min pler Or Const Bas Cyr :: in Lc *φοβηθητε* quater nec fluctuat | *δε*: L 1. al^{5} Isid^{3,296} (sed^{cod} *δε*) om | *δυναμ. και* (et. Iust$^{ap\,1,19}$ Clem^{hom} Thdot^{972} Or^{ter} al Ir$^{int\,210}$ Or$^{int\,4,600}$ etc): a b c g$^{1.}$ h m q (non f ff$^{1.}$ k vg) cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,296} Or$^{int\,3,876}$ Tert^{semel} al om *και*, hinc Ln [*και*] | *ψυχ. και σωμα* (Clem^{hom} Ir^{int} Tert^{ter} Lcif *σω. κ. ψυχ.*) c. (ℵ Or^{2,586} *ψυ. κ. το σωμ.*) BCDLXΠ al pm Iust Clem^{hom} Thdot Or^{1,296} et^{alibi} Const Bas Cyr al ... ℵ^{c}EF^{we}GKMSUVΓΔ al plus^{50} *την ψυ. κ. το σωμ.* | *εν γεεννη*: D *εισ γεενναν*, item it^{pler} (non k) vg Ir^{int} Tert al

29. D* Or^{2,722} (non item^{1,296}) *του ασσαριου* (L *ασαρ.*) | D *πωλουνται* | *επι* (Or^{3,344}; *εισ*^{1,296}; *super* it^{pl} vg; *in* ff$^{1.}$ h k) *την γην* (et. Or^{bis} Bas^{2,284}; X al^{5} Cyr$^{glaph\,23}$ *τησ γησ*) ... Or$^{1,263.\ bis\,794}$ et^{2,822} et^{4,356} Chr^{montf} et$^{mo\,6}$ Iuv^{vid} *εισ την* (Or$^{1,794.\ 2,822}$ Chr om) *παγιδα*. Cf Clem$^{hom\,12,31}$ *ανευ γαρ τησ του θεου βουλησ ουδε στρουθοσ εν παγιδι εμπεσειν εχει* ... L Or^{2,722} Novatian Op om (non item Ir^{int} Cyp Tert Hil al), hinc Gb^{oo} | *ανευ* (it^{pler} [non k l vg] go cop$^{cdd\,2}$ al Or^{1,263} et$^{int\,4,508}$ Ir$^{int\,154}$ Tert Cyp al add *τησ βουλησ*, vide ante Clem^{hom}) *του πατρ. υμων* (U al Ath^{cdd} *ημων*, Or^{2,722} Ath^{cod} *μου*, Or^{1,296} et^{2,822} om): 435. al^{30} fere it^{mu} cop aeth^{cod} Or^{1,296} et^{2,822} et^{3,344} Ath^{1,339} Cyr$^{glaph\,23}$ Or$^{int\,1,142}$ add *του εν* [*τοισ*] *ουρανοισ*

30. *υμων δε* (et. Or^{1,296} Eus$^{ps\,204.\,357}$ Bas^{2,284} Cyr$^{glaph\,28}$ et$^{ador\,204}$ etc):

τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· 6, 26
πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολο-
γήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 [94.2] ὅστις
δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ
αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 [95.5] Μὴ 34—36 Lc 12, 51—53
νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν
εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ Mich 7, 6
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμ-
φην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου
οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 [96.5] Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ Lc 14, 26 s

---

D it[pl] (non f g[2.] l) Clem[263] Hil al *αλλα* | LX al *αι τριχαι* (L *ε* et *-χε*) | *κεφαλης*: DL it[pl] cop go syr[sch] al Clem Hil al add *υμων*

31. *φοβεισθε* (Gb') c. ℵBDL 1. 13. 33. al[5] Or[1,296] Cyr[ador 204] ... ς *φοβηθῆτε* (M al add *αυτους*) c. CEGKMSUVXΓΔΠ al pler Bas[2,284] Chr | *πολλων*: al[10] fere a b c g[1.] h q Bas[cod et edd] (sed non Garneri) Hil *πολλω* (*multo*)

32. *ουν* (et. Clem[595] Or[1,296. 3,534] Cyr[4,965] etc): X al pauc (Or[3,719] libere) Chr (et.[mo 3]) om | *ομολογησει* (et. Or[1,296. 3,534] Cyr Chr): EUV al pauc *-γηση* (item Clem *οστις εαν ομ.*, Or[1,280. 299. 3,719] *ος εαν ομ.*) | *εν* (G om) *αυτω* (et. Clem Or[saep] Cyr[4,965] Tert al): DL (ante *καγ.*) al pauc (Did[362] libere) *αυτον* (it[pler] [non k] vg *confitebitur me -- et ego eum*) | *εν ουραν.* c. ℵDEFGLMSUXΓΔΠ al pler Clem Or[1,280. 296. 299] Chr ... Ln *ε. τοις ουρ.* c. BCKV al[8] Or[3,719] (et[3,548] libere) Cyr[4,965]

33. *δ' αν* c. ℵDEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Or[2,296. 298] Cyr[4,965] Chr ... BL 300. *δε* (Ln), item c *δ'* (sed sequente *απαρν.* pro *αρν.*) | *αρνησηται* (LX al *-σεται*): c 1. Or[bis] (sed[1,299] *αρνησ.*) *απαρνησηται* | *αρνησομαι* (KL al *-σωμαι*): 1. Or[bis] (sed[3,548] *αρν.*) *απαρν.* | *καγω αυτ.* c. ℵBDΔ 1. 33. al plus[15] Or[1,298] et[3,548] Cyr[4,965] Chr (et.[mo 5]) al; item it vg arm go ... ς Ti *αυτον καγω* c. CEFGKLMSUVXΓΠ al pler Or[1,296], item syr[utr] aeth | *εν ουρ.* c. ℵCDEGKLMSUΓΔΠ al pler Or[1,296. 297] Chr ... BVX al pauc Or[1,298] Cyr *ε. τοις ουρ.* (Ln)

34. *νομισητε*: Γ al *-σετε* | *βαλειν* (K al pauc *βαλλειν*, sed K *-λλεῖν*) *ειρηνην* (ita et. a b c f am fu for Hier[esai]): ℵ g[1.] ff[1.] q Tert Hil *ειρ. βαλ.* (h k vg[ed] *pac. veni*, [vg *venerim*] *mittere*) | Γ al ab *ειρηνην* pr ad *ειρ.* sec transiliunt. Totum versum syr[cu] sic: *non veni mittere pac. in terram sed divisionem voluntatum et gladium.* Similiter Or[3,188] *μη νομιζητε οτι ηλθ. βαλ. ειρηνην* (et[1,298. 4,37] libere add *επι την γην*) *αλλα μαχαιραν.*

35. *διχασαι*: D*Δ (sed d *δ separare*) *δικασαι* | *ανθρωπον*: D 42. 114** it[pler] (non f k vg Ir[int 325] Tert al) syr[cu] Hil Op *υιον* | L *θυγατεραν*

36. D *εχθροι* | *οικιακοι* (B[bent] *οικοικοι*?) c. ℵCDEFGKLMVXΔΠ ac longe pl: UΓ al plus[40] *οικειακοι* (Gb''). Apud Zonaram „*οἰκειακὸς ὁ οἰκεῖος,*

οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ
Lc 17, 33 Io 12, 25 *ἔστιν μου ἄξιοσ,* 38 *καὶ ὃσ οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ*
38 s 16, 24 s *ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ.* 39 [97.3] *ὁ εὑρὼν τὴν*
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
Lc 10, 16 Io 13, 20 *ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.* 40 [98.1] *Ὁ δεχόμενοσ ὑμᾶσ ἐμὲ δέχεται,*
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενοσ δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 [99.10] *ὁ δεχό-*
μενοσ προφήτην εἰσ ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται,
καὶ ὁ δεχόμενοσ δίκαιον εἰσ ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψε-
Mc 9, 41 *ται.* 42 [100.6] *καὶ ὃσ ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον*
ψυχροῦ μόνον εἰσ ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ
τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 [101.10] *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ διατάσσων τοῖσ*
δώδεκα μαθηταῖσ αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖσ πόλεσιν αὐτῶν.
2–6 Lc 7, 18–23 2 [102.5] *Ὁ δὲ Ἰωάννησ ἀκούσασ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα*
τοῦ Χριστοῦ, πέμψασ διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 *εἶπεν αὐτῷ· σὺ*

οἰκιακὸσ δὲ ὁ ἐν τῷ οἴκῳ. Coraes ad Plut. Cic. 20. *οἰκιακά εἰσι τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν ἢ τὰ τῆσ οἰκίασ, οἷόν ἐστι τὸ ἐχθροὶ τοῦ ἀνδρὸσ οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ, οἱ σύνοικοι· οἰκειακὰ δ' ἂν λέγοιτο, εἴγε ὅλωσ καὶ λέγεται, τὰ τῶν οἰκείων.*). Cf ad v. 25

37. *και ο φιλ. υι. η* (S *και*, Δ add *ο*) *θυγ.* usq *αξιοσ* (et. Or[1,299] Eus[theoph 143.144] Or[int 3,20] Cyp[bis; semel om]): B*D 17. 243. syr[p cod] om

38. *και οσ ου λαμβανει* (K al *-νη*) usq *αξιοσ*: M* om

39. *και ο*: D Tert *ο δε*

41. *λημψεται* bis c. ℵBCDLΞΔ Chr[gue] ... ς *ληψ.* c. EFGKMSUVXΓΠ al omn[vid] | D al[3] om *και ο δεχ. δικ.* usq *λημψ.*

42. *εαν* c. ℵCEFGKLMPSUVZΓΔΠ al pler ... BD 33. *αν* (Ln) | *ποτιση*: L 33* al pauc *-σει* | *των μικρων*: D *των ελαχιστων*, item *minimis* it vg go al (157. *τ. μικρ. τουτ. των ελαχιστ.*) | *ψυχρου* (D it[pler] [non k] vg syr[cu] [non syr[utr]] cop arm aeth go Or[3,626] alludens praem vel add *υδατοσ*): MXZ 33. ti* al plus[10] *ψυχρουν* | *μονον*: D al[3] syr[cu] cop Cyp om (Δ* *ψυχρουμενον*, **ψυχρ. μονον*) | *μαθητου* (E* om *μον. εισ ον. μαθ.*): h ff[1.] g[1.2.] (non c f h k q vg) *meo* | *απολεση* (LZΓ al fere[20] *-σει*) *τ. μισθ. αυτ.*: D a b c g[1.] h k q cop aeth Cyp al *αποληται ο μισθοσ αυτου*

XI. 1. *ετελεσεν* c. ℵBCDEFGKLPSUVXZΓΔΠ etc: M al plus[10] *συνετελ.*

2. *ακουσασ*: M post *εργα* pon | FLX al *δεσμοτηριω* | *του χ̅υ̅*: D al[20] fere syr[cu] aeth[rom] Chr[mo6] *του ι̅υ̅* (item Or[3,469] *τα περι του ι̅υ̅*) | *δια* (Gb' prob Schu) c. ℵBC*DPZΔ 33. 124. q (*mittens per disc.*) syr[utr] arm go

εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ Deu 8, 15
εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ Es 35, 5 s
βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ 61, 1 29, 18 s
καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτω-
χοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ
ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ λέγειν τοῖσ 7—11 Lc 7, 24—28
ὄχλοισ περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρω-
πον ἐν μαλακοῖσ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντεσ ἐν τοῖσ
οἴκοισ τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ

(item a b c f h k syr^cu *discipulos*, item Dial[37] επεμψε τουσ μαθητασ) ... ς δυο c. C³EFGKLMSUVXΓΠ al pler ff¹· g¹· vg cop aeth syr^p mg Or[3, 469] Chr al :: e Lc

3. αυτω: M αυτοισ, item b *illis* (it^pm om) | ο ερχομενοσ (et. Or Dial etc): D*gr ο εργαζομενοσ

4. D a b c ff¹· g¹· h αποκρ. δε | ιωαννη (ℵ* τω ιω.) c. ℵBCE (-ννην) FGKLMP SUVXΓΠ etc: DΔ -ννει | L 435. cop syr^cu Or[4, 110] (et[3, 514] ειδετε κ. ηκουσατε) βλεπ. και ακου. :: e Lc

5. και χωλ. c. ℵBCEFGKLMPSUVXΓΔΠ rell omn^vid a b k l q go syr^cu et^utr etc ... ZΔ 28. c f ff¹· g¹· ²· h vg cop arm aeth Or[3, 566. 4, 110] Chr^gue om και, Ln [και] (D om και χωλ. περιπατ.) | λεπροι: K k syr^cu et^utr Chr^mo 2 και λε. | και κωφοι: c f ff¹· g²· h vg fr sax cop aeth Or[4, 110] om και, Ln [και] | και νεκρ. c. ℵBDLPZΔ 1. 13. al a b g¹· k l q for syr^cu et^utr arm go Chr (et.^mo 3) Bas^sel ... ς om και c. CEFGKMSUVX al pler cop c f ff¹· g²· h vg (non for, sed am) sax fr Or[3, 566] lib, Ln [και] (syr^cu κ. νεκρ. εγ. post ευαγγ. pon; Or[4, 110] om; Clem[151] lib et Or[3, 566] lib ανισταται pro εγ.) | και πτωχοι: c f ff¹· (non a b g¹· ²· h k q) vg (et. am, sed non for) item (ubi et. ante χωλ. et κωφ. om, item om κ. νεκρ. εγ.) Or[4, 110] om και, Ln [και]

6. εστιν (h k *erit*): X 235. Chr (et.^mo 6) a b Hil Prom Quaest om | οσ εαν c. ℵCEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler Clem[151] Chr ... BD 1. 33. οσ αν (Ln)

7. B ιωανου, item vv. 11. 12. 13. | εξηλθατε c. ℵBCDGLPZ al⁷ Chr^gue ... ς εξηλθετε c. EKMSUVXΓΠ al pler ... FΔ εξεληλυθατε

8. εξηλθατε c. ℵBCDLPZΔ al⁹ Chr^gue ... ς εξηλθετε c. EGKMSUVXΓΠ al pler ... F εξεληλυθατε | εν (D* it vg om) μαλακ. c. ℵBDZ 47^ev a c ff¹· g¹· ²· k q vg (exc gat) Tert Hil al ... ς add ιματιοισ, Ln [ιμ.] c. CEFGKLM PSUVXΓΔΠ al omn fere syr^cu et^utr cop arm aeth go (cop aeth et. post μαλακα add) :: ita Lc | D ημφιασμενον | B* φορουσιν | βασιλεων c. ℵBCD LMPUZΓΔΠ² al pl ... EFGKSVXΠ* al fere[90] βασιλειων (FGΠ ti* al pler) vel (ita Gb Sz) -λειων (K -λειων) :: cf Lc. Praeterea ς Ln Ti add εισιν c. ℵᶜCD unc rell etc ... om c. ℵ*B

9. εξηλθατε c. ℵBCDLPZΔ al⁷ Chr^gue ... ς εξηλθετε c. EGKMSUVXΓΠ al pler (idem in Or editum) ... F εξεληλυθατε | προφ. ιδ. c. ℵ*BZ Or[3, 473] (quam-

λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 [103.2] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ
3, 3 Mal 3, 1 Mc 1, 2 γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 [104.5] ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
12—13 Lc 16, 16 αὐτοῦ ἐστιν. 12 [105.5] ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ
ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν
αὐτήν. 13 [106.10] πάντεσ γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμοσ ἕωσ Ἰωάν-
Mal 3, 23 νου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτόσ ἐστιν Ἡλείασ
14—19 Lc 7, 31—35 ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 [107.5] Τίνι δὲ
ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοισ καθημένοισ ἐν
ταῖσ ἀγοραῖσ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖσ ἑτέροισ 17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν

---

vis Mt et Lc miscere videatur) Chr[comm] cat[ox 267] (est cat[marc], sed „ex Mt" ista verba afferuntur) (f k cop coniung *videre prophetam*) ... ϛ (Ln) *ιδειν; προφητην* (Π *τον προφ.*); quem ordinem tuentur ℵ[c]CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] Or[4, 117] Chr[txt]:: ita et. Lc

10. *ουτοσ* c. ℵBDZ b g[1.] k syr[cu] aeth Or[4, fin] Amb Op Quaest ... ϛ add *γαρ*, Ln [*γ.*] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] c f ff[1.] g[2.] h q cop syr[utr] go arm Chr:: cf 3, 3 ubi *γαρ* non fluctuat | *εγω* (et. Or[4, 75. 119] Eus[ecl 35]): Z c ff[1.] g[2.] cop Chr (et.[mo 6]) Amb om, Ln [*εγ.*] | X al pauc *αποστελω* | *οσ κατασκ.* c. ℵBCDEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] f ff[1.] g[1.] h q vg syr[cu] et[sch] syr[p mg cod] arm aeth go Or[4, 119] Eus[ecl 35] Tert al ... Ti *και κατασκ.* c. P a b c k cop syr[p] Chr[mo 2] et[gue] Amb[semel] Hier[malach]

11. EFGLX al pm *εγειγερται* | D* *ε. τοισ γ. των γυναικ.* | *αυτ. εστ.* c. ℵBDEFGKLMSUVXZΓΔΠ al omn[vid] b k Cyr[4, 474]... Ti *εστ. αυτ.* c. C it[pler] vg

12. *δε*: D[gr]* cop Amb om | D* *ιωαννουσ* | *βιασται* (et. Iust[tr 51]): D (item Clem[947]) *οι βιαστ.*

13. C al mu *ιαννου* | *επροφητ.* c. ℵB*CDZ 1. 13. a[scr], Δ *πφοφητευσαν* ... ϛ *προεφητ.* c. B**EFGKLMSUVXΓΠ al pler

14. *δεξασθαι* (it *accipere, scire, audire, recipere, percipere,* vg *recipere*) ... EL al mu *-σθε* | *ἡλ-* hoc acc. c. EGKLM etc, item *helias* it vg ... ϛ *ἡλ-* c. FΓΠ etc | *-λειασ* c. B*D (alibi passim et. ℵ) ... ϛ Ln Ti *-λιασ* c. ℵB[2]C unc rell et min omn[vid]

15. *ωτα* c. BD 32. k (Sever[caten 85] *το δε εχων ωτα αντι του ο εχων διανοιαν λογικην*) ... ϛ (Ln) add *ακουειν* c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ etc Docet hipp[266] Iust[tr 51] Or[4, 91] et[int 3, 442] et[alibi] al:: sine *ακ.* semper Mt (13, 9 et 43 et. ℵ); in Mc et Lc *ακ.* nusquam fluctuat

16. *παιδιοισ* c. ℵBCDEFGKLMSUVXΣΓΔΠ al plus[150] ... ϛ (= Gb Sz) *παιδαριοισ* c. min | *καθημ.* ante *εν* (Gb') c. ℵBCDLMZΔ al fere[20] it vg al pl Chr ... ϛ post *αγορ.* c. EFGKSUVXΓΠ al pler Clem[105] (magis e Mt quam Lc videtur):: cf Lc | *εν ταισ αγοραισ* c. ℵBZ 124. 157. cop syr[p] (l. *εν αγορα καθημ. εν ταισ αγοραισ*) ... ϛ Ti *εν αγοραισ* c. CEFGKLMSUVX

ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλ-
θεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον Io 10, 20
ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέ-
γουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ
ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

20 [108. 5] Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο
αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 οὐαί σοι 21–23 Lc 10, 13–15
Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγέ-

ΓΔΠ al pl Clem ... D εν τη αγορα, Ln (ex errore) Gb' εν αγορα c. al pl Euth Thph; item *in foro* it vg syr^{cu} et^{sch} arm aeth go al :: cf Lc | α (Chr και) προσφωνουντα et λεγουσιν (Gb') c. ℵBDZ al^{10} ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l (k *qui adclamant aliis dicentes*) vg cop syr$^{p\ mg}$ Chr$^{com\ gue}$; c α προσφωνουσιν et και λεγ. ... ς και προσφωνουσι et και λεγ. c. EFGKLMSUVXΔ etc, c *et clamantibus -- dicentibus*, b f h *et clamantibus -- dicentes*) :: cf Lc | τοις ετεροις (Gb') c. BCDEFKLMXΣΓΔΠ* al plus^{50}, item αλληλοις Chr$^{com\ gue}$, *invicem* vel *in inv.* vel *ad invicem* a b c g$^{1.}$ q cop, *aliis* d g$^{2.}$ k go, *ad alterutrum* f; absque αυτων (Gb^{0}) c. ℵBDZ 1. al it vg cop go ... ς (Ln) τοις εταιροις c. ΘSUVΠ^{2} al pl syr^{cu} et^{utr} arm aeth ff$^{1.}$ l vg (*coaequalibus, aequalib.*), adduntque αυτων c. unc iisdem et CEFKLMXΓΔΠ* al pl syr^{omn} arm aeth

17. λεγουσιν ... ς και λεγουσιν: vide ad v. 16. | LU al mu ορχησασθε | εθρηνησαμεν (prob Schu) c. ℵBDZ 1. 248. 48^{ev} c f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ k l vg cop go al Clem^{105} Chr$^{com\ gue\ semel}$ Aug ... ς add υμιν c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler a b h q syr^{omn} arm aeth :: ita Lc

18. γαρ: L προς υμας, al^{12} syr^{cu} syr^{p} γαρ πρ. υμ. | B ιωανης | Δ μητ εσθ.

19. φιλος (h. l. et. k): ℵL al^{5} c f h cop Clem^{585} Aug^{bis} ante τελων. pon :: at Lc, a b ff$^{1.}$ g$^{1.}$ q vg post αμαρτ. | και εδικ. usq αυτης: b om | 13. 124. 356. k απο παντων των :: e Lc | εργων c. ℵB* 124. codd ap Hier (in h. l. *in quibusdam evv. legitur: iustificata est sapientia ab operibus eius. Sapientia quippe non quaerit vocis testimonium sed operum*) cop syr^{sch} et^{p} cop arm^{cdd} aeth (et aeth^{cod} post εργων add και απο των τεκνων αυτης) pers^{p} pers^{cod} (scholl: διο και εδικ. η σοφ. απο τ. τεκν. αυτης ητοι επι τοις εργοις etc; aliud: δικαιουται δε και απο εργων σοφια κατα σοφιαν επιτελουμενη η απο λογων) ... ς Ln Ti τεκνων c. B^{2}CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{fere} it^{plér} vg syr^{cu} et$^{p\ mg}$ arm^{ed} go al (Valentt ap Ir^{40} et Or^{4,48} e Lc an e Mt? Praeterea Or^{3,211} τα δε τεκν. της σοφ. και εν τω ευαγγ. αναγεγραπται και αποστελλει η σοφ. τα τεκν. αυτης.) Chr Hil

20. ηρξατο c. ℵBDEFGMSUVXΓΔ etc ... CKLΠ al^{50} fere (et evglstaria) g$^{1.}$ (?) h syr^{cu} et^{utr} aeth al add ο ι̅ς̅, item Chr (et.$^{mo\ 6}$) praem | εγενοντο: D γεγονεισαν (d *factae sunt*; k vero *fact. fuerant*) | αυτου: D g$^{1.}$ syr^{cu} om

21. χοραζειν c. ℵBCEFGKMSVΔΠ (Γ -ζην) etc; item ς (Ln) χοραζιν c. U al pl ... X al mu χωραζειν, item χωραζιν vel (ut Or) χώρα ζίν ti** 126. al^{10} Or$^{2,\ 112.\ 120}$ ... L χοραζζη, D χοραζαϊν, vg b g$^{1.}$ h *corozain* (*chor.*),

νοντο αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ μετενόησαν. 22 *πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτό-*
τερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν. 23 *καὶ σὺ Καφαρναούμ,*
μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ, [109. 10] *ὅτι εἰ*
ἐν Σοδόμοισ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν
10. 15 Lc 10, 12 *ἂν μέχρι τῆσ σήμερον.* 24 *πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτό-*
τερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.
25—27 Lc 10, 21 s 25 [110. 5] *Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξο-*
μολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἔκρυψασ

---

a f ff[1.] q am *corazain* (*chor.*), c *corozaim*, k *chorazum* | *ουαι σοι* seo (et. Or etc): D it[pler] (non f q nec vg) Hil *και* | *βηθσαϊδαν* c. ℵ*BEFGKMSUXΓΔΠ (ℵ*et[c]Π* *βηδσ.*) ti* etc ... ℵ[corr] (c ut[vid]) CD (*βεθσαειδα*) L (*βιθσ.*) V al[90] (vv pler vel omn) Or[2, 119] al *βηθσαϊδα* (Gb'' Ln) | B*Δ *σειδωνι* (et. v. sq) | *εγενοντο*: D *εγεγονεισαν*, 33. 157. al[3] *εγενηθησαν* | *σποδω* c. BDEFGKLMSVXΓΔΠ al pler it vg cop syr[cu] et[sch] etc ... ℵCU 33. al Or[2, 119] et[int 1, 87] Gaud al add *καθημενοι* et Δ 1. al[25] fere Bas[2, 234] -*μεναι*, item syr[p] :: e Lc

22. Γ om *λεγω υμιν*

23. *καφαρναουμ* (Gb'') c. ℵBD 33. it (d *caparnaum*) vg sax [illegible] cop go Ir[int 278] etc ... ς *καπερναουμ* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc. Cf ad 4, 13. | *μη* (D*L *η*, praecedit -*ουμ*) et *υψωθηση* (L -*σει*) c. ℵBCDL 1** 22. 42. a b c ff[1.] g[2.] l (*usque ad cael. exaltaveris*) (g[1.] *quae* [*ἠ* pro *μη* ut D*L] et *exaltaberis*; k *ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas*) vg syr[cu] cop arm aeth pers[wh] Ir[int 278] Hier (ad h. l. ex cdd suis) ... ς *ἡ* et *υψωθεισα* c. KMXΔΠ* al pl go Caes[2, 70] Chr[gue], item Gb' Ti *ἠ* et *υψωθησ* c. K (ipse* *θησ* ex *θησα*) FGSUVΓΠ[2] al plus[50] Chr, item (*quae* - - *exaltata es*) f g[1.] h q cod ap Hier (*in altero exemplari reperimus*) syr[utr] pers[p] et[cod] (ap Whel.); Max[trin 423] *εαν εωσ τ. ουρ.* [illegible], *αλλ εωσ αδ. κατ.* | *ουρανου* c. ℵBDΔ al Caes Chr[gue] ... ς *του ουρ.* c. CKFGKLMSUVXΓΠ al pler | *εωσ αδου*: DL a b praem *η* (L *ἡ*, a b d *aut*), item g[2.] *et*, c *et si exaltata fueris*, Max[trin] *αλλ* | *καταβιβασθηση* (-*σει* L) c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] syr[cu] et[utr] cop arm al ... Ln Ti *καταβηση* c. BD Caes, item (*descendes*) it vg Ir[int] aeth, item (*vadis*) go (:: in Lc iidem fere i. e. BD syr[cu] aeth *καταβηση*) | *εγενηθησ.* c. ℵBCD 1. 157. al ... ς *εγενοντο* c. EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr | *γεν. εν σοι*: B *εν σοι γεν.* (Ln) | *εμεινεν* c. ℵBC 1. 33. al [illegible].. ς Ti *εμειναν* c. DEFGKSUVΓΠ al pler ... LXΔ ti** Chr[gue] *εμεινον*, M al *εμενον*

24. *υμιν* (syr[cu] om): al[5] syr[sch] syr[p] *σοι* | *οτι*: ℵ* et[c] 33. Ir[int] om | ℵ Ir[int] *ανεκτ. ε. γη σοδ.* | *σοι*: DM[mg] it (exc f l) Ir[int 278] *υμιν*

25. *εκρυψασ* c. ℵBD 12. Clem[hom 8, 6] (*εξομολ. σοι πατερ του ουρ. κ. τησ γ. οτι εκρυψ. ταυτα απο σοφων πρεσβυτερων και απεκαλυψασ αυτα νηπιοισ θηλαζουσιν.* Cf et.[18, 15] et [16] - - *μη λεγε· ησεβησεν εισ τουσ σοφουσ, κρυψασ αυτα απ αυτων*) ... ς *απεκρυψ.* c. CEFGKLMSUVΓΔΠ al omn fere Ir[93] (*εξομολογησομαι σοι πατερ κυριε των ουρανων κ.*

ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·
26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.
27 [111.3] Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, [112.8] καὶ
οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις
ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
28 [113.10] Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι,
κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ
μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρή-
σετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς
καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

της γ. οτι απεκρυψας [int add ταυτα] απο - - αυτα νηπιοις) Or[3,757] Eus[ps 39] (sed possunt hi tres etiam a Lc pendere) al :: cf Lc ubi non variat | ταυτα: L αυτα | συνετων ... 1* δυνατων | D απεκαλυψες

26. ναι: Marcos ap Ir ουα | ευδοκ. εγεν. c. ℵB 1. 33. k (*placitum factum est*) cop, item (ut ante) Marcos ap Ir (οτι εμπρ. σου ευδ. μοι [int om] εγενετ.) ... ς Ti εγεν. ευδοκ. c. CDEFGKLMSUVΓΔΠ al pler (Or[3,757] ut ante) Chr, item *fuit placitum*, *fuit benepl.* it[pl] (sed f ff[1.] *conplacuit, placuit*) vg Hil al. Similiter lectio in Lc fluct.

27. πατρος μου (et. ℵ[b]): ℵ* Iust[tr 100] Marcos ap Ir[int 93] (non ap Epiph) Hil om μου | επιγινωσκει (et. Clem[930 lib] Eus[marc 6. 88], item *cognoscit* Ir[int 233. 235]): C g[scr] Iust[tr 100] Eus[marc 88 edd] Did[tri 26. 72] („e Mt“) Chr (et.[mo 6]) γινωσκει (:: ut Lc); item Clem[hom 17, 4. 18, 4. 13. 20] Marcos ap Ir Iust[ap 1, 63] Clem[saepe] Or[saepe] synod[antio] (in ep. ad Paul. Samos. ap Routh 3, 290) Eus[dem 149. 216] item[pr] et[ecl] Did[149 lib] εγνω, similiterque iidem postea | ω εαν c. ℵBCEFGKLMSUVΓΔΠ al omn fere Clem[866] ... D al Clem[hom] Marcos ap Ir Iust[tr] et[ap] Clem[saep] Or[saep] al ω [illegible] ust Ir[int 122] et[235] οις) αν, ita Ln | βουληται (L al -λεται) o [illegible] υψ. (et. Clem[hom 17, 4. 18, 4] Ir[int 233] etc): Iust[tr] et[ap] Marcos ap Ir Clem[saep] Or[saep] syn[antio] al Ir[int 122. 234] Tert o υι. αποκαλυψη. Ir[int 233] (postquam scripsit: *Nemo cognoscit filium nisi pater, neque patrem quis cognoscit* etc addiditque: *Sic et Mt posuit et Lc similiter et Mc* [memoria fefellit] *idem ipsum; Ioh. enim praeteriit loc. hunc*, pergit:): *Hi autem qui peritiores apostolis volunt esse sic describunt: Nemo cognovit patrem nisi filius, nec filium nisi pater et cui voluerit fil. revelare.* At eodem ordine ipse Ir[int 122. 234] et e Marcos[93]; idem est ap Clem[hom] Iust[tr] et[ap] Marc[tert 4, 25] Epiph[saepe] (sed[quater] alter. ord. tenet) al

28. πεφορτισμενοι: D add εστε (it vg *qui - - estis*)

29. απ εμου (ℵa): ℵ* om | πραυς c. ℵBC*D Clem[93] Or[3, 199. 724] Ath[1, 451 edd] Bas[1, 145] Cyr[es 199] ... ς πραος c. C[3]EFG unc rell et min omn[vid] Or[saep] Eus[ps saep] Ath[1, 790] Bas[2, 162. 390. 670] Cyr[glaph 33] Chr

30. χρηστος: E (ipse* χριστ. ex χρηστ.) KL al mu χριστος (scribitur et. passim $\overline{χς}$)

XII.

1–8 Mc 2, 23–28 Lc 6, 1–5 1 [114.2] *Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν*
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
τίλλειν στάχυασ καὶ ἐσθίειν. 2 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντεσ εἶπαν αὐτῷ·*
Deu 23, 25 Ex 20, 10 *ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.*
3–4 1 Sam 21, 6 3 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνα-*
σεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 *πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ*
Ex 29, 33 *τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν*
οὐδὲ τοῖσ μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖσ ἱερεῦσιν μόνοισ; 5 [115.10] *ἢ οὐκ*
Nm 28, 9 s *ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖσ σάββασιν οἱ ἱερεῖσ ἐν τῷ ἱερῷ τὸ*
σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ*
9, 13 Hos 6, 6 *ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε.* 7 *εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ*
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺσ ἀναιτίουσ. 8 *κύριοσ γάρ ἐστιν*
τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου.

XII. 1. *επορευθη*: U al *-ρευετο* | *τοισ*: D om | *σαββασιν* (K *σαβασι*) c. ℵCDEGKLMSUVΓΔΠ rell omn ... B *σαββατοισ* (Lu) | *σταχυασ*: D (ante *τιλλ.*) U al plus[15] *τουσ σταχ.* (:: ut Lc et Mc). Praeterea c syr[cu] add *et confricantes eas* (syr[cu] *confricare*) *manibus suis* (c pergit *manducabant*) :: e Lc

2. *ιδοντεσ* c. ℵBEGKMSUVΓΠ al pler f k q vg cop syr[p] al ... CDLΔ 13. 124. a b c ff[1.] g[1.] h syr[cu] et[sch] add *αυτουσ* | *ειπαν* c. ℵBC 33. ... ς *ειπον* c. DEGKLMSUVΓΔΠ al pler | *ιδου*: syr[cu] *cur* :: e Lc | *εν σαββατω*: k syr[cu] om; item ff[1.] om *ποι. εν σαββ.*

3. *δαυειδ*, ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*: cf ad 1, 1. | *οτε*: Γ *οτι* | *επεινασεν* c. ℵBCDEFGKMSUVΓΔΠ al[100] fere k l vg syr[cu] et[utr] cop aeth Eus[ps 130] ... ς (= Gb Sz) add *αυτοσ* c. L al sat mu it[pler] arm syr[p mg] Chr :: ita Lc et Mc

4. *εφαγον* (praegresso *εισηλθεν*) c. ℵB o[scr] (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ti *εφαγεν* c. CD unc et min rell it vg rell Eus[ps] Chr | *ὃ* c. BD 13. 124. b k q harl* ... ς *ουσ* c. ℵCEGKMSUΓΔΠ (V *οσ*) al pler it[pl] vg rell Or[3, 485lib] Eus[ps] Chr :: ut Mc et Lc | *εξον ην* (Chr[com] et[mo 6] om *ην*): D *ην εξον*, Or *εξην*, C al *εξεστιν* (:: ita Lc et Mc) | *μονοισ*: LΔ *μονον*

5. Γ om *η* | *τοισ σαββασιν*: CD al Cyr[act 47] *εν τοισ σαββ.*

6. *δε*: D k syr[cu] *γαρ* | *μειζον* (Gb' Sz) c. ℵBDEGKMSUVΓΠ al plus[100] (al pauc *πλειον*) ff[1.] q cop Chr (et.[mo 6]) Cyr[act 47] Ir[int] (*plus*), (C* *μειζοων* o eraso) ς *-ζων* c. (C vide ante) LΔ al pl it[pler] (et. d) vg etc

7. *ελεοσ* c. ℵBCD 1. 33. 124. Or[2, 563] ... ς *ελεον* c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler Or[3, 289] Chr (LXX *ελεοσ*, sed min mu *ελεον*) | *ου*: Δ *ουχι* | *ουκ αν*: Γ *ου*

8. *εστιν* c. ℵBC(et* et[3])DEGKLMSUVΓΔΠ al plus[100] it[pler] syr[cu] et[sch] cop arm aeth Or[3, 643] Cyr[4, 605] al Tert al ... ς (= Gb Sz) *εστι και*

9 [116.2] Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰσ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 9–14 Mc 3, 1–6 Lc 6, 6–11
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν
αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τίσ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ ὃσ ἕξει Lc 14, 5
πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖσ σάββασιν εἰσ βόθυνον,
οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωποσ
προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν καλῶσ ποιεῖν. 13 τότε λέγει
τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατε-
στάθη ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. 14 [117.4] ἐξελθόντεσ δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμ-
βούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

---

c. min f vg syr[p] (1. 33. 157. al mu vg και του σαββ. post ανθρ.) :: e Lc et Mc

9. εκειθεν: CEG al c g[1.] h syr[sch] al add ο ις

10. ανθρ. χειρ. c. ℵBC k l vg (et. am fu for; sed non gat mm) cop syr[cu] (add *dextram* post εχων) aeth (item ανθρ. εχ. την χειρ. Chr[mo 6]) ... ς ανθρ. ην την χειρα (Γ -ραν) c. GKSVXΓΠ al pl b c g[2.]; item DLMΔ al pm it[mu] syr[utr] arm al ανθρ. (E al post εκει, U al post ην) ην εκει την χειρα (L al -ραν) | CX al επερωτησαν | αυτον: X αυτου | θεραπευσαι c. ℵDL al pauc ... ς Ln Ti -πευειν c. BCEGKM unc rell min pler | κατηγορησωσιν: DX al -σουσιν. Spectat huc quod Hier (ad h. l.) ex evang *quo utuntur Nazareni et Ebionitae* affert: *Homo iste qui aridam habet manum caementarius scribitur, istiusmodi vocibus auxilium precans: Caementarius eram, manibus victum quaeritans; precor te, Iesu, ut mihi restituas sanitatem, ne turpiter mendicem cibos.*

11. τις εσται c. ℵBC[2]EGKMSUVΓΔΠ al pl c g[2.] vg syr[p], item τις (D[gr] τι) εστιν D al plus[20] f k q al Chr Vict[ed] ex[edd2] ... Ti τις c. C*LX 61. 124. ff[2.] cop Vict[edd2] (ed. Mosq.). Item ff[1.] h *quis ex (de) vobis homo habens;* b g[1.] *quis ex vobis homo* (b om) *habet* | εξ υμων: D εν υμειν | ανθρωπος: L 47[ev] a b om | εξει: D c[scr] εχει (k q al *qui habet*, g[2.] vg *qui habeat* etc) | εν (non exprim ff[1.] g[1.] k syr[cu]): K ante προβ. | εαν (L αν): D 234. b om | εμπεση (ℵ[b]Π* ενπ., L ενπεσει) ... ℵ*Γ al πεση | τουτο: D it[pl] syr[cu] et[sch] al om | εις: L al[3] add τον | κρατησει (D k κρατει) και: ℵ ff[1.] h κρατησας | αυτο: ℵ c ff[1.] ff[2.] h vg post εγερει, U om | εγερει: CDL (G εγειρεῖ) 124. k syr[cu] et[utr] εγειρει: ita Ln

12. ποσω (al -σον): L πως, S ποιω | D* του προβατου | σαββασιν: B σαββατοις (Ln)

13. σου τ. χειρα (c[scr] -ραν) c. ℵ*et[cb]BL 1. 33. 124. 157. 346. al ... ς τ. χ. σου c. ℵ[ca]CDEGKMSUVXΓΔΠ al pler Chr | εξετεινεν: 209. it[pl] syr[cu] et[sch] et[p] c.* add την χειρα αυτου | απεκατεσταθη (Gb') c. ℵBC[2]EFGLMSVXΓΔ al[50] fere, item UΠ απεκατεστη ... ς αποκατεσταθη c. DK al certe pm (1. αποκατεστη) | υγιης (LX etc -γειης): al pauc it[pler] syr[cu] et[sch] Hil om | ως η: L ωσει

14. εξελθ. δε (D it[pler] al και εξ.) usq κατ αυτου (Gb' prob Schu) c. ℵBCD

15 [118.10] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ γνοὺσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ πάντασ, 16 καὶ
ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πλη-
18–21 Es 42, 1–4 ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 18 ἰδοὺ ὁ
παῖσ μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητόσ μου εἰσ ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου·
θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τισ ἐν ταῖσ πλατείαισ
τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ
λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν.
21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

---

al[7] it vg cop syr[cu et sch] pers[p] aeth Eus[dem 452]; item L al arm Chr (et.[mo 6]) *οι δε φαρ. εξελθ. σ. ε. κ. αυτου* ... ς *οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ αυτου εξελθ.* c. EGKMSUVXΓΠ al pler syr[p] ... Δ al om *εξελθ.* | *συμβ. ελαβον*: L η[scr] al *εποιησαν* (it[pler] vg *faciebant*, *fecerunt*; sed d k q *acceperunt*)

15. *γνουσ*: XΓ om | *πολλοι* c. ℵB a b c ff[1.] g[1.] k vg aeth Eus[ecl 201] ... ς Ti *οχλοι πο.* c. CDEGKLMSUVΓΔΠ al pler f h q cop al Or[3, 480] Eus[dem 452]; item X al (Hil *pluresq. cum turbae*) *πο. οχλ.*

15. 16. *παντασ* (al[10] fere *απαντασ*) *και* (et Eus[bis]): D 1. a b c ff[1.] (h) k *παντασ δε ουσ εθεραπευσεν* (f om *κ. εθερ. αυ. πα.*)

16. *επετιμ. αυτοισ* (U*Δ al *-τουσ*): D 1. Eus[dem 452] (non [ecl 201]) *επεπληξεν* (1. Eus[cod] *-σσεν*) *αυτοισ* (1. *-τουσ*) | *ποιησωσιν*: D** *ποιωσιν*

17. *ινα* c. ℵBCD 1. 33. Or[4, 25] Eus[dem et ecl] ... ς *οπωσ* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr | *δια*: c[2] Chr (et.[mo 6]) *υπο* | *ἠσαΐου*: ita EKMΓΠ etc; G (sed alibi *ἡσ.*) L om spiritum; it vg spiritum non exprim: it[pm] vg *esaiam*, a b h k *eseiam*, c *isaiam* | Δ om *του*, item v. sq om *ὁ* pr

18. *ον ηρετ.*: D *εισ ον ηρετ.* | *ὃν* c. ℵ*B 115. 244. (ff[1.] *quem suscepit*) Eus[ecl 201] et[marc 97 cod] ... ς Ti *εισ ον* c. ℵ[b]C[2]EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Eus[dem 452 semel] et[marc ed] Chr ... C*[vid] D 1. 33. Eus[dem 452 semel] (item Dial[25] ex Esaia) *εν ω*, item *in quo* (*in quo bene placuit* [*compl.* g[2.] h] *anima mea* a b g[2.] h q, – – *bene complacuit animae meae* c g[1.] vg; – – *bene sensit ani. mea* k Ir[int]) it[pler] vg Ir[int] Hil | *ηυδοκ.* c. ℵ (* et [b] etc) CD al Eus[marc 97] ... ς Ln Ti *ευδοκ.* c. B unc rell min pler Eus[dem] et[ecl] Chr | D[gr] *απαγγελλει*, al *αναγγελλει*

19. L *κραναυσει* (Or[4, 25 lib] *κραξει*) | D[gr] *ακουει*

20. *λίνον*: hoc acc. EKΓΠ** (* *λῖν.*) aliique unc (B *ληνον*) | D *ου μη* (D** om) *ζβεσει* | *αν*: LX al om | *εκβαλη* (LΓ *-βάλει*): X al *εκβαλλει* (*-αλλη*), it vg *eiciat* | *κρισιν*: X al[7] syr[p] Chr[edd] (ap Montf) et[mo 4] add *αυτου*. Quae apud Esaiam h. l. interiecta leguntur, de iis Hier (ad Algas. 1, 849) sic: *quod autem de assumto testimonio in evglio minus est videtur mihi accidisse primi scriptoris errore, qui legens superiorem sententiam a verbo* iudicii *esse finitam, putavit inferioris sententiae ultimum verbum esse* iudicium, *et pauca verba quae in medio h. e. inter* iudicium *et*

22 [119.5] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενοσ τυφλὸσ καὶ 22 ss Lc 11, 14–23
κωφόσ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 [120.7] καὶ ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ υἱὸσ Δαυείδ; 24 [121.2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον· οὗτοσ 24 ss Mc 3, 22–30 Mt 9, 34
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων. 25 [122.2] εἰδὼσ δὲ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ·
πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλισ
ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σα-
τανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶσ οὖν στα-

---

iudicium *fuerant, praetermisit.* Idem[esa 42]: „splendebit et non conteretur donec ponat super terram iudicium" *Mtth. evglsta non posuit, sive inter* „iudicium" *et* „iudicium" *media scriptoris errore sublata sunt.* Origene[4.25] vero iudice ὁ ματθ. μνησθεὶσ ἀπὸ μέρουσ τῆσ περικοπῆσ. Nec ullo modo offendit Eus Mtthaei textu, quem totum a v. 15 usque 21 exscripsit dem. evang. 9, 15.

21. τω ονομ. c. ℵBCEFGKLMSUVXΓΔΠ al plus[100] Chr (et.[mo 6]) al (126. τω σω ονομ.) ... ς (= Gb Sz) εν τω ον. c. D al ut vdtr mu it vg arm Eus[dem 97] (ex Esa.) Ir[int 180] al; al pauc Eus[dem 492] al επι τω ον. | D gr* ελπιζουσιν

22. προσηνεχθη α. δαιμονιζομενοσ τυ. κ. κω. (c* om[vid] τυ. και; b ff[1] h em vel post *mutus* vel post *caecus* add [ut alterum vel tertium] *et surdus*) c. ℵCDEGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] it vg etc ... B syr[cu] et[utr] cop aeth προσηνεγκαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον (Ln) | αυτον: ℵ* αυτουσ | τον κωφον c. ℵBD ff[1] k (hi duo *surdus*) g[1] (*mutus*) cop syr[cu] aeth ... ς τ. τυφλον και κωφ. c. CEGKMSUVΓΠ al pler arm syr[p cod bodl] (al tantum τ. τυφλ., al τ. κω. κ. τυ.?) al; item LXΔ al plus[10] syr[sch] τ. κωφ. και τυφλον ... it[pl] vg sax fr om plane | λαλειν c. ℵ*BD al plus[10] it vg cop arm (237. b [ff[1] h transp singg] syr[cu] λαλ. κ. βλεπ. και ακουειν) ... ς και λαλ. c. ℵ[c]CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr[p] arm al

23. και ελεγον: U al pauc λεγοντεσ | μητι: D gr* add οτι | ο υιοσ (passim ο ῡσ ο υι.): L add του | δαυειδ: vide ad 1, 1

24. τω: E 33. al[10] fere om | βεελζεβουλ c. CDEGKMSUVXΓΔΠ etc, item L al βελζεβουλ ... ℵB βεεζεβουλ. De versionibus cf ad 10, 25. (*Beelzebub* et. syr[cu])

25. ιδωσ (ℵ* et[c]): ℵ[b]D al[8] ff[1] k syr[cu] cop Chr[odd] ιδων | δε c. ℵBD k cop syr[cu] ... ς add ο ισ c. CEGKLMSUVXΓΔΘΠ etc (it[pler] vg *Iesus autem sciens*) | καθ εαυτησ pr: D al pauc Chr[com gue] εφ εαυτην, LX al plus[25] Ath[1.861] Chr[mo 5] καθ εαυτην | ερημουται -- ου σταθησεται (D* al στησεται): E ου σταθ. -- ερημ. (Δ om ερημ. usq καθ εαυτ.) | καθ εαυτησ sec (al pauc Chr[mo 5] -την): D Chr[cod] εφ εαυτην

26. και ει (f vg *et si*, k *si et*): D ει δε και (d *si autem*); b ff[2] g[1] q *si enim*, e ff[1] h *si ergo*; a *si* | τον: X al om

θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶσ
δύναταί τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν,
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 [123. 2] Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖσ ἀνθρώποισ,
Lc 12, 10 ἡ δὲ τοῦ πνεύματοσ βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃσ ἐὰν
εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃσ
δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ

---

27. *και ει*: D 1. 33. al k *ει δε* (it[pler] *quod si*) | *βεελζεβουλ*: vide ad v. 24 | LX al *εκβάλω* (L et. v. 26 *εκβάλει*) | *οι*: L al pauc om | *υμων* bis: X al *ημων* | *εκβαλλουσιν* (E* *-βάλουσιν*): L al mu ff[1.] Cyr[act 47] Chr[gue] *εκβαλουσιν* | *κριτ. εσοντ. υμ.* c. ℵBD al a b f ff[1. 2.] g[1.] h k l q am for Cyr[act], item 1. 124. c g[2.] vg[ed] et[mss mu] Ambrst Op Chr (et.[mo 6] et[gue hom 79]) *κρ. υμ. εσ.* ... ς *υμ. εσ. κρ.* c. CEGKMSUVXΓΔΠ etc; L al Chr[gue] *υμ. κρ. εσ.*

28. *εν πν. θε. εγω* c. ℵBCDEGKLSUVXΓΔΠ al plus[50] a ff[1.2.] h q cop syr[sch] Ath[1, 561] al ... ς *εγω* (M al[6] b c g[1.] k syr[p] om) *ε. πν. θε.* c. min f m vg syr[cu] al Chr[gue]

29. *τισ*: Δ g[2.] h ante *δυνατ.*, L om | *εισελθειν*: Δ al pauc post *ισχυρου* pon | *αρπασαι* c. BC*X 1. a[18] (Valentt ex Thdot ap Clem[981] *δησαι παραινει και αρπασαι ωσ ισχυρου τα σκευη - - ο σωτηρ*) ... ς *διαρπασαι* c. ℵC**DEGKLMSUVΓΔΠ al pler Eus[ps mai 105] Chr (it vg *diripere*) :: cf Mc | *δηση* (L al *-σει*) *τ. ισχ.*: Δ al *τ. ισχ. δησ.* | *διαρπαση* c. ℵDGKΠ* al plus[80] Chr[gue]; item ς *-σει* c. BCELMSUVXΓΠ[2] al pl; Δ al pauc *-σαι* ... Ln Ti *αρπασει* c. 1. al pauc (ex errore de B)

30. Γ *ειπεν ο κυριοσ· ο μη ων* | *σκορπιζει* (et. Or[3, 789]): ℵ 33. cop Chr[gue] add *με*, syr[p mg] *mihi*

31. *τοισ* (Δ om) *ανθρ.* pr (et. Or etc): B 1. Ath[1, 561] praem *υμιν* | *η δε του πν.* usq fin (b ff[1.] h m syr[cu] *qui autem in sp. s. blasphemaverit non remittetur illi [peccatum]*): X al[6] a g[1.] l for Victorin om | *ουκ αφεθησ.* c. ℵB al[10] g[2.] k vg cop arm aeth al Ath[1, 561] Cyr[hr 17, 11] Bas[2, 261 cod] Hil al ... al[10] Chr (et.[gue] et[mo 5]) Did[138] add *αυτοισ*, item ς (Gb°) Ti *τοισ ανθρωποισ* c. CDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler c f ff[2.] q syr[utr] Bas[2, 261 ed] al

32. *οσ εαν* (Gb'') c. ℵBCEFGKLMUVXΓΔΠ al pl Or[4, 61] Chr[gue] ... ς *οσ αν* c. DS al certe mu Ath[1, 561] Chr Did | *αφεθησεται* pr (et. Or Chr Cyp etc): B* *ουκ αφεθ.* | D* *του πν. αγιου* | *ουκ* (ℵ* *ου μη*) *αφεθ.* c. ℵ*et[b] et[c] CDEGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] Ath[1, 561] al ... B *ου μη αφεθη* (Ln) |

οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 [124. 10] Ἢ ποιή- 33—35 Mc 7, 16—18 Lc 6, 43—45
σατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε
τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ
καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ δύ-
νασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντεσ; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματοσ
τῆσ καρδίασ τὸ στόμα λαλεῖ. 35 [125. 5] ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ
τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸσ ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 [126. 10] λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν
περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου
δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 [127. 5] Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲσ τῶν γραμματέων καὶ 38—42 Lc 11, 16 29—32
Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

τουτ. τ. αιων. c. ℵBCD al mu Or^{4,388}; item KXΔΠ al Or^{4,61} et^{296} Chr (et.$^{mo\,5}$) Did Cyr^{hr} τω αι. τουτω ... EFGLMSUVΓ al plus^{125} Bas^{2,261} Epiph^{51,26} al mu τω νυν αιωνι (Sz Gb′)

33. D τον δενδρ. καλ. | Δ al γινωσκετε

34. Δ al pauc γενηματα | LXΓ al περισσευμ. | λαλει: D* et d add αγαθα, ff$^{2.}$ *mala* (- - *unusquisque loquitur de ore suo mala*)

35. ο αγαθοσ: D* (item Or^{3,665} libere) om ὁ | αγαθ. θησαυρου c. ℵBCD EFGKMSUVXΓΔΠ al plus^{130} it (exc f* ff$^{2.}$) vg (exc gat mm) sax fr cop syr^{sch} et^{p} perss Or^{3,665} Dial^{41} (mixtis quidem Mt et Lc) Did^{128} Chr (et.$^{mo\,4}$) al Cyp al ... ς (= Gb Sz) add τησ καρδιασ c. L 1. 22. 33. al mu f* ff$^{2.}$ gat mm syr^{cu} arm aeth (sed L 1. etc τ. κα. αυτου) Clem^{944} Or^{2,641} al | τα αγαθ. c. ℵCLUΔ al pm O^{3,665} Chr (Clem^{944} το αγαθον et το κακον) ... Gb′ Sz Ln Ti om τα c. BDEGKMSVXΓΠ al plus^{70} Dial^{128} Did^{128} Chr$^{mo\,1}$ | πον. θησ.: L al syr^{cu} arm add τησ καρδιασ αυτου | πονηρα c. ℵBCDEGKMSVXΓΠ al pler Did ... LUΔ al plus^{20} Chr τα πον.

36. αργον (al pauc πονηρον): X al^{3} om | ὅ c. ℵBD (item *quod* it [exc h *quodcunque*] vg Ir^{int} Cyp) ... ς ο εαν c. CEGKMSUVXΓΔΠ al pler, item L al Or^{3,626} ο αν | λαλησουσιν c. ℵBC, item D λαλουσιν ... ς (Ln) λαλησωσιν c. EGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} Or (it vg pp^{lat} *locuti fuerint*) | αποδωσουσιν (ℵ*etc): ℵ^{b} δωσουσιν | L c vg al λογ. π. αυτ. (V om πε. αυ.)

37. L al δικαιωθησει | και εκ (et. Clem Or etc): D^{gr} a c g$^{1.}$ Hil Paulin η εκ | σου sec: ℵ om | καταδικασθ. c. ℵBCDEKMSUVΔΠ (sed και εκ etc suppleta sunt) al pler Clem^{198} Or^{3,156} al ... GLXΓ ti** al^{25} Bas^{1,158} Chr (et.$^{mo\,6}$) al κατακριθηση (L al -σει)

38. απεκριθησαν: b syr^{cu} *adierunt* | αυτω c. ℵBCDLM al^{10} it (g$^{1.}$ *ad iesum*) vg cop syr^{omn} (sed^{sch} post λεγοντ.) arm aeth al Chr (et.$^{mo\,6}$) ... ς om c. EGKSUVXΓΔΠ etc | τ. γραμμ. κ. φαρ. (K al Chr$^{txt\,gue}$ τ. φα. κ. γρ.)

16, 4 *39 [128.5] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς*
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ion 2, 1 *Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ*
κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
Ion 3, 5 *41 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς*
ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
1 Reg 10, 1 *Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται*
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
43—45 Lc 11, 24—26 *καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 [129.5] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον*
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν
μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-

---

c. ℵCDEGLMSUVXΓΔΠ al pler it vg syr[cu] et[utr] cop etc ... B al[2] Chr[com] om *και φαρ.* (Ln) | L al *θελωμεν*

39. *επιζητει* (et. Iust[tr 107] etc): L al *ζητει* | *αυτη* (Iust *αυτοις*): D*[gr] *σοι* Iust om *του προφ.* (:: ut Lc et infra Mt)

40. *ωσπερ* (Or *ως*): D* *ωσπερι* | D[gr] c[scr] om (al post *ιων.*, al *εγενετο*) *ην* G *εν κοιλια* | *εσται* c. ℵBCGKMSUVXΓΔΠ al pler c f q vg syr[utr] aeth ... DEFL al [15] fere it[pl] syr[cu]cop al Eus[ps 367] et[ecl 116] Cyr[4, 513] Chr al Ir[int 231] Or[int 2, 280] et [4, 525] al *εστ. και*

41. *νινευειται* c. ℵBCD(*νινευεται*)LXΔ ... ς Ln *νινευιται* (-*ῖται* EKMΠ; Γ etc -*ίται*) c. EGKMSUVΓΠ etc | Δ *αυτης* pro *ταυτης* | *εις*: L *επι* | G transiluit a *κατακρ. αυτην* ad *κατακρινει αυτην* v. sq

42. ELX al *βασιλεισσα* | *εκ*: 13. Or *απο* (item *a finibus* it vg) | *σολομωνος* (D* pr loc *του σολ.*) bis (Gb Sz) c. ℵB (C sec loc) DEGKLMSUVXΓΠ (bis *σολόμωνος*) etc ... ς -*μωντος* c. (C pr loco) Δ al Or[2, 545] et[alibi]

43. *δε* (Chr [et.[mo 6]] *γαρ*): L al pauc om | *ζητουν* (ℵ* et[c]): ℵ[a] vel [b] L -*των* *ουχ*: LX al *ουκ*

44. *εις τ. ο. μ. επιστρ.* (Z al [10] Chr[gue] *υποστρ.*) c. ℵBDZ 33. aeth ... ς *επιστρ. εις τ. ο. μ.* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere it vg syr[omn] arm Or[int 2, 257]:: cf Lc | *ελθον* (ℵ* om) c. ℵ[a]BCEKLMSUVΔΠ (U *εξελθον*, Δ *ηλθον*) al longe pl ... Ti *ελθων* c. DFGXΓ al plus [25] Chr[gue]. Similiter ap Lc *ευρισκει*: D add *τον οικον* | *και σεσαρωμ.* c. ℵC*Z[vid] al plus [10] a c ff[1] (om *κ. κεκοσμ.*) h q syr[cu] et[utr] Chr (et.[mo 3]); Ln [*και*]. ... ς Ti om *και* c. BC[2]DEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler b f g[1] k cop arm aeth (syr[p mg gr] ? notae illae Graecae *σχολαζ. σεσαρ. καικοσμημ.* non videntur ad *και* pertinere) | *και κεκοσμ.*: EL al pauc k om *και* (sed EL *καικοσμημ.*, ut syr[p mg])

βάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτωσ ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
πονηρᾷ.
46 [120.2] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ 46–50 Mc 3, 31–35 Lc 8, 19–21
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντεσ αὐτῷ λαλῆσαι.
[47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω
ἑστήκασιν ζητοῦντέσ σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
49 καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ
ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστισ γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέ-

45. επτα ετερα: z al b c q Chr (et.[mo 7]) ετερ. επτ. | εαυτου: DE* ti* al pauc αυτου | εισελθοντα c. ℵBCDFGKMSUVXΓΔ**Π etc (E*L 13. 124. εισελθων, E[2] –λθον) ... Δ* al pauc ελθοντα | D* τα εσχ. αυτου τ. α. εκ. χειρονα (D* -ρον) τ. πρ., d *novissima eius peiora prioribus hominis illius* | εσται και: U a b g[1.] h arm[cdd] Hil om και

46. ετι αυτ. λαλουντ. c. ℵB 33. al[4] c f vg cop, item a b ff[2.] g[1.] h *haec eo loquente*, k *haec cum loqueretur* (g[2.] *et adhuc eo loqu.*, syr[cu] *et loquente eo*) ... ς Ti ετι δε αυτ. λαλ. c. CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler q syr[p] aeth; item DLZ 2. ff[1.] syr[sch] Or[3, 480] λαλουντοσ δε (ff[1.] Or om) αυτου (2. του ιυ) | η μητηρ (al[4] a b f ff[1.2.] g[1.] h k vg cop Or[3, 480] Chr[mo 7] add αυτου, item Δ* μου) κ. οι αδελφ. αυτου: ℵ[b] (non* nec[c]) Z al[3] a b f ff[1.2.] g[1.] h (non c g[2.] k q nec cop) Or Chr[mo] om αυτου, Ln [αυτ.] | ειστηκεισαν (ℵCFGX al ιστηκεισαν, Δ ιστικεισαν, E ειστηκησαν): L ιστηκασι | ζητουντ. αυτ. λαλ. (αυ. λα. c. ℵ[a]BCZ unc rell etc: DL 33. 124. 346. it vg syr[omn] Or[3, 480] λα. αυ.): ℵ* om

47. ειπ. δε τισ αυτω (ℵ[a] τισ των μαθητων αυτου sine αυτω) -- εξω (1. om; D al a post εστηκ.) εστηκασιν (D* 28. 54. -κεισαν, D[b] -κασαν) ζητ. σοι λαλ. (D b c f g[1.] ff[2.] h q syr[utr] λαλ. σοι, 258. σε λαλ., al[5] a Or[int 3, 835] σε ιδειν, ℵ[a] l vg cop ar[e] et[ro] nil nisi σε: ita Gb') c. ℵ[a]CDEFGKMSUVXZΔΠ al pler it[pl] vg syr[utr] cop arm aeth (Eus[steph 228] τησ μητροσ κ. των αδελφ. εστωτων εξω κ. ζητουντων λαλησαι αυτω ειπε τισ αυτω· ιδου η μητ. σου κ. οι αδελφ. σ. εστηκασιν εξω ιδειν σε θελοντεσ: e Lc potius) Chr ([com] ζητουσι σε pro εξω εστ. ζητ. σοι λαλ.) Or[int 3, 835] ... ℵ*BLΓ 126. 225. 238. 400* ff[1.] k syr[cu] om

48. τ. λεγοντι αυτ. c. ℵBDZΠ*[vid] 33. 49[ev] al ... ς Ti τ. ειποντι αυτ. (Chr[mo 7] om αυτ., in comm[libere] προσ τον ειποντα) c. CEFGKLMSUV ΓΔΠ[corr*] al pler (X om τω λεγοντι) | η μητηρ: X om η | και τινεσ: D a ff[1.2.] h k q arm η τινεσ | αδελφ. μου: B* om μου

49. χειρα (ℵ* -ραν) c. ℵ*D al[10] fere a b ff[1.] g[1.] k q vg Or[3, 480] Aug ... ς Ln Ti add αυτου c. BCZΓΠ unc rell et min pler c f h etc (Chr[mo 1] εαυτ.) | αυτου: Δ Or[3, 480] Chr[mo 6] om

50. οστισ: L al pauc οσ (e k *qui*) | αν (al pauc εαν): D al pauc om |

λημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου ἀδελφὸσ καὶ
ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1–9 Mc 4, 1–9 Lc 8, 4–8 1 [131. 2] Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἐκ τῆσ οἰκίασ
ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸσ αὐτὸν
ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶσ
ὁ ὄχλοσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖσ πολλὰ
ἐν παραβολαῖσ, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ

ποιηση (-σει KLΣΓ al) c. ℵBEFGMSUVXΠ al pler, item KLΣΓ al (*fecerit* it vg) ... Ti ποιη c. CΔ 251; item D ποιει (*facit*) | αυτοσ: LΔ al pauc e ff[1.] k syr[p mg] ουτοσ | αδελφοσ: 13. al fere[15] b e (*meus et mater et soror et frater*) ff[1.] h am for Or[3, 490] Amb και αδ. Epiph[30, 14] ex evg. Ebion. haec affert: ἀρνοῦνται (οἱ ἐβιωναῖοι) εἶναι αὐτὸν (τ. χριστ.) ἄνθρωπον δῆθεν ἀπὸ τοῦ λόγου οὗ εἴρηκεν ὁ σωτήρ, ἐν τῷ ἀναγγεῖλῆναι [πρὸσ?] αὐτὸν ὅτι ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδ. ἔξω ἑστήκασιν, ὅτι τίσ μου ἐστὶ μήτηρ (μου h. l. repetit Petav.) καὶ ἀδελφοί; καὶ ἐκτείνασ ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ τὴν χεῖρα ἔφη· οὗτοί εἰσιν οἱ ἀδ. μου καὶ ἡ μήτ. οἱ ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τοῦ πατρόσ μου. (Similiter Clem[2. cor] εἶπεν ὁ κύριοσ· ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ ποιοῦντεσ τὸ θέλ. τοῦ πα. μ.)

XIII. 1. εν c. ℵBZ 16. 33. 61. a b c e ff[1.2.] g[1.] k vg arm aeth Or[3, 2] et[3] ... ς Ti add δε c. CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr[utr] cop | E* al pauc εν δε ταισ ημεραισ εκειναισ (sed E statim ab initio εκεινη) | εξελθων etc: D it[pl] (non c f q nec vg) syr[cu] et[sch] Or[int 3, 836] Hil εξηλθεν et και εκαθητο | εκ c. ℵZ 33. (item *de domo* c f h q vg Or[int]) Or[3, 2] Chr (et.[mo 7]) ... ς Ti απο c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler ... B 1. 124. al[1 scr] Or[3, 3] om ... D a b e ff[1. 2.] g[1.] k om εκ τησ οικιασ

2. πλοιον c. ℵBCLZ 1. 33. al[15] fere ... ς Ti το πλοι. c. DEFGKMSUVXΓΔΠ al pler cop arm | εμβαντα: L om; al pauc εμβηναι, omisso καθησθαι (Δ καθησαι, al καθισαι) | ειστηκει: ita BD[c]KMUΓΠ etc, ℵCEFGLXZΔ etc ιστηκει, D* 234. εστηκει

3. ελαλησεν: L ελαλη | πολλα c. ℵBDEFGKMSUXZΓΔΠ etc (et. Or[3, 3]); C al[10] fere Or[3, 480] (ε. πα. αυτ. πο.) post παραβ. (:: ut Mc) ... LV al[5] l om | λεγων: Or[3, 3] (Chr) om | του (et. Or[saep]): D om | σπειρειν c. BCEFGKSUVΣΓΔΠ al pl Or[1, 306] et[507. 3, 760] Chr[montf] ... ℵDLMX al plus[60] Or[3, 3] Chr[mo 3] Thph σπειραι (Gb') :: ut Mc et Lc nec fluctuat lectio (Iust[tr 125]: ο εμοσ κυριοσ ειπεν· εξηλθεν ο σπ. του σπειραι τον σπορον, και ο μεν επεσεν εισ την οδον, ο δε εισ τ. ακανθασ, ο δε επι τα πετρωδη, ο δε επι τ. γ. τ. καλην). Praeterea (ex Lc) al[10] fere b ff[1.] sax add τον σπορον αυτου

4. C om και ε. τ. σπειρ. (a σπειρ. ad σπειρ. transiliens), Or[3, 760] om εν τω σπ. αυτον (libere) | ηλθεν (DLZ al -θον, servato -γεν sq: ita

ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ
πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέωσ ἐξανέτειλεν διὰ
τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντοσ ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰσ
ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν,
ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
10 Καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα- 10–17 Mc 4, 10–12 Lc 8, 9 s
βολαῖσ λαλεῖσ αὐτοῖσ; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοισ δὲ οὐ

Ln) et και κατεφαγεν c. ℵCEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Or[3,760] Chr, item DLZ al ... Ti ελθοντα et κατεφαγεν c. B 13. 124. al | τα πετεινα: E*KMΠ al[50] fere b ff[1.] h vg[ed.] syr[cu et p] arm aeth Or[3,760] add του ουρανου :: ita Lc

5. αλλα δε (et. Or): D Chr (et.[mo 7]) α δε (it[pl] *quaedam autem*) | ευθεωσ (D 40. ευθυσ): L post ανατειλαντοσ v. sq. transp | εξανετειλεν c. ℵCD EFGKLMSUVXZΓΔΠ etc: B -λαν | γησ c. iisdem (sed Z hiat; syr[cu] *terrae multae*) ... B τησ γησ (Ln)

6. ηλιου δε (et. Z): D του δε ηλιου | εκαυματισθη (Δ* -ισεν confusis litteris θη et εν, D -ισθησαν, L praem ευθεωσ: vide ante): B -τωθη | D εξηρανθησαν (E* απεξηρανθη)

7. αλλα δε: Chr (et.[mo 7]) α δε, item v. sq. | επι: D 13. 124. 346. (Iust vide ad v. 3) Or[3,760] εισ (:: ut Mc), similiter it vg *in spinas*, *in spinis* | επνιξαν c. ℵD 13. 124. 346. ... ς Ln Ti απεπνιξαν (:: ut Lc; Mc συνεπν.) c. BCZ unc rell et min pler

8. επεσεν: C 33. 243. επεσαν (33. et. v. 7.), 247. -σον | D εδιδουν | εκατον etc: DX etc ρ' ξ' λ' (λ' et. ℵ). Item v. 34

9. ωτα c. ℵBL a (e spatio) e ff[1.] k (Tert[marc 4, 19] „*illa quoque pronuntiatio eius* [Esaiae] *ad populum:* Aure audietis et non audietis, *dedit Christo frequenter inculcare:* Qui habet aures audiat." Haec pari iure ad 11, 15. 13, 9 et 43 adhibentur.) ... ς (Ln) add ακουειν c. CDEFGKMSUVXΓΔΠ etc :: cf ad 11, 15

10. προσελθοντεσ (et. Or[3,480] Eus[dem 454] Chr Bas[2,279]): C cop add αυτω | οι μαθητ. c. ℵBDEFGKLMSUVZΓΔΠ al pler e ff[1.] g[2.] k vg arm Or[3,480] Or[int 3,865] ... CX al plus[10] it[pl] syr[cu et sch] syr[p c.*] cop aeth Eus[dem] Chr[mo 4] οι μα. αυτου (Ln) | ειπαν c. ℵBL 33. ... ς (Ln) ειπον c. CDEFGKMSUVXZΓΔ etc | αυτοισ (ℵ* Eus[dem] ante λαλ.): am Tert om

11. ειπεν c. ℵCZ ff[1.] k cop aeth Eus[dem 454] Chr[mo 4] ... ς Ln Ti add αυτοισ c. BDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc | οτι (it vg *quoniam*, *quia*): M al[10] fere Eus[dem] om | τα μυστηρια (et. Eus[dem 454] Bas[2,279]; Or[3,461] et [481] miscet Mt et Lc): a c d f ff[2.] g[1.] k l q (non item b e ff[1.] h) syr[cu] Clem[694] Ir[int 266] το μυστηριον | των ουραν. (et. Clem Or[3,481. 461. 446]

25—29 Lc 8, 18 δέδοται. 12 $^{132.5}$ ὅστισ γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευ-
θήσεται· ὅστισ δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
13 $^{133.1}$ διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλῶ, ὅτι βλέποντεσ οὐ
12 s *Es 4, 9 s Io 12, 40 Act 28, 26 s βλέπουσιν καὶ ἀκούοντεσ οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ
ἀναπληροῦται αὐτοῖσ ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκού-
σετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν βαρέωσ
ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν

Bas^{2,279} Ir$^{int 266}$; 157. al *του θεου*): al pauc it^{mu} (ff$^{1.}$ *arcana dei*) mm Eus^{dem} om

12. *οστισ*: Chr$^{mo 6}$ *οσ* | Δ *αν εχει*, al pauc *αν εχη* | *και ο εχει* (301. *δοκει εχειν*): M* om

13. *αυτοισ* (D 1. 13. 33. 124. 346. y^{scr} al^{6} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} arm Chr [et.$^{mo 6}$] Or$^{int 2,383}$ Tert post *λαλ.* pon) *λαλω* (D^{gr*} *λαλει*, D^{b} *ελαλει*) c. ℵBCEFGKMSUVXΓΔΠ al pler e syr^{p} Clem^{317} Eus$^{dem 454}$ Bas^{2,279} etc (Ir$^{int 266}$ *illis autem in parabolis loquor*) ... L c Cyr$^{hr cat 59}$ om *αυτ.* | *οτι* (et. Clem Bas Chr) usq *συνιουσιν* (FMUΠ *-ιοῦσιν*, EGΓ *-ίουσιν*: ita et. Erasm Ln; B* *-ιωσιν*$^{bent 2}$ [*-ιουσιν*^{mai}], B** *συνίωσιν*^{mai} *συνιῶσιν*^{bent} item al, Clem *συνιασιν*): D al^{12} fere it^{pler} (non f g$^{2.}$ q nec vg) syr^{cu} Eus^{dem} Cyr^{hr} Ir^{int} (Tert) *ινα βλ. μη βλεπωσιν κ. ακ. μη ακουσωσιν* (vel *-ωσιν*) *και μη συνωσιν* (vel *-ιωσιν*, Eus om *κ. μ. συν.*, Ir^{int} *intelligentes non intelligant*) *μηποτε επιστρεψωσιν* (al Ir^{int} om *μηπ. επιστρ.*, Eus insuper add *και ιασομαι αυτουσ*)

14. *και*: D 1. al it^{pl} (non f q nec vg) *και τοτε* (Eus^{dem} *τοτε επληρωθη επ αυτοισ* etc), f^{*vid} (certe enim* *adimpleretur*) g$^{2.}$ (*et ut*) am harl gat mm (contra fu for san) Ir^{int} *ut* (*adimpleatur* vel *-eretur*) | *αναπληρουται* (1. 243. Chr *πληρ.*): D al^{10} fere c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h k *πληρωθησεται* | *αυτοισ* c. ℵBC unc rell (exc DM*) al plus^{180} q am for harl* arm syr^{p} Bas^{2,279} Chr (et.$^{mo 4}$) ... ς (= Gb Sz) *επ* (al pauc *εν*) *αυτοισ* c. DM* al mu k (*super eos*) cop syr^{sch} aeth Eus^{dem} Ir^{int} (*erga eos*); item *in eis* (*illis*) b f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h l vg (et. fu san) ... a c g$^{2.}$ syr^{cu} plane om | *ησαιου* (D *του ησ.*): 126. al^{4} b Chr$^{mo 2}$ om (z^{scr} *του ησ.* post *η λεγ.*) | *η* (D ti* al pauc om) *λεγουσα*: D it^{pler} (non f q nec vg; nec k ubi et. *ακοη* usq *ιδητε* desunt; nec Ir^{int}) Eus^{dem} add *πορευθητι και ειπε* (Eus *ειπον*) *τω λαω τουτω* :: ut LXX | *ακουσετε* (B* *-σατε*) et *βλεψετε* (ℵ *-ψητε*) c. (ℵ)(B)CDKLSXΔΠ al pl Or^{3,216} (Eus^{dem} affert tantum usq *συνητε*) Chr ... EFGMUVΓ al pm *ακουσητε* (et. Or^{3,350} ubi tantum usq *συνητε*, ^{3,295} *-σητε* et *-ψετε*) et *βλεψητε* (*-ψητε* et. ℵ) | *ιδητε*: X al *ιδετε*

15. *τ. ωσιν* c. BD unc rell (exc ℵC) al omn^{vid} a (vide post) f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ q vg syr^{p} ... ℵC b c g$^{2.}$ h k cop syr^{cu} (*et aures suas graves fecerunt ne audiant*) et^{sch} arm aeth Ir^{int} add *αυτων*, hinc Ln [*αυτ.*] :: ut LXX. Ceterum a k Ir^{int} *incrassa - - obtura* (a post *populi huius* pergit *aures et oculos eorum grava*) - - *grava* (Ir *excaeca*) | *τουσ οφθ.*: U*X *τοισ* (U* *τουσ*) *οφθαλμοισ* | *ωσιν*: ℵ^{b} 157. al add *αυτων* (al pauc et. post

τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούσ. 16 [134.5] ὑμῶν δὲ μακά- 19 s Lc 10, 23 s
ριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.
17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν
ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
ἤκουσαν. 18 [135.2] ὑμεῖσ οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί- 13—23 Mc 4, 13—20 Lc 8, 11—15
ραντοσ. 19 παντὸσ ἀκούοντοσ τὸν λόγον τῆσ βασιλείασ καὶ μὴ
συνιέντοσ, ἔρχεται ὁ πονηρὸσ καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείσ. 20 ὁ δὲ ἐπὶ
τὰ πετρώδη σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺσ

οφθ. add) | ακουσωσιν: C om | συνωσιν (ita et. ς 1550, item ς[e] 1624. 1633; postea plerumq ut a Wtst συνιῶσι pro ς[e] habitum et editum) ... C al ut videtur mu συνιωσι (C -ιωσιν): ita Gb' Sz | επιστρεψωσιν c. ℵBCDLMSUXΓΔ al longe pl ... EFGKVΠ al plus[20] -ψουσιν | ιασομαι (Gb') c. ℵBCDE*et[3]FGLMSVΓΔ**Π al plus[50]... ς -σωμαι c. E**KUXΔ* al pl[vid] Chr

16. οι (et. Heges ap Phot[bibl 232] Or[4, 209] Cyr[glaph 129] et[es 442] et[ador 225]): DM* om | και: syr[cu] add παλιν | τα (ut οι): D om | υμων sec c. ℵCD unc rell (exc B) min pler f ff[1.] g[2.] h k vg syr[cu] et[utr] al Heges Or al Ir[int 266] ... Ln om c. B al pauc a b c ff[2.] g[1.] q Chr[mo 1] Hil | ακουουσιν c. ℵBCDMX al[35] fere Or Eus[ps 396] Chr[mo 1] Cyr[ter] al (Heges μακαρ. οι οφθ. υμ. οι βλεποντεσ κ. τα ωτ. υμ. τα ακουοντα, και τα εξησ) ... ς ακουει c. EFGKLSUVΓΔΠ al pl Chr

17. αμην c. ℵX al[10] fere a b c f ff[1. 2.] g[1.2.] h arm aeth Hil al (Cyr[es 442] αμην αμην) ... ς Ln Ti add γαρ (:: ut Lc λεγω γαρ υμιν) c. BCD unc rell et min pler k (q autem) syr[omn] cop al | και δικαιοι (Chr[mo 1] hom. 26 ad Hebr διδασκαλοι): B* om (Clem[hom 3, 53] πολλ. προφ. και βασιλεισ [ut Lc] επεθυμησαν ιδ. α υμεισ [ut Lc] βλεπ. και ακουσαι α υμεισ ακου., και αμην λεγω υμιν, ουτε ειδον ουτε ηκουσαν) | ιδειν α (et. Or[4, 209] Cyr[es 442] al): al pauc it[mu] Or[4, 105. 268] Eus[dem] Hil al add υμεισ (b c f Eus et. α υμεισ ακου.) | ιδαν (ℵ 33. ιδ., B ειδ.: ita Ln Ti) c. ℵB 33. ... ς ειδον c. CEFGLMUΓΔ al pl; KXVΠ al mu ιδον, item S, item Or Eus ... D ηδυνηθησαν ειδειν. Huc et. spectare videtur quod Ir[92] de Marcosiis scribit (ἔνια δὲ καὶ τῶν ἐν εὐαγγελίῳ κειμένων εἰσ τοῦτον τὸν χαρακτῆρα μεθαρμόζουσιν - - ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ εἰρηκέναι· πολλάκισ ἐπεθύμησα ἀκοῦσαι ἕνα τῶν λόγων τούτων, καὶ οὐκ ἔσχον τὸν ἐροῦντα, ἐμφαίνοντόσ φασι δεῖν διὰ τοῦ ἑνὸσ τὸν ἀληθῶσ ἕνα θεόν)

18. του σπειραντοσ c. ℵ*BX 33. 4[ev] syr[p] Chr[mo 2] ... ς Ti του (Δ om) σπειροντοσ c. ℵ[c]CDEFGKLMSUVΓΔΠ al pler (it vg seminantis)

19. συνιεντοσ: DF al pauc συνιοντοσ (F -ίοντοσ), L συνηωντοσ | Δ om ὁ | εσπαρμενον (et. Or[1, 308]; it vg seminatum): D σπειρομενον (d quod seminatur) | αυτου: D[gr] αυτων

20. ουτ. εστιν: U om | λογον: XΔ al pauc f* syr[p] add μου | ευθυσ: EU al pauc Or[1, 308] ευθεωσ

μετὰ χαρᾶσ λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ
πρόσκαιρόσ ἐστιν, γενομένησ δὲ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον
εὐθὺσ σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ σπαρείσ, οὗτόσ
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν
καλὴν γῆν σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείσ, ὃσ δὴ
καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.
24 $^{136.\,10}$ Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὡμοιώθη
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺσ ἀνθρώπουσ ἦλθεν αὐτοῦ
ὁ ἐχθρὸσ καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν.

---

21. δε pr: FL al pauc om | εν: D^{*gr} om | εαυτω: LΔ al pauc αυτω | G al ειτα (G ητα) γενομενησ (G add δε) :: e Mc | ευθυσ: D al pauc ευθεωσ

22. σπαρεισ (b f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h q vg *est seminatus*): D σπειρομενοσ (a c d g$^{1.}$ ff$^{2.}$ k *seminatur*) | μεριμνα: K μερημνη | τ. αιωνοσ c. ℵ*BD al^{2scr} a ff$^{2.}$ g$^{1.}$ h k arm ... ϛ τ. αι. τουτου c. ℵ^{b}CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler b c f ff$^{1.}$ q cop syr^{omn} al (Or^{1,308} allud η του αιων. τουτ. μεριμνα) | απατη (f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg *fallacia*): al pauc αγαπη, c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ h q *voluptas*, b *voluptates* (a *voluntates*), k *oblectamentum* | πλουτου: L^{mg} add και περι τα λυπα επιθυμηα εισπορευομεναι (sic, cf Mc) | συνπνιγει (B[^{bent2} πνηγει] D -πνειγει) c. ℵBCDLXΔ ... ϛ (Ln) συμπν. c. EFGKMSUVΓΠ al certe pler

23. την καλ. γην c. ℵBCLΔ 1. 33. 124. 262. al^{5} Or^{1,308} ... ϛ την γην την καλ. c. DEFGKMSUVXΓΠ al pler :: cf. v. 8. | τ. λογ. ακουων (U ακουσασ): D it (exc q *verb. meum audit*) vg syr^{cu} et^{sch} (non item^{p}) ακ. τ. λογ. | συνιεισ c. ℵBD 238. Or^{1,308} ... ϛ συνιων c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler (C συνειων, GL συνίων, EMUXΓΠ συνιῶν, K συν(ῶν) :: cf ad v. 19; item Rom 3, 11 ubi nemo lectionem συνιων mutavit | οσ δη (Δ y^{scr} δε, al^{2} om): D a b c h q τοτε, k* *et tunc*; f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ k** l m vg syr^{cu} et^{sch} arm aeth *et* | εκατον etc: DX al ut v. 8; item ℵ | τριακοντα: GM** al mu evv pler b m arm^{zoh} add ο εχων ωτα ακουειν (b om) ακουετω

24. ωμοιωθη c. ℵBDEGKLMSUVXΓΠ al pler: CFΔ ti* al Chr^{gue} ομοιωθη | σπειραντι c. ℵBMXΔΠ 13. 33. 346. al^{20} fere schol (Origenis, ap Mtthaei) item *qui seminavit* it^{pl} vg cop syr^{omn} al Amb ... ϛ Ti σπειροντι c. CDEFGKLSUVΓ al pler syr$^{p\,mg\,cod}$ Eus$^{es\,428.558}$ Chr (et.^{gue}), item *seminanti* d h k δ Aug | αγρω αυτου (B εαυτου): D Eus$^{es\,bis}$ ιδιω αγρω

25. αυτου (122** h Ir$^{int\,278}$ om) ο εχθρ. (D εχθρ.): al pauc (it^{pler} vg etc) ο εχθρ. αυτ. | επεσπειρεν c. ℵ^{b} (et* επεσπαρκεν) B 1. 13. 22. 119. 157. 48^{ev} Antitact (ap Clem^{526} λεγουσιν οτι ο μεν θεοσ -- πανθ οσα πεποιηκεν αγαθα εστιν, εισ δε τισ των υπ αυτου γεγονοτων επεσπειρεν τα ζιζα., et ap Thdrt^{1,16} -- ενα τινα των υπ αυτου γεγονοτων επισπειραι ζιζανια) (Ir^{267} allud ο θεοσ τον μεν παρ αυτου λαθρα επισπειραντα το ζιζανιον -- αφωρισε τησ ιδιασ μετουσιασ, Clem^{774} alludens επισπαρη τα ζιζανια, Or^{3,134} επισπειρασ τα ζιζ. μεσον του

26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη
καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου
εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;
πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος
τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες
συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ
ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι
ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ
τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ

σιτου) item *superseminavit* it^pler (et. d δ) vg Ir^int 287 (sed^gr ex catenis επεσπειρε) Amb al ... ς εσπειρε c. CD^gr EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler e q (Ir^gr vide ante) Chr (et.^gue; sed^com τοτε επισπειρει ουτος)

26. και τα: D 13. 124. 248. 346. Chr^mo 4 it^pler (non f ff^1.) syr^cu om και

27. προσελθ. δε: Γ και προσελθ. | D του οικοδεσπ. εκεινου | εσπειρας c. ℵBKLSUΓΔΠ al pl Chr (et.^gue); M -ραμεν ... Ti εσπειρες c. CDEFGVX al^12 | σω: K al^40 fere k* om (Chr ε. τ. α. σου) | ζιζαν. c. ℵ^b BCDEFG KMSUVΓΔΠ al plus^80 syr^p arm^zoh syr^p txt Chr (et.^gue) ... ς τα ζιζ. c. ℵ*LX al ut vdtr mu cop syr^p mg arm^edd

28. οι δε δουλοι c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^fere f ff^1. q vg syr^p (syr^cu arm aeth); D a b c e ff^2. g^1. k syr^sch οι δουλ. post λεγ. αυτ. ... B 157. cop om δουλοι (Ti); item g^2. h | λεγουσιν αυτω (BC αυτ. λεγ.: ita Ln Ti) c. ℵBCD 157. ℵ^scr a (*dicunt et* pro *di. ei?*) b c e ff^2. g^1. k syr^cu et^sch ... ς ειπον αυτω c. EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff^1. q vg cop syr^p arm aeth Chr (et.^gue) | ουν: D 252* it^pler (non f q) vg syr^sch (non syr^p) arm al om | συλλεξωμεν (D συνλ.) c. ℵBCD unc^7 min pl Chr (et.^gue) ... FKLMΠ 1. 22. 262. al^50 fere Chr^mo 2 -ξομεν

29. ο δε φησιν c. ℵBC q (*at ille ait*) syr^p mg cod, item *et ait* c ff^1.2. g^1.2 vg ... D b f o δε λεγει αυτοις (*at ille* [b om] *ait illis*), item h k *ait* (*dicit*) *illis*, a *dixit eis* ... ς ο δε εφη (al pauc ειπεν) c. EFGKLMSUVX ΓΔΠ etc | D συνλεγ. | Γ εκριζωσετε | D al k syr^cu arm αμα και (και add et. it^pl [sed om αυτοις] cop syr^p c.* al) τον σιτον (D σειτ.) συν αυτοις, Γ ff^1. g^2. vg syr^sch αμα συν αυτοις και (Γ om) τον σιτ.

30. συναυξαν. (D it vg post αμφοτ.): L 1. 247. 262. al plus^5 ουν αυξαν. (prob Schu), U al^10 fere Chr ουν συναυξ. | μεχρι c. ℵ^b CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Chr^gue, item ℵ* et^c L Chr (et.^mo 3) αχρι (:: αχρι ubi scriptum est non fluctuare solet) ... Ln εως (:: quod saepe pro μεχρι substitutum ut 28, 15 Mc 13, 30 Lc 16, 16 Phil 2, 30) c. BD Chr^mo 1 Eulog | εν καιρω c. ℵ^b BDFGKMSUVXΓΔΠ al^100 fere Chr^gue ... ς (= Gb Sz) ε. τω καιρ. c. ℵ* et^c CEL al certe pm syr^cu cop | D συνλεξ. | αυτα εις (Gb^oo) δεσμας (LΠ 1. δεσμάς, KM δεσμᾶς, ς Ln δέσμας, al pauc δεσμᾶ et δεσμούς) c. ℵBCEFGKMSUVΓΠ al pler ff^1. vg^ed cop arm^edd syr^p aeth Chr^gue ... Ti αυτα δεσμας c. LXΔ 1. al^5 Chr (et.^mo 6), item *adligate ea fasciculos* (san mm *-lis*) a b c g^1.2. ff^2. q am for em gat san mm syr^cu et^sch arm^zoh; item δεσμας omisso αυτα D e f h k

εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε
31 s Mc 4, 31 s Lc 13, 19 εἰσ τὴν ἀποθήκην μου. 31 [137.2] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν
αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινά-
πεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μι-
κρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ,
μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ.
Lc 13, 21 33 [138.5] Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖσ· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 s Mc 4, 33 s 34 [139.6] Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν παραβολαῖσ τοῖσ
Ps 78, 2 ὄχλοισ, καὶ χωρὶσ παραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖσ, 35 ὅπωσ πλη-

---

(Or[3, 135] *δησατε δεσμασ τα ζιζ. και παραδοτε αυτα πυρι.* Ir[int 325] -- *colligere primum zizania et fasciculos alligare*). Vide infra Epiph | *καταχ. αυτα*: D al[2] it[pler] (non f k) vg Aug om *αυτ.* | *συναγαγετ.* c. ℵCEFGKLMSUVXΔΠ al omn[fere] Chr (et [gue]) ... Ln *συναγετε* c. BΓ 1. ... D *συνλεγεται*. Manich. ap Epiph[66, 65] (ex ev. Hebr?) *ομοια εστιν η β. τ. ουρ. ανθρ. οικοδεσποτη οσ εσπειρε τον αγρ. αυτ. καλ. σπερμα. και καθευδοντων των ανθρ. εχθρ. ανθρωπ. ηλθε και εσπ. ζιζ. ειτα λεγουσιν αυτω οι δουλ. αυτου· ουχι καλ. σπ. εσπειρασ εν τω αγρω; ο δε εφη· ναι. ποθεν ουν τα ζιζ.; ο δε αποκριναμενοσ ειπεν· εχθρ. α. τ επ. οι δε δ. πρ. αυτ. ειπον· θελ. ουν απελθ. εκριζωσωμεν τα ζιζ.; ο δε πρ. αυτ. εφη· ου, μηπωσ εκριζουντεσ τα ζιζ. εκριζ. και τ. σιτ. αλλ αφετε εωσ καιρου του θερ. και ερω τοισ θερ. συλλεξατε τ. ζιζ. κ. δησ. δεσμασ δεσμασ* (ita Dind.), *τον δε σιτ. αποθεσθε εν τη αποθ. και ετοιμασατε τα ζιζ. εισ το κατακαηναι πυρι ασβεστω.*

31. *παρεθηκεν* c. ℵBCEFGKL*[corr]MSUVXΓΔΠ al pler ff[1.] g[1. 2.] q vg cop syr[utr] al ... DL* 1. 13. 124. 346. it[pl] syr[cu] *ελαλησεν* | *αυτοισ*: L* add *ο ις* | *ομ. εστιν*: L 61. 243. arm[cdd] *ωμοιωθη* (243. *ομοι.*) | LΔ al *κοκκω*

32. *παντων των*: D* 124. om *των* | *αυξηθη*: ℵ[b] (sed nec * nec [c]) D 13. 124. 346. *αυξηση* | *μειζον*: D[gr] al[4] Chr[gue] *-ζων* | *των*: KΠ al plus[80] it vg syr[cu] et [utr] aeth al Euth Hil al *παντων των* :: ut Mc | M 299. e om *ελθειν* et *και* sq | *κατασκηνοιν* c. B*D ... ς *-νουν* c. ℵB**CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

33. *ελαλησεν*: C 243. *παρεθηκεν* | *αυτοισ* c. BEFGKSVΓΔΠ al pler it[pl] vg (exc am) cop syr[utr] ... ℵCLMUX 13. 124. 126. 243. al[10] fere g[2.] h l am arm add *λεγων* (al pauc *λεγ. ο ις* vel *ο ις λεγ.*, syr[p] c.* *ο ις*) ... D (*αλλην παραβολην·* nil amplius) 76. k (*alia similitudo*) syr[cu] om *ελαλ. αυτ.* | *γυνη*: syr[cu] *femina sapiens* | *ενεκρυψ.* c. ℵBCD unc[11] et min certe pm (Valentt ap Ir[38] *την τησ ζυμησ παραβολην, ην η γυνη εγκεκρυφεναι λεγεται εισ αλευρου σατα τρια*) Clem[694] Chr[gue] ... GL al plus[110] Cyr[4, 865] Chr[montf] al *εκρυψεν* (Gb') :: cf Lc

34. *ουδεν* c. ℵ*BCMΔ al[15] fere f syr[p] arm Clem[808] Or[3, 8] Chr[bis] (et.[gue]

ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαίου λέγοντοσ· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖσ τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆσ.

---

et^{mo6}) ... ϛ ουκ c. ℵ$_c$DEFGKLSUVXΓΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} al Or^{3,446} Eus$^{ps\,462}$sq Or$^{int\,2,262}$ al :: ut Mc | ελαλει (EMΓ al ελαλη): c. ℵ^{c}BCD unc rell et min pler it vg etc ... ℵ*Δ al pauc ελαλησεν

35. ησαιου c. ℵ* 1. 13. 33. 124. 253. aeth$^{cod\,m}$ cdd ap Eus$^{ps\,462}$ (διὰ ποίου δὲ προφήτου ταῦτα εἴρηται ἢ διὰ τοῦ προκειμένου ἀσάφ; ὃ μὴ συνιέντεσ τινὲσ προσέθηκαν ἐν τῷ εὐαγγ. τὸ διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου. ἐν δέ γε τοῖσ ἀκριβέσιν ἀντιγράφοισ ἄνευ τῆσ προσθήκησ τῆσ διὰ ἠσαΐου ἁπλῶσ οὕτωσ εἴρηται. Similiter cat in^{ps}), item cdd Porphyrii et cdd nonnull ap Hier (ad h. l.): *Legi in nonnullis cdd. et studiosus lector forte reperiet id ipsum, in eo loco ubi nos posuimus et vulgata habet editio* -- per prophetam dicentem, *ibi scriptum* per Isaiam prophetam dicentem. *Quod quia minime inveniebatur in Isaia, arbitror postea a prudentibus viris esse sublatum. Sed mihi videtur in principio ita editum:* quod scriptum est per Asaph prophetam dicentem -- *et primum scriptorem non intellexisse* Asaph *et putasse scriptoris vitium atque emendasse nomen* Isaiae, *cuius vocabulum manifestius erat.* Idem rursus in breviar. in ps. 77 sic: *Dicitur ergo in Mt:* Haec, *inquit,* facta sunt ut impleretur quod scriptum est in Asaph propheta. *Sic invenitur in omnibus veteribus cdd.* (? At nihil eiusmodi testatus est ad ipsum locum nec magis ipse edidit. An de cdd. psalmorum accipi vult?) *sed homines ignorantes tulerunt illud. Denique multa evangelia usque hodie ita habent:* Ut impleretur -- Isaiam prophetam: Aperiam -- *Hoc Isaias non loquitur sed Asaph. Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit: Evglista vester Mt tam imperitus fuit ut diceret:* quod scriptum est per Isaiam prophetam: Aperiam -- *error fuit scriptorum, ut pro Asaph Isaiam scriberent. Scimus enim quia prima ecclesia de imperitis congregata fuit gentibus. Ergo cum legerent in evglio* -- in Asaph propheta, *ille qui primus scribebat evglium coepit dicere: Quis est iste Asaph propheta? Non erat notus in populo, et hoc fecit ut, dum errorem emendaret, faceret errorem.* Eodem loco eundem in modum Mt 27, 9 ιερεμιου (*pro* Zacharia) et Mc 15, 25 ωρα τριτη (*pro* sexta) „errori scriptorum" tribuit. Ceterum et Clem hom^{18,15} veterrimam scripturam ησαΐου confirmat: τω και τον ησαΐαν ειπειν· ανοιξω το στομ. μ. εν παραβ. και ερευξ. κεκρυμμ. απο καταβ. κοσμ. ... ϛ Ln Ti om c. ℵ^{b}BCD unc^{13} et min pler it vg syr^{cu} et^{utr} cop arm rell Eus$^{ps\,462\,sq}$ (vide ante) Chr (in comm non attigit) Hier (vide ante) | καταβολησ c. ℵ^{b}B 1. 22. e k syr^{cu} Or^{3,695} (quod enim nude ponit καταβολησ, id omnino ab evglio non a psalmo pendere statuendum est. Item Clem^{694} Eus^{ps}) ... ϛ add κοσμου c. ℵ* et^c CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{utr} cop al Clem^{hom} (vide ante) Chr (:: LXX απ αρχησ habet. Sed απ. καταβ. κοσμ. legitur Mt 25, 34 Lc 11, 50 Io 17, 24 etc nec fluctuare solet)

36 $^{140. 10}$ *Τότε ἀφεὶσ τοὺσ ὄχλουσ ἦλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν. καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.* 37 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ
σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου,* 38 *ὁ δὲ
ἀγρόσ ἐστιν ὁ κόσμοσ· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς
βασιλείασ· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,* 39 *ὁ δὲ ἐχθρὸσ
ὁ σπείρασ αὐτά ἐστιν ὁ διάβολοσ· ὁ δὲ θερισμὸσ συντέλεια αἰῶνόσ
ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν.* 40 *ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ
ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ-
νοσ.* 41 *ἀποστελεῖ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ
συλλέξουσιν ἐκ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺσ
ποιοῦντασ τὴν ἀνομίαν,* 42 *καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον
τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.*

---

36. *ηλθεν*: ℵ Or$^{3, 8 bis}$ *εισηλθ.* (a b h q Chr *απηλθεν*) | *οικιαν* (Gb'') c. ℵBD it^{pler} vg syr^{cu} cop aeth arr, item addito *αυτου* 1. al^{5} sl^{2} et^{3} Or$^{3, 3. 4. 442. 481}$ Chr (et.$^{mo 5}$) ... ς add ο ις c. CEFGKLMSUVXΔΠ al pler f h q syr^{utr} al; Γ arm post *ηλθ.* | *προσηλθον* c. ℵCDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc ... Ln Ti *-λθαν* c. B 33. | *φρασον* c. ℵ^{c}CD unc rell et min omn^{vid} Or^{quater} etc ... ℵ*B Or$^{4, 254}$ (a b g$^{1.}$ h q *enarra*, ff$^{2.}$ k *narra*; contra c f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg *edissere* vel *dissere*) *διασαφησον* (Ln):: quod 15, 15 *φρασον* non fluct, id non satis est ad probandum h. l. *διασ.*

37. *ειπεν* c. ℵBD a b ff$^{1. 2.}$ g$^{1.}$ k l (e *quibus ait* omissis rell) am fu for em cop aeth arr al Or$^{3, 443}$ ... ς add *αυτοισ* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} syr^{cu} et^{utr} arm c f g$^{2.}$ h vg^{ed} gat Chr

38. *εισιν οι* (M al om, item al om *οι* pr loc) *υιοι* sec loc: Δ it^{pl} syr^{cu} *οι υι. εισ.* | *του* (Δ om, item om antea ὁ) *πονηρου*: g$^{2.}$ ff$^{1.}$ l vg *nequam*, a c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ *nequitiae*; sed b m *iniqui*, k *mali*, d e f h q *maligni*

39. L al pauc *ο σπειρων* | *αυτα*: D al pauc ff$^{1.}$ om | *εστιν* (ita et. it^{pl} vg): B post *εχθροσ* (ita Ln); a b h k (e *inimic. autem diab. est qui seminavit ea*) post *διαβ.* (g$^{2.}$ *zabulus*, k *ziabolus*) | *συντελεια*: al plus^{10} Chr (et.$^{mo 5}$) *η συντ.* | *αιωνοσ* c. ℵBD 13. 33. 124. 346. Or$^{4, 254}$ ... ς *του αιωνοσ* c. ℵ^{c}CEFGKLMSUVXΓΔΠ (G al pauc add *τουτου*) al pler (Or$^{3, 443}$ paullo liberius) Chr. Ceterum ℵ* om *ο δε θερισμ.* usq *εστιν*, suppl ℵ^{a}

40. *συλλεγεται* (L post *τα ζιζ.*): D *συνλεγονται* | *κατακαιεται* (D *-ονται*) c. ℵBD 1. al certe pm Cyr$^{iul 329}$ (it^{pler} vg *comburuntur*, e k *exuruntur*) ... Gb Sz Ti *καιεται* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ 13. 33. 124. 157. al plus^{120} Chr (et.$^{mo 5}$) al | *εσται*: K* (K om *εν* sq) e g$^{2.}$ add *και* | *του αιωνοσ* (Gb') c. ℵBDΓ 1. al^{10} fere it^{pler} vg syr^{cu} arm aeth Cyr$^{iul 329}$ Ir$^{int 287}$ Or$^{int 370}$ Hil al ... ς add *τουτου* c. CP unc^{12} et min pler f h q cop syr^{utr} Chr

41. *αποστελει* c. ℵBCDP unc^{11} al pler Or$^{3, 456}$ Cyr^{iul} al: X *-έλει*, Γ *-ελλεῖ*, al pauc *-έλλει*, item e *mittit* (tum *colligunt*) | *αυτου* pr: ℵF al om | D *συνλεξ.* | *τουσ ποιουντ.*: syr^{cu} et^{utr} praem *omnes*

42. *βαλουσιν*: ℵ*DX al e vg^{cod} (ap Ln) *βαλλουσιν* | E *κλαθμοσ*

43 *τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡσ ὁ ἥλιοσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ* * Dan 12, 3
πατρὸσ αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 *Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρω-
ποσ ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα
ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.* 45 *Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺσ μαργα-
ρίτασ·* 46 *εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν
πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.* 47 *Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰσ τὴν θάλασσαν καὶ
ἐκ παντὸσ γένουσ συναγαγούσῃ·* 48 *ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβά-
σαντεσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντεσ συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰσ*

---

43. *εκλαμψουσιν* c. ℵBCP unc[12] min pler: D 124. 238. Or[3, 444 ter] Cyr[iul 329] (Iust[ap 1, 16] *τοτε κλαυθμ. εσται κ. βρυγμ. τ. οδοντ. οταν οι μεν δικ. λαμψωσιν ωσ ο ηλ. οι δε αδικοι πεμπωνται εισ το αιωνιον πυρ*) | *ωτα* c. ℵ*B a b e k am for san Hil[cdd] ... ϛ add *ακουειν*, Ln [ακ.] c. ℵ[c]CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] it[pl] vg[ed] syr[cu] et[utr] cop al Or[3, 444]. Cf ad 11, 15. Explicatio parabolae ap Epiph similiter differt ut ipsa parabola.

44. *ομοια* c. ℵ*(ℵ[b] *ομοι. δε*) BD a c e ff[1. 2.] g[1. 2.] k l vg syr[cu] cop aeth (Chr) ... ϛ praem *παλιν*, Ln [πα.] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] f h q (b praem *aliam similitudinem adiecit dicens*) syr[utr] arm Or[3, 446] Hil (:: vv. 45 et 47 non fluct) | D *θησαυρω*, item *thensauro* a b e f h k q | *εν τω* (D al plus[30] Chr om) *αγρω*: ℵ* om (suppl[a]) | *πωλ. παντ.* (B 28. 61. 435. al[3] arm[edd] Or[3, 446] om) *οσα εχ.* c. ℵBD 1. 61. 108. 118. 127. it[pler] vg syr[cu] et[sch] cop (Or[3, 446] -- *και πωλει οσα εχει*) Chr Or[int 3, 30] ... ϛ *παντ. οσ. εχ. πωλ.* c. CEFGKLMP unc[7] min pler f q syr[p] arm aeth Or[1, 186]

45. *ανθρωπω* (et. Or[3, 448] Cyr[glaph 117] et[nest 32] Cyp al) ... ℵ* (add[b]) B 50. 59. Ath[2, 396] Cyr[ador 108] Chr Amb om

46. *ευρων δε* (Gb, item Sz confusis lectionibus) c. ℵBDL 1. 33. al it[pler] vg syr[cu] et[sch] arm aeth Cyr[nest 32] et[ador 108] (e k Cyp *ubi autem invenit*) ... ϛ *οσ ευρων* c. CEFGKMPSUVXΓΔΠ al pler f q cop syr[p] Cyr[glaph 117] Chr | *ενα*: D 124. a b e g[1.] h k syr[cu] Cyp om | *πεπρακεν* (E* al -*χεν*): D *επωλησεν* | *παντα οσα*: D ff[2.] *α* (*quae*); a c h *quaecunque* (contra it[pl] *omnia quaecunque* vel *omnia quae*)

47. *συναγαγουση* (Δ *συναπαγουση*): EF al Or[bis cod] *συναγουση*, L *συναγουσιν*

48. *ην οτε*: D it[pler] (non c ff[1.] nec vg) (syr[cu]) Amb Aug *οτε δε* | *αναβιβασαντεσ* (D it[pler] cop aeth *ανεβιβασαν*) sine *αυτην* c. ℵBCEFGKLMUVXΓΠ al pler c ff[1.] q vg arm aeth Cyr[4, 388] et[es 341] (Chr [et.[mo 5]] *ην ανενεγκαντεσ εισ τ. αιγ. καθισαντεσ και συλλεξαντεσ τα καλα εισ αγγειον εβαλον, τα δ. σ. εξ. εβ.*) ... Ln Ti add *αυτην* c. PSΔ al[5], item D it[pler] (syr[cu] et[sch]) Amb Aug | *επι τ. αιγ.* (E -*ᾶλον*) *και* c. ℵ*et[c] BDP unc[12] min pler b e f ff[2.] g[1.] h k q syr[cu] et[utr] cop arm aeth;

ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 *οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ*
τοῦ αἰῶνοσ· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺσ πονηροὺσ
ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 *καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον*
τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
51 *συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί.* 52 *ὁ δὲ εἶπεν*
αὐτοῖσ· διὰ τοῦτο πᾶσ γραμματεὺσ μαθητευθεὶσ τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐκβάλλει ἐκ
τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.
53 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ παραβολὰσ ταύτασ,*
54–58 Mc 6, 1–6 *μετῆρεν ἐκεῖθεν.* 54 [141. 1] *καὶ ἐλθὼν εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδί-*
δασκεν αὐτοὺσ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺσ
καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεισ; 55 *οὐχ*
οὗτόσ ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονοσ υἱόσ; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ

---

item Ln *και επ. τ. αιγ.* c. ℵ[b]C 1. c ff[1.] g[2.] vg Cyr[4, 328] (pergit *ελκυσαντεσ*) et[es 341] Or[int 3, 259] ... Gb' Ti *επ. τ. αιγ.* (omisso *και*) c. L 13. 124. 346. a | *καλα* (et. Or Cyr Chr etc): D *καλλιστα* (d *meliora*), item *optimos, optima* it[pl] syr[cu] arm Amb Aug | *αγγη* c. ℵBCM** 1. 124. 48[ev] Or[3, 454. 456 sq] Cyr[bis] Isid[1, 205] ... ϛ (Ln) *αγγεια* c. D (*τα αγγ.*) EFGKLM* PSUVXΓΔΠ (DPX *αγγια*, L *αγια*) etc. (:: 25, 4 *αγγειοισ* non fluctuat. Hesych *ἄγγοσ* et *ἄγγεα* [utrumq rarius] per *ἀγγεῖον* et *ἀγγεῖα* explicat) | *εβαλον* (et. ℵ[b]; D *-λαν*): ℵ*VΔ al *-λλον*, X *εξεβαλλον*

49. *αιωνοσ* (et. Or[3, 456]) (pauc add *τουτου*): D *κοσμου*

50. *βαλουσιν* (et. ℵ[b]): ℵ*D g[1*] X al pauc *-λλουσιν* | E *κλαθμοσ*

51. *συνηκατε* (Gb'') c. ℵBD b c e ff[1.2.] g[1.] k l vg cop aeth Or[3, 457] ... ϛ praem *λεγει αυτοισ ο ισ̅* c. CEFGKLMSUVXΓΔ al omn[vid] (a g[2.]) f h q syr[omn] arm (a *et dixit*, g[2.] *dixit autem eis*; syr[cu] *Iesus ait illis discipulis suis* etc) Chr[vid] | M *παντα ταυτα* | *ναι* (Gb') c. ℵBD 1. 13. 124. ff[1. 2.] k vg syr[cu] syr[hr] cop aeth[pp] Or[3, 457] Ath[1, 860] Hil ... ϛ add *κυριε* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it[pl] syr[utr] cop arm Chr Or[int 4, 554]

52. o *δε* (it[pl] [sed f *at ille*] Hil *et*) c. ℵB unc[12] min pler etc (CU al syr[p mg] add *ισ̅*): D ff[2.] g[2.] vg syr[cu] et[sch] om | *ειπεν* c. ℵB*CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc: B[2]D (item it vg *ait*) *λεγει* (Ln) | D *μαθηθευθεισ* | *τη βασιλεια* (Gb) c. ℵBCKΠ 1. 13. 33. 124. 346. al[6] e k cop arm aeth Or[3, 459] Ath[2, 24] Cyr[4, 316. 750. 880] al ... DM 42. it[pler] vg Chr (et.[mo 3]) Ir[int] Hil al *εν τη βασ.* (Gb' Ln) ... ϛ *εισ την βασιλειαν* c. EFGL (corrupte *μαθητευθη: εισ την βα.*) SUVXΓΔΘΠ[mg] etc | EGL etc *εκβάλει*, al *εκβαλη*

54. *ελθων*: L *ηλθεν* (non addito *και* in sqq) | *πατριδα* (ℵ[a] vel[b]): ℵ* *αντιπατρ.* | *εκπλησσεσθ.* c. ℵBCDEFGLUVXΔΠ (EFL *εκπλησεσθ.*) etc ... ϛ *εκπληττ.* c. KMSΓ etc | *η σοφια* (et. Or[3, 462] Eus[ps 378]): D aeth Eus[steph 228] et[ps 398] praem *πασα*

55. *τεκτονοσ* (et. Or[3. 462] et[4, 115. 969] Eus[steph 228] et[ps bis]): a b ff[2.] g[1.] h gat mm syr[cu] praem (h gat mm add) *Iosephi*. Cf Iust[tr 88] *ιυ̅ νομιζο-*

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδασ;
56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸσ ἡμᾶσ εἰσίν; πόθεν οὖν
τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. $^{142.1}$ ὁ δὲ Lc 4, 24 Io 4, 44
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἔστιν προφήτησ ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ
πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεισ
πολλὰσ διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1 $^{143.2}$ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ 1–2 Mc 6, 14 ss Lc 9, 7 ss
τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖσ παισὶν αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν
Ἰωάννησ ὁ βαπτιστήσ· αὐτὸσ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ

μενου ιωσηφ του τεκτονοσ υιου υπαρχειν. Item act. Andr. et Matth. p. 143: μη ουχ ουτοσ εστιν ο υιοσ ιωσηφ του τεκτονοσ και η μητηρ αυτου μαριαμ και οι αδελφοι αυτου ιακωβοσ και σιμων; | ουχ η c. ℵBCMΔ 33. al pauc Or^{ter} Eus$^{ps\,373}$ Bas^{2,281} Cyr^{4,622} ... ς Ti ουχι η c. DEFGKLSUVXΓΠ al pler Eus$^{steph\,223}$ Chr (:: ουχ pr non fluct; it^{pler} vg utroque loco *nonne*) | μαριαμ c. ℵBDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler cop$^{cdd\,2}$ etc Or^{3,462} et$^{4,115.269}$ Bas^{2,281} ... C al pauc cop$^{cod\,1}$ (it vg nusquam *Mariam* sed ubique *Maria*) Or^{4,282} (οὗ ἡ μήτ. ἐλέγετο μαρία etc) Chr (et.$^{mo\,6}$) μαρια | ιωσηφ c. ℵ^{a}BC 1. 33. y^{scr} syr^{cu} cop arm syr$^{p\,mg}$ it (exc k q**) vg Or$^{3,462.4,115}$ Eus$^{steph\,223}$ Hier ... ς ιωσησ c. KLΔΠ al certe pl k q** arm^{zoh} aeth syr^{sch} syr^{p} Bas^{2,281}; item ιωση s^{mg} al plus^{15} ... ℵ*DEFGMSUVXΓ al plus^{20} Or^{4,282} ιωαννησ (gat mm *et Iohannes et Ioseph*; 12. 17. 236. om και ιω.)

56. προσ ημασ: Δ al Chr παρ ημιν | ουν: M om | ταυτ. παντ. c. ℵBCM SUΓΠ al pl Eus$^{ps\,373}$ ... Ti παντ. (Chr [et.$^{mo\,4}$] om) ταυτ. c. DEFG KLVXΔ al pl it (ff$^{1.}$ *ista sapientia*) vg Or^{4,269} Bas^{2,281}

57. εν αυτω (et. Or): X 28. εισ αυτον, 247. επ αυτω | $\overline{ις}$: ℵ om | ειπεν (it vg *dixit*): Z Or^{3,464} λεγει | ιδια πατρ. c. ℵZ al^{3} ff$^{1.}$ (*nisi in sua civitate et in domo sua*) Or^{3,133}, item C ιδι. πατρ. αυτου ... ς Ti πατρ. αυτου c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg cop syr^{omn} al Or$^{3,462.464}$ Bas^{2,281} Chr ... BD 33. 346. a k πατριδι (Ln) | L al^{3} f g$^{1.}$ harl* (Or^{3,464} Hil al non plene afferunt versum) om και εν τη οικ. αυτ.

58. D k δια τασ απιστειασ (*incredulitates*) αυτ.

XIV. 1. εν εκεινω: D al pauc syr^{cu} et^{sch} cop al add δε, al pauc praem και | X al pauc ο ηρωδ. (y^{scr} om ηρωδ.) | τετρααρχησ c. ℵCZΔ cop (ita ℵ ubique: Lc 3, 19. 9, 7. Act 13, 1, item Lc 3, 1 ter, accedente [exc Act] C ubique) ... ς Ln Ti τετραρχ. c. BD rell testibus

2. ουτοσ (et. Or^{3,467} et^{581}): D it^{mu} gat mm praem μητι | B ιωανησ | ο βαπτιστησ: D 5. a b ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h gat tol sax add ον εγω απεκεφαλισα | αυτοσ c. ℵBDEGKLMSUVXZΓΔ etc Or^{3,469} et^{581}: C 1. 61. d Or$^{3,581\,cod}$ ουτοσ (k* om) | B* om δια τουτο | D* εναργουσιν | M* al pauc ενεργ. αι δυν. | εν: Z al^{12} om

3–5 Mc 6, 17 ss Lc 3, 19 s τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 144. 2 ὁ γὰρ Ἡρώδης κρα-
τήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα
τὴν γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης
21, 26 αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι
6–12 Mc 6, 21–29 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 145. 6 γενεσίοις
δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγη-
σεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς
μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
νου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους

---

3. κρατησας (et. Or): B 13. 124. τοτε κρ. | B ιωανην | εδησεν c. ℵ*B ff1· h (q add αυτ. post εθετο) Or3,470 (item 471 libere δησας απεθετ. εν) ... ς Ln Ti add αυτον c. ℵa etc CD unc rell etc Or3,469 | και εν (B** al add τη) φυλ. απεθετ. c. ℵ*B* (om τη teste Btl2·) et** 13.? 124. 346. al? ff1· h; item Or3,471 και απεθ. εν τη φυλ., ℵc 33. Or3,470 εν (ℵc add τη) φυλ. και απεθετο (item Z ε. τη φυ. sequentibus utvid sed deperditis και απεθ.) ... ς Ti και εθετο εν (Ti τη) φυλ. c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler item itpl vg syromn cop arm ... D 61. e k (item avid) aeth Or3,469 nil nisi εν τη (61. om) φυλ. :: cf Mc | φιλιππου c. ℵBCEGKLMSUVXZΓΔΠ al omnvid (238. add οτι εγαμησεν αυτην) b f ff2· g2· h q gat mm (sed b g2· ff2· gat mm post τ. αδ. α. pon) cop syromn arm aeth al Or3,470 Chr ... Ti om c. D a c e ff1· g1· k vg Augcons 2,92 (:: ap Mc nomen certum est; ap Lc haud dubie intrusum. Apud Mt et ipsum mihi intrusum videtur; poterat tamen etiam ad modum Lcae omitti.)

4. ιωανν. c. ℵ* etc D al5 ... ς Ln Ti ο ιω. (B ιωανης) c. BCZ unc13 min pler Or3,470 | αυτω h. l. c. ℵc (ℵ* 24* 28. al om) BZ 251. ... ς Ti post γαρ c. CD unc12 min pler it vg al Or Chr | ουκ: M al pauc praem οτι | αυτην (f ff1· uxorem fratris tui): k syrcu etsch add uxorem

5. εφοβηθη: al40 fere -βειτο | οτι: B* επει

6. γενεσιοις δ. γενομενοις (1. 22. 59. αγομενοις) c. ℵBDLZ (al3), item -ιων δ. -μενων CK al3 Chr; item vv pl (itpler vg die autem natalis; k cum esset autem d. n., d natale autem facto; ff1· sed cum advenisset d. n.) syromn cop arm aeth ... ς γενεσιων δ. αγομενων c. EGMSUVXΓΔΠ al pler syrp mg | L al pauc ορχησατο | Dgr η θυγ. αυτου ηρωδιας :: cf ad Mc

7. μεθ: ℵ μετα, X μετ | ωμολογησεν: Z 13. 124. 346. yscr syrsch Chr (et.mo 5) ωμοσεν | KΠ 1. al7 ff1· δουν. αυτη | ο εαν c. ℵCEGKLMSUVXZΓΔΠ al pler :: BD al pauc ο αν (Ln)

8. δος μοι φησιν ... D itpler syrcu etsch aeth ειπεν δος μοι | ωδε: al pauc itpler cop al om | επι πινακι: D om | την: D* om | Δ του ιω. B ιωανου

9. λυπηθεις (ita ex itcdd tantum a, b ff1.2· g1· h q** ελυπηθη sine δε ut L*) et δια τους c. BD (L* ελυπηθη et δια τους) 1. 13. 124. 346.

καὶ τοὺσ συνανακειμένουσ ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψασ ἀπε-
κεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ
ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ.
12 καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθα-
ψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντεσ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 [146.3] ἀκούσασ Mc 6, 32 s Lc 9, 10 s
δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰσ ἔρημον τόπον κατ᾽
ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν
πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ 14–21 Mc 6. 34–44 Lc 9, 12–17 Io 6, 1–13
αὐτοῖσ καὶ ἐθεράπευσεν τοὺσ ἀρρώστουσ αὐτῶν. 15 [147.1] ὀψίασ
δὲ γενομένησ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· ἔρημόσ ἐστιν

---

a (b ff[1.2.] g[1.] h q[**]) … ς ελυπηθη et δια δε τουσ c. CEFGKL[2]MSUVXΓΔΠ (z hiat pr loco sed habet δια δε) al pler c f k q[*] cop syr[omn] arm | D it[pler] syr[cu] aeth και δια τουσ συναν. | δοθηναι: 1. 13. 124. 346. syr[cu] et[sch] arm aeth al add αυτη

10. ιωανν. c. ℵ*BZΘ 1. (al) … ς τον ιω. c. ℵcCDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler

11. επι: D ε. τω (1. 13. εν τω) | ηνεγκεν: M al[10] fere add αυτην

12. προσελθοντεσ (accedentes it vg): Z 99. Or[3, 473] ελθοντεσ | K* και ηραν | πτωμα (Gb') c. ℵBCDL 1. 13. 22. 33. 124. 346. al[10] fere k (cadaver) cop syr[cu] et[sch] … ς Ti σωμα c. EFGKMSUVXΓΔΠ al pler syr[p] (it[pler] vg corpus, quo eodem vocabulo in Mc πτωμα reddiderunt) :: in Mc quidem πτωμα non fluct. Praeterea ℵ* ([b] vel [ca] del, sed [ca] vel [cb] restituit) DL al[20] fere it[pl] vg (non item a b g[1.] k am san) syr[cu] et[sch] aeth add αυτου (:: ut Mc); non item ℵ[corr]BC unc rell[12] min pl cop arm syr[p] | εθαψαν: y[scr] εθαμψαν | αυτον c. ℵ*BΘ a ff[1.] (Hil et sepulto eo discipuli eius ad dominum transierunt) … ς (Ln) αυτο c. ℵ[b]CDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

13. ακουσασ δε c. ℵBDLZ al[15] fere f k (cop syr[cu] et[sch]) Or[3, 473] Chr[mo6] … ς Ti και ακουσασ c. CEFGKMSUVXΓΔΘ al pler syr[p] arm (quo audito, quod cum audisset it[pler] vg) | ο ι̅σ̅: Θ al[2] om | εν πλοιω: Γ syr[cu] om | πεζοι c. ℵILZ al[4] it[pler] vg (pedestres, pedestrae) syr[p mg] … ς (Ln 49.) πεζη c. BCDEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler a ff[1.] (pedibus) Or[3, 474] (:: πεζη ap Mc non fluct)

14. Και: G al om | εξελθων (Gb'') c. ℵBD 1. 22* 33. 61. 118. 124. 219. b c ff[1.2.] g[1.] k vg syr[cu] cop arm aeth … ς add ο ι̅σ̅ c. CEFGIKMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr[utr] Or[3, 509] (item L al a post ειδεν) | ειδεν c. ℵBD FGIMUΓΔΠ etc … CEKLX etc ιδεν | πολ. οχλ. (et. Or[3, 481] et [509]): D 33. 435. it vg etc Chr οχλ. πολ. | επ αυτοισ c. ℵBCEFGKMSUVXΓΔΘΠ (L εν αυτοισ) al plus[100] Or[3, 481] … ς (= Gb Sz) επ αυτουσ c. min; D περι αυτων, I Or[3, 509] επ αυτον | αρρωστουσ (et. Or): D αρρωστουντασ (d infirmos)

15. προσηλθον c. ℵCD unc[13] min omn[vid] … Ln Ti -θαν c. B 33. | οι μαθηται c. ℵBZ (e spatio) 33. 346. b k arm Or[3, 481. 509] … ς add

ὁ τόποσ καὶ ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺσ ὄχλουσ, ἵνα
ἀπελθόντεσ εἰσ τὰσ κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ βρώματα. 16 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ
φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
τουσ καὶ δύο ἰχθύασ. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούσ. 19 καὶ
κελεύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺσ
πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν
εὐλόγησεν, καὶ κλάσασ ἔδωκεν τοῖσ μαθηταῖσ τοὺσ ἄρτουσ, οἱ δὲ
μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. 20 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν,
καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνουσ πλήρεισ.
21 οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν ἄνδρεσ ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶσ γυναι-
κῶν καὶ παιδίων.

αυτου c. CDEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler it^{pler} vg cop syr^{omn} aeth Or^{3,475}et^{476} Chr (sed om *αυτω*) :: cf ad 8, 21 | *παρηλθ. ηδη* c ℵZ 1. Or^{3,475}et^{509} ... ς Ln Ti *ηδη παρ.* c. BCDI unc^{13} min omn fere (it vg etc) Chr (Or^{3,476} om *ηδη*) | *ουν* c. ℵCZ 1. 238. cop syr$^{p\,mg}$ Or^{3,475}et^{476}... ς Ln om c. BDEFGIKLMSUVXΔΘΠ al pler it vg al mu Or^{3,481} (:: ut Mc) | *εισ τασ*: C* 33. al syr$^{p\,mg}$ et^{hr} arm add *κυκλω*:: ut Lc et Mc | *κωμασ* (et. Or^{3,475}et^{481} ℵ^{c} etc :: item ll. pp.): ℵ*Δ^{gr} *χωρασ*

16. *ο δε* c. ℵ*D 61. k syr^{cu} et^{sch} pers^{p} cop arm aeth ... ς Ln Ti add *ις* c. ℵ^{c}BCEFGIKLMPSUVXΓΔΘΠ | *ειπεν αυτοισ* (a b ff$^{2.}$ k q cop arm om *αυτ.*): 1. *φησιν* | *αυτοισ* sec: D post *φαγειν*

17. *λεγουσιν* (d *dicunt*, k *aiunt*): Z -- *ον* (*ειπον*^{vid} vel *ελεγ.*), f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ *dixerunt* (it^{pl} vg *responderunt*) | *εχομεν*: KLUΓΘ al mu *εχωμεν* | ℵ* *αρτουσ ει μη πεντε*

18. *ειπεν*: P add *αυτοισ* | *ωδε αυτουσ* c. ℵBZ 33. ... ς Ti *αυτ. ωδε* c. CEFG KLMPSUVXΓΔΘΠ al omn fere f ff$^{1.}$ vg (g$^{2.}$ am for san syr^{utr} aeth *illos mihi huc*) ... D 1. it^{pler} (*afferte eos ad me*) syr^{cu} cop pers^{p} om *ωδε* (ff$^{1.}$ arm om *μοι*)

19. *κελευσασ* c. B^{2}(* -*σατε*) CDEFGIKLMPSUVXΓΔΘΠ etc ... ℵZ ff$^{1.}$ Or^{3,479b} *εκελευσεν* (Or^{3,509}et^{510} *κελευει*) | *τουσ οχλουσ* (et. Or^{3,479}): D^{gr} it^{pler} (non dg$^{2.}$) vg arm^{zoh} *τον οχλον* | *επι του χορτου* c. ℵBC*I (L *επι τουσ χορτουσ*) 1. 22. 33. al^{7} Or^{3,479}et^{ter}, D 16. 61. *επ. τον χορτον*, item *super faenum* it vg syr^{cu} et^{sch} syr$^{p\,mg}$ cop arm aeth ... ς Ti *επι τουσ χορτουσ* c. C^{2}EFGKMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr$^{p\,txt}$ Chr | *λαβων* c. BC^{2}EFG KLMPSUVΓΔ (*λαμβων*) Π al plus^{125} it^{pler} vg syr^{p} (syr^{cu} et^{sch} aeth) Or^{3,479} ... ς (= Gb Sz) *και λαβων* c. ℵC*I(X?) al mu^{vid} ff$^{1.}$ h cop arm ... D *ελαβεν* | *ευλογ.* c. ℵBEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler Or^{3,481} ... Ln Ti *ηυλογ.* c. CDIPT^{c} al Or^{3,479}et^{510} Chr | *τ. αρτουσ*: 242* b ff$^{1.}$ syr^{sch} om | *μαθηται*: b syr^{cu} et^{sch} cop add *posuerunt*

20. *των κλασματων*: Θ a ff$^{1.}$ g$^{1.}$ (It^{mu} post *κοφιν.* pon) om

21. *ωσει* c. ℵBCEFGKLMPST^{c}UVXΓΠ al pler Chr; item DIΔ 1. 33. 48^{ev} *ωσ*, item f arm syr^{p} aeth ... Θ 241. 247. it^{pler} (exc f) vg syr^{cu} et^{sch} cop Or^{3,478} om | *γυν. κ. παιδ.* c. ℵBCEFGIKLMPST^{c}UVXΓΔΘΠ rell fere omn

22 [148.6] Καὶ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον 22—33 Mc 6, 45—52 Io 6, 15—21
καὶ προάγειν αὐτὸν εἰσ τὸ πέραν, ἕωσ οὗ ἀπολύσῃ τοὺσ ὄχλουσ.
23 [149.2] καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ κατʼ ἰδίαν
προσεύξασθαι. [150.4] ὀψίασ δὲ γενομένησ μόνοσ ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ
δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆσ θαλάσσησ ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν
κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίοσ ὁ ἄνεμοσ. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ
τῆσ νυκτὸσ ἦλθεν πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
26 ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἐταράχθη-

---

f vg syr[cu] et[sch] syr[p] etc ... D 1. it[pler] cop Or[3, 478] et [479] Amb παιδ. κ. γυν. (Ln; cf ad 15, 38. de D etc)

22. και pr c. ℵ*C* ff[1.] syr[cu] Chr[cdd] ... ς Ln Ti add ευθεωσ (:: ut Mc ubi nemo om) c. ℵ[b]BC[3] unc rell min omn[vid] it[pler] vg al pler Or[3, 480. 482] | ηναγκ. c. ℵBC*DIPΔΘ al[25] fere e f ff[1.] am fu for san tol em syr[cu] et[sch] syr[p] syr[hr] cop arm aeth al Or[3, 480. 482] Chr ... ς (= Gb Sz) add ο ις c. C[3]EFGKLMSUVXΓΠ al pl it[pl] vg[ed] (it[pl] ante ηναγκ. pon) | τ. μαθητ. c. ℵCDGILMSUVΓΔΘ al[70] fere e f l vg arm al Or[3, 480] et [482] (et.[diserte]) Chr ... ς (= Gb Sz) Ln add αυτου c. BEFKPXΠ al pl it[pler] syr[omn] cop aeth | το πλ. c. ℵCDEFGIKLMPST[c]UVXΓΔΘΠ al pler Or[3, 480] et [saep] ... B 1. 33. 124. al plus[15] arm Eus[dem 446] Chr[mo 2] om το | αυτον (Ιθ al[3] αυτουσ, 218. αυτω): D al[6] it[pl] arm Arn om | απολυσῃ: KΓ al pauc -σει | F* arm[edd] τον οχλον

23. ℵ* om απολυσ. τ. οχλ. (suppl) | D καθ ιδιαν | μονοσ: F om

24. ηδη: D al[2] a f ff[1.] l vg syr[cu] et[sch] cop arm aeth om | μεσ. τησ θαλ. ην βασαν. c. ℵCEFGKLMPST[c]UVXΓΔΠ al pler it vg syr[p] aeth (Or[3, 483. 484]) Chr; item D ην εισ μεσον (in medium) τησ θαλ. βα., Eus[dem 446] ην εν μεσω τ. θαλ. ... B 13. 124. 238. 346. syr[cu] et[sch] syr[hr] perss cop ar[p] arm σταδιουσ πολλουσ (cop ar[p] σταδ. ωσ εικοσι πεντε :: ex Io 6, 19) απο τησ γησ (238. om α. τ. γ). απειχε (syr[hr] haec add post μεσον τησ θα.) βασανιζ.

25. D τεταρτησ δε φυλακησ | ηλθεν (Gb'') c. ℵBC[3]T[c] al[10] it vg syr[cu] et[sch] et[p mg] cop arm aeth Or[3, 483] Eus[dem 92] et[ps 588] Chr (et.[mo 6]) ... ς Ti απηλθ. c. C*[vid]DEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr[p txt] | πρ. αυτ. (Gb Sz) c. ℵBC*D (post περιπ.) PST[c]VΓΔΘ al plus[30] ff[1.] g[1.] l q vg cop syr[p] aeth Or[3, 483] Chr (et.[mo 5]) al ... ς add ο ις c. C[3]EFGKLMUXΠ al pl it[pl] syr[cu] et[sch] arm al Eus[dem 92] (ante πρ. α.) et[ps 588] | επι την θαλ. c. ℵBPT[c]ΔΘ 1. 13. 124. 238. 346. Or[3, 483] (praeterea notat: ου γεγραπται· ηλθε πρ. αυτ. περιπ. επι τα κυματα, αλλ επι τα υδατα) ... ς ε. τησ θαλασσησ c. CDEFGKLMSUVXΓΠ al pler Eus[bis]

26. ιδοντ. δε αυτ. c. ℵ* a b e g[1.] ff[1. 2.] h q Eus[dem 446]; item και ιδ. αυτ. l. e g[2.] vg Eus[dem 92] Aug[cons 2, 99] ... Ln οι δε μαθηται ιδοντ. αυτ. c. ℵ[b]BD al[4] (f videntes autem eum discip. eius), item ς Ti και ιδοντ. αυτ. οι μαθηται c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr[omn] cop aeth (arm) | επι τησ θαλασσησ c. ℵBCDT[c] 1. 13. 33. 124. 346. al plus[15] Eus[dem 92] et (om περιπα.)[446] Chr (et.[mo 6]) ... ς Ti επι την θαλ. c. EFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler | περιπατουντα: T[c] 33. al g[1.] syr[omn] Eus[dem 92] ante επι

σαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
βεῖσθε. 28 [151. 10] ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ
σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν·
ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ
τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύ-
ριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπε-
λάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;
32 [152. 6] καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς
θεοῦ υἱὸς εἶ.
34–36 Mc 6, 53–56 34 [153. 2] Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.

---

27. ευθυς c. ℵBDT[c] ... ς Ti ευθεως c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ rell omn[vid] Eus[dem 446] Chr | ελαλ. αυτοις c. ℵ*DT[c] 231. ff[1.] syr[cu] cop arr Eus[dem 446] ... ς Ti add ο ις c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler f syr[p] arm aeth; item ℵ[a]B 131. ο ις αυτ. (Ln); it[pler] vg syr[sch] *Iesus locutus est eis* | D θαρρειτε

28. αυτω (Δ al plus[30] a c l vg aeth om) ο (D om) πε. ειπ. c. ℵCDEFGKLMPSUVXΓΘΠ al pler it[pl] syr[p] arm Eus[dem 92] ... B 47[ev] al[4] g[1.] cop syr[sch] ο πε. ειπ. αυτ. (Ln) | ℵ ει συ ει κυριε | κελ. με: CΔ al[2] κελ. μοι | ελθ. (346. απελθ.) πρ. σε c. ℵBCDΔΘ 1. 13. 33. 124. 157. 238. 47[ev] al[10] fere it am san syr[omn] cop arm aeth Eus[dem] cat[ox] ... ς πρ. σε ελθ. c. EFGKLMPSUVXΓΠ etc (126. 27[ev] om πρ. σε)

29. E syr[sch] al ο δε ις | πετρ. c. ℵBD Eus[dem 92] ... ς Ti ο πετρ. c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ rell omn[vid] | D περιπατησειν | και ηλθεν c. BC*[vid] syr[cu] arm Chr (et.[mo 4]) ... ς (Ln) ελθειν c. ℵ[c]C[2]DEFGKLMPSUVXΓΔΠ etc (it vg *ut veniret*) ... ℵ* ελθειν ηλθεν ουν

30. ανεμον c. ℵB* 33. cop ... ς Ln Ti add ισχυρον c. B[2]CD unc[14] min omn fere it vg al pl

31. ℵ ευθυς | ο (D om) ις: E* om

32. αναβαντ. c. ℵBDT[c] 13. 33. 124. Or[3, 483] Cyr[hr] ... ς Ti εμβαντων c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler (Chr[6] επιβαντ.)

33. οι δε c. ℵBC[2]T[c] 1. 22. al[10] fere ff[1.] cop aeth (Or[3, 486 lib]) Did[101] ... ς Ln Ti add ελθοντες (13. 124. 346. προσελθ., 28. 118. οντες) c. DEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler it (exc ff[1.]) vg syr[cu] et[utr] arm | θε. υι. ει (et. Or[saepe] Amb): D it (exc f g[2.]) vg υι. θε. ει συ (it vg om συ)

34. ηλθον: T[c] -θαν | επι c. ℵBCDT[c]Δ 13. 33. 124. 157. 238. 245. Chr[mo 5] ... ς Ln Ti εις c. EFGKLMPSUVXΓΠ al pler cop arm (it vg [*in terram*, e *ad terram*] etc vix inter utramq lectionem distinx.) Or[3, 483 sq 487. 502] Chr[montf] | εις γενν. c. ℵBDT[c]Δ 33. syr[cu] et[p] item[mg gr] arm ... ς Ln Ti om εις c. CEFGKLMPSUVXΓΠ al omn fere it vg syr[sch] aeth Or (ut ante)

35 καὶ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

1 [154.6] Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρι- 1–9 Mc 7, 1–13
σαῖοι καὶ γραμματεῖσ λέγοντεσ· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παρα-
βαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰσ χεῖρασ ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· διατί καὶ ὑμεῖσ παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸσ ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πα- Ex 20, 12 21, 17
τέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ

γεννησαρετ c. ℵBCT^{c}Γ 1. 33. al pm^{vid} f (*genesaret*) syr^{p} et$^{mg\ gr}$ (γεννισαρετ) arm, item Or$^{3, 487}$ et^{502} γενησαρετ (vitiose ut vdtr$^{3, 483\ sq}$ γενισαρετ) ... Ln Ti γεννησαρεθ c. EFGKLMPUVXΔΠ al pl g$^{2.}$ q cop aeth (sed FLΔ al g$^{2.}$ aeth γενησ.) ... D* (D^{1} γεννησαρατ, d *gennasar*) it^{pl} vg (sed b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ vg^{ed} *genesar*) syr^{cu} et^{sch} γεννησαρ

35. εκεινου: ℵT^{c} om (346 ante τ. τοπ.); a b c ff$^{1.2.}$ Hil add *adorabant* (ff$^{1.}$ *-raverunt*) *eum et* (non item e g$^{1.2.}$ q vg)

36. αυτον: B* Or$^{3, 487}$ (non item$^{3, 486}$) Chr (et.$^{mo\ 5}$) om | ινα: 1. 22. 33. 346. al plus^{15} Or^{bis} add καν (*ut vel fimbriam vest. eius tangerent* it^{pl} vg) | EX 1. al^{10} fere αψονται | Δ om του sec | C al οσοι αν | ℵ al pauc εσωθησαν (:: Mc εσωζοντο)

XV. 1. D^{gr*} προερχονται, Or^{com} απερχονται (Or^{txt} προσερχ.) | τω ιυ c. ℵBCEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn fere f q syr^{cu} et^{utr} cop al: D it^{pler} vg aeth. Hil Aug$^{cons\ 2, 102}$ προσ αυτον, 1. Or$^{3, 487}$ αυτω :: cf Mc | απο c. ℵBD 1. 124* al^{7} Or$^{3, 487\ bis}$ ... ς Ti οι απο c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler | φαρ. κ. γραμμ. c. ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. e cop arm syr^{sch} Or$^{3, 487\ bis}$ ... ς Ln Ti γραμμ. κ. φαρισ. c. iisdem qui οι απο, item it^{pler} vg syr^{cu} et^{p} aeth (sed ponunt ante απο 1. it^{pl} [non e ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg] syr^{omn} Hil)

2. E*FLΠ* al παραδωσιν | τ. χειρ. c. ℵBT^{c}Δ 1. al f g$^{1.}$ arm Or$^{3, 487}$ et$^{4, 418}$ Cyr$^{glaph\ 213}$ Chr$^{mo\ 1}$ ... ς Ln Ti add αυτων c. CDEFGKLMSUVXΓΠ al pler it^{pler} vg al mu | Π* al τον αρτον | 346. al Cyr$^{es\ 25}$ εσθιουσιν

3. αυτοισ: D e cop om | και: ℵ* Ir$^{int\ 238}$ et^{241} om

4. ενετελ. λεγ. c. ℵ* et^{cb} CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ rell fere omn f syr^{p} ... ℵ^{ca} BDT^{c} 1. 124. it (exc f) vg syr^{cu} et^{sch} syr$^{p\ mg}$ cop arm aeth al Ptol$^{33, 4}$ (ο γαρ θεοσ, φησιν [ο σωτηρ], ειπε· τιμα τ. πα. σου κ. τ. μη. σου, ινα ευ σοι γενηται. υμεισ δε, φησιν, ειρηκατε, τοισ πρεσβυτεροισ λεγων· δωρον τω θεω ο εαν ωφ. εξ εμου· και ηκυρωσατε τ. νομ. τ. θε. δια τ. παραδ. των πρεσβυτερων υμων. τουτο δε ησαιασ εξεφωνησεν ειπων· ο λα. ουτ. τοισ -- ενταλμ. ανθρ.) Cyr$^{glaph\ 218}$ et$^{es\ 26}$ (Or$^{3, 489\ lib}$) Ir$^{int\ 238}$

τελευτάτω· 5 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ὅσ ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί·
δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ
ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶσ ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν
Es 29. 13 Ἡσαΐασ λέγων· 8 ὁ λαὸσ οὗτοσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-

Hier ειπεν (Gb′, improb Schu, Ln):: cf Mc | πατερα c. ℵBC*DEFGST[c] VXΓΔΘ al[100] fere e ff[1.] g[1. 2.] vg[ed] (et. for harl* al, sed non am al) aeth Or[3, 490] Cyr[es 25] Chr[semel] (et.[mo 6]) Ir[int] al ... ς (= Gb Sz) add σου c. C**KLMUΠ (in E* certe iam σ scriptum erat) al certe pm it[pl] am syr[cu] et[sch] syr[p] c.[ob.] cop arm Ptol Or[3, 490]:: ut Mc; item al[10] fere it[mu] syr[cu] et[sch] cop Ptol Or[3, 490] al add σου post μητερα:: ut Mc (LXX[ed] σου utroq loco, A sec loco om; passim et. prius omittitur)

5. οσ αν c. ℵBCDEFGKMUVXΓΔΠ etc ... LSΘ al sat mu οσ εαν | ο εαν: D* οδαν, D** 1. ο αν | μητρι (Γ al add αυτου): Γ add κορβαν ο εστιν | ωφεληθησ: ℵ* add ουδεν εστιν (om ℵ[a] vel [b]) | ου μη c. ℵBCDT[c] 1. 33. al[3] it[pl] syr[cu] cop aeth al[3.] (Or[3, 491]) Cyr[glaph 213] et[es 26] Or[int 3, 841] ... ς (Gb[oo]) Ti praem και c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f q vg syr[sch] syr[p] arm Hier Quaest | τιμησει (Gb′) c. ℵBCDE[2]T[c]ΔΘΠ[2] 1. 13. 33. 124. 346. al[11] Or[3, 491] (omisso μη) Cyr[glaph 213] et[es 26], item it vg etc ... ς τιμησῃ c. E*FGKLMSUVXΓΠ[1] etc | η τ. μη. αυτ. (T[c] 13. 33. 124. 346. al[30] fere it[mu] am al Chr Cyr[es 26] Hier al om αυτου; 1. al Or om αυτ. pr) c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al omn[vid] it vg syr[utr] cop arm aeth Or Cyr al ... ℵBD syr[cu] om (Ln)

6. τον νομ. c. ℵ*et[cb]CT[c] 13. 124. 346. Ptol ... ς την (Δ om) εντολην c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f g[1.] q vg arm[edd] syr[p txt] (Or[3, 490] Or[int 3, 841] Cyr[glaph 213] et[es 26] al (:: ut v. 3.) ... ℵ[ca]BD a b ff[1. 2.] e syr[cu] et[sch] syr[p mg] cop arm aeth al Or[3, 490] Eus[es 443] Ir[int] Aug τον λογον (Ln):: ita Mc nec fluctuat

7. επροφητ. c. ℵB*CDLT[c] 124. 48[ev] a[scr] Or[4, 121], item προφητευσεν Δ ... ς προεφητ. c. B**EFGKMSUVXΓΘΠ etc | KΠ 33. al Bas[bapt] ησ. (ἡσα. et ἠσα. cf ad 12, 17) περι υμ.

8. ο λα. ουτ. etc (Gb) c. ℵBDLT[c] 33. 124. it (exc f) vg syr[cu] et[sch] cop perss arm aeth Ptol Clem[461] Or[3, 492] (παρεθετο [ματθ.] ρητον απο του ησα. οπερ αυταισ λεξεσιν ουτωσ εχει· και ειπε κυριοσ· εγγιζει μοι ο λα. ουτ. εν τω στομ. αυτων, και τα εξησ. και προειπομεν γε οτι ουκ αυταισ λεξεσιν ανεγραψεν ο ματθ. το προφητικον) item [2, 723] et [4, 131] Eus[ps 473] et[mai 75] Bas[bapt 664] Cyr[es 418] Chr (et.[mo 6]) Tert Cyp al mu, item Clem[rom 1, 15] (λεγει γαρ που· ουτοσ ο λα. τοισ etc) Clem[2. cor] (λεγει δε εν τω ησαια· ο λα. ουτ. τοισ) ... ς εγγιζει μοι ο λα. ουτ. (Δ om) τω στοματι αυτων, και τοισ χειλ. c. CEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler (1. ο λα. ουτ. εγγιζει μοι, τοισ χειλ. etc) f syr[p]:: LXX[ed] εγγ. μοι ο λα. ουτ. εν τω στ. αυτου, και εν τοισ etc, A om εν τω usq και εν απεχει (Clem[rom 1, 15] et [2. cor] απεστιν, Clem εστιν, Eus[mai 75] αφεστη-

τεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενοσ 10—11 Mc 7, 14 s
τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖσ· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχό-
μενον εἰσ τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον
ἐκ τοῦ στόματοσ, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 $^{155.10}$ τότε προσ-
ελθόντεσ οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδασ ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκού-
σαντεσ τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν·
πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ἐκριζω-
θήσεται. 14 $^{156.5}$ ἄφετε αὐτούσ· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· 23, 16. 24 Lc 6, 39
τυφλὸσ δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον πεσοῦνται.

ειν) απ εμου: D εστιν απ εμου, item *est a me* it vg pp^{lat} pler (Tert *absistit a me*, Cyp *separatum est a me*)

9. A om με | ενταλματα: it^{pler} vg Cyp al praem *et*

10. A προσκ. των οχλων, d *advocatis turbis*

11. ού: D (item pers^{p} sed etiam αλλα παν το) add παν | το εισερχ. (et. Or^{ter}; Clem$^{175.455}$ Or$^{1,615.268}$ Chr τα εισερχομενα, Clem^{169} τα εισιοντα): B το ερχομ. | ℵ* τουτο κοινοι | κοινοι (et. saepius Clem et Or) bis: D* κοινωνει, d *communicat*, item c sec loco, item Tert Aug; Hier: *verbum* communicat *proprie scripturarum est et publico sermone conteritur* (it^{pler} vg *inquinat, coinquinat*) | το εκπορ. (et. Or$^{3,407 sq}$): E* (sed ipse* scripturam nondum absolutam mutavit) Or^{3,494} το εξερχομ., Chr^{mo6} τα εκπορ., Clem^{bis} Or^{bis} τα εξερχ., Clem^{169} τα εξιοντα | τουτο (D εκεινο, Clem^{455} εκεινα :: cf Mc; 22. a e ff^{1} om) κοιν. τ. ανθρωπον: 1. 124. al Clem^{169} Or^{ubique} Chr Tert Amb om

12. προσελθ.: F al pauc ff^{1} e cop syr^{p} (Chr) add αυτω | οι μαθ. c. ℵBD 13. 61. 124. 245. 346. e Chr (προσελθοντ. γαρ, φησιν, οι μαθηται αυτω ειπον αυτω) ... ς add αυτου c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler it^{pler} vg al omn^{vid}. Cf ad 8, 21 | λεγουσιν c. BD (d *dicunt*) 1. 13. 33. 61. 124. 346. syr^{cu} et^{sch} arm (ff^{1} *accesserunt ad eum - - dicentes*) ... ℵ ειπαν, ς c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler it vg al Chr ειπον (*dixerunt*) | τον λογον: K al^{3} aeth om

13. ειπεν (it^{pler} vg *ait*): A al pauc add αυτοισ | πασα etc: ita et. Clem^{hom} ^{3,52} (omisso tantum μου)

14. αυτουσ (et. Or etc): D τουσ τυφλουσ | οδηγ. εισ. τυφλοι c. ℵ* et^{cb}CK FGMSUVXΓΔΘΠ (K om τυφλοι) al pler q syr^{cu} Chr^{semel} ... ℵ^{c}BDLZ 1. 13. 33. 124. 346. al pauc it^{pler} vg (vg^{ed} *caeci sunt et duces*) syr^{utr} al Or^{3,497} Bas^{2,437} Cyr$^{glaph\ 129}$ Or$^{int\ 4,488}$ Cyp al (Chr^{semel} τυφλ. εισ. και οδ.) τυφλοι εισιν οδηγοι (Ln) | τυφλων c. ℵ^{ca}CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al omn fere it vg syr^{utr} cop (sed^{edd2} om) arm aeth Or Bas Cyr Or^{int} Cyp al ... ℵ* et^{cb}BD 209. syr^{cu} cop^{edd2} om | εαν οδηγη (D οδαγη): 13. 124. 346. (arm) οδηγων praetereaque add σφαλησεται και | εισ (13. add τον) βοθυν. (Cyr βοθρον) πεσουντ. (F al mu Cyr Bas^{1,600} cdd et^{2,306} Chr εμπεσ.) c. ℵBCEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler it vg al mu Cyr^{6,145} Bas Chr ... DLZ 1. 124. 346. πεσουντ. (D ενπεσ.) εισ (346. add τον) βοθυνον (D 1. βοθρον)

15 20 Mc 7, 17—23 15 $^{157.6}$ ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰσ τὸ στόμα εἰσ τὴν κοιλίαν
χωρεῖ καὶ εἰσ ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ
τοῦ στόματοσ ἐκ τῆσ καρδίασ ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆσ καρδίασ ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί,
φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοισ χερ-
σὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21—28 Mc 7, 24—30 21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦσ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη
Τύρου καὶ Σιδῶνοσ. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸσ Δαυείδ·

---

15. *ο πετροσ*: syr^{cu} et^{sch} *Simon Pter.* | *ειπ. αυτω* (ita et. it^{pler} vg; ff$^{1.}$ arm om *αυτ.*): B *αυτ. ειπ.* | *την παραβ.* c. ℵBZ 1. cop Or^{3,498} ... ς Ti add *ταυτην* c. CDEFGKLMSUVXΓΘΠ (Δ *αυτην*, δ *istam*) al pler (13. 124. 346. ante *την παρ.* pon) it vg syr^{omn} arm aeth Chr

16. *ο δε* (Gb') c. ℵBDZ 33. it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} cop aeth perss arr ... ς add *ις̅* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere f q syr^{p} | *ειπεν*: 157. 301. syr^{cu} et^{p} c.* add *αυτω*, item *eis* q (ff$^{1.}$ *quibus ait*) cop$^{cdd\,2}$ syr^{sch} | *ακμην* (D *ακην*): it vg *adhuc*

17. *ου* c. BDZ 33. 238. it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} aeth arm al (Or^{3,498} *ετι ου*) ... ς *ουπω* c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler q cop syr^{p} :: ita mu et. in Mc, praeterea cf Mt 16, 9 Mc 8, 17 | *εισπορευομ.* (et. Or^{3,499}): B Or^{3,498} *εισερχομ.* | ℵΓ al Chr *εισ τον αφεδρ.* :: ut Mc

18. *εξερχεται* (ℵ* om *εξερχετ.* usq *καρδ.*, suppl ℵ^{a}): FM al^{10} *-ρχονται* | *κακεινα* (al *και εκ.*): D ti* al pauc c ff$^{1.}$ cop *εκεινα* | *κοινοι*: D* d Aug^{semel} *κοινωνει*

19. *φον. μοιχ.* (a om) *πορν.* (et. Or^{3,500} Eus$^{ps\,650}$): L *πορν. μοιχ. φον.* E om *πορν.* | D*^{gr} e syr^{cu} et^{p} aeth *βλασφημεια* (e *blasfemia*)

20. D *ταυτα εισιν τα κοινωνουντα* (ita D*, d *quae communicant*) item (*communicant*) e ff$^{1.}$ k Aug^{semel} (Hil *quae communem hominem faciunt*) *κοινοι*: D* *κοινωνει*, d k Aug^{semel} *communicat*

22. *εκραξεν* c. ℵ*Z 13. 124. Or^{3,503} Chr$^{mo\,4}$; *clamavit* a e f g$^{1.2.}$ vg syr^{p} Aug$^{cons\,2,108}$ Hil; item (Ln) ℵ^{c}BD 1. al Chr$^{mo\,1}$ *εκραζεν*, c ff$^{1.}$ q *clamabat*, k *exclamabat*, syr^{cu} cop arm ... ς Ti *εκραυγασεν* (E*L *-αυασεν*, Δ *-αυαγασεν*) c. CEGKLSUVXΓΔΠ al pler Bas^{2,298} Chr^{montf}, item M 299. *-γαζεν* | *λεγουσα* c. ℵBCZ 1. 13. 124. 346. al a e g$^{2.}$ q am fu syr^{cu} et^{sch} cop arm aeth Or^{3,503} Chr$^{mo\,1}$ ... ς Ti praem *αυτω* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Bas, item (*clam. ad eum*) f ff$^{1.}$ k syr^{p}, item D *οπισω αυτου*, item post *λεγουσα* c g$^{1.}$ vg^{ed} | *υιοσ* c. BD al^{2} Bas^{2,293} ... ς *υιε* c. ℵCEGKLMSUVXZΓΔΠ al omn fere Or^{3,503} (:: similiter lectio fluct 9, 27. 20, 30. 31; *υιοσ δαυ.* non fluct 1, 20) | *δαυειδ*: cf ad 1, 1. | *κακωσ*: 1. Or$^{3,503.505}$ *δεινωσ*, item a *sevissime*

ἡ θυγάτηρ μου κακῶσ δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
λόγον. καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέ-
γοντεσ· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. 24 [158.5] ὁ 10, 6
δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰσ τὰ πρόβατα τὰ
ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 [159.6] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει
αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ
ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖσ κυναρίοισ.
27 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστισ· γενηθήτω σοι ὡσ θέλεισ. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ
ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.

---

23. *λογον* (13. al *λογω*): E om | *ηρωτουν* c. ℵBCDX (E*M al *-τον*) ... ς *-των* c. E**GKLSUVΓΔΠ (E*M) al omn[vid]

24. *ουκ απεσταλην* etc: eadem ex evg. Ebion. affert Or[1, 188] (*εαν φασκη ο σωτηρ· ουκ -- ισραηλ, ουκ εκλαμβανομεν ταυτα ωσ οι πτωχοι τη διανοια εβιωναιοι -- ωστε υπολαβειν επι τουσ σαρκινουσ ισραηλιτασ προηγουμενωσ τον χ̅ν̅ επιδεδημηκεναι*) | *προβατα*: D add *ταυτα* (d *ad oves has quae* etc) | U* om *τα* sec

25. *ελθουσα*: V al *απελθ.*, Δ al *προσελθ.*, al *εξελθ.* | *προσεκυνει* c. ℵ*BDM (*-νη*) 1. 13. 33. 124. al Or[3, 505], item (*venit et* b c g[1. 2], *veniens* ff[1] k) *adorabat* b c ff[1] g[1. 2] k arm ... ℵ[c]CEFGKLSUVXΔ al plus[100] Chr (item [*venit et, veniens*] *adoravit* a f l q vg cop al) *προσεκυνησεν* (Gb'') | Δ *αυτον*

26. *εξεστιν* c. D a b c ff[1. 2] g[1] l pers[p] et[cod] (Clem[hom 2, 19]) Or[3, 505 bis] Bas[sel] (ad h. l.) Hil Amb Ambrst Hier, item *εστι* Eus[ps 83] Tert[marc 4, 7] ... ς *εστι καλον* c. ℵBCKGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] (mu *καλ. εστ.*) e f g[2] k q vg cop syr[omn] al Or[2, 622] Chr (et.[com]) :: ut Mc nec fluct

27. *και γαρ* (et. it[pler] vg syr[cu] et[p] Or[3, 506] al): B e syr[sch] om *γαρ* | *εσθιει*: D y[scr semel] *-ιουσιν* | *ψιχιων*: D *ψειχων* | *τ. κυρ. αυτων*: syr[cu] et[sch] syr[hr] pers[p] et[cod] add *et vivunt*

28. Γ fu *και τοτε* | *αποκριθεισ*: fu syr[sch] et[hr] om | *ο ι̅σ̅*: DΓ al[2] fu syr[cu] om | *ω*: D[gr] 259. for om | LΠ* *γεννηθητω*, Or[3, 506] *γενεσθω*. Ad h. l. spectat Clem[hom 2, 19]: *ἰούστα τισ ἐν ἡμῖν ἐστὶν συροφοινίκισσα, τὸ γένοσ χαναννῖτισ, ἧσ τὸ θυγάτριον* (post nominatur *βερνίκη*) *ὑπὸ χαλεπῆσ νόσου συνείχετο, ἣ καὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν προσῆλθεν βοῶσα καὶ ἱκετεύουσα ὅπωσ αὐτῆσ τὸ θυγάτριον* (cf Mc) *θεραπεύσῃ. ὁ δὲ καὶ ὑφ' ἡμῶν ἀξιωθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἔξεστιν ἰᾶσθαι τὰ ἔθνη, ἐοικότα κυσὶν διὰ τὸ διαφόροισ χρῆσθαι* (Cotel. *χρᾶσθ.*) *τροφαῖσ καὶ πράξεσιν, ἀποδιδομένησ τῆσ κατὰ τὴν βασιλείαν τραπέζησ τοῖσ υἱοῖσ ἰσραήλ. ἡ δὲ τοῦτο ἀκούσασα καὶ τῆσ αὐτῆσ τραπέζησ ὡσ κύων ψιχίων ἀποπιπτόντων συμμεταλαμβάνειν* [*δεομένη*], *μεταθεμένη ὅπερ ἦν, τῷ ὁμοίωσ διαιτᾶσθαι τοῖσ τῆσ βασιλείασ υἱοῖσ, τῆσ εἰσ τὴν θυγατέρα ὡσ ἠξίωσεν ἔτυχεν ἰάσεωσ.*

29–31 Mc 7, 31–37 29 $^{160.6}$ *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ*
30 *καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χω-
λοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν
αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς,* 31 *ὥστε
τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς
καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον
τὸν θεὸν Ἰσραήλ.*
32–39 Mc 8, 1–10 32 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν*

---

29. *ο ῑς*: Γ om | *ηλθεν*: a b c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ *venit iterum* (non item e ff$^{1.}$ k q vg)

30. X b ff^{2*} g$^{1.}$ om *πολλοι* | *χωλ. τυφλ.* (S om) *κωφ.* (ℵ a b ff^{2}. post *κυ.*, LMΔ al mu am fu q syr^{p} ante *χω.*, CKΠ al post *χω.*, D al^{5} g$^{2.}$ l om) *κυλλ.* (B ante *τυφλ.*) c. EGPUVXΓ al pl f cop syr^{cu} et^{sch} arm; item ℵBCKLMΔΠ etc; 1. 33. vg^{ed} for aeth Or$^{3,507.509}$ *κωφ. τυφλ. χωλ. κυλλ.* Variant al | *και ετερ.* (syr^{cu} add *aegrotos*) *πολλ.*: L 71. Chr (et.^{mo6}) om | *ερριψαν* c. ℵDL ... ς Ln Ti *ερριψ.* c. BCEGKMPSUVXΓΔΠ al omn^{vid}. Cf ad 9, 36 et alibi | *παρα τους*: D b *υπο τους*, C* om | *αυτου* (Gb'') c. ℵBDL 13. 33. 56. 58. 124. y^{scr} it^{pler} vg syr^{cu} cop arm arr Chr (et.^{mo6}) Aug ... ς *του ῑυ* c. CEGKMPSUVXΓΔΠ al pler f q syr^{sch} syr^{p} aeth pers^{p} | *αυτους*: D b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ add *παντας*

31. *τον οχλον* (sequente *βλεποντας*) c. ℵCDUΔ 1. 13. 124. 157. al^{10} fere (in his 33. 237. sequente *βλεποντα*, item d) Or^{3,508} (Chr^{mo1} sequente *βλεποντα*) ... ς (Ln) *τους οχλους* c. BEFGKLMPSVXΓΠ al longe pl Chr (item vv fere omn) (Or^{3,509}) | *θαυμασαι* (Or^{3,508} *-ζειν*, item E*, sed ipse* corr *-σαι*) *βλεποντας* (Δ *-ντες*, de *-ντα* vide ante): B *βλεπ. θαυμ.* | *λαλουντας*: B 59. 115. 238. syr$^{p\,mg}$ aeth *ακουοντας*, al^{15} fere *ακουοντας, αλαλους λαλουντας* :: cf Mc 7, 37 | *κυλλ.* (D 13. 157. syr^{sch} et^{p} *και κυ.*) *υγιεις*: ℵ 1. y^{scr} cop syr^{cu} pers^{p} aeth arr it^{pler} (non f q; a vero om *κωφ.* usq *βλεποντ.*) vg Aug om; Hier de interprete Latino: *de κυλλοις tacuit quia quid e contrario diceret non habebat* | *και χω.* c. ℵBCDMPΔ 1. 4. 13. 124. 157. f k for syr^{cu} et^{utr} cop aeth ... ς om *και* c. EFGHKLSUVXΓΠ al pler it^{pler} vg (exc for) arm al | *τυφλους*: D *τους τυ.* | *εδοξαζον* c. ℵL 1. al plus^{25} it vg (*magnificabant*; e k** *clarificabant*, k* *-cant*) syr^{cu} arm Or^{3,508} Chr (et.^{mo6}) ... ς Ln Ti *-ξασαν* (d *glorificaverunt*) c. BCD unc rell et min pl syr^{utr} al | *ισραηλ* (al pauc Chr^{mo5} *του ισρ.*, a b k d *istrahel*, e f* *isdrahel*, am for al *israhel*): X Chr^{mo1} om

32. *ειπεν* (it vg *dixit*, C *λεγει* :: ut Mc): ℵ^{c}CKΠ al plus^{10} cop al add *αυτοις* :: ut Mc | L *σπλαγχνιζωμαι* | *οχλον*: DE^{2} al^{10} fere c f g$^{2.}$ (b ff$^{1.}$ *huis turbae*, Amb^{bis} *huius turb.*) cop Hil Chr^{mo4} Hil add *τουτον* | *ηδη* (cop syr^{omn} *ιδου*, fu *ecce -- iam*): B 106. 301. l om | *ημεραι τρ.*

μαι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-

---

c. BCDEFGHKLMPSUVXΓΔ al plus[100] Bas[2, 299] (D add εισιν και, item it *triduum est quod* vel similiter) ... ς (= Gb Sz) ημερας τρ. c. ℵ al mu Or[3, 509. 519] Chr[txt et com] | μοι: Δ μου | εχουσιν: XΓ al mu εχωσιν | νηστεις c. unc pler al pm ... ℵ al pl -στις

33. οι μαθ. c. ℵB 1. 116. 124.* 237. it[pler] vg cop arm al ... ς add αυτου c. CDEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler c f q syr[omn] aeth :: ut Mc. Praeterea cf ad 8, 21 | ποθεν: D 1. it (exc f) vg aeth al ποθ. ουν (ita Mt 13, 27. 56; non item Mc 8, 4), 238. και ποθεν | ερημια: C cop Or[3, 510] ερημω τοπω :: cf Lc 9, 12 Mt 14, 15

34. ειπον (ℵ 33. -παν): D[gr] al pauc syr[omn] add αυτω

35 sq παραγγειλας et ελαβεν c. ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. Or[3, 510] (ενθαδε δε ου κελευει [cf 14, 19] αλλα παραγγελλει τω οχλω ανακλιθηναι. Addit etiam ενθαδε δε επι την γην [comparat 14, 19 επι τους χορτους] αναπιπτουσι) ... ς Ti εκελευσε et και λαβων c. CEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler; *praecepit* (*praecipit*) - - *et accipiens* (*accepit*, ff[1.] *acceptis*) it vg; *cum iussisset* - - *accepit* d (Hil *turbis iubetur* - -)

35. τω οχλω c. ℵBD[gr] 1. 33. al[10] fere b c ff[1. 2.] g[1. 2.] l vg syr[p] arm aeth Or[3, 510] ... ς Ti τοις οχλοις (CU* al[10] fere Chr [et.[mo 5]] τους οχλους) c. EFGHKLMPSUVXΓΔΠ (CU* etc) al pler a d e f k q syr[cu et sch] cop al Hil

36. επτα: D ζ̅, idem et ℵ antea γ̅ pro τρεις v. 32, similiterque alibi | και τους (ℵ* add δυο) ιχθυας: L om | και ευχαριστησας c. ℵBD 1. 13. 124. al (it[pl] vg) syr[cu et sch] ... ς Ti ευχαριστησας c. EFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler e (** vel*) f ff[1.] arm syr[p] aeth Chr ... C*[vid] a ευχαριστησιν omisso εκλασεν. Or[3, 510] ενθαδε δε ως ματθ. και μαρκ. ανεγραψαν ευχαριστησας ο ι̅ς̅ εκλασε (contra supra αναβλεψας εις τ. ουρ. ηυλογησεν) | εδιδου c. ℵBD (*dabat* d) 1. 13. 33. 124 157. 346. Chr (et.[mo 5]) Thdor[mop schol] ... ς Ln Ti εδωκεν c. CEF unc[13] al pler it vg cop syr[omn] arm | τοις μαθ. c. ℵBD 1. 13. 22. 33. 124. 248. al pauc c ff[1.] g[2.] emm cop arm Chr (et.[mo 5]) ... ς add αυτου, Ln [αυτ.] c. CEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler a b e f ff[2.] g[1.] vg syr[omn] | μαθηται (Γ q add αυτου): it vg syr[cu et sch] cop add *dederunt* | τοις οχλ. (prob Schu) c. ℵBKLMΠ 1. 13. 33. 124. 157. 238. 243. 346. al[11] e f ff[1.] cop syr[cu et sch] al ... ς (Ln) τω οχλω c. CDEFGHPSUXΓΔ al pler it[pl] vg syr[p] arm Chr

37. το περισσ. των κλ. ηραν c. BD 1. 33. a b c e ff[2.] g[1. 2.] l vg aeth ... ς

δασ πλήρεισ. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρεσ χωρὶσ
παιδίων καὶ γυναικῶν. 39 καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ τὸ
πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI.

1—4 Mc 8, 11—13 Lc 12, 54—56 1 $^{161.4}$ Καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πει-
ράζοντεσ ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐ-
τοῖσ. 2 $^{162.5}$ ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· [ὀψίασ γενομένησ λέγετε·
εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανόσ· 3 καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών,
πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανόσ. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρα-
νοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;]

ηραν το πε. τ. κλ. c. ℵCEFGHKLMPSUVXΓΔΠ al pler f ff$^{1.}$ k q cop arm al Chr :: ut Mc et Mt 14, 20 | D σφυριδασ

38. ησαν: B 1. 13. 22. 33. 124. 346. ff$^{1.}$ syr^{p} arm aeth add ωσ (item ωσει al^{3}) :: ut Mc | παιδ. κ. γυναικ. c. ℵD 1. 124. it^{pler} (k om ανδρεσ usq fin) vg syr^{cu} cop aeth ... ς Ln Ti γυν. κ. παιδ. c. BC unc rell min f pler syr^{utr} arm Chr

39. ενεβη c. ℵBS (?) 1. 33. al mu^{vid} (D ενβαινει) ... Gb Ti ανεβη (improb Schu) c. CEFGHKLMUVXΓΔΠ al fere^{100} Chr (et.$^{mo\,5}$) | C ηλθον | μαγαδαν c. ℵBD (τησ μαγ.) syr^{cu} (*-don*) syr^{hr} perss, ℵ^{c} μαγεδαν, item *magedan* (c ff$^{2.}$ *magedam*, g$^{2.}$ *magidan*, k *mageda*, d *magadan*) it^{pler} vg Hier Aug (*Mc hoc idem subiicit quod Mt, nisi quod Dalmanutha, quod in quibusd. cdd. legitur, non dixit Mt sed Magedan*) ... CM 33. al^{8} et^{2} in schol q cop μαγδαλαν ... ς μαγδαλα c. EFGHKLSUVXΓΔ^{gr}Π al pler arm syr^{p} aeth Chr

XVI. 1. οι: 1. 33. 124. al^{5} Or^{3,511} om | ℵ^{c}Δ al pauc και οι σαδδ. | επηρωτων c. ℵ*et^{cb} 1. 13. 346. al cop Or^{3,511} (Chr ηρωτων) ... ς Ln Ti επηρωτησαν c. (ℵ^{ca} ηρωτ.) BCD (post αυτ. pon) unc rell et min pler vv pl (syr$^{p\,mg\,gr}$) (c *tentantes eum, et rogaverunt illum*)

2. ο δε αποκρ. (syr^{cu} aeth om) ειπ. αυτοισ: D y^{scr} it^{mu} om αυτ. | οψιασ usque ου δυνασθε (v. 3) c. CD(F)GHKLMSUΔΠ 1. 22. 33. al pler (item E cum*) it vg syr^{sch} syr^{p} cop aeth al Eus^{canon} Chr cat^{ox} x^{com} Thph Euth Hil Iuv ... ℵBVXΓ 13* 124* 157. al^{11} cdd^{pler} ap Hier („*hoc in plerisq cdd non habetur*“) syr^{cu} (cop ap Mill ?) arm (sed^{usc} e Latino) Or^{3,511} (omnino vdtr, non enim attingit et responsum Iesu a verbis γενεα πονηρα incipit) om | πυρραζ. c. DKUΔΠ al pl ... CEFGHLM al mu πυραζει | M y^{scr} om γαρ | ο ουρανοσ (E* -νιοσ, a b c g$^{1.}$ ff$^{2.}$ praem *cum nubibus*, non item e f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg): K add και γινεται ουτωσ :: cf Lc

3. και πρωι usq ουρ.: F al pauc syr$^{p\,cod\,bars}$ om | και: K add παλιν; πρωι: EM^{mg} 33. al plus^{30} -ιασ | πυρρ. c. CDKMUΔΠ al pl ... EGHL al mu πυραζει | ο ουρ.: D^{gr} ο αηρ | το (C** 33. praem και: ita Ln) μεν (F al^{2} b om, it^{mu} vg *ergo*) c. C*(et**)DLΔ 1. 22. 33. 262. al^{7} a c g$^{2.}$ ff$^{2.}$ l q vg syr^{p} aeth Aug ... ς (Gb^{oo}) praem υποκριται c. EFGHM

4 [142.6] *γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον* 12, 39
οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ
ἀπῆλθεν.
5 *Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτουσ* 5—12 Mc 8, 14—21
λαβεῖν. 6 [164.2] *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε* Lc 12, 1
ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 [165.6] *οἱ δὲ*
διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖσ λέγοντεσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβομεν. 8 *γνοὺσ*
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖσ, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτουσ οὐκ ἐλάβετε; 9 *οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺσ πέντε*

SUΠ al pler b e f g$^{1.}$ ff$^{1.}$ syr^{sch} cop al :: e Lc | *δυνασθε* c. CDEFHKΔΠ al pl f g$^{1.2.}$ q am san cop syr^{p} ... GMU al mu syr^{sch} *δυν. δοκιμαζειν*, al^{mu} it^{pl} vg *δυν. γνωναι* (c e ff$^{1.}$ l vg *scire*, a *nosse*, b ff$^{2.}$ *cognoscere*) ... L *δοκιμαζετε* (:: ut Lc), s al^{50} fere vv aliq *συνιετε*, al (et. x^{com}) aeth *γινωσκετε*

4. *και μοιχαλισ* (et. b c f q vg; Or^{3,514}): D 4. a e ff$^{1.2.}$ Prosp om | *σημ. επιζ.* (D* *αιτει*) ... D^{gr*} *ζητει σημ.*, b c e *quaerit signum* (:: ut Mc), D** *σημ. ζητει* | *ιωνα* c. ℵBDL 262. ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l am fu for san harl em tol Hil^{lib} ... ς (Gb°) add *του προφητου* c. CEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg^{ed} fr sax syr^{omn} cop arm aeth Or :: cf 12, 39. | EFHXΓΔ al *καταλειπων* (sed *-πὼν* iidem pler)

5. *ελθοντεσ*: a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ Hil *cum venisset* | *οι μαθ.* c. ℵBCD 209. 346. y^{scr} e arm Hil^{680} ... ς *οι μα. αυτου* c. EFGHKLMSUVXΓΠ etc (cf ad 8, 21) ... Δ 301. om. Praeterea D it^{plor} (non f g$^{2.}$ q) syr^{cu} Hil post *επελαθ.* pon, similiter post *εισ το περαν* cop | *αρτ. λαβ.* (et. it^{pler} vg; item Or): BKΠ e^{scr} e k *λαβ.* (e *emere*, k *inponere*) *αρτ.* :: ut Mc

6. *ις* (et. it^{pl} syr^{cu} et ^{p}): ff$^{1.}$ g$^{2.}$ k vg syr^{sch} om | *ορατε και*: a b c ff$^{2.}$ q (item Ir$^{int\,288}$ Lcif al) om | *και σαδδουκ.* (et. Or^{bis} Ir^{int} Lcif Hil al): Γ 115. 235. y^{scr} sem a Chr$^{mo\,1}$ cat^{ox} Amb Ambrst om (131. *σαδδ. και* ante *φαρ.*). In k inter 16, 1 et 5 plura perierunt; tum pergit: *et obliti sunt inponere panes cumque unum solummodo panem haberent in navi fregerit* (corrige *fregit?*) *illis dicens cavete a fermento farisaeorum et a ferm. herodianorum.*

7. *οι δε*: D 4. a b c e ff$^{2.}$ Lcif *τοτε* (g$^{1.}$ *tunc illi*, q *illi ergo*, k *et*) | L *εν αυτοισ* | *λεγοντεσ*: K syr^{cu} om | *ελαβομεν*: syr^{cu} et^{sch} *acceperunt*

8. *ειπεν* c. ℵBDKLMSXΔΠ al^{30} fere it^{plor} vg syr^{p} arm aeth Or^{3,520} Lcif al ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* c. CEFGHUVΓ al pl a ff$^{1.}$ syr^{cu} et^{sch} cop al | *εν εαυτοισ*: L *εν αὐτοισ* | *ελαβετε* c. CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al fere omn f syr^{cu} et^{sch} syr^{p} Or^{3,519} Eus$^{dem\,98}$ Chr (et.$^{mo\,5}$) ... ℵBD 13. 124. 346. it (exc f) vg syr$^{p\,mg\,cod}$ cop^{vid} arm aeth al cat^{ox} Lcif *εχετε* (Ln) :: e Mc, apud quem *εχουσιν* (*εχομεν*) et *εχετε*, ut apud Mt *ελαβομεν* et *ελαβετε* scriptum est

9. ℵ*X om *ουδε μνημον.* | DΔ *μνημον. οτε* (*quando*) | D *τοισ πεντακισχιλιοισ*, item *in milia quinque* c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$; syr^{cu} *et quinq. milia qui ex eis comederunt*

ἄρτουσ τῶν πενταχισχιλίων καὶ πόσουσ κοφίνουσ ἐλάβετε; 10 οὐδὲ
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσασ σπυρίδασ ἐλά-
βετε; 11 πῶσ οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε
δὲ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆσ διδαχῆσ τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων.

13–20 Mc 8, 27–30 Lc 9, 18–21
13 [166.1] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη Καισαρείασ τῆσ
Φιλίππου ἠρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ
ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν
Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ

---

10. D τοισ τετρακεισχειλειοισ, similiter in (a b g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ q Lcif *et*) *quattuor* (Lcif *septem*) *milia* c f ff$^{1.}$ vg | σπυριδασ c. ℵCEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn fere ... BD p^{scr} σφυριδ. (Ln), cf ad 15, 37

11. αρτων (Gb'') c. ℵBCKLMSΠ al^{50} fere d e f cop syr$^{p\,cd}$ al Chr (et.$^{mo\,5}$) ... ς αρτου c. D^{gr}EFGHUVXΓΔ al pl it^{pl} vg al mu Or^{3,518} Lcif Amb | ειπ. υμιν (C al^{3} υμ. ειπ.): D a b ff$^{2.}$ Lcif om υμ. | προσεχετε δε (Gb'') c. ℵBC*L 1. al^{3} cop (syr^{sch}) aeth pers^{p} Or, item absque δε D* 13. 124. it^{pler} (et. d) vg Lcif ... C** 33. 346. al plus^{20} q προσεχειν; προσεχετε δε (q om δε) ... ς προσεχειν c. EFGHKMSUVX (add δε post ζυμησ) ΓΔΠ al pler syr$^{cu\,et\,p}$ arm (M** al^{8} Thph add αλλα vel αλλ) | φαρ. κ. σαδδ.: al^{2} g$^{1.}$ σαδδ. κ. φαρ.

12. τησ ζυμ. των φαρ. και σαδδ. pr c. ℵ* 33. (sed om κ. σαδδ.) ff$^{1.}$ syr^{cu} ... ℵ^{c}BL 157. 48^{ev} y^{scr} g$^{1.2.}$ l vg cop aeth syr$^{p\,cod}$ τησ ζυ. των αρτων (Ln), item ς τ. ζυ. του αρτου c. CEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler c f q syr$^{sch\,et\,p}$ ... Ti c. D 124* a b ff$^{2.}$ arm Lcif nil nisi τησ ζυμησ, item 1. e Or^{3,519} nil nisi αρτων | αλλα c. ℵBCDGHKLMUXΔΠ al pl^{vid} ... ς Ln αλλ c. EFΓ (SV?) al pm^{vid} | διδαχησ (et. ℵ^{c} Or): ℵ* 153. Chr (et.$^{mo\,5}$) διδασκαλιασ | φαρ. κ. σαδδ. sec (et. ℵ* 33. syr^{cu}; item Or): B σαδδ. κ. φαρ., 13. a b Lcif φαρ., z^{scr} σαδδ., ff$^{1.}$ *eorum*

13. ελθων: H al mu^{vid} syr^{p} Chr (et.$^{mo\,6}$) εξελθ. (:: cf Mc) | δε: C^{3} vel^{3} K al om | καισαρειασ: ita h. l. BFGKMUΓΔΠ ... ℵCDELX -ριασ, sed cf alibi (potissimum in actis) | αυτου: D om | τινα c. ℵB c vg (et. am san gat mm harl**, non for) cop syr^{hr} aeth arr pers^{w} sax fr Ir$^{int\,cod}$ Or$^{int\,3,521}$ Amb^{sem} ... ς add με, Ln [με] c. DEFGHKLMSUVXΓΔΠ (item C post λεγουσιν) al omn^{vid} it^{pl} forl har* syr$^{cu\,et\,utr}$ al (Or^{3,496} om τ. υι. τ. ανθρ.) Hil al (test mu ante τον υι. distinguunt) :: cf Mc et Lc, uterque τινα με absque τ. υι. τ. ανθρ. | ℵ* οι ανθ. ειν. λεγ., ℵ^{c}D a b g$^{2.}$ q Ir$^{int\,210}$ οι ανθ. λεγ. ειν., 1. ff$^{1.}$ λεγ. ειν. οι ανθ. | τον υιον: D om τον

14. ειπαν c. BΠ* 33. ... ℵ unc rell et min fere omn ειπον | οι μεν (f q *quidam*, c g$^{2.}$ ff$^{2.}$ vg *alii*): Δ αλλοι ... D a b e ff$^{1.}$ g$^{1.}$ om :: cf Mc et Lc | ℵB ιωανην | αλλοι δε (et. Or^{4,115}): B Eus$^{steph\,228}$ Chr (et.$^{mo\,5}$) οι δε

ἕνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16 ἀποκριθεὶσ δὲ Σίμων Πέτροσ εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ Io 8, 69
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ. 17 [167. 10] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·
μακάριοσ εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυ-
ψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 18 κἀγὼ δέ σοι
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτροσ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆσ. 19 δώσω 18, 18
σοι τὰσ κλεῖδασ τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃσ ἐπὶ

(Ln) | ηλειαν c. BD ... ς ηλιαν c. ℵC unc rell et min (de ἠλ. ut h. l. et. E et ἠλ. cf ad 11, 14) | D ιηρεμειαν, EGH** ιηερ., U ηρεμ.

15. λεγει: ℵ add δε | αυτοισ: C al pauc b c f ff^{2} g$^{1.2}$ q (non a e ff^{1}) vg (sed non am fu for al) arm^{zoh} fr (non sax) add ο ις, Ln [ο ις]

16. ειπεν: D ff^{1} arm^{usc} add αυτω | ζωντοσ (et. Or^{saep} Eus$^{dem 121}$ Ir^{int} etc; alludit et. Clem$^{hom 17, 18}$ ουκ οιδα ουν [Petr. loquitur] πωσ ειπον· συ ει ο υι. του ζωντ. θεου): D* d* σωζοντοσ (*salvatoris*)

17. αποκρ. δε c. ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. b c g$^{1.2}$ ff^{2} l vg cop Eus$^{dem 121}$ ... ς και αποκρ. c. CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff^{1} q syr^{p} ... a e syr^{sch} arm αποκρ., syr^{cu} om | Δ 33. Eus^{ed} om ὁ | αυτω: D am fu om Βαριωνᾶ (L βαριῶνα) ... ς βὰρ Ἰωνᾶ (ita EFKΓΠ aliique unc et min). Similiter formata sunt Βαραββᾶσ, Βαριησοῦσ, Βαρθολομαῖοσ, Βαρνάβασ. | οτι: B* om | ℵ αλλα | ε. τοισ ουρ. c. ℵCDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn fere Clem^{807} Or$^{2, 496}$ et $^{3, 664}$ Eus^{dem} et $^{steph 223}$ Cyr$^{4, 346}$ et $^{985. 1000}$ ... B y^{scr} Or$^{3, 585}$ om τοισ (Ln). Et. ουρανιοσ (Or$^{4, 450}$ Eus$^{marc 77}$) et επουρανιοσ legitur.

18. καγω (Eus Chr και εγω) δε: L al^{5} fere it (exc d; a *ego enim*) vg cop arm Eus Chr Cyp al om δε (Δ post σοι pon) | οτι: 1. Eus Chr Phot man$^{2.6}$ om | επι ταυτη (X add μου, E* ταυ. post πετρ. pon) τη πετρα (et. Or^{ter}): D Eus$^{dem 121}$ ε. ταυτην (et. Δ) την πετραν (it vg *super hanc petram*) | μου τ. εκκλ. (et. Or^{ter} Eus^{dem} et ^{ss} et ^{ps} Phot etc): D it vg Tert Cyp τ. εκκλ. μου | Δ κατισχυουσιν

19. δωσω σοι (vide post) sine και c. ℵB*C^{2}D 1. 33. ff^{1} syr^{cu} et ^{sch} ... ς Ln Ti praem και c. B^{3}C^{1} et ^{3}E unc rell et min pler it^{pler} vg cop syr^{p} al Eus^{dem} Phot Cyp al (Chr και εγω δε, mo^{5} αλλ εγω), syr$^{p mg}$ *dabo tibi autem* (item 33.?) | δωσω σοι c. ℵBCEFGHKMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} a q etc Or^{saepe} Eus Phot Tert^{sem} al ... DL it^{pler} vg Chr Cyp al mu σοι δωσ. | τ. κλειδασ c. ℵ*B*L Or$^{3, 525. 529. 530}$ (item $^{3, 614}$) ... ς Ti τ. κλεισ c. ℵ^{c}B^{2}CD unc rell min omn^{vid} Or$^{3, 613}$ Eus^{dem} Chr Phot (:: Phryn. κλεῖδα· τὸ δόκιμον κλεῖν ἐστίν· Antiatt. κλεῖν ἀξιοῦσι λέγειν, οὐ κλεῖδα. Similiter Moeris et Thomas. Sed utraeque formae, κλεῖν κλεῖσ et κλεῖδα κλεῖδασ, iam apud veteres Graecos.) | ο εαν pr c. ℵCEFGHKLMSUVXΓΔΠ al fere omn, item ο εαν sec (sed X om και ο εαν λυσησ etc) c. iisdem et E ... BD pr loco ο αν (Ln); item D sec loco ο αν ... 1. (Or$^{3, 525. 614}$ priora tantum affert) Eus^{dem} Chr (et. mo^{6}), item it (exc a)

τῆσ γῆσ ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ ἐπὶ τῆσ
γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 20 [168.2] *τότε διεστείλατο τοῖσ*
μαθηταῖσ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ.
21–23 Mc 8, 31–33 Lc 9, 22 21 *Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ δεικνύειν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ*
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 [169.6] *καὶ προσλαβόμενοσ αὐτὸν ὁ*
Πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώσ σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο. 23 *ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου,*
σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ
τῶν ἀνθρώπων.

---

for Tert al mu utroq loco *οσα αν* (Or[3,614] *εαν*). Iidem *δεδεμενα* et *λελυμενα* | ℵ* *επι την γην*

20. *διεστειλατο* (*praecepit, imperavit* it[pler] vg) c. ℵB**CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] cop syr[sch et p] aeth Or[3,582.587.566.710] Chr ... B*D (*comminatus est*) cdd[aliq] ap Or[3,582] (*ο μεν ουν ματθ. πεποιηκε κατα τινα των αντιγραφων το τοτε διεστειλατο -- ιστεον δε οτι τινα των αντιγρ. του κατα ματθ. εχει το επετιμησεν*) syr[cu] e (*increpavit*) arm[vid] *επετιμησεν* (Ln) :: e Mc et Lc | *τ. μαθητ.* c. ℵBCD arm Or[3,582 et 566] Hil ... ς add *αυτου* c. EFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] it vg cop syr[omn] aeth Or[3,582a et 587.710] :: cf ad 8, 21 | *αυτοσ* (et. Or; *ipse* it vg; e om): DU *ουτοσ* | *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ c. ℵBLXΓΔΠ al[70] fere a b e ff[1.] g[1.] syr[cu et sch] pers[p] ar[p] arm al[cd] Or[saep] Chr al Hil al ... D[gr] c ff[2.] fu al *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$, item ς $\overline{\iota\varsigma}$ *ο* $\overline{\chi\varsigma}$ c. ℵ[c]CEFGHKMSUV etc d f g[2.] l vg (et. am for san) cop syr[p] aeth

21. *ο* (Ln om c. B[2]D) $\overline{\iota\varsigma}$ c. ℵ[cb]CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] Or[saep] cat[ox], item B[2]D ... ℵ*B* cop $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$ ... ℵ[ca] Or[4,300] Chr (et.[mo 6]) Ir[int 210] plane om | *δεικνυειν* (et. Or[saep]): B Or[3,587] *δεικνυναι* | *εισ ιερ. απ.* c. ℵBD[gr] 1. 13. 33. 124. 157. 346. y[scr] e Or[saep] cat[ox] Ir[int] Hil ... ς *απ. εισ ιερ.* c. CEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler it[pler] vg al mu | *απο* (et. Or): D *υπο*, p[scr] *παρα* | Δ it[pler] (non e ff[1.] q) vg (sed non fu) *γραμμ. κ. αρχ.* | *τη τρ. ημ.* (et. Or Ir[int], item f ff[1.] g[2.] q vg sah syr[omn] arm aeth. Cf et. Iust[tr 51. 76]): D cop *μετα τρεισ ημερασ*, item *post tertium diem* a b c e ff[2.] g[1.] :: e Mc | *εγερθηναι* (et. Or[bis]): D al[10] (et. E*[vid], sed ipse*[corr]; item Iust) *αναστηναι* :: ut Mc et Lc

22. *ηρξ. επιτ.* (D[gr] Or[3,710] 1. 124. al post *αυτω* pon: ita Ln) *αυτω* (a b c ff[2.] g[1.] mm om) *λεγων* (D 238. a b c ff[2.] g[1.] *και λεγειν*, F *και λεγων*) c. ℵCEGHKLMSUVXΓΔΠ al pler e f g[2.] q vg Or[3,539] [non add *λεγων* etc], item DF al it[mu] Or[3,710] ... B 346. *λεγει αυτω επιτιμων* (:: cf B ad Mc 14, 69, Δ ad Mc 10, 41), ff[1.] *coepit dicere* | *ιλεωσ*: D* *ειλεοσ*, F al mu *ιλεοσ* | *σοι τουτο* (et. Or[bis]): D *τουτο* (*haec*) *σοι* (it[mu] syr[cu] Hil al m *οσοι*)

23. *στραφεισ* (et. Or[bis]): DKLΠ al plus[20] *επιστραφ.* | *ει εμου* c. ℵ*B 13. 124; item ℵ[c]C *ει μου*, item D Marcell[eus 10] it[pler] vg *ει εμοι* ... ς Ti

24 [170.2] Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις 24—28 Mc 8, 34—9, 1 Lc 9, 23—27
θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν 10, 39 Lc 17, 33
ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν Io 12, 25
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-
θρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 [171.10] μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 [172.2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν Ro 2, 6
τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν
ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

μου ει c. EFGHKLMSUXΓΔΠ al pler Or^saep Cyr ^6,236 et ^4,1019. 1056; item v e f Vict^ant (ex catt^poss et ^ox in Mc 8, 33) Hil Ruf Aug | αλλα τα: D αλλ α (d* *sed que*, d** *sed quae sunt*, item it^pler *sed quae* vel *s. q. sunt*) | D ff^1. q sah aeth του ανθρωπου

24. ο ις (et. Or): B* (ita^bir; om tantum ὁ ^mai) 157. 209. om :: deest apud Mc et Lc | E*FLU al mu ακολουθητω

25. εαν c. ℵBC al mu ^vid ... ς αν c. DEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler Or ^1,281 et ^3,544 | θελη: HK al -λει | απολεση c. ℵBCEFGKMSUVXΓΠ al pler Or^bis... DHLΔ al -σει | ευρησει: 1. 33. 209. Or ^1,281 ουτος σωσει

26. ωφεληθησεται c. ℵBL 1. 13. 22. 33. 61. 124. 157. 346. y^scr e f q gat sah cop syr^utr Or ^1,281 et ^3,545 et ^4,295 Cyr ^glaph 257 et ^saep Chr ^mo 5 sem... ς ωφελειται c. CDEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler it^pl vg arm (Iust^ap 1,15 Ign^rom 6) Clem ^578 Hil Lcif al :: cf ad Lc et Mc (Clem^2. cor τί γὰρ τὸ ὄφελος ἐάν τις τὸν ὅλον κό. κε. τὴν δ. ψυ. ζημ.) | εαν (ℵ* et ^cb): ℵ^ca 157. οταν | κερδηση: LH al pauc -σει (Or^3,545 κερδανη) | ELXΓ al mu ανταλαγμα

27. Δ om ὁ | των (D Chr add αγιων :: ut Lc) αγγ. αυτου: C τ. αγγ. των αγιων (:: ut Mc). Similiter al b (*cum angelis suis sanctis*) Avit (ut b) | τ. πραξιν c. ℵ^cBCD unc ^12 al pl e g^2. am gat al aeth Or ^1,281 et ^3,549... ℵ* F 1. 22. 28. al fere ^20 it^pler (et. d) vg sah cop syr^omn arm Cyr Chr^semel (sed var^cdd) cat^ox Avit al τα εργα

28. αμην (Or^3,550): L** 1. al plus^10 add δε, item K al plus^5 γαρ, item 49^ev Or^4,366 Chr^mo 3 αμην | οτι c. ℵBL 33. 124. 157. 346. al b c e f ff^1.2. g^1. syr^omn Epiph ^69,79 Chr Hil (:: ut Mc)... ς Ti om (:: ut Lc) c. CD unc ^13 al pler a q vg arm al Or^3,550 et ^4,366 | των ωδ. εστωτων (Gb) c. ℵBCDLSU 1. 13. 22. 33. 124. 157. al plus^20 Or^3,550 et ^4,366 (παρατήρει γὰρ ὅτι οἱ τρεῖς τό· εισι τινες των ωδε εστωτων, ἤ· εισι τινες των εστηκοτων ωδε, ἅμα εἰρήκασι etc) Epiph (αυτου pro ωδε) Chr (et.^mo 5) al; item ς των ωδ. εστηκοτων c. KMΠ al mu Valentt ap Clem (ex Thdot ^967); item alterutrum it vg syr^cu et ^sch syr^p (sed *ex his* c.*) sah cop arm aeth... Sz Ti ωδε εστωτες c. EFGHVXΓΔ al plus^80 (syr^p)...

XVII.

1–9 Mc 9, 2–10 Lc 9, 28–36

1 Καὶ μεθ᾽ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ
εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν κατ᾽ ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ
ἐγένετο λευκὰ ὡσ τὸ φῶσ. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖσ Μωϋσῆσ καὶ

49^{ev} al^{2} των ωδ. εστωτεσ | γευσωνται (et. Or^{bis} Epiph etc): HLUX ti^{2} al mu Valentt (εχρην κακεινον πληρωθηναι τον λογον του σωτηροσ ον ειπεν· εισι τινεσ των ωδε εστηκοτων οι ου μη γευσονται θαν. εωσ αν ιδ. τ. υι. του ανθρ. εν δοξη) al γευσονται | βασιλεια (Or^{4,366} εν τ. βασ. αυτ. ἢ εν τ. δοξη αυτ.): ℵ^{c} 38. 113. 245. 435. y^{scr} a cop syr$^{p\,mg}$ aeth^{cdd} Valentt Epiph Bas$^{se\,221\,bis}$ al δοξη (ℵ^{c} al Bas^{bis} add του πατροσ). Syr^{cu} εν τ. βασιλ. και τη δοξη αυτου, item Or^{3,550} εν τ. βασ. αυτ. εν τη δοξ. αυτ.

XVII. 1. *Και* (syr^{cu} om) μεθ: D it^{pler} (non f q) Hil και εγενετο μεθ | και ιακω. cum BC unc rell al pler Or^{3,557} (Chr om et. τον ante πε.)... ℵD 33. 157. Cyr$^{es\,182}$ κ. τον ιακω. (:: cf Mc); item D* 253. Cyr^{es} κ. τον ιωα. | ℵB ιωανην | αναφερει: D^{gr} (cf et. ad Mc) 1. Or^{3,557} (Eus$^{dem\,206}$) αναγει (it^{pler} vg *duxit*, *ducit*; d *levavit*; e *imposuit*) | κατ ιδιαν (et. Or^{3,557} Cyr$^{es\,188}$): D λειαν (*nimis*), item Eus$^{dem\,208}$. Spectat huc ut vdtr quod Or^{3,224} et ^{4,63} affert ex evglio sec Hebr: ἐὰν δὲ προσίεταί τις τὸ καθ᾽ ἑβρ. εὐαγγ., ἔνθα αὐτὸσ ὁ σωτήρ φησιν· ἄρτι ἔλαβέ με ἡ μήτηρ μου τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν μιᾷ τῶν τριχῶν μου καὶ ἀπήνεγκέ με εἰσ τὸ ὄροσ τὸ μέγα Θαβώρ. Cf et. Hier (in Mich. 7, 6): *modo tulit me mater mea, spir. sanctus, in uno capillorum meorum.*

2. μετεμορφωθη (et. Or$^{3,557.\,558}$ Eus$^{dem\,206}$ Cyr$^{es\,188}$; it^{pler} Hil add ο $\overline{ις}$, non item f q vg): D μεταμορφωθεισ ο $\overline{ις}$ omisso και sq | εγενετο cum ℵBCDEFGKMVΔΠ al pl Eus$^{dem\,206}$ Cyr$^{es\,696}$ (Or libere φαινεται, paullo post etiam γινομενα et γινονται): HLUΓ 13. 22. 33. tisch* al plus^{50} εγενοντο ... s 245. 47^{ev} om | το φωσ (et. Valentt ex Thdot ap Clem^{981} οὗ τὰ μὲν ἱμ. ὡσ φῶσ ἔλαμψεν, τὸ πρ. δὲ ὡσ ὁ ἥλ., Or^{3,559} et^{563} et^{565} Eus^{dem} et $^{marc\,338}$ Bas$^{se\,222}$ Cyr^{es}): D it (exc q) vg syr^{cu} aeth arm^{cdd} (Dion^{alex} ap Mill) Hil al χιων (D χειων) :: cf ad Mc

3. ιδου: 28. syr^{cu} om | ωφθη cum ℵBD 13. 33. 124. 244. y^{scr} (ωφθ. αυτω) a b c e g$^{1.2.}$ l n am em gat mm tol δ Bed... ς ωφθησαν cum CEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler f ff$^{1.}$ q vg (et. for) Cyr$^{es\,183}$ et^{696} | μωυσησ cum ℵBDKLΠ 33. al it (vide ad 8, 4; accedunt h. l. e n) vg (sed vide post) sah cop... ς μωσησ cum CEFGHMSUVΓΔ al pl am fu for al (non δ) | ηλειασ (de ἠλ. cf ad 11, 14. 16, 14; h. l. et. Π: ς ἠλ.) cum ℵB*D... ς Ln Ti ηλιασ cum rell | συνλαλ. (cum ℵBDΔ, L συλαλ.; ς Ln Ti συλλαλ. cum C unc rell etc) με. αυτ. cum ℵB 1. ff$^{1.2.}$ q syr^{cu} et ^{sch} sah cop aeth Cyr$^{es\,183}$ (et^{696} συ. με. αλληλων) Chr (et. $^{mo\,6}$) Or$^{int\,3,173}$ et^{3,368}... ς Ti με. αυτ. συλλαλ. cum CDEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler it^{pl} vg syr^{p} arm Or^{3,559}

Ἠλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν*
τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω
ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 5 *ἔτι*
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ
ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα- 3, 17 2 Pe 1, 17
πητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 *καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθη-*
ταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 *καὶ*
προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ

---

4. *αποκρ. δε*: syr[cu] om | H al om ὁ | *κυριε*: s[scr] syr[cu] om | F al *ει θεληϲ* | *ποιηϲω* cum ℵBC* b ff[1.] ... ς *-ϲωμεν* (1. al aliq *-ϲομεν*) cum C[3]DEFGHKLMSUVΓΔΠ al certe pler it[pl] vg syr[cu] et[utr] sah cop arm aeth al Or[3,560] et [565] Bas[se 228] Or[int 901] : : ut Mc et Lc | *ωδε* sec : 252* ff[1.] g[1.] for harl* arm sl Or[3, 560] om | *τρ. ϲκην.* (et. Or[bis] Bas[se]): B e *ϲκ. τρ.* : : ut Lc; cf et. ad Mc | *μωυ-* cum ℵBDKLΠ al... ς *μω-* cum CEFGHMSUVΓΔ al pl; item *-ϲει* cum ℵBDKΔΠ* al pm Or Chr (et.[mo5]) Bas[se]... ς *-ϲη* cum CEFGHLMSUVΓΠ[2] al pl | *ηλ.* (*-λεια* cum ℵB*D : ς Ln Ti *-λια* cum rell) *μιαν* cum ℵCDKLΔΠ 1. 33. 124. al plus[20] it[pler] vg syr[cu] et[utr] aeth Bas[se] Chr (et.[mo6]) : : cum Mc... ς *μι. ηλ.* cum BEFGHMSUVΓ al longe pl q arm al (sah cop *μι. ϲοι κ. μι. μω. κ. μι. ηλ.*) Ephr : : cum Lc
5. *φωτεινη* (CELΔΠ* al *-τινη*) et. Or[3, 564]... Gb (improb Schu) *φωτοϲ* cum 13. 124. 209. 238. 346. u[scr] al pauc Ephr | *επεϲκιαϲεν* (et. Or[3, 564]; item *obumbravit, inumbravit* it vg): D* d *επεϲκιαζεν* : : ut Lc | *ιδου* sec: syr[cu] *audita est* (item a n *et ecce vox de nube audita est*; cop [non item sah] *et ecce - - facta est*) | *ο αγαπητοϲ*: syr[cu] *et dilectus meus*, sah cop *dilectus meus* | *ευδοκηϲα* cum ℵBEFHKLMSUVΓΔΠ al ut vdtr pler (Eus[ps 186] Chr) . . . Ln *ηυδοκηϲα* cum CDG al[10] fere (Hom[cl] Or[3, 564 sq] Hipp[47] Eus[ps 352]) : : cf ad 3, 17. 12, 18. | *ακου. αυτ.* (haec om syr[hr]) cum ℵBD 1. 33. ff[1.] Or[3, 565] Hipp[56] Tert[prax 23] ... ς *αυ. ακουε.* (Δ *ακουϲατε*) cum C unc[18] rell pler it[pler] vg Chr Tert[prax 19] Cyp al : : cf ad Lc et Mc (Hom[cl 3,53] *αλλα και εξ ουρανων μαρτυϲ φωνη ηκουϲθη λεγουϲα· ουτοϲ εϲτιν μου ο υι. ο αγ. ειϲ ον ηυδοκηϲα· τουτου ακουετε.* Etiam Hipp[47] *ειϲ ον ηυδοκ. τουτου ακουετε.*)
6. D sah *ακουϲ. δε* | *επεϲαν* c. ℵBCD 33. 124. ... ς *-ϲον* c. EFGHKLMSUVΓΔΠ al pler | *αυτων* : L *εαυτων* | *εφοβ. ϲφ.* : syr[cu] pon ante *και επεϲ. επ. πρ. αυτ.*
7. *και προϲηλθεν ο ις και* cum ℵBD it[pler] syr[cu] et[sch] ... ς Ti *και προϲελθων ο ις* cum C unc[18] et al pler q syr[p] arm Chr. Item *αψαμενοϲ αυτων* cum ℵB (124. *κ. προϲελθ. ο ις και αψαμ.*; item 13. 346. omisso *και* sec?) ... ς Ti *ηψατο αυτ. και* cum CD unc[18] et al pler. Latini vero sic : *et accessit Jesus et tetigit* (q *et accedens Jes. tetigit*) *eos dixitque* (g[1.] *dicens*, ff[1.] *et ait*, d e q *et dix.*) *eis* (d e ff[1.] g[1.] q om. Addit *eis* etiam syr[cu], non item syr[utr]) | *εγερθητε* : D 33[ev] *εγειρεϲθε*. Syr[cu] et[hr] om *εγειρ. και*

φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντεσ δὲ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ
μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρουσ
ἐνετείλατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕωσ οὗ
10–13 Mc 9, 11–13 *ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10* 173. 6 *Καὶ ἐπηρώτη-*
σαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· τί οὖν οἱ γραμματεῖσ λέγουσιν ὅτι
Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· Ἡλείασ μὲν
ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείασ
ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ᾽ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα
ἠθέλησαν. οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ᾽ αὐ-

---

8. D* *επερεντεσ* | *ουδενα*: C* *ουκετι ουδ.* : : e Mc | *ειδον* cum ℵBDΠ^{2} unc^{8} etc... CKLVΠ* etc *ιδον* | *τον* ῑν̄ (ut Mc lectione non fluctuante): ℵ ῑν̄ *αυτον*, B* *αυτον* ῑν̄... D it (exc q) vg post *μονον* | *μονον*: C^{2} 33. add *μεθ εαυτων* : : e Mc

9. *καταβαινοντων αυτων*: D *καταβαινοντεσ* | *εκ* (Gb Sz) cum ℵBCD unc^{13} (K^{corr} sed ipse* vdtr *εκ* ex *απο* restituisse) al plus^{100} (it vg *de monte*) Or^{3,566} Chr (et.$^{mo\,6}$)... ς *απο* cum K^{*vdtr} al mu Or^{3,563} : : cf Mc et Lc | *εγερθη* cum BD... ς *αναστη* cum ℵC unc^{13} et omn^{vdtr} rell Or^{1,365} et ^{3,566} Chr : : at ita Mc, ut solet; nusquam Mt

10. *οι μαθητ.* cum ℵLZ 1. 33. 124. it^{pler} vg sah cop arm Or^{3,567}... ς add *αυτου* cum BCD unc^{12} al pler f q syr^{omn} aeth Chr | *ηλειαν* cum ℵB*DΔ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum B^{2}C unc rell etc. De *ἡλ-* et *ἠλ-* cf ad 11, 14. 16, 14. 17, 3; rursus Π ad *ἡλ-* accedit. | *δει*: Δ* add *ερχεται*

11. *ο δε* (Gb″) cum ℵBDLZ 1. 33. al^{4} syr^{omn} (sed syr^{cu} om *ο δε αποκριθ.*) sah cop it (exc f q) vg al... ς add ῑς̄ cum C unc^{12} al pler f q aeth (arm post *αποκριθ.*) | *ειπεν* cum BD 33. 124. a b c e ff$^{2.}$ am sah cop... ς add *αυτοισ* cum ℵCZ unc^{13} al pler (1. ante *ειπ.*) f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ g$^{2.}$ q syr^{omn} arm aeth : : ut Mc | *ηλειασ* cum ℵBD... ς Ln Ti *ηλιασ*. Praeterea ℵ *οτι ηλ.* | *ερχεται* (Gb′) cum ℵBD 1. 22. 33. 435. y^{scr} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} arm arr (Iust$^{tr\,49}$ – – *ειρηκει επι γησ τοτε τοισ λεγουσι προ του* χ̄ῡ *ηλιαν δειν ελθειν· ηλιασ μεν ελευσεται και αποκαταστησει παντα· λεγω δε υμιν οτι ηλιασ ηδη ηλθε, και ουκ επεγνωσαν αυτον, αλλ εποιησαν αυτω οσα ηθελησαν. και γεγραπται οτι τοτε συνηκαν οι μαθηται οτι περι ιω. του βαπτιστ. ειπ. αυτ.*) Aug Hil... ς add *πρωτον* cum CEFGHKMSUVZΓΔΠ (item L post *και αποκα.*) al pler f q syr^{utr} aeth : : e Mc | *και αποκαταστησει* (L *κ. αποκαθιστησι πρωτον*): D a b c g$^{1.}$ ff$^{2.}$ (item ff$^{1.}$ *ut omnia restituat*) syr^{cu} et ^{sch} sah (non item e f g$^{2.}$ q vg syr^{p} arm aeth) *αποκαταστησαι* | *παντα*: syr^{p} cum obel. add *sicut scriptum est*

12. *ηδη* (et. Iust^{tr} Or^{3,567} et ^{571}): Z^{vid} syr^{cu} et (sed add *ecce*)^{sch} om | *επεγνωσαν*: UΓ al Chr *εγνωσαν* | *αυτον*: Δ om | *αλλ* cum ℵBEFGHLUZ ΓΔ etc... Ti *αλλα* cum CDKMΠ al | *εν* (251. *επ*) *αυτω* cum BCEGHKLM SVZΠ (Γ *εαυτω* pro *εν αυτ.*) al pl e (*in eum*) vg (*in eo*) Or^{3,567} et $^{572\,sq}$... ℵDFU al plus^{20} it^{pler} Iust^{tr} Chr$^{cdd\,2}$ *αυτω* : : ut Mc... Δ om | *ουτωσ* usque *υπ αυτων* (Iust^{tr} praeterit haec; vide ad v. 11.):

τῶν. 13 *τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ*
εἶπεν αὐτοῖς.

14 [174.2] *Καὶ ἐλθόντων πρὸσ τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ* 14—21 Mc 9, 14–29
ἄνθρωποσ γονυπετῶν αὐτὸν 15 *καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου* Lc 9, 37–42
τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶσ πάσχει· πολλάκισ γὰρ πίπτει
εἰσ τὸ πῦρ καὶ πολλάκισ εἰσ τὸ ὕδωρ. 16 *καὶ προσήνεγκα αὐτὸν*
τοῖσ μαθηταῖσ σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 *ἀπο-*

D a b c e (praem *et ait illis*) ff[1.] ff[2.] g[1.] (non item f g[2] q vg) post *ειπεν αυτοισ* v. 13. pon

13. ℵB *ιωανου* | *αυτοισ* (et. Iust[tr] Or[3, 571]): Z[vid] am for om (syr[cu] *dixit eis sic*)

14. *ελθοντων* cum ℵBZ 1. 124. 245. sah ... ϛ Ti *ελθοντ. αυτων* cum C unc[14] al pler cop syr[sch] et [p] arm aeth Or[3, 573] ... D it (exc q) vg cop[dz] arr Hil Aug *ελθων* (*cum venisset*), 253* *ελθοντοσ αυτου*, item *et cum venit Jesus* syr[cu] et [hr] : : cf Mc | *αυτω*: F (*τω ῑῡ αυτω*) G al[15] fere *τω ῑῡ* | *ανθρωποσ*: FHΓΠ[2] al plus[20] syr[cu] arm add *τισ* (g[1.] *quidam* pro *homo*) | *αυτον* (-*ον* E correxit ex *ω* vel *ω̄*, item in M est -*ω̃̄*) cum ℵBCEFGHKLMSUVXZΓΔΠ etc ... ϛ (= Gb Sz) *αυτω* cum E*? M*? al mu Or[3, 574] bis (sed [semel] ed. Huet. *αυτον*) ... D it[mu] (sed e f ff[1.] l Hil plane [om], item syr[cu] et [sch] arm) vg syr[p] *ενπροσθεν αυτου* (: : cf 27, 29). Addunt *et rogabat eum* syr[cu] aeth (sah *rogans eum* pro *γονυπ. αυτ.*)

15. *κυριε* (et. Or[3, 574]; item it vg sah cop syr[cu] et [utr] etc): ℵZ om (: : cf 9, 27. 15, 22. 20, 30 et 31) | B* *μου τον υι. μου* | *κακ. πασχει* (it[pl] vg *male patitur*, b *male torquetur*, ff[1.] *male vexatur*) cum CDEFGHKMSUVX ΓΔΠ al omn[vid] it vg syr[cu] et [p] (syr[sch] *male afficitur*; cop *male afficitur*; sah *laborat*) Chr ... Ln *κακ. εχει* cum ℵBLZ[vid] (Or[575] *ταχα ουκ αν αμαρτοισ λεγων τουσ τοιουτουσ - πνευματικωσ σεληνιαζεσθαι - και κακωσ εχειν πολλακισ παρα τον καιρον των* etc. Paullo ante: *και τι το πιπτειν τον πασχοντα* etc) Chr[cdd 2] : : *κακωσ εχειν* (it vg *male habere*) 4, 24. 8, 16. 9, 12. 14, 35; item Mc quater, Lc bis; nusquam alibi *κακ. πασχ.* | *πολλακισ* sec: D 1. 22. Or[3, 574] (*πολλακις, οτε μεν εισ πυρ, ενιοτε δε εισ υδωρ*); item[578] (*οτι μεν ουν οι - πασχοντεσ ενιοτε εισ το υδωρ πιπτουσι, δηλον εστιν· οτι δε και εισ το πυρ, σπανιωτερον μεν, πλην και αυτο συμβαινον εστι*) *ενιοτε*, item it (*aliquando* vel *aliquotiens*; sed q *aliquotiens enim -- et aliquotiens*; contra d *aliquotiens enim cadit in igne, saepius in aqua*) vg (*nam saepe -- et crebro*) arm

16. *ηδυνηθησαν* cum ℵCDEFGHLMSUVXΓΔ etc; item KΠ al *εδυνηθησαν*: B *ηδυνασθησαν*, Z *ηδυναντο* | *αυτον θεραπευσαι*: D it (exc e ff[1.]) vg *θερ. αυτ.* (q *eicere eum*)

17. *αποκριθ. δε* cum BCDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn[fere] c e (*respondit autem Je. et*) f q vg syr[p] ... ℵ[c]Z y[scr semel] for cop aeth *τοτε αποκριθ.* (y *τοτ. ο ῑς̄ απ.*) ... a n *et respondens*, b ff[1.] ff[2.] g[1.] l am syr[cu] et[sch] sah *respondens* ... ℵ* *ο δε αποκρ.* omisso *ο ῑς̄* (: : Mc *ο δε αποκρ. αυτοισ λεγει*,

κριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διεστραμμένη, ἕωσ
πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.
19 $^{175.5}$ Τότε προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον·
διὰ τί ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ·
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ
μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

Lc αποκρ. δε ο ις ειπ.) | ειπεν: ℵ add αυτοισ | απιστοσ (142. g^{scr} Or^{3,579} Eus$^{ps\ 384}$ -στε): z y^{scr} semel πονηρα :: cf 12, 39. 16, 4. | διεστραμμενη (syr^{cu} διεστρ. κ. απι.): Z διεστρεμμενη | με. υμ. εσομ. cum ℵBCDZ 1. 33. 124. al^{2} ff$^{1.}$ Or Eus^{ps} (sed ff$^{1.}$ Eus με. υμ. ειμι)... ϛ εσομ. με. υμ. cum LX unc^{12} al pler a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ n q (sed a b c g$^{1.}$ ff$^{2.}$ n εωσ πο. εσ. μ. υμ. post εωσ πο. ανεξ. υμ. pon) vg syr^{omn} aeth Chr Hil :: cf Lc et Mc | E*L ανεξωμαι | εωσ ποτε sec: syr^{cu} και :: ut Lc

18. ο παισ: ℵ om

19. κατ ιδ. cum ℵC unc^{14} etc: B*D καθ ιδ. (:: ita passim modo ℵ modo B modo D, vel etiam alter cum altero coniunctus; passim vero omnes κατ confirmant) | B*KΠ εδυνηθημεν | L εκβάλειν, al -αλλειν

20. ο δε cum ℵBD 33. 124. 243. 258. a ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ n am for tol sax syr^{cu} sah cop arm aeth al ... ϛ add ις cum C unc^{14} al pler b c e f q vg (et. fu) syr^{sch} et P | λεγει cum ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ n am fu for al (*dicit*; e ff$^{1.}$ *ait*) ... ϛ ειπεν cum C unc^{14} al pler a f g$^{2.}$ q vg^{ed} arm | ολιγοπιστιαν cum ℵB 1. 13. 22. 33. 124. 346. syr^{cu} sah cop arm aeth Or^{3,466} Chr^{mo1} (τι ουν ο χς; ουκ ειπε δια την απιστιαν υμων, αλλα δια την ολιγοπιστ. υμων φησιν. Sed Chr^{edd} et$^{cdd\ pler}$ pro ουκ usque φησιν nil nisi: δια τ. απιστ. υμ. φησιν. Vetustum schol ap Mtthaeium: ου γαρ ολοτελη απιστιαν αυτοισ εγκαλει αλλ ολιγοπιστιαν) Dam$^{par\ 466}$ cod Hil (*respondit de inopia fidei effectum esse ne possent*) ... ϛ Ti απιστιαν (DEFGHLΓ al -ειαν) cum CD unc^{14} al pler it vg syr^{sch} et P arm$^{cod\ 1}$ al Chr (sed vide ante) :: ολιγοπ. secundo certe saec. vulgatum fuisse pro testium auctoritate dubitari nequit, nec vero eodem saec. posterius esse απιστ. probatur itala. Proclive est dicere substituto ολιγ. pro απ. mitigatam esse vituperationem. At talem mitigationem potius a posterioribus exspectares testibus, qui magno consensu απ. exhibent. Poterat απ. substitui propter sequentia, quibus omnis πιστισ excludi videbatur: quam mutationem suadebat etiam 13, 58. Certum hoc est, locis huiusmodi, si reiicimus quod in summa antiquitate vulgatissimum coniuncta codicum patrum interpretum testimonia probant, nimium tribui arbitrio. | λεγω υμιν: C 27^{ev} sah cop Or^{3,202} add οτι | εχητε: H al mu εχετε | κοκκον: Δ κοκον, L κοκο, D* κοκκοσ | μεταβα cum ℵB 1. 13. 124. 346. Or^{3,202} et ^{579} Cyr$^{hr\ 77}$ (:: cf Apoc 4, 1.

22 [178.2] Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖσ 22 s Mc 9, 30-32 Lc 9, 43-45
ὁ Ἰησοῦσ· μέλλει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ
ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
24 [177.10] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰσ Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ Mc 9, 33
τὰ δίδραχμα λαμβάνοντεσ τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλοσ

Mc 15, 30)... ς μεταβηθι cum CD unc[14] al pler Or[3,319] et [466] Eus[ps 194] | ενθεν cum ℵBD 1. 435. Or[3,302] et [466] et [579]... ς εντευθεν cum C unc[14] al pler Eus[ps] Cyr[hr] (: : cf ad Lc 16, 26) | εκει et. Or[3,302] et [466] Eus[ps] Cyr[hr]: 33 om, item g[2] l am for fu tol syr[cu] et [sch] aeth

21. ς Ln Ti τοῦτο δὲ τὸ γένοσ (aeth[ppl] *et talis*) οὐκ ἐκπορεύεται (ℵ[b] εκβαλλετ., ti[2] al[15] εξερχετ.) εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ (aeth[ppl] νη. κ. πρ.) cum ℵ[b]CDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn[fere] it[pler] vg syr[sch] et [p] cop[wi] et [schw] arm al Or[3,579] Chr Hil Amb Aug ... om cum ℵ*B 33. e ff[1] syr[cu] syr[hr] sah cop[ed] (e cdd. Mareschalli apud Mill, vide prolegg [1462]) aeth[rom] et cdd Eus[canon] (Mc 9, 28 sq i. e. sect. 92. in canone 10. posuit ubi recensentur singulis propria; Mt vero 17, 19-21 canone 5. cum solo Lc 17, 5 sq composuit) : : hunc versum antiquissima auctoritate deseri apparet, etsi iam sec. saec. textui eum intrusum fuisse certum est. Quod Marci scripturam libere tantum repetit, id minime a consuetudine antiquorum interpolatorum alienum est, ut certissimis exemplis docemur. Ceterum cf Ath[virgin 87] εχεισ μαρτυριαν εν τοισ ευαγγ. παρα του σωτηροσ ειρημενην· ηρωτησαν αυτον οι μαθ. αυτ. λεγοντεσ· κυριε, δειξον ημιν ποιω τροπω τα ακαθαρτα πνευματα φυγαδευονται. ειπε δε ο κυριοσ· τουτο το γενοσ ουκ εκβαλλεται ει μη εν προσευχαισ κ. νηστειαισ.

22. συστρεφομ. δε αυ. cum ℵB 1., item *conversantibus autem eis* (*ipsis*) f g[1.2] q vg, item *ipsis autem conversantibus* a b ff[2] n Hil ... ς Ti αναστρ. δε αυτ. (D αυτ. δ. ανα.) cum CD unc[14] al omn[fere], item *redeuntib. autem illis* ff[1] syr[sch] et [p] arm; item *ipsis autem revertentib.* c (syr[cu]); *cum autem vertissent se* sah cop, sed sah[cod] *euntibus autem iis*; e *cum autem regrederetur ipse* ... Or[3,580] στρεφομενων δε αυτ.

23. D[gr] αποκτεινουσιν | τη τριτη ημερα (et. Or[3,583] et [4,301]): D cop μετα τρεισ ημερασ, item *post tertium diem* a b c n q, *post triduum* e | εγερθησ. cum ℵCDI unc[14] al longe pl Or[4,301]... Ln αναστησετ. cum B al[20] fere Or[3,583] Chr (et. [mo 6]): : e Mc | και ελυπ. σφοδρ.: K al mu om

24. ελθοντων δε (et. Or[3,584]): D it (exc f) vg syr[cu] et [sch] (non item syr[p]) και ελθ. | καφαρν. cum ℵBD 33. Praeterea cf ad 4, 13. ... ς καπερναουμ cum CI unc[14] etc (et. q) | διδραχμα bis cum ℵBCKMSUV ΓΔΠ al pl syr[p m. gr] Or[3,584] et [587] Cyr[act 48] (Cyr[4,791] το διδραχμον); item G sec loco et I (pri loc hiat)... DEFHLX (item G pri loc) al sat mu (et. carp) Bas[eth 260] διδραγμα (D pri loc al pauc -γματα). Item c g[2] (sec loc) vg[ed] *didrachma*; b ff[2] q am fu for gat al *didragma* (g[2] pri loc *dragma*), g[1] *-gmam*; a e f ff[1] n *tributum* | τω πετρω: D 27[ev] syr[hr] post κ. ειπ. pon | ειπαν cum ℵ[c]BD ... ς ειπον cum ℵ*CI unc rell etc |

ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν
οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων;
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ
τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε
ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1—5 Mc 9, 33—37 Lc 9, 46—48

1 $^{178.2}$ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ

διδρ. sec absq τα cum ℵ*D ... ς Ln Ti τα (pri loc nemo om) διδρ. cum ℵ^{c}BCI unc rell etc

25. λεγει: syr^{cu} add *Simon* | V om λεγ. ναι | ναι: b *utique non* | εισελθοντα (ita ℵ* et ^{cb}, D -ντι, ℵ^{ca} B 1. aeth ελθ., d *ingresso*, b n *intranti*) cum ℵ (* et ^{cb}, item ^{ca}) BD 1. b n aeth Cyr$^{act 48}$ et $^{ioh 189}$, item Dam$^{par cod}$ (ad σ ελθοντι αυτω et ad φ εισελθοντοσ δε του πετρου) ... ς Ti οτε εισηλθεν cum EFGHIKLMSVXΓΔΠ al pler, item *cum intrasset (introisset)* c e f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ q vg sah cop syr^{sch} et P arm (ff$^{2.}$ *et intravit* etc); U al^{20} fere syr^{cu} οτε εισηλθον, C 27^{ev} οτε ηλθον, item 13. 124. 346. εισελθοντων, a *intrantes*, 33. ελθοντων αυτων | απο τινων (et. Or$^{3, 565}$ Cyr$^{4, 791}$ et $^{ioh 189}$ Chr Hil): B arm aeth Cyr$^{act 47}$ et $^{es 661}$ απ. τινοσ | αυτων: Δ om

26. ειποντοσ δε (C Cyr add αυτου) cum ℵBCL 1. sah cop arm aeth^{rom} Or^{3,585} (ειποντοσ δε του πετρου οτι ουκ απο των ιδιων υιων αλλ απο των αλλοτρ. αυτων φησιν ο ις) Chr (et. $^{mo 6}$) Cyr$^{ioh 189}$ (similiter $^{es 661}$ διειποντοσ δε του μαθητου τ αληθεσ etc; $^{ioh 791}$ του δε πετρου - ομολογησαντοσ), Dam$^{par cod}$ (ad σ et φ) addito πετρου, sed ℵCL aeth^{rom} praem λεγει αυτω ο πετροσ (ℵ ο δε εφη) απο των αλλοτριων ... ς Ti λεγει (f *et dixit*) αυτω ο (H 28. om) πετροσ (syr^{cu} et P *Simon*, D aeth^{ppl} syr^{hr} pers^{w} om: Gb^{oo}) cum DEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler f q syr^{cu} et P et ^{hr} al Bas$^{eth 260}$; a b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ n vg *et ille dixit*, c *at ille dix.*; ff$^{1.}$ *at ille respondens ait*, e *ille autem respondit*; Cyr$^{act 47}$ ειπε δε | οι: X 13. 346. 435. al^{5} om

27. δε: E*GM al om | σκανδαλιζωμεν cum ℵLZ ... ς Ln Ti -σωμεν cum BDI unc^{13} al omn^{vid} Or^{3,585} Cyr$^{ioh 189}$ | εισ cum ℵBIKLMUVZΓΔΠ 1. 33. 262. 435. al plus^{10} Did$^{tri 3, 17}$ ... ς add την cum DEFGHSX al pl Cyr$^{ioh 189}$ et $^{es 662}$ Chr (Or^{3,585} om ε. θαλ.) | αναβαντα cum ℵBDE*HKLMUVΠ al pl Or Cyr$^{es 662}$ Bas$^{eth 260}$ Chr ... E^{2}FGISXZ^{vid}ΓΔ al pl Cyr$^{ioh 189}$ αναβαινοντα | L om και ante ανοιξ. | ευρησεισ: D a b c g$^{1.}$ n add εκει, item f *in eo*, e *in illum* (nil add ff$^{1.}$ q vg) | αντι: Z αντ

XVIII. 1. εν εκεινη cum ℵDZ unc^{13} al omn^{vid} it vg (syr^{cu} praem *et*) syr^{utr} sah^{cod} al Or$^{3, 586 sq}$ Chr ... BM sah^{cod} cop add δε | ωρα cum ℵBDIZ

λέγοντεσ· τίσ ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ
προσκαλεσάμενοσ παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡσ τὰ παι-
δία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστισ οὖν
ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡσ τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτόσ ἐστιν ὁ μείζων ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃσ ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοι-
οῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 [179.2] ὃσ δ' ἂν σκανδα- Mc 9, 42 Lc 17, 2
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰσ ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλοσ ὀνικὸσ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆσ θαλάσσησ. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ Lc 17, 1
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν

---

unc[14] al pler f q vg sah cop syr[utr] al cdd ap Or (*κατα μεν τινα των αντιγραφων εν εκεινη τη ωρα προσηλθ. οι μαθ. τω ιυ, κατα δε αλλα εν εκειν. τη ημερα*) Chr [txt] et [com] ... Gb″ Ln *ημερα* cum 1. 33. 24[ev] 31[ev] it[pler] syr[cu] arm Or[3, 566 sq] Hil | *τω ιυ λεγοντεσ*: syr[cu] *του ιυ και ελεγον αυτω*

2. *προσκαλεσαμενοσ* cum ℵBFLV* 1. 33[vid] al pauc cop aeth arr Chr (et. mo 6) ... ς Ln Ti add *ο ισ* cum DEGHIKMSUV²XΓΔΠ al pler e f g[1.] q vg (item ante *προσκ.* a b c ff[2.] g[2.] n; post *παιδ.* ff[1.]) syr[cu] et [utr] arm Or[3,591] | *παιδιον*: D e syr[cu] add *εν* | *αυτο*: F al pauc om | L *εμ' μεσω*

3. *στραφητε*: H *στραφησθε* | *τα παιδια*: syr[cu] *unus ex his pueris*; c Amb Op[semel] *puer iste*, e ff[1.] *infans iste* (*hic* ff[1.]); Hier *unus de pueris* (alibi *infans*, item Ruf), Max[taur] *non dixit sicut pueri isti, sed sicut puer iste*; item Chr (ad h. l.) *το παιδιον τουτο*, Bas[se 158] et [154] *το παιδ.*

4. *ουν*: G om (13. ff[1.] *και οστ.*, g[1.] *quicunq. enim*) | *ταπεινωσει* (Gb″ Sz) cum ℵBDZ unc[14] al pl Or[3, 663] Bas[se 155] al ... ς *-ση* cum minusc (it[pler] vg *humiliaverit*; c *humiliavit* i. e. *-bit* ?, Clem [107] *οσ εαν εαυτ. ταπεινωση*) | *εαυτον*: LΓΔ al *αυτον* | Δ Bas[se 155] om *ὁ*

5. *εαν* cum ℵB unc[13] al pler Or[3, 597] et [596] Chr ... Ln *αν* cum DLZ y[scr] Or[3, 593] | *εν παιδ. τοι.* cum BDLZ 1. 124. 346. y[scr] it[pler] vg aeth Or[3, 593] et [596 sq] Leif ... ς *παιδ. τοι. εν* cum EFHKMUVΓΠ al pl q Chr [cod 1] ... ℵG syr[p] arm *παιδ. εν τοι.* (syr[cu] *talem unum ex his pueris*) ... SXΔ al plus[15] e sah cop syr[sch] al om *εν* | *τοιουτο* cum ℵBKLMVZΓΔΠ 1. al Or [ubiq] Chr[cod] ... ς Ln Ti *τοιουτον* cum DEFGHSUX al pl Chr | *επι τω* etc (et. Or[3, 593]): Z *επι το* (sic) *ονομα* (ita videtur) *μου*, ᴀ om

6. *σκανδαλιση* (et. Or[3, 601] et [609] al mu): HL y[scr] al pauc *-σει* | *μυλ. ονικ.* (Or[3, 593] et [596] al mu): L y[scr] *λιθοσ μυλικοσ*, Z *μυλοσ..υλικος* :: cf ad Mc et Lc | *περι* cum ℵBLZ ti* 28. 157. y[scr] al plus[5] Or[3, 593] Bas[eth 259] Bas[reg bre 64] Cyr[ador 250] et [ose 83] Bas[se 155] (:: Mc et Lc *περικειτ. περι*. Apud Mt verbo *κρεμασθη* aptius videri poterat *εισ* vel *επι*) ... ς *επι* cum DU al ... Gb″ Ti *εισ* cum EFGHKMSVXΓΔΠ 1. 13. 22. ti² al plus[100] Or[3, 596] Chr (e sah cop arm *in collum*, it[pler] *in collo*, ff[1.] m Aug Paulin *collo*)

7. *σκανδαλων*: syr[cu] add *quae veniunt* ⌉ *εστιν* cum ℵD unc[13] al pler (item

5, 29 Mc 9, 43. 45 οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι᾽ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 [180. 6] εἰ δὲ ἡ
χείρ σου ἢ ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν,
ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
5, 29 Mc 9, 47 νιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελ-
θεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ.
10 [181. 10] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διὰ παντὸσ βλέπου-

---

it vg syrcu et p al) Or[3,600] sq Chr (et. mo[6]) ... Gb[0] Ln om cum BL 1. 33. al[15] fere syrsch sah aeth Chrmo[1] Cyrluc[860] Dampar cod catox (:: Heb 9, 16. 23. Ro 13, 5 *αναγκη* absque *εστιν* scriptum non fluctuat) | *πλην*: D* add *δε* (it vg *verum tamen vae*) | *ανθρωπω* cum ℵDFL 1. 22. al[4] g[1.] am for san syrcu et utr cop (Or[3,602]) catox ... ς (sed Gb[0]) Ti add *εκεινω* cum BEGH unc[9] al pler itpler vg (et. fu al) sah arm aeth Baseth [264] Lcif Hil (Dial[62] *ουαι εκεινω δι ου το σκ. ερχ.*) Cyrluc [860] Dampar

8. *σκανδαλιζει*: FLVX al mu -*ζη*, al pauc -*σει* vel -*ση* | *εκκοψον*: ℵ* *εξελε* | *αυτον* (Gb″) cum ℵBDL 1. 13. 124. 157. 243. 245. 346. it vg sah syrcu et sch arm aeth Lcif Hil; item U 28. *αυτην* ... ς *αυτα* cum EFGHKMSVXΓΔΠ al pler cop syrp | *καλον*: U Chr (et. mo[5]) add *γαρ* | *εισελθειν*: KΠ al pauc itpler (non e q) vg post *εισ τ. ζω.* | *κυλλ. η χωλ.* cum ℵB 157. fscr itpler vg (sed ff[2.] for al tantum *debilem* i. e. *κυλλ.*)... ς Ti *χω. η κυ.* cum DE unc[13] al pler e q sah cop syrcu et utr arm aeth Or[3,603] | *χειρας* (Γ om *η δυ. χει.*) et *ποδασ* (et. f q vg): D itpler Chr cdd[4] *ποδ.* et *χειρ.* (Or[3,603] *βληθηναι εισ την γεε. του πυρ. μετα των δυο ποδ. η των δυ. χειρ.*) | *το πυ. το αιω.*: 1. ff[1.] gat syrcu Or[3,603] *την γεενναν του πυροσ*, c *gehennam aeternam*

9. *και ει*: D *το αυτο ει και* (d *similiter et si*) | Δ yscr al om *ὁ* | *σκανδαλιζει* (B *σκανδαλει*): FLΔ al -*ζη* | *εισελθειν*: al pauc e ff[1.] Chr ante *εισ τ. ζω.* | *εχοντα*: L 13. 124. 346. *εχειν και* (L om *κ.*) | *γεενναν* (EFLXΓ al *γεεναν*) *του* (Δ om) *πυροσ* (D om *τ. πυ.*): e f *ignem aeternum*

10. Γ 346. fscr *καταφρονησετε* | *των μι. τουτ.* c. ℵBEFGHKMSUVXΓΔΠ al omnvid c e f q sah cop syrp arm Thdot[970] Clem[958] Or[3,605] Orint[3,358] et [936] Const[2,18] Hil ... DL a b ff[1.] m n syrcu et sch Or[2,627] et [3,609] Lcif al *τουτ.* (g[1.] ff[2.] Eusps[310] om) *τ. μικρ.* praetereaque D b c ff[1.2.] g[1.2.] syrcu sah sax (non fr) Hil add *των πιστευοντων εισ εμε*, item Or[2,627] Orint[3,358] et [936] Eusps[310] add *των εν τη εκκλησια* (Eus add *μου*) | *λεγω* usq *ουρανοισ*: sax om | *εν* (H al add *τοισ*) *ουρ.* c. ℵDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler itpler vg syrcu syrp cop arm aeth Lcif; item B 33. *εν τω* (33. om) *ουρανω* (ita Ln)... Γ 1. 13. 22. al[6] e ff[1.] sah syrsch (sed habet cd ap Jones) al Thdot[970] lib Clem[953] lib Or[1,767] et [2,627] Orint[3,358] et [4,473] et alib Eusps[204] Baseunom[272] et virgin[616] Chr al Hil om; hinc Ln [*εν ουρανω*] | *μου*: H om | *του εν ουρ.* (et. Or[1,663] et alib et [2,627] et [3,606] Bas virgin Chr): DV 33. al Or[1,215] Eusps[204] Baseunom[272] *τ. ε. τοισ ουρ.*

σιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. 12 $^{182.5}$ Τί 12—14 Lc 15, 4—7
ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ
ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶσ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶσ
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖσ
μὴ πεπλανημένοισ. 14 οὕτωσ οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ
πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.
15 $^{183.5}$ Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν

---

11. ς ἦλθε γὰρ (a n δε, b om; syr^{cu} hunc versum ita cum praegressis coniungit ut pendeat a verbis λεγω γαρ υμιν, ita fere: και οτι ηλθεν etc) ὁ (Δ om) υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι (L$^{2\,mg}$ ζητησε σωσε, G al plus^{30} e cop$^{cod\,1}$ aeth ζητησαι και σωσαι) τὸ ἀπολωλόσ c. DEFGH KMSUVXΓΔΠ al pler it^{pl} vg syr^{cu} et ^{utr} arm aeth al Chr cat^{ox} al ... om (Gb^{00}) c. ℵBL* 1* 13. 33. e ff$^{1.}$ sah cop (in plerisq cdd, sed cd^{1} habet) syr^{hr} aeth^{cod} Or^{3,610} (quum enim a v. 10 ad v. 14. transeat, interiectis verbis: τα δε περι των εκατον προβατων εχεισ εισ τασ κατα λουκ. ομιλιασ, versus vero 11. non ad istam parabolam pertineat, apparet eum hunc versum non agnovisse.) Eus (in canone; componit enim Lc 19, 10 cum Mt 15, 24 i. e. Lc 226. cum Mt 158.) Hil Hier Iuv :: frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse quum non ubique ζητησαι και additum legatur. At enim nihil magis usu venit quam simili modo differre imitationem a proposito exemplo. Cf ad Mt 8, 13; ad Lc 9, 56; ad Mt 21, 44 etc

12. τι: D q^{scr} a cop syr^{cu} add δε | αφεισ et πορευθεισ cum ℵEFGHIKMSU VXΓΔΠ al pler q syr^{omn}... Ln αφησει (D ff$^{1.}$ vg^{ed} for san al αφιησιν) et και πορευθεισ (D πορευομενοσ) cum BL (D) 124. 157. 346. it (exc q) am (item vg^{ed} et $^{cdd\,al}$) arm aeth | ενενηκοντ. cum unc omnib et al pl ... ς εννενηκ. cum minusc mu. Item v. 13. | εννεα (al pauc ενεα): B 13. 346. arm add προβατα (E* iam scripserat προ) | ℵ* om επι τα ορη (suppl ℵ^{a}) | ζητει: H 13. 124. 346. d (e h gat al vadet quaerere) ζητησει

13. χαιρει (et. e vg^{ed} fu al): Δ* χαρει, it (et. δ) am for gat mm gaudebit | GLU al ενεα

14. εμπροσθεν: ℵ syr^{cu} cop Or^{3,610} om | υμων (D^{gr*} al pauc harl* ημων) cum ℵDEGKLMSUVXΔΠ al longe pl it vg syr^{cu} et ^{sch} syr$^{p\,mg}$ al Aug ... Ln μου cum BFHIΓ al^{25} sah cop syr^{cod} syr$^{p\,txt}$ arm aeth al Or^{3,609sq} et ^{612} :: v. 10 μου non fluct | ουρανοισ (et. Or^{3,609}): DV* (item E*?) 33. al Or^{3,610} et ^{612} τοισ ουρ. | εν (Gb') cum ℵBDLM^{mg} 33. 157. al^{5} e* harl* ... ς εισ cum I unc^{13} al pler it^{pler} vg Or$^{3,609\,sqq}$

15. αμαρτηση (B^{bart}? L al -σει, item L ακουσει) et. Cyr$^{ador\,104}$: 33. al^{40} Or^{3,610} Bas$^{epp\,426}$ Bas$^{reg\,bre\,493}$ et ^{518} et ^{alib} Chr αμαρτη | αμαρτ. sine εισ σε cum ℵB 1. 22. 234* sah Or^{3,610} et $^{int\,2,194}$ Cyr^{ador} Bas^{epp} ^{426} et $^{reg\,fus\,251}$ et $^{reg\,bre\,231}$ ... ς Ti add εισ σε cum DI unc^{14} al pler it vg cop syr^{cu} et ^{utr} al Bas$^{eth\,273}$ Bas$^{reg\,bre\,493}$ et ^{518} Chr Lcif Hil | υπαγε (syr^{cu} Bas^{epp} om) cum ℵBD 1. 33. al plus^{30} ff$^{1.2.}$ sah syr^{utr} arm

μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
ἀδελφόν σου. 16 [184. 10] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ
*Deu 19, 15 2 Co 13, 1 ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν
ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ
καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
τελώνης. 18 [185. 7] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς
16, 19 ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται
λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 [186. 10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο
συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ

---

al Or[3,610] et int[2,194] Bas[regg] Cyr[ador] Chr ... ϛ (=Gb) add *και* cum I unc[14] it[pler] vg cop aeth Lcif Hil al | D *εκερδησεσ*

16. *δε μη*: LΔ 33. al pauc it (exc q) vg (sed non for al) sah cop (syr[cu] et [sch] sed non syr[p]) arm aeth Cyr[ador 104] Bas[mona 578] Bas[epp 436] (ante *μη*) Or[int 2,194] (non item Or[3,611]) add *σου* | *σεαυτου* cum ℵKLM 1. 13. 33. 69. 157. 346. al plus[10] Or[3,611] Bas[epp] et [mona] Chr ... ϛ Ln Ti *σοι* cum BDI unc[11] al pler Cyr[ador]. Praeterea B ff[1.] cop *μετ. σ.* post *δυο* pon | *μαρτυρων* (h. l. et. a b c f n am for fu san syr[p]): L al ante *δυο*, ℵ 1. al e ff[1. 2.] g[1. 2.] h q vg[ed] sah cop syr[cu] et[sch] arm aeth Or[3,611] et[int 2,194] Cyr[ador 104] Tert al post *τριων*... D 435. (Aug[semel]) om | *σταθη* cum ℵBD unc[11] al pler Cyr[ador] ... IMUΔ 33. 262. al plus[10] (e *in ore enim – stabit*; ff[1.] *et – stabit*) Or[3,611] *σταθησεται* (:: ita vel *στήσεται* LXX, sed non praecedit *ινα*)

17. *ειπον* cum ℵL Or[3,611] ... ϛ Ln Ti *ειπε* cum BDI unc rell al omn[vid] Cyr[ador] Bas[epp] | *σοι* (1. 22. 59. Bas[epp] add *λοιπον*, item Or[3,612] *δει αυτον ειναι προσ το λοιπον*): L om | D 301. ff[1.] syr[cu] et[p] *και ωσ ο τελ.*

18. *αμην*: M c *αμ. αμ.*, V* al *αμ. δε*, 157. syr[p] *αμ. γαρ* | *οσα εαν* pri cum ℵEFGHIMSUVXΔ al pler Or[3,612 sq] (bis *οσα εαν* ap Lomm. legitur; ap Ru. semel *ο εαν*); item sec cum ℵ[b] et [c] BEFGHKMSUVXΔΠ al pler ... BDKLΓΠ al plus[10] Bas[eth 234] *οσα αν* pri loc (Ln); item ℵ* D[supp] g L al[10] fere Bas sec loc (D* ab *επ. τ. γησ* pr ad sec transilit, item Γ n ab *ουρανω* pr ad sec) | *εν ουρανω* pri cum B 124. Or, sec cum ℵB 124. Or ([3,614] conlato 16, 19 urget h. l. *εν ουρανω*, non ut ad Petrum *εν ουρανοισ* dictum esse, *ουκ εν ουρανοισ, ωσ επι πετρον, αλλ εν ουρανω ενι*) ... ϛ Ti bis *εν τω ουρανω* cum EFGHKSUVXΓΔΠ (M pri loc) al pler (Or[IIb] *ουδενοσ των εν ουρανω αναλυοντοσ του δεδηκοτοσ* et *ωσ δεδεμενοι του τοιουτου εν τω ουρ.*) Bas[eth 234] ... D (pri loc D[supp] g) L 22. 33. 157. al pauc f sah cop bis *εν τοισ ουρανοισ*, pri loc et. ℵ, sec loc et. M :: cf 16, 19

19. *παλιν* cum ℵDLMΓΔ 1. al sat mu ff[2.] l vg (et. am fu for al) cop arm syr[p] Or[3,614] Chr (sed MΔ Chr add *δε*, item aeth); e *iterum audite* ... Ti *παλ. αμην* cum BEFGHIKSUVXΠ al plus[100] a b c f g[1. 2.] h n mm syr[cu] (syr[sch] *et amen*) sah Bas[eth 234] ... Ln (ex errore) *αμην* cum minusc pauc ff[1.] Cyp | *εαν δυο*: D[gr] *δυο εαν* | *συμφωνησουσιν* cum

ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖσ παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖσ. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖσ συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν
ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.
21 $^{187\cdot 5}$ Τότε προσελθὼν ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσά- 21 8 Lc 17, 3 s
κισ ἁμαρτήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτά-
κισ; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλ᾽ ἕωσ
ἑβδομηκοντάκισ ἑπτά. 23 $^{188\cdot 10}$ διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη

ℵBDEHILVΔ 33. al mu ... ς -σωσιν cum FGKMSUXΓΠ al pl Or^{3,614} et ^{617} Bas^{eth} Chr | εξ υμων (13. 69. 124. al it^{pl} vg syrr ante συμφ.) cum ℵBDL 13. 69. 124. al it^{pl} vg (syr^{omn}) Or^{1,793} Chr (et. ^{mo5}) Cyp al ... ς Ti υμων ante συμφ. cum EFGHIKMSUVXΓΔΠ al pler q (*duo vestrum*) arm Or^{3,614} Bas^{eth} ... 33. a ff$^{1.}$ n vg^{cdd} (sed non am for al) om εξ υμ. | D* παντ. του πραγμ. | ου εαν (D αν): X^{2} al ο εαν | αιτησωνται: G*H L*X al mu -σονται | ℵ αυτοισ γενησετ. | ουρανοισ: V al pauc Chr praem τοισ

20. ου (ita et. Or^{3,615} et ^{619} Chr; sed οπου ℵ^{b} Or^{1,394} et ^{3,302} et ^{alib} Eus^{dem} et ^{es} et ^{ps} saepe Const^{8,34} Ath$^{virgin\ 88}$ Bas$^{reg\ fus\ 343}$ et ^{383}) γαρ etc: D ουκ εισιν γαρ (D^{d} ου γαρ εισ., item d) δυ. η τρ. συν. εισ τ. ε. ονομ. παρ οισ ουκ ειμει εν με. αυτων. Similiter g$^{1.}$ post *in medio eorum* add: *non enim sunt congregati in nomine meo inter quos ego non sum.* | LΔ al ενμεσω

21. προσελθ. ο (D om) πε. ειπ. αυτω (ℵ* Dam$^{par\ 328}$ om) cum ℵ*BD 300. 49^{ev} Or^{3,619} ... ς Ti αυτω ο πε. ειπ. cum ℵ^{c}EFGHKL unc^{8} al pler syr^{p} arm Chr. Item a b c e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h syr^{cu} et ^{sch} aeth sah cop Lcif *accedens* (vel *accessit - et* ut e f syrr aeth) *ad eum Petr. dixit ei* (e Lcif^{semel} om), g$^{2.}$ vg *accedens Petr. ad eum dixit* | κυριε: G* e^{scr} om | EHΔ al αμαρτηση | εισ εμε: B 69. 124. 346. post ο αδ. μου pon | L om μου

22. αλλ cum ℵ unc^{14} al omn^{vid} ... Ln Ti αλλα cum BD | επτα: D* επτακισ. Spectat huc locus evglii Nazar. ab Hier (adv. Pelag. 3, 2) exscriptus: *Si peccaverit*, *inquit* (Christus), *frater tuus in verbo et satis tibi fecerit*, *septies in die suscipe eum. Dixit illi Simon discipulus eius: Septies in die? Respondit dominus et dixit ei: Etiam ego dico tibi, usque septuagies septies. Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt spiritu sancto*, *inventus est sermo peccati.* Idem testatur codex evv. saec. 9. vel 10. nuper ex oriente a me Petropolin perlatus (cf Notitia ed. cod. Sinait. p. 58.) hunc in modum: τὸ ἰουδαϊκὸν ἑξῆσ ἔχει μετὰ τὸ ἑβδομηκοντάκ. ἑπτά· καὶ γὰρ ἐν τοῖσ προφήταισ μετὰ τὸ χρισθῆναι αὐτουσ ἐν πνεύμ. ἁγίῳ εὑρίσκετο ἐν αὐτοῖσ λόγοσ ἁμαρτίασ.

23. HΓ y^{scr} al ομοιωθη | ανθρωπω: G al^{2} om | Δ om μετα

24. προσηνεχθη cum ℵEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} (it vg *oblatus est*) Or$^{3,627\,c}$ et ^{632} bis Chr Dam$^{par\ 328}$ ... Ln Ti προσηχθη cum BD Or^{3,621} (in inscriptione περι του βασιλ.-- ω προσηχθη etc) et ^{627b} (item ali-

εἷσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ
ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα
καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν
οὖν ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ'
ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ
δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.
28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ
ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν
λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ

---

quoties alludens ο *προσαχθεισ*) :: *προσενεγκαι* frequentatur a Mt; *προσαγειν* nusquam habet | *εισ αυτω* cum ℵ*B … ς Ln Ti *αυτω εισ* cum ℵ[c]D unc[14] (it vg *ei unus*) Or[3,627] Chr | *μυριων* (et. Or[3,621] in inscriptione et Or[int 3,975]): ℵ* sah cop Or[3,621] et [627 sqq] (sexies) *πολλων* (Iuvenc *multa*), c *centum*

25. ο (Δ om) *κυριοσ* cum ℵBDL y[scr] a g[2.] am for em harl san fr Lcif Hier … ς Ln add *αυτου* c. E unc[12] al pler b c e f ff[1.2.] h q vg syr[utr] sah cop arm aeth Dam[par 328] … 1. g[1.] syr[cu] Chr om (Or[libere] ο *βασιλευσ*) | *γυναικα* cum ℵB 1. 258. (al ut videtur) h … ς Ln Ti add *αυτου* cum D unc[14] al pler vv pler Dam[par 328] | *τεκνα*: ℵ Chr (et. [mo 6]) *παιδια* | *ειχεν* cum ℵDEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler it vg etc Or[3,638] (*εχει, ως αποδεδωκαμεν, γυναικα και τεκνα, ατινα προτερον μεν εκελευσε πραθηναι ο βασ., πραθηναι δε και παντα α ειχεν*) Dam[par] Lcif … Ln Ti *εχει* cum B 1. 56. 58. 124. (item syrr? item sah *quae sunt ei*; cop *quae eius*) Or[3,628] (*πλην μη εχων αποδουναι - εχει γυν. και τεκνα και αλλα περι ων γεγραπται· παντα οσα εχει*)

26. *ουν*: D y[scr] it (exc q) vg sah syr[p] (sed in marg *ουν*) arm Lcif *δε* (299. syr[cu] et [sch] al *και πεσων*) | *εκεινοσ* cum ℵ[c]DLΔ 33. al[7] it (exc q) vg syr[cu] et [utr] cop aeth Lcif … ς Ln om cum ℵ*B unc[11] al pler q sah arm Dam[par 328] | *αυτω*: c e f syr[cu] *dominum suum* (h *ad pedes domini sui adorab. eum*) | *λεγων* absque *κυριε* cum BD y[scr] 15. 47[ev] a c e ff[1.] g[2.] l vg (et. am al, sed non for al) syr[cu] Or[3,628] Chr Lcif … ς add *κυριε* cum ℵ unc[13] al pler f ff[2.] g[1.] (h gat mm post *επ εμ.*, b post *μακρ.* omissis *επ εμ.*) sah cop syr[utr] arm aeth Dam[par] | *επ* (G *εν*) *εμοι* cum ℵB unc[12] al omn[vid] Or[3,628] Chr Dam: DL *επ εμε* | *αποδωσ. σοι* cum ℵBL 13. 33. 69. 124. 157. a c g[1.2.] h vg sah cop syr[cu] arm aeth Or[3,628] Lcif … ς *σοι αποδ.* cum E unc[11] al pler f q Chr Dam … Ti om *σοι* cum D b e (om et. *παντα*) ff[1.2.]

27. *εκεινου* cum ℵD unc[13] al pler it vg etc … Ln om cum B 1. 124. (syr[cu] *et misertus est eius dominus eius*) | *το δανειον* (ℵELΔ 124. al *-νιον*): 1. Or[3,629] (*ο δε σπλαγχνισθεισ επ αυτω κυριοσ ουκ - αφηκεν αυτον μονον αλλα - πασαν την οφ. αφηκεν αυτω*) *πασαν την οφειλην* (sah cop *debitum eius omne*) :: ut v. 32.

28. *εκεινοσ*: Ln om cum B arm[zoh] | *εκατ. δηναρια*: D *δην.* ρ̅, item d *denarios centum* | *αποδοσ* cum ℵBDLΠ* 1. 33. 114. y[scr] it (exc e f) vg

παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυ-
λακὴν ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι
αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντεσ διεσάφησαν
τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενοσ
αὐτὸν ὁ κύριοσ αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι
τὸν σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶσ ὁ κύριοσ

---

sah cop aeth Or^{3,628} et ^{629} Dam^{par} Lcif ... ς (Gb^{oo}) add *μοι* cum CΓΠ^{2} unc^{10} al pler e f syr^{omn} arm Chr | *ει τι* cum ℵBCD unc^{12} al plus^{150} q (*si quid*) Or^{3,628} et ^{629} Chr Dam$^{par\,328}$ ... ς (= Gb Sz) *ο,τι* cum minusc mu (it^{pler} vg *quod*, d *quae*) arm aeth | *οφειλεισ* (E*F al *-λησ*): syr^{p} c. ob. add *mihi*

29. *πεσ. ουν ο συ. αυτ.* cum ℵBC*DGL al^{9} it^{pler} vg syr^{cu} sah aeth Or^{3,633} (*ο δε πεσων ου προσεκυνει αλλα παρεκαλει*) Lcif ... ς Ti add *εισ τουσ ποδασ αυτου* cum C^{2}EFHKMSUVΓΔΠ al pler f q syr^{sch} et ^{p} arm (cop *quum proiecisset se humi* vel *in partem inferiorem*) Dam^{par}. Versu 26. a h ad *πεσων* add *ad pedes domini sui*. Praeterea cf Mc 4, 22 Lc 8, 41 Act 10, 25 Ioh 11, 32 | *επ εμοι* cum ℵB unc^{11} al omn^{vid} ... Ln *επ εμε* cum CDL | *και* (D *καγω*) sine *παντα* (Gb″ Sz) cum ℵ*BC*DEFGHMSUVΔ al plus^{100} a b e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ h syr^{cu} syr^{cod} (ap Jones) et $^{p\,txt}$ arm Dam^{par} Lcif ... ς add *παντα* (69. 124. *απαντ.*) cum ℵ^{c}C^{2}LΓΠ (K post *αποδ. σοι*) 1. 33. al mu c f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l q vg syr^{sch} et $^{p\,mg}$ sah cop aeth Chr; item Ln [*πα.*] | *αποδ. σοι* (syr^{cu} om *σοι*): C^{2}ΓΠ 13. 33. 69. 114. 124. 346. y^{scr} al^{10} fere f Chr *σοι αποδ.*

30. *ηθελεν* (syr^{cu} add *ο συνδουλ. αυτου*): D 69. 124. al plus^{5} Dam$^{par\,328}$ *ηθελησεν* (it vg *noluit*) | *αλλα* cum ℵ^{c} (ℵ* *και*) BCDEGHKLMUΓΠ al pl ... ς^{e} (= ς Gb Sz) *αλλ* cum FΔ al pm | L al mu *ε. την φυ.* (Or^{3,634} *ο δε συγχωρηθεισ εβαλεν αυτον εισ την φυλακ.*) | *εωσ* cum ℵBCL arm ... ς Ti *εωσ ου* cum D unc^{12} al certe pler | *το*: C al^{5} g$^{1.}$ tol Dam^{par} *παν το*

31. *ουν* cum ℵ* et ^{cb} BD 33. e ... ς Ti *δε* cum ℵ^{ca} C unc^{12} al omn fere it^{pler} vg sah cop syr^{omn} aeth Dam^{par} Chr Lcif | *οι συνδ. αυτου* (al pauc om *αυτ.*) cum ℵCD unc rell al omn fere etc: Ln *αυτου οι συνδ.* cum B | *τ. γινομενα* (ℵ^{ca} D *γει.*) cum ℵ^{ca}DL al^{15} Chr$^{mo\,1}$ (Chr$^{mo\,5}$ om), item *fiebant* it (exc e) vg Lcif ... ς Ln *τ. γενομ.* cum ℵ* et ^{cb} BC unc^{12} e (*quae acta erant*) Dam^{par} | *εαυτων* cum ℵBC unc^{10} al^{50} fere (Or^{3,629} *σαφωσ παραστησαντεσ τω κυρ. εαυτων πα. τ. γεν.*) ... ς *αὑτων* cum DHLS al pl (sed HL al *αὐτων*) | *τα* (Δ om) *γινομενα* (*quae facta erant* it vg): H e (*quae agebantur*) *γινομενα*

32. *τοτε προσκ.*: Π al *πρ. δε* | *αυτω* (et. Or^{1,254}): D al pauc om | *με*: M *μοι*

33. *εδει*: D add *ουν*, item it^{pler} (non e m) vg (exc for al) syr^{cu} sah arm *nonne* (*non*) *ergo oportuit* | *καγω* cum ℵBDL 33. al Or^{1,254} ... ς *και εγω* cum C unc^{12} al pler

*αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖσ βασανισταῖσ ἕωσ οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ.* 35 *οὕτωσ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν.*

XIX.

Mc 10, 1 1 [189. 6] *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τού-
τουσ, μετῆρεν ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰου-
δαίασ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.* 2 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ ἐκεῖ.*
3–9 Mc 10, 2–12 3 *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ
λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
Gen 1, 27 αἰτίαν; 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ'*

---

34. *εωσ ου*: Ln om *ου* cum B arm (Or[1,254] *βαλετε αυτον εισ τ. φυλ. εωσ αποδω παν το οφειλ.*) | *παν*: D y[scr] al pauc Chr (ita[mo 5]) om :: ut v. 30 | *αυτω* cum ℵ* et [cb] C unc[13] al pler sah cop syr[sch et p] aeth Dam[par 328] ... Ln om cum ℵ[ca] BD 124* al[15] fere (Or[1,254]), item *universum debitum* it vg syr[cu] arm :: ut v. 30, ubi nemo *αυτω* add

35. *ουρανιοσ* cum ℵBC[2]DKLΠ ti* 33. al[30] fere Or[1,254] et [3,634] Dam[par] ... ς Ti *επουρανιοσ* cum C*EFGHMSUVΓΔ al longe pl | *ποιησει υμιν* (ita et. f g[2.] q vg): D it[pl] *ουτ. και υμιν ποιησει ο πα. μ. ο ουρ.* Similiter Or[1,254] *ουτ. και υμ. ο πα. ο ουρ. ποιησ.* (et [3,634] *ουτ. ουν ποιη. και υμ. ο πα.* etc) | *καρδ. υμων* cum ℵBDL 1. 22* al[3] it (exc f h) vg syr[cu] sah (sed vide post) cop aeth arr Or[1,254] Lcif Aug al ... ς (= Gb) add *τα παραπτωματα αυτων* cum C unc[12] f h syr[sch et p] sah[münt] arm Chr Dam[par]

XIX. 1. *ετελεσεν* (minusc aliq *συνετελ.*) cum ℵBC unc[13] al omn[vid] f g[2.] h q vg Or[3,634 sq] (*οτι μονοσ ετελεσε τουσ λογουσ ο ις ο ελθων τελοσ επιθειναι τοισ πραγμασι*): D a b c e ff[1. 2.] g[1.] Hil *ελαλησεν* | *τησ* pr: ς[e] male om

3. *προσηλθον*: 33. *-θαν* | *οι φαρ.* cum ℵDEFGHKSUVΓ al pler sah Or[3,636] Naz[or 37,5] ... Ln om *οι* cum BCLMΔΠ al[15] fere cop Dam[par 640 cod] :: cf Mc, item ad Mt 16, 1 | *λεγοντεσ* (Gb'') cum ℵBCKLMΓΠ 1. al [30] fere it[pler] vg syr[cu et sch] sah cop arm aeth al Or[3,636] (Chr *πειραζοντεσ ελεγον*) Naz[or 37,5] Hil ... ς *λεγοντ.* (D* d *λεγουσιν*) *αυτω* cum DM[mg] unc[8] c h q syr[p] Dam[par] Op | *εξεστιν* cum ℵBLΓ 125* 301. f[scr] al[2.] Aug (Clem [532] *ο κυριοσ ειπεν - ει εξεστιν απολυσαι γυναικα, μωυσεωσ επιτρεψαντοσ*) ... ς Ti add *ανθρωπω* (c[scr] Or[3,636] *-πον*) cum ℵ[c]CD unc[11] al pler (4. *ανδρι* :: ut Mc) it vg syr[omn] sah cop al Or[3,636] et [637] Naz[or 37,3] Dam[par] Hil al :: *ανδρι* in Mc non omittitur

4. *ειπεν* cum ℵBDL al pauc a c e ff[1. 2.] h sah cop aeth Or[3, 637] ... ς add *αυτοισ* cum C unc[12] al pler b f g[1. 2.] (m) q vg syr[omn] al Dam[par] Op ::

ἀρχῆσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τού- •Gen 2, 24.
του καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν.
6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν,
ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆσ ἐνετεί- 5, 31 •Deu 24, 1
λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖσ·
ὅτι Μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-

ut Mc. Praeterea it^{pl} (a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ h; f *Jesus autem respondens*) *et respondens Jesus* etc. Contra g$^{2.}$ vg *qui respondens*, ff$^{1.}$ *quibus respondens*, e *ille autem respondit et*, q *at ille respondens* | ποιησασ cum ℵCDZ unc^{13} al pler it vg al Const^{6,14} Naz$^{or 37,5}$ Chr Dam^{par} Or$^{int 2,330}$ Aug (schol vetus ap Mtthaei οικονομικωσ δε ουκ ειπεν εγω ο κτισασ τον ανθρ. αλλ ο ποιησασ απ αρχησ) ... B 1. 22. 33. 124. (sah cop) arm Or^{3,637} bis Meth$^{resurr 772}$ Tit$^{manich 100}$ Ath^{1,39} et ^{414} (addens: απο γαρ αρχησ τινοσ του μη ειναι ποτε γεγονε και εκτισθη τα γενητα) κτισασ. Cf et. Hom$^{cl 3,54}$ σαδδουκαιοισ πυνθανομενοισ καθ ον λογον μωυ. επτα συνεχωρησεν γαμειν, εφη· μωυ. κατα τ. σκληροκ. υμων επετρεψεν υμιν, απ αρχ. γαρ ουτωσ ουκ εγενετο· ο γαρ κτισασ απ αρχ. τον ανθρ. αρσεν κ. θηλυ εποιησεν αυτον | αρσεν (syr^{cu} ante απ): E al pauc (Or^{3,637} sqq passim αρρεν editum est) αρρεν | D* θηλυν

5. ειπεν: Δ* δ add αυτοισ | ενεκα cum ℵBLZ Or^{3,638} (non distinguens inter LXX et Mt) ... ς Ti ενεκεν cum CD unc^{12} al certe pler Const^{6,14} Meth^{772} al :: ad Gen 2, 24 (B deficit) non notati sunt cdd a forma ενεκεν discedentes | πατερα cum ℵBDZ unc^{11} al pl it vg al Or^{3,638} Ath^{1,39} Or$^{int 2,305}$ ... CEIΔ 1. 33. al plus^{50} sah cop syr^{omn} arm^{cdd} aeth Const Tit^{100} Chr Dam^{par} al Or$^{int 2,330}$ Op add αυτου :: ita LXX discedentib. paucis | μητερα: Γ 69. al^{10} fere sah cop syr^{omn} aeth al Ath^{1,39} Dam^{par} Or$^{int 2,330}$ (non Const Tit Chr Or$^{int 2,305}$) add αυτου :: deest LXX^{ed} sed add cdd mu | κολληθησ. (Gb") cum BDEFGHISUV al^{50} fere (Or^{3,638} και εκολληθη τη γυναικι αυτου) ... ς προσκολληθ. (:: ut LXX) cum ℵCK LMZΓΔΠ al pl Tit Ath^{1,39} Chr Dam^{par} (minusc mu Ath Chr Dam pergunt προσ την γυ. ut LXX | οι: Z om

6. σαρξ μια cum BCEFGHIKLMSUVZΓΔΠ al omn^{vid} m q Or^{3,637} Ath^{1,39} Dam^{par} ... ℵD it (exc m q) vg μι. σαρξ :: cf ad Lc | ο θεοσ: Z 6. Cyr$^{nest 59}$ om o | συνεζευξεν (et. Ath^{1,39} Cyr^{nest} etc): D a e** ff$^{1.2.}$ h Aug Chrom add εισ εν | D αποχωριζετω

7. μωυσησ (D ο μωυ.) cum ℵ (ℵ^{b} etc v. 7; ℵ v. 8) BDKMNZΠ (L v. 7) al mu ... ς μωσησ c. (ℵ* v. 7) CEFGHISUVΓΔ (L v. 8.) al pl. Item v. sq. Praeterea cf ad 8, 4 | ενετειλατο (28. εγραψεν): ℵ add ημιν | απολυσαι cum ℵDLZ 1. 22. a e ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h l vg syr^{hr} arm sah^{münt} aeth Or^{3,640} sq Aug Op ... ς add αυτην cum BCEFGHIKMNSUVΓΔΠ al pler f q syr^{sch} et^{p} Dam^{par} (sah cop *eas*, b c ff$^{2.}$ m gat mm Ir^{int} Amb *uxorem*; syr^{cu} *ut quicumque vult uxorem dimittere det illi libellum repudii*)

8. λεγει (D*^{gr} aeth και λε.): M a b c add ο $\overline{\iota\varsigma}$ (non e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h q vg) | μω. (vide ad v. 7; U al pauc add μεν): D it^{pler} (non g$^{2.}$ q, nec vg)

λῦσαι τὰσ γυναῖκασ ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ. 9 [190. 2]
5, 32 Lc 16, 18 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορ-
νείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 [191. 10] λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ,
οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσιν
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷσ δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινεσ

---

post *επετρ. υμιν* | *ου γεγονεν* (Or[3,641,646] et [648] Eus[marc 257]): D 46. Chr (et.[mo 5]) *ουκ εγενετο*. Cf Hom[clem] ad v. 4.

9. *οτι* cum ℵCEFGHIKLMNSUVΓΔΠ al omn[vid] f ff[2.] g[1.] m q vg syr[omn] sah cop arm aeth Bas[eth 308] Chr Dam[par 640] ... Ln Ti om cum BDZ a b c e ff[1.] g[2.] h :: cf ad 5, 32 | *οσ αν*: CM *οσ εαν* | *απολυσῃ*: H al *-σει* | *μη επι πορνεια* (ℵI *-ια*) cum ℵCINZ unc[13] al[150] fere g[2.] vg (*nisi ob fornicationem*) syr[utr] arm aeth Dam[par]; item ς (= Gb Sz) praemisso *ει* cum minusc pauc Bas[eth] (Clem — libere, et quaeritur quorsum spectet —[532] *χωρισ λογου πορν.* et[506] *πλην ει μη επι λογῳ πορν.*) ... Ln *παρεκτοσ λογου πορνειασ* (:: ex 5, 32) cum BD 1. 33. al[6] it[pler] (c d ff[1.] m *excepta causa adulterii*; e *praeter causam fornicationis*; a b f ff[2.] g[1.] h q *nisi ob causam fornic.* Item Aug *excepta causa fornicat.*, *nisi ex causa forn.*, *nisi ob causam forn.*; Tert[bis libere] om *μη επ. πορν.*, item Athenag[leg 33]) syr[cu] sah cop Or[3,647 sqq] (Clem[533] *χωρισ λογου πορν.*) Bas[eth] Chr (et.[mo 6]) | *και γαμησῃ* (HMΓ al *-σει*) *αλλην* cum ℵCDIZ unc[13] al pler it (exc ff[1.]) vg syr[omn] sah arm aeth Dam[par] Aug[ter] (sic, quamvis libere) ... BN 1. 4. ff[1.] cop sl[2.] Or[3,647 sq] om | *μοιχαται* cum ℵC[2]DIZ unc[13] al pler it (exc ff[1.] et m[139], non item m[80]) vg syr[utr] (syr[cu] *adulterium committit adv. eam*) sah arm aeth Bas[eth] ... BC*N 1. 4. ff[1.] m[139] cop syr[hr vid] Or[3,647 sq] Aug *ποιει αυτην μοιχευθηναι* (Clem[506] *ο δε απολελυμενην λαμβανων γυναικα μοιχαται· εαν γαρ τισ απολυσῃ γυναικα, μοιχαται αυτην, τουτεστιν αναγκαζει μοιχευθηναι*) | *μοιχαται* sine additamento cum ℵC[3]DLS 69. al[15] a b e ff[1. 2.] g[1.] h l m[80] (exscripti vv. 9 usq 12) gat mm syr[cu] sah cop[cod] Or[3,647 sq] (certe non tangit; verba enim *ωσπερ δε μοιχαλισ εστι γυνη, καν δοκῃ γαμεισθαι ανδρι, ετι ζωντοσ του προτερου, ουτωσ και ανηρ δοκων γαμειν απολελυμενην ου γαμει κατα την του σωτηροσ ημων αποφασιν οσον μοιχευει* potius ad 5, 32 vel Lc 16, 18 spectant) Chr (et.[mo 6]) ... ς Ln Ti add *και ο απολελυμενην γαμησασ* (C*INΔΠ 1. 13. 33. 124. 346. y[scr] al *γαμων*) *μοιχαται* cum BC[1]INZ unc[11] al pler c f g[2.] m[139] q vg syr[utr] et[hr] cop[edd] arm aeth Bas[eth] Dam[par] (Tert potius ad 5, 32 spectat) :: petitum est ex parallelis

10. *αυτω*: ℵ* om | *οι μαθητ.* cum ℵB al[2] e ff[1.] g[1.] sah[cod] Dam[par cod] ... ς add *αυτου* cum CDINZ unc[13] al pler it[pl] vg al mu | *ανθρωπου* (et. e f g[2.] l vg: Or[3,649]): D *ανδροσ*, item *viri* a b c ff[2.] (ff[1.] om) g[1.] h m q Amb al

11. *ο δε*: KMΠ al[20] fere m add *ις*, item a b c ff[1.] syr[cu] *dixit* (*ait*) *autem illis Jesus* | *τουτον* cum ℵCDINZ unc[13] al pler it (exc e) al pler Clem [534] Dam[par 640] Or[int 2,178] Amb Aug al ... B 1. y[scr] e aeth Or[3,649 sq]

ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος
χωρεῖν χωρείτω.
13 [192.2] Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας 13–15 Mc 10, 13–16 Lc 18, 15–17
ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε
αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
16 [193.2] Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί 16–22 Mc 10, 17–22 Lc 18, 18–23

Cyp^{bis} om; hinc Ln [τουτ.] | διδοται: syr^{cu} add *a deo*. Pertinet huc Clem$^{stro\ 3,508}$ sq: οι απο βασιλειδου (ex ev. Hebr?) - αποκρινασθαι λεγουσι τον κυριον· ου παντ. χωρ. τον λογ. τουτον· εισι γαρ ευνουχοι οι μεν εκ γενετησ, οι δε εξ αναγκησ. Item Epiphanes teste Epiph^{32,4}: λεγων ωσ εν τω ευαγγ. εμφερεται του σωτηροσ φασκοντοσ τρεισ μεν ευνουχουσ ειναι, τον τε εξ ανθρωπων ευνουχιζομενον και τον εκ γενετησ και τον δια την βασ. των ουρ. εαυτον εκουσιωσ ευνουχισαντα.

12. γαρ (ℵ^b et ^{c}): ℵ* om | D ηυνουχισθησαν | ευνουχοι tert: m syr^{cu}om | B* δυνομενοσ. Ceterum cf Iust$^{ap\ 1,15}$ - ειπεν - εισι τινεσ οιτινεσ ευνουχισθησαν υπο των ανθρ., εισι δε οι εγεννηθησαν ευνουχοι, εισι δε οι ευνουχισαν εαυτουσ δια την βασ. τ. ουρ. πλην ου παντεσ τουτο χωρουσιν.

13. προσηνεχθησαν cum ℵBCDL al^{15} Or^{3,658} ... ς -χθη cum EFGHI^{vid}KM SUVΓΠ al pler Or^{3,659} Chr | D sah cop Or^{3,658} (in inscriptione pericopae; non item ^{3,659}) επιθ. τ. χειρ. αυτοισ, U it vg τ. χειρ. αυτ. επιθη, et aliter transponitur | επετιμησαν: C it vg επετιμων | αυτοισ: Δ αυτουσ

14. αυτοισ cum ℵCDLM al pauc f g$^{1.2}$ l vg syr^{cu} et^{sch} syr^p c.* cop aeth al Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς Ln Ti om cum BI unc^{10} al pler it^{pl} sah arm | τα παιδια: syr^{cu} add ελθειν πρ. εμε (non mutatis iis quae sequuntur); syr^{sch} huc transfert ελθ. πρ. εμε : : cf Mc et Lc | κωλυετε: D 13. 69** 124. -σητε (69* -σετε, 237. -ητε) | πρ. εμε cum ℵLΔ ... ς Ln Ti πρ. με cum BCD unc^{10}

15. τ. χειρ. αυτοισ (ℵ επ αυτοισ, al pauc επ αυτα) cum (ℵ)BDLΔ* 69. 124. al^{10} fere syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Or^{3,658} et ^{663} ... ς αυτοισ τ. χειρ. cum CEFGHKMSUVΔ^{*corr} al pler it vg syr^p arm Chr

16. C^{3}G^2 al mu (inprimis evglstaria): τω καιρω εκεινω (G^2 om, al τ. καιρ. εκ. om) νεανισκοσ τισ προσηλθεν (G^2 -ελθων) τω ιυ γονυπετων αυτον και λεγων (G^2 ειπεν αυτω pro γον. usq λεγ.) | προσ. αυτω ειπ. (a b usq Hil add αυτω, item cop) cum ℵB 13. 157. 346. f e (item a b c ff$^{1.2}$ g^1 h q Hil, cop) sah arm aeth Chr Op (vide et. Iust) ... ς προσ. ειπ. (D λεγει, vg ait) αυτω cum CDEFGHKLMSUVΓΔ al pler vg syr^{omn} Or^{3,664} Bas$^{eth\ 242}$ et ^{279} | διδασκ. cum ℵBDL 1. 22. ti^2 5^{ev} a e ff^1 aeth Or^{3,664bis}

5, 29 Mc 9, 43. 45 οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 [180.6] εἰ δὲ ἡ
χείρ σου ἢ ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν,
ἢ δύο χεῖρασ ἢ δύο πόδασ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
5, 29 Mc 9, 47 νιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελ-
θεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ.
10 [181.10] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διὰ παντὸσ βλέπου-

---

it vg syr[cu] et [p] al) Or[3,600 sq] Chr (et. [mo 6]) ... Gb° Ln om cum BL 1. 33. al[15] fere syr[sch] sah aeth Chr[mo 1] Cyr[luc 360] Dam[par cod] cat[ox] (:: Heb 9, 16. 23. Ro 13, 5 *αναγκη* absque *εστιν* scriptum non fluctuat) | *πλην*: D* add *δε* (it vg *verum tamen vae*) | *ανθρωπω* cum ℵDFL 1. 22. al[4] g[1.] am for san syr[cu] et [utr] cop (Or[3,602]) cat[ox] ... ς (sed Gb°) Ti add *εκεινω* cum BEGH unc[9] al pler it[pler] vg (et. fu al) sah arm aeth Bas[eth 264] Lcif Hil (Dial[63] *ουαι εκεινω δι ου το σκ. ερχ.*) Cyr[luc 360] Dam[par]

8. *σκανδαλιζει*: FLVX al mu *-ζη*, al pauc *-σει* vel *-ση* | *εκκοψον*: ℵ* *εξελε* | *αυτον* (Gb″) cum ℵBDL 1. 13. 124. 157. 243. 245. 346. it vg sah syr[cu] et [sch] arm aeth Lcif Hil; item U 28. *αυτην* ... ς *αυτα* cum EFGHKMSVXΓΔΠ al pler cop syr[p] | *καλον*: U Chr (et. [mo 5]) add *γαρ* | *εισελθειν*: KΠ al pauc it[pler] (non e q) vg post *εισ τ. ζω.* | *κυλλ. η χωλ.* cum ℵB 157. f[scr] it[pler] vg (sed ff[2.] for al tantum *debilem* i. e. *κυλλ.*)... ς Ti *χω. η κυ.* cum DE unc[13] al pler e q sah cop syr[cu] et [utr] arm aeth Or[3,603] | *χειρας* (Γ om *η δυ. χει.*) et *ποδασ* (et. f q vg): D it[pler] Chr cdd[4] *ποδ.* et *χειρ.* (Or[3,603] *βληθηναι εισ την γεε. του πυρ. μετα των δυο ποδ. η των δυ. χειρ.*) | *το πυ. το αιω.*: 1. ff[1.] gat syr[cu] Or[3,603] *την γεενναν του πυροσ*, c *gehennam aeternam*

9. *και ει*: D *το αυτο ει και* (d *similiter et si*) | Δ y[scr] al om *ὁ* | *σκανδαλιζει* (B *σκανδαλει*): FLΔ al *-ζη* | *εισελθειν*: al pauc e ff[1.] Chr ante *εισ τ. ζω.* | *εχοντα*: L 13. 124. 346. *εχειν και* (L om *κ.*) | *γεενναν* (EFLXΓ al *γεεναν*) *του* (Δ om) *πυροσ* (D om *τ. πυ.*): e f *ignem aeternum*

10. Γ 346. f[scr] *καταφρονησετε* | *των μι. τουτ.* c. ℵBEFGHKMSUVXΓΔΠ al omn[vid] c e f q sah cop syr[p] arm Thdot[970] Clem[958] Or[3,605] Or[int 3,358] et [936] Const[2,18] Hil ... DL a b ff[1.] m n syr[cu] et [sch] Or[2,627] et [3,609] Lcif al *τουτ.* (g[1.] ff[2.] Eus[ps 310] om) *τ. μικρ.* praetereaque D b c ff[1.2.] g[1.2.] syr[cu] sah sax (non fr) Hil add *των πιστευοντων εισ εμε*, item Or[2,627] Or[int 3,358] et [936] Eus[ps 310] add *των εν τη εκκλησια* (Eus add *μου*) | *λεγω* usq *ουρανοισ*: sax om | *εν* (H al add *τοισ*) *ουρ.* c. ℵDEFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler it[pler] vg syr[cu] syr[p] cop arm aeth Lcif; item B 33. *εν τω* (33. om) *ουρανω* (ita Ln) ... Γ 1. 13. 22. al[6] e ff[1.] sah syr[sch] (sed habet cd ap Jones) al Thdot[970 lib] Clem[958 lib] Or[1,767] et [2,627] Or[int 3,358] et [4,473] et [alib] Eus[ps 204] Bas[eunom 272] et [virgin 616] Chr al Hil om; hinc Ln [*εν ουρανω*] | *μου*: H om | *του εν ουρ.* (et. Or[1,663] et [alib] et [2,627] et [3,606] Bas[virgin] Chr): DV 33. al Or[1,215] Eus[ps 204] Bas[eunom 272] *τ. ε. τοισ ουρ.*

σιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. 12 [188.5] Τί 12—14
ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ Lc 15, 4—7
ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶσ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶσ
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖσ
μὴ πεπλανημένοισ. 14 οὕτωσ οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ
πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.
15 [188.5] Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν

---

11. ς ἦλθε γάρ (a n δε, b om; syr[cu] hunc versum ita cum praegressis coniungit ut pendeat a verbis λεγω γαρ υμιν, ita fere: και οτι ηλθεν etc) ὁ (Δ om) υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι (L[2 mg] ζητησε σωσε, G al plus[30] c cop[cod 1] aeth ζητησαι και σωσαι) τὸ ἀπολωλόσ c. DEFGH IKMSUVXΓΔΠ al pler it[pl] vg syr[cu] et [utr] arm aeth al Chr cat[ox] al ... om (Gb[oo]) c. ℵBL* 1* 13. 33. e ff[1.] sah cop (in plerisq cdd, sed cd[1] habet) syr[hr] aeth[cod] Or[3,610] (quum enim a v. 10 ad v. 14. transeat, interiectis verbis: τα δε περι των εκατον προβατων εχεισ εισ τασ κατα λουκ. ομιλιασ, versus vero 11. non ad istam parabolam pertineat, apparet eum hunc versum non agnovisse.) Eus (in canone; componit enim Lc 19, 10 cum Mt 15, 24 i. e. Lc 226. cum Mt 158.) Hil Hier Iuv :: frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse quum non ubique ζητησαι και additum legatur. At enim nihil magis usu venit quam simili modo differre imitationem a proposito exemplo. Cf ad Mt 8, 13; ad Lc 9, 56; ad Mt 21, 44 etc

12. τι: D q[scr] a cop syr[cu] add δε | αφεισ et πορευθεισ cum ℵEFGHIKMSU VXΓΔΠ al pler q syr[omn] ... Ln αφησει (D ff[1.] vg[ed] for san al αφιησιν) et και πορευθεισ (D πορευομενοσ) cum BL (D) 124. 157. 346. it (exc q) am (item vg[ed] et [cdd al]) arm aeth | ενενηκοντ. cum unc omnib et al pl ... ς εννενηκ. cum minusc mu. Item v. 13. | εννεα (al pauc ενεα): B 13. 346. arm add προβατα (E* iam scripserat προ) | ℵ* om επι τα ορη (suppl ℵ[a]) | ζητει: H 13. 124. 346. d (e h gat al *vadet quaerere*) ζητησει

13. χαιρει (et. e vg[ed] fu al): Δ* χαρει, it (et. δ) am for gat mm *gaudebit* | GLU al ενεα

14. εμπροσθεν: ℵ syr[cu] cop Or[3,610] om | υμων (D[gr*] al pauc harl* ημων) cum ℵDEGKLMSUVXΔΠ al longe pl it vg syr[cu] et [sch] syr[p mg] al Aug ... Ln μου cum BFHIΓ al[25] sah cop syr[cod] syr[p txt] arm aeth al Or[3,609sq] et [612] :: v. 10 μου non fluct | ουρανοισ (et. Or[3,609]): DV* (item E*?) 33. al Or[3,610] et [612] τοισ ουρ. | εν (Gb') cum ℵBDLM[mg] 33. 157. al[5] e* harl* ... ς εισ cum I unc[13] al pler it[pler] vg Or[3,609 sqq]

15. αμαρτηση (B[bart]? L al -σει, item L ακουσει) et. Cyr[ador 104]: 33. al[40] Or[3,610] Bas[epp 426] Bas[reg bre 493] et [518] et [alib] Chr αμαρτη | αμαρτ. sine εισ σε cum ℵB 1. 22. 234* sah Or[3,610] et [int 2,194] Cyr[ador] Bas[epp 426] et [reg fus 251] et [reg bre 331] ... ς Ti add εισ σε cum DI unc[14] al pler it vg cop syr[cu] et [utr] al Bas[eth 278] Bas[reg bre 493] et [518] Chr Lcif Hil | υπαγε (syr[cu] Bas[epp] om) cum ℵBD 1. 33. al plus[30] ff[1.2.] sah syr[utr] arm

μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησασ τὸν
ἀδελφόν σου. 16 [184. 10] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ
*Deu 19, 15 2 Co 13, 1 ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν
ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ
καὶ τῆσ ἐκκλησίασ παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸσ καὶ ὁ
τελώνησ. 18 [185. 7] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ
16, 19 ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται
λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 [186. 10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο
συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ

---

al Or[3,610] et int [2,194] Bas[regg] Cyr[ador] Chr ... ς (=Gb) add και cum I unc[14] it[pler] vg cop aeth Lcif Hil al | D εκερδησεσ

16. δε μη: LΔ 33. al pauc it (exc q) vg (sed non for al) sah cop (syr[cu] et [sch] sed non syr[p]) arm aeth Cyr[ador 104] Bas[mona 578] Bas[epp 426] (ante μη) Or[int 2,194] (non item Or[3,611]) add σου | σεαυτου cum ℵKLM 1. 13. 33. 69. 157. 346. al plus[10] Or[3,611] Bas[epp] et [mona] Chr ... ς Ln Ti σου cum BDI unc[11] al pler Cyr[ador]. Praeterea B ff[1.] cop μετ. σ. post δυο pon | μαρτυρων (h. l. et. a b c f n am for fu san syr[p]): L al ante δυο, ℵ 1. al e ff[1.2.] g[1.2.] h q vg[ed] sah cop syr[cu] et[sch] arm aeth Or[3,611] et[int 2,194] Cyr ador[104] Tert al post τριων... D 435. (Aug[semel]) om | σταθη cum ℵBD unc[11] al pler Cyr[ador] ... IMUΔ 33. 262. al plus[10] (e *in ore enim – stabit*; ff[1.] *et – stabit*) Or[3,611] σταθησεται (:: ita vel στήσεται LXX, sed non praecedit ινα)

17. ειπον cum ℵL Or[3,611] ... ς Ln Ti ειπε cum BDI unc rell al omn[vid] Cyr[ador] Bas[epp] | σοι (1. 22. 59. Bas[epp] add λοιπον, item Or[3,612] δει αυτον ειναι προσ το λοιπον): L om | D 301. ff[1.] syr[cu] et[p] και ωσ ο τελ.

18. αμην: M c αμ. αμ., V* al αμ. δε, 157. syr[p] αμ. γαρ | οσα εαν pri cum ℵEFGHIMSUVXΔ al pler Or[3,612 sq] (bis οσα εαν ap Lomm. legitur; ap Ru. semel ο εαν); item sec cum ℵ[b] et [c] BEFGHKMSUVXΔΠ al pler ... BDKLΓΠ al plus[10] Bas[eth 234] οσα αν pri loc (Ln); item ℵ* D[supp] g L al[10] fere Bas sec loc (D* ab επ. τ. γησ pr ad sec transilit, item Γ n ab ουρανω pr ad sec) | εν ουρανω pri cum B 124. Or, sec cum ℵB 124. Or ([3,614] conlato 16, 19 urget h. l. εν ουρανω, non ut ad Petrum εν ουρανοισ dictum esse, ουκ εν ουρανοισ, ωσ επι πετρον, αλλ εν ουρανω ενι) ... ς Ti bis εν τω ουρανω cum EFGHKSUVXΓΔΠ (M pri loc) al pler (Or[lib] ουδενοσ των εν ουρανω αναλυοντοσ του δεδηκοτοσ et ωσ δεδεμενου του τοιουτου εν τω ουρ.) Bas[eth 234] ... D (pri loc D[supp] g) L 22. 33. 157. al pauc f sah cop bis εν τοισ ουρανοισ, pri loc et. ℵ, sec loc et. M :: cf 16, 19

19. παλιν cum ℵDLMΓΔ 1. al sat mu ff[2.] l vg (et. am fu for al) cop arm syr[p] Or[3,614] Chr (sed MΔ Chr add δε, item aeth); e *iterum audite* ... Ti παλ. αμην cum BEFGHIKSUVXΠ al plus[100] a b c f g[1.2.] h n mm syr[cu] (syr[sch] *et amen*) sah Bas[eth 234] ... Ln (ex errore) αμην cum minusc pauc ff[1.] Cyp | εαν δυο: D[gr] δυο εαν | συμφωνησουσιν cum

*ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖσ παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖσ.* 20 *οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖσ συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν
ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.*
21 [187.5] *Τότε προσελθὼν ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσά-* 21 s Lc 17, 3 s
*κισ ἁμαρτήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτά-
κισ;* 22 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλ' ἕωσ
ἑβδομηκοντάκισ ἑπτά.* 23 [188.10] *διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ.* 24 *ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη*

ℵBDEHILVΔ 33. al mu ... ς *-σωσιν* cum FGKMSUXΓΠ al pl Or[3,614] et [617] Bas[eth] Chr | *εξ υμων* (13. 69. 124. al it[pl] vg syrr ante *συμφ.*) cum ℵBDL 13. 69. 124. al it[pl] vg (syr[omn]) Or[1,793] Chr (et. [mo 5]) Cyp al ... ς Ti *υμων* ante *συμφ.* cum EFGHIKMSUVXΓΔΠ al pler q (*duo vestrum*) arm Or[3,614] Bas[eth] ... 33. a ff[1.] n vg[cdd] (sed non am for al) om *εξ υμ.* | D* *παντ. του πραγμ.* | *ου εαν* (D *αν*): X[2] al *ο εαν* | *αιτησωνται*: G*H L*X al mu *-σονται* | ℵ *αυτοισ γενησετ.* | *ουρανοισ*: V al pauc Chr praem *τοισ*

20. *ου* (ita et. Or[3,615] et [619] Chr; sed *οπου* ℵ[b] Or[1,394] et [3,302] et [alib] Eus[dem] et [es] et [ps] saepe Const[3,34] Ath [virgin 88] Bas [reg fus 348] et [383]) *γαρ* etc: D *ουκ εισιν γαρ* (D[d] *ου γαρ εισ.*, item d) *δυ. η τρ. συν. εισ τ. ε. ονομ. παρ οισ ουκ ειμει εν με. αυτων.* Similiter g[1.] post *in medio eorum* add: *non enim sunt congregati in nomine meo inter quos ego non sum.* | LΔ al *εμμεσω*

21. *προσελθ. ο* (D om) *πε. ειπ. αυτω* (ℵ* Dam [par 328] om) cum ℵ*BD 300. 49[ev] Or[3,619] ... ς Ti *αυτω ο πε. ειπ.* cum ℵ[c]EFGHKL unc[8] al pler syr[p] arm Chr. Item a b c e f ff[1.2.] g[1.] h syr[cu] et [sch] aeth sah cop Lcif *accedens* (vel *accessit - et* ut e f syrr aeth) *ad eum Petr. dixit ei* (e Lcif[semel] om), g[2.] vg *accedens Petr. ad eum dixit* | *κυριε*: G* e[scr] om | KHΔ al *αμαρτηση* | *εισ εμε*: B 69. 124. 346. post *ο αδ. μου* pon | L om *μου*

22. *αλλ* cum ℵ unc[14] al omn[vid] ... Ln Ti *αλλα* cum BD | *επτα*: D* *επτακισ.* Spectat huc locus evglii Nazar. ab Hier (adv. Pelag. 3, 2) exscriptus: *Si peccaverit, inquit* (Christus), *frater tuus in verbo et satis tibi fecerit, septies in die suscipe eum. Dixit illi Simon discipulus eius: Septies in die? Respondit dominus et dixit ei: Etiam ego dico tibi, usque septuagies septies. Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt spiritu sancto, inventus est sermo peccati.* Idem testatur codex evv. saec. 9. vel 10. nuper ex oriente a me Petropolin perlatus (cf Notitia ed. cod. Sinait. p. 58.) hunc in modum: *τὸ ἰουδαϊκὸν ἑξῆσ ἔχει μετὰ τὸ ἑβδομηκοντάκ. ἑπτά· καὶ γὰρ ἐν τοῖσ προφήταισ μετὰ τὸ χρισθῆναι αὐτουσ ἐν πνεύμ. ἁγίῳ εὑρίσκετο ἐν αὐτοῖσ λόγοσ ἁμαρτίασ.*

23. HΓ y[scr] al *ομοιωθη* | *ανθρωπω*: G al[2] om | Δ om *μετα*

24. *προσηνεχθη* cum ℵEFGHKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] (it vg *oblatus est*) Or[3,627 c] et [632 bis] Chr Dam [par 328] ... Ln Ti *προσηχθη* cum BD Or[3,631] (in inscriptione *περι του βασιλ.-- ω προσηχθη* etc) et [627b] (item ali-

εἷσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. 25 *μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ*
ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα
καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 *πεσὼν*
οὖν ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ'
ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 *σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ*
δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.
28 *ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ*
ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν
λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. 29 *πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ*

---

quoties alludens ο *προσαχθεισ*) :: *προσενεγκαι* frequentatur a Mt; *προσαγειν* nusquam habet | *εισ αυτω* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *αυτω εισ* cum ℵ^{c}D unc^{14} (it vg *ei unus*) Or^{3,627} Chr | *μυριων* (et. Or^{3,621} in inscriptione et Or$^{int\ 3,975}$): ℵ* sah cop Or^{3,621} et ^{627}sqq (sexies) *πολλων* (Iuvenc *multa*), c *centum*

25. ο (Δ om) *κυριοσ* cum ℵBDL y^{scr} a g$^{2.}$ am for em harl san fr Lcif Hier ... ς Ln add *αυτου* c. E unc^{12} al pler b c e f ff$^{1.2.}$ h q vg syr^{utr} sah cop arm aeth Dam$^{par\ 328}$ ... 1. g$^{1.}$ syr^{cu} Chr om (Or^{libere} ο *βασιλευσ*) | *γυναικα* cum ℵB 1. 258. (al ut videtur) h ... ς Ln Ti add *αυτου* cum D unc^{14} al pler vv pler Dam$^{par\ 328}$ | *τεκνα*: ℵ Chr (et. $^{mo\ 6}$) *παιδια* | *ειχεν* cum ℵDEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler it vg etc Or^{3,633} (*εχει, ωσ αποδεδωκαμεν, γυναικα και τεκνα, ατινα προτερον μεν εκελευσε πραθηναι ο βασ., πραθηναι δε και παντα α ειχεν*) Dam^{par} Lcif ... Ln Ti *εχει* cum B 1. 56. 58. 124. (item syrr? item sah *quae sunt ei*; cop. *quae eius*) Or^{3,628} (*πλην μη εχων αποδουναι – εχει γυν. και τεκνα και αλλα περι ων γεγραπται· παντα οσα εχει*)

26. *ουν*: D y^{scr} it (exc q) vg sah syr^{p} (sed in marg *ουν*) arm Lcif *δε* (299. syr^{cu} et ^{sch} al *και πεσων*) | *εκεινοσ* cum ℵ^{c}DLΔ 33. al^{7} it (exc q) vg syr^{cu} et ^{utr} cop aeth Lcif ... ς Ln om cum ℵ*B unc^{11} al pler q sah arm Dam$^{par\ 328}$ | *αυτω*: c e f syr^{cu} *dominum suum* (h *ad pedes domini sui adorab. eum*) | *λεγων* absque *κυριε* cum BD y^{scr} 15. 47^{ev*} a c e ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg (et. am al, sed non for al) syr^{cu} Or^{3,628} Chr Lcif ... ς add *κυριε* cum ℵ unc^{13} al pler f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ (h gat mm post *επ εμ.*, b post *μακρ.* omissis *επ εμ.*) sah cop syr^{utr} arm aeth Dam^{par} | *επ* (G *εν*) *εμοι* cum ℵB unc^{12} al omn^{vid} Or^{3,628} Chr Dam: DL *επ εμε* | *αποδωσ. σοι* cum ℵBL 13. 33. 69. 124. 157. a c g$^{1.2.}$ h vg sah cop syr^{omn} arm aeth Or^{3,628} Lcif ... ς *σοι αποδ.* cum E unc^{11} al pler f q Chr Dam ... Ti om *σοι* cum D b e (om et. *παντα*) ff$^{1.2.}$

27. *εκεινου* cum ℵD unc^{13} al pler it vg etc ... Ln om cum B 1. 124. (syr^{cu} *et misertus est eius dominus eius*) | *το δανειον* (ℵELΔ 124. al *-νιον*): 1. Or^{3,629} (*ο δε σπλαγχνισθεισ επ αυτω κυριοσ ουκ – αφηκεν αυτον μονον αλλα – πασαν την οφ. αφηκεν αυτω*) *πασαν την οφειλην* (sah cop *debitum eius omne*) :: ut v. 32.

28. *εκεινοσ*: Ln om cum B arm^{zoh} | *εκατ. δηναρια*: D *δην.* ρ̄, item d *denarios centum* | *αποδοσ* cum ℵBDLΠ* 1. 33. 114. y^{scr} it (exc e f) vg

παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυ-
λακὴν ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι
αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντεσ διεσάφησαν
τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενοσ
αὐτὸν ὁ κύριοσ αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι
τὸν σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶσ ὁ κύριοσ

---

sah cop aeth Or^{3,622} et ^{629} Dam^{par} Lcif ... ς (Gb^{oo}) add *μοι* cum CΓΠ^{2} unc^{10} al pler e f syr^{omn} arm Chr | *ει τι* cum ℵBCD unc^{12} al plus^{150} q (*si quid*) Or^{3,622} et ^{629} Chr Dam$^{par\,328}$ ... ς (= Gb Sz) *ο,τι* cum minusc mu (it^{pler} vg *quod*, d *quae*) arm aeth | *οφειλεισ* (E*F al *-λησ*): syr^{p} c. ob. add *mihi*

29. *πεσ. ουν ο συ. αυτ.* cum ℵBC*DGL al^{9} it^{pler} vg syr^{cu} sah aeth Or^{3,638} (*ο δε πεσων ου προσεκυνει αλλα παρεκαλει*) Lcif ... ς Ti add *εισ τουσ ποδασ αυτου* cum C^{2}EFHKMSUVΓΔΠ al pler f q syr^{sch} et ^{p} arm (cop *quum proiecisset se humi* vel *in partem inferiorem*) Dam^{par}. Versu 26. a h ad *πεσων* add *ad pedes domini sui*. Praeterea cf Mc 4, 22 Lc 8, 41 Act 10, 25 Ioh 11, 32 | *επ εμοι* cum ℵB unc^{11} al omn^{vid} ... Ln *επ εμε* cum CDL | *και* (D *καγω*) sine *παντα* (Gb'' Sz) cum ℵ*BC*DEFGHMSUVΔ al plus^{100} a b e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ h syr^{cu} syr^{cod} (ap Jones) et $^{p\,txt}$ arm Dam^{par} Lcif ... ς add *παντα* (69. 124. *απαντ.*) cum ℵ^{c}C^{2}LΓΠ (K post *αποδ. σοι*) 1. 33. al mu c f ff$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l q vg syr^{sch} et $^{p\,mg}$ sah cop aeth Chr; item Ln [*πα.*] | *αποδ. σοι* (syr^{cu} om *σοι*): C^{2}ΓΠ 13. 33. 69. 114. 124. 346. y^{scr} al^{10} fere f Chr *σοι αποδ.*

30. *ηθελεν* (syr^{cu} add *ο συνδουλ. αυτου*): D 69. 124. al plus^{5} Dam$^{par\,328}$ *ηθελησεν* (it vg *noluit*) | *αλλα* cum ℵ^{c} (ℵ* *και*) BCDEGHKLMUΓΠ al pl ... ς^{e} (= ς Gb Sz) *αλλ* cum FΔ al pm | L al mu *ε. την φυ.* (Or^{3,634} *ο δε συγχωρηθεισ εβαλεν αυτον εισ την φυλακ.*) | *εωσ* cum ℵBCL arm ... ς Ti *εωσ ου* cum D unc^{12} al certe pler | *το*: C al^{5} g$^{1\cdot}$ tol Dam^{par} *παν το*

31. *ουν* cum ℵ* et ^{cb} BD 33. e ... ς Ti *δε* cum ℵ^{ca} C unc^{12} al omn fere it^{pler} vg sah cop syr^{omn} aeth Dam^{par} Chr Lcif | *οι συνδ. αυτου* (al pauc om *αυτ.*) cum ℵCD unc rell al omn fere etc: Ln *αυτου οι συνδ.* cum B | *τ. γινομενα* (ℵ^{ca} D *γει.*) cum ℵ^{ca} DL al^{15} Chr^{mo1} (Chr^{mo5} om), item *fiebant* it (exc e) vg Lcif ... ς Ln *τ. γενομ.* cum ℵ* et ^{cb} BC unc^{12} e (*quae acta erant*) Dam^{par} | *εαυτων* cum ℵBC unc^{10} al^{50} fere (Or^{3,629} *σαφωσ παραστησαντεσ τω κυρ. εαυτων πα. τ. γεν.*) ... ς *αὑτων* cum DHLS al pl (sed HL al *αὐτων*) | *τα* (Δ om) *γενομενα* (*quae facta erant* it vg): H e (*quae agebantur*) *γινομενα*

32. *τοτε προσκ.*: Π al *πρ. δε* | *αυτω* (et. Or^{1,254}): D al pauc om | *με*: M *μοι*

33. *εδει*: D add *ουν*, item it^{pler} (non e m) vg (exc for al) syr^{cu} sah arm *nonne* (*non*) *ergo oportuit* | *καγω* cum ℵBDL 33. al Or^{1,254} ... ς *και εγω* cum C unc^{12} al pler

αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖσ βασανισταῖσ ἕωσ οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 *οὕτωσ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.*

XIX.

Mc 10, 1 1 $^{189.6}$ *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τού-*
τουσ, μετῆρεν ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰου-
δαίασ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,*
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ ἐκεῖ.

3–9 Mc 10, 2–12 3 *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ*
λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
*Gen 1, 27 *αἰτίαν;* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ'*

---

34. *εωσ ου*: Ln om *ου* cum B arm (Or^{1,254} *βαλετε αυτον εισ τ. φυλ. εωσ αποδω παν το οφειλ.*) | *παν*: D y^{scr} al pauc Chr (ita$^{mo\,5}$) om :: ut v. 30 | *αυτω* cum ℵ* et ^{cb} C unc^{13} al pler sah cop syr^{sch} et ^{p} aeth Dam$^{par\,328}$ ... Ln om cum ℵ^{ca}BD 124* al^{15} fere (Or^{1,254}), item *universum debitum* it vg syr^{cu} arm :: ut v. 30, ubi nemo *αυτω* add

35. *ουρανιοσ* cum ℵBC^{2}DKLΠ ti* 33. al^{30} fere Or^{1,254} et ^{3,634} Dam^{par} ... ς Ti *επουρανιοσ* cum C*EFGHMSUVΓΔ al longe pl | *ποιησει υμιν* (ita et. f g$^{2.}$ q vg): D it^{pl} *ουτ. και υμιν ποιησει ο πα. μ. ο ουρ.* Similiter Or^{1,254} *ουτ. και υμ. ο πα. ο ουρ. ποιησ.* (et ^{3,634} *ουτ. ουν ποιη. και υμ. ο πα.* etc) | *καρδ. υμων* cum ℵBDL 1. 22* al^{3} it (exc f h) vg syr^{cu} sah (sed vide post) cop aeth arr Or^{1,254} Lcif Aug al ... ς (= Gb) add *τα παραπτωματα αυτων* cum C unc^{12} f h syr^{sch} et ^{p} sah^{münt} arm Chr Dam^{par}

XIX. 1. *ετελεσεν* (minusc aliq *συνετελ.*) cum ℵBC unc^{13} al omn^{vid} f g$^{2.}$ h q vg Or$^{3,634\,sq}$ (*οτι μονοσ ετελεσε τουσ λογουσ ο ις̅ ο ελθων τελοσ επιθειναι τοισ πραγμασι*): D a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ Hil *ελαλησεν* | *τησ* pr: ς^{e} male om

3. *προσηλθον*: 33. *-θαν* | *οι φαρ.* cum ℵDEFGHKSUVΓ al pler sah Or^{3,636} Naz$^{or\,37,5}$ ... Ln om *οι* cum BCLMΔΠ al^{15} fere cop Dam$^{par\,640\,cod}$ :: cf Mc, item ad Mt 16, 1 | *λεγοντεσ* (Gb″) cum ℵBCKLMΓΠ 1. al ^{30} fere it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} sah cop arm aeth al Or^{3,636} (Chr *πειραζοντεσ ελεγον*) Naz$^{or\,37,5}$ Hil ... ς *λεγοντ.* (D* d *λεγουσιν*) *αυτω* cum DM^{mg} unc^{8} c h q syr^{p} Dam^{par} Op | *εξεστιν* cum ℵBLΓ 125* 301. f^{scr} al$^{2.}$ Aug (Clem ^{532} *ο κυριοσ ειπεν - ει εξεστιν απολυσαι γυναικα, μωυσεωσ επιτρεψαντοσ*) ... ς Ti add *ανθρωπω* (c^{scr} Or^{3,636} *-πον*) cum ℵ^{c}CD unc^{11} al pler (4. *ανδρι* :: ut Mc) it vg syr^{omn} sah cop al Or^{3,636} et ^{637} Naz$^{or\,37,5}$ Dam^{par} Hil al :: *ανδρι* in Mc non omittitur

4. *ειπεν* cum ℵBDL al pauc a c e ff$^{1.2.}$ h sah cop aeth Or^{3,637} ... ς add *αυτοισ* cum C unc^{12} al pler b f g$^{1.2.}$ (m) q vg syr^{omn} al Dam^{par} Op ::

ἀρχῆσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τού- *Gen 2, 24.
του καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν.
6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν,
ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆσ ἐνετεί- 5, 31 *Deu 24, 1
λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖσ·
ὅτι Μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-

---

ut Mc. Praeterea it[pl] (a b c ff[2.] g[1.] h; f *Jesus autem respondens*) *et respondens Jesus* etc. Contra g[2.] vg *qui respondens*, ff[1.] *quibus respondens*, e *ille autem respondit et*, q *at ille respondens* | ποιησασ cum ℵCDZ unc[13] al pler it vg al Const[6,14] Naz[or 37,5] Chr Dam[par] Or[int 2,330] Aug (schol vetus ap Mtthaei οικονομικωσ δε ουκ ειπεν εγω ο κτισασ τον ανθρ. αλλ ο ποιησασ απ αρχησ) ... B 1. 22. 33. 124. (sah cop) arm Or[3,687 bis] Meth[resurr 772] Tit[manich 100] Ath[1,39] et [414] (addens: απο γαρ αρχησ τινοσ του μη ειναι ποτε γεγονε και εκτισθη τα γενητα) κτισασ. Cf et. Hom[cl 3,54] σαδδουκαιοισ πυνθανομενοισ καθ ον λογον μωυ. επτα συνεχωρησεν γαμειν, εφη· μωυ. κατα τ. σκληροκ. υμων επετρεψεν υμιν, απ αρχ. γαρ ουτωσ ουκ εγενετο· ο γαρ κτισασ απ αρχ. τον ανθρ. αρσεν κ. θηλυ εποιησεν αυτον | αρσεν (syr[cu] ante απ): E al pauc (Or[3,687 sqq] passim αρρεν editum est) αρρεν | D* θηλυν

5. ειπεν: Δ* δ add αυτοισ | ενεκα cum ℵBLZ Or[3,638] (non distinguens inter LXX et Mt) ... ς Ti ενεκεν cum CD unc[12] al certe pler Const[6,14] Meth[772] al :: ad Gen 2, 24 (B deficit) non notati sunt cdd a forma ενεκεν discedentes | πατερα cum ℵBDZ unc[11] al pl it vg al Or[3,638] Ath[1,39] Or[int 2,305] ... CEIΔ 1. 33. al plus[50] sah cop syr[omn] arm[cdd] aeth Const Tit[100] Chr Dam[par] al Or[int 2,330] Op add αυτου :: ita LXX discedentib. paucis | μητερα: Γ 69. al[10] fere sah cop syr[omn] aeth al Ath[1,39] Dam[par] Or[int 2,330] (non Const Tit Chr Or[int 2,305]) add αυτου :: deest LXX[ed] sed add cdd mu | κολληθησ. (Gb") cum BDEFGHISUV al[50] fere (Or[3,638] και εκολληθη τη γυναικι αυτου) ... ς προσκολληθ. (:: ut LXX) cum ℵCK LMZΓΔΠ al pl Tit Ath[1,39] Chr Dam[par] (minusc mu Ath Chr Dam pergunt προσ την γυ. ut LXX | οι: Z om

6. σαρξ μια cum BCEFGHIKLMSUVZΓΔΠ al omn[vid] m q Or[3,637] Ath[1,39] Dam[par] ... ℵD it (exc m q) vg μι. σαρξ :: cf ad Lc | ο θεοσ: Z 6. Cyr[nest 59] om ο | συνεζευξεν (et. Ath[1,39] Cyr[nest] etc): D a e** ff[1.2.] h Aug Chrom add εισ εν | D αποχωριζετω

7. μωυσησ (D ο μωυ.) cum ℵ (ℵ[b] et[c] v. 7; ℵ v. 8) BDKMNZΠ (L v. 7) al mu ... ς μωσησ c. (ℵ* v. 7) CEFGHISUVΓΔ (L v. 8.) al pl. Item v. sq. Praeterea cf ad 8, 4 | ενετειλατο (28. εγραψεν): N add ημιν | απολυσαι cum ℵDLZ 1. 22. a e ff[1.] g[1.2.] h l vg syr[hr] arm sah[münt] aeth Or[3,640 sq] Aug Op ... ς add αυτην cum BCEFGHIKMNSUVΓΔΠ al pler f q syr[sch] et[p] Dam[par] (sah cop *eas*, b c ff[2.] m gat mm Ir[int] Amb *uxorem*; syr[cu] *ut quicumque vult uxorem dimittere det illi libellum repudii*)

8. λεγει (D*[gr] aeth και λε.): M a b c add ο ις (non e f ff[1.2.] g[1.2.] h q vg) | μω. (vide ad v. 7; U al pauc add μεν): D it[pler] (non g[2.] q, nec vg)

λῦσαι τὰσ γυναῖκασ ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ. 9 [190.2]
5, 32 Lc 16, 18 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορ-
νείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 [191.10] λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ,
οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσιν
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷσ δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινεσ

---

post επιτρ. υμιν | ου γεγονεν (Or[3,641,646] et [648] Eus[marc 257]): D 46. Chr (et.[mo 5]) ουκ εγενετο. Cf Hom[clem] ad v. 4.

9. οτι cum ℵCEFGHIKLMNSUVΓΔΠ al omn[vid] f ff[2.] g[1.] m q vg syr[omn] sah cop arm aeth Bas[eth 308] Chr Dam[par 640] ... Ln Ti om cum BDZ a b c e ff[1.] g[2.] h :: cf ad 5, 32 | οσ αν: CM οσ εαν | απολυση: H al -σει | μη επι πορνεια (ℵI -ια) cum ℵCINZ unc[13] al [150] fere g[2.] vg (*nisi ob fornicationem*) syr[utr] arm aeth Dam[par]; item ς (= Gb Sz) praemisso ει cum minusc pauc Bas[eth] (Clem — libere, et quaeritur quorsum spectet —[532] χωρισ λογου πορν. et[506] πλην ει μη επι λογω πορν.) ... Ln παρεκτοσ λογου πορνειασ (:: ex 5, 32) cum BD 1. 33. al[6] it[pler] (c d ff[1.] m *excepta causa adulterii*; e *praeter causam fornicationis*; a b f ff[2.] g[1.] h q *nisi ob causam fornic.* Item Aug *excepta causa fornicat.*, *nisi ex causa forn.*, *nisi ob causam forn.*; Tert[bis libere] om μη επ. πορν., item Athenag[leg 33]) syr[cu] sah cop Or[3,647 sqq] (Clem[533] χωρισ λογου πορν.) Bas[eth] Chr (et.[mo 6]) | και γαμηση (HMΓ al -σει) αλλην cum ℵCDIZ unc[13] al pler it (exc ff[1.]) vg syr[omn] sah arm aeth Dam[par] Aug[ter] (sic, quamvis libere) ... BN 1. 4. ff[1.] cop sl[2.] Or[3,647 sq] om | μοιχαται cum ℵC[3]DIZ unc[13] al pler it (exc ff[1.] et m[139], non item m[80]) vg syr[utr] (syr[cu] *adulterium committit adv. eam*) sah arm aeth Bas[eth] ... BC*N 1. 4. ff[1.] m[139] cop syr[hr vid] Or[3,647 sq] Aug ποιει αυτην μοιχευθηναι (Clem[506] ο δε απολελυμενην λαμβανων γυναικα μοιχαται· εαν γαρ τισ απολυση γυναικα, μοιχαται αυτην, τουτεστιν αναγκαζει μοιχευθηναι) | μοιχαται sine additamento cum ℵC[3]DLS 69. al[15] a b e ff[1.2.] g[1.] h l m[80] (exscripti vv. 9 usq 12) gat mm syr[cu] sah cop[cod] Or[3,647 sq] (certe non tangit; verba enim ωσπερ δε μοιχαλισ εστι γυνη, καν δοκη γαμεισθαι ανδρι, ετι ζωντοσ του προτερου, ουτωσ και ανηρ δοκων γαμειν απολελυμενην ου γαμει κατα την του σωτηροσ ημων αποφασιν οσον μοιχευει potius ad 5, 32 vel Lc 16, 18 spectant) Chr (et.[mo 6]) ... ς Ln Ti add και ο απολελυμενην γαμησασ (C*INΔΠ 1. 13. 33. 124. 346. y[scr] al γαμων) μοιχαται cum BC[1]INZ unc[11] al pler c f g[2.] m[159] q vg syr[utr] et[hr] cop[edd] arm aeth Bas[eth] Dam[par] (Tert potius ad 5, 32 spectat) :: petitum est ex parallelis

10. αυτω: ℵ* om | οι μαθητ. cum ℵB al[8] e ff[1.] g[1.] sah[cod] Dam[par cod] ... ς add αυτου cum CDINZ unc[13] al pler it[pl] vg al mu | ανθρωπου (et. e f g[2.] l vg; Or[3,649]): D ανδροσ, item *viri* a b c ff[2.] (ff[1.] om) g[1.] h m q Amb al

11. ο δε: KMΠ al[30] fere m add ῑς, item a b c ff[1.] syr[cu] *dixit (ait) autem illis Jesus* | τουτον cum ℵCDINZ unc[13] al pler it (exc e) al pler Clem [534] Dam[par 640] Or[int 2,178] Amb Aug al ... B 1. y[scr] e aeth Or[3,649 sq]

ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος
χωρεῖν χωρείτω.
13 $^{192.2}$ Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας 13–15 Mc 10, 13–16
ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Lc 18, 15–17
14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε
αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
16 $^{193.2}$ Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί 16–22 Mc 10, 17–22 Lc 18, 18–23

Cyp^{bis} om; hinc Ln [τουτ.] | δεδοται: syr^{cu} add *a deo*. Pertinet huc Clem$^{stro\ 3,508}$ sq: οι απο βασιλειδου (ex ev. Hebr?) - αποκρινασθαι λεγουσι τον κυριον· ου παντ. χωρ. τον λογ. τουτον· εισι γαρ ευνουχοι οι μεν εκ γενετησ, οι δε εξ αναγκησ. Item Epiphanes teste Epiph^{32,4}: λεγων ωσ εν τω ευαγγ. εμφερεται του σωτηροσ φασκοντοσ τρεισ μεν ευνουχουσ ειναι, τον τε εξ ανθρωπων ευνουχιζομενον και τον εκ γενετησ και τον δια την βασ. των ουρ. εαυτον εκουσιωσ ευνουχισαντα.

12. γαρ (א^{b} et ^{c}): א* om | D ηυνουχισθησαν | ευνουχοι tert: m syr^{cu}om | B* δυνομενοσ. Ceterum cf Iust$^{ap\ 1,15}$ - ειπεν - εισι τινεσ οιτινεσ ευνουχισθησαν υπο των ανθρ., εισι δε οι εγεννηθησαν ευνουχοι, εισι δε οι ευνουχισαν εαυτουσ δια την βασ. τ. ουρ. πλην ου παντεσ τουτο χωρουσιν.

13. προσηνεχθησαν cum אBCDL al^{15} Or^{3,658} ... ς -χθη cum EFGHI^{vid}KMSUVΓΔΠ al pler Or^{3,659} Chr | D sah cop Or^{3,658} (in inscriptione pericopae; non item ^{3,659}) επιθ. τ. χειρ. αυτοισ, U it vg τ. χειρ. αυτ. επιθη, et aliter transponitur | επετιμησαν: C it vg επετιμων | αυτοισ: Δ αυτουσ

14. αυτοισ cum אCDLM al pauc f g$^{1.2.}$ l vg syr^{cu} et ^{sch} syr$^{p\ c.*}$ cop aeth al Chr (et.$^{mo\ 6}$) ... ς Ln Ti om cum BI unc^{10} al pler it^{pl} sah arm | τα παιδια: syr^{cu} add ελθειν πρ. εμε (non mutatis iis quae sequuntur); syr^{sch} huc transfert ελθ. πρ. εμε : : cf Mc et Lc | κωλυετε: D 13. 69** 124. -σητε (69* -σετε, 237. -ητε) | πρ. εμε cum אLΔ ... ς Ln Ti πρ. με cum BCD unc^{10}

15. τ. χειρ. αυτοισ (א επ αυτουσ, al pauc επ αυτα) cum (א)BDLΔ* 69. 124. al^{10} fere syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth Or^{3,658} et ^{663} ... ς αυτοισ τ. χειρ. cum CEFGHKMSUVΔ^{*corr} al pler it vg syr^{p} arm Chr

16. C^{3}G^{2} al mu (inprimis evglstaria): τω καιρω εκεινω (G^{2} om, al τ. καιρ. εκ. om) νεανισκοσ τισ προσηλθεν (G^{2} -ελθων) τω ῑῡ γονυπετων αυτον και λεγων (G^{2} ειπεν αυτω pro γον. usq λεγ.) | προσ. αυτω ειπ. (a b usq Hil add *αυτω*, item cop) cum אB 13. 157. 346. f e (item a b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h q Hil, cop) sah arm aeth Chr Op (vide et. Iust) ... ς προσ. ειπ. (D λεγει, vg *ait*) αυτω cum CDEFGHKLMSUVΓΔ al pler vg syr^{omn} Or^{3,664} Bas$^{eth\ 248}$ et ^{270} | διδασκ. cum אBDL 1. 22. ti^{2} 5^{ev} a e ff$^{1.}$ aeth Or^{3,664bis}

ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με

Hil[matth] ... ς (Gb[oo]) add *αγαθε* cum CEFGHKMSUVΓΔ al pler b c f ff[2.] g[1. 2.] h q vg syr[omn] sah cop Bas[eth bis] Cyr[hr 18,30] Chr (Hil[trin] vix e Mt). Praeterea cf infra Iust Marcos etc | *αγαθον* (Or[3,664 sqq]): 238. 248. ff[2.] syr[cu] sah cop[cod] Cyr[hr 18,30] Chr (et.[mo 6]) om | *ποιησω ινα*: ℵL 28. 33. 157. Bas[eth 279] (non [242]) Chr (et.[mo 6]) Ir[int 241] *ποιησας* | *σχω* cum BD(C*?) Or[3,664 txt] ... ς *εχω* cum C(C²?)EFGHKMSUVΓΔ al pler Bas[eth 242] Chr Cyr[hr] ... ℵL 28. 33. 77. 157. 238. (e *ut vitam aet. consequar*) syr[cu] et[p mg] cop aeth arr Or[3,664comm] Bas[eth 279] Ir[int 241] (*ei qui interrogavit eum quid faciens vitam aet. hereditaret sic respondens: Si vis in vitam introire, custodi praecepta. Illo autem interrogante: Quae? rursus dominus: Non moechaberis etc*) *κληρονομησω*, idque ℵL al e aeth Or Ir[int] post *ζω. αιω.* pon : : cf Lc et Mc. Praeterea cf huc Hom[clem 18,3] *ο διδασκαλοσ ημων τω ειποντι φαρισαιω· τι ποιησασ ζω. αιω. κληρονομησω* (item [18,17] *ερωτησαντοσ τινοσ· τι ποιησασ ζω. αι. κληρ.*) *πρωτον εφη· μη με λεγε αγαθον· ο γαρ αγαθοσ εισ εστιν ο πατηρ ο εν τοισ ουρανοισ* (cf et. [18,1] et [17,4] et [3,57]). *ευθυσ επαξασ λεγει· ει δε θελησεισ* (*θελησ*) *εισ τ. ζω. εισελθ. τηρησον* (cod *-ρει*) *τασ εντολασ. του δε ειποντοσ· ποιασ; επι τασ του νομου παρεπεμψεν* (*επεμψ.*; [18,17] *τασ του νομ. εντολασ υπεδειξεν*). Item Iust[apol 1,16] *προσελθοντοσ αυτω τινοσ και ειποντοσ* (cf et.[tryph 101] *λεγοντοσ αυτω τινοσ*) *διδασκαλε αγαθε, απεκρινατο λεγων· ουδεισ αγαθοσ ει μη μονοσ ο θε. ο ποιησασ τα παντα* ([tr 101] *απεκρινατο· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστ. αγαθ. ο πατηρ μου ο εν τοισ ουρ.*). Item Marcosii ap Ir[1, 20, 2]: *τω ειποντι αυτω· διδασκαλε αγαθε, τον αληθωσ αγαθον θεον ωμολογηκεναι ειποντα· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστ. αγαθ. ο πατηρ εν τοισ ουρ.* Alludentes accedunt Valentinus ap Clem[stro 2,488]: *προσ τινασ επιστελλων αυταισ λεξεσι γραφει· εισ δε εστιν αγαθοσ* et Ptol[flor] ap Epiph[33,7]: *ενα γαρ μονον ειναι αγαθον θεον τον εαυτου πατερα ο σωτηρ ημων απεφηνατο.* Or[int 3,670] (in Graecis non est; an ipse interpres addidit?): *scriptum est in evangelio quodam, quod dicitur secundum Hebraeos – – Dixit, inquit, ad eum alter divitum: Magister, quid bonum faciens vivam? Dixit ei: Homo, legem et prophetas fac. Respondit ad eum: Feci. Dixit ei: Vade vende omnia quae possides et divide pauperib. et veni sequere me. Coepit autem dives scalpere caput suum, et non placuit ei. Et dixit ad eum dominus: Quomodo dicis: Legem feci et prophetas, quoniam scriptum est in lege: Diliges proximum tuum sicut te ipsum; et ecce multi fratres tui filii Abrahae amicti sunt stercore, morientes prae fame, et domus tua plena est multis bonis, et non egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Et conversus dixit Simoni discipulo suo sedenti apud se: Simon fili Iohannae, facilius est camelum intrare per foramen acus quam divitem in regnum caelorum.*

17. *ο δε*: EM 33. al mu a b c ff[1. 2.] h (*at Jes. dixit*, h *Jes. vero dix.*, ff[1.] *cui respondit Jes.*) syr[cu] aeth add *ιϲ̅* | *τι με ερωτασ περι του* (D 251. Or[3,664] om) *αγαθ.* cum ℵBDL 1. 22. (251. versum 17. ut ς habet, sed post *ποιασ* pergit: *ο δε ιϲ̅ ειπεν αυτω· τι με ερωτασ πε. αγαθου; ουδεισ αγ. ει μη* usq. *εντολασ.*) a b c e ff[1. 2.] g[1.] h l vg syr[cu] et[p mg] et[hr] cop arm

ἐρωτᾷσ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰσ ἐστὶν ὁ ἀγαθόσ. εἰ δὲ θέλεισ εἰσ
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰσ ἐντολάσ. 18 ποίασ; φησίν. ὁ δὲ
Ἰησοῦσ εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεισ, οὐ μοιχεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐ ψευδο-
μαρτυρήσεισ, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεισ

---

aeth Or[3,664] sqq ([664] sic: *ο μεν ουν ματθ. ωσ περι αγαθου εργου ερωτηθεντοσ του σωτηροσ εν τω· τι αγαθον ποιησω; ανεγραψεν· ο δε μαρκ. κ. λουκ. φασι τον σωτηρα ειρηκεναι· τι με λεγεισ αγαθον; ουδ. αγαθ. ει μη εισ ο θε.*) Eus[prae 11,21] (*ο σωτηριοσ λογοσ προσ τον περι τουδε ερομενον απεφηνατο ειπων· τι με ερωτ. περι του αγ.; ουδ. αγαθ. ει μη εισ ο θε.*) Dionys[areo 1,315] Antioch[hom 1] Hier Aug (consens[2,128] sic: *de illo ergo divite – potest videri distare aliquid, quod sec. Mt dicitur*: Quid me interrogas de bono, *sec. illos autem* [Lc et Mc]: Quid me dicis bonum? *Nam*: Quid me interrogas de bono, *ad illud magis referri potest quod ait ille quaerens*: Quid boni faciam? *Ibi enim et bonum nominavit et interrogatio est*; Magister *autem* bone, *nondum est interrogatio.*) Nov al ... ς (= Gb, sed rursus Gb') *τι με λεγεισ* (Δ om) *αγαθον* cum CEFGHKMSUVΔ (Γ om *τι μ. λε. αγ.*) al pler f q syr[sch] et[p txt] sah arr Chr (et.[mo 6]) Euthy Thphyl Hil. Praeterea vide supra Iust Hom[cl] Marcos ap Ir, et adde Naass[5,7] *τουτον ειναι φησιν αγαθον μονον, και περι τουτου λελεχθαι το υπο του σωτηροσ λεγομενον· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστιν αγαθοσ, ο πατηρ μου ο εν τοισ ουρ., οσ ανατελλει τον ηλιον αυτου επι δικ. και αδικ. και βρεχει επι οσιουσ και αμαρτωλ.* | *εισ εστ. ο* (D 1. om, item Iust Valent Marcos Naass: vide supra) *αγαθοσ* cum ℵBDL 1. 22. a syr[hr] arm Or[3,664] et[665]; item addito *ο θεοσ* b c ff[1.2.] l vg syr[cu] Hier Nov; item addito *pater* e. Cf et. Clem[684] *εισ αγαθοσ ο πατηρ*, item Iust[tr 101] Marcos Naas *εισ εστ. αγαθ. ο πατηρ μου ο* (Mcos om *μου ο*) *εν τοισ ουρ.*, item Hom[cl] *ο γαρ αγαθ. εισ εστ. ο πατ. ὁ εν τοισ ουρανοισ* ... ς (= Gb) *ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ* (Dion *μονοσ*) *ο* (U om) *θεοσ* (Chr „*ο θεοσ*“, *και ουκ ειπεν ει μη ο πατηρ μου, ινα μαθησ οτι ουκ εξεκαλυψεν εαυτον τω νεανισκω*) cum CEFGHKMSUVΓΔ al pler f g[1.] h m q syr[sch] et[p] sah aeth Eus[prae] Chr Antioch[hom] Dion[areo]; Clem[142] *ουδεισ αγαθ. ει μη ο πατηρ αυτου.* Cf et. Iust[apol 1,16] ad v. 16. | *θελεισ*: F al pauc *θελησ* | *εισ τ. ζω.* (Δ[2] b h Amb add *αιωνιον*) *εισελθ.* (ita f ff[1.] vg; sed D a b c e ff[2.] g[1.] h Cyp Lcif Amb *ελθειν*) cum ℵBCDKL 33. 124. 248. it (exc q) vg aeth Or[3,667] sq Ir[int 241] Cyp Hier al; item Hom[cl] ... ς *εισελθ.* (g[scr] Aug Op *ελθειν*) *ε. τ. ζω.* cum EFGHMSUVΓΔ al pler q syr[omn] sah cop al Chr Aug Op | *τηρησον* cum ℵCL unc[11] al omn[vid] (Hom[cl]) Or[3,667 sq ter] Chr ... Ln Ti *τηρει* cum BD (item Hom[cl cod])

18. *ποιασ φησιν* cum ℵL ... Ln *εφη* (*dixit*) *αυτω ποιασ* cum B 13. c fu (f *at ille dixit ei*) ... ς Ti *λεγει* (1. *ο δε λεγ.*) *αυτω ποι.* c. CD unc[11] al omn fere it[pl] vg al mu (Or[3,668] *ο δε ακουσασ – λεγει· ποιασ*, item Chr *ειποντοσ – λεγει· ποιασ*) | *ισ̅*: F 13. 124. al e om | *ειπεν* (H al it[aliq] syr[cu] et[sch] sah cop arm add *αυτω*) cum ℵCD unc[12] etc ... Ln *εφη* cum B 13. 124. | *το*: DM y[scr] om | *ου μοιχ. ου κλεψ.* (ℵa): ℵ* om

19. *πατερα* cum ℵBC*D unc[12] al plus[75] c e g[1.2.] q am (for om *τιμα* usq

τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκοσ· πάντα
ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 [194. 2] ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ
θέλεισ τέλειοσ εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸσ
πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
22 [195. 2] ἀκούσασ δὲ ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ
ἔχων κτήματα πολλά.

μητερ.) arm Or[3,668sq] Ir[int 241] Cyp al ... ς (= Gb Sz) add *σου* cum c[2] 33. 69. al pl a b f ff[1. 2.] h vg syr[omn] sah cop aeth Aug al; item vero al pauc a b ff[1. 2.] vg (sed non am al) syr[cu et sch] sah cop aeth Aug *σου* post *μητερα* add : : cf Lc et Mc | *και αγαπησεισ - σεαυτον* (ita unc omnes; 69. 124. 157 al[60] fere *εαυτον*): syr[hr] om. Or[3,670] *προσχεσ ουν ει δυναμεθα προσ την προκειμενην ζητησιν - ουτωσ απαντησαι, οτι μηποτε το· αγαπησεισ - σεαυτον, υπονοεισθαι δυναται, ωσ ουχ υπο του σωτηροσ ενταυθα παρειληφθαι, αλλ υπο τινοσ την ακριβειαν μη νοησαντοσ των λεγομενων προστεθεισθαι. συναγορευσει δε τη υπονοησει του προστεθεισθαι ενταυθα το· αγαπησεισ* etc *η των ομοιων παρα τω μαρκω και τω λουκα εκθεσισ, ων ουδετεροσ προστεθειχε ταισ - εντολαισ το· αγαπησεισ* etc

20. Δ om ὁ | *παντ. ταυτ.* cum ℵCEFGLSUVΓΔ al pl it vg al mu Cyp al ... Ln *ταυτ. παντ.* cum BDHKM al[20] fere syr[omn] Or[3,669sq] Ath[1,699] Chr : : ut Lc et Mc; cf et. ad 13, 56 | *εφυλαξα* (Gb′) cum ℵBDL 1. 22. Ath[cod] ... ς *-ξαμην* cum C unc[11] al fere omn Or[3,669] Ath Chr. Item absque additamento cum ℵBL 1. 22. ff[1.] g[1.2.] l am for fu emm harl sax Ir[int 241] Cyp Hier al ... ς (Gb⁰) add *εκ νεοτητοσ μου* (D om *μ.*) cum ℵ[cb]CD unc[11] al pler a b c e f ff[2.] h q vg[ed] fr syr[omn] sah cop arm aeth Or[3,670] Hil al : : cf Mc, item Lc

21. *εφη* cum ℵCD unc rell al fere omn ... Ln *λεγει* cum B 69. 124. (*ait, dicit* it vg) | *θελεισ*: F al pauc *-λησ* | *ειναι*: ℵ* *γενεσθαι* | *πτωχοισ* cum ℵCZ unc[12] al omn[vid] Clem[587] Or[3,670sqq et 674 et 683] Cyr[ador 468] Ath[1,699] Bas[2,51 et 55 et 59 et 208], item[reg fus 349 et 351] Cyr[hr 6,6] Chr (et.[gu]) ... Ln Ti *τοισ πτωχ.* cum BD sah cop | ΕΓ al *εξησ* | *εν* (cop add *τω*) *ουρανω* cum ℵEFGHKLMSUVZΔ al pler it (exc[?]) vg cop arm Or[3,670 et 683] Ath[1,699] Bas[reg fus 351] Or[int 3,144 et 488] ... Ln Ti *εν* (sah add *τοισ*) *ουρανοισ* cum BCDΓ al[20] fere e g[1.] sah Cyr[br] Chr Cyr[ador 468] Hil | *και δευρο*: syr[cu] praem *et tolle crucem tuam*; item Ath *και λαβων τον σταυρ. σου ακολουθει μοι*

22. *δε*: D f h (f h *hoc audito*) for om (D[gr] inter *o* et *νεαν.* suprascriptum habet *υ*, unde inepto quidem modo *ουν* illatum videtur) | *ο νεαν.* sine additam cum ℵLZ Chr (et.[mo 6]), item (e *et cum hoc audisset*, f h *hoc audito*) e f h, item aeth ... ς add *τον λογον* cum CD unc[12] al pler (33. al Or ante *ο νεαν.*) ff[2.] g[1. 2.] q vg cop syr[p] arm Or[3,678]; item Ln *τ. λογ. τουτον* c. B 51[ev] a b c ff[1.] n (a c n *hoc verbum*, b ff[1.] *verb. hoc*) syr[cu et sch] sah | *κτηματα* (it vg *possessiones*) et. Or[3,678]: B Chr (et.[mo 6]) *χρηματα* (item D in Mc)

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν 23–26 Mc 10, 23–27
ὅτι πλούσιοσ δυσκόλωσ εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Lc 18, 24–27
24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήμα-
τοσ ῥαφίδοσ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
25 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντεσ· τίσ

23. *πλουσ. δυσκολ.* cum ℵBCDLZ 1. 33. al^{5} a b c ff^{1}. g$^{1. 2}$. n vg aeth Or$^{3,679\,sem}$ Chrom ... ς *δυσκ. πλουσ.* cum EFGHKMSUVXΓΔ al pler e f ff^{2}. h q syr^{omn} arm Or$^{3,679\,sem}$ Dam$^{par\,484}$ Aug al | M om *των*

24. *παλιν δε*: al pauc c g$^{1. 2}$. h q vg *και παλιν*, FLV* al^{10} fere a b d ff^{1}. n *παλιν* | *οτι* cum ℵCLMZ al sah cop syr^{cu} et^{utr} aeth ... ς Ln Ti om cum BDX unc^{9} al pler it vg arm | *καμηλον* cum ℵBCDXZ et unc^{omn} al pler (Eus$^{es\,575}$ verba *και ηξουσι σοι αγελαι καμηλων* etc 60, 6 cum his componit) ... x^{scr} al^{10} fere *καμιλον*, b *camillum* (it^{pler} vg *camellum, camelum*), item syr^{p} (exc$^{cod\ barsa}$). Scholion (Origeni adscriptum): *κάμηλον δὲ ὧδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσι τὰσ ἀγκύρασ οἱ ναῦται.* Similiter Thph ad h. l. Aliud schol: *κάμηλον οἱ μὲν τὸ σχοινίον τῆσ μηχανῆσ, οἱ δὲ τὸ ζῶον. τὸ πρῶτον δὲ τοῦ δευτέρου βεβαιότερον κατ᾽ αἴσθησιν, κατὰ δὲ νοῦν νόει.* Suid vero et schol Aristoph: *κάμηλοσ τὸ [ἀχθοφόρον] ζῶον· κάμιλοσ δὲ τὸ παχὺ σχοινίον [διὰ τοῦ ι].* | *τρυπηματοσ* cum ℵ^{c}DEFGHLSVXZΓΔ al pler Clem^{936} (vide post) Or et Cels ap Or^{1,641} et ^{642} (*την-αποφασιν του ιυ ειποντοσ ευκοπωτερον καμηλον εισελθειν δια τρυπημ. ραφ. η - θεου, φησιν αντικρυσ απο πλατωνοσ ειρησθαι, του ιυ παραφθειραντοσ το πλατωνικον - οτι αγαθον οντα διαφεροντωσ και πλουσιον ειναι διαφεροντωσ αδυνατον*) Chr Dam$^{par\,484}$ ... ℵ*B Or^{1,641} cod *τρηματοσ* (:: ut in Lc edidimus), CKMU al^{20} fere Or^{3,681} Eus$^{es\,575}$ *τρυμαλιασ* (:: ut Mc), Or^{3,680} *τρυπησ* (y^{scr} *τρυπατοσ*) | *εισελθειν* cum ℵCEFHKLMUZΔ al plus^{100} sah cop syr^{utr} arm Or (et Cels ap Or)$^{1,641\,sq}$ et ^{3,681} Eus$^{es\,575}$ Chr Aug ... ς Ln *διελθειν* (:: cf ad Mc et Lc) cum BDGSVXΓ al sat mu it vg (*transire*, e *pertransire*) syr$^{cu\ vid}$ Or^{3,680} Dam$^{par\,484}$ Hil Arnob | *των ουρανων* cum Z 1. 33. 124. 157. 48^{ev} it vg syr^{cu} ar^{p} pers^{w} Clem^{936} (libere *ραον καμηλοσ δια τρυπημ. ραφιδοσ διεκδυσεται η πλουσιοσ εισ τ. βα. των ουρ.*) Or^{3,680} Eus$^{es\,575}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) Hier Aug ... ς *του θεου* cum ℵBCD unc^{13} al pler sah cop syr^{sch} et^{p} arm aeth sax Or (et Cels ap Or)$^{1,641\,sq}$ et ^{681} Dam$^{par\,484}$ Arnob :: ut Mc et Lc. Idque sine additam cum ℵLZ 1. 33. al pauc ff^{1}. syr^{cu} Or (et Cels ap Or)$^{1,641\,sq}$ et^{3,681} Eus^{es} Chr Aug Arn ... ς add *εισελθειν* cum ex unc^{11} al pler syr^{p} Dam^{par}, item Ln ante *εισ* cum BD it (exc ff^{1}.) vg sah cop syr^{sch} aeth Or^{3,680} :: cf Mc et Lc, quorum in neutro omittitur

25. *ακουσ. δε* (syr^{cu} *παλιν δε ακου.*): ℵ* om *δε* (ℵ^{a} add), item c (*his auditis*) ff^{1}. (*quo audito*) | *οι μαθητ.* cum ℵBC*DKLZΔ al^{15} fere it (exc ff^{1}.) vg sah cop syr^{utr} arm Hil ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum C^{3}EFGHMSUVXΓ al pler ff^{1}. syr^{cu} aeth Dam$^{par\,484}$ | *εξεπλησσοντο*: D a b c e ff^{2}. g^{2}. (non item f ff^{1}. g^{1}. h q vg) syr^{cu} add *και εφοβηθησαν*

ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
παρὰ ἀνθρώποισ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ
πάντα.
27–30 Mc 10, 28–31 Lc 18, 28–30 Lc 22, 30 27 *Τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφή-*
καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28[198. 10]
ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖσ οἱ ἀκολουθή-
σαντέσ μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ, [197. 5] *καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα*
θρόνουσ κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 29 [198. 3] *καὶ*
πᾶσ ὅστισ ἀφῆκεν ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα
ἢ ἀγροὺσ ἢ οἰκίασ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματοσ, πολλαπλασίονα λήμ-

---

26. *ειπεν*: K al[5] fere *λεγει* | ℵ* om. *παρ. ανθρ.* (suppl ℵ[a]) | *θεω* (et. Or[3,681]; item Iust[ap 1,19] *τα αδυνατα παρα ανθρωποισ δυνατα παρα θεω*, Thphil[2,13] *τα γαρ παρα ανθρωποισ αδυνατα δυνατα εστι παρα θεω*): DM al[10] fere Dam[par 484] *τω θεω* | *δυνατ. παντ.* cum ℵLZ, item Gb Sz Ln Ti *παντ. δυνατ.* cum BC*HKSUV*XΓΔ al[80] fere Or Chr Dam[par], item syr[sch] et[p] (syr[cu] *deus autem omnia potest facere*) arm ı.. ς *παντ. δυν. εστι* cum C[3]DEFGMV[2] al sat mu it vg aeth (sah cop libere vertunt)

27. *τοτε*: C om; item v[mg] y[scr] 44[ev] pergentes *αποκρ. δε* | *ιδου*: MX al mu (inprimis evglstaria) praem *κυριε* | *ηκολουθησαμεν* (et. Clem[947] Or[1,283] et[3,682. 684]): D* *-καμεν* :: ut Mc

28. *αυτοισ* (et. Or[1,283] et[3,685]): D al pauc *αυτω* | *παλινγενεσια* cum ℵB*C DELZΔ al ... ς Ln Ti *παλιγγε.* cum B[3]FGHKMSUVXΓ al pler | *καθιση*: EGHL al *καθηση* (H al pauc *-σει*) | *καθισεσθε* ut CD*EFHKVΓ al pl: ℵBD[2]GLMUXΔ al pm *καθησεσθ.* (item in Or[3,480] et[alibi] editum, sed non ed. Lommatzsch; item Bas[virg 618] Ath[1,858]) ... Z 435. Did[trin 3,29] *καθεσθησεσθε*, item Bas[1,169] alludens *καθεσθησονται* | *και αυτοι* cum ℵDLZ 1. 124. Or[1,283] et[3,688] Amb[bis] (*et ipsi*) ... ς Ln Ti *και υμεισ* cum FCX unc[11] al pler it vg al Cyr[4,275] Chr Bas[virg 618] Dam[par 632] (om[libere] Or[3,480] et[alibi] Ath[1,858] Hil) | *τασ*: D* om | *δωδεκα* (ℵ bis *ιβ*): D pri loc *δεκαδυο* (sec loc ut ℵ) | *θρονουσ*: Did[trin] Bas[virg] cdd Bas[se 133 sq] *θρονων*

29. *οστισ* (et. Gb prob Schu) cum ℵBCDE*KLΔ al[30] fere Or[1,283] et[3,685. 688] Bas[virg] Cyr[ador 21] Chr Dam[par 632], item *omnis quicumque* c e ff[1.] h (item omisso *omnis* Ir[int 5, 33, 2]) ... ς *οσ* cum E[2]X unc[8] al pl a b f ff[2.] g[1. 2.] q vg | *η πατε.* (D b ff[1. 2.] m syr[cu] Hil Paulin om haec) *η μητερα*: 1. e Or[1,283] et[3,689] Ir[int] *η γονεισ* :: ut Lc | *μητερα* absque *η γυναι.* cum BD 1. a b e ff[1. 2.] m n syr[hr] Or[1,283 sq] (*οὐ συγκατηριθμηται δε τουτοισ γυνη*) Ir[int] Hil Paulin ... ς add *η γυναικα* cum ℵCKX unc[11] al omn fere c f g[1. 2.] h l q syr[cu] et[utr] sah cop arm Chr Cyr[ador] Bas[virg] Dam[par] :: ita Lc; cf et. ad Mc | *η οικιασ* idque h. l. cum ℵ[a] (ℵ* om plane) C*L 1. for (*aut domos*, sed retinet et. *domum vel* post *αφηκεν*) syr[hr] cop aeth[rom] Or[1,283] et[3,689] Cyr[ador] Chr (*η οικιαν*), item Ir[int] *aut domos* post

ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 [199.2] πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 [200.10] Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσασ δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλουσ ἑστῶτασ ἐν τῇ ἀγορᾷ

---

agros ... ς Ln *οικιασ η* post *αφηκ.* cum BC^{3}DX unc^{11} al fere omn it (e *dimiserit domos et agros aut fratres*) vg syr^{cu} et^{utr} sah arm Bas^{virg} Dam^{par} (sed K al plus^{30} a b c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h m n [non e q] vg arm Hil *οικιαν η*) :: ita (sed *οικιαν η*) Mc et Lc | *ενεκα* cum ℵD Cyr^{ador} ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum BC unc rell al omn^{vid} Or al | *του εμου ονομ.* cum ℵB 124. (carp *ενεκεν εμου*, item Ir^{int}) ... ς Ln Ti *του ονομ. μου* cum CD unc rell al fere omn Or$^{1,283\,sq}$ al | *πολλαπλασ.* cum BL sah syr^{hr} Or$^{1,283\,bis}$ et ^{284} et $^{3,688\,sq}$ (^{1,283} addit *η ωσ ο ματθ. φησιν εκατονταπλασιονα*, et ^{3,689} *πολλαπλασ. γαρ και, ει δει ουτωσ ονομασαι, απειροπλασ.* et paullo post *πολλαπλασιονασ μεν γαρ αδελφουσ - πολλαπλασιουσ -* etc) Cyr^{ador} (Eus$^{ps\,289}$ *και εν τω αιωνι τουτω πολυπλασιονα ληψεται, και εν τω μελλοντι ζω. αιων. κληρονομησει*) ... ς *εκατονταπλασιονα* (D* *-σιον*) cum ℵCDX unc^{11} al omn^{vid} it vg cop syr^{cu} et^{utr} al (Clem^{615} *τω δε απλωσ πεπιστευκοτι μαρτυρει εκατονταπλασιονα ὧν απολελοιπεν*) Bas^{virg} Chr Ir^{int} Hil | *λημψεται* cum ℵBCDL ... ς *ληψετ.* cum EFGHKMSUVXΓΔ etc | *και*: syr^{cu} add *in mundo futuro* (vide ante Eus); item Ir^{int} *centupl. accipiet in hoc seculo, et in futuro vit. aet. hered.* | M al *κληρονομηση*

30. *δε*: E* (? sed ipse*^{corr} *δε*) al pauc ff$^{1.}$ cop *γαρ* | *πρωτ. εσχ. και* (CM ti^{2} 13. 22. 69. al^{10} fere add *οι* :: ut Mc) *εσχ. πρωτοι* (et. Or$^{3,664.690}$ et ^{694}): L aeth^{rom} *εσχ. πρωτ. κ. πρωτ. εσχ.*

XX. 1. c^{3} (et evglstaria) sic: *Ειπεν ο ισ την παραβολην ταυτην· ομυοθει* (i. e. *ομοιωθη*) *η βασ.* | *γαρ* (et. a f n q am fu sah syr^{utr} Or^{3,774}; h syr^{cu} *autem*): b c e ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg (et. for) cop (Or^{3,694}) om

2. *συμφω. δε* cum ℵBCDLSΔ (Δ* *και συ.*, sed ipse*^{corr} *συ. δε*) 1. 13. 33. 69. 124. al sat mu it vg sah cop syr^{utr} Cyr$^{glaph\,264}$ ... Gb' *και* (F* om) *συμφ.* cum EFGHKMUVXΓΔ* al^{180} fere e syr^{cu} al Chr

3. *εξελθων* (et. Or^{3,700}): D *διεξελθων* | *περι* cum ℵBCDΠ unc^{11} al^{180} fere Or^{3,695} et ^{700} Cyr$^{glaph\,264}$ ... ς (= Gb Sz) add *την* cum VΔ al mu | *τριτ. ωρ.* (et. Or Cyr^{glaph}): DΔ al it (exc e q) vg *ωρ. τριτ.* | *ειδεν* (*ειδ-* ℵBEFGHLMUΓΔΠ^{2}; CKVXΠ* *ιδ-*): D 245. a b c ff$^{2.}$ h n (non item e f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ q vg) *ευρεν* (Or^{3,695} *η αγορα εν η εστωτασ τουσ αργουσ ευρε δευτερωσ εξελθων*, sed ^{3,700} accurate textum exscribens habet *ειδε*)

ἀργούσ, 4 *καὶ ἐκείνοισ εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα,*
καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 *οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν*
περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτωσ. 6 *περὶ δὲ τὴν ἑν-*
δεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλουσ ἑστῶτασ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 *λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶσ ἡμᾶσ*
ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα.
8 *ὀψίασ δὲ γενομένησ λέγει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ τῷ ἐπιτρόπῳ*
αὐτοῦ· κάλεσον τοὺσ ἐργάτασ καὶ ἀπόδοσ τὸν μισθόν, ἀρξάμενοσ
ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕωσ τῶν πρώτων. 9 *καὶ ἐλθόντεσ οἱ περὶ τὴν*

---

4. *και εκεινοισ* (Gb'') cum ℵBEFGHMUVXΓΔ al pl ... ς Ln Ti *κακεινοισ* cum CDKLSΠ al mu Chr Cyr[glaph] | *αμπελωνα* cum BD unc[13] al pl b q am for syr[cu] et[utr] cop Or[3,695] Chr ... ℵCΠ 13. 33. 69. 124. al[20] fere it[pler] vg sah arm aeth Cyr[glaph] Chr[cdd] add *μου* | *ο εαν* cum ℵBCX unc[12] al pler Or[3,702] Chr ... DL 1. Or[3,695] Cyr[glaph] Chr[cdd] *ο αν*

5. *παλιν δε* cum ℵCDL 33. al pauc ff[2.] g[1.2.] l vg (exc mm) sah syr[p] c.* al Cyr[glaph] Op ... ς Ln *παλιν* c. BX unc[12] al pler a b c e ff[1.] h n q mm cop (f m syr[cu] et[sch] *et iterum*) | *εξελθων*: Δ* add *ευρεν αλλουσ εστωντασ* | *ενατην* (Gb'') c. ℵBCΠ unc[11] al pm ... ς *εννατ.* c. DGΓ al pl | *ωραν*: D f Op Arn ante *εκτην* pon

6. *ενδεκατην* cum ℵBDL 11. a b ff[1.2.] g[1.2.] h l n vg sah[münt] aeth Or[3,699] et[700] Cyr[ador 88] ... ς (Gb[00]) add *ωραν* cum C unc[13] al fere omn c e f q syr[omn] sah cop arm Hil | *εξελθων* (H* *ελθων*, sed ipse[*corr] *εξελθ.*): D *εξηλθεν και*, item it (exc q) vg *exiit et*; et. ℵ* *εξηλθεν* (sine *και*), sed ipse* vel[a] *εξελθων* reposuit | *εστωτασ* c. ℵBC[2]DL 33. a b c e ff[1.2.] g[1.2.] l n vg syr[cu] sah cop aeth Or[3,699] et[700] Cyr[glaph 268] Arn ... ς (= Gb) add *αργουσ* c. C* unc[13] al fere omn f h m q syr[utr] arm (Cyr[ador 88] omisso *εστωτασ*) Chr

7. *ημασ*: ℵ* om (suppl ℵ[a]) | *αμπελωνα* cum ℵBC*NΓ unc[12] al pler c ff[1.] m q am for syr[cu] et[utr] cop arm Or[3,695] Chr[cdd 5] Arn ... C[3]DZΠ al[20] fere it[pl] vg (et.[mss aliq]) sah aeth Cyr[glaph 268] et[ador 88] Chr (et.[mo 4]) Op add *μου*, hinc Ln [*μ.*]. Item sine additamento cum ℵBDLZ 1. a b c e ff[1.2.] g[1.2.] l m n vg (et. sax fr) sah cop[dz] perss Or[3,695] (addit etiam: *τοισ δε περι την τριτην κληθεισιν - το· ο εαν η δικαιον δωσω υμιν - προσεκτεον δε οτι ωσαυτωσ εποιησε τοισ περι την εκτ. ωραν και εννατ. κληθεισι, και οτι τοισ περι τ. ενδεκ. ειπεν - το· υπαγετε κ. υμ. εισ τ. αμπ.*) Cyr[glaph] et[ador] Arn Hier ... ς (Gb[00]) add *και ο εαν η δικαιον ληψεσθε* (CNX *λημψ.*, tol syr[cu] et[hr] cop[cdd 2] aeth arr Op *δωσω υμιν*) cum CEFGHKMNSUVXΓΔΠ al fere omn f h q tol syr[cu] et[hr] et[utr] cop[cdd 2] aeth arr Chr Op (:: cf ad 18, 11)

8. *αποδοσ* (Chr *δοσ*) cum ℵCLZ Or[3,696 bis] et[774] ... ς Ln add *αυτοισ* cum BDN unc[13] al omn[vid] it vg syr[omn] sah cop al Chr | *εωσ των πρωτων*: X om

9. *και ελθ.* cum ℵCEFGHKLMNSUVXZΓΔΠ al pler syr[utr] cop aeth ... Ln *ελθ. δε* cum B syr[cu] sah (arm) ... D 33. 69. 124. 346. it vg *ελθ. ουν*

ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ἐλθόντεσ δὲ οἱ πρῶτοι
ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ
αὐτοί. 11 λαβόντεσ δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγον-
τεσ· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσουσ αὐτοὺσ ἡμῖν
ἐποίησασ τοῖσ βαστάσασι τὸ βάροσ τῆσ ἡμέρασ καὶ τὸν καύσωνα.
13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
δηναρίου συνεφώνησάσ μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ
τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡσ καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω
ποιῆσαι ἐν τοῖσ ἐμοῖσ; ἢ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ ἐστιν ὅτι ἐγὼ

---

10. ελθ. δε cum ℵEFGHKLMSUVXZΓΔΠ al pler q cop syr[p] (arm), item addito και ℵ d[scr] it[pler] vg (sah ελθ. και) ... Ti και ελθ. cum BCD 13. 33. 69. 124. 346. e syr[cu] et[sch] aeth (Chr[mo 6] et[al] και sine ελθ.) | πλειονα cum ℵC[2] vel[3] EFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr, item D πλειω ... Ln Ti πλειον c. BC*NZ al[8] (Or[2,498] οι δε πρωτοι ωοντο οτι πλειον ληψοντ., [3,705] πλειον τι - ωηθησαν ληψεσθ., [3,697] νομιζοντασ οτι πλεον ληψ.). Praeterea it vg *plus* (vg[cdd aliq] *amplius*) | λημψ. cum ℵB*CDLN XZ ... ς ληψ. cum EFGHKMSUVΓΔΠ al omn[vid] | και ελαβον: D it (exc q) vg ελαβ. δε | το ανα cum ℵCLNZ 33. ... ς Ln om το cum BD unc[13] al fere omn Chr | και αυτοι post δηναρ. cum ℵBLZ 33. syr[sch] arm aeth ... ς Ln Ti post ελαβον cum CDN unc[13] it (d om) vg syr[cu] et[p] sah cop

11. λαβ. δε: it[pler] (non d e q) vg *et accipientes*, syr[cu] *et cum viderent* | εγογγυζον (al pauc διεγογγ.) ita et. f g[2.] vg syr[p] Or[3,696]: D it[pler] syr[cu] et[sch] -γυσαν

12. λεγοντ. cum ℵBC[2]D 1. it (exc q) vg syr[omn] aeth Or[3,694] Chr ... ς add οτι c. C*[vid]NZ unc[14] al fere omn q arm Or[3,696] | C*H* (sed ipse* add) om οι | αυτουσ ημιν cum ℵDLZ al[6] it[pler] vg syr[cu] et[sch] sah cop aeth (Or[3,694] αυτ. εποι. ημιν) ... ς Ti ημιν αυτουσ c. BCN unc[13] al pler c arm (syr[p]) Or[3,696] Chr | ημερασ: syr[cu] *diei totius*

13. ενι αυτων (B αυτ. ενι) ειπ. cum ℵ(B)D 124. it[pler] vg arm Or[3,705] (et[697] ενι ειπ. αυτ.) Chr ... ς Ln Ti ειπ. ενι (Δ μοναδι) αυτ. cum CNZ unc[14] al pler e q etc | ουκ: ℵ ουχ | συνεφωνησασ μοι cum ℵBCDN unc[13] al fere omn it vg syr[cu] et[utr] arm Or[3,697] Chr Or[int 3,907] Op al ... LZ 33. sah cop aeth Or[3,705] Nyss[eunom 11] συνεφωνησα σοι

14. θελω δε (et. Or[int 3,907]): E al pauc it (exc e) vg Chr θε. δε και (Or [3,705] θε. γαρ και), B aeth θε. εγω, sah θε. δε εγω, syr[cu] arm και ει θε. | τουτω (EΓ τουτο): D post τω εσχατ.

15. η ουκ cum ℵCNXΓΠ unc[10] al omn[vid] it vg sah cop syr[sch] et[p] aeth Chr ... Ln ουκ cum BDLZ syr[cu] arm | εξεστιν: D* εστιν (d *licet*) | ο θελ. ποιησ. cum ℵBDLZ 13. 33. 69. 124. 157. 346. a c e ff[1.] g[1.] h l vg syr[sch] aeth Chr ... ς ποι. ο θελ. cum CNX unc[12] al pler b f (*facere de meum quod volo*) ff[2.] g[2.] q syr[cu] et[p] sah cop arm | εν τ. εμοισ: b ff[2.] g[1.2.] l om | ἢ sec (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵB*CDNXZΠ unc[9] al certe pm (d e h

ἀγαθόσ εἰμι; 16 οὕτωσ ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι
ἔσχατοι.
17—19 Mc 10, 32—34 Lc 18, 31—33 17 [201. 2] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν
τοὺσ δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ· 18 ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτὸν εἰσ θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν
εἰσ τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
20—28 Mc 10, 35—45 20 [202. 6] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν

Voc *aut*) Nyss[euno 11] ... ς Gb'' Ti ει cum B[2]HSΓ 1. 13. 22. 69. 108. 118. 124. 131. 157. 209. al pl Did[trin 1,18] Chr (it[pler] vg *an*)

16. οι ante εσχ. et ante πρωτοι: L om | εσχατοι sine additamento cum ℵBLZ 36. sah cop aeth[cod] ... ς Ln Ti add *πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι* cum CDN unc[18] al fere omn it vg syr[omn] arm aeth Or[3,604] (in textu) et [707] (post εσχατοι habet *και γαρ οι κλητοι μεν πολλοι, οι δε εκλ. εισιν ολιγοι*). Sine ulla loci unde petiit indicatione Ir[int 265] (*sic et hic* vocati multi, pauci vero electi), item Barn[4] Hom[cl 8,4] Clem [655]: haec igitur non huc trahenda sed ad 22, 14.

17. *και αναβαινων* cum ℵCDNZ unc[14] al omn fere it vg syr[cu] et [p] arm aeth Or[4,300] Chr ... B 1. sah syr[sch] Or[3,708 sq] et [722] *μελλων δε αναβαινειν* (sed 1. Or[ter] *αναβ.* post ο $\overline{\iota\varsigma}$ pon) | B om ὁ | *δωδεκα* (ℵD $\overline{\iota\beta}$) cum ℵDLZ 1. syr[cu] cop arm aeth[rom] Or[3,708 text] et [3,709. 722] et [4,300] ... ς (Gb[0]) Ln add *μαθητασ* cum BCNXΠ unc[10] al pler it[pl] vg syr[p] sah aeth[ppl] Chr, item addito *αυτου* Γ al[10] fere a c e g[1.] n syr[sch] (:: passim test mu ad *οι δωδ.* add *μαθητ.* ut Mt 26, 20. Lc 9, 1; saepius certe pauc add ut Mc 6, 7. 11, 11. Lc 8, 1. 9, 12. 18, 31. Ioh 6, 67. Alibi non fluct) | B* *καθ ιδιαν* | *και εν τη οδω* cum ℵBLZ 1. 13. 33. 61. 69. 124. 48[ev] sah cop (*et dixit iis in via*) arm pers[p] Or[4,300] et [3,709] ... ς *εν τ. οδ. και* cum CDNXΓΠ unc[10] al pler e f h q (a c n *in via seorsum et*) syr[omn] aeth Or[3,708 text] Chr ... b ff[1.2.] g[1.2.] l vg pers[w] Hil om *εν τ. οδω*

18. *αναβαινομεν*: X *-νωμεν* | *εισ θανατον* cum ℵ ... B aeth om ... ς Ln Ti *θανατω* (:: ut Mc, nec fluct) cum CDNZ unc rell al omn[vid] Or[4,300]

19. ℵCXZΔ *εμπεξαι*, DE *ενπαιξαι* | X om *κ. σταυρ.* | *και* quart: suppl ℵ[a] vel ipse* | *εγερθησ.* c. ℵC*LNZ 50. Or[4,300] Chr Cyr[ioh 1086] ... ς Ln *αναστησεται* c. BC[2]DEGHKMSUVXΓΔΠ al fere omn Or[3,708] Bas[se 166 sq] :: e Mc et Lc

20. Γ *ζεβεδδαιου* | *μετα των*: U add *δυο* | *παρ* cum ℵCNXZ unc[12] al omn [vid] Bas[se 182] Dam[par 878] ... Ln Ti *απ* cum BD (:: cf Lc 8, 49. 12, 48. Mc 14, 43; sed et. 1 Io 5, 15)

21. *ο δε*: L add $\overline{\iota\varsigma}$ | *αυτη*: E* *αυτοισ* | *λεγει* (MN al praem *η δε*) *αυτω*

οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἱσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἱσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα.* 23 *λέγει αὐτοῖσ· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἱσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου.* 24 208. 2

cum ℵCDNZ unc^{13} f g$^{1.2.}$ q vg cop al ... B sah Dam^{par} *η δε ειπεν*, e *et illa dixit* ... a b c ff$^{2.}$ h m n *ait* (c ff$^{2.}$ n *ait et*, b *ait ei*, m *dicit*) *illa*, ff$^{1.}$ *et ait* | *ειπε*: syr^{cu} *domine* | *ουτοι* cum ℵBDN unc^{13} etc ... C 56. 58. a e n sah cop Bas$^{se\,131}$ et $^{133\,bis}$ Isid^{1,137} om; hinc Ln [*ουτ.*] | H al om *δυο* | *δεξιων* cum ℵB Dam$^{par\,378\,cod}$ ... ς Ti add *σου* cum CDN unc^{13} (Z hiat) al omn^{vid} it vg syr^{omn} sah cop al Bas^{se} Isid (:: cf Mc) | *ευων. σου* cum ℵBCNZ unc^{14} al longe pl a f g$^{1.2.}$ h l n q harl tol syr^{omn} sah cop aeth Bas^{se} Isid Dam$^{par\,cod}$ Op ... ς (= Gb Sz) om *σου* cum D al b c e ff$^{1.2.}$ m vg arm | *βασιλ. σου*: syr^{cu} add *et in gloria tua* :: e Mc

22. *δε ο*: ς^{e} inepte *ο δε* | *ειπεν* (ita g$^{1.}$ h q vg; m^{lib}): b c f ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ n add *αυτοισ*, e syr^{cu} *αυτη* | *αιτεισθε*: D* *αιτειτε* | *πιειν*: DΓ aeth post *το ποτ.* | *πινειν* cum ℵCDX unc^{12} al pler Or^{3,717} etc: BG al^{4} Bas$^{se\,134}$ *πιειν* (sed G *πίειν*). Item absque additamento cum ℵBDLZ 1. 22. it^{pler} vg syr^{cu} sah cop aeth pers^{w} Or^{3,717} (post *μελλω πινειν* addit *ἢ ὡσ ὁ μάρκοσ ἀνέγραψεν· δυνασθε το ποτ. πιειν ο εγω πινω η το βαπτ. ο εγ. βα. βαπτ.*) Epiph^{781} et ^{742} Dam$^{par\,378\,cod}$ Hil Hier al ... ς (= Gb) add *και* (Sz *η* cum unc^{omn} exc S al^{100} fere f h q syr^{utr} arm) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* cum CEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr^{utr} arm Chr Bas$^{se\,134}$ :: e Mc | *αυτω*: D am syr^{cu} aeth om (m *illi autem dixerunt*)

23. *λεγει* cum ℵBDZ^{vid} al^{5} it (exc h q) vg syr^{cu} et^{sch} sah arm Dam$^{par\,378}$ ... ς *και λεγει* cum CX unc^{12} al pler h q cop syr^{p} aeth. Sed DΔ 13. 69. 346. a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ h m n (non item f g$^{1.}$ q) syr^{cu} cop arm post *αυτοισ* add *ο ι̅σ̅* | *πιεσθε* cum ℵBDLZ 1. 22. insuperque al^{7} it (exc^{3}) vg syr^{cu} sah cop aeth pers^{w} Epiph Dam$^{par\,cod}$ Hier al ... ς (= Gb) *και* (Sz inepte *η*) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* (H *-πτισεσθε*) cum CX unc^{12} al pler f h q syr^{utr} arm Chr Bas$^{se\,134}$ al Op | *και εξ* (Δ om *εξ*) cum ℵCDZ unc^{13} al pler ff$^{1.}$ g$^{1.}$ q am san syr^{omn} cop arm aeth (Or^{3,550}) et $^{int\,834}$ Chr Dam^{par}... BL 1. 33. a b c e f ff$^{2.}$ h m n vg (et. for al) sah Or^{3,717} *η εξ* :: cf Mc | *ευωνυμων* (Gb'') c. ℵBCDKLMSZΠ* al plus^{20} a b e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ n q vg Or^{3,717} et $^{int\,834}$ Epiph^{782} Chr Dam$^{par\,cod}$ Hier al ... ς add *μου* c. EGHUVXΓΔΠ^{2} al pler c g$^{2.}$ h l (m, sed om *μου* post *δεξι.*) syr^{omn} sah cop arm aeth Bas^{se} | *τουτο* cum CDΔΠ^{1} (post *δουν.*) 33. 346. al^{16} q (*non est hoc meum dare*) sah cop syr^{p} Chr^{semel} cat^{oxon}, item ante *ουκ* U al^{5} syr^{cu} ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ℵBZΠ^{2} unc^{10} al pler it (exc q) vg syr^{sch} arm aeth Or^{3,717} Epiph Bas^{se} Dam^{par}. Habent *dare vobis* it (exc q) vg syr^{cu} | *αλλ οισ* (it vg *sed quibus*): 225. *ἄλλοισ*, d *aliis* (item Hil Aug, sed videntur a Mc 10, 40 pendere ubi it^{mu} *aliis* verterunt) | *υπο*: L *απο*, 126. 131. al^{5} *παρα*

τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 20 *λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκοσ· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;* 21 [194. 2] *ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ θέλεισ τέλειοσ εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.*
22 [195. 2] *ἀκούσασ δὲ ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.*

μητερ.) arm Or[3,668sq] Ir[int 241] Cyp al ... ϛ (= Gb Sz) add *σου* cum c[3] 33. 69. al pl a b f ff[1. 2.] h vg syr[omn] sah cop aeth Aug al; item vero al pauc a b ff[1. 2.] vg (sed non am al) syr[cu et sch] sah cop aeth Aug *σου* post *μητερα* add : : cf Lc et Mc | *και αγαπησεισ - σεαυτον* (ita unc omnes; 69. 124. 157 al[60] fere *εαυτον*): syr[hr] om. Or[3,670] *προσχεσ ουν ει δυναμεθα προσ την προκειμενην ζητησιν - ουτωσ απαντησαι, οτι μηποτε το· αγαπησεισ - σεαυτον, υπονοεισθαι δυναται, ωσ ουχ υπο του σωτηροσ ενταυθα παρειληφθαι, αλλ υπο τινοσ την ακριβειαν μη νοησαντοσ των λεγομενων προστεθεισθαι. συναγορευσει δε τη υπονοησει του προστεθεισθαι ενταυθα το· αγαπησεισ* etc *η των ομοιων παρα τω μαρκω και τω λουκα εκθεσισ, ων ουδετεροσ προστεθεικε ταισ - εντολαισ το· αγαπησεισ* etc

20. Δ om *ὁ* | *παντ. ταυτ.* cum ℵCEFGLSUVΓΔ al pl it vg al mu Cyp al ... Ln *ταυτ. παντ.* cum BDHKM al[20] fere syr[omn] Or[3,669sq] Ath[1,699] Chr : : ut Lc et Mc; cf et. ad 13, 56 | *εφυλαξα* (Gb') cum ℵBDL 1. 22. Ath[cod] ... ϛ *-ξαμην* cum C unc[11] al fere omn Or[3,669] Ath Chr. Item absque additamento cum ℵBL 1. 22. ff[1.] g[1. 2.] l am for fu emm harl sax Ir[int 241] Cyp Hier al ... ϛ (Gb°) add *εκ νεοτητοσ μου* (D om *μ.*) cum ℵ[cb]CD unc[11] al pler a b c e f ff[2.] h q vg[ed] fr syr[omn] sah cop arm aeth Or[3,670] Hil al : : cf Mc, item Lc

21. *εφη* cum ℵCD unc rell al fere omn ... Ln *λεγει* cum B 69. 124. (*ait, dicit* it vg) | *θελεισ*: F al pauc *-λησ* | *ειναι*: ℵ* *γενεσθαι* | *πτωχοισ* cum ℵCZ unc[12] al omn[vid] Clem[537] Or[3,670sqq] et [674] et [683] Cyr[ador 468] Ath[1,699] Bas[2,51] et [55] et [59] et [308], item[reg fus 349] et [351] Cyr[hr 6,6] Chr (et.[gu]) ... Ln Ti *τοισ πτωχ.* cum BD sah cop | ΕΓ al *εξησ* | *εν* (cop add *τω*) *ουρανω* cum ℵEFGHKLMSUVZΔ al pler it (exc[5]) vg cop arm Or[3,670] et [683] Ath[1,699] Bas[reg fus 351] Or[int 3,144] et [488] ... Ln Ti *εν* (sah add *τοισ*) *ουρανοισ* cum BCDΓ al[20] fere e g[1.] sah Cyr[hr] Chr Cyr[ador 468] Hil | *και δευρο*: syr[cu] praem *et tolle crucem tuam*; item Ath *και λαβων τον σταυρ. σου ακολουθει μοι*

22. *δε*: D f h (f h *hoc audito*) for om (D[gr] inter o et *νεαν.* suprascriptum habet *υ*, unde inepto quidem modo *ουν* illatum videtur) | *o νεαν.* sine additam cum ℵLZ Chr (et.[mo 6]), item (e *et cum hoc audisset*, f h *hoc audito*) e f h, item aeth ... ϛ add *τον λογον* cum CD unc[12] al pler (33. al Or ante *o νεαν.*) ff[2.] g[1. 2.] q vg cop syr[p] arm Or[3,678]; item Ln *τ. λογ. τουτον* c. B 51[ev] a b c ff[1.] n (a c n *hoc verbum*, b ff[1.] *verb. hoc*) syr[cu et sch] sah | *κτηματα* (it vg *possessiones*) et. Or[3,678]: B Chr (et.[mo 6]) *χρηματα* (item D in Mc)

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν 23–26 Mc 10, 23–27
ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Lc 18, 24–27
24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος
ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς

---

23. *πλουσ. δυσκολ.* cum ℵBCDLZ 1. 33. al^{5} a b c ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ n vg aeth Or^{3,679}sem Chrom ... ς *δυσκ. πλουσ.* cum EFGHKMSUVXΓΔ al pler e f ff$^{2.}$ h q syr^{omn} arm Or^{3,679}sem Dam$^{par\,484}$ Aug al | M om *των*

24. *παλιν δε*: al pauc c g$^{1.2.}$ h q vg *και παλιν*, FLV* al^{10} fere a b d ff$^{1.}$ n *παλιν* | *οτι* cum ℵCLMZ al sah cop syr^{cu} et^{utr} aeth ... ς Ln Ti om cum BDX unc^{9} al pler it vg arm | *καμηλον* cum ℵBCDXZ et unc^{omn} al pler (Eus$^{es\,575}$ verba *και ηξουσι σοι αγελαι καμηλων* etc 60, 6 cum his componit) ... x^{scr} al^{10} fere *καμιλον*, b *camillum* (it^{pler} vg *camellum, camelum*), item syr^{p} (exc$^{cod\,barsa}$). Scholion (Origeni adscriptum): *κάμηλον δὲ ὧδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσι τὰς ἀγκύρας οἱ ναῦται.* Similiter Thph ad h. l. Aliud schol: *κάμηλον οἱ μὲν τὸ σχοινίον τῆς μηχανῆς, οἱ δὲ τὸ ζῶον. τὸ πρῶτον δὲ τοῦ δευτέρου βεβαιότερον κατ᾽ αἴσθησιν, κατὰ δὲ νοῦν νόει.* Suid vero et schol Aristoph: *κάμηλος τὸ [ἀχθοφόρον] ζῶον· κάμιλος δὲ τὸ παχὺ σχοινίον [διὰ τοῦ ι].* | *τρυπηματος* cum ℵ^{c}DEFGHLSVXZΓΔ al pler Clem^{936} (vide post) Or et Cels ap Or^{1,641} et ^{642} (*την-αποφασιν του ιυ ειποντος ευκοπωτερον καμηλον εισελθειν δια τρυπημ. ραφ. η - θεου, φησιν αντικρυς απο πλατωνος ειρησθαι, του ιυ παραφθειραντος το πλατωνικον-οτι αγαθον οντα διαφεροντως και πλουσιον ειναι διαφεροντως αδυνατον*) Chr Dam$^{par\,484}$ ... ℵ*B Or^{1,641} cod *τρηματος* (:: ut in Lc edidimus), CKMU al^{20} fere Or^{3,681} Eus$^{es\,575}$ *τρυμαλιας* (:: ut Mc), Or^{3,680} *τρυπης* (y^{scr} *τρυπατος*) | *εισελθειν* cum ℵCE FHKLMUZΔ al plus^{100} sah cop syr^{utr} arm Or (et Cels ap Or)^{1,641sq} et ^{3,681} Eus$^{es\,575}$ Chr Aug ... ς Ln *διελθειν* (:: cf ad Mc et Lc) cum BDGSVXΓ al sat mu it vg (*transire*, e *pertransire*) syr$^{cu\,vid}$ Or^{3,680} Dam$^{par\,484}$ Hil Arnob | *των ουρανων* cum Z 1. 33. 124. 157. 48^{ev} it vg syr^{cu} ar^{p} pers^{w} Clem^{936} (libere *ραον καμηλος δια τρυπημ. ραφιδος διεκδυσεται η πλουσιος εις τ. βα. των ουρ.*) Or^{3,680} Eus$^{es\,575}$ Chr (et.$^{mo\,6}$) Hier Aug ... ς *του θεου* cum ℵBCD unc^{13} al pler sah cop syr^{sch} et^{p} arm aeth sax Or (et Cels ap Or)^{1,641sq} et ^{681} Dam$^{par\,484}$ Arnob :: ut Mc et Lc. Idque sine additam cum ℵLZ 1. 33. al pauc ff$^{1.}$ syr^{cu} Or (et Cels ap Or)^{1,641sq} et^{3,681} Eus^{es} Chr Aug Arn ... ς add *εισελθειν* cum ex unc^{11} al pler syr^{p} Dam^{par}, item Ln ante *εις* cum BD it (exc ff$^{1.}$) vg sah cop syr^{sch} aeth Or^{3,680} :: cf Mc et Lc, quorum in neutro omittitur

25. *ακουσ. δε* (syr^{cu} *παλιν δε ακου.*): ℵ* om *δε* (ℵ^{a} add), item c (*his auditis*) ff$^{1.}$ (*quo audito*) | *οι μαθητ.* cum ℵBC*DKLZΔ al^{15} fere it (exc ff$^{1.}$) vg sah cop syr^{utr} arm Hil ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum C^{3}EFGHMS UVXΓ al pler ff$^{1.}$ syr^{cu} aeth Dam$^{par\,484}$ | *εξεπλησσοντο*: D a b c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ (non item f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h q vg) syr^{cu} add *και εφοβηθησαν*

ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
παρὰ ἀνθρώποισ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ
πάντα.
27–30 Mc 10, 28–31 Lc 18, 28–30 27 Τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφή-
Lc 22, 30 καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 [196. 10]
ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖσ οἱ ἀκολουθή-
σαντέσ μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ, [197. 5] καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα
θρόνουσ κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 29 [198. 2] καὶ
πᾶσ ὅστισ ἀφῆκεν ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα
ἢ ἀγροὺσ ἢ οἰκίασ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματοσ, πολλαπλασίονα λήμ-

---

26. *ειπεν*: K al[5] fere *λεγει* | ℵ* om. *παρ. ανθρ.* (suppl ℵ[a]) | *θεω* (et. Or[3,681]; item Iust[ap 1,19] *τα αδυνατα παρα ανθρωποισ δυνατα παρα θεω*, Thphil[2,13] *τα γαρ παρα ανθρωποισ αδυνατα δυνατα εστι παρα θεω*): DM al[10] fere Dam[par 484] *τω θεω* | *δυνατ. παντ.* cum ℵLZ, item Gb Sz Ln Ti *παντ. δυνατ.* cum BC*HKSUV*XΓΔ al[80] fere Or Chr Dam[par], item syr[sch] et[p] (syr[cu] *deus autem omnia potest facere*) arm ι.. ς *παντ. δυν. εστι* cum C[3]DEFGMV[2] al sat mu it vg aeth (sah cop libere vertunt)

27. *τοτε*: C om; item V[mg] y[scr] 44[ev] pergentes *αποκρ. δε* | *ιδου*: MX al mu (inprimis evglstaria) praem *κυριε* | *ηκολουθησαμεν* (et. Clem[947] Or[1,283] et[3,682. 684]): D* *-καμεν* :: ut Mc

28. *αυτοισ* (et. Or[1,283] et[3,685]): D al pauc *αυτω* | *παλινγενεσια* cum ℵB*CDELZΔ al ... ς Ln Ti *παλιγγε.* cum B[2]FGHKMSUVXΓ al pler | *καθιση*: EGHL al *καθηση* (H al pauc *-σει*) | *καθισεσθε* ut CD*EFHKVΓ al pl: ℵBD[2]GLMUXΔ al pm *καθησεσθ.* (item in Or[3,480] et[alibi] editum, sed non ed. Lommatzsch; item Bas[virg 613] Ath[1,856]) ... Z 435. Did[trin 3,29] *καθεσθησεσθε*, item Bas[1,169] alludens *καθεσθησονται* | *και αυτοι* cum ℵDLZ 1. 124. Or[1,283] et[3,683] Amb[bis] (*et ipsi*) ... ς Ln Ti *και υμεισ* cum FCX unc[11] al pler it vg al Cyr[4,275] Chr Bas[virg 613] Dam[par 683] (om[libere] Or[3,480] et[alibi] Ath[1,856] Hil) | *τασ*: D* om | *δωδεκα* (ℵ bis *ιβ̄*): D pri loc *δεκαδυο* (sec loc ut ℵ) | *θρονουσ*: Did[trin] Bas[virg cdd] Bas[se 123 sq] *θρονων*

29. *οστισ* (et. Gb prob Schu) cum ℵBCDE*KLΔ al[30] fere Or[1,283] et[3,685. 688] Bas[virg] Cyr[ador 21] Chr Dam[par 683], item *omnis quicumque* c e ff[1.] h (item omisso *omnis* Ir[int 5, 33, 2]) ... ς *οσ* cum E[2]X unc[8] al pl a b f ff[2.] g[1. 2.] q vg | *η πατε.* (D b ff[1. 2.] m syr[cu] Hil Paulin om haec) *η μητερα*: 1. e Or[1,283] et[3,689] Ir[int] *η γονεισ* :: ut Lc | *μητερα* absque *η γυναι.* cum BD 1. a b e ff[1. 2.] m n syr[hr] Or[1,283 sq] (*οὐ συγκατηριθμηται δε τουτοισ γυνη*) Ir[int] Hil Paulin ... ς add *η γυναικα* cum ℵCKX unc[11] al omn fere c f g[1. 2.] h l q syr[cu] et[utr] sah cop arm Chr Cyr[ador] Bas[virg] Dam[par] :: ita Lc; cf et. ad Mc | *η οικιασ* idque h. l. cum ℵ[a] (ℵ* om plane) C*L 1. for (*aut domos*, sed retinet et. *domum vel* post *αφηκεν*) syr[hr] cop aeth[rom] Or[1,283] et[3,689] Cyr[ador] Chr (*η οικιαν*), item Ir[int] *aut domos* post

ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 [199. 1] πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 [200. 10] Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσασ δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλουσ ἑστῶτασ ἐν τῇ ἀγορᾷ

---

agros ... ϛ Ln οικιασ η post αφηκ. cum BC[3]DX unc[11] al fere omn it (e *dimiserit domos et agros aut fratres*) vg syr[cu et utr] sah arm Bas[virg] Dam[par] (sed K al plus[30] a b c f ff[1.2.] g[1.2.] h m n [non e q] vg arm Hil οικιαν η) :: ita (sed οικιαν η) Mc et Lc | ενεκα cum ℵD Cyr[ador] ... ϛ Ln Ti ενεκεν cum BC unc rell al omn[vid] Or al | του εμου ονομ. cum ℵB 124. (carp ενεκεν εμου, item Ir[int]) ... ϛ Ln Ti του ονομ. μου cum CD unc rell al fere omn Or[1,283 sq] al | πολλαπλασ. cum BL sah syr[hr] Or[1,283 bis et 284 et 3,688 sq] ([1,283] addit η ωσ ο μαρκ. φησιν εκατονταπλασιονα, et [3,689] πολλαπλασ. γαρ και, ει δει ουτωσ ονομασαι, απειροπλασ. et paullo post πολλαπλασιονασ μεν γαρ αδελφουσ - πολλαπλασιουσ - etc) Cyr[ador] (Eus[ps 289] και εν τω αιωνι τουτω πολυπλασιονα ληψεται, και εν τω μελλοντι ζω. αιων. κληρονομησει) ... ϛ εκατονταπλασιονα (D* -σιον) cum ℵCDX unc[11] al omn[vid] it vg cop syr[cu et utr] al (Clem[615] τω δε απλωσ πεπιστευκοτι μαρτυρει εκατονταπλασιονα ὡν απολελοιπεν) Bas[virg] Chr Ir[int] Hil | λημψεται cum ℵBCDL ... ϛ ληψετ. cum EFGHKMSUVXΓΔ etc | και: syr[cu] add *in mundo futuro* (vide ante Eus); item Ir[int] *centupl. accipiet in hoc seculo, et in futuro vit. aet. hered.* | M al κληρονομηση

30. δε: E* (? sed ipse*[corr] δε) al pauc ff[1.] cop γαρ | πρωτ. εσχ. και (CM ti[2] 13. 22. 69. al[10] fere add οι :: ut Mc) εσχ. πρωτοι (et. Or[3,664. 690 et 694]): L aeth[rom] εσχ. προτ. κ. πρωτ. εσχ.

XX. 1. c[3] (et evglstaria) sic: Ειπεν ο ισ την παραβολην ταυτην· ομυοθει (i. e. ομοιωθη) η βασ. | γαρ (et. a f n q am fu sah syr[utr] Or[3,774]; h syr[cu] *autem*): b c e ff[1.] g[1.2.] vg (et. for) cop (Or[3,694]) om

2. συμφω. δε cum ℵBCDLSΔ (Δ* και συ., sed ipse*[corr] συ. δε) 1. 13. 33. 69. 124. al sat mu it vg sah cop syr[utr] Cyr[glaph 264] ... Gb' και (F* om) συμφ. cum EFGHKMUVXΓΔ* al[130] fere e syr[cu] al Chr

3. εξελθων (et. Or[3,700]): D διεξελθων | περι cum ℵBCDΠ unc[11] al[130] fere Or[3,695 et 700] Cyr[glaph 264] ... ϛ (= Gb Sz) add την cum VΔ al mu | τριτ. ωρ. (et. Or Cyr[glaph]): DΔ al it (exc e q) vg ωρ. τριτ. | ειδεν (ειδ- ℵBEFGHLMUΓΔΠ[2]; CKVXΠ* ιδ-): D 245. a b c ff[2.] h n (non item e f ff[1.] g[1.2.] q vg) ευρεν (Or[3,695] η αγορα εν η εστωτασ τουσ αργουσ ευρε δευτερωσ εξελθων, sed [3,700] accurate textum exscribens habet ειδε)

ἀργούσ, 4 καὶ ἐκείνοισ εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα,
καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν
περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτωσ. 6 περὶ δὲ τὴν ἐν-
δεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλουσ ἑστῶτασ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶσ ἡμᾶσ
ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα.
8 ὀψίασ δὲ γενομένησ λέγει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ τῷ ἐπιτρόπῳ
αὐτοῦ· κάλεσον τοὺσ ἐργάτασ καὶ ἀπόδοσ τὸν μισθόν, ἀρξάμενοσ
ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕωσ τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντεσ οἱ περὶ τὴν

---

4. *και εκεινοισ* (Gb″) cum ℵBEFGHMUVXΓΔ al pl ... ς Ln Ti *κακεινοισ* cum CDKLSΠ al mu Chr Cyr^{glaph} | *αμπελωνα* cum BD unc^{13} al pl b q am for syr^{cu} et^{utr} cop Or^{3,695} Chr ... ℵCΠ 13. 33. 69. 124. al^{20} fere it^{pler} vg sah arm aeth Cyr^{glaph} Chr^{cdd} add *μου* | *ο εαν* cum ℵBCX unc^{12} al pler Or^{3,702} Chr ... DL 1. Or^{3,695} Cyr^{glaph} Chr^{cdd} *ο αν*

5. *παλιν δε* cum ℵCDL 33. al pauc ff^{2} g$^{1.2}$ l vg (exc mm) sah syr^{p} c.* al Cyr^{glaph} Op ... ς Ln *παλιν* c. BX unc^{12} al pler a b c e ff^{1} h n q mm cop (f m syr^{cu} et^{sch} *et iterum*) | *εξελθων*: Δ* add *ευρεν αλλουσ εστωντασ* | *ενατην* (Gb″) c. ℵBCΠ unc^{11} al pm ... ς *εννατ.* c. DGΓ al pl | *ωραν*: D f Op Arn ante *εκτην* pon

6. *ενδεκατην* cum ℵBDL 11. a b ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h l n vg sah^{münt} aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr$^{ador\ 83}$ ... ς (Gb^{00}) add *ωραν* cum C unc^{13} al fere omn c e f q syr^{omn} sah cop arm Hil | *εξελθων* (H* *ελθων*, sed ipse^{*corr} *εξελθ.*): D *εξηλθεν και*, item it (exc q) vg *exiit et*; et. ℵ* *εξηλθεν* (sine *και*), sed ipse* vel^{a} *εξελθων* reposuit | *εστωτασ* c. ℵBC^{2}DL 33. a b c e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ l n vg syr^{cu} sah cop aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr$^{glaph\ 268}$ Arn ... ς (=Gb) add *αργουσ* c. C* unc^{13} al fere omn f h m q syr^{utr} arm (Cyr$^{ador\ 83}$ omisso *εστωτασ*) Chr

7. *ημασ*: ℵ* om (suppl ℵ^{a}) | *αμπελωνα* cum ℵBC*NΓ unc^{12} al pler c ff^{1} m q am for syr^{cu} et^{utr} cop arm Or^{3,695} Chr$^{cdd\ 5}$ Arn ... C^{3}DZΠ al^{20} fere it^{pl} vg (et.$^{mss\ aliq}$) sah aeth Cyr^{glaph268} et$^{ador\ 83}$ Chr (et.$^{mo\ 4}$) Op add *μου*, hinc Ln [*μ.*]. Item sine additamento cum ℵBDLZ 1. a b c e ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ l m n vg (et. sax fr) sah cop^{dz} perss Or^{3,695} (addit etiam: *τοισ δε περι την τριτην κληθεισιν - το· ο εαν η δικαιον δωσω υμιν - προσεκτεον δε οτι ωσαυτωσ εποιησε τοισ περι την εκτ. ωραν και ενατ. κληθεισι, και οτι τοισ περι τ. ενδεκ. ειπεν - το· υπαγετε κ. υμ. εισ τ. αμπ.*) Cyr^{glaph} et^{ador} Arn Hier ... ς (Gb^{00}) add *και ο εαν η δικαιον ληψεσθε* (CNX *λημψ.*, tol syr^{cu} et^{hr} cop$^{cdd\ 2}$ aeth arr Op *δωσω υμιν*) cum CEFGHKMNSUVXΓΔΠ al fere omn f h q tol syr^{cu} et^{hr} et^{utr} cop$^{cdd\ 2}$ aeth arr Chr Op (:: cf ad 18, 11)

8. *αποδοσ* (Chr *δοσ*) cum ℵCLZ Or$^{3,696\ bis}$ et^{774} ... ς Ln add *αυτοισ* cum BDN unc^{13} al omn^{vid} it vg syr^{omn} sah cop al Chr | *εωσ των πρωτων*: X om

9. *και ελθ.* cum ℵCEFGHKLMNSUVXZΓΔΠ al pler syr^{utr} cop aeth ... Ln *ελθ. δε* cum B syr^{cu} sah (arm) ... D 33. 69. 124. 346. it vg *ελθ. ουν*

ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ἐλθόντεσ δὲ οἱ πρῶτοι
ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ
αὐτοί. 11 λαβόντεσ δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγον-
τεσ· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσουσ αὐτοὺσ ἡμῖν ἐποίησασ τοῖσ βαστάσασι τὸ βάροσ τῆσ ἡμέρασ καὶ τὸν καύσωνα.
13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
δηναρίου συνεφώνησάσ μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ
τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡσ καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω
ποιῆσαι ἐν τοῖσ ἐμοῖσ; ἢ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ ἐστιν ὅτι ἐγὼ

---

10. *ελθ. δε* cum ℵEFGHKLMSUVXZΓΔΠ al pler q cop syr^{p} (arm), item addito *και* ℵ d^{scr} it^{pler} vg (sah *ελθ. και*) ... Ti *και ελθ.* cum BCD 13. 33. 69. 124. 346. e syr^{cu} et^{sch} aeth (Chr$^{mo\,6}$ et^{al} *και* sine *ελθ.*) | *πλειονα* cum ℵC^{2}vel^{3}EFGHKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr, item D *πλειω* ... Ln Ti *πλειον* c. BC*NZ al^{8} (Or^{3,498} *οι δε πρωτοι ωοντο οτι πλειον ληψοντ.*, ^{3,705} *πλειον τι - ωηθησαν ληψεσθ.*, ^{3,667} *νομιζοντασ οτι πλεον ληψ.*). Praeterea it vg *plus* (vg$^{cdd\ aliq}$ *amplius*) | *λημψ.* cum ℵB*CDLNXZ ... ς *ληψ.* cum EFGHKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} | *και ελαβον*: D it (exc q) vg *ελαβ. δε* | *το ανα* cum ℵCLNZ 33. ... ς Ln om *το* cum BD unc^{13} al fere omn Chr | *και αυτοι* post *δηναρ.* cum ℵBLZ 33. syr^{sch} arm aeth ... ς Ln Ti post *ελαβον* cum CDN unc^{13} it (d om) vg syr^{cu} et^{p} sah cop

11. *λαβ. δε*: it^{pler} (non d e q) vg *et accipientes*, syr^{cu} *et cum viderent* | *εγογγυζον* (al pauc *διεγογγ.*) ita et. f g$^{2.}$ vg syr^{p} Or^{3,696}: D it^{pler} syr^{cu} et^{sch} *-γυσαν*

12. *λεγοντ.* cum ℵBC^{2}D 1. it (exc q) vg syr^{omn} aeth Or^{3,694} Chr ... ς add *οτι* c. C*^{vid}NZ unc^{14} al fere omn q arm Or^{3,696} | C*H* (sed ipse* add) om *οι* | *αυτουσ ημιν* cum ℵDLZ al^{6} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth (Or^{3,694} *αυτ. εποι. ημιν*) ... ς Ti *ημιν αυτουσ* c. BCN unc^{13} al pler c arm (syr^{p}) Or^{3,696} Chr | *ημερασ*: syr^{cu} *diei totius*

13. *ενι αυτων* (B *αυτ. ενι*) *ειπ.* cum ℵ(B)D 124. it^{pler} vg arm Or^{3,705} (et^{697} *ενι ειπ. αυτ.*) Chr ... ς Ln Ti *ειπ. ενι* (Δ *μοναδι*) *αυτ.* cum CNZ unc^{14} al pler e q etc | *ουκ*: ℵ *ουχ* | *συνεφωνησασ μοι* cum ℵBCDN unc^{13} al fere omn it vg syr^{cu} et^{utr} arm Or^{3,697} Chr Or$^{int\,3,907}$ Op al ... LZ 33. sah cop aeth Or^{3,705} Nyss$^{eunom\,11}$ *συνεφωνησα σοι*

14. *θελω δε* (et. Or$^{int\,3,907}$): E al pauc it (exc e) vg Chr *θε. δε και* (Or^{3,705} *θε. γαρ και*), B aeth *θε. εγω*, sah *θε. δε εγω*, syr^{cu} arm *και ει θε.* | *τουτω* (EΓ *τουτο*): D post *τω εσχατ.*

15. *η ουκ* cum ℵCNXΓΠ unc^{10} al omn^{vid} it vg sah cop syr^{sch} et^{p} aeth Chr ... Ln *ουκ* cum BDLZ syr^{cu} arm | *εξεστιν*: D* *εστιν* (d *licet*) | *ο θελ. ποιησ.* cum ℵBDLZ 13. 33. 69. 124. 157. 346. a c e ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h l vg syr^{sch} aeth Chr ... ς *ποι. ο θελ.* cum CNX unc^{12} al pler b f (*facere de meum quod volo*) ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q syr^{cu} et^{p} sah cop arm | *εν τ. εμοισ*: b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l om | *ἢ* sec (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵB*CDNXZΠ unc^{9} al certe pm (d e h

ἀγαθόσ εἰμι; 16 οὕτωσ ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι
ἔσχατοι.
17—19 Mc 10, 32—34 Lc 18, 31—33 17 [201. 2] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν
τοὺσ δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ· 18 ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτὸν εἰσ θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν
εἰσ τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
20—28 Mc 10, 35—45 20 [202. 6] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν

Voc *aut*) Nyss[euno 11] ... ϛ Gb" Ti *ει* cum B[2]HSΓ 1. 13. 22. 69. 108. 118. 124. 131. 157. 209. al pl Did[trin 1,18] Chr (it[pler] vg *an*)

16. *οι* ante *εσχ.* et ante *πρωτοι*: L om | *εσχατοι* sine additamento cum ℵBLZ 36. sah cop aeth[cod] ... ϛ Ln Ti add *πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι* cum CDN unc[13] al fere omn it vg syr[omn] arm aeth Or[3,694] (in textu) et [707] (post *εσχατοι* habet *και γαρ οι κλητοι μεν πολλοι, οι δε εκλ. εισιν ολιγοι*). Sine ulla loci unde petiit indicatione Ir[int 265] (*sic et hic* vocati multi, pauci vero electi), item Barn[4] Hom[cl 8,4] Clem [655]: haec igitur non huc trahenda sed ad 22, 14.

17. *και αναβαινων* cum ℵCDNZ unc[14] al omn fere it vg syr[cu] et[p] arm aeth Or[4,300] Chr ... B 1. sah syr[sch] Or[3,708 sq] et [722] *μελλων δε αναβαινειν* (sed 1. Or[ter] *αναβ.* post *ο ις* pon) | B om *ὁ* | *δωδεκα* (ℵD *ιβ*) cum ℵDLZ 1. syr[cu] cop arm aeth[rom] Or[3,708 text] et [3,709. 722] et [4,300] ... ϛ (Gb[o]) Ln add *μαθητασ* cum BCNXΠ unc[10] al pler it[pl] vg syr[p] sah aeth[ppl] Chr, item addito *αυτου* Γ al[10] fere a c e g[1.] n syr[sch] (:: passim test mu ad *οι δωδ.* add *μαθητ.* ut Mt 26, 20. Lc 9, 1; saepius certe pauc add ut Mc 6, 7. 11, 11. Lc 8, 1. 9, 12. 18, 31. Ioh 6, 67. Alibi non fluct) | B* *καθ ιδιαν* | *και εν τη οδω* cum ℵBLZ 1. 13. 33. 61. 69. 124. 48[ev] sah cop (*et dixit iis in via*) arm pers[p] Or[4,300] et [3,709] ... ϛ *εν τ. οδ. και* cum CDNXΓΠ unc[10] al pler e f h q (a c n *in via seorsum et*) syr[omn] aeth Or[3,708 text] Chr ... b ff[1. 2.] g[1. 2.] l vg pers[w] Hil om *εν τ. οδω*

18. *αναβαινομεν*: X *-νωμεν* | *εισ θανατον* cum ℵ ... B aeth om ... ϛ Ln Ti *θανατω* (:: ut Mc, nec fluct) cum CDNZ unc rell al omn[vid] Or[4,300]

19. ℵCXZΔ *εμπεξαι*, DE *ενπαιξαι* | X om *κ. σταυρ.* | *και* quart: suppl ℵ[a] vel ipse* | *εγερθησ.* c. ℵC*LNZ 50. Or[4,300] Chr Cyr[ioh 1086] ... ϛ Ln *αναστησεται* c. BC[2]DEGHKMSUVXΓΔΠ al fere omn Or[3,708] Bas[se 166 sq] :: e Mc et Lc

20. Γ *ζεβεδδαιου* | *μετα των*: U add *δυο* | *παρ* cum ℵCNXZ unc[12] al omn [vid] Bas[se 182] Dam[par 376] ... Ln Ti *απ* cum BD (:: cf Lc 8, 49. 12, 48. Mc 14, 43; sed et. 1 Io 5, 15)

21. *ο δε*: L add *ις* | *αυτη*: E* *αυτοισ* | *λεγει* (MN al praem *η δε*) *αυτω*

οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν
τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν
αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖσ· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε,
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν
τοῦτο δοῦναι, ἀλλʼ οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου. 24 $^{208.2}$

---

cum ℵCDNZ unc^{13} f g$^{1.2.}$ q vg cop al ... B sah Dam^{par} *η δε ειπεν*, e *et illa dixit* ... a b c ff$^{2.}$ h m n *ait* (c ff$^{2.}$ n *ait et*, b *ait ei*, m *dicit*) *illa*, ff$^{1.}$ *et ait* | *ειπε*: syr^{cu} *domine* | *ουτοι* cum ℵBDN unc^{13} etc ... C 56. 58. a e n sah cop Bas$^{se\,131}$ et ^{133} bis Isid^{1,137} om; hinc Ln [*ουτ.*] | H al om *δυο* | *δεξιων* cum ℵB Dam$^{par\,378}$ cod ... ς Ti add *σου* cum CDN unc^{13} (Z hiat) al omn^{vid} it vg syr^{omn} sah cop al Bas^{se} Isid (:: cf Mc) | *ευων. σου* cum ℵBCNZ unc^{14} al longe pl a f g$^{1.2.}$ h l n q harl tol syr^{omn} sah cop aeth Bas^{se} Isid Dam$^{par\,cod}$ Op ... ς (= Gb Sz) om *σου* cum D al b c e ff$^{1.2.}$ m vg arm | *βασιλ. σου*: syr^{cu} add *et in gloria tua* :: e Mc

22. *δε ο*: ς^{e} inepte *ο δε* | *ειπεν* (ita g$^{1.}$ h q vg; m^{lib}): b c f ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ n add *αυτοισ*, e syr^{cu} *αυτη* | *αιτεισθε*: D* *αιτειτε* | *πιειν*: DΓ aeth post *το ποτ.* | *πινειν* cum ℵCDX unc^{12} al pler Or^{3,717} etc: BG al^{4} Bas$^{se\,134}$ *πιειν* (sed G *πίειν*). Item absque additamento cum ℵBDLZ 1. 22. it^{pler} vg syr^{cu} sah cop aeth pers^{w} Or^{3,717} (post *μελλω πινειν* addit *ἢ ὡσ ὁ μάρκοσ ἀνέγραψεν· δυνασθε το ποτ. πιειν ο εγω πινω η το βαπτ. ο εγ. βα. βαπτ.*) Epiph^{781} et ^{742} Dam$^{par\,378}$ cod Hil Hier al ... ς (= Gb) add *και* (Sz *η* cum unc^{omn} exc S al^{100} fere f h q syr^{utr} arm) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* cum CEFGHKMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr^{utr} arm Chr Bas$^{se\,134}$ :: e Mc | *αυτω*: D am syr^{cu} aeth om (m *illi autem dixerunt*)

23. *λεγει* cum ℵBDZ^{vid} al^{5} it (exc h q) vg syr^{cu} et^{sch} sah arm Dam$^{par\,378}$ ... ς *και λεγει* cum CX unc^{12} al pler h q cop syr^{p} aeth. Sed DΔ 13. 69. 346. a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ h m n (non item f g$^{1.}$ q) syr^{cu} cop arm post *αυτοισ* add *ο ι̅ς̅* | *πιεσθε* cum ℵBDLZ 1. 22. insuperque al^{7} it (exc^{3}) vg syr^{cu} sah cop aeth pers^{w} Epiph Dam$^{par\,cod}$ Hier al ... ς (= Gb) *και* (Sz inepte *η*) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* (H *-πτισεσθε*) cum CX unc^{12} al pler f h q syr^{utr} arm Chr Bas$^{se\,134}$ al Op | *και εξ* (Δ om *εξ*) cum ℵCDZ unc^{13} al pler ff$^{1.}$ g$^{1.}$ q am san syr^{omn} cop arm aeth (Or^{3,550}) et $^{int\,834}$ Chr Dam^{par} ... BL 1. 33. a b c e f ff$^{2.}$ h m n vg (et. for al) sah Or^{3,717} *η εξ* :: cf Mc | *ευωνυμων* (Gb'') c. ℵBCDKLMSZΠ* al plus^{20} a b e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ n q vg Or^{3,717} et $^{int\,834}$ Epiph^{782} Chr Dam$^{par\,cod}$ Hier al ... ς add *μου* c. EGHUVXΓΔΠ^{2} al pler c g$^{2.}$ h l (m, sed om *μου* post *δεξι.*) syr^{omn} sah cop arm aeth Bas^{se} | *τουτο* cum CDΔΠ^{1} (post *δουν.*) 33. 346. al^{16} q (*non est hoc meum dare*) sah cop syr^{p} Chr^{semel} cat^{oxon}, item ante *ουκ* U al^{5} syr^{cu} ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ℵBZΠ^{2} unc^{10} al pler it (exc q) vg syr^{sch} arm aeth Or^{3,717} Epiph Bas^{se} Dam^{par}. Habent *dare vobis* it (exc q) vg syr^{cu} | *αλλ οισ* (it vg *sed quibus*): 225. *ἄλλοισ*, d *aliis* (item Hil Aug, sed videntur a Mc 10, 40 pendere ubi it^{mu} *aliis* verterunt) | *υπο*: L *απο*, 126. 131. al^{5} *παρα*

24 ss Lc 22, 25—27 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ
δὲ Ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντεσ
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζου-
σιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτωσ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃσ ἐὰν θέλῃ ἐν
23, 11 Mc 9, 35 ὑμῖν μέγασ γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, 27 καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν
ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται ὑμῶν δοῦλοσ· 28 $^{204.4}$ ὥσπερ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

24. *ακουσ. δε* cum ℵ^{c}LZ 13. 33. 69. for sah cop syr^{sch} Or^{3,718} (^{721} *ακουσαντεσ, φησιν, οι δεκα* etc) ... ς Ln *και ακουσ.* (:: ut Mc) c. ℵ*BCD unc^{12} al pler it vg syr^{cu} et^{p} arm aeth | *ηγανακτησαν*: ℵ 253. d^{scr} *ηρξαντο αγανακτειν* :: e Mc | *των δυο αδελφ.*: Γ *ιακωβου και ιωαννου* :: e Mc

25. *ειπεν* (et. Or^{3,721}): D 238. e syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth add *αυτοισ* :: ut Mc | *κατακυριευουσιν* (Δ *-ευωσιν*, Γ *-ευσιν*) cum ℵCDZ unc^{10} (et ΓΔ) al pler it vg et rell Or^{1,710} et^{3,721} ... B 124. al pauc Chr^{cdd} *-ευσουσιν*

26. *ουτωσ* c. ℵBDZΠ unc^{9} al pl it (exc ff$^{2.}$) vg sah arm Dam$^{par\ cod}$ (sub *τ*) ... ς (= Gb Sz) add *δε* (:: ut Mc) cum CMXΓ al sat mu ff$^{2.}$ syr^{omn} cop aeth Or$^{int\ 3,878}$ | *εσται* cum ℵCEGHKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} it vg syr^{omn} cop aeth arm Chr (et. $^{mo\ 5}$) Dam$^{par\ cod}$ Or^{int} ... Ln *εστιν* (:: e Mc) cum BDZ m sah Chr$^{cdd\ aliq}$ | *εαν* (H om) cum ℵC unc^{13} al omn^{vid} ... Ln *αν* cum BD | *εν υμιν* sec loc (B al sah cop post *μεγασ*, C al ff$^{1.}$ post *γενεσθ.*) cum ℵBCD unc^{12} etc (:: sane cum Mc): LZ *υμων* | *εσται* sec (Gb'') cum ℵBCDE^{2} (*om *αλλ* usq *διακ.*) GKUVXΓΔΠ al^{20} fere a b c e ff$^{2.}$ h m n q sah cop (Did$^{tri\ 3,39}$ ex Mt?) Dam$^{par\ cod}$ (sub *υ*) ... ς Ti *εστω* cum ℵ^{c}HLMS al pl f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l arm aeth Chr (sed^{libere}) Dam par cod (sub *τ*) :: similiter in Mc lectio fluct

27. *αν* (Π^{1} al om) cum ℵBDZ ... ς Ti *εαν* cum CΠ^{2} unc^{12} al omn^{vid} | *εν υμιν ειν.* (L om *ειν.*) cum ℵCDZ unc^{12} al omn^{vid} it vg ... B *ειναι υμων*, X *υμων ειναι* :: cf Mc | *εσται* (Gb'') cum ℵCDKLMUZΔΠ* al^{70} fere it vg Dam$^{par\ cod}$ (sub *υ*) Or$^{int\ 3,878}$ ... ς Ti *εστω* cum BEGHSVXΓΠ^{2} al pl | *υμων*: M *παντων* :: e Mc

28. *ωσπερ*: X add *γαρ* | *αντι πολλων*: D add *υμεισ δε ζητειτε εκ μειχρου αυξησαι και εκ μειζονοσ ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντεσ δειπνησαι, μη ανακλεινεσθαι εισ τουσ εξεχοντασ τοπουσ, μηποτε ενδοξοτεροσ σου επελθη, και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ετι κατω χωρει, και καταισχυνθηση. εαν δε αναπεσησ εισ τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ· συναγε ετι ανω, και εσται σοι τουτο χρησιμον.* Item syr^{cu} it^{pl} (non f g$^{2.}$ l q) i. e. a b c d e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h m n pariterque and emm et theotisc *vos autem* (e *enim*) *quaeritis de* (m *in*) *pusillo* (d *minimo*, m *modicis*, emm *modico*) *crescere* (m *extolli*) *et* (syr^{cu} *nec*) *de maiore* (d *magno*, and *magnis*, m *maximis*, emm *maximo*, b g$^{1.}$ theo *minore*) *minores* (c *minor*, d m emm *minui* et e *minorari* sine *esse*, b g$^{1.}$ and theo *maiores*) *esse* (ff$^{1.}$ g$^{1.}$ *fieri*). Quae ab

29 $^{205.2}$ *Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχὼ ἠκολούθησεν* 29—34 Mc 10, 46—52 Lc 18, 35—43
αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. 30 *καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν*
ὁδόν, ἀκούσαντεσ ὅτι Ἰησοῦσ παράγει, ἔκραξαν λέγοντεσ· ἐλέησον

---

hoc inde loco sequuntur, habent a b c d e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ h n (non item f g$^{1.}$ l m q) pariterque and emm theo syr^{cu}. *Intrantes* (d *introeuntes*, m g$^{2.}$ emm *cum autem introieritis*) *autem* (theo om) *et* (e ff$^{1.}$ om, and om *et rog.*, syr^{cu} om *intr. aut. et*) *rogati* (ff$^{1.}$ *ad ce. rog.*, m g$^{2.}$ emm *ad ce. vocati*) *ad cenam* (d theo *cenare*) *nolite recumbere* (ff$^{1.}$ h *nol. disc.*, d *ne discubueritis*) *in* (ff$^{2.}$ om) *locis eminentioribus* (and *eminentib.*, e ff$^{2.}$ *emin. loc.*, d *eminentib. loc.*, g$^{2.}$ emm theo *superiorib. loc.*, m *honorificis loc.*), *ne forte clarior* (d m g$^{2.}$ emm theo *dignior*, e *honoratior*) *te superveniat et accedens* (syr^{cu} om; g$^{2.}$ emm add *is*) *qui ad cenam vocavit te* (e *te voc.*, ff$^{1.}$ *qui invitavit te*, g$^{2.}$ emm *qui te inv.*, ff$^{2.}$ *te vocav. ad cen.*, theo *te ad cen. voc.*, m *invitator*, d *cenae invitator*) *dicat tibi*: *Adhuc* (e syr^{cu} om) *deorsum* (g$^{2.}$ emm *inferius*, m *infra*) *accede* (e *acc. deors.*), *et confundaris* (ff$^{1.}$ theo *et erit tibi confusio*; syr^{cu} add *in conspectu discumbentium*). *Si autem in loco inferiori recubueris* (ff$^{1.}$ b *disc.*, m g$^{2.}$ emm *rec. in inf. lo.*, c *rec. in lo. inf.*, d *disc. in minimum locum*) *et supervenerit* (g$^{2.}$ emm *adv.*, m *adveniet* omisso *et*, pergens *inferior te et*; d *superveniat*) *humilior* (d *minor*) *te*, (e add *tunc*) *dicet* (c *dicat*, d ff$^{2.}$ *dicit*) *tibi* (theo om) *qui te* (b post *vocavit*, h om) *ad cenam vocavit* (and *invitav.*, d *invitator cenae*, ff$^{2.}$ g$^{2.}$ emm ut supra): *Accede* (d *collige*, theo post *superius*) *adhuc* (e om) *superius* (b ff$^{1.}$ h and *sursum*, m *in superiori loco*), *et erit hoc* (d ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h emm theo post *tibi*, and ante *erit*, c om) *tibi utilius* (d *utile*; e *et tunc erit tibi gloriam coram discumbentibus*, item syr^{cu}). Accedit syr$^{p\ cod\ mg}$ (est cod. 1. Asseman., vide Adler. ad h. l.) cum d maxime conveniens, addita insuper hac nota: *Haec quidem in exemplis antiquis in Lc tantum leguntur capite* 53 (i. e. Lc 14, 7 sqq); *inveniuntur autem in exx. graecis* (an potius *in exemplo graeco?*) *hoc loco*; *quapropter hic etiam a nobis adiecta sunt*), item (cf Sabatier ad h. l.) sax^{cdd}. Agnoscunt et. Hil (exc prioribus ut g$^{2.}$) Leo ^{vid} Iuvenc

29. *εκπορευομενων αυτων* c. ℵBC*DEKLMNSUVXZΠ etc: FHΔ 33. al f cop^{cdd} arm^{cdd} aeth^{cdd} Bas$^{sc\ 187}$ *εκπορευομενου αυτου*, item C^{3}GΓ al (inprimis evglstaria) e syr^{sch} *εκπορ. του ιυ* | *ιερειχω* cum BCLZ, item alibi (cf Lc) DPQΔ (Mc et. F) ... ς Ln *ιεριχω* cum ℵ(D)GHKMNSUVXΓ(Δ)Π al omn^{vid} (ita et. sah cop, item go) | *ηκολουθησεν* (Γ al aliq -*σαν*, item sah cop adnotante Schw.: *in lingua Copt. numerus sing. vocis* multitudo, turba, *construitur cum num. plur. verbi*) *αυτ.* (ℵ* om, suppl^{a}) *οχλοσ πολυσ* (et. Or^{3,727} et ^{735}): D al pauc c e ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg^{cdd} (sed non am for san) syr^{p} Chr Bas^{se} *ηκολουθησαν α. οχλοι πολλοι*

30. *ιδου*: syr^{cu} om | *ακουσαντεσ* etc: D *ηκουσαν οτ. ις παραγ. και*, item it (exc f *ut audierunt* etc) vg *audierunt* -- *et* (e n om) | *ελεησ. ημ.* abeque *κυριε* cum ℵD 13. 69. 118. 209. 346. b c e ff$^{1.}$ h n syr^{cu} arm... Ln Ti praem *κυριε* cum BLZ 124. g$^{1.2.}$ l vg sah cop syr^{hr} aeth; item ς add *κυριε* cum CEGHKMNSUVXΓΔΠ al plerf ff$^{2.}$ q syr^{utr} Or^{3,727} sqq Dam

ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ. 31 *ὁ δὲ ὄχλοσ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα σιωπή-
σωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντεσ· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ
Δαυείδ.* 32 *καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ ἐφώνησεν αὐτοὺσ καὶ εἶπεν· τί
θέλετε ποιήσω ὑμῖν;* 33 *λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ
ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.* 34 *σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἥψατο τῶν
ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέωσ ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.*

XXI.

1-9 Mc 11, 1-10 Lc 19, 29-38 Io 12, 12-15 1 $^{206.2}$ *Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰσ Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰσ Βηθ-
φαγὴ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦσ ἀπέστειλεν δύο μα-*

---

par^{553} Op | *υιε* cum ℵCDEFLNΠ* 1. 33. 69. al^{20} fere Or^{3,728} Eus$^{ecl\,230}$ Chr (et.^{mo4}) Dam$^{par\,cod}$ ... ς Ti *υιοσ* cum BGHKMSUVXZΓΔΠ^2 al longe pl Or^{3,727} et ^{729}. Praeterea ℵLN 69. al c e h n syr^{hr} cop arm praem *ιυ δαυειδ*: cf ad 1, 1. Item v. sq.

31. ℵ ff$^{1.}$ syr^{cu} et^{sch} *οι δε οχλοι επετιμησαν* | *σιωπησωσιν* cum ℵBCDXZ ΓΠ unc^8 al omn^{vid} ... Ti *-σουσιν* cum LNΔ | *μειζον*: ℵ *πολλω μαλλον* (:: ut Lc et Mc), U *πλειον* | *εκραξαν* cum ℵBDLZΠ^1 al sah cop syr^{cu} et^{sch} ... ς Ti *-ζον* c. CNΠ^2 unc^{11} al pler it vg syr^p (13. 69. 124. *εκραυγαζον*) :: Mc et Lc *εκραζεν* | *κυριε* h. l. cum ℵBDLZ 69. 124. 346. b c ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h l n vg sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς post *ημασ* cum CN unc^{12} al pler f ff$^{2.}$ q syr^{cu} et^p ... 13. 209. e (add *ιυ* post *ημ.*) syr^{hr} om | *υιε* cum ℵ (sed *υε* ex *υυ* corr) CDLN 33. al mu ... ς Ti *υιοσ* c. BZ unc^{12} al pler

32. *αυτουσ*: Γ *αυτοισ* | *ποιησω* cum ℵ*BCDN unc^{12} al pler (a b e n *vultis faciam*, item syr^{sch} arm aeth) Chr Dam$^{par\,558}$ ... LZ 106. 238. (c d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h q vg *vultis ut faciam*, item syr^{cu} et^p) Or^{3,727} et ^{730} praem *ινα*, hinc Ln [*ινα*] | *ανοιγωσιν* cum ℵBDLZ 13. 33. 69* 124. 346. al Or^{bis} Chr ... ς Ti *ανοιχθωσιν* c. CN unc^{12} al pler Bas$^{se\,188}$ (Dam^{par} *ανεωχθ.*) | *οι οφθ. ημων* cum ℵBDLZ 33. (it vg) Or^{3,731} ... ς Ti *ημων οι οφθ.* cum CN unc^{12} al fere omn Bas^{se} Chr. Praeterea syr^{cu} add *et videbimus* (*videamus*) *te*; item c: *Quibus dixit Jesus : Creditis posse me hoc facere? Qui responderunt ei: Ita, domine.*

34. *ο ις*: syr^{cu} et^{sch} om | *ομματων* cum BDLZ 13. 69. 124. 346. Or^{3,736} ... ς Ti *οφθαλμων* cum ℵCN unc^{12} al pler (Or^{3,728} liberrime *αψαμενοσ αυτων των οφθαλμ.*) Bas$^{se\,188}$ Dam$^{par\,558}$ | *αυτων*: B ante *τ. ομμ.* pon | *ανεβλεψ.* cum ℵBDLZ al^{10} it (exc q) vg sah cop syr^{cu} syr$^{p\,mg}$ et^{hr} arm aeth Bas^{se} Dam$^{par\,553\,cod}$ ... ς Ti add *αυτων οι οφθαλμοι* cum CN unc^{12} al pler q syr^{sch} (*aperti sunt oculi eorum*) syr$^{p\,txt}$

XXI. 1. *ηγγισαν* cum ℵBC*DEFGHKLMNSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg sah cop syr^p Or^{3,729} et ^{736} ... c^{3}V^{mg} al mu (inprimis evglstaria) b e gat sax syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop^{dz} aeth Or^{4,181} Chr *ηγγισεν* (c^{3}V^{mg} al add h. l. *ο ις* et om postea) | *ηλθον* (ita et. ℵ^c b aeth cop^{dz}) ... ℵ*c^{3}EUV^{mg}Δ al e q gat sax syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Or^{4,181} Chr *ηλθεν* | *εισ* sec: Δ om | *βηθφαγη*

θηπὰσ 2 λέγων αὐτοῖσ· πορεύεσθε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι
ὑμῶν, καὶ εὐθὺσ εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆσ·
λύσαντεσ ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύ-
ριοσ αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺσ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούσ. 4 [207. 7] τοῦτο
δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ·

cum ℵB*C²(*latet)DEGHM*N²SVΔ al pl it vg (it pler vg *bethphage*, d *betphage*, e *vethpagae*, h am fu al *bethfage*, for *bethfaget*) syr[omn] (et. syr[p mg] graece) Or[3,736. 748] et [4,181. 191] Chr; item Z sah cop βηδφαγη ... Ti βηθσφαγ. cum B²FKM²N*UXΓΠ al[100] fere; item L 47[ev] βησφαγ. Praeterea C² 13. 33. 69. al syr[hr] add και βηθανιαν :: e Mc et Lc | εισ (C² και εισ) το cum BC²(*latet) 33. g[scr], item (*in montem*) b c e ff[1. 2.] h n q Or[3,739] (:: ita nemo in Mc, U tantum in Lc) ... ς προσ το (:: ut Mc et Lc) cum ℵDEGHKLMNSUVXΓΔΠ al pler, item (*ad montem*) f g[1. 2.] vg Or[3,736] et [4,181] Chr | ις cum BDEHV 22* al mu Or[4,181] ... ς Ln ο ις cum ℵC²GK LMNSUXΓΔΠ al longe pl (N al post απεστ., M al post μαθ. pon) Or[3,729] (:: Mt ις raro sed passim, Ioh plerumq, testibus plurimis ο ις substituentibus. Tamen fit etiam ut ο ις praeferendum videatur alteri scripturae.) | μαθητασ: 13. 28. 33. 124. 157. 243. 346. arm Chr (ut[mo 5] et[al]), item it (non item vg) Hil add αυτου (et quidem h Hil *duos ex discip. suis*)

2. πορευεσθε (Gb') cum ℵBDLZ al[7] Or[4,181] Eus[dem 379] (κατα τον ματθαι. ειπεν) Chr ... ς Ti πορευθητε cum CEGHKMNSUVXΓΔΠ al pler | κατεναντι (Gb') cum ℵBCDLZ al[7] Or[4,187] et [181cod] Eus[dem 379] Chr ... ς Ti απεναντι c. EGHKMNSUVXΓΔΠ al pler Or[4,181ed] Eus[dem 456] (lib πορευθεντεσ εισ την απε. κωμ. ευρησετε) et[ecl 125] | ευθυσ cum ℵLZ ... ς Ln Ti ευθεωσ c. BCDN unc[12] al omn[vid] Or[4,181] Eus[dem 379] ... al[3] a b c ff[1.] h n cop syr[cu] (ιδου pro ευθ.) Chr (Eus[bis libere]) Or[int 2,324] om | αγαγετε cum ℵCLNZ unc[13] al fere omn Or[4,181] Eus[dem 379] et [456] et [ecl 126] cat[ox] Chr ... Ln αγετε cum BD 56. 58. (:: αγαγετε et. Lc; sed cf ad 13, 30. 21, 18)

3. εαν: D αν | τι (Or[3,740] et [4,188] item [4,187] Chr): D 157. aeth Or[4,181] Eus[dem 456] et [ecl 126] τι ποιειτε :: cf Mc | αυτων: N αυτου | χρ. εχει: D*[gr] (ipse* corr?) εχ. χρ. | ευθυσ cum ℵBL Or[4,181] et [188] ... ς Ln Ti ευθεωσ cum CDN unc[12] al omn[vid] Or[3,740] Chr | ευθ. δε (et. Or[ter]): D 33. al pauc it (exc q) vg syr[cu] et[sch] (non item[p]) και ευθ. | αποστελει (prob Schu) cum ℵBD[gr]HM (H -έλη, M -έλει) 69. al it (et. δ, exc d h) vg sah cop arm [edd] aeth Or[3,737] et [740] et [4,181. 187] sq Op ... Gb Sz αποστελλει cum CEGK LNSUVXZΓΔΠ al[150] fere d h syr[omn] arm[zoh] pers[w] Chr :: cf Mc

4. τουτο δε cum ℵC*DLZ it[pler] am fu for emm san fr syr[cu] cop aeth pers[w] Or[4,181] Chr (et.[mo 5]) Hil al ... ς (Gb[oo]) Ti add ολον cum BC³N unc[12] al omn[vid] g[2.] q vg[ed] (et. gat) sax syr[sch] et[p] sah arm pers[p] Op :: cf 1, 22. 26, 56 | δια (et. Or[4,181]): LZ al[4] υπο | προφητου: 42. a c h Chr Hil praem (ita et. a c h Hil) vel add (ut Chr) ζαχαριου (sic M al in marg notatum habent), item al[2] aeth ησαϊου

*Zach 9, 9 *Es 62, 11 5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεταί σοι πραῢσ
καὶ ἐπιβεβηκὼσ ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 [208.2] πο-
ρευθέντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντεσ καθὼσ προσέταξεν αὐ-
τοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν
ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖ-

---

5. πραῢσ (Or[4,188] et [3,738] diserte: προτεταγμένα τοῦ πραῢσ οὐκ ἐξέθετο ὁ ματθ. οὕτωσ ἔχοντα· δίκαιοσ καὶ σώζων αὐτόσ.): syr[cu] aeth[rom] praem *iustus et* (:: ut LXX) | και επιβεβ. cum ℵBCNZ unc[14] al omn fere c f g[1.2.] q am for emm Or[4,181] et [187 sq] Chr (:: ita et. LXX) ... Ti om και cum D 61. a b e ff[1.2.] h vg[ed] fu san gat fr aeth Cyp al | και επι πωλ. cum ℵBLN 1. 124. syr[cu] et[sch] syr[p] c.* sah aeth ... ς om επι cum CDEFGHKMSUVXΓΔΠ al omn fere it vg cop arm Or[4,181] et [187] :: ut LXX | υιον υποζυγιου cum ℵ* et[c] BCD[a]N unc[13] al omn[vid] f q vg syr[omn] (et. p mg graec) sah Or[4,187] et [188] Chr ... D* υιον υποζυγιον (d omisso υιον *pullum subiugalem*), item *pullum novellum subiugalem* b c ff[2.] h (sed b *sedens super pullum asinae nov. subi.*) Hil ... ℵ[a] vel [b] LZ e am* υποζυγιου absque υιον, 1. nil nisi νεον, Cyr[glaph 231 lib] επιβεβηκ. επι υποζυγιον και πωλον νεον (Or[3,738] αντι του [apud Mt]· και επιβεβ. επι ονον κ. πωλ. υι. υποζ. το [ap. Zach]· και επιβεβ. επι υποζυγιον και πωλον νεον, η ωσ εν τισι· πωλον υποζυγιου. Paullo post vero de loco Zach sic: χρη δε και τουτο ειδεναι, οτι πεντε περιτυχοντεσ εκδοσεσι του ζαχαριου, παρα μεν τοισ εβδομηκ. και τω ακυλα ευρομεν το· αυτοσ πραϋσ και επιβε. επι υποζυγιον και πωλον νεον, η· επι ονου και πωλου υιου οναδων· παρα δε θεοδοτιωνι· αυτοσ επακουων και επιβε. επι ονον και πωλ. υιον ονου· παρα δε συμμαχω· αυτοσ πτωχοσ και επιβεβ. επι ονον κ. πωλ. υιον οναδοσ· εν δε τη πεμπτη εκδοσει· αυτοσ πτωχοσ και επιβε. επι υποζυγιον κ. πωλον υιον ονου.)

6. δε: F om | και ποιησαντεσ et ηγαγον: D al[2] sah it vg εποιησαν et και (hoc et. ℵ[a] adscripsit sed rursus exstinxit) ηγαγον (similiter syr[cu] et[sch] *et abierunt – et fecerunt – et adduxerunt*) | καθωσ: G Eus dem[456] καθα | προσεταξ. cum ℵEFGHKLMNSUVXZΓΔΠ al fere omn Or [3,744] et [4,181. 187] Eus ecl[196] et dem[456] ... Ln Ti συνεταξ. c. BCD 33. 48[ev] (:: συνεταξ. apud solum Mt 26, 19. 27, 10; sed nec συνετ. nec προσετ. ut 1, 24. 8, 4. fluctuare solet)

7. ηγαγον: vide ad v. 6 | επ cum ℵBDLZ 33. 69. Or[4,181] et [187] ... ς Ti επανω cum CN unc[13] al fere omn | αυτων: D a b e f ff[1.2.] g[2.] q (non item c g[1.] nec vg) Or[4,181 cod] αυτον | τ. ιματια cum ℵ*BD b e ff[1.2.] g[2.] gat arm ... ς Ti add αυτων, Ln [αυτ.] cum ℵ[a]CNZ unc[14] al omn[vid] a c f g[1.] q syr[cu] et[utr] et[hr] sah cop arm[cod] aeth Or[4,181] (et [187] εαυτων) :: ut Mc (et Lc) | επεκαθισεν (et. ς Gb Sz) cum BCFMSUVXΓΔ (item H al επεκαθησεν, Z certe επ....) al pl sah syr[p] arm Or[4,181] et [187 sq]; item NΠ al εκαθισεν, K al εκαθησεν, D εκαθητο; item *sedebat* a b c d e ff[1.2.], *sedit* f h q; *et equitavit Jesus* syr[cu] et[sch] aeth ... ς[e] επεκαθισαν cum ℵ[c] al; L al επεκαθησαν, ℵ* εκαθισαν, item g[1.2.] vg cop *sedere fecerunt* ... EG 1. al om και επεκαθ. επ. αυτ. | επαν. αυτων (g[2.] l vg Op

στοσ ὄχλοσ ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ
ἔκοπτον κλάδουσ ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ.
9 [209. 1] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντεσ αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ
ἔκραζον λέγοντεσ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ *Ps 118, 26
ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ. 10 [210. 10] Καὶ εἰσ-
ελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλισ λέγουσα·
τίσ ἐστιν οὗτοσ; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ προφήτησ
Ἰησοῦσ ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆσ Γαλιλαίασ.

---

nil nisi *desuper*): D 27[ev] b c e f ff[1.2.] g[2.] h q (hi omnes *super eum*; a ut puto *super ea*, Blanch. *super ea..*) syr[sch] eth[hr] επ. αυτου... א* επανω επ αυτων, א[c] επανω αυτον

8. εαυτων cum אBCNZ unc[12] al pler Or[4,181] ... DLΔ al plus[20] αυτων, idque 13. 262. al (ut et. it vg al) post ιματ. pon | απο: N εκ :: cf Mc | εστρωσαν (*straverunt*) sec cum א*D (Δ εστρωσ[σ]ν) c e ff[2.] q cop Or[4,187] (totum versum citat) ... ς Ln Ti εστρωννυον (*sternebant*) cum א[c]BCNZ unc[12] al omn[vid] b f ff[1.] g[1 2.] h vg sah syrr (:: videtur hoc magis ad εκοπτον accommodatum - nemo εκοψαν - quam εστρωσαν ad id quod praecessit. Lc υπεστρωννυον τα ιματ. α. et Mc τα ιμ. α. εστρωσαν, sed neuter repetit.) | εν: EF al om

9. αυτον cum אBCDL 1. 33. 69. 124. 157. ff[1.] sah cop syrr aeth Or[4,181] Eus[dem 459] (κατα τον θειον ευαγγελιστην οι οχλοι προαγοντεσ αυτον και ακολουθουντεσ επευφημουν λεγοντεσ etc) ... ς om cum EFGHKMN SUVXΓΔΠ al pler it (exc ff[1.]) vg arm :: ut Mc | Δ om οι ante ακολ. | εκραζον (D -ζαν, d *clamabant*): L al pauc Or[4,181] (sed om h. l. λεγοντεσ, contra [2,563] εκραζον λεγοντεσ) εκραξαν | ὡσαννα (F ὡσαννὰ, D* οσσανα, L ωσάνα et infra ὡσανα): huic spir. conveniunt *osanna* (vg c f ff[1.2.] h q) *ozanna* (g[2.]) *ossanna* (a b g[1.]) *ossana* (d e); in pler (ut Π, non tamen omn) cdd[gr] ὡσάννὰ vel ὡσαννὰ (ς ὡσαννὰ) legitur | δαυειδ: cf ad 1, 1 | εν υψιστοισ: syr[cu] add *et egressi sunt in occursum eius multi* (εξηλθον εισ υπαντησιν αυτω Ioh 12, 15) *et gaudebant et laudabant deum propter omne quod viderunt* (ηρξαντο - χαιροντεσ αινειν τον θεον - περι πα. ων ειδον δυναμ. Lc 19, 37).

10. εισελθοντοσ (ita א[c]): א* 237. 238. b[scr] ελθοντοσ

11. οι δε οχλοι (et. Or[4,180], item ff[2.] g[2.] vg *populi* et f *turbae*, g[1.] am *populus*, q *turba*): D a b c e ff[1.] h οι δε πολλοι, item 1. 22. οι (1. om) πολλοι δε (Or[3,747] πολλοι) | ελεγον (*dicebant* vel *dicebat* f ff[1.2.] g[1.2.] h q vg): D ειπον (a b c d e *dixerunt*). Praeterea N add οτι | ο προφητ. ισ̅ cum אBD 157. sah cop arm Or[4,187] Eus[dem 459] ... ς Ti ισ̅ (13. 124. al[5] a om; e *Christus*) ο (Δ om) προφη. cum CEFGHKLMNSUVXΓΔΠ al fere omn it vg syrr aeth Or[3,747] et [4,180] Chr | ο απο: DΔ om ο | ναζαρεθ (et. ς[e]) cum אBCDEHKUVXΠ al pl it[pler] vg sah cop Eus[dem], item Δ -ραθ ... ς Gb Sz ναζαρετ cum FGLMNSΓ al certe mu d e (a *propheta Nazareti Galil.*) Or[3,747. 4,180] et [alib] Chr

9*

12—13 Mc 11, 15—17 Lc 19, 45 s 12 [211. 1] *Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ*
Io 2, 13—17 *ἐξέβαλεν πάντασ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγοράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ,*
καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰσ καθέδρασ
* Es 56, 7 * Ier 7, 11 *τῶν πωλούντων τὰσ περιστεράσ,* 13 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· γέγραπται·*
ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ κληθήσεται, ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
σπήλαιον λῃστῶν. 14 [212. 10] *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ*
χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. 15 [213. 5] *ἰδόντεσ δὲ*
οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺσ
παῖδασ τοὺσ κράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντασ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ
* Ps 8, 3 *Δαυείδ, ἠγανάκτησαν,* 16 *καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεισ τί οὗτοι λέγου-*

---

12. *εισηλθεν* (G *εισελθων*) - *και*: Chr *εισελθων* | ι̅ς̅ cum ℵ*(et[cb])BCEHMVXΔ al[15] fere Or[3,750] et [4,180. 187] ... ς ο ι̅ς̅ cum DFGKLNSUΓΠ al longe pl Or[3,748] | *του θεου* cum CDEFGHKMNSUVXΓΔΠ al fere omn it (exc b) vg syr[cu] et[utr] Or[3,748 sqq ter] Bas[eth 256] ... Ln om cum ℵBL al[3] b sah cop arm aeth sax Or[4,180] et [187] Meth[824] Chr Hil :: at deest in Mc et Lc, nec alibi *τ. ιερ. τ. θε.* | *εξεβαλεν*: syr[cu] add *εκ του ιερ. του θεου*, omisso *εν τω ιερω*

13. *ὁ*: D* om | *κληθησεται*: syr[cu] add *omnibus gentibus* | *αυτον*: ℵ al[8] post *εποιησατ.* pon (item it vg Ir[int] Hil *fecistis illam*) | *ποιειτε* cum ℵBL 124. cop aeth Or[4,180] et [187] Eus[dem 401] ... ς *εποιησατε* cum CDEFGHKMNSUVXΓΔΠ al pler Bas[eth 256] (:: ut Lc); item 1. Iust[tr 17] (*δυσχρηστοσ γαρ υμιν εδοξεν ειναι βοων παρ υμιν· γεγραπται· ο οικ. μου οικ. προσ. εστιν, υμεισ δε πεποιηκ. αυτ. σπηλ. ληστ. και τασ τραπεζ. των εν τω να. κολλυβ. κατεστρεψε*) Or[3,752] et [755] *πεποιηκατε* (:: ut Mc). Item *fecistis* it vg sah arm Ir[int 229]

14. *προσηλθον*: ita in ℵ ipsa prima manu? ex *-ελθοντεσ* factum | *τυφλ. κ. χωλ.* cum ℵBDL 1. 33. 69. 124. al it vg cop arm aeth syr[sch] (syr[cu] *τυφλ. κ. κωφοι*, syr[hr] *τυ. κ. κωφ. κ. χωλ.*) Or[3,755 bis] ... Gb'' *χωλ. κ. τυφλ.* cum CEFGHKMNSUVΓΔΠ al[100] fere sah syr[p] Meth[824] Chr (:: cf ad Lc 14, 21)

15. *οι αρχ. και οι* (KΠ* al om) *γραμμ.* (et. Or[3,755]): 69. 124. 346. y[scr] syr[cu] *οι γραμμ. κ. οι αρχ.* | *εποιησεν*: 28. al it[pler] (non item e g[1.] q vg) Or[3,755] (*μετα τουτο γεγραπται οτι οι αρχ. κ. οι γρ. καιτοιγε ιδοντεσ τα θαυμ. α εποι. ο* ι̅ς̅ *και των παιδων ακουοντεσ δοξαζοντων* etc) add *ο* ι̅ς̅ | *τουσ κραζ.* cum ℵBDLN ... ς om *τουσ* c. C unc[12] al omn[vid] Or[3,583] Meth[824] | *ὡσαννα* (D* rursus *οσσανα*): cf ad v. 9 | *υιω*: Or[3,283] *ζητήσεισ δὲ πότερον ταὐτόν ἐστιν οἶκοσ δαυ. καὶ υἱὸσ δαυ. καὶ εἰ μὴ ταὐτόν ἐστιν, ἡμάρτηται τὸ κατὰ ματθ. γραφικῶσ· ὄφειλον ἔχειν ἤτοι δίσ· τῷ οἴκῳ δαυ. ἤτοι· τῷ υἱῷ δαυ.* Sunt haec in vv. 9. et 15. dicta; altero igitur loco *οικω*, altero *υιω* scriptum invenit: at nunc quidem Or neutro loco aliter quam *υιω* legisse invenitur. | *δαυειδ*: cf ad 1, 1

16. *ειπαν* cum ℵBDL ... ς *ειπον* cum CN unc[12] al omn[vid] | *ακουεισ* (et. Or[3,583] et [3,756] Ir[int 240]): FH 28. 108. 157. 238. 346. al[20] fere syr[cu] cop

σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στό-
ματοσ νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 [214.6] καὶ
καταλιπὼν αὐτοὺσ ἐξῆλθεν ἔξω τῆσ πόλεωσ εἰσ Βηθανίαν, καὶ
ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18 Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰσ τὴν πόλιν ἐπείνασεν. 19 καὶ 18—22 Mc 11, 12—14 19—24
ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆσ ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν
ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρ-
πὸσ γένηται εἰσ τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.
20 καὶ ἰδόντεσ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντεσ· πῶσ παραχρῆμα
ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 [215.6] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ
τῆσ συκῆσ ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ
βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 [216.4] καὶ πάντα ὅσα ἂν
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντεσ λήμψεσθε.

Chr praem ουκ | λεγει: K al[10] fere it vg (sed non am for san) ειπεν | αυτοισ: D*[gr] αυτω | οτι cum BCN unc[18] al pler c f g[1.2.] l vg syr[omn] cop arm Clem[105] Or[2,568] et [3,756 bis] Eus[ps 37] ... ℵD al[6] b e ff[1.2.] h aeth Meth[825] Chr (Or[3,756 ult] πληρουται επ αυτων το· εκ etc huc non valet, nec [757] ωσ μη νενοηκοτασ το· εκ etc) Ir[int 240] om

17. καταλιπων c. ℵBE[2]GHNΓΠ al pl ... CDE*FKLMUΔ (L -λειπων, pler -πών, M -πῶν) al -λειπων: cf 4, 13. 16, 4. | εξω τ. πολεωσ: ℵ* (suppl[a]) om | ηυλισθη (Δ υλισεν) εκει: C* ηυλισθησαν. Praeterea mm sax add *et docebat eos de regno dei*, item alii edd[vg] testante correctorio: „Ecclesia addit quod Graeci, Hier., Raban., antiqui et glossati non habent.“

18. πρωι cum ℵ*BD X[scr] ... ς Ln (ex errore) Ti πρωιασ cum CN unc[12] al omn fere Chr | επαναγαγων c. ℵ*B*L ... ς Ln επαναγων c. ℵ[c]B[2]CEFGH KMNSUVΓΔΠ al omn[vid] (Or[3,757] τοτε επαναγει εισ την πολιν ην καταλελοιπε - και επαναγων εισ αυτην πεινα nil probat); item D παραγων et it[pl] syr[cu] Hil *transiens* (f g[1.2.] q vg *revertens*) :: cf ad 13, 30. 21, 2. Praeterea M al pauc a c add ο ις̅

19. επ αυτην: L επ αυτησ | ευρεν: ℵ* ([a]suppl) om | ου μηκ. cum BL ... ς om ου cum ℵCD unc[12] al omn[vid] Or[3,757] et [760 sq] Meth[789] Petr[4,27] (:: μηκετι Mc, nec ullus praem ου) | εκ σου: D al εξου (cf ad 2, 6) | γενηται: ℵ Or[3,757.760.761] γενοιτο | M η συκ. παραχρ.

20. η (D[corr] om: ex errore?) συκη: 238. b c e (om et. v. 19.) ff[1.2.] g[1.2.] l vg Hier om (non item f h q gat Op)

21. ποιησετε: H y[scr] al -σητε | καν etc: D al και τω ορ. τουτ. εαν ειπ. | γενησεται (H praem και): syr[cu] add *vobis sic*

22. αν cum ℵBHUΘ[c] al mu Or[3,757] ... Ti εαν c. CEFGKLMSVΔΠ al longe pl Clem[307] Or[3,759] ... D om | L αιτησησθαι | λημψ. cum ℵB*DLΘ[c] ... ς ληψ. cum B[2]C unc[11] al omn[vid]

23–27 Mc 11, 27–33 Lc 20, 1–8

23. [217.2] Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ
διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ· ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την; 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ
λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ· 25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀν-
θρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖσ λέγοντεσ· 26 ἐὰν εἴπωμεν·
ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ
εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ ὡσ
προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ Ἰησοῦ
εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ καὶ αὐτόσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν

---

23. *ελθοντοσ αυτου* cum אBCDL 1. 13. 33. 69. 124. Or[3,764] et [810] ... ς Ti *ελθοντι* (K al *εισελθ.*) *αυτω* cum EFGHKMSUVΔΠΘ[c] al pler | *προσηλθον*: 33. *-θαν* | *διδασκοντι* (et. Or[3,764] et [810]): 44[ev] a b c e ff[1.] g[2.] h l (non item f ff[2.] g[1.] q vg) syr[cu] om | Δ om *οι* sec | *και τισ*: C ff[1.] g[2.] *η τισ* :: ut Mc et Lc | *εδωκεν*: Θ[c] post *εξου. ταυτ.* pon (157. post *εξου.*) :: ut Mc

24. *δε* cum אBCDΘ[c] unc[11] al omn[vid] f g[2.] q syr[p] Op ... Ti Ln om c. LZ it[pl] vg cop (syr[cu] et[sch] arm aeth) | *ερωτησω*: D al mu *επερωτησω* :: ut Mc; cf et. D ad Lc | *καγω* bis: א *και εγω*, sec loc et. 33. 69. al | *λογ. ενα* cum אBZΘ[c] unc[11] al pler ... CDF al plus[15] it (exc q) vg Or [4,130] *ενα λογον* :: cf Mc et Lc | *ον* (L *ο*): D* om, item d *si dixeritis mihi, et ego*; c e ff[1.] h *dicite mihi, et ego*

25. *το* sec cum אBCZ 33. 48[ev] (1. *του ιω.*) Or[4,130] ... ς om cum D unc[12] al pler Cyr[glaph 232] (:: cf ad Mc et Lc, ubi similiter lectio fluct) | B *ιωανου* | *διελογιζοντο*: G *παρελογ.* | *παρ* cum אCDEFGHKMSUVΔΠ al pler ... Ln *εν* cum BLM[mg]Z al[6] Cyr[glaph] (it vg *inter se*, Aug *apud semetipsos*) :: cf 16, 7. 8 ubi *διελογ. εν εαυτ.* non fluct | *εαυτοισ*: L *αυτοισ*

26. *ημιν*: H al pauc *υμιν* | *ουν* c. אBCEFGHKMSUVZΔΠ al longe pl c f ff[1.] g[1.2.] h vg syr[cu] et[p] cop arm aeth Cyr[glaph 232] Ps-Ath[maced 477] Chr ... DL 28. 126. al plus[20] a b e ff[2.] q syr[sch] Or[4,130] om :: ut Mc et Lc | *ουκ επιστ.*: H b e Op *ου πιστευετε* | *ωσ προφητ.* h. l. cum אBCLZ 33. 157. 238. syr[cu] et[sch] Cyr[glaph] (Aug[libere] *quia tanq. proph. habebant Ioh., quia proph. habent Ioh.*) ... ς post *τ. ιωανν.* cum DEFGHKMSUVΔΠ al pler it (ff[1.] *omnes enim Ioh. ut proph. habuerunt*) vg syr[p] arm | *εχουσιν*: 1. al pauc a c f ff[1.] (vide ante) g[2.] h q vg (non item b e ff[2.] g[1.] am san) syr[cu] et[sch] arm[codd] Cyr[glaph] *ειχον* :: ut Mc | B *ιωαννην*

27. *ειπαν* cum אD ... ς Ln Ti *ειπον* c. BCZ unc[12] al omn[vid] | *και αυτοσ* (ita et. b f g[1.2.] q vg syr[p]): א (a) e ff[1.] h syr[cu] et[sch] *ο ισ*, item *et Jesus* c ff[2.] | *λεγω υμιν* (:: ut et. Mc et Lc): MΔΠ al[10] fere b c e f ff[1.2.] h q (non g[1.2.] vg) Or[3,764] et [769] *υμ. λεγ.*

ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 $^{218.10}$ Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωποσ
εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμε-
ρον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω,
ὕστερον μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν

---

28. *ανθρωπ.* cum ℵBDLZΠ unc^{6} al pl g^{2} am for harl* gat aeth Or^{3,770} et^{774} Chr ... Ln add *τισ* cum CEMUΔ 1. 33. al plus^{70} it^{pler} vg (et. fu san emm) syrr arm Or^{3,786} Eus$^{luc\,166}$ Cyr$^{glaph\,103}$ Ps-Ath$^{dispu\,171}$ Op | *τεκν. δυο* cum ℵCD LXZΠ unc^{10} al pler Or^{3,770} et ^{774} et ^{786} Eus^{luc} Cyr^{glaph} (Chr *υιουσ δυο*, sed^{cdd} et. *δυ. υι.*, *τε. δυο*, *δυ. τε.*) ... Ln *δυο τεκν.* cum B 142. 299. (item it vg Hil) (Ps-Ath^{dispu} *δυ. υιουσ*) | *προσελθων* absq *και* cum ℵ*LZ e ff^{1} cop (syr^{cu} nec *και* nec *προσελθ.* habet) Or ^{3,770} Ps-Ath^{dispu}... ς Ln praem *και* cum ℵ^{c}BCDXΠ unc^{10} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{utr} al Eus^{luc} Cyr^{glaph} | *εν τω αμπ.* (et. ff$^{1.2}$ g^{2} vg): D a b c e f g^{1} h q for emm (non item am san al) Ps-Ath^{dispu} Chr Dam^{2,809} *εισ τον* (D* *το*) *αμπελωνα* | *αμπελ.* sine *μου* cum ℵC*DKLMΔΠ* al^{30} fere a b e f ff$^{1.2}$ h q syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth Or$^{3,770\,a}$ Chr Dam^{2,809} ... ς (Gb^{00}) Ln add *μου* c. BC^{2}XZΠ^{2} unc^{7} al pl c g$^{1.2}$ l vg cop Or$^{3,770\,c}$ Eus luc Cyr^{glaph} Ps-Ath^{dispu} Op

29. *ο δε αποκριθεισ*: syr^{cu} om | *ου θελω, υστερ.* (ita cum ℵ*H b e g^{2} h, item B v. 30; a ff^{1} *et postea*; nec Or^{3,770} agnoscit *δε*: ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}CDLXZ unc^{11} al omn^{vid} it^{mu} vg syr^{cu} et^{utr} al Eus Cyr) cum ℵCDLXZ unc^{11} al pler it vg syr^{cu} et^{utr} al Or^{3,770}(commentatur his: *ηνικα μεντοι ο πρωτοσ ειπεν· ου θελω, προσηλθεν ο πατηρ τω ετερω - ειτα αποκριθεισ ο δευτεροσ ειπε μεν· εγω κυριε, ουκ εληλυθε δε* etc) Eus^{luc} Cyr^{glaph} Chr Ir$^{int\,280}$ (agnoscit ordinem nostrum his: *quorum alter quidem contradixit patri et postea poenitetur - - alter autem pollicitus est abire, statim promittens patri, non abiit autem etc*) Hil (similiter agnoscit: *filius senior qui iturum se ad opus negaverit* etc) ... B 4. 13. 69. 124. 238. 262. 346. tol^{2} cop syr^{hr} arm aeth$^{cdd\,2}$ ar^{p} ar^{e} Ps-Ath^{dispu} *εγω* (13. 69. 124. tol^{2} arm *υπαγω*) *κυριε, και ουκ απηλθεν.* Hunc ordinem confirmant Isid^{4,85} (*ο δε* $\overline{\chi\varsigma}$ *δυο προθεισ ενοσ πατροσ παιδασ, τον μεν ακουσαντα εισ τ. αμπ. απελθειν κ. εργασασθαι κ. υποσχομενον μεν, μη απεληλυθοτα δε εμεμψατο· τον δε μη επαγγειλαμενον, εργασαμενον δε απεδεξατο*) et Dam (hom. in ficum p. 808 sq *δυο γαρ υιοι, φησιν, ησαν ενι πατρι, και ειπεν τω ενι· πορευου εργαζου εισ τον αμπελωνα. ο δε υπεσχετο μεν, ουκ επληρωσε δε την υποσχεσιν. ειτα φησι προσ τον ετερον· ο δε απηρνησατο μεν λογω, εργω δε το προσταχθεν εξεπερανε.*) | *απηλθεν*: D it^{pl} (non f g$^{1.2}$ q) syr^{cu} (syr^{hr} ad v. 30) add *εισ τον αμπελωνα*

30. *προσελθ. δε* cum ℵBDLZ 1. 33. 69. 124. it (exc h q) vg cop syr^{hr} arm Cyr$^{glaph\,103}$ ... ς *και προσελθ.* cum CXΔΠ unc^{9} al pler h q syr^{utr} (syr^{cu} aeth *και* sine *πρ.*) Eus$^{luc\,166}$ Chr | *ετερω* cum ℵ*C*DEFGHKUXΔΠ al^{100} fere (item *ad alterum* it vg, item syrr arm aeth) Or^{3,770} (vide ad v. 29) Eus^{luc} Cyr^{glaph} Ps-Ath^{dispu} ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln *δευτερω* cum ℵ^{c}BC^{2}LMSVZ al mu Chr (Or^{3,770} *ειτα αποκριθεισ ο δευτεροσ* vix

ὡσαύτωσ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.
31 *τίσ ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ; λέγουσιν· ὁ*

---

probat, minus etiam ^{3,786} *οτι ειπεν ο δευτερ. υιοσ*) | *ο δε αποκρ. ειπ.* (ℵ^{c} suppl): ℵ* om | *εγω* (it vg *eo*; vide 13. 69. etc v. 29) *κυριε* (D add *υπαγω*), *και ουκ απηλθεν* cum iisdem qui v. 29 *ου θελω, υστερον* etc... B al^{7} tol^{2} cop syr^{hr} arm aeth^{cdd2} arr Ps-Ath^{dispu} *ου θελω, υστερον* (minusc Ps-Ath add *δε*, item vv aliq?) *μεταμεληθεισ απηλθεν* (syr^{hr} add *εισ τον αμπ.*)

31. *δυο* (D* *δυω*): syr^{cu} add *ut vobis videtur* | *εποιησεν*: D ff^{1} post *τ. θε. τ. πατρ.* (v al syr^{cu} cop Ps-Ath^{dispu} add *αυτου*) | *λεγουσιν* cum ℵBDL 13. 33. 69. 124. al^{vid} g^{1} l am for emm san tol fr sax cop arm aeth Chr ... ϛ add *αυτω* cum CXΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg (et. gat mm al) syrr Eus^{luc} | *ο πρωτοσ* cum ℵCLXΔΠ unc^{9} al pler c f g^{2} q vg (et. emm gat mm al) fr syr^{cu} et^{utr} aeth ar^{e} Hipp (^{188} e catena Nicephori in pentat. etc *και εν τω ευαγγ. δε τον ποιησαντα το θελημ. του πατροσ ειπεν· ο πρωτοσ*. Sed vide post) Eus$^{luc\,166}$ (et rursus ^{167} *εκεινων δε ομολογησαντων οτι ο πρωτοσ, τισ ην ουτοσ ο πρωτ. διασαφει, λεγων· οι τελωναι* etc) Chr Hier et quidem ex veris (veteribus?) quae dicit exemplaribus (in h. l. *Quod dicitur*: Quis ex duobus fecit voluntatem patris, *et illi dicunt* Novissimus: *sciendum est in veris exemplarib. non haberi* Novissimum *sed* Primum, *ut proprio iudicio condemnentur. Si autem* Novissimum *voluerimus legere, manifesta est interpretatio, ut dicamus intelligere quidem veritatem Iudaeos, sed tergiversari, et nolle dicere quod sentiunt; sicut et baptismum Iohannis scientes esse de caelo dicere noluerunt.*) ... Ln *ο υστεροσ* cum B; 4. *ο δευτεροσ* (Dam^{809} pergit *και ψεγεται μεν ο προτεροσ, ευφημειται δε ο δευτεροσ*), D 13. 69. 124. 238. 262. 346. Hipp (^{188} e codice Mus. Brit. burn. 34. -- *ειπεν· ο εσχατοσ*. Vide supra) Ps-Ath^{dispu} (*ερωτα δε ο κυριοσ· τισ -- αποκριθεντεσ δε οι ιουδαιοι φασιν· ο εσχατ. υιοσ*) *ο εσχατοσ*. Item *novissimus* (quod multo rectius ad *ο εσχατ.* quam ad *ο υστεροσ* trahi in promtu est; probat etiam d) a b e ff$^{1.2}$ g^{1} h l am fu for san tol harl* and sax Aug; item exprimunt *ultimum* cop syr^{hr} arm aeth^{cdd2} ar^{p}. Cf praeterea Hil in h. l. (12) *Deinde ipsa Pharisaeorum responsio quid momenti habeat quaerendum est. Dicunt voluntati* iuniorem *obedisse. Hoc rerum ratio non patitur ut simulata professio meritum perfectae veritatis obtineat, ut plus sit fefellisse spondentem quam perfecisse omnia non pollicentem. Quis autem non malit negari sibi id quod poscat, dummodo id quod poposcerit fiat, quam non fieri quod spondeatur ut fiat* – (14) *Denique non ait noluisse sed non abisse. Res extra culpam infidelitatis est, quia in facti erat difficultate ne fieret. Non igitur ire statim ad opus quod praeceptum est noluit, sed quia ire non poterat non iit. In eo enim necessitatis mora sine crimine voluntatis ostenditur. Et in responsione quidem Pharisaeorum quaedam est necessitas prophetiae. Nam inviti licet confitentur quis obsecutus sit voluntati, iunior scilicet filius, obediens professione, licet non efficiens in tempore: quia fides sola iustificat.* Or vero ^{3,770} verba *λεγουσιν* usque *λεγει αυτοισ ο ι̅σ̅* (E* *κυριοσ*, sed ipse*

πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι
καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ·
ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.
33 $^{219.2}$ *Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, 33–46 Mc 12, 1–12
ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ Lc 20, 9–19 *Es 5, 1
ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρ-
πῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν
τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους
αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

---

corr ις) plane praeterit, ita ut in suo codice non invenisse credi possit (id quod credidit ac probavit Ln in praef. ed. mai. tom. 2. pag. V.). Addit enim Or l. l. tanquam de suo: *και φανερον οτι ο ειπων· ου θελω, και υστερον μεταμεληθεισ και απελθων και εργασαμενοσ εισ τον αμπελ. εποιησε το θελημα του πατροσ τω εργω· ο γαρ τω λογω επαγγειλαμενοσ και μη ποιησασ, τοισ εργοισ ηρνησατο ποιειν το θελ. του πατροσ. προσχεσ δε ει δυνασαι χρησθαι τη παραβολη και προσ τουσ ελαττονα μεν η μηδεν επαγγελλομενουσ* etc. Confirmat autem codicem qui videtur Origenis Cyr$^{glaph\,108}$; postquam enim textum (-- *δια παραβολησ ημασ εδιδαξεν ο χσ. εφη γαρ ουτωσ·*) inde a verbis *ανθρωποσ τισ ειχε τεκν. δυο* usque *τισ εκ τ. δυο εποι. το θε. τ. πατροσ* exscripsit, pergit o *απελθων δηλονοτι, και ει βραχυ μεταξυ παρεισεδυ το αδρανεσ, οκνειν αναπειθον το υπεσχημενον.* | *οτι οι*: ℵ* om *οτι* (suppl^{c})

32. *ιωανν.* (B *ιωανησ*) *πρ. υμ.* cum ℵBCL 33. 157. 209. 48^{ev} c aeth Or^{3,771} Chr ... ς *πρ. υμ. ιωανν.* cum DXΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syrr cop | *οι δε* (F om) *τελ. κ. αι πορν.* (X om *κ. αι πο.*) *επιστ. αυτω*: G om | *υμεισ δε* usq *πιστ. αυτω*: Δ om | *ου* cum ℵCLXΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,770} et^{771} Chr ... Ln *ουδε* cum B 1. 13. 22. 33. al^{6} it (exc c e) vg syrr cop aeth Hil Op ... D c e om (c e *vos autem videntes haec* [e om *haec*] *paenitentiam habuistis postea quod non credidistis* [e add *ei*]) | *αυτω* ult: 33. Or$^{3,770\,sq}$ *εν αυτω*

33. *ανθρωποσ* cum ℵBC*DKLSVΔΠ al^{40} fere it^{pl} vg cop syr^{p} aeth Or^{3,772} et^{786} Chr$^{edd\,2}$ Lcif Hil ... ς (= Gb Sz) add *τισ* cum C^{3}V^{mg}X unc^{6} al pl e f h m syr^{cu} et^{sch} arm Eus$^{theoph\,122}$ Cyr$^{es\,660}$ Chr Ir$^{int\,277}$ | K *περιεθηκαν* | *εν αυτω*: ℵ* (suppl^{c}) V 69. al^{3} om (al *εαυτω*) :: cf Mc | *εξεδετο* cum ℵ*B*CL (in Lc et. Δ, in Mc et. AK) ... ς Ln *εξεδοτο* c. ℵ^{c}B^{2}DXΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

34. *αυτου* ult: ff^{1}. syr^{sch} *vineae eius*; syr^{cu} om, item Cyr^{lib} Chr

35. *εδειραν*: U al plus^{40} *εδηραν* | *απεκτ.* tum *ελιθοβολ.* (ita et. f ff^{1}. g$^{1.2}$.

36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ
ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ
ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ
λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωρ-
γοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν
αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖς ὁ
Ps 118, 22 s Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμα-
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ

---

m vg cop arm syr^{p} Or^{3,776} Eus^{theoph}): a b c e ff^{2} h q syr^{cu} et^{sch} aeth Cyr$^{sach\,679}$ Ir$^{int\,277}$ Lcif ελιθοβ. tum απεκτ.

36. *παλιν*: ℵ* syr^{sch} *και* (ℵ^{c} om) *παλιν*, D *παλ. ουν*, d *iterum vero* (ff^{1} *rursus iterum*), cop *rursus etiam*

37. *προσ αυτουσ* (et. f g$^{1.2}$ q vg, item Eus^{theoph}): D al^{4} a b c ff^{2} h Ir$^{int\,277}$ Lcif *αυτοισ* ... al^{3} e ff^{1} m Or^{3,782} (Cyr$^{es\,660}$) om | *τ. υι. αυτου*: a b c e ff$^{1.2}$ h m Ir^{int} Lcif (non g$^{1.2}$ q vg) add *unicum*, f *unigenitum* | *λεγων*: 61. b c e ff^{2} h (non a f ff^{1} g$^{1.2}$ m q vg) syr^{cu} et^{sch} arm (non syr^{p} cop aeth) Chr (diserte) Ir^{int} Op (non Eus Lcif Amb) add *ισωσ* (*forte*, *forsitan*) :: e Lc

38. *εν εαυτοισ* (L *αυτ.*): V om | *σχωμεν* (Gb') cum ℵBDLZ 1. 22. 33. arm Or^{3,776} Cyr$^{ioh\,110.261}$ et (addito *εαυτοισ*)$^{es\,660}$ et^{deipar} ap Mai^{89}, item *habebimus*, *habeamus* it^{pler} vg Ir^{int} Lcif ... ς *κατασχωμεν* cum CXΔΠ unc^{9} al pler (ff^{1} m *possideamus*, Op *obtinebimus*) Eus^{theo} Chr

39. *εξεβαλον* cum BCXΔΠ unc^{10} al omn^{vid} Or^{3,784} Eus^{theoph} Cyr^{deipar}: ℵ *εβαλον* (:: *εκβαλλειν* apud Mc et Lc), D *εξεβαλαν*, Z *εξεβαλλον* | *και απεκτειναν* (ita et. f ff^{1} g$^{1.2}$ m q vg Ir$^{int\,277}$): D a b c e ff^{2} h mm Lcif Iuvenc *απεκτ. και* ante *εξεβ. εξ. τ. αμπ.* :: ut Mc et Lc

41. *λεγ. αυτω* (Cyr$^{es\,660}$ *οι δε προσ αυτον*): 69. 122* om | *απολεσει*: L *αναλωσει* | *αυτουσ*: it (exc ff^{2}) vg Ir^{int} Aug al (non item Lcif) om | *εκδωσεται* (et. Gb Sz) cum ℵBDEGHKLMUXΔΠ (item FSV e silentio) al longe pl; item C al pauc Cyr^{es} *εκδωσει* ... ς (ita et ς et ς^{e} 1624. 1633. 1670; sed alii tacite substituerunt *εκδωσ.*) *εκδοσεται* (Gb'') cum minusc ut videtur vix mu (ut 49^{ev} 50^{ev})

42. *εν ταισ* (Z add ....*ισ*: *αγιαισ*?) *γραφαισ* (et. Or^{3,784} Eus^{theo}): 6. e (Or^{2,794}?) Chr$^{edd\,6}$ Ir^{int} om | *ον*: L om | Π* al pauc *εγεννηθη* | ℵ* *παρα κυριω* (^{c} *-ιου*) | *ημων*: D* 1. 13. 22. al^{15} fere d sl^{ed} et^{2} *υμων*

θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺσ καρποὺσ αὐτῆσ. 45 [220. 1]
ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰσ παραβολὰσ
αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 *καὶ ζητοῦντεσ αὐτὸν κρα-*
τῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺσ ὄχλουσ, ἐπεὶ εἰσ προφήτην αὐτὸν εἶχον.

---

43. *αυτησ*: ℵ* 238. Or^{3,705} (sed^{saep} *αυτησ*) *αυτου* (ℵ^{c} *αυτησ*), ff^{1} syr^{cu} et^{sch} om

44. ς (Gb^{0}) et Ln [ ] *καὶ* (124. al q om; syr^{cu} *πασ γαρ*, syr^{p} Chr^{com} [non^{txt}] *και πασ*) *ὁ πεσὼν* (Chr$^{com\ bis}$ *πιπτων*) *ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον* (sic Or^{4,25} et ^{348} e Lc pro *επ εκεινον τ. λιθ.*) *συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν* (v ὅ) *δ'* (Δ *δε*) *ἂν πέσῃ* (x al *-σει*) *λικμήσει αὐτόν* cum ℵBCXZΔΠ unc^{10} al omn^{vid} c f g$^{1.2.}$ h q vg syr^{omn} cop arm aeth Chr Op Aug$^{consens\ 2,133}$ ... om (prob Schu) cum D 33. a b e ff$^{1.2.}$ Or^{3,786} (i. e. comm ad h. l. Explicat diligenter omnia usque ad *τουσ καρπ. αυτησ*, tum fine eius parabolae dicto – *και ταυτα μεν ημεισ εισ τον τοπον επηπορησαμεν και το φανεν ημιν ειρηται* – transit ad sqq: *και ακουσαντεσ οι αρχ.* etc. Hinc dubitari nequit quin codex Origenis versum 44. omiserit. Nec magis ^{4,25} huc trahi potest: *το μεν ευαγγελιον ουτωσ· ουδεποτε ανεγνωτε· λιθοσ ον απεδοκιμασαν - γωνιασ; πασ ο πεσων - λικμησει αυτον.* Licet enim verba *ουδεπ. ανεγνωτε* [absque *εν τ. γραφ.*, ut etiam^{3,794}] a Mt pendere videantur, tamen totum locum ex Lc afferri clarissimum inde est quod a verbis *εισ κεφαλην γωνιασ* cum solo Lc pergitur *πασ ο πεσων.*) Eus$^{theo\ 122}$ (omnibus enim a v. 33. usq 43 ad verbum exscriptis addere debebat, opinor, v. 44, si in cdd. suis invenisset. Pergit vero: *εστι δε η παραβολη συγγενησ τη παρα τω ησαΐα*) Ir$^{int\ 277}$ (et ipse vv. 33 -43 exscripsit non addito v. 44). Praeterit et. Lcif. Cf et. Cyr$^{es\ 660}$, qui postquam parabolam usque *εν τ. καιρ. αυτων* v. 41 tractavit, addit: *και προσ γε ταυτα φησιν ο χ̅σ̅· δια τουτο λεγω υμιν, αρθησεται αφ υμων η βασ. των ουρανων και δοθ. εθνει ετερω ποιουντι τουσ κα. αυτησ*, sed praeterea nihil add. Contra idem^{luc} ap Mai^{401} *ειτα ειπων· δια τουτο - τ. καρπ. αυτησ, τοτε επηγαγεν· και ο πεσων επι* etc (:: omnino ex Lc assumpta videntur, apud quem istis oratio concluditur ut versu 43. apud Mt. Accommodavit vero corrector verba Lucae libere ad Mt, ut in interpolationibus eiusmodi usu venit; qua de re iam identidem dictum est)

45. *ακουσ. δε* cum ℵLZ 33. syr^{cu} cop... ς Ln Ti *και ακουσ.* cum BCDXΔΠ unc^{9} al omn fere it vg syr^{sch} et^{p} aeth Or^{3,786} | *τασ παραβ. αυτου* (v *αυτων*): D al^{2} cat^{oxon} *την παραβολην αυτου*

46. *τουσ οχλουσ* cum ℵ^{c}BDL̦XΔΠ unc^{9} al pler it vg (*turbas, populos*) syr^{p} al Or^{3,786} ... ℵ*C al pauc b syr^{cu} et^{sch} *τον οχλον* (:: ut Mc; item Lc *τον λαον*) | *επει* (prob Schu) cum ℵBDL 1. 22. 33. Or^{3,786} et $^{788\ sq}$ ... ς Ln (ex errore) Ti *επειδη* cum CXΔΠ unc^{9} al longe pler | *εισ* (Gb') cum ℵBL 1. 22. Or^{3,786} et $^{788\ sq}$ ... ς *ωσ* cum CDXΔΠ unc^{9} al longe pler (it vg etc *sicut prophetam eum habebant* vix probant) :: cf 21, 26 ubi nemo *εισ* pro *ωσ*; item 14, 5. Contra vero et. in Or duobus locis (de sex) codex praebet *ωσ* pro *εισ*

XXII.

1 $^{221.5}$ *Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖσ*
2—14 Lc 14, 16-24 *αὐτοῖσ, λέγων·* 2 *ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ*
βασιλεῖ, ὅστισ ἐποίησεν γάμουσ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 *καὶ ἀπέστειλεν*
τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ καλέσαι τοὺσ κεκλημένουσ εἰσ τοὺσ γάμουσ,
καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 *πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ λέγων·*
εἴπατε τοῖσ κεκλημένοισ· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰσ τοὺσ
γάμουσ. 5 *οἱ δὲ ἀμελήσαντεσ ἀπῆλθον, ὃσ μὲν εἰσ τὸν ἴδιον ἀγρόν,*
ὃσ δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 *οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντεσ τοὺσ*

XXII. 1. *παλιν* (33. g$^{2.}$ vg Or^{3,791} Chr post *ειπεν*, item aliter transp it^{pler} syrr al, ut syr^{cu} *iterum respondit Jesus et dixit illis in parabolis*): F om; E om *ειπ. αυτοισ* | *εν* (א* om; ^{a}suppl) *παραβολ. αυτοισ* cum אBDL 1. 33. 69. 124. 209. g$^{2.}$ vg Or^{3,791} ... ς *αυτοισ* (syr^{sch} aeth Chr om) *εν παραβολ.* cum CXΔΠ unc^{8} al pler ff$^{2.}$ q (et it^{pler} sed *παλιν* post *αυτοισ* posito) syr^{cu} et^{p} arm | *λεγων*: ff$^{2.}$ h l arm om (syr^{cu} vide ante, similiter et. syr^{sch})

2. *ωμοιωθη*: F al^{3} (nec non alii) Dam$^{par\,382}$ cod *ομοιωθη* | *εποιησεν* sequente *και* (et. Eus$^{ps\,436}$): 1. Or^{3,791} (cf et. ^{824}) *ποιων* sine *και*

3. *τουσ δουλουσ αυτου*: Hier ad h. l. *et misit servum suum vocare invitatos.* „Haud dubium quin Mosen“ – – „si autem *servos* legerimus, ut pleraque habent exx., ad prophetas referendum est.“ „Servi qui secundo missi sunt, melius est ut prophetae intelligantur quam apostoli, ita tamen si supra *servus* scriptus fuerit. Sin autem *servos* ibidem legas, hic secundi servi apostoli intelligendi sunt.“ Cf Lc 14, 17, unde lectio ista fluxit.

4. *απεστειλεν*: L *αποστελλει* | *μου* pr (et. Cyr$^{glaph\,100}$): 1. Or^{3,800} om | *ητοιμακα* (Gb') cum אBC*DL 1. 22. 33. ... ς *ητοιμασα* cum C^{3}XΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,800} Cyr$^{glaph\,100}$ Chr Dam$^{par\,382}$ ... al^{10} fere Mac$^{hom\,15,31}$ *ητοιμασται* | *μου* sec (et. Or Cyr^{glaph} Chr): Δ b e ff$^{2.}$ Dam^{par} om | *σιτιστα* (et. Or$^{3,800\,bis}$ et ^{793} Cyr^{glaph} Chr): G al^{8} (Or^{3,792} libere *το δε ητοιμασμενον αριστον, εν ω οι ταυ. του βασι. και τα σιτευτα αυτου τεθυμενα ην* etc) *σιτευτα*. Praeterea X al^{5} fere ff$^{2.}$ g$^{1.}$ h q syrr aeth Chr$^{edd\,2}$ add *μου*

5. *οσ* (אC *ο*, 33. hiat) *μεν* et *οσ δε* cum אBC*L 1. 22. 33. 69. 124. 238. 346. al^{2} Or^{3,793} et ^{794} (Mac^{libere} *οσ μεν* et *αλλοσ*) ... ς *ο μεν* et *ο δε* cum C^{3}XΔΠU (an potius ut אC?) unc^{8} al pler Chr (et. Cyr^{glaph} sed cum Lc miscet) Dam^{par} ... D b c ff$^{2.}$ h (non item f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ q vg) Ir$^{int\,279}$ Lcif *οι μεν* et *οι δε* | *εισ τον* (et. it vg *in*, exc f *ad*): Or^{3,793} *επι* (sed ^{794} *εισ*) *τον* | *επι την* (Gb' prob Schu) cum אBCD 13. 33. 69. 125* 157. 346. (et. it vg Lcif *ad*, exc q *in*) Or^{3,793} et ^{794} Chr ... ς *εισ την* cum LXΔΠ unc^{9} al pler Dam^{par}, item *in* q Ir$^{int\,279}$ Op | *αυτου*: D *αυτων* (d *ad negotiationem suam*, ut et. it vg)

δούλουσ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺσ ὠργίσθη,
καὶ πέμψασ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺσ φονεῖσ ἐκείνουσ
καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ·
ὁ μὲν γάμοσ ἕτοιμόσ ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰσ διεξόδουσ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσουσ ἐὰν
εὕρητε καλέσατε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 10 καὶ ἐξελθόντεσ οἱ δοῦλοι
ἐκεῖνοι εἰσ τὰσ ὁδοὺσ συνήγαγον πάντασ ὅσουσ εὗρον, πονηρούσ
τε καὶ ἀγαθούσ, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 222.10
εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺσ θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ εἶδεν ἐκεῖ
ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ·
ἑταῖρε, πῶσ εἰσῆλθεσ ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.

---

6. *αυτου* cum ℵBCDXΔΠ unc^{9} etc (et. Or^{3,774}, item *αυτου τ. δουλ.*^{792}): L Or^{3,794} (Eus$^{ps\ 436}$ liberrime *οι δε προσ το μη θελησαι απαντησαι, ετι και διαλαβοντεσ τουσ δουλ. υβρισαν κ. απεκτ.*) Ir$^{int\ 279}$ (ex cdd 4) om

7. *ο δε βασιλ.* (Gb″) cum ℵBL 1. 22. 118. 209. l sah cop^{dz} (syr^{cu} aeth *και ωργ. ο βασ.* et syr^{cu} add *εκεινοσ*) Cyr$^{zach\ 797}$; item addito *ακουσασ* 13. 69. 124. 346. ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h vg cop^{wi} (et$^{cod\ 1}$) arm Chr Eus$^{ps\ 436}$ Ir$^{int\ 279}$, atque ita Ln ... Gb′ Sz Ti *και ακουσ. ο βασ. εκεινοσ* cum CXΔΠ unc^{9} al^{130} fere f q syr^{p} sl Dam$^{par\ 382}$; item ς *ακουσασ δε ο βασιλ.* (Gb huic lectioni add + *εκεινοσ* cum 33.) cum minusc ut vdtr pauc syr^{sch}; item D a b c e ff$^{2.}$ Lcif *εκεινοσ* (a c e ff$^{2.}$ *ille autem*) *ο βασιλ. ακουσ.* | X y^{scr} *οργισθη* | *τα* (G om) *στρατευματα* (et. g$^{1.2.}$ vg sah syr^{utr} arm aeth Or^{3,808} Eus$^{ps\ 436}$ Meth^{317} Chr Ir^{int} Hil): D 1. 118. 209. 238. a b c e f ff$^{1.2.}$ h q syr^{cu} cop Or^{3,792} (et$^{alibi\ lib}$) Eus$^{ps\ 189}$ (*και πεμψασ, φησι, το στρατ. αυτου ενεπρησε* etc; item Eus$^{luc\ 186\ lib}$ *και στρατευμα κινουμενον κατα* etc) Lcif *το στρατευμα* (*exercitum*) | *απωλεσεν*: 1. 22. 118. 209. Or^{3,792} (rursus alludens^{801} *αναιρουσι τουσ φονεισ*) *ανειλεν*

8. *εστιν*: Δ Or^{3,792} Chr$^{codd\ 3}$ Dam$^{par\ 382}$ om

9. *εαν* cum ℵBCEFHMUVXΔ al^{50} fere Or^{3,802} ... ς *αν* cum DGKLSΠ al sat mu Or^{3,792} Chr Bas$^{eth\ 296}$

10. *εκεινοι* (et. f; arm Chr Lcif om): D 49. it (exc f) vg Ir$^{int\ 279}$ *αυτου* | *οσουσ*: (it^{pler} *omnes quoscumque, omnes quotquot*): ℵD 124. al pauc *ουσ* (f g$^{1.}$ vg *omnes quos*) | *ευρον*: D *ευραν* | *νυμφων* cum ℵB*L ... ς Ln Ti *γαμοσ* (C vitiose *αγαμ.*) cum B^{mg}CDXΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{3,794} et ^{802} Chr | *ανακειμενων* (K *-νου*): D 13. 61. 69. 346. *των ανακ.*

11. *ειδεν* cum ℵBDEFGHMUΔΠ^{2} al pl ... CKLVXΠ* al mu *ιδεν* | *εκει*: ℵ* Chr om (suppl ℵ^{c}) | *ουκ* cum ℵBC*LXΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,802} ... C^{3}D al pauc (Or$^{4,379\ lib}$) *μη*

12. *εταιρε* (et. Or$^{int\ 1,87.\ 3,866}$ Ir$^{int\ 279}$ Ephr ϙξϛ etc): Or^{3,793} om; item testatur schol codicum^{4} ap Matthaei: *εν τισι κειται το· εταιρε* | *εισηλθεσ* (et. Or^{3,793} et ^{int}): D b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ (non f g$^{2.}$ h q nec vg) syr^{cu} (non item^{utr}) Ir^{int} Aug *ηλθεσ* (Lcif utrumq) | *ο δε*: D *οσ δε*

13 τότε ὁ βασιλεὺσ εἶπεν τοῖσ διακόνοισ· δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ
καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
20, 16 ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν
κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
15—22 Mc 12, 13—17 Lc 20, 20—26 15 $^{223.2}$ Τότε πορευθέντεσ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον
ὅπωσ αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ
τοὺσ μαθητὰσ αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντασ· διδάσκαλε,
οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεισ,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ, οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀν-
θρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον

---

13. ο βασιλ. (ff^{1} om) ειπ. cum ℵBL 13. 33. 69. 124. 346. (item ff^{2} et h ap Sabat. non ap Mai) ... ς Ti ειπ. ο βασ. cum CDXΔΠ unc^{9} al longe pler it^{pler} vg al Ir$^{int\,279}$ Lcif | δησαντ. αυτου ποδ. κ. χειρ. (et. f ff^{1} g$^{1.2}$ am fu for san arm Or^{4,379} et^{saepius} Eus$^{ps\,260}$; vide et. post): M al^{60} fere l (vide et. post) vg^{ed} emm (al) sax (non fr) sah cop syr^{utr} aeth Ephr^{τνγ} et ^{ρξς} Or$^{int\,1,87}$ δησ. αυ. χειρ. κ. ποδασ ... D a b c e ff^{2} h q syr^{cu} Ir^{int} Lcif al αρατε αυτον ποδων και χειρων (c ff^{2} χειρ. κ. ποδ.) και | εκβαλετε (FX al mu εκβαλλετε, Δ εκβαλατε, DH 13. 28. 69. 124. al^{25} fere βαλετε) αυτον cum ℵBL 1. 13. 22. 69. 124* 300. g$^{1.2}$ l vg sah cop syr^{sch} arm aeth Or^{4,379} (item alludit ^{3,774} et ^{794}) et $^{int\,1,87}$ Eus$^{ps\,260}$ (Ephr εξενεγκατε αυτον) Chr Aug al; adde eos qui antea αρατε αυτον etc ... ς Ti αρατε αυτον και εκβαλ. (FX, Δ, H etc vide ante) cum CXΔΠ unc^{9} al pler f ff^{1} syr^{p} (Ambrst Vict^{tun} *tollite illum et* [Vict *cum*] *ligatis manibus et pedibus* [Vict add *et*] *mittite in tenebr.* etc) | E κλαθμοσ

14. γαρ (et. Or^{3,791} et ^{808} Ir$^{int\,279}$ Hil): a b c g$^{1.2}$ h (non item e f ff$^{1.2}$ q) am for fu san emm iac Hier (ad h. l.) *autem* | κλητοι (et. Or$^{3,791.794}$ et ^{808} d): L 1. Or^{3,808c} οι κλ. | εκλεκτοι (ita et. Or^{ubiq}): L 1. οι εκλ. Cf Barn^{4} μηποτε ως γεγραπται πολλοι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι ευρεθωμεν.

15. συμβουλ. (DK συνβ.) ελαβον (ℵ* om ελαβ.): C^{2} (non item*) Δ 1. 33. al pauc cop arm Or^{3,804} et ^{810} add κατ αυτου, item C^{3}M al mu (inprimis evglstar) κατα του ιυ̅ | οπωσ (et. Or^{bis}): D f syrr πωσ | ℵ* (^{c} suppl) om εν λογω (item Cyr$^{glaph\,134}$)

16. αυτω (et. ff^{2} g$^{1.2}$ h vg): D a c f προσ αυτον (b e ff^{1} q plane om) | λεγοντασ cum ℵBL 27. (item^{vid} syr^{cu} et^{sch} aeth; it vg al utrique lectioni respondent) ... ς Ti λεγοντεσ cum CDXΔΠ unc^{9} al omn fere Dam$^{par\,ed}$ (sub υ) | εν αληθεια cum ℵBCZ etc Or^{3,806} Eus$^{ps\,238}$: D^{2} Eus$^{ps\,141}$ Cyr$^{glaph\,134}$ επ αληθειασ (D* -εια), Ath$^{ps\,841}$ την αληθειαν | μελει: EFGHMU al pl μελλει | ανθρωπων: G 1. 28. 118. 157. 209. al^{8} for syr^{cu} et^{sch} arm^{ed} aeth Or^{3,806} Eus$^{ps\,238}$ (^{141} om ανθρ.) Ath$^{ps\,841}$ Chr$^{txt\,montf}$ et^{comm} cat^{oxon} ανθρωπου

17. ειπον (cum LZ 33. ... ς Ln ειπε c. ℵBC unc^{12} al pler Eus$^{ps\,141}$ Chr :: cf ad 18, 17 Lc 10, 40. 22, 66 Mc 13, 14; sed etiam ad 4, 3. 24, 2) ουν

Καίσαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23 *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντες* 23–33 Mc 12, 18–22 Lc 20, 27–39

ημιν: D a b e ff1· et2· q Cyrglaph 134 om | κηνσου: Δ* om, sed ipse* ante δοιν. suppl

18. ειπεν: 33. e sah syrcu aeth add αυτοις

20. και λεγει cum ℵBLXΔΠ unc9 al omn fere a c f q vg cop syrr al ... C ο δε λεγει ... Ti λεγει cum D 69. (ap Wtst; silet Treg) b e ff1·2· g2· h sah (et. Pist) | ο ις cum DLZ 13. 33. 69. 157. 346. it (exc f) vg syrcu etsch cop armcdd aeth arr perss ... ς om cum ℵB (C vide ante) XΔΠ unc9 al pler f sah syrp armed al :: ut Mc | αυτη post εικων cum ℵBCDXΔΠ unc9 rell omn fere it vg (*imago haec*, exc ff1· *haec imago*) etc (sah cop *haec imago et haec inscriptio*) ... Ti post επιγραφη cum LZ 157. (L η εικωνα και: videtur a ab altera lectione pendere) ... 253. Valentt ap Clem978 (επι του προκομισθεντος νομισματος ο κυριος ειπεν ου· τινος το κτημα, αλλα· τινος η εικ. και η επιγραφη;) Or3,807 (ειπων· επιδειξατε – κηνσου, επυθετο τινος η εικ. και η επιγρ.) Amb Promiss om (:: ap Mc post εικων, nec fluct)

21. λεγουσιν cum ℵB g2· syrsch arm Promiss ... ς Ln Ti add αυτω cum DLXΣΔΠ unc9 rell omnvid itpler vg syrcu etp sah cop | αυτοις: 49ev a b c f ff1· g2· h (non item e ff2· g1· q vg) add ο ις | ουν (et. f ff2· g1· g2· q vg sah syrutr, item Or3,810; cf et. Iustapol 1,17 ηρωτων αυτον ει δει καισαρι φορους τελειν, και απεκρινατο· ειπατε μοι τινος εικονα το νομισμα εχει. οι δε εφασαν· καισαρος. και παλιν ανταπεκρινατο αυτοις· αποδοτε ουν τα καισαρος τω καισαρι και etc): D al4 a b c e ff1· syrcu cop arm aeth (Or3,808 bis, at in tali causa multo plus probat quod addit semel quam quod bis om; nec magis probant Didtri 1,25 Chr; Tert vero aliiq Latt revera ab italis cdd. pendere videntur.) | καισαρι cum ℵBLXZ unc8 al omn fere Clem806 Didtri Chr ... DΣΔΠ al pauc Iust (vide ante) Or3,808 bis et 810 (Clem172 libere alludit τα καισαρος αποδους τω καισαρι) Basmonast 548 (sed et. τα του καισ.) Dampar cod (sub υ) τω καισαρι :: similiter Lc fluct

22. απηλθαν cum BD 59. 61. 70. 91. ... ς -λθον cum ℵLXΣΔΠ unc9 al pler Or3,804 et 809

23. εν: ℵ* (c om) praem και (cop *in illa autem die*) | αυτω: ℵ* om (suppl c) | σαδδουκαιοι: 13. 69. 124. 209. 346. al pauc arm praem οι | λεγοντες cum ℵBDMSZΠ* (Δ ad λεγοντες sq transilit) al50 fere aeth (confirmant eandem scripturam syrcu etsch *et dicentes ei – et interrog.*) Or3,809 et 811 (libere812 προσηλθον ουν τω ιυ σαδδουκαιοι οιτινες ελεγον etc) Meth778

μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδά-
*Deu 25, 5 σκαλε, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἐάν τισ ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ
πρῶτοσ γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ δεύτεροσ καὶ
ὁ τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή.
28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντεσ γὰρ
ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶ-
σθε, μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν
γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι

Epiph[557] ... ς Ln οι λεγοντεσ cum ℵ[c]EFGHKLUVΠ[2] al pl sah cop syr[p] arm; item *qui dicunt* it (ff[1] *negantes*; d *dicentes*) vg | επηρωτησαν: U ηρωτησαν

24. μωυσησ c. BDKLMZΠ al mu it vg (et. for gat mm al, sed non am fu) sax fr... ς μωσησ c. ℵEFGHSUVΔ al pl am fu (et. Or[3,812.821]) | ειπεν (e *scripsit*, mm *mandavit*): e mm syr[cu] et[sch] cop add ημιν: : cf Mc et Lc | επιγαμβρευσει cum ℵBLΔΠ unc[9] al fere omn (13. 69. praem και) Or[3,812] Chr, item syrr sah arm aeth ... Ln praem ινα cum DZ[vid], item cop it vg (*ut ducat*, d *ut nubat*) :: Mc et Lc ινα λαβη | τεκνα: b c e ff[2] g[1.2] q vg *filium* (f ff[1] h *filios*) | τ. γυναι. αυτου (et. Or[3,812]): D om | αναστησει: FHM al[10] fere εξαναστ. :: ut Mc et Lc

25. δε (et. Or[3,821]; ff[1] h *ergo*): D q om | γημασ cum ℵBL 1. 22. 33. 124. 157. 209. 299. al[5] Or[3,821] ... ς γαμησασ cum DΓΔΘ[b]Π unc[9] al pler Chr | γυν. αυτου: L al pauc for om αυτ.

26. ομοιωσ: U al aliq add δε | εωσ: M* syr[sch] και εωσ

27. παντων: Δ e Chr om | η γυνη cum ℵBLUΔΠ* 1. al[5] e syr[cu] aeth ... ς Ln Ti και η γυνη c. DΓΠ[2] unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] sah cop al Chr

28. αναστ. ουν cum ℵBDL 1. 69. 124. ... ς ουν αναστ. cum XΓΔΠ unc[9] al pler ... b c e *in resurr. autem* | των επτα εσται (ita f): D εστ. τ. επτ., item c ff[1.2] g[1.2] h q vg *erit de septem* ... b e syr[cu] om τ. επτ. | γυνη: Γ 1. al arm η γυνη | παντεσ: b e syr[cu] (iidem qui ante των επτ. om) *septem* | αυτην: GM[mg] 28. 33. al pauc arm syr[p] add γυναικα :: e Mc et Lc

29. αποκριθ. δε: ℵ και αποκριθ., b e h syr[cu] et[sch] nil nisi *respondens* (vel *respondit et*) | αυτοισ: SV al[15] fere om

30. γαμιζοντ. (Gb') cum ℵBDL 1. al[7] (Clem[583] αλλα μετα την αναστασιν, φησιν, ουτε γαμουσιν ουτε γαμιζονται) Or[3,823] et [824] Ath[1,425] Isid[4,146] ... ς Ti εκγαμιζ. cum EFGHKMSUVΓΔΠ al pler Or[1,582] ... 33. 124. 157. Or[1,284] et [4,887] Meth[778] (et[863]) Epiph[557] et [1082] Chr γαμισκοντ. (al pauc εγγαμισκ. et εγγαμιζ.) (:: formae εκγαμιζ. et εκγαμισκ. ap antiq. Graecos ut vdtr plane non inventae sunt; nec magis fere γαμιζ. nisi quod Apollon. de syntax. habet: ἔστι γὰρ τὸ μὲν γαμῶ γάμου

θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 *περὶ δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ τῶν νεκρῶν*
οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 *ἐγώ εἰμι ὁ* • Ex 3,6
θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν
θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 *καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-*
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

μεταλαμβάνω, τὸ δὲ γαμίζω γάμον τινὶ μεταδίδωμι. γαμισκ. ex plurib. locis, ut Aristot. Heraclid. Florileg. ap Stob. Clem, affertur. Praeterea *ἐκγαμηθῆναι* iniquum enubendi sensum [*ὅταν εἰσ ἕτερον γένοσ ἐκδοθῇ παρθένοσ, οἱονεὶ τοῖσ μὴ προσήκουσιν* Suid] habet.) | *αλλ*: D *αλλα* | *αγγελοι*: 1. 22. Or[1,284] et[3,823 sq] et[827] *οι αγγ.* | *θεου* cum ℵL 13. 28. 33. 69. 124. 157 al[15] fere Chr; item ς Ti *του θεου* cum LΓΔΘ[b]Π unc[9] (in E *του θε.* usq *εισιν* in rasura scripta sunt; nonnihil defuerat) al pler Meth Epiph Chr; item *dei* ff[1.] g[1.2.] l vg syr[sch] et[p] cop aeth Or int[4,493] et[667] (508. 537) ... Gb[o] Ln om cum BD 1. 209. a b c e f ff[2.] h q harl* syr[cu] sah arm Or[1,284] et[3,823 sq] et[827] (et[int 3,978]) Amb al :: ut Mc | *εν*: U al *οι εν* | *τω ουρ.* cum ℵBL 1. 33. 69. 124. 157. 209. 346. 48[ev] p[scr] sah cop Or[3,823 sq] et[827] ([1,284] *οι αγγ. οι εν τοισ ουρανοισ*) ... ς om *τω* cum DΓΔΘ[b vid]Π unc[9] al pler Meth Epiph Chr | *εισιν*: 1. it vg sah cop arm Or[1,284] et[3,823 sqq] post *αλλ* pon :: ut Mc

31. *υμιν* (et. Or[3,828] et[4,340]; it[pl] [non c h q] vg [non for al] post *λεγοντ.* pon): KΔΠ al[15] fere e syr[cu] et[p] Ir[int 232] om

32. *ισαακ* (et. ℵ[c]): ℵ*D b e h *ισακ* | *ο θε. ισ. και ο θε. ιακ.*: ℵ om ὁ utrumq (Or[3,828] *ου γαρ γεγρ.· εγω θε. αβρ. κ. ισ. κ. ια. αλλ· εγω ειμι θε. αβρ. κ. θε. ισ. κ. θε. ια. και ουτωσ γε ανεγραψαν ματθ. κ. μα. κ. λουκ.*) :: similiter in Mc fluct lectio | *εστιν θεοσ* (cum ℵD etc, Ln *ο θε.* cum BLΔ etc: accuratiora vide post) *νεκρ.* cum ℵBDLΔ al[10] fere it vg sah cop syr[cu] et[sch] ar[p] perss Or[1,745] et[3,290] Eus[ps 235] Chr (Hom[cl 3,55]) Ir[int 232] Or[int 1,85] Hil[saep] ... ς *εστιν ο* (H om) *θεοσ θεοσ νεκρ.* cum EFGHKMSUVΓΘ[b vid]Π al pler syr[p] arm Or[3,828] et[829] inprimis[4,341] Const[6,30] Chr[mo2] cat[oxon] | *θεοσ* absque ὁ c. ℵD 28. 67. al Eus[ps 235] (*εδιδαξεν ο σωτηρ ειπων· ο θεοσ αβρ.* usq *ζωντων*) Chr; cf et. Hom[cl 3,55] (*τοισ λεγουσιν οτι αβρ. κ. ισ. κ. ια. απεθανον, εφη· ουκ εστιν θεοσ νεκρ. α. ζωντ.*), item Or[3,290] (*εγω ο θε. αβρ.* usq *ιακ., ᾧ επηνεγκεν ο* $\overline{χς}$· *θεοσ δε ουκ εστ. νεκρ. α. ζωντ.*) ... Ln *ο θεοσ* c. BLΔ 1. 33. 157* 209. 238. y[scr] sah cop (Or[1,745] *μαθοντεσ και το· ο θεοσ ουκ εστ. νεκρ. α. ζωντ.*) Ceterum si Origenis auctoritas antiquissimis cdd praestaret, cum ς edendum esset. Ille enim 4, 341 plenis totius loci scripturis ex Mt et Mc et Lc allatis Matthaeo dat *ο θεοσ θεοσ*, Mco et Lcae *ο θεοσ*. At invitis h. l. omnibus antiquissimis quibuscum consentire solet testibus - quod enim alibi nullius evglstae nomine apposito contrariae lectioni accedit parum valet - vereor ne librariorum licentia byzantinam lectionem intruserit. Antiquitatis certe laudem nostra (et Irenaei) scriptura communem cum Origene[4,341] habet. Origenis vero lectionem commendat quod Matthaeo proprium quid et a Mc diversum tribuit.

33 *διδαχη*: M *διδασκαλια*

34—40 Mc 12, 28–31 Lc 10, 25–27 34 [224.6] *Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ ὅτι ἐφίμωσεν τοὺσ*
Σαδδουκαίουσ, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 *καὶ ἐπηρώτησεν εἱσ*
ἐξ αὐτῶν νομικὸσ πειράζων αὐτόν· 36 *διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-*
*Deu 6, 5 *γάλη ἐν τῷ νόμῳ;* 37 *ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν*
σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
διανοίᾳ σου. 38 *αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.* 39 *δευ-*
*Lev 19, 18 *τέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν.* 40 *ἐν ταύ-*
ταισ ταῖσ δυσὶν ἐντολαῖσ ὅλοσ ὁ νόμοσ κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

---

34. *ακουσαντεσ*: e syr[cu] *cum vidissent* | *επι το αυτο* (ita et. ff[1.] g[1.2.] q vg cop syr[utr] arm Or[int 2,830]; sah *inter se*): D b c e ff[2.] h (f *in unum ad eum*) syr[cu] aeth Hil *επ αυτον*

35. *και* pr: Δ om | *νομικοσ* (FGH al add *τισ*): 1. al[2] e arm Or[int 3,830] om | *πειραζ. αυτον* cum ℵBL 33. e ff[1.] g[1.2.] l q vg sah cop syr[sch] aeth Or[int] ... ς Ti add *και λεγων* cum DΓΔΘ[b]Π unc[9] al omn fere b c f ff[2.] h fu sax syr[cu] et[p] arm Chr

36. *μεγαλη* (syr[cu] *magnum et primum* :: cf Mc): D 122. post *νομω* pon

37. *ο δε εφη αυτω* cum ℵBL 33. sah cop Or[int 3,830] ... D it (exc q) vg syr[cu] *εφη αυτω* ῑς̄ ... Gb Sz *ο δε* ῑς̄ *εφη αυτω* cum EFGHKMSUVΓΔΘ[b]Π al[150] fere; item ς *ο δε* ῑς̄ *ειπεν αυτω* cum minusc vix mu q; adde syr[utr] arm aeth | *τη* prim cum ℵ[c]DKLMSZΠ al pm ... ℵ*BEFGHUVΓΔΘ[b] al plus[50] Clem[304] om (Gb[oo]). Item *τη* sec cum ℵDKLMSZΠ al pl Clem ... B[mai] EFGHUVΓΔΘ[b] al[30] fere om (Gb[0]). Item *τη* tert cum unc omnib al pler Clem ... al pauc om | *διανοια σου* (et. it exc[2] vg sah cop syr[p] arm Or[int 1,85. 3,830] et ter [831] et [832]): c syr[cu] Clem Or[int 3,30] et [4,618] *ισχυι σου* (Or[int] *ex totis viribus tuis*, c *in omni virtute tua*) ... Θ[b] 13. 68. 69. 124. 26[ev] syr[sch] et[hier] cop[dz] aeth *ισχυι σου και εν ολη τη διανοια σου*, similiter e *in omni iustitia et in tota cogitatione tua* (Bas[eth 237] *εξ ολ. τ. καρδ. σ. κ. εξ ολ. τ. ψυ. σ. κ. εξ ολ. τ. ισχυ. σ. κ. εξ ολ. τ. διαν. σ.*, item reg fus [335], mixtis Mt et Mc) :: cf Mc

38. *η* (D om) *μεγαλ. και* (L add *η*) *πρωτη* (Gb′) cum ℵBD[gr]LZ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 346. 26[ev] it (exc f q) vg sah cop syr[cu] et[sch] et[hier] aeth al Or[int 3,830 sqq] Hil Aug[consens] ... ς *πρωτ.* (ΔΘ[b] Bas *η πρ.*) *και μεγ.* cum ΓΔΘ[b]Π unc[9] al pler d f q syr[p] arm pers[p] Bas[eth] Op

39. *δευτερα* sine *δε* cum ℵB ... ς Ln Ti *δευτ. δε* cum DLΓΔΘ[b]Π unc[9] al omn[vid] it vg (Cyp[bis] al *et secundum*, item syr[cu]) syr[utr] sah cop al Bas[eth 237] Or[int 1,85] | *ομοια*: B *ομοιωσ* | *αὐτῇ*: sic 1. 33. 69 ti al haud dubie mu it vg syrr sah cop al; D al pauc (Bas[reg bre 469]) *ταυτη*, Δ 238. *αυτησ* (Chr[edd] *ταυτησ, αυτησ, αυτη*) ... EFGHKMUVΓΠ al pl *αὕτη* (Γ *αἵτη* ut et. alii; L *αύτη* sine accentu): ita Gb′ :: cf Mc ... B plane om | *αγαπησεισ*: E *-σησ* | *σεαυτον* cum ℵBDH[2]LΓΔΠ unc[11] al pl Clem[304] Bas[es 567] et [alib] ... Gb′ *εαυτον* cum H*VΘ[b] al plus[50] Bas[eth]

40. *ταισ*: M om | *ολοσ*: ℵ* (suppl[c]) syr[cu] et[sch] sah cop om (Aug[serm dom] *non tantum ait* lex pendet et prophetae, *sed etiam addidit* tota lex et prophetae) | *κρεμαται κ. οι προφ.* (Gb′) cum ℵBDLZ 33. it vg syr[cu]

41 [225.6] *Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ* 41–46 Mc 12, 35–37
ὁ Ἰησοῦσ 42 *λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνοσ υἱόσ* Lc 20, 41–44
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 *λέγει αὐτοῖσ· πῶσ οὖν*
Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 *εἶπεν κύριοσ* *Ps 110, 1
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 *εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,*
πῶσ υἱὸσ αὐτοῦ ἐστίν; 46 [226.2] *καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἀποκριθῆναι*
αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τισ ἀπ' ἐκείνησ τῆσ ἡμέρασ ἐπερωτῆ-
σαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

1 [227.10] *Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν τοῖσ ὄχλοισ καὶ τοῖσ μαθη-* Mc 12, 38 Lc 20, 45

---

et[sch] aeth Bas[es 567] Or[int 1,85] et [3,30] et [972] et [4,618] Iac[nis 11] Tert al ... ς *και οι προφ. κρεμανται* cum ΓΔΘ[b]Π unc[9] al omn fere sah cop syr[p] Clem[904] Or[3,981 fragm] et[int 3,831] Bas[reg fus 330]

41. *των*: Δ om | *αυτουσ*: FKΓΠ al *αυτοισ* | *ο ι̅σ̅*: y[scr] semel syr[cu] om

42 sqq *δαυειδ* (ita h. l et. Θ[b]): cf ad 1, 1. | *του δαυ.*: ℵ om *του*

43. *λεγει αυτοισ* cum ℵBDΓΔΠ unc[9] it[pler] vg sah syrr al Aug al ... LZ 1. 33. al[5] f ff[1.] cop arm aeth Dial[127] Or[int 3,833] (at [4,633] libere *at illi responderunt: David. Et dominus: Quomodo ergo* etc) Amb add *ο ι̅σ̅* | *εν πνευματι*: 61. al syr[cu] et[hr**] aeth (Did[tri 3,33]) add *αγιω* | *καλει κυρ. αυτ.* cum ℵLZ; item Ln *καλ. αυτ. κυρ.* cum BD 33. it[pler] vg (item syr[cu] et[sch] sah cop) Did[tri] Cyr[deipa 99] Aug al ... ς Ti *κυριον αυτον καλ.* cum ΓΔΠ unc[9] al pler e-q arm (syr[p] *κυ. κα. αυ.*) Dial[127] Chr Thdrt [1,1391] Or[int 3,833] bis et [4,633] Δ om *δαυ.*

44. *κυριοσ* c. ℵBDZ ... ς Ti *ο κυρ.* c. LΓΔΘ[b]Π unc[9] al omn[vid] Dial[127] Did[tri] (Epiph[656]) | *αν*: F* om | D *εχθρουσ* | *υποκατω* (Gb') cum ℵBDGLUZΓ al[25] fere b e h q syr[cu] et[sch] sah cop Aug ... ς *υποποδιον* cum EFHK MSUVΔΘ[b]Π al pler it[pl] vg syr[p] arm aeth Cyr[deipa 99] Or[int 3,833] Hil :: cf Lc et Mc

45. *καλει* cum ℵBLΓΘ[b] unc[7] al pl e ff[1.] g[1.] q vg fr sah cop[dz] syr[cu] et[sch] Cyr[deipa 99] Chr Or[int 3,833] ... DKMΔΠ ti* al[50] a b c f ff[2.] g[2.] h l fu sax syr[hr] syr[p] c.* cop[wi] et[cod] Dial[127] Eus[ps 702] Nyss[eunom 7] Thdrt [1,1391] (*κα. αυ. εν πν. κυ.*) Cyp Hil praem *εν πνευματι* | *καλει αυτ. κυρ.* (et. Eus[ps] Nyss Cyr[deip] Chr): (B[bentl], non item [mai]) 235. 44[ev] Dial[127] Or[int 3,833] *κυρ. αυτ. καλ.* (syr[cu] aeth *κυ. κα. αυ.*)

46. *εδυνατο* cum ℵB*DLZΓΘ[b]Π unc[9] (Δ *δυνατο*) al ut vdtr pl ... B[2] 1. al plus[20] Cyr[deip] *ηδυνατο* | *αποκριθ. αυτω* (prob Schu) cum ℵBDKLZΔΠ al plus[30] a b c g[1.2.] h l q arm fu for tol syrr Cyr[deip 99] Or[int 3,833] Op ... ς *αυτ. αποκρ.* cum EFGHMSUVΓΘ[b] al pl e f ff[1.2.] vg[ed] et gat emm Amb | *ημερασ* (et. it[pler] vg sah cop syr[sch] et[p] arm aeth): DE*[vid] al[4] a q syr[cu] et[p mg cod] Cyr[deip] Or[int 3,833] Op *ωρασ*

XXIII. 1. *ο ι̅σ̅* cum ℵDLZΓΔΘ[b]Π unc[8] al pler ... Ti om *ὁ* cum BV al pauc.

ταῖσ αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆσ Μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ
γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 2 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν
ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν
Lc 11, 46 γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 228.5 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ
ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ
αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 229.2 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
ποιοῦσιν πρὸσ τὸ θεαθῆναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσιν γὰρ
6 s Mc 12, 38 s Lc 11, 43 20, 46 τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν

Praeterea D 69. 124. 346. syrcu aeth Orint 3,835 post ελαλησ. pon. Totum vers. e sic: *Et dixit illis: Super* etc

2. λεγων: syrcu om | μωυσεωσ cum ℵBDKLΖΠ al sat mu ... ς μωσεωσ c. ΓΔΘb unc8 al pl; ceterum vide ad 8, 4. 17, 3. 19, 7. | μω. καθεδρ. (syrp mg gr θρονου) cum ℵBLΖΓΔΘbΠ unc9 al pler Ephrρπε Chr Dampar516 ... D 13. 69. 238. 346. it vg (Or3,752 οι επι τησ καθεδρ. μω. ανχουντεσ καθεζεσθαι) Eusps374 Cyrhr 175 Irint 241 Orint 3,835 Hil καθ. μω. (cf et. Homcl 3,18 επι τησ καθ. μωυσ. εκαθησαν οι γρ. και οι φα.· παντα ουν οσα λεγωσιν υμιν, ακουετε αυτων.) | εκαθισαν: EGHK al mu -θησαν

3. εαν (Gb′) cum ℵLΖΔΘbΠ unc6 1. 13. 22. 33. 69. 124. 346. al plus50 Ephrρπε ... ς Ln αν cum BDFKSΓ al pm Eusps Ephrα Chr Dampar | ειπωσιν (Chr Dampar λεγωσιν, item Homcl) υμιν (Dgr om) sine τηρειν (Gb′ prob Schu) cum ℵBDLΖ 1. 124. 209. itpler vg syrcu sah cop arm aeth arr Eusps Irint 241 Orint 3,382 et 835 Hil ... ς add τηρειν cum ΔΘbΠ unc8 al pler f* vid q syrsch etp perss Dampar 516; item Γ 26ev Ephrρπε etα Chr Dampaul 257 Orint 3,836 ποιειν | ποιησατε (D 1. 209. ποιειτε) και τηρειτε cum ℵ (ℵ* omissis και τηρ., ℵc suppl) BDLΖ 1. 124. 209. fu for sah cop syrhr arm aeth Eusps Hilsem ... ς τηρειτε και ποιειτε cum ΔΘbΠ unc9 al pler it vg (et. am emm) syrcu etutr Dampar 516 Irint Hilsem ... Γ fscr* Ephrbis Chr Dampaul Orint 3,835 sq (et 3, 382 *audite et facite*) Hilsem Augsaep ποιειτε

4. δε (Gb′) cum ℵBLΜΔΠ 1. 33 al plus20 a b c ff1.2. g1.2. l q am tol emm iac sah cop syrp (syrcu etsch και δεσμ.) Op al ... ς γαρ cum D*EFGH KSUV al pl e f h vg (et. for al) al Chr Dampar Irint 241 ... D**Γ al7 arm arr sax fr om | βαρεα (ℵ μεγαλα βαρεα) cum ℵL 1. 209. a b e ff2. h syrcu etsch cop arr persp Irint 241 ... ς Ln Ti add και δυσβαστακτα (D* αδυσβ.) cum BDΓΔΘbΠ unc9 al pler c f ff1. g1.2. l q vg sah arm syrp aeth Chr Dampar 516 :: cf Lc | αυτοι δε τω cum ℵBDL 33. 157. syrcu etsch sah cop aeth Irint 241 Hier (sed non ad h. l.) Amb Op ... ς Ti τω δε cum ΓΔΘbΠ unc9 al pler it vg arm syrp Chr Dampar

5. πλατ. γαρ (Gb′) cum ℵBDL 1. 13. 22. 33. al30 fere it vg sah cop syrutr Chr Dampar 516 catox (xcomm) Orint 3,838 ... ς Ti πλατ. δε cum ΓΔΘbΠ unc9 al longe pl (syrcu και πλατ.) Baseth 300 | κρασπεδα cum ℵBD 1. 22. a e ff1. g1.2. l vg (et. am fu for ing tol emm), item addito αυτων b c san sah aeth catoxon ... ς (Gb0) add των ιματιων αυτων

δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖσ δείπνοισ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ 7 καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 230. 10 ὑμεῖσ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλοσ, πάντεσ δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιοσ. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί,

cum ΓΘ^b Π unc^9 al pler f ff^2 h q mm gat (mm gat *vestimenti sui*) syrr cop arm (Epiph^33 allud) Bas^eth 300 Chr Dam^par Or^int 3,887 sq; item omisso αυτων LΞ 243.

6. *φιλ. δε* cum ℵBDΚLΜ^2ΔΠ* al^30 fere it (exc e) vg (et. san for emm) sah cop syr^p ... ς *φιλ. τε* cum ΕFGΗΜ*SUVΘ^b Π^2 al pl (syr^cu et^sch aeth) Bas^eth Dam^par; 157. al^3 e am fu Chr *φιλ. γαρ* ... Γ arm Cyp nil nisi *φιλ.* | *την πρωτοκλισ.* (-*κλισιαν* cum ℵ*BD[*πρωκλεισιαν*] ΕΚΜSUΠ: FGHV ΓΔΘ^b -*κλησιαν*, item L -*κλησιασ*): ℵ^c L 1. 33. al pauc it^pl (non b c ff^2 q) vg syrr arm aeth Bas^eth Dam^par Hil Op *τασ -σιασ*

7. *και τουσ* usq *αγοραισ*: Γ al pauc om | *ραββ.* semel, non bis, (Gb') cum ℵBLΔΘ^b 2 1. 13. 22. 33. al^12 it vg sah cop syr^sch aeth arr perss Bas^eth cod Chr Dam^par 516 Cyp al ... ς Ti *ραββ. ραββ.* cum DΓΘ^b*Π unc^9 al pler syr^cu et^p arm Bas^eth 300 (cf et. Iust^tr 112 *εαν ουν μη των διδαγματων των εαυτουσ υψουντων και θελοντων ραββι ραββι καλεισθαι καταφρονησητε* --). Praeterea *ραββει* cum ℵBDEFKΓΔΘ^b (alibi et. ΑCΜΡΧΔ) sah (alibi et. go) ... ς Ln *ραββι* c. GHLMU(SV ut vdtr)Π al certe pler

8. *ραββει* ut ante (exc ΚΓ) ... ς Ln -*ββι* (et. ΚΓ h. l.) | ℵ* (suppl^a) sah om *υμεισ* usq *ραββ.* | *ο διδασκαλ.* (Gb' prob Schu) cum ℵ^ca BU ti' 6. 11. 33. 61. 108. al^60 fere (et. syrr ut videtur, aliud enim nomen v. 10 adhibent) Clem^108 (*ει δε εισ διδασκαλοσ εν ουρανοισ, ωσ φησιν η γραφη, ομολογουμενωσ οι επι γησ εικοτωσ αν παντεσ κληθησονται μαθηται*) Or^3,182 (*και υμεισ μη καλεσητε διδασκαλον επι τησ γησ· εισ γαρ εστιν υμων ο διδασκ. ο πατηρ ο εν τοισ ουρ.*) Eus^ps mai 96 (*εκπεμπει τουσ απ. επι τω μαθητευσαι παντα τα εθνη, προτερον παιδευσασ αυτουσ μη καλειν διδασκαλον επι τησ γησ*) Chr ... ς *ο καθηγητησ* cum ℵ* et^cb DLΓΔΘ^b Π unc^8 al pl Nyss^euno 10 (*μη καλεσητε καθηγητην επι τ. γησ· εισ γαρ εστ. υμων καθηγ. ο χσ*) Bas^eth Dam^par. Praeterea ς (= Gb) add *ο* (HU om) *χσ* cum E*FGHKMSUVΓΔ al pler syr^cu et^p c.* (item^cod mg) Dam^par ... om c. ℵBDE^2LΘ^b vid (e spatio) Π 1. al plus^15 it vg sah cop syr^sch (et^p cod) syr^hr arm aeth perss (Or^3,182 vide ante) Bas^eth 300 Chr Cyp al | *παντεσ* (syr^cu om *παντ.*) usq *εστε*: U al plus^30 ad finem v. 9 transpon

9. *υμων* pr (et. Bas^eth 300 Cyr^ador 324 Dam^par 516): D 26^ev *υμιν* (D -*ειν*), item *vobis* it vg sah cop etc; item Clem^551 (*εισ μεν ουν ο πατ. υμων ο εν τοισ ουρ.* -- *μη καλεσητε ουν υμιν επι τ. γ. πατερα*) | *υμων ο πατ.* cum ℵBU 33. 48^ev al^5 Nyss^euno 10 (om ὁ) ... ς Ti *ο πατ. υμ.* cum DLΓΔΘ^b Π unc^9 al pler (it vg etc) Bas^eth Cyr^ador et^luc 262 al | *ο ουρα-*

20, 26 ὅτι καθηγητὴσ ὑμῶν ἐστὶν εἷσ ὁ Χριστόσ. 11 [231. 5] ὁ δὲ μείζων
ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονοσ. 12 ὅστισ δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινω-
θήσεται, καὶ ὅστισ ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Lc 11, 52 13 [232. 5] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
ὑμεῖσ γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἀφίετε εἰσελθεῖν.

νιοσ cum ℵBL 33. 69. 124. 238. arm aeth Baseuno 259 Cyrluc 262 ... ς ο εν τοισ (DΔ 1. al pauc Dam om) ουρανοισ cum DΓΔΘbΠ unc9 al pler it vg al mu (Clem551 et Or3,182 vide ante) Nysseuno 10 Baseth 300 Cyr ador 324 Dampar 516

10. οτι καθηγ. υμ. εστιν (b om; D c ff1. 2. g1. 2. h l vg post εισ pon; e *magister est vobis*) εισ (1. 124. 26ev a d e syrcu arm Hil om; 1. om et. εστ.) (Gb′) cum BDGL 1. 33. 124. 26ev 48ev xscr sem a b c e ff1. 2. g1. 2. h l vg syrcu arm Hil al ... ς εισ γαρ υμων (ℵΘbΔ 346. al Nysseuno post εστ., 13. 69. al Baseth post καθηγ. pon; KΠ* al plus10 om) εστιν ο (U al om) καθηγητ. cum ℵΓΔΘbΠ unc8 al pler f q cop syrsch (?) etp aeth Baseth 300 Nysseuno 10

11. δε: D itpler (non e f q) vg om (syrcu *et qui voluerit inter vos ut sit magnus*) | εσται: G al plus30 Chredd 3 (item xcomm) εστω

12. δε: 1. ουν, syrcu etsch Chr (et.mo 6) γαρ | εαυτον: pr L αὐτον, sec M αὐτον

13. δε (in ουαι δε υμιν primo post υψωθησεται posito): servamus isto loco pariter ac ς Ln Ti cum testibus plerisque, sed om ℵ* (suppla) v al pauc h (itrell omn et vg habent) syrcu etutr copwi etcod arm aeth Orint 3,839 (ad ipsum hunc loc) (Eusps 374 ειθ εξησ απελεγχων αυτουσ εισ αυτων προσωπον ελεγεν· ουαι υμιν etc; item Cyrglaph 215 affert v. 13. sine δε) Hil (ad h. l.) | υποκριται: Δ om | οτι (*quia* itpler vg): ff1. g1. for emm tol al (sed non am san) Hil al *qui* (οι). Similiter h Hil al *qui decoratis* (*comeditis*) pro οτι κατεσθιετε | γαρ (M fu ff1. 2. δε): Δ 48ev al arm om | εισελθειν: V al2 om

14. ςe Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί (Δ om), ὅτι κατεσθίετε τὰσ (Δ om) οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ (Dgr 13. μικρα, K al mu μακρᾶ: vertunt και προφ. μακρ. πρ. b c ff2. *occasione longa orantes*, h *occasione prolixae orationis*, f *sub optentu prolixae orationis*, vged *orationes longas orantes*) προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε (Θb λημψ.) περισσότερον κρίμα: haec post εισελθειν minusc vix mu b c ff2. h vged sanmg tol fr syrcu Hil; eadem vero ς Gb Sz ante v. nostrum 13. (illorum 14.) pon, adsumpto δε ex hoc, indeque versum 13. constituunt cum EFGHKMSUVΓΔΘbΠ al pler f copwi etcod syrutr aeth arr al5. 6. eted Chr Dampar 517 ed (δε ad v. 14 translato) Op ... plane om (Gb00 prob Schu) cum ℵBDLZ 1. 28. 33. 118. 209. 346. a e ff1. g1. 2. (q ab v. 12 ad v. 27 transilit) am emm for fu gat harl ing mm san sax sah (teste Münt. p. 12.) copdz armzoh et cdd omn arcod Or4,308 (εν τω κα. ματθ. ο προσ τουσ γραμματ. κ. φαρισ. δευτεροσ ταλανισμοσ ουτωσ εχει· ουαι υμ. γρ. κ. φα. υποκρ. οτι περιαγετε etc) item

15 [233.10] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννησ διπλότερον ὑμῶν.
16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντεσ· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 μω-
ροὶ καὶ τυφλοί, τίσ γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸσ ἢ ὁ ναὸσ ὁ ἁγιάσασ
τὸν χρυσόν; 18 καί· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν·
ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί,
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 ὁ οὖν ὀμόσασ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν
τοῖσ ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ
καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ οὐρανῷ

Or[int 3,839] sq (transit enim in comm. a versu nostro 13 ad v. 15.) Eus canon (ponit enim ista canone 8, quo continentur quae soli Mc et Lc habent) Hier (praeterit enim in comm.) Druthm (:: sunt e Mc 12, 40 et Lc 20, 47 huc translata et ad hunc locum accommodata)

15. ποιησαι (e *facere*; et. Or[4,352] Cyr[glaph 215]): Δ 13. 69. του ποιησαι ... D ινα ποιησηται (it[pler] vg *ut faciatis*) | ποιειτε: F al ποιητε

16. ℵ* οδηγ. οι (ℵ[corr] erasit) τυφλ. | οι: D* om | οσ αν: M al pauc οσ εαν | G ab ομοση pr ad ομοση sec transilit

17. τισ γαρ μειζων (D -ζω, F -ζον) cum ℵBDLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] (d *quis enim maior*) ... Ln τι γαρ μειζον cum Z; item it vg (at in Latinis et praecedunt et sequuntur *templum* et *aurum*) *quid enim maius* (g[2] *maior*) | αγιασασ cum ℵBDZ (d *qui sanctificavit* accuratissime; it vg *quod sanctificat*) ... ς αγιαζων cum CLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] :: ut v. 19. (Chr praeterit vv. 16–22.)

18. οσ αν (prob Schu) cum ℵBCDFKLΠ al mu ... ς Ti οσ εαν c. EGHMSU VΓΔ al pl | syr[cu] transilit ab ομοση pr ad ομοση sec | επανω αυτου: ti* syr[cu] et[hier] επαν. του θυσιαστηριου

19. τυφλοι cum ℵDLZ 1. 209. a e ff[1.2.] g[1.2.] h l vg syr[cu] aeth (cop[cod?]) ... ς praem μωροι και et Ln [μω. κ.] cum BCΓΔΠ unc[9] al longe pler c f syr[sch] et[p] c.* sah (teste Münt.) cop arm Or[int 3,841] | τι (FH 33. al[5] τισ, non item GΓ) γαρ μειζον (D -ζω, GHΓ al[8] fere -ζων, non item F 33.) | η το: V και το | CEH al mu το αγιαζων

20. επανω: Z επ ut videtur

21. ομοσασ: V 22. 28 al plus[30] (al per errorem ut vdtr ad v. 20. trahuntur) ομνυων | κατοικουντι cum ℵBHS[e silentio] 1. 13. 69. 124. al mu (it vg *in eo qui habitat* [*inhabitat*], d *in habitanti*. Item praes. exprimunt syrr arm aeth. At inde vix licet κατοικουντι potius quam κατοικησαντι efficere) ... Gb Sz Ti κατοικησαντι cum CDLZΓΔΠ unc[7] al plus[110] Dam[par 631] | αυτον (d *cum*; it vg *in ipso*, e *in eo*): G al plus[20] Dam[par cod] εν αυτω, al εισ αυτον

ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
Lc 11, 42 23 [234. 5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀπο-
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε
τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεοσ καὶ τὴν πίστιν·
ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 [235. 10] ὁδηγοὶ τυφλοί,
Lc 11, 39 οἱ διϋλίζοντεσ τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντεσ. 25 [236. 5]
οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε
τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆσ παροψίδοσ, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν

---

22. *εν τω θρονω*: Γ *εν αυτω τω θρ.*

23. *ανηθον*: G *ανηηθον*, L *ανθον* | *αφηκατε*: B* *-κετε* | *βαρυτερα*: 1. 209. Epiph[36] Chr[edd 5] *βαρεα* | *το ελεοσ* cum ℵBDL 33. 124* Chr Cyr[zach 758] et[es 62. 324. 750] ... ς *τον* (M al[3] *το*) *ελεον* cum CΓΔΠ unc[9] al pler Epiph[36] Chr (et.[gue]) Dam[par 517] :: cf et. ad 9, 13. 12, 7 etc | *ταυτα* absque *δε* cum ℵDΓ unc[7] al pl c e f ff[1. 2.] g[1.] (g[2.] *et haec*) l vg arm Bas[eth 267] Chr ter ... Gb (sed Gb[0]) Ln Ti add *δε* cum BCKLMΔΠ al[30] fere a d h syr[cu] et[utr] cop aeth Chr[semel] Or[int 3,842 txt] (sed [843] com *et haec*) | *αφειναι* cum ℵBL x[scr*] 7[petr] ... ς *αφιεναι* cum CDΓΔΠ unc[9] al longe pler :: cf ad Lc 11, 42.

24. *τυφλοι οι* cum ℵ(* et[c]) CD[2]ΓΔΠ unc[9] (sed C* *διϋλιζονται*) rell omn[vid] Bas[eth 267] ... Ln om *οι* cum ℵ[a vel ca]BD*L (it vg Or[int] *excolantes, liquantes*) | *την δε*: D *τον δε* | M al pauc *καμιλον*

25. *εξωθεν* (et. Hom[cl] Or[cat ox]) : D 238. Clem[282] Chr[mo 1] (item x[comm]) *εξω* | *παροψιδοσ* (Δ *παραβοψιδοσ*, δ *parabsidis*): M al[20] fere syr[p c.*] et[gr mg] add *του πιναχοσ* (syr[cu] *του πιναχοσ* pro *τ. παροψ.*, item Epiph[36]) | *γεμουσιν*: 157. al x[comm] *γεμει* | *εξ* cum ℵBLΓΔΠ unc[9] al pler ... Ln om cum CD al plus[15] Chr (et. x[comm]) (it vg Or[int] *pleni* [*plena*] *rapina*). Cf Hom[cl 11,29] *προσ τουσ υποκριτασ ελεγεν· ουαι υμιν γρ. κ. φα. υποκρ. οτι καθαριζετε του ποτ. και τησ παροψ. το εξωθεν, εσωθεν δε γεμει ρυπου. φαρισαιε τυφλε, καθαρισον πρωτον του πο. και τησ παροψ. το εσωθεν, ινα γενηται και τα εξω αυτων* ([cod] *αυτου*) *καθαρα.* | *ακρασιασ* (Gb′) cum ℵBDLΔΠ 1. 13. 33. 69. 124. 238. al arm syr[p] Bas[eth 236] et [249], *intemperantia* a c d ff[2.] h, *incontinentia* e (Or[int 3,843] *intemperantia et dolo*; syr[p ed] et[cod bodl] ad *ακρασ.* add c. obelo *και αδικιασ*), item 66. 71. ff[1.] g[1. 2.] l vg sah (teste Münt.) cop *ακαθαρσιασ* (*inmunditia*), item (omisso *αρπαγ. και*) Clem[282] ... Gb Sz *αδικιασ* cum CEFGHKSUVΓ al plus[150] f syr[sch] et[p cod] Bas[eth 236 cod] Chr[mo 5] Op ... M Chr[montf] Dam[par 517] *πλεονεξιασ*, aeth *αδικ. και πλεονεξ.* Liberrime Epiph[36] *το δε εντοσ εστ. μεστον ακαθαρσιασ κ. ακρασιασ.*

26. C* *φαρισαιοιετυφλε* sic, c *pharisaei caeci* (pergens *mundate*) | *εντοσ* (Clem[282] *ενδον*): KMΔ al[11] *εσωθεν* (vide et. supra Hom[cl]) | *ποτηριου* sine additamento (Gb″) cum D 1. 209. 21[ev] a e Clem[282] Chr[sem] Ir[int 250] (vide post Or[int 844]) ... ς Ln add *και τησ παροψιδοσ* cum ℵBCLΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] cop arm aeth Bas[eth 236] et [249] Chr[sem] Dam[par 517] Or[int 3,843] (i. e.[txt], sed in comm[844] *bonum est ergo*

ἐξ ἁρπαγῆσ καὶ ἀκρασίασ. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον
τὸ ἐντὸσ τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸσ αὐτοῦ καθαρόν.
27 [237.5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι (Lc 11,44)
παρομοιάζετε τάφοισ κεκονιαμένοισ, οἵτινεσ ἔξωθεν μὲν φαίνονται
ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσησ ἀκαθαρσίασ.
28 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖσ ἀνθρώποισ δίκαιοι,
ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεωσ καὶ ἀνομίασ. 29 [238.5] οὐαὶ 29 ss Lc 11, 47 s
ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺσ
τάφουσ τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ
λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα
κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε

---

ab intus caute mundare calicis vel paropsidis vel catini, quia ei qui mundaverit primum quod ab intus est calicis, fiunt etiam ea quae foris sunt vere mundata) | *το* (Δ om) *εκτοσ*: D Clem *τ. εξωθεν* | *αυτου* (Gb'') cum B*DE* 1. 13. 28. 69. 124. 157. al^{20} fere a e aeth Bas$^{eth\,249}$ Dam$^{par\,517}$ (:: *αυτου* plurium testium qui *και τησ παροψ.* tuentur ad confirmandam scripturam *ποτηριου* sine additam valet) ... ς *αυτων* cum ℵB^{2}CE^{2} LΓΔΠ unc^{8} al longe pl syr^{utr} cop arm Bas$^{eth\,236}$ ... 53. 2^{ev} c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg Clem^{282} Chr (item x^{comm}) cat^{ox} Ir$^{int\,250}$ Or$^{int\,3,848sq}$ Amb al plane om

27. *παρομοιαζ.* cum ℵCDLΓΔΠ unc^{9} al omn fere Eus$^{ps\,374}$ Ephr$^{\nu\beta}$ (*ινα μη παρομοιωθωμεν ταφοισ κεκ. οι εξωθ. μεν φαιν. λευκοι* etc) Cyr$^{iulian\,335}$ Dam$^{par\,517}$ ... Ln *ομοιαζετε* cum B 1. (Clem^{282} Bas$^{bapt\,647}$ *ομοιοι εστε*) | *ταφ. κεκονιαμ.*: cf Naass^{5,8} *τουτο, φησιν, εστι το ειρημενον· ταφοι εστε κεκονιαμενοι, γεμοντεσ, φησιν, εσωθεν οστεων νεκρων.* Item Iust$^{tr\,112}$ (item ^{17}) *πρ. αυτουσ εφη ο ημετεροσ κυρ.* ῑσ̄ χσ̄· *ταφοι κεκονιαμενοι εξωθεν φαινομενοι ωρ. και εσωθ. γεμοντ. οστ. νεκρ.* | *οιτινεσ* (ℵ* om; suppl^{c}) *εξωθ. μ.* (Δ om) *φαινοντ.* (F x^{scr} al it exc e vg Iac^{nis} Lcif al add *τοισ ανθρωποισ*, non item Or$^{int\,3,844}$ in h. l., alludens vero ad totum versum^{4,507} *quae foris quidem speciosa videntur hominibus, intus autem plena sunt omni immunditia*) *ωρ. εσ. δ. γεμουσιν* cum ℵBC unc^{13} al omn fere it vg syrr cop rell Bas^{bapt} Dam^{par} Or$^{int\,3,844}$ Iac$^{nis\,90}$ Lcif al ... D Clem^{282} Cyr$^{iulian\,335}$ Ir$^{int\,250}$ (omnes tres et. quae praecedunt afferunt) *εξωθεν* (Ir *foris enim*) *ο ταφοσ φαινεται ωραιοσ, εσωθ.* (Clem *ενδον*) *δε γεμει*

28. *εστε μεστ.* cum ℵBCDL 13. 33. 69. 124. al^{8} ... ς *μεστ. εστ.* cum XΓΔΠ unc^{9} al pler (it vg etc) Bas^{bapt} Dam^{par} (Or^{int} Ir^{int} Lcif etc) | *ανομιασ*: Γ *δολου*, al *αδικιασ* (aeth *pleni iniquitate et rapina et hypocrisi*)

29. *των δικαιων*: H* om

30. *ημεθα* bis cum ℵBCDEFGHLM^{mg}SVXΓΔ al^{70} fere (ex his^{70} nonnulli altero loc *ημεθ.* altero *ημεν*, etiam M^{mg} pri tantum loc *ημεθα* notatum habet; item Cyr pr loc *ημεν*, sec *ημεθα*) Or$^{1,20\,cod}$ et $^{21\,cod}$ (Cyr$^{mal\,857}$) ... ς (= Gb Sz) *ημεν* cum KMSUΠ al pl Or$^{ed\,bis}$ Chr | *κοινω. αυτων*

ἑαυτοῖσ ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺσ προφήτασ. 32 [230. 10]
καὶ ὑμεῖσ πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 *ὄφεισ,*
γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ φύγητε ἀπὸ τῆσ κρίσεωσ τῆσ γεέννησ;
34–36 Lc 11, 49–51 34 [240. 5] *διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸσ ὑμᾶσ προφήτασ καὶ*
σοφοὺσ καὶ γραμματεῖσ· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε,
καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ὑμῶν καὶ διώξετε
ἀπὸ πόλεωσ εἰσ πόλιν· 35 *ὅπωσ ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶσ πᾶν αἷμα δίκαιον*
ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀπὸ τοῦ αἵματοσ Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕωσ

---

cum ℵCLXΓΔΠ unc[9] al pler (it vg etc) Or[1,20] et[21] Cyr[mal] Chr[bis] ... Ln Ti *αυτ. κοινω.* cum BD al[6] Chr[sem] cat[oxon]

31. *εαυτοισ*: M ti* 1. al pauc Cyr[mal 857] *αυτοισ*

32. *πληρωσατε* cum ℵB[2]CLXΓΔΠ unc[8] al pler a b c ff[1. 2.] g[1. 2.] h l q vg syr[utr] cop rell Or[1,20] Eus[dem 384] Cyr[ador 101] et[mal 857] et[os 66] (item glaph[32] *αναπληρ.*) Chr al Or[int 3,845] Aug al ... B* 60. e ar[e] ar[p] perss *πληρωσετε* (*adimplebitis*) ... DH al[15] fere *επληρωσατε* (Cyr[zach 697] *ανεπληρωσατε*), f gat mm *impletis* | Γ al *ημων*

33. H *γεννηματα* | *φυγητε* (et. Or[1,20] Did[tri 3,41]; it [et. d] vg *fugietis*): D[gr]HX al plus[5] *φυγετε* | *απο*: F om

34. *ιδου*: E* 13. 22. 124. y[scr] al[5] om | *εγω* (et. Or[1,477] et[int 3,845] Did[tri] Lcif[semel] al): D 13. 33. 124. al pauc Or[1,20] Ir[int 210] et[237] Lcif[bis] om | *αποστελλω* (ita it [et. d] vg syr[utr] arm aeth, item Or[1,20] et[int 845] Ir[int bis] Did[tri 3,41] etc): D[gr] 33. al plus[20] cop Or[1,477 lib] (Chr utrumq) cat[oxon] *αποστελω* (prob Schu :: ut Lc) | *προσ* (Or[1,477] *εισ*, sed [1,20] et[int] *προσ*) *υμασ*: D y[scr] om | *σοφουσ και* (L al[4] vg[cdd] [sed non am for emm ing al] cop sax om): X om | *εξ* pri cum ℵBMΔΠ 1. 13. 33. 69. 124. al[8] e q am fu* harl* syr[sch] arm Or[1,20] ... ς praem *και* cum CDLXΓ unc[8] it[pler] vg (et. for ing emm al) cop syr[p] c. obelo arm[cdd] aeth (Or[1,477 lib] *λεγων· ιδου εγω αποστελω εισ υμασ σοφ. κ. γραμμ. και εξ αυτ. αποκτενουσι και σταυρωσουσι.*) Did[tri 3,41] Chr Ir[int bis] (sed[210] non affert ultra *σταυρωσετε*, [237] ab *αποκτε.* ad *και διωξετε* pergit) Or[int 3,845] Lcif al :: ut Lc | D *αποκτεινειτε* | *και* (ℵ* post *εξ αυτ.* pon; ℵ[c] corr) *εξ αυτ.* (e om *κ. ε. αυ.*) *μαστιγ.* (haec E* om) *εν τ. συνα. υμων*: D a Lcif om (nil probat Ir[int] qui[210] *ecce mitto* usq *et crucifigetis* affert, et[237] ad verba *et ex eis occidetis* nil add nisi *et effugabitis a civ. ad civ.*)

35. *οπωσ*: ℵ[c]C[2]M[mg] 33. 69. 124. al[10] add *αν* | *ελθη*: L al pauc *επελθη* | *παν*: ℵ* (suppl[c]) 69. om | *εκχυννομενον* (D *εγχυ.*) cum ℵBCDGUΔΠ 1. 33. al ... ς *εκχυνομενον* c. EFHKLMVΓ al pler | *απο του*: DL 33. y[scr] om *του* (Eus[theoph 125] -- *δι ην εκδικηθησεται εξ αυτων παν αιμα απο αιματ. αβελ τ. δικ. μεχρισ αιματ. ζαχα.*, item[dem 845] *διδασκει λεγων παν αιμα εκχυθεν απο καταβ. κοσμ. απο αιματοσ αβ. τ. δικ. εωσ αιμ. ζαχαρ. ηξειν επι την γενεαν ταυτην* :: cf Lc; item[dem 145] *εκδεδικηται γουν εκ του λαου εκεινου παν αιμα εκχυθεν επι τησ γησ απο αιμ. αβ. εωσ αιμ. ζαχα. και αυτου γε επι πασι του χυ*) | *εωσ του*: D 1. 33. (vide

τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 [241. 5] Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀπο- 37–39 Lc 13, 34 s.
κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν

---

et. Eus) om του | υιου βαραχιου: et. Or[1,20] et [21] Ir[int 310] etc. Praeterea Or[int 3,845] haec habet (eadem[gr] ex catena in Lc adscripsit Delarue): *non autem possunt qui exprobrantur a Christo dicere Zachariam filium Barachiae unum fuisse ex prophetis duodecim, quorum scripta habemus in manibus; sed Zachariam dicit patrem Johannis, de quo per scripturas quidem canonicas ostendere non possumus, nec quoniam filius fuit Barachiae nec quia scribae et Pharisaei interfecerunt eum inter templum et altare. Sed venit ad nos quaedam traditio talis, quasi sit aliquis locus in templo ubi virginibus quidem consistere licet et orare deum; expertae autem thorum virilem non permittebantur in eo consistere. Maria autem postquam genuit salvatorem, ingrediens adorare stetit in illo virginum loco; prohibentibus autem eis qui noverant adhuc eam iam filium genuisse, Zacharias stetit atque dixit prohibentibus eam quoniam digna est virginum loco, cum sit virgo. Ergo quasi manifestissime Zachariam adv. legem agentem et in loco virginum permittentem stare mulierem occiderunt inter templum et altare viri generationis illius* ... ℵ* (suppl[cb]) 6[ev] 13[ev] om, item Eus[theoph 125] et [dem 385] et, qui locus inprimis ad probandum idoneus videtur,[145] (vide ante). Schol vetus: ζαχαριαν δε τον ιωδαε (al[4] ιωδαν) λεγει· διωνυμος γαρ ην. Schol aliud: εικος ζαχαριας νυν λεγεσθαι τον ιωαννου πατερα. (Cuius de morte plura in eodem scholio narrantur: cf Mtthaeii notam ad h. l., item Euth et Thph. Alia traduntur Protev. 23 et 24. Rursus alia ex γεννα μαριας refert Epiph 26, 12.) Hier ad h. l: *in evglio, quo utuntur Nazareni, pro filio Barachiae filium Ioiadae reperimus scriptum.*

36. ηξει cum ℵBDL 1. 124. al it (exc f) vg arm aeth Ir[int 310] Lcif al ... Gb (sed rursus Gb[o]) Sz οτι ηξει cum CXΓΔΠ unc[9] al plus[150] f syr[utr] Or[1,21] Chr | ταυτ. παντ. cum ℵCD[gr]LMS al pm it (e om ταυτ.) vg cop Or[1,20] Chr[bis] (item x[comm]) Lcif al ... Ln Ti παντ. ταυτ. cum BXΓΔΠ unc[7] al[60] fere d Ir[int 310] :: cf ad 13, 56.

37. ἡ (ita et. Clem Or[ubiq] Eus[dem] Caes Cyr etc): ℵ* (suppl[c]) om (:: apud Lc unus 69. om) | αποκτ. τ. προφ. hoc ordine et. Clem[145] Or[1,21] et [3,205 212. 321] (Eus[dem 180]) Caes[dial 65] Bas[eth 258] et [304] Cyr[es 9. 40] et [4,150] Ir[int 281] Or[int 3,848] et[alib] Hil al, item ℵ[c]: ℵ* Or[3,167] τ. προφ. αποκτ. (et. Epiph cantic[8,8] *quae prophetas occidis et eos qui-lapidas*) :: ita ap Lc non legitur | αποκτεινουσα cum BDLXΓΠ unc[7] al pl Clem Or[saep] Eus[dem] Bas[eth] Cyr[4,150] Thdrt[2,1252] et[alib] al ... ℵ* et[c]Δ (Π[instaurator]) 33. 69. al plus[40] Caes[dial] Cyr[es 9] et [40] αποκτεινουσα (Gb''), item CGK ti[2] al[15] fere αποκτεννουσα, Or[1,21] et [3,293] Thdrt[3,623] (sed et. λιθοβολησασα) αποκτειναισα :: ad 10, 28 | πρ. αυτην (αὐτην EFGΠ etc; M αὑτ.): D al[2] πρ. σε, y[scr] πρ. σεαυτον (it vg Ir[int] Or[int] etc *ad te*) | επισυναγαγειν (Clem[143] Caes[dial] συναγ.) et. ℵ[c]: ℵ

τρόπον ὄρνισ ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆσ ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ.
καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν ἔρημοσ.
21, 9 ·Ps 118, 26 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλο-
γημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

1—9 Mc 13, 1-9 Lc 21, 5-12 1 $^{242.2}$ Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ
ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;

επισυναγειν (Or^{3,293} et^{alib} Eus$^{dem\ 189}$ *επισυναξαι* e Lc) | *ορνισ επισυναγει* (K X^{scr} *-αγάγει*, Clem^{bis} Caes^{dial} *συναγει*) cum ℵBDKL 1. 13. 33. 69. 124. al pauc it vg cop Clem^{106} et ^{148} Or$^{3,167 \cdot 205}$ et^{alib} Eus$^{ecl\ 136}$ et$^{ps\ 188 \cdot 496 \cdot}$ et^{alib} Bas$^{eth\ bis}$ Caes^{dial} Cyr^{4,150} et$^{es\ 40 \cdot 197}$ Thdrt^{1,698} et $^{2,1252 \cdot 1258}$ Or$^{int\ 2,}$ et^{3,} et^{4,}... ς Ti *επισυν. ορν.* cum CXΓΔΠ unc^{8} al pler syr^{utr} Cyr$^{es\ 9}$ ... 108. (Eus^{dem}) Chr Ir^{int} Aug al om *επισυναγει* :: ut Lc | *τα νοσσια* (XΠ al mu *νοσια*) *αυτησ* cum ℵ*B^{mg}DMΔ 33. al Clem^{148} Or^{3,293} Eus^{dem} et^{ecl} Cyr$^{es\ 9}$ et ^{40} Thdrt$^{1,698\ cod}$; item ς *τα νο. εαυτησ* cum ℵ^{c}CLXΓΠ unc^{8} al pl Or^{1,21} et ^{3,22} Cyr^{4,150} et ^{195} Bas$^{eth\ 258}$ et ^{304} Caes^{dial} Chr Thdrt ^{2,1252} et ^{1258} et $^{1,698\ ed}$; *pullos suos* it vg etc, item Γ *την νοσιαν εαυτησ* ... B* Clem^{106} Or^{3,167} et ^{206} Eus$^{ps\ 188}$ et^{ter} Cyp om *αυτησ*, ita Ln | *πτερυγασ* cum ℵBCDLΓΠ unc^{9} al pler ff$^{1 \cdot}$ vg (et. am for al) arm Or^{1,21} et $^{3,205 \cdot 293 \cdot 322}$ Eus$^{ps\ 188}$ et^{alib} Cyr^{4,150} et ^{195} et$^{es\ 40}$ et ^{197} Thdrt^{2,1252} Ir^{int} $^{281\ sq}$ Or$^{int\ 3,848}$ ... Ti add *αυτησ*, Ln [*αυτ.*] cum XΔ al pauc it^{pler} fu gat mm fr sax cop syr^{utr} et^{hr} aeth Clem^{106} et ^{148} Or^{3,167} Thdrt ^{1,698} Or$^{int\ 4,691}$ Cyp al (:: et. in Lc absque *αυτησ*, sed patres qui ipsi in hac re tantopere fluctuant parum probant)

38. *υμιν* (et. Or ^{1,21} et ^{3,205} et^{alib} Eus$^{dem\ 189}$ et$^{ecl\ 136}$ et$^{ps\ 496}$ etc Cyr ^{4,150} et$^{es\ 197}$ Ir^{int} etc): 6. 243. 435. al plus^{20} Clem^{145} Or^{3,293} Chr om | *υμων*: D^{gr*} *ημ.* | *ερημοσ* cum ℵCDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it (exc ff$^{2 \cdot}$) vg sah (teste Münt.) °cop^{edd} et^{cod} syr^{utr} arm aeth Clem^{145} Or^{1,21} et $^{3,\ saepe}$ Eus$^{ecl\ 136}$ et ^{170} et$^{dem\ ter}$ et$^{es\ 359}$ et$^{theo\ 127}$ Cyr$^{es\ 9.}$ Chr Or^{3,848} et^{saep} Ir$^{int\ 281\ sq}$ Cyp al ... Ln om (:: ut Lc) cum BL ff$^{2 \cdot}$ cop^{dz} Or$^{3,167\ cod\ semel}$

39. *υμιν*: D 1. 13. 22. 69. 124. al^{20} fere a b c ff$^{2 \cdot}$ h q (non e ff$^{1 \cdot}$ g$^{1 \cdot 2 \cdot}$ l vg) syr^{utr} arm Or$^{int\ 3,848}$ add *οτι* :: ut Lc | *με* : X om | *ιδητε* (E al *-ετε*): CMΔ al *ειδητε* | *κυριου* (et. Clem^{145} Or$^{int\ 3,848\ sqq}$ in^{txt} et$^{ter\ comm}$): D *θεου*

XXIV. 1. *απο* (B 4. *εκ*, atque ita Ln) *τ. ιερ. εποր.* cum ℵBDLΔ al^{20} fere it (sed e *et cum exisset Jesus de templo, accesserunt*) vg (Latini *de templo* quod et *εκ* et *απο* exprimit; D quidem^{gr} *απο*, ^{lat} *de*) cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Chr Or$^{int\ 3,850}$ Hil al ... ς Ti *επ. α. τ. ιερ.* cum CXΓΠ unc^{9} al pler | *προσηλθον*: F al plus^{25} a (post *discip. eius*) c f ff$^{2 \cdot}$ g$^{1 \cdot}$ aeth Or$^{int\ 850}$ Chr$^{edd\ 3}$ add *αυτω*

2. *ο δε αποκριθ.* cum ℵBDL al^{10} fere it (exc f l q) vg cop syr^{hr} arm aeth Chr ... ς *ο δε ις̅* (H 2. l syr^{sch} pers^{p} om) cum CXΓΔΠ unc^{8} (et H) al pler f syr^{p} ... q Or$^{int\ 3,850}$ Op *Jesus autem respondens* | *ου* cum ℵBCΓΔΠ

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ κατα-
λυθήσεται. 3 $^{243.2}$ καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ σῆσ παρουσίασ καὶ συντελείασ
τοῦ αἰῶνοσ; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· βλέπετε μή
τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστόσ, καὶ πολλοὺσ πλανήσουσιν. 6 μελ-
λήσετε δὲ ἀκούειν πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖ-
σθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλοσ. 7 ἐγερθήσεται
γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ

unc^{9} al longe pl q syr^{utr} Chr Or$^{int\,873}$ ... DLX al^{30} fere it (exc q) vg sah (teste Münt.) cop arm aeth Or$^{int\,3,850}$ Amb Op om (Gb^{oo} prob Schu conferente Mc 13, 2. Lc 7, 44) | *ταυτα παντα* (ℵ$^{*om\,vid}$ et$^{a\,suppl}$) cum ℵBCHLMUVXΓΠ al plus^{50} it (exc e) vg cop syr^{sch} arm Chr Or$^{int\,3,850}$ et^{873} al ... ς Ti *παντ. ταυτ.* cum DEFGKSΔ al pl e syr^{p} | *υμιν*: D syr^{p} add *οτι* | *οσ ου* cum ℵBCDLXΓΔ unc^{6} al plus^{110} Chr (Mac^{4,20}) ... ς (= Gb 8z) add *μη* cum GKUΠ al mu

3. *ελαιων*: C add *κατεναντι του ιερου* :: e Mc | *οι μαθητ.* cum ℵBDL unc^{8} al longe pl it^{pler} vg syr^{p} arm Chr ... CUΓΔΠ al^{20} fere c h cop syr^{sch} aeth Or$^{int\,3,851}$ add *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | ℵB* *καθ ιδιαν* | *ειπε* cum ℵBCDΓΔΠ unc^{9} al pler Ath^{1,861} Cyr$^{hr\,225}$ al ... L 1. 33. *ειπον* | *ποτε*: C vitiose *τοτε* | *τησ σησ παρ.* (et. Ath^{1,861} Cyr$^{hr\,225}$ al): D *τ. παρ. σου* (it vg *adventus tui*) | *και συντελ.* cum ℵBCL 1. 33. 157. 209. Cyr$^{hr\,225}$ ... ς *και τησ συντ.* cum DΓΔΠ unc^{9} al pler Chr

4. *και αποκρ.*: 1. 33. *αποκρ. δε* | *αυτοισ*: a b e om (h *quibus respondens Jes. dixit*) | *πλανηση*: C ti* al pauc *-σει*

5. *λεγοντεσ*: C* al^{10} fere f syr^{utr} arm Or$^{int\,3,851}$ (non item^{852} et^{858}) add *οτι* | Π* *πλανησωσιν*

6. *μελλησετε*: D p^{scr} Or^{2,788} (Or$^{int\,858}$ quater *audietis*) *μελλετε* | *γενεσθ.* sine *παντα* vel *ταυτ.* cum ℵBDL 1. 33. 209. g^{2} sah (teste Münt.) cop aeth Ps-Ath$^{dispu\,170}$ Or$^{int\,3,858}$ ... ς (Gb^{0}) Ti praem *παντα* cum CΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} Chr; item al^{4} *παντα ταυτα*, f arm al *haec omnia* (item syrr?); item 47^{ev} it^{pler} vg syr^{hr} Cyp *ταυτα* (*haec*; e *ista*) | *ουπω*: U al^{10} fere aeth *ουκ ευθεωσ* :: e Lc | *εστιν*: U 33. 108. 127. al plus^{5} Chr om :: ut Lc

7. *εγερθησεται*: L al^{2} (i. e. 417. et a ap Matth) *-σονται* | *επ* cum ℵCKLΠ 1. al^{5} ... ς Ln Ti *επι* cum BDΓΔ unc^{8} al pler Chr Ps-Ath^{dispu} :: eodem modo apud Mc et Lc lectio fluct | *λιμοι* (ℵ *σεισμ. και λιμ.*) sine *λοιμ.* cum ℵBDE* 102. 414. 13^{ev} a b e ff^{2} Hil Arnob ... ς Ti *λιμ. και λοιμοι* cum CE^{2}ΓΔΠ unc^{8} al pler h cop syr^{utr} (et.$^{p\,mg\,graece}$) arm aeth Chr Ps-Ath^{dispu} Or$^{int\,3,855}$ (agnoscit enim in comm; praeterea textui subiungit: *Marcus eadem, addit autem*: et turbelas; *Lucas similiter ipsa, addit autem*: terroresque de caelo et signa magna erunt et

10, 22 Mc 13, 13 Lc 21, 17 *καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπουσ.* 8 *πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.* 9 [241. 1]
τότε παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶσ, καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
10 *καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλουσ παραδώσου-*
σιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλουσ. 11 *καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερ-*
θήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούσ. 12 *καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι*
10, 22 Mc 13, 13 (Lc 21, 19) *τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.* 13 *ὁ δὲ ὑπομείνασ*
εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 14 [246. 6] *καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ*
εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰσ μαρτύριον πᾶσιν
15–25 Mc 13, 14-23 Lc 21, 20 ss *Dan 9, 27 *τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλοσ.* 15 [247. 6] *Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ*

hyemes.); item L 33. al[2] c f ff[1.] g[1.2.] l q vg *λοιμ. κ. λιμ.* (Cyp *et erunt fames et terrae motus et pestilent. per sing. loc.*) :: cf Lc

8. *παντ. δε* (a b om) *ταυτ.* (et. a b h q syr[p] arm aeth): 1. 69. 124. 209. 346. al[5] c e f ff[1.2.] g[1.2.] l cop syr[sch] Or[int 3,855] *ταυτ. δε* (g[2.] Or[int] *enim*) *παντ.* | D* *οδυνων* (it vg *dolorum*)

9. *παραδωσουσιν*: Δ *-σωσιν* | *θλιψιν*: L 1. 157. 209. al[15] fere d e f syr[cdd] syr[p mg] arm[cdd] Ps-Ath[dispu] Or[int 3,857] et[txt] et[comm] *θλιψεισ* (Gb') | D[gr] *αποκτεινουσιν* | *παντων*: ℵ* om (suppl[c]) | *των* (ita et. ς Gb Sz; ς[e] om cum D* al pauc) *εθνων* (et. Or[int 857 txt] et[comm]): C 1. 131. ti* al plus[25] (syr[p] habet c.*) Chr Ps-Ath[dispu] om :: ut Mc et Lc | *ονομ. μου*: C[3]M[mg]Γ al pauc add *ο δε υπομεινασ εισ τελοσ ουτοσ σωθησεται*

10. *και μισησουσιν αλληλουσ*: ℵ pro his *εισ θλιψιν*, similiter Arnob *ad mortem* (*et tradent se alterutrum ad mort.*)

11. *εγερθησονται* (ff[1.] vg *surgent*): D *εξεγερθησονται* (a d e q Cyp Lcif al *exsurgent*, sed ita Latini passim ubi ab omnib Graecis *εγερθ.* legitur, ut 24, 24; b c f ff[2.] g[1.2.] h *insurgent*), 4. 262. *αναστησονται* | *πλαν. πολλ.* cum BCD unc[pler] al omn fere it vg syr[utr] cop al Ps-Ath dispu Chr Or[int 3,857] etc: ℵL 33. 157. *πολλ. πλα.* (:: ut v. 5.) Cf Iust tr[82] *ειπε γαρ - και οτι ψευδοπροφ. κ. ψευδοχρι. πολλοι επι τω ονομ. αυτου παρελευσοντ. κ. πολλουσ πλανησουσιν.*

12. *πληθυνθηναι* (Or[3,143] et[204] Hipp[108] et [*εκ γαρ του πληθυνθ. τ. αμαρτ.* etc][97] Eus[ps 399] Bas[epp 301] etc): D *πληθυναι* (d *quia repleta est iniquitas*) | K *ψυχησεται*

14. *τουτο*: D al[5] Or[1,400] (non item[int 3,857]) Eus[dem 186] Chr Cyp post *ευαγγ.* ... Γ al plus[20] a arm Ps-Ath[dispu 170] om (Eus[ps 364] *ειπων· δει κηρυχθηναι το ευ. τ. βασ. εν ολη* etc e Mt et Mc mixtum) | *τησ βασιλειασ*: g[1.] sax Or[1,400] ([lib] *κηρυχθ. το ευ. τουτ. εν ολω τ. κοσμ.* [ita et. al pauc Chr Ps-Ath[dispu]] *εισ μαρτ. αυτοισ και τ. εθνεσιν*) Chr Op al om | *πασ. τ. εθν.*: Γ *αυτοισ και τοισ εθν.* (ita et. Or[1,400] :: ex 10, 18)

15. *ουν* (et. Ath[1,258] Cyr[hr 227]): ℵ[c]L al[8] fere emm cop syr[sch] (aeth) Eus dem[403] Bas[se 201] Chr Ir[int 322] *δε* (:: ut Mc et Lc) ... al pauc Hipp

βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου
ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 $^{248.2}$ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ Lc 17, 31
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ
ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 $^{249.2}$ οὐαὶ δὲ ταῖσ
ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ.
20 $^{250.6}$ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ
μηδὲ σαββάτῳ. 21 $^{251.2}$ ἔσται γὰρ τότε θλῖψισ μεγάλη, οἵα οὐκ

---

antichr 32 Ir$^{int\,323}$ Or$^{int\,3,858}$ om (:: sed omissio talis ap patres parum probat) | D* *δια δανιηλου* | *εστοσ* (et. ς Gb′) cum ℵB*D^{h}FGHLVΔΠ al plus^{30} (qui notati sunt) (editum et. Cyr$^{hr\,227}$ Ath^{1,258}) ... ς^{e} Gb Sz cum B^{2}D*EKMSUΓ al pl (editum et. Hipp^{anti} Eus^{dem} Chr)

16. *επι* cum ℵLZΓΠ unc^{9} al pler Ath^{1,258} Caes$^{dial\,151\,a}$; item *ad montes* f ff^{1} g$^{1.2}$ vg Hier (et ad h. l. et alibi) Aug al ... Ln *εισ* (:: e Mc et Lc) cum BDΔ al plus^{20} Hipp$^{anti\,33}$ (sed non accurate Mt exscribit) Eus$^{luc\,193}$ Ath^{cod} Caes$^{dial\,151\,c}$ (sed in explicatione rursus *επι*, habet enim: *επι την υψηλην καταφυγην χ̅ν̅ αφορατωσαν*) Chr Cyr$^{hr\,232}$ (sed non certum an ex Mt) Isid^{1,210}. Item *in montibus* a b c e ff^{2} h q, *in montes* Ir$^{int\,322}$ Cyp Or$^{int\,3,860}$. Aug$^{cons\,2,150}$ „Mt - *ad montes*, Lc - *in montes*“

17. *ο επι* cum ℵBLZ unc^{pler} al pl Or^{3,255} Ath^{1,258} ... D 33. e Isid^{1,210} *ο δε επι*, item al^{20} fere it (exc e) vg syrr cop aeth Caes$^{dial\,151}$ Chr Ir$^{int\,322}$ Cyp al *και ο επι* | *καταβατω* (:: et. Mc) cum ℵBDLZ al^{20} Or^{3,255} Caes$^{dial\,151\,d}$ Isid^{1,210} Chr (item *καταβητω* Ath Caes$^{151\,a}$) ... ς Ti *καταβαινετω* cum ΓΔΠ unc^{9} al pler Hipp^{anti} | *τα* cum ℵ^{c}(**το*)BE^{2}LZΓΔΠ unc^{8} al plus^{150} cop syrr Or Ath Chr ... ς (= Gb Sz) *τι* cum D(E**τη*^{vid}) 1. 33. al it vg arm aeth Hipp^{anti} (lib *και ο επι τ. δωμ. μη καταβαινετω αραι το ιμ. αυτ. και ο εν αγρ. μη επιστρ. εισ τα οπ. αραι τι εκ τ. οικ. αυτ.*) Caes$^{dial\,bis}$ Isid^{1,210} Ir^{int} Or$^{int\,2,224}$ :: ut Mc | *αυτου* (et. Or Hipp Ath Caes Chr): D a b ff^{2} q Ir^{int} Cyp Hil om

18. *οπισω*: exprim e q Cyp Amb, non item it^{pler} vg | *το ιματιον* (Gb″) cum ℵBDKLZΠ al^{40} fere it (exc f) vg sah (teste Münt.) cop syr^{sch} aeth Hipp^{anti} (vide ante) Caes$^{dial\,151\,bis}$ Isid^{1,210} Or$^{int\,3,860}$ Cyp Hil (:: sane ita et. Mc) ... ς Ti *τα ιματια* cum ΓΔ unc^{8} al longe pl f syr^{p} arm Ath^{1,285} Chr

19. *θηλαζουσαισ* (L *ενθηλ.*) et. Clem^{534} Hipp^{anti} Eus$^{hist\,3,7}$ Caes^{dial} etc: D *-ζομεναισ* (sed d *lactantibus*). Or$^{int\,3,862}$ *Si autem, sicut in multis exemplarib. scriptum est*: vae sugentibus, *dicendum est quoniam animae sunt quae lactantur adhuc.*

20. *σαββατω* cum ℵBKSUVΓΔΠ al plus^{150} (it^{pler} vg Or$^{int\,3,860}$ etc *sabbato*) Or^{1,198} Eus$^{hist\,3,7}$ ... ς (= Gb Sz) *εν σαββατω* cum EFGH(Z?) al mu arm Chr^{txt} (*εν χειμ. μηδε εν σαββ.*) Caes$^{dial\,151}$ (*εν σαββ. η εν χειμ.*) Thdrt^{2,1287} ... DLM al plus^{10} Chr$^{comm\,bis}$ (sed lectio fluct) Thdrt^{cod} *σαββατου*, e *sabbatorum* (d *sabbato*)

21 *τοτε* (et. Ir$^{int\,322}$ ubi totum locum affert; minime probant ^{327} aut ^{274}

ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆσ κόσμου ἕωσ τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
22 [252.6] *καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη*
πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι. 23 [253.2] *τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστόσ, ἤ*
ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 [254.6] *ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ*
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε
πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺσ ἐκλεκτούσ. 25 *ἰδοὺ προείρηκα*
26 s Lc 17, 23 s *ὑμῖν.* 26 [255.5] *ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ*

---

omissionem): K* al[6] b ff[2.] g[1.] for harl* Ps-Ath[dispu 170] om | *ουκ εγενετο* cum ℵD Eus[hist 3,7] Chr cat[oxon] (et. x[comm]) ... ς Ln Ti *ου γεγονεν* cum BLZ unc rell al omn[vid] (Eus[theoph 188] nil affert nisi *θλιψ. οια ουδεποτε γεγονεν*) Cyr[hr 232] Cyr[glaph 138] Ps-Ath[dispu] :: ut Mc | *εωσ του*: D om *του* | *ουδ ου μη* c. ℵBLZΓΠ unc rell al pler Eus[cod] Cyr glaph 188 Ps-Ath[dispu] ... DUΔ al plus[10] Eus[hist 3,7 ed] Chr[semel] (item x[comm]) Thdrt[2,1287 ed] (*ουδε μη γενησεται*, sed[cod] *ουδ ου μη γενητ.*, item[2,1208] *ουδ ου μη γενητ.* et[cod] *ουδε μη γε.*) *ουδε μη* | *γενηται*: D* *γενοιτο*

22. *κολοβωθησοντ.* (et. ℵ[c]): ℵ* *εκολοβωθησαν* | *αι* sec: E om. Hunc versum Pist sic: *ἐκολόβωσα τοὺσ καιροὺσ διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ μου· εἰ μή, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ἐσώθη. ἐκολόβωσα δὲ τοὺσ καιροὺσ καὶ τοὺσ χρόνουσ διὰ τὸν ἀριθμὸν τὸν τέλειον τῶν ψυχῶν αἳ λήψονται τὸ μυστήριον· αὗται εἰσιν οἱ ἐκλεκτοί· καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσα τοὺσ χρόνουσ, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ὑλικὴ ἐσώθη.*

23. *υμιν ειπη* (et. Or[1,423] Cyr[hr 227] Ps-Ath[dispu 170] al): L d e Cyp al *ειπ. υμ.* | *η ωδε* cum ℵBLZ unc rell etc: D 16[ev] Thdrt[2,1287 ed] *η εκει*, item *aut illic* f ff[1.] g[2.] vg; 61. 157. Ps-Ath[dispu] *ιδου εκει*, b e q *ecce illic*; a c g[1.] h Cyr[hr] *aut ecce illic* (*η ιδ. εκ.*) | *πιστευσητε* cum ℵDLZ unc rell al omn fere Or[1,423 ed et cdd] etc ... Ln *πιστευετε* cum B* (B[2] *-ητε*) 262. Or[cdd] :: e Mc

24. *ψευδοχρι. και* (vide Iust[tr] ad v. 5. *ψευδοπρ. κ. ψευδοχρ.* item Ath[1,218]): Δ al pauc h om | Z *δωσωσιν* | *μεγαλα* (28. 300. post *τερατα*, item Aug *signa et prodigia multa*): ℵ om (:: ut Mc) | *πλανηθηναι* cum ℵD, item (*ut in errorem inducantur*) b ff[2.] g[1.2.] q Or[int 3,864] Hier Amb et (*in quibus seducantur*) Promiss (*ut errent*) Rebapt (d *ut seducantur - et electos* sic); item LZ 1. 22. 33. Or[1,423] (ita edd ex cdd; antea ed. *πλανησαι*) et[3,143] (lib *και ποιησει σημ. κ. τερ. ο ελευσομενοσ ωστε αποπλανασθαι* etc) Cyr[hr 233] Ath[1,218] (ex cdd 7; postea[216 lib] *οτι εγερθ. ψχρ. κ. ψπρ. ωστε πλανησαι πολλ.*) *πλανασθαι* ... ς Ln Ti *πλανησαι* (:: in Mc *αποπλαναν*) cum BXΓΔΠ unc[8] al pler c e f ff[1.] h Op Archel[592] (hi Latt *in errorem mittant, in err. inducant*; Aug *fallant*), item al, item Bas[eth 287] Chr | *εκλεκτουσ*: c ff[1.] h cop Thdot[clem 980] (*οθεν ειρηται - πλανηθησεσθαι· αδυνατον δε τουσ εκλ., διο φησι· και ει δυνατον τουσ εκλ. μου*) add *μου*

26. *ουν* (ita et. e ff[1.] g[1.2.] q Or[int 3,864 txt]; contra *autem* a b c f ff[2.] h q):

ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖσ ταμείοισ, μὴ πιστεύσητε. 27 [256.5] ὥσπερ γὰρ
ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕωσ δυσμῶν,
οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 [257.5] ὅπου Lc 17, 37
ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 [258.2] Εὐθέωσ δὲ 29–35 Mc 13, 24–31 Lc 21, 25–33
μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται καὶ
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ Apoc 1, 7
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
[259.2] καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυ-
νάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ

ℵ om (suppl demum[cb]), item Or[int 3,864] in comm[bis] (sed habet Or[1,428]) Archel[592] | F μηδε εξελθητ. | ιδου sec: 33. b ff[1.] syr[sch] aeth η ιδου | ταμειοισ (ℵE*G al mu -ιοισ) cum ℵBDΔΠ unc[7] al pl ... LXΓ 1. 33. al pauc ταμιειοισ (et. ed. in Or[1,428])

27. φαινεται (et. Or[1,428] Hipp[anti 115] Dial[86] Cyr[hr 229] etc): DG 1. 118. φαινει | εσται sine και cum ℵBDXΓΠ unc pler al[70] fere a ff[1.] h q harl sah (teste Münt.) cop syr[sch] arm Or (et.[int 3,864] et[alib]) Dial etc ... ς (= Sz; Gb[oo]) add και cum MΔ al sat mu it[pl] vg syr[p] aeth Hipp[anti] Cyr[hr] Chr Dam[1,266] Cyp al

28. οπου (ℵ*. που) sine γαρ (Gb' prob Schu) cum ℵBDL 1. 33. 102. al[3] it[pl] vg sah[münt] cop aeth (Ir[int 244] Or[int 3,861] non probant) Cyp al ... ς Ti add γαρ cum XΓΔΠ unc[9] al pler c ff[2.] q syr[p] arm Hipp[anti 115] (certe sic e Pico ap Lag.) Chr Or[int 3,864] (syr[sch] Ps-Ath[dispu 170] δε) | εαν: D al pauc Hipp[anti] Ps-Ath[dispu] Chr αν | πτωμα (d Ir[int] Or[int] Cyp *cadaver*): ℵ* ([c] πτω.) σωμα, item *corpus* it vg Hil al (:: ut Lc) | οι: al plus[10] l vg[ed] (sed non am fu for emm etc) Hipp[anti] Chr Ir[int] και οι

29. Γ ου μη δωσει | εκ cum ℵD 54. b[scr] y[scr sem] (et haud dubie al) Eus[es 489] et[ps 640] Bas[2,87] Cyr[hr 235] (it vg Or[int] Cyp *de*, quod plerumque εκ reddit) ... ς Ln Ti απο cum BLXΓΔΠ unc rell al pler (Ps-Ath[dispu 170] om εκ vel απο, Chr om εκ [απ.] τ. ουρ.)

30. και pr: 6. cop syr[p] om | εν ουρανω cum ℵBL ... ς Ti εν τω ουρ. cum XΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Eus[es 489] Cyr[hr 235] et [353] Ps-Ath[dispu 170] (Thdrt [2,395] και τοτε οψοντ. το etc) Chr Dam[par 345] ... D του εν ουρανοισ | κοψονται absque τοτε cum ℵ* 13. 237. 238. 6[ev] 49[ev] y[scr sem] e Cyp ... ς Ln Ti praem τοτε cum ℵ[c]BL unc[13] al pler it[pler] vg cop syr[utr] al (Thdrt[2,296]) Or[int 3,865] Aug al; item postpon τοτε D 1. 69. 124. 209. a :: respondet τοτε istud simili τοτε ap Mc 13, 26 et Lc 21, 27 | και δοξ. πολλ. (et. f q sah[münt] cop syrr arm aeth Eus[ps 501] Thdrt[2,1206] Or[int 3,866 sq] Op etc): D 115. it[pler] vg Cyp Amb al πολλ. κ. δοξησ :: cf Mc et Lc

31. αποστελει (et. Hipp[anti 34] Eus[ps] Cyr[hr] Thdrt al Or[int 3,870] et [872] al):

μετὰ σάλπιγγοσ μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺσ ἐκλεκτοὺσ αὐτοῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕωσ ἄκρων αὐτῶν.
32. *Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ*
κλάδοσ αὐτῆσ γένηται ἁπαλὸσ καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺσ τὸ θέροσ· 33 *οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα,*
γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 34 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ*
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 *ὁ οὐρα-*

HX al pauc h *αποστελλει* (sed H al *-λλεῖ*) | *μεγαλησ* cum ℵLΔ 1. 118. 209. y[scr] al[4] e cop syr[sch] arm Eus[ps 501] Cyr[hr 229] Chr Thdrt[2,1209] cat oxon Or[int 3,870] et [872] Cyp ... ς Ln Ti praem *φωνησ* cum BXΓΠ unc[9] al pler sah[münt]; item ante *σαλπιγγ.* syr[hr] syr[p] (sed *φων.* c.*) aeth; item D al plus[10] it[pler] vg Dam[par 346] Hil al praem *και φωνησ* (:: Schu: „aut *και φω.* legendum aut *φω.* expellendum") | *επισυναξουσιν* (et. ℵ[c]): ℵ* al pauc Hipp[anti 34 lib] Hil (accurate citat) *-αξει* :: ut Mc | *απ* (et. syr[p mg gr]): DX al pauc *απο* | *εωσ* cum ℵDLXΓΔΠ unc rell al fere omn Eus[ps 501] Chr Dam[par 346] ... Ln add *των* cum B 1. 13. 69. Thdrt[2,1209 cod] (sed 13. 69. Chr[edd 3] Thdrt[ed] et[cod] et. *των ουρα.*) | *ακρων* (Γ *ακρου*, item ita bis 7[petr]) *αυτων*: D b c h q add *αρχομενων δε τουτων γεινεσθαι αναβλεψατε* (Lc *ανακυψατε και επαρατε τασ κεφαλασ υμων* (c om) *διοτι εγγειζει* (c *appropinquit*, b d *adpropiat*, h *adpropinquabit*) *η απολυτρωσεισ υμων* (q *cum coeperint haec omnia fieri, respicite et elevate* [b c d *levate*, h *adlevate*] *caput, quoniam adpropiat redemtio vestra*) :: e Lc

32. *οταν ηδη*: H vitiose *οτι* | *τα*: ℵ* (suppl[a] vel ipse*) 300. al pauc om | *ἐκφύῃ*: hoc accentu B[2]UX ti 1. 33. 69. 124. 126. al sat mu; item ff[1] *procreaverit*, Or[int 3,872] *producit* et [3,23] *miserit*, item arm (Hil *atque fronduerit*) ... Gb'' Ln *ἐκφυῇ*: hoc acc. EFGHKMVΓΠ al pl; item a b ff[2] q *nascuntur*, c *nascentur*, f g[1.2] vg *nata*, h *nata fuerint*, d *germinant* | *γινωσκετε* (it vg *cognoscitis*, *scitis*): B[3]D[gr]Γ al mu *-σκεται* | *εγγυσ*: D al[7] (33. post *θεροσ*) add *εστιν*, item it vg Or[int]

33. *ταυτ. παντ.* (Gb') cum ℵDHKUV* 1. 28. 33. 69. 102. al plus[60] it[pler] vg cop syr[sch] arm Chr Or[int 3,872] ... ς Ln Ti *πα. ταυ.* cum BLV[2]XΓΔΠ unc[5] al pl e q syr[p]. Praeterea 33. a c f h (non item b e ff[2] g[1.2] q vg) add *γινομενα* (*fieri*)

34. *αμην*: L al plus[10] add *δε* | *ου μη* cum ℵXΓΔΠ unc[8] al pler cop arm aeth Chr Op ... Ln *οτι ου μη* (:: ut Mc et Lc) cum BDFL al[8] it vg syr[utr] Ps-Ath[dispu 170] Or[int 3,872 sq] | *παντ. ταυτ.* cum ℵBXΓΔΠ unc[8] al pler c q vg syr[p] Or[int 3,873] ... DHL al plus[20] a e ff[2] g[1.2] h l cop syr sch arm Chr *ταυτ. παντα* ... barb al[20] fere b f ff[1] for harl[2] Or[int 3,872] om *ταυτα*

35. Totum versum om ℵ*: quod quum nequeat per *ομοιοτελευτον* factum esse, utroque vero loco parallelo eadem prorsus verba scripta sint, dubium videtur an ipse Mt dederit. Secundo quidem saeculo in Mtthaeum a plerisque iam recepta fuisse pro testimonio italorum

νὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.
36 [260.6] *Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ* Mc 13, 32
οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ. 37 [261.5] 37 ss Lc 17, 26 s

codicum et Origenis (Or[int] in h. l. uberius explicat) certum est. Irenaeus an legerit, dici nequit; uno enim tantum loco alludit verbis eiusmodi (5, 35, 2. „*Similiter dictum est*: Terra et caelum transiet.“ *Transiet* et ap Lc et Mc plures testes antiquissimi praebent.) quae pari iure ad Mc et Lc trahi possunt. Idem in Tert valet: cf. adv. Hermog. 34. | *παρελευσεται* cum BDL barb al[30] fere e (*transiet*) (item, sed non liquet unde afferant, Or[3,568 cdd 2] [[1,584] *ειδοτεσ οτι καν ουρ. και γη παρελθη* nil probat praesertim quum subsequatur *του ειποντοσ· ο ουρ. κ. η γη παρελευσονται* etc] Eus[ps 574] et[ps mai 98] Mac[orat 11] Cyr[es 355] et[ioh 894] Bas[2,37] et [1,4 cdd 5] et [2,630 ed] al) Chr (Ir[int 336] unde?) ... ς (= Gb) *παρελευσονται* cum ℵ[c]XΓΔΠ unc[9] al longe pl (item unde? Or[1,584] et [3,568] Cyr[hr 225] Bas[2,222] et [655]), item *transibunt*, *transient* it[pler] vg Or[int 3,873] Tert al

36. *και ωρασ* cum ℵBDΓΔΠ unc[8] al plus[120] Cyr[zach 800] (praecedit paullo ante *ευθεωσ δε* etc 24, 29; pariter ea quae sequuntur in Mt quadrant) ... ς (= Gb Sz) *και τησ ωρασ* cum S (e silentio) al sat mu syr[p mg gr] Bas[epp 361 ed] Chr Dam[par 846] ... L al[3] Bas[cdd aliq] om (Eus[marin] ex cat ap Mai[284] *λελεγμενον εν τω· περι δε τησ ημερασ εκεινησ ουδεισ οιδεν ουδε οι αγγ. του θεου·* vix quidquam probat) | *ουδε ο υιοσ* (e Hil[cdd] add *hominis*; ff[1.] *sed nec fil.*) cum ℵ(*et[cb])BD 13. 28. 86. 124. a b c e f ff[1. 2.] h l q for emm trevirens (ap Beng) quattuor ap Luc. Brug. al syr[hr] aeth arm Ir ([int 158] – „et dominus, ipse filius dei, ipsum iudicii diem et horam concessit scire solum patrem, manifeste dicens: *De die autem illa et hora nemo scit, neque filius, nisi pater solus.* Si igitur scientiam diei illius filius non erubuit referre ad patrem – – dimittere itaque oportet agnitionem hanc deo, quemadmodum et dominus horae et diei“: haec Irenaeum vix dixisse probabile est si verba apud Mt non pariter atque in Mc invenisset. Etiam *solus* quod addit proprium est Matthaeo.) Or ([int 3,874 a] postquam ipsum textum posuit uberius tractat: „Et seipsum salvator secundum hunc locum coniungit ignorantibus diem illum et horam. Et rationabiliter est quaerendum quomodo qui confidit se cognoscere patrem, dicens: *Nemo novit patrem nisi filius* etc, patrem quidem novit, diem autem et horam consummationis non novit? et quomodo hoc abscondit pater a filio? Forsitan autem et quod ait nescire se diem consummationis et horam, ante dispensationem suam dixit, quia nemo scit neque angeli neque filius nisi solus pater. – – Alia expositio quae famosior est eis quae iam tradita sunt aliud dicit de eo quod scriptum est: *neque filius, nisi solus pater.* Dicit, inquit, alicubi de salvatore apostolus et de rebus in fine saeculi ordinandis hoc modo: *Cum autem subiecta illi fuerint omnia*“ etc. Ex prolixa hac Origenis de verbis *ουδε ο υιοσ* disputatione, ad quam etiam famosam aliorum explicationem adhibet, non modo eum in cdd. suis invenisse ista verba planissimum fit, sed etiam ignorasse

*τρόπον ὄρνισ ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆσ ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ.
καὶ οὐκ ἠθελήσατε.* 38 *ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν ἔρημοσ.*
21, 9 •Ps 118, 26 39 *λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλο-
γημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.*

XXIV.

1—9 Mc 13, 1–9 Lc 21, 5–12 1 [242.2] *Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ
ἱεροῦ.* 2 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;*

επισυναγειν (Or[3,293] et[alib] Eus[dem 189] *επισυναξαι* e Lc) | *ορνισ επισυναγει* (K X[sor] *-αγάγει*, Clem[bis] Caes[dial] *συναγει*) cum ℵBDKL 1. 13. 33. 69. 124. al pauc it vg cop Clem[106] et [148] Or[3, 167·205] et[alib] Eus[ecl 136] et[ps 138·436·] et[alib] Bas[eth bis] Caes[dial] Cyr[4,150] et[es 40·197] Thdrt[1,698] et [2,1252·1258] Or[int 2,] et[3,] et[4,] ... ς Ti *επισυν. ορν.* cum CXΓΔΠ unc[8] al pler syr[utr] Cyr[es 9] ... 108. (Eus[dem]) Chr Ir[int] Aug al om *επισυναγει* :: ut Lc | *τα νοσσια* (XΠ al mu *νοσια*) *αυτησ* cum ℵ*B[mg]DMΔ 33. al Clem[148] Or[3,293] Eus[dem] et[ecl] Cyr[es 9] et [40] Thdrt[1,698 cod]; item ς *τα νο. εαυτησ* cum ℵ[c]CLXΓΠ unc[8] al pl Or[1,21] et [3,22] Cyr[4,150] et [195] Bas[eth 258] et [304] Caes[dial] Chr Thdrt [2,1252] et [1258] et [1,698 ed]; *pullos suos* it vg etc, item Γ' *την νοσιαν εαυτησ* ... B* Clem[106] Or[3,167] et [206] Eus[ps 188] et[ter] Cyp om *αυτησ*, ita Ln | *πτε-ρυγασ* cum ℵBCDLΓΠ unc[9] al pler ff[1.] vg (et. am for al) arm Or[1,21] et [3,205·298·322] Eus[ps 188] et[alib] Cyr[4,150] et [195] et[es 40] et [197] Thdrt[2,1252] Ir[int 281 sq] Or[int 3,848] ... Ti add *αυτησ*, Ln [*αυτ.*] cum XΔ al pauc it[pler] fu gat mm fr sax cop syr[utr] et[hr] aeth Clem[106] et [148] Or[3,167] Thdrt [1,698] Or[int 4,691] Cyp al (:: et. in Lc absque *αυτησ*, sed patres qui ipsi in hac re tantopere fluctuant parum probant)

38. *υμιν* (et. Or [1,21] et [3,205] et[alib] Eus[dem 189] et[ecl 136] et[ps 496] etc Cyr [4,150] et[es 197] Ir[int] etc): 6. 243. 435. al plus[20] Clem[145] Or[3,293] Chr om | *υμων*: D[gr*] *ημ.* | *ερημοσ* cum ℵCDXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it (exc ff[2.]) vg sah (teste Münt.) cop[edd] et[cod] syr[utr] arm aeth Clem[145] Or[1,21] et [3, saepe] Eus[ecl 136] et [170] et[dem ter] et[es 359] et[theo 127] Cyr[es 9.] Chr Or[3,848] et[saep] Ir[int 281 sq] Cyp al ... Ln om (:: ut Lc) cum BL ff[2.] cop[dz] Or[3,167 cod semel]

39. *υμιν*: D 1. 13. 22. 69. 124. al[20] fere a b c ff[2.] h q (non e ff[1.] g[1.2.] l vg) syr[utr] arm Or[int 3,848] add *οτι* :: ut Lc | *με*: X om | *ιδητε* (E al *-ετε*): CMΔ al *ειδητε* | *κυριου* (et. Clem[145] Or[int 3,848 sqq] in[txt] et[ter] comm): D *θεου*

XXIV. 1. *απο* (B 4. *εκ*, atque ita Ln) *τ. ιερ. επορ.* cum ℵBDLΔ al[20] fere it (sed e *et cum exisset Jesus de templo, accesserunt*) vg (Latini *de templo* quod et *εκ* et *απο* exprimit; D quidem[gr] *απο*, [lat] *de*) cop syr[utr] et[hr] arm aeth Chr Or[int 3,850] Hil al ... ς Ti *επ. α. τ. ιερ.* cum CXΓΠ unc[9] al pler | *προσηλθον*: F al plus[25] a (post *discip. eius*) c f ff[2.] g[1.] aeth Or[int 850] Chr[edd 3] add *αυτω*

2. *ο δε αποκριθ.* cum ℵBDL al[10] fere it (exc f l q) vg cop syr[hr] arm aeth Chr ... ς *ο δε* $\overline{\iota\varsigma}$ (H 2. l syr[sch] pers[p] om) cum CXΓΔΠ unc[8] (et H) al pler f syr[p] ... q Or[int 3,850] Op *Jesus autem respondens* | *ου* cum ℵBCΓΔΠ

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ κατα-
λυθήσεται. 3 [243. 2] *καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν*
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ σῆσ παρουσίασ καὶ συντελείασ
τοῦ αἰῶνοσ; 4 *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· βλέπετε μή*
τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 5 *πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου*
λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστόσ, καὶ πολλοὺσ πλανήσουσιν. 6 *μελ-*
λήσετε δὲ ἀκούειν πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖ-
σθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλοσ. 7 *ἐγερθήσεται*
γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ

---

unc[9] al longe pl q syr[utr] Chr Or[int 878] ... DLX al[30] fere it (exc q) vg sah (teste Münt.) cop arm aeth Or[int 3,850] Amb Op om (Gb[00] prob Schu conferente Mc 13, 2. Lc 7, 44) | *ταυτα παντα* (א[*om vid et a suppl]) cum אBCHLMUVXΓΠ al plus[50] it (exc e) vg cop syr[sch] arm Chr Or[int 3,850 et 878] al ... ς Ti *παντ. ταυτ.* cum DEFGKSΔ al pl e syr[p] | *υμιν*: D syr[p] add *οτι* | *οσ ου* cum אBCDLXΓΔ unc[6] al plus[110] Chr (Mac[4,20]) ... ς (= Gb Sz) add *μη* cum GKUΠ al mu

3. *ελαιων*: C add *κατεναντι του ιερου* :: e Mc | *οι μαθητ.* cum אBDL unc[8] al longe pl it[pler] vg syr[p] arm Chr ... CUΓΔΠ al[20] fere c h cop syr[sch] aeth Or[int 3,851] add *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | אB[*] *καθ ιδιαν* | *ειπε* cum אBCDΓΔΠ unc[9] al pler Ath[1,361] Cyr[hr 225] al ... L 1. 33. *ειπον* | *ποτε*: C vitiose *τοτε* | *τησ σησ παρ.* (et. Ath[1,361] Cyr[hr 225] al): D *τ. παρ. σου* (it vg *adventus tui*) | *και συντελ.* cum אBCL 1. 33. 157. 209. Cyr[hr 225] ... ς *και τησ συντ.* cum DΓΔΠ unc[9] al pler Chr

4. *και αποκρ.*: 1. 33. *αποκρ. δε* | *αυτοισ*: a b e om (h *quibus respondens Jes. dixit*) | *πλανηση*: C ti[*] al pauc *-σει*

5. *λεγοντεσ*: C[*] al[10] fere f syr[utr] arm Or[int 3,851] (non item [852] et [858]) add *οτι* | Π[*] *πλανησωσιν*

6. *μελλησετε*: D p[ser] Or[2,788] (Or[int 858] quater *audietis*) *μελλετε* | *γενεσθ.* sine *παντα* vel *ταυτ.* cum אBDL 1. 33. 209. g[2.] sah (teste Münt.) cop aeth Ps-Ath[dispu 170] Or[int 3,858] ... ς (Gb[0]) Ti praem *παντα* cum CΓΔΠ unc[9] al pler syr[utr] Chr; item al[4] *παντα ταυτα*, f arm al *haec omnia* (item syrr?); item 47[ev] it[pler] vg syr[hr] Cyp *ταυτα* (*haec*; e *ista*) | *ουπω*: U al[10] fere aeth *ουκ ευθεωσ* :: e Lc | *εστιν*: U 33. 108. 127. al plus[5] Chr om :: ut Lc

7. *εγερθησεται*: L al[2] (i. e. 417. et a ap Matth) *-σονται* | *επ* cum אCKLΠ 1. al[5] ... ς Ln Ti *επι* cum BDΓΔ unc[8] al pler Chr Ps-Ath[dispu] :: eòdem modo apud Mc et Lc lectio fluct | *λιμοι* (א *σεισμ. και λιμ.*) sine *λοιμ.* cum אBDE[*] 102. 414. 13[ev] a b e ff[2.] Hil Arnob ... ς Ti *λιμ. και λοι-μοι* cum CE[2]ΓΔΠ unc[8] al pler h cop syr[utr] (et.p mg graece) arm aeth Chr Ps-Ath[dispu] Or[int 3,855] (agnoscit enim in comm; praeterea textui subiungit: *Marcus eadem, addit autem*: et turbelas; *Lucas similiter ipsa, addit autem*: terroresque de caelo et signa magna erunt et

10, 22 Mc 13, 13 Lc 21, 17 καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπουσ. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 [241. 1]
τότε παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶσ, καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλουσ παραδώσου-
σιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλουσ. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερ-
θήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούσ. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι
10, 22 Mc 13, 13 (Lc 21, 19) τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνασ
εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 14 [246. 6] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ
εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰσ μαρτύριον πᾶσιν
15-25 Mc 13, 14-23 Lc 21, 20 ss *Dan 9, 27 τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλοσ. 15 [247. 6] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ

hyemes.); item L 33. al[2] c f ff[1.] g[1. 2.] l q vg *λοιμ. κ. λιμ.* (Cyp *et erunt fames et terrae motus et pestilent. per sing. loc.*) :: cf Lc

8. *παντ. δε* (a b om) *ταυτ.* (et. a b h q syr[p] arm aeth): 1. 69. 124. 209. 346. al[5] c e f ff[1. 2.] g[1. 2.] l cop syr[sch] Or[int 3,856] *ταυτ. δε* (g[2.] Or[int] *enim*) *παντ.* | D* *οδυνων* (it vg *dolorum*)

9. *παραδωσουσιν*: Δ *-σωσιν* | *θλιψιν*: L 1. 157. 209. al[15] fere d e f syr[cdd] syr[p mg] arm[edd] Ps-Ath[dispu] Or[int 3,857] et[txt] et[comm] *θλιψεισ* (Gb') | D[gr] *αποκτεινουσιν* | *παντων*: ℵ* om (suppl[c]) | *των* (ita et. ς Gb Sz; ς[e] om cum D* al pauc) *εθνων* (et. Or[int 857 txt] et[comm]): c 1. 131. ti* al plus[25] (syr[p] habet c.*) Chr Ps-Ath[dispu] om :: ut Mc et Lc | *ονομ. μου*: C[3]M[mg]Γ al pauc add *ο δε υπομεινασ εισ τελοσ ουτοσ σωθησεται*

10. *και μισησουσιν αλληλουσ*: ℵ pro his *εισ θλιψιν*, similiter Arnob *ad mortem* (*et tradent se alterutrum ad mort.*)

11. *εγερθησονται* (ff[1.] vg *surgent*): D *εξεγερθησονται* (a d e q Cyp Lcif al *exsurgent*, sed ita Latini passim ubi ab omnib Graecis *εγερθ.* legitur, ut 24, 24; b c f ff[2.] g[1. 2.] h *insurgent*), 4. 262. *αναστησονται* | *πλαν. πολλ.* cum BCD unc[pler] al omn fere it vg syr[utr] cop al Ps-Ath dispu Chr Or[int 3,857] etc: ℵL 33. 157. *πολλ. πλα.* (:: ut v. 5.) Cf Iust tr[82] *ειπε γαρ - και οτι ψευδοπροφ. κ. ψευδοχρι. πολλοι επι τω ονομ. αυτου παρελευσοντ. κ. πολλουσ πλανησουσιν.*

12. *πληθυνθηναι* (Or[3,143] et [204] Hipp[168] et [*εκ γαρ του πληθυνθ. τ. αμαρτ.* etc][97] Eus[ps 399] Bas[epp 301] etc): D *πληθυναι* (d *quia repleta est iniquitas*) | K *ψυχησεται*

14. *τουτο*: D al[5] Or[1,400] (non item [int 3,857]) Eus[dem 186] Chr Cyp post *ευαγγ.* ... Γ al plus[20] a arm Ps-Ath[dispu 170] om (Eus[ps 364] *ειπων· δει κηρυχθηναι το ευ. τ. βασ. εν ολη* etc e Mt et Mc mixtum) | *τησ βασιλειασ*: g[1.] sax Or[1,400] ([lib] *κηρυχθ. το ευ. τουτ. εν ολω τ. κοσμ.* [ita et. al pauc Chr Ps-Ath[dispu]] *εισ μαρτ. αυτοισ και τ. εθνεσιν*) Chr Op al om | *πασ. τ. εθν.*: Γ *αυτοισ και τοισ εθν.* (ita et. Or[1,400] :: ex 10, 18)

15. *ουν* (et. Ath[1,258] Cyr[hr 227]): ℵ[c]L al[8] fere em[m] cop syr[sch] (aeth) Eus dem[403] Bas[se 201] Chr Ir[int 323] *δε* (:: ut Mc et Lc) ... al pauc Hipp

βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου
ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 [248. 2] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ Lc 17, 31
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ
ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 [249. 2] οὐαὶ δὲ ταῖσ
ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ.
20 [250. 6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ
μηδὲ σαββάτῳ. 21 [251. 2] ἔσται γὰρ τότε θλίψισ μεγάλη, οἵα οὐκ

---

antichr[32] Ir[int 323] Or[int 3,858] om (:: sed omissio talis ap patres parum probat) | D* *δια δανιηλου* | *εστοσ* (et. ς Gb′) cum ℵB*D[h]FGHLVΔΠ al plus[30] (qui notati sunt) (editum et. Cyr[hr 227] Ath[1,258]) ... ς[e] Gb Sz cum B[2]D*EKMSUΓ al pl (editum et. Hipp[anti] Eus[dem] Chr)

16. *επι* cum ℵLZΓΠ unc[9] al pler Ath[1,258] Caes[dial 151a]; item *ad montes* f ff[1.] g[1.2.] vg Hier (et ad h. l. et alibi) Aug al ... Ln *εισ* (:: e Mc et Lc) cum BDΔ al plus[20] Hipp[anti 33] (sed non accurate Mt exscribit) Eus[luc 193] Ath[cod] Caes[dial 151c] (sed in explicatione rursus *επι*, habet enim: *επι την υψηλην καταφυγην χυ αφορατωσαν*) Chr Cyr[hr 232] (sed non certum an ex Mt) Isid[1,210]. Item *in montibus* a b c e ff[2.] h q, *in montes* Ir[int 322] Cyp Or[int 3,860]. Aug[cons 2,150] „Mt - *ad montes*, Lc - *in montes*“

17. *ο επι* cum ℵBLZ unc[pler] al pl Or[3,255] Ath[1,258] ... D 33. e Isid[1,210] *ο δε επι*, item al[20] fere it (exc e) vg syrr cop aeth Caes[dial 151] Chr Ir[int 322] Cyp al *και ο επι* | *καταβατω* (:: et. Mc) cum ℵBDLZ al[20] Or[3,255] Caes[dial 151d] Isid[1,210] Chr (item *καταβητω* Ath Caes[151a]) ... ς Ti *καταβαινετω* cum ΓΔΠ unc[9] al pler Hipp[anti] | *τα* cum ℵ[c](*το)BE[2]LZΓΔΠ unc[8] al plus[150] cop syrr Or Ath Chr ... ς (= Gb Sz) *τι* cum D(E**τη*[vid]) 1. 33. al it vg arm aeth Hipp[anti] ([lib] *και ο επι τ. δωμ. μη καταβαινετω αραι το ιμ. αυτ. και ο εν αγρ. μη επιστρ. εισ τα οπ. αραι τι εκ τ. οικ. αυτ.*) Caes[dial bis] Isid[1,210] Ir[int] Or[int 2,224] :: ut Mc | *αυτου* (et. Or Hipp Ath Caes Chr): D a b ff[2.] q Ir[int] Cyp Hil om

18. *οπισω*: exprim e q Cyp Amb, non item it[pler] vg | *το ιματιον* (Gb″) cum ℵBDKLZΠ al[40] fere it (exc f) vg sah (teste Münt.) cop syr[sch] aeth Hipp[anti] (vide ante) Caes[dial 151 bis] Isid[1,210] Or[int 3,860] Cyp Hil (:: sane ita et. Mc) ... ς Ti *τα ιματια* cum ΓΔ unc[8] al longe pl f syr[p] arm Ath[1,285] Chr

19. *θηλαζουσαισ* (L *ενθηλ.*) et. Clem[534] Hipp[anti] Eus[hist 3,7] Caes[dial] etc: D *-ζομεναισ* (sed d *lactantibus*). Or[int 3,862] *Si autem, sicut in multis exemplarib. scriptum est*: vae sugentibus, *dicendum est quoniam animae sunt quae lactantur adhuc.*

20. *σαββατω* cum ℵBKSUVΓΔΠ al plus[150] (it[pler] vg Or[int 3,860] etc *sabbato*) Or[1,198] Eus[hist 3,7] ... ς (= Gb Sz) *εν σαββατω* cum EFGH(Z?) al mu arm Chr[txt] (*εν χειμ. μηδε εν σαββ.*) Caes[dial 151] (*εν σαββ. η εν χειμ.*) Thdrt[2, 1287] ... DLM al plus[10] Chr[comm bis] (sed lectio fluct) Thdrt[cod] *σαββατου*, e *sabbatorum* (d *sabbato*)

21 *τοτε* (et. Ir[int 322] ubi totum locum affert; minime probant [327] aut [274]

ἐγένετο ἀπ᾽ ἀρχῆσ κόσμου ἕωσ τοῦ νῦν οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται.
22 [252.6] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη
πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι. 23 [253.2] τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστόσ, ἤ
ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 [254.6] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε
πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺσ ἐκλεκτούσ. 25 ἰδοὺ προείρηκα
26 s Lc 17, 23 s ὑμῖν. 26 [255.5] ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ

omissionem): ℵ* al6 b ff2· g1· for harl* Ps-Ath^dispu 170 om | ουκ εγενετο cum ℵD Eus^hist 8,7 Chr cat^oxon (et. x^comm) ... ς Ln Ti ου γεγονεν cum BLZ unc rell al omn^vid (Eus^theoph 188 nil affert nisi θλιψ. οια ουδεποτε γεγονεν) Cyr^hr 232 Cyr^glaph 188 Ps-Ath^dispu :: ut Mc | εωσ του: D om του | ουδ ου μη c. ℵBLZΓΠ unc rell al pler Eus^cod Cyr glaph 188 Ps-Ath^dispu ... DUΔ al plus10 Eus^hist 8,7 ed Chr^semel (item x^comm) Thdrt^2,1287 ed (ουδε μη γενησεται, sed^cod ουδ ου μη γενητ., item^2,1208 ουδ ου μη γενητ. et^cod ουδε μη γε.) ουδε μη | γενηται: D* γενοιτο

22. κολοβωθησοντ. (et. ℵc): ℵ* εκολοβωθησαν | αι sec: E om. Hunc versum Pist sic: ἐκολόβωσα τοὺσ καιροὺσ διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ μου· εἰ μή, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ἐσώθη. ἐκολόβωσα δὲ τοὺσ καιροὺσ καὶ τοὺσ χρόνουσ διὰ τὸν ἀριθμὸν τὸν τέλειον τῶν ψυχῶν αἳ λήψονται τὸ μυστήριον· αὗται εἰσιν οἱ ἐκλεκτοί· καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσα τοὺσ χρόνουσ, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ὑλικὴ ἐσώθη.

23. υμιν ειπη (et. Or^1,423 Cyr^hr 227 Ps-Ath^dispu 170 al): L d e Cyp al ειπ. υμ. | η ωδε cum ℵBLZ unc rell etc: D 16^cv Thdrt^2,1287 ed η εκει, item *aut illic* f ff1· g2· vg; 61. 157. Ps-Ath^dispu ιδου εκει, b e q *ecce illic*; a c g1· h Cyr^hr *aut ecce illic* (η ιδ. εκ.) | πιστευσητε cum ℵDLZ unc rell al omn fere Or^1,423 ed et cdd etc ... Ln πιστευετε cum B* (B2 -ητε) 262. Or^cdd :: e Mc

24. ψευδοχρι. και (vide Iust^tr ad v. 5. ψευδοπρ. κ. ψευδοχρ. item Ath^1,218): Δ al pauc h om | Z δωσωσιν | μεγαλα (28. 300. post τερατα, item Aug *signa et prodigia multa*): ℵ om (:: ut Mc) | πλανηθηναι cum ℵD, item (*ut in errorem inducantur*) b ff2· g1·2· q Or^int 3,864 Hier Amb et (*in quibus seducantur*) Promiss (*ut errent*) Rebapt (d *ut seducantur - et electos* sic); item LZ 1. 22. 33. Or^1,423 (ita edd ex cdd; antea ed. πλανησαι) et^3,143 (lib και ποιησει σημ. κ. τερ. ο ελευσομενοσ ωστε αποπλανασθαι etc) Cyr^hr 233 Ath^1,218 (ex cdd 7; postea^216 lib οτι εγερθ. ψχρ. κ. ψπρ. ωστε πλανησαι πολλ.) πλανασθαι ... ς Ln Ti πλανησαι (:: in Mc αποπλαναν) cum BXΓΔΠ unc8 al pler c e f ff1· h Op Archel^592 (hi Latt *in errorem mittant, in err. inducant*; Aug *fallant*), item al, item Bas^eth 287 Chr | εκλεκτουσ: c ff1· h cop Thdot^clem 980 (οθεν ειρηται - πλανηθησεσθαι· αδυνατον δε τουσ εκλ., διο φησι· και ει δυνατον τουσ εκλ. μου) add μου

26. ουν (ita et. c ff1· g1·2· q Or^int 3,864 txt; contra *autem* a b c f ff2· h q):

ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖσ ταμείοισ, μὴ πιστεύσητε. 27 [256.5] ὥσπερ γὰρ
ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕωσ δυσμῶν,
οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 [257.5] ὅπου Lc 17, 37
ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 [258.2] Εὐθέωσ δὲ 29—35 Mc 13, 24—31 Lc 21, 25—33
μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται καὶ
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ Apoc 1, 7
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
[259.2] καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυ-
νάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ

ℵ om (suppl demum[cb]), item Or[int 3,864] in comm[bis] (sed habet Or[1,423]) Archel[592] | F μηδε εξελθητ. | ιδου sec: 33. b ff[1.] syr[sch] aeth η ιδου | ταμειοισ (ℵE*G al mu -ιοισ) cum ℵBDΔΠ unc[7] al pl ... LXΓ 1. 33. al pauc ταμιειοισ (et. ed. in Or[1,423])

27. φαινεται (et. Or[1,423] Hipp[anti 115] Dial[38] Cyr[hr 229] etc): DG 1. 118. φαινει | εσται sine και cum ℵBDXΓΠ unc pler al[70] fere a ff[1.] h q harl sah (teste Münt.) cop syr[sch] arm Or (et.[int 3,864] et[alib]) Dial etc ... ς (= Sz; Gb[oo]) add και cum MΔ al sat mu it[pl] vg syr[p] aeth Hipp[anti] Cyr[hr] Chr Dam[1,266] Cyp al

28. οπου (ℵ* που) sine γαρ (Gb′ prob Schu) cum ℵBDL 1. 33. 102. al[8] it[pl] vg sah[münt] cop aeth (Ir[int 244] Or[int 3,951] non probant) Cyp al ... ς Ti add γαρ cum XΓΔΠ unc[9] al pler c ff[2.] q syr[p] arm Hipp[anti 115] (certe sic e Pico ap Lag.) Chr Or[int 3,864] (syr[sch] Ps-Ath[dispu 170] δε) | εαν: D al pauc Hipp[anti] Ps-Ath[dispu] Chr αν | πτωμα (d Ir[int] Or[int] Cyp cadaver): ℵ* (c πτω.) σωμα, item corpus it vg Hil al (:: ut Lc) | οι: al plus[10] l vg[ed] (sed non am fu for emm etc) Hipp[anti] Chr Ir[int] και οι

29. Γ ου μη δωσει | εκ cum ℵD 54. b[scr] y[scr] [sem] (et haud dubie al) Eus[es 489] et[ps 640] Bas[2,37] Cyr[hr 225] (it vg Or[int] Cyp de, quod plerumque εκ reddit) ... ς Ln Ti απο cum BLXΓΔΠ unc rell al pler (Ps-Ath[dispu 170] om εκ vel απο, Chr om εκ [απ.] τ. ουρ.)

30. και pr: 6. cop syr[p] om | εν ουρανω cum ℵBL ... ς Ti εν τω ουρ. cum XΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Eus[es 489] Cyr[hr 225] et[358] Ps-Ath[dispu 170] (Thdrt [2,295] και τοτε οψοντ. το etc) Chr Dam[par 345] ... D του εν ουρανοισ | κοψονται absque τοτε cum ℵ* 13. 237. 238. 6[ev] 49[ev] y[scr] [sem] e Cyp ... ς Ln Ti praem τοτε cum ℵ[c]BL unc[18] al pler it[pler] vg cop syr[utr] al (Thdrt[2,295]) Or[int 3,865] Aug al; item postpon τοτε D 1. 69. 124. 209. a :: respondet τοτε istud simili τοτε ap Mc 13, 26 et Lc 21, 27 | και δοξ. πολλ. (et. f q sah[münt] cop syrr arm aeth Eus[ps 501] Thdrt[2,1208] Or[int 3,868 sq] Op etc): D 115. it[pler] vg Cyp Amb al πολλ. κ. δοξησ :: cf Mc et Lc

31. αποστελει (et. Hipp[anti 84] Eus[ps] Cyr[hr] Thdrt al Or[int 3,870] et [872] al):

μετὰ σάλπιγγοσ μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺσ ἐκλεκτοὺσ αὐτοῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕωσ ἄκρων αὐτῶν.
32. *Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ*
κλάδοσ αὐτῆσ γένηται ἁπαλὸσ καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺσ τὸ θέροσ· 33 *οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα,*
γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 34 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ*
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 *ὁ οὐρα-*

HX al pauc h *αποστελλει* (sed H al *-λλεῖ*) | *μεγαλησ* cum ℵLΔ 1. 118. 209. y^{scr} al^{4} e cop syr^{sch} arm Eus$^{ps\,501}$ Cyr$^{hr\,229}$ Chr Thdrt^{2,1209} cat oxon Or$^{int\,3,870}$ et^{872} Cyp ... ς Ln Ti praem *φωνησ* cum BXΓΠ unc^{9} al pler sah^{münt}; item ante *σαλπιγγ.* syr^{hr} syr^{p} (sed *φων.* c.*) aeth; item D al plus^{10} it^{pler} vg Dam$^{par\,346}$ Hil al praem *και φωνησ* (:: Schu: „aut *και φω.* legendum aut *φω.* expellendum") | *επισυναξουσιν* (et. ℵ^{c}): ℵ* al pauc Hipp$^{anti\,34\,lib}$ Hil (accurate citat) *-αξει* :: ut Mc | *απ* (et. syr$^{p\,mg\,gr}$): DX al pauc *απο* | *εωσ* cum ℵDLXΓΔΠ unc rell al fere omn Eus$^{ps\,501}$ Chr Dam$^{par\,346}$ ... Ln add *των* cum B 1. 13. 69. Thdrt$^{2,1209\,cod}$ (sed 13. 69. Chr$^{edd\,8}$ Thdrt^{ed} et^{cod} et. *των ουρα.*) | *ακρων* (Γ *ακρου*, item ita bis 7^{petr}) *αυτων*: D b c h q add *αρχομενων δε τουτων γεινεσθαι αναβλεψατε* (Lc *ανακυψατε και επαρατε τασ κεφαλασ υμων* (c om) *διοτι εγγειζει* (c *appropinquit*, b d *adpropiat*, h *adpropinquabit*) *η απολυτρωσεισ υμων* (q *cum coeperint haec omnia fieri, respicite et elevate* [b c d *levate*, h *adlevate*] *caput, quoniam adpropiat redemtio vestra*) :: e Lc

32. *οταν ηδη*: H vitiose *οτι* | *τα*: ℵ* (suppl^{a} vel ipse*) 300. al pauc om | *ἐκφύῃ*: hoc accentu B^{2}UX ti 1. 33. 69. 124. 126. al sat mu; item ff$^{1.}$ *procreaverit*, Or$^{int\,3,872}$ *producit* et^{3,22} *miserit*, item arm (Hil *atque fronduerit*) ... Gb'' Ln *ἐκφυῇ*: hoc acc. EFGHKMVΓΠ al pl; item a b ff$^{2.}$ q *nascuntur*, c *nascentur*, f g$^{1.2.}$ vg *nata*, h *nata fuerint*, d *germinant* | *γινωσκετε* (it vg *cognoscitis*, *scitis*): B^{2}D^{gr}Γ al mu *-σκεται* | *εγγυσ*: D al^{7} (33. post *θεροσ*) add *εστιν*, item it vg Or^{int}

33. *ταυτ. παντ.* (Gb') cum ℵDHKUV* 1. 28. 33. 69. 102. al plus^{60} it^{pler} vg cop syr^{sch} arm Chr Or$^{int\,3,872}$ ... ς Ln Ti *πα. ταυ.* cum BLV^{2}XΓΔΠ unc^{5} al pl e q syr^{p}. Praeterea 33. a c f h (non item b e ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q vg) add *γινομενα* (*fieri*)

34. *αμην*: L al plus^{10} add *δε* | *ου μη* cum ℵXΓΔΠ unc^{8} al pler cop arm aeth Chr Op ... Ln *οτι ου μη* (:: ut Mc et Lc) cum BDFL al^{8} it vg syr^{utr} Ps-Ath$^{dispu\,170}$ Or$^{int\,3,872\,sq}$ | *παντ. ταυτ.* cum ℵBXΓΔΠ unc^{8} al pler c q vg syr^{p} Or$^{int\,3,873}$ ... DHL al plus^{20} a e ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ h l cop syr sch arm Chr *ταυτ. παντα* ... barb al^{20} fere b f ff$^{1.}$ for harl^{2} Or$^{int\,3,872}$ om *ταυτα*

35. Totum versum om ℵ*: quod quum nequeat per *ομοιοτελευτον* factum esse, utroque vero loco parallelo eadem prorsus verba scripta sint, dubium videtur an ipse Mt dederit. Secundo quidem saeculo in Mtthaeum a plerisque iam recepta fuisse pro testimonio italorum

νὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.
36 [280.6] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ Mc 13, 32
οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ. 37 [281.5] 37 ss Lc 17, 26 s

---

codicum et Origenis (Or[int] in h. l. uberius explicat) certum est. Irenaeus an legerit, dici nequit; uno enim tantum loco alludit verbis eiusmodi (5, 35, 2. „*Similiter dictum est*: Terra et caelum transiet." *Transiet* et ap Lc et Mc plures testes antiquissimi praebent.) quae pari iure ad Mc et Lc trahi possunt. Idem in Tert valet: cf. adv. Hermog. 34. | παρελευσεται cum BDL barb al[30] fere e (*transiet*) (item, sed non liquet unde afferant, Or[3,568]cdd 2 [[1,594] ειδοτεσ οτι και ουρ. και γη παρελθη nil probat praesertim quum subsequatur του ειποντοσ· ο ουρ. κ. η γη παρελευσονται etc] Eus[ps 574] et[ps mai 98] Mac[orat 11] Cyr[es 356] et[ioh 894] Bas[2,37] et [1,4]cdd 5 et [2,630]ed al) Chr (Ir[int 336] unde?) ... ς (= Gb) παρελευσονται cum ℵ[c]XΓΔΠ unc[9] al longe pl (item unde? Or[1,594] et [3,568] Cyr[hr 225] Bas[2,222] et [655]), item *transibunt*, *transient* it[pler] vg Or[int 3,873] Tert al

36. και ωρασ cum ℵBDΓΔΠ unc[8] al plus[120] Cyr[zach 800] (praecedit paullo ante ευθεωσ δε etc 24, 29; pariter ea quae sequuntur in Mt quadrant) ... ς (= Gb Sz) και τησ ωρασ cum S (e silentio) al sat mu syr[p mg gr] Bas[epp 361 ed] Chr Dam[par 846] ... L al[3] Bas[cdd aliq] om (Eus[marin] ex cat ap Mai[284] λελεγμενον εν τω· περι δε τησ ημερασ εκεινησ ουδεισ οιδεν ουδε οι αγγ. του θεου· vix quidquam probat) | ουδε ο υιοσ (e Hil[cdd] add *hominis*; ff[1] *sed nec fil.*) cum ℵ(*et[cb])BD 13. 28. 86. 124. a b c e f ff[1.2] h l q for emm trevirens (ap Beng) quattuor ap Luc. Brug. al syr[hr] aeth arm Ir ([int 158] - „et dominus, ipse filius dei, ipsum iudicii diem et horam concessit scire solum patrem, manifeste dicens: *De die autem illa et hora nemo scit, neque filius, nisi pater solus.* Si igitur scientiam diei illius filius non erubuit referre ad patrem - - dimittere itaque oportet agnitionem hanc deo, quemadmodum et dominus horae et diei": haec Irenaeum vix dixisse probabile est si verba apud Mt non pariter atque in Mc invenisset. Etiam *solus* quod addit proprium est Matthaeo.) Or ([int 3,874 a] postquam ipsum textum posuit uberius tractat: „Et seipsum salvator secundum hunc locum coniungit ignorantibus diem illum et horam. Et rationabiliter est quaerendum quomodo qui confidit se cognoscere patrem, dicens: *Nemo novit patrem nisi filius* etc, patrem quidem novit, diem autem et horam consummationis non novit? et quomodo hoc abscondit pater a filio? Forsitan autem et quod ait nescire se diem consummationis et horam, ante dispensationem suam dixit, quia nemo scit neque angeli neque filius nisi solus pater. - - Alia expositio quae famosior est eis quae iam tradita sunt aliud dicit de eo quod scriptum est: *neque filius, nisi solus pater.* Dicit, inquit, alicubi de salvatore apostolus et de rebus in fine saeculi ordinandis hoc modo: *Cum autem subiecta illi fuerint omnia*" etc. Ex prolixa hac Origenis de verbis ουδε ο υιοσ disputatione, ad quam etiam famosam aliorum explicationem adhibet, non modo eum in cdd. suis invenisse ista verba planissimum fit, sed etiam ignorasse

ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ

---

in aliis cdd. deesse. Ceterum contra tam luculentum commentarii ipsius Origenis testimonium non valet quod de „Adamantii et Pierii" cdd. testatur Hier.) Chr (ad h. l. *τω μεν ειπειν· ουδε οι αγγ., επεστομισεν αυτουσ, ωστε μη ζητησαι μαθειν οπερ εκεινοι ουκ ισασι· τω δε ειπειν· ουδε ο υιοσ, κωλυει ου μόνον μαθειν αλλα και ζητησαι. -- πωσ δε, ει παντα δι αυτου εγενετο* etc, *την ημεραν ηγνοησεν*; etc) Cyr[zach 800] (vide paullo ante; *περι δε τησ ημερ. εκ. και ωρασ ουδεισ οιδεν ουδε οι αγγ. εν ουρανω ουδε ο υιοσ, ει μη ο πατ. μονοσ.* Cf et. excerpt ap Mai[481]). Agnoscunt et. Hil Amb Op ...... ϛ Ti om cum ℵ[ca]EF GHKLMSUVΓΔΠ al pler g[1.2] vg (et. am gat mm tol iac erl; fu harmoniam evv praebens ex Mc habere videtur) sax fr sah[münt] (hoc Münt. testatur, non contrarium) cop syr[utr] al cdd ap Hier (in h. l. „In quibusdam Latinis cdd additum est *neque filius*, quum in Graecis et maxime Adamantii et Pierii exemplarib. hoc non habeatur additum; sed quia in nonnullis legitur, disserendum videtur. Gaudet Arius et Eunomius, quasi ignorantia magistri" -- Nihilominus postquam probavit aliter explicandum esse locum ac verba sonent, pergit: „igitur quia probavimus non ignorare filium consummationis diem, caussa reddenda est cur ignorare dicatur," unde diffidere videtur codicibus qui non habent.) Bas[ep 236] (p. 361. *η μεν ουν του ματθ. λεξισ ουτωσ εχει· περι δε τησ ημ. εκ. και τησ ωρ.* [cdd plures om *κ. τ. ω.*] *ουδεισ οιδ. ουδε οι αγγ. των ουρ. ει μη ο πα. μονοσ. η δε του μαρκου· περι - και* [cdd[5] *η*] *ωρ. ουδ. οιδ. ουδε οι αγγ. οι* [cod[1] om] *εν ουρανω ουδε ο υιοσ, ει μη ο πατηρ. τι τοινυν εστιν εν τουτοισ επισημηνασθαι αξιον; οτι ο μεν ματθ. ουδεν ειπε περι τησ του υιου αγνωσιασ· δοκει δε τω μαρκ. συμφερεσθαι κατα την εννοιαν εκ του φαναι· ει μη ο πατ. μονοσ.* Plura ex his in scholia vetera transiere.) Did[tri 195] (i. e. 3, 22 allatis Marci verbis pergit: *ματθ. μεν γαρ προ αυτου -- ουκ ειπειν τον υιον αγνοειν, αλλα και το σχημα αυτο του τελουσ ειδεναι εξεθετο τοιωσδε· περι δε τησ ημ. εκ. η τησ ωρ. -- ο πατηρ μονοσ· ωσπερ γαρ* etc. Additque plura explicationis caussa, respiciens a Basilio in ep. ad Amphil scripta.) Ps-Ath[dispu 170] (*εν μεν τω ματθ. ου φερεται· ουδε ο υιοσ οιδε την ημ. εκ. - μονωτατοσ δε μαρκοσ εφη· ουδε ο υιοσ οιδε την ημεραν.*) Dam[par 846] Euthy (*σκοπει δε πωσ παρα μεν τω ματθ. κειται μεν το μονοσ, ου μνημονευεται δε ο υιοσ*) Phoebad[251] Paulin[3,12] („in antiquariis evgliorum quae penes nos et in scrinio sanctae nostrae retinentur ecclesiae, *filii* vocabulum in eodem evglii loco insertum minime valuit reperiri."). Praeterea Amb de fide 5, 8 omnino negare videtur *ουδε ο υιοσ* in evv legi; dicit enim: „veteres non habent codices Graeci quia nec filius scit; sed non mirum est si et hoc falsarunt qui scripturas interpolavere divinas." (Amphiloch in excerptis ap Galland 6, 499. verbis *οταν δε ειπη· ουδε ο υιοσ, ει μη ο πατηρ, ουκ αγνοιαν του υιου καταψευδεται, αλλα την αιτιαν τησ γνωσεωσ ερμηνευει* ad Mc potius quam ad Mt spectat.) :: ex omnibus quae allata sunt perspicuum fit, saeculo certe 4. in plerisque Graecis (nonnullis etiam Latinis) codd. locum Matthaei sine verbis *ουδε ο υιοσ* scriptum

τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ
κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες,
ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνω-
σαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 [262. 5] τότε ἔσονται δύο 40 a Lc 17, 35 s
ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· 41 δύο ἀλή-
θουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 [263. 6] 25, 13 Mc 13, 33. 35

fuisse, 2. vero saeculo cum his verbis omnino fuisse vulgatum. Locus est ad testandam summam textus codicum ℵBD antiquitatem ipsorumque italorum codicum luculentissimus. Parum probabiliter dixeris verba suspecta e Mc huc translata esse. Matthaei autem evglium quum usu atque auctoritate longe antecederet Marco, facile intellegitur cur in Mt, non item in Mc sublata illa sint. | *πατηρ* sine *μου* cum ℵBDLΔΠ* 1. 33. 69. 102. al[30] fere it (exc f) vg sah[münt] cop syr[utr] et[br] arm aeth Cyr[zach 800] Bas[epp 361] Did[tri 195] Ps-Ath[dispu] Chr Dam par[346] Ir[int 158] Or[int 3,874] Amb al ... ς (= Gb improb Schu) Ti add *μου* cum EFGHKMSUVΓΠ[2] al pl f Thphyl

37. *δε* cum ℵLΓΔΠ unc[9] al omn fere it[pler] vg syr[sch] et[p txt] arm aeth Clem[533] Or[3,568] ... Ln *γαρ* cum BDI e m cop syr[p mg] Did[tri 195] Or[int 3,875 txt] Op | *εσται* cum ℵBLUΓ barb 102. al[5] c d ff[1.] h q harl* cop syr[sch] arm Clem[533] Or[3,569] Did[tr 195] ... ς add *και* cum D[gr]IΔΠ unc[9] al pler a b e f ff[2.] g[1. 2.] l m vg syr[p] aeth Or[int 3,875] Op :: ut Lc

38. *ωσ* cum ℵBL 33. 102. Or[3,569] ... ς *ωσπερ* cum DIΓΔΠ unc[9] al pler Did[tri 195] (Chr *ωσπ. δε ησαν εν τ. ημερ. του νωε τρωγ.* etc) :: v. 37 *ωσπερ* non fluct | *ταισ προ του* cum ℵIΓΔΠ unc[9] 1. 33. al pler (44. 7[petr] om *ταισ*) Did[tri] ... B c[scr] *εκειναισ ταισ πρ. τ.* (ita Ln), D al[3] *εκειναισ προ του*, L 13[ev] a e ff[1.] sah[münt] Or[3,569] (*ωσπ. δε αι ημεραι - ωσ γαρ ησαν ε. τ. ημεραισ του κατακλ. και τα εξησ.* Ibidem[3,817] *ωσπ. γαρ εν τ. ημεραισ του κατ. και ταισ ημ. του λωτ τα βιωτικα παντεσ εποιουν* etc) nil nisi *του* (ita Ti). Item *ταισ προ* absq *εκειναισ* (*in diebus ante*) g[1. 2.] q vg cop arm (aeth) Or[int 875]; *in diebus illis ante* b c f ff[2.] h m syr[p] | *γαμουντεσ* (et. Did[tr] Or[int 3,875]): ℵ[c]DL a m syr[sch] Op *και γαμ.* | *γαμιζοντ.* cum ℵD 33. Chr (ex cdd[6]) ... ς Ti *εκγαμιζοντ.* cum ILΓΔΠ unc[9] al pler Did[tri] Chr[cdd], Ln *γαμισκοντ.* cum B

39. *εωσ*: ΓΔ 6. 33. al[10] Chr add *ου* | *απαντασ* (et. Or[3,817]): DI al[10] Did tri[195] *παντασ* | *εσται και* cum ℵILΓΔΠ unc[9] al fere omn c e f ff[2.] g[1.] m vg syr[p] arm Did[tri] Or[int 3,875] ... Ln Ti om *και* cum BD 102. a b ff[1.] g[2.] h q cop syr[sch] aeth

40. *εσοντ. δυο* cum ℵ*B 102. p[scr] h fu for ... ς Ti *δυ. εσοντ.* cum DILΓΔΠ unc[9] al longe pler it (exc h) vg (et. am tol emm san) cop al Caes[140] Chr Or[int 3,876] Victorin Op :: similiter in Lc fluct lectio | *εισ* bis cum ℵBDIL (sed I sec loco hiat) (et. Δ pri loc) 1. 33. 102. 124. 262. al[15] fere Chr (sed differunt sec loc cdd aliq) ... ς *ο εισ* cum ΓΠ (Δ sec loc) unc[9] al pler Caes[140]

41. *μυλω* (Gb') cum ℵBILΓΔΠ unc[7] al plus[25] Or[3,594] (it[pler] vg *in mola*) ...

γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριοσ ὑμῶν ἔρχεται.
43 a Lc 12, 39 a 43 [264. 2] Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότησ ποίᾳ
φυλακῇ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διο-
ρυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοι-
45–51 Lc 12, 42–46 μοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 [265. 5]
Τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, ὃν κατέστησεν ὁ
κύριοσ ἐπὶ τῆσ οἰκετείασ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖσ τὴν τροφὴν ἐν

ς μυλωνι cum DHM al longe pl Caes[140] Chr (d Victorin *in pistrino*, e *in molendino*) | αφιεται: D 13. 69. a b c e f ff[1.2.] h q (non item g[1.2.] l) gat mm tol al ap Luc[brug] (non item vg[ed] am fu for emm) sax (non fr) aeth Or[int 3,876] (exponens in comm) Hil al (contra soli Lucae vindicant Victorin Op „Lc evglista exponit de duobus in lecto et de duobus ad molam; praesens autem Mt de duobus in agro et de duobus ad molam. Ubi enim Lc posuit duo in lecto, ibi Mt posuit duo in agro") add (sed ff[1.2.] omisso v. 41, e vero ante v. 41) δυο επι κλεινησ (κλι.) μιασ (μι., it [exc e f] gat mm sax Hil al om), εισ παραλαμβανεται και εισ αφιεται

42. ημερα cum ℵBDIΔ 1. 13. 33. 69. 115. 124. 238. f ff[2.] syr[p] eth[hr] Cyr[hr 226] Ath[1,471 cdd 2] et[474 cdd plur] Ir[int 278] Hil; item e gat mm *qua hora aut (vel) qua die*, Eus[ps 431] π. ημερα και ωρα, similiter aeth … ς ωρα cum LΓΠ unc[9] al pler it[pl] vg cop syr[sch] arm Chr Ath[1,471 ed] et[474 ed] ex[cdd 2] Thdrt[2,109] Or[int 3,876] Op (:: cf v. 44)

43. δε: F* om | γινωσκετε: Δ* om | φυλακη (et. Or[int 3,877] Eus[ps 568] Chr): M 13. 33. 69. 124. 6[ev] it vg cop syr[hr] aeth ar[p] Aug Op ωρα (d *vigilia aut hora aut custodia*) | Δ γρηγορησεν | αν sec: D 33. 76. 230. 7[petr] Chr[cdd 6] om | διορυχθην. cum ℵDIL 1. 33. 124. al pauc … ς Ln Ti διορυγηναι cum BΓΔΠ unc[9] al pler Chr | την οικιαν: L al pauc τον οικον | αυτου: I 33. 63[ev] εαυτου

44. η ου δοκ. ωρα cum ℵBDI 102. vg (*qua nescitis hora*, d *qua non speratis hora*) cop Ath[1,471] et[475] … ς η ωρα (L add η) ου δοκειτε cum LΓΔΠ unc[9] al fere omn (et. barb) e f g[1.] q (e g[1.] q *qua hora non putatis* [q *non speratis*, g[1.] *nescitis*], f *hora qua nescitis*) syr[utr] arm aeth Chr Or[int 3,877] (*qua custodia non speratis*); it[pl] gat tol al Hil *nescitis qua hora*

45. τισ αρα (et. Bas[eth 301] syr[p mg gr]; Ir[int 263] *quis igitur*, e *quis est ergo*, g[1.] vg *quis putas*): D y[scr] τισ γαρ, item q Or[int 3,878] Op *quis enim*, it[pler] *quisnam*, Hil *quis namque* | κατεστησεν: ℵM cop Chr[bis] καταστησει :: ut Lc. Vide et. Hom[cl] ad v. 51 | ο κυριοσ sine αυτου (:: ut et. Lc) cum ℵBDIL 1. 33. 102. al[3] a e g[2.] h m for Bas[eth 301] Ephr[σβ] (sed miscet paullum Mt et Lc) Ir[int 263] Or[int 3,880] Hil al … ς (Gb°) Ti add αυτου cum ΓΔΠ unc[9] al pler b c f ff[1.2.] g[1.] l q vg cop syr[utr] arm aeth Chr Or[int 3,878] | οικετειασ cum BILΔΠ* 13. 33. al[6] … ℵ 69. 238. 48[ev] al[10] Ephr[σβ] Bas[eth] Chr οικιασ, item *domum* q Or[int 878] … ς θεραπειασ cum DΓΠ[2] unc[9] al pler. Item it vg Or[int 880] *familiam* | αυτου: C εαυτου | του: D al pauc Chr Ephr om | δουναι cum ℵBCDILΔ al[30]

καιρῷ; 46 [266.5] μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ
αὐτοῦ εὑρήσει οὕτωσ ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν
τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 [267.5] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ
κακὸσ δοῦλοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριοσ, 49 καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺσ συνδούλουσ αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ
τῶν μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ
οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν,
καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.

---

fere Bas^eth Chr ... ς (= Gb, sed rursus Gb′) *διδοναι* cum EFGHKMSV ΓΠ al pl Ephr :: ut Lc | *καιρω*: I 63^cv add *αυτων*

46. *ουτ. ποιουντ.* (prob Schu) cum ℵBCDIL al^15 it (exc f q) vg aeth Ephr^σβ Ir^int 263 Hil al ... ς *ποι. ουτ.* cum ΓΔΠ unc^9 al pler f q syr^utr arm Bas^eth 301 et^bapt 661 Chr Or^int 3,880 :: ut Lc

47. *τ. υπαρχ. αυτου*: KΠ al pauc *αυτ. τ. υπαρχ.*

48. *ο κακ.* (Ephr *πονηρ.*) *δουλ.* absq *εκ.* cum ℵ*Γ 56. 58. 243. d^scr y^scr (al; pleriq. enim collatores neglexer.) Ephr^σβ Chr (et.^mo 6) Ir^int 262 (Or^int 3,880) Aug ... ς Ln Ti add *εκεινοσ* (:: ut Lc) cum ℵ^cBCDILΔΠ unc^9 al pler it (ff^1. om *κακ.*) vg cop syr^utr al Bas^eth Op | ℵ *καρδ. εαυτου* | *μου ο κυρ.* cum ℵBCDIL al^6 (Or^1,18) Ephr cat^oxon ... ς *ο κυρ. μου* cum ΓΔΠ unc^9 al pler Bas^eth Chr Dam^par 517 (vide et. infra Hom^cl) :: ut Lc. Praeterea absq *ελθειν* (:: Lc *ερχεσθαι*) cum ℵB 6. 33. sah^münt cop arr Ephr Ir^int 262 ... ς Ti add *ελθειν* cum CDILΓΔΠ unc^9 al pler it vg syr^utr al Chr Dam^par Or^int 3,880; item 1. 157. 209. Or^1,18 Bas^eth *ερχεσθαι*

49. *αυτου* (ℵ *εαυτ.*) cum ℵBCDIL al^60 fere it vg sah^münt cop syr^utr arm aeth Ephr Bas^eth ed Chr Dam^par 517 ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ti om cum ΓΔΠ unc^9 al pl Bas^eth cdd (Ir^int 262 ab his inde verbis ad Lc deflexit: *caedere servos et ancillas et manduc. et bib. et inebriari - cum infidelib. ponet*) | *εσθιη δε* (c 1. 33. al^15 fere syr^sch aeth Ephr Bas^eth *τε*) *κ. πινη* cum ℵBCDEILSUVΔΠ^2 al^70 fere (et. carp) Bas^eth Chr, et *εσθιει* (M 33. *-ιη*) et *πινει* FHKMΓ 33. al mu, item it (exc a) vg cop syr^utr arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εσθιειν δ. κ. πινειν* (G *-νην*) cum GΠ^1 al sat mu a Ephr Dam^par 517

51. *θησει*: D it (exc q; a e hiant) vg Hil ante *μετα* pon | EL *κλαθμοσ*. Totum locum Hom^cl 3,60 sic exhibet: *θεου γαρ βουλη αναδεικνυται μακαριοσ ο ανθρωποσ εκεινοσ, ον καταστησει ο κυριοσ αυτου επι τησ θεραπειασ των συνδουλων αυτου του διδοναι αυτοισ τασ τροφασ εν καιρω αυτων, μη εννοουμενον και λεγοντα εν τη καρδ. αυτου· χρονιζει ο κυρ. μου ελθειν· και αρξηται τυπτειν τουσ συνδουλ. αυτου, εσθιων και πινων μετα τε πορνων και μεθυοντων· και ηξει ο κυρ. του δουλ. εκεινου εν ωρα - - και το απιστουν αυτου μεροσ μετα τ. υποκριτ. θησει.*

XXV.

1 [268.10] *Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα
παρθένοισ, αἵτινεσ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰσ
ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου.* 2 *πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ
πέντε φρόνιμοι.* 3 *αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ οὐκ ἔλα-
βον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·* 4 *αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν
τοῖσ ἀγγείοισ μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν.* 5 *χρονίζοντοσ δὲ*

XXV. 1. *αυτων* (ς *αὐτ.*) cum ℵCIXΓΔΠ unc[9] al omn fere Or[3,624] Meth[virg 705] Bas[eth 235 et 248] et[bapt 663] Chr Dam[par 362] ... Ln Ti *εαυτων* cum BDL 124. | *εξηλθ.* usq *λαμπ.* [*αυτων*] v. 3: F al[5] om | *υπαντησιν* cum ℵBC 1. (Meth ap Phot[309] et[virg 705] *απαντησουσαι* et[bis] *υπαντησουσαι*) ... ς Ti *απαντ.* cum DLXΓΔΠ unc[9] al pler Bas[eth] et[bapt] Chr | *του νυμφιου* (C *τω νυμφιω*) cum ℵBCLX[2]ΓΔΠ unc[9] al pler sah[münt] cop aeth Meth[virg 705] (*απαντησουσαι* et *υπαντ. τω νυμφ.*) Bas[eth bis] et[bapt] Chr Dam[par] (Or[int 881] *veniunt in obviam salvatori qui semper paratus est venire ad virgines eas ut simul ingrediantur cum dignis eorum ad beatam sponsam ecclesiam*) ... DX* 1* 124* 209. 262* al[4] it vg arm syr[sch] et[p c.*] ([mg]: *sponsa non in omnibus exx. invenitur, nominatim in alexandrino*) perss Or[int 880 txt] Hil al add *και τησ νυμφησ*

2. *πεντε δε*: Z *αι πε. δε* | *εξ αυτ. ησ.* cum ℵBCDLZΔ* 1. 102. 124. 157. 247. it (exc q) vg arm Bas[eth 248] Chr[mo 4] ([ed] om *εξ αυτ.*) Or[int 3,880] ... ς Ti *ησ. εξ αυτ.* cum XΓΔ[2]Π unc[8] al pler q Bas[eth 235] et[bapt] | *μωραι - φρονιμοι* cum ℵBCDLZ 1. 12. 33. 102. 157. 209. it (exc f) vg cop syr[hr] arm aeth arr Or[int] ... ς Ti *φρον. - μωρ.* (H *μωροι*) cum XΓΔΠ unc[8] al pler f syr[utr] Bas[eth bis] et[bapt] Chr | *και πεντε* (et. ς[e] Gb') cum ℵBCDKLZΠ 1. 33. 102. 157. al plus[10] Bas[eth 235] ... ς Gb Sz Ti (prob Schu) *και αι πεντ.* cum EHMS[vid]UVXΓΔ al pler Bas[eth 248] et[bapt 663] Chr (sed edd[2] om *και*); item G *αι δε πεντ.*

3. *αι γαρ* cum ℵBCL 33. cop; item Ln *αι δε* cum Z 157. b c f ff[1.] g[1.2.] h l q vg (it[pl] vg *sed quinque fatuae*) aeth Aug al (1. 209. *λαβουσαι δε αι μωρ.*); D ff[2.] *αι ουν* ... ς Ti *αιτινεσ* cum XΓΔΠ unc[8] al pler Bas[eth] et[bapt] Chr, item syr[p] arm pers[p] (syr[sch] syr[p cod] *και αι*) | *λαμπαδασ* cum ℵL 44. ff[1.2.] g[1.2.] l vg arm ... Gb Sz Ln Ti add *αυτων* cum BCD XΓΔΠ unc[7] al pler Bas[eth] et[bapt], item ς *εαυτων* cum Z[vid] g[sil] al; item alterutrum b c f h q cop syrr | *μεθ* (Z *μετ*) *εαυτων* (Δ *αυτων*) *ελαιον*: D al[2] ff[1.] Arn add *εν τοισ αγγειοισ αυτων* (ff[1.] om *αυτ.*)

4. *αγγειοισ* (ℵCE*KLXΓΔΠ al *-ιοισ*) cum ℵBD[gr]LZ 1. 102. 124. h q for syr[sch] arm arr Arn ... ς Ti add *αυτων* cum CXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg cop syr[p] aeth Bas[eth] et[bapt] ([bapt] om *μετ. τ. λα. αυτ.*) Chr Aug; ff[1.] *secum* (omissis *εν τ. αγγ.* usq *λαμπ. εαυτων*) | *εαυτων* cum ℵB; item ς Ti *αυτων* cum DE[2]LXΓΔΠ unc[8] al pler Bas[eth bis] Chr; item alterutrum b c h q cop syr[utr] al Arn ... CZ al f ff[2.] g[1.2.] l vg om; E* Bas[bapt] om *μετ. τ. λαμπ. εαυ.*, Γ *μετ. τ. λ. αυτ.* pon post *ελαι.*

τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσησ δὲ νυ-
κτὸσ κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίοσ, ἐξέρχεσθε εἰσ ἀπάντησιν.
7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν
τὰσ λαμπάδασ ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖσ φρονίμοισ εἶπαν· δότε
ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδεσ ἡμῶν σβέννυνται.
9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν
καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸσ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγοράσατε
ἑαυταῖσ. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίοσ,
καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ γάμουσ, καὶ ἐκλείσθη
ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι·
κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω Lc 13, 27
ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν 24, 42

---

5. ενυσταξ. π. κ. εκαθ.: ff[1·] *fatuae obdormierunt*

6. γεγονεν: B εγενετο | ο νυμφ. (Gb′) c. ℵBC*DLZ 102. sah[münt] cop ar[p] Meth[phot 310] Cyr[ioh 298] ... ς add ερχεται c. C[3]XΓΔΠ unc[9] al fere omn it (g[1·] *est*) vg syr[utr] arm aeth Meth[706] Ephr[τμη] (et[ϱχζ] ιδου ηλθεν ο νυμφ.) Bas[eth 236] et[bapt 663] Chr Op | εξερχεσθε (D* -εται): 1. 157. b c ff[2·] Or[int 881] εγειρεσθε (*surgite, exurgite*) | απαντησιν (C συναντ., 157. Cyr υπαντ.) sine additam cum ℵB 102. Meth[phot 310] Cyr[4,298] ... ς Ln Ti add αυτου cum ADLXΓΔΠ unc[9] al pler (it vg Or[int] *obviam ei*) Meth[706] Ephr Bas Chr; item c 63[ev] add αυτω

7. εκειναι: D 22[ev] arm om | εαυτων cum ℵABLZ al[3] ... ς αυτων cum CDX ΓΔΠ unc[9] al fere omn Bas[eth] et[bapt]

8. ειπαν cum BCL 33. ... ς Ln ειπον cum ℵADZ unc rell al fere omn Bas[eth] et[bapt] Chr | ημιν: A add ελαιον | αι sec: Δ om | ημων: C*LUΠ* al υμων | σβεννυνται (H -νυται): D ζβενν.

9. λεγουσαι: Θ[h] ειπον (sic, supplendum και) | ουκ cum ℵALZ 33. 126. al pl (ut vdtr) Ephr[λη] Bas[eth 236] ... Gb″ Sz Ln Ti ου μη cum BCDXΔΘ[h]Π unc[9] (Γ om) al plus[50] Bas[bapt 663] Chr | αρκεση cum ℵABCLZ unc rell al pler Ephr Bas[eth] et[bapt] Chr ... D 28. 33. 126. ti* al plus[10] αρκεσει | ημιν κ. υμιν: ℵ 247. Bas[bapt cod] υμιν κ. ημιν | πορευεσθε cum ℵABDE GHSVΓΔ al[30] fere it[pler] vg cop[schw] ex[dz] arm aeth Or[int 3,201] et[3,881] Aug Op (Chr omisso etiam μαλλον) ... ς (= Gb Sz) Ti add δε cum CFKL MUXZΘ[h]Π al pl ff[2·] cop[wi] et[cod] syr[utr] Bas[eth] et[bapt] | αγορασατε: E[3] 1. w[scr] -σετε | εαυταισ: L al αυταισ

10. απερχομ. δε αυτων (Θ[h*] om αυτ.: q Or[int] Op *abeuntibus autem illis*; f g[1·] vg *dum autem irent*; ff[1·] *illae autem dum vadunt*): D εωσ υπαγουσιν, b ff[2·] *dum eunt*, c h *et dum eunt*, g[2·] *dum irent* | αι (L 69. al[5] om) ετοιμοι: A y[scr sem] αι ετοιμαι

11. ερχονται: D c f Or[int] ηλθον | και αι cum ℵABCLXΓΔΘ[h]Π unc[8] al omn vid ff[1·2·] g[1·2·] vg (et. am gat mm emm) syr[utr] arm Bas[eth 236] et[bapt 663] Or[int] Aug Op ... Ln om και cum DHZ b c f h q for tol fr

14–30 Lc 19, 11–27 οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 269. 2 Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκά-
λεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ, 15 270. 5 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ
ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως
16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ
ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν
ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν

---

13. **ωραν** cum ℵABC*DLXΔΘ^b Π 1* 33. al plus[20] it vg syr^utr eth^hr txt bis sah^münt cop arm aeth Eus^ps 452 Ath^1,472 Bas^bapt 663 Chr Or^int 3,883 Hil al ... ς (= Gb Sz) add *εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται* cum C³ΓΠ³ unc⁹ al longe pl syr^hr mg sem

14. **γαρ** (et. Eus^theoph 154 Bas^eth 279): D arm om (Or^3,631 *η - παραβολη εστι δηλουσα οτι ως ανθρ. αποδημων* etc) | *ανθρωπος*: C³FM al mu (inprimis evglstar omissis *ωσπ. γαρ*, ut C³ notat: *ειπεν ο κυριος την παραβωλιν ταυτην· ανθρ. της*) arm Or^int 882 (incipit: *Homo quidam peregre proficiscens*) add *τις* :: ut Lc | Δ* *τ. δουλ. ιδι.* | *αυτου*: A *αυτων*

15. **πεντε, δυο, εν**: D ε̄ β̄ *ενα* | Θ^h al *δυω* | *ιδιαν δυναμιν*: D *δυν. αυτου*

15. 16. **ευθεως πορευθεις** cum ℵ*B b g^1, item (quibus eadem lectio confirmatur) *ευ. δε πο.* 1. 118. 124. 243. 26^ev c f ff^2 h q syr^hr Op; ff^1 *et continuo abiit*, aeth *et abiit statim*, arm *abiit autem statim* (16^ev Chr cop om *ευθ.*) ... ς Ln Ti *ευθεως. πορευθ. δε*, Ln *ε. π.* [*δε*] cum ℵ^cACD LXΓΔΘ^hΠ unc rell al pler g^2 vg syr^utr Bas^eth 279 Or^int 3,883

16. **ηργασατο** cum ℵ*B*DL 69. ... ς Ln (ignorabat B) *ειργασατο* cum ℵ^cAB²CXΓΔΘ^hΠ unc⁹ al fere omn. Cf Cram. Anecd. 4, 412: *εργαζομαι, ειργαζομην, οπερ και διφορειται· τινες μεν γαρ δια της ει διφθογγου γραφουσιν αυτο, τινες δε δια του η.* | *και εποιησ.* cum ℵ*A*XΓΔΘ^hΠ unc⁹ al longe pl q syr^p txt Bas^eth 279 ... Gb' (prob Schu) Ln *κ. εκερδησεν* (:: invectum e sqq) cum ℵ^cA²BCDL al[20] fere, item *lucratus est* it^pler vg cop syr^sch eth^p mg arm aeth Or^int 3,883 ... al³ b ff^2 om; X add *εν αυτοις* | *ταλαντα* sec cum ℵACDXΓΔΠ unc⁹ al pler f q syr^p aeth Bas^eth 279 Or^int ... Gb° Ln om cum BL 1. 33. 50. 102. 124. it^pler vg syr^sch eth^hr sah^münt cop arm Op :: ut infra

17. **ωσαυτως** (D *ομοιως*) sine additam cum ℵC*L 33. b g^2 am for emm tol fu² Or^int 3,883 ... ς Ti add *και*, Ln [*και*] cum ℵ^cBC³DXΓΔΠ unc⁹ al pler a c f ff^1 (ff^2 *et similiter qui*) g^1 q vg^ed fu* cop syrr al Bas^eth Op; item A al⁵ h add *δε και* | *τα δυο*: D c fr aeth^ro (non^ppl) Op add *ταλαντα λαβων*, item 253. it (exc c) vg cop (non item syr^utr arm) Or^int 3,883 add *λαβων* | *εκερδησεν* sine additam cum ℵBC*L 33. 59. 102. it (exc h) vg sah^münt cop syr^sch arm aeth Bas^eth 279 Or^int 3,883 ... ς (Gb°) Ti add (D praem) *και αυτος* cum AC³(D)XΓΔΠ unc⁹ al pler h syr^p. Praeterea a b c ff^1·2 q add *in eis*, f *et*

18. **το εν** cum ℵBCDL unc rell al omn fere q vg cop syr^utr al Or^int ... Ln add *ταλαντον* cum A p^brit scr it^pler | *απελθων* (et. f h q vg Or^int): D al³

τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ
κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ
προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε
τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα
πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ
δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα

---

it[pler] om | L al pauc ορυξεν | γην (C* την γ.) cum ℵB(C*)L 33. ff[1.] arm aeth (ff[2.] plane om) ... ς Ln Ti εν τη γη cum AC[3]DXΓΔΠ unc[9] al omn fere it[pler] vg (*in terram* vel ut g[2.] am emm *in terra*) syr[utr] Or[int] (*in terram*) | εκρυψεν (Gb' prob Schu) cum ℵABCDL 33. ti* al[7] ... ς απεκρυψ. cum XΓΔΠ unc[9] al pler

19. πολ. χρον. cum ℵBCDGL al plus[10] it vg arm cop Or[3,631] et[int 884] ... ς χρον. πολ. (F πολλυν) cum AXΓΔΠ unc[8] al pler syr[utr] al | λογ. με. αυτων (prob Schu conlato 18, 23) cum ℵBCDL al[25] fere it (exc ff[1.] q) vg cop arm aeth ... ς με. αυτ. λογ. cum AXΓΔΠ unc[9] al pl ff[1.] q syr[utr] Or[3,631 bis]

20. και προσελθ. (et. Or[int 3,884]): A cop πρ. δε | ταλαντα pr: ℵ om; sec: Δ y[scr sem] h syr[sch] aeth om; quart: C*(suppl[2])L it (exc q[3]) vg (exc for al) syr[sch] aeth Or[int 3,884 txt] (non ibidem[comm]) om | παρεδωκας: 1. 122. b ff[1.] q syr[sch] et[p mg] arm aeth Or[int] δεδωκας (*dedisti*) | εκερδησα (ff[1.] g[1.] Amb *lucratus sum*; D arm επεκερδησα, it[pler] vg Or[int txt] *superlucratus sum*) sine additam (Gb' prob Schu) cum ℵB(D)L 33. 71. 102. 124. 127. 131. it vg cop arm aeth Or[int txt] Amb ... ς Ti add επ αυτοις cum ACXΓΔΠ unc[7] al pler syr[utr] Or[int comm] (*lucratus sum super ea*), item EG ti* 28. 238. al plus[20] add εν αυτοις

21. εφη cum ℵBCDEKLMUΓ al plus[50] it[pler] vg syr[sch] arm Or[int 3,884] ... ς add δε cum AFGHSVXΔΠ al pl cop syr[p] (f ff[1.] aeth *et ait*) | ευ (et. Or[2,641] et[4,463] ex Philocalia Eus[prae 12,2] Cyr[hr 39] Ath[1,170] et[954] Bas[eth 250] Chr, item Hom[cl]): A*[vid] (sed Cowp coniecit ευ συ) Or[2,565] (pergit αγαθ. δ. κ. πι. posito αγαθε ante δουλ. cum Lc, ex quo et. ευγε memoriter adsumpsisse videtur) Bas[eth] (in ed. Par.) ευγε, item *euge* it (et. d) vg Ir[int 240] Or[int 3,884] et[quater] | επι pr (et. Or[2,565] et[4,468] item[int 4,636] et[656] Eus[pr] Cyr[hr] Bas[eth] Chr): D it vg arm Ir[int] Or[int 3,884] et[2,467] Lcif al επει (D επι) επ (*quia* vel *quoniam super*) | ης: UX al εις

22. προσελθ. και cum ℵ*B 102. (ff[1.] *et cum accessisset*, gat *accessit alter et*; syr[sch] *et accessit*) ... ς Ln Ti πρ. δε και (U b ff[2.] cop om και) cum ℵ[c]ACDLXΓΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg syr[p] al Or[int 3,884] | δυο ταλαντ. cum ABCLΔ(sed spatio relicto)Π 1. 33. 69. 102. 124. al[8] syr[utr] ... ς (Gb[o]) add λαβων cum ℵDXΓ unc[9] al pler (sed al pauc ειληφως) it vg cop arm aeth Or[int 3,884] | κυριε: ℵ om | D παρεδωκες | ιδε: D ιδου | ταλαντα tert: VΓ 435. it[pl] (non f ff[1.] q) vg cop syr[sch] Or[int] om | εκερδησα (D επεκερδ., f *superlucratus sum*) cum ℵBDL 33. 102. 124. 127. 131.

δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἴσελθε εἰσ τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν
δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼσ εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸσ
εἶ ἄνθρωποσ, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρασ, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
διεσκόρπισασ· 25 καὶ φοβηθεὶσ ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν
σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεισ τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεισ ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ
ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν
τὰ ἀργύριά μου τοῖσ τραπεζείταισ, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν
τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε

---

242. (non item 71.) it vg cop arm aeth Or^{int} (h. l. it^{pler} vg Or^{int} *lucratus sum*) ... ς (Gb^{0} prob Schu) Ti add *επ αυτοισ* cum ACXΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr}; item al pauc *εν αυτοισ*

23. *ευ*: A^{*vid} (sed Cowp. ut v. 21) rursus *ευγε*, item *euge* it (et. *δ*) vg Or^{int} | *επι* pr: D it vg arm Or$^{int\,3,884}$ *επει* (D *επι*) *επ* (*quia* vel *quoniam super*) | *ησ πιστοσ*: B 102. (item h et v. 23 et v. 21) *πιστ. ησ* (eodem ordine Ir$^{int\,240}$ v. 21? v. 23? Item Amb al). Versus 22. 23. praetermittunt a et vg^{cd} ap Ln

24. *δε και*: D 1. a b c g$^{2.}$ om *και* | *εν*: D* *ενα* | *ειληφωσ*: F al pauc *λαβων* | *εγνων* (K *-νωσ*, V *-νω*) *σε*: D 46. Chr^{bis} (Cyr$^{4,533\,lib}$) om *σε*, item it^{pler} (contra f h *te quia* etc, ff$^{1.}$ *te - esse*) vg arm Or^{int} Hil Op | *σκληροσ*: ℵ 1. 22. *αυστηροσ*, item b *austeris* (it^{rell} vg *durus*) et quidem ℵ b *ανθρ. αυστ. ει* :: ut Lc 19, 21 | *ει* (G al pauc Cyr^{4,583} post *ανθρ.*): E* om | *οθεν*: D 56. *οπου* (1. *οθεν* pro *οπου*), item (et h. v. et v. 26) *ubi* it vg

25. *απελθων*: D 252^{*vid} *απηλθον και*, item it vg aeth Or^{int} | *ιδε*: D *ειδου*

26. *πονηρ. δουλ.* (et. Clem^{317} Or^{4,463} ex Philoc et$^{int\,4,885}$ Cyr^{4,901} al): A it (sed c *nequam serve male*) vg Dam$^{par\,606}$ Or$^{int\,4,651}$ Lcif al *δου. πον.* Cf et. infra Hom^{cl}

27. *σε ουν* cum ℵBCL 33. 102. y$^{scr\,sem}$ syr^{p} ... ς Ln *ουν σε* cum ADXΓΔΠ unc^{9} al pler it vg cop Or$^{int\,3,885}$ (liberrime citantes om *ουν* Clem^{317} Or^{4,463} Cyr^{4,901}, item om 36. arm Chr) | *τα αργυρια* cum ℵ*B syr^{p} (:: *το αργυριον* ap Lc non fluct; id etiam aptius de uno talento dici videbatur) ... ς Ln Ti *το αργυριον* cum ℵ^{c}ACD unc rell al omn^{vid} it vg etc Or$^{3,295\,lib}$ et$^{4,463\,lib}$ Cyr^{4,901} al Or$^{int\,3,885}$ et^{ubiq} (Clem^{317} *το εμον*) | *τραπεζειταισ* cum ℵB*D (:: distinxerunt grammatici inter *-ζειται* et *-ζιται*, at et. inscriptiones *-ζειται* nostro sensu. Cf Steph. Thes.) ... Ln Ti *-ζιταισ* cum AB^{2}C et reliquis | *και ελθων εγω*: A i$^{cant\,scr}$ ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h Or^{3,295} et$^{int\,2,175}$ et^{669} (sed ^{3,885} *ut veniens recepissem*) Cyr^{4,901} et$^{es\,25}$ Chr Cassiod al *και εγω* (Cyr Chr *καγω*) *ελθ.* :: ut Lc | *αν*: L ante *εγω* pon | Δ *συν τω τοκω*

28. *ουν* (syr^{p} habet c.*): U al pauc ff$^{1.}$ aeth om | *δεκα*: D *πεντε*

τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 [271.2] τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσε- 13, 12
ται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντοσ, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ. 30 [272.5] καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
31 [273.10] Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ
αὐτοῦ καὶ πάντεσ οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
δόξησ αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει

---

29. *παντι* (Or[3,97.466.761] et[4,414.419] ubique libere, nec patet utrum e Lc an Mt afferat): D al[6] syr[sch] Chr om (it vg Or[int 3,885] *omni enim habenti* :: ut Lc) (:: omitti vult Schu conlatis 13, 12 et Lc 19, 26) | *περισσευθ.* (XΓ al *περισευθ.*): D *περισσευσεται* | *του δε μη* (Gb'') cum ℵBDL 1. 33. 102. 124. it (exc q Vict[tun]) vg syr[sch] cop (it[pler] vg *ei autem qui non habet - auferetur ab eo*; h Hil al *qui autem non habet - auferetur ab eo*; cop *hic autem cui non est, hoc quod ei sument ab eo*) ... ς *απο δε του μη* cum ACXΓΔΠ unc[9] al pler q syr[p] Chr Dam[par 606] (Or[3,761] et[4,441] unde?) Or[int 3,885] :: ut Lc | *ο εχει* (E *εχη*): LΔ 33. 69. al[50] fere f g[1.2.] l vg syr[p] (sed var cdd) sl (Or[3,761] et[4,441]) Or[int 3,888] et[889] (at non [886]) (Chr[bis] *ο εχει* scripsit ut videtur, sed var testes) Amb Hier (Tert fug[11] etenim *cui habet dabitur ei; ab eo autem qui non habet, etiam quod videtur habere auferetur* omnino est Lc 8, 18, nec huc trahi debet) al *ο δοκει εχειν* (:: e Lc 8, 18) | *απ αυτου*: C[3]F[2]G[2]HM[mg](sic)V[2] al sat mu (inprimis evglstar) add *ταυτα λεγων εφωνει* (al om *τ. λ. εφ.*)· *ο εχων ωτα ακουειν ακουετω*, eadem Γ al plus[20] versu 30. post *οδοντων* add, nisi quod Γ al om *τα. λε. εφ.*

30. *εκβαλετε* cum ℵABCLXΓΔΠ unc[6] etc, item D 51. *βαλετε εξω* (it [exc f g[1.] nec vg] *proicite foras*) ... ς (= Gb Sz) *εκβαλλετε* cum FG[2](*om versum)H al sat mu | E al *κλαθμοσ*. Spectat huc Hom[cl 3,61] -- *και αυτοσ προσδοκατω ακουσαι· δουλε πονηρε και οκνηρε, εδει σε το αργυριον μου προβαλειν επι των τραπεζιτων, και εγω αν ελθων επραξα το εμον· εκβαλετε τον αχρειον δουλον εισ το σκοτοσ το εξωτερον.* Item[3,65] -- *ινα ευ δουλε αγαθε και πιστε ακουσησ* etc.

31. *οταν δε*: Γ praem *ειπεν ο κυριοσ*, item al omisso *δε* | *αγγελοι* cum ℵBDLΠ* al plus[15] it (exc f) vg cop syr[hr] arm aeth ar[r] ar[e] Or[3,715] et[int 3,886] Eus[marc 190] et[reliq 315] Cyr[hr 237] Ps-Ath[trin 442] Chr[gue] et[cdd 2] Did[tri 204] et[42] (sed aliter[26]) Cyr[act 48] al Cyp al ... ς (= Gb prob Schu) praem *αγιοι* cum AΓΔΠ[2] unc[9] al pler f syr[utr] sl Chr[ed] et[mosec] (:: cf *Zach 14, 5 *ηξει κυρ. ο θε. μου και παντ. οι αγιοι μετ αυτου*) | *καθισει* (KU al mu *καθησει*): L *καθεισῃ*, Γ *καθησῃ*

32. *συναχθησονται* cum ℵBDGKLUΠ al plus[80] Hipp[anti 118] Eus[marc 190] Thdrt[cur 162] ... ς *-σεται* cum AEFHMSVΓΔ al pl Eus[reliq 315] Bas[se 146] Thdrt[4,452] Chr | *αφορισει* cum ℵ*LΔ 1. 209. c[scr] Cyr[hr 238] Thdrt[4,452] et[cur 162] ... ς Ln Ti *αφοριει* cum ℵ[c]ABDΓΠ unc[9] al pler Hipp[anti] Eus[marc] Bas[se] Thdrt[1,1017] Chr | *απ*: D *απο* | *αφοριζει*: Δ *-ρισει*, al *-ριει* ... V 87. om | *εριφων*: B *-φιων*

τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 *καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ*
δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 *τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺσ*
τοῖσ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρόσ μου, κληρο-
νομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου.
35 *ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ*
με, ξένοσ ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 *γυμνὸσ καὶ περιεβάλετέ με,*
ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρόσ
με. 37 *τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντεσ· κύριε, πότε*
σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;
38 *πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περι-*
εβάλομεν; 39 *πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλ-*

---

33. *μεν* (et. g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ q vg cop syr^{p} Hipp^{anti} Eus$^{marc\,190}$ Cyr$^{mal\,868}$ Bas$^{se\,146}$): D it^{pl} syr^{sch} et$^{p\,cod}$ arm aeth om | *αυτου* cum BDILΓΔΠ unc^{8} al pler it vg (et. am for emm ing) cop syr^{utr} al Hipp^{anti} Eus^{marc} Cyp^{bis} al … ℵA al^{3} fu (^{vid}, item vg$^{edd\,al}$?) aeth (Clem^{140} *ο γαρ ιστασ τουσ μεν εκ δεξ. τουσ δε εξ ευω.*) Cyr^{mal} Bas^{se} Or$^{int\,4,622}$ Cyp^{sem} Avit om; sed ℵ (item cop syr^{utr}) add *αυτου* post *ευω.*
34. *ευλογημενοι* (et. Clem^{952} et ^{307} Hipp$^{anti\,35}$ et ^{118} Or^{1,112} et ^{463} Const^{5,1} Eus^{marc} et^{es} et^{ps} Cyr$^{mal\,869}$ al): Δ *ηυλογ.* | *υμιν*: K al *ημιν*
35. *εδιψησα* (et. Clem^{952} et^{alib} Or^{1,112} et ^{3,218} Const^{5,1} Eus$^{ps\,169}$ Bas^{2,50} et ^{210} Bas$^{se\,146}$ al Ir$^{int\,251}$): Δ syr^{sch} et^{p} c.* praem *και* :: cf v. 42. Ceterum huc comparari potest Chi dictum ap Or^{3,573}: *και ις γουν φησι· δια τουσ ασθενουντασ ησθενουν και δια τουσ πεινωντασ επεινων και δια τουσ διψωντασ εδιψων.* Item illud apud Iust$^{tr\,47}$: *διο και ο ημετερος κυρ. ις χς ειπεν· εν οισ αν υμασ καταλαβω, εν τουτοισ και κρινω.* Quod idem ap Clem^{947} (et ex Nilo ap Anast. Sin. qu. 3. *οιον γαρ ευρω σε, τοιουτον σε κρινω, φησιν ο κυριοσ*) legitur: *εφ οισ γαρ αν ευρω υμασ, φησιν, επι τουτοισ και κρινω.*
36. *περιεβαλετε με*: haec (sed *-βαλατε*) Δ primum (ex errore) ante *συνηγαγετε* scripserat | *ηλθατε* (prob Schu) cum ℵABDEFGLΔ 28. 33 69. 124. 157. al^{5} fere Chr^{gue} … ς *ηλθετε* cum KMSUVΓΠ al pler (editum et. in Clem Or Const Eus^{ps} Bas^{se} Chr) | ℵ *πρ. εμε*
37. *οι δικαιοι*: Δ om | *ειδομεν* (KLΔΠ* al^{10} fere Const *ιδ.*) cum ℵAB^{2}DEFGKLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} … Ti *ειδαμεν* (I *ιδ.*) cum B*I
38. *δε*: Π* al sah Cyp om | *ειδομεν* (D Clem ante *σε* pon, item 124. v. 39. ap Bch): I *ιδαμεν*, KLΠ al Const *ιδομεν* | *η γυμνον*: D *και γυμν.* | *περιεβαλομεν*: D al pauc *-αλλομεν*
39. *ποτε δε* (et. Cyp^{ter} *quando autem*; Π* al ff$^{1.}$ sah arm om *δε*): D it (exc ff$^{1.}$) vg cop (ita cop et. v. 38.) Clem^{952} (Or$^{int\,3,890\,lib}$) *η ποτε* (*aut quando*) | *ειδομεν* (*-ομεν* h. l. et. I): KLΠ al Const *ιδομ.* | *ασθενουντα* cum BD 124. 237. 259. Clem^{953} Cyp^{sem} (*infirmari*) … ς *ασθενη* (Δ p$^{parh\,scr\,sem}$ *-νην*, item p^{scr} v. 44) cum ℵAILΓΔΠ unc^{8} al pler (it vg *infirmum*, ita et. d, et. Cyp^{bis}) Const^{5,1} al :: ut vv. 36 et 39 *ησθενησα*

θομεν πρόσ σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ βασιλεὺσ ἐρεῖ αὐτοῖσ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν
ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖσ ἐξ εὐωνύμων·
πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ κατηραμένοι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοι-
μασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ
καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,
43 ξένοσ ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸσ καὶ οὐ περιεβάλετέ
με, ἀσθενὴσ καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε

et *ασθενουντα*, ita vv. 43 et 44 *ασθενησ* et *ασθενη* sibi respondent | *η εν*: I 48[ev] Cyp[ter] *και εν* | *ηλθομεν*: D p[parh scr sem] *-αμεν*

40. *ο βασιλευσ* (et. Clem[962] Cyp[ter]): D post *ερ. αυτ.* pon, a ff[1.] (*respondens autem dix. illis*) Const[5,1] om | *ενι τουτων*: I add *των μικρων*, reliquis non mutatis | *των αδελφ. μου* cum ℵAB[2]DILΓΔΠ unc[8] al omn[vid] (sed al pauc transpon) it[pler] vg sah (om *μου*) cop syr[utr] al Clem[952] (ubi vv. 34–40 affert) Or[int 3,889 sq] („ad iustos quidem dicit: -*fratribus meis*- ad iniustos autem sic - non adiiciens *fratribus meis*, quemadmodum cum loqueretur ad iustos. Nam" etc) Const[5,1] Eus[ps 169] Bas[monast 535] al Cyp[ter] al mu ... B* ff[1.2.] Clem[271 et 467] (utroq loc libere: *εφ οσον δε φησιν ενι τουτων εποιησατε των ελαχιστ. εμοι εποιησατε. ο γαρ ενι τουτων των ελαχ. πεποιηκατε εμοι πεποιηκατε.* Item[307] *λεγων*: *εφ οσον εποιησατε τοισ μικροισ τουτοισ εμοι εποιησατε*) (item libere Or[int 3,890] *domini dicentis*: Quamdiu uni ex minimis istis fecistis, mihi fecistis. Eus[ps 209] *υφ ων τρεφομενοσ λεξω· εφ οσον εποιησ. ενι τουτ. τ. ελαχ. εμοι εποι.*) Hil[semel] (alibi[sem] add) Amb[saep] al mu om, hinc Ln [*τ. αδ. μ.*]

41. *πορευεσθε*: ℵ Hipp[anti 35] (item Iust[tr 76] et Hom[cl 19,2]: vide post) *υπαγετε* | *κατηραμενοι* cum ℵBL 33. 102. Cyr[ioh 814] ... ς Ln Ti *οι κατηρ.* cum ADΓΔΠ unc[8] al pler Or[1,118 et 4,463] Hipp[anti 35] Const[5,1] Eus[ps 674] Caes[79 et 96] Cyr[ioh 540] Bas[eth 287 et alib] Bas[se 146] al | *εισ το π. τ. αιω.* (40* *εξωτερον*): cf Iust[tr 76] et Hom[cl 19,2] *εισ το σκοτοσ το εξωτερον* | *το ητοιμασμ.* (EF *-μενω*) cum ℵABILΓΔΘ[h]Π unc[8] al pler f g[2.] l q vg sah cop syr[utr] go al Or[4,463 et int 3,1 et 118] Hipp[anti 35] (sed post *το ητοιμ. τω* usq *αυτου* add *ο ητοιμασεν ο πατ. μου*) Eus[es 457 et ps 674 et alib] Const[5,1] Did[mani 13] Cyr[ioh bis] Bas[eth et alib] Bas[se] al Tert[sem] Aug[ter] ... D 1. 22. a b c ff[1.2.] g[1.] h Ir[int 221 et 278 et 287] Or[int 3,885 et 2,177. 298] Cyp[ter] Hil[ter] Aug[saep] al *ο ητοιμασεν ο πατηρ μου* (Gb'), item Clem[69] allud *ο ητ. ο κυριοσ* (Clem[ro] ap Ir[int 176] *deum omnipotentem - qui ignem praeparaverit diabolo et angelis eius* nil probat, neque magis Tert[sem] *diabolus abierit in ignem quem praeparaverit illi deus et angelis eius*). Accedunt vero Iust[tr 76] et Hom[cl 19,2] (post *το σκ. το εξωτ.*) *ο ητοιμασεν ο πατηρ τω διαβολω* (ita Hom; Iust *τω σατανα*) *κ. τοισ αγγ. αυτ.*

42. *εδιψησα* (et. Eus[ps 674] Const[5,1] Bas[eth 287] Bas[se 146]): BL syr[sch] aeth praem *και* (:: cf ad v. 35.)

43. *γυμν. κ. ου περιεβ. με*: ℵ* (suppl[c]) 124. 127* om

ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ
διηκονήσαμέν σοι; 45 *τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖσ λέγων· ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ
ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 *καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰσ κόλασιν αἰώνιον,*
οἱ δὲ δίκαιοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 [274.1] *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ πάντασ τοὺσ λόγουσ*
Mc 14, 1 Lc 22, 1 *τούτουσ, εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ·* 2 *οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ*
τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ τὸ
σταυρωθῆναι.
3 ss Mc 14, 1 s Lc 22, 2 Io 11, 47 3 [275.6] *Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ*
λαοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 *καὶ*
συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνω-

---

44. *αποκριθησοντ.* cum ℵBDILΘ^{h} unc^{11} al^{150} fere it^{pl} am for san sah cop syr^{utr} arm aeth go Const^{5,1} Cyp al ... ς (= Gb Sz) add *αυτω* cum minusc vix mu (1. post *και αυτοι*) f ff^{2}· h vg^{ed} et gat mm emm ing | *και*: ℵ* (suppl^{c}) cop^{dz} om | *ποτε*: G al add *δε* | *ειδομεν*: ΔKLΘ^{h} al mu *ιδομ.* | A* *ου διακονησαμεν*, ℵ *ουκ ηδιηκονησαμεν*

45. *αποκριθησεται*: U add *και* | *τουτων των*: Γ 124. 157. al^{10} fere Chr^{montf} et^{gue} add *αδελφων μου των* (et. E* iam scripserat *αδελφ* sed interrupit scripturam); Chr$^{mo\,6}$ et^{al} habet *τ. ελα. τουτ. των αδ. μου.* At cf Or$^{int\,3,890}$ supra ad v. 40, quocum consentit schol vetus.

XXVI. 1. *οτε*: U *ωσ* | *ετελεσεν*: M 248. Chr (et.$^{mo\,6}$, non item$^{cdd\,2}$) *συνετελεσεν* | *παντασ* (it^{pler} vg *sermones hos omnes*, q *hos serm. omn.*; sed d *omnes serm. hos* et h *omnia verba haec*): EΓ 124* 157. al^{40} fere (vg^{cod} ap Gb, sed non am fu for emm san ing al) om. Contra Or$^{int\,3,890}$ „et vide quia non dixit simpliciter *postquam consummavit omnes sermones*, sed addidit *hos omnes*, id est quos iam locutus fuerat, non quos adhuc fuerat locuturus.“ | *αυτου*: D 47^{ev} om (238. om *τ. μαθ. αυ.*)

2. *οιδατε*: D om | *γινεται* (d *fit*) et *παραδιδοται* (b *traditur*): it vg Or$^{int\,3,891}$ *fiet* et (et. d, sed exc b) *tradetur*

3. *οι αρχιερ.* (Gb′) cum ℵABDLΘ^{e} al plus^{15} a b ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ l vg sah cop aeth ar^{p} Or$^{int\,3,891}$ in^{comm} Aug ... ς add *και οι* (SΔ om) *γραμματεισ* cum ΓΔΠ unc^{8} al pler c f g$^{2.}$ h gat syr^{utr} arm Chr Or$^{int\,3,891}$ in^{txt} :: cf Mc et Lc | B* om *του λαου* | *καιαφα* (ita et. q am al cop etc): D 64. it (exc q) vg (exc am) sah *καϊφα*

4. *συνεβουλευσαντο* (it vg *consilium fecerunt*): D Chr (ex$^{cdd\,7}$, sed^{gue} *-σαντο*) *-λευοντο* (d *consiliabantur*) | *δολω κρατησ.* cum ℵABDLΓΔΠ unc^{9} al longe pl it vg syr^{utr} arm aeth Chr Or^{int} ... ς (=Gb Sz) *κρατ.*

σιν. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ γένηται ἐν
τῷ λαῷ.
6 [276.1] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ 6–13 Mc 14, 3–9
τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πο- Io 12, 1–8 (Lc 7, 36 ss)
λυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόν-
τεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖσ.
10 γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ παρέχετε τῇ γυναικί;
ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ
ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 [277.4] βαλοῦσα γὰρ

δολ. cum minusc sah cop | *και αποκτεινωσιν* (al[10] fere *απολεσωσιν*): B* 36. 40. 61. 258. om

5. *ινα μη*: L *μηποτε* (a f ff1. g1.2. vg *ne forte*) | *γενηται*: F al pauc *γινεται*

6. *λεπρου* (it vg *leprosi*): D* *λεπρωσου*

7. *εχου. αλαβ. μυρ.* (prob Schu) cum ℵBDLΘe 13. 33. 69. 102. 124. 48ev it vg sah cop syrutr arm aeth Chrgue Orint3,893 ... ς Ti *αλαβαστρ. μυρ. εχ.* cum AΓΔΠ unc9 al pler Baseth263 (Chredd etmosec) | *πολυτιμου* cum ℵADLMΠ 33. 157. al[30] fere syrsch etp mg (sahvid copvid) Chrgue ... ς Ti *βαρυτιμου* cum BΓΔΘe unc8 al longe pl Baseth (Chredd etmosec) | *επι τησ κεφαλησ* cum ℵBDMΘe 1. 13. 69. 106. al[15] fere Chr (et.gue) ... ς Ti *επ. την κεφαλην* cum ALΓΔΠ unc8 al pler Baseth | *ανακειμενου* (et. d ff1. g1.2. l vg): Dgr a b c f ff2. h q mm Amb Orint3,892 add *αυτου* (*supra caput eius recumbente ipso* [*eo*])

8. *οι μαθητ.* cum ℵBDLΘe 33. 69. 102. 124. 48ev it (exc3) vg sah cop arm ... ς (Gb00) add *αυτου* cum AΓΔΠ unc9 al pler c f q syrutr aeth Baseth Chr Orint | *αυτη*: 61. 63. 71. 157. a b syrhr arm Baseth add *του μυρου* (b [non a] al *huius unguenti*)

9. *εδυνατο* cum ℵB*KLΔΘeΠ al[10] ac plurib Amphil482sq ... ς Ln *ηδυνατο* cum AB2DΓ unc8 al pler Chrgue Baseth Basse. | *τουτο* cum ℵABDE*LΔΘeΠ (in E iam scriptum erat *πρ*, quo eraso *το μυρ.* repositum) al[20] fere it (exc2) vg sah cop syrutr arm aeth Baseth262 Basse160 Orint3,892 ... ς (= Gb Sz) add *το μυρον* cum EcorrΓ unc8 al longe pl c q Chr (et.gue) :: cf Mc et Io | *πτωχοισ* cum ℵBFGLMUΘe 1. 33. 69. al sat mu Amphil482 Baseth (Chred)... Gb + Sz Ln Ti praem *τοισ* cum ADEHKSVΓΔΠ al[10] fere Chrgue etmo4 (etfi) :: Mc *τοισ*, Io sine *τοισ*

10. *ο ις*: D om ὁ | *γαρ* (et. b f ff2. h q vged cop syrp Baseth): ℵca (sedcb restituit) 1. al pauc a c ff1. g1.2. am fu for ing al sah copdz syrsch arm aeth (Orint3,894) om | *ηργασατο* cum ℵ*D Xscr (:: cf ad 25, 16 Mc 14, 6) ... ς Ln Ti *ειργασ.* cum ℵcABL unc12 al fere omn | *εισ εμε*: M *εν εμοι*

11. *παντοτ. γαρ τ. πτωχ.* cum ℵABDGKLSUVΔΠ al pl it vg sah syrutr arm Chrgue (Orint3,17 nisi est e Mc) ... EFHMΓ al plus[60] cop aeth Amphil482 Chred etmo6 *τουσ πτωχ. γαρ παντοτ.*

αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματόσ μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι
με ἐποίησεν. 13 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον*
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰσ μνη-
μόσυνον αὐτῆσ.
14—16 Mc 14, 10 ff 14 $^{278.2}$ *Τότε πορευθεὶσ εἷσ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ*
Lc 22, 3—6 (Zach 11, 12) *Ἰσκαριώτησ, πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ* 15 *εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι,*
καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
ἀργύρια. 16 *καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.*
17—19 Mc 14, 12—16 17 *Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ*
Lc 22, 7—13 *Ἰησοῦ λέγοντεσ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;*
18 *ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε*
αὐτῷ· ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ καιρόσ μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ

---

13. *αμην*: B^{2}Δ q arm add *δε* (syr^{sch} *et amen*) :: e Mc | *εαν*: DL al pauc Or^{4,14} cat^{ox} *αν*

14. *ισχαριωτησ* cum ℵABL unc^{12} al omn^{vid} vg^{ed} (tol *iscarioth*) sah cop syr^{p} Or^{4,385} Eus$^{dem\,468\,et\,479}$ Chr: D f for syr^{sch} *σκαριωτησ* (*-thes* f), c q *scariotha* (*-ta* q), a b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ ing mm gat *scarioth*, h *carioth*, ff$^{1.}$ am Or$^{int\,3,894}$ *scariot*

14. 15. *πορευθεισ* et *ειπεν*: D *πορ.* et *και ειπεν*, it vg syr^{sch} aeth Or^{int} *abiit* (d *abit*) - *et ait* (*dixit*). Praeterea D it vg cop syr^{sch} aeth Eus^{dem} ^{468} et ^{479} Or$^{int\,3,894}$ et ^{2,161} (non item Or^{4,385} Chr) add *αυτοισ*

15. *και εγω* (Gb′) cum ℵDE^{2}FGHMUVΓΔ al pl Const^{126} Chr^{sem} (et.^{gue} et$^{mo\,6}$) ... ς Ln Ti *καγω* cum ABE*KLS^{sil}Π al pm Or^{4,385} Eus$^{dem\,bis}$ Ath$^{ps\,851}$ Amphil^{483} Chr^{sem} (et.^{gue} et$^{mo\,6}$) | *αυτω*: A *αυτων* | *τριακοντα*: ℵD. λ̄ | *αργυρια* cum ℵBLΓΔΠ unc^{9} al pler Or Eus$^{dem\,468}$ Const Amphil Chr, item *argenteos* c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ vg, item A *αργυρα* ... D a b q Eus^{dem} ^{479} Or$^{int\,3,894}$ *στατηρασ* (*stateres*), 1. 209. h *στατηρασ αργυριου* (*sta. argenteos*) :: cf LXX: *και εστησ. τον μισθ. μου τριακ. αργυρουσ*

16. *παραδω* cum ℵABLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pl} (et. d) vg sah syr^{utr} aeth Chr ... D b c h q cop syr^{hr} arm Eus$^{dem\,468}$ Or$^{int\,3,894}$ add *αυτοισ*

17. M^{mg} al pauc *προσηλθον αυτω οι μαθητ. αυτου λεγοντ. αυτω* | *λεγοντεσ* absque *αυτω* cum ℵBDKLΔΠ 1. (*λεγ. τω ῑν̄*) 33. al^{20} fere it (exc^{2}) vg sah cop syr^{p} arm Hil ... ς (Gb^{oo} prob Schu) Ti add *αυτω* cum AΓ unc^{8} al longe pl f q syr^{sch} aeth Or$^{int\,3,895}$ | *ετοιμασωμεν* cum ℵABLΓΔΠ unc^{7} al pl Thphi$^{alex\,640}$ Chr ... DKU 1. 69. al plus^{60} Or^{3,256} (certe sic Delarue) Chr$^{cdd\,aliq}$ *ετοιμασομεν*. Spectat huc quod Epiph ^{30,22} ex evgl Ebionitarum affert: *εποιησαν - οι εβιωναιοι - τουσ μαθητασ μεν λεγοντασ· που θελεισ ετοιμασομεν σοι το πασχα φαγειν; και* (cf Lc 22, 15) *αυτον δηθεν λεγοντα· μη επιθυμια επεθυμησα κρεασ τουτο το πασχα φαγειν μεθ υμων ;*

18. *ο δε*: LM 13. 33. 69. al^{10} fere a ff$^{1.}$ g$^{1.}$ (non item b c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ h q) vg aeth Or$^{int\,3,895}$ add ῑς̄ | *ειπεν*: KMΓ al mu a b c d sah cop syr^{sch} arm aeth add *αυτοισ* | V *υπαγε* | *ο διδ. λεγει*: A om | *εγγυσ* (et. ℵAB): D *ενγυσ* | *ποιω* (it^{pler} vg *facio*): D *ποιησω*, d q Or$^{int\,3,896}$ *faciam*

ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μα-
θηταὶ ὡσ συνέταξεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν.
21 [279.4] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ 20–29 Mc 14, 17–25 Lc 22, 14–23
ὑμῶν παραδώσει με. 22 [280.1] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο
λέγειν αὐτῷ εἷσ ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 [281.2] ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν· ὁ ἐμβάψασ μετ᾽ ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ,
οὗτόσ με παραδώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼσ
γέγραπται περὶ αὐτοῦ. [282.6] οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη
ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ. 25 [283.10] ἀποκριθεὶσ δὲ Ἰούδασ ὁ παραδι-
δοὺσ αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπασ.

---

19. *συνεταξεν*: M*U al[10] fere *προσεταξ.* | *κ. ητοι. το πασχα*: G om. Chr totum versum praeterit.

20. *δωδεκ.* (ℵD *ιβ̄*) *μαθητ.* (106. a b c h vg exc am aeth add *αυτου*) cum ℵALMΔΠ 33. 157. al[10] fere it vg cop syr^p et^hr arm aeth Chr^sem (syr^sch Or^int 3,896 *cum discip. suis* sine *δωδ.*) ... ς om *μαθητ.* cum BDΓ unc[8] al pler sah Chr^sem (Eus^dem 475 *ανεκειτο μετ. των δωδεκα, εσθιοντων τε αυτων ειπεν· αμ. αμ. λεγω υμιν* etc) :: Mc 14, 17 *μετ. τ. δωδεκ.* non fluct, nec aliter ibi it vg etc

21. *ειπεν*: ℵ *λεγει* | *αμην*: V add *δε*

22. *αυτω*: D 69. 102. 124. al pauc it vg cop (non item sah) aeth Eus^dem 475 Or^int 3,896 (Or^4,436 *και λυπ. σφο. ηρξαντο λεγειν· μητι εγω ειμ. κυρ.*) om | *εισ εκαστ.* (Gb') cum ℵBCLZ 33. 102. sah aeth (it vg Or^int *singuli*), item addito *αυτων* DM al[10] syr^sch (*unus unus*) syr^p mg cop (d *unusquisque eorum*) ... ς *εκαστ. αυτων* cum AΓΔΠ unc[8] al pler arm syr^p txt Eus^dem (Chr^edd et^cdd *εκαστ.* sine *αυτων*)

23. *ο εμβαψασ* (et. Or^1,407 et ^442): D *ο ενβαπτομενοσ* :: ut Mc | *μετ εμ. τ. χειρ. εν τω τρυβλ.* (Or^1,407 *εισ το τρυβλ.*) cum ℵABLZ al[5] it vg aeth (arm, sed^cdd *τ. χει. μ. εμ.*) Or^1,407 Or^int 3,897 bis, item sed *την χει. με. εμ.* syr^utr (*εν τω τρυβλιω* syr^p etiam^mg graec) Or^4,442; item D sah cop *τ. χει. με. εμ. εισ το τρυβλ.* (D *τρυβαλιον*, d *parapside*) ... ς Ti *μετ εμ. εν τ. τρυβλ. τ. χειρ.* cum CΓΔΠ unc[9] al pler

24. *ο μεν* cum ℵABCL unc[12] al pler it vg etc (209. c q syr^utr Or^int 3,897 praem *και*) ... DΣ al[4] Chr^cdd 5 add *ουν* | A *περι εαυτου* | *καλον*: D praem *δια τουτο* (d *propter hoc*), item^vid a *propterea vero* | *ει ουκ*: AΔ al *η ουκ* | A *εγενηθη*. Comparari huc (et ad 18, 6 sq) potest Clem^1. cor 46: *μνησθητε των λογων ιῡ του κυρ. ημων. ειπεν γαρ· ουαι τω ανθρωπω εκεινω· καλον ην αυτω ει ουκ εγεννηθη, η ενα των εκλεκτων μου σκανδαλισαι.*

25. *ιουδασ*: D al pauc *ο ιουδ.* | *ραββει* cum ℵABDEFKΔ (alibi et. CMPXΓΔ) p^parh scr sah ... ς Ln *ραββι* cum CGHLMU (SV e silentio) al fere omn cop | *λεγ. αυτω*: ℵ V^cant scr a b c f ff^2. h q Or^int 3,898 add *ο ις̄*

26 ss 1 Co 11,23-25 26 [284. 1] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογή-
σας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό
ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 [285. 2] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας
ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν
τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφε-

---

26. εσθι. δε αυτ. (ita et. f ff¹· vg Orint 3,896): D 69. a b c ff²· h q (g¹· ²· ?) syrutr αυτ. δε εσθι. | ο (M om) ις: D ante λαβων, Δ om | αρτον cum ℵBCDGLZ 1. 33. 102. al20 fere Chrbis ... ς Ti τον αρτ. cum AΓΔΠ unc8 al pler Baseth 254 | ευλογησας cum ℵBCDGLZ 33. al vix mu it vg sah cop syrsch etp mg arm aeth ... Gb'' Sz ευχαριστησας cum AΓΔΠ unc8 1. al plus180 syrp txt are arr Baseth Chr Orint 3,896 | δους τοις μα. ειπεν cum ℵ(sed δους ex εδιδου corr, ab ℵa?)BDLZ 1. 13. 33. 69. 118. 209. cop (d et dans - dixit) ... ς Ti εδιδου τ. μ. και ειπ. cum AC ΓΔΠ unc9 al pler (al pauc Chr εδωκεν) Baseth, item et dedit (b ff¹· vg deditque) - et ait itpler (sed c h Orint sah et [h sah om] dedit - dicens) vg syrutr arm aeth | μαθηταις: U al mu it vg syrsch aeth Orint add αυτου

27. ποτηριον cum ℵBEFGLZΔ 1. 28. 33. 102. al10 fere (sah cop) Chrfl ... ς Ln το ποτη. cum ACDHKMSUVΓΠ al pler | και ευχαρ. cum ℵABDΓΠ unc9 al pler cop Chr Orint 3,896 (itpler vg et accipiens calicem gratias egit et dedit) ... Ln om και cum CLZΔ 1. 33. 157. 252* q (accipiens calic. gratias agens dedit) arm | πιετε: b g¹· h cop syrsch Clem186 lib Or3,194 lib (sed Orint 3,896 om λαβ.) Cyr4,360 Amb Epphcantic λαβετε (b g¹· h Amb Epph accipite et) πιετε | πιετ. εξ αυτ. παντ. (παντ. om b, item Dgr sed deficit membrana): a c om

28. γαρ (et. Cyr4,360 Orint 3,896 Cyp al): c³ 1. 22. al plus30 (inprimis evglstar) a c syrsch aeth Chr Irint 333 om (Or3,194 lib τουτο μου εστ. το αιμ. το υπ. υμ. εκχ. εις αφ. αμ.) | μου της cum ℵBDLZ 33. (102vid) cop syrsch Cyr4,360 ... ς μου το της cum ACΓΔΠ unc9 al fere omn syrp Chr (it vg Irint sanguis meus novi testamenti, sed g¹· Cyp Orint intxt etcom om meus) | της διαθηκ. cum ℵBLZ 33. 102. (sah, vide Pist ad h. v.) Cyr4,360 ... ς Ln τ. καινης διαθ. cum ACDΓΔΠ unc9 al fere omn it (b novi et aeterni test.) vg cop syrutr arm aeth Irint 333 Or3,896 Cyp al, item Chrtxt (sedcom lib το αιμ. μου το εκχ. εις αφ. αμαρτ.) | περι (et. Clem186): D Or3,194 (vide ante) Cyr4,360 Chr υπερ | εκχυννομενον cum ℵABCDLZΔΠ* 1. 33. al (23, 35 et. G) ... ς εκχυνομ. cum EFGHKMS UVΓΠ² al pler. Cf ad vv. 27 et 28 Pist: ελαβον το ποτηριον του οινου, ευχαριστησα αυτο, εδωκα αυτο υμιν, οτι τουτο εστιν το αιμα της διαθηκης, ο εκχυθησεται περι υμων εις αφ. αμ. υμων.

26-28. Huc et ad ll. pp. spectat Iustap 1,66: οι αποστολοι εν τοις γενομενοις υπ αυτων απομνημονευμασιν, α καλειται ευαγγελια, ουτως παρεδωκαν εντεταλθαι αυτοις τον ιν, λαβοντα αρτον ευχαριστησαντα ειπειν· τουτο ποιειτε εις την αναμνησιν μου, τουτεστι το σωμα μου· και το ποτηριον ομοιως λαβοντα και ευχαριστησαντα ειπειν· τουτο εστιν αιμα μου, και μονοις αυτοις μεταδουναι. Itemtr 70: οτι μεν ουν

σιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ
γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω
μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρόσ μου.
30 [286.6] Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. 30 ss Mc 14, 26—31
31 [287.4] τότε λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πάντεσ ὑμεῖσ σκανδαλισθή- Lc 22, 39 Zach 13, 7
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. [288.6] γέγραπται γάρ· πατάξω
τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆσ ποίμνησ.
32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν.
33 [289.1] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντεσ σκανδα-

---

και εν ταυτη τη προφητεια περι του αρτου, ον παρεδωκεν ημιν ο ημετερ. χς ποιειν εισ αναμνησιν του τε σωματοποιησασθαι αυτον δια τουσ πιστευοντασ εισ αυτον, δι ουσ και παθητοσ γεγονεν, και περι του ποτηριου, ο εισ αναμνησιν του αιματοσ αυτου παρεδωκεν ευχαριστουντασ ποιειν. Ibidem [41]: η τησ σεμιδαλεωσ δε προσφορα τυποσ ην του αρτου τησ ευχαριστιασ, ον εισ αναμνησιν του παθουσ ου επαθεν - ις χς ο κυρ. ημων παρεδωκε ποιειν.

29. ου μη cum ℵDZ 1. 33. 69. 102. 116. 209. 241* 8[pe] a b c ff[1.] g[1.] h q vg arm aeth (Clem [186] πρ. τ. μαθητ. λεγων· ου μη πιω etc, item Eus[es 454] Epiph[401] λεγοντοσ· ου μη πιω) Or[3,194] Cyr[4,466] Chr Ir[int 332] Cyp al ... ς οτι ου μη cum ABCLΓΔΠ unc[9] al pler f ff[2.] g[2.] gat mm cop syr[utr] Epiph[389] (λεγοντοσ οτι ου μη πιω) Or[int 3,899] :: ut Mc | τουτου του: ℵ*CL om του, Δ al arm om τουτ. | γενηματοσ cum ℵABC DEFHLMUVΓΔΠ al pl ... ς γεννημ. cum GKS[sil] al sat mu (γεννημα syr[p mg gr]) (ff[1.] g[1.2.] vg Eucher *genimine*, f Ir[int] Or[int] *generatione*, a b c ff[2.] h q Cyp *creatura*) | πινω (et. Cyr[4,466]): D 25. Chr[sem] (sed [sem] et. πινω) πιω (Clem[186] τ. αμπελ. ταυτησ μεχρισ αν πιω αυτο μεθ υμ. εν etc Or[3,194] απο του νυν εωσ αυτο πιω μεθ υμ. καιν. Eus[es 454] ελεγεν· ου μην πιω αυτον [τ. οινον] εωσ αν πιω αυτον καιν. με. υμ., item [448] ειπων· εωσ αν πιω αυτο καιν. με. υμ. Epiph[389] et [402]) | μεθ υμ. καιν. cum ℵABDΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg cop syr[utr] al Or[3,194] (vide ante) et[int 3,899] et[saep] Ir[int 332] al ... CLZ 1. 28. 33. 209. al[2 scr] aeth Eus[es] et[ps] (vide ante) Cyr[4,466] Epiph[389] Chr καιν. (q Clem om) μεθ υμ. (c om μ. υ.)

31. εν εμοι: L ἐν μοὶ | διασκορπισθησονται cum ℵABCGH*ILM al[40] fere Or[4,458]... ς -σεται cum DEFH[2]KSUVΓΔΠ al pl Or[4,412] Eus[ecl 130] (ο ευαγγελιστησ το· παταξον [ita et. Iust[tr 53] item LXX ex A; Eus[ps] παταξοι] τον ποιμ. κ. διασκ. τα πρ. τησ ποι.) et[ps 383] Chr. Cf Barn[5] λεγει γαρ ο θεοσ - οταν παταξωσιν τον ποιμ. εαυτων (ita ℵ; [ed] οτ. παταξω τ. ποι.) τοτε απολειπειται (ita ℵ*, item ℵ[2] τοτ. σκορπισθησεται και απολειται, sed[ed] τοτε σκορπισθησεται) τα πρ. τησ ποι.

32. Cf huc Valentt ap Thdot[974] και προαξω υμασ, λεγει, τη τριτη των ημερων εισ την γαλιλ.

33. ει (ℵ* om; scriptum fuisse suspicor ΙΠ, unde facillime Ι excidit) cum

Io 13, 38 Lc 22, 34 λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκ-
τορα φωνῆσαι τρὶσ ἀπαρνήσῃ με. 35 [290.6] λέγει αὐτῷ ὁ Πέτροσ·
κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίωσ
καὶ πάντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36–41 Mc 14, 32–38 Lc 22, 40–46 Io 18, 1 36 [291.1] Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ χωρίον λεγό-
μενον Γεθσημανεί, [292.6] καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ· καθίσατε αὐτοῦ
ἕωσ οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέ-
τρον καὶ τοὺσ δύο υἱοὺσ Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημο-

---

ABCDEGHILMSUVΓΔ al plus^{100}, item *si* a b c ff^{2} q sah cop Or$^{3,900\ bis}$ ... ς (= Gb Sz) ει και (*et si* f ff^{1} g$^{1.2}$ h vg) cum ℵ^{c}FKΠ al sat mu^{vid} it^{5} vg syr^{utr} arm aeth Or^{4,412} et ^{437} Bas^{2,159} (et$^{eth\ 241}$ item Chr^{sem} και ει) Chr Or$^{int\ 3,900\ sem}$ (*et si*) :: ut Mc | εγω cum ℵABC*DILSVΔΠ al pl it^{pler} vg syr^{utr} Or^{4,412} et ^{437} item^{int} ... Gb + add δε cum C^{3}EFGHKMUΓ al plus^{70} h sah cop arm aeth Bas$^{eth\ 241}$ (item^{2,159} et Chr αλλ εγω) | σκανδαλισθησομαι: F add εν σοι

34. εν (et. f ff^{1} g$^{1.2}$ vg Or$^{int\ bis}$): D a b c ff^{2} h q fu Chr om | πρ. αλεκτ. φωνησαι: L 1. 209. a Or^{1,401} πριν (L πρ. η, Or προ) αλεκτοροφωνιασ, *ante galli cantum* | τρισ: Δ post απαρν. με, item sah cop | απαρνησῃ cum ℵADILΓΔΠ unc^{9} al pler ... BC al^{10} fere cat^{oxon} -νησει | με: ℵ*(c postpon) 33. 157. it vg Or$^{int\ 3,900\ sq}$ ter Hil ante απαρν.

35. ο πετροσ: D om ὁ | απαρνησομαι (H αρν.) cum ℵBCDFHILMSΓΔ al pl Chr^{bis} ... Gb' -σωμαι cum AEGKUVΠ al^{70} fere | ομοιωσ και cum ℵBCD I^{vid}LS al mu^{vid} it (exc q; a *similiter etiam et*) vg syr^{utr} arm Or$^{int\ 3,900}$ ... Gb (sed + δε) Sz ομοι. δε και cum AEFGHKMUVΓΔΠ al plus^{180} sah cop aeth | ειπον: 33. 69. ειπαν

36. με. αυτ. ο ῑς̄ (cop om ο ῑς̄) ita et. f h Or$^{int\ 3,901}$ Hil: D a b c ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ q arm ο ῑς̄ μ. αυτ. | γεθση- c. ℵABCFKLM*SUΓΠ al pl sah cop syr$^{p\ mg\ gr}$, item D arm γεθσα-, M^{2} cop^{cd} γηθση-, K γηθσση- ... EG*et^{2}HVΔ 126. etc γεσση-. Item *gethse-* ff^{1} g$^{1.2}$ vg (et. san ing al), *gethsa-* d^{2} f gat mm, *getsa-* d*ff^{2}, *gedsa-* a b; *gesse-* q, *gese-* am fu, *gessa-* ch | -μανει (Gb'' Sz) c. ABCDEFG^{2}IKSVΔ al longe pl sah, item ℵLUΓΠ al mu cop it vg syr$^{p\ mg}$ -μανι ... ς -μανη c. G*HM al sat mu. Adde aeth *gethaseman*, syr^{sch} *gedsimon* | τ. μαθητ. cum BI^{vid}LΓΔΠ unc^{9} al longe pl sah Chr ... Ln τ. μαθ. αυτου (:: ut Mc) cum ℵACD 1. 131. 209. al^{35} fere it vg cop syr^{utr} aeth Hil ... 69. 124. 300. al pauc arm αυτοισ | ELU al mu καθησατε | αυτου (et. syr$^{p\ mg\ gr}$; 33. ωδε, al^{2} εκει): ℵC* 61. 300. om | εωσ ου cum BEFGHISUVΓ al longe pl; item A εωσ ου αν (ita Ln) ... DKLM^{2}ΓΔ al^{13} Chr^{txt} cat^{oxon} εωσ αν ... ℵCM* 22. 28. 33. al^{4} Chr^{com} εωσ (:: ita Mc) | εκει προσευξ. cum ℵBDL 33. 69. 102. 157. a b c f ff^{2} h q sah cop aeth Or$^{int\ 3,902}$ Hil (item ff^{1} g$^{1.2}$ vg *illuc et orem*) ... ς Ti πρ. εκει cum ACIΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} (syr^{sch} arm om εκει) Chr | προσευξωμαι cum ℵABCILΔΠ unc^{7} al pl ... DFHΓ 22. 28. 262. ti* al^{30} fere Chr^{semel} et^{sem} ex cdd^{3} cat^{oxon} -ξομαι

37. Γ ζεβεδδαιου, ut solet

νεῖν. 38 [293.4] τότε λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ
θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 [294.1] καὶ
προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενοσ καὶ
λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον
τοῦτο· [295.1] πλὴν οὐχ ὡσ ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡσ σύ. 40 [296.2] καὶ ἔρχε-
ται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ
λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτωσ οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ'

---

38. *αυτοισ* sine additam cum ℵABC*DIL 1. 33. 69. al vix mu b c ff[1.2.] g[1.2.] l q vg syr[sch] sah cop arm aeth Chr ... Gb + Sz Ti add ο ις cum C[3]ΓΔΠ unc[9] 22. 131. 157. 238. 262. al[120] fere a f h syr[p] sl

39. *προσελθ.* (Gb' Sz prob Schu conlatis 21, 28. 28, 2. 9. 18. et *προερχ.* *inauditum ap Mt* dicit) cum ℵACDILΓΔΠ[2] unc[8] 1. 33. 69. al[100] fere syr[p] (d *accedens*) Chr[cdd pler] ... ς Ln Ti *προελθ.* cum BMΠ* al sat mu, item *progressus* it vg Or[int] Hil al, item ut vdtr sah cop al | *πατερ* cum LΔ 1. 209. al[10] a am Iust[tr 99] (*ηυχετο λεγων· πατερ, ει δυ. εστι, παρ. το πο. του. απ εμ. και μετα τουτο ευχομενοσ λεγει· μη ωσ εγω βουλομ. αλλ ωσ συ θελεισ*) Valentt ap Ir[38] (*εν τω ειπειν· πατερ, ει δυνατον, παρελθετω απ εμ. το ποτ.*) Or[1,291] et [292 bis] (*ο μεν ματθ. ανεγραψε λεγοντα τον κυριον*, additis et. Lcae et Mci locis) item [1,409] (ibidem Cels *ω πατερ, ει δυναται το ποτη. τουτο παρελθειν*) [1,784] item [4,248] et [448] nec non[int 3,902 sq] et [952] Eus[dem 224] et[es 544] et[ps 53. 55. 550. 552] Ath[1,456. 709] et[ps 817] Ps-Ath[2,500] Did[tri 3,21] (*το εν ματθ. εμφερομενον*) Cyr[4,831] Bas[1,290 ter] et[374] Bas[se 170 ss quater] Chr Cyp[bis] Hil[bis] (et. de ps. 41 ap Galland 5, 91) Hier (sed non ad h. l.) Aug[aliq] (sed non [cons 3,10]) al :: tam mira patrum auctoritas accedit ad gravitatem codicis L, qui toties solus vel fere solus ℵ et B confirmat... ς Ln add *μου* cum ℵABCDIΓΠ unc[9] al pler it (exc a) vg (exc am; praeterea g[1.2.] vg[ed] et[cdd pler] *mi pater*, contra v. 42. it vg *pater mi* vel *meus* non fluct) sah cop syr[utr] arm aeth Hil[ter] Amb[plerumq] Hier (ad h. l.) Aug[cons] (:: cf infra v. 42.) | *εστιν* (et. Iust[tr] Or[1,292 bis] et [410]): Valentt ap Ir[38] Or[1,409] et [784] et [4,248. 448] Eus[dem] et[es] et[quater ps] Ath[ter] Ps-Ath Did[tri] Cyr Bas[quater] Bas[se quater] Chr om | *παρελθατω* cum ℵACDEFGLΔ 28. 33. 124. p[parh scr] ... ς -*θετω* cum BHIKMSUVΓΠ al pler (idem editum in Iust Ir Or Eus etc) | *αλλ ωσ συ*: post haec in evglstariis adduntur Lc 22, 43 sq *ωφθη δε αυτω αγγελοσ* etc, similiter addita habent c[3 mg] 69. 124. al pauc vel ut vel[mg] (M[mg] *υπαγε εισ λουκ. κεφ. σπγ' ωφθη δε αυτω*)

40. *και*: C[mg]M[mg]Γ 69. al mu (inprimis evglstar) add *αναστασ απο τησ προσευχησ* (:: e Lc 22, 45) | *μαθητασ*: D[corr*] al it (exc g[2.]) vg (sed non am san ing[2] emm al) cop (non item sah) syr[sch] aeth Or[int 3,903] Hil add *αυτου*, D* Chr *αυτουσ* pro *τουσ μαθ.* | *αυτουσ*: L post *καθευδ.* | *τω πετρω*: EKMΠ 69. 248. al plus[10] syr[p mg] *αυτοισ* (:: ut Lc) | *ουτωσ*: Δ 1. om | *ισχυσατε* (et. Cyr[6,234] Or[int 3,903] et [905]): A ff[2.] g[2.] gat arm[cdd] syr[p mg] Chr Iuvenc *ισχυσασ*

ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πει-
ρασμόν. [298.4] τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ.
42—46 Mc 14, 39—42 42 [299.6] πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου,
εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ
θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺσ καθεύδοντασ·
ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ
πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν
πάλιν. 45 [299.4] τότε ἔρχεται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ λέγει αὐτοῖσ·
καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ

42. *προσηυξατο*: ℵ^{a} vel^{b} (rursus erasit^{c}) L 1. 69. 124. al pauc arm add *ο ι̅ς̅* | *λεγων*: B 102. g$^{1.}$ om | *μου* (et. Or^{1,410} et$^{int\,3,904\,bis}$ Hil^{sem} etc): 48^{ev} a c Eus$^{ps\,550}$et^{552} Chr Hil^{bis} om | *πατερ μου*: Γ *πατ.* in mg suppletum habet | *δυναται*: E^{*vid} *δυνατον* (item Eus$^{es\,544}$ item *δυν. εστιν*$^{dem\,224}$, sed$^{ps\,bis}$ *δυναται*) | *τουτο* cum ℵABCILΔ (sed *το ποτ.* ante *εαν* [ut et. 157.] habet, sed deletum) Π* 1. 33. 102. al^{10} b ff$^{2.}$ q sah syr^{p} aeth Or^{1,409}et^{410} et$^{int\,3,904}$ Eus$^{ps\,550}$et^{552} (item sed *αυτο* pro *τουτο* Eus$^{dem\,224}$ et$^{es\,544}$) Chr Amb ... ς (Gb^{00}) add *το ποτηριον* cum EFGHKMSUVΓΠ^{2} (V al^{2} om *τουτο*) al pler it^{pl} vg cop syr^{sch} arm Hil^{sem}; item add ante *τουτο* D 69. 238. 243. c^{scr} l fu Hil^{sem} | *παρελθειν* (H al pauc *απελθ.*) sine additam cum ℵBDL 1. 33^{vid} 53. 69. 102. 209. it (exc f ff$^{2.}$ q) vg sah cop syr^{sch} aeth Or^{1,409}et^{410} Eus$^{dem\,224}$ et$^{ps\,550.\,552}$ Hil^{bis} Amb ... ς (Gb^{00}) et Ln [ ] add *απ εμου* cum ACI ΓΔΠ unc^{9} al pler f ff$^{2.}$ q syr^{p} arm Chr Or$^{int\,3,904}$ Hil^{sem} | Π* al *γεννηθητω*

43. *παλιν* h. l. (Gb″) cum ℵBCDILΓ 1. 33. 124. 157. 209. al pauc it (exc^{3}) vg syr^{sch} et$^{p\,mg}$ arm sah (*παλ. ελθ.*) cop (add *ad discipulos suos*) aeth ... ς ante *καθευδ.* cum AΔΠ unc^{9} al pler a q syr$^{p\,txt}$ | *ευρεν* (Gb″) cum ℵABCDIKLΠ al^{60} fere Chr... ς *ευρισκει* cum EFGHMSUVΓ al pl :: cf v. 40

44. *παλιν* h. l. (prob Schu) cum ℵBCDIL 28. 33. 102. al^{3} b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg sah (*αφ. παλ. αυτ.*) cop ... AKΔΠ al^{10} fere q syr^{p} (arm post *εκ τρι.*) post *προσηυξατο* (ΓΔ al pauc *προσευξ.*); item ς post *απελθ.* cum EFGHMSU^{mg}V al longe pl f syr^{sch} aeth ... U^{txt} 1. 69. 118. 124. al^{4} a for san plane om | *εκ* (E* om) *τριτ.* (ℵ* post *τον αυτον*, ℵ^{c} ante pon) cum ℵBCILΓΔ unc^{8} al pler it (exc^{3}) vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... AD KΠ 1. 157. y^{scr} al^{3} a b om, hinc Gb^{0} et Ln [] | *ειπ. παλιν* cum ℵBL 124. al^{2} a cop ... ς Ln Ti om *παλ.* cum ACDI^{vid} unc rell al pler it^{pler} vg sah syr^{utr} al

45. *μαθητασ* cum ℵABCKLMΔΠ al^{30} q sah syr^{p} arm ... ς add *αυτου* cum DΓ unc^{7} al pler it (exc^{1}) vg cop syr^{sch} aeth Or$^{int\,3,905}$ | *το λοιπον* cum ℵADΓΔΠ unc^{9} al pler Ath^{259}et^{568} cat^{oxon} ... BCL al^{6} Chr om *το* | Schu *αναπαυεσθε*; interpungi vult et in Mt et Mc (confirmat h. l. U teste Treg , ego non notavi) | *ιδου* (et. Or$^{int\,3,905}$): BE al^{4} sah arm Ath^{bis} add *γαρ* (item 1. 209. post. *ηγγι.* omisso *ιδου*) | *και ο υι. τ. ανθρ. παραδιδ.*: L *του υιου τ. ανθρ. και παραδ.*

υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἁμαρτωλῶν. 46 *ἐγεί-*
ρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούσ με.
47 [300. 1] *Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ Ἰούδασ εἷσ τῶν δώδεκα* 47—56 Mc 14, 43—50
ἦλθεν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλοσ πολὺσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων Lc 22, 47—53 Io 18, 2
ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 [301. 2] *ὁ δὲ πα-*
ραδιδοὺσ αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖσ σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω,
αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 *καὶ εὐθέωσ προσελθὼν τῷ*
Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ*
εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει; τότε προσελθόντεσ ἐπέβαλον τὰσ
χεῖρασ ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 [302. 1] *καὶ ἰδοὺ* 51 s Io 18, 10 s
εἷσ τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν
αὐτοῦ, καὶ πατάξασ τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον. 52 [303. 10] *τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀπόστρεψον τὴν μά-*
χαιράν σου εἰσ τὸν τόπον αὐτῆσ· πάντεσ γὰρ οἱ λαβόντεσ μάχαιραν
ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 *ἢ δοκεῖσ ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι*

---

46. *αγωμεν*: G al plus[5] a arm Chr add *εντευθεν* (-θε G) | *παραδιδουσ* (et. ℵ[c]; in Mc non fluct): ℵ* *-διδων*

47. *και ετι* (et. f q Or[int 3,906] Hil): D *ετι δε*, 28. it[pler] vg (exc for) Lcif nil nisi *ετι* | *πρεσβυτερων*: Δ al pauc *των πρ.*

48. *ον εαν* cum ℵAΓΔΠ unc[7] al plus[40] Or[1,435] (ita iam ed. Spenc. et al) Eus[dem 475] ... ς Ln *ον αν* cum BCDLU al sat mu Or[1,395] Chr

49. *ειπεν*: C cop aeth Eus[dem 475] add *αυτω* | *ραββει* cum ℵABDEFHKMΔ 69. x[scr] sah ... ς Ln *ῥαββι* cum CGLUΓΠ (SV?) al pler cop. Cf et. ad v. 25.

50. *ο δε ις* (ℵ z[scr] om) *ει. αυτ.* (ita et. q for fr cop syr[utr] al Eus[dem 475] Or[int 3,906]): D it (exc q) vg (exc for) aeth Lcif *ειπεν δε* (*dixit autem, dixitque, dixit*; *cui dixit*) *αυτω ο ις* | *εταιρε* (h. l. et. Or[int] Eus[dem]): D a c f syr[sch] Lcif post *παρει* | *εφ ο* (et. Gb Sz) cum ℵABCDLΔΠ unc[8] al[60] fere Epiph[262] ... ς (Gb') *εφ ω* c. UΓ al pl Eus[dem] Chr (et.[cdd pler])

51. *μετα* (L al pauc add *του*) *ιυ*: B *μετ αυτου* | *παταξασ - αφειλεν* (et. ff[1.] vg Or[int 3,907]): D *επαταξεν - και* (*και* et. U*) *αφειλ.*, item it[pler] syr[utr] Lcif

52. *τοτε*: M om (Bas[eth] *λεγει δε*) | *τ. μαχ. σου* cum ℵBDL 1. 69. 102. 118. 209. al[8] (it vg etc) Or[1,395] Cyr[glaph 157] et[ioh 1019] Bas[eth 271] ... ς Ti *σου τ. μαχαιρ.* cum ACΓΔ unc[7] al pler ... KUΠ al[20] fere cop syr[sch] Chr om *σου* | *μαχαιρη* cum ℵAB*C(**?*?)L 33. 124. ... ς *-ρα* cum B[2]DΓΔΠ unc[9] al pler (Or etc) | *απολουνται* cum ℵABCDEGLΠ 1. 33. 124. al mu Or[1,395] (et[653]) Cyr[4,1019] et[glaph] Bas[eth] et[reg br 500] Chr[quater], item *peribunt* it vg cop (sah *cadent*) Or[int 3,907] ... FHKMSUVΓΔ al plus[130] syr[utr] aeth Or[cod] Bas[epp 396] et[reg br] ex[cdd 2] Chr[sem] Aug[quater] al *αποθανουνται* (ita Gb'')

53. *δοκεισ*: C*[vid] 1. al[5] syr[p mg] Or[1,395] *δοκει σοι* | B* *δυνομαι*

τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνων ἀγγέλων; 54 πῶσ οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτωσ δεῖ γενέσθαι; 55 [304.1] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ ὄχλοισ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. 56 [305.6] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντεσ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον.

57 s Mc 14, 53 s Lc 22, 54 s 57 [306.1] Οἱ δὲ κρατήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸσ Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι συν-

---

53. αρτι post παραστ. μοι c. ℵ*(sed ℵ* cop ωδε αρτι, 6pe Bas eun 278 ωδε tantum, 1. Or cod h. l. ωδε sed αρτι ante παραχ.) et c BL 33. ff1. g1. vg sah cop syr sch arm Cyr 4,1017 Chr fl sem (Bas ωδε) Hier ... ς Ln Ti ante παρακαλεσαι cum ACDΓΔΠ unc9 al longe pler a b ff2. g2. h q (c post τ. πατερ. μ.) syr p Or 1,395 et int 3,907 Oros ... 262. al pauc f l aeth Chr sem Or int 3,908 om | πλειω cum ℵ*BD (it vg *plus*) ... ς πλειουσ cum ℵcACLΓΔΠ unc9 al omn vid Or Bas Chr | δωδεκα cum ℵBDL (b d *plus duodecim*, rell *plus quam duod.*) ... ς η δωδ. cum ACΓΔΠ unc9 al omn vid Or Bas Chr; Ln [η] δωδ. | λεγιωνων (-ι- cum ℵ*B*DL; ς Ln Ti -ε- cum ℵcAB2C rell unc et minusc; AΔ -γεον-, item syr p mg gr) cum ℵ*ACKLΔΠ* 33. 2pe 42. 72. 114. ... ς Ln Ti -νασ (D* λεγειωνησ, Dd -ειονασ, ℵc -αιωνασ) cum ℵcBDEFGHMSUVΓΠ2 al pler Or Bas Chr (Cyr δω. λεγεωνασ αγγελων omissis πλειω) | αγγελων cum ℵ* et c BDKΓΔΠ2 unc8 33. al pler Or Bas Chr ... ℵaACLΠ* 2pe al3 αγγελουσ

54. πληρωθωσιν (et. Or 1,395): D πληρωθησονται, item *implebuntur* (*compl.* d Oros) it vg Oros | δει: C 1. 28. al8 sl Or huet εδει

55. ειπεν ο ις: D a o ις ειπ. | εξηλθατε cum ℵABCEFGLΔ 28. 33. 69. 124. 22ev p parh scr c x y scr al pauc, item D ηλθατε (item *venistis* a b c ff2. g2. h q gat) ... ς εξηλθετε cum HKMSUVΓΠ al pler (editum et. Eus dem 476 Cyr 4,1017 et 498 al) | καθ ημεραν sine additam cum ℵBL 33. 102. sah cop Cyr bis Chr (postea bis libere μεθ υμων ημην) (Or int comm *quoniam quotidie sedens in loco sancti templi - manifestabam* etc) ... ς (Gb°) Ln add προσ υμασ cum CDΓΔΠ unc9 al pler it vg syr utr arm Eus dem Or int 3,906 et 908, item A aeth post εκαθεζ. (:: e Mc) | εν τ. ιε. εκαθ. διδασκ. cum ℵBL 33. 102. 124. 157. syr sch arm Chr (ubi accurate citat) Cyr 4,1017 et nest 133 Or int 3,908; item omisso διδασκ. (Gb°) 1. 209. ... Ln εκαθεζομ. (D εκαθημην) εν τ. ιε. διδ. cum CDKΠ al15 fere a b c ff2. g2. h q arm edd (sah cop εκαθ. καθ ημε. εν etc) Eus dem Cyr 4,498 ... ς εκαθεζομ. διδασκ. εν τω ιερω cum AΓΔ unc8 al pl f ff1. g1. vg syr p

56. οι μαθ. (Or int 3,908 om) cum ℵACDL unc12 al pler it pler vg syr utr al ... B al10 fere a h n gat mm sah aeth Chr add αυτου, hinc Ln [αυτ.]

57. εφυγον · 57 οι δε κρατησαντεσ: haec B perperam repetit, sed altero loco uncis inclusa sunt | απηγαγον (et. Or 4,396): C απηγον | καϊαφαν

ἤχθησαν. 58 [307.4] ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως
τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν
ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 [308.2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο- 59—66 Mc 14, 55—64 Lc 22, 66—71
μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 καὶ
οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. [309.6] ὕστερον δὲ
προσελθόντες δύο 61 εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν 27, 40 Io 2, 19

(et. q am cop, item go ubi superest; H al -φα, Γ τον κα.): D καιιφαν, w^{scr} καϊφαν, it^{pler} vg (exc am) *caiphan* (*-fan*, *-pham*), item sah

58. μακροθεν cum ℵCFLΔΠ* 1. 33. al^{20} fere arm ... ς Ln Ti praem απο cum ABDΝΠ^{2} unc^{9} al longe pl (:: ut Mc; cf et. ad Lc)

59. οι δε αρχιερεισ (et. Or^{4,386} et$^{int\ 3,909}$ Eus$^{ps\ 386}$ Cyr^{4,855}): a n (uterque *princeps vero*) sah cop^{wi} et^{cod} Or^{1,315} et$^{4,386\ cod}$ ο δε αρχιερευσ | αρχιερ. sine κ. οι πρεσβυτ. cum ℵBDL 69. 102. 157. it (exc f q) vg sah cop arm Or^{1,315} et ^{4,386} Eus^{ps} Cyr Aug^{cons} (addit „sicut Mt dicit") ... ς (Gb^{oo}) Ti add και οι πρεσβυτεροι (:: qui plerumq cum αρχιερ. conjgtur ut 26, 47. 27, 1. 3. 12. 20) cum ACΝΓΔΘ^{f}Π al pler f q syr^{utr} aeth Or$^{int\ 3,909}$ | ολον (28^{ev} Or^{bis} om): ℵ al^{15} fere it (non d) vg al Or^{int} ante το συνεδρ. (:: ut Mc) | αυτ. θανατ. cum ℵBCDS^{r}LΝΘ^{f} 1. 33. 69. 124. al mu^{vid} it (non d) vg Cyr^{4,855} Or$^{int\ 3,909}$ ... Gb'' Sz (prob Schu) θανατ. αυτ. cum AΓΔΠ unc^{9} al plus^{60} d arm Or^{bis} Eus^{ps} | θανατωσουσιν cum AC(**?*?)DEFGHLΝΔΘ^{f}Π* al plus^{12} ... ς -σωσι cum ℵBKMSU VΓΠ^{2} al pler (et. editum in Or Eus Cyr)

60. και ουχ (ℵ ουκ, item vide post) ευρον (ℵ ηυρον, item vide post; 124. ευρισκον) πολλ. προσε. ψευδομ. (de horum verborum ordine vide post; Gb πο. ψευ. προσε.) cum (et. Gb) ℵBC*LΝ* 1. 51. 102. 118. 124. 209. 28^{ev*} b ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l n vg sah cop arm pers^{w} Or^{1,315} et ^{4,386} Cyr^{4,855}, item (quod explicantis magis quam vertentis esse videtur) και ante πολλων addito syr^{sch} et^{hr} arr perss ... ℵ^{2} al^{4} c και πολλ. ψευδ. προσε. ουκ (-χ) ηυρον (ευρ.) ... ς και ουχ (A al ουκ) ευρον (EG al ηυρ.)· και (a om) πολλ. ψευ. προσε. (K al ελθ., de ord. hor. verb. vide post) ουχ ευρον (EG al ηυρ.; a vero add *exitum rei*, f *culpam*) cum AC^{2}EFGHKMSUVΓΔΘ^{f}Π al pler a f q syr^{p} aeth Or$^{int\ 3,909}$ ... D ff$^{2.}$ h και ουκ ευρον το εξησ (d *sequentia*, ff$^{2.}$ *exitum*, h *exitum rei*)· και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρεσ και ουχ ευρον το εξησ (d *rei sequentia*, ff$^{2.}$ *quicquam in eo*, h *in eum quicquam*) ... Ln (e coniectura; tamen ita fere a, vide ante) και ουχ | ευρ. πολλ. προσε. ψευδ. [ουχ ευρ.]. Restat ut de ordine verborum πολλ. πρ. ψευδ. dicamus: hunc ordinem dedimus cum ℵABLΘ^{f} 33. 102. 124. 301. Or^{1,315} et ^{4,386} Cyr^{4,855}; item D; 1. 118. 209. sah cop (syr^{sch} et^{hr} aeth) προσε. πο. ψευδ. ... ς πο. ψευδ. προσε. cum CΝΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{p} arm ... eadem verba plane om 24* 36. 39. 180. 198. 28^{ev*} al pauc (Gb^{o} prob Schu) | προσελθοντεσ (p^{scr} ελθ.) - ειπον (q Or^{int} *accedentes* - *dixerunt*): D it (exc q) vg ηλθον (*venerunt*) - και ειπ. (*et dixerunt*), Chr^{lib} ελθοντεσ δε ψευδομαρτυρεσ ελεγον | δυο (ℵ $\bar{β}$)

ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 *καὶ*
ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου
καταμαρτυροῦσιν; 63 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ*
ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ,
ἵνα ἡμῖν εἴπῃσ εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 64 [310. 1] *λέγει*
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· σὺ εἶπασ· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχό-
μενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 [311. 6] *τότε ὁ ἀρχιερεὺσ*
διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· [312. 3] *τί ἔτι χρείαν*
ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 *τί ὑμῖν*

---

cum ℵBL 1. 102. 118. 124. 209. sah cop syr^{sch} et^{hr} aeth arr pers^{p} Or^{1,315} (citat 59-63 *εσιωπα*) ... ς Ln add *ψευδομαρτυρεσ* cum A^{2}CDΓ ΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler it vg syr^{p} arm pers^{w} Or^{4,386} (59-66 citat) et$^{int\,3,909}$ („non arbitreris Matthaeum duos hos testes sine causa falsos dixisse, cum vera viderentur esse testimonia eorum ex eo quod exponit Iohannes Christum dixisse"); item N 157. al pauc *τινεσ ψευδομαρτ.*, item A^{*vid} *μαρτυρεσ* (:: ap Mc *τινεσ - εψευδομαρτυρουν*)

61. *ειπον*: ℵ *-παν* | *ουτοσ εφη* (et. a ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ q vg Or^{1,315}et$^{394.\,4,200}$et^{386} item$^{int\,3,909}$): D *τουτον ηκουσαμεν λεγοντα*, b c f ff$^{2.}$ h *audivimus hunc* (f *hunc aud.*) *dixisse* | *τ. να. του θε.* (b c ff$^{2.}$ h *templ. hoc dei*): C^{2} *τ. να. τουτον* | *αυτον οικοδομησαι* (a f g$^{1.2.}$ ff$^{1.}$ am san for *aedificare*, b c ff$^{2.}$ h q vg^{ed} ing gat emm Or^{int} *reaedif.*, mm *resuscitare*, Or^{1,394} *αναστησαι*, sed^{cod} *οικοδ. αυτ.*) cum ℵCLΘ^{f} 33. b h q (item c *aliud reaed.*) Or^{4,200} et$^{int\,3,909}$ ... ς Ln *οικοδ. αυτον* cum ADNΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff$^{1.2}$ g$^{1.2.}$ vg syr^{utr} Or$^{int\,3,981}$ ... Gb^{0} Ti om *αυτον* cum B 1. 69. 102. 209. arm aeth Or^{1,315} et^{4,386} (item^{1,394} vide ante)

62. *αποκρινη*: H al pauc *-νει* | *σου*: A* al^{2} *σοι* | ℵ* ab *ειπεν αυτω* ad *ειπεν αυτω* v. sq transilit (suppl^{c}) | ς *αποκρινη; τι*

63. *ις̅*: EF al pauc (Chr *ο δε εσιγα*) om :: ut Mc | *και αποκρι.* (D *αποκρ. ουν*, U *αποκρ. δε*) cum AC(D)EFHKMNS(U)VΓΔΘ^{f}Π al pler a b c f ff$^{2.}$ h q sah syr^{utr} arm ... ℵ^{c}(de* vide ad v. 62)BGLZ 1. 13. 33. 69. 102. ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l vg cop aeth Or^{4,386} et$^{int\,3,910}$ Cyr$^{act\,48}$ om *αποκριθ.* | *εξορκιζω* (et. Or^{4,386} Cyr$^{es\,483}$): DL al^{12} Cyr$^{act\,48}$ *ορκιζω* | *ει*: Θ^{f} 126. al^{10} fere Or^{4,386} om | *του θεου* sec (et. Or et^{int} Cyr$^{es\,483}$): C*NΔΘ^{f} al^{15} fere ff$^{2.}$ sah cop syr^{p} Chr add *του ζωντοσ*

64. *ειπασ*: Δ 22^{ev} add *οτι εγω ειμι* | *πλην*: Δ* (syr^{sch}) add *δε* | *λεγ. υμιν*: D al pauc syr^{sch} add *οτι* | *τησ δυναμ.* (*virtutis*): vg^{ed} add *dei*, invitis am fu emm for ing iac san mm al (sed cdd^{aliq} ap Ln om ipsum *virtutis*)

65. *ὁ*: in ℵ suppl^{a} | Θ^{f} *διερηξεν* | *λεγων* (ℵ* syr^{sch} *και λεγει*, iidem et aeth pers^{p} add *ιδε*) sine *οτι* cum ℵ^{c}BC^{2}DLZΘ^{f} 33. 102. it vg syr^{utr} arm aeth Or^{4,386} et$^{int\,3,911}$ Cyr$^{es\,483}$ Chr ... ς (Gb^{0}) add *οτι* cum AC*ΓΔΠ unc^{9} al fere omn | HΓ al *εχωμεν* | *μαρτυρων*: ℵ *μαρτυριων* (:: Mc *μαρ-*

δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 $^{313.1}$ 67 s Mc 14, 65
Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, Lc 22, 63 ss
οἱ δὲ ἐράπισαν 68 *λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν*
ὁ παίσας σε;

69 $^{314.1}$ *Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ-* 69–75 Mc 14, 66–72
ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Lc 22, 55–60 Io 18, 16 ss
Γαλιλαίου. 70 *ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα*
τί λέγεις. 71 $^{315.1}$ *ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν*
ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

τυρων, Lc *μαρτυριας*) | *την βλασφημιαν* (Θ^{f} 157. Chr *της -ιας*) cum ℵBDLZ 102. a c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h l vg (et. am fu for ing san tol al) fr sah cop Chr ... ς add *αυτου*, Ln [α.] cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al omn fere b f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q gat mm emm sax go syr^{utr} arm aeth Or^{4,386} et$^{int\,3,911}$

66. *αποκριθεντες* (et. f ff$^{1.2.}$ [*responderunt et*] g$^{1.2.}$ q vg Or^{4,386}): D a b c h gat *απεκριθησαν παντες και* | *ειπον* (et. ℵ^{c}): ℵ* 33. *-παν*

67. *οι δε* (it^{pler} vg Or^{int} *alii autem*, g$^{1.}$ *et*; a b ff$^{2.*}$ om *οι δε εραπ.*): D (sah go) *αλλοι δε* | *εραπισαν* cum ℵABCDLZΓΔΘ^{f} al mu ... ς *ερραπ.* cum EFGHKMSUVΠ al pl. Praeterea DG 1. syr^{utr} add *αυτον* (c h vg^{ed} fu gat mm *palmas in faciem eius dederunt*, f g$^{1.}$ ff$^{1.}$ q am for san Or^{int} ^{3,911} *- in fac. ei -*, g$^{2.}$ *- in faciem -*)

69. *εκαθ. εξω* cum ℵBDLZΘ^{f} 1. 33. 102. 124. 157. it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or$^{int\,3,912}$ ... ς Ti *εξω εκαθ.* cum ACXΓΔ^{corr}Π (Δ* *εξ. εν τ. αυ. εκ.*) al pler syr^{p} go (Chr ex$^{cdd\ pler}$ *εκ. εν τ. αυ. εξω*) | *γαλιλαιου*: C 238. 252* syr^{sch} pers^{p} *ναζωραιου* (:: cf Lc)

70. *παντων* cum ℵBC^{2}DEGLZΘ^{f} 33. 69. al vix mu^{vid} it vg sah cop syrr al Or$^{int\,3,912}$ et ^{900} ... Gb Sz Ti *αυτων παντων* cum AC*FHMSUVXΓΔ 1. 22. 108. 124. 209. al plus^{130} go sl$^{6.}$ pers^{w} Chr ... KΠ al plus^{10} *αυτων* | *τι λεγεις*: DΔ(δ non vertit)Θ^{f} 1. 209. a b n mm gue^{lect} syr^{hr} add *ουδε* (Δ *ουτε*) *επισταμαι* (*nec novi* vel *neque intellego*). Cf Rebapt^{9} „cum a muliercula conterritus diceret: *Nescio quid dicas, neque novi te.*“ (:: cf Mc)

71. *εξελθοντα δε αυτον* cum ACXΓΔΠ unc^{9} al pler b (*exeuntem autem illum ianuam vidit illum*) go arm; item D 17^{ev} *εξελθοντος δε αυτου*, item sah cop, item c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h q Or$^{int\,3,912}$ *exeunte autem illo ianuam vidit eum* (q Or^{int} *illum*); contra a n *egressus autem ad ianuam, vidit illum* ... ℵBLZ al^{7} Chr$^{cdd\,4}$ *εξελθοντα δε* omisso *αυτον* (1. 209. al om *αυτον* sec), hinc Ln [*αυτ.*] | *ειδεν* cum ℵBDEFGHMUZΓΔΠ^{2} al pl ... ACKLXΠ* al vix mu *ιδεν* | *αλλη*: D a b c ff$^{2.}$ h n q vg (sed non am for san) arm Or^{int} add *παιδισκη* | *τοις εκει* cum ℵBDE^{2}GKSΠ* al mu^{vid}, item it^{pl} vg *his* (ff$^{2.}$ *eis*) *qui erant ibi*, a n *illis qui ibi erant* (go *ad hos illic* ap. Gabel. et Loeb.) ... Sz Gb′ Ti *αυτοις* (Sz Gb′ *αυτοις·* ut CE*FHMUΠ^{2} al pl, non item AL al) *εκει* cum ACE*FHLMUVXZΓΔΠ^{2} 1. 33. al^{150} fere q (*eis - ibi*); Or^{int} *ei* (?) *ibi* | *ουτος* cum ℵBD sah (syr?) ... ς Ln Ti *και ουτος* (:: cf Lc 22, 59) cum ACLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{p} al Or^{int} Chr

72 *καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.*
73 *μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντεσ οἱ ἑστῶτεσ εἶπον τῷ Πέτρῳ·*
ἀληθῶσ καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74 *τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-*
θρωπον· καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 [316.2] *καὶ ἐμνήσθη ὁ*
Πέτροσ τοῦ ῥήματοσ Ἰησοῦ εἰρηκότοσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
τρὶσ ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

XXVII.

Mc 15, 1 1 [317.2] *Πρωΐασ δὲ γενομένησ συμβούλιον ἔλαβον πάντεσ οἱ*
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα-
Lc 23, 1 Io 18, 28 *νατῶσαι αὐτόν.* 2 [318.1] *καὶ δήσαντεσ αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ-*
έδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

---

72. *μετα* cum ℵABCKLΔΠ* al pauc ... ϛ *μεθ* cum DXΓΠ^{2} unc^{8} al pler | *οτι* (et. ff$^{1.}$g$^{1.2.}$ n q vg; f h *dicens quia*): ℵ 36. 40. al^{3} om, item sed substituto *λεγων* D b c ff$^{2.}$

73. *και συ* (ita f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ vg; item a n* *vere ex ipsis es et tu*): D 1. om; item b c h l n^{2} q gue^{lect} Or^{int}, habent enim *vere ex illis* (n^{2} *ipsis*) *es tu* | *και γαρ* (C* syr^{p} c.* add *γαλιλαιοσ ει και* :: cf Mc) *η λα. σ. δηλ. σε ποι.* (D *ομοιαζει*, a b c ff$^{2.}$ h q gue^{lect} *similis est*): L 32^{ev} om

74. *καταθεματ.* cum ℵABCDLXΓΔΠ unc^{9} al^{170} fere Chr ... ϛ (= Gb Sz) *καταναθεματ.* cum minusc vix mu | *ευθεωσ* cum ℵACDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... BL *ευθυσ*. Evgl. sec. Hebr. (*το ιουδαϊκον*) sic: *και ηρνησατο και ωμοσεν και κατηρασατο* (vide Notitiam meam editionis codic. Sinait. p. 58.)

75. *ιυ* (Gb″) cum ℵABC*DEFGHXΓΔΠ^{2} al^{60} fere ... ϛ *του ιυ* cum C^{2}KLMSU VΠ* 1. al pl Bas$^{eth\,235}$ Chr Dam$^{par\,579}$ | *ειρηκοτοσ* (Gb′ prob Schu) cum ℵBDL 33. 57. 61. 102. c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h l vg sah arm Chr ... ϛ add *αυτω*, Ln [α.] cum ACXΓΔΠ unc^{9} al pler b f q cop syr^{utr} aeth Bas$^{eth\,235}$ Dam^{par} Or$^{int\,3,912}$ (:: Mc et Lc *ωσ ειπεν αυτω*) | *οτι* (et. q for Or^{int}): D 61. 47^{ev} it (exc q) vg (exc for) aeth om | *πριν*: A 238. Bas^{eth} *πριν η* | *απαρνηση*: C 69. al pauc cat^{oxon} *-σει*

XXVII. 1. *ελαβον* (b ff$^{2.}$ h q Or^{int} *acceperunt*, ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg *inierunt*): D a c f *εποιησαν* (*fecerunt*) | *ωστε* (s *οπωσ*) *θανατωσαι* (69^{mg} *-τωσουσιν*): D *ινα θανατωσουσιν*

2. *παρεδωκαν* sine *αυτον* cum ℵBC*KL 33. 247. 31^{ev} h^{scr} y^{scr} it (et. d) vg arm (syr^{p} *αυτον* c. obelo habet) Or^{4,485} et$^{int\,3,914}$ (*et vinctum eum addux. et tradider. Po. Pi.*) ... ϛ Ti add *αυτον* cum AC^{3}XΓΔΠ unc^{8} al pler sah cop syr^{sch} (et^{p} c. ob.) go Or$^{int\,3,914\,b}$ (affert tantum *et tradider. eum Po. Pi.*) Petr^{4,33} | *πειλατω* (*-ει-* ubique tuetur B, item saepissime D, saepe etiam A et [in Mc decies i. e. ubique] ℵ, passim accedunt CIR: i. e. ℵABCDIR; h. l. unus B [D hiat], ℵAC rell omn *-ι-*) absq *ποντ.* (prob

3 [319. 10] Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη,
μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν
καὶ πρεσβυτέροις 4 λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ
εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν
ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα- Act 1, 18

Schu) cum ℵBL 33. 102. sah cop syr^sch pers^p ar^p Or^{4,485} Petr^{4,33} ... ς Ln Ti ποντιω πιλατω cum ACXΓΔΠ unc^9 al fere omn it (et. d) vg syr^p arm aeth go al Or^{int 3,914} (tractat in ipso comm: „utrum autem etiam nomina utraque praesidis habeant aliquam rationem convenientem dispensationi domini salvatoris, non facile est sententialiter respondere. Poterunt enim aliquem movere principalia ex quibus haec vocabula deducuntur, Pontius et Pilatus") :: utrumque nomen Lc 3, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. In ecclesia utrumque coniunctum invaluit, ut Ign Trall 9, Magn 11, Smyrn 1; item ap Iust plerumque. Ap Ioseph antiqq 18, 2 sqq plerumq πιλατος, primo loco ποντιος πιλατος. | τω: Δ om (Petr om τ. ηγεμ.)

3. ιουδας: 1. Or^{1,396} ο ιουδ. | ο παραδιδους cum ℵACXΓΔΠ unc^9 al pler Or^{1,396} Eus^{dem 480} Chr ... Ln ο παραδους cum BL 33. 259. (item *qui eum tradidit* it vg sah cop syr^p [syr^sch *proditor*] al Or^{int 3,914}) | μεταμεληθεις (ℵ^c): ℵ* μετεμεληθη και | εστρεψ. (prob Schu) cum ℵBL 102. y^{scr} sem Or^{1,396} et ^{4,485 e} (et ^{435 c} εστρεφε) ... ς Ln απεστρεψ. cum ACXΓΔΠ unc^9 al fere omn Eus^{dem} Chr cat^{oxon} ... d *misit* (it vg *retulit*) | τριακοντα: ℵ λ̅ | και πρεσβ. cum ℵBCL 33. 102. al^{15} fere Or^{ter} Eus^{dem} ... ς Ti κ. τοις πρ. cum AXΓΔΠ unc^9 al pler Chr

4. αθωον cum ℵAB*CXΓΔΠ unc^9 al omn^{vid} syr^{utr} (et.^p mg gr) go Or^{1,396 cod} et ^{4,485} Eus^{dem 480} Cyr^{hr 189} Chr ... Gb'' (prob Schu) δικαιον cum B^2 mg L sah cop syr^{hr} arm (aeth utrumque) Or^{1,396 ed} et ^{4,436} et ^{445}, item *iustum* it (et. d) vg Or^{int 3,914} et ^{4,664} Cyp^{testim 2,14} („quod ipse sit iustus quem Iudaei occisuri essent", allatis variis locis V. T. addit „item in evglio: Iudas poenitentia ductus -- tradens sanguin. iustum") Lcif al | ειπον cum ℵABC unc rell al fere omn Or^{1,396} ... Ti ειπαν cum L 33. Eus^{dem} Chr^{gue} | οψη (Gb'' Sz) cum ℵABCLXΔΠ unc^8 al^{30} fere syr^p mg gr Or^{4,435} Chr^{gue} ... ς οψει (prob Schu) cum UΓ 1. al longe pl Or^{1,396} Eus^{dem}

5. τα: ℵ 122. Chr^{gue} add λ̅, τριακοντα | εις τον ναον cum ℵBL 33. 69. 124. Or^{1,396} Eus^{dem 480} et ^{481} Chr (et.^{gue}), item go aeth ... ς Ln Ti εν τω ναω cum ACXΓΔΠ unc^9 al pler it vg syrr Or^{cod} Cyr^{hr 188} | ανεχωρησεν: C απεχ. | απηγξατο: ex Papia Thphyl (ad h. l.) et Oec (in act c. 2.) item cat^{oxon} (ad h. l.) de exitu Iudae referunt. Scripsit enim (lib. 4. εξηγησ. λογ. κυριακ.): μεγα ασεβειας υποδειγμα εν τουτω τω κοσμω περιεπατησεν ιουδας. πρησθεις γαρ επι τοσουτον την σαρκα, ωστε μη δυνασθαι διελθειν αμαξης ραδιως διερχομενης, υπο της αμαξης επιεσθη, ωστε τα εγκατα αυτου εκκενωθηναι. Cui testimonio in catena et in scholiis (ad acta ap Matthaeium p. 304) praeponitur Apollinaris (Laodiceni) nomen hunc in modum: απολιναριου· ιστεον οτι ο ιουδας

Deu 23, 19 *βόντεσ τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰσ τὸν κορ-*
βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματόσ ἐστιν. 7 *συμβούλιον δὲ λαβόντεσ ἠγό-*
ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέωσ εἰσ ταφὴν τοῖσ ξένοισ.
Act 1, 19 8 *διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸσ ἐκεῖνοσ ἀγρὸσ αἵματοσ ἕωσ τῆσ σήμερον.*
9 *τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντοσ·*

ουκ εναπεθανε τη αγχονη αλλ επεβιωκε, κατενεχθεισ προ του αποπνιγηναι - - *τουτο δε σαφεστερον ιστορει παπιασ* - *λεγων· μεγα* etc

6. *ειπαν* cum BL 33. Eus$^{dem\,480}$ ... ς *-ον* cum ℵAC unc^{13} al fere omn^{vid} Chr (et.^{gue}) | *κορβαναν* cum ℵAB^{2}CLΓΔΠ unc^{6} al pl syr^{p} (et$^{p\,mg\,gr}$) arm Eus^{dem} Chr^{gue}, item *corbanan* am fu for ing emm Hil, *-nam* ff^{1} mm ... EKM al mu vg^{ed} gat Chr^{ed} Cyr$^{hr\,189}$ Or$^{int\,3,914}$ Aug$^{cons\,3,28}$ *κορβοναν* (Cyr *-βω-*), *corbonam*; x 157. act$^{pil\,ven}$ (syr^{sch} et^{hr}) *-βανα*, sah cop go *corbanon* ... B* *κορβαν*, item *corban* f g^{1} q aeth, *corbam* a d h (b c ff^{2} *loculum*)

7. *συμβ. δε*: HM al act$^{pil\,ven}$ *συμβ. τε*, Chr (et.^{gue}) *και συμβ.*

8. *αγροσ εκεινοσ*: it (exc f) vg Or$^{int\,3,914}$ add *acheldemach* (b c g$^{1.2}$ ff^{2} h l am emm ing Or^{int}, d *echeldemach*, a *acheldamac*, ff^{1} *acheldamach*, vg^{ed} *aceldamac*; q *aceldema*, san *acheldema*, for *aceldemae* [*-mac*?]) *quod est* (ita it^{pler} Or^{int}, a d ff^{1} vg *hoc est*; am san fu om) :: ex act 1, 19 | *εωσ τησ*: G al^{5} (^{4}ap Scriv) *εωσ την*

9. *τοτε* (ℵ^{c}): ℵ* *και*, am *et tunc* | *ιερεμιου* (AC*Π^{2} [* *ιηερεμ.*] al Chr^{gue} *ιηρεμ.*) cum ℵABCLXΓΔΠ unc^{9} al fere omn it^{pler} (et. d, hinc nec aliter D habuisse concludendum) vg sah cop syr$^{p\,txt}$ et^{hier} arm aeth go Eus$^{dem\,481}$ (vide post) Chr (non tractat in comm) act$^{pil\,ven}$ Or$^{int\,3,914}$ (vide post) Aug (vide post) Hier (vide post) ... 33. 157. a b cdd ap Aug cod ap Luc^{brug} syr^{sch} pers^{p} om; item 22. syr$^{p\,mg}$ ar^{cod} *ζαχαριου*, l *esaiam*. Cf Or$^{int\,3,916}$: „inter ea quae scripta sunt non invenitur hoc Ieremias alicubi prophetasse in libris suis, qui vel in ecclesiis leguntur vel apud Iudaeos referuntur; si quis autem potest scire, ostendat ubi sit scriptum: suspicor aut errorem esse scripturae et pro Zacharia positum Ieremiam, aut esse aliquam secretam Ieremiae scripturam in qua scribitur. Talis est autem textus apud Zachariam prophetam -- Si autem haec dicens aliquis existimat se offendere, videat ne alicubi in secretis Ieremiae hoc prophetatur, sciens quoniam et apostolus scripturas quasdam secretorum profert, sicut dicit alicubi: Quod oculus non vidit nec auris audivit; in nullo enim regulari libro hoc positum invenitur nisi in secretis Eliae prophetae. Item quod ait: Sicut Iamnes et Mambres restiterunt Moysi, non invenitur in publicis scripturis sed in libro secreto, qui suprascribitur: Iamnes et Mambres liber. Unde ausi sunt quidam ep. ad Tim. repellere, quasi habentem in se textum alicuius secreti, sed non potuerunt. Primam autem ep. ad Cor. propter hoc aliquem refutasse quasi adulterinam, ad aures meas nunquam pervenit.“ Item Eus$^{dem\,481}$ *επιστησεισ, επει μη ταυτα φερεται εν τη του ιερεμιου προφητεια, ειτε χρη υπονοειν περιηρησθαι αυτα εξ αυτησ κατα τινα ραδιουργιαν, η και σφαλμα γραφικον γεγο-*

καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν Zach 11, 13 (Ier 18, 1)

ιεναι των αμελεστερον τα των ιερων ευαγγελιων αντιγραφα πεποιημενων σφαλεντοσ τινοσ και αντι μεν του ζαχαριου ιερεμιαν τεθεικοτοσ. Item Aug[cons 3,29]: „Si quis autem moveatur, quod hoc testimonium non invenitur in scriptura Ieremiae prophetae, et ideo putat fidei evglistae aliquid derogandum, primo noverit non omnes codices evangeliorum habere quod per Ieremiam dictum sit, sed tantummodo per prophetam. Possemus ergo dicere his potius codicibus esse credendum, qui Ieremiae nomen non habent: dictum est enim hoc per prophetam, sed Zachariam: unde putatur codices esse mendosos qui habent nomen Ieremiae, quia vel Zachariae habere debuerunt, vel nullius, sicut quidam, sed tantum per prophetam dicentem, qui utique intelligitur Zacharias. Sed utatur ista defensione cui placet: mihi autem cur non placeat, haec caussa est, quia et plures codices habent Ieremiae nomen, et qui diligentius in Graecis exx. evglium consideraverunt, in antiquis Graecis ita se perhibent invenisse: et nulla fuit caussa cur adderetur hoc nomen, ut mendositas fieret; cur autem de nonnullis cdd. tolleretur, fuit utique caussa ut hoc audax imperitia faceret, cum turbaretur quaestione quod hoc testimonium ap. Ierem. non inveniretur. Quid ergo intelligendum est, nisi hoc actum esse secretiore consilio providentiae dei qua mentes evglstarum sunt gubernatae? Potuit enim fieri ut animo Matthaei evglium conscribentis pro Zacharia Ieremias occurreret, ut fieri solet, quod tamen sine ulla dubitatione emendaret, saltem ab aliis admonitus qui ipso adhuc in carne vivente hoc legere potuerunt, nisi cogitaret recordationi suae, quae s. sp. regebatur, non frustra occurrisse aliud pro alio nomen prophetae, nisi quia ita dominus hoc scribi constituit. Cur autem ita constituerit dominus, prima illa caussa utilissima debet facillime cogitari, etiam sic esse insinuatum, ita omnes sanctos prophetas uno spiritu locutos mirabili inter se consensione constare -- Cum igitur et quae dicta sunt per Ierem. tam sint Ieremiae quam Zachariae, et quae dicta sunt per Zachariam tam sint Ieremiae quam Zachariae, quid opus erat ut emendaret Mt, cum aliud pro alio sibi nomen occurrens a se scriptum relegisset --?" Item Hier ad h. l. „Hoc testimonium in Ieremia non invenitur; in Zacharia vero, qui paene ultimus est duodecim prophetarum, quaedam similitudo fertur, et quamquam sensus non multum discrepet, tamen et ordo et verba diversa sunt. Legi nuper in quodam Hebraico volumine, quod Nazarenae sectae mihi Hebraeus obtulit, Ieremiae apocryphum, in quo haec ad verbum scripta reperi. Sed tamen mihi videtur magis de Zacharia sumtum testimonium evglstarum et apostolorum more vulgato, qui verborum ordine praetermisso sensus tantum de V. T. proferunt in exemplum." Rursus in breviario in ps. 77 tractato loco Mt. 13, 35 post verba „dum errorem emendaret, faceret errorem" (vide supra p. 75) pergit ita: „Dicamus aliquid simile et in alio loco in ev. sec. Mt, quando Iudas retulit triginta argenteos" -- „Sicut scriptum est, inquit, in Ieremia propheta. Hoc in Mt scriptum est. Requisivimus in Ieremia propheta,

ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 *καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰσ τὸν ἀγρὸν*
τοῦ κεραμέωσ, καθὰ συνέταξέν μοι κύριοσ.
11—14 Mc 15, 2–5 Lc 23, 3 Io 18, 33 11. $^{320.1}$ *Ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνοσ· καὶ*
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰου-
δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἔφη· σὺ λέγεισ. 12 $^{321.4}$ *καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖ-*
σθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 *τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκ ἀκούεισ πόσα σου καταμαρ-*
τυροῦσιν; 14 *καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸσ οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε*
15—26 Mc 15, 6–15 Lc 23, 17–25 Io 18, 39 s *θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.* 15 $^{322.2}$ *Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ*

---

et hoc penitus invenire non potuimus, sed invenimus illud in Zacharia. Videtis ergo quia et hic error fuit sicut ibi." Tractat locum etiam Cyr$^{\text{hr 188 sq}}$ et multus est in demonstranda prophetiae et evangelii consensione, componens Zachariae locum cum Matthaeo, sed nec adscribit prophetae nomen nec tangit. Idem in Epiphanium$^{\text{262}}$ quadrat: *και απεστρεψε τα αργυρ.*, inquit, *καθωσ ην περι αυτου γεγραμμ. εν τοισ προφηταισ· και απεστρεψε τουσ τριακ. αργυρουσ* etc. *και παλιν εν αλλω προφητη· ει δικαιον εστιν υμιν, δοτε τον μισθ. μου η απειπασθε. και παλιν εν αλλω προφητη· και εδωκαν το αργ.* etc. Denique mire Thphyl (teste Vallars. ad Hier^{comm}): *υπακουε το και, και αναγινωσκε· δια ιερεμ. και του προφητου, ηγουν ζαχαριου* etc. | *τριακοντα*: ℵ $\overline{\lambda}$ | *ισραηλ*: K om (exeunte versu)

10. *εδωκαν* (et. Eus$^{\text{dem 481 ed bis}}$ – sed invito utroque codice Gaisfordi – Or$^{\text{int 3,914}}$): A$^{\text{*vid}}$ *εδωκεν* ... ℵ 122. 24^{ev} 31^{ev} h$^{\text{harl scr}}$ syr^{utr} et^{hr} pers^{p} Eus$^{\text{dem bis}}$ ex cdd^{par} et^{oxon} *εδωκα*, 69. *εβαλον*

11. *εσταθη* cum ℵBCL 1. 33. Or$^{\text{1,315 cod}}$ ... ς Ti *εστη* (EK al *εστι*) cum AXΓΔΠ unc^{9} al pler Or$^{\text{1,315 ed}}$ Chr | *ο δε* $\overline{\text{ις}}$: L al^{3} om $\overline{\text{ις}}$ | *εφη* cum ℵL al^{4} a d (consensisse D probabile) sah cop syr^{hr} arm Chr (et.$^{\text{mo 6}}$ et^{gue}) ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} al Or$^{\text{1,315}}$ et$^{\text{int 3,916}}$ | *λεγεισ* (*dicis* it vg): d *dixisti* (item Chr^{com} [et.^{gue}] *τι ουν ο* $\overline{\text{χς}}$; *συ ειπασ*). At Or$^{\text{int 3,916}}$: „ad quam interrogationem quod putavit esse condecens respondit, dicens: *Tu dicis*. Et a principe quidem sacerdotum adiuratus ut diceret si ipse est Chr. fil. dei, respondit: *Tu dixisti*; a Pilato autem interrogatus: *Tu es rex Judaeorum?* respondit: *Tu dicis*. Vide" – –

12. *και πρεσβυτ.* cum ℵB*LXΓ 1. 69. al^{25} fere Or$^{\text{1,315}}$ et $^{\text{4,386}}$ Chr (et.^{gue}) ... ς Ln Ti *κ. των πρεσβ.* cum AB^{2}ΔΠ unc^{9} al pler | *απεκρινατο* (et. Or$^{\text{1,315 ed}}$, item it^{pl} d vg *respondit*): D^{gr} Or$^{\text{1,315 cod}}$ et $^{\text{4,386}}$ *απεκρινετο* (D -ει-), item b ff^{2} h q Or$^{\text{int 3,917}}$ *respondebat*

13. *ποσα*: D* *τοσα*, B* *οσα* | *σου καταμαρτ.* (1. 209. *κατηγορ.*): D *καταμ. σου* | *πειλατοσ* et ς Ln Ti *πιλ.* vide ad 17, 2

14. *προσ ουδε εν* (L al pauc Or$^{\text{1,315}}$ *ουδεν*): D (omissis *πρ. ουδε*) *εν* (*unum*), item nil nisi *ullum* it (non item vg) gat tol sah (arm al?) | *τ. ηγεμονα*: syr^{sch} om

15. *εορτην*: D *την εορτ.* | *ενα τω οχλ. δεσμ.* cum ℵABLΓΔΠ unc^{8} al pler

ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 $^{323.4}$ εἶχον δὲ
τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βα-
ραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ

---

sah aeth go ... D 63^{ev} cop syr^{sch} (sed *δε. εν.*) et^{p} *ενα δεσμ. τω οχλ.*, M al^{25} fere it am ing gat al (vg^{ed} *populo dimittere un. vinct.*) syr^{hr} Or int^{3,917} *τω οχλ. εν. δεσμ.* | *ον ηθελον* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ον παρητουντο* :: ut Mc

16. *ειχον*: 49^{ev} y^{scr} sem ff^{1} g^{1} vg Or$^{int\,3,918}$ *ειχεν* | *λεγομενον* (go om): D *τον λεγ.* | *βαραββαν* (ita et. it^{pler} vg et syr$^{p\ mg\ gr}$, 243. al pauc gat emm *βαραβαν* [sic L al v. 20], 69. g^{2} *βαρραβαν* [ita et. act$^{pil\ a}$ cod^{mon}], item syr^{hr} *βαρραββαν* i. e. *fil. Rabban*) cum ℵABDLΓΔΠ unc^{9} al longe pler it vg sah cop syr^{utr} aeth go Or$^{int\,3,918}$ (certe sic in textu, exscribens vv. 16. 17. 18) ... 1* 118. 209* 241** 299** syr^{hr} arm praem *ιησουν*. Cf ad versum sq

17. *ουν* (et. ff^{1} vg Or^{int}; 243. arm om): D 18. 69. c^{scr} it^{pler} for go *δε* | *απολ. υμιν* (D *υμ. απολ.*, E* om *τιν. θε. απ. υμ.*): Δ 73. 301. 47^{ev} sem 75^{ev} y^{scr} a (*vobis de duob. mittam*) syr^{hr} arm sl^{ed} Or^{1,816} et$^{int\,2,245}$ (non item^{3,918}) Cyr$^{zach\,793}$ praem *των δυο* (ut Δ Or) vel *απο των δυο* (ut 73 etc, Cyr *εκ τ. δ.*); 1. 118. 209* add *των δυο* | *βαραββαν* (B Or^{1,816} *τον βαραββ.*, sed absque *ιησουν*): 1* 118. 209* 241** 299** syr^{hr} (et. Salomo Bassorensis saec. 13 testatur Barrabbam illum appellatum simul fuisse Iesum: vide Adler p. 173) arm Or$^{int\,3,918}$ schol codicis s aliorumque *ιησουν τον βαρ.* Quam in rem Or^{int} (praeposito textu versuum 16. 17. 18) sic: „In multis exx. non continetur quod Barabbas etiam Iesus dicebatur, et forsitan recte, ut ne nomen Iesu conveniat alicui iniquorum. In tanta enim multitudine scripturarum neminem scimus Iesum peccatorem, sicut in aliis nominibus invenimus iustorum, ut eiusdem nominis inveniantur esse etiam iniqui" -- „non autem conveniebat esse tale aliquid et in nomine Iesu. Et puto quod in haeresibus tale aliquid superadditum est ut habeant aliqua convenientia dicere fabulis suis de similitudine nominis Iesu et Barabbae. Existimo enim in istis verum aliquod mysterium demonstrari" --. Scholion codicis s et aliorum^{20} fere, quod plerumque Anastasii episc. Antioch. dicitur, alibi Chrysostomi (at is nihil eiusmodi in comm. ad h. l.), sic habet in ipso codice s: *αναστασιου επισκ. αντιοχ. Παλαιοις πανυ αντιγραφοις εντυχων ευρον και αυτον τον βαραββαν ιησουν λεγομενον. ουτως γουν ειχεν η του πιλατου πευσις εκει· τινα θελετε απο των δυο απολυσω υμιν, ιησουν τον βαραββαν η ιησουν τον λεγομενον χϱιστον; ως γαρ εοικεν πατρωνυμια του ληστου ην ο βαραββας, οπερ ερμηνευεται διδασκαλου υιος.* Hier ad h. l. „iste in evglio quod scribitur iuxta Hebraeos *filius magistri eorum* interpretatur." Ex hac nota conclusum est egregie, in illo evglio nomen Iesu praecessisse nomini Barrabban sive Barrabbon. Quod si est, nihil est verosimilius quam inde in codices Matthaei invectum esse. Poterat etiam, ut iam Treg. adnotavit, scriptura continua uncialis ad inveniendum (magis vero ad

φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 $^{324.10}$ *καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
βήματοσ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ
καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽
αὐτόν.* 20 $^{325.1}$ *οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺσ
ὄχλουσ ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.*
21 *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖσ· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν.* 22 $^{326.1}$ *λέγει
αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
λέγουσιν πάντεσ· σταυρωθήτω.* 23 *ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποί-
ησεν; οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραζον λέγοντεσ· σταυρωθήτω.* 24 $^{327.10}$
*ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτοσ ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβοσ γίνεται,
λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰσ χεῖρασ ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων·*

---

omittendum) alterum nomen valere, ut pro ΥΜΙΝ reponeretur ΥΜΙΝΙΝ (Iesu enim nomen in omnibus antiquissimis cdd hoc compendio scribitur). Facit autem ad reiiciendum alterum nomen, ut rectissime vidit Ln, quod vv. 20 et 26 nude scriptum est *τον βαραββαν, τον δε ιν̄.*

19. *δε*: Γ om | *τω δικ. εκεινω* (Or^{cod} Chr Hil *τουτω*): Or^{1,415} *τω ανθρωπω τουτω τω δικ.*, item act$^{pil\ a\ cod}$ (ex aliis edidi *τ. ανθρ. τ. δικ. τουτω*, rursus al ut Mt *τω δικ. εκεινω*) | *σημερον*: cop (item ar^{p} pers) *hac nocte.* Cf act$^{pil\ a}$ cap 2. *πολλα γαρ επαθον δι αυτον νυκτοσ (τη νυκτι ταυτη, δια τησ νυκτοσ, σημερον κατ οναρ δι αυτου εν τη νυκτι ταυτη).* Ibidem codex unus addit nomen Proclae. Idem nomen ti uncialib. litteris rubris in margine notatum habet: *ῆ ὄνομα πρόκλα.*

20. *οι δε αρχιερεισ*: f h q am *princeps autem sacerdotum* | *πρεσβυτεροι*: F add *του λαου* | *αιτησωνται* (Eus$^{ps\ 386}$ *-σωσι*): EF^{2}HVΓ al mu *-σονται* | *βαραββαν*: vide ad v. 16.

21. *οι δε*: L *οι δ᾽* | *ειπαν* cum DL 33. ... ς Ln *ειπον* cum ℵABΓΔΠ unc^{9} al fere omn | *τον* cum ℵBL 1. 33. 122. ... ς Ln Ti om cum ADΓΔΠ unc^{9} al pler

22. *ποιησω* (f ff^{1} g$^{1.2}$ vg; d vide post): D^{gr} a b c ff^{2} h q Or$^{int\ 3,919}$ (item act$^{pil\ a\ cod}$) *ποιησωμεν*, *faciemus* (d *faciem* sic) | *λεγουσιν* cum ℵABDKΔΠ* al^{12} fere it (exc f) vg sah cop syr^{utr} et^{hr} arm Or$^{int\ 3,919}$ Aug ... ς (Gb^{oo}) add *αυτω* cum LΓΠ^{2} unc^{8} al pler f aeth | KΠ* 300. al^{3} aeth *σταυρωθητω σταυρωθητω*

23. *ο δε εφη* cum ℵB 33. 69. 102. sah syr^{hr} arm Chr (et.^{gue}) ... ς *ο δε ηγεμων εφη* cum AΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} ... DL 1. al pauc it (sed g^{1} om versum propter *ομοιοτελ.*) vg cop aeth *λεγει αυτοισ ο ηγεμων* (mm syr^{sch} [sed var cdd] *dicit eis Pilatus*) | *εκραζον* (it d vg *clamabant*, item syr^{p} et^{hr}): D^{gr} *εκραξαν* | *λεγοντεσ*: KΠ* 1. al^{10} a b sah Chr (sed ^{gue} *περισσ. ελεγον*) om

24. *απεναντι* cum ℵALΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Chr (item act^{pil}) ... Ln *κατεναντι* cum BD | *του οχλου*: act^{pil} (ex cdd^{2}; contra cd^{1} et Latt *τ. οχλ.*)

ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ τούτου· ὑμεῖσ ὄψεσθε. 25 καὶ
ἀποκριθεὶσ πᾶσ ὁ λαὸσ εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶσ καὶ ἐπὶ
τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 $^{328.1}$ τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν Βαραββᾶν,
τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσασ παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 $^{329.4}$ Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνοσ παραλαβόντεσ τὸν 27—31 Mc 15, 16—20 Io 19, 2 ss
Ἰησοῦν εἰσ τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
29 καὶ πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆσ κεφα-

του ηλιου | ειμι (it vg *ego sum*): D ειμι εγω (*sum ego*) | τουτου (prob Schu) cum BD 102. a b mm Or$^{int\ 3,917}$ et^{919} et^{3,245} Chr (et.^{gue}) Ps-Ath passio^{69} ... ς του δικαιου τουτου (ita etiam act$^{pil\ a}$) cum ℵLΓΠ unc^{9} al pler c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ q vg syr^{p} Const^{5,19} Cyr$^{hr\ 184}$ Cyr^{4,855}; item AΔ f h sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth τουτου του δικαιου, hinc Ln τουτ. [του δικ.] (ita et. act$^{pil\ cod\ 1}$) | υμεισ: ℵ* add δε (^{c}om)

25. πασ ο λαοσ: L ο λα. πασ

26. φραγελλωσασ: D* φλαγ., Γ al φραγγελλ., Π* al φραγελωσ. | παρεδωκεν cum ℵ*ABΓΔΠ unc^{8} al pler b q sah cop syr^{utr} arm Chr (:: ita et. Mc) ... ℵ^{ca} (rursus om^{cb}) DFLN 1. 209. 48^{ev} al^{4} it (exc^{3}) vg syr^{hr} aeth Aug^{cons} add αυτοισ | σταυρωθη (et. f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ q vg syr^{utr} etc): D a b c ff$^{2.}$ h gat syr^{hr} aeth σταυρωσωσιν αυτον (h gat αυ. σταυ.)

28. εκδυσαντεσ cum ℵ* et^{cb} ALNΓΔΠ unc^{9} al omn fere f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h l sah cop syr^{utr} et^{hr} arm (aeth om εκδ. αυ.) Eus$^{dem\ 504}$ Chr$^{txt\ ed}$ et^{com} (- υβριζετο - το σωμα ολον δια των μαστιγων, δια του γυμνουσθαι [ex$^{cdd\ 4}$, sed^{fl} om δ. τ. γυμν.], δια τησ περιβολησ τησ χλανιδοσ [cdd^{2} χλαμυδ.] -) Or$^{int\ 3,919}$ com („et expoliaverunt eum vestimenta eius quae desursum habebat, tunicam inconsutilem et stolam, haec enim vestimenta eius talia describit Ioh., et induerunt eum deludentes propter nomen eius regale coccineam chlamydem") Aug^{cons}. Addunt vero etiam post εκδ. αυτ. (explicationis caussa) 33. 238. syr$^{p\ mg}$ τα ιματια αυτου, similiter lux *et exuentes eum vestimentis suis induerunt eum tonicam purpuream et chlamydem* ... ℵ^{ca}BD 157. a b c ff$^{2.}$ q (Chr^{gue} et$^{cdd\ 4}$ και ενεδυσαν αυτον χλανιδα [χλαμυδ.] κοκκ. omissis περιεθ. αυτ.) Or$^{int\ txt}$ (sed vide post) ενδυσαντ. (ita Ln, sed ipse improbat. Defendunt eo quod quum nudus flagellum passus esset, tunica interiore vestiendus fuerit, super quam chlamys coccinea indueretur. At vide v. 31 τα ιματ. αυτ.). Praeterea D 157. a b c f ff$^{2.}$ h gat mm (q Or^{int}) post αυτον add ειματιον (ιμ.) πορφυρουν και (Or^{int} *et induerunt eum chlam. coccin. et purpuram circumdeder. ei*, q *et induer. eum chl. cocc., circumdeder. eum et purpur.*) | χλαμυδα (D al -δαν) κοκκ. περιεθ. αυτ. cum ℵBDL 69. 102. 124. 48^{ev} it (sed q vide ante) vg sah cop syr^{hr} Eus$^{dem\ 504}$ Chr^{gue} (om αυτ.) ... ς περιεθ. αυτ. χλα. κοκκ. cum AΝΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} arm (aeth om κοκκ.)

29. πλεξαντεσ (f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg): a b c ff$^{2.}$ h q Or^{int} non exprim | επεθηκαν cum ℵADLΓ unc^{8} al pler Eus$^{dem\ 504}$ Chr (et.^{gue}) ... B 131. al pauc

λῆσ αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντεσ
ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντεσ· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ τῶν
Ἰουδαίων, 30 $^{330.6}$ καὶ ἐμπτύσαντεσ εἰσ αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλα-
μον καὶ ἔτυπτον εἰσ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐκδύσαντεσ αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ σταυρῶσαι.
32–37 Mc 15, 21–26 32 $^{331.1}$ Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι
Lc 23, 26 ss Io 19, 17 ss Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 $^{332.1}$
καὶ ἐλθόντεσ εἰσ τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόποσ

Chr$^{mo 1}$ *περιεθηκ.* (item act$^{pil a}$); ΚΝΔΠ 1. 69. 124. al^{12} *εθηκαν* | *ε. τησ κεφ.* cum ℵBL 69. 124. 48^{ev} Eus^{dem} Chr^{gue} ... ς Ln *ε. την κεφαλην* cum ADΝΓΔΠ unc^{8} al pler Chr^{ed}; H 33. *τη κεφαλη* (33. *αυτου τη κεφ.*) | *εν τη* (L *επη* pro *ε. τ.*) *δεξια* (Gb') cum ℵABDLN 1. 33. 69. 124. 209. 47^{ev} 48^{ev} a c ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ q* vg (exc for) syr^{sch} et p mg syr^{hr} sah cop arm aeth (Eus^{dem} *εν τη χειρι αυτου*) Chr^{gue} et$^{cdd 4}$ Or$^{int 3,919}$ Aug^{cons} ... ς *επι την δεξιαν* cum ΓΔΠ unc^{9} al pler b f ff$^{2.}$ h q^{2} for syr$^{p txt}$ Chr^{ed} | *ενεπαιξαν* cum ℵBDLΓ 33. 53. 56. 58. (d *inluserunt*) ... ς Ln Ti *ενεπαιζον* cum AΝΔΠ unc^{9} al pler it vg syrr Eus^{dem} Chr (et.^{gue}) | *αυτω* (Γ* [sed ipse* correxit] 48^{ev} al^{10} fere *αυτον*): 7. b ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l am for fu emm san tol mm gat syr$^{p cod}$ arm Aug^{cons} om | *λεγοντεσ*: A *δεροντεσ* | *ο βασιλευσ* cum ℵALΝΓ unc^{9} al pler Eus^{dem} Chr (et.^{gue}) ... Ln *βασιλευ* cum BDΔΠ al plus^{10}

31. *αυτω*: Γ 157. al^{10} fere *αυτον* | *εκδυσαντεσ α. τ. χλ.* (L add *και*) *ενεδυσ.* cum ℵL 33. (sah cop^{dz} *εξεδυσαν* sed om *και* ante *ενεδ.*) ... ς Ln Ti *εξεδυσαν* et *και ενεδυσ.* (:: ut Mc) cum BDΝΓΔΠ unc^{9} al pler (it vg etc) Eus^{dem} | *και απηγαγον*: D* (et. d*) sah om *και*

32. *ευρον* cum ℵABDLΓΔΠ unc^{6} al pler ... EFGN al *ηυρον* | *κυρηναιον*: D add *εισ απαντησιν αυτου* (*obviam sibi venientem*), item *venientem obviam sibi* (*ei*) vel *in obv. illis* (ita tantum mm) a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ h gat harl ing lux mm sax (non item f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l q, nec vg^{ed} am fu for san fr) | *ηγγαρ.*: D *ηνγα.*, L *ηγα.*, al *ηγκα.*

33. *ελθοντεσ* (M al pauc *εξελθ.*): Γ al add *οι στρατιωται* | *τοπον*: B *τον* (ita et. 47^{ev}) *τοπον τον* :: ut Lc | *λεγομενον* (et. ℵ^{c}): ℵ* om :: cf Mc | *γολγοθα* cum ℵABDLΓΠ unc^{8} al pler, item *golgotha* c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ h q vg sah cop arm aeth ... F *γολλγοθα*, Δ syr^{hr} *γολγολθα*, b *golgotha*, a *golgotaha*, syr^{utr} *gogoltha* ... N al plus^{20} *γολγοθαν* :: ut Mc | *ὅ* cum ℵBDE*FGHKLMNUΓ al plus^{60} ff$^{1.}$, item it^{rell} vg sah cop, Ps-Ath$^{passio 61}$ ... ς (= Gb Sz) *οσ* cum AE^{2}SVΔΠ al sat mu | *κραν. τοπ. λεγομενοσ* cum ℵ*et^{cb}BL 1. 33. 102. 157. 209. ff$^{1.}$ Ps-Ath$^{pass 61}$, item ς *λεγομενοσ κραν. τοπ.* cum EFGHKUΓ et (qui ante *οσ*) ASVΔΠ al pl syr^{p}, item MN^{2} 47^{ev} syr^{sch} *μεθερμηνευομενοσ* (N^{2} *ερμην.*) *κραν. τοπ.* ... N* al^{20} *λεγομενον κρ. το.* et al^{25} fere *μεθερμηνευομενον κρ. τοποσ* ... ℵ^{ca} D 124. 248. 300. al^{5} it (exc ff$^{1.}$) vg sah cop arm Aug^{cons} al om *λεγομ.* (prob Schu)

λεγόμενοσ, 34 [333. 4] ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆσ μεμιγμένον· (Ps 68, 22)
καὶ γευσάμενοσ οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 [334. 1] σταυρώσαντεσ δὲ
αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντεσ κλῆρον, 36 καὶ
καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 [335. 1] καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆσ
κεφαλῆσ αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ
ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων.

---

34. εδωκαν: D και εδ. (antea και ελθοντεσ, *et venientes*). Cf it (exc f *et venientes – dederunt*) vg *et venerunt – et dederunt* | πειν bis (ℵ πιν) cum ℵ*D ... ς Ln Ti πιειν cum ℵ[c]ABN unc rell al omn[vid] (editum et. Or [1,708]) ... L cop arm[edd] om priore loco | οινον (Gb') cum ℵBDKLΠ* al[13] a b ff[1. 2.] g[1. 2.] l vg sah cop syr[p mg] syr[hr bis] arm aeth Ps-Ath[pass 61] Dam[fid 228] Hil al ... ς Ti οξοσ cum AΝΓΔΠ[2] unc[8] al pler c f h q syr[sch] et p txt syr[hr 2 sem] Chr (et.[gue]) Or[int 3,919] (addit quidem[920] „aliud autem vinum non mixtum cum felle nec cum aliquo contrario accepit et bibit et gratias agens discipulis dedit", rursus vero[921] habet: „secundum Mt quidem Iesus accipiens acetum cum felle permixtum gustavit et noluit bibere; sec Mc autem, cum daretur et [ei?] myrrhatum vinum, non accepit"). Cf et. Barn[7] σταυρωθεισ εποτιζετο οξει και χολη. In psalmo est: και εδωκαν εισ βρωμα μου χολην, και εισ την διψαν μου εποτισαν με οξοσ :: ad Mt cf Mc 15, 23 et Io 19, 29 | ηθελησεν cum ℵ*et[cb]BDE[2]L 1. 33. 69. 124. 48[ev] Chr (et.[gue]) Sev[ant] in[cat ox] (it vg Or int *noluit*) ... ς ηθελε cum ℵ[ca]AE*ΓΔΠ unc[8] al pler Ps-Ath[pass 61] Chr edd[2] Dam[fid]

35. βαλοντεσ cum ℵADΠ* 1. 209. al[30] fere Eus[dem 505] Ps-Ath[edd 2] ... ς Ti βαλλοντεσ cum BLΓΔΠ[2] unc[9] al longe pl Ps-Ath[pass 61] | κληρον sine additam cum ℵABDLΓΠ unc[9] al[200] fere f ff[1. 2.] g[1.] l fu for emm iac ing san tol* (al mu ap Hentenium et ap Luc[brug] et ap Vallars) sixt sah cop syr[sch] et p[mg] („hic locus prophetae non inventus est in duobus [cdd. Assemani habent „tribus"] exx. Graecis neque in ipso antiquo Syriaco") aeth pers[p] Chr al Or[int] Hil Aug[cons] (Apud Hier in h. l. verba de quibus quaeritur edita quidem sunt, sed contra videtur esse quod ipse Hier adnotat. Addit enim ad Matthaei verba: „et hoc in eodem psalmo [de quo ad v. 36 modo dixerat] fuerat prophetatum: *Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.*" Haec psalmi verba eum non adiecturum fuisse puto, si eadem exhibuisset in textu.) ... ς (= Gb Sz, sed prob Schu) ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν (Ioh ινα η γραφη πληρωθη [η λεγουσα]) ὑπὸ (Δ al Eus[dem] Ps-Ath[67] δια, item it[odd] vg *per*) τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖσ (Δ αυτοισ), καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον cum Δ 1. al vix mu a b c g[2.] h q vg[ed] am lux fr sax syr[edd aliq] syr[p txt] arm Eus[dem 505] (και ο ματθ. μαρτυρει λεγων etc) Ps-Ath[pass 61] et[67] (Hier ad h. l., sed vide ante) :: cf Ioh 19, 24

36. εκει (et. Or[int 3,920]): 229* it (exc f) vg Aug[cons] Hier arm Eus[dem 505] om

37. επεθηκαν: Δ -θησαν | γεγραμμενην: h add *haebreice graece et latine* :: ex Ioh | ις (et. Or[int 3,921] et[925]): 3. 6. 40* 61. 118. 435. al[40] fere a b

38–44 Mc 15, 27–32 Lc 23, 32 ss Io 19, 18 ss 38 [336. 1] *Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν*
Ps 22, 7 *καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.* 39 [337. 3] *οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν*
αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 *καὶ λέγοντες· ὁ κατα-*
λύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν,
εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 [338. 2]
ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρε-
σβυτέρων ἔλεγον· 42 *ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·*
βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πι-

---

ff[1.] q gat mm sah cop ar[p] sl[4. 5. 6.] Thphyl (et. Eus ap Mill ex eoque ap Wtst: ex errore ut vdtr) om :: cf Mc et Lc

38. *εκ δεξιων*: c add *nomine zoatham*, item post *ευωνυμων nomine camma.* Alia nomina (*Dismas* vel *Dimas* et *Gestas*) praebent act[pi]: cf in ed. mea p. 231 et 286.

39. *αυτον*: E om | *τασ κεφαλασ* (et. Eus[dem 477] et[496] Or[int 3,921]): D cop[dz] *την κεφαλην* (:: ut ps *εκινησαν κεφάλην*)

40. *ο καταλυ.* cum ℵABLΓΠ unc[8] al pler f ff[1.] g[1.] am san for sah cop syr[sch] aeth Eus[dem 477] et[ps 396] Chr Cyr[zach 783] Hil ... DMΔ al pauc a b c ff[2.] g[2.] h l q vg[ed] et[cdd pl] (ut ing emm tol) fr sax syr[p] (et.[mg graec]) et[hr] arm Eus[dem 496] et[ps 82 bis] Or[int 3,921 sq] Hier Amb praem *ουα* (:: e Mc) | *ναον* (ita et. g[1.]h syr[utr] sah arm aeth Eus[dem] et[ps] Or[int 3,921]): a b c f ff[1. 2.] g[2.] q vg cop syr[hr] Or[int 3,922] Hil Hier add *dei* | *εν*: L d om | *οικοδομων* (et. Eus[dem 496] Chr Cyr[zach 783] Or[int 3,921]): 131. 238. it vg sah syr[hr] Eus[ps 82 bis] et[396] (*εγειρων αυτον*) Cyr[4,934] et[nest 119] Or[int 3,922] Hil add vel praem (ita it vg) *αυτον* | *ει του θεου* cum ℵADL ΓΔΠ unc[9] al omn[vid] q (et. d δ) Eus[dem] et[ps] (Chr, sed [fi] *ει υι. του θε. εστιν*, antea om verba *ει υι. ει τ. θε.*) ... B *θεου ει*, item *si fil. dei es* it[pler] vg Or[int 3,921] et[4,629], atque sic Ln | *και καταβ.* cum ℵAD 2[petr] al[4] a b c h syr[sch] et[hr] Chr[gue] Cyr[nest 119] ... ς Ti om *και* cum BLΓΔΠ unc[9] al pler f ff[1. 2.] g[1. 2.] l q vg sah cop syr[p] Eus[dem] et[ps] Chr[ed] (Cyr[4,934] et[848], sed citat tantum verba *ει υιοσ* etc) Or[int 3,921 sq]

41. *ομοιωσ* cum ℵALΠ* 71. 114. b for cop[wi] et[dz] ... BK 1. 33. 69. 102. al[5] a c d f ff[2.] g[1. 2.] h q syr[sch] cop[schw] arm Eus[ps 82] Or[int 3,921] add *και*, item ς add *δε και*, Ln [*δ. κ.*] cum D[gr]ΓΔΠ[2] unc[8] al pler ff[1.] syr[p] aeth (sah *δε* omisso *και*) Eus[dem 496] | *γραμμ. κ. πρεσβ.* (ℵ 238. Eus[dem 496] *πρ. κ. γρ.*) cum ℵABL 1. 33. 69. 124. 238. al vix mu ff[1.] g[1. 2.] vg sah cop aeth syr[p cod] Eus[dem 496] ... D al[10] fere a b c ff[2.] h q gat (Eus[ps 82]) Cassiod *γραμμ. και φαρισαιων* (Eus *τ. φα. κ. τ. γρ.*) ... EFG HKMSUVΔΠ al plus[150] f syr[sch] et[p] arr pers[p] sl Or[int 3,921] Thphyl *γρ. κ. πρε. και φαρισαιων* ... Γ 6[pe sem] arm[ed] nil nisi *γραμμ.* | *ελεγον* (et. Eus[dem] et[ps] Or[int]): D[gr] 7[pe] g[1. 2.] am san *λεγοντεσ* (item *illudebant* [*illuserunt*] - - *dicentes* sah cop syr[p] aeth)

42. *σωσαι*: cdd *σωσαι;* | *βασιλευσ* cum ℵBDL 33. 102. sah ... ς (= Gb) Ln praem *ει* cum AΓΔΠ unc[9] al pler it vg cop syr[utr] arm aeth Eus[dem 496] et[ps 82] et[396] Ps-Ath[pass 75] Or[int 3,921] | *νυν*: Δ al pauc om | *πιστευ-*

στεύσωμεν ἐπ᾽ αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν Ps 22, 8
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. 44 [339.2] *τὸ δ᾽ αὐτὸ*
καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
45 [340.2] *Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν* 45—49 Mc 15, 33–36
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 46 [341.6] *περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν* Lc 23, 44
ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ᾽ (Ps 22, 2)

σωμεν cum ℵEFHLMΓΔ 33. 69. 124. 131. 157. al[30] fere (f syr[sch ed] go *ut videamus et credamus*, sah *ut credamus*) ... ϛ Ti *πιστευσομεν* cum BDGKSUVΠ al pl cop syr[p] arm aeth Eus[dem] et[ps] Cyr[4,848] et[934] et[nest 119] Ps-Ath[pass] ... Ln *πιστευομεν* cum A 244. 258. c[ser] it[pler] vg Or[int 3,896] | *επ αυτον* cum ℵBL 33. 42. 46. 238. 243. 60[ev] (al[4] *εισ αυτον*) Cyr[nest 120] (alibi[bis] *σοι*) ... ϛ (= Gb Sz) Ln *αυτω* cum AD 1. 69. al vix mu (it vg arm go Or[int]) Eus[dem] et[ps] Ps-Ath[pass 75] et[88] ... Gb (sed + *επ*) Sz *επ αυτω* EFGHKMSUVΓΔΠ al plus[150]

43. *πεποιθεν* usq *θελει αυτον*: Γ om | *πεποιθεν* (et. c f ff[1.] g[1.2.] q vg syrr go Eus[ps] Or[int 3,921]): D 1. 118. 209. a b h l sah cop arm aeth Eus[dem 498] praem *ει* | *επι τον θεον* (et. Eus[dem 498], item c d f g[1.] fu Or[int] Aug[cons] Amb *in deum*) ... Ln *επι τω θεω* cum B (it[pl] vg *in deo vel domino*) Eus[ps 82] | *νυν* (et. Eus[dem] Or[int]): AHΠ* al plus[60] ff[2.] cop Eus[ps] om :: ut LXX | *ρυσ. νυν* sine *αυτον* cum ℵBL 33. vg[ed] (ff[1.] g[1.2.] am san ing for al Or[int 3,921] Aug[cons] om *αυτον* post *θελ.*) ... ϛ Ln Ti add *αυτον* cum ADΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg[edd pl] syr[utr] sah cop arm Eus[dem] et[ps] (:: LXX *ρυσασθω αυτον, σωσατω αυτον, οτι θελει αυτον*) | *θελει*: F al pauc -*λη*

44. *το δ*: D *το δε* | *συνσταυρωθ.* cum ℵABKGΔ𝔊[f] 69. al; item ϛ *συσταυρ.* cum FHKMUΓΠ (SV?) al pler ... DL *σταυρωθ.* | *συν αυτω* cum ℵBDL, item Θ[f] *μετ αυτου* ... ϛ Ti *αυτω* cum AΓΔΠ unc[9] al omn[vid] | *αυτον* c. ℵABDLΓΔΠ unc omn al[150] fere ... ϛ (= Gb Sz) *αυτω* c. minusc vix mu

45. *απο δε εκτησ* (ita et. it[pl] vg Or[int] Aug al): a b c (Promiss) *et postquam crucifixus est, a sexta* | *σκοτ. εγεν.* (et. Eus[ps 360] et[dem 292] et[486] [et[490] *κατα τον ματθ.* addit sed magis Mc sequitur: *γενομ. δε ωρ. εκτ. σκο. εγε. εφ ολην - και τη ενατη ωρα εβο.* etc] Chr Or[int 3,92]): UΓΔ al[5] syrr go *εγεν. σκο.* | *επι πασαν* (ℵ[a] 13. 245. Chr[gue] *εφ ολην*) *τ. γην* (et. Eus[dem] et[ps] Or[int] Cyp al): ℵ* 248. l Lactant[4,18] om :: in Mc et Lc hoc non fluct | *ενατησ* (D ante *ωρασ* pon) et versu sq *ενατην* cum ℵABEFHKLMUVΓΔΘ[f]Π al pl, item D *ενατησ* ... ϛ *εννατησ* cum G al sat mu, item *εννατην* cum DG al sat mu

46. *ανεβοησεν* cum ℵADΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler Eus[dem 486] et[ps 369] Bas[eth 285] (a ff[2.] g[2.] h *exclamavit*) ... BL 33. 69. 124. (Eus[dem 490] ex Mc est, vide ante) *εβοησεν* (it[pl] vg Or[int] *clamavit*) :: ut Mc | *ο ις*: D om *ὁ* | *ηλει ηλει* (*ἠ*- EFMΓ al mu, *heli* a b d f ff[1.] g[1.] q am emm for fu ing gat mm san; *ἠ*- ut ϛ KUΠ al pl, *eli* c ff[2.] g[2.] h vg[ed]) cum DEΔΘ[f] 1. al Eus[cs 544] et[dem 490] (sec loc) et[ps 369]; item ϛ Ln Ti *ηλι* cum AFGHKMUΓΠ(SV?) al pler (Clem[ecl 993]), Bas[eth 285] Epiph[69,48], item L Eus[dem 486] ex[codd 2] *αηλι αηλι* (L *ἀήλι ἀήλι*) ... B *ελωει ελωει* (Eus[dem 490] pri loc [ex Mc potius]

ἔστιν· θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπεσ; 47 *τινὲσ δὲ τῶν*
ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντεσ ἔλεγον ὅτι Ἡλείαν φωνεῖ οὗτοσ. 48[342. 2]
Lc 23, 36 Io 19, 29 (Ps 68, 22) *καὶ εὐθέωσ δραμὼν εἷσ ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσασ τε*
ὄξουσ καὶ περιθεὶσ καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 *οἱ δὲ λοιποὶ ἔλε-*
γον· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείασ σώσων αὐτόν.

ελωειμ ελωειμ), א 33. al pauc cop harl Chr[gue] *ελωι*:: ut Mc | *λεμα* cum אBL 33. al pauc (a apud Blanch.) ff[1.] g[1.] am emm for ing harl san cop (*elema*) syr[sch] (*lemono*) Eus[dem 496] ex[cdd 2] (item [490 bis]) et[ps 369] ... Ln *λημα* (cum B ex errore Birchii), item Epiph[69,48] ... Ti *λιμα* cum AKUΓΔΘ[f]Π al pl f q go syr[p] Eus[es 544] Chr[gue] Bas[eth cod], item EFGHMSV al mu Bas[eth cdd] *λειμα* ... ς *λαμα* cum D 1. al a (teste Iric) b h gat mm (item c g[2.] vg[ed] Bas[eth 285 ed] *lamma*) arm aeth Eus[dem 496 ed] (item [490] bis) Bas[eth cod] Or[int 3,924] | *σαβαχθανει* (B *σαβακτανει*) cum אA(B)Δ 1. 69. al Eus[es 544], item EFGHKLMSUVΓΘ[f]Π al pler Eus[dem 496] (et [490]) et[ps 369] Chr[gue] Bas[eth 285] Epiph *σαβαχθανι* (ita ς Ti), item c f ff[1. 2.] g[1. 2.] l q vg *sabacthani* (g[1.] *zab.*, ff[1.] san *sabachth.*, q *sib.*, vg[cd] ap Ln *sabactani*), hinc Ln *σαβακθανι* ... D *ζαφθανει* (D[e] *σαφθ.*), d h *zapthani*, for[2] *zeptani*, b *zaptani*, a *zahthani* | *εγκατελιπεσ* cum אBDLUΓΠ[2](SV?) al pl (item editum Ir[gr 38] Or[1,467 lib] Eus[dem] Did[tri 166] Bas[eth] Epiph[771] et [alib]) ... AEFGHKMΔΘ[f]Π* al mu *-λειπεσ* (c[ser] al Chr[gue] *-λειπασ*). In Syro[sch] deest *τουτ εστιν* usq *εγκατ.*

47. *εστηκοτων* cum אBCL 33. ... ς Ln Ti *εστωτων* cum ADΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler | *οτι* cum ABCΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler f q go syr[p] Or[int 3,924] Chr (et.[gue]) ... אDL al pauc it[pler] vg syr[sch] arm aeth om (:: Mc *ιδε*) | *ηλειαν* cum ABDLΔ ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum אCΓΘ[f]Π unc[9] al omn[vid]. Praeterea cf ad 11, 14. 16, 14. 17, 3 etc

48. *εξ αυτων* (et. Or[int 3,925]): א om | *πλησασ τε*: D om *τε*. | D 69. *οξου*

49. Hunc versum Or[int 3,925] ante v. 48 ponit; 59. 239. 253. 433. plane om | *ελεγον* cum אACLΓΔΘ[f]Π unc[9] al pler f ff[1.] g[1.] h vg syr[utr] Or[int 3,925] Aug[cons] ... Ln *ειπαν* cum B 124. et (*ειπον*) D 69., item a b c ff[2.] g[2.] q | *αφεσ*: Θ[f] 33. 157. syr[sch] *αφετε* | *ηλειασ* cum BD ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum אACLΘ[f] unc rell etc. Cf ad v. 46 | *σωσων* cum א[c]ABCLΘ[f] unc[12] al pler, item *liberans* ff[1.] g[1.] vg arm aeth ... א* 69. y[scr sem] al[5] *σωσαι*, item *liberare* f g[2.] syr[utr] go (:: Schu notat: „ex Mt more, cf 2, 2. 5, 17. 9, 18. 10, 34 sq al“) ... D 1. 209. a b c ff[2.] h l q (Or[int 3,925] *si veniet El. et* [ut?] *liberet eum*) *και σωσει* (d *et liberat*) | *αυτον* sine additam cum ADEFGHKMSVΔΠ al pler it vg (exc gat mm) syr[utr] (et[hr semel]) cop arm go Or[int 3,926] (ubi nihil de hoc additamento commemorat; sed etiam Or[1,416] affirmat Iesu iam mortuo militem lancea latus pupugisse. Dicit eo loco contra Celsum: *ειτα φησιν ο κελσοσ· τι φησι και ανασκολοπιζομενου ποιοσ ιχωρ, „οιοσπερ τε ρεει μακαρεσσι θεοισιν“; εκεινοσ μεν ουν παιζει. ημεισ δε απο των σπουδαιων ευαγγελιων, καν μη κελσοσ βουληται, παραστησομεν οτι ιχωρ μεν ο μυθικοσ και ομηρικοσ ουκ ερρευσεν αυτου απο του σωματοσ· ηδη δ αυτου αποθανοντοσ εισ των στρατιωτων λογχη την πλ. αυτου ενυξε* etc. Suspiceris

50 [342.1] *Ὁ δὲ Ἰησοῦσ πάλιν κράξασ φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ* 50–54 Lc 15, 37–39 Mc 23, 45–47

iam tum evangelicam Matthaei scripturam traditione de puncto vivo Iesu corpore auctam fuisse. Eundem in sensum accipi possit Barn[7] *ουχ ουτοσ εστιν ον ποτε ημεισ εσταυρωσαμεν, εξουθενησαντεσ και κατακεντησαντεσ και εμπαιξαντεσ*. At scripta haec quidem sunt nimis libere.) Eus[can] (ponit enim Ioh 19, 31 usq 37 canone decimo quo quae singulis sunt propria continentur; praeterea etiam[dem 10,8] propheticum illud *ωσει υδωρ εξεχυθην* impletum asserit iis quae „Ioh" de milite latus Iesu pungente tradidit) Hil Hier Aug[cons] ... ℵBCLUΓ 5. 48. 67. 115. 127* gat mm syr[hr sem] aeth add *αλλοσ δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και* (U add *ευθεωσ*) *εξηλθεν υδωρ και αιμα* (U *αιμ. κ. υδ.*) :: cf Ioh 19, 34. Eadem vero etiam testantur Chr (allatis enim libere, ut toties alibi, textus verbis: *ετεροσ δε προσελθων λογχη αυτου την πλευραν ενυξε*, addit: *τι γενοιτ αν τουτων παρανομωτερον, τι δε θηριωδεστερον, οι μεχρι τοσουτου την εαυτων μανιαν εξετειναν και εισ νεκρον* – hoc eum non sensu proprio dicere apparet – *σωμα λοιπον υβριζοντεσ; συ δε μοι σκοπει πωσ ταισ παρανομιαισ αυτων εισ ημετεραν κεχρηται σωτηριαν. μετα γαρ την πληγην αι πηγαι τησ σωτηριασ ημων εκειθεν ανεβλυσαν. ο δε ι̅σ̅ κραξασ φωνη μεγαλη αφηκε το πνευμα.*) Cyr ap Sev[antio] (vide post) scholion[cod 72] (*οτι εισ το καθ ιστοριαν ευαγγελιον διοδωρου και τατιανου και αλλων διαφορων αγιων πατερων τουτο προσκειται – τουτο λεγει και ο χρυσοστομοσ. οταν ουν ο ματθ. προ τελευτησ αυτου σφαζομενον υπο του στρατιωτου τη λογχη εισ την πλευραν εδηλωσεν, ειθ ουτωσ νυχθεντα τελευτησαι, ο δε γε ιωαννησ τουτον εφη λογχη νυχθηναι μετα το τελειωθηναι, ου μαχησ το ειρημενον· αμφοτεροι γαρ το αληθεσ εμηνυσαν. ο μεν γαρ ματθ. ωσ πλειστακισ τον λογον ποιουμενοσ ταχεωσ τησ αναγραφησ, επιμνησθεισ και τησ σφαγησ τησ μετα τον θανατον αναμιξ την γραφην πεποιηται, ο δε ιω. την τουτου ακριβη γνωσιν εμηνυσεν, μετα τον θανατον και την σφαγην υποδεξασθαι το σωμα.* Haec inde a verbis: *οταν ουν ο ματθ.* etiam in scholio[cod 238] quod Severo adscribitur leguntur, priora vero de evv. Diodori et Tatiani alibi non inventa sunt.) nonnulli ap Severum[antio] (cf Asseman. bibl. orient. II, 81, ubi legitur: „Petrus Iunior [† 591] profert ex ep. 26. libri 9, quam Severus [† 539] post exilium ad Thom. Germaniciae episc. scripsit: *Quod autem latus domini ac dei nostri Ies. Chr., postquam spiritum tradidit, a milite lancea percussum sit et ex eo sanguis et aqua mirabiliter effluxerint, div. evglsta Ioh scripsit, cuius quidem facti nemo alius meminit. Nonnulli vero Matthaei evglio vim palam inferentes id ibi obtrusere quod contra evglistae mentem est, ut scilicet ostenderent Christi adhuc viventis latus a milite lancea prius percussum fuisse quam is spiritum tradidisset. Haec res summo studio discussa est quum mea tenuitas in urbe regia esset Macedonii eiusdem urbis quondam archiepiscopi causa. Producto igitur in medium Matthaei evglio, quod magnifice descriptum erat et in regia aede summa cum veneratione servabatur, quodque imperante Zenone in urbe Cypri insulae una cum S. Barnaba repertum fuisse ferebant, eoque aperto deprehensum est*

πνεῦμα. 51 [344. 3] *καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη*
ἄνωθεν ἕωσ κάτω εἰσ δύο, [345. 10] *καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι*
ἐσχίσθησαν, 52 *καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα*
τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 *καὶ ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν*
μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν
καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ. 54 [346. 2] *ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ καὶ οἱ*

---

huiusmodi historiae militis et lanceae additamentum in ipso haudquaquam exstare. Subiungit antiquorum expositorum neminem huius rei meminisse praeter Chrysostomum et Cyrillum alexandrinum, quorum in commentaria id additamentum obrepsit." [Cyrilli comm ad Mt perisse constat.]) Ceterum opinionem, ex illa ev. Matth. lectione ortam, Iesu adhuc vivi latus lancea apertum fuisse, Clemens V. in concilio Viennensi a. 1311 damnavit, docens Iohannem tenuisse rectum rei gestae ordinem.

50. *παλιν* (et. Or$^{int 3,926}$ Eus$^{ps 369}$ Cyr$^{zach 797}$): FL al^{10} fere h Cyr$^{act 48}$ Chr (et.^{gue}) om (Or^{4,298} *ει μεν γαρ ως οι συσταυρ. αυτω λησται - ουκ αν ελεγομεν οτι εθηκε τ. ψυχην αυτου αφ εαυτου - νυνι δε ο ις κραξας* etc nil probat)

51. *το καταπε. του ναου*: cf Hier ad h. l.: *in evglio, cuius saepe fecimus mentionem, superliminare templi infinitae magnitudinis fractum esse atque divisum legimus.* Vide etiam ep. ad Damasum 18. ubi ad verba Iesaiae 6, 4 de sublato superliminari et domo impleta fumo addit: *nonnulli - superliminare sublatum illo tempore praedicant, quando velum templi scissum est.* Rursus in ep. ad Hedibiam 120 ait: *in evglio autem quod Hebraicis litteris scriptum est legimus non velum templi scissum sed superliminare templi mirae magnitudinis corruisse.* | *εισ δυο* (D add *μερη*, quemadmodum it vg Or^{int} *in duas partes*) post *κατω* cum BC*L 33. 102. cop aeth ... ς Ln post *εσχισθη* (:: ut Mc) cum ℵAC^{3}DΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al fere omn it vg syr^{utr} arm go Cyr$^{zach 797}$ et$^{act 48}$ Or$^{int 3,923}$ et^{926} ... Or^{4,298} (et ^{1,414} lib) Eus$^{dem 292}$ (sed unde? item$^{ecl 164}$ *κατα την των ευαγγελιων γραφην*) om :: ut Lc | *ανωθεν* cum ℵL Or^{4,298} Cyr$^{act 48}$ ... ς Ln Ti praem *απο* (:: ut Mc) cum ADΓΔΠ unc^{9} al pler Cyr^{zach} (Or^{1,414} Eus^{bis}); item BCΘ^{f} al pauc *απ* (69. *επ*) | *εωσ*: Π *εισ το*

52. ℵ* om *κ. τ. μνη., ανεωχθ.* | *μνημεια* (et. Or^{4,298} Eus$^{ps 369}$ Cyr^{bis} Ps-Ath^{pass} al): A *μνηματα* | *ανεωχθησαν* cum ℵ^{c}BDΓΔΠ^{2} unc^{9} al pler Or^{4,298} Eus$^{ps 369}$ Cyr$^{zach 798}$; item C^{3}LΘ^{f} 1. 33. 157. al^{10} fere Cyr$^{act 48}$ *ηνεωχθησαν*, al pauc Ps-Ath$^{pass 77}$ *ηνοιχθησαν* ... AΠ* al pauc *ανεωχθη*, C* al pauc *ηνεωχθη* | *ηγερθησαν* cum ℵBDGL 1. 33. 69. 124. 209. al^{10} fere Or^{4,298} et^{2,552} Eus$^{ps 369}$ (Cyr^{act} *ανεστησαν*) ... ς *ηγερθη* cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler Cyr$^{zach 798}$

53. *εκ τ. μνημειων*: syr^{sch} ar^{r} et^{e} perss om | *μετ. τ. εγερσ. αυτου* (30. 220. 32$^{ev sem}$ aeth [*postquam resurrexerant* apud Bode] *αυτων*, 243. om): syr^{hr} om | *εισηλθον* (et. Or^{4,298} et$^{int 937}$; D it [exc f q] vg *ηλθον*): ℵ om una cum *και* sq | *ενεφανισθησαν*: D* *εφανησαν*, D^{c} *ενεφανεισαν*

54. *εκατονταρχησ* cum ℵD Or^{1,416} ... ς Ln Ti -*ρχοσ* cum ABCLΘ^{f} unc rell

μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ
γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν
οὗτος. 55 $^{347.6}$ *Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν* 55 ≡ Mc 15, 40 ≡ Lc 23, 49 Io 19, 25
θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 *ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία*
ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-
δαίου.

---

al omn^{vid} (:: cf ad 8, 5. 8. 13. Lc 23, 47 et alibi) | *γινομενα* cum BD 33. 69^{sem} 258. 47^{ev} Or^{1,416}, item *quae fiebant* it vg Or$^{int\,3,928\,sq}$ ... ς *γενομενα* cum ℵACLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler (Or^{4,299} *ως τον εκατονταρχον και τους μ. α. τηρουντας* etc) | *θεου υιος* c. ℵ^{c}ACLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al omn fere a c d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ q am fu for ing gat go Or^{1,416} et ^{4,298} ... Ln *υι. θε.* (:: ut Mc) cum BD^{gr} 102. b h l vg^{ed} Or$^{int\,3,928}$ Aug^{cons} Hier (ad h. l.); ℵ* *υιος ην του θε.* (:: cf ad Mc) | *ην* (et. Or^{bis} et^{int}): c f g$^{1.}$ go Aug^{ioh} (at non^{cons}) Vig *εστιν*

55. *εκει* (ℵ *κακει*, unde sane reliquae lectiones ortae videntur) cum (ℵ)ABCEGHMSUVΓΔΘ^{f} al pl it vg cop syr^{utr} go al Eus$^{es\,462}$ et$^{marin\,260}$ Chr^{ed} (et.^{mo} et ^{al}) Or$^{int\,3,929}$ ... D al^{10} fere Chr^{gue} *και* (:: ut Mc), FKLΠ 33. al^{50} fere (syr$^{p\,mg}$, nisi potius cum D facit) *εκει και* (al panc *και γυ. εκ.*) | *απο* (:: ita et. Mc) cum ℵBCDLΓΘ^{f} unc^{8} al pler Eus^{es} et^{marin} ... AKΔΠ al^{10} fere Chr (et.^{gue}) om | *θεωρουσαι* (300. *ορωσαι*): ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l (non a b c f ff$^{2.}$ h q) vg om (:: in Mc non omittitur) | *τω* $\overline{ιυ}$ (et. Chr ^{gue}; sed^{ed} om): F 80. Eus^{es} et^{marin} *αυτω* | *απο* (Γ male add *μακροθεν*) *τ. γαλιλ.* (a *a cana galilea*): Eus^{marin} et Chr (et.^{gue}) om

56. *εν αις ην* (al pauc *ησαν*) :: cf Mc: Chr (et.^{gue}) om | *μαρια* (C* praem *και*, delet C^{3}) *η* (D* om) *μαγδ. και* cum ℵ^{c}ABDΓΘ^{f}Π unc^{9} al omn fere Eus^{es} et^{marin} Chr (et.^{gue}), item CLΔ 1. syr^{p} *μαριαμ η μα. και* ... ℵ* om | *μαρια* sec (h. l. et. L 1. syr^{p}): CΔ *μαριαμ* | *η του* (48^{ev} Chr^{ed} et^{gue} om): E al^{10} fere Eus^{es} (non item^{marin}) Chr$^{mo\,2}$ om | *και ιωσ. μητηρ*: ℵ* *και η μαρια η ιωσηφ*, ℵ^{c} *και η* (videtur per oscitantiam intactum remansisse) *ιωσ. μητ.* | *ιωσηφ* cum ℵ* et^{c} D*L 59^{mg} 69** 157. 55^{ev} it vg cop aeth syr$^{p\,mg}$ Eus^{marin} Or$^{int\,3,929}$ in^{txt} et^{com} (ubi ipsum nomen tractat) ... ς Ln Ti *ιωση* (D^{c} *-σητος*) cum ABCΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm go Eus^{es} Chr. Cf huc Chr^{com}: *τινες δε ησαν; η μητηρ αυτου· ταυτην γαρ λεγει την ιακωβου* etc. Hesych^{hier} in cat oxon^{256}: *επειδη δε πολλων μαριων εν τοις ευαγγ. φερεται μνημη, τρεις ειναι τας πασας γινωσκειν οφειλομεν – μαριαν γαρ την ιακ. και ιωση μητερα και αλλην μαριαν* (cf v. 61) *παρα τοις ευαγγελισταις ονομασμενην την θεοτοκον ειναι και ουκ αλλην πεπιστευκαμεν.* Contra Or$^{int\,3,929}$: *erat autem inter praecipuas et Maria Iacobi et Ioseph mater, aut, sicut Mc dicit, Iacobi minoris et Ioseph mater.* Item Eus$^{marin\,260}$ *τεσσαρας γουν τας πασας μαριας παρουσας τω παθει του σωτηρος μετα των αλλων γυναικων ευρισκομεν. πρωτον μεν ουν την θεοτοκον την αυτου του σωτ. μητερα· δευτεραν δε την ταυτης αδελφην μαριαν*

57—61 Mc 15, 42—47 57. $^{348.1}$Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ
Lc 23, 50—55 Io 19, 38—42 Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ·
58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
τότε ὁ Πειλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 $^{349.1}$ καὶ λαβὼν τὸ
σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν
αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ
προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 $^{350.6}$

την του κλωπα· ειτα τριτην μαριαν την μαγδ., και τεταρτην την ιακ. και ιωσηφ μητερα. και των μεν πρωτων τριων μαριων εμνημονευσεν ιω. – της δε τεταρτης μαριας της μητρ. ιακ. και ιωσηφ οι λοιποι τρεις εμνημονευσαν ευαγγ. – ματθ. μεν ουτως ειπων· ησαν δε εκει – η του ιακ. κ. ιωσηφ, quibus statim addit: *αι εθεασαντο τον τοπ. που τιθεται*. His accedit fragmentum Papiae (ex cod. Lat. Bodl. 2397 a. 1302 sq prope Oxon. scripto a Grabio editum; at iste Papias potius est is qui saec. 12. floruit, et cuius e dictionario excerpta praebet cod. Oxon. 1752 [Digb. 151], quam Polycarpi aequalis. Alius etiam Papias est cuius excerpta Allat. de Symeon. 2, 22 sqq exscripsit.): *Maria mater domini; Maria Cleophae sive Alphaei uxor, quae fuit mater Iacobi episcopi et apostoli et Symonis et Thadei et cuiusdam Ioseph; Maria Salome, uxor Zebedaei, mater Iohannis evglistae et Iacobi; Maria Magdalene. Istae quatuor in evglio reperiuntur* etc (Grab. Spicil. 2, 84; item Routh. Reliqq. 1, 16.) | *μητηρ* pr: b c gat non exprim | *και η μητ. των* (et. ℵ^{c}): ℵ* *και η μαρια η των.* | Γ (ut solet) *ζεβεδδαιου*

57. *δε*: A* om | *αριμαθαιας* (et. ff^{1} vg^{ed} mm tol, item san^{vid} *-thea*): D *αριμαθιας*, al^{2} *αριμαθιας*, item it (exc ff^{1}; h q *arimatia*) am fu for emm ing gat Or^{int} (syr$^{p\,mg}$ *Rama*) | *τουνομα*: D *το ονομα* | *εμαθητευθη* cum ℵCD 1. 33. 17^{ev} (syrr^{vid}) ... ς Ti *εμαθητευσεν* cum ABLΓΔΠ unc^{9} al pler

58. *προσελθων*: D *προσηλθεν* addito *και* post *πειλ.*, item it vg Or^{int} | *τω*: Π* w^{scr} om | *πειλατω* et *πειλατος* cum ABD, sec et. Δ ... ς Ln Ti *πιλατω* et *πιλατος* cum ℵCL unc rell al omn^{vid} | *αποδοθηναι* cum ℵBL 1. 33. 40. 118* 209. al^{10} fere (237. add *αυτω*) syr^{hr} ... ς Ln Ti add *το σωμα* cum ACΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} arm aeth go (syr p mg sl add *του* $\overline{ιυ}$) Or^{int}; cop *αυτο*

59. *λαβων*: D *παραλαβων* | *το σωμ. ο* (L al pauc om) *ιωσηφ*: D a syr^{sch} *ιωσηφ το σωμ.* | *σινδονι* cum ℵACLΓΔΠ unc^{9} al pler g^{1} Hil^{bis} (in h. l.) ... Ti *εν σινδ.* cum BD al^{5}, item *involvit in* it (exc g^{1}) vg cop Or^{int} Aug (:: D al cop it^{cdd} Aug et. in Lc *εν σινδ.* Cf et. act$^{pil\,a}$)

60. *αυτο*: L 69. arm om | *ὃ*: LZ^{scr} *ῶ* (z *ὧ*) (sed L et. antea *ενετυλ. αυτω* et eiusmodi saepe) | *εν* sec: Γ om | *μεγαν*: MU 1. 69. al^{5} *μεγα* | *τη θυρα* cum ℵBCDL unc^{12} al pler (d *osteo*) ... Ln *επι τη θυρα* cum A 242. 243. (et. 59. *επι την θυραν*), item it vg Or^{int} *ad ostium* (*-eum*) :: cf Mc

ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 $^{381.\ 10}$ Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ Πειλᾶτον 63 λέ-
γοντεσ· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνοσ ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ
τρεῖσ ἡμέρασ ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον 28, 18
ἕωσ τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν
αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται
ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆσ πρώτησ. 65 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ·
ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡσ οἴδατε. 66 οἱ δὲ
πορευθέντεσ ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντεσ τὸν λίθον
μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

---

61. *εκει*: Γ k^{scr} Chr om | *μαριαμ* cum ℵBCLΔ 1. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ADΓΠ unc^{9} al fere omn | ἡ pr: D* om | *και η αλλη* (it^{pler} vg Or^{int} *et altera*) cum ℵBCLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... AD (d h *et alia*) *και αλλη* | *μαρια*: Δ *-ριαμ* | *απεναντι*: D *κατεναντ.*

62. *δε*: L om | *πειλατον* cum ABD ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵCL unc rell al omn^{vid}. Cf et. ad 27, 2.

63. *εκειν. ο πλαν.* cum ℵAB*(C^{*vid})DE^{2}FHKLMSUVΓΔΠ al pler q syr^{utr} go Chr^{txt} (et.^{gue}) Dam$^{sabb\ 829}$ Or$^{int\ 3,931}$ Aug (*ille planus id est ille impostor*; sed Aug^{cons} *seductor ille*) ... B^{2}C^{2}E^{*vid} G 33. 69. 124. 157. al^{20} fere it (exc q) vg cop arm Did$^{tri\ 185}$ (*οτι ειπ. ο πλ. εκει.*) Chr^{com} (et.^{gue}) Or$^{int\ 1,141}$ Aug^{cons} *ο πλαν. εκεινοσ* | *ειπεν ετι* (Schu: *coniiciasne ὅτι?*) *ζων·· μετα* sic CGKMΓΔ etc (E *ειπεν, ετι ζων, μετα*), item D 157. al^{3} Chr (et.^{gue} et^{mo}) addito *οτι* ante *μετα* (Chr *ετ. ζων ειπεν οτι*), item Or$^{int\ 1,141}$ (*dixit, dum adhuc viveret, quia post*) et^{3,931}com (*dix. adhuc vivens, quoniam post* etc. Eodem modo per totum comm distinguit haec verba.): L *ειπεν· ετι ζων μετα*

64. *εωσ τησ*: DL al^{11} Chr$^{mo\ 2}$ om *τησ* | *τριτησ ημερασ*: D it vg Or$^{int\ 3,931}$ *ημερ. τριτ.* | *οι μαθηται* cum ℵB ... ς Ln Ti add *αυτου* cum ACDL unc rell al omn^{vid} it vg syr^{utr} cop al Or^{int} | *κλεψωσιν* (ℵ *-ψουσιν*) *αυτον* sine *νυκτ.* cum ℵABC*DEHKVΔΠ al^{50} fere it vg cop go syr^{p} arr Chr (et.^{gue}) Dam$^{sabb\ 829}$ Or$^{int\ 3,931}$ ... ς (= Gb Sz) praem *νυκτοσ* cum C^{3}FGLMUΓ al pl arm, item postpon s al pauc syr^{sch} aeth :: cf 18, 13 | *ειπωσιν* (*dicant* it vg Or^{int}): D *ερουσιν* (*dicent*). Praeterea 33. al^{25} fere a ff^{2} syr^{utr} arm add *οτι* | *χειρων*: ℵ 69. *χειρον*, D *χειρω*, L *χειρω* (exeunte versu)

65. *εφη* cum BEFGHKLM^{2}Γ al^{70} fere it vg cop syr^{sch} arm go ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵACDM*SUVΔΠ al sat mu syr^{p} c.* Or$^{int\ 3,931}$ | *κουστωδιαν* (D^{m} *κουστουδιαν*, 69. *-οδιαν*) et. syr$^{p\ mg\ gr}$, item ff^{1} g^{2} l vg Aug^{cons} *custodiam*: D* arm^{usc} *φυλακασ*, item *custodes* a b c f ff^{2} g^{1} q for Or$^{int\ 3,931}$ go, *milites* h gat | ℵCD *ασφαλισασθαι* | *ωσ*: L *εωσ*

66. D* *ησφαλισαν* | *μ. τ. κουστωδιασ* (A *κωστουδ.*, D^{m} *-ουδιασ*, 69 *-οδιασ*): D* arm *μ. των φυλακων*, item *cum custodibus* it vg (go hiat)

XXVIII.

1—10 Mc 16, 1—8 Lc 24, 1—9 1 [353. 1] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων,
ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν
τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ· ἄγγελοσ γὰρ κυρίου
καταβὰσ ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡσ ἀστραπή, καὶ
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσ χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσεί-
σθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ ἐγενήθησαν ὡσ νεκροί. 5 [353. 2] ἀποκριθεὶσ

XXVIII. 1. *δε* (et. Dion[can 1] ap Gall[3,502 b] et ap Rou[2,267] Eus[marin 257] Chr[ed] et[gue] Cyr[es 380]): HL 6. 33. al[10] fere et evglstaria om (minime omissionem prob Dion[3,502 a] *και οψε σαββ. ωσ ο ματθ. λεγει* Or[1,440] *γεγραπται γαρ - οτι οψε σαββ.* Or[int 3,155] *ibi invenies scriptum quia vespere sabbati* etc Eus[dem 498] *και ο ματθ. δε, ει και οψε σαββ. ειρηκεν*) | *σαββατων* (it vg Or[int] Aug al *vespere autem sabbati* [d *-torum*], item postea *in prima* [*primam, una*] *sabbati* [d ff[2] *-torum*]): LΔ al[8] Chr[gue] *σαββατω* | *μαριαμ* cum ℵCLΔ ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD unc rell al omn[vid] (editum etiam in Or Dion Eus Chr Cyr) | *ἡ* pr: D* om | *και η αλλη* (et. Or Dion Eus[marin] et [dem] Chr): Δ 90. *και αλλη* (d rursus ut 27, 61. *et alia*, it vg *et altera*) | *μαρια* (H om): LΔ *μαριαμ*

2. *εξ* (et. Or Dion Eus[bis], Chr[ed] et[gue] *εκ του*, it vg *de caelo*): D *απ* (d *de*) | *και πρ.* cum ℵBCL 33. 157. al[6] Or[1,440] Dion (ap Rou, non item ap Gall) Chr (et.[gue]); it vg *descendit - et accedens*, item cop syr[sch] aeth ... ς Ln Ti om *και* cum ADΓΔΠ unc[9] al pler arm syr[p] Eus[dem] | ℵBMΠ etc *απεκυλισε*, sed ACDELΓΔ etc *-σεν* | *λιθον* absque additam cum ℵBD 60. 84. 6[pe] a b c ff[1. 2.] g[1. 2.] l n vg aeth Or[1,440] (post *τον λιθον* pergit *και μετ ολιγα φησιν ο ματθ.*) Dion ... ς add *απο τησ θυρασ* cum ACE*GHKM*SVΔΠ al pl f h syr[sch] arm (Eus[marin 250] *εκ τ. θυρ.*), item E[2]FLM[2]UΓ 1. 33. al[50] fere cop syr[p] Eus[dem] Chr (et.[gue]) *απο τ. θυρ. του μνημειου* :: cf Mc

3. *ειδεα* cum ℵ[a]ABCDEHM ti* 124. al[12 notatis] Chr[cdd aliq] (ℵ* om *ην δε η ειδ. αυ.*) ... ς Ln *ιδεα* cum FGKLSUVΓΔΠ al pler (et. Chr[gue]) | *λευκον* (a b e f ff[2.] h q): c ff[1.] g[1. 2.] l vg Aug[cons] om (item Chr[cdd 2]) | *ωσ* cum ℵ*BDKΠ* 1. al[10] fere ... ς Ti *ωσει* (ℵ[c] 69. 47[ev] *ωση*, quod et *ὡσ ἡ* et *ὡσεί* esse potest) cum ℵ[c]ACLΓΔΠ[2] unc[8] al pler Dion[can 1] Chr

4. *φοβου* (Δ *φορου*) *αυτου* (21[ev] *αυτων*): AΔ al pauc aeth om *αυτου* | *εγενηθησαν* (L *-νν-*) cum ℵBC*DL 33. ... ς *εγενοντο* cum AC[3]ΓΔΠ unc[9] al pler Dion Eus[marin 283] (ex catena) | *ωσ νεκρ.* cum ℵABDLΔ 1. 209. (item *ωσ οι* 69. 6[pe]) ... ς *ωσει νεκρ.* cum CΓΠ unc[9] al pler Dion Eus marin[283] (e *velut mortui* ut antea *velut coruscatio*, sed *albus ut nix*; d *tanquam mortui*, antea bis *sicut*; a b f ff[1.] h q vg *velut*, antea bis *sicut*; c prim loco *sicut*, sec et tert *velut*)

δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν ταῖσ γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ
ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη
γάρ, καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψε-
σθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 [354. 2] καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ. 9 [355. 10] καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ

---

5. δε: c om[vid] | ταισ γυναιξιν (ℵ[a] et[c]) ita et. Dion[can 1]: ℵ* om | φοβεισθε (ut et. Dion Eus[marin 266] Cyr[es 380]): ℵ* φοβηθητε ([c]-βεισθε) | ιν̅: syr[p] add c.* *Nazarenum* (sed in[mg] habet: *in tribus exx Graecis et uno Syriaco, antiquo illo, non inventum est nomen* Nazarenum) :: e Mc

6. γαρ (et. Dion[can 1] Eus[marin 266] Cyr[es 380]): Δ 33. 238. al plus[10] ff[2.] Or[int 2,155] om (Chr ηγερθη. ποθεν δηλον; vix probat) | εκειτο absque additam (prob Schu) cum ℵB 33. 102. e cop arm aeth ar[p] Or[int 2,155] Chr[ed] et[mo 5] (sed non[gue] et[al 4]) Cyr[es 380] cat[oxon] ... ϛ Ti add ο κυριοσ cum ACDLΓΔΠ unc[9] al pler it (exc[1]) vg syr[sch] (*dominus noster*) et[p] Chr[gue] et[cdd 4]

7. ταχ. πορευθεισαι: a om, item Chr[ed] et[gue] (Or[int 2,155] *et ite dicite*) | απο τ. νεκρ. (et. c f ff[2.] g[2.] q for gat, et. Cyr[es]): D 7[pe] a b e ff[1.] g[1.] h l vg arm Or[int 2,155] Aug om (item Cyr[hr 211] οτι ηγερθη, και τα εξησ) | ιδου: D p[scr] a b c ff[2.] h Or[int 2,155] om (item Cyr[hr 141] οτι ανεστη και προαγει υμ. εισ τ. γαλ., ιδου ειπον υμιν) | ιδου ειπον (et. ℵ[c], sed ℵ* ειπα) υμιν (g[1. 2.] vg [sed san al *dixi*] *ecce praedixi vobis*): 126. c[scr] (om εκ. αυτ. οψεσθ.) f καθωσ ειπεν υμιν, *sicut dixit vobis*

8. απελθουσαι cum ℵBCL 33. 69. 124. e (*et cum abissent velociter*) ... ϛ Ln εξελθουσαι (:: ut Mc) cum ADΓΔΠ unc[9] al pler (it[pler] vg *et exierunt cito*) | αυτου: 69. 242. 253. 433. e f q. arm om

9. και ιδου (Gb'' prob Schu) cum ℵBD 33. 69. 435. y[scr] al[20] fere a b c e ff[1.2.] g[1.2.] h l n vg cop syr[sch] et[hr] arm perss ar[p], item Or[1,440] (-- φησιν ο ματθ. και ιδου ο ι̅σ̅ υπηντ. etc) Eus[dem 508] (-- και ο ματθ. διδασκει λεγων· και ιδου ο ι̅σ̅ etc) Cyr[hr 210] (και φησι το ευαγγ. και ιδου ο ι̅σ̅ etc) Cyr[es 380] (και μετα γε τασ του αγγελου φωνασ, ιδου ι̅σ̅ υπηντησεν αυταισ etc) ... ϛ ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου (al[2] om απαγγ. etc., 235 om τ. μα. αυτ., q om αυτ.) και (al[5] om) ιδου c. ACLΓΔΠ unc[9] al longe pl f q syr[p] aeth | ι̅σ̅ (Gb') c. ℵABCΔΠ unc[8] 22. 102. al plus[60] Chr[gue] Cyr[es] Thphyl ... ϛ Ln ο ι̅σ̅ cum DLS[sil]Γ al sat mu Or[1,440] Eus[dem] Cyr[hr 210] Chr[ed] | υπηντησεν cum ℵBCΠ 1. 124. 209. ti[2] w[scr] al[12] Or Cyr[es] Chr[gue] ... ϛ Ln Ti απηντησ. cum ℵ[c]ADLΓΔ unc[9] al pler Eus[dem] Cyr[hr 210] Chr[ed] | Δ αυτοισ | αυτου τ. ποδασ (et. Or Eus[dem] et[marin 263] Chr[ed] Cyr[hr 211] Cyr[es]): D Chr[gue] τ. ποδ. αυτ., item it vg

προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11. Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινεσ τῆσ κουστωδίασ ἐλθόν-
τεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12. καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόν-
27, 64 τεσ ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ στρατιώταισ, 13 λέγοντεσ· εἴπατε
ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοι-
μωμένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ
πείσομεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντεσ τὰ
ἀργύρια ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ
παρὰ Ἰουδαίοισ μέχρι τῆσ σήμερον.

---

10. ο ις̅ (et. Eus^{dem} Cyr^{es}): b e om | αδελφ. (157. Cyr^{es} *μαθηταισ*) μου (et. ℵ^{c}): ℵ* om *μου* | *ινα απελθωσιν* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ιν. ελθωσιν*, it^{pler} vg *ut eant*, h *quia praecedo vos* | *την*: D* om | *και εκει* (Gb″) cum ℵAC*? EFHKUVΓΔΠ 6. 22. 69. al^{50} fere ... ς Ln Ti *κακει* cum BC^{2}?DGLMS 1. 33. al sat mu^{vid} Eus^{dem} Chr Cyr^{es} et$^{glaph\,162}$ ... o^{scr} *εκει*, a b c e ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ n vg *ibi* (contra *et ibi* d f ff$^{2.}$ h q Amb) | *οψονται* (et. Eus^{dem} Chr Cyr^{es} et^{glaph}; U al pauc *οψωντ.*): D 10^{pe} e h *οψεσθε* (-αι)

11. *τησ κουστωδιασ* (A -*δειασ*, 69. -*οδιασ*): it vg *de custodibus* | *ανηγγειλ.* cum ℵD Or^{4,386} Chr (et.^{gue}) ... ς Ln Ti *απηγγ.* cum ABCLΓΔΠ unc rell al omn^{vid} | *απαντα*: A Or *παντα* | *γενομενα*: H al pauc *γιν.*

12. *συμβ. τε* (D al^{2} om; it^{pl} vg *consilio accepto*, a e ff$^{2.}$ h *consilium acceperunt et*) *λαβοντεσ*: ℵ* *συμβ. τε εποιησαν*, ℵ^{a} supplet *και λαβοντεσ*, ℵ^{ca} *συμβ. τε λαβοντεσ*, ℵ^{bc} (rursus ut^{a}) *συμβ. τε εποι. και λαβ.* | *αργυρια ικανα* (et. Or^{4,386} cop syr^{p}, ff$^{2.}$ *pecunias copiosas*): D *αργυριον ικανον*, item it^{pler} vg syr^{sch} arm

13. *ειπατε οτι* (et. Or^{4,386} et ^{1,367} Cyr$^{hr\,211}$ et ^{215} Chr, item Eus$^{mar\,258}$ *διδασκονται διαφημισαι οτι οι* etc): ℵ *οτι ειπατε*, 33. *ειπατε* | *ημ. κοιμωμ.*: F ante *οι μαθ. αυτ.* pon (item Or^{1,367} ante *νυκτ.*)

14. *και εαν* (Or^{1,367}): D*L *και αν*, 1. Or^{4,386} Cyr$^{hr\,212}$ *καν* | *επι* cum ℵACL ΓΔΠ unc^{9} al fere omn syr^{utr} al Or^{1,367} et ^{4,386} Cyr^{hr} Chr(et.^{gue}) cat^{ox} ... Ln *υπο* cum BD 59. (Or^{1,367} ap Guietum teste Delar.), item it^{pler} vg *si hoc auditum fuerit a praeside*, h *si hoc audierit praeses noster* | *πεισομεν* cum ℵABCDE^{2}FKLMSVΔΠ al pler Or^{bis} Cyr^{hr} Chr (et.^{gue}) ... E*GHUΓ 69. al mu *πεισωμεν*. Item absq *αυτον* cum ℵB 33. 102. e Or^{1,367} et ^{4,386} cod ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ACDLΓΔΠ unc^{9} al fere omn it^{pler} vg syrr cop al Or^{4,386} ed Cyr^{hr} Chr | *ποιησομεν* cum ABCDE^{2}KLSUVΓΔΠ al pl Or^{bis} Chr ... ℵE*FGHM 33. 69. 124. 157. al pm Chr$^{gue\,bis}$ -*σωμεν*

15. *τα* (ℵ^{c} suppl): ℵ* om | *ωσ* (et. ℵ*): ℵ^{c} *καθωσ* | *εδιδαχθησαν*: H *προσεταχθησαν* | *εφημισθη* cum ℵΔ 33. 60. Or^{1,249} et ^{4,455} ... ς Ln Ti *διεφημ.* cum ABCDL unc^{12} al pler Chr (et.^{gue}) | *ιουδαιοισ*: D praem *τοισ* | *μεχρι* cum ℵ^{c}ABCL unc^{12} al omn^{vid} Or^{1,249} Chr^{gue} ... ℵ*D Or

16 *Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν,*
εἰσ τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, 17 *καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν*
προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 *καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἐλά-*
λησεν αὐτοῖσ λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆσ. 19 *πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ* [Mc 16, 15]
αὐτοὺσ εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου

[4,455] Chr (et.[mo]) *εωσ* (:: nec *μεχρι τ. σῃ.* 11, 23 nec *εωσ τ. σῃ.* 27, 8 fluct; sed cf ad 13, 30) | *σημερον* sine additam cum ℵΑΓΔΠ unc[9] al omn fere e (*usque in hodiernum*) Or[1,249] et [4,455] ... Ln add *ημερασ* cum BDL 7[ev] (al[pe]?) it (exc e) vg (at istae versiones ibi quoque additum habent ubi Graecorum nemo confirmat, ut 11,23 excepto d) Chr (et.[gue])

16. *εισ τ. γαλιλ.*: 33. Eus[marin] (ex Anast ap Mai[301]) om | *εισ το οροσ*: l om; Chr (et.[gue]) om *εισ το ορ.* usq *ο ιϛ* | *ο ιϛ*: D om *ὁ*

17. *προσεκυνησαν* sine additam cum ℵBD 33. 102. it (exc q) vg Eus[marin 301] (ex Anast) Chr[ed] et[gue] (Chr[gue] [et [ed]] sic: *οι δε ενδ. απελθοντεσ* [*απηλθον*] *εισ τ. γαλ. οι* [*και οι*] *μεν προσεκ. οι δε ιδοντ. αυτ. εδιστ.*) ... ϛ Ti add *αυτω* cum ΑΔΠ unc[9] al pler (item Γ al[20] fere *αυτον*) q syr[utr] cop al

18. *αυτοισ* (ℵ[c]): ℵ* om | *ουρανω* (Or[1,241 sq] Bas[eunom 295] et[bapt 624] Marc[diad 246] Cyr[es bis] Chr): D Bas[euno 299] *-νοισ* | *επι γησ* cum ℵΑΕFG[suppl] HKMSUVΓΔΠ al fere omn Or[bis] Bas[euno 299] et [295] Bas[bapt] Marc[diad] Cyr[es 585] et [753] (*εν τε ουρ.* etc) et [859] Ps-Ath[2,341] Chr[ed] et[mo] cat[oxon] ... Ln *επι τησ γησ* cum BD 90** (cop, sed et. *εν τω ουρ.*) Eus[ps 288] et [616] Chr[gue] Cyr[luc 236] (*εν τε ουρ.* etc) :: cf ad 6, 10. Multo usitatius est *εν ουρ.* quam *επι γησ*)

19. *πορευθεντεσ* (D *πορευεσθε νυν μαθ.*, Or[4,268] *πορευεσθε μαθητευσατε* item[int 4,554] et [626] Tert *ite docete*, e syr[utr] Cyp al *ite ergo et* [syr[p] om *et*], cop *ite ergo* [sed[wi] et[cod] *autem*] *docete*) cum ℵΑΕFG[suppl] HKMSU VΓ al plus[150] syr[cod] ar[p] pers[p] sl[ed] et[4.] Or[1,412] (et[4,262]) Hipp[noet 58] Eus[dem 6.9] et[alib] item[marc 8] item[ps 461] et[alib] item[es 425] Const[2,26] et [7,22] Ath[88. 188. 522] et[alib] Bas[fid 228] et[eth 252. 294] (item[ps 118] et[eunom] ter *πορευθεντ. βαπτιζετε*) Bas[bapt 624] Amphil[489] Epiph[848] et [862] (sed [475. 780. 922] *απελθοντεσ βαπτισατε*, item [515] et [901]) Nyss[euno 2] et[epp] (ap Gall[606]) Chr (et.[gue]) Cyr[es 753] et [859] al Ir[int 208] Lcif al ... ϛ (= Gb Sz) add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ΒΔΠ 1. 33. al vix mu c e f ff[1. 2.] g[1.] q vg syr[utr] arm aeth; item D a b h n Victorin Hil[ter] add *νυν* (gat mm Faustin Leo *ergo nunc*) | *βαπτιζοντεσ* cum ℵΑΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Hipp[noet 58] Const[2,26] et [7,22] Eus[marc 8] Ath[88. 188. 522. 528] Amphil [489] Bas[fid 228] et[bapt 624] et[eth 252. 294] Cyr[hr 244] Nyss[euno 2] et[epp] (ap Gall[606]) Epiph[848] et [862] Chr (et.[gue]) Cyr[4,17] et[es 206. 753] et [859] al (it vg Ir[int] al *baptizantes*, Cyp al *tingentes*) ... BD *βαπτισαντεσ* (d *baptizantes*) | *εισ το ονομ.* (Tert[bapt] *in nomen*; [praescr] *-iussit ire et docere nationes tinguendas in patrem et in fil. et in sp. s.*): it vg Ir[int] Cyp Hil al pl *in nomine* | D om *του* ante *υιου*, al[2 scr] ante *αγιου*, Epiph[475. 780. 922] Cyr[es 206] om *του* ter

πνεύματοσ, 20 *διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ τῆσ συντελείασ τοῦ αἰῶνοσ.*

---

20. *μεθ υμ. ειμι* cum ΑΒΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it vg Or[1,294] et[586] item[3,351. 519. 554] item[4,169 sq 265. 453] Const[7,46] Eus[dem 139. 252] item[marc 182] item[ps 17. 63. 407] et[alib] item[es 514. 523] Ath[ps 896. 906.] Bas[bapt 600] Chr (et.[gue]) Cyr[ador 385] et[anthrop 387] et[trin 32] item[luc 236] al ... ℵD Or[3,177] et[302] *ειμ. με. υμ.* | *αιωνοσ* sine additam cum ℵΑ*ΒD 1. 22. 33. 102. al pauc e ff[1. 2.] g[1. 2.] h n q vg (et. ing mm tol al, non am for san gat) cop arm fr Chr[ed] et[gue] (nec usquam aliter Or Eus Ath Cyr etc) ... ς (= Gb) add *αμην* cum Α[2]ΓΔΠ unc[9] al pler a b c f am for emm gat san sax syr[utr] cop[dz] aeth

Subscriptiones: ℵFM al item a am nil subscriptum habent (CL etc hiant) ... Β *κατα μαθθαιον* (et. e om *evangelium*, vide post) ... ΑΕΗ ΚUVΔΠ al pl *ευαγγελιον κατα ματθαιον* (Ε *-εον*), item n *secundum mattheum evangelium*, (ff[1.] am *explicit evangelium secundum mattheum*, h *evangelium secundum mattheum explicit*, c *explicit evangelium matthaei*) ... D *ευαγγελιον κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην*. Eodem modo utuntur cdd[lat] pler, ut for gat *explicit evang. sec. matth.* (gat add *item*), *incipit* (gat add *evang.*) *sec. marcum*, san *evang. sec. mattheum explicit item incipit sec. marc.*, mm *explicit ev. sec. matth. item nunc orditur ev. ihesu christi*. Item b e f q *evang.* (e om) *sec. matth. explicit* (q *εχπλικιτ*) *incipit evangelium* (e om) *sec. iohannem* (b *-nen*). Eundem ordinem cum D etiam a ff[2.] sequuntur. Codd minusc mu *τελοσ του κα. ματθ.* [*αγιου*] *ευαγγελιου* (Γ *τετελεσται αγαπητοσ ο κυριοσ ματθ. ο ευαγγελιστησ μηνι αυγουστω ε̅*). Praeterea G[suppl]ΗΚS (non item unc rell) al pl additum habent versuum (*στιχων*) numerum: ΗΚ al mu *βψ'*, G[suppl]S 126. al pl *βχ'* (w[scr] *δισχιλ. εξακοσ.*), al mu *βφ'*, *βφιδ'* et aliter; pauciores etiam *ρηματα* (*βφκβ'*, *αχοε'*, *βωκβ'*, *γωγ'* etc), *κεφαλαια* (*τξ'*), *τιτλουσ* (*ξη'*). Sectiones Ammonianae numerantur *τνε'* (item 355 am et antiquissimi canonum indices) in ℵ ad v. 9, *τνδ'* in Α ad v. 8 (at hoc non recte habet, non enim possunt sequentia cum v. 8 ad canonem 2 trahi, sed pertinent, ut est in ℵ et am, ad can. 10), *τνς'* in ΕΠ ad v. 11, *τνζ'* in Μ ad v. 16, *τνθ'* in ΗΚ ad v. 19. In codice Β evg Mt in capp 170 divisum est (vide ad Lc, ubi eadem capitum ratio ex Ξ adnotatur). Sensim vero variis additamentis subscriptiones auctae sunt. Ita Κ habet: *το κα. ματθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολυμοισ μετα χρονουσ η' τησ του χ̅υ̅ αναληψεωσ*, item G[rec] exceptis *υπ αυτ. εν ιερ.* Cod. 126. *συνεγραφη το κα. ματθ. αγιον ευαγγ. μετα οκτω χρον. τησ χ̅υ̅ του θεου ημων* (al mu om *τ. θ. η.*) *αναληψεωσ· εξεδοθη εισ ιερουσαλημ* (al pl *εν ιερ.* vel *εν ιεροσολυμοισ*, 174. *εισ παλαιστινην*, 293. *τοισ εν ανατολη εβραιοισ*) *φωνη τη εβραϊδι* (idem exprimunt al mu, plerumque sic: *τη εβραϊδι διαλεκτω* vel *εβραϊστι*). Alibi additur et. *ηρμηνευθη* (*ερμ.*) *δε υπο ιωαννου* (ita 5. 29. 132. 133. 176. d[scr] etc, 58. *υπο του ιακωβου*, al *υπο ιακ. αδελφου του κυρ.*, 293. *υστερον δε παρα βαρθολομαιου*

του πανευφημου αποστολου ερμηνευθεν τη ελληνιδι διαλεκτω, ωσ δε τινεσ φασιν υπο ιω. του θεολογου, οι και αληθωσ ειρηκασιν. Syr[sch] *finitum est evangelium sanctum praedicationis Matthaei, quod praedicavit Hebraice in regione Palaestinae*, item syr[p] *finitum est evangelium sanctum Matthaei evglstae, quod loquutus est Hebraice in Palaestina.* Aeth[p] *finitum est evangelium Matthaei. Voces eius 2006.* Pers[p] *finitum est evangelium Matthaei unius ex numero duodecim apostolorum.*

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 [1.2] Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼσ γέγρα-

---

*κατ. μαρκ. cum ℵBF ... Gb Sz Ln Ti ευαγγελιον κατα μαρκ. cum ADEH KLMUΓΔΠ al pl (G[suppl] το κατα μαρκον sed praecedit του κα. μαρκ. ευαγγελιου τα κεφφ., 69. εκ του κα. μαρκ. ευαγγελιον [ita[scr], Treg -λιου], 258. ευαγγελεια [sed ad Mt -λιον] κα. μαρκ.) ... ς το κατα μαρκ. (ς add αγιον cum minusc mu, sed ς[e] om cum minusc pm) ευαγγελιον cum minusc sat mu

1. ι̅υ̅ χ̅υ̅ sine additam cum ℵ* 28. 255. Ir[191] (ματθ. δε την κατα ανθρωπον αυτου γεννησιν κηρυττει λεγων· βιβλοσ γενεσεωσ ι̅υ̅ χ̅υ̅ υιου δαν. υιου αβρααμ – μαρκοσ δε απο του προφητικου πνευματοσ του εξ υψουσ επιοντοσ τοισ ανθρωποισ την αρχην εποιησατο λεγων· αρχη του ευαγγ. ι̅υ̅ χ̅υ̅, ωσ γεγραπται εν ησ. τω προφ., την πτερωτικην εικονα του ευαγγελιου δεικνυων. Ir[int] „*initium fecit*: Initium, *dicens*, evglii quemadmodum scriptum" etc; om igitur interpres ipsum ι̅υ̅ χ̅υ̅, consentiente scholio codicum 237. 238. 259, quo Irenaei verba tacito quidem ipsius nomine: μαρκοσ ο ευαγγ. απο του usque δεικνυων repetuntur. Similiter Epiph[427] και φησιν· αρχη του ευαγγελιου, ωσ γεγραπτ. εν etc) Or[1,389] (αλλα και εισ των ευαγγελιστων ο μαρκοσ φησιν· αρχη του ευαγγ. ημων ι̅υ̅ χ̅υ̅· ωσ γεγραπται εν ησαι. τω πρ. usq εμπρ. σου) [4,15 bis] (φησι γαρ ο αυτοσ μαρκοσ· αρχη του ευαγγ. ι̅υ̅ χ̅υ̅, καθωσ γεγραπτ. εν ησ. τω πρ. ιδου usq τασ τριβ. αυτου. Paucis verbis ante paullo liberius: ωσ φησιν ο μαρκοσ· αρχη του ευαγγ. χ̅υ̅ ι̅υ̅.) [4,125] (παρα δε τω μαρκω ωσ αρχη του ευαγγ. ι̅υ̅ χ̅υ̅ κατα την ησαΐου γραφην αναγεγραπται ουτωσ· αρχη του ευαγγ. ι̅υ̅ χ̅υ̅, καθωσ γεγρ. εν τω ησ. τω προφ. usq τ. τριβ. αυτου) item Or[int 4,464] („segregatus, *inquit*, in evglium dei. *In aliis locis scripturae evglium Christi esse dicunt, sicut et Marcus evglsta scribit*: Initium evglii Iesu Christi, sicut scriptum est in Esaia propheta. *Verum quoniam Christus verbum est, et* in principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum, *unum atque idem est dici evglium dei et evglium Christi, vel quia ipse dominus dicit – ergo et evglium patris evglium filii est*") Bas[eunom 250] (ο μεν ματθ. τησ κατα σαρκα γεννησεωσ εξηγητησ γεγονεν, ωσ αυτοσ φησι· βιβλοσ γενεσεωσ ι̅υ̅ χ̅υ̅ υιου δαν. [cod add υιου αβρααμ]· ο δε

πται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν Mal 3, 1 Mt 11, 10 Lc 7, 27

μαρκοσ αρχην του ευαγγ. το ιωαννου πεποιηκε κηρυγμα, ειπων· αρχη του ευαγγελιου ιυ χυ, καθωσ γεγραπτ. εν ησ. τω προφ. φωνη βοωντοσ ε. τ. ερ. ο δε λουκασ etc) Tit[manich 3] (ap Gall[139]: *ει δε μαρκοσ λεγει· αρχη του ευαγγελιου ιυ χυ, καθωσ γεγραπται εν ησ. τω πρ. ο δε ματθαιοσ· βιβλοσ γενεσεωσ ιυ χυ υιου δαυ. υιου αβρααμ, και ο μεν* etc) Serap[manich 25] (*αρχη τ. ευαγγ. ιυ χυ, καθωσ γεγρ. εν ησ. τω πρ.*) Cyr[hr 43] (*ιωαννησ γαρ ην αρχηγοσ - τελοσ μεν προφητων· παντεσ γαρ οι προφηται και ο νομοσ εωσ ιωαννου. των δε ευαγγελικων πραγματων απαρχη· αρχη γαρ του ευαγγ. ιυ χυ, φησι, και τα εξησ, εγενετο ιωαννησ εν τ. ερ. βαπτιζων*) (Severian[sigill 566] vide infra) Victorin[apoc] (ap Gall[55] „*Marc. itaque evglista sic incipiens*: Initium evangelii Iesu Christi, sicut scriptum est in Esaia propheta: Vox clamantis in deserto, *leonis habet effigiem. Matth. autem*: Liber generationis Ies. Chr. filii David filii Abraham: *haec est facies hominis*") Hier[bis] (in Malach. 3, 1 „*Marc. quoque evglista - ita exorsus est*: Initium evglii Ies. Christi, sicut scriptum est in Esaia proph. - - viam tuam; item de opt. gen. interpr. ad Pammach. ep. 101 „*Marcus - ita suum orditur evglium*: Principium evglii Iesu Christi, sicut scriptum est in Esaia proph. - - semitas eius) :: pro tam luculento patrum testimonio - Or[quinquies] - dubitari nequit quin codicis ℵ scriptura summae antiquitatis textum referat, etsi iam Irenaei aetate nobili additamento auctum legerint. Videtur illud vero huic quidem loco parum apte illatum. Ineptum certe totique textus sacri historiae repugnans foret, tale quid potius modica fide sublatum quam pietate male sedula illatum dicere ...... Ln Ti add *υιου θεου* cum ℵ[a]BDL 102. (Severian[sigill 566] *παλιν ο μακαρ. μαρκοσ, καθεισ εαυτον εισ το ευαγγελιον και θαρσησασ τοισ προγεγυμνασμενοισ λεγει μεν υιον θεου, αλλ ευθεωσ συνεστειλε τον λογον και εκολοβωσε την εννοιαν - λεγων· αρχη του ευαγγ. ιυ χυ, καθωσ γεγραπται εν ησ. τω προφ. ιδου αποστ. - εμπρ. σου.* Agnoscit igitur aperte additamentum *υιου θεου*, in ipso vero textu non exhibuit, ut certe editum est) cat[oxon] cat[poss]; item ς *υιου του θεου* cum AΕΓG[suppl]HKMSUVΓΔΠ al pler Cyr[iulian 330]. Item *filii dei* it vg (sed gat mm *domini nostri I. Chr. fil. dei*) cop syr[utr] arm aeth Ir[int 187] (addit *manifeste initium evglii esse dicens ss. prophetarum voces, et eum, quem ipsi dominum et deum confessi sunt, hunc patrem domini nostri I. Chr. praemonstrans*) et[205] (*filius dei, hominis filius factus, ut per eum adoptionem percipiamus, portante homine et complectente filium dei. Propter hoc et Mc ait*: Initium evglii I. Chr. filii dei) Amb Hier semel (ad Mt 3, 3 „*Porphyrius istum locum Marci evglstae principio comparat, in quo scriptum est*: Initium evglii I. Chr. fil. dei, sicut scriptum est in Isaia propheta - semitas eius. *Quum enim testimonium de Malachia Isaiaque contextum sit, quaerit quomodo velut ab uno Isaia exemplum putemus assumptum*") Aug[cons 30] al | ς Wtst Matthaeius Ti *θεου*. [2] *ωσ* [*καθωσ*] - *αυτου.* [4] *εγενετο*, item Gb sed - *αυτου·* [4] *εγενετο*, Sz *θεου·* - *αυτου·* [4] *εγενετο*, Ln *θεου* ([2] *ωσ* - *αυτου*) [4] *εγενετο*

2. *καθωσ* cum ℵBKLΔΠ* 1. 33. 209. al plus[5] Or[4,15] et[125] et[126] Tit[manich 3]

Es 40, 3 Mt 3, 3 Lc 3, 4 Io 1, 23 μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 [3.1] φωνὴ

Bas[eunom 250] Serap[manich 25] Severian[sigill 566] ... ς Ln ως cum ADEFG suppl HMPSUVΓΠ[2] al pler Ir[gr 191] Or[1,389] Epiph[427] cat[oxon] et[poss] al | εν τω (τω cum ℵBLΔ 33. al[5] Or[4,125] et [126]; D 1. 22. al[15] fere Ir[gr 191] Or[1,389] et [4,15] Tit[manich] Bas[eunom] Serap[manich] Epiph[427] om: ita Gb Sz) ησα. τ. προφ. cum ℵBDLΔ 33. al[25] fere it vg cop (cod[1] εν τοις προφηταις εν τ. ησ. τ. προφ. utraque lectione conflata) syr[sch] eth[r] et[p mg] (ita White; item ap Adl „Ass. 1[mg] *Maleachi, in alio exemplo: in Esaia propheta.* Ass. 2. *in Esaia propheta et in Maleachi propheta*) arm[cdd] ar[e] perss go Ir[191] et[gr] et[int] Or[quater] ([4,126] οτι ο μαρκ. δυο προφητειας εν διαφοροις ειρημενας τοποις υπο δυο προφητων εις εν συναγων πεποιηκε· καθως γεγρ. εν τω etc) Porphyr (ap Hier ad Mt 3, 3: vide supra; denique vero addit „*nos autem nomen Isaiae putamus additum scriptorum vitio, quod et in aliis locis probare possumus, aut certe de diversis testimoniis scripturarum unum corpus effectum.* Cf et. in Malach 3, 1 *evglista duo testimonia Malachiae et Isaiae sub unius prophetae sermone contexens.* Item ad Pammach ep 101.) Tit[manich 3] Bas[eunom 250] Serap manich[25] Epiph[427] Severian[sig 566] (Vict[ant] in cat[poss] et in schol codicis 41 aliorumq: - επιτεμων ουν ο ευαγγελιστης ως υπο ησαιου ειρημενας τας δυο χρησεις παρεθηκεν. Item Eus in cat[oxon] et in scholiis codicum aliquot [ap Mai[299]]: τουτο προφητικον μαλαχιου εστιν, ουχ ησαΐου. γραφεως τοινυν εστι σφαλμα, ως φησιν ευσεβιος ο καισαρειας εν τω προς μαρινον περι της δοκουσης εν τοις ευαγγελιοις περι της αναστασεως διαφωνιας.) al Victorin[apoc 55] Hier (locis laudatis) Aug (cons[2,25] ad verba Matthaei: *Hic est enim qui dictus est per Isaiam* etc adnotat: „Marcus quoque et Lucas consentiunt hoc Isaiae testimonium esse de Ioanne“) al ...... ς (Gb') εν τοις προφηταις cum AEFG[suppl] HKMPSUVΓΠ al pler (cop[cod 1] vide ante) syr[p txt] arm[zoh] aeth ar[ro] et[po] sl Phot[manich 4,9] (non item Tit[manich], ut passim male asseritur: vide supra. Pessime vero Sz: „cum scriptoribus ecclesiasticis plurimis“; quod statim addit: „v. g. Chrys.“ id ipsum error est) Thphyl (ad h. l.) Ir[int 187] et [205] (ipsa verba vide supra; quae priore loco addit: *ss. prophetarum voces*, et altero: *unum et eundem sciens fil. dei I. Chr. qui a prophetis annunciatus est*, videntur confirmare revera eum εν τοις προφ. scripsisse, quamvis [191] et Graece et ex interprete contrarium probetur.) ... cod[barb] ap Caryophilum εν τω προφητη, tol* plane om: neutrum horum testimoniorum vel minimam auctoritatem habet | εγω cum ℵALPΓΔΠ unc[9] al fere omn vg[ed] syr[p] arm aeth go Or[1,389] et [4,15. 125. 126] (non ad Mc adhiberi potest [3,769]: και ουτος ην περι ου ο προφητης ελεγεν· ιδου εγω αποστελω [cod ιδου αποστελλω, nec[int vet] exprimit εγω] τ. αγγ. μ. etc) Eus[dem 430] (-εκεινον τον δια του προφητου δηλουμενον κατα το· ιδου εγω αποστ. - εμπροσθ. σου. κεχρηται γουν τη παραθεσει και ταυτης της γραφης μαρκος ο ευαγγ.) Phot manich[4,9] al Hier[bis] (ad Malach 3, 1 et ep 101 ad Pammach; vide supra) ... Ln Ti om cum BD 28. it am emm fu gat ing mm mt san taur tol Severian[sig 566] Ir[int 187] (Or[int 2,408] huc non valet: „exploratores isti qui mittuntur [in Iericho] ante faciem Iesu, possunt et angeli dei putari,

βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποι-
εῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 [3.6] ἐγένετο Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐν 4 8 Mt 3, 1 ss
τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Lc 3, 2 ss Io 1, 6 ss

sicut scriptum est: *Ecce mitto*" etc) Hier[semel] (ad Mt 3, 3) al (sed Tert adv. Iud. 9 ex Mal. potius) :: lectio et. ll. pp. fluctuat; LXX ex A aliisq pl εγω additum habent, non item ex ℵ et B | αποστελλω: ℵ al pauc (Or[3,760] vide ante) cop -ελω | τ. οδον σου sine additam cum ℵBDKLPΠ* 36. 102. w[scr*] a b c l q am emm fu ing san taur tol (al mu ap Luc brug et ap Vallars) cop[schw] syr[sch] eth[r] aeth pers[p] Or[4,15] et[126] (την δ' ομοιαν επιτομην πεποιηται [ο μαρκοσ] και επι του· ιδου εγω usq εμπρ. σου· ου παρεθετο γαρ το προκειμενον το εμπροσθεν σου. Hinc paullo ante[4,125] εμπρ. σου ab ipso Or addita esse non credibile est, leguntur vero addita etiam[1,389]. De tertio loco[3,760] iam diximus.) cat[oxon] et (ubi Vict[ant] verba afferri dicuntur) cat[poss] Ir[int 187] Hier[malach] et[matth] al ... ς (= Gb Sz) add εμπροσθεν σου cum ΑΓΔΠ[2] unc[8] al pler f ff[1.2] g[1.2] vg[ed] (et gat mm al) cop[wi] syr[p] arm go arr sl (Or[1,389] et[4,125] vide ante, item Eus[dem]) Severian[sig 566] Phot[manich 4,9] al Hier[sem] (ep 101 ad Pammach) al. Ceterum Bas[eunom 250] Epiph[427] Victorin[apoc 55] post verba ησα. τ. προφ. statim pergunt ad φωνη βοωντοσ, omissis ιδου εγω etc

3. εν τη ερημω· ετοιμασατε etc: hunc in modum (quem et. Or[4,126] al agnoscunt) ipsos LXX distingui voluisse cum iisque evglstas, dudum observatum est. Aliter fit apud prophetam, apud quem εν τη ερημω et εν αβατω (ex interpretatione Symmachi, *in solitudine* vg) ante ευθειασ ποιειτε sibi invicem respondent. (Treg vero edidit ad normam textus Hebraici.) | αυτου cum ℵABLPΓΔΠ unc[9] al fere omn ff[1] g[1] l q vg (et. am emm fu ing san taur etc) cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Or[4,15] et[125] et[126] (ο μεν γαρ προφητησ φησιν· ετοιμασατε - τ. τριβ. του θεου υμων· ο δε μαρκοσ· ετοιμασατε - τ. τριβ. αυτου) Vict[ant] (in cat - τασ τριβ. αυτου, μη εχουσαν [τ. ρησιν] ουτωσ εν τω προφητη αλλα τ. τριβ. του θεου ημων) Hier (ad Mal. 3. *pro eo quod LXX transtulerunt* dei nostri, *Marc. Lucasque dixerunt* eius) al ... D 34[mg] του θεου υμων, item *dei nostri* a b c f ff[2] g[2] mt go syr[p mg] in cdd[2], item *ante deum nostrum* Ir[int 187 bis]. Praeterea c haec addita habet (:: e Lc 3, 5 sq et Es 40, 4 sqq): *omnis vallis replebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et omnia prava erunt recta et aspera in planitiem: et videbitur gloria domini, et videbit omnis caro salutare dei nostri, quoniam deus locutus est. Vox dicentis: Clama. Et dixit: Quid clamabo? omnis caro fenum et omnis gloria eius sicut flos feni: aruit fenum et flos cecidit; verbum autem domini manet in aeternum.*

4. εγενετο: ℵ* και ([c]om) εγεν., cop[wi] et[cod] εγ. δε | B ιωανησ | ο βαπτιζων cum ℵBLΔ 33. p[parh scr] cop ... ς Ln Ti om ο cum ADPΓΠ unc[9] al fere omn (it vg *baptizans*), sed D 28. it (exc f) vg syr[sch] (non item cop syr[p] arm aeth go) Eus[dem 431] Cyr[hr 42] post ε. τ. ερημ. pon | και κηρυσσ. cum ℵADLPΔ unc[11] al pler it vg cop syr[utr] etc ... B 33. 73. 102. om και

5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱερο-
σολυμεῖται πάντεσ, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννησ
ἐνδεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον. 7 $^{4.1}$ καὶ ἐκήρυσσεν
λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερόσ μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ
Act 13,25 κύψασ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα

5. εξεπορευετο cum ℵABDG^{suppl}KMPUΔΠ al pl a c (*veniebat*) f ff^{2} vg (et. am fu ing emm san) cop^{schw} syr^{utr} al Or^{4,129} Eus$^{dem\ 431}$ ... Gb'' -ρευοντο cum EFHLSVΓ al plus^{50} b ff^{1} g^{1} q harl* taur go cop^{wi} et^{dz} Thphyl | ἡ: HM al aliq om | οι: D c^{scr} om (syr$^{p\ mg\ gr}$ και οι ιεροσολυμιται) | ιεροσολυμειται cum ℵAB*DΔ 69. 124., item Γ al -μῆται ... ς Ln Ti -μιται cum B^{2}LPΠ unc^{9} al pler | παντεσ h. l. cum ℵBDLΔ 28. 33. 102. a b l q (al^{vid}; c ff^{2} syr^{sch} ante οι ιεροσολ.) vg cop arm arr perss Or^{4,130} (item$^{lib\ 4,\ 126}$ et ^{127}) Eus$^{dem\ 431}$ ... ς post εβαπτιζ. cum AΡΓΠ unc^{9} al pler syr^{p} go (aeth), item 13. 124. 346. 2^{pe} 8^{pe} ... 11. 32. 69. 108. 126. f sl$^{cdd\ 2}$ plane om | και εβαπτ. (et. ℵ^{c}): ℵ* 69. a om και | υπ αυτου ante εν τω ιορδ. ποτ. cum ℵBL 33. 102. it (exc a) vg arm Or^{4,130} (et ^{126}) Eus^{dem} ... ς Ln post ιορδ. ποτ. (:: ut Mt) cum ADPΓΔΠ unc^{9} al pler a syr^{p} go | εν τω (D* om) ιορδ.: b d g^{2} *in iordanen* | ποταμω cum ℵABLPΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} f g$^{1.2}$ ff^{1} vg cop syr^{utr} al Or ^{4,130} ... D a b c ff^{2} mt (Or^{4,127}) Eus^{dem} om

6. και ην cum ℵBL 33. b d ff^{1} g^{1} (et$^{2\ vid}$) q vg (et. am fu san ing taur etc) cop^{wi} et^{cod}... ς ην δε cum ADPΓΔΠ unc^{9} al pler a c f ff^{2} mt cop^{sch} et^{dz} syr^{utr} arm aeth go :: cf Mt | ο ιωανν. (B -ανησ) cum ℵBLPΓ unc^{7} 1. 69. al plus^{60} syr^{p} (c *iohannes ipse*) ... ς Ln om ὁ cum ADHSΔΠ 33. al sat mu | τριχασ: D^{gr} δερρην, a *pellem* | καμηλου (D* -μελου): G^{suppl} al$^{3\ scr}$ καμιλου | και ζωνην usq οσφ. αυτου: D a b ff^{2} (non item c f ff^{1} g$^{1.2}$ q) mt om | εσθων cum ℵBLΔ 33. ... ς Ln εσθιων cum ADL^{2}PΓΠ unc^{9} al omn fere | a totum v. 6 post v. 8 ponit

7. εκηρυσσ. (Γ εκεκραγεν) λεγων: D a ελεγεν αυτοισ | ερχεται etc: D sic: εγω μεν υμασ βαπτιζω εν υδατι· ερχεται δε οπισω μου ο ισχυροτεροσ μου, ου ουκ ειμι ικανοσ λυσαι τον ιμαντα των υποδηματων αυτου, και αυτοσ υμασ βαπτιζει (d *baptizavit*) εν πνευματι αγιω, item a ff^{2} *ego quidem vos baptizavi in aqua* (ff^{2} *baptizo vos in aquam*); *venit* (ff^{2} *veniet*) *autem post me* (ff^{2} om *aut. po. me*) *fortior me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calciamentorum eius: ipse vos baptizavit in spiritu sancto.* | ισχυροτεροσ (et. Or^{4,131} et ^{134}): A x^{scr} ισχυροσ | οπισω μου (et. Or^{4,134} τα μαρκου κατανοησωμεν, οσ ανεγραψε κηρυσσοντα τον ιω. ταυτα μεν ειρηκεναι κατα το· ερχεται ο ισχυροτεροσ μου οπισω μου): B 102. Or^{4,131} om μου, Δ p$^{parh\ scr}$ ff^{2} om οπ. μου | κυψασ (c^{scr} κυμψ.) (Or$^{4,133.}$ ^{134} et ^{135} μη ανεξεταστον δε εασθω το χωρισ του κυψασ ομοιωσ παρα τω λουκ. κ. ιωανν. ειρημενον. Item Aug$^{cons\ 2,26}$: *De calceamentis ergo hoc a Lc distat quod addidit* procumbens.): D (vide ante) 28. 256. 2^{pe}

ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 [5, 1] Καὶ 9-11 Mt 3, 13-17
ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Lc 3, 21 s Io 1, 29 ss
Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ
εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς

---

a b c ff[2] g[1] mt (non item f ff[1] g[2] vg) Amb om | των υποδηματων (Or[4,138] ετι περι των υποδηματων των παρα τοις τρισιν ουτως ονομασθεντων ευαγγελισταις διαλαβωμεν, συγκρινοντες εκεινα τω παρα τω μαθητη ιωαννη ενικως ονομασθεντι): L al pauc syr[p] του υποδηματος. (Clem[679] ουκ ειμι, φησιν, αξιος τον ιμαντα του υποδημ. λυσαι κυριου propter αξιος a Ioh pendere videtur; item Bas[bapt633] οτι ουκ ειμι ικαν. λυσαι τον ιμαντ. του υποδημ. satis libere afferuntur.)

8. εγω sine μεν (prob Schu) cum ℵBL 33. 69. 102. 124. b c ff[1] g[1.2] vg cop syr[sch] arm pers[w] Or[4,138] Aug[cons 2,26] ... ς add μεν, Ln [μ.] cum ADPΓΔΠ unc[9] al pler a f ff[2] mt syr[p] aeth go :: ut Mt et Lc | εβαπτισα υμ. (69. al pauc a υμ. εβαπτ.) et. Or[4,138]: D al pauc b c f ff[1] g[1] mt υμας βαπτιζω (b c f ff[1] g[1] mt baptizo vos) | υδατι (:: ita Lc) cum ℵBHΔ 16. 33. 56. 58. 258. al[3 pe] vg (et. am fu ing san al) Or[4,138] Aug cons ... ς Ln εν υδατι (:: ut Mt et Io) cum ADLPΓΠ unc[8] it gat mm mt cop. Praeterea a add *in paenitentiam*. Contra Or[4,138] μονος ματθαιος τουτω προσεθηκε το εις μετανοιαν. | βαπτισει υμας: ℵ* (suppl[c]) b om υμας ... D (totum textum ad v. 7 exscripsimus) 69. (om δε) a ff[2] (utrumq vide ad v. 7) υμ. βαπτ. (sed D[gr] -ιζει) | εν πνευμ. cum ℵADHP ΓΔΠ unc[8] 33. al pler it (exc b) gat mm mt cop Or[4,138] ... Ln [εν] πν., Ti om εν (:: accommodatum ad υδατι, Mt εν υδ. et εν πν.) cum BL b vg (Aug[cons] in[txt], non item[com]) | αγιω (et. Or[4,138]; Aug[cons 2,26] *de baptismo autem hoc ab utroque* [*distat*], *quia non dixit* et igni, *sed tantum* in spiritu sancto): P al[7] syr[p] c.* add και πυρι

9. και εγεν. cum ℵADLPΓΔΠ unc[8] (G deficit usq v. 13) al omn fere it[pler] vg al pler Or[4,150], item ff[2] mt cop[wi et cod] εγ. δε ... B om και, hinc Ln [και], a om κ. εγεν. | εκειναις (h. l. et. Or[4,150]): DΔ 48[ev] b f ff[1.2] g[1] (non a c) vg (exc mt) post ημεραις pon | ις cum ℵABLPΠ unc[7] al pl Or[4,150] ... DMΓΔ 13. 28. 69. al plus[35] ο ις (Schu: „ex Mci usu recte, cf 11, 22 varr") | απο: P εις. Similiter p[parh scr] al[evgst] fere[10] εις την γαλιλαιαν | ναζαρετ (ita etiam ς Gb Sz) cum ℵBLΓΔ 33. 69** al pl a b d f (Or[4,150]), item AP -ρατ ... ς[e] Ti ναζαρεθ cum D[gr]EFHKMUVΠ 1. 69* 124. 262. 346. al pl c vg (et. am fu ing etc) cop go | εις τον (D* την) ιορδ. υπ. ιωαννου (B -ανου) cum ℵBDL 13. 33. 69. 102. 124. al[10] fere a b ff[1.2] g[1.2] (l om υπ. ιω.) am fu ing tol sax cop syr[sch] Or[4,150], item 1. 28. 131. 209. εν τω ιορδ. υπ. ιω. ... ς υπο ιω. εις τ. ιορδ. cum APΓΔΠ unc[8] al pler e f vg[ed] (item emm al) syr[p] arm aeth go

10. ευθυς cum ℵBLΔ 33. ... ς Ln ευθεως (M al -εος) cum APΓΠ unc[8] al omn fere ... D a b om | εκ (Gb") cum ℵBDL 13. 28. 33. 69. 124. al[10] go arm (item it vg *de aqua*) ... ς απο cum APΓΔΠ unc[8] al pler (:: ut Mt) | αναβ. εκ τ. υδατος: cop[wi et cod] *veniens sursum in aqua* | ειδεν c. ℵBDEF HKMUΓΠ al pl ... ALPVΔ al mu ιδεν | σχιζομενους: D ηνυγμενους (it vg

καὶ τὸ πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον εἰσ αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ
2 Pe 1, 17 ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 s Mt 4, 1 ss Lc 4, 1 ss 12 $^{6.2}$ Καὶ εὐθὺσ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰσ τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρασ πειραζόμενοσ ὑπὸ
τοῦ σατανᾶ, $^{7.6}$ καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.

---

apertos vel *aperiri*) :: e Mt et Lc | ωσ cum ℵABDLΓΔΠ unc^{7} al pl (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) ... ς (= Gb Sz) ωσει cum MP al mu^{vid} (:: cf ll pp) | καταβαινον (D* al -νων) cum ABDLPΓΔΠ unc rell al pler a c f syr^{utr} cop^{schw} arm go ... ℵ (Δ spatium habet verbis κ. με. aptum) 33. 262. al^{10} b ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ l vg cop^{wi} et^{cod} aeth add και μενον (:: deest Mc et Lc, tamen ex Ioh ortum vdtr) | εισ αυτον cum BD 13. 69. 124. al pauc a (*in eum*; item g$^{1.}$ *et manentem in ipsum*) ... ς επ αυτον (:: ut Mt Lc Io) cum ℵALPΓΔΠ unc^{8} al pler; f *super eum*, ff$^{2.}$ *super illum* (add *et manentem*: vide Blanch., ap Sab. add etiam *in ipso*); item (praemisso *et manentem*) b ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg *in ipso* (b *eo*)

11. φωνη cum ℵ*D ff$^{2.}$ mt ... ς Ln Ti add εγενετο cum ℵ^{c}ABLP unc^{11} al fere omn it^{pl} (sed b *de caelo facta est*) vg cop syr^{utr} al; item a *venit vox*, f *vox venit*; 28. 2^{pe} g$^{1.}$ ηκουσθη post ουρ. (:: Mt και ιδου φω. ε. τ. ουρ. λεγουσα, Lc και φωνην εξ ουρ. γενεσθαι) | εν σοι (Gb') cum ℵBD^{gr} LPΔ 1. 13. 22. 33. 69. al plus^{25} a c ff$^{2.}$ (et. ff$^{1.}$ ut^{vid}) g$^{2.}$ l vg cop^{schw} syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm^{zoh} aeth go ... ς εν ω cum AΓΠ unc^{8} al pl b d (*in quem complacui*) g$^{1.}$ (f *qui mihi bene complacuisti*) :: ita Mt, εν σοι et. Lc; cf et. evg. Ebion. ad Mt 3, 17 | ευδοκησα cum ℵABD*KLMUΠ al pl ... D^{2}EFHVΓΔ al pm ηυδοκ.

12. ευθυσ cum ℵBE^{2}FHLMSUVΓΔΠ^{mg} al pl ... Ln ευθεωσ cum ADE*KM^{mg}Π* al plus^{50} | το πνευμα: D add το αγιον | αυτον εκβαλλει cum ℵABL unc^{10} arm go ... DΔ 33. 69. 124. (ante το πν.) 346. al pauc (it vg al) εκβ. αυτ.

13. εν τ. ερ. sine εκει cum ℵABDL 13. 33. 102. 346. al pauc it vg cop aeth go Or^{4,161} Eus$^{dem\ 488}$ ... ς (= Gb) εκει εν τ. ερημ. (defendit Schu) cum EFHMSUVΓΔΠ^{2} al pler syr^{utr} arm ... KΠ* 1. 69. 124. 131. 209. al^{15} fere arm (a *Et protinus spiritus duxit illum in deserto per XL dies* etc) εκει omissis εν τ. ερ. | τεσσεραχ. (-ε- cum AB*LΔΠ^{2}; ς Ln -α- cum B^{2}ΓΠ* unc^{8} al certe pler; ℵD $\overline{\mu}$) ημερ. cum ℵBL 33. 102. a b f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ l vg cop aeth Or^{4,161} Eus$^{dem\ 488}$ (praemissis Mt^{i} verbis ανηχθη εισ την ερημ. πειρασθηναι υπο του διαβολου pergit cum Mc και ην εν τη ερ. τεσσ. ημερ. κ. τεσσ. νυκτασ πειραζομ. υπο τ. σατ. και ην, ωσ ο ευαγγελιστησ μαρτυρει, μετα των θηριων) ... ς Ln ημερ. τεσσ. (:: ut Mt et Lc) cum ADΓΔΠ unc^{8} al pler (sed 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. 346. 2^{pe} praem επι) c syr^{utr} arm go. Praeterea LM 13. 33. 102. 346. al$^{3\ scr}$ c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l vg cop syr$^{p\ mg}$ aeth arr Or$^{4,161\ ed}$ (non item$^{cod\ bodl}$ et^{al}) Eus^{dem} add και τεσσαραχ. (L -ε-) νυκτασ (M 13. 346. al syr$^{p\ mg}$ νυκτ. τεσσ.) :: e Mt | πειραζομενοσ: D^{gr} και πειραζ. (d it vg *et temptabatur*) | οι (et. Or): AM 33. al^{15} fere om :: cf Mt

14 $^{2.4}$ *Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς* 14 s Mt 4, 12. 17 Lc 4, 14 s
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, $^{9.6}$ *κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,* 15 *ὅτι*
πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16 *Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν* 16—20 Mt 4, 18—22
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ
θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖς. 17 $^{10.2}$ *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·*

---

14. *μετα δε* cum ℵALΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} b d f ff$^{1.}$ (ff$^{2.}$ nil nisi *postquam*) g$^{1.2.}$ vg (*postquam autem, sed postquam*) syr^{utr} cop^{dz} arm aeth go Or^{4,161} Eus$^{hist\,3,24}$ ... Ln Ti *και μετα* cum BD^{gr} a (c *et factum est postquam*) cop^{edd} | *τον* cum ℵBDG^{2}KLMΔΠ al pl Or^{4,161} (et ^{170}) Eus$^{hist\,3,24\,cdd}$ ... AEFG*HSUVΓ al^{50} fere Eus^{ed} om | *ο ι̅ς̅* cum ℵBDGLΔ al sat mu Or^{4,161} ... Ti *ι̅ς̅* cum AV^{2}ΓΠ unc^{6} al^{40} fere Eus^{hist} ... V* al pauc om | *γαλιλαιαν*: L add *διδασκων και* | *του θεου* (Gb″) cum ℵBL 1. 28. 33. 69. 209. al^{5} fere b c ff$^{2.}$ mt cop arm syr$^{p\,ed}$ Or^{4,161} et ^{170} ... ς praem *της βασιλειας*, Ln [*τ. βα.*] cum ADΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg syr^{sch} et $^{p\,cod}$ aeth go (:: cf Mt 4, 23. 9, 35)

15. *οτι* cum ℵ* c mt Or^{4,161} (citat *και ην εν τη ερημω* usq *πιστευ. τω ευαγγ.*) ... Gb″ Ti praem *λεγων* cum ℵ^{a}ADEFGHSUVΓ al^{30} fere f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ go, item ς Ln *και λεγων* cum BKLMΔΠ al pl a b ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg cop syr^{utr} al | *πεπληρωτ. ο καιρος*: D a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ (non f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg) mt *πεπληρωνται οι καιροι* | *εν* (a d g$^{1.}$ fu *in evglio*, c ff$^{2.}$ *in evglium*): 36^{ev} o^{scr} Or^{4,161} om, item (*evangelio*) b f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg

16. *και παραγων* (Gb″) cum ℵBDL 13. 33. 69. 124. 346. al pauc (al^{2} *παρ. δε*) it vg cop arm syr$^{p\,mg}$ (notat tantum *παραγ.* pro *περιπ.*) go ... ς *περιπατων δε* (:: ut Mt) cum AΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{sch} (*και περιπ.*) et $^{p\,txt}$ | *ειδεν* cum ℵ*ABDEFGHUΓΔΠ^{2} al pl ... ℵ^{c}KLMVΠ* al mu *ιδεν* | *σιμωνα*: D 28. 69. 124. 346. *τον σιμ.* | *σιμωνος* cum ℵBLM 102. z^{scr} al a cop arm; item AE^{2}Δ 1. 69. al^{20} fere *του σιμωνος* (ita Gb″ Ln); item E*FHKSUVΠ al plus^{120} syr^{p} go sl *αυτου του σιμωνος* (ita Sz) ... ς *αυτου* cum DGΓ 33. al vix mu it^{pler} vg syr^{sch} aeth | *αμφιβαλλοντας* (A* *-τες*, K *-αλοντας*) cum ℵABDE*FGHKLSUVΔΠ* al^{40} fere ... ς (=Gb Sz, sed Gb′) *βαλλοντας* (:: ut Mt) cum E^{2}MΓΠ^{2} al pl arm | *εν τη θαλ.* cum ℵBL 33. aeth^{vid} ... ς Ln praem *αμφιβληστρον* cum AΓΔΠ unc^{9} al pler b ff$^{2.}$ (uterque *retiam*) cop syr^{p} go, item 1. al^{10} fere *αμφιβληστρα* (sed minusc mu *-στρα* vel *-στρον* ante *αμφιβ.* vel *βαλλ.*), item D 13. 28. 69. 124. 346. al praem *τα δικτυα*, item *retia* (a *retias*) a c f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l vg syr^{sch} arm al (:: in Mt *βαλλ. αμφιβλ.* non fluct) | *εν τη θαλασση*: K* (sed ipse$^{*\,corr}$ *εν τη*) 13. 28. 69. al^{10} fere *εις την θαλασσαν* (K *-σση*, mutavit igitur *εις την* antequam scripsisset *θαλ.*) | *αλεεις* h. l. cum AB*L^{corr} (inter *ε* et *ε* erasum est *ε*? *η*? *ι*?) Δ (C hiat), item v. 17. cum ℵAB*CLΔ (similiter in Lc ℵ*ACLQ; in Mt vero B* bis *αλεειεις*, ℵ*C [sed A hiat] *αλεεις*) ... ς Ln Ti *αλιεις* (D v. 16. *αλειεις*) cum ℵB^{2}DΓΠ unc^{9} al omn^{vid}, item v. 17. cum B^{2}DΓΠ unc^{9} al omn^{vid} (jcant scr *αλιεεις*)

δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ γενέσθαι ἁλεεῖσ ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθὺσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 [11.6] καὶ
προβὰσ ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺσ ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντασ τὰ δίκτυα.
20 καὶ εὐθὺσ ἐκάλεσεν αὐτούσ· καὶ ἀφέντεσ τὸν πατέρα αὐτῶν
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
21 s Lc 4, 31 s Mt 7, 28 s 21 [12.8] Καὶ εἰσπορεύονται εἰσ Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺσ τοῖσ
σάββασιν ἐδίδασκεν εἰσ τὴν συναγωγήν. 22 [13.2] καὶ ἐξεπλήσσοντο

---

17. *γενεσθαι*: 1. 13. 28. 69. 118. 209. al[10] b syr[sch] aeth perss om :: ut Mt | *αλεεισ* et ς Ln Ti *αλιεισ* : vide ad v. 16

18. *ευθυσ* cum ℵL 33. ... ς Ln Ti *ευθεωσ* cum ABCD unc[12] al pler | *τα δικτ.* (Gb″) cum ℵBCL al[10] ff[1.] g[2.] vg cop arm ... ς Ti *τ. δι. αυτων* cum AΓΔΠ unc[9] al pler f g[1.] syr[utr] aeth go ... D a b c ff[2.] *παντα* | *ηκολουθησαν* (it vg *secuti sunt*): B *ηκολουθουν*

19. *προβασ* (D* *προσβασ*) sine *εκειθ.* (Gb″ prob Schu) cum BDL 1. 28. 118. 124. 131. 209. 2[pe] a b ff[2.] g[1.] cop syr[sch] arr pers[p] ... ς add *εκειθεν*, Ln [*εκ.*] cum ℵ*(sed omisso *ολιγον*) ACΓΔΠ unc[9] al pler c f ff[1.] g[2.] vg syr[p] arm aeth go, item ℵ[c] 33. post *ολιγον* :: Mt *προβ. εκειθεν* sine *ολιγ.* | *ειδεν* cum BDEFGHUΓΠ* al pl ... ℵACKLMVΔΠ[2] al mu *ιδεν* | Γ *ζεβεδδαιου* et v. sq *ζεβεδδαιον*, ut solet | *τα δικτ.* cum ℵABC*DLΔΠ[2] unc[6] al pl it vg cop al ... C[2]KMΓΠ* al plus[30] syr[sch] et[p] c.* aeth al add *αυτων* :: ut Mt

20. *ευθυσ* cum ℵBL 13. 28. 33. 346. ... ς Ln *ευθεωσ* cum ACDΓ(Δ)Π unc[9] al pler; sed Δ 124. al (item 346?) c ff[2.] syr[sch] arm transpon ante *αφεντεσ* (:: ut Mt); 13. 69. al utroque loco (et. 69. sec loc *ευθυσ*), 433. b aeth neutro habent | *απηλθ. οπ. αυτου*: D *ηκολουθησαν αυτω*, item it vg *secuti sunt eum*, item cop[wi] et[dz]

21. *εισπορευονται* (d ff[1.2.] g[1.2.] vg *ingrediuntur*; et. Or[4,170]): 1. 6. 22. 71* 131. al pauc *εισπορευεται* (Or[4,161] *και εισπορευομενοσ εισ καφ. και ευθεωσ* etc; c *et ingrediens cum eis sabb. in synag. Capharnaum docebat populum*; e *et ingredientes Caph. continuo intravit sabbatis in synagoga et docebat eos*) ... D[gr] 33. 61. *εισεπορευοντο* (61. *διεπορ.*), a f *ingressi sunt*, b *introierunt*, item go *iverunt* | *καφαρν.* cum ℵBDΔ 33. 69. it vg cop go Or[4,160] et [170] ... ς *καπερν.* cum ACLΓΠ unc[9] al pler syrr al | *ευθυσ* (aeth om) cum ℵL 1. 28. 33. 131. Or[4,170] ... ς Ln Ti *ευθεωσ* cum ABCDΓΔΠ unc[9] al pler Or[4,161] | *τοισ σαββ.* cum ℵABDL unc[11] al pler Or[bis] ... C6 433. al pauc *εν τ. σ.* | *εδιδασκεν* (et. ℵ[c]; *-αξεν, D it[pler] vg syr[p] c.* arm aeth go add *αυτουσ*, item c *populum*) post *σαββ.* cum ℵL 28. 33. 69. 124. 346. 2[pe] al Or[4,161] et [170]; item post *ευθ.* C cop[wi] et[dz] (et[schw] *in sabb. ingressus docebat in synag.*) syr[sch] ... ς Ln post *συναγωγ.* (Δ add *αυτων*) cum ABDΓΔΠ unc[9] al pler it vg rell pler | *εισ την* (ς[e] om cum minusc pauc) *συναγωγ.* (Δ syr[sch] add *αυτων*) sine *εισελθων* cum ℵCLΔ 28. 69. 346. 2[pe] al[5] cop[wi] et[dz] syr[sch] Or[bis] ... ς (Gb[oo]) Ln praem *εισελθων* (al[2] *ελθων*, item go) cum ABDΓΠ unc[9] al

ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ.
23 $^{14.8}$ Καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωποσ ἐν 23–28 Lc 4, 33–37
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἴδαμέν σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ
τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· φιμώθητι καὶ

---

pler it (sed vide antea c) vg cop^{schw} (ex cod ^{1}) syr^{p} arm aeth go (:: ab *εισελθων* intruso verborum singulorum tam multiplex transpositio pendebat)

22. *αυτουσ*: E* *αυτοισ*, al pauc b q om | *και ουχ*: D^{gr*} b c d e om *και* | *οι γραμμ.* cum ℵABDLΓΠ unc^{8} al pler b e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ q vg cop arm go ... Ln add [*αυτων*] cum CMΔ 33. al^{15} fere c f g$^{2.}$ syr^{utr} aeth (e g$^{2.}$ add *et farisaei*)

23. *ευθυσ* cum ℵBL 1. 33. 131. 209. cop Or^{4,170} ... ς Ln om cum ACDΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} arm aeth go | *ην*: C Or post *συνα. αυτων* pon :: ut Lc | *αυτων* cum ℵABCΓΔΠ unc^{9} al fere omn f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg cop^{schw} syr^{utr} arm go Or ... DL 72. b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ cop^{wi} (item^{dz} sed *synagogis*) om (evgstaria mu *των ιουδαιων*) | *ανεκραξεν* (et. Or): D *ενεκραξεν*, al pauc *εκραξ.*

24. *λεγων* sine *εα* cum ℵ*BD 102. 157. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} aeth arr perss ... ς (Gb^{o}) Ti add *εα* (:: ut Lc) cum ℵ^{c}ACLΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm go Or^{4,170} Eus^{ter} (nullo quidem nomine addito: dem^{272} *εα τι ημιν και σοι υιε τ. θεου; ηλθεσ προ καιρου βασανισαι ημασ; οιδαμεν σε τισ ει, ο αγ. τ. θε.* et ps^{555} *οι δαιμονεσ εν τοισ ευαγγ. - εβοων λεγοντεσ· εα τι ημ. κ. σοι ῑῡ ναζαρηνε; οιδαμ. σε τισ ει, ο αγ. τ. θε.* et ps^{600} *εα τι ημ. κ. σοι υιε τ. θεου; οιδαμ. σε τισ ει, ο αγ. τ. θε.*) Cyr$^{ador\,185}$ | *σοι* (ℵCDEGKLMUΠ etc): ΑΒΓΔ al *συ*, cuiusmodi non rara in cdd antiquissimis nostris | *απολε. ημασ* (ς ς^{e} Ln *ημασ;*): C cat^{oxon} et Vict^{ant} *ημ. απολ.* | *οιδαμεν* cum ℵLΔ cop arm aeth Or$^{4,170.\,389}$ et$^{int\,2,138}$ Eus^{quater} (vide ante^{ter}; accedit ps^{279} *οι δαιμονεσ - εβοων λεγοντεσ· οιδαμεν σε τισ ει, ο αγ. τ. θε.* Id ipsum quod quater *οιδαμεν* habet, Mcum indicat non Lcam) Bas$^{eunom\,269}$ Cyr$^{hr\,146}$ Chr$^{1,334.\,392}$ et^{2,287} et^{10,305} Cyr$^{ador\,185}$ Ir$^{int\,234}$ Tert$^{prax\,26}$ (contra ubi Lc citat, adv. Mcion. 4, 7, *scio qui sis, sanctus dei* habet) Hil$^{ps\,59}$ et$^{ps\,67}$ (pri loco „cui daemones clamant: *scimus quia tu sanctus dei es*“, altero „daemones clamant: *Scimus qui sis, sanctus dei*“) Aug^{ioh} Paulin^{ambr} (:: hi pp praeter Or et Cyr quaeritur utrum Lucae an Marci scripturam afferant. Quum autem *οιδαμεν* in Mc tantum ab antiquissimis cdd et interpretibus nec non ab Origene auctoritatem habeat, in Lc vero *οιδα* certissimum sit, discedente solo Armeno interprete, dubitare vix licet quin quae adscripsimus patrum testimonia in Marcum valeant.) ... ς Ln *οιδα* (:: ut Lc) cum ABCDΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} al catt

25. *ο ῑς̄* (D 142* b g$^{1.}$ om) absque *λεγων* cum ℵ*A* Dam$^{par\,554\,ed}$ ... ς Ln Ti add *λεγων* (:: ut Lc nec fluct) cum ℵ^{a}A^{2}BCDL unc rell minusc omn^{vid} it vg (it^{pl} vg *dicens*, b e *et dixit*, c *dixitque ei*) syr^{utr} cop al Or^{4,170}

ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 *καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρ-*
τον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 *καὶ ἐθαμ-*
βήθησαν ἅπαντεσ, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺσ λέγοντασ· τί ἐστιν
τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι τοῖσ ἀκα-
θάρτοισ ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 *καὶ ἐξῆλθεν ἡ*
ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺσ πανταχοῦ εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον τῆσ Γαλιλαίασ.

Dam^{cod} | *εξ αυτου* (D 8^{pe} it exc f vg *εκ* [8^{pe} *απο*] *του ανθρωπου*, vide post *ab* et *de*): HL 33. 433. al^{15} fere Dam$^{par\ 554\ ed}$ *απ*, item *ab* (*ab homine*) c f g$^{1.}$ (b d e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q *de homine*) :: ut Lc (ad quem et referendus Or$^{int\ 2,338}$). Praeterea D 8^{pe} b c e ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q gat mm aeth go add *πνευμα* (8^{pe} *το πν. το*) *ακαθαρτον* :: cf 5,8.

26. *και σπαραξαν* etc: D e ff$^{2.}$ *και εξηλθεν το πνευμα το ακαθαρτον* (e om *ακαθ.*) *και σπαραξασ αυτον* (ff$^{2.}$ *σπαρ. αυτ.* post *εξηλθεν* pon) *και κραξασ φωνη μεγαλη εξηλθεν απ αυτου* | *το πνευμ. το ακαθαρτον*: B 102. om *το πνευμα* | *φωνησαν* cum ℵBL 33. Or^{4,170} Dam$^{par\ 554}$ cod ... ς Ln *κραξαν* (:: ut 9, 26) cum AC(D)ΓΔΠ unc^{9} al pler | *εξ* cum ℵABLΓΠ unc^{8} al pler arm go Or ... Gb″ Ln *απ* cum C(D)MΔ 33. al^{10} fere Dam par (et.^{cod})

27. *εθαμβηθησαν*: D Or^{4,170} *εθαμβησαν* | *απαντεσ* cum ℵBL(U?) 157. 433. al pauc Or ... ς Ln *παντεσ* cum ACDΓΔΠ unc^{9} al pler | *συνζητ.* cum ℵABCDGLΔ ... ς *συζητ.* cum EFHKMSUVΓΠ al certe pler | *αυτουσ* cum ℵB b e ff$^{2.}$ q (hi Latini pro *ωστ. συνζ. αυτ. λεγοντασ et conquirebant* [e *exquir.*]) ... Ln Ti *προσ εαυτουσ* cum ACDΓΔΠ unc^{7} al^{90} fere; item ς *πρ. αὑτουσ* cum GLS al mu^{vid}, item c f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg cop syr^{utr} al (:: Lc *συνελαλουν πρ. αλληλ. λεγοντεσ*) | *λεγοντασ* cum ℵBDE^{2}FGHKLSUVΓΔ* al pl ... ACE*MΔ^{2} 13. 33. 238. 346. 48^{ev} al^{15} fere *λεγοντεσ* | *τι εστιν τουτο* (et. f g$^{1.}$ vg^{ed} am fu emm ing san taur tol): D 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} b c e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ q om | *διδαχη καινη* (b c e ff$^{2.}$ om) *κατ εξουσιαν·* (*κατ εξουσ.* ita coniunxi cum L al, item b *quaenam esset doctrina ista cum potestate*, c *quaenam esset haec doctrina in potestate*, q *quae esset doctr. ista nova cum potestate*, e *quaenam esset doctr. haec inpotentabilis*, ff$^{2.}$ *quaenam esset haec doctr. potestatis*: Ln *καινη· κ. εξουσιαν*) *και* cum ℵBL 33. 102., item addito *αυτη* post *καινη* 1. 118. 131. 205. 206. 209. 2^{pe*} (om *τισ η* ante *διδ.* etiam cop arm aeth) ... ς *τισ η διδαχη η καινη αυτη* (A *τισ η καινη αυτη διδ.*, al *η καινη* et *αυτη* vel transpon vel om); *οτι κατ εξουσιαν και* cum (A)CΓΔΠ unc^{9} al pler f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ (om *και*) g$^{2.}$ vg syr^{sch} (om *οτι*) et^{p} go (*τισ η* et. b c e ff$^{2.}$ q sed omissis *τι εστ. του.*, vide supra; *οτι και* etc et. cop arm aeth) ... D *τισ η διδαχ. εκεινη η καινη αυτη η εξουσια οτι και* (d *quaenam est doctrina ista nova haec potestas quia et*) ... Gb′ „fortasse“ *τισ η διδ. η καινη; κατ εξουσιαν και* | *πνευμασι* cum ℵBLMUΠ: ACEKΓΔ *-σιν* | Ln *και υπακουουσιν αυτω;*

28. *και εξηλθ.* cum ℵBCDLMΔ 33. y^{scr} al^{10} it (exc f) vg cop syr^{sch} aeth ... ς *εξηλθ. δε* cum AΓΠ unc^{8} al pler f syr^{p} arm go | *ευθυσ* (et. ℵ^{c}): ℵ* 1. 28. 33. 131. 435. v$^{cant\ scr}$ b c e ff$^{2.}$ (g$^{1.}$ *et processit iterum in omnem etc*) q cop^{wi} et^{dz} arm aeth om | *πανταχου* (ℵ^{c}L *-χη*) cum ℵ^{c}BCL 69.

29 $^{15.2}$ Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς 29–34 Lc 4, 38–41 Mt 8, 14-16
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέ-
γουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρα-
τήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει
αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·
33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ

---

124. b e q cop ... ς Ln om cum ℵ*ADΓΔΠ unc^{9} al pler c f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ vg syr^{utr} arm go | της γαλιλαιας (ℵ^{c}): ℵ* τ. ιουδαιας, 28. του ιορδανου, s^{scr*} εκεινην

29. ευθυς cum ℵBLΔ 1. 28. 33. 69. 118** 131. 209. 346. ... ς ευθεως cum ACΓΠ unc^{9} al pler ... D c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ syr^{sch} aeth om | εξελθοντες ηλθον (L ηλθαν, FΔ al^{10} fere εισηλθον) cum ℵACLΓΔΠ unc^{9} al pler vg cop syr^{sch} et$^{p\,txt}$ go ... B 1. 22. 69. 124. 131. 209. 346. al plus^{10} f g$^{1.}$ (*et egressus de syna.*) gat mm syr$^{p\,cod\,mg}$ arm aeth εξελθων ηλθεν: ita Gb' Ln; item D b c e q εξελθων δε (b q add ευθ.) εκ της συναγωγης ηλθεν, ff$^{2.}$ *et egressus autem de syna. Iesus venit* (et. c et evglstar add *Iesus*, ο ις), ff$^{1.}$ l mt tol *egrediens – venerunt* | BD ιωανου

30. η δε πενθ. (LMΔ 1. 69. al^{25} fere add του) σιμ. κατεκειτο: D it (exc f) vg κατεκειτο δε η πενθ. σιμ. | ευθυς cum ℵBDL 33. 69. 346. al pauc ... ς ευθεως cum ACΓΔΠ unc^{9} al pler ... b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q (non item e f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg) syr^{sch} aeth arr pers^{p} om

31. ηγειρ. αυτ. κρατησας τ. χειρος: D (b f q) εκτεινας την χειρα κρατησας ηγειρ. αυτην, b q *extendens* (in utroq praecedit *ille autem venit et*) *manum adprehendit eam et levavit*, f *adpraehensa manu eius elevabit eam* | τ. χειρος absque αυτης cum ℵBL item (vide ante) D b q ... ς τ. χ. αυτης cum ACΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{utr} al | ο πυρετος absque additam cum ℵBCL 1. 28. 33. 102. 118. 131. 209. e cop arm ... ς Ln Ti add ευθεως (:: videbatur hac in re aptissimum, hinc vel h. l. vel alio intulerunt quod vel maxime ex mente Mci existimari debebat) cum AΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} aeth go, item b q praem; item D c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ (et. ff$^{1.}$ l ut^{vid}) vg syr^{sch} ante αφηκεν add, item 253. ante διηκονει. Praeterea 16. syr^{p} c.* aeth ante και διηκ. add (:: e Mt) και ηγερθη

32. εδυ cum ℵACLΓΔΠ unc^{8} (H deficit) al fere omn ... Ln εδυσεν cum BD 28. | εφερον: D -ροσαν | κακως εχοντας (ab his verbis ℵ* transiluit ad κακως εχοντ. v. 34; suppl^{c}): D b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q add νοσοις (it^{6} post ποι. pon) ποικιλαις (:: ut Lc, vide et. v. 34). Post δαιμονιζομ. b add *et eiciebat daemonia ab eis*, e *et eiciebat illa ab illis*

33. και ην – επισυνηγμ. cum ℵBCDL 7. 33. 102. 36^{ev} 48^{ev} y^{scr} z^{scr} 3^{pe} b e l q vg cop^{schw} Aug ... ς και – επισυνηγμ. ην (69. 124. 346. 2^{pe} al pauc ην συνηγμενη, g$^{2.}$ *erat congregata*, c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ *conveniebat*) cum AΔΠ unc^{7} al pler c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ cop^{wi} syr^{utr} arm aeth go ... UΓ om ην |

ἐθεράπευσεν πολλοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ νόσοισ, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, [16.9] *καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.*

35–39 Lc 4, 42–44 35 [17.8] *Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰσ ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰσ ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο.* 36 *καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,* 37 *καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ*

ολη η πολ. cum ℵBCDL 33. 102. 48^{ev} al it vg ... ς *η πολ. ολη* cum ΑΓΔΠ unc^{8} al pler cop syr^{utr} go al | *πρ. την θυραν* (D c ff^{2} g^{1} q add *αυτου*): U al pauc *πρ. τη θυρα*, 28. 124. 2^{pe} *πρ. τασ θυρασ*

34. D totum versum sic habet: *και εθεραπευσεν αυτουσ, και τουσ δαιμονια εχοντασ εξεβαλεν αυτα απ αυτων, και ουκ ηφιεν αυτα λαλειν οτι ηδεισαν αυτον· και εθεραπευσεν πολλουσ κακωσ εχοντασ ποικιλαισ νοσοισ, και δαιμονια πολλα εξεβαλεν* | *ποικ. νοσοισ*: ℵ* (a *κακωσ εχοντασ* v. 32 ad *κακ. εχοντ.* v. 34 transiliens) L om | *και δαιμ. πολλ. εξεβαλεν* (*eiecit* c e; ℵ al$^{3 scr}$ a f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ q vg *εξεβαλλεν*, *eiciebat*): ff^{2} g^{1} *et qui daemonia habebant* (ff^{2} add *et*) *eiiciebat illa ab eis* | *λαλειν τα δαιμ.* cum ℵACLΓΔΠ unc^{8} al fere omn f cop syr^{utr} al ... B *τα δαιμ. λαλειν* ... D (vide ante) it (exc f) vg aeth *αυτα λαλ.* (am fu ing *loqui ea*) | *ηδεισαν αυτον* cum ℵAD(vide ante)EFKSUVΓΔΘ^{f}Π al pl a b c e f ff^{2} g^{2} q vg syr^{sch} go Vict^{ant} (in catena: *ο αυτοσ* [*λουκ.*] *επιτιμων ουκ εια αυτα λαλειν, οτι ηδεισ. αυτον ειναι τον* $\overline{χν}$· *το δε τελευταιον μαρκοσ ουκ εχει*) ... ℵ^{c}BCGLM 1. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 238. 262. 346. 435. al plus^{60} ff^{1} g^{1} l mt sax cop aeth arm syr^{p} c.* *ηδεισ. αυτον* (c ff^{1} g^{1} l post $\overline{χν}$ pon; Cyr$^{ador\ 185}$ ex Lc) $\overline{χν}$ (ℵ^{c}CGM al mu *τον* $\overline{χν}$) *ειναι* :: e Lc

35. *εννυχα* (Gb') cum ℵBCDLΘ^{f} 1. 28. 33. 131. 209. al plus^{12} ... ς *-χον* cum ΑΓΔΠ unc^{8} al pler (al pauc *-χιον*) Or^{1,216} | *αναστασ*: D^{gr} 226. a c om | *και απηλθεν* cum ℵACDLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler a c (*exiens inde abiit*) f ff^{1} g^{2} cop syr^{p} (syr^{sch} *antevertit et surrexit et abiit*) arm aeth go Or^{1,216} ... B 28. 56. 102. 235. 2^{pe} ff^{2} g^{1} cop^{wi} et^{dz} om (b d e q om *εξηλθ. και*). Praeterea C^{3}FGV al^{30} fere catt add *ο* $\overline{ισ}$ (mt post *εξηλθ.* add) | *εισ*: D add *τον* | *κακει* cum ℵBCLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler Or catt ... Ln *και εκει* cum AD al pauc | *προσηυχετο* (d *orabat*): D^{gr} *προσηυξετο*

36. *κατεδιωξεν* cum ℵBMU 28. 40. y^{scr} al^{10} fere ff^{1} g^{2} vg (et. d) cop ... ς Ln Ti *κατεδιωξαν* cum ACDLΓΔΘ^{f}Π unc^{6} al pler a b c e f ff^{2} g^{1} q syr^{utr} al | *σιμων* cum ℵBL 33. 102. al^{4} ... ς Ln Ti *ο σιμ.* cum ACΓΔΘ^{f} unc^{8} al pler catt ... KΠ 1. 28. 69. 124. 209. al plus^{15} *ο τε σιμ.* (D* *τε σιμ.*, D^{2} d *τοτε σιμ.*) | *οι* (B* om) *μετ αυτου*: Δ add *ησαν* (it vg *qui – erant*)

37. *και ευρον* (*invenerunt*) *αυτ. και λεγουσ.* (*dicunt*) cum ℵBL e cop^{cod} aeth ... ς Ln *και ευροντεσ αυτον λεγ.* cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler; D *και οτε ευρον αυτ. λεγ.*, a d f ff^{2} g$^{1.2}$ q vg *et cum invenissent* (ff^{1} mt *vidissent*) *eum dixerunt* (ita it^{7} vg, etiam cop^{cod} syr^{sch} go al, sed q syr^{p} *dicunt*), item syr^{utr} (*cum invenissent*) cop^{edd} arm go ... b c nil

ὅτι πάντεσ ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰσ
τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐτῶν εἰσ ὅλην
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 [18.2] Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν 40–45 Lc 5, 12–16
καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ δύνασαί με καθαρί- Mt 8, 1–4
σαι. 41 καὶ σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ

---

nisi *dicentes* | ζητουσ. σε cum ℵBCDLΔ 1. 33. al vix mu b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ q (sed b c e *quaerunt* [c *quaerebant*] *te omnes*) vg arm catt^{txt} ... Gb″ Ln σε ζητ. cum AΓΘ^{f}Π unc^{8} 22. 124. 131. 262. 346. al^{100} fere (69. om σε) a f go Vict^{ant}

38. αυτοισ: add ο ις | αγωμεν: ℵ αγομεν | αλλαχου cum ℵBC*L 33. cop arm aeth arr ... ς Ln om cum AC^{3}DΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al fere omn it vg syr utr go | εχομενασ (B^{bentl} -να): D εγγυσ, it vg al *proximos* | κωμοπολεισ (Δ κωμο και πολ., δ *vicos et civitates*): D it vg syr^{sch} go κωμασ και εισ ταισ πολεισ | κακει cum ℵDLΘ^{f} al mu^{vid} ... Gb Sz και εκει cum ABCΓΔΠ unc^{7} (et S?) al^{100} fere | κηρυξω: M* cop -ξωμεν | γαρ: C add και | εξηλθον (Gb′ Schu „recte apud Mc“) cum ℵBCL 33. ... ς Ln εξεληλυθα cum ADΓΠ unc^{8} al pl ... ΔΘ^{f} (ελεληλυθα) 28. 40. 69. 124. 262. 346. al plus^{50} εληλυθα (Gb′), item *veni* it vg cop^{wi} et^{dz} arm syr et syr$^{p\ mg}$ go

39. ηλθεν cum ℵBL cop aeth ... ς Ln Ti ην (:: ut Lc) cum ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} arm go | κηρυσσων (et. ℵ^{c}): ℵ* -σσιν | εισ τασ συναγωγασ cum ℵABCDKLΔΘ^{f}Π 1. 69. 118. 124. 131. 157. 209. 238. 346. 435. al plus^{15} ... ς εν ταισ συναγωγαισ cum EFGMSUVΓ al longe pl (item it vg al) | εκβαλλων: G al pauc εκβαλων

40. παρακαλων (it vg *deprecans*, et. d): D ερωτων | και γονυπετ. cum ℵL 1. 209. 300. 2^{pe} al^{8} fere arm (item e *et genibus volutans*, q *et adgeniculans se*, f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg *et genu flexo*) ... ς Ti κ. γον. αυτον (al^{10} αυτω) cum ACΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler syr^{p} (et syr^{sch} ante κ. παρακαλ.) cop aeth arm ... Ln om plane cum BDGΓ 102. 124. al^{6} a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ | λεγων cum ℵ*B 69* e cop^{wi} et^{dz} ... ς Ln Ti και λεγ. cum ℵ^{c}ACDLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al fere omn vv pler | αυτω: D(Γ?) it^{pler} (non e) am emm fu ing tol gat mm mt om | οτι cum ℵAΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler (sed Θ^{f} post θελησ add κυριε) a syr^{p} go, item B κυριε οτι ... CL c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ mm mt cop^{wi} et^{cod} arm aeth al κυριε pro οτι ... D 28. 69. 71. 238. b f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l q vg syr sch plane om :: cf Mc et Lc ubi κυριε sine οτι | θελησ: D(Π*^{vid}) -λεισ (d e *volueris*, it^{pler} vg *vis*) | δυνασαι cum ℵACDLFΔΠ unc^{8} al omn^{vid} ... B δυνη

41. και cum ℵBD 102. a b e ff$^{2.}$ cop^{wi} et^{dz} ... ς Ti ο δε ις cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al omn fere c f g$^{2.}$ vg cop^{schw} syr^{utr} arm go, item L q aeth σπλ. δε ο ις | σπλαγχν.: D a ff$^{2.}$ οργισθεισ ... b g$^{1.}$ om | χειρα: Δ* al pauc -ραν | αυτου ηψατο cum ℵBL 435. (al^{vid}), item αυτου ηψατ. αυτου D 7^{pe}, item it^{pler} vg *extendens* (ita a e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q; f g$^{2.}$ vg *extendit*) *manum suam et tangens* (ita a ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q vg; e f *et tetigit*) *eum*; c nil nisi

λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ
λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ εὐθὺσ ἐξέ-
βαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃσ, ἀλλὰ
Lev 14, 2 ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆσ εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 45 19. 10 ὁ δὲ
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε
μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ'
ἐρήμοισ τόποισ ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν πάντοθεν.

---

extendens manum suam; b vero *ext. manum* (pergens *ei dixit*) ... ς *ηψατο αυτου* (:: ut Mc et Lc lectione non fluctuante) cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler | *και λεγει* (pro his 69. 124. 346. 2^{pe} *λεγων*) sine *αυτω* cum ℵ 1. 209. c ff$^{2.}$ (vide etiam supra b) syr^{sch} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABCDLΓΔΘ^{f}Π unc rell al pler it^{pl} vg syr^{p} cop al (:: Mc *ειπων*, Lc *λεγων*, quod qui huic loco intulerunt non om *αυτω*)

42. *και* sine additam cum ℵBDL 16. 69. 102. 2^{pe} a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ cop syr^{sch} ar^{p} pers^{p} ... ς (Gb^{0}) add *ειποντοσ αυτου* cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al longe pler f g$^{2.}$ l q vg syr^{p} arm aeth go | *ευθυσ* (b c om) cum ℵBL 33. 164. ... ς Ln *ευθεωσ* cum ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al longe pler | *απηλθ. απ αυτ. η λεπρ.* cum ℵBDEGLMSUVΓ al pler it vg cop^{cod} syr^{sch} arm ... AKΘ^{f}Π al plus^{10} syr^{p} *απηλθ. η λε. απ αυτ.*, item omisso *απ* Δ al pauc (aeth), c cop go *η λε. απηλθ. απ αυτ.* | *εκαθερισθη* cum AB*CG LΔΘ^{f}Π* 1. y^{scr} p$^{parh\,scr}$ al pauc ... ς Ln *εκαθαρισθη* cum ℵB^{2}DEKMSU VΓΠ^{2} al pler. Totum vers. M ipsa prid manu suppletum in margine habet.

43. *ευθυσ* cum ℵBDL 33. 164. ... ς *ευθεωσ* cum ACΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler, idque AKΠ al pauc arm post *εξεβ. αυτ.* pon ... al pauc syr^{sch} aeth om (b c om *και εκαθερ.* usque *εξεβαλ. αυτον*, item e *εκαθερ.* usque *ευθυσ*)

44. *μηδεν* cum BCEGKMSUVΓΘ^{f}Π al pler syr^{p} arm go ... Ln om cum ℵAD LΔ 33. 69. 124. 238. al^{15} fere it vg syr^{sch} cop aeth catt et Vict^{ant} Thphyl :: ut Mt et Lc | *αλλα* cum ℵABCDEGKLUΔΘ^{f}Π al pm ... ς *αλλ* cum MΓ(SV?) 1. al pl^{vid} | *σεαυτ. δειξον*: D it vg *δειξ. σεαυτ.* | *τ. ιερει*: 33. 69. al pauc ff$^{1.}$ l vg *τ. αρχιερει* (g$^{2.}$ gat *principibus sacerdotum*, ff$^{2.}$ *sacerdotibus*) | *προσενεγκε*: CLΘ^{f} al mu *-γκαι* | *α*: C* aeth *καθωσ*, 33. *καθα* .| *μωυσησ* cum ℵBDKVΔΘ^{f}Π al sat mu ... ς *μωσησ* cum ACEGLM SUΓ al longe pl. Praeterea cf ad 8, 4 et alibi | *αυτοισ*: A*^{vid} *αυτω*

45. *πολλα* (238. post *διαφη.*): D it vg om | *αυτον δυνασθ.* cum ABCLΓΔ Θ^{f}Π unc^{7} al pler ... ℵ al pauc *δυν. αυτ.* ... D k^{scr} om *αυτον* | *εισ πο. φανερ. εισελθ.* cum ℵCL 28. 33. 124. 2^{pe} 8^{pe} al aliq cop ... D vg syr^{sch} *φαν. εισελθ. εισ πολιν* ... ς Ln Ti *φαν. εισ πο. εισελθ.* cum ABΓΔ Θ^{f}Π unc^{7} al pler it am fu ing (al) syr^{p} arm go | *αλλ* cum ℵBEGKLSUV ΓΘ^{f}Π al longe pl ... Ln Ti *αλλα* cum ACDMΔ al mu | *επ* cum ℵBLΔ 28. 124. al pauc ... ς Ln *εν* cum ACDΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler | B 102. om *ην*, b e om *ην και*, hinc Ln [*ην*] | *παντοθεν* (et. Gb'' Sz) c. ℵABCDKLMSΔΘ^{f}Π 1. 33. 118. 131. 157. 209. 238. al plus^{20} ... ς *πανταχοθεν* (Schu: „nusquam in N. T“.) cum EGUVΓ al longe pl

II.

1 [20.1] Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκού- 1–12 Mt 9, 1–8 Lc 5, 17–26
σθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι
χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον.
3 καὶ ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ
τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον,
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν

II. 1. εισελθων (c^scr ελθ.) παλιν cum ℵBDG^grL 28. 33. 124. 2^pe b^scr c^scr a (*cum introisset iterum*) c (*cum venisset* omisso παλ.) cop arm aeth ... Gb″ Sz Ln εισηλθεν παλιν cum ACEKMUVΔΘ^fΠ al^100 fere e (*venit iterum*) syr^p go, item FGΓ al^15 fere syr^sch εισηλθ. ο ῑς παλιν ... ς παλ. εισηλθεν cum minusc aliq b d f ff^1.2. g^1.2. q vg (b q *venit*, rell vg *intravit*) ... s εισηλθεν omisso παλιν (om et. evglistaria) | καφαρναουμ cum ℵBDΔ 33. 69^*vid it (exc q) vg go (cf et. ad Mt 4, 13. Mc 1, 21 et alibi) ... ς καπερναουμ cum ACLΓΘ^fΠ unc^7 al fere omn^q syr utr al | ηκουσθη (a *cognitum est*, it^pler vg *auditum est*) cum ℵBL 28. 33. 124. 2^pe a c cop arm aeth ... ς και ηκουσθη, Ln [και] ηκ. cum ACDΓΔΘ^fΠ unc^7 al pler it^pl vg syr^utr go | εν οικω cum ℵBDL 33. 67. cop, item *in domo* (et e *domi*) it^pler vg ... ς Ti εισ οικον cum ACΓΔΘ^fΠ unc^7 al pler g^1. *in domum*

2. και pr cum ℵBL 33. 102. b g^2. l vg cop syr^sch arm aeth .. ς Ti add ευθεωσ, Ln [ευθ.] cum ACDΓΔΘ^fΠ unc^7 al fere omn a c e f ff^2. g^1. q syr^p go | πολλοι: 1. 131. 209. οχλοι πολλ. | ωστε-πρ. την θυραν (U^2 πρ. τη θυρα): a d f ff^2. q *ita* (a *in tantum*) *ut iam* (f om) *non posset capere* (f ff^2. *non caperet*, q *non caperent*) *usque ad ianuam*; b *ita ut iam nec ad ianuam caperet*, g^2. vg *ita ut non caperet* (emm *caperent*, g^2. gat mm add *domus*) *neque ad ianuam*; e *ita ut non caperet domus*; c *ita ut non caperet introitus ianuae* | αυτοισ: D b c ff^2. q προσ αυτουσ | τον λογον: 225. om; D om τον

3. φεροντ. πρ. αυτ. παραλυτ. cum ℵBL 33. 346. g^1. l am fu ing mt tol (cop *adduxerunt ei paral.*) ... Ln πρ. αυτ. φεροντεσ (c e f vide post) παραλυτ. cum C^*DG 1. 69. 124. 131. 209. al^10 fere a b c e f ff^2. vg^ed syr^utr arm ... ς πρ. αυτ. παραλ. φεροντ. c. AC^3ΓΔΘ^fΠ unc^6 al pler aeth go (g^2. om πρ. αυτ.) | αιρομ. υπο (L απο, Δ επι, y^scr παρα) τεσσαρων (ℵ δ̄): f *inter quatuor* (*portantes in grabato paral. inter quatuor*); b *in grabatto*, item c (*in lecto*) e (*in grabatto*) ante παραλυτ.

4. προσενεγκαι (33. -γκειν) cum ℵBL 33. 63. 72^mg 253. 48^ev f l vg (et. d) cop syr^p aeth arr pers^p ... ς Ln Ti προσεγγισαι cum ACDΓΔΘ^fΠ unc^7 al pler (al^6 εγγισαι) it^pl (a c e ff^2. g^1.2. *accedere non possent*, b *non poss. acc.*) syr^sch arm go | αυτω (K^2Π al pauc ante προσεγγ.): DK^* al pauc it^pler cop^wi et^dz arm^edd om | δια (a *propter*) τον οχλον: D απο του οχλου, it^pler vg *prae turba* (-*bam* e, b *multitudine*) | οπου ην: DΔ al^10 fere it (exc b) mt syr^sch arm aeth go add ο ῑς | εξορυξαντεσ: D it^pler (non f l nec vg) syr^sch aeth om | χαλωσι cum ℵBCDEKLMUΓΠ

κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. 5 *καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ*
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι. 6 *ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ*
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· 7 *τί οὗτοσ οὕτωσ λαλεῖ;*
βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ; 8 *καὶ*
εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ Ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ

---

etc ... ΑΔΘ^f etc *χαλωσιν* | *κραβαττον* cum ACDEGHLMUΓΔΘ^fΠ(FV certe vv. 9. 11. 12.) al pm, item B*(sed^mai *κραββαττον*)K al mu *κραβατον*, a e am ing al *grabattum*, c d f g^1. ff^2. al vg^ed et^odd mu *grabatum* (item infra q), ℵ *κραβακτον* ... ς *κραββατον* cum B^2V (hoc certe versu) al pl b q (hoc versu, non item infra) | *οπου* (Gb') cum ℵBDL, item (*ubi*) a g^1. ... ς Ti *εφ ω* cum ACEGHKMSUVΔΘ^fΠ al pler, item it^pl vg cop syr^utr arm aeth go; item Γ al pauc *εφ ο*, 13. 33. 69. al *εφ ου*, al *εφ ον* | D *ην* (*erat*) *ο παραλ. κατακειμενοσ* (*iacens*)

5. *και ιδων* cum ℵBCL 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2^pe e cop aeth (:: nec aliter Mt et Lc) ... ς Ln Ti *ιδ. δε* cum ADΓΔΘ^fΠ unc^8 al pler it^pler vg syr^utr arm go | *τεκνον*: ℵ* cop *τεκν. μου*, C *θαρσει τεκν.* | *αφιενται* cum B 28. 33. (item ℵ v. 9), Δ *αφιονται*, item *remittuntur* vel *dimittuntur* a c e g^1. ff^1.2. vg syr^utr go (Or^int3,377 *fili, dimittuntur tibi pecc. tua* propter *fili* ex Mc vdtr) ... ς Ti *αφεωνται* (G 69. al mu *-εονται*) cum ℵACDLΓΘ^fΠ unc^8 al pler, item *remissa* vel *dim. sunt* b f q | *σου αι αμαρτ.* cum ℵBD^grGLΔ 1. 33. 69. 102. al^10 fere; item C*Θ^f al pauc b e ff^1.2. am fu ing emm mt *σοι αι αμαρτιαι* ... ς *σοι αι αμ. σου*, Ln *σοι αι αμ.* [*σου*] cum AC^3EHKM^2SUVΓΠ al pler a c d f q vg^ed (Or^int3,377 vide supra), item M* 28. 346. al^10 *σου αι αμαρτ. σου*

6. *γραμμ.*: syr^sch pers^p add *et Pharisaeorum* | *αυτων*: D al pauc it^pler (non f q nec vg) cop^dz add *λεγοντεσ* (c e ff^2. *et dicentes*)

7. *τι*: B p^scr *οτι* | *ουτωσ* (H *-τοσ*) cum ℵBDEGHLMUΓΔΠ^2 al sat mu ... ς *ουτω* cum ACKΠ* al pl ... al^20 fere syr^sch pers^p om (item it^mu libere) | *λαλει βλασφημει* cum ℵBDL a f ff^1.2. g^1.2. vg (c *loquitur blasphemans*; b q nil nisi *hic blasphemat*, *quid iste blasfemat* pro *τι ουτοσ* etc) cop cod ... ς *λαλει βλασφημιασ* (Δ *-μασ*); c. ACΓΔΠ unc^8 al omn^vid (sed al pauc *-μιαν*) e (*loquitur blasfemia*) cop^edd syr arm aeth go :: ut Lc lectione non fluctuante | D* *τασ αμαρτιασ* | *εισ* (a *unus*, it^rell vg *solus*): D^gr om

8. *ευθυσ* cum ℵBL 33. ... ς *ευθεωσ* cum ACΓΔΘ^fΠ unc^8 al pler ... D 28. 64. 2^pe a b c ff^2. g^1. q (non item e f g^2. vg) syr^sch arm aeth (non item syr^p cop go) om :: ut Mt et Lc | *ο ις*: K* y^scr al om | *αυτου* (et. f g^1. vg cop^schw ex cdd^2 syr^utr arm aeth go; g^2. gat *sancto* pro *αυτου*): D 258. a b c e ff^2. q cop^wi om | *οτι ουτωσ* cum ℵACDLΓΔΘ^fΠ unc^9 al omn fere f g^2. vg cop syr^p (syr^sch *quid*) arm aeth go (b c e ff^2. q *quid*) ... Ln om *ουτωσ* cum B 102., item (*quod cogitarent*) a g^1. | *διαλογιζ.* cum ℵBDGL 1. al it vg cop syr^sch arm aeth ... Gb Sz Ti praem *αυτοι* cum ACΓΔΘ^fΠ unc^8 13. 22. 33. 69. al plus^150 syr^p go sl | *εν εαυτοισ*: L al^2 *εν αυτοισ* | *λεγει* cum ℵBL 33. e f g^2. vg ... ς Ln *ειπεν* cum ACDΓΔΘ^fΠ

καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ·
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν
σου καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμ-

unc⁹ al fere omn a b c ff²· g¹· q :: ut Mt et Lc | αυτοις: B 102. ff²· om | ταυτα: L 275* om

9. τω παραλυτικω: D τ. παραλυτω, 33. a e om | D hoc ordine: ειπ. τω παραλ. εγειρε αρ. τ. κραβ. σου και υπαγ. εις τ. οικ. σου η ειπειν αφαιωντ. σοι αι αμ. | αφιενται c. ℵB 28. 2pe item *remittuntur* vel *dimittuntur* a c e f g¹·²· ff¹·²· q vg syr^utr go ... ς Ti αφεωνται (69. al -εονται) c. ACDLΓΔΘᶠΠ unc⁹ al fere omn b (*remissa sunt*) (Eus^ps 660 εχεις τον παραλυτον — ηκουσε γαρ· αφεωνται σοι αι αμ. σου, και· αρον τ. κραββ. σου quorsum spectet non liquet) | σου αι αμαρτ. cum ℵBEFGHKLMUVΠ al¹⁸⁰ fere ... ς Ln σοι αι αμαρτ. cum ACDSΓΔΘᶠ al vix mu, item *tibi peccata* e g¹· vg, b *peccata tua* ... al pauc a c f q mt cop syr^utr arm aeth go σοι αι αμ. σου (*tibi peccata tua*), 247. 258. al σου αι αμ. σου | εγειρε cum ℵACDEFGHKMSVΓΠ 1. 33. 69. 124. 157. al⁵⁰ fere ... ς (= Gb Sz) εγειραι cum UW^cΔΘᶠ al pl ... BL 28. εγειρου | και αρον cum ℵABW^cΓΔΘᶠΠ unc⁹ al pler a d g¹· (g²· *surg. et amb. et tolle gra. tu.*) am mt emm go cod syr^p aeth go ... Gb Sz Ti om και cum CDΘ^rL 1. 33. 209. al plus¹⁰ f l vg (et. fu ing) syr^sch cop^edd arm ... al³ b c e om και αρ. τ. κρ. σου | κραβαττον cum A(B*?)CDEF²GHKLMUVW^cΓΔΠ al pm, ℵ κραβακτον, B*F* al mu κραβατον (sed B*mai κραββαττον) ... ς κραββατον cum B³ al sat mu. De Latinis vide supra. | τον κρ. σου cum ℵABCDKL MΠ* al³⁰ fere (item it vg etc) ... ς Ti σου τ. κρα. cum EFGHSUVW^cΓΔΠ² al pl | υπαγε c. ℵLW^cΔ go^vid, item D 33. a ff²· g²· arm υπαγε εις τον οικον σου (g²· om σου) ... ς Ln Ti περιπατει cum ABCΓΠ unc⁹ al omn fere b c e f g¹· q vg cop syr^utr aeth :: ut Mt et Lc

10. ειδητε (it vg *sciatis*): ACL al ιδητε | E εχη | επι τ. γ. αφιεν. αμαρτ. cum ℵCDHLMW^cΔΘᶠ al plus⁶⁰ it (exc b q qui om επ. τ. γης) vg cop syr^sch arm go ... ς (= Gb Sz) Ti αφιεν. επι τ. γ. αμαρτ. cum ABFGK SUVΓΠ 1. 69. al sat mu syr^p ... B 142. 157. αφιεν. αμαρτ. επι τ. γ.

11. εγειρε cum ℵABCDEFGHMSVΓΘᶠΠ al⁴⁰ fere ... ς (= Gb Sz) εγειραι cum LUW^cΔ al sat mu ... K εγειρου | αρον cum ℵBCDΘ^rLΓ 13. 28. 33. al¹⁰ fere a b e f ff¹·²· g¹· l q cop syr^sch arm Ephr^txς ... ς (= Gb Sz) και αρον, Ln [κ.] αρ. cum AW^cΔΘᶠΠ unc⁹ al pler c d g²· mt syr^p aeth (go *suneque*) | κραβαττ. cum ℵA(B*?)CDEFGHKLMUVW^cΓΔΘᶠΠ al pm (de Latinis vide ad v. 4); B* al mu κραβατον ... ς κραββατον c. B² al pl

12. ηγερθη και ευθυς (C -εως) cum ℵBC*L 33. cop^cod arm ... ς Ln ηγερθη ευθεως και cum AC³W^cΓΔΘᶠΠ unc⁹ syr^utr aeth go, item D al² a f g¹· l vg (a *et ille confestim surgens*; f *et statim ille surrexit*) cop^edd ... b c e ff²· q om ευθυς | κραβαττον: ut v. 11. Praeterea HL 33. al⁴ c cop syr^sch go add αυτου | εμπροσθεν cum ℵBL 187^mg ... ς Ln Ti εναντιον cum ACDW^cΓΔΠ unc⁹ al pler ... Θᶠ 28. 33. al pauc ενωπιον

προσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντασ καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν
λέγοντασ ὅτι οὕτωσ οὐδέποτε εἴδαμεν.
13—17 Mt 9, 9—13 Lc 5, 27—32 13 $^{21.2}$ *Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ*
ὄχλοσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 14 *καὶ παράγων*
εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
15 $^{22.2}$ *καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ*
πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 *καὶ*

(:: ut Lc) | *πανтασ*: A -*τεσ* | *λεγοντασ* cum ℵACLW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al omn^{vid} it (exc b) vg cop syr^{utr} etc ... D *και λεγειν*... B b om, hinc Ln [*λεγοντ.*] | *ουτωσ ουδεποτ.* cum ℵBDL 244. arm (e *sic numquam taliter*, b *taliter non talia*) ... ς Ln *ουδεπ. ουτ.* cum ACW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al fere omn a c f ff^{2} q (item rell ut vdtr) vg syr^{utr} | *ειδαμεν* cum CD ... ς *ειδομεν* cum ℵ^{c}BLW^{c}Γ unc^{6} al pl, item AKMVΠ al mu *ιδομεν* ... b *viderant* ... ℵ* *εφανη εν τω ισραηλ* :: cf Mt 9, 33

13. *εξηλθεν* (ℵ^{c}): ℵ* *εξηλθον* | *παλιν* (13. 69. 346. ff^{2} praem *ο ις*): D^{gr} 13. vg^{cod} ap Gb cop^{cod} arr om | *εισ* cum ℵ* ... ς Ln Ti *παρα* cum ℵ^{c}ABCDLΓΔΠ unc^{9} al omn fere (69* *επι*); it^{pler} vg *ad mare* (quod et *παρα* et *εισ* reddit), f *iuxta mare*, b *secus mare* (:: cf ad 7, 31. 3, 7) | *ο οχλοσ*: D* om *ο* | *αυτον* (ℵ^{c}): ℵ* *αυτουσ*

14. *παραγων*: FGHΓ 13. 262. al plus^{30} (et evglstaria) add *ο ις* | *ειδεν* cum ℵBDEFGHU al pl ... ACKLMVW^{c}ΓΔΠ al mu *ιδεν* | *λευειν* cum ℵ^{c}BE* LM al pauc, item ς Ln *λευϊν* cum CE^{2}FGHSUV 124^{mg} (*εν αλλοισ· λευϊν*) al sat mu, item *Levin* f ff^{1} g^{2} am fu ing emm gat mm mt ... ℵ* *λευει*, AKΓΔΠ 33. al^{40} fere vg^{ed} *λευϊ*, item go cop syr^{utr} arm aeth ... D 13. 69. 124^{txt} schol$^{237.238.}$ al cdd Origenis^{vid} a b c e ff^{2} g^{1} *ιακωβον* (Or ^{1,876} *εστω δε και ο λεβησ τελωνησ ακολουθησασ τω ιυ, αλλ ουτιγε του αριθμου των απ. αυτου ην, ει μη κατα τινα των αντιγραφων του κατα μαρκ. ευαγγελιου*: hinc ipse potius *ιακωβον* videtur legisse) | *ηκολουθησεν*: C* 1. 258. *ηκολουθει* :: ut Mt Lc

15. *γινεται* cum ℵBL 33. 2^{pe} ... ς Ln *εγενετο* (:: ut Mt) cum ACDΓΔΠ unc^{9} al pler (item it vg etc) | *κατακεισθαι αυτον* cum ℵBL 13. 33. 69. 102. 124. 2^{pe} cop^{wi} et^{dz} (*et fuit accumbens*) ... ς Ln Ti *εν τω καταк. αυτ.* c. ACW^{c}ΓΠ unc^{9} al pler, item *cum discumberet* f ff^{1} g$^{1.2}$ vg, *discumbente illo* q, item cop^{schw} syr^{utr} etc, Δ *εν τω κατακλιθηναι* ... D a b c e ff^{2} *κατακειμενων αυτων* (6$^{pe\ sem}$ -*νου* -*του*) :: vdtr haec omnia ad Mt accommodata | *αυτου*: b c om | *και πολλοι*: D 1. 28. 118. al^{5} om *και*, item (sed vide ante) it vg syr^{sch} | *συνανεκειντο*: AC* praem *ελθοντεσ* :: e Mt | *πολλοι και*: D b f ff^{1} g$^{1.2}$ vg (similiter arm) *πολλοι οι και*, item *multi qui* (omisso *και*) a c e ff^{2} q mt | *ηκολουθουν* cum ℵBLW^{c}Δ ff^{1} g$^{1.2}$ vg (et ff^{2} *secuti erant*) ... ς Ln Ti -*θησαν* cum ACD ΓΠ unc^{9} al pler a b c e f q syr^{utr} al

16. *και* (cum ℵL 33. b, BΔ cop om) *γραμματ. των φαρισ.* (ita certe cop^{cod};

γραμματεῖσ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;
17 [23.2] καὶ ἀκούσασ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.

---

cop^edd et^dz οι γραμμ. κ. οι φαρ.) και ιδοντεσ (b *et viderunt - dicebant* male omisso *et*) c. ℵBLΔ 33. b cop^cod, item W^c videtur, sed inter και et των φαρισαιων scripta perierunt ... ς Ln Ti και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι (3^pe add οι, 124. των φαρισαιων pro κ. οι φ.) ιδοντεσ (Ln [και] ιδοντ.) cum ACΓΠ unc^9 al pler it^pl vg (f q vg *et scribae et Phar. videntes*, a c ff^1.2. g^1. *scribae autem et Phar. videntes* [a *cum vidissent*; ff^2. *viderunt* sequente *et diceb.*]; e *scribae autem et farisaei dicebant* omissis ιδοντεσ etc) syr^utr arm go; item D (praegressis οι και ηκολουθησαν αυτω) και οι γρ. και οι φαρ. και ειδαν (sequente και ελεγον): quo modo confirmat singulorum coniunctionem quam ex ℵB etc edidimus | οτι ησθιεν cum ℵDL et (*quia manducaret*, c *quia manducabat*) c ff^1. g^1. vg cop^cod syr^p aeth, item (ita Ln) B 33. 2^pe οτι εσθιει, et (*quia manducat*) b d ff^2. syr^sch cop^edd et^dz ... ς Ti αυτον εσθιοντα (Δ αυτον μετα - εσθιοντ. ελεγον) cum ACW^cΓΔΠ unc^9 al pler a f q go | τελω. και αμαρτ. cum ℵACL^corr*W^cΓΔΠ unc^9 al fere omn f ff^2. vg^ed et emm ing al sax syr^utr cop^edd arm go ... Ln Ti αμαρτ. και (B^2D 33. add των) τελωνων cum BDL 33. 2^pe a b c ff^1. g^1. q am mt tol cop^cod aeth (:: vide paullo post; utroque loco idem scripsisse Mc videtur) ... 28. 69. 53^ev syr^hr om κ. αμαρτωλ. | οτι cum BL 33. 102. 108. 246* ... ς Ln τι οτι cum ACΓΔΠ unc^9 al pler (Schu „τι οτι non dixit Mc, sed Lc saepe") ... ℵD δια τι (:: idem οτι interrogativum infra 9, 11 et 28; cf et. Barn^7 et^8 et^10) | τελω. κ. (B add των) αμαρτ. cum ℵABCLΓΔΠ unc^8 (U nil nisi τελω.) al omn^vid it (exc a) vg cop syr^utr arm go ... Ln Ti αμαρτ. κ. των (Ti om) τελω. cum D a aeth (B ex errore huc tractus vdtr) | εσθιει και πινει (G εσθιειτε κ. πινειτε, 124. syr^hr arm^zoh εσθιετε κ. πινετε :: ut Lc) cum ACEF(G)HK LMSUVΓΔΠ al pler c f ff^1. g^1. l q vg syr^utr cop (ante μετα pon) arm^edd aeth (εσθι. μετ. τ. αμ. κ. τ. τε. και πινει) go Aug^cons 2,61 (allato textu et Mt^i et Mc^i addit: „praetermissum est ergo a Mt quod iste addidit, *et bibit*") ... ℵBD 102. 235. 271. a b e ff^2. om και πινει (:: ut Mt), hinc Ln [κ. πι.]. Praeterea ℵCLΔ 69. al plus^10 c f ff^1. g^1. l (non item a b e ff^2. q) vg (et. am ing al, sed non emm erl iac al) cop aeth arr perss sax (non item syr^utr go) add (sed C aeth ante εσθιει, c ante μετα, cop^cod εσθ. κ. πι. ο διδ. υμ. μετα etc.) ο διδασκαλοσ υμων :: e Mt

17. αυτοισ: D 1. 209. a b c ff^2. g^1. q (non item e f g^2. vg) om | ου: BΔ οτι ου | ιατρου (Π του ιατρ.): a b q ιατρων (uti ℵ in Mt), habent enim: *non egent fortes* (a *sani*) *medicos* | αλλ cum ℵACDLΓΔΠ unc^9 al omn^vid ... B^ben αλλα | ουκ cum ℵABDΓΔΠ unc^9 al pler a b e ff^1. g^1. q cop^cod syr^utr arm aeth go ... CL al plus^5 c f ff^2. g^2. vg cop^edd ου γαρ :: ut Mt | αλλα (K 1. al pauc αλλ) αμαρτ. cum ℵABDKLΔΠ al plus^40 b e f ff^2.

18–22 Mt 9, 14–17 Lc 5, 33–39

18 *Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ-
οντεσ. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου
καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
νηστεύουσιν;* 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνοσ ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ᾽ αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον
χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ᾽ αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.*
20 *ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.* 21 *Οὐδεὶσ ἐπίβλημα ῥάκουσ*

---

g$^{2.}$ i l q vg cop syr^{utr} arm aeth perss go catt^{comm} Aug$^{cons\,2,61}$ (postquam de Mt et Mc dixit pergit: „Lucas autem cum dixisset: *non veni vocare iustos sed peccatores*, addidit: *in paenitentiam*) ... ς (= Gb Sz) add *εισ μετανοιαν* cum Cr unc^{8} al pl a c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ catt^{txt} :: ut Lc; cf et. ad Mt

18. *ιωαννου* bis: B -*ανου* | *οι φαρισαιοι* cum ℵABCDKMΠ al^{25} fere b c e f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q vg cop syr$^{p\,txt}$ arm go sax Aug$^{cons\,2,63}$ ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *οι των φαρισαιων* cum EFGHLSUVΓΔ 1. 33. al longe pl a ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l syr^{sch} et$^{p\,mg}$ aeth | *και οι μαθηται των φαρ.* cum ℵBC*L 33. 2^{pe} e syr$^{p\,mg}$ aeth ... ς Ln *κ. οι* (Δ al pauc om) *των φαρ.* c. C^{2}DΓΔΠ unc^{9} al pler c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ q vg (b *discip. Pharisaeorum et Iohannis*) syr^{sch} et $^{p\,txt}$ cop^{schw} et^{dz} ... 433. al pauc a f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ cop^{wi} et^{cod} arm go *και οι φαρισαιοι* ... A plane om | *οι δε σοι μαθ.* cum ACDE^{2}LΓΠ unc^{8} al pler, et ℵB*Δ 28. al pauc c (*disc. autem tui*) *οι δε μαθ. σου* (Δ *σου μαθ.*), item it vg cop syr^{utr} etc ... B 102. 127. 2^{pe} sax om *μαθηται* :: cf Mt et Lc

19. *ο ις*: D 28. b i q om | *του νυμφωνοσ* (b ff$^{2.}$ vg *nuptiarum*): a c e f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ i l q *sponsi*, item go aeth. Cf Aug$^{cons\,2,63}$ „similiter Mt et Mc, nisi quod Mc *filios nuptiarum* appellavit, quos ille *sponsi*: quod ad rem nihil interest". Nimirum pendet a Latinis cdd. | *οσον χρονον - νηστευειν*: DU 1. 33. 118. 209. 225. 235. 248. a b e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i (non item c f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l q vg) syr^{sch} (sed addit *nequaquam*) aeth ar^{p} pers^{p} om, hinc Gb^{0} | *εχουσ. τ. νυμφ.* (124. c *τ. νυμφ.* post *μ. αυτ.*) *μ. αυτ.* (*μετ αυτ.* cum ℵBC 124., L al *μεθ εαυτ.* ita Ln) cum ℵBCL 28. 124. 131. c (cop^{wi} et^{dz} *quando sponsus cum iis*; contra cop^{sch} *quo est cum iis sponsus*) ... ς *μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ.* cum AΓΔΠ unc^{8} al pler (e^{scr} al? *μετ αυτων*) f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg (*habent sec. spons.*) syr^{p} arm go

20. *απαρθη*: C 13. 28. 64. 69. 124. 346. *αρθη* | *νηστευσουσιν* (E* -*σωσιν*) cum ℵABCD^{2}LΓΔ unc^{7} etc: D*FUΠ 1. al^{6} go *νηστευουσιν* | *εν εκεινη τη ημερα* cum ℵABCDKLΔΠ* al plus^{30} ff$^{2.}$ i l q arm syr^{utr} arm aeth go ... ς (= Gb Sz) *εν εκειναισ ταισ ημεραισ* cum ΓΠ^{2} unc^{8} al longe pl a b c e f ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ vg cop :: ut Lc

21. *ουδεισ* cum ℵABCKLSΔ 1. 13. 33. 69. al^{50} fere b e f i q vg cop^{schw} et^{cod} syr^{utr} arm go ... DGM 28. al^{6} a c ff$^{2.}$ syr$^{p\,mg}$ add *δε*, item 75** g$^{2.}$ mm mt cop^{wi} et^{dz} *γαρ* ... ς (= Gb Sz) *και ουδεισ* cum EFHUVΓΠ al pl aeth | E* *επιβαλημα* | *ρακουσ* cum ℵBCEKLUVΔ al certe pl ... Ln

ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλή-
ρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
22 καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μή,
ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ ὁ οἶνοσ ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

ρακκουσ cum ADFGHMΓΠ 33. 69. al mu | *αγναφου* (al pauc *ακναφ.*): EFGLΔ al pauc *-φουσ* | *επιραπτει* cum ℵAB*CEFGHLVΠ 1. 69. 124. al mu ... ς Ln *επιρραπτ.* cum B^{2}KMUΓ al longe pl ... D *επισυνραπτει* | *επι ιματιον παλαιον* cum ℵBCDL 33. ... ς *επι* (13. 69. 124. al pauc om) *ιματιω παλαιω* (:: ut Mt) cum AΓΔΠ unc^{9} al fere omn | *μη*: KΔΠ* 28. 33. 346. al^{20} fere *μηγε* :: ut Lc | *αιρει*: H *αρει* | *το* (ℵ om) *πληρωμ.* *απ αυτου* (B *αφ εαυτ.*) cum ℵBL 1. 131. 209. 235. 300. 435. 8^{pe} al pauc go, item AKΔΠ* 33. al^{20} fere l (*tollit ab eo multitudinem nova plagula*) syr^{p} (?) ... D 13. 28. 69. 124. (2^{pe}) a b e f ff^{2} g^{2} i q vg (syr^{p} ap White: *alioquin aufert suppl. novum ex veteri*) (cop *novum aufert supplementum veteris*) nil nisi *το πληρωμα* sed pergunt (item syr^{sch} arm praegresso *το πληρ. αυτου*) *το καινον απο του παλαιου* (2^{pe} *το πληρ. αυτο το καιν. απο* etc) (c nil nisi *tollit supplementum veteri*) ... ς *το πληρωμα αυτου* (Gb^{oo} *αυτου* ex D etc facta coniectura) c. CΓΠ^{2} unc^{8} al longe pl aeth (vide et. syr^{sch} et arm) :: ut Mt | *καινον*: H *κοινον* | *και χειρον* (D *-ρων*) *σχι. γινεται*: L om

22. *παλαιουσ*: a b c (non item rell vg) add *sed in novos* | *μη*: CLM^{2} al pauc *μηγε* :: ut Mt et Lc | *ρηξει* cum ℵBCDL 33. (al ?) b ff^{1} g^{1} i q (ipse* ex *dirumpit* restituit *-pet*) (a *rumpentur utres* pro *ρηξ. ο οιν. τ. ασκ.*) vg (et. am gat mm mt) ... ς Ti *ρησσει* cum AΓΔΠ unc^{9} al fere omn c e ff^{2} q* fu emm ing erl iac cop syr^{p} arm aeth (f *ne dirumpat* etc, item syr^{sch} go) :: potest *ρηξει* ex Lc illatum videri; at et. ap Lc lectio inter *ρηξει* et *ρησσει* fluctuat, nostro vero loco *ρησσει* propter sqq aptius videri debebat. Accedit quod iidem ℵBCDL recte *ο οιν.* sine *ο νεοσ* tuentur ex Lc adsumpto. Hinc nimis ex arbitrio *ρηξει* antiquissimorum testium propter Lcae locum geminum a Mt arcetur. | *ο οινοσ* (Gb'') cum ℵBC*DL 13. 69. 242. 258. 301* b^{scr} al^{pe} c ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ i l q (b om *vinum*, item a, de quo iam ante) vg cop syr^{sch} arm pers^{w} ... ς add *ο νεοσ* cum AC^{2}ΓΔΠ unc^{9} al pler e (*vinum novum utres veteres*) f gat syr^{p} aeth go :: e Lc | *απολλυται* (L 102. *εκχειται*) *και οι ασκοι* cum BL 102. cop (*et vinum perditur cum utribus*); similiter D a b e ff^{2} i *και οι ασκ. απολουνται* ... ς Ln *εκχειται και οι ασκοι απολουνται* (124. *-λλυνται*) cum ℵACΓΔΠ unc^{9} al pler c f ff^{1} g$^{1.2}$ q vg (ff^{1} am *effunditur*, c f g^{1} q vg^{ed} et$^{cdd\ pler}$ *effundetur*) syr^{p} arm aeth go (syr^{sch} *et utres pereunt et vinum effunditur*) | *και οι ασκοι* (vide ante) sine additam cum D a b ff^{2} i ... ℵ*B 102. nil add nisi *αλλα οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ* (:: hunc in modum additamentum Lucae huc adscribi coeptum est), item ς Ln *αλλα* (H^{2}MΔ 1. al mu *αλλ*) *οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ βλητεον* (e f cop aeth go *mittunt* i. e. *βαλλουσιν* ap Mt) cum ℵ^{a}ACLΓΔΠ unc^{9} al fere omn c e f ff^{1} g$^{1.2}$ q vg cop syr^{utr} arm aeth go. Praeterea 118^{mg} 36^{ev} e f g^{1} gat mm mt aeth^{cdd2} sax add etiam

23–28 Lc 6, 1–5 Mt 12, 1–8 23 $^{24.2}$ *Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάββασιν παραπορεύεσθαι*
διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
Ex 20, 10 *λοντεσ τοὺσ στάχυασ.* 24 *καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί*
1 Sam 21, 6 *ποιοῦσιν τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν;* 25 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐδέ-*
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
Lev 24, 9 *αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;* 26 *πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ*

και αμφοτεροι συντηρουνται (:: ad totum locum tantopere corrumpendum fecerunt et Lc et Mt)

23. *εγενετο*: D 13. 69. 124. 346. a ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q (non item b c e f) vg add (13. 69. 124. praem, item 346?) *παλιν* (Schu „recte ap Mc") | *αυτον* h. l. cum ℵBDUΔ 69. a ff$^{2.}$ mt (hi tres *cum sabbatis ambulare*; sed it^{pler} vg *cum sabbatis ambularet* vel similiter) ... ς Ti post *παραπορ.* (C *διαπορ.*) cum ACLΓΠ unc^{7} al fere omn | *παραπορευεσθ.* cum ℵAL ΓΔΠ unc^{9} al longe pler (it^{pler} vg *ambulare* [*-ret*], c e ff$^{2.}$ *transire* [*ret*]) ... Ln *διαπορευεσθ.* (:: ut Lc) cum BCD; 13. 69. 124. *πορευεσθ.* | *εν* (CLΔ al plus^{25} it [et. d] vg om :: ut Mt, hinc Gb^{oo}) *σαββατ.* h. l. cum ℵBCDLΔ a ff$^{2.}$ mt ... ς Ti post *παραπορ. αυτον* (*α. π.*) cum AEGHMSU VΓ al longe pler; KΠ 265. post *δια τ. σπορ.* | *και οι μαθ. αυτ.* (D^{gr} 435. ff$^{2.}$ arm om) *ηρξαντ.* cum ℵBCDL 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} it (c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ *οι δε μαθ.*, f q *iter facientes coeperunt*) vg cop arm aeth ... ς Ti *και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ.* c. AΓΔΠ unc^{8} (deficit F) al pler syr^{p} (syr^{sch} non exprim *ηρξαντο*) go sl | *οδον ποιειν* (cum ℵACLΓΔΠ unc^{6} al omn^{vid} ... Ln *οδοποιειν* cum BGH) *τιλλοντεσ*: 13. 69. 124. 346. *οδοιπορουντεσ τιλλοντεσ* (346. *-λλειν*), item a f q arm go *iter facientes vellere*, ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg *progredi* (l am fu ing san emm iac erl *praegr.*) *et vellere* .. D 26^{ev} b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i nil nisi *τιλλειν* (sed c e ff$^{2.}$ arm add *και εσθιειν*, g$^{2.}$ *et manibus confricantes manducabant* :: e Mt et Lc) | *τουσ*: L om

24. *και οι*: D a b c e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i (sine dubio et. l) q vg *οι δε* | *αυτω*: D e i om | *ποιουσιν*: DM 1. 13. 28. 69. 124. 346. al^{6} it (exc e) gat (non item vg) syr^{hr} aeth go (non item syr^{utr} cop arm) add (sed varie pon) *οι μαθηται σου* :: cf Mt | *τοισ σαββ.* (Δ 28. post *εξεστ.*, Δ ante *τι*) cum ℵABCDKMΔΠ al^{30} fere it vg . . ς (Gb^{oo}) praem *εν* cum EGHLSUVΓ 28. al longe pl | *εξεστιν*: D a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ (non item e f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ i q vg) add *αυτοισ*

25. *και* pr sine additam c. ℵBCL 13. 28. 33. 69. 102. 124. 2^{pe} b f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l q vg cop ... ς add *αυτοσ*, Ln [*αυτ.*] cum AΓΔΠ unc^{8} al pler c (*ipse*) e (*ille*) syr^{p}; D a add *αποκριθεισ* (:: ut Lc), go syr^{sch} arm aeth *ο ισ* | *λεγει* cum ℵCL 13. 28. 33. 69. 124. item (*ait*) b d f g$^{1.}$ i q vg cop^{schw} ... ς Ti *ελεγεν* cum ABΓΔΠ unc^{8} al pler, D^{gr} *ειπεν*, item *dixit* (a c e ff$^{2.}$) vel *dicebat* it^{4} cop^{wi} et^{dz} syr^{utr} go | *δαυειδ*, Gb Sz *δαυιδ*, ς Gb'' *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *οι μετ αυτου* (it vg *qui cum eo erant*): D add *οντεσ*, Δ *ησαν*

26. *πωσ* cum ℵACLΓΔΠ unc^{8} al omn fere it (sed a *et*) vg et rell ... BD 102. om | *εισηλθεν*: B^{bent} (ex errore ut vdtr) *ηλθεν* | *του θεου*: C*

θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ
τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 $^{25.2}$ *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ*
τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·
28 *ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.*

III.

1 *Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος* 1–6 Mt 12, 9–14
ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 *καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς* Lc 6, 6–11

---

om *του* | *επι αβιαθ.* (cum ℵBLΓ unc^{8} al plus^{70} go; ς Gb^{0} add *του* cum ACΔΠ 1. 33. 69. al mu^{vdtr}) *αρχιερεωσ* (Δ f go *ιερεωσ*): D 271. a b c ff$^{2.}$ i om :: ut Mt et Lc | D *προσθεσεωσ* | *τουσ* (L *τοισ*) *ιερεισ* cum ℵBL ... Ln Ti *τοισ ιερευσιν* cum ACDΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid}; praeterea D 13. 33. 69. 124. 346. 7^{pe} it^{pl} (non item a ff$^{2.}$ i vg) cop^{wi} arm aeth go Hier add (vel praem) *μονοισ*:: e Mt (*τοισ ιερ. μονοισ*) et Lc (*μονουσ τουσ ιερεισ*) | *και εδωκ. και* (D it vg arm al om) *τοισ συν αυτω* (D al plus^{10} *μετ αυτου*) *ουσιν* (2^{pe} om): D 2^{pe} a b c e g$^{1.}$ i arm post *εφαγεν* pon (:: ut Lc), 301. al^{8} ff$^{2.}$ om (:: ut Mt)

27. 28. *και ελεγεν αυτοισ* (b *dico autem vobis*) - *δια τ. σαββ.*^{28} *ωστε* cum ℵABCL unc^{11} rell f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q (b) vg cop rell (et. Eus^{can}, ponit haec enim canone 2, quo quae Mt Mc Lc communia habent continentur): D a c e ff$^{2.}$ i *λεγω δε υμειν*, *dico autem vobis quoniam* (d om *quon.*); g$^{1.}$ consentit cum his (excepto *quoniam*), sed de v. 27. *sabbatum propter homines* retinere dicitur :: cf Mt 12, 6 sqq et Lc 6, 5

27. *εγενετο*: 1. 131. 209. syr^{sch} *εκτισθη* | *και ουχ* cum ℵBC*LΔ 38. ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l vg cop syr syr^{p} c.^{ob} aeth ... ς Ln Ti om *και* cum AC^{3}ΓΠ unc^{8} al fere omn b f (vide ante syr^{p}) arm go

28. *σαββατου*: a add *et cum audissent qui ab eo erant, exierunt detinere eum; dicebant enim quia extitit mente* (:: i. e. 3, 21)

III. 1. *εισ συναγωγην* cum ℵB 102. ... ς Ln Ti *ε. την συναγ.* (:: ut Mt et Lc) cum ACDL unc^{11} al fere omn | *και ην εκει* (A *εκ. ην*) cum unc omnib etc: b c e (praegressis his *et cum introisset in synagog.*, eodem haec modo i) *accessit* (b *venit*) *ad eum* (b *illum*) | *εξηραμμενην* (Γ al mu -*ραμενην*): D *ξηραν*. Etiam capitulum in A etc notatur: *περι του ξηραν εχοντοσ χειρα* | *χειρα*: G^{mg} (in capitulo quod adnotatur) al pauc -*ραν* (item al pauc v. 3)

2. *παρετηρουν* cum ℵBC^{3}LΓΠ unc^{8} al pler ... Ln *παρετηρουντο* (:: ut Lc) cum AC*DΔ 1. 10. 67. 118. 238. 6^{pe} | *ει*: M* p$^{parh\ scr*}$ om | *εν τοισ σαββ.* cum ℵCDHM y^{scr} cop ... ς Ln Ti om *εν* cum ABLΓΔΠ unc^{6} al certe pler go (it vg, sed non exprimere solent, uti h. l. nec d exprimit; cf supra) | *θεραπευει* (:: ut ex usu est Marci) cum ℵΔ 271. ... ς Ln Ti -*πευσει* cum ABCDL unc rell al fere omn (:: idem plerique in Lc

σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 *καὶ*
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ μέσον.
4 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ*
κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 *καὶ*
περιβλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ' ὀργῆσ, συνλυπούμενοσ ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 [26. 4] *καὶ ἐξελθόντεσ*

---

posuerunt pro -*πευει*) | *αυτον* sec (KΠ al pauc ante *θεραπ.* pon): D it vg go om | *κατηγορησωσιν* cum ℵABLΓΔΠ unc[8] al fere omn ... Ln Ti *κατηγορησουσιν* cum CD v[cant scr] (:: eandem formam DX al Mtthaeo intulerunt) | *αυτου*: D* *αυτον*

3. *τω ανθρωπω*: 1. c[scr] f ff[2.] add vel (ita f ff[2.]) praem *ο ις* | *τω την ξηραν* (BL 102. 2[pe] a cop aeth syr[p] post *εχοντι*: ita Ln) *χειρα εχοντι* (L *εχον*, 33. *τω ξη. εχ. τ. χει.*) cum ℵBC*LΔ 33. 102. 2[pe] a (*qui manum habebat aridam*) cop aeth syr[p] ... ς Ti *τω εξηραμμενην* (D*Γ al mu -*ραμενην*, praeterea D 28. post *τ. χειρα* pon, item it[pler] vg *habenti* [*qui habebat*] *manum aridam*; variant al pauc) *εχοντι* (EG -*ντα*) *την χειρα* cum (C[3]?)(D)ΓΠ unc[8] al pler go (syr[sch]) :: potest *ξηραν* ex ll. pp. pari iure ac *εξηραμμ.* ex v. 1 ortum credi, nisi testes ponderamus | *εγειρε* cum ℵABCDLΔΠ unc[8] (in his est F[wetst]) al pm ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UΓ al pl; al plus[10] *εγερθητι*. Praeterea D c e f arm aeth add *και* (e f arm om) *στηθει* (*sta*) :: e Lc | *εισ το μεσον* (et. d e f *in medium*): DG[r] c *εν μεσω, in medio*

4. *λεγει* (ff[2.] g[2.] vg *dicit, ait*): D a b c e f g[1.] i q *ειπεν, dixit* | *αυτοισ* (e g[2.] vg): D a b c f ff[2.] g[1.] i q *προσ αυτουσ* | *εξεστιν* (g[1. 2.] harl* gat mt *si licet*): E* (sed ipse* vdtr correxisse) 1. 118. 131. al[5] praem *τι* | *τοισ σαββ.* cum ℵBCLΓΔΠ unc[7] al pler (it vg, vide ante) ... ADE al[10] cop go *εν τ. σαββ.* | *αγαθον* (D *τι αγαθ.*) *ποιησαι* cum ℵD e (*bonum aliquid facere*) item b d g[1.] *aliquid bene facere* ... ς Ln Ti *αγαθοποιησαι* (:: hoc ap Lc non fluct) cum ABCLΓΔΠ unc rell al omn[vid], item *benefacere* it[pl] vg | *σωσαι*: D 28. 124. add *μαλλον* | *αποκτειναι* cum ℵABCDΓΠ unc[8] (item Δ ipsa prima manu suprascriptum habet „aut *αποκτειναι*") al longe pl cop syr[p] aeth ... LΔ* 1. 22. 124. 209. al[15] Vict[ant] (in utraq cat, sed[lib]: *ωστε και τω ομματι αυτουσ επισπασασθαι ει εξεστιν εν σαββατω θεραπευειν, ψυχ. σωσαι η απολεσαι*) *απολεσαι*, item *perdere* it vg syr[sch] arm go :: e Lc | *εσιωπων* (it[pl] vg *tacebant*): L a g[1.] q *εσιωπισαν* (*tacuerunt*)

5. *συνλυπουμ.* cum ℵB*CDΔ etc (L *συλυπουμ.*) ... ς Ln *συλλυπουμ.* cum AB[2]EGHKMSUVΓΠ al certe pler | *πωρωσει* (r h[harl scr] *πορρωσει*): 17. 20. *πηρωσει*, item *caecitatem* (-*te*) a b e f g[1.] l q vg arm aeth; c ff[2.] i *νεκρωσει* (*super emortua illorum corda* [i *cord. eorum*, d *cordis eorum*]) | *λεγει* (L 2[pe] *ελεγεν*, c d f ff[2.] g[1.] q *dixit*) *τ. ανθρωπω*: M (sed ipse*) supplet in mg | *τ. χειρα* (P -*ραν*) cum BEMSUVΓ 102. 126. al plus[30] ... ς Ln add *σου* (:: at ita et Mt et Lc) cum ℵACDGHKLPΔΠ al pl (al pauc praem) it vg cop syr[utr] rell | *απεκατεσταθη* (Gb'' Sz) cum ℵABLPΓΔΠ[2]

οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν
κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 Καὶ ὁ Ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν 7 ss Mt 12, 15
θάλασσαν, 27.1 καὶ πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ τῆσ Lc 12, 17—19
Ἰουδαίασ ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆσ

unc[9] al plus[60], item c 6pe απεκατεστη (c -ε- potius quam -ο- vdtr) ... ς αποκατεσταθη cum DΠ* 1. al sat mu[vdtr] | η χειρ αυτου (haec om 237. 238; D ff[2]· i add ευθεωσ, item g[1]· praem ante *manus*, g[2]· ante *restituta est*) sine additam cum ℵABC*DKPΔΠ al[20] fere e f ff[2]· g[1]· i q vg go cop syr[utr] arm aeth arr perss ... ς (= Gb Sz) add υγιησ (131. a b c g[2]· syr[hr] om) ωσ η αλλη cum C[3]LΓ unc[8] al pler (it[4] syr[hr]) :: e Mt; cf et. ad Lc

6. και εξελθοντεσ (et. a e ff[2]· i): D b c f g[1·2]· q vg εξελθ. δε | ευθυσ cum ℵBCΔ 33. et ς Ln ευθεωσ cum AΡΓΠ unc[9] al pler, item f vg syr[sch] go (et 2pe a e ante εξελθ., l cop arm ante οι φαρισ., 106. syr[p] post ηρωδι.) ... DL al[5] b c ff[2]· g[1·2]· i q mt aeth om | συμβ. (et. ℵB): D συνβ. | εποιησαν cum ℵCΔ 238. 2pe y[scr] al[4scr] cop[wi] et[dz] Thphyl (a *exierunt* - *facientes*; D[gr] ποιουντεσ rell non mutatis), et ς Ln Ti εποιουν cum AΡΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg (*faciebant*, q *iniebant*), item arm go ... BL 13. 28. 69. 124. 346. cop[schw] (ex[cod 1]) εδιδουν (syrr utram lectionem reddant ambigitur; [sch] *consilium ceperunt*, [whit] *cons. faciebant*) :: hoc uno loco συμβ. ποιειν, nisi quod 15, 1 lectio inter ετοιμασαντεσ et ποιησαντ. fluctuat, nec magis συμβ. διδοναι alibi. Mt ubique συμβ. λαβειν.

7. και ο ισ (et. g[2]· am fu emm erl ing mt san sax): D a b c e f ff[1·2]· g[1]· i q vg[ed] ο δε ισ | μετα τ. μαθ. αυτ. ανεχωρ. cum ℵBCDLΔ al[10] a ff[1·2]· g[1·2]· i vg cop syr[sch] arm pers[p] ... ς (= Gb) ανεχωρ. μετ. τ. μαθ. αυτ. cum AΡΓΠ unc[9] al pler b c e f q go syr[p] pers[w] | εισ cum DHP 131. 209. 238. y[scr] z[scr] al[20] Thphyl (it vg *ad* utrique lectioni convenit) ... ς (= Gb) προσ cum ℵABCLΓΔΠ unc[8] al pler (Schu „προσ tuetur, εισ repudiat evglstae usus, cf 2, 13. 4, 1. 7, 31"); item 13. 28. 69. 124. παρα :: cf ad 2, 13 et 7, 31. | πολυ πληθοσ: D πολυσ οχλοσ, item it vg *multa turba* (a *turb. magna*) | ηκολουθησαν cum ℵCEFHK*UVΔ al pl ff[1]· cop[schw] go ... Gb" Ln -θησεν cum ABGK[2]LMPSΓΠ al[40] fere f g[1·2]· vg cop[wi] Vict[ant] (ap Poss) ... D 28. 124. a b c e ff[2]· i q cop[dz] om (sed de b c vide ad ηλθ. πρ. αυτ.). Praeterea ς (Gb[oo]) add αυτω, Ln [α.] cum AΡΓΠ unc[9] (et Δ αυτον) al pler (388. τω ιυ) f ff[1]· g[1·2]· vg go syr[utr] arm aeth: at non add cum ℵBCL 102. al[5] fere cop (item D etc) | ηκολουθ. post ιουδ. posuimus cum ℵCΔ 238. it (i. e. f ff[1]· g[1·2]· l) vg ... ς Ln Ti post γαλιλαιασ c. ABLΡΓΠ unc[9] al pler cop syr[utr] go (116. aeth ar[p] ante απο τ. γαλι.) | και (69. 388. om) απο (D a c e f ff[1·2]· g[1·2]· i l vg om; b q *a iudaea et galilaea*) τησ (16. 28. 124. om απ. τησ) ιουδαιασ: 1. 131. 209. post ιεροσολ., 235. 271. plane om

8. και (al[4] am om, non item fu ing emm san) απο (al[7] cat[ox comm] om) prim loc | και απο (D[gr] cop[wi] om) τησ (33. om α. τ.) ιδουμαιασ (haec suppl ℵ[c]): ℵ* 118. 258. c[scr] c ff[2]· arm om (item qui και απ. τ. ιουδ.

Ἰδουμαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα,
πλῆθοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸσ αὐτόν. 9 καὶ
εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
Mt 12, 15 τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺσ γὰρ ἐθεράπευσεν,
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγασ.
Lc 4, 41 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν,
προσέπιπτον αὐτῷ 28. 8 καὶ ἔκραζον λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ

huc transp 1. 131. 209.) | και περαν: Dgr και οι περαν (item nscr* post κ. περ. τ. ιορδ. add και οι περ. τ. ιορδ.), item f *et qui erant trans iordanem* (pergens *et circa tyrum et sid.*) | και (ℵ* om, c suppl) περι (c e ff2. *et de circa*, ut antea g2. *et de trans iordanem*) cum ℵ*etc BCLΔ b c d e (f vide ante) ff2. i q (item ff1. g2.?) syrsch aeth catox comm ... ς Ti και οι περι, Ln και [οι] περι cum ADgrPΓΠ unc9 al omnvid a g1. (lvid) vg syrp arm go (cop *atque etiam turba multa ex his quae Tyro et Sidoni*) | και σιδωνα: Dgr και οι περι σιδ., d *et circa sidonem* | ακουοντεσ (*audientes*) cum ℵBΔ 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. 2pe b c d e f ff1.2. g1.2. i l q vg cop aeth go ... ς ακουσαντεσ cum ACDgrLPΓΠ unc9 al pler a (sed transfert ad v. 7: *et cum audisset turba magna a Galil.*) syrutr arm catttxt etox et.com | οσα cum ℵABLPΓΔΠ unc9 al pler item (*quanta*) b c e f q syrutr arm aeth go ... CD 28. 6pe ἅ, item *quae* a d g1. i vg cop | εποιει cum ℵACDPΓΔΠ unc9 al fere omn (al3 εποιησεν), item *faciebat* it vg cop syrutr go etc... BL ποιει | ηλθον (D -θαν, U -θεν) προσ αυτον: b c *sequebantur illum* (c *eum*) et quidem ante *audientes quanta faciebat.* Similiter e (pro ακουοντεσ etc) *qui venerant audientes quanta faciebat ut viderent eum*

9. ειπεν: F al2 scr ειπον | πλοιαριον cum ℵACDLP unc rell al omnvid vv omn ... B πλοιαρια | προσκαρτερη: F 69. al aliq -ρει | αυτον: D a ff2. i add πολλοι (*multi*, ff2. *multitudo*), item 13. 28. 69. 124. 346. οι οχλοι

10. εθεραπευσεν (d ff2. syrp *sanavit*): KΠ escr wscr εθεραπευεν, item *curabat*, *sanabat* a b c e f ff1. g1.2. i q vg cop (sed copdz *sanabant*) syrsch | αυτω: D εν αυτω (it vg *inruerent in eum*) | αυτου: F 69. 124. αυτω | αψωνται (H al pauc -ονται): KUΠ wscr al pauc απτωνται

10. 11. οσοι: A 28. f syrsch go sax και οσοι, item am mt vgcdd al οσοι δε: hi omnes οσοι etc cum seqq coniungunt | και τα (D 13. 69. 124. om) πνευμ. τα (D 13. 69. 124. om) ακαθαρτα: f mm mt *spiritus inmundos*, item go sax; e *haberent plagas habentes sed et spiritos immundos*

11. οταν: Dgr οταν ουν (contra d *et spir. inmundi cum videret* [corrige -*rent*] *illum*) | εθεωρουν cum ℵBCDGLΔ 13. 33. 69. 124. 238. 346. al10 fere ... ς εθεωρει (FH -ρη) cum AΡΓΠ unc8 al pler catt | προσεπιπτον (B -πταν) cum ℵA(B)CDFGKLMPΓΔΠ al plus50 cattposs etox (Gb'').... ς προσεπιπτεν cum EHSUV al pl catmosq | αυτω: Γ αυτον | εκραζον (Gb'') cum ℵABCDFGKLPΓΔΠ al plus50 (al aliq εκραυγαζον) ... ς εκραζε cum EHMSUV al pl catt | λεγοντεσ cum ℵDK 61. 69. 48ev sem 10pe hharl scr* ... ς Ln Ti λεγοντα cum ABCLPΓΔΠ unc8 al pler | οτι (et. f q

τοῦ θεοῦ. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν Mt 12, 16
ποιῶσιν.

13 [29. 2] Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθε- 13—19 Lc 6, 12—16 Mc 10, 1—4
λεν αὐτόσ, καὶ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα
ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺσ κηρύσσειν 15 καὶ
ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 [30. 2] καὶ ἐποίησεν τοὺσ
δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον

---

syr^p arm go): D it^pler vg cop syr^sch aeth om | συ ει: CMP 16. 121. syr^p c.* add ο χ̅σ̅ (69. ο θεοσ, pergens υιοσ τ. θε.)

12. αυτον φανερον cum ℵBCDG^rΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 346. al mu^vid cat^mosq, item *ne eum palam facerent* a, *ne eum manifestarent* b e ff^2. q ... Gb Sz φανερ. αυτον (:: ut Mt) cum ALPΓΠ unc^9 al plus^60 catt^ox et^p oss, item (*manifestarent illum*) c d f g^1.2. i | ποιωσιν cum B^2DKLΠ* 13. 42. 69. 72. 124. 346. ... ς Ln ποιησωσι (:: ut Mt; cf et. ad 6, 41) cum ℵAB*CΓΔΠ^2 unc^8 al pler catt. Praeterea C 2^pe** w^scr** a add οτι ηδεισαν τον χ̅ν̅ αυτον (2^pe αυτ. χ̅ν̅, a *eum christum*) ειναι, item b g^1.2. q *quoniam sciebant eum*, ff^2. *sciebant enim eum*, hinc Ln add [οτι ηδ. τ. χ̅ν̅ αυτ. ειν.] :: cf Mc 1, 34 Lc 4, 41

13. αναβαινει: P 1. 209. al pauc ανεβη | ηθελεν: 13. 69. 124. 346. al ηθελησεν | και (ita et. it vg cop syr^utr go etc: ℵC*et^2Δ οι δε) απηλθον cum A^2BPΓΠ unc^9 (item ℵCΔ) al fere omn; item D al pauc it vg go ℵ. ηλθον ... A*L και απηλθεν

14. δωδεκα (271. δεκαδυο, D a c i l vg Aug post ινα ωσιν, Δ post μετ αυτου) cum AC^2DLPΓΠ unc^9 al pler it vg syr^sch et^p txt arm go ... ℵB C*^vid Δ 13. 28. 69. 124. 238. 346. cop syr^p mg aeth ar^p add ουσ και αποστολουσ ωνομασεν (:: e Lc 6, 31) | και ινα (B 102. 48^ev om) αποστελλη (D*F -στειλη, EHUΓ al mu -στελλει) αυτ. κηρυσσειν (D b e f ff^1.2. g^1. i q arm mt sax add το ευαγγελιον): c g^2. gat mm om (sed vide ad v. 15)

15. και εχειν (et. a e q): D b c f ff^2. g^1.2. i l vg aeth arr και εδωκεν αυτοισ | εξουσιαν cum ℵBC*LΔ 102. cop ... ς Ln add θεραπευειν τασ νοσουσ και cum AC^2DPΓΠ unc^9 al fere omn it vg syr^utr cop^man recent arm go (:: e Mt 10, 1) | τα δαιμονια: a c e g^2. gat mm tol add *et ut* (a c om) *circueuntes* (*circumeuntes*, a *circuirent*) *praedicarent* (a *praedicantes*) *evangelium*

16. και εποιησ. τουσ δωδ. cum ℵBC*Δ aeth^cod m ... ς Ln Ti om cum AC^2 DLPΓΠ unc^9 al pler it vg cop syr^utr arm aeth^edd go ... 13. 69. 124. 346. istorum loco add πρωτον σιμωνα | και επεθηκεν: 33. 238. aeth add αυτοισ ονοματα | ονομα (33. om) τω σιμωνι cum ℵBCLΔ 102. y^scr al^5 c e cop arm Vict^ant in cat^poss (ονομα τω σιμ. ονομα πετρον cat^ox) ... ς Ln τω (D om) σιμωνι ονομα cum A(D)PΓΠ unc^9 al pler it^pler vg syr^utr go | πετρον: Δ πετροσ, item *petrus* b c d f ff^1. g^1. i vg (contra *petrum* a e ff^2. g^2. q mm mt)

17. και ιακωβον τον: D και τον ιακωβον

τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ
ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 καὶ
Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ
Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σί-
μωνα τὸν Καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέ-
δωκεν αὐτόν.

31. 10 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· 20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος,

17. και ιωαννην (B ιωανην) τον: D και τον ιω. τον | του ιακ. cum ℵBDE HLMPUVΓΠ (sed E τουι in litura habet) al pler ... Gb° του cum CKSΔ 1. 13. 124. 238. 346. al plus[15] ... G 28. 69. 271. al[10] g[1.2.] αυτου ... AF al pauc αυτου ιακωβου | ονοματα cum ℵACLΓΔΠ unc rell al fere omn it vg cop syr[p] arm aeth go ... BD[gr] 28. 225. 271. syr[sch] ονομα | βοανηργεσ cum ℵABCKLMΔ[2]Π* 1. 33. 69. e[scr] al pauc cop[dz**] (Δ* vg[cdd aliq] βοαναργεσ); item D al pauc cop[edd] βοανεργησ ... ς βοανεργεσ cum EFGHSUVΓΠ[2] al pler cop[dz*] (Iust[tr 106] μετα του και αλλουσ δυο αδελφουσ, υιουσ ζεβεδαιου οντασ, μετωνομακεναι ονοματι του βοανεργεσ [certe sic editum e cdd (recentibus omnibus)] ο εστιν etc). Cf Hier ad Mt 10, 4: *credendumque est eum* („*Thaddaeum*" - „*qui a Lc evglista Iudas Iacobi dicitur et alibi appellatur Lebaeus*") *fuisse trinomium, sicut Simon Petrus et filii Zebedaei Boanerges ex firmitate et magnitudine fidei nominati sunt* .Idem vero in Dan. 1, 8 (5, 625) „*non ut plerique putant* Boanerges, *sed emendatius legitur* Benereem." | Pergunt e post *simoni petrum*, item b c post *fratrem iacobi* sic: *communiter autem vocavit* (c *convocavit*) *eos* (b *illos*) *boanerges*, *quod est* (e add *interpraetatum*) *fili tonitrui. erant autem hi* (c om) *simon et andreas, iacobus et iohannes* (e *-nnis*) etc.

18. μαθθαιον cum B*D (et alibi plerumque ℵ) ... ς ματθ. c. ℵAB[2]CLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] (13. 16. 69. 124. 346. 2[pe] al pauc syr[p mg] add τον τελωνην:: e Mt) | θαδδαιον (K δαδδ., Δ* δ ταδδ. [suprascriptum habet θ, sed male super δ prius, quum super τ ponendum esset], item c f vg[cd] ap Ln; g[2.] *tatheus*): D a b ff[2.] i q λεββαιον (cdd[aliq] ap Or[1, 376]: vide ad 2, 14 εστω δε και λεβησ τελωνησ etc), e om sed post βαρθολ. add *iudas* | καναναιον cum ℵBCDLΔ 33. 2[pe] it vg cop (syr[sch] *zelotem*) aeth pers[p] (eadem forma in actis Thom. 1.) ... ς κανανιτην (A -νειτην) cum AΓΠ unc[9] al fere omn syr[p] arm go

19. ιουδαν: D ιουδασ (item, in quibus v. 17 praecessit *erant autem* etc., b c e) | ισκαριωθ cum ℵBCLΔ 33. 2[pe] h[harl scr] tol, item σκαριωθ D (a[vid]) b ff[1.2.] g[1.2.] i l q ing mt (am san al *scariot*; c syr[sch] *scariotha*, e *cariotha*, f *scariothen*) ... ς ισκαριωτην cum AΓΠ unc[9] al longe pler vg[ed] cop syr[p] go | οσ και: M ing emm vg[cdd al] om και | ερχεται cum ℵ*BΓ al pauc b (*venit*; c om κ. ερχ. ε. οικ. propter ομοιοτ., pergit enim *et venit iterum*) e i ff[2.] (hi tres *introivit*) cop[wi] et[dz] Vict[ant] (in cat[poss] et[ox]) ... ς Ln Ti ερχονται cum ℵ[c]CLΔΠ unc[9] al longe pler d f (*venerunt*) ff[1.] g[1.2.] q vg syr[utr] go al; item D[gr] cop[schw] εισερχονται

20. συνερχεται (M ερχεται, item c: vide ante): Π* 52. 106. 126. al pauc

ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντεσ
οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 [32.2] καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον 22—30 Mt 12, 24—32
ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει Lc 11, 15 ss
τὰ δαιμόνια. 23 [33.2] καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ
ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
λεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ
οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,

---

συνερχονται, al pauc *ερχονται* (ex his 52. 106. al pauc in sqq *οχλοι*, non item Π* 126. al) | *οχλοσ* cum ℵ*CEFGHKL*MSUVΓΠ al pler (1. 61. 131. al pauc aeth add *πολυσ*) cop^{dz} catt ... Ln Ti *ο οχλ.* cum ℵ^{c}ABD L^{corr}Δ 209. 300. al^{10} fere cop^{edd} | *ωστε*: E*F al pauc *ωσ* (F *οσ*) | *αυτουσ*: D go om | *μητε* cum ℵCDEFGHMSVΓΠ^{2} al longe pl catt^{txt} et^{mosq} et.^{com} ... Ln Ti *μηδε* cum ABKLUΔΠ* 28. 33. 300. 346. al^{20} fere | *αρτον*: D^{gr} *αρτουσ*

21. *και ακουσ. οι παρ αυτου* (sic et. syr$^{p\ mg\ gr}$, al pauc *μετ αυτου* vel *περι αυτου* vel *παρ αυτω*, l δ vg cop *sui*, syr^{utr} aeth al *cognati eius*, mm *discipuli*, gat *disc. sui*; de a vide supra ad 2, 28; aliter h. l.): D it^{pler} go *και οτε ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεισ και οι λοιποι*, c d e f g$^{1.2.}$ ff$^{2.}$ i q *et cum audissent de eo scribae et ceteri* (e *scrib. et cet.* post *exierunt detinere eum*; c *pharisaei* pro *ceteri*), a b *quod ut audierunt de illo scribae et ceteri* | *εξεστη* (f g$^{2.}$ vg *in furorem versus est*, g$^{1.}$ *demens factus est*; a ad 2, 28 *exstitit mente*): D* *εξεσταται* (D^{2} *εξεσται*) *αυτουσ*, a b d ff$^{2.}$ i q *exentiat* (*exsentiat*) *eos*, 13. 69. *εξεσταται*, 346. *εξισταται*, al^{10} fere *εξεστι*, c e om *οτι εξεστ.* usque *καταβ. ελεγον* (c om et *.οτι* sq)

22. *οι απο* (et. b f ff$^{2.}$ q vg; de c e vide ante): H al plus^{5} a i praem *και* | *βεελζεβουλ* (cf ad Mt 10, 25; h. l. *βεελζεβουλ* et. ℵADHL, b *belzebul*, i *behelzebul*; g$^{2.}$ *beelzebup*): B *βεεζεβουλ*. Praeterea q sic: *quoniam beelz. habet principem daemoniorum et per eum eicit demonia.*

23. *ελεγεν* (33. *ειπεν*) *αυτοισ* (D 33. b om): D a ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i add *ο κυριοσ ιησουσ* (et. aeth ante *εν παραβ.*), item U b c *ο ιησουσ* (et ante *εν παραβ.* 2^{pe} al pauc syr^{sch} pers^{p}) | *εκβαλλειν*: D 69. al pauc *-αλειν*

24. *εαν*: L *αν*

25. *δυνησεται* cum ℵBCLΔ a g$^{1.}$ i fu ing emm mt tol item (qui et. v. 24 *poterit*) gat mm ... ϛ Ln *δυναται* cum AΩΓΠ unc^{9} al omn^{vid} b c e f ff$^{2.}$ q vg (et. am) syr^{utr} go al (g$^{2.}$ om totum versum ut et. 68. al pauc, e om *η οικ. εκ.*) | *η οικ. εκ. σταθηναι* (sed BL al^{5} *στηναι*: sic Ti, D *εστανα*) cum ℵCΔ c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q vg syr^{sch} item BDL al^{5} ... ϛ *σταθηναι* (KΠ al pauc *στηναι*) *η οικ. εκεινη* cum AEFGHMSUVΓ(KΠ) al pler a (b *stare non potest domus illa*) syr^{p} cop go

26. *ει*: D *εαν* | *ανεστη* (Γ *εστη*) *εφ εαυτον*: D a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q *σαταναν*

ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ
δύναται οὐδεὶσ εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 $^{34.2}$ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφε-
θήσεται τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασ-
φημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ

εκβαλλει | εμερισθη και ου cum ℵ*C*^{vid}Δ f g^{2}· vg (hi Latini *dispertitus est et non*) item (*divisus est super se et non* g^{1}·, *dividitur super regnum eius et non* ff^{2}·) ff^{2}· g^{1}·. Similiter (certe enim εμερισθη vel μεμερ. non adnectunt prioribus, quamquam nec add και post dividendi verbum) D μεμερισται (D* -σθαι) εφ εαυτον· ου, i q *dispertitus est super se, non*; c e *divisum est regnum illius, non* (vide post D); a b *dispertitus super* (b *in*) *se non* ... ς Ln Ti και μεμερισται, ου cum AC^{2}ΓΠ unc^{9} al omn^{vid} syr^{utr} cop go al, item ℵ^{c}BL και εμερισθη (sed ℵ^{c} add vel potius retinet h. l. και), ου (:: hunc in modum ista ad vv. 24 et 25 accommodata videntur; minus recte nostra lectio ex Mt 12, 26 derivari potest) | στηναι cum ℵBCL ... ς Ln σταθηναι cum ADΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}. Praeterea D a b g^{1}· i q add η βασιλεια αυτου | τελοσ: D το τελοσ

27. αλλ cum ℵBC*^{vid}LΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 346. cop arm syr$^{p\ mg}$ item (*nemo autem*) a d ff^{2}· ... C$^{2\ vid}$G aeth και ... ς Ln om cum ADΓΠ unc^{8} al pler it^{pl} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go | ου δυνατ. ουδεισ cum ℵBC*et**Δ al vix mu (cop *sed nulla potestas ut quisquam*) ... Gb Sz Ln ουδεισ δυναται cum ADLΓΠ unc^{9} al plus^{120} (item it vg syr^{utr} arm go) | εισ τ. οικ. του ισχυρ. εισελθων (ℵ εισελθ. ante εισ pon) τα σκευ. αυτου διαρπ. cum ℵBCLΔ 33. 102. cop syr^{sch} (hi duo *intrare in domum fortis et*) aeth ... ς Ln Ti τα σκευη του ισχυρου εισελθων εισ τ. οικ. αυτου (D al pauc it [exc f g^{2}· l] vg om αυτου, G om εισελθ. ε. τ. οικ. α., b c e εισελθ. ε. τ. οικ. post διαρπ.) cum AΓΠ unc^{8} (item DG) al pler it vg syr^{p} arm go | διαρπασει cum ℵBCHLMSΔ al sat mu, D^{gr} -παζει ..⁎Gb' διαρπαση cum AEFGKUVΓΠ al^{100} fere

28. τοισ υι. των ανθρ. (Δ 118. al τοισ ανθρωποισ) τα αμαρτ. (Gb″) cum ℵABCDLM^{corr}Δ 1. 28. 33. 118. 124. 131. y^{scr} al^{10} fere a b g^{1}· i l q vg cop (sed^{dx} singg transp^{lib}) arm ... ς τα αμαρτ. (F al haec om) τοισ υι. των ανθρ. (al τοισ ανθρωποισ) cum EGHKM*SUVΓΠ al pler syr^{p} (^{sch} transp singg^{lib}) go (f *omne peccatum dimittitur filiis hominum* etc; c *remitt. omnia pecc. et blasph. filiis hom.*, e *omnia pecc. remitt. et blasphemiliae filiis hom.*) | και αι c. ℵABCEFGHLΔ al^{25} fere cop ... ς (= Gb Sz) om αι cum DKMSUVΓΠ al longe pl (D*^{gr} βλασφημια) | οσα (ℵ* ὅσ ἄν) cum ℵBDE*GHΔΠ* al^{10} fere (et. d *quaecumque*) ... ς οσασ c. ACE^{corr} (ipse*^{corr})FKLMSUVΓΠ^{2} al pler | αν cum ℵADEGHKMSUVΓΠ al pler ... Ti εαν cum BCFLΔ 33. y^{scr} al pauc | οσ. αν βλασφημησωσιν (L -σουσιν): a b c e ff^{2}· g^{1}· i q (non item f l vg) Cyp^{bis} Ambrst om

29. οσ δ αν (it vg *qui autem*): D οσ αν δε τισ (d *si quis autem*) | βλασφημηση: H 126. al pauc -σει | εισ pr (ita et. c d e f ff^{2}· g$^{1.2}$·): D^{gr} a b

τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ
ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματοσ. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον
ἔχει.

31 $^{35.\,2}$ Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ 31—35 Mt 12, 46—50 Lc 8, 19—21
ἔξω στήκοντεσ ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτὸν καλοῦντεσ αὐτόν. 32 καὶ
ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ

---

i (Blanch. ex errore manifesto habet *in*) q om, item go arm | *εχει* (*habet* et. it^{pler} am fu ing emm gat mt al): c vg^{ed} cop^{dz} aeth Cyp *habebit* | *εισ τ. αιωνα* cum ℵABCLΓΔΠ unc^{9} al pler c f g$^{2.}$ l vg cop syr^{utr} go al (gat *neque in hoc seculo neque in futuro* :: e Mt): D 1. 22. 28. 209. 2^{pe} a b e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q Ath^{1,566} Cyp^{bis} om, hinc Gb^{0} :: cf Mt | *αλλα* cum ℵADLΔ ... ς *αλλ* cum BCΓΠ unc^{9} al certe pler Ath | *εσται* cum ℵDLΔ 33. 433. e^{scr} z^{scr} 48^{ev} al pauc a c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg arm aeth^{vid} Cyp$^{test\,314}$ ... ς Ln Ti *εστιν* cum ABCΓΠ unc^{9} 1. 69. al pler b cop syr^{utr} go Ath Cyp$^{cleric\,18}$ | *αμαρτηματοσ* (Gb″ prob Schu) cum ℵBLΔ 28. 33. 2^{pe}, et *αμαρτιασ* C^{*vid}D 13. 69. 346. Ath; item *delicti* vel *peccati* it (exc f) vg (exc tol) cop arm go sax Cyp^{bis} Aug (item Ps-Ath$^{dispu\,179}$ alludens *υπευθυνοσ γινεται αιωνιου αμαρτιασ*) ... ς *κρισεωσ* cum AC^{2}ΓΠ unc^{9} al pler f tol syr^{utr}

30. *πνευμα* (Δ 28. al pauc praem *οτι*) *ακαθ. εχει* (C *αυτον εχει*, item aeth *possidet ipsum*): D 77. 285. *πνευμ. ακ. εχειν* (d *habere eum*), item a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q (non item f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg) *eum* vel *illum* - *habere*

31. *και ερχ.* cum ℵBCDGLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 124. 209. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} go aeth (arm *ερχ.* omisso *και*) ... ς Ti *ερχ. ουν* cum AΓΠ unc^{8} al pler syr^{p} | *ερχεται* c. ℵDG 1. 118. 209. 2^{pe} 7^{pe} 8^{pe} a b e ff$^{2.}$ g$^{1.}$q ... Ln Ti *ερχονται* c. ABCLΓΔΠ unc^{8} al pler c f vg cop syr^{utr} go al Aug$^{cons\,2,87}$ | *η μητ. αυτου* (1. 118. 209. om) *και οι αδ. αυτου* (a e l vg Aug om) cum ℵBCDGLΔ al^{10} fere it vg cop syr^{sch} aeth go ... ς (= Gb Sz) Ti *οι αδελφ.* (Ti add *αυτου* cum AKMΠ al^{20} fere) *και η μητ. αυτου* cum AΓΠ unc^{8} al pler syr^{p} :: ad reiiciendam lectionem antiquissimorum testium non satis valet ll. parallelorum ratio | *στηκοντεσ* cum BC*Δ 28 ... ℵ *σταντεσ*, C^{2}vel^{3}GL 1. 118. 124. 131. *εστηκότεσ* (L *εστηκ. εξω* pro *και εξω στ.*) ... ς Ln *εστωτεσ* cum ADΓΠ unc^{8} al pler | *καλουντ. αυτ.* cum ℵBCL 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 209. 346. 2^{pe} ... ς *φωνουντ. αυτ.* cum DΓΠ unc^{9} al pler; A *ζητουντεσ αυτον* ... Δ (relicto spatio) a om, hinc Gb^{0}

32. *εκαθητο*: Δ y^{scr} al pauc *εκαθηντο* ... e *venerunt* | *περι αυτον οχλοσ* (Gb′) cum ℵ^{c}ABCKLMΔΠ al^{50} fere b c d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ q (a *et turbae dixerunt ei* omissis rell) vg syr^{utr} go ... ℵ* *προσ αυτον οχλοσ* (e *et venerunt ad eum turbae*), D^{gr} *προσ τον οχλον* ... ς *οχλ. περι αυτ.* cum EFGHSUVΓ al pm aeth (cop arm) | *κ. λεγ.* cum ℵBCDLΔ 13. 69. 124. 346. b f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ l q (item e *et dixerunt*) vg cop syr^{sch} syr$^{p\,mg\,cod}$ aeth ... ς *ειπον δε* cum AΓΠ unc^{9} al pler (c *et sedentes - dixerunt ei*, a vide ante) syr^{p} go (arm) | *και αι αδελφαι σου* (et. Gb + Sz) cum ADEFHM

ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου;
34 *καὶ περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένουσ λέγει·*
ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 *ὃσ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα*
τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

1—9 Mt 13, 1—9 Lc 8, 4—8 1 [36.2] *Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ*

SUVΓ 22. 124. 238. 299. 433. al[100] fere a b c f ff[2.] l q syr[p mg] go sl ... ς om cum ℵBCGKLΔΠ 1. 13. 33. 69. al vix mu e ff[1.] g[1.2.] vg cop syr[sch] aeth arm :: at ista desunt etiam in Mt et Lc, uti nec v. 31 nec 34 habentur

33. *και αποκριθεισ αυτοισ λεγει* (C *λεγ. αυτ.*) cum ℵBCLΔ vg cop syr[p] (c g[1.] ff[2.] q *qui respondens dixit illis*, e *ille autem respondens dixit eis*) ... ς Ln *και απεκριθη αυτοισ λεγων* cum ADΓΠ unc[9] al pler f (b *ad ille respondit et dixit*; a *et respondit illis*) ... 1. 13. 28. 69. al *απεκριθη* (69. *και απεκρ.*) *αυτοισ και λεγει*, 2[pe] *απεκριθη αυτοισ λεγων*, 33. *και ειπεν αυτοισ*. Differunt al pauc | *και οι* (et. Gb′) cum ℵBCGLUVΔ 1. 2[pe] al[50] fere a b g[1.] l (al[vid]) cop syr[sch] (et[p]?) ... ς Ti *η οι* (D om *οι*) cum A(D)EFHKMSΓΠ al pl c (*aut qui sunt*) e f ff[2.] arm aeth go syr[p] (ap Whit) :: et. ap Mt *ἤ* a pluribus praebetur, poteratque aptius videri | *αδελφ. μου* cum ℵACLΓΔΠ unc[9] al fere omn it (et. d) vg cop syr[utr] go ... Ti om *μου* cum BD[gr] 102. arm (B etiam in Mt om)

34. Versum om (ob *ομοιοτελευτον*) 235. 271. al[4 scr] g[2.] | *και* cum ℵACD LΓΔΠ unc rell al omn fere it vg etc: B 102. om | *κυκλω* h. l. cum ℵBCLΔ cop, item Gb″ post *τουσ* cum D (sed om *περι αυτον*, cf Latt) 1. 13. 28. 69. 118. 124. 209. 346.; b c d f ff[1.2.] g[1.] l q vg *eos* (d q om) *qui in circuitu eius* (b om) *sedebant*, a *qui circa eum sedebant*, e *eos qui circum sedebant* ... ς Ti post *περιβλεψαμενοσ* cum AΓΠ unc[9] al pler go arm syr[p] (syr[sch] al *κυκλ.* non exprim; om et. 16. 61.) | *καθημενουσ*: 13. 69. 124. 346. 2[pe] arm praem *μαθητασ* | *λεγει*: DG 28. 69. 124. 346. al pauc a c ff[2.] *ειπεν* (*dixit*) | *ιδε* cum ℵBCEFHLSUV al sat mu .:. Gb′ Ln *ιδου* (:: ut Mt) cum ADGKMΔΠ 1. 13. 28. 33. 69. al[40] fere

35. *οσ αν* cum B b e cop, item a c Aug *et quicumque* (c *qui*) ... ς *οσ γαρ αν* cum ℵACDLΔΠ unc[9] al omn[vid] f ff[1.] g[1.] q (item[vid] ff[2.] g[2.] l) vg go syr utr al :: *γαρ* in Mt non fluct | *ποιηση*: H 346. al pauc *ποιησει* | *το θελημα*: B *τα θεληματα* (:: ut Epiph ex evg Ebion, cf ad Mt; *τα θελημ.* frequens in psalmis et Esaia; in N. T. cf Act 13, 22 et Eph 2, 3) | *αδελφ. μου*: D b e g[1.] q vg[cd] ap Ln Aug *μου αδ.* (b e Aug *mihi frater*, rell *meus frat.*) :: ut Mt | *αδελφη* cum ℵABDLΔ al[25] fere c f ff[2.] g[1.] q (item b e Aug, vide ante) go arm ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *μου* cum CΠ unc[9] al longe pl a ff[1.] g[2.] vg cop syr[utr] aeth | *μητηρ*: H* al[50] fere a l cop syr[sch] al add *μου*

IV. *και* (28. 209. om) *παλιν* (13. 69. 124. *παλ. δε*) *ηρξατο*: D 2[pe] 3[pe] 209. al pauc a b c g[1.] q (non item f ff[1.] g[2.] vg) aeth Or[int 3,835] *και* (209. om nec habet Or[int]) *ηρξατ. παλ.* | *παρα*: D *προσ* | *συναγε-*

συνάγεται πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν παραβο-
λαῖσ πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε.
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν

ται cum ℵBCLΔ 13. 28. 69. 124. (1. 209. συνερχετ.) ... ς συνηχθη cum DΠ unc[9] al pler, item *congregata est* it vg syr[p cod] Or[int] *congregatus est* (sequente *populus*) ... A 2[pe] al[10] fere συνηχθησαν, item syr[utr] arm aeth go (sed arm aeth go sequente *turbae*) :: cf Mt | οχλοσ: D ο λαοσ | πλειστοσ cum ℵBCLΔ ... ς Ln πολυσ cum ADΠ unc[9] al omn[vid] (it vg *turba multa* vel *magna*) | πλοιον cum ℵB*CKLMΠ 1. 33. 118. 131. 209. al plus[15] go ... ς Ln Ti το πλοι. c. AB[2]DΔ unc[7] al longe pl cop | εμβαντα (DΔ ενβ.) h. l. cum ℵBCDLUΔ 33. 2[pe] 3[pe] it vg arm Thphyl ... ς Ti post ωστ. αυτον cum AΠ unc[8] al pler go syr[p] (syr[sch] post καθησθ.) aeth (Or[int] *ut intraret in navem et sederet in mari*) | καθησθαι: M* al pauc καθησαι D* καθησται | εν (2[pe] επι) τη θαλασση (et. f ff[1.] g[2.] vg Or[int] *in mari*; g[1.] om): D περαν τησ θαλασσησ, 131. παρα την θαλασσαν, d *circa mare*, q *super mare*, a *circa litus maris*, b e *ad litus*, c ff[2.] *proxime litus* | προσ (1. 131. παρα, Δ εισ) την θαλ. επι τησ γησ (ff[1.] g[2.] vg *circa mare super terram*, Or[int] *secus mare in terris*): D[gr] περαν τησ θαλασσησ, a d l q *circa mare*, b c e f ff[2.] g[1.] *in litore*. Similiter cop | ησαν cum ℵBCLΔ 33. h[harl scr] y[scr] al[5] d (*turba - erant*) ... ς Ln ην cum AD[gr]Π unc[9] al pler (a b ff[1.] g[2.] q vg Or[int] *erat*; e *sedebat*; f ff[2.] g[1.] *stabat*; c *staret*)

2. πολλα (et. a f ff[1.2.] g[1.2.] q vg Or[int 3,835]): D πολλαισ ... 28. λεγων, b c e *dicens* pro πολλ. | αυτοισ (FH 435. al[10] -τουσ): L syr[sch] om, item omissis simul εν τ. διδ. αυτ. b c e (c *et docebat illos in parabolis dicens*, b *et doceb. eos in similitudinibus dicens*, e *et doceb. illos in parabula dicens*). Etiam Or[int] om εν τ. διδ. αυτ.

3. ακουετε: C 2[pe] al pauc ακουσατε, al[5] c om | σπειραι cum ℵ*B 102. (item *seminare* a b c d e ff[2.] g[2.] Or[int 3,835]) ... ς Ti του σπειρ. cum ℵ[c]ACLΔΠ unc rell al fere omn (item *ad seminandum* f ff[1.] g[1.] vg) (nil valet Eus[marc 160] εδηλου περι εαυτου λεγων· εξηλθ. ο σπειρων του σπειραι.) ... D[gr] cop[petr] om.. Contra F al[12] g[2.] go add (:: e Lc) τον σπορον αυτου

4. εγενετο: DF al pauc it (exc a) vg syr[sch] (non[p]) om :: ut ll. pp. | σπειρειν: D σπειραι | ηλθεν cum ℵABCLΠ unc[7] al pler ... D ηλθαν, HKΔ 33. y[scr] al aliq ηλθον | τ. πετεινα cum ℵABCLΔΠ unc[7] al[150] fere b c e f ff[2.] g[1.] l am fu ing emm iac erl mt trevir tol (item al ap Beng et ap Vallars et ap Luc[brug]) cop syr[utr] arm aeth go ... ς (= Gb Sz) add του ουρανου (:: e Lc) cum DGM al vix mu a ff[1.] g[2.] i q vg[ed] gat | κατεφαγεν: D -φαγαν, al pauc -φαγον | αυτο: H* 38. αυτον, 33. al aliq αυτα

αὐτό. 5 *καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδεσ, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ·*
6 *καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.*
7 *καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.*
8 *καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰσ τριάκοντα καὶ εἰσ ἑξήκοντα καὶ εἰσ*

---

5. *και αλλο* (*-λλα* D[gr] 33. 2[pe] al pauc) cum ℵBC(D)LM[2]Δ al[10] fere a d cop aeth ... ς *αλλο* (69. al pauc e *-λλα*) *δε* cum AΠ unc[8] al pler c f ff[1.2.] g[1.2.] i q vg syr[utr] arm go ... M* 2[pe] b nil nisi *αλλο* | *επεσεν*: D *-σαν* | *επι το πετρωδεσ* cum ℵ[c]ABCLΔΠ unc[9] al pler g[2.] i vg[cod] ap Ln (hi tres *super petrosam*) a (*sup. petrosam terram*) ... ℵD 1. 33. 2[pe] al[5] *επι τα πετρωδη*, item b c e f l vg *sup. petrosa*, d g[1.] q *sup. loca petrosa* | *οπου* cum ℵACLΔΠ unc[9] al omn[vid] f ff[1.] g[1.2.] vg cop syr[utr] go al ... B a[vid] *και οπου*, hinc Ln [*και*] *οπου*, item D b c ff[2.] e i q *και οτι* (sed e i q om *και* ante *ευθυσ* et b c e om *δια το μη* usq *γησ*) | *ευθυσ* cum ℵBCDLΔ ... ς *ευθεωσ* (H *ευθευωσ*) cum AΠ unc[9] al omn[vid] | *εξανετειλεν* (D* *-εστειλεν*): 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 346. *εξεβλαστησεν* (131. *εβλαστ.*) | *βαθοσ γησ* (L *γησ βαθ.*) cum ℵACLΔΠ unc[9] al omn[vid] cop go ... Ln *βαθ. τησ γησ* cum B; item D[gr] *βαθοσ την γην*

6. *και οτε ανετειλ. ο ηλι.* (prob Schu) cum ℵBCDLΔ ff[2.] i l q vg cop ... ς *ηλιου δε ανατειλαντοσ* (:: ut Mt) cum AΠ unc[9] al omn[vid] a e f (a f *sole autem orto*, e *facto autem sole*) item[lib] b (*et cito aruit ab aestu*) c (*facto aestu* post *ριζαν*) syr[utr] arm aeth go | *εκαυματισθη* cum ℵACLΔΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg ... BD[gr] a e *-σθησαν*. Item *εξηρανθη*: D[gr] e *-θησαν* (:: *-σθησαν* et *-θησαν* D et. in Mt)

7. *αλλο*: 28. 33. al pauc e *αλλα*, item infra *αυτα* et *εδωκαν* | *εισ* cum ℵABLΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc . . CDM[2] 33. al[10] fere b (*supra*) cop *επι* :: ut Mt | *συνεπνιξαν*: 33. al plus[10] *απεπν.* :: e Mt

8. *αλλα* cum ℵ*et[cb]BCL 28. 33. 124. e (e et. vv. 5 et 7) cop ... ς Ln Ti *αλλο* cum ℵ[ca]ADΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg go syr[utr] arm aeth | *εισ την*: C 1. 28. 118. 124. al plus[15] syr[utr] *επι την* :: ut Mt | *εδιδου*: C *εδιδοσαν* | *αυξανομενον* (Gb′) cum ACDLΔ 288, item ℵB *-νομενα* ... ς *αυξανοντα* cum Π unc[9] al fere omn (:: *αυξανειν* sensu intrans. vulgatum est, ut Mt 6,28 *πωσ αυξανει* Lc 1,80 *το παιδ. ηυξανε* 13,19 *ηυξησε και εγεν. εισ δενδρον*) | *εφερεν* cum ABLΠ unc[9] al fere omn, item D 124. 2[pe] *φερει* (q *adfert*, b *adferet*, sed iidem etiam antea *dat*) ... ℵC *εφερον* (e hiat) | *εισ* ter (B *εισ* et bis *εν*, item L *εἰσ* et bis *ἐν* [sed sine accentu]) cum ℵC*Δ(BL) 28. 2[pe] al pauc (item *εἰσ* vel *ἐν* cop syr[p] aeth go) ... EFGHKMUVΠ (qui unciales omnes spiritibus et accentibus instructi sunt) al[100] fere (item vide ante „*εισ* vel *εν*“) *ἐν* (Gb′), item spiritibus et accentibus vacui AC[2] *εν* ... ς Ln *ἓν* cum D (ipse D *εν*, sed d ter *unum*) al sat mu[vid] it (a b f g[1.2.] ff[1.] i q *unum*; c ff[2.] *aliud*) vg (*unum*) syr[sch vid] (:: *ἓν* videtur ad *ὃ μὲν* etc ap Mt accommodatum.

ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε 10—20 Mt 13, 10—23
ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖσ δώδεκα Lc 8, 9—15
τὰσ παραβολάσ. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται
τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ· $^{37. 1}$ ἐκείνοισ δὲ τοῖσ ἔξω ἐν παραβολαῖσ
πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ Es 6, 9 s
ἀκούοντεσ ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ

Unde εισ inlatum sit vix dixeris.) | τριακ. εξηκ. εκατον: ℵD ut solent λ ξ ρ. Item i al xxx. lx. c.

9. ελεγεν cum ℵABCDLΔΠ unc^{8} al pler it vg cop syr^{utr} arm aeth go ... ς (= Gb Sz) add αυτοισ cum M$^{2\,mg}$s? 3^{pe} al vix mu | οσ εχει cum ℵBC* DΔ ... ς ο εχων (:: ut Mt et Lc) cum AC^{2}LΠ unc^{9} al omn^{vid} | ακουετω: D a b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i (non item c f ff$^{1.}$ q vg) syr$^{p\,mg}$ add και ο συνειων συνιετω

10. και οτε cum ℵBCDLΔ 2^{pe} al pauc it vg cop go ... ς οτε δε cum AΠ unc^{9} al longe pler syr^{utr} arm aeth | ηρωτουν cum ℵC, item -των (ut Ln Ti) ABLΔ 33. al pauc et D al^{3} επηρωτων (:: ut Lc), item *interrogabant* a b q Or$^{int\,3,836}$ ... ς ηρωτησαν cum Π unc^{9} al pler (69. al pauc επηρ.), item *interrogaverunt* c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i vg syr^{utr} | οι περι αυτον (haec omnia L 359. om) συν τοισ (vg om συν τοισ sed non am) δωδεκα (arm *discipulis* pro δωδ.): D 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} (item evglstaria) a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q (non item f am cop syr^{utr} etc) Or^{int} οι μαθηται αυτου (Or^{int} om αυτ.) | τασ παραβολασ cum ℵBCLΔ g$^{2.}$ am gat ing mm mt cop^{wi} et^{schw} ... D 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l q Or^{int} τισ η παραβολη αυτη (:: cf Lc) ... ς Ln την παραβολην cum AΠ unc^{9} al pler vg^{ed} fu emm cop^{petr} syr^{sch} arm aeth go

11. ελεγεν (g$^{2.}$ vg *dicebat*; c ff$^{2.}$ *dixit*): D λεγει, a *dicit*, b f g$^{1.}$ i q *ait* | το μυστηρ. (cop τα μυστ.) δεδοτ. cum ℵBC*^{vid}L 102. cop^{edd}, item Ln δεδοτ. το μυστηρ. cum AKΠ al plus^{10} ff$^{1.}$ ... ς δεδοτ. (F δεδωται) γνωναι (Gb^{oo}) το μυστ. (G 1. 118. al plus^{12} syr^{p} arm^{zoh} τα μυστηρια) cum C^{2}DΔ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{utr} cop^{dz} arm aeth :: cf Mt et Lc | τοισ (Δ om) εξω (et. Or^{3,708} περι ων ειρηται· τοισ δε εξω εν παραβολαισ, item ^{1,125} οτε ο σωτηρ εφασκε δια τουτο τοισ εξω εν παραβολαισ λαλειν, ινα βλεποντεσ μη βλεπωσι και ακουοντεσ μη συνιωσι, μηποτε επιστρεψωσι και αφεθη αυτοισ. Paullo post μηποτε ιδωσι και συνιωσιν.): B τ. εξωθεν | παντα cum ℵDKΠ 28. 124. (ante εν) w^{scr} al^{20} fere (al pauc ταυτα) ... ς Ln Ti τα παντα (M* ante εν) cum ABCLΔ unc^{8} al pl ... b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i (non item a f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg) om :: cf Mt et Lc | γινεται (et. f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ vg): D 28. 64. 124. 2^{pe} a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q λεγεται

12. βλεπωσιν cum ℵABCDE^{2}KLMSUVΠ al pler ... E*FGHΔ al^{10} fere Or^{1,114} (και φησιν· ινα βλεποντεσ μη βλεπωσι και ακουοντεσ ακουωσι και μη συνιωσιν, μηποτε επιστρεψωσι και αφεθησεται αυτοισ) et ^{125} (vide ante) praem μη, sed ex his Δ (item al pauc) Or^{bis} om και μη ιδ. (V ειδ.) :: ut Mt et Lc | ακουωσιν (28. a Or^{1,125} om ακου. και, Δ praem μη): CM 33. 69. 124. al pauc ακουσωσιν, Π* al pauc ακουουσιν | συνιωσιν cum ℵABCD^{b}ΔΠ unc^{9} al pler Or^{1,114} et ^{125} ... D*L 1. 118. 209. al pauc

ἀφεθῇ αὐτοῖσ. 13 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
ταύτην, καὶ πῶσ πάσασ τὰσ παραβολὰσ γνώσεσθε; 14 $^{38.2}$ ὁ
σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν
ὅπου σπείρεται ὁ λόγοσ, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺσ ἔρχεται ὁ
σατανᾶσ καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖσ. 16 καὶ
οὗτοι ὁμοίωσ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
σωσιν τὸν λόγον εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ
οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖσ ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένησ
θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζονται. 18 καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν

συνιωσιν | *αφεθη* c. ℵBCDLΔ unc^{8} al pler Or^{1,125} ... Gb' *αφεθησεται* c. AKΠ al^{15} fere (item antea 346. al pauc *επιστρεψουσιν*) Or^{1,114}, D^{b} *αφησω* (**αφεθησομαι*, item d ff^{2} g^{1} i q *dimittam* (d *dem.*, ff^{2} *rem.*) | *αυτοισ* cum ℵBCL 1. 22. 118. 209. 251. 340* b cop arm Or^{bis} ... ς add *τα αμαρτηματα* (al^{10} fere *παραπτωμ.*, Δ al pauc syr^{p} c.* aeth add *αυτων*) cum ADΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} al; Ln [*τα αμαρτημ.*]

14. *ο σπειρων* (et. f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ i vg): a b c q *qui loquitur* | *σπειρει*: ℵ *σπερει*

15. *οπου* (D 69** ff^{2} g^{1} *οισ*, syr^{sch} *in quibus*) *σπειρ. ο λογοσ*: a b f q *qui neglegenter verbum suscipiunt*, c *qui negligunt verbum suscipientes* | *και οταν*: B *οι οταν* | *ακουσωσιν*: D*G *ακουωσιν* | *ευθυσ* (prob Schu) cum ℵBCLΔ 33. 69. y^{scr} al pauc ... ς Ln Ti *ευθεωσ* cum ADΠ unc^{9} al pler ... 1. 118. arm om | *αιρει* (it^{pl} vg *aufert* vel *tollit*; c d q *auferet*) cum ABLΠ unc^{9} al omn^{vid} ... D *αφερει*, ℵCΔ *αρπαζει* (:: ut Mt) | *εν αυτοισ* (Gb') cum ℵCLΔ c (*in eis*) cop^{edd} syr$^{p\ mg}$ arm, item Ti *εισ αυτουσ* cum B 1. 13. 28. 69. 118. 209. ... ς Ln *εν ταισ καρδιαισ αυτων* c. DΠ unc^{9} al pler it^{pler} (a f i *in cordibus*, b ff^{1} g$^{1.2}$ q gat mm *in corde*, d ff^{2} am ing emm mt *in corda*) vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop^{dz} (sed* *in suo corde*) arm go ..: A 1 aeth *απο τησ καρδιασ αυτων* :: e Lc

16. *ομοιωσ* (179. 7^{pe} *ομοιοι*) *εισιν* cum ℵCLΔ 33. 49^{ev} 8^{pe} h$^{harl\ scr}$ (item 179. 7^{pe}) cop^{vid} aeth ... ς Ln Ti *εισιν ομοιωσ* cum ABΠ unc^{9} al pler f ff^{1} g^{2} vg go syr^{p} ... D 1. 13. 28. 69. al^{6} a b c ff^{2} g^{1} i q syr^{sch} arm (Or^{1,306}) om *ομοιωσ* | *σπειρομενοι*: M add *λογοι* | *οι οταν*: B* om *οι* | *ευθυσ* (prob Schu) cum ℵBCLΔ 13. 33. h$^{harl\ scr}$ al^{3} ... ς cum AΠ unc^{9} al pler Or ... D 1. 28. al plus^{10} c ff^{2} i q cop^{wi} et^{petr} om :: ut Lc | *λαμβανουσιν*: 1. 131. 209. al pauc *δεχονται* :: e Lc | *αυτον*: 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. arm Or om :: cf Lc

17. *ριζαν* (al$^{2\ scr}$ go -*ζασ*): V *υδωρ* | *εν εαυτοισ* (et. Or^{1,306}): L al pauc *εν αυτοισ* | F *προκαιροι* | *η διωγμου* (et. Or^{1,306}): D c f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ i l q (non item a b) vg *και διωγμ.* | *ευθυσ* c. ℵBCLΔ 33. 108. 179. 49^{ev} y^{scr} h$^{harl\ scr}$ al^{5} ... ς Ln *ευθεωσ* cum ADΠ unc^{9} al pler Or | *σκανδαλιζονται* (et. Or): D -*λισθησονται*

18. *αλλοι εισιν* (b c om *εισ.*) cum ℵBC*DLΔ b c ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ i vg cop ... ς

λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ

(= Gb) ουτοι εισιν cum AC²Π unc⁹ 33. al pler f q syr^utr aeth go ... 1. 13. 28. 69. 124. al mu arm om | οι (κ οισ) εισ: Δ (non δ) al⁵ om οι | επι cum ℵCΔ cop ... ς Ln Ti εισ (:: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluctuante; item v. 7 praecessit εισ) c. ABDLΠ unc⁹ al omn^vid etc | ουτοι εισιν cum ℵBC*DLΔ 1. 13. 28. 69. 124. al mu it^pler vg cop arm (syr^utr? syr^sch „ii autem qui inter spinas seminantur, illi sunt ii qui audiv. sermonem"; syr^p ap White „et hi sunt qui inter spinas seminantur, qui verbum audiunt") ... AC²Π unc⁹ 33. al pler f q go aeth om (om et. ς^e 1633.) :: sequitur duplex ουτοι εισιν in nullo cod unc esse nec fere in aliis documentis nisi forte paucis | ακουσαντεσ (Gb') cum ℵ(sed ante τ. λογ. pon, item cop)BCDLΔ 13. 69. 124. 346. al⁵ cop syr^sch ... ς Ln ακουοντεσ cum AΠ unc⁹ al pler it vg (*qui – audiunt* it vg) syr^p arm aeth go (:: -οντεσ Mt, -σαντεσ Lc)

19. και αι μεριμναι (D* -μναισ) etc: vg *et aerumnae saeculi et deceptio divitiarum et circa reliqua concupiscentiae introeuntes suffocant*; item ff¹· g²· (l^vid). Mire vero it^cdd pl variant: g¹· *et sollicitudines victus et errores mundi et deceptio divitiarum et reliquae concupiscentiae simul incidentes suffocant*; f *et per sollicitudines saec. huius et inlecebras divitiarum et ceteras concupiscentiae introeuntes suffocant*; ff²· d e q *et sollicitudines* (q *-dine*, d *-dinem*, e incipit ab *nes* prioribus deperditis) *victus* (e *vitae*) *et delectationes* (e *oblect.*, d q *errores*) *mundi* (e *saeculi*) *simul incedentes* (q, d *simul ineuntes*, ff²· nil nisi *incendentes*, e *comitantes*) *suffocant* (q *soffucant*); c *et sollicitudinibus visti et delectationibus mundi abalienati offocant*, b *et per sollicitudines vitae et in errore saeculi simul euntes suffocant*, i *et prae sollicitudine victus et errores mundi simul incendentes suffoc.* | αιωνοσ (D^gr c^scr βιου, it *victus victi vitae*: vide ante) cum ℵBCDLΔ 1. 102. al⁶ b c e ff¹·²· g¹·²· i q vg arm ... ς (= Gb) add τουτου cum AΠ unc⁹ al pler f cop syr^utr aeth go | και η απατη (Δ αγαπη, δ *deceptio aut dilectio*) τ. πλουτου: D arm και απαται του κοσμου, item vide ante e ff²· q, g¹·, c, i (f) | και αι περι (et. ℵ^c; ℵ* παρα) τα λοι. επιθυμιαι: D 1. a (ap Blanch supersunt litterae *li*, ap Iric *di*: hinc aut *mundi*, ut c d ff²· i q, aut *saeculi*, ut b e, legit. Quum vero statim sequatur *simul*, haec non ad του αιωνοσ sed ad τ. κοσμου [pro πλουτ.] adhibenda sunt) b c ff²· i q arm om | συνπνιγ. (ABD -πνειγ.) cum ℵAB*CDELΔ ... ς Ln συμπνιγ. cum B²FGHKMSUVΠ al certe pler. Ceterum ℵ* sic: συνπνιγει τον λογον και αι π. τα λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι (a qua scriptura quae multum probabilitatis habet, pendere potest quod plures italae cdd om και αι π. τ. λοι. επιθ.), ℵ^a add συνπνιγουσιν τ. λογον, prioribus per incuriam ut videtur non deletis. | ακαρποσ γινεται: D 124. b c e ff¹·²· g¹· i q (non item f g²·) gat mm mt (non vg^ed am fu ing al) cop^dz ακαρποι γεινονται (γιν.)

20. εκεινοι (Schu „ap Mc apte, cf 7, 15. 12, 7 cum ll. pp.") cum ℵBCLΔ syr^sch ... ς Ln ουτοι cum ADΠ unc⁹ al omn^vid (it vg *hi*, item cop

ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντεσ, οἵτινεσ ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν.

[Lc 8, 16; 11, 33; Mt 5, 15] 21 [39.2] *Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνοσ ἵνα ὑπὸ*
τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ;
[Lc 8, 17; 12, 2; Mt 10, 26] 22 [40.2] *οὐ γάρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ. οὐδὲ ἐγέ-*
νετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰσ φανερόν. 23 *εἴ τισ ἔχει ὦτα*
ἀκούειν, ἀκουέτω.

[Lc 8, 18; 6, 38; Mt 7, 2] 24 [41.2] *Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με-*
[Lc 8, 18; 19, 26; Mt 13, 12; 25, 29] *τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν.* 25 [42.2] *ὃσ*

---

syr[p] arm aeth go) Or[1,308] :: at *ουτοι* Lc *ουτοσ* Mt lectione non fluct | *την γην την καλην* (et. Or): C 28. 124. al pauc *την καλ. γην* | *ἐν* ter (Gb'): ita EFGHKMUVΠ (L *ἐν*, tum bis *ἐν* sed non *ἓν*) 1. 33. 69. 124. al pl, item syr[utr] ... ς Ln *ἕν*: ita nullus cdd uncialium accentibus auctorum, sed it vg cop arm go (:: cf ad v. 8.). Ceterum B 102. 300. 360. om *εν* sec (item c[*vid] w[scr]) et tert (item 406. d[scr]) | ℵD *εν* λ̄, *εν* ξ̄, *εν* ρ̄

21. *ελεγεν*: 1. 118. 131. *λεγει* | *οτι* cum BL ... 13. 28. 69. 124. 346. *ιδετε* ... ς Ln om cum ℵACDΔΠ unc[9] al pler (:: *οτι* recitativum quod dicunt in Mc frequentissimum; testes vero multi saepissime omittunt) | *ερχεται* (*venit* ff[1.] l q vg, item cop[schw] syr[utr]; D *απτεται*, *accenditur* c e ff[2.] g[1.] i cop[wi] aeth, *adfertur* b, *accendunt lucernam* f) *ο λυχν.* cum ℵBCDLΔ 1. 33. y[scr] h[harl scr] al plus[5] it vg cop syr[utr] aeth ... ς *ο* (28. 69. om) *λυχν. ερχεται* cum AΠ unc[9] al pler (sed 13. 69. 124. al pauc *καιεται*) arm go | *ινα* etc (et. ℵ[c]): ℵ* *υπο τον μοδιον τεθηναι η υπο* | *τεθη* pr: G *υποτεθη* | *η*: 1. 13. 28. 118. 124. 346. 2[pe] add *ινα* | *κλινην*: 13. 69. 124. 346. 2[pe] add *τεθη* | *ουχ* (Δ *ουχι*): D ff[2.] i (om *η υπ. την κλιν.*) *και ουχ* ... b c e q *sed* | *επι*: ℵB* 13. 33. 69. *υπο* | *τεθη* sec (Gb') cum ℵBCDLΔ al plus[60] ... ς *επιτεθη* cum AΠ unc[9] al pl ... e om, sed g[2.] add *ut omnibus luceat*

22. *τι* cum ℵACEFGLSVΔΠ[2] al pm c f ff[1.] g[1.] vg go arm ... BDHKMUΠ* al[30] fere b e ff[2.] g[2.] i q (cop?) aeth om; hinc Gb[0] Ln [*τι*] :: ut in Lc deest lectione fere non fluctuante; praeterea post *τιν* vel *τι* facillime omittebatur | *εαν* (1. 13. 28. 69. 131. 2[pe] *ει*) *μη ινα* cum ℵBΔ (1. 13. 28. 69. 131. 2[pe]), item omisso *ινα* (ut Gb' Ti) ACKLΠ 33. 102. 209. al plus[15], item D 49. b ff[2.] i q *αλλ ινα* ... ς *ο εαν* (*οσ αν* U) *μη* cum EFGH MSUV al pler; c f ff[1.] g[1.2.] vg *quod non*, item go | *αλλ* (A *αλλα*) *ινα*: 1. 13. al pauc *ει μη ινα* | *ελθη εισ φανερον* cum ℵCDLΔ y[scr] 2[pe] al[5] fere cop ... ς Ln *εισ φαν. ελθη* cum AΠ unc[9] al pler it vg arm syr[p] (:: ita Lc) ... B syr[sch] aeth *φανερωθη*

24. *και ελεγεν* (1. 7. 118. *λεγει*) usque *ακουετε* : l om | *τι*: D[gr] *τά* | *και προστεθησ. υμιν* (arm omisso *υμιν* post *ακουετε* pon; item 13. 69. al pauc *κ. προστ. υμ. τοισ ακουουσιν*, a quibus verbis pergunt ad *οσ εχει γαρ* [sic 13. 69.] usq *αρθησ. απ αυτου*, ad quae add *εν ω μετρω*

γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.
26 $^{48.10}$ Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ
ἄνθρωποσ βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ
ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστᾷ καὶ μηκύνηται,
ὡσ οὐκ οἶδεν αὐτόσ. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον
χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρησ σῖτοσ ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν
δὲ παραδοῖ ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέ-
στηκεν ὁ θερισμόσ.

μετρ. μετρ. υμιν και προστεθησεται υμιν, 33. al om *υμιν*) cum אABC LΔΠ unc^{8} al pler c f ff^{2} g^{2} i q vg cop syr^{utr} aeth go ... Gb om cum DG 114. y^{scr} 2^{pe} (sed G 114. y^{scr} retinent *τοισ ακουουσιν*) b e g^{1} gat :: at deest Mt et Lc | *υμιν* sine additam cum אBCDLΔ 102. 2^{pe} al pauc it (exc^{2}) vg cop arm aeth ... ς (= Gb) add *τοισ ακουουσιν* cum AΘ^{b}Π unc^{9} 1. 33. 69. al pler q (item f go *credentibus*) syr^{utr}

25. *εχει* pr cum אBCLΔ 13. 28. 69. (it vg *qui enim habet*) item *αν εχει* DE*FHKΘ^{b} 131. al pauc... ς *αν* (M al mu *εαν*) *εχη* cum AE^{2}GMSUVΠ al pler :: ut Lc | *δοθησεται*: D 271. *προστεθησεται* | *ουκ εχει*: E*GΠ* al *ουκ εχη* (G etiam *και ο εχη*)

26. *ελεγεν*: C* add^{vid} *οτι* | *ωσ* (13. 28. 69. 124. 2^{pe} al *ωσπερ*) cum אB D^{gr}LΔ 13. 28. 33. 69. 118. 124. 2^{pe} al^{5} fere tol cop (*modo hominis qui iacit*), item 1. (*ωσ ανθρ. οταν*) e (*quomodo homo cum mittit*) ... ς Ln Ti *ωσ εαν* (C al *αν*, al^{10} *οταν*) cum ACΘ^{b}Π unc^{9} al pler it^{pler} vg (it^{pler} vg *quemadmodum si*) go (item syr^{utr} etc) | *βαλη* (F *βαλλη*, al^{10} fere *βαλλει*) *τον* (C* *το*, 69. 124. om) *σπορον*: D *σπορον βαλη*

27. *καθευδη* cum אABCDGKLMSVΘ^{b}Π al pl (Δ *καθευδαν*) ... EFHU 33. 69. 131. 262. al mu *καθευδει* | *εγειρηται* cum ABCKSUVΔΘ^{b}Π al pl ... אEF GHLM 69. 131. 262. al pm *εγειρεται* ... D *εγερθη* | *νυκτα*: C* *νυκτοσ* | *βλαστα* cum BC*DLΔ 2^{pe} al pauc ... ς *βλαστανη* cum אAC^{2}GKMSUVΘ^{b}Π al longe pl, item EFH 33. al mu *-στανει* | *μηκυνηται* cum אACLΔΠ unc^{8} al pl ... BDH al plus^{20} *μηκυνεται*

28. *αυτοματη* cum אABCL 102. 48^{ev} z^{scr} al pauc cop^{wi} et^{schw} syr^{p} aeth ... ς (Gb^{o}) add *γαρ* cum AΠ unc^{9} al pler it vg (syr^{sch} *terra enim* omisso *αυτομ.*) syr$^{p\ cod}$ cop^{dz} go ... D 2^{pe} arm *οτι αυτομ.* | *πρωτον*: Δ add *μεν* | *ειτεν* bis cum א(sed om *σταχ. ειτ.*)B*L(pri loc *ειτε*)Δ ... ς Ln Ti *ειτα* bis cum (א^{c} *ειτα σταχ. ειτεν*) AB^{2}CDΠ unc rell al omn^{vid} (et. syr p mg gr) | *σταχυν*: D^{gr} *σταχυασ* | *πληρησ* (D add *ο*) *σιτοσ* cum BD cop^{wi} ... C*^{vid} 271. *πληρεσ σιτον*, 48^{ev} z^{scr} *πληρησ σιτον*, 124. al^{5} vel^{6} *πληροι σιτον* ... ς *πληρη* (2^{pe} add *τον*) *σιτον* cum אAC^{2}LΔΠ unc^{9} al pler (it vg *plenum frumentum* [*triticum, granum*] ad utramq lectionem trahi potest; e *deinde plenum triticum. spica cum* etc)

29. *οταν δε*: D a c f ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ i q vg *και οταν* (b e nil nisi *οταν*), 71. al pauc *οτ. γαρ* | *παραδοι* cum א*BDΔ ... ς *παραδω* cum א^{c}ACLΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} | *ευθυσ* cum אBCL ... ς Ln *ευθεωσ* cum ADΔΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} | *το*: L *τον*

30—32 Lc 13, 18 s Mt 13, 31-33 30 [44. 8] *Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν;* 31 *ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς,* 32 *καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.*

Mt 13, 34 33 [45. 6] *Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν*

---

30. *ελεγεν*: א[a] 69. add *αυτοις* | *πως* (Gb') cum אBCLΔ al[15] fere b e syr[p] mg (huc enim trahenda nota) ... ς Ln *τινι* (:: cf Lc) cum ADΠ unc[9] al pler c f ff[2.] (et[vid] ff[1.] g[1. 2.]) i q (a non satis liquet) vg cop syr[sch] et[p txt] arm aeth go Or[3,446] | *ομοιωσωμεν* cum אABDLΔΠ unc[8] al pl Or [3,446] ... c 1. al plus[40] Or[cod] *ομοιωσομεν* (item it vg *adsimilabimus* vel *similabimus*), K 28. 69. al pauc arm[cod] Thphyl *-ωσω* | *τινι* cum אBC*LΔ al plus[20] (it vg *cui parabolae*, *in quam parabolam*, *in qua parabola*; similiter cop aeth, syr[p mg]?) Or[3,446] ... ς *ποια* cum AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler go arm (syr[sch] et[p]) | *αυτην παραβ. θωμεν* cum אBC*LΔ 28. 63. al pauc (item 13. 69. 346. pergentes *παραβαλωμεν* [*-λομεν*] *αυτην ως κοκκ.*) b (*ponemus*) e (*damus*) cop syr[p mg] Or[3,446] ... ς *παραβολη* (1. 118. 131. 209. *ομοιωματι*) *παραβαλωμεν* (al mu *-βαλουμεν*, *-βαλλομεν*, F al *-βαλομεν*) *αυτην* cum AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler it[pler] vg syr[sch] et[p txt] arm

31. *ως*: D cop (*est instar grani*) *ομοια εστιν* (c *simile est regnum dei sicut*) :: ut Mt et Lc | *κοκκω* cum אBDΔ(*κοκωσ* sed *σ* punctis notato)Π* 124. al vix mu ... Gb Sz Ln Ti *κοκκον* cum ACLΘ[b]Π[2] unc[9] al plus[100] (it vg *sicut granum*) | *ος* (C*Δ *ως*) *οταν*: D* *ο οτι αν* ... א* om *ος* (suppl [c]) posteaque habet *ο* ([c] delet) *μικροτερον ον* | *σπαρη*: K al pauc *σπαρει* | *επι της γης*: DL *επι την γην* | *μικροτερον* (Δ[gr] *μακρ.*) cum א(et* et[c]) BD*LMΔ 13* 28. 33. 131. 179. 235. 258. p[scr] w[cant scr*] 7[pe] ... ς Ti *μικροτερος* cum ACD[2]Θ[b]Π unc[8] al pler | *ον* (L *ων*) cum אBLΔ e (*minor cum sit*) b (*cum sit minus*) (arm aeth) ... ς Ti *εστιν* post *πα. τ. σπερματ.* cum CM*Θ[b]Π unc[8] al pler go, item post *γης* A, item post *μικροτερ.* (D[2] add *μεν*) DM[2] al pauc it[pl] vg | *των* (D *α εισιν*, it[pl] vg *quae sunt*) *επι* (al[2] om *τ. ε.*) *τ. γης*: C 271. b e om (:: ut Mt), hinc Ln [*τ. ε. τ. γ.*]

32. *και οτ. σπαρη* (al[11] c q syr[p mg] *αυξηθη*, *creverit*) *αναβαινει* (c q om *αναβ. και*): D i om, e nil nisi *crescit*, b *crescit autem* | *μειζ.* (vide post) *παντ. τ. λαχ.* cum אBCDLM[2]Δ 1. 28. 33. al plus[12] it vg cop (*maxim. olerum omnium*) syr[utr] arm aeth ... ς Ti *παντ. τ. λαχαν. μειζ.* cum AM*Π unc[8] al pler go | *μειζον* cum אABCELV 33. al[10] fere ... ς Ln Ti *μειζων* c. DFGHKMSUΔΠ al longe pl | *τα πετεινα*: A al[5] *παντα τ. πετ.* | *κατασκηνουν* cum אAB[2]CDLΘ[b]Π unc[9] al omn[vid] ... Ti *κατασκηνοιν* cum B* (ut ap Mt ex B*D edidimus) ... Δ *κατασκηνωσ* (omisso *αι* ut invenerit scriptor *-νωσαι*?)

33. *πολλαις* cum אABC[2]Θ[b]Π unc[9] al pler syr[p] arm, item ante *παραβ.* D f ff[1. 2.] g[1. 2.] i l q vg cop[schw] et[dz] go ... C*[vid]LΔ 1. 28. 33. 118. 131. al[20]

λόγον, καθὼσ ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶσ δὲ παραβολῆσ οὐκ ἐλά-
λει αὐτοῖσ, 46. 10 *κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ ἰδίοισ μαθηταῖσ ἐπέλυεν πάντα.*
35 47. 2 *Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ·* 35—41 Lc 8, 22—25 Mt 8, 23—27
διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν. 36 *καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παραλαμβά-*
νουσιν αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ'
αὐτοῦ. 37 *καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπ-*
έβαλλεν εἰσ τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 *καὶ ἦν*

---

fere b c e cop^{wi} et^{petr} syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{o} | *αυτοισ*: D 2^{pe} ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i om; b c e syr^{sch} arr pers^{p} om *τον λογον* (sed e *loquebatur illis, secreto autem* omissis *καθωσ ηδυν.* usq *ελαλει αυτοισ*) | *ηδυναντο* cum ℵBCF(s?)UΔ 1. 33. al sat mu^{vid} (:: ut 6, 19. 14, 5.) ... Gb'' Ln Ti *εδυναντο* cum ADLΘ^{b}Π unc^{6} al^{60} fere (:: ut 5, 3)

34. *χωρισ δε*: B cop (cod^{petr} nil nisi *χωρισ*) syr^{sch} *και χωρισ* :: ut Mt | B*DΔ *καθ ιδιαν* (non item ℵACL etc) | *τ. ιδιοισ μαθ.* cum ℵBCLΔ ... ς Ln *τ. μαθ. αυτου* (al pauc ff$^{2.}$ i l om *αυτ.*) cum ADΘ^{b}Π unc^{9} al omn vid (:: cf ad 15, 20) | *επελυεν* (69. *-λυσε*): Θ^{b} 229. w^{scr} *απελυεν* | *παντα* (al pauc ante *επελ.*): Δ *απαντα*, D e ff$^{2.}$ i q *αυτασ*

35. *λεγει*: 13. 69. 124. 346. 2^{pe} 3^{pe} al^{2} ^{scr} *ελεγεν*

36. *αφεντεσ τον οχλ.* (A *αυτον* pro *τ. οχλ.*): D 13. 28. 69. 346. 2^{pe} b c e ff$^{2.}$ i q *αφιουσιν* (b e *dimiserunt*) *τ. οχλ. και* | *και αλλα δε* cum AC^{2}DEFGHKMSUVΠ al pler syr^{p} (d *et aliae autem naves multae*) ... Ln om *δε* cum ℵBC*LΔ 28. 102. 157. 292. 433. h^{scr} it vg (sed Latt *και* – *δε* nec alibi exprimere solent nec magis fere interpretes alii) cop syr^{sch} arm (b i q *et multae simul naves* [b *nav. sim.*] *erant* [i om] *cum illo*, e *et simul multi erant cum eo*) | *πλοια* c. ℵABCDKMΔΠ 1. 13. 33. 69. al plus^{30} ... ς (= Gb) Ti *πλοιαρια* c. EFGHLSUV al pl | *κ. αλλα δε* (vide ante) *πλ. ησαν* (cum ℵDΔ; L om; ς Ln Ti *ην* cum ABCΠ unc rell al pler) *μετ αυτου* (Δ al^{5} cop^{wi} et^{dz} syr^{sch} et$^{p\ mg}$ *αυτων*): 1. 28. 118. 131. 209. 2^{pe} arm *και αλλα τα οντα μετ αυτου πλοια* (arm *πλ.* post *αλλα*), D ff$^{2.}$ *και αλλα δε* (ff$^{2.}$ om) *πλοια πολλα* (D* *κ. αλλαι δε πλοιαι πολλαι*) *ησαν* (ff$^{2.}$ *simul erant*) *μετ αυτου* (ad D cf et. b e i q)

37. *γινεται*: D b c e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ i q (item^{vid} g$^{2.}$ l) vg (item cop syr^{utr} arm go etc) *εγενετο* | Δ i^{scr} *λελαμψ* | *μεγαλη* (ita ℵ^{a}; ℵ* 157. *μεγασ*) *ανεμου* cum (ℵ*et)ℵ^{c}BDLΔ 1. 13. 28. 69. 102. 118. 131. 209. 346. 2^{pe} b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i q vg syr^{sch} arm aeth (cop *est magnus ventus factus*) ... ς *ανεμου μεγαλη* cum AΠ unc^{9} al pler f syr^{p} go; item C al^{6} e *ανεμου μεγαλου* (e *magni venti*) | *και τα κυματ* cum ℵBCDLΔ 13. 28. 69. 131. 238. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} aeth go ... ς *τα δε κυματ.* cum AΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm | *επεβαλλεν* (33. al *-αλλον*, U *ενεβαλλεν*) c. ABCGHKSVΔΠ^{2} al pl (it^{pler} vg *mittebat*, e *inmittebantur*, g$^{2.}$ *mittebantur*, f *ascendebant*) ... ℵEFLMΠ* al plus^{50} *επεβαλεν*, item D *εβαλεν*, al pauc *ενεβαλεν* | *ωστε ηδη* (ita a, sed it^{rell} vg aeth om) *γεμιζ. το πλοιον* (Gb'') cum ℵ^{a}BCDLΔ 2^{pe} it^{pler} vg cop syr$^{p\ mg}$ aeth ... ς *ωστε αυτο* (102. om, al pauc transpon) *ηδη γεμιζ.* (G 1. 33. y^{scr} al^{15} fere *βυθιζεσθ.*, al pauc *καταποντιζ.*) cum AEF(G)HKMSUVΠ al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm go ... ℵ* e om

αὐτὸσ ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγεί-
ρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολ-
λύμεθα; 39 *καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ*
θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη. 40 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε οὕτωσ; πῶσ*
οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον*
πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ
θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

1—20 Mt 8, 28—34 Lc 8, 26—39

1 *Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν*

---

38. *και ην αυτοσ* cum ADΠ unc9 al omn fere itpl (b e *erat autem ipse*) vg syrp go ... ℵBCLΔ 48ev *και αυτ. ην* (a *ipse autem erat*) | *εν τη* cum ℵAB CDLΔ al15 (it vg *in puppi*) .. ς (= Gb sed rursus Gb′) *επι τη* cum Π unc9 al pler | *επι το* (28. 235. 2pe om) *προσκεφαλαιον*: D 131. *επι προσκεφαλαιου* | *εγειρουσιν* cum ℵB*C*ΔΠ al pauc ... ς Ln Ti *διεγειρουσιν* cum AB2C2LΠ2 unc9 al pler; D 28. 69. 2pe *διεγειραντεσ* (et 13. 69. 124. 346. *εγειραντεσ*) omisso *και* sq, item *excitantes* b c f ff2. i q (contra *excitant* [e *excitaverunt*, a *suscitaver.*] - *et* a e ff1. g1.2. vg) | *μελει*: EGV al pm ex vitio frequentissimo *μελλει*
39. *διεγερθεισ*: D 28. 69. 8pe al pauc *εγερθεισ* | *και ειπεν* usq *ο ανεμοσ*: Δ om | *και ειπ.* (2pe om) *τη θαλασση*: D 1. 118. 131. 209. b c e ff2. i q arm *και τη θαλασσ. και* (q om) *ειπεν* (c *dicens* pro *κ. ειπ.*) | *σιωπα* (L *-πατε*) et. f ff2. g1.2. i q vg (Eusps695 alludens *σιωπ. πεφιμωσο*): b c e ff2. om | *πεφιμωσο* (L *φιμ.*): D *και* (ita et. am cop) *φιμωθητι*
40. *ειπεν*: ℵc *λεγει*, itpler vg *ait*, L *ελεγεν* | *ουτωσ* (ς *ουτω* cum F al mu) cum ACΠ unc9 al omn fere (sed 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. arm post *τι* pon) syrutr (arm) go ... Ln om cum ℵBDLΔ 2pe it vg cop aeth | *πωσ ουκ* (f go *quomodo nondum*) cum ACΠ unc9 33. al pler syrutr f go ... Gb″ Ln *ουπω* cum ℵBDLΔ al10 itpler (e q vero nil nisi *habete* [q *habetote*] *fidem*) vg cop arm aeth
41. *ουτοσ εστιν* (ita ff2. i): D al pauc avid c f g2. q (itemvid ff1. g1) vg arm *εστιν ουτοσ* (b e *ecce quomodo* pro *τισ αρα ουτ. εστιν οτι και*) | *και ο ανεμοσ* (f vg *et ventus et mare*, g1. *ventus et mare*; e *mare et ventus*; et. a anteponit *mare* sed quae sequuntur periere): ℵcaDE 1. 33. 131. al plus10 b c ff2. g2. i q cop syrsch aeth Victant (ex catposs) *και* (c i Vict om) *οι ανεμοι*, sed D b ff2. q *και* (b ff2. q om) *η θαλ. και οι ανεμ.* | *αυτω υπακουει* cum ℵ*CΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. al pauc Victant ex catoxon (*αυτου υπακ.*), item ℵcBL *υπακουει αυτω* ... ς Ln *υπακουουσιν αυτω* (:: ut Mt et Lc) cum AΠ unc9 al pler (131. *αυτ. υπακ.*) b c d e f g1.2. vg (contra ff2. i q *cui - obaudiunt*) cop arm go ... Dgr nil nisi *υπακουουσιν*

V. 1. *ηλθον* cum ℵABDΠ unc7 al longe pl it (exc q) vg copcod** go

Γερασηνῶν. **2** ***καὶ ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,***

---

syrp mg... Gb' *ηλθεν* cum CGLMΔ al plus[30] cop[wi] et[schw] syr[sch] et[p txt] arm, praetereaque G al pauc (item evglstaria) add ο ις | *τησ θαλασσησ* (c g[2.] [et.[vid] ff[1.] g[1.]] vg *trans fretum maris*, item sed omisso *maris* b f l; e *trans mare*): D[gr] (*ε. το περ. και εισ τ. χωρ.*) 13. 69. 4[ev] d i ff[2.] q (d q *ultra*, i *ultro*, ff[2.] *trans* pro *εισ τ. περαν*) aeth om | *γερασηνων* (Gb') cum ℵ*BD it (et. *d*) vg ... ς *γαδαρηνων* cum ACΠ unc[8] al longe pl syr[sch] et[p txt] pers[p] go ... LUΔ 1. 28. 33. 118. 131. 209. y[scr] 2[pe] al[20] fere cop syr[p mg] arm aeth arr *γεργεσηνων*, item Epiph[650] *ωσ ο μαρκοσ λεγει*, vide locum ad Mt 8, 28, item Thphyl ad h. l. *τα ακριβεστερα των αντιγραφων εισ τ. χω. των γεργεσηνων εχει*. Praeterea cf Or[4,140] ad Mt 8, 28. Ab Origene pendent etiam quae ad hunc Marci locum in catenis[poss] et[mosq] et[oxon] (in cat[poss] praeposito Victoris[ant] nomine, quod idem in cat[mosq] intellegendum est) adnotantur. Leguntur autem in cat[oxon] sic: *οὔτε γαδαρηνῶν οὔτε γερασηνῶν τὰ ἀκριβῆ ἔχει τῶν ἀντιγράφων, ἀλλὰ γεργεσηνῶν. γάδαρα γὰρ πόλισ ἐστὶ τῆσ ἰουδαίασ, περὶ ἣν τὰ διαβόητα θερμὰ τυγχάνει· λίμνη δὲ κρημνοῖσ παρακειμένη οὐδαμῶσ ἔστιν ἐν αὐτῇ ἢ θάλασσα. καὶ γέρασα δὲ τῆσ ἀραβίασ ἐστὶ πόλισ, οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα· καὶ οὐκ ἂν οὕτω προφανὲσ ψεῦδοσ καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεισαν, ἄνδρεσ ἐπιμελῶσ γινώσκοντεσ τὰ περὶ τῆσ ἰουδαίασ. γέργεσα τοίνυν ἐστὶν ἀφ' ἧσ οἱ γεργεσηνοί, πόλισ ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸσ παρακείμενοσ τῇ λίμνῃ, ἀφ' ἧσ δείκνυται τοὺσ χοίρουσ ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβληκότων, ἐπώνυμοσ οὖσα τάχα προφητικῶσ, οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποιήκασι, παρακαλέσαντεσ αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῆσ χώρασ πολῖται. καὶ ταῦτα ὠριγένησ φησὶν ἐν τῷ ἑκτῷ τόμῳ τῶν εἰσ τὸ κα. ἰω. εὐαγγ. ἐξηγητικῶν.* Aug[cons 2,56] hanc scripturae differentiam non tangit; Latini enim cdd apud omnes tres evglstas *γερασηνων* tuentur; sed nec adponit nomen regionis.

2. *εξελθοντοσ αυτου* (Schu „bene, cf 6, 54. 11, 12 al. et ad rec. Lc 8, 27") cum ℵBCLΔ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. y[scr] 2[pe] al[10] fere b f (*exeunte eo - ei*) (item cop syr[utr] aeth) ... ς Ti *εξελθοντι αυτω* cum AΠ unc[9] al pler g[1.] q am mt emm san tol (hi omnes *exeunti ei de navi - occurrit ei*) go, item (omisso *ei* post *occurrit*) i vg[ed] ing al, item arm ...D c e ff[2.] *εξελθοντων αυτων* (d ff[2.] *et exeuntibus illis*, c *et descendentibus illis*, e *et cum exissent* sequente *illis* c d, *illi* e ff[2.]). | *ευθυσ* c. ℵCLΔ ... ς *ευθεωσ* c. ADΠ unc[9] al omn[vid]... Ln om (:: ut Mt et Lc) cum B b c e ff[2.] i (non item f g[1.] q rell[vid] vg) syr[sch] arm pers[p] (non item cop syr[p] aeth pers[w] go) | *υπηντησεν* c. ℵBCDGLΔ 1. 13. 28. 69. al[20] fere Dam[par 554]... ς Ti *απηντησεν* cum AΠ unc[8] al pler | *εκ των μνημ. ανθρωποσ* (ita et. ff[2.] g[1.] l al[vid] vg cop syr[utr] al): D b (*de monumento*) c e f i q arm go *ανθρ. εκ τ. μνημ.*

3 ὃσ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ-
έτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ πέδαισ
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰσ ἁλύσεισ καὶ
τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶσ ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ
διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ μνήμασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοισ. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν
ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξασ

---

3. *οσ την κατοικ.* (al^{25} fere *οικησιν*) *ειχεν* (et. d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg) : D^{gr} 2p^{e} a b c e *οσ* (b *et*) *ειχ. τ. κατοικ.* | *μνημασιν* cum ℵABCLΔΠ unc^{8} al longe pl ... ς (= Gb Sz) *μνημειοισ* cum DH al mu | *ουδε* cum ℵBCDLΔ 33. 2p^{e} ... ς *ουτε* cum AΠ unc^{9} al pler | *αλυσει* cum BC*L 33. 2p^{e} c e ... ς *αλυσεσιν* cum ℵAC^{2}DΔΠ unc^{9} al pler b f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ (g$^{2.}$ om) i l q vg cop syr^{utr} arm aeth go | *ουκετι ουδεισ* cum ℵBC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 346. it (exc i q) vg (it vg *et neque-iam quisquam*) arm^{vid}, item 1. 118. 131. *ουδ. ετι* ... ς om *ουκετι* cum AC^{2}Π unc^{9} al pler i q (item cop syr^{utr} aeth go) | *εδυνατο* cum ℵAB*C*DLΔΠ unc^{6} carp al^{50} fere ... ς *ηδυνατ.* cum B^{2}C^{2}FS^{sil} al sat mu ... M *ετολμα*. Praeterea D i am fu ing san tol post *αυτον* pon

4. *δια* (EFH al pauc *και δια*) *το αυτον* (sic et. ℵ^{c}, ℵ* *διαυτον*, F* *διατον*) - *διεσπασθ.* (U al pauc *διασπασθ.*, Δ *διεσπαρασθαι*) *υπ* (V al plus^{20} *απ*) *αυτου* (syr^{sch} om *υπ αυτ.*) - *συντετριφθαι*: D *οτι πολλακισ αυτον δεδεμενον πεδεσ και αλυσεσιν, εν αισ εδησαν, διεσπακεναι και τασ πεδασ συντετριφεναι*, similiter ff$^{2.}$ i l q *quoniam saepe compedes et catenas, quibus ligatus erat* (q *fuisset*) *disrupisset et compedes* (q om) *comminuisset*; 1. 28. 131. 209. 251. (similiter 2p^{e}) *δια το αυτον πολλασ πεδασ και αλυσεισ, αισ εδησαν αυτον, διεσπακεναι και συντετριφεναι* | *και ουδ. ισχυεν* (V 1. 131. 209. al^{30} fere *ισχυσεν*) *αυτον* (*ισχ. αυτον* [Δ *αυτο*] cum ℵABCKLMUΔΠ al^{20} it^{pl} vg cop go; ς *αυτ. ισχ.* cum EFG HSV al pler) *δαμασαι* (ℵ* om, A *δησαι*): D *και μηδενα αυτον ισχυειν δαμασαι* (ff$^{2.}$ i l q *nec quisquam posset eum* [i *eum posset eum*] *amplius domare* [q *vincere*])

5. *και διαπαντοσ* (157. al *δια πασησ*, a *per omnem noctem*) *νυκτοσ* (et. f al^{vid} vg *et semper nocte*): D b c e ff$^{2.}$ i q *νυκτοσ δε* (*nocte autem*) | *εν τ. μνημασιν* (1. al^{10} fere *μνημειοισ*) *και εν τ. ορεσιν* cum ℵABCKLMUΔΠ al^{60} fere f ff$^{2.}$ l vg (sed fu om *εν τ. μνη. και*) cop syr^{utr} arm aeth go catt ... ς (= Gb Sz) *εν τ. ορεσι και εν* (b i om) *τ. μνημασιν* (D *μνημειοισ*) cum D unc^{6} al sat mu b e i q (124. c om *εν τ. ορεσιν και*) | *κραζων* (D *-ζον*): 69. 124. 225. 346. *κραυγαζων* | *εαυτον*: Δ *αυτον*

6. *και ιδων* cum ℵBCLΔ 1. 28. 69. 131. 346. cop ... ς Ln *ιδων δε* (:: ut Lc) c. ADΠ unc^{9} al pler b e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q (c post *exclamans* statim pergit *et accucurrit et adoravit eum*) vg syr^{utr} arm aeth go | *απο μακρ.* cum ℵBCDΔ unc^{7} al longe pl ... Gb' (sed improb Schu collatis 11, 13. 14, 54. 15, 40) *μακρ.* sine *απο* cum AKLMΠ al plus^{30} (go) Dam$^{par\ 584}$ | *προσεκυν.* (F *προσεπεσεν* :: ut Lc) *αυτω* cum ℵDΠ unc^{9} al longe pl Dam$^{par\ cod}$ ... Ti *πρ. αυτον* cum ABCLΔ al^{15} Dam$^{par\ ed}$

φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃσ. 8 ἔλεγεν γὰρ
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ
ἀποστείλῃ ἔξω τῆσ χώρασ. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸσ τῷ ὄρει ἀγέλη χοί-

7. *λεγει* (Gb'' prob Schu) cum ℵABCKLMΔ(Π *λεγον*) al plus[80] l am emm arm Dam[par 554] ... ς *ειπε* (:: ut Lc) cum D unc[7] al pl b c f e i q vg (et. fu ing al) cop go | *ιυ*: 1. 33. al pauc om (:: cf Mt) | *υψιστου*: A syr[p mg] *ζωντοσ* | *βασανισησ*: H al pauc *-σεισ*

8. *ελεγ. γαρ* (A*[vid]G om): ℵ *και ελεγεν* | *αυτω*: D ff[2.] q fu sax add *ο ισ* | *εξελθε*: A post *ακαθαρτον* | *εκ* (a b e *de*): A 33. al[5] c f i l q al[vid] vg *απο* (*ab*)

9. *επηρωτα* (et. b f l vg syr[p]): A a c e ff[2.] i q syr[sch] Dam[par 554] *επηρωτησεν* (:: ut Lc) | *ονομα σοι* cum ℵABCKLMΔΠ[txt] al plus[25] syr[p] arm (go) Dam[par] ... ς *σοι ονομα* cum DΠ[mg] unc[7] al pl it vg Or[int 2,214] (cop *tuum nomen*). Praeterea D it vg Or[int] add *εστιν* (:: cf Lc) | *λεγει αυτω* cum ℵABCKLMΔΠ[txt] al plus[25] g[2.] l vg (et. am ing mm mt al) cop syr[utr] aeth go (g[1.] *et dixit*) Dam[par] ... ς (= Gb Sz) *απεκριθη λεγων* cum EFGHSUVΠ[mg] al pl (c vg[ed] apud Ln *qui respondens dixit*), item *απεκριθη* sine *λεγων* D 2[pe] al pauc a b e f i q | *λεγιων* (prob Gb[comm] et Schu) cum ℵ*B*CDLΔ it vg syr[utr] cop (quae vv omnes eandem formam et. in Lc praebent; cf et. Mt 26, 53) ... ς *λεγεων* cum (ℵ[c] *λεγαιων*) AB[2]Π unc[9] al omn[vid] go (*laigaion*) (Or[2, 587] alludens *αποκρινεται οτι λεγεων ονομα μοι*) | *λεγ. ονομα μοι* (syr[sch] *nobis*; 1. om) cum ℵACLΔΠ unc[9] al pler a e (Or[2,587]) Dam[par] ... Ln add *εστιν* cum B 69. 124. 238. 346. it[pler] vg (f g[2.] i am fu ing mt san *legio nomen mihi est*, b g[1.] mm *leg. nom. est mihi*, c *nom. mihi leg. est*, l vg[cd] *leg. mihi nom. est*), item D q *εστιν μοι ονομα λεγ.*

10. *παρεκαλει* cum ℵBCDLH unc[9] al pler b e f i l q vg go ... AΔ 1. 28. 2[pe] al[10] e ff[2.] g[1. 2.] san vg[sixt] et[cd] ap Ln (non item am ing emm gat mm mt) go Dam[par 554] *παρεκαλουν* (1. *παρακ.*) :: cf ll pp | *αυτα αποστ.* cum BCΔ (d g[2.] i l q vg *ne se expelleret*) ... ς Ln Ti *αυτουσ αποστ.* (H *-στειλει*) cum DEFGHSUV al pl g[1.] (*eos expelleret*), item AM al[20] fere e f ff[2.] fu (*expelleret eos* hi[4]) go syr[p] arm Dam[par] *αποστ.* (Dam *εξαπ.*) *αυτουσ*, ... ℵL 258. b e *αυτον αποστ.* (*eum, illum expelleret*), item KΠ al pauc syr[sch] aeth *αποστ. αυτον*

11. *προσ τω ορει* (*ορει* om ℵ*, suppl[a]) cum unc omn al[150] fere it vg rell omn, sed AKUΠ[txt] (Π[mg] post *εκει*) al plus[15] cop syr[p] aeth go post *βοσκομ.*, M al pauc c post *μεγαλη* (sed M 346. *βοσκομ. μεγαλη*) pon ... ς (= Gb Sz) *προσ τα ορη* cum minusc pauc[vid] ... 1. (33.?) plane om, hinc Gb[0] | *μεγαλη* (post *βοσκομ.* pon et. arm, vide ante M 346.) c. ℵABCΔΠ unc[8] al pler e f ff[1.] g[1. 2.] l (q *multorum*, ut et. al pauc pers[w]) vg cop syr[utr] al ... DLU 131. y[scr] al pauc b e ff[2.] i vg[cod] (sed non am

ρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντεσ·
πέμψον ἡμᾶσ εἰσ τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ εἰσέλθωμεν. 13 καὶ
ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰσ τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 καὶ οἱ βόσκοντεσ αὐτοὺσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν

---

fu ing emm mm gat mt san) go om, hinc Gb^{00} (:: at cf Mt et Lc) | βοσκομενη: ℵ^{c}ALΔ al pauc b d q βοσκομενων (:: ut Lc)

12. παρεκαλεσαν cum ℵBCLΔΠ^{mg} unc^{7} al pler c go syr^{p} cop^{petr} ... ADK MΠ^{txt} al^{15} fere b e f ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg cop^{wi} et^{schw} syr^{sch} Dam^{par} παρεκαλουν (:: cf Mt, item Lc) | λεγοντεσ (L -ντασ, D 2^{pe} ειποντα: vide post) absq additam (Gb″) cum ℵBCLΔ 1. 13. 22. 28. 69. (και παρακαλεσαντεσ αυτον ειπον) 102. 118. 131. 209. 251. 346. cop aeth (add *multum*) ... ς Ti praem παντεσ οι δαιμονεσ, Ln [παντ.] οι δαιμ. cum AEFGHSUVΠ^{mg} al pl a go syr^{p} arm; item Gb Sz οι δαιμονεσ omisso παντεσ cum KMΠ^{txt} al^{15} fere b c ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg (hi *spiritus* vel *daemones*, b *spir. illi*, mm *spir. immundi*) syr^{sch}, item D 2^{pe} τα (2^{pe} παντα τα) δαιμονια, e f *daemonia* | εισελθωμεν (K -ωμεν): D^{gr} απελθωμεν

13. και επετρεψ. αυτοισ sine additamentis cum ℵBCLΔ 1. 28. 102. 118. 131. 209. al pauc b e cop syr^{sch} arm ... ς (Ln) και επετρεψ. αυτοισ (U al αυτουσ) ευθεωσ (cum AΠ unc^{9} al pler f g^{2} vg syr^{p}, item D a c ff^{2} i q post και, item al^{6} l go post ι̅ς̅, item g^{1} ante εξελθοντα; om et. praeter ℵB etc al pauc aeth pers^{p} Dam^{par554}: Gb^{0} et Ln [ευθ.]) ο ι̅ς̅ (cum AΠ unc^{8} al pler f g^{1} [et g^{2} *dominus Iesus*] vg syr^{p} aeth Dam^{par}; item c post *et continuo*, item D a ff^{2} κυριοσ ι̅ς̅ post και ευθεωσ, i *dominus* post *et statim*; plane om et. praeter ℵB etc E al pauc: Gb^{0} et Ln [ο ι̅ς̅] ... D c ff^{2} και ευθεωσ κυριοσ (c om) ι̅ς̅ επεμψεν αυτουσ εισ τουσ χοιρουσ (et. H al pauc και επεμψ. αυτ. ευθ. ο ι̅ς̅, 2^{pe} και ο ι̅ς̅ επεμψ. αυτουσ, a *et protinus dominus Iesus permisit ipsis*) | τα πν. τα ακαθ. (33. al pauc τα ακαθ. πν.): A*F al^{4} om τα ακαθ. | εισηλθον: B 73. 106. 300. al^{10} fere εισηλθεν (:: cf ad Lc) | ωρμησεν (E^{2}L al pauc ορμ.) - κατα τ. κρημνου: it^{pl} *magno impetu - praecipitatus est*; d *praecipitatus est - per praeceps*; vg nil nisi *praecipitatus est* (item g^{2} nisi apud Sabatier excidit aliquid: *et exeuntes spir. immundi grex praecipitatus est*; ap Mt vg *impetu abiit – per praeceps*); b *et fecerunt impetu ire graegem per praeceps*, e *et cum introissent in porcos spir. imm. ierunt cum impetu in gregem et per praecipium caeciderunt in mare* | ωσ δισχιλ. (B β, H χιλιοι) cum ℵBC*DLΔ 1. 2^{pe} b c e ff^{2} g^{1} q vg cop (οντεσ δισχ.) syr^{sch} (ap Widmanstadt om etiam ωσ δισχ.) perss (aeth post εισ τ. θαλ. om reliqua usque finem versus) ... ς praem ησαν δε, Ln [ησ. δε] cum AC^{2}Π unc^{9} al pler a f g^{2} i l go (al^{4} syr^{p} ησαν γαρ)

14. και οι βοσκοντ. (Gb″) cum ℵABCDLMΔ al^{25} fere a e go cop syr^{utr} aeth ... ς οι δε βοσκ. cum Π unc^{8} al longe pl b c f ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg arm :: ut Mt, cf et. Lc | αυτουσ cum ℵBCDLΔ 13. 69. 124. 346. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) τουσ χοιρουσ cum AΠ unc^{9} al pler

καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονόσ. 15 *καὶ*
ἔρχονται πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
γιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 *καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ*
πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 *καὶ*
ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
18 [48.8] *καὶ ἐμβαίνοντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ*
δαιμονισθεὶσ ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 *καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ*
λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου πρὸσ τοὺσ σούσ, καὶ ἀπάγ-

---

syr^{p} arm go | *απηγγειλ.* (prob Schu) cum א(*απηγγειλον*)ABCDKLMΠ al^{25} fere ... ϛ (= Gb Sz) *ανηγγειλ.* cum EFGHSUVΔ al pl | *ηλθον* (Gb″) cum א^{c}ABKLMUΠ* 33. al^{30} fere cop syr^{p} go ... ϛ *εξηλθον* (:: ut Lc, cf et. Mt). c א*CDEFGHSVΔΠ^{2} al longe pl b c e f ff$^{2.}$ i l (item^{vid} g$^{1.2.}$) vg (*egressi sunt*, q *ingressi sunt*, e *exierunt*) syr^{sch} arm aeth | *τι εστιν* (A* om^{vid} *εστ.*) : H al^{5} om :: ut Lc

15. *ερχονται* (א^{c} et iam$^{a\ vid}$): א* *ηρχοντο*, item b c f gat mm *venerunt* | *θεωρουσιν*: L *-ρωσιν* | *τον δαιμονιζομενον*: D *αυτον τον δαιμ.* (c d ff$^{2.}$ *illum hominem qui* etc, b f i al vg *eum* vel *illum qui*) | *καθημενον*: Δ c^{ser} e om | *ιματισμενον* cum אBDLΔ al^{18} fere it (exc q, et g$^{2.}$ om) vg cop arm ... ϛ (sed Gb^{0}) Ti praem *και* c. ACΠ unc^{9} (sed M* om *κ. ιματισμ.*) al pler q syr^{p} go (syr^{sch} *vestitum et sobrium et sedentem*) | *τον εσχηκ. τ. λεγιωνα* (*-ιωνα* cum א*BLΔ, de vv vide ad v. 9; ϛ *-εωνα* cum א^{c}[*-αιωνα*]ACΠ unc^{9} al certe pler): D 17* 27. it vg (exc mt) om, hinc Gb^{00}

16. *και διηγησ.* cum אABCΘKLMSΔΠ^{txt} al pm e f g$^{2.}$ l vg cop syr^{utr} go al ... Gb″ *διηγησ. δε* cum DEFHUVΠ^{mg} al^{100} fere c ff$^{2.}$ i q (b *narraverunt etiam*) | *ιδοντεσ*: Δ *ειδοτεσ* (δ *qui viderant*) | *εγεν. τω* (D *αυτω τω*, it vg *ei qui* etc: cf ad v. 15) *δαιμονιζομενω*: 1. 209. *εσωθη ο δαιμονισθεισ* :: e Lc

17. *ηρξ. παρακαλειν* (it vg *rogare coeperunt*, *coeperunt rogare*): D 225. 2^{pe} a *παρεκαλουν* | *απελθειν* (H *και απ.*): D *ινα απελθη* (it vg *ut discederet*; sed b *ut non recederet*) | *απο*: Δ *εκ*

18. *εμβαινοντοσ* (D *ενβ.*) (Gb″) cum אABCDKLMΔΠ 1. 33. 124. al^{25} fere (it^{pler} vg *cumque ascenderet*, c *et cum conscenderent*, b *et ascendente* [sic] *eum in nave rogabat eum*; go *et ingredientem eum in navem oravit eum*) ... ϛ *εμβαντοσ* cum EFGHSUV al pl | *παρεκαλει* (et. b e): D it^{pler} vg *ηρξατο παρακαλειν* | *ινα μετ αυτ. η* (B*Δ *ην*) cum אABCKLMUΔΠ^{txt} 1. 28. 33. 69. al^{25} fere e syr^{utr} arm go sax ... ϛ *ινα η μετ αυτ.* cum DEFGHSVΠ^{mg} al pl b c f i l q (item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) vg cop aeth

19. *και ουκ* cum אABCKLMΔΠ 1. 33. 102. al^{30} fere f l vg (et. am ing emm mm san al sed non omn) cop syr^{utr} go, item 13. 28. 69 124. 346. gat *και ο* $\overline{ις}$ *ουκ* et Ln *και* [*ο* $\overline{ις}$] *ουκ* ex errore de C ... ϛ (= Gb Sz) *ο δε* $\overline{ις}$ *ουκ* (H om *ουκ*) cum D unc^{7} al pl b c e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ i q vg^{cdd} ap Ln sax arm aeth | *αλλα λεγει*: D *και ειπεν* (d *et ait*) | *απαγγειλον* cum

30—32 Lc 13, 18 s Mt 13, 31–33 30 $^{44.2}$ *Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,*
ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 *ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὃσ ὅταν*
σπαρῇ ἐπὶ τῆσ γῆσ, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
ἐπὶ τῆσ γῆσ, 32 *καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον*
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδουσ μεγάλουσ, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
Mt 13, 34 33 $^{45.6}$ *Καὶ τοιαύταισ παραβολαῖσ πολλαῖσ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν*

---

30. *ελεγεν*: ℵ^{a} 69. add *αυτοισ* | *πωσ* (Gb') cum ℵBCLΔ al^{15} fere b e syr$^{p\ mg}$ (huc enim trahenda nota) ... ς Ln *τινι* (:: cf Lc) cum ADΠ unc^{9} al pler c f ff$^{2.}$ (et^{vid} ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$) i q (a non satis liquet) vg cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm aeth go Or^{3,446} | *ομοιωσωμεν* cum ℵABDLΔΠ unc^{8} al pl Or^{3,446} ... c 1. al plus^{40} Or^{cod} *ομοιωσομεν* (item it vg *adsimilabimus* vel *similabimus*), K 28. 69. al pauc arm^{cod} Thphyl *-ωσω* | *τινι* cum ℵBC*LΔ al plus^{20} (it vg *cui parabolae*, *in quam parabolam*, *in qua parabola*; similiter cop aeth, syr$^{p\ mg}$?) Or^{3,446} ... ς *ποια* cum AC^{2}DΘ^{b}Π unc^{9} al pler go arm (syr^{sch} et^{p}) | *αυτην παραβ. θωμεν* cum ℵBC*LΔ 28. 63. al pauc (item 13. 69. 346. pergentes *παραβαλωμεν* [*-λομεν*] *αυτην ωσ κοκκ.*) b (*ponemus*) e (*damus*) cop syr$^{p\ mg}$ Or^{3,446} ... ς *παραβολη* (1. 118. 131. 209. *ομοιωματι*) *παραβαλωμεν* (al mu *-βαλουμεν*, *-βαλλομεν*, F al *-βαλομεν*) *αυτην* cum AC^{2}DΘ^{b}Π unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm

31. *ωσ*: D cop (*est instar grani*) *ομοια εστιν* (c *simile est regnum dei sicut*) :: ut Mt et Lc | *κοκκω* cum ℵBDΔ(*κοκωσ* sed *σ* punctis notato)Π* 124. al vix mu ... Gb Sz Ln Ti *κοκκον* cum ACLΘ^{b}Π^{2} unc^{9} al plus^{100} (it vg *sicut granum*) | *οσ* (C*Δ *ωσ*) *οταν*: D* *ο οτι αν* ... ℵ* om *οσ* (suppl^{c}) posteaque habet *ο* (^{c}delet) *μικροτερον ον* | *σπαρη*: K al pauc *σπαρει* | *επι τησ γησ*: DL *επι την γην* | *μικροτερον* (Δ^{gr} *μακρ.*) cum ℵ(et* et^{c}) BD*LMΔ 13* 28. 33. 131. 179. 235. 258. p^{scr} w$^{cant\ scr*}$ 7^{pe} ... ς Ti *μικροτεροσ* cum ACD^{2}Θ^{b}Π unc^{8} al pler | *ον* (L *ων*) cum ℵBLΔ e (*minor cum sit*) b (*cum sit minus*) (arm aeth) ... ς Ti *εστιν* post *πα. τ. σπερματ.* cum CM*Θ^{b}Π unc^{8} al pler go, item post *γησ* A, item post *μικροτερ.* (D^{2} add *μεν*) DM^{2} al pauc it^{pl} vg | *των* (D *α εισιν*, it^{pl} vg *quae sunt*) *επι* (al^{2} om *τ. ε.*) *τ. γησ*: C 271. b e om (:: ut Mt), hinc Ln [*τ. ε. τ. γ.*]

32. *και οτ. σπαρη* (al^{11} c q syr$^{p\ mg}$ *αυξηθη*, *creverit*) *αναβαινει* (c q om *αναβ. και*): D i om, e nil nisi *crescit*, b *crescit autem* | *μειζ.* (vide post) *παντ. τ. λαχ.* cum ℵBCDLM^{2}Δ 1. 28. 33. al plus^{12} it vg cop (*maxim. olerum omnium*) syr^{utr} arm aeth ... ς Ti *παντ. τ. λαχαν. μειζ.* cum AM*Π unc^{8} al pler go | *μειζον* cum ℵABCELV 33. al^{10} fere ... ς Ln Ti *μειζων* c. DFGHKMSUΔΠ al longe pl | *τα πετεινα*: Δ al^{5} *παντα τ. πετ.* | *κατασκηνουν* cum ℵAB^{2}CDLΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} ... Ti *κατασκηνοιν* cum B* (ut ap Mt ex B*D edidimus) ... Δ *κατασκηνωσ* (omisso *αι* ut invenerit scriptor *-νωσαι*?)

33. *πολλαισ* cum ℵABC^{2}Θ^{b}Π unc^{9} al pler syr^{p} arm, item ante *παραβ.* D f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg cop^{schw} et^{dz} go ... C*^{vid}LΔ 1. 28. 33. 118. 131. al^{20}

λόγον, καθὼσ ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶσ δὲ παραβολῆσ οὐκ ἐλά-
λει αὐτοῖσ, 46. 10 κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ ἰδίοισ μαθηταῖσ ἐπέλυεν πάντα.
35 47. 2 Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ· 35—41 Lc 8, 22—25 Mt 8, 23—27
διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παραλαμβά-
νουσιν αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ'
αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπ-
έβαλλεν εἰσ τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν

---

fere b c e cop[wi] et[petr] syr[sch] aeth om, hinc Gb° | αυτοισ: D 2[pe] ff[2.] g[1.] i om; b c e syr[sch] arr pers[p] om τον λογον (sed e *loquebatur illis, secreto autem* omissis καθωσ ηδυν. usq ελαλει αυτοισ) | ηδυναντο cum ℵBCF(s?)UΔ 1. 33. al sat mu[vid] (:: ut 6, 19. 14, 5.) ... Gb'' Ln Ti εδυναντο cum ADLΘ[b]Π unc[6] al[60] fere (:: ut 5, 3)

34. χωρισ δε: B cop (cod[petr] nil nisi χωρισ) syr[sch] και χωρισ :: ut Mt | B*DΔ καθ ιδιαν (non item ℵACL etc) | τ. ιδιοισ μαθ. cum ℵBCLΔ ... ς Ln τ. μαθ. αυτου (al pauc ff[2.] i l om αυτ.) cum ADΘ[b]Π unc[9] al omn vid (:: cf ad 15, 20) | επελυεν (69. -λυσε): Θ[b] 229. w[scr] απελυεν | παντα (al pauc ante επελ.): Δ απαντα, D e ff[2.] i q αυτασ

35. λεγει: 13. 69. 124. 346. 2[pe] 3[pe] al[2 scr] ελεγεν

36. αφεντεσ τον οχλ. (Δ αυτον pro τ. οχλ.): D 13. 28. 69. 346. 2[pe] b c e ff[2.] i q αφιουσιν (b e *dimiserunt*) τ. οχλ. και | και αλλα δε cum AC[2]D EFGHKMSUVΠ al pler syr[p] (d *et aliae autem naves multae*) ... Ln om δε cum ℵBC*LΔ 28. 102. 157. 292. 483. h[scr] it vg (sed Latt και – δε nec alibi exprimere solent nec magis fere interpretes alii) cop syr[sch] arm (b i q *et multae simul naves* [b *nav. sim.*] *erant* [i om] *cum illo*, e *et simul multi erant cum eo*) | πλοια c. ℵABCDKMΔΠ 1. 13. 33. 69. al plus[30] ... ς (= Gb) Ti πλοιαρια c. EFGHLSUV al pl | κ. αλλα δε (vide ante) πλ. ησαν (cum ℵDΔ; L om; ς Ln Ti ην cum ABCΠ unc rell al pler) μετ αυτου (Δ al[5] cop[wi] et[dz] syr[sch] et[p mg] αυτων): 1. 28. 118. 131. 209. 2[pe] arm και αλλα τα οντα μετ αυτου πλοια (arm πλ. post αλλα), D ff[2.] και αλλα δε (ff[2.] om) πλοια πολλα (D* κ. αλλαι δε πλοιαι πολλαι) ησαν (ff[2.] *simul erant*) μετ αυτου (ad D cf et. b e i q)

37. γινεται: D b c e f ff[1. 2.] g[1.] i q (item[vid] g[2.] l) vg (item cop syr[utr] arm go etc) εγενετο | Δ i[scr] λελαμψ | μεγαλη (ita ℵ[a]; ℵ* 157. μεγασ) ανεμου cum (ℵ*et)ℵ[c]BDLΔ 1. 13. 28. 69. 102. 118. 131. 209. 346. 2[pe] b c ff[1. 2.] g[1. 2.] i q vg syr[sch] arm aeth (cop *est magnus ventus factus*) ... ς ανεμου μεγαλη cum AΠ unc[9] al pler f syr[p] go; item C al[6] e ανεμου μεγαλου (e *magni venti*) | και τα κυματ cum ℵBCDLΔ 13. 28. 69. 131. 238. 2[pe] it vg cop syr[sch] aeth go ... ς τα δε κυματ. cum AΠ unc[9] al pler syr[p] arm | επεβαλλεν (33. al -αλλον, U ενεβαλλεν) c. ABCGHKSVΔΠ[2] al pl (it[pler] vg *mittebat*, e *inmittebantur*, g[2.] *mittebantur*, f *ascendebant*) ... ℵEFLMΠ* al plus[50] επεβαλεν, item D εβαλεν, al pauc ενεβαλεν | ωστε ηδη (ita a, sed it[rell] vg aeth om) γεμιζ. το πλοιον (Gb'') cum ℵ[a]BCDLΔ 2[pe] it[pler] vg cop syr[p mg] aeth ... ς ωστε αυτο (102. om, al pauc transpon) ηδη γεμιζ. (G 1. 33. y[scr] al[15] fere βυθιζεσθ., al pauc καταποντιζ.) cum AEF(G)HKMSUVΠ al pler syr[sch] et[p txt] arm go ... ℵ* e om

αὐτὸσ ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
39 καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
40 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε οὕτωσ; πῶσ οὐκ ἔχετε πίστιν;
41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

1—20 Mt 8, 28—34 Lc 8, 26—39

1 Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν

38. και ην αυτοσ cum ADΠ unc[9] al omn fere it[pl] (b e *erat autem ipse*) vg syr[p] go ... ℵBCLΔ 48[ev] και αυτ. ην (a *ipse autem erat*) | εν τη cum ℵAB CDLΔ al[15] (it vg *in puppi*) .. ς (= Gb sed rursus Gb′) επι τη cum Π unc[9] al pler | επι το (28. 235. 2[pe] om) προσκεφαλαιον: D 131. επι προσκεφαλαιου | εγειρουσιν cum ℵB*C*ΔΠ al pauc ... ς Ln Ti διεγειρουσιν cum AB[2]C[2]LΠ[2] unc[9] al pler; D 28. 69. 2[pe] διεγειραντεσ (et 13. 69. 124. 346. εγειραντεσ) omisso και sq, item *excitantes* b c f ff[2] i q (contra *excitant* [e *excitaverunt*, a *suscitaver.*] - *et* a e ff[1] g[1.2] vg) | μελει: EGV al pm ex vitio frequentissimo μελλει

39. διεγερθεισ: D 28. 69. 8[pe] al pauc εγερθεισ | και ειπεν usq ο ανεμοσ: Δ om | και ειπ. (2[pe] om) τη θαλασση: D 1. 118. 131. 209. b c e ff[2] i q arm και τη θαλασσ. και (q om) ειπεν (c *dicens* pro κ. ειπ.) | σιωπα (L -πατε) et. f ff[2] g[1.2] i q vg (Eus[ps 696] alludens σιωπ. πεφιμωσο): b c e ff[2] om | πεφιμωσο (L φιμ.): D και (ita et. am cop) φιμωθητι

40. ειπεν: ℵ[c] λεγει, it[pler] vg *ait*, L ελεγεν | ουτωσ (ς ουτω cum F al mu) cum AСΠ unc[9] al omn fere (sed 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. arm post τι pon) syr[utr] (arm) go ... Ln om cum ℵBDLΔ 2[pe] it vg cop aeth | πωσ ουκ (f go *quomodo nondum*) cum AСΠ unc[9] 33. al pler syr[utr] f go ... Gb″ Ln ουπω cum ℵBDLΔ al[10] it[pler] (e q vero nil nisi *habete* [q *habetote*] *fidem*) vg cop arm aeth

41. ουτοσ εστιν (ita ff[2] i): D al pauc a[vid] c f g[2] q (item[vid] ff[1] g[1]) vg arm εστιν ουτοσ (b e *ecce quomodo* pro τισ αρα ουτ. εστιν οτι και) | και ο ανεμοσ (f vg *et ventus et mare*, g[1] *ventus et mare*; e *mare et ventus*; et. a anteponit *mare* sed quae sequuntur periere): ℵ[ca]DE 1. 33. 131. al plus[10] b c ff[2] g[2] i q cop syr[sch] aeth Vict[ant] (ex cat[poss]) και (c i Vict om) οι ανεμοι, sed D b ff[2] q και (b ff[2] q om) η θαλ. και οι ανεμ. | αυτω υπακουει cum ℵ*CΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. al pauc Vict[ant] ex cat[oxon] (αυτου υπακ.), item ℵ[c]BL υπακουει αυτω ... ς Ln υπακουουσιν αυτω (:: ut Mt et Lc) cum AΠ unc[9] al pler (131. αυτ. υπακ.) b c d e f g[1.2] vg (contra ff[2] i q *cui - obaudiunt*) cop arm go ... D[gr] nil nisi υπακουουσιν

V. 1. ηλθον cum ℵABDΠ unc[7] al longe pl it (exc q) vg cop[cod**] go

Γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

---

syrp mg... Gb' ηλθεν cum CGLMΔ al plus[30] cop[wi] et[schw] syr[sch] et[p txt] arm, praetereaque G al pauc (item evglstaria) add ο ις | της θαλασσης (c g[2.] [et.[vid] ff[1.] g[1.]] vg *trans fretum maris*, item sed omisso *maris* b f l; e *trans mare*): D[gr] (ε. το περ. και εισ τ. χωρ.) 13. 69. 4[ev] d i ff[2.] q (d q *ultra*, i *ultro*, ff[2.] *trans* pro εισ τ. περαν) aeth om | γερασηνων (Gb') cum ℵ*BD it (et. δ) vg ... ς γαδαρηνων cum AcΠ unc[8] al longe pl syr[sch] et[p txt] pers[p] go ... LUΔ 1. 28. 33. 118. 131. 209. y[scr] 2[pe] al[20] fere cop syr[p mg] arm aeth arr γεργεσηνων, item Epiph[650] ωσ ο μαρκοσ λεγει, vide locum ad Mt 8, 28, item Thphyl ad h. l. τα ακριβεστερα των αντιγραφων εισ τ. χω. των γεργεσηνων εχει. Praeterea cf Or[4,140] ad Mt 8, 28. Ab Origene pendent etiam quae ad hunc Marci locum in catenis[poss] et[mosq] et[oxon] (in cat[poss] praeposito Victoris[ant] nomine, quod idem in cat[mosq] intellegendum est) adnotantur. Leguntur autem in cat[oxon] sic: οὔτε γαδαρηνῶν οὔτε γερασηνῶν τὰ ἀκριβῆ ἔχει τῶν ἀντιγράφων, ἀλλὰ γεργεσηνῶν. γάδαρα γὰρ πόλισ ἐστὶ τῆσ ἰουδαίασ, περὶ ἣν τὰ διαβόητα θερμὰ τυγχάνει· λίμνη δὲ κρημνοῖσ παρακειμένη οὐδαμῶσ ἔστιν ἐν αὐτῇ ἢ θάλασσα. καὶ γέρασα δὲ τῆσ ἀραβίασ ἐστὶ πόλισ, οὔτε θάλασσαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα· καὶ οὐκ ἂν οὕτω προφανὲσ ψεῦδοσ καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελισταὶ εἰρήκεισαν, ἄνδρεσ ἐπιμελῶσ γινώσκοντεσ τὰ περὶ τῆσ ἰουδαίασ. γέργεσα τοίνυν ἐστὶν ἀφ' ἧσ οἱ γεργεσηνοί, πόλισ ἀρχαία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τιβεριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸσ παρακείμενοσ τῇ λίμνῃ, ἀφ' ἧσ δείκνυται τοὺσ χοίρουσ ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβεβλῆσθαι. ἑρμηνεύεται δὲ ἡ γέργεσα παροικία ἐκβεβληκότων, ἐπώνυμοσ οὖσα τάχα προφητικῶσ, οὗ περὶ τὸν σωτῆρα πεποιήκασι, παρακαλέσαντεσ αὐτὸν μεταβῆναι ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν οἱ τῆσ χώρασ πολῖται. καὶ ταῦτα ὠριγένησ φησὶν ἐν τῷ ἕκτῳ τόμῳ τῶν εἰσ τὸ κα. ἰω. εὐαγγ. ἐξηγητικῶν. Aug[cons 2, 56] hanc scripturae differentiam non tangit; Latini enim cdd apud omnes tres evglstas γερασηνων tuentur; sed nec adponit nomen regionis.

2. εξελθοντοσ αυτου (Schu „bene, cf 6, 54. 11, 12 al. et ad rec. Lc 8, 27") cum ℵBCLΔ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. y[scr] 2[pe] al[10] fere b f (*exeunte eo - ei*) (item cop syr[utr] aeth) ... ς Ti εξελθοντι αυτω cum AΠ unc[9] al pler g[1.] q am mt emm san tol (hi omnes *exeunti ei de navi - occurrit ei*) go, item (omisso *ei* post *occurrit*) i vg[ed] ing al, item arm ...D c e ff[2.] εξελθοντων αυτων (d ff[2.] *et exeuntibus illis*, c *et descendentibus illis*, e *et cum exissent* sequente *illis* c d, *illi* e ff[2.]). | ευθυσ c. ℵCLΔ ... ς ευθεωσ c. ADΠ unc[9] al omn[vid]... Ln om (:: ut Mt et Lc) cum B b c e ff[2.] i (non item f g[1.] q rell[vid] vg) syr[sch] arm pers[p] (non item cop syr[p] aeth pers[w] go) | υπηντησεν c. ℵBCDGLΔ 1. 13. 28. 69. al[20] fere Dam[par 554]... ς Ti απηντησεν cum AΠ unc[8] al pler | εκ των μνημ. ανθρωποσ (ita et. ff[2.] g[1.] l al[vid] vg cop syr[utr] al): D b (*de monumento*) c e f i q arm go ανθρ. εκ τ. μνημ.

3 ὃσ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ-
έτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ πέδαισ
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰσ ἁλύσεισ καὶ
τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶσ ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ
διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ μνήμασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοισ. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν
ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξασ

---

3. *οσ την κατοικ.* (al^{25} fere *οικησιν*) *ειχεν* (et. d f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg): D 8^{r} 2^{pe} a b c e *οσ* (b *et*) *ειχ. τ. κατοικ.* | *μνημασιν* cum ℵABCLΔΠ unc^{8} al longe pl ... ς (= Gb Sz) *μνημειοισ* cum DH al mu | *ουδε* cum ℵBCDLΔ 33. 2^{pe} ... ς *ουτε* cum AΠ unc^{9} al pler | *αλυσει* cum BC*L 33. 2^{pe} c e ... ς *αλυσεσιν* cum ℵAC^{2}DΔΠ unc^{9} al pler b f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ (g$^{2.}$ om) i l q vg cop syr^{utr} arm aeth go | *ουκετι ουδεισ* cum ℵBC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 346. it (exc i q) vg (it vg *et neque-iam quisquam*) arm^{vid}, item 1. 118. 131. *ουδ. ετι* ... ς om *ουκετι* cum AC^{2}Π unc^{9} al pler i q (item cop syr^{utr} aeth go) | *εδυνατο* cum ℵAB*C*DLΔΠ unc^{6} carp al^{50} fere ... ς *ηδυνατ.* cum B^{2}C^{2}FS^{sil} al sat mu ... M *ετολμα*. Praeterea D i am fu ing san tol post *αυτον* pon

4. *δια* (EFH al pauc *και δια*) *το αυτον* (sic et. ℵ^{c}, ℵ* *διαυτον*, F* *διατον*) - *διεσπασθ.* (U al pauc *διασπασθ.*, Δ *διεσπαρασθε*) *υπ* (V al plus^{20} *απ*) *αυτου* (syr^{sch} om *υπ αυτ.*) - *συντετριφθαι*: D *οτι πολλακισ αυτον δεδεμενον πεδεσ και αλυσεσιν, εν αισ εδησαν, διεσπακεναι και τασ πεδασ συντετριφεναι*, similiter ff$^{2.}$ i l q *quoniam saepe compedes et catenas, quibus ligatus erat* (q *fuisset*) *disrupisset et compedes* (q om) *comminuisset*; 1. 28. 131. 209. 251. (similiter 2^{pe}) *δια το αυτον πολλασ πεδασ και αλυσεισ, αισ εδησαν αυτον, διεσπακεναι και συντετριφεναι* | *και ουδ. ισχυεν* (V 1. 131. 209. al^{30} fere *ισχυσεν*) *αυτον* (*ισχ. αυτον* [Δ *αυτο*] cum ℵABCKLMUΔΠ al^{20} it^{pl} vg cop go; ς *αυτ. ισχ.* cum EFG HSV al pler) *δαμασαι* (ℵ* om, Δ *δησαι*): D *και μηδενα αυτον ισχυειν δαμασαι* (ff$^{2.}$ i l q *nec quisquam posset eum* [i *eum posset eum*] *amplius domare* [q *vincere*])

5. *και διαπαντοσ* (157. al *δια πασησ*, a *per omnem noctem*) *νυκτοσ* (et. f al^{vid} vg *et semper nocte*): D b c e ff$^{2.}$ i q *νυκτοσ δε* (*nocte autem*) | *εν τ. μνημασιν* (1. al^{10} fere *μνημειοισ*) *και εν τ. ορεσιν* cum ℵABCKLMUΔΠ al^{60} fere f ff$^{2.}$ l vg (sed fu om *εν τ. μνη. και*) cop syr^{utr} arm aeth go catt ... ς (= Gb Sz) *εν τ. ορεσι και εν* (b i om) *τ. μνημασιν* (D *μνημειοισ*) cum D unc^{6} al sat mu b e i q (124. c om *εν τ. ορεσιν και*) | *κραζων* (D *-ζον*): 69. 124. 225. 346. *κραυγαζων* | *εαυτον*: Δ *αυτον*

6. *και ιδων* cum ℵBCLΔ 1. 28. 69. 131. 346. cop ... ς Ln *ιδων δε* (:: ut Lc) c. ADΠ unc^{9} al pler b e f ff$^{1.2.}$ g$^{1.2.}$ i l q (c post *exclamans* statim pergit *et accucurrit et adoravit eum*) vg syr^{utr} arm aeth go | *απο μακρ.* cum ℵBCDΔ unc^{7} al longe pl ... Gb' (sed improb Schu collatis 11, 13. 14, 54. 15, 40) *μακρ.* sine *απο* cum AKLMΠ al plus^{30} (go) Dam$^{par\,584}$ | *προσεκυν.* (F *προσεπεσεν* :: ut Lc) *αυτω* cum ℵDΠ unc^{9} al longe pl Dam$^{par\,cod}$ ... Ti *πρ. αυτον* cum ABCLΔ al^{15} Dam$^{par\,ed}$

φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ
ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοί-

7. λεγει (Gb'' prob Schu) cum ℵABCKLMΔ(Π λεγον) al plus[30] l am emm arm Dam[par 554] ... ς ειπε (:: ut Lc) cum D unc[7] al pl b c f e i q vg (et. fu ing al) cop go | ιυ: 1. 33. al pauc om (:: cf Mt) | υψιστου: A syr[p mg] ζωντος | βασανισης: H al pauc -σεις

8. ελεγ. γαρ (A*[vid] G om): ℵ και ελεγεν | αυτω: D ff[2] q fu sax add ο ις | εξελθε: Δ post ακαθαρτον | εκ (a b e de): Δ 33. al[5] c f i l q al[vid] vg απο (ab)

9. επηρωτα (et. b f l vg syr[p]): Δ a c e ff[2] i q syr[sch] Dam[par 554] επηρωτησεν (:: ut Lc) | ονομα σοι cum ℵABCKLMΔΠ[txt] al plus[25] syr[p] arm (go) Dam[par] ... ς σοι ονομα cum DΠ[mg] unc[7] al pl it vg Or[int 2,214] (cop tuum nomen). Praeterea D it vg Or[int] add εστιν (:: cf Lc) | λεγει αυτω cum ℵABCKLMΔΠ[txt] al plus[25] g[2] l vg (et. am ing mm mt al) cop syr[utr] aeth go (g[1] et dixit) Dam[par] ... ς (= Gb Sz) απεκριθη λεγων cum EFGHSUVΠ[mg] al pl (c vg[cd] apud Ln qui respondens dixit), item απεκριθη sine λεγων D 2[pe] al pauc a b e f i q | λεγιων (prob Gb[comm] et Schu) cum ℵ*B*CDLΔ it vg syr[utr] cop (quae vv omnes eandem formam et. in Lc praebent; cf et. Mt 26, 53) ... ς λεγεων cum (ℵ[c] λεγαιων) AB[2]Π unc[9] al omn[vid] go (laigaion) (Or[2,587] alludens αποκρινεται οτι λεγεων ονομα μοι) | λεγ. ονομα μοι (syr[sch] nobis; 1. om) cum ℵACLΔΠ unc[9] al pler a e (Or[2,587]) Dam[par]... Ln add εστιν cum B 69. 124. 238. 346. it[pler] vg (f g[2] i am fu ing mt san legio nomen mihi est, b g[1] mm leg. nom. est mihi, c nom. mihi leg. est, l vg[cd] leg. mihi nom. est), item D q εστιν μοι ονομα λεγ.

10. παρεκαλει cum ℵBCDLH unc[9] al pler b e f i l q vg go... AΔ 1. 28. 2[pe] al[10] e ff[2] g[1.2] san vg[sixt] et[cd] ap Ln (non item am ing emm gat mm mt) go Dam[par 554] παρεκαλουν (1. παρακ.) :: cf ll pp | αυτα αποστ. cum BCΔ (d g[2] i l q vg ne se expelleret) ... ς Ln Ti αυτους αποστ. (H -στειλει) cum DEFGHSUV al pl g[1] (eos expelleret), item AM al[20] fere e f ff[2] fu (expelleret eos hi[4]) go syr[p] arm Dam[par] αποστ. (Dam εξαπ.) αυτους, ... ℵL 258. b e αυτον αποστ. (eum, illum expelleret), item KΠ al pauc syr[sch] aeth αποστ. αυτον

11. προς τω ορει (ορει om ℵ*, suppl[a]) cum unc omn al[150] fere it vg rell omn, sed AKUΠ[txt] (Π[mg] post εκει) al plus[15] cop syr[p] aeth go post βοσκομ., M al pauc c post μεγαλη (sed M 346. βοσκομ. μεγαλη) pon ... ς (= Gb Sz) πρὸς τα ορη cum minusc pauc[vid]... 1. (33.?) plane om, hinc Gb° | μεγαλη (post βοσκομ. pon et. arm, vide ante M 346.) c. ℵABCΔΠ unc[8] al pler e f ff[1] g[1.2] l (q multorum, ut et. al pauc pers[w]) vg cop syr[utr] al ... DLU 131. y[scr] al pauc b e ff[2] i vg[cod] (sed non am

ρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντεσ·
πέμψον ἡμᾶσ εἰσ τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ εἰσέλθωμεν. 13 καὶ
ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰσ τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 καὶ οἱ βόσκοντεσ αὐτοὺσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν

---

fu ing emm mm gat mt san) go om, hinc Gb^{oo} (:: at cf Mt et Lc) | *βοσκομενη*: א^{c}ALΔ al pauc b d q *βοσκομενων* (:: ut Lc)

12. *παρεκαλεσαν* cum אBCLΔΠ^{mg} unc^{7} al pler c go syr^{p} cop^{petr} ... ADK MΠ^{txt} al^{15} fere b e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg cop^{wi} et^{schw} syr^{sch} Dam^{par} *παρεκαλουν* (:: cf Mt, item Lc) | *λεγοντεσ* (L *-ντασ*, D 2^{pe} *ειποντα*: vide post) absq additam (Gb'') cum אBCLΔ 1. 13. 22. 28. 69. (*και παρακαλεσαντεσ αυτον ειπον*) 102. 118. 131. 209. 251. 346. cop aeth (add *multum*) ... ς Ti praem *παντεσ οι δαιμονεσ*, Ln [*παντ.*] *οι δαιμ.* cum AEFGHSUVΠ^{mg} al pl a go syr^{p} arm; item Gb Sz *οι δαιμονεσ* omisso *παντεσ* cum KMΠ^{txt} al^{15} fere b c ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg (hi *spiritus* vel *daemones*, b *spir. illi*, mm *spir. immundi*) syr^{sch}, item D 2^{pe} *τα* (2^{pe} *παντα τα*) *δαιμονια*, e f *daemonia* | *εισελθωμεν* (K *-ομεν*): D^{gr} *απελθωμεν*

13. *και επετρεψ. αυτοισ* sine additamentis cum אBCLΔ 1. 28. 102. 118. 131. 209. al pauc b e cop syr^{sch} arm ... ς (Ln) *και επετρεψ. αυτοισ* (U al *αυτουσ*) *ευθεωσ* (cum AΠ unc^{9} al pler f g$^{2.}$ vg syr^{p}, item D a c ff$^{2.}$ i q post *και*, item al^{6} l go post *ι̅σ̅*, item g$^{1.}$ ante *εξελθοντα*; om et. praeter אB etc al pauc aeth pers^{p} Dam$^{par 554}$: Gb^{o} et Ln [*ευθ.*]) *ο ι̅σ̅* (cum AΠ unc^{8} al pler f g$^{1.}$ [et g$^{2.}$ *dominus Iesus*] vg syr^{p} aeth Dam^{par}; item c post *et continuo*, item D a ff$^{2.}$ *κυριοσ ι̅σ̅* post *και ευθεωσ*, i *dominus* post *et statim*; plane om et. praeter אB etc E al pauc: Gb^{o} et Ln [*ο ι̅σ̅*] ... D c ff$^{2.}$ *και ευθεωσ κυριοσ* (c om) *ι̅σ̅ επεμψεν αυτουσ εισ τουσ χοιρουσ* (et. H al pauc *και επεμψ. αυτ. ευθ. ο ι̅σ̅*, 2^{pe} *και ο ι̅σ̅ επεμψ. αυτουσ*, a *et protinus dominus Iesus permisit ipsis*) | *τα πν. τα ακαθ.* (33. al pauc *τα ακαθ. πν.*): A*F al^{4} om *τα ακαθ.* | *εισηλθον*: B 73. 106. 300. al^{10} fere *εισηλθεν* (:: cf ad Lc) | *ωρμησεν* (E^{2}L al pauc *ορμ.*) - *κατα τ. κρημνου*: it^{pl} *magno impetu - praecipitatus est*; d *praecipitatus est - per praeceps*; vg nil nisi *praecipitatus est* (item g$^{2.}$ nisi apud Sabatier excidit aliquid: *et exeuntes spir. immundi grex praecipitatus est*; ap Mt vg *impetu abiit - per praeceps*); b *et fecerunt impetu ire graegem per praeceps*, e *et cum introissent in porcos spir. imm. ierunt cum impetu in gregem et per praecipium caeciderunt in mare* | *ωσ δισχιλ.* (B *β*, H *χιλιοι*) cum אBC*DLΔ 1. 2^{pe} b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q vg cop (*οντεσ δισχ.*) syr^{sch} (ap Widmanstadt om etiam *ωσ δισχ.*) perss (aeth post *εισ τ. θαλ.* om reliqua usque finem versus) ... ς praem *ησαν δε*, Ln [*ησ. δε*] cum AC^{2}Π unc^{9} al pler a f g$^{2.}$ i l go (al^{4} syr^{p} *ησαν γαρ*)

14. *και οι βοσκοντ.* (Gb'') cum אABCDLMΔ al^{25} fere a e go cop syr^{utr} aeth ... ς *οι δε βοσκ.* cum Π unc^{8} al longe pl b c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg arm :: ut Mt, cf et. Lc | *αυτουσ* cum אBCDLΔ 13. 69. 124. 346. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) *τουσ χοιρουσ* cum AΠ unc^{9} al pler

καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονόσ. 15 *καὶ*
ἔρχονται πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
γιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 *καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ*
πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 *καὶ*
ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
18 [48. 8] *καὶ ἐμβαίνοντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ*
δαιμονισθεὶσ ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 *καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ*
λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου πρὸσ τοὺσ σούσ, καὶ ἀπάγ-

---

syr^{p} arm go | *απηγγειλ.* (prob Schu) cum ℵ(*απηγγιλον*)ABCDKLMΠ al^{25} fere ... ς (= Gb Sz) *ανηγγειλ.* cum EFGHSUVΔ al pl | *ηλθον* (Gb″) cum ℵ^{c}ABKLMUΠ* 33. al^{30} fere cop syr^{p} go ... ς *εξηλθον* (:: ut Lc, cf et. Mt). c ℵ*CDEFGHSVΔΠ^{2} al longe pl b c e f ff$^{2.}$ i l (item^{vid} g$^{1.2.}$) vg (*egressi sunt*, q *ingressi sunt*, e *exierunt*) syr^{sch} arm aeth | *τι εστιν* (A* om^{vid} *εστ.*) : H al^{5} om :: ut Lc

15. *ερχονται* (ℵ^{c} et iam$^{a\ vid}$): ℵ* *ηρχοντο*, item b c f gat mm *venerunt* | *θεωρουσιν*: L *-ρωσιν* | *τον δαιμονιζομενον*: D *αυτον τον δαιμ.* (c d ff$^{2.}$ *illum hominem qui* etc, b f i al vg *eum* vel *illum qui*) | *καθημενον*: Δ e^{scr} e om | *ιματισμενον* cum ℵBDLΔ al^{18} fere it (exc q, et g$^{2.}$ om) vg cop arm ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *και* c. ACΠ unc^{9} (sed M* om *κ. ιματισμ.*) al pler q syr^{p} go (syr^{sch} *vestitum et sobrium et sedentem*) | *τον εσχηκ. τ. λεγιωνα* (*-ιωνα* cum ℵ*BLΔ, de vv vide ad v. 9; ς *-εωνα* cum ℵ^{c}[*-αιωνα*]ACΠ unc^{9} al certe pler): D 17* 27. it vg (exc mt) om, hinc Gb^{00}

16. *και διηγησ.* cum ℵABCΘKLMSΔΠ^{txt} al pm e f g$^{2.}$ l vg cop syr^{utr} go al ... Gb″ *διηγησ. δε* cum DEFHUVΠ^{mg} al^{100} fere c ff$^{2.}$ i q (b *narraverunt etiam*) | *ιδοντεσ*: Δ *ειδοτεσ* (δ *qui viderant*) | *εγεν. τω* (D *αυτω τω*, it vg *ei qui* etc: cf ad v. 15) *δαιμονιζομενω*: 1. 209. *εσωθη ο δαιμονισθεισ* :: e Lc

17. *ηρξ. παρακαλειν* (it vg *rogare coeperunt*, *coeperunt rogare*): D 225. 2p^{e} a *παρεκαλουν* | *απελθειν* (H *και απ.*): D *ινα απελθη* (it vg *ut discederet*; sed b *ut non recederet*) | *απο*: Δ *εκ*

18. *εμβαινοντοσ* (D *ενβ.*) (Gb″) cum ℵABCDKLMΔΠ 1. 33. 124. al^{25} fere (it^{pler} vg *cumque ascenderet*, c *et cum conscenderent*, b *et ascendente* [sic] *eum in nave rogabat eum*; go *et ingredientem eum in navem oravit eum*) ... ς *εμβαντοσ* cum EFGHSUV al pl | *παρεκαλει* (et. b e): D it^{pler} vg *ηρξατο παρακαλειν* | *ινα μετ αυτ. η* (B*Δ *ην*) cum ℵABCKLMUΔΠ^{txt} 1. 28. 33. 69. al^{25} fere e syr^{utr} arm go sax ... ς *ινα η μετ αυτ.* cum DEFGHSVΠ^{mg} al pl b c f i l q (item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) vg cop aeth

19. *και ουκ* cum ℵABCKLMΔΠ 1. 33. 102. al^{30} fere f l vg (et. am ing emm mm san al sed non omn) cop syr^{utr} go, item 13. 28. 69. 124. 346. gat *και ο ις ουκ* et Ln *και* [*ο ις*] *ουκ* ex errore de C ... ς (= Gb Sz) *ο δε ις ουκ* (H om *ουκ*) cum D unc^{7} al pl b c e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ i q vg^{edd} ap Ln sax arm aeth | *αλλα λεγει*: D *και ειπεν* (d *et ait*) | *απαγγειλον* cum

γειλον αὐτοῖσ ὅσα ὁ κύριόσ σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ
ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ πάντεσ ἐθαύμαζον.
Mt 9, 1 Lc 8, 40 21 [49.2] Καὶ διαπεράσαντοσ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰσ τὸ
πέραν πάλιν, συνήχθη ὄχλοσ πολὺσ ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
22—43 Lc 8, 41—56 Mt 9, 18—26 θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷσ τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάει-
ροσ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ, 23 καὶ παρα-
καλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτωσ ἔχει, ἵνα

ℵBCΔ al pauc ... D 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. *διαγγειλον* (:: Lc *διηγου*) ... ς *αναγγειλ.* cum ALΠ unc^{9} al pler | *αυτοισ*: K *τοισ σοισ*, U om | *ο κυρ. σοι* cum BCΔ ff^{2} (item *σοι* post *πεποιηκ.* ℵ cop syr^{p}) ... ς Ln *σοι ο κυρ.* (D 238. *ο θεοσ* :: ut Lc) cum ADLΠ unc^{9} al fere omn vid a^{vid} b c e f g^{2} i l q vg syr^{sch} arm go | *πεποιηκ.* (E *επεποιηκ.*) cum ℵABCLΠ unc^{8} al^{100} fere (et. Sev et Thdor^{heracl} in cat^{poss}) ... ς (= Gb Sz) *εποιησε* cum DK 1. al non ita mu | *και ηλεησ.* (346. al pauc *ελεησ.*) *σε* (ita et. a f l q vg; e om *κ. ηλ. σε*): D b c ff^{2} g^{2} i syr^{sch} *και* (i om) *οτι* (ff^{2} *et quod et*, c *et quomodo*) *ηλ. σε*

20. C^{*vid} *εν ολη τη* | *οσα*: CΔ *α* (sed Δ super *α* suprascriptum habet *εσα* *quanta*), cop *haec quae*

21. *εν τω* (B 102. 447. om) *πλοιω* (et. f *transfretasset - in navi*, g^{1} *ascendisset - in navi*, vg *transcendisset - in navi*): D 1. 28. 2^{pe} al^{5} a b c e ff^{2} i q (hi Latt omnes *transfretasset* [i *fretasset*]) arm om | *παλιν* (cop^{dz} om) post *εισ το περαν* (haec f om) cum ℵD 2^{pe} a b e ff^{2} g^{1} i q (g^{1} *et venisset trans fretum iterum convenit*) syr^{utr} ... ς Ln Ti ante *εισ το περ.* cum ABCL unc rell al longe pler (13. 69. post *παλιν* add *ηλθεν*, 346. *και ηλθεν* sed nil praeterea) l vg (c ante *Iesus*) cop^{edd} al | C^{*vid} *ο οχλοσ* | *επ*: D 13. 28. 69. 90. 346. 2^{pe} *προσ* (Schu „sic 4, 1. 6, 30. 7, 1; rec. vero nusquam ap Mc"). Item it (sed i om) vg *ad illum*, *ad eum* | *και* (a add *ipse*) *ην* (et. a g^{1} l [et. al^{vid}] vg): D b c e f ff^{2} i q aeth om

22. *και ερχεται* (Gb' prob Schu „Mc non iungit *και ιδου*") cum ℵBDLΔ 102. (3^{pe}?) a b e ff^{2} g$^{1.2}$ i q vg cop syr^{sch} aeth arr (et. ar^{vat}) perss ... ς *και ιδου ερχ.*, Ln *και* [*ιδου*] *ερχ.* (:: e Lc et Mt) cum ACΠ unc^{9} al fere omn c f l syr^{p} arm go | *εισ* (b *unus*): D al pauc *τισ* (it^{pler} vg *quidam*) | *ονοματι ιαειροσ*: D a e ff^{2} i (non item b c f g$^{1.2}$ l q vg) om :: ut Mt | *ιδων αυτον*: D e om | *πιπτει* (13. 69. 124. 346. *προσπιπτ.*): D *προσεπεσεν* (d *et procidens ad pedes eius rogans eum et dicens*, e *et cadens ad pedes eius et obsecrans illum multa dicens*) | *προσ* (al^{3scr} al pauc *εισ*) *τ. ποδ. αυτου*: 1. 131. a *αυτου* (a *illi*) *πρ. τ. ποδ.*

23. *και παρακαλει* (Gb' prob Schu) cum ℵACL 33. 2^{pe} al^{10} fere ... ς Ln *και παρεκαλει* (:: ut Lc) cum BDΔΠ unc^{9} al pler c f g$^{1.2}$ vg cop arm go ... D a b e ff^{2} i q *παρακαλων* (e *et obsecrans*, ff^{2} *et rogans*) | *πολλα* (et. a e f g$^{1.2}$ l vg): D al^{7} b c ff^{2} i q om :: ut Lc | *λεγων*: D a b ff^{2}

ἐλθὼν ἐπιθῇσ τὰσ χεῖρασ αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπῆλ-
θεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ, καὶ συνέθλιβον
αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ δώδεκα ἔτη, 26 καὶ
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'
ἑαυτῆσ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰσ τὸ χεῖρον
ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι

---

i q *και λεγων* | *οτι*: D 13. 69. a c e syr^{sch} om | *ινα ελθων* etc: D *ελθε αψαι αυτησ εκ των χειρων σου*, item b i q *veni tange eam* (b *illam*) *de manibus tuis*; c f g$^{1.2.}$ l vg *veni impone manum* (l *manus*, c g$^{1.2.}$ *manum tuam*) *super eam*, e *veni et tange eam*; ff$^{2.}$ *et veniens tange eam de manibus tuis* (contra a *ut venias et imponas manus ei*) | *επιθησ*: U al^{5} *επιθη* (ita U) vel *-θηση* | *τασ χειρασ* (28. 69. 124. al pauc c f g$^{1.2.}$ cop syr sch *την* [69. om] *χειρα*, Δ c g$^{1.2.}$ cop syr aeth add *σου*) *αυτη* cum ℵBC LΔ 13. (69.) 131. 209. al plus^{5} a (f etc vide supra) syr^{sch} cop aeth ... D b i q etc vide supra ... ς *αυτη* (AK al plus^{5} *αυτω*) *τασ χειρασ* cum AΠ unc^{9} al pler syr^{p} (*ei manus tuas*) arm go | *ινα* (Gb' prob Schu) *σωθη και ζηση* (et. *ζηση* prob Schu) cum ℵBCDLΔ 13. 69. 346. 2^{pe} (124. al *οπωσ* sed *ζηση*) item *ut salva sit et vivat* a b f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i q vg cop go ... ς *οπωσ σωθη και ζησεται* (al pauc *ζησηται*) cum AΠ unc^{9} arm syr^{p} (syr^{sch} *et sanabitur et vivet*), item omissis *ινα σωθη* c e *et vivet*

24. *απηλθεν* (U *-ον*): D 124. *υπηγεν* (:: cf Lc) | *ηκολουθει* (FH *-λουθη*) (et. it vg *sequebatur*): CLM^{mg} (initio lectionis eccles.) al pauc *ηκολουθησεν*

25. *γυνη* cum ℵABCLΔ al^{5} b c e ff$^{2.}$ i q (et.^{vid} g$^{1.2.}$ l) vg cop syr^{p} aeth ... ς (Gb$^{\circ\circ}$) Ti add *τισ* cum DΠ unc^{9} al pler a f syr^{sch} arm go (:: deest et. Mt et Lc, sed et. in Lc minusc mu it^{pler} vg al add) | *δωδεκ. ετη* cum ℵBCLΔ al^{7} cop ... ς Ln Ti *ετ. δωδ.* cum ADΠ unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} (:: Lc *απο ετων δωδ.*, Mt *δωδ. ετη*)

26. *και* ab initio (et. a e vg; q om, habet enim *et mulier quae erat - multa passa erat*): D b c f ff$^{2.}$ i *η*, *quae* | *τα παρ* (D 1. 28. 2^{pe} al^{10} fere om, item it vg) *εαυτησ* cum ℵCDKΔΠ al mu ... Gb Sz Ln Ti *τα παρ αυτησ* cum ABL unc^{8} al^{100} fere | *εισ*: D *επι* | *ελθουσα* (d *deterius habebat*): D^{gr} om

27. *τα περι* cum ℵ*BC*Δ 33^{ev} ... ς Ln Ti om *τα* cum ℵ^{c}AC^{2}DLΠ unc^{9} al fere omn (item it vg cop syr^{utr} go al) | *εν τω οχλω* (13. 28. 69. 124. 346. *εισ τον οχλον*): D 2^{pe} a i (in plena textus editione) q post *του ιματ. αυτ.* pon, b (i ex errore Blanchini ut videtur) post *οπισθεν* ... 1. al pauc e om | ℵ* p$^{parh\ scr}$ *οπιθεν* | *ηψατο* (D* *και ηψατο*, item d it vg *venit - et tetigit*, item syr^{utr} sed^{p} *et* c. ob.): M 1. 33. 209. 48^{ev} add *του κρασπεδου* (:: e Mt et Lc)

28. *ελεγεν γαρ* (D 2^{pe} b c ff$^{2.}$ i q aeth *λεγουσα*): DKΠ 1. 33. 209. 2^{pe} al plus^{30} a c ff$^{2.}$ i q arm add *εν εαυτη* (:: e Mt) | *οτι*: 28. 33. al pauc it^{pler} (non item f vg) arm om | *εαν αψωμαι καν* (B supra lineam additum habet) *των ιματ.* (ℵD 33. it vg cop al *του ιματιου* :: ut Mt)

κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 *καὶ εὐθὺσ ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆσ μάστιγοσ.* 30 *καὶ εὐθὺσ ὁ Ἰησοῦσ ἐπιγνοὺσ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶσ ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίσ μου ἥψατο τῶν ἱματίων;* 31 *καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεισ· τίσ μου ἥψατο;* 32 *καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.* 33 *ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ*

αυτ. cum ℵBCLΔ 49^ev ... ς Ln *καν των ιματιων* (D etc *του ιματιου*) *αυτου* (D *εαυτου*) *αψωμαι* (HΠ* 33. 69. al *αψομ.*) cum A(D)Π unc⁹ al fere omn ... 33. *εαν μονον αψομ. του ιματιου αυτου* (:: cf Mt), it^pl vg *si vel* etc, a i ff²· *vel si*, c d nil nisi *si*, go *si vestes eius attingo* | K 69. al pauc *σωθησωμαι*

29. *ευθυσ* cum ℵBCLΔ 33. 49^ev ... ς *ευθεωσ* cum ADΠ unc⁹ al pler | *απο τησ* (C om) *μαστιγ.* (435. al pauc a syr aeth add *αυτησ*): b c om; e om *και εγνω* usque *απο τ. μαστ.*

30. *ευθυσ* (b c ff²· i q om, vide post) cum ℵBCLΔ 33. 49^ev ... ς Ln *ευθεωσ* cum ADΠ unc⁹ al pler | *ο ις επιγν.* (et. f g^1·2· am fu ing, item *Ies. in semet ipso cognoscens* vg^ed): DL 2^pe a (*et statim sciens Ies.*) (b c e ff²· i q, vide post) cop aeth *επιγνουσ* (D^gr* q add *και*) *ο ις* | *εν* (V om) *εαυτω* (L 122. *αυτω*): D 226* b c e ff²· i q om. Latt (praeter f g^1·2· l^vid vg) sic: c i ff²· *cognovit autem Iesus*, q *cognovit autem et Iesus*, b *cognito autem Iesus*, e *et cognovit continuo Iesus* | *την εξ αυτ. δυναμ. εξελθουσαν* (ff²· *virtutem exisse a se*): D *την δυναμ.* (D² add *την*) *εξελθ. απ αυτου* (d *quae exierat de illo*, e *quae exisset a se*) | *επιστραφεισ*: D e i syr^sch *και επιστραφ.* | *εν* (z^scr *επι*) *τω οχλω*: a b g^1·2· i l q vg *ad turbam*, c ff²· *ad turbas*, e *turbis* (b e post *dixit*, ff²· post *ait*), item cop syr^utr al | *ελεγεν* (g^1·2· vg *dicebat*): D 2^pe al pauc a b e *ειπεν*, *dixit* (c d f ff²· i q *ait*) | *μου* (e *quis mihi tetigit vestim.*): D it (exc e) vg al post *ιματιων*

31. *και ελεγ.* (c *dixerunt autem*, b *dicunt* omisso *και*) *αυτω οι μαθ. αυτ.* (et. f g^1· vg, item c b): D 2^pe (a) e i q *οι δε μαθ. αυτου λεγουσιν* (a *dixerunt*) *αυτω* (a e om), ff²· *dicunt ergo discip. eius*

33. *τρεμουσα*: D 50. 124. 2^pe 6^pe a ff²· i arm add *δι ο* (d ff²· i *quod*, a *ob hoc quod*) *πεποιηκει* (6^pe *εποιησε*) *λαθρα*. Totum loc d ff²· i sic: *quod fecerat occulto* (d *occultum*) *sciens factum* (d *quid esset acti*) *ipsa venit*; a vero *ob hoc quod fecerat absconse, sciens quod ei contigit, venit* | *ειδυια* (ℵ^c et iam ^a?): ℵ* *και ειδ.* | *αυτη* (a *ei*, d ff²· i *ipsa*, y^scr *εαυτη*) (prob Schu) cum ℵBC DL (Δ *γεγον. εν αυτη*) 3. 9. 102. y^scr a ff²· i cop (syr^utr arm *illi* vel *ad eam*) ... ς Ti *επ* (c f g^1· vg aeth *in se*; go *de se*; F^wetst [sed praeterit Heringa] *εν*, vide et. antea Δ) *αυτη* (13. 69. al pauc *αυτην*) cum AΠ unc⁹ al pler c f g^1· vg (contra b e q om *ειδυια ο γεγ. αυτη* una cum *και ηλθ. και*, sed e pro his *accedens*) go aeth | *προσεπεσ. αυτω*: C 6^pe

καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγα-*
τερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰσ εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴσ
ἀπὸ τῆσ μάστιγόσ σου. 35 *ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχονται ἀπὸ*
τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντεσ ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι
σκύλλεισ τὸν διδάσκαλον; 36 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ παρακούσασ τὸν λόγον*
λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
37 *καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽ αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέ-*
τρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 *καὶ ἔρ-*

προσεκυνησεν αυτον (6pe *αυτω*) | *ειπεν αυτω*: 13. 69. 124. 346. add *εμπροσθεν παντων* (:: Lc *ενωπ. παντοσ του λαου*) | *αληθειαν*: 1. 13. 28. 69. 346. *αιτιαν* (13. 69. 346. add *αυτησ*) :: cf Lc

34. *ο δε* cum אABLM*ΔΠ unc^{8} al pler e (item g$^{1.2.}$?) vg (et. am ing emm al) cop syr^{sch} aeth go Quaest ... Ln add $\overline{ις}$ (:: ut Mt) cum CDM^{mg} 1. 13. 28. 69. al^{15} a b c f ff$^{2.}$ i q mt (al ap Ln) syr^{p} c.* arm | *αυτη* (A 346. *αυτω*, 1. al om): C^{2} al^{10} fere add *θαρσει* (:: e Mt) | *θυγατερ* cum אAC^{2}(*latet)LΔΠ unc^{9} al fere omn ... Ln Ti *θυγατηρ* cum BD e^{scr} (:: cf ad Mt ubi DGL *θυγατηρ*. Contra Io 12, 15 *θυγατηρ* magna auctoritate editur) | *και ισθι*: C* om *και*? certe pauciora, sed latent

35. *λαλουντοσ*: Δ add *αυτοισ* | *απο τ. αρχισυναγωγου*: cop aeth ar^{p} et ar^{e} *ad archisynagogum* (q *ad archisynagogo* sic) | *λεγοντεσ*: D 33. b i add *αυτω*

36. *ο δε* $\overline{ις}$ absque *ευθεωσ* cum אBDLΔ 1. 28. 40. 209. 225. 271. 2pe a^{scr} b e e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg cop syr^{sch} arm aeth arr perss (:: eorum qui *παρακουσασ* nemo confirmat *ευθ.*, quod toties Mco illatum: cf 1,31. 2,2. 3,5. 9,8. 14,63 et 68 et alibi. Hinc pro *παρακ.* vel *ευθεωσ ακουσασ* vel *ακουσασ* dederunt. Defenderam 1859 *ευθεωσ παρακ.*) ... ς (sed Gb°) Ti add *ευθεωσ*, Ln [*ευθ.*] cum ACΠ unc^{9} al pler a (*statim Ies. ut audiit*) go syr^{p} | *παρακουσ.* cum א*et^{cb}BLΔ e (*neglexit*) ... ς Ln *ακουσασ* (:: ut Lc) cum א^{ca}ACDΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg rell omn^{vid} | *τον λογ.* (B add *τον*) *λαλουμενον* (ita g$^{1.2.}$ vg): D *τουτον τον λογον*, item f ff$^{2.}$ i q (hi *audito hoc verbo*, ff$^{2.}$ *audiens hoc verb.*) a (*ut audiit verbum*) c (*audito verbo*) e (*neglexit sermonem*); b nil nisi *audito*

37. *ουδενα* (M* om): D *ουδε ενα* (sed d pariter atque it vg *non – quemquam*) | *μετ αυτου συνακολουθ.* cum אBCLΔ (e *secum – introire*, syr^{sch} *ire secum*, go *cum se sequi*) ... ς *αυτω συνακολουθησαι* cum EFGHMSU VΠ^{2} al pler; Ln *αυτω ακολουθησαι* (33. al *ακ. αυτ.*) cum AKΠ* al^{8}; D^{gr} 1. 28. 124. 209. 2pe *παρακολουθ. αυτω* (1. al *αυτ. παρακ.*), item it^{pler} am fu ing al *sequi se*, d ff$^{2.}$ g$^{2.}$ vg^{ed} gat al *se sequi*, item *sequi se* cop syr^{p} | *τον πετρ.* cum אBCΔ ... ς Ln om *τον* (:: ut Lc) cum ADLΠ unc^{9} al omn^{vid} :: cf 9,2. 14,33. | B *ιωανην* | *ιακωβου* (FH 124. 8pe al pauc praem *του*): DGΔ 1. 36. 61. 106. 48^{ev} 2pe w^{scr*} z^{scr} a syr^{p} (sed add *ιακ.* c.*) *αυτου* (Gb′)

38. *ερχονται* (Gb″ prob Schu) cum אABCDFΔ 1. 33. al^{6} b e g$^{1.2.}$ i (*venerunt*) l q vg cop syr^{sch} pers^{p} ... ς *ερχεται* cum LΠ unc^{8} al pler a c f

χονται εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ
κλαίοντασ καὶ ἀλαλάζοντασ πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖσ·
τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ κα-
θεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸσ δὲ ἐκβαλὼν πάντασ
παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺσ
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσασ
τῆσ χειρὸσ τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερ-

---

ff^{2} go syr^{p} cop^{petr**} arm aeth pers^{w} | *τον οικον*: D 2^{pe} *την οικειαν* (*-ιαν*) | *θεωρει* (b q cop *vident*, non item cop^{petr**}): D^{gr} *εθεωρει* (f ff^{2} g^{1} *vidit*, sed d it^{mu} vg *videt*) | *και* post *θορυβον* c. ℵABCLMUΔΠ al^{40} fere g$^{1.2}$ l vg go syr^{utr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) om cum D unc^{7} al pl it^{pl} (vide post) cop | *κλαιοντασ κ. αλαλαζοντασ*: D^{gr} 2^{pe} a *κλαιοντων κ. αλαλαζοντων* (2^{pe} *κραζοντ.*, a *plorantium et lamentantium*), b d f i q *turbam flentem et (ac) lamentantem* (f *heiulantem*), c ff^{2} *flentem turbam et lamentantem* (c *clamantem*), e *turbas plorantes et ululantes*

39. *και κλαιετε* (et. a c e g$^{1.2}$ vg): D 28. b f ff^{2} i q vg^{cod} ap Ln *και τι κλαι.* | *το παιδιον*: E cum *κλαι.* coniungit. Huc vel potius ad Mt 9, 24 cf Aug$^{cons\,2,68}$: „Quod autem nonnulli codices habent sec. Matth: *Non enim mortua est mulier sed dormit*, cum eam Mc et Lc duodecim annorum puellam fuisse testentur, intelligas Hebraeo more locutum esse Matthaeum".

40. *και* pr (et. f vg; ita et. Mt et Lc): D it (exc f) *οι δε* | *κατεγελων*: K 228. 447. e^{scr} *κατεγελουν* | *αυτοσ δε* (Gb') cum ℵBCDLΔ 33. 48^{ev} item *ipse vero* it (exc e) vg cop ... ς Ti *ο δε* cum AΠ unc^{8} al pler (e *ille autem*) syr$^{p\,txt}$ arm, item M 118. 124. 209. 238. 271. syr^{sch} et^{p} c.* addito $\overline{\iota\varsigma}$ | *παντασ* cum ℵABCLΔΠ unc^{8} al pler ... ς (= Gb Sz) *απαντασ* cum s? al vix mu ... D it (exc a f g^{2}) *τουσ οχλουσ* (e *turbas*, sed b c d ff^{2} i q *turba*). Praeterea D 13. 124. al^{5} it (exc a item vg) add *εξω* | *του παιδιου*: D it (exc e qui *κ. τ. μητ.* om) vg post *μητερα* pon | *τουσ μετ αυτου* (124. al pauc *μεθ εαυτ.*): D add *οντασ* (it vg *qui secum erant*) | *εισπορευεται*: M 33. 126. emm ing mt vg^{cod} ap Ln *εισπορευονται* ... D 2^{pe} it (non item vg) *εισεπορευετο* | *οπου*: Δ *ου* | *το παιδιον* cum ℵBDLΔ 102. (al?) a b e ff^{2} i cop aeth ar^{p} ... ς (= Gb) add *ανακειμενον* cum ACΠ unc^{9} al pler (sed al^{20} fere *κατακειμ.*, *κειμενον*, *κατακεκλιμενον*, *καταβεβλημενον*) c f g^{2} l q vg syr^{utr} go arm

41. *τησ χειροσ*: D 435. *την χειρα* | *αυτη* (L al pauc *αυτω*): D add *ραββι ταλιθα* cum ℵACLΠ unc^{9} al pler syr$^{p\,mg\,gr}$; B 346. go *ταλειθα*, al pauc *ταληθα*, Δ *ταλιτα*, item *thalitha* g^{1} q ing, *talitha* f vg, item cop syr^{utr} arm ... D *ταβιτα*, c d *thabita*, a ff^{2} g^{2} l gat mm *tabitha*, b i *thabitha*, e *tabea acultha* | *κουμ* cum ℵBCLM 1. 33. 271. z^{scr} al^{20} fere ff^{2} al$^{5.6.7}$ Suid (sub *αββακουμ*) Thphyl ... ς Ln *κουμι* (Δ 69. go *-μει*, al mu *-μη*) cum ADΔΠ unc^{8} al pler it^{pl} (e *cumhi*, g^{1} *chumi*, rell vg *cumi*; sed a g^{2} plane om) vg syr^{sch} (syr^{sch} perss om *ο εστιν* usque *εγειρε*) syr^{p} et$^{mg\,gr}$ cop arm aeth

μηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺσ ἀνέστη
τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν.
εὐθὺσ ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖσ πολλὰ ἵνα
μηδεὶσ γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

1 $^{50.\,1}$ Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰσ τὴν πατρίδα Mt 13, 53–58 (1–6)
αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου
σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκού-
οντεσ ἐξεπλήσσοντο, λέγοντεσ· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίσ ἡ

---

41. το κορασιον: e *puella puella* | εγειρε cum ℵABCDLΔΠ unc^8 al pl ... ς (= Gb Sz) εγειραι cum U al sat mu (al pauc Suid εγειρον)

42. ευθυσ cum ℵBLΔ 33. ... ς Ln ευθεωσ cum ACDΠ unc^9 al fere omn | ην γαρ (et. cop syr^{utr} go al): D 2^{pe} 7^{pe} it vg ην δε | ετων cum ABDLΠ unc^9 al pler it vg etc ... ℵCΔ 124. add ωσει, 1. 33. 118. 238. 2^{pe} ωσ, item arm | 1. δεκαδυο | εξεστ. ευθυσ cum ℵBCLΔ 33. cop aeth ... ς Ln om ευθ. (:: ut Lc) cum ADΠ unc^9 al pler it vg syr^{utr} go al. Praeterea D c f ff^{2} g^{2} i q gat εξεστ. παντεσ, 3^{pe} 48^{ev} al pauc mm εξεστ. οι γονεισ αυτησ :: e Lc

43. πολλα: D e^{scr} it^{pl} (non item a f al? nec vg) om | γνοι cum ABDL ... ς γνω cum ℵCΔΠ unc^9 al omn^{vid} | δοθηναι: D δουναι, sed d *dixit dari*. Etiam *dixit* (*iussit* a b f) *dari* a b f ff^{2} i q, e *dixit ut daretur*; contra g$^{1.2}$ *dixit* (g^{2} *iussit*) *dare*, c (*ut nemini dicerent sed*) *darent*) | αυτη (K 71. αυτην, sed K αυτῆν): 33. 346. αυτω

VI. 1. ερχεται cum ℵBCLΔ syr$^{p\,mg}$ (cop et praes. et perf. esse potest, item a *venit*; it^{pler} vg *et egressus inde abiit* [mm *ibat*], e *et cum exisset inde abiit*) ... ς Ln ηλθεν cum AΠ unc^9 al pler (it vg vide ante) syr^{p} (syr^{sch}?) arm^{edd} (arm^{zoh} om και ηλθ.) go Or^{3,461} (και ο μαρκ. δε φησιν· και ηλθεν εισ την etc); D καπηλθεν quod vel ex και ηλθεν corruptum est vel ex και απηλθεν: posterius inde commendatur quod Latini plerique *abiit* habent | ακολουθουσιν: it^{pl} vg *secuti sunt*, *sequebantur* (sed pro και ακολ. etc b c e *cum discip. suis*)

2. γενομενου σαββατου (f al? vg *facto sabbato*, a *sabb. facto*): D ημερα σαββατων (d i *die sabbatorum*, ff^{2} *die sabbati*, q *die sabbato*, b e *sabbato*, c *sabbatis*) | διδασκ. εν τ. συναγ. cum ℵBCDLΔ 33. 7^{pe} f ff^{2} cop syr^{utr} arm ... ς Ln Ti εν τ. συν. διδασκ. cum AΠ unc^9 al pler a b c e g$^{1.2}$ i q vg go | οι πολλοι cum BL 13. 28. 69. 346. ... ς Ln om οι cum ℵACDΔΠ unc^9 al pler (:: similiter articulum ante πολλουσ 9, 26 testes pler eiecerunt, item ο ante πολυσ 12, 37 ℵD al) | ακουοντεσ cum ℵABC unc^7 al longe pl (d f ff^{2} g$^{1.2}$ i q vg *audientes*) ... DS^{r}FHLΔΠ al^{25} fere ακουσαντεσ (a *cum audissent*) ... b c e om | εξεπλησσοντο: D 118. y^{scr} 2^{pe} al^7 it (exc e) vg syr^{p} arm add επι τη διδαχη αυτου :: ut Mc 1, 22 et alibi | ταυτα cum ABDLΠ unc^9 al pler it^{pl} (e *tanta*) cop

σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν
αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας
καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ
οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο

syr[utr] al ... ℵC*et**Δ al pauc f g[1.2.] vg (aeth) add (Δ praem) *παντα* (C* *απαντα*, C[2] *πα.*) :: e Mt | *δοθ. τουτω* cum ℵBCLΔ cop (it[pler] vg *quae data est illi*) ... ς Ln Ti *δοθ. αυτω* cum AΔΠ unc[9] al omn[vid] a e (a *quae data est ei*, e *quae ei data est*; rell vg *illi*, antea vero it vg *huic haec* [*ista, tanta*]) go etc | *και δυναμ. τοιαυτ. δια τ. χειρ. αυτ. γινονται* (AC *γειν.*) cum AC[2]EFGHMSUV 1. 13. 28. 69. 131. 157. 209. 435. al[80] fere a e (a e *et virtutes tales per manus illius* [*eius*] *efficiuntur*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) eadem praemisso *οτι* cum (U teste Treg omisso *και*) minusc ut[vid] vix mu (s[scr] al? om *και*) f go (f go [omisso *και*]: *quod virtutes tales per manus eius efficiuntur*), item C* 124. 271. 346. e[scr] al[15] fere (nonnulli om *και*) praemisso *ινα* sed non mutato *γινονται*, item DKΠ 247. 251. 253. d[scr] o[scr] w[scr] al[5] fere b ff[2] i q (syr[utr] arm) *ινα* sed sequente *γινωνται* (D *γειν.*) (b d i q *ut* [d add *et*] *virtutes istae* [b *tantae*] *per manus eius efficiantur* [b *-iuntur*], ff[2] *ut et virtutes eius per manus efficiantur*) ... ℵ*et[c]BLΔ 33. 31[ev] c l vg cop *και αι* (ita ℵBΔ 33., et. 86, non L 31[ev]) *δυναμ.* (ℵ[c] add *αι*) *τοιαυται* (ℵ[c]LΔ add *αι*, item c l vg, non item ℵ*B 33. 31[ev]) *δια τ. χειρ.* (c *per labia* i. e. *χειλεων* pro *χειρ.*) *αυτου γινομεναι* (:: ex hac lectione reliquae derivari non possunt, ipsa vero ad Mt accommodata videtur; quam vero recepimus, iam codicibus italis a e accurate expressam, ea prorsus eiusmodi est ut omnes inde reliquae videantur ortae)

3. *ουχ*: D* *ουκ* | *ο τεκτων* (syr[hr] om) *ο υιοσ* c. ℵABCDLΔΠ unc[9] al pler f ff[2] q vg (et. am fu ing emm al) cop go syr[utr] perss al sax. Cf huc Iust[tr 88] *ιυ - νομιζομενου ιωσηφ του τεκτονοσ υιου υπαρχειν - και τεκτονοσ νομιζομενου· ταυτα γαρ τα τεκτονικα εργα ειργαζετο εν ανθρωποισ ων, αροτρα και ζυγα* etc, item Cels ap Or[1,657] *πανταχου δ εχει το τησ ζωησ ξυλον και αναστασισ σαρκοσ απο ξυλου, διοτι, οιμαι, ο διδασκαλοσ αυτων σταυρω ενηλωθη και ην τεκτων την τεχνην*) ... 10. 13. 33. 69. 31[ev] 48[ev] y[scr] c[scr] 2[pe] a b c e g[1.2.] i gat mm tol vg edd[2] ap Matthaeium arm aeth arr *ο του* (10. c[scr] om) *τεκτονοσ* (13. add *ὁ*) *υιοσ* (g[1.] *Ioseph fabri filius*; g[2.] *fabri filius Ioseph*) *και* (c[scr] om; item e om). Pertinent huc etiam quae Or[1,659] contra Cels (vide ante) scripsit: *ου βλεπων οτι ουδαμου των εν ταισ εκκλησιαισ φερομενων ευαγγελιων τεκτων αυτοσ ο ισ αναγεγραπται* | *τησ μαριασ* cum ℵBCLΔ 13. 124. 36[ev] 49[ev] y[scr] h[harl] scr 3[pe] 7[pe] ... ς Ln om *τησ* c. AΔΠ unc[9] al pler (28. *μαριαμ*) | *και* (ℵDL 2[pe] add *ο*, non item BCΔ 31[ev], nec magis Δ etc) *αδελφ.* cum ℵBCDLΔ 31[ev] 2[pe] e cop syr pers[p] ... a b c f g[1.2.] i (et. ut vdtr ff[2.] l) vg cop[dz] arm ar[p] ar[e] *frater* sine copula, z[scr] *ο αδελφοσ* ... ς *αδελφ. δε* cum AΠ unc[9] al pler q go syr[p] | *και ιωσητοσ* cum BDLΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2[pe] 3[pe] a cop ... ℵ 121. b e f g[1.2.] q vg aeth *και ιωσηφ* (:: e Mt vdtr) ... ς *και ιωση* cum ACΠ unc[9] al pler syr[utr] go arm ... c ff[2.] i plane om | *και ουκ* (e *et non*): D *ουχι και*, a

ἐν αὐτῷ. 4 $^{51.1}$ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτησ Lc 4, 24 Io 4, 44
ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖσ συγγενεῦσιν αὐτοῦ
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοισ ἀρρώστοισ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐθεράπευσεν.
6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

$^{52.2}$ Καὶ περιῆγεν τὰσ κώμασ κύκλῳ διδάσκων. 7 $^{53.2}$ καὶ 7–13 Lc 9, 1–6 Mc 10, 1–15
προσκαλεῖται τοὺσ δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺσ ἀποστέλλειν δύο

---

c f g$^{1.}$ i q (vdtr et. ff$^{2.}$ l) vg *nonne et*, b g$^{2.}$ *nonne*... Δ ου (sed δ *nonne*) | ειcιν (h. l. e): D a f g$^{1.}$ i q (vdtr et. ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l) vg post πρ. ημασ, b c post ωδε pon | ωδε: M* om

4. και ελεγεν (prob Schu) cum ℵBCDLΔ 33. 2^{pe} a b e f i l q (vdtr et. ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) vg cop syr^{sch} ... ς ελεγε δε cum AΠ unc^{9} al pler c go syr^{p} arm aeth | οτι: SΔ 13. 69. 124. 2^{pe} al^{20} fere syr^{sch} arm aeth om | πατριδι εαυτου cum ℵ*L 13. 69. (ante πα.) 346. ... ς Ln Ti πα. αυτου cum ℵ^{c}ABCDΠ unc^{9} al pler. Praeterea ℵ^{c}AL praem ιδια (:: cf Ioh et Mt) | και εν τ. συγγ. αυτου: ℵ* c e om, e om et. και εν τ. οικ. αυτου | τοισ: D*E* ταισ, C* τησ | συγγενευσιν cum B*D^{2}EFGHLUVΔ 1. 33. 69. 124. 209. 262. 271. 346. al$^{4\,scr}$ al mu ... ς Ln συγγενεσιν cum ℵ^{a}AB^{2}CD*K^{2}MSΠ al pl (K* z^{scr} τη συγγενεια. Similiter it^{pler} vg *in cognatione sua* vel *in genere suo*; a tantum *in cognatis*.) | συγγ. αυτου (Δ εαυτου) cum BC*KLM^{2}(Δ) 28. 71. 218. 235. 48^{ev} 8^{pe} b d f g$^{1.2.}$ i l q vg cop syr^{utr} aeth... ς om αυτου (et Ln [αυτου]) cum ℵ^{a}AC^{2}D^{gr}EFGHM*SUVΠ al pler a ff$^{2.}$ go arm

5. εδυνατο cum ABC*KLMΠ al plus^{15} ... ς Ln ηδυνατο cum ℵB^{2}DEFGHVΔ 1. al certe pl (in Or^{3,466} utrumque editum est hunc in modum: προσχεσ γαρ τω· ουκ ηδυνατο εκει ουδεμ. ποι. δυναμιν. ου γαρ ειπεν· ουκ ηθελεν, αλλ· ουκ εδυνατο). Ceterum a f g$^{2.}$ i q *et noluit* pro κ. ουκ εδυν. Vide et. post. | ποι. ουδεμ. δυν. cum ℵBCLΔ 1. 2^{pe} al pauc cop (syr^{sch} aeth) ... D 124. 238. y^{scr} a Or$^{3,466\,bis}$ ουδεμ. ποι. δυναμιν ... ς ουδ. δυν. ποι. cum AΠ unc^{9} al pler f vg (hi duo *virtutem ullam facere*). Libere i q mm *virtutem multam* (mm *mu. virt*) *facere*, g$^{2.}$ *virtutes multas facere*. Item b e *et non faciebat ibi* (*illic* e) *ullam virtutem*, c ff$^{2.}$ *et non facieb. illic* (*fecit ibi* ff$^{2.}$) *virtutes multas*.

6. και εθαυμασεν cum ℵBE*^{vid} 2^{pe} 7^{pe} (alii non notati) ... ς Ln Ti κ. εθαυμαζεν cum ACDLΠ (Δ om κ. εθαυμ. δια τ. απιστ. αυτ. spatio relicto) unc rell al pler a c f g$^{1.2.}$ i q (contra b e om και εθαυμ.) vg, item 28. 253. ff$^{2.}$ κ. εθαυμαζον | απιστιαν (ita ℵBCGKLMUΠ; contra AEFH απιστειαν): D^{gr} πιστιν | κωμασ κυκλω: L 13. 69. 124. 346. al pauc arm κυκλ. κωμ.; a (*et circuibat per municipia*) g^{2} (*circumibat castella*) om κυκλω

7. προσκαλειται: D 1. 209. 2^{pe} al^{5} fere προσκαλεσαμενοσ omisso και sequente, item a b c ff$^{2.}$ i q (non item f g$^{1.2.}$ vg) Gaud *et convocatis duodec.* (a b XII; b ff$^{2.}$ i q add *discipulis*), e *et cum advocasset XII* | δωδεκα: D b ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q (non item a c e f g$^{1.}$ vg Gaud) add μαθητασ, item al$^{5\,scr}$ 7^{pe} al pauc μαθητ. αυτου | ηρξατο αυτ. αποστ. (f g$^{1.2.}$ q

δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖσ ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,
8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰσ ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰσ τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ
ὑποδεδεμένουσ σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνασ. 10 [54.2]
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰσ οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕωσ
ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 [55.2] καὶ ὃσ ἂν τόποσ μὴ δέξηται ὑμᾶσ
μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν
τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 12. [56.8] καὶ

---

vg): D 2^{pe} a b c e ff^{2} i Gaud *απεστειλεν αυτ.* | *δυο δυο*: D 2^{pe} *ανα* $\overline{\beta}$ (*δυο*) ... e om | *και εδιδου* (et. f g$^{1.2}$ vg): D 2^{pe} *δουσ*, item c e ff^{2} *dans illis potestatem*, a b i q *data* (sed q *et data*) *eis* (*illis*) *potestate* | *εξουσιαν* (H *την εξουσ.*): Δ 238. al aeth (arm) add *κατα* | *των* utrumque: CΔ 13. 28. 33. 69. 124. al om

8. *παρηγγειλεν*: EUVΠ^{2} al mu *παρηγγελλεν*, F al *-ηγγελεν* | *αιρωσιν* cum ABDΠ unc^{9} al pler ... ℵCLΔ 13. 69. 2^{pe} al pauc *αρωσιν* | *εισ* (28. al^{10} fere add *την* :: e Lc) *οδον* (et. ff^{2} i tol): K a c e f l q vg Gaud *εν τη οδω* ... b om | *μονον*: D al pauc cat^{oxon} *μονην* | *μη αρτ. μη πηραν* cum ℵBCLΔ 33. cop (*μητε - μητε*) aeth ... ς Ln *μη* (D 2^{pe} a go *μητε*) *πηρ. μη* (D 2^{pe} a go *μητε*) *αρτ.* cum ADΠ unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm Gaud :: Lc *μητ. πηρ. μητ. αρτ.* | *μη εισ*: D 238. 2^{pe} a b c e f ff^{2} (*non virg. neque pan. neque*) g^{1} i q (et. l^{vid}) vg cop go *μητε εισ* | *τ. ζωνην* (K *ζονην*, A tantum ex errore Woidii): 238. al pauc b c e ff^{2} cop Gaud *τασ ζωνασ* ... Δ^{gr} cop add *υμων* (syr^{p} e.^{ob} *sua*)

9. *αλλα* cum ℵABCDLU ... ς *αλλ* cum EFGHKMΔΠ al certo pler | *ενδυσησθε* (et. ς Gb Sz) cum ℵACDΔΠ^{2} (K *ειδυσ.*, ACD *-σησθαι*) unc^{8} al longe pl a (*nolite indui*) cop arm go, item B* 33. al pauc *ενδυσασθε* ... ς^{e} *ενδυσασθαι* cum B^{2}SΠ* al vix mu, item L al^{10} fere *ενδιδυσθαι*. Item e *neque vestiri*, b c f ff^{2} g$^{1.2}$ l i q *et ne* (i om) *induerentur*, Gaud *et ne induerent*, item syr^{utr} aeth

10. *ελεγεν* (a f i al^{vid} vg *dicebat*, c d ff^{2} *dixit*): A al pauc b q *λεγει* (b *ait*, q *dicit*) | *οπου* (C* *οποι*) *εαν* cum ℵBCΠ unc^{9} al pler ... ADLΔ al pauc *οπ. αν* | *εισ οικιαν* (b c f q vg item^{vid} g$^{1.2}$ l): D a ff^{2} i om

11. *οσ αν τοποσ μη δεξ.* cum ℵBLΔ^{gr} 13. 28. 69. 124. 346. cop syr$^{p\,mg}$ aeth ... *οσ αν* (omisso *τοπ.*) *μη δεξ.* C*^{vid} 1. 118** 209. (:: ut Mt) ... ς Ln *οσοι αν* (*αν* cum EFGMUV al mu, Ln *εαν* cum AC^{2}DHKΠ al pl) *μη δεξωνται* (HKΠ 118* 131. al *δεξοντ.*) cum AC^{2}DΠ unc^{8} al pler it vg go syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm (non huc valet Or$^{int\,2,71}$ *si qui non receperint vos, etiam pulverem* etc) :: ut Lc | *ακουσωσιν* (1. 106. 209. syr^{p} add *τουσ λογουσ*): 1. 209. *ακουση* (13. 28. *-σει*?) | *εκειθεν*: Δ^{gr} 7^{pe} om | *τον υποκατω*: D 33. 2^{pe} it (exc c: *pulverem de pedib. vestris, quod subtus est*) vg arm aeth om (q *excutite pedes vestros cum pulvere*) :: ut Mt et Lc | *εισ μαρτ. αυτοισ* sine additam (et. Gb) cum ℵBCDLΔ 17. 28. 2^{pe} b c ff^{2} g^{1} i l vg arm ar^{r} pers^{w} (item cop ap Mill Beng Wtst Gb, at invitis Wilk et Schwa) ... ς (= Gb) add *αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον*

ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ
ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.
14 [57. 2] Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο Lc 9, 7–9 Mt 14, 1
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ
νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ

εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη, item Ln [*αμην* -- *εκεινη*] cum ΑΠ unc[9] al longe pler (33. -*γη σοδομων και γομορρασ*-) a f g[2.] q cop[wi] et[schw] syr[utr] aeth go :: e Mt; cf et. Lc. Ceterum ab Eus [nec aliter Vict[cap] in Monotessero Ammonii quod transtulisse fertur] Mt[i] sect. 85 (10, 14 et 15) canone 2. ponitur, quo consentientes Mt Mc Lc continentur. Mt[i] vero sect. 109 (11, 23 inde ab *οτι ει εν* usq 24) canone 10. posita huc non valet.

12. *εκηρυξαν* cum ℵBCDLΔ syr[sch] et[p mg] go (ℵ* add *αυτοισ*, ℵ[a vid] del)... ς Ln *εκηρυσσον* cum ΑΠ unc[9] (F -*σσεν*) al omn[vid], item *praedicabant* (c -*cate*) it vg syr[p txt] | *μετανοωσιν* cum BDL cop (c *praedicate ut paenit. agant*) ... ς *μετανοησωσι* cum ℵACΔΠ unc[9] al omn[vid] (it [et. d] vg *ut paen. agerent*; c vide ante) :: cf 3, 12. 6, 8

13. *εξεβαλλον* cum ℵABL unc[8] al pler it vg (it vg *eiciebant*, et. d; f vero om *ινα μετανοωσιν* usq *εξεβαλλ.*) syr[utr] ... CDMΔ 33. al[15] fere *εξεβαλον* | *ηλειφον* (et. a f g[1. 2.] vg): D b c ff[2.] i q *αλειψαντεσ* omisso *και* sq (g[1.] sic: *et unguebant oleo et mult. aegrot. sanabant*) | *ελαιω*: G *ελαιον* | D *αρωστουσ* | *εθεραπευον* (b d ff[2.] i q *sanaverunt*; M 13. 28. 124. 346. 2[pe] arm add *αυτουσ*): H al pauc *εθεραπευοντο*, item f g[2.] *et unguebant oleo multos aegros et sanabantur*

14. *ο βασ. ηρωδ.* cum ℵABC*LΔΠ unc[8] al pl ff[2.] g[2.] (et[vid] g[1.] l) vg[ed] (atque et. emm al) cop syr[p] arm go ... C[2]DF al mu a b c f i q am fu ing harl tol sax syr[sch] aeth *ηρωδ. ο βασ.* Praeterea M 13. 69. 131. 346. al plus[25] add *την ακοην ιυ* :: e Mt | *ελεγεν* cum ℵACLΔΠ unc[9] al pler c f g[1.] i q (et[vid] g[2.] l) vg cop syr[utr] arm aeth go ... Ln *ελεγον* (D -*γοσαν*) cum BD 6. 271. a b ff[2.] mt Aug[cons 2, 91] („nisi quod Mc non quod Herodes dixerit, sed *dicebant*, inquit, *quia* etc; Mt vero de ipso Herode: *ait*, inquit, *pueris suis*“):: accommodatum ad sqq; inprimis offendit *ελεγεν* ob v. 16 | BL *ιωανησ* | *ο βαπτιζων* (ff[2.] g[2.] om): DS 13. 28. 33. 69. 122. 346. *ο βαπτιστησ*, item *baptista* a b c f i q (et[vid] g[1.] l) vg :: ut Mt | *εγηγερται εκ νεκρ.* c. ℵBDLΔ 33., item *surrexit a mortuis* it vg cop syr[sch] arm aeth ... C *ηγερθη εκ νεκρων*, ς *εκ νεκρ. ηγερθη* cum Π[mg] unc[8] al pler; item go syr[p] *a mortuis surrexit*; Ti *εκ νεκρ. ανεστη* cum ΑΚΠ[txt] 11. 28. 114. al plus[10] Thphyl :: Mt et Lc *ηγερθη απ. τ. (εκ) νεκρ.* | *ενεργ. αι δυν.* (f g[2.] am fu ing al *operantur* [am *inopinantur*] *virt. in illo*; i q *efficiuntur virt. in illo*; b *operatur virt. in eo*): ΚΔΠ[1] 33. al plus[15] a ff[2.] (*virtutes in illo efficiuntur*; c *virtutes per illum efficiuntur*) vg[ed] (et emm al) syr[utr] *αι δυναμ. ενεργ.* (:: ut Mt)

15. *δε* pri (et. Gb + Sz) cum ℵABCDEHKLSΔΠ (G vide post) al[40] fere it vg cop syr[p] go... ς om cum FMUV al sat mu[vid] syr[p] arm (G 33. al[aliq] ab *οτι* pri ad *οτι* sec transiliunt)

ἔλεγον ὅτι Ἡλείασ ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτησ ὡσ εἷσ
τῶν προφητῶν. 16 $^{58.2}$ *ἀκούσασ δὲ ὁ Ἡρώδησ ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ*
ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτοσ ἠγέρθη.
17—29 Mt 14, 3—12 Lc 3, 19 s 17 $^{59.2}$ *Αὐτὸσ γὰρ ὁ Ἡρώδησ ἀποστείλασ ἐκράτησεν τὸν*
Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 *ἔλεγεν γὰρ*

---

15. *ηλειασ* cum B* (:: at alibi et. ℵADLΔ cf 8, 28. 9, 4 etc; Mt 27, 47. 17, 10 et alibi; de *ἡλ-* et *ἠλ-* cf ad Mt 11, 14) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ℵAB^{2}CDLΠ unc rell al omn^{vid} | *εστιν*: c *venerit*, ff^{2} *venit* | *δε* sec: V* al plus^{25} fere om | *ελεγον* sec c. ABCDLΔΠ unc rell al pler f g^{1} i q vg cop syr^{p} al ... ℵ 1. 28. 209. 2^{pe} a b c ff^{2} syr^{sch} arm om | *προφητησ* c. ℵBC*LΔ 1. 28. 33. 209. 2^{pe} Or^{3,469} (sed var cdd)... ς add *εστιν*, Ln [*εστ.*] c. AC^{2}Π unc^{9} al pler a f g^{1} q vg go cop syr^{utr} arm aeth ... D b c ff^{2} i om *προφητ. ωσ*, item a om *ωσ εισ των προφ.* | *ωσ* (K *οσ*) cum ℵABC(et* et**)LΠ unc^{9} al^{150} fere f g^{1} l q vg go cop syr^{sch} aeth Or^{3,469} (sed ed^{huet} *η ωσ*) ... ς *η ωσ* cum Δ 1. al pauc^{vid} syr^{p} arm. Praeterea 33. (:: e Lc) pro *ωσ εισ* etc sic: *τισ των αρχαιων ανεστη*

16. *ο* ante *ηρωδ.* cum ℵABEFGHK^{2}LMSΔΠ al pl ... CDK*UV al^{45} fere cop om | *ελεγεν* (*dicebat*) cum ℵBCLΔ 33. f ... ς Ln *ειπεν* cum ADΠ unc^{9} al fere omn, item *dixit* a c ff^{2} (sed b g$^{1.2}$ i q vg *ait*), item syr^{utr} | *ον* cum ℵBDL 1. 28. 33. 67. 124. 209. 2^{pe} it vg syr^{utr} arm aeth (Or^{4,115}) ... ς (sed Gb^{0}) praem *οτι* cum ACΔΠ unc^{9} al pler cop go | *ιωαννην* (B *-ανην*) h. l. cum ℵ^{c}ABCLΔΠ unc rell al pler c f ff^{2} g$^{1.2}$ vg go Or^{4,115} ... ℵ* *ιωαννησ* post *ουτοσ* (*ουτοσ ιωαννησ ηγερθη*, ℵ^{a} *ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγ.*), item mm (*Iohannes hic a mortuis resurr.*); 1. 2^{pe} a b i q *ιωαννησ* post *ουτοσ εστιν*, item cop syr^{utr} aeth ante *ον εγω απεκεφ.* ... D om (non cop, vide ante): hinc Gb^{00} | *ουτοσ* cum ℵ*et^{c}(vide ante) BDLΔ 69. 102. 346. (item x^{scr} *ουτοσ εστιν* omissis *ηγερθη*) c ff^{2} g$^{1.2}$ vg (cop); similiter 33. f syr^{sch} et$^{p\ mg\ vid}$ Or^{4,115} *αυτοσ* (*ipse*) ... ς *ουτοσ εστιν· αυτοσ*, Ln *ουτ.* [*εστιν· αυτοσ*] cum ACΠ unc^{9} al pler a b i q (a i q *hic est iohannes hic*; b *ipse est ioh. hic*) go (*hic est, hic*) syr^{p} arm | *ηγερθη* cum ℵBLΔ 33. 102. cop syr^{hr} ... ς Ln *ηγερθ. εκ νεκρων* (Latt *a mortuis*) cum AΠ unc^{9} al longe pl b c d f ff^{2} q go syr^{utr} arm aeth, item D^{gr} 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a g$^{1.2}$ i vg *εκ νεκρ.* (*a mortuis*) *ηγερθη*, item C al^{10} fere Or^{4,115} *ηγερθ. απο των νεκρ.* (:: cf Mt 14, 2. 17, 9.)

17. *αυτοσ γαρ* (Δ g^{2} *δε*, b om) *ο* (D 69. 346. y^{scr} al^{5} fere om) cum ℵ* et^{cb}BCΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc; item AD etc... ℵ^{ca}L cop go *ο γαρ* | *και εδησεν* (syr^{sch} pers^{p} *εβαλεν*) *αυτον εν* (ς = Gb Sz add *τη* cum min ut vdtr pauc) *φυλακη* (Δ *εν φυλ. κ. εδησ. αυτ.*): D 13. 28. 69. 124. 346. a b f ff^{2} i syr^{cod} arm *κ. εδησ. αυτ. και εβαλεν εισ* (2^{pe} al? add *την*) *φυλακην* | *την γυναικα*: B haec add in mg | *οτι αυτ. εγαμησ.* (D a c f g^{1} *εγ. αυτ.*, b q *duxerat eam uxorem*): i om (item g^{2} om una cum toto versu 18.)

18. *ελεγεν*: K *-γαν* | *ο* (D 28. y^{scr} 6^{pe} al^{10} fere om) *ιωανν.* (B *ιωανησ*) *τ.*

ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
ἀδελφοῦ σου. 19 *ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν*
ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 *ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν*
Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν.
21 60. 6 *καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενε-*
σίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλι-
άρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 *καὶ εἰσελθούσης τῆς*
θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ

ηρωδη: 33. *αυτω ο ιω.* | *οτι* (a b l q go): D 28. 131. 7^{pe} al^{5} c f ff^{2} g^{1} i vg aeth om :: ut Mt | *σοι* (et. Or^{3,471} Amb al): D^{gr} a *σε* | *εχειν*: 1. post *γυναικα* (33. *αυτην* pro *τ. γυν. τ. αδ. σου* :: ut Mt)

19. *η δε ηρωδιασ* (ff^{2} g^{2} *herodes*, gat mm *herodis*) *ενειχ.* (D* *ηνιχεν*) *αυτω*: 33. om :: cf Mt | *και* pr: ℵ* om | *ηθελεν* cum ℵABC^{3}DLΔΠ unc^{9} al omn ^{vid} f ff^{2} (item ^{vid} g$^{1.2}$ l) vg go cop ... Ln *εζητει* cum C* a b c d i q | *αυτον αποκτ.* (ita b f; DU 2^{pe} a c i q [item rell^{vid}] vg *απ. αυτ.*): C* *αυτ. απολεσαι* | *ουκ*: D* *ουχ* | *ηδυνατο* cum ℵBCDL unc^{8} al pler ... AKΔΠ al^{5} *εδυνατ.*

20. *ιωαννην*: B *ιωανην* | *ανδρα δικαιον*: syr$^{p\ mg}$ *prophetam* | *και αγιον*: 1. al^{5} om; D add *ειναι*, item c (*virum esse iustum et sanctum*) g^{2} i (*vir. iust. esse et sanct.*) | *και* sec: B 102. om | *ακουσασ*: 28. al plus^{30} *ακουων*, item *audiens* b f i go (contra ff^{2} g^{2} q vg *audito eo*, a c *cum audisset*) | *πολλα* etc: a f ff^{2} i vg *multa faciebat* ... b *quia multa faciebat*, g^{2} q *quod multa faciebat*; c (praegressis *et cum audisset illum*) *multa facere* | *ηπορει* cum ℵBL cop (cop *et audiebat multa ab eo et anxio erat corde*) ... ς Ln Ti *εποιει* cum ACDΔΠ unc rell al omn^{vid} it vg syr^{utr} go al

21. *και γενομ.* (D*^{gr} add *δε*): 2^{pe} a b c ff^{2} *γενομ. δε* (c ff^{2} *cum dies autem opp. accidisset*; b *facta autem opportuna die*; a *die autem opportuno*) | *οτε* (Ln edidit ὅ *τε*): D a b f q vg om. Latt *herodes* (non praeposito *et*) *natali suo* (ita a b; q vg *natalis sui*; f *tempore natalis sui*); item c i (post *accidisset*) *natalis herodis fecit* etc (contra ff^{2} *et herodis natalis sui cenam fecit*) | *γενεσιοισ*: D^{a} *γενεθλιοισ* (D* *-χλιοισ*) | *εποιησεν* cum ℵBCDLΔ 13. 28. 69. 124. (item *fecit* it vg) ... ς *εποιει* cum AΠ unc^{9} al pler (syr^{utr}) | *αυτου* sec: D 1. 131. 2^{pe} a b f q (al^{vid}, sed non c i) vg om | *γαλιλαιασ*: syr$^{p\ mg}$ *civitatis*

22. *και εισελθουσησ* (et. ℵ^{c}, sed ℵ* *ελθουσησ*): D^{gr} 28. 69. a c ff^{2} *εισελθ. δε* (non item b d f g^{2} i q vg) | *αυτησ* (a d ff^{2} g^{2} i q vg *ipsius*, et. δ; 1. 118. 209. b c f syr^{sch} cop arm aeth go om) *τησ* cum ACΓΠ unc^{9} al fere omn it^{pl} vg syr^{p} ... ℵBDLΔ 2^{pe} 238. *αυτου* (238. add *τησ*) :: teste Ios. antt. 18, 5, 4 nomen filiae Herodiadis erat *σαλωμη* | F al^{aliq} *ωρχησαμενησ* | *ηρεσεν* cum ℵBC*L 33. c ff^{2} cop arm (accedit Δ confuse: *ηρωδιαδοσ. ορχησαμενην και. ρεσεν.*, non item δ)

Ἡρῴδῃ καὶ τοῖσ συνανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ εἶπεν τῷ κορασίῳ·
αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλησ, καὶ δώσω σοι· 23 *καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι*
ὃ ἐάν με αἰτήσησ δώσω σοι ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ βασιλείασ μου. 24 *καὶ*
ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ. 25 *καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺσ*
μετὰ σπουδῆσ πρὸσ τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξ-
αυτῆσ δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

... ς *και αρεσαϲησ* cum AC^{3}DΓΠ unc^{9} al pler a b f g^{2} i q vg go (syr^{utr} aeth) | *ο δε βασιλ. ειπεν* cum ℵBC*LΔ 33. (item g^{2} q vg *rex ait*); item Ln *ειπεν δε ο βασιλ.* c. Δ cop (syr^{sch} aeth); c *tunc dixit rex* ... ς *ειπεν ο βασιλευσ* cum C^{3}DΓΠ unc^{9} al pler a b f ff^{2} (i nil nisi *dixit*) go syr^{p} arm | *αιτησον*: ℵ (et 54^{ev}) *αιτησαι* | *ο εαν* (69. 237. al *αν*) *θελησ* (HL 118. 47^{ev} al *θελεισ*): D 1. 209. 238. 2^{pe} al pauc *ο θελεισ* (it vg *quod vis*), Δ *ο εθελησ*. Praeterea KΠ* al pauc post *και δωσω σοι* pon

23. *και ωμοσεν* (F *ωμολογησεν* :: e Mt) *αυτη* (haec 1. post *βασιλ. μου* pon) usq *δωσω σοι*: Γ 131. syr^{hr} om, item 1. om *οτι ο εαν* usq *δωσω σοι*. Alterutrum et. C* om (inde ab *ειπεν τω κορ.* usq *με αιτησησ* rescripsit C^{2}) | *αυτη* (b *illi mulieri*; D 28. 2^{pe} arm *αυτη πολλα*, a *illi multum*, d ff^{2} i q gat *illi multa*): L (item 28. ap Sz) om | *οτι ο εαν* (69. 2^{pe} al *αν*) cum ℵACLΠ unc^{9} al pler it vg etc ... BΔ 124. 435. al pauc *ο τι εαν* (237. *αν*), item D^{gr} *ει τι αν* | *με* (y^{scr} 2^{pe} al *μοι*, HL 13. 69. al pauc b c l q vg cop om) *αιτησησ* (Δ al *-σῃ*, al *-σεισ*): AKΠ* al^{10} fere go arm *αιτ. με* | *εωσ ημισουσ* (K y^{scr} *-σου*, Π^{2} *-σεοσ*, s 36. Thphyl *-σεωσ*, f *usque ad dimidium*): LΔ *εωσ ημισυ*, D *και το ημισυ*, item b c ff^{2} *etiamsi dimid.*, a d i q vg *licet dimid.*, g^{1} *licet etsi dimid.*

24. *και εξελθουσα* (Δ *ελθ.*) cum ℵBLΔ 33. cop aeth; item c d g^{1} i q (item vid ff^{2} l) vg *quae cum exisset* ... ς Ln *η δε εξελθ.* cum ACD^{gr}ΓΠ unc^{9} al pler a b f (b f *exiit autem*, a *ad illa cum exisset*) go syr^{utr} | *αιτησωμαι* (Gb') cum ℵABCDGLΔ 28. 33. 124. 346. al^{5} ... ς *αιτησομαι* cum EFHKMSUVΓΠ al pl | B *ιωανου* | *του βαπτιζοντοσ* cum ℵBLΔ 28. syr^{p} (:: ita nullus ap Mt). Item go sed fere ubique (et. Mt 11, 11 sq Lc 7, 20. 28.) eadem forma utitur ... ς Ln *του βαπτιστου* cum ACDΓΠ unc^{9} al fere omn it vg etc

25. *εισελθουσα* (ℵ^{c}): ℵ* s^{scr} *ελθ.* | *ευθυσ* cum ℵBCΔ 28. 33.; ς *ευθεωσ* cum AΓΠ unc^{9} al pler; item f ff^{2} (al^{vid}) vg syr^{utr} arm aeth go ... DL 1. al pauc a b c i l q cop om | *μετα σπουδησ* (ita f ff^{2} al^{vid} vg): D a b c i q om | *προσ*: H 131. *εισ* | *ητησατο λεγ.* (et. f al^{vid} vg go cop syr^{p} al): DΔ 1. 28. 118* 209. 2^{pe} a b ff^{2} i q syr^{sch} arm *ειπεν* (a ff^{2} i *dixit*, b q *ait*; syr add *illi*). Libere c *petit sibi dari caput* etc | *θελω ινα* (ita f al^{vid} vg): D 2^{pe} (item 60. om *θελ.* teste Wtst) a b ff^{2} i q om | *εξαυτησ* (ff^{2} ante *ειπεν*, item q cum *ειπεν* coniungit) *δωσ μοι* cum ℵBC*LΔ 2^{pe} a b (ff^{2}) i q (item al^{vid}) vg cop syr^{sch} aeth ... ς *μοι δωσ εξαυτησ* cum AC^{3}ΓΠ unc^{9} al fere omn arm (syr^{p} *des mihi ex hac* addito c. ob. *hora*) ... D *δοσ μοι* omisso *εξαυτησ*. Item om y^{scr} al^{2} c

26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀπο-
στείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ
ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορα-
σίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 καὶ ἀκού-
σαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ
ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.
30 $^{61.8}$ Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 30-33 Lc 9, 10 s Mt 14, 13 Io 6, 1 s

f (*ut des mihi*) go :: cf Mt | επι πινακι: D add ωδε :: e Mt | BD ιωανου | βαπτιστου cum ℵABCD etc: L βαπτιζοντος

26 και pr: D^{gr} om | Δ 6^{pe} γεναμενος | ο βασιλευς: D^{gr} c ff^{2} g^{2} add ως ηκουσεν (*ut audivit*, sed g^{2} *mox ut audivit*); similiter d i *et contristatus* (d add *est*) *rex mox audivit* (d *audiit*). | Nil add a b f q al^{vid} vg | και τους: D it (exc c) vg go και δια τους (c f ff^{2} g^{2} *propter iusiurandum* [g^{2} *iuramentum*] *autem et* etc) | ανακειμενους cum BC^{*vid}LΔ 42. syr^{sch} ... ς Ln συνανακειμ. (K συνακειμ.) cum ℵAC^{2}DΓΠ unc^{9} al omn fere :: ut Mt | ηθελησεν: Π* 1. 209. al pauc ηθελεν | αθετησ. αυτην c. ℵBCLΔ (7^{pe} e sil) ... ς Ln αυτ. αθετ. cum ADΓΠ unc^{9} al fere omn it (sed c *negare* pro *eam contrist.*) vg etc

27. και (ita b q cop syr^{p} go al): D 2^{pe} a c f ff^{2} g^{1} i l vg (gat om) syr^{sch} αλλα | ευθυς cum ℵBCLΔ ... ς Ln ευθεως cum ADΓΠ unc^{9} al omn^{vid} ... c ff^{2} g^{1} i l vg om (non item a b f q gat) | ο βασιλ. (KΠ al pauc ante αποστειλ.): D 1. 28. 118. 251. a^{scr} 2^{pe} it vg om | σπεκουλατορα (D σπεκολ., D* c^{scr} -τοραν) cum ℵABLΠ unc^{9} 1. 108. 124. 131. 157. al plus^{30} syr$^{p\ mg\ gr}$ ... ς σπεκουλατωρα cum Γ al sat mu | ενεγκαι cum ℵBCΔ (cop go) ... ς Ln Ti ενεχθηναι cum ADLΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | την κεφ. αυτου (KΠ* al pauc αυτου τ. κεφ., syr^{sch} *caput Iohannis*) ... Ln add [επι πινακι] cum CΔ al pauc c g^{1} (non item a b f ff^{2} i q) vg. Praeterea ℵ 33. a verbis την κεφαλ. αυτου transiliunt ad τ. κεφ. αυτ. v. sq

28. και (b f q *isque*) απελθ. cum BCLΔ 1. 28. 124. y^{scr} a b c f ff^{2} i q (item και omisso απ. g^{1} vg) cop^{schw} (cop^{wi} om και απελθ. απεκ. αυτ. ε. τ. φυλ.) syr^{sch} aeth ... ς ο δε απελθ. cum ADΓΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm | αυτου (syr^{sch} aeth *Iohannis*; al pauc ante τ. κεφ): D a om | αυτην pr: LΔ 1. n^{scr} b c q syr^{sch} arm Thphyl om, hinc Gb^{0} | εδωκεν sec: C 33. 53^{ev} cop^{cod} ηνεγκεν :: ut Mt | αυτην sec: D 33. 258. a c ff^{2} i (non item b f q) vg syr^{sch} arm aeth om :: cf Mt

29. και ακουσαντες (ita a; it^{pler} vg *quo audito*): D 6^{pe} cop^{wi} ακουσ. δε (2^{pe} οι δε μαθ. ακουσ.) | ηλθαν cum BL 33. ... ς Ln ηλθον cum ℵAC DΓΔΠ unc^{9} al fere omn | αυτον (:: ut in Mt ex ℵ*BΘ it^{2}) cum ℵ 346. ... ς Ln Ti αυτο (EFUΓ αυτω) cum ABCLΓΔΠ etc | εν μνημ. (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABCLΓΔΠ unc^{9} al pl ... ς (et. Wtst al) εν τω μνημ. c. D al non ita mu

ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 $^{62.\,10}$ *καὶ*
λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ
ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντεσ
πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 $^{63.\,6}$ *καὶ ἀπῆλθον εἰσ ἔρημον*
τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 *καὶ εἶδον αὐτοὺσ ὑπάγοντασ καὶ*
ἐπέγνωσαν αὐτοὺσ πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέ-
δραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούσ.

---

30. *παντα οσα* (Gb') cum ℵBCDELVΔ 1. 28. 33. 102. 131. al plus^{30} it vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς *παντ. και οσα* cum AΓΠ unc^{7} al pl go syr^{p} | *εποιησαν* (Δ *-ησεν*) – *εδιδαξαν*: KΠ* al pauc *εδιδαξαν – εποιησ.* | *και* cum ℵ*C* 1. 271. 2^{pe} al pauc it (exc c *et quomodo docuer.*) vg al ... ς Ln Ti *και οσα* cum ℵ^{c}ABC^{3}DLΔΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{utr} al

31. *λεγει* cum ℵBCLΔ 33., item *ait* d it^{pler} vg ... ς Ln *ειπεν* cum ADΓΠ unc^{9} al pler a (*dixit*) | *αυτοισ*: D 13. 28. 61. 69. 124. 238. 346. a b c i q (non item ff$^{2.}$ al? vg) add ο ῑς̄ | *υμεισ* (*vos* b q, non exprim f al? vg) *αυτοι* (1. 28. 56. 58. 209. b f l q vg cop arm om) *κατ ιδιαν*: D a c ff$^{2.}$ i *υπαγωμεν* (*eamus*; sed a add *seorsum*). Similiter syr^{sch} *abeamus in desertum locum nos soli* | *εισ*: ℵ^{c}LΔ *επ* | *αναπαυσασθε* (Gb') cum ABCMΔ 40. 69. 108. 238. 346. 435. al^{15} fere ... ς Ln *αναπαυεσθε* cum ℵDLΓΠ unc^{8} al longe pl | *οι υπαγοντεσ*: C*?K al^{10} fere (M?) om *οι* | *ευκαιρουν* (Gb'; LΔ *-ρουν*) cum ℵABEFGHLVΓΔ al pl ... ς *ηυκαιρουν* cum CKMS^{sil}UΠ 1. 33. al sat mu ... D *ευκαιρωσ* (* *-ροσ*) *ειχον* (d it^{pler} vg *nec manducandi spatium habebant*; a *nec cibum poterant capere*)

32. *και απηλθον* etc: D 66^{mg} it (exc b *et abierunt in desertum loc. secreto*) vg *και αναβαντεσ εισ το πλοιον απηλθ. εισ ερ. τοπ. κ. ιδ.* | *απηλθον* cum ℵABDKLMSUΔΠ al pl (it vg, vide ante) cop syr^{utr} etc: EFGHVΓ 13. 40. 69. 108. 124. al plus^{30} *απηλθεν* | *εισ ερημ. τοπ. τω* (al pauc *εν τω* vel *εν*) *πλοι.* (1. *πλοιαριω*) cum AΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} aeth ... Ln *εν* (33. al om) *τω* (ℵ om) *πλοιω εισ ερ. τοπ.* cum (ℵ)BLΔ 13. (33.) 124. 346. al pauc cop arm :: ut Mt *εν πλοιω εισ ερ. τοπ.*

33. *ειδον* (D *-αν*) cum BDEFGH^{2}UΓΠ^{2} al ut vdtr pl ... ℵAH*KLMVΔΠ* al mu *ιδον* | *αυτουσ υπαγοντασ* sine additam cum ℵABDLΓΔΠ unc^{9} al plus^{130} it vg cop syr^{p} arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *οι οχλοι* (:: cf 11 pp) cum 13. 69. 124. al non ita mu (108. syr^{sch} huc transp *πολλοι*) | *επεγνωσαν* cum ℵAB^{2}LΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln *εγνωσαν* cum B*D 1. 118. 209. | *αυτουσ* cum ℵAKLMUΔΠ al^{70} fere f q cop syr^{utr} aeth ... ς (= Gb) *αυτον* cum EFGHSVΓ al sat mu ... Gb Ln Ti plane om cum BD 1. 13. 28. 102. 118. 131. 209. al pauc a i l (al?) vg (item b *quos ut viderunt euntes cognoverunt multi*; c *et cognoverunt pedestres multi ab omnibus civitatibus et concurrerunt illuc* pro *και επεγνωσαν* usq finem versus) | *πεζη* (d *pedestre*, i *de pedestre*): L 131. 157. al pauc *πεζοι*, item it^{pler} vg *pedestres* | *πασων των*: D *παντων* (d *de omnem civitatem*) | *και προηλθον* (LΔ 13. y^{scr} *προσηλθ.*) *αυτουσ* (Δ *αυτοισ*) cum ℵBLΔ 13. 49^{ev} y^{scr} vg (item g$^{1.2.}$ l?) cop arm, item D 28. 2^{pe} b c ff$^{2.}$ i *και συνηλθον*

34 *Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'* 34–44 Mt 14, 14–21
αὐτούσ, ὅτι ἦσαν ὡσ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο Lc 9, 11–17 Io 6, 5–13
διδάσκειν αὐτοὺσ πολλά. 35 [64. 1] *καὶ ἤδη ὥρασ πολλῆσ γινομέ-* Mt 9, 36 8, 1 ss
νησ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ
τόποσ, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 *ἀπόλυσον αὐτούσ, ἵνα ἀπελθόν-*
τεσ εἰσ τοὺσ κύκλῳ ἀγροὺσ καὶ κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ τί

(2pe *ηλθον*) *αυτου* (28. *αυτω*) (b *et convenerunt illuc*, c *et concurrerunt illuc*, ff[2] i *et venerunt illuc*), item 1. *και ηλθον εκει* (omisso *εκει* post *συνεδρ.*) atque sic Gb, a *et venerunt* ... 209. 240. 244. Euthy om haec omnia post *συνεδραμ. εκει* ... ς (= Gb) Ti *και προηλθ.* (Γ al mu *προσηλθ.*) *αυτουσ* (Γ *αυτοι*, al pauc *αυτοισ* vel *αυτω*, q om) *και συνηλθον* (69. *συνεισηλθ.*, Δ *συνεδραμον*) *προσ αυτον* cum ΑΓΠ unc[9] al pl f q syr[p] aeth

34. *ειδεν* cum ℵABEFGHU al pl ... KLMVΓΔΠ al mu *ιδεν* ... D 2pe *και ειδων* (2pe *ιδ.*) omisso *και* sq, item q *et videns*, i *videns* (a b ff[2] ap Blanch *ut vidit*, c *cum vero Ies. vidisset turbam* omissis *και εξελθων*, ff[2] ap Sab *et videns Ies.* etc omisso *εξελθ.*). Idque sine additam cum ℵBL 1. 20. 33. 69. 102. 124. 209. 2pe g[1] cop arm ... ς add *ο ις* cum EFGHKMSVΔ al pl ff[2] syr[p]; item praem *ο ις* AUΠ al plus[20] c f i (*et exiens Ies. videns*) mm syr[sch] aeth, hinc Ln [*ο ις*] *ειδεν*, item add *ο ις* post *οχλον* D 253. a b l q vg | *πολυν* (c om): 33. al pauc a f ff[2] (*turbas multas*) vg (sed non am fu al) post *οχλον* | D *εσπλαγνισθη*, K al *εσπλαχν.*, Γ* *ευσπλ.* | *επ αυτουσ* cum ℵBDF 245. 253. (item *super eos* b f i l q vg) ... ς *επ αυτοισ* cum ALΓΔΠ unc[8] al pler (a *eis*, c ff[2] *illis*) :: ut Mt | ℵ* om *ωσ προβ.* (suppl[c]) | *διδασκ. αυτ.* (et. it[pler] am fu al): AKΓΠ 2pe 11. 253. al pauc ff[2] vg *αυτ. διδασκ.*

35. *και ηδη*: D[gr] 2pe a *ηδη δε* | *γινομενησ* (D *γειν.*) cum ℵD, item (*cum - fieret*; a *iam autem cum esset hora multa*) it vg ... ς Ln Ti *γενομενησ* cum ABLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] | *προσελθοντ.* sine *αυτω* cum ℵ* 226* 235. al[3scr] a i ff[2 vid] (al?) vg arm aeth, item cum A et cum DKΠ 157. 346. 2pe al[10] fere b g[2] ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ[c] BΓΔ unc[8] al pler c q cop syr[utr] al | *οι μαθητ. αυτου*: Δ 1. 13. 28. 69. 209. 261. 282. 346. c arm om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *ελεγον* cum ℵBLΔ 33. cop ... ς Ln Ti *λεγουσιν* cum ADΓΠ unc rell al pler q (*accesserunt - et dicunt ei*; contra it[pler] vg *accesserunt - dicentes*). Praeterea DKΠ 157. 346. 2pe al[10] fere b g[2] q add *αυτω*, item A praem | D[gr] om *ὁ* et *και* | *ηδη* sec: L 229. *η* (1. 7pe *και η ωρα ηδη πολλ.*)

36. *κυκλω*: D *εγγιστα*, item it vg *proximas* | *αγρουσ και* (D add *εισ τασ*) *κωμασ* (D[gr] post *κωμ.* repetit *ινα*): 1, 209. al *κωμ. κ. αγρ.*, Δ om *και κωμ.* | *αγορασωσιν*: c[scr] al pauc *-σουσιν* | *εαυτοισ*: KL* y[scr] al pauc *αυτοισ*, M 33. 69. *εαυτουσ* | *τι* (ℵ *βρωματα τι*, cf it) *φαγωσιν* (Gb'') cum ℵBLΔ (item D[gr] *τι φαγειν*) 28. 102. a d ff[2] i (q *quos manducent*) cop, item c g[2] l vg *cibos quos* (g[2] *escas quas*) *manducent* ... ς Ti *αρτουσ* (2pe ante *αγορ. εαυτ.* pon; 1. 22* *καταλυσωσιν* pro *αγορ. εαυτ. αρτ.*) *τι γαρ* (157. om) *φαγωσιν ουκ εχουσιν*, item Ln [*αρτουσ*·] *τι*

φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ
ὑμεῖσ φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντεσ ἀγοράσωμεν
δηναρίων διακοσίων ἄρτουσ, καὶ δώσωμεν αὐτοῖσ φαγεῖν; 38 ὁ
δὲ λέγει αὐτοῖσ· πόσουσ ἄρτουσ ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόν-
τεσ λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύασ. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖσ
ἀνακλῖναι πάντασ συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ
ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.

[γαρ] φαγωσιν [ουκ εχ.] cum ΑΓΠ unc^{9} al pler b f syr^{utr} aeth arm (b *panem quod manducent, quia hic non habent*; f *panes, quia quod manducent non habent*; arm *quid manducent, quia hic manducare quicquam non habent*)

37. ο δε (et. cop syr^{utr} al; c *quibus Ies. dixit*; q *ipse autem*): D it^{pler} vg aeth και | αυτοισ pr (D a i add ο ῑς̄, item f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ add ante ειπεν): ΑL 1. 33. om | και pr: 33. οι δε | αγορασωμεν (*emamus* d f g$^{2.}$ i vg): L* 1. al^{15} Euthy αγορασομεν (*ememus* a b c ff$^{2.}$ q tol; g$^{1.}$ *emimus*) | δηναρ. διακοσ. cum ℵABLΔΠ unc^{8} al plus^{70} a b f g$^{1.}$ i q am fu ing tol sax syr^{p} ... ς διακ. δηναρ. c. DMΓ al mu c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ vg syr^{sch} aeth arm :: ut Io | δωσωμεν cum ℵBD 13. 33. 69. 124. 229** 346., Ln Ti δωσομεν cum ΑLΔ 2^{pe} 7^{pe} al pauc; item *dabimus* it vg... ς δωμεν cum ΓΠ unc^{9} al pler | L αυτουσ φαγειν, 33. φαγ. αυτοισ (Ln αρτουσ; κ. δωσ. αυτ. φαγειν. et Ti αρτουσ, κ. δωσ. αυτ. φαγειν.). Praeterea 13. 69. 124. 346. add ινα εκαστοσ βραχυ λαβη :: ex Io

38. ο δε (et. c ff$^{2.}$): D 237. a f g$^{2.}$ i q vg aeth και (b om) | αυτοισ: D b q add ο ῑς̄ | αρτουσ εχετε cum ℵADΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} arm ... Ti εχετ. αρτ. cum BLΔ aeth :: cf ad 8,5 | ιδετε (Gb'') cum ℵBDL 1. 33. 102. 118. 240. 244. b c cop syr^{sch} arm^{zoh} aeth ... ς και ιδετ., Ln [κ.] ιδ. cum ΑΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff$^{2.}$ i q vg syr^{p} | και (1. om) γνοντεσ (EFGUH* al γνωντ.): ℵ* κ. ελθοντεσ (ℵ^{c} γν.) | λεγουσιν cum ℵBLΓΔΠ unc rell al pler c vg cop syr^{p} ... ADM^{mg} 13. 69. al^{10} fere a b f ff$^{2.}$ i l q tol syr^{sch} arm aeth add αυτω, Ln [αυτ.] :: cf Mt | πεντε (et. b g$^{2.}$ l vg, D ε̄): D 2^{pe} a c f ff$^{2.}$ i q gat mm sax syr^{sch} cop add αρτουσ | D* δυω (infra β̄)

39. κ. επεταξ. αυτοισ (et. Or^{3,479} et ^{509}; D^{gr} om): D a b f g$^{2.}$ mt (non item c ff$^{2.}$ i q vg) add ο ῑς̄ | ανακλιναι cum AB^{2}DLΓΔΠ unc^{8} al pler Or^{3,510} (παντασ ανακλ.), item f *facerent eos discumbere*, vg *accumbere facerent*; contra it^{pler} *discumberent* ... Ln ανακλιθηναι cum ℵB*G 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere Or^{3,479} (πασιν ανακλ.) :: ut Mt | συμποσ. (L al^{6} om) συμποσ. (et. q *areas et areas* Or^{3,479}): D κατα την συνποσιαν, item it^{pler} vg *secundum* (c *per*) *contubernia* (b add *sua*) ... a plane om | επι: B* εν | EFGΓΠ* al χλορω

40. ανεπεσαν cum ℵBEFGHMVΔ 1. 28. al mu ... ς Ln ανεπεσον cum ADK LSUΓΠ al pl (et. editum in Or^{3,479}) | πρασιαι πρασιαι (q *areas et areas*, i *convivia per contubernia*, f *per contubernia*, b d ff$^{2.}$ l vg *in partes*, g$^{2.}$ *omnes in partes*, c *plurimi*, a non expri): ℵLΔ al pauc om alterum | κατα bis cum ℵBD 2^{pe} cop (ipsum κατα servat interpres) ... ς ανα

41 καὶ λαβὼν τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ
εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺσ ἄρτουσ καὶ ἐδίδου
τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ
ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ
ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν
ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντεσ τοὺσ ἄρτουσ πεντακισχίλιοι
ἄνδρεσ.
45 $^{65.6}$ Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆ- 45—52 Mt 14, 22—33 Io 6, 15—21

---

cum ΑLΓΔΠ unc^{9} al fere omn Or^{3,479} (sed 33. al pauc a l Or om sec loc) :: ανα in Lc non fluct | ℵ κατ. εκατ. κ. κατα ν̄, D κατ. ρ̄ κ. κατ. πεντηκ.

41. τουσ (D om) πεντε etc: Or^{3,510} παλιν – αυταισ λεξεσιν οι τρεισ ευαγγελισται φασιν οτι λαβων τουσ πεντε αρτ. και τουσ δυο ιχθ. αναβλεψασ εισ τ. ουρ. ηυλογησεν. | ευλογησεν: LΔ 28. 262. 48^{ev} c^{scr} ηυλογ. | κατεκλασεν (L εκλασεν) et και εδιδου (:: ut Lc): ℵ* y^{scr} κλασασ et εδιδου (ℵ^{c} και εδιδου, per incuriam κλασασ non mutato); 33. (:: ex Mt) κλασασ εδωκεν τοισ μαθηταισ τουσ αρτουσ | τουσ (D b c add ε̄, *quinque*) αρτουσ: q om | τοισ μαθηταισ cum ℵBLΔ 33. 102. al^{5} d g^{2} cop arm ... ς Ln add αυτου cum ADG^{r}ΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} aeth | παρατιθωσιν cum ℵ*BLM*ΔΠ* 42. 63. 122. 229. 251** 253. ... ς Ln παραθωσιν c. ℵ^{c}ADM^{2}ΓΠ^{2} unc^{8} al pler (:: cf ad 3,12. 6,8 et 12) | αυτοισ: D κατεναντι αυτων, item it vg *ante* (sed c om) *eos* ... M* τω οχλω :: cf Mc et Lc, item Mc 8,6. Mt 15,36 | δυο: ℵD β̄ | εμερισεν (S al pauc και εμερ., al pauc διεμερ., M^{mg} al pauc παρεθηκεν): Γ μερισε (i. e. -σαι)

42. παντεσ (33. arm^{zoh} om) κ. εχορτ.: 1. 209^{vid} κ. εχ. παντ.

43. κλασματων (ita ℵ 13. 69. 124. 209. 346, BLΔ -ματα, 1. om) δωδ. (ℵD ιβ̄) κοφινων (LΔ -νουσ) πληρωματα cum ℵBLΔ 1. 13. 69. 124. 209. 346.... ς Ln κλασματων (28. -ατα, FU το περισσευον των κλ., 7^{pe} c^{scr} των περισσευοντων [c^{scr} -σαντων] κλασμ., 33. τα περισσευματα των κλ., similiter a f ff^{2} g^{1} g^{2} i l vg *reliquias fragmentorum*; contra nil nisi *fragmentorum* b c d q) δωδ. κοφινουσ πληρεισ (V -ρεσ. Etiam it^{pl} vg *cophinos plenos*, sed f i q om *plenos*) cum ADΓΠ unc rell al pler (it vg). Item cop *duod. cophin. fragmentor. plenos*, syr^{sch} *fragmentor. duod. coph. plenos*, syr^{p} *duod. cophin. plen. fragmentorum* :: cf Mt

44. ησαν: M* 111. om | τουσ (M add πεντε) αρτουσ cum ABLΓΔΠ unc^{9} al pler c f cop syr^{utr} aeth ... ℵ (^{c} additurus erat τ. αρτ., sed το quod iam scripserat rursus delevit) D 1. 28. 118. 209. it^{pler} vg arm Thphyl om (:: ut ll pp rell omnib) | πεντακισχ. c. ABDLΓΔΠ unc^{9} al^{150} fere it vg cop syr^{utr} aeth ... ς (= Gb Sz) praem ωσει cum minusc vix mu, ℵ al ωσ vel (2^{pe}) ωσπερ, item arm :: cf Mt (ex quo et. *praeter feminas et liberos* adsumpsere aeth^{cdd})

45. ευθυσ cum ℵBLΔ 28. ... ς Ln ευθεωσ cum ADΓΠ unc^{9} al fere omn (item editum in Or^{3,482}). Praeterea D a b c ff^{2} g^{2} i q (non f l nec vg) add εξεγερθεισ | τουσ μαθητ. αυτου: Or^{3,482} εχει δε τι πλειων το τουσ

ναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ Βηθσαϊδάν, ἕωσ
αὐτὸσ ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 $^{66.\,2}$ *καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπ-*
ῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. 47 $^{67.\,4}$ *καὶ ὀψίασ γενομένησ*
ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
48 *καὶ ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνε-*
μοσ ἐναντίοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται
πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν

μαθ. αυτου παρα τω μαρκω γεγραμμενον παρα το απλωσ τουσ μαθητασ. | D *ενβηναι* | *εισ το πλ.* cum ABDLΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,482} ... ℵ 1. 33. 253. 2^{pe} om *το* (:: cf ad Mt ubi B etc om *το*) | *προαγειν* (D^{gr*} *προσαγ.*): D 1. 13. 28. 40. 69. 2^{pe} al^{15} fere Or add *αυτον*, item it (sed g$^{2.}$ *ut praecederent ante eos*) vg cop syr^{sch} arm aeth :: ut Mt | *εισ το περαν*: 1. 118. 209. om | *προσ*: 1. 28. 209. 2^{pe} Or *εισ* | *βηθσαιδαν* cum ℵBLΠ unc^{9} al pler c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q (*a bethsaida*) vg arm; item Γ al pauc *βιθσ.* ... Δ b (*a bedsaida*) *βηδσ.* et cop *bedsaida*, D al pauc a (*in contra bessaida*) i (*a bessaida*) *βησσ.*, Δ^{gr} *βησ....* Δ^{gr} al^{10} (et vide it^{codd}) *-σαιδα* | *εωσ αυτοσ*: D^{gr} 2^{pe} b *αυτοσ δε* ... Δ corrupte *εωσ ιδειν αυτον* sequente *απολυει* (*δ donec viderent eum dimittere*) | *απολυει* cum ℵBL (DΔ, sed de his vide ante) 1. ... E*KΓ 28. 69. al^{25} *απολυσει* (2^{pe} *απελυσε*) ... ς *απολυση* cum AE^{2}FGHMSUVΠ al pl :: cf Mt

46. *απηλθεν*: 1. 209. *ανηλθ.*

47. *ην* (Δ om, per incuriam): D^{gr} 1. 28. 209. 251. add *παλαι*, item *iam* a i (*iam erat*) g$^{2.}$ (*iam navis erat*) b (*esset iam factum*) | *εν* (K* om) *μεσω* (ita ℵBEFGHKM^{2}UXΓΠ al pl; ALM*Δ al pauc *εμμεσω*) *τ. θαλασσησ*: D 2^{pe} *εν μεση τη θαλασση* (it^{pler} vg *in medio mari*) | *επι τησ γησ*: AU al^{6} cop praem *ην*, item M al^{2} add *ην*

48. *ιδων* cum ℵBDLΔ 49^{ev} al pauc a b f ff$^{2.}$ q (al^{vid}) vg cop ... ς *ειδεν* cum EFGHS^{sil}UΓΠ^{2} al pl; AKMVXΠ* al *ιδεν*, item (*videt* i, *invenit* c) syr^{utr} arm aeth | *εν* (Δ praem *εν τω πλοιω*) *τω ελαυνειν* (et. f al^{vid} vg): D *και ελαυνοντασ*, item 2^{pe} a b ff$^{2.}$ i q *ελαυνοντ. κ. βασανιζ.*, *remigantes et laborantes* (c *in mari tribulari in tempestate remigantes*) | *ο ανεμ. εναντ.* (ℵΔ 1. 209. al^{3} *εναντ. ο ανεμ.* :: ut Mt) *αυτοισ* (1. 209. om :: ut Mt): 13. 28. 69. 124. 346. c^{scr} add *σφοδρα*, item 2^{pe} post *εναντ.* | *περι* cum ℵBLΔ 102. 18^{ev} 19^{ev} (a, praegresso *cum vidisset*) ... ς *και περι* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler f ff$^{2.}$ q vg (etsi in his Latt praecessit *videns*) syr^{utr} arm aeth (c post *contrarius* pergit: *et ipse solus erat super terram, et erat hora circiter quartam vigiliam noctis; venit ergo* etc; i post *contrarius: et erat hora circa quartam vigiliam noctis et venit* etc); 2^{pe} b (praegresso *cum videret*) cop (ut b) *περι δε* | *ερχεται*: D a (*venit ambulans Ies.*) f (*venit ad eos Ies. amb.*) ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i (non item b c q vg) syr^{sch} add *ο ις* (item 61. post *πρ. αυτ.*) | *πρ. αυτουσ*: D 2^{pe} a b c ff$^{2.}$ i om | *περιπα. επι τ. θαλασσησ* (35. *εν τη θαλασση*): 1. *επ. τ. θα. περιπ.* | *και ηθελεν* (D *ηθελησεν*) *παρ. αυτουσ* (L *αυτοισ*): G om :: ut Mt

αὐτούσ· 49 οἱ δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα
ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντεσ γὰρ αὐτὸν
εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 [68.6] καὶ ἀνέβη
πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ· καὶ λίαν ἐκ
περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ
ἄρτοισ, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 [69.2] Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ Γεννησα- 53—56 Mt 14, 34—36

---

49. DΓ al ιδοντεσ | *επι τ. θαλ. περιπατ.* cum ℵBLΔ 33. c^scr (:: idem ordo ap Mt sed fluct) ... ς Ln Ti *περιπ. επι τ. θαλ.* (:: at hic ordo et v. 48 et ap Ioh nec fluctuat) cum ADXΓΠ unc^9 al pler it vg cop syr^utr arm aeth | *οτι φαντ. εστ.* cum ℵBLΔ 33. (:: ap Mt praecedit *λεγοντεσ*) ... ς Ln Ti *φαντασμα ειναι* cum ADXΓΠ unc^9 al pler it vg (Latt *putaverunt phantasma esse*) arm

50. *γαρ αυτ. ειδαν* (cum ℵB; ς Ln *ειδον* cum AΓΔΠ^2 unc^5 al pl, KLMXVΠ^1 al *ιδον*): D 2^pe a b c ff^2 i q (non item f al? vg) om (c *et exclamantes omnes conturbati sunt*) | *ο δε* c. ℵBLΔ 33. c (*ipse autem dixit ad illos*) cop (2^pe *ευθ. δε* :: ut Mt) ... ς Ln Ti *και* c. ADXΓΠ unc^9 al pler it^pler vg syr^utr arm aeth | *ευθυσ* c. ℵBLΔ ... ς Ln *ευθεωσ* c. AXΓΠ unc^9 al pler ... D 33. c (vide ante) i om | *μετ αυτων*: D 33. a (*statimque allocutus est ad eos dicens*) c (vide ante) ff^2 (*et locutus est ad eos dicens*) i (ut ff^2); 2^pe b (-- *locutus est illis dicens*) *αυτοισ* | *και λεγει αυτοισ*: D a b ff^2 i *λεγων* :: cf Mt | *θαρσειτε* (ita et. Mt): G al^6 om (:: ut Io)

51. *προσ αυτουσ*: D 49^ev 2^pe a^vid c i q cop post *εισ το πλοι.* | *λιαν εκ περισσου* (a^vid d f g^1.2 i q vg *plus magis*, c *magis plus*; b tantum *abundantius*, mm tantum *magis*) | *λιαν*: D^gr 1. 28. 2^pe b (vide ante) om, hinc Gb^o | *εκ περισσου* (1. *εκπερισσωσ*, D 2^pe *περισσωσ*) cum A(D) XΓΠ unc^9 al pler (Latt vide ante) syr^p arm ... ℵBLΔ 102. syr^sch aeth om, hinc Gb^o | *εν εαυτοισ*: L al pauc *εν αυτοισ* | *εξισταντο* (D* *εξεσταντ.*, 1. 118. 209. *εξεπλησσοντο*) sine additam cum ℵBLΔ 1. 28. 102. 118. 209. c i l (item^vid ff^2 g^1.2) vg cop ... ς (sed Gb^oo) Ti add *και εθαυμαζον*, Ln [*κ. εθαυμ.*] cum ADXΓΠ unc^9 al pler a (*cum admiratione*) b f q syr^sch (*valde admirabantur et stupescebant apud seipsos*) syr^p arm aeth (:: cf Act 2, 7)

52. *τοισ αρτοισ*: Δ *τοισ αυτοισ*, δ *de his* | *αλλ ην* cum ℵBLM^2SΔ 33. al^15 fere cop syr^p mg (b *cor autem illorum obtusum erat*) ... ς Ln Ti *ην γαρ* cum ADM*XΓΠ unc^7 al pler it^pler vg syr^sch et^p txt arm aeth | *αυτων η καρδ.* (Gb' Sz) cum ℵABXΓΠ unc^9 al longe pl ... ς *η καρδ. αυτ.* cum DLΔ 1. 69. al mu (it vg etc) | XΓ al *πεπορωμ.*, 1. al *πεπωρομ.*

53. *διαπερασαντεσ*: D 45. a b c ff^2 i q (non item f g^1.2 l vg) add *εκειθεν* (sed i *Inde cum transfretassent*, a *Et inde cum transfr.*) | *επι την γην ηλθον* (28. 2^pe ante *επι*, Δ om) *εισ γε.* cum ℵBLΔ 28. 33. 2^pe ... ς Ln Ti *ηλθον* (al pauc *απηλθ.*) *επι* (X 13. al^4 *εισ*, item 69. omisso *την*) *την γην γε.* cum ADNXΓΠ unc^9 al pler it (sed i *pervenerunt in terram*

ρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου
εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην
καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖσ κραβάττοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντας περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ κώμασ

omisso γενν.) vg cop syr^utr arm aeth sed cop arm om την γην) | γεννη- (U al pauc γεννι-) c. ℵABDLXΓΔΠ unc^7 al pl a f g^1. am ing (al) cop ... ς γενη- c. NFH 69. al non ita mu c ff^2. g^2. vid q vg^ed et cdd aliq | -σαρετ c. ℵAB^2LMΓΔ 33. al pm a ... B*NXΠ unc^8 al pl f g^1.2. q vg cop -ρεθ ... D b c ff^2. syr^sch -σαρ | και προσωρμισθ. (ℵ* προσωρμηθησαν, X al pauc προσορμ., N add εκει): D 1. 28. 209. a b c ff^2. i q syr^sch arm perss (non item f g^1.2. vg go cop syr^p aeth) om :: cf Mt

54. αυτων: B* om | ευθυσ cum ℵBLΔ 13. 28. 69. 72** ... ς Ln ευθεωσ cum ADNXΓΠ unc^9 al pler | επιγνοντεσ (FUXΓ al -γνωντεσ): D 2^pe it vg cop syr^utr aeth επεγνωσαν (vide post) | αυτον cum ℵBDLNXΓΠ unc^8 al pl it^pl vg cop syr^p aeth go ... AGΔ 1. 13. 28. 33. 69. 2^pe al^20 fere c (*habitantes loci illius*) g^2. (*inhabitantes loci ill.*) gat (*viri loc. ill.*) syr arm arr pers^p add οι ανδρεσ του τοπου εκεινου (69. 238. al pauc om εκειν.), hinc Ln [οι α. τ. το. εκ.] :: e Mt

55. περιεδραμον (et και ηρξαντο) cum ℵBLΔ 1. 13. 33. 69. 2^pe al plus^6 item (vide supra) cop aeth syr^sch (*et cucurrerunt*) ... ς Ln Ti περιδραμοντεσ (et ηρξαντο) cum ANXΓΠ unc^9 al pler go; item D a περιδραμοντεσ δε, 1. και εκπεριδραμοντεσ, it vg *et circumcurrentes* (f al vg *percurr.*), syr^p *et cum cucurrissent* | χωραν cum ℵBLΔ 33. cop (ipsum verbum χωραν habet) item *regionem* it^pler vg item syr^sch aeth go ... ς Ln περιχωρον (:: ut Mt) cum ADNXΓΠ unc^9 al pler, item b q (hi duo *confinem regionis illius*) syr^p arm | επι (a *super grabbatos*): ℵ εν, item it^pler vg | τοισ: D 1. 69. 209. 346. 2^pe al pauc om | κραβαττοισ (D γραβ.) cum AB*^mai DF^2GKMNUVΓΠ al pl b am ing, item ℵ κραβακτοισ, item B*?F*XΔ al c d f ff^2. i q vg^ed et cdd aliq κραβατοισ ... ς κραββατοισ cum B^2EH al mu a | τουσ κακ. εχοντασ: D c^scr a b ff^2. q praem παντασ :: e Mt | περιφερειν (a b q *adferre*; syr^sch *adducere τ. κακ. εχ. ferentes eos in grabattis*, syr^p *adducere in grab. male affectos*): DM 1. c^scr al^5 a b ff^2. i cop go cat^comm φερειν (*ferre*), sed D a b ff^2 i cop ante [παντασ, vide ante] τουσ κα. εχ. | οπου ηκουον (ℵ ηκουσθη :: ut 2, 1): D c^scr a b ff^2. i q aeth περιεφερον γαρ (b ff^2. i q *autem*) αυτουσ οπου αν ηκουσαν (b q *ubicumq. audiebant*, a *ubicumq. audissent*, i *ubicumq. audierant*) | οτι εστιν cum ℵBLΔ 102. 2^pe al^vid syr^sch aeth go; item *eum esse* c f l vg, *illum esse* i, D a ff^2. τον ιν̅ ειναι, b q *esse Iesum* ... ς Ti οτι εκει εστιν cum ANXΓΠ unc^9 al pler cop syr^p arm, item 1. 28. 209. οτ. εστ. εκει. Praeterea M^2 add ις̅, 48^ev ο ις̅

56. οπου: D που, 2^pe οταν, 1. 209. οποτ' | εαν cum ℵXΓΔ 33. al mu ... ς Ln αν cum ABDLNΠ unc^9 al pl | εισεπορευετο cum ℵBDNXΓΠ unc^8 al pler ... ALM al^5 εισεπορευοντο, Δ εισπορευονται | κωμασ (F 282. -μην) - πολεισ: M 107. 262. aeth πολεισ (M* -λιν) - κωμασ | εισ sec cum ℵBD(vide post)FLΔ al^10 fere it^pl vg syr^p arm ... ς Ln Ti om cum ANXΓΠ unc^8 al pler b q cop go; item εισ tert cum ℵBDL^2Δ al^6 a c f ff^2.

ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν τοὺσ ἀσθενοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1 [70. 10] Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν 1–16 Mt 15, 1–11
γραμματέων ἐλθόντεσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντεσ τινὰσ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίουσιν τοὺσ ἄρτουσ, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν
μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν

$g^{1.}$ am mm Aug syr^{p} arm go ... ς Ln Ti om cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler b i q vg^{ed} ing al cop. Praeterea D a b $ff^{2.}$ $g^{1.}$ i q vg (non item c f) *αγρουσ* ante *πολεισ* (D *εισ αγρ. η εισ τασ πο.*) pon; L* 1. 209. $g^{2.}$ syr om *η εισ αγρουσ* | *εν* (Ν *η εν*) *ταισ αγοραισ*: D 2^{pe} b c (*ponebant infirmos suos in plateis*) f $ff^{2.}$ $g^{1.2.}$ l i q vg (mm *et in plateas*) go syr^{utr} *εν τ. πλατειαισ*, a *in foro et in plateis* | *ετιθεσαν* cum ℵBLΔ 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} .. ς Ln Ti *ετιθουν* cum ADΝΧΓΠ unc^{9} al pler | *τ. ιματ. αυτου*: Γ *αυτου τ. ιματ.* | *αψωνται*: HKΝ al mu *αψοντ.* | *αν* (UΓ *εαν*) cum ABL ΝΧΓΠ unc^{9} al pler ... ℵDΔ 1. 33. al^{5} om :: ut Mt | *ηψαντο* cum ℵBD^{gr} LΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} a (*tetigerunt*) $ff^{2.}$ *tetigissent*) ... ς Ti *ηπτοντο* (H *ηπτωντο*) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler item *tangebant* b e d f i q al^{vid} vg syr^{utr} (:: ut *ηψαντο* ex Mt potest inlatum credi, ita *ηπτοντ.* propter *εσωζοντο* inferri poterat) | *αυτου*: D *αυτον*, a b $ff^{2.}$ i q (non item c f $g^{1.2.}$) vg om | *εσωζοντο* (Ν 1. 69. al pauc *διεσωζ.*) cum ℵABDL ΝΧΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} ... Δ *διεσωθησαν* (:: ut Mt), 33. 2^{pe} *εσωθησαν*, a *sanati sunt*

VII. 1. *οι*: 1. 2^{pe} om | *ελθοντεσ* (a b f *qui venerant*, q *qui veniebant*, c vg *venientes*; $ff^{2.}$ i om): Ν *οι ελθ.*

2. *ιδοντεσ* (it^{pler} d vg *cum vidissent*, b q *cum viderent*): D^{gr} *ειδοτεσ* | *οτι* (Δ *ειπον οτι*, et. δ) *κοιναισ* – *εσθιουσιν* cum ℵBLΔ 33. (cop syr^{sch})... ς Ln Ti *κοιναισ* – *εσθιοντασ* cum ADΝΧΓΠ unc^{9} al pler a (*edentes*) go; contra b c d f $ff^{2.}$ $g^{2.}$ i q al^{vid} vg *manducare* | *κοιν. χερσ. τ. εστ. ανιπτ.*: b c syr^{sch} aeth nil nisi *non lotis manibus* | *τουσ* (cum ℵBDLΝΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2^{pe}; ς om cum ΑΧΓΠ unc^{9} al pler) *αρτουσ*: al^{10} fere b c d $ff^{2.}$ l q mt syr *αρτον* (:: ut Mt). Idque sine additam cum ℵABEGHLV ΧΓΔ (cum spatio) al plus^{25} b cop aeth go ... ς (= Gb Sz) add *εμεμψαντο* cum FKMNSUΠ al pl, D *κατεγνωσαν*, item *vituperaverunt* it^{pler} vg syr^{utr} arm

3. *πυκνα* (*crebro*) cum ℵ f $g^{1.}$ (*prius crebro*) $g^{2.}$ l vg go cop (syr^{utr} *sedulo*, aeth *intense*) ... ς Ln Ti *πυγμη* cum ABLΝΧΓΠ (D *πυκμη*, d *primo*) unc^{9} al omn^{vid} syr$^{p\ mg\ gr}$ Or^{3,494} (exscribit textum nullo addito commentario), item *pugillo* c $ff^{2.}$ i q; a *momento*, b *subinde* ... Δ om | *νιψωνται*: EN al pauc *νιψοντ.* | *ουκ εσθιουσιν* (Γ *-ωσιν*): DM^{2} al^{4} a b c $ff^{2.}$ i (non

παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτί-
σωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν,
βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — 5 $^{71.6}$ καὶ ἐπερω-
τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπα-
τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
Es 29, 13 6 s ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέ-

---

item f g$^{1.}$ l q vg) aeth arm add *αρτον* vel (ita M^2 al^3) *τον αρτον* (c *panem suum*) | *την παραδοσιν* (D^{*corr} -*σιαν*, EHLMΓ al mu -*δωσιν*): F om

4. *απο* (*απο* cum ℵNXΓ unc^9 al longe pl; Ln Ti *απ* cum ABDLΔΠ al mu Or^{3,494}) *αγορας*: D add *οταν ελθωσιν*, item c^{scr} *δε οταν εισελθωσιν*. Similiter *cum venerint* (c *cum a foro venerint*) a b c ff$^{2.}$ i l q, f tol vg^{sixt} arm (*et redeuntes a foro* f) *redeuntes* vel *venientes* | *βαπτισωνται* cum ADE^{*corr}GHMSUVΓΠ al pl (a *nisi baptizati fuerint*; it^{rell} vg *nisi baptizentur*) Or^{3,494}; item KNX al *βαπτισονται*, E*FΔ al *βαπτιζωντ.*, L al *βαπτιζονται* ... ℵB 40. 53. 71. 86. 237. 240. 244. 259. g^{scr} Euthym *ραντισωνται* | *α παρελαβον* (B *απερ ελαβον*): D add *αυτοις* (c d f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q al^{vid} vg *quae tradita sunt illis servare*; contra a *quae acceperunt tradita*, b *quae accep. tenere*) | *κρατειν*: D *τηρειν* (it^{pler} vg *servare*; b *tenere*, a non exprim) | *χαλκιων* cum ℵBDXΓΔΠ unc^9 al pler ... AL al^{30} fere (et. editum in Or^{3,494}) -*κειων*. Idque sine additam cum ℵBLΔ 102. 48^{ev} z^{scr} cop ... ϛ Ln Ti add *και κλινων* cum ADXΓΠ unc^9 al pler it vg syr^{utr} go arm Or

5. *και επερωτ.* (Gb') cum ℵBDL 1. 33. 209. 2^{pe} it (exc f) vg cop syr^{sch} aeth ... ϛ *επειτα επερωτ.* cum AXΓΠ unc^9 al pler f syr^p arm go ... Δ *επειτα* (cum spatio) *Και επερ.* | Δ om *και οι γραμμ.* (in Δ *επειτα* usq *και οι γραμ* rescripta sunt) | *διατι* cum ℵABLXΓΠ unc^9 al pler b f q al^{vid} vg rell pler ... DΔ 13. 28. 69. 124. 2^{pe} c^{scr} a ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i praem *λεγοντες* (item c *et interrogantes* – *dicebant*) | *ου περιπατ. οι μαθ. σου* cum ℵBLΔ 33. 49^{ev} al pauc cop aeth ... ϛ Ln *οι μαθ. σου ου περιπατ.* cum ADXΓΠ unc^9 al pler it vg syr^{utr} arm go (:: cf Mt) | *παραδοσιν*: HΓ al -*δωσιν* (ut EH al v. 8.) | *αλλα κοιναις* cum ℵ*BD 1. 28. 33. 118. 209. 2^{pe} a (*immundis*) g$^{2.}$ i q al^{vid} vg (hi *communibus*) cop arm ar^p pers^w ... ϛ (= Gb) *αλλα* (Γ al *αλλ*) *ανιπτοις* cum ℵ^{c}ALXΓΔΠ unc^9 al pler b c f ff$^{2.}$ syr^{utr} go ... 13. 69. 124. 346. *αλλα κοιναις χερσιν ανιπτοις* | *χερσιν*: D 28. *ταις χερσ.* | *τον*: KΠ al^{10} om

6. *ο δε* cum ℵBLΔ 33. 102. cop syr^{sch} aeth pers^p ... ϛ Ln add *αποκριθεις* cum ADXΓΠ unc^9 al pler it vg go syr^p arm :: ut Mt | *καλως* cum ℵBLΔ 33. 102. a c f ff$^{2.}$ i l vg syr^{sch} aeth ... ϛ Ln *οτι καλως* cum ADXΓΠ unc^9 al pler b q syr^p arm go (cop) | *επροφητευσεν* cum ℵB*DLΔ 1. 13. 33. 124. 346. a^{scr} ... ϛ *προεφητ.* c. AB^{2}XΓΠ unc^9 al pler | *ησαιας* (ἡ- ita EFKLMΠ al pl; it vg *esaias* vel *isaias*: hinc Ln ἡ- ubique) *περ. υμων*: A al pauc g$^{2.}$ cop syr^{sch} (g$^{2.}$ syr *Esai propheta*) *περ. υμ. ησ.* :: ut Mt | *των*: D om | *ως γεγραπται*: D i *και ειπεν*, c ff$^{2.}$ *dicens* (g$^{2.}$ *di-*

γραπται ὅτι οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 *μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντεσ*
διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 *ἀφέντεσ τὴν ἐντολὴν τοῦ*
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ·*
καλῶσ ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
τηρήσητε. 10 *Μωϋσῆσ γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν* Ex 20, 12 21, 16
μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
τάτω. 11 *ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωποσ τῷ πατρὶ ἢ τῇ*

---

cens ante *hypocritis* habet, sed pergit *sicut script. est*), 1. 2^{pe} arm *ωσ ειπεν*, a b *qui dixit* | *οτι* cum ℵBL (al?) syr^{sch} ... ς Ln Ti om cum ADXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | *ουτ.* (a ff^{2} om) *ο λαοσ* cum ℵALXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} cop syr^{p} arm go ... Ln *ο λα. ουτ.* (:: ut Mt et LXX) cum BD b c f g^{1} i l q vg syr^{sch}. Cf Clem$^{rom\ 1,15}$: *λεγει γαρ που· ουτοσ ο λα. τοισ χειλ. με τιμα, η δε καρδ. αυτων πορρω απεστιν απ εμου.* | *τιμα* (et. d f ff^{2} g^{1} i q vg): D^{gr} a b c *αγαπα* (aeth *honorant me et amant me*) | *αυτων*: M al^{5} fere *αυτου* | *απεχει* (et. LXX): D *αφεστηκεν* (sequente *αφ*), L 2^{pe} (Clem^{rom} vide ante) *απεστιν*, Δ *απεστη*, a b c d f g$^{1.2}$ i l q vg (et. am al) *est*, fu emm ing mt *abest* (item ff^{2} ap Blanch. sed ap Sab. *longe habetis a me*)

7. *διδασκαλιασ*: 69$^{corr\ recens}$ a c f g^{1} i (non item b ff^{2} q) vg (sed non am fu ing al) add *και*

8. *αφεντεσ* cum ℵBLΔ* 102. 124. cop arm aeth, item (sed vide post) D 28. 2^{pe} 8^{pe} a b c ff^{2} i q ... ς Ti add *γαρ* cum AXΓΠ unc^{9} al pler f l vg syr^{utr} go | *ανθρωπων* sine additam cum ℵBLΔ 1. 102. 209. 251. (item 17^{gr} et^{lat} sed om et. v. 9.) cop arm$^{cdd\ omn}$ ... ς Ln (sed$^{ed\ min}$ [*βαπτ. - ποιειτ.*]) Ti add *βαπτισμουσ* (A *-σμου*, a d f ff^{2} i *baptizantes* ac pergunt *urceos et calices*) *ξεστων και ποτηριων και αλλα* (A al pauc om) *παρομοια τοιαυτα* (al pauc om; al singg transp) *πολλα* (al om) *ποιειτε* (syr^{sch} aeth pers^{p} om; FKΠ al vg ante *πολλα* pon) cum AXΓΠ unc^{9} al pler f l vg go syr^{utr} aeth arm^{usc}; item D 28. 2^{pe} 8^{pe} a b c ff^{2} i q ante *αφεντεσ* sic: *βαπτισμουσ* (*baptizantes* vide ante; contra b c q *baptismos*) *ξεστ. κ. ποτηρι.* (2^{pe} 8^{pe} 28? *πο. κ. ξε.*) *και αλλα παρομ. α* (*quae* a ff^{2} i q, non exprim b c, nec magis habent 28. 2^{pe} 8^{pe}) *ποιειτε τοιαυτα πολλα* (28. 2^{pe} om; 8^{pe} *παρομ. τοι. πολλ. ποιειτ.*)

9. *και ελεγεν αυτοισ*: B^{bentl} (non item^{mai}) 28. om | *εντολην*: Δ *βουλην* | *τηρησητε* (B 15^{ev} *τηρητε*) (et. vg *servetis*, item syr^{p} aeth cop^{vid}): D^{gr} (d *tradatis*) 1. 28. 209. a b c f ff^{2} i q (hi omnes *statuatis*, item Cyp Hier Zen) syr^{sch} arm go^{vid} *στησητε* (Gb'') :: cf Rom 3, 31. 10, 3

10. *μωυσησ* cum ℵBDKMΔΠ al sat mu ... ς *μωσησ* cum ALXΓ unc^{7} al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44 et alibi | *σου* sec: D 13. 69. 271. al pauc arm om | D *τελευτειτω* (d *morietur*; contra it vg *moriatur*)

11. *εαν* pr (al pauc praem *οτι*): A 33. (sed 33. om *ανθρωπ.*) *οσ αν* :: cf Mt | *τ. πατρι* (et. b f al^{vid} vg syr^{p} arm): D 2^{pe} al^{5} fere a c ff^{2} g^{2} i q go cop syr^{sch} aeth Avit add *αυτου* | *τη* (Δ n^{scr*} om) *μητρι*: K al^{10} fere

μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, 12 *οὐκέτι*
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 *ἀκυροῦντεσ*
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 *καὶ προσκαλεσάμενοσ πάλιν τὸν*
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀκούσατέ μου πάντεσ καὶ σύνετε. 15 *οὐδέν*
ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰσ αὐτὸν ὃ δύναται
κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ
17—23 Mt 15, 12—20 *κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.* 17 72.6 *Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον*

---

cop syr^{sch} aeth (non item it vg go syr^{p} arm) add *αυτου* | *κορβᾶν*: sed EKMΓΠ al mu *κορβάν* | *ο εστ. δωρον*: syr^{sch} aeth om | *ο* (Δ 69. 346. al pauc om) *εαν* (D *αν*) | *εξ εμου*: D *εξ ε* supra lineam suppletum habet (item v. 9 *εν* in *εντολην*)

12. *ουκετι* (D^{gr} *ουκ εν* confusis TI et N?, al pauc a syr^{sch} cop *ουκ*) cum ℵBDΔ 1. 13. 28. 69. 102. 346. 2^{pe} 7^{pe} a b c ff^{2} i q cop aeth ... ς Ti praem *και* cum AXΓΠ unc^{9} al pler f g^{2} vg go syr^{utr} arm, item L *οτι* | *αυτον*: Γ *αυτω* | Δ om *τω πατρ. η τ. μητρ.* | *πατρι* cum ℵBDLΓ 28. 69. 240. 244. 245. 346. 2^{pe} a b c i q arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum AXΠ unc^{9} al pler f ff^{2} g^{2} l vg go cop syr^{utr} aeth | *μητρι* cum ℵBDL 1. 13. 28. 56. 69. 240. 244. 346. 2^{pe} it vg arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum AXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} aeth go :: cf Mt

13. *τον λογον*: 1. *την εντολην* | *τη παραδοσει* (FMΓ al mu *-δωσει*) *υμων* (et. f al? vg): D a b c ff^{2} g^{2} i n q sax syr$^{p\,mg}$ add *τη μωρα* | Δ *παραδεδωκατε* | *τοιαυτα* (D^{gr} *τα αυτα*, D^{e} praem *ται*, quo videtur *τοι* pro *τα* repositurus fuisse; z^{scr} *ταυτα*, b *ista*): cum ABDLM^{2}XΓΠ unc^{9} al pler it vg etc: ℵM* 1. 13. 69. al plus^{5} post *πολλα* pon, Δ h$^{harl\,scr}$ plane om

14. *παλιν* (Gb') cum ℵBDLΔ a (post *turbam*) b ff^{2} g$^{1.2}$ i l n q (om male *προσκαλ.*) vg cop aeth syr$^{p\,mg}$ ... ς *παντα* (y^{scr} *απαντ.*) cum AXΓΠ unc^{9} (Γ al pauc syr^{sch} praem *ο ις*) al pler f syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm go ... 235. 238. 2^{pe} (f^{scr*} *ο ις* pro *πα.*) c om | *ελεγεν* (it^{pler} vg *dicebat*; a n syr^{sch} *dixit* :: ut Mt): B 59. *λεγει* | *ακουσατε* cum BDHL 2^{pe} al pauc ... ς *ακουετε* (:: ut Mt) cum ℵAXΓΔΠ unc^{8} al pler | *μου*: Δ om :: ut Mt | *παντεσ* (H *παντα*) cum ABDXΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} etc: ℵLΔ al^{3} cop om :: ut Mt | *συνετε* cum BHLΔ 238; D *συνιτε* ... ς *συνιετε* (:: ut Mt) cum ℵAXΓΠ unc^{8} al fere omn

15. *ουδεν*: D^{gr*} *ουδ* | *εισ* (ℵ^{c}): ℵ* *επ* | *ο* (Δ a n ante *εισπορ.*) *δυν. κοινωσ. αυτον* (*κοι. αυτ.* cum ℵLΔ, vide et. B Aug; ς Ln Ti *αυτ. κοι.* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg; 2^{pe} om *αυτ.*) ... B *το κοινουν αυτον*, Aug *coinquinans eum* | *τα εκ του ανθρ.* (cop *ex ore hominis*) *εκπορευ.* cum ℵBDLΔ 33. 2^{pe} it vg go cop aeth pers^{p} ... ς *τα εκπορ. απ* (al pauc *εξ*) *αυτου* (al^{8} om *απ αυτ.*) cum AXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} arm Aug | *εστιν τα* cum ℵBLΔ 102. 2^{pe} 48^{ev} 49^{ev} h$^{harl\,scr}$ al pauc cop^{petr} et^{sch} (item cop^{wi} et^{dz} sed om et. *εστ. τα κοι. τ. ανθρ.*) ... ς Ln Ti praem *εκεινα* (:: cf v. 20.) cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg etc | *τον*: B om

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβο-
λήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὐ
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰσ τὸν ἄνθρωπον οὐ
δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰσ τὴν
καρδίαν ἀλλ' εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται,
καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν
γὰρ ἐκ τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπο-

---

16. ς Ln Ti hunc versum ita exhibent: *εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω* cum ADXΓΔ^{corr*}Π unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm aeth (catt^{com} g$^{1.}$ *ο εχων ωτα* etc) (48^{ev} 49^{ev} transpon ad finem insequentis lectionis ecclesiasticae), sed om cum ℵBLΔ* 28. 102. cop

17. *εισηλθεν* (s evglstaria syr^{sch} pers^{p} sax add *ο ις*) cum ABDXΓΔΠ etc: ℵU 131. 435. al^{10} fere cop^{wi} *εισηλθον* | *τον οικον* cum ℵΔ al^{5} fere, item D 2^{pe} al pauc *την οικειαν* (*-ιαν*) ... ς Ln Ti om *τον* cum ABLXΓΠ unc^{9} al pler | *επηρωτων* (X *επερωτ.*, 1. 33. al *επηρωτησαν*, c syr^{sch} *interrogaverunt*): M *και επηρ.* | *αυτου*: Δ arm om | *την παραβολην* (Gb') cum ℵBDLΔ 33. (item 38. ap Wtst?) it vg ... ς *περι της παραβολησ* cum AXΓΠ unc^{9} al pler go (etc)

18. *ουτωσ* cum ℵ^{c}ABDLXΓΠ unc^{7} (et sv?) al pm ... ς *ουτω* cum ℵ*Δ etc | *ου νοειτε* c. ABDXΓΠ unc^{8} al pl it^{pler} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop go al ... ℵLUΔ 1. al^{20} fere f syr$^{p\ mg}$ *ουπω νο.* (:: eodem modo lectio fluct in Mt, nec certum est utrum scripserint evglstae, nisi quod *ουπω νοειτε* utroq loco ad Mt 16,9 Mc 8, 17 conformatum vdtr) | *εξωθεν*: Δ om | *εισ τ. ανθρωπον* (cop *in os hominis*): ℵ om | *ου δυν. αυτ. κοινωσαι*: ℵ *ου κοινοι τον ανθρωπον* (:: potest lectio vulgata *εισ τον ανθρ.* etc ad priora conformata credi; vix enim Sinaitica lectio ex sqq fluxit)

19. *οτι ουκ*: D a b i n q (non item c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l? vg) (go *nam non intrat*) *ου γαρ* | *εισπορευεται*: D *εισερχεται* | *αυτου* (al pauc om) *εισ τ. καρδιαν*: DΔ (it vg etc) *ε. τ. κα. αυτ.* | *αλλ*: AΔ 69. *αλλα* | *εισ τον* (s 1. al pauc om) *αφεδρωνα* (Γ al *αφαιδρ.*, X al *-δρονα*): D *εισ τον οχετον* (it vg *in secessum*) | *εκπορευεται*: ℵ al^{5} *εκβαλλεται* :: ut Mt, D *εξερχεται* | *καθαριζων* cum ℵABEFGHLSXΔ 1. 13. 28. 69. 124. y^{scr} 2^{pe} al mu Or ^{3,494} (*αλλα το εξερχομενον εκ τ. στομ., και μαλιστα επει κατα τον μαρκον ελεγε ταυτα ο σωτηρ· καθαριζων παντα τα βρωματα*) (Greg taum ^{38} *ο σωτηρ ο παντα καθαριζων τα βρωματα*) ... ς *καθαριζον* cum KMUVΓΠ al pl ... D^{gr} go. (*et in exitu exit, purgat omnes escas*) *καθαριζει*, z^{scr} *και καθαριζει*, i *et purgat* (contra a b c d f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l? n q vg *purgans*). Post *τα βρωμ.* a n add *et exit in rivum*

20. *ελεγεν* (D^{gr}F *-γον*) *δε οτι το*: syr^{sch} pers^{p} *το δε* | *το* (Π* om) – *εκπορευομενον* (et. D^{gr}): it (et. d) vg *quae* (c *quaecunque*) – *exeunt* | *εκεινο*: D it vg *εκεινα*

21. *των ανθρωπων* (M *του ανθρωπου*, 1. 209. om): Δ 28. post *διαλογισμ.* pon | *οι* (D* om) *κακοι* (241. *πονηροι*): 225. 237. om

φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς
ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν
δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ
δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόν-
τες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς
ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ
ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.

[γαρ] φαγωσιν [ουκ εχ.] cum AΓΠ unc^{9} al pler b f syr^{utr} aeth arm (b *panem quod manducent, quia hic non habent*; f *panes, quia quod manducent non habent*; arm *quid manducent, quia hic manducare quicquam non habent*)

37. ο δε (et. cop syr^{utr} al; c *quibus Ies. dixit*; q *ipse autem*): D it^{pler} vg aeth και | αυτοις pr (D a i add ο ις, item f ff^{2} g^{2} add ante ειπεν): AL 1. 33. om | και pr: 33. οι δε | αγορασωμεν (*emamus* d f g^{2} i vg): L* 1. al^{15} Euthy αγορασομεν (*ememus* a b c ff^{2} q tol; g^{1} *emimus*) | δηναρ. διακοσ. cum ℵABLΔΠ unc^{8} al plus^{70} a b f g^{1} i q am fu ing tol sax syr^{p} ... ς διακ. δηναρ. c. DMΓ al mu c ff^{2} g^{2} vg syr^{sch} aeth arm :: ut Io | δωσωμεν cum ℵBD 13. 33. 69. 124. 229** 346., Ln Ti δωσομεν cum ALΔ 2^{pe} 7^{pe} al pauc; item *dabimus* it vg ... ς δωμεν cum ΓΠ unc^{9} al pler | L αυτους φαγειν, 33. φαγ. αυτοις (Ln αρτους; κ. δωσ. αυτ. φαγειν. et Ti αρτους, κ. δωσ. αυτ. φαγειν.). Praeterea 13. 69. 124. 346. add ινα εκαστος βραχυ λαβη :: ex Io

38. ο δε (et. c ff^{2}): D 237. a f g^{2} i q vg aeth και (b om) | αυτοις: D b q add ο ις | αρτους εχετε cum ℵADΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} arm ... Ti εχετ. αρτ. cum BLΔ aeth :: cf ad 8,5 | ιδετε (Gb'') cum ℵBDL 1. 33. 102. 118. 240. 244. b c cop syr^{sch} arm^{zoh} aeth ... ς και ιδετ., Ln [κ.] ιδ. cum AΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff^{2} i q vg syr^{p} | και (1. om) γνοντες (EFGUH* al γνωντ.): ℵ* κ. ελθοντες (ℵ^{c} γν.) | λεγουσιν cum ℵBLΓΔΠ unc rell al pler c vg cop syr^{p} ... ADM^{mg} 13. 69. al^{10} fere a b f ff^{2} i l q tol syr^{sch} arm aeth add αυτω, Ln [αυτ.] :: cf Mt | πεντε (et. b g^{2} l vg, D ε): D 2^{pe} a c f ff^{2} i q gat mm sax syr^{sch} cop add αρτους | D* δυω (infra β)

39. κ. επεταξ. αυτοις (et. Or^{3,479} et ^{509}; D^{gr} om): D a b f g^{2} mt (non item c ff^{2} i q vg) add ο ις | ανακλιναι cum AB^{2}DLΓΔΠ unc^{8} al pler Or^{3,510} (παντας ανακλ.), item f *facerent eos discumbere*, vg *accumbere facerent*; contra it^{pler} *discumberent* ... Ln ανακλιθηναι cum ℵB*G 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere Or^{3,479} (πασιν ανακλ.) :: ut Mt | συμποσ. (L al^{6} om) συμποσ. (et. q *areas et areas* Or^{3,479}) : D κατα την συνποσιαν, item it^{pler} vg *secundum* (c *per*) *contubernia* (b add *sua*) ... a plane om | επι: B* εν | EFGΓΠ* al χλορω

40. ανεπεσαν cum ℵBEFGHMVΔ 1. 28. al mu ... ς Ln ανεπεσον cum ADK LSUΓΠ al pl (et. editum in Or^{3,479}) | πρασιαι πρασιαι (q *areas et areas*, i *convivia per contubernia*, f *per contubernia*, b d ff^{2} l vg *in partes*, g^{2} *omnes in partes*, c *plurimi*, a non expri): ℵLΔ al pauc om alterum | κατα bis cum ℵBD 2^{pe} cop (ipsum κατα servat interpres) ... ς ανα

41 καὶ λαβὼν τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ
εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺσ ἄρτουσ καὶ ἐδίδου
τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ
ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ
ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν
ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντεσ τοὺσ ἄρτουσ πεντακισχίλιοι
ἄνδρεσ.
45 [65. 6] Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆ- 45—52 Mt 14, 22—33 Io 6, 15—21

cum ΑLΓΔΠ unc[9] al fere omn Or[3,479] (sed 33. al pauc a l Or om sec loc) :: ανα in Lc non fluct | ℵ κατ. εκατ. κ. κατα ν̅, D κατ. ρ̅ κ. κατ. πεντηκ.

41. τουσ (D om) πεντε etc: Or[3,510] παλιν – αυταισ λεξεσιν οι τρεισ ευαγγελισται φασιν οτι λαβων τουσ πεντε αρτ. και τουσ δυο ιχθ. αναβλεψασ εισ τ. ουρ. ηυλογησεν. | ευλογησεν: LΔ 28. 262. 48[ev] c[scr] ηυλογ. | κατεκλασεν (L εκλασεν) et και εδιδου (:: ut Lc): ℵ* y[scr] κλασασ et εδιδου (ℵ[c] και εδιδου, per incuriam κλασασ non mutato); 33. (:: ex Mt) κλασασ εδωκεν τοισ μαθηταισ τουσ αρτουσ | τουσ (D b c add ε̅, quinque) αρτουσ: q om | τοισ μαθηταισ cum ℵBLΔ 33. 102. al[5] d g[2.] cop arm ... ς Ln add αυτου cum ADG[r]ΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] aeth | παρατιθωσιν cum ℵ*BLM*ΔΠ* 42. 63. 122. 229. 251** 253. ... ς Ln παραθωσιν c. ℵ[c]ADM[2]ΓΠ[2] unc[8] al pler (:: cf ad 3, 12. 6, 8 et 12) | αυτοισ: D κατεναντι αυτων, item it vg *ante* (sed c om) *eos* ... M* τω οχλω :: cf Mc et Lc, item Mc 8, 6. Mt 15, 36 | δυο: ℵD β̅ | εμερισεν (S al pauc και εμερ., al pauc διεμερ., M[mg] al pauc παρεθηκεν): Γ μερισε (i. e. -σαι)

42. παντεσ (33. arm[zoh] om) κ. εχορτ.: 1. 209[vid] κ. εχ. παντ.

43. κλασματων (ita ℵ 13. 69. 124. 209. 346, BLΔ -ματα, 1. om) δωδ. (ℵD ιβ̅) κοφινων (LΔ -νουσ) πληρωματα cum ℵBLΔ 1. 13. 69. 124. 209. 346.... ς Ln κλασματων (28. -ατα, FU το περισσευον των κλ., 7[pe] c[scr] των περισσευοντων [c[scr] -σαντων] κλασμ., 33. τα περισσευματα των κλ., similiter a f ff[2.] g[1.] g[2.] i l vg *reliquias fragmentorum*; contra nil nisi *fragmentorum* b c d q) δωδ. κοφινουσ πληρεισ (V -ρεσ. Etiam it[pl] vg *cophinos plenos*, sed f i q om *plenos*) cum ADΓΠ unc rell al pler (it vg). Item cop *duod. cophin. fragmentor. plenos*, syr[sch] *fragmentor. duod. coph. plenos*, syr[p] *duod. cophin. plen. fragmentorum* :: cf Mt

44. ησαν: M* 111. om | τουσ (M add πεντε) αρτουσ cum ABLΓΔΠ unc[9] al pler c f cop syr[utr] aeth ... ℵ ([c] additurus erat τ. αρτ., sed το quod iam scripserat rursus delevit) D 1. 28. 118. 209. it[pler] vg arm Thphyl om (:: ut ll pp rell omnib) | πεντακισχ. c. ABDLΓΔΠ unc[9] al[150] fere it vg cop syr[utr] aeth ... ς (= Gb Sz) praem ωσει cum minusc vix mu, ℵ al ωσ vel (2[pe]) ωσπερ, item arm :: cf Mt (ex quo et. *praeter feminas et liberos* adsumpsere aeth[cdd])

45. ευθυσ cum ℵBLΔ 28. ... ς Ln ευθεωσ cum ADΓΠ unc[9] al fere omn (item editum in Or[3,482]). Praeterea D a b c ff[2.] g[2.] i q (non f l nec vg) add εξεγερθεισ | τουσ μαθητ. αυτου: Or[3,482] εχει δε τι πλειων το τουσ

ναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ Βηθσαϊδάν, ἕωσ
αὐτὸσ ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 $^{66.2}$ *καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπ-*
ῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. 47 $^{67.4}$ *καὶ ὀψίασ γενομένησ*
ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
48 *καὶ ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνε-*
μοσ ἐναντίοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται
πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν

μαθ. αυτου παρα τω μαρκω γεγραμμενον παρα το απλωσ τουσ μαθητασ. | D *ενβηναι* | *εισ το πλ.* cum ABDLΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,482} ... ℵ 1. 33. 253. 2^{pe} om *το* (:: cf ad Mt ubi B etc om *το*) | *προαγειν* (D^{gr*} *προσαγ.*): D 1. 13. 28. 40. 69. 2^{pe} al^{15} fere Or add *αυτον*, item it (sed g^{2} *ut praecederent ante eos*) vg cop syr^{sch} arm aeth :: ut Mt | *εισ το περαν*: 1. 118. 209. om | *προσ*: 1. 28. 209. 2^{pe} Or *εισ* | *βηθσαιδαν* cum ℵBLΠ unc^{9} al pler c f ff^{2} g^{2} q (*a bethsaida*) vg arm; item Γ al pauc *βιθσ.* ... A b (*a bedsaida*) *βηδσ.* et cop *bedsaida*, D al pauc a (*in contra bessaida*) i (*a bessaida*) *βησσ.*, Δ^{gr} *βησ.* ... Δ^{gr} al^{10} (et vide it^{cdd}) *-σαιδα* | *εωσ αυτοσ*: D^{gr} 2^{pe} b *αυτοσ δε* ... Δ corrupte *εωσ ιδειν αυτον* sequente *απολυει* (δ *donec viderent eum dimittere*) | *απολυει* cum ℵBL (DΔ, sed de his vide ante) 1. ... B*KΓ 28. 69. al^{25} *απολυσει* (2^{pe} *απελυσε*) ... ς *απολυση* cum AE^{2}FGHMSUVΠ al pl :: cf Mt

46. *απηλθεν*: 1. 209. *ανηλθ.*

47. *ην* (Δ om, per incuriam): D^{gr} 1. 28. 209. 251. add *παλαι*, item *iam* a i (*iam erat*) g^{2} (*iam navis erat*) b (*esset iam factum*) | *εν* (K* om) *μεσω* (ita ℵBEFGHKM^{2}UXΓΠ al pl; ALM*Δ al pauc *εμμεσω*) *τ. θαλασσησ*: D 2^{pe} *εν μεση τη θαλασση* (it^{pler} vg *in medio mari*) | *επι τησ γησ*: AU al^{6} cop praem *ην*, item M al^{2} add *ην*

48. *ιδων* cum ℵBDLΔ 49^{ev} al pauc a b f ff^{2} q (al^{vid}) vg cop ... ς *ειδεν* cum EFGHS^{sil}UΓΠ^{2} al pl; AKMVXΠ* al *ιδεν*, item (*videt* i, *invenit* c) syr^{utr} arm aeth | *εν* (Δ praem *εν τω πλοιω*) *τω ελαυνειν* (et. f al^{vid} vg): D *και ελαυνοντασ*, item 2^{pe} a b ff^{2} i q *ελαυνοντ. κ. βασανιζ.*, *remigantes et laborantes* (c *in mari tribulari in tempestate remigantes*) | *ο ανεμ. εναντ.* (ℵΔ 1. 209. al^{3} *εναντ. ο ανεμ.* :: ut Mt) *αυτοισ* (1. 209. om :: ut Mt): 13. 28. 69. 124. 346. c^{scr} add *σφοδρα*, item 2^{pe} post *εναντ.* | *περι* cum ℵBLΔ 102. 18^{ev} 19^{ev} (a, praegresso *cum vidisset*) ... ς *και περι* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler f ff^{2} q vg (etsi in his Latt praecessit *videns*) syr^{utr} arm aeth (c post *contrarius* pergit: *et ipse solus erat super terram, et erat hora circiter quartam vigiliam noctis; venit ergo* etc; i post *contrarius: et erat hora circa quartam vigiliam noctis et venit* etc); 2^{pe} b (praegresso *cum videret*) cop (ut b) *περι δε* | *ερχεται*: D a (*venit ambulans Ies.*) f (*venit ad eos Ies. amb.*) ff^{2} g^{2} i (non item b c q vg) syr^{sch} add *ο ις* (item 61. post *πρ. αυτ.*) | *πρ. αυτουσ*: D 2^{pe} a b c ff^{2} i om | *περιπα. επι τ. θαλασσησ* (35. *εν τη θαλασση*): 1. *επ. τ. θα. περιπ.* | *και ηθελεν* (D *ηθελησεν*) *παρ. αυτουσ* (L *αυτοισ*): G om :: ut Mt

αὐτούσ· 49 οἱ δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα
ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντεσ γὰρ αὐτὸν
εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 $^{68.6}$ *καὶ ἀνέβη*
πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ· καὶ λίαν ἐκ
περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ
ἄρτοισ, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 $^{69.2}$ *Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ Γεννησα-* 53—56 Mt 14, 34—36

---

49. D Γ al *ειδοντεσ* | *επι τ. θαλ. περιπατ.* cum ℵBLΔ 33. c^{scr} (:: idem ordo ap Mt sed fluct) ... ϛ Ln Ti *περιπ. επι τ. θαλ.* (:: at hic ordo et v. 48 et ap Ioh nec fluctuat) cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg cop syr^{utr} arm aeth | *οτι φαντ. εστ.* cum ℵBLΔ 33. (:: ap Mt praecedit *λεγοντεσ*) ... ϛ Ln Ti *φαντασμα ειναι* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg (Latt *putaverunt phantasma esse*) arm

50. *γαρ αυτ. ειδαν* (cum ℵB; ϛ Ln *ειδον* cum AΓΔΠ^{2} unc^{5} al pl, KLMXVΠ^{1} al *ιδον*): D 2p^{e} a b c ff$^{2.}$ i q (non item f al? vg) om (c *et exclamantes omnes conturbati sunt*) | *ο δε* c. ℵBLΔ 33. c (*ipse autem dixit ad illos*) cop (2p^{e} *ευθ. δε* :: ut Mt) ... ϛ Ln Ti *και* c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm aeth | *ευθυσ* c. ℵBLΔ ... ϛ Ln *ευθεωσ* c. AXΓΠ unc^{9} al pler ... D 33. c (vide ante) i om | *μετ αυτων*: D 33. a (*statimque allocutus est ad eos dicens*) c (vide ante) ff$^{2.}$ (*et locutus est ad eos dicens*) i (ut ff$^{2.}$); 2p^{e} b (-- *locutus est illis dicens*) *αυτοισ* | *και λεγει αυτοισ*: D a b ff$^{2.}$ i *λεγων* :: cf Mt | *θαρσειτε* (ita et. Mt): G al^{6} om (:: ut Io)

51. *προσ αυτουσ*: D 49^{ev} 2p^{e} a^{vid} c i q cop post *εισ το πλοι.* | *λιαν εκ περισσου* (a^{vid} d f g$^{1.2.}$ i q vg *plus magis*, c *magis plus*; b tantum *abundantius*, mm tantum *magis*) | *λιαν*: D^{gr} 1. 28. 2p^{e} b (vide ante) om, hinc Gb^{0} | *εκ περισσου* (1. *εκπερισσωσ*, D 2p^{e} *περισσωσ*) cum A(D) XΓΠ unc^{9} al pler (Latt vide ante) syr^{p} arm ... ℵBLΔ 102. syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{0} | *εν εαυτοισ*: L al pauc *εν αυτοισ* | *εξισταντο* (D* *εξεσταντ.*, 1. 118. 209. *εξεπλησσοντο*) sine additam cum ℵBLΔ 1. 28. 102. 118. 209. c i l (item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) vg cop ... ϛ (sed Gb^{00}) Ti add *και εθαυμαζον*, Ln [*κ. εθαυμ.*] cum ADXΓΠ unc^{9} al pler a (*cum admiratione*) b f q syr^{sch} (*valde admirabantur et stupescebant apud seipsos*) syr^{p} arm aeth (:: cf Act 2, 7)

52. *τοισ αρτοισ*: Δ *τοισ αυτοισ*, δ *de his* | *αλλ ην* cum ℵBLM^{2}SΔ 33. al^{15} fere cop syr$^{p\ mg}$ (b *cor autem illorum obtusum erat*) ... ϛ Ln Ti *ην γαρ* cum ADM*XΓΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm aeth | *αυτων η καρδ.* (Gb' Sz) cum ℵABXΓΠ unc^{9} al longe pl ... ϛ *η καρδ. αυτ.* cum DLΔ 1. 69. al mu (it vg etc) | XΓ al *πεπορωμ.*, 1. al *πεπωρομ.*

53. *διαπερασαντεσ*: D 45. a b c ff$^{2.}$ i q (non item f g$^{1.2.}$ l vg) add *εκειθεν* (sed i *Inde cum transfretassent*, a *Et inde cum transfr.*) | *επι την γην ηλθον* (28. 2p^{e} ante *επι*, Δ om) *εισ γε.* cum ℵBLΔ 28. 33. 2p^{e} ... ϛ Ln Ti *ηλθον* (al pauc *απηλθ.*) *επι* (X 13. al^{4} *εισ*, item 69. omisso *την*) *την γην γε.* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler it (sed i *pervenerunt in terram*

ρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου
εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην
καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖσ κραβάττοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ κώμασ

omisso *γενν.*) vg cop syr^{utr} arm aeth sed cop arm om *την γην*) | *γεννη-* (U al pauc *γεννι-*) c. ℵABDLXΓΔΠ unc^{7} al pl a f g$^{1.}$ am ing (al) cop ... ς *γενη-* c. ℵFH 69. al non ita mu c ff$^{2.}$ g$^{2.\,vid}$ q vg^{ed} et cdd aliq | *-σαρετ* c. ℵAB^{2}LMΓΔ 33. al pm a ... B*ℵXΠ unc^{8} al pl f g$^{1.2.}$ q vg cop *-ρεθ* ... D b c ff$^{2.}$ syr^{sch} *-σαρ* | *και προσωρμισθ.* (ℵ* *προσωρμηθησαν*, X al pauc *προσορμ.*, N add *εκει*): D 1. 28. 209. a b c ff$^{2.}$ i q syr^{sch} arm perss (non item f g$^{1.2.}$ vg go cop syr^{p} aeth) om :: cf Mt

54. *αυτων*: B* om | *ευθυσ* cum ℵBLΔ 13. 28. 69. 72** ... ς Ln *ευθεωσ* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler | *επιγνοντεσ* (FUXΓ al *-γνωντεσ*): D 2^{pe} it vg cop syr^{utr} aeth *επεγνωσαν* (vide post) | *αυτον* cum ℵBDLNXΓΠ unc^{8} al pl it^{pl} vg cop syr^{p} aeth go ... AGΔ 1. 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al^{20} fere c (*habitantes loci illius*) g$^{2.}$ (*inhabitantes loci ill.*) gat (*viri loc. ill.*) syr arm arr pers^{p} add *οι ανδρεσ του τοπου εκεινου* (69. 238. al pauc om *εκειν.*), hinc Ln [*οι α. τ. το. εκ.*] :: e Mt

55. *περιεδραμον* (et *και ηρξαντο*) cum ℵBLΔ 1. 13. 33. 69. 2^{pe} al plus^{6} item (vide supra) cop aeth syr^{sch} (*et cucurrerunt*) ... ς Ln Ti *περιδραμοντεσ* (et *ηρξαντο*) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler go; item D a *περιδραμοντεσ δε*, 1 *και εκπεριδραμοντεσ*, it vg *et circumcurrentes* (f al vg *percurr.*), syr^{p} *et cum cucurrissent* | *χωραν* cum ℵBLΔ 33. cop (ipsum verbum *χωραν* habet) item *regionem* it^{pler} vg item syr^{sch} aeth go ... ς Ln *περιχωρον* (:: ut Mt) cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler, item b q (hi duo *confinem regionis illius*) syr^{p} arm | *επι* (a *super grabbatos*): ℵ *εν*, item it^{pler} vg | *τοισ*: D 1. 69. 209. 346. 2^{pe} al pauc om | *κραβαττοισ* (D *γραβ.*) cum AB$^{*\,mai}$DF^{2}GKMNUVΓΠ al pl b am ing, item ℵ *κραβακτοισ*, item B*?F*XΔ al c d f ff$^{2.}$ i q vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ *κραβατοισ* ... ς *κραββατοισ* cum B^{2}EH al mu a | *τουσ κακ. εχοντασ*: D c^{scr} a b ff$^{2.}$ q praem *παντασ* :: e Mt | *περιφερειν* (a b q *adferre*; syr^{sch} *adducere τ. κακ. εχ. ferentes eos in grabattis*, syr^{p} *adducere in grab. male affectos*): DM 1. c^{scr} al^{5} a b ff$^{2.}$ i cop go catt^{comm} *φερειν* (*ferre*), sed D a b ff^{2} i cop ante [*παντασ*, vide ante] *τουσ κα. εχ.* | *οπου ηκουον* (ℵ *ηκουσθη* :: ut 2, 1): D c^{scr} a b ff$^{2.}$ i q aeth *περιεφερον γαρ* (b ff$^{2.}$ i q *autem*) *αυτουσ οπου αν ηκουσαν* (b q *ubicumq. audiebant*, a *ubicumq. audissent*, i *ubicumq. audierant*) | *οτι εστιν* cum ℵBLΔ 102. 2^{pe} al^{vid} syr^{sch} aeth go; item *eum esse* c f l vg, *illum esse* i, D a ff$^{2.}$ *τον ιν̅ ειναι*, b q *esse Iesum* ... ς Ti *οτι εκει εστιν* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{p} arm, item 1. 28. 209. *οτ. εστ. εκει*. Praeterea M^{2} add *ις̅*, 48^{ev} ο *ις̅*

56. *οπου*: D *που*, 2^{pe} *οταν*, 1. 209. *οποτ'* | *εαν* cum ℵXΓΔ 33. al mu ... ς Ln *αν* cum ABDLNΠ unc^{9} al pl | *εισεπορευετο* cum ℵBDNXΓΠ unc^{8} al pler ... ALM al^{5} *εισεπορευοντο*, Δ *εισπορευονται* | *κωμασ* (F 282. *-μην*) — *πολεισ*: M 107. 262. aeth *πολεισ* (M* *-λιν*) — *κωμασ* | *εισ* sec cum ℵBD(vide post)FLΔ al^{10} fere it^{pl} vg syr^{p} arm ... ς Ln Ti om cum ANXΓΠ unc^{8} al pler b q cop go; item *εισ* tert cum ℵBDL^{2}Δ al^{6} a c f ff$^{2.}$

*ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγροὺσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν τοὺσ ἀσθε-
νοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.*

VII.

1 $^{70. 10}$ *Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν* Mt 15, 1—11 (1—16)
γραμματέων ἐλθόντεσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 *καί ἰδόντεσ τινὰσ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίου-
σιν τοὺσ ἄρτουσ,* – 3 *οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν
μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν*

g$^{1.}$ am mm Aug syr^{p} arm go ... ς Ln Ti om cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler b i q vg^{ed} ing al cop. Praeterea D a b ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q vg (non item c f) *αγρουσ* ante *πολεισ* (D *εισ αγρ. η εισ τασ πο.*) pon; L* 1. 209. g$^{2.}$ syr om *η εισ αγρουσ* | *εν* (ℵ *η εν*) *ταισ αγοραισ*: D 2^{pe} b c (*ponebant infirmos suos in plateis*) f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l i q vg (mm *et in plateas*) go syr^{utr} *εν τ. πλατειαισ*, a *in foro et in plateis* | *ετιθεσαν* cum ℵBLΔ 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} .. ς Ln Ti *ετιθουν* cum ΑDΝΧΓΠ unc^{9} al pler | *τ. ιματ. αυτου*: Γ *αυτου τ. ιματ.* | *αψωνται*: ΗΚΝ al mu *αψοντ.* | *αν* (UΓ *εαν*) cum ABL ΝΧΓΠ unc^{9} al pler ... ℵDΔ 1. 33. al^{5} om :: ut Mt | *ηψαντο* cum ℵBD^{gr} LΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2^{pe} a (*tetigerunt*) ff$^{2.}$ *tetigissent*) ... ς Ti *ηπτοντο* (Η *ηπτωντο*) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler item *tangebant* b e d f i q al^{vid} vg syr^{utr} (:: ut *ηψαντο* ex Mt potest inlatum credi, ita *ηπτοντ.* propter *εσωζοντο* inferri poterat) | *αυτου*: D *αυτον*, a b ff$^{2.}$ i q (non item c f g$^{1.2.}$) vg om | *εσωζοντο* (ℵ 1. 69. al pauc *διεσωζ.*) cum ℵABDL ΝΧΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} ... Δ *διεσωθησαν* (:: ut Mt), 33. 2^{pe} *εσωθησαν*, a *sanati sunt*

VII. 1. *οι*: 1. 2^{pe} om | *ελθοντεσ* (a b f *qui venerant*, q *qui veniebant*, c vg *venientes*; ff$^{2.}$ i om): Ν *οι ελθ.*

2. *ιδοντεσ* (it^{pler} d vg *cum vidissent*, b q *cum viderent*): D^{gr} *ειδοτεσ* | *οτι* (Δ *ειπον οτι*, et. δ) *κοιναισ* - *εσθιουσιν* cum ℵBLΔ 33. (cop syr^{sch})... ς Ln Ti *κοιναισ* - *εσθιοντασ* cum ΑDΝΧΓΠ unc^{9} al pler a (*edentes*) go; contra b c d f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q al^{vid} vg *manducare* | *κοιν. χερσ. τ. εστ. ανιπτ.*: b c syr^{sch} aeth nil nisi *non lotis manibus* | *τουσ* (cum ℵBDLΝΔ 13. 33. 69. 124. 346. 2^{pe}; ς om cum ΑΧΓΠ unc^{9} al pler) *αρτουσ*: al^{10} fere b c d ff$^{2.}$ l q mt syr *αρτον* (:: ut Mt). Idque sine additam cum ℵABEGHLV ΧΓΔ (cum spatio) al plus^{25} b cop aeth go ... ς (= Gb Sz) add *εμεμψαντο* cum FKMNSUΠ al pl, D *κατεγνωσαν*, item *vituperaverunt* it^{pler} vg syr^{utr} arm

3. *πυκνα* (*crebro*) cum ℵ f g$^{1.}$ (*prius crebro*) g$^{2.}$ l vg go cop (syr^{utr} *sedulo*, aeth *intense*) ... ς Ln Ti *πυγμη* cum ABLΝΧΓΠ (D *πυκμη*, d *primo*) unc^{9} al omn^{vid} syr$^{p\ mg\ gr}$ Or^{3,494} (exscribit textum nullo addito commentario), item *pugillo* c ff$^{2.}$ i q; a *momento*, b *subinde* ... Δ om | *νιψωνται*: ΕΝ al pauc *νιψοντ.* | *ουκ εσθιουσιν* (Γ *-ιωσιν*): DM^{2} al^{4} a b c ff$^{2.}$ i (non

παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶσ ἐὰν μὴ βαπτί-
σωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν,
βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — 5 71.6 καὶ ἐπερω-
τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ περιπα-
τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
6 s Es 29, 13 ἀλλὰ κοιναῖσ χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ·
καλῶσ ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐασ περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡσ γέ-

---

item f g[1.] l q vg) aeth arm add *αρτον* vel (ita M[2] al[3]) *τον αρτον* (c *panem suum*) | *την παραδοσιν* (D*corr -*σιαν*, EHLMΓ al mu -*δωσιν*): F om

4. *απο* (*απο* cum ℵNXΓ unc[9] al longe pl; Ln Ti *απ* cum ABDLΔΠ al mu Or[3,494]) *αγορασ*: D add *οταν ελθωσιν*, item c[scr] *δε οταν εισελθωσιν*. Similiter *cum venerint* (c *cum a foro venerint*) a b c ff[2.] i l q, f tol vg[sixt] arm (*et redeuntes a foro* f) *redeuntes* vel *venientes* | *βαπτισωνται* cum ADE*corr GHMSUVΓΠ al pl (a *nisi baptizati fuerint*; it[rell] vg *nisi baptizentur*) Or[3,494]; item KNX al *βαπτισονται*, E*FΔ al *βαπτιζωντ.*, L al *βαπτιζονται* ... ℵB 40. 53. 71. 86. 237. 240. 244. 259. g[scr] Euthym *ραντισωνται* | *α παρελαβον* (B *απερ ελαβον*): D add *αυτοισ* (c d f ff[2.] g[2.] i q al[vid] vg *quae tradita sunt illis servare*; contra a *quae acceperunt tradita*, b *quae accep. tenere*) | *κρατειν*: D *τηρειν* (it[pler] vg *servare*; b *tenere*, a non exprim) | *χαλκιων* cum ℵBDXΓΔΠ unc[9] al pler ... AL al[30] fere (et. editum in Or[3,494]) -*κειων*. Idque sine additam cum ℵBLΔ 102. 48[ev] z[scr] cop ... ς Ln Ti add *και κλινων* cum ADXΓΠ unc[9] al pler it vg syr[utr] go arm Or

5. *και επερωτ.* (Gb') cum ℵBDL 1. 33. 209. 2[pe] it (exc f) vg cop syr[sch] aeth ... ς *επειτα επερωτ.* cum AXΓΠ unc[9] al pler f syr[p] arm go ... Δ *επειτα* (cum spatio) *Και επερ.* | Δ om *και οι γραμμ.* (in Δ *επειτα* usq *και οι γραμ* rescripta sunt) | *διατι* cum ℵABLXΓΠ unc[9] al pler b f q al[vid] vg rell pler ... DΔ 13. 28. 69. 124. 2[pe] c[scr] a ff[2.] g[2.] i praem *λεγοντεσ* (item c *et interrogantes – dicebant*) | *ου περιπατ. οι μαθ. σου* cum ℵBLΔ 33. 49[ev] al pauc cop aeth ... ς Ln *οι μαθ. σου ου περιπατ.* cum ADXΓΠ unc[9] al pler it vg syr[utr] arm go (:: cf Mt) | *παραδοσιν*: HΓ al -*δωσιν* (ut EH al v. 8.) | *αλλα κοιναισ* cum ℵ*BD 1. 28. 33. 118. 209. 2[pe] a (*immundis*) g[2.] i q al[vid] vg (hi *communibus*) cop arm ar[p] pers[w] ... ς (= Gb) *αλλα* (Γ al *αλλ*) *ανιπτοισ* cum ℵ[c]ALXΓΔΠ unc[9] al pler b c f ff[2.] syr[utr] go ... 13. 69. 124. 346. *αλλα κοιναισ χερσιν ανιπτοισ* | *χερσιν*: D 28. *ταισ χερσ.* | *τον*: KΠ al[10] om

6. *ο δε* cum ℵBLΔ 33. 102. cop syr[sch] aeth pers[p] ... ς Ln add *αποκριθεισ* cum ADXΓΠ unc[9] al pler it vg go syr[p] arm :: ut Mt | *καλωσ* cum ℵBLΔ 33. 102. a c f ff[2.] i l vg syr[sch] aeth ... ς Ln *οτι καλωσ* cum ADXΓΠ unc[9] al pler b q syr[p] arm go (cop) | *επροφητευσεν* cum ℵB*DLΔ 1. 13. 33. 124. 346. a[scr] ... ς *προεφητ.* c. AB[3]XΓΠ unc[9] al pler | *ησαιασ* (ἠ- ita EFKLMΠ al pl; it vg *esaias* vel *isaias*: hinc Ln ἠ- ubique) *περ. υμων*: A al pauc g[2.] cop syr[sch] (g[2.] syr *Esai propheta*) *περ. υμ. ησ.* :: ut Mt | *των*: D om | *ωσ γεγραπται*: D i *και ειπεν*, c ff[2.] *dicens* (g[2.] *di-*

*γραπται ὅτι οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·* 7 *μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντεσ
διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων.* 8 *ἀφέντεσ τὴν ἐντολὴν τοῦ
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.* 9 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ·
καλῶσ ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
τηρήσητε.* 10 *Μωϋσῆσ γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν* Ex 20, 12 21, 16
*μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
τάτω.* 11 *ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωποσ τῷ πατρὶ ἢ τῇ*

---

cens ante *hypocritis* habet, sed pergit *sicut script. est*), 1. 2pe arm *ωσ ειπεν*, a b *qui dixit* | *οτι* cum ℵBL (al?) syrsch ... ς Ln Ti om cum ADXΓΔΠ unc9 al omnvid it vg etc | *ουτ.* (a ff2. om) *ο λαοσ* cum ℵALXΓΔΠ unc9 al omnvid cop syrp arm go ... Ln *ο λα. ουτ.* (:: ut Mt et LXX) cum BD b c f g1. i l q vg syrsch. Cf Clemrom 1,15: *λεγει γαρ που· ουτοσ ο λα. τοισ χειλ. με τιμα, η δε καρδ. αυτων πορρω απεστιν απ εμου.* | *τιμα* (et. d f ff2. g1. i q vg): Dgr a b c *αγαπα* (aeth *honorant me et amant me*) | *αυτων*: M al5 fere *αυτου* | *απεχει* (et. LXX): D *αφεστηκεν* (sequente *αφ*), L 2pe (Clemrom vide ante) *απεστιν*, Δ *απεστη*, a b c d f g1. 2. i l q vg (et. am al) *est*, fu emm ing mt *abest* (item ff2. ap Blanch. sed ap Sab. *longe habetis a me*)

7. *διδασκαλιασ*: 69corr recens a c f g1. i (non item b ff2. q) vg (sed non am fu ing al) add *και*

8. *αφεντεσ* cum ℵBLΔ* 102. 124. cop arm aeth, item (sed vide post) D 28. 2pe 8pe a b c ff2. i q ... ς Ti add *γαρ* cum AXΓΠ unc9 al pler f l vg syrutr go | *ανθρωπων* sine additam cum ℵBLΔ 1. 102. 209. 251. (item 17gr etlat sed om et. v. 9.) cop armcdd omn ... ς Ln (seded min [*βαπτ. - ποιειτ.*]) Ti add *βαπτισμουσ* (Δ *-σμου*, a d f ff2. i *baptizantes* ac pergunt *urceos et calices*) *ξεστων και ποτηριων και αλλα* (Δ al pauc om) *παρομοια τοιαυτα* (al pauc om; al singg transp) *πολλα* (al om) *ποιειτε* (syrsch aeth persp om; FKΠ al vg ante *πολλα* pon) cum AXΓΠ unc9 al pler f l vg go syrutr aeth armusc; item D 28. 2pe 8pe a b c ff2. i q ante *αφεντεσ* sic: *βαπτισμουσ* (*baptizantes* vide ante; contra b c q *baptismos*) *ξεστ. κ. ποτηρι.* (2pe 8pe 28? *πο. κ. ξε.*) *και αλλα παρομ. α* (*quae* a ff2. i q, non exprim b c, nec magis habent 28. 2pe 8pe) *ποιειτε τοιαυτα πολλα* (28. 2pe om; 8pe *παρομ. τοι. πολλ. ποιειτ.*)

9. *και ελεγεν αυτοισ*: Bbentl (non itemmai) 28. om | *εντολην*: Δ *βουλην* | *τηρησητε* (B 15ev *τηρητε*) (et. vg *servetis*, item syrp aeth copvid): Dgr (d *tradatis*) 1. 28. 209. a b c f ff2. i q (hi omnes *statuatis*, item Cyp Hier Zen) syrsch arm govid *στησητε* (Gb'') :: cf Rom 3,31. 10,3

10. *μωυσησ* cum ℵBDKMΔΠ al sat mu ... ς *μωσησ* cum ALXΓ unc7 al pl. Praeterea cf ad Mt 8,4. Mc 1,44 et alibi | *σου* sec: D 13. 69. 271. al pauc arm om | D *τελευτειτω* (d *morietur*; contra it vg *moriatur*)

11. *εαν* pr (al pauc praem *οτι*): Δ 33. (sed 33. om *ανθρωπ.*) *οσ αν* :: cf Mt | *τ. πατρι* (et. b f alvid vg syrp arm): D 2pe al5 fere a c ff2. g2. i q go cop syrsch aeth Avit add *αυτου* | *τη* (Δ nscr* om) *μητρι*: K al10 fere

μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, 12 *οὐκέτι*
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 *ἀκυροῦντεσ*
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 *καὶ προσκαλεσάμενοσ πάλιν τὸν*
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀκούσατέ μου πάντεσ καὶ σύνετε. 15 *οὐδέν*
ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰσ αὐτὸν ὃ δύναται
κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ
17—23 Mt 15, 12—20 *κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.* 17 $^{72.6}$ *Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον*

cop syr^{sch} aeth (non item it vg go syr^{p} arm) add *αυτου* | *κορβᾶν*: sed EKMΓΠ al mu *κορβάν* | *ο εστ. δωρον*: syr^{sch} aeth om | *ο* (Δ 69. 346. al pauc om) *εαν* (D *αν*) | *εξ εμου*: D *εξ ε* supra lineam suppletum habet (item v. 9 *εν* in *εντολην*)

12. *ουκετι* (D^{gr} *ουκ εν* confusis TI et N?, al pauc a syr^{sch} cop *ουκ*) cum ℵBDΔ 1. 13. 28. 69. 102. 346. 2^{pe} 7^{pe} a b c ff^{2} i q cop aeth ... ς Ti praem *και* cum AXΓΠ unc^{9} al pler f g^{2} vg go syr^{utr} arm, item L *οτι* | *αυτον*: Γ *αυτω* | Δ om *τω πατρ. η τ. μητρ.* | *πατρι* cum ℵBDLΓ 28. 69. 240. 244. 245. 346. 2^{pe} a b c i q arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum AXΠ unc^{9} al pler f ff^{2} g^{2} l vg go cop syr^{utr} aeth | *μητρι* cum ℵBDL 1. 13. 28. 56. 69. 240. 244. 346. 2^{pe} it vg arm Avit ... ς Ti add *αυτου* cum AXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} aeth go :: cf Mt

13. *τον λογον*: 1. *την εντολην* | *τη παραδοσει* (FMΓ al mu *-δωσει*) *υμων* (et. f al? vg): D a b c ff^{2} g^{2} i n q sax syr$^{p\,mg}$ add *τη μωρα* | Δ *παραδεδωκατε* | *τοιαυτα* (D^{gr} *τα αυτα*, D^{e} praem *ται*, quo videtur *τοι* pro *τα* repositurus fuisse; z^{scr} *ταυτα*, b *ista*): cum ABDLM^{2}XΓΠ unc^{9} al pler it vg etc: ℵM* 1. 13. 69. al plus^{5} post *πολλα* pon, Δ h$^{harl\,scr}$ plane om

14. *παλιν* (Gb') cum ℵBDLΔ a (post *turbam*) b ff^{2} g$^{1.2}$ i l n q (om male *προσκαλ.*) vg cop aeth syr$^{p\,mg}$ ... ς *παντα* (y^{scr} *απαντ.*) cum AXΓΠ unc^{9} (Γ al pauc syr^{sch} praem *ο ις*) al pler f syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm go ... 235. 238. 2^{pe} (f^{scr*} *ο ις* pro *πα.*) c om | *ελεγεν* (it^{pler} vg *dicebat*; a n syr^{sch} *dixit* :: ut Mt): B 59. *λεγει* | *ακουσατε* cum BDHL 2^{pe} al pauc ... ς *ακουετε* (:: ut Mt) cum ℵAXΓΔΠ unc^{8} al pler | *μου*: Δ om :: ut Mt | *παντεσ* (H *παντα*) cum ABDXΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} etc: ℵLΔ al^{3} cop om :: ut Mt | *συνετε* cum BHLΔ 238; D *συνιτε* ... ς *συνιετε* (:: ut Mt) cum ℵAXΓΠ unc^{8} al fere omn

15. *ουδεν*: D^{gr*} *ουδ* | *εισ* (ℵ^{c}): ℵ* *επ* | *ο* (Δ a n ante *εισπορ.*) *δυν. κοινωσ. αυτον* (*κοι. αυτ.* cum ℵLΔ, vide et. B Aug; ς Ln Ti *αυτ. κοι.* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg; 2^{pe} om *αυτ.*) ... B *το κοινουν αυτον*, Aug *coinquinans eum* | *τα εκ του ανθρ.* (cop *ex ore hominis*) *εκπορευ.* cum ℵBDLΔ 33. 2^{pe} it vg go cop aeth pers^{p} ... ς *τα εκπορ. απ* (al pauc *εξ*) *αυτου* (al^{8} om *απ αυτ.*) cum AXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} arm Aug | *εστιν τα* cum ℵBLΔ 102. 2^{pe} 48^{ev} 49^{ev} h$^{harl\,scr}$ al pauc cop^{petr} et^{sch} (item cop^{wi} et^{dz} sed om et. *εστ. τα κοι. τ. ανθρ.*) ... ς Ln Ti praem *εκεινα* (:: cf v. 20.) cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg etc | *τον*: B om

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβο-
λήν. 18 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὐ*
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰσ τὸν ἄνθρωπον οὐ
δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 *ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰσ τὴν*
καρδίαν ἀλλ' εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται,
καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 *ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀν-*
θρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 *ἔσωθεν*
γὰρ ἐκ τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπο-

---

16. ς Ln Ti hunc versum ita exhibent: *εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω* cum ADXΓΔ^{corr*}Π unc^{9} al pler it vg go syr^{utr} arm aeth (catt^{com} g^{1} o *εχων ωτα* etc) (48^{ev} 49^{ev} transpon ad finem insequentis lectionis ecclesiasticae), sed om cum ℵBLΔ* 28. 102. cop

17. *εισηλθεν* (s evglstaria syr^{sch} pers^{p} sax add o ις) cum ABDXΓΔΠ etc: ℵU 131. 435. al^{10} fere cop^{wi} *εισηλθον* | *τον οικον* cum ℵΔ al^{5} fere, item D 2^{pe} al pauc *την οικειαν (-ιαν)* ... ς Ln Ti om *τον* cum ABLXΓΠ unc^{9} al pler | *επηρωτων* (X *επερωτ.*, 1. 33. al *επηρωτησαν*, c syr^{sch} *interrogaverunt*): M *και επηρ.* | *αυτου*: Δ arm om | *την παραβολην* (Gb') cum ℵBDLΔ 33. (item 38. ap Wtst?) it vg ... ς *περι της παραβολης* cum AXΓΠ unc^{9} al pler go (etc)

18. *ουτωσ* cum ℵ^{c}ABDLXΓΠ unc^{7} (et sv?) al pm... ς *ουτω* cum ℵ*Δ etc | *ου νοειτε* c. ABDXΓΠ unc^{8} al pl it^{pler} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop go al ... ℵLUΔ 1. al^{20} fere f syr$^{p\ mg}$ *ουπω νο.* (:: eodem modo lectio fluct in Mt, nec certum est utrum scripserint evglstae, nisi quod *ουπω νοειτε* utroq loco ad Mt 16,9 Mc 8,17 conformatum vdtr) | *εξωθεν*: Δ om | *εισ τ. ανθρωπον* (cop *in os hominis*): ℵ om | *ου δυν. αυτ. κοινωσαι*: ℵ *ου κοινοι τον ανθρωπον* (:: potest lectio vulgata *εισ τον ανθρ.* etc ad priora conformata credi; vix enim Sinaitica lectio ex sqq fluxit)

19. *οτι ουκ*: D a b i n q (non item c f ff^{2} g$^{1.2}$ l? vg) (go *nam non intrat*) *ου γαρ* | *εισπορευεται*: D *εισερχεται* | *αυτου* (al pauc om) *εισ τ. καρδιαν*: DΔ (it vg etc) *ε. τ. κα. αυτ.* | *αλλ*: AΔ 69. *αλλα* | *εισ τον* (s 1. al pauc om) *αφεδρωνα* (Γ al *αφαιδρ.*, X al *-δρονα*): D *εισ τον οχετον* (it vg *in secessum*) | *εκπορευεται*: ℵ al^{5} *εκβαλλεται* :: ut Mt, D *εξερχεται* | *καθαριζων* cum ℵABEFGHLSXΔ 1. 13. 28. 69. 124. y^{scr} 2^{pe} al mu Or ^{3,494} (*αλλα το εξερχομενον εκ τ. στομ., και μαλιστα επει κατα τον μαρκον ελεγε ταυτα ο σωτηρ· καθαριζων παντα τα βρωματα*) (Greg taum ^{38} *ο σωτηρ ο παντα καθαριζων τα βρωματα*) ... ς *καθαριζον* cum KMUVΓΠ al pl ... D^{gr} go. (*et in exitu exit, purgat omnes escas*) *καθαριζει*, z^{scr} *και καθαριζει*, i *et purgat* (contra a b c d f ff^{2} g$^{1.2}$ l? n q vg *purgans*). Post *τα βρωμ.* a n add *et exit in rivum*

20. *ελεγεν* (D^{gr}F *-γον*) *δε οτι το*: syr^{sch} pers^{p} *το δε* | *το* (Π* om) – *εκπορευομενον* (et. D^{gr}): it (et. d) vg *quae* (c *quaecunque*) – *exeunt* | *εκεινο*: D it vg *εκεινα*

21. *των ανθρωπων* (M *του ανθρωπου*, 1. 209. om): Δ 28. post *διαλογισμ.* pon | *οι* (D* om) *κακοι* (241. *πονηροι*): 225. 237. om

ρεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονη-
ρίαι, δόλοσ, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸσ πονηρόσ, βλασφημία, ὑπερηφα-
νία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται
καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
24–30 Mt 15, 21–28 24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὰ ὅρια Τύρου. καὶ
εἰσελθὼν εἰσ οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη
λαθεῖν· 25 ἀλλὰ εὐθὺσ ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧσ εἶχεν τὸ

---

21. *πορνειαι* (ℵΔ al *-νιαι*) *κλοπ. φονοι*^{22} *μοιχ.* cum ℵBLΔ cop aeth; similiter D^{gr} *πορνεια κλεμματα μοιχειαι φονοσ*, item a b c d i q *μοιχ. κλοπ. πορν. φον.*, go *πορν. μοιχ. φον. κλοπ.* ... ς Ln *μοιχειαι πορν.* (:: haec et. Mt componit lectione non fluctuante) *φον. κλοπ.* (1. 33. al syr^{sch} arm *κλο. φο.*) cum AΝΧΓΠ unc^{9} al pler f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ (om *φον.*) al? vg syr^{p} (syr^{sch} arm) (Or$^{int\,2,817}$ *de corde procedunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, furta, falsa testimonia, blasphemiae, et ista sunt quae coinquinant hominem*: haec ad Mt non ad Mc spectant)

22. *πλεονεξιαι*: D 2^{pe} a b c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q fu emm syr^{sch} *πλεονεξια* (*avaritia*, c *cupiditas*) | *πονηριαι* (a b c f ff$^{2.}$ i q syr^{sch} *malitia*, *nequitia*; g$^{2.}$ l om) *δολοσ*: D *δολοσ πονηρια*, 2^{pe} *δολοι πονηριαι* | *ασελγεια*: 69. al plus^{30} vg^{ed} et^{cdd} aliq (sed non am ing al) cop (sed cop et. *δολοι* et *οφθαλμοι πονηροι*): *-γειαι* | *βλασφημια*: D^{gr} al plus^{20} b c g$^{2.}$ vg^{cdd} aliq cop^{wi} et^{dz} go *-μιαι*, Δ om | *υπερηφανια*: D^{gr} 2^{pe} (et. *αφροσυναι*) al^{3} b *-νιαι*

23. *παντα* (L om; ΚΓ 13. 28. 33. y^{scr} al^{8} syr^{sch} go post *ταυτα* pon) *ταυτ. τα* (E b^{scr} al pauc om) *πονηρα* (1. 2^{pe} al pauc om *τα πον.*) *εσωθεν* (Δ post *εκπορ.*) *εκπορευεται* (GΚΝΔ 28. y^{scr} al^{aliq} *-ονται*)

24. *εκειθεν* (B* *-θε*) *δε αναστ.* cum ℵBLΔ syr$^{p\,mg}$ (item 33. cop *κακειθ. δε αν.*)... ς Ln Ti *και εκειθεν* (a b c i n om; D f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ post *αναστ.*) *αναστ.* cum A(D)ΝΧΓΠ unc^{9} al fere omn (l g$^{2.}$ ut videtur) vg go syr^{p} txt (contra syr^{sch} *inde surrexit Iesus et venit*) arm aeth (item it^{plor}) :: cf Mt | *απηλθεν*: LΔ *εξηλθεν*, M 28. evgg^{mu} arm Or$^{3,502\,bis}$ *ηλθεν* | *ορια* cum ℵBDLΔ 1. 13. 28. 61^{mg} 69. 209. 346. 2^{pe} Or$^{3,502\,bis}$ ... ς Ti *μεθορια* cum AΝΧΓΠ unc^{9} al pler | *τυρου* (Gb') cum DLΔ 28. 2^{pe} a b ff$^{2.}$ i n Or$^{3,502\,bis}$ ... ς Ln add *και σιδωνοσ* (:: ut Mt nec fluct lectio) cum ℵABΝΧΓΠ unc^{9} al pler c f g$^{1.2.}$ l^{vid} q vg cop syr^{utr} arm aeth go | *εισ οικιαν* (Gb'' Sz) cum ℵABLΝΧΓΔΠ unc^{9} al longe pl syr^{sch} (*domum quandam*) go ... ς *εισ την οικ.* cum D al mu Or^{3,502} | *ηθελησεν* cum ℵΔ 13. 69. 124. 346. 2^{pe} y^{scr} al^{aliq} Or^{3,502} (a b d f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l^{vid} i n vg *voluit*) ... ς Ln Ti *ηθελεν* cum ABDLΝΧΓΠ unc^{9} al pler (c q *volebat*) | *ηδυνασθη* cum ℵB ... ς Ln Ti *ηδυνηθη* cum ADLΝΧΓ unc^{8} al pler; ΚΔΠ al$^{scr\,4}$ al *εδυνηθη* | *λαθειν*: ℵ* *λαλειν*

25. *αλλα* (ita ℵ; BLΔ 33. *αλλ*) *ευθ. ακουσ. γυν.* cum ℵBLΔ 33. f cop^{wi} et^{petr} (item^{dz} *και ευθ.* etc) syr$^{p\,mg}$; item D mt *γυνη δε ευθεωσ* (D^{gr*} add *ωσ*) *ακουσασα* (d *ut audiit*), b c ff$^{2.}$ (g$^{2.}$) i l? vg *mulier enim statim* (g$^{2.}$ om) *ut audivit* (g$^{1.}$ *mulier enim quaedam, cuius filia habeb. sp.*

θυγάτριον αὐτῆσ πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸσ
τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίσ, Συροφοινίκισσα τῷ
γένει· $^{73.6}$ καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆσ θυγα-
τρὸσ αὐτῆσ. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφεσ πρῶτον χορτασθῆναι
τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
τοῖσ κυναρίοισ βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί,
κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆσ τραπέζησ ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν

imm., *statim ut audivit*), syr^{sch} *statim enim audivit mulier* etc ... ϛ Ln ακουσασα γαρ (al^{aliq} δε) γυνη (M 69. al η γυνη) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler a n (hi duo *cum audisset enim* etc; q *cumque audisset*) syr$^{p\ txt}$ al | ησ (13. 28. 346. p$^{parh\ scr}$ ἧ) ειχ. το θυγ. αυτησ (ita ABLNXΓΠ unc^{9} al pler; ℵDΔ 1. 13. 28. 69. 346. 2^{pe} al^{8} om; nec exprim it vg etc) πνευμ. ακαθαρτον (13. 28. 69. 346. p$^{parh\ scr}$ εν πνευματι ακαθαρτω) | εισελθουσα cum ℵLΔ it^{pler} (non item a q) d vg cop ... ϛ Ln Ti ελθουσα cum ABD^{gr}NXΓΠ unc^{9} al pler (27. προσελθ.) a q syr^{utr} al. Praeterea D*Δ add και, item a d f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l^{vid} q vg *intravit* (*venit*) *et* (contra b *intravit ad eum* omissis προσεπεσεν etc; item c i, sed postea *et procidens ad ped. eius rogabat*)

26. η δε γυν. ην cum ℵBDLΔ 1. 28. 33. 2^{pe} al^{10} fere a cop syr^{sch} pers^{p} ... ϛ ην δε (c ff$^{2.}$ i vg^{ed} et^{cdd} mu [non am ing] *enim*) η (U al pauc om) γυν. (b c ff$^{2.}$ i non exprim η γυνη) cum ANXΓΠ unc^{9} al pl it^{pler} vg syr^{p} arm go al | ελληνισ: Δ ελλην | συροφοινικισσα (L -νηκισα) cum ℵAKLS^{mg}V^{mg}ΔΠ 1. al mu go, item ϛ (= Gb; Sz συροφοινικισσα?) συροφοινισσα cum minusc ut vdtr pauc b c d f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg; D^{gr} i φοινισσα (D* φυν.) ... Gb Ti συραφοινικισσα (EFH al -κησσα, Ti σύρα φοι. ut EFGHMSVXΓ etc, Gb συραφοι.) cum BEFGHMNSVXΓ al plus^{100}, item U al pauc a q συραφοινισσα | εκβαλη cum ℵABDEGK^{2}LN SUVXΓΔΠ al^{100} fere (sed mu -αλει) ... ϛ (= Gb Sz) Ti εκβαλλη (M al -αλλει) cum FHK*M al pm | εκ (D^{gr} 115. απο, item c ff$^{2.}$; it^{pler} [et. d] vg *de*): L 1. 13. 69. 2^{pe} al^{6} q (*daemonium filiae eius*) om (Gb^{oo})

27. και ελεγεν cum ℵBLΔ 33. cop, item D a g$^{1.}$ και λεγει, d *et dixit*, q syr^{sch} *et ait Iesus* (it^{pl} vg *qui dixit*; g$^{2.}$ *qui dixit illis Iesus*) ... ϛ ο δε ιϲ ειπεν cum ANXΓΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm go | αυτη: 1. 28. 90* 209. c fu om | εστ. καλ. cum ℵBDLΔ al^{12} fere it vg syr^{utr} ... ϛ καλ. εστ. cum ANXΓΠ unc^{9} al pler arm go | τ. κυν. βαλ. cum ℵB 1. 28. 209. 49^{ev} h$^{harl\ scr}$ q ... ϛ Ln βαλ. τ. κυν. (:: ut Mt) cum ADLNXΓΔΠ unc^{9} al pler it (exc q) vg etc

28. και λεγ. αυτω: D a f i n q αυτω λεγουσα, item omisso αυτω 1. 69. 2^{pe} al^{5} (g$^{1.}$ *at illa respondens ait*; b c g$^{2.}$ *at illa respondens dix.* [b *ait*] *ei* [*illi*]; ff$^{2.}$ vg^{ed} *at illa respondit et* [ff$^{2.}$ om?] *dixit ei* [*illi*]) | ναι: D 13. 69. 2^{pe} b c ff$^{2.}$ i (non item a f g$^{1.2.}$ l n q vg) arm om | και cum ℵBHΔ 13. 28. 33. 69. al^{8} fere cop syr^{sch} arm aeth ... ϛ Ln Ti και γαρ (:: ut Mt) cum ALNXΓΠ unc^{8} al pler a f g$^{1.2.}$ l n q vg syr^{p} go ... D b c ff$^{2.}$ i αλλα και | ℵ* αποκατω | εσθιουσιν cum ℵBDLΔ al plus^{12} ...

ψιχίων τῶν παιδίων. 29 *καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,*
ἐξελήλυθεν ἐκ τῆσ θυγατρόσ σου τὸ δαιμόνιον. •30 *καὶ ἀπελθοῦσα*
εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθόσ.
Mt 15, 29 31 $^{74. 10}$ *Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ*
Σιδῶνοσ εἰσ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
Δεκαπόλεωσ. 32 *καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρα-*
καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 *καὶ ἀπολαβόμενοσ*

ς *εσθιει* (:: ut Mt) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler | *ψιχιων*: D *ψιχων* | *παιδιων*: D al pauc -*δων*. Add h. l. syr^{hr} *et vivunt*

29. *ειπ. αυτη*: N add ο ιϲ | *τον*: D om | *υπαγε* (h. l. etiam ff$^{2.}$ l vg go cop syr^{p} arm aeth): D 1. 209. 2^{pe} a b c f g$^{1.}$ i q n syr^{sch} ante *δια* | *εκ της θυγ. σου το δαιμ.* cum ℵBLΔ cop^{wi} et^{petr} ... ς Ln *το δαιμ. εκ* (Γ al^{5} *απο*, item a c ff$^{2.}$ n q al vg^{ed} *a filia*; contra d g^{2} i am fu ing al *de filia*) *της θυγ. σου* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler it (libere b *contingat tibi de filia tua ut cupis*) vg cop^{schw} syr^{utr} arm aeth go

30. *εις τον* (D om) *οικον αυτης* (ℵ 33. *εαυτης*, D 1. 28. b ff$^{2.}$ i n q [non item a c f g$^{2.}$ l vg] om) | *το παιδ.* (ita ℵBLΔ 33. al plus^{5}, item *puellam* b c ff$^{2.}$ g$^{1. vid}$ g$^{2.}$ l i vg; D 1. 209. 2^{pe} al pauc f q *την θυγατερα* sequente -*μενην*) *βεβλ. επι* (L *υπο*) *την κλινην* (1. 33. al pauc *επι της κλινης*) *και το* (Δ om) *δαιμο. εξεληλ.* cum ℵB(D)LΔ al^{15} fere it^{pler} vg cop syr^{sch} et^{hr} aeth perss arr ... ς *το δαιμο. εξεληλυθ.* (X al -*θως*, K pro -*θος και* habet *θόταὶ*: *θότα καὶ*?) *και την θυγατερα* (y^{scr} -*ραν*) *βεβλημενην επι της κλινης* (al pauc *ε. την κλινην*) cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al longe pl a n syr^{p} arm go

31. *εξελθων*: FGHSVXΓ 40. 69. 124. 238. 262. al plus^{50} (in his evgg^{mu}) syr^{sch} et^{hr} pers^{p} sl (item c post *ηλθεν* omissis *εξελθων* usq *τυρου*) add ο ιϲ | *ηλθ. δια σιδωνος* (Gb') cum ℵBDLΔ 33. 2^{pe} it (exc q) vg cop syr^{hr} aeth ... ς *και σιδωνος ηλθ.* cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler q syr^{utr} go arm pers^{p} sl | *εις* cum ℵBDLΔ 1. 13. 33. 69. 124. 209. 282. 346. 2^{pe} 7^{pe} 20^{ev} ... ς (= Gb) *προς* cum ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler | *μεσον*: E*KX al mu *μεσων* | *δεκαπολεως*: D *της δεκ.*

32. *κωφ. και μο.* cum ℵBDΔ 2^{pe} it vg arm^{zoh} aeth Synops^{188} cat^{ox} com Vict^{ant} comm ex^{cod} d ... ς Ti om *και* cum ΑLNΧΓΠ unc^{9} al fere omn cop syr^{utr} go arm^{odd} | *μογιλαλ.* cum ℵAB*DGKMSUVΠ 1. al sat mu ... B^{3}EF(F^{2} ap Wtst)HLNXΓΔ 28. 33. 69. 131. 157. 262. 271. 346. al^{70} fere Synops *μογγιλαλ.* (X -*νγ*-) (ita Gb') | *κ. παρακαλουσιν* (a *rogantes*, l am *et deprecantur*): 33. b c d f ff$^{2.}$ i q (item g$^{1. 2. vid}$) vg^{ed} em ing (al) syr^{sch} *κ. παρεκαλουν* | *αυτον*: V al pauc *αυτω* | *την χειρα* (D z^{scr} -*ραν*) cum ℵ^{c}ABDLXΓΠ unc^{9} al fere omn it^{pler} vg syr^{utr} cop etc ... ℵ*NΔ 33. a *τας χειρας* (:: ita solet dici, ut Mt 19, 13 Mc 5, 23. 6, 5. 8, 23 et 25. nec fere fluctuat)

33. *απολαβομενος*: E*Γ 131. 271. y^{scr} al plus^{30} *επιλαβομενος*, Δ 68** *λαβομενος* | *απο*: ΓΔ y^{scr} al^{6} *εκ* (it^{pl} vg *de turba*; c f ff$^{2.}$ *a turba*) | *απ. του οχλ. κατ ιδι.* (ita et. it vg etc): ℵ cop *κατ ιδι. απ. τ. οχλ.* |

αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν ἔβαλεν τοὺσ δακτύλουσ εἰσ τὰ ὦτα
αὐτοῦ καὶ πτύσασ ἥψατο τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, 34 *καὶ ἀναβλέψασ*
εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν δια-
νοίχθητι. 35 *καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺσ ἐλύθη ὁ*
δεσμὸσ τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶσ. 36 *καὶ διεστείλατο*
αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· $^{75.8}$ *ὅσον δὲ αὐτοῖσ διεστέλλετο, αὐτοὶ*
μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 *καὶ ὑπερπερισσῶσ ἐξεπλήσ-* Mt 15, 30 s
σοντο λέγοντεσ· $^{76.8}$ *καλῶσ πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺσ κωφοὺσ*
ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλουσ λαλεῖν.

---

w^{d} (incipit *δαιμον. εξεληλυθ.*): 30 vdtr ut ℵB etc 31 *απο* pro *εκ*, *και σιδω. ηλθ., εισ, τησ δεκαπολ.* 32 *μογγιλαλ., κ. παρεκαλουν, τασ χειρασ* omisso *αυτω* 33. *επιλαβ.* Haec supple ad pag. 290.

εβαλεν (ita ℵ^{c}; ℵ* *ελαβ.*): 13. 69. 124. *επεβ.* | *τ. δακτυλ.* cum ℵL c l ... ς Ln Ti *τ. δακτ. αυτου* cum ABDNXΓΔΠ unc rell al fere omn (7^{pe} *αυτ. τ. δακτ.*) it^{pler} vg etc | *πτυσασ* (h. l. f ff$^{2.}$ l vg): D (2^{pe}) a b c i q ante (2^{pe} post) *εβαλεν*, 13. 69. 346. ante *εισ τα*, 124. 6^{pe} post *γλω. αυτου* | *γλωσσησ* (Δ δ' *χειροσ*): -*σσ*- unc omn al pl; min vix mu (ut$^{4\,scr}$) -*ττ*-; item Δ v. 35. | w^{d} pro *εβαλεν* etc: *επτυσεν εισ τουσ δακτ. αυτου και εβαλεν εισ τα ωτα του κωφου και ηψατ. τησ γλω. του μογγιλαλου*

34. *εστεναξεν*: Dw^{d} 13. 69. 124. 346. *ανεστ.* (:: cf 8, 12) | *εφφαθα* (et. syr$^{p\,mg\,gr}$; Δ cop^{wi} et $^{cdd\,2}$ *επφ.*, cop^{dz} *αφφ.*, aeth *ephatah taphateh*): ℵ^{c}D^{gr} *εφφεθα*, c l am *effetha*, b fu ing *effeta*, d *effecta*, vg^{ed} *ephpheta*, f i q *eppheta*, a *epita* | *ο εστ. διανοιχθητι* (D -*νιχθητι*): syr^{sch} et ^{hr} om

35. *και* prim cum ℵBDLw^{d*}Δ 33. 102. a b ff$^{2.}$ i q cop ... ς Ti add *ευθεωσ*, Ln [*ευθεωσ*] cum AEFGHKMNSUVw^{d2}XΓΠ al fere omn c f l vg syr^{utr} arm aeth go | *ηνοιγησαν* cum ℵBDΔ 1. (124. 2^{pe} *διηνοιγησαν*, L *ηνοιχθησαν*) ... ς *διηνοιχθησαν* c. ANw^{d}XΓΠ unc^{9} al pler | *αυτου αι ακοαι*: D (it vg) *αι ακο. αυτου* | *ευθυσ* (L -*εωσ*) c. ℵLΔ aeth (post *τ. γλ. αυτ.*) ... ς Ln Ti om cum ABDNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc ... w^{d} *του μογγιλαλου* omisso *αυτου* sq (:: prorsus igitur om *ευθ.* BD al^{3} it^{5} cop)

36. *διεστειλατο*: Δ *ενετειλατο* | *μηδενι* (229. 234. *μηδεν*): D 28. 2^{pe} add *μηδεν* (:: cf 1, 44) | *λεγωσιν* cum ℵBLw^{d}Δ 28. 38. 2^{pe}... ς *ειπωσιν* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler (:: cf ad 3, 12. 6, 8. 12. 41. 8, 30; contra Mt 16, 20) | *οσον δε* usq *διεστελλετο* (X al *διεστελετο*, Δ *ενετελετο*): D b c ff$^{2.}$ i (non item a f g$^{2.}$ l q vg) om | *αυτοισ* (prob Schu) cum ℵABLw^{d}XΔ 1. al^{10} a f g$^{2.}$ l q vg cop ... ς Ti praem (sed 38. 346. d^{scr} add) *αυτοσ* cum EFGHKMNSUVΓΠ al pler syr^{utr} go arm aeth | *αυτοι* (D* *οι δε αυτοι*) cum ℵB(D)LNw^{d}Δ 33. 61. 2^{pe} f cop go syr^{sch} arm, item *at* (ff$^{2.}$ l q, *ad* b d i), *illi* b d ff$^{2.}$ i l q, *illi vero* c ... ς om cum AEFGHKMSUVXΓΠ 1. al pler a g vg syr^{p} aeth | *περισσοτερον*: Dw^{d} 61. -*τερωσ*

37. *υπερπερισσωσ*: DU 1. 209. 435. *υπερεκπερισσωσ* ... w^{d} *παντεσ* | *εξεπλησσοντο*: 69. c^{scr} -*ττοντο* | *και* (28. 2^{pe} syr^{sch} om) *τουσ*: B cop praem *ωσ* | *ποιει ακουειν*: Δ* *ακ. ποι.* | *αλαλουσ* cum ℵBLΔ 33. ... ς Ln Ti *τουσ αλαλ.* cum ADNw^{d}XΓΠ unc^{9} al fere omn

VIII.

1—9 Mt 15, 32—39 Mc 6, 34—44

1 *Ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ πάλιν πόλλου ὄχλου ὄντοσ καὶ μὴ
ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ λέγει αὐτοῖσ·*
2 *σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσμένου-
σίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν.* 3 *καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺσ
νήστισ εἰσ οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινεσ αὐτῶν*

VIII. 1. *εν εκειναισ*: D 28. a b c f ff$^{2.}$ i q (non item g$^{2.}$ l vg) syr^{sch} go (non item cop syr^{p} arm) add *δε* | *παλιν πολλου* (Gb′) cum ℵBDGLMNΔ 1. 13. 28. 33. 59. 61. 69. 73. 209. 242. 248. 253. 259. 346. 2^{pe} it (exc q) vg cop go arm aeth arr ... ς Ti *παμπολλου* (8 al mu *παμπολου*, X *πανπολου*) cum AEFHKSUVW^{d}XΓΠ al longe pl q syr^{utr} perss ... 124. c^{scr} *παλιν παμπολλου* (: : *παμπολυσ* Graecis frequentatur; apud LXX non invenitur nec in N. T. praeter h. l.) | *οντοσ*: W^{d} *συναχθεντοσ* | *εχοντων*: D 2^{pe} add. *αυτων* | *προσκαλεσαμενοσ* cum ℵABDKLMNW^{d}ΔΠ 1. 33. al^{25} fere it (exc f; g$^{2.}$ *cum turba multa esset cum Iesu*) vg go cop syr^{utr} arm aeth al ... ς (= Gb Sz) add *ο* $\overline{ισ}$ cum EFGHSUVXΓ al longe pl f | *τ. μαθητασ* cum ℵDLNW^{d}Δ 1. 28. 209. al plus^{5} it (exc g$^{2.}$) vg go cop syr^{p} ... ς Ln add *αυτου* cum ABXΓΠ unc^{9} al pler g$^{2.}$ syr^{sch} arm aeth (: : v. 4 *αυτου* non fluct nec in Mt). Praeterea Δ add *παλιν*

2. *επι τον οχλον* (vg *super turbam*, l *sup. turbas*; item syr^{p} arm aeth): L al pauc a b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i q gat cop syr^{sch} *ε. τ. ο. τουτον* (a f gat *turbae huic*, q *supra turbam hanc*, g$^{1.}$ *super turb. istam*, b c ff$^{2.}$ i *super istam turbam*); item D *επι του οχλου τουτου* | *ημεραι τρεισ* cum ℵΔLNW^{d}XΓΠ unc^{9} al pler ... B *ημεραισ τρισι*, ς (= Gb Sz) *ημερασ τρεισ* cum Δ 1. 69. al vix mu ... D *ημεραι τρισ εισιν απο ποτε ωδε εισιν*, a b c d i *iam triduum* (ita a d, b i *trid. iam*, c *trid. est iam*) *est ex quo* (c *quod*) *hic sunt*, ff$^{2.}$ *triduo est iam quod hic sunt*. Contra q *triduum adherent mihi*, f g$^{1.}$ l vg *ecce iam triduo sustinent me* (f *mecum sunt*) | *προσμεν. μοι*: Ln om *μοι* cum B cop$^{cdd\,2}$ (non^{dz} nec$^{wi\,schw}$) ... D it^{pl} (vide ante) *ωδε εισιν* | *εχουσιν*: LNW^{d}XΔ 33. y^{scr} al^{10} fere *εχωσιν*

3. *και εαν* (E 157. om *εαν*): L *καν* | *νηστισ* c. ℵΔ al^{25} fere (^{11}ap Mtthaei, ^{5}ap Scriv) et haud dubie plur (: : Lexic. ms. ap Mtthaeium ad h. l. *τὸ πληθυντικὸν τοὺσ νῆστισ διὰ τοῦ ἰῶτα*. Phrynich. Bekk. An. p. 52. *νῆστισ καὶ τὸ πληθυντικὸν νήστιδεσ καὶ νήστισ*) ... ς Ln Ti *νηστεισ* c. ABDLNW^{d}XΓΠ unc^{9} al pl | *εισ*: 13. 28. 69. 124. 235. 346. al pauc add *τον* | *αυτων* (et. c f g$^{2.}$ l vg): D a^{vid} ff$^{2.}$ i q om | *και εαν* usq *εκλυθησ.* (N *εγλυθησ.*): D 2^{pe} *και απολυσαι αυτ. νη. εισ οικον* (b om *ε. οικ.*, item 2^{pe}?) *ου θελω μη* (2^{pe} *μηποτε*) *εκλυθωσιν*, item a b ff$^{2.}$ i q (non item c f g$^{2.}$ l vg) : : e Mt | *και τινεσ* cum ℵBLΔ 1. 13. 28. 33. 209. q (*et aliqui*) cop item D *οτι και τινεσ*, b i *quoniam quidem et* (b om) *aliqui*, a c d *quoniam quidam*, ff$^{2.}$ nil nisi *quidam* ... ς *τινεσ γαρ* cum ANW^{d}XΓΠ unc^{9} al pler f l vg syr^{p} go arm aeth (11^{pe} *τι. δε*, g$^{2.}$ *quidam autem*, item syr^{sch}) | *αυτων* (*illorum* a; b om): D 127. al^{15} fere c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i l

ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ὅτι πόθεν τούτουσ δυνήσεταί τισ ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίασ;
5 καὶ ἠρώτα αὐτούσ· πόσουσ ἔχετε ἄρτουσ; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά.
6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆσ γῆσ· καὶ λαβὼν
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ
αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν
ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσασ αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ

---

q vg εξ αυτ. | απο c. ℵBDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 346. 3[pe] al (it vg *de longe*, *a longe*, *de longinquo*) ... ς Ln om c. ANW[d]XΓΠ unc[9] al pler (:: cf Mt 26,58 Mc 5,6. 11,13) | ηκασιν (et. ς) cum ℵADN 1. 28. 33. 69. 124. al plus[20], item ς[e] ηκουσιν c. EFGHKMSUVW[d]XΓΠ al longe pl, item *venerunt* it vg go syr[utr] arm aeth ... Ti εισιν cum BLΔ cop

4. αυτω: ℵ ff[2.] om | οτι ποθεν cum BLΔ ... ℵ και ειπαν ποθεν (similiter 106.251.282. syr[p] λεγοντεσ ποθεν, c *et respondentes -- dixerunt unde*) ... ς Ln ποθεν c. ADNW[d]XΓΠ unc[9] al pler (:: cf 4,21 Mt 15, 33) | w[d] 69. 346. al δυνησηται | ωδε (h. l. vg[ed] am ing em fu; w[d] post χορτ., 1.28.209.2[pe] al a f l varie transp): DH 69. b c ff[2.] i q go om | αρτων: FHKΓ 1. al mu αρτον | επ ερημιασ c. ℵBDLNW[d]XΓΠ[2] unc[8] al pler (it vg *in deserto, in solitudine* vel *-nem*) ... AKΔΠ* al[12] επ ερημιαισ (Δ -μαισ)

5. ηρωτα cum ℵBLΔ ... ς Ln επηρωτα cum ADNW[d]ΓΠ unc[8] al pler; x al pauc ἐπερωτᾶ, M επηρωτησεν (item *interrogavit* b c d f ff[2.] g[1.2.] i l q vg syr[sch]; contra a syr[p] *interrogabat*) | εχετε αρτουσ cum ABLNW[d]ΓΠ unc[9] al pler go arm ... ℵD 28. 33. 124. 131. al plus[10] it vg cop syr[utr] aeth αρτ. εχετ. (:: cf 6,38 Mt 15,34) ... x om αρτουσ | ειπαν cum ℵBNΔ ... ς Ln ειπον cum ACDLW[d]XΓΠ unc[9] al omn[vid]. Praeterea L 282. i l syr[sch] aeth add αυτω

6. παραγγελλει (Δ* -γελει) c. ℵBDLΔ item l *praecipit* (cop et παραγγελλει et παρηγγειλε respondet). Respicit huc Or[3,510] κακει μεν κελευει τουσ οχλουσ ανακλιθηναι η αναπεσειν επι του χορτου· και γαρ ο λουκασ· κατακλινατε αυτουσ, ανεγραψε, και ο μαρκοσ· επεταξε, φησιν, αυτοισ παντασ ανακλιναι· ενθαδε δε ου κελευει αλλα παραγγελλει τω οχλ. ανακλιθηναι... ς παρηγγειλε cum ACNW[d]XΓΠ unc[9] al omn[vid] it (exc l) vg etc | ευχαριστησασ cum ℵABLNW[d]XΓΔΠ unc[7] al pl b c i l (hi *et accipiens sept. pan. gratias agens fregit*, item[vid] ff[2.] g[1.2.]) q (*et acceptis sept. pan. gratias egit et fregit*) vg (ut b etc) cop syr[p] arm ... CDSV al[40] fere a d f (a d *et accepit sept. pan. et gr. agens fregit*, f *et accipiens sept. pan. et gr. agens fregit*) go syr[sch] aeth και ευχαρ., hinc Ln [και] ευχαρ. | παρατιθωσιν cum ℵBCLMΔ 13. 33. 69. 346. y[scr] al plus[5] ... ς Ln παραθωσι cum ADNW[d]XΓΔΠ unc[8] al pler

7. ειχαν cum ℵBDΔ ... ς ειχον c. ALNW[d]XΓΠ unc[9] al omn[vid] | ευλογησασ: D q ευχαριστησασ | αυτα post ευλογ. cum ℵBCLΔ 6. 10. 28. 116. cop aeth; item ante ευλογ. MNW[d] 1. 69. al[15] fere it (exc q) vg (Latt *ipsos*) syr[utr] go arm ... Ln Ti ταυτα ante ευλογ. cum AFKΠ al[20] fere ... ς om cum EGHSUVXΓ 33. al pl, item (qui ευχαρ. pro ευλογ.) D q | παρεθηκεν cum ℵ* ... ς Ln Ti ειπεν (D[gr] εκελευσεν, it vg *iussit* sed d

ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας.
9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.
Mt 15, 39 10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

dixit) παραθειναι (ita ς cum GM^txt NUVXΠ al pl, item EFHKSW^d Γ al pm παραθηναι, item *ut apponerent* syr^utr go cop arm; Ti παρατιθεναι cum ℵ^a BDLM^mg Δ al pauc, Ln παρατεθηναι cum A al pauc, item *apponi* it vg; c 33 παραθετε) και αυτα (κ. αυτ. cum AEFGHKM^txt SUXΓΠ al longe pl syr^p go, item cop; v al^10 fere syr^sch αυτα: ℵ^a BCLΔ 115. q και ταυτα ante παρα., D και αυτους ante εκελευσεν: M^mg NW^d 1. 10. 28. 61. 67. 124. 209. 271. 48^ev g^scr 2^pe it [exc q] vg om, hinc Gb^o; sed M^mg 48^ev τω οχλω [:: cf Mt 14, 16], N αυτοις, similiterque cop *coram illis*) :: cf ad Io 6, 11

8. και εφαγ. cum ℵBCDLΔ 1. 28. 33. 40. 124. 2^pe it vg cop syr^sch aeth ... ς Ti εφαγ. δε cum ANW^d XΓΠ unc^9 al pler go syr^p. Praeterea ℵ (282?) add παντες, item post εχορτασθ. EMΠ 33. 142^mg 229. al^20 fere :: cf Mt 15, 37; item Mc 6, 42 et ll pp | περισσευματα (Γ al -ισευ-) cum ABLNW^d XΓΔΠ unc^9 al fere omn ... ℵc cop τα περισσ., D 2^pe το περισσευμα των ... 33. περισσευσαντα | κλασματων (33. -ατα): Δ om | επτα (D ζ, non item h. l. ℵ): DL 2^pe q post σπυρ. | σπυριδας cum A^2 BCLNW^d XΓΔΠ unc^9 al omn^vid ... Ln σφυριδας c. ℵA*D (:: eandem scripturam 8, 20 et Mt 15, 37 solus D tuetur, Mt 16, 10 BD p^scr Act 9, 25 ℵC: hinc nullo loco sine teste est; at non aptum videbatur hoc versu σφυριδας et v. 20 σπυρ. edere). Praeterea 13. 33. 69. al^10 fere i add πληρεις :: e Mt

9. ησαν δε (Gb') cum ℵBLΔ 33. 18^ev 19^ev 49^ev 150^ev cop ... ς Ln add οι φαγοντες cum ACDNW^d XΓΠ unc^9 al pler it vg go syr^utr etc :: ut 6, 44 | ως (M al^10 ωσει): ℵ cop om (:: ut Mt) | τετρακισχιλιοι: GΔ al pauc a b c ff^2 i q (non f g^1.2 l vg) add ανδρες :: ut 6, 44

10. ευθυς cum ℵBCLΔ 1. 13. 28. 69. 253. 346. ... ς ευθεως c. ANW^d XΓΠ unc^9 al longe pler. Ponitur h. l. cum ℵBCEFGHLSVXΓΔ al pler a f g^1 g^2 l q vg cop arm ... AKMNUW^d Π 1. 69. 124. al plus^10 syr^utr go post εμβ. ... D 8^pe b c ff^2 i om (sed vide ad εμβας) | εμβας (D^gr ανεβη, 2^pe ενεβη posteaque uterque και ηλθεν, item a f q *ascendit* sequente *et venit*; d *ascendens* sequente *et venit*): B add αυτος, hinc Ln [αυτ.]; D b i praem αυτος (c ff^2 *Iesus autem ascendens*) | το: L 1. 28. 33. 69. 124. 209. y^scr al^10 go om | ηλθεν: ℵ*(com)L add ο ις (vide supra c ff^2) | μερη: D^gr ορια, item c f (hi *in finibus*) arm^usc ... N ορη | δαλμανουθα (B -νουνθα): ita et. f g^1.2 l q „cdd quidam“ ap Aug (vide post) cop syr^utr (et. syr^p mg gr) aeth (arm) ... D* μελεγαδα, D^2 μαγαδα, 28. 2^pe μαγεδα, d *magidan*, a ff^2 *magedan*, b i *magedam*, c *mageda*. Cf Aug^cons 2, 8 *Marcus -- hoc idem subjicit quod Matthaeus, nisi quod* Dalmanutha, *quod in quibusdam codicibus legitur, non dixit Matthaeus sed* Magedan. *Non autem dubitandum est eundem locum esse sub utroque nomine. Nam plerique codd. non habent etiam secundum Marcum nisi* Magedan. Hier de

Supple ad p. 295: w^d 11 συζητ. 12 στημ. επιζητ. 13 εμβ. παλ. εις το πλοι. 14 επελ. οι μαθητ. αυτ. 15 ορατ. και βλ. 16 πρ. αλλ. λεγοντες

ἦλθεν εἰσ τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 [77.4] καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρι- 11–13 Mt 16, 1–4
σαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντεσ παρ᾽ αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντεσ αὐτόν. 12 [78.6] καὶ ἀναστενάξασ
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶσ
αὐτοὺσ πάλιν ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν.
14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ 14–21 Mt 16, 5–12 Lc 12, 1

---

ll. Hebr. 3, 250: *μαγεδαν ο χ̅ς̅ επεδημησεν, ωσ ο ματθαιοσ· και ο μαρκοσ δε τησ μεγαιδαν μνημονευει· και εστι νυν η μαγαιδανη* (al. *μεγαιδανη*) *περι την γερασαν* ... 1. 13. 69. 209. 271. 347. cop^maresch *μαγδαλα*, go *μαγδαλαν*. Scholion[238] *και ο ματθ. μαγδαλα ειπεν, ο δε μαρκοσ δαλμανουθα. ου διαφωνιαν δε εχει τουτο· ο μεν γαρ την κωμοπολιν ωνομασεν, ο δε τα πορρω του αστεοσ μερη ανεγραψατο· μαγδαλα γαρ και δαλμανουθα πλησιοχωροι εισιν.*

11. *και εξηλθον* (c^scr *-λθαν*, D *-λθοσαν*): 33. 252* c om, *οι φαρισ.* post *ηρξαντ.* posito | *συνζητ.* cum ℵABCDE*GLNΓΔ al ... ς *συζητ.* cum E²FHK MSUVXΠ al pler^vid | *συνζητ. αυτω* (d haec om, item 69. pergens *συζητουντεσ*): D^gr *συνζ. συν αυτω*, it vg *conquirere cum eo* (*cum* et. i, male Blanch *ab*) | *ζητ. παρ αὐτου*: Δ om | *σημειον*: D *το σημ.*, 2^pe *τι σημ.* ante *παρ* | *απο* (13. 69. 346. *εκ*): ℵ 68. c praem *ιδειν*

12. *αναστεναξασ*: M* al^10 fere *στεναξασ* | *αυτου* (ΔL *εαυτου*): DM*Γ 1. 282. b g²· i l (non item a c f ff²· g¹· q vg) om | *λεγει*: Γ al pauc *ειπε*, item a *dixit* (it rell vg *ait*) | *τι*: C Or^3,429 *οτι* | *ζητει σημει.* cum ℵBCDLΔ 1. 28. 33. 118. 209. 2^pe, item *quaerit signum* a b c i l am fu ing tol sax cop syr^sch aeth ... ς *σημει. επιζητει* (:: ut Mt) cum ANXΓΠ unc⁹ al longe pler Or^3,429, item *signum quaerit* f (ff²· vid) g¹·²· q vg^ed em syr^p go arm | *υμιν* cum ℵACDNXΓΠ unc⁹ etc (et. Or) ... BL om | *ει* (Or^3,429 *εἰ - τουτεστιν οὐ δοθησεται*): Δ 5. 13. 69. 124. 346. (item cop syr^sch al) *ου* | *ταυτη*: FHLΓ al *αυτη*

13. *αφεισ*: N *καταλιπων* :: e Mt | *παλιν εμβασ* (D *ενβ.*) cum ℵBCDLΔ 28. 33. 69. 346. 2^pe d^scr a i q aeth ... ς *εμβ. παλ.* cum ANXΓΠ unc⁹ al pler f ff²· g¹·²· vg go syr^p ... 108. e^scr b c cop syr^sch om *παλιν*. Praeterea *παλ. εμβ.* sine additamento cum ℵBCLΔ ff²· g¹· am tol ... ς (Gb^oo) add *εισ το πλοιον* cum HKNUΓΠ al mu, item Ln *εισ πλοιον* cum AEFGMSVX al pl, item *in navem*, *navem* a (*ascensa nave*) b c f g²· i l (*in navi*) q vg^ed (*navim*) em ing al go cop syr^utr al

14. *επελαθοντο* (B* *-θεντο*): D 28. al plus^10 c add *οι μαθηται*, item U 13. 69. al^30 fere vg^edd (ap Ln) al *οι μαθηται αυτου* :: cf Mt | *λαβειν αρτουσ*: 13. 69. ff²· q vg^ed em (al) *αρτ. λαβ.* :: ut Mt | *και ει μη ενα αρτον ουκ ειχον* etc: f g¹· l vg *et nisi unum panem non* (fu om) *habebant* etc ... D *ει μη ενα αρτον ειχον*, a g²· *nisi* (a *et nisi*??) *unum panem habebant* etc; d i q *nisi unum panem quem* (ἄρτον ὃν?) *habebant secum* (i q *sec. hab.*) *in navem*, c *nisi unum tantum quem secum habebant in navi*, ff²· *et nisi unum panem quem sec. habeb. in navem*, b *et nihil am-*

εἶχον μεθ᾿ ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 ⁽¹⁹·²⁾ καὶ διεστέλλετο αὐτοῖσ
λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ τῆσ
ζύμησ Ἡρώδου. 16 ⁽²⁰·⁶⁾ καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ ὅτι ἄρ-
τουσ οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺσ λέγει αὐτοῖσ· τί διαλογίζεσθε ὅτι
ἄρτουσ οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην
ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ οὐ βλέπετε, καὶ

plius habebant nisi unum panem quem secum habeb. in nave... 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2pe ενα μονον (2pe om) αρτ. εχοντεσ (69. εχ. αρτ.) | μεθ: D μετ (sequente εαυτ.)

15. διεστελλετο: EF 13. 28. 69. 131. 346. al pauc διεστειλατο, Δ ενετειλατο. Item a b c f ff2· i q *praecepit*, contra g1.2· l vg *praecipiebat* | ορατε: C 13. 28. 69. 124. 8pe al pauc c f g2· l vged (etcdd aliq sed non am fu ing em gat) sax copschw (non itemwi) add και, hinc Ln [και]... D 1. 2. 118. 209. 2pe a b ff2· i q tol arm om (b ff2· i q *videte a ferm.*, a d tol *cavete a ferm.*; c f g1.2· l vg *videte [et] cavete*); Δ om βλεπετε (δ super ορατε habet *videte aut cavete*) | και: GΔ 1. 28. 69. 124. 209. 346. add απο, item a f g1.2· q fu (non item b c ff2· i l vg) | ηρωδου: G 1. 13. 28. 69. 118. 209. 251. 346. 2pe i tol arm των ηρωδιανων

16. διελογιζοντο (c *dicebant*): א ελογιζ. | πρ. αλληλ. cum אBD 1. 28. 209. 2pe a b c ff2· i q... ς add λεγοντεσ cum ACLNXΓΔΠ unc9 al pler f g1.2· l vg go cop syrutr arm aeth (:: ut Mt) | εχομεν (K al -ωμεν) cum אAC LNXΓΔΠ unc9 al pler f g1· l vg go syrutr arm aeth; item al4 ελαβομεν :: ut Mt... Ln Ti εχουσιν cum B 1. 28. 209. 2pe c g2· (cop *nullus panis iis*); item D a b i q (hi *quod panes non haberent*; contra ff2· *quot panes haberent*) ειχαν

17. κ. γνουσ cum אcBΔ* i cop... ς Ln add ο (Δ2 om) ις cum א*ACDNXΓΔ2 unc9 al longe pler a c f g2· l q am fu ing tol al syrutr go etc, item post αυτοισ L cscr b ff2· vged em al (:: ο ις in Mt non fluct) | διαλογιζεσθε cum אABCLNXΓΔΠ unc7 al pler f l vg cop syrsch go: DU 28. 67. 124. 238. 271. cscr 2pe a b c ff2· g2· i q syrp c.* arm aeth add εν ταισ καρδιαισ υμων (:: cf 2, 8 Lc 5, 22), item M 13. 61. 69. 346. 3pe εν αυτοισ (:: cf Mt). Insuperque 13. 28. 61. 69. 124. 271. 346. 2pe cscr syrp c.* (sed adnotat in margine: εν τ. καρδ. υμ. ολιγοπιστ. non inventum est in 2 exx Graecis nec in antiquo Syro) arm add ολιγοπιστοι :: e Mt | εχετε: Δ cscr 7pe persp εχομεν | ουδε (Δ δ και) συνιετε (B* συνειτε, 2pe μνημονευετε): 1. 209. om | πεπωρωμενην (Γ πεπορρωμ.) sine ετι cum אBCDgrLNΔ 1. 28. 33. 124. 209. 225. 245. 2pe a cop arm aeth... ς Ti ετι πεπωρωμ. cum AXΓΠ unc9 al pler f g2· l q vg syrutr, item οτι (pro ετι) πεπ. 106. go, item *sic* (pro *adhuc*) *obtusa* b c d ff2· i | πεπωρωμ. εχετε τ. κα. υμων (f g2· l vg *caecatum habetis cor vestrum*): D 2pe πεπωρωμενη (D* πεπηρωμ. sed ω super η notato, ab ipso* ut vdtr) εστιν η καρδια υμων, item a q *obtusum est cor vestrum*, b c d ff2· i *obtusa sunt corda vestra*

18. ς Gb Sz Ti βλεπετε; (Ti -τε,) -ακουετε, (Wtst -ετε;) και – μνη-

ὦτα ἔχοντεσ οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺσ πέντε
ἄρτουσ ἔκλασα εἰσ τοὺσ πεντακισχιλίουσ, καὶ πόσουσ κοφίνουσ κλα-
σμάτων πλήρεισ ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺσ
ἑπτὰ εἰσ τοὺσ τετρακισχιλίουσ, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμά-
των ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὔπω συνίετε;

μονευετε; οτε .. Ln βλεπετε, - ακουετε; - μνημονευετε, οτε | και ωτα: ℵ* (suppl^{a}) cop^{ds} et $^{petr 8.}$ om και | και ου (it vg *nec*) μνημο.: D ουδε μνημ., ℵ ουπω νοειτε, 2^{pe} ουπω νοειτε ουδε μνημ.

19. οτε (Δ 69. 127* 237. al pauc οτι): 28. 60. b c ff^{2} i k cop om. Eaedem vv item 13. 69. 346. al? (28? 60?) postea οὓσ ἔκλασα, *quos fregi*; quod idem D voluisse videtur qui habet τουσ εκλασα. Duas enim vero D lectiones miscuisse clarissimum fit ex d: *nec meministis quando de V panibus quos fregi.* | τουσ (Δ om) πεντακισχιλιουσ: Δ a b c ff^{2} g$^{1.2}$ l q (non item f i k vg) add ανθρωπουσ (*hominum*, δ *homines* praegresso *milia*) | και ποσουσ cum ℵCDMΔ 1. 33. 48^{ev} 49^{ev} y^{scr} z^{scr} al plus^{5} f g$^{1.2}$ l am fu em ing arm aeth ... ς Ln Ti ποσουσ (U οσουσ) cum AB LℵXΓΠ unc^{8} al pler ff^{2} (a b c i k *ex quibus quot*) vg^{ed} cop syr^{utr} go | κοφ. κλασμ. πληρεισ cum ℵBCLΔ 1. 20. 33. 124. 131. 300. 49^{ev} y^{scr} 2^{pe} al pauc f g$^{1.2}$ l vg syr^{sch} cop (sed ηρατε ante κοφ.), item D^{gr} sed ηρατε inter κλασμ. et πληρ. pon ... ς κοφ. πληρεισ (AFGM al -ρησ) κλασμ. cum AℵXΓΠ unc^{9} al pler syr^{p} go (arm aeth) ... 13. 69. 237. 259. 346. a b c d ff^{2} i (k libere) q om πληρ.

20. οτε και cum ℵΔ g$^{1.2}$ l vg (cop nil nisi και); item Cℵ f οτε δε και, item c syr^{sch} και οτε ... ς Ln Ti οτε δε cum ADXΓΠ unc^{9} al omn fere a ff^{2} i q go syr^{p} arm aeth ... BL 2^{pe} nil nisi οτε | τουσ (Δ om) επτα cum ABDLM*ℵXΓΠ unc^{8} al pler a ff^{2} g^{1} i k cop syr^{utr} ... ℵCM^{2} 13. 69. 124. 346. 48^{ev} al^{10} fere c f g^{2} l q vg go arm aeth add αρτουσ, hinc Ln [αρτ.] :: cf Mt | εισ τουσ (LΔ g^{scr} z^{scr} al pauc om) τετρακισχιλιουσ: Δ c g^{2} q add ανθρωπουσ | b ab ηρατε v. 19 ad ηρατε v. 20 transilit | ποσων σπυριδων πληρωματα (E* -ατων) κλασμ. (f *quot sportas plenas fragmentorum*, item cop syr^{utr} go; k *quod sportas plenas*): D ποσασ σφυριδασ κλασματων, item 2^{pe} addito πληρεισ, Δ και ποσουσ κοφινουσ κλασμ. πληρεισ. Item a c d ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg *quot* (*quod*, g^{2} *et quot*) *sportas fragmentorum* | και (Δ g^{1} k l syr^{sch} om) λεγουσιν cum ℵBCLΔ 115. g$^{1.2}$ k l vg cop syr^{sch} aeth ... ς Ln οι δε ειπον (*at illi dixerunt* it^{6}; *qui dixerunt* a) cum ADℵXΓΠ unc^{9} al fere omn (a) b c f ff^{2} i q syr^{p} go arm. Praeterea Ti add αυτω cum BCLΔ 115. g$^{1.2}$ l vg cop aeth (:: ut v. 19): omisi cum ℵ k syr^{sch} item cum omnibus qui οι δε ειπον

21. και ελεγεν cum ℵABCEGHLMSUVXΓΔ al pl g$^{1.2}$ l vg cop syr^{p} arm (go *dixit*, l. ειπεν)... DFKΠ al plus^{40} a b c f ff^{2} i k q syr^{sch} και (i k syr^{sch} om) λεγει (it^{pl} *ait*, a k *dicit*) | ουπω (K οὔπωσ) c. ℵCKLΔΠ 1. 118. 127. 209. al^{10} fere k ... Ln πωσ ουπω cum AD^{gr}MℵUX al^{30} fere a c ff^{2} g$^{1.2}$ i l syr^{utr} go; item 13. 61** 69. 124. 346. f arm πωσ ουν ουπω, ς πωσ ου cum BEFGHSVΓ al pl b d q cop aeth (:: πωσ ex Mt) | συνιετε: BD^{2} νοειτε (:: cf Mt), D* συννοειτε

22 [81·10] Καὶ ἔρχονται εἰσ Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ
τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπι-
λαβόμενοσ τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ,
καὶ πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ, ἐπ-
ηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψασ ἔλεγεν· βλέπω τοὺσ
ἀνθρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ. 25 εἶτα πάλιν
ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν

22. ερχονται (Gb″ prob Schu) cum ℵ^{c}BCDLΔ 13. 28. 33. 69. 124. 346. al pauc, item vel *veniunt* (g$^{1.}$ i k l vg cop arm) vel *venerunt* (a b c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q go aeth) it vg cop arm go aeth ... ϛ ερχεται cum ℵ*ANXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} perss | βηθσαιδαν cum ℵABLNXΓΠ unc^{9} al pler b (*betsaidam*) vg^{ed} (*bethsaidam*) syr^{utr} arm aeth; item βηθσαιδα CNΔ (βησσαιδα) 1. 28. 33. 69. al^{30} fere c g$^{1.2.}$ k (*bedsaida* ex emendatione, **bettsaida* ut vdtr) am fu ing em mt cop (βηδσαιδα) ... D 262* a f ff$^{2.}$ i l q go βηθανιαν | τυφλον: Δ add δαιμονιζομενον

23. επιλαβ. τησ χειροσ: D λαβομενοσ την χειρα | του τυφλου: 1. 2^{pe} 3^{pe} αυτου, 131. 229. 238. αυτ. του τυφλ. | εξηνεγκεν (Δ εξενεκεν) cum ℵBCL 33. ... ϛ Ln εξηγαγεν cum ADNXΓΠ unc^{9} al fere omn. Latini sic: b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i gat *duxit*, d f l vg *eduxit*, a k *produxit*, q *eicit* | επιθεισ: G 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc praem και (c *et expuit* - *et imposuit*, b *exspuens* - *et impositis manibus*, d *et expuens* - *et impositis manibus*; it^{pl} vg *et expuens* - *impositis manibus*, similiter al) | αυτω (ita a b c ff$^{2.}$ i q, item k sed confudit *et* cum *ei*): AKΔ 28. 2^{pe} al^{10} fere f g$^{2.}$ (et $^{1.\,vid}$) l vg go cop syr^{sch} syr^{p} αυτου (sed g$^{2.}$ *impositis illis* [sic] *manibus suis*, item cop syr^{p} cum αυτω et. αυτου exprimunt) | επηρωτα: D^{gr} επερωτα (d *interrogabat*), N επηρωτησεν | βλεπει cum ℵA D^{2}(Scriv non indicat correctionem)LNXΓΠ unc^{9} al fere omn it^{omn} (et. d) vg syr^{utr} go arm ... Ti βλεπεισ cum BCD*^{gr}Δ 2^{pe} cop aeth

24. ελεγεν cum ℵ^{c}ABLXΓΔΠ unc^{9} al pler cop syr^{p} ... ℵ*C al pauc ειπεν, item *dixit* c ff$^{2.}$ k syr^{p}; DN 13. 69. 346. al pauc λεγει, item *ait* a b f g$^{1.2.}$ i l q vg | οτι ωσ δενδρ. ορω περιπατ. (et. ϛ et ϛ^{e} 1624; Gb′) cum ℵABC*LM^{txt}NXΓΔΠ unc^{8} al longe pl go ... ϛ^{e} 1633. Gb Sz ωσ δενδρ. περιπατ. omissis οτι et ορω cum C^{2}DM^{mg} 1. al non ita mu it^{omn} vg cop syr^{utr} arm aeth | περιπατουντασ: F 225. -ντα

25. ειτα (ita a f l g$^{1.\,vid}$ g$^{2.\,vid}$ vg cop syr^{p} go): D b c ff$^{2.}$ i k q aeth και ... syr^{sch} arm pers^{p} om | επεθηκεν c. ℵACNXΓΔΠ unc^{9} al fere omn, item D 2^{pe} επιθεισ (D servat και sq, 2^{pe} om); item it^{pler} (et. d) vg *inposuit*, a *inponens* sed postea *et fecit* ... BL εθηκεν | χειρασ: N al pauc c syr^{utr} cop add αυτου | και διεβλεψεν cum ℵBC*LΔ 1. 28. 209. 346, item C^{2} κ. ενεβλεψεν, item *et vidit* k cop aeth arr ... D b c g$^{2.\,vid}$ ff$^{2.}$ i l vg pers^{w} και ηρξατο αναβλεψαι ... ϛ Ln και εποιησεν αυτον αναβλεψαι (al pauc βλεψαι) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler (sed 13. 69. κ. εποι. αυτ. αναβλ. additis και διεβλεψεν, similiter arm *et aperuit et videbat*) a f q go syr^{p} ... syr^{sch} om plane (item pers^{p} omissis simul και απεκατ.), hinc Gb^{0}

καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶσ ἅπαντα. 26 καὶ ἀπ-
έστειλεν αὐτὸν εἰσ οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰσ τὴν κώμην εἰσέλθῃσ.
27 [82. 1] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ 27–30 Mt 16, 13–20 Lc 9, 18–21
κώμασ Καισαρείασ τῆσ Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων αὐτοῖσ· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντεσ ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,

25. *απεκατεστη* (B *αποκ.*) cum ℵBCLΔ al pauc ... Ln *απεκατεσταθη* cum ΑℵXΓΠ^{2} unc^{8} al pl, item ς *αποκατεσταθη* cum DUΠ* 1. 126. al permu | *και ενεβλεπεν* (Δ 346. *ανεβλ.*) cum ℵ^{c}BLΔ 13. 28. 69. 346. (et 244. *κ. εβλεπεν*) syr^{sch} ... ς *και ενεβλεψεν* c. ACEGHKM^{2}ℵSUVXΓΠ al permu; FM* al^{60} fere *κ. ανεβλεψεν*, ℵ* *και εβλεψεν*, item cop syr^{p} ... D it vg *ωστε αναβλεψαι* | *δηλαυγωσ* (L *δειλαυγοσ*) cum ℵ*CLΔ (33. *δηλωσ*) ... ς Ln Ti *τηλαυγωσ* cum ℵ^{c}ABDNXΓΠ unc^{9} al fere omn (:: Hesych. *τηλαυγ.* per *λαμπρωσ*, *δηλαυγ.* per *αγαν φανερωσ* explicat) | *απαντα* (D 2^{pe} *παντ.*) cum (Gb'' prob Schu) ℵBC*DLM(?)Δ 1. 13. 69. al^{5} a b f ff^{2} i l q (g$^{1.2}$ ut vdtr) vg syr^{utr} cop arm aeth (cop syr^{utr} aeth *omne*) ... ς Ti *απαντασ* cum AC^{2}NXΓΠ unc^{8} al pler go ... c k om

26. *αυτον*: ℵ* post *οικον* pon (transp ℵ^{c}) | *οικον* cum ℵ*ABCDEFHKLNSVΓΠ al pl go ... ς (= Gb Sz) *τον οικ.* cum ℵ^{c}GMUXΔ al sat mu cop | *λεγων*: D *και λεγει αυτω* | *μη* (ita ℵ*, ℵ^{c}BL 1* 209. cop *μηδε*) *εισ τ. κωμ. εισελθησ* cum ℵ* et ℵ^{c}BL 1* 209. cop. Similiter c *ne cui diceret in castellum*, k *nemini dixeris in castello* ... ς Ln Ti *μηδε εισ την κωμην εισελθησ μηδε ειπησ τινι* (Δ *ειπισ τιν*, δ non exprim *τινι*) *εν τη κωμη* cum ACℵXΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{sch} et$^{p\,txt}$ go aeth, item arm sed post *εισελθησ* add *sed vade in domum tuam, et si in vicum introieris*; syr$^{p\,mg}$ ad *μηδε ε. τ. κωμ. εισελθ.* adnotat *et si in pagum ingrediaris nemini dixeris in pago* ... D *υπαγε εισ τον οικον σου και μηδενι ειπησ εισ την κωμην*. Similiter 13. 28. 61. 69. 346. 2^{pe} i *υπαγε εισ τον οικον σου, και εαν εισ την κωμην εισελθησ μηδενι* (28. 61. 346. add *μηδεν*) *ειπησ μηδε εν τη κωμη*. Eadem habent b f ff^{2} g$^{1.2}$ l vg *vade in domum tuam, et si in vico* (g^{2} vg *vicum*, f *castella* [*-llo*?]) *introieris, nemini dixeris*, a *vade domi aput te et ne in municipio intres nec cuiquam dicas*, q *vade in domum tuam et nemini in castello dixeris*

27. *εισ τασ κωμασ καισαρειασ* (*-ρειασ* BKMSUΓΠ etc, *-ριασ* ℵACEFHLℵXΔ etc. Cf ad Mt 16, 13): D a b ff^{2} i q (non item c f k l vg, nec g$^{1.2}$ vid) *εισ καισαριαν* | *αυτου* sec: A arm om | *αυτοισ* cum ℵ* et^{cb}ABCNXΓΠ unc^{9} al pler c f ff^{2} l (item g$^{1.2}$ vid) vg cop syr^{utr} go ... ℵ^{ca}DLΔ al^{10} fere a b i k q tol arm om (:: ut Mt) | *τινα*: K *τι* | *οι ανθρ. ειναι* (et. b g^{2} i k): D a f ff^{2} l q vg Tert (contr. Gnostic. 10 *de quibus dicit: Quem me aiunt esse homines?*) Ambr^{incarn} *ειναι οι ανθρ.* (c *me esse dicunt homines*)

28. *ειπαν* cum ℵBC* et^{2}LΔ k cop syr^{sch} aeth ... ς Ln *απεκριθησαν* cum ADℵXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it (exc k) vg syr^{p} go arm. Praeterea *αυτω λεγοντεσ* cum ℵBC*DLΔ 13. 28. 69. 124. 282. 346. 2^{pe} a b c i l (item e silentio ff^{2} g$^{1.2}$) vg cop; item *αυτω* tantum c^{2} 33. 90. 6^{pe} q^{scr*}

καὶ ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷσ τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸσ
ἐπηρώτα αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶσ ὁ
Πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστόσ. 30 [83.2] καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ
31—33 Mt 16, 21—23 Lc 9, 22 ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ

r[scr], *illi omnes* k, item λεγοντεσ tantum f q arm ... ς om cum ΑΝΧΓΠ unc[9] al pler syr[utr] go (:: offendit h. l. ut Lc 20, 2 ειπαν cum λεγοντεσ coniunctum. Hinc alii απεκριθ. αυτ. λεγ., alii ειπ. sine λεγ., alii απεκριθ. sine λεγ. Apud Mt est οι δε ειπαν, apud Lc οι δε αποκριθεντεσ ειπαν) | οτι pr c. ℵ*B syr[sch] (cop ut solet) ... C*et**Δ 13. 69. 124. οι μεν (:: e Mt) ... ς Ln plane om cum ℵ[c]AC[3]DLNXΓΠ unc[9] al longe pler go syr[p], item it vg | B ιωανην | βαπτιστην: 28. 2[pe] βαπτιζοντα | και αλλοι cum ℵABCLXΓΠ unc[8] al pler ff[2.] i syr[utr] cop go al ... DN 13. 69. 346. 2[pe] c[scr] a f k q cop[dz] αλλοι δε ... VΔ al pauc b c l vg nil nisi αλλοι | ηλειαν cum ℵAB* ... ς Ln Ti ηλιαν cum B[3]CDLNXΓΠ unc[9] al omn[vid]; de ἠλ- et ἡλ- vide ad Mt 11, 14 | αλλοι δε: 13. 69. 124. και αλλοι, cop[wi et cod] αλλοι | οτι εισ cum ℵBC*L cop, item 2[pe] εισ ... ς ενα cum AC[3]NXΓΔΠ unc[9] al fere omn (k syr[utr] arm go); item D it (exc k) vg ωσ ενα, *quasi* (sed k om) *unum*

29. και αυτοσ: D 2[pe] al pauc a ff[2.] (c *ipsos autem* pro *ipse autem*) αυτ. δε ... b f i l (item g[1.2.] ut[vid]) vg *tunc* (syr[sch] *Iesus*) ... 1. 28. al pauc arm aeth om; item k* om και αυτ. επηρ. αυτ. | επηρωτα αυτουσ (Gb' prob Schu) cum ℵBC*DLΔ 53. 2[pe] a ff[2.] q (a *interrogabat illos*, ff[2.] q *interrogavit eos*; item c *interrogavit dicens*) cop ... ς λεγει αυτοισ cum AC[3]NXΓΠ al pler (al aliq ελεγεν αυτ.) b i l vg (hi omnes itemque[vid] g[1.2.] *dicit illis*; item f *dicit discipulis suis*, k** *et ait ille* sive *ipse*) go arm aeth syr[p] (et syr[sch] *Dicit eis Iesus*) | αποκριθεισ cum BL al pauc l (g[1.2.vid]) vg cop syr[utr] Eus[dem 121] ... ς αποκριθ. δε (:: ut Mt, item testes pler in Lc) cum ℵCDXΓΔΠ unc[9] al pler f ff[2.] go arm, item Ln και αποκριθ. cum AN 33. al[5] a b i k (*et respondit Petr. et dic.*) q aeth (c *cui respondens Petr. ait*) | ο χ̅ς̅ cum ABCDNXΓΔΠ unc[9] al longe pler it[pler] vg cop syr[p] go arm aeth Or[3,534] (οι γουν αναγραψαντεσ μαρκοσ και λουκασ αποκριθεντα τον πετρον ειρηκεναι· συ ει ο χ̅ς̅, και μη προσθεντεσ το παρα τω ματθαιω κειμενον) Eus[dem] (relatis iis quae Mtth habet inde ab υμεισ δε τινα με usque λελυμενα εν τ. ουρ. addit quae sola ex iisdem et ipse Marcus scripserit et dicit de reliquis: ταυτα μεν ουν ο πετροσ εικοτωσ παρασιωπασθαι ηξιου· διο και μαρκοσ αυτα παραλιπεν) ... ℵL 157. item 13. 69. 124. 346. b (*Christus Iesus* pro ο χ̅ς̅) syr[sch et hr] pers[p] add ο υιοσ του θεου insuperque 13 etc add του ζωντοσ (:: e Mt)

30. επετιμησεν αυτοισ (Δ c αυτω): ita et. Or(3, 532) ο μεν ουν ματθαιοσ - τοτε διεστειλατο τοισ μαθ. ινα μηδενι ειπωσιν οτι etc, ο δε μαρκοσ· επετιμησεν αυτοισ, φησιν, ινα μηδενι λεγωσι περι αυτου· ο δε λουκασ - ιστεον μεντοι οτι τινα των αντιγρ. του κα. ματθ. εχει το επετιμησεν.) et Eus[dem]: M c add ο ι̅ς̅ | λεγωσιν cum ℵABLNXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] (sed nonnulli λεγουσι) Or Eus ... Ln ειπωσιν cum CDG

31. αυτουσ: V om | υπο (Gb') cum ℵBCDGKLΠ al[10] (Cf et. Iust[tryph 76]

ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ-
ναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστῆναι. 32 *καὶ*
παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. [84.6] *καὶ προσλαβόμενοσ ὁ Πέτροσ*
αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 *ὁ δὲ ἐπιστραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ*
μαθητὰσ αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου,
σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
34 [85.2] *Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ* 34–38 Mt 16, 24–27
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅστισ θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνη- Lc 9, 23–26

εβοα γαρ προ του σταυρωθηναι· δει τον υιον τ. ανθρ. πολλα παθειν κ. αποδοκιμασθηναι υπο των γραμματ. κ. φαρισαιων κ. σταυρωθηναι κ. τη τριτη ημερα αναστηναι. Eadem[tryph 100] nisi quod h. l. *υπο τ. φαρισ. κ. γραμμ.)* ... ϛ *απο* cum ΑΧΓΔ unc[7] al pler (:: ut Lc et Mt) | *και* (D add *απο*, item a b f [g[1.2.vid]] k l vg syr[sch]; non item c ff[2.vid] i q cop syr[p] arm go) *των αρχιερ.* c. ℵBCDEHMSUVX al plus[70] go ... ϛ (=Gb Sz) om *των* c. AFGKLNΓΔΠ al sat mu:: cf ll pp. Item *των γραμματεων* (-*τεων* ℵBDNΓΠ unc[al] etc; ACELXΔ etc -*ταιων*) cum ℵBCDEFHLM SUVΓ al plus[80] (b om *κ. τ. γραμμ.*) ... ϛ (=Gb Sz) om *των* cum AGK NXΔΠ al sat mu go :: cf ll pp | *και αποκτανθηναι* (haec d om): Iust tryph[76] et [100] (vide ante) item[51] *σταυρωθηναι.* Cf Ir[208] *Oportet enim, inquit, filium hominis multa pati et reprobari et crucifigi et die tertio resurgere.* | *μετα τρ. ημερασ* (a k *post tertium diem*): 1. 13. 28. 33. 69. 124. 2[pe] al plus[5] d g[1.] syr[sch] (sed aliter[cod]) arm aeth *τη* (13. 28. al *εν τη*) *τριτη ημερα.* Item (vide ante) Iust[tr] Ir[int] (:: ut Mt et Lc)

32. B* *παρησια* (ut B* passim; passim et. ℵDL) | N *ελαλει τ. λογ.* | *προσλαβομενοσ*: Γ *προσκαλεσαμενοσ* | *αυτον* h.l. cum BL a ... ϛ ante *ο πετροσ* (:: ut Mt nullo teste variante) cum ℵACXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] f k l (g[1.2.vid]) vg cop arm go ... D[gr] om; b c d ff[2] i q *quem suscipiens* (d *respiciens*) *Petrus* etc | *επιτιμαν αυτω*: a b n *obiurgare* (b *increpare*) *eum dicens: Domine propitius esto, nam hoc non erit* (:: e Mt); c k *rogare* (k *obsecrabat*) *ne cui haec* (k *illa*) *diceret*; l *increpare et revocare eum*

33. *ο δε* cum ℵBCDLXΓΔ unc[8] al pler it[pler] vg etc ... AKΠ al plus[10] f syr[p] (pers[p] *Christus*) add ις̅ | *πετρω* cum ℵBDL ... ϛ praem *τω* cum ACXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] (:: *τω πετρ.* in Mt non fluct) | *και λεγει* (Δ k add *αυτω*) cum ℵBCLΔ ff[2.] (*et dixit*) k cop syr[sch] aeth ... ϛ Ln *λεγων* cum ADXΓΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[p] go arm | *αλλα τα* (d *sed quae sunt*, item it vg *sed quae sunt* vel *sed quae*): D[gr] 225. om *τα*

34. *αυτοισ* (et. Or et Or[int] f g[1.2.vid] l q vg etc): DXΔ it[pl] om | *οστισ* c. AC[2]XΓΠ unc[9] al pler cop syr[utr] go aeth catt[txt et com] ... Gb′ (prob Schu) Ln *ει τισ* cum ℵBC*DLΔ al[15] it vg arm syr[p mg] Or[1,282 et int 3,548] Synops[188] (:: at sic et Mt et Lc. Qua re si non offendimur, etiam *ελθειν* pro *ακολουθ.* restituendum est) | *ακολουθειν* c. C*DX (Δ vide post) unc[8] 1. 28. al plus[100] a b f ff[2.] g[2.vid] i n q vg (f i q am em *post me sequi*,

σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
Mt 10, 39 Lc 17, 33 μοι. 35 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
10, 29 ὃσ δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγε-
λίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄν-

---

vg^{ed} *me sequi*, ff$^{2.}$ *me vult sequi*, a n *sequi me*, b *sequi post me*) go aeth ... ϛ (= Gb Sz) Ln *ελθειν* cum ℵABC^{2}KLΓΠ (Δ *ελθειν και ακολουθιν*) al mu c g$^{1.}$ k l gat cop syr^{utr} arm Or$^{int\ 3,543}$ Synops^{138} (:: e Mt ubi non fluctuat; Lc *ερχεσθαι* multis *ελθειν* substituentibus) | *απαρνησ.* (D *αρνησασθω*) *εαυτ. και αρατω*: Δ nil nisi *επαρατω* | ℵ *τ. σταυρ. εαυτου* | FLX al *ακολουθητω*

35. *γαρ εαν* cum ℵBCKMΔΠ 1. 28. 33. al ... ϛ Ln *γαρ αν* cum ADEFGHLS UXΓ al longe pl Or^{1,282} | *τ. ψυχ. αυτου* cum ℵACD*LXΓΔΠ unc^{9} al omn vid ... B Or^{1,282} *τ. εαυτου ψυχ.*, D^{2} *τ. ψυχ. εαυτου* | *οσ δ αν απολ. τ. ψυχ. αυτου*: D* d* k aeth om, sed k pergit *propter evangelium autem salvavit illam* | *απολεσει* cum ℵBCD^{2}ΓΔ al^{20} ac plurib... ϛ Ln *απολεση* cum ALXΠ unc^{9} al longe pl Or^{1,282} | *τ. ψυχ. αυτου* cum ℵABC*LΔ (ita et. E* scripturus erat) 1. 33. al pm ... Gb Sz Ti *τ. εαυτου ψυχ.* cum C^{3}XΠ unc^{9} al^{60} fere ... D^{2}Γ i* *αυτην*, q Or^{1,282} plane om, hinc Gb^{0} | *εμου και* (Δ *η* sed δ *et*): D a b i n (k vide ante) arm aeth Or^{1,282} om (33. ff$^{2.}$ om *και του ευαγγελ.*) | *σωσει* (28. 33. *ευρησει* :: e Mt) absque *ουτοσ* cum ℵABC*DKLM*XΔΠ al^{15} fere it vg cop syr^{utr} go arm aeth Or^{1,282} ... ϛ (= Gb Sz) praem *ουτοσ* (:: e Lc) cum C^{2}EFGHM^{mg}SUVΓ al pler

36. *ωφελει* (L *οφελ.*) cum ℵBL a n q (et. Aug^{bis} Hesych^{levit} *prodest*, sed non satis patet unde; vide ap Sabatar.) syr^{sch} arm (cop^{vid}, go utriq lectioni respondet) ... ϛ Ln *ωφελησει* (Γ al *οφελ.*) cum ACDXΓΔΠ unc^{9} al fere omn (33. *ωφεληθησεται*) b c f ff$^{2.}$ (g$^{1.2.\ vid}$) i k l vg syr^{p} Or^{1,282} (:: e Mt ut vdtr) | *ἀνθρωπον* cum ℵ^{c}BKSUV al pl go, item (ita Ln Ti) *τον ανθρ.* AC*DΠ al plus^{10} Or^{1,282} ... Gb' *ανθρωποσ* (:: at ita et Mt et Lc) cum ℵ*C^{3}EFGHLMXΓΔ 1. 13. 33. 69. al^{20} fere | *κερδησαι* (L vitiose *-ησασ*) et *ζημιωθηναι* cum ℵBL (eandem scripturam transtulere ad Lc D it^{aliq}) ... ϛ Ln *εαν κερδηση* (Γ al *-σει*) et *ζημιωθη* cum ACDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or (:: ut Mt lectione non fluctuante) | *τον κοσμ. ολον* (et. ff$^{2.}$ l vg, g$^{1.2.\ vid}$ :: ita et. Mt et Lc): L a b c f i k n q gat *ολον τον κοσμ.* (c b i gat *universum mundum*, f k *totum mundum*, q *omnem mundum*, a n *totum saeculum*). Praeterea c 33. al pauc syr^{sch} ante *κερδηση* pon. (Petr$^{can\ 12}$ *τι γαρ ωφελησει ανθρωποσ εαν τ. κοσμ. ολον κερδηση, την δε ψυχ. αυτου ζημιωθη η απολεση* non a Mc vdtr pendere.)

37. *τι γαρ* cum ℵBLΔ 28. 2^{pe} q cop arm Or^{1,282}, item D^{gr*} *η τι γαρ* ... ϛ Ln *η τι* cum ACD^{2}XΓΠ unc^{9} al longe pler it (exc q) vg syr^{utr} go aeth :: ut Mt lectione non fluct | *δοι* cum ℵ*B item ℵ^{c}L *δω* ... ϛ Ln *δωσει* (:: ut Mt) cum ACDXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{1,282}; item *dabit* it vg | *ανθρωποσ* (B *ο ανθρωποσ*): Δ om una cum *δοι* (et. δ *quid enim com-*

θρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 [86.2] ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαι- Mt 10, 33 Lc 12, 9
σχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι
καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν,
ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων
τῶν ἁγίων. IX. 1 [87.2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι Mt 16, 28 Lc 9, 27
εἰσίν τινες ὧδε τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον 2–8 Mt 17, 1–8 Lc 9, 28–36
καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-

---

mutabit pro anima sua). Hinc Ti *τι γαρ ανταλλαγμα* (LX al mu *ανταλαγμα*, Γ *ανταλγμα*) omissis *δοι ανθρ.* c. Δ | *αυτου*: B *εαυτου*, C *αυτω*

38. *γαρ εαν* cum ℵBCEFLMVXΓΔ al pl; item ς *γαρ αν* cum GHKSUΠ al sat mu Clem[595] ... A *γαρ* omisso *εαν*, D *δ αν*. Latini sic: *qui autem* b c ff[2.] i k q; *quisque enim* a n, *qui enim* f l vg | *επαισχυνθη με* (A* *μεν*): D *επαισχυνθησεται εμε* | *και τους εμους λογους* (et. Clem[595]): k nil nisi *et meos* idque ipsum erasum est | *αμαρτωλω*: Δ *-λη* | *των αγιων* (90* 218. *μετ. των αγι. αγγ.*): F al pauc omm (et vg[cdd al] ap Luc[brug]) Clem[595] *αυτου* ... 1. 209. vg[cod charitin] (ap Beng in Gnom) om

IX. 1. *ωδε των εστ.* cum BD* (d *sunt quidam hic circumstantium mecum*, item ff[2.] praeter *me* pro *mecum*) k* (*sunt hic quidam ex eis qui adstans*) c (*sunt hic quidam de hic stantibus*); cf et. a q *sunt quidam hic stantes mecum*, quae eadem n tueri videtur ... 1. cop syr[sch] Or[4,306] *των εστ. ωδε* (1. *ὅδε*); b i *sunt quidam circumstantes* (b *de circumstantib. me*) omisso *ωδε* ... ς Ln *των ωδε εστ.* cum ℵACD[2]LNXΓΔΠ unc[9] al fere omn f l (g[1.2.vid]) vg (*sunt quidam de hic stantibus*) syr[p] go arm (:: cf ll pp). Praeterea D 2[pe] a b ff[2.] n q ad *εστηκ.* add *μετ εμου* | *εστηκοτων*: ℵ 33. *εστωτων* :: ut ll pp | *οιτινες*: 33. *οι* | *γευσωνται* cum ℵABCDE[2]FG MSUVΓΔΠ al pl Or[4,306] ... E*HKLNX al mu Or[3,555] *γευσονται* | *αν*: F om

2. *μετα* cum ℵBCDLΔ (minusc non notati) ... ς *μεθ* cum ANXΓΠ unc[9] al pler | *παραλ. ο ις*: A *ο ις παραλ.* | *τον ιακ.* cum ℵABC[vid]DLNΠ unc[9] al pl ... XΓΔ al mu om *τον* | *τον ιωα.* cum ℵCDKLUXΠ 1. 33. 69. 124. al sat mu... Gb Sz Ln Ti om *τον* cum ABNΓΔ unc[7] al pl (:: cf ll pp) | *αναφερει*: D 2[pe] *αναγει*. Latini: it[pler] vg *ducit* vel *duxit*, k* *inseruit* | *υψηλον* (a k *altum*, f g[1.2.vid] l q vg *excelsum*): ℵ 52. 124. 19[ev] add *λιαν*, item b c ff[2.] i n *altissimum*. Sed 52. 19[ev] 255. sah om *κα. ιδι.*, al[6] om *μονους*, item syr[sch] cop aeth. Ex Latinis *κα. ιδ. μον.* b c f g[1.vid] i l[2] vg reddunt *seorsum* (c *secreto*) *solos*; a d ff[2.] g[2.] l* n q gat ing mt em tol *seorsum solus*, k *solus cum solis* | *μετεμορφωθη* (D *τατεμορφ.*): 13. 28. 69. 124. 346. c[scr] 2[pe] praem *εν* (2[pe] *εγενετο εν*) *τω προσευ-*

τῶν, 3 *καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα*
γναφεὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ οὐ δύναται οὕτωσ λευκᾶναι. 4 *καὶ ὤφθη*
αὐτοῖσ Ἡλείασ σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντεσ τῷ Ἰησοῦ.
5 *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν*

χεσθαι αυτον (*αυτον* c^scr 2^pe, sed 13. 28. 69. 124. *αυτουσ*), item testatur Or^3,559: *ειτα επει κατα τον μαρκον δεησει διηγησασθαι το· και εν τω προσευχεσθαι αυτον μετεμορφωθη εμπροσθ. αυτων.* (:: cf Lc) | *εμπρ. αυτων*: Or^3,558 *ουκ ειρηται μεν απαξαπλωσ· μετεμορφωθη, μετα δε τινοσ αναγκαιασ προσθηκησ ην ανεγραψε ματθαιοσ και μαρκοσ· κατα γαρ αμφοτερουσ μετεμορφωθη εμπροσθ. αυτων.*

3. *εγενετο* cum ℵBCEFHMSUΔ al pl ... Ln Ti *εγενοντο* cum ADGKLNVXΓΠ 1. al^30 fere. Cf Or^3,560 *τοτε δε κατα μαρκον γινονται τα ιματ. αυτου λευκα και στιλβοντα ωσ το φωσ, οια γναφ. επι τησ γησ ου δυναται ουτ. λευκαναι.* (:: et. ap Mt HLUΓ al^60 fere *εγενοντο*) | *στιλβοντ. λευκ. λιαν*: ex Latinis a f ff^2· g^1·2· i n q vg *fulgentia* (a ff^2· n, *splendentia* f i vg, *splendida* g^1·2· q) *candida* (a f ff^2· i n; *et candid.* g^1·2· q vg) *nimis* (i ante *candid.*, g^2· om); contra nil nisi *splendida* b, *candida* l, *candida nimis* k, *satis fulgentia* c | *λιαν* (om praeter b g^2· l etiam Δ go aeth Or) sine additamento (Gb'') cum ℵBCLΔ 1. d k sah cop^cod arm aeth ... ϛ Ln add *ωσ* (KΠ al plus^15 *ωσει*) *χιων* cum ADS^rNXΓΠ unc^9 al pler it^pler vg go cop^schw et wi syr^utr; item 48^ev al pauc Or *ωσ το φωσ* :: cf Mt | *οια γναφευσ* (Π* 28. 124. 262. al^25 fere *κναφευσ*, cf Suid: *το μεν δια του γ κοινον, το δε δια του κ αττικον*) *επ. τ. γ. ου δυν. ουτ. λευκαναι*: D syr^sch *ωσ ου δυναται τισ λευκαναι επι τησ γησ*, b *qualia quis non potest facere super terram*, i *qualia quis super terram candida facere non potest*; pers^p *ut homines intuitum non possent ferre* ... X a n om | *ουτωσ* cum ℵBCLNΔ 13. 28. 33. 69. 116. 124. 346. 48^ev 49^ev c^scr 2^pe al pauc ff^2· (*tam candida facere*) k (*sic alba producere*) sah cop arm aeth arr Or (sed N *λευκ. ουτωσ*) ... ϛ Ln om cum ADXΓΠ unc^9 al pler c f g^1·2·vid l q (de rell vide ante) vg go (syr^sch vide ante)

4. *ωφθη*: EM 124. *ωφθησαν* | *ηλειασ* cum B*DH (cf ad 8, 28) ... ϛ Ln Ti *ηλιασ* c. ℵALNXΓΔΠ unc^8 al omn^vid. De *ἡλ-* et *ἠλ-* cf ad Mt 11, 14 | *μωϋ-* cum ℵBDKNSΔΠ al permu, item v. 5 accedente M. Item sah cop a b c f i l q vg (et. fu ing emm al, sed non am) ... ϛ *μω-* cum ACEFGH LMUXΓ(V?) al pl k am go, item v. 5 excepto M. Porro *-σει* cum AB^3D EFGLMNSVXΔΠ al pl; item v. 5 cum ℵABCDEFGKLMNSXΔΠ al pl ... ϛ Ti *-ση* hoc versu cum ℵB*CHKUΓ al-permu, item v. 5 cum HUVΓ al sat mu | *και ησαν* (haec 13. 48^ev 49^ev c sah om :: ut Mt) *συνλαλουντεσ* (*συνλα.* cum B*CHLΔ etc; ϛ Ln *συλλα.* cum AB^3NXΓΠ unc^8 al certe pler, f k *conloquentes*; ℵ c^scr b d ff^2· g^1·2· i l vg *λαλουντεσ*, *loquentes*, c *fabulantes*): DG^r 1. 2^pe a n q *και συνελαλουν* (*et conloquebantur*)

5. *αποκριθεισ* (i *respondit* omisso *λεγει*): 2^ev a k (sed k* om *και απ.* usq *ιησου*, k^2 supplet: *et ait petrus*) n q syr^sch om | *ο πετροσ*: Γ 253. om *ὁ* | *λεγει* (*ait* c f ff^2· k l q vg): D 2^pe a b d n syr^sch *ειπεν* (*dixit*), 1. 13. 28. 69. 124. 346. *ελεγεν* | *τω ιησου*: ℵ *αυτω*, k (vide ante) om | *ραββει* cum ℵABCDEHNX (alibi et. FKMPΓΔΘ^bΛ) sah ... ϛ Ln *ραββι* cum

ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ
μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ
ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο
φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε 2 Pe 1, 7
αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν
Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Mt 17, 9—13 Luc 9, 36 s

FGKLMSUΓΔΠ al certe pler (alibi et. H) cop | και (X y^scr k cop^wi et petr^3 om; c sah *itaque*) ποιησωμεν (V 13. 124. al^15 fere -σομεν), et. l g^1.2.vid vg *et faciamus*: D 13. 28. 69. 2^pe al^5 θελεισ (28. al ει θελ.) ποιησω (13. 69. al -σωμεν), item b d i *vis faciam* (ff^2. *vis faciamus* ap Sabat, *si vis faciam* ap Blanch), c *itaque si vis faciamus*, k^2 *si vis faciamus*, a f n q *et si vis faciamus* (:: cf Mt). Praeterea c 2^pe c ff^2. add ωδε :: ut Mt | τρεισ σκηνασ (:: ut et. Mt) cum ℵBCLΔ 33. al^5 a b c ff^2. g^1.2.vid i k l n vg syr^sch aeth (sah cop ubique sic) ... ς Ti σκην. τρ. (:: ut Lc) cum ADNXΓΠ unc^9 al pler f q go syr^p arm | μωυσει: ς Ln μωσει, Ti μωυση, vide ad versum 4.

6. αποκριθη (ℵ Or^bis απεκριθη) cum (Gb'') ℵBC*LΔ 1. 28. 33. 2^pe k cop Or^3,560 et^562 ... ς Ln λαληση cum C^3U* al vix mu; Gb'' Ti λαλησει cum ADNU^2XΓΠ unc^8 al^120 fere catt, item *loqueretur* a c ff^2. n q go, *diceret* b f i l vg sah aeth, item syr^utr | εκφο. γ. εγενοντ. (Gb') cum ℵBCDLΔ 33. 2^ev 2^pe it^pler (c i q *timore enim exterriti erant*, a b *timore enim perterriti erant* [*sunt* a], n *timore enim repleti sunt*, k *in metu enim fuerat*) sah (*timor enim cepit eos*) Chr^7,610 ... ς ησαν γαρ εκφοβοι (KU al pauc εμφοβ., item Chr^cod) c. ANXΓΠ unc^9 al longe pler f l g^1.2.vid vg (hi Latt *erant enim timore exterriti*; similiter syr^utr etc) syr^utr cop go

7. και εγενετο: N 2^ev εγεν. δε | αυτοισ: H*U 13. 28. 69. 108. 124. 48^ev al plus^15 αυτουσ :: ut Mt et Lc | εγενετο φωνη (Gb') cum ℵBCLΔ (item 300. praemisso ιδου) cop arm syr^sch syr^p mg (ff^2. *et ecce vox exiit*) ... ς Ln Ti ηλθεν φωνη c. ADNXΓΠ unc^9 al fere omn (sed 28. 69. 124. 346. φωνη ηλθεν) a b f g^1. i l n q vg sah syr^p txt go aeth ... 1. k syr^codd nil nisi φωνη, c *ecce vox* (:: offendit εγενετο paucis verbis interiectis repetitum, quod non in Lucae textum cadit) | νεφελησ sine λεγουσα cum ℵB CNXΓΠ unc^9 al^100 fere k cop arm^codd go ... ς Ln add λεγουσα (:: ut Mt et Lc) cum ADL (item Δ λεγων) 1. 28. 33. 69. 124. al mu a b c f ff^2. g^1. i l n q vg sah syr^sch et p c.* arm^zoh aeth | ακου.-αυτου cum ℵBCDL 1. 28. 33. 209. 2^pe a c ff^2. g^1. i k l n vg sah cop ... ς αυτου ακουετ. cum ANXΓΠ unc^9 al pler b f q syr^utr go ... Δ εν ω ηυδοκησα omissis ακου. αυτ., item ℵ^a εν ω ευδοκησα ακουετ. αυτου :: cf Mt

8. εξαπινα (c ff^2. *repente*, f *confestim*, k *subito*, q *continuo*): D 28. 66^mg 69. 2^pe ευθεωσ (a d g^1.2. i l n *statim*), b om | ειδον cum ℵABDEFGHN SUΓΠ^2 al pl ... CKLMVXΔ al pl ιδον (Δ ante ουδενα) | αλλα cum ACLXΓ ΔΠ unc^9 al pler sah arm ... ℵBDN 33. 61. 48^ev 3^pe al^3 it vg cop go aeth ει μη (*nisi*) :: ut Mt | μονον (2^pe c ante τον ιν): ℵ om | μεθ (B μετα) εαυτων: B 33. c f post ειδον pon; 61. a ff^2. l k om

9. και καταβαινοντ. cum ℵBCDLNΔ 33. (3^pe και κατ. δε) it (exc f) vg cop

ὄρουσ, διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ
ὅταν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 $^{88.10}$ καὶ τὸν
λόγον ἐκράτησαν πρὸσ ἑαυτοὺσ συνζητοῦντεσ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
Mal. 4, 4 (8, 22) ἀναστῆναι. 11 $^{89.6}$ καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· ὅτι λέγουσιν
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· Ἠλείασ ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα.

---

syr^{sch} aeth ... ς Ti *καταβαιν.* (s *μεταβ.*) *δε* cum AXΓΠ unc^{9} al pler f syr^{p} arm go (:: vide ad v. sq) | *απο* cum ℵACLNXΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln *εκ* cum BD 33. f^{scr} i^{scr} (it vg *de monte*) :: ut Mt | *διεστειλατο*: C 1. *διεστελλετο*, Δ *παρηγγειλεν* omisso *ινα* | *α ειδον* (*ειδ.* c. ℵABCEFG HMSUΓΔΠ^{2} al pl, D *ειδοσαν*, KLNVXΠ' al mu *ιδον*) *διηγησωνται* (HKNX al plus^{10} *διηγησονται*, 13. 28. 69. 346. *εξηγησ.*) hoc ordine c. ℵBCDLΔ 1. 13. 69. 2^{pe} a b g$^{1. 2.}$ i k l n q vg ... ς *διηγησ. α ειδον* (*ιδ.* vide ante) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler c f ff$^{2.}$, item syr^{utr} al | *ει μη* (ℵ^{a}): ℵ* om

10. *και*: 13. 49. 69. 124. 346. 2^{pe} *οι δε* (sed 69. testib Wtst et Scriv *οι δε* conjg cum *οι μαθηται* post *εκρατ.* addito; Treg vero *οι μαθ.* omisso *και* testatur); 262. 300. al *οι δε και* (:: offendit *και* toties repetitum, hinc etiam *καταβ. δε* v. 9 videtur ortum) | *συνζητ.* cum ℵABCDGLNΔ al ... ς *συζητ.* cum EFHKMSUVXΓΠ al pler. Item v. 14 (ibi Γ scripturus erat *συνζ.*) et v. 16 (sed utroq versu Δ *συζ.*) | *τι εστιν*: M *το τι εστ.* | *το* (Γ *τῶ*) *εκ νεκρ.* (Δ om *το ε. νε.*) *αναστηναι* cum ℵABCLNXΓ(Δ)Π unc^{9} al pler q (*quid esset a mortuis resurgere*) cop go arm aeth syr^{p} (interprete White) ... Gb' *οταν εκ νεκρ. αναστη* cum D 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. a b c f g$^{2.}$ i l n^{vid} (k *quid esset a mortuis resurrexerit*) vg syr^{sch} (sed vide post) syr^{p} (ap Treg) ... ff$^{2.}$ syr^{codd} om versum

11. *επηρωτων* (*interrogabant* b c f i k l vg, item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{2.}$): A 1. 13. 28. 33. 69. al^{5} *επηρωτησαν* (*interrogaverunt* a g$^{1.}$ q) | *οτι* pr (Ln *Ὅ τι*): b d ff$^{2.}$ i go *quia*, k q cop^{schw} syr^{p} *quare*, c *quid utique*, a f g$^{1.}$ l vg *quid ergo*, arm *quid est hoc quod* ... 13. 69. 124. 346. *πωσ ουν*, 27. 60. cop$^{wi\ et\ petr\ 3}$ aeth om | *λεγουσιν*: D a cop post *γραμμ.* pon | *οι φαρισ. και* cum ℵL c g$^{1.}$ g$^{2.\ vid}$ l vg; Ln (de cod. C falsus) edidit [*οι φαρισ. και*] ... ς Ti om (:: at ita Mt) cum ABCDNXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a b f ff$^{2.}$ i k q syr^{utr} cop go etc | *οτι* sec (et. e d f g$^{1.}$ l vg, g$^{2.\ vid}$): D^{gr} 1. 108. al^{5} b ff$^{2.}$ i k q om | *ηλειαν* cum B*D (vide ad vv. 12 et 13) ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum iisdem quibus v. 4 accedente H. Cf praeterea ad 8, 28; item de *ἡλ-* et *ἠλ-* ad Mt 11, 14 | *ελθειν πρωτον* (ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l vg): D a b c f g$^{2.}$ i k q vg^{cod} (ap Ln) *πρω. ελθ.* Pro verbis *οτι λεγουσιν* usq *ελθ. πρωτ.* 2^{pe} habere refertur *τι εστι το εκ νεκρων αναστηναι*

12. *εφη* (Gb') cum ℵBCLΔ cop syr^{sch} pers^{p} ... ς Ln *αποκριθεισ ειπεν* cum ADNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg (sed f l vg *qui respondens ait illis*, b ff$^{2.}$ i *respondens autem dixit illis*, q *et respondens dix. illis*, a *quibus respondens dix. illis*, c *respondens Iesus dix. illis*, k *ille autem respondit et dixit*) syr^{p} arm aeth go :: ut Mt | *αυτοισ*: D add *ει* (*si*) | *ηλειασ* B.

καὶ πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ
καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλείασ ἐλήλυθεν,
καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼσ γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 90.10 Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν 14—29 Mt 17, 14—21
περὶ αὐτοὺσ καὶ γραμματεῖσ συνζητοῦντασ πρὸσ αὐτούσ. 15 καὶ Lc 9, 37—42
εὐθὺσ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέ-

v. et v. sq cum AB*D ... ς Ln Ti ηλιασ cum rell. Cf ad v. 4 | ηλ. sine μεν cum DL 1. 28. 209. 2pe a (*et helias*) b c f ff² g^{1.2 vid} i k l q vg syr^{sch et p mg} arm aeth perss ... ς Ln add μεν (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵABCΝΧΓΔΠ unc⁹ al longe pler cop syr^{p txt} go | πρωτον: ℵ^c ΝDΓ^{stΔ gr} p^{scr} πρωτοσ | αποκαθιστανει (ℵ*D αποκαταστανει, B* αποκατιστανει) cum ℵ^c(et*)AB²(et*)(D)LΔ 1. 28. 33. 118. 2pe 8pe, item ς αποκαθιστα cum ΝΧΓΠ unc⁹ al longe pler. Item k (*disponit*) go ... c it vg cop arm aeth αποκαταστησει (syr^{utr} *ut restituat*) | και πωσ cum ℵBCDLΝΧΓ unc⁷ al longe pl it vg cop go etc (arm *quomodo igitur*) ... AΚΜΔΠ al plus²⁰ syr^{p mg} καθωσ | εξουθενωθη: -νωθη cum ℵACΧ ΓΔΠ unc⁹ 69. al pler, item εξουθε- cum ℵ 69. et LΝ ... BD 2pe εξουδενηθη, Ln εξουθενηθη (:: εξουθενειν frequens est in N. T., forma in -νουν hoc solo Marci loco). Ceterum pro ανθρωπου; ινα - εξουθενωθῃ. (ita et. Ln) habent ς Gb Sz ανθρωπου, ινα - εξουδενωθῃ., Ti ανθρωπου, ινα - εξουδενωθῃ;

13. οτι (ℵ^c suppl): ℵ* om | και pr: Μ*ΝUΓ 1. 28. 69. al plus²⁰ a k l (et cdd^{latini} ap Wtst) cop arm aeth (go vide post) om :: ut Mt | εληλυθεν (Δ -λυθει, Ν al pauc ηδη εληλυθεν): c 1. 209. al pauc ηδη ηλθεν, item f i gat *iam venit* (go *quod iam Helias venit*) :: ut Mt | αυτω: ℵ^cΚ ΔΠ 28. 299. al¹⁵ syr^{sch} syr^{p mg} εν αυτω :: ut Mt | ηθελον cum ℵBC*DL ... ς Ln ηθελησαν (:: ut Mt lectione non fluct) cum AC²ΓΔΠ unc⁹ al omn^{vid} (it^{pler} vg *voluerunt*; k *et fecit quanta oportebat illum facere*). Χ om αυτω οσα ηθελον | επ αυτον: Γ εν αυτω, 13. 28. 69. 124. 346. al pauc περι αυτου. Latini: *de eo* (it^{pler} vg), d *in eum*, k *super eum*

14. ελθοντεσ et ειδον (B* ειδαν, Δ ιδον) cum ℵBLΔ k arm ... ς Ln Ti ελθων et ειδεν (ΙΚΜΝVΗ^{*} al pauc ιδεν) cum ACDΙΚΧΓΠ unc⁹ al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{utr} go aeth | πολυν: Μ al mu ante οχλ., 1. 28. 209. arm om | περι αυτ. (f l g^{1.2 vid} vg *circa eos*): D 28. προσ αυτ., item it^{pl} *ad eos*, k *aput eos*, q *cum illis* | γραμματεισ: DI 13. 28. 69. 124. 2pe arm τουσ γραμμ. | συνζητ. (accedit h. l. I), ς συζητ.: vide ad v. 10 | προσ αυτουσ (ℵ*Ϙ εαυτ.) cum ℵ* et^c BCGILΔ 1. 28. 118. 124. 209. (k *inquirentes ad eos*, it^{pl} d vg *conquirentes cum eis* vel *cum illis*, f *altercantes cum eis*) ... ς Ln Ti αυτοισ cum ADΝΧΓΠ unc⁹ al pler

15. ευθυσ cum ℵBCLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. ... ς Ln ευθεωσ cum ADI ΝΧΓΠ unc⁹ al pler | D πασ οχλοσ | ιδοντεσ et εξεθαμβηθησαν (D εθαμβησαν) cum (Gb'') ℵBCDΙLΔ 1. 13. 27. 28. 33. 69. 124. 209. 346. 19^{ev} y^{scr} 150^{ev} a b c ff² i (*ut viderunt eum paverunt*, b c d ff² *videntes Iesum expaverunt*; i ap Alter *videntes salutaverunt eum* omissis reliquis, sed ap Blanch *videns eum expaverunt eum et gaudentes salutave-*

χοντεσ ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 *καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούσ· τί συνζητεῖτε πρὸσ αὐτούσ;* 17 [91. 2] *καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον,* 18 *καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺσ ὀδόντασ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.* 19 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει·*

---

runt eum) cop[schw] go syr[sch] et p mg arm aeth (item ℵ[2] 70. 48[ev] 49[ev] cop[wi] et petr 3 *ιδων* et *εξεθαμβηθησαν*) ... ς *ιδων* et *εξεθαμβηθη* cum ANXΓΠ unc[9] al pler f g[1. 2.] k l q vg (q *viso illo expavit*, k *cum vidisset ihesum expavit*, f *videns eum stupefactus est*; g[1. 2.] l vg *videns eum* [vg[ed] *Iesum*, non item am fu] *stupefactus est et* [am fu om] *expaverunt* | *αυτον*: D b c ff[2.] k vg (sed non am fu) *τον ιν̅* | *προστρεχοντεσ* (f g[1. 2.] l q vg *accurrentes*, gat mt *occurr.*; AC *προτρεχ.*): D *προσχεροντεσ*, item c d ff[2.] i (? vide ante) k *gaudentes* (b *cadentes*)

16. *αυτουσ* cum ℵBDLΔ 1. 28. 209. 2[pe] b c f ff[2.] g[1. 2.] i k l q vg cop arm aeth ... ς (= Gb sed rursus Gb″) cum ACNXΓΠ unc[9] al longe pler a syr[utr] go | *συνζητ.*: vide ad v. 10 | *πρ. αυτουσ* cum ℵ[a]BC[vid]LNXΓΔΠ unc[7] al pl syr[utr] go arm aeth ... ℵ*et[ca]vel[cb]AGMΓ 33. 157. 238. 435. al[20] fere cat[mosq] *προσ αυτουσ*, item cop[vid] (c[scr] al pauc *πρ. αλληλουσ*) ... D it[pler] vg *εν υμειν* (it[pl] vg *quid inter vos conquiritis* [g[2.] *conquiratis*, a *conquirebatis*], sed k om *inter vos*)

17. Ad hunc versum G in margine (lectionis ecclesiasticae caussa) haec notata habet: *τω καιρω ανθρωποσ τισ προσηλθεν τω ιν̅ γονυπετων αυτον και λεγων· διδασκαλε*, quae prorsus ad Mt conformata sunt | *απεκριθη αυτω* cum ℵBDLΔ 28. 33. a b c i k q (sed c i post *οχλου* add *dicens*) cop ... ς *αποκριθεισ* (c add *αυτω*) et *ειπεν* (I 1. 13. 2[pe] 3[pe] al add *αυτω*) post *οχλου* c. ACINXΓΠ unc[9] (sed I hiat ante *οχλου*) al pler f l g[1. 2. vid] vg go syr[utr] arm

18. *εαν* cum ℵ[c]ABKΔΠ al mu ... ς *αν* cum CDILNXΓ unc[8] al pl ... ℵ* 1. 127. al pauc om | *ρησσει* (Δ 69. al *ρησει*): D 2[pe] *ρασσει* (d *applontat*, it[pler] vg *allidit, allidet, adlidit, elidit*, k *collidit*). Absque *αυτον* c. ℵD k (Δ 8[pe] vide post) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ABCILNΔ (sed Δ 8[pe] om *αυτον* ante *καταλαβη*, ut post *ρησσ.* transpositum videatur) rell al omn fere it[pler] vg etc | *και τριζει* (al[5] *τρυζ.*): X om | *τουσ οδοντ.* absque *αυτου* (Gb″) cum ℵBC*DLΔ 1. 13. 33. 59. 69. 73. 209. 2[pe] a c g[1. 2. vid] i k l q vg ... ς add *αυτου*, Ln [*αυτου*] cum AC[3]INXΓΠ unc[9] al pler b f cop go syr[utr] arm aeth | *ξηραινεται* (ℵB etc): ACDILXΔ 124. al *ξηρενετ.* | *ειπα* cum ℵBΓ̈L 1. 28. 209. al pauc ... ς Ln *ειπον* cum ACDNXΓΔ unc[8] al pler | *αυτο*: EFLUΓΔ al *αυτω* | *εκβαλωσιν*: 1. 131. 209. al aliq -*λλ*- | *ουκ ισχυσαν*: D 2[pe] a b arm add *εκβαλειν αυτο* (Schu: „ap Mc non ineptum; cf Lc et Mt")

19. *ο δε* cum ℵABCLNXΓΔΠ unc[9] al pler g[1. 2.] l vg (hi Latini *qui*) go cop schw et dz syr[p] (syr[sch] *Respondit Iesus*): D 1. 13. 28. 69. 209. 2[pe] 7[pe] c[scr] a b c f i k q cop[wi] et petr 3 aeth *και* | *αυτοισ* cum ℵABDLΔΠ* 1. 28.

ὦ γενεὰ ἄπιστοσ, ἕωσ πότε πρὸσ ὑμᾶσ ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρόσ με. 20 *καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸσ αὐτόν.*
καὶ ἰδὼν αὐτὸν, τὸ πνεῦμα εὐθὺσ συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 *καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα*
αὐτοῦ· πόσοσ χρόνοσ ἐστὶν ὡσ τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ
παιδιόθεν· 22 *καὶ πολλάκισ καὶ εἰσ πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰσ*
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-

---

33. al^{12} it^{pler} vg (a b c g$^{2\cdot}$ i *dixit illis* vel *eis*, f l vg *eis dixit*) cop go syr$^{codd\ et\ p\ txt}$ arm aeth ... ς (= Gb Sz) *αυτω* cum C^{3}NXΓΠ^{2} unc^{9} (sed N post *λεγει*) al pler g$^{1\cdot}$ (*dix. ei*) q (*dix. illi*) syr$^{sch\ et\ p\ mg}$ ... C* 13. 40. 69. 124. al^{5} k plane om, hinc Gb^{0} | *απιστοσ*: D -*στε*, 13. 69. 124. 157. al plus^{5} add (:: e Mt et Lc) *και διεστραμμενη* | *εσομαι* (F 13. al aliq *εσωμαι*): M c^{scr} al pauc^{vid} ante *πρ. υμασ* :: ut Lc | *ανεξομαι*: 13. 69. al -*ξωμαι* | *φερετε* (post hanc vocem E scripturus erat *μοι*, atque ita omissis *πρ. με* 142* al :: ut Mt) *αυτον* (142* 2^{pe} syr^{p} c.* add *ωδε* :: ut Mt) | *με*: ℵ *εμε*

20. *προσ αυτον* (47^{ev} ff$^{2\cdot}$ *τον ιν*): D a^{vid} b c (item^{vid} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot2\cdot}$) i k l n vg om. Non item f (nec magis cop go syr^{utr} etc); q vero om *και ηνεγκ. αυτ. πρ. αυτ.* | *ιδων*: C^{2vel3}SV al^{25} fere *ιδον* | *ευθυσ* c. ℵBCLΔ 33. 2^{pe} ... ς *ευθεωσ* cum AINXΓΠ unc^{9} al pler ... D a b ff$^{2\cdot}$ i q om | *ευθ.* post *πνευμα* cum ℵBCLΔ 33. 7^{pe} (2^{pe} ante *ιδων*) c f g$^{2\cdot}$ k cop syr^{utr} arm ... ς Ti ante *το πνευμ.* cum AINXΓΠ unc^{9} (sed S supplet^{mg}) al pler g$^{1\cdot}$ l vg go | *συνεσπαραξεν* cum ℵBCLΔ 33. (item it vg *conturbavit*) ... ς Ti *εσπαραξεν* cum AINXΓΠ unc^{9} al pler .·. D *εταραξεν* (sed d *conturbavit*) | *αυτον* (et. f g$^{1\cdot2\cdot}$ l vg): 13. 28. 69. 346. 2^{pe} *το παιδιον*, item *puerum* a b c ff$^{2\cdot}$ i k q fu

21. *επηρωτησεν*: 1. 28. 118. 124. a c f syr^{sch} aeth (*dominus Iesus*) add *ο ις*. Item add N post *αυτου* (a f *pueri*, b *eum* pro *τ. πα. αυτ.*) *ο ις*, 2^{pe} *ο ις λεγων*, 13. 28. 69. 124. 346. a f mt *λεγων* | *ωσ* c. ℵ*AC^{3}DXΓΠ unc^{9} al pler go (*ut*); item B *εωσ* ... ℵ^{c}C*LΔ 33. 2^{pe} 61^{mg} *εξ ου*, N 13. 40. 124. 346. *αφ ου*. Latini *ex quo*, item cop syr^{utr} etc | *τουτο*: Δ q om | *γεγονεν*: N *γεγονει* | *εκ παιδιοθεν* (IN 1. 118. -*δοθεν*) cum ℵBCGILNΔ 1. 33. 118. 209. c^{scr} al^{4}; D 2^{pe} Chr^{7,652} *εκ παιδοσ* ... ς *παιδιοθεν* (X -*διωθεν*, E^{wetst} 2. 238. e^{scr} -*δοθεν*) cum AXΓΠ unc^{8} al pler

22. *και* sec (et. c f g$^{1\cdot2\cdot}$ am ing em syr^{p} al): DI 1. 13. 69. 2^{pe} al pauc a b i k l q vg$^{ed\ et\ cdd\ aliq}$ cop syr^{sch} om | *πυρ* cum ℵBCDHILNSUXΔΠ* al sat mu ... Gb + Sz praem *το* (:: ut Mt, sequente etiam *το υδωρ*) cum AEFGKMVΓΠ^{2} al^{60} fere | *αυτον* h. l. cum ℵBC*LΔ (a *in ignem misit illum*) ... ς Ln post *πολλακισ* cum AC^{3}DNXΓΠ unc^{8} (K om *και πολλακ. αυτον*) al pler b c f i k l q vg go (cop *proiicit eum in ignem*) ... I 2^{pe} *αυτον εβαλεν* post *υδατα* | *εβαλεν*: 1. al pauc *εβαλλεν*, q *mittebat* ... D b i q cop *βαλλει*. Post *υδατα* pon D b c g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q vg | *απολεση* (H al mu -*σει*) *αυτον*: DI 1. 118. 2^{pe} al pauc^{vid} b c g$^{1\cdot2\cdot}$ i l q (non item a f k) vg *αυτ. απολ.* | *αλλα* cum ℵD ... ς Ln Ti *αλλ* cum ABC etc | *ει τι*: A *ετι* | *δυνη* cum ℵBDILΔ 1. 28. 118. 209 ... ς *δυνασαι* cum ACNXΓΠ unc^{9}

χνισθεὶσ ἐφ' ἡμᾶσ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺσ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ

al pler | ημιν: DG 2pe a b g² i q arm add κυριε, atque idem I post δυνασαι add, 262. post εφ ημασ

23. το cum ℵABCLΧΓΔ unc⁷ al longe pl go, item a (*quid est si quid potes? Si potes credere* etc) cop (*quid est hoc, si potes aliquid?*) arm (*num dixisti*) aeth (*quoniam dixisti*) ... DKNUΠ 13. 28. 69. 124. 131. 2pe al plus²⁰ om, nec exprimunt itpler vg al | δυνη cum ℵ*BDΝΔ 1. 28. 118. 209. ... ς δυνασαι cum ℵcACLΧΓΠ unc⁹ al pler. Idque sine additamento (Gb'') cum ℵBC*LΔ 1. 118. 209. 244. k* (de a vide ante) cop arm aeth ... ς Ln add πιστευσαι cum AC³DΝΧΓΠ unc⁹ al pler (69. πίστευσαι hoc acc.) a b c f g¹·² i k** l q vg go syrutr Chr⁷·⁶⁵⁹. Ceterum EHMΓ distinguunt: αυτω· το ει δυνασαι πιστευσαι· παντα etc; ς αυτω, το, ει (sed 1624. 1633. αυτω· Το ει) δυνασαι πιστευσαι· παντα (1624. 1633. πιστευσαι, παντα) etc, Ln αυτω Το ει δυνη πιστευσαι παντα δυνατα το πιστ.

24. ευθυσ cum ℵcBLΔ c cop ... ℵ*C* fu aeth και ... ς και ευθεωσ, Ln [και] ευθεωσ cum AC³DΝΧΓΠ unc⁹ al omn fere (28. ευθ. δε) itpler vg (exc fu) syrutr go al | ελεγεν (D 2pe λεγει, b d g¹ i *ait*, 13. 69. 346. ειπεν, a f k q *dixit*) cum ℵA*BC*LΔ 28. k cop arm aeth ... ς praem μετα δακρυων cum A²C³DΝΧΓΠ unc⁹ al pler a b c f (g¹·² vid) i l q vg syrsch (*exclamavit – flens et dicens*) syrp go copcorr recentiss | πιστευω sine κυριε cum ℵABC*DL 346. g¹ i k l am go syrutr copschw etdss arm sch ... ς (= Gb Ss) add κυριε cum C³ΝΧΓΔΠ unc⁹ al fere omn a b c f g² vid (q praem) vg (et. fu ing em al) Chr⁷·⁶⁵⁹ | Δgr βοηθω | μου: D itpler (non i q) vg post τ. απιστ. pon, Ks 299. yscr al pauc μοι | απιστια cum ℵBCGKMΝUΔΠ al pl: ADEFLSΧΓ al mu -στεια

25. ιδων δε cum ℵABCLΝΧΓΔΠ unc⁹ al omnvid cop go syrutr etc: D it (*et cum videret*; sed f *cum autem vidisset*) vg και οτε ειδεν | ο οχλ. cum ℵΔLMSΧΔΠ 28. 33. 69. 124. al⁵⁰ fere arm ... ς Ln Ti οχλοσ cum BCD ΝΓ unc⁷ al pl (1. 118. add πολυσ) | λεγων: D ειπων (d i *dixit*, b *dixitque*) | αυτω: 235. sscr 2pe al paucvid a q om | το αλαλ. και κωφ. πνευμ. cum ℵBC*DLΔ 1. 33. 73. 118. 2pe it vg (a f ff² i l q vg *surde et mute spir.*, quae verba a post *ego tibi impero* pon, c k *mute et surde spir.*, b *surde immunde spir.*, cop arm (Didtrin ²·²¹ το αλα. φησιν και κωφ. δαιμονιον εγω σοι επιτασσ. εξελθε) ... ς το πνευμ. το αλαλ. και κωφ. cum AC³ΝΧΓΠ unc⁹ al pler go syrsch (*spir. surde qui non loqueris*) syrp aeth | εγω: ℵ* (supplc) 33. gat om | επιτασσ. σοι cum ℵBCLΔ 33. ff²· k vged et cdd pauc (ut em) cop syrutr aeth ... ς Ln σοι επιτασσ. cum ADΝΧΓΠ unc⁹ al pler a b c f i l q am fu ing tol go arm Did²·²¹ | εξ cum ℵABC³DEgrLΝΧΓΠ unc⁹ al pler go ... Ln απ cum C*Δ al⁶, item (*ab eo, ab illo*) it (et. d) vg

αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν. 26 καὶ κράξασ καὶ πολλὰ
σπαράξασ ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολλοὺσ
λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦσ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ
ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 [92. 10] καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ οἶ-
κον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο τὸ γένοσ
ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

---

25. εισελθησ: ℵLXΓ al pauc -λθειστ. Cf Chr [6,555] ουκ ειπεν ο δεσποτησ· παραγγελλω σοι, το αλαλ. κ. κωφ. δαιμονιον, αλλ· εγω σοι επιτασσω - εξελθε απ αυτου. Rursus vero [8,36] σοι λεγω, το δαιμονιον το κωφ. κ. αλαλ., εξελθε απ αυτου, item [441] σοι λεγω, το δαιμονιον, εξελθε απ αυτου.

26. κραξασ et σπαραξασ (Δ -ξαν) cum ℵBC*DL(Δ)... ς (= Gb) κραξαν et σπαραξαν cum AC[3]NXΓΠ unc[9] al pler ¦ και πολλα: Δ 1. 2[pe] al[10] fere syr[sch] πολλ. (c[scr] fu om) και | σπαραξ. sine αυτον cum ℵ[corr] (a aut[ca]) BC*DLΔ b ff[2.] i ... ς add αυτον, Ln [αυτον] cum ℵ* et [cb] (aut[ca]) AC[3]N XΓΠ unc[9] a c f g[1.] (et g[2.] vid) k l q vg cop go syr[utr] arm aeth | εξηλθεν: D(Δ) al pauc add απ αυτου (Δ επ αυτω, sed d ab eo), item ab vel de eo it (exc q) vg | ωσει: D ωσ | τουσ πολλουσ cum ℵABLΔ 33.... ς om τουσ cum CDNXΓΠ unc[9] al pler | λεγειν: D[gr] λεγοντασ

27. τησ χειροσ αυτου cum ℵBDLΔ 1. 13. 28. 53. 69. 118. 209. y[scr] 2[pe] (c[scr] αυτου τησ χειροσ) it vg cop arm ... ς Ti αυτον τησ χειροσ (c* syr[utr] aeth add αυτου) cum A(C*)C[3]NXΓΠ unc[9] al pler go (syr[utr] aeth)

28. εισελθοντοσ αυτου cum ℵBCDLΔ 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. 2[pe] (item cum introisset it vg) ... ς Ti εισελθοντα (ℵ al pauc ελθ.) αυτον cum ANXΓΠ unc[9] al pler go arm | οικον: AM al[10] fere cop[wi] praem τον :: cf ad 7, 17 | κατ ιδιαν ante επηρ. αυτ. cum ℵBC*DLΔ 1. 33. 69. al pauc it (exc c) vg (121. c επηρωτ. αυτ. οι μαθ. αυτ. κα. ιδι.) arm ... ς post επηρ. αυτ. cum AC[3]NXΓΠ unc[9] al pler cop go syr[utr] aeth; item 13. 28. 69. 2[pe] al προσηλθον αυτω κατ ιδι. και επηρ. (ηρ.) αυτ. λεγοντεσ :: cf Mt | επηρωτων (C επερωτουν): 13. 28. 69. 346. al επηρωτησαν vel ηρωτησαν, D 1. al pauc ηρωτων | οτι (Ln Ὅ τι) cum ℵBCLN XΓΔ unc[7] al longe pl... ADKΠ al plus[30] διατι, U 131. 238. al[10] fere οτι διατι, al[6] τι οτι (:: Euthym το οτι αντι του διατι· ουτω γαρ ειπεν ο ματθαιοσ· η το επηρωτων αυτον αντι του ελεγον αυτω· πολλαι γαρ τοιαυται καταχρησεισ παρα τω μαρκω) | KΠ al pauc εδυνηθημεν | F e[scr] p[parh scr] εκβαλλεῖν (hoc accentu omnes tres, similiter haud dubie etiam al) | αυτο: FKΔ 2[pe] αυτον (in K extrema pars litterae Ν simul ad Κ quod sequitur pertinet)

29. αυτοισ: G b g[2.] add ο ις (in M post αυτοισ 10 vel 12 litterae erasae) | εν ουδενι (D[gr] vitiose ουδεν) δυν. εξελθ.: c* ου δυνατ. εξελθ., 33. y[scr] arm ουκ εκπορευεται :: cf ad Mt | εν προσευχη cum ℵ*(et[ca])B k ... ς Ln add και (Δ add τη) νηστεια cum ℵ[cb]ACDLNXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it (exc k) vg syr[utr] cop go etc, sed syr[sch] arm aeth pers[p] εν νηστ.

30—32 Mt 17, 22 s Lc 9, 43—45 30 $^{93.2}$ Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο διὰ τῆσ Γα-
λιλαίασ, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τισ γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
ἀποκτανθεὶσ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν
τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
33—37 Mt 18, 1—5 Lc 9, 46—48 33 $^{94.10}$ Καὶ ἦλθον εἰσ Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενό-
μενοσ ἐπηρώτα αὐτούσ· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 $^{95.2}$ οἱ δὲ
ἐσιώπων· πρὸσ ἀλλήλουσ γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίσ μείζων.

και προσευχ. habent. (:: Similiter 1 Co 7, 5 *τη νηστεια* aliena manu ad *τη προσευχη* additum. Qui eundem versum Matthaeo intulit utrumque coniunxit, nec eorum testium qui ibi tuentur versum quisquam omittit *και νηστ.*)

30. *κακειθεν* cum ℵBDLΔ ... ς *και εκειθεν* cum ACNXΓΠ unc^9 al certe pler | *παρεπορευοντ.* cum ℵAB^{3}CLNXΓΔ unc^9 al omn^{vid}, item *praetergrediebantur* vel (ita et. d) *transiebant* b d ff^{2} g^{1} vid g^{2} i k l q vg (ff^{2} *inde egressi transiebat*, g^2 *inde profecti praetergrediebatur*) cop syr^{utr} arm ... B*D^{gr} a c f (c *ibant*, a f *iter faciebant*) go aeth *επορευοντ.* | *γνοι* cum ℵBCDL ... ς *γνω* c. ANXΓΔΠ unc^9 al omn^{vid} (1633 *τισ ινα γνω*, non item 1624 nec magis edd Elz post 1633)

31. *αυτοισ*: B 26^{ev} k om (sed 26^{ev} k *λεγων*, *dicens* pro *και ελεγεν*) | *ο υιοσ*: D* om *ο* | *ανθρωπων*: D^{gr} *που* | *αποκτενουσιν*: D^{gr} *αποκτεινουσιν* | *αποκτανθεισ*: D x^{scr} y^{scr} a c g^{1} k cop arr om | *μετα τρ. ημερ.* (Gb'') cum ℵBC*DLΔ it^{pl} (a k q *post tertium diem*, b c i *post tres dies*, d *in tres dies*) cop syr$^{p\,mg}$ ... ς *τη τριτη ημερα* cum AC^{3}NXΓΠ unc^9 al omn^{vid} f g^{1} g^{2} vid l vg go syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm aeth (:: *μετ. τρ. ημερ.* Marci [8, 31. 10, 34] solent testes multi cum *τη τριτ. ημερ.*, quod Mtthaei et Lcae est, commutare) | *αναστησεται*: 1. 13. 69. 346. 26^{ev} al pauc *εγερθησεται*

32. *επερωτησαι*: 1. 13. 69. 346. *ερωτησαι*

33. *ηλθον* (D *ηλθοσαν*) cum ℵB(D) 1. 118. 209. 2^{pe} al^8 fere a b c g$^{1.2}$ i k l vg syr^{sch} pers^{w} ... ς *ηλθεν* cum ACLNXΓΔΠ unc^9 al pler f q cop go syr^{p} aeth pers^{p} (:: incipit h. l. lectio ecclesiastica, hinc passim *ο ις* additur) | *καφαρναουμ* cum ℵBDΔ it (exc q) vg cop go sax (:: cf et. ad Mt 4, 13) ... ς *καπερναουμ* cum ACLNXΓΠ unc^9 al omn^{vid} q | N *γεναμενοσ* | *διελογιζεσθε* (1. 28. 209. *διελεχθητε*, M e^{scr} q *διελογιζοντο*, Δ^{gr} *διαλογιζεσθαι*) sine additamento cum ℵBCDL item (*tractabatis*, *retractabatis*) a b c (g$^{1.2}$ vid) i k l q (*disceptassent*) vg cop ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *προσ εαυτουσ* cum ANXΓΔΠ unc^9 al omn^{vid} (sed 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al pauc syr^{sch} post *διελογ.* pon) f go syr^{utr} arm aeth

34. *εσιωπων*: CN *-ωπουν* | *εν τη οδω* cum ℵBCLNXΓΠ unc^9 al omn^{vid} c ff^{2} g^{1} g^{2} vid k l vg cop syr^{utr} arm aeth Or^{3,596} (*μαρκοσ τοινυν φησιν οτι διελεχθησαν εν τη οδω οι δωδεκα τισ αυτων μειζων εστι*) ... ADΔ

35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις 10, 43
θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.
36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλι-
σάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξη- Mt 10, 40 Io 13, 20
ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· [96. 1] καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται,
οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 [97. 8] Ἔφη αὐτῷ 38—40 Lc 9, 49 s

---

a b f i q go om, hinc Ln [εν τ. οδ.] | τις μειζων: ℵ τις μειζ. εστιν, 300. 435. al pauc τις ειη μειζ., D 2[pe] τις μ. γενηται αυτων, 13. 69. 346. τις αυτων μειζ. ειη, item a ff[2.] k vg *quis (quisnam) eorum (illorum) maior esset*; b c f g[1.] i l q *quis (quisnam) esset illorum maior (mai. illor.)*. Similiter add *esset* go arm; cop syr[p] aeth fere ut D

35. και pr: D b ff[2.] i τοτε | καθισας (AL -ισας): FHΓ al -ησας | και λεγει - θελει (FH* al plures -λη) - εσται (Δ[gr] al plus[20] Or[cod semel] εστω, 28. al[10] fere εστιν, a b ff[2.] i q *fiat*) - διακονος (M* al[5] δουλος, 1. al pauc om παντων εσχ. και): D k om :: cf Mt et Lc

36. παιδιον: D το παιδ. | αυτο: D αυτον (d *accipiens puerum statuit illum*), item fortasse ex emendatione Δ (medio enim versu αυτō habet, ita quidem ut lineola addita videatur cum latinus textus interlinearis adderetur), 1. 28. 118. 2[pe] arm om. Item[vid] Or[3,596] και εξης τουτοις φησιν οτι λαβων παιδιον, δηλονοτι ο ις̄, εστησεν εν μεσω των μαθητων αυτου και etc | ACL εμμεσω | εναγκαλισαμενος (X -λησαμενος) hunc in modum corruptum legitur: C αναγκαλισ., L αναγκαλεσ., D* αναχλισαμ., Δ εκαλισαμ. | αυτο: Γ al αυτω (ut supra) | ειπεν (et. Or [3,596], f q *dixit*): 1. 118. al pauc[vid] λεγει, item a b c d (item[vid] ff[2.] g[1. 2.]) i l q vg *ait*

37. ος αν pr loc cum ℵABCDLΔ 1. 13. 28. 69. al ... ϛ Ti ος εαν cum NX ΓΠ unc[9] al pler Or[3,596] | εν (et. Or[7,596. 597]; f g[1.] g[2. vid] l vg *unum ex*, a *ex - unum*, item cop go syr[p]): DXΓ 124. 22[ev] 44[ev] e[scr] y[scr] om; item *ex* (sine *unum*) b c ff[2.] i q (k *pueros tales*); 13. 69. 346. 2[pe] εκ | των παιδι. τουτων cum ℵCΔ 7[pe] al[5] fere (cop *unum horum parvulorum huiusmodi*, syr[sch] *sicut hic puer*) ... ϛ Ln Ti των τοιουτων παιδι. cum ABDL NXΓΠ unc[9] al pler Or[3,596] et[597] it (sed k propius ad τ. παι. τουτ. accedit) vg etc (:: at accommodatum vdtr ad Mt[i] εν παιδιον τοιουτο) | επι: D 69. 73. 247. 44[ev] εν (Latini *in nomine meo*) | τω ονομ. μου (et. Or[3,596 e] et[597]): Δ Or[3,596 d] τω εμω ονομ. | ος αν sec loc cum BDLΔ al pauc... ϛ Ti ος εαν cum ACℵXΓΠ unc[9] al pler. Item it (exc l) vg *quicunque* ... ℵ 47[ev] ος, l *qui* | δεχηται (ℵ c[scr] -χεται) cum ℵBL c[scr] 7[pe] a c f g[2.] q (a f q *recipit*, g[2.] *recepit*, c *excipit*) ... ϛ δεξηται cum ACDN XΓΔΠ unc[9] al pler (al pauc -ξεται) b ff[2.] g[1. vid] i l vg (hi omnes *susceperit*) :: δεξηται alterum nec Mt 18, 5 nec Lc 9, 48 fluct | αλλα (13. 28. 69. 346. 2[pe] μονον αλλα και): F cop αλλα δεχεται

38. εφη cum ℵBΔ cop syr[sch], item C praemisso (:: e Lc) αποκριθεις δε ... ϛ απεκριθη δε c. AℵXΓΠ unc[9] al pler a (*respondens autem ioh. dixit*) c f ff[2.] q go arm, item D al pauc b i k l (g[1. 2. vid]) vg syr[p] απεκριθη omisso δε (d *respondens illi ioh. dixit*), hinc Ln απεκρ. [δε] ... 13. 69.

ὁ Ἰωάννησ· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
δαιμόνια, ὅσ οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ
ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶσ
γάρ ἐστιν ὃσ ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται
ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
Mt 10, 42. ἐστίν. 41 98.6 ὃσ γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶσ ποτήριον ὕδατοσ ἐν ὀνόματί

346. 2po και αποκριθεισ | αυτω (et. b f g1.2.vid i k l vg): a q om (c ff2. *respondit autem ioh. et dix. illi*) | ο (cum ℵBCLΜΧΔ al sat mu; Gb Sz Ln om cum ADΝΓΠ unc8 al plus50) ιωαννησ (B -ανησ) sine λεγων vel simili additamento cum ℵBΔ (c vide ante) k cop syrsch ... ς Ln Ti add λεγων cum ALΝΧΓΠ unc9 al pler f (g1.2.vid) l q vg syrp go arm; item D και ειπεν, c ff2. *et dixit illi*. 13. 69. 346. a d ειπεν, *dixit*; item 1. 28. 2po b i και (2po om) λεγει (*et dicit*) | διδασκαλε: 1. om | ειδομεν c. ℵABCFGHMSUΓ al pl ... DN 346. ειδαμεν.... EKLVXΔΠ al mu ιδομεν | εν τω (et. ςe) c. ℵBCDLΝΔ 1. 69. 2po al muvid (it vg *in*, at ita etiam Mt 7, 22. ubi Graece εν non legitur) ... ς Gb Sz τω cum AXΓΠ unc8 al longe pl ... U al plus20 επι τω | οσ ουκ ακολουθει (2po ηκολουθει) ημιν (D 90. a k μεθ ημων) cum ADΝΧΓΠ unc9 al pler a b c ff2. g1.2.vid i k l q (sed *quia* pro *qui*) vg syrp go arm ... ℵBCLΔ 10. 115. 346. 44ev f cop syrsch aeth arr perss om :: ut in Lc deest | εκωλυομεν cum ℵBDSrLΔ 1. 209. ... ς Ln εκωλυσαμεν (:: cf Lc) cum ACΝΧΓΠ unc9 al pler (item d itpler vg *prohibuimus*, k *vetuimus*) | οτι ουκ ηκολουθει (ηκ. cum ℵBΔ; ς Ln ακ. cum rell :: ut Lc) ημιν (L al2scriv μεθ ημων) cum ℵBCLΔ al f cop syrsch aeth arr perss (hi omnes antea om οσ ουκ ακολ. ημ.) item (qui antea etiam οσ ουκ ακ. ημ. habent) AΝΓΠ unc9 al pl go syrp sed c.* ... Ti om (Gb00) cum DX 1. 13. 14. 28. 69. 106. 209. 251. 255. it (exc f) vg arm (hi omnes antea habent οσ ουκ etc). Praeterea 237. om omnia post δαιμονια, 121* 124. 131. 433. cscr pparh scri * om omnia inde a και εκωλυ. (:: in Lc post δαιμονια pergitur και εκωλυσαμ. αυτ. οτι ουκ ακολουθ. μεθ ημων)

39. ο δε ις (f g1.2.vid l vg, item c *ait illis Iesus*, q *et respondens Iesus ait*): 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. arm ο δε, D 2po a b ff2. i k ο δε αποκριθεισ | ειπεν (f i k *dixit*): a b c d ff2. g1.2.vid l q vg *ait* | αυτον (et. f ff2. g1.2.vid l q vg; c *eos*): D 115. a b i k om :: ut Lc | ουδεισ: F ου | ποιησει (it vg *faciat*): Δ ποιει | επι: 1. 13. 69. 346. al pauc εν | ταχυ (et f g1.2.vid l q vg; catt το δε ταχυ προσκειται δια τουσ εισ αιρεσιν εκπεσοντασ): F* 1. 28. 209. a b c d ff2. i k arm om

40. ημων υπ. ημων (et. ςe prob Schu) cum ℵBCD 1. 13. 69. 209. al muvid k cop syrp mg arm (item L ημων υπ. υμων, UX al plus10 υμων υπ. ημων) ... ς Gb Sz Ln υμων υπ. υμων (:: cf Lc) cum ADΝΓΠ unc8 al70 fere a b c f ff2. g1.2.vid i l q vg go syrsch et p mg aeth

41. αν: ℵ εαν | ποτιση: HΓΔ al aliq -σει | εν cum ℵABCLΝΧΓΠ unc7 al longe pl ... ς (= Gb Sz) εν τω cum DHMΔ al mu | ονομ. μου cum ℵ*C3 DXΓΔΠ2 unc6 al pler itomn vg cop go syrp mg aeth ... Gb Sz Ln Ti om μου cum ℵcABC*KLΝΠ* 1. 229* 238. 435. al5 syrsch et p txt arm

μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
μισθὸν αὐτοῦ. 42 $^{99.2}$ *Καὶ ὃσ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν* 42—47 Mt 18, 6—9 Lc 17, 2
τούτων τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται
μύλοσ ὀνικὸσ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰσ τὴν θά-
λασσαν. 43 $^{100.6}$ *καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον* Mt 5, 30
αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωήν, ἢ τὰσ δύο
χεῖρασ ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰσ τὴν γέενναν, εἰσ τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.

(:: vdtr propter pleonasmum omissum esse; si quis intulisset *μου*, eiecisset opinor *οτι χυ εστε*. Apud Mt est *εισ ονομα μαθητου*) | *χυ* (ℵ^{c}): ℵ* *εμον* (ex *εμοι* corruptum?) | *οτι* sec cum ℵBC*DLΔ al plus^{10} b ff^{2} g^{2} k l q gat syr^{utr} cop go, Ln [*οτι*] ... ς om cum AC^{3}NXΓΠ unc^{9} al pler a c f i vg arm aeth | *απολεση* cum ℵABCLNXΓΔΠ unc^{8} al longe pl ... Ln Ti *απολεσει* cum DH al^{30} fere

42. *αν* cum ℵBDLNV al mu ... Ti *εαν* cum ACXΓΔΠ unc^{8} al pl | *σκανδαλιση*: H al^{10} fere *-λισει*, D^{gr} *-λιζη*, 150^{ev} *λιζει* | *τ. μικρ. τουτων* cum ℵABC*et^{2}DLM^{2}NΔ 1. al pauc c i q (item a *ex minimis vestris*, k *de pusillos vestros*) cop syr^{p} go aeth, item al^{10} fere b d ff^{2} l vg syr^{sch} ... ς Ti om *τουτων* cum EFGHKM*SUVXΓΠ al pl f arm | *πιστευοντων* sine additamento cum ℵΔ b ff^{2} i (hi *credentibus*) k* (*qui credit*) cop^{dz}, item C*D a *πιστιν εχοντων* (C* ita certe magis videtur quam *πιστευοντων*, a *fidem habentibus*, d *fid. habentium*), ita Ti (:: at vdtr potius ex *πιστευοντων* nude dicto *πιστιν εχοντ.* fluxisse; alii *εισ εμε* maluerunt addere) ... ς Ln *πιστευοντ. εισ εμε* (:: ut Mt) cum ABC^{2}LNXΓΠ unc^{9} al pler c f g$^{1.2.vid}$ l q vg cop$^{schw\ et\ wi}$ syr^{utr} go al | *εστιν αυτω*: A *αυτ. εστ.*, U al pauc aeth om *αυτω*, c d k om *εστ.* | *περικειται*: D *περιεκειτο* (it pler d vg *si circumdaretur*, k *ut suspensa esset*) | *μυλοσ ονικοσ* (Gb') cum ℵBCDLΔ al^{10} fere it (exc q) vg (Latini *mola asinaria*, l *mola asinaricia*, d nil nisi *mola*) syr^{sch} go arm aeth ... ς Ti *λιθοσ μυλικοσ* cum AℵXΓΠ unc^{9} al pler q (*lapis molaris*) cop^{vid} syr^{p}; 13. 28. 69. 258. 346. 2^{pe} *μυλωνικοσ λιθοσ* (vel *λιθ. μυλ.*) | *περι* (b c ff^{2} k q *circa*): D al^{8} *επι* (a d f i l vg *collo*, g^{2} *in collo*) | *βεβλητ. εισ τ. θαλασσαν*: D *εισ τ. θα. εβληθη* (it^{pl} *in mare mitteretur*, ff^{2} q *in mari mitt.*, k *in marem missus esset*)

43. *σκανδαλιση* cum ℵBLΔ al^{3} item *scandalizaverit*, a f ff^{2}. g$^{1.2.vid}$ k l vg, H *-λισει* ... ς Ln *-λιζη* cum ACDFGHKMNSUVΓΠ al pl, item *scandalizat* b c d i q; item EX al aliq *-λιζει* | *αποκοψ. αυτην*: b (arm) add *et proice abs te* :: e Mt | *εστ. σε* cum ℵBCLΔ 13. 28. 69** (*om *σε*) 346. 2^{pe} a; item D b c f ff^{2} g$^{1.vid}$ i k l (g^{2} *bonum tibi* omisso *est*) vg syr^{utr} arm aeth *εστ. σοι* ... ς *σοι εστι* (:: ut Mt) cum AℵXΓΠ unc^{9} al pler go | *εισελθ. εισ τ. ζω.* cum ℵABCDLΔ 282. 2^{pe} it vg cop syr^{sch} aeth ... Ti *εισ τ. ζω. εισελθ.* cum ℵXΓΠ unc^{9} 1. al fere omn syr^{p} go | *τασ*: D z^{scr} om :: ut Mt (similiter al pauc om *τουσ* v. 45) | *απελθειν* (b c ff^{2} saba g^{2} i l vg; ℵ* *εισελθειν*): D 12. 61. 8^{pe} a f ff^{2} blanch k gat *βληθηναι* | *εισ την* (al^{5} om) *γεενναν*: 1. 28. 118. 485. om | *εισ* (pro *εισ* D

45 καὶ ἐὰν ὁ πούσ σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺσ δύο πόδασ ἔχοντα
Mt 5, 29 βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδα-
λίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰσ

---

b c ff[2]· i k *οπου εστιν*, 238. *η εισ) το πυρ το ασβ.* (ℵ *αζβεστ.*) cum ℵ*etcbABCNXΓΠ unc[8] al pler a f g[2]· l vg cop go arm; item D it[5]: F *του πυροσ*, gat syr^p *ignis inextinguibilis*, q *ignis inextinguibilem* ... ℵ^ca LΔ 240. 244. 255. syr^sch pers^p om, hinc Gb^o

44. ς (sed Gb^o) Ln ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται cum ADNXΓΠ unc[9] al pler it^pler (f om *και το πυρ ου σβεν.*; b c g[2]· *et ignis eorum*) vg syr^utr (ut b c g[2]·) go aeth (sed sic transp: *οπου το πυρ ου σβ. και ο σκ. αυτ. ου τελ.*) Aug^cons 4,7 (praetereaque de civ. dei 21, 9 *non eum piguit uno loco eadem verba ter dicere*) (Ir^int 165 *iniustos autem et qui non faciunt opera iustitiae mittet in ignem aeternum, ubi vermis eorum non morietur et ignis non exstinguetur*: quae an ab hoc versu pendeant non satis liquet): omisimus cum ℵBCLΔ 1. 28. 118. 251. (255; sed is om et. vv. 45 et 46) 2^pe 10^pe vid k cop arm^zoh et cdd omn

45. *και εαν*: D *καν* | *σκανδαλιζη* cum ABCDNΓΔΠ unc[9] al pler ... ℵX al pauc *-λιζει*, L *-λισει*, 90* *-λιση* | *αυτον* (A *αυτην*): cop add *proiice eum*, arm *proiice abs te* :: cf Mt | *καλον* cum ℵBCDLNXΓΔ unc[8] al pler it^pler vg etc ... Ln add [*γαρ*] cum AKΠ al[10] c | *εστιν σε* cum ℵABCEF GHKLVXΔΠ al[25] fere ... ς (= Sz) *εστι σοι* c. NM*UΓ al pl^vid it^pler (et. d) vg syr^utr aeth; item DM[2]s al plus[15] b go *σοι εστιν* ... 40. 237. al pauc *εστιν* tantum | *εισελθειν* (ℵFΓ al[10] fere post *ζωην*) *εισ τ. ζωην* (D a b c g[2]· i l q vg arm add *αιωνιον*, non item f ff[2]· k) *χωλον* (D 2^pe a b c f ff[2]· g[2]· i k l q vg arm ante *εισελθ.*). Praeterea pro *χωλον* ℵ *κυλλον η χωλον* :: cf Mt | *βληθηναι* (1. 28. 118. *απελθειν*): ℵ post *ε. τ. γεενν.* pon | *εισ την* (M*NX 13. 28. 69. al pauc om) *γεενναν* (E al *γεεναν*, item X al v. 43, D al v. 47) sine additamento cum ℵBCLΔ 1. 28. 118. 251. 10^pe (iidem omnes om et. v. 44) 24. 237. 259. 11^pe b k cop syr^sch arm^zoh pers^p ... F add *του πυροσ*, item c g[2]· l vg syr^p add *του πυρ. του ασβεστου* (g[2]· *ignis et inexstinguibilis*, l *ignis inexstinguibilem*), item ς (sed Gb^oo) add *εισ* (a ff[2]· i rursus *ubi*) *το πυρ το ασβεστον*, Ln [*εισ τ. π. τ. ασβ.*] cum ADNXΓΠ unc[8] al pler f (item a ff[2]· i) go arm^usc aeth

46. ς (sed Gb^o) Ln ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται cum iisdem qui v. 44 habent (aeth om *και το π. ου σβ.*, it^pl syr^utr *et ignis eorum* etc) ... om cum iisdem quibuscum v. 44, praetereaque cum 253 et (qui etiam v. 45 om) 92. 218. 19^ev c^scr

47. *και εαν ο οφθαλμ. σκανδαλιζη* (X al pauc *-λιζει*) *σε*: D^gr *και ο οφθ. σου ει σκανδαλιζει σε* | *σε εστιν* cum ℵB, item *εστ. σε* LΔ et *σε* post *εισελθ.* posito 13. 28. 69. 346. (2^pe *σε* omisso *εστιν*) ... M* it (et. d) vg syr^utr aeth *εστ. σοι*, ς Ln *σοι εστι* cum ACD^gr M[2]NXΓΠ unc[8] al pler cop go | *μονοφθαλμον*: d *cum uno oculo*, f *unum oculum habentem*, a b

τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ
τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ Es 66, 24
σβέννυται. 49 πᾶσ γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. 50 [102. 2] καλὸν τὸ ἅλα· [Lv 2, 13] Mt 5, 13
ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν Lc 14, 34
ἑαυτοῖσ ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοισ.

---

c ff[2.] g[1. 2.] vid i vg *luscum*, l q *caecum*, k *quacumque parte corporis debilem* (posteaque *integrum* pro δυο οφθ. εχ.) | εισελθειν (ℵ* om): A post του θεου pon | βληθηναι: D al[10] απελθειν, item d i *ire*, c *introire*; k vero (post εισ γεενν.) *incidere* | εισ την (cum ℵACDNXΓΔΠ unc[8] al omn fere; Ti om cum BL 28.) γεενν. sine additamento cum ℵBDLΔ 1. 28. 118. 209. 2[pe] 8[pe] 10[pe] a b c ff[2.] k cop arm ... ς (sed Gb[o]) ad γεενν. add του πυροσ cum ACNXΓΠ unc[8] al pler f g[2.] (*ignis inexstinguibilis*) i l q syr[utr] go aeth ... F (pro ε. τ. γεενν.) εισ το πυρ το ασβεστον

48. Hunc versum nemo omittit. | αυτων: GSVX al[25] c om; 262. 300. al pauc b g[2.] cop syr[utr] et post πυρ add αυτων; c k οπου το πυρ etc ante και ο σκωλ. etc ponunt | τελευτα: 1. τελευτησει. Sed it[pler] i. e. a b c ff[2.] i q item mt (non f l vg) omnibus tribus vv. *morietur* et *exstinguetur*; item d v. 44, sed vv. 46 et 48 (hoc versu et. g[1.]) *morietur* et *exstinguitur*; k hoc versu (quem solum habet) *extinguetur* et *moritur* (b ter *vermes eorum non morientur*, item a v. 48). Apud LXX est: ο γαρ σκωληξ αυτων ου τελευτησει και το πυρ αυτων ου σβεσθησεται.

49. πασ γαρ (11. 230. al[6] add αρτοσ) πυρι (ℵC al pauc εν πυρι, X πυρι αλι sic) αλισθησ. (46. 52. δοκιμασθησ., g[1.] *omnes - examinantur*) c. ℵABCLNXΓΔΠ unc[9] al pler f g[1. 2.] l q vg cop syr[utr] go arm aeth; item k *omnia autem substantia consumitur* (αναλωθησεται?): D 64. 65* a b c ff[2.] i tol om | αλισθησεται sine additamento cum ℵBLΔ 1. 61. 73. 118. 205. 206. 209. 229* 251* 258. 435. b[scr*] s[scr] 2[pe] 10[pe] k cop[dz] et[petr s] arm[zoh] ... ς (sed Schu: *glossam olent*) Ln Ti add και πασα (D b c ff[2.] i tol πασα γαρ, a πασα omisso και: hi igitur πασα γαρ θυσια etc loco verborum πασ γαρ πυρι etc reponunt) θυσια αλι (al[10] a c g[2.] em harl ing gat mt tol om) αλισθησεται cum ACDNXΓΠ unc[9] it pler vg syr[utr] cop[schw] et[wi] go arm[usc] aeth :: cf Lev 2, 13 και παν δωρον θυσιασ υμων αλι αλισθησεται, unde additamentum versus nostri fluxisse videtur.

50 το αλα bis c. ℵ*(sed pri loc -λασ)LΔ ... ς Ln Ti το αλασ c. ℵ[c](ℵ priore loco)ABCDNXΓΠ unc[9] al omn[vid] | καλον: 13. 69. 346. al? add γαρ | δε: 13. 69. al? γαρ, V om | γενηται (it vg *fuerit*): D γενησεται (d *fuerit*) | αυτο: MΓ 1. 206. 209. 255. 299. e[scr] al pauc f om (nec exprim go al) | αρτυσετε (-σετε ℵBEFGMSUXΓΠ etc; ACDHLN 126. al mu -σεται, Δ 28. -σηται, 69. al -σητε): K 1. 14. 91. 118. 206. 255. 299. e[scr] z[scr] αρτυθησεται, item *condietur* (vel ut go *conditur*) d f gat cop syr[sch] arm go aeth (contra *condietis* a b ff[2.] vid g[2.] i l vg syr[p], q *salietis*; c *condies*, k *condistis*) | εχετε: 13. 69. 346. 2[pe] υμεισ ουν εχ., 28. εχ. ουν υμεισ | εαυτοισ: L* al pauc αυτοισ | αλα cum ℵ*A*BDLΔ 1. 28. 209. al pauc ... ς αλασ c. ℵ[c]A[2]CNXΓΠ unc[9](U το αλ.) al pler | ειρηνευετε: V al[5] -σατε

X.

1–2 Mt 19, 1–9 1 $^{108.\,6}$ *Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸσ
αὐτόν, καὶ ὡσ εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούσ.* 2 *καὶ προσελθόν-
τεσ οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπο-
λῦσαι, πειράζοντεσ αὐτόν.* 3 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί ὑμῖν*
Deu 24, 1 Mt 5, 31 *ἐνετείλατο Μωϋσῆσ;* 4 *οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆσ βιβλίον
ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι.* 5 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·*

X. 1. *και εκειθ.* c. ℵBCDEΔ 1. 13. 28. 69. 209. al^{10} fere ... ς Ti *κακειθ.* cum ALNXΓΠ unc^{7} vel (U?)^{8} al pler | *ερχεται*: ℵ *ηλθεν* | *και περαν* cum ℵBC*L cop ... C^{2}DGΔ 1. 13. 28. 69. 124. 209. y^{scr} 2^{pe} al^{25} fere it vg syr^{sch} go arm^{vid} aeth^{vid} *περαν* (:: ut Mt) ... ς *δια του περαν* cum ANXΓΠ unc^{8} al pl syr^{p} | *συνπορ.* cum ℵABCΔ ... ς Ln *συμπορ.* cum LNXΓΠ unc^{9} al certe pler | *συνπορευονται* (1. 13. 28. 69. al^{5} fere *-εται*) *παλιν* (13. 69. 124. 10^{pe} b c ff^{2} i syr^{sch} om) *οχλοι* (X al pauc *οι οχλοι*, al^{10} fere *οχλοσ* vel *ο οχλοσ* vel ut 1. 118. 209. al *οχλ. πολυσ*): D 2^{pe} *συνερχεται παλ. ο οχλοσ*, item *convenit - turba* a b c ff^{2} i k q (contra *conveniunt – turbae* f g^{2} l vg) | *και ωσ ειωθει* (c *et docebat illos iterum sicut consueverat*): D b ff^{2} i *ωσ ειωθει και*

2. *προσελθοντεσ* (et. c f ff^{2} i l q vg): D a b k om, 406. 2^{pe} post *οι δε φαρ.* pon | *οι φαρ.* cum ℵCNVX al sat mu (1. 209. al post *αυτον*): Gb Sz Ln Ti *φαρισαιοι* cum ABLΓΔΠ unc^{8} al pl, c *quidam Pharisaei*, ff^{2} *quidam* ... D a b k om | *επηρωτων* (c c^{scr} *επηρωτουν* sed c vitiose *επηρουν*, Δ *ηρωτων*) c. ℵBCDLMΔ al^{15} fere (Or^{3,686} ad Mt 19, 3 adnotat: *το ισαδυναμουν ανεγραψε και ο μαρκοσ· ουκουν των προσιοντων και πυνθανομενων τω $\overline{ιυ}$ ησαν τινεσ οι πειραζοντεσ επηρωτων αυτον* etc), item *interrogabant* it^{pler} vg ... ς *επηρωτησαν* c. ANXΓΠ unc^{8} al longe pl q (*interrogaverunt*)

3. 4. *μωυσησ* cum ℵBDKMNSΔΠ al pm (etc: cf ad Mt 8, 4. 17, 3 Mc 1, 44) ... ς *μωσησ* cum ACEFGHLUVXΓ al pl

3. *ενετειλατο*: D* 28. *ετειλατο*

4. *ειπαν* cum ℵBCD ... ς *ειπον* cum ALNXΓΔΠ unc^{9} al certe pler | *επετρεψ.* (*iussit* k cop aeth) *μω.* cum ℵBCDLΔ 124. y^{scr} z^{scr} 48^{ev} al aliq k cop aeth ... ς *μω. επετρεψ.* (1. 118. 209. 299. c^{scr} *ενετειλατο*) cum ANXΓΠ unc^{9} al pler f g^{2} l vg go syr^{utr} arm ... 2^{pe} a e ff^{2} q *επετρ.* (*permisit*, sed q *praecepit*) omisso *μωυσησ*, 131. b om *επετρ. μωυσ.* | *γραψαι*: 61. b *δουναι*, D *δουναι γραψαι*, c d ff^{2} q *dare scriptum* :: cf Mt | *απολυσαι*: ℵ add *αυτην*

5. *ο δε $\overline{ις}$* c. ℵBCLΔ cop, item c *ipse vero* ... ς Ln Ti *και αποκριθεισ* (a b l q g$^{1.2\,vid}$ vg *quibus respondens*, k *respondit autem - et*, ff^{2} *respondens vero*, syr^{sch} om *και*) *ο $\overline{ις}$* cum ADNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{sch} et^{p} go arm aeth | *αυτοισ*: D 235. 252* om | *εγραψεν* (ℵ *επετρεψεν*):

πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· 7 ἕνε- 6 ss Gen 1, 27 2, 24
κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος
μὴ χωριζέτω. 10 104. 10 καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ

D c g^{2} k syr^{cod} add *μωυσησ*, item 90. al pauc ante *προσ*, b post *ταυτην*, f g^{1} post *υμιν* | *υμιν*: D 13. 28. 69. al^{5} b c g^{2} k arm^{zoh} (sed habent^{cdd}) om | *ταυτην*: aeth add (:: e Mt) *απολυσαι τασ γυναικασ υμων*

6. *κτισεωσ* (Γ al *κτησ.*): D 255. 36^{ev} b ff^{2} q syr^{sch} pers^{p} om | D* *θηλιν* | *αυτουσ* (et. a c g$^{1.2}$ k** l q vg cop syr^{utr} arm; D 86* 219. b f ff^{2} k* fu go aeth om) sine additamento c. ℵBCLΔ c ff^{2} cop catt^{com} (sed^{mosq} ex cdd^{2} non^{ed}) ... ς add *ο θεοσ*, Ln [*ο θεοσ*] cum ADNXΓΠ unc^{9} al omn vid a b f g$^{1.2}$ k l q vg go syr^{utr} arm aeth

7. *ενεκεν*: DN 13. 28. 69. 124. 346. e^{scr} 2^{pe} al^{5} b c ff^{2} g$^{1.2}$ q harl gat mt fu sax (non item a f k l vg nec cop syr^{utr} go arm aeth) praem *και ειπεν* (g^{1} *et bene dixit*) :: e Mt | *τ. πατερ. αυτου*: DM*N om *αυτου* :: ut Mc | *μητερ. αυτου* (D *εαυτου*) c. ℵDM 238. 48^{ev} w^{scr} z^{scr} (et haud dubie al, neglexit enim Wtst cum aliis) a b c f ff^{2} cop syr^{sch} go aeth ... ς Ln Ti om *αυτου* (:: ut Mt) cum ABCLNXΓΔΠ unc^{8} al pler k l q vg syr^{p} arm. Praeterea nihil addidimus cum ℵB 48^{ev} go (k *et inprobitas mulierem*: quae corrupta ex glossa male adscripta *et adhaerebit ad mulierem* orta videntur) ... ς Ln Ti add (:: e Mt et Genesi) *και* (cop$^{petr\,3}$ om) *προσκολληθησεται προσ την γυναικα* (Ln *τη γυναικι* cum ACLNΔ 1. al^{5} a c f g^{2} gat mt tol; C *γυγυναικι* pro *τη γυ.*) *αυτου* c. ACDLNXΓΔΠ unc^{9} al omn fere it (de k vide ante) vg cop syr^{utr} arm aeth

8. *μια σαρξ* cum BDEGHLM*NSVXΔ al pl it vg syr^{utr} go aeth ... ℵACFKM^{2} UΓΠ al plus^{30} cop arm *σαρξ μια* (:: cf Mt, ubi rursus ℵD it^{pler} vg *μια σαρξ*)

9. *ουν*: D^{gr} ff^{2} blanch (non^{sabat}) k* om | *ὁ*: AG al pauc om (Clem^{533} *αυτοσ δε ουτοσ ο κυριοσ λεγει· ο θεοσ συνεζευξεν, ανθρωποσ μη χωριζετω*: quae pari iure ad Mt et ad Mc adhiberi possunt) | *χωριζετω*: Δ^{gr} *χωριζεσθω*

10. *εισ την οικιαν* (Gb″) cum ℵBDLΔ 9^{ev} 10^{ev} 12^{ev} 18^{ev} 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} y^{scr} al^{2} vel^{3} ^{pe} b (*in domum* ut et. d) ... ς *εν τη οικια* cum ACNXΓΠ unc^{9} al pler et (*in domo* vel *domi*; sed c plane om) a f g^{2} (et^{vid} ff^{2} g^{1}) k l q vg, item cop go etc | *οι μαθηται* cum ℵBCLΔ 28. 18^{ev} 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} y^{scr} al^{6} vel plur a c k (*discipuli secreto* c k) cop arm .. ς add *αυτου*, Ln [*αυτου*] cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler b f g^{2} (et^{vid} ff^{2} g^{1}) l q vg syr^{utr} go aeth | *περι τουτου* (ℵ *τουτων*) cum (ℵ)ABCLMNXΓΔ al^{30} a c ff^{2} k (a *de hoc*, c ff^{2} *de hoc sermone*, k *de isto sermone*) cop syr^{sch} aeth ... ς *περι του* (Π 124. al^{5} om) *αυτου* (D f g^{2} add *λογου* ut c ff^{2} k)

Mt 5, 32 Lc 16, 18 τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. 11 $^{105.2}$ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὃσ ἂν ἀπο-
λύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν·
12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆσ γαμήσῃ ἄλλον, μοι-
χᾶται.

13–16 Mt 19, 13–15 Lc 18, 15–17 13 $^{106.2}$ Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν·
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖσ προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ

---

cum DEFGHSUVΠ al pl b f g$^{2.}$ (et g$^{1.\,vid}$) l q vg syr^{p} go ... K 67. 116. 131. 346. 48^{ev} z^{scr} e^{scr} harl* om | επηρωτων (C c^{scr} -τουν, LΔ επερ.) cum ℵBCLΔ al plus^{10} ... ς Ln επηρωτησαν cum ADNXΓΠ unc^{9} al pl, item *interrogaverunt* it vg cop go syr^{utr} | αυτον: M om

11. οσ αν cum ℵBCDLΔ al plus^{10} ... ς Ti οσ εαν cum ANXΓΠ unc^{9} al pler ... 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a arm εαν (1. και εαν, sed v. 12 ante 11 pon) ανηρ (2^{pe} post απολ.) | απολυση: HK al^{10} fere -λυσει. Item al pauc γαμησει | γαμηση αλλην: D b c f l q vg (non item a k) αλλ. γαμ. | επ αυτην: 1. 2. 28. 262. 2^{pe} syr^{sch} arm pers^{p} om :: ut Mt

12. και εαν αυτη απολ. τ. ανδρ. αυτησ (C αυτου, Gb^{0}; Δ add και, δ *dimiserit - et*) cum (Gb') ℵBCLΔ cop aeth ... ς Ln Ti και εαν γυνη (1. post απολ.) απολυση (18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} y^{scr} 150^{ev} -λυσασα omisso και sq, iidem fere om αυτησ) τον ανδρα αυτησ και cum ANXΓΠ unc^{9} al pler f g$^{1.}$ l vg syr^{utr} go ... D 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q (k) arm και εαν γυνη (13. al c ff$^{2.}$ γυνη εαν) εξελθη (b d *exiet*, ff$^{2.}$ *exeat*, q *exierit*, a *discesserit*, c *reliquerit*) απο του (69. om) ανδροσ και (k *et quae relinquit mulier virum et*) | γαμηση αλλον (Δ αλλην, *aliam* sed δ^{2} *alii*; D αλλον γαμ.) cum ℵBC*DLΔ 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc, item *alii* (*alio*, b d *alium*) *nupserit* (*nubserit*, k *nubet*, d *duxerit*) it vg, item cop syr^{p} go aeth ... ς Ti γαμηθη αλλω cum AC^{2}NXΓΠ unc^{9} al pler arm | μοιχαται (ita f g$^{1.}$ q vg): a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ k l add *super illum* (k *illo*). Praeterea a b f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l add *similiter* (ff$^{2.}$ g$^{2.}$ om) *et qui dimissam* (a add *a viro*) *ducit moechatur* :: e Mt

13 sqq: Or$^{3,\,663\,sq}$ postquam Mt 19, 13 sqq exposuit pergit: ολη γουν η συμφρασισ του κατα λουκαν τοιαυτη εστιν· προσεφερον δε αυτω – εωσ του· οσ εαν μη δεχηται - ου μη εισελθη εισ αυτην. σχεδον δε ταισ αυταισ λεξεσι και ο μαρκοσ μαλιστα τα τελευταια ωσαυτωσ εξεθετο.

13. ινα: F ἵν' | αψητ. αυτων cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler a b c ff$^{2.}$ k l q vg cop syr^{utr} go Or$^{3,\,650}$ (κατα μεν τον ματθαιον ινα τασ - κατα δε τον μαρκον, ινα αψηται αυτων· κατα δε τον - λουκαν, ινα αυτων απτηται) ... ℵBCLΔ 124. 49^{ev} y^{scr} al pauc f αυτων αψηται :: ut Lc | μαθηται (et. b ff$^{2.}$ k l q vg cop arm): D 406. 2^{pe} a c f syr^{utr} go aeth add αυτου | επετιμων cum ADNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} ... ℵBCLΔ cop go επετιμησαν (:: hoc etiam Mt, illud Lc, sed eosdem testes qui -μησαν per hunc versum prae alteris ex parallelis corruptos esse tantum non certum est) | τοισ προσφερουσιν (Γ add αυτα) c. ADNXΓΠ unc^{9} al fere omn (1. 118. τοισ φερουσιν, 255. τουσ προσφεροντασ) a b f ff$^{2.}$ l q vg syr^{utr} go arm aeth ... ℵBCLΔ c k cop αυτοισ (:: ut Mt et Lc)

ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὠσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενοσ αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ' αὐτά.

17 [107. 1] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ ὁδόν, προσδραμὼν εἶσ 17—27 Mt 19, 16—26 Lc 18, 18—27

14. ο ιϲ: U om ο | και: 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2pe syrp mg arm add επιτιμησασ | παιδια: D* παιδαρια (d *pueros*) | μη cum BM*NXΓΔΠ unc[8] al[80] fere cop ... ς Ln και μη (:: ut Mt et Lc) cum ℵACDLM[2] 1. 13. 118. al sat mu it vg go syr[utr] arm aeth Bas[eth 251] (ibidem v. 13. αυτ. αψη., επετιμων, τοισ προσφερ.) | αυτα: cop add (:: e Mt) *venire (ire) ad me*

15. οσ αν cum ℵBCDLΔ 1. al pauc ... ς Ti οσ εαν cum ANXΓΠ unc[9] al pler | παιδιον: y[scr] 49[ev] al pauc praem το | ου μη εισελθ. εισ αυτην (it d vg *non intrabit* [k *introivit*] *in illud*. Cf etiam supra ad v. 13 Or [3,663 sq]): D[gr] ου μη εισ αυτ. εισελευσεται

16. εναγκαλισαμενοσ (l vg *complexans*, k *complexus*, g[1] *complectens*; a *et in sinu suo benedicebat illos*; L ut supra λεσαμενοσ, Δ* ενεκαλισαμ. sed corr. est εναγκ., X -λησαμενοσ ut et. 9, 36): D b c f ff[2] q (b *convitans*, rell *convocans*) προσκαλεσαμενοσ | κατευλογει (L y[scr] κατηυλ., cop aeth add αυτα) τιθεισ τασ χει. επ αυτα cum ℵBCLΔ y[scr] 2pe 150[ev] al[10] fere cop aeth syrp cod (ap Adl) ... ς Ln Ti τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει (Gb' Sz Ln εὐλόγει, Ti κατευλόγει) αυτα: hoc ordine (de singg verbis vide post) cum ADNXΓΠ unc[9] al pler it (exc a) vg go syr[utr] arm | τιθεισ (1. και τιθων, 13. 28. 346. τιθων) τ. χ. επ αυτα: D ετιθει et add και post επ αυτα, item b c ff[2] k q syr[utr] ... 106. a (vide ante) plane om; syrp habet c.* | ηυλογει ς tenet cum Γ al; Gb' Sz Ln ευλογει (K* -γη) c. ADEHK*MSUVXΠ al pl; FGK[2] al fere[10] ευλογησεν; N κατηυλογι (:: κατευλὸγειν hoc uno loco Ni Ti, item rarissimum apud LXX)

17 ss. Exscripsit haec: 17—31 Clem[927 sq], passim quidem libere, ut statim fit ab initio, ubi habet: εκπορευομενω αυτω εισ οδον προσελθων τισ εγονυπετει λεγων. Locum Matthaei parallelum tractans Or [3,664 ss] passim etiam Marcum respicit. De eadem narratione quemadmodum apud Clem[hom] Iust Marcosios Naass Valentinianos legitur cf comm ad Mt, ubi etiam locum similem ex evgl Hebr adscripsimus.

17. εκπορευομενου: Γ f[scr] πορ. | προσδραμων (al pauc προδρ., al pauc προσελθ.): it[pler] vg *procurrens* vel *praecurrens*; c *ecce quidam adgeniculans* pro προσδρ. εισ κ. γον. αυτ., item k *genibus obsecrans illum quidam* | εισ: al plus[10] τισ, al pauc syrp mg τισ (vel εισ) πλουσιοσ | προσδρ. εισ: AKMΠ 13. 28. 69. 124. 2pe al plus[20] arm ιδου τισ (M om) πλουσιοσ προσδραμ. | και (ff[2] *procurrens quidam et adgeniculans*, d *adcurrit unus et adgeniculans*): Δ cop om, item it[mu] vg (f l vg *procurrens quidam genu flexo*, a *procurrens unus genibus prostratus*, b *praecurrens quidam adgeniculans*, q *occurrens unus ad genuam eius se vol-*

καὶ γονυπετήσασ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τι
ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν*
αὐτῷ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ.
Ex 20, 12–16 19 *τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσησ, μὴ φονεύσησ, μὴ κλέψησ, μὴ*
ψευδομαρτυρήσησ, μὴ ἀποστερήσησ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα σου. 20 *ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλα-*

vens) | *γονυπετησασ*: D 28. 69. 124. 346. *γονυπετων*. Cf et. Chr^{7,707} *και γαρ φησιν* (*ο μαρκοσ*) *οτι προσδραμ. και γονυπετων παρεκαλει αυτον, και οτι εμβλεψασ αυτω ο ισ ηγαπησεν αυτον.* | *αυτον* pr (*ante eum* f ff$^{2.}$ l vg): a b c cop syr^{utr} go arm Clem non exprim | *επηρωτα* (D *ηρωτα*) *αυτον* (q om *αυτ.*): 13. 69. 121. 124. 346. 406. 2^{pe} c^{scr} a b f g$^{2.}$ l k q mt reg go syr^{sch} arm add *λεγων* (g$^{2.}$ *dicens ei*). Cf et. supra Clem | *τι*: Clem add *αγαθον* :: ut Mt

18. Or^{3,664} ratione habita Matthaei (*τι με ερωτασ* etc) haec adnotat: *ο δε μαρκοσ και λουκασ φασι τον σωτηρα ειρηκεναι· τι με λεγεισ αγαθον; ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο θεοσ· ωσ το τεταγμενον αγαθοσ ονομα επι του θεου μη αν ταχθηναι και εφ ετερου τινοσ.* | *ισ*: Δ om | *ειπεν αυτω* (q *ait illi*, a *intuens illum ait illi*, 18^{ev} 19^{ev} 36^{ev} 49^{ev} 150^{ev} y^{scr} 3^{pe} 10^{pe} om *αυτω*): Clem *λεγει* | *εισ ο θεοσ* (et. Clem^{928} Or^{3,664} et alibi, sed $^{1,223.\ 586}$ et $^{4,65.\ 147}$ add *ο πατηρ* ut etiam arm^{codd}): D *μονοσ εισ* (d *solus unus*) *θεοσ*, item b *unus ac solus deus*; c ff$^{2.}$ gat *solus deus*

19. *μη μοιχευσησ* (K *-σεισ*): ℵ* om; D^{gr} k add *μη πορνευσησ*, item c (sed *μη φονευσ.* ante *μη μοιχ.* pon), item Γ post *κλεψησ* | *μη φονευσησ*: D^{gr} Γ 1. 118. 209. 300. f k plane om, hinc Gb^{0}: post *μη μοιχ.* (:ε ut Lc) posuimus cum ΑΝΧΠ unc^{9} al pler a b d ff$^{2.}$ g$^{1.\ 2.}$ l q vg syr^{p} go arm aeth Clem ... Ln ante *μ. μοιχ.* pon c. ℵ^{a}BCΔ al plus^{5} c cop (syr^{sch} pers^{p} post *κλεψ.*) :: ut Mt. Etiam in LXX ipsi antiquissimi testes eodem modo variant | *μη κλεψησ*: 300. c ff$^{2.}$ om | *ψευδομαρτυρησησ*: D *-ρησεισ* (minusc pauc ubique *-εισ* pro *-ησ* reponunt) | *μη αποστερησησ* (D *-σεισ*) (it^{pl} vg *ne fraudem feceris*, a c *non abnegabis*, k *ne abnegaveris*) cum ℵAB^{2}CDLNXΓ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} cop go aeth ... B*ΚΔΠ 1. 28. 69* 118. 209. e^{scr} al^{15} fere arm om | *σου* pr: D q Clem om | *σου* sec c. ℵ*CFN 28. 124. 238. al^{10} fere a b c f cop go syr^{sch} aeth ... ς Ti om cum ℵ^{c}ABDXΓΔΠ unc^{8} al pler ff$^{2.\ vid}$ g$^{1.\ 2.}$ k l q vg syr^{p} arm Clem (sed D q Clem utrumque om ut Mt; cf et. ad Lc)

20. *ο δε*: C *και*, b g$^{1.}$ am mt *et ille* | *εφη* cum ℵBCΔ cop (sed C *αποκριθεισ εφη*) ... ς Ln Ti *αποκριθεισ ειπεν* (Clem *λεγει*, b c d f g$^{1.\ 2.}$ l vg *ait*) cum ADNXΓ unc^{9} al fere omn it vg syr^{utr} go etc | *αυτω*: ΚΠ al pauc c g$^{1.}$ k q am om | *διδασκαλε*: ΚΠ 1. 209. z^{scr} al^{6} Clem om :: ut Mt et Lc | *ταυτα παντα* cum ℵABCNXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg (et. am em mt al) go syr^{utr} arm ... Ln (de C falsus) *παντ. ταυτ.* cum D b k q fu ing cop Clem Or^{3,670} | *εφυλαξαμην* cum ℵBCNXΓΔΠ unc^{9} al fere omn ... Ln *εφυλαξα* cum AD 28. Clem Or; 1. 209. 2^{pe} *εποιησα* | *εκ νεοτ. μου* (Clem haec om^{928}, sed$^{929\ extr}$ agnoscere videtur his: *ο πασασ πεποιηκωσ εκ νεοτητοσ τασ νομιμουσ εντολασ*):

ξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 [108.2] *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ*
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 [109.2] *ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ*
ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 *καὶ περι-*
βλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.
24 *οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς*

KMNΠ 13. 28. 69. 124. 346. 2[pe] al[25] fere a c arm syr[p] c.* vel[mg] add (:: e Mt) *τι ετι υστερω*

21. *ις* (et. Clem): AKΓΠ w[scr] al[10] om | D *ενβλεψ.* | *αυτω*: Clem om. Contra Chr[7,707], vide ad v. 17. | *ειπεν* (13. 69. 124. 346. al[5] fere *λεγει*, item a *ait*) *αυτω*: KMNΠ 13. 28. 69. 124. 346. 2[pe] y[scr] al[16] fere cop[wi et petr 2.] aeth syr[p] c.* add *ει θελεισ τελειοσ ειναι*, eadem post *υστερει* add al[15] fere arm Clem :: e Mt | *σε* c. ℵBCMΔΠ* 28. 48[ev] y[scr] z[scr] al[10] fere ... ς Ln *σοι* cum ADNXΓΠ[2] unc[8] al pler Clem Or[3,670] (*εν σοι υστερει, η· ετι εν σοι λειπει*). Praeterea ℵ al[10] fere cop praem *ετι* :: e Lc | *υπαγε*: Clem om ac pergit *πωλησον οσα εχεισ* | *δοσ*: 13. 69. 346. Clem *διαδοσ* :: e Lc | *τοισ πτωχοισ* cum ℵCD 1. 2[pe] al mu cop ... Gb'' Ln Ti *πτωχοισ* sine *τοισ* (:: cf Mt et Lc) cum ABNXΓΔ unc[9] al plus[80] go arm Clem | *εξεισ* (G *εξει*): HKΓ al *εξησ* | *ουρανω*: E* -*νοισ*, sed ipse* correxit -*νω* | *δευρο ακολ. μοι* sine additamento cum ℵBCDΔ 406. 2[pe] b c f ff[2.] g[1.2.] k l vg (Aug Amb Hil, sed sine nomine evglstae) cop[schw ex dz] Clem ... ς (sed Gb[00]) Ti add *αρασ τον σταυρον*, Ln [*α. τ. σταυρ.*] cum ANXΓΠ unc[8] al pler q cop[wi] syr[p] go, item praem ante *δευρο* G 1. 13. 28. 69. al[5] a syr[sch] arm aeth Ir[17] (*εν τω ειπειν· οσ ου βασταζει τον σταυρ. αυτου και – και· αρασ τον σταυρον αυτου ακολουθει μοι*, Ir[int] – *et iterum*: *Tollens crucem sequere me*). Praeterea 13. 69. 124. 238. 346. al[20] fere (etiam E* additurus fuisse videtur) ad *σταυρον* add *σου*. (:: desunt ista ap Mt et Lc; nihilominus testium ratio suadet ex 8, 34 cum parallelis ortum credere)

22. *στυγνασασ*: D *εστυγνασεν* addito *και* ante *απηλθεν*. Similiter b c d ff[2.] q *contristatus est* (b d om *est*) *in hoc verbo et* (sic et. b d) *abiit* (c ff[2.] *recessit*) *tristis* | *τω λογω*: D 28. 69. 124. 346. 2[pe] a b c f ff[2.] k q (non item l vg nec[vid] g[1.2.]) syr[sch] praem *τουτω* | *κτηματα πολλ.* (g[1.] l am ing reg al *possession. multas*, c vg *mult. possess.*): D 116. *πολλα χρηματα* (116. *χρ. πο.*), item b ff[2.] d *multas pecunias* (b add *et agros*), a *multam pecuniam*. Potius *κτη. πο.* exprim f q *divitias multas*, k *mult. divit. et agros*. Clem *ην γαρ πλουσιοσ* (:: e Lc) *εχων κτ. πο.*

23. *λεγει* (et. Clem, a b c f ff[2.] g[1.2.] l vg *ait*): ℵ*C *ελεγεν*, Δ al[6] *ειπεν*, k q *dixit* | *τα*: C om | *εισελευσονται* (Clem ante *εισ τ. βα. τ. θε.* pon): D 235. a b ff[2.] add h. l. versum 25 varie mutatum, vide post.

24. *μαθηται*: DΔ 1. 2[pe] al[5] fere a b c f ff[2.] k q (non g[1.2.] l vg) add *αυτου* | D *εθανβουντ.* | *ο δε ις* (Δ om) *παλιν* (Δ al pauc g[2.] om; a – *iterum*

πάλιν ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 *εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ*
τῆσ τρυμαλιᾶσ τῆσ ῥαφίδοσ διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 *οἱ δὲ περισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ*

---

ait illis, c - *illis iterum dicit*, q omisso *αποκριθ*. *rursus ait illis*): Clem *παλιν δε ο ις* | *λεγει*: Δ 2pe al pauc *ειπεν* | *τεκνα* cum ℵBCDFHMSUVX ΓΔ al pler q (q et d *filii*) ... Ln *τεκνια* cum AN 1. 299. 300. al[5] Clem; item *filioli* it (exc q) vg ... EGKΠ al plus[20] c k om (:: forma *τεκνια* istum in modum magis quam *τεκνα* adhiberi solet, ut fit toties per 1 Ioh, item Ioh 13, 33. Gal 4, 19; interpres vero Latinus, qui minime cum A discedentibus reliquis facere solet, vix *τεκνια* legit) | *δυσκολον* (x*, sed ipse* correxit, z^scr *-λωσ*) *εστιν* absque additamento cum ℵBΔ k cop^petr a. ... ς Ln Ti add *τουσ πεποιθοτασ επι* (ς add *τοισ* cum D al non ita mu; Gb[00] Ln Ti om cum ACNXΓΠ unc[9] al[100] Clem) *χρημασιν* cum ACDNXΓΠ unc[9] al pler b f g[1.] (et g^2. vid) l q vg syr^utr cop^edd go arm Clem. Similiter a add *qui pecunias habent vel confidentes in eis*, c ff[2.] nil nisi *divitem*, aeth *illis qui habent opes* (:: non cautum videbatur antiquissimas quas sequi solemus auctoritates h. l. deserere. Additamentum eiusmodi sane requiri videbatur, hinc tribus certe modis - ACD etc, c ff[2.], a - usi sunt; at recte procedit oratio etiamsi nihil additur.) | *εισελθειν*: 69. 124. 346. ante *εισ* pon

25. Clem sic: *ευκολωτερον δια τησ τρυμαλιασ τησ βελονησ καμηλοσ εισελευσεται η πλουσιοσ εισ τ. βασ. τ. θεου*. Similiter, qui hunc versum inter vv. 23 et 24 ponunt, D *ταχειον καμηλοσ δια τρυμαλιδοσ ραφιδοσ διελευσεται η πλουσιοσ εισ την βασιλειαν του θεου* (sed d *facilius est camellum per foramen acus transire quam dives in regnum dei*), a *facilius camellus per foramen acus intrabit quam dives in regnum dei*. Praeterea eodem loco ponunt 235. (*ευκοπωτερον εστι καμ. δια τρυμ. τησ ραφ. εισελθειν η πλουσιοι - εισελευσονται*) b (*facilius est - transire quam divitem introire in regnum dei*) ff[2.] (- *transire quam divitem in regno dei*) | *ευκοπωτερον*: A add *δε*, al[15] fere *γαρ* | *καμηλον*: b^scr* syr^p (ipsam vocem Graecam litteris Syriacis transscribens) *καμιλον*. Cf Mt et Lc | *τησ* pr cum BEGHSVX al pl cop Clem, item sec cum BEFHSVXΓ al pl Clem ... Gb° Ln om pr cum ℵACDFKMNUΓΔΠ al plus[40] go, item Gb° Ln om sec cum ℵACDGKMNUΔΠ al[30] fere go cop :: at utroq loco et Mt et Lc om lectione tantum non fluct | *τρυμαλιασ* (ℵ^c): ℵ* *τρηματοσ* (:: cf Lc item ad Mt), 13. 69. al *τρυπηματοσ* (:: cf Mt) | *ραφιδοσ*: 13. 69. al Clem *βελονησ* :: ut Lc | *διελθειν* (ut ς^e etc) cum BC(D vide ante)KΠ 1. 69. 124. al sat mu b c f ff[2.] g[1.2.] l q vg (hi omnes *transire*; sed it^pl vg etiam in Mt et Lc) cop syr^sch ct^p txt arm aeth ... ℵANXΓΔ unc[8] al pl a (vide ante) k (sed *εισελθειν* quod sequitur non exprim, nec magis a exprim) syr^p mg go (Clem) *εισελθειν*, ut ς Gb″ :: difficillimum dictu est quis ex tribus evglistis *διελθ*. scripserit quum simili auctoritate apud omnes tres utatur. Possit a nullo eorum scriptum credi nec nisi a correctoribus inlatum; maluimus tamen, quod et ipsorum testium ratio suadebat, apud Mc recipere, a

πρὸσ ἑαυτούσ· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψασ αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ λέγει· παρὰ ἀνθρώποισ ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.
28 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτροσ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν 28—31 Mt 19, 27—30 Lc 18, 28—30
πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 $^{110.2}$ ἔφη ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω

quo transisse ad reliquos statuimus | πλουσιον (69. 124. 346. y^{scr} -ιοσ): 1. 299. al? post τ. θεου pon | την: K om | εισελθειν b. l. 1 q syr^{utr} go arm: b c f g$^{1.2.}$ cop aeth ante εισ ... a ff$^{2.}$ k (Clem) om

26. περισσωσ: F om | πρ. εαυτουσ (א* πρ. αλληλουσ) cum ADM^{2}NXΓΠ unc^{6} al omn fere it vg (it^{pler} vg *dicentes ad semetipsos*, a *dic. inter se*, c *inter se dic.*, k *ad invicem dic.*) syr^{utr} go arm aeth ... אBCΔ cop ar^{p} προσ αυτον (:: at nusquam apud Mc λεγειν προσ τινα, nisi ubi est πρ. εαυτουσ vel πρ. αλληλουσ, vide 4, 41. 8, 16. 1, 27. 11, 31)... 7^{pe} Clem om (nec exprim ar^{r} et ar^{e}) :: ut Mt et Lc

27. εμβλεψ. (D ενβλεψ.) cum אBC*Δ 1. 18^{ev} 19^{ev} 49^{ev} 150^{ev} semel al? cop go (a *quos intuens*)... ς Ln εμβλ. δε (:: ut Mt) cum AC^{2}DNXΓΠ unc^{9} al pler k syr^{utr} arm aeth; item b c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ (et$^{1.\ vid}$) l q vg *et intuens*. Clem ο δε εμβλεψασ αυτοισ ειπεν οτι | αυτοισ: Γ post ο ισ̅, 2^{pe} al post λεγ., al om | λεγει (it^{pl} vg *ait*, f om): א*Γ a k q Clem ειπεν (*dixit*) :: cf Mt et Lc | παρα: 13. 28. 69. 124. 346. 406. 2^{pe} a q add μεν | αδυνατον (Γ -νατα) cum אABC*XΓΔΠ al pler it^{pl} vg syr^{p} ... C^{2}DN al^{10} b c (*hoc apud hom. imposs.*) g$^{2.}$ (*haec impossibilia videntur*) syr^{sch} arm praem τουτο, hinc Ln [τουτο] :: e Mt. Praeterea D al pauc a b c f ff$^{2.}$ k q vg add εστιν :: e Mt | αλλ ου (Clem οτι παρα ανθρ. αδυν. παρα θεω δυνατον·) παρα θεω (θεω cum אBCNXΓΔ unc^{8} al plus^{60} Clem: ς Gb^{0} Ln praem τω cum ADKΠ al mu) · παντα γαρ δυνατα (δυνατα cum אBC al^{10} fere: ς Ln Ti add εστιν cum ANXΓΠ unc^{9} al pler Clem) παρ. τω (B 124. i$^{cant\ scr}$ om) θεω: D 157. a ff$^{2.}$ παρα δε τω (157. om) θεω δυνατον (a *possib. est*), item k *aput dominum* (** *deum*) *possibile est*, b c *apud deum autem omnia possibilia sunt*, aeth^{rom} *apud domin. autem omne* (aeth^{ppl} om) *possib. est* ... Δ 1. 69. 157. 209. al^{10} fere l arm^{zoh} (non^{usc}) om παντα γαρ δυν. πα. τ. θεω (Gb^{0}) :: at sic ad Mt et Lc conformarunt

28. ηρξατο cum אABCXΓΔ unc^{8} al^{70} fere am cop^{schw} ex$^{petr\ 8}$ arm Clem ... ς (= Gb Sz) και ηρξατ. cum D al vix mu it^{pler} vg(ed et cdd pler) syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ aeth ... KNΠ al^{45} fere f cop$^{wi\ et\ dz}$ go ηρξ. δε, cod^{bodl} syr$^{p\ mg}$ τοτε ηρξ., 406. y^{scr} ηρξ. ουν | λεγειν ο πετρ. αυτω cum אBCΔ, item λεγ. αυτ. ο πε. 28. 2^{pe} cop, αυτω λεγειν ο πε. 1. 124. ... ς Ln ο (D om) πε. λεγ. αυτω cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler a f ff$^{2.}$ k q (item *Petr. ei dicere* b l am ing, vg^{ed} et $^{cdd\ aliq}$ *ei Petr. dicere*; c g$^{1.}$ syr^{sch} om αυτω) syr^{p} go arm aeth Clem | ηκολουθηκαμεν cum BCD ... ς ηκολουθησαμεν cum אANXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Clem :: at sic et Mt et Lc | σοι (KΔ* σου): א 51. 20^{ev} b gat add τι αρα εσται ημιν :: e Mt

29. εφη (א add αυτω) ο ισ̅ cum אBΔ cop ... Gb Ln αποκριθεισ ο ισ̅ ειπεν (a *dixit*, b f l *ait*) cum AMSUVXΠ^{2} al plus^{25} a b f (*quibus respondens*) l

ὑμῖν, οὐδείσ ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ

---

vg syr^{sch} go (*αποκριθ. αυτοισ*) arm, item Sz *και αποκριθεισ ο ις ειπεν* cum CEFGHN al plus^{30} syr^{p} aeth, item ς *αποκριθεισ ο ις* (Γ om) *ειπεν* (D d om *ειπεν*, praegresso *αποκριθεισ*, *respondens*, Clem^{928} [non item ^{938}] *λεγει*, al c add *αυτοισ*, *ad illos*) cum (D)K(Γ)Π*et^{8} al pl c ff^{2} k (*respondit autem ihesus dicit* sic) q (d) Clem^{928}et^{938} (:: cf 9, 38. 12, 24. 14, 29. quibus locis omnibus pro *εφη* a plerisq repositum est *αποκριθ. ειπεν*. Cf et. Mt et Lc) | *υμιν*: A c^{scr} add *οτι*. Clem sic: *αμην υμιν λεγω* (^{938} *λεγ. υμ.*) *οσ αν αφη τα ιδια και γονεισ και αδελφουσ και χρηματα ενεκεν εμου και ενεκεν του ευαγγ. μου* (^{938} om) *αποληψεται εκατομπλασιονα* (huc usque et^{928} et^{938}; reliqua tantum^{928}) *νυν εν τω καιρ. τουτω αγρουσ κ. χρηματα κ. οικιασ κ. αδελφουσ μετα διωγμων, εν δε τω ερχομενω ζωη εστιν αιωνιοσ.* | *οικιαν* (FM 92. w^{scr} syr^{sch} aeth *-ιασ*): D b om | go om *η αδελφασ* | *η μητερα η πατερα* cum BCΔ 106. 2^{pe} c f q am cop^{schw} ex^{dz} (cop^{wl} *aut matres aut patrem*, cop$^{petr\,3}$ *aut matres aut patres*) go ... ς *η πατερ. η μητερ.* cum ℵAΝΧ ΓΠ unc^{9} al pler b (sed *patr. aut matr.* ante *aut fratr. aut soror.* pon) g$^{1.2.}$vid l vg^{ed} et$^{mss\,pl}$ sax syr^{utr} arm aeth (Or$^{int\,4,465}$ *quamvis Marcus evglsta distinctionem facere videatur Christi et evglii, cum dicit: Qui dimiserit patrem et matrem etc. propter me vel propter evglium*) :: ut Mt ... D a ff^{2} k harl* om *η πατερα* | *η τεκνα* (FΔ haec om) *η αγρουσ* (b k om *η αγρ.*) absque *η γυν.* cum ℵBDΔ 1. 66. 209. 2^{pe} a b c ff^{2} k l q vg cop arm Clem (quamvis libere, vide ante). Cf Or^{1,284}, qui ex scripto Mt 19, 29 insuperque ad *πολλαπλασ.* conlato Marci *εκατονταπλασιονα* (*ινα πολλαπλασ. λαβω, η ωσ ο μαρκοσ φησιν, εκατονταπλασ.*) addit: *αμα δε και τήρει το σεμνον τησ γραφησ πολλαπλασιασμον και εκατονταπλασιασμον υπισχνουμενησ αδελφων και τεκνων και γονεων και αγρων και οικιων· οὐ συγκατηριθμηται δε τουτοισ γυνη. ου γαρ ειρηται· πασ οστισ* etc. (At Lc addit.) Cf et. cat$^{oxon\,382}$ *προσθετεικε δε ο λουκασ και περι γυναικοσ· τουτο δε κατα τον παυλον κελευοντα τιμαν πρεσβυτερασ μεν ωσ μητερασ* etc ... ς (Gb^{0}) praem *η γυναικα* cum ACNXΓΠ unc^{9} al longe pler f q syr^{utr} go aeth. Cf cat mosq^{196} *ωσπερ γαρ αδελφουσ διδωσι τουσ ουκ αδελφουσ - ουτω και γυναικα την ου γυναικα* etc (sed eadem in cat^{ox} ad *γυναικα* apud Lc applicantur), item cat$^{ox\,381}$ *οταν δε λεγει· οσ αφηκε γυναικα, ου τουτο φησιν ωστε διασπασθαι τουσ γαμουσ* etc, Thphyl ad Mc: *αρα ουν και γυναικασ εκατονταπλασιονασ ληψεται; ναι, καν ο καταρατοσ ιουλιανοσ εκωμωδει τουτο* | *ενεκεν εμου και* (D 1. 118. 2^{pe} arm Or$^{int\,4,465}$ *η*): ℵ* om (suppl^{c}). Cf cat$^{mosq\,196}$ et $^{oxon\,382}$ *αδιαφορον δε το λεγειν ενεκεν* (cat^{ox} *ενεκα*) *του εμου ονοματ. η ενεκα του ευαγγ. ωσ ο μαρκοσ, η ενεκα* (cat^{mosq} om *η ενεκ.*) *τησ βασιλ. τ. θεου, ωσ ο λουκασ.* | *ενεκεν* sec (D g^{scr} al pauc catt^{com} *ενεκα*) c. ℵB^{2}vel^{3}CDNS^{2}XΓΔΠ al^{100} fere a b f ff^{2} l q vg cop syr^{utr} go arm aeth Clem^{bis} Or^{int} ... ς (= Gb Sz) om cum AB*S* al mu c k

εὐαγγελίου, 30 *ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ*
τούτῳ οἰκίασ καὶ ἀδελφοὺσ καὶ ἀδελφὰσ καὶ μητέρασ καὶ τέκνα
καὶ ἀγροὺσ μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
αἰώνιον. 31 [111.2] *πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι*
πρῶτοι.

32 [112.2] *Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντεσ εἰσ Ἱεροσόλυμα,* 32–34 Mt 20, 17–19 Lc 18, 31–33
καὶ ἦν προάγων αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολου-
θοῦντεσ ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺσ δώδεκα ἤρξατο

30. *εαν* (et. cop syr^{sch} arm): D *οσ αν*, 28. 2^{pe} *οσ ου*, item it (sed k* *et non*) vg go syr^{p} aeth *qui* | *λαβη*: ℵ 1. *απολαβη* (et Clem *απολημψεται*) :: ut Lc | *νυν*: D^{gr} 255. 406. a k q om :: cf ll pp | *καιρω τουτω*: D a b ff^{2} add *οσ δε αφηκεν* (vide quae post mutant) | *οικιασ* (D a b ff^{2} *οικειαν*, *domum*) usque *μετα διωγμων*: ℵ* c k om (c *centies tantum nunc in hoc saeculo; in futuro autem saec. vitam aetern. accipit*; k *centumplicia cum persecutionibus in isto saeculo; in saec. autem futuro vit. aet. consequetur*) | *και αδελφασ* (M haec om): D b ff^{2} ante *κ. αδελφουσ* | *και μητερασ* cum BEFGHNSUVΔ al pl^{vid} vg (etiam am fu em ing etc) cop syr^{sch} arm^{zoh}, sed N al^{aliq} praem (et 73. 238. cop^{schw} et^{wi} [non petr^{3}] add) *και πατερασ* ... Ln *και μητερα* c. ℵ^{a}ACD al pauc a b (post *domum* insuper add *aut parentes*) f ff^{2} q syr^{p} arm^{codd}; item ℵ^{c}KMXΠ al^{60} fere l go aeth *και πατερα και μητερα* (218. 220. p^{scr} insuper add *και γυναικα*) | *μετα διωγμων* (et. Clem^{928} et $^{bis\ 939}$; in ℵ verba *και αγρουσ μετα διωγμων* ℵ^{c} demum ad ea quae ℵ^{a} suppleverat addidit), it vg *cum* (b *in*, q *post* sic) *persecutionibus*: 25. 114. y^{scr} al^{8} fere *μετα διωγμον* (confusis ο et ω?) | *και εν τω* (c k *εν δε τω*, vide ante): D (a^{vid} ex emendatione) b ff^{2} om *και* (vide ante ubi iidem *οσ δε αφηκεν* add) | *αιωνιον* (B *-νιαν*): D a b c ff^{2} k add *λημψεται* (c *accipit*). Vide supra.

31. *και οι εσχ.* cum BCEFGHNSUXΓ al permu Clem^{928} (et^{940} ubi est *εσονται οι πρωτοι εσχ. και οι εσχ. πρ.*) ... Gb Ln om *οι* (:: ut Mt) cum ℵADKLMVΔΠ al^{70} fere cop go

32 sqq: Or^{3,732} comm in Mt *εξησ γαρ τα απο του· μελλων δε ο ις̅ – μεχρι του· ευθεωσ δε αποστελει αυτουσ, παντα τη ταξει τετηρηκε και ο μαρκοσ απο του· ησαν δε εν – μεχρι του· ευθεωσ αυτον αποστελει παλιν ωδε.* | *εν τη οδω*: K suppl in mg | *προαγων*: D^{gr} *προσαγ.* sed d *praecedens* | k om *και ην πρ. α. ο ις̅* | *οι δε ακολουθ. εφοβουντ.* cum ℵBC*LΔ 1. 2^{pe} cop arm, item c^{2} aeth *και οι ακ. εφ.* ... ς Ln Ti *και ακολουθ.* (13. 69. 124. 346. al pauc f g^{1} mt al add *αυτον*) *εφοβουντ.* cum ANXΓΠ unc^{8} al pler f g$^{1.2}$ l q vg go syr^{utr} (syr^{p} *et sequebantur timentes*) ... c k *qui sequebantur eum* (*illum*), quae verba coniungunt cum *εθαμβουντο*, similiter ff^{2} (*et pavebant sequentes* pro *και εθαμβ. οι δε ακολ. εφοβ.*) ... DK 11. 28. 61. 157. al^{10} fere a b plane om | *παλιν* (40. 299. 433. al pauc b syr^{sch} om): FHΓ al (item evgll ineunte lectione) add *ο ις̅* | *δωδεκα* (2^{pe} *δεκαδυο*): 124. al (inprimis evgll) add *μαθητασ αυτου*

αὐτοῖσ λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 *ὅτι ἰδοὺ ἀναβαί-*
νομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται
τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖσ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν, 34 *καὶ ἐμπαίξου-*
σιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ
ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται.
35—40 Mt 20, 20—28 35 [118. 6] *Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ*
οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντεσ αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν
αἰτήσωμέν σε ποιήσῃσ ἡμῖν. 36 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τί θέλετέ με*

---

33. *παραδοθησεται*: K *παραδιδοται* | *και τοισ γρ.* cum א^{c}ABHLΔ al sat mu cop ... Gb^{oo} Ln om *τοισ* (:: ut Mt) c. CDEFGKMNSUVXΓΠ al^{70} fere ... א* plane om | *θανατω*: D* *θανατου*

34. *εμπαιξουσιν* (אCDLX al *εμπεξ.*): Δ *-ξωσιν* | *και εμπτυσουσιν* (א* *-ουσιν*, VΔ al *-σωσιν*, D* *-ξουσιν*) *αυτω* (28. 69. 282. al plus^{5} *αυτον*, Δ om, mt et h. l. et post *μαστιγ.* om) h. l. cum אBCLΔ 237. 259. 406. 2^{pe} a b c f i l q vg cop syr^{hr} aeth ... ς Ti post *κ. μαστιγωσ. αυτον* pon cum AN X ΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go arm ... 28. 40. 157. 346. 8^{pe} al^{10} fere k om (k pro *και εμπαιξ. αυτ. κ. εμπτυσ. αυτ. κ. μαστιγ. αυτ.* nil nisi *ad* (**om) *inridendum*) | *και μαστιγ. αυτον* (N 282. om *αυτ.*): D 47. 115. 258. ff$^{2.}$ g$^{2.}$ om | *και αποκτενουσιν* absq *αυτον* cum אBLΔ 1. 209. al pauc b c arm ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum A*CNXΓΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg cop syr^{utr} go aeth ... A^{2}D 157. 225. 44^{ev} f^{scr} g$^{2.}$ om | *μετα τρ. ημερασ* (Gb'' prob Schu) cum אBCDLΔ it^{pler} (b d ff$^{2.}$ i *post tres dies*, k *post triduum*, a c q *post tertium diem*) cop syr$^{p\ mg}$ ... ς *τη* (A* om) *τριτη ημερα* (:: ut Mt et Lc) cum ANXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} f g$^{2.}$ l vg go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm aeth Or^{3,708}

35. *προσπορευοντ.* (et. א^{c}): SΔ al pauc *προπορ.* (sed *d accedunt*), א* *παραπορευοντ.* | BL *ιωαννησ* | *οι* cum אDEFGHLSVΓΔΠ^{2} al pl Or^{3,718}, item BC cop *οι δυο* (:: cf Mt) ... Ti om cum AKMNUXΠ* al^{40} fere go | Γ *ζεβεδδαιου* | *λεγοντεσ* (D 406. 2^{pe} a Or^{3,718} *και λεγουσιν*) *αυτω* cum אB CDLΔ 2^{pe} a cop syr^{sch} arm aeth Or ....Ln [*αυτω*], ς om *αυτω* cum ANXΓΠ unc^{9} al longe pler b c f ff$^{2.\ vid}$ i k q vg syr^{p} go (:: similibus locis *αυτω* abesse solet nec fere a testibus additur, cf Mt 8, 25. 9, 14. 13, 36. 14, 15. 15, 1. 18, 1 etc) | *ινα*: D^{gr} al plus^{6} i om (b *volumus quodcumque te petierimus ut praestes nobis*; k *magister quot* [** *quo te*] *petierimus dona nobis*) | *ινα ο εαν* usque *δοσ ημιν* a א* praetermissa supplevit א^{c} | *ο εαν* cum א^{c}ABC^{3}LNXΓΔΠ unc^{9} al pler ... D al pauc *ο αν*, C* *οτι αν* | *αιτησωμεν* cum BCLNXΓΔΠ unc^{9} al pler ... א^{c}A *αιτησομεν* ... D 1. 2^{pe} *ερωτησωμεν* | *σε* cum אABCLΔ al aliq a d ff$^{2.}$ cop syr^{p} arm aeth, item ante *αιτησ.* (*ερωτησ.*) DKNΠ al aliq b f k** (vide post) go ... ς om cum XΓ unc^{8} al longe pl c i l q (k* *quot*, k** *quo te*) vg syr^{sch} | H 346. z^{scr} al pauc *ποιησεισ*

36. *ειπεν* (it^{omn} et. d vg *dixit*): D^{gr} *λεγει* (Δ^{gr*} *οι δε ειπαν*, sed ipse* restituit *ο δε ειπεν*) | *τι θελετε*: D (et. d) om; a b i om *θελετε*, vide post

ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν
καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆ-
ναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζο-
μαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐω-
νύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

(k totum versum om) | *με ποιησω* cum ℵ^{c}B arm (*me ut faciam*), item omisso *με* CD (vide ante) 1. 13. 69. 209. 2^{pe} (y^{scr} *ποιησομαι*) al^{5}: ita Gb'' Ln (sed putabat B habere *με ποιησαι*), item 106. 251. *ινα ποιησω*. Item it vg (q *quid vultis faciam*, c f ff^{2} l vg *quid vultis ut faciam*; a b i *quid faciam*) cop syr^{utr} ... ς *ποιησαι με* c. ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler go. item ℵ$^{cb\ vid}$ L *με ποιησαι* (ita Ti ex errore de B), Δ 282. 29^{ev} c^{scr} 7^{pe} nil nisi *ποιησαι*

37. *ειπαν* cum BC*DLΔ ... ς *ειπον* cum ℵ^{c}AC^{3}NXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | *εισ*: 1. om utroq loco | *σου εκ δεξ.* cum ℵBC*LΔ ... ς Ln *εκ δεξ. σου* (:: ut Mt) cum AC^{3}DNXΓΠ unc^{9} al pler, item it^{pler} (g^{1} k om *σου*) vg etc | *σου* sec cum ℵL, item post *αριστερ.* vel potius *ευωνυμ.* pon ACNXΓΠ unc^{9} al omn fere a f l vg, item cop syr^{utr} go aeth, atque ita ς, Ln [*σου*] ... Ti om plane cum BDΔ 1. 2^{pe} b c ff^{2} g$^{1.2}$ i k q arm | *αριστερων* cum BLΔ ... ς Ln *ευωνυμων* (:: ut Mt lectione non fluct; similiter Lc 23,33 *ευωνυμων* pro *αριστερων* substituere) cum ℵACDNXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | *καθισωμεν* (HV^{2}Γ al *καθησωμ.*): Δ *καθισομεν* | *δοξη σου*: 13. 69. 124. 346. *βασιλεια της δοξης σου*

38. *ο δε* $\overline{ις}$ (Δ al pauc syr^{sch} om $\overline{ις}$): D 1. 13. 28. 69. 91. 124. 346. 2^{pe} a (*et respondens Iesus*) b ff^{1} i k q (non item c f g$^{1.2\ vid}$ l vg) add *αποκριθεις* :: ut Mt | *πιειν* cum ℵABC unc rell etc: D *πειν* | *πινω*: Δ *πιννω*, BD (uterq et. v. 39) *πεινω* | *το* pr: Δ om | *η το* (Gb'') cum ℵBC*DLNΔ 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc it vg cop syr$^{p\ mg}$ arm Or^{1,298} et ^{3,717} ... ς *και το* cum AC^{3}XΓΠ unc^{9} al pler syr^{sch} et $^{p\ txt}$ go aeth

39. *ειπαν* cum ℵBDLΔ 29^{ev} ... ς *ειπον* cum ACNXΓΠ unc^{9} al fere omn | *αυτω*: D 1. 28. al^{5} a b c ff^{2} i k q (non item f l vg) om | *δυναμεθα*: B* *δυνομεθα* | *το ποτη.* (Schu commend) cum ℵBC*LΔ em gat iac cop syr^{sch} arm ... | ς Ln *το μεν ποτη.* (:: ut Mt) c. AC^{3}DNXΓΠ unc^{9} al omn vid it vg (exc codd mu, vide ante)

40. *καθισαι*: EFLΓ al *καθησαι* | *η εξ* (Schu commend) cum ℵBDLΔ 73. al pauc it (exc k) cop go ... ς *και εξ* cum ACNXΓΠ unc^{9} al pler k syr utr arm aeth | *ευωνυμων* sine *μου* c. ℵABCDLNXΓΔΠ unc^{9} al^{80} fere it vg cop syr^{p} go arm (Δ sic: *εξ ευων·υμων* idque δ reddit *ad sinistram vobis*) ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum minusc non ita mu syr^{sch} aeth | *δουναι* (a b ff^{2} i q am): c f k l (g$^{1.2\ vid}$) vg^{ed} et $^{mss\ pler}$ aeth add *vobis* (k *nobis*) | *ἀλλ' οἷς* (*sed quibus* c f g$^{1.2\ vid}$ i l q vg): a b d ff^{2} k aeth *aliis* i. e. *ἄλλοις* (quo accentu 225.) | *ητοιμασται* (D* *ητοιμα-*

41—45 Mt 20, 24—28 Lc 22, 25—27

41 114.2 *Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ*
Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 41 *καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς*
λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
43 *οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι*
ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 *καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι*

θαι): ℵ*et^{cb} 1. 209. al^{5} a syr$^{p\ mg}$ add *υπο του πατρος μου* (:: e Mt). Contra cat$^{mosq\ 204}$ et oxon^{386}: *οθεν και ο μαρκος ουδε ειρηκεν* (oxon add *το*) *υπο του πατρος μου.*

41. *και* pr: D^{gr} 64. om | *οι δεκα* (et. f k l vg): D a b c ff$^{2.}$ i q cop^{dz} syr^{hr} *οι λοιποι δεκ.* | *ηρξαντ. αγανακτ.* (et. Or^{3,718}): Α 1. al pauc g$^{2.}$ q gat vg^{sixt} *ηγανακτησαν* :: e Mt | *περι*: Ν *και περι* | *ιακ.* (D *του ιακ.*) *και ιωανν.* (B *-ανου*) : Α 91. *των δυο αδελφων* :: e Mt

42. *και προσκαλεσ. αυτους ο* (ℵ* om) *ις* (prob Schu) cum ℵ*et^{c}BCDLΔ 2^{pe} a b c ff$^{2.}$ i k (b c d ff$^{2.}$ i *quos cum advocasset Iesus*) cop syr^{sch} aeth ... ς *ο δε ις* (69. *κυρ.*) *προσκαλ. αυτ.* (1. 238. 299. 7^{pe} om *αυτ.*) cum ΑΝΧΓ unc^{9} al fere omn f g$^{1.2.\ vid}$ l q vg go syr^{p} arm :: ut Mt | *οιδατε*: 13. 69. 108. 124. 127. praem *ουκ* | *εθνων*: Δ *θεων* (sed δ *gentibus*) | *κατακυριευουσιν* (D* et d *και κατ.*): D^{gr} al^{5} al plur *-σουσιν* | *οι μεγαλοι αυτων* (Ν 1. al^{10} fere om *αυτ.*): ℵ *οι βασιλεις.* Cf b f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i l vg *principes* (g$^{2.}$ *princeps*) *eorum* (reliqui vero *maiores* k, *maiores eorum* vel *illorum* d q c, *qui maxime* [-*mi*?] *inter illos sunt* a). Etiam c* *βασιλεις* pro *μεγαλοι* habuisse videtur.

43. *ουτως* (Γ *οὗτος* atque post *αλλ ὡς εαν*) cum unc omnib et minusc pl ... ς *ουτω* cum minusc sat mu | *δε* (et. c k l vg cop go syr^{utr} etc, g$^{1.}$ *non enim ita est* etc; g$^{2.}$ om versum, pergens v. 44 *sed quicunque* etc): D al^{5} fere a b f ff$^{2.}$ i q om :: ut Mt | *εστιν* (prob Schu) cum ℵBC* DLΔ a b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i k l vg ... ς *εσται* (:: ut Mt) cum AC^{3}ΝΧΓΠ unc^{9} al omn^{vid} q cop syr^{utr} arm go (*non sic sit*) (aeth non exprim) | *εν*: G al^{5} om | *ος αν* cum ℵBDLΔ 33. 69. 299. al ... ς Ti *ος* (ΧΓ *ως*) *εαν* cum ΑCΧΓΠ unc^{9} al pler | *θελῃ*: H al *θελει*, Δ *θελησῃ* | *μεγ. γενεσθ. εν υμ.* cum ℵBC*LΔ 1. 69. 124. al pauc f ff$^{2.}$ q (hi tres *maior esse in vobis*) ... ς Ln Ti *γενεσθ. μεγ. εν υμιν* cum AC^{3}ΧΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{p} go ... D *μεγας εν υμιν ειναι*, a b c *in vobis maior esse* (c *esse maior*), k *in vobis esse magnus* item syr^{sch} arm aeth; i *in vobis voluerit maior esse* (g$^{1.}$ l vg *fieri maior* omisso *in vobis*; g$^{2.}$ *in vobis fieri maior* ut vdtr) | *εσται* cum ABDLΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} cop (sed „fut. saepe etiam imperativum exprim") etc... ℵCΧΔ 69. 299. 435. 2^{pe} al^{6} fere *εστω* (go *sit*, etiam v. 44.) :: recipiendum esset *εστω* si idem v. 44 fieri posset; hoc enim versu Marcum *εστω*, versu vero seq. *εσται* scripsisse haud credibile est. Tribuendum igitur *εστω* ap Mc pariter atque ap Mt correctori. | *υμων διακο.* cum ℵABCDLΧΓΔΠ unc^{9} al plus^{100} it vg syr^{utr} arm go ... ς (= Gb Sz) *διακο. υμων* cum minusc non ita mu

44. *ος αν* cum ℵBDΔ al mu ... Gb (improb Schu) Ti *ος εαν* cum ACLΧΓΠ unc^{9} al plus^{70} | *θελῃ*: Χ al pauc *θελει*, Δ *θελησῃ*. It^{pler} vg et h. v. et

πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦλοσ. 45 [115. 4] *καὶ γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-*
θρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 [116. 2] *Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ* 46–52 Mt 20, 29–34
ἀπὸ Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸσ Lc 18, 35–43
Τιμαίου Βαρτιμαῖοσ, τυφλὸσ προσαίτησ, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν.
47 *καὶ ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν, ἤρξατο κρά-*
ζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 *καὶ ἐπετίμων*

---

v. 43 *voluerit*, k *volet* | *υμων γενεσθ.* (al^{10} fere ante *υμ.*, D 1. 118. 2p^{e} al pauc *ειναι*, d *esse* post *primus*) *πρωτ.* c. AC^{2}(D)XΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go arm aeth ... Ln *εν υμιν* (cop post *πρωτ.*) *ειναι* (ita c, *esse inter vos primus* a) *πρωτοσ* (Δ b f i k l vg item^{vid} ff^{2} g$^{1.2}$ *primus esse*) cum ℵB C*LΔ 12. 28. 61. al pauc it vg cop :: ut Mt | *εσται*: al pauc *εστω* | *παντων*: D 40. 2p^{e} a g^{2} aeth *υμων* (:: ut Mt), syr^{p} arm^{zoh} *omnium vestrum*

46. *ερχονται* (c f *venerunt*) cum ℵABCLXΓΔ unc^{9} al omn fere c f k l q vg cop go syr^{utr} arm aeth ... Ln *ερχεται* cum D 61. 258. a b ff^{2} g^{2} i Or^{3,732} et ^{735} | *εισ ιερειχω* cum B^{2}CFL (B* om *και ερχ. εισ ιερ.*). Cf ad Mt 20, 29 de testibus qui alibi eandem scripturam praebent ... ς Ln *ε. ιεριχω* cum ℵADXΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} | *απο ιερ.* (*ιερειχω* cum ℵBCL: ς Ln *ιεριχω* cum AXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}) cum ℵABCLXΓΔΠ unc^{9} al omn fere c g^{2} l vg (k ab *ierícho* priore ad alterum transiluit, pergit enim ab *iericho* statim *cum turba magna*, omittens ut et. c *κ. τ. μαθ. αυτ.*) cop syr^{utr} arm aeth ... Gb' *εκειθεν* cum D 2p^{e} a b f ff^{2} i q go Or^{3,732} et ^{735} | *και των* (et. g^{2} vg syr^{utr} aeth Or^{3,732}): D a b f ff^{2} i l (c k vide ante) go arm *μετα των* | *ο* (Gb +) *υιοσ* (13. 28. 69. 124. 346. c^{scr} c f l Or^{3,732} *ιδου ο υιοσ* :: cf Mt) cum ℵBCDLSΔ al plus^{20} item al^{6} Or ... ς *υιοσ* cum AXΓΠ unc^{8} al pl go | *τιμαιου*: b d ff^{2} i q *timeae* | *βαρτιμαιοσ*: D *παριτειμιασ*, b d *baritimeas*, q *baritmeas*, a ff^{2} i *bartimeas* (ff^{2} *barth.*), f l vg *bartimaeus* (l *-meus*), c *barthimeus* ... k om *ο υι. τιμ. βαρτιμ.* Praeterea A in indice et inscriptione *περι βαλτιμαιου* | *τυφλοσ* cum ℵBDLΔ 124. 49^{ev} 3p^{e} y^{scr} al pauc cop go Or ... ς *ο τυφλοσ* cum ACXΓΠ unc^{9} al pler | *προσαιτησ* (ℵ *και πρ.*) cum ℵBLΔ k cop arm ... ς Ln *προσαιτων* idque post *οδον* cum AC^{2}XΓΠ unc^{9} al fere omn, item D 2p^{e} Or *επαιτων* (post *οδον*), item *mendicans* post *sedebat circa* (*iuxta*, *secus*) *viam* a b c d f ff^{2} g^{2} i l q vg syr^{utr} go aeth ... C* om

47. *ναζαρηνοσ* cum BLΔ 1. 118. 209. a b c f g^{1} i k l^{2} vg Or^{3,735}, item D l* q** *ναζορηνοσ* (D^{2} *ναζωρ.*, 28. *ναζωρινοσ*) ... ς *ναζωραιοσ* (EΓ al *ναζορ.*, al pauc ff^{2} ^{blanch} *ναζαραιοσ*) cum ℵACXΓΠ unc^{9} al pler ff^{2} ^{sabat} q* go | *εστιν*: B post $\overline{ις}$ pon | *υιε* cum ℵBCLM^{mg}SΔ al plus^{5} ... DK 69. 409. Or^{3,734} *υιοσ* (al pauc *κυριε υιοσ*, $\overline{ιυ}$ *υιοσ*), item ς Tl *ο υιοσ* cum AM^{txt}XΓΠ unc^{7} al pler. Praeterea syr$^{p\ mg}$: „in tribus exx. Graecis *fili filii Davidis* inventum est“ | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1 | $\overline{ιυ}$ (h. l. b l am fu ing arm aeth): L al^{15} i mt reg Or^{3,734} om; 69.

αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
ἐλέησόν με.
49 καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντεσ αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσασ ἦλθεν πρὸσ τὸν
Ἰησοῦν.
51 καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί σοι θέλεισ
ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸσ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.
52 ὁ

406. al pauc a f g$^{1\cdot}$ vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ (sed non am fu ing) cop syr^{p} post *λεγειν* (item c *miserere mei Iesu fil. Dav.*, k *fili David, miserere mei, Iesu*)

48. *επετιμων* (Δ *επιτιμ.* male ap Woid., c^{scr} *-μουν*) *αυτω*: B 52. 48^{ev} y^{scr} semel *επ. αυτον* | *πολλοι*: Or^{3,734} *οι πολλ.* | *εκραζεν*: D^{gr} *εκραξεν* (Or ^{3,735} *αλλ εκεινοσ πολλ. μαλλ. εκραξεν*) item am *clamavit* | *υιε* (13. 69. 346. praem *ιν̅*, item 28. 118. 124. al *κυριε*): DF 28. 124. syr$^{p\ mg?}$ Or ^{3,734} *υιοσ*, 1. 118. *ο υιοσ* | *δαυειδ*: ut v. 47.

49. *ειπεν· φωνησ. αυτ.* cum ℵBCLΔ 7. 299. y$^{scr\ semel}$ 3^{pe} al^{7} k cop syr$^{p\ mg}$ ... ς Ln *ειπεν* (48^{ev} c^{scr} *εκελευσεν*, it^{pler} vg *iussit* vel *praecepit*; contra d k *dixit*) *αυτον φωνηθηναι* (1. 48^{ev} al go arm *φω. αυτ.*) c. ADX ΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth (Or^{3,734} *ουκετι* [*ωσ*?] *κατα τον ματθ. αυτοσ αυτον φωνει, αλλ ειπεν αυτον φωνηθηναι*) | *και φων. τον τυ. λεγοντ. αυτω* (F *αυτον*) (ita et. l vg; f *et vocaverunt* etc, c *et abierunt vocare illum dicentes*): D 2^{pe} a b ff$^{2\cdot}$ i q sax *οι δε λεγουσιν* (2^{pe} *ειπον*) *τω τυφλω* (*illi autem dixerunt caeco* d q, *ad illi dixerunt caeco* a i, *qui dicunt caeco* b ff$^{2\cdot}$) | *θαρσει*: 1. 13. 28. 69. 209. 346. *θαρρων* vel *θαρσων* | *εγειρε* (Gb″) cum ℵABCDLXΓΠ unc^{8} al pl... ς *εγειραι* cum U al mu, 1. 13. 28. 69. 209. 346. *εγειρου* | *φωνει*: EGK al *-νῆ*

50. *αποβαλων*: Δ *-βαλλων*, 2^{pe} *επιβαλων* | *αναπηδησασ* cum ℵBDLM^{mg}Δ 34^{ev} 48^{ev} z^{scr} 2^{pe} it vg cop syr$^{p\ mg}$ go Or$^{3,734\ b}$ et(*ανεπηδησε και ανεστη*)^{d} (confirmat et. cat^{ox} voce *εκπηδησασ*) ... ς *ανασταασ* cum AC M^{txt}XΠ unc^{8} al pler syr^{utr} arm aeth ... Γ plane om | *πρ. τον ιν̅* (et. f q em Or): D al pauc it^{pler} vg *προσ αυτον*

51. *αυτω ο ις̅ ειπεν* cum ℵBCDLΔ 115. ff$^{2\cdot\ vid}$ g$^{2\cdot}$ i q tol cop arm aeth (:: *αποκριθεισ* nulla interrogatione praecedente non solet dativum adiunctum habere, ut 9, 5. 11, 14. 12, 35.) ... ς Ln *λεγει* (f *dixit*) *αυτω ο ις̅* cum AXΓΠ^{mg} unc^{8} al pler a f go (syr^{sch} *Dixit ei Iesus*); item KΠ* al^{15} fere k l vg syr^{p} *ο ις̅ λεγει* (k l vg *dixit*) *αυτω*. Libere b *Et respondit illi Iesus*, c *Cui dixit Iesus* | *σοι* ante *θελεισ* cum ℵBCKLΔΠ* al plus^{15} i vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ (em *quid tibi vis ut faciam*) ... ς Ln Ti *τι θελ.* (minusc pauc b c em al add *ινα*) *ποιησω* (Γ *-ησαι*) *σοι* cum ADX ΓΠ^{mg} unc^{8} al pl a b f cop go aeth; g$^{2\cdot}$ k q am fu ing mt reg *quid vis* (mt add *ut*) *tibi faciam* ... Or^{3,734} om *σοι* | *ραββουνι* (B *-νει*) cum ℵAB CE^{2}FHKLMSUXΓΠ al^{100} fere cop syr^{p} (sed White *raboni*) arm Or; item E*U al plus^{40} *ραβουνι*, item Δ *ραββωνει*, go *rabbaunei* ... ς (= Gb Sz) *ραββονι* cum minusc pauc c f vg aeth ... D a b ff$^{2\cdot}$ i *κυριε ραββει*, 38. g$^{1\cdot}$ k q syr^{sch} *ραββι*, 409. *κυριε*

δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς
ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

1 [117. 2] Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν 1—10 Mt 21, 1—11
πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Lc 19, 29—38 Io 12, 12—15

---

52. *ο δε ις* c. א^{*etcb}ACDXΓΠ unc^{9} al omn fere it (exc q) vg syr^{p} go arm ... א^{ca}BLΔ al pauc q cop syr^{sch} aeth :: ut Lc | *ειπεν* (*dixit* c ff$^{2.}$ k q): KΠ al pauc *λεγει*, item *ait* b d f g$^{1.2.}$ i vg | *ευθυσ* cum אBLΔ ... ς Ln *ευθεωσ* (:: ut Mt lectione non fluctuante) cum ACDXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{3,735} | *ηκολουθει* (it^{pler} vg *sequebatur*): 121. 346. 409. 7^{pe} al^{30} fere *ηκολουθησαν* (q *secutus est*) | *αυτω* cum אABCDLM^{mg*}Δ al^{20} fere it vg cop syr$^{p\ mg}$ arm aeth Or^{3,732} ... ς (=Gb, sed Schu „rec. defendi potest Marci usu") Ti *τω ιυ* cum M$^{txt et mg2}$XΓΠ unc^{8} al longe pl syr$^{p\ txt}$ go Or^{3,735} ... syr^{sch} pers^{p} plane om

XI. 1. *οτε εγγιζουσιν* (vg^{ed} am ing al *cum adpropinquarent*, a reg *cum adpropinquassent*) cum אABCLXΓΔΠ unc^{8} al pler a vg cop$^{petr\ 3.**}$ go syr^{p} arm Or^{3,737} et^{4,181}; item (:: e Mt) M 69. 124. 346. 48^{ev} al pauc *οτ. ηγγισαν* ... D al pauc *οτε ηγγιζεν* (vel *-σεν*) et *cum adpropinquaret* (vel *appr.*, b *adpropiaret*) b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ (g$^{1.}$ em *-quasset*) i k l q em al cop$^{schw\ et\ wi}$ syr^{sch} aeth, item addito *ο ις* evgll mu | *ιεροσολυμα* (prob Schu ex usu Mci) c. אBCDLΔ 1. 13. 28. 69. 121. 124. 218. 346. 435. al pauc it vg (:: in Mc hanc, in Lc alteram formam ut Graeci ita Latini tuentur) sah Or ... ς *ιερουσαλημ* c. AXΓΠ unc^{9} al pler go (alibi etiam alteram formam habet) cop (ubique hanc formam habet) | *και* (k om) *εισ βηθανιαν* (Gb') c. D a b c ff$^{2.}$ g$^{2.\ vid}$ i k vg (nisi quod em *Bethaniae* om) Or^{3,737} (*και ο μαρκοσ δε κατα τον τοπον ουτωσ ανεγραψε· και οτε εγγιζουσιν εισ ιεροσολυμα και εισ βηθανιαν προσ*) et^{743} (*ιδωμεν δε περι τησ βηθφαγη μεν κατα ματθαιον, βηθανιασ δε κατα τον μαρκον, βηθφαγη δε και βηθανιασ κατα τον λουκαν*) ... ς *εισ* (A 2^{pe} praem *και*, al *κ. ηλθον* vel *κ. ηλθεν*, cop *appropinquans – venit*) *βηθφαγη* (L *-γειν*, al *-γην*, B* *βηδφ.*, B^{3}FUΓ al^{70} *βηθσφ.*) *και* (אC arm aeth add *εισ*) *βηθανιαν* (B* fortasse *-νια*, ita et. 124.) cum אABCLXΓΔΠ unc^{9} al omn fere f g$^{2.}$ q syr^{utr} cop go arm aeth (Or^{4,181} textus Mc 11, 1—12 exscribitur, ibique est *εισ ιεροσολυμα, εισ βηθφαγη και βηθανιαν*: at quum Or^{3,743} id ipsum urgeat, Marcum tantum Bethaniae mentionem fecisse, vix sana esse potest lectio 4, 181, cum vulgatis exemplis conveniens illa quidem.) ... y^{scr} sah nil nisi *εισ βηθσφαγη* (*βηδφακη*) | *των ελαιων*: B *το ελαιων*, similiter k *ad montem eleon* | *αποστελλει*, et. ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i k* l q (*mittet*) vg syr^{p} Or^{4,181} ... FH 1. al^{5} a b c f g$^{2.}$ k** syr^{sch} go arm edd (non item^{zob} nec^{usc}) aeth (cop et sah utrique lectioni respondent) *απεστειλεν*, item C *επεμψεν*

2 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθὺσ εἰσπορευόμενοι εἰσ αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽
ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριοσ αὐτοῦ
χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 $^{118.2}$ καὶ

2. *και λεγει* (it^{pler} d vg *ait*, k *dicit*; et. Or^{4,181}): D^{gr} *και ειπεν*, 1. 13. 28. 69. 209. 346. a sah (non item cop) *λεγων* (1. 28. 209. om *αυτοισ*) | *κατεναντι*: M al pauc *απεναντι* | *την κατεν. υμων* (k *in castell. illut contra*, ut Lc): ℵ* om (suppl demum ℵ^{cb}). Ac possunt ea verba sane ex Mt (et Lc) inlata credi. | *ευθυσ* cum ℵBLΔ Or ... ς Ln *ευθεωσ* cum ACDXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | *εισ αυτην* (et. Or, f g$^{1.2.}$ k l vg cop): D a b c ff$^{2.}$ i q (sah^{vid}) om | *ευρησετε*: 1. *-σητε* | *ουδεισ ανθρωπων ουπω* cum ℵC 13. 69. al pauc sah cop^{schw} (syr^{sch}), item *ουπω* (A *πωποτε*) post *ουδεισ* posito (:: eodem loco Lc *πωποτε* collocat) ABLΔ b f ff$^{2.}$ i l q vg (hi *nemo adhuc hominum*) Or^{4,181} et $^{194\,bis}$, atque ita Ln, item *ουπω* ante *ουδεισ* posito KΠ al go syr^{p} ... ς Ti nil nisi *ουδεισ ανθρωπων* cum DXΓ unc^{8} al pl a c (om *ανθρ.*) g$^{1.2.}$ k em cop^{wi} arm aeth (Or^{3,744} *κατα μεντοι τον μαρκον και τον λουκαν πωλοσ εστι δεδεμενοσ εφ ον ουδεισ ανθρωπων εκαθισεν*) | *κεκαθικεν* (D* *καικαθηκεν*, D^{2} *καικαθεικεν*, EMΓ al mu *-θηκεν*) cum ADXΓΠ unc^{9} al pler ... ℵBCLΔ al pauc Or^{4,181} et ^{194} (item^{3,744}) *εκαθισεν* (L al *-θησεν*) :: ut Lc lectione non fluctuante | *λυσατε* (L *-σαντεσ*) *αυτον και φερετε* (Δ* *-ρεται*) cum (Gb″) ℵBCLΔ it (et. d) vg sah cop arm aeth (syr^{utr} *solvite, adducite eum*) Or^{4,181} ... ς *λυσαντεσ* (13. 69. *και λυσ.*) *αυτον* (D* 28. add *και*) *αγαγετε* (2^{pe} *απαγαγ.*, al *αγ. μοι*) cum AD^{gr}XΓΠ unc^{9} al pler go (:: cf Mt *λυσαντεσ αγαγετε μοι* et Lc *και λυσαντεσ αγαγετε*). Ex his Ln invenit *λυσατε αυτον και αγαγετε*

3. *εαν*: D *αν* | *υμιν ειπη* (et. it vg etc Or): Δ *ειπη υμιν* | *τι ποιειτε* (HKX al mu *-ητε*, LΓ 131. al, item 237. al *ποιειτε·*) *τουτο* (237. al *τουτω*) cum ℵABCLXΓΔΠ unc^{9} al pler q (*quid hoc facitis*) gat sah cop (*quid est hoc quod facitis*) syr^{utr} go Or^{4,181}; item omisso *τουτο* 245. c k l g$^{1.2.\,vid}$ vg; 1. 209. al pauc nil nisi *τι* (:: ut Mt) ... D 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b f ff$^{2.}$ i arm Or^{3,740} *τι λυετε τον πωλον* :: cf Lc | *ειπατε* (C* praem *και* ut vdtr; ff$^{2.}$ *et dicetis*) absque *οτι* cum BΔ 239. 433. c^{scr} a b c ff$^{2.}$ i k aeth ... ς add *οτι* (:: ut Mt et Lc lectione tantum non fluctuante) cum ℵACDLXΓΠ unc^{9} al pler f l q (g$^{1.2.\,vid}$) vg syr^{utr} go sah (cop ex usu linguae) arm Or^{4,181} et ^{3,740} | *ευθυσ* cum ℵBCDLΔ Or^{4,181}... ς *ευθεωσ* cum AXΓΠ unc^{9} (E om *και*) al omn^{vid} Or^{3,722} et ^{740} | *αποστελλει* cum ℵABCD^{gr}EFHKLMSVXΓΔ al plus^{100} b c g$^{1.}$ l em (item^{schelhorn} ap Beng) syr^{utr} go ... ς (= Gb Sz) *αποστελει* cum GUΠ 1. al mu a d f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ (k *dimit - sitet·*) q δ vg sah cop arm aeth Or$^{3,722.\,737.\,740}$ et ^{4,181} :: cf Mt | *παλιν* cum ℵBC*DLΔ al plus^{10} Or^{3,722} et ^{740} (et quidem ℵDL al Or^{bis} *αυτον αποστ. παλιν*, item Δ omisso *αυτον*, B *αποστ. παλ. αυτον*, C* *αυτ. παλ. αποστ.*)... ς Ln Ti om *παλιν* (Schu „Mco usitatissimum cave celerius cum Gb abiicias“) cum AC^{2}XΓΠ unc^{9} al pler it vg (sed c *remittit*, a q *remittet*) sah cop syr^{utr} go arm aeth Or^{4,181}

*ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ
τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.* 5 *καί τινεσ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων
ἔλεγον αὐτοῖσ· τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον;* 6 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖσ
καθὼσ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ.* 7 *καὶ φέρουσιν τὸν
πῶλον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν,
καὶ ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτόν.* 8 *καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν*

---

4. *και* (38. 245. arm om, item k sed vide ante) *απηλθον* cum ℵBLΔ c (*et abierunt illi duo*) (item al[3] k arm) Or[4,181]; item D 2[pe] b f (ff[2.] g[1.2.] ut videtur) i l q (a omisso *et*) vg cop syr[sch] Or[3,744] *και απελθοντεσ* (omisso *και* sq) ... ϛ *απηλθον δε* cum ACXΓΠ unc[9] al pl sah syr[p] go; item 1. 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 433. *απηλθ. ουν* (:: Mt *πορευθεντ. δε*, Lc *απελθοντ. δε*) | *τον πωλ.* cum ℵCΔ 13. 28. 3[pe] 7[pe] 11[pe] c[scr] p[scr] z[scr] al sat mu[vid] sah arm Or[4,192 b] (*προστιθησι δε ο μαρκοσ οτι ευρον τον πωλον δεδεμενον πρ. θυραν εξω επι* etc) ... Gb Sz Ln Ti om *τον* c. ABDLXΓΠ unc[9] al pl cop go Or[3,744] et [4,181] | *την θυραν* c. ℵACDXΓΠ unc[9] al omn fere Or[3,744] ... Ti om *την* cum BLΔ 2[pe vid] sah cop go arm Or[4,181] et [192]

5. *και τινεσ* (et. Or[4,181]): X 1. 13. 28. 69. 346. sah *τινεσ δε* | *εστηκοτων*: MΓ 238. 48[ev] al[30] fere Or *εστωτων*

6. *ειπαν* cum ALΔΠ* 72. y[scr] semel ... ϛ Ln *ειπον* cum ℵBCDXΓΠ[2] unc[9] al longe pler Or[4,181] | *αυτοισ* (et. Or; M *αυτω*, a *et dixerunt illis*, f q *at illi dixerunt eis*, l vg *qui dixerunt eis*): D al pauc b c ff[2.] i k om (c ff[2.] *qui dixerunt*, b i q *et dixerunt*). Ceterum k post *abierunt* (*και απηλθον* versu 4) statim pergit *et dixerunt*, omissis mediis. | *ειπεν* (Gb″) c. ℵBCLΔ 1. 28. 124. 209. al pauc Or[4,181] et *dixit* k sah cop arm aeth; item D *ειρηκει*, b c ff[2.] i q *dixerat* ... ϛ *ενετειλατο* (*praeceperat* a d f l vg) cum AXΓΠ unc[8] (F deficit ab h. l.) al pler it[4] vg syr[utr] go. Praeterea DM 1. 13. 69. 124. 209. 2[pe] al[10] it vg sah cop[schw] et [wi] (sed non[petr 3.]) syr[sch] aeth go add *αυτοισ*

7. *φερουσιν* cum ℵ[c]BLΔ Or[4,181], item ℵ*C 1. 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. 346. arm[zoh] et [usc] *αγουσιν* (Gb′) ... a b ff[2.] i *ducere* (quod ab *αφηκαν* pendet) ... ϛ Ln *ηγαγον* (:: ut Mt et Lc) cum ADXΓΠ unc[8] al pler c f l g[1.2. vid] vg (k *et dimiserunt eos pullum ad ihesum*, excidit igitur *et duxerunt* ut vdtr) syr[utr] go arm[mss] aeth (sah cop et *ducunt* et *duxerunt* confirmant) | *επιβαλλουσιν* cum ℵBCDLΔ 1. 28. 91. 209. 299. 2[pe] b ff[2.] g[1. vid] i l vg cop arm[zoh] et [usc] Or[4,181] ... ϛ *επεβαλον* cum AXΓΠ unc[8] al pler a (*straverunt illi*) c f g[2.] k q sah (ut a) syr[utr] arm[odd] aeth go | *τα* (1. 28. om) *ιματ. αυτων* (et. a c f g[1. vid] g[2.] l vg, B *εαυτων*, D[gr] 256. *αυτου*, 1. 28. 299. b ff[2.] i k q arm om): ℵ* 2[pe] *αυτων τα ιματια*, eaque ℵ* ante *αυτω* pon | *εκαθισεν* (HK al *-θησεν*): D[gr] 1. 28. 91. 209. 241. 299. 2[pe] *καθιζει* (D *-ειζει*, sed d *sedebat*) ... ℵ b*[scr] y[scr] *εκαθισαν* (illi[2] *-θησαν*) | *επ αυτον* cum ℵBCDLΔ 2[pe] al[10] fere (al pauc sah *επ αυτων*, *επ αυτα*) ... ϛ *επ αυτω* c. AℵXΓΠ unc[8] al pler. It[pler] vg *super eum* (*illum*), sed c nil nisi *supra*. Or[4,181] om *και εκαθ.* usq *οδον* v. sq

8. *και πολλοι* cum ℵBCLΔ k q cop aeth ... ϛ Ln *πολλ. δε* cum ADℵXΓΠ

εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ, κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 [119. 1]
καὶ οἱ προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογη-
μένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 *εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη*
βασιλεία τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ.

---

unc[8] al omn[vid] a b c f (ff[2.] g[1.2.] ut vdtr) i l vg sah syr[utr] arm go | *τα* (al[10] fere om) *ιματ.* (al plus[10] *τουσ χιτωνασ*) *αυτων*: L (item i ap Blanch, ex errore ut vdtr) om *αυτων*, B habet *εαυτων*, K *αυτου* | *εστρωσαν* (:: ut Mt): D 1. 28. 63. 91. 209. 241. 299. 2[pe] *εστρωννυον* (:: cf Lc), item *sternebant* a b c ff[2.] i k syr[sch]; contra *straverunt* (gat *instrav.*) f l (g[1.2.]?) vg syr[p] arm go | *εισ την οδον* cum ℵBCDLXΓΔ unc[6] al longe pl b ff[2.] i ... AKMNΠ al[20] a c f k l q vg arm *εν τη οδω* (:: ut Mt et Lc) | *αλλοι δε*: Π* 1. 299. al[10] fere b syr[p] om *δε* | *στιβαδ.* (EG *στειβ.*, D* *εστιβ.*) cum ℵBDEGHKLMUΔΠ al[30] fere Or[4,193] ... ς *στοιβαδ.* cum ACSV XΓ al pl Or[4,182]; item N al aliq *στυβαδ.* (syr[p mg gr] *στυβ.*, ex al cdd *στοιβ.*). Cf Eustath. qui *στιβασ* a *στειβω* derivat, dicens esse *ευτελη και καταπεπατημενην στρωμνην*, Zonar. vero habet: *στοιβασ ἡ στρωμνη ἡ τρυφησ θρυψισ, παρα το στοιβαζω*) | *κοψαντεσ* (C sah *εκοπτον*) *εκ των αγρων* (sah *in agris*) cum ℵB(C)LΔ sah; accedunt (sed *εκοπτον* ut C) cop[schw] ex [dz] et [petr 3.] item (*ramos arborum ex agris*) cop [wl], addunt vero *et straverunt eos in viam*. Or[4, 183] (post *τα ιματια αυτων* v. 7 pergens) *αλλοι δε στοιβ. κοψαντεσ εκ τ. αγρ. εστρωσαν εισ τ. οδ.* Rursus[193] *αντι των κοπτομενων απο των δενδρων κλαδων* (quibus ad Mt respicit) *ἢ* (ad Mc respiciens) *στιβαδων εκ των αγρων και στρωννυμενων εν τη οδω*, quibus opponit ab Ioh relata. Confirmat lectionem nostram et. aeth qui (ex ed. Rom.) totum versum sic habet: *et multi qui straverunt folia abscindentes; et fuerunt qui straverunt vestes suas in via* ... ς Ln *εκοπτον εκ των δενδρων* (syr[p mg] *αγρων*) *και εστρωννυον εισ* (D[gr] om) *την οδον* (*in viam* d ff[2]; KMNΠ al[20] fere a b c f l q vg *εν τη οδω*, *in via*; k plane om) cum ADNXΓΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[utr] go arm (:: lectio ς ad Mt maxime conformata)

9. *και οι προαγ.* (D[gr] *προσαγ.*): Γ add *δε*, item omisso *και* sah | *εκραζον* sine additam (Gb') cum ℵBCLΔ 115. 20[ev] c ff[2.] k sah cop Or[4,182] ... ς add *λεγοντεσ*, Ln [*λεγοντ.*], cum ADNXΓΠ unc[6] al pler a b f g[1.] (et g[2.] vid) i l q vg go syr[utr] arm aeth :: ut Mt | *ὡσαννα* (L *ωσαna*): ς *ὡσαννά*: cf ad Mt ... D b ff[2.] om. Contra 13. 69. 2[pe] al k add *τω υψιστω* (*eminentissimo*), 28. al arm *εν υψιστω* (*in excelso*), 299. c i *εν υψιστοισ* (*in excelsis*) | *ο ερχομενοσ*: X om

10. *ευλογημενη* cum ℵBCD[2]EGHLNSUVXΔ al pler it (k vide post) vg sah cop go syr[p] arm Or[4, 182] ... AD*KMΠ al plus[15] d* syr[sch] aeth praem *και* | *ερχομενη*: Δ 1. 209. al[5] a om (k *benedictus qui venit in regnum patr. nostr. david* pro *ευλογημενοσ* v. 9 usque *δαυειδ* v. 10) | *βασιλεια* cum ℵBCDLUΔ 1. 13. 69. 115. 124. 209. 238. 346. 20[ev] 48[ev] c[scr] y[scr] 2[pe] 7[pe] it (exc q) vg sah (*benedictum regnum veniens nostri*, post *nostri* deficit codex) cop syr[sch] arm Or[3, 744] et [4, 182] ... ς (= Gb Sz) add *εν ονοματι κυριου* cum AKXΓΠ unc[7] al pler q syr[p] go aeth Hier cat[oxon 390]

11 $^{130.6}$ *Καὶ εἰσῆλθεν εἰσ Ἱεροσόλυμα εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ περι-* (Mt 21, 17)
βλεψάμενοσ πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσησ τῆσ ὥρασ, ἐξῆλθεν εἰσ Βηθα-
νίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
12 *Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίασ ἐπεί-* 12–14 Mt 21, 18ss
νασεν. 13 *καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν*
εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ

το δε και ευλογημενη η ερχομ. βασ. εν ονομ. κυρ. του πατρ. ημ. δαβ. υψιστα ειρηται· πολλαχου γαρ οι προφηται την κατα τον κυριον ημ. ιν̄ χν̄ βασιλειαν επ ονοματι δαβιδ εφασκον ερχεσθαι etc, item Euthy diserte ad Mt 21, 9 | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *ωσαννα* (D* *οσσαννα*, ** *ωσσ.*, cf ad v. 9): 1. 91. 118. 209. 299. add *ειρηνη εν ουρανω και δοξα εν υψιστοισ* (:: e Lc), item omissis *ωσανν. εν τ. υψ.* arm; eadem 251. syr^{p} c.* ante *ωσαννα* addita hac nota: „non in omnibus exx. Graecis invenitur neque in illo Mar Xenajae; in nonnullis autem accuratis ut putamus invenimus."

11. *εισηλθεν* (g$^{1·vid}$ l vg *introivit*, q *intravit*, k *introiverunt*): D *εισελθων*, item a b c f ff$^{2·}$ g$^{2·}$ i *cum introisset* (i *-issent*) | *εισ ιεροσολ.* (Gb'' prob Schu) c. ℵBCDLΔ 1. 2^{pe} al^{3} a b ff$^{2·}$ g$^{2·}$ i k l vg (g$^{1·vid}$) cop Or^{4,182} ... ς add *ο ις̄* cum ANXΠ unc^{8} al pler q go syr^{p}, item ante *εισ ιεροσολ.* c f syr^{sch} arm aeth | *εισ το* cum ℵBCLMΔ 13. 28. 60. 69. 115. 225. 346. 2^{pe} a^{scr} it (exc q) cop syr^{sch} aeth Or^{4,182} ... ς *και εισ το ιερ.* cum AD NXΓΠ unc^{7} al pler q go syr^{p} arm | *ιερον*: Δ^{mg} *ναον* | *και* sec: D^{gr} a b c f ff$^{2·}$ i om (a *cum introisset - circumspiciens*, b c f ff$^{2·}$ i *cum introisset* vel *-ssent, circumspexit*). Contra *introivit - et circumspectis omnibus* l vg, *intravit - et circumspiciens* q, *cum introisset - et circumspectis omnibus* g$^{2·}$, *et introiverunt - et cum circumspexisset* k, *cum introisset - et - circumspexisset* d) | *οψε* cum ℵCLΔ (add *δε*) Or^{4,182} ... ς Ln Ti *οψιασ* cum ABDNXΓΠ unc^{8} al longe pler (2^{pe} *οψινησ*) | D* *ουσασ* | *τησ* (D 245. 2^{pe} om) *ωρασ* (13. 28. 69. 124. 346. *ημερασ*): B om. Addunt in mg 40 et 72 (sunt codices cum scholiis): *αναξιων οντων των ιουδαιων, εν αλλοισ αντιγραφοισ.* | *εξηλθεν*: H *και εξηλθ.* | *δωδεκα* (ita ff$^{2·}$ g$^{1·vid}$ k l vg, et. Or^{4,182}): D y^{scr} al plus^{10} a b c f g$^{2·}$ i q add *μαθητων* (al pauc b c g$^{2·}$ *μαθ. αυτου*)

12. *εξελθοντων αυτων* (13. 69. 48^{ev} p^{scr} 2^{pe} om *αυτ.*): D^{gr} *εξελθοντα* (**επαυριον ον εξελθ.*), Γ *εξελθοντα αυτον*. Similiter b c ff$^{2·}$ q *cum exisset*, g$^{2·}$ mt *cum exiret*, item syr^{sch} (contra a d *cum exissent*, f i k l vg *cum exirent*) | *απο βηθανιασ* (H *-νια*): 1. 299. om | ℵ* om *επεινασεν* (suppl ℵ^{a})

13. *συκην* cum ABCDLNXΓΔ unc^{6} al longe pl it vg etc (D al pauc a b f ff$^{2·}$ g$^{1·2·}$ i l q vg Or^{3,762} post *μακροθ.* pon) ... ℵKMΠ al^{20} syr^{sch} add (al praem) *μιαν* :: e Mt | *απο* (Gb + Sz prob Schu) cum ℵABCDLMNΔ al plus^{20} Or ... ς (= Gb Sz) om cum M^{mg}XΓΠ unc^{7} al longe pl | *ει αρα τι ευρησει* (*-ση* X al pauc; *τι ευρ.* cum ℵABCKLNUΔΠ* al plus^{20}, item *si quid forte inveniret* g$^{1·}$ l vg; ς *ευρ. τι* cum EGHMSVXΓΠ^{2} al pl go arm etc): D b c ff$^{2·}$ g$^{2·}$ i k gat *ειδειν εαν τι εστιν*, 2^{pe} a f q Or^{3,762} bis

φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸσ οὐκ ἦν σύκων. 14 *καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῇ·*
μηκέτι εἰσ τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶσ καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ.
15—18 Mt 21, 12—16 15 *Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἱεροσόλυμα.* $^{121.1}$ *καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ*
Lc 19, 45—48 Io 2, 14–17 *ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦντασ καὶ τοὺσ ἀγοράζοντασ ἐν*
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν
πωλούντων τὰσ περιστερὰσ κατέστρεψεν, 16 *καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τισ*
διενέγκῃ σκεῦοσ διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 *καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ·*

ωσ ευρησων τι (2p^{e} pergit *επ*) | *και ελθων* (E^{*vid} *επελθ.*): 2p^{e} a f Or *ελθ. δε* ... D b c ff^{2} i k om *ελθ. επ αυτην*, a g^{1} om *επ αυτην* | *ουδεν* (L add *ουχ*) *ευρεν*: D 2p^{e} a q Or *μηδεν* (2p^{e} a q *και μηδεν*) *ευρων* (q *et cum venisset ad eum et nihil invenisset*, a *cum venisset autem et nihil invenisset*) omisso *και* ante *αποκριθεισ* | *φυλλα*: C^{2}ℵ 33. 61. 69. 124. 2p^{e} b c q aeth Or add *μονον* (E post *φυλλα* erasum habet *μ*), item 13. 28. *μονα*, hinc Ln [*μονα*] ex errore de c :: e Mt | *ο γαρ καιρ. ουκ ην συκ.* cum ℵBC^{*vid}LΔ cop syr^{sch} ... ς Ln *ου* (1. al pauc *ουπω*) *γαρ ην καιρ.* (D Or^{bis} *ο καιρ.*, atque sic Ln) *συκ.* (Or^{semel} *των συκ.*) c. AC^{2}DNXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{p} arm aeth go Or$^{3,763\,sq}$
14. *και*: D 2p^{e} a q Or om, vide ante | *αποκριθεισ* (f l q vg, item g$^{1.2.\,vid}$; a b c ff^{2} i syr^{sch} om; k *et maladixit dicens*) sine additam cum ℵABCDKLMNΔΠ* al^{35} fere it vg cop syr^{utr} arm aeth go Or^{3,762} ... ς (= Gb Sz) add *ο ις̅* cum EGHSUVXΓΠ^{2} al pl | *εισ τ. αιω. εκ σου* (D*Δ *εξου*) cum ℵBCDLΔ 1. 28. 209. 299. 2p^{e} (it vg *εκ σου* post *καρπ.* vel post *μηδεισ* pon) go arm (syr^{sch} aeth) Or$^{3,762\,bis}$ ... ς *εκ σου, εισ τ. αιωνα* cum AℵXΓΠ unc^{8} (M* *μηκετι εκ σου καρπ. εισ τ. αι. μηδ. φαγ.*) al pler syr^{p} (cop) | *μηδεισ* (ς Gb Sz) c. ℵABCDLMNXΓΠ unc^{8} al longe pl (1. 209. 299. vg^{ed} post *καρπον* pon; it^{pler} am ing fu al *quisquam* [a *nemo*] *fructum ex te*) Or^{bis} ... ς^{e} *ουδεισ* c. minusc vix mu ... Δ om | *φαγοι* c. ℵABCLNXΓΔΠ unc^{7} al pl ... DU 1. 13. 69. 91. 299. 346. al^{20} fere Or^{bis} *φαγη*
15. *ερχονται* (et. Or$^{4,180.\,182.\,192}$, *veniunt* g$^{1.2.\,vid}$ k l q vg cop syr^{p} arm; *venerunt* a c f ff^{2} syr^{sch} go): C *ηρχοντο* ... D^{gr} *εισελθων*, d *intraverunt*; b i cop^{dz} *venit*. Praeterea N 49^{ev} y^{scr} al^{evv} fere^{10} a (post *ιεροσολ.*) b f ff^{2} i mt vg^{six} sax add *παλιν* | *και εισελθων* (D *και οτε ην*) absq *ο ις̅* cum ℵBCDLΔ 1. 33. 91. 124. 238. 346. 2p^{e} a b c (item ff^{2} g$^{1.2.}$ ut vdtr) i k l vg cop arm aeth Or^{ter} ... ς (= Gb) add *ο ις̅* cum AℵXΓΠ unc^{8} al pler f q go syr^{utr} | *εισ το ιερον* (d *in templum*, syr^{sch} add *dei*): D^{gr} *εν τω ιερω* | *εκβαλλειν* (X *εκβάλειν*, al aliq *εκβαλεῖν*): D b add *εκειθεν*, item Λ *και* | *τουσ αγοραζ.* cum ℵABCKLMNUΠ al^{20} fere ... ς om *τουσ* cum DEGHSVXΓΔ al pl Or^{4,180} et ^{192} :: ut Mt lectione non fluct | *εν τω ιερω*: Λ *εν αυτω*, 225. c plane om | *κατεστρεψεν* (Or *ανεστρεψ.*): ℵ* (^{c}post *περιστ.*) Or post *κολλυβιστ.* (Δ *κολλυβαστων*) pon, c (*evertit mensas nummulariorum et coepit ejicere vendentes* etc) syr^{sch} ante *τασ τραπεζ.*; N 13. 28. 69. 124. 346. 2p^{e} arm conservato *κατεστρ.* suo loco add *εξεχεεν* post *κολλυβ.* ... D^{gr} k plane om
17. *και ελεγεν* cum ℵBCLΔ 6. 13. 69. 346. k cop syr^{sch} aeth Or^{4,180} ... ς

οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ κληθήσεται πᾶσιν Es 56, 7 Ier 7, 11
τοῖσ ἔθνεσιν; ὑμεῖσ δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. 18 [132. 1]
καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ, καὶ ἐζήτουν πῶσ
αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶσ γὰρ ὁ ὄχλοσ ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
19 [133. 10] Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆσ πόλεωσ. (Mt 21, 17)
20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην 20–24 Mt 21, 20–22

Ln λεγων cum ADNXΓΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[p] go arm | αυτοισ cum ℵCLΔ 6. 13. 69. 346. k cop syr[sch] aeth Or item omnib testib qui λεγων (exc 28. it[2] arm): Ln [αυτοισ], Ti om cum B 28. b g[1.] (*et docebat eos dicens*) (c *et ait illis dicens*, ff[2.] *et docebat illis dicens*, item 124. αυτοισ λεγων) arm | ου (et. Or; a f g[1.] l q vg; 69. οτι): D 1. 28. 2[pe] b c i k (ff[2.] *scriptum est enim*) q cop arm om :: ut Mt | οτι c. ℵABLNXΓΔΠ unc[8] al pler f g[1.] l vg arm[ed] Or ... Ln om c. CD 69. 251. 300. c[scr] h[scr] 440. a (b *scriptum esse*) c ff[2.] i k q arm[mss] aeth :: ut Mt lectione non fluct | πεποιηκατε cum BLΔ Or ... ς Ln εποιησατε (:: ut Lc, cf et. ad Mt) cum ℵACDNXΓΠ unc[8] al omn fere (238. ποιειτε) | αυτον (D* αυτην) hoc loco cum ℵBCDLNXΓΔΠ[2] unc[7] al pler it[pler] vg Or ... AMΠ* 1. 33. al[15] fere a ante εποιησατ. pon (:: ut Lc et Mt)

18. ηκουσαν (it[pl] vg *quo audito*; d k *et audierunt*, a *et cum audissent*): Δ ηκουον | οι (Δ om) αρχιερ. και οι γραμμ. (Gb') cum ℵABCDKLΔΠ al plus[20] it vg cop syr[sch] arm aeth Or[3,791] ... ς οι γραμμ. και οι αρχιερ. (M[mg] 48[ev] 252** al φαρισαιοι pro αρχιερ., 18[ev] 19[ev] 49[ev] al pauc post γραμμ. add και οι φαρισαιοι) cum EGHMSUVXΓ al pl go syr[p] | και εζητουν: D om και (d *et audierunt summi sacerdotes et scribae quaerebant*), item (*quo audito – quaerebant*, a *cum audissent – quaerebant*) it (exc k, vide ante) vg | απολεσωσιν (Gb' prob Schu) cum ℵABCDEGHL M[2]NUVXΓΠ (Γ εζ. αυτον πωσ απολ.) al[50] fere Or ... ς -λεσουσιν cum KM*S[sil]Δ al certe mu | αυτον sec (b f i k l vg, Or; a *populum*): AKΠ al[20] fere c ff[2.] om, hinc Ln [αυτ.] | πασ γαρ c. ℵBCΔ 1. 13. 28. 69. 346. cop go ... ς Ln οτι πασ c. ADLNXΓΠ unc[8] al pler it vg syr[utr] arm Or | εξεπλησσοντο c. ℵMΔ 61. 91. 108. 299. 300. d[scr] e[scr] c (*turba admirabantur*) vg[cdd] (ap Wtst et Ln) cop[wi] et[petr 3.] ... ς Ln Ti εξεπλησσετο cum ABCDLXΓΠ unc[7] al pler (it[pler] vg) cop[schw] ex[dz] (Or[3, 791 bis] πασ ο λαοσ εξεπλησσετο) | επι: 33. εν

19. οταν cum ℵBCKLΔΠ* 28. 33. 48[ev] 2[pe] al[10] ... ς Ln οτε cum ADNXΓΠ[2] unc[7] al pler | εγενετο c. ℵBCDE*KLMNSUV*ΓΔΠ al pler (it vg *vespera facta esset, serum factum esset*) ... AE[2]GHV[2]X 69. 48[ev] al pauc εγινετο | εξεπορευετο c. ℵCD[gr]EGHM[mg]NSUVXΓ (M[mg] per incuriam -ετο ad παραπορευομενοι trahit) al pler (1. al pauc post πολ.) a b f ff[2.] g[1. 2.] i k l vg cop go aeth syr[p txt] ... Ln εξεπορευοντο (:: ad seqq accommod) c. ABKM*ΔΠ 124. 2[pe] al[15] c d syr[sch] syr[p mg] arm | εξω: D εκ (it[pler] vg *de*, sed a *extra civitatem*)

20. παραπορ. (D add το) πρωι c. ℵBCDLΔ (sed ℵ* παρεπορευετο posteaque και ιδον) 1. 28. 33. 209. y[scr] al[5] b i q cop aeth (a c k om πρωι): πρωι (N πρωει) παραπορ. cum ANXΓΠ unc[8] al pler f ff[2.] g[1.] (et[2. vid]) l

ἐκ ῥιζῶν. 21 *καὶ ἀναμνησθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε*
ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 $^{124.6}$ *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ*
(Lc 17, 6) *λέγει αὐτοῖσ· ἔχετε πίστιν θεοῦ.* 23 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν εἴπῃ*
τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται,
ἔσται αὐτῷ. 24 $^{125.4}$ *διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχε-*

---

vg syr^{utr} go arm | *ειδον* cum BDEGHS(V?)UΓΠ^{mg} al pl ... ℵ*et^{c}CKLMN XΠ* al pm *ιδον*, Δ *ιδοντεσ*, L *πρωϊδον* pro *πρ. ιδον*)

21. *αυτω*: (b om): M^{mg} 33. al pauc *τω ιυ* | *ραββει* cum ℵBCDEHX ... ς Ln *ραββι* cum AGKLMNSUVΓΔΠ al pler. Cf ad Mt 23, 7 sq 26, 25 et alibi | *ιδε* (CΔ *ειδε*): D 435. al pauc Or^{3,764} *ιδου* | *η*: M 433. om | *εξηρανται* (X al^{20} fere -*ραται*): DLNΔ 1. 33. 433. al^{10} Or *εξηρανθη* :: ut Mt

22. *ο ις* cum unc omnib al pler ... ς (= Gb Sz) om *ὁ* cum minusc ut vdtr pauc | *εχετε* cum ABCLNXΓΔΠ unc^{8} al pler c f ff^{2} (*habete in vobis*) g$^{1.2}$ k l q vg cop syr^{utr} aeth go ... ℵD 13. 28. 33^{corr*} 61. 69. 124. a b i arm praem *ει* (:: ad Mt *εαν εχητε*?) | *θεου* (D *του θε.*): 28* a c k om

23. *αμην* cum ℵBDN 1. 28. 51. 106. 124. 157. 225. 251. 2^{pe} c^{scr} it (exc q) vg syr^{sch} arm ... ς add *γαρ* cum ACLXΓΔΠ unc^{8} al pler q cop syr cod syr^{p} c.* go | *οτι* c. ABCLNXΓΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc ... ℵD 33. 61. 62. 115. 2^{pe} p^{scr} g^{2} k em taur tol go arm aeth om | *οσ αν* (A 1. al pauc *εαν*) *ειπη*: 33. *εαν ειπητε* (:: cf Mt). Libere c: *amen dico vobis quoniam si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis - et non haesitaveritis corde, sed credideritis futurum, fiet quodcunque dixeritis.* | *αρθητι* etc: 1. 28. 124. *αρθηναι και βληθηναι* | *διακριθη*: D^{gr*} -*κριθησ* | *αυτου*: Δ *εαυτου* | *πιστευη* (Δ al^{2} scr -*ευει*) cum ℵBLΔ 2^{pe} h^{scr} y^{scr} bis c^{scr} ... ς Ln *πιστευση* cum ACDNΠ unc^{8} al pl (69. -*σητε*), item XΓ al mu *πιστευσει* (it vg *crediderit*, sed it^{pl} vg etiam *dixerit* pro *λεγει* vel *λαλει* quod subsequitur) | *ὅ* cum ℵBLNΔ (D vide post) 33. 48^{ev} f g^{1} k l vg (hi^{5} *quodcumque*, sed k *si crediderit quotcumque locutus fuerit, et fiet* etc) cop go syr^{sch} (D b c ff^{2} i *πιστευ. το μελλον ο αν ειπη γενησεται αυτω*, b ff^{2} i *crediderit futurum, fiet quodcumque dixerit*; d *crediderit futurum, quodcumque dixerit erit illi*; c vide supra) ... ς Ln *ἃ* cum ACXΓΠ unc^{8} al pler a q syr^{p} al | *λαλει* (L *λα* omissa syllaba *λει* exeunte versu; Δ *ο λα · λεγειν · ειται ·* corrupte, I conflato cum Γ) cum ℵBLNΔ 33. 48^{ev} 2^{pe} a (*loquitur*) k (*locutus fuerit*) ... ς *λεγει* cum ACXΓΠ unc^{8} al pler item f g^{1} l q vg (q *dicit*, rell^{4} *dixerit*); 238. al pauc *ειπη* | *εσται* (Δ *και εστ.*) *αυτω* (Gb') c. ℵBCDLΔ 1* 28. 209. 346. f g$^{1.2}$ l vg (f g^{2} l vg *fiat, fiet ei*; g^{1} om *ei* ut vdtr) cop (cop^{schw} ex^{dz} *εστ. αυτω*, cop^{wi} et petr^{3} *fiet*) (aeth) ... ς Ln add *ο εαν ειπη* cum AℵXΓΠ unc^{8} al pler a k q (a *contingent illi quaecumque dixerit*, q *fiet illi quodcumque dixerit*, k post *et fiet* [vide supra] pergit *et erit quot dixerit*) syr^{utr} go arm; item (vide supra) b c ff^{2} i pariter ac D; 2^{pe} *εσται* pro *γινεται*, pergens *γενησεται οσα αν ειπη*

24. *οσα* (Gb'') cum ℵBCDLΔ 61. 157. 346. ... ς add *αν* cum AXΓ unc^{7} al pler, item KNΠ al pauc *εαν* (:: cf Mt) | *προσευχεσθε και* (Gb') c. ℵBC

σθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 [126.6] καὶ Mt 6, 14
ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινοσ, ἵνα καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 [127.2] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰσ Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ 27—33 Mt 21, 23-27 Lc 20, 1—8
περιπατοῦντοσ αὐτοῦ ἔρχονται πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ
γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; ἢ τίσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα

DLΔ a c ff[2] k syr[sch] Cyp ... ς προσευχομενοι c. AΝΧΓΠ unc[8] al omn [vid] b f g[1.2] i l vg go syr[p] arm (cop εν τη προσευχη :: ut Mt) | αιτεισθε: ΓΠ 1. al[35] αιτησθε, al pauc αιτησεσθε | ελαβετε (Gb') cum ℵB CLΔ cop ... ς λαμβανετε cum AΝΧΓΠ unc[8] al fere omn syr[utr] go arm ... D 1. 2[pe] it vg aeth Cyp λημψεσθε (ληψ., D -θαι). Cf Or[3,650]: εαν στηκητε προσευχομενοι, πιστευετε οτι λαμβανετε, και ληψεσθε.

25. στηκετε (L εστηκ.) cum ACDHLM[2]VX 1. 124. al plus[20] ... ς στηκητε (E al pauc στηκειτε, Δ εστηκηται) c. BEGKM*SUVΔΠ al pl Or[1,198] et [212] (εαν στηκητε) ... ℵ στητε | αφιετε (et. C[2]): C* αφετε | ο (D add ων) εν τοισ (K al pauc om) ουρανοισ | αφη: X αφίη, D 157. 346. y[scr] αφησει | υμων sec: D Cyp[198] (non item[211] et [314]) om (al pauc a ff[2] i k om υμιν)

26. ς Ln εἰ δὲ ὑμεῖσ οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ (CDKMΠ* 1. al mu om; 33. y[scr] al plus[10] om ο ε. τ. ουρ., al[2] ο ουρανιοσ) οὐρανοῖσ (ℵ εν ουρανω) ἀφήσει (D al plus[10] a b c f m q vg go syr[utr] Cyp add υμιν) τὰ παραπτώματα ὑμῶν cum ACDE(F incipit rursus ο εν τοισ)GHKMℵUVXΓΠ al pler a b c f ff[2] i m q vg go syr[utr] arm[usc] aeth[ppl] (ex cod a) Cyp ... omisimus cum ℵBLSΔ 2. 27** 63. 64. 121* 157. 258. f[scr*] p[scr] g[2] k l cop[wi] et [schw] (cop[dz] suppl[mg] manu recenti; cop[petr 8] in pagina vacua suppl Mt 6, 15) arm[zoh] et [mss] aeth rom (et[cod m] ap PPl) :: libere ex Mt 6, 15. Similiter fit Mt 21, 44. 27, 35 et 49. Ceterum hunc Mci locum augmentis e Mto inprimis obnoxium fuisse, probant etiam additamenta codicis M et reliquorum. Post ista enim verba M al[20] addita habent haec: λεγω δε υμιν· αιτειτε, και δοθησεται υμιν· ζητειτε, και ευρησετε· κρουετε, και ανοιγησεται υμιν· πασ γαρ ο αιτων λαμβανει, και ο ζητων ευρισκει, και τω κρουοντι ανοιγησεται (:: e Mt 7, 7 sq)

27. ερχονται (g[2 vid] l vg; item venerunt a f g[1]): DX al pauc (in evgg ερχεται ο ισ̅) b c ff[2] i k q aeth ερχεται (k exiit) | παλιν: F om | και οι πρεσβυτεροι: D add του λαου (:: e Mt), 1. 91. 209. plane om

28. ελεγον cum ℵBCLΔ 1. 209. item (dixerunt) a b c f cop go aeth ... ς Ln λεγουσιν cum ADΝΧΓΠ unc[9] al pler i k l q vg (item ut vdtr ff[2] g[1.2]) vg syr[utr] arm | η τισ cum ℵBLΔ (C latet) 124. c[scr] y[scr] al[5] cop syr[p mg] ... ς Ln και τισ cum AΝΧΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[sch] syr[p txt] go arm aeth ... D 238. al[6] k om η τισ usque ποιησ | την εξου. ταυτ. εδωκ. (UΓ al[12] fere δεδωκ.) cum AΝΧΓΠ unc[9] al pler i q go syr[p] arm aeth ... Ln εδωκ. την εξου. ταυτ. cum ℵBCLM[2]Δ (1. εδ. ταυτ. τ. εξ.) 33. 124. 2[pe] al[12] fere a b c f l (item[vid] ff[2] g[1.2]) vg (Latt hanc potestatem)

ταῦτα ποιῇσ; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐπερωτήσω ὑμᾶσ ἕνα
λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων; ἀποκρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ·
ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντεσ

. cop syr[sch] :: at ita Mt lectione tantum non fluct; cf et Lc | *ινα ταυτ. ποιησ* (c f g[1.] g[2. vid] l q vg): 2pe a b ff[2.] i arm om | *ποιησ* cum ℵAB EFGMSVΔΠ al pl ... HKLNUXΓ al pm *ποιεισ*

29. *ο δε ισ* (485. al pauc om) cum ℵBCLΔ 33. g[1.] k cop syr[sch] aeth ... ς Ln add *αποκριθεισ* (:: ut Mt et Lc) cum ADNXΓΠ unc[9] al pler a b (c *respondit eis dicens*) f ff[2.] i g[2. vid] l q vg go syr[p] arm | *υμασ* cum BC(e spatio)LΔ p[scr] q[scr] k* cop ... ς *υμασ καγω* cum ℵDGMNΓ al mu item EFHSUVX al pm *υμ. και* (157. om) *εγω*, item *vos et ego* a b c f ff[2.] i l q vg syr[utr] arm; similiter Ln *καγω υμασ* cum AKΠ al[5] fere g[2.] k** go aeth (:: e Mt et Lc ap quos non omittitur) | *ενα λογον*: 1. 28. 209. 299. *λογ. ενα* :: ut Mt | *και* pri: D 28. a b c f g[1.] i k q (non item ff[2.] g[2.] l vg) cop arm om | *και* (ℵ[c] *καγω*) *ερω υμιν* cum ℵABCNXΓΠ unc[9] al pler a b f ff[2.] g[1. 2. vid] i k l vg go syr[p] ... LΔ 33. c (*et ego vobis dicam*) cop (*et ego quoque* etc) (syr[sch] arm aeth) *καγω υμιν ερω*, D *και εγω λεγω* (d *dico*) *υμειν*

30. *το βαπτισμα*: Δ praem *εισ* | *το ιωα.* (B *ιωανου*) cum ℵABCDLΔ 33. .. ς om *το* cum NXΓΠ unc[9] al pler. Praeterea ℵC 33. 299. 77. 218. k sah syr[sch] aeth add (sed k praem, habet enim *unde fuit baptism. ioh.*) *ποθεν ην* (77. 218. *εστιν*), iidemque et L om *ην* quod sequitur :: cf Mt | *εξ* (it vg *de caelo*): 1. *απ* | *ουρανου*: D[gr] *-νων* (d *caelo*) | *ἢ*: Δ om

31. *και*: N *οι δε*, item *at* (*ad*) *illi* (*illi vero* c ff[2.]) it (exc k) vg :: ut Mt et Lc | *διελογιζοντο* (Gb' prob Schu „simplex *λογιζ.* nusquam sic") cum ℵ[ca]BCDGKLMΔΠ al plus[50] (D[2] *διελογιζον*) ... ς *ελογιζοντο* cum AEFHNS UVXΓ al pl ... ℵ*et[cb] *προσελογιζοντο* | *προσ εαυτουσ*: 33. *εν εαυτοισ* | *λεγοντεσ* (69. om): D 13. 28. 69. 124. 346. 2pe a b c ff[2.] i k (non item f g[1.] l q vg nec g[2. vid]) add *τι ειπωμεν* (k *quid illi dicemus* omissis k* *si dixerimus*, c *quid ei dicerent*, b *quid ei responderent*) | *ειπωμεν* (HΓ al aliq *-πομεν*, item al aliq v. 32): 69. 346. add *οτι* | *ερει* (D[gr] *λεγει*, b l *dicit*): DM 1. 13. 69. 124. 209. 225. 299. a b c d f ff[2.] i k[2] q (non item g[1.] g[2. vid] l; k* om etiam *ερει*) vg[six] em gat mt taur tol sax (non item vg clem am fu iac erlang) add *ημιν* (D[gr]* 346. *υμιν*) :: e Mt | *ουν* (:: etiam in Mt fluct; in Lc omittendum vdtr) cum ℵBC[2]D[gr]EFGHKNUVΓΠ al pl f g[1.] g[2. vid] l vg (et. am fu ing em) sah syr[p] ... Ln Ti om cum AC*LMS XΔ al plus[30] a b c d ff[2.] i k q tol cop (go *at cur*, syr[sch] *et cur*)

32. *αλλα* cum ℵABCLΔ 33. al ... ς *αλλ* cum XΓΠ unc[9] al pl. Absque additam cum ℵABCLNXΓΔΠ unc[9] al pl k* (*sed dicemus*) sah cop go ... D al plus[15] g[2.] g[1. vid] q vg *εαν* (*si*) pro *αλλα*, item a *quodsi*, i (et. syr[sch]) *et si* ... ς post *αλλ* add (Gb[oo]) *εαν* cum minusc non ita mu it[6] (b *si vero*, c f ff[2.] *si autem*, k** l *sed si*) syr[p] arm aeth | *εφοβουντο* (k l am

γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκρι-
θέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς·
οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

1 [128. 8] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα 1–12 Mt 21, 33–46 Lc 20, 9–19
ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπο-
λήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ

---

ing em erl taur iac sah syr^{sch} go): D^{2}N 13. 28. 69. 124. 2^{pe} c^{scr} o^{scr} al^{5} fere a b c f ff^{2} i q (g$^{1.2.vid}$) vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ (ut tol) sax cop syr^{p} arm aeth *φοβουμεθα* (D* *φοβουμεν*) :: e Mt | *λαον* cum ADLXΓΔΠ unc^{9} al pler ... ℵBCN 33. 106. syr$^{p\ mg}$ *οχλον* :: e Mt | *απαντεσ* c. ℵ^{c}ABLXΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln *παντεσ* c. ℵ*CDN 1. 28. 33. 299. al pauc :: ut Mt | *ειχον* (28. *-οσαν*) (et. g$^{2.}$ g$^{1.vid}$ l vg sah): D 2^{pe} a b c f ff$^{2.}$ i k q arm *ηδεισαν* (*sciebant*) | B *ιωαννην* | *οντωσ οτι προφ. ην* cum ℵ^{c}BCL 13. 69. 346. item Δ sah *οντωσ ωσ προφητην* ... ς Ln *οτι οντωσ* (D *αληθωσ*) *προφ. ην* cum A(D)XΓΠ unc^{9} al pl it^{pler} (vide post) vg cop syr^{utr} go. Latini sic: *quia* (*quoniam* a) *vere propheta erat* (g$^{2.}$ l vg *esset*; f *erat iohannes*) a d f g$^{2.}$ (g$^{1.vid}$) l q vg; *vere prophetam esse* (b i *fuisse*) b ff$^{2.}$ i ... ℵ*N (*ωσ προφητην* pro *οτι πρ. ην*) 1. 28. 124. 209. 299. y^{scr} 2^{pe} al plus^{15} c (*prophetam fuisse*) k (*quoniam propheta fuit*) arm aeth om *οντωσ* (:: nec Mt habet)

33. *τω ιυ λεγουσιν* cum ℵBCLNΔ 28. 33. 69. 124. 346. a (*ad Ies. dixerunt*) ff$^{2.}$ (*responderunt ad Ies. dicentes*) mt (ut a) cop^{schw} et^{wi} ... ς Ln *λεγ. τω ιυ* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg (g$^{1.2.vid}$ q vg *dicunt ad Ies.*, b c f i l *dixerunt ad Ies.*; k *dixerunt ad* [erasum] *iohannen non scimus*) syr^{utr} go arm; om (ut et. k) *τω ιυ* sah aeth | *και* sec: D g$^{2.}$ l am em om (c *ait illis et Iesus*, g$^{1.}$ *respondens autem Ies. ait illis*) | *ο ις* (28. post *αυτοισ*, al pauc om) sine additam cum ℵBCLNΓΔ 33. f^{scr} 7^{pe} a c f k sah cop arm (syr^{sch} nil nisi *Dixit eis*) ... ς *ο ις αποκριθεισ* cum EFG HSUVX al mu; item ADKMΠ 1. 61. 69. al^{20} fere b ff$^{2.}$ (*et respondit Iesus ait illis*) g$^{1.}$ (vide ante) g$^{2.}$ i l q vg go syr^{p} aeth *αποκριθεισ ο ις*, hinc Ln [*αποκριθ.*] *ο ις* | *αυτοισ*: D^{gr} *αυτω*, k om | *εν ποια εξουσια* (d *in qua potestate*): D^{gr*} *εισ ποιαν εξουσιαν*

XII. 1. *λαλειν* (it^{pler} vg *loqui*) cum ℵBGLΔ 1. 13. 69. 118. 124. 346. b c d f ff$^{2.}$ g$^{1.2.vid}$ i l q vg (sed c add *dicens*, b *ita dicens*) sah cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ ... ς *λεγειν* (:: cf Lc) cum ACDN(ante *αυτοισ*)XΠ unc^{8} al pler k (*dicere*) go syr$^{p\ txt}$, item Γ 126. *λεγων* | *αμπελωνα ανθρ. εφυτ.* (L *εποιησεν*) cum ℵBCLΔ 33. 262. cop aeth ... N 13. 69. 346. 433. 2^{pe} c sah syr^{sch} Or^{3,774} *ανθρωποσ τισ* (N 433. om *τισ*) *εφυτ. αμπ.* ... ς Ln Ti *αμπελωνα* (Γ *ἄμπελον*) *εφυτ. ανθρωπ.* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler a b f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ g$^{1.vid}$ i k l q (eod ordine it^{mu} in Lc) vg go syr^{p} arm | *περιεθηκεν*: C^{2}N 28. 2^{pe} al sah arm syr^{p} c. ob. Or^{3,774} add *αυτω* | L*^{vid} 69. *οικοδομησεν* | *εξεδετο* c. ℵAB*CKL (346. *-θετο*) ... ς Ln (Ln *-δετο* ex

ἀπεδήμησεν. 2 *καὶ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνοσ·* 3 *καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.* 4 *καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτίμασαν.* 5 *καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺσ ἄλλουσ, οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ ἀποκτέννοντεσ.* 6 *ἔτι*

A tantum noverat) *εξεδοτο* (F²H al -*δωτο*) cum B³DNXΓΔΠ unc⁷ (G om *κ. εξεδ. αυτ. γεωργ.*) al fere omn | *γεωργοισ*: D praem *τοισ*

2. *τω καιρω* (it vg *in tempore*) *δουλον*: KNΠ al⁸ syr^sch *δουλ. τω καιρω* | *ινα παρα* (Δ *ιναπω*) *τ. γεωργ.* (33. 2^pe *παρ αυτων*) *λαβη* (ita ℵ^c; ℵ* *λαβοι*) *απο τ. καρπ. του αμπ.* (*των καρπων* cum ℵBCLNΔ 33. 433. 49^ev 11^pe d f k syr^sch; contra ς Ln *του καρπου* cum ADΓ^grX unc⁸ [Γ plane om] al pler b c ff²· g^1·2· i l q vg sah cop syr^p go arm aeth) ... D it^pl (non item g^1·2· l vg) *ινα απο του καρπου του αμπελ. δωσουσιν αυτω* (:: e Lc), b i (item a^vid) *ut fructum ex vinea darent ei*, c ff²· *ut darent illi ex vinea fructum*, f *ut ex fructibus vineae darent illi*, q *ut fructum* (sic) *ex vinea daretur ei*, k *ut darent illi fructus.* Praeterea syr^sch *ut de fructibus vineae acciperet*, aeth *ut afferrent ei de fructu vineae eius*

3. *και λαβοντεσ* cum ℵBDLΔ 33. 48^ev 49^ev y^scr al^evv a b ff²· i k q cop ... ς Ti *οι δε λαβ.* cum ACNXΓ(*οι δε ελαβον*)Π unc⁹ al pler sah syr^utr go arm aeth; f g^1·2·vid l vg *qui apprehensum*; c *quem illi apprehendentes* | *εδειραν*: U al plus³⁰ *εδηραν* | *κενον* (ℵACDKMXΠ* al *καινον*): D a b ff²· add *προσ αυτον*

4. *παλιν*: X sah om | 1. om *πρ. αυτ. αλλον* | *δουλον*: ℵ* om | *κακεινον* (c om): DΔ al pauc *και εκεινον* | *εκεφαλιωσαν* cum ℵBL (:: *κεφαλιοῦν* a *κεφάλιον* pari iure atque *κεφαλαιοῦν* uti videtur. Ceterum nec *κεφαλαιοῦν* praeter hunc locum eo quo hic legitur sensu inventum esse videtur) ... ς Ln (nesciens B -*λιωσαν*) Ti *εκεφαλαιωσαν* cum ACDN unc rell al omn^vid (at vix satis attenderunt conlatores). Sine *λιθοβολησαντεσ* (:: cf Mt) cum ℵBDLΔ 1. 28. 33. 91. 118. 299. 2^pe (sed hi minusc praeter 33. *κεφαλαιωσαντεσ* omisso *και* sq) it vg sah cop arm ... ς (sed Gb^oo improb Schu) Ti praem *λιθοβολησαντεσ* c. ACNXΓΠ unc⁹ al pler syr^utr go aeth | *ητιμασαν* (ita ℵBL 33, Δ *ητωμασαν*, D *ητιμησαν*, atque ita Ln tribuens etiam codici B) cum ℵBDL 33. it (sed k om *και ητιμ.*) vg sah cop ... ς Ti *απεστειλαν ητιμωμενον* (1. 28. 91. 118. 2^pe *ητιμασμενον*) cum ACNXΓΠ unc⁹ al pler syr^utr go arm aeth

5. *και αλλον* (et. Gb sed improb Schu „rec. tuetur Mci consuetudo") cum ℵBCDLΔ 33. a b c ff²· i k sah cop aeth ... ς *και παλιν αλλον* cum ANX (om *αλλον*)ΓΠ unc⁹ al pler f l q (g^1·2·?) vg syr^utr arm go | *απεστειλεν*: D 435. (om *αλλον*) a b ff²· i q add (ff²· praem) *δουλον* (non item c k l vg, nec g^1·2·vid) | *πολλ. αλλουσ*: L *αλλ. πολλ.* | *ουσ μεν* cum ℵBDLΔ 1. 33. 2^pe al³⁰ fere ... ς *τουσ μεν* cum ACNXΓΠ unc⁹ (X *τον μεν* ap Treg) al longe pl | *ουσ δε* c. ℵBΔ 1. 33. 2^pe al³⁰ fere; D *αλλουσ δε* (*alios autem*) item vg *alios vero* ... ς *τουσ δε* cum ACNXΓΠ unc⁹ al longe pl | *δεροντεσ*: 69. 157. al³⁰ fere *δαιροντεσ* | *αποκτεννοντεσ* cum

ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸσ αὐτοὺσ
λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ
πρὸσ ἑαυτοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτεί-
νωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντεσ ἀπέ-

---

ℵ*ACDEUVΓ al mu, item FGHKNXΠ al permu *αποκτενοντεσ*, MS *αποκταινοντεσ* ... B 150^{ev} *αποκτεννυντεσ*, ℵ^{c} al aliq *αποκτιννυντεσ*, L al^{8} *αποκτιννουντεσ*, y^{scr} *αποκτειννυντεσ* ... ϛ *αποκτεινοντεσ* cum minusc vix mu, Δ *αποκτιναντεσ*

6. *ετι* cum ℵBLΔ 1. 33. 209. b i cop arm aeth ... ϛ *ετι ουν*, Ln *ετι* [*ουν*] cum ACDNXΓΠ unc^{9} al pl l q (et g$^{1.2.}$?) vg syr^{p}; ff$^{2.}$ *adhuc autem* (a *cum haberent autem adhuc* etc, c *novissime autem filium suum misit, quem habebat unicum dilectissimum dicens*; k nil nisi *novissimum misit filium dicens*), go *tunc autem*... 13. 28. 69. 124. 346. c^{scr} 2^{pe} *υστερον δε ετι* (2^{pe} om *ετι*) (syr^{sch} *tandem autem unus filius dilectus erat ei*) | *ειχεν υιον* cum ℵBC^{2}LΔ 33. 48^{ev} s^{scr} syr^{p} (syr^{sch} aeth) ... ϛ *υιον εχων* c. NXΓΠ unc^{9} al pler go arm, item Ln *εχων υιον* cum AC*D b ff$^{2.}$ l (g$^{1.2.}$?) vg ... cop *adhuc filium dilectum, qui erat sibi, misit ad postremum ad eos* | *αγαπητον* (Gb') cum ℵBCDLΔ a b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg (c vide ante, item k) sah cop syr^{sch} arm ... ϛ *αγαπητ.* (1. 13. 28. 69. 124. 299. praem *τον*) *αυτου* (251. *αυτω*) c. ANXΓΠ unc^{9} al certe pler syr^{p} go | *απεστ. αυτον* cum ℵBLX^{2}Δ 13. a (*novissime illum misit dicens*) syr^{sch} aeth ... D *κακεινον απεστ.*, ff$^{2.}$ i l (g$^{1.2.}$?) vg *et illum misit* (q *et filium misit*) (b male om *απεστ. αυτ. εσχ. πρ. αυτουσ*) ... ϛ *απεστ. και αυτον*, Ln *απεστ.* [*και*] *αυτον* cum ACNX*ΓΠ unc^{9} al pler syr^{p} go ... 1. 28. 91. 241. 299. 2^{pe} cop om *αυτον* | *εσχατ. πρ. αυτ.* cum ℵBCLΔ 13. 33. 69. al plus^{15} cop ... ϛ *πρ. αυτ. εσχατ.* cum ANXΓΠ unc^{9} al longe pl l (item g$^{1.2.}$?) vg sah syr^{utr} go arm aeth ... D a ff$^{2.}$ i k q om *πρ. αυτον* (de c k vide ante, item de b) | *οτι*: LNΔ 1. 33. al^{25} fere c k (non item ff$^{2.}$ g$^{1.2.vid}$ i l vg) sah om; al pauc a b q syr^{sch} arm *ισωσ* (*forsitan*, q *utique*) pro *οτι*, ff$^{2.}$ vero *quia forsitan*, item arm | *εντραπ.* (hoc loco c ff$^{2.}$ ^{saba} k l vg, item^{vid} g$^{1.2.}$): D a b (ff$^{2.}$ ^{blanch}) i q post *τον υι. μου*

7. *εκειν. δε οι γεωργ.* (c q *coloni autem illi*; D a b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i k l vg sah arm aeth *οι δε γεωργ.*): N al pauc c pers^{p} add *ιδοντεσ* (vel *θεασαμενοι*) *αυτον* (c *cum vidissent eum*), item 13. 28. 69. 124. al^{25} fere syr^{p} c.* vel^{mg} arm *θεασαμενοι αυτον* (2^{pe} *τον*) *ερχομενον* (al pauc add *προσ αυτουσ*) :: libere ex Mt et Lc | *πρ. εαυτ.* (Δ 69. al *αυτουσ*) *ειπ.* cum ℵBCLΔ 1. 11. 13. 28. 33. 69. 209. 299. y^{scr} al mu .. ϛ Ln *ειπ. πρ. εαυτ.* cum ADNXΓΠ unc^{9} al pl it vg sah cop syr^{utr} go (:: Mt *ειπ. εν εαυτοισ*, Lc *διελογ. πρ. αλληλ. λεγοντ.*) | *ειπαν* cum ℵBCDLΔ 209.... ϛ *ειπον* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler | *οτι*: D 1. 28. 2^{pe} it vg sah aeth om :: ut Mt et Lc | *ουτοσ*: Δ *ο υιοσ* (confusis *τ* et *ι*, δ *hic filius*) | *αποκτεινωμεν*: MΓ al *-νομεν* (Γ et. *γεοργοι*)

8. *απεκτ. αυτον* cum ℵBCLΔ y^{scr} al pauc i k (om *λαβ.*) q sah ... ϛ Ln *αυτ. απεκτ.* (X *-κτειναν*) cum ADNXΓΠ unc^{9} al pler ff$^{2.}$ (g$^{1.2.}$?) l vg

κτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ. 9 *τί ποιήσει*
ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργούσ,
10 ss Ps 118, 22 ss *καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ.* 10 *οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ-*
γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη
εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· 11 *παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν*
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 12 [129.1] *καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρα-*
τῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ
τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθον.
13–17 Mt 22, 16–22 Lc 20, 20–26 13 [130.2] *Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτόν τινασ τῶν Φαρι-*
σαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 *καὶ*
ἐλθόντεσ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ οὐ
μέλει σοι περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων,

---

cop go arm ... al pauc b c (hi *et apprehensum occiderunt*) om *αυτον* (a *quem adprehensum occiderunt*; i q *quem adprehensum occid. eum*) | Ti *εξεβαλαν* cum B | *εξεβαλ. αυτον* cum ℵABCDMNΓΠ al plus^{20} a c ff^{2} q cop syr^{utr} go aeth ... ς om *αυτον* c. LXΔ unc^{8} al pl b k l (g$^{1.2}$?) vg arm (13. 69. 124. 346. *εξεβαλ. εξω του αμπ. και απεκτ.*) :: cf Mt et Lc

9. *τι ποιησει* cum BL g^{2} cop (k pro *τι* etc libere: *tunc dominus indignatus veniet et perdet* etc) ... ς Ln *τι ουν ποι.* cum ℵACDNXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a b c ff^{2} g^{1} i l q vg syr^{utr} etc (:: at ita Lc lectione non fluct similiterque Mt) | *τ. γεωργουσ*: c^{3} 33. y^{scr} al plus^{10} syr^{utr} add *τουτουσ* (:: ut Lc), item GN 1. 209. 299. al mu c aeth *εκεινουσ* (:: cf Mt)

10. *εγενηθη*: LΠ* e^{scr} z^{scr} 433. *-ννηθη* | E*K*X al *γονιασ*

11. *παρ. κυρ. εγεν. αυτη*: D om

12. *την παραβολην* (A ante *πρ. αυτ.* pon): 108. 127. 131. 262. al^{2scr} al^{10} fere b (g$^{1.2}$?) l k vg (*parabolam hanc*, k *similitudinem istam*) add *ταυτην* (non item a ff^{2} i q) | *απηλθον*: D *-λθαν*

13. *αποστελλουσιν*: NX *-ελουσιν* | *προσ αυτον* (ff^{2} g$^{1.2 vid}$ l vg *ad eum*, b *illi*): D a c i k q om :: cf Lc | *των* (69. 346. g^{scr} al^{vid} praem *εκ*) *φαρισαιων*: syr^{sch} *των γραμματεων* | *αγρευσωσιν*: D 2^{pe} *παγιδευσωσιν* :: e Mt

14. *και* pri cum ℵBCDLΔ 33. c^{scr} c ff^{2} k a b i q (hi^{4} *et illi*) sah cop aeth ... ς Ti *οι δε* c. ANXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go arm (g$^{1.2 vid}$ l vg *qui*) | *ελθοντ. λεγουσ. αυτω* (Γ *αυτον*) cum ℵABCLNXΓΠ unc^{8} al pler g$^{1.2 vid}$ l vg sah cop syr^{p} go aeth (go aeth *dixerunt* pro *λεγ.*): a syr^{sch} *venientes interrogabant illum*, i q *venientes interrogabant* (q *-gaverunt*) *eum subdole*, b arm *venientes interrogabant eum subdole dicentes*, G 1. 13. 28. 69. al^{10} fere *ελθοντ. ηρξαντο ερωταν αυτον εν δολω λεγοντεσ* ... D *επηρωτων αυτον οι φαρισαιοι* (d *pharis. eum*), k *interrogabant eum farisaei dicentes*, c *venientes pharisaei interrogab. eum dicentes*, ff^{2} *venientes pharisaei interrogab. eum subdole* | *μελει*: E*FGX al permu *μελλει*, quod frequens vitium est | K *βλεπησ* | *ανθρωπων*: GK 1. 28. al^{10} fere b am

ἀλλ' ἐπ' ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· ἔξεστιν κῆνσον
Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 *ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν*
τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον
ἵνα ἴδω. 16 *οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη*
καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαροσ. 17 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ*
εἶπεν αὐτοῖσ· τὰ Καίσαροσ ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

---

sah aeth -*που* ... 126. om | *αλλ* cum ℵABCNXΓΠ unc[9] al pler ... Ti *αλλα* cum DLΔ al pauc | Δ *τον οδον* | *εξεστιν* c. ℵABLXΓΠ unc[8] al pler g[1.] l vg sah cop syr[sch] syr[p mg] (vide post) go aeth ... Ln *ειπε* (sed c*[vid]M al aliq *ειπον*) *ουν ημιν* (C*D al a b c ff[2.] i q add *ει*, item 8[pe] *τι σοι δοκει*) *εξεστ.* cum C*et[2]DMN al[12] fere a b c ff[2.] g[2.] i q (similiter k *dic nobis quit tibi videtur licet*) tol gat syr[p] c.* (sed[mg] *non invenimus in Graecis*) arm arr :: e Mt | *κηνσ. καισ. δουν.* cum ΔNXΓΠ unc[9] al pler (c q g[2.] *tributum dari Caesari*; ff[2.] go arm *tributum dare Caesari*) ... Ln *δουναι* (b l vg *dari*) *κηνσ. καισ.* (:: ut Mt lectione non fluctuante) cum ℵBCLΔ al[10] fere a b g[1.] l sah cop syr[utr] aeth, item D 124. 2[pe] k *ημασ* (d *nobis*, 124. 2[pe] k om) *δουναι επικεφαλαιον* (k *capitularium*, sed d *tributum*) *καισαρι* | *η* (L om) *ου; δωμ. η μη δωμεν*: D a b c ff[2.] i l nil nisi *η ου* (*aut non*, d l *an non*), item 225. g[2.] vg go arm[cdd] *η ου δωμεν* (*an non dabimus*), k *dabimus aut non*, q *demus aut non demus* (:: cf Mt et Lc)

15. *ο δε*: DG 1. 13. 28. 69. 118. 346. 2[pe] al[4] a b c ff[2.] i q go arm aeth add $\overline{ισ}$ (a *sciens autem Iesus*, ff[2.] *videns vero Iesus*; similiter aeth) :: cf Mt | *ιδων* (D *ειδ.*) cum (Gb') ℵ*D 13. 28. 69. 346. 2[pe] b c ff[2.] i q go (b *cum vidisset*, rell *videns*) ... ς Ln Ti *ειδωσ* (N *ἴδωσ*) (:: Mt *γνουσ*, Lc *κατανοησασ*) cum ℵ[c]ABCLNXΓΔΠ unc[9] al pler a g[1.2.vid] k l vg sah cop syr[utr] al. Cf et. ad v. 28. | *πειραζετε*: NFG 1. 13. 28. 33. 69. 2[pe] al[8] q syr[p] c.* arm pers[p] add *υποκριται* :: e Mt | *δηναριον* (EKL al *δην.*): ℵ* add *ωδε* | *ιδω* (ABLNXΓΠ unc[9] al pler): ℵCDΔ al *ειδω*

16. *και λεγει αυτοισ*: 1. om | *και η*: Δ om *η* | *οι δε* sec loco (c ff[2.] k): AD a b i l q (g[1.2.vid]) vg om (:: ut Mt), hinc Ln [*οι δε*] | *ειπαν* cum ℵBCD[gr]LΔ al pauc; item ς *ειπον* cum NXΓΠ unc[9] al pler. Item *dixerunt* à c ff[2.] k sah cop syr[utr] go arm aeth ... A b d i l q (g[1.2.vid]) vg *λεγουσιν* :: ut Mt | *αυτω* (et. b i l q g[1.2.vid] vg): 1. 13. 28. 69. 209. y[scr] al pauc a c ff[2.] k syr[sch] om :: ut Lc et Mt

17. *ο δε* $\overline{ισ}$ cum ℵBCLΔ 33. sah (cop *is vero* omisso $\overline{ισ}$, k nil nisi *Dicit illis*, c *Ait illis et Iesus*, syr[sch] *Dixit eis Iesus*) ... ς *και αποκριθεισ* (D 2[pe] a b ff[2.vid] g[1.2.vid] i l q vg [sed em om *δε*] *αποκριθ. δε*) *ο* $\overline{ισ}$ (258. al[6] fere om) cum A(D)NXΓΠ unc[9] al pler (it[pler] vg) syr[p] go arm | *αυτοισ* cum ℵACLNXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it[omn] vg sah cop syr[utr] etc (:: Mt *τοτε λεγει αυτοισ*, Lc *ο δε ειπεν προσ αυτουσ*) ... Ti om cum BD | *τα καισαροσ* (2[pe] add *ουν*) *αποδοτ.* (2[pe] add *τω*) *καισαρι* cum ℵBCLΔ 28. 2[pe] cop syr[sch] ... ς Ln *αποδοτε* (M 13. 69. al[20] fere it[pler]

18–27 Mt 22, 23–33 Lc 20, 27–38 Deut 25, 5

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν, οἵτινεσ λέγουσιν*
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ·
19 *διδάσκαλε, Μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.*
20 *ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτοσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων*

---

vg syr^{p} add *ουν*) *τα καισαροσ* (D *του καισαροσ τω*) *καισαρι* cum A(D)(M)NXΓΠ unc^{8} al pler i k (hi sine *ουν*) (it^{rell} vg addito *ουν*) sah (syr^{p}) go arm aeth :: cf Mt et Lc | *εξεθαυμαζον* c. ℵB, item D^{2}LΔ 2^{pe} *εθαυμαζον* (D* *-ζοντο*), item *admirabantur, mirabantur* (b add *vehementer*) a b c ff^{2} (g$^{1.2.}$ vid) i l q vg cop syr^{sch} ... ς *εθαυμασαν* cum ACNXΓΠ unc^{9} al pler k sah go syr^{p} :: cf Mt | *επ αυτω*: D 28. 8^{pe} *επ αυτον* (K *επ αυτων* sed *ν* cum *κ* sq in unum coniuncto, cf ad 9, 28)

18. *ερχονται* (d k *veniunt*): a b c ff^{2} g$^{1.2.}$ i l q cop$^{petr 8}$ *venerunt* | *σαδδουκ.* (2^{pe} al pauc *οι σαδδ.*) *προσ αυτον* (a k, item c *et ecce Sadducaei venerunt ad illum*): D 28. 106. b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg *πρ. αυτ. σαδδουκ.* | *αναστασιν μη ειναι*: 1. 13. 28. 69. 124. 346. *αναστασισ ουκ εστιν* | *επηρωτων* (C *–τουν*) cum ℵBCDLΔ 33. 2^{pe} al pauc it (exc c) vg cop syr^{sch} ... ς *επηρωτησαν* cum ANXΓΠ unc^{9} al pler c sah syr^{p} go :: ut Mt et Lc

19. *μωυσησ* cum ℵBDKMNSΔΠ al mu a b (*moeses*) c ff$^{2.}$ i l q (g$^{1.2.}$ vid) vg (sed non am) ... ς *μωσησ* cum ACEFGHLUVXΓ al pl k am | *εγραψ. ημιν* (et. a c k q): D al pauc b ff$^{2.}$ (g$^{1.2.}$ vid) i l vg *ημιν εγραψ.* | *οτι* (it vg *ut si* etc): D 69. 108. sah om | *καταλιπη* cum BGKLUVΔΠ al pl (l vg *dimiserit*, item g$^{1.2.}$?), item AFMSX al pm *καταλειπη*, EHΓ al pauc *καταλειπει* (Γ *-λιπει*) ... ℵ *καταλειψη*, C 433. *καταλειψει* ... D 28. a b c ff$^{2.}$ i k q *εχη* (*habuerit*) | *γυναικα* pr: c^{scr} *-καν* | *μη αφη* (F* *εχων*) ante *τεκν.* cum ℵ(*et^{ca}et^{cb})BCLΔ 33. sah aeth ... ς Ln post *τεκν.* cum ADXΓΠ unc^{9} al longe pler it vg cop syr^{utr} go arm | *τεκνον* cum ℵ^{ca}BLΔ 1. 118. 241. 299. (al?) a c ff$^{2.}$ k cop arm ... ς Ln *τεκνα* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵ*et^{cb}ACDXΓΠ unc^{9} al pler b i l q (g$^{1.2.}$vid) vg sah syr^{utr} go aeth | *την γυναικα* (Gb′) cum ℵBCLΔ 1. 61. 209. 2^{pe} 8^{pe} k cop ... ς Ln add *αυτου* cum ADXΓΠ unc^{9} al pler a b c ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg sah syr^{utr} go arm aeth :: ut Mt lectione non fluct | *εξαναστηση* cum ℵBDLXΔΠ unc^{7} (et F *ἐξαναστή*) al pler ... ACHΓ al^{20} fére *εξαναστησει* (Γ *αναστ.*) | *σπερμα*: L post *τω αδελφ. αυτ.* pon

20. *επτα αδελφ. ησαν* (ς Gb Sz) cum ℵABC*LXΓΔΠ unc^{8} al longe pl k (q vide post) syr^{sch} go ... ς^{e} *επτ. ουν* (al pauc sah cop syr^{p} *δε*, a vide post) *αδελφ. ησαν* cum C^{2}M al mu c (ff$^{2.}$ vide post) l (g$^{1.2.}$ vid) vg arm aeth. Praeterea ℵ^{a} (rursus delet^{c}) 13. 28. 61. 69. al^{5} c gat cop syr$^{p\ mg}$ arm add *παρ ημιν* (:: e Mt) ... D a b ff$^{2.}$ blanch i q *ησαν ουν* (a *autem*, q om) *παρ υμειν ζ̅ αδελφοι* (ff$^{2.}$ saba *septem fratres fuerunt ergo*) | *πρωτοσ*: ℵ* *εισ*, sed ℵ^{a} *πρωτοσ* | *αποθνησκων*: D 1. 28. 2^{pe} al^{5} a ff$^{2.}$ i k syr$^{p\ txt}$ (sed^{mg} *αποθνησκ.*) *απεθανεν και* (a *et prior accepta uxore decessit et* etc, k *et primus accepit uxorem et priusquam generaret*

οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθα-
νεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· 22 καὶ οἱ
ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.

filium decessit et non remisit semen), item b c l q $g^{1.2.}$ vid vg *mortuus est* pergentes *non relicto semine*

21. *ελαβ. αυτην*: c add *ad suscitandum semen fratris sui*, item k *resuscitare semen fratri suo* | *και απεθανεν*: sah om | *μη καταλιπων* (33. *-λειπων*) *σπερμα* cum ℵBCLΔ 33. c (*et ipse obiit non relicto semine*) sah cop aeth (*non habens liberos*) ... ς Ln Ti *και ουδε αυτος* (de his vide post) *αφηκεν* (D al^{8} *ουκ αφ.*) *σπερμα* cum ADXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pl} (vide post) vg syr^{utr} go arm. Sed ex his pro *και ουδε αυτος* X 28. 300. 435. *κ. ουδ. ουτος*, a d go *et nec hic*, q *et nec ille*, l vg *et nec iste* (mt *ipse*), $g^{2.}$ *nec ipse*, al^{2} b $ff^{2.}$ *και ουκ*, *et non*. Libere k *et ipse mortuus est* pro *και απεθ.* omissis *μη καταλ. σπερμ.*, i vero totum versum om, pergens post v. 20: *similiter acceperunt eam septem et non reliq. sem.* | *και ο τριτ. ωσαυτως* (ita et. sah; inepte $Δ^{*}$ *ωσ αυτος*, δ *sicut ipse*): 1. *και ο τριτ. ελαβεν αυτην*, pergens *ωσαυτως οι επτα και ουκ*. Similiter X 28. *ωσαυτως* ad sqq trahunt ... D $ff^{2.}$ i om, sed D v. 22 pergit *και ωσαυτως ελαβον αυτην οι επτα*, item i *similiter acceperunt eam septem*, $ff^{2.}$ (ut et. vg) *et acceperunt eam similiter septem.*

22. *και* (28. om) *οι επτα ουκ αφηκ.* ($ℵ^{*}$ *-ηκεν*) *σπερμ.* cum ℵBCLΔ (^{mg} add *ελαβον αυτην*) 28. 33. cop arm, item M^{*} 13. 69. 346. sah *και* (sah *similiter*) *οι επτα και ουκ αφ. σπ.*, c *deinde omnes septem et non reliq. semen*, k nil nisi *et omnes septem* ... ς *και* (X om) *ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκ. σπερμ.* c. M^{mg}XΓΔΠ unc^{8} al pler syr^{sch} (*et septem illi acceper. eam* etc) aeth, item a omisso *και* priore, item A al^{2} *και ελ. αυτ. ωσαυτως και οι επτα* etc, item D i sed vide ad v. 21, item l vg ($ff^{2.}$ vid $g^{1.}$ vid) syr^{p} go *et acceperunt eam similiter septem* etc (ita et. $g^{2.}$ sed post *septem* pergit *et mortui sunt non relinquentes semen*); q *et acceperunt eam septem* omissis reliquis. Hinc Ln *και* [*ελαβ. αυτην*] *οι επτα και ουκ αφηκ. σπ.* | *εσχατον* (Gb″) c. ℵBCGHKLΔΠ 1. 13. 28. 33. 69. al^{35} fere a $ff^{2.}$ i (hi^{3} *postea*) q (*novissime*) sah cop syr^{sch} aeth ... ς Ti *εσχατη* cum AEFMSUVXΓ al pl $g^{1.2.}$ l vg (hi^{4} *novissima*) syr^{p} go arm ... D om una cum *παντων* (*παντ.* om et. a ff^{2} i, et. b^{vdtr} ex parte hians), item c k (pro *εσχατον* usq *απεθ.* libere c: *Et mulier relicta est sine filiis*, k *similiter* [ita corrigendum vdtr] *mortua est et mulier sine filiis*). Praeterea post *εσχατ.* GMU 1. 13. 33. 69. al mu b $g^{1.}$ q sah cop syr^{p} add *δε*, item Δ *γαρ* | *και η γυν. απεθαν.* (Gb′) cum ℵBCDLΔ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 299. 346. y^{scr} 2^{pe} a b $ff^{2.}$ i (c vide ante) sah ... ς *απεθαν. και η γυν.* cum AXΓΠ unc^{9} al pler $g^{1.2.}$ l q vg (sed am om *και*) cop syr^{utr} go arm aeth :: cf Mt

23. *εν τη αναστ.* (Gb″) cum ℵBC*EFHLSUVXΓΔ al pl k q go (sah cop add *δε*, item c hunc in modum: *Cui enim manebit uxor munda? Septem enim illam habuerunt et ipsa mortua est. In resurrectione autem cuius erit?* Similiter k: *Cui remanet mulier munda? Omnes enim septem illam habuerunt. In anastasim cuius erit?*) ... ς Ln *εν τη ουν αναστ.* cum AC^{2}

23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνοσ αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 26 περὶ δὲ
Ex 3, 6 τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέωσ
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ

ΚΜΠ al mu syr^sch syr^p c.* arm aeth, item DG 1. 28. 2^pe al a (b^vid) ff^2. g^1. 2. vid i l vg *εν τη αναστ. ουν* :: cf Mt et Lc | *οταν αναστωσιν* cum ΑΧΓΠ unc^9 al pler a ff^2. g^2. (et g^1. vid) i l q vg go syr^p arm (13. 69. 346. *οταν ουν αναστωσιν εν τη αναστασει*, item aeth omissis *εν τη αναστ.*)... ℵBCDLΔ 28. 33. 13^ev 18^ev c k sah cop syr^sch om, hinc Gb^oo et Ln [*οταν αναστ.*] :: at nec Mt nec Lc habet, delebaturque propter pleonasmum, quem passim Marco placuisse scimus | *αυτων*: 1. 91. 209. 299. *των επτα* ... Δ c k om | *εσται*: Ε *εστω* | *γυνη*: ΑD* 13. *η γυνη* | *οι γαρ επτα*: 1. 91. 299. *παντεσ γαρ*

24. *εφη αυτοισ ο ις* cum ℵBCLΔ 33. cop syr^sch (sah *Iesus autem dixit eis*, k nil nisi *Respondit illis*) ... ς Ln *και αποκριθεισ* (D 1. 13. 28. 69. 124. 299. 346. 2^pe a *αποκριθ. δε*) *ο ις ειπεν αυτοισ* cum Α(D)ΧΓΠ unc^9 al pler b i l q vg (hi^5 *et respondens Iesus ait* [i *dixit*] *illis*) c ff^2. (c *ad quos Ies. respondens dixit*, ff^2. *ad quos respondit Iesus, dixit*) go syr^p arm aeth (item Or^3, 825 *κατ αυτον* i. e. Marcum *γαρ αποκριθεισ ο ις ειπε τοισ σαδδουκαιοισ· ου δια τουτο πλανασθε μη γινωσκοντεσ* etc) :: cf Mt et Lc | *ου*: Δ a c i k sah om | *μη ειδοτεσ*: D Or *μη γεινωσκοντεσ*. Latini: *non scientes* a k l g^1. 2. vid vg, q *ignorantes, non intellegentes* b c d ff^2. i | *τ. θεου*: D add *οιδατε* (d *scitis*)

25. *αναστωσιν* (1. 28. 209. 299. g^2. sah syr^sch ante *εκ νεκρ.*): DΓ* *αναστησουσιν* (sed d *resurrexerint*) | *ουτε γαμουσιν* (haec ℵ* om, suppl ℵ^a) *ουτε* (et. Or): D *ου γαμ. ουδε* | *γαμιζονται* (D 2^pe *-ζουσιν*, 239. 433. d^scr *εκγαμιζοντ.*) cum ℵBC(D)GLUΔ 1. 124. 209. al^15 fere ... ς *γαμισκονται* (s 13. al *-ωνται*) cum ΕΚΜSVΧΓΠ al pl Or, item ΑFH al^15 fere *εκγαμισκ.* (:: cf ad Mt) | *αλλ* cum ℵABC etc: DΔ *αλλα* | *ωσ* (ΔΓ *εισ*, confusis *ει* et *ω*): B Or^3, 825 *ωσ οι* | *αγγελοι*: 33. 61. 69. c^scr 8^pe 10^pe al aliq l vg^six sax aeth add *θεου* (33. *του θε.*) | *εν* cum ℵCDFKLMUΔΠ al^80 fere (*angeli in caelis* it vg) cop syr^p aeth ... ς (= Gb Sz) Ti *οι εν* cum ΑΒΕGΗSVΧΓ al sat mu sah syr^sch go arm Or

26. *των νεκρων*: 13. 33. 69. 124. 346. praem *τησ αναστασεωσ* | *βιβλω*: D *βυβλω* | *μωυσεωσ* cum ℵBDΚΜΔΠ al mu ... ς *μωσεωσ* cum ΑCEFGHL SUVΧΓ al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44. 9, 4 et alibi | *του βατου* cum ℵABCLΧΓΔΠ unc^8 al pler ... ς (= Gb Sz) *τησ βατου* cum DM al vix mu Or^4, 341 et (paullo liberius)^4, 69 et ^103 :: cf Lc | *πωσ* (Schu: „rec. ap Lc") cum ℵBCLUΔ 108. 131. al^20 fere ... ς Ln *ωσ* cum ΑDΧΓΠ unc^8 al longe pl Or^4, 341 (sed *ωσ ειπεν επι τησ βατ. αυτω* etc) | *ο θεοσ* pr: M^txt *ο ις* | *εγω*: MUΔ al aliq it (sed b om *ego sum*) vg sah cop syr sch go arm aeth Or^4, 341 add *ειμι*, non item syr^p Or^4, 69 et ^103 | *ο θεοσ*

καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νε-
κρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
28 [131. 6] Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν 28—34 Mt 22, 35-40
συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐ- (Luc 20, 39)
τόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς 29 s Deut 6, 4 s

sec: D 18[ev] Or[4,69] et[108] (non item[4,341]) om ὁ | ο θεος ante ισαακ et ante ιακωβ cum ℵACLXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Or[4,341] ... Ln Ti om ὁ bis cum BD Or[4,69] et[108] | ισαακ (et. ℵ[c]): ℵ*D a b i k ισακ

27. ο θεος cum ℵACEFGHM[txt]SUVΓ al pl Or[4,341] (praeposito ipsius Marci nomine) ... Ln Ti om ὁ cum BDKLM[mg]X[sil]ΔΠ al plus[20] Or[4,69. 70] et[108]. Praeterea (:: ut Mt) 13. 33. 69. 108. 124. 346. al[40] fere add θεος (Or[3,889] ο δε λουκας προσεθηκε τω· ουκ εστιν ο θεος θεος νεκρ. αλλα ζωντ., κειμενω και παρα ματθ. και μαρκω, το· παντες etc) | αλλα ζωντων cum ℵABCDFKM[mg]UXΔΠ al[?] fere it (exc q) vg sah cop syr[sch] go arm Or[4,341] item[4,69] et[70] et[108]... ς (= Gb Sz) αλλ. θεος ζωντ. cum EGHM[txt]SVΓ al perm q syr[p] aeth | πολυ πλα. cum ℵBCLΔ k cop ... ς Ln υμεις ουν (G 1. 229. 299. 2[pe] c go δε) πολυ (FH al pauc πολλοι, G c[scr] om) πλα. cum ADXΓΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg sah syr[utr] arm aeth

28. των γραμματεων: F al[5] ac plur γραμματευς | ακουσας (1. 28. 299. ακουων, 2[pe] ακουοντων): K ακούσαι | αυτων: D g[r*] αυτω | συνζητ. c. ℵABCDGLΔ etc ... ς συζητ. cum EFHKMSUVXΓΠ al pler | ιδων c. ℵ*CDL 1. 13. 28. 69. al[20] a b c ff[2.] g[1.2.vid] i l q vg (k *cum audiset* [sic] *quia bene illis respondit* omissis αυτ. συνζητ. ιδων. Etiam gat om ιδων) go syr[utr] arm aeth. Praeterea D 28. al pauc b ff[2.] g[1.2.vid] i l q vg syr sch praem και (non item a c)... ς Ti ειδως c. ℵ[c]ABXΓΔ unc[9] al longe pl sah cop | απεκριθ. αυτοις (prob Schu) cum ℵBCLUΔ 1. 13. 28. 33. 69. al[10] fere sah cop syr[utr] aeth ... ς Ln αυτ. απεκριθ. cum ADXΓΠ unc[8] al pler it vg go arm | επηρωτ. αυτον (et. a l q vg): D b c ff[2.] g[2.] i k gat add λεγων (gat om) διδασκαλε :: e Mt | εντολη πρωτ. παντ. cum ℵBCLUΔ 33. 108. 127. 131. cop syr[utr] aeth, item sed omisso παντων D 2[pe] a b c ff[2.] g[2.] i k q arm (c ff[2.] i q *praeceptum primum*, a k *mandatum primum*, b *prim. praeceptum*, g[2.] *prim. mandatum*) ... Gb Sz Ln πρωτ. παντ. εντολη cum AEFGHKM[2]SVXΓΠ al plus[100] g[1.] l vg (hi[3] *primum omnium mandatum*)... ς (= Gb Sz) πρωτ. πασων εντολη c. M* al mu ... 1. 28. 69. al pauc (item b g[2.], vide ante) πρωτη εντολη. Sah *quodnam est magnum mandatum quod est maius illis omnibus.*

29. απεκριθη ο ις cum ℵBLΔ 33. cop (c *Respondit illi Iesus dicens*, syr[sch] *Dixit illi Iesus*) ... ς Ln ο δε ις απεκριθη αυτω cum ACXΓΠ unc[9] al pler l (g[1.2.]?) vg Aug go syr[p]; 1. 28. 69. 299. 346. 2[pe] k arm ο δε ις (1. om) ειπεν αυτω, a *et Iesus ait illi* ... D b ff[2.] i q (sah aeth) αποκριθεις δε ο ις ειπεν αυτω (it[4] *ad eum*) | οτι (g[1.2.vid] l vg): D 1. 28. 91. 209. 299. 2[pe] a b c ff[2.] i q Aug syr[sch] arm Mcelleus[131] om; 229. k om totum οτι πρωτη εστιν | πρωτη εστιν c. ℵBLΔ cop; c *primum mandat. est* ... X 209. 299. arm πρωτη παντων (209. πασων), D 91. 2[pe] a b i

ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν κύριοσ εἷσ
Lc 10, 27 ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ
σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ψυχῆσ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ διανοίασ σου καὶ
Lev 19, 18 ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον

παντων πρωτη (*omnium primum*), 1. *πρωτον παντων*, 28. Mcell^{eus} *παντων πρωτον* ... Gb *πρωτη παντων* (M* *πασων*) *εντολη* cum ACKM*et^{2} UΠ 33. 131. al^{35} fere (q *omnium primum mandatum*) syr^{p} go, item al pauc l vg Aug addito *εστι*, c ff^{2} aeth additis *εστιν αυτη*, *hoc est*, hinc Ln *πρωτ. παντων* [*εντολη εστιν*] ... ς (Gb') *πρωτη πασων* (cum minusc paucis, Sz *παντων* cum EFGHSVΓ al^{60} fere) *των* (V al aliq om) *εντολων* cum EFGHSVΓ al plus^{60} syr^{sch} (sah *primum mandatum maius omnibus ipsis est*) | *ισραηλ*: D *ιστραηλ* (ut alibi ℵ), a b d *istrahel*, k *isdrahel* | *ημων* (et. a b ff^{2} k l q am fu ing em erl reg taur iac prag sax): al plus^{10} i *υμων*, al^{5} c vg^{ed} tol cop (non item sah) aeth Ath^{1,440} Cyp^{ter} Hil^{ter} (sed semel cdd variant et alibi *noster*) *σου* | *κυριοσ* sec: F y^{scr} al pauc a b k (Hil modo habet modo om) om; vg (et. am ing mt al, non item prag al) ff^{2} sabat (non^{blanch}) Cyp^{ter} *deus* pro *dominus* (ds pro dms)

30. *και* pr: Δ 238. x^{scr} om | *τησ*: BD*X om ante *καρδιασ*, B om etiam ante *ψυχησ* et ante *διανοιασ* | Mcelleus^{131} totum locum sic habet: *κατα μαρκον* - *ενοσ γαρ τινοσ γραμματεωσ προσελθοντοσ αυτω και πυνθανομενου, τισ ειη πρωτη των εντολων, απεκρινατο προσ αυτον, ουτωσ ειπων· παντων πρωτον· ακουε ισρ., κυριοσ ο θεοσ ημων κυριοσ εισ εστι. και αγαπησεισ κυρ. τον θεον σου εξ ολησ τησ ψυχησ* (cod. Ven. *καρδιασ*) *σου και εξ ολησ τησ ισχ. σου. αυτη πρωτη. και δευτερα ομοια ταυτη· αγαπησεισ* etc. | *και εξ ολ. τησ ψυχ. σου*: KΠ* 157. al^{8} k om | *και εξ ολησ τ. διανοι. σου* (a b i *et ex totis viribus tuis*, l vg *et ex tota mente tua*, q *et ex toto senso tuo* Hil *et ex totis viscerib. tuis*) cum ℵA(post *καρδ. σου* pon)BLXΓΔΠ unc^{8} al longe pler a b i l q vg (g^{2} vid ut vg) sah cop syr^{utr} go arm aeth Hil ... DH 157. 49^{ev} c ff^{2} g^{1} k syr^{hr} Mcell^{eus} Cyp^{ter} om | *και εξ ολησ τ. ισχυ. σου*: ff^{2} g^{1} k *et ex* (k *de*) *totis viribus tuis*, a *et ex tota fortitudine tua*, b c d i l q vg Cyp Hil *et ex tota virtute tua*. Haec sine additam cum ℵBELΔ sah cop (item a, qui statim pergit *et propinquum tuum tamquam* etc) ... ς Ln add *αὕτη πρωτη* (KUΠ 33. al^{30} fere add *παντων*, x^{scr} add *και μεγαλη*) *εντολη* (*hoc est primum mandatum* b c l vg Cyp Hil item^{vid} ff^{2} g$^{1.2}$, *hoc est pri. praeceptum* d q; *hoc prim. mandatum* i; *haec prima est* k) cum ADXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} (sed 28. 2^{pe} k Mcell^{eus} om *εντολη*, 229. *παντων εντολων* pro *εντολη*) it (exc a) vg go syr^{utr} arm aeth Cyp Hil (:: ut proxime sequentia, ita haec quoque e Mt corrupta)

31. *δευτερα* (Δ *η δευτ.*, k *deinde secunda*) cum ℵBLΔ a^{scr} b i k cop Hil ... ς *και δευτ.*, Ln [*και*] *δευτ.* cum AXΠ unc^{9} al pler c q go syr^{utr} arm aeth Mcell^{eus} Cyp^{ter} ... D 33. 2^{pe} x^{scr} al pauc ff^{2} l vg sah cop$^{petr 3}$, item Γ f^{scr} *και δευτ. δε* | *αυτη* (ℵ add *εστιν*) cum ℵBLΔ sah cop ... ς Ln *ομοια αὕτη* (ς *αὕτη* ut EFGHKMSUVΓΠ al pl; sed 124. al mu it vg

σου ὡσ σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 [132. 10]
*καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύσ· καλῶσ, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείασ
εἶπεσ ὅτι εἷσ ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλοσ πλὴν αὐτοῦ.* 33 *καὶ τὸ
ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ
ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡσ ἑαυτὸν πε-
ρισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.*

---

go syr^{utr} arm aeth *αὐτῇ*, atque sic Ln, A^{*vid} al pauc *αυτησ*) c. AXΓΠ unc^{9} etc, item D 69. Mcell^{eus} *ομοια ταυτη* | *σεαυτον*: HXΠ* al plus^{50} *εαυτον* | *μειζων* (ℵL b i Hil add *δε*) *τουτων αλλη* (b i Hil om; contra habent c ff^{2} k l q vg) *εντολη* (U 13. om; D ante *αλλη* pon) *ουκ εστιν* (k l q vg *maius horum* [k *his*] *aliud mandat.* [q *praecept.*] *non est*; item b i Hil *maius autem horum mandatum non est*; c *maius his praeceptis alium non est*, d ff^{2} *maius horum praeceptorum aliud non est*): a (vide ante) *hoc est magnum mandatum*

32. *και* pr: B sah cop syr^{sch} om | Δ om *ὁ* | *ειπεσ* cum ℵ*DEFHLXVΔΠ^{2} al permu ... ς Ln Ti *ειπασ* cum ℵ^{c}ABGKMSUΓΠ* al pl Mcell$^{eus\,131}$. Praeterea D a b c i q Hil (non item ff^{2} g$^{1.2\,vid}$ k l vg) post *καλωσ* pon | *εισ εστιν* cum ℵABKLMSUVXΓΔΠ al plus^{100} l (g$^{1.2.vid}$) am fu ing em erl iac prag reg taur go syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) add *θεοσ* (DG al^{8} Mcell^{eus} *ο θεοσ*) c. DEFGH al sat mu a b c ff^{2} i q vg^{ed} (item tol al) sax sah cop arm syr^{p} c.* Mcell^{eus} Hil | *αλλοσ* (g^{2} add *deus*): D a Mcell^{eus} semel om

33. *τησ* prim: BUX al pauc om | *καρδιασ* (g^{2} om *εξ ολ. τ. καρδ. κ.*): ℵL al pauc cop add *σου* | *συνεσεωσ*: D 2^{pe} a i q *δυναμεωσ*, item b Hil (vide post); 1. 33. 118. 209. 299. cop arm h. l. *ισχυοσ* rursusque infra *συνεσεωσ* pro *ισχυοσ*... c ff^{2} (vide infra) om. Praeterea ς Ti post *συνεσεωσ* pergunt *και εξ ολησ τησ ψυχησ*, Ln [*και εξ ολ. τ. ψυ.*] cum ADXΓΠ unc^{9} (sed D^{gr} add *αυτου*, al pauc d q *σου*) al pler b c ff^{2} i l q (sed post *ισχυοσ* pon) vg sah syr^{utr} go aeth (sed ante *και εξ ολησ τησ συνεσεωσ*) Hil: omisimus cum ℵBLΔ 1. 118. 209. 299. a cop arm | *και εξ ολ. τησ* (ℵ* om; suppl ℵ^{c}) *ισχυοσ* (LX al *-υωσ*, item al pauc v. 30): vide ad *συνεσεωσ* qui transpon ... D 33. b Hil (vide post) om. Latini haec sic: a *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnib. viribus*; b i Hil *ex toto corde et ex totis viribus et ex tota anima* (i add *sua*), c ff^{2} *ex toto corde et ex tota anima et ex tota virtute*, q *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnibus viribus et ex tota anima sua*, l vg *ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine*; k corrupte *et non est praescriptum* pro *et non est praeter illum*, transilitque inde statim ad *tamquam te*, praetermissis mediis | *τον πλησιον*: ℵ*Δ add *σου* | *εαυτον* cum BXΔ*Π unc^{8} al pl a b c ff^{2} (g$^{1.2.vid}$) l q vg etc ... ℵADLSΓΔ^{2} al plus^{10} i k *σεαυτον* | *περισσοτερον* cum ℵBLΔ 33. (sah^{vid}) ... ς Ln Ti *πλειον* cum ADXΓΠ unc^{9} al fere omn (it^{pler} vg *maius*, a *plus*, k *meliora*) | *και των θυσιων* cum ℵLMΔ 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al mu^{vid} ... Gb Sz Ln Ti om *των* cum ABDXΓΠ unc^{8} al pl

Mt 22, 46 Lc 20, 40 34 καὶ ὁ Ἰησοῦσ, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶσ ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ. [133. 2] καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι
ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35–37 Mt 22, 41–45 Lc 20, 41–44 35 [134. 2] Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ
ἱερῷ· πῶσ λέγουσιν οἱ γραμματεῖσ ὅτι ὁ Χριστὸσ υἱὸσ Δαυείδ ἐστιν;
Ps 110, 1 Act 2, 34 36 αὐτὸσ Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ

---

34. ιδων (Η[2] al ειδων): Η[*] al[10] Chr[7,784] ειδωσ | αυτον c. ΑΒΧΓΠ unc[8] (F hiat) al pler a (*et cum vidisset eum Iesus quia sensate respondit*) sah cop syr[sch] go ... ℵDLΔ al[15] Chr om (nec exprim it[pler] vg syr[p] arm aeth Hil) | ει: ℵ[ca]Δ post βασιλειασ pon; ℵ[*] et[cb] L om | ουκετι (61. c[scr] ουκ, 13. 69. 124. 346. a post ετολμα, x[scr] post επερ. αυτ.): D 433. z[scr] al[5] tol al sah cop om (sed 433. add ετι post αυτ. επερ.) | αυτον επερωτησαι (et. ℵ[c]; 13. 28. 69. 346. -ωταν): ℵ[*] x[scr] c επερ. αυτ.

35. ελεγεν (a l vg *dicebat*): D b c q ειπεν (b q *dixit*, c *ait*) idque post διδ. εν τ. ιερω pon; item i k *dixit*, ff[2.] *ait* | δαυ. εστ. cum ℵBDLM[2]T[d]UΔ 1. 33. 69. 2[pe] al plus[10] k (*quia Chr. fil. Dav. est*) cop (cf Barn[12] επει ουν μελλουσιν λεγειν οτι χ̅σ̅ υιοσ δαυ. εστιν: ita ex ℵ; edd vero -οτι ο χ̅σ̅ υι. εστ. δαυ.) ... ς Ln Ti εστι δαυ. cum ΑΧΓΠ unc[7] al pl a c b ff[2.] i l q vg (a c *quia Chr. fil. est David*; b *Christum esse filium Dav.*, ff[2.] i l q vg *Christum filium esse Dav.*) syr[utr] go | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1

36. αυτοσ cum ℵBLT[d]Δ 13. 28. 59. 69. 2[pe] a k cop ... ς add γαρ, Ln [γαρ] cum ΑΧΓΠ unc[9] al pler b i l q (g[1. 2.] [vid]) vg go syr[utr] aeth Hil, D arm και ουτοσ (sed d *et ipse*), c ff[2.] sah *ipse autem*:: cf Lc | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1 | ειπεν (q *dixit*, it[rell] vg *dicit*, d male om): X 282. b[scr] d[scr] al[5] fere a b c ff[2.] i k l vg arm λεγει, idque X b[scr] 8[pe] a b i (non item c ff[2.] k l vg) arm post αγιω pon | εν: B om | τω πνευμ. τω αγιω cum ℵBDLUΔ (T[d] εν πνευμ. τω αγι.) 33. 2[pe] al vix mu arm ... Gb Sz πνευματι αγιω cum ΑΧΓΠ unc[8] al pl | ειπεν sec cum ℵBLM[2]T[d]UXΓΔ 1. 13. 28. 33. 69. al mu[vid] a b c d ff[2.] i l vg sah cop syr[utr] arm aeth Hil ... Gb Sz Ti λεγει cum AD[gr]EGHKM[*]SVΠ al[90] fere k q́ go (:: ειπεν et. Mt Lc Act paucis discedentibus; sed apud illos praecedit λεγει et λεγων, apud solum Mc ειπεν, quod mutationis caussa fuisse videtur. Etiam in LXX editum habemus ειπεν, sed Iust[bis] dial 83 ex LXX λεγει [quaést 101 ειπεν] affert, item Latinus vetus. Hinc non cautum videbatur λεγει pro ειπεν nostro loco reponere.) | ο κυριοσ cum ℵALT[d]XΓΔΠ unc[8] (hiat F) al fere omn ... Ln om ὁ cum BD c[scr] (:: cf ll pp. LXX habent ὁ, sed deficit B ad hunc psalmum, praetereaque Barn[12] ex ℵ et Iust[bis] dial 83 psalmi verba absque ὁ exscripserunt) | καθου cum ℵADLT[d]XΓΔΠ unc[9] al omn[vid] ... Ti καθισον cum B (:: καθισαι frequentissimum in N. T. nec fluctuare solet, ut καθισατε Mt 26, 36 Mc 14, 32 Lc 24, 49; ll pp καθου non fluct) | αν: D om | θω: D[*] θωσω, D[2] θησω | D ε χθουσ (sic) | υποποδιον c. ℵALXΓΔΠ unc[9] al fere omn it[omn] (et. d) vg syr[utr] go arm aeth ... Ti υποκατω cum BD[gr]T[d] 28. sah cop (:: Mt υποκατω, Lc Act LXX υποποδιον)

σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 *αὐτὸσ Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν*
κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱόσ; καὶ ὁ πολὺσ ὄχλοσ ἤκουεν
αὐτοῦ ἡδέωσ.

38 $^{135.2}$ *Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν* 38-40 Lc 20, 46s
γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ Mc 23, 6s Lc 11, 43
ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ 39 *καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ*
πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ· 40 $^{136.8}$ *οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ οἰ-* Mt 23, 14
κίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμ-
ψονται περισσότερον κρίμα.

37. *αυτοσ* cum ℵBDLT^{d}Δ 28. 106. 251. 2^{pe} a i k q (ff$^{2.}$ *si ipse David*, c *si David*) sah cop Hil ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum AXΓΠ unc^{8} (et Γ *πωσ ουν δα.*) al pler b (*si ergo David*) l vg (g$^{1.2.}$ vid) syr^{sch} syr^{p} c.* arm aeth (go *enim*) | *λεγει*: M^{2}U 33. 2^{pe} 48^{ev} c mt cop^{dz} syr^{sch} *καλει* (:: e Mt et Lc) | *ποθεν*: ℵ*M* 1. 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al^{10} fere b (*quomodo*) sah arm aeth *πωσ* (:: ut Mt et Lc) | *αυτου εστ. υιοσ* c. BLT^{d} (similiter Δ k *εστ. αυτου υι.*, 7^{pe} *αυτ. υι. εστ.*, go *ei filius est*) ... ς Ln *υιοσ αυτου εστι* cum ℵAXΓΠ unc^{9} al pler b sah cop syr^{utr} aeth ... D a c ff$^{2.}$ i l q (g$^{1.2.}$ vid) vg arm Hil *εστιν υι. αυτου* | *ο πολυσ*: ℵD 2^{pe} om *ὁ* | *ηκουεν* (MΓ al pauc l vg [exc fu] *ηκουσεν*, al aliq b c g$^{2.}$ fu *ηκουον*, go *audiverunt*) *αυτου ηδεωσ*: D b ff$^{2.}$ i l vg (g$^{1.2.}$ vid) *ηδεωσ* (D d* praem *και*) *αυτ. ηκου.*

38. *και εν τη διδ. αυτου ελεγ.* (e *et in doctrina docebat*, k *et in docendo dicebat*, 33. syr^{sch} add *αυτοισ*) cum ℵBLΔ 33. e k cop syr^{sch} ... ς Ln *και ελεγ. αυτοισ* (F al *αυτουσ*, 1. 28. 124. 299. om; go *ad eos*) *εν τη διδαχ. αυτ.* cum AXΓΠ unc^{9} al pler l q vg sah syr^{p} go aeth ... D^{gr} 2^{pe} a b d i o *δε* (d *et ille*) *διδασκων* (D^{gr} a add *αμα*)° *ελεγεν αυτοισ* (c *ipse autem docebat illos dicens*, ff$^{2.}$ *ipse autem docebat eos, dicens illis*) | *των θελοντων* (d *et qui volunt*): D^{gr} *και των τελωνων* | *ασπασμουσ*: 11. 238. 346. al^{25} fere c syr^{sch} arm pers^{p} praem *φιλουντων* (c *qui ambulant in stolis et volunt salutari* :: e Lc | *ε. τ. αγοραισ*: D 2^{pe} add *ποιεισθαι* (d *scribis et qui volunt - ambulare et salutationes in foro facitis*)

39. *πρωτοκαθεδριασ*: 28. 69. d^{scr} (al?) *-δριαισ*, item tum 28. (al?) *πρωτοκλισιαισ* | *πρωτοκλισιασ* ita ℵBDEGMΔΠ al pl ... AFHKLUXΓ al permu *-κλησιασ*

40. *οι κατεσθιοντεσ* (Δ *κατασθ.*) cum ℵALXΓΔΠ unc^{9} al longe pler, item Ti *οι κατεσθοντεσ* cum B (cf ad Lc 7, 33 sq) ... D 1. 91. 299. *οι κατεσθιουσιν* (it vg *qui devorant, qui comedunt*) :: e Lc (apud quem D *οι κατεσθοντεσ*) | *τασ* et *των*: D 229. om | *χηρων* (KΓ al *χειρ.*): D 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q (non item e k l vg nec g$^{1.}$ vid) syr^{hr} add *και ορφανων* | *και*: D it (exc e) vg (nec exprim syr^{sch}) om | *προφασει μακρα* (KMΓ al mu *μακρᾶ*, similiter it^{mu}, LΔ al pauc *μακραν*) *προσευχομενοι* (13. om *και προφ. μα. προσευχ.*): b l vg *sub obtentu prolixae orationis*, a e ff$^{2.}$ q *occasione* (a e *occansion.*) *longa orantes*, i *oratione longa utentes*, d *sub obtentu orantes*, c *oratione prolixa orantes et haec in oratione faciunt*, k *ista faciunt in excusatione*

41-44 Lc 21, 1-4 41 *Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακιου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά,* 42 *καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.* 43 *καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·*

---

longa | ουτοι: 13. 28. 69. οιτινες | λημψοντ. cum ℵABDLXΔ ... ς λη-ψοντ. cum ΓΠ unc⁹ al omn[vid] | Δ περισσον (δ *prolixius*)

41. καθισας (D καθεζομενος, vide post): 1. 13. 28. 69. 91. 209. 299. 346. 2pe syr[p mg] arm Or[4,288] (κατα μαρκον· και εστως ο ις κατεναντι του γαζοφ. εθεωρει, και πας εβαλλε χαλκον [ed. Ruae. -κος] εις το etc) et[290] (κατα δε τον μαρκον εστως κατεναντι του γαζοφ. θεωρει τινα τροπον πας ο λαος βαλλει etc) εστως. Absque ο ις edidimus cum ℵBLΔ a k cop ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum ΑΧΓΠ unc⁹ al omn[vid] (sed 11. om ό) b c ff[2] g[2] i l q vg syr[utr] arm aeth Or[4,288]; item D και κατεν. του γαζοφυλ. καθεζομενος ο ις | κατεναντι cum ℵADXΓΔΠ unc⁸ al pler Or[bis] ... BU 33. al[20] Dam[par 639] απεναντι, 13. 346. κατενωπιον | γαζοφυλακιου cum ℵABDKLUV*ΓΔΠ* al pl: EGMSV²XΠ² (F hiat) al mu -λακειου. Item bis γαζοφυλακειον EFGMV (item X v. 41, non 43) al mu | εθεωρει: ℵ* θεωρει, item Or[4,290] (vide supra). Libere i: *Et cum sedisset Iesus contra gazoph. et multi divites iactabant multa*; similiter g[2] *et sedens Iesus contr. gazoph. et multi div. iactabant multa*, item mt addito *aspiciebat* post *gazoph.* Cf supra Or | βαλλει (a k *quomodo-mittit*): 13. 69. 124. εβαλλε (69* εβαλε). Cf Latinos: *quomodo turba mitteret* l vg, *quom. turbae mittebant* (*mitterent* d, *iactarent* q) ff[2] d q, *quantae turbae iactabant* b, *quanta turba mittebant.* D ab εβαλλεν (pro βαλλει) transiluisse videtur; certe enim om βαλλει usque πλουσιοι | εβαλλον (ℵ* εξεβαλλ.) cum (ℵ*)et ℵ[c]ABDEGHKLSXΓΔΠ² al pl it vg al Or[4,288] Dam par[639] ... FMUVΠ* al[30] fere εβαλον

42. και ελθουσα (Δ προσελθ.) c. ℵABLXΓΔΠ unc⁹ al fere omn cop[wi] et[schw] syr[sch] syr[p] (και c. ob.) arm aeth Dam[par 639]: D 2pe it vg sah cop[petr 2] Or[4,288] ελθ. δε | χηρα: ℵ γυνη χηρα | πτωχη cum ℵABLXΓΔΠ unc⁹ al omn fere g[2] (et [1 vid]) l vg sah cop syr[utr] aeth Or Dam[par] ... D 2pe a b c ff[2] i k q arm om, hinc Gb⁰ | εβαλεν: K 13. 69. 124. al pauc εβαλλεν

43. ειπεν cum ℵABDKLUΔΠ al[40] fere a k sah cop syr[utr] aeth Or[4,289] Dam par[639] ... ς (= Gb) Ti λεγει cum EFGHMSVXΓ 1. 69. b c (ff[2] g[1.2] ut vdtr) i l q vg arm[vid] (Or[4,291]) | αυτη η πτωχη (et. c ff[2] g[2] l vg; k om πτωχη, cf Cyp Amb): D 2pe y[scr] al pauc a b i q Or[4,289] et[291] η πτωχ. αυτη | πλειον: ℵ Dam[par ed] πλεον ... U 2. 33. 73. 245. 435. al pauc Dam[par 639 cod] πλειω | βεβληκεν c. EFGHKM[mg]SUVXΓΠ (M* om) al longe pl ... Ln εβαλεν cum ℵ[c](ℵ* εβαλλεν)ABDLΔ 33. al[15] fere Or[bis] Dam[par]: : at ita Lc lectione non fluct | των βαλλοντ. cum ℵABDLXΓΔΠ unc⁷ al plus[50] Or[bis] ... ς τ. βαλοντων cum FH al sat mu Dam[par] ...

44 *πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ
τῆσ ὑστερήσεωσ αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον
αὐτῆσ.*

XIII.

1 [137.2] *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἶσ* 1—9 Mt 24, 1—8 Lc 21, 5—11
*τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί.* 2 *καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· βλέπεισ ταύτασ τὰσ με-
γάλασ οἰκοδομάσ; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ μὴ κατα-*

1. 13. 248. a b c ff2. g2. i q (contra *qui miserunt* k l vg) arm[usc] (non item[zoh]) om

44. *παντεσ γαρ* (et. Or[4,289]): D 1. 33. al aliq sah add *ουτοι* :: e Lc | *περισσευοντοσ αυτοισ* (et. Or Dam[par cod]): UΓΔ al mu Dam[par ed] *περισσευματοσ αυτων* (Γ al pauc *αυτοισ*). Similiter aliq in Lc. Cf Clem [579] *ο μεν γαρ* (*πλουσιοσ* ex praegressis) *απο του περισσευματοσ, η δε εκ τησ υστερησεωσ συνεισηνεγκεν.* Item Const[8,7,6] *οτι οι παντεσ εκ του περισσευματοσ αυτων εβαλον, αυτη δε εκ του υστερηματοσ ολον τον βιον ον ειχε* | *εβαλον*: F 251. 282. al pauc *εβαλλον* | *εβαλεν*: 251. 282. c[scr] 256. al *εβαλλεν*

XIII. 1. *εισ των* (ita et. Ln, sed falsus est de D) cum ℵBEGHKLMSUVΓΠ al pl ... Ti *εισ εκ των* cum ADFXΔ 1. 13. 28. al[20] fere (item it vg sah cop *unus ex* vel *de*) :: *εισ εκ* passim fluctuat; passim ut Ioh 6, 8 neutiquam fluctuat; passim *εκ* ut Mc 13, 10. 14, 43 sine dubio aliena manu inlatum | D* *ποδαποι* et *ποδαπαι* | *οικοδομαι* (et. a i vg[ed] am fu prag em ing al): D b c ff2. g2. k l q gat mt tol add *του ιερου* :: cf Mt

2. *και ο ις* (e syr[sch] *Iesus autem*) *ειπ. αυτ.* cum ℵBL 33. 115. 237. 255. e sah cop syr[sch] pers[p] (sax *κ. ειπ. αυτ. ο ις*) ... ς *και ο ις αποκριθεισ ειπ. αυτ.* (arm *αυτ. ειπ.*) cum EFGHMSUVXΓ al pl q arm aeth; item Ln *και αποκριθεισ ο ις* (a b i om) *ειπ. αυτ.* cum AKΔΠ 1. 28. 69. al plus[20] ff2. k g2. vid l vg (item a b i; c vero *ad quem respondens Iesus ait*) syr[p]; item D *και αποκριθ. ειπ. αυτοισ ο ις* | *αυτω* (l vg, item cf c): D al pauc a b e ff2. g2. i k q (vg[cdd]? sed non am em ing prag tol al) *αυτοισ* (:: e Mt) ... 1. 118. (vide ante c arm) om | *βλεπεισ* (l vg): DM[mg] al[2] a b c e ff2. g2. i k q sax *βλεπετε* (:: e Mt), praetereaque 2[pe] b c ff2. i k* sax praem *ου* (*nonne*, k* *non*) :: e Mt | *ταυτ. τασ μεγαλ.* (Γ u[scr] l om) *οικοδ.* (13. 69. 124. 258. 346. a *τασ οικ. τασ μεγ.*): a *has structuras magnas*, g2. *has magnas aedificationes*; c ff2. i q *haec omnia* (b i *omn. haec*) *magna aedificia*, l *omnes has aedificationes*, vg *has omnes magnas aedific.*, k *omnia illa magna*, e *ista magna et aedificia vestra* | *ου μη*: DG 1. 13. 28. 69. 2[pe] al[10] fere a b c e ff2. g2. i k l q arm praem *αμην* (1. 118. 299. om, c *amen amen*) *λεγω υμιν* (G 2[pe] 13. 28. 69. 115. l *σοι*) *οτι* (G 1. 13. 69. 115. 2[pe] al pauc a q om) :: e Mt | *αφεθη* sine *ωδε* cum AEFHKM*SVXΓΠ al pl ff2. i l vg ... Ln add *ωδε* (:: e Mt ubi

23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνοσ αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 26 περὶ δὲ
Ex 3, 6 τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέωσ
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ

ΚΜΠ al mu syr^{sch} syr^{p} c.* arm aeth, item DG 1. 28. 2^{pe} al a (b^{vid}) ff$^{2.}$ g$^{1.2.vid}$ i l vg εν τη αναστ. ουν :: cf Mt et Lc | οταν αναστωσιν cum ΑΧΓΠ unc^{9} al pler a ff$^{2.}$ g$^{2.}$ (et g$^{1.vid}$) i l q vg go syr^{p} arm (13. 69. 346. οταν ουν αναστωσιν εν τη αναστασει, item aeth omissis εν τη αναστ.)... ℵBCDLΔ 28. 33. 13^{ev} 18^{ev} c k sah cop syr^{sch} om, hinc Gb^{oo} et Ln [οταν αναστ.] :: at nec Mt nec Lc habet, delebaturque propter pleonasmum, quem passim Marco placuisse scimus | αυτων: 1. 91. 209. 299. των επτα ... Δ c k om | εσται: Ε εστω | γυνη: ΔD* 13. η γυνη | οι γαρ επτα: 1. 91. 299. παντεσ γαρ

24. εφη αυτοισ ο $\overline{ισ}$ cum ℵBCLΔ 33. cop syr^{sch} (sah *Iesus autem dixit eis*, k nil nisi *Respondit illis*) ... ς Ln και αποκριθεισ (D 1. 13. 28. 69. 124. 299. 346. 2^{pe} a αποκριθ. δε) ο $\overline{ισ}$ ειπεν αυτοισ cum Α(D)ΧΓΠ unc^{9} al pler b i l q vg (hi^{5} *et respondens Iesus ait* [i *dixit*] *illis*) c ff$^{2.}$ (c *ad quos Ies. respondens dixit*, ff$^{2.}$ *ad quos respondit Iesus, dixit*) go syr^{p} arm aeth (item Or^{3,825} κατ αυτον i. e. Marcum γαρ αποκριθεισ ο $\overline{ισ}$ ειπε τοισ σαδδουκαιοισ· ου δια τουτο πλανασθε μη γινωσκοντεσ etc) :: cf Mt et Lc | ου: Δ a c i k sah om | μη ειδοτεσ: D Or μη γεινωσκοντεσ. Latini: *non scientes* a k l g$^{1.2.vid}$ vg, q *ignorantes, non intellegentes* b c d ff$^{2.}$ i | τ. θεου: D add οιδατε (d *scitis*)

25. αναστωσιν (1. 28. 209. 299. g$^{2.}$ sah syr^{sch} ante εκ νεκρ.): D^{gr*} αναστησουσιν (sed d *resurrexerint*) | ουτε γαμουσιν (haec ℵ* om, suppl ℵ^{a}) ουτε (et. Or): D ου γαμ. ουδε | γαμιζονται (D 2^{pe} -ζουσιν, 239. 433. d^{scr} εκγαμιζοντ.) cum ℵBC(D)GLUΔ 1. 124. 209. al^{15} fere ... ς γαμισκονται (s 13. al -ωνται) cum ΕΚΜSVΧΓΠ al pl Or, item ΑFH al^{15} fere εκγαμισκ. (:: cf ad Mt) | αλλ cum ℵABC etc: DΔ αλλα | ωσ (Δ^{gr} εισ, confusis ει et ω): B Or^{3,825} ωσ οι | αγγελοι: 33. 61. 69. c^{scr} 8^{pe} 10^{pe} al aliq l vg^{six} sax aeth add θεου (33. του θε.) | εν cum ℵCDFKLMUΔΠ al^{80} fere (*angeli in caelis* it vg) cop syr^{p} aeth ... ς (= Gb Sz) Ti οι εν cum ΑΒΕGHSVΧΓ al sat mu sah syr^{sch} go arm Or

26. των νεκρων: 13. 33. 69. 124. 346. praem τησ αναστασεωσ | βιβλω: D βυβλω | μωυσεωσ cum ℵBDΚΜΔΠ al mu ... ς μωσεωσ cum ACEFGHL SUVΧΓ al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44. 9, 4 et alibi | του βατου cum ℵABCLΧΓΔΠ unc^{8} al pler ... ς (= Gb Sz) τησ βατου cum DM al vix mu Or^{4,341} et (paullo liberius)^{4,69} et ^{108} :: cf Lc | πωσ (Schu: „rec. ap Lc") cum ℵBCLUΔ 108. 131. al^{20} fere ... ς Ln ωσ cum ΑDΧΓΠ unc^{8} al longe pl Or^{4,341} (sed ωσ ειπεν επι τησ βατ. αυτω etc) | ο θεοσ pr: M^{txt} ο $\overline{ισ}$ | εγω: MUΔ al aliq it (sed b om *ego sum*) vg sah cop syr sch go arm aeth Or^{4,341} add ειμι, non item syr^{p} Or^{4,69} et ^{108} | ο θεοσ

καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νε-
κρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
28 [131. 6] Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν 28—34 Mt 22, 35-40
συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐ- (Luc 20, 39)
τόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς 29 s Deut 6, 4 s

sec: D 18[ev] Or[4,69] et[108] (non item[4,341]) om ὁ | ο θεος ante ισαακ et ante ιακωβ cum ℵACLXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] Or[4,341] ... Ln Ti om ὁ bis cum BD Or[4,69] et[108] | ισαακ (et. ℵ[c]): ℵ*D a b i k ισακ

27. ο θεος cum ℵACEFGHM[txt]SUVΓ al pl Or[4,341] (praeposito ipsius Marci nomine) ... Ln Ti om ὁ cum BDKLM[mg]X[sil]ΔΠ al plus[20] Or[4,69. 70] et[108]. Praeterea (:: ut Mt) 13. 33. 69. 108. 124. 346. al[40] fere add θεος (Or[3,829] ο δε λουκας προσεθηκε τω· ουκ εστιν ο θεος θεος νεκρ. αλλα ζωντ., κειμενω και παρα ματθ. και μαρκω, το· παντες etc) | αλλα ζωντων cum ℵABCDFKM[mg]SUXΔΠ al[…] fere it (exc q) vg sah cop syr[sch] go arm Or[4,341] item[4,69] et[70] et[108] ... ς (= Gb Sz) αλλ. θεος ζωντ. cum EGHM[txt]SVΓ al perm q syr[p] aeth | πολυ πλα. cum ℵBCLΔ k cop ... ς Ln υμεις ουν (G 1. 229. 299. 2[pe] c go δε) πολυ (FH al pauc πολλοι, G c[scr] om) πλα. cum ADXΓΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg sah syr[utr] arm aeth

28. των γραμματεων: F al[5] ac plur γραμματευς | ακουσας (1. 28. 299. ακουων, 2[pe] ακουοντων): K ακούσαι | αυτων: D8[r*] αυτω | συνζητ. c. ℵABCDGLΔ etc ... ς συζητ. cum EFHKMSUVXΓΠ al pler | ιδων c. ℵ*CDL 1. 13. 28. 69. al[20] a b c ff[2.] g[1. 2. vid] i l q vg (k *cum audiset* [sic] *quia bene illis respondit* omissis αυτ. συνζητ. ιδων. Etiam gat om ιδων) go syr[utr] arm aeth. Praeterea D 28. al pauc b ff[2.] g[1. 2. vid] i l q vg syr sch praem και (non item a c) ... ς Ti ειδως c. ℵ[c]ABXΓΔ unc[9] al longe pl sah cop | απεκριθ. αυτοις (prob Schu) cum ℵBCLUΔ 1. 13. 28. 33. 69. al[10] fere sah cop syr[utr] aeth ... ς Ln αυτ. απεκριθ. cum ADXΓΠ unc[8] al pler it vg go arm | επηρωτ. αυτον (et. a l q vg): D b c ff[2.] g[2.] i k gat add λεγων (gat om) διδασκαλε :: e Mt | εντολη πρωτ. παντ. cum ℵBCLUΔ 33. 108. 127. 131. cop syr[utr] aeth, item sed omisso παντων D 2[pe] a b c ff[2.] g[2.] i k q arm (c ff[2.] i q *praeceptum primum*, a k *mandatum primum*, b *prim. praeceptum*, g[2.] *prim. mandatum*) ... Gb Sz Ln πρωτ. παντ. εντολη cum AEFGHKM[2]SVXΓΠ al plus[100] g[1.] l vg (hi[8] *primum omnium mandatum*) ... ς (= Gb Sz) πρωτ. πασων εντολη c. M* al mu ... 1. 28. 69. al pauc (item b g[2.], vide ante) πρωτη εντολη. Sah *quodnam est magnum mandatum quod est maius illis omnibus.*

29. απεκριθη ο ις cum ℵBLΔ 33. cop (c *Respondit illi Iesus dicens*, syr[sch] *Dixit illi Iesus*) ... ς Ln ο δε ις απεκριθη αυτω cum ACXΓΠ unc[9] al pler l (g[1. 2.] ?) vg Aug go syr[p]; 1. 28. 69. 299. 346. 2[pe] k arm ο δε ις (1. om) ειπεν αυτω, a *et Iesus ait illi* ... D b ff[2.] i q (sah aeth) αποκριθεις δε ο ις ειπεν αυτω (it[4] *ad eum*) | οτι (g[1. 2. vid] l vg): D 1. 28. 91. 209. 299. 2[pe] a b c ff[2.] i q Aug syr[sch] arm Mcell[eus 131] om; 229. k om totum οτι πρωτη εστιν | πρωτη εστιν c. ℵBLΔ cop; c *primum mandat. est* ... X 209. 299. arm πρωτη παντων (209. πασων), D 91. 2[pe] a b i

ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν κύριοσ εἷσ
Lc 10, 27 ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ
σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ψυχῆσ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ διανοίασ σου καὶ
Lev 19, 18 ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον

παντων πρωτη (*omnium primum*), 1. *πρωτον παντων*, 28. Mcell[eus] *παντων πρωτον* ... Gb *πρωτη παντων* (M* *πασων*) *εντολη* cum ACKM*et[2] UII 33. 131. al[35] fere (q *omnium primum mandatum*) syr[p] go, item al pauc l vg Aug addito *εστι*, c ff[2.] aeth additis *εστιν αυτη*, *hoc est*, hinc Ln *πρωτ. παντων* [*εντολη εστιν*] ... ς (Gb′) *πρωτη πασων* (cum minusc paucis, Sz *παντων* cum EFGHSVΓ al[60] fere) *των* (V al aliq om) *εντολων* cum EFGHSVΓ al plus[60], syr[sch] (sah *primum mandatum maius omnibus ipsis est*) | *ισραηλ*: D *ιστραηλ* (ut alibi ℵ), a b d *istrahel*, k *isdrahel* | *ημων* (et. a b ff[2.] k l q am fu ing em erl reg taur iac prag sax): al plus[10] i *υμων*, al[5] c vg[ed] tol cop (non item sah) aeth Ath[1,440] Cyp[ter] Hil[ter] (sed semel cdd variant et alibi *noster*) *σου* | *κυριοσ* sec: F y[scr] al pauc a b k (Hil modo habet modo om) om; vg (et. am ing mt al, non item prag al) ff[2.] sabat (non[blanch]) Cyp[ter] *deus* pro *dominus* (ds pro dms)

30. *και* pr: Δ 238. x[scr] om | *τησ*: BD*X om ante *καρδιασ*, B om etiam ante *ψυχησ* et ante *διανοιασ* | Mcell[eus 131] totum locum sic habet: *κατα μαρκον - ενοσ γαρ τινοσ γραμματεωσ προσελθοντοσ αυτω και πυνθανομενου, τισ ειη πρωτη των εντολων, απεκρινατο προσ αυτον, ουτωσ ειπων· παντων πρωτον· ακουε ισρ., κυριοσ ο θεοσ ημων κυριοσ εισ εστι. και αγαπησεισ κυρ. τον θεον σου εξ ολησ τησ ψυχησ* (cod. Ven. *καρδιασ*) *σου και εξ ολησ τησ ισχ. σου. αυτη πρωτη. και δευτερα ομοια ταυτη· αγαπησεισ* etc. | *και εξ ολ. τησ ψυχ. σου*: KII* 157. al[8] k om | *και εξ ολησ τ. διανοι. σου* (a b i *et ex totis viribus tuis*, l vg *et ex tota mente tua*, q *et ex toto senso tuo* Hil *et ex totis viscerib. tuis*) cum ℵA(post *καρδ. σου* pon)BLXΓΔII unc[8] al longe pler a b i l q vg (g[2. vid] ut vg) sah cop syr[utr] go arm aeth Hil ... DH 157. 49[ev] c ff[2.] g[1.] k syr[hr] Mcell[eus] Cyp[ter] om | *και εξ ολησ τ. ισχυ. σου*: ff[2.] g[1.] k *et ex* (k *de*) *totis viribus tuis*, a *et ex tota fortitudine tua*, b c d i l q vg Cyp Hil *et ex tota virtute tua.* Haec sine additam cum ℵBELΔ sah cop (item a, qui statim pergit *et propinquum tuum tamquam* etc) ... ς Ln add *αὕτη πρωτη* (KUII 33. al[30] fere add *παντων*, x[scr] add *και μεγαλη*) *εντολη* (*hoc est primum mandatum* b c l vg Cyp Hil item[vid] ff[2.] g[1.2.], *hoc est pri. praeceptum* d q; *hoc prim. mandatum* i; *haec prima est* k) cum ADXΓII unc[8] al omn[vid] (sed 28. 2[pe] k Mcell[eus] om *εντολη*, 229. *παντων εντολων* pro *εντολη*) it (exc a) vg go syr[utr] arm aeth Cyp Hil (:: ut proxime sequentia, ita haec quoque e Mt corrupta)

31. *δευτερα* (Δ *η δευτ.*, k *deinde secunda*) cum ℵBLΔ s[scr] b i k cop Hil ... ς *και δευτ.*, Ln [*και*] *δευτ.* cum AXII unc[9] al pler c q go syr[utr] arm aeth Mcell[eus] Cyp[ter] ... D 33. 2[pe] x[scr] al pauc ff[2.] l vg sah cop[petr 3.], item Γ f[scr] *και δευτ. δε* | *αυτη* (ℵ add *εστιν*) cum ℵBLΔ sah cop ... ς Ln *ομοια αὕτη* (ς *αὕτη* ut EFGHKMSUVΓII al pl; sed 124. al mu it vg

σου ὡσ σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 182. 10
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύσ· καλῶσ, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείασ
εἶπεσ ὅτι εἷσ ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλοσ πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ
ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ
ἐξ ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡσ ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

---

go syr^{utr} arm aeth *αὐτῇ*, atque sic Ln, A^{*vid} al pauc *αυτησ*) c. AXΓΠ unc^{9} etc, item D 69. Mcell^{eus} *ομοια ταυτη* | *σεαυτον*: HXΠ* al plus^{50} *εαυτον* | *μειζων* (ℵL b i Hil add *δε*) *τουτων αλλη* (b i Hil om; contra habent c ff^{2} k l q vg) *εντολη* (U 13. om; D ante *αλλη* pon) *ουκ εστιν* (k l q vg *maius horum* [k *his*] *aliud mandat.* [q *praecept.*] *non est*; item b i Hil *maius autem horum mandatum non est*; c *maius his praeceptis alium non est*, d ff^{2} *maius horum praeceptorum aliud non est*): a (vide ante) *hoc est magnum mandatum*

32. *και* pr: B sah cop syr^{sch} om | Δ om *ὁ* | *ειπεσ* cum ℵ*DEFHLXVΔΠ^{2} al permu ... ς Ln Ti *ειπασ* cum ℵ^{c}ABGKMSUΓΠ* al pl Mcell$^{eus\ 131}$. Praeterea D a b c i q Hil (non item ff^{2} g$^{1.2\ vid}$ k l vg) post *καλωσ* pon | *εισ εστιν* cum ℵABKLMSUVXΓΔΠ al plus^{100} l (g$^{1.2.\ vid}$) am fu ing em erl iac prag reg taur go syr^{sch} aeth ... ς (= Gb Sz) add *θεοσ* (DG al^{8} Mcell^{eus} *ο θεοσ*) c. DEFGH al sat mu a b c ff^{2} i q vg^{ed} (item tol al) sax sah cop arm syr^{p} c.* Mcell^{eus} Hil | *αλλοσ* (g^{2} add *deus*): D a Mcell^{eus} semel om

33. *τησ* prim: BUX al pauc om | *καρδιασ* (g^{2} om *εξ ολ. τ. καρδ. κ.*): ℵL al pauc cop add *σου* | *συνεσεωσ*: D 2^{pe} a i q *δυναμεωσ*, item b Hil (vide post); 1. 33. 118. 209. 299. cop arm h. l. *ισχυοσ* rursusque infra *συνεσεωσ* pro *ισχυοσ*... c ff^{2} (vide infra) om. Praeterea ς Ti post *συνεσεωσ* pergunt *και εξ ολησ τησ ψυχησ*, Ln [*και εξ ολ. τ. ψυ.*] cum ADXΓΠ unc^{9} (sed D^{gr} add *αυτου*, al pauc d q *σου*) al pler b c ff^{2} i l q (sed post *ισχυοσ* pon) vg sah syr^{utr} go aeth (sed ante *και εξ ολησ τησ συνεσεωσ*) Hil: omisimus cum ℵBLΔ 1. 118. 209. 299. a cop arm | *και εξ ολ. τησ* (ℵ* om; suppl ℵ^{c}) *ισχυοσ* (LX al *-υοσ*, item al pauc v. 30): vide ad *συνεσεωσ* qui transpon ... D 33. b Hil (vide post) om. Latini haec sic: a *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnib. viribus*; b i Hil *ex toto corde et ex totis viribus et ex tota anima* (i add *sua*), c ff^{2} *ex toto corde et ex tota anima et ex tota virtute*, q *ex toto corde et ex omni virtute et ex omnibus viribus et ex tota anima sua*, l vg *ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine*; k corrupte *et non est praescriptum* pro *et non est praeter illum*, transilitque inde statim ad *tamquam te*, praetermissis mediis | *τον πλησιον*: ℵ*Δ add *σου* | *εαυτον* cum BXΔ*Π unc^{8} al pl a b c ff^{2} (g$^{1.2.\ vid}$) l q vg etc ... ℵADLSΓΔ^{2} al plus^{10} i k *σεαυτον* | *περισσοτερον* cum ℵBLΔ 33. (sah^{vid}) ... ς Ln Ti *πλειον* cum ADXΓΠ unc^{9} al fere omn (it^{pler} vg *maius*, a *plus*, k *meliora*) | *και των θυσιων* cum ℵLMΔ 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al mu^{vid} ... Gb Sz Ln Ti om *των* cum ABDXΓΠ unc^{8} al pl

Mt 22, 46 Lc 20, 40 34 καὶ ὁ Ἰησοῦσ, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶσ ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ. 133.2 καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι
ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35–37 Mt 22, 41–45 Lc 20, 41–44 35 134.2 Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ
ἱερῷ· πῶσ λέγουσιν οἱ γραμματεῖσ ὅτι ὁ Χριστὸσ υἱὸσ Δαυείδ ἐστιν;
Ps 110, 1 Act 2, 34 36 αὐτὸσ Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ

---

34. *ιδων* (H^{2} al *ειδων*): H* al^{10} Chr^{7,784} *ειδωσ* | *αυτον* c. ABXΓΠ unc^{8} (F hiat) al pler a (*et cum vidisset eum Iesus quia sensate respondit*) sah cop syr^{sch} go ... ℵDLΔ al^{15} Chr om (nec exprim it^{pler} vg syr^{p} arm aeth Hil) | *ει*: ℵ^{ca}Δ post *βασιλειασ* pon; ℵ* et^{cb} L om | *ουκετι* (61. c^{scr} *ουκ*, 13. 69. 124. 346. a post *ετολμα*, x^{scr} post *επερ. αυτ.*): D 433. z^{scr} al^{5} tol al sah cop om (sed 433. add *ετι* post *αυτ. επερ.*) | *αυτον επερωτησαι* (et. ℵ^{c}; 13. 28. 69. 346. *-ωταν*): ℵ* x^{scr} c *επερ. αυτ.*

35. *ελεγεν* (a l vg *dicebat*): D b c q *ειπεν* (b q *dixit*, c *ait*) idque post *διδ. εν τ. ιερω* pon; item i k *dixit*, ff^{2} *ait* | *δαυ. εστ.* cum ℵBDLM^{2}T^{d}UΔ 1. 33. 69. 2^{pe} al plus^{10} k (*quia Chr. fil. Dav. est*) cop (cf Barn^{12} *επει ουν μελλουσιν λεγειν οτι χσ υιοσ δαυ. εστιν*: ita ex ℵ; edd vero *-οτι ο χσ υι. εστ. δαυ.*) ... ς Ln Ti *εστι δαυ.* cum AXΓΠ unc^{7} al pl a c b ff^{2} i l q vg (a c *quia Chr. fil. est David*; b *Christum esse filium Dav.*, ff^{2} i l q vg *Christum filium esse Dav.*) syr^{utr} go | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

36. *αυτοσ* cum ℵBLT^{d}Δ 13. 28. 59. 69. 2^{pe} a k cop ... ς add *γαρ*, Ln [*γαρ*] cum AXΓΠ unc^{9} al pler b i l q (g$^{1.2.vid}$) vg go syr^{utr} aeth Hil, D arm *και ουτοσ* (sed d *et ipse*), c ff^{2} sah *ipse autem*:: cf Lc | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *ειπεν* (q *dixit*, it^{rell} vg *dicit*, d male om): x 282. b^{scr} d^{scr} al^{5} fere a b c ff^{2} i k l vg arm *λεγει*, idque x b^{scr} 8^{pe} a b i (non item c ff^{2} k l vg) arm post *αγιω* pon | *εν*: B om | *τω πνευμ. τω αγιω* cum ℵBDLUΔ (T^{d} *εν πνευμ. τω αγι.*) 33. 2^{pe} al vix mu arm ... Gb Sz *πνευματι αγιω* cum AXΓΠ unc^{8} al pl | *ειπεν* sec cum ℵBLM^{2}T^{d}UXΓΔ 1. 13. 28. 33. 69. al mu^{vid} a b c d ff^{2} i l vg sah cop syr^{utr} arm aeth Hil ... Gb Sz Ti *λεγει* cum AD^{gr}EGHKM*SVΠ al^{90} fere k q go (:: *ειπεν* et. Mt Lc Act paucis discedentibus; sed apud illos praecedit *λεγει* et *λεγων*, apud solum Mc *ειπεν*, quod mutationis caussa fuisse videtur. Etiam in LXX editum habemus *ειπεν*, sed Iust^{bis} dial 83 ex LXX *λεγει* [quaést 101 *ειπεν*] affert, item Latinus vetus. Hinc non cautum videbatur *λεγει* pro *ειπεν* nostro loco reponere.) | *ο κυριοσ* cum ℵALT^{d}XΓΔΠ unc^{8} (hiat F) al fere omn ... Ln om ὁ cum BD c^{scr} (:: cf ll pp. LXX habent ὁ, sed deficit B ad hunc psalmum, praetereaque Barn^{12} ex ℵ et Iust^{bis} dial 83 psalmi verba absque ὁ exscripserunt) | *καθου* cum ℵADLT^{d}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... Ti *καθισον* cum B (:: *καθισαι* frequentissimum in N. T. nec fluctuare solet, ut *καθισατε* Mt 26, 36 Mc 14, 32 Lc 24, 49; ll pp *καθου* non fluct) | *αν*: D om | *θω*: D* *θωσω*, D^{2} *θησω* | D *ε χθουσ* (sic) | *υποποδιον* c. ℵALXΓΔΠ unc^{9} al fere omn it^{omn} (et. d) vg syr^{utr} go arm aeth ... Ti *υποκατω* cum BD^{gr}T^{d} 28. sah cop (:: Mt *υποκατω*, Lc Act LXX *υποποδιον*)

σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 *αὐτὸσ Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν*
κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱόσ; καὶ ὁ πολὺσ ὄχλοσ ἤκουεν
αὐτοῦ ἡδέωσ.

38 [135.2] *Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν* 38-40 Lc 20, 46 s
γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ Mc 23, 6 s Lc 11, 43
ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ 39 *καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ*
πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ· 40 [136.8] *οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ οἰ-* Mt 23, 14
κίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμ-
ψονται περισσότερον κρίμα.

---

37. *αυτοσ* cum ℵBDLT^{d}Δ 28. 106. 251. 2^{pe} a i k q (ff$^{2.}$ *si ipse David*, c *si David*) sah cop Hil ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum AXΓΠ unc^{8} (et Γ *πωσ ουν δα.*) al pler b (*si ergo David*) l vg (g$^{1.2.}$ vid) syr^{sch} syr^{p} c.* arm aeth (go *enim*) | *λεγει*: M^{2}U 33. 2^{pe} 48^{ev} c mt cop^{dz} syr^{sch} *καλει* (:: e Mt et Lc) | *ποθεν*: ℵ*M* 1. 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al^{10} fere b (*quomodo*) sah arm aeth *πωσ* (:: ut Mt et Lc) | *αυτου εστ. υιοσ* c. BLT^{d} (similiter Δ k *εστ. αυτου υι.*, 7^{pe} *αυτ. υι. εστ.*, go *ei filius est*) ... ς Ln *υιοσ αυτου εστι* cum ℵAXΓΠ unc^{9} al pler b sah cop syr^{utr} aeth ... D a c ff$^{2.}$ i l q (g$^{1.2.}$ vid) vg arm Hil *εστιν υι. αυτου* | *ο πολυσ*: ℵD 2^{pe} om ὁ | *ηκουεν* (MΓ al pauc l vg [exc fu] *ηκουσεν*, al aliq b c g$^{2.}$ fu *ηκουον*, go *audiverunt*) *αυτου ηδεωσ*: D b ff$^{2.}$ i l vg (g$^{1.2.}$ vid) *ηδεωσ* (D d* praem *και*) *αυτ. ηκου.*

38. *και εν τη διδ. αυτου ελεγ.* (e *et in doctrina docebat*, k *et in docendo dicebat*, 33. syr^{sch} add *αυτοισ*) cum ℵBLΔ 33. e k cop syr^{sch} ... ς Ln *και ελεγ. αυτοισ* (F al *αυτουσ*, 1. 28. 124. 299. om; go *ad eos*) *εν τη διδαχ. αυτ.* cum AXΓΠ unc^{9} al pler l q vg sah syr^{p} go aeth ... D^{gr} 2^{pe} a b d i o *δε* (d *et ille*) *διδασκων* (D^{gr} a add *αμα*) *ελεγεν αυτοισ* (c *ipse autem docebat illos dicens*, ff$^{2.}$ *ipse autem docebat eos, dicens illis*) | *των θελοντων* (d *et qui volunt*): D^{gr} *και των τελωνων* | *ασπασμουσ*: 11. 238. 346. al^{25} fere c syr^{sch} arm pers^{p} praem *φιλουντων* (c *qui ambulant in stolis et volunt salutari* :: e Lc | *ε. τ. αγοραισ*: D 2^{pe} add *ποιεισθαι* (d *scribis et qui volunt - ambulare et salutationes in foro facitis*)

39. *πρωτοκαθεδριασ*: 28. 69. d^{scr} (al?) *-δριαισ*, item tum 28. (al?) *πρωτοκλισιαισ* | *πρωτοκλισιασ* ita ℵBDEGMΔΠ al pl ... AFHKLUXΓ al permu *-κλησιασ*

40. *οι κατεσθιοντεσ* (Δ *κατασθ.*) cum ℵALXΓΔΠ unc^{9} al longe pler, item Ti *οι κατεσθοντεσ* cum B (cf ad Lc 7, 33 sq) ... D 1. 91. 299. *οι κατεσθιουσιν* (it vg *qui devorant, qui comedunt*) :: e Lc (apud quem D *οι κατεσθοντεσ*) | *τασ* et *των*: D 229. om | *χηρων* (KΓ al *χειρ.*): D 13. 28. 69. 124. 346. 2^{pe} a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q (non item e k l vg nec g$^{1.}$ vid) syr^{hr} add *και ορφανων* | *και*: D it (exc e) vg (nec exprim syr^{sch}) om | *προφασει μακρα* (KMΓ al mu *μακρᾶ*, similiter it^{mu}, LΔ al pauc *μακραν*) *προσευχομενοι* (13. om *και προφ. μα. προσευχ.*): b l vg *sub obtentu prolixae orationis*, a e ff$^{2.}$ q *occasione* (a e *occansion.*) *longa orantes*, i *oratione longa utentes*, d *sub obtentu orantes*, c *oratione prolixa orantes et haec in oratione faciunt*, k *ista faciunt in excusatione*

41–44 Lc 21, 1–4 41 Καὶ καθίσασ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακιου ἐθεώρει πῶσ ὁ
ὄχλοσ βάλλει χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ
δύο, ὅ ἐστιν κοδράντησ. 43 καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον·

---

longa | ουτοι: 13. 28. 69. οιτινεσ | λημψοντ. cum ℵABDLXΔ ... ς ληψοντ. cum ΓΠ unc[9] al omn[vid] | Δ περισσον (δ *prolixius*)

41. καθισασ (D καθεζομενοσ, vide post): 1. 13. 28. 69. 91. 209. 299. 346. 2[pe] syr[p mg] arm Or[4,288] (κατα μαρκον· και εστωσ ο ις κατεναντι του γαζοφ. εθεωρει, και πασ εβαλλε χαλκον [ed. Ruae. -κοσ] εισ το etc) et[290] (κατα δε τον μαρκον εστωσ κατεναντι του γαζοφ. θεωρει τινα τροπον πασ ο λαοσ βαλλει etc) εστωσ. Absque ο ις edidimus cum ℵBLΔ a k cop ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum AXΓΠ unc[9] al omn[vid] (sed 11. om ὁ) b c ff[2] g[2] i l q vg syr[utr] arm aeth Qr[4,288]; item D και κατεν. του γαζοφυλ. καθεζομενοσ ο ις | κατεναντι cum ℵADXΓΔΠ unc[8] al pler Or[bis] ... BU 33. al[20] Dam[par 639] απεναντι, 13. 346. κατενωπιον | γαζοφυλακιου cum ℵABDKLUV*ΓΔΠ* al pl: EGMSV[2]XΠ[2] (F hiat) al mu -λακειου. Item bis γαζοφυλακειον EFGMV (item X v. 41, non 43) al mu | εθεωρει: ℵ* θεωρει, item Or[4,290] (vide supra). Libere i: *Et cum sedisset Iesus contra gazoph. et multi divites iactabant multa*; similiter g[2] *et sedens Iesus contr. gazoph. et multi div. iactabant multa*, item mt addito *aspiciebat* post *gazoph.* Cf supra Or | βαλλει (a k *quomodo-mittit*): 13. 69. 124. εβαλλε (69* εβαλε). Cf Latinos: *quomodo turba mitteret* l vg, *quom. turbae mittebant* (*mitterent* d, *iactarent* q) ff[2] d q, *quantae turbae iactabant* b, *quanta turba mittebant*. D ab εβαλλεν (pro βαλλει) transiluisse videtur; certe enim om βαλλει usque πλουσιοι | εβαλλον (ℵ* εξεβαλλ.) cum (ℵ*)et ℵ[c]ABDEGHKLSXΓΔΠ[2] al pl it vg al Or[4,288] Dam par[639] ... FMUVΠ* al[30] fere εβαλον

42. και ελθουσα (Δ προσελθ.) c. ℵABLXΓΔΠ unc[9] al fere omn cop[wi] et[schw] syr[sch] syr[p] (και c. ob.) arm aeth Dam[par 639]: D 2[pe] it vg sah cop[petr 3] Or[4,288] ελθ. δε | χηρα: ℵ γυνη χηρα | πτωχη cum ℵABLXΓΔΠ unc[9] al omn fere g[2] (et [1 vid]) l vg sah cop syr[utr] aeth Qr Dam[par] ... D 2[pe] a b c ff[2] i k q arm om, hinc Gb[0] | εβαλεν: K 13. 69. 124. al pauc εβαλλεν

43. ειπεν cum ℵABDKLUΔΠ al[40] fere a k sah cop syr[utr] aeth Or[4,289] Dam par[639] ... ς (= Gb) Ti λεγει cum EFGHMSVXΓ 1. 69. b c (ff[2] g[1.2] ut vdtr) i l q vg arm[vid] (Or[4,291]) | αυτη η πτωχη (et. c ff[2] g[2] l vg; k om πτωχη, cf Cyp Amb): D 2[pe] y[scr] al pauc a b i q Or[4,289] et[291] η πτωχ. αυτη | πλειον: ℵ Dam[par ed] πλεον ... U 2. 33. 73. 245. 435. al pauc Dam[par 639 cod] πλειω | βεβληκεν c. EFGHKM[mg]SUVXΓΠ (M* om) al longe pl ... Ln εβαλεν cum ℵ[c](ℵ* εβαλλεν)ABDLΔ 33. al[15] fere Or[bis] Dam[par] :: at ita Lc lectione non fluct | των βαλλοντ. cum ℵABDLXΓΔΠ unc[7] al plus[50] Or[bis] ... ς τ. βαλοντων cum FH al sat mu Dam[par] ...

44 *πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆσ ὑστερήσεωσ αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆσ.*

XIII.

1 [137.2] *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷσ* 1—9 Mt 24, 1—8 Lc 21, 5—11
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί. 2 *καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· βλέπεισ ταύτασ τὰσ με-*
γάλασ οἰκοδομάσ; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ μὴ κατα-

---

1. 13. 248. a b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q (contra *qui miserunt* k l vg) arm^{usc} (non item^{zoh}) om

44. *παντεσ γαρ* (et. Or^{4,289}): D 1. 33. al aliq sah add *αυτοι* :: e Lc | *περισσευοντοσ αυτοισ* (et. Or Dam$^{par\ cod}$): UΓΔ al mu Dam$^{par\ ed}$ *περισσευματοσ αυτων* (Γ al pauc *αυτοισ*). Similiter aliq in Lc. Cf Clem ^{579} *ο μεν γαρ* (*πλουσιοσ* ex praegressis) *απο του περισσευματοσ, η δε εκ τησ υστερησεωσ συνεισηνεγκεν*. Item Const^{3,7,6} *οτι οι παντεσ εκ του περισσευματοσ αυτων εβαλον, αυτη δε εκ του υστερηματοσ ολον τον βιον ον ειχε* | *εβαλον*: F 251. 282. al pauc *εβαλλον* | *εβαλεν*: 251. 282. c^{scr} 256. al *εβαλλεν*

XIII. 1. *εισ των* (ita et. Ln, sed falsus est de D) cum ℵBEGHKLMSUVΓΠ al pl ... Ti *εισ εκ των* cum ADFXΔ 1. 13. 28. al^{20} fere (item it vg sah cop *unus ex* vel *de*) :: *εισ εκ* passim fluctuat; passim ut Ioh 6, 8 neutiquam fluctuat; passim *εκ* ut Mc 13, 10. 14, 43 sine dubio aliena manu inlatum | D* *ποδαποι* et *ποδαπαι* | *οικοδομαι* (et. a i vg^{ed} am fu prag em ing al): D b c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ k l q gat mt tol add *του ιερου* :: cf Mt

2. *και ο ις* (e syr^{sch} *Iesus autem*) *ειπ. αυτ.* cum ℵBL 33. 115. 237. 255. e sah cop syr^{sch} pers^{p} (sax *κ. ειπ. αυτ. ο ις*) ... ς *και ο ις αποκριθεισ ειπ. αυτ.* (arm *αυτ. ειπ.*) cum EFGHMSUVXΓ al pl q arm aeth; item Ln *και αποκριθεισ ο ις* (a b i om) *ειπ. αυτ.* cum AKΔΠ 1. 28. 69. al plus^{20} ff$^{2.}$ k g$^{2.\ vid}$ l vg (item a b i; c vero *ad quem respondens Iesus ait*) syr^{p}; item D *και αποκριθ. ειπ. αυτοισ ο ις* | *αυτω* (l vg, item cf c): D al pauc a b e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i k q (vg^{cdd}? sed non am em ing prag tol al) *αυτοισ* (:: e Mt) ... 1. 118. (vide ante c arm) om | *βλεπεισ* (l vg): DM^{mg} al^{3} a b c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i k q sax *βλεπετε* (:: e Mt), praetereaque 2^{pe} b c ff$^{2.}$ i k* sax praem *ου* (*nonne*, k* *non*) :: e Mt | *ταυτ. τασ μεγαλ.* (Γ u^{scr} l om) *οικοδ.* (13. 69. 124. 258. 346. a *τασ οικ. τασ μεγ.*): a *has structuras magnas*, g$^{2.}$ *has magnas aedificationes*; c ff$^{2.}$ i q *haec omnia* (b i *omn. haec*) *magna aedificia*, l *omnes has aedificationes*, vg *has omnes magnas aedific.*, k *omnia illa magna*, e *ista magna et aedificia vestra* | *ου μη*: DG 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere a b c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i k l q arm praem *αμην* (1. 118. 299. om, c *amen amen*) *λεγω υμιν* (G 2^{pe} 13. 28. 69. 115. l *σοι*) *οτι* (G 1. 13. 69. 115. 2^{pe} al pauc a q om) :: e Mt | *αφεθη* sine *ωδε* cum AΕFHKM*SVXΓΠ al pl ff$^{2.}$ i l vg ... Ln add *ωδε* (:: e Mt ubi

λυθῇ. 3 $^{138.2}$ *καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν κατέ-*
ναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτροσ καὶ Ἰάκωβοσ
καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀνδρέασ· 4 *εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ*
τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 *ὁ δὲ Ἰη-*
σοῦσ ἤρξατο λέγειν αὐτοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 6 *πολ-*

non fluct, cf et. Lc) cum ℵBDGLM²UΔ al^{60} fere a b g^{2}· q syr^{sch} et^{p} c.* arm (sah cop aeth transp), item e k *in templo*, c *in isto templo* (ut et. Cyp$^{test\,1,15}$ *in evglio dominus dicit: Non relinquetur in templo lapis super lapidem qui non dissolvatur, et: Post triduum aliud excitabitur sine manibus.*) | *επι λιθον* cum ℵBGLMUXΓΑΠ 1. 13. 28. 33. 69. al^{40} fere ... ς Ln Ti *επι λιθω* cum ADEFHKSV al pl (:: alterum ap Mt alterum ap Lc) | *οσ ου μη καταλυθη* cum ℵ^{c}ABDXΓΑΠ unc^{9} al pler: ℵ*L 106. 13. 69. al pauc *οσ ου* (13. 69. al? add *μη*) *καταλυθησεται* :: ut Mt et Lc. Praeterea D a b c e ff^{2}· g^{2}· i k n (non item l q vg) Cyp$^{test\,1,15}$ (vide ante) add *και δια τριων ημερων αλλοσ αναστησεται ανευ χειρων*, *et post triduum* (e *post triduo*) *alius* (k *aliumut* sic) *excitabitur sine manibus* e k (et Cyp), *et post* (i *in*) *triduum alius* (i *aliud*) *resurget sine manib.* a i n (n incipit ab *us resurg.*), *et in triduo aliut* (ff^{2}· g^{2}· *illud*) *resuscitetur sine manib.* b ff^{2}· g^{2}·, *et post tertium diem et aliut resuscitetur sine manib.* d, *et in triduo resuscitabo illud sine manibus* c :: cf 14, 58 et Ioh 2, 19

3. *και καθημενου*: L om *και* (al pauc habent *καθ. δε* vel *καθ. ουν*) | *ιερου*: K *ὄρου* sic | *επηρωτα* cum ℵBL 13. 28. 33. 69. 229. al pauc cop^{wi} et$^{petr\,3}$ syr$^{p\,mg}$ ... ς Ln *επηρωτων* (ABFGH *επερωτ.*, Δ *επιρωτ.*) cum ADXΓΑΠ unc^{9} al pler it vg cop^{schw} sah syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm aeth (sed c ff^{2}· cop^{schw} al *interrogaverunt*) | *κατ* (B* *καθ*) *ιδιαν*: M *κατ ιδια*, 251. sah om | *ο πετρ.* cum ℵD 2^{pe}, item 115. 7^{pe} (al^{vid}) *ο τε πε....* ς Ln Ti om *ὁ* cum ABLXΓΑΠ unc^{9} al pler | *ιακω. και ιωανν.*: U 28. 69. 124. 346. 435. *ιωανν. κ. ιακω.* | *ιωαννησ* (ita ℵ* et ℵ^{c}): ℵ^{a}B *ιωανησ*

4. *ειπον* cum ℵBDL 1. 13. 28. 33. 69. 346. (al$^{pe\,vid}$)... ς *ειπε* cum AXΓΑΠ unc^{9} al pler | *ταυ. εσται*: Γ *ταῦτά ἐστι* | *οταν*: MΔ *οτε* (124. *οτι*) | *μελλη* cum ℵABFGHKLSUVΠ al pl ... Ti *μελλει* cum DEMXΓΔ 33. 69. 124. y^{scr} al plus^{20} | *μελλ. ταυτ.* (L *τα. με.*) *συντελ. παντ.* cum ℵBL (aeth) ... ς *μελλ. παντ.* (c *πα. με.*) *ταυτ. συντελ.* cum DEFSUVX al pl a c n (sed d *omnia haec consummabuntur*); item Ln *μελλ. ταυτ. παντ. συντ.* c. AGHKMΓΠ al^{35} q (*coeperint haec omnia consummari*) cop syr^{utr}, similiter l (g$^{1.2}$·?) vg sah *haec omnia incipient consummari*; item b ff^{2}· i *haec omnia consummabuntur* ... Δ 13. 229* 435. y^{scr} 2^{pe} k (*haec incipiunt perfici*) om *παντα*

5. *ο δε* ι̅σ̅ cum ℵBL 33. sah cop syr^{sch} arm pers^{p} ... ς Ln *ο δε* ι̅σ̅ *αποκριθεισ* cum AXΓΑΠ unc^{8} al pler (sed 237. 238. om ι̅σ̅) ff^{2}· (*respondens autem Iesus*) syr^{p}, item DG 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299^{vid} 2^{pe} b i l q vg *και αποκριθεισ ο* ι̅σ̅ (sed G 1. al pauc inter *αποκρι.* et *ο* ι̅σ̅ pon *αυτοισ*, vide post); c *respondens Iesus*, a k n *et respondens* | *ηρξατ. λεγ. αυτοισ* (c *ad illos*) cum ℵBLU 11. 13. 33. 209. al^{5} ac plur b c ff^{2}· i

λοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
πολλοὺσ πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ
πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλοσ. 8 ἐγερ-
θήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
σεισμοὶ κατὰ τόπουσ, ἔσονται λιμοί. 9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. 139. 1 9–13 Lc 21, 12–19 Mt 10, 17–22

l q vg sah cop syr[sch] aeth ... ς αυτ. ηρξ. λεγ. cum AEFHKM*SVXΓΠ al pl syr[p]; item ηρξ. λεγειν sed αυτοισ inter αποκρι. et ο $\overline{\iota\varsigma}$ posito G 1. al pauc; item M[2]Δ 69. 124. 157. 346. 3[pe] ηρξ. αυτ. λεγειν ... D 237. 2[pe] al[6] a k n arm ειπεν αυτοισ (k *dixit illis*, a n *ait illis*) :; e Mt | πλανηση: DHΓ al[10] fere -νησει

6. πολλοι cum ℵBL (i ap Blanch, non ap Alter) aeth pers[p] ... ς Ln add γαρ cum ADXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it vg sah cop syr[utr] arm :: at ita et Mt et Lc; Mc vero abiectis coniunctionibus scribere adamat, testibus plerisq saepe substituentibus quod aptum videbatur maxime ex ll pp, cf ad 3, 35. 4, 28. 9, 24. 10, 27. 28. 39. 11, 23. 12, 6. 24. 29. 31. 36. 37.) | επι (it vg *in*): G εν | ονομ. μου: k add *pseudiprofetae* | οτι (ita a i l vg): D 33. al pauc b c ff[2] g[2] k q gat om :: ut Mt | ειμι: 13. 28. 61. 69. 124. 346. al[5] b c g[2] l gat sax sah cop arm add ο $\overline{\chi\varsigma}$ :: ut Mt

7. ακουσητε cum ℵADLXΓΔΠ unc[9] al fere omn (69. -σετε) ... B ακουητε (sic), 124. (ap Birch, non ap Alter) ακουετε: Ti ακουετε ex errore de B | μη: ℵ* et corr (cb vdtr) 3[pe] praem ορατε (ℵ[a] vel [ca] improbavit) :: e Mt | θροεισθε (ℵ[cb], certe idem qui ορατε restituit, -εισθαι): D 12. 57. 122. 255. θορυβεισθε (D -σθαι), sed d *ne timueritis* pariter ac b g[2] i l q vg, item c ff[2] k *nolite timere*; contra a n *nolite turbari* | δει cum ℵ*B sah cop ... ς Ln add γαρ cum ℵ[c]ADLXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it vg syr[utr] etc :: at ita et Lc et Mt lectione non fluct | αλλ cum ℵAB etc: D αλλα

8. επ cum ℵBKLΔ[2]Π* 1. 69. al[4 scr] ... ς Ln Ti επι cum ADXΓΠ[2] unc[8] al longe pl (Δ* αντι εθνου, item 2[pe]?). Latini *super* a ff[2] g[2] i k q δ[2], *supra* l, *contra* b c d g[1] vg, *adversus* q | εσονται σεισμ. cum ℵBDL 28. 124. 299. sah cop ... ς Ln και εσοντ. σεισμ. cum AXΓΔΠ unc[9] (sed M* 122* ab εσοντ. priore ad εσοντ. alterum transiluere) al pler it vg syr utr arm aeth :: ut Mt lectione non fluct | εσονται λιμοι (ℵ* om κατ. τοπ. εσοντ. λιμοι, item antea a βασι pri ad βασι alterum transiluerat: utroque loco ℵ[c] supplevit) cum ℵ[c]BL 28. cop ... ς Ln και εσοντ. λιμ. cum AXΓΔΠ unc[9] al pler q syr[utr] sah aeth; (arm om και εσοντ.) ... D 2[pe] a b c ff[2] g[1. 2] i k l n vg και λιμοι (omisso εσοντ.) | λιμοι sine additamen cum ℵ(*et c)BDL a b c ff[2] g[1. 2] i k l n vg cop aeth ar[e] ... ς (sed Gb[0]) add και ταραχαι cum AXΓΠ unc[9] al omn[vid] q sah syr[utr] (arm add και λοιμοι και ταραχ.) Or[int 3, 855] (*Marcus addit:* et turbelas)

9. αρχη (Gb' Sz) cum ℵBDKLS*UΔΠ* (item E*[vid]) al[40] fere a b ff[2] g[1] g[2] i k l n q vg (sed a n *initium dolorum omnia haec*, g[2] *omnia haec initium dolorum.* Similiter 13. 28. 69. 124. 299. 346. 2[pe] ταυτα δε παντα αρχη [69. αρχαι] ωδινων :: cf Mt; c plane om αρχ. ωδ. τα.) sah cop syr[utr] arm aeth ... ς (= Sz) Ti αρχαι c. ABFGHMS[2]VXΓΠ[2] al pl (:: sic

Mt 24, 9 Βλέπετε δὲ ὑμεῖσ ἑαυτούσ· παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια καὶ
εἰσ συναγωγὰσ δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθή-
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 10 $^{140.6}$ καὶ εἰσ πάντα
τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 $^{141.2}$ καὶ ὅταν
Lc 12, 11 s ἄγωσιν ὑμᾶσ παραδιδόντεσ, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ

---

it vg apud Mt) | βλεπ. δε υμ. εαυτουσ (Δ αυτουσ, ℵ* om; similiter k *haec videte*, inter *initium parturitionis* et *haec* puncto posito): D 1. 28. 91. 124. 2p^{e} a ff^{2} i n arm om :: ut Mt | παραδωσ. υμ. cum BL cop arm aeth ... ς Ln παραδ. γαρ υμ. (:: ut Mt 10, 17 lectione non fluct; praeterea cf supra ad v. 6) cum ℵAXΓΔΠ unc^{9} al pler c ff^{2} ^{sabat} g$^{1.2\ vid}$ l q vg sah syr^{utr} ... 1. 28. 124. 299. και παραδ. υμασ... D 2p^{e} a ff^{2} ^{blanch} i k n ειτα (2p^{e} add δε) υμασ αυτουσ παραδ. (*deinde vos ipsos tradent*) | και εισ συναγωγασ δαρ.: minusc mu και εν ταισ συναγωγαισ αυτων δαρ., item g^{2} syr^{sch} *et in synagogis suis vapulabitis*. Eandem verborum coniunctionem testantur k n *in concilia* (k *conciliabula*) *et in synagogis vapulabitis* (k om *vap.*); nec contra sunt a c ff^{2} l q vg *in conciliis et in synagogis vapulabitis* (i vero *in conciliis et synagogis vap.*). Eandem confirmant syr^{p} aeth. Nec magis post συναγωγασ interpungunt AEKLMΠ al ut vdtr pl. Ita ediderunt ς Gb Sz; contra ς^{e} Wtst συναγωγασ· et Ln συναγωγασ, ediderunt cum Γ al i cop. | X δαρησησθε | και επι ηγεμ. (AKΓΠ* al^{20} fere add δε :: ut Mt 10, 18) και βασ. σταθησ. (GU 1. 13. 33. al^{35} fere sah αχθησεσθε :: ut Mt 10, 18): X 435. y^{scr} al pauc om | ενεκεν cum ℵADL etc: B ενεκα

10. τα: D* om | πρωτ. δει cum ℵBD 28. 299. 58^{ev} a n l vg Aug$^{cons\ 2,148}$, item (vide post) πρω. δε δει 108. 124. 157. 2p^{e} al pauc c d ff^{2} g^{2} i (k *prius enim oport.*) sah arm ... ς Ti δει πρωτ. c. ALXΓΔΠ unc^{9} al pler q cop^{vid} syr^{p}. Verba και εισ πα. τ. εθνη 108. 124. 157. etc ad praecedentia trahunt, item interpretes qui *primum autem*, *prius enim*. Ex quibus c sah arm sic: *in testimonium illis et* (arm add *omnibus*) *gentibus. Primum autem* etc, d ff^{2} i *in test. illis et in omnes gentes. Primum autem* etc; g^{2} tol *illis et in omnes gentes* (*et in omn. gent.* g^{2} non vdtr omittere, sed non satis liquet). *Sed constantes estote* (tol *state*). *Primum autem* etc, k *illis et in omnes gentes. Sed confortamini. Prius enim* etc. Praeterea post το ευαγγελιον D ff^{2} g^{2} tol (item syr^{sch} sed omissis antea και εισ παντ. τ. εθν.) add εν πασιν τοισ εθνεσιν (*in omnib. gentib.*) :: cf Mt 10, 18 et 24, 14

11. και οταν cum ℵBDL 33. a c g$^{1.2\ vid}$ i k l n vg cop... ς οταν δε (:: ut Mt 10, 19 Lc 12, 11) cum AXΓΔΠ unc^{9} al longe pler ff^{2} q sah syr^{utr} arm aeth Or^{1,295} | αγωσιν cum ℵABDGKLMUXΔΠ al^{60} fere Or ... ς (= Gb Sz) αγαγωσιν cum EFHSVΓ al permu (c d ff^{2} q *perduxerint*, i l vg *duxerint*, a n *adducent*, k *optulerunt*) | προμεριμνατε (et. Or): MΓ 11. 33. 131. al plus^{40} μεριμνατε (:: cf Lc 12, 11 Mt 10, 19) | τι (13. 69. 124. 346. πωσ η τι :: ex ll pp) λαλησητε (U al^{30} fere -σετε) absque additam cum ℵBDL 1. 33. 69. 157. 209. 32^{ev} c ff^{2} g$^{1.2\ vid}$ i k l q vg sah cop aeth ar^{e} ar^{p} ... ς (sed Gb^{00}) Ti add μηδε μελετατε, Ln [μηδ. μελετ.] c. AXΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} (item Or^{1,295} μηδε προ-

ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ
οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελ-
φὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται
τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώσουσιν αὐτούσ. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμε- Mt 24, 9. 13.
νοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ
σωθήσεται. 14 [143.6] Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ 14–23 Mt 24, 15–25
ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, [143.2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- Lc 21, 20–24 Dan 9, 27
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ κατα- Lc 17, 30

μελετατε omissis τι λαλησ.), item 28. 38[vid] 299. 433. 2[pe] a n μηδ. μελετατε vel (ut 38. 2[pe] a *praemeditare*, n *praemeletare*) προμελετατε ante τι λαλησετε :: e Lc 12, 14 fluxit | αλλ: D αλλα | ο εαν cum ℵBLXΓΔΠ unc[9] al pler Or ... Ln ο αν cum AD al pauc | τουτο (*id* ff[2.] l q vg; *hoc* a i n): D αυτο (c *ipsum*, sed d *hoc*), 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2[pe] k mt Or εκεινο (*illut* k, *illud* mt) | λαλειτε: 1. 90. r[scr] al pauc λαλησετε (-σατε, -σητε) | εστε υμεισ (*estis vos* g[2.] i k l am fu ing prag, *eritis vos* d q): MU al[20] fere a c ff[2.] n vg[ed et mss mu] υμ. εστε :: ut Mt 10, 20

12. και παραδωσει cum ℵBDL a c k n sah cop ... ς παραδωσ. δε (:: ut Mt 10, 21) cum AXΓΔΠ unc[9] al fere omn (v* o[scr] nec δε nec και) ff[2.] (g[1.2.vid]) i l q vg syr[utr] aeth Or[1,295] | επαναστησονται (et. Or): B -στησεται (item BΔ Mt 10, 21)

13. δια το: Δ* δ. τον | ουτοσ: X ουτωσ

14. το βδελ. τησ ερημω. (69. om τ. ερ.) absque additam cum ℵBDL 2[pe] a ff[2.] g[1.2.] i n* q vg sah cop arm Aug[cons 2,149] („*quod Mt ait*: Cum ergo videritis abomin. desol. quae dicta est a Dan. proph. stantem in loco sa., qui legit intelligat, *hoc Marcus ita dicit*: Cum autem videritis abomin. desol. stantem ubi non debet, qui legit intelligat") ... ς (= Gb) add το ρηθεν υπο (1. al[10] fere δια) δανιηλ του προφητου, et Ln [το ρη. υπ. δα. τ. πρ.] cum AXΓΔΠ unc[9] al fere omn c k (*ante profeta*, ** *a prof.* sed sine δανιηλ) l n** syr[utr] aeth :: e Mt ubi nemo om | εστηκοτα cum ℵBL, item Ln εστηκοσ cum D 28. ... ς εστοσ (:: ut Mt) cum AEFGHSVΔΠ* al pl, item ς[e] Gb Sz εστωσ cum KMUXΓΠ[2] al mu ... 1. 13. 28. 69. 91. 299. 346. στηκον | οπου (U* vdtr εν τοπ. αγ. scripturus fuisse) ου δει: aeth[ed et mss] praem (vel add?) *in loco sancto* (sed cod m om οπ. ου δει) :: e Mt | νοειτω (Γ νοητω): D a g[2.] n add τι αναγινωσκει (n *quid dicit*, a *quidquid legit*) | εισ: U 2[pe] 131. al pauc επι

15. ο δε επι cum ℵABGKLMSUVXΓΔΠ al fere omn syr[p] arm ... D 2[pe] a ff[2.] (g[1.2.vid]) i k l n q vg και ο επι ... Ln ο επι (:: at ita Mt) cum BFH c sah cop (Or[2,273] non adscriptis iis quae praecedunt) | Γ al δοματοσ | καταβατω (XΔ al pauc -βητω, M d[scr] 252. 435. καταβαινετω :: cf ad Mt) absque additam cum ℵBL (2[pe], sed om μηδ. εισελθ. τι αρ.) c k sah cop syr[sch] pers[p] ... ς Ti add εισ την οικιαν, Ln [ε. τ. οικ.] c. ADXΓΔΠ unc[9] al longe pler a ff[2.] g[1.] (et [2.vid]) i l n q vg (a n *in domo*) syr[p] arm aeth (Or[2,273] libere nil nisi ο επι του δωματ. μη καταβατω

Lc 17, 31 βάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰσ
τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐ-
τοῦ. 17 ¹⁴⁴·² οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ
ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 18 ¹⁴⁵·⁶ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται
χειμῶνοσ. 19 ¹⁴⁶·² ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψισ, οἵα οὐ
γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ

εισ την οικιαν αυτου exscripsit) | *εισελθατω* cum ℵADLΔ 13. 28. 346. ... ς *εισελθετω* cum BXΓΠ unc⁹ al pler | *αραι τι* cum ℵADXΓΔΠ² unc⁸ al omn fere it vg etc ... Ti *τι αραι* cum BKLΠ* 72. 253.

16. *ο εισ τ. αγρον* sine *ων* cum ℵBDLΔ 1. 28. 209. 245. 299. c^scr 2^pe ff²· q (d ff²· q *qui in agro*) cop ... ς Ti add *ων* cum AXΓΠ unc⁹ al pler a c g²· i k l n vg (*qui in agro erit* c i l vg, *qui in agro fuerit* a n, *qui in agro est* k, *qui in agro sunt* g¹·) syr^utr arm aeth (:: *ο εν τω αγρω* ap Mt et *ο επι του δωματοσ* v. 15 minus poscere sibi videbantur *ων* quam *ο εισ τον αγρον*) | *επιστρεψατω* (D* -*ψετω*): Or^3,207 alludens *του ēv διδασκοντοσ και λεγοντοσ· μη στραφητω* (^ed -*φετω*) *εισ τα οπισω αραι το ιματ. αυτου* | *εισ* (M *επι*) *τα οπισω* (haec om a i): ℵD 11. al pauc^vid om *εισ τα* (Latini nil nisi *retro*, sed nec aliter Lc 17, 31) :: possunt ex Lc 17, 31 inlata esse, ubi ℵ* tantum om; sed Mt *οπισω* sine *εισ τα* habet nec fluct

17. *δε*: D^gr om | A al²^scr *εγ γαστρι* | *θηλαζουσαισ*: L *ενθηλαζουσαισ*, D 28. *θηλαζομεναισ*. Latini: *nutrientibus* c ff²· (g^1·2·vid) q vg, *lactantibus* a l n, *quae lactant* k

18. *προσευχ. δε*: D a i n *και προσευχ.*, c ff²· *orate ergo* | *ινα μη γενηται χειμωνοσ* cum ℵ*et^caB arm, item D *ινα μη χειμω. γενωνται*, c d *ut non hieme fiant*, ff²· l vg Aug^cons *ut hieme non fiant*, i *ne hieme fiant*; item L 50. 69. 262. a n* q *ιν. μη χειμ. ταυτα γινεται* (50. 69. *γενηται*, 262. *γενητ.* ante *ταυτ.*), *ne* (q *ut non*) *hieme haec fiant*, 13. 28. 299. 2^pe *ιν. μ. γενητ. ταυτα χειμ.*, g¹· mt *ut hieme non fiant haec*: itaque absque *η φυγ. υμ.* (Gb^oo) cum ℵ*et^caBDL al⁷ it^pler vg arm Aug^cons 2,151 (*quod vero ait Mt*: Orate autem ut non fiat fuga vestra hieme vel sabbato, *hinc Mc partem dixit, partem tacuit*; orate vero, *inquit*, ut hieme non fiant)... ς *ιν. μη γεν. η φυγη υμων χειμ.* cum ℵ^cbAXΓΔΠ unc⁹ al pler k gat g²· (*ut hieme non fiat fuga vestra*) sah cop (*χειμ.* ante *η φυ. υμ.*) syr^utr go aeth (:: e Mt ubi non fluct). Praeterea in fine add L al³⁰ fere g²· k n** (*ne hiem. aut sabb. haec fi.*) gat pers^p *η* (minusc mu *μηδε*) *σαββατου* (vel -*των*, -*τω*, *εν σαββ.*)

19. *εσοντ. γαρ αι* (Δ om) *ημερ. εκειν.* (Δ om): Γ *εσται γαρ εν ταισ ημεραισ εκειναισ*, item a b d k n q *erunt enim in* (d q om) *diebus illis* | *θλιψισ* (ΑΔ al -*ψεισ*) *οια* etc cum ℵABLXΓΔΠ unc⁹ al pler cop syr^utr aeth go ... D 299. 2^pe y^scr it vg arm *θλιψεισ οιαι ουκ εγενοντο* (y^scr *ου γεγοναν*, 2^pe *ου γεγονασι ποτε*, a n *non fuerunt numquam*) *τοιαυται* (c *tribulationes et pressurae quales non fuerunt*, i l am gat mt tol *tribulationis tales quales* etc) | *ην* (cum ℵBC*L 28; ς Ti *ησ* cum AC²XΓΔΠ

νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 $^{147.6}$ καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ τὰσ
ἡμέρασ, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ
ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰσ ἡμέρασ. 21 $^{148.2}$ καὶ τότε ἐάν τισ ὑμῖν Lc 17, 23
εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστόσ, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 $^{149.6}$ ἐγερθή-
σονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα

---

unc^{9} al fere omn) εκτι. ο θεοσ (b l q vg): D 27. 2^{pe} a c ff^{2} i k n arm om (arm om et. κτισεωσ, item 28. 299.) | και ου μη: D ουδε μη, FG 1. 13. 69. 157. 253. 346. 2^{pe} ουδ (157. ουδε) ου μη :: cf Mt | γενηται: D 2^{pe} it (exc k *et non erit numquam*) vg γενωνται

20. εκολοβω. κυριοσ (c ff^{2} k Promiss *deus*, sed ff^{2} sabat *dominus* idque post *dies*) cum ℵBL b c ff^{2} g^{1} g^{2} i k l vg aeth ... ϛ Ln κυριοσ εκολοβω. cum ACDXΓΔΠ unc^{9} al pler (13. 28. 69. 299. al sah Op ο θεοσ εκολ.) a q (i ap Blanch ex errore ut vdtr) sah cop syr^{utr} go arm Op | τασ ημερασ (et. a b ff^{2} i k l q vg go syr^{p}): EFGMΔ 1. 13. 69. al^{25} fere c g$^{1.2}$ mt tol sah cop syr^{sch} arm aeth Op Promiss add εκεινασ (:: cf Mt), item D a b ff^{2} i q arm add δια τουσ εκλεκτουσ αυτου | αλλα δια: 1. 13. 28. 69. al^{5} δια δε :: e Mt | εκολοβωσεν sec: b g^{2} *breviabuntur* :: ut Mt

21. και: U 1. al plus^{10} sah syr^{sch} om :: ut Mt | εαν cum ℵABC etc: DL αν | υμιν ειπη (ℵABC etc): sah ειπ. υμιν | ιδε pr cum ℵBL ... ϛ Ln ιδου (:: ut Mt) cum ACDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}. Item ιδε sec cum ℵBDL 28. 2^{pe} ... ϛ ιδου cum AW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al longe pler; c 63. cop om | ο χ̅ς̅ sine η vel και (Gb') cum ℵLU 40. 69. 127. 131. 157. 2^{pe} al^{50} fere k l (g^{1} vid) vg (et. am em ing tol al) Cyr$^{hr\,229}$ (libere: εαν ειπωσιν· ιδου ωδε ο χ̅ς̅, ιδου εκει, μη πιστευσησ) Vict$^{mosq\,2,58}$ (ex cod d) Promiss (*cum vobis dixerint: Ecce hic est Chr., ecce illic, nolite credere*) ... ϛ Ln add ἤ cum ADXΓΔΠ unc^{8} al sat mu a b c ff^{2} g^{2} i q syr^{p} arm go aeth, item C 63. cop omisso ιδε sq; item B prag (al?) sah syr^{p} add και (:: cf Mt) | πιστευετε (Gb Sz prob Schu) cum ℵABCDEFHLVΔ al plus^{40} (a c d ff^{2} k q *nolite credere*, g^{2} *ne credetis* sic) ... ϛ (= Gb Sz) πιστευσητε (:: ut Mt) cum GKMSUW^{b}XΓΠ al pl (b i l vg *ne credideritis*)

22. εγερθ. δε cum ℵC ... ϛ Ln Ti εγερθ. γαρ (:: ut Mt lectione non fluct) cum ABDL ac testib rell | ψευδοχριστ. και cum ℵABCL unc rell al fere omnib it^{pler} vg sah cop syr^{utr} etc ... Ti (Schu prob vdtr) om cum D 124. i k (:: cum facile a ψευδο- pri ad ψευδο- alt aberrari potuerit pariterque in Mt Δ al pauc h ψευδοχρ. και omittant, non cautum videtur a Mc omissum dicere) | ποιησουσιν (Schu prob vdtr) cum D 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2^{pe} a (a d *facient*) Vict$^{mosq\,2,58}$ ... ϛ Ln δωσουσι (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵABCL unc rell al pler it^{pler} vg syr^{utr} cop etc. Cf et. Or^{3,143} και ποιησει σημεια και τερατ. ο ελευσομενοσ, ωστε αποπλανασθαι, ει δυν., και τουσ εκλ., item^{3,765} οτι (praecedit ο ανθρωπ. τησ αμαρτιασ) εν τη του διαβ. εξουσια ποιει πασαν δυναμιν και σημεια και τερατα, εν οισ καταπλησσεται και αποπλανησει, ει δυν., και τουσ εκλ. Certe αποπλαναν, quod utroq loco

καὶ τέρατα πρὸσ τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ.
24-27 Mt 24, 29-31 Lc 21, 25-28 23 *ὑμεῖσ δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα.* 24 $^{150.2}$ *Ἀλλὰ ἐν*
ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθή-
σεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, 25 *καὶ οἱ ἀστέρεσ*
ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντεσ, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ σαλευθήσονται. 26 $^{151.2}$ *καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ*
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαισ μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ δόξησ.
27 *καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλε-*

Or scripsit, Marci est. | *προσ*: Γ *εισ* | *τουσ εκλ.* cum ℵBD^{gr} ... ς Ln *και τουσ εκλ.* (:: e Mt ubi non fluct) cum ACLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} sah cop arm go aeth (Or vide ante)

23. *υμεισ δε βλεπετε* (k q *vos autem videte*, Cyp *vos autem cavete*; b d g$^{1.2.}$ l vg *vos ergo videte*): a ff$^{2.}$ nil nisi *videte*, c (:: ut Mt) plane om | *προειρηκα* (Schu prob vdtr) cum BL 28. a cop aeth ... ς praem *ιδου*, Ln [*ιδου*] cum ℵACDW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn fere it (exc a) vg syr^{utr} arm go Cyp :: e Mt | *παντα* cum ℵBCDEFGHLSVW^{b}XΓΔ al pl ... AKMUΠ al^{40} fere *απαντα*

24. *αλλα* cum ℵBCDΔ al ... ς *αλλ* cum ALW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler | *εν*: X om | *εκεινην*: 11. 69. 346. al^{5} ac plur *των ημερων εκεινων* :: e Mt | LΓ *φεγοσ*

25. *εσοντ. εκ τ. ουρ.* cum ℵABCUΠ* al^{30} fere a (item i Promiss *stellae de caelo erunt cadentes* [Promiss *decidentes*], e *stellae de caelo cadent*, g$^{1.2.}$ *stell. cadent de caelo*) item sah cop syr^{sch} aeth ... D c ff$^{2.}$ q *οι εκ* (d *quae sunt de*, c ff$^{2.}$ q *quae sunt in*) *του ουρα. εσονται* ... ς *του* (sed 69. 299. 346. al mu *εκ του*) *ουρανου εσονται* cum LW^{b}XΓΔΠ^{2} unc^{9} al pl l vg (hi *stellae caeli erunt*) go syr$^{p\ txt}$. In k est: *et stellae cadentis* (sic) omissis *εσοντ. εκ τ. ουρ.* | *πιπτοντεσ* cum ℵBCDLΠ* al mu a c d ff$^{2.}$ i k (hi^{6} *cadentes*; e g$^{1.2.}$ *cadent*) ... ς *εκπιπτοντ.* cum AW^{b}XΓΔΠ^{2} unc^{9} al longe pl l q vg Promiss (hi^{4} *decidentes*) | *αι εν τ. ουραν.* (vg e g$^{2.}$ vid *quae in caelis sunt*, l am ing reg *quae sunt in caelis*, k *in caelis*, q *caelestes*): DK 115. a c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i Promiss cop arm^{cdd} aeth *των ουρανων* (*caelorum*) :: ut Mt et Lc

26. *εν νεφελαισ* (1. 13. 28. 69. k *-φελη*): D *επι των νεφελων*, a d ff$^{2.}$ i q *cum nubibus* (contra c l vg *in nubib.*) ... X e g$^{1.}$ om | *δυν. πολλ. και δοξ.* cum ℵBCDLW^{b}XΓ al pl a c e ff$^{2.}$ (g$^{1.2.}$ vid) i k l q vg cop (sah om *πολλ.*) syr^{sch} go ... Ln (ex errore) *δυν. και δοξ. πολλ.* cum AMΔΠ al^{60} fere syr^{p} arm aeth :: e Mt

27. *αποστελει* (VX *-στέλει*): LΔ al pauc *αποστελλει* (item H *-στελλεῖ*), item *mittit* l prag (et. go praegresso *tunc vident*) | *τουσ αγγελουσ* sine *αυτου* (Gb' Schu prob vdtr) cum BDL a e ff$^{2.}$ i k q cop$^{petr\ 3}$ ... ς add *αυτου*, Ln [*αυτου*] cum ℵACW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} c g$^{2.}$ (et $^{1.}$ vid) l vg sah cop^{wi} et ^{schw} syr^{utr} arm go aeth Or$^{int\ 3,870}$ („apud Marcum") :: e Mt ubi non fluct | *επισυναξει*: FLM al^{10} fere g$^{2.}$ arm^{cdd} aeth *επισυναξουσιν* :: e Mt | *τουσ εκλεκτ.* sine *αυτου* cum DL 1. 28. 91. 299. 2^{pe}

κτοὺσ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐρανοῦ.
28 Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆσ ἤδη 28–31 Mt 24, 32–35 Lc 21, 29–33
ὁ κλάδοσ ἁπαλὸσ γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· 29 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα γινό-
μενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρισ οὗ ταῦτα πάντα γένηται.
31 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρ-

---

a e ff^{2}· i k Or$^{int\,3,870}$ ... ς Ln add *αυτου* (:: rursus e Mt ubi lectio non fluct) cum ℵABCXΓΔΠ unc^{9} al pler c g^{2}· (et ^{1}·^{vid}) l q vg sah cop syr^{utr} arm go aeth | *απ* (V *επ*) *ακρου* (*ab ultimo* c ff^{2}· q, *a summo* g^{2}· i k l vg Or^{int}, d *a summum*): D^{gr} al pauc a (*ab angelis terrae*) aeth *απ ακρων* :: cf Mt | *γησ*: U 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} *τησ γησ* | *ακρου* sec: 1. al pauc aeth *ακρων* | *ουρανου* (*caeli* a l q vg Or^{int}): U 13. 28. 69. 2^{pe} al^{10} fere *του ουρ.*, 1. c d ff^{2}· i k *ουρανων* (*caelorum*) :: cf Mt

28. *μαθετε*: V 59. z^{scr} *μαθε* | *αυτησ ηδη ο* (Δ om) *κλαδ.* cum EFGHKV W^{b}XΓΔ 1. al pl (item M *ηδη αυτησ ο κλα.*, S al pauc *αυτησ ο κλα. ηδη*, U al *αυτησ ο κλαδ.* omisso *ηδη*) ... Ln *ηδη ο κλαδ. αυτησ* cum ℵABCD LΠ al^{20} fere it vg (cop arm) :: at ita Mt lectione non fluct | *εκφύη* (ut et. ς^{e} Wtst Gb Sz): ita FSUΓ al mu, a *folia procreaverit*, k *germinaverit folia*, cop *producit folia*, item syr^{p} aeth (go *germinant folia*) ... ς Ln *εκφυῆ*: ita EGKMVW^{b}Π al pm, d i l q (g$^{1\cdot 2\cdot}$?) vg *nata fuerint*, ff^{2}· *nascuntur*, c *prodeunt*, item sah syr^{sch}. Cf et. ad Mt | *εκφυ.* (U 1. 108. 127. al pauc a arm post *τα φυλλ.*) *τα φυλλα*: D 28. 91. 124. 2^{pe} al pauc q arm add *εν αυτη* (*in ea* q, *in illa* d) | *γινωσκετε* ut ℵB*CEFGHK MSUVW^{b}XΓΠ al pl a (*scitote*, item post) c ff^{2}· (g$^{1\cdot 2\cdot vid}$) i k l q vg (hi omnes *cognoscitis* [k *foliagnoscitis*]; d prag *cognoscetis*) item sah cop^{wi} et ^{schw} syr^{utr} arm go ... Ti (Schu prob) *γινωσκεται* ut AB^{3}D^{gr}LΔ (sed iidem praeter B^{3} *γινωσκεται* et. v. sq) al mu aeth (*cognoscitur*) cop petr^{3}· (*cognoscunt*) :: cf ll pp | *οτι*: D^{gr} add *ηδη* :: cf Lc | C *εγγυ* | *το θεροσ* (K *τελοσ*) *εστιν* (al^{10} fere om *εστ.*): Γ 282. *εστ. το θερ.*

29. *ουτωσ* cum unc omnib praeter^{2} al pl ... ς *ουτω* cum MS al mu | *ιδητ.* (CD al *ειδ.*) *ταυτ.* (D 36^{ev} i arm *παντα ταυτ.*, c ff^{2}· q aeth Promiss *ταυτ. παντ.*) *γιν.* c. ℵABC(D)LUΠ* al^{20} fere (c ff^{2}·) g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ (i) k l (q) vg sah cop syr^{utr} go (arm aeth) ... ς Ti *ταυτ. ιδητ. γινομ.* cum W^{b}XΓΔΠ^{2} unc^{8} al pl a (sed om *γιν.*) | *γινωσκετε* (vide ante): it^{omn} vg *scitote* | *εστ. επι θυραισ*: k Promiss add *finis*, l *regnum dei* (:: ut Lc)

30. *αμην*: L add *δε* | *μεχρισ ου* (B *οτου*) cum ABCLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler (Vict$^{mosq\,2,59}$ *το δε· μεχρισ ου ταυτ. πα. γεν. φησιν αντι του· εωσ ου συμβη ιουδαιοισ* etc) ... ℵ *μεχρι*, D al pauc *εωσ ου*, 1. 13. 28. 69. 124. 209. 299. 346. al pauc *εωσ αν*, 2^{pe} *εωσ*: cf ll pp | *ταυτ. παντ.* (Schu prob) cum ℵBCLΔ 13. 69. 346. al^{20} ac plur d sah cop syr^{utr} (28. i *παντ. γεν. ταυτ.*) ... ς Ln *παντ. ταυτ.* (:: ut Mt) cum AD^{gr}W^{b}XΓΠ unc^{9} al pl ff^{2}· k** l q vg arm ... a c g^{1}· k* om *ταυτα* :: ut Lc

31. *παρελευσονται* pr c. ℵBDKUΓΠ 1. al permu, item c ff^{2}· g$^{1\cdot 2\cdot}$ i l q vg

Mt 24, 35 ελεύσονται. 32 [152. 6] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ἢ τῆσ ὥρασ οὐ-
δεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
Mt 25, 13 33 [153. 6] βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστιν.
(Mt 25, 14 ss Lc 19, 12 ss) 34 [154. 2] ὡσ ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ ἀφεὶσ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺσ
τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ

---

arm ... Gb Sz *παρελευσεται* (:: cf Mt) cum AC^{vid}EFGHLMSVW^{b}XΔ al plus^{60} a k | *ου μη* cum ℵACL unc^{14} al omn^{vid}: BD* om *μη παρελευσοντ.* sec (Schu prob vdtr) cum ℵBL y^{scr} z^{scr} semel 3^{pe} 18^{ev} 36^{ev} 49^{ev} 150^{ev} ... ς Ln *παρελθωσιν* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACDW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler

32. *εκεινησ η* cum ABCEGHKLMS^{2}UVW^{b}XΓΔΠ al^{100} fere c ff$^{2\cdot}$ (g$^{2\cdot}$?) l vg syr^{p} (Ath utrum Mt potius an Mc spectet non satis liquet. Etiam in Mt enim illum verba *ουδε ο υιοσ* invenisse non dubium vdtr; alioquin eum eius rei in disputationibus contr. Arian. mentionem facturum fuisse puto. Cf ^{1,457} et ^{469} item ^{551} et ^{697}. De Bas$^{ep\,236}$ vide ad Mt. Ad Mt etiam Cyr$^{anthrop\,381}$ spectare vdtr: *λεγοντοσ του χ̅υ̅ περι τησ ημερ. εκειν. η τησ ωρασ ουδεισ οιδεν ουδε οι αγγ. των ουρ. ουδε ο υιοσ ει μη ο πατηρ μονον*, quae verba uberius tractat. Pariter ad Mt adhibendus vdtr locus Caesarii$^{dial\,1,\,12sqq}$ -- *ουτε οι αγγ. των ουρ. ουτε ο υιοσ, ει μη ο πατηρ μονοσ.*) ... ς (= Gb Sz) *εκειν. και* cum ℵDFS* 1. 13. 28. 69. 124. al mu^{vid} a g$^{1\cdot}$ i k q sah cop syr^{sch} arm aeth (Ir$^{int\,158}$ ad Mt potius spectat ad quem vide verba eius) :: *και* in Mt non fluct | *τησ ωρασ* cum ℵBCDKLMUΔΠ al mu ... AEFGHSVW^{b}X al^{80} fere om *τησ*, hinc Gb$^{○○}$. Ceterum titulus huius capitis 43. ubique, ut in AKLMΔΠ, scribi solet *περι τησ ημερασ και ωρασ* (absque *τησ*). | *οι αγγελοι* cum ℵDK*LUW^{b} 11. 28. 115. 262. 299. 2^{pe} al^{20} item a c f ff$^{2\cdot}$ g^{1} i k l q vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ln *οι αγγελ. οι* cum ACEFGHK^{2}MSVXΓΔΠ al pl sah syr^{p} ... Ti *αγγελοσ* cum B (Aug$^{ps\,6}$ libere: -- *nemo scit neque angelus neque virtus neque filius nisi solus pater*) | *εν* (D 2^{pe} 131. al^{20} fere add *τω*) *ουρανω* (c f l i q vg *in caelo*, k *de caelis*, ff$^{2\cdot}$ *de caelo*) cop syr^{p} arm: U 28. al^{10} fere a g$^{1\cdot}$ syr^{sch} aeth *των ουρανων* :: ut Mt | *ουδε* (L *ουτε*) *ο υιοσ* (cf de his ad Mt; Bas$^{ep\,236}$ *η δε του μαρκου [λεξισ]* etc Ps-Ath$^{dispu\,170}$ Amb$^{fid\,5,\,8}$): X prag om | *ο πατηρ* (et. f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ ^{vid} i q vg cop syr^{utr} etc): Δ *μονοσ ο πατ.*, c *solus pater*; item 13. 61. 124. 238. 262. 326. 2^{pe} a k tol sax sah arm^{odd} aeth (Ir$^{int\,158}$ vide ad Mt) *ο πατηρ μονοσ* :: e Mt

33. *βλεπετε* (a f l vg): addunt D ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i q *ουν*, 13. 28. 69. 299. 346. 2^{pe} aeth *δε και*, k *et*, c *itaque et* | *αγρυπνειτε* cum BD 122. a c k tol* ... ς add *και προσευχεσθε* (:: cf 14, 38 et ll pp ubi nemo om) c. ℵACL W^{b}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn (sed al mu om *και*) f ff$^{2\cdot}$ (g$^{1\cdot 2\cdot vid}$) i l q vg sah cop syr^{utr} arm aeth | *ο καιροσ*: Δ om *ὁ* | *εστιν* (k *veniet*): D^{gr} a (*nescitis quando tempus*) (c sic: *nescitis tempus*) om

34. *ωσ*: 1. 13. 28. 69. 124. al^{10} *ωσπερ*, atque iidem pler item c mt syr^{sch} add *γαρ* :: cf Mt 25, 14 | *αποδημοσ*: DX 1. 28. 209. 245. 299. 2^{pe} c^{scr} *αποδημων* :: ut Mt 25, 14 | *οικιαν αυτου* et *δουλ. αυτου*: B *οικ. εαυτου* et *δουλ. εαυτου* | *εκαστω* cum ℵBC*DL 238. 248. 2^{pe} 8^{pe} a c e ff$^{2\cdot}$

θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 [155.2] γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε Mt 24. 42 (Lc 21, 34 ss)
γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰκίασ ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλε-
κτοροφωνίασ ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνησ εὕρῃ ὑμᾶσ καθεύ-
δοντασ. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 [156.1] Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρασ, [157.6] 1–2 Mt 26. 3–5 Io 11, 47 ss
καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτὸν ἐν δόλῳ
κρατήσαντεσ ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε
ἔσται θόρυβοσ τοῦ λαοῦ.

(a *et dedit servis suis potestatem unicuique opus suum*, c e ff[2.] *et* [e om] *dans servis suis potestatem unicuique opus suum* [c *operis sui faciundi*]. Paullo liberius g[2.] l vg *et dedit servis suis potestatem cuiusque operis*, k *et dedit discipulis suis potestatem uniuscuiusque opus suum*, d f q *et* [f om] *data servis suis potestate cuiusque operis*) cop aeth ... ς και εκαστω cum AC[2]W[b]XΓΔ[gr]Π unc[9] al pler i (*et det servis suis potestatem et unicuique opera sua*; δ - - *potestatem cuiusque operis sui*) sah syr[utr] arm | D* θυρουρω | γρηγορη (HU al pauc -ρει): Γ αγρυπνη

35. η οψε c. ℵBCLΔ k (*verum* [utrum?] *vespera*) sah cop syr[p mg] aeth ... ς Ln om η cum ADW[b]XΓΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[sch] et p txt arm Or [3,339] et int [3,877] | μεσονυκτιον (B* μεσαν., B[3] μεσον.) cum ℵBCLΔ ... ς Ln μεσονυκτιου cum ADW[b]XΓΠ unc[9] al pler; item 238. c[scr] Or [3,339] (sed libere) μεσονυκτιω | αλεκτοροφωνιασ: D -νιου, Δ -νια

36. ελθων (et. Or[3,339]): D[gr]Γ al pauc εξελθων | εξαιφνησ (ut ABEFGMSU W[b]XΠ): ℵCDKLΓΔ al εξεφνησ | ευρη: Or[3,339] ευρηση, 300. c[scr] 238. ευρησει

37. ὃ (Gb″) cum ℵBCKLXΔΠ* al[20] c f k l vg sah cop syr[sch] ... ς Ti ἃ cum AW[b]ΓΠ[2] unc[8] al longe pl q syr[p] Bas[2,308]. Pro ο δε υμιν λεγω πασιν (E om λεγ. πασ.) λεγω D 2p[e] a sic: εγω δε (2p[e] om) λεγω υμειν (2p[e] υμ. λε.), ff[2.] i *ecce autem vobis dico* (aeth *et ecce dico vobis, omnibus vobis*), k (omisso γρηγορ.) *quod autem uni dixi, omnibus vobis dico* (quocum cf Opt *quod uni ex vobis dico omnibus dico*) | K al pauc γρηγορητε

XIV. 1. το πασχ. και τα αζυμ. (k *pascha azumorum*, item syr[sch] pers[p]; gat *pascha et azaemorum*): D a (ff[2.blanch] *pascha post biduum*, sed ff[2.sabat] *pascha et azyma biduum*) om και τα αζυμ. (nec exprim sax) | και οι γραμμ.: Δ 300. om οι | πωσ: MX οπωσ | εν (Δ 1. 13. 28. 69. al[15] fere om; nec exprim it vg, habent enim *dolo* [k *insidiis*] *tenerent* vel *tenerent dolo*) δολω (U λογω): D[gr] a i („cdd[lat]“ ap Wtst) om | κρατησαντεσ: 28. κρατησωσι και, item it vg; D*Δ κρατησαντεσ και

2. γαρ cum ℵBC*DL a c f ff[2.] i k l q am em erl fu iac ing mt prag reg san cop syr[p mg] ... ς δε (:: ut Mt lectione non fluct) cum AC[2]W[b]XΓΔΠ unc[9]

3—9 Mt 26, 6—13 3 [158. 1] *Καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ*
Io 12, 1—8 Lc 7, 36 ss *λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου*
νάρδου πιστικῆσ πολυτελοῦσ· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν
αὐτοῦ τῆσ κεφαλῆσ. 4 *ἦσαν δέ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ ἑαυτούσ·*
εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 *ἠδύνατο γὰρ τοῦτο*

---

al omn^{vid} vg^{ed} tol (et.^{vid} gat mm) sah syr$^{p\ txt}$ arm aeth (syr^{sch} pers^{p} *ac dicebant*) | *μη εν τ. εορτ. μηποτε* (f l vg *non in die festo, ne forte*): D *μηποτε εν τη εορτη*, item a (*ne in dies festos tumultus sit populi*) d ff$^{2.}$ i q (hi^{4} *ne in die festo tumultus operetur* [d *fieret*, ff$^{2.}$ *oriretur*] *populi* [i *in populo*]). Paullo liberius c k *ne cum venerit turba in* (k *ad*) *diem festum tumultus oriatur in populum* (k *fiat tum. populi*) | *εσται θορυβ.* cum ℵBCD^{gr}L 2^{pe} k (vide ante) sah^{vid} syr^{sch} ... ς Ln *θορυβ. εσται* cum AW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler cop syr^{p}, item M 28. al^{10} fere arm *θορυβ. γενηται*. Vide ante Latt ... Δ *θορυβου οντοσ* (δ *ne forte tumult. fieret in pop.*)

3. *αυτου* (a g$^{1.\ vid}$ k l vg etc): D c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i q mt sax sah cop^{dz} *του* $\overline{ιυ}$ | *τη*: ℵ* 11. 106. 229. 238. d^{scr} 2^{pe} al^{12} fere om :: ut Mt | *ηλθεν*: 13. 69. 124. 346. *προσηλθεν αυτω* :: ut Mt | *ναρδου πιστικ. πολυτελουσ*: D^{gr} om | *πιστικησ*: d f g$^{1.2.}$ i gat tol *pistici*, k *piscicae* [confusis *t* et *c*], c ff$^{2.}$ l q vg *spicati*, a *optimi* | *πολυτελουσ*: AGM^{mg} 1. 13. 28. 69. 2^{pe} al^{20} fere *πολυτιμου* (:: cf Mt et Ioh) | *συντριψασα* cum ℵBL cop ... ς Ln *και συντριψασα* (D 2^{pe} *θραυσασα*, d *fracto*) cum ACDW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} etc | *τον αλαβ.* cum ℵ*ADEFHKSUVW^{b}XΓΠ al pl ... Ti *την αλαβ.* cum ℵ^{c}BCLΔ ... ς *το αλαβ.* cum GM 1. 13. 69. al mu san^{mg} (:: cf schol. Plat. Hipp. min. p. 334 Bekk. *λήκυθον δὲ ἀγγεῖον φασὶν ἀττικοί, ἐν ᾧ τοῖσ νεκροῖσ ἔφερον τὸ μύρον, τὴν ἀλάβαστρον. ἀρσενικῶσ δὲ τὸν ἀλάβαστρον εἶπεν ἡρόδοτοσ.* Vide Steph. Thes. 1, 1386.) | *αυτου τησ κεφαλ.* cum ℵBCLΔ 1. 28. 435. (k *perfudit eum a capite*: vel huc vel ad *αυτ. κατα τ. κε.* quadrat) ... ς *αυτου* (al pauc post *κεφ.*) *κατα τησ κεφαλ.* cum AW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} arm ... D 20^{ev} *επι τησ κεφαλ. αυτου* (:: cf Mt), item *super caput eius* a c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg, item sah cop

4. *ησαν δε τιν. αγαν. προσ εαυτουσ* (*erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos* f g$^{1.2.\ vid}$ l vg, q *erant autem quidam indignantes ad se ipsos*, k *fuerunt autem quid. indignantes* omisso *πρ. εα.*, c *quo viso quidam indigne tulerunt* omisso *πρ. εα.*): D 2^{pe} a ff$^{2.}$ i arm *οι δε μαθηται αυτου* (arm om) *διεπονουντο* (d ff$^{2.}$ i *indigne ferebant*, sed a *fremebant inter se*) | *πρ. εαυτουσ* (ℵ* *αυτ.*) sine additam cum ℵBC*L i (omisso *πρ. εαυ.*) cop$^{petr\ 8.}$ ... ς Ln add *και* (28. 299. al^{7} a c ff$^{2.}$ cop^{wi} et ^{schw} om) *λεγοντεσ* cum AC^{2}W^{b}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn (sed 1. 209. sah ante *πρ. εαυ.* pon) it^{pler} vg, item D 2^{pe} syr^{sch} arm aeth *και ελεγον* (:: in Mt *ηγανακτησ. λεγοντεσ* non fluct) | *εισ τι*: U 127. *τισ* | *του μυρου*: 1. 63. 64. 209. a c l om :: ut Mt | *γεγονεν*: D 64. a ff$^{2.}$ i om :: ut Mt

5. *ηδυνατο* cum ℵABCDW^{b}XΓΔ unc^{8} al pler ... KLΠ al aliq *εδυνατο* (:: cf Mt) | *γαρ*: D k arm aeth om (:: in Mt non fluct) | *τουτο το μυρον* cum

τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖσ
πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἄφετε
αὐτήν· τί αὐτῇ κόπουσ παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί.
7 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε
δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 [159. 4] ὃ ἔσχεν ἐποί-
ησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰσ τὸν ἐνταφιασμόν.
9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰσ ὅλον

ABCKLUΔΠ al[85] a sah go syr[p] arm aeth; item D 13. 28. 69. 2[pe] al plus[10] f g[1.] (ff[2.] g[2.] ut vdtr) i l q vg *το μυρον τουτο* (*unguent. istud*), idque D 13. 69. 124. al f q post *πραθηναι* pon ... ς (= Gb Sz) *τουτο* sine *το μυρον* (:: ut Mt) c. EFGHMSVXΓ al permu c k (c *hoc enim poterat venundari*, k *hoc potuit veniri*) cop syr[sch] ... ℵ *το μυρ.* tantum | *δηναρι. τριακο.* c. ℵCDL 2[pe] a c g[1.] i k q ... ς *τριακ. δηναρ.* (:: ut Ioh testib Graecis non fluct) c. ABXΓΔΠ unc[9] al fere omn f g[2.] l vg sah cop syr[utr] go arm aeth Amb | *ενεβριμουντο* cum ℵ(nec mutatum)C* c[scr] (:: cf Ioh 11, 38 ubi *εμβριμουμενοσ* edidimus) ... ς Ln Ti *ενεβριμωντο* cum ABC[2]DL etc | *αυτη*: D* *εν αυτη* (d it vg *fremebant in eam* vel *in illam*), 1. 209. al pauc add *πολλα*

6. *ειπεν* (a c d ff[2.] *ait*, it[rell] vg *dixit*, sine additam g[1. vid] l vg): D 2[pe] 238. a c f ff[2.] g[2.] i k q sah cop arm add *αυτοισ* (:: ut Mt) | *αυτη*: V* al pauc (al transp post *κοπουσ*) c arm om | *καλον*: ℵG 13. 28. 69. 2[pe] al[5] c cop[dz] syr[p] c.* arm (go, dicitur *αραγε* fere expressisse) add *γαρ* :: e Mt | *ηργασατο* cum ℵ*B*D 69. 150[ev*] (:: cf Mt 25, 16. 26, 10 quo loco adde B*, Heb 11, 33) ... ς Ln *ειργασ.* cum ℵ[c]AB[3]CLW[b]XΓΔΠ unc[9] longe pler | *εν εμοι* cum ℵABCDLW[b]XΓΔΠ unc[9] al[130] fere ... ς (= Gb Sz) *εισ εμε* (:: e Mt) cum minusc non ita mu

7. *μεθ εαυτων*: D 91. 299. *μεθ υμων* (d it vg *vobiscum*) | *θελητε*: E*X al aliq *θελετε* | *δυνασθε* sine additam cum ℵ* ... ℵ[c]BL sah cop add *αυτοισ παντοτε*, item Ln add *αυτοισ* cum CDUΓΔ al[15] fere, item ς add *αυτουσ* cum AXΠ unc[7] (et K *εαυτουσ*) al pler (item *illis benefacere* it vg etc) | *ποιησαι*: D*Δ al pauc *ποιειν*

8. *εσχεν* cum ℵABCDLW[b]XΓΔΠ unc[9] al[120] fere ... ς (= Gb Sz) *ειχεν* cum minusc non ita mu | *εποιησεν* cum ℵBL 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2[pe] a l (*quod habuit hoc fecit*) cop syr[p] (syr[sch] *id quod erat ei, hoc fecit*) ... ς praem *αὕτη*, Ln [*αὕτη*] cum AC(**αυτη*)DW[b]XΓΠ unc[9] al pler c f ff[2.] g[1. 2. vid] i k q vg etc (pers[p] *haec mulier*); item Δ post *εποιησεν* add *αυτη* :: cf Mt 26, 12 ubi similiter *αυτη*. In k sic: *quod habuit haec, praesumpsit et unguentavit* | L *προσελαβεν* | *μου το σωμα* (:: Mc adamat genitivos eiusmodi substantivo praeponere) cum ACEFGHKM*SUV W[b]XΓΔΠ al pler k (*meum corpus*) ... Ln *το σωμα μου* cum ℵBDLM[2] al[10] fere it[pler] vg

9. *αμην δε* c. ℵBD[gr]EGKLSVW[b]ΓΔΠ al[40] fere a ... Ln [*δε*], ς om *δε* c. ACFH MUX al pl c f ff[2.] g[1. 2. vid] i k l q vg sah cop syr[p] arm go aeth (syr[sch] pers[p] *et amen*) :: deest in Mt; Mc vero tredecies *αμην λεγω* habet nec

τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰσ μνημόσυνον αὐτῆσ.

Mt 26, 14–16 Lc 22, 3–6 10 $^{160.8}$ *Καὶ Ἰούδασ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷσ τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν*
πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖσ. 11 *οἱ δὲ ἀκού-*
σαντεσ ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ
ἐζήτει πῶσ αὐτὸν εὐκαίρωσ παραδοῖ.

12–16 Lc 22, 7–13 Mc 26, 17–19 12 *Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,*

usquam fere (cf ad 11, 23) testes *δε* aut *γαρ* aut simile quid interponunt. | *υμιν*: 124. al? a c d f i k add *οτι* (non item ff$^{2.}$ g$^{1.2.vid}$ l q vg) | *εαν* (Gb″) cum ℵABCL(*ε* super lineam*)W^{b}XΓΔΠ unc^{9} al longe pl ... ς Ln (ex errore) *αν* cum D al ut vdtr pauc | *το ευαγγελιον* cum ℵBDL 13. 28. 69. 2^{pe} a ff$^{2.}$ i k ... ς add *τουτο*, Ln [*τουτο*] cum ACW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler g$^{1.2.}$ l q vg (item c f *hoc evang.*) sah cop syr^{sch} pers^{p} (hi duo *meum hoc*) syr^{p} go arm aeth :: e Mt ubi non fluct

10. *και*: 13. 63. 64. 69. 124. al^{vid} add *ιδου* | *ιουδασ* (Gb″) cum ℵABCDELMΓΔΠ al^{40} Or^{4,387} Eus$^{dem\,468}$ ... ς *ο ιουδ.* cum FGHKSUVX al pl *ισκαρ.* sine *ό* cum ℵ*BC*D al^{5} Or ... ς Ti *ο ισκαρ.* cum ℵ^{c}AC^{2}LW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler cop Eus^{dem} | *ισκαριωθ* cum ℵBC*^{vid}L a ff$^{2.}$ i (hi^{3} *scarioth*) ... ς Ln Ti *ισκαριωτησ* cum AC^{2}W^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or Eus; item D *σκαριωτησ*, d *scariotes*, g$^{1.2.}$ l q ing reg *scariothes*, k *schariotes*, gat *scariothis*, am *scariotis*, c *scariotha*, f *schariothe*; vg *iscariotes* | *ο εισ* cum ℵBC*^{vid}LM cop ... ς Ln *εισ* cum C^{2}W^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} Or Eus. item D 2^{pe} *εισ εκ* (it vg *unus de* vel *ex*) ... Δ om *ο εισ των δωδεκ.* | *απηλθεν* (Eus$^{dem\,468}$ et ^{479}): L *ηλθεν*, Or *προσηλθε* | *αυτον παραδ.* cum ℵBCLΔ 69. 346. (W^{b} *αυτον αυτοισ παραδω*) f k q Eus$^{dem\,468}$ (ubi *ο δε μαρκοσ· και ιουδασ* usq *ευκαιρ. παραδ.*) ... ς Ln *παραδ. αυτον* cum AXΓΠ unc^{9} (item D *προδοι αυτ.*) al pler a c ff$^{2.}$ i l vg go arm Or ^{4,387} Eus$^{dem\,479}$ (*κατα δε τον μαρκον οπηνικα απηλθε πρ. τουσ αρχ. ινα παραδ. αυτον*) | *-δοι* cum B (*παραδοι*) D (*προδοι*) (C non satis liquet nec v. sq) ... ς *-δω* cum ℵAL unc rell al omn^{vid} (:: in Mt *-δω* et. BD; Mc vero 4, 29 *παραδοι* ex ℵ*BDΔ). Latini: a f ff$^{2.}$ q *traderet*; c d i k l vg *proderet* (ut D *προδοι*). Contra v. sq it^{omn} vg *traderet* (item D *παραδ.*) | *αυτοισ* (et. Eus$^{dem\,468}$): D 28. 91. 299. 2^{pe} a c ff$^{2.}$ i k Or Eus$^{dem\,479}$ om

11. *οι δε* (et. Or^{4,387} Eus$^{dem\,468}$ et ^{479}): Δ *και* (:: ut Lc) | *ακουσαντεσ* (et. Or Eus$^{dem\,468}$): D a c ff$^{2.}$ i k Eus$^{dem\,479}$ om | *επηγγειλαντο* (ℵ* 124. *απηγγειλ.*, F* 282. al pauc *-λατο*): 1. *συνεθεντο* :: e Lc | *αργυριον* cum ℵBCDLXΔΠ^{2} unc^{7} al pl (it vg *pecuniam*) Or Eus$^{dem\,468}$ ... AKUΓΠ* al^{60} fere syr^{p} Eus$^{dem\,479}$ *αργυρια* (:: Mt *τριακ. αργυρια*) | *δουναι*: Γ *διδοναι* idque ante *αργυρ.* | *πωσ*: L *τω* (pro *το*) *πωσ* | *αυτον ευκαιρωσ* cum ℵABCLMΔ al plus^{5} a c f (ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ ut vdtr) i k vg Eus$^{dem\,468}$ ... ς *ευκαιρ. αυτ.* cum DXΓΠ unc^{8} al pler l q | *παραδοι* c. BD (cf ad v. 10) ... ς *παραδω* cum ℵALXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}. Praeterea Δ al pauc sah add *αυτοισ*

λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεισ ἀπελθόντεσ ἑτοιμά-
σωμεν ἵνα φάγῃσ τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει
ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλοσ
λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
θητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-

12. οι μαθητ. αυτου cum ℵABCLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} f i k q cop syr^{utr} go aeth Or$^{int\,3,895}$ ... D a c (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vdtr) l vg arm om αυτου | E* al pauc θελησ | ετοιμασωμεν (1. 11. 40. 69. 106. al plus^{50} -σομεν): DΔ al pauc c f g^{1} (item^{vid} ff^{2} g^{2}) i k l q vg syr^{sch} (non item a nec syr^{p}) Or^{int} add σοι (:: cf Mt) | φαγησ: KL y^{scr} al pauc φαγεισ

13. δυο (69. post των μα. αυτ.): D add εκ, item it vg Or$^{int\,3,895}$ | και λεγει αυτοισ (ita c f g$^{1.2\,vid}$ k l vg cop): D 2p^{e} a ff^{2} i q sah Or^{int} nil nisi λεγων | υπαγετε: D^{gr} υπαγε | απαντησει: 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2p^{e} arm Or$^{int\,3,895}$ praem εισελθοντων υμων εισ την πολιν :: e Lc | ακολουθησατε: 13. 69. 124. και ακολ. (Or^{int} om ακ. αυτ.)

14. εαν cum ℵCLPXΓ unc^{9} al pler... Ln αν cum ABDΔΠ al pauc αν | οτι: U (sed praecedit -σποτι sic) al^{20} fere a c f ff^{2} i k (non item l q vg) sah syr^{sch} arm Or$^{int\,3,895}$ om (syr^{p} habet c.*) :: cf ll pp | μου pri cum ℵBCDLΔ 1. 13. 28. 69. al^{10} a f l q (g$^{1.2\,vid}$) vg sah syr$^{p\,mg}$ arm^{usc} Or int^{3,895}... Ln [μου], ς om (:: ut Lc) c. APW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler c ff^{2} i k cop syr$^{sch\,et\,p\,txt}$ go arm^{sch} aeth (Or$^{int\,3,896}$ paullo liberius: *et illi dicant qui Christo praeparant pascha*: Magister dicit: Apud te faciam pascha cum disc. meis. *Annuntient etiam patrifamilias illi et quod dicit*: Magister dicit: Ubi est diversorium ubi cum discipulis manducem pascha?) | το πασχα: D 2p^{e} a f ff$^{2\,blanch}$ (non^{sab}) i q Or$^{int\,3,895\,et\,896}$ post φαγ. (syr^{sch} φαγω μετα τ. μα. μ. το πα.) | φαγω: D 1. 13. 69. 124. 209. 346 φαγομαι, G 28. φαγωμαι

15. και (i om) αυτοσ (it vg *ipse*, y^{scr} ουτοσ): 1. κακεινοσ :: ut Lc | S* 69. al pauc δειξη | αναγαιον cum ℵAB*CDEFGHKLPVΠ (w^{b} certe -γαιον) al permu, item Δ 69. αναγεον ... B^{3}MSUX al permu syr$^{p\,mg\,gr}$ ανωγαιον, item ς (= Gb Sz) ανωγεον cum Γ 1. al vix mu (item editum Or ^{3,256}), al^{15} fere ανωγεων (eadem forma edita Or ^{3,484}). Praeterea D^{gr} add οικον, pergens εστρωμ. μεγαν ετοιμον, d vero (ut etiam ff^{2} i) nec αναγαιον nec οικον exprimit. Latini enim sic: d i ff^{2} *stratum grande* (i *grandem*) *paratum* (d *parat. grand.*); l vg *coenaculum grande stratum*, c *coenac. stratum paratum*, f *coenac. grande stratum paratum*, q *locum stratum grande paratum*, a *locum medianum stratum in superioribus magnum*, Or$^{int\,3,895}$ *locum in superioribus stratum magnum paratum*, k *subpedaneum sterranaeum* (sed^{2} deletis litteris *pedaneum* voluit *substerranaeum*) *grande stratum paratum* | μεγα (D^{gr} ff^{2} i q Or^{int} post εστρωμ., a post εστρωμ. αναγ., d post ετοιμ.): 91. 131. 229* 299. 346. y^{scr} 150^{ev} c om | F al pauc εστρωμμενον (ut et. editum Or^{3,256} ubi libere

μένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ
καὶ ἦλθον εἰσ τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ, καὶ ἡτοί-
μασαν τὸ πάσχα.

17—21 Mt 26, 20-25 Lc 22, 14 21-23 17 [161.4] Καὶ ὀψίασ γενομένησ ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 [162.1]
ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷσ κατὰ εἷσ· μήτι ἐγώ; 20 [162.2]

exscriptum legitur *ανωγεον μεγα εστρωμμενον σεσαρωμενον ετοιμον· εκει ετοιμασατε*) | *ετοιμον* cum ℵBCDLM²PW^{b}XΓΠ unc⁸ al longe pl c f ff²· i k q sah cop syr^{sch} et^{p} c.* go aeth ... AM*Δ al²⁰ fere a l vg arm om, hinc Gb⁰ Ln [*ετοιμ.*] :: ut Lc | *κακει* cum ℵD 2^{pe} et (*και εκει*) BCL 346. item f l vg cop^{wi} et ^{schw} go aeth ... ς Ln *εκει* (:: ut Lc) cum AP W^{b}XΓΔΠ unc⁹ al pler a c ff²· i k q sah cop$^{petr 3}$ syr^{utr} arm (Or^{3,256})

16. *οι μαθηται* sine *αυτου* cum ℵBLΔ 1. al pauc sah cop ... ς Ln Ti *οι μαθ. αυτου* cum ACDPW^{b}XΓΠ unc⁹ al pler it vg syr^{utr} arm aeth | D^{gr*} verba *και εξηλθ. οι μαθητ. αυτου* repetit; d vero sic: *et abierunt discipuli eius et venerunt discipuli eius et venit in civitate et fecerunt sicut* etc | ℵ* om *και ηλθον* | *ευρον* (Δ *ευρθεν* sic; k om *και ευρ.*): D a c ff²· i q arm^{cod} *εποιησαν*

17. *και οψιασ* (et. a k cop): D c f ff²· g$^{1.2.}$ i l q vg sah^{woid} (non item^{ming}) *οψι. δε* :: ut Mt | *δωδεκα*: g²· gat add *discipulis* (gat^{blanch} *disc. suis*)

18. *ο ις ειπεν* cum ℵBCL ... ς Ln Ti *ειπεν ο ις* (:: qui ordo locis eiusmodi magis ex usu est) cum APW^{b}XΓΔΠ unc⁹ al pler q cop syr^{utr} arm; item D 2^{pe} *λεγει ο ις*, item f g$^{1.2.}$ i l vg *ait Iesus*; al aeth *ειπ. αυτοισ ο ις*, k sah *dixit ihesus illis* ... e^{scr} al pauc a c ff²· om *ο ις* | *ο εσθιων* cum ℵACDLP etc: B *των εσθιοντων* (Schu „bene"), similiter sah cop

19. *ηρξαντο* cum ℵBL cop (sah^{woid} *ηρξ. δε*) Or$^{4,436\,vid}$ (*ο δε μαρκοσ οτι ηρξαντο λυπεισθαι κ. λεγειν αυτω εισ καθ ενα* etc) ... C 238. sah^{ming} aeth *και ηρξαντο* ... ς Ln *οι δε ηρξαντ.* cum ADPW^{b}XΓΔΠ unc⁸ (deficit G) al pler it vg syr^{utr} arm (:: rursus offendit Mci asyndeton) | *αυτω*: KΠ al pauc c f ff²· i om | *εισ κατα εισ* cum ℵBLΔ ... ς Ln *εισ καθ εισ* (Or *ενα*, vide ante) cum ADPW^{b}XΓΠ unc⁸ al omn^{vid} (:: Beza *κᾆτα* i. e. *και ειτα* proposuit, quod non displicuit in Thes. Gr. Ling. III. p. 288. Schol [e Thoma?] *οὐ καθ' εἷσ ἀλλὰ καθ' ἕκαστον χρὴ λέγειν*. Sed *καθ εισ* et. Plut. Aem. 32. Eus Cedren alii) ... C *εισ εκαστοσ* :: e Mt. Latini sic: a f ff²· i q *singuli* (item k *et dicunt illi numquid ego alius numquit ego singuli* [*-*lis*]; c *numquid ego alut alius· hoc singui coeperunt dicere*), l *sigillatim*, g²· am gat mt prag *singillatim* (reg *singuillatim*), vg^{ed} *singulatim* | *μητι εγω*: A add *ειμι ραββει*, item 13. 28. 69. al pauc g²· gat sah^{woid} (non item^{ming}) cop add *ειμι* (:: cf Mt). Praeterea post *εγω* ς Ln Ti pergunt *και αλλοσ μητι εγω* cum ADW^{b}XΓΠ unc⁸ al pler a f ff²· i q (k vide ante; item c) syr$^{p\,mg}$ arm Or^{4,436}: omisimus (Gb⁰ assentiente Schu „post ista *εισ καθ εισ* haec nemo desideret") cum ℵBCLPΔ al²⁰ g²· l (g$^{1.\,vid}$) vg sah cop syr^{sch} et $^{p\,txt}$ arm aeth

ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς
τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται· 164.6 καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν-
θρωπος ἐκεῖνος. 22 165.1 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον 22-25 Mt 26, 26-29
εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό Lc 22, 18-20 1 Co 11, 23 ss

20. ο δε (Gb' prob Schu) cum ℵBCDL a c f ff² (g¹·² vid) i l q vg sah cop syr^sch ... ς add αποκριθεις (:: ut Mt lectione non fluct) cum AΡW^bX ΓΔΠ unc⁸ al omn^vid k syr^p arm aeth | ειπεν: D 2^pe λεγει, item k *dicit*, a c d f ff² (g¹·² vid) i l q vg *ait* | εις των δωδεκα: M k om | εις των cum ℵBCL 33. 60. 78. 127. c^scr 3^pe sah cop ... ς Ln Ti εις εκ των cum ADPW^bXΓΔΠ unc⁸ al pler it vg (*unus ex* vel *de duodecim*, at Latini nec εις των aliter possunt reddere) syr^utr al | εμβαπτομενος: D ενβαπτι-ζομενος | μετ εμου cum ℵBCDLPW^bXΓΔΠ unc⁸ al omn^vid i k l am em erl harl* ing prag reg tol syr^utr arm aeth Or^4,448 (κατα ματθαιον· ο εμβαψας την χειρα μετ εμου εν τω τρυβλιω, ουτος — και το απο του κατα μαρκον· ο εμβαπτομενος μετ εμου εις το τρυβλ., και το απο του κατα λουκαν δε —) Const^5,14,2 (ειπων· ο εμβαπτομενος μετ εμ. εν τω τρυβλιω) ... Ln add την χειρα cum A a c f (*qui manum mittit mecum*) ff² q vg^ed et cdd aliq sax sah cop (:: e Mt) | εις το τρυβλιον (D* τρυ-βαλιον) c. ℵAC²D²(et*)LP etc ... BC*vid εις το εν τρυβλιον (sive εντρ.). Praeterea 11. 68. 220. 346. c add αυτος (*ipse*) με παραδωσει :: e Mt

21. οτι (Schu prob vdtr) cum ℵBL sah cop (item agnoscere vdtr c ff² g¹·² vid i k l q vg syr^p aeth *et filius quidem hominis*, syr^sch *et fil. homin.*, f *verumtamen fil. hom.*) ... ς Ln om (:: ut Mt; ad οτι cf Lc) cum ACDPW^bXΓΔΠ unc⁸ al omn^vid a arm | υπαγει: D a c i παραδιδοται (Schu prob vdtr) | γεγραπται (Δ εγραπται): D εστιν γεγραμμενον (d it vg *scriptum est*) | ο υιος του ανθρωπ. (Ir^int 145 pari certe iure ex Mt esse creditur): D a (i ex errore Blanchini) om | καλον absque ην cum BL c ff² i l q prag sah ... ς add ην, Ln [ην] c. ℵACDPW^bXΓΔΠ unc⁸ al omn^vid a f g¹ (et² vid) k (*fuit*) vg (sed am mt *est*) cop syr^utr arm aeth (ut Ir^int ita Cyr^glaph 6 potius Mt spectat) :: in Mt ην non fluct | ει: ALΔ al pauc η | εγεννηθη: ALΔ 69. s^scr 247. al εγενηθη

22. λαβων sine ο ις (Schu prob vdtr) cum ℵ^aBD 2^pe a ff² i k sah ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum ℵ*et c ACLPW^bXΓΔΠ unc⁸ al fere omn (sed non-nulli post αρτον pon) c f (g¹·² vid) l q vg cop syr^utr arm aeth (:: ut Mt, non item Lc) | αρτον: M al^10 fere τον αρτον :: ut Mt. Praeterea U al^30 fere add και. Item c f ff² i q vg *accepit - et benedicens fregit*, k l *accepit - et benedixit et* [l om] *fregit*; contra a d *accipiens - benedixit et fregit*, item syr^utr aeth | ευλογησας (al mu praem και): D 50. ευλογησεν και, item (sed vide ante) a k syr^sch aeth ... U ευχαριστη-σας :: ut Lc | εδωκεν: 1. 13. 69. 124. 209. 346. εδιδου :: ut Mt | αυ-τοις: 69. 235. (al?) τοις μαθηταις (235. add αυτου) :: e Mt | ειπεν: Δ 299. i l syr^sch aeth add αυτοις, item k sic: *et dedit illis· et manducaverunt ex illo omnes* (*corrupte *exillimonet*)· *et dixit illis· hoc est cor-*

ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 $^{166.2}$ καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσασ
ἔδωκεν αὐτοῖσ, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντεσ. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν.
25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματοσ τῆσ
ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
26–31 Mt 26, 30–35 Lc 22, 39 Io 16, 32
26 $^{167.6}$ Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν.
27 $^{168.4}$ καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πάντεσ σκανδαλισθήσεσθε,

---

pus meum | λαβετε cum ℵABCDKLM*PUΠ (Δ* om, Δ^{mg*} suppl λαβων sed δ *accipite aut sumite*) 1. 2^{pe} al^{15} a c f (g$^{1.2.vid}$) i l q (k om, vide ante) vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) add φαγετε cum EFHM^{2}SV w^{b}XΓ al longe pl ff$^{2.}$ (*et edite*) | τουτο εστιν: D τουτ εστιν | το σω. μου: a add *quod pro multis confringitur in remissionem peccatorum* :: libere ad Mt 26, 28 Lc 22, 19 conformatum

23. ποτηριον (Gb′) cum ℵBCDLW^{b}XΔ 1. 11. 13. 28. al^{30} fere arm ... ς το ποτηρι. cum APΓΠ unc^{8} al pl (:: ut Lc et 1 Co; cf et. ad Mt) | ευχαριστησασ: P post εδωκ. αυτοισ

24. αυτοισ: B om | τουτο εστιν: D τουτ εστιν | το αιμα μου non sequente το (Gb′) cum ℵBCD^{2}KLVW^{b}X 11. 157. 2^{pe} al^{8} (sah cop) (it^{pler} vg *sanguis meus novi* [k om] *testamenti*; ff$^{2.}$ om *nov. test.*; contra vide d i) ... ς add το, Ln [το] cum AD*FHKMPSUΓΔΠ al pler d (*qui est testamenti*) i (*qui est novi test.*) | τησ διαθηκησ (Gb″) cum ℵBCDL 2^{pe} k sah^{ming} cop ... ς Ln τησ καινησ διαθηκ. (:: ad Lc et 1 Co conformatum; cf et. ad Mt) cum APW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al fere omn a c f (g$^{1.2.vid}$) i l q (ff$^{2.}$ vide ante) vg sah^{woid} syr^{utr} arm aeth | εκχυνν. hoc loco cum ℵBCL sah cop aeth ... ς Ln post πολλ. (:: ut Mt lectione non fluct) cum ADPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} al | εκχυννομ. (D εγχυ.) cum ℵABCDLPUΔΠ* w^{cant} scr ... ς εκχυνομ. cum EFHKMSVW^{b}XΓΠ^{2} al pler | υπερ (Schu prob vdtr) cum ℵBCDLΔ 13. 69. 124. 2^{pe} 8^{pe} 18^{ev} ... ς περι (:: ut Mt) c. APW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler. Praeterea 9. 13. 18. 69. 18^{ev} c^{scr} a g$^{2.}$ sah ^{woid} (non item^{ming}) cop add εισ αφεσιν αμαρτιων :: e Mt

25. αμην (et. it vg sah cop syr^{utr} etc): FSVΓΔΠ^{2} al plus^{50} add δε (:: cf Mt λεγω δε υμιν) | ουκετι cum ABNW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al fere omn ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg (Latini hi *iam non*) sah syr^{utr} arm ... ℵCDL b^{scr*} a c f k em gat cop aeth om (:: ut Mt) | ου μη πιω: D 2^{pe} a f ου μη προσθω πειν (2^{pe} πιειν), *non adiciam bibere*, Gb′ | γενηματοσ (Gb″) cum ℵABCEFH LMSUVW^{b}XΔΠ al^{50} fere ... ς Ln (ex errore de B) γεννηματοσ cum DK NΓ al certe mu | αυτο: EFKΓ al αυτῶ | πινω (Δ πιννω): X πιω

27. και pri: D c ff$^{2.}$ τοτε :: e Mt | παντεσ: D 13. 69. 124. al pauc a c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i k l q (non item f g$^{1.}$ vg) gat sah (non cop) add υμεισ :: e Mt | σκανδαλισθησεσθε (Gb″) cum ℵBC*DHLSVW^{b}XΓΔΠ^{2} al^{40} fere ff$^{2.}$ q cop^{schw} ex^{dz} et$^{petr 3.}$ ... ς add εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη, Ln εν εμοι [εν τη νυκτι ταυτη] cum AC^{2}EFKMNUΠ*et^{3} al pl c g$^{2.}$ vg^{ed} tol sah cop^{wi}

ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ- Zach 13, 7
πισθήσονται. 28 [169. 6] ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 29 [170. 1] ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντεσ 29 ss Luc 22, 33 s
σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· Io 13, 36 ss
ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶσ ἀλέκτορα 14, 72

syr[utr] arm aeth; item add *εν εμοι* absque *εν τ. νυ. ταυτ.* G al[3] a f i k l, item *εν τ. νυκτ. ταυτ.* absque *εν εμοι* al plus[5] g[1.] am em fu iac ing gat prag reg san sc helh et trevir (hi[3] ap Beng, al[11] ap Sanftl) sax Bed | *οτι* (Δ add *ιδου*) *γεγραπται*: Ν k *γεγραπτ. γαρ* | *τα προβατα* ante *διασκορπ.* cum ℵBCDL 13. 69. 115. 127. 346. 2p[e] i k q sah arm ... ς Ln post *διασκορπ.* cum ANW[b]XΓΔΠ unc[9] al pler a c f ff[2.] g[1.2.] l vg cop syr[utr] aeth :: at sic et Mt et LXX (vide post) | *διασκορπισθησονται* cum ℵABCDFGKLNΔ al mu ... ς *διασκορπισθησεται* cum EHMSUVW[b]X ΓΠ al pl :: similiter lectio in Mt fluct. Praeterea post *διασκ. τα προβ.* EFKMΠ* al plus[20] a c add (:: e Mt et LXX) *τησ ποιμνησ*. LXX ex ℵ et B: *παταξατε τουσ ποιμενασ και εκσπασατε τα προβατα*, ex A et ℵ[c] *παταξον τον ποιμενα και διασκορπισθησονται* (ℵ[c] *-σθητωσαν*) *τα προβατ. τησ ποιμνησ* (ℵ[c] om *τ. ποιμν.*). Conferre etiam iuvat Eus[ecl 18], ubi propheta scripsit: *παταξον τον ποιμενα, και διασκορπισθητωσαν τα προβατα*, evglsta vero: *παταξον τον ποιμενα, και διασκορπισθησεται τα προβατα τησ ποιμνησ*. Adhibe haec ad Mt.

28. *αλλα μετα*: C *και μετα*, al[15] fere *μετ. δε*

29. *εφη αυτω* (et. ff[2.] sah[ming]; c k arm *respondit et dixit illi*): D *λεγει αυτω*, a d f g[1.] i l q vg *ait ei* vel *illi* ... 1. 13. 69. 124. 209. 346. 2p[e] sah[woid] *αποκριθεισ λεγει* | *ει και* cum ℵBCGL 1. 13. 69. al pauc arm .. ς Ln Ti *και ει* (D *και εαν*, 2p[e] *καν*) cum A(D)EFHKMNSUVW[b]XΓΔΠ al pler cop syr[p]. Item *et si* a c f ff[2.] g[1.] (i[blanch]) k l q vg ... c[scr] i (ut edidit Alter) sah syr[sch] aeth *ει*, *si* | *σκανδαλισθησονται* (D *-ισθωσιν*, item *scandalizati fuerint* c d f ff[2.] g[1.] g[2. vid] i k l q vg; *scandalizabuntur* a): EGU 1. 108. 127. al[8] vg[ed] (et. tol, sed non am fu em erl gat ing iac mt prag reg san al) arm[mss] add *εν σοι* :: e Mt | *αλλ ουκ εγω*: D *αλλ ουκ εγω ου* ([2]om) *σκανδαλισθησομαι*, d ff[2.] g[1.] q aeth *sed ego non* (ita d g[1.] q, ff[2.] *non ego*) *scandalizabor*

30. *ο ις*: X om | *συ* cum ABEFGHKLMNSUVW[b]XΓΠ al pl c k (g[1.2.]?) vg sah cop syr[utr] arm aeth ... ς (= Gb Sz) om (:: ut Mt) cum ℵCDΔ al mu a f ff[1.] i l q | *σημερον* cum ℵABCLNW[b]XΓΔΠ unc[8] al omn fere c k (l post *in nocte hac*) vg etc: D 8 2p[e] a f ff[2.] i q arm om (:: ut Mt) | *ταυτη τη νυκτι* cum ℵBCDL a f ff[2.] i k q ... ς *εν* (1. 69. 346. al pauc om) *τη νυκτι ταυτη* cum ANW[b]XΓΔΠ unc[8] al pler c g[1.] (et g[2. vid]) l vg .. 8 om | *πριν η*: ℵD 69. 238. 2p[e] al pauc om *η* | *δισ* cum ABC[2]LNW[b] XΓΔΠ unc[9] al pler f g[1.2.] l q vg sah cop syr[utr]; sed c[2] sah cop post *φωνησαι* pon, 13. 69. 346. 2p[e] al pauc vg[ed] (*gallus vocem bis dederit*; sed am ing reg al *bis gallus vocem dederit*) post *αλεκτορα* ... ℵC*D 238. 150[ev] a c ff[2.] i k prag tol* arm aeth om (:: ut om Mt Lc Ioh)

φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ. 31 $^{171.6}$ ὁ δὲ ἐκπερισσῶσ ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτωσ δὲ καὶ πάντεσ ἔλεγον.

32–42 Mt 26, 36–46 Lc 22, 40–46 Io 18, 1
32 $^{172.1}$ Καὶ ἔρχονται εἰσ χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, $^{173.6}$ καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕωσ προσ-

30. με απαρνηση (ℵ 99* 124. -σει) c. ℵBCDΔ al pauc a c f ff^{2} $g^{1.2}$ i k** l q vg ... ς απαρν. με (:: ut Mt) cum ANW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler ... L 69* k* om με

31. ο δε cum ℵBDEFHKLVW^{b}XΓΔΠ al pl it vg cop syr^{sch} ... ACGMNSU al^{35} fere sah^{tuk} syr^{p} arm aeth add πετροσ (:: cf Mt) | εκπερισσωσ (Gb'; contra Schu „inauditum plane missum facias") cum ℵBCD 56. 58. 61. (al?), item L 13. 69. 124. 346. 2^{pe} περισσωσ ... ς εκ περισσου cum AW^{b}XΓΠ unc^{9} (N non liquet) al pler, item Δ εκ περισιασ (:: insolitum εκπερισσωσ vario modo ad usum revocarunt) | ελαλει cum ℵBDL c f ff^{2} ($g^{1.2.\,vid}$) i k l q vg (hi omnes *loquebatur*) sah^{ming} (:: ex usu Mci, cf 11, 23. 12, 1) ... ς ελεγε c. ACNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a (*dicebat*) sah^{tuk} cop syr^{utr}. Praeterea ς Ti add μαλλον c. ANW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al fere omn k (*plura loquebatur magis*, item c ff^{2} *amplius loquebatur multa dicens*) syr^{p} aeth; sed 1. 13. 69. al aliq post ο δε vel ο δε πετρ. pon; al c. sqq coniungunt) ... omisimus (Gb^{o}) cum ℵBCDL 2^{pe} a f $g^{1.2.\,vid}$ i l q vg sah cop syr^{p} (arm *affirmabat et dicebat*) :: cf 7, 36 ubi μαλλον περισσοτερον (it vg *tanto magis, magis tantum, magis magisque, tanto magis plus*) non offendit; hinc non ineptum videtur si quis interpretandi caussa voci εκπερισσωσ adscriptum putaverit. | με δεη (ℵ* η omissa syllaba δε) cum ℵ*CEFGHKMSUVXΓΔΠ (D* μη δεη) al pler ... Ln δεη με cum $ℵ^{c}$AB D^{2}LNW^{b} al^{12} fere syr^{sch} (*si oportuerit simul me commori* d i, -- *me mori tecum* a f, -- *me simul commori tecum* [*tibi* vg] l q vg, -- *me commori simul* [k om] *tecum* c ff^{2} k) :: ut Mt lectione non fluct | συναποθαν. σοι: L 1. 115. 2^{pe} c^{scr} $i^{cant\,scr}$ al? συν σοι αποθανειν :: e Mt | απαρνησωμαι cum ℵEFGKMSUVXΓ$Π^{2}$ al $plus^{50}$ ... ς Ln Ti -σομαι cum ABCD HLNW^{b}ΔΠ* al permu (H αρνησομ.) :: cf Mt | ωσαυτωσ ($ℵ^{c}$): ℵ* ομοιωσ :: ut Mt | δε: B 1. 209. al pauc a c ff^{2} k (non item f i l q vg) om :: cf Mt | και: D^{gr} 53. 10^{pe} om | παντεσ: a syr^{sch} add *discipuli*

32. ου το cum ℵABD etc: C 282. ω (282. ω το?). Item it^{pler} d vg *cui nomen est* (vel sine *est*); q *quod dicitur* (a *in praedium cui--dam*, desiderantur duae vel tres litterae); hinc Ln ω ονομα | γεθση- c. ℵAB^{3}C KLMNSUVΓΔΠ al pl sah, item *gethse-* f l vg aeth; B* γετση-, a ff^{2} gat *getsa-*, prag *gethsa-*, k *getha-*, 1. γηθσε-, cop γεθσε- ($cod^{petr\,3}$ γηθσε-), $syr^{p\,mg\,gr}$ γεθσι- ... D γησα- (d *gesa-*), EFGHX al mu γεσση-, c i q *gesse-*, am arm *gese-* | -μανει cum ℵABCDEFGHLMNSV al pl sah, item X -μανεισ ... KUΓΔΠ 1. al mu -μανι, item it^{omn} vg cop arm aeth ... ς -μανη cum minusc non ita mu syr^{p} ($et.^{mg\,gr}$) | τοισ μαθητ. αυτου (A om αυτ., nec exprim δ): D a αυτοισ | καθισατε: Δ καθισαι (sed δ *sedete*) | ωδε: 1. 209. αυτου :: ut Mt ... B* om | εωσ: MN al $plus^{10}$ aeth add απελθων, item U al $plus^{15}$ add αν (vel ου) απελθων (al pauc tantum αν add) :: cf Mt | προσευξωμαι cum ℵABCLNW^{b}ΔΠ unc^{8} al pler

εὔξωμαι. 33 *καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ*
Ἰωάννην μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,
34 [174. 4] *καὶ λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανά-*
του· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 [175. 1] *καὶ προελθὼν μικρὸν*
ἔπιπτεν ἐπὶ τῆσ γῆσ, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ
ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 *καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά*
σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ ἐμοῦ· [176. 1] *ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ*

(it^{pler} d vg *donec orem*, a *donec vis* [sic] *orem*, sed k *dum adoro*) ... DHXΓ al plus^{60} *προσευξομαι*

33. *τον πετρον* (ita ℵ^{c}): ℵ* al pauc om *τον* :: in Mt *τον* non fluct | *ιακωβον* cum ℵCDEFGHMNSUVW^{b}XΓΔΠ^{2} al pl ... ς (= Gb Sz) *τον ιακ.* cum ABKLΠ* al mu | *ιωαννην* (B n^{scr} *ιωανην*) c. ℵCDEFGHLMNSUVW^{b}XΓΔΠ^{2} al pl ... ABKΠ* al mu *τον ιω.* | *μετ αυτου* cum ℵBCD 57. 69. 346. 2^{pe} ... ς *μεθ εαυτου* cum ALNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler | *ηρξατο*: LS *-αντο* | *εκθαμβ.* (Or$^{int\ 3,901}$ *sicut Marcus exponit*, coepit pavere et taediari): 1. 118. al? *λυπεισθαι* :: e Mt | *αδημονειν*: D* *ακηδεμονειν*, c d ff^{2} i q *taediari*, k *taedium pati*, f g$^{1.2}$ l vg *taedere*, a (praecedit *coepit obstupescere et*) *acediari et deficere* .... c^{scr} *ακηδιαν* (pergens *και τοτε αδημονων λεγει αυτοισ*)

34. *και* pri: D 13. 69. 124. 346. 2^{pe} a arm *τοτε* (c^{scr} *και τοτε*) :: e Mt | *λεγει*: EGHΔ al^{30} fere *λεγειν* (sed δ *ait*) | *γρηγορειτε*: G 1. 28. al pauc g^{2} q gat sah (et syr^{sch} post *μεινατε*) add *μετ εμου* :: e Mt

35. *προελθων* c. ℵBFKMNΠ* et^{2} al mu, *cum processisset* (et. d et δ, c *praec.*) vel *processit* it^{pler} vg, *progressus* a, item cop ... ACD^{gr}EGHLSUVW^{b}XΓΔΠ^{2} al pl *προσελθων* (Gb′), item ff^{2} (*accedens*) syr^{utr} | *επιπτεν* c. ℵBL cop$^{wi\ et\ schw}$ (ex^{dz}) ... ς Ln *επεσεν* (:: ut Mt) cum ACDNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}, item it vg (*procidit*, *cecidit*, *decidit*) cop$^{petr\ 3}$. Praeterea (:: e Mt) DG 1. 13. 69. al^{20} a c ff^{2} g^{2} i k q gat (non item f g$^{1\ vid}$ l vg) arm add *επι προσωπον* (g^{2} gat *in faciem suam*) | *επι τησ γησ*: 13. 69. 124. 346. 15^{ev} 2^{pe} c^{scr} *επ. την γην* | E* *προσευχετο* | *ινα*: DG 1. 13. 69. 2^{pe} c^{scr} al^{5} fere a k q post *ει* (Γ al *η*) *δυνατ. εστιν* | *η ωρα* (a l vg): D add *αυτη*, item d i q *hora haec*, f *hora illa*, c ff^{2} *illa hora* (k *ut transeat calix iste*, pergens *sed non quod ego* etc, omissis *και ελεγεν· αββα* etc). ℵ* *ει δυνατον* (ℵ^{c} add *εστιν*) *παρελθειν απ αυτου η ωρα* (nec ℵ^{c} haec mutavit)

36. *ο πατηρ*: 69. 124. 346. add *μου* | *παντα δυνατ. σοι* et. f q syr^{utr} arm aeth: D 2^{pe} a i cop *δυνατα παντ. σοι* (sed d *si possibilia omnia tibi sunt*, *transferre* etc), 69. 346. c ff^{2} (g$^{1.2}$ ut vdtr) l vg sah Dion^{alex} (de mart^{34}) *παντ. σοι δυνατ.*, Or^{1,292} Hil^{bis} *δυν.. σοι παντ.* (sed Hil$^{cdd\ 2}$ *si omnia possib.* etc). Praeterea D f ff^{2} i l q vg (non a; c *licent* pro *possib.*) add *εισιν*, item 13. 124. 346. add *εστιν* | *παρενεγκε* cum BDEFGHLMNSUVXΓΔΠ^{2} al pl ... ℵACKW^{b}Π* al mu *-γκαι* (:: si Mc 1, 44 *προσενεγκε* scripsit, hoc eum loco aor. med. posuisse improbabile est) | *το ποτη. τουτ. απ εμου* cum ℵABCGLUXΔ al^{15} fere f ff^{2} l vg cop (sah om *απ εμ.*) arm Or^{1,292} (*ο δε μαρκοσ· αββα ο πατ. δυνατ. σοι παντ.*

θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 [177.2] καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύ-
δοντασ, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεισ; οὐκ ἴσχυσασ
μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
ἔλθητε εἰσ πειρασμόν. [178.4] τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενήσ. 39 [179.6] καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν
λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψασ εὗρεν αὐτοὺσ πάλιν καθεύδον-
τασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδει-

παρενεγκε το ποτ. του. απ εμ. Item[291] sed minus accurate: πατερ, ει δυνατον, παρεν. το πο. του. α. εμ. πλην ου τι etc) ... DN 1. 209. a q Hil τουτ. το ποτη. απ εμου (item Or[3,718] libere πατερ ει δυνατον παρεν. του. τ. πο. απ εμ.), KMΠ al aliq c prag syr[utr] aeth απ εμου το ποτη. τουτο (c *hunc calicem*) ... ς Ti το ποτη. απ εμου τουτο cum EFHSVW[b]Γ al pl | αλλ: ℵ πλην αλλ (Or[1,291] πλην) :: cf Mt et Lc | ου τι (a f l vg *non quod*, g[2] *quod non*): D 70. ουχ (70. ουπω) ο, 13. 69. 346. 2[pe] c d ff[2] ουχ ωσ (*non sicut*) | θελω: a *dico* | αλλα τι: D 70. αλλ ο, G 1. al[6] αλλ οτι, CU al[30] fere αλλ ει τι, 13. 69. 346. 2[pe] c d ff[2] αλλ ωσ συ (LX al σοι): D a c f ff[2] g[2] q (non item k l vg) sah cop arm aeth add θελεισ

37. και λεγει: A om και | τω πετρω: A om τω | ισχυσασ (Δ[gr] -σα): D 1. 69. 124. 209. 346. al[15] fere ff[2] k ισχυσατε :: e Mt | γρηγορησαι (61. c[scr] αγρυπνησαι): F 44* 64. c[scr] e[scr] add μετ εμου :: e Mt

38. προσευχεσθε: ita et. B et W[b], non -χετε | ινα μη: D om ινα (a d f *ne*, l q vg *ut non*) | ελθητε cum ℵ*B 346. q (item e Mc? e Mt? *veniatis* Cyp[212] et, quos vide ap Sab ad Mt, Paulin Fulg) ... ς Ln εισελθητε (:: ut Mt et Lc) cum ℵ[c]ACDLNW[b]XΓΔΠ unc[9] al fere omn a f l (c ff[2] k *ut transeat a vobis* [*a vob.* c ff[2], k *vos*] *temptatio*) vg :: in Mt et Lc nemo Graecorum ελθητε, item q in utroque *intretis*; sed b ff[2] in Mt *veniatis*, in Lc *intretis*. Etiam cop h. l. *veniatis* exprim, sed nec aliter ll pp.

39. προσηυξατο: 13. 69. 346. ηυξατο | τον αυτ. λογον ειπων: D a c ff[2] k (non item f l q vg) om

40. υποστρεψ. ευρ. αυτ. παλιν (Gb[00] παλιν, om 90. 6[ev] sah; ℵX post καθευδοντ. item 2[pe] f [g[1.2] vid] l vg syr[utr] arm aeth post υποστρεψ. pon) c. ACNW[b]XΓΔΠ unc[9] al omn[vid] f (g[1.2] vid) l vg syr[utr] arm aeth ... Ln παλιν ελθων ευρεν αυτουσ (:: cf Mt) c. ℵBL, item (sed ελθων παλιν) cop et (*veniens invenit eos iterum*) q, item omisso παλιν D a c ff[2] k | αυτων οι οφθαλμ. (:: ex more Marci; h. l. idem ordo ap Mt) cum ℵBCLΔ 108. 115. 127. 238. e[scr] ... ς Ln Ti οι οφθ. αυτων cum ADNW[b]XΓΠ unc[9] al pler (Latini, sed eodem ordine iidem ap Mt) | καταβαρυνομενοι cum ℵ[c]ABKLNUΔΠ* 1. 11. 13. 69. 106. al[55] fere, D 238. 253. καταβαρουμενοι, ℵ* καταβεβαρημενοι, M 56. βαρυνομενοι ... ς (= Gb) βεβαρημενοι (:: e Mt) cum CEFGHSVW[b]XΓΠ[mg] al pl | αποκριθ. αυτω cum ℵABCDLU[2] (U αυτω αποκρ. αυτω, sed prius αυτω punctis notatum) al plus[10] a c ff[2] l q vg cop syr[utr] arm ... ς αυτω αποκριθ. c. EFGHKMNSU*(vide ante)VW[b]XΓΔΠ al longe pl f k ... 258. 435. 7[pe] g[scr] aeth om αυτω (69. ante τι pon)

σαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 [180. 4] καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει
αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ
ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν
ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούσ με ἤγγισεν.
43 [181. 1] Καὶ εὐθὺσ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ παραγίνεται Ἰούδασ 43-50 Mt 26, 47-56
ὁ Ἰσκαριώτησ εἷσ τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλοσ μετὰ μαχαι- Lc 22, 47-53 Io 18, 1-12

41. το λοιπον cum ℵBGHKMNUV*ΓΔΠ al permu... Gb'' Ln Ti λοιπον cum ACDEFLSV²X al[60] fere | αναπαυεσθε (D -παυσθαι): Schu et in Mc et in Mt interrogationis signum apponi vult, ut h. l. F al pauc | απεχει (l [g$^{1.2 \cdot vid}$] vg *sufficit*: hoc absque additam confirmat Aug$^{cons\ 3,11}$ *post illa verba secundum Mc positum est* sufficit, *i. e. quod requievistis iam sufficit*; 13. 69. 124. 2pe al[5] add το τελοσ)· ηλθεν η ωρα: D απεχει το τελοσ και η ωρα, d q *sufficit finis et hora* (d *ora*), f *adest finis, venit hora*, c ff^{2}· *adest enim consummatio et* (ff^{2}· add *venit*) *hora*, a *consummatus est finis, advenit hora*, syr^{utr} *appropinquavit finis et venit hora*. Post *dicit illis dormite iam nunc* k sic pergit: *ecce adpropinquavit qui me tradit. et post pusillum excitavit illos et dixit iam ora est ecce traditur filius hominis in manus peccatorum surgite eamus. et cum adhuc* etc ¦ τασ cum ℵBCDEGHLMSUXΓΔ al pl ... AFKNUW^{b}Π 1. 11. 69. 2pe al[15] (ex his 69. 435. al pauc om et. των sq, 13. al om των servato τασ) om (:: Mt om τασ et των)

42. ο παραδιδ. με ηγγισεν (-σεν cum ℵC; ς Ln Ti -κεν cum ABDLN unc rell al omn^{vid} :: ut Mt lectione non fluct): D c^{scr} 8pe ηγγικ. ο παραδιδων (ita D, rell² -διδουσ) με, atque eodem ordine (:: ut Mt) a c f ff^{2}· k (vide ante) q (non item l vg et^{vid} g$^{1.2}$·) sah cop syr^{sch} aeth (non item syr^{p} arm go)

43. ευθυσ cum ℵBCLΔ ... ς ευθεωσ cum ANW^{b}XΓΠ unc[9] al pler ... D 1. 13. 69. 346. 2pe a c ff^{2}· (g$^{1.2 \cdot vid}$) k l q vg (non item f) syr^{sch} arm (non item sah cop syr^{p} aeth go) om :: ut Mt et Lc | ιουδασ cum ℵCD LNW^{b}XΓΔΠ unc[9] al omn^{vid} Or^{4,387} (ο δε μαρκοσ φησιν οτι ιουδασ ισκαριωτησ εισ των - και μετ ολιγα: ετι του ῑῡ λαλουντοσ παραγινεται ιουδασ ισκαριωτησ εισ των δωδεκα, και μετ αυτου etc) ... Ln ο ιουδασ cum AB | ο (D al[10] fere Or om) ισκαρι. (D σκαριωτησ) cum ADK MUW^{b}Π al plus[40] it vg (a f ff^{2}· g$^{1.2}$· l q am^{mg} fu ing prag reg al *scarioth*, c *scariotha*, k *cariotes*, san *scariotes*, vg^{ed} *iscariotes*) syr^{utr} arm aeth Or (:: cf Mc 14,10. 3,19) ... ς om (:: ut Mt et Lc lectione non fluct) cum ℵBCKGHLNSVXΓΔ al pl am^{txt} sah cop go | εισ sine των cum ℵABCDKLNSUW^{b}Π al[50] fere (nec magis exprim *ων* it vg sah cop syr^{sch} arm aeth go) Or catt ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add ων cum EFGHMVXΓ 1. al pl^{vid} syr^{p} ... Δ al pauc εισ εκ (item it vg sah cop *unus ex* vel *de*, qua praepositione Coptus saepe exprimit genitivum) | οχλοσ cum ℵBL 13. 69. 2pe a ff^{2}· q em prag san (hi Latini omnes *turba* sine *multa*; f vero *multitudo* habet pro *turba multa*) sah cop go syr^{p} arm ... ς add πολυσ, Ln [πολυσ] cum ACDEW^{b}XΓΔΠ unc[9] al pler c k l vg (et. am ing iac reg

ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. 44 [182. 2] δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖσ λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶσ. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ

tol) syr[sch] (aeth *multi*) Or :: e Mt | παρα: B απο (:: e Mt) ... 1. al plus[10] c ff[2.] g[2.] l vg[six] gat mt sah praem απεσταλμενοι (sed c *a summ. sacerd. et senior. et scrib. missi*, item ff[2.] l *a principib. sacerdotum missi* etc) | των (D απο των, item f ff[2. vid] l am ing san *et ab scrib. et a senior.*) γραμματ. cum ℵB(D)EFGHLSUVW[b]XΓΠ[2] al pl sah cop .:. ACKMKΔ al[20] fere om των | πρεσβ. c. ℵ*AU 1. 69. 115. 131. 251. 282. 346. al[2 scr] Or ... ς Ln Ti των πρ. c. ℵ[a]BCDLNW[b]XΓΠ unc[8] al pler (Or[4, 387] παρα των γραμματ. και των φαρισαιων και πρεσβυτ.)

44. δεδωκει (d f ff[2.] l q vg *dederat*, item[vid] g[1. 2.]): D[gr] εδωκεν (:: ut Mt) item a c k *dedit* | παραδιδουσ: G παραδουσ | συνσημον cum ℵΔ ... ς Ln Ti συσσημον cum ABCNW[b]XΓΠ unc[6] al pler, item FL al pauc συσημον ... D 2[pe] al[5] σημειον :: e Mt. Praeterea Vict[mosq 2, 91] συσσημον τουτεστι σημειον. | αυτοισ (minusc pauc f g[1.] transp): D 2[pe] a c ff[2.] k q prag om | ον αν: LNΔ al pauc ον (Δ ο) εαν | απαγετε cum ℵBDL 28. 40. 69. al pauc ... ς απαγαγετε cum ACEGHKMNSUV,W[b]XΓΔΠ al pler, item F al[15] fere αγαγετε. It[pl] vg *ducite*, q *abducite*, k Or[int 3, 906] *adducite*. Praeterea DN 13. 157. 2[pe] al[4] a g[1.] fu mt sah cop syr[sch] syr[p] c. ob. aeth add αυτον (non item c f ff[2.] k q vg go arm Or[int]; l om και απαγ. ασφ.)

45. ελθων: D 1. al plus[10] a c ff[2.] k q (non item f g[1. 2. vid] l vg) syr[sch] arm om | ευθυσ cum ℵBCLΔ ... ς ευθεωσ cum ANW[b]XΓΠ unc[9] al pler ... D 251. 2[pe] a c ff[2.] k q om | προσελθων: ℵ* 60. 7[pe] και πρ. | αυτω λεγει cum ℵABCKLMUXΔΠ* al sat mu f l vg sah cop syr[p] go aeth ... DFΓ 2[pe] 282. a c ff[2.] k q syr[sch] arm λεγει (k *dixit*) αυτω ... EGHNSVW[b] 1. al[60] fere αυτω (N 28. al pauc τω ιυ) λεγει αυτω | ραββ. semel (Gb') cum ℵBC*DLMΔ al pauc f ff[2.] g[1. 2.] k l q am fu em iac ing mt prag al mu (ap Luc[brug]) sax cop aeth pers[w] ar[e] ar[ro] (:: cf ad Mt 23, 7. Pro ratione testium aut utroq loco aut neutro duplex ραββει recipiendum vdtr. At poterat ex usu, quem Iust testari vdtr [cf ad Mt], oriri duplicatio) ... ς ραββ. bis cum AEFGHKNSUVW[b]XΓΠ al longe pl syr[sch] syr p [txt] arm go ... c[2] 1. 13. 69. 124. 346. 2[pe] al plus[10] a c vg[ed] sah syr p [mg] χαιρε ραββ. :: ut Mt | -ββει cum ℵABC[2](*latet)DEHX (et. sah). Alibi et. FKMPΓΔΘ[b]Λ ... ς Ln -ββι cum FGKLMNSUW[b]ΓΔ al certe pler (et. cop) (syr[p mg] ραββη)

46. επεβαλαν cum ℵB ... ς Ln -λον cum ACDLN unc rell al omn[vid] | τασ χειρασ αυτω cum ℵ[c]BDL 1. 11. 13. 69. 118. 346. 2[pe] a k q (a *iniecerunt ei manus*) (go τ. χει. επ αυτ.) ... ℵ*CΔ τασ χειρ. αυτων (Δ αυτον), item omisso αυτων d ff[2.] ... M*s al[6] fere c f l vg go syr[utr] arm επ αυτον τασ χειρασ (f l vg *manus iniecerunt in eum*, c *iniecer. ma. in illum*)... ς επ (Sz male επι) αυτον (Gb[0] επ αυ.) τασ χειρ. αυτων cum EF[2]GHM[2]UVW[b]XΓ al pl, item N αυτω τ. χειρ. αυτων, item AKΠ al

αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 [183.1] *εἷσ δέ τισ τῶν παρεστηκότων*
σπασάμενοσ τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ
ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 [184.1] *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν*
αὐτοῖσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλα-
βεῖν με· 49 *καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων,*
καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 [185.6]
καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ.

51 [186.10] *Καὶ εἷσ τισ νεανίσκοσ συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλη-*

sah cop *τασ χειρ. αυτων επ αυτον.* Ln (e coniectura magis) cum go *τασ χειρ. επ αυτον* (:: Mt *επι τον ιν*) | Γ om *και εκρατ. αυτον*, F* om totum versum

47. *εισ δε τισ* cum BCEFGHKNSUVXΓΔΠ al pler (1. al pauc *και εισ τισ*) a l vg (hi^{3} *unus autem quidam*) go syr^{p} arm ... Ln *εισ δε* cum ℵALM al^{10} c f ff^{2} k q (f *unus autem*, rell^{4} *et unus*) sah cop syr^{p} aeth ... D *και τισ* (:: Mt *εισ*, Lc *εισ τισ*) | *των παρεστηκοτων*: D a om | *την*: D 1. 435. 2^{pe} 150^{ev} y^{scr} om | *επαισεν* (ABN etc): ℵCDHLΓΔΠ* al mu *επεσεν* ... ℵ* praem *και* | *ωταριον* cum ℵBD 1. syr$^{p\,mg}$ (certe in cdd aliq) ... ς *ωτιον* (:: cf Mt; et. in Ioh multi *ωτιον* substituere) cum ACLNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn fere. Praeterea go add *το δεξιον* :: e Lc

48. *και αποκριθεισ ο ισ* (c *et respondens ait illis Iesus*, k *respondit autem et dixit illis Ies.*): D a ff^{2} q *ο δε ισ* | *ωσ*: D om | *εξηλθατε* cum ℵABCD EGHLNXΔ 13. 69. 124. 131. c^{scr} y^{scr} al pauc ... ς *εξηλθετε* cum FKM SUVW^{b}ΓΠ al pler | Ln *με;* (ita et. F)

49. *εν τω ιερ. διδασκων* (et. a c ff^{2} k vg sah syr^{p} go; Or^{1,435} *μεθ υμων ημ. εν τ. ιε. διδ.*): P 262. 435. c^{scr} e^{scr} al pauc d f q cop syr^{sch} arm aeth *διδ. εν τ. ιερ.* | *ουκ εκρατησατε* (et. Or; L *ου κρατησατε*, it vg *non tenuistis* vel *detinuistis*): B *ουκ εκρατειτε*, nec correctum, hinc Ti *ουκ εκρατειτε* | *αι γραφαι*: N 13. 69. 124. 346. c^{scr} 2^{pe} al^{6} sah syr^{p} c.* arm add (:: e Mt) *των προφητων*

50. *και* (ita a f ff^{2} k q cop go): N 13. 69. 124. 346. al pauc c g$^{1.2}$ l vg sah syr^{p} (syr^{sch} vide post) arm (aeth) *τοτε οι μαθηται* (it^{4} vg sah arm *discipuli eius*) :: e Mt | *εφυγ. παντεσ* (435. *απαντ.*) cum ℵBCLΔ 61. 258. 435. cop go ... ς Ln *παντ.* (13. 69. *απαντ.*) *εφυγ.* cum ADP W^{b}XΓΠ unc^{9} al pler it vg (sah *παντ.* post *discip. eius* pon) syr^{p} al (:: cf Mt) ... N 13. 124. 346. al^{10} om *παντεσ*, syr^{sch} *discipuli eius* pro *παντ.*

51. *και εισ τισ νεαν.* cum AEFGHKMNPSUVW^{b}XΓΔΠ al fere omn go syr^{p} ... Ln *και νεαν. τισ* cum ℵBCL a (*et iuvenis quidam*) cop syr^{sch} arm aeth, item D c f k l q vg sah *νεαν. δε τισ*, ff^{2} tantum *adolescens quidam* | *συνηκολουθει* (prob Schu conlato 5, 37) cum ℵBCL(W^{b}?); item ς *ηκολουθει* cum D 1. al mu, item *sequebatur* it vg syr^{sch} arm... Δ *συνηκολουθησεν*, Gb'' Sz *ηκολουθησεν* cum ANPXΓΔΠ unc^{9} al plus^{120} go syr^{p} | *αυτω* (28. *αυτον*): D 42. ff^{2} *αυτουσ*

μένοσ σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλι-
πὼν τὴν σινδόνα γυμνὸσ ἔφυγεν.
53 s Mt 26, 57 s 53 $^{187.1}$ Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸσ τὸν ἀρχιερέα, καὶ
Lc 22, 54 s Io 18, 13 ss συνέρχονται πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμ-
ματεῖσ. 54 $^{188.4}$ καὶ ὁ Πέτροσ ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ
ἕωσ ἔσω εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ ἦν συνκαθήμενοσ μετὰ
τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενοσ πρὸσ τὸ φῶσ.

51. επι γυμνου (l vg *super nudo*, ff^{2} g^{1} q *supra* [g^{1} *super*] *nudum*, a [et ff^{2} blanch] *supra nudum corpus*, f *sicut erat nudus*, d *nuditatis*): 13. 69. 346. 2^{pe} γυμνοσ ... 1. 118. 209. c k sah om | και κρατ. αυτον (pro αυτον al τον νεανισκον) absque additam cum ℵBC*DLΔ a c f (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vdtr) k l vg cop syr^{sch} perss arr Thphyl ... ς (sed Gb^{oo}) add οι νεανισκοι cum AC^{2}NPW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler q go syr^{p} arm aeth; item 1. 13. 69. 124. 209. 346. 2^{pe} sah sic: οι δε (209. και pro οι δε) νεανισκοι (sah exprim υπηρεται) κρατουσιν (69. εκρατησαν) αυτον

52. καταλιπων: DKPW^{b}X al -λειπων | γυμνοσ εφυγεν (a f l vg, item^{vid} ff^{2} g$^{1.2}$): LΔ y^{scr} c d k sah cop syr^{sch} aeth εφυ. γυμν. (237. q εφυ. απ. αυτ. γυμν.). Haec sine additam cum ℵBCL c k sah cop syr^{sch} aeth ... ς (sed Gb^{o}) Ti add απ αυτων, Ln [απ αυτων] cum ADNPXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} a f l q vg (item^{vid} ff^{2} g$^{1.2}$) go syr^{p} arm

53 απηγαγον: in A π rescriptum (Cowper „olim forte φ") | τον αρχιερεα: AKMΠ 11. 13. 69. 124. 2^{pe} al^{25} sah^{woid} (non item^{ming}) syr^{p} arm add καιαφαν, item praem syr^{sch} Or^{4,387} :: e Mt. Cf huc Vict$^{mosq\ 2,96}$ απηγαγον τον ιν̅ προσ ανναν, οπου ησαν απαντεσ συνηγμενοι | συνερχονται absque additam c. ℵDLΔ 13. 64. 69. 124. 346. 2^{pe} it^{omn} (sed k sic: *adduxer. ihesum ad pontificem et scribas et seniores*, item cop -- *senior. et scrib.*) vg aeth Or^{4,387} ... ς Ln Ti add αυτω cum ABNPXΓΠ unc^{9} al pler, item C προσ αυτον, item 1. 209. αυτου, item *ad eum* syr^{utr} al | παντεσ: C ff^{2} om | και οι πρεσβυτ. και οι γραμματ. cum ℵBC LNPW^{b}XΓΔ (X add συνετειροιν αυτω) unc^{8} al pler sah^{woid} cop go syr^{p} ... Ln και οι (D 72. p^{scr} Or om) γραμματ. και οι (D 72. Or om) πρεσβυτ. (:: ut v. 43. lectione non fluct) cum ADKΠ 2^{pe} p^{scr} 72. it vg syr^{sch} arm aeth (sah^{ming} *scribae omnes et princ. sacerd. et seniores*) Or^{4,387}

54. απο: L^{vid}Δ om | ηκολουθησεν (*secutus est* a l vg syr^{p} arm, item^{vid} g$^{1.2}$): G 1. 13. 69. al^{5} ηκολουθει, item *sequebatur* c ff^{2} k q sah cop syr^{sch} (:: ut Mt Lc Ioh) | εσω (et. c g^{2} q vg^{ed} fu ing mt prag etc): D 1. 209. 435. cdy^{scr} a ff^{2} g^{1} k l am gat^{blanch} om | εισ την αυλην: 1. 209. 237. c^{scr} y^{scr} τησ αυλησ | συνκαθημ. cum ℵAB*CNPΔ al, item ς Ln Ti συγκαθ. cum B^{3}EFGHKLMSUVXΓΠ al pler ... D καθημενοσ (d it^{pler} vg *erat sedens*, *sedens*, *sedebat*; k accurate *fuit simul sedens*) | και ante θερμ.: D 69. a k q (a *et erat sedens - calficiens se*; q -- *calefaciens se*, k *et fuit sim. sedens - calfactans*; similiter c ff^{2} *sedens* [ff^{2} *et sedens*] *cum ministris calefaciebat se*) sah | CDKLNPΔ al θερμενομενοσ (non item ℵAB etc) | προσ το (ς^{e} 1624. 1633. al om cum minusc aliq, vide Scriv; non item ς Wtst Gb Sz etc) φωσ: 1. al pauc om

55 [189.2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ 55–64 Mt 26, 59–66
τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰσ τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον·
56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
οὐκ ἦσαν. 57 [190.6] καί τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρτύρουν κατ'
αὐτοῦ λέγοντεσ 58 ὅτι ἡμεῖσ ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι ἐγὼ Io 2, 19
καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτωσ ἴση ἦν ἡ
μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσ μέσον ἐπηρώ-
τησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου κατα-

---

55. *μαρτυριαν* (et. Or$^{int 3,909}$): Δ S* al[6] k sah *ψευδομαρτυριαν* :: cf Mt | *εισ το θανατωσαι* (it vg *ut eum morti traderent* vel similiter): D 2^{pe} *ινα θανατωσουσιν* (2^{pe} *-σωσιν*) | *ουχ* (et. ℵAB^{3}CDNP etc): B*LΔ *ουκ ευρισκον* cum ℵACNW^{b}XΓΠ unc[8] al longe pl ... Ln Ti *ηυρισκον* cum BDF^{w}LP 1. al pauc (Δ *ηρισκον*)

56. *εψευδομαρτυρουν* (d it vg *falsum testimonium dicebant*): D^{gr} add *και* (hoc suppl[2], *om) *ελεγον* | *αι μαρτυριαι*: 69. 127. a^{scr} a sah cop syr sch add *αυτων*

57. *και τινεσ* (sah syr^{sch} *τιν. δε*): D a ff^{2} k q Or$^{int 3,909}$ *και αλλοι*, 2^{pe} 13. 69. 124. 346. c *αλλοι δε*, arm *αλλοι* | *εψευδ. κατ αυτου λεγοντεσ*: D *εψευδ. και ελεγον κατ αυτ.*, c d ff^{2} *falsum testimonium dicebant advers. eum*, k *commentiebantur et dicebant*

58. *οτι ημεισ ηκουσ. αυτου λεγοντοσ* (VΓ *-τεσ*, U *λαλουντοσ*) et. Or^{4,200} et$^{int 3,909}$: ℵ *οτι ειπεν*, c k *hic dixit* :: cf Mt | *καταλυσω* (Or^{4,200}): AΠ* 2. vg^{edd} (ap Ln) go Or$^{int 3,909}$ *-λυω* | *τον ναον τουτον*: D^{gr} om *τουτον*, d *hunc templum*, k *templ. istut* (sed habet *siut* pro *istut*), ff^{2} *templ. dei* | *αλλον αχειροπ.* (haec ℵ 106. ante *δια* pon) *οικοδομησω* (Or^{4,200} *ανοικοδ.* sed variant cdd): D a c ff^{2} k *αλλον αναστησω* (c *suscitabo illud*, a ff^{2} *aliud suscitabo*, k *aliud excitabo*) *αχειροπ.*

59. *ουδε*: Δ*KΠ* 69. al pauc *ουδ.* Accurate a d k q *et nec sic*, Or$^{int 3,909}$ *sed nec sic*; contra c ff^{2} l vg *et non* omisso *ουτωσ* (Δ *ουτω*) | *ιση ην*: DL 1. al pauc a c ff^{2} l q vg (k om *ιση*) *ην ιση*. Praeterea a ff^{2} *erant convenientia* (ff^{2} *aequalia*) *testimonia illorum*, Or$^{int 3,909}$ *convenientia erant eorum testimonia*, d *erat conveniens testimonia illorum*, (contra *erat conveniens* [c *aequale*] *testimonium illorum* c l q vg; *fuit testimonium eorum* k)

60. *εισ μεσον* cum ℵABCEF^{w}GHIKLNPSUVW^{b}XΓΔΠ al pl Or^{4,200}... ς (= Gb Sz) *εισ το μεσον* cum DM al mu cop (:: cf 3, 3) | *επηρωτησεν*: 435. al[10] fere *επηρωτα*, item *interrogabat* d ff^{2} k q (non item a l vg, c *coepit interrogare*) | *αποκρινη*: HI y^{scr} al pauc *-νει* | *τι*: L *οτι* (Schu: „forsan recte ap Mc") | *ουδεν τι*: absque interpunctione et. Ln et h. l. et Mt 26, 62; ς Wtst etc *ουδεν; τι* et Gb Sz *ουδεν, τι.* Favent nostrae rationi cdd antiquiss (et ℵCDILP) quod nihil interpunctionis habent (non item EKMW^{b} etc) item interpretes Latini; habent enim ff^{2} q vg *non respondes quicquam* (q om) *ad* (ff^{2} *adversum*) *ea quae tibi obiciuntur*

61 ss Lc 22, 67 ss μαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν
ὁ ἀρχιερεὺσ ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ
υἱὸσ τοῦ εὐλογητοῦ; 62 $^{191.1}$ ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ
ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆσ δυνά-
μεωσ καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 $^{192.6}$ ὁ δὲ
ἀρχιερεὺσ διαρρήξασ τοὺσ χιτῶνασ αὐτοῦ λέγει· $^{193.2}$ τί ἔτι χρείαν

ab his? item a *nihil respondes ad haec quae isti adv. te contestantur?* k *nihil respondis* (* *-distis*) *de his quae adversum te dicunt*, c *quare nihil respondes adversus accusationes eorum.* Contra d *non respondes nihil quid isti tibi testantur*; similiter sah cop syr^{utr} go. | σου: Γ c^{scr} σοι

61. ο (B^{2}et^{3} οσ) δε (et. Or^{4,200}et^{387}; item it vg *ille autem*, D εκεινοσ δε) et. Or^{4,200}et^{387}: ℵA 106. al^{12} fere syr^{sch} pers^{p} (aeth) add ις̅ :: ut Mt. Praeterea a om ο δε usque απεκρ. ουδεν | εσιωπα (et. Or^{bis}): D εσειγα | ουκ απεκριν. ουδεν cum ℵBCL 33. sah cop aeth go Or^{4,200} ... ς Ln ουδεν απεκρινατο (D απεκριθη) c. ADINPW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{4,387}. Item *nihil respondit* c d ff$^{2.}$ l q vg (k om και ουκ απεκρ. ουδεν, a vide ante) | παλιν: I k add ουν, 1. 69. 124. 2^{pe} al pauc syr^{sch} praem και | επηρωτα: F^{w}I 2^{pe} al mu Or^{4,387} επηρωτησεν, item sah go ... A επε-ρωτα. Verba παλιν ο αρχ. επηρ. αυτον om D a c ff$^{2.}$ q, sed vide post; k sic: *iterum ergo pontifex dicit illi* omissis επηρ. αυτον και. Post επηρωτ. αυτον 13. 69. 124. 346. 2^{pe} Or^{4,387} add εκ δευτερου | και λε-γει αυτω: c *ad quem iterum ait*, ff$^{2.}$ *iterato ait* ... D q add ο αρχιερευσ ... 346. 2^{pe} Or^{4,387} λεγων | ο χς̅: Γ k om | του ευλογητου (et. ℵ^{c} Or ^{4,387}et$^{int\,3,917}$): ℵ* του θεου, AKΠ al^{15} fere ff$^{2.blanch}$ (non item a c g$^{1.}$ k l q) vg (et. em tol gat al sax, sed non am fu ing) arm^{zoh} (non item mss) Clem$^{int\,998}$ (in epist. Iud. „in evglio vero sec Mc interrogatus dominus a princip. sacerd. *si ipse esset Chr. filius dei benedicti, respondens dixit: Ego sum, et videbitis fil. hom. a dextris sed. virtutis*) του θεου του ευλογητου

62. ο δε ις̅: DG 1. 13. 69. 124. 346. 2^{pe} a ff$^{2.}$ k q (non item c f l vg) sah arm Or^{4,387} Clem^{int} (vide ante) add αποκριθεισ | ειπεν: D 2^{pe} Or λεγει. Praeterea DG 2^{pe} 1. 13. 58. 69. 124. 346. c^{scr} y^{scr} a c f ff$^{2.}$ l q (non item k) vg sah cop^{wl}et$^{petr\,3}$ (non item cop^{schw}et^{dz}) syr^{utr} arm aeth Or add αυτω :: cf Mt | εγω ειμι: 13. 69. 124. 346. 2^{pe} arm Or praem συ ειπασ οτι :: cf Mt | εκ δεξ. καθημ. cum ℵBCDLNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al longe pl l q (a *ad dextram virtutis sedentem*) am em fu ing mt prag reg tol sax go Or^{3,715}et$^{int\,3,911}$ Clem^{int} (vide ante) ... ς (= Gb Sz) καθημ. εκ δεξ. cum AI 1. 33. al sat mu c f ff$^{2.}$ k sah cop syr^{utr} arm Or^{4,387} (:: ut Mt lectione non fluct) | τησ (D* om) δυναμεωσ: 157. vg^{ed} (at non cdd pler) arm^{usc}add του θεου :: e Lc | και ερχομενον: D^{gr} om, d om tantum και | μετα (*cum* c f ff$^{2.}$ k l q g$^{1.2.vid}$ vg): G 1. 11. 28. 33. al^{25} fere a sah syr^{sch} (contra syr^{p} etiam$^{mg\,gr}$) επι (*super*) :: e Mt

63. διαρρηξασ c. ℵAB^{3}CDILW^{b}ΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}: B*N διαρηξασ. Praeterea 124. 2^{pe} a arm Or^{4,387} add ευθεωσ, item praem sah^{woid} (non item^{ming}) | τουσ χιτωνασ (B* κιτωνασ, item alibi ℵ): B syr^{sch} pers^{p}

ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆσ βλασφημίασ· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντεσ κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

65 [194. 1] Καὶ ἤρξαντό τινεσ ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον. Mt 26, 27 s Lc 27, 63 s

---

τον χιτωνα | λεγει: D και λεγει (60. διηρρηξε - και ειπεν), item c d ff[2] q *scidit - et ait.* k *conscidit - et dixit* (a *conscidit - dicens*)

64. ηκουσατε. ℵ praem (:: e Mt) ιδε νυν, similiter 122. 252. syr[sch] (vide post) ιδου, *ecce*... GN 1. 124. 2[pe] c[scr] al[10] fere sah[woid] (non[ming]) arm add παντεσ, item d *omnes* (pergens *blasphemias eius*); al[7] add παντωσ | τησ βλασφημιασ cum ℵBCEHIKLMNSUVW[b]ΓΔΠ al pler... Ln την βλασφημιαν (:: e Mt) cum ADG 1. 13. 2[pe] al[5]. Praeterea DGIN al[10] q gat mt go aeth add αυτου, item 13. 61. 69. 346. 124. 2[pe] sah[woid] (sah ming *blasph. quam dixit*) syr[sch] (*ecce ex ore eius audistis blasph.*) syr p mg arm add του (124. 2[pe] αυτου εκ του) στοματοσ αυτου :: cf Lc | φαινεται: DN 28. 2[pe] δοκει :: e Mt | οι δε παντεσ (l vg *qui omnes*): D παντεσ δε, c d k *omnes autem* ... 1. 13. 69. 2[pe] al pauc a f ff[2] q και παντεσ | αυτον: D* αυτω | ενοχον ειναι cum ℵBCLΔ 33. l q go... ς Ln ειναι ενοχον cum AEGHKMNSUVW[b]XΓΠ al pler a c f k vg (hi omnes *eum* [k *illum*] *esse reum mortis*) arm ... D ff[2] om ειναι

65. εμπτυειν (et. ℵABC etc): DΔ ενπτ. | αυτω: D a f go sah cop syr[sch] arm τω προσωπω αυτου :: cf Mt | και περικαλ. αυτ. το πρ.: D a f om :: cf Mt | αυτου το πρ. c. ℵBCLΔ 33. 108. 127. ... ς Ln το προσωπ. αυτου cum AINW[b]XΓΠ unc[7] (F inde a v. 54 hiat) al pler, item (ut solent Latini) c ff[2] k l q vg | κολαφιζειν (et. f l q vg): D a c k εκολαφιζον (:: cf Mt). Ita c: *et coeperunt quidam irridere eum, et conspuerunt in illum, et velantes faciem eius colaphizabant eum, et dicebant ei ministri* etc; k *et coeperunt quidam conspuere illum, et velantes faciem eius clarificabant eum, et dicebant illi ex famulis* etc; a *et coeperunt quidam inspuere in faciem eius et colaphizabant eum* (omissis reliquis; pergit enim: *Et cum esset Petrus*) | λεγειν: D 2[pe] c k go ελεγον | αυτω sec: I 1. 13. 69. syr[sch] arm om | προφητευσον: G 1. 118. add νυν, F[w] al pauc c f k add ημιν (et tol *nobis Christe*), IUXΔ 13. 33. 69. 108. 124. 127. 2[pe] al[20] fere gat sah cop syr[p] arm aeth add ημιν (13. 69. al νυν, cop petr 3 om, syr[p] habet c.*) χριστε (cop post σε pon, al[10] fere om) τισ εστιν ο παισασ (Δ πενψασ, δ' *misit*) σε :: e Mt et Lc. Ad verba Matthaei: *tunc exspuerunt* usque *qui te percussit* (26, 67. 68) Aug[cons 3, 20] notat: „Hoc dicit etiam Marcus; commemorat etiam quod ei faciem velaverunt. De his quoque Lucas attestatur.“ | οι υπηρεται: D om, item (qui ad λεγειν trahunt, vide ante) c k (aeth om και οι υπη. usq ελαβ.) | αυτον: D q post ελ. pon (f ff[2] q *et ministri cum voluntate* [f *libenter* pro *c. vol.*] *alapis eum caedebant* [q *caed. eum*]) | ελαβον cum ℵABCIKLNSVΓΔΠ al[10] fere, item DG 1. 13. 69. 2[pe] al[10] cop syr[p] ελαμβανον ... ς εβαλλον cum H al permu[vid], item EMUW[b]X 33. 157. al plus[25]

66–72 Mt 26, 69–75 Lc 22, 54–62 Io 18, 15–18 et 25–27

66 [195. 1] *Καὶ ὄντοσ τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται*
μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέωσ, 67 *καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον*
θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζα-
ρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 *ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε*
ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεισ. [196. 1] *καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰσ τὸ προαύλιον,*
καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 *καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο*

εβαλον. It[pler] vg *caedebant,* **k** *percutiebant.* Similiter syr[sch] (sed[p] *excipiebant*) sah (sed cop *ελαβ. αυτ. ραπ.* exprim) go.

66. *και οντοσ* (et. Eus[dem 121]; sah *οντοσ δε*, item c *Petrus autem cum esset*): L om *και* | *κατω* ante *εν τ. αυλ.* cum ℵBCLD[gr]X al[10] fere syr[sch] arm aeth … ς Lп post *εν τ. αυλ.* c. AΝW[b]ΓΔΠ unc[8] al pl f g[1] (*seorsum* pro *deorsum*) k l vg Aug[cons 3,26] syr[p] go… DI 69. 2[pe] c[scr] al pauc a c ff[2] q sah cop Eus[dem] om | *ερχεται*: D a c ff[2] k (pon post *αρχιερ.*) q Eus[dem] add *προσ αυτον* | *μια των παιδισκων* (et. Eus[dem]): ℵC *μια παιδισκη* :: ut Mt

67. *τον πετρον*: 1. 69. 346. 2[pe] c syr[sch] arm Eus[dem 121] *αυτον* | *θερμαινομ.* (ut ℵB etc): ACDE*LΝΓΔ al rursus *θερμενομ.* | *εμβλεψασα* (D *ενβλ.*): KMΔ 33. 282. 435. *-ψασ* (omisso *α*, sed sequitur *αυτω*) | *αυτω λεγει* (sah[woid] cop syr[sch] aeth add *αυτω*) ita et. a f k l vg sah[ming] syr[p] arm go Eus[dem]: D c ff[2] q *λεγει αυτω* | *και συ*: D[gr] om *και* | *μετ. του ναζ. ησθ. του ιυ* cum BCL; ℵ syr[sch] *μετ. του ιυ ησθ. του ναζ.* … DΔ al[10] fere it vg go syr[p] arm aeth Eus[dem] *μετ. του* (Eus om) *ιυ του ναζ.* (D *ναζορηνου*, Δ al Eus *ναζωραιου*, vide post) *ησθα* (Eus *ησ*); item 33. sah cop *ησθα μετ. ιυ του ναζ.* … ς *μετ. του ναζ. ιυ* (al[7] om) *ησθα* (1. 13. 69. 209. 346. 2[pe] *ησ*, ut et. Eus) cum AΝXΓΠ unc[8] al pler | *ναζαρηνου* (EXΓ al mu *-ρινου*): D k l* q *ναζορηνου*, *nazoreno* (contra *nazareno* a c f l[2] δ vg), Δ 238. (al pauc?) Eus[dem] *ναζωραιου*, item ff[2] *nazoreo*

68. *ηρνησατο*: M al[9] add *αυτον* :: cf Lc | *ουτε οιδα ουτε επισταμ.* cum ℵBDL 2[pe] Eus[dem 121]. Item c f ff[2 vid] l q δ vg sah cop *neque scio neque novi*; a *nescio sed nec novi* (pergit *quem dicas*) … k syr[sch] pers[p] nil nisi *nescio* (:: ut Mt) … go *non scio non novi* (similiter? I - - *ουκ επισταμαι*, vdtr enim in abscissis pariter *ουκ οιδα* scriptum fuisse) … Ti *ουκ οιδα ουτε επισταμ.* cum CEGHSVΔ 1. 69. al plus[30], item ς *ουκ οιδα ουδε επιστ.* cum AKMNUXΓΠ al permu, item *non novi neque intelligo* syr[p] | *συ τι* cum ℵBCLNUΔ 1. 33. 108. 209. 2[pe] … ς *τι συ* cum AIXΓΠ unc[8] al pler Eus[dem], item sah cop arm go … D al pauc it vg om *συ* :: ut Mt | *και εξηλθεν*: D[gr] om *και* | *εξω εισ το προαυλιον* (73. *προπυλον*): 2[pe] Eus[cod] *εισ το εξω πρ.*, D *εξω εισ την προσαυλην*, 1. 13. 69. 209. arm Eus[ed] *εισ την εξω αυλην* (13. 69. *προαυλην*, Eus *προαυλιν*) | *και* (218. c[scr] al[6] add *ευθεωσ*) *αλεκτ. εφων.* cum ACDINX ΓΔΠ unc[8] al fere omn a f ff[2] k l q vg sah[ming] (et[woid] ante *και εξηλθ.* pon) syr[utr] arm aeth go Eus[dem] … ℵBL 17[ev] c cop om, hinc Lп [*και αλ. εφ.*] :: cf Mt et Lc

69. *παλιν* post *ηρξατο* cum ℵCLΔ 108. 127. (131. post *λεγειν*) … ς Lп

πάλιν λέγειν τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι οὗτοσ ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 *ὁ δὲ*
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτεσ ἔλεγον τῷ
Πέτρῳ· ἀληθῶσ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖοσ εἶ. 71 *ὁ δὲ*
ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον
τοῦτον ὃν λέγετε. 72 *καὶ εὐθὺσ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.*

---

post *ιδουσα αυτον* cum ΑΙΝΧΓΠ unc[7] al pl (157. 245. ante *αυτον*) go syr[p] (et[sch] *et vidit eum rursus puella illa*) ... ΒΜ 50. f sah cop aeth om. Transpositis singulis D 2p[e] c f k l q vg arm Eus[dem] *παλιν δε* (k om) *ιδουσα αυτον η παιδισκη* (f l q vg *ancilla*, k *illa ancilla*, c *altera ancilla*); a *et cum eum vidisset iterum puella* | *η* (e[scr] om) *παιδισκη*: cop[wi] et[dz] *alia* (*et videns eum alia*; contra cop[schw] ex[petr 8.] *et videns eum ancilla*; sah *ancilla vero cum vidisset eum*) :: cf Mt | *ηρξατο λεγειν*: Β sah cop aeth *ειπεν* (:: Mt *λεγει*) | *παρεστωσιν* cum ℵΒCΙΚLΔΠ* al plus[10] Eus[dem] ... ς Ln *παρεστηκοσιν* cum ΑDΜΧΓΠ[2] unc[7] al pler *οτι* (Eus[dem] om) *ουτοσ*: 13. 59. 69. 106. 124. 251. 346. a c ff[2.] syr[sch] arm aeth *οτι και ουτοσ*, D[gr] *οτι και αυτοσ*

70. *ηρνειτο* cum ℵΑΒC etc :: F[w]GΜΝΧΔ 1. 13. 69. 124. 2p[e] al plus[10] Eus dem[121] *ηρνησατο*, item it vg sah cop (sed[dz] *ηρνειτο*) syr[p] go (:: ut Mt); item D sed *ο δε παλ. ηρνησατο* inepte transposita habet inter *παλ. δε ιδ. αυτ. η παιδισκη* et *και ηρξατο* | *και μετα* (sah *μετα δε*): ℵ* cop[dz] om *και* | *παρεστωτεσ* (D *-ηκοτεσ*): G 1. *περιεστωτεσ* | *ελεγον* (*dicebant* a d l vg): L 17. (al pauc? sed non 13.) *ειπον*, c ff[2.] q *dixerunt*; k *dicunt* | *τω πετρω*: D a om | *αληθωσ*: Μ add *και συ*, a omisso *αληθωσ et tu ex illis es* | *και γαρ γαλιλ. ει* (haec om 73. 131. 142* a go, hinc Gb°) absque additam cum ℵΒCDL 1. 118. 209. 2p[e] a c ff[2.] g[1.] (et[2.vid]) k l sah cop Eus[dem] Aug[cons 3,25] (*Iam vero illud quod Matthaeus ipsi Petro dictum fuisse asserit*: Vere et tu ex – manifestum te facit; *sicut Ioh. eidem Petro dictum asseverat*: Nonne ego te –, *Marcus autem inter se illos de Petro locutos dicit*: Vere ex illis est, nam et Galilaeus est; *sicut* etc) ... ς (sed Gb°° prob Schu „et *λαλια* et *ομοιαζ.* aliena a Mc") add *και η* (Δ om) *λαλια σου ομοιαζει* (Ν *δηλοι*, 33. *δηλον σε ομοιαζει* sic sed litterae *ομ* rescriptae, aeth *δηλον σε ποιει* exprim) cum ΑΝΧΓΔΠ unc[8] al pler (116. ante *και γαρ γαλ. ει* pon) q go syr[utr] arm aeth Euthy[dis] (ad Mt 26, 73) :: omnino e Mt fluxit; ipsum *ομοιαζει* glossatoris est

71. *και ομνυναι* cum ΒΕΗLSUVΧΓ al[60].fere ... ς (= Gb, sed rursus Gb') *και ομνυειν* (:: ut Mt) cum ℵΑCGΚΜΝΔΠ al permu Eus[dem 121] ... D (a) q *και λεγειν* (a *dicens*), arm *κ. ομν. και λεγειν* | *τουτον ον λεγετε* (a *hunc quem dicitis*, d ff[2.] l q vg *istum quem dicitis*, c *istum quem dicis*): ℵ om (:: ut Mt), k om *ον λεγετε*, D[gr]ΚΝ al[5] om *τουτον*

72. *και ευθυσ* (*-θεωσ* DG al[14] Eus: ita Gb + Sz) cum ℵΒL 2p[e], DG 13. 69. 124. 346. al[10] Eus[dem 121], item it vg syr[sch] arm aeth ... ς (= Gb Sz) om *ευθ.* cum ΑCΝΧΓΔΠ unc[7] al pler sah cop syr[p] go | *εκ δευτερου* (et. Eus[dem]): ℵL c reg om (:: Mt *ευθεωσ* absq *εκ δευτ.*). Cf et. ad v. 68.

197.2 καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτροσ τὸ ῥῆμα ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶσ τρίσ με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

1–5 Mt 27, 1 ss 1 198.2 Καὶ εὐθὺσ πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ
11–14 Lc 23, 1 ss Io 18, 28 ss μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, 199.1 δήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ.
2 200.1 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτοσ· σὺ εἶ ὁ βα-

72. ανεμνησθη: G 1. 13. 69. 209. αναμνησθεισ. Ex his και sq non om nisi 1. 209. | το ρημα ωσ cum ℵABCLΔ al^{8} sah cop go ... Gb″ Sz το ρημα ο cum DNXΓΠ unc^{7} al^{180} fere; item it *rememoratus* (q *commemor.*, l *recordatus*) *est* - *verbum quod* (syr^{p} *sermonis dicentis ei Iesu*, sed^{mg} *sermonis quem dixerat ei Iesus*) ... ς του ρηματοσ ου cum M 69. al vix mu (vg *recordatus est* - *verbi quod*). Libere 1. 209. syr^{sch} et$^{p\ txt}$ (vide ante) arm^{cdd} aeth του ρηματοσ του ῑῡ ειποντοσ | αυτω: D^{gr} om, item (vide ante) 1. 209. | ο ῑσ̄: D^{gr*} ῑν̄ | οτι πριν usque απαρνηση: D 142* ℵ pers^{p} om | φωνησαι δισ cum AC^{2}LNXΓΔ unc^{8} al pler vg go syr^{utr} (arm τρισ pro δισ) ... Ln δισ φωνησαι cum B 2^{pe} k sah cop ... ℵC^{*vid}Δ 251. c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q aeth om δισ | τρισ (ABXΓΔ al τρεισ) με απαρν. cum ℵBC* et^{2}LΔ c ff$^{2.}$ g$^{1.vid}$ k l q vg Aug$^{cons\ 3,26}$ sah cop syr^{sch} (απαρν. με) aeth ... ς Ti απαρν. με τρισ cum ANXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} syr^{p} arm go | και επιβαλων (Euthym ad Mt 26, 75 επιβαλων αντι του αρξαμενοσ: Δ 247. επιλαβων) εκλαιεν (ℵ*C cop εκλαυσεν :: ut Mt et Lc): D it vg (et. δ; em om haec verba) sah (non item cop) syr^{utr} arm go και ηρξατο κλαιειν (aeth *et flevit*)

XV. 1. ευθυσ cum ℵBCLΔ ... ς Ln ευθεωσ cum ADNXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} ... a c (non item ff$^{2.}$ k l q vg) sah (non cop) aeth om | πρωι c. ℵBCDL 46. a (*prima luce*) ff$^{2.}$ k (k* *e mane*) l q vg (ff$^{2.}$ k^{2} l q vg *mane*), c (*cum autem mane factum esset*) sah (ut c) cop (syr$^{sch\ vid}$) Or^{4,387} ... ς Ti επι το (ES al permu τω) πρωι cum ANXΓΔΠ unc^{8} al fere omn arm (item^{vid} go syr^{p}) | ετοιμασαντεσ cum ℵCL ... ς Ln Ti ποιησαντεσ cum ABNXΓΔΠ unc^{8} al pler l vg cop arm go, item D al^{5} a c ff$^{2.}$ k q sah syr^{utr} aeth Or^{4,387} εποιησαν (sequente και ante δησαντεσ). Cf ad 3, 6 | πρεσβυτ. tum γραμμ. (et. Or): c 47^{ev} sah^{ming} (non^{woid}) γραμμ. tum πρεσβ. | των ante γραμμ. cum ℵD 1. 2^{pe} sah cop Or ... ς Ln Ti om cum B(C vide ante)LNΓΔΠ unc^{8} al pler | απηνεγκαν cum ℵABLΓΔΠ unc^{7} al pler arm (sah cop ut vdtr) ... CDGN 1. 124. 2^{pe} al^{5} Or απηγαγον, item *duxerunt*, *perduxerunt* (a), *adduxerunt* (k) it vg, item syr^{utr} go aeth :: e Mt (cf et. Mc 14, 53). Praeterea D a c ff$^{2.}$ k q Or add εισ την αυλην, *in atrium* (k *in praetorium* :: ut Io εισ το πραιτωριον) | πειλατω cum ℵABD ... ς Ln Ti πιλατω cum CLNΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid}. Cf ad Mt 27, 2. Idque absque τω cum ℵBCDLΔ 1. c^{scr} al pauc Or ... ς praem τω cum ANΓΠ unc^{8} al pler

2. ο πειλατοσ (πειλ. ut v. 1; item ς Ln Ti πιλ.): 13. 69. 2^{pe} c k (non

σιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ.
3 [301.4] καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ
πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατη-
γοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν
τὸν Πειλᾶτον.
6 [302.2] Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ ἕνα δέσμιον ὃν παρῃ- 6—15 Mt 27, 15—26 Lc 23, 17—25 Ioh 18, 39 ss

item a ff[2.] l q vg) sah add λεγων :: ut Mt et Lc | ο δε (ℵ al pauc add ις): D a aeth και | αυτω λεγει (vocem post αυτω in c non assequutus sum, sed omnino λεγει vdtr) cum ℵBCD cop arm (v 1. 127. 209. 258. λεγει αυτω, l vg *ait illi*, 2pe tantum λεγει, item c [om αποκρ.] ff[2.] q tantum *ait*) ... ς Ln ειπεν αυτω cum AℵX[vid]ΓΔΠ unc[8] al pler d (k *dixit* omisso αυτω) syr[utr] go aeth ... a *respondit ei*, sah *respondit ei dicens*

3. κατηγορουν (et. Or[4,387]): Dgr κατηγορουσιν | πολλα absque additam cum ℵABCDX(e spatio certum est)ΓΠ unc[7] al pl ff[2.] k l q vg sah[wold] cop syr[sch] go ... ℵUΔ 13. 33. 69. 124. 131. al[40] a c sah[ming] syr[p] arm aeth Or add αυτοσ δε ουδεν απεκρινατο :: cf Lc 23,9 Mt 27,12

4. πειλατοσ cum ℵABD ... ς Ln Ti πιλ. ut v. 1. | παλιν: CD k q sah[ming] aeth post επηρ. αυτον pon (ff[2.] *Iterum Pilatus interrogavit* etc) ... U 127. 131. 238. al pauc om :: ut Mt 27,13 | επηρωτα cum BU 13. 33. 69. 124. 2pe al[12] fere a k syr[p mg] ... ς Ln επηρωτησεν c. ℵACDℵXΓΔΠ unc[7] al pler c ff[2.] l q vg sah cop syr[sch] et[p txt] arm (:: toties imperf. ipsius huius verbi ap Mc cum aor. mutarunt, cf 5,9. 9,11. 10,2 et 10. 12,18. 14,61; item 7,17. 8,5 et 23. 9,28. Contra non fluctuare solet aor. nec ap Mc nec ap rell) | αυτον absque λεγων cum ℵ* 1. 209. 2pe a sah (:: et hoc prorsus ex Marci usu επερωταν sine λεγων scribere soliti, ut 5,9. 8,5.23.29. 9,16.28.33. 10,2. Ita nec Mt nec Lc. Hinc passim suppleverunt λεγων, ut 9,21. 10,17. 12,28. 15,2. Ubi vero additum est non fluctuat: 8,27. 9,11. 12,18. 14,60) ... ς Ln Ti add λεγων cum ℵ[c]ABCDℵXΓΔΠ unc[8] al pler c ff[2.] k l q vg cop (syr[sch] *et dixit ei*) syr[p] al | ουδεν: B* om (suppl B[3]); p[parh] scr ουδεν αποκρ. omisso ουκ | ιδε (ℵ ειδε): Δ ιδοι (ιδου?) | κατηγορουσιν cum ℵBCD 1. 48[ev], item *accusant* it vg Or[int 3,917] (καταμαρτυρ. Latini reddunt *adv. te dicunt testimon.* [*testificantur*] vel similiter, cf Mt 26,62. 27,13. Mc 14,60) cop aeth ... ς καταμαρτυρουσιν (:: e Mt) cum AEGHKMNSU VXΓΔΠ al pler sah syr[utr] arm go

5. απεκριθη: G 1. 13. 69. al pauc απεκρινατο | πειλατον, ς Ln Ti πιλατον ut vv. 1. 2. 4.

6. εορτην: D praem την | απελυεν: 13. 69. 124. 346. ειωθει ο ηγεμων απολυειν (:: e Mt), item a ff[2.] l vg *solebat dimittere*, c *dimitt. solebat*, k *consueverat remitt*,. syr[sch] (*consueverat autem omni festo solvere*) | ον παρῃτουντο c. ℵ*AB* (Δ ον · περητουντο sic) ... ς Ln Ti ονπερ ητουντ. cum ℵ[c]B[3]CℵXΓΠ (Δ vide ante) unc[7] al pler, item DG 2pe 13. 69. al pauc ον αν (13. εαν) ητ., 1. ον ητουντ. Quadrat huc *quemcunque petissent* a c ff[2.] k vg; contra *quem postularent* k ad ον παρῃτ. spectare vdtr. Nec sah cop syr[sch] exprim *quemcunque* sed *quem*; aliter syr[p]

τοῦντο. 7 [203.4] *ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν*
δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 *καὶ ἀναβὰς*
ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 *ὁ δὲ Πειλᾶτος*
ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 10 *ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν*
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 [204.1] *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον*
ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 [205.1] *ὁ δὲ Πειλᾶτος*
πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε

---

7. *ην δε*: 13. 69. 124. 346. sah^{woid} (non^{ming}) add *τοτε* (:: e Mt) | *βαραββας* (Δ^{gr} *βαβαρραβας*): cf de huius nominis scriptura ad Mt 27, 16 | *στασιαστων* (Schu plane probat) cum ℵBCDK 1. 13. 69. al^{10} fere sah … ϛ *συστασιαστ.*, Ti *συνστασιαστ.* c. (*συνστ.*) AGHNVΔ al mu, item (*συστασ.*) EMSUXΓΠ al pl (:: *συστασιαστ.* et. Ios. Antt. 14, 2, 1; Herodot al *συστασιωται*) | *φονον πεποιηκεισαν* (C^{2} *εποιηκεισαν*, F^{w} 61. *επεποιηκ.*, Γ 71. 258. 282. *πεποιηκασιν*, 28. *πεποιηκαν*): D 2^{pe} *πεποιηκ. φονον*, item *qui – fecerat* (k *fecerant*) *homicid.* c ff^{2} k l vg sah; contra cop, item a *qui – homic. fecerat*

8. *αναβας* (Schu „bene") cum ℵBD a (*accensa*) c ff^{2} l vg (hi^{4} *cum ascendisset*; k plane om) sah cop go (aeth *ascendit et clamavit*) … ϛ *αναβοησας* cum ℵ^{cb}ACNXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} syr^{utr} arm | *ο οχλος*: D 299** a k go *ολος ο οχλ.*, *tota turba* | *αιτεισθαι*: D k mt add *αυτον* | *καθως* sine *αει* cum ℵBΔ sah cop; confirmant syr^{sch} (*sicut solitus erat facere iis*), c (*sicut consueverat per diem festum*) k (*quot faciebat in singulis diebus festis*) aeth (*ut faceret illis quemadmodum solebat*) … ϛ Ln Ti add *αει* cum ACDNXΓΠ unc^{8} al omn^{vid} a ff^{2} l vg syr^{p} arm go

9. *πειλατος*, ϛ Ln Ti *πιλατ.* ut supra | *απεκριθη* (33. *-νατο*) *αυτοις λεγων* (c *respondit eis dicens*, l vg *respondit eis et dixit*; M om *λεγ.*): D 2^{pe} *αποκριθεις λεγει αυτοις* (d *ait illis*), a ff^{2} *respondens illis dixit*, k *respondit et dixit illis* | *υμιν*: D ff^{2} om

10. *εγινωσκεν* cum ℵ^{c}BCNXΓΔ unc^{7} al pler: ℵ* *εγνωκει*, AKΠ al^{6} *επεγινωσκεν* … D 1. 13. 69. 346. 2^{pe} *ηδει* (:: ut Mt) | *παραδεδωκεισαν* cum ℵBCKMUΓΠ al pl (al pauc *παρεδεδωκ.*): AEGNVXΔ al mu *παρεδωκεισαν* (EN al *-δοκ-*) … DHS 1. 13. 69. al^{5} *παρεδωκαν* (:: ut Mt), item a *tradiderunt*, k *tradebant* (contra c ff^{2} *tradiderant*, l vg *tradidissent*) | *οι αρχιερεις* (k *principes*, pergens v. 11 *sacerdotes autem et*): B 1. 13^{ev} 47^{ev} cop om (:: ut Mt)

11. *ανεσεισαν* (l vg Aug$^{cons\ 3,33}$ *concitaverunt*, item cop syr^{utr} go aeth; Euthy ad Mt 27, 20 *μαρκος δε φησιν οτι ανεσεισαν τον οχλ. ηγουν ανεκινησαν*): Γ 131. 238. 48^{ev} al^{15} *ανεπεισαν*, D *επεισαν* (:: e Mt), item a c d ff^{2} k *persuaserunt* (c ff^{2} k), *suaserunt* (a d), item sah arm | *τον οχλον*: D* *τω οχλω*, d *turbas*, ff^{2} *turbae*, c *turbis*, k *populo* | *τον*: D om | *απολυση*: HXΓ al *-λυσει*

12. *παλιν* ante *αποκριθεις* (c *iter. respondit eis dicens*) c. ℵBC 33. 2^{pe} al^{5} c g$^{1.2}$ vid l vg sah (*Pil. iterum respondit dicens iis*) syr^{p} aeth go Aug

τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 *οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον*
αὐτόν. 14 *ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν;*
οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 15 $^{206.1}$ *ὁ δὲ Πειλᾶτοσ*
βουλόμενοσ ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν Βα-
ραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσασ ἵνα σταυρωθῇ.
16 $^{207.4}$ *Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆσ αὐλῆσ, ὅ* 16-20 Mt 27, 27—31 Ioh 19, 2 s

cons^{3,33} ... ϛ Ti post *αποκριθ.* cum AEGHKMNSUVXΔΠ al pler a (*respondens autem Pilatus iterum ait illis*) arm ... DΓ al^{10} ff^{2} k prag cop om, syr^{sch} om *παλιν αποκριθεισ* | *ελεγεν αυτοισ* cum ℵBC syr^{p} ... ϛ Ln Ti *ειπεν αυτοισ* cum ADNXΔΠ unc^{8} al omn fere, item k (praegressis *respondit et*) *dixit illis* (a l vg Aug^{cons} *ait illis*; ff^{2} *ait*; c vide ante), item syr^{sch} go cop... Γ *αυτοισ λεγει*, 2^{pe} *απεκριθη* (pro *αποκρ. ελεγ.* vel *ειπ.*) *αυτοισ* | *θελετε ποιησω* cum ADNXΓΠ al pler it vg syr^{utr} arm go aeth ... ℵBCΔ 1. 13. 33. 69. al pauc sah cop om *θελετε* :: ut Mt | *ον λεγετε* cum ℵCNXΓΔΠ unc^{8} al pler cop syr^{utr} aeth go ... B *λεγετε* omisso *ον* ... Ln om (quod probat Schu) *ον λεγ.* cum AD 1. 13. 69. 118. 13^{ev} 2^{pe} c^{scr} it vg sah arm | *τον βασιλ.* cum ℵABCΔ 1. 13. 69. 229** 346. 13^{ev} 49^{ev} al$^{4\,scr}$ al$^{3\,pe}$ arm, item D *τω* (sed* om) *βασιλει* ... ϛ om *τον* cum NXΓΠ unc^{8} al pler go

13. *παλιν* ante *εκραξ.* (et. k l vg Aug$^{cons\,3,33}$): D post *εκρ.*, a c ff^{2} om | *εκραξαν* (G 1. 13. 69. al pauc mt syr^{p} arm *εκραζον*, 2^{pe} c^{scr} *εκραυγαζον*) absque additam cum ℵBCEGHNPSUVXΓΔ al pl k l vg sah^{ming} cop syr^{sch} et$^{p\,txt}$ go Aug^{cons} ... Ln add *λεγοντεσ* cum ADKMΠ al^{25} fere a c ff^{2} gat sah^{wold} aeth ... G 13. 69. 124. 346. c^{scr} syr$^{p\,mg}$ arm add *ανασειομενοι υπο των αρχιερεων και ελεγον* (arm om *κ. ελεγ.*)

14. *ελεγεν*: N *λεγει* | *αυτοισ* (suppl ℵ^{c}): ℵ* om | *εποι. κακον* cum BCΔ 2^{pe} 49^{ev} al$^{2\,scr}$ ... ϛ Ln *κακ. εποι.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵADNPXΓΠ unc^{8} al pler it vg etc | *περισσωσ* cum ℵABCDGHKMΔΠ* al^{40} fere ... ϛ (= Gb Sz) Ti *περισσοτερωσ* (al pauc -*τερον*) cum ENPSUVXΓΠ^{mg} al pl (:: et. Mt *περισσωσ*, at ibi nondum praecessit *εκραξαν*, unde *περισσοτερωσ* ortum vdtr. Apud Paulum et Lucam *περισσοτεροσ* frequens est.) | *εκραξαν* cum ℵBCEHNSUVXΓΠ^{2} (Δ *εκραζαν*) sah syr^{p} aeth go ... Ln *εκραζον* (:: e Mt) cum ADGKMPΠ* 1. 69. 346. al^{25} fere (2^{pe} *εκραυγαζον*) it vg (et. δ) syr^{sch} arm cop. Praeterea ℵ 2^{pe} c add *λεγοντεσ*

15. *βουλομ. ποιησ. το ικαν. τω οχλω* cum ℵC sah cop syr^{sch}... ϛ Ln Ti *βουλ. τω οχλ. το ικαν. ποιησαι* (B *ποιειν*) cum A(B)NPXΓΔΠ unc^{8} al omn fere a c l vg syr^{p} arm aeth go Aug$^{cons\,3,33}$ ... D ff^{2} k om (:: nihil simile in Mt) | *και παρεδ.* (B cop *παρ. δε*, FW al pauc syr^{sch} add *αυτοισ*) *τον $\overline{ιν}$ φραγελλωσ.* (UXΓ al mu *φραγελωσ.*): D k sah *τον δε* (k om) *$\overline{ιν}$ φραγ.* (D* *φλαγ.*) *παρεδ.* (*ihesum flagellis caesum tradidit figendum cruci* k)

16. *αυτον*: C^{3} al pauc c gat *τον $\overline{ιν}$* | *εσω* (157. 299. al^{4} *εωσ*) *τησ αυλησ* c. ℵABC*NXΓΔΠ unc^{8} (rursus incipit F) al pler (237. add *του καιαφα*) sah syr^{utr} aeth go ... DP 1. 13. 69. al pauc *εσω εισ την αυλην*, C^{3}M al^{25}

ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντεσ
ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε
βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ
καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντεσ τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.
20 $^{208.6}$ *καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν*
καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.

---

fere *εισ την αυλην* (M al mu add *του καιαφα*), item vel *intro* (d *intus*) *in atrium* (g^{2}· fu em erl1 ing gat mt prag san Aug$^{cons\,3,26}$, et. cop arm) vel *in atrium* (ita c ff^{2}· vg^{ed} am reg tol, l *in atrio*) it (sed k simpliciter *in praetorium* pro *εσω* usq *πραιτωριον*) vg cop arm... Δ *εξω* (*δ foris aut extra*) *τ. αυλησ* | *ο εστιν* (U 127. add *το*) *πραιτωριον*: c ff^{2}· l vg cop aeth *praetorii* (g^{2}· *in atrium praetorium*; k vide ante); arm *ubi erat praetorium* | *συνκαλουσιν* cum ℵABCNPΔ: ς Ln Ti *συγκ.* cum EFGHKMS UVXΓΠ al certe pler ... D^{gr} *καλουσιν*

17. *ενδιδυσκ.* (D *ενδυδισκ.*) cum (Gb′ prob Schu) ℵBCDFΔ 1. 13. 69. al pauc ... ς *ενδυουσιν* cum ANPXΓΠ unc^{8} al pler | *πορφυραν*: 21. 61. 262. sah *χλαμυδα κοκκινην* (:: ut Mt)... 13. 69. 124. 346. 2^{pe} al pauc syr^{hr} arm *χλαμυδα κοκκινην και πορφυραν* | *περιτιθεασιν* (13. 69. 124. 346. *-τιθουσιν*): D *επιτιθεασιν*, item *inponunt* vel *imposuerunt* c ff^{2}· l vg, *superponunt* k | *πλεξαντεσ* (l vg Aug^{cons} *inponunt ei plectentes spineam coronam*, k *superpon. ei ornantes coronam ex sp.*, c ff^{2}· *imposuerunt ei factam spineam coronam*, d *impos. ei coronam factam de spinis*): D om (cf c d ff^{2}·) | *ακανθιν. στεφ.*: 1. *στεφ. εξ ακανθων* :: e Mt

18. *ασπαζεσθ. αυτον* (Δ *αυτ. ασπ.*) absq additam cum ABC*DXΓΔΠ unc^{7} al pl ff^{2}· k l vg sah cop syr^{utr} etc... ℵC^{2}NU 11. 33. 346. al^{40} fere arm add *και λεγειν*, item M al^{7} c *λεγοντεσ* (:: cf Mt) | *βασιλευ* cum ℵBDMP SVX al mu (C* latet) ... Gb Sz Ti *ο βασιλευσ* (:: ut Mt) cum AC^{2}EFGH KNUΓΔΠ al plus^{110}

19. *αυτου την κεφαλην* (C al mu l vg *τ. κεφ. αυτ.*) *καλαμω*: D 2^{pe} *αυτον καλαμω εισ την κεφ.*, c ff^{2}· k d *illum de* (d om) *harundine in caput* | *και ενεπτυον* (C*^{vid} *-υσαν*) *αυτω* (M^{2} al aliq *αυτον*): U om | *και τιθ. τα γον. προσεκυν. αυτω*: D 71* 253. 32^{ev} k om (:: ut Mt)

20. *ενεπαιξαν* (ACMNXΔ 1. al *-πεξαν*) *αυτω*: D om (reliquis non mutatis) | *την πορφυραν*: 1. 251. al^{3} *τ. χλαμυδα*, 12. 13. 69. 124. 346. (2^{pe} 8^{pe}, nisi cum 1. etc consentiunt) syr^{hr} arm sah *τ. χλαμυδα και την πορφυρ.* (sah *chlamydem purpuream*) :: cf Mt et supra | *τα ιδια* (BCΔ om, ita Ln) *ιματ. αυτου* (282. om *αυ.*) cum ℵ c^{scr}, BCΔ (Ln), 282. Latini *vestimentis* (*-ta*) *suis* vel *eius* ... ς Ti *τα ιματ.* (al^{2} add *αυτου*) *τα ιδια* c. ANPXΓΠ unc^{9} al pler ... D^{gr} z^{scr} semel nil nisi *τα ιματια* (Gb′) | *εξαγουσιν* (k *abduxerunt*, vg *educunt*): A *αγουσιν* (:: cf Ioh), item *ducunt* l prag, *duxerunt* c d ff^{2}· | *ινα σταυρωσουσιν* (*-σουσιν* cum ACDLNPΔ 33. 69. 245. 253. 47^{ev} 7^{pe} z^{scr} semel: ς *-σωσιν* c. ℵBXΓΠ unc^{9} al pler) absque *αυτον* cum ℵD (item 1. vide post) 122** ff^{2}· k (c om

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. 21 [209.1] *καὶ ἀγγα-* 21–28 Mt 27, 31–37
ρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, Lc 23, 26–31 Ioh 19, 17 ss
τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 [210.1] *καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν με-*
θερμηνευόμενον κρανίου τόπος. 23 [211.4] *καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρ-*
νισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 [212.1] *καὶ σταυροῦσιν αὐτόν,*
καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς

αυτον post *εξαγουσιν*); ϛ Ln Ti add *αυτον* cum ABCLNP unc rell al pler l vg etc ... 1. 72. *ωστε σταυρωσαι* (72^{vid} add *αυτον*) :: ut Mt, 28. 131. *ινα σταυρωθη*

21. *αγγαρευουσιν* (ita et. ℵ^{c}B^{3}, et. syr$^{p\ mg}$, D *ανγαρ.*, al pauc *αγχ.*, confirmant d ff^{2} l vg *angariaverunt*): ℵ*(ut et. Mt 5, 41)B* p$^{parh\ scr}$ *εγγαρευουσιν* (:: quam formam in usu fuisse haud incredibile est, hinc nec aliena a textu) | *παραγοντ. τινα* (1. 209. post *σιμω.*) *σιμω.* (D *τον σιμ. παραγ. τον*) *κυρηναιον* (Δ* *κηρυν.*, F al mu *κυριν.*, k mt cop *Cyrinaeum*): 2p^{e} *σιμ. τον κυρ. παραγ.*, c *quemdam Cyr. transeuntem cui nomen erat Simon* ... N om *παραγοντα* | *απ* cum ℵABCLPΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln Ti (ex errore de B) *απο* cum DNX 1. al pauc | *αγρου*: Δ *ακρου* | *και ρουφου*: 47. (et cod ap Erasm) *του ρουφου* ... ff^{2} om | *ινα αρη* (H al pauc *αρει*) *τον σταυρ. αυτου*: M* 6p^{e} om

22. *φερουσιν*: D 13. 69. 346. 2p^{e} *αγουσιν*. Latini *perducunt* (l vg), *adducunt* (ff^{2}), *duxerunt* (c), *ferunt* (k) | *επι* (13. 69. al pauc *εισ*) *τον* cum ℵBC^{2}FLNΔ 13. 33. 69. 124. 127. 131. 346. 2p^{e} al^{8} fere (al pauc *επ. το*) ... ϛ Ln Ti *επι* sine *τον* cum AC*DPXΓΠ unc^{8} al pler | *γολγοθαν* cum ℵBFGKLMNSUVΓΔ (L om *γολ* syllabam) al^{50} fere (k *culgotham*, it^{rell} vg *golgotha*) ... ϛ Ln *γολγοθα* (:: ut Mt) c. ACDEHPXΠ al permu | *τοπον* (D ante *γολγοθ.* pon): ℵ* c om (:: fortasse recte; cf Mt) | *μεθερμηνευομενον* cum ℵCDLPXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} ... ABN *-μενοσ* (:: cf Mt)

23. *εδιδουν* (E y^{scr} *-δου*, M* *-δων*, 2p^{e} *διδουσιν*) *αυτω* absque additam (Schu prob vdtr) cum ℵBC*LΔ n cop arm ... ϛ Ln add *πιειν* (D *πειν*, X *πειειν*) cum AC^{2}DPXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} c ff^{2} k l vg (et. Aug$^{cons\ 3,88}$) sah syr^{utr} aeth go :: ut Mt | *οινον*: syr^{p} in cod Ridl *οξοσ* | *οσ δε* cum ℵBΓ*^{vid} 33. ... ϛ Ln Ti *ο δε* cum ACLPXΓ^{2}ΔΠ unc^{9} al fere omn (aeth *sed*) ... D 1. c ff^{2} k l n vg Aug$^{cons\ 3,88}$ *και* (:: ut Mt). Praeterea G 1. add *γευσαμενοσ* (:: ut Mt)

24. *και σταυρουσιν αυτον και* (L d om) cum BL c d ff^{2} k sah cop arm aeth (hae vv *et crucifixerunt eum*, sed etiam postea *diviserunt* pro *διαμεριζονται*) ... ϛ Ln *και σταυρωσαντεσ αυτον* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵACDG^{gr}PXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} l n vg (et. Aug$^{cons\ 3,89}$) go (syr^{utr} ut vdtr; syr$^{p\ txt}$ *et cum crucifixissent*, sed^{mg} *et crucifigentes*) | *διαμεριζονται* cum ℵABCDLPXΓΔΠ unc^{9} al plus^{120} ... ϛ (= Gb Sz) *διεμεριζον* cum min paucissimis, item 69. 124. al^{15} fere *διεμεριζοντο*, al plus^{5} *-ρισαντο*. It vg etc (vide ante) *diviserunt* | *βαλλοντεσ*: KLMV al

τί ἄρῃ. 25 [213.10] ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 [214.1]
Ioh 19, 19 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆσ αἰτίασ αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων.

27—32 Mt 27, 38—44 Lc 23, 32—43 Ioh 19, 18 27 [215.1] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάσ, ἕνα ἐκ δεξιῶν
καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 [217.6] καὶ οἱ παραπορευόμενοι

---

plus[15] βαλοντεσ (sed mu ut κ βάλοντεσ) | τισ τι αρῃ (ΗΧ al -ρει) et. c l vg Aug^cons 3,39^: D 157. z^scr semel^ ff^2^ blanch (om et. επ αυτα) k n om (:: ut Mt)

25. δε: F cop^wi et petr 3^ om | ωρα τριτη (D Γ) cum ℵBC^3^DLPXΓΔΠ^2^ unc^8^ al pler it vg sah cop etc, item AC*KΠ* al pauc τριτη ωρα: k^scr**^ syr^p mg^ aeth ωρα εκτη, item Hier qui in breviario in ps. 77 (pag 271) lectionem τριτη pro εκτη „errori scriptorum" tribuit: *Rursum scriptum est in Mc quia* hora tertia *crucifixus sit – Error scriptorum fuit*; *et in Mc* hora sexta *scriptum fuit, sed multi episemum Graecum* ς (i. e. εκτη) *putaverunt esse* Γ (i. e. τριτη). Cf quae ex eodem Hier loco ad Mt 13,35 exscripsimus. Cf Act. Pil. B pag 288 sq ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οἱ στρατ. καὶ διεμερίσαντο ταῦτα πρ. ἑαυτούσ, αὐτῷ δὲ ἐνέδυσαν ῥάσον κόκκινον, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν καὶ ἐκάρφωσαν ἐν τῷ σταυρῷ ὥρα ἕκτῃ τῆσ ἡμέρασ. Cat^mosq 2, 105^ τινὲσ δέ φασιν ὅτι ὁ μάρκοσ μὲν τῆσ τοῦ λαοῦ ἀποφάσεωσ ἐπιμνησθεὶσ εἶπε τρίτην ὥραν αὐτὸν ἐσταυρῶσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. τρίτη γὰρ ὥρα ἦν ὅτε αὐτὸν ὁ Ἰουδαίων λαὸσ κατέκρινε σταυρωθῆναι. οἱ δὲ λοιποὶ τῆσ ἕκτησ ἐμνήσθησαν ὥρασ, ἐν ᾗ τὴν ὑπὸ πιλάτου ἀπόφασιν λαβὼν σταυροῦται παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Eadem fere cat^ox 438^. Pendent ista ut vdtr ab Aug^cons 3, 40 sqq^ - - *intelligitur ergo fuisse hora tertia cum clamaverunt Iudaei ut dominus crucifigeretur, et veracissime demonstratur tunc eos crucifixisse quando clamaverunt; maxime quia nolebant videri se hoc fecisse* - - | και (13. 69. 124. 346. οτε) εσταυρωσαν (et. c l vg Aug^cons 3, 40^): D ff^2^ k n και εφυλασσον (:: quae lectio egregie commendatur conlato Mt 27, 36, ubi post βαλοντεσ κληρον pergitur: και καθημενοι ετηρουν αυτον εκει)

26. και ην η (Δ om η): D ην (sed ν puncto notatum) δε, d k sah *erat autem* | ο βασιλευσ: D go (item syrr ex ingenio linguae) praem ουτοσ εστιν, item c praem *Iesus* (33. add ουτοσ post τ. ιουδ.) :: cf Mt et Lc

27. σταυρουσιν: Δ συνσταυρ. omissis συν αυτω ... B c d ff^2^ k n (non item l vg) go syr^sch^ εσταυρωσαν (sah cop utroq sensu et praes. et aor. accipi possunt) ... D^gr^ σταυρουνται (pergit ·β· λησται, sed ex ται correctum est τασ) | ενα etc: c *unum a dextris nomine zoathan et alium a sinistris nomine chammatha* (idem codex isque solus in Mt *zoatham* et *camma*. Cf ad Lc. Cf et. nomina Γεστᾶσ et Δυσμᾶσ (Δημᾶσ) in Act. Pil. A pag. 231 sq et B pag. 264 sqq | αυτου: C^3^D 1. 2^pe^ 7^pe^ al pauc c ff^2^ k n (non item l vg) om (:: ut Mt)

28. ς Ln hunc versum sic habent: καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη (:: cf Lc 22, 37 Esai 53, 12) cum EFGHKLM

ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες·
οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 σῶσον

(c. ast?)PSUVΓΔ(sic)Π al pl (sed H φωνη pro γραφη, V al pauc post λεγουσα add το) c ff[2] g[1] l n vg cop (sed non exprim η λεγουσα) syr[utr] go arm aeth. Vix alludit Ps-Hipp de antichrist. pag 37 (ed. Gud.) ος επουρανιων και επιγειων και καταχθονιων βασιλευς - αποδεδεικται· - καταχθονιων δε οτι και εν νεκροις κατελογισθη, ευαγγελιζομενος τας των αγιων ψυχας δια θανατου τον θανατον νικων, nisi forte haec cum Eutychiano dicto apud Vig. lib. 4 contra Eutychen conferenda sunt. Scribit enim Vigilius l. l. *Quod enim ibi* (in evglio) *legitur de Christo, quando inter duos latrones crucifixus est, ex prophetae testimonio dicentis*: Et inter iniquos deputatus est, *tu dixisti*: Et inter mortuos deputatus est. Immerito vero ad Marci lectionem adhiberi videntur verba Origenis contra Celsum[1,420]: ὁ παρὰ τῷ Κέλσῳ Ἰουδαῖος φησιν ὅτι δύναιτο ἄν τις ὁμοίως ἀναισχυντῶν καὶ περὶ λῃστοῦ καὶ ἀνδροφόνου κολασθέντος εἰπεῖν ὅτι οὗτός γε οὐχὶ λῃστὴς ἀλλὰ θεὸς ἦν· προεῖπε γὰρ τοῖς συλλῃσταῖς ὅτι πείσεται τοιαῦτα οἷα δὴ πέπονθε. - καὶ ταῦτα λέγομεν ἐν τοῖς εὐαγγ. προειρῆσθαί πως· ἐπεὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη ὁ θεὸς παρὰ τοῖς ἀνόμοις, λῃστὴν μᾶλλον - βουλομένοις ἀπολυθῆναι, τὸν δὲ ΙΝ σταυρῶσαι, καὶ σταυρώσασιν αὐτὸν μεταξὺ λῃστῶν δύο. Spectant ista ad Lc potius ... omisimus vero versum (Gb[oo] Schu „ex Marci genere non est; formulam citandi ex Io, locum e Lc cepisse videtur glossae auctor") cum ℵABC*et[3]DX al[45] fere (in his evglstaria fere[30]) k sah sl[2], item Eus[canon] ut vdtr. In antiquiorib enim cdd aliquot qui ipsum versum habent, ut M, inde a Και συν αυτω v. 27. usque ελογισθη notatur sectio σιε' addito canone α' (quo quae omnib 4 evv communia sunt continentur), sequente inde a και οι παραπορ. sectione σις' cum canone ς', quo continentur quae et Mt et Mc. Quod si recte habet, nec Ammonius nec Eus legit versum 28., alioquin proprium ei numerum dedissent, quem revera in aliis cdd habet et Graecis [iam in P] et Latinis. Auget vero hac in re codicis M auctoritatem quod, qui versum non habent, A et C consentientes habet in numeris Ammonianis, codicem A et. in Eusebianis, quibus C abstinet. Atque et. in Lc numeros Amm-Eus aliena manu tactos esse idem cod M probat, in quo praeter morem inter numeros σος' et σοη' ipse is de quo quaeritur σοζ' (277) cum canone suo [ι? η?] desideratur. In plerisque vero cdd sectio Lucae 277 canonem Eusebianum 8 adscriptum habet, quo continentur quae Lucae cum Marco communia sunt. Eundem modum etiam indices canonum quos habemus sequuntur. Cf eum quem editioni nostrae ipsi praefiximus.

29. παραπορευομενοι (:: ut et. Mt): D Eus[dem 498] („κατα δε τον μαρκον") παραγοντες (d pariter ac it[pl] vg *praetereuntes*; n *qui transiebant*) | αυτων (et. Eus[dem]): D 59. k n om | ουα (min pauc Eus[dem] ουαι, quod idem Mill edidit): ℵ[ca](non* nec[cb])L*Δ[gr] d k om :: ut Mt | οικοδομων ante τρισ. ημερ. cum BDL 2[pe] c k n sah cop syr[sch] ... ς post ημεραις (:: ut Mt) cum ℵACPXΓΔΠ unc[9] al fere omn ff[2] l vg syr[p] arm aeth go

σεαυτὸν καταβὰσ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 [218.2] ὁμοίωσ καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖσ ἐμπαίζοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον·
ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸσ ὁ βασι-
λεὺσ Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ
πιστεύσωμεν. [219.2] καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον
αὐτόν.
33—39 Mt 27, 45-54 Lc 23, 44—47 33 [220.2] Καὶ γενομένησ ὥρασ ἕκτησ σκότοσ ἐγένετο ἐφ' ὅλην
τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. 34 [221.6] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν
(Ps 22, 2) ὁ Ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῒ ἐλωῒ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν με-

Eus^dem (οικοδομ. αυτον) | τρισιν (Schu prob vdtr) cum ADG^rPV al[10] fere c k (*triduo*) sah .. ς εν τρισιν (:: ut Mt, ubi om εν L d) cum אBC (sic)LXΓΔΠ unc[9] al pler d ff[2.] l n (*in triduo*) vg cop

30. καταβασ cum אBDG^rLΔ k l n vg cop (sah membris inversis *descende - ut serves te*) ... ς Ti και καταβα (P 1. al[12] Eus^dem 498 -βηθι) cum ACXΓΠ (P) unc[9] al pler c d ff[2.] go syr^utr arm aeth Eus^dem :: cf Mt

31. ομοιωσ cum אABC*LPXΓΔΠ unc[9] al plus[110] l vg cop syr^p (syr^sch και ομοι.) arm go Eus^dem 498 ... ς (= Gb Sz; Schu „rec. ap Mt") add δε cum c[3]M[2] al mu sah ... D 238. c ff[2.] k n plane om | προσ (D 2^pe Eus dem εισ) αλληλουσ: 13. 28. 69. al pauc c k om :: ut Mt | σωσαι· : similiter interpg ς Gb Sz; Ln vero σῶσαι, [32] ο χ̅σ̅ ο βα. ἰσραήλ., min mu (ut 8^scr) σωσαι;

32. ισραηλ cum אBDKLΔΠ al[10] ... ς Ti του ισρ. cum ACPXΓ unc[8] al pler sah cop Eus^dem 498 | καταβατω: L καταβα | πιστευσωμεν sine additam cum אABC*EKLM[2]SUV*XΔΠ* al permu vg (et. am em ing prag reg etc) go cop syr^p ... Ln add αυτω cum C[3]DFGHM*PV[2]ΓΠ[2] al[80] fere (al pauc επ αυτω, εισ αυτον) c ff[2.] k l n fu gat sah syr^sch arm aeth Eus dem :: cf Mt | συν αυτω cum אBL ... ς Ti αυτω cum ACPXΓΔΠ unc[9] al omn^vid ... DG^r om (d *qui simul cum eo adfixi erant*) | ωνειδιζον: F al pauc ονειδιζ.

33. και γενομ. cum אBDGLMSΔ 1. 28. 33. 69. al[10] fere c ff[2.] k l n vg cop go syr^sch ... ς γενομ. δε cum ACEFHKUVXΓΠ al longe pl arm aeth Or int[3,56] Eus^dem 492 | εκτησ (Δ εξα εκτησ, δ *sexta* super εξα): D ς (sic, male Wtst nec recte Kipl) | εφ ολην την γην (:: et. Lc similiterque Mt): D al[2] Eus^dem εφ ολησ τησ γησ | ενατησ cum אABCEFGHKLMSUVΔΠ al permu, D θ̅ ... ς εννατησ cum Γ al sat mu (X hiat)

34. τη ενατη ωρα cum אBDG^rFL 1. 69. al pauc c go syr^sch aeth Eus^dem 492 ... ς Ti τη ωρ. τη ενατη (ς εννατη cum XΓ al sat mu) cum ACPXΓΔΠ unc[8] al pler d ff[2.] l n vg (k om *hora nona*) cop arm syr^p ... 2^pe c^scr al pauc τη ενατη tantum | εβοησεν: M al pauc ανεβοησεν (:: ut Mt), D εφωνησεν | ο ι̅σ̅ (et. Eus^dem): D k om (:: D solus om et. in Mt) | φωνη μεγαλη sine additam (Schu „rec. ap Mt") cum אBDL 2^pe e^scr al pauc ff[2.] k n cop ... ς Ln add λεγων (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACPX ΓΔΠ unc[9] al pler c l vg go syr^utr go arm Eus^dem | ἐλωΐ (ἐλ- ut 69. al permu, item, idque in tali re grave, *heloi* [ff[2.] ?] g[1.] l am em fu ing gat

θερμηνευόμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με;
35 *καί τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλείαν*

mt prag reg san etc; ς ἐλ- ut ΗΚSΓΠ, item vg^{ed} cop go; 1. *ἐλωι ἐλωει*, syr^{p} ^{mg} *ελωη ελωη*, item *eloe* aeth go) cum ℵABCLPXΓΔΠ al pler ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l vg go cop syr^{p} aeth (Ath^{1,478} ad Mt potius spectat, ut probant seqq) ... D 2^{pe} 131. c i k n (syr^{sch} *il il*) arm Eus^{dem} *ηλει* (ita tantum D 2^{pe}, Eus^{cdd} variant) vel *ηλι* (c i k n *heli*) :: ut Mt | *λεμα* cum ℵCLΔ 72. c g$^{2.}$ l em ing prag san sax cop syr^{sch} (l ing *laema*, prag *leba*, syr^{sch} *lemono*) ... BD 1. ff$^{2.}$ i (**lamanai*,** *lamana*) n am gat reg arm (syr^{p}) Eus^{dem} *λαμα*; item ς *λαμμα* c. minusc pauc vg^{ed} ... Ti *λιμα* c. AΚΜΡUΧΓΠ al^{120} fere go (syr^{p}) (Ath^{1,478} ut supra), item EFGHSV al mu *λειμα* | *σαβαχθανει* c. ℵ^{c}CGH 1. al pauc, item ℵ* *σαβακτανει* (-κτ- ut Latini, vide post), item *-νει* ABD; item EFKLMPSUVΓΔΠ al longe pl cop arm aeth syr^{utr} *σαβαχθανι* (F *σαβαχθαχθανι*, P *σαβαχνανι*, Γ al mu distinguunt *λειμᾶσ ἀβαχθανί*), item g$^{2.}$ mt *zabachtani*, fu *sabachtani*, c l vg^{ed} am ing *sabacthani*, san *sabactani*, em *sebactani*, prag *sabathani*, A go *σιβακθανει*, B *ζαβαφθανει*, i *zapapthani*, D *ζαφθανει*, d *zaphtani*, k *zaphani*, reg *zaptani*, ff$^{2.blanch}$ *sapthani* (^{sabat}*lazapmathani* pro *λεμα σαβαχθ.*) | *ο θε. μου ο θε. μου* cum ℵCDHLMSUV al permu c ff$^{2.}$ k l n (g$^{1.2.}$ ut vdtr) vg go cop syr^{utr} arm aeth, item B omisso altero *ο θε. μου* (et. Tert^{prax25} *sed etsi in isto evglio* [Ioh] *non est revelatum*: Deus meus, ad quid me dereliquisti? *et*: Pater, in tuis manibus pono spiritum meum etc. Item Valentt ap Ir^{1,8,2} *και εν μεν τω ειπειν· ο θεοσ μου, εισ τι εγκατελιπεσ με*, sed ibidem^{int}: *in eo quum dicit in cruce*: Deus meus, deus meus, ut quid me dereliquisti) ... Ti *ο θεοσ ο θεοσ μου* cum AEFGKPΓΔΠ al^{60} fere i Eus$^{dem 492}$ (et. Amb$^{luc 10,107}$ ita verba Christi affert). Cf et. Iust$^{tr 99}$ *ὃ ουν ευθυσ λεγει* (supple ex prioribus *ο ψαλμοσ*)· *ο θεοσ ο θεοσ μου, προσχεσ μοι· ινατι εγκατ. με; τουτο ανωθεν προειπεν - σταυρωθεισ γαρ ειπεν· ο θεοσ, ο θεοσ, ινατι εγκατ. με;* Eodem modo (*ο θεοσ ο θεοσ μου*) locum LXX habere solent. | *εγκατελ. με* cum ℵBL al pauc ff$^{2.}$ vg cop Eus^{dem}; item (vide ante) Valentt ap Ir^{gr} et Iust^{tr}; item eodem ordine D^{gr} c *ωνειδισασ με* (c *exprobrasti me*; contra i *me in opprobrium dedisti*) ... ς *με εγκατελ.* cum ACPXΓΔΠ unc^{9} al pler d k l n go Ir$^{int 1,8,2}$ (:: iste ordo in Mt non fluct; LXX plerumque *εγκ. με*) | *εγκατ-* cum ℵBCL unc pler etc: AΡΔ *ενκατ-* | *-λιπεσ* cum ℵABCFHMPSUVΓΔΠ^{2} al pl: EGLΠ* al *-λειπεσ* ... K al pauc *-λειπασ* vel *-λιπασ*

35. *και τινεσ* usq *ακουσαντεσ*: Δ om, C om *ακουσαντεσ*, Eus$^{dem 492}$ *και τινεσ των ακουσαντων* | *παρεστωτων* cum ℵDU 33. 2^{pe} al plus^{10} (:: cf 14, 69 et 70; contra 14, 47) ... ς Ln Ti *παρεστηκοτων* cum CLPΓΠ unc^{8} al pler, item B *εστηκοτων*, A *εκει εστηκοτων* :: cf Mt | *ιδε* cum ℵBFLUΔ 1. 13. 33. 69. al^{10} ... ς *ιδου* cum AEGHMPSVΓ al pl; KΠ al^{7} *οτι ιδου*, C 2^{pe} al pauc arm *οτι* (:: ut Mt) ... D c k gat tol syr^{sch} Eus^{dem} om | *ηλειαν* (de *ἠλ-* cf ad Mt 11, 14. Accedit h. l. FΓ) cum ℵAB* (cf ad 11, 14. 16, 14. 17, 3. 27, 47.) ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum CDLPΔ unc rell al omn^{vid} | *φωνει*: D c ff$^{2.}$ add *ουτοσ* :: ut Mt

36: Io 19, 29 φωνεῖ. 36 [222.2] δραμὼν δέ τισ καὶ γεμίσασ σπόγγον ὄξουσ περιθεὶσ
καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείασ
καθελεῖν αὐτόν. 37 [223.1] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀφεὶσ φωνὴν μεγάλην ἐξέ-
πνευσεν. 38 [224.2] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο
ἀπὸ ἄνωθεν ἕωσ κάτω. 39 [225.2] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼσ
ἐξ ἐναντίασ αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶσ οὗτοσ ὁ
ἄνθρωποσ υἱὸσ ἦν θεοῦ.

---

36. *δραμ. δε* (l vg item^vid g^1.2.): D 1. 2^pe (vide infra 13. 69. 124. 346.) c ff^2. k n aeth *και δραμ.* (:: ut Mt) | *τισ* cum ℵBLΔ aeth ... ς Ln Ti *εισ* (:: cf Mt *εισ εξ αυτων*) cum ACDPΓΠ unc^9 al omn^vid it vg (habent enim *unus*) go | *και γεμισασ* cum ℵACDPΓΔΠ unc^9 al omn^vid k (*et cucurrit unus et inplevit*) l n^vid (e spatio) vg syr^sch go arm aeth ... BL c (ff^2. *et accurrens unus implevit*) cop (syr^p *cum cucurrisset autem unus implevit*) om *και* | *γεμισασ*: D 2^pe *πλησασ* | D *σφογγον* | *περιθεισ* (D *επιθεισ*) sine *τε* c. ℵBD^grL 33. 67. 2^pe cop go (*δ circumponens* non add *que*) ... ς Ti add *τε* c. ACPXΓΔΠ unc^8 al pler, V *και περιθ. τε*, 1. 69. al pauc *και περιθ.*, item l vg (hi^2 *circumponensque*; k *et inplevit - et superponens*; c *implens - imposuit*; ff^2. *implevit et circumposuit*; i *impleta spongia aceto imposuit*; n [*et im*]*plens spongiam* [*aceto*] *inponens* ita vdtr explendum esse spatium; d *et plena spongia aceto et potum dabat ei* omissis *περιθ. καλ.*), item syr^utr arm aeth. In seqq D^gr om male *εποτιζ. αυτον λεγων* (vide quae d om). Praeterea 13. 69. 124. 346. inde a *δραμων δε* sic: *και δραμοντεσ εγεμισαν σπογγ. οξ. και περιθεντεσ καλ. εποτιζον αυτ. λεγοντεσ* | *αφετε* cum ABCLPXΓΔΠ unc^8 al longe pl l vg (g^1.2.vid) cop syr^utr arm^usc aeth ... ℵDV 1. 13. 69. 2^pe al plus^25 c i k n^vid (ff^2. *si* pro *sine* aut *sinite* ap Sabatier) go arm^zoh *αφεσ* (:: ut Mt) | Γ al *ιδομεν* | *ηλειασ* cum ℵB*P (praeterea vide ante) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ACDLXΓΔΠ unc rell al omn^vid .

38. *εισ δυο*: D add *μερη*, item c d ff^2. i k n gat *in duas partes*, q *in duabus partibus*; contra l vg (g^1.2. ?) *in duo* | *απο* cum ℵACΓΔΠ unc^8 (X non satis liquet) al pler ... Ln *απ* cum BDL 48^ev

39. *εξ εναντιασ αυτου* (et. Aug^cons 3,37): 1. *αυτω*, item syr^sch ... D 2^pe i (sic) n q Or^int 3,928 *εκει*... 72. 251. arm om | *ουτωσ* (-*ωσ* [sed K -*οσ*] unc omn al pm; ς *ουτω* cum min pm) absque additam cum ℵBL cop (sed cop om *ουτ.*) (k *quia sic exclamavit* pro *οτι ουτ. εξεπν.*) ... ς Ln Ti *ουτ. κραξασ* cum ACXΓΔΠ unc^8 (deficit F) al omn fere c ff^2. n q vg (i *quod exclamans sic expiravit*) syr^utr go aeth Aug^cons ... 2^pe arm Or^int *κραξασ* omisso *ουτωσ*, D *ουτωσ αυτον κραξαντα και εξεπνευσεν*, d *sic eum exclamasse et expirasse* | *ειπεν*: D om (quod sensu caret) ; *ουτ. ο ανθρωπ.* cum ℵBDLΔ 33. 282. 2^pe c ff^2. k n q vg (et. em gat al) cop syr^sch go aeth Or^int (:: cf 7, 6 *ουτ. ο λαοσ* cum Mt 15, 8 *ο λαοσ ουτ.*) ... ς *ο ανθρ. ουτ.* (:: ut Lc) cum ACXΓΠ unc^8 al pler am fu ing prag reg tol syr^p arm Aug^cons | *υι. ην θεου* (69. 127. *του θε.*) cum ACΠ unc^8 al pler c ff^2. syr^utr arm go Or^int 3,928 ter ... ℵBLΓΔ 252. 259.

40 [226. 6] Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκεσ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν 40 s Mt 27, 55 s
αἷσ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ Lc 23, 49
καὶ Ἰωσῆτοσ μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συν-
αναβᾶσαι αὐτῷ εἰσ Ἱεροσόλυμα.

42 [227. 1] Καὶ ἤδη ὀψίασ γενομένησ, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν 42–47 Mt 27, 57–66
προσάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίασ, εὐσχήμων Lc 23, 50–51 Io 19, 38–42
βουλευτήσ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἦν προσδεχόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ

---

al[2scr] l n vg aeth Aug[cons] υιοσ θεου ην, item D 2pe i k q θε. υι. ην (:: utrumq ad Mt accommodatum, apud quem rursus ℵ* ex Mc υι. ην τ. θε. hausit)

40. ησαν δε: C add εκει: cf Mt | εν αισ sine ην cum ℵBL p[scr] am prag tol ... ς Ln add ην cum ACDΓΔΠ unc[8] al pler c ff[2.] k l (*erant*) n q vg cop syr[p] arm Aug[cons 3,58] (syr[sch] aeth pers[p] om εν αισ και) :: cf Mt | και sec cum ℵABC*EHKLMSVΔΠ al permu l am tol... C[2]DGUΓ 1. 33. al[60] fere c ff[2.] k n q vg[ed et cdd pl] cop go syr[p] arm om :: cf Mt | μαρια (L μακαρια) η (D om) μαγδ. c. ℵA(DL)XΓΔΠ unc[8] al pler cop ... BC 1. al pauc μαριαμ η μα. :: cf Mt | μαρια (1. al pauc -ιαμ) η ιακω. c. ℵBCKUΔΠ* 1. 11. al[10] fere, item DF[w]*L 13. 28. 33. 69. 2pe al plus[10] μαρι. ιακω. ...ς μαρ. η του ιακω. (:: ut Mt) cum AEF[w2]GHMSVXΓΠ[2] al pl | τ. μικρου και: B 131. add η | ιωσητοσ cum ℵ[c]BD[gr]LΔ (ιωσηβτοσ, β punctis notato) 13. 33. 69. 346. 2pe (item 1. ἰώσηπεσ) k n cop ... ς ιωση cum ℵ*ACEGHKMSUVΓΠ al pler syr[utr] arm go aeth[pp] ... c d ff[2.] l q vg aeth[ro] Aug[cons] *ioseph* (sax *iosepes*, in Mt *iosephes*)

41. αι sine και cum ℵB 33. 131. c d ff[2.] k q cop syr[sch] arm aeth... ACLΔ al[10] l vg go Aug[cons 3,58] και tantum (Gb') ... ς Ti αι και cum DXΓΠ unc[8] al pler n syr[p] | ηκολουθουν (d *sequebatur*): D[gr] 59. 245. 440. ηκολουθησαν :: ut Mt | και διηκονουν (28. διακονησαι pro κ. δίη.) αυτω: CDΔ al[9] n om | αλλαι: A αιτιεραι | πολλαι αι: L om αι

42. ηδη: syr[sch] aeth om :: ut Mt | Δ γεναμενησ | επει: A επειδη | προσαββατ. cum ℵB*CKMΔΠ* 1. 33. 69. al permu ... Ln πρὸσ σάββατον (his accentibus HSΓ al, προσσάββ. EGU al) cum AB[3]EGHLSUVΓΠ[2] al plus[50] ... D πριν σαββατον, d ff[2.] l n q vg *ante sabbatum* (pro επει ην etc c *quod est parasceve sabbati*, k *cene pure sabbati*), item cop syr[utr] arm[vid], go *primus sabbatorum*, aeth *tempore initii sabbati*

43. ελθων (Gb'') cum ℵABCKLMUΓΔΠ al plus[80] cop arm go Thdrt[4,208] ... ς ηλθεν cum DEGHSV al mu c ff[2.] k l n q vg syr[utr] aeth :: ut Mt | ιωσηφ: k *ioses* | ο απο: D al[7] om ο | αριμαθαιασ (ℵB* αρειμ.): ℵ[ca vid] (nec*nec[cb]) D y[scr] 69. -θιασ, item it vg[cdd pler] (non item[ed] tol). Cf et. ad Mt. Syr[sch] pers[p] *Rama* | ευσχημων: L -μωνοσ | οσ (ℵ* om) και αυτ. ην (ita l vg Thdrt[4,208]): D 2pe c ff[2.] k n q οσ ην και αυτοσ | τολμησασ: syr[hr] om ... min aliq (ut et. ed Compl) praem και (prae-

*θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.* 44 *ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν,
καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι
ἀπέθανεν·* 45 *καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ
πτῶμα τῷ Ἰωσήφ.* 46 $^{\text{228. 1}}$ *καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν
ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατο-*

---

gresso *ηλθεν*); item l q vg Aug$^{\text{cons 3,59}}$ *et constanter* (vg Aug *audacter*) *introivit*, k *ausus est et introivit*, c ff^{2} n *hic constanter* (n *audenter*) *intravit*; d vero (praegresso *venit*) pergit: *constanter venit ad* | *εισηλθεν*: D 26^{ev} *ηλθεν* | *τον* cum ℵBLΔ 33. ... ς Ln om c. ACDΓΠ unc^{8} al omn fere Thdrt^{4,208} :: ut Mt lectione non fluct | *πειλατον* cum ℵAB*D .. ς Ln Ti *πιλατ.* c. B^{3}CLΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} | D* *ετησατο* | *σωμα*: D^{gr} *πτωμα* (item aeth)

44. *πειλατοσ* et *πιλ.* ut v. 43 | *εθαυμαζεν* (*mirabatur*) cum ℵD c ff^{2} k l q vg Aug$^{\text{cons 3,59}}$ ... ς Ln Ti *εθαυμασεν* cum ABCLXΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} n cop syr^{utr} Thdrt^{4,208} | *τεθνηκεν*: D *τεθνηκει* (D$^{\text{gr*}}$ *ειτεθνηκει*). Cf Latt *mortuus esset* vel *obisset* | *επηρωτησεν* (L *επιρωτ.*): Δ al pauc *επερωτησεν* | *ει παλαι* cum ℵACEGKLMSUVX^{vid}ΓΠ al omn fere Thdrt^{4,208} ... Ln *ει ηδη* cum BD (et cod ap Erasm) Thphyl (ad h. l.). Latini *si iam*, item cop syr^{hr} arm aeth go; contra syr^{utr} *si ante tempus*. Corrupte Δ ad *επερωτ. αυτ.* add *και ειπεν* (δ *et dixit*), pergens *απεθανεν*, δ vero *si iam mortuus esset* | *απεθανεν*: D 6p^{e} (?) *τεθνηκει* (rursus it vg *mortuus esset*; sed n ab *mort. esset* priore ad alterum transiluit)

45. *απο*: D 1. 124. 2p^{e} al pauc *παρα* | D *κεντουριωνοσ*, 27^{ev} *κεντουριονοσ*. Versum om ff^{2}; k syr^{sch} pers^{p} om *απο τ. κεντυρ.* | *το πτωμα* cum ℵBDL 2p^{e}, item aeth ... ς *το σωμα* cum ACEGKMSUVXΓΔΠ al omn fere Thdrt^{4,208}; item it vg *corpus* item cop etc. Praeterea D q syr^{sch} add *αυτου*, gat cop *Iesu* | *ιωσηφ*: B *ιωση*

46. *και* ab initio (ita cop go aeth): D 38. 106. 435. 2p^{e} it vg syr^{utr} et^{hr} arm Aug$^{\text{cons 3,60}}$ *ο δε ιωσηφ* (k *ioses*) vel ut n syr^{sch} *et ioseph* | *καθελων* (D *λαβων* :: e Mt, vide et. n) cum ℵBDL cop n (*empta sindone acceptum involvit*) (k *empta palla deposuit eum et involvit*, c *emens sindon. deposuit eum et involv.*) ... ς praem *και* c. ACEGKMSUVΓΔΠ al omn^{vid} l vg (hi^{2} *mercatus sindonem et deponens*) Thdrt^{4,208}, item syr^{utr} arm aeth go | *τη σινδονι* (1. 209: *εν τ. σινδ.*, item ff^{2} *in sindone*): D *εισ την σινδονα*, d *in sindonem* | *κατεθηκεν* (Δ *καθηκεν*, Γ al pauc *κατεθεικεν*, K -*καν*) cum AC*EGKMSUVXΓΠ al pler Thdrt^{4,208} ... Ln *εθηκεν* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. ℵBC^{2}DL al plus^{10} ... Δ om *ενειλ. τη σινδ. κ. κατεθ. αυτ.* | *αυτον*: AM 435. *αυτο*, item go et h. l. et (ut et. min aliq) post *καθελων*. Etiam Thdrt^{4,208} *καθελ. αυτο*, omisso *αυτ.* post *κατεθ.* | *εν*: D al pauc add *τω* | *μνηματι* cum ℵB ... ς Ln Ti *μνημειω* cum ACDLXΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} Thdrt (:: multo probabilius est *μνημειω* ex Mt quam *μνηματι* ex Lc fluxisse) | *εκ* (D 1. 300. 2p^{e} 6p^{e} add

μημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
μνημείου. 47 [229.6] ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆ-
τος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI.

1 [230.8] Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ 1–8 Mt 28, 1–10 Lc 24, 1–10
καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλ-
θοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 [231.1] καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαβ-

τησ) πετρασ: 13. 69. 346. εν τη πετρα | προσεκυλισεν: D^{gr} 1. προσκυλισασ (d *et advol apidem* omissis litteris *vitl* ut vdtr) | επι: Δ εισ | μνημειου: G. 1. 59. 209. add απηλθεν, item D 157. add και απηλθεν :: cf Mt

47. μαρια pr: 1. 33. -ιαμ, item sec: 1. -ιαμ | η μαγδαληνη (Δ al mu -λινη): D om η. Ab hoc μαγδαλ. ℵ* ad id quod 16, 1 sequitur transiluit; suppl ℵ^{c} | η ιωσ. cum ℵ^{c}ABCGΔ 1. 33. al^{10} ... ς om η cum DEKLM SU*VΓΠ al pler | ιωσητοσ cum ℵ^{c}BLΔ 1. (Τ ex Π ut vdtr restituto, cf ad v. 40) k cop, item 13. 69. 124. 346. (2$^{pe\ vid}$) syr^{hr} arm ιακωβου και ιωσητοσ μητηρ (arm om μητ.) ... ς ιωση cum CEGKMSUVΓΠ al pler go syr^{utr} ... Α 258. l vg aeth ιωσηφ, D ff^{2} n q ιακωβου, c *iacobi et ioseph*, g^{2} gat *maria iacobi et maria ioseph*, c^{scr} ιακωβου και σαλωμη | εθεωρουν (l vg *aspiciebant*): D εθεασαντο, c d ff^{2} q *notaverunt*, k n *viderunt* | που (et. k l n vg): D τον τοπον οπου, c d ff^{2} q arm *locum ubi* | τεθειται (L al$^{2\ scr}$ τεθηται, Δ τεθυτα) cum (Gb') ℵ^{c}ABCDLΔΠ 33. 69. 131. 229. 238. 6^{pe} al^{5scr}, item *positus est* k, *positus esset* go, *posuerant eum* cop ... ς τιθεται cum EGKMSUVΓ al pler; item (sed possit etiam ita τεθειται expressum esse) *poneretur* c l n vg, *ponebatur* ff^{2} q

XVI. 1. και διαγενομ. usque σαλωμη: D n q nil nisi και πορευθεισαι (n *euntes*, q *abeuntes*), item k *et sabbato exacto abierunt et* (pergit *adtulerunt aromata*); sed q post verba *et abeuntes emerunt aromata ut eum unguerent* add uno tenore quae plerumque leguntur: *et transacto sabbato maria magd. - ut venientes unguerent eum* | του σαββατου: c^{2}(vel^{3}) 33. om του | μαρια pr: B*L tisch^{2*} η μαρια, 1. μαριαμ | ΓΔ^{2}Π* al mu μαγδαλινη (Δ* -λενη) | μαρια sec: 1. μαριαμ | η ιακωβου (Gb') cum ℵ*CGMSUVXΓ al^{25} fere ... ς Ln η του ιακ. cum ℵ^{c}ABKΔΠ 33. al vix mu ... L 6^{pe} του ιακ., E 1. 13. 28. 69. 124. al^{80} fere ιακωβου :: cf ad 15, 40 | ηγορασαν (c *attulerunt*, ut k, vide ante): syr^{hr} arm praem *abeuntes* (item c ff^{2} post διαγ. σαββ. add, vide ante k n q) | ελθουσαι (g^{1} l vg item q sec loc): D c ff^{2} k n q om | αυτον (D c ff^{2} k n q$^{pri\ loc}$ ante αλειψ.): K^{2}MX 13. 69. 124. 346. al^{60} fere vg^{ed} (non item am fu ing em gat mt prag reg tol san etc nec sax) al τον ιν (K* τον pro αυτον tum corr. est τον ιν)

2. λιαν (g^{1} l q vg Aug$^{cons\ 3,65}$): D c k n syr^{sch} arm om | πρωι (k post σαββατ. pon): c q om | τη (B 1. om, ita Ln) μια cum ℵBLΔ 1. 33. 2^{pe}

βάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντοσ τοῦ ἡλίου. 3 καὶ
ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆσ θύρασ
τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ
λίθοσ· ἦν γὰρ μέγασ σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰσ τὸ μνημεῖον
εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖσ δεξιοῖσ περιβεβλημένον στολὴν

---

al pauc cop Eus[dem 493] Hes[hr] (quaest 50 ex cdd[paris] ap Wtst) ... ς Ti *τησ* (D om) *μιασ* cum AC(D)EGKMSUVXΓΠ al pler Dion[alex 3,502] (Gall, Rou[3,227]) Ps-Nyss[resurr 841] | *των σαββατ.* cum ℵBKLΔ (super lineam suppletum) 33. 69. 2[pe] al pauc Eus[dem] Hes[hr] (ut ante) ... D al pauc *σαββατου*, item c d k q *sabbati*; contra *sabbatorum* g[1.] l n vg Aug[cons] ... ς Ti *σαββατων* cum ACEGMSUVX[vid]ΓΔ*Π al pler Dion[alex] Ps-Nyss resurr | *ερχονται* (h. l. et. g[1.] l n vg Aug[cons] item Dion[alex] Eus[dem]): D k q transp post *και*, item c *et venientes - dicebant* | *μνημα* c. ℵ*C* Hes[hr] (ut ante) ... ς Ln Ti *μνημειον* c. ℵ[c]ABC[3]DLXΓΔΠ unc[7] al omn[vid] (:: et. in Lc plurimi substituerunt *μνημειον* pro *μνημα*, *μνημειον* vero ap Ioh non fluct, nec magis v. 3 fluct. Cf et. ad 15, 46) | *ανατειλαντοσ* et. Dion[alex 502 ter] Eus[dem 493] (*ετι ανατειλ. του ηλ.*) et[marin 266] (*ηλιου ανατειλ.*) Ps-Nyss[resurr 841] (*το δε λιαν πρωι σαφηνιζων ο μαρκοσ ανατειλαντ. του ηλ. προσεθηκεν*), item g[1.] l vg *orto iam sole*: D Hes[hr qu 50] (ap Coteler[3, 89]) *ανατελλοντοσ*, item c n q (q *et sole oriente dicebant* etc) Tich[reg 5, 61] (*Marcus dicit* oriente sole, *non* orto) Aug[cons 3, 65 bis] (*Marcus* - oriente iam sole). Praeterea KΠ* 1. 2[pe] al[10] fere Eus[dem] Hes[hr] (ap Wetst ut ante: *το γαρ ετι εν τοισ ακριβεστεροισ των αντιγραφ. εμφερεται*) Ps-Nyss[resurr 841] (*ετι τοισ ακριβεστεροισ των αντιγρ. εμφερεται*) praem *ετι*, item add *iam* g[1.] l vg Aug[cons]

3. *πρ. εαυτασ*: D *πρ. εαυτουσ* (d *ad invicem*) | *αποκυλισει* (min pauc Eus[dem 493] *-λιση*, go *revolvat*): D[gr*] *αποκαλυψει* (sed ipse* reposuit *αποκυλισει*) | *ημιν*: D 2[pe] c ff[2.] k n q post *τισ* pon | *εκ* c. ℵABLXΓΔΠ unc[7] al pler ... Ln *απο* cum CD al[8] Eus[dem] Ps-Nyss[resurr 841] Sev[ant] (Gall[11,226]), item *ab ostio* it vg

4. *και αναβλεψ.* usq *μεγ. σφοδρα*: D 2[pe] c ff[2.] n syr[hr] Eus[dem 493] *ην γαρ μεγ. σφοδρα· και* (ita Eus[cod], om[ed] *και*) *ερχοντ. και ευρισκουσιν αποκεκυλισμ.* (c ff[2.] *revolutum*, n *amotum*) *τον λιθον* (Eus *αυτον αποκεκυλ.*, k vero sic: *subito autem ad horam tertiam tenebrae diei factae sunt per totum orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgent* (corrige *surgentes?*) *in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est Tunc illae accesserunt ad monimentum et vident revolutum lapidem fuit enim magnus nimis*) | *ανακεκυλισται* cum ℵBL ... ς Ln *αποκεκυλιστ.* (:: cf Mt et Lc) cum AC(D)XΓΔΠ unc[7] al omn[vid] Ps-Nyss[841]; k l q vg *revolutum*, ut it vg antea *revolvit*, *revolvet*

5. *εισελθουσαι* cum ℵACDLXΓΔ unc[7] al fere omn (Hes[hr qu 51] *διατι λουκασ μεν και μαρκοσ εισελθειν εισ το μνημα τασ γυναικασ, οι δε λοιποι ου τουτο, αλλα μονον παρακυψαι πεφοβημενασ μηνυουσιν;*) it vg etc... Ti (Schu „rec ap Lc“) *ελθουσαι* c. B 127. (go *accedentes*) | *ειδον* c. ℵBDE SUΓΠ[2] al sat mu ... Ti *ιδον* c. ACGKLMVXΔΠ* al permu | *νεανισκον*: D[gr] 2[pe] ante *ειδον* pon | *εν τοισ δεξιοισ* (Hes[hr qu 51] haec exponit

λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 $^{232.2}$ ὁ δὲ λέγει αὐταῖσ· μὴ ἐκθαμ-
βεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη,
οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόποσ ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε
εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶσ εἰσ
τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼσ εἶπεν ὑμῖν. 8 $^{233.2}$ καὶ 14,28
ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰσ τρόμοσ καὶ
ἔκστασισ, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

δηλονοτι του εξωτερου σπηλαιου): syr^{hr} om (k ante *καθημ.*, q om *καθημ.*, n *sedentem et ad dextram*) | εξεθαμβηθησαν: D εθανβησαν

6. ο δε (k q *ille autem*, l vg *qui*): D c ff^{2} n και (n *et ille*) | αυταισ (D^{gr} αυτοισ): D ff^{2} add ο αγγελοσ | μη εκθαμβεισθε (c ff^{2} l q vg *nolite expavescere*, k *quit stupetis*): D μη φοβεισθαι, d n *nolite timere* :: ut Mt. Similiter Eus$^{marin\ 255}$ (vide post) τησ κατα μαρκον ιστοριασ εν τοισ λογοισ του οφθεντοσ νεανισκου ταισ γυναιξι και ειρηκοτοσ αυταισ· μη φοβεισθε, ιν ζητειτε τον ναζαρηνον etc; sed^{266} αι μετ αρωματων ελθουσαι ηκουσαν· μη εκθαμβεισθε· ιν ζητειτε etc | ιν: D τον ιν | τον ναζαρηνον (U al mu -ρινον, LΔ k ναζωραιον): ℵ* (suppl^{a}) D om (d exit voce *quaeritis*; quae sequuntur supplevit d^{3} ex vg) :: ut Mt | ιδε ο τοποσ: D ειδετε εκει (D^{2} add τον) τοπον αυτου, 2p^{e} ιδε εκει ο τοποσ αυτου, c ff^{2} *videte ecce* (c om) *locum eius*, n q *videte ecce locus illius* (q *eius*); item k (in quo deest ουκ εστιν ωδε), sed *videte* (certe hoc vdtr scriptum fuisse) erasum est, tum sequitur *ecce locus illius*

7. αλλα cum ℵAB*CDGKLΔΠ al mu ... ς αλλ c. B^{3}EMSUVXΓ al pl | ειπατε cum ℵABC^{2} etc: C*D 33. 300. 2p^{e} k prag mt al go sax al praem και | οτι (2p^{e} add ιδου, item 1. 59. 118. 209. ηγερθη απο των νεκρων και ιδου) προαγει: D οτι ιδου προαγω, item k *praecedo* | αυτον: D k με | καθ. ειπεν (Δ ειρηκεν) υμιν: D 40. 72. καθ. ειρηκα (40. 72. ειπον) υμιν, item a*** ff^{2} k q *sicut dixi vobis* (k *vob. dix.*)

8. και εξελθουσαι: 2p^{e} και ακουσαντεσ, syr^{sch} et$^{p\,mg}$ arm pers^{p} *et cum audivissent*. Sine ταχυ cum ℵABCDF^{w}GKLMSUVX^{vid}ΓΔΠ al plus^{140} a*** c ff^{2} k l n q vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth go ... ς (=Gb Sz) add ταχυ (:: e Mt) cum E al non ita mu | γαρ cum ℵBD a*** c ff^{2} k l n q vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ti δε cum ACLΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} go syr^{p} (sed White *enim*) | τρομοσ (k l vg *tremor*): DΠ*^{vid} φοβοσ, item c ff^{2}. n q *timor* | ειπον cum ℵABCL etc: D ειπαν

9—20. Haec non a Marco scripta esse argumentis probatur idoneis.

Primum omittunt ℵB k arm$^{cdd\ antiq}$ et quidem^{ven} aeth^{m} et^{a} ar^{vat} (vide post quibus k et aeth$^{cdd\ m}$ et^{a} evglium Marci claudunt). Notant asterisco 137. 138.

Secundum L testatur antiquiores libros longe alia quam quae edi solent habuisse: quae ipsa quum afferat, apparet eadem esse quibus revera in k et aeth^{m} et^{a} clauditur evangelium. Ceterum eadem 274^{mg} ad v. 7. litteris uncialibus adnotat, item syr$^{p\ mg}$ ad εφοβουντο γαρ. L enim, postquam verbis εφοβουντο γαρ pro signis

appositis evglii finem facere videtur, addita haec habet: *φερετε που και ταυτα* + *Παντα δε τα παρηγγελμενα τοισ περι τον πετρον συντομωσ εξηγγιλαν· μετα δε ταυτα και αυτοσ ο ισ̅ απο ανατολησ και αχρι δυσεωσ εξαπεστιλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα* + *τησ αιωνιου σωτηριασ* + Post ista rursus signis interpositis pergit: *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ* + *Αναστασ δε* etc

Eadem 274^{mg} dat a *Παντα δε* usque *σωτηριασ*, nisi quod *ανατολων* habet, signum post *κηρυγμα* omittit et ad *σωτηριασ* addit *αμην*. k sic: *omnia autem quaecumque praecepta erant et qui cum puero* (corrige *petro*) *erant breviter exposuerunt post haec et ipse ihesus adparuit· et ab orientem usque· usque in orientem·* (corrige *occidentem·*) *misit per illos sanctam et incorruptam* (infra suppletur *praedicationis*, sed sub *-onis* videtur *-onem* latere) *salutis aeternae· amen·* Item aeth^{m} et^{a}: *Et quum perfecissent dicere omnia quae praecepit Petro et suis, et postquam apparuisset iis dominus Iesus ab ortu solis usque ad occasum, dimisit eos ut praedicarent evangelium sanctum, quod non corrumpitur, in salutem aeternam.* Item syr$^{p\,mg}$ ad *εφοβ. γαρ*: *adduntur alicubi et haec* (videntur his reddi quae in L leguntur: *φερεται που και ταυτα*): *Omnia autem quae imperata fuerant illis qui cum Petro breviter nuntiaverunt; postea autem ipse Iesus ab oriente usque ad occidentem promulgavit per eos praeconium sacrum et incorruptum salutis aeternae. Amen.*

3) testantur scholia permultorum codicum Marci evglium in antiquioribus et (ut multi addunt) accuratioribus exemplis versu 9. finem habuisse. Ita, ut de 30 fere cdd. certe tres videamus, 22. habet: *εφοβουντο γαρ* + *τελοσ: εν τισι των αντιγραφων εωσ ωδε πληρουται ο ευαγγελιστησ· εν πολλοισ δε και ταυτα φερεται· Αναστασ* etc. Item 1: *εν τισι μεν των αντιγραφ. εωσ ωδε πληρουται ο ευαγγελιστησ· εωσ ου και ευσεβιοσ ο παμφιλου εκανονισεν· εν πολλοισ δε* — ut ante. Item 20: *εντευθεν εωσ του τελουσ εν τισι των αντιγραφων ου κειται· εν δε τοισ αρχαιοισ παντα απαραλειπτα κειται.* Addere his placet quod ex tribus codicibus (239. 259. 237.) Matthaeius (epp. ad Thess. et ad Timoth. 1785. p. 228) laudavit, adscriptum ad Ioh. 21, 12. Est enim eiusmodi ut ultimam partem evang. Marci, de qua quaeritur, excludat. Extrema eius scholii verba sunt: *ωσ εκ τουτου παριστασθαι ζ̄ ειναι τασ εισ τουσ μαθητασ μετα την αναστασιν γεγονυιασ οπτασιασ του σωτηροσ ημων ιυ̅ χυ̅· μιαν μεν παρα τω ματθαιω, τρεισ δε παρα τω ιωαννη, και τρεισ παρα τω λουκα ομοιωσ.* Prorsus igitur praeteritur Marcus.

4) accedunt patrum testimonia, Severi^{ant} Hesychii^{hier} Victoris^{ant} Euthymii, inprimis vero omnium gravissima Eusebii et Hieronymi. Severo enim adscribuntur in excerptis cod. Coisl. 23. (saec. 10.) item ap Galland 11, 226. haec: *εν μεν ουν τοισ ακριβεστεροισ αντιγραφοισ* (Gall *των αντιγραφων*) *το κα. μαρκ. ευαγγ. μεχρι του· εφοβ. γαρ εχει το τελοσ· εν δε τισι προσκειται και ταυτα· αναστασ*

etc. Eadem prorsus verba in orat. II. in resurr. habentur quam in Nysseni opp. (vide 2, 841) ediderunt, nuper vero Hesychio[hrs] adscribere maluerunt. Hesych porro qu. 52. (Cotel. 3, 45) haec: *μαρκοσ μεν εν επιτομω τα μεχρι του ενοσ αγγελου διελθων τον λογον κατεπαυσεν.* Victori vero in catenis et[mosq] et[poss] (in [oxon] non additur nomen) adscribuntur, quorum modo priora modo posteriora (inde a *παρα πλειστοισ*) in scholia transiere. Habent autem sic: *επειδη εν τισι των αντιγραφ. προσκειται τω κα. μαρκ. ευαγγελιω· αναστασ* etc, *δοκει δε τουτο διαφωνειν τω υπο του ματθ. ειρημενω, ερουμεν, ωσ δυνατον ην ειπειν, οτι νενοθευται το παρα μαρκω τελευταιον εν τισι φερομενον. πλην ινα μη δοξωμεν επι το ετοιμον πεφυγεναι, ουτωσ αναγνωσομεθα· αναστασ δε, και υποστιξαντεσ επαγομεν· πρωι τη μια* etc. *παρα πλειστοισ αντιγρ. ου κεινται ταυτα τα επιφερομενα εν τω κα. μαρκ. ευαγγ.· ωσ νοθα γαρ ενομισαν αυτα τινεσ ειναι· ημεισ δε εξ ακριβων αντιγρ. ωσ εν πλειστοισ ευροντεσ αυτα κατα το παλαιστιναιον ευαγγ. μαρκου, ωσ εχει η αληθεια συντεθεικαμεν και την εν αυτω επιφερομενην δεσποτικην αναστασιν μετα το· εφοβουντο γαρ.* (Cf et. in Maxim. bibl. pp. Lugdun. 4, 414: *At quia in quibusdam evglii Marci exemplaribus habetur*: Surgens autem Iesus, etc.) Rursus Euthym ad 16, 8 adnotat: *φασι δε τινεσ των εξηγητων ενταυθα συμπληρουσθαι το κα. μαρκ. ευαγγελιον· τα δε εφεξησ προσθηκην ειναι μεταγενεστεραν. χρη δε και ταυτην ερμηνευσαι μηδεν τη αληθεια λυμαινομενην.* Eusebius vero in quaestionibus ad Marinum (ap Mai. pp. nov. coll. tom. IV. p. 255), proposita quaestione: *πωσ παρα μεν τω ματθαιω οψε σαββατων φαινεται εγηγερμενοσ ο σωτηρ, παρα δε τω μαρκω πρωι τη μια των σαββατων*, respondit: *τουτου διττη αν ειη η λυσισ. ο μεν γαρ το κεφαλαιον αυτο την τουτο φασκουσαν περικοπην αθετων ειποι αν μη εν απασιν αυτην φερεσθαι τοισ αντιγραφοισ του κατα μαρκ. ευαγγελιου· τα γουν ακριβη των αντιγραφ. το τελοσ περιγραφει τησ κα. μαρκ. ιστοριασ εν τοισ λογοισ του οφθεντοσ νεανισκου ταισ γυναιξι και ειρηκοτοσ αυταισ· μη φοβεισθε· ιν̅ ζητειτε τον ναζαρηνον, και τοισ εξησ, οισ επιλεγει· και ακουσασαι εφυγον και ουδενι ουδεν ειπον· εφοβουντο γαρ. εν τουτω γαρ σχεδον εν απασι τοισ αντιγραφοισ του κα. μαρκ. ευαγγ. περιγεγραπται το τελοσ· τα δε εξησ σπανιωσ εν τισιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιττα αν ειη, και μαλιστα ειπερ εχοιεν αντιλογιαν τη των λοιπων ευαγγελιστων μαρτυρια. ταυτα μεν ουν ειποι αν τισ παραιτουμενοσ και παντη αναιρων περιττον ερωτημα.* Praeterea idem Eusebius in scholio catenae[mosq] (a Victore?) scripsisse dicitur: *κατα μαρκον μετα την αναστασιν ου λεγεται ωφθαι τοισ μαθηταισ.* Denique Hieronymus in epist. ad Hedibiam (ep. CXX.) quaest. 3 (ed. Vallars. 1, 825) scribit haec: *Aut non recipimus Marci testimonium, quod in raris fertur evv., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contraria evglistis caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quod uterque* (Mt et Mc) *verum dixerit.* Rursus idem Hier contr. Pelagian. scribit: *In quibusdam et maxime in Graecis cdd iuxta Marcum in fine eius evan-*

gelii scribitur: Postea quum accubuissent undecim -- non crediderunt. (Est Vallars II, 759. Vide post ad v. 14.)

5) nec Ammonii sectionibus nec Eusebii canonibus agnoscuntur ultimi versus. Codices enim plures gravissimi et Graeci et Latini ultra v. 8. vel 9. numeros Ammonii Eusebiique appositos non habent; alii rursus suppletos esse posterioribus curis inde docent quod ex parte tantum adscripti sunt, ac plerumque sic ut sectio absque canone vel non cum iusto canone notetur. Ita AU ultimos numeros habent 232, 2 ad versum 6: ℵLS 233, 2 ad versum 8, quae notatio ipsis Ammonio et Eusebio deberi videtur, comprobata etiam Epiphanii et Caesarii testimoniis: Γ 232, 2 ad versum 6; 233 et 234, sed utrumque sine canone, ad vv. 8 et 9: item Π 232, 2 ad versum 6; 233, 2 ad versum 8; 234, 8 ad versum 9: Δ 233, 2 ad versum 8; 234, 10 ad versum 13. Similiter 127. 129. 132. 133. 134. 137. 169. 186. 188. 195. 371. alii multi. Alii permu post 233, 2 addunt tantum numeros fere quattuor, ut tisch[2] 234, 2 ad versum 9; 235, 8 ad versum 12; 236 sine canone ad versum 13; 237 sine canone ad versum 15; item tisch(4·) 234, 8 ad versum 9; 235 et 236 sine canone ad vv. 10 et 12. Plenum vero numerorum, nisi quod canones partim desunt, supplementum iam in codd habetur CEKV, in quibus ad versum 20 appositus est num. 241 (E addito canone 2), atque in HM, ubi 240 ad vers. 19 notatur. In M nullus canon additur ad 235 (236, 10), 237, 238, 239, 240. Ex Latinis cdd. praeter omnes Amiatinus laudandus, qui ultimos numeros 233, 2 ad vers. 8 appositos habet, prorsus ut ℵLS. Nec magis in canonum indice (vide nostrum) Marci sectiones ultra numerum 233 procedunt. Alibi vero (cf quem Millius exhibuit) eodem modo fluctuat sectionum numerus quo notatio codicum marginalis. Confirmant autem prorsus sententiam nostram, ex qua Ammonius cum Eusebio sectionem ultra 233, 2 (ad v. 9) nullam agnovit, Epiphanius (ancor. 50 τεσσαρα εισιν ευαγγελια κεφαλαιων 1162) et Caesarius (dialog. 1, 39; ap Gall 6, 26 τεσσαρα ημιν υπαρχει ευαγγελια κεφαλαιων 1162): quippe enim summam capitulorum in 4 evv. 1162 dicentes, Marco non possunt plus 233 tribuere (Mt 355, Lc 342, Ioh. 232).

Quae testimonia aliis corroborantur argumentis, ut quod conlatis prioribus versu 9. parum apte adduntur verba: αφ ης εκβεβληκει etc, item quod singula multifariam a Marci ratione abhorrent. (Quam diverso textu antiqui versus 15 et 20 legerint, vide post.)

Quod vero tam cumulatis testimoniis pondus est, id minime eo minuitur quod iam Irenaeus additamentum de quo quaeritur novit. Nec enim, ut in Prolegg. satis probasse nobis videmur, post Irenaeum, quocum etiam Syrus Curetoni et Latinus sigla n notatus hac in re faciunt, sed ante eius tempora textus apostolici mutationes atque interpolationes longe plurimae ac gravissimae factae sunt. Neque contra valet quod antiqui de dissensione notarunt, quae esse videatur horum versuum cum evv. reliquis; talem enim dissensionem ad Marci librum tam misere mutilandum adduxisse quempiam et quidem tanto cum successu prorsus incredibile est, nec ullo probari

potest exemplo. Quae quum ita sint, sanae erga sacrum textum pietati adversari videntur qui pro apostolicis venditare pergunt quae a Marco aliena esse tam luculenter docemur.

Patrum igitur qui agnoscunt antiquissimus est Irenaeus, qui, ut certe interpres testatur, adv. haer. III, 10, 6 affert 16, 19. Accedunt Hipp *περι χαρισματων*, ubi 16, 17—18 laudantur, Const (VIII, 1, 1 eadem cum Hipp habent, praeterea 16, 16. VI, 15, 3), Caesar$^{dial\ 4,188}$ (16, 16) Iac$^{nisib\ 1,18}$ (16, 16—18). Contra frustra ad Clem^{rom} et Clem^{alex} provocarunt, ad Ammonium et Tatianum in harmoniis (quae enim supersunt, vix quicquam cum Amm aut Tat commune habent), ad Cels ap Orig (utuntur Celsi verbis his: *τισ τουτο* [*οτι νεκροσ ανεστη και τα σημεια τησ κολασεωσ εδειξεν*] *ειδε; γυνη παροιστροσ, ωσ φατε, και ει τισ αλλοσ* etc.). Paullo plus probabilitatis habet Iustini testimonium, qui verbis (Apol. 1, 45) *οι απο Ιερουσαλημ οι αποστολοι αυτου εξελθοντεσ πανταχου εκηρυξαν* ad v. 20 alludisse videtur. Quod idem Christum *ανεληλυθοτα εισ τουσ ουρανουσ* dicit, minus valet. Praeterea ex cdd et vv testes hi habent: ACDEF^{w}GH(a v. 14 inde)K(L vide supra)MSUVXΓΔΠ al fere omn c ff^{2} g$^{1.2}$ l n q vg cop (etiam ex sah^{askw} v. 20 sed satis a textu vulgato diversus affertur, vide post) go (deficit a v. 12) syr^{cu} (rursus incipit a v. 17) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ syr^{hr} arm^{ed} (sed cdd antiqui qui habent novo hos versus titulo „*ευαγγελ. κα. μαρκ.*“ praefigunt) aeth^{edd}.

ς Ln textum sic exhibent:

9 *Ἀναστὰσ δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ* Io 20, 1. 14–18 Lc 8, 2
τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧσ ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 *ἐκείνη πο-*
ρευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖσ μετ' αὐτοῦ γενομένοισ, πενθοῦσιν καὶ
κλαίουσιν. 11 *κἀκεῖνοι ἀκούσαντεσ ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐ-* Lc 24, 10 s

---

9. *αναστασ δε* (et. a*** n q vg sax, l om *δε*, c^{*vid} *και αναστ.*): F^{w} 13. 28. 69. 124. al plus^{40} c ff^{2} g$^{1.2}$ vg^{six} gat mt tol (al) arm Thphyl add *ο ις* (sed 69. al inque primis evgll om *δε*) | *πρωτη* (238. 435. al *πρωτου*, 28. al *πρωτησ*): Eus$^{mar\ 255}$ et$^{256\ sq}$ et$^{suppl\ mar\ 301}$ *τη μια* | *σαββατου*: KΠ 1. al^{60} fere cop^{ds} et$^{petr\ 8}$ Eus$^{mar\ 256}$ et$^{suppl\ 301}$ (non item$^{mar\ 256\ bis}$ et^{257}) Ps-Nyss$^{resurr\ 843}$ *σαββατων* | *εφανη πρωτον* (Eus$^{mar\ 301}$ *πρωτ.* post *μαρια*, arm Eus$^{mar\ 257}$ om *πρ.*): D *εφανερωσεν πρωτοισ* (d hiat post v. 6, ut iam notatum est) | *μαρια*: C *-ιαμ* | *τη*: D om | *αφ* cum AC^{8}EGKMSUVXΓΔΠ al omn fere Eus$^{mar\ 257}$ et^{301} ... Ln *παρ* cum C*DL 38.

10. *εκεινη* (ita n vg): Ln add *δε* cum C^{*vid} al pauc c ff^{2} g^{2} l q (hae^{8} *at illa*) | *πορευθεισα* (a*** vg *vadens*, c ff^{2} *praecurrens*): KΠ al^{6} *απελθουσα*, n *abiit et*, Hier^{hedib} (epist^{120}) *abiens*... l prag *videns* | *τοισ*: D *αυτοισ τοισ* (it vg *his* vel *illis* vel *eis qui*) | *μετ αυτου γενομενοισ* etc: syr^{hr} (similiter arm) *illis qui lugebant et flebant cum ipsa*

11. *κακεινοι* cum AC^{8}D*XΓΔΠ unc^{6} al pler l n vg syr^{utr} arm aeth go Hier^{hedib} (*illique*)... C* (D^{2} ut vdtr) c ff^{2} q cop *εκεινοι δε* (*at illi*), LU 127. c^{scr} nil nisi *εκεινοι* | *εθε. υπ αυτησ*: A *υπ αυτ. εθε.*

Lc 24, 13ss τῆσ ἠπίστησαν. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοισ εἰσ ἀγρόν. 13 κἀκεῖνοι
ἀπελθόντεσ ἀπήγγειλαν τοῖσ λοιποῖσ· οὐδὲ ἐκείνοισ ἐπίστευσαν.
[Mt 28, 16s Lc 24, 42s et 25] 14 Ὕστερον ἀνακειμένοισ αὐτοῖσ τοῖσ ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ
ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖσ θεασα-
Mt 28, 19s Lc 24, 47s μένοισ αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
πορευθέντεσ εἰσ τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ

---

11. *ηπιστησαν* (fu sax Hier add *ei*): D *και ουκ επιστευσαν αυτη* (* *αυτω*)

12. *μετα δε*: D* praem *και* | *περιπατουσιν*: 1. om

13. *εκεινοισ*: L ff²· arm^zoh (non item^cdd) *εκεινοι*

14. *υστερον* cum CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler ff²· g²· l vg (et. am fu em ing prag reg etc) (syr^p vide post): Ln add *δε* cum AD al¹⁰ fere c g¹· o q vg^six mt cop syr^sch et^p c.* aeth | *αυτοισ* (*illis undecim* it vg): L 13. al pauc om (nec exprim cop syr^utr et^hr al) | *απιστιαν*: ita CDGKLMSU ΓΠ al pler ... AEXΔ al mu *-στειαν* | *εγηγερμ.* (EHKM al mu *εγειγερμ.*, X om) cum C³DEGHKLMSUVΓΠ al pl it vg cop syr^sch aeth ... Ln add *εκ νεκρων* cum AC*X(sic)Δ al²⁰ fere syr^p arm | *ουκ επιστευσαν*: o *quoniam illis qui eum viderant resurrexisse nuntiantibus non crediderunt*, item mt *quia his qui viderant eum resurrexisse et nunciantibus illis non cred.*, q *propter quod* [illis qui] *viderant eum resurr. et nuntiantibus non crediderunt*. Post versum 14. ex Hier discimus singulare additamentum olim inventum fuisse. Habet enim contra Pelagian. 2, 15: *in quibusdam exemplaribus et maxime in Graecis codd. iuxta Marcum in fine eius evglii scribitur*: Postea quum accubuissent undecim, apparuit eis Iesus, et exprobravit incredulitatem et duritiam cordis eorum - non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes: Saeculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia (^cd vat sub satana) quae non sinit per immundos spiritus veram dei apprehendi virtutem. Idcirco iam nunc revela iustitiam tuam.

15—19. Cf ad haec Act. Pil. A. XIV. pag. 242 sq: *εξηγησαντο – οτι ειδομεν τον ι̅ν̅ και τουσ μαθητασ αυτου καθεζομενον* (al *-μενουσ*) *εισ το οροσ το καλουμενον μαμιλχ* (al aliter), *και ελεγεν τοισ μαθηταισ αυτου· πορευθεντεσ εισ τον κοσμον απαντα κηρυξατε παση τη κτισει* (E add *το ευαγγελιον μου*)· *ο πιστευσασ και βαπτισθεισ σωθησεται, ο δε απιστησασ κατακριθησεται. σημεια δε τοισ πιστευσασιν ταυτα παρακολουθησουσιν* (C *ακολουθησει ταυτα*)· *εν τω ονοματι μου δαιμονια εκβαλουσιν* (BCG *-αλλουσιν*), *γλωσσαισ λαλησουσιν καιναισ, οφεισ* (C praem *και εν ταισ χερσιν αυτων*, item Ven omisso *και*) *αρουσιν, καν θανασιμον τι πιωσιν ου μη αυτουσ βλαψει* (G *-ψη*), *επι αρρωστουσ χειρασ επιθησουσιν και καλωσ εξουσιν. ετι του ι̅υ̅ λαλουντοσ προσ τουσ μαθητασ αυτου ειδομεν αυτον αναληφθεντα εισ τον ουρανον.* (Quae praeter notata in codd variant, vide l. l. in ed. mea.)

15. *αυτοισ*: D *προσ αυτουσ*. Praeterea o² mt add *Iesus* | *απαντα* (c q ante *κοσμ.* pon): D 225. gat cop om | *κηρυξατε*: D praem *και*, item

τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι-
στήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσ-
σαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι
πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν
καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς Lc 24, 50 ss Act 1, 9
ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·
20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συν-
εργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων
σημείων.

---

sed praegresso *ite*) c q Amb (contra *euntes-praedicate* l o vg Aug[cons 3,76]) cop syr[p] c.* aeth

16. ο (q Amb[semel] Vocat *et qui*, item cdd[lat3] in Act Pil; c *qui autem*) πιστευσας: D[suppl] 2[pe] 6[pe] praem οτι (item CE in Act Pil) | και βαπτ.: LΔ και ο βαπτ.

17. ταυτα παρακολουθ. (Δ ρακολουθησ.) ita et. Const[8,1,1] (item Hipp charism[245]): C*L ακολουθ. ταυτα (item C in Act Pil), Ln παρακολουθ. ταυτα cum AC[3] 33. | εν: L επι | εκβαλουσιν: D[suppl] -αλλουσι (item BCG in Act Pil) | λαλησουσιν: D[suppl] -σωσιν | καιναις: o Const (item Hipp) Iac[nisib 10] ante λαλησουσιν, C*LΔ cop arm om

18. οφεις: C*et[3]LM[mg]XΔ[gr] 1. 22. 33. 6[ev] 2[pe] 6[pe] cop arm syr[cu] et syr[p] c.* praem και εν ταις χερσιν (cop syr[cu] add αυτων), item C et Ven in Act Pil | αρουσιν: o *non timebunt* | πιωσιν: D[suppl]* ποιωσιν | ου μη: C* ουδεν | αυτους: Δ αυτοις | βλαψη c. ACD[suppl]EF[w]GHKLMSUVXΓΔΠ al longe pl Hipp[charism 245] ... ς (= Gb Sz) βλαψει cum minusc mu Const[8,1,1] (-ψει in Act Pil cum BC; G -ψη). Iac[nisib] om οφεις αρουσιν et καν θανασιμον usq βλαψ., sed totum locum libere affert („*Et iterum dicit eis dominus*: Hoc signum erit credentibus: linguis novis loquentur, daemonia eiicient, et super aegros manus suas imponent et bene habebunt")

19. ουν (et. Ir[gr] ap Cram ad fin. caten. ex scholio codicis 72): c ff[2.] g[1.] l o q vg *et dominus quidem* (o om), Ir[int 188] *et quidem dominus*. Similiter syr[cu] et[sch] aeth ... C*L 90* arm om | κυριος cum AC[3]D[suppl]EGMSUVX ΓΠ[suppl] al pler g[1.] d[suppl] am ing prag reg Ir[gr] (ut supra)... C*KLΔ 1. 22. 33. 124. 2[pe] al[7] c ff[2.] o vg (et. fu em al) syr[cu] et[utr] cop arm aeth Ir[int] κυριος ις (o *dom. ihes. christ.*), H al pauc ις tantum | ανελημφθη ut Ln cum ACD[suppl]; ς ανεληφθη cum rell ... 36. 40. ανεφερετο, 68. ανεληφθ. και ανεφερ. | τον ουρανον: 13. 69. 124. 346. τους ουρανους | EHKL al mu εκαθησεν | εκ δεξιων (et. Ir[gr] ut supra): CΔ al pauc εν δεξια (D[suppl] εν δεξιων), c o q *ad dexteram* (g[1.] l vg *a dextris*) | θεου: 1* c[scr] cop πατρος (aeth *domini* vel *dei patris eius*)

20. δια: L om | σημειων absq αμην ut ς[e] Gb Sz Ln cum AC[3] 1. 33. al mu a*** q (l sine *amen*, sed om totum versum) vg[ed] ing reg al syr[cu]

et^{utr} arm ... ς add *αμην* cum C*D^{suppl}EF^{W}GKLMSUVXΓΔΠ^{suppl} al pl c o am prag gat al cop aeth. Totum versum sah$^{cod\ askew}$ (ultimo folio codicis quo *πιστισ σοφια* continetur; videbatur id Woidio ex alio libro desumptum; non continet nisi hunc versum) sic exhibet: *exeuntes terni in quattuor climata caeli praedicarunt evglium in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt (cognitum est) regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium omnium harum quae existunt ab oriente ad occasum.*

Subscriptiones: B *κατα μαρκον* ... ℵACEHKLUΓΔ *ευαγγελιον κατα μαρκον* ... D^{suppl} *ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη αρχεται πραξισ αποστολων* ... al mu *τελοσ του κατα μαρκον* [*αγιου*] *ευαγγελιου* ... am *explicit* (in Mt nihil subscr. habet), vg^{cdd} mu syr^{cu} *explicit evang. secund. marcum*, ing *explicit evangelium secund. marc. incipit argumentum evang secd lucam*, k *evang. cata marcum exp · incip · cata mattheum feliciciter* (sic), q *evangel. secund. marc. εξπλιχητ φελιχιτερ αμεν* ... MSXΠ^{suppl} nil subscr. habent. Praeterea GHKS al pl versuum (*στιχοι*) numerum notatum habent: GHS al pl *αχ'*, K al *αψ'* (et. aeth *voces* 1700), al *αχς'*, al *β*, al *χιλ. πενταχοσ. πεντηκ.* et aliter; item al pauciores et. *ρηματα*: pl *αχοε'*, al *αχος'*, al *͵α*, *κεφαλαια*: pl *σμα'*, al aliter; cf supra ad 9—20, ubi numerus capitulorum ad mg adscriptorum refertur. Ab Amm et Eus non facta videntur plus *σλγ'* (233), ut ante expositum est. Numerant etiam *τιτλουσ: μη'*. In B evg Marci 62 sectiones habet. Additamentorum, quibus sensim subscriptiones auxerunt, exempla haec sunt: GK (post *ευαγγ. κα. μαρκ.* addita habet) S al mu: *το κατα μαρκον* (G al add *αγιον*) *ευαγγελιον εξεδοθη* (G *-δωθη*) *μετα χρονουσ ι'* (K *δεκα*, al *ιβ'*) *τησ του* $\overline{χυ}$ (G al *κυριου*) *αναληψεωσ*. In paucioribus additur: *εγραφη ρωμαϊστι εν ρωμη* (ita 160. 161., aliunde affertur *εν αιγυπτω*). 293. sic: *εγραφη ιδιοχειρωσ αυτου του αγιου μαρκου εν τη πρεσβυτερα ρωμη μετα χρονουσ δεκα τησ του* $\overline{χυ}$ *και του θεου ημων αναληψεωσ και εξεδοθη παρα πετρου του πρωτοκορυφαιου των αποστολων τοισ εν ρωμη ουσι πιστοισ αδελφοισ*. Alii post *αναληψεωσ* add *υπηγορευθη* (q^{scr} r^{scr} *διηγορευθη δε*) *υπο πετρου* (iidem^{scr} add *εκ ρωμησ* praetereaque nihil). Item alibi additur *επεδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και παση τη περιχωρω αυτησ*. Cod par^{genov} *εγραφη εν τη ρωμη υπ αυτου εν ομοιωματι μοσχου* (idem ad Mt habet: *και εστιν ανθρωπομορφον*). Λ 20. 262. 300. sic: *ευαγγελ. κατ. μαρκον· εγραφη και αντεβληθη ομοιωσ εκ των εσπουδασμενων εν* (20. 300. om) *στιχοισ αφη* (ita Λ, ex tribus rell Sz retulit *αφς*) *κεφαλαιοισ σλζ*. Illud *ομοιωσ* respicit ad ea quae evglio Mt in Λ 262. 300. subscripta sunt: *ευαγγ. κατ. ματθ. εγραφη και αντεβληθη εκ των εν* (Λ 300. om) *ιεροσολυμοισ παλαιων αντιγραφων των εν τω αγιω ορει αποκειμενων* (extrema habent tantum Λ 262.) Supple haec ad Mt. Similiter 2^{pe} ad finem Marci: *εγραφη και αντεβληθη ομοιωσ εκ των ιεροσολυμων παλαιων αντιγραφων*. Syr^{sch} *Finitum est evang. sanctum praedicationis Marci, qui loquutus est ac praedicavit Latine Romae*, syr^{p} *finitum est ev. sanctum Mci, quod loquutus est Latine Romae*. Aeth^{rom} *et finitum est evglium Marci, et voces eius* 1700.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 $^{1.10}$ *Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν*
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 *καθὼσ παρ-*

---

* *κατα λουκαν* cum ℵBF. Similiter nonnulli cdd^{it} et^{vg} ut q (*secundum iohannem expt amen incipit secundum lukan*) e (*evangelium cata iohannem explicit incipit cata lucan*) g$^{1.}$ (-- *incipit secundum lucam*). (Ex san habeo penes me tantum quae ad fin. ev. Mt leguntur: *evangelium secundum mattheum explicit incipit secundum marcum*). Etiam D (ut ℵB) a b e q al for al syr^{cu} in summa pagina nil nisi *κατα λουκαν* habent ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κατα λουκαν* cum ACDEKLMSUXΔΠ al pl (Γ *ευαγγελιον κατα λουκαν : αγιου ευαγγ :*) (D *ευαγγελιον κατα ιωανην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα λουκαν*, *evangelium secundum iohanen explicit incipit evangelium sec lucan.* Haec excipit inscriptio: *ευαγγελ˙ κατ λουκαν, evang sec lucan*) ... Δ^{2} (*nil habet) *λουκασ* ... ς *το κατα λουκαν* (ita ς^{e} cum min permu, ς add *αγιον* cum min mu) *ευαγγελιον* cum min pl; al *εκ του κατα λουκ. ευαγγελιου* (al om *ευαγγ.*, al habent *αγιου ευαγγ.*), tisch$^{4.}$ k^{scr} *ευαγγελιον αγιον κατα λουκαν.* Latini plerique cum ACD etc consentiunt: ita a ff$^{2.}$ *incipit evangelium secundum lucanum* (*lucanum* etiam i tuetur, cuius fragmenta a cap. 10 incipiunt), b f g$^{2.}$ am gat mt *incipit evangelium secundum* (gat *cata*) *lucan* (ita b f gat, g$^{2.}$ am mt *lucam*)

1—4. 180^{gr} et^{la} om hos versus

1. *επεχειρησαν*: X al pauc *-ρισαν*, 1. *επιχειρ.* | *ανατάξασθαι*: L *ανταξ.* | *περι* exprim d (*de his quibus completa sunt in nobis rebus* sic) et e (*de his rebus quae impletae sunt in nobis*) item Hier interpres Origenis (comm in Lc)^{3,933}; it^{rell} vg (sed δ *de completis in nob. rebus*) non exprim (*narrationem rerum* etc) | *πεπληροφορημενων*: FΓ al *πεπληρωφορ.*, Δ p^{prim} scr *πληροφορημενων* | *εν*: F 28. 127. al^{20} fere om

2. *καθωσ* (et. Or^{4,315}): D *καθα*, item Eus$^{dem\ 120}$ (*ουτωσ μεν τον ματθ. ο λουκασ ετιμησεν καθα παρεδωκαν αυτω οι απ αρχησ* usq *λογου*) et

έδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆσ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
Act 1, 1 *λόγου,* 3 *ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶσ*
καθεξῆσ σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 *ἵνα ἐπιγνῷσ περὶ ὧν*
κατηχήθησ λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
1 Chr 24, 10 5 *Ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἡρῴδου βασιλέωσ τῆσ Ἰουδαίασ*
ἱερεύσ τισ ὀνόματι Ζαχαρίασ ἐξ ἐφημερίασ Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆσ Ἐλισάβετ. 6 *ἦσαν*
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαισ
ταῖσ ἐντολαῖσ καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 *καὶ οὐκ ἦν*

hist[3,4,3] (*ευαγγελιω ο και χαραξαι μαρτυρεται καθα παρεδοσαν αυτω οι απ αρχησ* etc) | *παρεδοσαν* (et. Or[4,315] Eus[hist 3,4]; AX al mu *-δωσαν*): KΠ al[6] Eus[dem 120] Ps-Ath[2,395] *παρεδωκαν* | *γενομενοι* (C *-νου*) et. Or Eus[bis] Ir[int 202] et[227]: XΓ 126. 435. 2[pe] om (al pauc post *τ. λογ.* pon)

3. *εδοξε* cum ℵBCDFLMPRUXΓΔΞΠ etc ... AEKSΛ 1. al *εδοξεν* | *καμοι* (g[1.] *mihi*; contra et. Or[3,933] ex interpr Hieronymi *visum est et mihi assecuto ab initio* [*a principio* altero loc] etc bis): b g[1.] q bodl (non item c e f ff[2.] g[2. vid] l vg) go add *et spiritui* (b *-tuo*) *sancto* :: cf Act 15, 28

4. *επιγνωσ* (et. ℵ[c]): ℵ* *επιγνοισ* | *ων*: D* *των* | Λ* *καταχηθησ* | *ασφαλειαν* (CRU al *-λιαν*): 49[ev] *ωφελειαν*

5. *βασιλεωσ* c. ℵBLRΞ ... ς Ln *του βασ.* c. ACDEFKMPSUVXΓΔΛΠ al omn[vid] Epiph[429] Cyr[es 166] (:: Mt 2, 1 *του* non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32, quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX *ωγ βασιλ. τησ βασαν, σηων βασ. των αμορραιων* frequens, sed ibi quoque passim a testib additur articulus ad *βασ.*: cf Num 32, 33. Deut 1, 4. 3, 1 sq) | *τησ ιουδαιασ*: 28. 255. om | *ονοματι*: E *-μα* | *γυνη* (L praem *η*) *αυτω* (X *-το*) (Gb″) cum ℵBC*DLXΞ 1. 22** 33. 73. 2[pe] c ff[2.] g[1.] l q am em for fu iac ing mt bodl Aug[cons 2, 17] Hier ... ς *η* (C[3] om?) *γυ. αυτου* cum AC[3]EFHKMPRSUVΓΔΛΠ al pler b e f g[2.] vg[ed] (item gat tol) go cop syr utr (Epiph[429] Cyr[es 166] *γυνη αυτου* sine *η*) Amb | *το*: Λ om | *ελισαβετ* c. ℵACEFHKLMPRSUVΓΔΛΞΠ al omn[vid]: B *ελεισαβετ* ubique, item hoc versu D (non item vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57), item ℵ vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41 (non item v. 57), item C versu 7 (non item 5. 13 sqq). Porro *-βετ* cum unc et minusc tantum non omn a e am cop: D *-βεθ* vv. 5. 36. 40. (*-βεδ* v. 13. [et. d] et bis 41 [d *-bet*], sed v. 57. *-βετ*), et. Cyr[es 166] *-βεθ*, item *-beth* c f q (plerumque *helis.*) for per (am tantum v. 57) go ambr[resc]; b (ubique) *-bel*

6. *εναντιον* cum ℵBC*X 78. 239. Resp[orthod 108] Cyr[es 166] (item *ante* b c ff[2.] g[1. 2.] q vg Ir[int 185], at passim etiam *ενωπιον* per *ante* redditur) ... ς Ln Ti *ενωπιον* (in Lc frequentissimum) c. AC[3]DLPRΓΔΛΞΠ unc[8] al pler (e *ante faciem*, d f Hier[orig 3, 934] *in conspectu*) Or[3, 934] (ex sched Grab et Combef) | *του* (1. om) *θεου*: 33. e (non item b f g[1.] q vg) aeth (Ir[int 185] alteri *dominum*, alteri *deum*) *τ. κυριου*, c ff[2.] *dominum deum*

7. *ην* ante *η ελισ.* cum ℵBDLXΛΞ 33. 239. 258. 44[ev] 53[ev] it vg go aeth ...

αὐτοῖσ τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προ-
βεβηκότεσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα-
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆσ ἐφημερίασ αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἱερατείασ ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰσ
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθοσ ἦν τοῦ λαοῦ προσ-
ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματοσ. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἑστὼσ ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματοσ.
12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίασ ἰδών, καὶ φόβοσ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
13 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἄγγελοσ· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι
εἰσηκούσθη ἡ δέησίσ σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά
σοι καὶ ἀγαλλίασισ, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 ἔσται γὰρ μέγασ ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ

ϛ post *ελισ.* cum ACPRΓΔΠ unc^{6} (hiant FH) al pler cop syr^{utr} arm | *η ελισ.* cum ℵACDLPRΞ etc ... Ln om *η* cum B 69. 258. 485. al^{3}. De *ελισαβετ* vide ad v. 5 | *ησαν*: D e ante *προβεβηκ.* (d *erant seniores*, e *erant progressi*, c f *progressi erant* [f *essent*], b ff^{2} g^{1} q *processi erant*, vg *processissent*)

8. *εναντι* cum BDELPRSUVΓΔΞ al sat mu ... Gb' *εναντιον* cum ℵACFMXΔΠ al^{60} fere ... K *ενωπιον* (d *in conspectu*)

9. *ιερατειασ* ut ℵAB^{3}DEFKLMXΓΔΞΠ al pl: B*CPRUΔ al *-τιασ* | *ελαχε* cum ℵ*BDFM etc ... Ti *ελαχεν* cum ℵ^{c}ACEKLPRSUXΓΔΛΞΠ etc | *του θυμ.*: C *το θυμ.* | *εισελθων*: L *-λθειν* | *κυριου* cum ℵABC^{3}LPRΞ etc (et. Ir$^{int\,185}$) ... C*D^{gr} 59. 144. 254. 7^{pe} *θεου*

10. *ην του λαου* cum ℵBEF^{w}G^{w}(an potius H?)LMPRSUVXΓΔΛ al^{70} fere q am fu for ing go ... ϛ (= Gb Sz) *του λα. ην* cum ACDKΠ al sat mu e f g^{2} vg^{ed} em gat al cop syr^{p} arm aeth (b c ff^{2} g^{1} Amb *orabat*, item syr^{sch})

13. *ειπεν δε* (f q *dixit autem*, g^{1} vg Aug$^{cons\,2,17}$ *ait autem*): D b c e ff^{2} mt syr^{sch} *και ειπεν* (d e *et dixit*, b c ff^{2} mt *et ait*) | *ο αγγελοσ* (ita b e f g^{2} q vg): c ff^{2} g^{1} l arm add *domini* | *ζαχαρια*: R* *-ριασ*, item ff^{2} g^{2} gat *zacharias*, contra b c d e f g^{1} q vg *zacharia* | *διοτι* cum ℵABC^{2}DLRΞΓΛΠ etc: C*Δ *οτι* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5 | *γεννησει* (C *γενησει*, ita et. editum Or^{4,112}) *υιον σοι* (et. Or^{1,220} et ^{3,570} et ^{4,112}): it vg cop syr^{utr} arm aeth (non item go) *pariet tibi filium*, Δ *γεννη, σοι υιον* (sic) ... D^{gr} 1. sah^{munt} Or$^{int\,3,936}$ om *σοι* | ΓΛ al *καλεσησ* | *ιωαννην* (ita et. B*): ℵB^{3}D *ιωανην*

14. *χαρα σοι* (et. Cyr$^{fid\,87}$): D go arm aeth Or$^{int\,3,936}$ *σοι χαρα* | *επι*: 69. 44^{ev} *εν* (d *super*, sed it^{rell} vg *in*) | *γενεσει* cum ℵABCDEHKLMSUVΔΛΠ al permu ... ϛ (= Gb Sz) *γεννησει* cum GXΓ 1. 33. al pl (:: cf ad Mt 1, 18) | VXΛ al *χαρισοντ.*

15. *κυριου* sine *του* cum ℵACLΓ^{vid} 1. 33. al^{60} Cyr$^{fid\,87}$ ... ϛ (= Gb) Ln

πίῃ, καὶ πνεύματοσ ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίασ μητρὸσ
αὐτοῦ, 16 *καὶ πολλοὺσ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον*
Mal 4, 5s *τὸν θεὸν αὐτῶν·* 17 *καὶ αὐτὸσ προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν*
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλεία, ἐπιστρέψαι καρδίασ πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖσ ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. 18 *καὶ εἶπεν Ζαχαρίασ πρὸσ τὸν ἄγγελον· κατὰ*
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτησ καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῆσ. 19 *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ*
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸσ σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
20 *καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενοσ λαλῆσαι ἄχρι ἧσ ἡμέρασ*
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσασ τοῖσ λόγοισ μου, οἵτινεσ
πληρωθήσονται εἰσ τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 *καὶ ἦν ὁ λαὸσ προσδο-*
κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ

του κυριου cum BDEGHKMSUVXΔΛΠ al permu Thphyl. Praeterea F^{w} 69. 124. 157. al^{10} *θεου* pro *κυριου* | L *πληθησετε* | *εκ* (K* *εν*, sed ad ipsum Ν adscriptum est prima manu K) *κοιλιασ* (a b f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q vg *ex utero*, d *de ventre*): c l *in utero*, e *in ventre*, item go (et. Or^{3,936} ex sched Grab et Comb *εν τη κοιλια* dicitur scripsisse)

16. *επι* et. Or^{3,570} Cyr$^{fid\,87}$: U 1. 22. 2^{pe} al^{10} fere Or^{3,936} (ex sched^{gra} et comb *πολλουσ - επεστρεψε προσ* etc) cat$^{oom\,9}$semel *προσ*

17. *προελευσεται* cum ℵAB^{3}DEGHKMSUXΓΔΛΠ al pler, et. Or^{3,570}et^{4,112}: B*CLV al aliq *προσελευσεται* ... F^{w} *πορευσεται*, al^{10} fere *προπορευσετ.* | *αυτου*: Δ *κυριου*, Π^{*vid} *του θεου* | *ηλεια* (L 2^{pe} *-λια*) cum ℵBL 2^{pe**} ... ς Ln Ti *ηλιου* cum AB^{3}CDXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere (Or^{3,570} et^{4,112}). Ceterum *ἡλ-* LMUΓ al mu et *helias* it vg; *ἠλ-* ut ς KΛΠ al pl. Item *-λίου* EK al mu; *-λιοῦ* MSUVΓΔΠ al pl, al aliq *-λιού* | *κυριω* (et. Or^{4,82}et^{112}): AKΠ al aliq *τω κυριω* | *κατεσκευασμ.* cum ℵABCDGHMSU VXΔΠ etc: EKLΓΛ al mu *κατασκευασμ.*

18. *πρ. τον αγγελον* (ita C^{3}): C^{*vid} *προσ αυτον* | A* *κατα τινοσ*

19. *παρεστηκωσ* (et. Or^{4,182}): D *παρεστωσ* | *ενωπ. του θεου* (et. a e f q vg): b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ *ante dominum* | *πρὸσ σὲ* ut EMΛΠ 209. al, item KΓ al mu *προσ σὲ* ... ς Ln *πρός σε*

20. *αχρι*: DK al pauc *αχρισ* | *ησ ημερασ* (et. Or^{4,118}): D *ημερασ ησ* (it vg *usque in diem quo*) | *πληρωθησοντ.* cum ℵABC etc: Gb' *πλησθησονται* cum DX Or^{4,118} (:: at toties *πλησθηναι* in Lc a testibus non mutatum est)

21. *προσδοκων*: D *προσδεχομενοσ*, 59. *εκδεχομ.* | *εν*: D *επι* | *χρονιζειν*: A *χρονιαζειν* | *αυτον* ante *εν τ. να.* cum ℵACDW^{c}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q vg arm go (*quid tardaret eum in hoc templo*) ... Ti post *εν τ. να.* cum BLΞ 2^{pe} ... 108. al^{6} om *εν τω ναω*, a b d (*quod moram faceret in templo, quod tardaret in templo*) non exprim *αυτον*

ναῷ. 22 *ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖσ, καὶ ἐπέγνωσαν*
ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸσ ἦν διανεύων αὐτοῖσ,
καὶ διέμενεν κωφόσ. 23 *καὶ ἐγένετο ὡσ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆσ*
λειτουργίασ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 *μετὰ δὲ*
ταύτασ τὰσ ἡμέρασ συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
κρυβεν ἑαυτὴν μῆνασ πέντε, λέγουσα 25 *ὅτι οὕτωσ μοι πεποίηκεν*
κύριοσ ἐν ἡμέραισ αἷσ ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδόσ μου ἐν ἀνθρώποισ.
26 *Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελοσ Γαβριὴλ*
ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ πόλιν τῆσ Γαλιλαίασ ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, Mt 1, 18ss

---

22. *εδυνατο* c. ℵAB*KΠ al pauc ... ς *ηδυνατ.* cum B^{3}CDLW^{c}XΓΔΛΞ unc^{7} al pler | *επεγνωσαν*: W^{c} (errore scribae) *ενεγν.* | *εωρακεν* cum ℵAB^{3}CD KLSUΓΛΞΠ al pl ... B*EGHMVX al permu *εορακεν*, W^{c}Δ *ορακεν* | *διεμενεν*: W^{c}Δ *διαμενεν* ... D^{gr} al^{9} cat *διεμεινεν*, item *permansit* it (exc d *manebat*) vg cop syr^{utr}

23. *εγενετο*: syr^{sch} aeth non exprim | *επλησθησαν* (W^{c} *επληθησ.*): F^{w} 1. 91. 239. 248. 299. i$^{cant\ scr}$ *επληρωθησαν* | ℵLW^{c}Δ al *λιτουργ.* | *απηλθεν*: D *τοτε απηλθ.*

24. *μετα δε*: D *και μετα* | *ταυτ. τασ ημερασ*: DΞ 69. 435. c^{scr} cop *τασ ημερ. ταυτ.* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5 | *αυτου*: M^{mg} al^{8} item evgg permu *ζαχαριου* | *εαυτην* (et. Or^{3,988} ex sched^{gra} et^{comb}): L al^{5} *αυτην*

25. *ουτωσ* (Γ al pauc *ουτοσ*) cum ℵABCD unc rell etc ... ς *ουτω* cum minusc pl | *κυριοσ* cum ℵCDL 33. ... ς *ο κυρ.* cum ABW^{c}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *επειδεν* cum ℵABCLΓΛΠ al pler ... Ti *εφειδεν* cum DW^{c}Δ 69. 73.; item X c^{scr} *εφιδεν* (:: cf Act 4, 29. Ro 8, 20) | *ονειδοσ* (ΔC *ονιδ.*) cum ℵB*DL 1. ... ς Ln praem *το* cum AB^{3}CW^{c}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler

26. *εν δε τω μηνι τω εκτω* (et. Cyr$^{hr\ 179}$ Chron^{372}; *τω μηνι δε τω εκτω* Thaum$^{annun\ 21}$; *in mense autem sexto* d f g$^{1.2.}$ q vg Or$^{int\ 3,988}$ Aug$^{cons\ 2,17}$): D^{gr} e *εν δε τω εκτω μηνι* (*in sexto autem mense*; libere et. Petr$^{can\ 5}$ *οπερ - εν τω εκτω μηνι τησ συλληψεωσ του ετερου παιδιου* etc) ... a b c ff$^{2.}$ Ir$^{int\ 185}$ Amb$^{luc\ 2,1}$ *eodem*(Ir^{int} *in ipso*) *autem tempore* | *ο αγγελοσ* (et. Thaum$^{21.25}$; 86. z^{scr} *αρχαγγελ.*): 69. 106. 255. Eus$^{dem\ 329}$ (*πεπληρωται - οτε απεσταλη αγγ. γαβρ. υπο του θε. εισ* etc) Cyr$^{hr\ 179}$ om *ο* | *απο* (Schu „bene ap Lc") cum ℵBLW^{c} 1. 69. 131. 2^{pe} Cyr$^{hr\ 179}$ ... ς Ln *υπο* c. ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Thaum^{25} Eus$^{dem\ 329}$ Chron^{372} | *του* (69. 143. 346. al pauc om) *θεου*: b c ff$^{2.}$ Amb^{luc} *domino* | *τησ γαλιλαιασ* (ita ℵ^{c}, ℵ* *ιουδαιασ*, 255. *ιουδα*): D *γαλιλαιαν* | *η ονομ. ναζαρ.* (et. Eus$^{dem\ 329}$ Cyr$^{hr\ 179}$ Chron^{372}): D 255. 259. om | *ναζαρεθ* (et. 1624. 1633) cum CEGHMSUVΓΔ al pl item *-ραθ* ΛΔ, item *nazareth* b f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l q am em for ing iac harl cop go. GHMSUVΓΔ ubique *-εθ* ap Lc, de quo solo hic quaeritur, item (h. l. tacens) D ter (et 4, 16 *-εδ*), item E (sed 2, 4 *-ετ*) et F (bis, hiat ter). Confirmant *-εθ* ℵ 2, 4; B* 2, 39 et 51; Ξ 2, 39. ℵBΞ 4, 16 *-ρα*, ter ℵ et bis B *-ετ*; item Ξ 2, 4. (C 2, 4 et 51 *-αθ*, Δ ubique *-αθ*, Λ bis *-αθ*, ter *-ατ*) ..... ς (Wtst Gb Sz) *ναζαρετ* c. ℵBKLXΠ al permu e q. Conlatis omnibus huius evglii locis (quibus

27 πρὸσ παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου
Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆσ παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν
πρὸσ αὐτὴν ὁ ἄγγελοσ εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριοσ μετὰ σοῦ.
29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸσ εἴη ὁ

---

accedit Act 10, 38 *-εθ* ℵBCDE) Lucam *ναζαρεθ* scripsisse statuendum est, non *ναζαρετ*, nisi quod 4, 16 formam eum *ναζαρα* adhibuisse suadent testes. Inter *-εθ* enim et *-ετ* eundem scriptorem fluctuasse incredibile est. Ceterum similiter fluctuant patrum editiones; praevalet tamen *ναζαρεθ*.

27. *εμνηστευμενην* cum ℵ*et^{cb}AB*L (cf et. ad 2, 5) ... ς *μεμνηστευμενην* cum ℵ^{ca}B^{3}CW^{c}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}, item D *μεμνησμενην* | *ω ονομα*: L *ωνομα* (sed L saepe vitiosas scripturas praebet) | *εξ οικου* c. ABDW^{c}XΓΔΛΞΠ unc^{8} al pl it vg sah cop syr^{utr} go arm aeth ... ℵCF^{w}L 1. 28. al^{30} fere Eus$^{dem\ 329}$ Thaum$^{annunc\ 21}$ Chr^{7,29} Chron^{372} add *και πατριασ* (:: ex 2, 4 ubi non fluct) | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

28. *εισελθων*: A* *ελθων* (sed ipse* correxit), L *εισηλθεν* (nec tamen add *και* ante *ειπεν*) | *ο αγγελοσ* post *πρ. αυτ.* c. ℵF^{w}Δ 69. f ff$^{2.}$ l q syr^{sch} arm^{usc} ... ς Ln post *εισελθων* cum ACDXΓΛΠ unc^{8} al pler (7^{pe} *ειπ. ο αγγ. πρ. αυτ.*) a^{vid} b c e vg go syr^{p} aeth Chron^{372} Aug$^{cons\ 2,17}$ (Dam^{1,555} *ου γεγραπτ. οτι εισελθ. ο αγγ. πρ. την μαριαν ειπε*) ... Ti om (Gb^{0}) c. BLX 1. 131. cop (sed cop$^{dz\ mg}$ add ad *dixit ei*) arm^{zoh} (sed habet cod^{mg}) | *ειπεν*: A 229. 262* 2^{pe*} 6^{pe} a b e ff$^{2.}$ l (non item c f q vg Aug$^{cons\ 2,17}$) syr^{p} praem *ευηγγελισατο* (b *evangelizavit*, rell *benedixit*) *αυτην και* | *μετα σου* sine additam (Gb′ prob Schu) cum ℵBL W$^{c\ vid}$ 1. 131. 44^{ev} 2^{pe**} sah^{münt} cop syr^{hr} arm Chron^{372} Dam^{1,204} et^{555} cat^{11} Promiss ... ς Ln add *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* (:: e versu 42) cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go syr^{utr} aeth Eus$^{dem\ 329}$ Tert$^{virgg\ vel\ 6}$ (*sed cum benedicit illam* [Gabriel], *inter mulieres, non inter virgines deputat*: Benedicta tu inter mulieres. *Sciebat et angelus mulierem etiam virginem dici.*) Praeterea (:: ex eodem versu 42) 47. gat And$^{cret\ 103}$ add *και ευλογημενοσ ο καρποσ τησ κοιλιασ σου.* Cf huc Prot^{iac} 11, 1: *και ιδου φωνη λεγουσα· χαιρε κεχαριτωμενη, ο κυρ. μετα σου, ευλογημενη συ εν γυναιξιν* (ultima ex cdd pler; om vero HK; L add *και ευλογημενοσ ο καρπ. τησ κοιλ. σου*)

29. *η* (D^{gr*} *ην*?) *δε* sine additam cum ℵBDLX 1. 131. 152. 184. 2^{pe**} sah^{münt} cop^{schw} (ex^{dz} et aliis^{2}) arm Chron^{372} Dam^{1,204} et^{555} ... ς (= Gb) Ln add *ιδουσα* cum ACW^{c}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it (a q *ipsa autem ut vidit*, item addito *eum* b f ff$^{2.}$ l Amb^{luc}; e *illa autem cum vidisset angelum*; c g$^{1.}$ fu Aug$^{cons\ 2,17}$ *quae cum vidisset*) cop^{wi} (add *eum*) go syr^{utr} aeth; item 130^{lat} vg (exc fu) add *cum audisset* (δ sic: *quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset*). Cf Prot^{iac} 11, 2 post alteram angeli allocutionem: *η δε ακουσασα διεκριθη* etc | *επι τω λογω* ante *διεταραχθ.* cum ℵBDLX 1. 131. 152. 184. 2^{pe} arm Chron^{372} Dam^{1,555}, item *λογω* sine *αυτου* cum iisdem et W^{c} sah^{münt} cop Dam^{1,204} ... ς (= Gb) Ln *επι τω λογω αυτου* post *διεταραχθ.* cum AC^{3}(W^{c})ΓΔΛΠ al

ἀσπασμὸσ οὗτοσ. 30 *καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελοσ αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-*
ριάμ· εὗρεσ γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 *καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν* Es 7, 14 Mt 1, 21 ss
γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 *οὗτοσ*
ἔσται μέγασ καὶ υἱὸσ ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριοσ
ὁ θεὸσ τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ, 33 *καὶ βασιλεύσει* Mich 4, 7
ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, καὶ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ
οὐκ ἔσται τέλοσ. 34 *εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸσ τὸν ἄγγελον· πῶσ*

---

pler c f vg sah cop syr[utr] aeth Dam[1,204] (sed w[c] sah cop Dam om *αυτου*) Aug[cons 2,17] ... pro *επι τω λογω* pon post *διεταραχθ.* a b ff[2] g[1] l q go Amb[luc] *in* (go *de*) *introitu eius* (l om), e *ad introitum eius* ... c* ea verba plane om (Gb[00]) | *διεταραχθη*: D 44. 76. 225. 2[pe] *εταραχθη* | *διελογιζετο*: D 28. 73. arm add *εν εαυτη* (item go *cogitavit sibi*), item F[w]X 33. 282. syr[p mg] *εν εαυτη λεγουσα* | *ποταποσ* (D *ποδαποσ αν*) *ειη* (L 13. 69. *ει*, 254. *η*, 1. c[scr] om) *ο ασπασμ. ουτοσ* (c vg Aug[cons 2,17] *qualis esset ista salutatio*): e *quia sic benedixit eam*, a b ff[2] l q *quod sic benedixisset eam* ... f g[1] go *qualis esset haec* (g[1] *ista*) *salutatio* (g[1] add *et*) *quod sic benedixisset eam* (etiam „codex teste Harduino" ap Wtst *οτι ουτωσ ευλογησεν αυτην* potius Latinus quam Graecus vdtr esse)

30. *και ειπεν*: 1. 2[pe] *ειπ. δε*, 13. *ειπεν* | *ο αγγ. αυτη* (et. Dam[1,555] c vg Aug[cons 2,17]; l *ang. domini*): D al[12] fere b f ff[2] g[1] q gat syr[utr] aeth *αυτη ο αγγελοσ* ... C al[6] e go Chron[372] Cyp[289] Amb[luc] *ο αγγ. προσ αυτην* | *μαριαμ* (et. Eus[dem 330] Chron Cyr[glaph 88] Dam[1,555]): D *μαρια* (it vg pp[lat] ubique *Maria*) | *παρα τω θεω* (et. Eus[dem] Chron Cyr Dam Ir[int 185]): 1. *παρα θεου* ... Or[int 3,980] *coram domino*

31. *συλλημψη* (D *συνλ.*): *-μψη* cum ℵABCDLΞ ... ,ς *-ψη* cum W[c]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] (sed 33. 69. 346. y[scr] al[10] fere *-ψει* et iidem fere postea *τεξει*). Cf huc Prot[iac 11,2] *μη φοβου μαριαμ· ευρεσ γαρ χαριν ενωπ. του παντων δεσποτου, και συλληψη εκ λογου αυτου. η δε ακουσασα διεκριθη εν εαυτη λεγουσα· ει εγω συλληψομαι απο κυριου θεου ζωντοσ και γεννησω ωσ πασα γυνη γεννα; και ειπεν ο αγγ. κυριου· ουχ ουτωσ, μαριαμ· δυναμισ γαρ κυριου επισκ. σοι· διο και το γεννωμ. εκ σου αγιον κληθησετ. υιοσ υψιστου. και καλεσεισ το ονομα αυτου ιησουν· αυτοσ γαρ σωσει τον λαον αυτου απο των αμαρτ. αυτων.* Similiter ad *το ονομ. αυτου ιησουν* Iust[apol 1,33] (*αγγελοσ θεου ευηγγελισατο αυτην ειπων· ιδου συλληψη εν γαστρι εκ πνευματ. αγιου και τεξη υιον, και υιοσ υψιστου κληθησεται, και καλεσεισ το ον. αυτ. ιν· αυτοσ γαρ* etc) et Dam[1,204] (non item [1,555]) add *αυτοσ γαρ σωσει τον λαον αυτου απο των αμαρτ. αυτου* (:: cf Mt 1, 21)

32. *ουτοσ* (et. Or[4,433] Eus[dem 330] et[alib] Chron[378] Dam[1,555] Ir[int 185] et [205]): X *αυτοσ* | *κυριοσ ο θεοσ* et. Ir[int 185] etc: Ir[int 205] om *ο θεοσ* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

34. *ειπεν δε* et. c e f (ff[2] g[1] ut vdtr) l m q vg Amb[luc 2,14] Aug[cons 2,17] Thaum[10] Chron[373] Dam[1,555]: D a *και ειπεν* (syr[sch] nil nisi *ειπεν*) | *μαριαμ* (et. cop go, quae alibi etiam formam *μαρια* exprimunt; item Chron

ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ
εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμισ ὑψίστου
ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸσ θεοῦ.
36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίσ σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν

Dam, item C[2]D[2]) : C*D* *μαρια* | *πωσ εσται* sine *μοι* cum ℵB*C*DEGHK LSUVΓΔΛΠ al sat mu it (et. m) vg go syr[sch] Eus[dem 329] Chr[7,63] Epiph[765] et [426] ambr[rescr] Amb[luc 2,14] Aug[cons 2,17] ... B[3]C[3]F[w]MX 1. 28. 33. 69. al[60] fere sah cop (*quomodo hoc fiet mihi*) syr[p] arm aeth Thaum[4] et [10] Cyr[hr 179] Cyr[fid 88] Ps-Ath[2,351] et [382] Epiph[890] Chron[378] Dam[1,555] al add *μοι* | *πωσ - τουτο* (L *το*) *επει - γινωσκω* (Dam[1,555] om *επει* usq *γιν.*): b *ecce ancilla domini, contingat mihi secundum verbum tuum*, omissis v. 38 verbis *ειπεν δε* usq *ρημα σου*. Similiter Protev[12,3]; post verba enim angeli *απο τ. αμαρτιων αυτων* (vide ad v. 31) statim pergitur *και ειπεν μαριαμ· ιδου η δουλη κυριου κατενωπιον αυτου· γενοιτο μοι κατα το ρημ. σου.*

35. *επι σε*: syr[sch] pers[p] non exprim | *διο* (Dial[121] Petr[alex 109] Thaum[4] et[10] Cyr[hr 179] etc): A* *διοτι* | *γεννωμενον* et. Valentt[hipp 6,35] Resp[orthod 66] Petr[alex] Thaum Eus[dem 329] Cyr[hr] Cyr[fid 88] et[ioh 125]; it vg Ir[int 216] Or[int 3,951] etc *quod nascetur* vel *nascitur*: U 33. 69. al pauc *γεννομενον*, XΓ 13. 124. al[12] Bas[sel 216] *γενομενον* (ita et. cdd[7] in Protev) | *γενν.* sine additam cum ℵABC[3]DLXΓΔΛΠ unc[8] al pl b f ff[2.] g[2.] l q am em for ing iac harl (al ap Sanftl) go cop syr[p] et[hr] arm[cdd] Petr[alex] Eus[dem] Cyr[hr] Cyr[fid] et[ioh] Epiph[465] et [765] et [799] Chron[373] Dam[1,555] cdd ap Ephr[τ ϥα] (*ενια των αντιγραφων ου περιεχει το εκ σου, ταισ αιρεσεσι χαριζομενα*) Or[int 3,951] Tert[prax 27] ... Ln add [*εκ σου*] cum C* 1. 22. 33. 124. al[20] fere 130[lat] a c e m[bis] vg[ed] perus gat (al) sax syr[sch] arm[ed] aeth (Iust[tr 100] *διο και το γεννωμ. εξ αυτησ αγιον εστιν υι. θεου*) Valentt[hipp] Thaum[4] et [10] Dial[121] (*του ευαγγελιου ου φησαντοσ· διο και το γεννωμ. δια σου, αλλ· εκ σου*) Resp[orthod 66] Ephr (l. l. *ουδε ειπε· το γεννωμ. εκ τησ δυναμ. η του αγ. πνευμ. αλλ· εκ σου, ινα δειξη* etc) Ath[luc] (ap Gall[5,186] *ουχ απλωσ δε το γεννωμ. φησι προσ την παρθενον ο αγγελοσ, ινα μη εξωθεν επεισαγομενον αυτη σωμα νομισθη, αλλα επηγαγεν το εκ σου, ινα εξ αυτησ φυσει το γενν. ειναι πιστευθη*) Amphil[468] Epiph[1047] Dam[1,204] (sed non[1,555]) al mu Ir[int 216] Cyp[289] Tert[prax 26] (Tert[marc 4,7 lib] *in te*, ut et. syr[cod]) al permu. Etiam Protev habet ex BEF[a]I Postell, sed om ACDF[b]HK | *κληθησετ.* (Resp[orth 66] praem *τω κυριω*) *υιοσ θεου* et. Valentt[hipp] Resp[orth] Thaum Petr[alex 109] Epiph[799] Cyr[hr] Cyr[fid] etc: Dial[121] Amphil[468] *υιοσ υψιστου κληθησεται*, Epiph[890] *εσται και υι. υψιστ. κληθησεται*: cf supra Protev (item Iust)

36. *ελισαβετ*: cf ad v. 5 | *συγγενισ* (DΔ *συγγ.*) cum ℵAB*C[3]DGHLΔ al mu syr[p mg gr] (agnoscit et. Thaum[21] *πρ. την ελισ. την συγγενιδα αυτησ*, item Eus[steph 225] ut vdtr *και την ελισαβετ συγγενιδα προσειπεν ο αγγελοσ*, quamvis praecedat[224] *ει δε λεγοιτο υπαρχειν συγγενησ τησ ελισαβετ*. Habet *συγγενιδα* et. Protev[12,2]) ... ς Ti *συγγενησ* cum B[3]C*KM SUV[vid]XΓΛΞΠ al pl Ath[luc] (Gall[5,186]) Chron[373] | *συνειληφυια* (C- *φυεια*)

ἐν γήρει αὐτῆσ, καὶ οὗτοσ μὴν ἕκτοσ ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ
στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν
δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆσ ὁ ἄγγελοσ.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐπορεύθη
εἰσ τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆσ εἰσ πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ
ἐγένετο ὡσ ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆσ Μαρίασ ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ. καὶ ἐπλήσθη πνεύματοσ
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν·
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένοσ ὁ καρπὸσ τῆσ κοιλίασ
σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸσ

cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al fere omn syr[utr] Caesar[182] Chron[373] ... ℵBLΞ 2pe *συνειληφεν*, item *concepit* it vg cop | *γηρει* cum ℵABCDEF[w] unc omn al plus[125] Chron ... ς (= Gb Sz) *γηρα* cum minusc mu Caesar[182] (ut certe editum) | *μην*: A ο *μην*

37. *παρα του θεου* cum ℵ*BDLΞ 2pe ... ς Ln *παρα τω* (1. al pauc om) *θεω* cum ℵ[c]ACΓΔΛΠ unc[8] al pler Chron[373] ... Al[10] *τω θεω*, item b c e ff[2.] l q Amb[epist 42] et[sirio] (Gall[6,542]) *deo* (contra *apud deum* a d f vg Aug[cons 2,17]) | *παν ρημα*: D aeth ante *παρ. τ. θε.*

38. *ειπεν δε* usq *κατ. τ. ρημ. σου*: e om (item b, sed vide ad v. 34) | *ειπ. δε*: D a *και ειπ.* (item Protev[12,3]; vide ad v. 34) | *μαριαμ* cum ℵABC[2] etc: C*D *-ρια* | *απηλθεν*: D *απεστη* (d *recessit*; item b c e f ff[2.] g[1.] l q vg *discessit*)

39. *αναστασα δε* (et. Eus[steph 225] Chron[375]): AKΠ al[12] *και αναστασα* | *μαριαμ* (et. Eus[steph]): D *-ρια* | *εν τ. ημερ. ταυταισ* (H*[vid] 28. cop *εκειναισ*) et. Eus[steph] Chron: Γ 255. om | *ιουδα* (vg Aug[cons 2,17] *iuda*, c f l mt *iudae*, b e ff[2.] q *iudeae, iudaeae*): cod ap Steph *δαυιδ*

40. *ελισαβετ*: cf ad v. 5, item vv. sqq

41. *η ελισαβ.* hoc loco (Gb″) cum ℵBC*DLΞ 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2pe 130[lat] it vg arm Or[4,148] et[int 3,939] Thaum[annunc 21] Cyr[fid 88] Cyp[288] Amb[luc 2,23] ... ς post *ηκουσεν* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[8] al pler cop syr[utr] aeth go Chron[376] | *εσκιρτησεν* etc (et. Or[4,149]): D *εσκ. εν τη κοιλεια τησ ελισαβεδ* (d *-bet*) *το βρε. αυτησ* | *βρεφοσ*: ℵ* (om[c]) 106. c[scr] al[5] gat syr[p mg] Thaum[21] Or[int 3,942] add (vel praem ut ℵ* 2pe**) *εν αγαλλιασει* :: e v. 44

42. *ανεφωνησεν* cum ABDLΓΔΛΞΠ unc[8] al pl Or[4,149 ter] Cyr[fid 88] Chron[376] ... ℵCF 13. 28. 33. 69. tisch[4.] al[30] fere *ανεβοησεν* | *κραυγη* cum BLΞ 2pe Or[4,149 ter] ... ς Ln *φωνη* cum ℵACDΓΔΛΠ unc[9] al fere omn Cyr[fid 88] Chron[376], item *voce* it vg

43. *προσ εμε* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ℵ[c]ACDLΓΔΛΞΠ unc[9] al omn[vid] Caesar[181] Chron[376]

ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡσ ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ τὰ
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελαλημέ-
νοισ αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 ss 1 Sam 2, 1 ss 46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ δούλησ αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεοσ

---

44. *εν αγαλλιασει* (Gb′) ante *το βρεφ.* cum ℵBC*DFLΞ 1. 69. 2^{pe} al b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q vg arm (syr^{sch} *εν αγαλλ. μεγαλη* ante *εσκιρτ.*) Or^{3,496} et^{4,82} (et.$^{cat\ ox\ 10}$) item$^{int\ 3,936}$et^{940} ... Gb Sz Ti post *το βρεφ.* cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{8} al plus^{120} e go cop syr^{p} (Or^{3,938} ex sched^{gra} et^{comb} *τοτε εσκιρτ. εν αυτη το βρεφ. εν αγαλλ.*) Chron^{376} Or$^{int\ 3,941}$ ... 33. om | *κοιλια*: M *καρδια*

45. *και* (C^{2} habet): C^{*vid} om

46. *μαριαμ* (C*D -*ρια*): ita et. c e f ff$^{2.}$ (e silentio) g$^{1.}$ l^{2} q vg Tert^{anim26} (*exsultat Elisabeth, Iohannes intus impulerat; glorificat dominum Maria, Christus intus instinxerat*) Aug^{cons2,17} Amb^{luc2,27sq} (*anima Mariae magnificat dominum etc. Sequitur Mariae quo persona melior eo prophetia plenior. Nec otiosum videtur quod et ante Iohannem Elizabeth prophetat et Maria ante domini generationem.*) ... a b l* *elisabet* (b *-bel*, vide ad v. 5). Item Ir$^{int\ 235}$ ex codice Vossii (*sed et Helisabeth ait*: Magnificat anima mea dominum et exsultavit spir. meus in deo salutari meo, *descendente quidem exsultatione Abrahae in eos qui erant ex semine eius, vigilantes et videntes Christum et credentes ei.* Nescio an haec quae sequuntur scripturam *Helisabeth* magis confirment quam *Maria*, quae reliquorum codicum est. - Accedit quod *Helisabeth* emendandum et cum *Mariae* nomine commutandum videri debebat), item cdd ap Or$^{int\ 3,940}$ (*Invenitur beata Maria, sicut in aliquantis exemplaribus reperimus, prophetare. Non enim ignoramus quod secundum alios codices et haec verba Elizabet vaticinetur.* Habemus hos Origenis in Lucam commentarios tantum ex interpretatione Hieronymi.)

47. *επι* (it^{pler} vg Ir$^{int\ 235}$ Or$^{int\ 3,941}$ *in deo*, sed Or^{3,941} ex sched^{grab} et^{comb} *επι*, e *super deo*): D *εν* | *τω σωτηρι μου* (d *salvatori meo*): it vg Or^{int} *salutari meo*

48. *επεβλεψεν*: D add *κυριοσ*

49. *μεγαλα* cum ℵ*et^{cb}BD*L (item *magna* it vg, et. δ et 130^{lat}; contra Act 2, 11 *μεγαλεια* Latini *magnalia* verterunt) ... ς Ti *μεγαλεια* cum ℵ^{ca}ACD^{2}EFGHKMO$^{a\,b\,c\,d\,e\,f}$SUVΓΔΛΞΠ al omn^{vid} (sed ℵ^{ca}CD^{2}E*KO$^{a\,c\,d\,e}$U*Γ ΞΠ* al mu -*λια*, O^{c} *megalia*) Thaum^{22} Chron^{376} | *ο δυνατ.*: D praem *ο θεοσ* | *ο δυνατοσ. και αγ. το ον. αυτου,* : ita et. Ln, sed ς (1624. 1633 etc, Wtst Gb Sz) *ο δυνατοσ, και αγ. τ. ο. αυτου·* : cdd antiqui, ut GO^{a}O^{d} paullo magis favent huic distinctioni, comprobat et. Thaum^{22}; sed in multis,

αὐτοῦ εἰσ γενεὰσ καὶ γενεὰσ τοῖσ φοβουμένοισ αὐτόν. 51 ἐποίησεν
κράτοσ ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ διανοίᾳ καρ-
δίασ αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
ταπεινούσ, 53 πεινῶντασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντασ
ἐξαπέστειλεν κενούσ. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸσ αὐτοῦ, μνη-
σθῆναι ἐλέουσ, 55 καθὼσ ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν,
τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ τὸν αἰῶνα.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπ-
έστρεψεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ.

---

ut AEKL, eodem signo post *δυνατοσ* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syr[p] al habent *atque est sanctum.* o[f] Π nec post *δυνατοσ* nec post *αυτου* disting | *ονομα*: hoc ℵ[c] restituit ex *ελεοσ* quod inepte ℵ* scripserat

50. *εισ γενεασ και γενεασ* cum BC*LΞ am em fu for ing mt tol vat (gat *in progenie* [ies] *et progenies*) Aug[cons 2,17] cop syr[sch*] ... ℵFMO[abcdefs] 1. 13. 28. 69. 106. 124. al[65] fere f ff[2.] g[1.] (*in generatione et generatione*) l q brev[moz] Thphyl Euthy *εισ γενεαν και γενεαν* ... ς Ln *εισ γενεασ γενεων* cum AC[2]DEGHKUVΓΔΠ al permu b c go syr[p] Chron[376] Or[int 3,941]; item Λ 3. 258** *εισ γενεασ και γενεων*, item e *in saecula*, a *in saecula saeculorum saecula* ... A (in hymnis ad finem psalterii) 2[pe] sah *απο γενεασ εισ γενεαν*, item vg[ed] *a progenie in progenies* (:: frequens apud LXX *εισ γενεαν και γενεαν*, ut Ps 48, 12. 88, 2. 101, 13. 105, 31. Thren 5, 19. Dan 4, 31, item *εισ γενεασ γενεων*, ut Esa 34, 17. 51, 8. Ioel 2, 2. 3, 20. nec rarum *απο γενεασ εισ γενεαν*: hinc probabile has scripturas ex usu LXX fluxisse, quod non in eam cadit quam recepimus.)

51. *υπερηφανουσ*: 2[pe] 237. 258. 282. q[scr] r[scr] al pauc *-φανων* | *διανοια* (et. ℵ* et[cb]): ℵ[ca]EFHO[a]O[c] (non[bdef]) 209. 237. 258. 282. al plus[10] *διανοιασ* (mire in Thaum[23] editum *υπερηφανουσ δια εννοιασ* etc)

52. *απο θρονων* (f *de sedibus*, d e *a sedibus*): it[pl] vg *de sede* | *και*: o[c] om

53. *αγαθων*: o[f] *αγαθα*

54. *ισραηλ*: o[a] *ιστραελ*, a b *istrahel*, e *isdrahel*, f *sdrahel* (Latini plerique *isl*)

55. *τω αβρααμ* (o[a] *αβερααμ*) *και τω σπερματι*: 58. 61. 118. *τον αβρ. και το σπερμα*. Similiter syr[utr] al | *εισ τον αιωνα* (Gb') cum ℵABDEGHKLMUVΓΔΛΞΠ al pl Chron[376] ... Gb Sz *εωσ αιωνοσ* cum A[hymn psalt] CFM O[abcdefs] 1. al[60] fere Thaum[24] *εωσ αιωνοσ* (o[a2] *ε. του αι.*) (:: in LXX utrumq frequens; ubicumque vero simili modo cum *τω σπερματι αυτου* coniungitur, *εωσ αιωνοσ* poni solet, ut Gen 13, 15. 1 Regg 22, 51 Deut 28, 46 Ps 17, 51. 88, 1.). Praeterea o[c] add *αμην*

56. *μαριαμ* (et. Chron[377]): D *μαρια* | *ωσ* cum ℵBLΞ 1. ... ς Ti *ωσει* cum ACΓΔΛΠ unc[9] al pler Chron[377] ... D 69. a b e ff[2.] g[1.] l q sah cop[wi] Or[int 3,942] Amb[luc 2,29] om, non item c f g[2. vid] vg amb[rescr] cop[schw] (ex[dz] et aliis[2]) syr[utr] go etc

57 *Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν.* 58 *καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ αὐτῆσ
ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆσ, καὶ συνέχαιρον
αὐτῇ.* 59 *καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ
παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ
Ζαχαρίαν.* 60 *καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ
κληθήσεται Ἰωάννησ.* 61 *καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτὴν ὅτι οὐδείσ ἐστιν
ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.* 62 *ἐνένευον
δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό.* 63 *καὶ αἰτή-
σασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
καὶ ἐθαύμασαν πάντεσ.* 64 *ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-*

57. *τη δε*: 69. 124. 346. *τησ δε* | *ελισαβετ*: cf ad v. 5

58. *οι συγγ.* (DF *συνγ.*, D et. v. 61): D om *οι* | *αυτησ*: L om

59. *και εγενετο*: cop *εγεν. δε*, Γ *και εγεν. δε* | *εν*: DL 28. 33. 54[ev] e (non item it[pler] vg) Chron[877] om | *τη ημερ. τη ογδ.* (Gb″ prob Schu) cum ℵBCDLΞ 13. 28. 33. 69. 124. 237. 346. 2[pe] (item it[pler] vg cop go arm) Chron[877] ... ς *τη ογδ. ημερ.* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler a[vid] | *ηλθον* et. ℵABCD[2] etc: D* *ηλθαν* | *ζαχαριαν*: Γ (teste Treg.) *-ρια*

60. *κληθησεται* (L 124. *κλησεται*, it vg *vocabitur*, sed cop *vocate eum*): C*D cop[wi] et [dz] sl[2.3.] add *το ονομα αυτου* | *ιωαννησ* (ita hoc loco et v. 63 etiam B* et[3]): D *ιωανησ*

61. *ειπαν* cum ℵDLΔΞ 1. Chron[877] ... ς Ln *ειπον* cum ABCΓΛΠ unc[9] al pler | *οτι*: 1. y[scr] al[4] a b c e ff[2.] g[1.] l q (non item f vg) om | *εκ τησ συγγε.* (Gb′) cum ℵABC*LΔΛΞΠ 11. 15. 28. 33. 65* 72. 131. 253. 262. 300. 2[pe] w[scr] cop aeth Chron[877] ... ς *εν τη συγγενεια* cum C[2]DΓ unc[9] (D *εν τι συνγενεα*) al pler it (sed ff[2.] plane om, suppl manus recens) vg go syr[utr] arm | *τω ονοματι τουτω*: D *το ονομα τουτο* (d *hoc nomen*)

62. *το τι αν*: D *οτι ο αν*, Ξ *οτι αν*, d e *quid*, f *quomodo*, a b c ff[2.] g[1.2.] l q vg *quem* | *θελοι*: V al mu *θελει*, d *vult* (it[rell] vg *vellet*) | *αυτο* cum ℵBDFG 33. 69. 124. al[5] ... ς Ti *αυτον* cum ACLΓΔΛΞΠ unc[7] al pler Chron[877] *αυτον* (it vg *eum*, at praecedit *puerum*, e *infantem*)

63. *πινακιδιον* (et Or[4,118] Chron[877]): C*[vid] D *-κιδα* (Or[3,570] *μετα την εν πινακιδι γραφην*, cop *πινακισ*) | *λεγων* (et. Or Chron): D e om | *εστιν* (et. Or[4,118] Or[int 3,942bis] Chron[877]): CU 1. al[25] fere syr[p mg] Or[4,86] (*ο δε ζαχαρ. γραψασ το· ιωαννησ εσται ονομα αυτω*) *εσται* | *το* cum ℵA B[3]CD etc (et. Chron): B*L 2[pe] Or[4,86] et [118] om, atque ex his L Or[4,86] *αυτω* pro *αυτου*

63 sq *και εθαυμ. παντ. ανεωχθ. δε* (F add *και*) *το στομ. αυτ. παραχρημ. και* (1. 254. Chron[877] add *ελυθη*, al[2] add *διηρθρωθη* post *γλω. αυτ.*) *η γλωσσα* (1. 254. *ο δεσμοσ τησ γλωσσησ*) *αυτου* (C al[2] om; 245. om *και η γλ. αυτ.*, g[scr] l om *παραχρ. και η γλω. αυτου*: hinc Gb°): ita et. f g vg *et admirati sunt omnes* (vg *universi*); *apertum est autem*

χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ
ἐγένετο ἐπὶ πάντασ φόβοσ τοὺσ περιοικοῦντασ αὐτούσ, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆσ Ἰουδαίασ διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,
66 καὶ ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγον-
τεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ'
αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου
καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ
ἤγειρεν κέρασ σωτηρίασ ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ,

(q om) *illico* (q *statim*) *os eius et lingua eius* (q om *eius*); e -- *et apertum est os eius et lingua*; c -- *continuo autem resolutum et apertum est os et lingua eius* ... D a b g[1] και παραχρημ. ελυθη η γλωσσ. αυτ. και εθαυμασ. παντ. (b *omnes mirati sunt*) ανεωχθη δε το στομ. αυτ. Similiter ff[2] Amb[luc 2, 31] *et mirati sunt omnes; et continuo* (Amb *contin. autem*) *resoluta est lingua eius et apertum est os eius.*

65. και εγενετ. cum ℵ[c]BCD etc: ℵAKΠ al[6] εγεν. δε | επι παντασ φοβ. (et. Or[4, 114] Chron[377], item a): D 50. b c φοβ. μεγασ επι παντ., 2[pe] e f l q vg syr[utr] arm φοβ. επι παντασ (arm add *audientes haec*) | αυτουσ (et. Or Chron): D go αυτον, Π al[5] αυτου | παντα (Or[4, 114sq] Chron): L al[3] syr[sch] aeth om. Pro διελαλειτο (Chron ελαλειτο, cop *dicebant*) παντα τα (ita ℵ[a]) ℵ* nil nisi δια τα, ad quam lectionem conferendum est quod b c e και εν usque ιουδαιασ cum prioribus conjungunt, pergentes *et divulgabantur* (c *diffamab.*) *omnia verba ista* (e *haec verb. omn.*, b *haec omn. verb.*)

66. οι ακουσαντεσ (it[pl] vg *qui audierant*, d f *qui audierunt*): CD[gr] al[15] fere ff[2] (*qui audiebant*) cop[dz] go arm οι ακουοντεσ ... e om | εν τη καρδια (et. Chron[377]): DL 49. 254. e (arm?) εν ταισ καρδιαισ | αυτων: B εαυτων | και γαρ (it[pler] vg *etenim*, e *nam*) cum ℵBC*DL 2[pe] it vg (et. δ) go cop syr[p mg] aeth ... ς Ti om γαρ cum AC[3] (nisi forte[2]) W[c]Γ ΔΛΠ unc[9] al fere omn syr[sch] et[p txt] arm | ην (b *est*): D 59. l q om (1. 131. ante χειρ pon) | αυτου: 13. 69* 124. 346. αυτων

67. επροφητ. cum ℵ*AB*CL 1. 33. w[scr], item ΛΠ 124. επροεφητ., W[c] προφητευσεν ... ς προεφητ. cum ℵ[c]B[3]ΓΔ unc[9] al pler ... D ειπεν omisso λεγων sq

68. κυριοσ et. e f q vg[ed] (et. em ing al) Ir[int186] Or[int 3, 948] Eus[dem353] Cyr[es353] Aug[cons2, 17]: a b c ff[2] g[1] l am fu for Eus[ps570] om | επεσκεψατο: Δ επισκεψ.

69. εν οικω (Gb') cum ℵBCDLMO[ae] 1. 11. 28. 33. 69. 124. 300. 346. 2[pe] l[scr] al pauc cop go Eus[dem353] et [ps570] Cyr[es353] ... ς εν τω οικ. cum A EFGHKO[bdf]RSUVW[c]ΓΔΛΠ al pler Chron[377] | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1 | παιδοσ cum ℵBDL 2[pe] Cyr[es353] ... ς praem του cum ACO[abdef]RW[c]ΓΔΛΠ unc[9] al pler Eus[dem353] et [ps570] Chron[377]

Act 3, 21 70 καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ προ-
φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶσ, 72 ποιῆσαι ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
Gen 22, 16 καὶ μνησθῆναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸσ
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν.74 ἀφόβωσ ἐκ χειρὸσ
ἐχθρῶν ῥυσθέντασ λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον
• προφήτησ ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ-

70. *των* (D om) *αγιων*: Ln *τ. αγιων*, | *αγιων απ* cum ℵBLWcΔ 13. 33. 69. 346. Or3,796 (*παντων ων ελαλησε δια στομ. των αγι. εξ αιων. προφ. αυτου*) Eusdem353 (*αυτου προφητων*) et ps570 ... ς Ln Ti *αγ. των απ* cum ACOabdefEΓΛΠ unc9 al pler Cyres352 Chron377. D praeposito *προφ. αυτου* sic: *προφητων αυτου των απ αιωνοσ*, item a b e ff2· g1· l q (nec aliter cop syrutr) Irint186 *sanctorum prophetarum suorum* (b e *suor. proph.*; ff2· om *suorum*, corrupte *prophetaverunt* teste Sab.) *qui ab aevo* (a d f Irint *a saeculo*, l *ab initio*, e *a principio temporis*) *sunt*; c *sanctor. prophet. suorum qui a principio sunt et prophetarum eius*. Contra g2· vg Augcons2,17 *sanctor. qui a saeculo sunt prophetar. eius*.

71. *εξ εχθρων*: D *εκ χειροσ εχθρ. ημων και παντ. των* etc

72. *μετα των*: Δgr per incuriam *μεταυτων* | *και* (et. Irint186 Orint3,948 Cyres352 Chron378): D om

73. LObΓ al *ωμωσεν* (quod vitium frequens est)

74. *αφοβωσ*: OcEWcΓ al *αφοβοσ* (237. *-βουσ*) | *εχθρων* (E *εκχθρων*, D 69. *εκθρων*, A *εχρων*) cum ℵBDL 1. 13. 33. 69. Or3,948 (ex schedgra et comb et ap Macar Chrysocephal) ... ς *των εχθρ.* cum ACOabdefEWcΓΔΛΠ unc8 al pler Cyres352 Chron378, item K *παντων των εχθρ*. Praeterea ς add *ημων*, Ln [*ημων*] cum ACDOabdefEΓΔΛΠ unc9 al pler a b c f ff2· g1·2· l q vg cop syrutr armusc aeth go Or3,948 (ex schedgrab et comb) Cyres352 Chron378 ... omisimus cum ℵBLWc 1. 13. 69. 2pe e armzoh Irint186 Orint3,948bis | *λατρευειν αυτω* usq *τασ ημε. ημων*: G om

75. *πασασ τασ* (Or3,948 ex schedgra et comb om) *ημερασ* (et. a Irint186 *omnes dies*) cum ℵACD etc (Or3,948): BL 2pe *πασαισ ταισ ημεραισ*, item *omnibus diebus* it (exc a) vg | *ημων* cum ℵA (et. in hymnis) BCDF KLOaetdRUVWcΔΠ al plus40 it vg go cop syrutr aeth Irint186 Orint3,948 ... ς (= Gb Sz) praem *τησ ζωησ* cum EHMObefGΓΔ al pl arm Or3,948 (ex schedis) Cyres352 Chron378

76. *και συ δε* (Schu prob) ℵ(Ahymn)BCDLE 33. 72mg cop (et. dz, sed cdd2 nil nisi *tu vero*) ... ς Ln *και συ* cum AOabdefWcΓΔΛΠ unc9 al pler it vg go syrutr arm aeth Or4,117 Chron378 Irint186 Orint3,948 (:: *και -δε* ubicumque legitur, a testib multis vexatum est; cf Mt 10, 18 Mc 4, 36 Lc 2, 35. 10, 8. Ioh 6, 51, unde liquet it vg aliosque interpretes *δε* praeterire solitos esse) | OeΓ al aliq *κληθησει* et *προπορευσει* |

ρίον ἑτοιμάσαι ὁδοὺσ αὐτοῦ, 77 *τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίασ τῷ*
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 *διὰ σπλάγχνα ἐλέουσ*
θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷσ ἐπεσκέψατο ἡμᾶσ ἀνατολὴ ἐξ ὕψουσ 79 *ἐπι-*
φᾶναι τοῖσ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοισ, τοῦ κατευ-
θῦναι τοὺσ πόδασ ἡμῶν εἰσ ὁδὸν εἰρήνησ.

80 *Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν* 2, 40
ἐν ταῖσ ἐρήμοισ ἕωσ ἡμέρασ ἀναδείξεωσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν Ἰσραήλ.

II.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ* Act 5, 37
Καίσαροσ Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

προ προσωπου cum ACDLO[a b d e f]RW[c]ΓΔΛ unc[9] al omn[vid] it vg (habent enim *ante faciem*) Or[3, 948] (ex schedis) Chron[378] Ir[int186] ... ℵB Or[4, 117] et [int3,948] *ενωπιον* (:: *ενωπιον* nescio an inde commendationem habeat quod *προ προσωπου* verbis Malachiae apud ipsos evglstas exscriptis accommodatum credi possit. Etiam Or[3,948] exponens hunc locum affert prophetae verba.)

77. *αυτων* (130[gr] 2[pe] *αυτου*) cum ℵBDLO[e]W[c]ΓΔΛ unc[7] al longe pl it vg (et. am fu[2] ing for em al sax) go cop[schw] syr[utr] arm[edd] aeth Ir[int 186] Chron[378] (item g[2·] fu* mich *meorum*, *m* extremo ex *peccatorum* repetito) ... ACMO[a b d f]RU 1. 28. 131. 209. c[scr] al[10] perus (al) sah arm[mss] *ημων* ... 122. 245. 246. 253. 300. 435. tol cop[wi] plane om

78. *δια σπλαγχνα* (LΓ* *-αγνα*, KRO[f] *-αχνα*) *ελε. θεου ημων*: F om | *επεσκεψατο* cum ℵ[c]ACDRW[c]ΓΔΛΞ unc[9] al omn[vid] it vg (hi *visitavit*, sed et. *visitabit* in antiquis cdd saepe *-avit* scribitur) syr[p] arm[usc] aeth Ir[int185] et [313] Chron[378] Nyss[597] (ap Gall 6) ... ℵ*BL *επισκεψεται* (sed L *επεσκεψανται*), item cop syr[sch] arm[zoh] (go *visitat*)

79. *επιφαναι*: L *επεφαναι*, 36. *επέφανε*, item Ir[int185] (*conspexit nos oriens ex alto et apparuit his qui in tenebris et umbra mortis sedebant*; pergit: *et direxit pedes nostros in viam pacis*); similiter Chron [378] *επιφανεῖ*. Praeterea D add *φωσ* | Λ *κατευθηναι*

80. *ηυξανεν*: D* *-ξανετο* | *ταισ*: V al pauc *τοισ*

II, 1. *δε* (et. Eus[dem341]; Chron[380] *εν ταυταισ δε τ. ημεραισ*): ΛΞ 28[wetst] 253. c[scr] om (150[ev] al om *εγεν. δε* :: ex usu ecclesiastico, item Eus ps[543]) | *αυγουστου* cum ABC[corr]DL etc: ℵC*Δ q go *αγουστου* | *απογραφεσθαι* (1. 13. 69. 131. al pauc Eus[dem341] [non item ps[542] sq] *-γραψασθαι*, ita et. y[scr] v. 3): LΞ 33. Eus[dem] praem *του* | e om *πασ. την οικ.* usq *απογραφεσθ.* v. 3. Cf Protev [17, 1] ubi sic edidimus: *Κελευσισ δε εγενετο απο αυγουστου βασιλεωσ απογραφεσθαι* (D *-γραψασθαι*) *παντασ τουσ εν βηθλεεμ τησ ιουδαιασ* (ita vel similiter cdd[9]; D *παντ. τουσ εν ιερουσαλημ*, F[b] *παντ. τ. οντασ εν τη ιουδαια*, AC *πασαν την οικουμενην*)

2 *αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντοσ τῆσ Συρίασ Κυ-*
ρηνίου. 3 *καὶ ἐπορεύοντο πάντεσ ἀπογράφεσθαι, ἕκαστοσ εἰσ*
τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 *ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἐκ*
πόλεωσ Ναζαρὲθ εἰσ τὴν Ἰουδαίαν εἰσ πόλιν Δαυεὶδ ἥτισ καλεῖται
Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶσ Δαυείδ, 5 *ἀπο-*
γράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.

2. *αυτη* (*αὔτη* ut EGKMSΔ etc, Γ *αὔτη*, quod idem valet; L *αὐτη* omisso accentu, ut saepe; it vg etc *haec*, nusquam *ipsa*) absque *η* cum ℵ (*αυτην απογραφην* sed^{a} nisi est ipse* restituit *αυτη απογραφη*) BD (*αυτη εγεν. απογρα. πρωτ.*) 131. 2^{pe} p^{acr} Eus$^{dem\ 341}$ (sed Gaisf ex codice Parisiensi *ἡ* edidit) ... ς Ti add *η* cum ℵ^{c}ACLRΓΔΛ unc^{9} al pler (sah cop) Eus$^{ps\ 542}$ et ^{543} Chron^{380} | *εγενετο πρωτη* cum ℵ* et (*εγεν. απογρ. πρωτ.*) D Or$^{int\ 3,945}$ (*haec fuit descriptio prima a praeside Syriae Cyrino*; item in inscriptione ^{3,944} *haec est descriptio prima, quae facta est praeside Syriae Cyrino*) ... ς Ln Ti *πρωτη εγενετ.* cum ℵ^{c}ABCLRΓ ΔΛ unc^{9} al pler (it vg go cop syr^{utr} etc *πρωτη* reddunt *prima*, non aliter; a *haec* [*pri*]*ma fac*[*ta est*] *profes*[*sio a pr*]*aeside* etc; b [*haec*] *professio prima a praeside* omisso *facta est*. Ceterum *professio* tuentur a b c d ff^{2} l q Amb^{2,38} (*haec*, inquit, *professio prima facta est* - *Praeside*, inquit, *Syriae Cyrino facta est haec prima professio*), *descriptio* f g^{1} vg Or^{int} Aug$^{cons\ 2,17}$ | *ηγεμονευοντοσ* (Eus$^{ps\ 543}$ *-σαντοσ*): Δ *ηγεμονουντοσ* | *τησ συριασ*: syr^{hr*} om | *κυρηνιου* c. ℵCDLRΓΔΛ unc^{8} al pler Iust$^{tr\ 78}$ et $^{ap\ 1,34}$ et ^{46} Eus^{dem} et ^{ps} etc; d *cyrenio*, g^{1} *cyreno*, go *Cyrenaeo* ... A al pauc *κηρυνιου*, V al pauc *κηρηνιου*, 13. 2^{pe} al mu Chron^{380} *κυρινιου*, cop *Kyrinneos*, syr$^{p\ mg\ gr}$ *κυρηναισ* ... B* *κυρεινου*, B^{3} *κυρινου*, it^{pler} vg sah (*κυρινοσ*) *cyrino*, hinc Ln *Κυρίνου* edidit. Cf huc Iust^{78} *απογραφησ ουσησ εν τη ιουδαια τοτε πρωτησ επι κυρηνιου*, et $^{ap\ 1,46}$ *προ ετων εκατον πεντηκοντ. γεγεννησθαι τον χ̅ν̅ επι κυρηνιου*, et $^{ap\ 1,34}$ *εν η* (sc. *κωμη, βηθλεεμ*) *εγεννηθη ι̅ς̅ χ̅ς̅, ωσ και μαθειν δυνασθε εκ των απογραφων των γενομενων επι κυρηνιου του ημετερου εν ιουδαια πρωτου γενομενου επιτροπου.* Chr^{2,420} *οθεν δηλον οτι κατα την πρωτην απογραφην ετεχθη.*

3. ℵ* sic: *και επορ. εκαστοσ απογραφ. εισ την εαυτων πολιν*, ℵ^{c} *κ. επορ. παντεσ απογρ. εκαστοσ ε. τ. εαυτου πολ.* | *εαυτου* cum ℵ^{c} (**εαυτων*) BDLΞ 2^{pe} Eus$^{dem\ 341}$ ... ς Ti *ιδιαν* cum ACRΓΔΛ unc^{9} al omn fere syr$^{p\ gr\ mg}$ Chr^{2,420} Chron^{380} | *πολιν*: D *πατριδα*, C* gat *χωραν*, *regionem*

4. *τησ*: Δ om | Γ *πολεοσ* | *ναζαρεθ* (ut ut. ς^{e} 1624. 1633; et. Eus$^{dem\ 341}$ et $^{steph\ 336}$ Chr^{2,420} Chron^{380} Cyr$^{hr\ 179}$): ς Wtst Gb Sz *ναζαρετ* (et. Iust$^{tr\ 79}$), Ln *ναζαραθ* (cum ACΔ): vide ad 1, 26 | *την ιουδαιαν*: D *γην ιουδα*, item e *terram iuda*, a *terram iudeam* | *εισ* sec: Δ 122* om | *πολιν* (ita ℵ^{c}): ℵ* praem *την* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *δια το* usq *δαυειδ*: D post *ουση εγκυω* v. 5 pon ... 225. om

5. *απογραψασθαι* cum ℵ^{c}BCLΓΔΞ (Δ *-ψεσθαι*) unc^{9} al pler (Iust$^{tr\ 78}$ *απε-*

6 [2.5] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺσ ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι 6 a Mt 1, 25 et 2, 1
τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆσ τὸν πρωτότοκον,
καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ
ἦν αὐτοῖσ τόποσ ἐν τῷ καταλύματι.

8 [3.10] Καὶ ποιμένεσ ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντεσ
καὶ φυλάσσοντεσ φυλακὰσ τῆσ νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 καὶ ἄγγελοσ κυρίου ἐπέστη αὐτοῖσ καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν

ληλυθει απο ναζαρετ, ενθα ωκει, εισ βηθλεεμ, οθεν ην, απογραψασθαι) Eus[dem 341] et steph[226] (h. l. αναγραψ. ante εισ πολιν pon) Cyr[hr 179] Chron[380] ... Ln απογραφεσθαι cum ℵ*AD 33. al[20] fere Chr[2,420] | συν: ABUVΓ al συμ | μαριαμ (et. Eus[dem 341] Chr[2,421] Chron[380]): D Eus[dem cod ox] et steph[226] μαρια | εμνηστευμενη cum ℵ*et[cb]AB*C*DLΞ ... ς μεμνηστευμενη cum ℵ[ca]B[3]C[3]D[recens]ΓΔΛ unc[9] al omn[vid] | αυτω sine γυναικι cum ℵBC*[vid]DLΞ 1. 131. 2[pe] e f q** perus sax sah cop syr[sch] arm Eus[dem cdd2] et steph ... ς Ti add γυναικι cum AC[2 vid]ΓΔΛ unc[9] al pler a b c ff[2.] (sed a b c ff[2.] *uxore sua* omissis *desponsata sibi*) l q* vg (et. am fu ing em for) go syr[p] aeth Eus[dem ed] Chr[2,420] et [421] Chron[380]. Non satis patet utrum Cyr[hr] legerit necne; habet enim [179]: τι λεγει η γραφη; ανεβη-τη μεμν. αυτω γυναικι ουσ. εγκυω. εγκυοσ μεν γαρ ην· ουκ ειπε δε οτι τη γυναικι αυτου, αλλα τη μεμνηστευμενη αυτω. (:: non incredibile est γυναικι ex Mt 1, 20 et 24 fluxisse.) Praeterea cf Protev[19,1]: ειπον εγω· η μεμνηστευμενη μοι. και ειπε μοι· ουκ εστιν σου γυνη; και ειπον αυτη· μαριαμ εστιν-και ουκ εστιν μου γυνη, αλλα συλληψιν εχει εκ πνευμ. αγ. | εγκυω: ℵAD al pauc ενκυω, B* 258. al[5 scr] al εγγυω, B[3]EFGHKLMSUΓΔΛΞ al pl εγκυω

6. εγενετο δε (Chr[2,421] και εγ.) usque αυτουσ (Eus αυτ. εκ., b e *cum esset*) εκει: et. Eus[dem 342] Amphil[6,465] Cyr[fid 115] Chr[2,420] et [421] Chron[380] ... D ωσ δε παραγεινοντο | επλησθησαν (Eus Amphil Chr Chron): D ετελεσθησαν

7. αυτησ (et. a e f g[2.] q vg Aug[cons 2, 17]): b c ff[2.] g[1.] l Amb[luc 2, 39] om (Promiss *peperit filium et pannis eum* etc :: ut Mt) | ανεκλινεν: Chron[380] ανεθηκεν | φατνη sine τη cum ℵABDLΞ al[8] go arm Eus[dem ed] ex cdd 2 ... ς (sed Gb[0]) Ti τη φατν. cum ΓΔΛ unc[9] al pler Amphil[6,465] Chr[2,420] et [421] Cyr[fid 115] Chron[380]. Cf et. Iust[ap 1,34] -ετετοχει η μαρια τον χ̅ν̅ και εν φατνη αυτον ετεθεικει. Protev[22,2] ελαβε το παιδιον και εσπαργανωσεν αυτο και εθηκεν εν (DEH add τη) φατν. (EH add των) βοων. | διοτι: F* οτι

8. και ποιμενεσ (c vg cop go syr[p] etc Eus[dem 342] Chron[380] Aug[cons 2, 17]): D a b e f ff[2.] g[1.] l q syr[sch] ποιμ. δε | εν τη χωρ. (D[gr*] χαρα) τη αυτη (vg *in regione eadem*, e *in reg. illa*) et. Eus[dem 342] Chron[380]: F 33. 69. ε. τ. αυτη χωρ., a b c ff[2.] g[1.] l q *in illa regione*, f Aug[2, 17] *in eadem regione* ... D c[scr] ε. τ. χω. ταυτη (d *in reg. illa*) | φυλακασ: D 131. 242. τασ φυλ. | επι την ποιμνην: 1. επι τησ ποιμνησ, EH al[2] εν τη ποιμνη

9. και pr sine ιδου cum ℵBLΞ e g[1.] go sah syr[hr] arm aeth Eus[dem 342] ...

αὐτούσ, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ*
ἄγγελοσ· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν με-
γάλην, ἥτισ ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 *ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον*
σωτήρ, ὅσ ἐστιν Χριστὸσ κύριοσ, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 *καὶ*
τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφοσ ἐσπαργανωμένον ἐν
φάτνῃ. 13 *καὶ ἐξαίφνησ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθοσ στρα-*
τιᾶσ οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 *δόξα ἐν*
ὑψίστοισ θεῷ καὶ ἐπὶ γῆσ εἰρήνη ἐν ἀνθρώποισ εὐδοκίασ. 15 *Καὶ*

ς Ln Ti *και ιδου* cum ADΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} a b c f ff^{2} l q vg cop syr^{utr} Chron^{380} | *κυριου* pr (syr^{sch} *dei*): Γ y^{scr} e om | *κυριου* sec: ℵ^{c}Ξ c e vg syr$^{p\ mg}$ Eus^{dem} *θεου* ... Gb^{o} cum D 67. (praegresso *η δοξα*) 209. b ff^{2} l. Cf Or^{4,15} *-αγγελοσ επιστασ τοισ ποιμεσι, φησι, δοξαν ποιησασ περιλαμπειν αυτουσ* | *περιελαμψεν αυτουσ* (it vg *circumfulsit* vel *circumluxit eos*): ℵ* *επελαμψεν αυτοισ* | *φοβον μεγαν* (cop add *σφοδρα*) et. Eus^{dem} Chron: B *σφοδρα*

10. *φοβεισθε* (Chron^{380} add *υμεισ*): K al aliq *φοβησθε* | *γαρ*: P om | EK al pauc *ευαγγελιζωμαι* | *εσται* (D add *και*) et. Or^{4,15} Eus$^{dem\ 342}$ Chron^{380}: ℵ* e *εστιν*

11. *οσ*: F *ὅ* | *οσ εστ. χσ* (et. Or^{4,15}): Or^{3,616} om (*περι ου ειρηται οτι ετεχθη υμιν σημερον σωτηρ κυριοσ* | *κυριοσ*: syr^{hr} *κυριου*, d Cyp^{288} *Iesus*, e *Iesus dominus*, 71. g^{scr} om *οσ εστ. χσ κυρ.* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

12. *το* cum ℵADLPΓΔΛ unc^{9} al fere omn Eus$^{dem\ 342}$: BΞ 130. om | *σημειον*: D add *εστω* | Λ *ευρησητε* | *εν* cum ℵ*D 68. (Confirmat Thaum^{6} *τον εν φατνη σπαργανωθεντα θεον*) ... ς Ti praem *κειμενον* cum AΓΔΛ unc^{8} al pler a cop$^{petr\ 2}$ ... Ln [*και*] *κειμενον* cum ℵ^{c}BLPSΞ 1. 33. 122* 254. 2^{pe} b c e f g$^{1.2}$ l q vg cop syr^{utr} go arm aeth Eus$^{dem\ 342}$ Or$^{int\ 3,950}$ :: e v. 16 | *εν*: et h. l. et v. 7 ipse ℵ* ex *επι* restituit | *φατνη* cum ℵABDEF*GHLMPSUVΓΔΛΞ al plus^{100} go Eus^{dem} ... ς add *τη* cum F^{2}K al aliq (:: cf v. 16)

13. ℵAKLPΔΞ al *εξεφνησ* | *ουρανιου* cum ℵAB^{2et3}D^{2}LPΓΔΛΞ unc^{9} al omn vid it vg (Latini enim habent *caelestis*; solus d *caeli*) cop syr^{utr} etc Eus$^{dem\ 168\ et\ 342}$ Ir$^{int\ 186}$ pp^{lat} ... B*D* d *ουρανου* | *αινουντων*: D^{gr*} *αινουντ.*

14. *εν* sec: et Or^{1,374} et ^{2,714} et ^{4,15} Thaum^{6} Eus$^{dem\ 168\ et\ 342}$ Bas^{2,602} Cyr$^{hr\ 180}$ Epiph^{1027} Const^{7,47} Ps-Ath^{2,347} al mu, item g^{1} d δ am ing for harl Or$^{int\ 3,946f}$ ... cod ap Erasm a b c e f ff^{2} l q vg^{ed} et $^{mss\ mu}$ Ps-Ath^{2,43} Ir$^{int\ 186}$ Or$^{int\ 3,946d}$ et^{e} Ath$^{lat\ 2,541}$ Aug$^{cons\ 2,17}$ al mu om (nec exprim syr^{sch} pers^{p}). Praeterea cop syr^{sch} et^{p} c. ob. praem *και* | *ευδοκιασ* cum ℵ*AB*D it vg go Cyr$^{hr\ 180}$ (confirmat et. Ps-Ath ^{2,43} quum non afferat nisi haec: *και επι γησ ειρηνη ανθρωποισ*) Ir$^{int\ 186}$ (paullo postquam adscripsit textum habet: „In eo enim quod dicunt: *Gloria in altissimis deo et in terra pax*, eum qui sit altissimorum h. e. supercaelestium factor et eorum quae super terram omnium

ἐγένετο ὡσ ἀπῆλθον ἀπ᾽ αὐτῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ
ποιμένεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ· διέλθωμεν δὴ ἕωσ Βηθλεὲμ καὶ
ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸσ ὃ ὁ κύριοσ ἐγνώρισεν ἡμῖν.
16 *καὶ ἦλθαν σπεύσαντεσ, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν*
Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφοσ κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 *ἰδόντεσ δὲ ἐγνώ-*
ρισαν περὶ τοῦ ῥήματοσ τοῦ λαληθέντοσ αὐτοῖσ περὶ τοῦ παιδίου

conditor, his sermonibus glorificaverunt, qui suo plasmati h. e. hominibus suam benignitatem salutis de caelo misit") Orint 3, 946 ter (et diserte: „Si scriptum: *super terram pax*, et hucusque esset finita sententia, recte quaestio nasceretur. Nunc vero in eo quod additum est, hoc est, quod post pacem dicitur: *In hominibus bonae voluntatis*, solvit quaestionem. Pax enim quam non dat dominus super terram, non est pax bonae voluntatis." Apparet ex his Origenem revera *ευδοκιασ* tueri, non ut ter Graece nunc apud eum reperitur *ευδοκια*) Ath lat 2, 541 Augcons 2, 17 Latinis rell omnib ... ϛ *ευδοκια* cum ℵcB3LPΓΔΛΞ unc8 (hiat F; sed notabile est ΞΓΔ al ante *εν ανθρ.* non interpgere) al omnvid (item Ahymn et od) cop syr.utr arm aeth (Or 1, 374 et 2, 714 et 4, 15 sed vide ante) Thaum6 Eusdem 168 et 342 Bas2, 602 Cyres 593 Epiph 1047 Const7, 47 Iacnis 9, 4 Chr2, 587 Thdotanc 446 Procl629 al

15. *απ αυτων εισ τον ουρανον οι* (ℵ* om, suppla) *αγγελοι* cum ℵABLP ΓΔΛΞ unc8 al pler a (omnino sic vdtr) cop go (Or4, 15 *και ταυτα ειποντεσ απερχονται απο τ. ποιμ. εισ τ. ουρ. οι αγγελοι*) Eusdem 342: D *οι αγγ. απ αυτ. εισ τ. ουρ.*, 13. 28. 33. 69. cscr al5 f g1. b c e ff2. l q (sed ultimi6 *discessit* et *angelus*) vg syrutr arm Orint 3, 947 *απ αυτ. οι αγγ. εισ τ. ουρ.*, 2pe al6 om *εισ τ. ουρανον* ... Γ *απ αυτ. οι εκ των ουρανων αγγελοι* | *οι ποιμενεσ* cum ℵBLΞ 1. 130gr et lat cscr 2pe al pauc itpler (sed c *et illi pastores*) vg sah cop syrsch arm Eusdem Or int Aug2, 17 ... ϛ Ti praem *και οι ανθρωποι*, Ln [*και οι ανθρ.*] cum ADPΓΔΛ unc8 al pler q go syrp aeth | *ελαλουν πρ. αλληλουσ* cum ℵB 2pe a b f ff2. g1. l Augcons 2, 17 vg (*loquebantur ad invicem*), sed ℵ add *λεγοντεσ*, g1. *dicentes*, a b ff2. l *et dixerunt* ... ϛ Ln Ti *ειπον* (LΞ *-παν*) *πρ. αλλ.* cum ADLPΓΔΛΞ unc8 al omn fere c e q Eusdem Orint | *αλληλουσ*: 69. al pauc *εαυτουσ* (13* *αυτ.*) | *δη*: Ξ om | *εωσ* (Λ *εν* teste Treg): P 245. 258. yscr add *εισ* (q for al *usque in*; itpler vg *usque tantum*, e om) | *ιδωμεν* (Δ *ειδ.*): M al *ιδομεν*, P *ειδομεν* | *γεγονοσ*: D* hscr* *γεγονωσ* ... Eusdem *γενομενον* | ΞLΓ al aliq *εγνωρησεν* | *ημιν*: Γ om

16. *ηλθαν* cum B*LΞ ... ϛ Ln *ηλθον* cum ℵAB3DPΓΔΛ unc8 al | *σπευσαντεσ* (et. Eusdem 342): D 61. *σπευδοντεσ* ... Ξ *πιστευσαντεσ* | *ανευραν* cum ℵaB* ... ϛ Ln *ανευρον* cum ℵ*AB3PΞΓΔΛ unc8 al pler ... ℵcLΞ *ευραν*, D 1. 13. 69. 2pe al10 Eusdem *ευρον* | *τε*: D Eusdem om, nec exprim it vg cop syrutr | *μαριαμ*: D Eusdem cod ox *μαριαν* | *τη*: H cscr 44ev go arm om

17. *δε*: Ξ om | *εγνωρισαν* cum ℵBDLΞ al6 Eusdem 342 ... ϛ Ti *διεγνωρισαν* (ΞLΓ al mu *-ρησαν*) cum APΞΓΔΛ unc8 al pler

τούτου. 18 καὶ πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαλη-
θέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸσ αὐτούσ· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα
συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ.
20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένεσ, δοξάζοντεσ καὶ αἰνοῦντεσ τὸν
θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἤκουσαν καὶ ἴδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ
αὐτούσ.
Lev 12, 3 21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦσ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

17. *τουτου*: DΔ 1. al aliq a e f (non item b c ff^{2} g^{1} l q vg) cop (non sah) syr^{sch} (non^{P}) arm aeth om

18. *οι* (1. om) *ακουσαντεσ*: D c^{scr} *οι ακουοντεσ*, d e *qui audiebant*; q *qui aderant* | *εθαυμασαν*: D^{gr} 241. 2^{pe} e f *-μαζον* (et. E sub σ latentem habet ζ)

19. *μαρια* cum ℵ*BDR i$^{cant\ scr}$ cop$^{wi\ et\ petr2}$ (et. Eus, sed non notavi locum) ... ς Ti *μαριαμ* cum ℵ^{c}ALPΓΔΛΠΞ unc^{8} al fere omn cop^{schw} ex dz | *παντα* (2^{pe} om) *συνετηρει* (et. Eus, sed ut ante): DX 129. a^{scr} *συνετηρ. παντα*, item it vg syr^{utr} al | *ταυτα*: B 77. 129. 225. a^{scr} om | *συνβαλλ.* cum ℵDPR ... ς Ln Ti *συμβαλλ.* cum ABLΓΔΠΞ unc^{8} al certe pler. Praeterea K* al mu *συμβαλουσα* | *αυτησ* cum ℵ*ABDL PΓΔΠΞ unc^{8} al pler ... ℵ^{a}R 33. *εαυτησ*

20. *υπεστρεψαν* (R *υπετρεψ.*) cum unc omn (et. F^{w}) al^{150} fere ... ς (= Gb Sz) *επεστρεψ.* cum minusc non ita mu | *ιδον* cum ℵAD*HKLRSVX ΓΔΠ* al permu (:: ista forma ubi tanta auctoritate excellit, a textu haud arcenda est) ... ς Ln *ειδον* cum BD^{2}EGMPUΛΠ^{2} al pl (ut vdtr e silentio) | *καθωσ*: G add *και* | Δ^{gr*} *ελαληθησαν* | *πρ. αυτουσ*: syr hr** add *ab angelis*

21. *και οτε*: Amphil^{468} (Gall^{6}) *κ. εγενετο οτε* | *επλησθησαν* (et. Eus steph^{262} Amphil^{468} Chron^{381}): 33. al pauc *επληρωθησαν* ... D 2^{pe} *συνετελεσθησαν*, item *consummati sunt* it^{pl} vg (contra a *impleti sunt*, e *perfecti essent*) | *ημεραι*: D 13. 28. 33. 69. 2^{pe} al plus^{20} Eus^{steph} Amphil^{468} *αι ημεραι*, posteaque D *αι οκτω* (Eus om *οκτω*). Agnoscit lectionem codicis D et. syr$^{p\ mg}$ | *του*: X *το*. Chron^{381} pro *του περιτ. αυτ.* sic: *ηλθον περιτεμ. το παιδιον* | *αυτον* cum ℵABF^{w}KLRSUXΔΛΠΞ al^{100} fere a b c f ff^{2} g^{1} l q am fu for ing perus mt al (hi Latini *ut circumcideretur*, a *ut eum circumciderent*) go cop syr^{p} arm Eus^{steph} Or$^{int\ 3,947a}$ („de eo quod scriptum est: *cum autem impleti essent dies circumcisionis eius*" etc) ... ς (= Gb Sz) *το παιδιον* cum DEGHMV al permu e g^{2} vg^{ed} et gat em al syr^{sch} aeth Amphil^{468} Chron^{381} (vide ante) Or$^{int\ 3,947d}$ (*cum impleti*, inquit, *essent dies circumcidendi puerum*), item Γ *αυτο το παιδιον* | *και* (et. Amphil^{468}; et. Or$^{int\ 3,947e}$: „unde signanter evglsta addidit dicens: *et vocatum est nomen eius, quod*" etc): D 13. 69. 124. 346. it^{pl} (non e q) vg cop^{edd} (sed^{petr2} habet) Or$^{int\ 3,947d}$ om | *εκληθη* (it vg *vocatum est*): D *ωνομασθη* (d

22 *Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,* Lev 12, 4
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρα-
στῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 *καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν* Ex 13, 2
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 *καὶ τοῦ* Lev 12, 8
δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυ-
γόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.

---

nominatum est) | *το κληθεν* (*-vocatum-* it^{pler} vg): ℵ* *το λεχθεν*, e *quod dictum erat* | *συλλημφθηναι* (D *συνλη-*, L *συλη-*) cum ℵABDLR XΔΞ ... ς *συλληφθ.* cum EGHKMSUVΓΛΠ al omn^{vid} | *αυτον* (ℵ$^{a\ vid}$ et ^{c}): ℵ* *αυτην* | *εν τη κοιλια* (Amphil^{468} haec om): D *εν κοιλια μητρος*

22. *επλησθησαν*: ℵ^{ca} (non * nec ^{cb}) Cyr$^{hr\ 364}$ *επληρωθησαν* | *αι*: 242. om (non B) | *του* (B^{3} suppl): B* om | *αυτων* (et. ς Wtst Gb Sz) cum ℵABLRXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler q go sah^{münt} cop^{schw} syr^{utr} arm^{zoh} aeth Cyr$^{hr\ 364}$ Cyr$^{luc\ 133}$ (ap Mai PP. N. Bi. 2: *περι τίνος γεγραπται το περι του καθαρ. αυτων· ει γαρ το περι τ. καθ. αυτων περι της αγιας θεοτοκου η περι του μακαριου ιωσηφ η περι του κυριου νομισει τις λεγεσθαι, ασεβήσει* etc) al Or$^{int\ 3,\ 947}$ („propter purgationem, inquit, eorum. Quorum eorum? Si scriptum esset propter purgationem eius, id est Mariae quae pepererat, nihil quaestionis oriretur" - „nunc vero in eo quod ait dies purgationis eorum, non videtur unum significare, sed alterum sive plures" etc) ... Gb' *αυτου* cum D al^{6} Chron^{381}, item ς^{e} (1624. 1633. al) *αυτης* cum perpaucis ut vdtr minusc (ut 76.) cat$^{oxon\ 22}$ Ps-Ath$^{2,\ 358}$ (*οτε γαρ, φησιν, επλησθ. αι ημ. του καθ. αυτης, ανηγαγ. το παιδ. εις ιερολ. παραστησαι τω κυριω, καθως γεγρ. εν νομω κυριου· τουτο περι του βρεφους· και του δουν. θυσ. κατα το ειρημ. εν νομω κυρ. ζευγος τρυγ. η δυο νεοσσ. περιστερων· τουτο περι της παρθενου και του ταυτης μνηστηρος*), item *eius* it^{pler} vg (et. 130^{lat}) Aug$^{cons\ 2,\ 17}$ ... 435. al^{2scr} cop^{wi} et^{dz} Amphil^{468} Ir$^{int\ 167}$ om plane | Ir$^{int\ 187}$ om *κατ. τ. νομ. μωυσ.* | *μωυσεως* cum ℵBD KRVXΔΠΞ al permu ... ς *μωσεως* cum AEGHLMSUΓΛ al pl. Praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 12, 19 et alibi | *αυτον* (et. Chron^{381}; Cyr$^{hr\ 364}$ *τον ιν̅ του παραστ. αυτον*): X al aliq (maxime evgll) Ps-Ath$^{occurs\ dom\ 356}$ *οι γονεις το παιδιον ιν̅* (:: cf v. 27) | *παραστησαι*: Ir$^{int\ 187}$ *adstare* (*-στηναι*?) | *τω*: D om

23. *νομω* cum ℵABLRΓΔΛΠ unc^{8} al pler Amphil^{468} Ps-Ath^{357} Chron^{381}: Ln praem *τω* cum (B ex errore) DF^{w} Cyr$^{hr\ 364}$ | *τω*: D om | *διανοιγον* (ℵ^{c}): ℵ* al mu^{vid} (quinque ap Scriv) *-γων*

24. *του*: A *το* | Γ f^{scr} om *εν τ. νομ. κυρ.* | *τω* cum ℵBDL 2^{pe} al pauc ... ς Ti om c. AEF^{a}RΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Ath$^{occurs\ dom\ 358}$ (vide ante) | *νοσσους* (Gb') cum ℵBEF^{a}GHSVΛ al^{10} fere ... ς Ln *νεοσσους* cum ADKLMRUXΓΔΠ al pl Ps-Ath^{358} (:: Phryn eclog^{206} *νοσσος, νοσσιον, αμφοιν λειπει το ε· δια τουτο αδοκιμα. λεγε ουν νεοττος, νεοττιον, ινα αρχαιος φανῃ*. Cf et. Lc 13, 34)

25 *Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών,*
καὶ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ καὶ εὐλαβήσ, προσδεχόμενοσ παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 *καὶ ἦν*
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 *καὶ ἦλθεν ἐν τῷ*
πνεύματι εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺσ γονεῖσ τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺσ κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, 28 *καὶ αὐτὸσ ἐδέξατο αὐτὸ εἰσ τὰσ ἀγκάλασ καὶ εὐλόγησεν*

---

25. *ιδου* (et. it vg cop syr^{p} arm): D syr^{sch} aeth om, item go (*tunc* pro *και ιδου*, ut et. Mt 9, 18, item alibi pro *ιδου*) | *ανθρ. ην* c. ℵB b f l vg (syr^{sch} *vir autem quidam erat*) ... ς Ln Ti *ην ανθρ.* cum ADLRXΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler a c e q perus go syr^{p} cop Ps-Ath^{358} (et. Did$^{tri\,2,8}$ sed om *και ιδου*) ... F^{w} 243. om *ην* | ℵ* *ω ονομα αυτου* | *συμεων* et. it am fu perus al etc: c vg^{ed} et $^{cdd\,aliq}$ ut for (sed non v. 34) em^{sil} ing *Simeon.* Item v. 34 | *ευλαβησ* cum ℵ^{c}ABDLRXΔΛ unc^{7} al longe pl it vg (Latt *timoratus*, *timens*, *metuens*) etc Did$^{tri\,2,8}$ Ps-Ath^{358sq} (*ευλαβησ δε πωσ; ευλαβουμενοσ απο προσωπου κυριου* etc) ... ℵ*KΓΠ al^{10} fere syr$^{p\,mg}$ arm *ευσεβησ* | *του ισραηλ*: L 1. 22. 243. 248. 44^{ev} al^{2} scr Did$^{tri\,2,8}$ *τω ισρ.* | *ην* (1. 131. 10^{pe} aeth om) *αγιον* cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler e (*spir. erat in eo sanct.*) ... ς (= Gb Sz) *αγιον ην* cum D al pauc (it^{pler} vg syr^{utr} go arm) Did^{tri} Cyr$^{hr\,364}$

26. *και ην αυτω κεχρηματ.* (et. Did$^{tri\,2,8}$ Cyr$^{hr\,364}$; a *et erat ei responsum*; f vg Aug$^{cons\,2,17}$ *et responsum acceperat*; item *responsum acceperat* Ir$^{int\,205}$ Or$^{int\,3,949}$): D *κεχρηματισμενοσ δε ην*, item *responsum autem acceperat* (b *-pit*) b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q; e *resp. enim acceperat* | *υπο*: L *απο* | *πριν η* (BF^{w} 36. om) *αν* (L *ηνα* pro *ηαν*) cum ℵ^{c}BF^{w}LRX 33. 36. ... ς Ln Ti *πριν η* omisso *αν* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed mu om *η*). Item it^{pler} vg *nisi prius* vel *prius quam* ... ℵ* al aliq e (*quoadusque*) Did$^{tri\,2,8}$ *εωσ αν* | *ιδη* (Γ *ιδει*): KΠ 69. 124. 2^{pe*} al^{10} fere Cyr hr^{364} (et ^{268} ex cdd^{2}) *ιδειν* | *κυριου*: A b c (non a e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q vg) cop *κυριον* (al^{rem} *τον* $\overline{χν}$ *και κυριον*)

27. *ηλθεν εν*: Did$^{tri\,2,8}$ *ηγετο εν* | *εισαγαγειν* (Did^{tri} *και εγενετο εν τω εισαγαγ.*): A 69. d^{scr} al pauc Ps-Ath^{360} *εισαγειν* | *το παιδ.* $\overline{ιν}$ (et. Did^{tri} Cyr$^{hr\,364}$ Chron^{388}): ℵ* (suppl ^{c}) om $\overline{ιν}$ | *ειθισμενον* (AVX al pauc *ηθισμ.*): D *εθοσ* (it^{pler} vg *consuetudinem legis*, e *legem*)

28. *και* (cop^{dz} om) *αυτοσ* (ita ℵ^{a}): ℵ* *κ. αυτ. δε* | *αυτο* (et. Did$^{tri\,2,8}$ Ps-Ath^{360} Chron^{388}): MUΓΔ 13. 69. 124. 131. 262. al^{40} fere go (item it vg *eum*, sed praecedit *puerum*, *infantem*) Cyr$^{hr\,364}$ et ^{146} *αυτον* | *εισ τασ αγκαλασ* sine *αυτου* cum ℵBLΠ 27. 229* 2^{pe*} w^{scr*} a b l Ir$^{gr\,40}$ (*συμεωνα τον εισ τασ αγκαλασ λαβοντα τον* $\overline{χν}$, similiter Or^{4,200} *ο δε συμεων αγαπα εισ τασ αγκαλασ λαβων το σωτηριον του θεου* etc) Did$^{tri\,2,8}$ Cyr$^{hr\,146}$ libere (*συμεων ο δεξαμενοσ αυτον εν αγκαλαισ και ειπων* etc) (Ir$^{int\,205}$ *-hunc manibus accipiens-*, *quem in manibus portabat Iesum*) ... ς add *αυτου*, Ln [*αυτου*] cum ADXΓΔΛ unc^{8} al pler c e

τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεισ τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ
σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασασ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
32 φῶσ εἰσ ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.
33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντεσ ἐπὶ
τοῖς λαλουμένοισ περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺσ Συμεὼν καὶ
εἶπεν πρὸσ Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτοσ κεῖται εἰσ πτῶ-

f g$^{1.}$ q vg (ff$^{2.}$ nil nisi *et ipse accepit eum*) cop syr^{utr} arm aeth go Cyr hr^{364} Ps-Ath^{360} (Chron^{382} *εν ταισ αγκαλαισ αυτου*) Ir$^{int\,40}$ (*qui in manus suas accepit Christum*) | *ευλογησεν*: DΓ al aliq Cyr$^{hr\,364}$ *ηυλογ.*

30. *ειδον* cum ℵBDEGHMO^{b}SUΓΔΠ^{2} etc ... AKLO^{d}O^{e}VXΛΠ* al mu Did$^{trin\,2,8}$ *ιδον*

31. *παντων των λαων* (et. Eus$^{dem\,61}$ et ^{429} etc; Eus$^{ps\,228}$ *πα. τ. εθνων*): O^{d} *παντοσ του λαου*

32. *εισ αποκαλυψιν*: syr$^{p\,mg}$ *ad laetitiam* | *εθνων* (et. Ir$^{int\,187}$ et ^{205} Eus$^{dem\,61}$ et ^{429} et $^{ps\,49}$ Cyr$^{hr\,364}$ Chron^{382} Aug$^{cons\,2,\,17}$ etc): b e Ir^{int} ^{285} *oculorum* (Mass. et alii ex uno codice ediderunt *gentium*; at codicum Italae b e testimonio probatur veram Ir^{lat} lectionem esse *oculorum*) ... D om | *ισραηλ*: D *ιστραηλ* (cf ad 1, 54), b d *istrahel*, e f *isdrahel*. Cf ℵ ad Act 28, 20 et alibi.

33. *ο* (157. aeth praem *ιωσηφ*) *πατηρ αυτου και η μητ. αυτ.* (*αυτ.* cum ℵ*L 131. 157. sah cop arm aeth Cyr^{hr}; Gb Ti om cum ℵ^{a}BD 1. g$^{2.}$ vg 130^{lat} Or^{int} Aug^{cons}; vide post de syr$^{p\,mg}$) cum ℵBDL 1. 131. 157. g$^{2.}$ vg 130^{lat} sah cop arm aeth syr$^{p\,mg}$ (apud Adlerum testantem *pater eius* pro *ιωσηφ* legi; White vero pro *ιωσηφ κ. η μητ. αυτου* notat *parentes eius*) Or$^{cat\,ox\,26}$ et $^{int\,3,\,950sq}$ Cyr$^{hr\,116}$ Hier$^{helvid\,6}$ (Vallars^{2,} ^{218}) Aug$^{cons\,2,\,17}$. Or$^{int\,3,\,951}$ verba Lucae his commentatur: *Quae igitur causa exstitit ut eum qui pater non fuit patrem esse memoraret? Honoravit eum spiritus sanctus patris vocabulo quia nutrierat salvatorem* etc. Eadem^{cat} sic: *προσ τι ουν πατερα ειπε τον μη σπειραντα μηδε αιτιον αυτω γενομενον τησ γενεσεωσ;* et. Cyr^{hr} l. l. addit: *οπερ αρπαζουσιν αιρεσιωτων παιδεσ, εξ ανδροσ αυτον και γυναικοσ γεγεννησθαι λεγοντεσ.* Hier vero l. l. addit: *Licet tu mira impudentia haec in Graecis cdd. falsata contendas, quae non solum omnes paene Graeciae tractatores in suis voluminibus reliquerunt, sed nonnulli quoque e Latinis ita ut in Graecis habentur assumpserunt. Nec necesse est nunc de exemplariorum varietate tractare, cum omne et Veteris et Novae scripturae instrumentum in Latinum sermonem exinde translatum sit, et multo purior manare credenda sit fontis unda quam rivi.* .... ϛ Ln (et Gb″) *ιωσηφ* (A al^{6} *ο ιωσ.*) *και η μητ. αυτου* (33. sl^{rem} om *αυτ.*) cum AEGHKMSUV ΓΔΛΠ al pler a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q go cop$^{dz\ recent}$ (*ο ιωσ.*) syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ | *επι*: 1. 131. 252^{mg} syr^{p} add *πασι*

34. *ευλογησεν* c. ABDLΔΛΞΠ unc^{8} etc: ℵΓ p$^{parh\ scr}$ Chron^{383} (ex Basilio) *ηυλογ.* | *μαριαμ*: D 50^{ev} cop^{wi} Bas$^{3,\,399}$ *μαριαν*

σιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰσ σημεῖον ἀντι-
λεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία,
ὅπωσ ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ
ἦν Ἄννα προφῆτισ, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆσ Ἀσήρ· αὕτη
προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ἑπτὰ
ἀπὸ τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕωσ ἐτῶν ὀγδοή-
κοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαισ καὶ δεήσεσι

34. *και αναστ.* (et. Or[4,396] et [int 3,950 sq] Hipp[fragm 132] Eus[dem 385] et [ps 76] Cyr[4,506] et [1065] Chron[382] Ps-Ath[362] Tert[carn 23] etc): D c ff[2.] g[1.] l vg[ed] (certe enim om *in* am fu ing em for perus al mu) Or[int 3,951e] et [952] *και εισ αναστ.* | *πολλων*: Or[4,396] *πολλ. εθνων των* (sed affert[libere]: *επει μηδε τ̅ι̅σ αναξιον εαυτου πεποιηκεν εισ πτωσιν και αναστ. πολλων εθνων των εν τω ισρ. ελθων*), add *εθνων* et. 46. 52; Cyr[4,506] (non item [1065]) *νεκρων πολλων* | *εισ σημειον* (ita ℵ[c]): ℵ* om *εισ*

35. *και σου δε* et. a e (c *et tuam et ipsius*) syr[utr] go Or[2,622] Bas[3,309 bis] Amphil[472] Cyr[4,1065] Ps-Ath[363] Chron[382]: BLΞ b f ff[2.] g[1.2.] l q vg cop arm aeth Or[int 3,950 sqq] Aug[cons 2,17] al om *δε*, hinc Ln [*δε*] | *αν* (Ξ 435. 2[pe] al pauc om) *αποκαλυφθωσιν*: D *ανακαλυφθ.* | *εκ* (f g[1.2.] vid vg Or[int 3,950] Aug[cons 2,17] *ex multis cordibus*, e Or[int 3,951] *de multis cordib.*, Or[int 3,952] *ex multorum cordibus*): D om; item *multorum cordium* a b c ff[2.] l q gat syr[sch] aeth (non item cop syr[p]) Hil Aug[epist 149] al | *διαλογισμοι*: ℵ* add *πονηροι*

36. *ην* (et. a c e f ff[2.] g[1.2.] l m q vg syr[p] Or[int 3,953] etc): D b syr[sch] om | *προφητισ* cum ℵABDGHMSVΔΛΞΠ al pl ... EKLUΓ 1. 33. al mu *προφητησ* | *αυτη*: ℵ[ca] ([cb] rursus delet *και*) D 130. 254. m[81] *και αυτη*. Similiter syr[sch] pers[p] *illa quoque* | *πολλαισ*: syr[sch] pers[p] aeth *αυτησ* | *μετα ανδρ. ετ. επτα* cum ℵBGLXΔΞ 13. 33. 69. 131. 254. 44[ev] p[parh scr] a e f g[1.2.] m q vg go cop syr[p] aeth Amphil[469] Ps-Ath[364] Amb[siric 543] (Gall[6]) ... ADKΠ al[8] ff[2.] syr[sch] Ir[gr] et [lat 40] (*τησ αννησ -επτα ετη μετα ανδροσ εζηκυιασ*, *-septem annis cum viro-*) (Const[3,1,2] *ζησασα δε μετα ανδροσ εκ τ. παρθ. αυτησ ετ. επτ.*) *ετ. επτ. με. ανδρ.* ... ς Ti *ετη μετα ανδρ. επτα* c. EHMSUVΓΛ 1. al pl b c l arm. Praeterea B[3] 124. al aliq *μετα του ανδροσ*, et B[3] b c e f g[1.2.] l m q vg *ανδρ. αυτησ* (*cum viro suo*) | *παρθενιασ* ut ℵGHKLSUVΓΛΠ al pl: ABDEMXΔΞ al *-νειασ*

37. *αὐτὴ*: ita vel ut EHKΛ *αὑτῆ* EHKMUΓΛ tisch[4.**] al pl, item e *et ipsa* ... ς Ln *αὕτη*: ita GΠ tisch* al, item *et haec* it[pler] (et. m) vg Aug[cons 2,17] | *εωσ* cum ℵ*ABLΞ 33. 120. f ff[2.] g[1.2.] vg (et. δ) sah cop Aug[cons] ... ς *ωσ* cum ℵ[c]XΓΔΛΠ unc[8] al pler syr[utr] arm Ps-Ath[364] ... D a b c e l m[81] q go aeth Amb[siric 543] (ut ante) al plane om | *ογδοήκοντα* (ita ℵ[c]; ℵ* *εβδομηκοντα*) *τεσσάρων* (Δ *-ροιν*) his accentib EKΛ etc: MΓ 1. al *ογδοηκοντατεσσάρων* | *του ιερου* cum ℵ[ca]BDG[gr]F[w]LΞ cop Const[3,1,2] ... ς praem *απο* cum AXΓΔΛΠ al omn[vid] Amphil[469] Ps-Ath[364]; item (*non recedebat* e, *non discedebat* Hil) *a templo* e Hil; it[pler] vg Amb[siric] Aug[cons] (*non discedebat*) *de templo*; item ℵ* et [cb] praem *εκ*

λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖσ προσδεχομένοισ λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡσ ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρε- Mt 2, 22.
ψαν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν εἰσ πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ παι- 1, 80

(ceterum Latinorum *de* solet *ex* exprimere, *a* απο) | ιερου: D ναου | νηστειαισ etc: ℵ* νηστιασ και δεησιν? | δεησεσι cum BDKLMSUΠ etc: Ti δεησεσιν cum ℵᵃAEXΓΔΛ etc | νυκτα: A 69. al[2] scr νυκταν, H* νυκτασ, 254. Const[3, 1, 2] νυκτωρ (η ουκ αφιστατο του ιερου νυκτωρ και μεθ ημεραν προσμενουσα ταισ δεησεσι και ταισ προσευχαισ) | ημεραν: AΓ 251. 47ev al[2]scr al -ρα

38. και αυτη τη (Δ om τη) cum ℵABDLXΔΞΠ* 22. 27** 33. 59* 61. 114. 157. p[scr] cop aeth Thphyl ... ϛ Ti και αὕτη αὐτῇ τῇ cum EGHKMSUV ΓΛΠ[2] al pler it vg (it[pler] vg *et haec ipsa hora*, e *et ipsa illa hora*; e *et haec ipsa orans*) go (om και) syr[utr] arm Amphil[470] (και αυτη, φησιν, η αννα αυτη τη etc) Ps-Ath[364] | HΓ al mu ([9]ap Scriv) ανθομολογειτο | τ. θεω cum ℵBDLX*Ξ a (sed vdtr *deum dominum* habere) cop syr[p mg] (Ir[int 187] *et Anna autem prophetissa, ait, similiter clarificabat deum, videns Christum, et loquebatur de eo* etc) ... ϛ Ti τ. κυριω cum AX[2]ΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg go syr[utr] aeth arm Const[3, 1, 2] Amphil[470] Ps-Ath[364] | Fʷ δεχομενοισ | ιερουσαλημ (Gb' prob Schu) cum ℵBΞ 1. 72. 114. 229* 6[pe] (2[pe] om plane) w[scr] b c e f ff[2] g[2] l q am for fu em ing iac mt perus tol (al pl, cf Sanftl) sax go sah cop syr[sch] arm aeth Ir[int 187] Aug[cons 2, 17] al; similiter *Israel* a g[1] vg[ed] ... ϛ εν ιερουσαλ. cum ADLXΔΛΠ unc[8] al pler gat syr[p] Amphil[470] Ps-Ath[364] (Phot[manich 14, 15] ανθωμολογειτο τω κυριω και περι του αγαθου ελαλει θεου, ωσ λυτρωσισ ουτοσ ειη τοισ εν ιερουσαλ. προσδεχομενοισ αυτον); similiter al aliq Const[3, 1, 2] 130[lat] εν τω ισραηλ

39. ετελεσαν (et. ℵ[c]): ℵ*H ετελεσεν | παντα cum ℵBFʷLXΞ al ... ϛ Ln Ti απαντα cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler | κατα cum ℵ*DLΔΠ* 1. 13. 69. 2[pe] w[scr] al[7] (convenit it vg *omnia secundum* [a *quemadmodum*] *legem*. Similiter go.) arm ... ϛ Ln Ti τα κατα c. ℵ[c]ABXΓΛΞΠ[2] unc[8] al pler | κυριου: Γ 1. 131. om | επεστρεψαν (ℵ* -ψεν) cum ℵ*BΞ ... ϛ Ln Ti υπεστρεψαν (:: quod frequentissimum ap Luc) c. ℵ[c]ADLXΓΔΛΠ unc[8] al certe pler | την: ℵ* om | εισ πολιν c. ℵ*BD* 1. (al[vid]) ... ϛ εισ την πολ. cum ℵ[c]AD[2]LXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler | εαυτων cum ℵABDEGKLMSUVX ΓΔΞΠ al[70] fere ... ϛ αὐτων (sed H al αὐτ.) cum D[2]HΛ al mu | ναζαρεθ (et. ϛ[e] 1624. 1633.) cum B*DEGHMSUVΓΛΞ al pl; item Δ e -ραθ ... ϛ (et. Wtst Gb Sz) Ln ναζαρετ cum ℵB[3]KLXΠ al mu, item A -ρατ. Praeterea vide ad 1, 26. Post ναζαρεθ D a add καθωσ ερεθη (D[2] ερηθη) δια του προφητου οτι ναζωραιοσ (a d *nazoreus*) κληθησεται :: e Mt 2, 23

40. παιδιον: D Caesar[17] add ις | ηυξανεν (D* -νετο) και εκραταιουτο hoc ordine et. a f ff[2] g[1.2] l q vg Or[int 3, 963ter et 964bis] Aug[cons 2, 17] etc: D b c e εκρατ. κ. ηυξ. (:: 1, 80 ordo verborum non fluct). Haec

δίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-

absq additam cum ℵBDL a b c e ff[2.] g[1. 2.] l vg sah cop syr[hr] arm pers[w] Or[int 3, 953 diserte] (– *De Ioanne*: Puer autem crescebat et confortabatur, *et tamen non additur*: et replebatur sapientia, *sed* confortabatur spiritu. *Hic vero de domino*: Crescebat, *inquit*, et confortabatur, et replebatur sapientia, et gratia dei erat super eum.) item[954] Cyr[cat oxon 26] (*ο ευαγγελιστης εφη· ηυξανε και εκραταιουτο, και τα εξης. δια τουτο περι τον κατα σαρκα χρη νοειν ταυτα· σωματικως γαρ ηυξανε και εκραταιουτο, των μελων συναδρυνομενων τη αυξησει.* Eadem in scholiis. Quae si recte Cyrillo adscribuntur, male ap Mai. PP. N. Bibl. II, 136 scripsisse perhibetur: *εκραταιουτο πνευματι.*) Geometr[cat vat] (ap Mai. Script. vet. N. Coll. IX. pag. 654. Singula ibi uberius illustrantur.) Cf et. Thdot in excerptis ap Clem[974]: *το δε πνευματικον ο ανειληφεν και το ψυχικον ουτως εμφαινει· το δε παιδιον ηυξανεν και προεκοπτεν σφοδρα* ...... ς (Gb[oo]) add *πνευματι* (:: ex 1, 80) cum ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f q go syr[utr] aeth (add *αγιω*) Caesar[17] | *σοφιας* cum ℵ*ΑDΧΓΔΛΠ unc[7] al pler Cyr[cat ox 26] (pergit: *επληρουτο δε σοφιας και χαριτος* etc) ... ℵ[c]BL 33. 157. 44[ev] p[parh scr sem] *σοφια* (:: utraque constructio ex usu est Novi Testamenti; nec dativus ut Rom 1, 29. 15, 23. 2 Cor 7, 4, nec gen. ut Rom 15, 14. 2 Tim 1, 4 fluctuare solet. In Actis quidem non legitur nisi gen. 5, 28. 13, 52; item 2, 28) | *επ αυτο* cum ℵABEGHLSVΓΔΛΠ al pl ... KUX al fere[60] *επ αυτω*, M al[2] *επ αυτον* ... D[gr] al *εν αυτω*, item *in illo* f ff[2.] g[1. 2.] vg Aug[cons 2, 17]; contra b c d l q gat *cum eo* (l *illo*); denique a *super eum*, e *super illum*

41. *και επορευοντο*: D *επορευοντ. δε και* | *οι γονεις αυτου* et. e f g[2. vid] q vg Aug[cons 2, 17] ... a b c ff[2.] g[1.] l *ioseph et maria* (c ff[2.] add *mater eius*) | *κατ*: D *κατα* | *ετος*: ℵ* *εθος* | *τη εορτη*: D praem *εν* (item it[pler] vg *in*; a tantum *die sollemni*). Cf Ev. Thomae Gr. A XIX (p. 148): *οντος δε αυτου δωδεκαετους επορευοντο οι γον. αυτου κατα το εθος εις ιερουσαλημ εις την εορτην του πασχα μετα της συνοδιας αυτων.*

42. *οτε εγενετο ετων* (et. c e f ff[2.] g[1.] vg Or[int 3, 954] Aug[cons 2, 17]): DL *εγενετο αυτω ετη*, item *cum* (l *et*) *facti* (a om) *essent* (l *sunt*) *illi anni* a b l q Amb[2, 63] arm | *δωδεκα*: ℵD *ιβ'* ... 1. 131. *δεκαδυο* | *αναβαινοντων* (ℵ* praem *και*) *αυτων* cum ℵABKLXΠ 33. 72. 114. 20[ev] 2[pe] c[scr] w[scr], item *ascendentibus illis* f q vg ... ς *αναβαντων αυτων* C. EGHMSUVΓΔΛ al pler, item *et* (l add *cum*) *ascendissent* (c add *parentes eius*) b c ff[2.] g[1.] l, *et ascenderunt* a ... D e *ανεβησαν οι γονεις αυτου εχοντες αυτον* (ita d e *habentes eum* [e *illum*]). Edidimus *αναβ. αυτων* sine additam cum ℵBDL 125. 219. 248. sah cop syr[sch] pers[p] ... ς (Gb[oo] prob Schu) Ln add

των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, 43 καὶ τελειωσάντων τὰσ
ἡμέρασ, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺσ ὑπέμεινεν Ἰησοῦσ ὁ παῖσ ἐν
Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ. 44 νομίσαντεσ δὲ
αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρασ ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν καὶ τοῖσ γνωστοῖσ, 45 καὶ μὴ εὑρόν-
τεσ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντεσ αὐτόν. 46 καὶ

εισ ιεροσολυμα cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it (e ante *εχοντεσ αυτον*) vg go syr^{p} arm aeth | *εορτησ*: DX a c e add *των αζυμων*

43. *τελειωσαντων*: D 6^{pe} *τελεσαντων* | *υπεμεινεν*: DX 1. 33. al^{5} Cyr^{cat} ox ^{26} (*ειτα φησιν απομειναι μεν αυτον*. Eadem^{comm} ap Mai^{137}) *απεμεινεν*, al pauc *εμεινεν*, *επεμεινεν* | *ιησουσ* (69. 282. al pauc *ο* $\overline{\iota\varsigma}$): ℵ*v 87. om, item a e om *puer*. Habent *puer Iesus* c f ff^{2} g^{1} l vg Aug cons$^{2, 17}$ cop aeth (contra *Iesus puer* b q go syr^{utr} arm) | *εν*: Γ 47^{ev} *εισ* | *ιερουσαλημ*: E *ισραηλ* (confusis compendiis simillimis) | *εγνωσαν οι γον. αυτ.* (Gb′) cum ℵBDL 1. 13. 33. 118. 131. 157. 209. c^{scr} a e vg 130^{lat} Aug$^{cons 2, 17}$ sah cop syr^{hr} syr$^{p\ mg}$ arm ... ς *εγνω* (Δ al pauc *εγνωσαν*, item f ff^{2} blanch g^{1} go *nescierunt* vel *non cognoverunt*) *ιωσηφ και η μητηρ αυτου* (l *mater eius neque ioseph*) cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c f ff^{2} g^{1} l q go syr^{sch} et ^{ptxt} aeth. Cf Ev. Thom. l. l. *και εν τω υποστρεφειν αυτουσ ανηλθε το παιδιον* $\overline{\iota\varsigma}$ *εισ ιεροσολυμα.*

44. *νομισαντεσ* (XΛ *-ζοντεσ*) *δε* (vg cop^{schw} syr^{p}, item^{vid} g$^{1. 2}$; a *enim* pro *δε*): D *και νομισαντεσ* ... b c e f ff^{2} l q go cop^{wl} et ^{petr2} om *δε* | *αυτον ειναι εν τη συνοδια* c. ℵBDL 1. 33. 124. 209, item *illum esse* (a e *esse eum*) *in comitatu* (ff^{2} *illum secum comitari*) it vg ... ς *αυτον εν τη συνοδ. ειναι* cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler. Item Ev. Thom. l. l. *οι δε γονεισ αυτου ενομισαν αυτον εν τη συνοδ. ειναι.* | *ημερασ οδον*: D *οδ. ημερασ* (d *viam diei unius*), item it^{pler} vg syr^{utr} (item Ev. Thom. l. l. *οδευσαντων δε οδον ημερασ μιασ*); e sic: *venerunt autem domi et quaesierunt eum inter propinquos et notos; non invenientes reversi sunt hierosolyma* etc) | *ανεζητουν*: MΓ al^{5} *εζητουν*. Item Ev. Thom. l. l. Cf et. Or$^{3, 955}$ in schedis^{gra} et ^{com}: *τι δε και εζητουν αυτον; - ουτωσ κακεινοι εζητουν τον κυριον ημων* $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ etc | *συγγενεσιν* (DX *συνγε.*) cum ℵABCDΓΠ unc^{8} al pler (et. Ev. Thom. l. l., sed add *αυτων*) ... LXΔΛ 1. 13. 33. 69. 209. 346. al^{10} *συγγενευσιν* (:: cf Mc 6, 4) | *και τοισ* cum ℵ^{c}ABC*KL^{2}MSΠ 33. 69. 124. al^{25} fere it^{pler} vg ... ς (= Gb) *και εν τοισ* cum C^{3}DEGHUVXΓΔΛ f go arm ... ℵ*L* om *και τοισ γνωστ.* Cf Ev. Thom. l. l. ubi est: *εζητουν αυτον εν τοισ συγγενεσιν αυτων, και μη ευροντεσ αυτον ελυπηθησαν σφοδρα, και υπεστρεψαν παλιν εισ την πολιν ζητουντεσ αυτον.*

45. *ευροντεσ* (D *ευρισκοντεσ*, it vg *invenientes*) absque *αυτ.* cum ℵBC*DL 1. 13. 33. 118. 124. 131. c e ff^{2} g$^{1. 2}$ l vg arm aeth ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b f q sah cop syr^{utr} go | *αναζητουντεσ* (Gb″) cum ℵ^{c}BCDL al^{10} (it^{pl} vg *requirentes*) ... ς *ζητουντεσ* c. ℵ*AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (a b e *quaerentes*, at ita a e et. v. 44). Cf Ev. Thom. ad v. 44

ἐγένετο μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν
μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ·
47 $^{4.2}$ *ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει*
καὶ ταῖσ ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 *καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν,*
$^{5.10}$ *καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησασ*
ἡμῖν οὕτωσ; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49 *καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν*

---

46. *εγενετο*: F^{w} om, nec exprim syr^{sch} al. Item Ev. Thom. l. l.; pergit enim post *ζητουντεσ αυτον*: *και μετα τριτην ημεραν ευρον αυτον εν τω ιερω καθεζομ. εν μεσ. των διδασκ. και ακου. του νομου κ. ερωτωντα αυτουσ.* | *μετα* cum ℵBL 1. 33. 131. ... ς Ln *μεθ* cum AODX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *εν τω ιερω*: D 254. post *καθ.*, al pauc om | *καθεζομενον* (Thaum^{6} *θεοφανωσ εν μεσω διδασκαλων καθεζομενοσ*): D 1. 118. *καθημενον*, G om | ΔLU *εμμεσω* | *και ακουοντα* et. go syr utr al Or$^{int\,3,39}$: D al^{5} it vg sah cop om *και* | *ακου. αυτων κ. επερωτωντα* (X *-τουντα*) *αυτουσ*: b c d ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q vg *audientem illos* (b harl^{2} *illum*, d *eos*) *et interrogantem eos* (q *illos*), item a l am al omisso *eos*; e f Or$^{int\,3,39}$ *audientem et interrogantem illos*

47. *οι ακουοντ. αυτου* (69. *παντ. οι ακ. αυτ.* post *αποκρι. αυτ.* pon): B Or$^{int\,3,39}$ („quando *et mirabantur omnes super responsis eius*") om. Sic e hunc versum habet: *et omnes qui audiebant admirabantur prudentiam et os et responsa.*

48. *ειπεν* (a *ait*; it^{rell} vg *dixit*) *πρ. αυτ. η μητ. αυτ.* cum ℵBCDLX 1. 118. 209. 254. a e f go syr^{sch*}arm aeth Cyr$^{fid\,116}$; item b c l q vg Aug cons^{2,17} cop *dixit mater eius ad illum*, syr^{p} *ad illum dixit mater eius* ... ς Ti *πρ. αυτ. η μητ. αυτ. ειπ.* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler. Cf Ev. Thom. l. l.: *προσελθουσα δε η μητ. αυτου μαρια ειπεν αυτω· ινατι τουτο εποιησασ ημιν, τεκνον; ιδου οδυνωμενοι εζητουμεν σε.* | *εποιησασ*: Δ^{gr*} *-ησεν*, sed ipse * correxit | *ιδου ο πατ. σου καγω* (C*L 1. 33. 69. Cyr$^{fid\,116}$ *και εγω*, Or$^{int\,2,251}$ *ecce ego et pater tuus*, Epiph^{155} Chr^{7,39} et ^{9,31} Dial$^{maced\,486}$ *ιδου εγω και ο πατ. σου*, quo ordine et. Or$^{int\,3,964}$ Ambrst Quaest Hier): 254. syr^{p} *ιδ. ο πατ. σου και οι συγγενεισ καγω*, similiter C* vel potius ut vdtr *ιδ. οι συγγενεισ και ο πατ. σου και εγω*, 6^{pe} post *καγω* add *και οι συγγεν. σου* ... e *nam et propinqui tui et ego* ... a b ff$^{2.}$ l planc om, item syr^{cu} nil nisi *ecce nos.* Cf et. Ev. Thom. | *οδυνωμενοι* (VXΓ al *-νομενοι*) et. b c g$^{2.\,vid}$ vg syr^{utr} arm aeth go Or$^{int\,2,251}$ Aug$^{cons\,2,17}$: D a e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q gat syr^{cu} Ambrst Quaest *οδυν. και λυπουμενοι* (*dolentes et tristes*, Ambrst Quaest *moesti et tristes*) | *εζητουμεν* cum ℵ^{c}ACDLXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn it^{omn} vg syr^{omn} etc Or$^{int\,2,251}$ et ^{3,964} Epiph^{155} Cyr$^{fid\,116}$ et luc^{138} Chr^{7,39} et ^{9,31} etc (cop *eramus tristes quaerentes te*): ℵ*B 6$^{pe\,vid}$ *ζητουμεν*

49. *και* (syr^{sch} et ^{cu} om) *ειπεν*: 13. 49. 346. *ειπ. δε* | *τι οτι*: Δ *τι οτε* (sequente *ζητειτε*, confusis *οτι ε* et *οτε*. Recte δ: *quid est quod quae-*

τοῖσ τοῦ πατρόσ μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ
ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖσ. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ
Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενοσ αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 52 καὶ Ἰησοῦσ
προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀν-
θρώποισ.

---

rebatis me.) Ev. Thom. l. l. *τι* | *εζητειτε* cum ℵcABCDLXΓΔΠ unc8 al fere omn itpler vg syrutr arm aeth go Orint 3, 955bis Epiph 115 Dial maced 486 Photmanich 4, 16 etc ... ℵ* 346. b cop syrcu *ζητειτε*. Item Ev. Thom. l. l. praegresso *εζητουμεν* | *ηδειτε* et. g1. vg go cop syrutr arm aeth Orint 3, 953 et 955 Didtri 3, 20 Epiph 442 Cyrhr 115 Dialmaced 486 Thdrt 5, 1063 Photmanich 4, 16: D 225. 282. 49ev a b c e f ff2. l q syrcu Ir (vel potius Marcosii ap Ir) gr et lat 92 Cyrfid 116 Thdrt 5, 122 Tertprax 26 (Orint 3, 954 nexus suadebat *nescitis*) *οιδατε*. Item Ev. Thom. l. l. | *εν τοις*: Didtri 3, 20 Dialmaced 486 Thdrt 5, 1063 *εν τω οικω*. Similiter syrsch etcu armcod persp. | *ειναι με*: et. Cyrfid 116 Thdrt 5, 122 Phot manich 4, 16 etc (et. Ev. Thom. l. l.): D 1. 13. 69. 118. 6pe it vg Irgr et lat 40 Orint 3, 953sqq Didtri 3, 20 Cyrhr 115 Epiph 155 et 442 Thdrt 5, 1063 Dial maced 486 *με ειναι*

50. *και αυτοι*: D e cop syrsch etcu Orint 3, 956 *αυτοι δε* | *ελαλησεν* (it vg Orint 3, 956 *locutus est*): 1. 118. 131. 209. *ειπεν*, item syrsch etcu

51. *και κατεβ. μετ αυτων*: b l Ambluc 2, 65 om, item Didtri 3, 20 Dialmaced 486 pergentes *και κατηλθεν εισ* | *και ηλθεν* (aeth *et abiit* ante *και κατεβ.*) cum ℵABC3LXΓΔΛΠ unc8 al omn fere it vg syrcu et utr arm go Orint 3, 956 ... C*DFw 28. cop om, hinc Gbo | *ναζαρεθ* (et. ς e 1624. 1633) cum B*DEGHMSUVΓΔ al pl, item C2Δ -*ραθ* ... ς Wtst Gb Sz Ln *ναζαρετ* cum ℵB3KLXΠ al mu, item Λ -*ρατ*. Praeterea cf ad 1, 26 | *και η μητηρ* cum ℵABC*KLSUVXΓΔΛΠ al pl itpler vg go syrp arm ... Gb' *η δε μητ.* cum C3DEGHM al45 fere e cop syrsch etcu Orint 3, 956 Eus steph 223; item Ev. Thom. l. l. | *παντ. τα ρηματ.* cum ℵBCEGHLMUVX ΓΔΛ al pler b c e f ff2. g1. l q vg Orint 3, 956 ... ΑDKΠ 114. 253. wscr 2pe *τα ρηματ. απαντ.* (D *παντ.*), a *verba eius omnia*; cop go *haec verba omnia* ... s 62. om *τα ρημ.* (Cf Ev. Thom. l. l. *η δε μητ. αυτ. διετηρει παντ. τα γενομενα.*) Praetereaque absque *ταυτα* cum ℵ*BDM a e syrsch ed arm ... ς Ti add *ταυτα*, Ln [*ταυτα*] cum ℵcACLXΓΔΛΠ unc7 al omnvid b c f ff2. g1. l vg syrcu syrcod et p aeth (cop go vide ante) Orint 3, 956 Eussteph 223, insuperque ℵcX al5 sl Eussteph add *συμβαλλουσα* (X -*άλουσα*) | *αυτησ*: ℵc *εαυτησ*

52. *ισ* cum ℵcABCDLXΓΔΠ unc8 al pler Ath 456 et 475 al: ℵ*A al5 Or 3, 214 et 605 *ο ισ* | *προεκοπτεν*: ita ℵAB*CEKLSXΓΔΛΠ etc: D -*πται*, M2 (*προέκοπτει*) U al certe permu -*πτε*, ut et. Ln edidit | *εν τη* cum ℵL cop Or 3, 214, item B omisso *εν*, item omisso *τη* Cyrioh 96 Epiph 1019 et 1024 ... ς Ln Ti om (ita et. Ev. Thom. l. l.) cum ACDXΓΔΛΠ unc8 al omnvid Ath 456 et 475 al (Or 3, 129 *τί ατοπον αυτον και προκεκοφεναι σοφια και ηλικια και χαριτι παρ. θε. κ. ανθρ.*) | *σοφια κ. ηλικια* cum ℵABCXΓΔ

III.

1 ⁶·³ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ ἡγεμονίασ Τιβερίου
Καίσαροσ, ἡγεμονεύοντοσ Ποντίου Πειλάτου τῆσ Ἰουδαίασ, καὶ
τετρααρχοῦντοσ τῆσ Γαλιλαίασ Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ

ΛΠ unc[8] al omn[vid] f ff[2.] g[1. 2.] vg go syr[p] (arm?) Or[3,214] et [129] (quem locum modo adscripsimus) et [int2,250] Ath[456] et [475] Cyr[ioh96] et [trin22] (et. [22]) Epiph[1019] Aug[cons2,27] et [alibi] (et. Ev. Thom. l. l.) ... DL a b c e l q cop syr[cu] et [sch] et [hr] (Or[3,219] ουκουν προεκοπτεν ηλικια, προεκοπτε σοφια, προεκοπτε χαριτι etc, at subsequuntur statim verba quae iam adposuimus) Or[int 2,673] et [3,35] („sic enim refertur quia Iesus proficiebat aetate et sapientia apud deum et homines") Epiph[1024] Cyr nest[86] Amphil[6,500] (in explicatione προεκοπτεν ουν κατα την ηλικιαν ανδρουμενου κατα φυσιν του σωματοσ, σοφια δια τουσ -χαριτι-, sed non in inscriptione) Nyss[antirrh] (ap Gall [6, 528] et [548]) Thdrt[2,358] et monach (ap Gall[9,409]) et [alibi] Victorin (sed praecedit: „Origenes et Victorinus non multum inter se diversa senserunt quia proficiebat aetate et sap. et grat. apud deum et homines" apud Hier[ecclesiast3,425], ap Routh[3,241]) | παρα θεω (ℵ[c]): ℵ* θεου (sed pergit και ανθρωποισ) | ανθρωποισ (et. Or[3,129] et [214] etc): D praem παρα

III. 1. δε (Clem[407] ετει δε πεντεκαιδ. επι τιβεριου καισαροσ εγενετο ρημα κυριου επι ιω. τον ζαχαριου υιον): ℵ[ca] (rursus restituit [cb]) HK*X 28. 124. plus[20] tol arm Or[int 3,956] et [957] Eus[dem 365] et [396] et [428] om | πεντεκαιδεκατω: L πεντεδεκατω | ηγεμονιασ (ΛΓ -νειασ, B[mg*] βασιλειασ) τιβ. καισαροσ: X add αυγουστου | ηγεμονευοντοσ et. Eus[dem 396]: D Eus[dem 365] et [428] Chron[392] επιτροπευοντοσ. Item it vg procurante | πειλατου cum AB*D ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵB[3]CL unc[rell] al omn[vid] | τησ ιουδαιασ: ℵ* om (suppl [c]) | και τετρ.: Eus[dem 365] (cf et. [396] τετραρχουντων δε ηρωδου κ. φιλ. κ. λυσ.) Chron[392] τετρ. δε | τετρααρχουντοσ ter cum ℵ*C cop. Hanc formam ℵ ubique tuetur atque Lc 9, 7, ubi omiserat ℵ* hunc titulum Herodis, ℵ[a] reposuit. Accedit ubique (praeter Act 13, 1) C, Lc 9, 7 etiam X, Matthaei vero loco 14, 1 etiam ZΔ. Hinc vix dubium est hanc insolitam formam a sacris scriptoribus positam, a scribis vero plerisque eiectam esse. Nobis igitur ubique reponenda videbatur ... ς Ln Ti τετραρχουντοσ ter cum ℵ[c]AB(D)L etc (et. syr[p mg gr]) | και τετρ. τησ γαλιλαιασ: haec D[gr] om per errorem; excidit enim versus in columna Graeca, posteaque pagina exeunte alteraque ineunte bis scriptum est τετραρχ. τ. ιτουρ. | τησ γαλιλ. ηρωδου (et. Or[int 3,957] Eus[dem 365] Chron[392]): ΛΚΠ ηρωδ. τ. γαλιλ. | ιτουραιασ (ita et. cop[schw ex dz]; LΛ al pauc ητουρ.): cop[wi] et [petr4.] ιδουμαιασ ... B[mg*] ορεινησ | ℵ* om ιτουραιασ usq λυσανιου, suppl ℵ[a] | και τραχωνιτιδοσ (ita et. ℵ[c]; B* τραχωνειτ.): ℵ[a] τετραχωνιτιδοσ, K 69. 48[ev] s[scr] και τετραχωνιτιδ. (K -χο-), e et tetrachonitidis, cop κ. τετραγωνιτ. | αβιληνησ ut ℵ[a]EGHKLSUXΓΛΠ al pl q (abilaenae) em syr[sch] (et [cu]) arm Eus[dem 365], item AB αβειληνησ,

αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆσ Ἰτουραίασ καὶ Τραχωνίτιδοσ χώρασ, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆσ τετρααρχοῦντοσ, 2 ἐπὶ ἀρχιερέωσ Ἄννα

go *abeileni* ... CMVΔ al mu c g [1. 2.] l vg cop syr[p] (et. [mg gr]) Chron[392] αβιλινησ (*abilinae*), D[2] αβιλλινησ ... D* αβιλλιανησ, item a b e f ff[2.] *abilianae* (e *abilianeae*, ff[2.] *ablianae*), d *abillianetis* ... aeth *sabilanes* | L τησ αβιληνησ (η sec supra lineam suppletur) τε· reliquis tribus syllabis τραρχουντοσ ipsa prima ut vdtr manu supra lineam adscriptis. De initio evglii Marcionis Tert[marc 4, 7]: *Anno quintodecimo principatus Tiberiani proponit eum* (edd. Paris. et Franek. *deum*. Praecedit 4, 6 *constituit Marcion alium esse Christum qui Tiberianis temporibus a deo quondam ignoto revelatus sit*) *descendisse in civitatem Galilaeae Capharnaum*. Item Epiph[311] (42, 11) εν τη αρχη παντα τα απ αρχησ τω λουκα πεπραγματευμενα - ταυτα παντα περικοψασ απεπηδησε και αρχην του ευαγγελιου εταξε ταυτην· εν τω πεντεκαιδεκ. ετει τιβεριου καισαροσ, και τα εξησ. Cf et. Dial [1, 823] ποτε κατηλθε (praecedit ο αγαθοσ vel potius ο αγ. θεοσ) σωσαι τουσ ανθρωπουσ; καθωσ περιεχει το ευαγγελιον, οτι επι τιβεριου καισαροσ, επι των χρονων πιλατου. Rursus [1, 869] ωσ φασιν, επι τιβεριου κατελθων (ex prioribus ο αγνωστοσ θεοσ suppleri potest) εφανη εν καφαρναουμ. Praeterea cf Tert l. l. *indignum denique ut - christus vero dei descensus de caelo sui non invenerit annunciatorem*. Item Ir[int 106] -*dicens*, *Iesum autem ab eo patre, qui est super mundi fabricatorem deum, venientem in Iudaeam temporibus Pontii Pilati praesidis, qui fuit procurator Tiberii Caesaris, in hominis forma manifestatum his qui in Iudaea erant, dissolventem prophetas et legem et omnia opera eius dei qui mundum fecit*. Item Hipp[7, 31] μαρκίων τὴν γένεσιν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν παντάπασι παρῃτήσατο, ἄτοπον εἶναι νομίζων - ἀλλὰ χωρὶσ γενέσεωσ ἔτει πεντεκαιδεκ. τῆσ ἡγεμονίασ τιβερίου καίσαροσ κατεληλυθότα αὐτὸν ἄνωθεν, μέσον ὄντα κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ, διδάσκειν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ. Ad inscriptionem evglii Marcionis spectat Tert[4, 2] *Marcion evglio scilicet suo nullum adscribit auctorem* –; quibuscum cf Dial [1, 829] οὐ πετροσ εγραψεν αλλ ο χσ το ευαγγελιον. Seqq usque 4, 16—30 (quae post 4, 31 — 39 posuit) praeteriisse Marcionem testatur cum aliis Epiph[311] et [312sq]. De Evangelii Ebionitarum initio — quod ad Mt 3, 1 supplendum — Epiph[30, 13] haec tradidit: η δε αρχη που παρ αυτοισ ευαγγελιου εχει οτι εγενετο εν ταισ ημεραισ ηρωδου του βασιλεωσ τησ ιουδαιασ, ηλθεν ιωαννησ βαπτιζων βαπτισμα μετανοιασ εν τω ιορδανη ποταμω, οσ ελεγετο ειναι εκ γενουσ ααρων του ιερεωσ, παισ ζαχαριου και ελισαβετ, και εξηρχοντο προσ αυτον παντεσ. και μετα το ειπειν πολλα επιφερει οτι του λαου βαπτισθεντοσ ηλθε και ισ και εβαπτισθη υπο του ιω. (Quae sequuntur ad Mt 3, 16 adscripta sunt.) Rursus[30, 14] habet: παρακοψαντεσ γαρ τασ παρα τω ματθ. γενεαλογιασ αρχονται την αρχην ποιεισθαι, ωσ προειπομεν, λεγοντεσ οτι εγενετο, φησιν, εν ταισ ημ. ηρωδου βασιλ. τησ ιουδαιασ επι αρχιερεωσ καϊαφα, ηλθε τισ ιω. ονοματι βαπτιζων - ποταμω, και τα εξησ.

2 επι cum ℵABCDEGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pl Eus[dem 365] et [398] Thdrt[2, 1247]

2 ss Mt 3, 1 ss Mc 1, 1 ss Io 1, 6 ss καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν
ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 [7.1] καὶ ἦλθεν εἰσ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
4–6 Es 40, 5–3 δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡσ
γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντοσ
ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ

Chron[392] … ς (= Gb Sz) *επ* cum minusc vix mu | *αρχιερεωσ* cum iisdem unc qui *επι* item F[w] al pl b e syr[p] aeth Eus[dem bis] Thdrt[cod] … ς (= Gb Sz) *αρχιερεων* cum minusc vix mu it[pler] vg cop go Thdrt[ed] Chron Or[int 3, 957] | *αννα*: H 28. 258. *ανα* | *καιαφα* cum ℵABLXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] q am fu cop (syr[p mg gr] *καηαφα*) Eus[dem] Thdrt Chron … Ln *καΐφα* cum CD a b c (e *capha*) f (ff[2.] g[1. 2.] ut vdtr) l vg[ed] (et[mss pl] ut vdtr) Or[int] (:: at ita D it[pler] vg ubique) | *θεου* et. a b e f am fu Or[3, 957] (ex sched[gra] et[comb]: *ουδεποτε γεγονε ρημα θεου επι τινα των προφ. ει μη νυν μονον - δια τουτο προσ ιω. εγενετο ρημ. θεου*. Item Or[int] l. l. in comm) et [4, 127] Eus[dem 428] Chron[392] … 28. (*λογοσ κυρ.*) p[parh scr] c l q (item[vid] ff[2.] g[1. 2.]) vg[ed et mss pl] (ut for em) Clem[407] Or[int 3, 957 txt] *κυριου* | *επι* et. Clem[407] Or[4, 127] Eus[dem 428] Chron[392]: Δ 28. Or[3, 957 lib] (e sched[gra] et [comb], ut vidimus) *προσ* BD *ιωανην* | *τον ζαχαριου* cum ℵABCDEFHKLMSUVXΓΔΛΠ al longe pl Clem[407] Or[4, 127] Chron[392] … ς (= Gb Sz) *τον του ζαχ.* cum G 1. 69. 2[pe] al vix mu Eus[dem 428] | *εν τη ερημω*: syr[cu] praem *et praedicabat*, posteaque *και ηλθεν* habet et *κηρυσσων* om

3. *πασαν την* cum ℵCDXΓΔΛΠ unc[8] al pler cop Eus[dem 428] Chron[392] … Ln Ti om *την* cum ΔBL al pauc Or[3, 719] et [4, 127] (et. [3, 957] ex sched[gra] et [comb]) :: cf Mt 3, 5 ubi similiter pro *πασα η ιουδαια* LMΓΔ al *πασα ιουδ.*

4. *ωσ* (et. Or[4, 127] Chron[392]): C Eus[dem 428] *καθωσ* | *βιβλω* (et. Or Eus Chron): B *βιβλιω* | E[*vid] *των λογων* | *προφητου* sine *λεγοντ.* cum ℵBDLΔ 1. 118. 124. it[pler] vg cop syr[cu] arm Or[4, 127] Eus[dem 428] … ς (Gb[oo]) add *λεγοντοσ* cum ACXΓΛΠ unc[8] (E hiat usq *του ιωανν.* v. 15) al pler (13. *λεγων*) f q go syr[utr] aeth Chron[392] | *εν τη ερημω· ετοιμασατε*: de hac verborum distinctione vide ad Mc 1, 3. Eandem sequitur Eus[dem 428]: *η δια του ιω. φωνη επι τησ ερημου κηρυσσουσα.* | *κυριου* (et. Or[4, 127] Eus[dem 428] Chron[392]): A al[5] *του κυρ.* | *αυτου* (Or[4, 127] *προσεθηκε δε ο λουκασ και - πασα φαραγξ - του θεου· ομοιωσ τω μαρκω αναγραψασ το· ευθειασ ποι. τ. τριβ. αυτου, επιτεμνομενοσ, ωσ προειρηκαμεν, το· ευθειασ ποι. τ. τριβ. του θεου ημων.* Hier[malach 3]: „pro eo quod LXX transtulerunt *dei nostri*, Marcus Lucasque dixerunt *eius*“): D[gr] *υμων*, syr[sch et cu] pers[p] *deo nostro*; item Ir[int 184] „de quo iterum ait Matthaeus, similiter autem et Lucas: *Hic enim est qui dictus est a domino per prophetam: Vox clamantis in deserto: Parate viam domini, rectas facite semitas dei* (cdd[3] *domini*) *nostri. Omnis vallis implebitur - salutare dei.*“ (cf ad v. 5) Cf et. Cyr[luc 140] *τι δε βουλεται το· ευθειασ ποιειτε τασ τριβ. του θεου ημων;* Postea *ο δε ιωαννησ· ευθειασ ποιειτε τασ τριβ. υμων· τουτο δε εστι το ευθειαν ειναι την*

τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ
βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον
τοῦ θεοῦ. 7 [8. 5] Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτι- 7–9 Mt3, 7–10
σθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν
ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς
μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν

ψυχην. Rursus post: αλλ ωσπερ τινος ανταναφωνουντος και λεγοντος· πως ετοιμασομεν την οδον κυριου η πως ευθειας αυτου τας τριβ. ποιησομεν;

5. φαραγξ: ita ℵBCDFGKL²MUΓΔΛΠ al pl ... AHL*SX al permu (10 apud solum Scriv) -ραξ | ευθειας cum BD^{gr}Ξ 73. 253* 32^{ev} a b c ff² g¹ l vg arm Or^{4,127} (αντι δε του· και εσται παντα σκολια εις ευθειας [-αν?], χωρις του παντα την λεξιν εθηκε, μετα του αντι ενικου· εις ευθειαν, πεποιηκεναι πληθυντικον· ευθειας) et ^{int3,958} et ^{4,693} Ir^{int184} (in directa, sed^{cdd2} in directum. Praeterea vide ad v. 4) Leo$^{serm\,44}$ ... ς ευθειαν cum ℵACLXΓΔΛΠ unc⁸ al pler d e f q cop syr^{cu} et ^{sch} (syr^{p} aeth) go (Ir$^{int\,cdd}$ vide ante; Or^{4,118} non tam ad Lucae textum quam ad Esaiam respicit, quemadmodum etiam παντα τα σκολια retinetur) Chron^{392} | αι (DKL ε) τραχειαι (ℵ* τροχιαι, ℵ^{c}D -χιαι) ε. οδ. λειας (ℵCXΔ al mu λιας)

6. του θεου (et. Or^{2,638} et ^{812} et ^{4,127} Ir^{int184} Chron^{392} al): D aeth κυριου. Pro hoc versu syr^{cu} plene dat Es 40, 5: *et revelabitur gloria domini, et videbit eam simul omnis caro, quia os domini locutum est.*

7. ουν: D 1. 13. 28. 69. al⁵ e f go cop^{dz} δε (*et dicebat* syr^{cu} et ^{sch} arm aeth) | οχλοις: Or^{4,128} urget (επει οι οχλοι ουκ εν επαινω τασσονται etc): 1. e^{scr} al pauc om | υπ αυτου (et. Or^{4,128}): D b e l q ενωπιον αυτου (syr^{cu} *ad eum* pro βαπτισθ. υπ αυτου, item syr^{sch} sed add βαπτισθ.) | X al pauc γεννηματα | υπεδειξ. υμιν (et. Or^{int3,959} Eus^{dem428}): DΔ υμιν υπεδ. (:: ap Mt υπεδ. υμ. non fluct)

8. καρπους αξιους cum ℵACLXΓΔΛΞΠ unc⁸ al fere omn it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} et$^{p\,mg}$ arm Eus^{dem428} Or^{int3,959} et ^{960}: B Or^{4,128} αξιους καρπ. (eoque loco Or προς μεν τους φαρισ. και σαδδουκ. ap Mt ποιησατε, ειρηται ενικως, καρπον αξιον της μετανοιας, προς δε τους οχλους πληθυντικως, αξιους καρπους της μετ.) ... D 106. e go cop syr$^{p\,txt}$ aeth καρπον αξιον (:: ut Mt) | αρξησθε (Or^{4,128} conlato δοξητε ap Mt: οι μεν γαρ οχλοι νυν αρχην εχουσι - διοπερ αρχονται λεγειν εν εαυτοις - οι δε φαρισαιοι ap Mt ουκ αρχονται αλλα προ πολλου τουτο δοξαζουσιν): Γ 252. δοξησθε, L δοξητε (Did^{manich} ap Comb^{auctar2,30} c Mt potius, ex quo et. καρπον αξιον habet) | εν εαυτοις (D^{gr*} αυτοις omisso εν, L εν αυτοις) et. Or^{3,145} et ^{4,128}: it^{pler} (non item f q) vg syr^{cu} (non item syr^{utr}) arm (aeth non exprim εν) Or^{4,272} Amb^{luc} ^{2,74} om | πατερα: L 33. syr^{cu} et ^{sch} et P c.* arm Or^{3,145} et ^{4,272}

*Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.* 9 *ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν
τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται.* 10 $^{9.\,10}$ *Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ
ὄχλοι λέγοντεσ· τί οὖν ποιήσωμεν;* 11 *ἀποκριθεὶσ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖσ·
ὁ ἔχων δύο χιτῶνασ μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
ὁμοίωσ ποιείτω.* 12 *ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν
πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν;* 13 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·*

(*φησι και ο σωτηρ· μη αρξησθε λεγειν οτι πατερα εχομεν τον αβρααμ*, *ἤ· μη δοξητε λεγειν· πατερα εχ. τ. αβρ.*, ita ut Lucae *οτι* tribuat, non item Matthaeo) (et. Did l. l.) praem *οτι* | x y^{scr} al pauc *εχωμεν*

9. *ηδη δε και* (c *iam autem et*): D cop go (Did ut ante) om *και* (:: ut Mt), item *iam autem* b e q, *iam enim* f ff^{2}· ^{vid} g^{1}· l vg, *iam quid enim* a ... syr^{cu} *et ecce*, syr^{sch} arm *ecce autem* (contra syr^{p} *ecce autem et*), Or$^{int\,3,959}$ ter et ^{960} *ecce*, aeth Amb^{luc2,76} *quia iam* | *ουν* (et. Or^{4,128} et ^{129}): c cop^{dz} *δε* ... b ff^{2}· arm om | *δενδρον*: D om | *καρπον καλον* et. b c e f g^{1}· l vg (et. em ing etc) cop aeth go Or^{int3,959} et ^{960}: D syr^{cu} et ^{sch} *καρπους καλους* ... nil nisi *καρπον* habent a ff^{2}· am for perus Or ^{4,128} (addit: *το μεν γαρ μη εχον καρπον ουδε καλον εχει καρπον*) et ^{129} Ir^{int279} ex cdd pler (non addit nomen evglstae, sed propter testes in Lc omittentes — ap Mt non omittitur — ad Lc adhibendum est Ir^{int} testimonium): hinc Ln[*καλον*]. Nec incredibile est ipsum Lucam omisisse.

10. *επηρωτων* (x 69. -*τουν*) et. (*interrogabant*) a f g$^{1.2}$· ^{vid} vg syr^{omn} ... D 244. *επηρωτησαν*, item *interrogaverunt* b c e ff^{2}· l q | *λεγοντες* (b e l q *et dixerunt*): syr^{cu} om | *ουν* (a f ff^{2}· g^{1}·vg cop^{edd} syr^{utr}): D al^{3} b c e l q cop^{dz} syr^{cu} aeth Or^{int3,960} om | *ποιησωμεν* (Gb') cum ℵABCDFHLMSVXΓΔΛΠ al pl go aeth ... ς (= Sz) *ποιησομεν* cum GKU 1. al permu; item *faciemus* it vg Or$^{int\,3,960}$. Praeterea D b g^{1}· q gat syr^{cu} add *ινα σωθωμεν* (d *ut salvi simus*, Latt^{rell} *ut vivamus*)

11. *αποκριθεισ δε*: U al pauc *ο δε αποκριθεισ*, e *ille autem*, syr^{cu} *ille* | *ελεγεν* cum ℵBC*LX 1. 13. 33. 69. 124. 131. c f l vg (et δ, item *dixit* a b d e g^{1}· q go syr^{cu} et ^{utr} ... ς Ti *λεγει* c. AC^{2}D^{gr}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *μεταδοτω* (syr^{cu} *det unam ex eis*) *τω*: U al pauc -*δωτω τω*, L -*δωτο*, K -*δότῶ*

12. *τελωναι* (Or^{int3,959} et ^{960}): D a add *ομοιωσ* | *βαπτισθηναι*: CKXΠ al^{60} fere syr^{p} c. ob. cop^{dz} mg Or$^{int\,3,959}$ et ^{960} add *υπ αυτου* | *ειπαν* cum C*D ... ς *ειπον* cum ℵABC^{3}LXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *διδασκαλε*: syr^{cu} om | *ποιησωμεν* cum ℵABCDFHKLMSVXΓΔΛΞΠ al pl go aeth ... ς *ποιησομεν* cum GU 1. al permu, item rursus *faciemus* it vg. Praeterea D add *ινα σωθωμεν* (non item b etc nec syr^{cu})

13. *ο δε*: syr^{cu} non exprim | *ειπεν προσ αυτουσ*: ℵ* om (^{c} suppl): id quod lectione in aliis fluctuante commendatur | *πρ. αυτουσ*: D (et „colb" ap Wtst) a (*quibus ipse ait*) e f l q mt (ut a) *αυτοισ* ... 64. b

μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων
δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖσ; καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ
ἀρκεῖσθε τοῖσ ὀψωνίοισ ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντοσ δὲ τοῦ λαοῦ καὶ 15ss Io 1, 15 ss
διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
μήποτε αὐτὸσ εἴη ὁ Χριστόσ, 16 [10. 1] ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ 16s Mt 3, 11 s Mc 1, 7 s
Ἰωάννησ· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶσ· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερόσ

ff² plane om | μηδεν: ΑΔ 253. Const[3,39,1] μηθεν | πλεον: c πλειον ... v al⁵ om ... D syr[sch] add (syr[sch] praem) πρασσετε, ac post υμιν habent πρασσειν. It[pl] vero i. e. a b c e ff² g¹ l q mt syr[cu] aeth πρασσετε (Π al πραττετε, it[pl] mt gat *exigatis*) post (syr[cu] ante) πλεον transponunt. Alludit Clem[306]: - παραγγελλει αρκεισθαι μονοισ τοισ οψωνιοισ, τοισ δε τελωναισ μηδεν πλεον πρασσειν παρα τα διατεταγμενα

14. επηρωτων (Χ -ρωτουν) cum ℵABLΧΓΔΛΞΠ unc⁸ al omn[vid] a e f l vg syr[omn] ... cD b c g¹ ff² l q επηρωτησαν | δε: c fu om (c *interrogaverunt etiam et milites*) | αυτον: D c om | στρατευομενοι: 28. 118. 209. al¹⁰ go οι στρατ. | λεγοντεσ: q syr[cu] om | ποιησωμεν cum ℵBC* et***DFHLMSVΧΓΔΛΞΠ al pl go aeth ... ς Ln ποιησομεν cum AGKU 1. al permu, item ut vv. 10 et 12 it vg. Praeterea D (ut bis supra) add ινα σωθωμεν | και ημεισ post τι ποι. cum ℵBC*LΞ 1. 69. 124. b c e f ff² g¹ l q vg syr[cu et sch] ... ς ante τι ποι. cum AC³ΧΓΔΛΠ unc⁸ al pler a go syr[p] cop (*quid nos quoque faciemus*) arm aeth ... D 7[ev] om | και ante ειπεν: D e o δε ... b q cop[petr4] syr[cu et sch] om | προσ αυτουσ cum ℵAC³ΧΓΔΛΠ unc⁸ al fere omn go ... Ln Ti αυτοισ cum BC*DLΞ 1. 33. it vg (:: saepe pro πρ. αυτ. substituere dativum, cf v. 13) | μηδενα pri: A 12. 119. 229** 8[pe] praem μηδενα αδικησητε | μηδενα sec cum ℵ*H syr[cu et sch] cop (*ne concutiatis quemquam, ne faciatis cuiquam iniuriam*) ... ς Ln Ti μηδε cum ℵ[c]ABCDLΞ unc rell al omn[vid] it vg syr[p] al

15. αυτων: ℵ[a] εαυτων | περι του (et. Or[4,133]): DΞ 1. 69. 131. 435. al¹⁵ Eus[theoph140] (- οτι παντων διαλογιζομενων περι ιω. μηποτε -) om του | BD ιωανου | syr[cu] pro προσδοκωντοσ etc: *et homines qui illum audiebant cogitabant inter se et dicebant: Estne* etc non exprimens περι τ. ιω. quae verba syr[sch] post του λαου pon | μηποτε: 1. 131. μητι | ειη: L 69. y[scr] 258. 47[ev] ει... 239. 299. εστι

16. απεκριν. λεγ. πασιν (ℵ[c]L πασ. λεγ.) ο ιωανν. (B ιωανησ) cum ℵ(et* et[c])BL e Or[4,133] ... ς Ln Ti απεκριν. ο (E al pauc om) ιωανν. (124. a b l mt arm om ο ιω., Χ 33. 131. cop post απασιν vel πασιν pon) απασι (K*Ξ 1. 131. al πασιν, Γ om) λεγων (K* et³ f ff² q vg post ο ιω. pon) cum ACEFGHMSUVΔΛΞΠ(KΓ) al pl (it[pl] vg, c *respondens dixit iohannes omnibus*, b l *respondens ait* [l *dicit*] *omnibus*) go syr[p] ... D επιγνουσ τα νοηματα αυτων ειπεν ... syr[cu] nil nisi *dixit illis*, syr[sch] *respondit Iohannes et dixit illis*. Eus[theoph140] απεκριν. ο ιωανν. | μεν: D om | υδατι βαπτιζ. υμασ cum ℵABCΧΓΔΛΠ unc⁹ al pler ff² (l *aqua*

μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ,
αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 [11.5] οὗ τὸ πτύον
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν
τὸν σῖτον εἰσ τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.

vos babtizo) vg syr[p] aeth Or[4, 182]; item *βαπτ. υμ. υδατ.* (*in aqua* cop Or[int semel]) f cop syr[cu] et[sch] go Or[int 3, 961 bis] ... D 1. 13. 69. 131. 124. e Amb[luc 2, 77] *υμασ βαπτιζ. εν υδατι*, Eus[dem 428] *υμασ υδατ. βαπτ.*, a b c q mt go Amb[luc 2, 79] *vos* (q mt add *in*) *aqua baptizo*. Praeterea CD a b c e ff[2.] g[1.] l q gat mt Amb[luc 2, 77] (non item f vg) syr[p mg] (in cod assem[2.]) add *εισ μετανοιαν* (e *in aquam paenitentiae*): non item Or[4, 182] et[183] (*μονοσ ματθαιοσ τουτω προσεθηκε το· εισ μετανοιαν*) Or[int 3, 961] Eus[dem 428] | *ερχεται δε* (V om *δε*) et. Or[4, 182] et Eus[dem 428]: D l Or[int 3, 961] *ο δε ερχομενοσ* (:: e Mt) | *ο* (D om) *ισχυροτ. μου* (C *εμου*): D l add *εστιν* ... L al[6] Eus[dem] add *οπισω μου* (Or[int 3, 961] *qui autem post me venit*; syr[sch] ed *ερχετ. δε οπισ. μου*) | *ικανοσ*: M 13. 69. 124. X[scr] add *κυψασ*. Contra Or[4, 185] *μη ανεξεταστον δε εασθω το χωρισ του κυψασ ομοιωσ παρα τω λουκα και ιωαννη ειρημενον*. Item Aug[cons 2, 26] *de calceamentis ergo hoc a Luca distat quod addidit* (i. e. Marcus) procumbens. | *των υποδηματων* (Or[4, 186] *ετι περι των υποδηματων των παρα τοισ τρισιν ουτωσ ονομασθεντων ευαγγελισταισ διαλαβωμεν, συγκρινοντεσ εκεινα τω παρα τω μαθητη ιωαννη ενικωσ ονομασθεντι*): D cop syr[p] *του υποδηματοσ* (Clem[679] *ουκ ειμι, φησιν, αξιοσ τον ιμαντα του υποδηματοσ λυσαι κυριου* ad Ioh conformatam. Etiam liberius[241] *ουκ αξιοσ ειναι ομολογων τον ιμαντα των υποδηματων λυειν του κυριου*). Praeterea *λυσαι τ. ιμ. των υποδ.* reddunt a b ff[2.] l q arm Amb[luc 2, 80] *calciamenta portare*, item Eus[dem 428] *ου ουκ ειμι αξιοσ τα υποδηματα βαστασαι* | *αυτου* (et. c e f vg Or[4, 182]): Δ *αυτων* ... D a b ff[2.] l q arm (Eus[dem] vide ante) om | *αυτοσ* (suppl ℵ[a]): ℵ* om | *αγιω*: 63. 64. Tert[bapt 10] (*ipse profitetur - in sola paenitentia tinguere, venturum mox qui tingueret in spiritu et igni*) Aug[cons 2, 26] (*de baptismo autem hoc ab utroque* [distat] *quia non dixit* [Marcus] et igni, *sed tantum* in spir. sancto. *Sicut enim Matthaeus, ita et Lucas dixit, et eodem ordine*: Ipse vos baptizabit in spiritu et igni, *nisi quod Lucas non addidit* sancto, *sicut Matthaeus dixit*) om. Cf et. Heracl? ap Clem[eclog 25] (pag [995]) *ο ιωανν. φησιν οτι εγω μεν υμασ υδατι βαπτιζω, ερχεται δε μου οπισω ο βαπτιζων εν πνευματι και πυρι*.

17. *διακαθαραι* cum ℵ*B a (*ad purgandam aream*) e (*ut emundet aream*) cop arm Ir[int 17] (*emundare*). Cf et. Heracl ap Clem[eclog 25] (ut ante) *ενιοι, ωσ φησιν ηρακλεων - ουτωσ ακουσαντεσ το αποστολικον· το γαρ πτυον εν τη χειρι αυτου του διακαθαραι την αλω, και συναξει τον σιτ. εισ την αποθ., το δε αχ.* etc ..... ς Ln Ti *και διακαθαριει* (:: ut Mt) cum ℵ[a]ACDLXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] (Δ 284. x. *καθαριει*) it[pl] vg etc Ir[gr 17] Or[int 3, 963] | *συναγαγειν* cum ℵ*B e arm, item ℵ[a] *συναξαι* ... ς Ln Ti *συναξει* (:: ut Mt) cum ℵ[c]ACDLXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg

18 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
λαόν·* 19 [12. 2] *ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ* 19 s Mt 14, 3 ss Mc 6, 17 ss
*περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων
ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης,* 20 *προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ* Mt 4, 12 Mc 1, 14
πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21 [13. 1] *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ* 21 s Mt 3, 13 ss
Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, Mc 1, 9 ss Ioh 1, 21 ss
22 *καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περι-*

etc (vide ante); sed D syr^{sch} post *σιτον* pon | DEGΛ al^{10} fere *τον μεν σιτον* | *την*: D 13. om | *αυτου*: ℵ^{a} (nisi est ^{ca}; rursus enim restituitur a^{cb} vel ^{ca}) D 13. e cop^{wi} et petr^{4} (Or$^{int\ 3,\ 359}$ ex Mt videtur; $^{3,\ 968}$ ex Lc habet *αυτου*) om | *κατακαυσει* (ℵ^{a}): ℵ* *κατασβεσει*

18. *παρακαλων*: D *παραινων*

19. *τετρααρχης* cum ℵ*C cop: cf ad 3, 1 ... ς Ln Ti *τετραρχης* cum ℵ^{c} etc: cf ad 3, 1 | *υπ αυτου*: F cop syr^{sch} *υπο ιωαννου*. Similiter M^{mg} initium lectionis ecclesiasticae notatum habet: *τω καιρω ηρωδ. ο τετραρχ. ελεγχ. υπο του ιωανν. περι* etc, item al^{evgll} | *του αδελφ. αυτ.* sine *φιλιππ.* cum ℵBDLΓΔΛΞ unc^{8} al^{120} fere it vg (et. Lcif) go arm^{ed} ... ς (= Gb Sz) praem *φιλιππου* (:: e Mt ubi non fluct) cum ACKXΠ al mu cop syr^{utr} arm^{codd} aeth | *ων εποι. πονηρ. ο* (X al pauc om) *ηρωδης* (127. 132. 234. 235. *ο ηρωδ.* pon ante *πονηρ.*, e l syr^{sch} pers^{p} om) ita et. ℵ^{c}: ℵ* *των πονηρων ων εποι. ο ηρωδ.*, item a b c f ff^{2} g$^{1.\ 2}$ (l) q vg Lucif *et de omnibus malis quae fecit* (l gat *faciebat*) *Herodes* (l om). Contra e *et propter omnia quae fecit nequissima*, d *et de omnib. quibus fecit malis herodes*

20. *και* et. c e f ff^{2} g$^{1.\ 2}$ q vg: 251. 258. a b l mt Lcif om | *κατεκλεισεν* (D *ενεκλισε*, it vg *inclusit*, 2^{pe} *απεκλ.*) sine *και* cum ℵ*BDΞ b e (cop *adiiciens-proiecit*) (Eus$^{hist\ 3,\ 24,\ 5}$ *και ο λουκας-φασκων, ως αρα προσθεις ηρωδης οις διεπραξατο πονηροις, κατεκλεισε τον ιω. εν φυλακη*) | BD *ιωανην* | *φυλακη* sine *τη* cum ℵBDKLMΛΞΠ al^{15} arm go Eus^{hist} (vide ante) ... ς Ti *τη φυλ.* cum ACEFGHSUVXΓΔ al pl

21. *εν τω βαπτισθηναι* (e al? vg *cum baptizaretur*): 28. z^{scr} al pauc Chron^{394} *μετα το βαπτ.* Item it^{pler} Amb$^{luc\ 2,\ 83}$ *cum baptizatus esset* | *απαντα* (131. e om): ℵ al pauc *παντα* | *ανεωχθηναι* (et. Chron^{394}): D *ανοιχθηναι*

22. *σωματικω*: K *-τικως*, 254. vero *σωματικως εν ειδει ιεω περιστερας* | *ως* cum ℵBDL 33. Or$^{4,\ 150}$ ... ς Ti *ωσει* (:: ut Mt) cum AXΓΔΛΠ unc^{8} (deficit F) Eus$^{steph\ suppl\ 270}$ (libere sic: *και επι τουτοις απασιν ιυ φησι βαπτισθεντος και προσευξαμενου εγενετο ανοιχθηναι τον ουρ. και καταβηναι το πν. ωσει περιστεραν και φωνην εκειθεν ενεχθηναι· συ ει* etc)

9, 35 στερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱόσ
μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
23 ss Mt 1, 1—17 23 [14. 3] Καὶ αὐτὸσ ἦν Ἰησοῦσ ἀρχόμενοσ ὡσεὶ ἐτῶν τριά-

---

22. επ: D εισ, item it[pler] vg *in ipsum* (f *super ipsum*) | εξ: Α απ, D εκ του | γενεσθαι sine additam (Gb'') cum ℵBDL a b c e g[1.vid] l vg cop Amb[luc 2,83] ... ς add λεγουσαν cum ΑΧΓΔΠ unc[8] al pler f ff[2.] g[2.] q go syr[utr] arm aeth, item Λ 13. 69. 262. al pauc προσ αυτον λεγουσαν :: cf Mt et ap eum evg Ebion ex Epiph[138] | εν σοι: X al aliq f cop[wi] go Eus[steph 270] (non item [271]) εν ω :: ut Mt. Contra Aug[cons 2,31] *quod alius* (Mt) *dicit*: in quo mihi complacui, *alius* (Mc): in te complacui, *alius* (Lc): in te complacuit mihi | ευδοκησα cum ℵBF[w]KMUΛΠ 1. 11. 33. 69. 127. 346. al[45] fere Eus[steph 270] et [271] ... ς ηυδοκ. cum ΑΕGHLSVXΓΔ al pl. Pro συ ει - ευδοκησα habent D a b c ff[2*] l (non item e f ff[2**] g[2.] q vg, nec magis Eus[steph]) υιοσ μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε. Eandem lectionem testatur Aug[cons 2,31]: *Illud vero quod nonnulli cdd habent secundum Lucam, hoc illa voce sonuisse quod in psalmo scriptum est*: Filius meus es tu, ego hodie genui te: *quamquam in antiquiorib. cdd. Gr. non inveniri perhibeatur, tamen si aliquibus fide dignis exx. confirmari possit, quid aliud quam utrumque intelligendum est quolibet verborum ordine de caelo sonuisse?* Item Iuvenc[1,364] (ap Gall[4,605] *Ablutumque undis Christum flatuque perunctum Alloquitur*: *Te nate hodie per gaudia testor Ex me progenitum* etc) Alia testimonia Latina vide ap Sabatar ad h. l. Sed cf et. quae ad Mt exscripsimus ex Evg Ebion, item Iust[tr 88] et [103]. Praeterea cf Clem[113]: *αυτικα γουν βαπτιζομενω τω κυριω απ ουρανων επηχησε φωνη μαρτυσ ηγαπημενου· υιοσ μου ει συ αγαπητοσ, εγω σημ. γεγενν. σε.* Item Method[conv 719] (ap Gall[3])

23. και αυτοσ ην ισ (ισ sine articulo cum ℵBLUX 33. al aliq; contra ς Ln Ti ο ισ cum ΑΓΔΛΠ unc[7] al pler Chron) cum ℵΑΒΕGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler go Or[lat 3,965] Chron[457]; item 13. 124. 346. a b c e f g[1.] l q vg syr[p] arm Eus[steph 228] και αυτ. ο ισ ην (*et ipse Iesus erat*) ... D Hipp mai[7,74] Ath (ap Gall[5,170]) Epiph[432] ην δε (Hipp add ο) ισ (Epiph[439] οτι ην ισ, [746] οτι ην αυτοσ ο ισ. Cf et. Clem[407] ην δε ισ ερχομενοσ επι το βαπτισμ. ωσ ετ. τριακ.), cop Ir[int 148] *Iesus autem erat*, syr[sch] *ipse autem Iesus erat* | αρχομ. ωσει (Hipp Epiph ωσ) ετ. τριακ. cum ℵBLX 1. 33. 118. 131. 209. e[scr] b c g[1.] l q vg Hipp l. l.) Or[3,406] Or[int 3,966] Eus[steph 228] (et [270] και αυτοσ ην αρχομ. ο ισ ωσ ετων τρι. etc) Ath (l. l.) Epiph[746] Amb[luc 3,1] al (Ir[int 148] *quasi incipiens trig. annorum, cum veniret ad baptismum*); item 13. 69. 346. Epiph[439] (sed nec [746] nec [432]) αρχομενοσ ειναι ωσ ετ. τρι. ... ς Ln ωσει (D al aliq ωσ, Γ om) ετων τριακ. (M[mg] add ων) αρχομενοσ (124. e f mt syr[sch] aeth om; syr[p mg] Chron[457] αρχ. ειναι) cum ΑDΓΔΛΠ unc[8] al pl a go syr[p] Cyr[luc 149] Chron [457] | ων υιοσ (Or υι. ων) ωσ ενομιζετο c. ℵBL 1. 118. 131. 209. a (*filius ut existimabatur*) Or[3,965] (ex sched[gra] et [com]) Afric (ap Eus[hist 1,7,4] οσ ην υιοσ, ωσ ενομιζετο, και γαρ και τουτο προστιθησι, του ιωσηφ etc) Eus[steph 228] et [270] Ath (l. l.) Epiph[432] et [439] et [746] al ... ς ων (X ων·) ωσ ενομιζ. υιοσ c. ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler f (*sicut extimabatur filius*)

κοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἠλεὶ 24 τοῦ
Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ

Ad v. 20 supple: ... ς Ln Ti *και κατεκλει*. cum ℵ^{c}ACLXΓΔΛΠ unc^{9} al omn it^{pl} vg syr^{utr} et^{hr} go etc

vg (*ut putabatur filius*) cop syr^{p} arm aeth (Chron^{457} omisso *ων*) ... D *ωσ ενομιζετο ειναι υιοσ*, item *quod putabatur esse filius* c ff^{2} g^{1} l*, *quod videbatur esse fil.* q, *sicut putabatur esse fil.* e, *quod videbatur et dicebatur esse fil.* b, *qui putab. esse fil.* l^{2} Amb$^{luc\ 3,1}$, syr^{sch} *et existimabatur filius* | *ιωσηφ* sine articulo cum ℵABDLXΔΛΠ unc^{7} al pler Or^{3,965} Epiph^{1039} ... Ti *του ιωσηφ* cum HΓ 1. 118. 131. 209. c^{scr} Afric (ap Eus^{hist} l. l.) Eus$^{steph\ 228}$ et^{270} Ath (ap Gall^{5} l. l.) Epiph^{432} et^{439} et^{746} Cyr$^{luc\ 161}$ (*ει και υιοσ ην ωσ ενομιζ. του ιωσ.*) | *του ηλει* usq *του ναθαν* (v. 31): D ratione Matthaei a versu 16 usq ad v. 10 ad Lucam translata sic: *του ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελεαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ τ. ιεχονιου τ. ιωακειμ τ. ελιακειμ τ. ιωσεια τ. αμωσ τ. μανασση τ. εζεκεια τ. αχασ τ. ιωαθαν τ. οζεια τ. αμασιου τ. ιωασ τ. οχοζιου τ. ιωραμ τ. ιωσαφαδ τ. ασαφ τ. αβιουδ τ. ροβοαμ τ. σολομων*. In E aliis mu singulorum nominum ordo inde perturbatus est quod scriptores in columnis describendis errarunt. Hinc in E (fol. 165. vers. fol. 166. rect. et vers.) ordinis restituendi caussa ita legendum est ut ab *του ηλει*, cui perperam addit (cum g^{scr}) *του ιακωβ*, et *τ. ματθατ* ad alterius col. prima nomina tria transeatur, tum rursus ab *ιωσηφ* priore col. posito pergatur usque ad *μαθατ* (fol. seq.). Inde transeundum est ad alterius col. nomen quartum *τ. λευι* usque *θαρα*. Iam sequitur pri. col. *ναχωρ* usq *νωε*, indeque *λαμεχ* usq *τ. θεου* | *ηλει* (*ἡλ-* ita EBΛ al pl^{vid}, item it^{pler} vg *heli*; KΠ 126. tisch^{4} al mu^{vid} *ἠλι* item b e *eli*) c. ℵABEGHMSΓΛ al pl Chron^{457} ... ς Ln *ηλι* c. KLUVXΔΠ al permu
24. *μαθθαθ* cum ℵ (D *μαθθαν*, vide ante) ing em (uterque *matthath*; et. M^{mg} c^{scr} *ματταθ*, Chron^{457} *ματταθα*). Cf et. v. 29 (*μαθθαιοσ* ubique edidimus, nec vero aliis testibus quam ℵBD utitur) ... ς Ln *ματθατ* cum ABEGHSVΛΠ al pl cop vg (*mathat*, sed fu *matthat*; am *mattat*) go (*matthatis*) ... KLM^{txt}UXΔΓ al permu (et. tisch^{4}) syr^{p} *ματθαν* (minusc aliq *μαθαν*). Porro b e q *matthei*, a *mattheae*, f *mathi*, ff^{2} g^{1} l *matthiae*; arm *matathia*, aeth *mati*. Ceterum Afric ap Eus^{hist} ^{1,7,4} om *τ. μαθθαθ τ. λευει* (*κατα λουκαν ομοιωσ τριτοσ απο τελουσ μελχι, ου υιοσ ο ηλι ο του ιωσηφ πατηρ*), nec aliter ipse Eus$^{steph\ 228}$ et ^{270}, nec magis Amb$^{luc\ 3,15}$ (*Lucas vero Ioseph - filium Heli, Heli autem filium Melchi esse descrips.*). Accedere videtur et. Ir$^{int\ 219}$ propter numerum generationum quem indicat: *Lucas genealogiam, quae est a generatione domini nostri usque ad Adam, septuaginta duas generationes habere ostendit.* Ad *μαθθαθ* cf et. Aug^{quaest} in $^{deuter\ 3,573}$: *secundum Matthaeum Mathan est avus Ioseph, secundum Lucam vero non Mathan sed Mathat. Quod si quisquam putat esse tantam similitudinem nominis, ut ab scriptoribus in una littera erratum sit - quid de istorum patribus dicturus est? Nam sec Luc Mathat filius fuit Levi, sec Matth autem Mathan ex Eleazar genitus* etc | *λευει* cum ℵB (ita ipse * ex *ηλει*

25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼσ τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ
1 Chr 3, 17 26 τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ
Esr 3, 2 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ
Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ

---

corrrexit) GΓΔ 1. 69. al mu (go *levveis*) ... ς Ln λευι cum ΑLXΔΠ unc^{7} al longe pl. Cf et. ad v. 29 | μελχει cum ℵABEGHLMSΓΔΛ al mu ... ς Ln μελχι cum KUVXΠ al pl | ιανναι cum ℵBLΛ 33. 69. (1. ιωανναι) al pauc item (*iannae* b ff^{2} l am for ing, *iamnae* em, *ianne* c f q vg, *iane* g^{2}) it^{pl} vg syr^{sch} cop (ιαννη) aeth (*ionae*) ... ς ιαννα cum AE^{2}GKMU VΠ al pl arm syr^{p} Chron^{457}; item X αννα, a *anne*, e *annae* ... E*Λ al pauc ιωαννα, Γ al pauc ιωανναν, SH ιανναν

25. ματταθιου c. ℵAEKLMSUΓΔΛΠ al pl q (*mattathiae*) cop go syr^{p} aeth; item B* μαθθαθιου (B^{3} ματθ.), X al pauc ματατθιου, f vg *mattha-thiae* ... G al pauc ματθαιου, HV 33. al permu ff^{2} l** syr^{p} arm ματθιου (*matthiae*) ... a b c e l* om του ματταθιου του αμωσ | ναουμ: e *natum*, g^{2} l *navum*, ff^{2} *anum* | εσλει cum ℵABEGHMSΓΔΛ al mu ... ς εσλι cum KUVXΠ al permu ... L al mu f cop go aeth εσλιμ (h^{scr} v^{scr} 7^{pe} εσλειμ). Latini sic: *esli* (ἐσλ. et. EΠ al unc et minusc pl) c g^{2} q am em for ing mt; *hesli* g^{1} l vg^{ed}; b ff^{2} *sedi*, a *seddi*, e *aedi* | ναγγαι (syr^{p}): A al pauc syr^{sch} ναγαι, U 126. al pauc cop ναγγε, Δ ναιγαι (sed correctum ναιγγαι, δ *nagae*), a l* *nance*, f *nagges*, b *maggae*, c *magge* ... F^{w} al mu αγγαι ... V^{2} σαλμον

26. τ. μααθ (ff^{2} g^{1} q): 69. 346. f l** μαατ, *maat*, cop^{dz} μαθ, g^{2} *ma-thath* ... a b c e l om | ματταθιου cum ℵABXΓΔΛΠ etc: L al pauc ματαθιου, h^{scr} 49^{ev} 150^{ev} 3^{pe} 10^{pe} μαθθαθιου, z^{scr} μαθθαδιου, al pauc ματθαθιου, H al pauc ματθιου, al ματθαιου, et aliter | σεμεειν cum ℵBL, item *semein* b e go cop ... AEGHMSV*XΓΛ tisch^{4} al permu σεμεει, item ς Ln σεμεϊ cum KUΔΠ al perm (V^{recens} λευι), item *semei* it^{pl} (a *semeia*) vg syr^{utr} arm aeth | ιωσηχ cum ℵBLΓ 1. 33. 69. 131. 209. 346. tisch** al^{10} fere b c (*iosec*) e ff^{2} (*osehc*) g$^{1.2}$ l** (* *oseae*) am cop arm ... ς Ln ιωσηφ cum AXΔΛΠ unc^{8} al pler a f q vg (for mt *ioseth*) go cop^{petr**} syr^{utr} aeth | ιωδα (V ιωδ, Γ ἰωδᾶ) cum ℵBLXΓ 22. 33. 69. tisch$^{4.**}$ al^{15} (1. ἰωαδά) g^{1} am em for harl ing mt (δ *iuda aut ioda*) go cop^{dz} .. ς Ln ιουδα cum AΔΛΠ unc^{8} al pl a b (*iudae*) c e f ff^{2} g^{2} l (*iudae*) q vg^{ed} tol (*iudae*) cop syr^{utr} arm aeth

27. ιωαναν cum ℵ^{a}ABEGΔΛ al pl vg^{cdd} (ap Ln) syr^{utr}, item LXSVΓ tisch^{4} al cop ιωανναν ... ℵ*U al mu arm aeth ιωναν, b *ionae*, q *ione*, H al pauc ιαναν ... ς ιωαννα cum KMΠ al mu a c e f ff^{2} (*ioannae*) g$^{1.2}$ l (* *iohann*) go | ρησα: e *sarec* | ΑΛ 42. ζορομβαβελ | νηρει cum ℵABEG HLMSΓΔΛ al pl ... ς Ln νηρι cum KUVXΠ al permu ... f *nerim*, c *meeri*

28. μελχει cum ℵABEGHLMSΓΔΛ al pl ... ς Ln μελχι cum KUVXΠ al pl | αδδει cum ℵABEGHMSΓΔ al permu ... ς Ln αδδι cum KUVΔΠ al pl; item L αvδι, X αδαι, e *asdi* | κωσαμ (ita ℵ^{c}, c f g^{1} am *cosam*, g^{2} *cho-sam*, a ff^{2} vg *cosan*): ℵ* κωσα, b q *cosae*, l *chosae* (e *caese*) | ἐλμ- ita EKΓΛΠ al pler^{vid} a e f q em ... Ln ἐλμ- cum minusc non ita mu b c

τοῦ Ἤρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ
τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ
τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ 2 Sam 5. 14
Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸσ τοῦ 32 s Ruth 4, 18-22

g[1. 2.] am ing fu for | ελμαδαμ cum ℵBL 33. al (item al aliq ελλαδαμ) a (elmadan) b (hermadam) c (helmadam) e (etmadam) g[1.] (helmadan) vg (vg[ed] fu ing for al -adan, am em harl -adam) cop ... ς ελμωδαμ cum ΑΧΔΛΠ unc[8] al pl f q go (ermodam) syr[p] (syr[sch] elmudad) aeth, item Γ al pauc ελμωδαν, g[2.] helmodan | ἤρ ut EHKSΓΛΠ al pler[vid] it[pler] em for harl δ: Ln ἦρ ut k[scr] al vix mu f vg (certe ex cdd mu) go

29. ιησου cum ℵBL 13. 33. 69. 346. al pauc (similiter Γ 1. 131. ιησω) a b c e f g[1. 2.] l (ff[2.blanch] iozes iesu, ff[2.sabat] filius zoses) vg cop arm ... ς ιωση c. AEGHKMSUVΔΛΠ al pl q go (iosez) syr[sch]; X ιωσηχ | ελιεζερ: ℵ* e ελιαζερ (e* -zar, e** -zer), ℵ[c] ελιαιζερ, 69. 346. arm aeth ελεαζερ | ιωρειμ c. ABLXΓΔΛΠ unc[6] al pl: ℵUV 33. al mu ιωριμ ... Γ al pauc (1. ιωραιμ) f g[2.] ing* syr[sch] arm aeth ιωραμ (syr[p] ioria, syr[p mg] iotham) | μαθθαθ cum ℵ* (μαθθααθ) et [c] ing (mattiath), item (ita Ti) B* 346. μαθθατ, item AKΠ 33. al mu ([6] ap Scriv) ματταθ, L ματτθ, X al pauc ματταθιου ... ς Ln ματθατ cum B[3]GHMSUVΔΛ al pl cop, E al pauc μαθατ, vg mathat, l for matthat, am matthad, em mathad ... a matthatae, c matthatam, e matal, syr[sch] matitha; 69. ματτθα (ex μαστθα corr), b mattha ... Γ 1. al pauc q syr[p] ματθαν | λευει cum ℵABGHLΓΔ al mu (go ut supra) ... ς Ln λευι cum EKMSUVΛΠ al pl, X λεμι ... b om

30. συμεων: a e vg[ed] (sed am fu for ing symeon) simeon ... b symae | ιουδα: Δ ιουδαι (δ iudae) | ιωναμ cum ℵBΓ 1. al[15] fere c e g[1.] cop[dz] syr[sch] et[p mg] arm ... ς Ln ιωναν cum AGHLMSUVX al permu cop[edd] syr[ptxt] ... a g[2.] vg iona, b f ff[2.] l q ionae ... EKΔΛΠ al mu ιωαναν (K al pauc -ννaν), go iohannae | ελιακειμ: 33. al aliq -κιμ

31. μελεὰ: hoc accentu EK tisch al mu, MSUΠ al μελέα, ς Ln μελεᾶ cum minusc: a b e l* om (non item c g[1. 2.] l** q; f mele, ff[2.] melsivae; arm melthi, Chron[458] μελχεα | μεννα cum ℵBLX 33. (157. al pauc μενα) c g[1.] g[2.] l** vg cop[schw] arm; item Γ 1. 131. q μεναν, cop[wi] vg[ms] (ap Ln) μενναν ... a e enam, b l* enan, ff[2.] oenam ... ς μαϊναν cum EGHK MSUVΔΛΠ al pl f (mainan) go syr[p] aeth Chron ... Δ 49. 51. om, hinc Ln [μεννα] | ματταθα: X al pauc ματαθα ... B μετταθα | ναθαμ cum ℵ*B c e (hi[2] natam; q mattan) ... ς Ln Ti ναθαν cum ℵ[c]ALXΓΔΛΠ unc rell al fere omn a b (natan) f g[1. 2.] l vg cop go etc | δαυειδ cum ℵAB*DHLΔ (G δαειδ) 1. (go daveidis). Cf et. ad Mt. 1, 1 ... ς δαβιδ cum minusc, Gb Sz δαυιδ cum EKMUXΔ al, SΓΠ al δᾱδ

32. ιωβηδ (ℵ*B -βηλ) cum ℵ[c]AF[w]LMUXΓΔ 33. 69. 346. al plus[15] c δ cop aeth ... ς ωβηδ (D[gr*] ωβηλ) cum D[gr recent] EGHKSVΛΠ al pl (et. carp ev it[pler] (sed a b e ff[2.] g[1.] l q obeth; d f vg obed) go Chron | βοοσ cum ℵ[c] (ℵ* βαλλσ, altero λ notato) ABDLM[txt]XΠ 33. 69. al (et. carp[ev]) a b e l* arm cop (boes) aeth (boas) ... ς βοοζ cum EGHKM[mg]SUVΓΔΛ al pl c f ff[2.] g[1.] l** q vg go Chron

Chr 2, 1 ss 34 s 1 Chr 17, 24 ss Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ
τοῦ Ἑσρὼμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ
36—38 1 Chr 1—4 τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ρα-
γαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρ-
φαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ

32. *σαλα* cum ℵ*B aeth ... ς Ln Ti *σαλμων* cum ℵ^{c}ADLXΓΔΛΠ unc^{rell} al omn^{vid} it vg cop go etc (Chron arm^{ed} *σαλμαν*) | *ναασσων*: X al pauc *ναασων*, q vg$^{cdd\ aliq}$ *nasson*, e *nassem*

33. *τ. αμιναδαβ* cum ℵ^{c}AEGHKLM^{mg}SUVXΓΔΛΠ etc, item (ut Ti) D *αμειναδαβ*, Chron ^{458} *αμηναδαβ*: ℵ* *αδαμ* (aeth *τ. αδαμ τ. αμιναδαβ*) ... M^{txt}S 1* 28. 69. 126. 131. 209. al plus^{40} syr^{p} *αμιναδαμ* ... B om | *τ. αδμειν* (ℵ 69. al *-μιν*, Γ al *αλμειν*, 1. al *αλμει*, X al *αδμη* [arm *αδμηχ*]; sed 1. al pauc praem *τ. αραμ*) *τ. αρνει* (LX al *-νι*, 69. arm *αρηϊ*) cum ℵBLXΓ al mu cop syr$^{p\ mg}$ (in Ass. 1 et 2 ap Adler) arm (cf et. numerum generationum ad v. 38) ... ς Ln *τ. αραμ* cum ADEGHUΠ al non ita mu a c f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ (g$^{1.}$ *aran*) l q vg go syr^{sch} ... KMSVΔΛ al^{70} fere b e syr^{p} aeth Chron *τ. αραμ τ. ιωραμ* (al pauc b *ιωαραμ*, aeth *ωριν*, e *irram*); tisch** *τ. αραμ τ. αρνει τ. ιωραμ* | *εσρωμ* (et. ς Gb Sz) cum ℵAD^{gr}(*ασρωμ*)E(*εζρ.*)GHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler a c e f g$^{1.}$ (*esdrom*) l q (de ff$^{2.}$ g$^{2.}$ non satis liquet) am for fu em ing cop ... ς^{e} Ln Ti *εσρων* cum B al vix mu (sed vide Scriv) b d vg^{ed} tol ... go *aizor* | *τ. φαρεσ*: A om

34. *ισαακ* cum ℵ^{c}ABD^{2}LXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} etc ... ℵ*D* a b c e *ισακ*. Cf ad Mt 1, 2 | *θαρα*: ℵ^{c}X 1. 33. 69. 346. al plus^{60} cop^{wi} syr^{p} Chron ^{459} *θαρρα*

35. *σερουχ* cum ℵABLXΓΔΛΠ unc^{9} (et. F^{w}) al longe pl a c f ff$^{2.}$ g$^{1.\ 2.}$ l q am fu em for ing tol go cop syr$^{p\ txt}$ arm Chron, item D b *σερουκ*, e *seruth* ... ς (= Gb Sz) *σαρουχ* cum minusc ut vdtr pauc vg^{ed} (*sarug*) syr^{sch} et $^{p\ cd}$ | *ραγαυ*: LV al permu *ραγαβ* | *φαλεκ* (*φάλ-* K carp^{ev} al mu; EGMSUΓΛ al pl *-λέγ* vel *-λέκ*) cum ℵBDLVXΔ al permu b c e ff$^{2.}$ l q am for cop$^{schw\ ex\ dz\ et\ petr\ 4.}$ syr^{p} ... AEGHKMSUΓΛΠ al pl vg go syr^{sch} Chron *φαλεγ*, a f g$^{1.}$ cop^{wi} *-lech* | *ἔβερ* hoc accentu et spiritu EHKMΓΛΠ al pl item it^{pler} am em for ing etc: al pauc *ἕβερ*, item ff$^{2.}$ vg^{ed} et$^{cdd\ aliq}$ *heber* ... ς *ἐβὲρ* ut (ni fallor) G al ut vdtr vix mu | *σαλὰ* ut GKMSΛΠ al pl: Γ al mu *σάλα* (ut Ln)

36. *καιναμ* cum ℵBL 1. 33. al pauc aeth (:: eadem forma A Gen 10, 24 bis) ... ς Ln *καιναν* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pl (al aliq *-να*) it (sed e *thamon*) vg go cop Chron ... D om | *λαμεχ*: DMX *λαμεκ*, q *lamec*, a *lameci*

37. *μαθουσαλά* ut EGKΛ al permu: MSΓ al mu *-σάλα* (K *μασαλά*) ... B* *μαθθουσαλα* | *ιαρετ* cum ℵB* a l q (hi^{3} *iaret*; e *alet*) Chron^{459} ... ς (*-ρέδ* ut G al; Ln Ti *ἰάρ.* ut EHKLMSVΓΔΛΠ al pl) *ιαρεδ* cum B^{3}LXΓΔΛ unc^{7} al pl f vg cop ... Ln *ιαρεθ* cum AKΠ al aliq b c g$^{1.}$ | *μελελεηλ* cum ℵ*AΛ 69. (al^{2} *μελεηλ*) cop$^{petr\ 4}$ (et^{dz} *malaliel*) ... ς Ln Ti *μαλελεηλ* cum ℵ^{c}BDLXΓΔΠ unc^{8} al pler cop^{edd} Chron; f *maleleel*, b c l** vg

τοῦ Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἑνὼς
τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

1 [15. 2] Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ 1–13 Mt 4, 1 11
τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας Mc 1, 12s
τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. [16. 5] καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν.

---

malaleel, ff² *malelel*, a 1* *maleel*, tol *malleel*, g² *malehel*, q *malelekec*, e om | καϊναμ cum ℵL ff² cop^dz ... ς Ln Ti καϊναν cum ABDXΓΔΛΠ unc⁸ al omn^vid; item c e f l q vg *cainan*, a^vid *cainnan*, d *ainan*, b *aenan*

38. σηθ: A σημ | θεου: harl post hanc vocem (litteris paullo minoribus) additum habet *generationes LXXV* ... Bas: αριθμησον τοινυν απο του αδαμ μεχρι της παρουσιας του χυ τας γενεαλογιας και ευρησεις κατα την του λουκα γενεαλογιαν τη εβδομηκοστη εβδομη διαδοχη γεγεννημενον τον κυριον: locum vide ap Mai. Scr. vet. Nov. Coll. IX. pag. 663. Eundem numerum 77 ex Naz^pentecost et Nyss orat. II. in Gen. 1, 26 attulit Wtst. Consentiunt Op^112c (Opp. Chrys. VI. Venet. 1780) et Aug^exod105. (Alibi Aug: de verb. domini 15 quaest 5: *Lucas a domino usque ad David XLIII generationes enumerat.*) Accedunt scholia cdd 34. et 37. ιστεον οτι τα ακριβη των αντιγραφων οζ' ονοματων αριθμον περιεχουσιν απο του κυριου και μετ αυτου του αδαμ. De Ir^int computatione vide ad v. 24. Codd syr teste Barsalibi ab Abrah. ad Christ. 56 (teste Iac^sarug 57) numerant, unde, additis reliquis, 76, non cum Naz. 77 effici dicit. (Cf. Assem. bibl. or. II. 162)

IV. 1. πληρ. (F^w add ων) πνευμ. αγι. (Schu prob) cum ℵBDEF^wKLΞΠ 1. 11. 33. al^40 it^pler vg syr^utr sah cop (aeth) Bas^eunom319 Or^int 3,966bis ... ς πνευμ. αγι. πληρ. cum AGHMSUVW^bΓΔΛ al pl e go arm Thdrt^5,1069 (:: cf πληρ. ante gen. suum Act 6, 3. 5. 8. 7, 55. 9, 36. 11, 24.) | εν τω (11. 124. 225. Did^trin 2,7 om) πνευματι: a c vg^cle *a spiritu* (contra *in spi.* e f ff² g^1. 2. l q am fu ing for mt iac em etc) ... 107. b Eus^dem 92 om | εν τη ερημω cum ℵBDL a b g¹ q em fu ing harl mt sah ... ς εις (Did^tri επι) την ερημον (:: ut Mt et Mc) cum AEGHKMSU VW^bΓΔΛΞΠ al omn^vid c e f ff² g² l vg (et. am for al) cop (item syr^utr arm) (Did^tri) Eus^dem Bas^eunom Thdrt

2. τεσσερακοντ. cum (ℵμ')AB*LΔ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B³DW^bΓΛΞΠ unc⁸ al omn^vid. Praeterea r g^scr 7^pe aeth add και νυκτας τεσσαρακοντα :: e Mt | υπο: Δ* απο | διαβολου (et. Eus^dem 92): D 243. e σατανα. Ita e etiam v. 3 | και ουκ εφαγ. ουδεν (Eus^dem libere και ουδεν εφαγ.): W^bΔ 13. 69. 122. 124. 346. e^scr (omisso ουδεν) al pauc arm add ουδε επιεν | συντελ. αυτων absq additam (Gb'') cum ℵBDL a b c e g^1. 2. l vg (et. 130^lat) sah cop arm aeth pers^wh ... ς add

3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολοσ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
Deu 8, 3 τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτοσ. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ·
γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ. 5 καὶ
ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ οἰκουμένησ

υστερον (:: e Mt ubi non fluct) cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΛΠ al omn^{vid} f ff^{2} q go syr^{utr} cop$^{dz\ recent}$ Cyr$^{mai\ 151}$ (*τεσσαρακοστησ εισ νηστειαν δαπανηθεισησ ημερασ υστερον επεινασε*)

3. *ειπ. δε αυτω* cum ℵBDL 1. 33. 67. 130^{gr} it^{pler} vg (for nil nisi *dixit illi*) cop (sah *dixit diab. illi* sine copula) Amb$^{luc\ 1339}$ ... ς *και ειπ. αυτ.* cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler (157. *και ειπ. δε αυ.*) e q go syr^{utr} arm aeth Thdrt$^{5,\ 123}$ (:: ut Mt) | *τω λιθω* (a *lapidibus*) usq *γενηται* (a *fiant panes*): D 31^{ev} tol *ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται* (:: ex Mt)

4. *και απεκριθη*: 13. 69. *απεκρ. δε*, 130^{gr} sah syr nil nisi *απεκρ.*, D *και αποκριθεισ* | *προσ αυτ.* (13. 69. 76. 346. sah cop *αυτω*, 130^{gr} om) ο (Δ om) ι̅σ̅ cum ℵBLΔ 13. 33. 69. 130^{gr} it vg sah cop aeth; syr post *respondit* pergit *Iesus et dixit illi*; D post *και αποκριθεισ* pergit *ο ι̅σ̅ ειπεν*, tol *et respondens illi Iesus dixit* ... ς ι̅σ̅ (M 1. 124. al^{25} fere *ο ι̅σ̅*) *προσ αυτ.* cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΛΠ al pler go syr^{p} arm. Praeterea ς add *λεγων* cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΛΠ al pler c e f g^{2} (item *et dixit* a b ff^{2} g^{1} l q; vide supra syr) syr^{p} arm aeth go ... omisimus cum ℵBL 13. 33. 130^{gr} al pauc vg sah cop | *οτι* (Or$^{3,\ 967}$ ex sched^{gra} et com *ωσ γαρ περι ανθρωπου αποκρινεται και λεγει οτι ουκ επ αρτω μονω ζησ. ανθρωπ.*): D tisch 69. 124. 246. al^{10} fere om :: ut Mt | *ο ανθρωπ.* cum ℵABDEGLVW^{b}ΔΠ^{2} al permu sah cop ... Gb^{oo} ὁ cum F^{w}HK MSUΓΛΠ* al plus^{70} go Or (ex sched) :: cf ad Mt ubi similiter fluct lectio. Praeterea haec edidimus absque additam cum ℵBL sah cop schw ... ς Ln add *αλλ επι* (D *εν*, item Latini *in pane solo* et *in omni verbo*. Cf et. ad Mt) *παντι ρηματι* (al^{30} cop$^{dz\ recens}$ et^{wi} aeth ar^{p} Thphyl add *εκπορευομενω δια στοματοσ*) *θεου* cum ADW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} go arm (item cop^{wi} etc) :: e Mt. Similiter contracta vide ad Mt 21, 44. 27, 35 et 49. Lc. 2, 39.

5—8. Hos vv. b c f g^{1} l q (cdd^{lat} ap Fabr^{stap}) Amb$^{luc\ 1340}$ post v. 12 pon (:: ut Mt): non item a (sed vide ad v. 5) e ff^{2} vg

5. *και αναγαγων* (S al aliq *αγαγων*) *αυτον* (e add *secundo*) sine additam (Gb'') cum ℵBDL 1. 36. 40. 259. 260. a (*et adduxit eum hierusalem et statuit eum supra pinnam templi et ostendit illi omnia regna* etc) e sah cop^{schw} (ex^{dz} et pet^{4}) arm Cyr$^{ador\ 18}$ ... ς Ln add *ο διαβολοσ* cum AW^{b}ΓΔΛ unc^{8} al pler (etiam ante *αυτον* ponitur) it^{pler} (c *iterum diabolus*, f *diab. iter.*) vg go syr^{utr} (sed syr *satanas*) cop^{wi} et $^{dz\ recent}$ (sed hi duo post *οροσ υψηλ.*) aeth Hil^{49}. Item omisimus *εισ οροσ υψηλον* cum ℵBL b g$^{1.2}$ am em fu for ing iac harl mt tol (etc) sax sah cop^{schw} Cyr$^{ador\ 18}$ ... ς (Schu „rec. ap. Mt") add *εισ οροσ υψηλον*, Ln [*ε. ορ. υψ.*] cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff^{2} q vg^{ed} go syr utr cop^{wi} et $^{dz\ recent}$ (vide ante) aeth arm Hil^{49}; item addito *λιαν* (D *λειαν*) D 13. 69. 124. 346. l δ, nil nisi *supra montem* e (a vide ante) ::

ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ δώσω τὴν
ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παρα-
δέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσησ
ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν Deu 6, 13
αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεισ κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ

---

e Mt; Lc verbo αναγαγων satis habuit expressisse quod Mt εισ ορ. υψ. λιαν dixit | τησ οικουμενησ: D 5. 245. f (:: ut Mt) του κοσμου, item Or[int3,967] *ostendit ei omnia regna mundi* (item post), sed sched[gra] et[com] πασ. τ. βα. τησ οικουμενησ βασιλειασ κοσμου φησι των κοσμικων ανθρωπ. | στιγμη: E στιγμα, 1. στιγματι

6. αυτω (f l vg): D a b c e q Hil[49] προσ αυτον | απασαν: ℵ al pauc πασαν | αυτων: D τουτων, sed d *eorum* | παραδεδοται: M 217. j[cant] Cyr[ador 13] παραδεδονται, 8[pe] -διδονται, Γ e[scr] παραδιδοται | ω εαν cum ℵALW[b]ΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Cyr[ador] ... Ln ω αν cum BD | διδωμι (ℵ[c]): ℵ* δωσω

7. εαν: 1. al plus[20] a b e f ff[2.] g[1.] l q am vg[six] arm Ir[int319] („quemadmodum meminit Lc: *Haec omnia tibi dabo*, *quoniam mihi tradita sunt et cui volo do ea, si procidens adoraveris me*“) Cyr[mai153] add πεσων :: e Mt; non item c vg[ed] fu ing em al | προσκυνησησ: HLΔΛ al permu -νησεισ | ενωπιον (ℵ* μοι ενωπ. εμ.) εμου (prob Schu) cum ℵ*BDEF[w] HVW[b]ΓΔΞΛ 1. al plus[50] ... ς ενωπ. μου cum ℵ[c]AGKLMSUΠ al permu Cyr[ador 13]; it[pl] vg *coram me*, *ante me*, *in conspectu meo*: f g[1.] l Ir[int] *me* | σου (157. 346. al[15] fere sah Cyr[ador 13] σοι) πασα cum ℵABDL W[b]ΓΔΛΞΠ unc[9] al plus[150] e (*erit tua omnes*) ... ς (= Gb Sz) σου παντα cum minusc vix mu, item *tua omnia* it[pler] vg, sed it[pler] (et. e, sed non a b) vg etiam *do illa* pro διδ. αυτην. Similiter Cyr[ador] διδωμ. αυτα et σοι παντα

8. αποκριθ. ο ις̅ (sah *Iesus respondens*) ειπ. αυτω cum ℵFLM[mg]Ξ 1. 13. 33. 69. 124. al plus[12] (e omisso αυτω) f ff[2.] g[1.2.] (sah) cop (sed cop[dz] om αυτω) syr (*respondit autem* [[cod] om] *Iesus et dixit illi*) ... Ln αποκριθ. ειπ. αυτω ο ις̅ cum AKM[txt]Π al[15] fere a b c q (item aeth omisso αποκριθ.) ... ς Ti αποκριθ. αυτω ειπεν ο (B om) ις̅ cum BEGHSUVW[b] ΓΔ al pl; item DΛ al aliq go syr[p] arm αποκρ. αυτ. ο ις̅ ειπεν | γεγραπται non praemissis υπαγε etc (Gb probante Schu) cum ℵBDLΞ 1. 8. 22. 33. 118. 131. 251. 34[ev] a c f ff[2] g[1.2.] vg go sah cop[schw] syr arm aeth (Or[3,540] προσ μεν τον πετρον ειπεν· υπαγε οπισω μου σατανα· προσ δε τον διαβολον - υπαγε σατανα, χωρισ τησ οπισω μου προσθηκησ· το γαρ οπισω του ιυ̅ ειναι αγαθον εστι. Haec ad Mt spectant; at Or urgere nequibat si in Lc scriptum invenisset υπαγ. οπισ. μου σατανα) ... ς praem υπαγε οπισω μου σατανα, item Ln [υπ. οπ. μου σατ.] c. AW[b]ΓΔΛΠ unc[9] al pler b (e *vado retro satanas*) l q cop[wi et dz recent] syr[p] aeth[cod a]. Item γεγραπτ. sine γαρ (Gb Sz probante Schu) cum ℵABDLΓΞΠ unc[8] al longe pl it[pler] vg sah cop syr[utr] go arm aeth Or[int3,968] (item ex sched [3,967]) (Cyr[mai 153] nec γαρ nec υπαγε etc agnoscit) ... ς add γαρ cum UW[b]ΔΛ 69. al mu b q ::

μόνῳ λατρεύσεισ. 9 *ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰσ Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν*
ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ,
10s Ps 91, 11s *βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·* 10 *γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ*
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 *καὶ ὅτι ἐπὶ χει-*
ρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου.
Deu 6, 16 12 *καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπει-*
ράσεισ κύριον τὸν θεόν σου. 13 *καὶ συντελέσασ πάντα πειρασμὸν*
ὁ διάβολοσ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

utrumq e Mt | *προσκυνησεισ* (F al aliq -*σησ*, a *diliges*) *κυρ. τ. θε. σου* cum AEGHKMSUVΓΔΠ al longe pl a sah arm ... Ln (et. Ti in Synops. 1864) *κυρ. τον θε. σ. προσκ.* cum ℵBDFLW^{b}ΛΞ 1. 33. 69. 118. 124. 130. 131. 157. al^{30} fere b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg go cop syr^{utr} aeth Or$^{int 3, 968}$ (item sched^{gra} et com$^{b 967}$) Cyr$^{mai 158}$ :: at ita Mt lectione non fluctuante, nec magis LXX fluct

9. *ηγαγ. δε* cum ℵBLΞ sah cop syr^{p} mg (Or$^{int 3, 968}$ *adduxit ergo*) ... ς Ln *και ηγαγ.* cum ADW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ arm aeth ... e *Iterum duxit*, f go *Deinde duxit* | *ιερουσαλημ*: M^{mg} 1. al pauc *ιεροσολυμα* | *εστησεν* sine *αυτ.* (Schu prob vdtr) cum ℵBLΞ e arm^{ed} Or$^{int 968}$ ... ς Ln add *αυτον* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg sah cop go syr^{utr} arm^{ms} etc | *επι*: Δ *υπο* | *αυτω* (:: ut et. Mt) cum ℵABD etc ... LΞ e Or$^{int 3, 968}$ om *υιοσ* cum ℵABDLΓΔΛΞΠ unc^{9} al plus^{150} ... ς (= Gb Sz) *ο υιοσ* cum minusc vix mu | *ει*: Δ *εισ* | *ει του θεου* (q *es dei*): a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg *dei es* | *εντευθεν* (69. 127. al aliq aeth post *κατω*, 13. al pauc *ενθεν*): EGH al^{20} fere (vg^{cod}?) Or$^{int 3, 968}$ Amb^{luc} om (:: ut Mt); 251. a c l Amb$^{cain 191}$ om *κατω* (non item b e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q)

10. *γαρ* (ℵ$^{c?a?}$): ℵ* 244. om | *διαφυλ. σει* 1. 22. 106. 118. 130. 131. 209. 251. al pauc aeth^{cdd2} add (:: e LXX) *εν πασαισ ταισ οδοισ σου*

11. *και*: a c e ff$^{2.}$ om; non item b f g$^{1.2.}$ q (l *ut super manus tollant te*) *οτι* cum ℵABKLMW^{b}Ξ 1. al permu c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ q vg go cop syr^{p} Or$^{3, 969 sched}$ ... Gb^{oo} cum DEFGHSUVΓΔΛ(Π hiat) al pl a b (l vide ante) sah syr aeth Or$^{int 3, 968\ et\ 969 ter}$ :: ut Mt | *ποδα*: K *ποδαν*

12. *ειπ. αυτω ο ι̅ς̅* cum ℵABLW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler a b e l q go ... DΞ 33. al pauc c f ff$^{2.}$ (g$^{1.}$ om *ο ι̅ς̅*) vg cop syr^{sch} (*respondit autem Ies. et dix. ei*) et^{p} (aeth) *ο ι̅ς̅ ειπ. αυτω* | *οτι* et. a sah cop syr^{p}: ℵ^{a} (sed nec ℵ* nec ^{c}) D b c e f (ff$^{2.}$ *et* pro *οτι*) g$^{1.}$ l q vg syr^{sch} arm om | *ειρηται* et. vg (item g$^{2.}$?): D c^{scr} a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q pers^{utr} Or$^{int 3, 968}$ *γεγραπται* (:: ut Mt). De ordine versuum 5—8 et 12 vide ad v. 5.

13. *αχρι καιρου* (D *χρονου*) et. Or$^{4, 161}$: Clem$^{eclog 992}$ *και απεστη απ αυτου εισ καιρον, τουτεστιν ανεβαλλετο την ευρεσιν εισ την αναστασιν.* Similiter δ *usque ad tempus scilicet passionis.*

14 [17. 1] Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ- 11a Mt 4, 12. 24 Mc 1, 14
ματοσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθʼ ὅλησ τῆσ
περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸσ ἐδίδασκεν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ
αὐτῶν, δοξαζόμενοσ ὑπὸ πάντων.
16 [18. 10] Καὶ ἦλθεν εἰσ Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένοσ, 16 ss (Mt 13, 54 ss Mc 6, 1 ss)
καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸσ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰσ τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ
βιβλίον τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, καὶ ἀναπτύξασ τὸ βιβλίον εὗρεν

14. ὁ cum ℵABDLMUΓΞ al pl Or[4,161] ... EFGHKSVW[b]ΔΛΠ al[40] fere (Or[3,970] sched) om | ολησ τησ: Δ om τησ | περιχωρου: ℵ (al? nisi fefellit Velesius) χωρασ. Latini plerique *regionem* (ita b c d f ff[2] g[1.2] l q vg); a vero *finitimam regionem*, e *circum adiacentem regionem*

15. αυτοσ (et. Or[4,161] et int[3,970]): A 11[pe] e om | αυτων (et. Or[4] et int[3]): D a b l om (non item c e f ff[2] g[1.2] q vg) | υπο: KΠ 11. 300. al[10] fere παρα | παντων: c (item ff[2] teste Blanchino) *hominibus* (pro *omnibus*)

16. και ηλθεν: D (omisso και sq, sed D[gr*] om et. εισηλθεν) ελθων δε (d *veniens autem*), e *cum venisset autem*. Praeterea FGM[mg] (initio lectionis) al aliq add ο ισ | εισ sine την (Gb') cum ℵBDLΞ 1. 131. 262. 300. 435. y[scr] al[10] fere Or[4,161] Cyr[ioh 477] (item Δ om εισ την. Similiter f l q al vg *venit nazareth*; sed a b c e *venit in naz.*) ... ς Ti εισ την cum AW[b]ΓΛΠ unc[8] al pler Eus[dem 442] | ναζαρα cum ℵB*Ξ 33. e Or[4,161]; item A ναζαρατ, Δ ναζαραθ ... ς[e] (1624. 1633 etc) Ti ναζαρεθ cum EFGHMSUVW[b]ΓΛ al pl it[pler] vg go cop Eus[dem 442] Cyr[ioh] (sed [132] -ρετ) ... ς Wtst Gb Sz Ln ναζαρετ cum B[3]KLΠ al permu a; D ναζαρεδ, d *nazared* | ου et. Or[4] et Eus[dem] Cyr[ioh 477] et [132]: D 13. 69. 124. 346. οπου | ανατεθραμμενοσ cum ℵFLΞ 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. q* *enutritus* Eus[dem] Cyr[ioh bis] ... ς Ln Ti τεθραμμενοσ (Δ τεθρεμμενοσ) cum ABW[b]ΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4,161]. Cf ανατρεφεσθαι Act 7, 20 et 21. 22, 3. | D[gr*] om ανατεθρ. και (om et. D[recens] et d, sed praecessit ελθων δε) εισηλθεν | αυτω et. Or[4,162] Eus[dem]: D om; item a c d (et. syr[hr]?) cop[dz] *secund. consuetudinem* (it[pler] vg cop add *suam*), item Or[int3,970] *iuxta morem*; e om κατ. το ειωθ. αυτω (69* αυτου) | και ανεστη αναγνωναι (et. Or[int3,970]): 416. x[scr] 3[pe] 10[pe] 48[ev] al[evv] om; 1. 22. 131. 9[pe] syr[hr] arm post ησαϊ. του προφ. v. 17 pon

17. βιβλ. του προφ. ησαϊ. cum ℵBLΞ 33. 69. 346. a b q (*liber profetiae esaiae*) am fu for ing perus Or[int3,970]; item D ο προφητησ ησαιασ (cf infra Eus) ... ς βιβλ. ησαϊ. του προφητ. cum AW[b]ΓΔΛΠ unc[9] al pler c e f ff[2] g[1.2] l vg[ed et mss aliq] (ut em) go syr[utr et hr] cop arm aeth (:: ησαϊ. τ. προφ. maxime ex usu est nec fere fluct, cf Mt 2, 17. 3, 3. 4, 14. 8, 17. Lc 3, 4. 4, 27. Mutat vero Lc ordinem ut h. l. ita Act 2, 16. 8, 28 testibus similiter vulgatum ordinem restituentibus.) | αναπτυξασ (D* απτυξ.) cum ℵDW[b]ΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg (it[pl] vg *ut*

E‹ 1, 61. τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν
ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι
αἰχμαλώτοισ ἄφεσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσ-
μένουσ ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξασ
τὸ βιβλίον ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλ-
μοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντεσ αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν

---

revolvit, c *cum revolvisset*, a d Or^{int} *revolvens*) go syr^{hr} Or$^{int 3, 970}$ Eus$^{dem 442}$ (:: hoc uno loco Ni Ti legitur) ... Ln *ανοιξασ* cum ABLΞ 33. 440*, item syr^{utr} cop arm aeth (:: *ανοιξαι το βιβλιον* Apoc 5, 2. 3. 4. 5. 20, 12 etc) | *το βιβλιον*: D al$^{evv 5}$ om | *τοπον* cum ℵLΞ 33 ... ς Ln Ti *τον τοπ.* cum ABDW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... 40. 259. 260. e om. Totum locum Eus$^{dem 442}$ sic: -- *ομολογει πεπληρωσθαι, οτι ελθων εισ την ναζαρεθ, ου ην ανατεθραμμενοσ, εισηλθεν κατα το ειωθοσ αυτω εν τη ημερα τ. σαββ. εισ τ. συναγωγην, ανασταντι δε αυτω επεδοθη ησαΐασ ο προφητησ, ου και αναπτυξασ την βιβλον ανεγνω το εγγεγραμμενον* etc.

18. *εινεκεν* cum ℵABDLW^{b}ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pl Hipp$^{dan 117}$ Eus$^{dem 442}$ et ^{saepe} Ath$^{ps 915}$ Cyr$^{act 51}$ al ... ς (= Gb Sz) *ενεκεν* cum minusc mu, item ita editum est Or$^{2, 636}$ et $^{4, 13}$ Eus$^{ps 525}$ Cyr$^{nest 75}$ et $^{apol 192}$ et $^{theod 228}$ *ευαγγελισασθαι* cum ℵABDLW^{b}ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler Or^{2} et ^{4} Eus$^{dem 442}$ et $^{es 363. 541}$ et $^{ps 525. 529. 634}$ Ath$^{ps 915}$ Cyr$^{act 51}$ al ... ς (= Gb Sz) *ευαγγελιζεσθαι* cum minusc vix mu Eus$^{ps 228}$ | *απεσταλκεν με* (D^{gr*} *απεσταλμαι*) sine additam (Gb probante Schu) cum ℵBDLΞ 13. 33. 69. it^{pler} am for harl ing perus mt tol sax cop arm$^{cdd\ mu}$ aeth Or$^{2, 636}$ et $^{4, 13}$ item $^{int 3, 970}$ Eus$^{dem 442}$ et $^{es\ bis}$ et $^{ps\ quater}$ Ath^{ps} Cyr^{act} ... ς (= Gb) add *ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν* (al^{20} fere *τη καρδια*), item Ln [*ιασ. τ. συντ. τ. καρδ.*] c. AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg^{ed} et $^{mss\ aliq}$ (ut em gat) go syr^{utr} et ^{hr} arm^{ed} aeth$^{cod\ a}$ Ir$^{int 260}$ :: e LXX

19. *κηρυξαι*: F al aliq cop praem *και* | *τεθραυσμενουσ*: D* *τεθραυματισμενουσ*, D^{2} *τεθραυμενουσ* | *δεκτον*: 229** it vg arm^{usc} ar^{ro} (cf et. Ir$^{int 146 sq}$) add (:: e LXX) *και ημεραν ανταποδοσεωσ* (*retributionis*, b q *redditionis*, a *redemptionis*), item additis insuper *τω θεω ημων* 254. 413. 6^{pe} syr^{p} ar^{po}. Praeterea 34^{ev} Or$^{4, 13}$ (non item$^{int 3, 970}$) Ath$^{ps 915}$ om *αποστειλαι* usq *δεκτον*. Cf etiam Mac$^{hom 47, 9}$ *ουτωσ και ο χσ, δοθεντοσ αυτω βιβλιου εν τ. συνα., ωσ γεγραπται, εκαλεσεν ενιαυτον κυριου δεκτον και ημεραν απολυτρωσεωσ.*

20. *εκαθισεν*: EK al aliq *-θησεν* | *παντων οι οφθ. εν τη συνα. ησαν* cum ℵBFL 33. 127. 131. 254. i^{cant} (c Or$^{int 3, 970}$ *omnium oculi erant in synag.*) q aeth Eus$^{dem 193}$ et ^{442} ... Ln Ti *παντων εν τ. συνα. ησαν οι οφθ.* cum AKΠ 72. 118. 209. 253. 2^{pe} (ut vdtr) c^{scr} b cop go ... ς *παντων εν τ. συ. οι οφθαλμοι ησαν* cum DEGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm | *αυτω* et. Or$^{4, 13}$ Eus$^{dem 193}$ et ^{442}: 13. 69. 124. 346. 44^{ev} y^{scr} *εισ αυτον*, item *in eum* (e *illum*) it vg (d *ei*)

πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖσ ὠσὶν
ὑμῶν. 22 [19. 1] καὶ πάντεσ ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ
τοῖσ λόγοισ τῆσ χάριτοσ τοῖσ ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐ-
τοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱόσ ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτοσ; 23 [20.10] καὶ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· πάντωσ ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ,
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰσ τὴν Καφαρ-
ναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 [21.1] εἶπεν δέ· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ προφήτησ δεκτόσ ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυ- Io 4, 44
τοῦ. 25 [22.10] ἐπ' ἀληθείασ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν 1 Reg 17, 1 Iac 5, 17
ταῖσ ἡμέραισ Ἡλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸσ ἐπὶ ἔτη

---

21. οτι (et. Eus[dem bis]): D Or[4, 13] (libere: *και παντων ενατενιζοντων αυτω φησι· σημερον πεπληρ. η γρ. αυτ. εν τ. ω. υμων*) om

22. *ουχι* cum ℵBDL ... ς *ουχ* cum AXΔΛΠ unc[9] al omn[vid] Cyr[mai161bis] (:: cf Mt 13, 55. Mc 6, 3) ... Γ om | *υιοσ* (69. Cyr[mai 161sec] *ο υι.*) *εστιν* (a om, D e post *ιωσ.* pon) *ιωσηφ* (Cyr eodem loco *του ιω.*) *ουτοσ* cum ℵBL 346. Cyr[mai161pri], item D a e Cyr[mai161sec] ... ς Ln *ουτοσ εστ. ο υι. ιωσηφ* (:: cf ll. pp.) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al fere omn b c f ff[2.] g[1.] q (item *hic filius est ioseph* l vg) cop syr[utr et hr] go arm aeth

23. *γενομενα*: D *γεινομενα* | *εισ την* cum ℵB, item Gb Ln *εισ* cum DL 13. 69. 124. 346. ... ς *εν τη* cum EFGHMSUVXΓΔ al pl; item AKΛΠ al plus[10] Epiph[51, 15] *εν* | *καφαρναουμ* cum ℵBDX 33. it (exc q) vg go cop arm Epiph[51, 15]. Cf etiam alibi, inprimis ad Mt 4, 13 ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΛΠ unc[9] al omn fere q

24. *αμην*: D 300. al pauc *αμην αμην* | *λεγω υμιν* cum ℵBDLXΔΠ unc[5] al pl it vg syr[sch et hr] etc ... AEGHVΓΛ (teste Treg) tisch* al[25] fere go syr[p] *υμ. λεγ.* | *εν*: L om | *εαυτου* cum ℵD ... ς Ln Ti *αυτου* cum ABL unc rell al omn[vid]. (Or[4, 269] *εν τη πατριδι και εν τη οικια αυτου*, sed[int 3, 971] *in patria sua*; Const[2, 58] *εν τη ιδια πατριδι*)

25. *δε* (syr Or[int 3, 971] *enim*): DK it (exc f) vg aeth om | *οτι* cum ℵLXΛ 1. 13. 33. 69. 262. 346. al[25] fere e f l go arm syr[utr et hr] Or[int 3, 971] Bas[eth 245] ... ς Ln Ti om cum ABDΓΔΠ unc[9] al pl it[pm] vg :: passim *οτι* eiusmodi (post *λεγω υμιν* 13, 35. 22, 16 et 18 et alibi) a multis omittitur, sed fit etiam ut dubites utrum inlatum an omissum sit | *ἡλ*- ut EGHKLMΓΛ al pm plerumque, passim et. F ut Io 1, 25, item *he*- it[pl] ut a d f g[1.] q (e *heliae*, v. sq *elias*), item am fu for ing per al go ... ς *ἠλ*- ut SVΠ al pm b c al. Item -*λειου* cum AB*, v. sq -*λειασ* cum ℵAB*DU[2]... ς Ln -*λιου* cum ℵB[3]DLXΓΔΛΠ unc rell etc, v. sq -*λειασ* cum B[3]LXΓΔΛΠ unc rell etc. Praeterea MSVΓΛΠ al pl -*λιοῦ*, K al -*λιού*. LXX nomen prophetae *ηλιου* ut indeclinabile habent. Cf et. ad 1, 25. Praeterea syr[sch et hr] *Eliae prophetae.* Similiter Or[1, 422] | *εν τω ισραηλ* (D b *ιστραηλ*, item v. sq b d; e utroq versu *isdrahel*): 36. al pauc a l tol om; cop syr[sch et hr] aeth ante *εν ταισ* pon | *επι ετη* cum ℵACLXΓΔΛΠ unc[9] al longe pler a (*per triennium*) go syr[p] Bas

τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡσ ἐγένετο λιμὸσ μέγασ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
Reg 17, 9 26 καὶ πρὸσ οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείασ εἰ μὴ εἰσ Σάρεπτα
2 Reg 5, 14 τῆσ Σιδωνίασ πρὸσ γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν
τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶσ αὐτῶν ἐκαθα-
ρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύροσ. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ θυμοῦ

eth[245] ... Ln om *επι* cum BD tisch* 37. 225. 235. 245, nec exprim it pler vg cop syr[sch et hr] Or[int3,971] | *μεγασ*: 13. 69. *μεγαλη* | *πασαν*: Γ (*επι τησ γησ*) 111. 50[ev] x[scr] 2[pe] om

26. *ηλειασ*: vide ad 25 | *σαρεπτα* (Λ al mu b q for *-ραπτα*) cum ℵAB* CDXΓΔΛΠ unc[8] al pl it vg (am *sareptha*) go cop (*serebta*, g[1.] *serepta*) aeth Or[1,422 et int3,971] ... B[3]KLMS 1. 33. 69. al plus[40] Or[cat ox 37] (*σαρεφθαν*) Bas[eth245] *σαρεφθα*. Praeterea legitur *αρεφθα* (L al mu), *αραφθα*, *αρεπτα* (Π*), *αραπτα*, omisso σ post *εισ* | *σιδωνιασ* (L *-νασ*, DV[2] al *σιδονιασ*) cum (Gb') ℵABCDLV[2]XΓ 1. 13. 69. 131. 157. al[20] fere it vg (Latt pler *sidoniae*, e am *sidonae*) go cop aeth Or[1,422 et cat et int3,971] ... ς Ti *σιδωνοσ* (:: ut ubique in evv et act) cum EFGHKMSUΔ ΛΠ al pl (syr[utr et hr]) Bas[eth245]

27. *εν τω* (Λ aliq om) *ισρ*. hoc loco cum ℵBCDLX 1. 13. 33. 69. 118. 130. c[scr] g[scr] al pauc it vg cop syr[sch et hr] arm aeth Or[int3,971] ... ς post *προφητου* (:: ut v. 25) cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] ... 56. 58* om. Nec habet Or[1,422] (nec 25. nec 27), sed textum libere tantum adhibet (contra utroque loco habet Or[int3,971] ubi ipse textus exscribitur): *οτι ωσπερ πολλοι λεπρ. ησαν εν ημεραισ ελισσαιου του προφ. και ουδεισ αυτων - ο συροσ· και πολλαι χηραι ησαν εν ταισ ημερ. ηλιου του προφ. και προσ ουδεμ. αυτων επεμφθη χηραν ο ηλιασ ει μη εισ σαρεπτα τησ σιδωνιασ.* Ceterum hunc versum Marcion ad 17, 14 sqq transtulisse videtur. Cf Epiph[315] (sub *μη'*): *οτε συνηντησαν οι δεκα λεπροι. απεκοψε δε πολλα, και εποιησεν· απεστειλεν αυτουσ λεγων· δειξατε εαυτουσ τοισ ιερευσι. και αλλα αντι αλλων εποιησε, λεγων οτι πολλοι λεπροι ησαν εν ταισ ημεραισ ελισσαιου του προφ. και ουχ εκαθ. ει μη νεεμαν ο συροσ.* Item Tert[marc 4, 35] (tractat 17, 14 sqq): *Nunc etsi praefatus est multos tunc fuisse leprosos apud Israelem in diebus Helisaei prophetae et neminem eorum purgatum nisi Naaman* (ita[cdd]) *Syrum* etc) | *ἐλι-* ut Ln Ti cum Λ 69. al et *helia* q am fu for ing al (Or[int]) go; *ἐλι-* ς cum Π unc[mu] minusc ut vdtr pl et *eli-* b c d f l. Item *-ισαιου* (B *-ειισαιου*) cum ℵABDΘLUVΔ al mu a b c d l (e *elie*) am fu for ing go etc ... ς Ti *-ισσαιου* cum CE FHKMSXΓΛΠ al pl f q | *εκαθαρισθη* cum ℵBDΓΔΛΠ unc[9] al pler ... Ti *εκαθερισθη* cum ACLX y[scr] al pauc :: nullo Lucae loco forma *-ε-* ℵ aut B testem habet, cf infra 17, 14 et 17. Act 10, 15. 11, 9. In Mt 8, 3 et Mc 1, 42 certe B accedit | *ναιμαν* (D* d *-μασ*) cum ℵABCDKL Π 1. 69. al mu; item X al aliq *νεμαν* et *Neman* a (*nisiineman*) e ff[2.] g[1.] l am for ing gat al cop go ... ς *νεεμαν* cum EFMSUVΔ carp[ev] al pl (et. Or[3,971] et Epiph[315]), item *Neaeman* f q, Δ al pauc *ναιμαν*, GHΓ al

ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντεσ ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντεσ ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕωσ ὀφρύοσ τοῦ ὄρουσ
ἐφ' οὗ ἡ πόλισ ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν·
30 αὐτὸσ δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
31 [23. 8] Καὶ κατῆλθεν εἰσ Καφαρναοὺμ πόλιν τῆσ Γαλιλαίασ, 31 s Mt 7, 28 s
καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺσ ἐν τοῖσ σάββασιν· 32 [24. 2] καὶ ἐξεπλήσ- Mc 1, 21 s
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγοσ αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωποσ ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33–37 Mc 1, 23–28
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ

pauc *νειμμαν*, b c g$^{2.}$ vg^{ed} et ^{mss} aliq Or$^{int\,3,\,971}$ Tert (vide ante) *Naaman*

28. *και*: D e *οι δε* (*illi autem*) | *ακουοντεσ*: D (d *audientes*) 1. al pauc e (*cum haec audissent*) syr^{sch} *ακουσαντεσ*

29. *οφρυοσ* cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc^{9} al longe pl Or$^{4,\,162}$ ... ς (item Ln ex errore) praem *τησ* cum D* al non ita mu arm; D^{2} 13. 69. 124. 346. praem *του* | *εφ* (Δ *αφ* teste Treg) *ου*: X 44^{ev} *εφ ω* et o^{scr} *εφ ο* | *ωκοδομητο* (EK al *οκοδ.*, Δ *-μειτο*, X *-μηθη*, D *οικοδομηται*) *αυτων* hoc ordine cum ℵBDL 13. 33. 69. 346. a c e ... ς Ln *αυτων ωκοδομ.* cum ACXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg. Liberrime Or$^{4,\,162}$ *αγαγοντων εωσ οφρυοσ του ορουσ εφ ου αι πολεισ αυτων ωκοδομηντο, ωστε* etc | *ωστε* cum ℵBDL 1. 13. 22. 33. 61^{mg} 69. 118. 131. 237^{schol} cop Or$^{4,\,162}$ ... ς (= Gb) *εισ το* cum ACXΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *κατακρημνισαι* ℵABDEGLSUXΔΠ^{2} etc: C^{*vid}FHVΓΛ al mu *-κριμνησαι*, KMΠ* al *κρημνησαι*

31 sqq. Hos versus Marcion teste Tert$^{4,\,7}$ statim ab initio evglii exhibuit; anteposuit igitur iis quae v. 16 sqq leguntur.

31. *κατηλθεν*: GHΓΔ al mu add *ο ις*, item M^{mg} ubi initium lectionis ecclesiast. notatur: *τω καιρω ηλθεν ο ις*. Similiter evgstaria, item syr^{hr} | *καφαρναουμ* ut v. 23, sed X h. l. *καφερναουμ* ... ς *καπερναουμ* ut ibidem, accedente h. l. C | *γαλιλαιασ*: D add (:: cf Mt 4, 13) *την παραθαλασσιον εν οριοισ ζαβουλων και νεφθαλειμ* | *αυτουσ*: E 1. 28. al^{7} *αυτοισ*, al^{10} fere om | *εν τοισ*: Δ om

32. XΔ al pauc *εξεπλησοντο* | V al pauc om *εν*

33. *και εν τ. συ. ην* (157. a b f syr^{sch} et^{hr} aeth *και ην εν τ. συ.*): D e *ην δε εν τ. σ.* | *πνευμα δαιμονιου ακαθαρτου*: it (et. d) vg *daemonium inmundum* (*imm.*, c om): D *πνευμα δαιμονιον ακαθαρτον*, 29. *δαιμονιον ακαθαρτον*, y^{scr} *δαιμονιον* tantum

33 sq. *φωνη μεγαλη* (33. go haec om) absque *λεγων* cum ℵBLV*Ξ cop Or$^{4,\,171}$ (affert v. 31—35) ... ς Ln add *λεγων* cum ACDV^{2}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go syr^{utr} et^{hr} arm Ath^{luc} (Gall$^{5,\,189}$) :: additur in Mc nec fluct; cf et. ad 3, 4 et 22. 4, 4. 8, 9 et 50; alibi | *εα* cum ℵABCLQXΓΔΛΠ unc^{9} al pler g$^{1.2.}$ vg go syr^{utr} arm Or$^{4,\,171}$ Ath$^{5,\,189}$ (Eus ter anteponit, sed varia miscet. Ita$^{dem\,133}$ *εα τι ημ. και σοι ιυ υιε του*

σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ; οἶδά σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ
τοῦ θεοῦ. 35 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· φιμώθητι καὶ*
ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰσ τὸ μέσον ἐξῆλ-
θεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 *καὶ ἐγένετο θάμβοσ ἐπὶ*
πάντασ, καὶ συνελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· τίσ ὁ λόγοσ οὗτοσ,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖσ ἀκαθάρτοισ πνεύμασιν
καὶ ἐξέρχονται; 37 *καὶ ἐξεπορεύετο ἦχοσ περὶ αὐτοῦ εἰσ πάντα*
τόπον τῆσ περιχώρου.

θεου; ηλθεσ προ καιρου βασανισαι ημασ [e Mt 8, 29], et[872] *εα τι ημ. και σοι υιε τ. θεου; ηλθεσ προ καιρ. βασ. ημασ; οιδαμεν σε τισ ει, ο αγ. τ. θεου.* Rursus[ps 555] *εα τι ημ. κ. σοι ιυ ναζαρηνε; οιδαμεν σε τισ ει, ο αγ. τ. θεου,* quae etiam a Mc pendere possunt) ... D 33. 56. 58. 61. a b c e f ff[2.] l q syr[hr] cop aeth Tert[marc 4, 7] om (:: cf Mc) | *σοι* (Γ 33. *σου*): AFHX al pauc *συ* | *ναζαρηνε* (D* *ναζορ.*, D[2] 47[ev] *ναζωρ.*, item *nazorene* e l* q go): De Mcionis evglio Tert[4, 8] *Nazaraeus vocari debebat secundum prophetiam christus creatoris. Unde et ipso nomine nos Iudaei Nazarenos appellant per eum - Christo autem appellatio Nazaraei competitura erat ex infantiae latebris, ad quas apud Nazareth descendit* etc. Hinc (vide et. infra) Mcion omisisse censendus est (Schu: „rec. sonat Mci formam 1, 24. 14, 67. 16, 5") | *απολεσαι ημασ·* (Ln *ημασ;*): D 68. *ημασ ωδε απολεσαι* ... e b c *venisti* (c praem *ut quid*, b *quid*) *ante tempus* (b pon ante *ven.*) *perdere nos* :: cf Mt 8, 29 | *οιδα* (Tert[marc 4, 7] „exclamat spiritus daemonis: *Quid nobis et tibi est, Iesu? Venisti perdere nos. Scio qui sis, sanctus dei.*"): arm Ath[luc] (Gall[5, 189]) Archel[48] (Gall[3, 602] *dic mihi quare cum daemones eum confiterentur dicentes: Scimus te qui sis, sanctus deus*) *οιδαμεν*. Cf et. supra Eus[ps 555], item[ps 279] (*οι δαιμονεσ, διο εβοων λεγοντεσ· οιδαμεν σε τισ ει, ο αγ. του θεου*); Tert[prax 26] *hoc et exinde daemonia confitentur: Scimus qui sis, filius dei.* Sed vide de his et similibus ll. ad Mc | *ο αγ. τ. θεου*: Archel[48] *sanctus deus*, c *sanctus dei filius*

35. *απ* (Gb″, probat Schu ex usu Lcae a Mco diverso) cum ℵBDLVΞ 1. 13. 22. 69. 108. 124. al plus[25] it vg (Latt *exi ab*) Or[4, 171] ... ς *εξ* cum ACQXΓΔΛΠ unc[8] al pl :: ut Mc | *ριψαν*: D* *ρειψασ* | *εισ το μεσον* cum ℵABCLMQXΞ al permu ... Gb Ti *εισ μεσον* cum DΓΔΛΠ unc[8] al[100] fere Or[4, 171] ... a b e ff[2.] l q (non item c f g[1.] vg) om; D add *ανακραυγασαν τε* (d sine *τε*) | *απ*: MΓ al pauc *εξ* | D* *βλαψασ*

36. *θαμβοσ*: D 253. b g[1.] gat perus cop[cdd et dz] (non [petr4]) syr[cdd] add *μεγασ* | *πρ. αλληλουσ*: Λ om | *τισ*: U add *εστιν*, item it vg cop al | *πνευμασιν*: Γ 7. 61. *δαιμοσιν* | *εξερχονται* (ℵ* et [c]): ℵ[a] *υπακουουσιν αυτω*

37. *εξεπορευετο ηχοσ* (syr[p mg] *ιχοσ*), it[pl] *divulgabatur fama*, a *exibat fama*: D *εξηλθεν η ακοη*, d *exivit fama*, e *facta est fama* | *παντα*: H *πασαν*

38 [26.2] Ἀναστὰσ δὲ ἀπὸ τῆσ συναγωγῆσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰ- 38 ≡ Mt 8, 14 ≡ Mc 1, 29–31
κίαν Σίμωνοσ. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνοσ ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆσ. 39 καὶ ἐπιστὰσ ἐπάνω
αὐτῆσ ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖσ.

40 Δύνοντοσ δὲ τοῦ ἡλίου πάντεσ ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντασ 40 ≡ Mt 8, 16 Mc 1, 32–34
νόσοισ ποικίλαισ ἤγαγον αὐτοὺσ πρὸσ αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐ-
τῶν τὰσ χεῖρασ ἐπιτιθεὶσ ἐθεράπευεν αὐτούσ. 41 [27.8] ἐξήρχοντο
δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ

38. *απο* (Gb'' probante Schu) cum ℵBCDLQΞ 1. 13. 22. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. Or[4, 171] (d *a*) ... ς Ln *εκ* (:: ut Mc lectione non fluct) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler go, item *de* (quo saepe εξ exprimitur) it vg | *εισηλθεν*: DΠ al[30] fere *ηλθεν* (:: cf Mc) ... AMΠ al plus[15] syr[sch] praem (syr add) *ο ις* | *σιμωνοσ* (Or[4, 171]): D b c e ff[2] g[1] l (sed e post *regionis* om verba *surgens autem* usq *simonis*) Amb[luc 1349] add *και ανδρεαιου* :: e Mc, non item a f q | *πενθερα δε* cum ℵABDLQX[2]ΓΔΛ[2]ΞΠ unc[9] al longe pl ... C al plus[5] *η δε πενθερα*, ς (= Gb Sz) *η πενθ. δε* cum minusc vix mu (X*Λ* a *σιμωνοσ* priore ad *σιμωνοσ* alterum transiliunt; 33. ὅσ tantum ex *πενθ. δε σιμωνοσ* retinuit) | *του*: X om | *σιμωνοσ*: syr[p] mg *Petri* | *συνεχομενη*: D *κατεχομενη* (it vg *detinebatur*, *tenebatur*)

39. *επιστασ*: D *επισταθεισ* | *παραχρ. δε* cum ℵABQRXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler a cop go syr[p] arm ... CL b c f ff[2] g[1] l q vg syr[sch] aeth *και παραχρ.*, D 254. e *παραχρημα*, posteaque D *ωστε αναστασαν αυτην διακονειν αυτ.*, 254. *η δε αναστασα.*, e *et surgens.* Similiter Cyr[mai 167] *παραχρ.* cum iis quae praecedunt conjg. „*και παραχρημ. φησιν αφηκεν αυτ. ο πυρετοσ.*“ | Post *αφηκ. αυτην* ℵ e add *ο πυρετοσ.* :: e Mt | Δ *αναστασ*

40. *δυνοντοσ* (a d *occidente*): UΛ al[30] fere *δυναντοσ*, D[gr] *δυσαντοσ*, Or[4, 171] *δυντοσ*, it[pler] vg *cum occidisset* | *παντεσ* cum ℵADLQRXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler Or[4, 171] ... BC 1. 131. *απαντεσ* | *οσοι* (a d e *quodquod*, c *quicunque*): D[gr*] b f ff[2] g[1] l q vg *οι*, *qui* | D *ειχαν* | H *ποικιλοισ* | *ηγαγον* (Λ *και ηγ.*): D arm *εφερον* (:: e Mc), Or[4, 171] *ηγον* | *αυτων* (exprim a e *unicuique eorum*, non item it[pler] vg qui habent *singulis*): D al pauc om | *τασ χειρ.* (b q *manum*; contra c e f ff[2] g[1, 2] l q vg *manus*) *επιτιθεισ* (it[pler] vg *inponens*) cum BDQΞ al plus[10] it[pler] vg ... ς *τασ χειρ. επιθεισ* (a *manibus inpositis*) cum ALRXΓΔΛΠ unc[9] al pler a, item ℵC cop aeth *επιθεισ τ. χειρ.* | *εθεραπευεν* (*curabat*) cum BD 440** it vg syr[utr] Or[4, 171] (et ed et cod bodl) ... ς Ln Ti *εθεραπευσεν* (:: ut Mc) cum ℵACLQRXΓΔΛΞΠ unc[9] al omn fere Or[cod par]

41. *εξηρχοντο* c. ℵCX 1. 33. al[10] fere Or[4, 171] ... ς Ln Ti *εξηρχετο* c. ABD LQRΓΔΛΠ unc[9] al pler | *απο*: ℵ 1. 209. 215. om (28. *πολλα*) | *κραυγαζοντα* (Q al pauc *κραυαζ.*) cum ADEGHQUVΓΔ 13. 69. 124. 346. al

ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν
τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
42—44 Mc 1, 35-39 42 28.8 *Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἔρημον*
τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕωσ αὐτοῦ, καὶ
κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ*
αὐτοὺσ ὅτι καὶ ταῖσ ἑτέραισ πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 *καὶ ἦν κηρύσσων*
εἰσ τὰσ συναγωγὰσ τῆσ Γαλιλαίασ.

plus50 Or4, 171 ... ς *κραζοντα* (א* *-ντων*, אc *-ντα*) cum אBCFKLMRSXΛΞΠ al pl (itpler vg *clamantia* vel *-tes*, a Victorin *exclam*) | *και λεγοντα* (et Or4, 171): L* om | *οτι* (f q vg): itpler om | *ο υι. τ. θεου* sine *ο χς* cum אBCDFLRXΞ 33. 130. 220. itpler vg cop arm arpo Or Tertmarc4, 8 (*cum testimonio excedebant vociferantes*: Tu es filius dei) Victorin ... ς (= Gb) praem *ο χς* cum AQΓΔΛΠ unc8 al pler f q go syr utr aeth (:: cf Mt 16, 16. 26, 63. Io 6, 69. 11, 27 etc) | *τον* (Or4, 171 om) *χν αυτ. ειναι* (*Chr. illum esse* a e, *Chr. ipsum esse* l): D 69. *αυτον* (69. add *τον*) *χν ειναι*, *eum Chr. esse* f cop, b g1. q vg *ipsum esse Chr.*, c ff2. *Iesum ipsum esse Chr.*

42. *ημερασ*: Γ praem *τησ* | *επορευθη*: KΠ al20 fere *επορευετο*, item *ibat* b f g1. 2. l q vg (contra *abiit* a c e, itemvid ff2.) | *ερημον*: 61. 91. 299. *ετερον* | *τοπον*: א* om (suppl a) | *επεζητουν* cum אABCDFLMQRSUVXΓΔΛΞ al plus115, item *requirebant* (e *inquir.*) it vg (sed d for *quaerebant*) ... ς (= Gb Sz) *εζητουν* cum EGHKΠ al mu | *κατειχον*: D *επειχον*

43. *ο δε*: Λ icant syrsch add *ις* | *ταισ ετεραισ πολεσιν*: D *εισ τασ αλλασ πολεισ*, d e *in alias civitates* | *με δει* c. אACLQRXΓΔΛΠ unc9 al pler ... Ln *δει με* cum B, item (sed post *οτι* pon, quod ipsum e om) D e, item ante *ευαγγελισ.* itpler vg syrp | *την βασιλειαν* (אa): א* *το ευαγγελιον* (Ambvirg *verbum*) | *οτι ε. τουτο*: D e *ε. τουτ. γαρ* | *επι τουτο* cum אBL 13. 67. 124. 346. a (*ob hoc*), *ideo* b c ff2. g1. 2. l vg ... ς *εισ τουτο* (:: Mc *εισ τουτο γαρ εξηλθ.*) cum ACDQRXΓΔΛΠ unc9 al pler Victcat mai664; item *in hoc* d e, *ad hoc* f q | *απεσταλην* (X *-λειν*) cum אBCDLX 1. 12. 13. 33. 69. 111. 124. 131. (*-λει*) 346. ... ς *απεσταλμαι* cum AQRΓΔΛΠ unc9 al pler Victcat mai664 (:: ut in Mc *εξεληλυθα* et *εληλυθα* pro *εξηλθον* substituere)

44. *εισ τασ συναγωγασ* cum אBDQ 13. 69. yscr al10 fere ... ς Ln *εν ταισ συναγωγαισ* (:: cf ad Mc ubi pleriq idem tenent) cum ACLRXΓΔΛΠ unc9 al pler (item it vg, at nec aliter in Mc) | *τησ γαλιλαιασ* c. ADXΓΔΛΠ unc9 al pler it vg go copdz recent syrsch et p mg arm aeth ... אBCLQR 1. 21. zscr al20 fere cop syrp txt *τησ ιουδαιασ* (item evv2 *τοισ ιουδαιοισ*, 18ev *των ιουδαιων*) ... 34ev 48ev *αυτων*

V.

1 29.10 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ 1-11 (Mt 4, 18—22 Mc 1, 16—20)
ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἑστὼσ παρὰ τὴν λίμνην
Γεννησαρέτ, 2 καὶ ἴδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ
δὲ ἁλεεῖσ ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντεσ ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰσ δὲ
εἰσ ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνοσ, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆσ γῆσ
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσασ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺσ

V, 1. **εν τω τ. οχλ. επικεισθ. αυτω** (ℵ^c): ℵ εν τω συναχθηναι τ. οχλ., item cop *quum turbae congregatae essent ad eum* | **και ακουειν** cum ℵA BLX 1. 131. c (*factum est autem cum turbae irruerent in eum, et audierunt - et ipse* etc) cop^schw et cdd 3 arm aeth ... ς Ln **του ακουειν** c. CDQ RΓΔΛΠ unc^9 al pler it^pler vg cop^wi syr^utr go | **και αυτοσ ην εστωσ** (C^3 FGHX al add ο ισ, item M^mg et evglstaria): D εστωτοσ αυτου, item e *cum staret ipse* | **λιμνην** (ℵ^c): ℵ* om | **γεννησαρετ** cum ℵABCGQRSUV ΓΔΛΠ al pl a b e l (*genessaret*) syr^p txt arm; item FL al mu perus γενησαρετ ... EHKM 69. al mu q for ing (vg^ed am al *genesareth*) cop^dz* (cop - ζ - pro - σ -) go syr^p mg γεννησαρεθ ... D nec aliter d γεννησαρεδ ... f syr^sch et hr *gennesar* ... X a λιμνην ad λιμνην transiluit

2. **και** (al pauc a b c e ff^2 l om; non item f g^1 q vg) **ιδ.**: Γ ειδ. δε | **ιδεν** cum ACDKLQRSVΛΠ al mu ... ς Ln ειδε (-εν) cum ℵBEFGHMUΓΔ al pl :: cf ad 2, 20; item ad 5, 26. 10, 24 et alibi | **πλοιαρια** cum AC* LQR 1* 33. 40. 53. 237. 259; item *naviculas* a f ... ς Ln πλοια (:: haec forma vv. 3 et 7 tantum non fluct) cum ℵBC^3DΓΔΛΠ unc^9 al pler, item *naves* it^pl vg. Praeterea B a e cop syr^sch δυο post πλοι. pon ... ℵ* om | **αλεεισ** cum ℵ*ACLQ (:: in Mt ℵ*B*C bis; in Mc AB*L^corr Δ et ℵAB*CLΔ) ... ς Ln Ti αλιεισ cum ℵ^cBDRXΓΔΛΠ unc rell al omn^vid | **απ** (ℵ* om) **αυτων** hoc loco (Gb'') cum ℵ^c (ℵ*)BCDL 33. (a *de quibus piscatores egressi*) ... ς Ln post αποβαντεσ cum AC^3QXΓΔΛΠ unc^9 al pler c f syr^utr et hr arm aeth go (cop *ingressi in eas*) ... R b ff^2 g^1 l q vg amb^rescr om, item e om απ αυτ. αποβαντ. | **επλυναν** cum ℵC* LQX 239. 299., item Ln επλυνον cum BD 91. ... ς Ti απεπλυναν (al^5 -νον, 7^ev επεπλ.) cum AC^3RΓΔΛΠ unc^9 al pler. Latt omnes *lavabant* (l *levav.*), quod magis scripturae επλυν. respondere videtur | **τα δικτυα**: 435. 47^ev x^scr al pauc a syr^sch et hr syr^p c.* cop add αυτων

3. **εμβασ** (D ενβ.) **δε**: X add ο ισ | **των πλοιων** (259. c^scr πλοιαριων): D πλοιον, item it (a f *naviculam*) vg. Libere syr^sch (non item syr^hr): *Et una ex eis Simonis erat Petri* (utrumque nomen etiam syr^hr habet), *et ascendit Iesus, sedit in ea* etc | **σιμωνοσ** cum ℵBDL ... ς praem του cum ACQRXΓΔΛΠ unc^9 al omn^vid | **επαναγαγειν** (A 1. al pauc επαναγειν): D it^pl (non f g^1.2; l επαναγαγ. ολιγ., b *ut inducerent ad terram*) amb^rescr syr^sch (ut l) et P et hr go cop aeth (non arm) ante απο τ. γησ pon | **ολιγον** (arm om): D οσον οσον | **καθισ. δε** c. ℵBLQ a cop ... ς Ln και καθ. c. ACDRXΓΔΛΠ unc^9 al pler it^pler vg syr^utr (syr^hr et omisso

ὄχλουσ. 4 [30.9] ὡσ δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸσ τὸν Σίμωνα·
ἐπανάγαγε εἰσ τὸ βάθοσ, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰσ ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸσ κοπιά-
σαντεσ οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
6 καὶ τοῦτο ποιήσαντεσ συνέκλεισαν πλῆθοσ ἰχθύων πολύ· διερήσ-
Io 21, 6 σετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖσ μετόχοισ ἐν

καθισ.) etc | *εν τω πλοιω εδιδ.* cum ℵD e (d *in nave turbas doceb.*), ... B *εκ του πλοιου εδιδ.* ... ς Ln Ti *εδιδ. εκ* (1. 13. 69. al pauc *απο*) *του πλοιου* cum ACLQRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc

4. *ωσ* (it[pler] vg *ut cessavit*): D *οτε* (d *cum autem cessasset*; item a *cumque desiit*, e *cum cessaret autem*) | *επαναγαγε*: Δ *επαγαγε* | *εισ αγραν* (Eus[theoph 118] *παρακελευεται μεν τω πετρω ο κυριοσ χαλασαι εισ αγραν τα δικτυα*): 1. 22. 131. 209. om

5. *και αποκριθ. σιμων* c. ℵ[c]BLΔ (ℵ* *σιμ.* post *ειπεν*, item c post *dixit illi*) ... ς Ln *κ. απ. ο σιμων* c. ACRΓΛΠ unc[8] (deficit G) al omn[vid] ... D *ο δε σιμ. αποκρ.*, item e *simon autem dixit* omisso *αποκρ.*, syr[hr] *dixit illi Sim.*, X *κ. αποκρ.* atque *ο πετροσ* post *ειπ. αυτω* | *ειπεν* absque *αυτω* cum ℵB e cop ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ACDLXΓΔΛΠ unc[8] al omn vid it[pler] vg etc | *επιστατα* (syr[p mg gr]; it[pler] vg *praeceptor*): D cop *διδασκαλε* (a d *magister*) | *ολησ* cum ℵABL 33. 131. Cyr[luc169] (*οι δε δι ολησ μεν εφασκον κοπιασαι νυκτοσ*) ... ς add *τησ* cum CDXΓΔΛΠ unc[8] al pler Tit[cat ox41] | Δ *ελαβαμεν* | *χαλασω* usque *ποιησαντεσ* (v. 6): D e *ου μη παρακουσομαι* (d *praeteribo*, D[gr2] *-σομεν*, e *intermittimus*) *και ευθυσ χαλασαντεσ τα δικτυα* | *χαλασω*: K al pauc *-σομεν*, Π 1. al pauc *-σωμεν*, item go cop[wi] et [pet2] aeth arm | *τα δικτυα* c. ℵBD (vide ante) L 1. 209. al pauc c e q go cop syr[hr] aeth (arm om) Amb[luc 1354] ... ς Ln Ti *το δικτυον* cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler a b f ff[2] g[1.2] l vg syr[utr]

6. *πληθ. ιχθυ. πολυ* cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc[8] al longe pl cop go arm syr[p] Eus[theoph 118] (*ωσ δε συνεκλεισαν πληθ. ιχθ. πολ.*) ... ς Ln *ιχθ. πληθ. πολυ* cum D al vix mu it vg syr[sch] | *διερησσετο* (ℵB[3] 6. *διερρ.*) cum ℵBL, item C *διερρητο* ... ς *διερρηγνυτο* et Ln Ti *διερηγνυτο*: hoc cum A g[scr] al pauc, illud cum XΓΔΛΠ unc[8] al pler Eus[theoph118] (:: cf Act 14, 14 Lc 8, 29) | *τα δικτυα* cum ℵBD (vide post) L 1. al pauc a c f ff[2] l q go cop arm aeth Eus[theoph118] ... ς Ln Ti *το δικτυον* cum AC XΓΔΛΠ unc[8] al pler b e g[1.2] vg syr[utr et hr] | D vero pro *διερησσετο* etc sic: *ωστε τα δικτυα ρησσεσθαι*, item (e *ut retia dirumperetur eorum*, f *ita ut rumperentur retiae eorum*) e f arm aeth | *αυτων*: S 28. i[cant] al[10] fere add *ωστε μη δυνασθαι αναγαγειν* (al *αγαγειν*) *αυτο*

7. *κατενευσαν* (ℵ[c]; ℵ* *-σεν*): D (fortasse etiam E*) a e gat *κατενευον* | *τ. μετοχοισ* sine *τοισ* cum ℵBDL 259. a (*sociis in alia navicula*) ... ς *τ. μετοχ. τοισ*, Ln *τ. μετοχ.* [*τοισ*] cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere (it pler vg *sociis qui erant in*) :: quum exempla articuli similiter omissi haud desint, potius ex emendatione additus quam ex incuria praetermissus pro illorum testium auctoritate censendus est

τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντασ συλλαβέσθαι αὐτοῖσ· καὶ ἦλθαν,
καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.
8 [31. 10] *ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτροσ προσέπεσεν τοῖσ γόνασιν Ἰησοῦ*
λέγων· ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλόσ εἰμι, κύριε. 9 *θάμ-*
βοσ γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντασ τοὺσ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ
τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον, 10 *ὁμοίωσ δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην*
υἱοὺσ Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. [32. 2] *καὶ εἶπεν*
πρὸσ τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπουσ ἔσῃ

7. *ελθοντασ*: U 69. *-ντα* ... KΠ* al aliq *-ντοσ* | *συλλαβεσθαι* (ℵ^{a} et ^{c} *συνλαβεσθ.*): ℵ* *συνλαμβανεσθαι* ... D *βοηθειν* (it vg *adiuvarent*) | *αυτοισ*: Δ* 245. 435. *αυτουσ* | *και ηλθαν* (cum ℵL 435. ... ς Ln Ti *ηλθον* cum ABCXΓΔΛΠ unc^{8} al pler) *και*: D e *ελθοντεσ ουν* (e *cum venissent itaque*) ... b om *κ. ηλθ.* | *επλησαν* (Δ *εμπλησ.*): 148 (is est Vat. 1229, unde error de B i. e. 1209 fluxit) 225. 240. 47^{ev} al pauc arm *επλησθησαν* (50. *-σθη*) | *αμφοτερα* (ℵ^{a}, vix ipse ℵ* correxit): ℵ*M 33. 69. p^{scr} *αμφοτεροι* | *ωστε*: C* add *ηδη*, D add *παρα τι* (*ut etiam penae* sic), item (*ita ut pene* c e g$^{2.}$ vg^{ed}) it^{8} vg (invitis am fu for perus ing iac, non item tol) syr^{sch} et p ^{mg} arm (cop *ut inciperent mergi*) | *αυτα*: D om (nec exprim it vg)

8. *ιδων δε*: D *ο δε* | *σιμων* (106. syr$^{p\ txt}$ sax om) *πετροσ*: D 13. 69. a b e (non item c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$g$^{2.\ vid}$ l q vg) om *πετρ.* (Schu „haud inepte“) | *τοισ γονασιν* (1. 118. 131. 209. c cop syr^{sch} *ποσιν*) *ῑυ* (*ῑυ* c. ℵBEHKSUV ΓΔΠ al^{70} fere ... ς [Gb^{00}] praem *του* cum ACFLMXΛ al mu): D *αυτου τοισ ποσιν*, d e *ad pedes eius* | *λεγων* (e add *ad ihesum*, syr^{sch} *ei*): D c e f go syr^{sch} add *παρακαλω* (*oro te* c e, *rogo te* f, item go) | *ειμι* (Or^{1,378}): 1. 22. 131. 251. *εγω ειμι*. Cf Or^{3,684} *και δι α ειπεν· εξελθε απ εμου, κυριε, οτι ανηρ αμαρτ. εγω ειμι* | *κυριε* (ℵ^{c} Or^{1,378}; post *απ εμου* pon b c g$^{1.}$ l q Amb$^{luc\ 1355}$ et ^{1356} cop syr^{sch} Or^{3,684}): ℵ* 244. e om

9. *αυτον*: ℵ* *αυτουσ* (:: hoc cum eo cohaeret quod verba *και παντ. τ. σ. αυτ.* desunt in D) | *και παντασ* (359. om) *τ. συν αυτω*: D 47^{ev} om | *επι*: KΛΠ 300. 2^{pe} al^{5} fere *εν* (item *in* it^{pler} vg; contra e *super*) | *τη*: Δ om | *η* cum ℵACLΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}, it vg *in captura* (*super capturam istam*) *piscium quam* (a *quae*) *ceperant* vel *ceperat*, etc ... BDX go *ων* (d *quos ceperant*) | *συνελαβον*: S e ff$^{2.}$ *-βεν*

10. *ομοιωσ δ. κ. ιακ. κ. ιωαννην* (BD *ιωανην*) *υιουσ ζεβεδ.* (C* om *υι. ζεβ.*) usque *σιμωνι*: ℵ a b c ff$^{2.}$ l q *ομ. δε κ. ιακωβοσ κ. ιωαννησ οι υιοι ζεβεδαιου* etc, a b c ff$^{2.}$ l q *similiter autem* (a om) *iacobus et iohannes* (l add *dixerunt*) *filii zeb.* ... D *ησαν δε κοινωνοι αυτου ιακωβοσ κ. ιωανησ υιοι ζεβ.*, e *similiter fuerunt socii iacobus et iohannes fili zeb.* | *και ειπεν πρ. τ. σιμ. ο* (cum ℵACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}; Ti om cum BL) *ῑσ·* *μη φοβου* usq *ζωγρων* (*μη φοβου* usq *ζωγρων* et. Eus$^{theoph\ 118}$): D *ο δε ειπεν αυτοισ· δευτε και μη γεινεσθε αλιεισ ιχθυων· ποιησω γαρ υμασ αλιεισ ανθρωπων*, e *qui ait ad simonem ihs nolite esse piscatores*

ζωγρῶν. 11 *καὶ καταγαγόντεσ τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντεσ*
πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
12–16 Mt 8, 2–4 Mc 1, 40–45 12 [33.2] *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων,*
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρησ λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ
πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με
καθαρίσαι. 13 *καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω,*
καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 *καὶ*
αὐτὸσ παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σε-
αυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼσ
Lev 14, 2 *προσέταξεν Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.* 15 [34.1] *διήρχετο δὲ*

---

piscium faciam enim vos piscatores hominum (:: cf Mt ad extrema) | *εση ζωγρων*: syr[sch] et [hr] arm *capturus eris ad vitam*

11. *και καταγαγ. τ. πλ. επ. τ. γ. αφ. παντα* (*παντ.* c. ℵBDL 131. ... ς Ti *απαντα* cum ACΓΔΛΠ unc[8] al pler) *ηκολ. αυτω*: D e *οι δε ακουσαντεσ παντα κατελειψαν επι τησ γησ και ηκολουθησαν αυτω* (e *illi autem cum audissent omnia dimiserunt super terram et secuti sunt eum*)

12. *και εγενετο* usq *πολεων*: Γ om | *εν τω*: 13. 69. om | *και ιδου*: c[3] (*και* eraso) 253. al pauc b Amb[luc1355] om *και*, utrumq praeterit aeth, syr[sch] reddit *venit* | *πληρ. λεπρασ* (*plenus lepra* it vg): D *λεπροσ* (d *leprosus*) | *ιδων δε* cum ℵB e cop; f *cum vidisset*, item om copulam 19. 124. syr[sch] arm ... ς Ln Ti *και ιδων* c. ACDLXΓΔΛΠ unc[8] al pler g[1.2.] q vg syr[p] aeth Cyr[act63]. Pro *ιδ. δε τον ιν̅* a b c ff[2.] l *et ipse* (Schu „*και αυτοσ* a Lc non alienum"), Amb[luc1355] om plane | *πεσων*: D e *επεσεν*, omissis *εδεηθη αυτου* | *θελησ*: Γ al pauc *θελεισ*

13. *και εκτεινασ*: D *εκτ. δε* | *ειπων* cum AEHKMSUVΓΔΛΠ al pler ... Gb' Ln *λεγων* (:: e Mt) c. ℵBCDLX 13. 33. 69. 124. 254. 346. Cyr[act63] :: at praeterquam quod *λεγων* ad Mt accommodatum est, *ειπων* hunc in• modum apud Lucam solum scribi solet, cf 9, 22. 19, 30. Act 4, 25. 7, 26 et 27. 18, 21. 19, 21. 24, 22 | *η λεπρ. απηλθ. απ αυτου* (13. 69. arm aeth *απηλθ. η λε. απ αυτ.*, 157. al *απηλθ. α. αυτ. η λεπρ.*): D e *εκαθαρισθη*, 46. 126. *εκαθαρισθ. η λε. απ* (46. om) *αυτ.* (:: cf ll. pp.)

14. *αυτω*: U al pauc *αυτον* | *αλλα* (XΓ 1. al pauc *αλλ*) *απελθων*: D a e *απελθε δε και*, item it[mu] vg (*sed vade ostende*) omisso *και* | *σεαυτον τω*: Γ *σε αυτω τω*. Praeterea ℵ* (suppl[a]) om *δειξον σεαυτ. τω ιερει και* | *προσενεγκε* (LΔ al mu *-γκαι*): X b c syr[sch ed] arm Tert[marc 4,9] (*vade ostende te sacerdoti et offer munus quod praecepit Moyses*) add *το δωρον* (:: e Mt). Item Epiph[322], accusans Mcionem quod omiserit: *καν τε αποκοψησ το δωρον, φανησεται εκ του προσενεγκε οτι περι δωρου λεγει* | Δ *προεταξεν* | *μωυσησ* cum ℵBCDKLSXΓΠ al permu ... ς *μωσησ* cum AEHMUVΔΛ al pl. Praeterea cf ad 2, 22 et alibi | *εισ μαρτυρ. αυτοισ* (:: ut et. ll. pp.) et. f g[1.2.] e (*ut in testimonium sit illis*): D a b c ff[2.] l q Tert[marc4,9] Amb[luc 1357] *ινα εισ μαρτυριον η* (D* *ην*) *υμειν τουτο*, l *in testimonium vobis*, c *ut sit in test. vobis istud*, a b

μᾶλλον ὁ λόγοσ περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν
καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 [35. 2] *αὐτὸσ δὲ*
ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖσ ἐρήμοισ καὶ προσευχόμενοσ.
17 [36. 2] *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἦν δι-* 17–26 Mt 9, 1–8 Mc 2, 1–12
δάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ
ἦσαν ἐληλυθότεσ ἐκ πάσησ κώμησ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ Ἰουδαίασ
καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμισ κυρίου ἦν εἰσ τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν.
18 [37. 1] *καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ φέροντεσ ἐπὶ κλίνησ ἄνθρωπον ὃσ ἦν*
παραλελυμένοσ, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον

---

ff[2] Amb *ut sit in test. hoc vobis*, Tert *ut sit vobis in test.* At Epiph[323]: *διεστρεψασ δε το ρητον, ω μαρκιων, αντι του ειπειν „εισ μαρτυριον αυτοισ“ μαρτυριον λεγων „υμιν“.* Praeterea D add *ο δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν και διαφημιζειν τον λογον· ωστε μηκετι δυνασθαι αυτον φανερωσ εισ πολιν εισελθειν· αλλα εξω ην εν ερημοισ τοποισ· και συνηρχοντο προσ αυτον· και ηλθεν παλιν εισ καφαρναουμ* (:: e Mc 1, 45).

15. *μαλλ. ο λογοσ*: DMU al pauc go syr aeth *ο λογ. μαλλ.* | *περι αυτου* (ℵ[a]): ℵ* om *περι* (e corrupte *divulgabatur autem magis deo sermone*) | *ακουειν*: M al aliq cop syr[sch] add *αυτου* | *θεραπευεσθαι* absq *υπ αυτ.* (Gb′) cum ℵBC*DL 1. 22. 69. al[10] fere it vg cop syr[sch] arm aeth ... ς add *υπ* (Λ 2. g[scr] *απ*) *αυτου* c. (Λ)C[2]EHKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syr[p] | ℵE*L*ΔΛ al *ασθενιων*

16. *υποχωρων*: 2. 71. 237. om; 22. al post *ερημοισ* pon; 157. *ην εν τ. ερ. και προσευχ. υποχ. εν αυταισ απο των οχλων* | Λ al pauc om *και*. Similiter e *ipse autem recedens in solitudine orabat.*

17. *και εγενετο* usq *ημερων*: Λ* om | *και αυτ. ην διδ.*: D c e *αυτου διδασκοντοσ* (c *ipso docente*; e *ipso loquente*) ... C[3]HM[mg](lect eccles)Λ al mu syr[sch] add *ο ις* ... ff[2.] g[1. 2.] l vg *et ipse sedebat* (contra a b f q *erat*) | *και ησ. καθημενοι φαρι.* (cum ℵACEHKLMUVXΓΔΛΞΠ al pler; Ln *οι φαρ.* cum BS cop[schw] arm) *και* (B add *οι*) *νομοδιδασκαλοι*: D e *συνελθειν τουσ φαρισαιουσ και νομοδιδασκαλουσ* | *οι* (ℵ* 33. om; suppl ℵ[a]) *ησαν*: D e *ησαν δε* | *εληλυθοτεσ* cum ℵA[2]BCLXΓΔΛΞΠ unc[7] (deficiunt FG) al pler it[pler] vg cop syr[utr] et [hr] al ... Ln *συνεληλυθοτεσ* cum A*D 1. 13. 33. 69. 124. 131. al pauc (et al[3] *συνελθοντεσ*) Cyr[4, 254] libere a arm | *πασησ*: B add *τησ* | H om *και ιουδαιασ*, D om *και ιερουσαλημ*, item DX om *και δυν. κυρ. ην* | *εισ το*: D *του* | *αυτον* cum ℵBLΞ aeth (*ut sanaret*) Cyr[luc 175] (*και ην φησι δυναμισ θε. εισ το ιασθ. αυτον*, item [176] *αλλ ην εισ το ιασθαι αυτον*. Contra haec non valet quod ibidem legitur *ην δε, φησιν, και δυν. κυρ. επ αυτον εισ το ιασθ. παντασ* etc) ... ς Ln Ti *αυτουσ* cum ACDXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg syr[utr] et (*eos omnes*)[hr] cop arm go ... K *παντασ*, 11[ev] *τουσ ασθενουντασ*

18. *κλινησ*: KΠ al pauc *τησ κλιν.* | *αυτ. εισενεγκειν* (b f ff[2.] g[1.] l q vg

αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντεσ ποίασ εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον,
ἀναβάντεσ ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ
κλινιδίῳ εἰσ τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ
ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντεσ·
τίσ ἐστιν οὗτοσ ὃσ λαλεῖ βλασφημίασ; τίσ δύναται ἁμαρτίασ
ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνοσ ὁ θεόσ; 22 ἐπιγνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ διαλο-
γισμοὺσ αὐτῶν ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί διαλογίζεσθε ἐν
ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί

Cyr^{4,255}): D 47^{ev} a c e *εισενεγκ. αυτον* | *θειναι* (EMUΔ al mu *θηναι*) sine additam cum ℵACDXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} it vg etc Cyr^{4,255} ... BLΞ syr^{sch} et ^{hr} syr^{p} c.* add *αυτον*

19. *ποιασ* cum ℵABCDEKLMSUVXΓΔΛΞΠ (i. e. unc omn) al plus^{80} (qui allati sunt a conlatoribus) ... ς (= Gb Sz) praem *δια* cum minusc non ita mu Cyr^{4,255}; tisch** 131. 157. 209. al^{55} fere *πωσ*, 13. 69. 124. al^{15} fere *ποθεν* | *αυτον*: MU^{2} (ex *ον* ut vdtr corr *ω*) *αυτω* | *αναβαντεσ* (it^{pler} vg *ascenderunt* sequente *et*; c tantum *ascendentes*) -- *δια των κερ.* (b *et discoperuerunt tectum et*, g$^{1.}$ *et aperuerunt et*) *καθηκαν* - *κλινιδιω*: D *ανεβησαν επ. τ. δω. και αποστεγαντεσ τουσ κεραμουσ οπου ην καθηκαν τον κραβαττον συν τω παραλυτικω* | *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) *του ιυ* (g$^{1.}$ *ante dominum*): B *εμπρ. παντων*

20. *και ιδων* cum ℵABLXΓΔΛΞΠ unc^{6} al pler it^{pler} vg syr^{p} cop al Cyr^{4,255}: D *ιδων δε*, e *ille autem cum vidisset* ... CDS 13. 69. 124. 346. 60^{ev} ff$^{2.}$ syr^{sch} arm^{cdd} pers^{p} add *ο* (D om) *ις* | *ειπεν* (D *λεγει* ut Mc) absque *αυτω* cum ℵBLΞ 33. 130. ff$^{2.}$ (g$^{2.}$?) vg ... ς (= Gb) add *αυτω* cum AEKMSUVXΓΔΛΠ al longe pl syr^{p} et^{hr} arm, item CD i^{cant} al pauc f cop go syr^{sch} Cyr^{4,255} add *τω παραλυτικω* (:: ut ll. pp.), item 1. 118. 131. a b c e g$^{1.}$ l q (aeth *illi viro aegroto*) *τω ανθρωπω* omisso *ανθρωπε* | M 48^{ev} al pauc *αφεονται*. Item v. 23. | *σοι αι αμαρτ. σου* cum ABCEKLMSUVXΓΔΛΞΠ al pler it (et. d) vg rell Cyr^{4,255} ... ℵD^{gr}F^{w} al^{7} *σου* (y^{scr} *σοι*) *αι αμαρτιαι* (al^{4} add *σου*) :: ut ll. pp.

21. *οι γραμματεισ*: Γ add *αυτων* | *λεγοντεσ* (et. a e f vg): D b g$^{1.}$ l q c ff$^{2.}$ praem (c ff$^{2.}$ add) *εν ταισ καρδιαισ αυτων* | *τισ εστ. ουτοσ οσ* (a l* *quis est qui loquitur*): D *τι ουτοσ* | *αμαρτ. αφειναι* cum BDΞ c e Amb$^{spir 698}$, item L 1. Cyr^{4,255} *αμ. αφιεναι* ... ς *αφιεναι αμαρτ.* (:: ut Mc) cum ℵACEKMSUVXΓΔΛΠ al fere omn a b f g$^{1.}$ l q (ff$^{2.blanch}$ *dimittere peccatum*; teste Sab. *peccatum dimitt.*) cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth go | *μονοσ* (Λ *μονον*): C^{3}D^{gr}X 28. 40. al^{5} a go syr$^{p\ mg}$ Cyr^{4,255} *εισ* (:: e Mc), cop utrumq conjg | *ο θεοσ*: D* om *ο*

22. *αποκριθεισ* cum ℵABLXΓΔΛΞΠ unc^{6} al pler e f g$^{2.vid}$ q vg cop go syr^{cdd} et ^{p} et^{hr} arm Cyr^{4,255} ... Gb^{0} Ln om cum CD 98. 32^{ev} a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l syr$^{sch\ ed}$ aeth | *ειπ. προσ αυτουσ* (al pauc *αυτοισ*): D *λεγει αυτοισ* | *εν τ. καρδ. υμων*: D add *πονηρα*, item praem c e l syr^{hr} aeth :: cf Mt

23. EΓ *ευκοποτερον*

σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 *ἵνα δὲ εἰ-*
δῆτε ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι
ἁμαρτίασ, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρασ τὸ
κλινίδιόν σου πορεύου εἰσ τὸν οἶκόν σου. 25 *καὶ παραχρῆμα*
ἀναστὰσ ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρασ ἐφ᾽ ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν
οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 *καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ,*
καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντεσ ὅτι εἴδο-
μεν παράδοξα σήμερον.

---

23. *σοι αι* (Ξ om) *αμαρτ. σου* (al pauc d e f vg go om *σου*) cum ABEKLMSUVΓΔΞΠ al pler a b c ff[2·] g[1·] l q syr[utr] et [hr] cop (*tua pecc. remittuntur tibi*) item aeth, Cyr[4, 255] et [act51] ... ℵD[gr] 48[ev] *σου αι αμαρτ.*, CF[w] XΛ 33. 346. al[5] *σου αι αμαρτ. σου.* Cf ad v. 20. | *εγειρε* cum ℵABCDEF[w]KLMSVΓΛΞΠ al pl ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum UXΔ al mu

24. *ειδητε*: ΛLU al *ιδητε* | *εξουσ. εχει* hoc loco cum BKLΞΠ al[7] b f ff[2·] g[1·] l q vg Cyr[act51] ... ς Ln post *οτι* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ℵACDEMSUVXΓΔΛ al pler a c e syr[utr] et [hr] cop (*οτι est potestas filii hominis*) go arm aeth Cyr[luc 179]; nec aliter Epiph[312] et [328] ex Mcione affert | *επι τησ γησ*: Epiph[marc] utroq loco post *αφι. αμαρτ.* pon ... D*Λ al pauc Cyr[luc179] *επι γησ* | *αφιεναι* cum ℵABCD[2]L[2]XΓΔΛΞΠ unc rell al omn[vid], nec aliter bis Epiph[marc] Cyr[luc] et [act] ... Ti *αφειναι* cum D*L* (uterq *αφιναι*) :: quae lectio versu 21 commendatur, sed ex ipso inlata esse potest. Quum etiam ordo verborum mutatus sit, invita codicum auctoritate vix tenenda est eadem forma utroq versu | *ειπεν* (c *dixit*): D *λεγει*, d *dicit* (:: ut Mt et Mc); *ait* quod it[pler] vg tuentur utrique respondet | *παραλελυμενω* cum ABEKSUVΓΔΛΠ al pl ... Gb″ Ln *παραλυτικω* (:: ut Mt et Mc) cum ℵCDF[w]LMXΞ al permu Cyr[act51] | *σοι*: Γ add *δε* | *εγειρε* cum ℵABCDEF[w]KMSVXΔΛΞΠ al pl ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum LUΓ al mu | *αρασ* cum ABCEKLMSUVXΓΔΛΞΠ al fere omn arm Cyr[act51] ... ℵD 157. a b c f ff[2·] g[1·] l q (e om *αρ. τ. κλιν. σου*) vg syr[utr] et [hr] cop aeth *και* (157. c f l q vg om; ff[2·] ?) *αρον*, posteaque *και πορευου* :: at quum *αρασ* nec ap Mt nec ap Mc substitutum sit, *και αρον* etc vix potest non ex ll. pp. assumptum credi | *το κλινιδιον*: D *τον κραβαττον*, item c cop :: e Mc

25. *αυτων*: ℵ *αυτου*, 13. 69. 47[ev] a arm *παντων*, 111. *αυτ. παντ.* | *εφ ο* (Gb″) cum ℵABCEKLMSVXΓΔΞΠ al plus[65] ... ς Ln *εφ* (U* *εν*) *ω* cum RUΛ 1. 69. al permu. Praeterea pro *εφ ο κατεκειτο* (f ff[2·] g[1·] l q am fu for ing etc) D e syr[sch] pers[p] *την κλεινην* (d e *grabattum*, e add *suum*), 243. a b c syr[p] et [hr] aeth[cod a] *κλινιδιον εφ ω κατ.* (a *grabattum suum in quo iacebat*, b *lectum in quo iacebat*, c *grabato in quo iacebat*)

26. *και εκστ. ελ. απαντασ* (142. *εξισταντο δε απαντεσ*) *και εδοξ. τ. θε.* (haec: *και εδ. τ. θε.* A post *κ. επλ. φοβ.* pon, 19* a om) cum ℵ(A)BCEKLRUVΓΔΛΞΠ al pler it[pler] vg cop syr[utr] et [hr] etc: DMSX 13. 69. 124. al[12] e om | *φοβου*: D* *θαμβου*, D[2] *-βουσ* | *οτι*: D om | *ειδομεν* cum

27–39 Mt 9, 9–13 Mc 2, 13–17 27 [38. 2] *Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.* 28 *καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ.*
29 [39. 2] *καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.* 30 *καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελω-*

ℵB*DEGSUΓΔΛΞΠ² al pl^vid ... Ti *ιδομεν* (C *ιδαμ.*, E *ιδωμ.*) cum ACKLMR VXΠ* al mu :: utrum recipias dubium. Cf ad 2, 20 et 5, 2

27. *και μετ. ταυτ. εξηλθ.* (Δ 13. 69. b c syr^sch add ο ι̅ς̅, item al mu post *εθεασατ.*): D *και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον ακολουθουντα αυτω οχλον εδιδασκεν* :: e Mc | *και εθεασατο* (AΠ² al pauc *ειδεν*) usq *λευειν*: D *και παραγων ειδεν λευει τον του αλφαιου* :: e Mc | *λευειν* cum ℵABCLMRΓΞ al pauc ... ς Ln *λευϊν* cum ESUVXΔΛΠ al pl; K al pauc *λευιν*, D (vide supra) al pauc *λευει*, item a b c f (ff² g^1. 2. ut vdtr) l q vg *levi* (contra e *levin*). Praeterea C* 157. add *καλουμενον* | *ειπεν* (*dixit* a c e; b f ff² g^1. 2. l q vg *ait*): ℵD 13. 69. 346. y^scr 50^ev arm *λεγει* (*dicit* d) :: ut ll. pp.

28. *καταλιπων* cum ℵBCDKMRSUVXΞΠ² al pl ... AELΓΔΛΠ* 33. al mu *καταλειπων* (sed EΓΛ al *-πὼν* :: cf Mt 4, 13. 21, 17 et alibi) | *παντα* (sed ℵ*C* *-τας*) c. ℵ*et^c BC*et² DLRΞ 33. al^5 ... ς Ti *απαντα* (M *απαν*) cum AEK(M)SUVXΓΔΛΠ al pler | *ηκολουθει* cum BDLΞ 69. a ... ς *ηκολουθησεν* (:: ut Mc; sed cf et. Mt) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc^6 al pl it^pler vg cop syr^utr et hr

29. *λευεις* cum ℵABCLRXΞ p^parh (go *laivveis*; v. 27 *laivvi*) ... ς Ln *λευϊς* cum EKMSUVΓΔΛΠ al pler ... D al pauc *λευει* vel *λευι* (item Latini; sed b e om). Idque absque articulo cum ℵABCDEF^w KLMRSUVXΓΔΛΞΠ al longe pl ... ς (= Gb Sz) ο *λευϊς* cum minusc vix mu | *δοχ. μεγαλ. λευ. αυτω* (ℵΔ al pauc e for ambr^escr om; it^pler vg syrr post *εποιησεν* pon, cop^wi et cod *eis*) ... D *λευ. δοχ. αυτω μεγ.* | *εν τη οικια*: ℵKΠ al pauc *εν τω οικω* :: utrumq frequens ap Lc; *οικος* paullo frequentius | *ην*: F ^w om | *πολυς τελωνων* cum ℵBCDLRΞ 1. 13. 33. 69. 131. 157. 239. 299. it vg syr^utr arm ... ς Ti *τελω. πολ.* cum AXΓΔΛΠ unc^6 al pler go | *και αλλων* (X 239. 299. al pauc *αμαρτωλων*, aeth *αμαρτ. αλλων*): ℵ* om (suppl^c) | *οι* (E *οσοι*) *ησαν μετ αυτων* (B* 1. 22. syr p mg *αυτου*) *κατακειμ.* (Δ *ανακειμ.*): D e *ανακειμενων*

30. *εγογγυζον* (B*R *-ζαν*, a b e ff² g^1. l q *murmuraverunt*, c f vg *-rabant*): D c e ante *προς τ. μα.* pon (c e *Pharis. autem* etc) | *οι φαρισαι. και οι γραμμ. αυτων* (cum ABCLRΓΔΛΞΠ al pler it^pler vg syr^p et hr go Bas^eth257 ... Gb^o cum ℵDFX al^8 f e l vg^cod sax cop syr^sch aeth) hoc ordine cum (ℵ)BC(D)LRΞ 1. 33. 131. 157. it vg cop syr^hr arm ... ς *οι γραμμ. αυτων* (vide ante) *και οι φαρισ.* hoc ordine (:: ut Mc) cum AE FKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syr^utr aeth Bas^eth257 | *αυτου*: C* om^vid | *λεγοντες* hoc loco e syr^p et hr: a b c f ff² g^1. l q syr^sch aeth ante

νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 $^{40.2}$ *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ*
Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντεσ ἰατροῦ
ἀλλὰ οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺσ εἰσ μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸσ αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν 33–35 Mt 9, 14s Mc 2, 18–20
πυκνὰ καὶ δεήσεισ ποιοῦνται, ὁμοίωσ καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ
σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μὴ
δύνασθε τοὺσ υἱοὺσ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστίν,

---

προσ τ. μα. αυτ. | *των* ante *τελω.* c. ℵABCDEFKLMRUXΓΔΛΞ al pl arm ... ς (= Gb Sz) om cum SVΠ al mu Bas$^{eth\ ed}$ | *και αμαρτωλ.* cum ℵABC^{2}LRXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler it vg syr$^{utr\ et\ hr}$ cop rell Bas^{eth} ... Ti om cum C*D al$^{2\ scr}$ Cyr$^{luc\ 180}$ (sed ibidem paullo post est: *δι ην δε αιτιαν επιλαμβανονται οι φαρισ. του σωτηροσ αμαρτωλοισ συνεσθιοντοσ*) :: ll. pp. non fluct | *εσθιετε* (ℵDR *-εται*) *και πινετε* (DR *-εται*, vide d) (K om *κ. πιν.*): a b c d e f ff^{2} l q (non item g^{1} vg) aeth (go in utramq partem accipi potest) Amb$^{luc\ 1359}$ *manducat et bibit* (aeth add *magister vester*) :: cf ll. pp. (Or$^{2,\ 687}$ *ενεκαλουν τω ιυ λεγοντεσ· εσθιεισ και πινεισ μετα των αμαρτωλων* potius ad ll. pp. spectat)

31. *και αποκριθεισ*: D 150^{ev} *αποκρ. δε*, item e *Iesus autem respondit et dixit ad illos* | B om *ὁ* | *προσ αυτουσ*: LΞ 33. 48^{ev} al pauc Bas$^{eth\ 257}$ *αυτοισ* | *αλλα οι* cum ABΞ ... ς *αλλ οι* cum ℵCDLR etc | *υγιαινοντεσ* (et. Or$^{3,\ 208\ et\ 294}$): 13. 69. 346. al plus^{5} *ισχυοντεσ* :: ut ll. pp.

32. *εληλυθα* (Ξ *ηλ ληλυθα* sic): C^{3}D 1. 28. 157. 47^{ev} al pauc *ηλθον* :: ut ll. pp. | *αλλα*: ΛΞ 1. al mu *αλλ* | *αμαρτωλουσ* (ℵ^{a}): ℵ* *ασεβεισ*

33. *ειπαν* c. B*CDLRΞ 33. ... ς *ειπον* cum ℵAB^{3}EFHKMSUVXΓΔΛΠ al longe pler | *οι μαθητ.* sine *διατι* cum ℵ^{a} (nisi est^{ca}, notatur enim punctis rursus erasis) BLΞ 33. 157. cop ... ς Ln praem *διατι* (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum ℵ* et^{c} (cb?) CDRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} go arm aeth cop$^{dz\ recent}$ | *οι μα. ιωαννου* (BD *ιωανου*): D 91. add *και οι μαθηται των φαρισαιων* :: e Mc | *ομοιωσ* (ff^{2} om) *και οι των φαρ.* (e f ff^{2} g$^{1.2}$ vg): D 19* 77. 108. 244* (91?) om; a b c l q *et* (b om) *pharisaeorum* ante *και* (b om) *δεησ. ποιουντ.* | *οι δε σοι* (ita a g$^{1.2}$ l q vg): D *οι δε μαθηται σου* (:: ut Mt), item b c e f ff^{2} cop go *tui autem discipuli* (e *discentes*) :: ut Mc | *εσθ. και πιν.*: D e *ουδεν τουτων ποιουσιν*

34. *ο δε ις* cum ℵBCDLRXΞ 1. 33. 69. 124. 131. 346. al^{10} fere f cop syr p^{mg} aeth arr ... ς Ln Ti om *ις* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ arm go | *μη δυνασθε τουσ υιουσ* (ita f l q vg) cum ℵ^{c} ABCLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn^{vid} f l q vg cop syr^{utr} go arm ... ℵ*D a b c e ff^{2} g^{1} gat* aeth *μη δυνανται οι υιοι* (:: e ll. pp.). Cf et. Tert$^{marc\ 4,\ 11}$ „reddens rationem quod non possent ieiunare filii sponsi, quamdiu" etc | *νυμφωνοσ* (124* *νυμφιου*): it^{omn} (et. d) vg cop *sponsi.* Cf ad Mc et Mt | *εν ω ο νυμφ. μετ αυτ. εστιν* (et. Tert^{marc} l. l.): D e *εφ οσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ εαυτων* :: cf ll. pp.

ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36–39 Mt 9, 16 ff Mc 2, 21 ff 36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ
ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε,
καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα

---

34. *ποιησαι* cum ℵ[c]ABCLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn[vid] f l q vg syr[utr] go arm ... ℵ*D a b c e ff[2] g[1] gat* aeth om :: e Mc, cf et. Mt | *νηστευσαι* cum ℵ[c]BXΞ 28. .. ς Ln Ti *νηστευειν* (:: cf Mc) cum ℵ*ACDLRΓΔΛΠ unc rell al pler

35. *και οταν* cum ABDEHKM[mg]RSUVXΓΔΛΞΠ al longe pl a em for ing go ... ℵCFLM[txt] 1. 13. 69. 124. 157. 346. al plus[20] b c e f ff[2] g[1] l q vg (et. am) cop syr[utr] om *και*, hinc Ln [*και*] :: e ll. pp. | *τοτε* cum ABCD LRXΓΛΞΠ unc rell al longe pl a vg cop syr[utr] arm[ed] ... ℵFMΔ 1. 13. 28. 69. 124. 346. al[15] fere b c e f ff[2] g[1] l q go arm[edd] aeth *και τοτε* :: e ll. pp. | *νηστευσουσιν* (ΔΛ 13. 69. 346. al pauc *-σωσιν*): EHKUΠ* al plus[10] *νηστευουσιν* | *εν*: X om. Verba *εν εκειν. τ. ημερ.* ℵ* ad seqq trahit propterea que om *δε και*

36. *δε και* (ℵ[c]; ℵ* vide ante): X 254. c e cop om *και* | *παραβ. πρ. αυτους* (13. 69. 346. *αυτοις*): ℵ*X syr[sch] aeth *πρ. αυτ. παραβ.* | *απο* (Schu „bene") cum ℵBDLXΞ 1. 13. 22. 33. 69. 124. 131. 157* 346. b c e ff[2] g[1] l q vg syr[utr] cop (arm) Amb[luc 1361] ... ς om, Ln [*απ.*] c. ACR ΓΔΛΠ unc[8] al pler a f go aeth (Ir[int 276] *nemo immittit commissuram vestimenti novi in vestimentum vetus, nec mittunt vinum novum in utres veteres* magis a Mt pendet, ut probant extrema: *nec mittunt* etc; tamen illud *vestimenti novi* Lucae est, non [*panni rudis*] Matthaei.) :: cf ll. pp. Item *σχισας* (Schu „bene") cum ℵBDLΞ 1. 22. 33. 131. 157. 251. cop (post *ουδεις* pon) syr[sch] pers[p] ... ς Ln om (:: ut ll. pp.) cum AC RXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[p] arm aeth | *επιβαλλει*: X *-βαλει* | *επι ιματιον παλαιον*: MΓ 122. 301. 406. f[scr] *επι ιματιω παλαιω*. Similiter Dial[64] (ed. Wetst) *ουδεις επιβαλλει επιβλημα ρακους αγναφου* [*επι*] *ιματιω παλαιω*. Ibidem *ουδεις γαρ φησιν επιβαλλει απο ρακ. αγναφ. επι ιματιω παλαιω*. Item Epiph[marc 308] (42,2) *τι εστι το· ου βαλλουσιν οινον νεον εις ασκ. παλαιους, ουδε επιβλ. ρακ. αγναφου επι ιματιω παλαιω· ει δε μηγε, και το πληρωμα αιρει, και τω παλαιω ου συμφωνησει· μειζον γαρ σχισμα γενησεται.* | *και το καινον*: ℵ* cop[petr 4] om *και* | *σχισει* (Schu „bene ap Lc") cum ℵBCDLX 5. 33. 36. 40. 60. 239. 259. 19[ev] 36[ev] 49[ev] y[scr] 3[pe] a e. Item *συμφωνησει* c. ℵABCDLX 5. 33. 36. 40. 53. 57. 60. 91. 157. 234* 239. 259. 299. 410. a e (et. Epiph[marc], vide ante) ... ς *σχιζει* et *συμφωνει* cum (A *-ζει* et *-νησει*)EFHKM(R *σχιζεται*, ut nuper recognovi, et *-νει*)SUVΓ ΔΛΠ al longe pl it[pler] vg cop syr[utr] arm go aeth | *το* (ς om, item Ln ex errore) *επιβλημα το απο* c. ℵBCLXΛ 1. 33. 69. al mu (item D *επιβλημα* post *καινου*) it vg cop syr[utr] arm ... Gb'' Ti *το απο* sine *το επιβλ.* cum AEFHKMRSUVΓΔΠ al longe pl go aeth sl

τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ
παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνοσ ὁ νέοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ αὐτὸσ
ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ
ἀσκοὺσ καινοὺσ βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶσ πιὼν παλαιὸν θέλει
νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸσ χρηστόσ ἐστιν.

VI.

1 [41. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι [1-5 Mc 2, 23-28 Mt 12, 1-8]

37. βαλλει: C επιβαλλει | ρηξει (a c e ff[2] g[1] vg[ed] et for em ing fu): CΓΔ al pauc b f l q am tol go syr[utr] ρησσει (Γ ρησει) :: e Mc | ο οιν. ο νεοσ (ℵ 44. 71. om ο νεοσ) cum BCDLMRUXΛ al plus[20] it vg etc ... ς ο νεοσ οινοσ cum AEFHKSΓΔΠ al pl go | τ. ασκουσ: D cop arm add τουσ παλαιουσ

38. αλλα cum ℵADEFHLRSUVXΓΔ al pl ... BCKMΛΠ 1. 69. al αλλ | βλητεον cum ℵ[a]ABCRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] vg ... ℵ*D a b c e (post αλλα pon) f ff[2] g[1] l q syr[utr] aeth (cop) (item Dial[64] wetst λεγει γαρ παλιν ο σωτηρ· βαλλουσιν οινον νεον εισ ασκ. νεουσ, και αμφοτεροι συντηρουνται) βαλλουσιν :: a Mt 9, 17 videtur pendere nec satis huc quadrare. Praeterea βλητεον absque additam cum ℵBL 1. 33. 131. 157. 209. 301. cop ... ς (sed Gb° et Sch u omissionem vdtr prob) Ln add και αμφοτεροι συντηρουνται (D a e τηρουνται, *servantur*; it[rell] vg *conserv.*) cum ACDRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[utr] arm aeth cop[dz] recent (Dial vide ante) :: e Mt ubi nemo om; cf. et ad Mc

39. D a b c e ff[2*] l (non item f g[1. 2.] q vg nec ff[2. recent]) om hunc versum. Nec magis Eus habuisse vdtr; nec enim ut debebat in canonem decimum retulit, in quo quae singulis propria sunt posuit. Omnia quae a v. 31 usque ad finem huius capitis leguntur comprehensa sunt Ammonii sectione 40 et Eusebii canone secundo, quem ille iis destinavit quae communiter tres tuentur. | και: ℵ[c] B om | θελει cum ℵB C*L 1. 118. 131. 157. 209. 11[pe] cop arm aeth ... ς Ln praem ευθεωσ (X al pauc ευθυσ) cum AC[2]RXΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1. 2.] ff[2.] vg syr[utr] go | γαρ: K 157. syr[p] add οτι | χρηστοσ cum ℵBL 157. 225. cop syr[sch] ... ς Ln χρηστοτεροσ (X al pauc χριστ.) cum ACRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[p] rell

VI, 1. εγενετο δε: D a e go aeth και εγεν. (e *et sabbato mane factum est*) | δευτεροπρωτω (RΓ 13. 117. 124* 235 δευτερω πρωτω) cum ACDEHKM RSUVXΓΔΛΠ al pler a f* (*sabbato secundo a primo*) ff[2.] g[1. 2.] (e *sabbato mane*) vg go syr[p txt] arm Caesar[53] (Galland. 6) ματθαῖοσ (corrige λουκᾶσ) δευτεροπρώτῳ φησὶ σαββάτῳ τὴν ἡμέραν δηλῶν τὴν μετὰ τὸ κύριον σάββατον αὐτοῖσ.δὲ ἑορτῆσ ἀργουμένην. Epiph[452] (αλογοι) φάσκει λουκᾶσ ὅτι ἐγένετο ἐν σαββ. δευτεροπρώτῳ ἵνα δείξῃ σάββ. πρῶτον εἶναι τὸ ἀπ' ἀρχῆσ ὁρισθὲν καὶ ῥηθὲν ὑπὸ κυρ. ἐν τῇ κοσμο-

αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας

ποιῆ κατὰ περίοδον ἀπὸ τότε ἄχρι τοῦ δεῦρο κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνακυκλούμενον, τοῦτο εἶναι πρῶτον. δεύτερον δὲ σάββ. τὸ ὑπὸ νόμου ὡρισμένον. - καὶ ὁρᾶτε ὅτι δεύτερον καλεῖται σάββ. μετὰ τὸ πρῶτον σάββ. ἡ τοιαύτη ἁγία τοῦ προβάτου ἡμέρα εἰς σάββ. ἁγιασθεῖσα, κἄν τε κυριακὴ εἴη κἄν τε δευτέρα κἄν τε τρίτη καταντήσῃ. εἰς δὲ ἑπτὰ ἡμέρας πάλιν ἀνακυκλούμενον δεύτερον καλεῖται πρῶτον. Item Epiph[158] (εβιωναιοι) ἦν δὲ σάββατ. δευτερόπρωτον, ὡς ἔχει τὸ εὐαγγέλιον. σάββατα γὰρ διάφορα ὥριζεν ὁ νόμος, τὸ μὲν κατὰ ἑβδομάδα ἀνακυκλούμενον φύσει σάββατον, τὸ δὲ διὰ τὰς ὑποπιπτούσας τῆς κατὰ σελήνην νεομηνίας καὶ τὰς ἀθεξῆς ἑορτάς, οἷον ἡμέρας σκηνοπηγίας καὶ ἡμέρας πάσχων, ὅτε τὸ πρόβατον θύουσι καὶ ἄζυμα λοιπὸν ἐσθίουσι. ἔτι δὲ ὅτε τὴν μίαν νηστείαν νηστεύουσι τοῦ ἔτους τὴν λεγομένην μεγάλην, καὶ τὴν ἄλλην ἣν λέγουσι μικράν. ὅτε γὰρ ὑποπίπτουσιν αὗται αἱ ἡμέραι, ἤτοι ἐν δευτέρᾳ σαββάτων ἢ ἐν τρίτῃ ἢ ἐν τετράδι, σάββατον καὶ αὐτὸ αὐτοῖς ὁρίζεται. διὸ μετὰ τὴν τῶν ἀζύμων γενομένην ἡμέραν καὶ ὁρισθεῖσαν ἡμέραν σαββάτου, τῷ σαββάτῳ φύσει τῷ μετὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀζύμων εἰς σάββατον λελογισμένην, ηὑρέθησαν διαβαίνοντες διὰ τῶν σπορίμων - δεικνύντες ὅτι λέλυται ὁ δεσμὸς ὁ ἐν τῷ σαββ. ὁριζόμενος, ἐλθόντος τοῦ μεγάλου σαββάτου, τουτέστι χυ etc. Chron[396] (ed. Bonn., ed. Par.[311]) σάββατον οὖν καλεῖ οὐ μόνον τὴν ιδ' τοῦ πρώτου μηνὸς τῆς σελήνης φθάσασαν ἐν σαββάτῳ, ἀλλὰ καὶ τὴν ιε' τοῦ πρώτου μηνὸς τῆς σελήνης, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῶν ἀζύμων ἡμέρα, καὶ αὐτὴν ἐν ἡμέρᾳ πρώτῃ φθάσασαν, καὶ τὴν κα' τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἥτις ἐστὶν ἑβδόμη μὲν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῶν ἀζύμ., ἑβδόμη δὲ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα. τοῦτο οὖν τὸ πάσχα δηλῶσαί μοι δοκεῖ ο θεῖ. ε'αγγ. λουκᾶς, ἐν οἷς φησίν· ἐγένετο ἐν σαββ. δευτεροπρώτ. διέρχεσθαι τὸν ιν καὶ τοὺς μαθ. αὐτοῦ διὰ τῶν σπορίμων, τοὺς δὲ μαθ. τίλλοντας τοὺς στάχ. ἐσθίειν. δευτερόπρωτον δὲ σάββ. καλεῖ τοῦτο τὸ σάββ. οὐ μόνον ὡς ἑβδόμης ἡμέρας οὔσης, ἐν ᾗ ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων εὑρέθη, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἀριθμεῖν τὰς ν' ἡμέρας καὶ ἑορτάζειν τὴν ἑορτήν, ἣν ἑορτὴν τῶν ἑβδομάδων ὁ θεῖος προσαγορεύει νόμος. ἑπτὰ οὖν σαββάτων ὄντων ἐν τούτῳ τῷ ἔτει τῆς πεντηκοστῆς, ἅτε ἀπὸ σαββάτου ἀρχομένης καὶ εἰς σάββατον συμπληρουμένης, πρῶτον ἦν σάββατον τῶν ἑπτὰ σαββάτων καὶ τελευταῖον πάλιν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ· διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἐν τούτῳ τῷ πάσχα τὸν κύριον μετὰ τῶν μαθητῶν διερχόμενον διὰ τῶν σπορ. δηλῶσαι βουλόμενος ὁ εὐαγγ. εἴρηκεν ὅτι ἐν σαββ. δευτεροπρώτῳ διήρχετο διὰ τῶν σπορ. ὁ ις καὶ οἱ μαθ. αὐτοῦ. Chr hom. 40. in Mt: ὅταν διπλῆ ἡ ἀργία ᾖ καὶ τοῦ σαββάτου τοῦ κυρίου καὶ ἑτέρας ἑορτῆς διαδεχομένης. Similiter 237[schol] ὅταν μετὰ τὴν τοῦ σαββάτου ἀργίαν ἑτέρα διαδέξηται πάλιν ἑορτή. Isid epp 3, 110 δευτερόπρωτ. εἴρηται ἐπειδὴ δεύτερον μὲν ἦν τοῦ πάσχα, πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων. ἑσπέρας γὰρ θύοντες τὸ πάσχα τῇ ἑξῆς τὴν τῶν ἀζύμων ἐπανηγύριζον ἑορτήν, ἣν καὶ δευτερόπρωτον ἐκάλουν. Addita explicatione ulteriore pergit: εἰ δὲ σαββάτῳ εἴρηται, μὴ θαυμάσῃς·

καὶ ἤσθιον ψώχοντεσ ταῖσ χερσίν. 2 τινὲσ δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον·

σάββατον γὰρ πᾶσαν ἑορτὴν καλοῦσι· etc. (Eadem fere exscripta habent 339^{schol} 255^{schol}. 256^{schol}) Thphyl ad h. l. *πολλάκισ ἀπήντα ἡ ἑορτὴ ἐν παρασκευῇ, καὶ ἐκάλουν τὴν παρασκευὴν σάββατον διὰ τὴν ἑορτήν· εἶτα τὸ κυρίωσ σάββατον ὠνόμαζον δευτερόπρωτον, ὡσ δεύτερον ὂν προηγησαμένησ ἄλλησ ἑορτῆσ καὶ σαββάτου.* Euthy ad h. l. *τοῦτο δὲ τὸ σάββ. ἐκαλεῖτο δευτερόπρ. ὡσ δεύτερον μὲν τοῦ πάσχα, πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων.* $Amb^{luc\ 1368}$: „secundoprimum, non primosecundum dixit, *δευτεροπρωτον* enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecellit. Secundum ideo quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum.“ Cf et. Ps^{47} (p. 936). (Conferri praeterea possunt Eustath. vit. Eutych. nr. 95. *μέχρισ ἑβδόμησ ὥρασ τῆσ δευτεροπρώτησ κυριακῆσ* i. e. dominica prima post pascha; item *δευτεροδεκάτη* Hier. in Ezech. 45. et *δευτερέσχατοσ* Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clem strom. 6, 5. ex Praedicat. Petri -- *ἐὰν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγουσι τὸ λεγόμενον πρῶτον* etc) ..... ℵBL 1. 22. 33. 69* 118. 157. 209. (item vgll ut x^{scr} y^{scr}, ubi est *επορευετο ο ις τοισ σαββασιν* etc) b c e f** l q cop syr^{sch} $syr^{p\ mg}$ („non in omnib. exemplarib. est“) syr^{hr} aeth ar^{p} (ar^{er} et ar^{ro} *δευτερω*) perss om (Schu „recte“), hinc Ln Ti^{synops} [*δευτεροπρώτ.*] :: at ut ab additamenti ratione alienum est, ita cur omiserint in promptu est. Ceterum nec simile quicquam Mt nec Mc adscripserunt. | *διαπορευεσθαι*: C*X al pauc *πορευεσθ.* | *αυτον*: 33. om, D ante *εν σαββ.* pon | *δια* sine *των* cum ℵ*ABLΔΛ*Π 1. al $plus^{10}$ ... ς add *των* (:: ut Mt et Mc) cum $ℵ^{c}$CD EHKMRSUVXΓΛ² al longe pl $Chron^{346}$ (vide ante) cop arm | *και ετιλλ. οι μαθ. αυτου*: D *οι δε μαθ. αυτου ηρξαντο τιλλειν*, b *et coepissent discipuli eius vellere*, e *discentes autem illius vellebant* :: cf ll. pp. | *τουσ* (ℵ 239. 243. 259. 299. b^{scr} om) *σταχυασ* hoc loco cum $ℵAC^{3}$(D)X ΓΔΛΠ unc^{7} 1. 13. 33. 69. al omn^{vid} it vg go cop syr^{utr} et ^{hr} arm aeth ... BC*LR post *ησθιον* | *και ησθιον*: a q post *χερσιν* pon (*manibus conterentes et edebant* a, *confricantes manibus et manducabant* q) ... D e f cop syr^{sch} arm (aeth) *και* ante *ψωχ. τ. χερσ.* et *ησθιον* post *χερσ.* Praeterea C*M al pauc b c e cop^{wi} et ^{dz} syr^{sch} aeth Amb^{luc} ad *χερσιν* add *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

2. *ειπον* (X *ειπαν*, it vg syr^{sch} *dicebant*, cf D) sine *αυτοισ* cum ℵBC*LX 1. 118. 131. 157. 209. a c e cop ... ς add *αυτοισ* item Ln [*αυτ.*] cum AC^{2}RΓΔΛΠ unc^{7} al pler (254. b go *προσ αυτουσ*) b f ff^{2} $g^{1.2}$ l q syr^{utr} et ^{hr} arm aeth go ... D *ελεγον αυτω* :: ut Mc | *τι ποιειτε* etc: D *ειδε τι ποιουσιν οι μαθηται σου τοισ σαββασιν ο ουκ εξεστιν* :: sunt haec ad Mc conformata | *ουκ*: ℵ* *ουχ* | *ποιειν* (L syr^{sch} post *σαββασιν*) cum ℵACLXΓΔΛΠ unc^{7} q cop syr^{sch} syr^{p} et ^{hr} go aeth ... Ln Ti om c. B(D)R 69. 274^{mg} it^{pler} vg arm :: inprimis Marcum ad hunc locum mutandum valuisse lectio codicis D probat. In Mt est *ποιειν εν σαβ-*

τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς
1 Sam 21, 6 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξε-

βατω. | τοις σαββασιν (*sabbatis* a b c e f l post ποιειτε pon, non item q; ff[2] *quid facitis sabbatis non licet*) cum ℵB(D)LRU 1. 22. 69. 124. 131. 440* al pauc it[pler] arm ... ς εν τοις (ΔΛ* om) σαββασι cum ACX ΓΔΛΠ unc[7] al pler (13. 346. 435. εν σαββατω) g[1.2.] vg go :: εν Mt, sed inlatum est etiam Mco

3. και αποκριθεις: D αποκρ. δε | ο ις̅ προς αυτ. ειπ. cum ℵL (al?) vg cop syr[p], item sed προς αυτ. post ειπεν (D[gr] ελεγεν) posito (ο ις̅ ειπ. πρ. αυτ. ita Ln) AC[3]DKMRXΠ al permu syr[sch] aeth (e omisso ο ις̅), item sed αυτοις pro πρ. αυτ. (ο ις̅ ειπεν αυτοις) 1. 209. c f ff[2] (q syr[hr] *respondit Iesus et dixit illis*), item ο ις̅ post πρ. αυτ. posito 33. al pauc go arm ... ς Τι προς αυτους ειπεν ο (B om) ις̅ (:: conveniunt haec cum ℵ etc, nisi quod ο ις̅ post ειπεν ponitur) cum (B)C*EHSUVΓ ΔΛ al pl, item *dixit illis Iesus* a b g[1.] l :: πρ. αυτους, πρ. αυτον etc solent post ειπ. poni, item ο ις̅ (cf praeter alia 4, 8) | ουδε: DHL ουδεποτε, praetereaque HL arm om τουτο :: ut Mc | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1 | οποτε (:: hoc tantum loco legitur) cum AEHKMRSUVΓΛΠ al pler ... Ln οτε (:: ut Mc et Mt lectione non fluct) cum ℵBCDLXΔ 1. 69. 91. 131. 157. 209. 239. 299. 435. al pauc | μετ αυτου (ita et Mt et Mc): D συν αυτω | οντες cum ACRΓΔΛΠ unc[7] al pler (124. 6[pe] παντες) go syr[p] (it vg, at nec aliter ll. pp.) ... Ln om cum ℵBDLX 1. 22. 33. 69. 131. 157. 435. al pauc cop syr[sch] et [hr] :: Mt et Mc sine οντες

4. ως cum ℵ*ACEHKMSUVΓΔΛΠ al pler syr[p] et [hr] (c *et*, ex *ut* ortum?), item Ln πως cum ℵ[c]LRX 1. 13. 33. 69. 124. al[5] (:: ut ll. pp.), item *quomodo* (*quemadmodum* Ir[int]) it[pler] vg cop arm Ir[int 287], sive ως sive πως go aeth ... BD plane om (syr[sch] οτι). Item Epiph[marc 329] schol. 21, postquam iam schol. 3 p. 323 versum 5 dedit, sic: ουδε τουτο ανεγνωτε τι εποιησε δαυιδ· εισηλθεν εις τ. οικ. του θεου (:: iidem BD et 102. soli in Mc omittunt πως. Ceterum pro πως Mti et Mci nemo ως) | εισηλθεν: D εισελθων | προθεσεως: D[gr] προσθ. (ita idem etiam in Mt et Mc) | ελαβ. και cum AC[3]EHMRSUVΓΔ al pl it vg go syr[p] ... Ln λαβων cum BC*LX 33. (cop syr[sch] ut vdtr) ... ℵDKΠ 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. al[25] fere syr[hr] arm aeth Ir[int 287] om, hinc Gb° :: at ita ll. pp. | και εδωκ. και c. ℵADEHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler syr[hr] et [p] aeth ... Ln om και sec cum BL 1. 112. it vg cop syr[sch] arm go Ir[int] (:: testes similiter etiam in Mc om; videbatur abundare, hinc tot interpretes invitis Graecis cdd consentiunt) | ους: D οις | εξεστιν: DM εξον ην, item *licebat* b c e f l q syr[sch] Ir[int] Amb[luc 1364] :: e Mt, unde praeterea M add αυτω, gat aeth *eis* | μονους (RΛ al mu μονον, q vg *tantum*) τους ιερεις: D 157. al pauc μονοις τοις ιερευσιν (it[pler] Ir[int] *quos non licebat* [*licet*] *manducare nisi solis sacerdotibus*) :: e Mt. Post

στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνουσ τοὺσ ἱερεῖσ; 5 [42.2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι
κύριόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὴν 6–11 Mc 3, 1–6 Mt 12, 9–14
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωποσ ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ
οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατη-

v. 4. D (quos Wechelius „cdd 2 vetustissimos“ laudat, sunt Steph. β et Cant. i. e. ipse D duobus nominibus dictus) addita habet haec: *τη αυτη ημερα θεασαμενοσ τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδασ τι ποιεισ μακαριοσ ει· ει δε μη οιδασ επικαταρατοσ και παραβατησ ει του νομου* (*eodem die videns quendam operantem sabbato et dixit illi homo si quidem scis quod facis beatus es si autem nescis maledictus et trabaricator legis.*)

5. Hunc versum D post v. 10 ponit | *αυτοισ*: X 299. add ο ις̅ | *οτι* cum ℵ^{c}ADEHKLMRSUVXΓΔΛΠ al pler it^{omn} vg go (cop ut solet) ... ℵ*B 1. 131. arm aeth om (Ti^{synops} :: cf ll. pp.) | *ο υιοσ τ. ανθρ.* (haec omnia A* om exeunte columna) ante *και τ. σαββ.* posuimus cum ADLR XΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg syr^{p} arm go ... ℵB syr^{sch} et ^{hr} cop aeth post *του* (ita ℵB syr^{sch} et ^{hr} cop^{wi} et ^{petr4}, non *και του*) *σαββατου* :: ut Mt, ex quo omnes huius versus codicum ℵB lectiones fluxisse videntur, etsi quae cum aliis edidimus cum Mc conveniunt.

6. *εγενετο δε* usq *ξηρα*: D *και εισελθοντοσ αυτου παλιν εισ την συναγωγην σαββατω εν η ην ανθρωποσ ξηραν εχων την χειρα* | *δε* sine *και* cum ℵBLX 1. 13. 33. 69. 124. 440. al plus^{10} a b c f ff^{2}· g^{1}· l (e *et factum est in*) cop syr^{sch} (syr^{hr} *et factum est in*) arm aeth Cyr^{4,255} (accurate: *λεγει γαρ ο μακαρ. λουκασ· εγεν. δε εν ετερ.* etc) ... ς Ti *δε και* cum AEΓΔΛΠ unc^{7} al longe pl g^{2}· q vg syr^{p} (go *et factum est autem*) | *ανθρωπ. εκει* cum ℵBLR 1. 33. 131. 157. 209. 239. 299. w^{cant} cop Cyr^{4,255} ... ς Ln *εκει ανθρωπ.* (:: ut Mc) cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} (b aeth om *εκει*) vg go syr^{utr} et ^{hr} arm | *η χειρ*: D om *η*

7. *παρετηρουντο* (Gb') c. ABDLMRXΔΠ 1. 13. 33. 69. al^{30} fere Cyr^{4,255} ... ς *παρετηρουν* (:: ut Mc) c. ℵEKSUVΓΛ al pl (H al pauc *παρετηρουν τε* omisso *δε* quod sequitur) | *δε* (vide ante; c *igitur*, sed c e v. 6. *erat autem* pro *και ην*, 13. 69. 346. *και παρετηρ.*): D (vide supra) cop om; absque *αυτον* edidimus cum AEF^{w}HKMRSUVΓΔΛΠ al plus^{130} it vg go (cf et. Tert$^{marc\ 4,\ 12}$ *exinde observabant Pharisaei si medicinas sabbatis ageret, ut accusarent eum*) ... ς (= Gb Sz) add *αυτον* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵBDLX 69. al mu^{vid} syr^{utr} cop arm aeth ambr^{rescr} Cyr^{4,255} | *εν*: DKΠ al plus^{15} it (exc f) am om :: cf ll. pp. | *θεραπευει* cum ℵADLΠ 2^{pe} al pauc ... ς *θεραπευσει* (:: cf Mc) cum B XΓΔΛ unc^{7} al pler cop Cyr^{4,255}. Praeterea MX 13. 33. 69. 124. 346. al pauc add *αυτον* (:: e Mc) | *κατηγορειν* cum ℵ*BSX (D *-γορησαι*) 1. 22. 28. 124. 131. al^{5} g^{1}· q am fu for gat (hi Latt *accusare*) syr^{utr} go; item b c ff^{2}· vg (et. ing em tol) *unde* (b *quemadmodum*, l *quomodo*) *accusarent eum*, a e [*invenirent*] *et accusarent eum* ... ς Ln (ignorans B)

γορεῖν αὐτοῦ. 8 *αὐτὸσ δὲ ᾔδει τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν· εἶπεν*
δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰσ
τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰσ ἔστη. 9 *εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ·*
ἐπερωτῶ ὑμᾶσ εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 *καὶ περιβλεψάμενοσ πάν-*

Ti *κατηγοριαν* cum ℵ^{c}AEF^{w}HKLM(R^{vid} quia *κατ* sequitur)UVΓΔΛΠ al pl f (*occasionem accusandi illum*) go (*facultatem ad accusandum eum*) cop arm syr$^{p\ mg}$ Cyr^{4,255} | *αυτου* (Δ *αυτω*): F^{w}KLRΠ al^{60} fere cop syr$^{p\ mg}$ arm *κατ αυτου*

8. *ηδει*: D b f *γεινωσκων* (*sciens*) omisso *δε* (sive *και*) quod sequitur | *ειπεν δε* cum ℵBLX 1. 13. 33. 69. 91. 157. 209. a ... ς Ln *και ειπεν* cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler go syr$^{sch et p}$ aeth Cyr^{4,255}, item *et ait* ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q, *et dicit* c e ... D b f *λεγει* (d *dicit*; b f *ait*) | *τω ανδρι* (Gb'') cum ℵBL 1. 33. 91. 131. 209. 239. 299. 237^{schol} aeth Cyr^{4,255} ... ς Ln *τω ανθρωπω* (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler (it vg *homini*, item vv al) ... D om | *τω* (ℵA add *την*) *ξηραν* (KMΠ al^{15} fere *εξηραμμενην*) *εχοντι την χειρα* (c^{scr} e^{scr} z^{scr} *-ραν*): D *τω την χειρ. εχοντ. ξηραν*, a b c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg syr^{p} *qui habebat* (c *habenti*) *manum aridam* ... e om | *εγειρε* (Gb'') cum ℵABEF^{w}KLMSUVXΔΛΠ al pl ... ς *εγειραι* cum Γ al ... D *εγειρου* | *και*: Δ cop syr$^{sch\ et\ hr}$ om | *εισ το μεσον* (*in medium* e ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg): D *εν τω μεσω*, a b c f q *in medio* *και αναστ.* cum ℵBDLX 1. 33. c^{scr} it vg cop syr^{hr} (syr^{sch} *et cum venisset et staret, dixit eis Iesus*) go (*tunc is surgens*) aeth 237^{schol} Cyr^{4,255} ... ς *ο δε αναστ.* cum AEKMSUVΓΔΛΠ al pler syr^{p} arm | *εστη* (Δ *ἑστην*): D *εσταθη*

9. *ειπ. δε* cum ℵBDL 13. 33. 69. 124. 346. it vg go (aeth) Cyr^{4,255} ... ς *ειπ. ουν* cum AEKMSUVXΓΔΛΠ al pler syr^{p} ... cop arm syr^{sch} (vide ante; syr^{hr} *et ait*) *ειπεν* | *ο* (B Cyr^{4,255} om) $\overline{\iota\varsigma}$ h. l. et. a e q cop syr^{p} arm go: KΠ al^{16} b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l vg syr$^{sch et hr}$ aeth post *αυτουσ* | *επερωτω* cum ℵBL 157. e f g$^{2.\ vid}$ l vg cop go syr^{hr} ... ς Ln *επερωτησω* (:: cf 20, 3 cum ll. pp.) cum ADXΓΔΛΠ unc^{6} al fere omn (l. al pauc *ερωτησω*) a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q syr^{utr} arm aeth | *υμασ ει* (prob Schu) cum ℵBDL 157. a c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l (b hiat) vg cop (syr^{utr} et ^{hr} ut vdtr) Cyr^{4,255} (Tert$^{marc 4, 12}$ „interrogat: *Licetne*" etc) ... ς *υμασ τι·* cum minusc q arm (*τι* ante *υμασ*); item Gb Sz *υμασ· τι* cum AEKMSΓΛΠ al^{100} fere (go aeth ut vdtr), item alterutrum UVXΔ (:: et. in Mc fuerunt qui *τί* inferrent) | *τω σαββατω* c. ℵBDL c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q am fu for em tol cop schw syr^{sch} aeth Cyr^{4,255} ... ς *τοισ σαββασιν* (:: ut ll. pp.) cum AXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} a f vg^{ed} ing (al) cop^{wi} syr^{p} arm go Tert$^{marc 4, 12}$ | *η κακοποιησαι*: Tert$^{marc 4, 12}$ *annon* | *απολεσαι* (Gb'' probante Schu) cum ℵBDLX 1. 69. al it^{pler} (a hiat) vg cop syr^{sch} et $^{p\ mg}$ et ^{hr} arm go Tert^{marc} ... Gb Sz *αποκτειναι* (:: e Mc) cum AEF^{w}KMSUVΓΔΛΠ al^{130} e syr^{cod} syr$^{p\ txt}$ aeth. Praeterea DΛ tisch** al^{20} cop$^{dz\ recens}$ arr add *οι δε εσιωπων* (Λ *-ποιν*) :: e Mc

10. *παντασ αυτουσ* (et. a c syr^{p}): DX al pauc b e f ff$^{2.}$ l q syr^{sch} (vg

τασ αὐτοὺσ εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν,
καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν
ἀνοίασ, καὶ διελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
12 $^{48.2}$ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰσ 12a Mc 3, 13–15
τὸ ὄροσ προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ

syr^{hr} *αυτουσ* non exprim) *αυτ. παντ.* Praeterea DXA 1. 11. 22. 262. al^{10} add *εν οργη*, 13. 69. 124. 157. 346. *μετ οργησ*, item (it^{pl} *in ira*, c *iratus*, a *et circumspiciens omnes illos esse in ira*, e *et inspexit illos omnes et vidit et viliabundus dixit*) a b c e ff$^{2.}$ blanch l q sax syr^{p} et ^{hr} arm aeth (:: e Mc), non item f (ff$^{2.}$ sab) g$^{1.}$ vg cop syr^{sch} | *ειπεν* (it vg *dixit*): D *λεγει* (d *dicit*) :: ut ll. pp. | *αυτω* cum ABEF^{w}KMSUVΓΔΛΠ al pl syr^{sch} et $^{p\ txt}$ arm^{ed} go ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *τω ανθρωπω* (:: e ll. pp.) cum ℵDLX 1. 33. 69. 124. al vix mu it (c *homini illi*, e *illi homini*) vg cop syr$^{p\ mg}$ et ^{hr} (add *cui manus eius arida*) arm ^{mss} aeth | Δ* *χειραν* | *ο δε*: D it vg syr^{sch} et ^{hr} *και* :: e ll. pp. | *εποιησεν* (et. Gb) cum ABEF^{w}LMSUVΓΔΛ 33. al plus^{80} (syr^{p} add *ουτωσ* c. ob.); item ς (= Gb, sed Schu prob ς) Ln (ex errore de B) *εποιησ. ουτω* (*ουτωσ*) cum KΠ al mu syr^{hr} ... ℵDX 1. 13. 69. al mu it vg go cop syr^{sch} et $^{p\ mg}$ arm aeth *εξετεινεν* (Gb' :: e ll. pp.) | *απεκατεσταθη* (Gb'') cum ℵ^{c}ADEKLMSVXΓΔΛ al pl, item ℵ* 243. *απεκατεστη*, 1. 131. *αποκατεστη* (:: sane ll. pp. *-εσταθη*) ... ς *αποκατεσταθη* c. BU al mu | *η χειρ αυτου* sine *υγιησ* c. ℵABDKLQUXΔΠ al plus^{30} it vg go cop syr^{utr} et ^{hr} arm (aeth *sanata est*) ... ς (= Gb Sz) add *υγιησ* (:: ut Mt) cum EMSVΓΛ al pl. Item sine *ωσ η αλλη* cum ℵBL 33. 34* 63. a e ff$^{2.}$ (g$^{2.}$ vid) l 130^{lat} vg cop ... ς Ti add *ωσ η αλλη*, Ln [*ωσ η αλλ.*] cum AEKMQSUVXΓΔΛΠ al pler (28. e^{scr} *ωσει αλλη*) b c f g$^{1.}$ q go syr^{utr} et ^{hr} arm aeth; item D 1. 131. *ωσ και η αλλη*. Utrumque, et *υγιησ* et *ωσ η αλλη* ex Mt fluxisse statuo. Similiter eadem in Mcum inlata sunt; a quo ut Lc dissentiat retentis *ωσ η αλλη* non faciendum vdtr. | Ad finem huius versus D versum 5. add (vide supra ad v. 5): *και ελεγεν αυτοισ οτι κυριοσ εστιν ο υιοσ του ανθρωπου και του σαββατου.*

11. *διελαλουν*: KUΠ al^{15} fere *ελαλουν*, 33. *συνελαλ.*, D *διελογιζοντο* | *πρ. αλληλουσ*: AM syr^{p} c. ob. add *λεγοντεσ* | *τι αν* etc: D *πωσ απολεσωσιν αυτον* (:: e ll. pp.) | *ποιησαιεν* c. BLA 1. 13. 33. 69. 121. 131. 239. 299., item ℵA 91. 157. 254. 262. 346. *ποιησειεν* ... ςTi *ποιησειαν* (QX al *-σιαν*) cum EKMQSUVXΓΔΠ al pler | *τω ιυ*: 28. e *αυτω* (e *quidnam illi facerent*)

12. *ταυταισ*: D cop *εκειναισ* (nec aliter it vg: *illis*) | *εξελθειν αυτον* (Schu „bene") cum ℵABDL(X omisso *αυτ.*) 33. 119. 157. i^{cant} al pauc e go^{vid} ... ς Ti *εξηλθεν* cum EKMQSUVΓΔΛΠ al pler it^{pler} (et. Cyp Amb^{luc}) vg :: utraque ratio frequens | *εισ το ορoσ*: M syr^{p} add *ο ισ*, al pauc syr^{sch} go praem | *προσευξασθαι*: D *και προσευχεσθαι* | *εν* (ℵ^{c}): ℵ* *επι* | *του θεου* (et. Or^{1,216} Cyp$^{orat\ dom\ 213}$ et ep cleric 14 Amb

θεοῦ. 13 [44.2] *καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺσ μαθητὰσ*
αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενοσ ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓσ καὶ ἀποστόλουσ
14–16 Mc 3, 16–19 Mt 10, 2–4 Act 1, 13 *ὠνόμασεν,* 14 *Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν*
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρ-
θολομαῖον 15 *καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλφαίου,*
καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 *καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ*
17–19 Mc 3, 7 ss Mt 4, 24 s *Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ ἐγένετο προδότησ,* 17 [45.1] *καὶ καταβὰσ μετ'*

---

luc[1365]): D om (Tert[marc 4,18] „certe *ascendit in montem et illic pernoctat in oratione*, et utique auditur a patre")

13. *προσεφωνησεν* (et. Bas[eth 291]): D 1. 22. 131. 157. Eus[dem 120] *εφωνησεν* | *τουσ μαθητασ*: Γ b[scr] *τοισ μαθηταισ* | *απ* (d *ab*): 28. 91. 239. 299. al[15] fere Eus[dem 120] *εξ*, item *ex* it vg | *ωνομασεν* (E*G al *ονομασεν*) et. Eus[dem 120] et ps[413. 682.] Bas[eth 291]: D al[5] *εκαλεσεν*

14. *σιμωνα*: D praem *πρωτον* :: cf Mt | *ον και* (b e f ff[2.] g[1.2.] l q vg cop syr[sch] om) *ωνομασεν* (Γ al aliq *ονομ.*, Eus[dem 120] *εκαλεσε*, it vg *cognominavit*) *πετρον*: D arm *ο. κ. πετρ. επωνομασεν* ... 12. 69. 133. c om | *και ιακω.* cum ℵBDKLΔΠ al[20] fere a b c vg[cod] syr[sch] arm Bas[eth 291] ... ς om *και* cum AEMQSUVXΓΛ al plu e (*iac. ioh. phil. bart. matth. thom. iac.* sic e) f ff[2.] g[1.2.] l (*iohannem et iacobum*) q vg cop syr[p] go aeth Eus[dem 120] Bas[eth cdd 2] (:: valuit huc et ad sqqtia Matthaei [non item Marci] locus ubi bina haec nomina proponuntur) | *ιωαννην* (B *ιωανην*, aeth add *fratrem eius*): D *ιωανην τον αδελφον αυτου ονσ επωνομασεν βοανηργεσ ο εστιν υιοι βροντησ* :: e Mc | *και φιλιππ.* cum ℵBDL 33. 157. 244. a b c l syr[sch] arm aeth Eus[dem] ... ς om *και* cum AEKMQSUVXΓΔΛΠ al pler e f ff[2.] g[1.2.] q vg cop syr[p] go Bas[eth] | ℵ* om *και βαρθ.* (suppl [c])

15. *και* prim cum ℵBDL 13. a b c l q cop syr[sch] arm aeth Eus[dem 120] Bas[eth 291] ... ς om cum AEKMQSUVX (*θωμ. και ματθ.*) ΓΛΠ (Δ om *μα. και θωμ.*) al pler e f ff[2.] g[1.2.] vg go syr[p] | *μαθθαιον* cum ℵB*D go (ita go etiam Mt 9, 9, quod ibi supple; non item Mc 3, 18) ... ς *ματθαιον* cum AB[3]QXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] | *θωμαν*: D add *τον επικαλουμενον διδυμον* :: ex Ioh 11, 16 etc | *και ιακω.* cum ℵD*L 13. 33. 69. c[scr] a b c d l cop[wi et schw] syr[sch] arm aeth ... ς Ln om *και* cum ABD[2]QXΓΔΛΠ unc[6] al pler e f ff[2.] g[1.2.] q cop[pet 4] syr[p] go Bas[eth] | *αλφαιου* cum ℵBL 1. 13. 33. 69. 131. 346. arm ... ς Ln *τον του αλφαιου* cum ADQXΓΔΛΠ unc[6] al pler go Bas[eth] :: ita Mc (et Mt) lectione non fluct | *σιμ.*: M *τιμ.* | *τον*: L om

16. *και* pri cum ℵBDF[w]LQ al[8] a b c ff[2.] l vg[ed et mss aliq] cop syr[sch] arm aeth Bas[eth 291] ... ς om cum AXΓΔΠ unc[6] (Λ em om *κ. ιουδ. ιακ.*) al pler e f g[1.] q am em ing for peru tol sax go syr[p] | *ισκαριωθ* (D e f g[1.] l q for fu ing *σκαριωθ*, am *scariot*; d *inscarioth*, c syr[sch] *scariotha*, a b om) cum ℵBDL 33. it[pler] vg Mcion[epiph 312] ... ς *ισκαριωτην* cum ℵ[c]AQXΓΔΛΠ unc[6] al pler ff[2.] vg[cle] cop syr[p] arm[cdd] (arm[ed] *scarioten*) go Mcion[epiph 323] Bas[eth] :: alterum cum Mco alterum cum Mt conve-

αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλοσ πολὺσ μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
πλῆθοσ πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Ἱερουσαλὴμ
καὶ τῆσ παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνοσ, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ
καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ
ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμισ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ
ἰᾶτο πάντασ.
20 [46. 5] Καὶ αὐτὸσ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ 20 s Mt 5, 3–6
μαθητὰσ αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ

---

nit, sed etiam in Mco pleriq -*ωτην* substituere, pauci (solus Graecorum c) in Mt -*ωθ* | *οσ* sine *και* cum ℵBL 53. 112. it vg cop syr[sch] arm aeth Mcion[epiph312 et 323] ... ς add *και* c. ADQXΓΔΛΠ unc[6] al pler syr[p] go Bas[eth] :: at ita et Mt et Mc

17. *καταβασ μετ αυτων*: Epiph[312 et 323] de Mcione: *αντι δε του „κατεβη μετ αυτων" εχει „κατεβη εν αυτοισ"* | *εστη*: A arm om | *επι τοπου* (251. add *του*): ESVΓΔ 25. 33. 127* 142* al[10] fere *επι του* | *πολυσ* cum ℵBL 1. 118. syr[sch] ... ς Ln Ti om cum ADQXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg rell | *του λαου* (ℵ[c]): ℵ* 1. 118. al[3] l (*copiosa nimis*, contra it[mu] vg *copiosa plebis*) om :: ut Mc | *πασησ τησ*: DF[w] om *τησ* | *και ιερουσαλημ* usq *οι ηλθον*: D *και αλλων πολεων εληλυθοτων* | *ιερουσαλημ*: ℵ* add *και πιραιασ*, item a b c ff[2.] l q *et trans fretum*; item arm *et ex alia regione* | *και τ. παραλιου τυρου*: g[1.] l vg *et maritima et tyri* | *σιδωνοσ*: c e go add *et aliarum* (e *alior.*) *civitatum* (e -*tatium*) | *ηλθον*: L -*θαν*

18. *ενοχλουμενοι* cum ℵABL 1. 157. ... ς Ln *οχλουμενοι* cum DQXΓΔΛ unc[6] al pler :: Act 5, 16 *οχλουμενοι* non fluct. Cf et. Tob 6, 7 *εαν τινα οχλη δαιμονιον* | *απο* cum ℵABDEF[w]LMQSVΓΔΛΠ al plu ... ς (= Gb Sz) *υπο* cum KUXΠ al pl :: cf Act 5, 16 | *εθεραπευοντο* cum ℵABDLQ 33. 85. 240. 244. 254. 6[po2] it vg cop arm aeth ... ς Ti *και εθεραπ.* c. EKMSUVXΓΔΛΠ al pler syr[utr] go. Praeterea 69. add *απαντεσ*, item l *omnes* omisso *πασ* quod sqtr

19. *εζητουν* cum ℵBL b e f (l *et turbae quaerebant*) am syr[sch] go ... ς Ln *εζητει* cum ADQRXΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] a c ff[2.] g[1.] q vg syr[p] Mcion epiph[312 et 324] Cyr[nest99] | D *αψασθε*

20. *αυτοσ*: D e syr[sch] om | *επαρασ*: D[gr] *ετιαρασ* (Π cum TI confuso) | *τ. οφθ. αυτου* (et. Or[4, 252 et 372]): it (exc c) vg om *αυτου* | *μαθητ. αυτου* (et. Or[4, 372]): D 67. 91. ff[2.] Or[4, 252] om | *ελεγεν* (Or[4, 372]): x Or [4, 252] *λεγει*. Latini sic: it[pler] vg *elevatis oculis* [c add *suis*] - *dicebat*, a d *adlevans* (d *elev.*) *oculos* (d add *suos*) - *dicebat*, e *et levavit oculos* - *et dixit* | *οι πτωχοι* cum ℵ* et [cb] ABDEKLMRSUVΓΔΛΠ al plu b e ff[2.] g[1. 2.] l q vg cop syr[utr] arm (sed ap Gb add *spiritu*) aeth Or[3, 173 et int 3, 836] Eus[luc163] Cyr[luc198] (*εν μεν γαρ τω κατα ματθαιον μακαριουσ εσεσθαι φησι τουσ πτωχ. τω πνευματι - εν δε γε τοισ προκειμενοισ ημιν ανα-*

βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 [47. 5] μακάριοι οἱ πεινῶντεσ νῦν, ὅτι
χορτασθήσεσθε. [48. 5] μακάριοι οἱ κλαίοντεσ νῦν, ὅτι γελάσετε.
22—26 Mt 5, 11s 22 [49. 5] μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι, καὶ
ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶσ καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα
ὑμῶν ὡσ πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν
τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖσ προφήταισ οἱ πατέρεσ

γνωσμασι μακαριουσ εσεσθαι φησι τουσ πτωχουσ, ου προσκειμενου του· πνευματι etc) Tert[marc 4, 14] („*mendici*, sic enim exigit interpretatio vocabuli quod in Graeco est") Amb[luc 1367] (ibi in textu add *spiritu*, non item in comm; post vero[1371] rursus „*beati* igitur *pauperes spiritu*. Habes temperantiam quae a peccato abstinet, saeculum calcat, illecebrosa non quaerit") ... ℵ[ca]QX 1. 13. 33. 69. tisch* al[25] fere a c f gat sax cop[dz recens] syr[hr] (Amb[luc] vide ante) add *τω πνευματι* :: e Mt | *του θεου*: X* 69. 157. 435. al[10] fere c f go Tert[marc 4, 14 cdd] Amb[luc 1367] in comm *των ουρανων* :: e Mt

21. *οι πεινωντεσ νυν* (d f *qui esuritis nunc*, g[2.] vg *qui nunc esuritis*): b e ff[2.] g[1.] l q *qui nunc* (l om) *esuriunt et sitiunt* (e l add *iustitiam*); a c *qui esuritis nunc* (c om) *et sititis* (c add *iustitiam*) | *χορτασθησεσθε*: ℵ* et [cb] (non item [ca]) X 69. al pauc b e ff[2.] g[1.] l q arm[ed] aeth Tert[marc 4, 14] (sed et. antea *quia illorum est regnum dei*, et postea *quia videbunt*) Amb[luc 1367] et [1371] *χορτασθησονται* | *μακ. οι κλαιοντ. νυν οτ. γελ.* (syr[hr] ante *μακ. οι πεινωντ.* etc): D om | *γελασετε*: e g[1.] arm[ed] aeth Tert[marc] Or[2, 704] et [3, 323] (non item [322]) et [4, 312] Eus[dem 15] et [ps 168] (*μακαρ. οι κλαι. οτι γελασονται, και μακαρ. οι πενθ. οτι παρακληθησοντ.*) item[mai 78] (*οτι αυτοι γελ.*) Tert[marc 4, 14] (vide ante) *γελασονται*

22. *μισησωσιν* (cf Clem[582] *μακ. εστε οταν οι ανθρω. μισησωσιν υμασ, οταν αφορισωσιν, οταν εκβαλωσι το ον. υμων ωσ πονηρ. ενεκα υιου ανθρωπου*): DPXΔ *μισησουσιν*, item postea XΔ *ονειδισουσιν* | *υμασ* sec: D om | *ονειδ. και εκβαλ.* hoc ordine et. Tert[marc 4, 14] Bas[eth 285] Chr[1, 60]: D a b c ff[2.] l q (non item e f g[1. 2.] vg) Cyp[91. 185. 272. 310] *εκβαλ. και ονειδ.* | *ενεκα*: DF[w]PΓ al aliq Bas[eth] Chr[1, 60] *ενεκεν*

23. *χαρητε* cum ℵABDEF[w]HKLMPQRSUVXΓΔΛΞΠ al plus[150] Bas[eth 285] ... ς (= Gb Sz) *χαιρετε* cum minusc vix mu Chr[1, 60] (et alibi) :: e Mt. Praeterea arm add *propter filium hominis* | *ιδου γαρ*: D 6[pe] syr[sch] aeth *οτι* :: e Mt ... KΠ 64. 72. al pauc om *γαρ* | *πολυσ*: E *πολλοισ*, al (item X v. 35) *πολλυσ*, quae scriptura passim invenitur | *τω ουρανω* cum ℵADLPQXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler it[pler] vg etc: BR 13. 69. al[10] fere e f go Bas[eth] (sed cod[reg] -ω-ω) Cyp *τοισ ουρανοισ* :: e Mt | *κατ. τα αυτα* (Schu commend) cum BD(d *sic*)QXΞ 33. a (*similiter*) c (*eadem*) e (*per eadem*) cop[vid] syr[sch] (ut a) arm Mcion[epiph 312] et [324] ... ς *κατ. ταυτα* (Gb'' τ' αὐτά, at EKLMSUΓΛΠ etc *ταυτα*) cum ℵAEHKLMPRSUVΓΔΛΠ al pler b f ff[2.] l q syr[p] go (*sec. hoc*) aeth (*sic quoque*) Or[3, 466] Tert[marc 4, 15] | *γαρ*: D[gr] 64. a ff[2.] l arm Mcion[epiph 312] et [324] Tert

αὐτῶν. 24 50. 10 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ πλουσίοισ, ὅτι ἀπέχετε τὴν
παράκλησιν ὑμῶν. 25 51. 10 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι
πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντεσ νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ
ὅταν καλῶσ εἴπωσιν ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖσ ψευδοπροφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν. 27 52. 5 Ἀλλὰ 27–30 Mt 5, 39–48

---

marc Amb[luc 1371] om | αυτων: 10[pe] των ιουδαιων, 49. Mcion[epiph 312] et[321] (non item Tert[marc 4, 15]) υμων

24. πλην: A om

25. υμιν (Ir[int 202] *et vae vobis qui satiati estis, quoniam esurietis, et qui ridetis nunc, quia plorabitis.* Libere Tert[marc 4, 15] „ingerit vae etiam saturatis quia esurient; etiam ridentibus nunc, quia lugebunt“): LΞ 69. i[cant] Bas[eth 287] om | εμπεπλησμ.: DKPΔ ενπ., F[w] 124. τοισ -μενοισ | νυν cum ℵBLQRXΔ*ΛΞ 1. 13. 22. 33. 69. al[15] f go cop syr[p c.*] arm aeth Or[s 47] ... ς Ln Ti om c. ADEHKMPSUVΓΠ al plu a b c e g[2·] (ff[2·] g[1·] ut vdtr) l q vg syr[sch] Ir[int 202] Bas[eth 287] | πεινασετε: M -σητε | ουαι sec sine υμιν cum ℵBKLSXΞ (sed K pergit υ pro οι, S vero om et. οι γελ. νυν) 1. 13. 69. 157. 209. al pauc Or[3, 270] et[794] et[312] Or[int 2, 684] et[3, 880] (Ir[int 202] vide ante) ... ς Ln add υμιν cum ADEHMPQRUVΓΔΛΠ al pler it vg Bas[eth 287] Or[int 3, 848] Or[s 47], item Chr[8, 572] Hil[896] (Hil om νυν, ut et. b) | και κλαυσετε (Or et Or[int]): X om, item[vdtr] Tert[marc] (vide ante); Ir[int 202] omittere vdtr πενθησ. και (vide ante)

26. ουαι sine υμιν c. ℵABEF[w] HKLMPQRSUVXΓΛΞΠ al longe plu it[pler] vg go syr[p] Tert[marc 4, 15] Or[int 2, 689] Bas[eth 287] Chr[1, 106] cat[ox 50] ... ς (= Gb Sz) add υμιν cum DΔ 13. 69. al mu b (*vae vobis cum ben. dix.* omisso *vobis* vel *vos* sq) cop syr[sch] arm aeth Ir[int 202] Mac[170] Chr[3, 535] et[4, 246] et[5, 285] et[7, 220] et[8, 552] et[9, 391] | καλωσ ειπωσ. υμασ hoc ordine cum ℵAHL 33. al plus[5] syr[sch] ff[2·] g[1·] l vg[ed] et[mss aliq] (ut for em; hi Latt *bene dixerint vos* vel *vobis*) Ir[int 202] (*ben. dix. vos*) Bas[eth 287] Mac[170] (Gall[7]) Chr[1, 106] et[4, 246] ... B e q tol Tert[marc 4, 15] υμασ καλ. ειπ. (*vobis* vel *vos ben. dix.*) ... ς Ln Ti καλ. υμασ (D 28. d[scr] υμιν) ειπωσιν cum DEKMPQRSUVXΓΔ ΛΞΠ al pler a c f am ing mt go Chr[3, 535] et[5, 285] et[7, 220] et[alib] cat[ox 50] ... b 69. om υμ. (vide ante) | παντεσ (sed ℵ cop Ir[int] post οι ανθρ. pon) cum ℵABEHKMPQRUXΞΠ 1. 33. 69. al permu a b c e f ff[2·] g[1·] et[2· vdtr] l q am fu for em iac ing perus mt sax cop syr[p] go arm (ap Gb) Bas[eth 287] Chr[saepe] (vide ante) et[7, 220] diserte (ουκ ειπεν οταν - οι ανθρωποι, αλλ οταν παντεσ) cat[ox 50] Ir[int 202] ... Gb Sz om cum DF[w] LSVΓΔΛ al[100] fere vg[ed] syr[sch] arm (teste Rieu) aeth perss Tert[marc 4, 15] Mac[170] | κατ. τα αυτα (Schu ut supra) cum ℵ[a]BDKRXΞΠ 33. d[scr] al[10] fere item (ut supra) a c e go syr[sch] cop arm ... ς (Gb ut supra) κατ. ταυτα cum ℵ*AEHLMPSUVΓΔΛ al pler b f ff[2·] g[1·] g[2· vid] l q vg syr[p] aeth Ir[int 202] Tert[marc 4, 15] | γαρ (et. Ir[int]): D 29. it am fu for em iac ing mt perus tol sax Tert[marc 4, 15] om (Mcion ap Epiph[312] et[324] ad v. 23. tantum vdtr spectare) | τοισ (b Ir[int 202] Tert[marc] praem *et*) ψευδοπρ. ℵ[a] sive ℵ[ca] (non ℵ* nec ℵ[cb]) 243. f g[1·] l am fu[vid] for ing em mt peru tol

ὑμῖν λέγω τοῖσ ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν, καλῶσ
ποιεῖτε τοῖσ μισοῦσιν ὑμᾶσ, 28 *εὐλογεῖτε τοὺσ καταρωμένουσ ὑμᾶσ,*
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶσ. 29 [53. 5] *τῷ τύπτοντί*
σε εἰσ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴρον-

---

sax *τ. προφηταισ* (243. *τουσ* et *-τασ*). Epiph[324] *ει προφητων μεμνηται, ουκ αρνειται προφητασ* etc potius ad v. 23. spectat. Contra Tert marc sic: „Pseudoprophetas autem laudatos sive benedictos a patribus eorum tam eius est exprobrare quam prophetas vexatos et recusatos" etc | *οι πατερ. αυτων* (69. 142* 251. cscr Irint *υμων*): B om

27. *αλλα* cum ℵABDEKLMPRSUΔΣΠ al pl ... ς *αλλ* cum HX, item ut vdtr VΓΛ, al pl | B *εχχθρουσ* | Δ *ποιητε*

28. *καταρ. υμασ* cum ℵABDKMPRXΓΣΠ al[60] fere (Clem[605] *αγαπατε τ. εχθρ. υμων, λεγει, ευλογειτε τουσ καταρω. υμασ, και προσευχ. υπερ των επηρεαζ. υμιν* etc, item[307] *- κελευει και τουσ καταρωμ. ημασ ευλογειν*) Orcat ox[98] (ad 1 Co.) Eusprae[654], item *maledic. vos* a b ff[2.] g[1.] l q ... ς (= Gb Sz) Ti *κατ. υμιν* c. EHLSUVΔΛ al pl (item c f vg Amb *maledic. vobis*) Iustapol[1, 15] (*εγω δε υμιν λεγω· ευχεσθε υπερ των εχθρ. υμων και αγαπατε τουσ μισ. υμασ και ευλογειτε τουσ καταρωμ. υμιν και ευχεσθε υπερ των επηρεαζ. υμασ*) Or[1, 772] (*αναγιγνωσκοντεσ το· ευλογειτε τουσ καταρω. υμιν*) | *προσευχεσθε* cum ℵABDLPRXΔΛΞΠ unc[7] al longe pl itpler am fu for em ing iac peru sax go syrp arm ... ς (= Gb Sz) *και προσευχ.* cum minusc vix mu ff[2.] vged syrsch aeth (Iustapol[1, 15] vide ante; Dial[8, 12] *ο δε κυριοσ ημων αγαθοσ ων λεγει· αγαπατε τουσ εχθρ. υμων και ευχεσθε υπερ των διωκοντ. υμασ* ad Mt spectat) Tertmarc[1, 15] | *περι* cum ℵBLΞ ... ς Ln *υπερ* cum ADPRXΓΔΛΠ unc[7] al certe pler (Wtst Gb al plane non attenderunt) Clem[307] (*αγαπαν τουσ εχθρ. κελευει και τουσ καταρωμ. ημασ ευλογειν προσευχεσθαι τε υπερ των επηρ. ημασ*) Or[1, 198] Eusps[21] (*το· προσευχεσθε υπερ των επηρεαζοντων*) et[137] (*του τοισ εαυτ. μαθηταισ παρηγγελκοτοσ· προσευχεσθε υπερ των επηρ. και αδικουντων αυτουσ*) et[690] (*προσευχ. υπερ τ. επηρεαζ. και διωκοντων υμασ*: cf Mt) :: *υπερ* in Mt non fluct. Apud Lc *περι* et. Act 8, 15. Paulus utrumque saepius, sed Col 1, 3 *περι* a permu in *υπερ* mutatum, non item 1, 9 *υπερ* in *περι* | ΑLXΞ 69. al mu *επερεαζοντ.*, D* *επηρηαζ.* | *υμασ*: Δ *υμων*. Praeterea 69. add *και διωκοντων υμασ*, cf supra Eusps et Mt

29. *εισ την* cum ℵ*D Clem[85] et[307] (utroq loco accurate affert *τω τυπτοντι* usq *αλλην*) Or[1, 712bis] et[738] (ut Clem) (it vg *in maxillam*) ... ς Ln Ti *επι την* cum ℵcABLRΞ unc rell al omnvid Baseth[270] :: et. in Mt plerique *επι* | *σιαγονα* (et. ℵc; XΓ al mu *-γωνα*): ℵ*E* 28. Or[1, 712semel] Baseth[270] praem *δεξιαν* (106. add *την δεξιαν*) :: e Mt | *παρεχε* (13. 69. 124. 346. *στρεψον* ut Mt): D 13. 28. 69. al[5] fere a c (*percutienti te - praebe illi* vel *ei*) et itpler (sed habent *qui te percusserit - praebe illi*) vgsix et mss aliq (ut perus, non item am for ing em) Ambluc[1424] item syrsch aeth go add *αυτω* (:: ut Mt); non item ff[2.] vg cop syrp Clembis Orter Tertpatient[8] (*verberanti te*, inquit, *in faciem etiam alteram genam*

τόσ σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃσ. 30 παντὶ
αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντοσ τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
31 [54.5] καὶ καθὼσ θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ Mt 7, 12
ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ ὁμοίωσ. 32 [55.5] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺσ ἀγα- 32–36 Mt 5, 44–48
πῶντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺσ
ἀγαπῶντασ αὐτοὺσ ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺσ

---

obverte) | *τον χιτωνα*: ΑΓ al pauc cop syr[utr] add *σου*. (Miscet Lc et Mt Ir[int 243] *tollenti enim tibi tunicam*, *remitte ei et pallium*, *et ab eo qui tollit tua non reposcas*, *et quemadmodum vultis* etc. Or vero [1, 738] ad Lcae verba *τω τυπτ.* - *αλλην* ipsa Mt[i] verba addit: *και τω θελοντι σοι κριθηναι και τον χιτ. σου λαβειν* etc). Praeterea recte *pallium* (vg *vestimentum*) - *tunicam* c e vg, contra b d ff[2.] g[1.] l q *tunicam* - *pallium* (*palleum*), a *vestimentum* - *palleum*. (Cf Tert[marc 4, 16] „ipse alteram amplius maxillam offerri iubens et super tunicam pallio quoque cedi".) Similiter Clem[307] *και εαν αρη σου τισ τον χιτωνα, μη κωλυσησ και το ιματιον* :: cf Mt

30. *παντι* sine *δε* cum ℵBKLΞΠ 1. 131. 157. 300. al[10] fere b ff[2.] l syr[sch] arm aeth (Barn[19] ex interpolatione, ℵ* enim om locum: *παντι τω* [ita ℵ[c], edd om] *αιτ. σε διδου*, item Clem[523] *γεγραπται· παντι τω αιτουντι σε διδου* et [944] *εν αλλω χωριω· παντι τω αιτ. σε διδου*) ... ς Ti add *δε*, Ln [*δε*] cum ADEHMPSUVXΓΔΛΣ al pler a c e f g[2.] (q om totum versum) vg (sed perus *omni enim*) cop go syr[p c.*] Bas[eth 270] | *παντι* sine *τω* cum ℵB Barn[19] (ex edd; ℵ[c] qui verba *παντι* usq *διδου* supplet *τω* habet) ... ς Ti add *τω*, Ln [*τω*] cum ADPRΣ unc rell al omn[vid] Barn[19] (ex ℵ[c]) Clem[523] et [944] Const[3, 4, 3] (*ο γαρ κυριοσ φησι· παντι τω αιτ. σ. διδ.*) Bas[eth270] Chr[11, 232] (*παντι γαρ, φησι, τω αιτ. σ. διδ.*) Cf et. Iust[apol1, 15] *παντι τω αιτ. διδοτε και τον βουλομενον δανεισασθαι μη αποστραφητε*, quae magis a Mt pendent. | *διδου*: 33. *δοσ*.

31. *ποιωσιν υμιν*: Α *ποιουσιν* (ut C*L in Mt) *υμασ* | *και* (72* 253. 2[pe] e q om) *υμεισ*: Β a ff[2.] l Ir[int 243] om; b cop post *αυτοισ* pon (b *facite illis et vos similiter*; item q *facite illis vos similiter*; Clem[304] *ποιειτε και υμεισ αυτοισ*, Tert[marc 4, 16] *ita et vos facite illis*, item syr[hr], Tert[gnost10] *et vos ita facite illis* :: cf Mt). Hinc Ln [*και υμεισ*]. Praeterea cf Or[proverb] (in *Notitia ed. cod. Sin. p.* 102) *παντα οσα θελετε ινα ποιωσιν υμιν οι ανθρωποι, παντα και υμεισ ομοιωσ ποιειτε αυτοισ* (Mai[32] eadem imperfecte leguntur) :: e Lc et Mt | *ομοιωσ* (a *sic facite eis*): D 248. e Clem[304] Ir[int243] (nil nisi *facite eis* pro *και υμ. ποι. αυτ. ομ.*) om

32. *και ει*: e *nam si* | *και γαρ οι* (RΛ om) *αμαρτωλοι* (D add *τουτο ποιουσιν*) *τουσ αγαπωντ. αυτ. αγαπωσιν*: 209. *και γ. οι αμ. το αυτο ποιουσιν* (:: ut Mt) ... 1. ab *οι αμαρτωλοι* ad *οι αμαρτ.* versu sq transilit

33. *και γαρ εαν* cum ℵ*B ... ς Ln Ti om *γαρ* cum ℵ[c]AD(*ει* pro *εαν*)LPXΣ unc rell al omn[vid] it vg etc | *αγαθοποιητε* cum ℵABEKLUVXΣΠ al pl

ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν,
ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα
ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ
ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μι-

... Ti *αγαθοποιειτε* cum DHMPSΓΔΛ 33. al^9scr (et haud dubie al mu) | *υμιν*: c om, D a syr^p post *ποια χαρις* (*quae gratia est vobis* a syr^p) | *χαρ. εστιν* (ita q): P b (*erit gratia*) c (*quae est gratia*) e (om *και γαρ εαν αγ. τ. αγαθ. υμας*) ff^2. (*erit grat.*) l vg cop aeth syr^hr (syr^sch *quae est gratia vestra*) *εστ. χα.* | *και* sine *γαρ* c. ℵBA aeth ... ς Ln Ti *και γαρ* c. ADLPRΞ unc rell al omn^vid (sed 237. d^ser al pauc *και γαρ και*) it^pl (*nam et* b e f q, *etenim* a d; contra c f ff^2. l *cum et*) vg (*siquidem et*) etc. Ceterum R a *και γαρ* transilit ad *αμαρτωλοι αμαρτωλοις δανιζουσιν* | *οι*: A al pauc om (item R videtur, quum a *και γαρ* ad *αμαρτωλοι αμαρτωλοις* transiluerit) | *το* (A 262. om) *αυτο*: e (et. syr^p) *id ipsud*, D a ff^2. (g^1.2.vid) l δ vg *τουτο* (*hoc*), 130^gr b c f q *ταυτα* (*haec*)

34. *και εαν*: D *καν*, e *sed si* | *δανι-* c. ℵAB*DLPRΔ al aliq et hoc versu et seq, item primo et tertio loco E*Ξ, item tertio tantum loco A ... ς Ln *δανει-* cum B^3HKMSUVXΓΠ (bis et. A, semel et. Ξ) al longe plu. Cf Steph. Thesaur. sub *δανιζω* | *δανισητε* cum ℵBΞ 157, item (*si mutuum dederitis*) b f ff^2. g^1.2. l q vg Amb^tob 16 (pag. 609) et (*si feneraveritis*) e Tert^marc 4, 17 ... ς *δανειζητε* cum MUVΓΠ al permu, item Gb'' Ti *δανειζετε* (Ti *δανιζ.*) cum ADEF^wHKLPXΔΛ al pl; item *si feneretis* (d -*ratis*) a d. Cf et. Iust^apol 1, 15 *ει γαρ δανειζετε παρ ων ελπιζ. λαβειν, τι καινον ποιειτε; τουτο και οι τελωναι ποιουσιν.* | *παρ ων*: ΓΞ *π. ω*, *λαβειν* cum ℵBLΞ 237. Iust^apol 1, 15 ... ς Ln *απολαβειν* cum ADEHKMPS UVXΓΔΛ al longe pl | *υμιν χαρις εστιν*: hoc ordine f, D *χαρ. υμ. εστ.*, a b ff^2. g^1.2. l q vg Tert^marc *gratia et vobis*, c Amb^tob *vobis est gratia* ... B e om *εστιν* (b l om *εστ.* v. 32) | *και* sec sine *γαρ* cum ℵBLΞ 157. cop (item *nonne et* b q) ... ς Ln add *γαρ* c. ADP(R^vid, vide ante) XΓΔΛΠ unc^7 al omn fere it^pler vg syr^utr et ^hr etc | *αμαρτωλοι* sine *οι* cum ℵABDKLMPRSUVΓΔΛΠ(X?) al plu ... ς (Gb^oo) praem *οι* cum HKΞ al mu cop | *αμαρτωλοις* (H al pauc -*λους*): A om | *δανιζουσιν*: vide ante ... ς Ln *δανειζουσιν*: vide ante | *τα ισα* (f g^1.2. vg): D a b c e ff^2. l q Amb^tob om

35. *πλην*: U add *λεγω υμιν* (:: e Mt), item e *dico* :: cf Mt | AR *εκχθρους* | *δανιζετε* ... ς Ln *δανειζετε*: vide ad v. 34 | *μηδενα* cum ℵΞΠ* w^cant (pleriq conlatores non attenderunt) item (reddentes *neminis spem praescindentes*) syr^utr et ^hr ar^p pers^p (:: interpretes Syros *μηδενα* legisse apparet; at quaeritur possitne *μηδενα* pluraliter dictum esse, quod non inauditum est teste Steph. Thes.) ... ς Ln Ti *μηδεν* cum AB LRXΓΔΛΠ^2 unc^7 al pler. Latini: *nihil desperantes* a b d e f ff^2. g^1. l q for tol; *nihil inde sperantes* c vg^ed am em ing; *nihil sperantes* Amb^tob, item cop rell | *απελπ.* c. ℵABLRΞ unc^12 etc ... Ti *αφελπ.* c. DP al^2

σθὸσ ὑμῶν πολύσ, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ
ἐστιν ἐπὶ τοὺσ ἀχαρίστουσ καὶ πονηρούσ. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονεσ, Mt 5, 48
καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 [56.2] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ Mt 7, 1
οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε.
ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· Mc 4, 24
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώ-

35. *πολυσ*: ℵ[a]A al[3] c (item a l sax Amb[tob] *in caelo*) add *εν τοισ ουρανοισ* (:: cf v. 23 et Mt 5, 12), hinc Ln [*εν τοισ ουρα.*] | *υψιστου* cum ℵABDLPXΓΔΛΞΠ unc[7] al plu ... ς (= Gb Sz) *του υψ.* c. minusc non ita mu Bas[eth238] | *χρηστοσ*: Ξ al[3 scriv] *χριστοσ* | *αχαρ.* (aeth *bonos*) *και πονηρουσ*: 1. 131. 209. al pauc arm *πον. και αχαρ.*

36. *γινεσθε* sine *ουν* cum ℵBDLΞ 1. 33. 131. 157. a b c e f ff[2.] l q go cop arm aeth Clem[141] et [482] (*γινεσθε, φησιν ο κυρ., ελεημονεσ και οικτιρμ.* etc) (Or[2, 26] *τηρων την εντολην του σωτ. την· γινεσθε οικτ.* etc, *και· γινεσθε τελειοι*) Ath [1, 716] Cyr[4, 227] et [231] (Chr[5, 15] et [7, 456] et alibi, Mac [48, 2] et [19, 2] et [custod167]) Tert[marc4, 17] Cyp[71] :: at in tali re patrum testimonia levi momento sunt; etsi passim etiam particulas eiusmodi fideliter servant, tamen saepius negligunt. Cf et. Iust[ap1, 15] (*γινεσθε δε χρηστοι και οικτιρμονεσ* etc) et [tr96] (*γινεσθε χρηστ. κ. οικτιρμ.* etc) ... ς (sed Gb[00]) Ti add *ουν* cum AΡXΓΔΛΠ unc[7] al pler f g[1. 2.] vg syr[utr] et [hr] Or[int1, 194] Bas[eth238] (:: cf Mt) | *καθωσ* (Clem[482] Ath Chr *ωσ*) sine *και* cum ℵBLΞ 1. 131. 262. c d cop aeth Clem [141] et [482] Ath [1, 450] et [1, 716] Chr (ut ante) Tert[marc 4, 17] ... ς Ti *καθωσ* (Iust Or al *ωσ*) *και* et Ln *καθ.* [*και*] cum AD[gr]PRXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg go syr[utr] et [hr] Iust[ap1, 15] et [tr96] Or[2, 26] et [int 1, 194] Cyr[4, 227] et [231] Bas[eth238] Cyp[71]; *ο πατ. υμων* (Iust[ap1, 15] Clem[141] Or[2, 26] et [int1, 194] Bas[eth] Tert[marc] Cyp [71]): ℵ[a] (non item * nec [c]) 13. 69. al[5] aeth Iust[tr96] Clem[482] Bas[regg512] eod et [bapt687] Mac[19, 2] et [48, 2] et [custod] Cyr[4, 227] et [231] et [thes120] Chr[aliq] add *ο ουρανιοσ*, item y[scr] Ath[1, 450] Chr[5, 15] *ο εν τοισ ουρανοισ*

37. *και* pri: D 1. 131. 157. al[10] fere it vg cop syr[sch] (non P) cop arm (non go aeth) Tert[marc4, 17] om :: ut Mt | P[*]*κρινηται* | *και ου μη* cum ℵBCEHKLMPSUVXΓΔΛΞΠ al pler b ff[2.] g[1.2.] l q vg cop al Const[2, 36] (*κριθησεσθε*) Bas[eth278] Cyr[4, 422] ... Ln *ινα μη* (:: e Mt) cum ADΛ al pauc a c e f go aeth Tert[marc4, 17] Cyp[313] Amb | *και μη καταδ.* cum ℵBLSXΞ tisch[*] al[15] fere syr[P] Bas[epp304] ... ς Ln om *και* cum ACDEHKMPUVΔΛΠ (Γ om *και μ. καταδ.* usq *καταδικασθ.*) al pler it vg cop syr[sch] al Bas[eth] Cyr[4, 422] Tert[marc] | *καταδικαζετε*: XΔ al aliq *-ζητε* et A 262. *-σητε* ... B *δικαζετε* | *και ου μη*: D a c e ff[2.] aeth Bas[eth] Tert [marc] Cyp[313] *ινα μη* | B *δικασθητε*

38. *καλον* (Clem[944] Eus[ps556] Tert[marc 4, 17]): V al[3] vg[ed] et [cdd aliq] (sed non am ing for tol) go syr[sch] add *και* | *πεπιεσμενον* (ℵ[*] *πεπιασμ.*) sine *και* cum ℵB(D)L (1.) 69. (131.) a b c e ff[2.] g[1.] l q cop arm aeth (Or[1, 280] Dial[824] Eus[ps556]) Cyr[ador135] Amb[bis]; D 1. 131. 157. Or Dial Eus *σεσαλ.* ante *πεπιεσμ.* pon, Ξ 48[ev] g[scr4] syr[sch] Tert[marc] om *σεσ.* ...

σουσιν εἰσ τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρη-
Mt 15, 14 θήσεται ὑμῖν. 39 [57. 5] Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖσ. μήτι
δύναται τυφλὸσ τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον ἐμ-
Mt 10, 24 Io 13, 16. 15, 20 πεσοῦνται; 40 [58. 3] οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον·
41 s Mt 7, 3-5 κατηρτισμένοσ δὲ πᾶσ ἔσται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ. 41 [59. 5] τί

ς add *και* cum ACPXΓΔΛΠ unc[7] al pler f g[2·vid] vg go syr[p] Clem[944] Cyr [4,284] et [zach3,789] | *σεσαλευμ.* sine *και* cum ℵBDLΞ 1. 69. 131. a b c e f ff[2·] g[1·] l q cop arm Clem[944] Or[1,280] Dial Eus[ps] Cyr[ador] ... ς add *και* cum ACPXΓΔΛΠ unc rell al pler vg go aeth syr[p] Tert[marc] Cyr[zach789] | *υπερεκχυννομενον* c. ℵAB*CDE[2]LPSUΔΠ 33. f[scr] ... ς *υπερεκχυνομενον* cum B[3]E*HKMV[vid]XΓΛ al pler | *κολπον*: D *κολμων* | *υμων*: L *υμιν* | *ω γαρ μετρω* cum ℵBDLΞ 1. 33. 131. 209. c (*qualem enim mensuram*) e (*qua enim mensura – eadem et*) cop (*mensura enim qua*) item aeth Clem [476] (*ω μετρω μετρ. αντιμετρηθησετ. υμιν* potius e Lc quam e Mt) Or [1,280] (eadem prorsus verba subsequentibus *μετρον καλον* etc; item Or[cat ox] in Rom[98]; Or[int 3,841] *qua mensura mensi fueritis, eadem mensura metietur vobis*) Eus[ps556] (subsequentibus *μετρον καλον* etc) ... ς Ti *τω γαρ* (13. 69. 34[ev] a b l q arm Tert[marc] om, g[2·] *eadem vero*) *αυτω* (X al[5] om) *μετρω ω* cum ACPXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg go syr[p] arm Tert[marc] (*eadem qua mensi eritis mensura*) | *αντιμετρηθησεται* c. ℵAB[2vid] et [3]CDLRXΓΔΛΞΠ unc rell (it[pl] vg Tert[marc] *remetietur*) Polyc[2] (vide post) Clem[476] Or[1,280] Eus[ps556] ... B*P al pauc b e q arm *μετρηθησεται* (*metietur*). Cf etiam Polyc[2] *μνημονευοντεσ δε ων ειπεν ο κυρ. διδασκων· μη κρινετε, ινα μη κριθητε· αφιετε, και αφεθησεται υμιν· ελεατε, ινα ελεηθητε· ω μετρω μετρειτε αντιμετρηθησεται υμιν· και οτι μακαριοι οι πτωχοι και οι διωκομενοι ενεκ. δικ., οτι αυτων εστ.* etc

39. *ειπεν*: D 13. 69. 91. 124. *ελεγεν*, item *dicebat* it vg | *δε και* cum ℵBC DF[W]LRXΞ 13. 33. 69. 124. 157. 209. 346. al pauc it[pler] (e *et similitud. dicebat illis*) vg (et. 130[lat]) arm ... ς om *και* cum AΡΓΔΛΠ unc[7] al pler cop go syr[p] (syr[sch] *et dixerat illis similitud.*) | *μητι*: X al pauc *μη* | D *οδαγειν* (item D in Mt) | *ουχι*: ℵ *ουκ*, 69. *ουχ οι* | *εμπεσουνται* cum BDLPR[vid] 1. 13. 69. al[10] fere (13. 69. 346 ante *εισ*) a (*incident*, item d) ... ς *πεσουνται* (*cadent*) cum ℵACXΓΔΛΞΠ 33. al pler it[pler] vg :: ut Mt

40. *τον διδασκ.* sine *αυτου* cum ℵBDLXΞ 1. 13. 33. 69. 124. al plus[5] it vg Or[4,424] (*εν μεν τω κατα ματθ. - εν δε τω κατ. λουκαν το· ουκ εστι* etc) Ir[int331] Tert[marc 4,17] ... ς (Gb[o]) Ti add *αυτου* cum ACPΓΔΛΠ unc[7] al pler cop syr[utr] arm go aeth Cyr[luc 209] | *κατηρτισμ.* (H *καταρτισμ.*) usq *αυτου*: ΓΛ* 48[ev] om (Λ* om etiam *αυτου* quod praecedit) | *δε*: ΔΞ al pauc cop[wi] et [petr2] arm om | *πασ* (Nyss[epp] ap Gall[6,620] c q post *εσται*): ℵ b om | *εσται* (et. it vg Ir[int] *erit*): ℵF[W] 64. 91. 239. Or [4,424] Const[5,6] (*προστετακται· κατηρτ. εστω πασ ωσ ο διδ. αυτου*) *εστω*. Latt post *omnis erit* (*erit omnis, erit*) add: *si sit* (ita a c f g[1·2·] l

δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ
δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 42 πῶσ δύνασαι
λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων;
ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε
διαβλέψεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβα-
λεῖν. 43 [60.5] Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, Mt 7, 16 ss et 12, 33
οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον

---

q vg^{ed} et $^{cdd\ aliq}$ ut perus gat), item *ut sit* (b ff$^{2\cdot}$). Contra pergunt *sicut* etc e am for ing tol Ir^{int}

41. *το* sec (EXΓΛΠ al *τω*, item XΓΛ al versu 42 *τω εν τω* bis, E sec loc): D al pauc om; nec exprimunt it (exc e: *stipulam quae est*) vg cop | *την δε δοκ. τ. εν τ. ιδιω* (D *σω*, item it vg *in oculo tuo*) *οφθαλμω*: P 13. 69. 124. 346. *την δε εν τω σω οφθ. δοκον* :: ut Mt

42. *πωσ* (Schu commendat propter loc. parall.) cum B e ff$^{2\cdot}$ ... ℵ *πωσ δε*, 251. g$^{1\cdot 2\cdot}$ am em for ing perus tol sax *και πωσ* ... ς Ln *η πωσ* cum ACDEHKLMPSUVXΓΔΛ al omn fere it^{pl} vg^{ed} et $^{mss\ aliq}$ (ut fu) syr^{utr} cop go etc (:: *η πωσ* quum apud Mt legatur nec fluctuet, atque plura ex eodem ad mutandum hunc Lucae locum adhibita esse certum sit, praestat quod ab eo differt; a simplicitate vero lectionis codicis B, confirmatae Latinis testimoniis, orta videntur et *πωσ δε* et *και πωσ*) | *αδελφε*: D 157. a b c e ff$^{2\cdot}$ l q om :: ut Mt | *το* (L 69. om) *εν τ. οφθ. σου* (f go syr^{p}): D 33. a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q cop syr^{sch} arm aeth *εκ* (33. *απο*) *του οφθαλμου σου* :: e Mt | *αυτοσ* (syr^{sch} *et ecce*) *την εν—ου βλεπων* (13. 69. 124. *μη βλε.*, Γ *ουκ εμβλε.*) et. f g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg: D a b c e ff$^{2\cdot}$ l k *και ιδου η δοκοσ εν τω σω οφθαλμω* (it^{7} *in oculo tuo trabes*) *υποκειται* (*subiacet*, d e *est*) | *την δοκον*: C om *την* | *εκβαλειν* post *τ. αδ. σου* cum B 13. 69. 124. 346. ... L 1. post *το καρφοσ* ... ς Ln post *διαβλεψεισ* (:: at ita Mt lectione non fluct; valent huc eadem quae ad *πωσ* diximus) cum ℵACDXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg cop go etc | *το* (pro *το* L* iam *εκ* dederat) *εν τω οφθαλμω*: D it vg cop syr^{sch} arm aeth *εκ του οφθαλμου* :: ut Mt

43. *ου γαρ* (et. it^{pler} vg cop go syr^{p}): D a syr^{sch} aeth *ουκ* (Clem^{195} *το γαρ· ουκ εστι δενδρ. καλ. - καρπ. καλον, κανταυθα αρμοστεον* nil probat), 346. *ουδε* | *καρπον σαπρον* (et. Clem^{195}, item Tert$^{marc\ 4, 17}$ „proinde et *arbor bona non proferat malum fructum*", sed ^{1,2} „in creatorem interpretatus malam arborem malos fructus condentem"): D a b c e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l q vg syr^{sch} *καρπουσ σαπρουσ*, rursusque pro *καρπον καλον* D a b c e f g$^{1\cdot}$ q (non item ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l vg) syr^{sch} *καρπουσ καλουσ* :: e Mt | *ουδε παλιν* cum ℵBLΞ 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. b g$^{1\cdot}$ q cop arm (Clem^{195} *ουδε μην*) ... ς (:: ut Mt lectione non fluct) om *παλ.*, Ln [*παλ.*] cum ACDXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pl} vg syr^{utr} go aeth. Cf Dial^{820} et ^{821} (^{40} et ^{41} ap Wetst) *λεγει το ευαγγελιον· ου δυναται δενδρον σαπρον καρπουσ καλουσ ενεγκειν* (paullo post *προσενεγκ.*),

γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· [61.5] οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν
Mt 12, 34 s συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 [62.5] ὁ
ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆσ καρδίασ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸσ ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματοσ καρδίασ λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

ουδε δενδρον καλον καρπουσ κακουσ ενεγκαι (paullo post *προσενεγκαι*). Item Mcion[hipp 10, 19] *ουτωσ χρωνται λεγοντεσ· ου δυναται δενδρ. καλον καρπουσ πονηρουσ ποιειν.* Item Philastr[45] [Marcion] „dicens ita — non est arbor bona quae faciat malum fructum, neque arbor mala quae faciat bonum fructum“

44. *γαρ* (Γ *δε*): D (Γ ap Treg) al[7] a b c e ff[2.] l q tol (non item f g[1.2.] vg) om | *ιδιου* (V al[5] om) *καρπου*: D *καρπ. αυτου*, item it vg *fructu suo* | *εξ ακανθ. συλλεγουσ.* (א *συνλεγ.*) *συκα* (f g[1. 2.] vg *de spinis colligunt ficus*): a b c d ff[2.] l q *legunt* (c *colligunt*) *de spin. ficus* (b *uvas*), D[gr] *εκλεγονται εξ ακ. συκ.*, e *de spinis enim ficus non leguntur* (pergit *neque de rubo vendemiantur ubae.* Similiter go: *non enim de spin. colliguntur ficus, neque de rubo calcantur uvae.*) | *συκα*: 28. *ροδα* | *βατου* (ita א[a]; א* *βλαστου*): U 49[ev] y[scr] al[2scr] al pauc *βατων* | *σταφυλην* (K *-λησ*): L 13. 69. 346. c e cop syr[utr] go *σταφυλασ* | *σταφυλ. τρυγωσιν* cum אBCDLXΞ 13. 33. 69. 346. y[scr] al[2scri] 49[ev] al pauc syr[p] ... ς Ln *τρυγ. σταφ.* cum AEHKMSUVΓΔΛΠ al pler it (e vide ante) vg syr[sch] cop (*vindemiant uvas e rubo*) go arm aeth

45. *τησ καρδιασ* cum אB ... D[gr] *αυτου τησ καρδ.*, item ς Ln Ti *τ. καρδ. αυτου* cum ALXΓΔΛΞΠ unc[7] al omn[vid] it vg rell Or[3, 565] ... Dial[821] om | *προφερει* bis: LΓ al aliq *προσφερει*, sec loco etiam V | *το* (D om) *αγαθον*: Or[3, 565] *τα αγαθα*, Dial *αγαθα* | *και ο πονηροσ* (Gb'' prob Schu) cum א*BDL 1. 130[gr et lat] 131. a b g[1.] l cop ar[p] ... ς add *ανθρωποσ*, Ln [*ανθρ.*] cum א[c]ACXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler c e f ff[2.] g[2.] q vg syr[utr] go arm aeth Dial[821] :: ut Mt | *εκ τ. πονηρου* (Gb'') cum אBDLΞ 1. 69. 131. a ff[2.] g[1.] l am for tol cop[petr4] arm ... b vg[ed] (et. ing perus al) 130[lat] Dial add *θησαυρου*, item ς *θησαυρου τησ καρδιασ αυτου*, Ln [*θησ. τ. καρδ. αυτ.*] cum ACXΓΔΛΠ unc[7] al pler c e f g[2.] q cop syr[utr] go aeth :: *θησαυρου* add Mt nec fluct lectio; *τησ καρδ. αυτ.* ex prioribus adsumpta | *περισσευματοσ* (XΓ al *περισευμ.*) sine *του* cum אABDEHKSVXΔΛΞΠ al plus[20] (Bas[regg 521] fluct lectio) ... ς praem *του* cum CLMUΓ al plu Dial :: ut Mt | *καρδιασ* cum אABDX al plus[10] ... ς praem *τησ* c. CLXΓΔΛΠ unc[7] al pler Dial :: ut Mt | *λαλει* (D[gr] *καλει*) hoc loco c. ABDLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler syr[utr] go al ... Ln ad finem versus pon cum אC al pauc a b c f ff[2.] g[1. 2.] l q vg cop Dial :: ut Mt | *το στομα αυτου*: e *malum* („*de abundantia cordis loquitur malum*“, ita ut haec ab eis quae praecedunt pendeant) | *αυτου* (*eius*; a *illius*): CF[w] al[20] fere g[1.] vg cop syr[sch] aeth Dial om :: ut Mt; hinc Gb[oo]

46 $^{63.\ 3}$ *Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;* Mt 7, 21
47 $^{64.\ 5}$ *πᾶσ ὁ ἐρχόμενοσ πρόσ με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ* 47–49 Mt 7, 24–27
ποιῶν αὐτούσ, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιοσ. 48 *ὅμοιόσ ἐστιν*
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃσ ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθη-
κεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρησ δὲ γενομένησ προσέρηξεν
ὁ ποταμὸσ τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ
καλῶσ οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 *ὁ δὲ ἀκούσασ καὶ μὴ ποιήσασ*
ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶσ
θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμόσ, καὶ εὐθὺσ συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο
τὸ ῥῆγμα τῆσ οἰκίασ ἐκείνησ μέγα.

---

46. *δε με* (Ξ *τι δε καλ. με*): Δ *με δε* | *καλειτε* (et. Bas$^{regg\,491}$): D 28. Clem^{583} et ^{901} et ^{943} (omnib. his tribus locis totum versum affert *τι με λεγετε* usq *λεγω*) *λεγετε*, K 259. z^{scr} *λαλειτε*. Similiter d Ir$^{int\,282}$ et ^{302} Or$^{int\,4,\,494}$ Gaud *mihi dicitis* (*Quid mihi dicitis: Domine domine, et non facitis quae dico* Ir^{282}; eadem addito *vobis*^{302} et Gaud; Or^{int} *quid autem dicitis mihi* etc. Cf et. Tert$^{marc\,4,\,17}$ *quid vocas* [al *vocatis*]: *Domine domine*, paulloque post: *et non facitis quae dico*) | *ἅ* (et. Ir$^{int\,bis}$ Clem^{ter} Or^{int} Tert^{marc} Bas^{regg}): B e go syr^{sch} *ο* (*quod*)

47. *πασ*: Λ *και* | *των λογων* (K* al aliq *τον λογον*, non mutato *αυτουσ*, sed al pauc *αυτον*): CF^{w}MX al^{10} *τουσ λογουσ* (X b q syr^{cod} add *τουτουσ*) :: ut Mt. Praeterea ℵ* *μου των λογ. μου* (ℵ^{c} om) *και* | *εστιν* (Δ *εστε*) *ομοιοσ*: 69. 346. it^{pler} (non a e) vg *ομοι. εστ.*

48. *οσ*: Δ y^{scr} 3^{pe} al aliq syr^{sch} add *και* | *πλημμυρησ* cum ℵB*LΞ 33. ... ς Ln *πλημμυρασ* (DEHS^{2}V al pauc *πλημυρ.*, Δ *πλην.μηρασ*) cum A B^{3}CDXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn | *προσερηξεν* cum ℵ*B*DL ... Ln *προσερρηξεν* cum ℵ^{c}AB^{3}CXΓΔΛΞΠ unc^{7} al certe pler | *ο ποταμοσ*: Γ om | *δια το καλωσ οικοδομησθαι* (B^{3} 33. *-μεισθαι*, item 157^{vid}) cum ℵBLΞ 33. 157. cop (cop$^{dz\ recent}$ add *sup. petram*) syr$^{p\,mg}$ (aeth *quia supra petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit*) ... ς Ln *τεθεμελιωτο* (F^{w} *εθεμ.*) *γαρ επι την πετραν* (Γ *επι τη πετρα*) cum ACDXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{sch} et p^{txt} arm :: at ita Mt lectione non fluct

49. *οικοδομησαντι* cum ℵABDLXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler syr^{utr} cop ... Ln *οικοδομουντι* cum C 13. 69. 346. c^{scr} al pauc. Item (quod vix cogit ut interpretes *-μουντι* invenisse statuamus, quemadmodum idem d et δ tuentur) *aedificanti* it vg | *οικιαν*: U al^{10} fere *την οικ.* | *η πρ. ο ποταμοσ*: f g^{2} vg *in quam* (am *qua*) *inlisus* (*ill.*) *est fluvius* ... a b ff^{2} g^{1} l q *allisit* (a *inpulit*) *flumen domui illi*, c *impegit flum. in domum illam*, e *impegit fluvius*, d *adlisit flumen* pariterque D om *ῇ* | *προσερηξεν* (D *συνερηξ.*) cum B*DL ... ς Ln *προσερρηξ.* (Γ *προσερρ.*) cum ℵAB^{3}CXΓΔΛΞΠ unc^{7} al omn^{vid} | *ευθυσ* cum ℵBCLΞ 33. y^{scr} al^{10} fere ... ς Ln *ευθεωσ* cum AEHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler ... D a c om :: ut Mt | *συνεπεσεν* (*concidit* b d e l q tol) cum (Gb' et Schu commend) ℵBDLRΞ 1. 13. 33. 69. 124. y^{scr} al^{10} b e l q tol ... ς Ln *επεσεν* (*cecidit* a c f ff^{2}

VII.

Mt 7, 28 1 $^{65.3}$ Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰσ τὰσ
ἀκοὰσ τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰσ Καφαρναούμ.
2–10 Mt 8, 5–13 2 Ἑκατοντάρχου δέ τινοσ δοῦλοσ κακῶσ ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν,
ὃσ ἦν αὐτῷ ἔντιμοσ. 3 ἀκούσασ δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν
πρὸσ αὐτὸν πρεσβυτέρουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπωσ ἐλ-
θὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸσ τὸν
Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίωσ, λέγοντεσ ὅτι ἄξιόσ ἐστιν ᾧ

---

g$^{1.2.}$ vg) cum ACXΓΔΛΠ unc^{7} al longe pl it^{pm} vg :: ut Mt | το ρηγμα (E* 1. al^{8} ρημα): Γ 131. 435. al plus^{10} om το. Cf Or^{1,307}: μεγαλη γαρ σφοδρα η εν αρνησει πτωσισ, η, ωσ λουκασ φησι, μεγα το ρηγμα τησ χωρισ θεμελιου οικοδομησ.

VII, 1. επειδη (KX ἐπειδὴ) cum ABC*XΠ 124. 254. 299. w^{cant} gat (*cum*), item addito δε K 91. 239. (:: cf ad Mt 21, 46) ... ς επει δε c. ℵC^{2}EHL MRSUVΓΔΛΞ al pler e f g$^{2.}$ vg cop go (syr^{sch} *et cum*) syr$^{p\ txt}$arm^{zoh} ... D b ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q arm^{usc} και εγενετο οτε, *et factum est cum*; item a c syr$^{p\ mg}$ *factum est autem cum* | επληρωσεν (it^{plor} vg *implesset*): D ετε-λεσεν (c e *perfecisset*, d *consummasset*) | παντα (ℵ*X 131. e aeth om) τα ρηματ. αυτου (αυτου: M 69. 346. al^{10} fere q gat syr^{sch} ταυτα, a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l tol om): D ταυτα τα ρηματα | εισ τασ (Ξ^{2} om) ακοασ τ. λαου: D λαλων, e *quae loquebatur ad populum* | εισηλθεν (D ηλ-θεν): HΛ al^{10} fere (inprimis evglstaria) syr^{sch} add ο ι̅ς̅ (69. c add post επληρ.) | καφαρναουμ cum ℵBC*DXΞ 33. it (exc q) vg cop go (in Mt accedit Z, in Mç Δ; item Or Epiph Nonn) ... ς καπερναουμ cum AC^{3}E HKLMRSUVΓΔΛΠ al pler q (alibi accedit C, item I)

2. δουλοσ: D^{2} παισ (d *puer*; D^{gr*} τισ), item v. 3. 47^{ev} παιδα pro δου-λον :: e Mt | κακωσ εχων (ℵ^{c}): ℵ* om | ημελλ. cum ℵABCDEHLMRUVXΓΔ ΛΞ al plu syr$^{p\ mg\ gr}$ ... F^{w}KSΠ al^{40} fere εμελλ. (S εμελεν) | εντιμοσ: D τιμιοσ

3. ακουσ. δε (a cop syr^{p} et^{hr} etc): D 245. b e ff$^{2.}$ q vg syr^{sch} και ακου ... c l arm *cum audisset*, f *qui cum audisset* | προσ αυτον: D 13. 69. it (exc f) arm om | ερωτων: X ερωτουντασ | οπωσ: ℵ add (ex peculiari usu Lucae) αυτοσ | διασωση: EHMΓΛ al mu -σει

4. παραγενομενοι: H al aliq -ναμενοι | προσ τ. ι̅ν̅ (ita b f g$^{1.}$ q vg): C προσ αυτον, D a c e ff$^{2.}$ l om, sed hi it^{5} pergunt *rogabant Iesum* | ηρωτων cum ℵDLΞ 1. 13. 69. 346. ... ς Ln Ti παρεκαλουν cum BCRXΓΔ ΛΠ unc^{7} al pler; A cop^{petr4} παρεκαλεσαν | λεγοντεσ cum ℵBC^{2}DLRXΓΔ unc^{6} al plu it^{plor} em cop syr^{utr} et^{hr} etc: AC*KΛΠ al^{20} f vg (sed tol om antea αυτον) aeth add αυτω | ω (A ὧι, iota adscr. in cdd unc rarissimum): Γ ὃ̈ (sic)

*παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνοσ ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸσ ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ. ἤδη
δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίασ, ἔπεμψεν φίλουσ ὁ
ἑκατοντάρχησ λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανόσ εἰμι ἵνα
ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃσ· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρόσ σε
ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖσ μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄν-
θρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-*

---

4. *παρεξη* (Gb') cum ℵABCDEHLRXΔΞΠ carp^{ev} al^{20} fere ... ς *παρεξει* cum GKMSUVΓΛ al plu (60. 71. g^{scr} icaut -*ξεισ*)

5. *συναγωγην*: E cop add *ημων* | *ωκοδομησεν*: C*D *οικοδομησεν*, D *οικοδ.*

6. *ο δε ις επορευετ. συν αυτοισ* (b f ff$^{2.}$ g$^{1.2.vid}$ q vg): D a c e l *επορευετο δε* (c *ergo*, e *itaque*) *μετ αυτων ο ις* | *ηδη* (6^{pe} *ετι*): non exprim syr^{sch} (non item syr^{p} et ^{hr}) arm aeth | *αυτου*: D post *απεχοντοσ* | *ου*: syr^{hr} om | *τησ οικιασ* cum ℵD 1. 13. 69. 124. 346. 5^{ev} 6^{pe} go ... ς Ln Ti *απο τ. οικ.* cum ABCLRXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler | *επεμψεν* (Δ *επενψ.*): 13. 69. 124. 346. *απεστειλεν*.... 1. 131. *πεμψασ* posteaque *ελεγεν*. Praeterea *επεμψεν* sine additam cum ℵ*B ... ς Ln Ti add *προσ αυτον* cum ℵ^{a}CDLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc, item Λ *επ αυτον*, 6^{pe} *αυτω* | *φιλουσ* hoc loco cum ℵBCLXΞ 33. 131. 157. c e cop aeth ... ς Ln post *ο εκατοντ.* cum ADEGHKMRSUVΓΛΠ al pler a b f l q (item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) vg syr^{utr} arm go | *ὁ* cum ℵABCDRΞ etc: L om | *εκατονταρχησ* cum BL 1. (teste Wtst) 131. (:: cf ad Mt 8, 5. 8. 13. 27, 54. Lc 23, 47. In actis vero tantum non ubique *-αρχησ* scriptum, quamvis plerumque altera forma a multis invecta sit, cf 10, 1 et 22. 21, 32. 22, 26. 24, 23. 27, 1. 6. 11. 31. 43.) ... ς Ln Ti *εκατονταρχοσ* c. ℵACDRΞ unc rell al pler ... D om *ο εκατ.* | *λεγων* sine additam c. ℵ* b q vg ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ^{c}ABCDLR unc rell al pler it^{pler} etc; item 69. go *προσ αυτον* | XΛΠ* al mu *σκυλου* | *ικαν. ειμι* (Schu „rec. ap Mt 8, 8") cum ℵB b l q am for ing tol syr^{sch} ... ς Ln *ειμ. ικαν.* cum ACDEGHKLMRSUVXΓΔΛΞΠ al omn^{vid} it^{pl} vg$^{ed\ et\ mss\ aliq}$ syr^{p} et^{hr} cop go arm aeth :: ex Mt 8, 8. Praeterea Mt 3, 11 Mc 1, 7 Lc 3, 16 1 Co 15, 9 *ειμι ικαν.* lectione non fluct | *υπο τ. στεγ. μου* c. ABEGHKSUVΔΛΠ al plu (it vg etc) ... Gb'' *μου υπ. τ. στεγ.* (:: ut Mt lectione tantum non fluct) cum ℵCDLMRXΓΞ al^{40} fere

7. *διο ουδ. εμ. ηξι. πρ. σε ελθ.* (Δ *προσελθειν* omisso *προσ σε*, item δ *advenire*): D 63. 240. 244. a b c e ff^{2*} l (non item f ff^{2**} g$^{1.2.}$ q vg) om :: ut Mt | *αλλα* cum ABCEGLRΔ (al; et. ii qui *μονον* add) ... ℵDKMSUXΓΛΠ al plu *αλλ* | *ειπε*: C 13. 69. 90. 124. 346. q^{scr} l syr^{p} c.* praem *μονον* :: e Mt | *λογω* (et. it^{pler} vg *dic verbo*): Γ 69. 300. al^{10} fere *λογον* (item *dic verbum* g$^{1.}$ l) | *ιαθητω* cum BL ... ς Ln *ιαθησεται* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵACDR unc rell al omn^{vid}

8. *υπο*: DF al pauc *υπ* | *τασσομενοσ*: 33. 69. 242. 50^{ev} om :: cf Mt | *υπ εμαυτον*: F 13. 69. *υπ εμαυτου*

τασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου,
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκού-
σασ δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶσ τῷ ἀκο-
λουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύ-
την πίστιν εὗρον. 10 $^{66.5}$ καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ τὸν οἶκον οἱ
πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 $^{67.10}$ Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπορεύθη εἰσ πόλιν καλου-
μένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ

---

8. πορευθητι: DX 209. πορευου. Cf huc Valentt ap Ir^{34} και αυτον (i. e. τον δημιουργ.) ειναι τον εν τω ευαγγελιω εκατονταρχον, λεγοντα τω σωτηρι· και γαρ εγω υπο την εμαυτου εξουσιαν εχω στρατιωτασ και δουλουσ, και ο εαν προσταξω ποιουσι. Cf et Clem$^{hom p, 21}$ -λεγειν τουτω· ελθε, και ερχεται, και αλλω· πορευου, και πορευεται etc

9. ταυτα ο ις: C 157. syr^{sch} ο ις ταυτ. | αυτον (et. q go cop syr^{utr} et hr): DRX al^{5} it^{pler} vg syr^{cod} arm om :: ut Mt | τω ακολ. αυτω οχλω ειπεν: D e ειπ. τω ακολ. (e add αυτω) οχλω, item cop syr^{utr} et ^{hr} aeth | λεγω: DX 69. 124. 346. al^{5} it^{pler} (non b q) vg go cop$^{dz\ mg}$ arm praem αμην :: e Mt | λε. υμιν: AU al^{15} fere syr^{sch} et ^{p} et ^{hr} (cop ut semper) arm add οτι ... Epiph^{marc312} λεγω δε υμιν (sed ^{324} σχολ. ζ om δε) | ουδε cum ℵABCKLMRXΓΠ al sat mu ... D ουδεποτε ... EFGH SUVΔΛ al^{70} fere ουτε (Gb' et commend Schu) | εν τω ισραηλ: D e post ευρον pon. Epiph^{marc312} et ^{324} sic: τοσαυτ. πιστ. ουδε εν τω ισρ. ευρον (^{324} ηυρον). Pergit vero ipse Epiph^{324} (ελεγχ. ζ) ει ουδε εν τω ισρ. τοιαυτην πιστιν ηυρεν ωσ εν etc. Cf et. Tert$^{marc 4, 18}$ „professus est talem se fidem nec in Isr. invenisse". Pro ουδε εν usque ευρον a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q aeth *in nullo tantam fidem inveni in Isr.*, item Amb luc ^{1376} sed addit: „sin vero iuxta Graecos: *Nec in Isr. tantam fidem inveni*".

10. εισ τον (D* om) οικ. οι πεμφθεντ. hoc ordine cum ℵBDFKLXΠ al^{15} fere a b c e cop syr^{hr} aeth (praeterea D add δουλοι) ... ς Ti οι πεμφθ. εισ τ. οικον cum ACEGHMRSUVΓΔΛ al pler f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l vg go syr^{utr} arm ... 2. g$^{1.}$ q om εισ τον οικον | τον δουλον cum ℵBL 1. 157. 209. a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q cop syr^{hr} ... ς Ti τον ασθενουντα δουλ. c. AC(D omisso δουλ.)EFGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler f g$^{2.\ vid}$ vg go syr^{utr} arm aeth :: cf et. ad Mt

11. εγενετο: D e aeth om | εν (D c e om) τη εξησ cum ℵ*CDKMSΠ al permu c e f go cop syr^{utr} arm aeth...ℵ^{c}ABEFGHLRUVXΓΔΛ al^{70} fere a b ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q vg εν τω εξησ (Gb" sed improb Schu) :: 8, 1 εν τω εξησ non fluct; 9, 37 est τη εξησ ημερα, ter in actis τη εξησ 21, 1. 25, 17. 27, 18) | επορευθη cum ℵBR 13. 69. 346. ... ς Ln Ti επορευετο cum ACDLXΓΔΛΠ unc^{9} al pler; item *ibat* it vg. Praeterea C^{3}UXΛ 69. 127. 131. 262. al aliq a add ο ις | καλουμενην (ℵ^{c}): ℵ* om | ναιν cum ℵABC DFHKLMRSUV^{vid}XΔΠ al pler a ff$^{2.}$ q cop syr^{utr} et ^{hr} ... EGΓΛ al aliq ναειν, 1. 209. al pauc ναειμ ... b c f g$^{1.\ 2.}$ l** vg *naim* ... e l* *caphar-*

ὄχλοσ πολύσ. 12 ὡσ δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἰδοὺ ἐξε-
κομίζετο τεθνηκὼσ μονογενὴσ υἱὸσ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν
χήρα, καὶ ὄχλοσ τῆσ πόλεωσ ἱκανὸσ ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν
ὁ κύριοσ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ
προσελθὼν ἥψατο τῆσ σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντεσ ἔστησαν, καὶ εἶπεν·
νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸσ καὶ

naum | αυτω cum ℵBCDLΓΔΞΠ unc^{8} al longe plu ... ARUXΛ al^{15} om | οι: 1. 131. 239. a^{scr} c^{scr} om; item 1. 131. c^{scr} om αυτου | ικανοι cum ACEGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler b c q go syr^{p} ... ℵBDFLΞ 130^{gr} et ^{lat} 157. a e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg cop syr^{sch} et ^{hr} arm om; hinc Gb^{o} et Ln [ικαν.] | οχλ. πολυσ: KΠ al^{15} fere add τησ πολεωσ

12. ωσ δε ηγγισεν (69. al pauc -ζε) f g$^{1.2\,vid}$ vg: D a b c e ff$^{2.}$ l q εγενετο δε (b c ff$^{2.}$ l q *et factum est*) ωσ ηγγιζεν | και ιδου: D^{gr} aeth om (d om tantum ιδου) ... 1. 440. ff$^{2.}$ g$^{2\cdot vid}$ vg (et. am^{2} ing^{2} fu for tol; non item am* ing*) syr^{sch} (non item syr^{hr} et ^{p}) Bas$^{sel\ or\ 10}$ om και | τεθνηκωσ (Cyr^{4,361} post μον. υι., 122. νεκροσ): A 54. c om, hinc Ln [τεθν.] | μονογεν. υιοσ cum ℵBLXΞ c Cyr^{4,361} ... ς Ln Ti υι. μονογ. cum ACDEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al omn^{vid} it (exc c) vg cop go syrr arm (aeth om μονογ.) Bas^{sel} :: cf 8, 42 θυγ. μονογ., Io 1, 18 et 3, 18 | και αυτη ην χηρα: D χηρα ουσα | και αυτη ην (ita et. ς) cum ℵBC*LS VΞ 1. 33. al^{15} fere it (a f *et haec erat vidua*, e *quae erat vidua*, b c ff$^{2.}$ g$^{1\cdot vid}$ l q vg *et haec vidua erat*) vg cop syr^{sch} et $^{p\ mg}$ et ^{hr} arm ... ς^{e} (Wtst Gb Sz) Ti και αυτη absque ην cum AEFGHKMRUXΓΔΛΠ al plu go syr^{p}. Praeterea scripsimus αὕτη (etiam ς Ln) ut habent VΠ al, item *et haec* it^{pler} vg cop; Ti αὐτή ut M al plu (al^{15} ap Mtthaeium et al^{13} ap Scriv) item, quod pro usu horum cdd non differt, αὐτῇ EFGHK SΓΛ al mu | οχλ. τησ πολ. ικανοσ: D πολυσ οχλ. τησ πολ., 1. 131. arm οχλ. ικανοσ τησ πολεωσ, c Amb$^{luc\ 1376}$ *turba multa civitatis*, nil nisi *multa turba* e, *turba multa* b l | ην συν αυτη (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵBLΞ 33. 69. 124. al vix mu (d *cum ea erat*) cop arm aeth syr^{hr} ... ς Gb″ Ti συν αυτη sine ην cum ACEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu it^{pler} vg go syr utr ... D^{gr} συνεληλυθει αυτη, e *consequebatur illam* ... X om ην συν αυτη

13. και ιδων: D e syr^{sch} ιδων δε | αυτην: D syr^{sch} om | ο κυριοσ: D 1. al^{7} f for gat sax cop syr^{sch} ο ις̅, go syr^{hr} aeth *dominus Iesus* | KΞ* εσπλαγνισθη, F* εσπλαγν. | επ αυτην cum ℵKRUXΓΠ 13. 69. 346. al^{30} fere Bas$^{sel\ or\ 10b}$ (ubi accuratius ipsum textum affert), item *super eam* it^{pler} vg ... ς Ln Ti επ αυτη cum ABCDLΔΛ unc^{7} al plu Bas^{sel} (ibidem, sed liberius: ιδων γαρ αυτην ο κυρ. εσπλ. επ αυτη και φησιν προσ αυτην), item f am tol *super ea* (a d *ei*) :: et. Mc 6, 34 a plurim επ αυτοισ pro επ αυτουσ substitutum est; Mt 14, 14 pauci tantum pro επ αυτοισ habent επ αυτουσ.

14. σορου: R al pauc σωρου | D a ff$^{2.}$ νεανισκε νεανισκε | σοι: EGHA al συ

15. ανεκαθισεν (EMΛ 69. al -θησεν), *resedit*, *consedit* it^{pl} vg ... B εκα-

ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 *ἔλαβεν δὲ*
φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντεσ ὅτι προφήτησ
μέγασ ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
17 [68.10] *καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ*
καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18—23 Mt 11, 2—6 18 [69.5] *Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ*
πάντων τούτων. 19 *καὶ προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν*
Deu 18, 15 *αὐτοῦ ὁ Ἰωάννησ ἔπεμψεν πρὸσ τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμε-*

θισιν, c e Ir^{int308} *sedit* | *εδωκεν*: A 33. *απεδωκεν*, 50^{ev} *παρεδωκ.*, c f *reddidit* (it^{pler} vg *dedit*; e vero praeteriens *εδωκεν* sic: *et coepit loqui ad matrem suam*)

16. *απαντασ* cum ℵACFLRΓΞ al mu ... Gb Sz *παντασ* cum BDEGHKMSUVXΔΛΠ al plus^{100} | *ηγερθη* cum ℵABCLΞ (D *εξηγερθη*) 1. 13. 33. 118. 131. ... ς Ti *εγηγερται* (EFH al *εγειγερτ.*) cum EFGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler :: cf ad 9, 7 Mc 6, 14; *εγηγερται* non fluct Mt 11, 11 | *ο θεοσ* (69. om): Γ 1. 131. al aliq c *κυριοσ* | *τ. λα. αυτου* sine additam (et. f g$^{2\cdot vid}$ vg go cop syr^{sch} et ^{hr} Tert$^{marc 4, 18}$): MXΛ 13. 69. 124. 262. 346. al^{25} fere add *εισ αγαθον*, item *in bonum* (-*no* a b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q) a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q for (al) syr^{p} arm

17. *ο λογ. ουτοσ* (a *verbum hoc*, c *sermo iste*): D b e f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l q vg *ουτ. ο λογ.* (*hic sermo*, e *iste sermo*) | *περι αυτου* hoc loco c. ℵ^{a}ABCDR etc: FLΞ 33. b c g$^{1\cdot}$ aeth post *περιχωρω* (syr^{sch} post *εξηλθ.*) ... ℵ* ff$^{2\cdot}$ l om | *και παση* cum ℵ*et^{a}BFLΞ 1. 33. y^{scr} (y post *περιχ.* add *περι του* $\overline{ιυ}$) b c l am fu for ing ... ς Ti *και εν παση*, Ln *κ.* [*εν*] *πασ.* cum ADEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler a f (ff$^{2\cdot}$ et g$^{2\cdot}$ e silentio) q vg (e om et *περι αυτ.*? et *και πασ. τ. περιχ.* Pergit enim post *in tota iudea* sic: *ea* $\overline{do}$ [de eo?] *in quibus adnuntiaverunt ad iohannen baptistam · qui etiam* etc)

18. *και απηγγειλ.* usque *περι πα. τουτων*: D *εν οισ και* (d *et in quibus*) *μεχρι ιωανου του βαπτιστου*, quibuscum fere convenit e (vide ante) · *απηγγειλαν*: ΓΔ *ανηγγ.* | *ιωαννει* (B* -*ανει*) cum ℵAB* ... ς Ln *ιωαννη* (B^{3} -*ανη*, E -*ην*) cum B^{3}LRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} :: cf v. 22, item Mt 11, 4 Act 3, 4 Apoc 1, 1. Similis cum *ιωαννει* forma est *μωυσει*, cf Mt 17, 4 et alibi. Praeterea post *ιωανν.* 1. 69. 131. add *περι αυτου* | *περι* (69. c *και περι*) *παντ. τουτων*: a l om (D e vide ante)

19. *και προσκ.*: D e (vide ante) praem *οσ* | *τινασ* (etiam a e arm syr^{p} et^{hr}; e om *δυο*): D 2^{pe} al^{2scr} b c f ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ (g$^{2\cdot vid}$) l q cop syr^{sch} go aeth Amb^{luc1377} om | *ο* (Ξ* 1. 25. 127. 131. 300. p^{scr} om) *ιωαννησ* (BL -*ανησ*): D e (vide ante de utroque) cop^{dz} om | *επεμψεν* (Ξ add *αυτουσ*) usq *λεγων*: D *λεγει πορευθεντεσ ειπατε αυτω*, e *dixit euntes inquirite dicentes* | *κυριον* cum BLRΞ 13. 33. 69. (add *αυτου*) 157. a ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ am fu tol arm aeth cat^{ox57} (*προσκαλεσαμενοσ ουν επεμψ. αυτουσ προσ τον κυριον*) ... ς Ln *ιησουν* cum ℵAXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f g$^{2\cdot vid}$ l q vg cop syr^{utr} (syr^{hr} *domin. Iesum*) go Cyr^{luc208} (*πεμπει πρ. τ.* $\overline{ιν}$ *ερομε-*

νοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 *παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν οἱ*
ἄνδρεσ εἶπαν· Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ ἀπέσταλκεν ἡμᾶσ πρὸσ σε
λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 *ἐν ἐκείνῃ τῇ*
ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμά-
των πονηρῶν, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 *καὶ ἀπο-*
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε

τουσ αυτον) | *αλλον* cum ADΓΔΛΠ unc[9] 1. al plu Or[2, 495] (*πεμψασ δυο των μαθητ. επυνθανετο· συ ει* etc; item [496] *δια τουτο ελεγε· συ ει* etc. Utrum versum, hunc an 20, afferat non liquet; ex Lc vero potius quam Mt vdtr hausisse.) ... ℵBLRXΞ 33. al plus[15] cat[ox 57] (et ibidem et: Cyr) Cyr[luc 208] et [209] et [210] *ετερον* :: ut Mt lectione non fluct. Cf et. Dial[819] *ακουσασ γαρ εν τω δεσμ. τα εργα του χ̅υ̅ επεμψε τουσ μαθητ. αυτ. προσ αυτον λεγων· συ ει ο ερχ. η ετερον προσδοκ.*

20. Propter *ομοιοτελευτον* versum hunc om R 239. al[2scr] g[1.] l (:: ex Mt non pendet omissio; satis enim differt contextus) | *παραγεν. δε*: D a e syr[sch] (*et venerunt ad Ies. et dixer. ei*) *και παραγεν.* (c *qui cum venissent ad eum viri illi*) | *προσ αυτον οι ανδρεσ*: D 33. a syr[p] *οι ανδρ. πρ. αυτ.* (syr[hr] *illi viri ad domin. Iesum*, aeth *illi quos miserat ad domin. Iesum*) ... ℵ* om *οι ανδρ.* (suppl [a]) | *ειπαν* cum ℵBDLΞ ... ς *ειπον* cum AXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] | BD *ιωανησ* | *απεσταλκ.* cum AD LXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler ... ℵB tisch* al plus[10] Cyr[abacu 552] *απεστειλεν* | *προσ σε*: K 28. 248. a Cyr[abacu 552] om | *αλλον* cum eisdem quos v. 19 diximus et B, Cyr[abacu 552] ... ℵDLXΞ (sunt iidem atque v. 19 nisi quod D est pro B; R vero, ut notatum est, a *προσδοκωμεν* priore ad alterum transiluit) 1. 33. al[10] fere *ετερον* :: vide ad v. 19

21. *εκεινη* cum ℵBL 1. 13. 69. 157. y[scr] al[6] fere c e q cop Cyr[act 51] Bas sel or[34] ... ς Ln *αυτη* (*ipsa* :: quod significantius vdbtur) cum ADRXΓΔΛΞΠ unc[9] 33. al pler a b f ff[2.] g[1. 2.] l vg syr[utr] et [hr] arm go | *τη* sine *δε* cum ℵBLX 1. 33. 69. 157. y[scr] 48[ev] 150[ev semel] a b c ff[2.] l cop Cyr act[51] ... ς *δε τη* cum ADRΓΔΛΞΠ unc[9] al pler e f g[1. 2.] q vg go syr[utr] (syr[hr] *et in ipsa hora*) arm (aeth *et sanavit multos statim*) | *ωρα* cum ℵ[c]ABDRXΓΔΛΞΠ al fere omn it[omn] vg syrr cop go arm aeth Bas[se or 34] ... ℵ*L 69. Cyr[act 51] *ημερα* (:: *ωρα* videbatur nimium) | *εθεραπευσεν* (c d e f g[1. 2.] vg Bas[se or 34]): D[gr] a b ff[2.] l q Cyr[act 51] *εθεραπευεν*. Praeterea Γ 235. al pauc add *ο ι̅ς̅* | *και πνευμ. πονηρων*: D c e *κ. πον. πνευ.*, ℵ* b l *κ. πν. ακαθαρτων* ... s 28. 71. g[scr] om | *τυφλοισ πολλοισ* (15[ev semel] om) *εχαρισατο*: D e *τυφλουσ εποιει* (D* *εποιε*), item c *caecos multos faciebat* | *βλεπειν* (Gb′) cum ℵ*ABDEGHKMRSVXΓΔ ΞΠ al[50] fere ... ς *το βλεπειν* cum ℵ[a]FLUA 1. 33. 124. al permu[vid] Bas se Cyr[act]

22. *και αποκριθ.* sine additam (Gb″) cum ℵBDΞ tisch 157. a b e ff[2.] g[1.] g[2. vid] l vg cop arm Cyr[act 51] ... ς add *ο ι̅ς̅*, Ln [*ο ι̅ς̅*] cum ALRXΓΔΛΠ unc[9] al fere omn c f q go syr[utr] syr[hr] (*domin. Iesus*) aeth :: ut Mt | *απαγγειλατε* (Or[3, 514] *πορ. απαγγ. ιω. οσα ειδετ. και ηκουσατε*, quae propter *ειδ.* et *ηκουσ.* ex Lc vdtr; Cyr[act 51]; ap Bas[se or 34] *πορ.*

Es 35, 5 s καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24–35 Mt 11, 7–19 24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ ὄχλουσ περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε

απαγγ. ιω. α ακουετε κ. βλεπετε etc. Tum vero pergit: πορευθεντεσ ειπατε, μαλλον δε υμεισ εδιδαχθητε): D tol ειπατε (et. Bas^{sel}) | ιωαννει (B -ανει) cum ℵAB*L … ς Ln ιωαννη (D -ανη) cum B^{3}DEXΓΔΛ ΞΠ unc^{9} (E -ννην) al omn^{vid} | α ειδετ. κ. ηκουσ. (a b c f g$^{1.}$ l q am for ing Or^{3,514} Cyr$^{\text{act51}}$; ff$^{2.}$ vg [et. em tol al] aeth Amb$^{\text{luc 1379}}$ *quae audistis et vidistis*, 69. Bas^{sel} α ακουετε κ. βλεπετε. Did$^{\text{trin 1, 28}}$ α βλεπ. κ. ακου. etc ex Mt potius): D e α ειδον υμων οι οφθαλμοι (d e *oculi vestri*) και α (e om) ηκουσαν υμων τα ωτα (d e *aures vestrae*) | ειδετε cum ℵBEFGLMRSUΔΛΞ al plu … HKVXΓΠ al mu ιδετε, A ιδατε | Ξ om και ηκουσατ. | οτι cum ADRΓΔΛΠ unc^{9} al pler e f g$^{1.}$ g$^{2.\text{vid}}$ vg go syrr … Ln om (:: ut Mt) cum ℵBLXΞ 1. al plus^{12} a b c ff$^{2.}$ l q Or^{3,514} Cyr$^{\text{abacu552}}$ Bas^{sel} Amb^{luc} Isai^{292} (Gall 7) | χωλοι (Cyr$^{\text{abacu552}}$ Cyr$^{\text{act51}}$ Bas^{sel}): 69. 159. 346. al aliq e em syr^{utr} (non item ^{hr}) arm και χωλοι. Ex iisdem pauci ut e syr^{sch} (item syr^{hr}) etiam και λεπρ. | Ξ om χωλοι περιπατ. | κωφοι cum AEGHKLMSUVXΔ^{2}ΞΠ al pler it^{omn} vg go cop syr^{p} arm^{ed} Cyr$^{\text{act51}}$ … ℵBDFΓΔ*Λ al mu syr^{sch} arm^{codd} aeth Bas^{sel} Cyr$^{\text{abacu 552}}$ και κωφοι (:: ut Mt) | νεκροι: syr$^{\text{sch et hr}}$ aeth Cyr$^{\text{abacu552}}$ Bas^{sel} και νεκρ. | X 435. om νεκρ. εγειρ. | πτωχοι: ℵFX 1. 13. 33. 69. al^{10} fere e syr$^{\text{sch et hr}}$ aeth Cyr$^{\text{abacu 552}}$ Bas^{sel} και πτωχοι :: ut Mt

23. οσ εαν cum ABLXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Cyr^{abacu} Bas^{sel} … ℵD al pauc Cyr^{act} οσ αν. Cf huc Epiph$^{\text{marc312 et 324}}$ παρηλλαγμενον το· μακαριοσ οσ εαν (^{324}ου) μη σκανδαλισθη εν εμοι. ειχε γαρ ωσ προσ ιωαννην.

24. αγγελων (it vg cop syr$^{\text{hr et p mg}}$ go arm^{zoh} aeth): KM^{mg}XΠ 1. 131. 300. al plus^{30} syr$^{\text{sch et p txt}}$ arm^{usc} μαθητων | K ηρξαντο | Π λαλειν? | BD ιωανου | προσ τουσ (Ξ* om) οχλουσ cum ℵ^{c}ABKLMSUXΞΠ al pl it vg go etc … ℵ*DEFGHVΓΔΛ al^{80} fere cop τοισ οχλοισ (Gb' improbante Schu :: est enim e Mt) | περι ιωαννου (BD-ανου) hoc loco b c e cop syr$^{\text{utr et hr}}$ go: D a f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q am for fu ing tol (vg^{ed} ante *dicere*) ante προσ τ. οχλ. (sive ut D τοισ οχλ.) | εξεληλυθατε cum EF GHMSUVXΓΔΛ 33. al plu … Gb'' Ln εξηλθατε cum ℵABDLΞ 69. x^{scr} al pauc, item KΠ al^{30} fere εξηλθετε :: dubium esse nequit quin aoristum ex Mt invexerint et hoc versu et sqq. In Mt perfectum, quod adamat Lc, non intulit nisi F ter, Δ semel | G ab εξεληλυθατε transiluit ad idem verbum v. sq

25. εξεληλυθατε cum EFHSUVXΓΔΛ (G vide ante) al plu … Gb'' Ln εξηλθατε cum ℵABDLΞ 33. 69. x^{scr} al pauc, item KMΠ al^{30} fere εξηλθετε :: vide ad v. 24

ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν.
26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε-
ρισσότερον προφήτου. 27 $^{70.2}$ οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Mal 3, 1 Mc 1, 2
ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 $^{71.5}$ λέγω ὑμῖν, μείζων
ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν προφήτησ Ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρό-

25. *και τρυφη* [*υπαρχ.*]: c g$^{1\cdot}$ l Amb$^{luc 1381}$ syr^{hr} aeth^{cod} om. Praeterea go *τροφη* pro *τρυφη* expressit. | *υπαρχοντεσ*: DKΠ al^{15} Clem^{235} *διαγοντεσ*, d *agent*, a ff$^{2\cdot}$ *superabundant* (contra b e f q vg Amb^{luc} *sunt*)

26. *εξεληλυθατε* cum AEFGHKMSUVXΓΔΛΠ 33. al plu (Or$^{3, 472}$ *περι ου ο σωτηρ λεγει· αλλα τι εξεληλυθατε; προφητ. ιδειν; ναι λεγω υμ. και περισσ. προφητου*. In his certe *εξεληλυθατε* ex Luca est) ... Gb″ Ln *εξηλθατε* c. ℵBDLΞ 69. x^{scr} al pauc, item al mu *εξηλθετε* :: vide ad v. 24 | *ναι*: H y^{scr} z^{scr} *και* | *προφητου*: D add *οτι ουδεισ μειζων εν γεννητοισ γυναικων προφητησ ιωανου του βαπτιστου* (vide ad v. 28). Similiter sed satis inepte inter *etiam dico vobis* et verba *et amplius propheta* interponit a: *nemo maior in natis mulierum amplior est iohannen baptista*

27. *ουτοσ*: U 1. 13. 33. 69. al plus^{30} b e (*de eo enim*) cop arm add *γαρ* | *ιδου* sine *εγω* (prob Schu) cum ℵBDLΞ 1. 131. 209. 243. 346. it vg cop arm Epiph$^{marc 312}$ et ^{325} Tert$^{marc 4, 18 cdd}$ (item Or$^{3, 769 cod}$ si ad Lc non ad Mc 1, 2 spectat: *ουτοσ ην περι ου ο προφητησ ελεγεν· ιδου εγω αποστελω* [^{cod} *ιδου αποστελλω*] *τον αγγ. μου πρ. προσω. σου, οσ κατασκ. την οδ. σου εμπρ. σου*) ... ς *ιδ. εγω* cum AEGHKMSUVXΓΔΛΠ 33. al pler go syr^{utr} aeth Tert$^{marc 4, 18 ed}$ (item Or$^{3, 769 ed}$) :: cf ad Mc 1, 2 | *προ προσωπ. σου*: Ξ om, D^{gr} 57. *σου* | *την* (D *τον*) *οδον σου*: X syr^{hr} om *σου* | *εμπροσθεν σου*: D 122* a l Tert$^{marc 4, 18}$ (Epiph non affert nisi usque ad verba *προ προσω. σου*) om

28. *λεγω* cum BΞ 33. y^{scr} al^{5} cop syr^{sch} ... ℵLX 157. syr^{hr} arm pers^{p} aeth *αμην λεγω* :: ut Mt; ς Ln Ti *λεγ. γαρ* cum AEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler f g$^{2\cdot vid}$ q vg go syr^{p}; D 13. 69. 124. a b c e ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l *λεγ. δε* | *υμιν*: D c e add *οτι*, sed D (omissis *μειζων εν* usq *ιωανν. ουδ. εστιν*, vide ad v. 26) pergit *ο μεικροτεροσ εν* etc | *προφητησ* cum A(D, quem vide ad v. 26)EGHSUVΓΔΛ al plu f g$^{1\cdot 2\cdot}$ q vg go syr^{sch} et $^{p\ txt}$ arm Clem^{112} (*ιωαννησ ο μειζων εν γεννητοισ γυναικων προφητησ*) Amb$^{luc 1385}$ („et vere est ille magnus — ad Lc 1, 15 — quia *maior inter natos mulierum propheta Iohanne baptista nemo est*“ Quaest^{26} (ed. Bened. 1837 tom. 3. append. p. 2837 „et dominus dicit: *nemo maior inter natos mulierum propheta Iohanne baptista*“). Dubium est Tert $^{marc 4, 18}$ ubi est: *praecursor – maior quidem omnibus natis mulierum*, paulloque post: *qui sit maior tanto propheta* ... Gb^{0} Ln om c. ℵBKLMXΞΠ al^{25} fere a b c e ff$^{2\cdot}$ l cop syr$^{p\ mg}$ et ^{hr} aeth Or ($^{4, 122}$ *δια το· μειζων εν γεννητ. γυν. ιωαννου ουδεισ εστιν*, ^{312} *το περι του ιω. ειρημενον·*

τεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 [72.10] *καὶ*
πᾶσ ὁ λαὸσ ἀκούσασ καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισ-
θέντεσ τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ*
τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰσ ἑαυτούσ, μὴ βαπτισθέντεσ ὑπ'
αὐτοῦ. 31 [73.5] *Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺσ ἀνθρώπουσ τῆσ γενεᾶσ*
ταύτησ, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 *ὅμοιοί εἰσιν παιδίοισ τοῖσ ἐν ἀγορᾷ*
καθημένοισ καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοισ λέγοντεσ· ηὐλήσαμεν ὑμῖν

μειζων εν γεννητ. γυν. ιωαννου του βαπτ. ουδεισ εστιν, et [2, 495] *ιω. ου μειζων εν γενν. γυν. ουδεισ ην κατα την του σωτηροσ ημων μαρτυριαν λεγοντοσ· μειζων εν γενν. γυν. ιωαννου του βαπτιστ. ουδεισ εστιν*) :: at omnino ex Mt fluxisse vdtr omissio, apud quem nemo *προφητησ* add | *ιωαννου* (BD *-ανου*) absque additam (Gb′) cum ℵBLΞ 1. 131. 157. al pauc cop syr[cod] et syr[hr] arm Or[4, 122] (vdtr etiam Tert[marc4, 18] quum uberius tractans locum nostrum nusquam *baptistam* addat ad *Iohannem*) ... ς Ln add *του* (Δ om) *βαπτιστου* cum A(D vide ad v. 26)EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler it vg go syr[sch] et P aeth Or[4, 312] et [2, 495] Amb[luc 1285] Quaest[26] :: at ita Mt lectione non fluctuante | *ουδεισ εστιν*: M (per incuriam) om | *ο δε* (a *et qui*; b ff[2.] l q *nam qui*): D *οτι ο* (*quoniam qui* d) | *μικροτεροσ*: D add *αυτου*

29. *ο λαοσ ακουσασ* (7[pe] a e *ακουσαντεσ*) *και οι τελωναι*: M 71. g[scr] *ο οχλοσ και οι τελων. ακουσαντεσ.* Cf et. Chr[2, 440] *οι τελωναι και ο οχλοσ εδικαιωσαν τον θεον* etc | *εδικαιωσαν*: D* *εδικαιωσαι*, d *iustificabit* | BD* d *ιωανου*

30. *και οι*: D om *οι* | *εισ εαυτουσ* (Cyr[4, 252] *εν εαυτοισ*, g[2.] *in semetipso*): ℵD 60. 243. aeth Cyr[2, 440] om | *υπ αυτου* (f g[1.2.] q vg): a b c e ff[2.] l om

31. *τινι ουν* (F[w] al pauc cop[schw ex dz et petr4] om *ουν*, ℵ habet *δε*) cum ℵA BDEF[w]GHKLMSUVXΓΔΛΠ al[150] fere a b c e ff[2.] g[2.] l q am for fu em harl iac ing gat mm mt perus tol sax go cop syr[utr] arm aeth. Praeponit vero Ξ (:: ex margine textui inlata) verba haec: *ουκετι εκεινοισ ελεγετο αλλα τοισ μαθηταισ* ... ς (= Gb Sz) praem *ειπε δε ο κυριοσ* cum minusc iisque ut vdtr pauc f g[1.] vg[cle] pers[w] (item M[mg] et evgll initio pericopae habent: *Ειπεν ο κυριοσ·*) | *και τινι*: H *και τινεσ*

32. *παιδιοισ*: D* praem *τοισ* | *εν* (D add *τη*) *αγορα*: F[w]Δ *εν αγοραισ* :: ut Mt | *λεγοντεσ* (:: qua e scriptura explicandae sunt ceterae omnes) cum DL 13. 69. 124. 346. ff[2.] q l b e a (ff[2.] q *sedentibus in foro et loquentibus ad invicem dicentes*; l *sedentibus ad invicem dicentes* et l** *sedentibus et ad inv. dicentibus*; b *sedentibus in foro et loquentes ad invicem dicentes*; e *qui in foro sunt et adclamant ad invicem dicentes*; a *in foro sedentibus qui clamant ad alterutrum dicentes*) cop; similiter ℵ[c] Ξ 157. *λεγοντα* ... ℵ*B 1. *α λεγει*, Λ 262. *οι λεγουσιν* ... ς Ln *και λεγουσιν* cum AΡXΓΔΠ unc[8] al pler item (*sedentibus in foro et clamantibus ad invicem et dicentibus* f, *in foro sedentibus et clamantibus ad invicem dicentibus* c, *qui in foro sedentibus et adloquentibus invicem dicentibus*

καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλή-
λυθεν γὰρ Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων
οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνο-
πότησ, φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆσ πάντων.

d, g$^{1.2.}$ vg *sedentibus in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus*) c d f g$^{1.2.}$ vg go syr^{utr} | PΔ al mu *ηυλισαμεν* | LΞ al *ορχησασθ.* | *εθρηνησ.* absque *υμιν* cum ℵBDLΞ 13. 346. y^{scr*} c e g$^{1.2.}$ l cop arm Amb$^{luc 1385}$ ... ς Ln Ti add *υμιν* cum AEGHKMPSUVXΓΔΛΠ al pler a b f ff$^{2.}$ q vg go syr^{utr} aeth Bas^{ps130} | *εκλαυσατε* (E *-σετε*): M^{mg} 13. 69. 346. Bas^{ps130} *εκοψασθε* :: ut Mt

33. *γαρ* (l *autem*): F^{w} 150^{ev} al^{7} a c arm (Or^{4,130} *ο σωτηρ φησιν· εληλυθεν ο ιω. ο βαπτ. μητε εσθιων μητε πινων, και λεγετε· δαιμ. εχει*: quae magis e Luc quam e Mt allata videntur) om | *ιωαννησ* (Or *ο ιω.*, vide ante): BD* d *ιωανησ* | *μη* cum ℵBΞ 157. et *μηδε* cum ℵ 157, item f (*non manducans pan. neque bibens vinum*) Oros^{164} (Gall 9: *venit Ioh. non manducans neque bibens*; nil praeterea) ... ς Ln Ti *μητε* et *μητε* cum ADLPXΓΔΛΠ unc^{8} (*μητε* secundum etiam BΞ) al fere omn it^{pler} vg etc (:: at *μητε μητε* Mt lectione non fluct) | *εσθιων* et hoc versu et seq cum ℵALPΞ unc rell (versu seq et. B) al omn^{vid} ... Ln Ti *εσθων* hoc versu cum BD, Ti etiam versu seq cum D (:: eadem forma Mc 1, 6 ex ℵBLΔ 33; 12, 40 *κατεσθοντεσ* B solus tuetur) | *αρτον* post *εσθ.* et *οινον* post *πιν.* cum ℵBLΞ 157. f g$^{1.2.}$ vg syr^{sch} cop (*οινον* post *πι.* et. 243. 48^{ev}) ... ς *αρτ.* ante *εσθ.* et *οιν.* ante *πιν.* (Δ* *πιων*) cum APXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn go syr^{p} ... D 1. 13. 69. 129. 131. 18^{ev} a b c e ff$^{2.}$ l q arm aeth (et. Or et Oros, vide ante), om (:: ut Mt) *αρτον* et *οινον*, item syr^{cu}; quum enim rursus incipiat a voce *εσθιων*, post vero *οινον* omittat, minime probabile est *αρτον* praecessisse | *λεγετε*: A 71. 262. g^{scr} 7^{pe} al pauc (71. 7^{pe} et. v. seq) *λεγουσιν* :: ut Mt. Cf et. huc Eus$^{dem 480}$ *και ο σωτηρ δε μαρτυρει λεγων· ηλθεν ιω. προσ υμασ μητε εσθ. μητε πιν., και λεγετε· δαιμ. εχει*: quae memoriter allata nec Mt nec Lc accurate sequuntur.

34. *εληλυθεν*: X *ηλθεν* :: ut Mt | *εσθιων* et *εσθων* vide ante | *φιλοσ* ante *τελωνων* cum ℵABDEGKLMPSUVΓΔΛΞΠ al longe plu a c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg ... ς (= Gb Sz) post *τελω.* (:: ut Mt) cum HX al non ita mu (omnino ex Mt est Clem^{186} *ηλθε γαρ φησιν ο υιοσ τ. ανθρ. και λεγουσιν· ιδου ανθρ. φαγ. κ. οινοπ. τελω. φιλοσ*). Praeterea 130^{gr} b q post *αμαρτωλ.* pon (142* a om *και αμαρτ.*)

35. *εδικαιωθη*: B* *δικαιωθη* | *παντων* (Γ *απαντων*) post *των τε. αυτ.* (:: qui ordo praeter usum) cum AEGHKPSUVΓΔΛΞΠ 33. al plu cop go syr^{p} ... Ln Ti^{synops} ante *των* cum ℵB 69. 124. 157. 346. it vg (at hoc est fere ex usu Latinorum) syr^{sch} ... ℵ^{c}DF^{w}LMX 1. 13. 28. al^{20} fere syr^{cu} arm om plane (hinc Gb^{o} :: ut Mt; ex eodem ut vdtr Ir^{40}).

36 [74.1] Ἠρώτα δέ τισ αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ'
αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη.
37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτισ ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλόσ, καὶ ἐπιγνοῦσα
ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ κλαίουσα
τοῖσ δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ταῖσ θριξὶν

Diserte contrarium tuetur Amb, vide post. | τεκνων: κ εργων (:: id quod in Mt recepimus). Quod idem de Graecis testatur Amb[luc1365]. Habet enim ad verba *ab omnibus filiis suis*: „Bene *ab omnibus*, quia circa omnes iustitia servatur, ut susceptio fiat fidelium, reiectio perfidorum. Unde plerique Graeci sic habent: *iustificata est sapientia ab omnibus operibus suis*, quod opus iustitiae sit, circa uniuscuiusque meritum servare mensuram."

36. ηρωτα: D a b c e f ff[2.] g[1.] vg[cdd aliq] (sed non vg[ed] nec am for em ing perus tol) syr[sch] (non item syr[p]) Amphil[477] Amb[epp] ηρωτησεν. Syr[cu] sic: *et venit Pharisaeus unus rogans eum* etc | τισ αυτον: D 1 al pauc (33. αυτ. post φαρισ. pon) it vg (sed tol *quidam illum*) go syrr αυτον τισ | των φαρισαιων (V al pauc ιουδαιων): GH al pauc add τον ιν̅ (:: debebat igitur αυτον omitti, ut est in evglstariis) | τον (l. την) οικον cum ℵBDLΞ 1. 33. 69. 124. 131. Epiph[marc312] et [325] Amphil[477] ... ς την οικιαν (:: quae forma versu seq non fluct) cum A PXΓΔΛΠ unc[8] al pler | κατεκλιθη cum ℵ[c]BDLXΞ 1. 33. 131. Epiph[marc bis], item ℵ* κατεκειτο ... ς ανεκλιθη (HSΓ al mu -κληθη) cum AΡΓΔΛΠ unc[8] al pler Amphil[477]

37. ητισ ην hoc loco cum ℵBLΞ c f ff[2.] g[1.] g[2.vid] l vg cat[ox60] Amb[luc1366] et[epp957], item (sed αμαρτ. εν τη πολ.) 1. 118. 131. 209. cop arm syr[hr] (syr[cu]et[sch] non exprim ητισ), item (sed τισ pro ητισ) 13. 69. 346. ... ς post εν τη πολει cum APXΓΔΛΠ unc[8] al pler (126. τισ pro ητισ) a b e q go syr[p] Amphil[478] cat[ox61] ... D aeth om | και ante επιγν. cum ℵABFMPSVXΔΠ al plus[50] cop go syr[utr] ... ς om cum DEG HKLUΓΛ al plu it vg syr[cu] et [hr] arm aeth | επιγνουσα: D γνουσα | κατακειται (D post φαρισ., item [*recubuit, recumbit*] c e syr[cu]et[utr], non item syr[hr] nec Or[int4,517]) c. ℵABDLXΛΞ 33. ... ς ανακειται c. EGHKMPS UVΓΔΠ al pler | αλαβαστρον (F praem το) μυρου: D μυρου αλαβ.

38. οπισω post στασα cum ℵBDLXΔ 1. 33. al[15] fere it[pler] (q Amphil[480] om) vg cop syr[cu] et [sch] et [hr] arm aeth Or[int4,517] (Epiph[marc] vide post) Amb[epp957] ... ς (= Gb Sz) post παρ. τ. ποδ. αυτ. cum AEFGHK MPSUVΓΛΠ al longe plu go syr[p] | αυτου pri (M τοῦτοῦ) et. Or[int4,517]: AKΠ al[25] fere syr[p] Amphil[480] του ιυ̅ ... 47. 17[ev] om. Cf Epiph[marc312]et[325] η δε γυνη στασα οπισω η αμαρτωλοσ παρα τουσ ποδασ εβρεξε τοισ δακρυσι τουσ ποδασ ([325] om τ. ποδ.) και ηλειψ. και κατεφιλει. | κλαιουσα: F 157. 235. b g[1.] ff[2.vid] l q vg Amb[epp957] om | τοισ δακρυσιν (D -ρυσι) ante ηρξ. βρεχ. (D εβρεξε) cum ℵBDL 33. it (e *lacrimis suis*, a om τ. ποδ. αυτ. sec loc) vg syr[cu] et [hr] arm Or[int4,]

τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ
ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 *ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖοσ ὁ καλέσασ αὐτὸν εἶπεν*
ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν ἂν τίσ καὶ πο-
ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 40 *καὶ*
ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 *Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ*
τινί· ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτεροσ πεντήκοντα.
42 *μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροισ ἐχαρίσατο. τίσ*

---

^{517} … ς Ti post *τουσ ποδ. αυτου* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn go cop syr^{p} aeth Amphil^{480} | *ηρξ. βρεχειν* (f g$^{2\cdot vid}$ vg cop syr$^{utr\ et\ hr}$ arm): D *εβρεξε*, item *rigabat* b ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot}$ l q, *inrigabat* a, *lababat* e, *lavit* c Or^{int}, item syr^{cu} aeth | *ταισ*: A *τοισ* | *θριξιν* ut ℵABEGKLPΧΓΔΛ etc; Ln *θριξι* cum DMUΠ etc | *εξεμαξεν* cum ℵ*ADLX 33. 106. 157. cop … ς Ln Ti *εξεμασσεν* (sed E*H*ΔΠ* al aliq *-μασεν*) cum ℵ^{c}BPΓΔ ΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} (e om *και ταισ θριξ.* usq *κατεφιλ. τ. ποδ. αυτ.*) vg syr^{romn} Or^{int}

39. *ο καλεσ. αυτον* (et. Or^{int4,517} Amphil^{482}): D e *παρ ω κατεκειτο* … syr^{hr} om | *λεγων*: DX 69. 106. al^{2} e syr$^{p\ txt}$ arm Amphil^{482} Or^{int4,517} Aug^{bis} om | *ει*: excidit in GH al pauc | *προφητησ* cum ℵADLPΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn fere … BΞ p^{parh*} *ο προφητ.* | D *ποδαπη*. Eodem modo D Mc 13, 1 et Lc 1, 29 (Mt 8, 27 hiat) | *ητισ απτεται*: D^{gr} Or^{3,225} *η απτομενη*

40. *ειπεν* (Ξ ante *ο* $\overline{ις}$) *πρ. αυτον*: 33. *πρ. αυτ. ειπ.*, X al pauc q *ειπ. αυτω* (syr^{cu} *dixit ei Iesus*), f* go *dixit ad Petrum*, e *ad Petrum dixit illi*, c *dixit Simoni* (pergens: *Simon*) | *φησιν* post *διδ. ειπε* c. ℵBILΞ 1. 131. … ς Ln post *ο δε* pon cum ΡΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg (b f q al vg *at ille ait*, c e *ille autem ait*, l *et ille ait*, a *qui ait*) go syr^{p}; item AD al^{2} cop aeth *εφη* (syr$^{cu\ et\ sch}$ *dixit ei*, syr^{cdd} *ipse autem dixit*, syr^{hr} *et ille dixit*)

41. *δυο* cum ℵABILPΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler a l q vg item^{vdtr} ff$^{2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ … D cop^{sch} syr$^{p\ mg}$ aeth praem *ο δε ειπεν* (aeth add *αυτω*), arm *et dicit*, syr$^{p\ txt}$ c.* *dicit ei*, syr^{hr} *dixit ei*; X *ο δε* $\overline{ις}$ *ειπεν*, b c f *dixit ergo* (f *autem*) *Iesus*, e *et Iesus ait*, syr$^{cu\ et\ sch}$ *dixit ei Iesus*, cop^{wi} *respondens Iesus dixit illi* | *χρεοφειλετ.* cum ℵABDEFGHIKL^{emend*}MPSVXΓΔΛΞΠ carp etc … ς *χρεωφ.* cum L*U al plu^{vid}. Praeterea *-φιλεται* ℵAB*D LPΔΞ al; B^{3}EFGHIKMSUXΓΛΠ al plu *-φειλεται* | *δανιστη* cum ℵAB*DI LPΔΛΞ al … ς Ln *δανειστη* cum B^{3}EFGHKMSUXΠ al plu (Γ praetermittit *δανε* litteras). Cf ad 6, 34. Cf Or^{3,225} *ανθρωπω δανειστη χρεωφ. ησαν δυο· εισ οφει.* etc. Amphil^{484} *ενι ανδρι* pro *δανιστη* | L 69. al pauc *οφειλεν* | *πεντηκοντα* (Or$^{3,225\ et\ int\ 2,368\ et\ 3,975}$ Amphil^{484} Dam^{1,601}): D 69. a c syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ praem (syr^{hr} add) *δηναρια*

42. *μη εχοντ.* sine *δε* (Gb') cum BDLPΞ 42. 63. 72. 114. 253. w^{cant} a ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l vg Or$^{3,225\ et\ int\ 2,368}$ Amphil^{484} Aug anonym$^{laps\ 373}$ (Gall^{8}) … ς add *δε* cum ℵAIXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b f g$^{1\cdot}$ q go cop syr^{p} arm

οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶσ Σίμων
εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
ὀρθῶσ ἔκρινασ. 44 καὶ στραφεὶσ πρὸσ τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη·
βλέπεισ ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰσ τὴν οἰκίαν, ὕδωρ
μου ἐπὶ τοὺσ πόδασ οὐκ ἔδωκασ· αὕτη δὲ τοῖσ δάκρυσιν ἔβρεξέν μου
τοὺσ πόδασ καὶ ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ
ἔδωκασ· αὕτη δὲ ἀφ' ἧσ εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου

---

aeth Amb$^{tob\,619}$; item c e syr$^{cu\,et\,sch\,et\,hr}$ *et cum non haberent*, Amphil^{484bis} Dam^{1,601} *μη εχ. ουν* | *αυτων* pri (Or Amphil^{484ter}): 8^{pe} al^{3} ^{scri} al pauc Dam^{1,601} om | *αυτων* sec: DI 69. 157. 262. a b c ff^{2} g$^{1.2}$ l q (non item e f) vg (sed non tol) arm aeth Amb^{tob619} om | *πλειον* (D *πλεον*, F z^{scr} *πλειονα*, et D al pauc a b c e ff^{2} g$^{1.2}$ l vg [non item f q] syr^{hr} post *αυτον* pon, habent enim *αυτον πλε. αγαπησ.*) non praegresso *ειπε* cum ℵBDLΞ 1. 115. 131. 157. it vg cop syr$^{cu\,et\,sch}$ aeth ... ς (Gb^{0}) Ti praem *ειπε* (sed A *επι*, unde fit *επι πλιον*) cum A EFGHIKMPSUVXΓΔΛΠ al pler go syr^{p} (addito c.* *μοι*); syr^{hr} *dic mihi* ad finem versus, arm *dic* ante *τισ*. Cf et. auct^{novat378} (ap Gall^{3}) *Et interrogavit: Quis illorum plus diligit?* | *αγαπησει αυτον* cum ℵBFLXΞ 33. 157. ... ς Ti *αυτον αγαπ.* cum AEGHIKMPSUVΛΠ al pler f tol go (D etc *αυτον πλε. αγαπ.* vide ante) ... ΓΔ al pauc auct^{novat} om *αυτον*

43. *αποκριθεισ σιμων* (*σιμ.* et *ο σιμ.* vide post) sine copula cum BDL^{2}Ξ 22^{ev} b c e (ff^{2} g$^{1.2\,vid}$) l vg cop; item arm *Dicit Simon*, syr^{cu} *Dixit ei Simon*, syr^{sch} *Respondit Simon et dixit*; aeth *Et respondit ei Simon* ... ς *αποκρ. δε ο σιμ.*, Ln *αποκρ.* [*δε*] *ο σιμ.* cum ℵAEFGHKL*MPSUVX ΓΔΛΠ al pler a f q go syr$^{p\,et\,hr}$ Amphil^{485} (auct^{novat} *et respond. Sim.*) ... I 1. 131. al pauc *ο δε σιμων* | *σιμων* sine articulo cum ℵBLΓΞ ... ς Ln Ti *ο σιμ.* cum ADPXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *πλειον*: D *πλεον* | *ο δε*: M 157. al pauc ff^{2} add *ις*, item syr$^{cu\,et\,sch}$ *dixit ei Iesus* (contra syr^{p} *ipse autem dix. ei*; syr^{hr} *et dixit ei*)

44. *τω σιμωνι εφη* (et. Amphil^{485}): D it vg *ειπεν τω σιμωνι* (e *dixit ad simonem*, c *dixit: Simon*), item syrr^{omn} go aeth | *ταυτ. την γυν.* (e add *plorantem*): L 47^{ev} om *την* | *υδωρ*: D 157. praem *και* | *μου επι τουσ ποδασ* cum ℵLΞ cop (*meis pedibus*); item X 33. cat$^{ox\,62}$ *μοι επι τουσ ποδ.*, item Ti *μοι επι ποδασ* cum B, *mihi ad pedes* e, D *επι ποδ. μοι*, *in pedibus mihi* a ff^{2} g^{1} q, *mihi in pedes meos* go, syr^{hr} *mihi pedibus meis* ... ς Ln *επι τουσ* (I* 131. om) *ποδασ μου* cum AIPΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f g^{2} vg aeth Amphil^{485} | *θριξιν* (A *θρηξιν*, etiam v. 38) absque additam cum ℵABDIKLPXΞΠ al^{25} fere it vg go cop syr$^{sch\,et\,p\,et\,hr}$ arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *τησ κεφαλησ* cum EFGHMSUVΓΔΛ al plu syr^{cu}

45. *φιλημ. μοι*: A 184. 262. 346. 8^{pe} add *αγαπησ* | *εισηλθον* (et. b c f l q vg syr$^{cu\,et\,p\,mg\,gr}$ go arm aeth Amb^{luc1388}): L* 13. 69. 157. 184. 262 346. y^{scr} 8^{pe} al plus^{10} a c ff^{2} g$^{1.2}$ vg cop syr$^{hr\,et\,p\,txt}$ syr^{hr}

τοὺσ πόδασ. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψασ· αὕτη δὲ
μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺσ πόδασ. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται
αὐτῆσ αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-

Amphil[485] Aug[serm 99] (*ingressa est*) εισηλθεν (Gb') | διελειπεν cum ℵA EIGKLMS[2]XΔΛΞΠ al. mu Amphil[485] ... ς Ln Ti διελιπε cum BDFHPS*U Γ al plu | μου τουσ ποδασ cum ℵABDILXΓΔΛΞΠ unc[9] al fere omn; d (*mihi pedes*) Amphil[485] ... Ln τ. ποδ. μου cum P al pauc, item (quod in hac re vix probat) it vg etc

46. την κεφαλ. μου: a e ff[2.] l syr[hr*] auct[novat 373] *pedes meos*; aeth *caput meum et pedes meos* ... syr[cu] *me* tantum habet (*tu non unxisti me*) | μου τουσ ποδ. cum ℵKMSXΔΛΠ 1. 13. 69. 124. al sat mu ... Ln Ti τουσ ποδ. μου cum ABEFGHLPUVΓΞ al plu (sed LΞ syr[sch] ante ηλειψ. pon, al pauc om μου)... DI al pauc a b c e ff[2.] l q arm auct[novat] plane om (sed a e ff[2.] l auct[novat] vide ante)

47. Gb Sz ου χαριν λεγω σοι· | ου χαριν (it[pler] d vg *propter quod*): D[gr] add δε | λεγω (ℵ[c]): ℵ* ειπον | αφεωνται: ℵ*MΔ 69. al aliq αφεονται, F αφιονται. Latt sic: *remissa sunt* b ff[2.] l q; *dimittuntur* c f, *remittuntur* a vg auct[novat 374]; *remittentur* e g[1.] am for ing | αυτησ αι αμαρτιαι αι (K 69. om) πολλαι cum ℵAFKΠ 69. 300. al[8scri] al aliq (q go cop *pecc. eius multa*) Clem[205] (δια τουτο αφεωνται αυτησ αι αμαρτιαι) Amphil[485]; item *illi* (*ei*, b confuse *tibi*) *peccata multa* (e g[1.] om *mult.*) a b c e f g[1.] vg Or[int 2, 191] Amb[plerumq]; item P syr[omn] arm αυτη αι αμαρτ. αυτησ αι πολλ., auct[novat] *illi pecc. eius*: hinc Ln αυτη αι αμαρτ. αι πολλαι ... ς Ti αι αμαρτ. αυτησ αι πολλ. c. BEGHILMS UVXΓΔΛΞ al longe plu q go cop Bas[regg 472] ... D ff[2.] l αυτη πολλα | οτι ηγαπ. πολυ (Γ πολλυ, F πολλοι)· ω (Ξ ο, aeth *qui*) δε ολιγ. αφιετ. (F 28. aeth αγαπα, fortasse item Ξ qui post ο δε ολιγ. α deficit; B add και) ολιγ. αγαπα (69. αγαπατε, F 28. aeth αφιεται): haec omnia et. Bas[regg 472] Aug[ioh] et[serm]; *quoniam dilexit multum* et. Or[int 3, 191] et[697]; item Cyp[328] *in evang. cata Lucam inquit*: *Cui plus dimittitur plus diligit, et cui minus dimittitur modicum diligit*; item Ir[int 213] *cui enim plus dimittitur plus diligit* ... D om; item e om οτι ηγαπ. πολυ (pergit: *cui autem pusillum dimittuntur diligit modicum*) ... arm parum apte: *quia cui multum remittitur multum diligit, quia multum dilexit*; *cui autem paullulum remittitur* etc

48. ειπεν δε etc: vg *dixit autem ad illam*, b g[1.] f gat *dixit autem ad illam Iesus* (b *Ies. ad eam*: *Mulier*); e *dixit autem ad illam mulierem*; c *et dix. ad illam*: *Mulier*; ff[2.] *et ait illi Iesus*; l q *dixit* (l *ait*) *illi Iesus*. Habent *ad illam mulierem* pro αυτη etiam syr[cu] et[sch] (non item syr[p] et[hr] | αφεωνται: ℵ*MΔ 69. al aliq αφιονται | σου: P al[6] σοι, item *tibi* a b c e g[1.] q vg. Praeterea habent *tibi pecc. tua* f ff[2.] l syr[cu] et[sch] et[hr] (et P qui *tua* cum asterisco) arm Or[int 3, 975] (qui certe vdtr huc spectare)

τίαι. 49 *καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· τίσ οὗτόσ*
ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ ἀφίησιν; 50 *εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν γυναῖκα·*
ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰσ εἰρήνην.

VIII.

1 [75.10] *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ αὐτὸσ διώδευεν κατὰ*
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 *καὶ γυναῖκέσ τινεσ αἳ ἦσαν τεθε-*
ραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα-
λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧσ δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 *καὶ*
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι
Mt 27, 55 Mc 15, 41 *πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν αὐτοῖσ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖσ.*

---

49. *συνανακειμενοι*: I add *αυτω* | *εν εαυτοισ*: Δ *εν αυτοισ* | *ουτοσ εστιν* cum ℵABLXΓΔΛΠ unc[9] al pler (131. om *εστ.*) go etc ... Ln *εστ. ουτ.* (:: ut 5, 21 lectione non fluct) cum DP 1. 13. 69. 157. 346. c[scr] it (sed b om *ουτοσ*) vg cop

50. *ειπεν δε* (f *ipse autem dixit*): b c e (non item it[rell] vg) syr[sch] (non item syrr[rell]) add *Iesus* | *γυναικα*: D add *γυναι* | *εισ ειρηνην* (g[1.] l *in pacem*): D *εν ιρηνη*, item it[pler] vg *in pace*

VIII, 1. *καθεξησ*: Λ *εξησ* | *και αυτοσ* (exprim et. it[pler] vg syr[p]): e syr[cu] om; syr[sch] *Iesus*, aeth *domin. Iesus* | *διωδευεν* (al pauc *διοδευεν*, K *εδιωδευεν*): ℵ 49. 122. 248. Bas[eth296]edd *διωδευσεν* | *κηρυσσων*: syr[cu] om (*circumibat et evangelizabat*) | *οι δωδεκα* (g[1.] *et discipuli cum illo*): 6. 11. 243. add *αποστολοι*, item a b c f q (non item e ff[2.] l vg) *discipuli* | *συν αυτω*: D *μετ αυτου*

2. *τινεσ* (et. a c e f vg arm; cf et. Or[1, 380] *εν γαρ τοισ ευαγγελιοισ γυναικεσ τινεσ τεθεραπευμεναι απο των ασθεν. αυτων, εν αισ ην* etc): b ff[2.] g[1.] l q syr[cu et sch] (et. P?) cop aeth go non exprim | *ασθενειων* ℵBΓΔΠ unc[8] etc: ADPVXΛ al *ἀσθενιων* | *μαρια* cum ℵBDXΓΔΛΠ unc[9] al pler ... ALP 1. 33. 131. *μαριαμ* (:: cf ad Mt 27, 56) | FXΛΠ[1] al mu *μαγδαλινη* | *αφ* (*a qua* b q): D *εξ*, item *ex* a c e f (d ff[2.] g[1.] vg *de qua*) | *επτα* (D ζ, b d *VII*): D ff[2.] g[1.] vg[cle et mss aliq] (ut ing gat mm) ante *δαιμ.* pon, F om ... H al[5] *πολλα*, c (post *daemonia exierant*) *duodecim* (:: quod confusis XII et VII ortum vdtr) | *εξεληλυθει*: cop[wi et dz] syr[cu] *eiecerat*

3. *ιωαννα* cum ℵALXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] etc: BD syr[p mg gr] *ιωανα* | *σουσαννα*: MΓ al[60] fere Or[1, 380] (sed fluct cdd) *σωσαννα* | *ετεραι*: A *εταιραι* | *αιτινεσ*: D al[5] a c ff[2.] l q (non item b e f g[1.] vg) add *και*. Item Tert[marc4, 19] „quod divites Christo mulieres adhaerebant, *quae et de facultatibus suis ministrabant ei*" etc | *αυτοισ* (Gb' Sz) cum BDE FGHKSUVΓΔΛ al[90] fere c e f ff[2.] g[1]: am for iac em gat san al (ap Lcam

4 [76.2] *Συνιόντοσ δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι-* 4—8 Mt 13, 1—9
πορευομένων πρὸσ αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆσ· 5 *ἐξῆλθεν ὁ σπεί-* Mc 4, 1—9
ρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 *καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,*
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 *καὶ ἕτερον ἔπεσεν*
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν

Brug.) sax go syr[cu] et [sch] et [p mg] Aug (Or [1, 380] *παρειχον τοισ μαθηταισ εκ των υπαρχοντων αυταισ τροφασ*) ... ς Ln (ex errore de B) *αυτω* cum ℵALMXΠ 1. 33. al sat mu a b l q vg[cle] et [mss aliq] (ut fu ing perus) cop syr[p txt] arm aeth Tert[marc 4, 19] (vide ante) :: cf Mt 27, 55 et Mc 15, 41 ubi est, alio quidem nexu, *διακονουσαι αυτω* et *διηκονουν αυτω* | *εκ* (Gb″) cum ℵABDKLΠ 1. 69. 124. al[15] Or (vide ante) (it vg *de*) ... ς *απο* cum E[2](*om *απο τ. υπ. α.*)FGHMSUVXΓΔΛ al longe plu | *αυταισ* (ℵ[c] et [iam a] ut [vdtr]; H *-τοισ*): ℵ*D *αυτων*

4. *συνιοντοσ* (ℵ[c]): ℵ* 157. 248. g[scr] al pauc *συνοντοσ* ... D 13. 69. 124. 346. *συνελθοντοσ* (d *congregato*); a c *conveniente*, it[pler] vg *cum - conveniret* (*-sset, -rent, -ssent*; e *venisset*) | *κατα*: D add *την* | *δια παραβολησ* (f g[2.] vg *per similitudinem*): D 39. b l q *παραβολην τοιαυτην προσ αυτουσ* (b *similitudinem ad illos talem*), c g[1.] *parabolam* (g[1.] *similitudinem*) *ad illos*; e Or[int 3, 835] *similitudinem* (Or *parabolam*) *talem*; a *parabolam*, ff[2.] *similitudinem*. Etiam syr[cu] praem *illis*

5. *εξηλθεν*: q[scr*] a b e ff[2.] g[1. 2.] l q (non item c f vg Or[int3, 835]) syr[cu] et [hr] (non [sch] nec [p]) praem *ιδου*, *ecce* :: cf ll. pp. | *του σπειραι* (it vg *seminare*) et. Tit[cat ox65] et Cyr[ibid] (et. Iust[tr 125] *ο εμοσ κυριοσ ειπεν· εξηλθεν ο σπειρ. του σπειραι τον σπορον*): DKΠ al[6] om *του* (:: cf ad Mt), A* om[vid] *τ. σπειρ.* | *τον σπορ. αυτου*: c syr[cu] arm[mss] om (:: ut Mt), Iust[tr] om *αυτου* ... l Amb[ps36] *agrum suum* | *αυτου* (ς *αὑτοῦ*) cum ℵB DEFGHKLUXΛΠ al plu ... Ti *εαυτου* c. AMSVΓΔ al[40] fere (Tit l. l. *τον ιδιον σπορον. διατι τον ιδιον; - χ̅σ̅ δε ιδιον εχει σπορον* etc) | *αυτον*: D om | *ο μεν* (Iust[tr] pergit: *και ο μεν επεσεν εισ την οδον, ο δε εισ τασ ακανθ., ο δε επι τα πετρωδη, ο δε επι την γην την καλην*): B *α μεν* :: cf Mt | *παρα*: R (ut nuper recognovi) *επι* | *του ουρανου* et. c f g[2.] vg go cop syr[p] et [hr] arm aeth Or[int 2, 474]: D a b e ff[2.] l q syr[cu] et [sch] om :: ut ll. pp. | *αυτο* (F *αυτον*): B *αυτα* :: ut Mt

6. *ετερον*: D *αλλο* :: ut ll. pp. | *κατεπεσεν* cum BLRΞ ... ς Ln *επεσεν* (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum ℵADXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] | *επι την*: Ξ 131. *παρα την*, B om *την* | *φυεν*: L *εφυεν* | *δια* (ℵ[c] etiam a vid): ℵ *και δια*

7. *ετερον*: D *αλλο* :: ut ll. pp. | *εν* (ALPRΞ *εμ*) *μεσω*: D *μεσον* (d *in medio*) *συνφ.* cum ℵADL ... ς Ln Ti *συμφ.* cum BPΓΔΛ unc rell al certe pleriq ... XΠ al pauc *φυεισαι*, L *συνφυεισαν* | *αι* (G om) *ακανθαι*: syr[cu] non exprim | *απεπνιξαν* (ℵ[c]): ℵ *επνιξαν* (:: nescio an praestet; Mt enim *απεπν.*, Mc *συνεπν.*)

αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποί-
ησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
9 s Mt 13, 10 s Mc 4, 10–12 9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίσ αὕτη εἴη ἡ πα-
ραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ
Es 6, 9 βασιλείασ τοῦ θεοῦ, [77.1] τοῖσ δὲ λοιποῖσ ἐν παραβολαῖσ, ἵνα βλέ-
11–15 Mt 13, 18–23 Mc 4, 13–20 ποντεσ μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντεσ μὴ συνιῶσιν. 11 [78.2] ἔστιν
δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ
παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολοσ καὶ

---

8. *ετερον*: D 282. *αλλο* :: ut ante | *επεσεν* (ℵ[c]): ℵ* *εφυεν* | *εισ* cum ℵAB F[w]LRXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler b e f ff[2.] g[1.2.] l q vg… ς (= Gb Sz) *επι* (:: cf Mt) cum D al non ita mu, item *super* a c d | *την αγαθην*: D a c e syr[cu et sch] arm add *και καλην* (syr[cu] *et fructiferam*) :: *την καλην* Mt et Mc | *και φυεν* (L *εφυεν*, D[gr] add *και*) *εποιησεν* (ita ℵ[a] et [c]): ℵ* *και εφυεν και εποιησεν* (:: a qua lectione et D et L pendere videntur), item e f *germinavit* (e *fructificavit*) *et fecit* | *ταυτα* usque *ακουετω*: cf ad v. 15.

9. *επηρωτων*: 69. *-τουν* | *αυτου*: R a b c ff[2.] arm om | *τισ* (D praem *το*) sine *λεγοντεσ* cum ℵBDLRΞ 1. 33. 157. 346. it[pler] vg (et. 130[lat]) cop syr[cu et sch] arm Or[int 3, 835] … ς (Gb[o] prob Schu) praem *λεγοντεσ* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler f q go syr[p et hr] aeth | *τισ αυτη ειη η* (B om) *παραβολη* cum ℵB 33., item *τισ ειη αυτη η παρ*. 1. 131. 209., *quae* (a *quidnam*) *esset haec parabola* a b ff[2.] g[1.2.] l vg Or[int], item omisso *ειη* LΞ; similiter f q *quae est haec parabola* … ς Ln Ti *τισ ειη* (K *ει*) *η παρ. αυτη* cum ADXΔΛΠ unc[8] al pler; item *quae esset similitudo ista* e, *quae sit parabola haec* c; Γ al pauc (omisso *ειη*) *τισ η παραβ. αυτη* … R *περι τησ παραβολησ* :: cf ad Mc 7, 17

10. *ειπεν* (1. 118. *εφη*): 1. 69. 118. 282. 346. al pauc c e cop syr[cu et sch et p mg et hr] add *αυτοισ* (it[pler] vg *quibus ipse dixit*) | *γνωναι*: D post *του θεου* pon, a om (habet enim sic: *vobis traditum est mysterium regni dei*) | *εν παραβολαισ* (e *ceteris autem non est datum nisi in similitudinem*): A 13. 262. 346. 8[pe] b add *λαλω* (:: ut Mt 13, 13). Similiter g[1.] *ceteris autem non est datum nisi in parabolis dicetur*; syr[cu] *illis autem qui foris sunt non est datum ut scirent, propterea in parabolis dicitur eis* | *μη βλεπωσιν*: DLΞ 1. 131. *μη ιδωσιν* (D *ειδ.*)… R *βλεπωσιν και ιδωσιν* :: ut Mc | *ακουοντεσ*: A *ακουσαντεσ* | *μη συνιωσιν* (1. al pauc *συνωσιν*): ℵR 13. 69. 124. i[cant] *ακουσωσιν* (ℵ *ακουωσιν*, ℵ[c] huic voci puncta imposuit sed rursus delevit) *και μη* (i[cant] *μηδε*) *συνιωσιν*, F[w] gat cop syr[p mg] aeth *μη ακουσωσι μηδε συνιωσιν* (:: cf ll. pp.) … d tantum *non audiant*

11. *ο λογοσ του*: D *ο λογ. ο του*

12. *εισιν*: A om | *οι ακουσαντεσ* cum ℵBLUΞ 14. 28. 42. 244. d[scr] 3[pe] … ς Ln Ti *οι ακουοντεσ* cum AKGHKMRSVXΓΔΛΠ al pler, item *qui au-*

αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆσ καρδίασ αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντεσ σω-
θῶσιν. 13 *οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶσ*
δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸσ καιρὸν
πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 *τὸ δὲ εἰσ τὰσ*
ἀκάνθασ πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ
πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ
τελεσφοροῦσιν. 15 *τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινεσ ἐν καρ-*
δίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντεσ τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρπο-
φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 [79. 2] *Οὐδεὶσ δὲ λύχνον ἅψασ καλύπτει* 11, 33 Mc 4, 21 Mt 5, 15

diunt it vg etc ... D *οι ακολουθουντεσ*. Praeterea X 124. c[scr] b c e syr[cu] et [sch] add *τον λογον* (b syr[cu] *verbum dei*). Libere Or[int 2, 474] *qui autem secus viam seminati sunt, ii sunt qui audiunt verbum et cum laetitia accipiunt; venit autem zabulus et tollit de corde eorum quod seminatum est.* Cf ll. pp. | *ειτα* (et. syr[p mg gr]): D *ων* (d *quorum*). Libere it[pler] (et Or[int]) *venit autem*; syr[cu] et [sch] et [hr] aeth *et* (arm *et deinde*) *venit* | *τον λογον*: e om; D a b c f l q (non item ff[2.] g[1.] vg) post *απ. τησ* (Δ *τὰσ*) *καρδ. αυτων* pon

13. *επι την πετραν* c. ℵ*DF[w]X 48[ev] Or[1, 308] (*κατα δε τον λουκ.*) ... ς Ln Ti *επι τησ πετρασ* cum ℵ[c]ABLRΓΔΛΠ unc rell al pler Bas[eth 282] | *μετα χαρασ*: syr[cu] praem *ευθυσ* :: ut ll. pp. | *τον λογον*: ℵ* add *του θεου* | *και* (et. Or[1, 308]): ℵ* om | *ουτοι* (et. Or[1, 308]): B* *αυτοι* ... D e syr[cu] arm aeth om | *πιστευουσιν*: ita ℵABEKLUXΓΔΛΠ etc ... DM etc *-σι*, ut Ln | *πειρασμου*: K *-σμὸν* | *αφιστανται*: syr[cu] reddit *σκανδαλιζονται* :: ut ll. pp.

14. *πεσον*: Λ 13. 262. 8[pe] [icant] *εμπεσον* (6[pe] *εκπεσ.*) | *ακουσαντεσ* (e f ff[2.] g[1.] vg go syr[p]): KΠ 33. 131. al[10] a b c l q syr[cu] et [sch] et [hr] cop arm aeth *ακουοντεσ* (*qui audiunt*). Praeterea 1. 131. 157. 254. c[scr] a c f g[1.] syr[cu] et [sch] arm praem (vel add, ut c[scr] a c f g[1.] et vv rell) *τον λογον* | *υπο μεριμνων και πλουτου* (Or[4, 14]): D 64. c[scr] c e f aeth *υπο μεριμν.* (c[scr] add *του*) *πλουτου*, l *a sollicitudinibus saeculi et divitiarum* | *ηδονων*: A 251. arm praem *υπο* | *συνπνιγ.* (ABD *-πνειγ.*) cum ℵABDERΔ etc ... ς Ln *συμπν.* cum GHKLMSUXΓΛΠ al certe pler

15. *εν τη καλη γη*: D 157. Or[1, 208] *εισ την καλην γην*, item *in* (Amb *super*) *bonam terram* (*terr. bon.*, f syr[cu] add *cecidit*) it vg Amb[ps 36] | *καλη και* (et. Or[1, 308]): D a b c e ff[2.] l q Amb[ps] (non item f g[1. 2.] vid vg) om | *ακουσαντεσ*: 69. 124. 346. al pauc *ακουοντεσ*, item it vg *audientes* vel (ita b e) *qui audiunt* | *τον λογον*: D add *του θεου* | *καρποφορουσιν*: L *τελεσφορουσιν* | *εν υπομονη* (13. 69. 346. al aliq add *πολλη*): E[2]F[2]G[2]HMS[mg]XΓΛ al[60] fere (ex his [60] nonnulli eadem versu 8 omittunt) ac (postquam eadem v. 8. omiserunt) evgll pler syr[hr] (is et. v. 8. habet) add *ταυτα* (H add *δε*) *λεγων εφωνει* (al pauc *εφη*)· *ο εχων ωτα ακουειν* (G[2] al mu om) *ακουετω*. Quibus verbis 49[ev] hanc notam addit: *οὕτωσ μὲν ἀναγινώσκεται καὶ τελειοῖ εἰσ τὰσ ἔξω ἐκκλη-*

αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνησ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίασ τίθησιν,
12, 2 Mc 4, 22 Mt 10, 26 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶσ. 17 [80.2] οὐ γάρ ἐστιν
κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ
19, 26 Mc 4, 24 sq Mt 13. 12 25, 29 καὶ εἰσ φανερὸν ἔλθῃ. 18 [81.5] βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὃσ
ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

σιασ. εισ δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τό· ταῦτα λέγων ἐφώνει, οὐ λέγεται, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐν ὑπομονῇ προστίθεται ταῦτα· οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ usq καὶ τὰ τοῦ θε. τῷ θε. (20, 21—25)

16. ουδεισ: syr[cu] praem: *Parabolam alteram dicebat.* | δε (et. Bas[eth250]): 346. al[30] fere item evgll cop syrr (sed non syr[hr]) al om ∫ αυτον (a e f vg): 1. b c ff[2.] l q om | σκευει (a f ff[2.] g[1. 2. vid] l q vg *vaso* vel *vase*): 1. 131. εισ σκευοσ, al aliq εν σκευει ... b *sub modio*, c *sub modium* (:: cf ll. pp.), e plane om | αλλ cum ℵABEGHKMSUV[sil]XΓΔΛΞΠ etc ... DL 33. αλλα | επι λυχνιασ cum ABEFGHLSVΓΔΛΞ al plu Bas[eth250] ... ℵDKMUXΠ al[30] fere επι την (U al om) λυχνιαν :: ut 11, 33 et Mt et Mc | τιθησιν sec (D τιθι) cum ℵB(D)FLΛΞ 1. 13. 69. 71. 99. 116. 124. 131. 157. 209. 220. 346. Bas[eth cod] ... ς επιτιθησιν cum AEFGHKMS UVXΓΔΠ al longe plu Bas[eth250 edd] (:: cf ad Mc) ... e l aeth om; syr cu add *aut in loco abscondito* | εισπορευομενοι: A εκπορ. | βλεπωσιν (13. 346. al[3scri] al -πουσιν): -σιν ut ℵAESXΓΔΛΞ etc ... DKLMUΠ etc -σι (ita et. Ln) | ινα οι usque φωσ (1. 131. το φωσ ante βλεπ.) et. Or[int 3, 886] Bas[eth250]: c e *ut omnibus luceat* (:: cf Mt) ... B plane om (:: cf Mc)

17. εστιν (-ιν ut ℵABELSXΓΔΛΞ etc; Ln rursus -ι cum DKMUΠ etc): UX 8[pe] al pauc add τι :: ut Mc (a c e *nihil est enim* etc; contra it[pl] vg *non est enim* vel *non enim est*) | φανερον γενησεται (D φα. εσται et d *in palam venit*), a *palam fiat*, it[pler] vg *manifestetur* (e *-stabitur*), f *reveletur*: 1. 131. 157. al[5] (it[pler] vg) Cyr[4, 294] φανερωθησεται (et. Cyr ador[121] ο ου μη φανερωθησεται, Or vero [3, 285] libere ουδεν κρυπτον ο ου φανερωθησεται, και ουδεν κεκαλυμμενον ο ουκ αποκαλυφθησεται) | ο ου μη (L super lineam) γνωσθη cum ℵBLΞ 33. Cyr[ador et 4, 294], item D 157. αλλα (157. ει μη) ινα γνωσθη. Latini: *quod non cognoscatur* (c e f al vg), *nisi cognoscatur* (b ff[2.] q), *nisi ut cognoscatur* (a l) ... ς Ti ο ου (F add μη) γνωσθησεται cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler

18. ουν (e f g[1. 2. vid] vg syr[p et hr] etc): 254. a b c ff[2.] l q syr[cu et sch] om | ακουετε: 13. 69. 124. 346. add και προστεθησεται υμιν τοισ ακουουσιν :: cf Mc | αν γαρ cum ℵBLΞ 157. ... ς Ln γαρ αν cum DKS UXΛΠ al mu, Ti γαρ εαν cum AEFGHMVΓΔ 1. al[50] (ac multo plurib[vid]); 28. al pauc om αν | εχη pr: HΓΛ al mu εχει | δοθησ. αυτω: 44[ev] syr[cu] add *et abundabit* :: cf Mt 13, 12 | οσ αν cum ℵABDKLΞΠ al mu ... Ln (ex errore) Ti οσ εαν cum EFGHMSUVXΓΔΛ al plu | μη: A ουκ | εχη sec: HMΛ al mu εχει | και (e om) ο δοκει (V -κειν vitiose) εχειν: D e post αρθησ. απ αυτου pon

19 $^{82.2}$ Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ- 19–21 Mc3, 31–35 Mt 12, 46–50
φοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπ-
ηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω
ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ
μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες
καὶ ποιοῦντες.

19. *παρεγενετο* cum BDX 50. 71. cop ... ϛ Ln Ti *παρεγενοντο* cum ℵALΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler it vg etc :: similis ratio ap Mc, ubi *ερχεται* praetulimus lectioni *ερχονται* | *η μητ. αυτου* c. ℵD 69. c^{scr} y^{scr} al^{2scr} al^{6} c e (sed c^{scr} c e om *αυτου* post *αδελφοι*) cop syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ aeth Epiph$^{marc\ 312}$ et ^{325} (bis *ουκ ειχεν· η μητ. αυτου και οι αδ. αυτου, αλλα μονον· η μητ. σου και αδ. σου*) ... ϛ Ln Ti om *αυτου* cum ABLXΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{p} etc | *οι αδ. αυτου*: syr^{cu} add *et stabant foris* | *ηδυναντο* cum ℵABDFHMSXΓΛ al plu; item LΞ *ηδυνοντο* ... EGKUVΔΠ tisch^{2} al^{11scr} al mu *εδυναντ.*

20. *απηγγ. δε* cum ℵBDLXΞ 33. 69. 157. 346. al^{pe} a b ff^{2} g^{1} l q (et c *nunciatum est ergo ei*) cop ... ϛ Ti *και απ.* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler (251. *και απ. δε*) e f g$^{2\ vid}$ vg go syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ arm aeth Bas^{eth255} | *απηγγελη* (F al pauc *-ελλη*, al^{4wetst} h^{scr} al *-ελθη*): X cop *απηγγειλαν*, syr$^{cu\ et\ sch}$ *dixerunt* | *αυτω* sine additam cum ℵBDLΔΞ 1. 22. 33. 131. 157. 209. it vg (et. 130^{lat}) go cop syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ aeth (Bas $^{regg\ 479}$ *οτε απηγγελη αυτω οτι η μητ. σου και οι αδ. σου εξω εστ. ιδ. σε θελ.*) ... ϛ Ti add *λεγοντων* cum AXΓΛΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm Bas^{eth255} | *οτι* cum ℵDLX 1. 131. 157. 251. y^{scr} a b c e f ff^{2} g^{1} l q cop (ex usu linguae) syr$^{p\ et\ hr}$ go Bas^{regg479} ... ϛ Ln Ti om cum ABΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler vg (gat *ecce*) syr$^{cu\ et\ sch}$ arm aeth | *σου* pri: ℵ om | *εστηκ. εξω*: D 130$^{gr\ et\ lat}$ c e aeth Bas^{regg} Tert$^{marc\,4,19}$ („non potuisse illi annuntiari quod mater et fratres eius foris starent, quaerentes videre eum“) *εξω εστηκ.* | *ιδειν σε θελοντες* cum ℵALXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} (Eus$^{steph\ 228}$ *ειπε τις αυτω· ιδου η μητ. σου και οι αδελφ. σου εστηκασιν εξω ιδειν σε θελοντ.*) Bas$^{eth\ 255}$ et $^{regg\ 479}$ ... BΞ *ιδ. θελ. σε* ... it vg syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ *volentes te videre* (sed e sic: *quia mater eius et fratres foris stant volentes* [sequitur *t* erasum] *eum videre*) ... D *ζητουντες σε* (:: cf ll. pp.)

21. *αποκριθεις*: 1. 131. arm om | *προς αυτους*: Ln (ex errore) *αυτοις* c. D 127. 7^{pe} c e Bas^{eth255} | *μητηρ*: DXΛ al mu praem *η*, iidem ante *αδελφ.* praem *οι*. Tert^{marc} ante *Mater mea* etc add *quae mihi mater et qui mihi fratres.* Item teste Tert^{carn7} Apelles cum similibus „ipsum deum volunt negare esse natum, quod dixerit: *quae mihi mater et qui mihi fratres.*“ | *μου* sec: 1. y^{scr} al pauc b ff^{2} om | *του θεου*: ℵ om (:: vide ad vv. 13 et 15) | *ακουοντες*: H *ακουσαντες* | *ποιουντες* sine *αυτον* cum ℵABDLΛΞΠ al plus^{30} (vide post de H^{2}v^{2}) it vg go syr^{p} arm aeth Bas$^{eth\ 255}$ et $^{regg\ 479}$ Tit$^{cat\ ox67}$ ... ϛ (= Gb) add *αυτον* c. EFGH* KMSUV*XΓΔ al plu cop syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ Cyr^{luc220sq} (Tert^{marc4,19} „*quis mihi mater et qui mihi fratres?*“ „subiungens *nisi qui audiunt verba mea*

22–25 Mc 4, 35–41 Mt 8, 18 23–27

22 [88. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἐνέβη εἰσ
πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν
εἰσ τὸ πέραν τῆσ λίμνησ· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν
ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ συνε-
πληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν
λέγοντεσ· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶσ ἐπετί-
μησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; φοβη-

---

et faciunt ea). V demum post notam *τελ* (i. e. *τελοσ*) eadem manu insertum habet *αυτον* (sic certe testatur Mtthaei); H vero post *ποιουντεσ* punctum habet; quod qui posuit, non agnovit *αυτον* quod subsequitur (:: cf simillimum locum 11, 28)

22. *εγενετ. δε* cum ℵABDKLMUΠ 1. 33. 69. al plus[20] it vg go cop syr[sch] et P ... ς *και εγεν.* cum EFGHSVXΓΔΛ al plu syr[cu] arm aeth | *εν μια* (ℵ[a]): ℵ* om *εν* | *και* (121. c cop arm om) *αυτοσ* (ℵ[a]): ℵ* om; item e *ut ascenderent* (corrige *-deret*) *in navem et discentes eius*; de D vide post | *και αυτ. ενεβη* (it vg *ascendit*) cum ℵ[a]ABEKSUVXΓΔΛΠ al plu it[pler] vg go cop syr[p] al; item GH al mu addito *ο ις*, item syr[cu et sch] *ascendens Iesus sedit* ... FLM 13. 69. 124. al plus[50] *κ. αυτ.* (F add *ο ις*) *ανεβη* ... D *αναβηναι αυτον* (d corrupte *ascenderunt eum*) sed seqq *κ. οι μαθ. αυτ.*, *et discipuli eius*, non mutata sunt | *πλοιον*: HMV 69. 124. 346. al mu *το πλοι.* | Δ y[scr] al *διελθομεν* | *και ανηχθησαν*: syr[cu et sch] om

23. *λαιλαψ* (U *-λαμ*, p[scr] *-λαμψα* ubi *α* ex *ανεμου* assumptum): DFKXΔ al mu *λελαψ* | *ανεμου*: D add *πολλη* | *εισ τ. λιμνην*: B a ante *ανεμου* pon ... b e ff[2.] g[1.] l q (non item c f g[2.] vg) om | *και συνεπληρουντο* (a vg): f ff[2.] g[2.] l *et complebatur fluctibus navicula* (f *nav. compl. fluct.*), b g[1.] q *et implebatur a fluctib. navicula*, item syr[cu] ... e om; syr[sch] *et prope erat navis ut mergeretur* (omissis *και εκινδυν.*)

24. *προσελθοντ.* (Δ *ελθοντ.*) *δε*: KΠ 300. al mu syr[cu et sch] aeth *και προσελθ.* | *επιστατα επιστατα* cum ℵABLΔΛΠ unc[9] al plu q syr[sch et p] arm[ed] ... ℵ[a vel ca] (non item [c vel cb]) XΓ al[30] fere it[pler] vg go cop syr[cu] arm[mss] aeth Cyr[act 51] alterum om ... D *κυριε κυριε*. Praeterea U al aliq add *σωσον* :: e Mt (Cyr[luc 221] et [cat ox 67] *επιστατα, σωσον, απολλυμ.*) | *διεγερθεισ* cum ℵBL 13. 33. 106. 124. Cyr[act 51] ... ς Ln *εγερθεισ* cum ADXΓΔΛΠ unc[9] al pler Epiph[marc 312 et 326] (item supra al[10] fere *ηγειραν*, item [libere] Epiph[marc 327]) | *τω κλυδωνι* (XΓ [2] al *-δονι*) *του υδατοσ*: D om *του υδατοσ* ... Epiph[marc 312 et 326] *τη θαλασση* (:: e Mt) | *και επαυσαντο* cum ABDKLMSUVXΓΔΛΠ etc (et. q): ℵEFGH 1. 13. 28. al[20] fere c f ff[2.] g[1. 2.] l vg cop[petr4.] syr[p mg] Cyr[act 51] *και επαυσατο* ... a b e syr[cu] om | *γαληνη*: KΔΠ 1. 28. al[40] fere b f* g[2.] mm cop[wi et dz] aeth syr[p c.*] (syr[p mg] „non in omnib. exx. invenitur") add *μεγαλη* :: cf ll. pp.

25. *ειπεν δε*: L 33. y[scr] al pauc cop syr[cu et sch] *και ειπεν* | *που* sine

θέντεσ δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούου-
σιν αὐτῷ;
26 Καὶ κατέπλευσαν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτισ ἐστὶν 26–39 Mc 5, 1–20 Mt 8, 28–34
ἀντίπερα τῆσ Γαλιλαίασ. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν

εστιν (Gb′) cum ℵABLX 1. al[12] fere aeth ... ς Ln add εστιν cum DΓΔ ΛΠ unc[9] al pler (item it vg etc) | φοβηθεντεσ δε cum ABDXΓΔΛΠ unc[9] al pler a f go etc; item b c ff[2] l q *et timentes*, e *et timuerunt et* ... ℵL 33. 157. syr[cu] et [sch] et P (sed *ipsi* c.*) cop οι δε φοβ., item g[1] vg *qui timentes* (:: Mt οι δε ανθρωποι etc, Mc και εφοβηθησαν etc) | εθαυμασαν: 1. 118. d e (d *mirabantur*, e *admir.*) syr[cu] et [sch] εθαυμαζον | προσ αλληλ. post λεγοντ. cum ABDXΓΔΛΠ unc[9] al pler f g[1] am fu for em iac peru tol syr[cu] et [sch] go etc ... LX 33. 157. i[cant] al pauc a b c e ff[2] l q vg[cle] syr[p] ante λεγοντεσ ... ℵ x[scr] om (:: ut Mt; πρ. αλλ. ut Mc) | ουτοσ εστιν: 69. 124. 157. 346. b c e (sed *hic* suppletum) ff[2] g[1] l q aeth εστ. ουτ. | και υπακου. αυτω (V αυτου) cum ℵADLR XΓΔΛΞΠ unc[9] al omn[vid] it (sed e sic: *quod et ventis imperat et aquae obaudiunt illi*) vg etc (Tert[marc 4, 20] nil probat. Adscribit tantum verba: „quis autem iste est qui et ventis et mari imperat.“ Paullo post: „agnorant substantiae auctorem suum, quae famulis quoque eius obaudire consueverant.“): B om (:: poterat in Lc abundans videri; aliter Mt et Mc)

26. και κατεπλευσαν (L καταπλ., Δ* κατεπλ. post χωραν) et. b e vg [cle] cop syr[cu] et [utr] go arm aeth: 13. 69. 124. 346. και καταπλευσαντεσ ... R m[scr] και κατεπλευσεν, item addito ο ιс c[scr] ... D a c f ff[2] g[1. 2] l q am fu for em tol κατεπλ. δε | των: Δ* om | γεργεσηνων cum ℵLXΞ (et C[2]P ex versu 37) 1. 33. 118. 131. 157. 251. cop syr[hr] arm aeth arr Cyr[act 51]. Cf Epiph[66, 35] (μανιχαιοι, p.[650]) εἶτα πάλιν ἐλθὼν εἰσ τὰ μέρη τῶν γεργεσηνῶν, ὡσ ὁ μάρκοσ λέγει, ἢ ἐν τοῖσ ὁρίοισ τῶν γεργεσηνῶν, ὡσ ὁ λουκᾶσ φησίν, ἢ γαδαρηνῶν, ὡσ ὁ ματθαῖοσ, ἢ γεργεσαίων, ὡσ ἀντίγραφά τινα ἔχει. τῶν γὰρ τριῶν κλήρων ὁ τόποσ ἀναμέσον ἦν (in quibus quaeritur qua fide singula nomina conservata sint; at vix recte ad Mt γεργεσηνων Lucae inprimis in dubium vocavimus, eodem enim certe iure quod de Marco dictum est in γερασηνων corrigi potest. Ceterum in Mc ad LUΔ etc testes lectionis γεργεσηνων adde ℵ[c]. Uno vero de tribus loco γεργεσηνων restituendum esse omnino videtur, quod apud quem evglstarum Orig in cdd suis invenerit non liquet. Cf ad ll. pp. adnotata ... Gb′ Ln Ti γερασηνων cum B (c*[vid] ex v. 37) D it vg (et. δ et 130 [lat]; ceterum eodem modo Latt ap Mt Mc Lc hoc nomen exhibent) (sah[vid] ex v. 37) syr[p mg] ... ς γαδαρηνων (KΔ al -ρινων) cum ARΓΔΛΠ unc[9] carp[ev] al pler go syr[cu] et [sch] et [p txt] | εστιν: U ην | αντιπερα (Gb″) cum ℵABDEFGHKRUVXΓΔΛΞΠ al plu ... ς αντιπεραν cum L al mu[vid]; item ℵS al plus[10] περαν (:: cf ll. pp.) | τησ: Δ om

27. εξελθοντι δε αυτω (H ap Treg εξ. τω ιυ δε αυτω, M[mg eccles] et evv

ὑπήντησεν ἀνήρ τισ ἐκ τῆσ πόλεωσ ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖσ μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξασ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ

τω καιρω ελθοντι τω ιυ vel -- *ελθοντοσ του ιυ*): D *και εξηλθον*. Latini sic: *et cum egressus esset* b f ff[2] g[1.2 vid] l q vg; *et cum exisset* c e; *gresso* (praecedit *ae*, hinc *e* omissum) *autem illo* a | *υπηντησεν* (Γ al pauc *απηντ.*, D praem *και*) sine *αυτω* cum ℵBΞΞ 1. 33. 157. al[10] fere Ps-Ath[2, 375] ... ς Ln Ti add *αυτω* (:: cf Mt et Mc) c. ADLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *ανηρ τισ*: B *τισ ανηρ* ... D y[scr] a tol* om *τισ* | *εκ τησ* (Δ om) *πολεωσ* et. b c e f q syr[sch] et p et hr cop arm aeth: a ff[2] g[1. 2] l vg syr[cu] om :: ut ll. pp. | *εχων* cum ℵB 157. cop (*quorum sunt*) ... ς Ln Ti *οσ ειχεν* (:: quae lectio cum ea mutatione textus cohaerere vdtr ex qua *εκ χρον. ικανων και* scriptum est; Mc *οσ ειχεν* nexu paullo diverso) cum ADLRXΓΔΛΞΠ unc[9] al fere omn (it[pler] vg *qui habebat*, e *qui habuit*, etc) Ps-Ath[2, 375] | *και χρονω ικανω* (1. 131. *πολλω*) cum ℵBLΞ 1. 33. 131. 157. cop syr[p mg] et hr arm aeth ... ς Ln Ti *εκ χρονων ικανων και* cum ℵ[ca](cb rursus ut*)ARXΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg (a *ex temporib. multis et*, b c g[1.] q *temporib. multis et*, f ff[2.] l vg *iam temporib. multis et*; e *temporib. complurib.* pergens statim ut D *qui vestim. non vestibatur*) go syr[cu] et sch et p txt (et. Ps-Ath[2, 375] *εκ χρον. ικανων*, sed rell non addit) ... D *απο χρονων ικανων οσ* | *ουκ ενεδυσατο ιματιον* cum ℵ*et cb BLΞ 1. 33. 131. 157. cop syr[p mg] aeth go ... ς Ln Ti *ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο* (D *ενεδυδισκ.*, Δ *εδιδυσκ.*) cum ℵ[ca]ADRXΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg syrr arm | *εν οικια*: D *εν οικω*, 13. 69. 346. *εισ οικιαν* | *εμενεν*: AL 1. *εμεινεν* | *αλλ* (R *αλλα*): L 33. add *ην* | *μνημασιν* (D al pauc *μνημειοισ*): X 64. add *και εν τοισ ορεσιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοισ*. Similiter syr[cu] add *et omni exclamatione exclamabat et caedebat se ipsum lapidibus* (:: e Mc)

28. *ανακραξασ* sine *και* c. ℵBLXΞ (item D) 33. 61. 157. 259. 47[ev] it vg (Latt vide post) cop syr[cu] et sch et hr aeth; D *ανεκραξεν* (omissis *προσεπεσεν αυτω και*, sed D[gr 2] post *φω. μεγ.* pergit *και ειπεν*) Latt sic: *is ut* (g[1.] *ille autem cum*) *vidit Iesum* (f *qui cum vidisset Iesum*), *procidit ante* (l *ad*) *illum et exclamans voce magna dixit* b f ff[2.] g[1.] g[2.] l q vg; *cum vidisset autem Iesum, prostravit se ei et exclamavit voce magna dicens* c, *cum vidisset autem Iesum, exclamavit voce magna et prostratus est dicens* e, *videns autem Iesum prostravit se et exclamans voce magna dixit* a ... ς Ti *και ανακραξασ* (R *κραξασ*:: cf Mc *και κραξασ* etc; 69. *ανακηρυξασ*) c. AΒΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] arm | *ιησου* (:: item Mc paucis omittentibus; deest Mt, sed plu add. Per totum hunc locum Lc magis cum Mc quam cum Mt consentit) cum ℵABCLXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler it[pler] vg (et. am fu for etc) go syr[cu] et sch et p et hr arm aeth Cyr[luc224] et cat ox 69 ... DR 1. 69. y[scr] 8[pe] al[10] e (vg[cod] teste Gb) cop om, hinc Gb[0] :: ut Mt

τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 παρήγγελ-
λεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου·
πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ
πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ
δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων·
τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ

---

28. *του θεου* (Tert$^{marc 4,20}$: „cuius autem *dei filium Iesum legio* testatus est?“): DΞ 1. al^{3} g$^{1.}$ l (vg^{cod} teste Gb) om, hinc Gb^{o}

29. *παρηγγελλεν* (GXΠ* al *-γγελεν*) cum ℵACEGHKLRSUVXΓΔΠ*et^{3} 1. 33. al mu, item *praecipiebat* it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr}; item D e *ελεγεν* (:: e Mco) ... ς^{e} Gb Sz *παρηγγειλε* cum BFMΔΞ 69. al pler | *γαρ*: E* om (sed ipse * suppl) | *πνευματι*: D e *δαιμονιω* (*daemonio*) | *εξελθειν*: D e *εξελθε* | *απο τ. ανθρωπου*: L 33. *απ αυτου* | *αυτον*: Γ 28. 157. al pauc *αυτω* | *και εδεσμ.* (f g$^{2.}$? vg): D it^{pler} *εδεσμ. γαρ*. Latt sic: *nam vinctus catenis – custodiebatur* b ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q (sed ff$^{2.}$ antea *multis autem tempor.*), *alligabatur enim* (c *etenim*) – *ut custodiretur* a c e | *εδεσμευετο* cum ℵBLXΞ 33. ... ς Ln Ti *εδεσμειτο* cum ACDRΓΔΛΠ unc^{9} al pler | R p^{scr} (al^{vid}) *φυλαττομενος* | *και* ante *διαρησσων* (ℵ^{a}): ℵ* om | *διαρησσων* cum AB*CRUΔ 1. al^{8scr} (al mu^{vid}), item D c e *διερησσε* ... ς *διαρρησσων* cum ℵB^{3}LXΓΛΞΠ unc^{8} al pler | *ηλαυνετο* (Λ *ελαυν.*): D c e add *γαρ* | *υπο* cum ℵACDLRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}: BΞ *απο* | *του δαιμονιου* cum ℵBC*DE*XΞ, item it^{pler} (ff$^{2.}$ om) vg ... ς Ti *του δαιμονος* cum AC^{3}E^{corr}FGHKLMRSUVΓΔΠ al pler a ... Λ al pauc syr^{cod} et p ^{mg} *των δαιμονων* | *ε. τας ερημους*: D 49. c f ff$^{2.}$ mm syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} (non item P) *εις την ερημον* (f mm *in deserto*, c *in loco deserto*, ff$^{2.}$ *in deserto loco*)

30. *επηρωτησεν*: F *επερωτ.* | *ο* $\overline{ις}$ (ℵ^{c}): ℵ* om :: ut Mc | *λεγων* c. ACDLRX ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler f (g$^{1.2.}$?) vg syr^{cu} et p et ^{hr} cop arm go ... Ln om c. ℵB 1. 56. 58. a b c e ff$^{2.}$ l q syr^{sch} pers^{p} (:: ut Mc, cuius ratio quum varie ad hunc Lucae locum mutandum adhibita sit, eadem ad omittendum *λεγων* valuisse videtur) | *σοι ονομ. εστιν* cum ℵBDLΞ 1. 33. 131. 157. 209. a b c e f ff$^{2.}$ (g$^{1.2.}$ vid) l q vg (Or$^{int 4,665}$ „qui interrogatus: *Quod tibi nomen est*? respondit: *Legio*; *multi enim sumus*“ potius ad Mc respicit) ... ς Ti *σοι εστιν ονομα* cum AC^{3}RXΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm (Dial^{815}) ... C* aeth nil nisi *ονομα σοι* (:: ut Mc) | *λεγιων* (B* *-γεων*) cum ℵ*B*D*L (iidem in Mc nec accedunt nisi CΔ, hinc nequit ap Mc *λεγιων* et ap Lc *λεγεων* edi) item ut ubique it vg, item cop(^{wi} et ^{schw} et ^{dz}) syr^{cu} et ^{sch} et p ^{txt} et ^{hr} ... ς Ln Ti *λεγεων* (ℵ^{c}D^{2} *λεγαιων*) cum ℵ^{c} AB^{3}CD^{2}RXΓΔΛΞΠ unc^{9} al omn^{vid} syr$^{p\ mg\ gr}$ (go h. l. Gothice reddit Graecum, aliter ll. pp.). Praeterea D 74** c syr^{hr} aeth add *ονομα μοι* :: ut Mc | *οτι εισηλθ. δαι. πο. εις αυτ.* cum ℵB q vg (g$^{1.2.}$ ut vdtr) cop (*quia iverunt in eum multi daemones*), item ς Ti *οτ. δαιμο. πολλ.* (69. 157. 346. al pauc *πολλ. δαιμ.*) *εισηλθεν* (CF al aliq *-λθον*, L vitiose *εισελθειν*) *εις αυτ.* cum ACLRXΓΔΛΞΠ unc^{9} al

εἰσ αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖσ
εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν
βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐ-
τοῖσ εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. 33 ἐξελθόντα
δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ
ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη.
34 ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ γεγονὸσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ

---

omn^{vid} syr^{utr} et ^{hr} go ... D c *πολλα γαρ ησαν δαιμονια*, similiter ff^{2} *quia multi daemones erant*, a *quoniam daem. multa erant in eo*, f *quia multa daem. erant in illo* ... b l *quia multi sumus* (l pergit *Venerunt daem. multa et rogabant* etc), item syr^{cu} additis *in eo* (e deficit usque ad 8, 48) :: cf Mc

31. *και παρεκαλουν* (D ff^{2} *παρ. δε*) cum (Gb′) ℵBCDFLS 1. 13. 28. 33. 69. 124. al plus^{15} it vg cop^{edd} et ^{dz} arm (syr^{cu} post *αυτον* add *illa daemonia*) syrr Cyr^{glaph254} et ^{mich395} ... ς Ti *κ. παρεκαλει* cum AEGHKMPRUVXΓΔΛΞΠ al longe plu go cop^{petr4} | *αυτον*: D om | *ινα μη επιταξη* (AHΓ al mu *–ταξει*) etc: syr^{cu} *ne mitteret illa in gehennam et ne expelleret illa*

32. *ικανων* (X *πολλων* :: ut Mt; a *magna* :: ut Mc): D c 49. om | *βοσκομενων* cum ACEFGHLMPRSVXΓΔΛΞ al longe plu b c d f ff^{2} g$^{1.2}$ l q vg go cop syr^{cu} et ^{p} ... Ln *βοσκομενη* (:: ut Mt et Mc) cum ℵBDS^{r}KU Π al^{25} fere a syr^{sch} et ^{hr} arm aeth | *εν τω ορει* (f g$^{1.2}$ vg; syr^{cu} post *εκει* pon): a b c ff^{2} l q om; syr^{cu} repetit *εκει* | *και παρεκ.*: D *παρεκ. δε* | *παρεκαλεσαν* cum ℵ^{c}BC*LΞ 1. 33. 124. 248. item *rogaverunt* a b c f ff^{2} l q (l *daemonia autem rogaverunt illum ut*; similiter syr^{cu} *et illa daemonia* etc) ... ς *παρεκαλουν* cum ℵ*AC^{3}DEGHKMPRSUVXΓΔΛΠ al pler g$^{1.2}$ vg cop syrr (:: cf ll. pp.) | *ινα* (A add *μη*) *επιτρεψη* (A al mu *–ψει*) *αυτοισ* (LRΞ 33. *αυτ. επιτρεψ.*) *εισ εκειν. εισελθ.* (G al^{10} fere *απελθ.*, Δ* *ελθειν*): D c syr^{sch} et ^{hr} *ινα εισ τουσ χοιρουσ εισελθωσιν*, syr^{cu} *ut intrarent in gregem porcorum*, a *ut in eis intrarent*, b ff^{2} l q *ut in illos* (l *illis*) *irent* | *και* (D *ο δε*) *επετρεψ. αυτοισ*: ℵ* f^{scr} om *αυτοισ*, C* f^{scr} add *ο ι̅σ̅*

33. *εισηλθον* (Gb′) c. ℵABCLPRXΓΔΛΞΠ (Γ *και εισηλθ.*) unc^{6} al longe plu ... ς *εισηλθεν* cum SU al mu ... D *ωρμησαν* | *και ωρμησεν*: D *ωρμ. δε* | *η αγελη* (69. c l cop add *των χοιρων*): X 69. syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} *πασα η αγελ.* (vel ut syr^{sch} *η αγ. πασα*) :: cf Mt | EΓΛ al mu *κρημνου* | *λιμνην*: ℵ 28. 253. 435. a c *θαλασσαν* :: ut ll. pp. | *απεπνιγη*: S al^{3} *απεπνιγησαν*, C *απεπνιγοντο*, item b c ff^{2} l q *suffocati sunt*

34. *το γεγονοσ* c. ℵABCDKLPRUΞΠ al^{35} fere ... ς (= Gb Sz) *το γεγενημενον* c. EGHMSVXΓΔΛ al plu | *εφυγον* cum ℵABCLPRXΓΛΞΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ti *εφυγαν* cum DΛ | *απηγγειλαν* sine *απελθοντεσ* cum unc omnib al^{140} fere it vg go cop syrr^{omn} arm ... ς (= Gb Sz) praem *απελθοντεσ* cum minusc vix multis aeth :: e Mt

τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ
ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ'
οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺσ
πόδασ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖσ
οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐσώθη ὁ δαιμονισθείσ. 37 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῆσ περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ'

---

35. Totum versum D sic: παραγενομενων δε εκ τησ πολεωσ και θεωρησαντων καθημενον τον δαιμονιζομενον σωφρονουντα και ιματισμενον καθημενον παρα τουσ ποδ. του ιυ εφοβηθησαν | εξηλθ. δε: C* 1. 131. syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth και εξηλθ. | ιδειν: C^{2} add τι εστιν :: e Mc | ηλθον cum ℵAB^{3}CLPRXΓΔΛΞΠ unc^{8} al^{pler} (1. 131. 209. ερχονται) ... Ti ηλθαν cum B* | ευρον ut ηλθον ... Ti ευραν cum B* | καθημενον: P 1. 124. 131. 157. 209. it^{pler} (non item a) vg cop post ανθρωπον pon, item syr^{cu} et ^{sch} arm aeth ante παρα τ. ποδ. (syr^{hr} tol post αφ ου τα δαιμ. εξ.) | εξηλθεν cum ℵ*B f mm (hi duo *exierunt*, rell *exierant*), item ℵ^{c} εξηλθον ... ς Ln Ti εξεληλυθει (:: quod v. 38 tantum non fluctuat) cum ACLPRXΔΛΞΠ unc rell al fere omn (al pauc εξεληλυθε) it^{pler} vg | του ιυ: B om του ... b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q (non item a c f) vg (et. 130^{lat}) *eius*

36. απηγγειλαν δε: C syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth και απηγγ., D c απηγγ. γαρ. Praeterea ℵ add λεγοντεσ | αυτοισ: ℵ*(sed ipse * suppl) Γ 69. 131. al pauc om (item b qui habet *illi* pro *illis*) | οι ιδοντ. cum ℵBCDLPX 33. 69. al^{5} a b c f g$^{1.}$ (sed *quia viderant* pro *qui*) l q cop syr^{sch} et ^{hr} arm aeth (syr^{cu} οι ιδοντ. om hoc loco, sed trahit ad v. 37: *et qui viderunt iterum precati sunt eum, omnis multitudo* etc) ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem και (:: quod nescio an ad v. 34. respiciat) cum AEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler ff$^{2.}$ g$^{1.}$ vg go syr^{p} | ο δαιμονισθεισ (a *is qui a daemoniis erat vexatus*, b *qui a daemoniis vexabatur*: D^{2} ο ληγαιων, d *legion* (D^{gr*} ο λεων) ... f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg 130^{lat} *a legione* ... syr^{cu} *homo ille* ... c plane om, hinc Gb^{00}. Praeterea sah add και περι των χοιρων :: e Mc 5, 16

37. και ηρωτ.: D a sah ηρωτ. δε, Δ* ηρωτ. | ηρωτησαν cum D (sed vide post) EGHLUVΓΔΛ 1. 157. al pler b c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l g vg sah cop go (pergit *omnes incolae*) syr^{sch} et ^{hr} (et ^{cu}, praem *qui viderunt*) aeth Bas^{eth} ^{304} (:: haec lectio maximam commendationem ab interpretum inprimis Latt testimonio habet, propter eaque invitis antiquissimis cdd. Graecis retinenda. Cf et. Mc 3, 7 Lc 19, 37 et 23, 1 ubi similiter lectio fluctuat) ... Ln ηρωτησεν (x επηρ.) cum ℵABCKMPRSXΠ al^{10} fere a syr^{p} | αυτον: D c τον ιησουν | απαν (ℵ παν) το πλ. τησ περιχ. (254. 440. syr^{cu} et ^{sch} om τ. περ.): D παντεσ και η χωρα | γεργεσηνων cum ℵ* et ^{cb}C^{2}LPX 1. 13. 22. 33. (69. om syllabam γερ) al^{5} (item 237^{schol} et al^{schol}) cop syr^{hr} arm aeth (:: vide ad v. 26) ... ς γαδαρηνων c. ℵ^{ca}AEGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu go syr^{cu} et ^{utr} Bas^{eth} ... Ln Ti γερασηνων cum BC*D it vg (Latt ita ubique, et. 130^{lat} et d) sah

αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· $^{84.\,8}$ αὐτὸσ δὲ ἐμβὰσ εἰσ
πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει
τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπό-
στρεφε εἰσ τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεόσ. καὶ
ἀπῆλθεν, καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ.

40–48 Mc 5, 21–34 Mt 9, 18–22 40 $^{85.\,2}$ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο
αὐτὸν ὁ ὄχλοσ· ἦσαν γὰρ πάντεσ προσδοκῶντεσ αὐτόν. 41 καὶ

---

37. *οτι φοβω*: D c go *φοβω γαρ* | *αυτοσ δε* (A 19^{ev} om) *εμβασ*: D *εν-βασ δε* | *εισ πλοι.* cum ℵBCLRX al^{15} fere ... ς Ti *εισ το πλοι.* cum AP ΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu Bas^{eth} ... D l Amb$^{luc 1395}$ om | *υπεστρεψεν* (ℵ^{c}; syr$^{cu\,et\,sch}$ add *ab illis*): ℵ*V^{2} 435. *επεστρεψ.*, ℵ^{a} *συνεστρ.*

38. *εδεετο* c. ℵ*et^{c}C*EGHKMRSUVΓΔΛΠ al fere omn Bas$^{eth 275}$ (:: Phrynich *ἐδέετο, ἐπλέετο, ἰωνικὰ ταῦτα· ἡ δὲ ἀττικὴ συνήθεια συναιρεῖ ἐδεῖτο* etc. Item Thom.) ... ℵ^{a}BC^{2}LX 33. Cyr$^{act\,51}$ *εδειτο* ... Ln *εδεειτο* c. AP ... D *ηρωτα* (pergens *δε αυτον*). Latt sic: a *rogabat autem*, b f g$^{1.\,2.}$ l q vg *et rogabat*, c ff$^{2.}$ mm *et rogavit* | *εξεληλυθει τα δαιμ.* cum ℵABDLP ΓΔΛΠ unc^{8} al pler a cop syr$^{cu\,et\,utr}$ (syr^{hr} *daemoniacus*) arm aeth Bas eth^{275} Cyr$^{act\,51}$ ... CRX 1. 13. 69. 124. al^{5} it^{pler} vg go sah *τα δαιμ. εξεληλ.* | *ειναι*: P *ινα η* (item it vg cop) :: ut Mc | *απελυσεν*: L syr^{p} mg Cyr^{act} *απεστειλεν* | *λεγων* (Gb'') cum ℵBDL 1. 131. 157. b c g$^{1.}$ l sah cop syr^{hr} arm aeth Cyr^{act} ... ς praem *ο ι̅ς̅*, Ln [*ο ι̅ς̅*] cum ACPRX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler a (*dimisit autem Iesus illum dicens*) f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ q vg syr $^{cu\,et\,utr}$ go (:: similiter multi in Mc intulerunt)

39. *υποστρεφε*: D *πορευου*, *vade* c d | *οικ. σου*: a *domi apud te*; X add *προσ τουσ σουσ* (:: e Mc), item syr^{cu} *et ad domum hominum tuorum* | *και διηγου*: D *διηγουμενοσ* | *σοι* (L *σου*) post *οσα* cum ℵBC*DLPRX 1. 131. 251. 435. it vg Tit$^{cat\,ox\,70}$ Vict$^{cat\,ox\,70}$ Cyr$^{act\,51}$ ... ς Ti post *εποιησε* cum AC^{3}EGHKMSUVΓΔΛΠ al pler go cop syr^{cu} syr$^{utr\,et\,hr}$ arm (item sah *quanta deus fecit tibi*) Bas$^{eth\,275}$ | *εποιησεν* (R Cyr^{act} *πε-ποιηκεν*) *ο θεοσ* cum ℵBLPX 1. 131. 251. 435. a c ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ l q vg Tit et Vict^{cat} (ut ante) Cyr^{act} ... D f *ο θεοσ εποιησεν*, C* b *ο κυριοσ πε-ποιηκεν* (:: cf Mc) ... ς Ti *εποι. σοι ο θεοσ* cum eisdem quos iam notavimus ad *σοι* post *εποι.* (syr^{cu} aeth *dominus* pro *deus*). Praeterea (:: e Mc) C* 1. 124. add *και ηλεησεν* (1. *ελε.*) *σε* | *απηλθεν κ. ολην τ. πο. κηρυσσων*: D *απελθων κατα την πολ. εκηρυσσεν* | *ο ι̅ς̅* (et. Bas^{eth}): 1. 118. al plus^{10} g$^{2.}$ for mm Cy^{act} *ο θεοσ*

40. *εγενετο δε εν τω* cum ℵ*et^{cb}ACDEGHKMPSUVXΓΔΛΠ al pler it vg go syr^{p} (arm) (sah *εν τω ποιειν τον ι̅ν̅ δε υποστρεφεσθαι*) ... ℵ^{ca}BLR 1. 33. 118. 131. cop syr$^{cu\,et\,sch}$ aeth *εν δε τω* | *υποστρεφειν* cum ℵBR 28. 157. al$^{2\,wtst}$ ... ς Ln Ti *υποστρεψαι* cum ACDLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *απεδεξατο* (X 69** 130. al pauc *υπεδεξ.*) *αυτ. ο* (C* om) *οχλοσ* (1. 118. *λαοσ*): D *αποδεξασθαι αυτ. τον οχλον* | *παντεσ*: F^{w}L 1. 33.

ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει

απαντεσ (syr^cu om, sed pro *ο οχλ.* habet *turba multa*) | *αυτον* (ℵ^a): ℵ* *τον θεον*

41. *ιδου* (syr^cu om) *ηλθεν* (71. al^2 scri tol om): D c *ελθων* ... syr^sch om | *ιαειροσ*: B *ειαειροσ*, E* *ιαιροσ*, D^gr ex emend *αϊροσ* (D^gr* ad lineam seq aberrans post *ανηρ* perrexit *τησ συναγωγησ πεσων*, sed recte d, atque ipse D^gr* post *πεσων* ad ordinem rediit scribens linea quae sequitur *ουτοσ αρχων τησ συναγωγ. πεσων*), sah *ιαροσ* | *και αυτοσ* cum ℵAC^vid LPXΓΔΛΠ al pler b ff^2 g^1.2 l q syr^p et (*erat ipse autem*)^hr arm ... Ln *και ουτοσ* cum BDR al^9 a f cop aeth go ... c syr^cu (*et*) syr^sch (sah *qui*) non exprim | *υπηρχεν* (K al pauc *υπαρχων*, 28. *ην*) *και*: D c syr^sch (sah^münt) om | *παρα*: D *υπο* (d *sub*) | *ιυ* cum ℵ*BPS c^scr ... ς Ln *του ιυ* cum ℵ^c ACDLRXΓΔΛΠ unc^7 al pler Dam^2,554 | *εισελθειν*: C*^vid *ινα εισελθη* | *τον οικον*: D *την οικιαν* (sed litterae mediae *οικια* abscissae sunt)

42. *οτι θυγατ. μονογ. ην* (ℵ^c; ℵ* om) *αυτω*: D *ην γαρ* (ita etiam syr^cu et^sch go) *θυγατ. αυτω μονογ.* | *ωσ* cum ℵABCEGHMPRSUVΓΔΛ al pler Dam^2,554: KLXΠ al fere^10 *ωσει* ... D 240. sah aeth om | *δωδεκα* (D *ιβ*, v. 43 *βι*): 1. 118. 131. 209. *δεκαδυο*. Etiam v. sq | *και αυτη* (it vg *et haec*; A *αὐτῆ*, K *αΐτῆ*) *απεθνησκεν*: D *αποθνησκουσα* (D^gr* om *σα*) | *εν δε τω* cum ℵABC^3 LRXΓΔΛΠ unc^8 al fere omn f syr^cu et^sch et p et^hr sah cop aeth go Dam^2,554 ... Ln Ti *και εγενετο εν τω* cum C*DP 251. it^pler vg (et. 130^lat et d) Epiph^marc 313 et^327 (utroq loco *εγενετο δε* [^327 om] *εν τω υπαγειν αυτον συνεπνιγον αυτον οι οχλοι*) :: vide ad *πορευεσθαι* | *υπαγειν* cum ℵABC^3 LRXΓΔΛΠ unc^8 al omn Epiph^marc (vide etiam post) Dam^2,554 ... Ln Ti *πορευεσθαι* c. C*DP :: *πορευεσθαι* substitutum ab iis videtur qui sine prioribus historiam feminae ex sanguine laborantis in usum lectionis ecclesiast. (ad quam spectat etiam *Iesum* pro *αυτον*) constituerunt. Ad quam ut trahi debebat quod turbae comprimebant Iesum, ita nihil eorum pertinebat quae antea scripta sunt. *πορευεσθαι* igitur (:: ut 17, 11) aptius quam *υπαγειν* (:: ut 17, 14) erat. Quod si recte dicimus, etiam *και εγενετο εν* reprobandum est; his enim verbis lectionis initium significantius reddebatur. Marcionis testimonio *και εγενετο* confirmari, *πορευεσθαι* vero deseri, haud negligendum est. Ceterum dubium non est quin medio iam saec. secundo utraque lectio codices occupaverit. Formula *εγενετο* Lucae propria passim sine dubio ab aliena manu profecta est, ut 7, 1. 7, 12. | *αυτον*: b c g^1 q cop syr^cu et^sch *Iesum* ... Epiph^marc 327 (*ελεγχ. ιδ'*), postquam bis tanquam textum Marcionis dedit *εν τ. υπαγ. αυτον*, haec habet: *εν τω υπαγειν αυτουσ, και ουκ ειπεν εν τω υπαγειν αυτον, ινα μη ετερωσ αυτον*

αἵματοσ ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτισ ἰατροῖσ προσαναλώσασα ὅλον τὸν
βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸσ θεραπευθῆναι, 44 *προσελθοῦσα*
ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα
ἔστη ἡ ῥύσισ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ. 45 *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· τίσ ὁ*
ἁψάμενόσ μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτροσ καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 *ὁ*
δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἥψατό μου τίσ· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελη-

σχηματιση παρα την των οδοιπορουντων ακολουθιαν. | *συνεπνιγον* (D *-γαν*): CLU 13. 28. 33. 69. 157. al plus^{10} *συνεθλιβον* (sed U *-ιγον*) :: e Mc ... ff^{2} l *sic a turbis comprimebatur ut suffocarent eum.* Similiter a *turba* [premeb]*at et con*[pri]*me*[batur] *ita ut suffocarent eum*

43. *δωδεκα*: vide ad v. 42 | *ητισ ιατροισ* usq *θεραπευθηναι*: D sah *ην ουδε εισ* (sah *nemo*) *ισχυεν θεραπευσαι* omissis mediis, item B arm ^{zoh} om *ιατροισ πρ. ολ. τ. βιον* | *ιατροισ* cum ℵACF^{w}LPRXΓΔΛΞΠ unc^{8} al plu ... ς (= Gb Sz) *εισ ιατρουσ* cum minusc aliq (magis a Mc pendet Or^{3,239} *εδαπανησε τα παρ αυτησ παντα εισ τουσ ιατρουσ*), item *in medicos* vel *in medicis* it vg (mm *medicis*) | *βιον* cum ℵ^{c}ALPR ΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler harl* ... Ln add *αυτησ* cum (ℵ* *εαυτησ*) CX 157. al pauc it vg go cop syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ arm^{usc} aeth. Ex his ℵ* 157. pergunt *και ουκ ισχ.* | *απ* cum ABRΞ* 254. ... ς *υπ* cum ℵ (C *υπο*) LP XΓΔΛΞ^{2}Π unc^{8} al pler (69. *παρ*) Or^{3,239} (post *εισ ιατρ.* pergit *και ουκ ισχυσεν υπ ουδ. αυτων θεραπευθ.*) | *θεραπευθηναι*: syr^{cu} add *et cogitavit in se et dixit: Si iens tetigero modo vestimenta Iesu, salva ero* :: cf Mc 5, 28 Mt 9, 21

44. *προσελθουσα*: C* al plus^{5} cop^{dz} add *δε* | *οπισθεν*: KΠ al pauc post *ηψατ.* pon ... D 258. om | *του κρασπεδου* (b c f q vg, item g$^{1.2}$ vid): D a ff^{2} l om | *αυτου*: A* om | *παραχρημα*: syr^{cu} om

45. *και ειπ. ο* ι̅ς̅: D a *ο δε* ι̅ς̅ *γνουσ την εξελθουσαν εξ αυτου δυναμιν επηρωτα* (a *dixit*) ... syr^{cu} *et conversus est Iesus et dixit* :: cf Mc | *τισ ο αψαμ. μου* (*quis est qui me tetigit* b f ff^{2} g$^{1.2}$ l vg): D a c q Tert marc^{4,20} *τισ μου ηψατο*, *quis* (a *qui*) *me tetigit*; item Or^{3,466} (probant enim sqq ex Lc petita legi: *λεγων· τισ μου ηψατο; εγω γαρ εγνων δυναμιν εξελθουσαν απ εμου.* Or vero ^{3,537} sola verba *τισ μου ηψατο* leguntur) :: ut Mc | *και οι συν αυτω* c. ℵACDLPRUΞ al plus^{20}: ς (= Gb) *και οι μετ αυτου* cum EGHKMSVXΓΔΛ al longe plu ... BΠ 42. 63. 70. 220. 258. 300. al^{2scri} (sed p^{scr} om et. *επιστατα*) sah syr$^{cu\ et\ hr}$ om :: in Mc est *ελεγον αυτω οι μαθηται αυτου* | *αποθλιβουσιν* (G add *σε*) sine additam cum ℵBL 1. 22. 131. 157. sah cop arm ... ς (sed Gb^{o}) Ln Ti add *και λεγεισ τισ* (C* *τι*) *ο αψαμενοσ μου* (D al aliq *μου ηψατο*, item it^{pler} vg *me tetigit*, a *tetigit me*) cum ACDPRX ΓΔΛΞΠ unc rell al pler it vg syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ go aeth :: ut Mc lectione non fluct

46. ι̅ς̅ cum ℵABCLPRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it^{pler} vg syr$^{cu\ et\ p\ et\ hr}$ sah cop go etc: DΞ 20^{ev} a syr^{sch} sax om, hinc Gb^{oo} | C*L *εγνω* | *εξελη-*

λυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέ-
μουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ
ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸσ τοῦ λαοῦ, καὶ ὡσ ἰάθη παραχρῆμα.
48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε· πορεύου
εἰσ εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχεταί τισ παρὰ τοῦ 49—56 Mc 5, 35—43 Mt 9, 23—26
ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε

λυθιαν cum ℵBL 33. Or^{3, 506} Cyr^{luc 227} ... ς Ln εξελθουσαν (:: ut Mc 5, 30 lectione non fluct) cum ACDPRXΓΔΛΞΠ unc⁷ (deficit etiam G praeter F) al pler Or^{3, 466} Cyr^{luc 226}

47. ιδουσα usque ηλθεν: ℵ* om, suppl^a | τρεμουσα (syr^{cu} *pavida et tremens* :: Mc φοβηθεισα κ. τρεμ.): D εντρομοσ ουσα | τρεμ. ηλθεν (ita vg; sed a b c ff^{2.} ^{blanch} g^{1.} l q *venit tremens* [b *timens*]): go om ηλθ. | αυτω: f *ante eum*, d *ad eum* ... a b c ff^{2.} g^{1.} l q vg *ante pedes illius* (q vg^{cle} *eius*) | ℵ om δι ην αιτ. ηψατ. αυτου, item A* om ηψατ. αυτ. | απηγγειλεν (ℵ διηγγ. quocum cohaerere videtur quod omisit δι ην etc; P -λαν) sine αυτω cum ℵABC²DLXΞΠ al¹² fere it vg cop syr cu et sch et hr arm aeth ... ς (sed Gb^{oo}) add αυτω cum C*^{vid} et³ PRΓΔΛ unc⁷ al pler sah go syr^p | και ωσ: D και οτι, X και ευθεωσ, 69. εωσ (omisso και) ... A* om ωσ. Post ιαθη παραχρημ. syr^{cu} repetit *coram omni populo declaravit*

48. ο δε ειπ. αυτη: Δ om | ο δε cum ℵABDEHKLSUVΓΞΠ al plu it vg etc ... CMP (sic) RXΛ al¹⁵ fere go syr^{sch} pers^p add ις (:: similiter in Mt et Mc addiderunt; ς Ln habent in Mt, Ln et. in Mc) | αυτη: ℵ fu sah om (:: potest ex Mc inlatum esse; potest vero etiam Mt, ex quo θαρσει a plurimis assumptum est, ad omittendum valuisse) | θυγατερ cum ℵACDEHMPRSUVXΓΔΛΞΠ al omn^{vid} ... Ti θυγατηρ cum BKL (:: item in Mt DGL, in Mc BD. Longe maiore auctoritate Ioh 12, 15 utitur, ubi recepimus). Praeterea sine θαρσει dedimus (Gb') cum ℵBDLΞ 1. 59. 118. 131. 157. 209. 346. it^{pler} vg (et. 130^{lat} et *d*) sah cop syr^{cu} et ^{hr} ... ς praem θαρσει (:: ut Mt; invectum a nonnullis et. in Mc) cum ACEHMPRSUVXΓΔΛΠ al pler q go syr^{sch} et ^p arm aeth | σεσωκ. σε (K om σε, ap Treg pon ante σεσω.): a b c f l q (ff^{2.} g^{1. 2.} ?) am for san tol (non item vg^{ed} et ^{mss aliq}) Tert^{marc 4, 20} *te salvam fecit* | εισ ειρηνην (*in pacem* d ff^{2.} g^{1.} l): D^{gr} εν ιρηνη, item a b c e f q vg sah cop *in pace*

49. ετι αυτου λαλουντοσ etc: e *adhuc loquente eo venit quidam princeps synagogae dicens domine veni ut filia mea salves· loquente eo venit puer principis dicens quia mortua est* etc | ερχεται: DE* c syr^{cu} ερχονται (c *venerunt*) :: cf Mc | τισ: D a b c g^{1.} l q am for san (non item e f ff^{2.} g^{2.} vg^{ed} ing al) syr^{cu} (non item syr^{utr} et ^{hr}) om | παρα cum ℵB CPRXΓΔΛΞΠ unc⁷ al pler ... Ln απο (:: ut Mc) cum AD 1. al⁵ Dam^{2, 554}. Latt: a b l q am for san *a* (l* *ad*) *principe* (q *-pem*) *synagogae* (e vide ante); c f ff^{2.} g^{1. 2.} vg (et.^{mss} ut vdtr^{mu}) *ad principem syn.* | λεγων (D c syr^{cu} λεγοντεσ :: e Mc) sine αυτω cum ℵBLXΞ 1. 33. 118.

τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ
φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-

---

icant e sah cop syr^{hr} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ACDPRΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr$^{cu\ et\ utr}$ arm aeth Dam^{2,554} (:: et. in Mc ad *λεγοντεσ* D etc add *αυτω*) | *η θυγ. σου*: D^{gr} *σου η θυγ.* | *μηκετι* cum ℵBD sah syr^{p} (sed *ετι* c.*) ... ς Ti *μη* cum ACLPRXΓΔΛΞΠ unc^{7} al omn vid item (it vg *noli*) go cop syrr (exc^{p} c.*) rell Dam^{2,554} (:: cf 7, 6 *μη σκυλλου*. Marci *τι ετι σκυλλεισ* etc vix huc valuit) | XΓΔ al mu *σκυλε* (ut et. in Dam^{2,554} editum est) | *τον διδασκαλον* (ita q mm; b om): 1. 131. it^{pler} vg (exc mm) Amb$^{luc\ 1397}$ arm *αυτον*, aeth *Iesum*. Amb^{luc1397} libere tanquam textum affert: *venerunt*, inquit, *servi dicentes principi*: *Noli vexare illum, filia tua mortua est.*

50. *ακουσασ*: U om ... D it vg (e *audiens sermonem*, c *audito hoc sermone*, d *audiens verbum*, b f g$^{1.}$ l q ff$^{2.\ vid}$ g$^{2.\ vid}$ *audito hoc verbo*, a *cum audisset* [*hoc verbum* sive *sermonem*] syr^{cu} (*quod sic dixerint*) add *τον λογον* :: ut Mc | *απεκριθη* (ℵ^{c}): ℵ* 16. a b c e f g$^{1.}$ l q (non item vg nec^{vid} ff$^{2.}$ g$^{2.}$) sah syr$^{cu\ et\ sch}$ aeth *ειπεν* (*dixit, ait*) | *αυτω*: it vg syr^{sch} aeth *patri puellae* | *αυτω* sine additam cum ℵ(et* et ^{c})BLXΔΞ 1. 33. 262. 299. it vg sah syr$^{cu\ et\ sch}$ aeth ... ς add *λεγων* cum ACDPRΓΛΠ unc^{7} al pler cop (*respondens dixit*) go syr^{p} et^{hr} arm | *πιστευσον* cum BLΞ ... ς Ln *πιστευε* (:: ut Mc lectione non fluct) cum ℵACDRXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} | *σωθησεται* (it^{pler} vg *salvabitur, salva erit*; a sah syr^{cu} et ^{hr} *vivet*) : syr^{cu} add *filia tua*

51. *ελθων* (:: ut Mt et Mc) cum ℵABCEFW^{w}HKLMRSUXΓΔΛΠ al^{30} fere it vg go sah cop$^{schw\ et\ cdd\ 2}$ syr^{omn} ... ς (= Gb Sz) Ti *εισελθων* cum DV al non ita mu cop^{wi} arm aeth | *δε* (e *veniens autem*, d *intrans autem*, c *cum venisset autem*): it^{pler} vg *et cum* (a *cumque*) *venisset* (q *pervenisset*) ... Δ om | *ουκ αφηκεν* etc: ℵ *ουδενα αφηκ. συνεισελθειν αυτω* | *τινα* (L *ουδενα*, 69. post *αφηκ.*) *συν αυτω* (D *σ. αυτ. τινα*, it^{pler} vg *secum quemquam*, l *sec. intrar. quemq.*, e *sec. aliquos*) c. BC*DLX 33. 69. (124. 346. *τινα συνελθ. αυτω*) sah cop aeth, item syr^{sch} et^{p} et^{hr} ... ς *ουδενα* c. AC^{3}EHKMRSUVΓΔΛΠ al pler syr^{cu} go arm (:: Mc *ουδενα μετ αυτου*) | *ιωαννην* (BD *-αννην*) *και ιακω.* c. BCDEFHKMRUVΓΛΠ al^{125} fere a b c e f l q for san tol syr^{p} et^{hr} ... ς(= Gb Sz) *ιακω. και ιωανν.* (:: ut Mc lectione tantum non fluct) cum ℵALSXΔ 33. al mu vg (ff$^{2.}$ g$^{1.\ 2.}$ ut vdtr) sah cop syr$^{cu\ et\ sch}$ go arm aeth. Cf et. Ir$^{int\ 151}$: *Nullum enim*, inquit, *permisit intrare nisi Petrum et Iacobum et patrem et matrem puellae.* Quibus verbis e Gnosticorum sententia praemissa sunt: „quintus autem ingressus dominus ad mortuam puellam suscitavit eam.“ Unde sequitur Gnosticos hunc locum absque Iohannis mentione legisse; ut enim numerum quinquenarium, quo maxime delectabantur, efficerent, ipsum dominum quinto loco numerarunt. | *τησ παιδοσ*: D *του κορασιου*

τέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντεσ καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων
αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸσ δὲ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ
αὐτῆσ ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖσ, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ
πνεῦμα αὐτῆσ, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
ναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖσ αὐτῆσ· ὁ δὲ παρήγγειλεν
αὐτοῖσ μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονόσ.

IX.

1 [86. 2] Συνκαλεσάμενοσ δὲ τοὺσ δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖσ δύνα- 1–6 Mc 6, 7–13 Mt 10, 1. 5 ss

---

52. ο δε: R 33. 282. al[2scri] syr[cu] et [sch] (non item P nec [hr]) aeth add ις | ουκ (:: ut Mc nexu paullo diverso) c. AEHKMRSUVΓΛΠ al plu b e vg (et. am fu for tol) syr[p mg] Or[1, 423] (περι ησ ειπεν· ουκ απεθανεν αλλα καθευδει) Amb[luc 1398] ... Gb' Ln ου γαρ (:: ut Mt) c. ℵBCDFLXΔ al[25] fere a c f ff[2.] g[1. 2.] l q em perus sah cop syr[cu] et [sch] (et P sed γαρ c.*) et [hr] go arm Cyr[act 51] | απεθανεν: FLMX 1. 13. 22. 33. 64. 69. 76. 106. 121. 131. 209. c ff[2.] g[1. 2.] vg (sed non am for em tol) sah cop syr[cu] et P c.* (et in mg: „enim" „puella" non in omnibus exempll invenitur) syr[hr] aeth Cyr[act] Amb[luc] add το κορασιον (:: ut Mt). Ceterum ad Mt 9, 24 pertinet quod Aug[cons 2, 68] refert: „Quod autem nonnulli codices habent sec. Mt: *Non enim mortua est mulier sed dormit*, cum eam Mc et Lc duodecim annorum puellam fuisse testentur, intelligas hebraeo more locutum esse Matthaeum" etc.

53. κατεγελων: D*KX -γελουν | ειδοτεσ: X ιδοντεσ

54. αυτοσ δε sine additamento (Gb' prob Schu) cum ℵBDLX 1. 118. 131. 209. it[pler] vg (et. am fu for etc) syr[cu] aeth ... ς add εκβαλων εξω (C* sah om; AKRSUΠ al plus[20] f q em syr[utr] et [hr] go post παντασ pon) παντασ και (al[3] arm om και) :: e ll. pp. | Δ χεροσ | λεγων: 1. 118. 131. 209. om | εγειρου cum AEFHKMRSUVΓΔΛΠ al pler (:: quae forma nusquam simili auctoritate prae -ρε et -ραι utitur; solent formae -ρε et -ραι non commutari cum εγειρου. Ex usu Lucae etiam εγερθητι 7, 14 est) ... Ln εγειρε c. ℵBCDX 1. 33; item L 209. εγειραι :: cf ll. pp. Praeterea Epiph[anc103] η παισ αναστηθι.

55. επεστρεψεν: D υπεστρ. | και ανεστη (M απεστη?) παραχρημα (ℵ[a]): ℵ* om | διεταξεν: D επεταξεν | αυτη δοθ. cum ℵABCEFHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler it[pler] vg sah cop go ... DR 1. 33. 69. 106. 124. 131. 209. al pauc a syrr[omn] arm aeth δοθ. αυτη :: ut Mc

56. και εξεστ. (a *obstupuerunt autem*, e *admirati sunt autem*) οι γον. αυτησ (syr[cu] και οι γον. αυτ. εξεστ.): D c οι δε γονεισ αυτ. θεωρουντεσ (c om) εξεστ. | ο δε παρηγγειλεν (K* -γγελεν, K[2] -γγελλεν): D παρηγγ. δε | μηδενι: D[gr*] μηδε

IX, 1. Primum versum X ter habet. | συνκ. (συνκ. c. ℵDR, cf et alibi; ς Ln

μιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ θεραπεύειν.
2 *καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ*
ἰᾶσθαι, 3 $^{87.\,8}$ *καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδὲν αἴρετε εἰσ τὴν ὁδόν,*
μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο
χιτῶνασ ἔχειν. 4 *καὶ εἰσ ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ*

Ti *συγκ.* ut ABCLΓΔΛΞΠ unc^{8} etc) *δε* (C^{3}HS^{mg}X^{semel} al syr^{cu} om *δε*): C^{3} FHS^{mg} al aliq (item evglstaria) c vg^{six} syr^{cu} et ^{sch} (et ^{hr} *Et tunc ille domin. Iesus convocavit*) add ο ι̅ς̅ | *τουσ δωδεκα* (D *ιβ'*) c. ΑΒDΚΜRSVΓΔΠ al^{100} fere syr^{cu} et ^{sch} Dial^{828} (*αναγινωσκω εκ του ευαγγελιου· συγκαλεσαμενοσ δε τουσ δωδεκα εδωκεν αυτοισ* usque *ιασθαι*) ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore de B) add *μαθητασ αυτου* (:: ut Mt) cum C^{3}EFHU al mu b ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q ... ℵC*LXΛΞ^{ter} 16. 33. 67. 69. 124. 254. 262. 346. 2^{pe} i^{cant} a c e f vg (g$^{2.\,vid}$) go cop syr^{p} et ^{hr} arm aeth add *αποστολουσ* | *εδωκεν*: ℵ *δεδωκεν* | *αυτοισ δυναμιν*: B cop (non item sah) *δυν. αυτ.* | *εξουσιαν*: C vitiose *-σιν* | *παντα τα δαιμ.*: D *πασαν* (D^{2} *παντα*, d *omne*) *δαιμονιον* ... syr^{cu} *omnes spiritus et daemonia* | E *νοσσουσ*

2. *ιασθαι* (F 226* *ιασασθ.*) sine additam cum B syr^{cu} Dial^{828} (vide ante, totus locus *συγκαλεσ.* usq *ιασθαι* exscriptus legitur) ... Gb'' Ln add *τουσ ασθενεισ* cum ℵADLΞ al^{5}, item ς *τουσ ασθενουντασ* c. CXΓΔΛΠ unc^{8} al pler; 407. 435. go praem *παντασ*, 20^{ev} habet *τουσ νοσουντασ*, f *omnes infirmitates*; it^{plor} vg habent *infirmos*, a *aegrotos*, nec aliter sah cop syr^{utr} et ^{hr} etc

3. *την*: CXΔ 69. 254. al^{2scri} om :: ut Mc | *ραβδον* cum ℵBC*DE*FLMΞ (X *ραβδιον*) 1. 11. 13. 22. 28. 33. 69. 106. al^{30} fere it vg (et. d) sah cop^{vid} syr^{omn} arm aeth Eus^{luc169} (*κατα μεν τον ματθ. χρυσου και αργυρου την κτησιν αυτοισ απηγορευε -- κατα δε τουσ λοιπουσ* [i. e. Mc et Lc] *και τον αυτον ματθ. μη επιτρεπων αυτοισ μητε ραβδον μητε πηραν* etc) Tert^{marc4,24} („Chr. autem nec virgam discipulis in viam ferre praescripsit", sed quaeritur utrum *virgam* an *peram* scripserit Tert; pro nexu enim — de LXX app dicit — *peram* videtur praestare) Cyr^{luc230} Aug^{cons2,71} („solet item quaeri quomodo Mt et Lc commemoraverint dixisse dominum ut nec virgam ferrent, cum dicat Mc: - *nisi virgam tantum*" etc) ... ς (= Gb Sz) *ραβδουσ* cum AC^{3}E^{2}HK SUVΓΔΛΠ al plu go :: ut Mt | *πηραν* (X al pauc *πειραν*): a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q add *neque calciamenta* (ff$^{2.}$ *-tum*); non item f g$^{2.}$ vg :: e Mt | *ανα* cum AC^{3}DEHKMSUVΓΔΛΠ al pler syr^{p} ... ℵBC*FLΞ 254. 48^{ev} om, nec exprim it (contra d *ana* habet) vg (nec d) syr$^{cu\ sch\ hr}$ sah cop arm go | *εχειν* (d go): ℵ^{a}F^{w}L 33. 157. it vg syr^{omn} sah (*neve sint super vos*) cop arm *εχετε* ... ℵ* om, nec exprim aeth

4. *ην*: MXΓ 1. al pauc *δ'αν* ... 61. 243. 259. al plus^{10} om | *οικιαν*: 76. 106. 251. al pauc syr^{p} *πολιν η οικιαν* :: cf Mt | *μενετε*: ℵ *μεινατε* :: cf Mt | *και εκειθεν* (D *κακειθεν*): 38. c vg add *μη*. Similiter f mm sax cop pro *και εκειθ. εξερχ.* *donec exeatis*, aeth *et ne exeatis inde usquedum exiveritis*

ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 $^{88.2}$ καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξερ-
χόμενοι ἀπὸ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν
ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰσ μαρτύριον ἐπ᾽ αὐτούσ. 6 $^{89.8}$ ἐξερχόμενοι
δὲ διήρχοντο κατὰ τὰσ κώμασ εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντεσ
πανταχοῦ.
7 $^{90.2}$ Ἤκουσεν δὲ Ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ τὰ γινόμενα πάντα, 7–9 Mc 6, 14–16 Mt 14, 1 s

5. αν cum ℵABDKLUΔΠ al permu ... ς Ti εαν c. CEFHMSVXΓΛΞ al^{70} fere | δεχωνται (Gb'') cum ℵABC*KLMUΞΠ al^{15} fere go ... ς δεξωνται cum C^{3} DEFSVXΔ al plu (it vg *receperint*) :: cf ll. pp., item HΓΛ al^{20} fere δεξονται | υμασ: sah add *neque audiverint vestra verba* :: c ll. pp. | απο cum ABCLXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler ... ℵD 28. 6^{pe} 47^{ev} εκ, item it vg *de* (:: Mt εξω, substitutum εκ vel plane omissum). Praeterea 69. 124. 346. απο τησ οικιασ η απο τ. πολ. εκ., 33. απ. τ. πολ. η κωμησ εκεινησ :: cf Mt 10, 14 et 11 | και τ. κονιορτ. cum AC^{3}EFGHKMSUVΓΔ ΛΠ al longe pler b e ff^{2} g^{1} g$^{2\cdot vid}$ l q vg go syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} Amb^{luc} ^{1398} ... ℵBC*DLXΞ 1. 33. 124. a c f sah cop arm aeth om και, hinc Ln [και] :: at ita et Mt et Mc lectione non fluct. Quibus ex ll. pp. omissum esse multo verisimilius est quam ex 10, 11 huc inlatum. Videtur omnino Lc utroq loc — alterum solus habet — και scripsisse. | απο (L 33. praem τον): DU al plus^{15} c vg (c d vg *pulverem pedum vestrorum*) sah cop syr^{cu} arm om :: cf ad Mt. Latini reliqui sic: *pulverem de pedibus vestris* f ff^{2} g^{1} Amb$^{luc\ 1398}$, *pulver. vestrum a pedib. vestris* e, *pulv. vestrum de pedibus* a b l; *pulverem vestrum* (sine additam) q | αποτινασσετε c. ℵB 1. 131. 157. ... ς Ln Ti αποτιναξατε (:: ut ll. pp.) cum ACLXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler; D εκτειναξατε. Ponunt ante [και] τον κον. D c f :: e ll. pp. | επ αυτουσ cum ℵ^{ca}ABCDLX ΓΔΛΞΠ unc rell al pler, item *super (supra) illos (eos)* it^{pler} vg etc (syr ^{sch} et ^{hr} ante εισ μαρτ. pon) ... ℵ^{cb}X al^{10} επ αυτοισ ... ℵ* 28. 69. 124. al^{10} fere a f syr^{cu} arm αυτοισ (:: ut Mc). Libere Tert$^{marc\ 4, 21}$ „iubet pulverem excutere de pedibus in eos a quibus excepti non fuissent, et hoc in testimonium mandat fieri."

6. εξερχ. δε: syr^{cu} et ^{sch} (non item ^{hr} et P) pers^{p} add *apostoli* (syr^{cu} add *eius*) | διηρχοντο: Δ add απο τησ πολεωσ εκεινησ | διηρχ. κατ. τασ (40. 237. a^{scr} al^{3} Dial^{829} om) κωμασ (X πολεισ, sah arm Dial^{829} πολεισ και κωμασ, b c l q syr^{cu} et ^{sch} *castella et civitates*): D κατα πολεισ και ηρχοντο (d *circa civitates transibant*), e *per castella pertransiebant*

7. ηκουσεν: D ακουσασ | ο: Δ om | τετραaρχησ cum ℵ^{a}(* om ο τετρ.) CΞ* cop. Cf ad Mt 14, 1, ubi ℵCZΔ, Lc 3, 1 et 19 ... ς Ln Ti τετραρχ. cum ABDLXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} sah etc | τα γινομενα (ΛΧ 1. 69. 346. al^{15} fere τ. γενομ., item b q *quaecumq. erant facta*) absque υπ αυτ. cum ℵBC*DLΞ 69. 157. 6^{pe} a b e ff^{2} l sah cop syr^{cu} arm ... ς (sed Gb^{oo}) add υπ αυτου, Ln [υπ αυτ.] cum AC^{3}EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler c f g$^{1.2}$ q vg go syr^{utr} aeth | παντα (it vg cop syr^{cu} et ^{sch} aeth

καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννησ ἠγέρθη ἐκ
νεκρῶν, 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείασ ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτησ
τισ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδησ· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε-
κεφάλισα· τίσ δέ ἐστιν οὗτοσ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.
10—17 Mc 6, 30—44 Mt 14, 13—21 Io 6, 1—13 10 $^{91. 8}$ Καὶ ὑποστρέψαντεσ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ
ὅσα ἐποίησαν. $^{92. 3}$ καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ὑπεχώρησεν κατ᾽ ἰδίαν
εἰσ πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντεσ ἠκολού-

---

ante τα γινομ. pon, non item sah syr^{p} arm go; 157. απαντ.): DΓ 235. f^{scr} tol om | και διηπορει: D ηπορειτο | B (non item D) ιωανησ | ηγερθη cum ℵBCLΞ al^{10} fere ... ς Ti εγηγερται (EHXΓ al aliq εγειγερτ.) cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler :: ut Mc ... D ανεστη post νεκρων, eodem ordine c e *a mortuis resurrexit* | εκ: X al^{6} εκ των, 13. 69. 124. 346. al pauc απο των

8. υπο τινων: 69. αλλοι | ηλειασ cum ℵBD (:: cf et. alibi) ... ς Ln Ti ηλιασ cum ACLXΓΔΛΞΠ unc rell al omn^{vid} | αλλων: LΞ 157. υπο τινων ... D αλλοι | δε: X om | τισ cum (Schu commend vdtr) cum ℵBCLXΔΞ 1. 13. 33. y^{scr} al^{14} go arm (Tert$^{marc 4, 21}$ *unum aliquem ex veterib. prophetis*) ... ς Ln εισ cum AΓΔΛΠ unc^{8} al plu b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q syr^{cu} aeth (sah cop syr^{p} ut vdtr certe) :: Mt 16, 14 Mc 8, 28 ενα των προφ. non fluct, nec magis εισ Mc 6, 15 fluct, nisi quod 33. textum Lucae intulit ... D 69. 346. a e syr^{sch} om | ανεστη (syr^{cu} add *a mortuis*): D ηνεστη ... Γ c^{scr} εστιν

9. ειπεν δε cum ℵBCDLXΞ 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. it (a c e *dixit autem*, b f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q *ait autem*) sah cop ... ς και ειπ. cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg (*et ait*) syr$^{cu\ et\ utr}$ go aeth | ηρωδησ cum ℵACDEF^{w}GHKMSUVΓΔΛΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) ο ηρωδ. cum BLXΞ 1. 33. 69. 118. 124. 157. al vix mu (:: ut Mc fluctuante quidem lectione; cf et. ad Mt) | ιωαννην (BD -ανην): CD praem οτι, item sah cop | ακουω cum ℵBC*LΞ al^{6} vel^{7} e f ff$^{2.}$ l sah cop aeth ... ς praem εγω cum AC^{2}DXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b g$^{1.}$ q vg go syr^{p} arm; item post ακ. add a c am for tol syr$^{cu\ et\ sch}$ | τοιαυτα: DF^{w}LXΞ 69. 234. 299. 48^{ev} e syr$^{cu\ et\ sch}$ sah ταυτα | ιδ. αυτον: D al pauc b l q go αυτ. ιδ. (D ειδ.)

10. αυτω: 13. 69. 124. 346. syr^{sch} τω ῑυ | οσα (235. παντα οσα): ℵ sah cop α (:: Mc παντα οσα) | εποιησαν (ℵ^{a}; ℵ* -σεν): A add και οσα εδιδαξαν :: e Mc | υπεχωρησεν c. ℵABCLXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler ... D y^{scr} al pauc ανεχωρ. | πολιν καλουμενην c. ℵ^{ca}BLXΞ 33. sah cop ar^{e}; similiter D κωμην καλουμενην ... ς Ln τοπον ερημον (A 13. 69^{tres} 346. a^{scr} c^{scr} 253. 259. ερημ. τοπ., 1. 131. 209. τοπον sine ερημον: Gb^{o} τοπ. ερημ.) πολεωσ (ℵ* et^{cb} 13. 69. 157. 346. g^{scr} it vg syr$^{cu\ et\ sch}$ om: Gb^{oo}) καλουμενησ (ℵ* et^{cb} 13. 69. 157. 346. o^{scr} syr$^{cu\ et\ sch}$ om, g^{scr} -νην, b c ff$^{2.}$ g$^{1. 2.}$ l q vg *quod* [ff$^{2.}$ g$^{1. 2.}$ vg *qui*] *est*, contra a e f *qui* [e *quod*] *vocabatur* [e *appelatur*, f *dicitur*]: Gb^{oo}) cum ACΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{p} arm go aeth; ℵ* et^{cb} al^{4} syr$^{cu\ et\ sch}$ sine πολ. καλ. similiterque it vg |

θησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενοσ αὐτοὺσ ἐλάλει αὐτοῖσ περὶ τῆσ
βασιλείασ τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺσ χρείαν ἔχοντασ θεραπείασ ἰᾶτο.
12 $^{93.1}$ ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντεσ δὲ οἱ δώδεκα
εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντεσ εἰσ τὰσ κύκλῳ
κώμασ καὶ ἀγροὺσ καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι

βηθσαιδα (L al pauc βιθσ., ℵ^{ca}D cop^{dz} βηδσ. [et. d *beds.*], a b l sah *bets.*, e ff$^{2\cdot}$ *bess.*) -δα cum ℵ^{ca}BCDEGKMXΞΠ al plu it vg sah cop etc (it am -*da*, vg -*dae*) contra AF^{w}HLSUVΓΔΛ al plus^{50} go -δαν ... ℵ*et^{cb} 13. 69. 157. 346. syr^{cu} om. Tenemus igitur εισ πολ. καλουμ. βηθσ. c. ℵ^{ca}BLXΞ 33. sah cop (D); ς Ln εισ τοπ. ερημ. (1. etc ερημ. om, A etc post τοπ. pon) πολεωσ καλουμενησ βηθσ. cum ACΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm aeth; it vg syr^{sch} *in locum desertum qui (quod) est (vocabatur* vel similiter) *Bethsaida* (*bets.*, *bess.*, *-da*, *-dae*); ℵ*et^{cb} al pauc syr^{cu} nil nisi εισ τοπ. (13. al post ερ.) ερημον (:: ut Mc); Gb^{0} τοπ. ερημ. et ^{00} πολ. καλουμενησ, ut supersit tantum εισ βηθσ. Locus Tert^{marc4,21} „pascit populum in solitudine, de pristino scilicet more“ non continet quo lectio accuratius definiatur.

11. XΓ al mu γνωντεσ | αποδεξαμενοσ cum ℵBDLXΞ 1. 11. 13. 22. 33. 69. c^{scr} al^{10} ... ς δεξαμενοσ cum ACEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler (:: Schu „αποδεξ. bene ap Lc qui unus hoc verbo usus est: 8, 40. Act 2, 41. 15, 4“ etc. Nec solet δεξασθ. cum αποδεξ. commutari ut Lc 9, 51 Ioh 4, 45. Contra passim etiam alibi αποδεξ. displicuit.) | ελαλει (et. it vg *loquebatur*): ℵ ελαλησεν | περι: MU 13. 33. 69. al^{20} fere τα περι | θεραπειασ: D add αυτου παντασ | ιατο cum ℵABDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg cop syrr ... CLΞ 13. 28. 33. 69. 124. al^{15} fere sah ιασατο

12. η δε (sah om δε): B ηδη (60. ηδη δε ap Mill et Wtst). Item f l *dies autem iam*, e *iam ubi dies coepit declinare* (:: cf ll. pp.) ... X (και ημερα) syr^{cu} και | προσελθ.: b f add *ad eum* (sed f post *duod. disc. eius*) | οι δωδεκα (a; e *illi duodecim*): U om; syr^{cu} et ^{sch} *discipuli eius*; f ff$^{2\cdot}$ l q *duodec. discip. eius*, c *discip. eius duodec.*, b g$^{1\cdot}$ vg *duod. discip.* | ειπον cum ℵABDXΓΔΛΠ unc rell (C hiat) al omn^{vid} ... LΞ ειπαν | τον οχλον (ℵ*et^{cb}): ℵ^{ca} 28. 127. 157. 300. 407. 435. al^{2scr} τουσ οχλουσ | πορευθεντ. cum ℵABCDLRΞ al^{10} fere (it vg *euntes*) ... ς (= Gb, sed rursus Gb′) απελθοντεσ cum EGHKMSUVΓΔΛΠ al pler | και αγρουσ cum ℵBEX 1. 13. 69. 131. 346. 435. go ... ς Ln Ti και τουσ αγρ. cum ACDGHKLMRSUVΓΔΛΞΠ al pler sah cop (:: in Mc est τουσ αγρ. κ. κωμασ, sed etiam ibi D και εισ τασ κωμ. substituit) | καταλυσ. και: 1* om, item c*^{vid} nisi forte αγορασωσιν εαυτοισ βρωματ. (:: e Mc) pro καταλ. usq επισιτισμ. habuit; similiter f *emant sibi escas* pro καταλ. κ. ευρ. επισιτ. | και ευρ. επισιτισμον: go *et emant sibi escas*, g$^{1\cdot}$ *et reficiant se* (sed *inveniant escas* pro καταλυσ.), syr^{cu} *vel ut inveniant sibi escas* ... D om | οτι ωδε (sah cop^{petr4} om) εν (Γ om) ερημ. τοπω εσμεν: syr^{cu} om, sed post ειπον αυτω add *in loco deserto nos sumus*

ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 *εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· δότε αὐτοῖσ*
φαγεῖν ὑμεῖσ. οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ
ἰχθύεσ δύο, εἰ μήτι πορευθέντεσ ἡμεῖσ ἀγοράσωμεν εἰσ πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 *ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρεσ πεντακισχίλιοι.*
εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺσ κλισίασ
ἀνὰ πεντήκοντα. 15 *καὶ ἐποίησαν οὕτωσ καὶ κατέκλιναν ἅπαντασ.*
16 *λαβὼν δὲ τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ, ἀναβλέψασ*
εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺσ καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖσ

---

13. *προσ αυτουσ*: ℵLΞ 124. *αυτοισ*, c (*αυτοσ?*) *ipse* (*verum ipse ait*) ... C add *ο* ι̅ς̅, item f ff$^{2.}$ syr^{cu} et ^{sch} | *αυτοισ*: V al pauc *αυτουσ* | *υμεισ* post *φαγ*. cum B b l* ... ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ (hi^{3} omnino vdtr) vg syr^{cu} ante *δοτε*, a c plane om, 74. 243. 7^{pe} post *δοτε* ... ς ante *φαγ*. (:: at ita et Mt et Mc, apud quos nemo nostrum ordinem verborum habet, unus D *δοτ. υμ. φαγ. αυτ.*) cum ℵACDLRXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler e f l^{2} q sah cop go syr^{utr} al Amb$^{luc\,1399}$ et ^{1401} | *ειπαν* cum ℵBCDLΞ 33. 124. ... ς *ειπον* cum ARXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn. Praeterea add *αυτω* sah syr^{cu} go aeth | *πλειον*: DΓ 1. 131. *πλεον* ... ℵ* *πλειονεσ* (omisso *η* quod sequitur), F^{w}M al^{3} *πλειουσ* | *πεντε* (C *επτα*, sed infra *πεντ.*) post *αρτ*. cum ℵ*B ... ς Ln Ti ante *αρτοι* (:: cf ll. pp.) cum ℵ^{c}ACDLR XΓΔΛΞΠ al omn^{vid} it vg etc | *δυο* post *ιχθυεσ* (M -*υασ*) cum ℵABCF^{w} XΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu a sah cop go aeth ... ς (= Gb Sz) ante *ιχθυεσ* (:: ut ll. pp.) cum DLRΞ al mu it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr} arm | *ει* (U *η*) *μητι*: Δ 1. 131. 262. *ει μη* | *ημεισ* (ff$^{2.}$ blanch q cop^{dz} om) hoc loco e: D 157. a b c f ff$^{2.}$ sab g$^{1.2.}$ l vg go (al) Amb^{luc} ante *πορευθ*. pon | *αγορασωμεν*: 1. 11. 22. 157. al plus^{40} -*σομεν* | *παντα*: M al pauc *απαντα* | *βρωματα*: 1. 131. syr^{cu} et ^{sch} ante *εισ* pon

14. *δε* cum ℵ* et ^{cb}L a e g$^{1.2.}$ vg cop (:: vdbatur vitandum *δε* toties repetitum, *γαρ* vero aptissimum) ... ς Ln Ti *γαρ* cum ℵ^{ca}ABCDRXΓΔΛ ΞΠ unc rell al omn^{vid} b c f ff$^{2.}$ l q sah (ut restituendum Schwarzio vdtr) syr^{cu} et ^{utr} etc | *ωσει* pri (D *ωσ*): D 1. 131. 218. i^{cant} a e f post *ανδρ*. pon ... q syr^{cu} om | *κλισιασ*: arm *κλισ. κλισ.*, similiter syr^{cu} *quinquaginta quinquaginta homines in discubitu* | *ανα* cum AEGHKMSU VXΓΔΛΠ al pler it^{pler} vg cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth ... ℵBCDLRΞ 33. 157. a (omnino vdtr) e sah Or^{3,467} *ωσει ανα*, hinc Ti^{synops} *ωσει ανα*, Ln [*ωσει*] *ανα* :: at vdtr propter Marci *κατα εκατον κ. κατ. πεντηκοντ*. invectum

15. *ουτωσ*: ita (non *ουτω*) unc omn al plu: V om, 240. 244. om *κ. εποιουτ.* | *και κατεκλ. απαντασ* (e f vg *et discumbere* [e *rec.*] *fecerunt omnes*): a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q vg^{cdd} (ap Ln) *et discubuerunt* (a *rec.*) *omnes* (q om), item (*et ita discubuerunt et fecerunt omnes* singulis perturbatis) g$^{2.}$ ... DX om | *κατεκλιν*. cum ℵBLΞ 1. 13. 33. 69. 124. 131. 346. ... ς Ln Ti *ανεκλιναν* cum ACRΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *απαντασ* cum ABCΓΔ ΛΠ unc^{8} al pler ... ℵLΞ 13. 33. al pauc *παντασ*, 1. 131. *αυτουσ*

16. *ουρανον*: D add *προσηυξατο και* | *ευλογησεν* cum ℵBCDRXΔΛΞΠ unc^{8}

μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

18 [94. 1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν·

18–22 Mt 16, 13–28 Mc 8, 27–33 (Io 6, 68 ss)

al pler Epiph[marc 318] ... ΑΓ[wr] 33. al[10] fere Epiph[marc 327bis] (et σχόλ. et ἔλεγχ.) ηυλογησεν (Or[3, 510] vide ad Mc 6, 41) | αυτους cum ABCL ΒΓΔΛΞΠ unc[8] al pler c e f vg syr[p]: D a b ff[2] g[1. 2] l q syr[cu] Epiph marc[318] et bis [327] επ αυτους ... ℵD syr[sch] arm aeth om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) | και κατεκλασεν: D om | τοις μαθηταις (et. a b f ff[2] q go cop arm): LRΞ 13. 33. 69. 124. 346. i[cant] c e l (g[1. 2] vid) vg sah syr[cu] et [sch] et P c.* aeth add αυτου | παραθειναι (X al[6] -θηναι) cum ℵBCX 1. al[15] fere (69. παρατεθηναι) ... ς Ln παρατιθεναι cum ADLRΓΔΛΞΠ unc[8] al longe plu | τω οχλω (et. e ff[2] l sah arm go aeth): D a b c f g[1. 2] vid q vg cop syr[cu] et [utr] τοις οχλοις

17. παντες: 13. 69. 124. 242. 346. c[scr] f g[2] vid vg syr[cu] et [sch] post εφαγον pon (:: ut Mc et Mt) ... a b c ff[2] g[1] l q om | ηρθη: s (item sah cop syrr al) ηραν (:: ut ll. pp.) | το περισσευσαν (al pauc -σσευον :: ut Mt) αυτοις (ℵ 218. των omisso αυτ., et. arm aeth om αυτ.): D 13. 346. το περισσευμα των (item 69. sed αυτοις pro των), d *quod superavit fractamentorum*, e *reliqum fracturarum* :: cf Mt το περισσευον των κλ. | δωδεκα (D δεκαδυο): M 28. 157. 299. al[10] fere syr[cu] et [utr] arm ante κοφιν. (MΓ al κωφ.) | κλασματων coniunximus cum antecedd ut EM al; Ln Ti cum sqq, ut K al. Ceterum syr[cu] add post δωδ. κοφ. ex Mt (et Mc) haec: και ησαν οι ανδρες οι φαγοντες τον αρτον ωσει πενταχισχιλ. χωρις γυναικ. και παιδιων

18. εν τω: A om | αυτον: D sah[münt] αυτους ... ℵ* (sed rursus delet ℵ[c]) add εν τοπω, item Γ εκει και | προσευχομενον: D a c e (non item b f ff[2] g[1. 2] l q vg) syr[cu] om | συνησαν (ff[2] g[2] q vg *erant cum illo et discipuli*, c d *erant cum eo discipuli*, e *cum illo fuerunt disc.*, a *aderant illi discip. sui*, g[1] l *erant autem cum illo et disc.*, b *erant autem et cum illo disc.*): B* (non item B[2vdtr] et [3]) 245. f συνηντησαν (f *occurrerunt*), 17[ev] συνηχθησαν | οι μαθηται: MU 1. 13. 69. al[20] fere a f sah cop syr[cu] et [utr] arm aeth go add αυτου | επηρωτ. (X επερ.) αυτους: ℵX add ο ις | οι οχλ. (sah cop ανθρωπ.) λεγουσ. ειναι cum ℵ*BLRΞ 1. 131. item sah cop ... ς Ln λεγουσ. οι οχλ. (A al[5] e g[1] οι ανθρωποι, item Dial[829] :: e ll. pp.) ειναι (:: cf ll. pp.) cum ℵ[c]ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler a c (it[pler] vg go *dicunt esse turbae*) syr[cu] et [utr]. Dial[829] sic: εν τω ευαγγ. λεγει ο χς· τινα με λεγ. οι ανθρωπ. τον υιον του ανθρωπου :: cf Mt

19. ειπαν cum ℵBD ... ς ειπον cum ACLRXΓΔΛΞΠ unc[8] al omn[vid] | οι δε αποκριθ. (sah om) ειπαν: syr[cu] *dixerunt ei*, praeterea pergunt sah οι μεν λεγουσιν, syr[p] c.* οι μεν, syr[sch] *sunt qui dicant* ... Dial[829] λεγουσιν οι μαθηται

Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης
τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με*
λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ.
21 [95. 2] *ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο,*
24, 7 22 *εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀπο-*
δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

---

19. BD *ιωαννην* | *ηλειαν* cum BD (vv. 8 et 30 et. ℵ) :: cf inprimis ad 4, 25 sq ubi v. 26 -*ει*- tuentur ℵAB*DU[2] (1, 17 et. L, Mt 27, 47 et. Δ) contra -*ι*- (sic) B[3]LXΓΔΛΠ etc ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum ℵACLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn[vid] | *ηλειαν* (*ηλιαν*): 1. 13. 69. 118. 124. 131. 251. 346. syr[p] c.* add *αλλοι* (13. 69. al *ετεροι*) *δε ιερεμιαν* :: e Mt | *αλλοι δε οτι* usq *ανεστη*: D e *η ενα των προφητων* :: ut Mt ... syr[cu] plane om

20. *τινα με λεγ. ειναι*: Dial[829] nil nisi *τινα* | *πετρος δε* (sah om) *αποκριθεις* cum ℵBCLΞ 1. sah cop ... ς Ln *αποκριθ. δε ο* (*ο* cum ADKMR UXΠ etc; EGHSVΓΔΛ al[50] fere om, hinc Gb[0]) *πετρος* (:: ut ll. pp.) cum ADRXΓΔΛΠ unc[8] al pler a (b[vid], vox *autem*, nisi est *Simon*, non satis apparuit Blanchino) syr[p] go arm aeth. Praeterea f g[1.] q *respondens autem Simon Petrus*, item omisso *autem* l vg, e Dial[829] *respondens Petrus* et *αποκριθεις πετρος*, c (et ff[2.vid]) Amb[luc 1405] *respondit Simon Petr.* (pergens *et dixit*, sed Amb haec om), syr[sch] *respondit Simon* (pergens *et dixit*), syr[cu] *Simon Cephas respondit* (perg *et dix. ei*) | *τον* (Δ om) *χ̅ν̅* (D 28. e add *υιον*, Or[3, 532cod] *υιον* pro *χ̅ν̅*) *του θεου*: f l go sax *tu es christus filius dei* (l add *vivi*); syr[cu] *tu es christus*, similiterque a Dial[829] nil nisi *christum*, *χριστον*; cop *tu* (cop[dz] add *es*) *christus deus* (sed sah *tu es christus dei*). Cf Or[3, 533sq] *και γαρ μακαριζεται* (ap Mt) *ουκ επι τω ειρηκεναι· συ ει ο χ̅ς̅, μονον, αλλα μετα της προσθηκης, της· ο υιος του θεου του ζωντος. οι γουν αναγραψαντες μαρκος και λουκας αποκριθεντα τον πετρον ειρηκεναι· συ ει ο χ̅ς̅, και μη προσθεντες το παρα τω ματθαιω κειμενον* (i. e. *ο υι. του θεου τ. ζωντος*, ut in promptu est), *ουκ ανεγραψαν τον επι τω ειρημενω μακαρισμον και την μετα τον μακαρισμον ευλογιαν, λεγουσαν το· συ ει πετρος κτλ.* Item Cyr[luc 234] *λεγων· τον χ̅ν̅ του θεου· ου γαρ τοι φησιν απλως χ̅ν̅ αυτον ειναι, του θεου τον χ̅ν̅ δε μαλλον·* etc

21. *παρηγγειλεν*: MX -*γγελεν* ... KΠ 28. 209. p[scri] al[5] syr[p] c.* aeth add *αυτοις* | *λεγειν* cum ℵABCDKLMΞΠ al plus[30] Or[3, 532] ... ς (=Gb) Ti *ειπειν* cum EXΓΔΛ unc[7] al plu (:: Mc *λεγωσιν*, Mt *ειπωσιν*)

22. *ειπων*: Epiph[marc 313] et [327] *λεγων* (omisso *οτι* seq; quae praecedunt non affert) | *οτι* etc (ℵ[c]): ℵ* *οτι τ. υι. του ανθρ. δει* | *απο*: D 1. *υπο* :: cf Mc | *τ. πρεσβυτ. κ. αρχιερεων*: 69. 124. 346. al pauc g[1.] q arm Or[2, 406] (certe vdtr huc spectare) *τ. αρχ. κ.* (69. add *των*) *πρεσβ.* | *κ. γραμμ.*: syr[cu] Tert[marc 4, 21] ante *κ. αρχιερ.* pon ... 1. 131. 209.

23 [96. 2] Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχε- 23—27 Mt 16, 24—28 Mc 8, 34—9, 1
σθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ'
ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ

Or[3, 496] om | τη τριτ. ημερα (*tertia die* f g[1. 2.] vg sah cop syr[cu] et utr go arm aeth, Or[3, 496]): D a b c e ff[2.] l q Dial[857] Epiph[marc 318] et [327]. Tert[marc 4, 21] μεθ (Epiph[marc] μετα) ημερας τρεις (Epiph[marc] τρ. ημερ.) (ff[2.] l q *post tres dies*, b *post dies tres*; c e *post triduum*, a Tert *post tertium diem*) :: ut Mc | εγερθηναι (:: ita et. Mt) cum ℵBEFW[2]G HLMRSUVXΓΛΔΞ al longe plu Epiph[marc bis] (item in ελεγχ. ις' τί δὲ τὸ ἐγερθὲν ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πεπονθὸς etc) ... Gb' Ln Ti αναστηναι (:: ita et. Mc) c. ACDFW*KΠ 1. 69* 118. 131. 157. al[20] fere Or[3, 496] Dial[857]. Cf huc et. Iust[tr 51] αυτος λεγων οτι εγγυς εστιν η βασ. των ουρ. και οτι δει αυτον πολλα παθ. απο τ. γραμμ. κ. φαρι. κ. σταυρωθηναι (σταυρ. et. Dial[857]) κ. τη τρι. ημερ. αναστηναι etc. Praeterea [tr 76] et [100] vide ad Mc 8, 31. Thaum[4] λεγοντος· δει τον υι. του ανθρ. πολλ. παθ. κ. αποκτανθ. και τη τρι. ημ. αναστην. εκ νεκρ. Cf et. Lc 24, 7 et 46

23. προς παντας: syr[cu] om | ερχεσθαι cum ℵ*ABC*DKLXΠ al fere[25] Or[1, 281] ... ς (= Gb) ελθειν (:: e Mt) cum ℵ[a]C[3]RXΓΛΔ unc[7] (M ante οπισω) al plu | αρνησασθω cum ℵAB[3] (et [iam 2]?) DKLXΠ al[10] fere Or[1, 281] ... ς (= Gb, sed rursus Gb') απαρνησασθω (:: ut ll. pp.) cum B* CRXΓΛΔ unc[7] al pler | και αρατ. τον σταυρ. αυτου (et. Or[1, 281]): D a l om, hinc Gb[0], Schu „hab. Mt et Mc") | καθ ημεραν cum ℵ* et [cb] vel [ca] ABKLMRXΠ 1. 13. 33. 69. 72. 124. 131. al f g[1. 2.] vg (et. am em for fu al; tol post ακολουθ. μοι pon) sah cop syr[cu] et [sch] et [p] c.* go arm (aeth ante ακολουθ. μοι pon) cdd[vet] ap Hier (ep ad Principiam 1, 949: „dominus iuxta antiqua exemplaria") et Hier[7, 65] (in Mt 10, 38sq „in alio evglio scribitur: *Qui non accipit crucem suam quotidie*"); vide post et. Chr[7, 709] ... Gb[00] Sz Ln om cum ℵ[ca] vel [a] CDEFW[G]HSUVX ΓΛΔ al[120] fere (72[mg] εν αλλω το καθ ημερ. ουκ ην) a b c e ff[2.] l q (vg cod ap Gb) sax syr[p mg] („non in omnibus exx invenitur") Or[1, 281] (ακουε γαρ λουκα λεγοντος) (Chr[7, 709] praecedentibus his: ακολουθειν τω χω̅, τουτεστιν παντα τα παρ αυτου κελευομενα ποιειν, προς σφαγας ειναι ετοιμον και θανατον καθημερινον, unde concludi possit a Chrys lectum esse καθ ημεραν. At nec unde illa verba ει τις θελει etc sumpserit perspicuum est.) :: multo minus ex 1 Co 15, 21 invectum quam ad modum ll. pp. omissum vdtr | E*KLRΓ al mu ακολουθητω

24. εαν c. ℵCGH[2]RSUVXΓΛΔΞ al plu (16 enim solus Scri. indicavit) ... ς Ln αν cum ABDEKLMΠ al mu αν | θελη: HΓΛ al mu θελει | τ. ψυχ. αυτ. pri: Or[1, 281] την εαυτου (omisso in cod. ψυχ. ut testantur editores) | απολεσει: X 1. al[3 scri] -λεση | απολεση: XΛ al mu -λεσει | την ψυχ. αυτου (K εαυτ.) sec: F[W] τ. αυτ. ψυχ.

ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτοσ σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωποσ
κερδήσασ τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσασ ἢ ζημιωθείσ;
26 [97. 2] ὃσ γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ, τοῦτον
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐ-
τοῦ καὶ τοῦ πατρὸσ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 [98. 2] λέγω δὲ
ὑμῖν ἀληθῶσ, εἰσίν τινεσ τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται
θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

24. ουτοσ (et. b e g[1.] q cop syr[utr] Or[2, 282]): ΚΠ 63. 116. 253. αυτοσ (Schu „a Lc usu non alienum") ... 56. a c f ff[2.] g[2. vid] l vg go sah syr[cu] arm aeth Tert[marc 4, 21] om

25. γαρ: Χ om | ωφελειται (ΓΔ al οφελ.) ανθρωποσ: ℵCD ωφελει ανθρωποσ (D[2] -ποσ, sed D* -πον). Latini: *quid prode est* (c f *prodest*) *homini* a b c d e f l; *quid proficit homo* ff[2.] g[1. 2.] vg | κερδησασ et απολεσασ η ζημιωθεισ: D κερδησαι (D[2] εαν κερδηση) et απολεσαι η ζημιωθηναι (D[2] απολεση η ζημιωθη). Latini: *si lucretur – perdat et* (*aut* ff[2.]) *detrim. faciat* b f ff[2.] g[1.] q vg; *si lucrum fecerit – perdat aut damnum faciat* e; *lucrari* (c *lucrum facere*) *– perdere aut iacturam* (*damnum* c) *facere* a c; *lucrari – perdere et iactum pati* d, *lucri facere – perdere* (omissis rell) Cyp[323] ... syr[cu] aeth om (ut Cyp) η ζημιωθ.

26. αν cum ℵABDRXΓΔΛΞΠ unc[7] al plu ... CLM al mu εαν | με (et. Or[1, 296]): D Or[1, 296] εμε. Praeterea syr[cu] add *coram hominibus* | και: go η | τουσ εμουσ λογουσ (:: ut Mc) cum ℵABCLRXΓΔΛΞΠ al omn[vid] it[pl] vg sah cop syr[utr] arm aeth go Or[1, 296] ... Ti τουσ εμουσ (sine λογ.) c. D a e l syr[cu] Or[1,296] (sed praecedit ουτε επαισχυνεον αυτον η τουσ λογουσ αυτου. Paullo post vero και ο ις δε ποτε υπεμεινε σταυρον – και οι μιμηται δε αυτου αισχυνησ καταφρονουντεσ etc) | αυτου και: i[cant*] syr[cu et sch] om, item Eus[luc 172] (οτι επαισχυνθησεται τον επαισχυνθεντα αυτον, οταν ελθη εν τη δοξη του πατροσ, εξησ επισυναπτει φασκων· εισι τινεσ των ωδε εστωτων) | τ. πατροσ (et. Or[1, 296 et 298] Or[int 4, 537 bis] Eus[luc 172]): D 65. 125* sah cop syr[cu et sch] aeth add αυτου | αγγελων: sah cop syr[cu et sch] aeth add αυτου

27. αληθωσ: ΚΜRΠ al plus[10] add οτι, item EG etc post αληθ. interpg, eodemque modo conjungunt a b c (hi[3] et vg *dico autem vobis vere*:) e (*veritatem autem dico vobis*) go sah cop syr[cu et utr] ... D οτι αληθωσ, item αληθ. cum εισιν conjgunt ADHLSUΔΛ al f (*dico autem vobis vere*) am, item Or[4, 366] (του δε λουκα· αληθωσ εισι τινεσ των ωδε εστωτων etc) | αυτου (Gb') cum ℵBLΞ 1. Cyr[cat ox 77] (λεγω δε υμιν, φησιν, εισι τινεσ των αυτου εστηκ. Eadem Cyr[luc 237] sed ωδε pro αυτου) ... ς Ln ωδε (:: ut Mt et Mc) cum ACDPRXΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[4, 366] Eus luc[172] Caes[185] | εστηκοτων cum ℵBLRUXΓΞ al mu Cyr[cat ox] ... Gb Sz Ln Ti εστωτων cum ACDEFGHKMPSVΔΛΠ al plus[100] Or[4, 366] Eus[luc 172] Caes[185] (:: hoc Mt, illud Mc) | οι: ΑΚΠ al[10] fere Or Caes οιτινεσ :: e ll. pp. | γευσωνται cum ℵABCDEFKLMPSUVXΔΞΠ al[100] fere Cyr[cat ox] ... ς (= Gb Sz) γευσονται cum GHRΓΛ al mu Or[4, 366] (omisso μη.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, 28–36 Mt 17, 1–8 Mc 9, 2–8
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰσ τὸ
ὄροσ προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ
εἶδοσ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ λευκὸσ
ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινεσ

Cf et.[3,555]) Caes. Similiter fluct ll. pp. (it vg ubique *gustabunt*) | την βασ. του θεου (al[3] add εληλυθυιαν εν δυναμει :: e Mc): syr[cu] *regnum dei veniens in gloria* ... D Or[4,366] (praecedit του δε λουκα) τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν τη δοξη αυτου (:: cf Mt)

28. εγενετο: P -νοντο | ωσει: HLMΓ al plus[20] ωσ | και παραλαβ. c. ℵ[c]AC DEFGKLMPRSUVXΓΔΛΞΠ al omn fere c e f ff[2.] g[2.] q vg (et. am em tol) syr[cu] ... ℵ*BH 28. a b g[1.] l for go sah cop syr[utr] arm aeth om και, hinc Ln [και] (:: utraque constructio frequens, neutra fluctuare solet. Tamen passim και a nonnullis abiectum, ut 5, 12) | πετρον cum unc omn al plu ... ς (= Gb Sz) τον πετρ. cum (G[mg eccles]) minusc non ita mu :: e ll. pp. | ιωανν. (BD -αννην) κ. ιακω. cum ℵABC*EGHKPRSU VΓΔΛΠ al longe plu a b c e f g[2.] l q fu for tol sah syr[p] ... C[2]DLMXΞ 33. 157. al plus[15] ff[2.] g[1.] vg (et. am em) cop syr[cu et sch] go arm aeth ιακω. κ. ιωανν. (:: ut ll. pp.) | ανεβη: G al (inprimis evglstaria) praem και. G[mg eccles] sic: τω καιρω παραλαμβανει ο ῑς̄ τον πετρ. και ιακ. και ιωα. και ανεβη | προσευξασθαι: ℵ προσευχεσθαι ... L om

29. εγενετο: ℵ* om hoc loco sed habet ante ετερον, ℵ[c] suppl h. l. sed non delet ante ετερον. Eodem modo a: *Et factum est – et facta est efigies* etc | προσευχεσθαι (L 33. post αυτον pon): ℵ* l. προσευξασθ. | το ειδοσ: D Or[4,447] η ιδεα. Latini sic: *efigies* a, *figura* e, *species* b c d f ff[2.] g[1. 2.] l vg, *aspectus* Arn (sequitur *vultus eius* a c d e f g[1. 2.] l vg Arn; *aspectus eius* b ff[2.]) | ετερον (Or ετερα) και (syr[p] c.* arm Or add ηλλοιωθη): D sah cop ηλλοιωθη και. Latini, postquam praecessit: *et factum est dum orat* (*cum oraret* d, *dum oraret* f mm) a d f mm, *et dum orat* b ff[2.] g[1.] l q Arn, *et in orando* c e, sic pergunt: *facta est - altera* ff[2.] g[1.] q mm, *et* (c om) *facta est - alia* a c, *visa est - altera* f, *facta est - commutata alia* e, *factus est aspectus vultus eius immutatus* Arn, *facta est - velut sol* l (in b excidit nonnihil); vg *et facta est dum oraret species vultus eius altera* | ο ιματ. αυτου: L om αυτου | εξαστραπτων: syr[cu] add *ut nix*, e *ut nix* pro εξαστρ.

30. συνελαλουν (E* συλλαλουν, scripturus erat συλλαλουντεσ?) et. Epiph[marc 318 et 327] (utroque loco: και ιδου δυο ανδρεσ συνελαλουν αυτω, ηλιασ και μωυσησ εν δοξη), at Tert[marc 4, 22] (finem versus): „nam et si Marcion noluit eum (i. e. Moysen) colloquentem domino ostensum sed stantem, tamen et stans os ad os stabat et faciem ad faciem cum illo, inquit" etc, ut videatur συνεστησαν vel simile quid pro συνελαλουν substitutum. Antea (initio cap. 22) habuit: „illum cum Moyse et Helia in secessu montis conspici pateris, quo-

ἦσαν Μωϋσῆσ καὶ Ἡλείασ, 31 οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν
ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτροσ
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντεσ δὲ εἶ-
δαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνεστῶτασ αὐτῷ.
33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ
Πέτροσ πρὸσ τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ

---

rum destructor advenerat." Paullo post: „nunc et si praesentia illorum fuit necessaria, non utique in colloquio ostenderentur, quod familiaritatis indicium est, nec in consortio claritatis", unde *συνελαλουν* etiam a Marcione receptum fuisse probabile fit. Vide et. quod sequitur: „Cum illis loqui qui eum fuerant locuti?" | *οιτιν.*(C* *οι*)*ησαν*: D a Arn *ην δε*, item *erant autem* b c e f (item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) l q vg ... syr^{cu} om, item (vide ante) Epiph$^{marc\ bis}$ | *μωυσησ* cum ℵBCDKLRΞΧΔΠ al permu (vv et pp vide alibi; Or^{edd} modo *μωυσησ* modo *μωσησ*) ... ς *μωσησ* cum AEGHMPSUVΓΛ al plu | *ηλειασ* cum ℵBD ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ACLPRXΓΔΛΠ unc rell etc. Vide et. alibi.

31. *οι* (Or^{3,983} et^{4,447}, f *qui visi sunt in glor. et dicebant*): D it^{pler} vg arm Arn Or^{1,690} et^{3,559} om. Latini igitur pleriq: *erant* (a *erat*) *autem Moys. et Helias visi* (a *apparentes*) *in maiestate* (*in claritate* c, *in gloria* d e) | *οφθεντεσ*: C^{3}M al mu add *αυτω*. Epiph^{marc} (vide ante) om *οι οφθ.* (nec contradicit Tert$^{marc\,4,22}$) | *εν* (A add *τη*) *δοξη*: ita et. Epiph^{marc} (vide ante); in *ελεγχ. ιζ* „*αμφοτερουσ ηγαγε μεθ εαυτου εν τη ιδια αυτου δοξη*" etc: a e *in gloriam* (at eiusmodi ex licentia loquendi haud rara, nec vdtr huc adhibendum quod Tert$^{marc\,4,22\,fin}$ scribit „cum illo, inquit, non extra illum, in gloriam ipsius, nedum in conspectu" etc) | *ελεγον* cum ℵABEGHKLRSUVXΓΔΛΠ al pler a go cop syr^{cu} aeth Or^{1,690} et^{3,983} et^{4,447} ... P sah praem *οι*, item C^{3}M al^{15} b f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg arm Arn praem *και* ... C*D al^{10} c e syr^{sch} et P *ελεγ. δε*, hinc Ln *ελ.* [*δε*] | *ημελλεν* cum ℵAC ... ς Ln Ti *εμελλ.* cum BLPRXΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler (et. ap Or editum) ... D *μελλει* :: *ημελλ.* praestat quam *εμελλ.* edere quum Lc ubique pro testium auctoritate ita videatur scripsisse, licet nusquam desint qui *εμελλ.* habeant. Cf 7, 2. 10, 1. 19, 4. Act 12, 6. 16, 27. 27, 33 | *πληρουν*: z^{scr} -*ροιν* | *εν* (et. Or^{ubique}): D *εισ* (e om *εν ιερ.*). Pro *την εξοδον* etc aeth sic: *gloriam eius quam oporteat fieri in Hierosolyma et exitum eius quoque*

32. *διαγρηγ. δε* (et. a c e f go cop syr^{p} aeth, item sah^{vid} sed^{ed} *ουν* pro *δε*): 1. 131. 209. b ff$^{2.}$ l q vg syr^{cu} et^{sch} *και διαγρηγ.* | *ειδαν* (LR *ιδ.* ut edidi 1859) cum ℵLR ... ς Ln *ειδον* cum BEFGHMPSUΓΔΛ al plu, item ACDKVXΠ al mu *ιδον* | *τουσ* (28. add *συλλαλουντασ και*) *συνεστωτασ*: 1. om *τουσ*

33. *διαχωριζεσθαι*: D -*ρισθηναι* | *απ*: ΔΛ *υπ* | *ειπεν*: R *ελεγεν* ut vdtr | *ο πετρ.* cum ℵBCDKLMRXΔΞΠ al permu ... Gb' Ti *πετρ.* sine *ο* cum AEGHPSUVΓΛ al^{70} fere | *προσ* (X om) *τον ιν*: D *τω ιυ* ... a b

ποιήσωμεν σκηνὰσ τρεῖσ, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ,
μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. 34 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ*
ἐπεσκίαζεν αὐτούσ· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν
νεφέλην. 35 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν*
ὁ υἱόσ μου ὁ ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 *καὶ ἐν τῷ γενέσθαι* 2 Pe 1, 17
τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ
ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

---

ff[2.] om | *επιστατα*: X 157. *διδασκαλε* | *ωδε*: C[3] al[10] praem *παντοτε* (:: cf 1 Thess 4, 17) | *και* (X *κα*, MU al[20] fere l sah om; ff[2.] *si vis*, cop *et si vis*) *ποιησωμεν* et. Tert[marc 4, 22]: ℵ al pauc *και ποιησομεν* ... D *θελεισ ποιησω* (d *vis facio*) :: similiter Mt | *σκη. τρεισ* cum ℵABCEG HMPRSUVXΓΔΛΠ al plu a b q go syr[p] ... DF[w]KLX al mu c e f ff[2.] l vg syr[cu] et [sch] sah cop arm aeth Tert[marc] *τρεισ σκη.* (:: cf ll. pp.) | *μιαν σοι*: ℵ 1. 131. al pauc syr[cu] et [sch] *σοι μιαν* :: cf ll. pp. | *μωυ-* cum ℵBDKLRX etc ... ϛ *μω-* cum ACEF[w]GHMPSUVΓΔΛΠ etc. Vide et. alibi. Item *-σει* cum ℵABCDEGLMVΠ al plu ... F[w]HKPRSUXΓΔΛ al permu *-ση* | *μιαν* sec ante *μω.* cum unc omn (exc ℵ) al plu it vg sah cop syr[p] go arm aeth ... ϛ (= Gb Sz) post *μω.* (:: ut ll. pp.) cum ℵ al mu syr[cu] et [sch] Tert[marc] | *μιαν* tert ante *ηλεια*: 1. 131. al pauc syr[cu] et [sch] Tert[marc] post *ηλ.* pon (:: ut ll. pp.) | *ηλεια* cum ABD ... ϛ Ln Ti *ηλια* cum ℵCLPR unc rell al omn | *ο λεγει* (et. Or[3, 560] et [562 sqq] Tert[marc]): D *α λεγ.*, al pauc *τι λεγ.*

34. *λεγοντοσ*: K al pauc *λαλουντοσ* | *επεσκιαζεν* cum ℵBL 47[ev] X[scr] al pauc a ... ϛ Ln *επεσκιασεν* cum ACDPRXΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg sah cop syr[omn] (:: ut Mt) | *εισελθ. αυτουσ* (c 157. 435. *αυτ. εισελθ.*) cum ℵBCL al pauc cop arm; ff[2.] g[1.] vg *intrantibus illis*; b f l q *et intrantibus illis* (tol *intr. autem illis*) ... ϛ Ln *εκεινουσ εισελθειν* (S *ελθ.*, al mu *εισελθ. εκειν.*) cum ADPRXΓΔΛΠ unc[9] al pler sah go; item a *dum illi intrarent*, c e *cum illi introirent* (syr[cu] *et cum vidissent eos ut intrarent in nubem timuerunt*; syr[sch] *et timuerunt cum viderent Mosen et Heliam intrantes in nubem*

35. *εγενετο* (1. al[10] fere ante *φω.*): D *ηλθεν* (:: ut Mc), syr[cu] *audita est* ... K om | *λεγουσα*: 11. al pauc b c l om | *ο υι. μου* (et. Or[3, 963]): P *μου ο υι.* | *ο εκλελεγμ.* (Gb′, Schu: „non alienum a Lc vdtr, cf 2, 15. 27. 8, 34 sqq. 22, 22“) cum ℵBLX 274[mg] (1. *ο εκλεκτοσ*) sah cop aeth[cod a], item (*electus*) a ff[2.] l gat syr[p mg] arm (aeth[ro] *ο αγαπητοσ ο εκλελεγμ.*) ... ϛ Ln *ο αγαπητοσ* (:: ut ll. pp.) cum ACDPRXΓΔΛΠ unc[8] al pler b c (*dilectissimus*) e f q vg go syr[cu] (*ο υι. μου και ο αγαπ. μου*) syr[sch] et [p txt] Epiph[marc 318] et [326] Tert[marc 4, 22]. Praeterea C[3]DM al[20] add *εν ω ευδοκησα* (D *ηυδ.*) :: ex Mt; cf et. 3, 22 cum ll. pp. | *αυτου ακουετε*: D c e *ακ. αυτ.* (:: cf ll. pp.)

36. *φωνην*: U *νεφελην* ... X add *ταυτην* | *ις̅* (Gb″) cum ℵABC*DEGHRSUV W[a]ΓΛΠ al[40] fere ... ϛ *ο ις̅* cum C[3]KLMXΔ al plu | *και αυτοι* (et. Or[3, 963]): D e sah *αυτ. δε* | *ουδεν*: D 47. 239. 274. 433. om | *εωρακαν*:

37–43 Mt 17, 14–28 Mc 9, 14–29 37 $^{99.\,2}$ Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ
τοῦ ὄρουσ συνήντησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ
τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι
ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενήσ μοι ἐστίν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα
λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνησ κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγισ ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ

εωρ- cum ℵABKL*MRSUΓΔΛΠ al plu ... Ti *εορ-* cum C(*et^{3})EGHL^{2}VW^{a}X 33. al mu. Item *-ρακαν* cum BC^{2}LX 47^{ev} 50^{ev} x^{scr} p^{parh} 1pe* ... ς Ln *-ρακασιν* cum ℵAC*EHKMRSUVW^{a}ΓΔΛ al plu Or^{3,983}; G a^{scr} al pauc *-ρακεισαν* ... D *εθεασαντο* (* *εθεασιν*). Ceterum it^{pler} vg *viderant*, d e *viderunt*; aeth add *et quod audiverant*

37. *τη εξησ* (f *illa*, sah *eodem die*, syr^{cu} *illa die iterum*) *ημερ.* cum ℵBLS 1. 69. i^{cant} (al^{vid}) q ... ς Ln Ti *εν τ. εξ. ημ.* cum ACEGHKMRUVW^{a}XΓΔΛΠ al pler c f vg ... D a b e ff^{2} l *δια τησ ημερασ*, *per diem* (conveniunt f sah syr^{cu}?) | *κατελθοντων* (69. *καταβαινοντ.*) *αυτων*: D *κατελθοντα αυτον* (d *descendente eo*) | *απο*: Γ *εκ* | *συνηντησεν* (R *-τησαν*) *αυτω* (a vg syr^{hr} *illis*, sed non am mt) *οχλ. πολυσ* (L *πολλυσ*): D *συνελθειν αυτω οχλον πολυν*

38. *ιδου* (syr$^{pet\,hr}$): syr^{cu} et ^{sch} om | *εβοησ.* c. ℵBCDL al^{6} (Schu „bene, ἀναβοᾶν non habet Lc.“ Quinquies Lc *βοαν*, Act 25, 24 *επιβοαν*. Mt 27, 46 *αναβοαν*.) ... ς Ti *ανεβοησ.* cum ARW^{a}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler. Latini (et. d) *exclamavit*) | *επιβλεψαι* (C *-ψε*) cum ABCGHKLMRSUVΓΔΠ al plu (sed GHKΠ al mu *-βλέψαι*, quemadmodum go *respicere*) ... ς Ln *επιβλεψον* cum ℵDEW^{a}XΛ al permu. Latini: *respice*, *aspice*, *respicias* (a), *adtende* (e); syr^{cu} et ^{hr} *miserere* | *μοι εστιν* (Gb″) cum ℵABCDLX 1. 28. 33. al^{20} fere a e go sah cop ... ς Ti *εστ. μοι* cum RW^{a}ΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu b c f ff^{2} g^{1} l q vg arm

39. *ιδου*: ℵ fu syr^{cu} et ^{sch} om (item D, vide post) | *και ιδου πν. λαμβ.* (R *-βαννι*) *αυτ. κ. εξαιφν.* (AKLRW^{a} al *εξεφν.*) *κραζει*: D e *λαμβανει γαρ αυτον εξαιφν. πνευμα* (e *arripit enim illum spiritus immundus subito*), l *et ecce spir. adpraehendet illum subito* | *κραζει*: syr^{cu} aeth *proiicit eum* (quod cum D fere convenit et, nisi quod *κραζει* retinent, cum ℵ etc) | *και σπαρασσει* (1. *-ττει*): X *και ρησσει* ... ℵD 1. 118. 131. 166. i^{cant} it vg cop arm syr^{hier} praem (:: cf Mc) *και ρησσει* (ℵ *ρασσει*). Latini sic: *et elidit* (c *collidit*) *et dissipat eum cum spuma* (l* *eum spumat*, l^{2} *cum spumat*) b c f ff^{2} g^{1} l q vg, *et concidit et discarpit illum cum spuma* a, *et collidit et dissipat et spumat* e. Item syr^{sch} *et stridet dentibus suis et lacerat* pro *και σπαρ. αυτ. μετα αφρ.* | *αυτον* sec: D e (vide ante) om | *μογισ* (L *μογγεισ*) cum ℵACD(L)W^{a}XΓΔΛΠ al pler ... BR al^{5} *μολισ* (Schu „recte ap Lc, immo in N. T.“) | *συντριβον* (ℵ* *-βουν*, Γ al mu *-βων*): D *και συντριβει*. Item e *et confringit illum* omissis *και μογ. αποχ. απ αυτου*, item syr^{hr} *et crudeliter opprimit illum* pro *και μογισ* usq *συντρ. αυτ.*

ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθη-
σαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ δι-
εστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσ-
άγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐ-
τὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 $^{100.\,8}$ ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ 43–45 Mc 9, 30–32 Mt 17, 22s
μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

$^{101.\,2}$ Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν

40. *μαθητων*: Λ* om | *εκβαλωσιν* cum ℵABCLRW^{a}XΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu … ς (= Gb Sz) *εκβαλλωσιν* cum minusc vix mu … D *απαλλαξωσιν*. Libere syr^{cu} *et non poterant sanare eum et eiicere illud* pro *ινα* usq fin | *αυτο*: D al^{10} al fere *αυτον* (it vg *illum* praegresso *spirit.*) | *ηδυνηθησαν*: KΠ al *εδυνηθησαν*, C^{3} *ισχυσαν* (:: cf Mc). Cf huc Epiph$^{marc\,313}$ et ^{328} *εδεηθην των μαθ. σου. ειχε δε παρα το· ουκ ηδυνηθησαν εκβαλειν αυτο, και προς αυτους· ω γεν. απιστ. εως ποτε ανεξομαι υμων;*

41. *αποκριθεις δε*: haec C* om (suppl^{2}); e am* om *δε* | *απιστος*: D -*στε* | *και διεστραμμενη*: Epiph$^{marc\,313}$ et ^{328} Tert$^{marc\,4,23}$ om | EX 28. 69. 346. al pauc *εσωμαι* et *ανεξωμαι* | *εσομ. πρ. υμας*: it^{pler} vg Tert$^{marc\,4,23}$ *ero apud* (d *ad*) *vos*, e *apud vos ero* … ℵ *μεθ υμων εσομ.*, b gat sah cop *ero vobiscum* (:: Mc *πρ. υμ. εσομ.*, Mt *μεθ υμ. εσομ.*) | *και* (ante *ανεξομ.*): KXΠ al^{25} fere e tol sah syr$^{p\,mg}$ arm^{cdd} *εως* (e sah *και εως*) *ποτε* (tol *quamdiu et*) :: cf Mc. Tert$^{marc\,4,23}$ *quousque ero apud vos* omissis *κ. ανεξ. υμ.*, Epiph$^{marc\,313}$ et ^{328} *εως ποτε ανεξ. υμων* omissis *εως πο. εσομ. πρ. υμ.* | *προσαγαγε* (D *προσενεγκε*): ℵ^{c}LW^{a}XΞ 33. al pauc syr^{cu} et ^{p} c.* aeth add *μοι* :: ex Mt | *ωδε* (a e l* *hoc*) hoc loco cum ℵBLXΞ 1. al mu it vg syr^{sch} et ^{hr} arm aeth … Gb Sz post *τον υι. σου* cum ACRW^{a}ΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu go cop syr^{cu} et ^{p} (:: cf Mt) … D am perus om (:: ut Mc)

42. *ετι δε*: ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ l vg syr^{sch} *et* (e *cum accederet autem* omisso *ετι*) | *προσερχομενου* (ℵ^{c}): ℵ* *προσευχ.* | *συνεσπαραξεν*: D 220. 300. z^{scr} 3^{pe} *συνεταραξεν* … KΠ al plus^{10} c f cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth add *αυτον* | *τω πνευμ. τω ακαθαρτω* (c om *τω ακαθ.*): D e *τω ακαθ. πνευμ.* | *ιασατο* usq *απεδω. αυτον* (Λ om *αυτ.*): D e *αφηκεν αυτον και απεδωκεν τον παιδα* (e *illum*)

43. *εξεπλ. δε παντες*: D c e *παντ. δε εξεπλ.* (syr^{cu} *et omnes stupebant*, syr^{sch} et ^{hr} *et stup. omnes*) | ℵCDMW^{a}XΔΛΞ etc *μεγαλιοτητι*, non item ABLΓΠ unc rell etc | *παντων δε* (6^{pe} *και εθαυμαζον επι* etc): s* c *πα. ουν*, ff$^{2.}$ q vg *omnibusque*, g$^{1.}$ *et mir. omnibus*; l *et in mirabilibus quae faciebat* pro *πα. δε θαυ.* usq *εποι.*; b om *δε* | *επι πασιν*: U om | *εποιει* cum ℵABCDLW^{a}Ξ 1. al plus^{10} it vg cop syr^{cu} et ^{utr} … ς (= Gb) *εποιησεν* cum EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler. Item absque *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵBDLΞ

πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖσ εἰσ τὰ ὦτα ὑμῶν
τοὺσ λόγουσ τούτουσ· ὁ γὰρ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδο-
σθαι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ
ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφο-
βοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματοσ τούτου.
46—48 Mc 9, 33-37 Mt 18, 1-15 46 102. 2 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸσ ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ ἂν εἴη
μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἰδὼσ τὸν διαλογισμὸν τῆσ καρδίασ
αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοσ παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ

---

1. 131. 157. 209. m^{scr} a b c e ff^{2} g^{1} g^{2} ^{vid} l (sed pergit *et dixit Iesus*) vg cop syr^{cu} arm ... ς (Gb°) Ln (ex errore) add ο ῑς cum ACW^{a} XΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q go syr^{sch} et ^{P} aeth. Praeterea post ειπεν [ο ῑς] c e f ff^{2} (et. corrector. bibl. teste Wtst) go add *dixit ei* (e f go om) *Petrus*: *Domine quare* (c *propter quid*) *nos non potuimus eicere illud* (e ff^{2} *illum*, f *eum*)? *Quibus* (f *Ad ille*, go *At Iesus*) *dixit quoniam huiusmodi* (ff^{2} *eiusm.*) *orationibus* (ff^{2} *-one*) *et ieiuniis eicietur* (e *-citur*, ff^{2} *eicitur et ieiunio*) (f go *dixit*: *Hoc genus non exiet* [go *exit*] *nisi in* etc) :: cf ll. pp. | ειπεν: H add δε, item (omisso δε post παντ.) b, item (vide ante) c e f ff^{2} go, etiam cop^{dz} | αυτου: W^{a} c om

44. εισ τα ωτα, a b c e f ff^{2} l q *in auribus*: vg (item g$^{1.2}$?) aeth *in cordibus* | παραδιδοσθαι: 69. -διδεσθαι | ανθρωπων (76. 106. 251. syr^{p} add αμαρτωλων): v αμαρτωλων

45. παρακεκαλυμμενον: X παρακεκρυμμ., D κεκαλυμμ. | απ: M 127. υπ, 157. επ, 61^{mg} 69. 346. παρ | EHS* al aliq αισθονται | ερωτησαι cum ℵABEFGHLSUVW^{a}XΓΔΛΞ al pler ... Ln επερωτησαι (:: e Mc) cum CDKMΠ al^{12} fere | αυτον: 69. 124. al pauc ff^{2} vg^{ed} et $^{mss\ aliq}$ (sed non am for tol peru) ante ερωτ. pon ... D e l q om | του ρηματοσ: F om

46. εισηλθ. δε (F om) διαλ. εν (H al pauc om) αυτοισ (E al pauc εαυτοισ): D om (excidit στίχοσ) | το: 1. 28. 131. 254. d^{scr} om. Cf huc Or^{3,596} κατα μεντοι τον λουκαν διαλογισμοσ εισ τουσ μαθ. ουκ αναβεβηκεν αλλ εισηλθε περι του· τισ αυτων ειη μειζων.

47. ειδωσ cum ℵBFKΛΠ al plus^{20} syr^{cu} et ^{utr} arm aeth ... 1. 131. γνουσ ... ς Ln Ti ιδων cum ACDEGHLMSUVW^{a}XΓΔΞ al plu it vg go cop Or^{3,597} (ατε εχων οφθαλμουσ διαλογισμουσ καρδιων βλεποντασ) :: cf 5, 22 et 6, 8 quorum locorum ratione hoc Lucae loco ειδωσ potius confirmatur quam suspectum redditur. Etiam 11, 17 graves testes pro ειδωσ substituerunt ιδων. Idem in Mt 12, 25 valet. Alibi vero etiam ειδωσ pro ιδων substitutum ut Mt 9, 4. Mc 12, 15 et 28. | τησ καρδιασ: D 346. post αυτων pon ... Γ 28. 235. c^{scr} l syr^{cu} om | παιδιου c. ℵABFGHKLMSUVXΓΔΛΞΠ al pler ... BCD 28. c^{scr} 2^{pe} al^{8} Cyr$^{cat\ ox\ 78}$ παιδιον | αυτο: A 262. αυτον ... D a b e ff^{2} q om | παρ εαυτω (et. Or^{3,597}): D παρ εαυτον ... aeth *ante eos*

εἶπεν αὐτοῖσ· ὃσ ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃσ ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτόσ ἐστιν μέγασ.
49 $^{108.\ 8}$ Ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα 49–50 Mc 9, 38–40
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν Ἰησοῦσ·
μὴ κωλύετε· ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

48. *αυτοισ* (f g$^{1.\ 2.}$? vg syr^{utr} etc): D 157. a b c e ff$^{2.}$ l q syr^{cu} om | *οσ εαν* cum ℵABCXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or$^{3,597\ ter}$ ... Ln *οσ αν* DLΞ 33. 69. al pauc Cyr$^{cat\ ox\ 79}$ | *δεξηται*: X *-ξεται* (et. ita editum Cyr$^{luc 248}$, non item ^{cat}) | *τουτ. το* (Δ om) *παιδ.* (et. Or): D 1. 209. al pauc it (sed a om *οσ εαν δεξηται* usq *εμε δεχεται· και*) vg syr$^{cu\ et\ p}$ Cyr^{cat} ox^{79} (sed$^{luc\ 248}$ semel *το παι. τουτ.* semel *τουτ. τ. παι.*) *τ. παιδ. τουτ.* | *οσ εαν εμε* usq *δεχεται*: D 71. om (retinent igitur tantum *και τον αποστ. με*) | *αν* cum BKLUΞ 33. 69. al ... ς Ln Ti *εαν* cum ACEF GHMSVXΓΔΛΠ al plu ... ℵ om | *δεξηται* (Δ ante *εμε*): ℵX 69. (sed 69. pergit *δεξηται τον απ. με*) *δεχεται* | *πασιν* (et. Or^{3,597} et ^{609} Cyp ^{258} et ^{305}): E syr^{cu} Cyp^{12} om | *υπαρχων* (et. Or Cyp^{258} et ^{305}): D^{gr} (d *qui autem - est*) b Cyp ^{12} om; syr^{cu} add *sicut hic puer* | *εστιν* (Gb″) cum ℵBCLXΞ 1. 33. al^{10} fere a b c f ff$^{2.}$ l g$^{1.\ 2.\ vid}$ vg (sed b f l *maior est*) go (*fit*) cop (syr^{cu} *εστιν* non exprim) Or^{3,597} (add *αναγνωμεν δε και εν αλλοισ· και εσται μεγασ*) et$^{609\ bis}$ ... ς *εσται* (H post *μεγ.* pon) cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al pler e q (*maior erit*) syr^{utr} arm edd ap Or^{3,597} Cyr$^{cat\ ox 80}$ Cyp$^{12.\ 258.\ 305}$ :: cf Mc

49. *αποκριθ. δε* (syr$^{cu\ et\ sch}$ *et respond.*): C* om *δε*^{vid} | *ο ιωανν.* (BD *-ανησ*) cum ℵAC^{2}EFGHKLMSUVXΓΔΛΞΠ al pler ... Ln Ti om ὁ c. B(C*?)D 28. 69. 346. al^{5} fere | *επιστατα* (et. C^{2}): C*LΞ al pauc syr$^{p\ mg}$ (cop?) *διδασκαλε* :: e Mc | *ειδομεν* c. ℵBC^{2}DEFGHMSUΓ al plu ... A(C*?)KVX ΔΛΠ al *ιδομεν* (Δ *ιδω.*) ... L *ιδαμεν*, Ξ *ειδαμεν* | *επι τω* c. ACDΓΛΠ unc^{9} al pler ... ℵBLXΔΞ 1. 33. 61^{mg} 69. 131. 346. al^{5} cop (item *in nomine* it vg) *εν τω* :: at ita Mc lectione certa | *εκβαλλοντα*: VΔ al *-αλοντα* (sed V al *άλοντα*) | *δαιμονια* (Gb″ Sz) cum ℵABCDLXΓΔΛΞΠ unc^{8} al plu ... ς *τα δαιμ.* cum H al mu^{vid} | *εκωλυσαμεν* cum ACDXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g$^{1.\ 2.\ vid}$ q vg ... ℵBLΞ a b e l *εκωλυομεν* :: praestat *εκωλυσαμ.* quum Marcum *εκωλυομεν* scripsisse testium auctoritas suadeat. At quum simili auctoritate *εκωλυομ.* etiam in Lc utatur, vix certo definiri potest utrum ipse scripserit. Non negligendum est quod hoc ipso versu iidem fere testes *εν* ex Mc pro *επι* adsumpsisse videntur. | *μεθ ημων* (:: vide Phryn Epitom. p. 353): F 28. 69. al^{4} *ημιν* (:: ut Mc); syr$^{cu\ et\ sch}$ *nobiscum post te*. Confuse Δ et δ *ακολ. μ. ημ. εστιν* (*sequitur nobiscum est*)

50. *ειπ. δε* cum ℵBCDLXΞ 1. 33. 124. 157. 346. a c e syr$^{p\ mg}$ (cop *Iesus vero dixit* :: ut Mc) ... ς Ti *και ειπ.* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler b f g$^{1.\ 2.\ vid}$ l q vg go syr$^{p\ txt}$ arm aeth (syr$^{cu\ et\ sch}$ sine copula) | *προσ αυ-*

51 $^{104.10}$ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰσ ἡμέρασ τῆσ
ἀναλήμψεωσ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰσ Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσ-
ώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ εἰσῆλθον εἰσ πόλιν Σαμαριτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσω-

---

των: 13. 61^{mg} 69. 235. 254. al^{2scri} b c go syr^{sch} et p ^{mg} aeth *πρ. αυτουσ* ... D e tol* cop$^{petr 4}$ om | *ις* sine *ο* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο ις* cum ℵ^{c}ACDLXΓΔΛΠ unc rell al certe pler | *μη κωλ.* cum ℵABEGHKSUV ΓΔΛΞΠ al plu b c e l q g$^{1. 2. vid}$ vg (et. am fu for ing peru etc) cop^{dz} syr^{cu} et ^{utr} go ... CDFLMX al aliq em tol (a f gat *sinite eum* [*illum*] *et nolite prohibere*) cop^{edd} arm add *αυτον* (X *αυτουσ*) :: e Mc | *οσ γαρ*: LΞ 33. al^{10} cop syr^{p} c.* (sed ^{mg} „non in omnibus exx. est") praem *ου γαρ εστιν καθ υμων* | *ουκ*: X om | *καθ υμ. υπερ υμ.* cum ℵ^{cb}BCDK LMΞΠ al plus^{25} it vg go cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth ... ℵ*AXΔ al *κα. υμων υπ. ημων*, al pauc *κα. ημ. υπ. υμων* ... ς (= Gb Sz) *κα. ημων υπ. ημων* (:: ut in Mc recepimus) cum ℵ^{ca}EFGHSUVΓΛ al permu | *εστιν*: a b c e l (non idem f g$^{1.}$ g$^{2.vid}$ q vg) go add (:: libere ex Mc) *nemo est enim qui non faciat virtutem in nomine meo* (a b add insuper *et poterit male loqui de me*)

51. *συμπληρ.* ℵABCLXΓΛΞΠ unc^{8} etc: KΔ al pauc *συνπλ.* ... D *πληρουσθαι* | *τησ*: Δ om | *αναλημψεωσ* cum ℵABCDLXΞ (et. cop similiter *αναλυμψισ*) ... ς *αναληψεωσ* cum EFGHKMSUVΓΔΛΠ al omn^{vid} | *αυτου* pri (ℵ^{c}): ℵ* om | *αυτου* sec cum ℵACDXΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn it (exc c) vg cop syr^{cu} et ^{utr} arm aeth go ... BLΞ 1. 239. c om, hinc Ln [*αυτ.*] | *εστηρισεν* cum BCLVXΞ 33. al pauc (:: eadem forma Iudic 19, 5. Ierem 3, 12. Prov 15, 25 alibi) ... ς Ln *εστηριξε* cum ℵADΓΔ ΛΠ unc^{8}al pler. Praeterea LΞ 33. al pauc a cop ante *το προσω.* pon | *εισ*: A c^{scr} *εν*

52. *αυτου* cum ℵBCDFHKLMUXΓΔΞΠ al plu Bas$^{eth 271}$ ... Ti *εαυτου* cum AEGSVΛ al^{50} fere | *πολιν* cum ℵ*ΓΛ 28. 69. 124. 262. al plus^{20} it (exc c) vg Tert$^{pat 8}$ („non illi saltim *civitati* quae eum recipere noluerat iratus est, cum etiam discipuli tam contumelioso *oppido* caelestes ignes repraesentari voluissent") Op^{668} (hom. 52. „dicentibus app super inhumanitatem civitatis alicuius") ... ς Ln Ti *κωμην* (Π *την κωμ.*) cum ℵ^{c}ABCDLXΔΞΠ unc rell al plu c cop syrr go rell Bas$^{eth 271}$ Cyr$^{4, 1017}$ Tert$^{marc 4, 23}$ („increpantis eandem animadversionem destinantes discipulos super illum viculum Samaritarum") :: *εισ ετεραν κωμην* quod v. 56 sequitur flagitare videbatur *κωμην* pro *πολιν*, *πολιν* vero unde quis invexerit pro *κωμην* vix dixeris; nec enim Mt 10, 5 huc valere poterat | *σαμαριτων* (Γ *-ρρι-*) cum ℵACLXΓΔΞ al (:: cf et alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* (H *-ρη-* suprascripto *ε*) cum BDΠ unc^{9} al pler | *ωστε* cum ACDLXΓΔΛΞΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g$^{1. 2. vid}$ vg cop syrr rell Bas^{eth} Cyr^{ioh} ... ℵB b e l q (hi^{4} *quasi*) a (*tanquam*) *ωσ* (Ti^{synops}) :: at *ωσ* nimis emendationem prodit; similiter *ωστε* in *εισ το* mutarunt 4, 29 | *αυτω*: Γ *εαυτω*

που αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ Ἰερουσαλήμ. 54 ἰδόντεσ δὲ οἱ μα-
θηταὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ; 55 στρα-
φεὶσ δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.

---

53. πορευομενον (a *tendens*, c *pergens*, d *iens*, Hier *vadens*): b f l q vg Amb[luc 1417] *euntis*, e *euntibus*

54. Γ i[cant] (et al) ειδοντεσ | οι μαθητ. sine αυτου cum ℵB 1. 118. 131. 157. e arm Antioch[hom110] (Cyr[ioh1017] και δη προσ τουτο δηχθεντεσ οι μαθηται προσηεσαν τε κ. εφασκον) ... ς Ln Ti add αυτου cum ACDL XΓΔΛΞΠ unc[9] al pler it[pler] vg syrr cop go aeth Bas[eth271] | BD ιωαννησ | ειπαν cum ℵBCLΞ ... ς Ln ειπον cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]. Praeterea syr[cu] et[sch] add αυτω | ειπωμεν: KUΓ al mu -πομεν (ita et. editum Cyr[ioh]), it (et. d) vg *dicimus*) | απο του c. ℵABXΓΔΛΠ unc[8] (defic F) al pler ... LΞ al pauc Antioch απ (Cyr[ioh] απο) ... Ln εκ του c. CD 1. 118. 131. go (it vg *de caelo*) Bas[eth] Chr[7,689] et[391] (:: item LXX Βασ. δ' 1, 18 et 12). Praeterea a b c l q add *super illos*, e *ad illos* | κ. αναλωσαι αυτουσ (haec ipsa om l) sine additam cum ℵBLΞ 71. 157. e l g[1. 2. vid] vg (et. am fu for em ing gat mm tol, nec agnoscit Hier[algas5]) sax syr[cu] cop[dz] arm pers[w] Cyr[ioh1017] (κ. αναλωσαι αυτουσ; προσ αυτουσ δε παλιν ο σωτηρ· αφετε αυτουσ· η ουκ οιδατε οτι δυναμαι παρακαλεσαι τ. πατ. μου κ. παραστησει μοι etc) ... ς (sed Gb[o]) Ln add ωσ και (g[scr] c q Gaud Quaest om) ηλιασ εποιησεν [cf 2 Regg. 1, 10. 12] cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler a b c f q cop[schw] et[wi] syr[sch] et[p] go aeth Bas[eth271] Chr[7,689] (οτε γουν ειπον· ειπωμεν πυρ - και εμνημονευσαν του ηλια etc) et[10,356] (αξιουντων κατενεχθηναι πυρ ωσ επι ηλιου) Antioch Aug (agnoscit de serm. domin. 1, 64. p. 1533) Gaud Quaest[102] (contr. Novat.). At haud tutum adhibere Tert marc[4, 23]. Ut enim „Christum diligentem parvulos" componit cum „creatore" qui „ursos pueris immisit, ulciscens Helisaeum propheten", ita paullo post scribit: „repraesentat creator ignium plagam Helia postulante in illo pseudopropheta. Agnosco iudicis severitatem; e contrario Christi lenitatem increpantis eandem animadversionem destinantes discipulos super illum viculum Samaritarum. Agnoscat et haereticus ab eodem severissimo iudice promitti hanc Christi lenitatem: Non contendet, inquit, nec vox eius in platea audietur" etc. Mill[418sq] in h. l. „a Tert lecta fuisse haec non ita liquidum. Illud magis verisimile est, exemplum Eliae ab ipso aliisque notatum ad h. l. occasionem dedisse huic interpolationi." Vide ad v. sq de Clem ap Macar. Chrysoceph.

55. στραφ. δε (ita d e, c *conversus itaque*, it[pler] vg *et conversus*): KΠ al[30] f q (post αυτοισ) Antioch[hom110] add ο ι̅σ̅ | επετ. αυτοισ absq additam (Gb'') cum ℵABCEGHLSVXΔΞ tisch* 28. 33. 71. 157. al[60] fere g[1.] l fu gat (etiam cdd[vet] ap Stapulens) sax cop[schw] ex[dz] aeth[ed] et[cod 18] Bas[eth271] (Cyr[ioh1017] vide ante) Hier[algas5] (dicit enim: „increpat eos quod non meminerint doctrinae suae et bonitatis evangelicae in qua dixe-

57–60 Mt 8, 19–22 57 $^{105.\,5}$ *Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ*

---

rat“, adscribens Mt 5, 30 et Lc 6, 35) cat^{oxon} (vide post) ... ϛ add *και ειπεν· ουκ οιδατε οιου* (D al plus^{10} Chr^{7,391}et^{639} Antioch^{71}et^{110} *ποιου*) *πνευματοσ εστε υμεισ* (DF^{w}UΓΛ al mu a b c e f g$^{2\cdot vid}$ q vg go Chr$^{7\,bis}$ Antioch^{bis} om *υμ.*) cum DF^{w}KMUΓΛΠ al permu it^{plu} vg cop$^{wi\,et\,petr4}$ syr$^{cu\,et\,utr}$ arm aeth^{a} go Did$^{tri\,2,7}$ (vdtr huc respicere: *ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστιν ο υιοσ του ανθρωπ.*) Epiph$^{anc\,26}$ (p. 31) Chr^{7,391}et^{639}et^{alib} Antioch^{71}et^{110} Ps-Dion^{ar} ap Thdor^{stud} (epp. 1. 2, 155 Theophilo *καθα φησιν διονυσιοσ πρ. τινα δημοφιλον· ουκ αποδεξομεθα σου τασ αζηλωτασ ορμασ, καν ει μυριακισ επαναλαβοισ τον φινεεσ και τον ηλιαν. ταυτα γαρ ακουοντα τον ι̅ν̅ ουκ ηρεσκον οι του πραεοσ τουτου και αγαθου πνευματοσ αμετοχοι μαθηται*) Amb$^{luc\,1425}$ Op^{668} (hom. 52. – „*ignis de caelo*? Respondit Iesus: *Nescitis*“ etc. Omissa igitur sunt verba *ωσ και ηλ. εποι.*) Ceterum et. Clem teste Macar. Chrysoceph agnoscere videtur. Cf Clem fragment ap Mac Chrysoc or. 8 in Mt cap 8 etc (ed. Mign. 2, 765.) At mihi dubium vdtr, extrema eius loci verba sintne et ipsa ex Clem. excerpta: *ταυτα τοι και ο κυριοσ πρ. τουσ απ̅π̅. ειποντασ εν πυρι κολασαι τουσ μη δεξαμενουσ αυτουσ κατα τον ηλιαν· ουκ οιδατε, φησι, ποιου πνευματοσ εστε.*

56 *και εποευθ.* etc non praemissis *ο γαρ* etc cum ℵABCDEGHLSVXΔΞ tisch* 28. 33. 59. 71. 157. al^{60} fere g$^{1\cdot}$ g$^{2\cdot}$ l fu gat (et. cdd^{vet} ap Stapul) cop^{sch} ex^{dz} aeth$^{ed\,et\,18}$ Bas$^{eth\,271}$ ... ϛ (= Gb Sz) add *ο γαρ* (UΓΛ 1. 11. 13. 22. 69. tisch** al^{20} fere a e vg syr^{p} Antioch^{110} om; b *quia*) *υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ* (Γ *-χην*) *ανθρωπων* (c e vg go syr$^{cu\,et\,sch}$ om) *απολεσαι* (UΓ al^{10} *αποκτειναι*) *αλλα σωσαι* (:: cf similia 19, 10 Mt 18, 11) cum F^{w}KMUΓΛΠ al permu a b c e f q cop$^{wi\,et\,petr4}$ syr$^{cu\,et\,utr}$ arm go aeth^{a} Cyp$^{ep\,64}$ (Rigalt. et Baluz. 59. Paris. 58. Eadem ep ad conc. Carth. 3. anni 253 refertur) Amb$^{luc\,1425}$ Quaest (ut ante) :: verba *ωσ κ. ηλει. εποι.* cur quis deleverit, ad excusandos app. idonea, haud dixerim; eadem cur quis addiderit planum. Eidem vero interpolatori debentur quae verba *στρ. δε επετι. αυτοισ* excipiunt, quibus *επιτιμαν* illud non acrius redditur sed lenitur. Denique gravissimum est quod tertium additamentum *ο γαρ υιοσ* etc ab eadem manu derivandum est nec per se solum pro spurio haberi potest; cohaeret enim cum argumento tum auctoritate arctissime cum prioribus de quibus quaestio est. Secundo vero iam saeculo quin in codd. omnis haec interpolatio circumferri consueverit, pro testium auctoritate, Latinorum maxime et Syriacorum, dubitari nequit. | *και εποευθησαν* (71. al pauc e *-θη*) *εισ ετερ. κωμην* (Λ^{2} b *πολιν*, Λ^{3} reposuit *κωμ.*): Λ* c cop^{petr4} om

57. *και* (Gb″) cum ℵBCLXΞ 33. 69. 121. 124. cop syr$^{cu\,et\,sch}$ arm aeth, item D 346. a c e syr^{hr} *και εγενετο* ... ϛ Ln *εγενετο δε* cum ADΓΛΔΠ unc^{8} al pler b f g$^{1\cdot 2\cdot vid}$ l q vg go syr^{p} Ath^{5,100} (ap Gall). c^{3} lectionis initium sic dat: *τω καιρω εκινω εγενετω πορευομενου του ι̅υ̅*, item M$^{mg\,eccle}$ (:: cf ad 8, 42) | *πορευομενων* (K *-νου* servato *αυτων*) *αυ-*

αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν
κεφαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ
εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου.

των: G (ut c[3]) al πορευομενου του ιυ (al αυτου) | ειπεν τις πρ. αυτον: syr[cu] *veniens homo quidam dixit illi* | αν cum ℵDEGHMVXΓΔΛ al permu Ath[5, 190] semel ... Ln Ti εαν cum ABCKLSUΞΠ al permu Ath[5, 190 bis] :: at ita Mt lectione non fluct | απερχη (GH al -ρχει): D 157. υπαγεις (it vg *ieris*). Scripsimus απερχ. sine κυριε cum ℵBDLΞ 1. 28. 64. 131. 157. a c e g[1. 2. vid] l vg cop arm (Ath[5, 190] in explicando bis ponit ακολουθ. - απερχη sed neutro loco κυριε adponit. Legitur vero in textu [ab Ath?] praeposito.) Tert[marc 4, 23] (certe non adscribit κυριε: „quia superbe vel ex hypocrisi dixerat: *Sequar te quocunque ieris*, ergo aut superbiam aut hypocrisin recusandam iudicando iudicem gessit.“ Cf et. Ir[38], ubi de Valentinianis: το μεν υλικον - genus hominum ostendisse eum docent - εν τω ειπειν τω ερωτησαντι· ακολουθησω σοι; ουκ εχει ο υι. του ανθρ. που την κεφ. κλιναι (e Lc?) ... ς (sed Gb[oo]) add κυριε (b syr[cu] aeth ante ακολουθησω pon, 32[ev] post σοι) cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler (b) f q go (syr[cu]) syr[utr et hr] (aeth) (Ath[5, 190] vide ante)

58. ο ιυ: B om ὁ | αλωπεκες: Did[179] (e Lc?) add του αγρου | κατασκηνωσεις: a b f l q Amb[luc 1416] *nidos ubi requiescant* | κλινη: GMXΛ[2] al mu κλινει, Λ* 69. 126. 157. al pauc Valentt ap Ir[38] (vide ante) Did[179] (e Lc?) κλιναι ... l om που τ. κε. κλι.

59. επιτρεψον absque κυριε cum B*DV 57. Or[3, 688] (ου μιμησαμενοι τον ειποντα· αλλα πρωτ. επιτρεψον μοι εις τ. οικ. μου απελθειν κ. αποταξασθαι τοις εις τ. οικ. μου· ουδε παραπλησιον τι ποιησαντες τω λεγοντι· επιτρεψον μοι πρωτ. απελθ. και θαψ. τ. πα. μου: etiam posterius ex Lc hausisse censendus est quum prius non legatur nisi ap Lc) Bas[bapt 627] (τω μεν ειποντι· επιτρεψον usq διαγγελλε τ. βα. τ. θεου) Thdrt[1, 1281] (τω ειρηκοτι· επιτρ. μοι απελθειν θαψαι - ειπεν ο κυριος· αφες τους - εαυτ. νεκρους· συ δε ελθων ακολουθει μοι: quae libere allata sunt ex Lc et Mt; sed in Mt κυριε non fluct) ... ς Ln Ti κυριε επιτρεψον (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵAB[3]CLXΓΔΛΞΠ unc[7] al omn fere (sed conlatores parum adtenderunt; Sz ne unum quidem testem contra κυρ. adscripsit) it vg go cop syr[omn] etc | πρωτ. απελθοντι (D -ντα) cum ℵBD cop syr[cu et sch et hr] (eodem ordine 1. it vg Or Bas[bapt]) ... ς Ti απελθοντι πρωτ. c. CEGHLMSUVXΓΔΛΞ al pler (al pauc πρωτ. post θαψ. pon) syr[p] aeth ... 1. 300. 346. y[scr] c g[2] l πρωτ. απελθειν (non addito και) et al pauc Thdrt omisso πρωτ., item AKΠ al[25] fere a b e f g[1. vid] q vg Or Bas[bapt] πρωτ. απελθειν και: hinc Ln πρωτον απελθειν non addito και (:: Mt πρω. απελθ. και lectione non fluct)

60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν
νεκρούσ, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
61 [106.10] εἶπεν δὲ καὶ ἕτεροσ· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ
ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ
πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· οὐδεὶσ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽

60. ειπεν δε (D ο δε ειπεν, e syr^{hr} *et dixit*, l g$^{1.2.vid}$ vg *dixitque*, c *dixit ergo*, tol cop^{dz} syr^{sch} om δε, item syr^{cu} *Iesus dix. ei*) αυτω (am om) sine additam cum אBDLΞ 33. a cop ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn (47^{ev} ο κυριοσ) it^{pler} vg go syr$^{cu\,et\,utr}$ et ^{hr} (*domin. Ies.*) arm aeth | 59. a priore νεκρουσ ad posterius transiluit | απελθων (it vg *vade*, *vadens*, *vade et*): D Valentt ap Ir^{38} πορευθεισ (d Ir^{int} *vade et*) | GXΓ 69. al mu διαγγελε

61. κυριε: nemo om, praeterquam quod deest Ir^{38} (ex Valentt: εν τω ειρηκεναι τω ειποντι· ακολουθησω σοι, επιτρεψον δε μοι πρωτ. αποταξασθ. τοισ εν τω οικω μου· ουδεισ επ αροτρον τ. χειρ. επιβαλ. etc) | πρωτ. δε (Or^{3,688} αλλα πρωτ., b f g$^{1.}$ l q *sed primum*) επιτρεψ. μοι: D cop Valentt ap Ir Antioch^{1212} (hom^{113}) επιτρ. δε (cop Antioch om) μοι πρωτ. (Ir^{int} Antioch om πρ.), vg^{ed} (em? g$^{2.}$?) *sed permitte mihi prim.* | αποταξασθαι: a (g$^{1.}$) syr$^{cu\,et\,sch}$ (et ^{hr}) praem *ire et* (g$^{1.}$ om *et*), item Or (vide ad v. 59) εισ τον οικον μου απελθειν και, item Bas^{bapt627} Antioch^{1212} απελθειν και (pergunt συνταξ.) | τοισ: V al^{6} cat$^{ox\,81}$ τουσ | εισ τον (D om) οικον μου: 1. 209. Valentt ap Ir^{38} cat$^{ox\,81}$ Antioch^{1212} εν τω οικω μου. Praeterea syr$^{cu\,et\,sch}$ add *et veniam*

62. ειπ. δε (b g$^{1.2.vid}$ l m vg syr^{sch} om) προσ αυτον (c cop *illi*) ο ις c. אLXΞ al mu^{vid} a b c f g$^{1.2.}$ l m vg cop syr^{sch} arm aeth go, item (*ait illi autem domin. Ies.*) syr^{hr} ... Ln ειπ. δε ο ις προσ αυτον cum ACΓ ΔΠ unc^{8} al longe plu q syr^{p}, Ti ειπ. δε ο ις (sine πρ. αυτ.) cum B, Λ ειπ. δε πρ. αυτ. (sine ο ις) ... D e Antioch^{1212} ο δε ις (Antioch om) ειπ. αυτω (d *illis*), *Ies. dix. ad eum* | ουδεισ επιβαλων etc: inverso ordine D a b c e q Clem^{889} Cyp$^{266\,et\,307}$ (Hil^{892}) Promiss Zen ουδεισ εισ τα οπισω βλεπων και επιβαλλων την χειρα αυτου επ αροτρον, c e Cyp$^{266\,et\,307}$ Prom Zen *nemo retro* (Prom *in retro*) *adtendens et superponens* (Prom *ponens*) *manum suam super aratrum*, b q *nemo respiciens retro mittens* (b male *mittit*) *manum in aratrum*, a *nemo retro respiciens et extendens manum super aratrum* (l *nemo respiciens manum aratro*, excidit nonnihil) | επιβαλων cum אBCXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler Valentt ap Ir^{38} Bas^{monast566} et ^{regg479} (Bas^{bapt627} et^{631} θεισ) Dam$^{par342\,et\,609}$ Antioch^{1212}; Or$^{3,158\,et\,207}$ Cyr^{ador27} Chr^{7,374} βαλων ... Ln επιβαλλων (sed e^{scr} -ῶν) cum ADL e^{scr} Clem^{889} | τ. χειρα αυτου cum אACD LXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler c e f g$^{1.2.}$ m vg cop go syr^{omn} aeth Clem Bas ^{regg479} et ^{monast566} Chr^{7,374} Antioch^{1212} Dam^{bis} Or$^{int2,74.344.360}$ et $^{485.671}$ Cyp^{bis} Promiss Zen ... B 1. 209. al^{3} a b q (l vide ante) arm Valentt ap Ir^{38} (vide supra) Or$^{3,158\,et\,207}$ Bas$^{bapt\,bis}$ Cyr^{ador} cat^{ox81} Tert^{idol12} (*nemo aratro manum imponens*) om αυτου

ἄροτρον καὶ βλέπων εἰσ τὰ ὀπίσω εὔθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

1 [107. 10] Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰσ

62. βλεπων: 4. 7. 36. 38. z[scr] al[10] Or[2, 158] et[207] (item [4, 184] ινα βαλοντεσ επ αυτο τασ χειρασ και μη στρεφομενοι εισ τα οπισω γινωνται τη του θεου βασιλεια ευθετοι) Cyr[hr 209] (hue certe respicit) Cyr[ador 27] Chr[7, 274] Antioch[1212] Marc[mon] (de leg. spir. 201) Dam[par 243] et[609] cat[ox 81] στραφεισ | τη βασιλεια (prob Schu) cum ℵ*BLΞ 1. 33. a b c e f g[1. 2. vid] l m vg (hi Latt Or[int] etc *aptus est regno*) arm 237[schol] Clem [880] Or[3, 158] et[207] Or[int] quinquies Cyp[bis] Hil; similiter ℵ[c] 131. q cop Valentt ap Ir Bas[mon 566 cod] Marc[mon] (l. l.) Chr[7, 274] εν τη βασιλεια (q *habilis est in regno*) ... ς εισ (Δ om) την βασιλειαν cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler (d *aptus est in regnum*) Bas[regg 479] et [bapt bis] Cyr[ador 27] (Chr[ed savil]) Antioch[1212] cat[ox 81] | του θεου: Valentt ap Ir Marc[mon] Cyr[ador] των ουρανων

X, 1. μετα δε (U om) ταυτ. ανεδειξ. (et. Cyr[glaph 284]) ο κυρ. (240. al pauc f syr[sch] ο ῑς̄, syr[hr] *domin. Iesus*, syr[cu] om) et. Eus[marin 296] (cf et. Eus dem [93] Bas[eth 291]): D a c e απεδειξεν (a e *elegit*, c *probavit*) δε, item b *dessignavit autem Iesus*, l *designavit autem dominus postea* | και ετερ. cum ℵACDXΓΔΛΠ unc[8] al fere omn it vg syr[cu] et [p] et [hr] arm go Eus marin Bas[eth 291] Tert[marc 4, 24] ... BLΞ 33. cop syr[sch] aeth (Cyr[glaph 284]) om και | εβδομηκοντ. c. ℵACLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler b f q go cop syr[sch] et [p] et [hr] aeth Ir[int 146] („post enim duodecim app. LXX alios dominus noster ante se misisse invenitur; septuaginta autem nec octonario numero neque denario nec tricenario typus esse possunt") et[200] („ad quid enim mittebat dominus duodecim app." - „quomodo autem septuaginta praedicabant" etc) Tert[marc 4, 24] („allegit et alios LXX app. super duodecim. Quo enim XII secundum totidem fontes in Elim, si non et LXX secundum totidem arbusta palmarum") Eus[dem 93] et[110] (δωδεκα μεν - εβδομηκοντα δε τουσ λοιπουσ, ουσ και αποστειλαι λεγεται ανα δυο προ etc) et[mar 296] et [theoph 196] (εβδομηκ. δε ανεδεικνυ μαθητασ, οποσα λέγεται καθ ολησ τησ οικουμ. εθνη τυγχαν. Rursus[hist 1, 13] θαδδαιον εν αριθμω και αυτον των εβδομηκοντα του χ̄ῡ μαθητων etc) Cyr[luc 246] (comparantur app 12 et δωδεκ. πηγαι in Elim, item οι αναδειχθεντεσ υπο χ̄ῡ 70 et 70 στελεχη φοινικων. Similia cat[ox 83] Tito tribuit. At rursus Cyr[glaph 284] consentit cum Cyr luc) Bas[eth 291] Amb[luc 1421] ... BDMR (ex indice capitum) (l. ap Treg?) 42. a c e l g[1. 2. vid] vg syr[cu] arm Dial[806] (πρωτουσ ανεστειλεν ιβ' και μετα ταυτα οβ' ευαγγελισασθαι etc) et[826] (μεμνημαι γαρ οτι εν τω ευαγγ. ιβ' εισι και οβ') Epiph[50] (απεστειλε δε και αλλουσ εβδομ. δυο κηρυττειν) Recogn[clem 1, 40] („nos ergo primos elegit duodecim" - „postmodum alios 72 probatissimos discipulos, ut vel hoc modo re-

Mt 9, 37 s *πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι.* 2 [108.5] *ἔλεγεν*
δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή-
θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτασ ἐκβάλῃ εἰσ τὸν
Mt 10, 16 *θερισμὸν αὐτοῦ.* 3 [109.5] *ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ ἄρνασ*
4 ss 9, 3–5 *ἐν μέσῳ λύκων.* 4 [110.2] *μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ*
4–12 Mt 10, 9–15 *ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.* 5 [115.5] *εἰσ*

---

cognita imagine Moysis crederet multitudo quia hic est quem praedixit Moyses venturum prophetam") Aug[cons 2,54] | *αυτουσ*: B om, item Eus[dem 98] (*ωσαυτωσ δε και ο σωτηρ ανεδειξεν αυτου μαθητασ* 70 *και απεστειλεν ανα δυο προ πρ. αυτου*) | *ανα δυο* cum ℵACDLXΓ ΔΛΞ unc[7] al longe plu (it vg *binos*) Eus[dem 98 et 110] Bas[eth 291] ... BKΠ 13. 69. 300. 346. al plus[20] *ανα δυο δυο* (item syr[p] sed alterum *δυο* c. ob.), syr[cu] et [sch] et [hr] *duo duo* | *αυτου*: H 1. 209. f[scr] 47[ev] 54[ev] *εαυτου* | *πασ. πολ. και τοπον* et. f g[1. 2. vid] vg syr[p] et [hr] rell Bas[eth 291]: D a b c e l q syr[cu] et [sch] *παντα τοπ. και πολιν*, Eus[dem 110] *παντ. τοπ. και χωραν* | *ημελλεν* cum ℵABCEGHMUVXΓΔΛΞ al plu ... ς *εμελλ.* cum DKLSΠ al permu Eus[dem] Bas[eth] | *αυτοσ* et. f g[1. 2. vid] vg go syr[p] cop cdd arm Eus[dem] Bas[eth]: D a b c e l q syr[cu] et [sch] et [hr] cop[dz] om | *ερχεσθαι* et. it[pler] vg syr[cu] et [utr] rell Eus[dem] Bas[eth]: Λ 1. 118. 131. 209. a e syr[p mg] syr[hr] *εισερχ.*, 13. 61. 69. 71. 346. al[5] *διερχ.*

2. *ελεγεν*: 1. 131. syr[cu] et [sch] (non item P et [hr]) aeth *ειπεν* | *δε* (Gb′) cum ℵBCDLΞ 1. 13. 33. 69. al[8] fere a c e q go cop[sch] ex [dz] syr[p mg] arm ... ς *ουν* cum ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler syr[p txt] Bas[eth 291] ... b f l g[1. 2. vid] vg syr[hr] *et dicebat*, syr[sch] aeth *et dixit* (7[pe] *και ελ. δε*) ... syr[cu] cop[wi] et [petr4] sine copula | *μεν* (et. Heracl[orig 4, 265ed] Bas[eth 291]): D a c e Heracl[orig] ex [cdd 3] om :: Mt 9, 37 *μεν* non fluct | *ουν*: D[gr] om | *οπωσ*: KMΠ al mu add *αν* | *εργ. εκβ.* hoc ordine cum BD e ... ς Ln *εκβ. εργ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵACLXΓΔΛΞΠ unc[7] (defic et H et F) al omn[vid] it[pler] vg etc | *εκβαλη* cum ℵABCDLΔΛΞΠ unc[7] al plu (X al pauc *εμβαλη*) Bas[eth] ... ς (= Gb Sz) Ti (ex errore de B) *εκβαλλη* cum minusc mu, Γ al pauc *-λλει*

3. *ιδου* sine *εγω* ℵAB 87. 254. 7[pe] a e l arm ... ς add *εγω* (:: ut Mt lectione non fluct) cum CDLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler b c f g[1. 2. vid] q vg go cop syr[sch] et [p] et [hr] aeth | *αρνασ*: AM al[15] fere *προβατα* (:: ex Mt) | *εν μεσω* (ALRΞ al pauc *εμμεσω*): D *μεσον*

4. *βασταζετε*: K *-ξαντε* | *βαλλαντ.* cum ℵABCDEF[W]GKLRUVΔΞΠ[2] al plu ... ς *βαλαντ.* cum MSXΓΛΠ* al permu | *μη* sec: M 69. 299. al pauc b f g[1. 2. vid] l q vg (non item a c e) Amb[luc 1428] et [1425] syr[cu] et [sch] et [hr] (non item syr[p]) *μητε* | *μη* tert cum ℵBDLΞ 1. al mu c e syr[p] arm[ed] ... ς Ln Ti *μηδε* cum ACRXΓΔΛΠ unc[6] al pler Clem[276] (pergit *υποδημα*); M 69. al pauc *μητε*, item *neque* a b f g[1. 2. vid] l q vg arm[ms] syr[cu] et [sch] et [hr] rell Amb[luc] | *μηδενα* cum ℵ*A* 28. 33. (Tert[marc 4, 24] *neminem*, inquit, *in via salutaveritis.* Poterat praetermitti *et*; at saepe eiusmodi simul affert, ut [4, 16] *sed vobis dico qui auditis*; ibidem

ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸσ εἰρήνησ, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη
ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶσ ἀνακάμψει. 7 [112.2] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ
οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντεσ καὶ πίνοντεσ τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιοσ γὰρ ὁ 1 Tim 5, 18
ἐργάτησ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. [113.10] μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίασ εἰσ

---

et sicut vobis fieri vultis; [4,17] *et si feneraveritis*; ibidem *et eritis filii dei*) ... ς Ln Ti *και μηδ.* cum ℵ[c]ABCDLXΓΔΛ[2]ΞΠ unc rell it vg cop syr omn rell

5. *εισ ην δ αν*: D* *εισ ην αν δε* | *εισελθητε* (Gb') cum ℵBCDF[w]LXΞ 1. 13. 69. al[4], item it vg *intraveritis* vel *introieritis* (ita Latt et. v. 10, sed etiam v. 8). Idque post *αν* et ante *οικιαν* cum ℵBD e (contra a *primum domum intrav.*, b l q *domum primum intrav.*, c *primam domum intrav.*, Tert[marc 4,24] *in quam introissent domum pacem ei dicere*), Ln *εισελθ.* post *οικ.* cum CF[w]LXΞ al (sed 69. *πολιν εισελθ. εισ οικιαν*), f vg Or[int 2,665] *domum intrav.* (*introier.* f) ... ς *εισερχησθε* (K 124. al pauc *-εσθε*) idque post *οικιαν* cum AEGKMRSUVΓΔΛΠ al pler syr[cu] (*in quamc. domum primam intretis in eam*) et[utr] et[hr] cop go arm aeth :: vide vv. sqq | *πρωτον* (vide ante; et. c *primum dicite*): D[gr*] ante *οικιαν* (similiter it[pl], vide ante) ... D[2] d Or[int 2,665] om, item (sed vide ante) Tert[marc]. Cf Const[3,14,4] *λεγει δε ο κυριοσ· οταν εισερχησθε εισ οικον [τινοσ], λεγετε· ειρηνη τω οικω τουτω* etc | *ειρηνη τω*: 69. 124. al? syr[cu] *ειρηνη* (69. *-νην*) *εν τω*

6. *και εαν* (D *καν*) absq *μεν* c. ℵABCDEF[w]GKLMRSUVXΓΔΛΞΠ al plu it vg (Mt 10, 13 Latt mu *μεν* exprim) rell Or[4,425] et [int 2,665] Const[3,14,4] Bas[ps 98] ... ς (=Gb Sz) add *μεν* cum minusc vix mu Or[4,441] :: cf Mt | *η* (Λ 69. y[scr] *ει*) *εκει* et. Or[4,441] et [int 2,665. 4,467] Const Bas: B 433. it[pl] (non c e) vg Or[4,426] *εκει η* | *υιοσ* (et. ς Gb Sz) cum ℵ[c]ABCD unc[rell] omn al plu Or[bis] Const Bas ... ς[e] *ο υιοσ* cum ℵ* al pauc | *ειρηνησ*: L om | *επαναπαησεται* cum ℵB* ... ς Ln Ti *επαναπαυσεται* cum AB[3]CD unc rell omn al omn[vid] | *επ* (435. *προσ*) *αυτον*: 69. ante *επαναπ.*, 245. 435. Or[4,426] et [441] post *η ειρ. υμων* pon (Or *η ειρ. υμ. επ αυ. επαναπ.*) | *εφ* (13. 69. 346. *προσ* :: ut Mt) *υμασ* (*super vos* a b q, *supra vos* i l; c e f vg *ad vos*) *ανακαμψει* (al mu *επαναχ.* vel *αναστρεψ.*): R cop syr[sch] (sed non [cod]) et[hr] aeth Or[4,426] et [441] et [int 2,665] et [4,467] praem (:: ut Mt) *η ειρηνη υμων* (aeth *αναχ. η ειρ. υμ. εφ υμ.*) ... D *εφ υμ. επιστρεψει η ειρηνη υμων*

7. *εσθοντεσ* cum BD ... ς *εσθιοντεσ* cum ℵACLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn vid | *τα*: GΔ 69. al[3] ac plures om | *αυτων*: U *αυτοισ* | *τ. μισθ. αυτου* sine *εστ.* cum ℵBDLXΞ 248. 150[ev] syr[cu] et [sch] ... ς add *εστι* cum ACR (ut nuper recognovi) ΓΔΛΠ unc[7] al pler arm, item (sed transponunt, it[pler] vg *dignus est enim*) it vg go cop syr[p] Hom[clem 3,71] (*μη λογισαμενοι οτι αξιοσ εστιν ο εργατ. του μισθ. αυτου*) | *μη*: F[w] *μηδε* | *μεταβαινετε*: L *-βεννεται*, R *-βενεται* | *εξ* (it vg *de*, et. d): D[gr] *απο* | *οικιασ*: XΛ 69. *οικιαν* (sic)

οἰκίαν. 8 *καὶ εἰσ ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶσ,*
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 *καὶ θεραπεύετε τοὺσ ἐν αὐτῇ*
ἀσθενεῖσ, καὶ λέγετε αὐτοῖσ· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 [114.2] *εἰσ ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται*
ὑμᾶσ, ἐξελθόντεσ εἰσ τὰσ πλατείασ αὐτῆσ εἴπατε· 11 *καὶ τὸν κο-*
νιορτὸν τον κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆσ πόλεωσ ὑμῶν εἰσ τοὺσ πόδασ
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. 12 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοισ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ*
13–15 Mt 11, 21–23 *ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.* 13 [115.5] *Οὐαί σοι Χοραζείν,*

8. *και εισ ην* (U om) *αν* (Gb″) cum ℵBCDEGMRS(U)VΓΔΞ al[70] fere ... ς Ti *κ. εισ ην δ αν* cum AKLXΛΠ al sat mu (:: in Mt est δ' sed sine *και*. Item v. 10) | *εισερχησθε*: R al[8 scri] al pauc *-εσθε* | *δεχωνται* (I praem *μη*) cum ℵABCDE[2]GL[2]SVΔΞΠ al plu ... E*KL*MRUXΓΛ al[40] fere *δεχονται*

9. *τουσ*: D[gr*] *ουσ* (d *qui sunt*) | *ασθενεισ*: D 2p[e] *ασθενουντασ*, c e *qui in illa infirmantur* (sed d *qui sunt in ea infirmi*) | *ηγγικεν*: Ξ *-ισεν* | *εφ υμασ*: Γ f[scr] e om (i[cant] post *του θεου* pon)

10. *εισ* (M g[scr] *και εισ*) *ην δ αν*: 108. 124. 157. 433. al[5] g[1.] am fu for perus emm om *δ* | *εισελθητε* (Gb″) cum ℵBCDLΞ 1. 13. 33. 69. 131. 157. 346. (it vg vide ad v. 5) ... ς *εισερχησθε* (:: hoc v. 8 non fluct) c. ARXΓΔΛΠ unc[7] al pler Eus[luc174] Bas[eth304] | *δεχωνται* (it vg *receperint*, sed item v. 8 *receper.*, *suscep.*, *acceper.*): UΓΔ*[vid]Λ al[30] fere *δεχονται* ... D Bas[eth] *δεξωνται* (sed d *accipient*), al pauc *-ξονται* | *εξελθοντεσ*: aeth add *decutite pulverem pedum vestrorum* (postea *dicentes*)

11. *ημιν* (ℵ[a]): ℵ*D[gr2]Λ al[10] fere *υμιν* ... gat syr[cu] arm om | *εκ τ. πολ. υμων*: syr[cu] om | *εισ τουσ ποδασ* cum ℵBDR 90. 121. 157. it[pler] mm sax syr[cu]; item (ita Ti) *ε. τ. πο. ημων* ACGKLMUXΞΠ al[50] fere f go cop syr[utr et hr] arm ... ς om c. ESVΓΔΛ al permu vg aeth Bas[eth304] | *υμιν*: e *nobis*, syr[cu] om | *γινωσκετε* (ita ℵ[a]): ℵ* add *υμεισ* | *ηγγικ.* sine additam cum ℵBDLΞ 1. 13. 33. 131. 157. 209. y[scr] it[pler] vg cop[wi et petr4] syr[cu] arm[ed] Tert[marc 4, 24] („etiam adiicit ut - dicerent: *Scitote tamen appropinquasse regnum dei*“) ... ς (= Gb) add *εφ υμασ* (:: ex v. 9) c. ACRXΓΔΛΠ unc[7] al pler f l mm go cop[sch et dz] syr[utr et hr] arm[mss] Bas[eth]

12. *δε* cum ℵDMSVΞ al permu a f q cop, Ln [*δε*] ... Gb Sz Ti om cum ABCEGKLRUXΓΔΛΠ al[90] fere b c e i vg go syr[omn] arm aeth (:: minus aptum videbatur; hinc etiam 115. l *γαρ* pro *δε*. In Mt est *αμην λεγ. υμ.*) | X al *ανεκτωτερον*, item Λ al v. 14 | *εν τη ημ. εκεινη* (157. l gat syr[cu] *in die iudicii*): Λ 13. 69. 124. 142. 346. l q (cop *ανεκτ. εστ. σοδ. εν τ. η. εκ.*) syr[cu et sch] arm post *ανεκτ. εσται* pon (atque hinc 69. ab *εκεινη* ad *εκεινη* sq transiluit) ... D e *εν τη βασιλεια του θεου* eaque post *ανεκτ. εστ.*, e post *ανεκτ. εστ. σοδομ.*, item a b *in regno* sed ante *ανεκτ. εστ.*

13. *χοραζειν* (EVΓΠ al mu *χωρ.*) cum ℵABCEGKLMSVW[a]XΓΔΞΠ al permu

*οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυ-
νάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθή-
μενοι μετενόησαν.* 14 *πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται
ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν.* 15 *καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψω-
θήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ.* 16 $^{116.\ 1}$ *Ὁ ἀκούων ὑμῶν* Mt 10, 40 Io 13, 20

go ... ς^{e} Gb Sz Ln *χοραζιν* cum UΔ al plu^{vid} cop$^{sch\ et\ dz}$; item ς *χωραζιν* cum 127. 157. al mu cop$^{wi\ et\ petr4}$ (ita et. editum Caesar$^{3,\ 79}$, quem locum in Mt adhibuimus, sed utrum ex Mt an Lc pendeat dici nequit) ... D *χοροζαϊν*, item a b f vg *corozain*, d *chorozain*, i l q am (al ap Ln) *corazain* ... e *capharnaum* | *βηθσαιδα* et. c f i^{alt} q vg cop etc: AB* *βηδσ.*, D *βειδσ.*, a d *beds.*, b e l (i^{bla}) *bets.* Praeterea -*δα* cum ABCDLΞW^{a}XΔΛΣΠ unc^{5} al pler ... ℵEUΓ 1. 28. 69. 71. 127. 346. al mu go -*δαν* (:: quam formam Matthaeo restituimus) | *εγενηθησαν* cum ℵBDLΞ 13. 33. 69. 346. ... ς *εγενοντο* cum ACΞW^{a}XΓΔΛΠ unc^{7} al pler | *εν* (U om) *σακκ. και σποδω* (a l *in cinere et cilicio*): F om *και σποδ.* | *καθημενοι* cum ℵABCFLΞW^{a}XΓΣ al^{10} fere ... ς *καθημεναι* cum DEGKMSUVΔΛΠ al longe plu ... 68. 108. e mm syr$^{cu\ et\ sch}$ om :: ut Mt

14. *εν τη κρισει* (h. l. g$^{1.\ 2.\ vid}$ i vg; 1. 131. a b q ante *ανεκτοτ.* pon): 13. 69. 346. c f go syr$^{cu\ et\ sch}$ (sed non^{cod}) arm^{zoh} aeth *εν ημερα κρισεωσ* ... D 63. 253. c^{scr} e l om | *η υμιν*: CL praetermittunt *η*, D* *υ* (habet enim *ημιν*)

15. *καφαρναουμ* cum ℵBCDΞX 33. it^{pler} vg go cop; W^{a} *καπαρναουμ* ... ς *καπερναουμ* cum AΛXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn q (et. Caesar^{79}). Cf et. alibi | *μη* (1. *ἡ* praegresso *ουμ*) et *υψωθηση* cum ℵBDLΞ (1.) a b e i l syr^{cu} cop (*η* et *υψωθηση*) aeth; a d *numquit* (d -*id*) *usque ad caelum exaltaveris*, b *quid usque in caelum exaltaberis*, i l *numquid* (l *quid*) *usque in* (l *ad*) *caelum exaltata es*, e *nedum usque in caelum exaltata es* ... ς Ti *η* et *υψωθεισα* cum ACΞW^{a}XΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn c f g$^{1.}$ q vg (ex his c g$^{1.}$ vg *exaltata*, f q *quae - exaltata es*) go syr^{utr} arm Aug. Praeterea B^{3} pro *μη* et *υψωθηση* malebat *η* et *υψωθησ*, sed illa ab ipso restituta sunt. | *ουρανου* cum ℵB*CD 254. 259. a^{scr} ... ς praem *του* cum ℵB^{3}LΞW^{a}XΓΔΛΣΠ unc^{7} al pler | *εωσ* (c e f g$^{1.}$ l q vg): CDg^{r*} 1. a b d i praem *ἡ* (*aut*) | *αδου* (W^{a} 88^{ev} *αδη*) sine *του* cum ℵACDΞXΓΔΛΣΠ unc^{7} al pler ... Ti praem *του* cum BLW^{a} 157. 36^{ev} 88^{ev} al$^{2\ scr}$ | *καταβιβασθηση* cum ℵACLΞW^{a}XΓΔΛΣΠ unc^{7} al omn ^{vid} it (*demergeris*, e *deprimaris*) go cop syr^{utr} arm ... BD syr^{cu} aeth *καταβηση* (d *descendes*) :: cf ad Mt, in quo 1859 pariter ac Ln *καταβηση* edidimus. BD aeth utroq loco *καταβηση*, sed in Mt Latinorum et Ir^{int} accedit testimonium. Si alterutro loco *καταβηση* recipiendum est, haud dubie in Mt est.

16. *ακουων υμων*: A^{corr}XΠ al pauc it^{pler} (non a e) vg syr$^{cu\ et\ utr}$ Ign intpol eph^{5} Ir$^{int\ 173}$ Const$^{2,\ 20,\ 1}$ *υμων ακουων* (A* *εμου ακουων υμασ*)

*ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶσ ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθε-
τεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.*

17 $^{117.\ 10}$ *Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶσ λέγον-
τεσ· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.*
18 *εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡσ ἀστραπὴν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεσόντα.* 19 *ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν*

---

16. *ακουει*: Cyp^{81} add *et eum qui me misit*, w^{a} Ign^{intpol} Cyp^{122} add *και ο εμου ακουων ακουει* (Ign *ουκ ακουει εμου αλλα*) *του πεμψαντοσ με* (Ign add *πατροσ*) | *και ο αθετ. υμασ*: it (exc a) vg *et* (b om) *qui vos spernit* ... Ign^{intpol} Const^{2,20,1} Eus^{es} *ο υμασ αθετων* | *εμε* (Δ *με*) *αθετει*: a b add *et eum qui me misit* | *ο δε* (LΞ Const^{2,20,1} *και ο*, item^{vid} Eus$^{es\ 484}$ *τοισ εαυτου μαθηταισ ελεγεν· ο υμασ αθετων εμε αθετει, και ουκ αδικεισθε υμεισ, και ο εμε αθετων* etc) *εμε αθετων* (w^{a} *αθετ. εμε*), *αθετει τ. αποστειλ.* (Ign^{intpol} *πεμψαντα*) *με* et. c f m q vg (Eus^{es}) Or$^{int\ 4,685}$ Cyp^{81}: e Ir$^{int\ 178}$ nil nisi *et eum qui me misit* (similiter igitur atque a b, nisi quod hi alia addita habent ... D a b i l *ο δε* (i om) *εμου ακουων ακουει του αποστειλαντοσ με* ... E^{mg*} 13. 124. 346. syr$^{cu\ et\ p\ et\ hr}$ arm aeth insuper add *και ο ακουων εμου* (E *εμ. ακου.*) *ακουει του αποστειλαντοσ με*. Cf et. Iust$^{apol\ 1,63}$ *ωσ και αυτοσ ο κυριοσ ημων ειπεν· ο εμου ακουων ακουει του αποστειλ. με* et$^{apol\ 1,16}$ *οσ γαρ ακουει μου και ποιει α λεγω, ακουει του αποστ. με*. Item Const^{8,46,1} (eadem ap Hipp^{85} ap Lag) *ο υμων γαρ, φησιν ο κυριοσ, ακουων εμου ακουει, και ο εμου ακουων ακουει του αποστειλ. με· και ο υμασ αθετων εμε αθετει, ο δε εμε αθετων αθετει τον αποστ. με*.

17. *οι εβδομηκ.* vide ad 10, 1. Ad illos testes accedit h. l. MW^{a} i syr^{cu} ... BD a c e g$^{1.\ 2.\ vid}$ l vg syr$^{p\ mg}$ arm perss add *δυο* (a *et duo*), hinc Ln [*δυο*]. Praeterea Λ 124. add *μαθηται*, syr$^{cu\ et\ sch}$ *quos misit* | *μετα χαρασ*: AKΠ al pauc ante *οι εβδομηκ.* pon | *υποτασσ. ημιν* (w^{a} al mu *υμιν*): Λ 1. 237. al pauc c *ημιν υποτασσ.* (Λ *επιτασσ.*), item b q *in nomine tuo nos audiunt*

18. *ωσ αστραπ. εκ τ. ουρ. πεσοντα* et. Or^{3,698} et$^{int\ 3,356.\ 402}$ et^{4,685} Bas^{2,88} Ath^{1,660} Antioch$^{hom\ 44}$ (p. 1099) etc: c^{scr} Or$^{int\ 2,293}$ et^{3,867} et$^{4,541.\ 634}$ Caes^{3,112} Ath^{1,467} Epiph^{681} *ωσ αστρ. πεσ. εκ τ. ουρ.* ... B 254. *εκ τ. ουρ. ωσ αστραπ. πεσοντα*. Similiter cop Or$^{int\ 1,68}$ *πεσοντα* (Or *cecidisse*) *εκ τ. ουρ. ωσ αστρ.* Cf et. Hom$^{clem\ 19,2}$ *οτι εωρακεν τον πονηρον ωσ αστραπ. πεσ. εκ τ. ουρ. εδηλωσεν*.

19. *δεδωκα* cum ℵBC*LX 1. al pauc b e f g$^{1.}$ i l q vg go (cop et *δεδω.* et *διδωμ.* exprim) syr$^{p\ mg\ et\ hr}$ arm aeth Or^{1,744} et^{2,612} item$^{int\ 2,293.\ 316.\ 441}$ et$^{4,562.\ 686}$ Caes$^{67.\ 77.\ 85}$ Bas^{1,121} et$^{lib\ arb\ 613}$ Cyr$^{luc\ 247}$ et$^{ador\ 136}$ et$^{abacu\ 537}$ Epiph^{422} Thdrt^{1,45} al Lcif^{233} (ap Gall^{6}) Hil^{307} al (Antioch$^{hom\ 44}$ *εδωκα*) ... ς Ln *διδωμι* cum AC^{3}DW^{a}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler c (g$^{2.}$ *dico*) syr$^{cu\ et\ utr}$ Eus$^{ps\ 68}$ Ir$^{int\ 222}$. Cf et. Iust$^{tr\ 76}$ *εφη· διδωμι υμιν εξουσιαν καταπατειν επανω οφεων κ. σκορπιων και σκολοπενδρων και επανω πασησ δυναμεωσ του εχθρου*. | *του πατειν* et. Or^{1,744} et^{216}

ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχ-
θροῦ, καὶ οὐδὲν ἡμᾶσ οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί-
ρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνό-
ματα ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
21 [118. 5] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ 21–22 Mt 11, 25–27
ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ

Eus[dem 437] Bas[2, 82] Cyr[luc 247] Thdrt[1, 45]: 1. Or[1, 298. 423. 735 et 2, 612] Caes[ter] Epiph[423] Cyr[ador 158 et abacu 587] Antioch[hom 44] Thdrt[1, 311. 784] al om του | οφεων et. Or[plerumq] Eus[bis] Caes[ter] Bas[2, 82 et lib arb 613] etc: D Or[1, 423] των οφεων | σκορπιων: D των σκορπ. (Epiph[423] πατειν επι οφεισ κ. σκορπιουσ και επι etc) | την δυναμιν: B Or[1, 423] (non item alibi quinquies) add την | ου μη (et. ℵ[a] Or[1, 744]): ℵ*D om (Or[1, 298] ινα μηδεν υμασ [ημασ] αδικηση) | αδικησει (et. ς[e]) cum ℵADEHLMΓΔ 1. 13. 33. al mu Or[1, 744] ... ς Gb Sz αδικηση cum BCFGKSUVW[a]XΛΠ al plu

20. εν τουτω: W[a] al[3scr] εν τουτο | τα πνευματα et. a c g[1. 2. vid] l q (b *spiritus maligni*) vg go cop syr[p et hr] arm Const[8, 1, 2] (et. Hipp[charism]) ... D 1. 131. 157. 2[pe] 237[schol] e f syr[cu et sch] cop[dz] Eus[ps 418] Bas[2, 228] Cyr[ador 112] Thdrt[1, 1221] Or[int 4, 652] Amb[aliq] τα δαιμονια | υμιν υποτασσεται: L syr[cu et utr et hr 464 (non 202)] aeth Cyr[ador 112] υποτ. υμ. | χαιρετε δε sine μαλλ. cum ℵABCDEF[w]GHKLMSUVW[a]ΓΔΛΠ al plu it vg go cop syr[cu et utr et hr] arm aeth Eus[ps 418] Bas[2, 226] Or[int 4, 652] etc ... ς (= Gb Sz) add μαλλον cum X al mu Cyr[ador 112 et 381] | ενγεγραπται (ενγ. cum ℵB, rell εγγ. Cf et. 2 Co 3, 2 sq) cum ℵBLX 1. 33. Eus[ps 418] Bas[1, 565] Cyr[ador 381] Thdrt[1, 1221] (157. ενεγραφη, Or[3, 238] Bas[2, 228] Const[8, 1, 2] Cyr[ador 112] γεγραπται, Bas[1, 474] γεγραμμενα εστιν) ... ς Ln εγραφη cum ACDEGHKMSUVW[a]ΓΔΛΠ al pler Eus[es 370]. Latt *scripta sunt* | τοισ ουρανοισ et. Or[3, 238] Eus[ps et es] Cyr[ador 112 et 381] Bas[1, 474 et 565 et 2, 228] Thdrt[1, 1221]: D a b c e f i l q Const[8, 1, 2] τω ουρανω. Cf et. Hom[clem 9, 22] καν παντεσ δαιμονεσ μετα παντων των παθων υμασ φευγωσιν, ουκ εστιν εν τουτω μονω χαιρειν, αλλ εν τω δι ευαρεστιαν τα ονοματα υμων εν ουρανω ωσ αει ζωντων αναγραφηναι.

21. εν αυτη (ΛΔ cop go ταυτη, e *in illa die*): DΛ al[10] fere f cop add δε | εν τω cum ℵDF[w]LW[a]XΞ 33. a b c e ff[2.] i l q vg[six] cop Clem[117] (αγαλλιασαμενοσ γουν εν τω πνευματι ο ις· εξομολογουμαι, φησιν, etc) ... ς Ln Ti om εν c. ABCΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1. 2. vid] vg (et. am fu em for tol etc) go etc | πνευματι absque ο ις cum ℵBDΞ 157. a b i l vg (et. 130[lat]) cop syr[cu], item addito τω αγιω cum ℵBCDKLXΞΠ 1. 33. al[5] a b c e ff[2.] i l vg cop syr[cu et utr et hr] arm aeth ... ς add ο ις (ante και ειπεν) cum ΛCW[a]ΓΔΛΠ unc[8] al pler f q go syr[p] Bas[eth 297]; item post ηγαλλιασ. add LX 33. 346. i[cant] c e ff[2.] syr[sch et hr] (*domin. Ies.*) arm aeth; contra ς om τω αγιω cum AEGHMSUVW[a]ΓΔΛ al pler f q go Clem[117] Bas[eth 297] | εξομολογουμαι: Δ -γησομαι (item Marcosii ap Ir[93] φερουσι ταυτα· εξομολογησομαι etc, sed ex iis quae sequuntur: ουδεισ εγνω τον πατερα ει μη ο υιοσ, και τον υιον ει μη etc, apparet

τῆσ γῆσ, ὅτι ἀπέκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπε-
κάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ ἐγένετο εὐδοκία
ἔμπροσθέν σου. 22 $^{119.8}$ *καὶ στραφεὶσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶπεν·*

---

ista omnia potius a Mt pendere. Ceterum Ir^{int} *confiteor*): Epiph^{marc318} et ^{329} *ευχαριστω σοι* (et. in *ελεγχ. κβ´ ευχαριστει κυριω του ουρανου*), item Tert$^{marc 4,25}$ *gratias ago et confiteor*. Cf Or^{1,221} *ευχαριστιασ δε παραδειγμα η του κυριου ημων φωνη λεγοντοσ· εξομολογουμαι σοι - νηπιοισ· το γαρ εξομολογουμαι ισον εστι τω ευχαριστω.* | *πατερ κυριε* (ita et. Marcosii et Or ll. ll., item Eus^{ps704} quem ex Lc hausisse extrema illa: *τισ εστιν ο υιοσ, τισ εστιν ο πατηρ*, probant): c e f ff$^{2.}$ i for (non item am sang am tol) *domine pater*, Clem ^{117} *πατηρ ο θεοσ* ... F^{w} Epiph^{marc318} et ^{329} Tert^{marc4,25} om *πατερ* (Epiph ^{329} *ουδε πατηρ ειχεν. ελεγχεται δε, κατω γαρ ειχεν· ναι ο πατηρ*. Item in *ελεγχ. κβ´ καν παρακουησ το πατερ, ινα μη πατερα αυτου επιδειξησ, μαρκιων* etc, *κατα ληθην ειασασ, ω μαρκιων, το ναι ο πατηρ*) | *του ουρανου* (Marcosii *των ουρανων*, item ap Ir^{int} *caelorum* sed pon post *terrae et*) *κ. τησ γησ*: Epiph^{marc318} et ^{329} Tert^{marc4,25} om *και τησ γησ* (Epiph^{bis} *ουκ ειχε δε· και τησ γησ*) | *σοφων και συνετων*: D *συνετ. κ. σοφ.*, e nil nisi *a sapientibus* | *ναι ο πατηρ*: Marcosii l. l. *ουα ο πατηρ μου* | W^{a} *ουτω* | *εγενετ. ευδοκια* cum ℵAC^{3}DW^{a}ΓΔΛΠ unc^{8} 1. al omn fere go cop syr^{omn4} arm aeth (*placuit* a f vg; *bona voluntas* i, d *beneplacitum*) Bas^{eth297} (Or^{3,757}, ubi non liquet utrum e Lc an e Mt hauserit, est: *οτι ουτωσ εγενετο, και τα εξησ*) ... Ln Ti *ευδοκ. εγεν.* cum BC*LΞ 33. b c e ff$^{2.}$ l q (c e Ir$^{int 98}$ *placitum factum est*, b ff$^{2.}$ l q *bona voluntas fuit*) Clem ^{117} Eus$^{ps 704}$ (item Marcos ap Ir, quod ut diximus ex Mt potius haustum) :: dictu difficile est utrum Mt utrum Lc scripserit. Edidimus *ευδ. εγ.* in Mt, ad quem vide testes; propterea vero in Lc *εγ. ευδ.* praestabat cum ℵAD. Cf huc et. Hom^{clem} ^{8,6} (ut iam ad Mt adscripsimus) *αυτοσ ο κυριοσ ημων λεγει· εξομολ. σοι πατερ του ουρ. κ. τ. γησ, οτι εκρυψασ ταυτ. απο σοφων πρεσβυτερων και απεκαλ. αυτ. νηπιοισ θηλαζουσιν.* Item $^{18,15 sq}$ *και ο σιμων - εφη· τον σον διδασκαλον αιτιω ειποντα· εξομ. σοι κυριε του ουρ. κ. τ. γησ, οτι απερ ην κρυπτα σοφοισ, απεκαλυψ. αυτ. νηπ. θηλαζουσιν. και ο πετροσ· ουτω μεν, εφη, ο λογοσ ουκ ελεχθη - ο δε ισ̅ ημων τω οντι ουκ ειπεν· ατινα ην κρυπτα, αλλα - απεκαλυψ. αυτα νηπιοισ θηλαζουσιν. το δε ειπειν· απεκρυψασ, ωσ ποτε εγνωσμενων αυτοισ - και μη λεγε· ησεβησεν εισ τουσ σοφουσ κρυψασ αυτα απ αυτων.*

22. *και στραφ.* (W^{a} *στρ. δε*) *πρ. τ. μαθητ.* (C^{3vid}Γ al^{10} c q go syrr add *αυτου*) *ειπ.* (ita et. ς Sz et ex errore de B Ln) cum AC*EGHKSUVW^{a}X ΓΔΛ al longe plu c ff$^{2.}$ l q go syr^{sch} et ^{p} aeth$^{cod a}$ pers^{p} ... ς^{e} Gb om cum ℵBDLMΞΠ 1. 13. 22. 33. al^{15} fere a b e f g$^{1. 2.}$ ^{vid} vg cop syr^{cu} arm aeth^{edd} pers^{w} Eus^{ps704} :: at desunt in Mt nec quisquam addidit; praeterea eadem fere (cum additamento *κατ ιδιαν*, quod nostro loco non inlatum est) v. sq posita fecerunt ut eiicerentur

πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς
ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ
ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 [120. 5] Καὶ στραφεὶς πρὸς Mt 13, 16.
τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
τες ἃ βλέπετε.
24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασι-
λεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι
ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

22. *μοι παρεδοθη* cum ℵABCDLW[a]XΓΔΛΞ unc[7] al plu (et KΠ al pauc *μοι παραδεδοται*, ut et. Iust[tr 100] *και εν τω ευαγγελιω δε γεγραπται ειπων· παντα* etc) it vg (*mihi tradita sunt*) go Or[cat ox 86] (Eus[mcell 187] dici nequit unde pendeat) :: eodem ordine Mt utitur ... ϛ (= Gb Sz) *παρεδοθ. μοι* cum minusc pauc[vid] syr[cu et utr] arm aeth Eus[ps 704] | *υπο*: D *απο* | *μου*: D a c l am for perus (non em san tol gat mm) arm Eus ps[704] (Tert[marc 4, 25] „omnia sibi tradita dicit a patre") om. Item Iust tr[100] Marcos ap Ir[int] (non gr) | *γινωσκει* (et. Eus[ps 704]): CΓW[a]ΞΛ al[25] fere (Bas[1, 314], sed in sqq Mt et Lc miscet) *επιγινωσκει* :: ut Mt (ad quem vide pp) | *τισ εστ. ο υιοσ* (U b *ο πατηρ*) *ει μη ο πατηρ* (U b *ο υιοσ*) *και τισ εστ. ο πατηρ* (U b *ο υιοσ*) *ει μη ο υιοσ* (U b *ο πατ.*): a nil nisi haec: *quis est pater nisi filius* | *ω* (W[a]XΓ al mu *ο*) *εαν* cum ℵA CEGHKLMSUVXΓΔΛΞΠ al pler Eus[ps 704] ... Ln *ω αν* c. BDW[a] al pauc | *βουληται*: AW[a]XΛ 69. al pauc *βουλεται*, 33. 157. *βουληθη*. Praeterea cf ad h. l. quae adnotavimus ad Mt

23. *και στραφεισ*: D e *στραφ. δε* | *μαθητασ* (a b e ff[2] syr[p] arm): U c f i l q g[1. 2. vid] vg cop go syr[cu et sch] aeth add *αυτου* (i *suos discipulos*) | *κατ ιδιαν* et. f q go cop syr[utr] aeth (arm ante *πρ. τ. μα.*): D (item barb unus) a b c e ff[2] g[1. 2. vid] i l vg (et. 130[lat]) syr[cu] om | *ειπεν*: D 1. 131. 209. e cop add *αυτοισ* | *μακαριοι οι*: Ξ om *οι* | *βλεπετε*: D add *και ακουοντεσ α ακουετε*, item c e f tol *et aures quae audiunt* (tol insuper add *quae auditis*) :: cf Mt

24. *γαρ*: M 71. g[scr] *δε* ... U syr[cu] arm om | *και βασιλεισ*: b q *et iusti* (:: ut Mt) ... D a e ff[2] i l (non item c f g[1. 2. vid] vg) Meth[7, 7] (Gall[3, 712], sed vide post) Tert[marc 4, 25] (sed libere: *dico enim vobis quia prophetae non viderunt quae vos videtis*) om | *ιδαν* (*ιδ-* ℵCΞ, *ειδ-* BL) cum ℵBCLΞ 33. ... ϛ Ln *ειδον* (KVXΠ* al *ιδ.*) cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *ακουσαι* (B add *μου*) *α* (D b f q go add *υμεισ*) *ακουετε* (LΞ *ηκουσατε*) *κ. ο.* (69. add *ειδον ουδε*) *ηκουσαν*: a i l om. Cf Meth[712] (mixtis Lc et Mt) *μακαριοι γαρ φησιν οι οφθ. υμων – οι βλεποντεσ α βλεπετε. λεγω γαρ υμιν οτι πολλ. προφητ. επεθυμησαν ιδειν α βλεπετε, και ουκ ειδον, και ακουσαι* etc. Item Hom[clem 3, 53] *ειπων· πολλοι προφηται και βασιλεισ επεθυμησαν ιδειν α υμεισ βλεπετε, και ακουσαι α ὑμεισ ακουετε, και αμην λεγω υμιν, ουτε ειδον ουτε ηκουσαν.*

Mt 19, 16 25–27 25 [121. 2] *Καὶ ἰδοὺ νομικόσ τισ ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν,*
18, 18 ss Mt 22, 35 ss Mc 12, 28 ss *λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;* 26 *ὁ δὲ*
εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶσ ἀναγινώσκεισ;
Deu 6, 5 Lev 19, 18 27 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ*
τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν.
28 *εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶσ ἀπεκρίθησ· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.*

---

25. *και ιδου* (b c f ff$^{2.}$ i l *et* [b ff$^{2.}$ om] *haec eo dicente* [ff$^{2.}$ add *et*] *ecce*, item syr^{cu} *et cum diceret haec*) *νομικ. τισ* (it^{pler} vg *quidam legisperitus*) *ανεστη* (c post *ecce* pergit *surrexit quidam legis doctor*; syr^{cu} post *haec* pergit: *appropinquavit legisperitus quidam, qui surgebat*) et. a q vg syr^{utr} etc: D e *ανεστη δε τισ νομικ.* (d e *legis doctor*) | *ανεστη*: c^{3} 33. al pauc (sed evglst pler) *προσηλθεν* ac pergunt *τω* $\overline{ιυ}$ | *λεγων* cum ℵBLΞ e syr^{cu} cop ... ς Ln Ti *και λεγων* cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg syr^{utr} arm aeth go | *διδασκαλε* (M c^{scr2} add *αγαθε*) et. Or$^{int 3, 971}$: D om, item Tert$^{marc 4, 25}$ („legis doctor dominum aggressus, quid faciens, inquit, vitam aeternam consequar? In haeretico vita solummodo posita est sine aeternae mentione, ut doctor de ea vita videatur consuluisse quae in lege promittitur a creatore longaeva, et dominus ideo illi secundum legem responsum dedisse: Diliges" etc) | *ποιησασ*: ℵ* add *ινα* (ipse* del?) | *αιωνιον*: g$^{2.}$ om (ut Mcion)

26. *ο δε*: 69. 124. 346. syr^{cu} add $\overline{ισ}$ | *τι*: D^{gr*} g^{scr} om

27. *αγαπησεισ*: X *-σησ* | *τ. θε. σου*: B*H om *σου* | *εξ ολησ τησ* (BΞ c^{scr} om) *καρδιασ σου* et. e f (g$^{1. 2.}$ vid) vg go cop syr$^{cu et utr et hr}$ (sed* om) arm Or$^{int 3, 792}$ Tert$^{marc 4, 25}$: D 1. 131. 157. a b c ff$^{2.}$ i l q aeth *εν ολη τη* (1. 131. 157. om) *καρδια σου* | *και* pri: B om | *εν ολη τη* (1. al? om) *ψυχη σου κ. εν ολη τη* (1. al? om) *ισχυι σου* cum ℵBD ΛΞ 1. 131. 157. b i l q cop^{edd} (cop^{dz} ut ff$^{2.}$) et^{petr4} (item a *in tota anima tua et ex totis virib. tuis*, c *ex tota anima tua et in omni fortitudine tua*, ff$^{2.}$ *ex tota anima tua et in omnib. virib. tuis*) ... ς Ti *εξ ολησ τησ ψυχησ σου κ. εξ ολησ τησ ισχυοσ σου* cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (U 435. 440. al Bas$^{eth 243}$ om *κ. ε. ολ. τ. ισχ. σ.*) e f vg syr^{omn4} arm go Tert$^{marc 4, 25}$ (item Or$^{int 3, 972}$ sed om *κ. εξ ολ. τ. ψυχ. σου*, quae syr^{cu} post *κ. ε. ολ. τ. ισχ. σ.* pon) | *κ. εν ολη τ. διανοια σου* cum ℵBLΞ 1. 131. 157. 209. (de priorib. membris ex 209. nil relatum) cop ... ς Ti *κ. εξ ολησ τησ διανοιασ σου* cum ACXΔΛΠ unc^{8} al pler e f vg syr^{omn4} arm go Or$^{int 3, 972}$ ... DΓ a b e ff$^{2.}$ i l q (Tert^{marc}, at nec sqq *και τον πλη.* add) om | *σεαυτον* cum ℵBCDLΓΔΛΞΠ unc^{7} al plu Clem^{941} (certe quae sequuntur ad Lc spectant, sed quae praecedunt ad Mt) Or$^{3, 960}$ ... ΔVX al plus^{50} Or$^{3, 724}$ Bas$^{eth 243 et regg 512}$ *εαυτον*

28. *ειπ. δε αυτω*: F^{w}MX al pauc c f ff$^{2.}$ l q syr$^{cu et sch}$ aeth (*domin. Iesus*) add *ο* $\overline{ισ}$ | *απεκριθησ* (Or$^{3, 960 sq et int 3, 972}$): L 40. 76. 218. *εκρινασ*, Epiph$^{marc 313 et 329}$ *ειπεσ*, item *dixisti* syr$^{cu et sch}$ aeth | *ζηση* (Or$^{3, 960}$ Bas$^{eth et regg}$ Epiph$^{marc 313 et 329}$): D *ζησεισ*, 33. *ζησει*, al aliq *σωζη* (Clem^{304} *τουτο ποιει, φησι, και σωθηση*)

29 [122.10] ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
καὶ τίσ ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἄν-
θρωπόσ τισ κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰσ Ἱερειχώ, καὶ λησταῖσ
περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν καὶ πληγὰσ ἐπιθέντεσ ἀπῆλ-
θον, ἀφέντεσ ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύσ τισ κατ-
έβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.
32 ὁμοίωσ δὲ καὶ Λευείτησ γενόμενοσ κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ

---

29. *δικαιωσαι* cum ℵBC*DLXΞ 157. 346. Cyr[luc256] Isid[4,122bis] cat[ox86] (sed D 243. c e Cyr Isid post *εαυτον* pon, item a *cum se vellet iustificare*) ... ς *δικαιουν* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[8] al pler | *εαυτον* cum ℵ[a]ABCD XΓΔΛΞΠ unc[8] al pler ... ℵ*L c[scr] 47[ev] (al) cat[ox86] *αυτον*. Ex Latt b f (ff[2.] g[1. 2.] ut vdtr) i l q vg *se ipsum*, a c d e *se* | *πρ. τ. ιν*: syr[cu] *ad eum*

30. *υπολαβων* sine *δε* cum ℵ*BC*[vid] cop[petr2], item (*Dixit ei Iesus*) syr[cu] et[sch] (syr[hr] *Et suscepit domin. Iesus et dixit ei*, item aeth *Et respondit* etc) ... ς Ln Ti *υπολαβ. δε* cum ℵ[c]AC[2]DLXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler (69. *ο δε ις εφη*) it vg cop syr[p] go arm | *ειπεν*: DΓ (syr[cu] et[sch] vide ante) syr[p] et[hr] cop[wi] et[petr2] (non item [sch] et [dz]) aeth add *αυτω* | *κατεβαινεν* (Or[3,728] et[int972]): C* *καταβαινει* | *ιερειχω* cum B*LΞ go :: alibi eandem formam tuentur ℵ (Mc 10, 46 semel Lc 19, 1 Heb 11, 30; non Mt 20, 29 Mc 10, 46 semel Lc 18, 35) CDF (Mc 10, 46 semel) PQ ZΔ ... ς Ln *ιεριχω* cum ℵAB[3]CDXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] cop (et. sah Mt 20, 29) | *και λησταισ*: C* om *και* | *εκδυσαντεσ*: EGHSVΔΛ 1. 131. 433. al plus[30] b e f g[1.] i l q (g[2.] ff[2.] ut vdtr, non item a c) vg go *εξεδυσαν* | *αυτον*: D 54. g[1.] om | *επιθεντεσ*: H Chr[1,847] *περιθεντ.* | *αφεντεσ*: C* *αφεικαν* (item arm) | *ημιθανη* sine *τυγχ.* cum ℵBDLΞ 1. 33. 131. 209. Vict[cat mai 676] Chr[1,847] (exscribuntur vv. 30–37), nec exprim *τυγχ.* it vg syr[omn4] arm aeth ... ς Ti add *τυγχανοντα* (C* *-ντων*) cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler cop Chr[12,155] (sed fluct lectio inter *ημιθανη κατεαξαντεσ* et *ημιθ. τυγχ.*)

31. *κατ. συγκ.* (*-γκ.* ℵBC etc; A *-νκ.*) et. syr[p mg gr], a ff[2.] q *fortuito*, d *forte*, e *derepente*; f vg *accidit autem ut*: D *κατατυχα* ... b c i l om | *δε*: a b c q om (syr[cu] et[sch] et[hr] exprim *και κατ. συγκ.*) | *κατεβαινεν*: A *καταιβεννεν* ... D cop[dz] *καταβαινων* | *εν* (e *per illam viam*, a *per viam illam*, b *per eadem via*): B 1. om; item f i l q vg *eadem via*, ff[2.] *eandem viam*, c *illam viam* | *αυτον*: 1. om

32. *λευειτησ* cum BD (:: Ioh 1, 19 et. ℵ, item Heb 7, 11 *λευειτικησ* etiam ℵ et D[clar]; Act 4, 36 iidem BD)... ς Ln *λευιτησ* c. ℵ[c]AC unc rell (Γ *ο λευιτ.*) al omn[vid]. Ceterum ℵ* om versum (propter *ομοιοτελευτον*), suppl ℵ[c] | *γενομενοσ* et *ελθων* cum ACEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler (i. e. omn praeter [15] fere) q (*cum esset secus locum veniens*) syr[sch] et P ... ℵ[c]BLXΞ 1. 33. 118. cop arm aeth[vid] om (ut Ti[synops]) *γενομενοσ* (c f *cum venisset ad eundem locum*, a *cum transiret per eodem loco*, ita ut pro *γενομενοσ* exprimant *ελθων* idque transponant, item syr[hr]); item

ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 *Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ'*
αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 *καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ*
τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν
ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη
αὐτοῦ. 35 *καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν*
τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδα-
πανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 *τίς τού-*

D al^{10} fere b ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ i l vg (hi omnes *cum esset secus locum*, d *factus ad locum*) syr^{cu} Chr$^{1,\,847}$ om *ελθων* (Chr *ελθ. και*), hinc Gb^{0} | *και ιδων* sine additam cum ℵBCLXΔΞΠ unc^{8} al pler arm aeth ... Ln add *αυτον* cum ADΓΔ al^{15} fere it^{pler} vg cop syr^{omn4}. Praeterea e om *γενομενος* usqe *ελθων και*

33. *σαμαριτης* cum ℵCDL 69. al (:: ut ubique edidimus, cf ad Mt 10, 5) ... ς Ln Ti *-ειτης* cum ABXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler | *ιδων* sine *αυτον* cum ℵBLΞ 1. 33. 254. b c i l q cop^{schw} ex^{dz} et^{petr2} ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e f (ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ ut vdtr) vg cop^{wi} syrr^{omn4} arm aeth Chr$^{1,\,847}$ (*ελθων εις τον τοπον και ιδων αυτον*) | *εσπλαγχνισθη*: D *-γχισθη*, Γ *ευσπλαγχν*.

34. *προσελθων* et. c e f (ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ ut vdtr) q vg: a b i l om | *ελαιον* BXΓΔΠ unc^{7} etc: ℵACDLMΔΞ al *ελεον* | *επιβιβας. δε* (cop^{wi} om *δε*) cop syr^{p} arm: D al^{8} it vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth *και επιβιβ.*, ita Ln ex errore de C | *ηγαγ. αυτον*: 1. 209. al pauc it vg (et. am em tol, non item for al) cop om *αυτον* | *πανδοκ-* cum ℵ*Ξ^{bis} (Ξ hunc versum bis habet), item v. sq *πανδοκ-* cum ℵ*D* (:: inde quod in ℵ et D postea correctum est *-χ-*, apparet formam *-κ-* ex usu abisse) ... ς Ln Ti *πανδοχ-* cum ℵ^{c}ABDL unc rell al omn^{vid}. Dedimus vero etiam *-ιον* cum ℵ*et^{c}CLΔΞ al ... ς Ln Ti *-ειον* cum ABDXΓΛΠ unc^{9} al certe pler. Cf ad utrumq Steph. Thes.

35. *επι την* (A al pauc *τη*) *αυριον* sine additam cum ℵBDLΞΞ 1. 33. 118. 157. 209. 346. 15^{ev} it (exc q) vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth Vict$^{cat\,mai\,376}$ Chr$^{1,\,847}$ ... ς (sed Gb^{00} et Schu „vox molestissima") add *εξελθων* (c* 239. *εξελθ. και*) c. ACΓΔΛΠ unc^{9} al pler q (*et altera die procedens protulit*) syr^{p} arm | *δυο δηναρια*: D c e *δην. δυο* | *εδωκεν*: B (arm) ante *δυο δην.* pon | *πανδοκει* et ς Ln Ti *πανδοχει* vide ad v. 34 *και ειπεν* (pro his 80. al^{10} fere Chr$^{1,\,847}$ *ειπων*) sine *αυτω* cum BDLΞ 1. 33. 80. 118. 131. 157. 346. al pauc b c e ff$^{2.}$ g$^{1.\,2\,vid}$ i l vg cop syr^{cu} arm Chr$^{1,\,847}$ Amb$^{luc\,1428}$ ... ς add *αυτω*, Ln [*αυτω*] cum ℵACXΓΔΛΠ unc^{9} al pler a f q syr^{sch} et^{p} et^{hr} aeth | *ο τι*: X al^{8} *ει τι* | *αν*: B *εαν* (cat$^{ox\,89}$ *ως εαν τι*), KΠ al^{5} fere *δ' αν* | *προσδαπανησης*: DΔ 1. al pauc *-νησεις* | *εγω*: D c e post *εν τω επαν. με* (*in redeundo*) pon ... ℵ 1. 118. arm Chr$^{1,\,847}$ Amb^{1429} Aug om | *με*: HΓ 1. 69. al *μοι* | *σοι* (c e ante *αποδ.* pon): D om

36. *τις* usq *γεγονεναι*: D *τινα ουν δοκεις πλησιον γεγονεναι*, e *quem ergo putas ex his duobus proximum illi*, item cat$^{ox\,89}$ *τινα τουτων των*

των τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντοσ εἰσ τοὺσ
λῃστάσ; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσασ τὸ ἔλεοσ μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίωσ.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺσ καὶ αὐτὸσ εἰσῆλθεν 38 s Io 11. 1 ss
εἰσ κώμην τινά· γυνὴ δέ τισ ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰσ 12, 1 ss
τὴν οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ
παρακαθεσθεῖσα πρὸσ τοὺσ πόδασ τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον

τριων πλησ. δοκει σοι γεγ. | τισ sine ουν cum ℵBLΞ 1. 118. 209. itpler vg syrcu coppetr2 Orint 3, 272 Bas1, 354 ... ς add ουν, Ln [ουν] cum AC XΓΔΛΠ unc9 al pler c e copwi et sch syrsch et p et hr arm aeth | τουτων (Chr1, 847 om) των τριων: D om (vide ante), ℵ*(suppl a)Γ om των (sed in Γ praecedit τούτων), a (Bas1, 354) om τ. τριων | πλησ. δοκ. σοι γεγον. cum ℵABCLXΓΔΛΞΠ unc9 al longe plu catox 89 (Chr1, 847 πλησ. γεγον. σοι δοκει) ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) δοκει σοι πλησ. γεγον. cum minusc non ita mu, item videtur tibi (a i l om) proximus fuisse itpler vg Orint 3, 272 etc (cop quem putas etc) ... D e vide ante

37. ειπ. δε cum ℵBC*DFLXΔΞ al mu a e cop syrp mg ... 77. 108. syrhr aeth και ειπεν, b f i l (ff2. g1. 2. ut vdtr) vg et ait, c cui dixit; syrcu et sch arm nil nisi dixit ... ς (sed Gb' ειπεν sine copula) ειπ. ουν cum AC3PΓΛΠ unc8 al plu q syrptxt | αυτω: DX copdz catox 89 om | ο ιс: B* ιс | Ln sic interpg: πορευου και συ, ποιει ομοιωσ | ομοιωσ (c add et vives): X ουτωσ

38. εγενετ. δε εν τω πορευεσθ. αυτουσ (1. 157. 209. d gat mm syrhr armmss αυτον, D om pergens αυτον εισελθειν, d factum est autem cum iter faceret) και (a 69. om) αυτοσ cum ACDPΓΔΛΠ unc9 al omn fere it omn vg syrutr et hr arm aeth ... ℵBLΞ 33. syrcu cop εν δε τω πορευεσθ. αυτουσ αυτοσ | αυτοσ εισηλθεν (E ηλθεν): FH al pauc add ο ιс ... D (ut iam notatum) αυτον εισελθειν | εισ την οικιαν cum ℵCLΞ 33. ... ς Ln Ti ε. τον οικον cum ADPΓΔΛΠ unc9 al pler Baseth 263 ... B om plane. Item sine αυτησ cum ℵ*et cC3LΞ 33. (B) ... ς Ln Ti add αυτησ cum ℵaAC2ΓΔΛΠ unc9 (item P εαυτησ) al pler it vg rell Baseth

39. μαριαμ cum ℵB3C*LPΞ 1. 33. copschw (ex petr4) ... ς Ln Ti μαρια cum AB*C3DΓΔΛΠ unc rell al omnvid copwi et dz | η και cum ℵaAB*CP ΓΔΛΠ unc9 al pler b f i l (ff2. g1. 2. ut vdtr) vg etc ... D om και, item (quae tantum) a e; c haec tantum ... ℵ*B3LΞ om η | παρακαθεσθεισα cum ℵABC*LΞ (Mac25, 8 τ. επουραν. αρτου, οὗ - μετεσχε μαρια καθεσθεισα προσ τοισ ποσι του κυρ.) ... ς Ln παρακαθισασα (Γ al mu -θησασα, K 69. -θησα) c. C3DPΓΔΛΠ unc9 al omnvid Baseth | προσ cum AB*C*LΞ 33. 44. Basmonast 585 (Mac vide ante) ... ς Ln παρα cum AB3 (sed restitutum προσ) C3DPΓΔΛΠ unc9 al pler Baseth | τ. κυριου cum ℵB*C*DLΞ 7pe it (exc b) vg cop syrcu et sch et p mg arm aeth ... ς του ιυ c. AB3(sed restitutum τ. κυρ.)C3PΓΔΛΠ unc9 al fere omn b syrp txt (et hr domini Iesu) Baseth | ηκουεν: LΞ 6pe ηκουσεν | τον λογον:

*αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με
κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.*

UΓ 127. 131. 157. 300. al[60] fere e syr[cu] et [utr] (non [hr]) arm Bas[monast 585] *των λογων* | *αυτου*: D om

40. *επιστασα*: D *επισταθεις* (sic) | *δε*: C[*vid] *τε* | *μελει*: FGHM al plu (cdd[12] ap solum Scriv) *μελλει* vitio frequenti | *μονην με κατελ.* et. cop syr[p] arm: D it vg syr[cu] et [sch] et [hr] *κατελ. με μονην* ... X *μον. κατελ. με* | *κατελιπεν* cum ℵB[3]DFSUVΠ[2] al plu ... Ti *κατελειπεν* cum AB[*] CLPΓΔΛΞΠ[*] unc[5] al permu | *ειπον* cum DLX 1. 33. (:: cf Mt 18, 17. 22, 17. Mc 13, 4. Lc 20, 2. 22, 67) ... ς Ln *ειπε* ℵABCPΓΔΛΠ unc rell al pler | *μοι* (G 69. *μη*) *συναντιλαβηται*: D *μου αντιλαβητε*

41. *αποκρ. δε*: b i l (ff[2.] g[1. 2.]?) vg *et respondens*, Amb[luc 1268] *et* ... syr[cu] om | *ο κυριος* cum ℵB[*]L 157. a i l (ff[2.] g[1. 2.] ut vdtr) vg syr[p mg] Bas[monast 535] (*ο δε κυρ. προς αυτην*) Amb[luc 1268] Aug ... ς Ln *ο ις* c. AB[3] (sed rursus *ο κυρ.*) CDPΓΔΛΠ unc[9] al pler b c e f q cop syr[sch] et [p txt] (syr[hr] *domin. Iesus*) arm aeth Bas[eth 263], sed C[3]DKUΠ al[30] cop aeth ante *ειπεν αυτη* pon ... syr[cu] om | *μεριμνας και*: D om (item Bas[cat mai 677], sed [monast 585], unde pendet cat, non om), item [vid] Aug[serm 103] (*Martha Martha, tu circa multa es occupata*, et [169] *Ma. Ma. circa multum es occupata*) ... a b e ff[2.] i l Amb[luc 1268] et [alibi] om *μεριμν. και τυρβ. περι πολλα* | *θορυβαζη* c. ℵBCDL 1. 33. Bas[cat mai 677] (non item monast[585]) Evagr[567] (Gall[7]: *τι περι πολλα ει και θορυβαζη; ενος εστι χρεια*), Or[cat cord ioh 278] *θορυβη* ... ς Ti *τυρβαζη* (ΓΔ *-ζει*, F *τρυβαζ.*) cum A (B[3] sed rurs *θορυβ.*) PΓΔΛΠ unc[9] al pler Bas[monast 535] Chr[8, 298] Mac[pat 178] (Gall[7]) Antioch[hom 15] Dam[fid 175]. Cf Clem[981] *συ περι πολλα ταρασση· μαρια δε τ. αγ. μερ. εξελεξατο, και ουκ αφ. απ αυτης.*

42. *ενος δε εστ. χρ.* cum AC[*] et [3] PΓΔΛΠ unc[9] al pler f g[1.] q g[2.]? vg syr[cu] et [sch] et [p txt] Mac[pat 178] Bas[monast 535] Chr[8, 298] Antioch[hom 14] Dam[1, 175] Aug[serm 103] et [169] ... ℵBC[2]L 1. 33. cop syr[p mg] aeth Or[cat cord] (ut ante) Bas[2, 365] et [eth 263] (Olympiodor in Eccles. 1, 43. ap Wtst) Geometr[cat cord 314] Hier[eustoch 18] *ολιγων δε εστ. χρεια* (B *χρ. εστ.*, ℵ[*] om *χρ.*) *η ενος* (Bas[2, 365] *ολιγων μεν δηλονοτι των προς παρασκευην, ενος δε του σκοπου*) ... 38. arm syr[hr] *ολιγων δε* (arm add *ωδε*) *εστ. χρεια* (syr[hr] *et exiguo opus est*) ... D a b c e ff[2.] i l Amb[luc 1268] et [alibi] plane om (item Clem[981 vid], post *ταρασση* enim statim pergit: *μαρια δε*; vide ante) | *μαρια*: B 1. (item 1[*]) *μαριαμ* | *γαρ* cum ℵBLAX[comm] 1. 69. 157. 37[ev] e[scr*] cop[petr4] Bas[monast 535] Antioch[hom 14] Dam[1, 175] cat[ox 90] ... ς Ln Ti *δε* cum ACPΔΠ unc[9] al pler f g[1.] q mm mt cop syr[sch] et [p] et [hr] Clem[731] Mac[hom 25, 8] Chr[8, 298] Bas[eth 263] ... D 262. a b c e ff[2.] i l vg syr[cu] arm Amb[luc] et [alib] Hier[eustoch 18] om (Or[int 3, 48] „dicens ad Martham:

XI.

1 [128. 5] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευ-
χόμενον, ὡσ ἐπαύσατο, εἶπέν τισ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ αὐτόν·
κύριε, δίδαξον ἡμᾶσ προσεύχεσθαι, καθὼσ καὶ Ἰωάννησ ἐδίδαξεν
τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· 2–4 Mt 6, 9–13

Maria optimam“ etc nil probat) | *ητισ*: D *η* | *αυτησ* cum ℵ*BDL, item *illi* vel *ei* a b e ff[2] i l q ... ς (sed Gb[0]) Ti praem *απ*, Ln [*απ*] cum ℵ[c]ACPΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c d f vg (hi Latt *auferetur ab ea*) Clem[981] Mac[pat 178 et hom 25, 8] Did[trin 1, 18] Bas[monast 585 et lib arb 615]

XI, 1. *και εγενετ.* (et. Or[1, 200 et 216]): A al[5] e *εγ. δε* | *προσευχομενον* (hoc loco et. Or[1, 216 et 227]): P syr[cu et sch] (non item P) arm Or[1, 200] ante *εν τοπ. τιν.* pon | *ωσ επαυσατο* (syr[cu] *postquam recessit paullulum ab oratione sua*): F 60. om ... DM al[6] a b c e ff[2] i l q (non item f vg) praem *και* | *καθωσ* (Or[1, 227] *ωσ*) *και* et. e vg (et. am em) syr[utr] arm Or[1, 200 bis et 227] Tert[marc 4, 26] (sed ed. Par. om *και*): ℵ[a] (suppl [c]) Δ 1. 12. 69. al pauc a b c f i l q for tol cop syr[cu] aeth om *και* (ℵ* om et *και* et *ιωανν.*) | BD *ιωανησ*. Ad hunc versum syr[p] in cod Assem II. addita haec habet: „Dicunt hanc esse orationem, quam Iohannes docuit discipulos suos: Pater, ostende nobis gloriam tuam; fili, fac ut audiamus vocem tuam; spiritus, sanctifica corda nostra in aeternum. Amen.“

2. *ειπ. δε αυτοισ*: D *ο δε ειπεν*, e *ille autem dixit illis* | *προσευχησθε* cum ℵBDEFGKLSUVXΞΠ[2] al plu Or[1, 232] ... Ti *-χεσθε* cum ACHMPΓΔΛΠ* 1. 33. 69. 124. al[8]. Praeterea D add (:: e Mt) *μη βαττολογειτε ωσ* (d *sicut et*) *οι λοιποι· δοκουσιν γαρ τινεσ οτι εν τη πολυλογεια αυτων εισακουσθησονται· αλλα προσευχομενοι* | *λεγετε*: ℵ* add *ουτω*, ℵ[c] rursus delet | *πατερ* sine additam (sed L a[scr] gat arm add *ημων*, mm *sancte*) cum ℵBL 1. 22. 57. 130[gr et lat] 346. (33. om[vid] *ημων*, sed add[vid] *ο εν τ. ουρ.*) a[scr] vg (exc perus harl*) g[1. 2.?] arm Or[1, 226 sq] (*εχουσι δε αι λεξεισ του μεν ματθαιου τον τροπον τουτον· πατερ ημων ο εν* etc; *του δε λουκα ουτωσ· πατερ αγιασθητω* etc) et [232] (*τι εστι το· οταν προσευχ. λεγετε· πατερ, οπερ παρα τω λουκα γεγραπται*) Tert[marc 4, 26] („Cui dicam *pater*? ei qui me omnino non fecit?“ etc) schol[237] et [aliorum] (*και η μεν λεγει τον πατερα ειναι εν ουρανοισ, ων κηρυσσει βασιλειαν· η δε εν τω λουκα τησ* [al *την*] *εν ουρανω μειζονα βασιλειαν θεου κηρυσσουσα εσιωπησε το· εν ουρανοισ* etc) ... ς (= Gb) Ln add *ημων* (pro *ημ.* a c ff[2] i *sancte*) *ο* (13. om) *εν* (F om) *τοισ ουρανοισ* cum ACDPXΓΔΛΠ unc[9] al pler a b c e f ff[2] i l q perus harl* sax cop syr[cu et utr] aeth (Or[1, 222] *ακουσασ γαρ· διδαξον ημασ προσευχεσθαι, ου διδασκει αυτω προσευχεσθαι αλλα τω πατρι, λεγοντασ· πατερ ημων ο εν τοισ ουρανοισ, και τα εξησ*: haec a Mt pendere, licet „*διδαξ. ημ. πρ.*“ a Lc sumat, ex [1, 227 et 232] clarum fit) |

πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·

αγιασθητω το: DKU om το | σου: D add εφ ημασ | ελθατω cum ℵC PΔ 13. 346. ... ς Ln ελθετω cum ABDLXΓΛΠ unc[9] al pler (et. in Or[1,227] et[232] editum) | η βασιλ. σου: Gb σου η βασ. cum D[gr] 57. Praeterea cf Nyss[1,787] (de orat. dom. orat. 3) ubi ad ελθετω η βασ. σου notat: η καθωσ ημιν υπο του λουκα το αυτο νοημα σαφεστερον ερμηνευεται, ο την βασιλειαν ελθειν αξιων την του αγ. πνευμ. συμμαχιαν επιβοαται. ουτω γαρ εν εκεινω ευαγγελιω φησιν. αντι του· ελθετω η βασ. σου· ελθετω, φησι, το αγιον πνευμα σου εφ ημασ και καθαρισατω ημασ. (Eadem etiam post confirmat: ο γαρ λουκασ μεν πνευμα αγιον λεγει, ματθ. δε βασιλειαν ωνομασε etc.) Ad Gregorii testimonium accedit Maxim[1,350] (ad Mt 6, 10) ο ενταυθα ματθαιοσ φησι βασιλειαν, αλλαχου των ευαγγελιστων ετεροσ πνευμα κεκληκεν αγιον, φασκων· ελθετω σου το πν. το αγιον και καθαρισατω ημασ. (Postea: ελθετω η βα. σου, τουτεστι το πν. το αγιον.) Eiusdem lectionis vestigium quaesitum est Tert[marc 4,26], ubi post illa: „cui dicam *pater*“ – „an ei qui me faciundo et instruendo generavit?“ pergit: „A quo spiritum sanctum postulem?“ At haec potius respondent verbis: αγιασθητω το ον. σου. Interiectis enim: „A quo nec mundialis spiritus praestatur? an a quo fiunt etiam angeli spiritus, cuius et in primordio spiritus super aquas ferebatur?“ pergit: „*Eius regnum* optabo *venire*, quem nunquam regem gloriae audivi? An in cuius manu etiam corda sunt regum? Quis dabit mihi *panem quotidianum*?“ Videtur igitur Mcion pro αγιασθητω etc simile quid habuisse atque illud apud Nyss pro ελθατω etc positum. | Post η βασιλ. σου omisimus γενηθητω etc c. BL 1. 22. 130[gr] et[lat] 346. ff[2.] (g[1. 2.]?) vg (exc perus tol harl sax) syr[cu] arm Or[1,227] (praecedit του δε λουκα ουτωσ, vide supra) et[240] (γενηθητω το θελ. σου, ωσ εν ουρανοισ και επι γησ. ο λουκασ μετα το· ελθ. η βασ. σου, ταυτα παρασιωπησασ εταξε· τον αρτον ημων τον etc. διοπερ ασ προεταξαμεν λεξεισ ωσ παρα μονω τω ματθ. κειμενασ εξετασωμεν etc.) Tert[marc 4,26] (vide paullo ante, ubi post: „*Eius regnum*“ statim de „*pane quotidiano*“ pergitur) Aug[6,240] (ed. Ven. 1731. Est enchir. ad Laurent. cap. 116: „Evgsta vero Lucas in oratione dominica petitiones non septem sed quinque complexus est; nec ab isto (Mt) utique discrepavit, sed quomodo istae septem sint intelligendae ipsa sua brevitate commonuit. Nomen quippe dei sanctificatur in spiritu, dei autem regnum in carnis resurrectione venturum est. Ostendens ergo Lucas tertiam petitionem duarum superiorum esse quodammodo repetitionem, magis eam praetermittendo facit intelligi. Deinde tres alias adiungit: de pane quotidiano, de remiss. peccatorum, de tentatione vitanda. At vero quod ille (Mt) in ultimo posuit: *Sed libera nos a malo*, iste non posuit, ut intelligeremus ad illud superius quod de tentatione dictum est pertinere.“) ... ς Ln add γενηθητω το θελημα σου ωσ (b e l om ωσ) εν ουρανω και επι γησ (ℵ* et[cb] ACDMPΔ 69. 48[ev] al om, non item ℵ[ca]XΓΛΠ etc) γησ (sed Ln [ωσ εν ουρ. και επι γησ], de quibus vide post) cum ℵACDPXΓΔΛΠ unc[9] al pler b c e f i l q perus

3 *τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν·* 4 *καὶ
ἄφεσ ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφεί-
λοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν.*

---

tol sax syr^{sch} et ^{p} cop aeth; item omissis *ωσ εν ουρ. κ. επ. γησ* a harl vg^{cod} mosq

3. *ημων*: Mcion teste Or in catena$^{mazarin\ ms}$ *σου* (vide Or^{huet} in addendis extremis p. 130: *επει δε οι απο μαρκιωνοσ εχουσι την λεξιν ουτωσ· τον αρτον σου τον επιουσ. διδου ημιν το καθ ημερ., επαπορησωμεν αυτοισ, αλληγοριασ και αναγωγασ φευγουσι, τισ εστ. ο αρτ. του θεου*) | *τον* (Δ om) *επιουσιον*: cf Cyr$^{luc\,265}$ *οι μεν ειναι φασι τον ηξοντα τε και δοθησομενον κατα τον αιωνα τον μελλοντα – αλλ ειπερ ην αληθεσ – διατι προσεπαγουσι το· διδου ημιν το καθ ημεραν; εστι γαρ ετι δια τουτων ιδειν οτι τησ εφημερου τροφησ ποιουνται την αιτησιν, ωσ ακτημονεσ δηλονοτι· επιουσιον δε τον αυταρκη νοεισθαι χρη* etc. Cf et. quae ibidem praecedunt: *αποφερουσι το ειρημενον εισ πνευματικην θεωριαν, και δη και αρτον φασιν αυτουσ αιτειν, ουκ επιγειον, ου σωματικον, εκεινον δε μαλλον τον ανωθεν και εξ ουρανου καταβαινοντα* etc. Item Or^{1,245} *πρωτον δε τουτ ιστεον οτι η λεξισ η· επιουσιον, παρ ουδενι των ελληνων ουτε των σοφων ωνομασται, ουτε εν τη των ιδιωτων συνηθεια τετριπται, αλλ εοικε πεπλασθαι υπο των ευαγγελιστων.* Deinde comparat *περιουσιον* et dicit: *και δοκει μοι εκατερα λεξισ παρα την ουσιαν πεποιησθαι, η μεν τον εισ την ουσιαν συμβαλλομενον αρτον δηλουσα* etc. Praeterea cf ad Mt | *διδου* (G *διδουσ*) et. Or$^{1,227.\,240.\,248.\,251}$: ℵD 2. 28. 71. 106. 300. al plus^{10} Or^{2,762} Cyr$^{luc\,266}$ *δοσ* (:: ut Mt). Accurate distinguit Or^{1,251} *επει λεγεται ουχι· τον αρτον ημων τον επιουσιον δοσ ημιν σημερον, αλλα· τον αρτ. ημων τον επιουσ. διδου ημιν καθ ημεραν.* | *το* (ℵ^{c} Or^{1,227} et ^{2,762}; ℵ* Or$^{1,240.\,248.\,251}$ aliq om) *καθ ημεραν* et. g$^{2.}$ q am em gat mt perus tol (al mu, cf Sanftl) syr^{cu} et ^{sch} et $^{p\ mg}$ cop etc Or$^{1,227\,ss}$ et ^{2,762} ... D 2. 28. 71. 106. 300. al aliq a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l vg^{ed} for (al) syr$^{p\ txt}$ aeth *σημερον* :: ut Mt

4. *τασ αμαρτιασ* et. a f i l q vg Or^{saepe} Cyr$^{luc\,266}$ Tert$^{marc\,4,26}$ (Or^{1,252} *και αφεσ ημιν τα οφειλημ. ημων, ωσ – οφειλεταισ ημων· η ωσ ο λουκασ· και αφεσ ημιν τασ αμαρτιασ ημων, και γαρ αυτοι αφηκ. παντι οφειλ. ημιν*): 1. 118. 209. *τα αμαρτηματα* ... D 131. b c ff$^{2.}$ perus tol (e *debita et peccata*) *τα οφειληματα* (D *οφιλεματ.*) :: e Mt | *και γαρ αυτοι* (ℵ^{c} a g$^{1.\,2.}$? vg): ℵ* i q *ωσ και αυτοι* (i q *quomodo et ipsi*), Clem^{881} (*αφεσ ημιν, και γαρ ημεισ αφιεμεν*) *και γαρ ημεισ*, D b c f ff$^{2.}$ l mm syr^{cu} *ωσ και ημεισ* (*sicut et nos*) :: e Mt | *αφιομεν* cum ℵ^{c}ABCDEGHKPΓΔΛ al^{20} fere ... ς *αφιεμεν* cum ℵ*FLMSUVXΞΠ al plu Clem^{881} Or^{1,227} et ^{255} ... fu cop Or^{1,252} (Cyr$^{luc\,266}$ sed ^{libere} *αφεσ ημιν, οτι αφηκαμεν*) *αφηκαμεν* :: e Mt | *παντι* (LX 33. al plus^{10} Or^{1,227} add *τω*) *οφειλοντι ημιν*: D b c ff$^{2.}$ l (non item a f g$^{1.\,2.\,vid}$ i q vg) mm cop ^{wi} *τοισ οφειλεταισ ημων* :: ex Mt | *εισ πειρασμ.* sine additam cum ℵ*BL 1. 22. 57. 130^{gr} et ^{lat} 131. 226* 237. 242. 426. vg (et. g$^{1.\,2.}$?)

5 [124. 10] *Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ*
πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν
μοι τρεῖς ἄρτους, 6 *ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με*
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 *κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς*
εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι-
δία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί

---

arm Or[1, 227. 256. 265] (p. 256: *το δε· αλλα ρυσαι* etc *παρα τω λουκα σεσιωπηται*, et p. 265: *δοκει δε μοι ο λουκας δια του· μη εισενεγκης* etc *δυναμει δεδιδαχεναι και το· ρυσαι ημας απο του πονηρου. και εικος τε προς μεν τον μαθητην, ατε δη ωφελημενον, ειρηκεναι τον κυριον το επιτομωτερον, προς δε τους πλειονας δεομενους τρανοτερον* [-*ρας*?] *διδασκαλιας το σαφεστερον.*) Cyr[luc267] (*μεχρι μεν τουτου την προσευχην ιστησιν ο λουκας· ο δε γε ματθαιος ευρισκεται προσενεγκων· αλλα ρυσαι ημ. απ. τ. πονηρου.* Eadem transiere in scholia codicis 237 aliorum.) Tert[marc4, 26] (singulis enim indicatis usque: Quis *non sinet nos deduci in tentationem*, ad ea pergit quae inde a versu 5 leguntur) Aug[6, 240] (locum ipsum vide ad v. 2) ... ς (= Gb Sz) Ln add *αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου* cum ℵ[c] (sed postquam scripsit *αλλα ρυσαι ημας απο τ* rursus delevit et ad v. 2 addidit *και ρυσαι ημας απο του πονηρου*) ACDR (rursus enim incipit a *πονηρου*) XΓΔΛ unc[9] al pler b c f ff[2.] i l q (hiant a e) cop syr[cu] et [sch] et [p] aeth

5. *προς αυτους* et. Or[1, 213]: D c (sed habet: *Et ait Iesus*) Epiph[marc 313] et [329] (utroq loco: *Και ειπε· τις εξ* etc) om | *εξει*: M al pauc *εξη* ... 240. *εχει*, item b f ff[2.] g[1.] i l q gat perus tol *habet* (contra c d vg *habebit*) | *πορευσεται* (K -*ευεεται*): FΠ* al plus[15] *πορευεται*, b *abiit* | *μεσονυκτιου* (D* *μεσαν.*, L* -*κτου*) cum ℵ* et [cb] ABCD[2]LRΓΔΠ unc rell al fere omn Epiph[marc] Dam[2, 677] ... ℵ[a] X*Λ Or[1, 213] *μεσονυκτιον*, c[scr] Bas monast[587] -*κτιω* | *ειπη* (FGXΓ al *ειπει*) cum ℵBCEFGHLSUVXΓΔΛ al plu Or[1, 213], item d f ff[2.] g[1.] (hi[4]: *et dicit*) sah cop ... Gb' Ln *ερει* c. AD[gr]K MPRΠ al[40] fere Bas[monast587] Dam[2, 677], item a b c i l m q vg (*dicet*). Epiph[marc 313] et [329] post *μεσονυκτιου* pergit *αιτων τρεις αρτους*

6. *μου* cum ℵABLX al mu it (exc c) vg cop syr[cu] et [p] arm aeth Or[1, 213]; item *μοι* M al[10] c, item *μοι* sed omisso *προς με* D 7[pe] Bas[monast587] Or[int2, 209] ... CRΓΔΛΠ unc[8] al[100] fere sah syr[sch] om, hinc Gb[0] | *παρεγενετο* (it vg *venit*, i om): D *παρεστιν*, sed d *supervenit* | *εξ οδου*: D *απ αγρου* (d *de agro*) ... L add *μακραν* | *προς με*: praeter D 7[pe] Bas Or[int] om et. b i | *εχω*: Δ* *εξω*

7. *κακεινος*: A *και εκεινος* ... D sah *εκεινος δε* | *ειπη* (GXΓ al mu *ειπει*): A 69. *ειπεν* ... D[gr] b i m[35] cop *ερει* (*dicet*), d l q *dicit* (l *respondit et dicit*); pro *αποκριθεις ειπη* c *respondeat*, Bas[monast537] *αποκριθη*. Praeterea syr[cu] et [sch] add *ei* | *ηδη*: F 13. 69. 346. m sah cop Bas[monast537] add *γαρ* (syr[cu] et [sch] praem *quia*) | *μου*: C*M 1. 71. 131. 157. al pauc b c ff[2.] g[1.] i l m q (non item f g[2.]? vg) syr[cu]

σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰσ διὰ τὸ εἶναι φί-
λον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶσ δώσει αὐτῷ ὅσων
χρῄζει. 9 [125. 5] Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 9–13 Mt 7, 7–11
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶσ
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸσ ἄρ-

et p aeth om | *εισ την κοιτην* (i *in cubilem*, l *in cubile*): D 57*b c f ff²· g¹· g²· vid m q vg sah Bas[monast 587] *εν τη κοιτη*. Cf Clem[theodot 979] *ουτοι εισι τα παιδια τα ηδη εν τη κοιτη συναναπαυομενα.* | *μετ εμου*: ℵ b l q sah post *ε. τ. κοιτ.* pon | *εισιν*: D *εστιν* | *ου*: ℵ *και ου*

8. *λεγω υμιν* ita et. b f g¹· q (hiant a e) for perus: c ff²· i l m vg (et. am em tol 130[lat]) arm[usc] praem *et* (c arm *at*) *ille si* (vg[ed] *si ille*) *perseveraverit pulsans* | *ει και* (syr[cu] et [sch] sah om *και*): D om | *φιλον αυτου* cum ℵBCLX 33. 124. 157. al pauc it vg (syr[cu] et [sch] non exprim *αυτου*) Or[1, 213] et [3, 650] Bas[monast 587] et [588] Mac[hom 4, 26] Chr[3, 429] ... ς Ln Ti *αυτου φιλον* cum EFGHKMSUVΓΔΛΠ al pler Dam[2, 677] ... AR al[15] fere *αυτον φιλον*, D *αυτον φιλον αυτου* | *δια γε* (simpliciter reddunt *propter* b d l; vg *propt. inpro. tamen*, f *tamen propt. inpro.*): ℵ* c[scr] Chr[3, 426] *δια δε*, ff²· i *propter autem*, q *propt. impro. vero*, c *veruntamen propt.*, item sah cop | *αναιδιαν* cum ℵCDEKLRU*XΓΔ al mu ... ς Ln Ti *αναιδειαν* cum ABFGHMU²ΛΠ al plu[vid] | *δωσει αυτω* et. Or[1, 213] Bas[regg 503] et [mon 587sq] Chr[3, 429] Mac[4, 26]: DG[r] syr[sch] (sed non cod) Or[3, 650] om *αυτω* | *οσων* cum ℵ*ABCKMRΠ al sat mu a b f ff²· i l m q (hi Latt *quantos*; sed accedunt et. c g¹· vg *quotquot*, am *quot*) cop Or[1, 213] Bas[regg] et [monast] Chr ... Gb' *οσον* cum ℵ[c]DEFGHLSUVX ΓΔΛ al plu sah Or[3, 650] (sed fluct lectio) Bas[regg] ex ed[ven] Mac Dam

9. *δοθ. υμιν*: Δ* om *υμ.* | *ζητ. κ. ευρησετε*: syr[cu] om; similiter v. 10 sah om *και ο ζητ. ευρ.* | *ευρησετε*: Δ 69. y[scr] al pauc *-σητε* | *ανοιχθησεται* cum DEFGHSUVΓΔ al[50] fere (:: vide ad v. sq) ... ς Ln *ανοιγησεται* (:: ut Mt) cum ℵABCKLMRXΛΠ al permu

10. *ανοιχθησεται* (Gb') cum AEFGHKSUVΓΔΛΠ al[60] fere ... ς *ανοιγησεται* cum ℵCLMRX al permu ... BDG[r] *ανοιγεται*, item syr[cu] et [utr] :: in Mt utroq loc *ανοιγησεται* firmum est nec quisquam *ανοιχθησ.* substituit; hinc vix dubium quin inde *ανοιγησ.* in Lucam invectum sit

11. *τινα* cum ABCRΓΔΛΠ unc[9] al pler b f ff²· i l q Epiph[marc 313] et [330] (utroq loc *τινα γαρ εξ υμ. τον πατερα υιοσ αιτησει ιχθυν, και αντι ιχθυοσ οφιν επιδωσει αυτω, η αντι ωου σκορπιον;*) et ipse Epiph ibid[331] Dial[870] (*εαν τινα, φησιν, εξ υμων αιτησει ο υιοσ αυτου αρτον – η εαν αιτησει ιχθυν, μη οφιν επιδ. αυτω; η και αιτησει ωον, μη* etc) (Hom[clem 3, 56] vide ad Mt, a quo pendere videtur, nisi quod incipit *τινα αιτησει υιοσ αρτον*). Ex Latt f *quem autem ex vobis patrem si petierit filius panem*, rell *a quo autem patre ex vobis petet* (*petit*) *filius* etc ... ℵDLX 33. 157. al⁴ c vg syr[p mg] Or[3, 650] cat[ox 91] *τισ* | *εξ*

τον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 *ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;* 13 *εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.*

υμων cum ℵABCDKLMRXΠ al plus[50] Dial[870] Or[3,650] Epiph[marc] (vide ante), item it vg etc ... ς (= Gb + Sz) om *εξ* cum EFGHSUVΓΔΛ al plu | *τον* (M 1. 131. d[scr] g[scr] om) *πατερα*: B 254. syr[p mg] post *αιτησει* pon ... 48[ev semel] b syr[cu] Dial (vide ante) om | *ο* (1. Epiph marc Or[3,650] om) *υιος* (1. 124. al[5] b f ff[2.] q gat syr[cu et sch et p txt] arm aeth Dial add *αυτου*): D al[2] sah cop Or[3,650] ante *αιτησει* pon ... ℵL 157. c (g[1. 2.?]) vg (sed non gat mm) plane om | *αρτον μη λιθ. επιδ. αυτ. η και* (et. Dial[870]): B ff[2.] i l sah arm Or[3,650] Epiph marc (vide ante; Tert[marc 4, 26] agnoscere vdtr, sed non satis liquet) om | *επιδωσει* (G *επιδω*, X *-δωση* ter) *αυτω* pri loc: D *αυτω επιδ.* | *η και* cum ACDRXΓΔΛΠ unc[9] al plu q (*vel etiam*) cop, item ℵL 33. 157. al[10] fere omisso *και*, ut etiam d vg[ed] for tol (al) nil nisi *aut*, a[vid] b c f am perus syr[cu] *aut si* (syr[p] *aut si et*, sed *si* c. ob.); syr[sch] aeth *atque si* ... ς (= Gb Sz) *ει και* cum minusc non ita mu | *ιχθυν*: D 124. 435. al pauc b c (*aut si petierit filius tuus*) syr[cu et sch] aeth add *αιτησει* (vide et. Dial) | *μη* (Γ add *και*) *αντι* (et. Or[3,650]): B 234. Epiph marc (vide ante) *και αντι*. Praeterea sah cop[schw] om *αντι ιχθ.* | *αυτω επιδωσει* cum BDL c ... ς *επιδ. αυτω* (:: ut ante et post, item Mt) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg rell Dial Or Epiph marc

12. Hunc versum c ante *η και ιχθυν* usq *επιδ. αυτ.* pon, 157. 31[ev] om (69. 130. om *η και ιχθ.* usq *επιδ. αυτ.*) | *η και* cum ℵBL 1. 13. 33. al[5] fere Dial (vide ante), item sah cop nil nisi *aut* ... ς Ln Ti *η και εαν* (ΔΛ al pauc *αν*) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler, item R *η ει*, it vg *aut si* ... D *εαν δε και*, d *et si* | *αιτησει* (et. ς[e]) cum ℵABCDHKLR[vid]ΓΔΛ al plu Dial ... ς Gb Sz Ln *αιτηση* cum EFGMSUVXΠ al plu | *ωον*: D RU tisch** al pauc c fu ante *αιτησ.* pon | *μη* cum ℵACDRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] etc ... BL sah om | *επιδωσ. αυτω σκορπ.* (et. Dial): D *σκορπ. αυτω επιδ.* (b l *scorpion. porriget illi* [*ei*]; c *scorp. tradis*)

13. *υπαρχοντες* cum ABCEFGHLRSUVΓΔΛ al plu Antioch[1198] (h. l. accurate affert; [1250] vero memoriter miscet) ... ℵDKMXΠ al plus[25] Dial[870] Epiph[marc 313 et 330 et] Epiph[331] Cyr[luc 369] *οντες* (:: ut Mt) | *δοματ.* (E* *δογματ.*) ante *αγαθ.* cum ℵABCDLRXΓΔΛΠ unc[9] al longe plu Dial Epiph[marc] Cyr[luc] Antioch ... ς (= Gb Sz) *αγαθα δοματ.* cum minusc vix mu it vg (Clem[947] *ει δε ημεις πονηροι οντες ισμεν αγαθ. δοματ. διδοναι, ποσω μαλλ. ο πατηρ των οικτιρμων*. Et. Or[int 2, 661] sed ultra *bona data dare filiis vestr.* non procedit. Liberrime adhibet Or[1, 213] *και διδωσιν ο πατηρ το αγαθον δομα υιων εξ ουρ. τοις αιτ αυτον.* | *υμων*: K *ημων* | *ο πατηρ* cum ℵABDLRXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu f cop syr[cu et p] ... Ln add *υμων* (:: e Mt) cum CU al[20] fere (tisch

14 [126. 5] Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντοσ ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 15 [127. 2] τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ

14s Mt 9, 32–34 12, 22ss Mc 3, 22

ημ.) b c i l q (ff2. g1. 2. e silentio) vg sah syrsch arm aeth Epiph marc331 (ex Mcione313et330 affert tantum ο πατηρ praeteriens quae sequuntur) Cyrluc270 | ο εξ ουρανου (et. Antioch1196): ℵLX 33. itpler vg sah cop syrcuet sch om ὁ (itpler vg *pater vester de caelo*; i om ο εξ ουρ., l *pater vester caelestis*) ... Epiph331 ο επουρανιοσ, Cyrluc ο ουρανιοσ | πνευμ. αγιον (et. Tertmarc4, 26; Epiphmarc praeterit) ita f q: L al8 (g1. 2. ?) vg (et. 130lat) syrp mg πνευμ. αγαθον ... D b c ff2. i l cdd ap Ambspi sa αγαθον δομα (arm *dona bona*, aeth *bonum donum spiritus sancti*), item Orvid (praeter illud enim 1, 213 habet 3, 650 δωσει ουν το αγαθ. δομα την παντελη καθαρευσιν - ο θεοσ τοισ εξ ολησ ψυχησ - αιτουσιν αυτον). Amb l. l. (ap Sabatier) sic: *Advertimus bonum esse spiritum sanctum domini iudicio, evglstarum testimonio, quando alius* (i. e. Mt) *pro sa. spir. bona, alius* (i. e. Lc) *pro bonis sa. spiritum nominavit – nec fallit quod nonnulli cdd habent etiam sec Lc*: Quanto magis pater vester de caelo dabit bonum datum petentibus se.

14. και ην (F add ο ις) εκβαλλ. δαιμ. και αυτο ην (κ. αυτ. ην cum Acorr CRXΓΔΛΠ unc9 al pler b ff2. i l q vg syrsch et P, c f vide post; contra ℵA*BL al7 cop arm aeth om, item syrcu vid): D ταυτα δε ειποντοσ αυτου προσφερετε αυτω δαιμονιζομενοσ κωφοσ. Similiter c *haec cum dixisset, offerunt illi unum daemoniacum surdum et mutum. Et erat dum eiciebat daemonium, id ipsum fuit mutum* (rell vide post), item f *cum autem haec dixisset, adduxerunt ad eum unum daemoniacum. Et eiecit daemonium, et illud erat mutum.* | εγενετ. δε (L 69. 124. 346. copwi et petr2 και εγεν., item syrcu) τ. δαιμ. εξελθοντοσ (εξελθ. cum ℵBEΓΔΛΠ unc9 al pler syrcu et utr cop; contra Ln εκβληθεντοσ cum ACLX al6 copdz, Latt vide post) ελαλ. ο κωφ. και εθαυμ. οι οχλοι: D και εκβαλοντοσ αυτου παντεσ εθαυμαζον, similiter b c ff2. i l vg *et cum eiecisset* (b *eiceret*) *daemonium* (ff2. i l *mutum daem.*, c *daem. mutum*, b *a muto daemonium*) *locutus est mutus* (haec b om) *et omnes turbae stupebant* (b i l; ff2. *stupuerunt*, c *mirabantur*; vg *et ammiratae sunt turbae*). Contra f *factum est autem cum eiecisset daemonium* rell ut vg; q *factum est ut exiret daemonium, locutus est mutus et mirati sunt turbae.*

15. τινεσ δε: D c syrcu και τινεσ | εξ αυτων: b ff2. i l (non item c f q g1. 2. vid vg) syrcu *ex Pharisaeis* | ειπον cum ℵACDLRvidXΓΔΛΠ unc rell al omnvid ... Ti ειπαν cum B (item R ap Treg, at repetito nuper examine non possum quin ειπον teneam; ipsum spatium inter π et ν multo aptius est ο litterae quam α, satis cerni vero neutrum potest) | βεελζεβουλ cum ACDEFGHKMRSUVXΓΔΛΠ etc (de versionib vide ad Mt 10, 25), item L βελζεβουλ, b *belzebul*, item cop ... ℵB (iidem in Mt) βεεζεβουλ

Mt 12, 38 16, 1 Mc 8, 11 τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 [128.5] ἕτεροι
17–23 δὲ πειράζοντεσ σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 [129.2] αὐ-
Mc 12, 25–30 Mc 3, 23–27 τὸσ δὲ εἰδὼσ αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖσ· πᾶσα βασιλεία
διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκοσ ἐπὶ οἶκον πίπτει.
18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶσ ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶσ σταθήσεται
ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαι-
μόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.

---

15. *τω* (A *των*) cum ℵABCKLMΠ al[30] arm ... ς (= Gb +) om cum DEXΓΔ Λ unc[7] al plu (:: ut Mt) | *τα δαιμονια* cum ℵBCLRΔΛ unc[7] al longe plu it vg syr[cu] et [sch] cop arm: addunt (:: ex Mc) ADKMXΠ al[40] fere syr[p] aeth *ο δε* (KΠ al plus[10] *και* pro *ο δε*) *αποκριθεισ ειπεν· πωσ δυναται σατανασ σαταναν εκβαλλειν* (DX al *εκβαλειν*)

16. *εξ ουρ. εζητ. π. αυτου* (69. *εζητ. αυτω*, X om *πα. αυτ.*) cum ℵABCD L(X) 1. 13. 33. (69.) 124. 131. 157. y[scr] c f ff[2.] g[1.] i l vg syr[cu] et [sch] arm (aeth om *εξ ουρ.*)...ς *παρ αυτου εζητουν* (M *επεζητ.*) *εξ ουρανου* cum EГΔΛΠ unc[9] al pler b (q *ab eo de celo quaereb.*) syr[p] (cop *quaereb. sign. ab eo de caelo*)

17. *ειδωσ* (AR *ιδωσ*): X al[5] it vg *ιδων* (:: ut alibi scriptum est) | *αυτων τα διανοημ.* cum ℵBCDLRXΓΔΛ unc[8] al pler cop ... Ln *τα διανοη. αυτ.* cum AKΠ al plus[10] it vg | *διαμερισθ.* (CFMXΓ al[30] fere *μερισθ.* :: ut Mt) ante *εφ εαυτ.* cum ℵADL 33. 124. y[scr] syr[cu] et [sch] cop (cop syr[cu] *διεμερ. εφ εαυ.* v. sq) ... ς Ln Ti post *εφ εαυτ.* (:: ut statim subsequitur lectione non fluct; eundem ordinem Mc tenet; quem recepimus idem ap Mt est *μερισθ. καθ εαυτησ*) cum BCRXΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg syr[p] etc | *επι οικον* cum ℵABEGHLSUVΓΔΛ (R[treg], sed non certum) al plu ... CDFKMXΠ al mu *επ οικον* | *πιπτει* (b c *cadit*): D *πεσειται*, item f ff[2.] i l q vg (et. am for perus tol, sed cdd[aliq] *cadit*) *cadet* (habent et. antea *desolabitur* c d l vg[ed]; l *et dom. supr. dom. non stabit sed cadet*)

18. *ει δε και*: Γ om *και* | *διεμερισθη* c. ABDLRXΛΠ unc[9] al pler ... ℵCΔ al plus[10] *εμερισθη*, Γ al aliq *μερισθη* (:: *μερισθηναι* Mt et Mc; *διαμερ.* Lc) | *πωσ*: D *ου* | *οτι*(ℵ[a]): ℵ* *τι* | *οτι λεγετε*: E b ff[2.] i l q syr[cu] et [utr] add *οτι* | *βεελζεβουλ*: ut ad v. 15 ... b i l q syr[p] arm add *principe* (b l q *-pem*) *daemoniorum* | *εκβαλλειν*: F[vid] X al pauc *εκβαλειν* | *με*: F 69. om

19. *ει δε* (c *si vero*, vg *si autem*): b cop *si*, f ff[2.] i l q *quodsi* | *βεελζεβουλ*: ut v. 15 | *εκβαλλω*: X al pauc *εκβαλω* | *τα δαιμονια*: syr[cu] add *ex filiis vestris* | *οι* cum ℵBCLRXΔΛΠ unc[9] al omn[vid]: Ln om cum ADΓ | *εκβαλλουσιν*: MRXΛ al mu *εκβαλουσιν* (MΛ al *-αλοῦσιν*, al *-άλουσιν*), d *eicient*; Γ* *εκβαλλωσιν*, Γ[2] *-αλωσιν* | *αυτοι κριτ. εσοντ. υμων* (*εσ. υμ.* cum ℵ b f i l q, rell *υμ. εσ.*) cum ℵACKLMUΠ al[30] fere b f ff[2.] i l q vg (cop *ips. erunt* [*sunt*] *iudices vobis*, syr[p] *ips. erunt iudic. vestri*, aeth *illi iudicent vos*) ... Ln *αυτοι υμων* (c *vobis*) *κριτ. εσονται*

20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸσ καθωπλισ-
μένοσ φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότεροσ αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν,
τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ
διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συν- 9, 50 Mc 9, 40
άγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει. 24 [180.5] Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα 24—26 Mt 12, 43–45
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν
ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰσ τὸν οἶκόν μου

---

cum BD c ... ς Ti *κριτ. υμων αυτοι* (al[10] fere *αυτ. υμων*) *εσοντ.* (s[scr] *εσ. υμ.*) cum EFGHRSVXΓΔΛ al plu

20. *ει δε* etc absq *εγω* cum א*AXΓΔΛΠ unc[9] al pler b f ff[2.] i (g[1. 2. vid]) vg arm (item[vid] syr[cu] et [sch]) Eus[dem 93] Cyr[luc 272s] ... D al[6] c cop aeth Tert[marc 4, 26] Bas[eunom 296] (*ο λουκασ φησιν*) Chr[7, 508] (*ο δε λουκ.*) add *εγω*, item א[a]BCLR 33. 69. 124. 346. l syr[p] c.* Bas[eunom 306] add *εγω* ante *εκβαλλω* :: cf Mt | x al pauc *εκβαλω*

21. *ο ισχυροσ* (א[c] et iam[a vid]): א* om *ο* | HRSΓΔ al mu *καθοπλισμ.* | *φυλασση* cum אABCLRΔΠ unc[7] al plu ... DEMXΓΛ al mu *φυλασσει* (69. *βλεπει την εαυ. αυλ. φυλασσων*, c *armatus fuerit custodire*) | *την εαυτ. αυλην*: D *την αυλ. αυτου* (item it vg *atrium suum*, *regiam suam*) | *εστιν*: אR s[scr] *εσται*

22. *επαν*: D 131. *εαν* | *ισχυροτεροσ* sine artic cum אBDLΓ 248. al[vid] cop arm (agnoscit etiam Cyr[luc 278] *τισ ισχυρ.*) ... ς Ti *ο ισχυρ.* cum ACRXΔΛΠ unc[9] al pler Eus[luc 174] (de Christo explicat) | *αυτου*: D om | *νικηση* c. אABCFGKLSUVΔΠ al plu ... EHMRXΓΛ al mu *νικησει* ... D om *νικησ. αυτ.*, sed d *supervenerit* pro *επελθων* | *εφ η*: Λ *εφ ησ* | *επεποιθει*: D *πεποιθεν* | *σκυλα*: FKΠ al mu syr[p txt] *σκευη* :: ut Mt et Mc | *διαδιδωσιν* et. l am for tol: 1. 209. b c f ff[2.] g[1. 2.] i q vg (et. perus san em) *διαδωσει* (sed b c f ff[2.] g[1. 2.] i l q vg[ed] am perus san etiam antea *auferet*; contra for em gat iac mm mt tol *aufert*)

23. *σκορπιζει* (Or[2, 844] Cyp[epp] cum conc[carth 5] pariter a Mt pendent): א* (non item [ca]) et [cb] L 33. gat cop[wi] et [petr 2] aeth add *με* (gat *a me*, cop et *me* et *mihi* verti potest) :: in Mt idem praebent א 33. cop syr p[mg] Chr[sue]. Hinc pari fere utroq loco auctoritate utitur. Quod si non esset, altero loco recipiendum putarem. Habuisse illud quidem quod displiceret, inde intellegitur quod in Mt omnes Chrysostomi cdd praeter antiquissimum (saec. 6 fere) expulerunt.

24. *οταν*: DUX al plus[10] b cop[wi] syr[p] add *δε* (:: ut Mt); i l *et cum* | *απο*: R *εκ* | *δι ανυδρων*: D[gr] *δια των υδρων* | *ζητουν* (et. Or[cat ox 93]): Γ 13. 69. *ζητων* | *ευρισκον*: E*GHSΓΠ* 13. 69. 118. 124. al[20] fere Or[cat ox] *ευρισκων*. Praeterea א[c]BLXΞ 33. 157. 48[ev] y[scr] b l cop syr[p] Or[int 2, 159] (certe vdtr ex Lc) add (:: ut Mt) *τοτε*, hinc Ln [*.τοτε*]. Non add א*ACDRΓΔΛΠ unc rell al pler it[pler] vg etc | *τον*: H *την*

ὅθεν ἐξῆλθον. 25 *καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη-*
μένον. 26 *τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα*
πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 131.10 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τισ*
φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστά-
σασά σε καὶ μαστοὶ οὓσ ἐθήλασασ. 28 *αὐτὸσ δὲ εἶπεν· μενοῦν*
μακάριοι οἱ ἀκούοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντεσ.

---

25. *ελθον* cum ℵABELMS^{2}UV^{sil}ΔΞΠ al plu ... Ti *ελθων* (E 13. *εξελθ.*) c. CDGHKRS*XΓΛ al permu (13 ap solum Scriv) | *σεσαρωμενον* cum ℵ* ADXΔΛΠ unc^{8} al pler b c e g$^{1.2.}$ i q vg syr^{cu} et ^{sch} arm ... ℵ^{c}BCLRΓ al^{12} fere f l cop syr^{p} c.* aeth Or^{int2,159} (ut ante) praem *σχολαζοντα* (al^{3} syr^{p} *σχ. και*) :: e Mt | *και κεκοσμημενον*: DLΓ al pauc cop om *και* (sed L *καικοσμ.*) ... 225. am fu for perus san tol (al) sax plane om

26. *τοτε*: D syr^{cu} Or^{int2,159} (ut ante; „*et si veniens invenerit eam vacantem, mundatam et ornatam, vadit et* etc) om | *παραλαμβανει*: ℵ^{corr} (ipse * ut vdtr) CX 33. 69. g$^{1.}$ l Or^{int} (ut ante) add *μεθ εαυτου* :: ex Mt | *ετερ. πνευμ. πονηροτ.* (L al pauc *-ρωτ.*) *εαυτ. επτα* cum ℵBLX 13. 69. 124. 157. 346. ... ς Ln *επτα ετερ. πνευμ.* (Δ* *πν. ετερ.*) *πονηρ. εαυτου* (EH^{2} al *αυτου*) cum (in ℵ *μεθ εαυτ.* rescripsit * et ut vdtr quidem super raso *επτα*) ACEHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler it^{pler} (a *alios septem* etc, c *alios sept. nequior. spir.*, l om *ετερα*) vg cop arm (similiter syrr; accedit etiam Or$^{cat\ ox94}$ *επτα λεγων ετερ. πνευμ. μετ αυτου*) :: ut Mt ... DG p^{scr} e Or^{int2,159} (ut ante) *ετερα* (D *αλλα*) *επτα πνευμ. πονηρ. εαυτου* | *κ. εισελθοντα* cum ℵABCDHKLMRXΞΠ 1. 13. 33. 69. al permu Or^{int2,159} (*et intrantes* etc; codex vero *et intrans - habitat*) it (sed ff$^{2.}$ *regressi*; b e l *ingressus - inhabitat* vel similiter) vg etc ... Gb' Ti (propter loc Mt^{i} parallelum) *κ. ελθοντα* (G al^{3} *-λθων*) cum EGSUVΓΔΛ^{2} (* tantum *και*) al^{60} fere | *εκει* (118* *αυτου*): C*^{vid}D 33. 122. y^{scr} a b e ff$^{2.}$ i l q aeth^{vid} om | X al pauc *χειρωνα*

27. *εγενετ. δε* (syr^{cu} et ^{sch} *et cum*, praeterea neuter exprim *εγεν.*): Δ om *δε* | *επαρ. τισ φων. γυνη* cum ℵBL ... ς *επαρ. τισ γυνη φωνην* cum ACRXΓΔΛΞ unc^{7} al pler cop arm (similiter syr^{utr} et ^{hr}), item *επαρασα τισ γυνη*, sed *φωνην* post *ε. τ. οχλου* posito, KΠ 1. al pauc ... b f ff$^{2.}$ i l q vg *extollens vocem* (i add *suam*) *quaedam mulier*; a *levata voce quaedam mulier* ... D e c *γυνη τισ επαρ. φων.* (e *mulier quaedam levavit voce*, c *mulier quaed. de turba levavit vocem suam*) | *μαστοι* (C praem *η*. Voluitne *οι*?): DG al^{10} fere *μασθοι*

28. *αυτοσ δε* (c *ipse vero*, e *ipse autem*): C *και αυτοσ*, syr^{hr} *et ille*, D *ο δε*, it^{pler} vg *at ille*, a *qui* (syr^{cu} *Dixit ei Iesus*) | *μενουν* c. ℵAB*LΔΞ al pauc ... ς Ln Ti *μενουνγε* cum B^{3}CDXΓΛΠ unc^{8} al pler. Exprim c e Tert^{marc4,26} (*imo*) vg (*quinimo*, san perus *quippini*, tol *manifestissime*); non exprim a b f ff$^{2.}$ i q syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} | *φυλασσοντ.* absq additam

29 [132.5] *Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ* 29–32 Mt 12, 38–42
γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δο-
θήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 *καθὼσ γὰρ ἐγένετο*
Ἰωνᾶσ τοῖσ Νινευείταισ σημεῖον, οὕτωσ ἔσται καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 *βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει* 1 Reg 10, 1
μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐτούσ· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ,
καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε. 32 *ἄνδρεσ Νινευεῖται ἀναστήσον-* Ion 3, 5

---

cum ℵ[a]ABCDLΔΞ al[15] fere it am for san perus tol syr[p] arm aeth Tert marc[4, 26] ... ς (= Gb) add *αυτον* cum XΓΛΠ unc[8] al pler vg[ed] et [mss] aliq cop syr[cu] et [sch] et [hr] Leif[132] (Gall[5, 186]): ℵ* vero add (i. e. repetit) *τον λογον του θεου*

29. *γενεα* sec cum ℵABDLXΞ al[20] it vg (et. 130[lat]) cop syr[cu] et [hr] et [p] c.* arm Amphil[472] (Gall[6]; sed post *πονηρα εστιν* ita pergit ut Mt exscribat) ... ς om c. CΓΔΛΠ unc[6] al longe plu syr[sch] aeth | *ζητει* c. ℵABLΞ al plus[12] ... ς Ln *επιζητει* (:: ut Mt, cf et. Mt 16, 4 et ll. pp.) c. CDXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *ιωνα* sine additam cum ℵBDLΞ a b c ff[2.] g[1. 2.] i am fu for em iac mt perus san tol cop[petr4] syr[hr] arm ... ς (= Gb) add *του* (Δ om) *προφητου* (:: ex Mt ubi lectio non fluct) cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] e f q vg[ed] syr[sch] et [p] cop[edd] et [dz] aeth ... syr[cu] om *ει μη το σημ. ιων.*, pergens v. 30: *sed sicut fuit Ionas signum Ninevitis.* Praeterea cf Epiph[marc 313] et [331] *παρακεκοπται το περι ιωνα του προφητου. ειχε γαρ· η γενεα αυτη* (huc supplendum ex *ἐλέγχ. κε'*: *σημειον αιτει, και* quae utroq loco[313] et[331] desiderantur), *σημειον ου δοθησεται αυτη. ουκ ειχε δε περι νινευη και* (*πε. νι. κ.* desunt[331]) *βασιλισσησ νοτου και σαλομωνοσ.*

30. *καθωσ γαρ*: ℵ 239. y[scr] al pauc cop[wi] et [petr4] om *γαρ* | *ιωνασ* cum ℵACDLXΓΔΞΠ unc[8] al pler ... BΛ c[scr] 251. al pauc *ο ιωνασ* | *τοισ νινευ.* ante *σημ.* cum ℵBCLXΞ 33. ... ς Ln post *σημ.* cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syrr[omn] cop arm aeth | *νινευειταισ* cum ℵB (ut Mt 12, 41 ℵBCLXΔ) ... ς Ln Ti *νινευιταισ* cum ACLXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] ... D *νινευταισ* | *τη* (syr[hr] praem *σημειον*, 49[ev] al aliq post *ταυτη* add) *γενεα ταυτη*: i *in corde terrae.* Praeterea D a e ff[2.] add (:: cf Mt) *και καθωσ* (e *sicut enim*) *ιωνασ εν τη κοιλια* (*ventre* d a e; ff[2.] *utero*) *του κητουσ εγενετο* (d a e ff[2.] *fuit*; e ante *ιωνασ* pon) *τρισ ημερασ και τρεισ νυκτασ* (*trib. dieb. et trib. noct.* d e, a ff[2.] om) *ουτωσ* (a e add *erit*) *και* (e om) *ο υιοσ του ανθρωπου εν τη γη* (a *in terram*, e *in cor terrae*, ff[2.] *in corde terrae*). Sed e om totum versum 30.

31. *βασιλισσα*: E*XΓΔ al pauc *-λεισσα* | *εν τη κρισει*: D ff[2.] om | *των* (69. om) *ανδρων* (et. ℵ[c], ℵ* *ανθρωπων*): C al[4] syr[cu] aeth pers[p] om (:: ut Mt) | *την σοφιαν*: X *τησ σοφιασ* | *σολομωνοσ* bis cum ℵABDEGHMSVXΔΛΞ (pri loc hiat) al plu ... ς (= Gb Sz) *σολομωντοσ* cum CKLUΓΠ al permu | *πλειον*: CD *πλεον*

32. D om totum versum | *νινευειται* (*-ειται* cum ℵBL: Gb' Sz Ln *-ιται*

ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν·
ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
8, 16 Mt 5, 15 Mc 4, 21 33 [133.2] Οὐδεὶσ λύχνον ἅψασ εἰσ κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγοσ βλέ-
Mt 6, 22s πωσιν. 34 [134.5] ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ σου.
ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν
ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 σκόπει

---

cum AC unc rell al omn) cum ℵABCE^{2}GLMUXΓΛΠ al^{80} fere (E^{2}Γ al pauc -ηται) it vg syr^{sch} et p^{mg} et ^{hr} arm aeth^{vid} ... ς Ti νινευῖ (sed Ti c. E*HSVΔ al -ευη) cum E*HKSVΔ al permu syr^{cu} (*viri filii Nineve*) et p ^{txt} cop | μετα: MU al pauc add των ανδρων | αυτην: H αυτη

33. ουδεισ sine δε cum ℵBCDUΓ 33. 108. al^{15} fere a c e i vg cop^{petr4} syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} arm ... ς Ln Ti add δε cum ΑLXΔΛΞΠ unc^{7} 1. al longe plu b f ff$^{2.}$ q cop^{edd} et ^{dz} syr^{p} aeth | κρυπτην (et. ς^{e} 1624. Gb Sz) cum unc omnib al plu ... ς (item ς^{e} 1633 al) κρυπτον cum 1. 28. al non ita mu cat$^{ox\,95}$. Praeterea scripsimus κρυπτὴν cum SΠ unc pler al plu, ut et. ς^{e} Gb Sz Ln; eodem accentu ap. Athenae. 4. p. 205 κρυπτή (i. q. ὁ κρυπτὸσ περίπατοσ p. 206) editum, cf ed Schweigh., nec contra est Steph. Thes. Alteram scripturam κρύπτην, quam in ed. VII secuti sumus, praebet Γ. Latt *in* (e *sub*) *absconso* vel *abscondito* (fu praem *loco*) vertunt, nec aliter interpretes rell | ουδε (al^{15} fere η) υπο τον μοδιον (syr^{cu} transp υπο τ. μοδ. et εισ κρυπτ.): LΓΞ 1. 69. 118. 131. 209. arm^{zoh} om | αλλ (et. ς Gb Sz) cum unc omnib (exc D) et minusc pler ... ς^{e} (Wtst etc) αλλα cum D al non ita mu | εισπορ.: L εκπορ. | το φεγγοσ cum AL ΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu ... Ln το φωσ (:: ex 8, 16 ubi nemo τ. φεγγ. substituit) cum ℵBCDX al plus^{30} (sed X al mu post βλεπ. pon :: ut 8, 16) | βλεπωσιν: ℵ 33. 124. -πουσιν

34. του σωματοσ absq σου (i q syr^{cu} et p arm): D it^{pler} vg cop syr^{sch} aeth add σου | ο οφθ. σου pri loc (et. Gb + σου) c. ℵ*ABCDM al pauc it vg cop syr^{sch} et p aeth ... ς om σου cum ℵ^{c}EGHKLSUVXΓΔΛΠ al plu syr^{cu} arm (:: deest in Mt nec add nisi pauci) | οταν sine ουν (Gb') cum ℵBDLΛ 435. it vg cop arm aeth ... ς add ουν (:: ut Mt lectione non fluct) cum ΑCXΓΔΠ unc^{8} al pler syr^{cu} et ^{utr} | ῃ (Γ al^{3scr} ει, item sec loc MΓ al^{4scr}): D b e ff$^{2.}$ (teste Blanch) q ante ο οφθ. pon | και ολον (D παν): Ln om και (:: ut Mt) cum CDΓ al^{30} fere it (exc e) vg cop^{schw} arm aeth | εστιν (et. a c ff$^{2.}$ i cop syr^{cu} et p aeth): KLMXΠ 1. 13. 28. 33. al plus^{20} b e f q vg arm εσται (:: ut Mt) | επαν (D 2. 127. al pauc οταν, 106. al επειδαν) δε: X a syr^{cu} arm aeth add ο οφθαλμοσ σου (:: ut Mt) | και το: ℵ^{ca} (sed^{cb} rursus delet ολ.) X 1. al^{4} f cop syr^{cu} aeth και (cop om) ολον το (:: ut Mt) | σκοτεινον cum ℵABCEGHSVΓΔΛ al plu syr^{cu}: KMUXΠ al^{50} fere it^{pler} vg syr^{sch} et p c.* arm add εσται (:: ut Mt), item D e cop aeth add (sed D* praem) εστιν

οὖν μὴ τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον
φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέροσ σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡσ
ὅταν ὁ λύχνοσ τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
37 [135. 5] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖοσ ὅπωσ
ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖοσ
ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.

---

35. *σκοπει ουν* etc: pro his habent, omisso versu sq, D a b e ff[2.] i sic (:: e Mt): *ει ουν το φωσ το εν σοι σκοτοσ το σκοτοσ ποσον*, *si ergo lumen quod in te est* (a e *est in te*) *tenebrae sunt, tenebrae quantae* (ita d ff[2], b *ipse tenebrae quantae sunt*, e i *tenebrae tuae* [i *in te*] *quantae sunt*, a *tenebrae rese· · quantae sunt*). Eadem agnoscit Aug (quaest evgg[2,] [15] ed. Par. 1837. III, 2, 1624). Eadem syr[cu] post versum 35. add ... 57. 239. 433. plane om versum, hinc Gb[o]

36. Hunc versum (ut iam notatum est) D a b e ff[2.] i item syr[cu] om, hinc Gb[o] | *φωτεινον* (A* *σκοτεινον*): X add *ει* | *εχον* cum ℵABCEKLS UVΠ al plu: GHMXΓΛ 33. al mu *εχων* | *τι μεροσ* cum ℵEHSUVΔΛ al plu c vg ... Ln Ti *μεροσ τι* cum ABGKMXΠ al[20] fere f ... CLΓ om *τι* | *ο λυχν.* (ℵ[c]): ℵ* om | *τη αστραπη*: B praem *εν* | *φωτιζη*: EXΓ al aliq -*ζει* (sed Γ et. *τη αστραπει*) | *σε*: X om. Totum versum q sic habet: *si ergo corpus tuum lucernam non habens lucidam obscurum est· quanto magis cum lucerna luceat inluminat te.* Similiter (corrupte) f ad v. 36. add: *si enim corpus quod in te est lucernam non habuerit lucentem tibi tenebrosa est· quanto magis autem lucerna tua fulgens lucebit tibi.*

37. *εν δε τω λαλησαι* usq *φαρισαιοσ οπωσ*: D *εδεηθη δε αυτου τισ φαρισαιοσ ινα.* Item syr[cu] (*και τισ φαρ. εδε. αυτ.*) sax | *λαλησαι*: Ln add *αυτον* cum A, item 1. 69. 118. 124. 131. 346. al[10] fere add *αυτον ταυτα.* Latt: c e f ff[2.] g[1.] i *et cum* (ff[2.] add *Iesus*) *loqueretur haec* (f *haec loq.*), item vg omisso *haec*; b q *in eo autem cum loqueretur* (b add *ipse*), a *loquente autem eo* | *ερωτα* cum ℵABM 69. 71. 248. c[scr] g[scr] (non attenderunt Gb Sz) e (*petit*) ... ς *ηρωτα* cum CLXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc (cop anceps) | *φαρισαιοσ* c. ℵBL 1. 13. 69. 118. 131. 157. ... ς Ln *φαρισ. τισ* cum ACLΓΔΛΠ unc[8] al pler b e q syrr arm; item (D)X 130[gr] et [lat] a c f ff[2.] i vg aeth *τισ φαρισ.* | *παρ αυτω* (c f *apud eum*, e *aput ipsum*, vg *apud se*): D *μετ αυτου*, item b d q *cum eo*, ff[2.] i *cum illo*, a *secum* | *εισελθ. δε ανεπεσεν*: 13. 69. 124. 346. *και εισελθ. εισ την οικιαν του* (69. om) *φαρισαιου ανεκλιθη*

38. *ιδων* (300. al pauc post *εθαυμ.*) *εθαυμασεν οτι* (et. f syr[sch] et P cop etc): D 251. it[pler] vg (et. 130[lat]) *ηρξατο διακρεινομενοσ εν εαυτω λεγειν διατι* (251. *οτι*), d *coepit cogitare in semetipso dicens quare*, b ff[2.] i q vg *coepit intra se reputans* (i *putans*, ff[2.] *cogitans*) *dicere quare*, c *coepit secum disputans dic. qu.*, e *coep. apud se reputans dic. qu.*, a *coep. recogitans intra se dic. qu.* Similiter syr[cu] *coepit dicere in semetipso quare.* Cf et. Tert[marc 4, 27] *Pharisaeus qui illum vocarat ad prandium retractabat penes se cur non prius tinctus esset quam recubuisset.*

Mt 23, 25 39 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξω-*
θεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 *ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξω-*
θεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 *πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύ-*
Mt 23, 23 *νην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.* 42 [136.5] *ἀλλὰ οὐαὶ*
ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγα-
νον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
20, 46 Mt 23, 6s *τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι.* 43 [137.2] *οὐαὶ*

---

39. *ο κυριος*: U c[scr] al[5] fere syr[sch] ο ῑς (aeth *domin. Iesus*) | *οι φαρισαιοι*: D b add *υποκριται* | *το*: Λ *του* | *το δε*: U y[scr] *τα δε*

40. *ουχ ο* cum ℵB[3]CDLXΓΔΘ[d]ΛΠ unc rell al omn[vid]: AB* *ουκ ο* | *το εξωθ. και το εσωθεν* (male Cyr[cat ox 96] *τα ανωθ.*) cum ℵABLXΔΘ[d]ΛΠ unc[8] al plcr b f ff[2.] g[1.] i q vg cop syr[cu et utr] arm aeth Tert[marc 4, 27] Archel disp[21] Cyr[luc 279]: CDΓ 243. 251. al[5] a c e sax (Petr[alex]) Cyp[237 et 303] *το εσωθ. και το εξωθ.* (Petr ex priore de anima sermone ap Routh[3, 347] 1815 et[4, 49] 1848. *ει γαρ και κατα τον σωτηριον λογον· ο ποιησας τα εσωθεν και τα εξωθεν εποιησεν* etc)

41. *τα ενοντα* (L *οντα*): b d q *quae sunt*, it[pl] vg *quod superest*, f *ex his quae habetis*, Tert[marc 4, 27] *quae habetis* ... e Cyp[237 et 303] om | *παντα*: LXΓ 13. 33. 69. 248. 259. 346. y[scr] al pauc *απαντα* | *υμιν εστιν* (et Bas[regg 448 et 509]): b f ff[2.] i m q vg syr[cu et utr] *sunt vobis* (c *vobis munda sunt omnia*, e Cyp[237] *vobis munda omnia*): XΓ 1. plus[12] a Bas regg bis ex cdd[2] *υμιν εσται*, D aeth Tert[marc 4, 27] *εσται υμιν*

42. *αλλα* cum ℵBDEGHLUΓΔΛ al permu ... ς Ln *αλλ* cum ACKMSXΠ al plu | *τοις φαρισαιοις*: syr[cu] aeth *scribis et Pharisaeis*, b gat *scribae et Pharisaei* | *παν*: ℵ*vel[a] ex *το* correxit, v[2] *το* | *παρερχεσθε*: Λ *-χετε* | *κρισιν*: Mcion ap Epiph[313 et 338] *κλησιν* (utroq loco: *αντι του· παρερχεσθε την κρισιν του θεου ειχε· παρερχεσθε την κλησιν του θεου*), id quod confirmat et. Tert[marc 4, 27]: „sic et oluscula decimantes, vocationem autem et dilectionem dei praetereuntes obiurgat" | *του θεου*: B* om; suppl[3] et[vid] iam[2] | *ταυτα* absq *δε* cum ℵ*ADEGHSUVΓΔΛ al longe plu a ff[2.] i cop[schw] ex [petr4] arm (syr[p] vide post) ... ℵ[a]BC KLMXΘ[d]Π al plus[20] c vg (contra e f q add *enim*, item b sed haec verba *ταυτα* etc ad finem v. 41 transpon) cop[wi et ds] syr[sch et p c.*] aeth add *δε*, hinc Gb + et Ln [*δε*] :: similiter in Mt fluct lectio, suadent testes ut neutro loco ponamus | *εδει*: A a *δει* | *ποιησαι*: A 262. *ποιειν* | *κακεινα*: AΔ *καικεινα* | *παρειναι* cum ℵ[c]B*L 13. 346. ... ℵ* 57. y[scr] *αφειναι* (:: ut Mt), A *παραφιεναι* ... ς *αφιεναι* cum B[3]CXΓΔΘ[d] ΛΠ unc[8] al pler (:: cf ad Mt). Praeterea D om *ταυτα* usq *παρειναι*, b (ut iam indicatum est) ad fin. v. 41 transp; libere (et corrupte) syr[cu]: *sed haec quidem fecistis* (*debebatis facere?*), *sed haec quidem non omisistis*

ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ
συναγωγαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. 44 [138.5] οὐαὶ Mt 23, 27
ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περι-
πατοῦντεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 [139.5] Ἀποκριθεὶσ δέ τισ τῶν
νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ.
46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀν- Mt 23, 4
θρώπουσ φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν
οὐ προσψαύετε τοῖσ φορτίοισ. 47 [140.5] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε 47 s Mt 23, 29–31
τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούσ.
48 ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν πατέρων

---

43. *τοισ φαρισαιοισ* cum ABCLXΓΔΛΠ unc8 al omnvid f l vg etc ... ℵD a mm *φαρισαιοι*, item (qui *-σαιοι* et. v. 42) b c e ff2 i q (item gat *scribae et Pharisaei*, syrcu aeth *scribis et Pharisaeis*) | *και τουσ* (Λ om) *ασπασμ. ε. τ. αγοραισ*: CD 13. 64. 66mg b q aethcod 18 add *και τασ* (D 64. 66mg om) *πρωτοκλισιασ εν τοισ δειπνοισ*, item 13. 69. 124. 346. praem *και την πρωτοκλισιαν εν τ. δειπνοισ*, hinc Ln [*κ. τασ πρωτ. εν τ. δειπνοισ*] :: e Mt

44. *ουαι υμιν* sine additam cum ℵBCL al9 a c e ff2 g1.2 l vg cop syrcu arm ... ς (= Gb) add (:: e Mt) *γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται* (D i Lucif om), item Ln [*γρ. κ. φαρ. υποκρ.*] cum ADXΓΔΛΠ unc8 al pler b f i q em syrsch et p aeth Cyrluc281 Lcif188 (Gall6,186) | *εστε ωσ τα μνημεια* (Λ 254. 262. *μνηματα*) *τα* f vg: D a c e ff2 syrcu *εστε μνημ.*, item b i l q Lcif *monumenta estis* | *τα αδηλα* (itplu vg *quae non parent* vel *apparent*, a *ignobilia*, d *sine specie*, c *incerta*): syr cu om | *οι περιπατ.* cum ℵBCLM al permu syrp ... Gb″ Ln Ti *περιπ.* sine *οι* cum ADXΓΔΛΠ unc7 al plu item *ambulantes* it vg syrcu et sch arm Lcif | *επανω*: D aeth ante *περιπατ.*

45. *των νομικων*: syrcu et sch *ex scribis* | *και ημασ*: 69. (59 ap Wtst?) e om *και*

46. *και υμιν*: X add *λεγω* | *ουαι*: D syrcu ante *τοισ νομικ.* pon | *δυσβαστακτ.* (et. Tertmarc4,27 Baseth295): CX al plus10 syrp mg Bascod praem (:: e Mt) *βαρεα και* | *οτι φορτιζετε*: syrcu *quia vos oneratis oneribus gravibus et ponitis super humeros hominum* | *αυτοι*: B add *υμεισ* | *ενι* (C 1. 209. *επι*) *των δακτυλων*: X *τω δακτυλω*, GM 71. al pauc *ενι τω δακτυλω*, b c f i l q (ff2 g1.2 ut vdtr) vg *uno digito vestro* (c harl* om) | *προσψαυετε*: Λ *-σετε* | *τοισ φορτιοισ*: a syrcu *ea*, D b q om

47. *προφητων*: l add (:: e Mt) *et ornatis sepulcra iustorum* | *και οι* c. ℵ*C Mcionepiph313 et332 ... a *nam*, syrcu et sch *quos* ... ς Ln Ti *οι δε* c. ℵc ABDL unc rell al omnvid itpler vg etc Chr7,806

48. *μαρτυρεσ εστε* cum ℵBL aeth (sine *εστε*) Or1,443 ... ς Ln *μαρτυρειτε* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACDXΓΔΛΠ unc8 al omnvid it vg rell Chr7,805 | *και συνευδοκειτε* (et. Or1,443 Chr7,806): D e *μη*

ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούσ, ὑμεῖσ δὲ οἰκοδομεῖτε.
49–51 Mt 23, 34–36 49 [141.5] *διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰσ*
αὐτοὺσ προφήτασ καὶ ἀποστόλουσ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ
ἐκδιώξουσιν, 50 *ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ*
ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ,
Gen 4, 8 2Chr 24, 21 51 *ἀπὸ αἵματοσ Ἄβελ ἕωσ αἵματοσ Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου με-*
ταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε-
Mt 23, 13 *ται ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ.* 52 [142.5] *οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ, ὅτι*
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆσ γνώσεωσ· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺσ εἰσ-
ερχομένουσ ἐκωλύσατε.

συνευδοκειν (e *non placere vobis*), item a b q Lcif (l. l.) *non consentientes* ... 57. 61. 69. 124. vg arm *οτι συνευδοκειτε* | *οτι αυτοι* etc: syr^{cu} *et vos filii estis illorum interfectorum* :: cf Mt | *οικοδομειτε* (e *gloriamini*) cum ℵBDL a b e i l ... ς (sed Gb^{oo}) add *αυτων τα μνημεια*, Ln [*αυτ. τα μνημ.*] cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f q g$^{1.2.}$ vg cop syr^{utr} arm aeth, item 1. 131. 157. 209. c^{scr} Chr^{7,806} Lcif *τουσ ταφουσ* (c^{scr} *τα μνημεια*, Chr *τα μνηματα*) *αυτων* (item 13. 69. 124. 346. *τ. ταφ. αυτων* ante *οικοδομ.*)

49. *και* (Λ syr^{cu} cop$^{petr 4}$ aeth arm^{ed} om) *η σοφ. του θεου* (syr$^{sch\ ed}$ om) *ειπεν*: D b Lcif^{188} om | *αποστελω* (X *-στέλω*): D b q Lcif *αποστελλω* | *και εξ*: ΛKUΠ al^{10} d syr$^{cu\ et\ utr}$ om *και* | *αποκτενουσιν* (ℵ^{c}): ℵ* *-κτεινουσιν* | *εκδιωξουσιν* (69. *-χουσιν*) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (:: hoc tantum loco et 1 Thess 2, 15 legitur) ... ℵBCLX al^{12} *διωξουσιν* :: cf Mt. Ceterum Mcion^{epiph} (item Tert^{marc} e silentio) om vv. 49 usq 51. (Epiph$^{marc\ 318\ et\ 333}$ *ουκ ειχε· δια τουτο ειπ. η σοφ. του θεου, αποστελω εισ αυτουσ προφητασ· και περι αιματοσ Ζαχαριου και αβελ και των προφητων, οτι εκζητηθησεται εκ τησ γενεασ ταυτησ.*)

50. *εκζητηθη*: ℵ^{c}L al^{5} syr$^{p\ mg}$ *εκδικηθη* | *το αιμα παντων* (258. 2^{pe} perus al ap Ln om; Δ om *των* sq): Lcif^{188} *sanguis omnis* | *εκχυννομενον* cum ℵACDEGLUΔΠ al ... ς *εκχυνομενον* cum HKMSVXΓΛ al plu ... B 33. 69. *εκκεχυμενον* | *απο* sec (ita f vg; e om *απ. τ. γε. ταυτ.*, item 69 spatio vac relicto): D a b c i l q syr^{cu} Lcif *εωσ* (Schu „haud inepte"), d^{scr} *μεχρι*

51. *απο* sine *του* (Gb′) cum ℵBCDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum ΛΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *αβελ* (et. Lcif^{188}): KMΠ al^{30} fere c e i em syr^{p} c.* add *του δικαιου* (:: e Mt) | *εωσ* sine *του* cum ℵBDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum ACΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *ζαχαριου* (et. Lcif) .. D 73. 251. cop$^{wi\ et\ petr 4}$ syr^{cu} ar^{p} add *υιου βαραχιου* (:: e Mt) | *του απολομενου μεταξυ* (et. Lcif): D a aeth *ον εφονευσαν ανα μεσον* (:: cf Mt) | *οικου* (it^{pler} Lcif *aedem*): D al^{2wetst} e arm *ναου* (*templ.*) | *ναι*: Γ al pauc *και* | *λεγ. υμιν*: 69. 124. e syr$^{cu\ et\ utr}$ add *οτι*

52. *τοισ νομικοισ*: syr$^{cu\ et\ sch}$ rursus *scribis*, aeth *scribae et Pharisaei* | *ηρατε* et. f i l vg Or^{1,167} et^{2,526} et$^{int 3,405}$ et^{840} Bas$^{eth 294}$ Cyr^{4,614}: D 157.

53 [143.10] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶσ ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντεσ, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

a b c e q syr[cu] arm εκρυψατε (b e q *absconditis*), aeth ηρατ. και εκρυψ. | κλειδα: D κλειν | αυτοι (e f vg Or[1,167] et [2,596]): D 22. 69. 124. 157. 346. a b c i l q aeth Or[int 3,405] et [840] Amb και αυτοι, M al[5] αυτοι γαρ | εισηλθατε (Gb") cum ℵABC[2]DE*HLMΓΔ (C* latet) 33. 69. 124. 157. al[10] fere ... ς εισηλθετε (Δ επηλθ.) cum E[2]GKSUVXΛΠ al plu (et. in Or bis editum) | εισερχομενουσ (et. Or[bis]): D εισπορευομενουσ | εκωλυσατε: G c (sed et. *introitis*) arm κωλυετε

53. κακειθεν εξελθοντοσ αυτου cum ℵBCL 33. cop syr[p mg] ... 69. nil nisi και (Gb") ... ς Ln λεγοντοσ δε αυτου (48[ev] του ιυ, D al pauc om) ταυτα (13. add παντα, item al varie transponentes) προσ αυτουσ cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it (b i l q om δε, b om ταυτα, a om πρ. αυτ.) vg syr[cu] et [sch] et [p txt] arm aeth. At DX 157. i[cant] a b c e f i l q syr[cu] aeth add ενωπιον (i *et coram*) παντοσ του λαου (X οχλου), item 254. arm additis insuper κατησχυνθησαν και. Item syr[p mg] ελεγε ταυτα προσ αυτουσ ενωπιον παντοσ του λαου, και κατησχυνθησαν· και | οι γραμμ. και (haec 243. om, Gb°) οι φαρισαιοι: D b c e f l q vg οι φαρισαιοι και οι νομικοι, a *tam scribae quam et legis doctores*, 1. 118. 239. i syr[p mg] οι νομικοι και οι φαρισαιοι | ενεχειν (1. 131. al[5] add αυτω) cum ℵABLXΓΔΛΠ unc[6] al plu cop (*intueri male*) arm aeth (Latinos et Syros vide post): C επεχειν, H al plus[30] συνεχειν, al pauc ανεχ., ελεγχ., DS al[6] εχειν (121. add αυτω). Latini: *graviter habere* c e i, *male habere* b d q, *graviter ferre* l, *graviter insistere* vg, *male se habere* a, *contristari* f. Item syr[sch] *graviter* (*aegre*) *ferre* (add *et irati sunt*), item syr[cu] (*coepit aegre ferri a scribis et Pharisaeis*); syr[p] *adversari ei* | αποστοματιζειν (LSV*Δ al[16] αποστομιζειν, al[3] επιστομιζ.) αυτον, vg *os eius opprimere*, a *comminare illi*: D 69. συνβαλλειν (69. συμβαλειν) αυτω, b d i l q *committere cum illo* (d *illi*), c e *conferre illi* (c *cum eo*), f *altercari cum illo* | περι πλειονων (157. al pauc f cum sqq cjgunt, item b syr[sch] post ενεδρ. pon): 17. 115. 258. 433. om

54. ενεδρευοντεσ absq additam cum ℵX 1308[gr] am cop: ς Ln Ti add αυτον cum ABCLΔΛΠ unc[8] al pler vg (f *interrogantes eum*) syr[utr] aeth ... D a b c e i l q syr[cu] arm plane om, item (qui περ. πλειον. omiserant) 17. 115. 258. 433; hinc Gb°°. Praeterea scripsimus sine και ζητ. aut ζητ. cum ℵBL 1. 118. 131. 209. 239. cop ... Gb (sed°°) Sz Ln add ζητουντεσ cum ACDXΓΔΛΠ unc[7] al plu it syr[cu] et [sch], item ς και ζητουντ. cum (S[sil]) al mu vg syr[p] arm | θηρευσαι τι (KΠ al aliq ante θηρ. pon) εκ τ. στομ. αυτου (f *capere aliquid ex ore eius*, vg *aliquid capere de* [sed am for fu tol al *cap. aliq. ex*] *ore eius*): D αφορμην τινα λαβειν αυτου, similiter a b c e i l q *occasionem* (a b e q *occans.*) *aliquam invenire de* (a *ab*, i *in*) *illo* (c e l om *de illo*), item syr[cu] ... haec omnia Gb°. Post στομ. αυτου nil addidimus cum ℵBL cop

XII.

Mt 16, 6 1 Ἐν οἷσ ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα-
πατεῖν ἀλλήλουσ, ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ πρῶτον·
[144.2] προσέχετε ἑαυτοῖσ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων, ἥτισ
8, 17 Mc 4, 22 Mt 10, 26 s ἐστὶν ὑπόκρισισ. 2 [145.5] οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο-
καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸσ τὸ οὖσ
ἐλαλήσατε ἐν τοῖσ ταμείοισ, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4–9 Mt 10, 28–33 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖσ φίλοισ μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν-

---

aeth ... ς (sed Gb[00]) Ln add *ινα κατηγορησωσιν* (ΑΧΔ 69. *-σουσιν*) *αυτου* cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg syr[sch et p] arm, item D f syr[cu] *ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου* (f *ut occasionem invenirent accusare eum*) :: cf Mt 12, 10 Mc 3, 2

XII. 1. *εν οισ* usque *οχλου*: D *πολλων δε οχλων συνπεριεχοντων κυκλω*, item it[pler] vg *multis autem turbis circumstantibus*, d *multis autem turbis adstantium circa*, e *cum multa autem turba circumdedisset eum*, a *multa autem turba ..... tinen ..... um in ...... t* (se continentium in circuitu?), syr[p mg] *multis autem myriadibus congregatis in circuitu* | *ωστ. καταπατ. αλληλ.* (it vg *ut se invicem conculcarent*): D *ωστ. αλληλ. συνπνιγειν* (*ut alterutros e suffocarent* d) | *ηρξατο*: Γ 69. add *δε* | *αυτου*: D a i l q om | *πρωτον* cum antecedentibus conjungunt (ut et. ς Gb Sz Ln) ℵACDEHKΔΠ al plu (14 ap solum Matthaeium, 8 ap Scriv) cop syr[p] ... ς[e] (et. Wtst Mtthaei al) cum seqq conjg ut GLΛ al mu c f i l q syr[cu et sch] aeth ... BMUΓ al a (ap Iric) e nec ante nec post *πρωτ.* distingu ... b vg (et. 130[lat]) om, item[vid] Tert[marc 4, 28] („Cavete, inquit discipulis, a ferm. Phar." etc) Lcif[20] (Gall[6, 215]) | *εαυτοισ* (L al pauc *αυτοισ*) ... 253. 435. Epiph[690] (*μανιχ.* [69] *ωσ λεγει· προσεχετε απο*) om | *των φαρισαιων* (h. l. et. Epiph[690] Tert[marc4, 28] Lcif[20]): BL e post *υποκρισισ* pon

2. *δε* cum ABCLXΓΔΛΠ unc[8] al pler b c e f i l q cop syr[sch et p txt] aeth Tert[marc 4,28] ... D a syr[cu et p mg] arm *γαρ* ... ℵ 13. 69. 239. 245. 346. al[2scri] em om | *συγκεκαλυμμ.* (DC[3] *συνκεκ.*) cum ABC[3]DLXΓΔΛΠ unc[8] al pler ... ℵC* *κεκαλυμμ.* (:: ut Mt). Praeterea C* et [3] i[cant] cop *εστιν* anteponunt (:: ut Mt) | *ουκ αποκαλυφθ.* (it[pler] vg *quod non reveletur*, a *quod non revelabitur*, e *quod non retegatur*): D *ου φανερωθησεται* (sed d *revelabitur*), item Tert[marc4, 28] *non patefiet*

3. *ανθ ων οσα* usq *ακουσθησεται*: c *homo qui in tenebris locutus est in luce audietur* | *τη*: Δ om | *σκοτια*: DR*X al *-τεια* | *και ο προσ το ουσ ελαλησατε*: syr[hr] *et quod cuidam dixistis* | *ταμειοισ*: ℵAΓ 1. 33. al pauc *-μιοισ*, K al plus[10] *ταμιειοισ*

4. *μου* (et. Or[1, 296] Mcion[epiph 314 et 332], item Tert[marc 4, 28] sed *meis*

νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆ-
σαι. 5 *ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ*
ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰσ τὴν γέενναν. ναὶ λέγω
ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 *οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-*
ρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. 7 *ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχεσ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.*
μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 *λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶσ*

fluctuat): x a om | *μη φοβ.* etc: Or[1,296] *τοιουτον γαρ εστι το· μη φοβ. απο τ. αποκτειν. το σωμα, αυταισ λεξεσιν υπο ματθαιου και λουκα ειρημενον.* | *αποκτεννοντων* c. ℵAEKLUVΓΔ al plus[33], item Gb Sz *αποκτενοντων* c. DGHSXΛΠ al plus[60] ... ς (= Gb Sz) *αποκτεινοντ.* cum B al mu (item in Or[1,296] Epiph al editum), M *αποκταινοντ.* (Or[4,331] *διοπερ ου φοβητεον υμιν απο των αποκτιννυντ. το σωμα* etc) | *και μετ. ταυτ. μη* (Δ om) *εχοντων*: D *την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι μηδε εχοντων*, item 157. omissis *μηδε εχοντ. περισσ. τι ποιησ.* (:: cf Mt) | *περισσοτερον* cum ℵBEGHLMSUVXΓΔΛ al plu Or[1,296] et[4,331] ... Gb' Ln *περισσον* cum ADKRΠ al[10] fere. Praeterea LX 33. 69. 346. post *τι* pon, 1. 131. post *ταυτα*

5. *φοβήθητε* (post *φοβηθῆτε*) cum ABLXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg cop syr[cu] et[p] et[hr] arm aeth Or[1,296] Tert[marc 4,28] (Mcion[epiph 313] et[334] praeterit *και μετα ταυτ.* usq *τινα φοβηθ.*): ℵD 69. 157* al[6] a syr[sch] om | *εχοντα εξουσιαν* (Gb') cum ℵABDKLRXΠ al[20] fere it vg syr[p] arm Or[1,296] et[297] Mcion[epiph 314] et (*εχ. την εξ.*)[333] ... ς *εξουσ. εχοντ.* cum EGHMSUVΓΔΛ al plu aeth Tert[marc 4,28] | *εμβαλειν* (cf Iust[ap 1,19] *φοβηθητε δε τον μετα το αποθ. δυναμενον και ψυχ. και σωμ. εισ γεενν. εμβαλειν*): ℵ w[cant] *εμβαλλειν* ... D al pauc Mcion[epiph 314] et[333] *βαλειν*. Item Thdot[14] ap Clem[962] *φοβηθητε γουν, λεγει, τον μετα θανατον δυναμενον και ψυχ. και σωμ. εισ γεενν. βαλειν*. Praeterea D (Thdot Iust) *βαλειν* post *γεενναν* pon | *την*: DR (Iust Thdot, vide ante) Or[1,296] et[297] Mcion[epiph bis] om

6. Epiph de Mcione[314] et[333] *ουκ ειχε δε· ουχι πεντε στρουθ. ασσ. δυ. πωλουντ.* ([333] *πωλειται*) *και εν εξ* usq *ενωπ. τ. θεου*, nec Tert[4,28] ex vv. 6 et 7 affert quicquam. | *πωλουνται* cum ℵB 13. 69. 346. Epiph[314] ... ς Ln *πωλειται* (A al mu *-τε*) cum ADLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[1,296] Epiph[333] Cyr[luc 288] :: ut Mt (uno D discedente) | *ασσαρ. δυο*: syr[cu] *ασσαριον* (:: cf Mt)

7. *τησ κεφ. υμων πασαι* (et. Clem[263] Or[1,296] Cyr[luc 288]): D *υμων πασαι τησ κεφαλ.* | *ηριθμηνται* (et. Or Cyr[luc], item Clem[263] *αλλα και αι τριχ. τησ κεφ. υμων πασαι ηριθμημεναι, φησιν ο κυριοσ. ηριθμηνται δε και επι τω γενειω* etc. Sed[819] *αλλ αι μεν τριχεσ ηριθμηνται.*): D 40. 124. 259. *ηριθμημεναι εισιν* | *μη* sine *ουν* cum BLR 157. a b ff[2] i l sah cop Amb[luc 1435] ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵADQXΓΔΛΠ unc[9] al omn fere c e f q g[1.2] vg syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[1,296] (:: ut Mt) | *φοβεισθε* (KX al mu *-ησθε*): D 435. Or[1,296] *φοβη-*

ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
θεοῦ· 9 [146.2] ὁ δὲ ἀρνησάμενόσ με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
Mt 12, 32 Mc 3, 29 νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 [147.2] καὶ πᾶσ ὃσ
11 s Mt 10, 19 s Mc 13, 11 ἐρεῖ λόγον εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ
εἰσ τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 [148.2] ὅταν

θητε | πολλων: 239. 241. al[5] a (*multo vos passeribus differtis*) πολλω ... D (syr[cu] et [sch] et[hr] aeth) arm add γαρ | διαφερετε: DFGKMΠ al plus[60] (a) e vg (et. tol, sed non am for fu em al) aeth add υμεισ :: ut Mt

8. δε (c e f i q vg etc): a b l sah aeth om | υμιν sine οτι et. Clem[595] (λεγω δε υμιν, πασ etc) Or[1, 296]: ℵD add οτι | αν: F al pauc Clem[595] εαν | ομολογηση cum ℵB[3]EFGHKLMQUVXΛΠ al plu (it vg *confessus fuerit*) Clem Or Bas[3, 24] (ex cdd pler) ... AB*DRSΓΔ ομολογησει (:: Mt πασ ουν οστισ ομολογησει) | ομολογησει: FGHMVΛ al mu -γηση | εν αυτω (ff[2.] g[1.] i q am *in illo*, d *in eo*): H 157. om εν. Habent (praegresso *confitebitur*) *illum* vel *eum* a b c e f l vg; item antea *me* (non *in me*) a b c e f ff[2.] l vg; contra d g[1.] i q am *in me* | των αγγελων: ℵ* (suppl[a]) 259. Mcion[epiph] et [tert] om. Cf Epiph[marc 314] et [334] αντι του· ομολογησει (Tert[marc] *confitebor* :: ut Mt) ενωπ. των αγγελ. του θεου ([334] om τ. θε. sed add εκεινοσ) ενωπ. ([334] om) του θεου λεγει. Item Tert[marc 4, 28] *coram deo*, item v. 9 *denegabitur coram deo.* | του θεου: syr[cu] *sanctis*

9. Versum om e syr[cod] | ενωπιον pri c. ℵBLRXΓΔΛ al pler Clem[596] Or[1, 296] Bas[3, 24] ... Ln εμπροσθεν (:: e Mt) c ADKQΠ al[20] fere | απαρνηθησεται (ℵ* -νησεται, D h[scr] αρνηθ.): X b απαρνησωμαι (*negabo*) καγω αυτον (:: cf Mt). Libere Clem[596] τον δε αρνησαμενον με εν. τ. α. απαρνησομαι αυτον εμπροσθ. τ. αγγ., item Or[3, 543] πεισεται το· καγω αυτον αρνησομαι. | ενωπιον: D al pauc Clem (vide ante) εμπροσθεν (D ενπρ., item ante) | τ. αγγ. τ. θεου: b *patre meo qui est in caelis* :: e Mt

10. οσ: D 76. 130. 254. add αν | ερει: a c d e *dixerit* (c *omnis quicunq*), b f i l q vg *dicit* | τω δε (Λ και ο, 262. και τω) usque βλασφημησαντι: D εισ δε το πνευμ. το αγιον (omisso βλασφημ.: Gb[0]) | το αγιον (X 2[pe] om) πνευμα: 69. 124. 240. al pauc το πνευμ. το αγι. | βλασφημησαντι: ℵ Epiph[464] (θεοδοτιανοι) βλασφημουντι (a Lcif[220] *qui autem blasphemaverit* [Lcif add *in*] *spiritum sa.*, l *qui autem blasph. in spiritu sa.*, f vg *ei autem qui in spiritum sa. blasph.*): b[vid] c e ff[2.] i q Tert[marc 4, 28] *qui dixerit* (ff[2.] i q *in spiritu autem sa. qui dixerit*, e *qui autem dixer. in spiritu sa.*, b *qui autem in spiritu sa.* [*dixerit*], c *si quis autem in spiritu sa. dixerit*, Tert *illi autem qui dixerit in spiritum sa.*). Praeterea 225. 245. a e cop syr[cu] Epiph Tert Lcif ante εισ το pon | ουκ (e *tunc non*) αφεθησεται: GΛ al pauc (a b ff[2.] i l q) Epiph[464] add αυτω, item D c e aeth (Lcif[220]) add αυτω ουτε εν τω αιωνι τουτω ουτε εν τω μελλοντι (:: ex Mt)

δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶσ ἐπὶ τὰσ συναγωγὰσ καὶ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξου-
σίασ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ
γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶσ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.
13 [149. 10] Εἶπεν δέ τισ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίσ με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ'
ὑμᾶσ; 15 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πά-

11. *εισφερωσιν* (Schu „bene") cum ℵBLX 1. 16. 33. 64. 121. 124. 131. 157. 239. i[cant] e f i l (ff[2.] g[1. 2.] e sil) vg (hi Latt *inducent*), item sah cop ... ς Ln *προσφερωσιν* (E*Λ al aliq *-ρουσιν*) cum AQRΓΔΛΠ unc[9] al pler a d (hi duo *adducent*; c *perducent*) Bas[eth 284] ... Ti *φερωσιν* cum D b q (hi duo *ducent*) Clem[595] Or[1, 295] Cyr[hr255] | *επι* cum ABLQX ΓΔΛΠ unc[9] al pler a c d (hi[3] *ad synagogas*) Or[1, 295] Bas[eth] Cyr[hr] ... ℵD R 1. 69. 124. 218. 253. 254. 346. Clem[595] *εισ*. Item b f l q *in synagogis et ad* (l om), e (ff[2.] g[1. 2.] ?) vg *in synagogas et ad* (i *et ad* omissis *in synagog.*) :: offendit *εισφερ. επι*: hinc qui *εισ* quam *επι* retinere maluerunt, dederunt *εισφερ. εισ* vel *φερωσιν εισ*, qui vero *επι* maluerunt, *προσφερ. επι* substituerunt | *μεριμνησητε* cum ℵBLQRX 1. 13. 33. 69. al[10] fere Or[1, 295] Cyr[hr255] ... ς Ln Ti *μεριμνατε* cum AΓΔ ΛΠ unc[9] al pler Bas[eth 284]; item D[gr] Clem[595] *προμεριμνατε* :: Mc *προμεριμνατε*, Mt *μεριμνησητε* | *πωσ η τι* cum ℵABLQRXΓΔΛΠ unc[9] al omn fere f g[2.] (*qualiter aut respondeatis* sine *τι*) vg cop[edd] syr[p et hr] arm Bas[eth284] ... D 157. a b c e ff[2.] i l q syr[cu et sch] aeth Clem[595] Or[1, 295] Cyr[hr 255] om *η τι*. Pro *πωσ η τι απολ. η τι ειπ.* sah *τι ειπητε, πωσ απολογ.*, tol cop[dz] *πωσ η τι ειπ.*, cop[petr4] *πωσ η τι απολογ.*

12. *διδαξει*: AL al pauc *-ξη* | *εν αυτη* (c ff[2.] sah cop *illa*) *τη ωρα* (:: cf Mt et Mc *εν εκεινη τη ωρα*) et. Clem[595] Bas[eth284] Cyr[hr 255] Tert[marc 4, 28]: 33. Or[1, 295] om

13. *αυτω* post *εκ τ. οχλου* cum ℵBFLQ 33. ... ς Ln Ti ante *εκ* cum ADR XΓΔΛΠ unc[8] al pler am for sah cop syr[p] arm Bas[eth303] ... a c e f q vg syr[cu et sch] aeth ante *τισ*, b ff[2.] i l plane om (m[92] *ait quidam de turba ad Iesum*) | *ειπε* cum ℵABLQR rell omn: D *ειπον* | *τ. κληρονομιαν*: syr[cu] *terram et hereditatem*

14. *ο δε* (m[92] *dixit autem illi Iesus*): R add $\overline{\iota\varsigma}$ | *κριτην* cum ℵBDL 1. 13. 33. 131. 239. 346. sah (ipsum verbum *κριτησ* servat) (it vg Tert[marc 4, 28] *iudicem*, quod et *κριτ.* et *δικαστ.* reddit) ... ς Ti *δικαστην* cum AQRXΓΔΛΠ unc[9] al pler Bas[eth 303] :: non incredibile est hanc lectionem ex Act 7, 27. 35 (Exod 2, 14) *τισ σε κατεστ. αρχοντ. κ. δικαστην εφ ημων* fluxisse | *η μεριστην*: D 28. 33. c syr[cu] Tert[marc 4, 28] om (item a? sed potius *iudicem super vos aut divisorem* vdtr habere) ... 69. 157. *η* (157. *και*) *δικαστην* (157. pro *κριτην* habet *αρχοντα*) | *εφ υμασ* (ℵ[c]): ℵ* *εφ υμων*

15. *προσ αυτουσ*: syr[cu] *ad turbas*, syr[sch] *ad discipulos*; sah add *Iesus* | *φυλασσεσθε* (syr[cu et sch] om *και φυλ.*, item sah pro *ορ. κ. φυλ.* nil

σησ πλεονεξίασ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν
ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 *Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸσ αὐτοὺσ*
λέγων· ἀνθρώπου τινὸσ πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 *καὶ διε-*
λογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺσ
καρπούσ μου; 18 *καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰσ ἀπο-*
θήκασ καὶ μείζονασ οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενή-
(Sir 11, 19) *ματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου,* 19 *καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή,*
ἔχεισ πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰσ ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε,

---

nisi *date cor vestrum*): H 157. φυλαξασθε | πασησ (Gb'') cum ℵABDK LMQRT[wol]UXΠ al[40] fere it vg sah cop syr[cu] et [utr] arm aeth Clem[578] Bas[eth 268] Antioch[hom 9] ... ς τησ cum EFGHSVΓΔΛ al plu | η (L om) ζωη αυτου cum ℵABFKLQRT[wol]UXΔΛΠ al plu it vg etc Bas[eth] Cyr[luc 293] Antioch. Cf et. Clem[578] οτι ουκ εν τω περισσευειν τινα (τινι?) τα υπαρχ. εστιν η ζωη αυτου ... EGHMSVΓ al plus[60] η ζωη αυτω ... D syr[cu] et [sch] om αυτ. | εστιν: D c (Clem vide ante) ante η ζωη pon; KΠ* al pauc ante εν τω, n[2] 28. post εκ τ. υπαρχ. αυτω ... RΠ[2] (utroq enim loco erasum est) 157. g[scr] al pauc om plane | αυτω cum ℵ[c]BDF QRT[wol] al[20] fere Bas[eth] Cyr[luc] Antioch ... ς αυτου cum ℵ*ALXΓΔΛΠ unc[8] al plu

16. δε (116. 157. 209. 239. 245. al pauc m[92] add και): X ουν | παραβολ. προσ αυτουσ: D sah πρ. αυτ. παρ. (m *dix. autem ad illos similitudinem*) | ευφορησεν cum ℵBEFHMQST[wol]UVXΔ al plu Bas[eth 269] et [edd 2, 43] ... Ln ηυφορησεν cum ADGKLΓΛΠ al mu Bas[2, 43 ed] (:: cf Mt 3, 17. 12, 18. 17, 5. Lc 3, 22 etc)

17. εν εαυτω (et. Bas[eth 269]; sed [2, 43] καθ εαυτον): BL* εν αυτω | που συναξω: A 13. 69. 131. 346. π. συναξαι

18. και (a add *cogitans*) ειπεν· τουτ. ποιησω: syr[cu] om | μειζον. οικοδομ. (ℵ[c]; ℵ* ανοικοδομ., Or[int 2, 265] *reaedificabo*), Or[3, 230] Eus[ps] ap Mai [95], *maiora aedificabo* a f Or[int 2, 265] (*mai. reaed.*) et [378] ... D e ποιησω αυτασ μειζονασ, item b c ff[2] i l vg *maiora faciam*, m[92] q *maiora faciam ea* | και συναξ. εκει: D 157. it (et. m[92]) vg κακει (157. και εκει) συναξω | τα γενηματα (et. ς Gb Sz) cum ℵ*ADQΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Bas[eth 269]; item ς[e] τα γεννηματα cum K al vix mu; b f ff[2] i l q vg *quae nata sunt mihi*, a c d e m *fructus meos*, item syr[cu] et [utr], item ?syr[hr]... ℵ[a] (sed om παντα quod praecedit) et [c]BLT[wol]X al[10] sah cop arm aeth τον σιτον | μου sec cum ℵ* et [a] et [c]ADQXΓΔΛΠ unc[9] al omn fere it vg rell Bas[eth] ... BLT[wol] 1. 118. 131. 157. (sunt ex [10] qui τον σιτον) arm om | και (arm add παντ.) τα (T[wol] om) αγαθ. μου cum ℵ[a] et [c]ABLQT[wol]XΓΔΛΠ unc[9] al pler (sed Π w[cant] ante κ. τα. γεν. μου pon) f (g[1. 2.]?) vg syr[utr] et [hr] sah cop arm aeth Bas[eth 269] ... ℵ*D 56. 130. 131. 435. a b c e ff[2] i l m[92] q syr[cu] Amb om

19. ψυχή (f g[2] q vg, et. Or[3, 230 bis]): syr[cu] *ecce* ... a b c e ff[2] i l m[92] om | πολλα pri: Or[3, 230 bis] et [297] om | κειμενα (f g[2] q [v]g *posita*): 235.

εὐφραίνου. 20 *εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν*
ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασασ, τίνι ἔσται;
21 *οὕτωσ ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν.*
22 $^{150.5}$ *Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν* 22–31 Mt 6, 25–33
λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύ-

---

6pe Clem^{246} et^{587} Bas^{2,48} (non item eth^{269}) *αποκειμενα*, item Or$^{int 2, 365}$ et^{378} *reposita* ... sah syr^{cu} Clem^{587} add *σοι* ... 10pe ff^{2} i l m^{93} om (Bas^{2,48} om *εισ ετ. πολλ.*) | *αναπαυου*: 36. Clem^{246} et^{587} cat$^{ox 101}$ om ... 433. *αναστα ουν*. Ista omnia: *κειμενα* usq *πιε*, om D a b c e i Leo, item *αναπαυ. φαγε πιε* om ff^{2} m^{93} | *ευφραινου* (69. syr^{cu} arm aeth Or$^{int\ bis}$ praem *και*): a b d ff^{2} g$^{1\ vid}$ g^{2} i l m q vg Aug^{semel} Leo *epulare* (idque ff^{2} ante *in annos multos* pon); c e Aug^{semel} *iucundare* (c Aug *ioc.*)

20. *ο* (T^{woi} om) *θεοσ*: A *ο κυριοσ*, item Cyp^{323} (non item^{210} et^{241}) | *αφρων* (et. ς^{e} 1624.) cum ℵABDEGHLQT^{woi}XΔΛ al permu ... ς (item ς^{e} 1633 etc) Gb Sz *αφρον* cum KMSUVΠ al plu (item editum Clem^{587} et^{578} Or$^{3,329 sq}$ et^{alib} Ath^{2,323} Bas^{2,48}, non item Antioch$^{hom 13}$) | *νυκτι*: Antioch$^{hom 13}$ add *οι αγγελοι* | *την ψυχ. σου* (h. l. et. Clem^{587} Or^{3,297} et^{4,298} et$^{int 4,478}$ Bas^{2,48} Antioch$^{hom 13}$, item Tert$^{marc 4,28}$ sine *απο σου*): D c i sah cop aeth Or$^{3,329 sq}$ et^{4,294} Ir$^{int 202}$ Cyp^{201} et^{241} et ^{323} post *απαιτ.* pon (libere Clem^{578} *οτι τη νυκτ. ταυτη απαιτουσι σου την ψυχ.*), item 69. i Antioch$^{hom 9}$ Or$^{int 4,478}$ et^{2,378} post *απο σου* | *απαιτουσιν* cum ℵADXΓΔΛΠ unc^{8} (hiat F) al omn fere Clem^{587} et^{578} Or^{ubique} Bas^{2,48} Antioch$^{hom 9}$ et^{13}, item it^{pl} (et. m) vg Or$^{int 4,478}$ *repetunt* vel *repetent*, a *reposcunt*, Tert^{marc} *reposcent*, Ir$^{int 202}$ *expostulabunt*, c Cyp^{ter} *expostulatur* (e Or$^{int 2,378}$ *auferetur*) ... BLQT^{woi} 33. d *αιτουσιν* (d *petunt*) | *α δε* (et. Clem^{587} Or$^{3,329 sq}$ et^{297} Bas^{2,48} et$^{regg 431}$ Antioch hom^{9} Ir$^{int 202}$): D c e i l Cyp^{ter} *α ουν* | *τινι* et. ff^{2} i Clem^{587} Or^{bis} Ath ^{1,960} et^{2,323} Bas^{2,48} et$^{regg 431}$ Antioch$^{hom 13}$ ... D Clem^{246} Antioch$^{hom 9}$ *τινοσ*, item *cuius* it^{pler} (et. m) vg Ir^{int} Tert^{marc} Cyp

21. Versum om D a b | *αυτω* cum ℵ*BL 44^{ev} (sed L *εν αυτω*) ... ς Ln Ti *εαυτω* cum ℵ^{c}AQT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler (sed FΓ al pauc Antioch^{13} *εν εαυτω*). Post *πλουτων* E^{mg}F^{mg}G^{mg}H^{mg}UV^{mg}ΓΛ al^{60} ac plures add (multi rubro) *ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω* (G^{mg} al non plene adscripta habent)

22. *αυτου* cum ℵADLQT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn it^{pler} vg etc (T^{woi} *πρ. αυτουσ μαθητ. αυτου*): B c e om, hinc Ln [*αυτ.*] | *υμιν λεγω* cum AQ T^{woi}ΓΔΛΠ unc^{8} al plu a b c e syr^{utr} arm ... ℵBDLX al plus^{20} f l q (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vdtr; i vero om *δια τουτ. υμιν λεγ.*) vg sah cop syr^{cu} aeth *λεγω υμιν* (:: ut Mt lectione non fluct, nec aliter solet dici) | *τη ψυχη* sine *υμ.* cum ℵABDLQ al^{10} fere b c f ff^{2} g^{1} i l q am fu for em tol syr^{p} arm Amb$^{luc 1489}$ ... ς (sed Gb^{00}) add *υμων* (:: ex Mt) cum T^{woi}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e g^{2} vg^{ed} syr^{cu} et ^{sch} sah cop aeth Clem ^{231} et^{579} (utroq enim loc pergit cum Lc *η γαρ ψυχη*, non *ουχι η* cum

σησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-
δύματοσ. 24 κατανοήσατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷσ οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸσ τρέφει
αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίσ δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν;
26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶσ οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ

Mt) Ath[1,663] | *σωματι*: BT[woi] al[30] fere a sah cop syr[sch] aeth Clem[231] (non item[579] nec Ath) add *υμων* (:: ex Mt), hinc Ln [*υμ.*]

23. *η ψυχη* c. AEGHKQUVΓΔΛΠ al plu a f ff[2.] i q g[1. 2. vid] vg syr[p txt] ... ℵBDLMSX al[25] fere b c e cop syr[cu et sch] (et P *γαρ* c.*) arm aeth Clem[231 et 579] *η γαρ ψυχ.*, hinc Ln *η* [*γαρ*] *ψυχ.* Item T[woi] sah *οτι η ψυχη*, 61. 243. 254. 299. al plus[15] l syr[p mg cod] *ουχι η ψυχ.* (:: ut Mt) | *πλειον*: D *πλεον*, 11. 18. 237. al[25] fere Clem[bis] *πλειων* | *τησ τροφησ* (8 *τρυφ.*): A *του σωματοσ*

24. *τουσ κορακασ* (et. Clem[231] Tert[marc4,29]. Item Eus[luc177] *κατα δε τον λουκ. λεγων ο κυριοσ· κατανοησ. τ. κορακασ, πλειον τι εμφαινει· τοισ μεν γαρ σπερμολογοισ των πτηνων ετοιμοτερα εστιν τροφη, τοισ δε σαρκοβοροισ, ωσπερ οι κορακεσ, δυσχερεστερα*): D e l *τα πετεινα του ουρανου*, f *volatilia*, for *volucres* :: cf Mt | *ουτε σπ. ουτε θερ.* cum ℵDLQ e ... ς Ln *ου σπ. ουδε* (M 48[ev] *ου*, T[woi] *ουγε*) *θερ.* cum ABXΓΔΛΠ unc[9] al pler it (exc e) vg rell Clem[231] :: at ita Mt lectione tantum non fluct | *σπειρουσιν*: A *-ρωσιν* | *ταμειον* (*-μειον* ABDLQX ΓΔΛΠ etc; ℵ *-μιον*): MFU al[30] fere Clem[231] *ταμιειον* | *ταμ. ουδε*: D *ουτε ταμ. ουτε* | *αυτουσ*: D 69. 253. 346. *αυτα* (D antea *τα πετειν. τ. ουρ.*) | *ποσω μαλλον*: D c e ff[2.] i l mt *ουχι*, Clem[231] *ουχ* (:: cf Mt), sah om (pergens *υμεισ δε*)

25. *μεριμνων* cum ℵABLQT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn fere it[omn] (sed c post *δυναται* pon) vg syr[cu et utr] sah cop arm aeth Eus[luc177] ... Ti om cum D 64* 225. (Tert[spectac23] libere respicit ad ista verba Christi: „*sic et tragoedos cothurnis extulit*, (diabolus) *quia nemo potest adiicere cubitum unum ad staturam suam*, *mendacem facere vult Christum*) :: in Mt non fluct | *επι την ηλικ. αυτου*: it[pl] vg sah cop syr[cu et utr] etc *ad staturam suam*: d *ad aetatem suam*, e *ad statum aetatis suae*, b q *ad statum suum* | *προσθειναι* (EHXΓΔ al mu *-θηναι*): Ti pon post *επι τ. ηλ. αυτ.* cum B (:: non item Mt) | *πηχυν* sine *ενα* cum ℵ*BD i l sah cop ... ς Ln add *ενα* (:: ut Mt) cum ℵ[a]ALQT[woi]XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[omn] arm aeth Eus[luc177]

26. *ει ουν* usq *δυνασθε, τι περι τ. λοιπ.* (f q g[1.2.vid] vg): D a b c e ff[2.] i l nil nisi *et* (ff[2.] om) *de ceteris quid* (e om *quid*) | *ουν*: syr[cu et sch] *δε* ... X sah om | *ουδε* cum ℵBLQT[woi] 1. 33. 131. 157. c[scr] ... ς Ti *ουτε* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler Eus[luc177] | *ελαχιστον*: ℵ* add *τι* (ℵ[c] om)

27. *τα κρινα* (f ff[2.] l q vg): X al plus[10] a b c e i syr[cu] add *του αγρου* ::

ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τού-
των. 28 *εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰσ*
κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶσ,
ὀλιγόπιστοι. 29 *καὶ ὑμεῖσ μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ*
μὴ μετεωρίζεσθε· 30 *ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-*

ex Mt | *πωσ ουτε νηθει ουτε υφαιν.* (*quomodo non texunt neque neunt a*) c. D a syr[cu] Clem[231] (*κατανοησατε, λεγων, τα κρινα, πωσ ουτε νηθει ουτε υφαινει· λεγω δε υμιν οτι ουδε σολ. περιεβαλ. ωσ εν τουτων*) Tert marc[4, 29] (omnino sic vdtr ex his: „cuius et lilia et foenum non texunt nec nent, et tamen vestiuntur ab ipso") ... ς Ln *πωσ αυξανει* (F *-νουσιν*) · *ου κοπια* (F *-ιωσιν*) *ουδε νηθει* (F *-θουσιν*) cum ℵABLQT[woi] XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] f q g[1. 2. vid] vg (item it[6], sed c *quom. crescunt, non nent neque texunt*; e vero post *crescunt* add *et florescunt*; b ff[2.] i l post *νηθει* add *neque texunt* i. e. *ουτ. υφαιν.*) sah cop syr[utr] arm aeth :: at ita Mt | *λεγω δε*: 18. a ff[2.] i l sah om *δε* | *ουδε* cum BEFGHKQS T[woi]UVΓΔΛΠ al plu a (g[1. 2.]?) vg arm aeth ... ℵADLMX al[30] fere b c e f ff[2.] i l q (sah cop) syr[cu et utr] Clem[231] *οτι ουδε*, hinc Ln [*οτι*] *ουδε* :: ut Mt | *περιεβαλετο* (c e *amictus est*, a[vid] *amictus erat*, d *indutus est*): X al mu *-λλετο* (it[plu] vg *vestiebatur*)

28. *ει δε* etc: b q *aut videte fenum, quod* (q *quomodo*); similiter aeth *ecce videte* etc, quemadmodum T[woi] *ἴδε*, 440. *ἴδε* pro *ει δε* | *εν αγρω* cum ℵABLMQT[woi]UΛ 33. 106. 157. 254. 48[ev] c[scr] g[scr] Clem[231] ... ς *εν τω αγρ.* cum EKSVΓΔΠ al plu sah cop arm; idque ante *τον χορτ.* cum ℵBL 157. ... ς ante *σημερ. οντα* (Λ 262. *οντ. ση.*) cum ESVΓΔΛ al plu, item Ln inter *σημ.* et *οντ.* c. AKMQT[woi]UΠ al[15] b c f g[1.] i l q am for fu tol mt (al; item ff[2.] *hodie est in agrum*, vg[ed] *hod. est in agro*) Clem ... DG[suppl]HX al[15] e aeth *του αγρου* (post *τον χορτον*, sed ex his 69. 106. 209. 346. [syr[cu] vide post] *του αγρου σημερ. εν* [*τω*] *αγρω οντ.*) :: ut Mt | *οντα σημερον* cum ℵBLΛ 262. e (*quod est hodie*) sah cop ... ς *σημ. οντ.* cum DEG[suppl]HSVXΓΔ al plu ff[2.] vg[ed] etc, item Ln interpositis *εν* (KΠ etc *εν τω*) *αγρω* cum AKMQT[woi]UΠ etc (vide ante) | *αυριον*: syr[cu] add *arescit* (*faenum agrorum quod hodie est in agris et cras arescit et mittitur in clibanum*) | *αμφιεζει* (B *-ιαζει*, ita Ln) c. (B) DLT[woi] ... ς *αμφιεννυσι* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵAQXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] (:: cf Steph. Thes. sub *αμφιαζω* ex Cram. Anecd. Ox. 2, 338 *το μεν αμφιεζω εστι κοινωσ, το δε αμφιαζω δωρικον, ωσπερ το υποπιεζω και υποπιαζω*). De Mcione Epiph[314] et[334] *ουκ εχει το· ο θεοσ αμφιεννυσι τον χορτον.*

29. *και τι* cum ℵBLQT[woi] al plus[12] e cop[wi et petr4] syr[cu et sch] Baseth[276] ... ς Ln *η τι* (:: ut Mt) cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg sah cop[schw ex dz] syr[p] arm aeth Clem[231] Ath[1, 663] | *κ. μη μετεωριζ.*: syr[cu] *et quomodo operiemini* (:: ut Mt) insuperque add *et occupati eritis in his*

30. *ταυτ. γαρ παντα*: 1. 131. y[scr] *παντ. γ. ταυτ.* (:: ex Mt) ... b i l q om *παντ.* | *του κοσμου* (Γ post *επιζητ.* pon): 40. 63. al plus[10] l om

ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.
32 [151.10] Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ
33 s Mt 6, 19–21 ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 [152.2] Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα
ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· [153.5] ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια μὴ
παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου κλέ-
πτησ οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-

:: ut Mt | επιζητουσιν cum ℵBLT[wol]X 13. 33. 69. 124. 346. ... ς Ln επιζητει cum AQΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[eth276] Ath[1,663]; item D Clem[232] ζητει. Similiter it[pl] vg Tert[marc4,29] *quaerunt*; contra ff[2] l *inquirunt*, f Tert[orat6] *requirunt* | υμων δε etc (sah *pater vester enim*): D a b c e i l (f q) aeth Clem[579] (et[232] φησιν ο πατ. υμων) Tert[marc4,29] οιδεν γαρ (f q Tert *autem*) ο πατηρ υμων (Tert om υμ. Addit Tert: „prius quaeram quem patrem intelligi velit Christus.") | τουτων: X al plus[10] a b f arm aeth Clem[579] Ath[1,663] add απαντων :: e Mt. Cf et. Epiph[marc334] υμων δε ο πατ. οιδεν οτι χρηζετε τουτων των σαρκικων (antea[314] post τουτων pergitur των σαρκικων δη. In ἐλέγχ. vero λβ' rursus: οιδεν ο πατηρ οτι χρηζουσιν οι μαθηται των σαρκικων χρειων και προνοει τοιουτων.)

31. πλην ζητειτε: D a Epiph[marc314] ζητειτε δε (Epiph[334] om δε). Praeterea 13. 28. 69. 124. 131. 346. i vg[cle] arm[usc] Ath[1,663] add πρωτον (:: Mt ζητ. δε πρωτ.) | αυτου (Gb'') cum ℵBD[gr*]L a c sah cop (male cop[wi] *eius* et *dei* conjg) aeth ar[e] Ath[1,663] ... ς του θεου (:: ut Mt) cum AD[2]QT[wol]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] d it[pl] vg syr[cu et utr] Clem[232] Mcion[tert4,29] et epiph[314. 334]. Praeterea vg[cle] (cdd certe pler contra stant, cf Sanftl) arm[usc] aeth add *et iustitiam eius* :: e Mt | ταυτα (Δ αυτα) sine additam (Gb'') cum ℵ*BEHLQSVΔΛ al plus[30] a e sah syr[cu] (et p txt) arm[ed] Tert[marc4,29] ... ς add παντα (:: ut Mt), Ln [παντ.] cum ℵ[a]ADG[suppl]KMT[wol]UXΓΠ al plu b c f ff[2] g[1. 2] i l q vg cop syr[sch et p c.*] arm[mss] aeth Epiph[marc314 et 334] (et. in ἐλέγχ. λγ' διο προστιθησι παντα τα ενταυθα οντα αυτου) Ath[1,663] Ambl[luc1441]

32. ευδοκησεν (D praem εν αυτω): DΓ carp al mu Ath[2,523] Bas[regg448 et bapt630 et 656] Cyr[4,648] ηυδοκ. Sic e: *nolite metuere pusillum gregem* (eadem i), *in quo bene sensit pater vester dare* etc | ο πατ. υμων: ℵ υμων ο πατηρ ... Mcion ap Epiph[314 et 335] om υμων (αντι του· ο πατ. υμων, ο πατηρ ειχεν) | δουναι: V tisch** 108. 433. b[scr] al pauc praem του | υμων (om et. Cyr[4,648]; contra Bas[regg448 et bapt630. 656] add ο ουρανιοσ) et υμιν: G[suppl] al pauc ημων (et. cop[dz]) et ημιν

33. εαυτοισ: Δ αυτοισ (c[scr] εν αυτοισ) | βαλλαντια (Gb'') cum ℵABDEKQT[wol]UVXΔΠ al permu ... ς βαλαντ. cum G[suppl]HLMSΓΛ al plu | ανεκλειπτον (ℵQX al -λιπτον, L -λιπον): D ανεγλιπτον | διαφθειρει (G[suppl]Δ al pauc -ρη): D[gr]Δ[gr] -φθερει

34. υμων: G[suppl] al pauc ημων, e l 130[lat] *tuus* | εχει και η (T[wol]Δ om) καρδ. υμων (G[suppl] al pauc ημ., 130[lat] *tuum*) εσται (LΔ al pauc i

σαυρὸσ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 [154.10] Ἔστωσαν
ὑμῶν αἱ ὀσφύεσ περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ
ὑμεῖσ ὅμοιοι ἀνθρώποισ προσδεχομένοισ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντοσ καὶ κρούσαντοσ εὐθέωσ
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 [155.5] μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓσ ἐλθὼν ὁ
κύριοσ εὑρήσει γρηγοροῦντασ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ
ἀνακλινεῖ αὐτοὺσ καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖσ. 38 κἂν ἐν τῇ
δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτωσ, μακά-

εστιν): D a b e f l εκει εσται και η καρδια υμων (D[gr*] ημων, e l *tuum*)

35. εστωσαν: D εστω, pergens υμων η οσφυσ περιεζωσμενη | υμων (G[suppl] ημ.) αι οσφυεσ (P -υαισ, Γc[scr] -υαι) cum ℵB(D)EG[suppl]HLMPSUVXΓΔΛ al pler Clem[218] Cyr[ador108] Bas[eth246] Dam[2,728] ... Ln αι οσφυ. υμων cum AKQΠ al mu it vg Or[2,816] Const[7,31,2] Bas[eth2,165] Cyr[cat 102] (et[luc]) Antioch[1234] Ir[int278] et[282] | καιομενοι: 130. c vg[ed] Cyp[208] (non item[266] et[293] et[307]) add εν ταισ χερσιν υμων

36. υμεισ: G[suppl] ημεισ | Δ προσδεχόμενοι | εαυτων et. Or[cat ox 104] Const[7,31,2] Bas[eth246] et[2,165] Cyr[luc302] Antioch[1234] Dam[2,728] ... D 1. 13. 33. 69. al mu Clem[218] Or[2,816] Meth[5,2] (Gall[3,699]) αυτων | αναλυση cum ℵABDEHLMPQSUVΔΠ al permu Meth[699] ... ς -σει cum GKXΓΛ al plu Clem[218] (οτε αναλυσει) Bas[eth246] et[2,165] Antioch Dam (Const ποτε ηξει) | κρουσαντοσ (et. Or[cat ox]): Δ 251. add αυτου. Libere Meth ινα ελθοντι κ. κρουσαντι αυτω ευθ. ανοιξωσιν | D ανυξουσιν | αυτω: Γ 28. αυτον

37. μακαριοι οι: Δ om οι | ελθων ο κυριοσ et. Clem[218] Eus[luc 180] Bas eth[247] Antioch[1234] Dam[2,728] Ir[int 282] (*beatus servus ille, quem quum venerit dominus eius*) ... LQ 33. ο κυρ. ελθ. | ευρησει (d q Ir[int 334] *inveniet*): D[gr] Clem (εγρηγοροτασ ευρη) ευρη, item it[pler] vg Ir[int282] *invenerit* | και παρελθ. διακον. αυτοισ et. Ir[int334] Meth[699] Eus[luc 179] Bas eth[247] Antioch Dam: ℵ* om (suppl[a])

38. καν εν τη δευτ. καν (T[woi] και) εν τη τριτ. φυλ. ελθ. κ. ευρ. ουτ. (Cyr add ποιουντασ) c. ℵBLT[woi]X 33. 131. Cyr[luc302] sah (*et si venerit in sec. vig. vel in tertia*, postea ποιουντασ ουτωσ) syr[sch] (*et si in vigil. sec. aut tertia venerit* etc) aeth, similiter arm (et. Meth[699] καν τη δευτερα καν τη τριτη φυλακη, μακαριοι εστε); item 1. 118. 209. praemissis his: και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρη ουτωσ ποιουντασ, μακαριοι εισιν, οτι ανακλινει αυτουσ και διακονησει αυτοισ. Similiter ac 1. etc ff[2] i l mm *et si venerit vespertina vigilia* (i *hora vigilia*) *et ita invenerit, beati sunt* (mm add *servi illi*), *quia iubebit illos discumbere et transiet et* (mm *transiens*) *ministrabit eis*, *et si secunda et si tertia* (mm *et si venerit in sec. vigilia et si in tertia et ita invenerit*); item Ir[int 334] *et si venerit vespertina vigilia et invenerit sic*, *beati sunt*, *quoniam recumbere eos faciet et ministrabit eis*, *licet secunda et licet tertia*; item

39 s Mt 24, 43 s ϱοί εἰσιν. 39 [156.2] τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό-
τησ ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν
οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 [157.5] Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κύριε, πρὸσ ἡμᾶσ τὴν πα-

syr[cu] *et si venerit prima vigilia et vigilantes invenerit, beati sunt, quoniam iubebit illos discumbere et ministrabit eis, et si vigilia secunda vel tertia venerit et invenerit illos vigilantes* ... D c e *και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει ουτωσ ποιησει, και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη*, c *et si venerit vespertina vigil. et invenerit sic facientes, et si in secunda et si in tertia*, e *et si venerit vesp. vig. et invenerit sic faciet, quia recumbere eos faciet et ministravit, et si in sec. vel tertia.* Cf huc Mcion ap Epiph[314] et[335] *αντι του· δευτερα η τριτη φυλακη, ειχεν· εσπερινη φυλακη* ([314] *-νην -κην*) ... ς Ln Ti *και εαν* (Γ *αν*) *ελθη εν τη δευτερα φυλακη και* (P[2] al[15] fere f q vg add *εαν*) *εν τη τριτη φυλακη ελθη* (Γ inepte *ελθειν*) *και* (ΑΚΠ al[7] *και ελθων* pro *ελθη και*) *ευρη* (PΔ al pauc *ευρησει*) *ουτωσ* (ς *ουτω* sine cod unc) cum ΑΕG[suppl]ΗΚΜPQS UVΓΔΛΠ al pler f q vg (sed tol gat om *et ita invenerit*) cop (*et si venerit in sec. et si venerit in tert. vigil. et invenerit eos facientes sic*) syr[p] Bas[eth247] Dam[2, 728] ... b *et si venerit vespert. vig. et ita invenerit, beati sunt, quoniam iubebit illos discumbere et ministrabit illos* (post quae statim pergit: *hoc autem scitote*) | *μακαρ. εισιν* absq additam cum ℵ* b ff[2.] i l mm gat Ir[int334] ... Gb' Ti add *εκεινοι* cum ℵ[a]BDL e (*erunt illi*) syr[cu] cop[dz] Cyr[luc 302]; ς Ln add *οι δουλοι εκεινοι* cum ΑPQT[woi] XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f q vg sah cop[edd] syr[utr] arm aeth Bas[eth] Dam[2, 728]

39. *ουκ αν αφηκ.* sine *εγρ. α. και* cum ℵ*D (*ουκ αν* tantum, reliquis *αφ. διορ. τ. οικ. αυ.* per incuriam omissis) e i sah[woid] syr[cu] arm[zoh] Tert marc[4, 29] ... ς Ln Ti *εγρηγορησεν αν και ουκ αν* (Ti om cum ℵ[a]BΞLP ΣΠ 1. 13. al[15] fere) *αφηκ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵ[a et c]Α BLPQT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al pler it[plu] vg sah[münt] cop (omisso *και*) syr utr arm[usc] aeth Bas[eth 247] Dam[2, 728] (at Or[3, 389] *ει γαρ ηδεισ ποια φυλακη ο κλεπτ. ερχεται, εγρηγορησασ αν και ουκ αν ειασασ διορυγηναι την οικιαν σου* a Mt, non a Lc, pendere apparet; Mt enim et *φυλακη* et *ειασεν*, non item Lc) | *διορυχθηναι* cum ℵBL 33. 157. (:: cum iisdem fere, ℵDIL, ap Mt recepimus) ... ς Ln *διορυγηναι* cum ΑPQ T[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al pler (Eus[luc180] *ει μεν ουν ηδειμεν τον καιρον-προσ το μη αφιεναι διορυγηναι ημων τον οικον*) Bas[eth] Dam

40. Versum om 1. 118. 209. | *και υμεισ* sine *ουν* cum ℵBLQT[woi] 28. 131. 157. 242. 63[ev] it vg sah cop (uterq *vos quoque*, cop[wi et petr] *et vos quoque*) syr[cu] arm ... ς Ti *κ. υμ. ουν* cum ΑPXΓΔΛΠ unc[8] al pler d syr[utr] Bas[eth247] Dam[2, 728] ... D[gr] *κ. υμ. δε* | *η ωρα ου*: D[gr]L *η ωρα η ου* | *δοκειτε*: c add *et die qua non speratis*

41. *ειπεν δε*: D *και ειπεν* ... syr[cu] et [sch] arm sine copula | *αυτω* cum

ραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριος· Mt 24, 45–51 42–46
τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
τριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑ-
ρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς

ℵAPQTwoiΓΔΛΠ unc8 al pler f g2. vid q vg sah cop syrcu et utr aeth ... Ln om cum BDLRX 33. 124* al4 b c e ff2. g1. i l sax arm | λεγεις (hoc loco syrp arm Orint3,878): D it vg sah cop syrcu et sch ante την παρ. ταυτ., Δ post πρ. παντας pon | D om η και πρ. παντ. | η και: X al10 f i q am Orint3,878 om και

42. και ειπεν cum ℵBDL 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. 346. l cop aeth ... i copdz syrcu et sch sine copula, sed i syrcu et sch add *illi* ... ς Ln Ti ειπ. δε cum APQRTwoiXΓΔΛΠ unc8 al pler itpler vg sah syrp arm | εστιν et. Or3,189 et 4,309: AKΠ al6 (4 ap Scri) εσται (Irint263 *quis igitur erit fidelis actor bonus et sapiens, quem praeponit dominus super familiam suam ad danda eis cibaria in tempore* vdtr ex Mt et Lc mixta). Liberrime huc respiciunt Or2,565 ωσπερ εν τω· τις πιστος και φρονιμος οικονομος; Eusps50 και το· τις αρα φρονιμος και πιστος οικονομος; | οικονομος (ℵc): ℵ* δουλος, item c *quisnam est servus fidelis, dispensator sapiens et bonus* :: cf Mt | ο φρονιμος (Gb'') c. BDEGHKPQSTwoiVΔΛ al mu sah syrp mg aeth (c vide ante, e *prudens et bonus*) ... ς και φρονιμος cum ℵALMUXΓ al plu it vg cop syrcu et sch et p txt arm Or3,189 (4,309 τις αρα εστιν ο πιστ. και φρο. οικ.). Praeterea D 157. 60ev 63ev add ο αγαθος, item *et bonus* c e syrcu (aeth *bonus fidelis et prudens*); cf et. supra Irint | καταστησει (L -ση, M κατεστησει) et. ℵc Or3,189 et 4,309; *constituet* f i am Amb Aug ... ℵ*Twoi (sah?) 124. b c d e ff2. l q vg (et. fu for em tol etc) κατεστησεν, *constituit* (Irint *praeponit*, vide ante) :: cf Mt | ο (L om) κυριος: 235. 435. zscr icant al pauc sah cop arm aeth Or3,189 (non item 4,309) add αυτου | της θεραπειας (PQRΔ al -πιας): D την θεραπειαν ... 1. 124. Or4,309 της οικετιας, 131. Or3,189 της οικιας | του cum ℵABP RTwoiΓΔΛΠ unc8 al pler Or4,309 et cat ox (ad 1 Cor) 71 semel ... Ln om c. DLQX 60ev 63ev Or3,189 et cat ox semel (:: similiter in Mt fluct) | διδοναι (ℵc; ℵ* διαδουναι, al pauc δουναι, 118. διαδοναι?): R 69. al pauc b c f (ff2. g1. 2. ut vdtr) i l q vg sah cop syrcu aeth (Irint vide ante) add αυτοις, item (post το σιτομετρ.) e Or4,309 et 3,189 et cat ox bis *conservis suis*, τοις συνδουλοις (Or3 δουλ.) αυτου (Or4 εαυτου) :: cf Mt | το σιτομ. cum ℵALPQRTwoiXΓΔΛΠ unc8 al fere omn sah cop Orquater ... BD 69. om το

43. ευρησει (U -ση): D add αυτον (et. d *quem - eum*) | ποιουντ. ουτως cum ABDPRΓΔΛΠ unc8 al pler syrcu et utr sah cop etc ... ℵLTwoiX 33. 69. 157. 346. 49ev yscr zscr al pauc it vg aeth (Irint268 vide ante) ουτ. (L ουτω) ποιουντα :: ut Mt

44. αληθως: D al pauc c 130lat αμην (:: e Mt), e om αληθως λεγω υμιν

ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 [158.5] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι,
καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε
καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου
ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 [159.10] ἐκεῖ-
νος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ
ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·

---

44. *αυτου*: MPT[woi]ΓΛ 157. 63[ev] al[2scr] *αυτω* (item c *quae sunt ei*, e *qu. sunt illi*)

45. *ο δουλος*: MX 18. 69. 71. 124. 346. al[5] cop[wi et petr4] syr[barsal] aeth Ir[int262] (non item[262]; priora[262] potius a Mt vdtr pendere) *ο κακος δουλ.* (item Or[3,189] *εαν δε αρξηται ο κακ. δουλ. λεγειν*. Item, qui omnino a Lc non a Mt vdtr pendere, Dial[811] *οτι ηξει ο κυριος του κακου δουλου εν ημερα* etc) :: e Mt | *εν τη καρδ. αυτου*: Δ (per incuriam; servat enim *αυτου*) 435. om (libere Caes[98] *εαν δε ειπη εν εαυτω ο δουλ. εκεινος*, in seqq passim magis Mt quam Lc sequitur) | *ο κυρ. μου* cum ℵ[ca]ABDLRT[woi]XΓΔΛ unc[7] al pler Bas[eth244] ... ℵ*[et cb] KΠ p[scr] w[scr] al (ita enim edd Erasmi et aliorum) Or[1,189] *μου ο κυρ.* (:: ita Mt ex ℵBCDIL etc; ut *κακος* et *ελθειν*, ita *μου ο κυρ.* ex Mt huc translatum vdtr) | *ερχεσθαι*: KMΠ al[10] Caes *ελθειν* (Caes *του ελθ.*) :: ex Mt | D *τυπειν* | *τ. παιδας* etc: Or[1,189] *τ. συνδουλους αυτου και τας παιδισκ.* (syr[sch] aeth add *domini eius*) :: rursus ex Mt | *εσθιειν* (L -ιει) *τε* etc: D[gr] *εσθιων τε και πεινων μεθυσκομενος*, e *manducans et bibens et inebrietur*

46. *τ. δουλ. εκειν.* (:: et. Mt) et. Or[3,190] Ir[int262] ... D e Ir[int262] *αυτου* | *απιστων* et. Ir[int262] Or[1,18 et 3,190 item int4,486 et 489] Dial[811] Caes[98]: X 1. 118. 131. al plus[10] Ir[int262] *υποκριτων* :: ut Mt. Cf et. Eus[luc192] *ο μεν πιστος - ο δ' εναντιος τουτω - κληρον τε και μεριδα λαμβανων μετα των υποκριτων η των απιστων, ων το τελος κλαυθμος και βρυγμ.* etc; item Or[int3,879] *sciant quoniam veniet dominus eorum in die - et dividet eos et partem eorum cum hypocritis et infidelibus ponet; et cum fuerint inter hypocritas et infideles positi* etc | *θησει*: D sah cop syr[cu et sch] Dial Caes ante *μετα των* pon

47. *τ. κυρ. αυτου* cum ℵBDE*KLT[woi]XΠ al plus[60] Bas[2,219cdd] Cyr[4,481 et 728] Antioch[1011] (Or[3,228] et Antioch[1055] om *αυτου*) ... ς Ti *τ. κυρ. εαυτου* cum AE[2]G[suppl]HMRSUVΓΔΛ al permu Bas[2,219ed et regg331] | *και μη ετοιμ. η* (*η* cum ℵBT[woi] 33.; ς Ln Ti *μηδε* cum ARXΓΔΛΠ unc rell al pler f vg cop syr[p] Bas[2,219 et eth243]; sah *non praeparans aut non faciens*) *ποιησας*: D 69. Or[3,228lib] Dial[833lib] Bas[bapt636] Chr[5,50] Cyr[4,728] Antioch[1011 et 1055] Ir[int262] (*qui scit voluntatem domini et non facit*) Amb[ps38] *και μη ποιησας* (sine *ετοιμ. η*), item Or[3,228] Cyr[4,481] *και μη ποιησ.* (Or *ποιων*) *αυτο* ... L 13. 8[pe] b c e ff[2.] i l q Cyp[13] syr[cu et sch] arm pers[p] *και μη ετοιμησας* (omissis *η ποιησας*), b ff[2.] i *et non praepa-*

48 ὁ δὲ μὴ γνούσ, ποιήσασ δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγασ.
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ πα-
ρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 [160.5] Πῦρ ἦλ-
θον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 βάπτισμα
δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶσ συνέχομαι ἕωσ ὅτου τελεσθῇ. 51 δο- 51–53 Mt 10, 34 sq
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν
ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ

ravit (b *paraverit*), c e l q Cyp *et non paruerit* (c *paruit*) ... g[2.] ista omnia om | *πολλασ*: Δ Dial Antioch[1011] et [1055] *πολλα*. Item Dial v. 48 *ολιγα* (Antioch non add versum sq)

48. *δε* (syr[cu] et [sch] *enim*): ℵ* (suppl [a]) cop[wi] et [petr 4] om | *εδοθη*: D *εδωκαν* | *πολυ ζητηθησεται παρ* (R[ut recognovi] 1. 64. 131. 209. *απ*) *αυτου*: D *ζητησουσιν απ αυτου περισσοτερον*, item ff[2.] aeth *multum quaerent ab eo*. Cf et. Pist *οτι παντι ω επιστευσαν περισσον, ζητησουσι περισσον απ αυτου.* | *περισσοτερον* (R *-σωτερον*): D *πλεον* | *αιτησουσιν*: DU al plus[30] Const[2, 18, 2] Mac[hom 29, 6] Bas[regg 341] et [392] et [496] et [bapt 630] et [635] Antioch[1055] *απαιτησουσιν* (Const *παρ αυτου* pro *αυτον*). Cf et. Iust[ap 1, 17] *ω πλεον εδωκεν ο θεοσ, πλεον και απαιτηθησεται παρ αυτου* Clem[507] *ω πλειον εδοθη, ουτοσ και πλειον απαιτηθησεται* Epiph[ancr] *ω διδοται περισσοτ., περισσοτ. απαιτησουσιν αυτον.* Ad priora adhibe Cyr[ador 123] *ω γαρ πολυ παρεθεντο, πολυ ζητησουσιν απ αυτου.*

49. *πυρ*: X b e ff[2.] g[1.] l praem *ουκ οιδατε οτι* | *επι* (Gb'') c. ℵABKLMT[woi] U XΠ al plus[40] Clem[eclog 996] Or[3, 117. 610. 636] et [721. 846] et [8, 274] et [cat ox (ad Rom) 456] Archel (Gall[3]) [609] Meth[818] (*πυρ ο ελθων ο σωτηρ εβαλεν επι τ. γ.*) Eus[dem 272. 306] et [ps 61. 193. 269] et [eclog 83] Ath[1, 863] et [2, 17] Bas[es 554] Chr[5, 200] et [6, 565] et [7, 109] et [8, 225. 306] Cyr[4, 193] et [250] et [malach 852] Antioch[1197], item *super* Or[int 3, 356] et [374] Hil[140] ... ς Ti *εισ* cum DEG[suppl] HR[sic] (non R* *επι*) SUVΓΔΛ al plu Meth[700] Bas[bapt 648] Chr[2, 378] (Thdrt[2, 141] *εισ τον κοσμον*). Habent *in terram* it vg Tert[marc 4, 29] | *ανηφθη*: U[tres] *ανηχθη*. Cf et. Pist[301] et [373]

50. *δε* et. b e f vg cop[edd] syr[p] arm Or[1, 293] et [4, 148. 156]: L 28. 64. al[10] c ff[2.] i l q sah cop[dz] aeth (Or[int 2, 473]) om (syr[cu] et [sch] *et baptism.*) | *πωσ* (Or[4, 148] et [156]): Or[1, 293] *τι* | *οτου* (Gb' prob Schu) cum ℵABDKLMRT[woi] UΠ al plus[30] Or[1, 293] et [4, 148] et [156cod] Dion[alex] (ap Mai[6, 166]) ... ς *ου* cum EG[suppl] HSVXΓΔΛ al plu Or[4, 156ed] | *τελεσθη*: ℵ[ca] 195. *συντελ.* Cf huc Ir[94] (de Marcosiis) *και τουτ ειναι περι ου λεγει· και αλλο βαπτισμα εχω βαπτισθηναι, και πανυ επειγομαι εισ αυτο* ([int] *et valde propero ad illud*). Item Epiph[784] (*αρειομανιται*) *λεγει οτι ποτηριον εχω πιειν, και τι σπευδω εωσ ου πιω αυτο· και βαπτισμα εχω βαπτισθηναι, και τι θελω ει ηδη εβαπτισθην.*

51. *δουναι* (et. c f i vg Eus[dem 298]): D e syr[cu] *ποιησαι* (e om *εν τ. γη*) ... b l q gat cop Pist[302] *mittere* | *αλλ η*: D 69. al[4] sah cop *αλλα* (item it vg *sed*)

52. *πεντε*: D c post *οικω*, e post *διαμεμερ.* pon | *εν ενι οικω* cum ℵBD[gr]

Mich 7, 6 οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖσ ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 διαμε-
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸσ ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

54-56 Mt 16, 2 s 54 $^{161.5}$ Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνα-
τέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ
γίνεται οὕτωσ· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων

L c e ff^{2} blan syr^{cu} Hil^{659} ... ϛ Ti εν οικ. ενι c. AT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b d f l q vg syr^{utr} arm Eus$^{dem 298}$ | διαμεμερισμ. (LT^{woi}XΔ al διαμερ.): D post τρεισ, c Pist^{302} om | ℵ*om εσοντ. usq διαμεμερισμε(νοι est ipsius*), suppl ℵ^{a} | τρεισ usq τρισιν: H om | επι bis: D εν, item (ut et. in seqq) *in* it^{pler} vg (Hil^{659} *in duo* et *super tres*; f *adversum duo* et *adv. tres*) | δυσιν: LU al mu -σι (sed LU τρισιν)

53. διαμερισθησονται c. ℵBDLT^{woi}U 59. 157. 18^{ev} 48^{ev} 63^{ev} 150^{ev} g^{scr} it vg cop Pist^{302} Eus$^{dem 298}$ Hil^{659} (DLU post διαμερισθ. distinguunt, ℵB nec ante nec post) ... ϛ (post τρισιν puncto posito) διαμερισθησεται cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler sah^{münt} syr^{cu} et ^{utr} arm aeth Tert$^{marc\ 4,29}$ | επι υιω (Gb'') cum ℵBT^{woi}XΓΔΛ unc^{7} al plu Eus^{dem} ... ϛ Ln εφ υιω cum ADKLΠ al permu (atque KΠ 253. 259. p^{scr} ε. υι. ante πατηρ pon) | επι (A εν) πατρι: D b c e i l q Amb$^{luc 1443}$ add αυτου (Amb om, add et. f sah) διαμερισθησονται (it^{6} *dividetur*) | επι θυγατερα cum ℵBD, item (ita Ti) επι την θυγ. LT^{woi} 1. 131. 157. 209. Eus^{dem} ... ϛ επι θυγατρι cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | επι μητερα cum ℵT^{woi}, item (ita Ln Ti) επ. την μητ. BDL 1. 124. 131. 157. 209. Eus^{dem} ... ϛ επι μητρι cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | επι την (X 248. g^{scr} al pauc om) νυμφ. sine αυτησ cum ℵ*Δ* 1 cop^{wi} et $^{petr 4}$ Eus^{dem} Tert$^{marc\ 4,29}$ ... ϛ Ln Ti add αυτησ cum ℵ^{c}ABDLXΓΔ^{2}ΛΠ unc rell al pler, item T wol 63^{ev} εαυτησ, item it^{pler} vg etc (sed it^{pler} vg sah et. antea *in* [*adv.*] *patrem suum*, item f sah *adv. matr. suam*, sah et. ad θυγατερα add αυτησ, aeth ubique i. e. sexies add αυτου, αυτησ) | την (X 248. g^{scr} al pauc om) πενθεραν sine αυτησ cum ℵ*BDL 157. cop$^{petr 4}$ Eus^{dem} Tert^{marc} ... ϛ Ln Ti add αυτησ cum ℵ^{c}AT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler (63^{ev} εαυτησ) it vg etc

54. ιδητε (al pauc ειδ.): A ιδετε | νεφελην cum ℵABLXΔ 1. 33. 69. 124. 157. 253. 259. 48^{ev} arm ... ϛ Ti την νεφελ. c. DT^{woi}ΓΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{eth 248}$ | GLX al pauc ανατελουσαν | επι cum ℵBL 64. (al ?neglexer. conlatores) ... ϛ Ln Ti απο c. ADT^{woi}XΓΔΛΠ unc rell al pler (it^{plu} vg *ab occasu*, e *ab occidentem*; sed b^{vid} i l q *ab oriente ad occasum*). Cf huc Pist^{353} | ευθεωσ: 253. 259. al syr^{cu} om | οτι c. ℵABKLUXΠ al^{25} fere c sah cop syr^{cu} et ^{utr} arm Bas^{eth} (sed^{cod} om) ... Ln [οτι], ϛ Ti om cum DEGHMST^{woi}VΓΔΛ al plu b c f ff^{2} i l q vg | ουτωσ (K 69. ουτοσ) cum unc omn (exc Γ) al plu ... ϛ ουτω cum Γ al permu

55. πνεοντα: D πλεοντα | οτι c. ℵ^{c}ABT^{woi}XΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg (non item g^{2} gat mm) Bas$^{eth 248}$ ... ℵ*DL 157. 48^{ev} 63^{ev} om |

ἔσται, καὶ γίνεται. 56 *ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ τοῦ*
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶσ οὐ δοκι-
μάζετε; 57 *Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;*
58 162.5 *ὡσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα,* 58 s Mt 5, 25 s
ἐν τῇ ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ
σε πρὸσ τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτήσ σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ
ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰσ φυλακήν. 59 *λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ*
ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷσ.

εσται (D *εσεται*): ℵ* (a *εστ.*) 157. l *ερχεται* | *γινεται*: 69. 124. 157. 209. 254. 346. icant arm aeth add *ουτωσ* (69 *-τοσ*), item praem b c e f g2. i l q gat mm

56. *το*: D yscr al pauc b q copwi et petr4 add *μεν* (:: ut Mt) | *τησ γησ κ. του ουρ.* cum ℵABΓΔΛ unc7 al plu am harl (al ap Lachm) syrcdd et p Baseth248 (in Δ *του ουρ.* ineunte versu ante scriptum est quam verba *τησ γησ και* sunt praeposita. Utrumque quidem ipsius * vdtr) ... ℵcDKLTwoi XΠ al40 fere it vged et cdd pl sah cop syrcu et sch ed arm aeth Tertmarc4, 29 *του ουρ. και τησ γησ* | *τον δε* (L om *δε*, B post *καιρ.* pon) *καιρον τουτον*: D 157. *πλην τ. καιρ. τουτ.*, d *verumtamen temp. hoc*, c e *verum temp. istud*; l *signa autem temporum*, syrcu *tempus hoc et signa eius* | *πωσ*: D c e i syrcu om | *ου δοκιμαζετε* c. ADΓΔΛΠ unc8 al fere omn itpler vg syrcu et sch et p txt arm ... ℵBLTwoi 33. ff2. l sah cop syrp mg aeth (Tisynops) *ουκ οιδατε* (ff2. l *potestis*, supra *nostis*) *δοκιμαζειν* (Twoi inepte *-ζεται*). Praeterea X om *τον δε* usq *δοκιμαζ.* (vdtr cum ℵBLT consensisse et propter *ομοιοτελ.* ista praetermisisse)

57. *τι δε*: D bvid syrcu om

58. *γαρ*: 235. syrcu arm om | *σου*: K om | *τη*: D *τω* | *απηλλαχθαι* (et. Or3, 626 Bases459): AΔ cscr *απαλλαχθ.*, X *απαλαχθαι* ... D *απαλλαγηναι.* Cf Clem587 *μετα του αντιδικου βαδιζων, φιλοσ αυτου πειραθητι απαλλαγηναι, φησιν* | *απ* (cscr *υπ*): B Bases459 om (item Or3,626 *επαν μη ευρεθη τισ δεδωκωσ εργασιαν απηλλαχθαι του αντιδικου*) | *κατασυρη* (vg *trahat te ad*, sed am fu etc *apud* pro *ad*): D b ff2. i l q syrcu Ambluc1446 *κατακρεινη*, *condemnet* ... c e f g1. for gat mm mt *tradat* (pergunt pleriq *te apud iudicem*, f mt *te ad iudicem*) :: cf Mt (Irint 104 priora ex Lc, posteriora ex Mt habet, item Orint3, 978) | *σε παραδωσει* (D 157. *πα. σε*) cum ℵABDTwoi 69. 124. 157. 167. 346. Epiphmarc 314 et 335 ... ς *σε παραδω* (it vg *tradat te*) cum LXΓΔΛΠ unc8 al pler :: cf Mt | *πρακτορι*: A *παρκτορι*, EGH al aliq *πρακτωρι* | *σε*: D 1. al mu it vg post *βαλ.* pon | *βαλει* cum ℵBDXΓ 28. 33. 63ev yscr al aliq ... Gb Sz *βαλη* cum ALΔΛΠ unc8 al pler Bases 459 ... ς *βαλλη* cum Twoi al mu; 69. 157. al pauc *βαλλει*, e *mittit* (itpler vg *mittat*; i *mittet*)

59. *λεγω*: L al pauc syrsch (sed non cod) praem *αμην* :: e Mt (Irint 104 et

XIII.

1 [163.10] Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ
αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν
θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γα-
λιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντασ τοὺσ Γαλιλαίουσ ἐγένοντο,
ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐὰν μὴ μετανοῆτε,

---

Or[int3,978] vide ante) | *εκειθεν*: U* om | *εωσ* cum ℵBL 1. (item Or[3,626] *ιν - οδευση - εισ την φυλακην εωσ τον εσχ. λεπτ. αποδω*) ... ς Ln Ti *εωσ ου* (Λ *του*) cum (Λ)DXΓΔΛΠ unc[8] al pler, item T[woi] *εωσ αν* :: ut Mt | *και*: D e f i arm om (:: ut Mt) | *το εσχατ. λεπτ.* cum ℵ*BMT[woi]r al permu ... Ti *τον εσχ.* (Λ om) *λε.* cum ℵ[c]ALXΔΛΠ unc[7] al[50] fere Or[3,626] ... D *τον εσχ. κοδραντην* (*quadrantem* et. b c e f ff[2.] i l q gat mm Tert[marc4,29]; contra vg *minutum*) | *αποδωσ* (D *-δοισ*): DX b c e (non item f ff[2.] i l q vg) syr[cu et sch] aeth ante *και τ. εσχ.* vel *τον εσχ.* pon (Ir[int 104] - vide ante - *donec reddas novissim. quadrantem* et *quoadusque noviss. quadr. reddas*) :: ut Mt

XIII, 1—9 om Mcion teste Epiph[314 et 336]: *ην παρακεκομμενον απο του· ηλθον τινεσ απαγγελλοντεσ αυτω περι τ. γαλιλ. ων το αιμα συνεμιξε πιλατ. μετα των θυσ. αυτων, εωσ οπου λεγει περι των εν τω σιλωαμ δεκα και* ([314] om) *οκτω αποθανοντων εν τω πυργω· και οτι εαν μη μετανοησητε, και εωσ τησ παραβ. τησ συκησ, περι ησ ειπεν ο γεωργοσ οτι σκαπτω και βαλλω κοπρια, και εαν μη ποιηση, εκκοψον.* Eadem Tert[marc4,30] silentio praeterit. Post id enim quod est de „novissimo quadrante" pergit: „Quaestionem rursus de curatione sabbato facta", quae ad 13, 9 spectant.

1. *εν*: D 69. al pauc ⲁ e g[2.] (non item b c f ff[2.] i l q vg) om | X al[4scr] *απαγγελοντεσ* | *πειλατοσ* cum ℵABD ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum LT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

2. *αποκριθεισ* sine additam cum ℵBLT[woi] 157. a b e i l (g[1. 2.?]) vg sah cop[dz] arm ... ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler c f ff[2.] q cop[edd] syr[cu et utr] aeth | *ουτοι*: D 69. 124. 346. it vg syr[cu et sch] (non item P) ante *οι γαλ.* pon | *αμαρτωλοι*: D it[pler] vg[cdd] (ap Ln) post *εγενοντο*, item f vg (et. am for ing em) ante *εγεν.* pon | *οτι*: T[woi] (inter *-το* et *τοι-*) 13. om | *ταυτα* cum ℵBDL 12. 157. e ... ς Ln Ti *τοιαυτα* cum AT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al pler (sed 13. 69. 124. *τα τοιαυτ.*, al pauc *τοσαυτα*) it vg (Latt *talia*) etc Chr[1,214] | *πεπονθασιν* (D *πενπονθ.*) h. l. it[pler] vg: a auct[novat375] *perpessi* (*passi*) *sunt talia*, e *passi sunt haec*. Praeterea g[scr] c om *οτι ταυτ. πεπονθ.*

3. *αλλ*: D *αλλα*, L *αλλ η* ... a b c e ff[2.] i l q auct[novat375] om (non item f vg). Sic e auct[novat375]: *non; dico enim vobis nisi* etc | *μετανοητε* (HV al mu *-οειτε*) c. ℵBEGHKLST[woi]UVΔΛΠ al plu Bas[eth 244 cod], item *paenit. habeatis* b q ... Gb' Ln Ti *μετανοησητε* cum ADMXΓ al plus[26]

πάντεσ ὁμοίωσ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ’ οὓσ
ἔπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούσ, δοκεῖτε ὅτι
αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ κα-
τοικοῦντασ ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ’ ἐὰν μὴ μετα-
νοήσητε, πάντεσ ὡσαύτωσ ἀπολεῖσθε.
6 $^{164.10}$ Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τισ
πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν

Bas^{eth244} Chr^{1,214} et^{9,777} Marc^{mon} (de poenit. p. 912 ap Ducaeum) cat^{ox106} (124. 346. -σετε), item *paenit. habueritis* (*egeritis*) it^{pler} vg auct^{novat} | παντεσ: ΜΛ al^{7} (ex his^{7} g^{scr} 7^{pe} et. v. 5) schol^{237} παντωσ ... ff^{2}· l Marc^{mon} om et hoc loco et v. 5 | ομοιωσ cum ℵBDLT^{woi} 1. 13. 33. 69. 131. 157. 209. y^{scr} schol^{237al} syr$^{p\,mg}$ (it^{pler} vg et hoc loc et v. 5 *similiter*, e *sic*) Chr^{1,214} cat^{ox} ... ς Ti ωσαυτωσ cum ΑΧΓΔ ΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth244}

4. ἤ: Χ 69. ει (al^{2scr} οι?) | δεκαοκτω cum ℵ*BD^{gr}L sah (et cop ιη′) Epiph^{314} (vide ad v. 1) Cyr^{luc313} (b fu *XVIII*, e *XVIII milia*) ... ς δεκ. και οκτ., Ln δε. [και] οκτ. cum ℵ^{c}ΑΤ^{woi}ΧΓΔΛΗ unc^{8} al omn^{vid} Bas^{eth244} Quaest^{antioch231} Epiph^{336} (vide ad v. 1) Chr^{1,214} cat^{ox106}, item it^{pl} vg | επεσεν: ℵ επεπεσεν ... LX (Cyr^{luc313}libere) post ο πυργ. pon | εν τω σιλωαμ: D^{gr} Quaest^{antioch231} του σιλωαμ ... Λ* om | αυτοι cum ℵABKLT^{woi}ΧΠ 33. 69. 157. al^{10} fere it^{pler} vg syr^{p} (sah οτι εγενοντο αμαρτιαι αυτοισ) Chr^{1,214} ... ς ουτοι cum ΓΔΛ unc^{7} al plu cop Bas^{eth} ... D 240. 241. e syr$^{cu\,et\,sch}$ auct^{novat375} om | τουσ ανθρ. cum ℵABDLMT^{woi}Λ al^{10} fere Bas^{eth} ... ς om τουσ cum ΧΓΔΠ unc^{7} al plu Marc^{mon}; 1. 63. 131. al plus^{5} gat mm 130^{lat} Chr^{1,214} om τουσ ανθρωπ. | κατοικουντασ: D ενοικουντ. (d *qui inhabitant hierus.*, *inhab.* et. a mm; it^{pl} vg *habitantes*; b q *qui sedebant in*) | εν cum ℵA T^{woi}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth}, item it^{pler} vg sah cop syr$^{cu\,et\,utr}$ arm ... BDLX al^{10} fere Chr^{1,214} Marc^{mon}om, item e aeth (:: cf ad Act 13, 27)

5. λεγω: D add δε, item e *enim* | αλλ: KT^{woi}Π αλλα, L αλλ η, D οτι, item auct^{novat375} (*dico vobis quia*) ... c e ff^{2}· i l q om (non item a b f vg) | μετανοησητε (124. 346. -σετε) cum (Gb′) ℵ*$^{et\,cb}$ADLMT^{woi}UX al plus^{30} it vg Epiph$^{314\,et\,336}$ (vide ad v. 1) Chr^{1,214} Marc^{mon}... ς μετανοητε (H al pauc -σειτε) cum ℵ^{ca}BEGHKSVΓΔΛΠ al plu Bas^{eth244} | παντεσ: om h. l. et. i; praeterea vide ad v. 3 | ωσαυτωσ cum ℵBLM 1. 29. 33. 71. 131. 244. 248. 251. c^{scr} g^{scr} 7^{pe} syr$^{p\,mg}$ Bas^{eth} Chr^{1,214} Marc^{mon}(^{912} ut ante) ... ς Ln ομοιωσ cum ADT^{woi}ΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler

6. ταυτην: KΠ p^{scr} w^{scr} syr$^{cu\,et\,sch}$ (non item P) post τ. παραβ. pon ... a om (sed add *illis*) | ειχεν τισ: DKΠ al pauc e aeth Amb^{luc1448} τισ ειχ. | πεφυτευμ. ante εν τω cum ℵBDLX al^{10} it vg sah cop syr$^{sch\,et\,P}$ (syr^{cu} aeth non exprim) arm Petr^{can3} Bas^{bapt659} Cyr$^{zach660\,et\,abacuc575}$ ... ς post εν τ. αμ. αυτ. cum AT^{woi}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler | εν τω: ℵ* om τω (suppl ^{c}) | ℵ αμπελωνι | ζητ. καρπ. cum unc omnib al plu a

XIII.

1 [163.10] Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ
αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν
θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γα-
λιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντασ τοὺσ Γαλιλαίουσ ἐγένοντο,
ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,

Or[int3,978] vide ante) | εκειθεν: U* om | εωσ cum ℵBL 1. (item Or[3,626] ιν - οδευση - εισ την φυλακην εωσ τον εσχ. λεπτ. αποδω) ... ς Ln Ti εωσ ου (Λ του) cum (Λ)DXΓΔΛΠ unc[8] al pler, item T[woi] εωσ αν :: ut Mt | και: D e f i arm om (:: ut Mt) | το εσχατ. λεπτ. cum ℵ*BMT[woi]Γ al permu ... Ti τον εσχ. (Λ om) λε. cum ℵ[c]ALXΔΛΠ unc[7] al[50] fere Or [3,626] ... D τον εσχ. κοδραντην (*quadrantem* et. b c e f ff[2.] i l q gat mm Tert[marc4,29]; contra vg *minutum*) | αποδωσ (D -δοισ): DX b c e (non item f ff[2.] i l q vg) syr[cu et sch] aeth ante και τ. εσχ. vel τον εσχ. pon (Ir[int 104] - vide ante - *donec reddas novissim. quadrantem* et *quoadusque noviss. quadr. reddas*) :: ut Mt

XIII, 1—9 om Mcion teste Epiph[314]et[336]: ην παρακεκομμενον απο του· ηλθον τινεσ απαγγελλοντεσ αυτω περι τ. γαλιλ. ων το αιμα συνεμιξε πιλατ. μετα των θυσ. αυτων, εωσ οπου λεγει περι των εν τω σιλωαμ δεκα και ([314] om) οκτω αποθανοντων εν τω πυργω· και οτι εαν μη μετανοησητε, και εωσ τησ παραβ. τησ συκησ, περι ησ ειπεν ο γεωργοσ οτι σκαπτω και βαλλω κοπρια, και εαν μη ποιηση, εκκοψον. Eadem Tert[marc4,30] silentio praeterit. Post id enim quod est de „novissimo quadrante“ pergit: „Quaestionem rursus de curatione sabbato facta“, quae ad 13, 9 spectant.

1. εν: D 69. al pauc a e g[2.] (non item b c f ff[2.] i l q vg) om | X al[4scr] απαγγελοντεσ | πειλατοσ cum ℵABD ... ς Ln Ti πιλατ. cum LT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

2. αποκριθεισ sine additam cum ℵBLT[woi] 157. a b e i l (g[1.2.]?) vg sah cop[dz] arm ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler c f ff[2.] q cop[edd] syr[cu et utr] aeth | ουτοι: D 69. 124. 346. it vg syr[cu et sch] (non item P) ante οι γαλ. pon | αμαρτωλοι: D it[pler] vg[cdd] (ap Ln) post εγενοντο, item f vg (et. am for ing em) ante εγεν. pon | οτι: T[woi] (inter -το et τοι-) 13. om | ταυτα cum ℵBDL 12. 157. e ... ς Ln Ti τοιαυτα cum AT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al pler (sed 13. 69. 124. τα τοιαυτ., al pauc τοσαυτα) it vg (Latt *talia*) etc Chr[1,214] | πεπονθασιν (D πενπονθ.) h. l. it[pler] vg: a auct[novat375] *perpessi* (*passi*) *sunt talia*, e *passi sunt haec*. Praeterea g[scr] c om οτι ταυτ. πεπονθ.

3. αλλ: D αλλα, L αλλ η ... a b c e ff[2.] i l q auct[novat375] om (non item f vg). Sic e auct[novat375]: *non; dico enim vobis nisi* etc | μετανοητε (HV al mu -οειτε) c. ℵBEGHKLST[woi]UVΔΛΠ al plu Bas[eth 244 cod], item *paenit. habeatis* b q ... Gb' Ln Ti μετανοησητε cum ADMXΓ al plus[25]

πάντεσ ὁμοίωσ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓσ ἔπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούσ, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντεσ ὡσαύτωσ ἀπολεῖσθε.

6 164.10 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τισ πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν

Bas^eth 244 Chr^1,214 et^9,777 Marc^mon (de poenit. p. 912 ap Ducaeum) cat^ox 106 (124. 346. -σετε), item *paenit. habueritis* (*egeritis*) it^pler vg auct^novat | παντεσ: ΜΛ al^7 (ex his^7 g^scr 7^pe et. v. 5) schol^237 παντωσ ... ff^2· l Marc^mon om et hoc loco et v. 5 | ομοιωσ cum ℵBDLT^woi 1. 13. 33. 69. 131. 157. 209. y^scr schol^237al syr^p mg (it^pler vg et hoc loc et v. 5 *similiter*, e *sic*) Chr^1,214 cat^ox ... ς Ti ωσαυτωσ cum ΑΧΓΔ ΛΠ unc^8 al pler Bas^eth 244

4. ἢ: Χ 69. ει (al^2 scr οι?) | δεκαοκτω cum ℵ*BDg^rL sah (et cop ιη') Epiph^314 (vide ad v. 1) Cyr^luc 313 (b fu *XVIII*, e *XVIII milia*) ... ς δεκ. και οκτ., Ln δε. [και] οκτ. cum ℵ^cAT^woiΧΓΔΛΗ unc^8 al omn^vid Bas^eth 244 Quaest^antioch 231 Epiph^336 (vide ad v. 1) Chr^1,214 cat^ox 106, item it^pl vg | επεσεν: ℵ επεπεσεν ... LX (Cyr^luc313libere) post ο πυργ. pon | εν τω σιλωαμ: Dg^r Quaest^antioch 231 του σιλωαμ ... Α* om | αυτοι cum ℵABKLT^woiΧΠ 33. 69. 157. al^10 fere it^pler vg syr^p (sah οτι εγενοντο αμαρτιαι αυτοισ) Chr^1,214 ... ς ουτοι cum ΓΔΛ unc^7 al plu cop Bas^eth ... D 240. 241. e syr^cu et sch auct^novat375 om | τουσ ανθρ. cum ℵABDLMT^woiΛ al^10 fere Bas^eth ... ς om τουσ cum ΧΓΔΠ unc^7 al plu Marc^mon; 1. 63. 131. al plus^5 gat mm 130^lat Chr^1,214 om τουσ ανθρωπ. | κατοικουντασ: D ενοικουντ. (d *qui inhabitant hierus.*, *inhab.* et. a mm; it^pl vg *habitantes*; b q *qui sedebant in*) | εν cum ℵΑ T^woiΓΔΛΠ unc^8 al pler Bas^eth, item it^pler vg sah cop syr^cu et utr arm ...BDLX al^10 fere Chr^1,214 Marc^mon om, item e aeth (:: cf ad Act 13, 27)

5. λεγω: D add δε, item e *enim* | αλλ: KT^woiΠ αλλα, L αλλ η, D οτι, item auct^novat375 (*dico vobis quia*) ... c e ff^2· i l q om (non item a b f vg) | μετανοησητε (124. 346. -σετε) cum (Gb') ℵ* et cb ADLMT^woiUX al plus^30 it vg Epiph^314 et^336 (vide ad v. 1) Chr^1,214 Marc^mon ... ς μετανοητε (H al pauc -οειτε) cum ℵ^ca BEGHKSVΓΔΛΠ al plu Bas^eth 244 | παντεσ: om h. l. et. i; praeterea vide ad v. 3 | ωσαυτωσ cum ℵBLM 1. 29. 33. 71. 131. 244. 248. 251. c^scr g^scr 7^pe syr^p mg Bas^eth Chr^1,214 Marc^mon (912 ut ante) ... ς Ln ομοιωσ cum ADT^woiΧΓΔΛΠ unc^7 al pler

6. ταυτην: ΚΠ p^scr w^scr syr^cu et sch (non item P) post τ. παραβ. pon ... a om (sed add *illis*) | ειχεν τισ: DKΠ al pauc e aeth Amb^luc1448 τισ ειχ. | πεφυτευμ. ante εν τω cum ℵBDLX al^10 it vg sah cop syr^sch et p (syr^cu aeth non exprim) arm Petr^can3 Bas^bapt 659 Cyr^zach 660 et abacuc 575 ... ς post εν τ. αμ. αυτ. cum AT^woiΓΔΛΠ unc^8 al pler | εν τω: ℵ* om τω (suppl ^c) | ℵ αμπελωνι | ζητ. καρπ. cum unc omnib al plu a

αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 *εἶπεν δὲ πρὸσ τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία*
ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑ-
ρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 *ὁ δὲ ἀπο-*
κριθεὶσ λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφεσ αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτοσ, ἕωσ
ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 *κἂν μὲν ποιήσῃ καρ-*
πὸν εἰσ τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεισ αὐτήν.

---

b e f g[1.] q vg sah cop aeth (item syr[cu et utr]) Petr Bas[bapt] ... ς (= Gb Sz) *καρπ. ζητ.* cum minusc vix mu c ff[2.] i l arm | *εν αυτη*: D[gr] *απ αυτησ* | *και ουχ ευρεν.* [7]*ειπ. δε προσ* (et. Petr): D 127. e l *και μη ευρων ειπ. προσ*

7. *ειπεν* (et. Petr[can 3]): M al pauc *ελεγεν* (Bas[bapt 659] *και λεγει προσ* etc) | *τρια ετη* et. Petr (item Or[3, 246] *μηποτε ελθων ο δεσπ. ειπη· ηδη τρια ετη ερχομαι επι την συκην ταυτην και καρπον ουκ ηνεγκεν* etc): D b c f i l q (ff[2.] g[1. 2.] e silentio) vg *ετη τρια* (a e *triennium*) | *αφ ου* cum ℵBDLT[woi] 13. 69. 124. 346. (et 157. *αφ ησ*) it vg cop syr[cu] arm aeth Petr[can3] (ubi totum textum praebet) ... ς Ln (ignorabat B) Ti om cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler sah syr[sch et p] Petr[can3 bis] (sed utroq loco libere: *ο γαρ κυριοσ τρια ετη εφησεν ερχομαι προσ αυτην ζητων καρπον κ. ο. ευρ.* Nec aliter Or[3, 246] quem locum vide ante) Bas[es480 et bapt659] Ir[int282] („de qua dominus dicit: *Ecce iam triennium venio quaerens fructum in hac arbore fici*" etc) | *ουχ* (D *ουκ*) *ευρισκω*: D add *φερε* (d *adfers*) *την αξεινην* | *εκκοψον* (69. *εγκοψ.*) sine *ουν* cum ℵBDΓΔΛΠ unc[8] al pler e syr[cu et sch] Or[3, 247] Petr[can3] Bas[es480 et bapt659] (Cyr[4, 867]) ... Ln add *ουν* cum ALT[woi]X 13. 33. 69. 124. 229[**] c[scr] it[pler] vg sah cop syr[p] arm aeth | *την γην* (B[2 et 3]): B* 80. *τον τοπον* | *καταργει* (et. Bas[es480 et regg 496 et bapt659]): HSXΓ al[30] fere Bas bapt cod et regg codd[2] *-ργη*

8. *ο δε αποκρ. λεγει*: syr[cu et sch] *Dixit cultor* | *και τουτο το ετοσ*: D arm *ετι τουτον τον ενιαυτον*, Hier[abacuc] *et istum adhuc annum* | *περι*: T[woi] Petr[can 3] *τα περι* | *κοπρια* (ς[e] 1624. 1633 *κοπρία*, 1656 *κο-πρίαν*. Gb Sz *κόπρια*) cum ℵABE[suppl]LMST[woi]UVXΓΔΛ al longe plu (vg *stercora*, e Hier[abacuc] *stercus*) Or[3, 452] Petr[can3] Epiph[314 et 336] Cyr zach[660] ... ς (et. Wtst, sed commend *κοπρια*) *κοπριαν* cum GHKΠ al mu; 1. 13. 69. *κοπρον* ... D *κοφινον κοπριων*, a b c f ff[2.] i l q *cofinum* (*cophinum*; d *squalum*) *stercoris*

9. *καν μ. ποι. καρπον*: 1. 118* 209. om | *καν*: D c[scr] *και εαν*, T[woi] *και* | *εισ το μελλον* (T sah add *αφησεισ*) *ει δε* (69. ante *ει* pon) *μηγε* cum ℵ BLT[woi] 33. 69. sah cop Cyr[zach 660] (:: *εισ το μελλον* quo loco edidimus non placuit; hinc varie correctum est) ... ς Ln Ti *ει δε μηγε, εισ το μελλον* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[cu et utr] arm Petr can[3] | *εκκοψεισ* (Γ 13. 235. 433. al[10] *-ψησ*, 69. 157. *-ψον*) *αυτην*: Γ al (inprimis evglst) add *ταυτα λεγων εφωνη(-νει)· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω.* Praeterea cf ad parabolam istam Hipp[262] (ex Doce-

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖσ σάββασιν.
11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείασ ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν
συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰσ τὸ παντελέσ. 12 ἰδὼν
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦσ προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆσ ἀσθενείασ σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰσ
χεῖρασ· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν.
14 $^{165.2}$ ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαβ-
βάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦσ, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν
ἐν αἷσ δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖσ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ καὶ

---

tarum libris): *ζητουμενοσ καρποσ, εφ ον ηλθεν ο ζητων, φησι, τρισ και ουχ ευρε.*

10. *διδασκων*: GHΓ al mu (et. evglstaria) syr^{sch} pers^{p} add ο ῑσ̄ | *εν μια των συναγωγων* (i *in synagoga*, l vg *in synagoga eorum*): H 13. 346. *εν μ. τ. ημερων* | *εν*: DT^{woi} 1. 13. 69. 209. 346. it vg om | *τοισ σαββασιν*: D i sah cop (exc^{dz}) *τω σαββατω*

11. *ιδου*: syr^{cu} et^{sch} om | *γυνη* sine *ην* cum ℵBLT^{woi}X 33. 157. 239. 259. 7^{pe} a b c f (ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ e silentio) i l q vg sah cop syr^{p} et^{hr} arm ... ς add *ην* cum A(D)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler e syr^{cu} et^{sch} aeth. D sic: *και ιδου γυνη εν ασθενεια ην πνευματοσ ετη ιη'* | *ετη*: B* om (suppl ^{2}et^{3}) | *δεκαοκτω* cum ℵBT^{woi} 1. 209. al^{3} sah (D cop *ιη'*, b e *XVIII*, fu *X et VIII*) ... ς *δεκ. και οκτ.*, Ln *δεκ.* [*και*] *οκτ.* cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pl} (l *dec. et novem*; a hiat) vg | *συνκ.* cum ℵDLΔ ... ς Ln Ti *συγκ.* ABXΓΛΠ unc rell etc. Praeterea X *συγκυμπτουσα*, D* *συνκαπτ.* et^{2} *συνκαμπτ.* | AX *ανακυμψαι*

12. *προσεφων. και*: D e om | *απο* cum ℵADX al^{10} fere syr^{omn} (item it vg *dimissa es* vel *liberata es ab*) ... ς Ti om cum BLT^{woi}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{3,511} Cyr^{luc316}

13. *αυτη*: D sah cop syr^{cu} et^{sch} (non item^{p} et^{hr}) post *τασ χειρασ* pon | *ανορθωθη* cum ABDG^{2}HLMXΓΔΛ 69. 433. al^{4scr} ... ς *ανωρθωθη* cum ℵEG*KST^{woi}UVΠ al plu | *εδοξαζεν*: D c syr^{sch} cop^{wi} et ^{petr4} *εδοξασεν*

14. *ο αρχισ.*: Δ om ὁ | ο ῑσ̄: D om ὁ | *ελεγ. τω οχλω* (b f ff$^{2.}$ l q vg; c *indignatus est quod – dicebat autem*, i *indignans quod – et dicebat*): D a e post *αγανακτων* pon (e *indignans dicebat ad populum quia sabbato curaret Ihesus*, similiter a d) | *οτι εξ* cum ℵBL gat mm (sah cop ut solent) ... ς Ln om *οτι* cum ADT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | ℵ* om *εν αισ δει εργαζ.* (suppl^{a}), item B* om *εν αισ* (suppl^{2}et^{3}) | *εργαζεσθαι*: it vg reddunt *operari*, d *curari* | *εν αυταισ* cum ℵABLT^{woi}XΠ al^{10} ... ς *εν ταυταισ* cum DΓΔΛ unc^{9} al pler (it vg *in his*, etc) | *ουν*: U p^{scr} om (item Δ, sed pergit *συνερχομενοι*, confusis *ουν* et *συν*, nec exprim syr^{cu} et^{sch} (contra syr^{p} et^{hr}) arm aeth

15. *δε* cum ℵBDL 1. 69. 124. 131. 209. 346. it (exc q) vg sah cop syr^{sch} et^{hr} ... ς Ti *ουν* cum AT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler q syr^{p} (syr^{cu} sine co-

14, 15 Mt 12, 11 *εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστοσ ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐ-*
τοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆσ φάτνησ καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 *ταύ-*
την δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶσ ἰδοὺ δέκα
καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ σαββάτου; 17 [166.10] *καὶ ταῦτα λέγοντοσ αὐτοῦ κατῃσχύνοντο*
πάντεσ οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν
τοῖσ ἐνδόξοισ τοῖσ γινομένοισ ὑπ' αὐτοῦ.

18 s Mc 4, 30–32 Mt 13, 31 s 18 [167.2] *Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,*
καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 *ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λα-*
βὼν ἄνθρωποσ ἔβαλεν εἰσ κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο

---

pula, aeth *et respondit*) | *ο κυριοσ* c. ℵABLT[woi]XΔΛΠ unc rell al longe plu it (et. d) vg sah cop syr[p] rell ... D[gr]FUΓ 1. 28. 69. 124. 131. 209. 346. al plus[15] for syr[cu] et [sch] (syr[hr] *domin. Iesus*) arm[cod] *ο ις* | *υποκριται* (Gb'' Sz) cum ℵABLT[woi]ΓΔΛΠ unc[8] al[80] fere it (exc f) vg sah [woi] cop syr[p] aeth Hipp[dan] (ed Lag[158]) Ir[int236] ... ς *υποκριτα* cum D VX al mu f sah[münt] syr[cu] et [sch] et [hr] arm | *υμων*: T[woi] *ημων* | *τω*: AT[woi] al pauc (sah cop) *εν τω* | *τ. σαββατω*: ℵ* om (suppl [c]) | *τον βουν αυτου* (Hipp[dan] om) *η* (D *και*) *τ. ονον*: Tert[marc 4, 30] *asinum aut bovem suum.* Cyr[4, 211] huc respiciens *τον ιδιον βουν ητοι το προβατον* | *τον ονον*: AV 86. *την ονον* | *απο τησ φατνησ* (et. Tert[marc]): 69. 435. Ir[int 236] Amb[luc 1452] om | *απαγαγων* cum ℵ[c]AB[2vid]et[3]Γ[2] unc rell al fere omn Hipp[dan] Cyr[4, 211] ... ℵ*B* 1. *απαγων*

16. *δε*: F al pauc om | *θυγατερα*: KXΓ*Δ al[11scr] *-ραν* | *αβρααμ*: D *του αβρ.* | *δεκ. και οκτ. ετη* (sah cop fu ut v. 11, b *X et VIII*, i *XVIII*) et. Or[1, 782] Eus[ecl 210] (libere *δεκ. κ. οκτ. ετεσιν*): D *ετη ιη*, e *annis XVIII*, f *annis decem et octo* | *απο* (et. Or[1, 782]): Δ (item Or ex ed. Hoesch.) *εκ*

17. *ταυτα λεγοντοσ αυτου*: D e om | *κατησχυνοντο* (d *confundebantur*): D[gr] e sah *κατησχυνθησαν* (*confusi sunt*) | *παντεσ*: b e ff[2.] i l q om | *οι αντικ. αυτω* (it[pl] vg *adversarii eius*, a *qui adversabantur ei*, e *qui ei adv.*, q *qui resistebant ei*): Λ *οι αντ. αυτου* | *οχλοσ*: GL al pauc *λαοσ* | *εχαιρεν*: Λ 262. *-ρον* | *επι πασιν* (K al pauc om) *τ. ενδοξοισ* (T[woi] *-ξησ*, g[2.] om *τ. ενδ.*) *τ. γιν.* (vide post) *υπ αυτου* et. a g[2.] vg ... D b c e f ff[2.] i l q *εν πασιν* (b c ff[2.] i l q om) *οισ εθεωρουν ενδοξ. υπ αυτου γεινομενοισ*, e *in omnib. quae videbant praeclara fieri ab illo*, d *in omnib. quibus videbant mirabilibus ab eo fieri*, b i l q *in praeclaris quae viderant fieri ab ipso*, f *in universis praeclar. virtutibus quae videbantur fieri ab eo* | *γινομενοισ*: ℵ[c]Λ(D) *γεινομ.*, T[woi] *γιγνομενοισ* ... B 440. *γενομενοισ* ... ℵ* *λεγομ.*

18. *ουν* cum ℵBL 1. 13. 69. 157. 346. it[pler] vg sah cop syr[p mg] ... ς Ln *δε* cum ADT[woi]XΓΔΛΠ unc[9] al pler c q syr[sch] et [p txt] (syr[cu] aeth *και ελεγεν*) | *του θεου*: U al pauc aeth *των ουρανων*

19. *ὅν*: ς[e] 1624. 1633. etc *ὅ* | *εισ*: ℵ[a] D al[10] fere add *τον* | *εαυτου* cum

εἰσ δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖσ
κλάδοισ αὐτοῦ. 20 [168.5] *Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βα-* Mt 13, 33
σιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 *ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν*
εἰσ ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
22 [169.2] *Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεισ καὶ κώμασ διδάσκων*
καὶ πορείαν ποιούμενοσ εἰσ Ἱεροσόλυμα. 23 [170.5] *Εἶπεν δέ τισ*

ℵABTʷᵒⁱΓΔΛ unc[7] al plu ... DFKLXΠ al[15] fere *αυτου* | *ηυξησεν*: H *ηυξανεν* | *εισ*: 36. 248. 259. *ωσ* ... D 1. al pauc om. Exprim *εισ* e vg cop syrᵖ et ʰʳ *factum est in arborem*; non exprim itᵖˡᵉʳ sah syrᶜᵘ et ˢᶜʰ | *δενδρον* sine *μεγα* cum ℵBDLTʷᵒⁱ 251. a b e ff[2.] i l copᵈᶻ ᵗˣᵗ syr ᶜᵘ et ʰʳ arm Amb[luc 1458] ... ς Ti add *μεγα*, Ln [*μεγ.*] cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler c f q copᵉᵈᵈ et ᵈᶻ ᵐᵍ syrᵘᵗʳ aeth (:: in Mt non additum est, sed varie differunt Mt et Lc) | *κατεσκηνωσεν* (U *κατασκ.*): DΓ 21ᵉᵛ *κατεσκηνωσαν* (Γ *κατασκ.*), Δ 13. 69. 346. *κατεσκηνουν* | *εν τοισ κλαδοισ*: D sah *υπο τουσ κλαδουσ*

20. *και παλιν* etc: D *η τινι ομοια εστιν η βασιλεια του θεου και τινι ομοιωσω αυτην* | *και* ante *παλιν* cum ℵBGLTʷᵒⁱ al mu it vg cop syrᵖ *και* c. ob. arm aeth ... Gbᵒᵒ Sz om cum AXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu sah syrᶜᵘ et ˢᶜʰ

21. *εκρυψεν* (Gb′ prob Schu) cum BKLUΠ 61. 64. 106. 124. 127. 131. 157. 300.* 435. al[60] fere ... ς Ln *ενεκρυψ.* cum ℵADTʷᵒⁱXΓΔΛ unc[7] al plu Eus[luc 182] (*γυνη δε ταυτην, η σοφια του θεου, εισ αλευρου σατα τρια εγκρυπτει.* Rursus *εγκρυπτουσα την εξ αυτησ ωφελειαν εισ αλευρου σατα τρια* etc) Ath[luc 191] (Gall[5]) :: at ita Mt paucis (GL) discedentibus | *εισ αλευρου σατα τρια* et. f vg (*in farinae sata tria*, gat mt *in far. satis tribus*); e *in farinae mensuras*: a b c ff[2.] i l q nil nisi *in farinam* (*-na*) :: in Mt it vg *in farinae* (pleriq *-nam*) *mensuris tribus* vel *mensuras tres* vel *satis tribus* | *εζυμωθη* (itᵖˡ d Amb[luc] *fermentatum est*): Dᵍʳ *ζυμωθη*, a vg Aug *fermentaretur*, e *fermentetur*

22. *και* pri: s om | *διεπορευετο* (a d *circuibat*, e *perambulab.*): H al pauc *εποευετ.* (itᵖˡᵉʳ vg *ibat*) | *κατα*: XLTʷᵒⁱ 1. 157. 6ᵖᵉ add *τασ* | *πολ. και κωμασ* (1. 131. 209. *πολιν κ. κωμην*): 69. syrᶜᵘ et ˢᶜʰ (non item syrᵖ et ʰʳ) *κωμ. κ. πολ.* | *πορειαν* BDFGHKMSVXΓΔΛΠ al plu ... ℵAEL Tʷᵒⁱ U al mu (3 ap Scr) *πορiαν*. Cf ad Iac 1, 11 ubi rursus ℵA *πορiαισ* | *εισ*: KΠ 69. al pauc *εν* | *ιεροσολυμα* (B* om *ι*) cum ℵBL a (*hierosolymis* sed om *et iter faciens*) ... ς Ln Ti *ιερουσαλημ* cum ADTʷᵒⁱ X ΓΔΛΠ unc[9] al certe pler (Latt sah cop ita fere solent) :: *ιερουσαλημ* Lc saepius scripsit quam *ιεροσολυμα*. Tamen nec raro aliena manu substitutum illud pro hoc, ut Act 8, 25. 13, 13. 21, 4 et 15. 25, 20. Alibi dubium utra forma tenenda sit; fit etiam ut pauci *ιεροσολυμα* invexerint ut Act 1, 12. 20, 22 et 25, 3. Multo vero saepius *ιερουσαλημ* et ipsum *εισ ιερουσαλημ* non fluctuat, ut Act 4, 5. 8, 27. 9, 2 et 26. 13, 31. 15, 2.

23. *ειπεν δε* etc: syrᶜᵘ *Venit quidam et rogabat eum et dixit*

αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
Mt 7, 13 s 24 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆσ στενῆσ θύρασ, ὅτι πολλοί, λέγω
25 ss Mt 25, 10–12 ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 [171.5] ἀφ' οὗ
ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότησ καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε
ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντεσ· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν,
καὶ ἀποκριθεὶσ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστέ. 26 τότε

---

23. ολιγοι (et. Or[2,387]): D 124. 157. 300. 20[ev] cop (non item sah) arm add εισιν, item it (exc q) vg Or[int2,583] | ο δε: D add αποκριθεισ | προσ αυτουσ: 71. 225. 248. g[scr] 7[pe] syr[cu] aeth πρ. αυτον ... D 13. 69. om

24. αγωνιζεσθε (et. Or[2,387] et [3,527. 804]): Mac[hom 19,2] (και παλιν· βιαζεσθε εισελθ. δια τ. στε. θυρασ) βιαζεσθε (contra[cust cord 167] sic: και παλιν· βιαζεσθε· βιασται γαρ αρπαζουσι την βασ. των ουρ. και το· αγωνιζεσθε εισελθ. δια τησ στεν. πυλησ) | θυρασ cum אBDL(T[woi] δ. τ. θυρασ στηνησ πυλησ) 1. 131. arm Or[3,527] (αλλα και το υπο του σωτηροσ – λελεγμενον, ωσ εν τω κατα λουκαν ειρηται, ουτωσ εχον· αγων. εισελθ. δ. τ. στε. θυρασ, οτι πολλοι etc; paullo post adscribit το εν τω κα. ματθαιον – οτι στενη η πυλη etc) Mac[hom 19,2], item *ostium* a e ff[2.] i l q Lcif[133], *ianuam* d ... ς (= Gb sed rursus Gb') πυλησ cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[2,387] et [3,804] Baseth[236] Mac[cust cord 167], item *portam* b c f vg (:: ex Mt ubi lectio non fluct) | εισελθειν sec loc: Or[3,527] add δια τησ στενησ | ουκ ισχυσουσιν (T[woi] ισουσιν, A ισχυσωσιν): D ουχ ευρησουσιν :: cf Mt

25. αφ ου (D οτου) αν (T[woi] 69. 124. 346. Bas[bapt663] εαν): Ln (et. Ti[49]) haec usq ανοιξον ημιν cum iis quae praecedunt coniunxit, puncto ante και αποκριθεισ posito. At inter ισχυσ. et αφ ου plene interpg AEKLΔΛΠ etc (contra M praeter morem ante αφ nil interpunctionis habet), item it[pl] vg (et. Faustus ap Aug): *Cum autem intraverit*, nec aliter b q: *Ex quo surrexerit* (contra e non interpg ante *ex quo incipiet paterfam. surgere et cludere*). Praeterea Amm et Eus novam sectionem a verbis αφ ου incipiunt. Cf et. Amb[cain 192] ,,Postremo audi quos Christus excludat. *Cum intraverit*, inquit, *paterfamilias et clauserit*" etc | εγερθη ο οικοδεσπ. (K al pauc οικωδ.) b q Lcif[133]: D ο οικοδ. εισελθη, 13. 346. 66[mg] 69. a c f i l (ff[2.] g[1.2.] e silentio) vg Bas[bapt663] Faust Amb εισελθη (66[mg] 69 ελθη) ο οικοδ. Vide e antea. | αποκλειση: XΓ al mu αποκλεισει (Γ al -κλησει) | αρξησθε: 69. 124. αρξεσθε | την θυραν sec (U την θυρα et pri et sec): D c[scr] b q sah[münt] (non [woid]) Lcif Faust om, a om και κρου. την θυραν, item א* om (suppl [a]) εξω εστ. και | κυριε semel cum אBL 157. a c e ff[2.] g[1.2.] l vg sah cop (et. Pistis) Faust ap Aug ... ς κυριε κυριε, Ln κυριε [κυριε] cum ADT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn fere b f i q syr[cu] et [utr] et [hr] cop[dz] arm aeth Bas[bapt663] Lcif[133] :: e Mt 25, 11 ubi nemo alterum om; cf et. Mt 7, 21 sq Lc 6, 46 | Bas[bapt663] και τοτε αποκριθ. | ερει υμιν: U syr[sch] add οτι ... a b i l q syr[sch] Lcif[133] om υμιν

ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖσ
πλατείαισ ἡμῶν ἐδίδαξασ. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ Mt 7, 23
πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντεσ ἐργάται ἀδικίασ. 28 ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων, 172. 5 ὅταν ὄψεσθε Mt 8, 11 s
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντασ τοὺσ προφήτασ ἐν τῇ

26. αρξεσθε cum BEGHUVΛ al permu (vix plu) ... ℵADKLMSTwoiXΓΔΠ al[40] (ac multo plures ut vdtr) αρξησθε :: hinc -ησθε omnino plus quam -εσθε a testibus auctoritatis habet | λεγειν: D add κυριε | ἐνώπιόν σου in cdd est, non (ut Ln 49) ἐνώπιον σοῦ | EHS al nonnulli εφαγωμεν, item E al nonnulli επιωμεν | εδιδαξασ: syr[cu] *ambulavisti.* Cf et. Pist[318]

27. λεγω (s add δε): BTwoi λεγων ... ℵ 225. it vg sah cop syr[sch] arm usc (non zoh) Lcif[133] om (contra syr[cu] *Tunc dicet vobis: Amen dico,* syr[hr] *Et ille dicet: Amen dico ego vobis*) | υμασ cum ℵAXΓΔΛΠ unc[8] 1. 33. 69. 124. al pler a c f ff[2.] g[1. 2.] q vg Or[4, 425] ... Ln [υμασ] Ti om cum BLRTwoi 157. 346. b i tol (v. 25 om tantum c tol). Praeterea pro ουκ οιδ. υμασ ποθ. εστε D ουδεποτε ειδον υμασ, e *numquam vos vidi*; Or[1, 131] μεγα ουν εστιν ωσ το· ουκ οιδα υμασ, οτι εργαται εστε ανομιασ. Cyr[luc 325] λεγει· ουκ οιδα υμασ· αποστητε απ εμου εργαται τησ αδικιασ (omittunt ποθ. εστε et. 56. 58. 61. sah[mlint]) | αποστητε: M g[scr] al pauc αποχωρειτε :: e Mt. Cf et. Iust[ap1, 16] πολλοι δε ερουσι μοι· κυριε κυριε, ου τω σω ονοματι εφαγομεν και επιομεν και δυναμεισ εποιησαμεν; και τοτε ερει αυτοισ· αποχωρειτε απ εμου, εργαται τησ ανομιασ (similiter[tr 76]) | παντεσ: syr[sch] om. Vide ante Iust Or Cyr. Item Epiph[769] αποστητε απ εμου οι εργαται τησ ανομιασ· ουπω εγνων υμασ, et[anc 25] αποστ. απ εμου εργαται τησ ανομιασ· ουδεποτε γαρ εγνων υμασ. | εργαται sine artic (Gb') cum ℵBDEGHLRSVXΔΛ al[20] fere cat[ox 109] ... ς Ln οι εργ. cum AKMTwoiUΓΠ al plu sah cop arm | αδικιασ cum ℵBLR (D vide post) arm cat[ox 109] ... ς Ti praem τησ cum ALTwoiXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Cyr[luc] (vide ante). Praeterea pro αδικιασ D x[scr] (et. Or[3, 131] ανομιασ, Iust Epiph bis τησ ανομιασ vide ante) habent ανομιασ. Cf huc et. Clem[2cor] ερω υμιν· υπαγετε απ εμου, ουκ οιδα υμασ ποθεν εστε, εργαται ανομιασ. Item Pist[318] (antea v. 26 και λεξουσιν μοι pro τοτε αρξ. λεγειν, item ελαβομεν εκ μυστηριων σου και επληρωθημεν παση τη διδαχη σου pro εφαγ. ενωπ. σου και επιομ.) και αποκριθεισ ερω αυτοισ· ουκ οιδα υμασ, τινεσ εστε, εργαζομενοι την ανομιαν και το κακον εωσ νυν· δια τουτο απερχεσθε εισ το σκοτοσ το εκτοσ. και τη ωρα εκεινη απελευσονται εισ το σκοτοσ το εκτοσ, οπου εστιν ο κλ. etc.

28. βρυγμοσ: Δ δρυγμοσ | οψεσθε c. B*DX 69. 124. 237. 346. al[15] Lcif[134] (*cum videbitis*) ... ς Ln Ti οψησθε cum AB[2vid et 3]LRTwoi ΓΔΛΠ unc[8] al plu, item *cum videritis* it (et. d) vg Ir[int 236] ... ℵ ιδητε, item Mcion epiph (vide post) | ισαακ cum ℵ[c]ABTwoi XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f l q vg sah cop ... ℵ*DL a b e i ισακ (:: eadem forma testimonio ℵ codicis et Latinorum aliquot item D per evv uti solet, cf Mt 1, 2. 8, 11.

βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομένουσ ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν
Mt 19, 30 ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσον-
20, 16 Mc 10, 31 ται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 $^{173.2}$ καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ
ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 $^{174.10}$ Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινεσ Φαρισαῖοι λέγον-

---

22, 32. Mc 12, 26. Lc 3, 34 et 20, 37. Praebet ℵ etiam quinquies in epistulis, ter vero Ro 9, 10 Heb 11, 9 Iac 2, 21 ισαακ; in actis ubique i. e. quater, 3, 13. 7, 8 et 32, et ipse ισαακ. Ut D^{cant} in evv et item in actis formam ισακ confirmat, ita D^{clar} in epp. De ceteris Act 7, 32 accedit C, in epp passim Graeci Latini reliqui.) | και παντασ (sah om) τουσ προφητασ (Mcion δικαιουσ, vide post; a add *dei*): sah^{cod} syr^{hr} om | εν τ. βασ. τ. θεου et. e f vg (et. for san) Ir^{int236} $Amb^{luc1474}$ et de fide bis (contra libere ^{luc1360} *cum videritis iustos intrare in regnum caelorum*): a b c ff^{2} i l q $Lcif^{133}$ am fu *introeuntes* (am *introire*, fu *intrare*) *in regno* (*-gnum*) *dei* | του θεου: A αυτου, 86. 7^{pe} Ir^{int} $Amb^{luc\,1474}$ et ^{1360} των ουρανων : : e Mt. De Mcione $Epiph^{314}$ et ^{336} sic: παρεκοψε παλιν το· τοτε οψεσθε αβρ. κ. ισ. κ. ιακ. κ. παντ. τ. προφ. εν τη βασ. τ. θεου. αντι δε τουτου εποιησεν· οτε παντασ τουσ δικαιουσ ιδητε εν τη βασ. τ. θεου, υμασ δε εκβαλλομενουσ. προσεθηκε (^{314} εποιησε) δε· κραταιουμενουσ εξω, εκει εσται (^{314} και εκει εστιν) ο κλαυθμ. και ο βρυγμ. των οδ. Quae $Tert^{marc\,4,30}$ confirmat his: *cum videbunt iustos introeuntes in regnum dei, se vere detineri foris.* Addit Epiph ελεγχ. μ΄ ου γαρ ειπεν· οψεσθε δικαιουσ εισερχομενουσ και υμασ μη εισερχομενουσ, αλλ· οψεσθε τουσ δικ. εν τη βασ., υμασ δε εκβαλλομενουσ.

29—35. Haec omnia om Mcion teste $Epiph^{314}$ et ^{337}: παρεκοψε παλιν το· ηξουσιν απο ανατ. κ. δυσμ. και ανακλιθ. εν τη βασ. μου (^{337} om), και το· οι εσχατ. εσοντ. πρωτοι, και το· προσηλθον οι (^{337} om) φαρισ. λεγοντεσ· εξελθε κ. πορευου εντευθεν, οτι ηρωδ. σε θελει αποκτειναι, και το· ειπε (^{337} om)· πορευθ. ειπατε τη αλ. ταυτη, εωσ οπου ειπεν· ουκ ενδεχεται προφ. απ. εξ. ιερ., και το· ιερουσ. ιερουσ - τ. απεσταλμενουσ, και το· πολλακισ ηθελησα επισυναξαι ωσ ορνισ τα τεκν. σου, και το· αφιεται υμ. ο οικ. υμ. (^{337} add ερημοσ), και το· ου μη ιδητε με εωσ (^{337} add ου) ειπητε· ευλογημενοσ.

29. και βορρα cum $ℵAD\Delta^{gr}X\Gamma\Lambda\Pi$ unc^{8} al^{100} fere b c e ff^{2} i l vg sah cop syr^{p} ... ς (sed Gb^{oo}) Ti post και add απο, Ln [απο] cum BLR (item T^{woi} sed omisso και) al mu a d f q (syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} quater απο, syr ^{cu} et ^{sch} απ. νοτου ante κ. α. βορρ. pon) | ΚΜRXΓΛ al mu ανακληθησ. | H^{*vid} om του θεου

30. ἰδοὺ εἰσὶν et καὶ εἰσὶν: his accentibus ΚΜSΓΛ 1. etc, non (ut Ln Ti^{49}) ἰδού εἰσιν et καί εἰσιν | εσχατοι οι εσοντ. etc: X πρωτοι οι εσοντ. εσχατ. και εσοντ. εσχατ. οι εσοντ. πρωτ.

31. εν αυτη cum $ℵABEGHLRSUVX\Gamma\Delta\Lambda$ al pler it vg (Latt *in ipsa*) etc ... $DKM\Pi T^{woi}\Pi$ 63. 116. 157. al^{10} sah cop εν ταυτη (sah cop *in illo*). Prae-

τεσ αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδησ θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔ-
ριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι
ἔξω Ἰερουσαλήμ. 34 $^{175.5}$ Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί- 34 a Mt 23, 37-39
νουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ
αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ

---

terea GS al pauc b e f add *δε*, item 157. cop | *ωρα* (Gb′, Schu „bene ap Lc“) cum ℵAB*DLRX al^{15} fere syr$^{p\ mg}$ (:: ex usu est Lucae, cf 2, 38. 10, 21. 20, 19. 24, 38. 12, 12.) ... ς Ln *ημερα* cum B^{3}T^{woi}ΓΔΛΠ unc^{8} al plu it vg sah cop syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ arm aeth; syr^{cu} cop^{dz} *et in diebus* (cop add *vero*) *illis* | *προσηλθαν* cum B*DL ... ς Ln *προσηλθον* cum ℵAB^{3}RT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *φαρισαιοι*: D it (et. m^{111}) vg syr$^{cu\ et\ sch}$ *των φαρισαιων* | *αυτω*: D p^{scr} e transpon post *προσηλθ.* (al pauc vel utroq loco vel neutro habent) | *θελει*: E 31^{ev} 150^{ev} *μελλει* (E *μελει*) ... D al^{5} sah syr^{cu} *ζητει*

32. *και ειπεν* (b c f ff^{2} i l m^{111} q vg): M 7^{pe} a e *ο δε ειπ.* | *αυτοισ*: KΠ al pauc om (x^{scr} c f m syr^{sch} add *ο ις*, *Iesus*; sah *respondens Iesus dix. illis*) | *δαιμονια*: L *τα δαιμ.* | *αποτελω* cum ℵBL 33. 124. Clem ^{577}, item D *αποτελουμαι* ... ς *επιτελω* cum ARXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *τη τριτη* c. ℵADRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere am san (al) sah syr^{p} Clem ^{577} ... B 56. 346. a (*die tertia*) b c e f l m q vg (exc am san al) cop syr$^{cu\ et\ sch}$ arm aeth Or$^{int\ 3,\ 92}$ (ut a) et ^{364} add *ημερα*, hinc Ln [*ημερ.*]

33. *πλην* usq *πορευεσθαι* a e f q vg ... b c ff^{2} i l m om; habent enim post *αυριον* v. 32 sic: *et sequenti* (b m *tertia*) *die* (i om, item ff$^{2\ blanch}$) *consummor* (b ff^{2} m *consummabor*; l *crucifigor*). *Abite* (ita b; ff^{2} m *ite*; c *vadite*: exprimunt igitur *πορευεσθε*, i l* om) *quia* (m *quoniam*) *non capit* (m *impossibile est*) etc. Similiter 69. 80. ab *αυριον* ad *αυριον* transiliunt. | *αυριον* (D praem *τη*. ℵ* om *αυρ. και*, suppl ^{c}): syr ^{sch} ar^{p} pers^{p} add *operari* | *εχομενη* (:: cf Act 20, 15. 21, 26; 13, 44) cum ABLRXΓΔΠ al pler ... ℵDΛ 69. 131. 157. 433. al plus^{10} *ερχομενη* (e f l^{2} q vg *sequenti*, d *ventura*, a *in futurum*) | *πορευεσθαι* (f l^{2} vg *ambulare*, d e *abire*, q *ire*): a praetermisit; b c ff^{2} m vide ante, item i l* | *απολεσθαι* (RΛ *απωλ.*): D ante *προφητην* (corrupte D* *προτην* et ^{corr} *προστην*)

34. *αποκτεινουσα* (LR al *-κτιν-*) cum ℵBDEGHLMRSU^{2}VΓΛΠ al permu ... AKU* al plus^{15} *αποκτεννουσα*, XΔ al plus^{50} *αποκτενουσα* (Gb″) | *αυτην* (ℵ^{c}): ℵ* *αυτον* | *ορνιξ* c. ℵD ... ς Ln Ti *ορνισ* (:: quae forma in Mt, quo solo loco praeter hunc legitur, non fluct) c. ABLR unc rell al omn^{vid}. Cf Photius (in Steph. Thes.): *ορνισ Αττικοι· Ιωνεσ δε ορνιξ, και αι πλαγιαι ακολουθωσ· και Δωριεισ ορνιξ*. Praeterea post (aeth ante) *ορν.* add *congregat* (:: ut Mt) syr$^{cu\ et\ utr}$ sah aeth

βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομένουσ ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν
Mt 19, 30 20, 16 Mc 10, 31 ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσον-
ται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 $^{173.2}$ καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ
ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 $^{174.10}$ Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινεσ Φαρισαῖοι λέγον-

---

22, 32. Mc 12, 26. Lc 3, 34 et 20, 37. Praebet א etiam quinquies in epistulis, ter vero Ro 9, 10 Heb 11, 9 Iac 2, 21 ισαακ; in actis ubique i. e. quater, 3, 13. 7, 8 et 32, et ipse ισαακ. Ut D^{cant} in evv et item in actis formam ισακ confirmat, ita D^{clar} in epp. De ceteris Act 7, 32 accedit C, in epp passim Graeci Latini reliqui.) | και παντασ (sah om) τουσ προφητασ (Mcion δικαιουσ, vide post; a add *dei*): sah^{cod} syr^{hr} om | εν τ. βασ. τ. θεου et. e f vg (et. for san) Ir^{int236} Amb^{luc1474} et de fide bis (contra libere^{luc1360} *cum videritis iustos intrare in regnum caelorum*): a b c ff^{2} i l q Lcif^{133} am fu *introeuntes* (am *introire*, fu *intrare*) *in regno* (*-gnum*) *dei* | του θεου: Α αυτου, 86. 7^{pe} Ir^{int} Amb$^{luc 1474}$ et ^{1360} των ουρανων :: e Mt. De Mcione Epiph^{314} et ^{336} sic: παρεκοψε παλιν το· τοτε οψεσθε αβρ. κ. ισ. κ. ιακ. κ. παντ. τ. προφ. εν τη βασ. τ. θεου. αντι δε τουτου εποιησεν· οτε παντασ τουσ δικαιουσ ιδητε εν τη βασ. τ. θεου, υμασ δε εκβαλλομενουσ. προσεθηκε (^{314} εποίησε) δε· κραταιουμενουσ εξω, εκει εσται (^{314} και εκει εστιν) ο κλαυθμ. και ο βρυγμ. των οδ. Quae Tert$^{marc 4, 30}$ confirmat his: *cum videbunt iustos introeuntes in regnum dei, se vere detineri foris.* Addit Epiph ελεγχ. μ' ου γαρ ειπεν· οψεσθε δικαιουσ εισερχομενουσ και υμασ μη εισερχομενουσ, αλλ· οψεσθε τουσ δικ. εν τη βασ., υμασ δε εκβαλλομενουσ.

29—35. Haec omnia om Mcion teste Epiph^{314} et ^{337}: παρεκοψε παλιν το· ηξουσιν απο ανατ. κ. δυσμ. και ανακλιθ. εν τη βασ. μου (^{337} om), και το· οι εσχατ. εσοντ. πρωτοι, και το· προσηλθον οι (^{337} om) φαρισ. λεγοντεσ· εξελθε κ. πορευου εντευθεν, οτι ηρωδ. σε θελει αποκτειναι, και το· ειπε (^{337} om)· πορευθ. ειπατε τη αλ. ταυτη, εωσ οπου ειπεν· ουκ ενδεχεται προφ. απ. εξ. ιερ., και το· ιερουσ. ιερουσ - τ. απεσταλμενουσ, και το· πολλακισ ηθελησα επισυναξαι ωσ ορνισ τα τεκν. σου, και το· αφιεται υμ. ο οικ. υμ. (^{337} add ερημοσ), και το· ου μη ιδητε με εωσ (^{337} add ου) ειπητε· ευλογημενοσ.

29. και βορρα cum אADS^{gr}XΓΔΛΠ unc^{8} al^{100} fere b c e ff^{2} i l vg sah cop syr^{p} ... ς (sed Gb^{oo}) Ti post και add απο, Ln [απο] cum BLR (item T^{woi} sed omisso και) al mu a d f q (syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} quater απο, syr ^{cu} et ^{sch} απ. νοτου ante κ. α. βορρ. pon) | ΚΜRXΓΔ al mu ανακληθησ. | Η^{*vid} om του θεου

30. ἰδοὺ εἰσὶν et καὶ εἰσὶν: his accentibus ΚΜSΓΔ 1. etc, non (ut Ln Ti^{19}) ἰδού εἰσιν et καί εἰσιν | εσχατοι οι εσοντ. etc: Χ πρωτοι οι εσοντ. εσχατ. και εσοντ. εσχατ. οι εσοντ. πρωτ.

31. εν αυτη cum אABDGHLRSUVXΓΔΛ al pler it vg (Latt *in ipsa*) etc ... ΡΚΜΤ^{woi}Π 63. 116. 157. al^{10} sah cop εν ταυτη (sah cop *in illo*). Prae-

τεσ αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδησ θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔ-
ριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι
ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 $^{175.5}$ Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί- 34 K Mt 23, 37–39
νουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ
αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ

---

terea GS al pauc b e f add δε, item 157. cop | ωρα (Gb', Schu „bene ap Lc") cum ℵAB*DLRX al^{15} fere syr$^{p\ mg}$ (:: ex usu est Lucae, cf 2, 38. 10, 21. 20, 19. 24, 33. 12, 12.) ... ς Ln ημερα cum B^{3}T^{woi}ΓΔΛΠ unc^{8} al plu it vg sah cop syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ arm aeth; syr^{cu} cop^{dz} *et in diebus* (cop add *vero*) *illis* | προσηλθαν cum B*DL ... ς Ln προσηλθον cum ℵAB^{3}RT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | φαρισαιοι: D it (et. m^{111}) vg syr$^{cu\ et\ sch}$ των φαρισαιων | αυτω: D p^{scr} e transpon post προσηλθ. (al pauc vel utroq loco vel neutro habent) | θελει: E 31^{ev} 150^{ev} μελλει (E μελει) ... D al^{5} sah syr^{cu} ζητει

32. και ειπεν (b c f ff^{2} i l m^{111} q vg): M 7^{pe} a e o δε ειπ. | αυτοισ: KΠ al pauc om (x^{scr} c f m syr^{sch} add ο ις, *Iesus*; sah *respondens Iesus dix. illis*) | δαιμονια: L τα δαιμ. | αποτελω cum ℵBL 33. 124. Clem ^{577}, item D αποτελουμαι ... ς επιτελω cum AΒXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | τη τριτη c. ℵADRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere am san (al) sah syr^{p} Clem ^{577} ... B 56. 346. a (*die tertia*) b c e f l m q vg (exc am san al) cop syr$^{cu\ et\ sch}$ arm aeth Or$^{int\ 3,\ 93}$ (ut a) et ^{364} add ημερα, hinc Ln [ημερ.]

33. πλην usq πορευεσθαι a e f q vg ... b c ff^{2} i l m om; habent enim post αυριον v. 32 sic: *et sequenti* (b m *tertia*) *die* (i om, item ff$^{2\ blanch}$) *consummor* (b ff^{2} m *consummabor*; l *crucifigor*). *Abite* (ita b; ff^{2} m *ite*; c *vadite*: exprimunt igitur πορευεσθε, i l* om) *quia* (m *quoniam*) *non capit* (m *impossibile est*) etc. Similiter 69. 80. ab αυριον ad αυριον transiliunt. | αυριον (D praem τη. ℵ* om αυρ. και, suppl ^{c}): syr sch ar^{p} pers^{p} add *operari* | εχομενη (:: cf Act 20, 15. 21, 26; 13, 44) cum ABLRXΓΔΠ al pler ... ℵDΔ 69. 131. 157. 433. al plus^{10} ερχομενη (e f l^{2} q vg *sequenti*, d *ventura*, a *in futurum*) | πορευεσθαι (f l^{2} vg *ambulare*, d e *abire*, q *ire*): a praetermisit; b c ff^{2} m vide ante, item i l* | απολεσθαι (RΛ απωλ.): D ante προφητην (corrupte D* προτην et ^{corr} προστην)

34. αποκτεινουσα (LR al -κτιν-) cum ℵBDEGHLMRSU^{2}VΓΔΠ al permu ... AKU* al plus^{15} αποκτεννουσα, XΔ al plus^{50} αποκτενουσα (Gb'') | αυτην (ℵ^{c}): ℵ* αυτον | ορνιξ c. ℵD ... ς Ln Ti ορνισ (:: quae forma in Mt, quo solo loco praeter hunc legitur, non fluct) c. ABLR unc rell al omn^{vid}. Cf Photius (in Steph. Thes.): ορνισ Αττικοι· Ιωνεσ δε ορνιξ, και αι πλαγιαι ακολουθωσ· και Δωριεισ ορνιξ. Praeterea post (aeth ante) ορν. add *congregat* (:: ut Mt) syr$^{cu\ et\ utr}$ sah aeth

τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως ἥξει
Ps 118, 26 ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

1 $^{176.10}$ *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν*

34. *την εαυτης* (ℵ* -του) *νοσσιαν* (HLS al mu *νοσιαν*) cum ℵBLRXΓΔΛ unc^{6} al pler, item *nidum suum* a b vg cop ... Ln (:: ut Mt) *τα εαυτ. νοσσια* (sed D *τ. νοσσ. αυτης*, Π* al pauc *νοσια*) c. ADKMΠ al plus^{25}. Item c d f ff^{2} i l q sah arm syrr (Ir$^{int 281}$ et ^{282} ad Mt adhibuimus, tamen utroq loc om *επισυναγει* post *ορν.* ut Lc) *pullos suos*, at ita etiam *την εαυτ. νοσσιαν* verti poterat.

35. *υμιν* pri: X al^{10} fere om (item Chr^{1,638} et ^{2,359} et ^{3,154} et ^{alib}, sed non satis liquet utrum ex Mt an ex Lc afferat; similiter enim lectio in Mt fluctuat, et ipse Chr^{7,810} ad locum Mt^{i} om *υμιν*. Habet vero ^{12,39}) | *ο οικ. υμων* sine *ερημ.* cum ℵABKLRSVΓΛΠ al^{80} fere e ff^{2} g^{2} i am for fu em san tol bodl iac trevir sax sah cop^{schw} ex^{dz} arm (Or^{3,188}, item^{643} *και αφειθη αυτης ο οικος αυτων*. Haec videntur certe a Lc pendere, sed non indicatum est) Epiph^{314}(non item^{337}, vide supra) ... ς (= Gb Sz) add *ερημος* (:: ut Mt, sed ibi etiam fluct) cum DEGHMUXΔ 33. al permu a b c f g^{1} l q vg^{clem} syr^{cu}et^{utr} cop^{wi}et^{petr} aeth (et. Chr ubique add, item Ir$^{int 281}$et^{282}) | *λεγω* cum ℵ*L 40. 253. 259. b c ff^{2} i l sah syr^{cu} aeth ... Gb Sz Ln Ti *λεγ. δε* c. ℵ^{c}ABDEXΓΔ ΛΠ unc rell al plu f q vg cop syr^{p} arm, item a e syr^{sch} *dico enim* ... ς (= Gb Sz) *αμην δε λεγω* cum minusc mu | *οτι* cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler a f ff^{2} (g$^{1.2}$ ut^{vid}) vg ... ℵBDHLR al^{6} b c e i l q gat mm (Epiph vide ante) om, hinc Ln [*οτι*] :: deest in Mt, nec add ex unc nisi D; vide ad Mt | *ιδητε με* cum ℵABKMRΠ al plus^{10} a f i l vg Epiph^{bis} (vide ante) ... ς *με ιδητ.* (E al pauc *ιδετε*) cum (:: ut Mt) DEGHLSUV XΓΔΛ al plu b c e q. Praeterea Δ^{gr} sah cop aeth add (:: e Mt) *απ αρτι* | *εως* cum BDKLRΠ al plu ... ς Ln add *αν* (:: ut Mt) cum ℵAEGH MSUVXΓΔΛ al plu | *ηξει* (ut ADSVΔΛ al^{40} fere; EGHU al permu^{vid} *ηξη*) *οτε* (H *οτι*) *ειπητε* cum ADEGHSUVΔΛ al plu a b c f ff^{2} l q (g$^{1.2}$ ut vid) vg syr^{cu}et^{p}: quae versiones sic: *donec veniat* (a b f syr^{cu}et^{p} c. ob. add *dies*, non add ff^{2} l q; c vero *veniam et* pro *veniat cum*) *cum* (a *quando*) *dicetis* (a c q *dicatis*) ... ℵBKLMRXΠ 1. 69. 79. al pauc e i mm sah cop syr^{sch} arm *εως αν* (*αν* ℵMX 1. 69. al pauc; BLR 79. om, KΠ *οτε* pro *αν*) *ειπητε* (i mm *donec dicatis*, e *quoadusq dicatis*; gat „*cum dicatis*“ vdtr cum c q facere, non cum mm) :: ut Mt, a quo Lucam paullum discessisse inprimis Latinorum et syr^{cu} testimonia suadent

XIV, 1. *ελθειν*: DM 13. 28. 69. 157. 346. al mu it vg sah cop arm *εισελθειν* | *αυτον*: Γ 69. om | *εις*: A add *τον* | *αρχοντων των*: BK* om *των* | *παρατηρ. αυτον*: syr^{cu} add *ut viderent quid faceret*

παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 *καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τισ ἦν ὑδρωπικὸσ*
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 $^{177.2}$ *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ* Mt 12, 10
τοὺσ νομικοὺσ καὶ Φαρισαίουσ λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θερα-
πεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 *καὶ ἐπιλαβόμενοσ ἰάσατο αὐτὸν*
καὶ ἀπέλυσεν. 5 *καὶ ἀποκριθεὶσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· τίνοσ ὑμῶν* 13, 15 Mt 12, 11
υἱὸσ ἢ βοῦσ εἰσ φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέωσ ἀνασπάσει αὐτὸν

---

2. *ιδου*: syr^{cu} sah non exprim | *τισ*: D 1. 131. b c ff^{2} i l q mt (non item a e f vg) om | *ην*: A a^{scr} al pauc om | XΓΔ 69. al *υδροπικοσ*

3. *τουσ*: G* *αυτουσ* | *λεγων* cum ℵABL unc rell al omn fere c ff^{2} i l (g$^{1.2}$ ut^{vid}) vg syr^{p} ... D 15^{ev} a b e q am (sed b q h. l. *dixit* pon) syr^{cu} et ^{sch} om, hinc Ln (ex errore de A) edidit [*λεγων*] | *εξεστιν* sine *ει* (Schu „recte ap Lc") cum ℵBDL 59. 15^{ev} f am cop$^{wi\,et\,petr4}$ syr^{hr} aeth cat$^{ox\,111}$ ... ς Ln praem *ει* (:: ut Mt 12, 10) cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg (sah cop^{ds} ut vdtr) arm syr$^{cu\,et\,utr}$ | *τω* (243. c^{scr} *εν τω*) *σαββατω*: 1. 131. 209. 49^{ev} a *εν* (49^{ev} a om) *τοισ σαββασιν* | *θεραπευσαι* cum ℵBDL 1. 124. 131. 209. cat$^{ox\,111}$ ... ς *θεραπευειν* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Cyr$^{luc\,329}$ (:: similiter fluct lectio Mt 12, 10) | *η ου* cum ℵBDL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. 346. b e f q mm sah^{münt} (*η ουκ εξεστι*) cop syr^{cu} et ^{hr} syr^{p} c.* aeth cat^{ox} Cyr^{luc} ^{329} (libere *ηρετο τουσ νομικ. κ. τουσ φαρισ. ο κυριοσ· ποτερον ποτε εξεστι τω σαββ. θεραπευειν η ου*) ... Ln [*η ου*], ς om cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c ff^{2} i l vg sah^{woid} syr^{sch} arm (:: cf Mt)

5. *αποκριθεισ* c. ℵ$^{*et\,cb}$AXΓΔΛ unc^{7} al longe plu f vg syr^{p} et^{hr} ... Gb^{oo} Ln om cum ℵ^{ca}BDKLΠ al^{15} it^{pler} gat mm sah cop syr$^{cu\,et\,sch}$ arm aeth :: deest in Mt, nec inprimis aptum vdbtur | *προσ αυτουσ* (ita ℵ^{c}, ℵ* *πρ. αυτον*. X al pauc add *ο* ι̅ς̅) ante *ειπεν* cum ℵBLXΓΔΛ unc^{7} al pler vg ... Ln post *ειπ.* cum ADKΠ al^{8} a b c e f ff^{2} i l q sah cop syrr arm aeth :: at hoc usitatius praetereaq cum omisso *αποκριθ.* cohaeret | *υμων*: D praem *εξ* (item sah cop^{wi} *quis e vobis*, cop^{schw} ex^{ds} et petr^{2} *quis in vobis*) | *υιοσ* (Gb' Sz) c. ABEGHMSUVΓΔΛ (sed ASU *ο υι.*) al^{180} fere e f q sah syr^{cu} (sed post *υι. η βουσ* add *η ονοσ*) et^{utr} Cyr cat ox ^{111} et luc^{329} (*ει κεκωλυκεν ο νομοσ ελεειν εν σαββατω, πωσ εποικτειρεισ αυτοσ τον εισ φρεαρ καταπεσοντα; μη φροντισησ υιου κινδυνευοντοσ εν σαββατω* etc. Eadem ad scholia transiere, et. in comm codicis X) ... ς *ονοσ* (:: cf 13, 15) c. ℵKLXΠ 1. 33. (69. *οροσ*) al a b c (ff^{2} g$^{1.2}$ ex sil) i l vg cop syr^{hr} arm aeth (*bos eius aut asinus*), item D *προβατον* (:: ut Mt) | *πεσειται* (L *-σηται*) cum ℵABLΠ 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. al^{15} fere (it vg *ceciderit*) ... ς Ti *εμπεσειται* (DEG *ενπ.*) cum DXΓΔΛ unc^{8} al longe plu (:: cf Mt) | *αυτον*: A *αυτο* | *εν* cum ℵBEGHMSUVΓΛ al longe plu a e f q (i om *εν ημ. τ. σαββ.*) ... ADKLXΔΠ al^{20} b c l vg om, hinc Ln [*εν*] (:: in Mt *τοισ σαββασιν* non fluct) | *ημερα* cum ℵ*B al pauc ... ς Ln Ti *τη ημερ.* cum ℵ^{c}ADLXΓΔΛΠ unc rell al pler. Praeterea D syr^{cu} et ^{sch} (non item ^{p} et ^{hr}) arr pers^{p} *τη ημερ. τ. σαββ.* ante *και ουκ ευθεωσ* pon

ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 *καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸσ ταῦτα.*

7 [178.10] *Ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν, ἐπέχων πῶσ τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ·* 8 *ὅταν
κληθῇσ ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν πρωτοκλισίαν,
μήποτε ἐντιμότερόσ σου ᾖ κεκλημένοσ ὑπ᾽ αὐτοῦ,* 9 *καὶ ἐλθὼν ὁ
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ σοι· δὸσ τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.* 10 *ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇσ,
πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-*

6. *και ουκ ισχ. ανταποκριθ.* (ℵL 1. 131. 209. al pauc *αποκριθ.*): D 47. *οι δε ουκ απεκριθησαν*, e *illi autem nihil potuerunt respond.* Praeterea ς Ln Ti add *αυτω* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a f (item *ad haec respond. illi* b c ff$^{2.}$ g$^{1. 2.}$ i q vg) sah cop syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} arm aeth ... non addidimus cum ℵBDL 1. 118. 124. 131. 157. 209. (sed ex his 1. 118. 131. *πρ. αυτον* pro *πρ. ταυτ.*) e l

7. *ελεγ. δε*: D a (ff$^{2.}$ g$^{1. 2.}$?) vg arm add *και*, non item b c e f i l q etc | AE*HKLXΓΔΛ al mu (non item ℵBDE^{2}GMSUΠ etc) *πρωτοκλησιας*, item v. 8. AE*XΛ al *πρωτοκλησιαν* et MXΛ al etiam *κατακληθησ* | *επεχων πωσ τ. πρ. εξελεγοντο*: syr^{cu} *et eligebant primos accubitus* | *λεγων πρ. αυτουσ*: e syr^{sch} om; item 1. 131. 209. cop om *πρ. αυτουσ*

8. *κληθησ υπο τινοσ*, ita b f q syr^{utr} et ^{hr}: D e (*cum invitati fueritis*) vg 130^{lat} syr^{cu} Clem^{165} (*οταν κληθησ εισ γαμουσ, μη κατακεισο εισ την πρωτοκλισιαν*) om *υπο τινοσ* ... a c ff$^{2.}$ l *cum invitatus quis fuerit* (a *fuer. aliquis*) etc, item i omisso *quis* | *εισ γαμουσ* (D 17^{ev} *-μον*, arm add *aut ad convivium*): b sah syr$^{p\ mg\ cod}$ („non in omnibus exx invenitur") om. Apud Antioch^{hom3} *οταν κληθησ* (sed ed. est *καθισησ*) *εισ αριστον, μη* etc. | HXΓ al (editum Antioch^{hom3}) *εντιμωτεροσ* | *η κεκλημεν. υπ αυτου*: D *ηξει*, syr^{cu} *erit ibi* ... ℵ*(suppl^{a})L om *υπ* (item e^{vid}, habet enim *ne forte honoratior sit vobis invitatus illo*), a b c ff$^{2.}$ i l q (non item f vg) syr^{sch} (non item ^{sch} et ^{hr}) sah (*ne vocet?*) cop aeth om *υπ αυτου*

9. *αρξη* (Λ *αρξηται*): D^{gr} e *εση* (*et tunc eris - locum tenere*) | *μετα* cum ℵABDEGLMVΔΛ al permu ... ς *μετ* cum HKUXΓΠ al plu | *τον*: D* om

10. *κληθησ* (Antioch^{hom3} *κατακλιθησ*): B* al pauc *-θεισ* | *πορευθεισ* (et. Antioch): D 251. e om, item Clem^{165} (*αλλ οταν κληθησ, εισ τον εσχατ. τοπ. αναπιπτε*) | *αναπεσε* (Gb' Sz; Schulzio „scribendi errore" pro *-σαι* ortum videbatur) cum ℵAB*EHKSUVΓΠ al^{100} fere ... Gb *αναπεσαι* cum B^{3}GLMXΔΛ al plus^{20} (editum et. Antioch^{1081}) ... ς *αναπεσον* cum minusc pauc ... D Clem (vide ante) *αναπειπτε* :: quum in N. T. *πεσειν* cum compositis saepissime, nusquam vero *πεσασθαι* sit adhibitum, *αναπεσαι* scriptura tantum a *αναπεσε* differre censendum est, quemadmodum innumeris locis *αι* et *ε* promiscue in antiquissimis cdd posita sunt. Eandem prorsus rationem 17, 7 habet,

κώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα
ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 [179.5] *ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν* 18, 14 Mt 23, 12
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
12 [180.10] *Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇσ ἄρι-*
στον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ ἀδελφούσ σου
μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ σου μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ, μήποτε καὶ αὐτοὶ
ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 *ἀλλ' ὅταν*
ποιῇσ δοχήν, κάλει πτωχούσ, ἀναπήρουσ, χωλούσ, τυφλούσ, 14 *καὶ*

---

ubi similiter testes mu -*σαι* pro -*σε* praebent. | *σε*: E *σοι*, 69. om | *ερει* cum ℵBLX 53. 63. 253. 259. ... ς Ln *ειπη* (EG al mu *ειπει*, 69. *ειποι*) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler Antioch^{1081} | *τοτε*: D cop *και τοτε* (syr^{cu} et^{sch} *και* omisso *τοτε*) | *σοι* (ℵ^{a}): ℵ* 234. om | *παντων* cum ℵABLX al^{12} sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth pers^{p} Antioch^{1031} ... ς Ti om cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go arm | *συνανακειμενων*: K al aliq *ανακειμ.* | *σοι* extr: D 258. it vg syr^{cu} om

11. *ταπεινωθησεται* et *υψωθησεται* et. Clem^{306} Or^{3,431} et^{662} Antioch^{1031}: D^{gr} *ταπεινουται* et *υψουται* | *και ο*: X 69. 118. al pauc sah *ο δε* (:: ex 18, 14)

12. *δε και*: V al^{10} fere cop syr^{sch} (non item^{mss}) aeth arr om *και* | A *κεκληκοντι* | *σου* prim (et. Cyp^{304}): D a Ir^{int332} om | *μηδε τ. αδελφ. σου* (b q Cyp^{304} om *σου*): L 1. 69. 127* 209. al plus^{10} Ir^{int332} om (sed Ir^{libere}: *noli vocare divites neque amicos et vicinos et cognatos*) | *μηδε τ. συγγεν. σου* (ℵ b c ff^{2} vg Ir^{int} om *σου*): D 48^{ev} a e Cyp om, hinc Gb^{0} | *μηδε* (B *μη*) *γειτονασ* (XΓ al -*τωνασ*): D 13. 69. 124. 346. al pauc *μηδε τουσ γειτ.* (et. 13. 69. 124. 346. al pauc add *σου τουσ*) | *πλουσιουσ*: D a b c e ff^{2} i l (non item f q vg) arm Cyp *μηδε τουσ πλουσ.* | *αντικαλ. σε* (Dam *σοι*) cum ℵBDLRX 1. 69. 346. 48^{ev} e f mt go cop syrr Ir^{int} Cyp Dam^{2,453} ... ς *σε αντικαλ.* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg arm Bas^{eth249} | *αντικαλεσωσιν*: 13. 69. -*σουσιν* | *γενηται*: Λ al^{10} *γενησεται*, item e *fiet*, b c f i l q *erit* (it^{rell} Ir^{int} Cyp *fiat*) | *ανταποδ. σοι* cum ℵBDLR a e cop ... ς Ln (nesciens B et D) *σοι ανταποδ.* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg go syrr Cyp^{304} (Ir^{int} *fiat retributio ab eis*) Bas^{eth249} Dam^{2,453}

13. *αλλ*: D al^{8scr} *αλλα* | *ποιησ*: HUΓ 69. 244. 251. al^{5} (ac multo plures) *ποιειο*, M *ποιησησ* | *δοχην* post *ποι.* cum ADLRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go cop syrr arm aeth Clem^{165} Bas^{eth249} Dam^{2,453} ... ℵB ante *ποι.* (ita Ti^{synops}) | *αναπηρουσ*: ita E^{2}GHKMSUVXΓΔΛΠ etc; ℵAB DE*LR (ℵB -*πιρ*-) 157. y^{scr} *αναπειρουσ* (ut et h. l. et v. 21 Ln edidit, item Treg). Cf Phrynich. Bekk. p. 9, 22: *ἀναπηρία διὰ τοῦ η τὴν πρώτην, οὐ διὰ τῆσ ει διφθόγγου, ὡσ οἱ ἀμαθεῖσ* (in Steph. Thes. sub *ἀναπηρία*). Quae *ἀμαθία* utrum in Lucae scriptorem an codicum auctores h. l. cadat certe dubitare licet.

μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται
δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
15 Ἀκούσας δέ τισ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ·
16 ss Mt 22, 1 ss μακάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 $^{181.5}$ ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
πολλούσ, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ

---

14. *ανταποδουναι*: Δ -*διδοναι* | *δε* cum ℵ* 1. 69. 124. 157. 346. c e f ff$^{2.}$ i l q mt arm aeth Cyp^{304} Aug ... ς Ln Ti *γαρ* (:: quod aptius debebat videri) cum ℵ^{c}ABDLPR unc rell al pler a b vg go cop syr^{utr} (syr cu *και ανταπ.*) Ir^{int332} Eus^{luc186} Bas^{eth249} Dam$^{2, 458}$

15. *ταυτα* (b c *haec cum audissent quidam*, l *haec cum vidissent quidam*, vg et^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1. 2.}$ *haec cum audisset quidam*, i *hic cum audisset quidam*) hoc loco a q, D cop (syr^{cu}) post *δε τισ* ... ℵ* (suppl^{a}) e f om (:: quae omissio commendatur loco 18, 22) | *ειπεν αυτω*: ℵ* ab his verbis ad *ειπεν αυτω* v. seq transiluit; ℵ^{a} omissa supplens praetermisit *αυτω* v. 15, sed ℵ^{c} adiecit | *οστισ* cum ℵ^{a}BLPRX 1. 13. 69. 346. al^{7} cop syr p mg Eus^{luc186bis} et ^{189bis} et ^{190} cat^{ox118} ... ς Ln Ti *οσ* c. ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (it vg *qui*) Clem^{166} Eus^{luc187} et $^{ps\ mai\ 74}$ Bas$^{bapt\ 627}$ Epiph^{652} (*μανιχαιοι*) | *φαγεται*: A *φαγιται*, 69. 245 (antea *οσ*) 346. *φαγηται* | *αρτον* cum ℵABD(E* vide post)GH*K*LPRXΔΛ 1. al mu it vg go cop syr^{utr} aeth Eus^{luc186bis} et $^{189\ ter}$ et ^{190} et $^{ps\ mai\ 74}$ Epiph^{652} Bas $^{bapt\ ed}$ Or$^{int3, 899}$ ... E(ex corr*)H^{2}K^{2}MSUVΓΠ 11. 13. 69. 124. 130^{gr} 131. al plus^{130} syr^{cu} arm Clem^{166} Bas$^{bapt\ cdd}$ Cyr$^{luc331\ cod}$ cat$^{ox\ 118}$ *αριστον* (Gb′) | *του θεου* 11. 69. 237. al pauc Eus$^{ps\ mai}$ cat^{ox} Epiph *των ουρανων*

16. *αυτω* (U c *αυτοισ*): D 253. a b e arm^{ed} om | *τισ* (et. Or$^{3, 774}$ Eus luc^{186} Bas^{bapt627}): P Or$^{4, 244}$ om | *εποιει* cum ℵBR 1. 209. syr^{cu} Or$^{4, 244}$ ... ς Ln *εποιησεν* cum ADLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} Clem^{165} Or$^{3, 774}$ Eus^{luc186} et ^{189bis} Bas^{bapt} Tert$^{marc4, 31}$ | *μεγα* cum ℵAB*LPRΓΔΠ* unc^{8} al plu Or$^{3, 774}$ et $^{4, 244}$ Eus^{luc186} et ^{189} Bas^{bapt} ... Ln (ex errore de B*) Ti (item) *μεγαν* cum B^{3}(sed *ν* rursus duplici puncto notatum)DΛΠ^{2} al^{35} fere schol^{287} Clem^{165} ... X arm om

17. *τον δουλον*: P c^{scr} *τουσ δουλουσ* | *τη ωρ. του δειπνου* (et. Or$^{4, 244}$ Bas^{bapt627}): P om | *ερχεσθε* (13. 346. praem *οτι*), a b c e f ff$^{2.}$ i l m^{14} q go syr^{sch} et ^{p} et ^{hr} *venite* ... ℵADKLPRΠ al *ερχεσθαι*, qua cum scriptura conveniunt vg (*ut venirent*) cop syr^{cu} | *εισιν* cum ℵLR ... ς Ln Ti *εστιν* cum ABDPX unc rell al omn^{vid}. Idque sine *παντα* cum ℵ* et ^{c} (nisi est ^{cb})BLR b c ff$^{2.}$ i l q (hi Latt omnes: *iam paratum est*) ... ς Ti add *παντα*, Ln [*παντα*] cum ℵ^{a}(nisi est ^{ca})APXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f vg syr^{p} arm aeth Bas^{bapt}; item ante *ετοιμ.* D a e m^{14} cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr}; agnoscit et. Eus$^{luc\ 190}$ (*εκληθησαν εισ το παντα ετοιμα φερον δειπνον*)

ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ εἶπεν αὐτῷ·
ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτη-
μένον. 20 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
ναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενοσ ὁ δοῦλοσ ἀπήγγειλεν τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶσ ὁ οἰκοδεσπότησ εἶπεν τῷ δούλῳ
αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέωσ εἰσ τὰσ πλατείασ καὶ ῥύμασ τῆσ πόλεωσ,
καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀναπήρουσ καὶ τυφλοὺσ καὶ χωλοὺσ εἰσ-

---

18. παντεσ παραιτεισθ. cum ℵBDLRX 1. it vg syr[sch] (syr[cu] om παντ.) arm ... ϛ Ti παραιτεισθ. παντ. cum AΡΓΔΛΠ unc[8] al pler go cop syr[p] (syr[hr] *omnes illi ad unum*) Bas[bapt 627] | ο πρωτοσ: P c e praem και, hinc Ln [και] | αυτω: D 1. 118. 209. a b c e ff[2.] i l m q go cop[dz] arm Bas[bapt] om | εχω αναγκην (B* -γκη) cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] (et. Bas[bapt]) ... Ln αναγκ. εχω cum DP, item Latt *necesse habeo* | εξελθων ιδειν cum ℵBDL ... Ti εξελθειν ιδειν cum GR cop syr cu et[sch] arm aeth; ϛ Ln εξελθειν και ιδειν cum APXΓΔΛΠ unc[7] al omn vid a b c e f ff[2.] i l m q (g[1. 2.] e sil) vg go syr[p] Bas[bapt] | ερωτω σε (ℵ[a]): ℵ* om σε | εχε με παρητ.: haec cop vertit *pone me sicut non venientem*. Item v. sq. Pro ερωτω etc syr[hr] *ego rogo te, supputa mihi quod ego non possum venire.*

19. ερωτω σε (e haec om) εχε με παρητημενον, et. (e) f vg Or[3, 981]: D a b c ff[2.] i m[14] q cdd ap Or[3, 981] διο (cdd ap Or και δια τουτο, a *et propter hoc*, c ff[2.] i m q *et ideo*, b *et*) ου δυναμαι ελθειν (it[6] *venire non possum*, b *devenire non poss.*), l nil nisi *non possum*; syr[hr] ut v. 18. Or [3, 981] sic: διο και ουτοσ – ο ζευγη βοων αγορασασ – το νοητον δειπνον παρητηται. οθεν και εν τισιν αντι του· ερωτω σε, και δια τουτο ου δυναμ. ελθειν, κειται. Praeterea cf Or[3, 149] ο μεν τισ ελεγε· γυναικα εγημα, εχε με παρητημενον. ο δε τισ· ζευγη βοων ηγορασα πεντε, και πορευομαι δοκιμ. αυτα, εχε με παρητημενον. Libere ista quidem.

20. ετεροσ: D αλλοσ (it vg *alius*; syr[cu] *tertius*) | εγημα (et. Clem[552] Or[3, 149] et [981]): D ελαβον (it vg *duxi*, item d) | και (cop[petr2] om) δια τουτο (et. f ff[2.] l m vg): D διο, 157. a b c e i q Clem[552] nil nisi και ... syr[cu] om

21. παραγενομενοσ: 69. c[scr] -ναμενοσ | ο δουλοσ sine additam (Gb″ et probare vdtr Schu) cum ℵABDKLPRΠ al[12] fere it vg go cop arm aeth Bas[bapt 627] ... ϛ add εκεινοσ cum XΓΔΛ unc[8] al pler syr[cu] et [utr] et[hr] | αυτου: Γ 69. 243. εαυτου | ταυτα: b c e om ... 241. 346. παντα, D 44[ev] 7[pe] παντα ταυτα (d *haec omnia*) | τοτε: D e και | ειπεν: D post τω δουλ. αυτου pon | και τουσ (D om) ita ℵ*et[c], ℵ[a] vero substituit και οσουσ εαν ευρητε | αναπηρουσ: rursus ℵABDLPR 157. al[2scr] αναπειρουσ (ℵPR -πιρ-). Cf ad v. 13 | τυφλ. και χωλ. c. ℵBDFK LMPUΠ al[25] fere it[pler] vg go cop syr[p] aeth Eus[luc 186] Bas[bapt627] ... ϛ

ἄγαγε ὧδε. 22 *καὶ εἶπεν ὁ δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξασ, καὶ*
ἔτι τόποσ ἐστίν. 23 *καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν δοῦλον· ἔξελθε*
εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φραγμοὺσ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ
μου ὁ οἶκοσ· 24 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων*
τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 [183.5] *Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶσ*
26 a Mt 10, 37 a *εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·* 26 *εἴ τισ ἔρχεται πρόσ με καὶ οὐ μισεῖ τὸν*
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ
τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τὰσ ἀδελφάσ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ
δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 27 *ὅστισ οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν*

χωλ. και τυφλ. cum EGHRSVXΓΔΛ al plu e syr[cu] et [sch] arm ... A al[2] syr[hr] om *χωλ. και* | *εισαγαγε* (it[pler] vg *introduc*): D *ενεγκε*, d *adduc*, e *perduc*

22. *και ειπ.* (A add *αυτω*) *ο δουλοσ*: D e *και ο δουλ. ειπ.* | *κυριε* (b l q post *γεγονεν* pon): D c e om | *ὃ* cum ℵBDLR 1. e cop syr[cu] et [p mg] arm ... ς Ln Ti *ωσ* cum AΡΧΓΔΠ unc[8] al pler it[pler] vg go syr[sch] et [p txt] et [hr] aeth Bas[bapt 627]; item A *καθωσ* | *επεταξασ*: A *υπεταξ.*, 1 69. 124. 346. al[2scr] *προσεταξ.* | *τοπ. εστιν*: syr[cu] add *in convivio*

23. *δουλον*: D 72. a b syr[cu] et [sch] aeth Bas[bapt627] add *αυτου* | *αναγκ. εισελθειν*: a add *quoscumque inveneris* (:: vide ℵ[a] ad v. 21) | *μου ο οικ.* cum ℵABD[gr]KLRXΠ 157. e (*mihi domus*) cop ... ς Ln *ο οικ. μου* cum P ΓΔΛ unc[8] al omn fere it[pler] vg Bas[bapt]

24. *των ανδρων εκεινων* (et. Eus[luc189] et [190] Bas[bapt627]): ℵD e m *των ανθρωπων εκεινων* (d *illorum hominum*, D[gr] om *εκεινων*) | *των κεκλημενων* (haec Bas[bapt] cdd om): a l *qui vocati sunt et non venerunt* | *μου του δειπνου*: E[mg]F[mg]GHV[mg]XΓΛ al plu (maxime evgll) syr[hr mg] aeth[a] add *πολλοι γαρ* (X *δε*) *εισιν* (X *εσονται*) *κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι*

25. *αυτω*: EGH al aliq *τω ιυ̅* | *πολλοι* (f q vg; i hiat): D a b c e ff[2.] l syr[cu] (non item syr[utr]) om | *προσ αυτουσ*: D *αυτοισ*

26. *πρ. με*: ℵ *πρ. εμε* | *μισει*: D[gr*] *πεισει* (corr. est *μεισει*) | *πατερ. αυτου* (Gb'') cum ℵADXΔΛΠ unc[9] 1. 13. 69. 124. 131. 262. 300. 346. al[60] fere Bas[regg349] et [354] et [bapt 628] et [2, 203] ... ς Ti *πατερ. εαυτου* cum BLRΓ al mu cat[ox115] ... e Or[1, 299] et [int2, 438] (non item [int2, 477]) om *αυτου* | *μητερα*: D Bas[2, 203] add *αυτου*, item cop syr[cu] et [sch] et hoc loco et in seqq | *κ. την γυναικα κ. τα τεκνα*: haec syr[cu] et [sch] post *κ. τ. αδελφασ* pon | *ετι δε και* cum ℵAD[gr]XΓΛΠ unc[9] al omn[vid] (vide infra Clem) Bas[2, 203] et [bapt628] c f vg (hi tres *adhuc autem et*) cop go (omisso *και*) syr[p] ... Ln Ti *ετι τε και* cum BLRΔ, item *adhuc etiam et* d ff[2.] Hil[330] Amb[ps118] (similiter b q Amb[luc1446] *etiam et*, e *adhuc et*, a *insuper et*, Or[1, 299] *ετι και*, syr[cu] *etiam*, syr[sch] *et etiam*) | *την εαυτ. ψυχ.* cum AD LRXΓΔΛΠ unc[9] al fere omn (d *suam animam*) Or[1, 299] Bas[2, 203] et [bapt628] ... ℵB (vide et. Clem[938]) *τ. ψυχ. εαυτου* (ita Ti[synops]), item 69. *τ. ψ. αυτου* (it vg *animam suam*) | *ειναι μου μαθητ.* (l *discip. meus*) cum

ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
28 [183.10] *Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶ-
τον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν;* 29 *ἵνα
μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες*

ℵBLMRX al pauc l fu cop syr[p] aeth ... ς Ln μου μαθητ. ειναι (e *discens meus*) cum ADKGHSUVΓΔΛ al plu a b c e f l go syr[cu] et [sch] Or[1, 299] ... KΠ al[20] fere vg (item ff[2.] g[1. 2.?]) Eus[theoph144] Bas[regg354] et [2, 203] et [bapt628] Or[int2, 488] μου ειναι μαθητ., F μαθ. ειν. μου. Cf et. Clem [938] ος ου μισει πατερα και μητερα και παιδας, προσετι δε και την ψυχ. εαυτου, εμος μαθητ. ειναι ου δυναται (cf et.[880]). Respicit huc et. Pist[341] ([sah] p. τε.β) „dixi vobis olim: *qui haud reliquerit patrem et matrem, ut sequatur me, hic non est dignus me.*"

27. Versum om M*RΓ al mu | οστις sine copula cum ℵ*L cop (accedit B*: quod enim habet οστις ουν, vitiose pro οστις ου scriptum est, etsi B[3] ου ad ουν addidit. Item accedit aeth, qui quod praecedit, ου δυν. ει. μ. μαθ., cum οστις conjg; antea „odio habeat" etc.) Contra nil probat Ir ex Valentt[16]: εν τω ειπειν· ος ου βασταζει etc, nec Or[int2, 477] „dicit: *Qui non tollit*" etc ... ς Ln Ti και οστις (D Ir[16] ος) cum ℵ[c]A(D)XΔΛΠ unc[9] al fere omn a b c f ff[2.] l q vg (e *et si*) syr[cu] et [utr] ... 157. arm οστ. γαρ | βασταζει: F al[2scr] -ασει | εαυτου c. ABL[2]M[2]Δ al[10] ... ς αυτου c. ℵDLΛΠ unc[8] al pler Bas[bapt628]:: ut Mt | ερχεται: KΠ al[7] Bas[bapt] ακολουθει (item Ir[17] sed ακολ. μοι pro ερχ. οπ. μ.) :: ex Mt | ειν. μου μαθ. cum ℵBEFGHLSVXΔΛ al[30] fere b e f q am[2] for go Bas[bapt] ... D (a Ir[int17]) tol μου μαθ. (a Ir[int] *disc. meus*) ειναι ... ς Ln μου ειν. μαθ. cum AKM[2]UΠ al plu c ff[2.] vg (et. am*). Libere Ir[17] ex Valentt μαθητ. εμος ου δυνατ. γενεσθ. Cf et. (quae magis a Mt pendent) Or[3, 685] ος αν μη αρη τον σταυρον αυτου και ακολουθηση οπισω μου, ουκ εστι μου αξιος ειναι μαθητης.

28. γαρ (aeth *et si fuerit inter vos* etc): D e δε ... a b ff[2.] l q om (nil probat Or[3, 778] το· τις εξ υμων βουλομενος πυργ. οικοδομ. ουχι πρωτον ψηφιζει ει δυναται θειναι τον θεμελιον και εκτελεσαι, ινα μη αρξωνται οι θεωρουντες εμπαιζειν τω μη etc) | θελων cum ℵABDFGKLRXΔ Λ* al permu (Or) Eph[265] Bas[bapt628] ... EHMSUVΓΛ[2] al plus[60] ο θελων (:: cf Gal 1, 7 Col 2, 8 Ro 8, 11 ubi artic. simili modo positus non fluct) | XΓΔ al mu καθησας, item ΔΛ al mu v. 31 | εις απαρτ. (Gb Sz) cum BDLR 225. g[scr]; b c ff[2.] l q vg *sumptus qui necessarii sunt, si habet* (vg[ed] *habeat*) *ad consummandum* (vg *perficiend.*); e *sumptum, si habet ad consummationem* (item vdtr τα omittere cop syr[cu] et [utr], non item go arm. Incertum Or[int2, 146] *sumptus, si habet unde perficiat*) ... Ln Gb' τα εις απ. cum ℵAEGHKMSUΓΔΛΠ al plus[50]; item a *impendia, si habeat quae opus sunt ad consummandum eam*, f *inpendia, si habet quae opus sunt ad perficiendum* ... ς (= Gb Sz) τα προς απ. cum FVXΠ al permu Bas[bapt628] et [3, 125], item omisso τα Eph[265]

29. αυτου: U om | και μη ισχυοντος (LXUΔ al[10] Eph[265] ισχυσαντος, S al pauc add αυτου) εκτελεσαι (a *ne si posito fundamento non valuerit*

οἱ θεωροῦντεσ ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 *λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ*
ὁ ἄνθρωποσ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 *Ἢ*
τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰσ πόλεμον οὐχὶ
καθίσασ πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατόσ ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαν-
τῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 *εἰ δὲ μήγε,*
ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ ἐρωτᾷ τὰ πρὸσ εἰρή-
νην. 33 [184.5] *οὕτωσ οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν*
τοῖσ ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 34 [185.2]

---

consummare) et. Bas[bapt et 3, 125]: D e *μη ισχυση οικοδομησαι και*. Similiter Aug[epp] *ne quando cum posuerit fundamentum, non possit aedificare, et omnes qui transeunt et vident incipiant dicere* | *αρξωνται*: EH UXΓ al[10] fere -*ξονται* | *αυτω εμπαιζ.* cum ℵABKLRUXΠ al mu Eph[265] Bas[bapt 628] ... ς *εμπαιζ.* (E al pauc *ενπ.*) *αυτ.* cum EGHMSVΓΔΛ al plu f vg go syr[omn] Bas[3, 125] | *αρξωντ. αυτ. εμπαιζ.* [30] *λεγοντεσ*: D e *μελλουσιν λεγειν* (item Aug[epp], vide ante), a b ff[2] i l q *dicent* (praecedit *ne*), c *dicant*. Cf et. Petr[can 10] *κατ εκεινον τον τεθεικοτα θεμελιον και μη ισχυσαντα εκτελεσαι· αρξονται γαρ φησιν παντεσ οι παραπορευομενοι εμπαιζειν αυτω* (Gall[4, 99] *αυτον*) *λεγοντεσ* etc

30. *οτι* (et. f q vg Bas[bapt et 3, 125]): D al[8] a b c e ff[2] l syr[cu] Petr[can 10] Eph[265] om | *ηρξατο οικοδομειν*: Petr Bas[3, 125] *θεμελιον εθηκε*

31. *ετερω* (R *εταιρω*, syr[sch] *cum rege socio suo*) *βασιλει* ante *συμβαλ.* (D L *συνβ.*) c. ℵABDLRX 33. 157. al[5] fere ... ς post *συμβ.* c. ΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[bapt], item it vg go cop arm etc (a *committere cum alio rege bellum*, e *committ. ali regi ad bellum*, sed it[plor] vg *committ. bellum advers. alium regem*) | *ουχι*: D *ουκ ευθεωσ* | *καθισασ* (non exprim syr[cu] et [sch]) hoc loco a c ff[2] vg: 1. 131. 157. al[4scr] 3p[e] b e f i l q post *πρωτον* pon | *βουλευσεται* cum ℵB a b f ff[2] i l q (b q *cogitabit*, a f ff[2] i *cogitavit*, l *conputavit*: quae et ipsa pro confusione frequentissima litterarum b et v *βουλευσεται* exprim) ... ς Ln Ti *βουλευεται* (c d vg *cogitat*) cum DRXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] c vg go rell Bas bapt[628] | *δυνατοσ*: U 248. 433. -*τον* | *υπαντησαι* cum ℵABDRXΔ 1. 33. 69[**] 346. ... ς *απαντησ.* cum LΓΛΠ unc[8] al pler Bas[bapt]

32. *ετι αυτου πορρω* cum ℵBDLX al mu it[pler] vg (hi *adhuc illo longe agente*; e Aug[epp] *cum adhuc longe est*, a *dum adhuc cum longe est*) ... Gb' *ετι* (Δ al pauc aeth om) *πορρω αυτου* cum ARΓΔΛΠ unc[8] al plus[60] go Bas[bapt 628] Dam[par 610] (*πορρωθεν*) | *πρεσβ. αποστειλασ*: D e go cop *αποστ. πρεσβ.* | *τα προσ* cum ℵ[c]ADLRXΔΛ unc[7] al pler Bas[bapt] Dam[par], item ℵ*Γ omisso *τα* ... KΠ al plus[10] *τα εισ*, item B omisso *τα*. Ex Latt f vg syr[p] *ea quae pacis sunt*; it[pler] vero *pacem*, nec aliter fere vv rell

33. *ουτ. ουν* (Λ 237. om) *πασ* (vr add *ο*) *εξ υμων* (a e f vg *sic ergo omnis ex vobis*): D *ουτ. ουν και εξ υμ. πασ*, b ff[2] i l q *sic ergo ex vobis* (sequente *qui*), c *quis ergo ex vobis* (sed item sequitur *qui*) | *πασιν* (ℵ -*σι*, non item AB etc): DR 47. 57. 251. om | *τοισ εαυτου υπαρχου-*

Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυ- Mt 5, 13 Mc 9, 50
θήσεται; 35 οὔτε εἰσ γῆν οὔτε εἰσ κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω
βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

XV.

1 [186.2] Ἠσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντεσ πάντεσ οἱ τελῶναι καὶ οἱ Mt 9, 10
ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖσ λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ἁμαρτωλοὺσ προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖσ. 3 [187.5] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν
ταύτην λέγων· 4 τίσ ἄνθρωποσ ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα Mt 18, 12–14

σιν cum ℵABRLXΓΔΛ unc rell etc: DKMΠ al vix[10] τ. υπ. αυτου (440. εαυτ.), Athgall[188] αυτου τ. υπαρχ. | ειν. μου μαθητ. cum ℵBLR al[6] a (l esse disc. meus) go cop syr[utr] Or[int2, 438] ... ς Ti μου ειν. μαθητ. c. AU[2]XΓΔΛΠ unc[7] al pler f vg arm Athgall[188] Bas[regg 505] Or[int2, 104 et 477] ... DU* b c e ff[2] i q μου μαθ. ειναι

34. καλ. ουν τ. αλ.: Γ om | ουν cum ℵBLX 69. 124. 346. cop[wi et petr4] cat[ox com 116] (sah quia) ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ADRΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop[schw ex dz] rell | το αλα bis cum ℵ*D (:: eandem formam in Mc ex ℵLΔ recepimus; debebat vero et. in Mt ex ℵD recipi) ... ς Ln Ti το αλασ bis cum ℵ[c]BLR rell unc et min omn[vid] | δε και cum ℵBDLX al[8] a b c g[1. 2] q am for fu ing em iac gat tol (l quodsi sal quoque) syr[cu et sch] ... ς δε cum AΒΓΔΛΠ unc[8] al pler e f ff[2] i (e sed si sal, f ff[2] i quodsi sal) vg[ed] (si autem sal) sah cop syr[p] arm aeth (:: cf Mt et Mc) | μωρανθη (a d e infatuatum fuerit, it[pl] vg evanuerit): 56. 58. 69. μαρανθη | αρτυθησεται: 1. 33. 118. 131. αλισθησεται (:: e Mt)

35. γην (et. Or[1,794] ουτ εισ γην ουτ εισ κοπρον ισχυει ετι): D 69. την γην | ευθετ. εστιν: H om | βαλλουσιν (e iactant, c mittitur; a l nisi ut proiciatur): M al pauc βαλουσιν, b d q mittent, f ff[2] i vg mittetur | αυτο: ELΓ al αυτω

XV. 1. αυτω εγγιζ. παντ. (LR πα. εγγ.) cum ℵABKMUΠ al[12] fere (LR) go Bas[eth272] ... ς εγγ. αυτω παντ. cum DEGHSVXΓΔΛ al pler a e f ff[2] i syr[p] arm ... 237. 251. b c l q vg (et. 130[lat]) syr[cu et sch] om παντεσ | και οι: DU al[25] fere arm om οι | αυτου: Γ αυτω

2. οι τε cum ℵBDL ... ς om τε cum AXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] cop Bas[eth 272] | φαρισ. και οι γραμμ.: A 69. 124. 346. i[cant] syr[cu et sch] aeth Bas[eth272] γραμμ. κ. οι φαρισ.

3. λεγων (et. Bas[eth272]): D 13. 28. 69. 243. b e syr[cu et sch] arm om

4. εχων et απολεσασ (B[2] et[8]): D οσ εξει et (ita et. B* sic) απολεση. Latt sic: quis – qui habet – et si erraverit (a perierit) a b f ff[2] l q, quis – qui habet – et si perdiderit vg, quis hominum ex vobis habiens ov. cent. et cum perdiderit e, quis – habet – et erraverit c (quis – qui habet cent. ov,

καὶ ἀπολέσασ ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν
τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλόσ, ἕωσ εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰσ
τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺσ φίλουσ καὶ τοὺσ γείτονασ, λέγων αὐτοῖσ·
συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλόσ. 7 λέγω
ὑμῖν ὅτι οὕτωσ χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοισ οἵτινεσ οὐ χρείαν ἔχουσιν
μετανοίασ. 8 [188.10] Ἢ τίσ γυνὴ δραχμὰσ ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-

---

nonne dimittit omissis mediis i). Cf Meth[686] *τισ εστιν εξ υμ. ανθρ. οσ εχει εκατ. προβ. καν απολεση* etc | *εξ αυτ. εν* cum ℵBD[gr] 1. 69. 131. 157. 346. e ... ς Ln *εν εξ αυτ.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ALXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] d vg rell Meth[686] Bas[eth273] Bas[sel144] | *ου* (L al[8] *ουχι* :: ut Mt) *καταλειπει* (AL al *-λιπει*, ES*Λ al *-λειπη*): D Meth[686] *ουκ αφιησι*, b c ff[2] mt sah *nonne dimittet* | *ενενηκοντα* cum unc omnib al pl ... ς *εννενηκοντα* cum minusc non ita mu | *πορευεται επι το απολωλοσ*, b c ff[2] i l q *ibit* (q *abibit*) *ad illam quae erravit*, vg *vadit ad illam quae perierat*: D *απελθων το απ. ζητει*, a e *vadit ad illam quae perit* (e *perierat*) *quaerens*, f *vadit quaerere eam quae erravit* | *εωσ* cum BDEGHKLSVXΓΠ al plu Meth[686] (*ζητει αυτο εωσ ευρη*) Bas[sel144] ... ℵAMUΔΛ 1. 13. 69. 124. 131. 209. 346. al[25] fere Bas[eth273] add *ου* (:: cf ad 12, 59), 254. *οτου*

5. *αυτου* cum ℵBDFKLXΓΔΠ al plus[50] Meth[686] Bas[sel144] ... ς Ln Ti *εαυτου* cum AEGHMSUVΛ al plu

6. *και ελθων*: D sah *ελθ. δε* | *εισ τον οικον* (it[pler] vg *domum*, d f *in domum*): D* Meth[686] om *τον* | *συνκαλει* (*συνκ.* cum ℵD, v. 9 et. AΔ; ς Ln Ti *συγκ.* cum AB rell) cum ℵABLXΓΔΠ unc[8] al plu ... DFΛ al[30] Meth[686] Bas[regg417] Bas[sel144] *συνκαλειται* (*συγκ.*) | *τουσ* (Meth om) *γειτονασ*: Γ 1. *τασ γειτ.* (Γ al *γειτωνασ*, item v. 9. Cf ad 14, 12) | *αυτοισ*: Γ 7[pe] cop[wi et petr2] Meth Bas[regg417] Bas[sel] om | *συνχαρητε* (*συνχ.* cum ℵDΔ, v. 9. et. Δ; ς Ln Ti *συγχ.* cum AB rell): Δ *συνχαιρητε* | *το προβατον*: Δ *τον πρ.*, U *την πρ.*

7. *λεγω*: D al pauc syr[cu] add *δε*, item e *ergo* | *ουτωσ*: ς *ουτω* sine cod unc | *χαρα εν τ. ουρ. εσται* cum ℵBL 33. 157. ... ς Ln Ti *χαρ. εστ. εν τ. ουρ.* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] (F hiat) al pler it (sed e Cyp[72] *erit gaudium*) vg go sah cop syrr aeth | *η επι*: F al pauc add *τοισ* | *ενενηκοντα*: ς *εννενηκ.* ut v. 4 | *δικαιοισ*: X *δικαιων*, 131. *δικαιουσ* | *ου χρ. εχουσιν* (et. Or[1, 213] et [3, 224]): D *ουκ εχουσι* (D[2] *-σιν*) *χρ.*, it[pl] vg *non indigent* (a e *quibus non est necessaria*, Cyp *quibus non est opus*)

8. *δραχμασ* (et. a c d vg[ed], item *drachmam* sed a *dracmam*; b for *dracmas* et *dracmam*): ΛFLX 157. al aliq *δραγμασ*, item FS*X al *δραγμην* (sed F v. 9 *-χμην*), f i l q am ing *dragmas* et *dragmam* (i *draghmam*), ... e *denarios* et *denarium*. Λ hoc versu et seq *δραγχην*, 69. *δραγχμασ* et bis *δραγχμην* | *δρα. εχουσα δεκα*: D it vg syr[cu] et[utr] aeth

λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζη-
τεῖ ἐπιμελῶσ ἕωσ ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰσ φίλασ
καὶ γείτονασ λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 [189.5] οὕτωσ, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 [190.10] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπόσ τισ εἶχεν δύο υἱούσ. 12 καὶ
εἶπεν ὁ νεώτεροσ αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δόσ μοι τὸ ἐπιβάλλον

εχουσα ante δρα. pon, 157. ante δεκ. δρα. | εαν (L add αν) απολεση (E al -σει): D 157. και απολεσασα | δραχμην (vide ante): D 157. b c e ff[2.] i l q sah cop syr[cu] et[sch] om (sed a syr[cu] et [sch] *unam ex illis*) | λυχνον: Γ 239. -χνιαν | εωσ οτου cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler ... ℵBLX al[10] fere εωσ ου (LX σου) ... D 69. nil nisi εωσ | Γ al ευρει

9. συνκαλει (συνκ. cum ℵADΔ; ς Ln Ti συγκ. cum BL rell) cum ℵBEKLUX ΔΠ al plus[25] ... ς Ln -λειται cum ADEGHMSVΓΛ al plu (:: et v. 9 et v. 6 συγκαλειται aliena manu inlatum. Cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24. 28, 17 ubi συνκαλεσαμενοσ et συνκαλεσασθαι non fluct; contra et. Act 5, 21 pro συνεκαλεσαν D substituit συνκαλεσαμενοι | και γειτονασ sine articulo cum ℵBL al pauc (accedente D τασ γειτ. και φιλ.) ... ς και τασ (M al[5] τουσ) γειτ. cum ΑΧΓΔΛΠ unc[7] al pler (item M al[5]) | συνχα. cum ℵADΔ ... ς Ln Ti συγχα. cum BL rell | την δραχμ. (vide ad v. 6) ην απωλεσα (EFKXΓ al απολ.): D e ην απώλεσ. δρα.

10. γινεται ante χαρα cum ℵBLX 33[vid] (syr[cu] et[sch] aeth) Vict[tun bis] (*sic erit gaudium*, vide ap Sab) Orientalium ep ad Symm (*amen dico vobis quia sic fiet gaudium* etc, vide ap Sab) ... ς Ln post χαρα cum ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler sah go syr[p], item D 13. 69. 157. 346. it vg arm χαρα εσται. Cf et. Or[int4,468] „de quibus dicitur quia *gaudium habeant super uno*" etc | των (B om) αγγελων (syr[cu] *coram omnib. angel.*): 49. 71. 235. g[scr] om. Omisisse etiam Marcionem (ut 12, 8 sq) suadet Tert[marc 4,32] „quis requirit? Nonne qui perdidit? Quis autem perdidit? Nonne qui habuit? Quis vero habuit? Nonne cuius fuit? Si igitur homo non alterius est res quam creatoris, is eum habuit cuius fuit. Is perdidit qui - Is exsultavit qui invenit - Atque adeo exsultare illius est de paenitentia peccatoris - qui se professus est olim malle peccatoris paenitentiam quam mortem." | επι: E[supp] al pauc εφ

11. ειπεν δε: a *dixit ergo*, b *et ait*, sah *dixit* (syr[cu] *dicebat illis iterum*, syr[sch] *et Iesus iterum illis dicebat*): E[supp] 24* 69. om. De Mcione Epiph[315] et[338] παλιν παρεκοψε πασαν την παραβολ. ([315] τ. παρ. πα.) των δυο υιων, του ειληφοτοσ το μεροσ των υπαρχοντων και ασωτωσ δαπανησαντοσ ([315] om κ. ασ. δαπ.) και του αλλου. Nec contra est Tert[marc4,32sq] praeteriens 15, 11—32.

12. αυτων (e i om) τω πατρι, ita f q vg syr[p] et[hr] etc: a b c ff[2.sab] (ff[2.] blan om) l syr[cu] et[sch] *illi* (*dixit illi adulescentior* a b ff[2.] l, *dix. illi iunior* c) | πατερ (ℵ[cb] suppl): ℵ* om | το επιβαλλον (ΓΔ al -λλων): D

μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ
πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς
χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώ-
τως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ
τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευ-
θεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν
αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει
γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι,

---

al^{7} add *μοι*, item it vg (Latt *quae me contingit* vel similiter) syrr go aeth (sah cop *meam partem*) | *της ουσιας*: syr^{cu} et ^{sch} *e domo tua*, syr^{hr} et ^{p} *e substantia tua*, sed^{p} *tua* c.*, contra syr$^{p\ mg\ gr}$ *της ουσιας*. Ps-Chr^{10,1009} *δος μοι την ουσιαν*. | *και* sec c. ℵ*DXΓΔΛΠ unc^{8} omn^{vid} it vg go syr^{omn} arm aeth ... Ln *ο δε* cum ℵ^{c}ABL cop (sah *divisit autem*) Ps-Chr^{10,1009} | *τον βιον* (it vg *substantiam*): e go sah syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} add *αυτου* (*suam*)

13. *και μετ ου* (e *et post non multos*): D it^{pler} vg Ps-Chr^{10,1009} *και ου μετα* (*et non post multos*) | *απαντα* cum ℵALXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Ps-Chr^{10,1009} ... Ln *παντα* cum BDP al pauc | *και εκει*: DG al pauc Ps-Chr^{10,1010} *κακει* | *την ουσιαν αυτου* (ℵ *εαυτου*): D^{gr} *εαυτου τον βιον*, Ps-Chr^{10,1010} *τον βιον αυτου* (antea *ανηλωσε* pro *διεσκ.*) | *ζων ασωτως* (FΛ al^{4scr} -*τος*): syr^{cu} *in illis cibis qui non decebant*, *nam vivebat prodige cum meretricibus* (ℵ* per negligentiam scriptoris repetit *εις χωραν μακραν*, pro quibus ℵ^{a} *ζων ασωτ.* reposuit)

14. *λιμος*: 69* *λοιμ.*, item v. 17 *λοιμω* | *ισχυρα* (Gb') c. ℵABDL 1. 33. 131. (non R nec R* ut nuper recognovimus) ... ϛ *ισχυρος* cum PQRX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Chr^{10,1010} (:: similiter lectio fluct Act 11, 28) | *υστερεισθαι* cum ℵBDEHKLQRUVXΔΠ al pler ... AGMSΓΛ al^{15} fere praem *του* | *κ. αυτ. ηρξ. υστερ.*: syr^{cu} om, item Ps-Chr^{10,1010} (sed libere pergit *και προσηλθεν ενι* etc)

15. *των*: Δ om | *επεμψ. αυτον*: Λ 262. 6^{pe} Ps-Chr add *ο πολιτης* | *εις τους αγρους*: 251. al pauc Ps-Chr^{8,651} *εις τον αγρον*, it^{pler} vg *in villam suam* vel *in villa sua*, a e *in agro suo*, similiter sah cop^{wi} et ^{dz} go syrr | *αυτου*: D 34. syr^{cu} et ^{sch} aeth om

16. *και* pri: G om | *και επεθυμει*: D* *καπεθυμ.*, Δ *και απεθυμ.* | *γεμισαι τ. κοιλ. αυτ.* cum APQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg (b c ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg *implere ventrem suum*, a *saturare ventrem suum*) cop syr^{sch} et ^{p} arm Ps-Chr^{10,1010} et ^{8,652} ... ℵBDLR 1. 13. 69. 94. 124. 131. 251. 346. d e f (hi^{3} *saturari*) go^{vid} sah syr^{cu} (*manducare*) syr^{hr} aeth cat$^{ox\ 118}$ schol^{237} et ^{alior} *χορτασθηναι* | *απο* cum iisdem qui *γεμισαι* etc ... ℵBDLR 1. 13. 124. al^{5} (non 69.) *εκ* (it vg *de*). Cf et. Or^{3,962} (fragm. orationis in parabolam prodigi): *νοησεις δε και ουτως το επιθυμειν κορεσθηναι τον ασωτον εκ των κερατιων* etc

καὶ οὐδεὶσ ἐδίδου αὐτῷ. 17 *εἰσ ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι*
τοῦ πατρόσ μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι.
18 *ἀναστὰσ πορεύσομαι πρὸσ τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πά-*
τερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 *οὐκέτι εἰμὶ*
ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ ἕνα τῶν μισθίων σου.
20 *καὶ ἀναστὰσ ἦλθεν πρὸσ τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ*
μακρὰν ἀπέχοντοσ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐ-
τόν. 21 *εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν*

---

17. *εαυτον*: L *αυτον* | *εφη* cum ℵBL 13. 69. 124. 346. Ps-Chr$^{10, 1010}$ ... ς Ln *ειπεν* cum ADPQRXΓΔΛΠ unc rell al pler | *ποσοι* (L syr$^{cu\ et\ sch}$ add *αρτι*, Ps-Chr *νυν*): X 69. 131. 157. 433. al^{15} *πωσ οι* | *του πατροσ*: vg^{clem} (non am for fu em mm gat ing etc) sax syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ arm Hier Aug (utrumque vide ap Sab) *in domo patris*, Ps-Chr *παρα τω πατρι* | *περισσευουσιν* cum ℵDLQRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Chr ... Ti *περισσευονται* cum ABP 1. 94. 2^{ev} cat$^{ox\,118}$ schol$^{254\ et\ allor}$ | *λιμω ωδε* cum ℵBL (al?) e syr^{p}; item Gb+ Sz Ti *ωδε λιμω* cum DRU 1. 13. 67. 73. 124. 127. 131. 184. 209. 346. it^{pler} vg cop syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ arm aeth Ps-Chr$^{10, 1010\ et\ 8, 652}$ ... ς om *ωδε* cum APQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler go sah (:: statuimus igitur ab initio scriptum fuisse *εγωδελιμωωδε*, qua de scriptura *ωδε* facile excidit; facilius etiam postquam *εγωδεωδελιμω* substitutum est)

18. *αναστασ*: ℵ* (om c) syr^{cu} (syr$^{cu\ et\ sch}$ antea *et ego*) add *δε*, item l *itaque* | *πορευσομαι*: Γ al pauc *-σωμαι*, R *-ομαι*

19. *ουκετι* cum ℵABDE^{supp}HKLQRSUVΓΔΛΠ al^{40} fere it^{pler} vg^{ed} (sed et em gat) go sah cop aeth syr^{hr} ... ς (= Gb Sz) *και ουκετι* cum GMPX al plu g$^{1\cdot}$ am for fu ing mt tol syr$^{cu\ et\ utr}$ arm aeth Ps-Chr$^{8, 652}$ Ps-Chr$^{10, 1010\,txt}$ (non item ^{com}) | *υιοσ σου* (D^{gr} *σου υιοσ*): ab his vocibus R* ad easdem v. 21 exeunte positas transiluit; supplevit omissa corr^{saec9}, sed ex parte abscissa sunt

20. *πατερ. αυτου* cum ℵDHKLMPQR^{supp}XΔΠ al plus^{40} ... ς Ti *πατ. εαυτου* cum ABEGSUVΓΛ al permu | *αυτου μακραν*: PX 33. post *αυτου* add *ου* | *απεχοντοσ*: Δ *εχοντοσ* | *ειδεν* cum ℵBDEGHMSUΓΔΛΠ^{2} al plu ... Ti *ιδεν* cum AKLPQVXΠ* al mu | *εσπλαγχνισθ.* (R^{2} *-αχνησθ.*): Γ al aliq *ευσπλαγχν.* | *επεπεσεν* (e *superiecit se*, it^{pl} vg *cecidit super*): D *ενεπεσεν* (a d Hier *incubuit super*) ... 1. 69. 118. 127. 209. al^{40} fere Ps-Chr$^{8, 658}$ cat$^{ox\,119}$ *επεσεν* | *και* (ante *κατεφιλ.*): D^{gr*} om

21. *ειπ. δε αυτω* (Λ *αυτου*) *ο υιοσ* cum ℵAPQR^{supp}PXΓΔ(Λ)Π unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ aeth (sed go syr$^{cu\ et\ p\ et\ hr}$ aeth *et dixit ei*, iidem exc go *filius eius*) ... Ti *ειπ. δε ο υιοσ αυτω* (209. *αυτου*) cum BL 1. 131. 157. 209. cop (sah om *δε*, cop sah *filius eius*), item d *dixit autem filius eius*; D^{gr} *ο δε υιοσ ειπ. αυτω*, e *ille autem dixit*

καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου. 22 *εἶπεν*
δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώ-
την καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰσ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ πόδασ, 23 *καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν*
32 *σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντεσ εὐφρανθῶμεν,* 24 *ὅτι οὗτοσ ὁ υἱόσ*
μου νεκρὸσ ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο

---

21. *και ενωπιον:* P om *και* | *ουκετι* cum ℵABDKLΠ 1. 6. 131. al pauc it vg sah cop syr[hr] arm[cdd] aeth ... ς *και ουκετ.* cum EGHMPQR[supp]SUVXΓΔΛ al pler syr[cu] et [utr] go arm[ed] Const[2, 41, 1] | *υιοσ σου* (D[gr] *σου υι.*) sine additam cum ALPQR[supp]ΓΔΛΠ unc[7] al longe plu it vg (et. am for fu ing em) go cop syr[sch] et [hr] arm Aug[quaest evv 2, 33] (ed. Bened.[3, 1682] „Nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed usque ad illud: *Non sum dignus vocari fil. tuus.* Hoc enim vult fieri per gratiam, quo se indignum esse per merita fatetur. Non addit quod in illa meditatione dixerat: *Fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Cum enim panem non haberet, vel mercenarius esse cupiebat: quod post osculum patris generosissime iam dedignatur.") ... ℵBDUX al[20] fere gat mm tol bodl cat[ox119] add *ποιησον με ωσ ενα των μισθιων σου*

22. *δουλουσ:* 1. 131. 209. *παιδασ* | *αυτου:* ℵ *εαυτου* | *εξενεγκατε* (Δ 50[ev] *-γκαντεσ* omisso *και* sq) sine *ταχυ* cum APQRΓΔΛΠ unc[8] al pler sah syr[sch] et [p txt] Dam[par 580] (Amb[luc 7, 231; 1466] *et iubet proferri stolam* etc) ... Ln praem *ταχυ* cum ℵBLX (item D al[3] *ταχεωσ*) it vg go cop syr[hr] (et syr[p] add post *εξενεγκ.* c.*) arm aeth | *στολην* cum ℵAB D*K*LPQΠ al pauc ... ς (Gb[0]) praem *την* cum D[2]EGHK[2]MRSUVXΓΔΛ al pler Ps-Chr[8, 654] Dam[par580] | *ποδασ* sine *αυτου* cum ℵABEHKLMQRSUVΓΔΛΠ al longe plu c ff[2.] g[1. 2.] q am for fu ing em mt Aug Dam[par580] ... DGPX al plus[25] a b f i l vg[cle] go sah cop syr[p] et [hr] arm aeth Ps-Chr[8,655] add *αυτου* (e om *και υπ. εισ τ. ποδ.*, syr[sch] *et calceate eum calceis*)

23. *φερετε* cum ℵBLRX it vg (Latt *adducite*, supra pro *εξενεγκ. proferte*) sah cop (hi duo *φερετε* vel *ενεγκατε*) syr[sch] et [p] et [hr] arm aeth ... ς Ln *ενεγκαντεσ* cum AEHKMPSUΓΛΠ al pler go Ps-Chr[8,655], item GQVΔ al *ενεγκοντεσ*, al[10] fere *εξενεγκαντεσ* vel *εξενεγκοντεσ*, D Dam[par 580] *ενεγκατε* | *τον μοσχ. τ. σιτευτον* (Δ omnib trib loc *σιτευρον*): D e *τον σειτευτον μοσχ.* (Thdot ap Clem[969] *ω τον σιτευτον εθυσε μοσχον*) | *θυσατε:* DX it vg syr[p] et [hr] arm aeth praem *και* | *φαγοντεσ* e f go sah ... D it[pler] (i *ut manducemus et epulemur*) vg cop syr[sch] et [p] et [hr] arm aeth *φαγωμεν και*

24. *ουτοσ* h. l. cum ABDLPQRX unc rell al pler it vg etc ... ℵK al[6] post *ο υι. μου* pon :: cf vv. 30 et 32 | *ο υι. μου:* ΑΠ w[scr] *μου ο υιοσ* | *ανεζησεν* cum ℵADLPQRX unc rell al omn[vid] it vg go syr[p] et [hr] aeth Eph[310] (Or[int4, 485] „super filio iuniore poenitente, qui *mortuus fuerat et revixit, perierat et inventus est*") ... B cop syr[sch] arm *εζησεν* :: cf ad v. 32. Praeterea pergimus sine *και* cum ℵABDLPQRX al[30] fere it

εὐφραίνεσθαι. 25 *ἦν δὲ ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ὁ πρεσβύτεροσ ἐν ἀγρῷ· καὶ*
ὡσ ἐρχόμενοσ ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ καὶ χορῶν,
26 *καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.*
27 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ*
σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
28 *ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελ-*
θὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ*
τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ

---

vg cop arm cat^{ox120} Eph^{310} Ps-Chr^{8,655} Dam^{par580} (Bas^{2,170} *ειπωμεν· νεκροσ ην και ανεζησεν, απολωλωσ και ευρεθη*) ... ς (sed Gb^{00}) add *και* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al plu go syr^{utr} et ^{hr} aeth | *ην* ante *απολωλ.* cum ℵ*ABL al pauc cop ... ς post *απολωλ.* cum ℵ^{c}PXΓΔΛΠ unc^{8} al plu cat ox Ps-Chr Dam^{par} ... DQR al^{10} fere schol^{237} et ^{alior} Eph^{310} om | *απολωλωσ*: GKMRSXΓΠ* al permu *-λοσ* | *ευρεθη* cum ℵBDKLMQSUXΓΔΠ al plu ... AEGHPVΛ al mu Ps-Chr Dam *ηυρεθη*. Praeterea D praem *αρτι* | *και ηρξαντο* (Π* al pauc *-ξατο*): ℵ* om *και*

25. *εν αγρω*: M *ωσ εν αγρ.* | *και ωσ ερχομενοσ*: D *ελθων δε και*, sah *adveniens vero*. Libere e: *cum maior autem filius eius qui in villa erat venisset et adpropiasset* | *ηγγισεν*: AM 69. 346. al pauc *-ζεν* ... D *εγγισασ* | *τη οικια*: X 44^{ev} praem *εν* | *συμφ.*: DR *σινφ.*, E *συφ.* | *και χορων* (Δ* *χοιρων*): 1. 131. 209. syr^{sch} om *και*

26. *παιδων*: ς (non item ς^{e} Gb Sz) add *αυτου* cum minusc aliq sah | *τι* cum ℵADΓΔΠ unc^{8} al longe plu; item LΛ 124. al pauc *τινα*, item c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l q am for fu em ing mt tol. Hi Latt *quae* (b mt *quaenam*) *haec* (ff$^{2.}$ om, l post *essent* pon) *essent*; Aug^{luc} (i. e. quaest$^{luc\ 38,\ 1633}$) *quae illa sint*; contra a Hier$^{ad\ damas}$ *quidnam essent haec*, e *quidnam esset*, f *quidnam hoc esset*; vg^{ed} *quid haec essent* ... Ln *τι αν* cum BPQRX al^{16} fere (a e f, b mt) | *ειη* (EPΓ *ει*) *ταυτα* (KMΠ al^{2scr} *τουτο*): D 42^{ev} *θελει τουτο ειναι*

27. *αυτω*: D om | *τ. μοσχ. τ. σιτευτον*: D *τ. σιτευτ. μοσχον* et add (item sah praem) *αυτω*

28. *ωργισθη*: HX y^{scr} *οργ.* | *ηθελεν* cum ℵBDΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item *nolebat* b e f vg syr^{utr} et ^{hr} ... ALPQRX al^{6} *ηθελησεν*, a c ff$^{2.}$ i l q gat *noluit* | *ο δε* cum ℵABDLRX 1. 33. 131. 157. f^{scr} a b c e f ff$^{2.}$ i l q go cop arm (sah *eius pater exiit ad eum, hortatus vero est eum*) ... ς *ο ουν* cum PQΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg syr^{p} (syr^{sch} et ^{hr} aeth *et*) | *παρεκαλει* (d e *rogabat*): D^{gr} *ηρξατο* (praetermisso per incuriam *παρακαλειν*), it^{pler} vg *coepit rogare*

29. *τω πατρι* sine *αυτου* cum ℵEHKLMQSUVXΓΠ al longe plu go syr^{p} arm Ps-Chr^{8,656} ... Ln add *αυτου* cum ABDGPRΔ (Δ *τ. πα. αυτω*) al^{30} fere it vg sah cop syr^{sch} (:: v. 28 nemo om *αυτου*) | *ιδου*: X om | *εντολ. σου παρηλθον* (minusc aliq *παρειδον*): D *παρεβην σου εντολην*, item c d ff$^{2.}$ gat *praeterivi mandatum tuum* (contra it^{pl} vg *mand.*

ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκασ ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
30 ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου
οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἄνθρωπόσ τισ ἦν πλού-
σιοσ ὃσ εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ διασκορπίζων

---

tuum praeterivi, e *praecept. tuum egressus sum*, Tert[pudic 8] *et praecept. tuum nunq. praeterivi*) | εμοι (א* om) ουδεποτ. (H al pauc i ουκ) εδωκασ: D ουδεπ. εδωκ. μοι, eodem ordine it[pler] (non f, nec e *nunq. mihi dedisti*) vg sah syr[sch] (non item syr[p] et [hr] nec cop) | εριφον (D add εξ αιγων, sah cop *pullum haedi*): B εριφιον | ευφρανθω: D αριστησω (d *prandeam*), it[pler] vg (item go al) *epularer*, contra e *iucundarer*

30. οτε δε ο (U om) υι. σου ουτ. (it[pler] vg *filius tuus hic*; c q *fil. hic tuus*) ο κα. σου (1. 209. al pauc post τ. βι.) τ. βιον: D e τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα (e *omnia tua*) | μετα πορνων cum אBPXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] ... Ln Ti με. των πο. cum ADLQR sah cop | ηλθεν: D e και ελθοντι | αυτω: D a e om | τον σιτευτ. μοσχ. cum אBDLQR e ... ς Ln τον μοσχ. τον σιτευτ. (:: ut vv. 23 et 27) c. AΡXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg etc

31. ο δε: 13. 69. 124. 346. add πατηρ (syr[sch] aeth *dixit* [aeth *et dix.*] *ei pater eius*) | αυτω: K om | τεκνον: D a om | συ παντοτε etc: *tu semper mecum es* f ff[2] i g[1.2] vg Tert[pudic8], item e omisso *semper* ... a b q go *tu mecum fuisti semper* (b *semp.* ante *fuist.*, go ante *mecum*) *et es*, c l *tu mecum fuisti et es* (c *eris*)

32. δε: H 69. δει | χαρηναι: KΠ αγαλλιαθηναι | εδει (et. 69.): HL b c f ff[2] i l q mm tol sah Antioch[1222] δει ... DKΠ a c f Const[2,41,8] post ευφρ. δε pon. Praeterea sic e: *iucundatus sum autem et gavisus sum* | ο αδελφ. σου ουτοσ: ita b e f ff[2] vg; a *hic frater tuus* ... c i l q gat mm go om ουτ. | εζησεν cum א*BLRΔ sah cop syr[sch] arm ... ς Ln ανεζησεν cum א[c]ADPXΓΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg go syr[p] et [hr] aeth Const[2,41,8] Ps-Chr[8,656] Antioch[1222] :: cf v. 24 | απολωλ. cum אDX 1. 13. 69. 118. 124. 131. al mu it vg sah cop arm Antioch[1222] ... ς (sed Gb[o]) Ln Ti praem και cum ABLPR unc rell al longe plu syr utr et [hr] go aeth Const | απολωλωσ: א[c]KMRSXΓΠ* al perm -λωλοσ (R -λολοσ). Edidimus sine ην cum ABDLRX 1. 13 33[vid] 69. al[10] go arm[ed] Const[2,41,8] ... ς (Gb[oo]) add ην cum אPΓΔΛΠ unc[8] al longe plu sah cop arm[ms] Ps-Chr[8,656] Antioch[1222] (it vg *perierat*) | ευρεθη cum אBDKLMRSUXΓΔΠ al pler ... AEGHPVA al aliq ηυρεθη

XVI. 1. δε και: SV 69. 433. 435. al[20] fere b d e f i l go cop arm aeth om και (syr[sch] *Et dixit parabolam ad* etc) | μαθητασ cum אBDLR al

τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσασ αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδοσ τὸν λόγον τῆσ οἰκονομίασ σου· οὐ γὰρ
δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμοσ· τί ποιήσω,
ὅτι ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν
οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν
μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ δέξωνταί με εἰσ τοὺσ οἴκουσ ἑαυτῶν.
5 καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου
ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεισ τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ
εἶπεν· ἑκατὸν βάτουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμ-

pauc e arm ... ς Ln add *αυτου* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg etc | *οικονομον* (B[3]): B* -*νομουσ*

2. *αυτον*: D[gr] 69. f[scr] om. Add *dominus suus* a c (*et accersitus est domino suo*) syr[sch] | *τ. οικονομ. σου* c. ℵBXΓΔΛ unc[7] al pler it vg go cop schw ex petr[3] syr[utr] etc ... ADKLPRΠ al[10] cop[wi et dz] om *σου*, hinc Gb[o] | *δυνη* cum ℵBDP al plus[10] (69. *δυνει*), item *potes* e ff[2.] go syr[utr] ... ς Ln Ti *δυνηση* (A al -*νησει*) cum ALRXΓΔΛΠ unc[8] al pler, item *poteris* it[pler] vg cop syr[p] arm aeth

3. *εν εαυτω*: Δ *εν αυτω* | *την οικονο.* (122. 258. a add *μου*) *απ εμου* cum ℵABPXΓΔΛΠ unc[9] al pler a go cop syr[p] ... LR b c f ff[2.] g[1.] i l q vg syr[sch] *απ εμ. τ. οικονομιαν* ... D arm *την οικ. μου*, e nil nisi *την οικο.* (*actum*) ... KΠ 15. 27. 42. p[scr] w[scr] *με τησ οικονομιασ* | *επαιτειν*: B cop syr[sch] aeth praem *και*

4. *οταν*: ℵ *αν* | *μετασταθω*: 69. *αποσταθω*, 13. 346. *αποκατασταθω* | *εκ τησ* cum ℵBD 1. 69. 106. 124. 131. 346. al[3scr] al[8] a (*de*) go cop syr[utr] aeth; Ln [*εκ*] *τησ* ... LX al pauc b c e f ff[2.] i l q vg *απο* (*a*) *τησ* ... ς Ti nil nisi *τησ* cum APRΓΔΛΠ unc[9] al longe plu arm | *δεξωνται*: X 69. 346. 433. al pauc -*ξονται* | *εαυτων* cum ℵBPRX 157. y[scr] z[scr] 49[ev] ... ς Ln *αυτων* cum ADLΓΔΛΠ unc[9] al pler

5. *χρεοφ.* cum ℵABDLPRXΓΔΛΠ unc[8] al plu ... ς *χρεωφ.* cum U al mu. Habent -*φιλετων* ℵADKLPRXΓΛΠ* etc, -*φειλετων* BEFGHMUVΔΠ[2] etc. Cf et. ad 7, 41 | *εαυτου* cum ℵ[c]ABEHKLPRSUVΓΛΠ al plu ... ℵ*DFGMXΔ al plus[50] *αυτου* | *ελεγεν*: KMΠ al plus[15] *ειπεν*

6. *βατουσ* cum ABPRΓΔΛΠ unc[9] al longe plu cop syr[p mg gr] a b ff[2.] q gat (ex his ff[2.] q gat *batos*, a *vatos*, b *vathos*; c *vasos*) ... Ti[synops] *βαδουσ* cum ℵLX 127. 237. al[12] Or[3, 625] ... D* al[6] Chr[9, 708 cdd] e f l vg *καδουσ*, *cados* ... D[2] 48[ev] *καβουσ*, d *siclos* :: cf Hesych: *βάδοσ, ὃ καὶ βάτοσ* (videtur igitur *βάδοσ* apud Graecos usitatius fuisse), *ν' ξέσται ἤγουν λίτραι μη'* (*50 sextariorum sive 48 librarum*). Est Hebraeorum בת. Cf et. Epiph de pond. et mens. p. 178: *βάθοσ· καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆσ ἑβραϊκῆσ διαλέκτου παρῆκται, συνωνύμωσ τῷ ἐλαιοτριβείῳ καλούμενον βίθ. βάδου γὰρ ἑρμηνεύεται ἐλαιοτριβεῖον.* Item (ex Epiph) Isid[16, 25] *batus vocatur Hebraica lingua ab olearia mola, quae bath apud eos vel batha nominatur* etc | *ο δε ειπεν* sec loco cum

ματα καὶ καθίσασ ταχέωσ γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ
εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεισ; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρουσ σίτου. λέγει
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ
ἐπῄνεσεν ὁ κύριοσ τὸν οἰκονόμον τῆσ ἀδικίασ, ὅτι φρονίμωσ ἐποίη-
σεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺσ υἱοὺσ
τοῦ φωτὸσ εἰσ τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω,
ἑαυτοῖσ ποιήσατε φίλουσ ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆσ ἀδικίασ, ἵνα ὅταν
ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶσ εἰσ τὰσ αἰωνίουσ σκηνάσ. 10 ὁ πιστὸσ ἐν

ℵABLR al[6] cop, similiter D a b e f q ειπεν δε ... ς και ειπεν cum PXΓΔΛΠ unc[9] al pler c ff[2.] l vg (hi[4] *dixitque*) go aeth syr[p] (syr[sch] arm sine copula) | τα γραμματα cum ℵBDL, item *litteras* b c ff[2.] q go cop Gaud ... ς το γραμμα cum APRΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] item e l *chirografum*, a f vg *cautionem* ... X Chr[9,708] το γραμματειον | καθισας ταχεωσ: D 36[ev] om | ταχεωσ (60. om): B c[scr] e syr[p] c.* arm aeth post γραψον pon

7. ετερω (157. δευτερω): D 80. 157. 433. praem τω | συ δε ποσ. οφ. ο δε ειπεν: D[gr] om | οφειλεισ: 28. a c ff[2.] syr[sch] aeth add τω κυριω μου | κορουσ: F κοσουσ | λεγει cum BLR 13. 69. 71. 157. 346. c[scr] g[scr] b c e f (ff[2.] *cui ait*) q (b l *ait et*) vg cop syr[sch] ... ℵ λεγει δε, a *dixit autem* (pergens *et huic*), D ο δε λεγει ... ς και λεγει cum APXΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] arm aeth | τα γραμματα cum ℵBDLR 1., item *litteras* b c f ff[2.] q vg go cop Or[int2,96] Gaud ... ς το γραμμα (Λ -μμαν) cum APΓΔΛΠ unc[9] al pler, a *cautionem*, e l *chirografum* (e *cirogr.*), item syr[utr] arm aeth ... X το γραμματειον | γραψον: 1. 131. c syr[sch] arm aeth Or[int2,96] praem καθισασ, item 33. 36[ev] praem καθισ. ταχεωσ

8. οτι sec et. f q vg Gaud: D διο λεγω υμειν, a b c e ff[2.] l gat mm mt *dixit autem ad discipulos* (e *discentes*) *suos* (ff[2.] om *ad disc. suos*, a add *dico vobis*, mt add *quia*) | οι υιοι: Λ al[7] om οι | φρονιμωτεροι: ℵ post οτι pon

9. και εγω cum ℵBLR 1. 131. ... ς Ln καγω cum ADPXΓΔΛΠ unc[9] al pler | υμιν λεγω (b e f l q vg Tert[marc4,33]): DM al pauc a c ff[2.] g[1.2.] syr[sch] aeth λεγ. υμιν | εαυτοισ (Meth[resurr790] om; H al pauc -τουσ) ante ποιησατε cum ℵ*BLR ... ς Ln post ποιησατε (:: dictione ad usum revocata) cum ℵ[a]ADPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] Clem[938] Bas[1,353] Thdrt[3,635], item ποιησατε υμιν Clem[943] Chr[1,920] et [3,344] et [4,27] et [6,606], item *facite vobis* it vg go cop syr[utr] arm aeth Ir[int288] Or[int2,162] et [338.666] Tert[marc4,33] | τ. μαμωνα τησ αδικιασ et. Clem[938] et [943] Bas[1,352] Chr[1,920] et [3,344] et [6,606] et [11,227] et [12,99] Thdrt[3,635], *mamona iniquitatis* it[pler] vg Ir[int288] Or[int2,338] Amb[luc1439] et [1460], *mamon. iniustitiae* Tert[marc4,33] ... D a Chr[7,94] Or[int2,162] et [666] Amb[elia550] et [alib] Hier Paulin τ. αδικου μαμωνα, *iniquo mam.*, Meth[resurr791] τησ αδικιασ του μαμωνα | εκλιπη cum ℵ*et[cb]B*DLRΠ 1. al et Ti εκλειπη cum AB[3]X 69.

ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ
ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ
ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-
τρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 191. 5
οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισή- Mt 6, 24
σει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου
καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

al, item *defecerit* (e *-rint*) a e l* cop syrsch et p mg arm aeth persp Cyrluc 349 (*οταν αυτους ο επιγειος εκλειπη πλουτος*, quae repetunt scholia237 et aliorum; schol 254 *οταν αυτους η επιγειος εκλειποι ζωη*, quae eadem catox 122 habet) ... ς (et. Gb, sed Sz *εκλιπη*) *εκλιπητε* c. ℵcaFPU al mu Clem988 et 948 Methresurr Bas1, 353 Chr1, 920 et 3, 344, item ΓΔΛ unc7 al plu Chr4, 27 et 6, 606 *εκλειπητε* (Λ *-πιτε*), item *defeceritis* b c f ff2. g1. 2. l** q vg go syrp txt aethcod a Orint3, 162 et 338, *fugati fueritis* Irint268. Cf et. Meth791 *καθαπερ γουν εαν ελλειψωσιν αι της παρουσης ζωης ημων ημεραι* etc | *σκηνας* sine *αυτων* cum ℵABDLRXΓΔ ΛΠ unc9 al omnvid itpler vg cop syrp arm Clem988 et 948 Meth791 Chr1, 920 et 5, 251 et 6, 606 et diserte 10, 593 (*ου γαρ ειπεν· ινα δεξ. εις τας σκην. αυτων, αλλ· εις τας αιωνιους σκηνας*) et 12, 989 Irint268 Orint3, 162 et 338 ... p b syrsch aeth arr persp Cyrluc 349 (*ινα οταν - εχωσι τινα τοπον εν ταις εκεινων σκηναις*) Chr3, 344 et 4, 27 et 11, 227 et 12, 99 Thdrt3, 635 cat ox379 (ad Mc 10, 24) Ambluc1489 et abra 265 (1, 5, 34) add vel (ut Chr Cyr Thdrt cat) praem *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

10. *ελαχιστω* pri et. Clem2. cor (vide ad v. 12): 131. d e f Ephr312 *ολιγω*. Item *ελαχιστ.* sec (et. Ephr): D 1. 118. b c e f ff2. l q vg (non item a) *ολιγω* | *εστιν* sec: D *γεινεται*

11. *μαμωνα*: D* 69. *μαμονα*, item 69. v. 9 et D* v. 13 | *εγενεσθε*: 69. 245. 433. *εγιν.*, item 69. escr 433. v. 12. Cf huc Clem2. cor8 *λεγει γαρ ο κυριος εν τω ευαγγελιω· ει το μικρον ουκ ετηρησατε, μεγα τις υμιν δωσει; λεγω γαρ υμιν οτι ο πιστος εν ελαχιστω και εν πολλω πιστος εστιν.* Item Irint169 „Et ideo dominus dicebat ingratis exsistentibus in eum: *Si in modico fideles non fuistis, quod magnum est quis dabit vobis?*“

12. *και ει*: A om *ει* | *το υμετερον* cum ℵADPRXΓΔΛΠ unc9 al pler a c f ff2. g1. 2. q vg go syrutr et hr cop arm Baseth 250 Cyrluc 350 Orint2, 198 et 4, 575 Cyp240 ... BL 21ev Or3, 168 *το ημετερον*, 157. e i l Tertmarc4, 33bis *το εμον* | *δωσει υμιν* c. ℵDLR 33. a b c f ff2. g1. 2. i l q vg (b post verba *quod verum est* v. 11. transilit ad *quis dabit vobis* omissis mediis) cop syrsch et hr aeth Or3, 168 et int2, 198. 4, 575 Cyrluc 350 Tertmarc 4, 33 Cyp240 ... ς Ln Ti *υμιν δωσει* cum ABPXΓΔΛΠ unc9 al pler go syrp arm Baseth 250

13. *δυσι* cum ℵABDEFGHKLMPRSUΛΠ etc ... XΓΔ etc *δυσιν* | *ενος*: 86. 243. al3scr *του ενος* | F om *ου δυνασθε* usq *μαμωνα*

ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸσ
ταῦτα.

7 [178.10] Ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν, ἐπέχων
πῶσ τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ· 8 ὅταν
κληθῇσ ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν πρωτοκλισίαν,
μήποτε ἐντιμότερόσ σου ᾖ κεκλημένοσ ὑπ᾽ αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ σοι· δὸσ τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇσ,
πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-

6. *και ουκ ισχ. ανταποκριθ.* (ℵL 1. 131. 209. al pauc *αποκριθ.*): D 47. *οι δε ουκ απεκριθησαν*, e *illi autem nihil potuerunt respond.* Praeterea ς Ln Ti add *αυτω* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a f (item *ad haec respond. illi* b c ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i q vg) sah cop syr$^{cu\,et\,utr\,et\,hr}$ arm aeth ... non addidimus cum ℵBDL 1. 118. 124. 131. 157. 209. (sed ex his 1. 118. 131. *πρ. αυτον* pro *πρ. ταυτ.*) e l

7. *ελεγ. δε*: D a (ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$?) vg arm add *και*, non item b c e f i l q etc | AE*HKLXΓΔΛ al mu (non item ℵBDE^{2}GMSUΠ etc) *πρωτοκλησιασ*, item v. 8. AE*XΛ al *πρωτοκλησιαν* et MXΛ al etiam *κατακληθησ* | *επεχων πωσ τ. πρ. εξελεγοντο*: syr^{cu} *et eligebant primos accubitus* | *λεγων πρ. αυτουσ*: e syr^{sch} om; item 1. 131. 209. cop om *πρ. αυτουσ*

8. *κληθησ υπο τινοσ*, ita b f q syr$^{utr\,et\,hr}$: D e (*cum invitati fueritis*) vg 130^{lat} syr^{cu} Clem^{165} (*οταν κληθησ εισ γαμουσ, μη κατακεισο εισ την πρωτοκλισιαν*) om *υπο τινοσ* ... a c ff$^{2.}$ l *cum invitatus quis fuerit* (a *fuer. aliquis*) etc, item i omisso *quis* | *εισ γαμουσ* (D 17^{ev} *-μον*, arm add *aut ad convivium*): b sah syr$^{p\,mg\,cod}$ („non in omnibus exx invenitur") om. Apud Antioch^{hom8} *οταν κληθησ* (sed ed. est *καθισησ*) *εισ αριστον, μη* etc. | HXΓ al (editum Antioch^{hom8}) *εντιμωτεροσ* | *η κεκλημεν. υπ αυτου*: D *ηξει*, syr^{cu} *erit ibi* ... ℵ*(suppl^{a})L om *υπ* (item e^{vid}, habet enim *ne forte honoratior sit vobis invitatus illo*), a b c ff$^{2.}$ i l q (non item f vg) syr^{sch} (non item $^{sch\,et\,hr}$) sah (*ne vocet?*) cop aeth om *υπ αυτου*

9. *αρξη* (Λ *αρξηται*): D^{gr} e *εση* (*et tunc eris - locum tenere*) | *μετα* cum ℵABDEGLMVΔΛ al permu ... ς *μετ* cum HKUXΓΠ al plu | *τον*: D* om

10. *κληθησ* (Antioch^{hom8} *κατακλιθησ*): B* al pauc *-θεισ* | *πορευθεισ* (et. Antioch): D 251. e om, item Clem^{165} (*αλλ οταν κληθησ, εισ τον εσχατ. τοπ. αναπιπτε*) | *αναπεσε* (Gb′ Sz; Schulzio „scribendi errore" pro *-σαι* ortum videbatur) cum ℵAB*EHKSUVΓΠ al^{100} fere ... Gb *αναπεσαι* cum B^{3}GLMXΔΛ al plus^{20} (editum et. Antioch^{1031}) ... ς *αναπεσον* cum minusc pauc ... D Clem (vide ante) *αναπειπτε* :: quum in N. T. *πεσειν* cum compositis saepissime, nusquam vero *πεσασθαι* sit adhibitum, *αναπεσαι* scriptura tantum a *αναπεσε* differre censendum est, quemadmodum innumeris locis *αι* et *ε* promiscue in antiquissimis cdd posita sunt. Eandem prorsus rationem 17, 7 habet,

κώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα
ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 [179.5] ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν 18, 14 Mt 23, 12
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
12 [180.10] Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇσ ἄρι-
στον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ ἀδελφούσ σου
μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ σου μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ, μήποτε καὶ αὐτοὶ
ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν
ποιῇσ δοχήν, κάλει πτωχούσ, ἀναπήρουσ, χωλούσ, τυφλούσ, 14 καὶ

---

ubi similiter testes mu -σαι pro -σε praebent. | σε: E σοι, 69. om | ερει cum ℵBLX 53. 63. 253. 259. ... ς Ln ειπη (EG al mu ειπει, 69. ειποι) cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler Antioch[1031] | τοτε: D cop και τοτε (syr[cu] et[sch] και omisso τοτε) | σοι (ℵ[a]): ℵ* 234. om | παντων cum ℵABLX al[12] sah cop syr[cu] et[utr] et[hr] aeth pers[p] Antioch[1031] ... ς Ti om cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go arm | συνανακειμενων: K al aliq ανακειμ. | σοι extr: D 258. it vg syr[cu] om

11. ταπεινωθησεται et υψωθησεται et. Clem[306] Or[3, 431] et[662] Antioch[1031]: D[gr] ταπεινουται et υψουται | και ο: X 69. 118. al pauc sah ο δε (:: ex 18, 14)

12. δε και: V al[10] fere cop syr[sch] (non item[mss]) aeth arr om και | A κεκληκοντι | σου prim (et. Cyp[304]): D a Ir[int332] om | μηδε τ. αδελφ. σου (b q Cyp[304] om σου): L 1. 69. 127* 209. al plus[10] Ir[int332] om (sed Ir[libere]: *noli vocare divites neque amicos et vicinos et cognatos*) | μηδε τ. συγγεν. σου (ℵ b c ff[2.] vg Ir[int] om σου): D 48[ev] a e Cyp om, hinc Gb[o] | μηδε (B μη) γειτονασ (XΓ al -τωνασ): D 13. 69. 124. 346. al pauc μηδε τουσ γειτ. (et. 13. 69. 124. 346. al pauc add σου τουσ) | πλουσιουσ: D a b c e ff[2.] i l (non item f q vg) arm Cyp μηδε τουσ πλουσ. | αντικαλ. σε (Dam σοι) cum ℵBDLRX 1. 69. 346. 48[ev] e f mt go cop syrr Ir[int] Cyp Dam[2, 453] ... ς σε αντικαλ. cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg arm Bas[eth249] | αντικαλεσωσιν: 13. 69. -σουσιν | γενηται: A al[10] γενησεται, item e *fiet*, b c f i l q *erit* (it[rell] Ir[int] Cyp *fiat*) | ανταποδ. σοι cum ℵBDLR a e cop ... ς Ln (nesciens B et D) σοι ανταποδ. cum AXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg go syrr Cyp[304] (Ir[int] *fiat retributio ab eis*) Bas[eth249] Dam[2, 453]

13. αλλ: D al[8scr] αλλα | ποιησ: HUΓ 69. 244. 251. al[5] (ac multo plures) ποιεισ, M ποιησησ | δοχην post ποι. cum ADLRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg go cop syrr arm aeth Clem[165] Bas[eth249] Dam[2, 453] ... ℵB ante ποι. (ita Ti[synops]) | αναπηρουσ: ita E[2]GHKMSUVXΓΔΛΠ etc; ℵAB DE*LR (ℵB -πιρ-) 157. y[scr] αναπειρουσ (ut et h. l. et v. 21 Ln edidit, item Treg). Cf Phrynich. Bekk. p. 9, 22: ἀναπηρία διὰ τοῦ η τὴν πρώτην, οὐ διὰ τῆσ ει διφθόγγου, ὡσ οἱ ἀμαθεῖσ (in Steph. Thes. sub ἀναπηρία). Quae ἀμαθία utrum in Lucae scriptorem an codicum auctores h. l. cadat certe dubitare licet.

μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται
δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
15 Ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ·
16 ss Mt 22, 1 ss μακάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 [181.5] ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
πολλούσ, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ

---

14. *ανταποδουναι*: Δ *-διδοναι* | *δε* cum א* 1. 69. 124. 157. 346. c e f ff[2.] i l q mt arm aeth Cyp[304] Aug ... ς Ln Ti *γαρ* (:: quod aptius debebat videri) cum א[c]ABDLPR unc rell al pler a b vg go cop syr[utr] (syr cu *και ανταπ.*) Ir[int332] Eus[luc186] Bas[eth249] Dam[2, 453]

15. *ταυτα* (b c *haec cum audissent quidam*, l *haec cum vidissent quidam*, vg et[vid] ff[2.] g[1. 2.] *haec cum audisset quidam*, i *hic cum audisset quidam*) hoc loco a q, D cop (syr[cu]) post *δε τισ* ... א* (suppl[a]) e f om (:: quae omissio commendatur loco 18, 22) | *ειπεν αυτω*: א* ab his verbis ad *ειπεν αυτω* v. seq transiluit; א[a] omissa supplens praetermisit *αυτω* v. 15, sed א[c] adiecit | *οστισ* cum א[a]BLPRX 1. 13. 69. 346. al[7] cop syr p mg Eus[luc186bis] et [189bis] et [190] cat[ox118] ... ς Ln Ti *οσ* c. ADΓΔΛΠ unc[8] al pler (it vg *qui*) Clem[166] Eus[luc187] et [ps mai 74] Bas[bapt627] Epiph[652] (*μανιχαιοι*) | *φαγεται*: Α *φαγιται*, 69. 245 (antea *οσ*) 346. *φαγηται* | *αρτον* cum אABD(E* vide post)GH*K*LPRXΔΛ 1. al mu it vg go cop syr[utr] aeth Eus[luc186bis] et [189ter] et [190] et [ps mai 74] Epiph[652] Bas [bapt ed] Or[int 3, 899] ... E(ex corr*)H[2]K[2]MSUVΓΠ 11. 13. 69. 124. 130[gr] 131. al plus[130] syr[cu] arm Clem[166] Bas[bapt cdd] Cyr[luc331 cod] cat[ox 118] *αριστον* (Gb′) | *του θεου* 11. 69. 237. al pauc Eus[ps mai] cat[ox] Epiph *των ουρανων*

16. *αυτω* (U c *αυτοισ*): D 253. a b e arm[ed] om | *τισ* (et. Or[3, 774] Eus luc[186] Bas[bapt627]): P Or[4, 244] om | *εποιει* cum אBR 1. 209. syr[cu] Or[4, 244] ... ς Ln *εποιησεν* cum ADLPXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[utr] Clem[165] Or[3, 774] Eus[luc186] et [189bis] Bas[bapt] Tert[marc4, 31] | *μεγα* cum אAB*LPRΓ ΔΠ* unc[8] al plu Or[3, 774] et [4, 244] Eus[luc186] et [189] Bas[bapt] ... Ln (ex errore de B*) Ti (item) *μεγαν* cum B[3](sed *ν* rursus duplici puncto notatum)DΛΠ[2] al[35] fere schol[287] Clem[165] ... X arm om

17. *τον δουλον*: P c[scr] *τουσ δουλουσ* | *τη ωρ. του δειπνου* (et. Or[4, 244] Bas[bapt627]): P om | *ερχεσθε* (13. 346. praem *οτι*), a b c e f ff[2.] i l m[14] q go syr[sch] et [p] et [hr] *venite* ... אADKLPRΠ al *ερχεσθαι*, qua cum scriptura conveniunt vg (*ut venirent*) cop syr[cu] | *εισιν* cum אLR ... ς Ln Ti *εστιν* cum ABDPX unc rell al omn[vid]. Idque sine *παντα* cum א*et[c] (nisi est [cb])BLR b c ff[2.] i l q (hi Latt omnes: *iam paratum est*) ... ς Ti add *παντα*, Ln [*παντα*] cum א[a](nisi est [ca])APXΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg syr[p] arm aeth Bas[bapt]; item ante *ετοιμ.* D a e m[14] cop syr[cu] et [sch] et [hr]; agnoscit et. Eus[luc 190] (*εκληθησαν εισ το παντα ετοιμα φερον δειπνον*)

ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ εἶπεν αὐτῷ·
ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτη-
μένον. 20 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
ναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενοσ ὁ δοῦλοσ ἀπήγγειλεν τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶσ ὁ οἰκοδεσπότησ εἶπεν τῷ δούλῳ
αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέωσ εἰσ τὰσ πλατείασ καὶ ῥύμασ τῆσ πόλεωσ,
καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀναπήρουσ καὶ τυφλοὺσ καὶ χωλοὺσ εἰσ-

---

18. *παντεσ παραιτεισθ.* cum ℵBDLRX 1. it vg syr[sch] (syr[cu] om *παντ.*) arm ... ς Ti *παραιτεισθ. παντ.* cum AΡΓΔΛΠ unc[8] al pler go cop syr[p] (syr[hr] *omnes illi ad unum*) Bas[bapt 627] | *ο πρωτοσ*: P c e praem *και*, hinc Ln [*και*] | *αυτω*: D 1. 118. 209. a b c e ff[2.] i l m q go cop[dz] arm Bas[bapt] om | *εχω αναγκην* (B* *-γκη*) cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] (et. Bas[bapt]) ... Ln *αναγκ. εχω* cum DP, item Latt *necesse habeo* | *εξελθων ιδειν* cum ℵBDL ... Ti *εξελθειν ιδειν* cum GR cop syr cu et[sch] arm aeth; ς Ln *εξελθειν και ιδειν* cum AΡXΓΔΛΠ unc[7] al omn vid a b c e f ff[2.] i l m q (g[1. 2.] e sil) vg go syr[p] Bas[bapt] | *ερωτω σε* (ℵ[a]): ℵ* om *σε* | *εχε με παρητ.*: haec cop vertit *pone me sicut non venientem.* Item v. sq. Pro *ερωτω* etc syr[hr] *ego rogo te, supputa mihi quod ego non possum venire.*

19. *ερωτω σε* (e haec om) *εχε με παρητημενον*, et. (e) f vg Or[3, 981]: D a b c ff[2.] i m[14] q cdd ap Or[3, 981] *διο* (cdd ap Or *και δια τουτο*, a *et propter hoc*, c ff[2.] i m q *et ideo*, b *et*) *ου δυναμαι ελθειν* (it[6] *venire non possum*, b *devenire non poss.*), l nil nisi *non possum*; syr[hr] ut v. 18. Or [3, 981] sic: *διο και ουτοσ – ο ζευγη βοων αγορασασ – το νοητον δειπνον παρητηται. οθεν και εν τισιν αντι του· ερωτω σε, και δια τουτο ου δυναμ. ελθειν, κειται.* Praeterea cf Or[3, 149] *ο μεν τισ ελεγε· γυναικα εγημα, εχε με παρητημενον. ο δε τισ· ζευγη βοων ηγορασα πεντε, και πορευομαι δοκιμ. αυτα, εχε με παρητημενον.* Libere ista quidem.

20. *ετεροσ*: D *αλλοσ* (it vg *alius*; syr[cu] *tertius*) | *εγημα* (et. Clem[552] Or[3, 149] et [981]): D *ελαβον* (it vg *duxi*, item d) | *και* (cop[petr2] om) *δια τουτο* (et. f ff[2.] l m vg): D *διο*, 157. a b c e i q Clem[552] nil nisi *και* ... syr[cu] om

21. *παραγενομενοσ*: 69. c[scr] *-ναμενοσ* | *ο δουλοσ* sine additam (Gb″ et probare vdtr Schu) cum ℵABDKLPRΠ al[12] fere it vg go cop arm aeth Bas[bapt 627] ... ς add *εκεινοσ* cum XΓΔΛ unc[8] al pler syr[cu] et [utr] et[hr] | *αυτου*: Γ 69. 243. *εαυτου* | *ταυτα*: b c e om ... 241. 346. *παντα*, D 44[ev] 7[pe] *παντα ταυτα* (d *haec omnia*) | *τοτε*: D e *και* | *ειπεν*: D post *τω δουλ. αυτου* pon | *και τουσ* (D om) ita ℵ*et[c], ℵ[a] vero substituit *και οσουσ εαν ευρητε* | *αναπηρουσ*: rursus ℵABDLPR 157. al[3scr] *αναπειρουσ* (ℵPR *-πιρ-*). Cf ad v. 13 | *τυφλ. και χωλ.* c. ℵBDFK LMPUΠ al[25] fere it[pler] vg go cop syr[p] aeth Eus[luc 188] Bas[bapt627] ... ς

ἄγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξασ, καὶ
ἔτι τόποσ ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν δοῦλον· ἔξελθε
εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φραγμοὺσ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ
μου ὁ οἶκοσ· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων
τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 $^{182.5}$ Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶσ
26 s Mt 10, 37 s εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 26 εἴ τισ ἔρχεται πρόσ με καὶ οὐ μισεῖ τὸν
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ
τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τὰσ ἀδελφάσ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ
δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 27 ὅστισ οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν

χωλ. και τυφλ. cum EGHRSVXΓΔΛ al plu e syr^{cu} et^{sch} arm ... A al^{2} syr^{hr} om *χωλ. και* | *εισαγαγε* (it^{pler} vg *introduc*): D *ενεγκε*, d *adduc*, e *perduc*

22. *και ειπ.* (A add *αυτω*) *ο δουλοσ*: D e *και ο δουλ. ειπ.* | *κυριε* (b l q post *γεγονεν* pon): D c e om | *ὅ* cum ℵBDLR 1. e cop syr^{cu} et$^{p\ mg}$ arm ... ς Ln Ti *ωσ* cum AΡXΓΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ et^{hr} aeth Bas^{bapt627}; item Λ *καθωσ* | *επεταξασ*: A *υπεταξ.*, 1 69. 124. 346. al^{2scr} *προσεταξ.* | *τοπ. εστιν*: syr^{cu} add *in convivio*

23. *δουλον*: D 72. a b syr^{cu} et^{sch} aeth Bas^{bapt627} add *αυτου* | *αναγκ. εισελθειν*: a add *quoscumque inveneris* (:: vide ℵ^{a} ad v. 21) | *μου ο οικ.* cum ℵABD^{gr}KLRXΠ 157. e (*mihi domus*) cop ... ς Ln *ο οικ. μου* cum P ΓΔΛ unc^{8} al omn fere it^{pler} vg Bas^{bapt}

24. *των ανδρων εκεινων* (et. Eus^{luc189} et^{190} Bas^{bapt627}): ℵD e m *των ανθρωπων εκεινων* (d *illorum hominum*, D^{gr} om *εκεινων*) | *των κεκλημενων* (haec Bas^{bapt} cdd om): a l *qui vocati sunt et non venerunt* | *μου του δειπνου*: E^{mg}F^{mg}GHV^{mg}XΓΛ al plu (maxime evgll) syr$^{hr\ mg}$ aeth^{a} add *πολλοι γαρ* (X *δε*) *εισιν* (X *εσονται*) *κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι*

25. *αυτω*: EGH al aliq *τω ιυ̅* | *πολλοι* (f q vg; i hiat): D a b c e ff^{2} l syr^{cu} (non item syr^{utr}) om | *προσ αυτουσ*: D *αυτοισ*

26. *πρ. με*: ℵ *πρ. εμε* | *μισει*: D^{gr*} *πεισει* (corr. est *μεισει*) | *πατερ. αυτου* (Gb″) cum ℵADXΔΛΠ unc^{9} 1. 13. 69. 124. 131. 262. 300. 346. al^{60} fere Bas^{regg349} et^{354} et^{bapt628} et^{2,208} ... ς Ti *πατερ. εαυτου* cum BLRΓ al mu cat^{ox115} ... e Or^{1,299} et^{int2,438} (non item^{int2,477}) om *αυτου* | *μητερα*: D Bas^{2,208} add *αυτου*, item cop syr^{cu} et^{sch} et hoc loco et in seqq | *κ. την γυναικα κ. τα τεκνα*: haec syr^{cu} et^{sch} post *κ. τ. αδελφασ* pon | *ετι δε και* cum ℵAD^{gr}XΓΛΠ unc^{9} al omn^{vid} (vide infra Clem) Bas^{2,208} et^{bapt628} c f vg (hi tres *adhuc autem et*) cop go (omisso *και*) syr^{p} ... Ln Ti *ετι τε και* cum BLRΔ, item *adhuc etiam et* d ff^{2} Hil^{330} Amb^{ps118} (similiter b q Amb^{luc1446} *etiam et*, e *adhuc et*, a *insuper et*, Or^{1,299} *ετι και*, syr^{cu} *etiam*, syr^{sch} *et etiam*) | *την εαυτ. ψυχ.* cum AD LRXΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn (d *suam animam*) Or^{1,299} Bas^{2,208} et^{bapt628} ... ℵB (vide et. Clem^{938}) *τ. ψυχ. εαυτου* (ita Ti^{synops}), item 69. *τ. ψ. αυτου* (it vg *animam suam*) | *ειναι μου μαθητ.* (l *discip. meus*) cum

ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ.
28 [188.10] *Τίσ γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶ-*
τον καθίσασ ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰσ ἀπαρτισμόν; 29 *ἵνα*
μήποτε θέντοσ αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντοσ ἐκτελέσαι πάντεσ

ℵBLMRX al pauc l fu cop syr[p] aeth ... ς Ln *μου μαθητ. ειναι* (e *discens meus*) cum ADEGHSUVΓΔΛ al plu a b c e f l go syr[cu] et [sch] Or[1, 299] ... KΠ al[20] fere vg (item ff[2.] g[1. 2.]?) Eus[theoph144] Bas[regg354] et [2, 208] et [bapt628] Or[int2, 438] *μου ειναι μαθητ.*, F *μαθ. ειν. μου.* Cf et. Clem [938] *οσ ου μισει πατερα και μητερα και παιδασ, προσετι δε και την ψυχ. εαυτου, εμοσ μαθητ. ειναι ου δυναται* (cf et.[880]). Respicit huc et. Pist[341] ([sah] p. *τε.β*) „dixi vobis olim: *qui haud reliquerit patrem et matrem, ut sequatur me, hic non est dignus me.*"

27. Versum om M*RΓ al mu | *οστισ* sine copula cum ℵ*L cop (accedit B*: quod enim habet *οστισ ουν*, vitiose pro *οστισ ου* scriptum est, etsi B[3] *ου* ad *ουν* addidit. Item accedit aeth, qui quod praecedit, *ου δυν. ει. μ. μαθ.*, cum *οστισ* conjg; antea „odio habeat" etc.) Contra nil probat Ir ex Valentt[16]: *εν τω ειπειν· οσ ου βασταζει* etc, nec Or[int2, 477] „dicit: *Qui non tollit*" etc ... ς Ln Ti *και οστισ* (D Ir[16] *οσ*) cum ℵ[c]A(D)XΔΛΠ unc[9] al fere omn a b c f ff[2.] l q vg (e *et si*) syr[cu] et [utr] ... 157. arm *οστ. γαρ* | *βασταζει*: F al[2scr] *-ασει* | *εαυτου* c. ABL[2]M[2]Δ al[10] ... ς *αυτου* c. ℵDLΛΠ unc[8] al pler Bas[bapt628] :: ut Mt | *ερχεται*: KΠ al[7] Bas[bapt] *ακολουθει* (item Ir[17] sed *ακολ. μοι* pro *ερχ. οπ. μ.*) :: ex Mt | *ειν. μου μαθ.* cum ℵBEFGHLSVXΔΛ al[30] fere b e f q am[2] for go Bas[bapt] ... D (a Ir[int17]) tol *μου μαθ.* (a Ir[int] *disc. meus*) *ειναι* ... ς Ln *μου ειν. μαθ.* cum AKM[2]UΠ al plu c ff[2.] vg (et. am*). Libere Ir[17] ex Valentt *μαθητ. εμοσ ου δυνατ. γενεσθ.* Cf et. (quae magis a Mt pendent) Or[3, 685] *οσ αν μη αρη τον σταυρον αυτου και ακολουθηση οπισω μου, ουκ εστι μου αξιοσ ειναι μαθητησ.*

28. *γαρ* (aeth *et si fuerit inter vos* etc): D e *δε* ... a b ff[2.] l q om (nil probat Or[3, 778] *το· τισ εξ υμων βουλομενοσ πυργ. οικοδομ. ουχι πρωτον ψηφιζει ει δυναται θειναι τον θεμελιον και εκτελεσαι, ινα μη αρξωνται οι θεωρουντεσ εμπαιζειν τω μη* etc) | *θελων* cum ℵABDFGKLRXΔ Λ* al permu (Or) Eph[265] Bas[bapt628] ... EHMSUVΓΛ[2] al plus[60] *ο θελων* (:: cf Gal 1, 7 Col 2, 8 Ro 8, 11 ubi artic. simili modo positus non fluct) | XΓΔ al mu *καθησασ*, item ΔΛ al mu v. 31 | *εισ απαρτ.* (Gb Sz) cum BDLR 225. g[scr]; b c ff[2.] l q vg *sumptus qui necessarii sunt, si habet* (vg[ed] *habeat*) *ad consummandum* (vg *perficiend.*); e *sumptum, si habet ad consummationem* (item vdtr *τα* omittere cop syr[cu] et [utr], non item go arm. Incertum Or[int2, 145] *sumptus, si habet unde perficiat*) ... Ln Gb′ *τα εισ απ.* cum ℵAEGHKMSUΓΔΛΠ al plus[50]; item a *impendia, si habeat quae opus sunt ad consummandum eam*, f *inpendia, si habet quae opus sunt ad perficiendum* ... ς (= Gb Sz) *τα προσ απ.* cum FVXΠ al permu Bas[bapt628] et [3, 125], item omisso *τα* Eph[265]

29. *αυτου*: U om | *και μη ισχυοντοσ* (LXUΔ al[10] Eph[265] *ισχυσαντοσ*, S al pauc add *αυτου*) *εκτελεσαι* (a *ne si posito fundamento non valuerit*

οἱ θεωροῦντεσ ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 *λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ*
ὁ ἄνθρωποσ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 *Ἢ*
τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰσ πόλεμον οὐχὶ
καθίσασ πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατόσ ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαν-
τῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 *εἰ δὲ μήγε,*
ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ ἐρωτᾷ τὰ πρὸσ εἰρή-
νην. 33 $^{184.5}$ *οὕτωσ οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν*
τοῖσ ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 34 $^{185.2}$

---

consummare) et. Bas^{bapt} et^{3,125}: D e *μη ισχυση οικοδομησαι και*. Similiter Aug^{epp} *ne quando cum posuerit fundamentum, non possit aedificare, et omnes qui transeunt et vident incipiant dicere* | *αρξωνται*: EH UXΓ al^{10} fere -*ξονται* | *αυτω εμπαιζ.* cum ℵABKLRUXΠ al mu Eph^{265} Bas^{bapt628} ... ς *εμπαιζ.* (E al pauc *εν π.*) *αυτ.* cum EGHMSVΓΔΛ al plu f vg go syr^{omn} Bas^{3,125} | *αρξωντ. αυτ. εμπαιζ.* ^{30} *λεγοντεσ*: D e *μελλουσιν λεγειν* (item Aug^{epp}, vide ante), a b ff^{2} i l q *dicent* (praecedit *ne*), c *dicant*. Cf et. Petr^{can10} *κατ εκεινον τον τεθεικοτα θεμελιον και μη ισχυσαντα εκτελεσαι· αρξονται γαρ φησιν παντεσ οι παραπορευομενοι εμπαιζειν αυτω* (Gall^{4,99} *αυτον*) *λεγοντεσ* etc

30. *οτι* (et. f q vg Bas^{bapt} et^{3,125}): D al^{8} a b c e ff^{2} l syr^{cu} Petr^{can10} Eph^{265} om | *ηρξατο οικοδομειν*: Petr Bas^{3,125} *θεμελιον εθηκε*

31. *ετερω* (R *εταιρω*, syr^{sch} *cum rege socio suo*) *βασιλει* ante *συμβαλ.* (D L *συνβ.*) c. ℵABDLRX 33. 157. al^{5} fere ... ς post *συμβ.* c. ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{bapt}, item it vg go cop arm etc (a *committere cum alio rege bellum*, e *committ. ali regi ad bellum*, sed it^{plor} vg *committ. bellum advers. alium regem*) | *ουχι*: D *ουκ ευθεωσ* | *καθισασ* (non exprim syr^{cu} et^{sch}) hoc loco a c ff^{2} vg: 1. 131. 157. al^{4scr} 3^{pe} b e f i l q post *πρωτον* pon | *βουλευσεται* cum ℵB a b f ff^{2} i l q (b q *cogitabit*, a f ff^{2} i *cogitavit*, l *conputavit*: quae et ipsa pro confusione frequentissima litterarum b et v *βουλευσεται* exprim) ... ς Ln Ti *βουλευεται* (c d vg *cogitat*) cum DRXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} c vg go rell Bas^{bapt628} | *δυνατοσ*: U 248. 433. -*τον* | *υπαντησαι* cum ℵABDRXΔ 1. 33. 69** 346. ... ς *απαντησ.* cum LΓΛΠ unc^{8} al pler Bas^{bapt}

32. *ετι αυτου πορρω* cum ℵBDLX al mu it^{pler} vg (hi *adhuc illo longe agente*; e Aug^{epp} *cum adhuc longe est*, a *dum adhuc cum longe est*) ... Gb' *ετι* (Δ al pauc aeth om) *πορρω αυτου* cum ARΓΔΛΠ unc^{8} al plus^{60} go Bas^{bapt628} Dam^{par610} (*πορρωθεν*) | *πρεσβ. αποστειλασ*: D e go cop *αποστ. πρεσβ.* | *τα προσ* cum ℵ^{c}ADLRXΔΛ unc^{7} al pler Bas^{bapt} Dam^{par}, item ℵ*Γ omisso *τα* ... KΠ al plus^{10} *τα εισ*, item B omisso *τα*. Ex Latt f vg syr^{p} *ea quae pacis sunt*; it^{pler} vero *pacem*, nec aliter fere vv rell

33. *ουτ. ουν* (Λ 237. om) *πασ* (vr add *ο*) *εξ υμων* (a e f vg *sic ergo omnis ex vobis*): D *ουτ. ουν και εξ υμ. πασ*, b ff^{2} i l q *sic ergo ex vobis* (sequente *qui*), c *quis ergo ex vobis* (sed item sequitur *qui*) | *πασιν* (ℵ -*σι*, non item AB etc): DR 47. 57. 251. om | *τοισ εαυτου υπαρχου-*

Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυ- Mt 5, 13 Mc 9, 50
θήσεται; 35 οὔτε εἰσ γῆν οὔτε εἰσ κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω
βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

XV.

1 [186.2] Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντεσ πάντεσ οἱ τελῶναι καὶ οἱ Mt 9, 10 s
ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖσ λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ἁμαρτωλοὺσ προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖσ. 3 [187.5] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν
ταύτην λέγων· 4 τίσ ἄνθρωποσ ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα Mt 18, 12–14

σιν cum ℵABRLXΓΔΛ unc rell etc: DKMΠ al vix[10] τ. υπ. αυτου (440. εαυτ.), Athgall[188] αυτου τ. υπαρχ. | ειν. μου μαθητ. cum ℵBLR al[6] a (l *esse disc. meus*) go cop syr[utr] Or[int3, 488] … ς Ti μου ειν. μαθητ. c. AU[2]XΓΔΛΠ unc[7] al pler f vg arm Athgall[188] Basregg[505] Or[int3, 104] et [477] … DU* b c e ff[2] i q μου μαθ. ειναι

34. καλ. ουν τ. αλ.: Γ om | ουν cum ℵBLX 69. 124. 346. cop[wi et petr4] cat[ox com 116] (sah *quia*) … ς Ln om (:: ut Mc) cum ADRΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop[schw ex ds] rell | το αλα bis cum ℵ*D (:: eandem formam in Mc ex ℵLΔ recepimus; debebat vero et. in Mt ex ℵD recipi) … ς Ln Ti το αλασ bis cum ℵ[c]BLR rell unc et min omn[vid] | δε και cum ℵBDLX al[8] a b c g[1. 2] q am for fu ing em iac gat tol (l *quodsi sal quoque*) syr[cu et sch] … ς δε cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler e f ff[2] i (e *sed si sal*, f ff[2] i *quodsi sal*) vg[ed] (*si autem sal*) sah cop syr[p] arm aeth (:: cf Mt et Mc) | μωρανθη (a d e *infatuatum fuerit*, it[pl] vg *evanuerit*): 56. 58. 69. μαρανθη | αρτυθησεται: 1. 33. 118. 131. αλισθησεται (:: e Mt)

35. γην (et. Or[1, 794] ουτ εισ γην ουτ εισ κοπρον ισχυει ετι): D 69. την γην | ευθετ. εστιν: H om | βαλλουσιν (e *iactant*, c *mittitur*; a l *nisi ut proiciatur*): M al pauc βαλουσιν, b d q *mittent*, f ff[2] i vg *mittetur* | αυτο: ELΓ al αυτω

XV. 1. αυτω εγγιζ. παντ. (LR πα. εγγ.) cum ℵABKMUΠ al[12] fere (LR) go Bas[eth272] … ς εγγ. αυτω παντ. cum DEGHSVXΓΔΛ al pler a e f ff[2] i syr[p] arm … 237. 251. b c l q vg (et. 130[lat]) syr[cu et sch] om παντεσ | και οι: DU al[25] fere arm om οι | αυτου: Γ αυτω

2. οι τε cum ℵBDL … ς om τε cum AXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] cop Bas[eth 272] | φαρισ. και οι γραμμ.: A 69. 124. 346. i[cant] syr[cu et sch] aeth Bas eth[272] γραμμ. κ. οι φαρισ.

3. λεγων (et. Bas[eth272]): D 13. 28. 69. 243. b e syr[cu et sch] arm om

4. εχων et απολεσασ (B[2] et[3]): D οσ εξει et (ita et. B* sic) απολεση. Latt sic: *quis* - *qui habet* - *et si erraverit* (a *perierit*) a b f ff[2] l q, *quis* - *qui habet* - *et si perdiderit* vg, *quis hominum ex vobis habiens ov. cent. et cum perdiderit* e, *quis* - *habet* - *et erraverit* c (*quis* - *qui habet cent. ov*,

καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν
τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς
τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς·
συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω
ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν
μετανοίας. 8 $^{188.10}$ Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-

nonne dimittit omissis mediis i). Cf Meth^{686} *τις εστιν εξ υμ. ανθρ. ος εχει εκατ. προβ. καν απολεση* etc | *εξ αυτ. εν* cum ℵBD^{gr} 1. 69. 131. 157. 346. e ... ς Ln *εν εξ αυτ.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ALX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} d vg rell Meth^{686} Bas^{eth273} Bas^{sel144} | *ου* (L al^{8} *ουχι* :: ut Mt) *καταλειπει* (ΔL al *-λιπει*, ES*Λ al *-λειπη*): D Meth^{686} *ουκ αφιησι*, b c ff^{2} mt sah *nonne dimittet* | *ενενηκοντα* cum unc omnib al pl ... ς *εννενηκοντα* cum minusc non ita mu | *πορευεται επι το απολωλος*, b c ff^{2} i l q *ibit* (q *abibit*) *ad illam quae erravit*, vg *vadit ad illam quae perierat*: D *απελθων το απ. ζητει*, a e *vadit ad illam quae perit* (e *perierat*) *quaerens*, f *vadit quaerere eam quae erravit* | *εως* cum BDEGHKLSVXΓΠ al plu Meth^{686} (*ζητει αυτο εως ευρη*) Bas^{sel144} ... ℵAMUΔΛ 1. 13. 69. 124. 131. 209. 346. al^{35} fere Bas^{eth273} add *ου* (:: cf ad 12, 59), 254. *οτου*

5. *αυτου* cum ℵBDFKLXΓΔΠ al plus^{50} Meth^{686} Bas^{sel144} ... ς Ln Ti *εαυτου* cum AEGHMSUVΛ al plu

6. *και ελθων*: D sah *ελθ. δε* | *εις τον οικον* (it^{pler} vg *domum*, d f *in domum*): D* Meth^{686} om *τον* | *συνκαλει* (*συνκ.* cum ℵD, v. 9 et. ΑΔ; ς Ln Ti *συγκ.* cum AB rell) cum ℵABLXΓΔΠ unc^{8} al plu ... DFΛ al^{30} Meth^{686} Bas^{regg417} Bas^{sel144} *συνκαλειται* (*συγκ.*) | *τους* (Meth om) *γειτονας*: Γ 1. *τας γειτ.* (Γ al *γειτωνας*, item v. 9. Cf ad 14, 12) | *αυτοις*: Γ 7^{pe} cop^{wi} et^{petr2} Meth Bas^{regg417} Bas^{sel} om | *συνχαρητε* (*συνχ.* cum ℵDΔ, v. 9. et. Δ; ς Ln Ti *συγχ.* cum AB rell): Δ *συνχαιρητε* | *το προβατον*: Δ *τον πρ.*, U *την πρ.*

7. *λεγω*: D al pauc syr^{cu} add *δε*, item e *ergo* | *ουτως*: ς *ουτω* sine cod unc | *χαρα εν τ. ουρ. εσται* cum ℵBL 33. 157. ... ς Ln Ti *χαρ. εστ. εν τ. ουρ.* cum ΑDXΓΔΛΠ unc^{8} (F hiat) al pler it (sed e Cyp^{72} *erit gaudium*) vg go sah cop syrr aeth | *η επι*: F al pauc add *τοις* | *ενενηκοντα*: ς *εννενηκ.* ut v. 4 | *δικαιοις*: X *δικαιων*, 131. *δικαιους* | *ου χρ. εχουσιν* (et. Or^{1,218} et ^{3,224}): D *ουκ εχουσι* (D^{2} *-σιν*) *χρ.*, it^{pl} vg *non indigent* (a e *quibus non est necessaria*, Cyp *quibus non est opus*)

8. *δραχμας* (et. a c d vg^{ed}, item *drachmam* sed a *dracmam*; b for *dracmas* et *dracmam*): ΔFLX 157. al aliq *δραγμας*, item FS*X al *δραγμην* (sed F v. 9 *-χμην*), f i l q am ing *dragmas* et *dragmam* (i *draghmam*), ... e *denarios* et *denarium*. Λ hoc versu et seq *δραγχην*, 69. *δραγχμας* et bis *δραγχμην* | *δρα. εχουσα δεκα*: D it vg syr^{cu} et^{utr} aeth

λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζη-
τεῖ ἐπιμελῶσ ἕωσ ὅτου εὕρῃ; 9 *καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰσ φίλασ*
καὶ γείτονασ λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 [189.5] *οὕτωσ, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν*
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 [190.10] *Εἶπεν δέ· ἄνθρωπόσ τισ εἶχεν δύο υἱούσ.* 12 *καὶ*
εἶπεν ὁ νεώτεροσ αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δόσ μοι τὸ ἐπιβάλλον

εχουσα ante *δρα.* pon, 157. ante *δεκ. δρα.* | *εαν* (L add *αν*) *απολεση* (E al *-σει*): D 157. *και απολεσασα* | *δραχμην* (vide ante): D 157. b c e ff[2.] i l q sah cop syr[cu] et[sch] om (sed a syr[cu] et [sch] *unam ex illis*) | *λυχνον*: Γ 239. *-χνιαν* | *εωσ οτου* cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler ... ℵBLX al[10] fere *εωσ ου* (LX *σου*) ... D 69. nil nisi *εωσ* | Γ al *ευρει*

9. *συνκαλει* (*συνκ.* cum ℵADΔ; ς Ln Ti *συγκ.* cum BL rell) cum ℵBKLUX ΔΠ al plus[25] ... ς Ln *-λειται* cum ADEGHMSVΓΛ al plu (:: et v. 9 et v. 6 *συγκαλειται* aliena manu inlatum. Cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24. 28, 17 ubi *συνκαλεσαμενοσ* et *συνκαλεσασθαι* non fluct; contra et. Act 5, 21 pro *συνεκαλεσαν* D substituit *συνκαλεσαμενοι* | *και γειτονασ* sine, articulo cum ℵBL al pauc (accedente D *τασ γειτ. και φιλ.*) ... ς *και τασ* (M al[5] *τουσ*) *γειτ.* cum ΑΧΓΔΛΠ unc[7] al pler (item M al[5]) | *συνχα.* cum ℵADΔ ... ς Ln Ti *συγχα.* cum BL rell | *την δραχμ.* (vide ad v. 6) *ην απωλεσα* (EFKXΓ al *απολ.*): D e *ην απώλεσ. δρα.*

10. *γινεται* ante *χαρα* cum ℵBLX 33[vid] (syr[cu] et[sch] aeth) Vict[tun bis] (*sic erit gaudium*, vide ap Sab) Orientalium ep ad Symm (*amen dico vobis quia sic fiet gaudium* etc, vide ap Sab) ... ς Ln post *χαρα* cum ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler sah go syr[p], item D 13. 69. 157. 346. it vg arm *χαρα εσται.* Cf et. Or[int4,468] „de quibus dicitur quia *gaudium habeant super uno*" etc | *των* (B om) *αγγελων* (syr[cu] *coram omnib. angel.*): 49. 71. 235. g[scr] om. Omisisse etiam Marcionem (ut 12, 8 sq) suadet Tert[marc 4, 32] „quis requirit? Nonne qui perdidit? Quis autem perdidit? Nonne qui habuit? Quis vero habuit? Nonne cuius fuit? Si igitur homo non alterius est res quam creatoris, is eum habuit cuius fuit. Is perdidit qui - Is exsultavit qui invenit - Atque adeo exsultare illius est de paenitentia peccatoris - qui se professus est olim malle peccatoris paenitentiam quam mortem." | *επι*: E[supp] al pauc *εφ*

11. *ειπεν δε*: a *dixit ergo*, b *et ait*, sah *dixit* (syr[cu] *dicebat illis iterum*, syr[sch] *et Iesus iterum illis dicebat*): E[supp] 24* 69. om. De Mcione Epiph[315] et[338] *παλιν παρεκοψε πασαν την παραβολ.* ([315] *τ. παρ. πα.*) *των δυο υιων, του ειληφοτοσ το μεροσ των υπαρχοντων και ασωτωσ δαπανησαντοσ* ([315] om *κ. ασ. δαπ.*) *και του αλλου.* Nec contra est Tert[marc4, 32sq] praeteriens 15, 11—32.

12. *αυτων* (e i om) *τω πατρι*, ita f q vg syr[p] et[hr] etc: a b c ff[2.]sab (ff[2.] blan om) l syr[cu] et[sch] *illi* (*dixit illi adulescentior* a b ff[2.] l, *dix. illi iunior* c) | *πατερ* (ℵ[cb] suppl): ℵ* om | *το επιβαλλον* (ΓΔ al *-λλων*): D

μέροσ τῆσ οὐσίασ. καὶ διεῖλεν αὐτοῖσ τὸν βίον. 13 *καὶ μετ' οὐ*
πολλὰσ ἡμέρασ συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτεροσ υἱὸσ ἀπεδήμησεν εἰσ
χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώ-
τωσ. 14 *δαπανήσαντοσ δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸσ ἰσχυρὰ κατὰ*
τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸσ ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 *καὶ πορευ-*
θεὶσ ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆσ χώρασ ἐκείνησ, καὶ ἔπεμψεν
αὐτὸν εἰσ τοὺσ ἀγροὺσ αὐτοῦ βόσκειν χοίρουσ· 16 *καὶ ἐπεθύμει*
γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι,

---

al^{7} add *μοι*, item it vg (Latt *quae me contingit* vel similiter) syrr go aeth (sah cop *meam partem*) | *τησ ουσιασ*: syr^{cu} et^{sch} *e domo tua*, syr^{hr} et^{P} *e substantia tua*, sed^{P} *tua* c.*, contra syr$^{P\ mg\ gr}$ *τησ ουσιασ*. Ps-Chr^{10,1009} *δοσ μοι την ουσιαν.* | *και* sec c. ℵ*DXΓΔΛΠ unc^{8} omn^{vid} it vg go syr^{omn} arm aeth ... Ln *ο δε* cum ℵ^{c}ABL cop (sah *divisit autem*) Ps-Chr^{10,1009} | *τον βιον* (it vg *substantiam*): e go sah syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} add *αυτου* (*suam*)

13. *και μετ ου* (e *et post non multos*): D it^{pler} vg Ps-Chr^{10,1009} *και ου μετα* (*et non post multos*) | *απαντα* cum ℵALXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Ps-Chr^{10,1009} ... Ln *παντα* cum BDP al pauc | *και εκει*: DG al pauc Ps-Chr^{10,1010} *κακει* | *την ουσιαν αυτου* (ℵ *εαυτου*): D^{gr} *εαυτου τον βιον*, Ps-Chr^{10,1010} *τον βιον αυτου* (antea *ανηλωσε* pro *διεσκ.*) | *ζων ασωτωσ* (FΛ al^{4scr} -*τοσ*): syr^{cu} *in illis cibis qui non decebant, nam vivebat prodige cum meretricibus* (ℵ* per negligentiam scriptoris repetit *εισ χωραν μακραν*, pro quibus ℵ^{a} *ζων ασωτ.* reposuit)

14. *λιμοσ*: 69* *λοιμ.*, item v. 17 *λοιμω* | *ισχυρα* (Gb') c. ℵABDL 1. 33. 131. (non R nec R* ut nuper recognovimus) ... ς *ισχυροσ* cum PQRX ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Chr^{10,1010} (:: similiter lectio fluct Act 11, 28) | *υστερεισθαι* cum ℵBDEHKLQRUVXΔΠ al pler ... AGMSΓΛ al^{15} fere praem *του* | *κ. αυτ. ηρξ. υστερ.*: syr^{cu} om, item Ps-Chr^{10,1010} (sed libere pergit *και προσηλθεν ενι* etc)

15. *των*: Δ om | *επεμψ. αυτον*: Λ 262. 6^{pe} Ps-Chr add *ο πολιτησ* | *εισ τουσ αγρουσ*: 251. al pauc Ps-Chr^{8,651} *εισ τον αγρον*, it^{pler} vg *in villam suam* vel *in villa sua*, a e *in agro suo*, similiter sah cop^{wi} et ^{dz} go syrr | *αυτου*: D 34. syr^{cu} et ^{sch} aeth om

16. *και* pri: G om | *και επεθυμει*: D* *καπεθυμ.*, Δ *και απεθυμ.* | *γεμισαι τ. κοιλ. αυτ.* cum ΑPQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg (b c ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg *implere ventrem suum*, a *saturare ventrem suum*) cop syr^{sch} et ^{P} arm Ps-Chr^{10,1010} et ^{8,652} ... ℵBDLR 1. 13. 69. 94. 124. 131. 251. 346. d e f (hi^{3} *saturari*) go^{vid} sah syr^{cu} (*manducare*) syr^{hr} aeth cat^{ox} ^{118} schol^{237} et ^{alior} *χορτασθηναι* | *απο* cum iisdem qui *γεμισαι* etc ... ℵBDLR 1. 13. 124. al^{5} (non 69.) *εκ* (it vg *de*). Cf et. Or^{3,363} (fragm. orationis in parabolam prodigi): *νοησεισ δε και ουτωσ το επιθυμειν χορεσθηναι τον ασωτον εκ των κερατιων* etc

καὶ οὐδεὶσ ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰσ ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι
τοῦ πατρόσ μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι.
18 ἀναστὰσ πορεύσομαι πρὸσ τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ,
ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ ἕνα τῶν μισθίων σου.
20 καὶ ἀναστὰσ ἦλθεν πρὸσ τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
μακρὰν ἀπέχοντοσ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν

---

17. *εαυτον*: L *αυτον* | *εφη* cum ℵBL 13. 69. 124. 346. Ps-Chr^{10,1010} ... ς Ln *ειπεν* cum ADPQRXΓΔΛΠ unc rell al pler | *ποσοι* (L syr^{cu} et ^{sch} add *αρτι*, Ps-Chr *νυν*): X 69. 131. 157. 433. al^{15} *πωσ οι* | *του πατροσ*: vg^{clem} (non am for fu em mm gat ing etc) sax syr^{cu} et ^{sch} et^{hr} arm Hier Aug (utrumque vide ap Sab) *in domo patris*, Ps-Chr *παρα τω πατρι* | *περισσευουσιν* cum ℵDLQRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Chr ... Ti *περισσευονται* cum ABP 1. 94. 2^{ev} cat^{ox118} schol^{254} et ^{alior} | *λιμω ωδε* cum ℵBL (al?) e syr^{p}; item Gb+ Sz Ti *ωδε λιμω* cum DRU 1. 13. 67. 73. 124. 127. 131. 184. 209. 346. it^{pler} vg cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} arm aeth Ps-Chr^{10,1010} et ^{8,652} ... ς om *ωδε* cum APQXΓΔΛΠ unc^{8} al pler go sah (:: statuimus igitur ab initio scriptum fuisse *εγωδελιμωωδε*, qua de scriptura *ωδε* facile excidit; facilius etiam postquam *εγωδεωδελιμω* substitutum est)

18. *αναστασ*: ℵ* (om ^{c}) syr^{cu} (syr^{cu} et ^{sch} antea *et ego*) add *δε*, item l *itaque* | *πορευσομαι*: Γ al pauc *-σωμαι*, R *-ομαι*

19. *ουκετι* cum ℵABDR^{supp}HKLQRSUVΓΔΛΠ al^{40} fere it^{pler} vg^{ed} (sed et em gat) go sah cop aeth syr^{hr} ... ς (= Gb Sz) *και ουκετι* cum GMPX al plu g^{1} am for fu ing mt tol syr^{cu} et ^{utr} arm aeth Ps-Chr^{8,652} Ps-Chr^{10,1010} txt (non item ^{com}) | *υιοσ σου* (D^{gr} *σου υιοσ*): ab his vocibus R* ad easdem v. 21 exeunte positas transiluit; supplevit omissa corr^{saec9}, sed ex parte abscissa sunt

20. *πατερ. αυτου* cum ℵDHKLMPQR^{supp}PXΔΠ al plus^{40} ... ς Ti *πατ. εαυτου* cum ABEGSUVΓΛ al permu | *αυτου μακραν*: PX 33. post *αυτου* add *ου* | *απεχοντοσ*: Δ *εχοντοσ* | *ειδεν* cum ℵBDEGHMSUΓΔΛΠ^{2} al plu ... Ti *ιδεν* cum AKLPQVXΠ* al mu | *εσπλαγχνισθ.* (R^{2} *-αχνησθ.*): Γ al aliq *ευσπλαγχν.* | *επεπεσεν* (e *superiecit se*, it^{pl} vg *cecidit super*): D *ενεπεσεν* (a d Hier *incubuit super*) ... 1. 69. 118. 127. 209. al^{40} fere Ps-Chr^{8,658} cat^{ox119} *επεσεν* | *και* (ante *κατεφιλ.*): D^{gr*} om

21. *ειπ. δε αυτω* (Λ *αυτου*) *ο υιοσ* cum ℵAPQR^{supp}PXΓΔ(Λ)Π unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} aeth (sed go syr^{cu} et ^{p} et ^{hr} aeth *et dixit ei*, iidem exc go *filius eius*) ... Ti *ειπ. δε ο υιοσ αυτω* (209. *αυτου*) cum BL 1. 131. 157. 209. cop (sah om *δε*, cop sah *filius eius*), item d *dixit autem filius eius*; D^{gr} *ο δε υιοσ ειπ. αυτω*, e *ille autem dixit*

καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου. 22 *εἶπεν*
δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώ-
την καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰσ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ πόδασ, 23 *καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν*
32 *σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντεσ εὐφρανθῶμεν,* 24 *ὅτι οὗτοσ ὁ υἱόσ*
μου νεκρὸσ ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο

---

21. *και ενωπιον:* P om *και* | *ουκετι* cum ℵABDKLΠ 1. 6. 131. al pauc it vg sah cop syr^{hr} arm^{cdd} aeth ... ς *και ουκετ.* cum EGHMPQR^{supp}SUV XΓΔΛ al pler syr^{cu} et ^{utr} go arm^{ed} Const^{2,41,1} | *υιοσ σου* (D^{gr} *σου υι.*) sine additam cum ALPQR^{supp}ΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu it vg (et. am for fu ing em) go cop syr^{sch} et ^{hr} arm Aug$^{quaest\ evv\ 2,33}$ (ed. Bened.^{3,1682} „Nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed usque ad illud: *Non sum dignus vocari fil. tuus.* Hoc enim vult fieri per gratiam, quo se indignum esse per merita fatetur. Non addit quod in illa meditatione dixerat: *Fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Cum enim panem non haberet, vel mercenarius esse cupiebat: quod post osculum patris generosissime iam dedignatur.“) ... ℵBDUX al^{20} fere gat mm tol bodl cat$^{ox\ 119}$ add *ποιησον με ωσ ενα των μισθιων σου*

22. *δουλουσ:* 1. 131. 209. *παιδασ* | *αυτου:* ℵ *εαυτου* | *εξενεγκατε* (Δ 50^{ev} *-γκαντεσ* omisso *και* sq) sine *ταχυ* cum APQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler sah syr^{sch} et P ^{txt} Dam$^{par\ 580}$ (Amb$^{luc\ 7,231;\ 1466}$ *et iubet proferri stolam* etc) ... Ln praem *ταχυ* cum ℵBLX (item D al^{3} *ταχεωσ*) it vg go cop syr^{hr} (et syr^{p} add post *εξενεγκ. c.**) arm aeth | *στολην* cum ℵAB D*K*LPQΠ al pauc ... ς (Gb^{0}) praem *την* cum D^{2}EGHK^{2}MRSUVXΓΔΛ al pler Ps-Chr^{8,654} Dam^{par580} | *ποδασ* sine *αυτου* cum ℵABEHKLMQRSU VΓΔΛΠ al longe plu c ff^{2}· g$^{1\cdot 2}$· q am for fu ing em mt Aug Dam^{par580} ... DGPX al plus^{25} a b f i l vg^{cle} go sah cop syr^{p}et^{hr} arm aeth Ps-Chr ^{8,655} add *αυτου* (e om *και υπ. εισ τ. ποδ.*, syr^{sch} *et calceate eum calceis*)

23. *φερετε* cum ℵBLRX it vg (Latt *adducite*, supra pro *εξενεγκ. proferte*) sah cop (hi duo *φερετε* vel *ενεγκατε*) syr^{sch} et P et ^{hr} arm aeth ... ς Ln *ενεγκαντεσ* cum AEHKMPSUΓΛΠ al pler go Ps-Chr^{8,655}, item GQ VΔ al *ενεγκοντεσ*, al^{10} fere *εξενεγκαντεσ* vel *εξενεγκοντεσ*, D Dam$^{par\ 580}$ *ενεγκατε* | *τον μοσχ. τ. σιτευτον* (Δ omnib trib loc *σιτευρον*): D e *τον σειτευτον μοσχ.* (Thdot ap Clem^{969} *ω τον σιτευτον εθυσε μοσχον*) | *θυσατε:* DX it vg syr^{p} et ^{hr} arm aeth praem *και* | *φαγοντεσ* e f go sah ... D it^{pler} (i *ut manducemus et epulemur*) vg cop syr^{sch} et P et ^{hr} arm aeth *φαγωμεν και*

24. *ουτοσ* h. l. cum ABDLPQRX unc rell al pler it vg etc ... ℵK al^{6} post *ο υι. μου* pon :: cf vv. 30 et 32 | *ο υι. μου:* AΠ w^{scr} *μου ο υιοσ* | *ανεζησεν* cum ℵADLPQRX unc rell al omn^{vid} it vg go syr^{p} et ^{hr} aeth Eph^{310} (Or$^{int\ 4,485}$ „super filio iuniore poenitente, qui *mortuus fuerat et revixit, perierat et inventus est*“) ... B cop syr^{sch} arm *εζησεν* :: cf ad v. 32. Praeterea pergimus sine *και* cum ℵABDLPQRX al^{30} fere it

εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ὁ πρεσβύτεροσ ἐν ἀγρῷ· καὶ
ὡσ ἐρχόμενοσ ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ καὶ χορῶν,
26 καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.
27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ
σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελ-
θὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ
τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ

vg cop arm cat^{ox120} Eph^{310} Ps-Chr^{8,655} Dam^{par580} (Bas^{2,170} ειπωμεν· νεκροσ ην και ανεζησεν, απολωλωσ και ευρεθη) ... ς (sed Gb^{oo}) add και cum ΓΔΛΠ unc^{8} al plu go syr^{utr} et ^{hr} aeth | ην ante απολωλ. cum ℵ*ABL al pauc cop ... ς post απολωλ. cum ℵ^{c}PXΓΔΛΠ unc^{8} al plu cat ox Ps-Chr Dam^{par} ... DQR al^{10} fere schol^{287} et ^{alior} Eph^{310} om | απολωλωσ: GKMRSXΓΠ* al permu -λοσ | ευρεθη cum ℵBDKLMQSUXΓΛΠ al plu ... AEGHPVΔ al mu Ps-Chr Dam ηυρεθη. Praeterea D praem αρτι | και ηρξαντο (Π* al pauc -ξατο): ℵ* om και

25. εν αγρω: M ωσ εν αγρ. | και ωσ ερχομενοσ: D ελθων δε και, sah *adveniens vero*. Libere e: *cum maior autem filius eius qui in villa erat venisset et adpropiasset* | ηγγισεν: AM 69. 346. al pauc -ζεν ... D εγγισασ | τη οικια: X 44^{ev} praem εν | συμφ.: DR σινφ., E συφ. | και χορων (Δ* χοιρων): 1. 131. 209. syr^{sch} om και

26. παιδων: ς (non item ς^{e} Gb Sz) add αυτου cum minusc aliq sah | τι cum ℵADΓΔΠ unc^{8} al longe plu; item LΔ 124. al pauc τινα, item c ff^{2} g^{1} i l q am for fu em ing mt tol. Hi Latt *quae* (b mt *quaenam*) *haec* (ff^{2} om, l post *essent* pon) *essent*; Aug^{luc} (i. e. quaest$^{luc\ 33,\ 1633}$) *quae illa sint*; contra a Hier$^{ad\ damas}$ *quidnam essent haec*, e *quidnam esset*, f *quidnam hoc esset*; vg^{ed} *quid haec essent* ... Ln τι αν cum BPQRX al^{16} fere (a e f, b mt) | ειη (EPΓ ει) ταυτα (KMΠ al^{2scr} τουτο): D 42^{ev} θελει τουτο ειναι

27. αυτω: D om | τ. μοσχ. τ. σιτευτον: D τ. σιτευτ. μοσχον et add (item sah praem) αυτω

28. ωργισθη: HX y^{scr} οργ. | ηθελεν cum ℵBDΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item *nolebat* b e f vg syr^{utr} et ^{hr} ... ALPQRX al^{6} ηθελησεν, a c ff^{2} i l q gat *noluit* | ο δε cum ℵABDLRX 1. 33. 131. 157. f^{scr} a b c e f ff^{2} i l q go cop arm (sah *eius pater exiit ad eum, hortatus vero est eum*) ... ς ο ουν cum PQΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg syr^{p} (syr^{sch} et ^{hr} aeth *et*) | παρεκαλει (d e *rogabat*): D^{gr} ηρξατο (praetermisso per incuriam παρακαλειν), it^{pler} vg *coepit rogare*

29. τω πατρι sine αυτου cum ℵEHKLMQSUVXΓΠ al longe plu go syr^{p} arm Ps-Chr^{8,656} ... Ln add αυτου cum ABDGPRΔ (Δ τ. πα. αυτω) al^{30} fere it vg sah cop syr^{sch} (:: v. 28 nemo om αυτου) | ιδου: X om | εντολ. σου παρηλθον (minusc aliq παρειδον): D παρεβην σου εντολην, item c d ff^{2} gat *praeterivi mandatum tuum* (contra it^{pl} vg *mand.*

ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκασ ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
30 *ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ*
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 *ὁ δὲ εἶπεν*
αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· 32 *εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου*
οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 *Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἄνθρωπόσ τισ ἦν πλού-*
σιοσ ὃσ εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ διασκορπίζων

---

tuum praeterivi, e *praecept. tuum egressus sum*, Tert[pudic 8] *et praecept. tuum nunq. praeterivi*) | *εμοι* (K* om) *ουδεποτ.* (H al pauc i *ουχ*) *εδωκασ*: D *ουδεπ. εδωκ. μοι*, eodem ordine it[pler] (non f, nec e *nunq. mihi dedisti*) vg sah syr[sch] (non item syr[p et hr] nec cop) | *εριφον* (D add *εξ αιγων*, sah cop *pullum haedi*): B *εριφιον* | *ευφρανθω*: D *αριστησω* (d *prandeam*), it[pler] vg (item go al) *epularer*, contra e *iucundarer*

30. *οτε δε ο* (U om) *υι. σου ουτ.* (it[pler] vg *filius tuus hic*; c q *fil. hic tuus*) *ο κα. σου* (1. 209. al pauc post *τ. βι.*) *τ. βιον*: D e *τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα* (e *omnia tua*) | *μετα πορνων* cum ℵBPXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] ... Ln Ti *με. των πο.* cum ADLQR sah cop | *ηλθεν*: D e *και ελθοντι* | *αυτω*: D a e om | *τον σιτευτ. μοσχ.* cum ℵBDLQR e ... ς Ln *τον μοσχ. τον σιτευτ.* (:: ut vv. 23 et 27) c. AP XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg etc

31. *ο δε*: 13. 69. 124. 346. add *πατηρ* (syr[sch] aeth *dixit* [aeth *et dix.*] *ei pater eius*) | *αυτω*: E om | *τεκνον*: D a om | *συ παντοτε* etc: *tu semper mecum es* f ff[2] i g[1. 2] vg Tert[pudic 8], item e omisso *semper* ... a b q go *tu mecum fuisti semper* (b *semp.* ante *fuist.*, go ante *mecum*) *et es*, c l *tu mecum fuisti et es* (c *eris*)

32. *δε*: H 69. *δει* | *χαρηναι*: KΠ *αγαλλιαθηναι* | *εδει*(et. 69.): HL b c f ff[2] i l q mm tol sah Antioch[1222] *δει* ... DKΠ a c f Const[2,41,8] post *ευφρ. δε* pon. Praeterea sic e: *iucundatus sum autem et gavisus sum* | *ο αδελφ. σου ουτοσ*: ita b e f ff[2] vg; a *hic frater tuus* ... c i l q gat mm go om *ουτ.* | *εζησεν* cum ℵ*BLRΔ sah cop syr[sch] arm ... ς Ln *ανεζησεν* cum ℵ[c]ADPXΓΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg go syr[p et hr] aeth Const[2, 41, 8] Ps-Chr[8, 656] Antioch[1222] :: cf v. 24 | *απολωλ.* cum ℵDX 1. 13. 69. 118. 124. 131. al mu it vg sah cop arm Antioch[1222] ... ς (sed Gb[o]) Ln Ti praem *και* cum ABLPR unc reli al longe plu syr[utr et hr] go aeth Const | *απολωλωσ*: ℵ[c]KMRSXΓΠ* al perm *-λωλοσ* (R *-λολοσ*). Edidimus sine *ην* cum ABDLRX 1. 13 33[vid] 69. al[10] go arm[ed] Const[2, 41, 8] ... ς (Gb[oo]) add *ην* cum ℵPΓΔΛΠ unc[8] al longe plu sah cop arm[ms] Ps-Chr[8, 656] Antioch[1222] (it vg *perierat*) | *ευρεθη* cum ℵBDKLMRSUXΓΔΠ al pler ... AEGHPVΛ al aliq *ηυρεθη*

XVI. 1. *δε και*: sv 69. 433. 435. al[20] fere b d e f i l go cop arm aeth om *και* (syr[sch] *Et dixit parabolam ad* etc) | *μαθητασ* cum ℵBDLR al

τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 *καὶ φωνήσασ αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο*
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδοσ τὸν λόγον τῆσ οἰκονομίασ σου· οὐ γὰρ
δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 *εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμοσ· τί ποιήσω,*
ὅτι ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν
οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 *ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν*
μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ δέξωνταί με εἰσ τοὺσ οἴκουσ ἑαυτῶν.
5 *καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου*
ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεισ τῷ κυρίῳ μου; 6 *ὁ δὲ*
εἶπεν· ἑκατὸν βάτουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμ-

pauc e arm ... ς Ln add *αυτου* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg etc | *οικονομον* (Β[3]): Β* *-νομουσ*

2. *αυτον*: D[gr] 69. f[scr] om. Add *dominus suus* a c (*et accersitus est domino suo*) syr[sch] | *τ. οικονομ. σου* c. ℵΒΧΓΔΛ unc[7] al pler it vg go cop schw ex petr[2] syr[utr] etc ... ΑDKLPRΠ al[10] cop[wl et dz] om *σου*, hinc Gb[o] | *δυνη* cum ℵΒDP al plus[10] (69. *δυνει*), item *potes* e ff[2] go syr[utr] ... ς Ln Ti *δυνηση* (Δ al *-νησει*) cum ΑLRΧΓΔΛΠ unc[8] al pler, item *poteris* it[pler] vg cop syr[p] arm aeth

3. *εν εαυτω*: Δ *εν αυτω* | *την οικονο.* (122. 258. a add *μου*) *απ εμου* cum ℵΑΒΡΧΓΔΛΠ unc[9] al pler a go cop syr[p] ... LR b c f ff[2] g[1] i l q vg syr[sch] *απ εμ. τ. οικονομιαν* ... D arm *την οικ. μου*, e nil nisi *την οικο.* (*actum*) ... KΠ 15. 27. 42. p[scr] w[scr] *με τησ οικονομιασ* | *επαιτειν*: Β cop syr[sch] aeth praem *και*

4. *οταν*: ℵ *αν* | *μετασταθω*: 69. *αποσταθω*, 13. 346. *αποκατασταθω* | *εκ τησ* cum ℵΒD 1. 69. 106. 124. 131. 346. al[8scr] al[8] a (*de*) go cop syr[utr] aeth; Ln [*εκ*] *τησ* ... LX al pauc b c e f ff[2] i l q vg *απο* (*a*) *τησ* ... ς Ti nil nisi *τησ* cum ΑΡRΓΔΛΠ unc[9] al longe plu arm | *δεξωνται*: Χ 69. 346. 433. al pauc *-ξονται* | *εαυτων* cum ℵΒΡRΧ 157. y[scr] z[scr] 49[ev] ... ς Ln *αυτων* cum ΑDLΓΔΛΠ unc[9] al pler

5. *χρεοφ.* cum ℵΑΒDLΡRΧΓΔΛΠ unc[8] al plu ... ς *χρεωφ.* cum U al mu. Habent *-φιλετων* ℵΑDKLΡRΧΓΔΠ* etc, *-φειλετων* ΒΕFGHMUVΔΠ[2] etc. Cf et. ad 7, 41 | *εαυτου* cum ℵ[c]ΑΒΕΗΚLΡRSUVΓΔΠ al plu ... ℵ*DFGMΧΛ al plus[50] *αυτου* | *ελεγεν*: KMΠ al plus[15] *ειπεν*

6. *βατουσ* cum ΑΒΡRΓΔΛΠ unc[9] al longe plu cop syr[p mg gr] a b ff[2] q gat (ex his ff[2] q gat *batos*, a *vatos*, b *vathos*; c *vasos*) ... Ti[synops] *βαδουσ* cum ℵLΧ 127. 237. al[12] Or[3, 625] ... D* al[6] Chr[9, 708 cdd] e f l vg *καδουσ*, *cados* ... D[2] 48[ev] *καβουσ*, d *siclos* :: cf Hesych: *βάδοσ*, ὁ *καὶ βάτοσ* (videtur igitur *βάδοσ* apud Graecos usitatius fuisse), *ν' ξέσται ἤγουν λίτραι μη'* (*50 sextariorum sive 48 librarum*). Est Hebraeorum בת. Cf et. Epiph de pond. et mens. p. 178: *βάθοσ· καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆσ ἑβραϊκῆσ διαλέκτου παρῆκται, συνωνύμωσ τῷ ἐλαιοτριβείῳ καλούμενον βίθ. βάδου γὰρ ἑρμηνεύεται ἐλαιοτριβεῖον.* Item (ex Epiph) Isid[16, 25] *batus vocatur Hebraica lingua ab olearia mola, quae bath apud eos vel batha nominatur* etc | *ο δε ειπεν* sec loco cum

ματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 *ἔπειτα ἑτέρῳ*
εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 *καὶ*
ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίη-
σεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς
τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 *καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω,*
ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ⁸ὅταν
ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 *ὁ πιστὸς ἐν*

ℵABLR al[6] cop, similiter D a b e f q *ειπεν δε* ... ς *και ειπεν* cum PXΓΔΛΠ unc[9] al pler c ff[2.] l vg (hi[4] *dixitque*) go aeth syr[p] (syr[sch] arm sine copula) | *τα γραμματα* cum ℵBDL, item *litteras* b c ff[2.] q go cop Gaud ... ς *το γραμμα* cum APRΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] item e l *chirografum*, a f vg *cautionem* ... X Chr[9,708] *το γραμματειον* | *καθισας ταχεως*: D 36[ev] om | *ταχεως* (60. om): B c[scr] e syr[p] c.* arm aeth post *γραψον* pon

7. *ετερω* (157. *δευτερω*): D 80. 157. 433. praem *τω* | *συ δε ποσ. οφ. ο δε ειπεν*: D[gr] om | *οφειλεις*: 28. a c ff[2.] syr[sch] aeth add *τω κυριω μου* | *κορους*: F *κοσους* | *λεγει* cum BLR 13. 69. 71. 157. 346. c[scr] g[scr] b c e f (ff[2.] *cui ait*) q (b l *ait et*) vg cop syr[sch] ... ℵ *λεγει δε*, a *dixit autem* (pergens *et huic*), D *ο δε λεγει* ... ς *και λεγει* cum APXΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] arm aeth | *τα γραμματα* cum ℵBDLR 1., item *litteras* b c f ff[2.] q vg go cop Or[int2,96] Gaud ... ς *το γραμμα* (Λ *-μμαν*) cum APΓΔΛΠ unc[9] al pler, a *cautionem*, e l *chirografum* (e *cirogr.*), item syr[utr] arm aeth ... X *το γραμματειον* | *γραψον*: 1. 131. c syr[sch] arm aeth Or[int2,96] praem *καθισας*, item 33. 36[ev] praem *καθισ. ταχεως*

8. *οτι* sec et. f q vg Gaud: D *διο λεγω υμειν*, a b c e ff[2.] l gat mm mt *dixit autem ad discipulos* (e *discentes*) *suos* (ff[2.] om *ad disc. suos*, a add *dico vobis*, mt add *quia*) | *οι υιοι*: Λ al[7] om *οι* | *φρονιμωτεροι*: ℵ post *οτι* pon

9. *και εγω* cum ℵBLR 1. 131. ... ς Ln *καγω* cum ADPXΓΔΛΠ unc[9] al pler | *υμιν λεγω* (b e f l q vg Tert[marc4,33]): DM al pauc a c ff[2.] g[1.2.] syr[sch] aeth *λεγ. υμιν* | *εαυτοις* (Meth[resurr790] om; H al pauc *-τους*) ante *ποιησατε* cum ℵ*BLR ... ς Ln post *ποιησατε* (:: dictione ad usum revocata) cum ℵ[a]ADPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] Clem[983] Bas[1,353] Thdrt[3,635], item *ποιησατε υμιν* Clem[948] Chr[1,920] et [3,344] et [4,27] et [6,606], item *facite vobis* it vg go cop syr[utr] arm aeth Ir[int268] Or[int2,162] et [338.666] Tert[marc4,33] | *τ. μαμωνα της αδικιας* et. Clem[983] et [948] Bas[1,353] Chr[1,920] et [3,344] et [6,606] et [11,227] et [12,99] Thdrt[3,635], *mamona iniquitatis* it[pler] vg Ir[int268] Or[int2,338] Amb[luc1439] et [1469], *mamon. iniustitiae* Tert[marc4,33] ... D a Chr[7,94] Or[int2,162] et [666] Amb[elia559] et [alib] Hier Paulin *τ. αδικου μαμωνα*, *iniquo mam.*, Meth[resurr791] *της αδικιας του μαμωνα* | *εκλιπη* cum ℵ*et[cb]B*DLRΠ 1. al et Ti *εκλειπη* cum AB[3]X 69.

ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ
ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 *εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ*
ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 *καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-*
τρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 191. 5
οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισή- Mt 6, 24
σει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου
καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

---

al, item *defecerit* (e *-rint*) a e l* cop syrsch et p mg arm aeth persp Cyrluc349 (*οταν αυτουσ ο επιγειοσ εκλειπη πλουτοσ*, quae repetunt scholia237 et aliorum; schol254 *οταν αυτουσ η επιγειοσ εκλειποι ζωη*, quae eadem catox122 habet) ... ς (et. Gb, sed Sz *εκλιπη*) *εκλιπητε* c. ℵcaFPU al mu Clem933 et 943 Methresurr Bas1,358 Chr1,920 et 3,344, item ΓΔΛ unc7 al plu Chr4,27 et 6,606 *εκλειπητε* (Λ *-πετε*), item *defeceritis* b c f ff2. g1. 2. l** q vg go syrp txt aethcod a Orint2,162 et 338, *fugati fueritis* Irint268. Cf et. Meth791 *καθαπερ γουν εαν ελλειψωσιν αι τησ παρουσησ ζωησ ημων ημεραι* etc | *σκηνασ* sine *αυτων* cum ℵABDLRXΓΔΛΠ unc9 al omnvid itpler vg cop syrp arm Clem933 et 943 Meth791 Chr1,920 et 5,251 et 6,606 et diserte 10,598 (*ου γαρ ειπεν· ινα δεξ. εισ τασ σκην. αυτων, αλλ· εισ τασ αιωνιουσ σκηνασ*) et 12,969 Irint268 Orint2,162 et 338 ... p b syrsch aeth arr persp Cyrluc349 (*ινα οταν - εχωσι τινα τοπον εν ταισ εκεινων σκηναισ*) Chr3,344 et 4,27 et 11,227 et 12,99 Thdrt3,685 cat ox379 (ad Mc 10, 24) Ambluc1489 et abra295 (1, 5, 34) add vel (ut Chr Cyr Thdrt cat) praem *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

10. *ελαχιστω* pri et. Clem2. cor (vide ad v. 12): 131. d e f Ephr312 *ολιγω*. Item *ελαχιστ.* sec (et. Ephr): D 1. 118. b c e f ff2. l q vg (non item a) *ολιγω* | *εστιν* sec: D *γεινεται*

11. *μαμωνα*: D* 69. *μαμονα*, item 69. v. 9 et D* v. 13 | *εγενεσθε*: 69. 245. 433. *εγιν.*, item 69. escr 433. v. 12. Cf huc Clem2. cor8 *λεγει γαρ ο κυριοσ εν τω ευαγγελιω· ει το μικρον ουκ ετηρησατε, μεγα τισ υμιν δωσει; λεγω γαρ υμιν οτι ο πιστοσ εν ελαχιστω και εν πολλω πιστοσ εστιν.* Item Irint169 „Et ideo dominus dicebat ingratis exsistentibus in eum: *Si in modico fideles non fuistis, quod magnum est quis dabit vobis?*"

12. *και ει*: Λ om *ει* | *το υμετερον* cum ℵADPRXΓΔΛΠ unc9 al pler a c f ff2. g1. 2. q vg go syrutr et hr cop arm Baseth250 Cyrluc350 Orint2,198 et 4,575 Cyp240 ... BL 21ev Or3,168 *το ημετερον*, 157. e i l Tertmarc4,33bis *το εμον* | *δωσει υμιν* c. ℵDLR 33. a b c f ff2. g1. 2. i l q vg (b post verba *quod verum est* v. 11. transilit ad *quis dabit vobis* omissis mediis) cop syrsch et hr aeth Or3,168 et int2,198. 4,575 Cyrluc350 Tertmarc4,33 Cyp240 ... ς Ln Ti *υμιν δωσει* cum AΒPXΓΔΛΠ unc9 al pler go syrp arm Baseth250

13. *δυσι* cum ℵABDEFGHKLMPRSUΛΠ etc ... XΓΔ etc *δυσιν* | *ενοσ*: 86. 243. al3scr *του ενοσ* | F om *ου δυνασθε* usq *μαμωνα*

14 [192. 10] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι
ὑπάρχοντεσ, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
ἐστὲ οἱ δικαιοῦντεσ ἑαυτοὺσ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸσ
γινώσκει τὰσ καρδίασ ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποισ ὑψηλὸν βδέ-
Mt 11, 12 s λυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 [193. 5] ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται μέχρι
Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶσ
Mt 5, 18 εἰσ αὐτὴν βιάζεται. 17 [194. 5] εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρα-
νὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
Mt 5, 32 19, 9 18 [195. 2] πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοι-
Mc 10, 11 s χεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸσ γαμῶν μοιχεύει. 19 [196. 10]
Ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν πλούσιοσ, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ

---

14. *παντα*: KΠ al[2] q (al?) vg syr[p] ante *ταυτα* pon ... D al[9] i aeth Or[3, 490] (non item[269]) om (syr[hr] om *ταυτ. παντ.*) | *οι φαρ.* cum ℵ (* om *οι φαρ.*, suppl[a])BDLR 157. i[cant] al[8] it vg cop syr[sch] et [hr] arm aeth Or[3, 269] et [394] ... ς Ln Ti *και οι φαρ.* cum AΡXΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p]. Praeterea Δ y[scr] pergunt *οι φιλαργ.* | *και*: A 245. 253. al[2scr] om

15. *αυτοισ*: Γ *προσ αυτουσ* | *ανθρωποισ*: B* *-πω* | *ενωπιον του θεου*: B *ενωπ. κυριου*, 243. al pauc Ign[intpol magn 12] Const[7, 8] *παρα τω* (Ign Const om) *θεω*. Scripsimus sine *εστιν* cum ℵABDKLPRSV[2]ΔΠ al plus[70] go aeth Ign[intpol] Const cat[ox 123] ... ς (= Gb Sz) add (vel praem ut it vg cop arm syr[hr]) *εστιν* cum EFGHMUV*XΓΛ al plu it vg etc

16. *μεχρι* cum ℵBLRX 1. 13. 69. 124. 131. 209. 346. schol[237al] Clem[679] Or[3, 460] ... ς Ln *εωσ* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ADPΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[4, 116] Epiph[marc 315] et [338] | *ιωαννου* (BD *-ανου*): sah *pervenerunt usq ad Ioh*; D 13[ev] 17[ev] mm add *επροφητευσαν* (*προεφ.*) :: ex Mt | *ευαγγελιζεται*: Λ *-ζονται*. Similiter a g[2.] gat mm *evangelizantur* (praecedit *regnum dei*) | *και πασ* (1. 69. 131. al add *τισ* omisso *εισ* sq; al *πασ τισ εισ*) *εισ αυτ. βιαζεται*: ℵ*G al aliq om; ℵ[c] suppl insuperque add (:: ex Mt 11) *και βιασται αρπαζουσιν αυτην*

17. E*K al *ευκοποτερον* | *κεραιαν* (AB*DLPXΓΔ al *κερεαν*, ℵ *καιρεαν*): B sah syr[utr] ante *μιαν* pon (F *μια κεραια*)

18. *μοιχευει* pri: KMXΠ al[20] fere *μοιχαται* :: ex Mt | *και ο* (Gb') cum B DL 67. 69. 157. 248. 252* it vg sah cop arm aeth Tert[marc 4, 33] ... ς *και πασ ο* cum ℵAPXΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[utr] | Λ z[scr] *απολελυμμενην* | *απο ανδροσ* (X pon post *γαμων*): D 28. 64. go syr[sch] arm om | *μοιχευει*: U al[10] *μοιχαται* (:: ut ante). Cf (huc et ad ll. pp.) et. Iust[ap 1, 15] *και· οσ γαμει απολελυμενην αφ ετερου ανδροσ μοιχευει.* Item Thphil[autoly 3, 13] *ο γαμων, φησιν, απολελυμενην απο ανδροσ μοιχευει, και οσ απολυει γυναικα παρεκτοσ λογου πορνειασ ποιει αυτην μοιχευθηναι.*

19. *ανθρωποσ*: D bodl praem *ειπεν δε και ετεραν παραβολην*. Similiter M[mg] eccl et evgstaria: *ειπεν ο κυριοσ την παραβολην ταυτην*. Scho-

βύσσον εὐφραινόμενοσ καθ' ἡμέραν λαμπρῶσ. 20 *πτωχὸσ δέ τισ*
ὀνόματι Λάζαροσ ἐβέβλητο πρὸσ τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ
21 *καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τρα-*
πέζησ τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη
αὐτοῦ. 22 *ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι*
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰσ τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ
ὁ πλούσιοσ καὶ ἐτάφη. 23 *καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ*

---

liasta in cdd 36. 37 aliis sic: *η του πλουσ. και του λαζαρ. περιοχη παραβολη εστι και παραβολικωσ ειρηται, ει και ο ευαγγελιστησ μη προσεθηκε ταυτην την προσηγοριαν τω διηγηματι.* | *δε* (et. c ff^{2} i l): DXΔ a b e f q vg arm aeth om | *πλουσιοσ*: sah add *cuius nomen erat Nineue.* Cf scholiastam ibidem: *ευρον δε τινεσ και του πλουσιου εν τισιν αντιγραφοισ τουνομα νινευησ λεγομενον.* Contra cat^{ox} ^{124} *ανωνυμωσ εσημανε, καθωσ δια του προφητου περι των μη φοβουμενων αυτον φησιν ο θεοσ· οτι ου μνησθω των ονοματων αυτων δια χειλεων μου.* | X *βυσον* | *ευφραινομενοσ*: D^{gr} *και ευφρ.* Cf Latt: *dives et* (al *qui*, c om) *induebatur - et epulabatur* (*iucundabatur* e)

20. *τισ* sine *ην* cum ℵBDLP*X 33^{vid} 157. 237. 251. 47^{ev} 6^{pe} a e f sah cop arm aeth Clem^{233} Dial^{827} ... ς add *ην*, Ln [*ην*] cum AP^{2}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler i (item c ff^{2} g$^{1.2}$ l m^{91} vg *et erat quidam*, b q *erat autem quidam*) go syr^{utr} Chr^{1,875} | *λαζαροσ* (a b f ff^{2} g$^{1.2}$ i l m q vg *lazarus*): c e aeth *eleazarus*, syr^{hr} *leazaros*. Item infra. | *εβεβλητο* cum ℵBDLX 33. 157. a e i (sic) sah cop arm aeth Clem^{233} Dial^{827} ... ς praem *οσ*, Ln [*οσ*] cum AΡΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f ff^{2} g$^{1.2}$ l m q vg syr^{utr} (syr hr *et iacebat*, go *hic iacebat*) Chr^{1,875} | *προσ*: PΓ 131. c^{scr} 47^{ev} Clem ^{233} Dial^{827} Chr^{1,875} *εισ* | *ειλκωμενοσ* (G *ἵλκ.*, FHΔ al *-κομενοσ*) cum ℵABDEFGHLPXΔΛ al mu ... ς *ηλκωμ.* cum KMSUVΓΠ al plu

21. *και επιθυμων* (et. Dial^{827} Chr^{1,875}): it (exc a) vg Clem^{233} om *και* ... X 44^{ev} a sah *και επεθυμει* | *απο*: Clem^{233} *εκ* | *των πιπτοντων* c. ℵ*BL b c e ff^{2} i l m q sah cop^{schw} (ex ^{dz} et ^{petr2}) syr^{hr} Clem Dial Amb Gaud ... ς praem *των ψιχιων*, Ln [*τ. ψιχ.*] cum ℵ^{c}A(D)PXΓΔΛΠ unc^{9} (D *τ. ψιχων*) al omn^{vid} (sed 1. *των πιπτ. ψιχιων*) a f g^{1} vg go syr^{utr} cop^{wi} arm Ephr^{313} Chr^{1,875} (:: cf Mt 15, 27) | *πλουσιου*: 13. 61^{mg} 69. 124. 130. 346. l m vg^{ed} tol syr$^{hr\,mg}$ add *και ουδεισ εδιδου αυτω* (:: ex Lc 15, 16) | *επελειχον* (PX al mu *-λιχον*) cum ℵABLX 33. ... ς *απελειχ.* cum ΡΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... 157. Chr^{1,875} *περιελειχον*, D 1. 131. Dial^{827} Ephr^{313} schol^{255} et ^{al} *ελειχον*, it^{pl} vg *lingebant*, e *ablingeb.*, d *elingeb.*, a *lambeb.*

22. *υπο* (Or^{4,138} *απο*) *των αγγελων*: D 142. post *αβρα.* pon | *αβρααμ* sine artic cum unc omnib al plus^{70} Or Dial Ephr^{313} Chr^{1,974} Epiph marc^{338} ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc vix mu Epiph^{marc315}. Praeterea sah habet: *Abraham et Isaac et Iacob*

22 sq *και εταφη.* ^{23} *και* (ℵ* om, suppl ^{c}) *εν τω αδη*, *et sepultus est.* *Et* (q om ut ℵ*) *in inferno elevans* b f q (item ff$^{2\cdot vid}$ ut q): a *et sep. est*

αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοισ, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖσ κόλποισ αὐτοῦ.
24 καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατοσ καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.
25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαροσ ὁμοίωσ τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστή-

aput inferos. Et de inferno elevans, i *et sep. est aput inferos. In inferno elevans* ...' c e g[1] g[2 vid] l m vg syr[hr mg] *et sep. est in inferno* (m g[1] *in infernum*). *Elevans* (e *levans*) *autem* (m *Et elevans*) ... syr hr txt *et sep. est et cecidit in infernum. Et cum esset in inferno, elevavit* (quae fere cum a i conveniunt), omissis postea *υπαρχ. εν βασανοισ* (:: nescio an ℵ* ff[2] q veram lectionem servasse putandi sint. Certe enim inde ortum est quod plerique Latt tuentur)

23. *αβρααμ* cum ℵBDLX Or[2, 498] Dial[827] ... ς praem *τον* cum AΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] (Or[4, 252] libere *ο γουν πλουσιοσ υπαρχων εν βασ. επαρασ τ. οφθαλμ. βλεπει τον αβρ. και τον λαζ. εν* etc) Ephr[213] Chr[1, 975] | x al *α. μακρωθεν* | *εν τοισ κολποισ αυτου* (d e *in sinus eius*): D[gr] *εν τω κολπω αυτου*, item it[pler] vg sah cop syr[sch] et [hr] (item libere alludens Tert[marc4, 34] et [alib]) *in sinu* (f i l *in sinum*) *eius*. Praeterea D b c e m q arm add *αναπαυομενον*. Cf Or[1, 35] *ο εν κολποισ αβρααμ πενησ αναπαυομενοσ*. At accuratius textum afferens [2, 498] et [4, 252] non addit, nec magis Dial Ephr Chr.

24. *φωνησασ*, it[pl] vg *clamans*, a b f *exclamans*, e *exclamavit autem et*: D *εκφωνησασ*, d *exclamans*, 157. *εκφων.* | *υδατοσ* (it[pl] vg *in aquam*, c f *in aqua*, d *aquam*): ℵ *υδατι* | *καταψυξῃ*: FX al pauc *-ξει* | *οτι*: A* om | *οδυνωμαι*: E*F al *οδυνομαι*, L *οδυναμαι*

25. *ειπ. δε* (it[pler] vg *et dixit*): A 124. 157. 229** 262. a b c f ff[2] i l m q vg (non item c) sah (non cop) syr[utr] et [hr] arm aeth Ephr[213] add *αυτω* | *αβρααμ*: Γ *αβραμ* | *απελαβεσ* sine *συ* cum ℵBDGHLΠ* al[30] fere it (exc b) vg sah cop syr[sch] et [hr] arm aeth Ephr[213] Quaest[antioch 231] Bas[1, 187] et [2, 61. 358] Chr [1, 901 bis 957. 962. 976 sq] et [2, 93. 790] et [5, 50. 534] et [8, 296. 522] et [12, 637] Or[int2, 161] Cyp[323] etc ... ς Ln (ex errore de B) add *συ* cum XΓΔΛΠ[2] unc[7] al plu (245. *συ απελ.*) b syr[p] Dial[827] Chr[1, 196] et [976c] Or[int2, 261] et [331. 658] (sed ubique *tu recepisti, tu consecutus es*), item A post *τα αγαθ. σου* | *σου* pri: E it vg Dial[827] Or[int ubiq] om | *ωδε* (Gb' Sz) cum unc omn al[100] fere (it vg Or[int] etc *hic*, quo et *ωδε* et *οδε* redditur) sah cop syr[utr] arm aeth (Chr[1, 962] et [198] *ουτοσ ωδε*, [1, 957] et [5, 50. 534] et [8, 296] *ουτοσ*). Confirmat Epiph[marc315] et [338] *νυν δε ωδε παρακαλειται ο αυτοσ λαζαροσ* ... ς *οδε* cum 1. al vix mu (Latt vide ante) Dial Ephr (ut certe editi sunt)

26. *και* pri: A om | *εν* cum ℵBL b c d f ff[2] g[1. 2] i l q vg (hi Latt *in his*

*ρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται,
μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.* 27 *εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν
σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου·*
28 *ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ
καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.* 29 *λέγει
δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσά-
τωσαν αὐτῶν.* 30 *ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις
ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν.* 31 *εἶπεν δὲ*

---

omnibus, q om *his*) cop ... ς Ln Ti *επι* cum AD^{gr}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} a (*super omnibus istis*) e (*sup. ista omnia*) m (*super haec omnia*) Dial^{827} Chr^{1,977} Ephr^{313} | *πασι* ut ℵBDKLMSUΠ etc ... Ti *πασιν* ut AE XΓΔΛ etc | *ενθεν* cum ℵABLXΓΔΛ unc^{8} al^{125} fere Ephr^{313} Chr^{1,977} ... ς (= Gb Sz) *εντευθεν* cum KΠ al non ita mu ... D c e m om; 69. 157. it^{pl} vg syr^{sch} ante *διαβηναι* pon. Dial^{827} sic: *οπως οι ενταυθα διαβην προς υμ. μη δυν. μηδε οι εκειθεν ωδε διαπερωσιν* | *δυνωνται*: E*HX 69. al pauc *-νονται* | *μηδε*: D *μητε* | *οι* (exprim et. cop arm) *εκειθεν* c. ℵ^{c}ALXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Dial Ephr Chr ... Ln om *οι* c. ℵ*BD, nec exprim it vg (habent tantummodo *inde*) etc. Circumscribens Chr^{1,979} sic: *και τοσουτον εστι μεγα το χασμα ωστε μητε εντευθεν εστωτα τινα προς υμας διαβηναι δυνασθαι μητε εκειθεν προς ημας διαπερασαι* | *προς ημας* (E al pauc *υμας*) *διαπερωσιν* (L *διαβωσιν*): D *ωδε διαπερασαι*, it^{pler} vg *huc transmeare*, f *huc ad nos transmeare* (m *ut qui veniunt ad nos transire non possint ad vos, neque inde huc transmeare*)

27. *ουν σε* cum ℵLXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg arm Dial^{827} Ephr^{313} ... Ln Ti *σε ουν* cum ABD 69. 243. 246. 346. ... al pauc e f cop aeth om *ουν*, i tol om *σε* | *πατερ*: e* om ... DX mt Aug^{bis} add *αβρααμ* | *αυτον* (f q vg, aeth *Eleazarum*): al^{8} a b c e ff$^{2.}$ i l m cop om

28. *διαμαρτυρηται*: G al pauc *-ρειται*, 69. *-ρεται* | *ινα* (et. Or^{1,35} Ephr ^{313}): D Dial^{827} om | *τον τοπ. τουτον* (Δ om *τουτ.*), b f i q vg^{ed}: D a c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l m am fu for ing Dial^{827} *τουτ. τον τοπ.*

29. *λεγει*: D a m *ειπεν* | *δε* cum ℵABDFKLUVXΔΠ al plu a cop syr^{p} Ephr ^{313} ... ς om cum EGHMSΓΛ al permu e syr^{sch} Dial^{827} ... b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l m q vg syr^{hr} aeth *et* ante *ait* (*dixit*). Praeterea edidimus sine *αυτω* cum ℵBL d arm Ephr ... ς Ln Ti add *αυτω* cum AD^{gr}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} et ^{hr} aeth Dial | *αβρααμ*: e Dial om | *εχουσι* ut ℵBDKMSUΠ etc ... Ti *εχουσιν* ut AELXΓΔΛ etc | *μωυσεα* cum ℵBDLSX al it vg (sed non am fu) cop Dial Epiph (vide ad v. 31) Chr ^{1,924} ... ς *μωσεα* cum AEFGHKMUVΓΔΛΠ al plu am fu Ephr^{313}

30. *πατερ*: D *πατηρ* | *αβρααμ*: Dial^{827} rursus om, Ephr^{313} om *πατ. αβρ.* | *αλλ*: D 69. *αλλα* | *απο* (e *a mortuis*): DF 1. 28. 131. 157. 209. al^{7} Dial Ephr Thphyl cat^{ox127} *εκ*, item *ex* it^{pler} vg Ir^{int151} | *νεκρων*: Δ al^{10} fere praem *των* | *πορευθη πρ. αυτ.* (e *abierit ad illos*, f vg

αὐτῷ· εἰ Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τισ ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

Mt 18, 7 1 [197.2] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ
Mt 18, 6 Mc 9, 42 τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ

ierit ad illos): ℵ αναστη προσ αυτ., a b c ff[2.] i l q *surrexerit* vel *resurrexerit*, 69. m Ephr αναστη και (Ephr αναστασ) πορευθη πρ. αυτ. | μετανοησουσιν: MXΓ al[15] fere Dial -σωσιν, b c ff[2.] i l q (non item a e f g[1.2.] vg) *persuadebit illis* (*eis, eos*), m *persuadebit illis et paenitentiam agent*

31. μωυσεωσ cum DKLX al it[omn] vg (sed non am fu) cop Dial[327] Chr[1,925] cf ad v. 29 et ad 9, 30 ubi μωυ- ℵBCDKLRXΔΠ etc ... ς μωσεωσ cum ℵABΓΔΛΠ unc[8] al plu (:: quae forma nusquam alibi tantum auctoritatis habet) Ephr[313] | ακουουσιν: E* al pauc ακουσουσιν, Dial Chr [1,925codd] ηκουσαν | ουδε εαν cum ℵLXΓΔΛΠ unc[9] al pler Ephr Chr ... Ln ουδ' εαν cum ABD g[scr] Dial (ουδ' ἂν) | εκ (69. 124. 346. k[scr] e απο): v 69. 124. 346. al pauc add των | αναστη (et. d f g[1.] m vg Aug): D αναστ. και απελθη προσ αυτουσ, Ir[int329] *resurgens ad illos eat*, Dial απελθη, 225. 245. πορευθη, a ff[2.] *ad illos ierit*, c q *ad illos abierit* (item e *si qui abierit a mortuis*), b i l *ad illos ierint* (b *abierint*, quamvis praecedat in b i l *si quis*) | πεισθησονται (M al aliq -σωνται): D Ephr[313] πιστευσουσιν, item it[pler] vg Ir[int] Aug *credent* vel (ita f) *credunt* (c i l m Ir[int] add *ei*), contra e *persuadebuntur* ... Dial ακουσωσιν αυτου. Epiph[marc 315] et [338] εχουσι μωυσεα και τ. προφητασ, ακουσατωσαν αυτων, επει ουδε του εγειρομενου εκ ([338] απο) νεκρων ακουουσιν.

XVII. 1. ειπ. δε πρ. τ. μα. αυτου: G* om | αυτου cum ℵABDFLMUX al[25] fere a b c f ff[2.] i l q vg cop syr[sch et p] c.* arm aeth ... ς Ti om cum EG[2]HKSVΓΔΛΠ al plu e syr[p txt] Dam[par 686]. Cf et. Tert[marc 4, 35] „Conversus ibidem ad discipulos Vae dicit auctori scandalorum, expedisse ei" etc | του (et. ς Gb Sz) cum ℵABDLXΓΔΛΠ unc[9] al longe plu Or[3,601] (παρα τω λουκα· ανενδεκτ. εστι του μη ελθ. τα σκ. αντι του· αδυνατον) Chr[7,669] Dam[par 686] ... ς[e] om cum minusc ut vdtr pauc | τα σκα. μη ελθ. hoc ordine cum ℵBLX e ... ς Ln μη ελθειν τα σκα. (:: Mt αναγκη γαρ εστιν ελθ. τα σκα.) cum ADΓΔΛΠ unc[9] al omn vid it[pler] vg rell (cop αναγκη ελθ. τα σκα. ut Mt) Or[3,601] Chr[7,669] Dam[par686] (εισελθ. pro ελθ.) | ουαι δε cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler f l (g[1.2.]?) vg (hi Latt *vae autem*) syr[sch et p txt] arm Dam[par] ... Ln πλην ουαι (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵBDL al[8] a b c ff[2.] i q (hi[6] *verumtamen vae*) e (d e *verum vae*) cop syr[p mg et cod bars]

2. λυσιτελει (f l vg *utilius est illi*, a c i *utilius est autem illi*, q *utilius autem est illi*, b *utilius autem fuerat illi*): D e συνφερει (d *expediebat*,

εἰ λίθοσ μυλικὸσ περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
εἰσ τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.
3 [198.5] *προσέχετε ἑαυτοῖσ. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ἐπιτίμη-* 3a Mt 18, 15 21. 22
σον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ. 4 [199.5] *καὶ ἐὰν ἑπτά-*
κισ τῆσ ἡμέρασ ἁμαρτήσῃ εἰσ σὲ καὶ ἑπτάκισ ἐπιστρέψῃ πρόσ σε
λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεισ αὐτῷ.

---

e *expedit*). Praeterea D[gr] add *δε* | *ει* etc (e f vg): a b c i ff[2.] l q *ne* (l *ut non*) *nasceretur aut* (i add *si*) *lapis* etc (:: cf Mt 26, 24). Cf et. Tert[marc 4,35] *expedisse ei* (vide ad v. 1) *si natus non fuisset aut si molino saxo ad collum deligato praecipitatus esset* etc. Item Or[int 2,365] „dicit quia *melius fuerat homini illi non nasci aut molam asinariam alligari circa collum eius et praecipitari in profundum maris quam scandalizet unum de pusillis istis.*" Item Dial[814] *ουαι τω ανθρωπω δι ου ο υιοσ του ανθρ. παραδιδοται· συμφερει αυτω ει μη εγεννηθη η γεννηθεντα μυλω ονικω προστεθηναι και καταποντισθηναι εν τω βαθει τησ θαλασσησ.* | *λιθοσ μυλικοσ* (*lapis molaris, lap. molae*) cum (Gb′) ℵBDL al[20] fere it vg cop syr[p mg] (ap Adler) arm Tert[marc 4,35] ... ς *μυλοσ ονικοσ* (:: cf Mt) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al plu syr[sch] et [p txt] aeth Dial Dam[par 286] | *περικειται* et *ερριπται* (Π* *εριπτ.*, p[scr] *ερειπται*, *imponatur* et *proiciatur* it[pl] vg): D a e *περιεκειτο* (a *inpositus fuisset*, e *circumiectus sit*) et *ερριπτο* (D[2] *εριπτετο*, a *proiectus esset*, e *proi. sit*) | *ενα* post *τ. μικρ. τουτ.* cum ℵ*BL ... ς Ln ante *των μι. τουτ.* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ℵ[c]ADXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] it vg etc

3. *εαυτοισ*: Γ al pauc *εαυτουσ* | *εαν* (L add *αν*, A* ad *εαν δε* add *εαν*) cum (Gb″) ℵBDLX 33. al[10] it (et. m[25]) vg go cop syr[sch] et [hr] arm aeth (Clem[306]) ... ς add *δε* c. AΓΔΛΠ unc[9] al pler (235. *γαρ*) syr[p] :: cf Mt | *αμαρτῃ* (DXΛΠ al[10] *-τησῃ*, al[2] Antioch[1135] *-τησει*) sine *εισ σε* cum ℵABL 1. 42. 131. 209. 254. 346. a b f ff[2.] g[1. 2.] i l m am for fu em gat mt iac ing tol (al pl, theologi Lovan. notarunt al[19]) go cop syr[sch] et [p] (exc [cod bars]) et [hr] arm[zoh] pers[p] sax Clem[306] Dam[par 328] (item[vid] Tert[marc 4,35] „peccantem fratrem iubet corripi: quod qui non fecerit utique deliquit, aut ex odio volens fratrem in delicto perseverare aut ex acceptione personae parcens ei") ... ς add *εισ σε* cum DXΓΔΛΠ unc[9] al pler c e q vg[ed] syr[p bars] arm[usc] Antioch[1135] (:: ex v. sq et Mt[18, 15]) | *αυτω*: Γ 28. *αυτον* | *και εαν* (1. 209 *αν*): A al[3] add *μεν*, 1. 209. *μη* | *μετανοησῃ*: H al mu Antioch[1135] *-ησει*

4. *αμαρτησῃ* (al aliq Antioch[1135] *-σει*) cum (Gb″) ABDLXΔ al[25] fere Antioch[1135] Dam[par 328] ... ς *αμαρτῃ* cum ℵΓΛΠ unc[8] (E transilit ab *επτακισ* pri ad *επτακ.* alterum) al plu Clem[306] Or[1, 254] | *εισ* (145. *επι*) *σε*: 28. 47. 56. 58. w[scr*] i m vg[cod] (ap Wtst et Gb) aeth om | *εισ σε και*: AKΠ p[scr] 7[pe] b add *εαν*, hinc Ln [*εαν*] | *επτακισ* sec (D Clem[306] *το επτακ.*) sine additam edidimus cum ℵBDLX al pauc a b c i l q s mt cop syr[hr] arm Clem[306] Or[1, 254] Vict[tun] ... ς add *τησ ημερασ* cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1.] (g[2.] ff[2.] ut vdtr) m[25] vg go syr[utr] aeth Antioch[1135] | *επιστρεψῃ*: ΠXΓ al[4scr] *-ψει* | *προσ σε* (Gb″) cum ℵABDL

Mt 17, 20 21, 21 5 [200.5] *Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν*
πίστιν. 6 *εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· εἰ ἔχετε πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ,*
ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ
θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 [201.10] *Τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον*
ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃσ εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ
αὐτῷ· εὐθέωσ παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 *ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοί-*

XΔ al[10] Clem Antioch, item *ad te* a b c e g[1.] (ff[2.] g[2.] ut vdtr) l q s vg cop syr[utr] et[hr] arm; item ς (= Gb Sz) *επι σε* cum minusc vix mu (al[3] Thphyl *εισ σε*) ... Gb Sz Ti om cum ΓΔΛ unc[9] al plus[125] f i m go aeth Or[1,254] Dam[par328] | *μετανοω* (syr[hr] add *ignosce mihi*): D*[gr] -*νοησω* | *αφησεισ* (et. Or Dam): DHΛ al pauc Clem *αφεσ*, item (*dimitte*, *remitte*) it vg cop[dz] (non[wi] et[schw]) syr[sch] et[hr] (non P). Cf huc Naass[102] *και τουτο εστι το ειρημενον, φησιν, εν τη γραφη· επτακισ πεσειται ο δικαιοσ και αναστησεται.*

5. *ειπαν* cum ℵBDLX 209. ... ς *ειπον* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler

6. *ειπ. δε ο κυρ.* (f s vg go cop syr[p]): D *ο δε ειπ. αυτοισ*, e *dixit autem illis*, a *quibus ille dixit*, b c ff[2.] i q *et dix. illis*, l fu *et dix. ihesus*, syr sch *dicit illis*, syr[hr] aeth *et dix. illis domin. Iesus* (aeth *domin. noster*) | *ει εχετε* cum ℵABFKLSUVXΓΔΛΠ al plus[40] (qui notati sunt) cat[ox127], item M al[5] *εαν εχητε* ... ς Ln (ignorabat B) *ει ειχετε* cum DEGH al permu (fortasse plu). It vg: *si habueritis* (c d f s am *haberetis*) *diceretis* (a i vg[ed] et[cdd mu] *dicetis*, e l *dicitis*, d *dicebatis*) | F al *κοκον* | *ελεγετε αν*: D add *τω ορει τουτω· μεταβα εντευθεν εκει, και μετεβαινεν· και* :: ex Mt 17, 20 | *ταυτη* cum ABΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it pler vg etc ... ℵDLX s cop om | *εκριζωθητι και*: D om. Item s om *και φυτ. εν τ. θαλ.*, l om *εν τ. θαλ.* | *φυτευθητι*: DG[tregell] *μεταφυτευθ.*, it[pl] vg *transplantare*, ff[2.] *transfretare* (contra a e *plantare*) | *εν τη θαλασση*: D *εισ την θαλασσαν*, item it (l s om, ut iam notatum) vg *in mare* | *αν* sec: A om

7. *εξ*: D[gr]L om; item it (sed b om) vg *vestrum*, contra d *ex vestris* | *υμων δουλον εχων* (it[pler] vg *habens servum*, f g[1.] *habet servum*): D[gr] *εχων υμων δουλον* | *η*: X *και* | *οσ εισελθοντι* (69. 124. al pauc -*ντα*) usque *ερει αυτω*: D *οσ - μη ερει* (d *numquid dicit*) *αυτω*, e *et cum venerit de agro non dicit illi*, l *qui regressus de agro non dicit illi*, s *venienti de agro numquid dicet ei* | *αυτω* c. ℵBDLX al[15] it vg cop syr[sch] et[p c.*] et[hr] arm aeth ... Ln [*αυτω*], ς om c. AΓΔΛΠ unc[9] al longe plu go syr[p txt] Cyp[319] | *ευθεωσ*: X b ff[2.] l q s aeth om. Coniunximus c. seqq (et. Sz) ut EΛA (hi et ante et post interpg, sed gravius ante) etc; contra ς Wtst Gb c. *ερει αυτω* (vel *ερει*) conjg ut DKMUΔΠ a i (*statim dicet*; ap. Alt. i om *ευθ.*) cop go etc | *παρελθ. αναπ.* [8] *αλλ ουχι ερει*: F om | *αναπεσε* (Gb') cum ℵBDΔΠ unc[7] al plus[70] ... ς *αναπεσαι* (L *αντπεσαι*) cum ALMΔ al mu Antioch[1157], X *αναπαυσαι* ... Γ al[10] fere Chr[11,856] libere *αναπεσον* :: cf ad 14, 10

μασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενοσ διακόνει μοι ἕωσ φάγω καὶ
πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 *μὴ ἔχει χάριν τῷ*
δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 *οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ὅταν*
ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

---

8. *αλλ ουχι* (A al pauc *ουχ*, 1. 131. 209. *ουκ*): D a b c e f ff[2.] i l q s syr[sch] Cyp[319] Amb *αλλα* ... g[1. 2.] vg Aug *et non* ... syr[p] c.* add *magis* | *ετοιμασον*: ℵ a b f q cop[petr4] add *μοι* | *εωσ* cum ℵBDΓΔΛ unc[7] al plu ... AKLMXΠ al[20] Antioch[1158] add *αν*, item al pauc *ου* | *συ* (1. 124. 346. al pauc cop syr[sch] Antioch *και συ*): it[pl] vg cop syr[sch] Cyp ante *φαγ.*, D s Antioch[1158] post *φαγεσαι* ... 433. e syr[hr] om

9. *εχει χαριν* cum ℵBDL 124. a e cop aeth Cyp[319] ... ς *χαρ. εχει* (X al *εχη*) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] arm Antioch[1158] | *τω δουλω* (ℵ* om) sine *εκ.* cum ℵ[a]ABDLX a b c ff[2.] i[alt] l q s cop Amb ... ς (Gb[o]) add *εκεινω* cum ΓΔΛ unc[8] al pler e f vg go syr[p] (syr[hr] *ei* omisso *τ. δουλ.*) arm Antioch[1158] Cyp Aug; item KΠ w[scr] ante *τ. δουλ.* | *τα* (69. 124. 346. arm praem *παντα*) *διαταχθ.* sine *αυτω* c. ℵABLΓΔΛΠ unc[9] al[130] fere e s vg[cod] (ap Wtst) go syr[p] et[hr] arm Antioch[1158] ... ς (= Gb Sz) add *αυτω* c. DX al vix mu it[pler] vg (a f *quae praecepta sunt ei*, b i q *quae sibi imperata sunt*, Cyp[319] *quae ei imp. sunt*, c g[1. 2.] l am gat ing tol *quae sibi imperaverat*, vg *quae ei imperaverat*, ff[2.] *quod ei imperaverat*) cop syr[sch] aeth. Praeterea ς Ti add *ου δοκω*, Ln [*ου δοκω*] cum ADΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg go syr[utr] Antioch[1158] ... omisimus cum ℵBLX 1. 28. 118. 131. 157. 209. a e cop syr[hr] arm aeth Cyp

10. *ουτωσ* cum unc omn (nam vdtr et. V, Mtthaeius nihil testimoniorum de hac re adscripsit) ... ς *ουτω* cum minusc | ℵ* a *διαταχθ.* v. 9 ad *διαταχθ.* v. 10 transiluit, suppl ℵ[a] | *παντα* (ℵ[c] suppl; ℵ[a] a b e ff[2.] i l s Cyp[319] om, Antioch[1158] post *τ. διατ. υμ.* pon; A al[5] add *ταυτα*) *τα διαταχθ.* (Ign *διατεταγμενα*) *υμιν*: et. Ign[magn12intpl] Or[3, 665] et[int2, 427] et[4, 679] ... D *οσα λεγω*, Ambrst *quae dico vobis*, l *quae mando vobis* (Cyp[38] libere „illum dixisse: *Et cum haec omnia feceritis* etc), Chr[saepiss] (vide post) nil nisi *παντα* | *υμιν*: a b c i s om, non item e f ff[2.] l q vg | *οτι* cum ℵBDLΓΔΛΠ unc[9] al pler f gat (et. *δ*) go Ign[magn12intpl] Or[3, 665] et[int4, 679] Bas[monast537] Chr[1, 179] et[2, 332. 792] et[3, 353] et[4, 39. 219] et[saepius] Epiph[marc 315] et[338] (*παρεχοψε το· λεγετε οτι αχρ. δουλ. εσμεν· ο ωφειλομ. ποι. πεποιηκ.*) Antioch[1158] Philast ... Ln om cum AX al[6] it[pler] vg Cyp[38] et[319] Bas[regg457] | *αχρειοι* hoc loc et. Or[3, 665] et[int4, 679] Bas[regg457] ... U al mu Epiph[marc] (vide ante) Bas monast[537] Chr[saepies] et[6, 130. 146] et[10, 227. 719] et[11, 387. 854] et[12, 939] Antioch ante *δουλ.* pon, D[gr] 220. Ign[magn12intpol] Philast post *εσμεν* | *ὃ* (Gb') cum ℵABDL al[8] it vg cop syr[hr] arm aeth Or et Or[int] Epiph[marc] Bas regg[457] Antioch (Bas[monast537] Chr[bis] *α γαρ*, go *nam quod*) ... ς *οτι ο* cum XΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[utr] | *ωφειλομεν* (ℵ* *-λαμεν*, ℵ[c] et iam[a] vid

11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ*
αὐτὸσ διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίασ καὶ Γαλιλαίασ. 12 *καὶ εἰσ-*
ερχομένου αὐτοῦ εἴσ τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ
ἄνδρεσ, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 *καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντεσ·*
Lev 14, 2 *Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶσ.* 14 *καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖσ· πορευ-*
θέντεσ ἐπιδείξατε ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺσ ἐκαθαρίσθησαν. 15 *εἰσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-*

-λομεν) cum ℵAB*DF²LUXΓΠ al plu it vg go syr[utr] et [hr] Or[int 4, 679] Bas[regs] Epiph[marc] Chr[5, 277] et [10, 327] ... B³EGHKMSVΛΔ al permu (et F* *οφειλαμεν*) Or[3, 665] Bas[monast] Antioch *οφειλομεν*

11. *πορευεσθαι* sine additam cum ℵBL ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ADX unc rell al omn[vid] (it vg *cum iret, dum iret, dum vadit*; aeth *dum irent* et pergit *transierunt*); syr[sch] et [hr] *dum iret Iesus* (syr[hr] *domin. Ies.*) | *και αυτοσ* (ita a e s; q *et* tantum, it[rell] vg om *και αυτ.*) *διηρχετο* (Δ* *διερχ.*, M g[scr] *ην διερχομενοσ*): X om | *δια μεσον* cum ℵBL, item *per medium Samariae* d e s, D *μεσον*, item 1. 13. 69. 124. 131. 346. *ανα μεσον* ... ς Ti *δια μεσου* cum AXΓΔΛΠ unc⁹ al pler (al pauc *δια μεσησ, δια τησ, δια* | *σαμαριασ* cum ℵAB*EFLXΔ etc (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti *-ρειασ* cum B³DGHKMUΓΛΠ al plu | *γαλιλαιασ*: a b c e ff²· i l q s add *et hiericho* (s *-co*, a c e *ierich.*). Similiter 28. habet *διηρχετ. την ιεριχω και δια μεσ. σαμ. κ. γαλ.*

12. *και εισερχ. αυτου*: X *κ. εισελθων*, s *et intrans*, a *ingrediens autem* | *τινα*: A 157. *την*, L *τηνανα* | *υπηντησαν* cum ℵL 1. 13. 69. 131. 157. 209. 346. al[10] fere Bas[eth 275] Dam[par 580] ... ς Ln Ti *απηντησαν* cum ABXΓΔΛΠ unc⁹ al pler | *υπηντ.* (*απηντ.*) *αυτω* cum ℵAXΓΔΛΠ unc⁹ al pler f vg cop (*exierunt obviam ei*, sed[petr 2] om *obv. ei*) syr[utr] et [hr] go etc ... Ln om *αυτω* cum BL ... D e *οπου ησαν* ... a b c ff²· i l q s *et ecce* | *λεπροι ανδρεσ*: D 157. it vg syr[utr] (tol syr[hr] non exprim *ανδρ.*) *ανδρ. λεπρ.* | *οἳ* (et. f ff²· vg syr[p] aeth; syr[hr] *οι δε*): D cop[wi] et [schw] ex [dz] syr[sch] *και* ... a b c e i l q s cop[petr2] om | *εστησαν*: BF 157. *ανεστησαν*. Praeterea ℵ* Dam[par] om *οι εστ. πορρωθ.*, suppl ℵ[c]

13. *αυτοι*: D Dam[par 520] om, nec exprim it vg syr[sch] arm aeth | *ηραν φωνην* (ℵ *την φω.*) *λεγοντεσ*: D e *εκραξαν φωνη μεγαλη* (e add *dicentes*)

14. *ιδων*: D 13. 61** 69. 124. 346. 44[ev] it vg syr[sch] arm aeth add *αυτουσ* (b c f ff²· i l q vg *quos ut vidit*, s *quos cum vidisset*, e *et ut vidisset illos*; a vero *et cum audisset illos*) | *ειπ. αυτοισ* (*αυτοισ* a c f s; om b e ff²· i l q vg): D add *τεθεραπευεσθε* (D² *-πευσθε*), d *curati estis* | *τοισ ιερευσιν*: c cop aeth *sacerdoti* | *και εγενετο* (A* om *εγ.*): D *εγεν. δε* | *εκαθαρισθησαν*: AX tisch* 2. 235. 433. al[3scr] *εκαθερισθ.* Cf huc Epiph[marc 315] et [339] *οτε συνηντησαν οι δεκα λεπροι. απεκοψε δε πολλα και εποιησεν· απεστειλεν αυτουσ λεγων· δειξατε εαυτουσ τοισ ιερευσι. και αλλα αντ (αντι) αλλων εποιησε, λεγων οτι πολλοι ησαν εν ημεραισ ελισσαιου του προφητου, και ουκ εκαθαρισθη ει μη*

στρεψεν μετὰ φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸσ
ἦν Σαμαρίτησ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα
ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντεσ
δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴσ οὗτοσ; 19 καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἀναστὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.

20 [202.5] Ἐπερωτηθεὶσ δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ

Νεεμαν ο Συροσ. Quae postrema intrusa fuisse etiam Tert[marc 4, 35] haud obscure significat.

15. *εισ δε*: D Bas[eth 275] add *τισ* | *ιαθη* (et. a c e ff[2.] i q s cop syr[p] arm): D al[6] b f l vg go syr[sch et hr] aeth *εκαθαρισθη* | *φωνησ μεγαλησ*: D b c ff[2.] i l q vg cop *μεγ. φωνησ* ... Γ *φοβου μεγαλου*

16. *επι προσωπον*: A 44* 69. ff[2.] l om | *παρα*: D *προσ* | *αυτου*: 157. syr[sch] aeth *του ιησου*, 28. *του κυριου* ... A *αυτω* | *ευχαριστων αυτω*: D om, A a c e f ff[2.] i l s (non item b q) vg om *αυτω* (242. *τω θεω*) | *και αυτ.* (a e *ipse*, it[roll] vg *hic*) *ην*: D *ην δε* | *σαμαριτησ* cum ℵADL* al ... ς Ln Ti *-ρειτησ* cum BL[2]XΓΔΛΠ unc rell al plu

17. *αποκριθ. δε*: 1. 131. *και αποκρ.* ... A om *δε* | *ειπεν*: D add *αυτοισ* | *ουχι οι δεκ.* cum ℵAEGHKMUVXΓΔΛΠ al omn fere f l vg Or[int 4, 493] (hi Latt omn *nonne*) go cop syr[utr et hr] rell Bas[eth 275] Dam[par 520]; item Ln *ουχ οι δεκ.* cum BLS 131** (* *ου οι*) g[scr] ... D a b c e ff[2.] i q s *ουτοι δεκα*. Ex iis vero qui *ουχι οι* ΔΠ 27. 42. 254. al[8scr] add *ουτοι* post *δεκα* | ΑLΛ al aliq *εκαθεριςθησαν* | *οι εννεα* cum AD 435. al[3scr] a b c ff[2. blan] i l q s (ex his pler *novem ubi sunt*, sed vide sqq; i add *ex illis*; s *novem ex his ubi sunt*) cop syr[sch] Or[int 4, 493] (*ubi sunt illi novem*) ... f ff[2. sab] aeth *et novem* ... ς Ti *οι δε εννν.* cum ℵBLXΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[hr et p] Bas[eth] Dam[par] ... e om *οι εννν. που*

18. *ουχ ευρεθησαν* etc: D *εξ αυτων ουδεισ ευρεθη υποστρεφων οσ δωσει δοξαν τω θεω*. Similiter a *ex his non est inventus qui reversus honorem daret deo*, l *ex illis non est qui rediret inventus et gratias ageret deo*, b c ff[2.] q *ex illis non est* (c ff[2.] *erat*) *qui rediret et gratias ageret deo*, item Amb[cain 1, 9] sed ab initio *non fuit ex illis qui*, item i *non est qui rediret ex illis* (*ex illis* igitur bis habet, vide ante) etc ... f s vg (et. 130[lat]) Or[int 4, 493] *non est inventus qui rediret* (f s *reverteretur*) *et daret gloriam* (s *honorem dare*, Or[int] *et gratias ageret*) *deo*; e *et nemo ex eis reversus est qui daret claritatem deo*

19. *πορευου*: D a b c e f ff[2.] l q s (non item i) vg arm add *οτι* | *η πιστ. σου σεσωκεν σε* (et. Tert[marc 4, 35] Bas[eth 275] Dam[par 520]): B om ... X add *πορευου εισ ειρηνην*

20. *απεκριθη*: B *και απεκρ.*

βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ
ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.
22 [203.10] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ
Mc 13, 21 Mt 24, 23. 26 οὐκ ὄψεσθε. 23 [204.2] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ
Mt 24, 27 ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε. 24 [205.5] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστρά-

20. *του θεου* (et. Tert[marc 4, 35]): L a om | *παρατηρησεως*: Γ *παρρησιας*

21. *η εκει* cum ℵBL 157. 14[ev] e ff[2.] g[1. 2.] i l s arm (cop *est hic aut est illud*) … ς Ln *η ιδου εκει* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler a b c f q go syr[p] aeth Or[1, 238] (pergit *αλλα η βασ. τ. θε. εντ. ημ. εστιν*) et [4, 294] (pergit *φησι γαρ αυτοις· η βασ. τ. θε. εντ. υμ. εστ.*) Or[int 3, 976] (pergit: *regnum dei intra vos est*) :: cf v. 23 c. ll. pp. … pro *ῆ* syr[sch] Hil *et*, 69. 127* 435. al[20] Tert[marc 4, 35] om. Praeterea D add *μη πιστευσητε* :: cf Mt 24, 23. Mc 13, 21 | *του θεου* (Or[1, 238] et [4, 294] et [3, 580]): Or[3, 459] *ει δε ταυτον εστιν υποστασει, ει και μη επινοια, βασιλεια ουρανων και βασ. θεου, δηλον οτι προς ους λεγεται η βασ. τ. θεου εντος υμων εστι, προς τουτους αν λεγοιτο και το· η βασ. των ουρανων εντ. υμ. εστιν.* Atque 255. et ipse Or[3, 243gr] *των ουρανων*, item Petr can[5] *περι βασιλειας ουρανων, ητις, καθως μεμαθηκαμεν, εντος ημων εστι.*

22. *ειπ. δε* (e s syr[p] rell): it[plor] vg *et ait* … D 157. *ειπ. ουν* | *μαθητας* cum ℵBDLRΓΔΛΠ unc[8] al longe plu e f s am for go arm … Ln add *αυτου* cum AX al mu it[plu] vg[ed] et [mss mu] syr[utr] cop aeth | *οτε* (L al Epiph[marc 315] et [339] *οταν*) *επιθυμησετε* (B*MΛ 1. 209. al aliq Epiph marc *-σητε*): D 13. 69. 157. 346. arm *του επιθυμησαι υμας*, item *ut concupiscatis* a d e, *ut desideretis* b c ff[2.] i l q; contra vg f *quando desideretis*, s *cum desiderabitis* | *ημερων*: D go add *τουτων* | *ιδειν* (h. l. e, i *unum diem videre filii hom.*): a b c f ff[2.] l vg syr[sch] Epiph[marc 315] et [339] post *επιθυμ.* pon … D q s mt om | *ουκ*: A *ουχ*

23. *και*: Γ syr[sch] arm *καν*, al[4] *και εαν*, item syr[p] sed *εαν* c. ob. | *εκει* et *ωδε* hoc ordine c. ℵB[3]L cop, B* *ωδε* et *ωδε* … ς Ln *ωδε* et *εκει* c. ADRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc. Scripsimus autem *ιδου* sec sine copula (Gb') c. D[gr]KLXΠ* 33. 69. 127* 131. 299. 435. al[40] fere e q am ing … ℵM al[7] b f ff[2.] i s vg syr[sch] *και ιδου* … ς Ln *η ιδου* cum ABEGHRSUVΓΔΛΠ[2] al plu a c d g[2.] l go cop syr[p] arm aeth Eus[theoph 184]. Praeterea post *εκει* sec loc positum (priore *ωδε*) KMΠ al[25] fere syr[p] c.* add *ο χ̅ς̅* (:: cf Mt et Mc) | *μη απελθητ.* (157. Eus[theoph] *εξελθ.*, syr[p mg] *πιστευσητε*) *μηδε* (ℵ *μητε*, e *μη*, B 13. 69. al pauc arm om *απελθ. μηδε*) *διωξητε* (LΔΛ 69. 262. *-ξετε*, syr[sch] om *μηδ. διωξ.*) … syr[cu] *ne vos seducant neque exeatis* … 1. 118. (similiter 131. 209.) haec cum iis quae praecedunt sic: *ιδου ωδε, μη διωξητε· η ιδου εκει ο χ̅ς̅, μη πιστευσητε*

24. *αστραπτουσα* cum ℵBLXΓ 1. 69. 106. 131. 157. al[10] fere arm … ς Ln Ti *η αστραπτ.* cum DRΔΛΠ unc[8] al pler. Ex Latt it[pler] vg *ful-*

πτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως
ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 [206.2] πρῶτον 9, 22
δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης. 26 [207.5] καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως Mt 24, 37–39
ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον, Gen 7, 7
ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
28 [208.10] ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, Gen 18, 20ss

gur coruscans vel *fulgurans*, contra d *scoruscus qui scoruscat*, e *choruscatio quae coruscat* | εκ της υπο usq εις την υπ ουρα. λαμπει (b i q *de* [i add *sub*] *caelo lucet in his quae sub caelo sunt*, vg *de sub caelo in ea quae sub caelo sunt fulget*): D εκ της υπο τον ουρανον αστραπτει (item 71. 241. εκ της υπ ουρανον λαμπ.), d *de sub caelo coruscat* ... f *in his quae sub caelo sunt fulget*, e *de caelo in parte* (cod *patre*) *quae sub caelum est* ... c ff^{2} l Amb^{fug7} nil nisi *de sub caelo*, item s *sub caelo* (sed add *fulgurans* quod ante om) ... 69. υπο των επ (απ?) ουρανων ... syr^{cu} *a principio caeli usque ad finem eius*, syr^{sch} *de caelo et omne quod sub caelo est illuminat* ... a om ista omnia | εκ της υπο τον cum ℵABDKRΠ al aliq ... ς ε. τ. υπ (ℵ^{2} υπο, 13. υπο των) ουρανον (U 13. z^{scr} -νων) c. LXΓΔΛ unc^{7} al pler | υπ ουρανον (13. z^{scr} νων): al pauc υπο τον ουρ. | εσται cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu a f ff^{2} l q vg (sed ff^{2} *ita erit* omissis ο υιος etc) go cop syr^{cu} et ^{utr} ... ς (= Gb Sz) add και, Ln [και] cum D al mu b c e i s arm aeth | ο υι. του ανθρ. εν τη ημερα (248. παρουσια) αυτου cum ℵALRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler q vg go cop syr^{utr} arm, item l *filius hominis in adventu suo*, f Vig *adventus filii hominis in die sua*, c s gat mm aeth Amb^{fug7} *adventus filii hominis*, syr^{cu} *dies filii hominis* ... Ln om εν τ. ημερ. αυτου cum BD 220. a b e i

25. αυτον (X supra lineam habet) πολλ. παθειν (Γ παθ. πολλ.): AKΠ p^{scr} w^{scr} πολλ. παθ. αυτ.

26. και pri: A (?) 42. om | νωε cum unc omnib al longe plu (Clem^{533} libere) ... ς (= Gb Sz) του νωε cum minusc vix mu | εσται και: Γ 69. 245. b cop syr^{cu} et ^{sch} om και | του υιου: ς^{e} 1624 et 1633. om του per errorem

17. εγαμιζοντ. cum ℵBDLUX al^{20} fere ... ς εξεγαμιζ. cum AΚΓΔΛΠ unc^{7} al plu | ηλθεν: D e εγενετο | ο κατακλ.: D 69. om ὁ | απωλεσεν (ℵΓ Δ* al απολεσεν, item E al v. 29): ℵ 29. 71. 248. 435. g^{scr} i^{scr} ηρεν (:: ut Mt) | απαντας cum ℵABΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ln παντας cum BDLX

28. ομοι. καθως cum ℵBLRX 13. 69. 157. 346., item *similiter sicut* i (l *sim. sic*) vg (f *et sicut*) ... ς Ln Ti ομοι. και ως cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... b c ff^{2} q *similiter*, a e s *similiter et*, Ir^{int278} *et quemadmodum*. Libere Clem^{533} και ως ην εν ταις ημ. λωτ, ουτως εσται η παρουσια etc

Gen 19, 24 *ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ*
ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντασ. 30 *κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸσ*
Mt 24, 17 s *τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.* 31 $^{209.2}$ *ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃσ*
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματοσ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίωσ μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ
Gen 10, 26 9. 24 *ὀπίσω.* 32 $^{210.10}$ *μνημονεύετε τῆσ γυναικὸσ Λώτ.* 33 $^{211.2}$ *ὃσ*
Mc 8, 35 Mt 10, 39. 16, 25 Io 12, 25 *ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ*

---

28. *ωκοδομουν*: B *οικοδ.*

29. *η δε ημερα* (syr^{cu} *et qua die*) et. Eus^{luc193}: D a e s cop^{wi} et ^{petr4} om *δε*, item Ir^{int278} *quoadusque* (et $^{cdd\ al}$ *qua die*) | *εξηλθεν* ut ℵAB*D²EKL RUXΓΔΛΠ etc, item *εβρεξεν* ut ℵAB*EKLRXΓΔΛΠ etc: contra Ln *εξηλθε* cum B³D*MS etc et *εβρεξε* cum B³DMSU etc | *πυρ κ. θειον* cum ℵBEGH LRSUVXΓΔΛ al pler c f vg cop syr^{sch} arm aeth ... ADKMΠ al plus^{10} go syr^{p} *θειον και πυρ* (:: ut LXX) ... f^{scr*} a b e ff$^{2.}$ i l q syr^{cu} Ir$^{int\,278}$ Eus^{luc193} om *θειον και* | *απαντασ* cum ℵARXΓΠ unc^{8} al pler ... Ln *παντασ* cum BDLΔΛ al pauc Eus^{luc193}

30. *κατα τα* (R om) *αυτα* (Schu commend) cum ℵ^{c}BDK(R)XΠ al^{10} fere Eus^{luc193} a (*similiter*) cop syr^{cu} et ^{utr} aeth (hi omnes *similiter*, Ir^{int278} *sic*) ... ς *κατα ταυτα* (Gb' prob Schu *ταὐτὰ* :: invitis cdd qui accentus habent) cum ℵ*ALΓΔΛ unc^{7} al pler, item *secundum haec* b c e f ff$^{2.}$ i l q vg go (*secundum hoc*) :: cf ab 6, 23 | *η ημερα ο υι. του ανθρ. αποκαλυπτεται* (B *-λυπτηται*, L *-λυπται*) et. Eus^{luc193} a (*in die qua*) e f vg (hi^{3} *qua die*, sed e *venerit* pro *αποκαλ.*) ... D c ff$^{2.}$ i l (item b q Aug) *εν τη ημερα του υιου* (*in die filii*, b q Aug *dies filii*) *του ανθρ. η* (*qua*, sed d *qui*) *αποκαλυφθη* (b c d etc *revelabitur*)

31. *εν*: D^{gr} e om | *ημερα* (e f q): a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l vg *hora* | *καταβατω*: M al pauc *καταβαινετω* | *και τα σκευη*: syr^{cu} *ne descendat ut tollat vasa sua e domo* | *εν αγρω* cum ℵBL 13. 69. 346. go ... ς Ln *εν τω αγρ.* (:: ut Mt) cum ADRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *ομοιωσ*: 72. syr^{utr} pers^{p} aeth om | *επιστρεψατω*: D *-στραφητω* | *εισ τα*: R* om (69. repetit *ομοιωσ* pro *εισ τα*)

32. *λωτ* (a c d e f vg^{ed} cop syrr): D b i l q am for fu ing san aeth Or$^{int2,\,485}$ *λωθ*. Eaedem versiones et. vv. 28 et 29, D^{gr} vero cum d *λωτ*.

33. *οσ εαν* (ℵ *οσδανεαν*, sed *δαν* punctis notatum): D al aliq *οσ αν* | *ζητηση* (RΓ al aliq *-τησει*, U al^{2we} *-τη*): D *θεληση* | *τ. ψυχ. αυτ. περιποιησασθ.* (b c i q *liberare*) cum BL b c i q (:: locorum pp. nullo legitur) ... ς Ln *τ. ψυχ. αυ. σωσαι* cum ℵAEXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} (a c e f ff$^{2.}$ l vg *salvam facere, salvare*) ... D *ζωογονησαι* (*vivificare*) *την ψυ. αυτ.*, eodem ordine syr^{cu} et ^{sch} (non item P) | *απολεσει* (R bis *απωλ.*): EH al *-λεση* | *και οσ εαν* (D al aliq *αν*) c. ADRΓΔΛΠ unc^{8} al pler it (sed l *nam qui*) vg syr^{cu}et^{utr} etc (cop sine copula)... Ti^{synops}

ὃσ ἐὰν ἀπολέσει, ζῳογονήσει αὐτήν. 34 [212.5] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ
τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνησ μιᾶσ, εἷσ παραλημφθήσεται καὶ
ὁ ἕτεροσ ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, Mt 24, 40 s
ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. 37 [213.5] καὶ Mt 24, 28

οσ δ αν cum ℵBL 69. 245. 346. al[4we] :: ut 9, 24 cum ll. pp. (vix contra valet Mt 10, 39) ... x om και οσ εαν usq ζωογο. αυτην | απολεσει sec cum ℵALRSΓΔΛΠ* al mu ... ς Ln απολεση cum BDEGHKM UVΠ[2] al plu. Idque sine additam cum ℵBDR 1. 33. 131. a arm ... ς Ti add αυτην, Ln [αυτ.] cum ALΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[utr] cop aeth (Δ b c e f ff[2.] i l q mt go aeth insuper add ενεκεν εμου :: e ll. pp.), item 13. 28. 69. 346. syr[cu] add την ψυχην αυτου (:: ut ll. pp.) | ζωογονησει (ita s[mg] rubro): s[txt]v al[20] ζωοποιησει, 1. 69. 131. 209. f[scr] go arm σωσει, *salvam faciet* a b c f ff[2.] i q mt (contra d e vg *vivificabit* vel *-vit*); l syr[cu] *inveniet* (ex ll. pp.)

34. λεγω: A al plus[12] e g[1.] for (al, sed non am ing em san tol) syr[cu] add δε, item f[scr] a γαρ | ταυτη: 346. al pauc c f i l vg (et. fu for ing san) praem εν, non item a b e g[1.]q am tol | εσοντ. δυο hoc ordine cum ℵBEGHLSVXΓΔΛ al plu it[pler] vg cop Max[taur] (ed. Rom. hom. 2 p. 8); item D 11. 80. d[scr] εσοντ. επι κλ. μιασ δυο ... AKMRUΠ al[20] q go syrr[omn] aeth Bas[eth248] δυο εσοντ. | μιασ: B c om, hinc Ln [μιασ] | εισ cum unc omn (praeter B) al plu arm Bas[eth 248] Cyr[luc372] ... ς (= Gb Sz) ο εισ cum B 1. 69. 124. al vix mu cop Eus[luc 195] | παραλημφθ. cum ℵABLRXΔ ... ς παραληφθ. cum EHMSUVΓΛ al pler ... D8[r]GKΠ 116. al[5] go παραλαμβανεται (:: ut Mt) | αφεθησεται: DK 116. go αφιεται (:: ut Mt)

35. ℵ* 209. al aliq l vg[cdd] (ap Ln) om versum | εσοντ. δυο hoc ordine cum ℵ[a]BDL a cop syr[cu] Max[taur] (hom. 3 p. 9) ... ς δυο εσοντ. cum AQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f vg syr[utr] etc ... b c e ff[2.] i q Bas[eth248] Amb[luc1481sq] om εσονται | επι το αυτο (syr[cu] aeth praem *in mola*): ℵ* Max[taur] (vide post) εν τω μυλωνι (:: e Mt) | η μια (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ[a]BDR 1. 69. al (mu?) cop[schw] ... ς Gb'' Ti μια cum ALQXΓΔΛΠ unc[8] al plu Bas[eth248] cop[wi] arm | παραλημφθ. cum ℵ[a]ABLQRX ... ς παραληφθ. cum DEGHKMSUVΓΔΛΠ al omn[vid] | η δε ετερ. cum ℵ[a]BLR 13. 69. 346. Eus[luc195] ... ς Ln και η (s al om) ετερ. cum ADQXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg (et. Max[taur]) etc (cop om copulam) :: at ita et. v. 34 et ll. pp.

36. Hunc versum ς[e] (et. Sz) sic: δυο εσονται (D al aliq it[pler] vg om) εν τω (D om) αγρω· ο (DU al om) εισ παραληφθησεται και ο ετεροσ αφεθησεται (e om και ο ετ. αφ.) cum DU al permu a b c e f ff[2.] l q (item i sed pon ante *duae molentes* etc) vg (ed. trahit ad v. 35, tum v. 36 est: *Respondentes* usq *domine*, denique v. 37: *Qui dixit illis* usq *aquilae*) syr[cu] et [utr] arm Amb[luc] Aug[luc] (:: ex Mt) ... non dedimus (nec hab ς Gb) cum ℵABLQRXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu g[1.] go cop aeth Bas[eth248] Op[655] (hom[50] „et Lc quidem evglsta exponit de duobus in lecto et de duobus ad molam; praesens autem Mt de duobus in agro

ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 [214. 10] Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν, 2 λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρε-

et de duobus ad molam. Ubi enim Lc posuit duo in lecto, ibi Mt posuit duo in agro. Ex quo intelligere nobis datur quoniam lectum et agrum ambo evglstae id ipsum intelligere voluerunt") Max[taur] (postquam enim de verbis *erunt duo in lecto* etc explicuit, pergit „videamus quod reliquum est. Dicit enim divina sententia: *Erunt duae molentes in pistrino, una assum. et una relinq.*" Nihil vero praeter hoc tractat.)

37. και αποκριθεντες a e f ff[2.] l: c i vg om και, b g[1.] q *respondentes autem*, syr[cu] om και αποκρ. | λεγουσιν αυτω, *dicunt illi* g[1.] vg: a b e f ff[2.] i l q mt *dixerunt illi*, c *illi dixerunt* ... D om αυτω | ο δε ειπ. αυτοις (1. 131. 209. om αυτ.): a vg *qui dixit illis*, it[pl] *quibus ipse dixit* ... e nil nisi *dixit* | το σωμα (Eus[luc195] οπου φησι το σωμα, η το πτωμα κατα ματθαιον, Cyr[luc373]): EGH al[25] fere e (*cadaver*) syr p mg aeth Bas[eth248] το πτωμα (:: cf Mt) | και cum ℵBLUΛ al plus[30] b d vg[ed] cop syr[p] arm Eus[luc] Bas[eth] Amb[luc1484] ... Ln [και], ς om cum ADG[gr]QRXΓΔΠ unc[7] al plu it[pler] am for fu em san ing tol go syr cu et sch aeth Cyr[luc373] (:: ut Mt) | επισυναχθησ. cum ℵBLQ 19[ev] ... ς Ln συναχθ. (:: ut Mt) cum ADRXΓΔΠ unc[8] al pler (Λ om) Cyr[luc373]. Posuimus autem post και οι αετοι c. ℵBL 13. 69. 300. 346. y[scr] arm pers[p] ... ς Ln ante οι αετοι (sed b d vg[ed] cop syr[p] Eus[luc] Bas[eth] Amb[luc] και οι αετ.) cum ADQRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop syr[cu] et utr aeth Cyr[luc] (:: ut Mt lectione non fluct)

XVIII. 1. ελεγ. δε sine και cum ℵBLM 13. 69. 124. 127* 131. 346. al pauc a b c q cop (aeth *et dixit*) Or[3,650] (et [1,213] ελεγε γαρ φησι παραβολην προς το δειν etc) Bas[eth266] ... ς Ti ελ. δε και cum ADQRXΓΔΠ unc[7] al pler e f ff[2.] g[1. 2.] i (l omisso δε) vg go syr[cu] et [utr] arm Chr [2, 939] Antio[1165] | αυτους cum ℵ*et[cb]ABKLMQRSUVXΓΠ al[60] fere cop arm (a *ob hoc quod deberent semper orare*) Or[3, 650] ... ς om cum ℵ[ca]DE GHΔ al plu go (it[pl] vg *quoniam oportet semper orare*) Or[1, 213] Eus[luc196] Bas[eth266] Chr[2, 939] Antio[1165] Dam[par464] | ενκακειν (ενκ. cum ℵAB*DHKQ al; B[3]LUΔΠ al εγκ. ita Ln) cum ℵABDHKLQUΔΠ al ... ς εκκακ. cum EGM RSVXΓΔ al plu Or[3] et [1] Eus[luc] Bas[eth] Dam[par]

2. λεγων (et. Or[3,650]): D 1. 61. 131. 209. 235. syr[cu] et [sch] (non item [hr] et p) pers[p] Or[1, 213] Bas[eth266] om, hinc Gb[o] | τινι cum ℵABQRΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg rell Or[3] et [1] Ath[1, 539] (εν τινι χωρα) Bas[eth] Chr[2, 939] Dam par[464]et[677] ... DLX 126. 254. τη (33. τινι τη). Cf Hipp[antichr] (Lag. [29]) κριτης ην εν πολει etc

πόμενοσ. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτὸν
λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν
ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ
φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰσ τέλοσ
ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴσ
τῆσ ἀδικίασ λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸσ οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν

---

3. *χηρα δε* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib (exc Δ) al longe plu e go syr^{p} Bas^{eth266} Chr^{2,939} Dam^{par677} ... ς^{e} add *τισ* cum Δ 1. al mu it^{pler} vg cop syr$^{cu et sch et hr}$ arm aeth Hipp^{antichr}

4. *ηθελεν* (Gb′) cum ℵABDLQRXΔ al^{40} fere it vg (Latt *nolebat*) cop syrr arm Hipp^{antichr} Bas^{eth} Chr^{2,939} Dam^{par677} ... ς *ηθελησεν* cum ΓΛΠ unc^{8} al plu | *χρονον* (a *per tempus*): it^{pler} vg arm *per multum tempus* (c *temporis*), e *longo tempore* ... D add *τινα* | *μετ. δε ταυτ.* cum ℵAD RXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ti *με. ταυτ. δε* cum BLQ (nil probant *post haec autem* a f i q vg, *postea autem* e; b c d ff$^{2.}$ l om *autem* :: 10, 1 *μετα δε ταυτα* apud Graecos non fluct; Act 18, 1 *μετ. ταυτ.* legendum est). Libere Hipp^{antichr} *υστερον μεντοι ειπ. εν εαυτω λεγων* | *ειπ. εν εαυτω*: D *ηλθεν εισ εαυτον και λεγει*. Similiter Vig (vide ap Sab) *in se autem reversus dixit intra se* | *ει και*: D om *και*, item (habent tantummodo *si*) a b c e ff$^{2.}$ i l q (contra *etsi* f vg) syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} (non item P) | *ουδε ανθρωπον* cum ℵBLX 157. a b c e f ff$^{2.}$ i l vg Hipp^{antichr56} ... ς Ti *και ανθρ. ουκ* cum ADQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler q go Bas^{eth266} Chr^{2,939} Dam^{par677} (:: at vdtr haec lectio ad v. 2 conformata, ubi Graecorum nemo *ουδε*, ex Latinis tantum b Vig; Ir^{int} ^{323} vero „et ipse est *iniquus iudex* qui a domino dictus est, quoniam *deum non timebat neque hominem reverebatur*“ pariter a v. 4 atque 2. derivari potest)

5. *δια γε*: X p^{parh**} *δια δε* | *παρεχειν* (ℵ^{c}): ℵ* *παρενοχλειν*. Cf Hipp ^{antichr56} *δια το παρενοχλειν με την* etc | *κοπον* c. ℵ^{c}ABDLXΓΔΛΠ etc: ℵ*E*GR 1. 69. 131. 209. 346. al mu *κοπουσ* (:: cf 11, 7. Mt 26, 10 Mc 14, 6). Praeterea syr^{cu} add *semper*. | E*UX al^{5scr} *την χηρα* | *εκδικησω*: D praem *απελθων* | *υπωπιαζη* cum ℵABDG^{2}LQΔ al permu Bas^{eth266} Chr^{2,939} Dam^{par677} ... EG*HKMRSUVXΓΛΠ al plu (16 apud Scriv) *υποπιαζη* (Gb′) et al^{25} fere *υποπιεζη*. Ex Latt a c d f i vg *suggillet me*, e *molestior sit mihi*, l *invidiam mihi faciat*; b ff$^{2.}$ q *constringat me*. Cf Steph. Thes. sub *υπωπιαζ.* (*suggillare aliquem, obtundere aures alicuius*) et *υποπιεζω* (*supprimere*; passim *-πιαζω*). Cf et. Suid etc. In cdd *υπωπιαζ. υποπιαζ. υποπιεζ.* saepe confusa. Cf et. ad 1 Cor 9, 27.

6. *ειπ. δε*: G 1. 131. syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} (non item P) aeth *και ειπ.* | *ακουσατε*: ℵ*(suppl ^{a})Δ* om ... Γ al^{2scr} *ηκουσατε*, item e Vig *audistis*

7. *ποιηση* cum ℵBDGMQUVXΓΔΠ al plus^{50} Bas^{eth266} Chr^{2,939} Dam^{par677} cat^{ox132} ... ς *ποιησει* cum AEHKLRSΛ al plu Mac^{elev11} Antioch^{1165} |

ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτόσ, καὶ μακρο-
θυμεῖ ἐπ᾽ αὐτοῖσ; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν
τάχει. πλὴν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν
ἐπὶ τῆσ γῆσ;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρόσ τινασ τοὺσ πεποιθότασ ἐφ᾽ ἑαυτοῖσ ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντασ τοὺσ λοιποὺσ τὴν παραβολὴν ταύ-
την. 10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰσ τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ

των βοωντων αυτω c. ℵBLQ (item e *qui eum inclamant*); a b ff[2.] i l q *clamantium* sine *αυτω* ... D[gr] *βοωντων αυτων* ... ς Ln *των βοωντ. προσ αυτον* cum ARXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Mac[elev 11] Bas[eth] Chr Antioch Dam[par], item *ad se* c f vg, *ad eum* Ir[int] Tert[marc4, 36] | *ημερ. και νυκτοσ* (et. Ir[int] Bas Chr Dam): D c[scr] Mac[elev] Antioch[1165] *νυκτ. κ. ημερ.* | *και μακροθυμει* (Gb′) cum ℵABDLQXΠ 1. 157. 209. c[scr] w[scr*] al aliq Chr Antioch e (*et patiens est in illis*), item (sive *μακροθυμησει* ut 254, *et patientiam habebit in illis* ut f vg; g[2.] insuper addit *diebus*) f g[2.] vg go syr[cu] et [hr] ... ς *και μακροθυμων* cum ΓΔΛR (ex nupera recognitione) unc[8] al pler syr[sch] et [p] Dam[par]; item omisso *και* 80. 88. a b c ff[2.] i l q | *επ* (D[gr] 157. *εν*) *αυτοισ*: it vg *in illis* (sed d *super eos*): 69. al pauc Dam[par] *επ αυτουσ* ... 64. Antioch om; Ir[int 265] Mac[elev11] om *και μακροθ. επ. αυτ.* Ceterum 13. 69. pro *και μακροθυμ.* etc libere sic: *και λεγω μακροθυμων επ αυτ. ποιησει την εκδικ.* etc

8. *λεγω* (f *dico enim*, em *dico autem*, go *at dico*): GMR 28. 124. 346. al plus[10] cop arm Mac[elev] Antioch[1165] Ir[int 265] (*etiam*) praem *και* | *οτι* (et. Chr[2, 939] Antioch Dam[par 677]): DG 13. 69. al pauc b c ff[2.] i l tol[*] (non a e f q vg) Mac[elev] Ir[int] om | *ελθων* hoc loco et. Or[4, 158] (*πλην ο υι. τ. ανθρ. ελθ. αρα* etc): Or[3, 144. 204. 568] ante *ο υιοσ* pon (sed[568] om *αρα*), item Clem[583] *επιφερει· αρα ελθων ο υι.* etc Eus[ps 398] *λεγων· αρα ελθων ο υι.* etc et[luc196] *το δε ειπειν· αρα ελθων* etc Or[int 2, 977] „quando illud - *Putas veniens filius*“ etc Epiph[1034] *το δε ειρημενον· αρα ελθων ο υι.* etc. Accurate Latini: a e f ff[2.] vg *verumtamen* (e *verum*, ff[2.] *tamen*, a *attamen*) *filius hominis veniens* (e *cum venerit*) *putas inveniet* (a *inveniet putas*); item b c i l q *tamen* (c *verumtamen*) *filius hominis numquid inveniet* | *αρα* (vide ante): D post *πλην* pon. Cf Const[6, 18, 4] *ελεγεν οτι αρα ο υι. τ. ανθρ. ελθων ευρησει* etc | *την πιστιν* et. Clem[583] Or[3,ter et 4, 158] Eus[ps et luc] Const[6, 18,4] Epiph[1034]: D 240. 244. arm om *την*

9. *δε και* cum ℵBDLMQRXΔ al sat mu a f vg (item i arm omisso *δε*) ... AΓΛΠ unc[7] al plus[90] b c e l q fu[2] sah cop syr[p] (syr[cu] et [sch] *et dixit*) go Bas[eth277] om *και*, hinc Gb[0] Ln [*και*] | M *προσ τινασ τοισ πεποιθοισιν*, 69. *πρ. τινασ των πεποιθοτων* | Δ al pauc *εφ εαυτουσ* | *εξουθενουντασ*: B 115. 259. al[2scr] (al[vid]) *-ντεσ* | *τουσ λοιπουσ* (syr[cu] arm *multos*, syr[sch] *omnes homines*): D add *ανθρωπουσ* | *την παραβ. ταυτ.* (sah syr[cu] et [sch] ante *προσ τινασ* pon): D om

10. *ανθρωπ. δυο* (et. e syr[p] Or[4, 124] Bas[eth277] Cyp[205]): D it[pler] vg syr[cu]

εἰσ Φαρισαῖοσ καὶ ὁ ἕτεροσ τελώνησ. 11 ὁ Φαρισαῖοσ σταθεὶσ
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεόσ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγεσ, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡσ οὗτοσ
ὁ τελώνησ· 12 νηστεύω δὶσ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
ὅσα κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνησ μακρόθεν ἑστὼσ οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἐπᾶραι εἰσ τὸν οὐρανόν, ἀλλ᾽ ἔτυπτεν τὸ στῆ-
θοσ αὐτοῦ λέγων· ὁ θεόσ, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω

---

et [sch] aeth *δυο ανθρ.* | *ο εισ* cum ℵALQΓΔΛΠ unc[8] al pler sah cop arm Or[4,124] Bas[eth277] ... Ln Ti *εισ* cum BDRX g[scr] (R[sic] ut nuper rursus exploravimus) | *και ο ετεροσ* (et. Or Bas, sed Bas fluct inter *και ο* et *ο δε*): D *και εισ*, item *et unus* c e ff[2.] q Cyp[205] Optat (contra b f l vg Aug *et alter*, a i *et alius*). Praeterea priore loco *publicanus*, altero *Pharisaeus* ponunt a b c ff[2.] i l (non item e f q vg Cyp Aug Optat)

11. *ο* (QX 157. cop add *δε*, syr[utr] Or[4,124] *και ο*) *φαρισ. σταθεισ* (e Cyp[205] *cum stetisset*; arm add *solus*): a b c f ff[2.] i l q *stans itaque pharisaeus* | *ταυτα* (e Cyp *talia*; b c f ff[2.] i l q *sic*) sine additam c. ℵ* b c f ff[2.] i l q sah, item aeth (*et stetit Pharis. et oravit et dixit*) ... ϛ Ln praem *προσ* (D *καθ*) *εαυτον* cum ADQXΓΔΛΠ unc[8] al pler a go syr[cu] et utr Bas[eth 277] Antio[1102] ... Ti post *ταυτα* add *προσ εαυτ.* (L *αυτον*) cum ℵ[c]BL 1. 131. e vg syr[hr] arm (cop post *ταυτ. προσηυχ.* add *εν εαυτω*) Or[4,124] Cyp[205] | *προσηυχετο* (Γ praetermisit syllabas *ηυχετο*): AΠ 1. 42. 49. 131. 209. w[scr] *προσηυξατο* | *ωσπερ* cum ℵABXΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[eth] ... Ln *ωσ* cum DLQ al pauc Or[1,490] et [3,145] et [4,124] Cyr[esa577] Antio[1102] | *ουτοσ ο τελωνησ* (et. Or[ter] Bas Cyr): AKΠ al[10] fere e Cyp[205] Aug Vict[tun] *ο τελω. ουτ.*

12. *αποδεκατευω* cum ℵ*B ... ϛ Ln Ti *αποδεκατω* cum ℵ[c]ADLQX unc rell al omn[vid] Or[3,145] Bas[eth] Cyr[esa] (:: quae forma multo frequentior altera quam recepimus) | *παντα οσα κτωμαι* (et. Bas[eth 278]): Or[3,145] *τα υπαρχοντα μου*, Chr[6,145] *μου τα υπαρχοντα*, Cyr[es577] *παντ. τα υπαρχ. μοι*

13. *ο δε τελ.* cum ℵBGL 69. 124. 157. 245. 346. f[scr] e sah cop syr[cu] et sch aeth Antioch[1102] Cyp[205] Aug[bis] Vict[tun] ... ϛ Ln Ti *και ο τελ.* c. ADQXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg go syr[p] et [hr] arm Bas[eth 278] | *εισ τον ουρανον* (A *ε. τουσ ουρανουσ*) post *επαραι* cum ℵBLQX 33. b e ff[2.] q go sah cop aeth syr[hr] ... ϛ Ln ante *επαραι* cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler a f (e *et neque oculos in caelum volebat levare*) vg syr[cu] et [utr] arm Bas eth Cyp[205] Amb[cain9] ... 40. i l Or[4,372] libere (item alludens[4,373] et [374]) om plane | *το στηθοσ* cum ℵBDKLQXΠ al[15] fere it vg arm Or[4,372] Cyr[es577] et [luc377] Antioch[1102] Cyp[205] ... ϛ Ti *εισ το στηθ.* cum AΓΔΛ unc[7] al plu sah cop syrr Bas[eth277] | *αυτου* cum ℵADLXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Bas[eth] Antioch[1102] ... BQ Or[4,372] (*εαυτου το στηθ.*) *εαυτου* ... 1. 118. 209. y[scr] Cyr[es] et [luc] om | *ο θεοσ* (ℵ[c]): ℵ* om

14. *λεγω*: A al pauc add *γαρ*, item b c f l *itaque*

ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖ-
14, 11 Mt 23, 12 *νος·* [215.5] *ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν*
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
15 sq Mt 19, 13 sq Mc 10, 13 sq 15 [216.2] *Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτη-*
ται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 *ὁ δὲ Ἰησοῦς*
προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με

14. *κατεβη* cum ℵABDLPXΓΔΛ unc[6] al pler e vg aeth Bas[eth 278] Cyr[luc 378] Cyp[205] ... KQUΠ al mu a b c f ff[2.] i l q sah cop syr[cu] et [utr] et [hr] Antioch[1102] Hil[411] praem *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *εισ τον οικ. αυτου* (BL[2] *εαυτου*): D sah om | *η γαρ εκεινοσ* (Gb Sz) cum AΡQXΓΔΛΠ unc[8] al[150] fere go (*quam quidem ille*) syr[p] (accurate reddit *η γαρ εκει.*) Bas[eth 278 edd] Cyr[luc 378] ... ς (= Gb Sz) *η εκεινοσ* cum minusc vix mu Antioch[1102] arm (Thphyl ad h. l. *ἢ* [*γάρ?*] *ἐκεῖνος ἀντὶ τοῦ· παρ' ὃ ἐκεῖνος*, item Euthym ad h. l. *παρ' ὃ ἐκεῖνος ἤγουν οὐκ ἐκεῖνος*) ... Ln *παρ εκεινον* cum ℵBL 1. 22[mg] 94. 209. sah cop Or[1, 490] ([4, 124] *μαλλον αυτου εισ τον οικον καταβαινει δεδικαιωμενοσ*) schol[256], item D *μαλλον παρ* (d *magis praeter*) *εκεινον τον φαρισαιον* (addunt *Pharisaeum* et. syr[sch] pers[p], item Latt quos vide). Latt sic: a *prae illum Pharisaeum*, vg *ab* (mm *magis ab*) *illo* (tol add *Pharisaeo*), b c e f ff[2.] i l q mt Cyp[205] Aug *magis quam ille Pharisaeus* ... 157. Bas[eth 278 ed] *ηπερ εκεινοσ*, Doroth[12, 408] (Gall[12]) *υπερ εκεινον* (:: *η γαρ* insolenter dictum est sed a dictione Graeca haud abhorrere videtur; cf exempla *γαρ* similiter adhibiti in Steph. Thes. sub *ἤ*) | *εαυτον* pri: D* *αυτον* | *ο δε* cum ℵBD[gr]ILPQXΓΔΛΠ unc[8] al pler go sah cop syr[p] arm ... Ln *και ο* (:: ut 14, 11 et Mt 23, 12) cum A al[6] it (et. d) vg syr[cu] et [sch] et [hr] aeth (Or[1, 490] *και πασ ο*) Cyp[201] et [205]

15. *και* et. c e f i q (item[vid] ff[2.] g[1.2.]) vg syr[cu] syr[edd] et [p] arm Or[3, 663] ... D al[5 wet] a b l go cop syr[sch] om (aeth *et attulerunt* etc) | *τα*: D 1. 13. 69. 118. 131. 247. cop arm Or[3, 663] om | *βρεφη*: Or[3, 659] *οτι μεν, ωσ ο ματθ. φησι, προσηνεχθη παιδια τω ιυ, η ωσ ο μαρκοσ* (corrigendum *λουκασ*) *προσεφερον αυτω και βρεφη.* Rursus paullo post: *το δε βουλημα των προσφεροντων τα παιδια εστι, κατα μεν τον ματθ. ινα τασ χειρασ επιθη* etc, *κατα δε τον μαρκον ινα αψηται αυτων, κατα δε τον ειποντα βρεφη αυτα ειναι λουκαν ινα αυτων απτηται* ... D *παιδια* (quod idem E pro *τα βρε.* scripturus erat, sed non absolvit) | *αυτων* (B* om, suppl[2]) *απτηται* (P *αψητ.*, 69. 346. al pauc *απτεται*) cum ℵABDL(P)QΓΔΛΠ unc rell al pler it vg etc Or[3, 659] et [664]: IX 235. *απτητ.* (X *αψητ.*) *αυτων* (:: ut Mc) | *ιδοντεσ δε* (ita a d e; it[plu] vg *quod cum viderent*, c *quos cum viderent*): 47[ev] y[scr] al pauc syr[cu] et [sch] *και ιδοντ.* | *οι μαθηται*: MΠ al[10] fere syr[cu] et [sch] aeth add *αυτου* | *επετιμων* (69. *-μουν*) cum ℵBDGL 1. 13. 69. 118. 209. f[scr], item *increpabant* it[pler] vg cop syr[cu] et [p] ... ς *επετιμησαν* c. AIPXΓΔΛΠ unc[8] al pler e syr[sch] (:: cf ll. pp.) | *αυτοισ*: Δ*Γ *αυτουσ*

16. *προσεκαλεσατο* (DG al[4] *-λειτο*) *αυτα* (B om) *λεγων* cum ℵBL a (*in-*

καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
17 $^{217.2}$ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ Mt 18, 3 Mc 10, 15
ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν.
18 $^{218.2}$ Καὶ ἐπηρώτησέν τισ αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε 18–27 Mt 19, 16–26 Mc 10, 17–24
ἀγαθέ, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ θεόσ.
20 τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ, μὴ Ex 20, 12–1

peravit eis dicens) cop syr^{sch} (*vocavit eos et dixit eis*), item DG 1. 118. 131. 209. ... ς Ln Ti *προσκαλεσαμενοσ αυτα ειπεν* (69* 157. *λεγει*, 13. 69** 346. *ελεγεν*) cum ΔΙΡΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{p} (add c.* *eis*) etc ... syr^{cu} nil nisi *dixit eis* (:: Mt et Mc *ειπεν αυτοισ*) | *κωλυετε*: D *κωλυσηται* | *του θεου*: Λ* 157. al pauc a b c (non item e f ff^{2} i l q vg) syr^{cu} et ^{sch} (non P) *των ουρανων* :: ut Mt

17. *αμην* (et. Or^{3,663}): D 11^{pe} add *γαρ* | *οσ αν* cum ℵBDLX 69. 346. al pauc ... ς Ti *οσ εαν* cum ΑΙΡΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or^{3,663sq}

18. *τισ αυτον*: G 1. 13. 69. 346. *αυτον εισ*, item *cum quidam* it vg go syr^{cu} et ^{utr} arm aeth | *αρχων* (et. c f vg): a b e ff^{2} i l q om (:: ut ll. pp.); similiter Mcion$^{epiph 315}$ et ^{339} *ειπε τισ προσ αυτον*) ... syr^{cu} et syr^{edd} add *Pharisaeorum* | *λεγων* (syr^{cu} et ^{sch} aeth add *ei*, non item syr^{p} et ^{hr}): D am (al ap Wtst) sax om | *τι ποιησασ* etc et. Mcion $^{epiph 315}$ et ^{339} Hom$^{clem\ 18,3}$ (*ο διδασκ. ημων τω ειποντι φαρισαιω· τι ποιησασ ζω. αιω. κληρονομησω, πρωτον εφη·*) et ^{18,17} (*ερωτησαντοσ τινοσ· τι usq κληρ.*) Clem^{304} Or^{2,727} Dial^{832} (*προσελθοντοσ αυτω τινοσ· διδασκ. αγαθε, τι ποιησασ, φησι, ζωην* etc): 1. 131. 209. *τι ποιων* etc

19. *ειπ. δε αυτω ο* (Dial^{832} om *αυτ. ο*) *ισ*: DG *ο δε ειπ. αυτω* | *τι με λεγ. αγαθον*: syr^{cu} add *et quare interrogas me de bono*, quae ex Mt adscripta esse apparet | *θεοσ* cum ℵ*B*(^{3} praem ὁ, sed punctis notatum) ... ς Ln Ti *ο θεοσ* cum ℵ^{c}AB^{3}D rell omnib (Or^{3,664} *ο δε μαρκ. και λουκ. φασι - εισ ο θεοσ*). Praeterea arm^{ed} Or^{1,279} et $^{int 1,80}$ add *ο πατηρ*. Cf huc Mcion$^{epiph 315}$ et ^{339} *ο δε· μη με λεγε* (^{315} *λεγετε?*) *αγαθον· εισ εστιν αγαθοσ ο θεοσ* (^{315} om *ο θε.*). *προσεθετο εκεινοσ· ο πατηρ* (ita^{339}; ^{315} *προσεθηκε το οτι ο πατηρ*). Similiter (vide ad Mt) pro *θεοσ* Marcos ap Ir^{1,20,2} et Hom$^{clem\ 18,3}$ *ο πατηρ ο* (Mcsii om) *εν τοισ ουρανοισ*, item Dial^{804} *λεγοντοσ του χυ· ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο πατηρ* (contra^{832} *εισ ο θε.*). Locis iam ap Mt adscriptis accedunt Hipp^{254} ex Mcione *και ωσ αυτοσ ομολογει· τι με λεγετε αγαθον; εισ εστιν αγαθοσ* et Epiph^{742} ex Ario (*ειτα παλιν φησιν ο μανιωδησ αρειοσ*) *πωσ ειπεν ο κυριοσ· τι με λεγεισ αγαθον; εισ εστιν αγαθοσ ο θεοσ.*

20. *τασ εντολασ*: c praem *Et ait illi Iesus*, item Dial^{832} *ο δε εφη* (sed non mutato *οιδασ*, ut certe editum est). Epiph vero de Mcione^{315} et ^{339} testatur: *αντι του· τασ εντολ. οιδασ, λεγει· τασ εντολ. οιδα* (quam ad lectionem quadrare vdtr illud *ο δε εφη* in Dialogo). Aliter

Deu 5, 16 sq ψευδομαρτυρήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ
δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητοσ. 22 [219.2] ἀκούσασ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεισ πώλη-
σον καὶ διάδοσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖσ, καὶ

Tert[marc 36] „interrogatus ab illo quodam: Praeceptor optime, quid faciens vitam aeternam possidebo? de praeceptis creatoris an ea sciret, id est faceret, expostulavit.“ „Cumque ille principaliora quaeque affirmasset observasse se ab adolescentia, unum, inquit, tibi deest“ etc. Praeterea cf quae ap Macar Chrysoceph ex Or[luc] allata leguntur (Or[3, 980]): *επι τον νομον αναπεμπει ιν εκειθεν συναγη εντολασ* etc. *μαρτυρει γουν τω ειληφοτι απο μεν του δευτερονομ. το· αγαπησεισ κυριον* etc, *απο δε του λευιτικ. το· τον πλησιον σου ωσ σεαυτον· ορθωσ απεκριθησ, και προστιθησι· τουτο ποιει* etc | *ειδασ*: D e add *ο δε ειπεν· ποιασ. ειπεν δε ο ις το* (e *ait illi quae dicit illi*) ... a add *ait quae* (:: cf Mt) ... syr[cu] add *si vis tu in vitam intrare* | *μη μοιχευσησ* hoc loc f Tert[marc36] syr[p] et[hr] etc: a b c ff[2.] i l q vg (et. 130) syr[cu] et[sch] post *μη φονευσησ* pon; e om *μη φονευσησ* | *μη μοιχ. μη φον. μη κλεψησ μη* (Dial[882] *μηδε*) *ψευδομαρτυρησησ* (B *–τυρησ*, M e[scr] w[scr] Dial ex cod[wetst] *-σεισ*. Similiter e[scr] *-χευσεισ* et *–νευσεισ*, w* *-ψεισ*): D (:: ut LXX) *ου μοιχευσεισ· ου φονευσεισ· ου κλεψεισ· ου ψευδομαρτυρησεισ*, quemadmodum it[pler] vg habent: *non occides* (a *homicidium facies*), *non moechaberis* (f haec transp; d *moechabis*, a *adulterabis*, c ff[2.] *adulterium committes*, b l q *adult. admittes*) *non furtum facies, non fals. testim. dices.* Unus e (vide ante): *ne adulterium admiseris, ne furtum feceris, ne fals. testim. dixeris.* | *τιμα*: Dial[882] ex cod[we] *τιμαζον* | *μητερ. σου* cum ℵEFGHSUVΓΔΛ al longe plu a b c cop syr[cu] et[sch] et[hr] (add[mg*] *et proximum tuum sicut te ipsum*) aeth Dial[882] Or[3, 8] (*και ο σωτηρ δε φησι· γεγραπται εν τω νομω· τιμα τ. πατ. σου και την μητ. σου και τα εξησ*) ... Gb[oo] *σου*, Ln om *σου* cum ABDIKLMPXΠ al[25] fere e f ff[2.] i l q vg go syr[p] arm :: at *σου* nec in Mt nec Mc est, ad quos vide paucitatem testium qui addunt. Praeterea fluct et. LXX: B add, A om

21. *ειπεν*: G l (*et ait illi*) syr[cu] et[sch] et[hr] add *αυτω* | *ταυτ.* (69. om) *παντα*: AIKΠ al[5] e syr[p] *παντ. ταυτ.* (:: cf ll. pp.) | *εφυλαξα* c. ℵABL 1. 209. Dial[882] ... ς *εφυλαξαμην* c. DIPXΓΔΛΠ unc[9] al pler (:: cf ad utrumq ll. pp.) | *εκ νεοτητ.* absq *μου* cum BD l syr[cu] Dial[882] Mcion tert[4, 36] (vide ad v. 20) ... ς Ln add *μου* (:: ut Mc lectione non fluct, cf et. ad Mt) cum ℵAILPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[utr] et[hr] rell (aeth insuper add *usque nunc*)

22. *ακουσασ δε* absq additam c. ℵBDL 1. 33. 69. 131. 209. 882. 32[ev] 11[pe] cop syr[cu] et[sch] et[hr] ... ς add *ταυτα* cum AIPXΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] arm aeth ... it[pler] vg *quo* (b *quod*) *audito*, a *quod cum audisset*, e *cum audisset autem illum* (**illam*), item 157. *ακ. δε αυτου* | *ετι* cum ℵ[a?] et[c] ABDILPRXΓΔΛΠ unc[6] al longe plu it vg etc ... ℵ*FHV al mu *οτι* (nec Tert[marc4, 36] exprim *ετι*, vide ad v. 20) | *διαδοσ* cum BPXΓΔΠ

δεῦρο ἀκολούθει μοι. 23 [220.8] ὁ δὲ ἀκούσασ ταῦτα περίλυποσ
ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιοσ σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ
εἶπεν· πῶσ δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρή-
ματοσ βελόνησ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν. 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντεσ· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι;

---

unc^{8} al plu (et. cop go syr^{p} et^{hr} *distribue*) Bas$^{eth\,265}$ et^{267} ... Gb' Ln δοσ (:: ut et Mt et Mc) cum ℵADILMRΔ al^{45} fere Dial^{832}, item *da* it vg syr^{cu} et^{sch} arm aeth | πτωχοισ: D al pauc praem τοισ (:: ut ll. pp.) | εν (c. ℵALR al mu Bas; Ln Ti add τοισ c. BD) ουρανοισ cum ℵ ABDLR al mu a e cop ... ς εν ουρανω c. ΙΡΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg go arm Dial^{832} Bas$^{eth\,265}$ (:: cf ad utrumq ll. pp.)

23. ταυτα: ℵΓ add παντα | εγενηθη cum ℵBL (:: cf ad Mt 28, 4) ... ς Ln εγενετο cum ADIPRXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} Cyr$^{luc\,380}$

24. αυτον ο (B om) ις ειπεν c. ℵBL 1. 131. 157. 209. cop syr^{hr} ... ς Ln αυτ. ο ις (al pauc om vel ante αυτ. pon) περιλυπον γενομενον ειπεν cum AIPRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{mu} vg syr^{cu} et^{utr} rell; item D b c e i αυτ. περιλυπον γενομενον ειπ. (e add *illi*) ο ις | εισπορευονται idque post τ. θε. cum BL, item eodem loco ℵDR 124. 157. a b c e ff^{2} g$^{1.2}$ i q vg εισελευσονται (it^{pler} vg *intrabunt*, e *introibunt*) ... ς Ln εισε-λευσονται idque ante εισ την βα. τ. θεου (ΚΜΠ al mu των ουρανων :: ut Mt) cum AIPXΓΔΛΠ unc^{9} al pler f l syr^{cu} et^{utr} go arm aeth (:: cf Mt et Mc) ... cop syr^{hr} *difficile est - ut intrent in* etc.

25. Γ al^{4scr} ευκοποτερον | γαρ (i *autem*): Π* 69. 131. al pauc syr^{sch} arm aeth om | καμηλον (sic in Lc et. syr^{p}, aliter ll. pp.; a b d e i for *camellum*): S 59. 124. 130^{gr} 433. c^{scr} y^{scr} καμιλον, 239. καμιλλον. Cyr$^{luc\,380}$ καμηλον οὐ το ζωον, αλλα το εν τοισ πλοιοισ παχυ σχοινιον. Similiter scholia, quae vide ad Mt. Thphyl ad h. l. αδυνατον γαρ παντωσ καμηλον δια τρυπηματοσ βελονησ χωρησαι, ειτε το ζωον αυτο νοησειασ καμηλον, ειτε σχοινον τινα ναυτικην παχειαν. Amb vero$^{luc\,1480}$: „camelus ergo in typo populus gentilis accipitur, quem leo ille quaerens quem devoret onustum thesauro propheticis agitat speciebus in desertum.“ | τρηματοσ cum ℵBD 49. ... LR 157. 242. 31^{ev} 32^{ev} 150^{ev} τρυπηματοσ (:: ut in Mt edidimus) ... ς τρυμαλιασ (:: ut in Mc edidimus) cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler. Latt ubique *foramen* (e *cavernam*) *acus* | βελονησ (Gb'') cum ℵBDL 1. 13. 69. 124. 157. 209. 251. 346. (cf et. Clem^{440} πιστεον ουν πολλω μαλλον τη γραφη λεγουση θαττον καμηλον δια τρυπηματοσ βελονησ διελευσεσθαι η πλουσιον φιλοσοφειν) ... ς ραφιδοσ (:: ut Mt et Mc) cum ΑΡRΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler | εισελθειν pri cum ℵBLRXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu e cop syr^{sch} et $^{p\,mg}$ et^{hr} ... ADMP al plus^{30} it^{pler} vg go syr^{cu} et $^{p\,txt}$ arm aeth διελθειν (:: ut in Mc edidimus; cf et. ad Mt) | εισελθ. sec (h. l. et. q syr^{p}): D b c f g$^{1.2}$ vg cop syr^{cu} et^{hr} aeth ante εισ τ. βα. pon ... a e ff^{2} i syr^{sch} non exprim; l totum versum 25. om

26. ειπαν cum ℵB ... ς Ln Ti ειπον cum ABDLX unc rell al omn^{vid} | οι

27 ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποισ δυνατὰ παρὰ τῷ
28-30 Mt 19, 27-29 Mc 10, 28-30 θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτροσ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφέντεσ τὰ ἴδια ἠκο-
λουθήσαμέν σοι. 29 [221.2] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐδείσ ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺσ ἢ γονεῖσ ἢ
τέκνα εἵνεκεν τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, 30 ὃσ οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ

ακουσαντεσ (d g[1.] *qui audierunt*): D[gr] L 118. 131. 209. 254. οι ακουοντεσ, item it[pler] vg *qui audiebant*, l *audientes*

27. ο δε: Δ 124. 251. i[scr] y[scr] al pauc syr[sch] add ι̅ς̅, item *et* (b mt om) *ait illis Iesus* b c f ff[2.] i l mt aeth | *αδυνατ. παρ. ανθρωποισ* (et. Ir[int127] et [254] et [299] Tert[res carn57]. Spectat huc et. Iust[ap 1, 19] quod ad Mt adscripsimus.): 69. syr[cu] et [sch] (non item [hr] et P) Thphil [2, 13] *παρ. ανθρ. αδυν.* | *τω* cum ℵABLRXΓΔΛΠ al pler cop ... Ln om cum DP 157. f[scr] Iust Thphil (:: cf ll. pp.) | *εστιν* hoc loco cum ℵBDL 1. 28. 118. 131. 157. 209. al pauc a e Hier[pelag 2] (syr[cu] et [sch] et [hr]) ... ς post *δυνατα* pon cum APRXΓΔΛΠ unc[9] al pler b c f ff[2.] i l q vg (sed it vg etiam ante hab *quae inpossibilia sunt ap. homines*) go cop syr[P] Ir int[127] et [299] (sed[254] et Tert om utrumq *sunt*)

28. *πετρ.* cum AΡΓΔΛΠ unc[8] al longe plu ([21] ap. solum Scriv) ... ς Ln *ο πετρ.* cum ℵBDLRUX al mu (:: at ita et Mt et Mc lectione tantum non fluct; ap Lc utrumque usu venit) | *αφεντεσ* (D 1. 118. 131. 209. post *τα ιδια* pon) *τα* (1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. a c e l q praem *παντα*) *ιδια* cum ℵ[c]BDL 157. 1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. cop syr[P mg] arm it[pl] (i ff[2.] *relictis rebus nostris* [[alt] om], a l arm *relictis omnibus nostris*, c q *relictis omnib. rebus nostris*; b *relictis retibus nostris*; e *remisimus omnia nostra et* similiterque syr[cu]) ... ς *αφηκαμεν παντα και* (:: ut Mt et Mc) cum ℵ*APRXΓΔΛΠ unc[9] al pler f vg (f vg Amb[luc] Aug *dimisimus omnia et*) go syr[sch] et [P txt] aeth | *ηκολουθησαμεν* (R *-καμεν*, ut Mc) *σοι*: ℵ[c]X c e[scr] l add (:: ex Mt) *τι αρα εσται ημιν*

29. o δε: syr[cu] et [sch] aeth (*et dixit domin. Ies. discipulis suis*) add *Iesus* | *αμην λε. υμιν* sine *οτι* cum ℵ*DΔ 131. a b c e ff[2.] (g[1. 2.] vid) i l q vg Cyp[310] ... ς Ln Ti add *οτι* cum ℵ[c]ABLPRXΓΛΠ unc[8] al pler f Hier[iovin] (:: Mc om, sed similiter Δ add; contra in Mt *οτι* non fluct) | *οικιαν*: DH 69. 49[ev] al pauc syr[sch] arm[ed] pers[P] *οικιασ* (:: ut Mt) | *η γυναικ. η αδελφ. η γον.* hoc ordine cum ℵBL cop ... ς Ln *η γον. η αδελφ.* (DX Δ etc vide post) *η γυναικ.* cum ADPR unc rell al omn[vid] it vg syrr rell (:: *η γυναικα* in Mt et Mc deest, at testes plurimi intruserunt ante *η τεκνα*). Praeterea post *η αδελφουσ* DXΔ al[7] Cyp[91] (non item [185. 273. 310]) add *η αδελφασ* :: ut Mt et Mc | *η τεκνα*: D add *εν τω καιρω τουτω* (:: ex v. sq) | *εινεκεν* cum ℵB (:: ita nemo in Mt aut Mc) ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum ADLPR unc rell al omn (exceptis U al pauc qui *ενεκα* habent)

30. *οσ ουχι μη* cum ℵBL 1. 124. 209. ... ς Ln *οσ ου μη* cum APRXΓΔΛΠ unc[8] al pler ... D arm *εαν μη* (:: ex Mc), item b c e i l *nisi ut recipiat* (*-ias* e, *-atis* i); contra a ff[2.] q *qui non recipiat* (*-iet* a), f vg Cyp al

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 [222.2] *Παραλαβὼν δὲ τοὺσ δώδεκα εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἰδοὺ* 31—34 Mt 20, 17–19 Mc 10, 32–34
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου·
32 *παραδοθήσεται γὰρ τοῖσ ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται,*
33 *καὶ μαστιγώσαντεσ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ*

---

et non recipiat (tol *-iet*) | *απολαβη* cum ℵALPRXΓΔΛΠ unc[7] al pler ... BDM al[10] arm *λαβη* (:: ut Mc; cf et. Mt) | *πολλαπλασιονα* (ita f vg; g[1. 2. vid]): D a b c e ff[2.] i l q syr[p mg] (in cod[barsa]) Cyp[91. 185. 273. 310] al (vide Sab.) *επταπλασιονα*. Contra disputat Hier; postquam enim iovin[1, 19] retulit Ioviniani verba „quomodo apostolis pro derelictis filiis et uxoribus in alio evglio *centies*, in alio *septies* dominus repromittit“ habet[2, 26] „- ne exultet in mendacio - sciat in Mt et Mc apostolis qui universa sua dimiserant centuplum repromissum, in evglio autem Lucae multo plura, id est *πολυ πλειονα*, et penitus in nullo evglio pro *centum* scriptum esse *septem*, seque aut falsarii aut imperitiae reum teneri.“ | *εν τω καιρ. τουτω*: X praem *νυν* (:: ex Mc) | *τω* (s om) *ερχομ. ζω. αιωνιον* (e *vitam consequetur aeternam*, item syr cu): a b c ff[2.] g[2.] i l add *possidebit* (non item f g[1.vid] q vg)

31—34. Epiph[marc 315] et[340]: *παρεκοψε το· παραλαβων τουσ δωδεκα ελεγεν· ιδου αναβαινομεν εισ ιεροσολυμα, και τελεσθησεται παντα τα γεγραμμενα εν τοισ προφηταισ περι του υιου του ανθρωπου· παραδοθησεται γαρ και* ([315] om *γαρ και*) *αποκτανθησεται και τη τριτη ημερα εγερθησεται* ([315] *αναστησεται*). *ολα ταυτα παρεκοψε.*

31. *δε*: c f ff[2.] i l q vg add *Iesus* (non item a b e) | *δωδεκα* (D *ιβ'*, Or[3, 708] *δεκαδυο*): E* a b f ff[2.] i (non item c e l q vg) add *μαθητασ* | *πρ.* (Δ* om) *αυτουσ* et. a b e q Or[3, 708]: D c f ff[2.] i l vg *αυτοισ* | *αναβαινομεν*: Γ 69. al pauc *-νωμεν* | *ιερουσαλημ* cum ℵBDLR y[scr] e go cop Or[3, 496] ... ς Ln *ιεροσολυμα* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum APXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc | *τελεσθησεται*: 60. y[scr] z[scr] al[10] fere Or[3, 496] *τελειωθησεται* | *τω υιω*: D 13. 69. 124. 346. al[6] Epiph[marc 315] et[340] (vide ante) *περι του υιου* (Schu „bene“), item Δ omisso *περι*, item *de filio* it vg cop syrr arm

32. *παραδοθ. γαρ*: D e *οτι παραδοθ.* | *εμπαιχθησεται* (K *-χθησονται*): ADEP (non item ℵBLR rell) *ενπ.* | *και υβρισθησεται* (syr[sch] post *κ. μαστιγ.* v. 33. transp, hunc in modum: *et flagellabunt eum et ignominia afficient eum*) cum ℵAPRXΓΔΛΠ unc[8] al pler cop go syr[cu] et P c.* aeth: 130[gr] et [lat] f vg arm[usc] *et flagellabitur*, item c sed post *κ. εμπτυσθ.* pon ... DL al[11] a b e ff[2.] i q syr[p txt] arm[zoh] om (:: ut nec Mt nec Mc habet); l totum versum sic habet: *tradetur*, pergens *et flagellatum occident illum* | *και εμπτυσθησ.* (D *ενπτ.*, syr[cu] et [sch] add *in faciem eius*): PR al[7] arm[zoh] om (:: om et. Mt, non item Mc)

33. *αποκτενουσιν* (et. d): D[gr] *αποκτεινουσιν*, item i[alt] *occidunt*

τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 [223. 10] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-
των συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35–43 Mt 20, 29–34 Mc 10, 46–52 35 [224. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ Ἰερειχὼ τυφλόσ
τισ ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσασ δὲ ὄχλου δια-
πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι
Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ
υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα

---

33. *τη ημερ. τη τριτ.* (a am ing tol, item e sed ex *die tertia resurget* mire corruptum habet *deterioresurguent*): XΔ 1. 13. 69. 124. 131. 209. al plus[40] b c f (ff[2.] g[1.2.] ex sil) i q (l *post tres dies*) vg arm Epiph[marc] (vide ante) *τη τριτη ημερα* (:: ut Mt) | *αναστησεται*: L al[10] fere Epiph marc[340] (non item[315]) *εγερθησεται* (:: ut in Mt edidimus)

34. *και αυτοι*: DU al pauc e syr[sch] et aeth *αυτοι δε* | *ουδεν τουτων*: D *τουτ. ουδ.* | *και ην*: 1. 142[mg] 209. a b c e f i q (non item ff[2.] vg) syr[cu] et [sch] et P mg ms *αλλ ην* ... l post *intellexerunt* (*συνηκαν*) pergit *quod dicebatur* omissis rell: *και ην* usq *εγινωσκ.* | *τουτο*: D 1. 25. 131. 209. a b c e ff[2.] i q (non item f vg) cop[dz] syr[cu] arm om | *κεκρυμμενον*: GΓ al pauc *κεκαλυμμενον* | *απ*: Λ *επ* | *λεγομενα*: syr[cu] et [sch] add *cum illis*

35. *εισ*: 13. 124. 346. *τη* (69. *εν τη*). Item Epiph[marc315] et [340]: *εγεν. δε εν τω εγγ. αυτον* ([315] om) *τη ιεριχω, τυφλοσ εβοα· ιυ υιε δα. ελεησον με. και οτε ιαθη φησιν· η πιστ. σου σεσ. σε.* | *ιερειχω* cum BDPQ (Lc 19, 1 Mc 10, 46 Heb 11, 30 et. ℵ; Mc 20, 29 BCLZ, alibi et. Δ) ... ς Ln *ιεριχω* cum ℵALΞXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *επαιτων* cum ℵBDL Or[3, 785] Dial[858] (D e Dial *επαιτ.* ante *εκαθητ.* pon) ... ς *προσαιτων* (:: cf ad Mc) cum AΡQΞXΓΔΛΠ unc[8] al omn [vid]. Dial vero[858] sic: *επειδη παρεισιν οι περι μεγεθιον, οι του δογματοσ μαρκιωνοσ, εκ του αυτων ευαγγελιου αναγινωσκω· εγενετο δε εν τω εγγιζ.* usq *και παραχρ. ανεβλεψεν* (v. 43).

36. *διαπορευομενου* (et. Or[3, 785] Dial [858]): DX *παραπορευομενου*. It[pler] d vg *turbam praetereuntem*, e *turbas transeuntes* | *τι ειη* (Γ *ει*, L *εη*) *τουτ.* cum ℵABPΓΔΛ unc[6] al longe plu; item it[pler] vg *quid hoc* (l *illud*) *esset*, e *quid esset illud* ... Ln *τι* [*αν*] *ει. τουτ.* cum DKLMQRXΠ al plus[25] Or[3, 785d] et [e] Dial[858], item a *quidnam hoc esset*, d *quidnam esset hoc*

37. *απηγγειλαν* (Dial[858] *απηγγελη*) *δε αυτω* (et. ℵ[c]): ℵ* *οι δε απηγγ.*, f et *dixer. ei* | o (Δ om) *ναζωραιοσ* (M c cop[wi] *ναζαραιοσ*) et. b d f ff[2.] q cop[schw] ... D[gr] 1. 131. 209. a vg Or[3, 786] *ο ναζαρηνοσ*, item e i l *nazarenus* ... Dial[858] om

38. *και*: D e f go *ο δε* (d f *at ille*, e *ille autem*) | *εβοησεν* (Epiph[marc] *εβοα*, vide ad v. 35): P *εκραξεν* | *ιυ* (et. Mcion ap Epiph[bis], vide ante, et Tert[marc4, 36] et [37] Dial[858]): AEKΠ al plus[10] Or[3, 786] om | *δαυειδ*, *δαυιδ*, *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1. Item v. sq

σιγήσῃ· αὐτὸσ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με.
40 σταθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸσ αὐτόν.
ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι θέλεισ ποιήσω;
ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἀνά-
βλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν
ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

---

39. Omittunt versum 33 (e spatio) 57. 130. 157. 235. 258. 433. s[scr] b Dial[858] (:: propter ομοιοτελ.) | και οι: D e Tert[marc4, 36] οι δε | προαγοντεσ (et. Tert[marc4, 36] Or[3, 736]; syr[cu et sch] add *Iesum*): AKΠ 42. p w[scr] a παραγοντ. (*qui praeteribant*), 32[ev] παραπορευομενοι | επετιμων: ΛΓ 69. 382. -μουν | σιγηση (Schu „recte ap Lc qui unus ex evglstis hoc verbo utitur") cum BDLPX 245. 254. 382. i[scr] Or[3, 736semel] ... ϛ σιωπηση (:: ut Mt et Mc) cum ℵΑQRΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[3, 736semel] | αυτοσ δε (it[pler] vg *ipse vero*): ℵ a d e ο δε (a d *ad ille*, e *ille autem*) | πολλω: D c syr[cu et sch] (non item [P et hr]) om | εκραζεν (al pauc am Or[3, 736libere] -αξεν): EGHM al[15] aeth add λεγων (aeth *et dixit*) | υιε (D al[4wetst] υιοσ, d *filius*) et. Or[3, 736]: ℵU 1. 69. 124. 127. 131. 209. al[6] praem $\overline{\iota\upsilon}$

40. ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵLQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere Or[3, 736], item Ti $\overline{\iota\varsigma}$ cum BD ... Α 63. Dial[858] om | προσ αυτον (b c f q vg go cop syr[utr et hr] rell Or[3, 736]): D 1. 63. 131. 209. al pauc a e ff[2.] i l syr[cu] Dial[858] om | επηρωτ. αυτον: QX 13. 69. 49[ev] y[scr] 10[pe] al[3wetst] add ο $\overline{\iota\varsigma}$

41. τι cum ℵBDLX 57. e cop Dial[858] ... ϛ Ln praem λεγων cum AQR ΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go syr[cu et utr et hr] (syr[cu et sch] add *ei*, non item [P et hr]) arm (aeth *dixit ei* pro επηρωτ. αυτ.), item Or[3, 736] ειπων | ειπεν: R syr[cu et P mg] aeth add αυτω | κυριε: b i l q s (non item c e f vg) Or post ινα αναβλ. pon ... 6[pe] a om | ινα αναβλ.: syr[cu] arm *ut aperiantur oculi mei et videam*

42. ο $\overline{\iota\varsigma}$ (1. 13. 209. ο κυριοσ, 76. 125. 218. syr[cu] om) ειπεν αυτω (ita f q vg): D a b c ff[2.] i l s Or[3, 736] αποκριθεισ ειπεν αυτω (sed it[7] Or add $\overline{\iota\varsigma}$, item e *et respondens* [praetermissis *dixit illi*] *ihesus*, item Dial[858] αποκριθ. ειπεν ο $\overline{\iota\varsigma}$)

43. Dial[858] exscriptis a versu 35 usq 43 post verba και παραχρ. ανεβλεψ. non add και ηκολ. αυτ. usq εδωκ. αιν. τω θεω | και ηκολουθ. αυτω (ℵ* αυτον): syr[hr] om | δοξαζ. τ. θεον: Or[3, 736] de Lc sic: ου μονον ηκολουθει αυτω, αλλα πλειον τι ειχε παρα τουσ λοιπουσ· ηκολουθ. γαρ φησιν αυτω δοξαζ. τ. θεον | λαοσ (Or[3, 735]): QΛ 13. 69. 124. 346. al[20] Or[3, 736] οχλοσ. Ex Latt a d e s Tert[marc4, 37] *populus*, b c f ff[2.] i l q vg *plebs* | ιδων: KΠ al[6] schol[237 et aliorum] om | αινον (et. Or[3, 736bis], it vg *laudem*): D δοξαν (d *gloriam*)

XIX.

1 [225.10] *Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ.* 2 *καὶ ἰδοὺ*
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενοσ Ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ,
καὶ ἦν πλούσιοσ· 3 *καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ*
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 *καὶ προδρα-*
μὼν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι
ἐκείνησ ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 *καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα-*

XIX, 1. *διηρχετο* (Δ *διερχετο*): MΔ al plus^{10} syr^{sch} (syr^{hr} *transiit Iesus ingrediens Hiericho*) aeth praem *ο ις*, item Γ 124. 262. al mu add *ο ις* | *την*: M 248. 7^{pe} *εισ την*, g^{scr} *εισ* | *ιερειχω* cum ℵBDQΔ ... ς Ln *ιεριχω* cum ALRΓΛΠ unc^{8} rell omn^{vid}

2. *και ιδου* (et. syr^{p} et ^{hr}): syr^{cu} et ^{sch} om | *καλουμενοσ* (et. e go cop syr^{p} et ^{hr} arm): DG al^{7} it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} (uterque *vir quidam*) aeth om (Schu „sic ubique locorum apud Lc") | *και αυτοσ*: 69. f^{scr} a b c ff$^{2.}$ l q s vg cop *και ουτοσ*, item D e f i go^{vid} (certe om *και*) nil nisi *ουτοσ*, syr^{cu} et ^{sch} *και* (aeth non exprim *και αυτ. ην*) | *και ην* cum ℵL 245. (l s *et* sine *ην*, item syr^{sch} *dives erat et princeps public.*) cop syr ^{cu} et ^{hr} go ... ς Ti *και ουτοσ ην* cum AQRΓΛΔ unc^{7} al pler f (*et iste erat*) syr^{p} ^{mg}, item 108. 157. syr^{p} ^{txt} *ουτοσ ην* ... BKΠ 1. 13. 42. 69. 131. al^{3scr} b i q vg arm^{ed} *και ουτοσ*, item U a c ff$^{2.}$ mt arm^{cdd} *και αυτοσ ην* (c ff$^{2.}$ mt *et ipse div. erat*): hinc Ln *και αυτοσ* [*ην*] ... D e om

3. *ηδυνατο* (Δ *ουκ δυνατο*, uti Mt 22, 46) cum ℵAB^{3}LQRΓΛΔ unc rell etc ... B*KΠ al aliq *εδυνατο* | *τισ εστιν* et *απο τ. οχλου*: syr^{cu} om (non item ^{sch} et ^{p} et ^{hr}); rursus ad *μικροσ ην* syr^{cu} et^{sch} add *Zacchaeus*

4. *προδραμων* cum ℵABKMQRSUΔΛ (R ex nupera recognitione) al plu (it^{pl} vg *praecurrens*, e *praecessit*, a *procurrens*) ... EFGHLVΓΠ al^{25} *προσδραμων*, 11. 69. al plus^{25} *δραμων*, q *currens*, D *προλαβων* (d *antecedens*) | *εισ το* (157. *τα*) *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) cum ℵBL f^{scr} (157.) e (*praecessit autem in priore*; accedere vdtr d *antecedens ab ante*) ... ς Ln Ti *εμπροσθεν* cum AD^{gr}QRΓΛΔΠ unc rell al pler ... it^{pler} vg non exprim | *συκομορεαν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵBLΔ al mu cop, item E^{2}FHMSVΓΛ (R -*κομορ*- abscissis rell) al plu -*μοραιαν* ... Ln et Ti (ex errore de B) *συκομωρεαν* cum DQ 1. 131. al^{15} fere, item (ut ς et ς^{e} 1633 sqq) *συκομωραιαν* E*GKUΠ al permu Cyr^{luc386}, item A *συκωμοραιαν* | *ινα ιδη* (et. ℵ^{c}; RΔ 69. al *ειδη*): ℵ* *του ιδειν* | *εκεινησ* cum ℵABLQRΓΔΠ unc^{9} al plu, item D *εκεινη* (b c ff$^{2.}$ i q *illa parte*; contra a *per illa parte*, l s *per illam partem*; e *illic*, d f vg *inde*) ... ς (= Gb Sz) *δι εκεινησ* cum Λ 1. 69. tisch** al mu (item a l s arm) | *ημελλεν*: KSUΔΠ 1. tisch al^{30} fere *εμελλ.* | *διερχεσθαι* (syr^{cu} add *Iesus*): A *εισερχ.*, 1. 131. al *παρερχ.*

5. *και ωσ ηλθ. επι τ. τοπον* et. f vg syr^{sch} et^{p} et^{hr} go etc: D 157. a b

βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατά-
βηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας
κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διε-
γόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά
μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι
ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ

---

c e ff$^{2\cdot}$ i l q s *και εγενετο εν τω διερχεσθαι αυτον* (sed 157. *τον ιν*, item it^{9} *Iesus* omisso *ο ις* post *αναβλεψ.*) ... syr^{cu} *et cum transiret Iesus* | *αναβλεψασ* ο (B om) *ις* omissis rell c. ℵBL 1. 131. 209. cop arm ... syr^{cu} *vidit eum et*, syr^{sch} *Iesus vid. eum et*, aeth *vid. eum Iesus et*, D *ειδεν και* ... ς Ln Ti *αναβλ. ο ις ειδεν* (KQVΔΠ* al *ιδ.*) *αυτον και* cum AQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg go syr^{p} et^{hr}, item q *respiciens vidit illum et*, s *respiciens susum vidit eum et*, e *respexit et vidit illum et*, c ff$^{2\cdot}$ i l *vidit illum* (i om) *sursum* (l* *susum*) *aspiciens et* ... a *vidit illum et respiciens*, 157. *ειδεν αυτον· αναβλεψ. δε ο ις*, b *vidit illum respicientem et* | *προσ αυτον*: D 127. 86^{ev} a e *αυτω* (syr^{cu} non exprim) | *σπευσασ* (Valentt ap Ir^{38} *σπευσασ καταβηθι, οτι σημ. εν τω οικ. σου δει με μειναι*): D^{gr} e q cop *σπευσον* (sed e pergit *descendere*) | *σημερ. γαρ* (H* al^{5} om *γαρ*): D it vg Valentt ap Ir^{38} *οτι σημ.*

7. *ιδοντεσ*: KMΠ al plus^{10} arm^{edd} add *αυτον* | *παντεσ* cum ℵABDLQRΓΔΛ unc^{7} (et. s) al^{100} fere ... ς *απαντεσ* cum KMΠ 1. al mu ... 13. 69. 346. *οι φαρισαιοι* | *λεγοντεσ* et. b c f q vg go cop syr^{utr} et^{hr} etc: D a e ff$^{2\cdot}$ i l s syr^{cu} om | *ανδρι* (*virum* a s): L *ανθρωπω*, item *hominem* b c d e f i l q vg ... ℵ it vg ante *αμαρτ.* pon

8. *ζακχαιοσ* cum ABLQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... ℵD 1. 131. 248. 7^{pe} al^{3scr} *ο ζακχ.* | *κυριον*: GKMΠ 13. 69. 124. 346. al^{80} fere e vg^{six} (Luc^{brug} „*non substituas* Iesum *pro* dominum") syr^{sch} et $^{p\ mg}$ (syr^{hr} *domin. Ies.*) *ιησουν* | *τα ημισεια* (ℵB*Q 382. *-σια*) cum ℵBLQ 382; item A *ημισηα* ... ABΔ 69. al *τα ημισυ*, D* *τα ημυσοι* ... ς *τα ημιση* cum ΓΠ unc^{9} al plu Clem^{579} Bas^{regg509} (8^{pe} *-σεα* atque ita Ln ex errore de B), D^{2} *τα ημυση* | *μου των υπαρχοντ.* c. ℵBLQ 1. 209. al pauc cop (*mearum rerum*) ... ς Ln *των υπαρχ. μου* (D* al plus^{30} Bas^{odd2} *μοι*) cum ADRΓΔΛΠ unc^{9} al pler Clem^{579} Bas^{regg} item it vg (et. Ir^{int242} *ex bonis meis* Cyp ^{303} etc) | *τοισ* (B 248. g^{scr} om) *πτωχοισ* ante *διδωμι* cum ℵBDLQ 1. 33. 209. Antioch^{1044} ... ς Ln *διδωμ. τ. πτωχ.* cum ARΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg go cop syrr arm aeth Bas^{regg} (Clem^{579} *διδωμ. ελεημοσυνην*) Ir^{int242} Cyp | *και ει τινοσ* (cop *et huic cui*): R om *ει*

9. *προσ αυτον* (d e Cyp^{304} haec om; R *πρ. αυτουσ*) *ο* (B om) *ις*, ita f (*ad eum Iesus*): D^{gr} q vg *ο ις πρ. αυτον*, item a b c ff$^{2\cdot}$ i l q s syr$^{p\ mg}$ *Iesus* (syr$^{p\ mg}$ *dominus*) *ad illos* | *τω οικω* (et. Antioch^{1044}): AD cop^{dz} praem *εν*

27 ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποισ δυνατὰ παρὰ τῷ
28-30 Mt 19, 27-29 Mc 10, 28-30 θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτροσ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφέντεσ τὰ ἴδια ἠκο-
λουθήσαμέν σοι. 29 [221.2] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐδείσ ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺσ ἢ γονεῖσ ἢ
τέκνα εἵνεκεν τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, 30 ὃσ οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ

ακουσαντεσ (d g[1.] *qui audierunt*): D[gr]L 118. 131. 209. 254. *οι ακουοντεσ*, item it[pler] vg *qui audiebant*, l *audientes*

27. *ο δε*: Λ 124. 251. i[scr] y[scr] al pauc syr[sch] add ι̅ς̅, item *et* (b mt om) *ait illis Iesus* b c f ff[2.] i l mt aeth | *αδυνατ. παρ. ανθρωποισ* (et. Ir[int127] et [254] et [299] Tert[res carn57]. Spectat huc et. Iust[ap 1, 19] quod ad Mt adscripsimus.): 69. syr[cu] et [sch] (non item [hr] et P) Thphil [2, 18] *παρ. ανθρ. αδυν.* | *τω* cum ℵABLRXΓΔΛΠ al pler cop ... Ln om cum DP 157. f[scr] Iust Thphil (:: cf ll. pp.) | *εστιν* hoc loco cum ℵBDL 1. 28. 118. 131. 157. 209. al pauc a e Hier[pelag2] (syr[cu] et [sch] et [hr]) ... ς post *δυνατα* pon cum ΑΡRXΓΔΛΠ unc[9] al pler b c f ff[2.] i l q vg (sed it vg etiam ante hab *quae inpossibilia sunt ap. homines*) go cop syr[p] Ir int[127] et [299] (sed[254] et Tert om utrumq *sunt*)

28. *πετρ.* cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al longe plu ([21] ap. solum Scriv) ... ς Ln *ο πετρ.* cum ℵBDLRUX al mu (:: at ita et Mt et Mc lectione tantum non fluct; ap Lc utrumque usu venit) | *αφεντεσ* (D 1. 118. 131. 209. post *τα ιδια* pon) *τα* (1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. a c e l q praem *παντα*) *ιδια* cum ℵ[c]BDL 157. 1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. cop syr[p mg] arm it[pl] (i ff[2.] *relictis rebus nostris* [[alt] om], a l arm *relictis omnibus nostris*, c q *relictis omnib. rebus nostris*; b *relictis retibus nostris*; e *remisimus omnia nostra et* similiterque syr[cu]) ... ς *αφηκαμεν παντα και* (:: ut Mt et Mc) cum ℵ*ΑΡRXΓΔΛΠ unc[9] al pler f vg (f vg Amb[luc] Aug *dimisimus omnia et*) go syr[sch] et [p txt] aeth | *ηκολουθησαμεν* (R *-καμεν*, ut Mc) *σοι*: ℵ[c]X c e[scr] l add (:: ex Mt) *τι αρα εσται ημιν*

29. *ο δε*: syr[cu] et [sch] aeth (*et dixit domin. Ies. discipulis suis*) add *Iesus* | *αμην λε. υμιν* sine *οτι* cum ℵ*DΔ 131. a b c e ff[2.] (g[1. 2.] vid) i l q vg Cyp[310] ... ς Ln Ti add *οτι* cum ℵ[c]ABLPRXΓΛΠ unc[8] al pler f Hier[iovin] (:: Mc om, sed similiter Δ add; contra in Mt *οτι* non fluct) | *οικιαν*: DH 69. 49[ev] al pauc syr[sch] arm[ed] pers[p] *οικιασ* (:: ut Mt) | *η γυναικ. η αδελφ. η γον.* hoc ordine cum ℵBL cop ... ς Ln *η γον. η αδελφ.* (DX Δ etc vide post) *η γυναικ.* cum ADPR unc rell al omn[vid] it vg syrr rell (:: *η γυναικα* in Mt et Mc deest, at testes plurimi intruserunt ante *η τεκνα*). Praeterea post *η αδελφουσ* DXΔ al[7] Cyp[91] (non item [185. 278. 310]) add *η αδελφασ* :: ut Mt et Mc | *η τεκνα*: D add *εν τω καιρω τουτω* (:: ex v. sq) | *εινεκεν* cum ℵB (:: ita nemo in Mt aut Mc) ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum ADLPR unc rell al omn (exceptis U al pauc qui *ενεκα* habent)

30. *οσ ουχι μη* cum ℵBL 1. 124. 209. ... ς Ln *οσ ου μη* cum ΑΡRXΓΔΛΠ unc[8] al pler ... D arm *εαν μη* (:: ex Mc), item b c e i l *nisi ut recipiat* (*-ias* e, *-atis* i); contra a ff[2.] q *qui non recipiat* (*-iet* a), f vg Cyp al

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον.
31 [222.2] *Παραλαβὼν δὲ τοὺσ δώδεκα εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἰδοὺ* 31—34 Mt 20, 17–19 Mc 10, 32–34
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 *παραδοθή-*
σεται γὰρ τοῖσ ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ
ἐμπτυσθήσεται, 33 *καὶ μαστιγώσαντεσ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ*

---

et non recipiat (tol *-iet*) | *απολαβη* cum ℵALPRXΓΔΛΠ unc[7] al pler ... BDM al[10] arm *λαβη* (:: ut Mc; cf et. Mt) | *πολλαπλασιονα* (ita f vg; g[1. 2. vid]): D a b c e ff[2.] i l q syr[p mg] (in cod[barsa]) Cyp[91. 185. 278. 310] al (vide Sab.) *επταπλασιονα*. Contra disputat Hier; postquam enim iovini[2, 19] retulit Ioviniani verba „quomodo apostolis pro derelictis filiis et uxoribus in alio evglio *centies*, in alio *septies* dominus repromittit" habet[2, 26] „- ne exultet in mendacio - sciat in Mt et Mc apostolis qui universa sua dimiserant centuplum repromissum, in evglio autem Lucae multo plura, id est *πολυ πλειονα*, et penitus in nullo evglio pro *centum* scriptum esse *septem*, seque aut falsarii aut imperitiae reum teneri." | *εν τω καιρ. τουτω*: X praem *νυν* (:: ex Mc) | *τω* (s om) *ερχομ. ζω. αιωνιον* (e *vitam consequetur aeternam*, item syr cu): a b c ff[2.] g[2.] i l add *possidebit* (non item f g[1.vid] q vg)

31—34. Epiph[marc 315] et[340]: *παρεκοψε το· παραλαβων τουσ δωδεκα ελεγεν· ιδου αναβαινομεν εισ ιεροσολυμα, και τελεσθησεται παντα τα γεγραμμενα εν τοισ προφηταισ περι του υιου του ανθρωπου· παραδοθησεται γαρ και* ([315] om *γαρ και*) *αποκτανθησεται και τη τριτη ημερα εγερθησεται* ([315] *αναστησεται*). *ολα ταυτα παρεκοψε.*

31. *δε*: c f ff[2.] i l q vg add *Iesus* (non item a b e) | *δωδεκα* (D *ιβ'*, Or[3, 708] *δεκαδυο*): E* a b f ff[2.] i (non item c e l q vg) add *μαθητασ* | *πρ.* (Δ* om) *αυτουσ* et. a b e q Or[3, 708]: D c f ff[2.] i l vg *αυτοισ* | *αναβαινομεν*: Γ 69. al pauc *-νωμεν* | *ιερουσαλημ* cum ℵBDLR y[scr] e go cop Or[3, 496] ... ς Ln *ιεροσολυμα* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc | *τελεσθησεται*: 60. y[scr] z[scr] al[10] fere Or[3, 496] *τελειωθησεται* | *τω υιω*: D 13. 69. 124. 346. al[6] Epiph[marc 315] et[340] (vide ante) *περι του υιου* (Schu „bene"), item Δ omisso *περι*, item *de filio* it vg cop syrr arm

32. *παραδοθ. γαρ*: D e *οτι παραδοθ.* | *εμπαιχθησεται* (K *-χθησονται*): ADEP (non item ℵBLR rell) *ενπ.* | *και υβρισθησεται* (syr[sch] post *κ. μαστιγ.* v. 33. transp, hunc in modum: *et flagellabunt eum et ignominia afficient eum*) cum ℵΑΡRXΓΔΛΠ unc[8] al pler cop go syr[cu] et [p] c.* aeth: 180[gr] et [lat] f vg arm[usc] *et flagellabitur*, item c sed post *κ. εμπτυσθ.* pon ... DL al[11] a b e ff[2.] i q syr[p txt] arm[zoh] om (:: ut nec Mt nec Mc habet); l totum versum sic habet: *tradetur*, pergens *et flagellatum occident illum* | *και εμπτυσθησ.* (D *ενπτ.*, syr[cu] et [sch] add *in faciem eius*): PR al[7] arm[zoh] om (:: om et. Mt, non item Mc)

33. *αποκτενουσιν* (et. d): D[gr] *αποκτεινουσιν*, item i[alt] *occidunt*

τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 [223. 10] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-
των συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35–43 Mt 20, 29–34 Mc 10, 46–52 35 [224. 8] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ Ἱερειχὼ τυφλόσ
τισ ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσασ δὲ ὄχλου δια-
πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι
Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ
υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα

---

33. *τη ημερ. τη τριτ.* (a am ing tol, item e sed ex *die tertia resurget* mire corruptum habet *deterioresurguent*): XΔ 1. 13. 69. 124. 131. 209. al plus[40] b c f (ff[2.] g[1.2.] ex sil) i q (l *post tres dies*) vg arm Epiph[marc] (vide ante) *τη τριτη ημερα* (:: ut Mt) | *αναστησεται*: L al[10] fere Epiph marc[340] (non item[315]) *εγερθησεται* (:: ut in Mt edidimus)

34. *και αυτοι*: DU al pauc e syr[sch] et aeth *αυτοι δε* | *ουδεν τουτων*: D *τουτ. ουδ.* | *και ην*: 1. 142[mg] 209. a b c e f i q (non item ff[2.] vg) syr[cu] et [sch] et P mg ms *αλλ ην* ... l post *intellexerunt* (*συνηκαν*) pergit *quod dicebatur* omissis rell: *και ην* usq *εγινωσκ.* | *τουτο*: D 1. 25. 131. 209. a b c e ff[2.] i q (non item f vg) cop[dz] syr[cu] arm om | *κεκρυμμενον*: GΓ al pauc *κεκαλυμμενον* | *απ*: Λ *επ* | *λεγομενα*: syr[cu] et [sch] add *cum illis*

35. *εισ*: 13. 124. 346. *τη* (69. *εν τη*). Item Epiph[marc315] et [340]: *εγεν. δε εν τω εγγ. αυτον* ([315] om) *τη ιεριχω, τυφλοσ εβοα· ιυ υιε δα. ελεησον με. και οτε ιαθη φησιν· η πιστ. σου σεσ. σε.* | *ιερειχω* cum BDPQ (Lc 19, 1 Mc 10, 46 Heb 11, 30 et. ℵ; Mc 20, 29 BCLZ, alibi et. Δ) ... ς Ln *ιεριχω* cum ℵALRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *επαιτων* cum ℵBDL Or[3, 735] Dial[858] (D e Dial *επαιτ.* ante *εκαθητ.* pon) ... ς *προσαιτων* (:: cf ad Mc) cum APQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]. Dial vero[858] sic: *επειδη παρεισιν οι περι μεγεθιον, οι του δογματοσ μαρκιωνοσ, εκ του αυτων ευαγγελιου αναγινωσκω· εγενετο δε εν τω εγγιζ.* usq *και παραχρ. ανεβλεψεν* (v. 43).

36. *διαπορευομενου* (et. Or[3, 735] Dial[858]): DX *παραπορευομενου*. It[pler] d vg *turbam praetereuntem*, e *turbas transeuntes* | *τι ειη* (Γ *ει*, L *εη*) *τουτ.* cum ℵABPΓΔΛ unc[6] al longe plu; item it[pler] vg *quid hoc* (l *illud*) *esset*, e *quid esset illud* ... Ln *τι* [*αν*] *ει. τουτ.* cum DKLMQRXΠ al plus[25] Or[3, 735d] et [e] Dial[858], item a *quidnam hoc esset*, d *quidnam esset hoc*

37. *απηγγειλαν* (Dial[858] *απηγγελη*) *δε αυτω* (et. ℵ[c]): ℵ* *οι δε απηγγ.*, f *et dixer. ei* | *ο* (Δ om) *ναζωραιοσ* (M c cop[wi] *ναζαραιοσ*) et. b d f ff[2.] q cop[schw] ... D[gr] 1. 131. 209. a vg Or[3,736] *ο ναζαρηνοσ*, item e i l *nazorenus* ... Dial[858] om

38. *και*: D e f go *ο δε* (d f *at ille*, e *ille autem*) | *εβοησεν* (Epiph[marc] *εβοα*, vide ad v. 35): P *εκραξεν* | *ιυ* (et. Mcion ap Epiph[bis], vide ante, et Tert[marc4, 36] et [37] Dial[856]): AEKΠ al plus[10] Or[3, 736] om | *δαυειδ*, *δαυιδ*, *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1. Item v. sq

σιγήσῃ· αὐτὸσ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με.
40 *σταθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸσ αὐτόν.*
ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 *τί σοι θέλεισ ποιήσω;*
ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 *καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἀνά-*
βλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. 43 *καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν,*
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν
ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

---

39. Omittunt versum 33 (e spatio) 57. 130. 157. 235. 258. 433. s[scr] b Dial[858] (:: propter *ομοιοτελ.*) | *και οι*: D e Tert[marc4,36] *οι δε* | *προαγοντεσ* (et. Tert[marc4,36] Or[3,736]; syr[cu] et [sch] add *Iesum*): AKΠ 42. p w[scr] a *παραγοντ.* (*qui praeteribant*), 32[ev] *παραπορευομενοι* | *επετιμων*: AΓ 69. 382. *-μουν* | *σιγηση* (Schu „recte ap Lc qui unus ex evglstis hoc verbo utitur") cum BDLPX 245. 254. 382. i[scr] Or[3,736semel] ... ς *σιωπηση* (:: ut Mt et Mc) cum ℵAQRΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[3,736semel] | *αυτοσ δε* (it[pler] vg *ipse vero*): ℵ a d e *ο δε* (a d *ad ille*, e *ille autem*) | *πολλω*: D c syr[cu] et [sch] (non item P et [hr]) om | *εκραζεν* (al pauc am Or[3,736libere] *-αξεν*): EGHM al[15] aeth add *λεγων* (aeth *et dixit*) | *υιε* (D al[4wetst] *υιοσ*, d *filius*) et. Or[3,736]: ℵU 1. 69. 124. 127. 131. 209. al[6] praem $\overline{ιυ}$

40. *ο* $\overline{ισ}$ cum ℵLQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere Or[3,736], item Ti $\overline{ισ}$ cum BD ... A 63. Dial[858] om | *προσ αυτον* (b c f q vg go cop syr[utr] et [hr] rell Or[3,736]): D 1. 63. 131. 209. al pauc a e ff[2.] i l syr[cu] Dial[858] om | *επηρωτ. αυτον*: QX 13. 69. 49[ev] y[scr] 10[pe] al[3wetst] add *ο* $\overline{ισ}$

41. *τι* cum ℵBDLX 57. e cop Dial[858] ... ς Ln praem *λεγων* cum AQR ΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go syr[cu] et [utr] et [hr] (syr[cu] et [sch] add *ei*, non item P et [hr]) arm (aeth *dixit ei* pro *επηρωτ. αυτ.*), item Or[3,736] *ειπων* | *ειπεν*: R syr[cu] et P [mg] aeth add *αυτω* | *κυριε*: b i l q s (non item c e f vg) Or post *ινα αναβλ.* pon ... 6[pe] a om | *ινα αναβλ.*: syr[cu] arm *ut aperiantur oculi mei et videam*

42. *ο* $\overline{ισ}$ (1. 13. 209. *ο κυριοσ*, 76. 125. 218. syr[cu] om) *ειπεν αυτω* (ita f q vg): D a b c ff[2.] i l s Or[3,736] *αποκριθεισ ειπεν αυτω* (sed it[7] Or add $\overline{ισ}$, item e *et respondens* [praetermissis *dixit illi*] *ihesus*, item Dial [858] *αποκριθ. ειπεν ο* $\overline{ισ}$)

43. Dial[858] exscriptis a versu 35 usq 43 post verba *και παραχρ. ανεβλεψ.* non add *και ηκολ. αυτ.* usq *εδωκ. αιν. τω θεω* | *και ηκολουθ. αυτω* (ℵ* *αυτον*): syr[hr] om | *δοξαζ. τ. θεον*: Or[3,736] de Lc sic: *ου μονον ηκολουθει αυτω, αλλα πλειον τι ειχε παρα τουσ λοιπουσ· ηκολουθ. γαρ φησιν αυτω δοξαζ. τ. θεον* | *λαοσ* (Or[3,735]): QΔ 13. 69. 124. 346. al[20] Or[3,736] *οχλοσ*. Ex Latt a d e s Tert[marc4,37] *populus*, b c f ff[2.] i l q vg *plebs* | *ιδων*: KΠ al[6] schol[237] et [aliorum] om | *αινον* (et. Or[3,736bis], it vg *laudem*): D *δοξαν* (d *gloriam*)

XIX.

1 [225.10] *Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ.* 2 *καὶ ἰδοὺ*
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενοσ Ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ,
καὶ ἦν πλούσιοσ· 3 *καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ*
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 *καὶ προδρα-*
μὼν εἰσ τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι
ἐκείνησ ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 *καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα-*

XIX, 1. *διηρχετο* (Δ *διερχετο*): ΜΛ al plus^{10} syr^{sch} (syr^{hr} *transiit Iesus ingrediens Hiericho*) aeth praem ο $\overline{ις}$, item Γ 124. 262. al mu add ο $\overline{ις}$ | *την*: Μ 248. 7^{pe} *εισ την*, g^{scr} *εισ* | *ιερειχω* cum ℵBDQΔ ... ς Ln *ιεριχω* cum ΑLRΓΛΠ unc^{8} rell omn^{vid}

2. *και ιδου* (et. syr^{p} et ^{hr}): syr^{cu} et ^{sch} om | *καλουμενοσ* (et. e go cop syr^{p} et ^{hr} arm): DG al^{7} it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} (uterque *vir quidam*) aeth om (Schu „sic ubique locorum apud Lc“) | *και αυτοσ*: 69. f^{scr} a b c ff$^{2.}$ l q s vg cop *και ουτοσ*, item D e f i go^{vid} (certe om *και*) nil nisi *ουτοσ*, syr^{cu} et ^{sch} *και* (aeth non exprim *και αυτ. ην*) | *και ην* cum ℵL 245. (l s *et* sine *ην*, item syr^{sch} *dives erat et princeps public.*) cop syr ^{cu} et ^{hr} go ... ς Ti *και ουτοσ ην* cum ΑQRΓΔΛ unc^{7} al pler f (*et iste erat*) syr$^{p\ mg}$, item 108. 157. syr$^{p\ txt}$ *ουτοσ ην* ... BKΠ 1. 13. 42. 69. 131. al^{3scr} b i q vg arm^{ed} *και ουτοσ*, item U a c ff$^{2.}$ mt arm^{cdd} *και αυτοσ ην* (c ff$^{2.}$ mt *et ipse div. erat*): hinc Ln *και αυτοσ* [*ην*] ... D e om

3. *ηδυνατο* (Δ *ουκ δυνατο*, uti Mt 22, 46) cum ℵAB^{3}LQRΓΔΛ unc rell etc ... B*KΠ al aliq *εδυνατο* | *τισ εστιν* et *απο τ. οχλου*: syr^{cu} om (non item ^{sch} et ^{p} et ^{hr}); rursus ad *μικροσ ην* syr^{cu} et^{sch} add *Zacchaeus*

4. *προδραμων* cum ℵABKMQRSUΔΛ (R ex nupera recognitione) al plu (it^{pl} vg *praecurrens*, e *praecessit*, a *procurrens*) ... EFGHLVΓΠ al^{25} *προσδραμων*, 11. 69. al plus^{25} *δραμων*, q *currens*, D *προλαβων* (d *antecedens*) | *εισ το* (157. *τα*) *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) cum ℵBL f^{scr} (157.) e (*praecessit autem in priore*; accedere vdtr d *antecedens ab ante*) ... ς Ln Ti *εμπροσθεν* cum AD^{gr}QRΓΔΛΠ unc rell al pler ... it^{pler} vg non exprim | *συκομορεαν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵBLΔ al mu cop, item E^{2}FHMSVΓΛ (R -*κομορ*- abscissis rell) al plu -*μοραιαν* ... Ln et Ti (ex errore de B) *συκομωρεαν* cum DQ 1. 131. al^{15} fere, item (ut ς et ς^{e} 1633 sqq) *συκομωραιαν* E*GKUΠ al permu Cyr^{luc386}, item A *συκωμοραιαν* | *ινα ιδη* (et. ℵ^{c}; RΔ 69. al *ειδη*): ℵ* *του ιδειν* | *εκεινησ* cum ℵABLQRΓΔΠ unc^{9} al plu, item D *εκεινη* (b c ff$^{2.}$ i q *illa parte*; contra a *per illa parte*, l s *per illam partem*; e *illic*, d f vg *inde*) ... ς (= Gb Sz) *δι εκεινησ* cum Λ 1. 69. tisch** al mu (item a l s arm) | *ημελλεν*: KSUΔΠ 1. tisch al^{30} fere *εμελλ.* | *διερχεσθαι* (syr^{cu} add *Iesus*): Α *εισερχ.*, 1. 131. al *παρερχ.*

5. *και ωσ ηλθ. επι τ. τοπον* et. f vg syr^{sch} et ^{p} et ^{hr} go etc: D 157. a b

βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατά-
βηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 *καὶ σπεύσας*
κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 *καὶ ἰδόντες πάντες διε-*
γόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
8 *σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά*
μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι
ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ*
Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ

---

c e ff^{2} i l q s *και εγενετο εν τω διερχεσθαι αυτον* (sed 157. *τον ι̅ν̅*, item it^{9} *Iesus* omisso *ο ι̅ς̅* post *αναβλεψ.*) ... syr^{cu} *et cum transiret Iesus* | *αναβλεψας ο* (B om) *ι̅ς̅* omissis rell c. ℵBL 1. 131. 209. cop arm ... syr^{cu} *vidit eum et*, syr^{sch} *Iesus vid. eum et*, aeth *vid. eum Iesus et*, D *ειδεν και* ... ς Ln Ti *αναβλ. ο ι̅ς̅ ειδεν* (KQVΔΠ* al *ιδ.*) *αυτον και* cum AQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg go syr^{p} et^{hr}, item q *respiciens vidit illum et*, s *respiciens susum vidit eum et*, e *respexit et vidit illum et*, c ff^{2} i l *vidit illum* (i om) *sursum* (l* *susum*) *aspiciens et* ... a *vidit illum et respiciens*, 157. *ειδεν αυτον· αναβλεψ. δε ο ι̅ς̅*, b *vidit illum respicientem et* | *προς αυτον*: D 127. 36^{ev} a e *αυτω* (syr^{cu} non exprim) | *σπευσας* (Valentt ap Ir^{38} *σπευσας καταβηθι, οτι σημ. εν τω οικ. σου δει με μειναι*): D^{gr} e q cop *σπευσον* (sed e pergit *descendere*) | *σημερ. γαρ* (H* al^{5} om *γαρ*): D it vg Valentt ap Ir^{38} *οτι σημ.*

7. *ιδοντες*: KMΠ al plus^{10} arm^{codd} add *αυτον* | *παντες* cum ℵABDLQRΓΔΛ unc^{7} (et. s) al^{100} fere ... ς *απαντες* cum KMΠ 1. al mu ... 13. 69. 346. *οι φαρισαιοι* | *λεγοντες* et. b c f q vg go cop syr^{utr} et^{hr} etc: D a e ff^{2} i l s syr^{cu} om | *ανδρι* (*virum* a s): L *ανθρωπω*, item *hominem* b c d e f i l q vg ... ℵ it vg ante *αμαρτ.* pon

8. *ζακχαιος* cum ABLQRΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... ℵD 1. 131. 248. 7^{pe} al^{3scr} *ο ζακχ.* | *κυριον*: GKMΠ 13. 69. 124. 346. al^{30} fere e vg^{six} (Luc^{brug} „*non substituas* Iesum *pro* dominum“) syr^{sch} et$^{p\ mg}$ (syr^{hr} *domin. Ies.*) *ιησουν* | *τα ημισεια* (ℵB*Q 382. *-σια*) cum ℵBLQ 382; item Λ *ημισηα* ... ARΔ 69. al *τα ημισυ*, D* *τα ημυσοι* ... ς *τα ημιση* cum ΓΠ unc^{9} al plu Clem^{579} Bas^{regg509} (8^{pe} *-σεα* atque ita Ln ex errore de B), D^{2} *τα ημυση* | *μου των υπαρχοντ.* c. ℵBLQ 1. 209. al pauc cop (*mearum rerum*) ... ς Ln *των υπαρχ. μου* (D* al plus^{30} Bas^{codd2} *μοι*) cum ADRΓΔΛΠ unc^{9} al pler Clem^{579} Bas^{regg} item it vg (et. Ir^{int242} *ex bonis meis* Cyp ^{308} etc) | *τοις* (B 248. g^{scr} om) *πτωχοις* ante *διδωμι* cum ℵBDLQ 1. 33. 209. Antioch^{1044} ... ς Ln *διδωμ. τ. πτωχ.* cum ARΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg go cop syrr arm aeth Bas^{regg} (Clem^{579} *διδωμ. ελεημοσυνην*) Ir^{int242} Cyp | *και ει τινος* (cop *et huic cui*): R om *ει*

9. *προς αυτον* (d e Cyp^{304} haec om; R *πρ. αυτους*) *ο* (B om) *ι̅ς̅*, ita f (*ad eum Iesus*): D^{gr} q vg *ο ι̅ς̅ πρ. αυτον*, item a b c ff^{2} i l q s syr$^{p\ mg}$ *Iesus* (syr$^{p\ mg}$ *dominus*) *ad illos* | *τω οικω* (et. Antioch^{1044}): AD cop^{dz} praem *εν*

[Mt 18, 11] 1 Tim 1, 15 αὐτὸσ υἱὸσ Ἀβραάμ· 10 [226.5] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλόσ.
11 [227.10] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶσ εἶπεν παρα-
βολήν, διὰ τὸ ἐγγὺσ εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺσ ὅτι
12 ss Mt 25, 14–30 Mc 13, 34 παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 [228.2]
εἶπεν οὖν· ἄνθρωπόσ τισ εὐγενὴσ ἐπορεύθη εἰσ χώραν μακράν, λα-
βεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 [229.5] καλέσασ δὲ δέκα
δούλουσ ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ δέκα μνᾶσ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντεσ· οὐ θέλο-

---

9. αβρααμ (L αβραμ) absq εστιν cum ℵ*LΞ ... ς Ln Ti add εστιν c. ℵ[c] ABDQ unc rell al omn[vid] it vg etc

10. Laudant vel respiciunt hunc versum Clem[579] (εφ ου i. e. ζακχαιου, και ο σωτηρ ειπεν· ο υιοσ του ανθρωπ. ελθων σημερον το απολωλοσ ευρεν) Or[2, 815] et[3, 314] et[4, 303] Const[2, 20, 9] (ηλθε γαρ - σωσ. κ. ζητ. το πεπλανημενον) etc (Ath[1, 48] και αυτοσ φησιν· ηλθον σωσαι κ. ευρειν το απολωλοσ, et[1, 47] φησι και αυτοσ εν τοισ ευαγγελιοισ· ηλθον το απολομενον ευρειν και σωσαι. Bas[esa 566]). Totam narrationem etiam Hom[cl 8, 63] respicit; Valentt ap Ir iam ad v. 5 vidimus.

11. εγγυσ ειναι (157. add εισ) ιερουσ. αυτον hoc ordine cum ℵBL 157., item Q εγγ. ειναι αυτον ιερουσ. (atque sic Ln) ... ς εγγ. αυτ. ειν. (M 106. al mu add εισ) ιερουσ. c. AEΓΔΛΠ unc[9] al pler; 1. 131. 209. αυτ. εγγ. ειν. ιερ.; D ειν. αυτ. εγγ. ιερουσ. (it[pler] vg *eo quod esset prope Hier.*, s *quoniam esset* etc, c *quod esset* etc) | δοκειν αυτουσ (et. ℵ[c]), it[pl] vg *et quia existimarent*, s *et quia putarent*, e *et putarent illi*, a *et quod putabant*: ℵ* δοκει αυτοισ ... D om αυτουσ (item d *et putare quia*) | παραχρ. μελλει: D μελλ. παραχρ. (d *incipiet confestim - revelari*), e *incipit* (pergit *regn. dei adparere* omisso παραχρ.); minus accurate it[pler] vg *quod confestim regn. dei manifestaretur*, s *confestim regn. dei declarari* | αναφαινεσθαι: Γ αναφερεσθ.

12. ειπεν ουν: Γ 255. i[scr] om | ουν: DL 247. go δε ... 252* e cop[dz] syr[cu] arm om (syr[sch] aeth *et dixit*) | επορευθη et. Or[3, 632] Eus[luc 197] et [theoph 156]: DH 157. επορευετο (d *abiit*) | εαυτω et. Or[3, 631] et [632] et [4, 272] Eus[luc] et [theoph] Cyr[luc 388]: D a b e g[1.] i l q s cop syr[cu] Lcif[205] om (contra *accipere sibi* c f ff[2.vid] vg syr[utr] aeth)

13. καλεσ. δε et. a f s vg syr[p] etc (e *et vocitis autem*): ΔΛ 124. al b c e ff[2.] i l q syr[cu] et [sch] aeth και καλεσασ ... L 69. al pauc nil nisi καλεσασ | εαυτου: DΓ al[10] fere αυτου ... b c ff[2.] i l (non item a e f q s vg) Or[3, 631] Lcif[205] om | πραγματευσασθε (ℵABDELRΓ etc -σθαι) et. Or[3, 631]: ΔΛ 1. 131. al[10] fere -τευεσθε (et U -τευσθε) | εν ω (Gb'') cum ℵABDKLRΠ al[20] fere Or[3, 631] ... ς εωσ cum ΓΔΛ unc[8] al plu (al pauc add αν). Latt *dum*, a *donec* | ερχομαι: s al[2scr] -ωμαι

14. πολιται AB[3]LRΔΛΠ unc rell etc: ℵB*DEFΓ al πολειται | αυτου pri:

μεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶσ. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν
αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺσ
δούλουσ τούτουσ οἷσ δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίσ τί διεπραγμα-
τεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτοσ λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα
προσηργάσατο μνᾶσ. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι
ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸσ ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

D 254. b ff$^{2.}$ l Lcif^{206} om | *απεστειλαν*: D^{2} *επεμψαν* (* *ενεπεμψαν*) | *θελομεν*: E*HΛ 262. al^{4scr} *-λωμεν* | *τουτον*: Δ* add *λαβοντα την βασιλειαν*, sed ipse * se correxit | *ημασ*: K 124. *υμασ*

15. *και εγενετο* etc: syr^{cu} et ^{sch} *et cum accepisset regnum et redisset, dixit* | *εν τω*: DΔ om; item e *et factum est reverti* (cod *reverteniti*) *illum accepto regno et iussit* etc | *επανελθειν αυτον λαβοντα*: M 29. 71. g^{scr} *λαβειν αυτον* | *και ειπεν* (b f ff$^{2.}$ i l q vg): 11. 57. 91. 229* 237. al^{40} fere a c s vg^{cod} cop syrr^{omn} om (vel non exprim) *και* | *αυτω* (et. Or^{3,632}, item e *vocari ad se*): DΓ a *αυτου* (*servos suos*) ... Δ om, nec exprim it^{pler} vg arm aeth Lcif^{206} | *τουτουσ* (i^{scr} *εκεινουσ*, d^{scr} *αυτου*): D 1. 11. 131. 243. it (exc f) vg arm aeth Or^{3,632} Lcif^{206} om | *δεδωκει* (Or *εδεδ.*) cum ℵBDL 1. 25. 131. 157. a e arm Or^{3,632} ... ς Ti *εδωκεν* cum AEΓΔΛΠ unc^{9} al pler (sed al^{6} *δεδωκε*) it^{pler} vg (hi Latt *dedit*) (:: aor. simili modo poni solet; hinc *εδωκ.* pro *δεδωκει* aeque ac *δεδωκ.* pro *εδωκ.* aliena manu substitui poterat) | *γνοι* cum ℵBDL 33. ... ς *γνω* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or | *τισ τι διεπραγματευσατο* (E *-σαντο*, Δ *πραγματευσατο*) cum AEΓΔΛΠ unc^{9} al omn fere it^{pler} vg (s *quid quis negotiatus esset*, a *quis quid neg. fuisset*; i *quis quantum negotiatus esset*, f *quis quantum lucratus esset*; b c ff$^{2.}$ l q vg Lcif^{206} *quantum quisque negot. esset*, mm *quantum quis neg. ess.*) syr^{utr} go arm ... ℵBDL 157. e cop syr^{cu} aeth Or^{3,631sq} *τι διεπραγματευσαντο* (e *quid egerint*, aeth *quomodo* etc)

16. *κυριε*: K om | *η μνα* cum ℵAB*DGLMSUVΓΔΠ al plu (in B $\overset{c}{\curlywedge}$ est exeunte versu, hinc *σ* suppletum est; in seqq vero *η μνασ* bis omnino ipsius primae manus est) ... B^{3}EFHKMRΛ 1. 13. 33. 157. 209. tisch al^{40} fere *η μνασ* (et. syr$^{p\ mg\ gr}$). Item (exc B^{3}K) vv. 18 et 20 | *δεκ. προσ. μν.* hoc ordine cum ℵBL 1. 131. 209. a e ... ς *προσ. δεκ. μν.* cum AEΓΔΛΠ unc^{9} al pler l go cop syr^{p} ... D b c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i q vg syr^{cu} et ^{sch} arm Lcif^{206} *δεκ. μν. προσ.* (b Lcif *talentum tuum X talenta adquisivit*), s *decem alias adquisivit* | *προσηργασατο* cum ℵ*AB*D E*LR dyi^{*scr} ... ς *προσειργ.* cum ℵ^{c}B^{3}E^{2}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler

17. *και*: D e *ο δε* | *ευγε* cum BD 56. 58. 61. (10^{pe}?) Or^{3,631}, item (sed nec aliter Mt 25, 21 et 23) it^{pler} (solus a habet *tanto melior*) vg Lcif ^{206}... ς *ευ* (:: ut Mt quem cf) cum ℵALRΓΔΛΠ unc^{9} al pler (et. syr$^{p\ mg}$ graece) Eus$^{theoph\ 155}$ | *αγαθε δουλε* cum ABDLRΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu it^{pl} vg etc Or^{3,631}... ℵM 1. 13. 69. 131. 157. 209. 346. al^{12} fere c f i l arm Or^{int2,175} Eus$^{theoph\ 155}$ *δουλ. αγαθ.* (:: ut Mt)

18 *καὶ ἦλθεν ὁ δεύτεροσ λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε*
μνᾶσ. 19 *εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.*
20 *καὶ ὁ ἕτεροσ ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀπο-*
κειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 *ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωποσ*
αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ ὃ οὐκ ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ.
22 *λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματόσ σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.*
ἤδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ

---

18. *ηλθ. ο δευτερ.* (157. *ετεροσ*, a e s *alius*) *λεγων* (hoc ordine et a e s; it^{pl} vg Lcif *alter venit dicens*) ... D *ο ετεροσ* (*alius* d) *ελθων ειπεν* | *κυριε* hoc loco cum ℵBL (fortasse et R, sed abscissum est) ... ς Ln ante *η μν. σου* (:: ut et ante et post, nec aliter Mt lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg go cop syrr ... ff^{2} arm om | *μνα*: ℵ^{c}EFHMRΛ al plus^{40} *μνασ*. Cf ad v. 16. | *εποιησεν πεντ. μνασ* (ita et syr^{p}, contra syr^{cu} et ^{sch} *πε. μν. εποι.*): D *πεντ. εποι. μν.*

19. *γινου* (ABD *γεινου*, L 433. *γενου*) hoc loco cum ℵBL 1. 131. 157. 209. ... D cop ante *και συ* pon ... ς Ln ante *επανω* cum AEΓΔΛΠ unc^{9} al pler (it vg *esto supra* vel *super*, etc) Or^{3,632} Eus$^{theo\ 155}$. Addit Or l. l. *ουδε το ονομα τησ εξουσιασ ωσ επι του προτερου ωρισατο*, alibi vero per incuriam ut vdtr sibi contradicit; habet enim ^{3,626} *η ακουων· ισθι εξουσιαν εχων επανω δεκα πολεων, η· ισθι εξουσ. εχων επαν. πεντε πολεων*, item ^{3,698} *κατα το· ισθι εξου. εχων επ. δεκα πολεων, η· ισθι εξου. εχ. επ. πεντε πολ.*, quemadmodum q*r^{scri} *ισθι εξουσ. εχων επανω* pro *επ. γινου* habent, item a *esto supra quinq. civitates potestatem habens* | *πεντε*: Γ *δεκα*

20. *ο ετεροσ* cum ℵ^{c}BDLR 69. 247. oy^{scr} arm (et syr^{p} *ὁ* cum*), item ℵ* *οτεροσ* ... ς *ετεροσ* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler. Ex Latt a d e s *alius*, it^{rell} vg *alter* | *κυριε*: 243. syr^{cu} Lcif^{206} om | *μνα*: ℵ^{c}EFHMRΛ al plus^{40} *μνασ*

21. *εφοβουμ. γαρ* (f vg *timui enim*): D it^{pler} gat mm Lcif^{206} *οτι εφοβηθην* (it^{pl} *timui*, a d e s *timebam*) | *σε*: am fu om | *οτι ανθρωποσ*: D e *ανθρ. γαρ* | *αυστηρ. ει* (K *η*): D 251. e *ει αυστ.* | *εσπειρασ*: UΛ 13. 69. 262. 346. al^{10} fere add aeth (:: ex Mt) *και συναγεισ οθεν* (*quod* aeth) *ου διεσκορπισασ*

22. *λεγει* (Gb″) cum ℵBE*GMRS*UΛ 1. 28. 69. 124. 131. 157. 262. 346. al plus^{40} a s vg cop syr^{cu} et ^{utr} (sed 13. 69. 124. 346. *λεγει αυτω ο κυριοσ αυτου*, item syr^{cu}) ... ς Ln *λεγει δε* cum AE^{2}FHKS^{2}VΓΔΠ al plu q arm ... D *ο δε ειπεν*, b c e f i l aeth Lcif^{206} *et dixit* (Lcif perg *ei dominus*, aeth *ei dom. eius*), ff^{2} *tunc dixit* | *κρινω̃* hoc accentu EHK MSΓΠ al plu a d tol (hi^{3} *iudicabo*) ... B^{3}Λ al mu it^{pler} vg Lcif *κρίνω* (*iudico*, e *condemno*, ut 245. *κατακριν.*) | *πονηρ. δουλε*: syr^{cu} add *qui non fidelis* | *ηδεισ*: syr^{cu} et ^{sch} aeth add *me* | *εγω* (al^{2scr} post *ειμι* pon): L om, nec exprim aeth | *αιρων* (f vg): DF it^{pler} syr^{cu} et ^{utr}

θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάσ μου τὸ ἀργύ-
ριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα.
24 καὶ τοῖσ παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ
δότε τῷ τὰσ δέκα μνᾶσ ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα
μνᾶσ. 26 $^{230.2}$ λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ 8, 18 Mt 13, 12 Mc 4, 25
τοῦ μὴ ἔχοντοσ καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 $^{231.5}$ πλὴν τοὺσ ἐχθρούσ

Lcif αιρω (Lcif *et tollo*) | θεριζων (f vg): D it^{pler} syr$^{cu\ et\ utr}$ Lcif -ιζω | εσπειρα: UΛ 13. 69. 262. 346. al^{10} fere aeth add και συναγων (U -γω) οθεν (69. aeth ὅ) ου διεσκορπισα (:: cf ad v. 21)

23. και (69. 124. c^{scr} al pauc l cop syr$^{cu\ et\ sch}$ om) διατι: D e διατι ουν | μου το αργυρ. cum ℵABL 33. 157. 48^{ev} f^{scr} al pauc ... ϛ το αργ. μου cum DΕΓΔΛΠ unc^{9} al pler, item it vg etc | τραπεζαν (Gb'') cum ℵABDLΕΓΔΛΠ unc^{8} al plu (Eus^{ps158} εδει σε το αργ. μου βαλειν εισ τραπεζαν ex Mt et Lc libere) ... ϛ praem την cum K al mu | καγω ελθ. cum ℵBD (ℵ* add ουν) ... ϛ και εγω ελθ. cum ALΕΓΔΛΠ unc^{9} al pler (al mu κ. ελθ. εγω :: ut Mt) | σ. το. αν αυτο επραξα cum ℵBL f (*utique eam exegissem*), item A αν αυτο ανεπραξα ... ϛ Ti σ. το. αν επραξ. αυτο cum DΕΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it^{pl} (a e non exprim αν, s nec αν nec αυτο exprim) vg go Lcif^{206} ... G f^{scr} εκομισαμην αν το εμον συν τοκω, item syr^{cu} item (αυτο pro το εμ.) syr^{sch} :: ex Mt

24. και τοισ παρ. ειπεν et. Or^{3,632} Lcif^{206}: D ειπ. δε τοισ παρεστ., a *circumstantibus autem dixit*, e syr^{cu} aeth *et dixit adsistentibus* | την μναν (et. Or^{3,632} et ^{int2,84} Lcif^{206}): D a e s om | δοτε (arm *ferentes date*): D απενενκατε (d *ferte*) | τασ δεκ. μνασ h. l. et. a b e f l s vg Lcif (hi Latt: *illi qui dec. mnas* [*minas* e, *talenta* b Lcif] *habet*) syr^{p} Or^{3,632} ... 1. 13. 69. 131. 209. 346. y^{scr} c i q Or^{int2,84} et ^{3,979} (hi Latt omnes *illi qui habet dec. mn.*) syr$^{cu\ et\ sch}$ aeth arm post εχοντι pon (:: ut Mt)

25. Omittunt versum D 69. al^{8} b e g^{2} syr^{cu} Lcif^{206} (:: ut Mt) | ειπαν cum ℵBL g^{scr} ... ϛ ειπον cum AΕΓΔΛΠ unc^{9} al pler | κυριε: B* om (suppl$^{2\ et\ 3}$)

26. λεγω sine coniunctione c. ℵBL 1. 131. 209. al^{4} a s^{vid} cop ... ϛ Ti λεγ. γαρ, Ln λεγ. [γαρ] cum ADΕΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syr$^{cu\ et\ p}$ ... b c e f ff^{2} l vg Lcif^{206} *dico autem*; i syr^{sch} syr^{p} ex $^{cdd\ bars\ et\ bodl}$ aeth *et ait illis: Dico autem* (ita i tantum ap Alt, rell et i^{blan} om) | υμιν: ℵ* om, suppl^{a} | οτι: L 1. 131. 209. 235. z^{scr} al pauc a c ff^{2} i l q s (non item b e f vg) Lcif om | δοθησεται: D προστιθεται, d *adicietur* ... 13. 69. 124. 346. al^{6} vg$^{cl\ et\ cdd\ aliq}$ (sed non am fu for emm ing mt) syr^{cu} aeth Cyr^{ose125} add και περισσευθησεται (:: ex Mt) | εχει: 69. 346. al^{5} syr$^{cu\ et\ p}$ c.* Tert^{marc4,37} („indicem ostendit deum - non tantum honorantem, verum et auferentem quod quis videatur habuisse") Cyr^{ose125} δοκει εχειν (:: cf ad Mt) | αρθησεται sine additam cum ℵ*BL 36. 53. 63. 77. 108. 253. 259. Lcif^{206} ... ϛ Ti add απ αυτου, Ln [απ αυτ.] cum ℵ^{c}ADΕΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg (Latt *ab eo*

μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀγά-
γετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.
28—38 Mt 21, 1—9 Mc 11, 1—10 Io 12, 12 ss
28 $^{232.2}$ Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων
εἰς Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βη-
θανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν

---

autem qui - auferetur ab eo) go etc Ephr$^{cat\ mai\ 705}$ Cyr$^{ose\ 125}$ (:: licet ap Mt *του δε μη εχοντος* sit pro *απο δε του* etc, tamen probabile est inde *απ αυτου* huc inlatum esse)

27. R *εχθρους* | *τουτους* cum ℵBKLMΠ al^{10} cop Did$^{trin 3, 20}$ ... ς *εκεινους* c. ADRΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg syr^{cu} et ^{sch} aeth Or$^{3, 634}$ Eus$^{luc 290}$ (sed D e ante *τους εχθρ.* pon) ... al^{7} syr^{p} om | *θελησαντας* (it^{pler} vg *qui noluerunt*; A *-ντες*) et. Or Eus^{luc} Did Chr$^{1, 689}$ et ^{719}: DG^{r}R 1. 13. 69. 209. 346. al^{5} e Chr$^{8, 358}$ *θελοντας* (e *qui nolunt*; d vero *qui noluerunt*) | *βασιλευσαι*: D *-λευειν* | D *αγαγατε* | *κατασφαξατε* cum ABDLRΓΔΛΠ unc^{7} al pler (it vg *interficite, occidite*) Eus^{luc} Did^{trin} Chr$^{1, 689. 719}$ et alib ... ℵMS 69. 433. *-σφαξετε* | *αυτους* cum ℵBFLR 33. 53. 157. 49^{ev} y^{scr} al^{5} cop syr^{cu} et ^{sch} et P c.* aeth Chr$^{1, 689}$ et ^{719} (utroq loc om *εμπρ. μου*) et $^{12, 39}$ (*αγ. ωδε ενωπ. μου κ. κατ. αυτ.*) ... ς Ln om cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go arm Eus^{luc} | *εμπροσθ.* (D *ενπρ.*) *μου*: D (:: ex Mt) add *και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον· εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων*

28. *εμπροσθεν* (f vg Or$^{3, 632}$): D 40. a c e ff$^{2.}$ i l (q s vide post) om | *επορευετο εμπρ. αναβαινων εις ιεροσολυμα*: q s *abiit* (s *abit*) *in hierosolyma* ... D *επορ. αναβ. δε ε. ιερουσαλημ* (*ibat· ascendens autem in hierusalem*); e *ambulabat cum ascenderet autem hierusalem* (pergens *fuit in bethapagae et beth. ad mont. oliv. et misit* etc); syr^{cu} *abierunt inde. Et cum ascenderet Hierosolymam* (pergit: *et perveniret ad Bethphage*) | *ιεροσολυμα* (et. Or$^{3, 632}$): praeter D e et. 145. cop *ιερουσαλημ*

29—46. Epiph^{316} et ^{340} de Mcione: *παρεκοψε το κεφαλαιον το περι της ονου και βηθφαγη, και το περι της πολεως και του ιερου, οτι* (^{340} *διοτι*) *γεγραμμενον ην· ο οικος μου οικ. προσευχ. κληθησεται, και ποιειτε αυτον σπηλαιον ληστων.*

29. *και εγε. ως* (Eulog^{301} ap Gall^{12} *οτε*) *ηγγισεν*: e *fuit* (vide ante) | *βηθφαγη* c. ℵAB*DLRΔΛΠ unc^{8} al plu (1. 209** *-γην*) cop Or$^{3, 742}$ et $^{4, 182}$; c l q vg^{cdd} *bethfage*, vg (et. am for ing tol) *bethphage*, a d f i ff$^{2.}$ s *betphage*, e *bethapagae*, gat *bethphaguae* ... B^{3}UΓ 124. 127. 131. 157. 346. al permu go *βηθσφαγη* (Γ al *-γην*) | *βηθανιαν*: ℵ*BDG^{r*} 131. *-νια*, item d am *bethania* (praecedente *adpropiasset in betphage et* d, *appropinquasset ad bethphage et* am), item s (*adpropriaret* - sic - *betphage et bethania*), item e (*fuit in bethapagae et bethania*) | *προς* (syr^{cu} praem *et perveniret*): U *εις* | *το καλουμ.* (al pauc add *των*) *ελαιων*, it^{pl} vg *qui vocatur* (a *appell.*) *oliveti*, c q s *qui voc. olivetum*: D *των ελαιων καλουμενον* (d *oliveti qui vocatur*) ... KΠ 69. al pauc *των*

μαθητῶν 30 εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσ-
πορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀν-
θρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις
ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. 32 $^{233.2}$ ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον κα-

ελαιων, e *oliveti* | των μαθητων cum ℵBL 74** 89* 234. e l s Or^{4,182} Amb^{luc1495} ... ς Ln add αυτου cum ADRΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg rell Eulog^{302} Or^{int3,976}

30. ειπων cum ABΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... Ln λεγων cum ℵBDL 13. 69. 157.* Or^{4,182} Eulog^{302} (:: valent huc eadem quae ad 5, 13 notavimus: ειπων Lucae tantum non proprium, praetereaque λεγων ex ll. pp.) | εν η (Or^{4,182}; it^{pler} vg *in quo, in quod*, s *ubi*): D syr^{cu} et ^{sch} (non item syr^{cdd} et P) και. Similiter Eulog και εισερχομ. εις αυτην :: cf Mc | εισπορευομενοι: K πορευομενοι ... syr^{cu} et ^{sch} add *ecce* | πωλον (d s *pullum*; it^{pler} vg *pullum asinae*): a *asinam cum pullum*, Eulog ονον και πωλον νεον :: cf Mt | δεδεμενον (et. Or^{4,182} et ^{192}): D Eulog^{302} om | εφ ον: Γ al pauc Eulog εφ ω. Latt *super quem* a e Or^{int3,976}, *supra quem* f s; c ff^{2} i l q Amb^{luc1495} *in quo*, vg *cui* (sequitur *sedit*) | πωποτε (157. al pauc ποτε) et. Or^{4,182} et ^{int3,976}: M al pauc arm post ανθρωπ. pon ... DH 245. a c e f ff^{2} i l q s syr^{cu} aeth Eulog Amb^{luc} om (Or^{3,744} κατα μεντοι τ. μαρκον και τον λουκαν πωλος εστι δεδεμενος, εφ ον ουδεις ανθρωπων εκαθισεν). Praeterea a c ff^{2} i l q s Amb^{luc} syr^{sch} om et. ανθρωπ. (contra syr^{cu} *super quem homo non insedit*) :: cf Mc | εκαθισεν (KRΓ al -θησεν): 1. 131. 157. tisch al aliq κεκαθικεν :: ex Mc | και cum BDL 157. cop^{petr4} ... ς Ln om cum ℵA RΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg go syrr Or^{4,182} Eulog^{302} :: at ita et Mt et Mc | αυτον: AKΠ al^{6} e syr^{cu} et ^{utr} post αγαγ. (cop aeth et post λυσαντ. et post αγαγ. habent; s *hunc solvite et adducite*) ... DL al^{6} om (in U post λύσαντες ἀγά pagina sequente pergitur τὸν ἀγάγετε) | αγαγετε (D ut supra αγαγατε): G 130^{gr} et ^{lat} e f^{scr} Eulog add μοι

31. εαν: D αν | υμας ερωτα· διατι λυετε: Eulog^{302} υμιν ειπη τι :: ex Mt | διατι λυετε (et. a f i q vg Or^{3,740} et ^{4,182}): D c e ff^{2} l s om (:: similiter Mt). Praeterea ℵ^{ca} add αυτον (ℵ^{cb} rursus delet), item 254. al pauc f Or^{int3,976} τον πωλον | ουτως: a c ff^{2} l Or^{int3,976} syr^{cu} non exprim, item Eulog^{302} om | ερειτε sine αυτω cum ℵBDFLR 27. 28. 243. c e ff^{2} i l q s cop aeth Or$^{3,737.740}$ et ^{4,182} Eulog^{302} (:: conveniunt Mt et Mc) ... ς Ti add αυτω (sed Gb^{0}), Ln [αυτω] cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler a f vg go syr^{cu} et ^{utr} arm Or^{int3,976}

32. 33. 34. Hos versus G* om (:: propter ὁμοιοτέλ.) | απελθοντες δε - οι δε ειπαν (v. 34): D και απελθοντες απεκριθησαν. Similiter e *et abierunt et sic invenerunt stantem, et cum solverent aiunt*; item syr^{cu} *et abierunt et invenerunt sic. Et cum interrogabant eos, responderunt eis.*

32. απελθ. δε: D e syr^{cu} (de his vide ante) syr^{sch} aeth και απελθ. | ευρον καθ. ειπ. αυτ. (c f ff^{2} i l q mt add *Iesus*, non item a g^{1} s vg):

θῶσ εἶπεν αὐτοῖσ. 33 *λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι
αὐτοῦ πρὸσ αὐτούσ· τί λύετε τὸν πῶλον;* 34 *οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριοσ
αὐτοῦ χρείαν ἔχει.* 35 *καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐπιρίψαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰη-
σοῦν.* 36 *πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν
ἐν τῇ ὁδῷ.* 37 $^{234.1}$ *ἐγγίζοντοσ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸσ τῇ καταβάσει
τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν
χαίροντεσ αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον
δυνάμεων,* 38 *λέγοντεσ· εὐλογημένοσ ὁ βασιλεὺσ ἐν ὀνόματι*

U add *τον πωλον*, item 7. 60. 67. 157. z^{scr} al^{5} fere Or^{3,745ed} (differunt cdd, nec add ^{4,182} et ^{192}) *εστωτα τον* (157. om) *πωλον*, item f g$^{1.}$ vg arm aeth *stantem pullum* et c ff$^{2.}$ syr^{p} *pullum stantem*, a *asinam stantem*; i l q s^{vid} (e vide supra) *stantem*

33. *ειπαν* cum ℵBL 33. Or^{4,182}et^{192} … ς *ειπον* cum ARΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *αυτου* (g^{scr} *αυτων*): L om

34. *ειπαν* cum ℵBL Or^{4,182} … ς *ειπον* cum ARΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *οτι* cum ℵABDKLMΠ al^{40} fere a f ff$^{2.}$ l q vg cop syr^{cu} et ^{utr} Or^{4,182} … ς Ti om cum RΓΔΛΠ unc^{7} al plu c e i s go arm aeth | *εχει*: L *εχη*

35. *και ηγαγ. αυτ. πρ. τ.* $\overline{\iota\nu}$: FV om | *και ηγαγ.* (syr^{cu} add *τον πωλον*) usq *ιν και*: D *και αγαγοντεσ τον πωλον*, item e *et adduxerunt pullum et* | *επιριψαντεσ* cum ℵAB*EGHLRΔ oi^{scr} … ς *επιρριψαντεσ* cum B^{3}FK MSUVΓΛΠ al pler … D *επεριψαν*, 1. 131. 209. *επερριψαν* (sequente infra *και*), item it^{pler} (non a s nec vg) | *αυτων* cum ℵBDLΔ 1. 13. 118. 130. 157. al^{6scr} Or^{4,182} … ς Ti *εαυτων* cum ARΓΛΠ unc^{9} al pler. Praeterea D al aliq post *τα ιματ.* (item it vg, sed s om *sua*), Δ vero post *τα* pon | *επι τον πωλον* (et. a f i l q s vg Or): D c e ff$^{2.}$ syr^{cu} arm *επ αυτον* | *επεβιβασαν*: D 1. 131. 209. it^{pler} (de his testibus vide ante) praem *και*

36. *αυτων* cum ℵDLΓΔΛ unc^{7} al pler Or^{4,182} … ABKRUΠ 1. al aliq *εαυτων* (:: sunt igitur ex iisdem qui et. v. 35 *εαυτων* tuentur accedente B) … 243. 245. al pauc om | *εν τη οδω*: D 229. om

37. *εγγιζοντοσ δε αυτου* (et. Or^{4,182}): D syr^{cu} aeth *εγγιζοντων δε αυτων* | *ηδη* (et. Or^{4,182}): DMΓ al^{9} a e syr^{cu} et^{sch} aeth om | *προσ τη καταβασει* (et. Or): D 115. *πρ. την καταβασιν* | *ηρξαντο* cum ℵABE GHKMS*ΓΛΠ al longe plu s (*coeperunt universa multitudo*; item it^{pler} vg *coeperunt omnes turbae*) go syr^{cu} et^{utr} (et go et syrr *coeperunt - turba*) … DLRS^{corr*}UVΔ al^{25} fere Or^{4,182}, item a e arm *ηρξατο* | *απαν*: D al aliq *παν* | *των μαθητων* (f g$^{1.}$ *discentium*; g$^{2.}$ am ing al *descendentium*, fu *discendentium*): a c i l s syr^{cu} om | *φων. μεγαλ.* (et. Or): D l om | *πασων* cum ℵALRΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} Or … Ln *παντων* cum BD Meth^{821} (Gall^{3}) … cop^{petr4} om | *ων*: excidit in Γ 69. | *ειδον*: KLVΠ* al *ιδον* | *δυναμεων*: D *γεινομενων*, 13. 69. 346. arm *γινομενων δυναμεων* … syr^{cu} om

κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοισ. 39 [235.5] Καί
τινεσ τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖσ μαθηταῖσ σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

41 [236.10] Καὶ ὡσ ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν,

38. ο (Η 258. om) *βασιλευσ* cum ℵ*Η 69. (*ο ερ βασ.* sic) e l* Or[4, 182] ... ΔΛ* 142* 48[ev] f*[scr] al[5] a c ff[2.] i s aeth Meth[321] Tit[354] (Gall[5]) Eulog [302] *ο ερχομενοσ* ... ς Ln Ti *ο ερχομενοσ βασιλευσ* cum ℵ[c]ALRΓΔΛ[2]Π unc[7] al pler f g[1. 2.] l[2] vg go cop syr[p] arm, item B syr[cu] et [sch] *ο ερχομ. ο βασ.* | *εν ονομ. κυριου*: e l* om ... D 157. a c ff[2.] i s aeth syr[p] c.* (sed[mg] „non in omnib exx") add *ευλογημενοσ ο* (157. om) *βασιλευσ* (157. aeth syr[p] c.* add *ισραηλ*) :: cf Mt et Ioh | *εν ουραν. ειρηνη* cum ℵBL Or[4, 182] ... ς Ln *ειρην. εν ουρανω* (A *-νοισ*) cum ADR ΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc Tit[354] | *εν υψιστοισ*: 235. d[scr] *επι τησ* (d[scr] om) *γησ* ... a s om

39. *και τινεσ*: D e *τιν. δε* | *ειπαν* cum ℵABDL f[scr] Or[4, 182] ... ς *ειπον* cum RΓΔΛΠ unc[8] al pler | *τοισ μαθητ. σου* (f g[1.] q vg, item e omisso *σου*): a c ff[2.] i l s syr[cu] *illos* (praecedit *increpa*; praeterea syr[cu] add *ne clament*)

40. *και αποκριθεισ ειπεν*, e f (e *et resp. dixit illis*, f *et resp. ait illis*) syr[p] go cop etc Or[4, 182] ... D *αποκρ. δε λεγει* (sed d *dixit*) ... it[pler] vg om *αποκριθεισ*: a *qui dixit eis*, s *ad ille dixit eis*, c ff[2.] *quibus ipse dixit*, i q vg *quibus ipse* (i[blan] om) *ait*; item syr[cu] et [sch] *dixit eis*. Scripsimus autem *ειπεν* sine *αυτοισ* cum ℵBL cop arm Or[4, 182] ... ς Ln add *αυτοισ* cum ADRΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg (quos vide ante) syrr go aeth; praetereaque G syr[cu] add *αμην* | *οτι*: B* (suppl[2]et[3]) 69. 235. 240. 244. al[3wetst] al[2scr] a c e ff[2.] i l s (non item f q vg) Or[4, 182] om ... 1. *και* (arm *οτι και εαν*) | *σιωπησουσιν* cum ℵABLRΔ al[5], item D *σειγησουσιν* (et 254. Epiph[656] *-σωσιν*), item *tacebunt* e i fu ... ς *σιωπησωσιν* cum ΓΛΠ unc[8] al pler (157. *σιωπωσιν*) Or[4, 182] et [188] et [3, 745] (ut certe editus est Or) Cyr[luc 394], item *tacuerint* it[pl] (s hiat) vg | *κραξουσιν* cum ℵBL (13[ev] *κεκραξουσιν*) Or[4, 188ed] ... ς Ln *κεκραξονται* cum ARΓΔΛΠ unc[7] al pler Or[4, 182] et [188cod] et [3, 745] Cyr[luc394], item M 69. al[10] fere *κεκραξωνται*, D b[scr] *κραξονται* (:: nec *κραξουσιν* nec *κεκραξονται* alibi in N. T., sed in LXX ut frequentissimum est *κεκραξονται*, ita nusquam *κραξουσι* legitur. Vide de hac forma satis rara Steph. Thes.)

41. *εκλαυσεν*: cf huc Marcosii ap Ir[93], ad quem locum respicit Epiph anc[31]: *αλλα και εκλαυσε κειται εν τω κατ. λουκ. ευαγγελιω, εν τοισ αδιορθωτοισ αντιγραφοισ, και κεχρηται τη μαρτυρια ο αγιοσ ειρηναιοσ εν τω κατα αιρεσεων προσ τουσ δοκησει τον χν πεφηνεναι λεγοντασ. ορθοδοξοι δε αφειλαντο το ρητον, φοβηθεντεσ* etc. Saepe laudat Or (ut [4, 180. 182. 192]), item Eus[theoph 129] Bas[eth 272] Cyr[luc 394] *επ αυτην* cum ℵABDHLRΓΔΠ al plus[30] Ir[92] (ex Mcosiis, *εν τω - δακρυσαι*

λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸσ εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, 237.2 καὶ οὐκ ἀφήσουσιν

επ αυτην) Or4, 182. 192 et 180ed Baseth ... ς επ αυτη cum EGKMSUVΛ al plu Or3, 750 et 4, 180cod Eustheo

42. ει εγνωσ και συ (και συ c d f q vg Orint977 [et vid ff2. g1. 2.] go cop syrp Eustheo129 Baseth272; συ tantum a e i l s arm; om και συ syrcu et sch; καιγε συ omisso καιγε sq Eushist3, 7) καιγε (ita a [*quamquam*] c [*quidem*] i [*equidem*] l [* *equidem*, 2 *et quidem*] vg [*et quidem*, item vid ff2. g1. 2.] syrcu et utr arm Eustheo Baseth; contra om D 157. e f q s go cop aeth Orint3, 977bis: Ln [καιγε]) εν τη ημερα σου (σου a c l vg go syrutr; contra om AD 1. 157. 209. al10 fere e f i q s syrcu cop arm aeth Eushist et theoph Baseth Orint977bis) c. (A)EGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler it vg go cop syrcu et utr arm Eushist3, 7 et theoph 129 Baseth 272 Orint977 bis. Praeterea accedunt Ir92 ex Mcosiis ει εγνωσ και συ σημερον τα προσ ειρηνην, Or3, 321 ει εγνωκασ συ τα εισ ειρηνην σου, Eusps700 ει εγνωσ και συ τα πρ. ειρην. σοι et esa470 ει εγνωσ και συ γε τα πρ. ειρ. σου ..... ℵBL aeth Or4, 180 ει εγνωσ εν τη ημερ. ταυτη και συ. Similiter Cyrluc895 ει εγνωσ τα πρ. ειρ. σου και συ | σου post ειρηνην c. ABΓΔΛΠ unc8 al pler a go cop syrcu et utr arm aeth Or3, 321 Eushist (ex cdd4) et theo et esa Baseth Cyrluc, item σοι D al4 c e f i l q s vg (et ff2. g1. 2. ex silentio) Eusps et hist ex cdd4 et rufin Orint3, 977bis ... ℵBL 259. Ir92 ex Mcosiis Or4, 180 om, hinc Ln [σου] | νυν δε (Asuppl δ') εκρ. απ. οφθ. σου: A* om | νυν δε εκρυβη (c f q s vg): Ir92 (ut ante) εκρυβη δε (Irint *abscondita autem sunt*), a e i l *absconsa* (*abscondita*) *sunt* (a *essent*)

43. επι σε: 28. syrcu om, item D sed vide post | παρεμβαλουσιν cum ℵC*L 33. schol255 Eusesa470 (addito επι σε) et hist3, 7cod (teste Treg) item a *inicient* ... ς Ln Ti περιβαλ. cum ABC2RΓΔΛΠ unc7 al pler (itpl vg Orint977 *circumdabunt te vallo*, s *cingent te vallo*, e *circumfodient fossam*, sed haec nec a παρεμβ. abhorrent) Eushist (et ed et cdd pler) ... G al pauc επιβαλουσιν; D βαλουσιν (d *mittent*) επι σε. Praeterea 259. Or4, 180 Eustheo om και παρεμβ. οι εχθρ. (R εκχθρ.) σου χαρ. σοι, sed Eustheo pergit και περικυκλ. σε οι εχθροι σου. Similiter atque Eustheo syrcu et sch | σοι (28. επι σοι) post χαρακα: Eushist post περιβ. pon ... D a e ff2. Eusesa om | περικυκλωσουσιν (D περικυκλωσιν sed d *circumcingent*, 435. Eusesa κυκλωσουσι) σε: ita et. Eushist et esa ... ℵ* (add c) L Or4, 180 om σε | και συνεξουσιν (KΠ 13. 61mg συναξουσιν et 69. -αξωσι) σε (ℵ* 60. d om, suppl ℵc) παντοθεν (Γ παντεσ): Eusesa om (sed habet theoph); c e i l q om (sive non exprim) κ. συνεξ. σε

44. κ. εδαφ. σε: Eusesa κ. εισ την γην εδαφισθηση | εν σοι pri: D 124.

λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ ἐπισκο-
πῆσ σου.
45 $^{238.1}$ Καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ 45 sq Mt 21, 12 sq Mc 11, 15–17
πωλοῦντασ, 46 λέγων αὐτοῖσ· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκόσ μου Es 56, 7 Ier 7, 11
οἶκοσ προσευχῆσ· ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
47 $^{239.1}$ Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ 47 s Mc 11, 18

Or^{4,180} (Eus$^{hist 3,7}$ certe nihil amplius post *τα τ. σου* exscribit) om *επι λιθον* cum ℵBDLRΞΑ*Π (Γ *επι λιθων*) 1. 33. 124. 131. 209. y^{scr} al aliq Or^{4,181} ... ς Ln Ti *επι λιθω* cum ACEGHKMUVΔΛ^{2} al pler | *εν σοι* sec (D 1. 124^{birch} 209. c ff^{2} i s arm *εν ολη σοι*, e *in tota terra*) hoc loco cum ℵBDL 1. 124. 131. 157. 209. y^{scr} a c e ff^{2} i l q s cop arm aeth Or^{4,181} ... ς Ti post *αφησουσιν* cum ACRΓΔΛΠ unc^{8} al pler f vg go syr$^{cu\ et\ utr}$ | *τον* (C om) *καιρον της επισκοπης*: D *εις καιρον επισκοπης*

45. *και εισελθων* (64. 142. 243. *ελθων*, E al pauc syr^{p} add *ο ις*): D e *ελθων δε* | *εκβαλλειν* (E *-λλεῖν*): Δ al aliq *εκβαλειν* | *τους* (arm add *περιστερας*) *πωλουντας* sine *εν αυτ.* (Gb″) cum ℵBCL 1. 69. 209. al^{10} fere e l s cop arm Or$^{4,181\ et\ 193}$ ... ς Ln add *εν* (131. *επ*) *αυτω* cum ADRΓΔΛΠ unc^{8} al pler (28. aeth *εν τω ιερω*, idque post *αγοραζοντ.*) it^{pl} vg go syr$^{cu\ et\ utr}$ (:: ex *εν τω ιερω* ap Mt et Mc fluxit). Item absq *και αγοραζ.* (Gb″) cum ℵBL 1. 209. cop Or$^{4,181\ et\ 192}$ (item ^{193} *εν οις μεν - εκβαλλει παντας τ. πωλουντ. και αγοραζοντας εν τω ιερω· εν ετεροις δε - μονην την αρχην ποιειται του εκβαλλ. τους πωλουντ. και αγοραζοντας· τριτοι δε εισι παρα τουτους, εν οις ηρξατο εκβαλλ. μονους τους πωλουντας, ουχι δε και τους αγοραζοντ.*) ... ς Ln add *και* (C add *τους*) *αγοραζοντας* (:: ex ll. pp.) cum ACDRΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go syr^{utr} (et syr^{cu} *vendentes in eo emptiones*)′ rell. Praeterea DΛ 262. a c e ff^{2} g^{2} i l q s (non item f vg) syr^{p} c* (mg: „non in omnibus exx.") aeth add *και τας τραπεζας των κολλυβιστων* (Λ *κολυβ.*) *εξεχεεν* (a q s *evertit*, i om) *και τας καθεδρας των πωλουντων τας περιστερας κατεστρεψεν* (*κατεστρ.* Λ 262^{vid} c ff^{2} q aeth; contra D a e g^{2} i s syr^{p} om); eadem add arm usque ad *εξεχεεν* :: fluxerunt ista ex tribus ll. pp.

46. *γεγραπται*: Λ* 243. s om | *και* (cop *οτι*, l om) *εσται* (ℵ* om *κ. εστ.*, suppl ^{c}) *ο οικ. μου οικ. προσευχ.* cum ℵ^{c}(et ℵ*)BLR 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. 209. 346. c l cop arm Or^{4,181} ... ς Ln *οτι* (*οτι* ς^{e} Ln cum ACDKMΠ al^{30} f g$^{1.2}$ s vg go syr$^{cu\ et\ utr}$; ς Gb Sz om cum EGHS UVΓΔΛ al plu a e ff^{2} i q Epiph$^{316\ et\ 340}$) *ο οικ. μου οικ. προσευχ. εστιν* (c^{2} 28. al pauc e aeth Epiph^{bis} *κληθησεται* :: ex ll. pp. et LXX; syr^{cu} add *πασιν τοις εθνεσιν* :: ex Mc et LXX) cum ACDΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} (s excidit *domus mea*) vg go syrr (aeth) Epiph$^{316\ et\ 340}$ (quem supra exscripsimus) | *αυτον εποιησατε* (L aeth Epiph$^{316\ et\ 340}$ *ποιειτε*): D al aliq c e f ff^{2} g$^{1.2}$ i l q s (non item a) vg Or^{4,181} Epiph$^{316\ et\ 340}$ *εποι.* (*ποι.*) *αυτον* :: cf Mt

47. *το καθ*: L 69. 124. g^{scr} al pauc arm om *το*

ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι
τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ
ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

1–8 Mt 21, 23–27 Mc 11, 27–33 1 [240.2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντοσ αὐτοῦ
τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖσ καὶ
οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ, 2 καὶ εἶπαν λέγοντεσ πρὸσ

47. **και οι γραμμ.**: AK*Λ al aliq om οι | **και οι πρωτοι** (157. f syr[sch] et p txt pers[w] Or[3,790 bis] πρεσβυτεροι, 130[gr] et [lat] αρχοντεσ, l *pharisaei* omisso τ. λα.) **του λαου**: D 130. 157. it vg cop syr[omn] arm aeth perss Or[3,790] ante εζητ. αυτ. απολεσ. pon

48. **ευρισκον** cum ℵABLΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[3,790] ... Ln ηυρισκον cum CDQR (ex nupera recogn.) 1. 33. al.pauc | **το**: DUΓ*Δ 1. 69. 131. al[10] fere arm Or[3,790] om | **ποιησωσιν** c. ℵABCDQRΓΔΛΠ unc[6] al plu ... KLS al[50] fere Or[3,790bis] ποιησουσιν. Praeterea D 130[gr] et [lat] it[pler] (non a e) vg syr[cu] et [sch] et p c.* add αυτω (non item Or[bis]) | **ο λα. γαρ απασ**: D 69. Or[3,790] ο γαρ λα. απασ, 130. i[scr] απ. γαρ ο λα. | **εξεκρεμετο** cum ℵB (:: forma κρεμομαι pro κρεμαμαι a vulgari usu haud aliena videtur fuisse) ... ς Ln Ti εξεκρεματο cum ALQR unc rell (E* -μαντο) al fere omn (y[scr] -εμματο) Or ... D 47. εκρεματο | **αυτου ακουων** (et. Or; y[scr] it vg cop ακου. αυτ.): DM al[8] cop[petr 2] αυτ. ακουειν vel (ut D cop) ακ. αυτ.

XX, 1. **και εγενετο**: D e εγεν. δε, a *et factum est autem* | **των ημερων** sine additam (Gb') c. ℵBDLQ al plus[10] it vg cop syr[cu et sch et hr] aeth Mcion[epiph 341] (ινα δε ελεγχθη απο του ιδιου στοματοσ, φησιν· εγενετο εν μια των ημερων διδασκοντοσ αυτου εν τω ιερω, εζητησαν επιβαλειν επ αυτον τασ χειρασ, και εφοβηθησαν) ... ς add εκεινων cum ACRΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[p] arm | **εν τω ιερω** (et.Mcion[epiph] omisso τον λαον, quod et. cop[wi et dz] om): D e syr[cu] et [sch] (non item p et [hr]) ante τον λαον pon ... KΠ al[10] om | **ευαγγελιζομενου**: Γ c add αυτου | **επεστησαν**: syr[cu] et [utr] add *contra eum* | **οι ιερεισ** (Gb') cum AEGHKS UVΓΔΛΠ al[100] fere go ... ς Ln οι αρχιερεισ cum ℵBCDLMQR al mu (69. 124. 346. και οι αρχιερ. post οι γραμμ. pon) it vg (Latt[pler] *principes sacerdotum*, a e *pontifices* quod et ipsum αρχιερ. non ιερεισ reddit. Pro ιερεισ Latt *sacerdotes* cf 6, 4. 17, 14. Act 4, 1. 6, 7) cop syr[omn] arm aeth (:: at sic et Mt et Mc lectione non fluct. Similiter Act 4, 1 pro ιερεισ BC etc αρχιερεισ substituere) | **και οι**: AGVΓΔ al[10] fere arm om οι

2. **ειπαν** cum ℵBLR 69. ... ς Ln ειπον cum ACDQΓΔΛΠ unc[8] al pler ... 1. 131. 209. a om και ειπαν (a om et. πρ. αυτ.), item syr[cu] et [sch] habent *et dixerunt ad eum* pro κ. ειπ. λεγοντ. πρ. αυτ. | **λεγοντ.** ante πρ. αυτ. cum ℵBL 1. 131. 209. c ff[2.] i l vg syr[cu] et [sch], item ς Ti post πρ.

αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ
δούσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰω-
άννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸσ
ἑαυτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὐκ ἐπι-
στεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸσ ἅπασ
καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

αυτ. cum AQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler go syr^{p} ... CD 63. 64. e f q cop arm syr^{hr} aeth om | *ειπον ημιν* c. ℵ^{a}BLR 1. 33. et ς Ln *ειπε ημιν* c. ΑDQ ΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item it vg etc ... ℵ*C om (:: ut Mt et Mc) | *η τισ*: D a e syr^{sch} *και τισ* (:: ex ll. pp.) | *την εξουσ. ταυτην*: D it vg *ταυτ. την εξουσ.*

3. *αποκριθεισ δε* (69. *ο δε αποκρ.* omissis *πρ. αυτ.*): c 130$^{gr\,et\,lat}$ i l q vg (sed non am for fu ing tol al) syr^{sch} add *ο ις* ... syr^{cu} om | *πρ. αυτουσ*: ℵ* *πρ. αυτον* | *ερωτησω*: D 235. *επερωτησω* (:: ut Mc et D etc in Mt) | *υμασ καγω* (E 1. al pauc *και εγω*, cop^{petr4} om): ΚΓΠ al aliq arm *καγω υμασ* | *λογον* (Gb′) cum ℵBLR 1. 33. 69. 131. 157. 209. 346. c q for tol (cop, sed potest etiam pro *ενα λογ.* accipi) syr^{sch} (et syr^{p} add *ενα* c.*) ... ς *ενα λογ.* (:: ut Mc) c. CDKGHQU^{2}VΓΔΛ al plu f g$^{1.}$ vg (f *unum sermonem*, g$^{1.}$ vg *unum verbum*) go syr^{hr} aeth; item AK MSU*Π al aliq arm syr^{p} c.* *λογ. ενα* (:: ut Mt) ... a e ff$^{2.}$ i syr^{cu} prorsus om *ενα* | *και* (et. a f syr$^{sch\,et\,p\,et\,hr}$): D *ον* ... c e ff$^{2.}$ i l q vg syr^{cu} om

4. *το ιωαννου* (BD *-ανου*) cum ℵDLR (:: simili auctoritate ℵBCZ in Mt edidimus, paullo maiore in Mc; ubique vero pleriqne abiecere *το*) ... ς Ln Ti om *το* cum ABCQΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

5. *συνελογισαντο* (R al *-γησαντο*) cum ABLQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed nonnulli *διελογ.*) e (*cogitaverunt*) cop go ... Ln *συνελογιζοντο* (:: at *-ζοντο* et Mt et Mc) cum ℵCD al aliq (sed y^{scr} *διελ.*) item (*cogitabant*) it^{pler} vg syr$^{cu\,et\,utr\,et\,hr}$ | *πρ. εαυτουσ* (ℵ^{c}): ℵ* e^{scr} *πρ. αυτ.* (y^{scr} 243. *εν εαυτοισ*) | *οτι*: C h^{scr} e ff$^{2.}$ i q syr^{cu} arm om (:: cf ll. pp.) | *ειπωμεν*: Γ al mu *-πομεν* | *ερει* c. ℵABC^{2}DLQR unc rell al omn^{vid} etc: Ln add *ημιν* (:: ut Mt) cum C* a c g$^{1.2.}$ q gat mm cop$^{wi\,et\,sch\,et\,petr4}$ (non item^{dz}) syr$^{cu\,et\,utr\,et\,hr}$ | *διατι* absq additam (Gb′) c. ℵBEGHLRSU VΓΔΛ tisch* al^{80} c ff$^{2.}$ i l harl* mm cop aeth syr^{hr} (syr$^{cu\,et\,sch}$ *et cur*, go *at cur*) ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ACDKMQΠ tisch** al mu a e f g$^{1.2.}$ q vg syr^{p} arm (:: ita Mt et Mc, quamvis lectio fluctuet)

6. *εαν δε* (et. f ff$^{2.}$ vg; e om *δε*): D a c i l q syr$^{cu\,et\,hr}$ *και εαν* | *ειπωμεν*: C* syr^{cu} add *οτι* | *εξ* (f i l q vg *ex*): D *απο των*, item a c e ff$^{2.}$ *ab* | *ο λα. απασ* cum ℵBDL 1. 33. 124. 131. 209. item (*plebs universa*) c f ff$^{2.}$ (post *plebs* hiat) i l (*timemus populum, et plebs universa*) q vg cop syr$^{sch\,et\,hr}$ ... Ln *πασ* (R *απασ*) *ο λα.* c. ACQ(R)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler a go syr$^{cu\,et\,p}$ arm ... e nil nisi *populus*. Praeterea D *λιθασει ημασ ο λαοσ απασ* et e *lapidavit nos populus* | *πεπεισμενοσ* (L *-μενον*) *γαρ εστιν*

7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9–19 Mt 21, 33–46 Mc 12, 1–12 9 [241.2] Ἤρξατο δὲ πρὸσ τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύ-
την. ἄνθρωποσ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ,
καὶ ἀπεδήμησεν χρόνουσ ἱκανούσ. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸσ
τοὺσ γεωργοὺσ δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνοσ δώσου-

---

(e *persuasum est enim*): D[gr] c[scr] *πεπεισμενοι γαρ εισιν*, c f i l q vg *certi sunt enim* (contra ff[2] *certum enim est*), a *sciunt enim* (contra d *scit enim*), item syr[cu] pergens *de Iohanne quod* | BD[gr] *ιωαννην* | *ειναι* (*esse* vg): D 13. 69. 124. 346. *γεγονεναι*, item a c d e f ff[2] i l q *fuisse*

7. *και απεκριθησαν*: c *et responderunt dicentes*, l *et respondentes dixerunt* ... syr[cu] et [sch] *et* (syr[cu] om) *dicunt ei* | *μη* (א* om, suppl [a]) *ειδεναι*: CD add *αυτουσ* ... c f cop syr[cu] et [sch] *nescimus* (:: cf ll. pp.) | *ποθεν*: D 69. 124. 346. *το ποθεν* ... EKΔ 262. om, item (vide ante) c f

8. *ο ις* (א[c]): א* *αποκριθεισ* (l *dixit autem illis Iesus*) | *ουδε* (א[a]): א* *ουδ* | *λεγω υμιν* (Tert[marc 4, 38] *et ego non dico vobis*): U al pauc go *υμιν λεγω*

9—18. Epiph[316] et [341] de Mcione: *παλιν απεκοψε τα περι του αμπελωνοσ του εκδεδομενου γεωργοισ, και το· τι ουν εστι το· λιθον ον απεδοκιμασαν οι οικοδομουντεσ.*

9. *ηρξατο δε πρ. τ. λα. λεγειν*: D *ελεγεν δε*, e *dicebat autem et*; syr[cu] *et coepit dicere ad eos* | *προσ τον λαον* (L *οχλον*) hoc loco cum אABCLR ΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[p] etc (א* om *λεγειν*, suppl[a]) ... Ln post *λεγειν* cum Q al pauc c f ff[2] i l q vg cop syr[sch] ... a om | *ανθρωποσ* (et. Gb Sz) c. אBCDLQRΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go cop aeth Or[3, 774] ... ς (= Gb Sz) add *τισ* cum A 69. 124. al mu g[1] syr[cu] et [sch] et p c.* arm | *ανθρ. εφυτ. αμπελ.* hoc ordine cum א(A)BLQRΓΔΛΠ unc[8] al omn [vid] f (ff[2] g[1, 2] ex sil) vg go (cop *erat homo plantans vineam*) etc Or[3, 774] ... C *αμπελ. ανθρ. εφυτ.* ... Ln (ex errore) *αμπελ. εφυτ. ανθρωπ.* cum D a c f i l q Amb[luc1499] (:: ex ll. pp.) | *εξεδετο* cum א*AB*CL ... ς Ln (noverat -*δετο* tantum ex A) *εξεδοτο* cum א[c]B[3]DQRΓΔΛΠ unc[8] (H -*δωτο*) al omn[vid] | *και απεδημ.* (ita c l): D e *αυτοσ δε απεδ.*, 157. a f ff[2] g[1] i q vg arm *και αυτοσ απεδ.* | *χρονουσ* (al aliq praem *εισ*) *ικανουσ*: Π* *χρονοισ ικανοισ* | *ικανουσ*: B* om, suppl[2] et [3]

10. *και* (1. 131. 209. add *τω* :: ut Mc) *καιρω* cum אBDL 33. 38. (1. 131. 209.), item *et quodam tempore* c i ff[2] q, *et tempore quodam* a ... D *καιρω δε* (d *quodam autem tempore*), item e *in tempore autem* ... ς *και εν* (CQ al pauc cop add *τω*) *καιρ.* c. A(CQ)RΓΔΛΠ unc[8] al pler, item *et in tempore* (g[2] add *quosdam* pro *quodam*) f g[2] l (*et misit in tempore fructuum*) vg arm, item syr[cu] agnoscit *εν* (quod cum *εν* confudisse vdtr: *et in uno e temporibus*) | *ινα απο*: K *ιν απο* | *καρπου του*: א* om, suppl[c] | Λ y[scr] *απο τουσ καρπουσ* | *δωσουσιν* cum אABLMQ al plus[12]

σιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. 11 *καὶ*
προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ
ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 *καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι·*
οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος*
τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν·
ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 *ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διε-*
λογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀπο-

---

(36^{ev} *δωσωσιν*) ... ς *δωσιν* cum CDRΓΔΛΠ unc^{7} al pler | *οι δε γεωργοι* (f ff^{2} i q syr^{utr} etc): a c e syr^{cu} *et* (a c *et caesum eum*, e syr^{cu} *et caeciderunt illum et*), d *illi autem* (pergit *caesum*; similiter D *δειραντες δε* sine *γεωργοι*), l *ad illi* (pergens *caesum illum*), vg *qui* (*qui caesum*) | *εξαπεστ. αυτ. δειρ.* cum ℵBL ... ς Ln Ti *δειραντες* (U al permu *δηραντ.*, item v. sq) *αυτ. εξαπεστειλ.* (KΠ *απεστ.*) cum ACQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler etc | *κενον*: vitio frequenti AKR al *καινον*, item ADR al v. 11.

11. *και προσεθ. ετ. πε. δουλον*: D e *και επεμψεν ετερ. δουλον* | *προσεθετο* (ℵ**εθ.*, A^{gr} *-θεντο*): Q al^{5} add *αυτοις*, quod idem C* al^{3scr} cop syr^{p} post *πεμψαι* add | *ετερον* (L *οιστερον*, ex *αυτοις ετερ.* ortum?) *πεμψαι* cum ℵABLU a c ff^{2} i l q (item *alterum servum mittere* f vg) ... ς *πεμψ. ετερ.* c. CQRΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} cop (*mittere iis alium servum*, item syr^{p}) syr^{cu} et ^{utr} go arm aeth | *και ατιμασαντες* (U al^{2} *-μωσαντες*): H a om. Praeterea syr^{cu} om *δειραντες και* usq *δε και τουτον* v. 12.

12. *και* pri: D e om | *προσεθετ. τριτ. πεμψ.* cum ℵBL 76. 124. 247. f^{scr} it^{pler} (q add *servum*) vg arm ... ς *προσεθ. πεμψ. τριτ.* cum ACQ RΓΔΛΠ unc^{8} al pler go cop syr^{utr} ... D e *τριτ. επεμψεν*, item aeth *misit tertium quoque servum suum* | *οι δε* (q *illi autem*, f vg *qui*): D a c e ff^{2} i l om | *και τουτον* cum ℵBCDLQRΓΔΛ unc^{7} al pler (124. *κ. τριτ.*) q (*et hunc quoque*) ... Ln *κακεινον* (:: ex v. 11 et Mt) cum AKΠ al aliq it^{pler} vg syr$^{p\ mg}$ | *εξεβαλον* (69. *εξεπεμψαν*): D f q *εξαπεστειλαν καινον* (d *vacuum*, f q *inanem*)

13. *ειπεν δε* (K om) *ο κυρ. τ. αμπ.*: D e syr^{cu} *ο δε* (syr^{cu} om) *κυρ. του αμπελων. ειπεν* | *τι ποιησω*: B* om (suppl^{2}et^{3}) | *ισως*: B *τυχον* | *εντραπησ.* c. ℵBCDLQ 1. 33. 131. 157. 209. e^{scr} a c ff^{2} i l q cop syr^{cu} et $^{p\ mg}$ arm Amb^{fid} et ^{paenit} ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *ιδοντες* cum ARΓΔΛΠ unc^{8} (sed E *εδοντες*) al pler e f vg go syr^{sch} et $^{p\ txt}$ aeth (:: poterat ex v. 14. oriri. Loci vero paralleli non satis congruunt ut inde omissum videatur)

14. *αυτον* cum ℵ^{c}ABCDLQRΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg etc: ℵ*M om | *οι γεωργοι*: D e om | *διελογιζοντο* cum ℵBCDLQRΓΔΛ unc^{7} al pler e cop syr^{cu} et ^{utr} ... Ln *διελογισαντο* cum AKΠ al^{4} a c f ff^{2} i l q | *προς αλληλους* cum ℵBDLR 1. 33. 118. 124. 131. 157. 209. f^{scr} cop syr$^{p\ mg}$ arm^{ed} ... ς Ln *πρ. εαυτους* (:: ut v. 5 et similiter ll. pp.) cum ACQ ΔΛΠ unc^{8} al pler, Γ *εν εαυτοις*, item *inter* (*intra*, *apud*) *se* it vg syr^{sch}

κτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 *καὶ ἐκβαλόν-*
τεσ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ὁ
κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; 16 *ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργοὺσ*
τούτουσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. ἀκούσαντεσ δὲ εἶπαν· μὴ
γένοιτο. 17 *ὁ δὲ ἐμβλέψασ αὐτοῖσ εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμέ-*
Ps 118, 22 *νον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη*
[Mt 21, 44] *εἰσ κεφαλὴν γωνίασ;* 18 *πᾶσ ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συν-*
θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19 [212.1] *καὶ ἐζή-*
τησαν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖ-

et p txt armcod ... syrcu aeth om | *αποκτεινωμεν* (Γ al *-νομεν*) cum Α Β Κ Μ Q Π 1. 209. al plus[10] itpler vg 130lat go arm (et syrp habet *δευτ.* c.*) ... ς (Gb⁰, item Schu: „Lc nusquam usus est hoc verbo") praem *δευτε* (:: ex ll. pp.) cum ℵ C D L R Γ Δ Λ unc[6] al pler e tol cop syrcu et sch et p c.* aeth Or[3,6] (a Lc pendere Origenem probant extrema *ινα ημων γενηται η κληρ.*) | *ινα ημων γενηται* (L *γενητ.* post *η κληρ.* pon): C 1. 18. 118. 131. c e i l q for syrcu et sch (non cod) *και ημων εσται* (c l q *et nostra erit*, e *et nostra sit*, i for *et nostra fiet*) :: ex Mc

15. *εκβαλοντεσ* (Δ al *εκβαλλοντεσ*, L *λαβοντεσ*) *αυτον* (al plus[20] om) *εξω του αμπελων.* (Q om *του αμπ.*): C *λαβοντεσ αυτον εξεβαλον εξω τ. αμπ. και* (:: ex Mt) | *ουν*: syrcu copdz om | *αυτοισ* (f i l vg): Δ 28. dscr al pauc *αυτουσ*, 33. *τουσ γεωργουσ* ... D al[6] a c e q for om (:: ut Mc lectione non fluct)

16. *τουσ γεωργ.* (ℵc): ℵ* om | *τουτουσ*: 1. 28. 69. 91. 131. 157. 209. 299. *εκεινουσ* ... D 76. 247. 435. e cop om (:: ut Mc) | *ακουσ. δε* cum ℵ B C L Q R Γ Δ Λ Π unc[8] al omnvid etc (f q *audientes autem*, itpl vg *quo audito*): Ln *οι δε ακουσ.* cum A D e, item a (*qui cum audissent*) | *ειπαν* c. ℵ B D G L Q R 33. ... ς *ειπον* cum A C Γ Δ Λ Π unc[7] al pler

17. *εμβλεψ.*: D *ενβλ.* | *τουτο*: 142* 145. 258. a e om | *εγενηθη*: U Π* *εγεννηθη* | *γωνιασ*: E* Γ al aliq *γονιασ*

18. *πασ*: 157. add *ουν*, item syrcu *γαρ* | *επ*: Λ iscr *εισ* | *δ αν*: Δ *αν*

19. *εζητησαν* cum ℵ A B L R Γ Δ Λ Π unc[8] al pler a e go syrp Mcionepiph[341] ... Ln *εζητουν* (:: ut Mc) cum C D al plus[15] itpler vg cop syrcu et sch arm | *οι γραμμ. και οι αρχιερ.* (C *φαρισαιοι*, 13. *ιερεισ*) cum A B (C) K L M U Π 1. (13.) 33. 118. 124. 131. 209. 346. al[10] fere e go cop syrp arm aeth ... ς *οι αρχιερ. και οι γραμμ.* cum ℵ D E G H R S V Γ Δ Λ al plu (69. post *αρχιερ.* add *και οι πρεσβυτεροι*) itpler vg syrcu et sch (:: at hic ordo solet esse nec fere fluct, ut 9, 22. 19, 47. 20, 1. 22, 2 et 66. 23, 10. Nec aliter Mt 2, 4. 16, 21. aut Mc 8, 21. 14, 1. Uno tantum loco Mci 11, 18 scriptura fluctuat ut h. l. nec ibi ordo usitatus deserendus.) ... Mcionepiph[341] vdtr omittere, habet enim: *και εζητησαν επιβαλειν επ αυτον τασ χειρασ και εφοβηθησαν*, et *ελεγχ. νγ'* qui praecedit habet: *εγενετο εν μια των ημερων διδασκοντοσ αυτου εν τω ιερω, εζητησαν επιβαλειν* etc. Nihil hac de re Tert[4,38] testatur |

ρισ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι
πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.
20 $^{243.2}$ Καὶ παρατηρήσαντεσ ἀπέστειλαν ἐνκαθέτουσ ὑπο- 20—26 Mt 22, 16-22 Mc 12, 13-17
κρινομένουσ ἑαυτοὺσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου,
ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνοσ.
21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶσ
λέγεισ καὶ διδάσκεισ καὶ οὐ λαμβάνεισ πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
θείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· 22 ἔξεστιν ἡμᾶσ Καίσαρι

τασ (c 240. 244. al pauc om) χειρασ: KΠ al pauc την χειρα | εν αυτη τ. ωρα: 47. e om (vide ante Mcion^{epiph}) ... D it^{pler} vg (exc for) om εν | και εφοβηθησαν: D e εφοβ. δε | τον λαον (sic syr$^{p\ bodl}$; al pauc syr$^{p\ bars\ mg}$ τ. οχλον, syr$^{p\ ed}$ τουσ οχλουσ :: ex ll. pp.) cum ℵABCDE HKLMRUΔΠ al plu it vg go cop syrr etc ... GSVΓΛ al^{80} fere om | εγνωσαν γαρ (ℵ^{a}): ℵ* om. Mcion^{epiph} praeterit τον λαον usq τ. παρ. ταυτ. | ειπεν (D ειρηκεν) hoc loco cum ℵB(D)GL 13. 69. 124. 157. 346. f^{scr} it vg cop syr^{sch} (syr^{cu} om τ. παραβ. ταυτ.) ... ς post τ. παρ. ταυτ. pon (:: ut Mc) cum ACHΓΔΛΠ unc^{7} al pler go syr^{p} arm

20. παρατηρησαντεσ (*observantes* vg, item g$^{2\cdot vid}$; syr^{p} c.* add *opportunum tempus*): D it^{pler} go aeth αποχωρησαντεσ (*et cum recessissent* f ff$^{2\cdot}$ i l q, *et cum discess.* a, *et cum redissent* c, *et secesserunt et* e, d *et recedentes*) ... syr^{cu} tantum *postea*; syr^{sch} pers^{p} om | ενκαθετ. (ενκ. ut ℵDR; 69. εκκαθ., ς Ln Ti εγκ. ut ABCL unc rell etc, et. syr$^{p\ mg\ gr}$): e *unum adque alterum*, cui lectioni quod respondet, ἕνα καθένα A in margine litteris minusculis adnotatum habet. Reddunt c f g$^{1\cdot 2\cdot}$ vg *insidiatores*, d *obsiduanos*, non exprim a ff$^{2\cdot}$ i l q | υποκριν. (ℵ^{c}): ℵ* απροκριν. | ειναι: D^{gr} om. Similiter e *qui simularent se iustos*, q *qui se iustos simulaverunt*, c vg *qui se iustos simularent* (contra *iustos esse* ff$^{2\cdot}$ i l, *esse iustos* g$^{2\cdot}$ gat; d *in dolo loquentes esse se iustos*) ... a nil nisi *suborfingentes se* pro ενκαθ. υπ. εαυτ. δικ. ειν. | επιλαβωνται: E HK*Λ al mu -βονται | αυτου: c 299. αυτον, L αυτουσ | λογου cum ℵABΔΛΠ unc^{7} al longe plu (f vg *eum in sermone*)...CKΓ al^{25} fere λογον, al pauc λογω ... L λογουσ, D 86. 7^{pe} των λογων, it^{pler} *sermones* (e *verba*, d *verborum*) *eius*, item go arm | ωστε cum ℵBCDL y^{scr} (al^{pe} ex silentio) ... ς εισ το cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... c e f ff$^{2\cdot}$ i l q am em for ing san go syr^{cu} et ^{sch} *et* (quippe praecessit *ut adprehenderent* etc) | αυτον: A om | τη αρχη usq ηγεμονοσ: D e syr^{cu} τω ηγεμονι ... i om

21. ορθ. λεγεισ: D a e λεγ. ορθ. | και διδασκεισ: K 244. a c ff$^{2\cdot}$ i l om | ου: D 60. ουδενοσ (item *nullius personam* Aug Promiss; a f *personam* [f *-nas*] *hominum*, item syr^{cu}) | αλλ επ: D αλλα επ | την οδον: syr^{cu} *verbum*

22. ημασ cum ℵABL 13. 33. 69. 157. 254. 346. ... ς Ln ημιν c. CDPΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth259}. Item *licet nobis* it vg syrr cop^{ed}; sed em cop^{wi} et dz om *nobis* ut ll. pp. | καισ. φορον (KA al^{10} Bas^{cod} -ρουσ) δουναι (M

φόρον δοῦναι ἢ οὔ; 23 κατανοήσασ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· 24 δείξατέ μοι δηνάριον. τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπι-
γραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαροσ. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαροσ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.

7^{pe} διδοναι) cum ℵABCLP etc: D a q' vg^{clem} φορον διδοναι καισαρι, it^{pl} am fu for ing tol al syr$^{cu\ et\ utr}$ *dare tributum Caesari*, e *dare Caesari trib.*

23. κατανοησασ (it^{pler} vg *considerans*; libere a *quorum visa nequitia*): D e επιγνουσ (d *cognoscens*, e *cum cognovisset*) | τ. πανουργιαν (it^{pl} vg *dolum*, syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ etc): C*D 60. 243. q^{scr*vid} a e l syr$^{cu\ et\ p\ mg}$ τ. πονηριαν (*nequitiam*) :: e Mt; 48^{ev} syr$^{p\ mg}$ (pro *astutiam eorum* habet in mg *nequitiam eorum*: *hypocrisin eorum*) τ. υποκρισιν :: e Mc | ειπ. προσ (Δ om, δ *eis* pro πρ. αυτ.) αυτ. sine additam (Gb'') cum ℵBL 1. 116. 118. 131. 157. 209. e cop arm ... ς Ln add (:: e ll. pp.) τι με πειραζετε (c 59. l insuper add υποκριται :: ut Mt) c. ACDP ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr$^{cu\ et\ utr}$ arm aeth Bas$^{eth 259}$

24. δειξατε cum ℵABDLMP al^{30} Bas$^{eth\ et\ regg\ 448}$ (Lucae enim respondent: φησι· δειξατε μοι δηναριον. τινοσ εχει εικ. κ. επιγραφην. Pergit: των δε ειποντων οτι καισαροσ, αποκρινεται ειπων etc) ... ς επιδειξατε (:: ut Mt) cum CΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu | δηναριον: D νομισμα (d *figuram*), Or$^{int3, 978}$ *nummum* (*ostendite*, *inquit*, *mihi nummum. Pro quo in Mt scribitur denarius.* At cf Mt, item Mc) | δηναρ. (D νομισμ.) sine additam c. ABDPΓΔΛΠ unc^{8} al plu it^{pler} vg go syr$^{cu\ et\ sch}$ aeth Bas$^{regg\ 448\ et\ eth}$ ... ℵCL 1. 13. 33. 69. 116. 118. 124. 131. 157. tisch** al plus^{40} c cop syr^{p} arm arr pers^{p} add οι δε (c aeth *et*) εδειξαν (ℵ add αυτω, item c add *denarium*). και ειπεν (c cop al add *eis*;): hinc Ln [οι δε εδ. κ. ειπ.] :: at sunt invecta ad similitudinem ll. pp. | και (D add την) επιγραφην: P om | οι δε ειπαν: syr^{cu} *est ostenderunt illi* (:: cf paullo ante ℵCL etc) *et dicunt ei* | οι δε cum ℵBL 33. cop syr$^{sch\ et\ p\ mg}$ pers^{p} (confirmat et. syr^{cu}) Bas$^{regg\ 448}$ (vide ante) ... ς Ln Ti αποκριθεντεσ δε cum ACPΔΛΠ unc^{7} al pler f go syr p txt Bas^{eth}, G f^{scr} και αποκριθεντεσ, item DΓ 1. 118. 131. 209. 239. it^{pler} vg αποκριθεντεσ :: mutata est lectio οι δε ειπαν quia subsequitur ο δε ειπεν. Similiter in Mc, qui et ipse οι δε ειπαν αυτω habet, id quod subsequitur ο δε ις mutarunt in και αποκριθεισ ο ις. Praeterea confirmat οι δε lectionem quod qui αποκριθεντεσ invexerunt satis variant) | ειπαν cum ℵBCL 33. ... ς Ln ειπον cum ADPΓΔΛ Π unc^{8} al pler

25. ο δε ειπεν (d e *ille autem dixit*, f *at ille ait*, a *qui dixit*): D^{gr} ειπεν δε, c ff^{2} i l q vg *et* (q om) *ait* | προσ αυτουσ (commend Schu) cum ℵBL 1. 13. 69. 118. 131. 209. 346. f^{scr} e ... ς Ln αυτοισ (:: ut Mt et Mc) c. ACDPΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} etc (sed a cop^{dz} om plane) | τοινυν αποδοτε cum ℵBL 69. 346. cop go arm ... ς Ln αποδοτ. τοινυν c. ACPΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff^{2} vg syr$^{sch\ et\ p}$, item Γ al^{7} Bas$^{regg\ et\ eth}$ αποδ. ουν (:: ut Mt) ... D a e i l q syr^{cu} aeth nil nisi αποδοτε (:: ut

26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ
λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.
27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες 27–38 Mc 12, 18–27 Mt 22, 23–33
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε,
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, Deu 25, 5
καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ

Mc) | D τα του καισαρος | καισαρι cum ℵABC^{3}PΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{regg\,448}$ ... Ti τω καισαρι cum C*DL 13. 72. 346. (:: at D etiam in Mc του καισ. τω καισαρι, in Mt vero τω καισαρι similiter DKΔΠ al Or^{ter} tuentur)

26. *και ουκ ισχυσαν*: D ουκ εισχυσ. δε | *επιλαβεσθαι* hoc loco (et. e): D it^{pler} vg post αυτ. ρημ. (*verbum eius, sermon. eius*) pon | *αυτου ρηματος* (D 131. ρημα, 254. ρηματι): it^{pler} vg *verbum eius*, a *sermonem eius* ... ℵBL 433. του ρηματος | *εναντιον*: M εναντιου, 157. εναντι

27. *οι αντιλεγοντ.* cum AΡΓΔΛΠ unc^{8} al plex a (*qui contradicunt resurrect. non esse*) item syr^{p} arm; c f ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg *qui negant esse resurrectionem* (contra e go cop syr$^{cu\,et\,sch}$ aeth *qui dicunt resurr. non esse*)... ℵBCDL 1. 33. 118. 131. 209. al^{20} fere (item e go cop syr$^{cu\,et\,sch}$ aeth) οι λεγοντες :: ut Mt (λεγοντες) et (οιτινες λεγουσιν) Mc, apud quos nemo αντιλεγ. tuetur | *επηρωτησαν*: B 124. 157. a syr^{p} επηρωτων, 69. 346. -ρωτουν

28. *μωυσης* cum BDGKLMSVΓΠ al plu (15 ap Scriv, 10 ap Mtthaeium) ... ς μωσης cum ℵAEHPUΔΛ al plu. De vv cf alibi. | *εχων γυναικα και ουτ. ατεκνος η*: D e nil nisi ατεκνος εχων γυναικα (d e *sine liberis* [d *filiis*] *habens uxorem*), similiter syr^{cu} *non habens liberos et relinquet uxorem*, syr^{sch} *cui sit uxor sine liberis* | ℵ* a γυναικα priore ad alterum transiluit | *ατεκν. η* (ℵ^{c} ην) cum ℵ$^{a\,et\,c}$BLP 1. 16. 33. 118. 131. 157. 209. 254. 8^{pe} i^{scr} f^{scr} (η ατεκν.) a ff^{2} g^{1} l q vg cop arm aeth (accedunt syr$^{cu\,et\,sch}$) ... ς Ti ατεκν. αποθανη cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f i go syr^{p} (:: αποθανη repetito scriptura Matthaeo accommodatior et ipsa res evidentior reddita videtur) | *εξαναστηση* cum ℵBDGKLMSUVΔΠ al plu ... AEHPΓΛ 13. 69. 124. al^{20} fere -στησει (:: cf Mt, item ad Mc)

29. *επτα ουν* (c f l vg cop syr^{p} go arm; a i^{alt} q om, e ff^{2} syr^{sch} *autem*) *αδελφ. ησαν* (e *erant fratres*): D aeth ησαν (aeth add ουν) παρ ημιν επτα αδελφοι (:: cf Mt), syr^{cu} ησαν επτ. αδελφ. Praeterea ℵ^{a} 37. 71. 116. 245. 248. g^{scr} 7^{pe} c ff^{2} l q post ησαν add παρ ημιν (:: ex Mt)

30. *και ο δευτερος* (Gb') cum ℵBDL 157., item e *similiter et secundus*, item g^{2} *et sequens accepit eam*, cop *et secundus duxit eam*; item aeth *et sic quoque duxit eam secundus eius etiam* ... ς Ln και ελαβεν (a c f

ὁ δεύτερος 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ
οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
νεν. 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ

---

g[1.] i l q vg arm post ο δευτ. pon) ο δευτ. (it vg *sequens*) την γυναικα (a c f g[1.] i l q vg arm *illam, eam*) και ουτος (c l q *ille*; 235. a f g[1.] i vg arm αυτος *ipse*) απεθανεν (U* post ατεκν.) ατεκνος cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler (it[pl] vg arm) syr[cu] et [utr] ... 218. 245. 435. ff[2.] om versum (ab ατεκνος ad ατεκνος transilientes)

31. και prim: a om (*tertius similiter autem et septem, et non* etc) | ελαβεν (ℵ[c] -βον) αυτην: D a e cop aeth arm om (:: cf ll. pp.); g[1.] om κ. ο τρι. ελα. αυτ. Praeterea ΑΕΗΥΓΔ al[70] fere go syr[sch] et P (sive [txt] sive [mg]) add ωσαυτως, hinc Ln [ωσαυ.], item c add *et mortuus est sine filio*, aeth *et non reliquerunt liberos* | ωσαυτως δε (δε a go cop[schw] syr[p]; 126. 235. al[8] fere it[pler] d vg arm om) και (cop[wi] om; D[gr] cop [dz] om δε και, syr[cu] et [sch] *et similiter* pro ωσ. δε κ.) οι επτα (c ff[2.] g[1.] i l q vg *omnes septem*): e *usque ad septimum omnes* | ου (et. ς Gb Sz) cum ℵABDEHLSUVΔΛ (P*[vid], inde enim ab ωσαυτ. δε usq τεκν. και α rescripta sunt) al plus[60] e ff[2.] i q cop ... ς[e] praem και cum GKMP[2]ΓΠ al permu a c f l vg go arm syr[sch] et P, item syr[cu] aeth ελαβον αυτην και | ου κατελιπον (ℵBGHLMSUVΠ al plu; ΛΕΚΡ[2]ΓΔΛ al -λειπον): D ουκ αφηκαν | τεκνα: DΓ al pauc a e cop τεκνον ... P* σπερμα (fortasse praecedente ουκ αφηκαν ut Mc) | και απεθανον (B* -ναν, ut Ti, ℵ* -νεν): 1. 209. 244. 251. c ff[2.] i l arm om (:: ut Mc) ... syr[cu] et [sch] pon ante και ου κατελιπ. τεκν.

32. Totum versum om 226* e; a nil nisi *sed et mulier* habet, item c i *mortua est et mulier* | υστερον absq δε cum ℵ*BDEHSΔΛ al[35] fere ff[2.] g[1.] vg go arm[usc] (arm[zoh] om υστερ.; syr[cu] *et mortua est et mulier*, syr[sch] *et mortua est novissime et mulier*, aeth *et post omnes illos mortua est ipsa mulier*) ... ς (Gb[o]) add δε (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵ[c]AG KLMPUVΓΠ al plu f l q cop syr[p] c.* Item edidimus υστερ. absq παντων c. ℵBDL 1. 36. 60. 77. 118. 131. 157. 209. a[scr] (a c i vide ante) ff[2.] l cop syr[cu] et [sch] arm[zoh] perss ... ς (post υστ. δε) add (Gb[o]) παντων (:: ut Mt et Mc) cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1.] q vg go syr[p] arm[usc] (aeth vide ante) | και η γυνη απεθαν. cum ℵBDL 1. 33. 131. 157. 49[ev] 3[pe] al[2scr] ... ς Ln απεθ. και η γυνη (:: ut Mt lectione non fluct; testes plu et. Marco intulerunt) cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler f ff[2.] (om και) g[1.] l q (c i vide supra) vg go cop syr[cu] et [utr] arm aeth

33. η γυν. ουν εν τη αναστ. cum BL syr[p mg] (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ln εν τη ουν (c *autem*, 1. 131. 3[pe] 10[pe] al[2scr] go post αναστ.) αναστ. (:: ut Mt et Mc) cum ℵ[c]ADΡΓΔΛΠ unc[8] al pler (c) f q vg syr[sch] et P [txt] cop etc; item sed omisso ουν ℵ* 157. a e ff[2.] i l syr[cu] | τινος αυτων (245. των επτα) et. ℵ[c]: ℵ* e ff[2.] om αυτων | γινεται cum ΑΒΡΓΔΛΠ unc[7] al pler go syr[p] ... ℵDGL 1. 22. 33. 131. 157. 209. al[10] it vg cop syr[cu] et [sch] arm aeth εσται (:: ut Mt et Mc). | γυνη: syr[cu] om | οι

γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ κατα-
ξιωθέντεσ τοῦ αἰῶνοσ ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τῆσ ἐκ
νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆσ ἀναστά-

γαρ επτ. (l mm *omnes*) εσχον (D εχον, d *habuerunt*) αυτ. γυναικ. (syr cu et sch om γυν.): 229* om

34. και (a syr cu et sch om; e *ille autem*) sine additam (Gb' prob Schu) cum ℵBDL 124. 157. it (exc q) vg (et. 130 lat) cop syr cu et sch perss ... ς add αποκριθεισ (:: ut Mt, cf et. ad Mc) cum AΡΒΓΔΛΠ unc8 al pler q (sed om και) go syr p arm aeth | αυτοισ: D e προσ αυτουσ | ο ιϛ (33. al4 ante ειπ.): D i om, item e (vide ante) | τ. αιων. τουτ. sine additam ℵABPQR unc rell al omn vid f vg go syr sch et p txt cop arm aeth Eus mcell 158 ... D ff2. i q mm gat* add γεννωνται και γεννωσιν, item a c e l syr cu et p mg („in exemplari antiquo est", „sed in Graeco non est") Or 3, 825 Cyp 180 et 315 Aug Promiss γεννωσι και γεννωνται (Similiter Clem 551 τω· οι εν τουτω γενομενοι τω αιωνι – γεννωσι και γεννωνται.) Sed c e ff2. i l q gat* Cyp Aug Promiss om γαμουσ. κ. γαμισκ. | γαμισκ. cum ℵBL 33. 36. 157. y scr al5 Clem 103 (εν γαρ τω αιωνι τουτω, φησι, γαμουσι και γαμισκοντ.) Or 3, 825 Eus mcell 158, item ς εκγαμισκοντ. cum EGHQRSVΔ al plu ... Ti εκγαμιζονται cum AKMP UΓΛΠ al50 fere Bas eth 286; item 1. 118. 131. 209. al γαμιζονται ... D γαμουνται (:: cf huc et ad v. sq quae ad Mt 22, 30 notavimus)

35. τυχειν exprim a (*qui autem digni fuerint saeculum illum attingere*, item d *saeculi huius obtinere*); non exprim it rell vg (*qui digni habentur saeculi illius* c ff2. i l q; *qui digni habebuntur saeculo illo* f vg; *qui autem dignationem fuerint saeculi illius habituri* e) | γαμιζονται cum ℵDLQRΔ 1. 33. 118. 131. 48 ev z scr Clem 551 (οι υιοι του αιωνοσ εκεινου – ουτε γαμουσιν ουτε γαμιζονται. Contra non patet ad quodnam evg spectet 811 το τησ αναστασεωσ ειδοσ – καθ ην ουτε γαμουσ. ουτε γαμισκονται ετι); item Ti εκγαμιζονται cum AΡΓΛΠ unc8 al100 fere Bas eth ... B al10 fere γαμισκονται (item Epiph 97 οι καταξιωθεντεσ τησ βασ. των ουρ. ουτε γαμουσ. ουτε γαμισκονται, αλλ ισαγγελοι εισιν), item ς εκγαμισκοντ. cum minusc vix mu (234. εγγαμισκ., item v. 34)

36. ουτε cum ℵQRΓΔΛΠ unc8 al pler Bas eth 286 ... Ln ουδε cum ABDLP 106. 157. y scr | γαρ: H al pauc om | ετι: 1. 209. e ff2. i l q syr cu cop petr4 om | δυνανται (f vg go syr cu et sch et p txt Bas eth): D gr syr p mg μελλουσιν, item (*nec enim iam morituri sunt* a Mcion tert 4, 38; *incipient mori* e Cyp 180 et 315; *morientur* ff2. i l q; contra c *moriuntur*) it pler Mcion tert Cyp | Gb Sz Ln (ισαγγ. γ. εισ.) | DEPR al 3 scr εισαγγελοι | και υιοι εισ. θεου (f q vg): D τω θεω (d *aequales angelis enim sunt deo*), 157. θεου (αλλα ωσ αγγελοι εισι θεου) it pl Cyp *dei* (a *aequales enim angelis sunt dei*, e Cyp 180 et 315 *aequales enim sunt angelis dei*, c ff2. i l *nam sunt similes angelis dei*; item Tert marc 4, 38 *cum si-*

σεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμή-
Ex 3, 6 νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν
Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν

miles angelorum fiant dei) | και υιοι: A 2. y[scr] και οι υιοι | εισιν (M 1. 209. 300. al[10] fere syr[cu] aeth om; ℵ post θεου pon) θεου cum ℵABL ... ς Ln εισ. του θεου cum PQRΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Bas eth[286]

37. 38. Epiph de Mcione[316] et[341]: απεκοψε το· οτι δε εγειροντ. οι νεκροι, ο ([341]om) μωυσησ εμηνυσ. περι τησ βατου, καθωσ ([341]ωσ) λεγει κυριον τον θεον αβρ. και ισα. και ιακωβ. θεοσ δε εστι ζωντων και ουχι νεκρων. Quae postquam scholio νς′ scripsit, pergit[316] et[342] scholio νζ: ουκ ειχε ταυτα· οτι δε εγειρονται οι νεκροι, και μωυσησ εμηνυσε λεγων θεον αβρααμ και θεον ισαακ και θεον ιακωβ θεον ζωντων. Quibus[342] subiungit: δια το δευτερωσαι τον σωτηρα την παραβολην, διττωσ παρ ημων εντετακται, ινα μη απεικαζομενοι τω αγυρτη μαρκιωνι ημεισ παραλειψωμεν τι των γεγραμμενων. Iteratam igitur Epiph parabolam istam in cod. suo invenit.

37. οτι δε (*quoniam vero* ff[2]· i, *quia vero* vg, *quia autem* i; c l q mm *quoniam vere*, f *nam quia*; *resurgere autem mortuos* e Cyp[315]): L d[scr] cop om δε | και prim (f vg Or[4, 341]): D a c e ff[2]· i l q Cyp[315] om | μωυσησ cum BDKLMPQRSUΠ al plu ... ς μωσησ cum ℵAEGHVΓΔΛ al plu. De vv cf alibi | εμηνυσεν (Δ -νησεν) et. Or[4, 341] Epiph: D 122. εδηλωσεν. Item d e *significavit*, Cyp[315] *significat*, a *demonstravit*, it[pl] vg *ostendit* ... 1. 131. 209. al aliq εμνημονευσεν | επι (Epiph περι, vide ante) τησ βατου ωσ λεγει: g[2]· vg *secus rubum sicut dicit* (sed g[2]· em go add *vidi*), e *super rubum quando dixerit* (pergit *ei dominus*, vide post), d *in rubo quomodo dicit* ... a *dicit de rubo*, Cyp *cum dicit in rubo*, Or ωσ λεγει επι τησ βατου ... c f ff[2]· i l q *sicut dixit vidi in rubo* ... syr[cu] *quando locutus est cum eo deus de rubo et dixit* (pergens: *Deus dominus Abrah.* etc); similiter aeth *quod dixerit ei dominus apud rubum: Ego sum deus Abraham* etc | κυριον τον θεον etc: e (vide ante) *ei dominus deus dicens ego sum deus abraham* etc, Cyp[315] *dominus deus Abrah. et deus Is. et deus Iac. non est deus mortuorum* etc. Sunt ista locis parallelis accommodata (ad quos et. Or[3, 828] spectat). | θεον sec et tert sine articulo cum ℵBDLR 48[ev] Or[4, 341] Epiph[marc] (vide ante) ... ς τον θεον cum APQΓΔΛΠ unc[8] al pler (et. syr[p mg gr]) | ισαακ (ℵ[c]): ℵ*D a e i ισακ, *isac*

38. θεοσ δε (e *enim*, cop[dz] om; syr[cu] *et ecce deus*) ουκ εστ. νεκρων: D θεοσ νεκρων ουκ εστιν, item c i l q *deus ergo mortuorum non est* ... a Or[4, 341] Cyp[315] ουκ εστιν ο θεοσ νεκρων | παντεσ γαρ etc: Or[3, 829] ο δε λουκασ προσεθηκε τω· ουκ εστιν ο θεοσ θεοσ νεκρων αλλα ζωντων, κειμενω και παρα ματθαιω και μαρκω, το· παντεσ γαρ αυτω ζωσιν.

39. αποκριθεντ. δε (c ff[2]· *et respond.*): syr[cu] om | γραμματεων (ALPR

γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶσ εἶπασ. 40 [244.2] οὐκέτι γὰρ Mt 22, 46 Mc 12, 34
ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

41 [245.2] Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· πῶσ λέγουσιν τὸν Χριστὸν 41—44 Mc 12, 35—37 Mt 22, 41—45
εἶναι Δαυεὶδ υἱόν, 42 αὐτὸσ γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· 42 s Ps 110, 1
εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕωσ ἂν Act 2, 34 s
θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 44 Δαυεὶδ οὖν
κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶσ αὐτοῦ υἱόσ ἐστιν;

---

al -ταιων): Q σαδδουκαιων | ειπαν cum ℵBDLQ ... ς ειπον cum APRΓ ΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | ειπασ (it vg *dixisti*): 1. 209. 239. λεγεισ (131. ειπασ και λεγεισ)

40. ουκετ. γαρ cum ℵBL 33. 36. 57. 108. cop... ς Ln ουκετ. δε cum ADP QRΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[p] arm ... it vg syr[cu] et [sch] aeth και ουκετι (c f i l q *et amplius non.* ff[2.] *et iam amplius non*, e *et iam non*, a *nec amplius*) ... 244. ουκετι | H 69. 433. ετολμουν | επερωταν: 1. 131. al[8] -τησαι | ουδεν: 209. 239. ουδε εν

41. λεγουσιν: AKMΠ al[20] syr[p] c.* add τινεσ, item 13. 69. 124. 258. 346. syr[cu] et [sch] pers[p] οι γραμματεισ :: e Mc | ειναι δαυ. υιον cum ℵBL, item G 157. ειν. υι. δαυ., Cyr[act63] δαυ. ειν. υι. ... ς Ln υι. δαυ. ειν. cum APQRΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] am fu for ing san tol go cop syr[p] arm (Tert[marc 4, 38] „si autem Christum filium David existimabant, ipse autem Dav. dominum eum appellat, quid hoc ad Chr.?"), item vg[ed] syr[cu] et [sch] *filium esse david* ... D υιον δαυειδ omisso ειναι ... 13. 69. 124. 346. post λεγ. pergunt οτι ο χ̅σ̅ υι. δα. εστιν :: ut Mc ... e (:: ex Mt) *quid vobis videtur de christo cuius filius est dicunt illi david. Dixit autem ad illos quomodo david in libro* etc. De δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ vide ad Mt 1, 1.

42. αυτοσ γαρ cum ℵBLR (ut nuper recognovi) 1. 33. 124. 131. 157. 209. l cop Cyr[act63], item Q και αυτ. γαρ (69. μη αυτοσ) ... ς Ln Ti και αυτοσ cum ADPΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go syr[cu] et [utr] rell (:: γαρ propter v. 44 δαυ. ουν etc minus aptum videri poterat. Cf et. Mc cum adnotatis) | εν βιβλω: D εν τη βυβλω | ψαλμων cum ℵABLQR ΓΔΛΠ unc[8] al pler Cyr[act] ... Ln των ψα. cum DP al[10] fere | ειπεν (e f i l vg): D a c ff[2.] g λεγει (:: ut test plu et. in Mc) | ο κυριοσ cum ℵALPQRΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Cyr[act] ... Ln κυριοσ c. BD (:: ut Mt; cf et. ad Mc et Act)

43. εωσ αν θω: D εωσ τιθω | B εχθρουσ | υποποδιον (f vg go syr[p] arm aeth): D 145. a c e ff[2.] i l q cop syr[cu] et [sch] υποκατω (:: ut Mt; cf et. ad Mc)

44. δαυ. (ut v. 41) ουν et. f vg syr[p]: q syr[cu] et [sch] arm *si igitur david*, c e ff[2.] *si david*, l *david enim* ... D b*[scr] a i go Cyr[act63] nil nisi δαυ. | κυριον αυτον cum ℵDEGHPSVΓΔΛ al pler a c e ff[2.] i l q vg syr[p] (Tert[marc 4, 38] vide ante) ... Ti αυτον κυριον (:: cf ll. pp.) cum ABKLMQR UΠ al plus [10] f go cop arm syr[sch] Cyr[act63] | καλει (D[gr] λεγει :: ut Mc): R cop syr[sch] ante αυτον κυριον pon (:: cf ll. pp.). Syr[cu] *domine*

45–47 Mt 23, 1. 6. 7. 14. Mc 12, 38–40 11, 43

45 [246.2] *'Ακούοντοσ δὲ παντὸσ τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ·*
46 *προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν*
στολαῖσ καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ πρωτοκα-
θεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ,
47 [247.8] *οἳ κατεσθίουσιν τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μα-*
κρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

1–4 Mc 12, 41–44

1 *'Αναβλέψασ δὲ εἶδεν τοὺσ βάλλοντασ εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον*

---

mi vocat eum | *και* a f vg syr^{p} etc (q *quomodo ergo*): D 157. 251. c e ff^{2}· i l syr^{cu} et^{sch} arm om | *αυτου υι. εστ.* cum ABKMΠ 1. 209. pw^{scr} al pauc cop ... ς Ln *υι. αυτ. εστ.* cum ℵDLPQRΓΔΛ unc^{6} al pler it vg etc Cyr^{act} :: ut Mt

45. *λαου*: s al pauc *οχλου* | *τοισ μαθηταισ* cum BD arm ... ς Ln *τ. μαθ. αυτου* cum ℵALPRΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc, item Γ 235. *τ. εαυτου μαθηταισ* ... Ti *προσ αυτουσ* cum Q (:: incipiebat h. l. lectio ecclesiastica, quemadmodum Γ^{mg} habet: *σαββ. ιζ΄· ειπεν ο κυριοσ τοισ εαυτου μαθηταισ· προσεχετε* etc)

46. *εν στολαισ* (syr^{cu} *in porticis*) post *περιπατ.* cum BDPQΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg go cop rell Bas$^{eth\,264}$ ... ℵAGLR 1. 33. 69. 131. 209. 346. al^{5} fere arm ante *περιπατ.* (:: ut Mc) | AHLPRXΓ*Δ 33. 69. al mu *πρωτοκλησιασ*

47. *οι κατεσθιουσιν* c. ℵABLQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{eth\,264}$ ... Ln *οι κατεσθιοντεσ* (D *-σθοντεσ*) c. DPX 122. i^{scr} | *τασ οικιασ*: c ff^{2}· i l *panes* (ff^{2}· sab *-nem*) | *και προφ.* et. e (*qui comedunt domus viduarum et occansione longa adorantes*) syr^{hr} et ^{p}: it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} om *και* (c ff^{2}· i l *qui fingentes longam orationem devorant panes viduarum*, a *qui comedunt domos viduarum fingentes long. orat.*, f vg *qui devorant dom. vid. simulantes long. orat.*, s *qui devorant dom. vid. occasione longa orantes*, item d sed *comedunt*, q *qui excusatione longa orantes devorant domos viduarum*) | *μακρα* (*μακρὰ* EKMSVΓΛ al plu; 1. al^{4scr} etc *μακρᾶ* ut edidit ς, non ς^{e} Gb Sz): A*LX al^{5} *μακραν* | *προσευχονται*: DPR 13. 69. 124. cf^{scr} al pauc e *προσευχομενοι*, item (vide ante) it^{pler} vg (syr^{cu} et^{sch} *in praetextu quod protrahunt orationes suas*) | *λημψοντ.* cum ℵAB DLPRX ... ς *ληψ.* cum QΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

XXI, 1. *αναβλ. δε*: X 157. m^{84} syr^{sch} pers^{p} add *ο ις* | *ειδεν* cum ℵABDEG HSUXΓΛ al plu ... KLMPQVΔΠ al mu *ιδεν* ... Or$^{4,\,288}$ (item syr^{sch} et per^{p}) *εισ* omisso *δε* seq (*απο μεν του λουκα ταυτα· αναβλεψασ δε εισ τουσ βαλλ. εισ το γαζ. τα δωρ. αυτ. πλουσιουσ ειδε τινα χηραν* etc. Rursus^{290} *ανεβλεψεν ουν εισ τουσ βαλλοντασ* etc et *αει τοινυν ο ις, κατα μεν τον λουκαν, αναβλεπων εισ τουσ βαλλοντασ* etc) | *εισ το γαζοφυλακιον* (EGHΛ al aliq *-κειον*, GHΛ al *-κεῖον*) hoc loco cum ℵBDLX 1. 33. 69. 131. 157. 209. 248. 346. e syr^{sch} et ^{hr} Or$^{4,\,288}$

τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίουσ. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντεσ γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον εἰσ τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματοσ αὐτῆσ ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5 248.2 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοισ καλοῖσ καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσον- 5—11 Mt 24, 1—7 Mc 13, 1—8

et290 ... ς Ln post τα δωρ. αυτ. cum ΑΡQΓΔΛΠ unc8 al pler itpler vg cop syrcu et p arm aeth Baseth262

2. ειδεν: fere ut v. 1. (ιδεν h. l. xπ*) | ειδ. δε et. e f m s vg Baseth262: s 124. 127. 262. al pauc a copdz arm om δε (Or vide ante) ... ff2. i q syrschethr et vidit, c l et videt | τινα (Δ τιναν) sine και (Gb0) c. ℵBKLM QXΓΠ 33. 124. 157. al plus30 c ff2. i l q syrhr aeth Or4,288et290semel Bas eth ... Ti τιν. και cum ΑΕGHSUVΔΛ 1. 13. 69. 108. 131. 209. al60, ς και τινα, Ln [και] τινα c. DP al vix mu a e f m s vg cop syrcu et sch (et p και c.*) arm (Or4,290semel αναβλεπων εισ τουσ - ορα και την etc) | πενιχραν (EKLΛ al mu πενηχρ.): X 299. om | βαλλουσαν: Q 1. 209. cscr435. Or4, 290c (ex cod bodl) βαλουσαν (237. 47ev βάλουσαν) | εκει: D 44. itpler (non f q) vg syrcu et sch (non item p et hr) aeth Orter om (:: ad modum Marci) | δυο λεπτ. cum ΑDΡΓΔΛΠ unc8 al pler a e syrp (etiam mg gr) arm aeth Baseth262 ... ℵBLQX 33. 157. itpler vg cop syrcu et sch et hr Or4, 288 et290 λεπτ. δυο (:: at ita Mc lectione non fluct). Praeterea D add (:: ex Mc) ο εστιν κοδραντησ

3. η πτωχη αυτη cum ΑΧΓΔΛΠ unc8 al pler a syrp Or4, 288et290 ... Ln αυτη η πτωχη (:: ut Mc) cum ℵBDLQ al5 itpler (sed i paupera haec paupercula) vg arm Baseth262 ... cop syrcu et sch et hr αυτη ante η χηρα pon | πλειω cum DQX 51. 106. 157. 235. 239. qrscr, item L πλειονα ... ς πλειον (:: ut Mc) cum ΑΒΓΔΛΠ unc8 al pler Or4,288et290 Baseth; item ℵ 243. πλεον | εβαλεν: X* 131. pparh scr εβαλλεν

4. απαντεσ cum ΑLQXΓΛΠ al omnvid Baseth262 ... Ln παντεσ (:: ut Mc) cum ℵBDΔ Or4, 288 | περισσευοντοσ αυτοισ (et. Or4,288et290 Baseth): L 13. 25. 33. 69. 71. 124. 131. 243. περισσευματοσ αυτων, 1. 118. 209. gscr al pauc περισσευματοσ αυτοισ | εισ (L om) τα δωρα sine additam cum ℵBLX 1. 118. 131. 209. cop syrcu et hr ... ς Ln add του θεου cum ΑDQΓΔΛΠ unc8 al pler it (m in dono dei) vg syrsch et p arm (aeth obtulerunt domino) Or288 et 290 Bas eth Cyp242 | υστερηματοσ: Δ υστερησαντοσ | απαντα cum ΑΓΔΛΠ unc8 (V απαν) al pler Baseth ... Ln παντα (:: παντα οσα ειχεν in Mc non fluct) cum ℵBDLQX al pauc Orbis | εβαλεν (V al pauc κατεβαλ.): Erubro GHMrubro grubr V (est*) ΓΛ al permu (item evglstaria) add ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουειν ακουετω (sed nonnulli ut sv non plene adponunt)

5. καλοισ: ℵa μεγαλοισ, sed restitutum est καλοισ | αναθεμασιν cum ℵADX 1. al aliq ... ς αναθημασι cum BLQΓΔΛΠ unc8 al pler syrp mg gr (:: Moer. αναθημα αττικωσ, αναθεμα ελληνικωσ. Thom. ανα-

ται ἡμέραι ἐν αἷσ οὐκ ἀφεθήσεται λίθοσ ἐπὶ λίθῳ, ὃσ οὐ καταλυ-
θήσεται. 7 [249.2] ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, πότε
οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;
8 ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸσ ἤγγικεν· μὴ
πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ
ἀκαταστασίασ, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον,
ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέωσ τὸ τέλοσ. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἐγερθήσεται

θημα, ουκ αναθεμα, ει και φιλοστρατοσ λεγει.) | *κεκοσμηται*: D ante *και αναθεμ.* pon

6. *ταυτα α* c. ℵABQXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} f g$^{1.2.}$ vg cop syr^{utr}: DL a c e ff$^{2.}$ i l q syr^{cu} arm aeth om *α* (syr^{cu} aeth *videte haec*; l *nonne videtis haec*) | *επι λιθω*: ℵ^{c}LX 1. 13. 33. 69. 118. 124. 131. 157. al^{30} fere *επ. λιθον* (:: ex Mt; cf et. ad Mc). Praeterea ℵBL 13. 61^{mg} 69. 124. 346. cop add *ωδε* (ita Ti^{synops}), quod idem X 1. 33. 118. 131. 209. al pauc e s syr^{cu} arm aeth ante *λιθοσ* add, item (post *λιθω*) D a add *εν τοιχω ωδε*, c ff$^{2.}$ i q *hic in pariete* (*-tem* i), l s *in parietem* ... omisimus *ωδε* (:: quod ex Mt huc translatum videtur, ut et. a multis in Mc factum est) cum AQΓΔΛΠ unc^{8} al pler f g$^{1.2.}$ vg syr^{utr} | *ου*: G 124. *ου μη* | *καταλυθησεται*: 69. *σαλευθ.*

7. *αυτον*: D 252^{mg} 122. add *οι μαθηται* (122. insuper add *αυτου*) :: cf Mt | *ουν*: D 1. 13. 106. 131. 209. 237. al pauc it vg cop syr^{cu} et ^{sch} (non item ^{P}) arm aeth om :: cf ll. pp. | *οταν* (1. 131. 209. *οτε*) *μελλη* (Γ 1. 69. 124. 131. 157. 209. *μελλει*) *ταυτ. γιν.* (69. *γεν.*): D l *τησ σησ ελευσεωσ* (*adventus tui*) :: cf Mt *τησ σησ παρουσιασ*

8. *βλεπετε* etc: huc sive ad ll. pp. spectat Pist^{280}: *dicite iis*: *Cavete vobis a doctrinis πλανησ, alioquin multi venient in meo nomine dicentes: ego sum, et ego non sum, et πλανωσι multos.* | *επι* (it vg *in nomine*, ut et. in Mt et Mc): KMΠ al aliq *εν* | *λεγοντεσ* sine *οτι* cum ℵBLX 50^{ev} c aeth Tert$^{marc\ 4,39}$ ... ς Ti add *οτι*, Ln [*οτι*] cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg cop (:: *οτι* Mc, nec om nisi D al pauc Latt^{7}; om Mt, sed add C al mu vv aliq) | *ειμι* (ita a f vg syr^{cu} et ^{P} et ^{hr} etc): 157. c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i l q s gat mm syr^{sch} pers^{P} Tert^{marc} Amb add *ο χς* :: ex Mt | *ο καιρ. ηγγικ. μη* excidit ℵ*, suppl ^{c} | *μη* sine *ουν* cum ℵBDLX 157. 346. a c e ff$^{2.}$ i l s cop syr^{cu} et ^{hr} (syr^{sch} exprim *δε*) arm aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *ουν* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q vg syr^{P}

9. *πτοηθητε* (XΛ al mu *πτωηθητε*, it^{pler} vg *nolite terreri*, Or$^{int\ 3,858}$ *ne terreamini*, e s *nolite expavescere*): D q *φοβηθητε* (d *ne timueritis*, q *nolite timere*) | *δει*: syr^{cu} et ^{sch} et $^{P\ mg}$ *μελλει* | *γαρ* (a c e f q): ff$^{2.}$ i l vg om | *ταυτ. γενεσθ. πρωτ.* cum ℵBLΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e l (c f i q *haec primum fieri*, ff$^{2.}$ vg *primum haec fieri*) ... Ti *γενεσθ. ταυτ. πρωτ.* cum ADX al aliq

10. *τοτε ελεγεν αυτοισ* (syr^{hr} *tunc dico ego vobis*; q *in illis. Tunc dicebat*

ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγά-
λοι καὶ κατὰ τόπουσ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ση-
μεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 ²⁵⁰·¹ Πρὸ δὲ τούτων πάν- 12 ss Mt 10, 17 ss 24, 9 Mc 13, 9–13
των ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παρα-
διδόντεσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ φυλακάσ, ἀπαγομένουσ ἐπὶ βασιλεῖσ
καὶ ἡγεμόνασ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματόσ μου· 13 ἀποβήσεται ὑμῖν εἰσ

illis, item a ff²· i *in illis* sed omissis rell): D e l (item a ff²· i) syr^cu et^sch pers^p om (:: ut ll. pp.). Knappius ad praeceptum Bezae et Casauboni edidit: τοτε, ελεγ. αυτοισ, εγερθ., at id ab usu Ni Ti alienum. | εγερθησεται (f q vg syr^p etc): D 74. 346. a c e ff²· i l syr^cu et^sch pers^p add γαρ | επ cum ℵADLX 1. 209. al ... ς Ti επι cum BΓΔ ΛΠ unc⁸ al pler

11. τε prim: AL al aliq d am for om | και κατα τοπουσ cum ℵBL 33. cop arm aeth ... ς Ln κατα τοπ. και cum ADXΓΔΛΠ unc⁸ al pler it vg syrr^omn (:: at et in Mt et Mc κατ. τοπ. arctius cum σεισμ. iunctum legitur) | λιμοι (ℵAD λειμ.) και λοιμοι cum ℵADLΓΔΛΠ unc⁸ al longe pler e cop syr^sch et p et hr arm ... Ti λοιμ. κ. λιμ. cum B 130^gr et lat 157. it^pler vg syr^cu (Tert^marc 4, 39 *et pestem et fames terraeque motus*) ... X y^scr aeth λιμοι tantum, 69. λοιμοι tantum | φοβητρα (aeth add *super homines*) cum ℵALXΓΔΠ unc⁸ al omn^vid ... Ln Ti φοβηθρα cum BD ... Λ φόβοι τέρατά τε. Similiter syr^sch *terrores et propulsiones* | απ ουρανου hoc loco cum AXΓΔΛΠ unc⁸ al pler, item certe cum σημ. μεγαλ. conjg cop arm syr^sch et p et hr (et. Tert^marc „videamus et quae signa temporibus imponat: *bella*, opinor, *et - et formidines et prodigia de caelo*"). Similiter ℵL 13. 33. 69. 122. 124. 254. 346. 433. post μεγαλα pon, item B ante σημεια (sic Ln edidit) ... D it vg Or^int3, 855 syr^cu ante και σημεια pon (cum φοβητρ. conjgtes) ... aeth om | εσται: v* 13. 69. 124. 254. 274. 346. εσονται (syr^cu et^sch *videbuntur*). Praeterea c ff²· i l q s syr^p add *et tempestates*, syr^cu aeth *et magnae tempestates*, a Or^int3, 855 *et hiemes*, item syr^sch *et tempestates magnae erunt*

12. παντων (et. Gb Sz) cum ℵABDLXΓΔΛΠ unc⁸ al longe plu ... ς (= Gb Sz) απαντων cum minusc vix mu | επιβαλουσιν: Γ al pauc επιβαλλουσιν, sed Γ -αλλοῦσιν. Praeterea Γ c^scr add γαρ (quemadmodum evglstaria: Ειπεν ο κυριοσ τοισ εαυτου μαθηταισ· προσεχετε απο των ανθρωπων· επιβαλ. γαρ etc) | εφ υμασ (ℵ^a): ℵ* επ αυτουσ | τασ ante συναγωγ. cum ℵBD 157. d^scr* ... ς Ln Ti om cum ALXΓΔΛΠ unc⁸ al pler | απαγομενουσ cum ℵBDL 1. 131. 209. e (*abducentes*; contra it^pl *ducentes*, d *ducentur*, a tol *ducemini*, g²· s vg *trahentes*, am *tradentes*) ... ς Ln αγομενουσ cum AXΓΔΛΠ unc⁸ al pler (it^plu vg, at alibi etiam απαγειν reddunt *ducere*, cf ad Mc 14, 44) | ενεκεν: D g^scr ενεκα

13. αποβησεται sine additam cum ℵ*BD (a *ut sit in testimonio vobis*) ... c ff²· i l q add *enim* ... ς Ln Ti add δε cum ℵ^cALR unc rell al omn^vid e f vg cop etc

12, 11 *μαρτύριον.* 14 [251.2] *θέτε οὖν ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν μὴ προμελε-*
τᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 *ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ*
δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντεσ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
16 sq Mt 10, 21 sq 16 *παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν*
καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 *καὶ ἔσεσθε μισούμενοι*
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 *καὶ θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ*
ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 *ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰσ*

---

14. *θετε* cum ℵAB*DLMRXΠ 33. p[scr] ... ς *θεσθε* cum B[3]ΓΔΛ unc[7] al pler Or[1,295] Cyr[nest108] | *ουν* (ℵ[c]): ℵ* om, item Cyp[160] et[268] | *εν ταισ καρδιαισ* (Gb′) cum ℵABDLX 1. 33. 157. Cyr[nest], item *in cordibus* it vg cop al Did[int267] et[270] (Gall[6]) ... ς *εισ τασ καρδιασ* cum RΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[1,295] (Π* al[10] fere om *εισ*) | *προμελεταν* (Or *μελεταν*): D *προμελετωντεσ*

15. *δωσω υμιν* (et. Or[1,295] Cyr[nest] Cyp etc): D *υμ. δωσ.* | *ᾗ*: L *οι* (sic) | *αντιστη. η* (cop *ουδε*, 69* *ου*, vg *et*) *αντειπ.* cum ℵBL 13. 69. 124. 157. 346. e f (vg) arm Or[1,295] Did[int270bis] (et[267] *contradicere aut respondere*) ... ς *αντειπ. ουδε* (AKMRΠ al[20] fere Cyr[nest] *η*, atque ita Gb) *αντιστην.* cum ARXΓΔΛΠ unc[8] al pler syr[p] Cyr[nest103] ... D[gr] a c ff[2.] i l q cop[dz] syr[cu] et[sch] Cyp[160] et[268] *αντιστηναι* (*resistere*), d *contradicere* tantum | *απαντεσ* cum BL ... ς Ln *παντ.* cum ℵADRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[1,295] Cyr[nest103] (:: cf 3, 21. 4, 6. 7, 16. 8, 37. 9, 15. 15, 13. 17, 27 et 29. 21*, 4. ubi *απασ* contra *πασ* retinuimus. Multo rarius contrarium factum est: 2, 39. 3, 16. 5, 11 et 28.) ... a c ff[2.] i l q Cyp[106] et[268] om (non item e f vg). Libere aeth *ut non possint contradicere vobis, nec insurgent contra vos*

16. *δε και* et. a e syr[p] et[hr] Or[1,295]: f q *enim* ... 13. 69. 346. c l (ff[2.] g[1.2.] ut [vid]) vg (i transilit a verbis *trademini autem* ad *morte afficient*) cop *δε* sine *και* (nec syr[sch] exprim; paullo liberius syr[cu]; aeth *et tradent*) | *γονεων*: syr[cu] *γυναικων* | *και αδελφων*: RHSVΓΔΛ al[80] fere Or post *φιλων* pon, X al aliq post *συγγενων* ... G 157. a om | *και συγγενων* (Λ 1. *-νεων*): 13. 157. 209. 435. al pauc e om

17. *δια τ. ον. μου* post *υπο παντ.* c. ℵABDEGHLRX al plu it vg cop syr[cu] et[sch] et [p] etc ... Ti ante *υπο πα.* (:: quippe enim postpositum et. Mt et Mc habent, item Mt 10, 22) c. KMUVΓΛΠ al mu syr[p] ... SΔ 11. 122* 219. 229* 243. kw[scr] om

18. Epiph[316] et[342] de Mcione: *παλιν παρεκοψε το· θριξ εκ τ. κεφ. υμων ου μη απολειται.* Versum (habet et. Or[1,295]) om syr[cu] :: ut Mt et Mc | *απολειται* (RΓ al *απωλ.*): G add *εισ τον αιωνα*

19. *κτησασθε* cum ℵDLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler (d *adquirite*, item i[alt]) Const [5,7,1] (*διο παραινει λεγων· εν τη* etc) Bas[monast539] Mac[hom9,10] (Gall [7,36]) Cyr[glaph96] ... Gb′ Ln Ti *κτησεσθε* cum AB 1. 13. 33. 124. 346. al[6] it vg (c ff[2.] i[blan] l s *adquiretis*, a f vg *possidebitis*; q vero *adquiritis*, e *possidetis*) cop([schw] ex [dz], sed[wi] et [petr4] *possidetis*) syr[omn] arm aeth Or[1,295] Mac[patient] (Gall[7,188]) Tert[marc4,39] („per tolerantiam, in-

ψυχὰσ ὑμῶν. 20 [252.10] Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρα- 20 ss Mt 24, 15–19
τοπέδων Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσισ αὐ- Mc 13, 14–17
τῆσ. 21 [253.2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη,
καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆσ ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖσ χώραισ μὴ
εἰσερχέσθωσαν εἰσ αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεωσ αὗταί εἰσιν
τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 [254.2] οὐαὶ ταῖσ ἐν
γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ·
[255.2] ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ

---

quit, salvos facietis vosmet ipsos") :: at *κτησεσθε* multo magis cum iis quae praecedunt convenire videbatur (hinc interpretum consensio) praetereaque accommodatum est eis quae ll. pp. praebent: *ο δε υπομεινασ ε. τελ. ουτ. σωθησεται*

20. *ιερουσαλημ* cum ℵBDR Or[3,642]et[711] (utroq loc[libere]) Eus[hist3,7 cod] ... ς Ti *την ιερουσαλ.* cum ALXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[1,400] et[2,8] Eus[hist3,7] et[praep 6,11] (Hein[303], ex Or) et[theoph 180. 184]. Praeterea D al pauc Eus[praep cdd] pon ante *υπο στρατοπ.*, item (ante *κυκλ. υπ. στρ.*) cop (*hierusalém militibus cingentibus eam*) syr[cu] et[utr] | *γνωτε* et. Or[1,400] Eus[hist] (edd et cdd[pler]) et[theoph bis] ... R 1. 131. 209. Eus[hist] ex edd[laemm] et[hein] Eus[dem 403] *γινωσκετε* (R et Eus[hist cod] *-ται*) ... DX al pauc e s Or[2,8] Eus[praep] *γνωσεσθε* | *ηγγικεν* (et. Or[2,8] Eus[hist] et[praep] et[dem] et[theoph]): A 1. 209. Or[1,400] (et[8,184] et[711]) *ηγγισεν*

21—22. Epiph[316] et[342] de Mcione: *παλιν παρεκοψε ταυτα· τοτε οι εν τη ιουδ. φευγ. εισ τα ορη, και τα εξησ, δια το επιφερομενον* ([342] *δια τα επιφερομενα εν τω ρητω*)· *εωσ πληρωθη παντα* ([342] om) *τα γεγραμμ.* Tert[marc4,39] „Sed demonstrato dehinc tempore excidii cum coepisset vallari exercitibus Hierusalem, signa iam ultimi finis enarrat, solis et lunae siderumque prodigia", unde probabile fit Mcionem etiam vv 23 et 24 delevisse.

21. *εισ τα*: H 49[ev] *επι τα* (:: ut Mt) | *φευγετωσαν* etc: ff[2] *fugiant a facie eius in montibus* | *και οι* (Γ om) *εν μεσω* (ACLR *εμμεσω* ut solent) *αυτησ* (H *αυτη*, D tol sax sl[cod4] ap Dobrowsk et Gb add *μη*) *εκχωρειτωσαν* (HX al *-ρητωσαν*): A 262. a[scr] om | *εισερχεσθωσαν* (H *-χετωσαν*): Eus[theoph180] *εισελθετωσαν*

22. *εισιν*: ℵ om | *του*: L *τω* | *πλησθηναι* (et. Gb Sz) cum ℵABDLRΔΛΠ unc[8] al plu (Γ om *του πλησθ. πα. τα γεγρ.*) Eus[theoph180] ... ς (= Gb Sz) *πληρωθηναι* cum ÇX al mu

23. *ουαι* sine additam cum BDL a c e ff[2] i l q ... ς add *δε* (:: ut Mt et Mc) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f vg cop syr[omn] arm aeth Eus[theoph180] | A *εν γαστρι* | *θηλαζουσαισ*: L *ενθηλαζουσαισ* ... D[gr] *θηλαζομεναισ* (ita D et L et. in Mt et Mc), contra d *quae lactant* (e *quae mammant*) | *εσται γαρ*: ℵ* (om [c]) add *εν εκειναισ ταισ ημεραισ*, item tisch** 1. 118. 131. 209. 247. 49[ev] al[3scr] add *τοτε* | *τω λαω* (et. Gb Sz) cum ℵABCDKLMRXΠ al[30] it vg cop arm Eus[hist3,7] (sed Lämm ed

τούτῳ, 24 $^{256.10}$ *καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρησ καὶ αἰχμαλω-*
τισθήσονται εἰσ τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
25 ss Mt 24, 29 s Mc 13, 24–26 *ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν.* 25 $^{257.2}$ *Καὶ*
ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροισ, καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ
συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσ θαλάσσησ καὶ σάλου, 26 *ἀποψυ-*
χόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίασ τῶν ἐπερχομένων
τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 $^{258.2}$ *καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν*
νεφέλῃ μετὰ δυνάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. 28 *ἀρχομένων δὲ τού-*

εν) ... ς (= Gb Sz) praem *εν* c. ΓΔΛ unc^{6} al plu syr^{p} aeth Eus$^{theoph\,180}$ (48. *επι*, syr$^{cu\,et\,sch}$ *super*) | *τουτω*: L om

24. *στοματι*: DR al^{10} fere Eus$^{hist\,3,7\,et\,theoph\,180}$ (item *cadent in ore* it vg syr$^{cu\,et\,utr}$) praem *εν* (:: cf LXX Iud 4, 16. Hos 7, 16. 13, 16. Am 7, 16 etc) | *μαχαιρησ* cum B*Δ ... ς Ln Ti *μαχαιρασ* cum ℵAB^{3}CLR unc rell al omn^{vid} ... D *ρομφαιασ* | *τα εθν. παντ.* hoc ordine cum ℵBLR 124. cop ... ς *παντ. τα εθν.* cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr$^{cu\,et\,p}$ (syr^{sch} *in omnem locum*) arm aeth Eus$^{hist\,et\,theoph}$ | *αχρι* (CDR al mu Eus *-ισ*) *ου* cum ℵBCDLR al^{20} fere Eus^{hist} (sed fluct cdd) ... ς *αχρι* sine *ου* c. AXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu Eus^{theoph} (et^{hist} cdd) | *καιροι εθνων* (Eus$^{hist\,et\,theoph}$): B praem *και εσονται*, item L cop syr$^{p\,mg\,cod}$ praem *καιροις και εσονται* ... D om

25. *εσονται* cum ℵBD 229** cop ... ς *εσται* cum ACLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Eus$^{theoph\,188}$ (:: 21, 11 *σημ. εσται* a Lc scriptum non fluct) | *και επι*: Δ om *και* | *εν απορια* (R *απωρ.*): ℵ *και εν απορ.*, harl* *et confusione* ... D *και απορια* (d *et aporia sonante mare* etc). Similiter syr^{cu} (*et complosio manuum gentium*) et^{sch} (pergens: *prae stupore sonitus maris*; syr^{cu} pergit *καὶ ἦχοσ ὡσ*) | *ηχουσ* (Gb") cum ℵABCLMRX al^{12} fere it vg (vide post) cop syr$^{sch\,et\,p}$ (syr^{cu} vide ante) arm (add *ὡσ*) Tert$^{marc\,4,39}$ („enarrat - et in terra angustias nationum obstupescentium velut a sonitu maris fluctuantis“) ... ς *ηχουσησ* cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler (aeth *mare sonabit*) Eus$^{luc\,208}$. Latt sic: *prae confusione sonitus* (for san al add *et*) *maris et* (i om) *fluctuum* c ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg; *in confessione sonitus mares et inundationes* sic e; *in stupore sonus maris et undis* a, *prae ansietate ut sonitus maris et motus fluctuum* f, *cum stupore sonitus maris et motus* Tert$^{resurr\,carn\,22}$ | *και σαλου* (et. Eus^{luc}): X *κ. σαλουσ* ... syr$^{p\,mg\,gr}$ *κ. σαλον* ... syr$^{cu\,et\,sch}$ non exprim (contra syr$^{p\,et\,hr}$)

26. RX al aliq *αποψυχωντων* (69. *-χῶν τῶν*) | ℵ *επαρχομενων* | *των* (L *αι των*) *ουρανων*: D *αι* (**η*) *εν τω ουρανω*, item d a c ff^{2} Amb$^{luc\,1512}$ *quae sunt in caelo*, e i l *in caelo* (contra f q vg Tert$^{marc\,et\,resurr\,carn}$ *caelorum*)

27. *εν νεφελη* (et. a vg cop syr$^{p\,txt\,et\,hr}$ etc Eus$^{luc\,208\,sq}$): C al plus^{10} c e f ff^{2} i l (*cum nubibus*) syr$^{cu\,et\,sch\,et\,p\,mg}$ Tert^{resurr} Amb^{luc} *εν νεφελαισ* (:: cf Mc et Mt) | *μετα δυναμ.* (syr^{sch} add *μεγαλησ*) *κ. δοξ.*

των γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰσ κεφαλὰσ ὑμῶν, διότι
ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσισ ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖσ. 29–33 Mt 24, 32–35 Mc 13, 28–31
ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη,
βλέποντεσ ἀφ᾽ ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν.
31 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ

πολλ. (74. 90. q[scr] it[pler] vg Tert[resurr] aeth πολλ. και δοξ., item syr[cu]): D e και δυναμει πολλη και δοξη (d *et virtute multa et gloria*, e *et potentatu magno et claritate*; contra a *cum potestate magna et gloria*, f ff[2.] q vg *cum potest. magna et maiestate*, c *cum potest. magna in maiestate*; l vero solus *cum potest. et maiest. magna*)

28. αρχομενων (et. Hipp[antichr 64] Eus[luc 208] Tert[resurr 22]): D[gr] 13. ερχομενων ... syr[hr] om αρχ. δε τουτ. γινεσθ. | ανακυψατε (M -κυμψατε licet * scripturus esset -κυψ-, 1. 209. ανακαλυψατε) και επαρατε (a f vg *respicite et levate*): c ff[2.] i[blan] (male plura om [alt]) l m[88] q Tert marc et [resurr] Hesych ap Aug *respirabitis* (Tert[marc] *erigetis vos*, Tert resurr *emergetis*) *et levabitis*, item e (*et levavites*) nisi quod om *respir.* Contra Or[int 4, 658] *allevate* omissis ανακ. και | υμων pri: D i[blan] Tert marc (non [resurr]) om | διοτι: 1. 131. 209. Hipp[antichr] οτι | εγγιζει: 1. 131. 209. l m Tert[marc] et [resurr] (Hesych ap Aug *adpropinquabit*) ηγγικεν, item Hipp[antichr] ηγγισεν

29. ιδετε: D ειδετε

30. οταν προβαλωσιν (Δ 49[ev] al pauc προσβ., 69. al mu -λλωσιν) ηδη (arm aeth om): D 157. s[scr] οτ. προβ. (s[scr] add ηδη) τον καρπον αυτων (157. add ηδη), d *cum produxerint fructum suum*, b c ff[2.] g[1. 2.] l q *cum producunt* (b *-cant*) *iam ex se fructum*, i *cum producunt iam fructus*, e *cum coeperint mittere fructus suos*, f *cum incipient ostendere fructum*, Tert[marc 4, 39] *cum fructum protulerint*, syr[cu] *cum incipiunt pullulantes et dantes fructus suos*, a *cum florient a se* | βλεποντεσ αφ (F al pauc εφ) εαυτων: ℵ[ca] L 69. 157. cop syr[sch] et [hr] arm βλε. απ αυτων, syr[p mg] βλε. απο των καρπων αυτων ... D it (sed vide ante *ex se*) syr[cu] aeth om; syr[sch] om βλεποντεσ | γινωσκετε (D[gr] R -ται, item BD[gr] R v. sq): b c f ff[2.] g[1. 2.] i l q vg *scitis*, a d *scitote*, e *agnoscite*. Praeterea D* d add ηδη, item cop[petr2.] *ex vobis* | οτι: A διοτι | ηδη sec hoc loco c. ABΓΔΛ unc[8] al pler b q etc (syr[p] *ecce*) ... ℵDLR 33. 435. syr[hr] post εγγυσ (εγγ. εστ. ℵ syr[hr]) pon ... KΠ al plus[10] it[pler] vg cop syr[cu] et [sch] arm aeth om | εγγ. το θερ. εστιν: ℵ syr[hr] εγγ. εστιν ηδη (vide ante) το θερ., item it[pler] *prope est aestas*; M 69. το θερ. εγγ. εστιν, item e *aestas est proxima*, a *in proximo esse aestatem*

31. ουτωσ (B add ουν) cum codd unc pler al plu ... ς ουτω cum MΓΔ al plu | ιδητε: DR al ειδητ. | ταυτα: D 69. 124. arm Cyp[229] ταυτα παντα, e Tert[marc 4, 39] (pri loco, altero tantum *haec*) et [res car 22] παντ. ταυτ. (:: cf Mt) | γινομενα (ℵAB γειν.): D a om (:: cf Mt) | εστιν: A om

32. αμην: 13. 69. αμ. αμ. | οτι: 1. 11. 127. 248. g[scr] om

ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρ-
ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 [259.10] Προσ-
έχετε δὲ ἑαυτοῖσ μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ
καὶ μέθῃ καὶ μερίμναισ βιωτικαῖσ, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶσ αἰφνίδιοσ
ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡσ παγίσ· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντασ τοὺσ

---

32. *η γενεα αυτη*: contra habet Tert[marc 4, 39]: „adhuc ingerit *non transiturum caelum ac terram nisi omnia peragantur*" | *αυτη*: E *ταύτη* (sic) | *αν*: D 33. om | *παντα*: D 50. 69. 90. 124. 248. l cop syr[cu] *ταυτα παντα*, q[scr] syr[sch] arm aeth *παντ. ταυτα* (:: cf ll. pp.)

33. *παρελευσονται* pri cum ℵABDLRXΓΔΛ unc[8] al plu (al[4] *σαλευθησοντ.*) it[pl] vg ... CKΠ 1. 127. 131. al plus[20] a e q *παρελευσεται* (:: cf ad ll. pp.) | *ου μη παρελευσονται* cum ℵBDL 13. 33. 157. ... ς *ου μη παρελθωσι* (:: ut Mt; cf et. ad Mc) cum ARXΓΔΛΠ unc[9] al pler

34. *δε* cum ABCLR unc rell al pler it[pler] vg etc (et. Bas[eth 276] et [287]): ℵD 1. 13. 69. 209. 346. al[10] l aeth om, item Ir[int 282] et (paullo liberius) [272] | *εαυτοισ*: C*LVΠ* al pauc *αυτοισ* ... Meth[702] (*προσεχετε γαρ φησιν ο κυριοσ, μηποτε* etc) Cyr[ador 170] et [luc 410] om | *βαρηθωσιν* (Gb Sz) cum ℵABCLRXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Bas[eth 287] Cyr[luc 410] ... ς (= Gb Sz) *βαρυνθωσιν* cum DH al mu Meth[702] Bas[eth 276] Cyr[ador 170] (Epiph[401] *μη βαρυνεσθωσαν, φησιν, υμων αι* etc) | *υμων αι καρδιαι* cum ℵCDLRΓΔΛΠ unc[9] al pler (cop) Meth[702] Bas[eth 276] et [287] Epiph[401] Cyr[ador 170] ... Ln *αι καρδ. υμων* cum ABX al[6] (item Latt etc) | ℵAB* LMRXΓ al *κρεπαλη* | *επιστη εφ υμ. αιφνιδ.* cum ℵBDLR 77. 157. it vg (syr[cu] *η ημερ. εκειν. επιστ. εφ υμ. αιφν.*) (Meth omisso *αιφνιδ.*) Tert[marc 4, 39] (*et insistat eis repentinus dies ille velut laqueus*) (Eus[luc 205] *επιστ. αιφν. εφ υμ.*) ... Ln *αιφν. επιστ. εφ υμ.* cum A al aliq cop syr[sch] Bas[eth 287] Ir[int 278] ... ς *αιφν. εφ υμ. επιστ.* cum CΓΔΛΠ unc[9] (X omisso *εφ υμ.*) al pler arm syr[p] Bas[eth 276] | *αιφνιδιοσ* (ℵACFKLMRXΓΔ al mu *εφνιδ.*, D* *ενιφνιοσ*, ** *εφνιοσ*): EΓΠ 1. 33. 69. al[40] fere Bas eth bis (sed var cdd[287]) *-διωσ* (et. Ir[int] *repente*) | *η ημερα*: DKV om *η*

35. *εκεινη* [35] *ωσ παγισ· επ. γαρ* (d *autem*) cum ℵBDL 157. a b c e ff[2] i cop Meth[702] (*και επιστη εφ υμ. η ημ. εκ. ωσ παγισ.*) Cyr[luc 410] (*ινα μη αιφν. επελθη η ημερ. εκει. ωσπερ παγισ προσ υμασ μηδεν ωφεληθεντασ εκ του προακηκοεναι*) Tert[marc 4, 39] (vide ante. Post verba *velut laqueus* pergit ad v. 37.) ... ς Ti *εκεινη·* [35] *ωσ παγισ γαρ επ.* cum AC RXΓΔΛΠ unc[9] al pler f l (sed * om *enim*) q vg syr[cu] et [utr] et [hr] ([240] om *γαρ*, non item [230]) arm Eus[luc 205] (*ωσ παγισ γαρ η του κυριου παρουσια επελευσεται επι* etc) Bas[eth 276] Ir[int 278]. Libere aeth *dies illa subito, sicut rete quod descendet* etc | *επεισελευσεται* cum ℵ*BD a e (a *intrabit*, d e *introibit*) ... ς *επελευσεται* cum ℵ[c]ACLRXΓΔΛΠ unc[9] al pler (69. 235. 433. al pauc *ελευσεται*, 157. *επιστησεται*) Eus[luc] Bas eth, item *superveniet* it[pler] vg (et. Ir[int 278]) etc | *παντασ* (et. Ir[int 278]

καθημένουσ ἐπὶ πρόσωπον πάσησ τῆσ γῆσ. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰσ ἡμέρασ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰσ δὲ νύκτασ 37s Mt 21, 17
ἐξερχόμενοσ ηὐλίζετο εἰσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ Io 8, 1s
πᾶσ ὁ λαὸσ ὤρθριζεν πρὸσ αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

Eus^{luc} Bas^{eth276}): D om. Praeterea dg^{scr} al pauc syr^{hr240} (non item ^{230}) om *επι παντ. τ. καθημ.* (69. al aliq *κατοικουντ.*) | *πασησ*: ΛK U^{2}Π al pauc (al^{3scr}) post *τ. γησ* pon ... 1. 108. 131. ff$^{2.}$ mt syr^{cu} Ir^{int378} om

36. *αγρυπνειτε*: LXΔ al *-πνητε* | *δε* cum ℵBD a e cop^{petr2} ... ς *ουν* cum ACLRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} b c f ff$^{2.}$ i l m^{35} q vg cop syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr230}$ (^{240} om) arm aeth (:: ut ll. pp.) | *κατισχυσητε* cum ℵBLX 1. 33. 36. 57. 131. 157. 209. cop syr$^{hr230\ et\ 240}$ aeth ... ς Ti *καταξιωθητε* cum ACDRΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg syr$^{cu\ et\ utr}$ arm Tert$^{res\ car\ 22}$ (:: sane speciosum illud quidem et ex ipsius usu Lucae adsumptum) | *ταυτα παντ.* c. ℵ^{c}BDLX al vix mu b c f ff$^{2.}$ l m^{35} q (g$^{1.2.}$ e silentio) vg (et. for fu etc) cop etc ... Ti *παντ. ταυτ.* cum AC*M al aliq a e i syr$^{p\ et\ hr\ bis}$ Tert$^{res\ car22}$ (*effugere omnia ista*) ... Gb^{0} Ti^{synops} om *ταυτα* cum ℵ*C^{3}RΓΔΛΠ unc^{8} al plus^{100} am; syr$^{cu\ et\ sch}$ om *παντα*, U al pauc om *τα* | *σταθηναι* et. f (g$^{1.2.}$?) vg: D a b c e ff$^{2.}$ i l m q *στησεσθε* (*stabitis*), Tert$^{res\ car22}$ *stetis*

37. *εν τω ιερω διδασκ.* cum ℵACDLRXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} (G om *διδασκ.*) a cop syr^{p} (Tert^{marc} *per diem in templo docebat*) ... BK b c e f ff$^{2.}$ g$^{1\ 2.}$ i l q vg syr$^{cu\ et\ sch}$ aeth (*docebat in templo*) *διδασκ. εν τω ιερ.* (:: Mc 12, 35. *διδ. εν τ. ιερ.* non fluct; contra Mc 14, 49. *εν τ. ιερ. διδ.* a multis temptatum) | *τασ δε νυκτ. εξερχομενοσ*: D om (excidit versus) | *ηυλιζετο* (A *διηλιζ.* sic): D *εισ τ. ορ. ηυλιζετο* (d *habitabat*, sed D^{gr*} *ηυλησετο*). Similiter 157. *εισ οροσ εξερχομενοσ ηυλιζετο* | *το καλουμενον*: X*(sed suppl^{*mg})r 1. 131. 209. e om. Cf Tert$^{marc4,\ 39}$ *ad noctem vero in elaeonem secedebat* | *ελαιών*: hoc accentu Λ al mu; EHKMUΠ al plu *ελαιῶν*, it^{pler} vg *oliveti*, c *olivarum* ... XΓ 1. 131. 209. *των ελαιων*

38. *ωρθριζεν*: EF*HMXΓΔ al aliq *ορθριζ.* | *εν τω ιερω* (et. C^{2}; C*?U al pauc *ορει*): D e post *ακουειν αυτου* pon. Praeterea 13. 69. 124. 346. post *ακου. αυτ.* add *και απηλθεν εκαστοσ εισ τον οικον αυτου* et quae sequuntur Ioh 8, 1—11 (pericopa est de adultera). Qua de re cf ad Ioh 7, 53

XXII.

1 s Mc 14, 1 s Mt 26, 1 ss 1 [260.1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα,
2 [261.1] καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὸ πῶσ ἀνέλω-
σιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3—6 Mt 26, 14—16 Mc 14, 10 s Io 13, 2. 27 3 [262.9] Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶσ εἰσ Ἰούδαν τὸν καλούμενον
Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 [263.2] καὶ ἀπ-
ελθὼν συνελάλησεν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖσ τὸ πῶσ αὐτοῖσ

XXII, 1 *ηγγιζεν* (et. Philopon[612] ap Gall[13]): D L b e g[1.] i l q *ηγγισεν* | *δε*: K om

2. *και εζητ. οι αρχιερ. και οι γρ.* (et. Philopon[612]): D c *οι δε αρχιερ. και γραμματ. εζητουν* | *το*: D 254. om | *ανελωσιν* (it vg *interficerent*): D *απολεσωσιν* (d *perderent*) | *εφοβ. γ. τ. λαον*: G om | *γαρ* et. a e f l cop syr[cu et utr]: D al[8] b c ff[2.] g[1.] i q vg arm aeth *δε*

3. Ex eis quae Epiph[marc 342] *ελεγχ. ξ'* dicit et Tert[marc 5,6] coniici licet Mcionem abiecisse quod h. l. de Satana scriptum est. Scripsit igitur in hunc fere modum: *απελθων δε ιουδασ - συνελαλησεν.* | *σατανασ* cum ℵABCDLPXΓΔΛ unc[8] (R[vid] sed non satis apparet) al longe plu Or[4, 386] ... ς (= Gb Sz) *ο σατ.* cum U al mu Eus[dem 468] | *εισ ιουδαν* (et. Or Eus[dem]): D *εισ τον ιουδαν* ... cop aeth *in cor Iudae* | *τον* (Or[4, 386] om, ut editum est) *καλουμενον*: G om | *καλουμενον* cum ℵBDLX 69. al[5] cop arm ... ς Ln *επικαλουμενον* cum ACPRΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4, 386] Eus[dem 468] (it vg *qui cognominabatur* vel *-natur*, contra d am *qui vocatur*) | *ισκαριωτην* (et. Eus[dem]; E* *εισκαρ.*, G *σκαριωτην*): D[gr] *ισκαριωδ*, Or *ισχαριωθ*, item a d *iscarioth*, b f ff[2.] g[1. 2.] i q am fu for san gat mm *scarioth*; contra e *schariotes*, c l Hil[481] *scariotha*, vg[ed] *iscariotes* | *οντα* (e *qui erat*): a ff[2.] g[1.] i vg *unum*, b c f l q *unus* (quod pendet a verbis *qui cognominabatur*), item syr[p] c.* ... g[2.] non exprim | *εκ του αριθμου* (e *ex numero*, a *de numero*): b c f ff[2.] g[1. 2.] i l q vg non exprim *του αριθμ.* (habent enim *de duodecim*) ... X *εισ τουσ αριθμουσ*. Pergit D[gr] *εκ* (sed punctis improbatur) *των ιβ*

4. *τοισ αρχιερ.* cum ℵABDLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg cop syr[hr] Or[4, 386] ... Ln add *και τοισ* (P al pler Eus[bis] om) *γραμματευσιν* c. CP al[10] a b c e ff[2.] i l q syr[cu et utr] arm aeth Eus[dem 468 et 479] | *και* (c. ℵABLPRXΓΔΠ unc[6] al[70] Or[4, 386] Eus[dem 479]; ς Ln add *τοισ* c. CSUΛ al permu Eus[dem 468]) *στρατηγοισ*: D 31[ev] a b c̄ e ff[2.] i l q (non item f vg) syr[cu] aeth om (:: cf ll. pp.). Contra CP tisch* al[9] syr[sch et p] (non item hr) Eus[dem 468 et 479] add *του ιερου*. Non item Mcion[epiph 316 et 342] ubi est: *συνελαλησε τοισ στρατηγοισ το* ([316] *και το*) *πωσ αυτον παραδω αυτοισ.* | *το πωσ*: D arm *πωσ* ... 13. 69. 124. 346. Or[4, 386] Eus[dem 479] *οπωσ* (Eus[dem 468] *ινα*) | *αυτοισ παραδω αυτον* cum ℵBCGKLΠ 116. 48[ev] al[5scr]; D a *παραδοι* (*traderet*) *αυτον* omisso *αυτοισ* ... ς *αυτον παραδω αυτοισ* c. APXΓΔΛ unc[6] al pler b c f q vg arm Mcion[epiph]

παραδῷ αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 7–13 Mt 26, 17–19 Mc 14, 12–16
8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοι-
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ
θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόν-
των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον
ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσ-

---

bis Or Eus^dem bis; e ff^2. i l *illum traderet* omisso αυτοις. Libere var cop syrr aeth

5. και εχαρησαν (et. Eus^dem468 et^479): 1. 118. 131. 209. b ff^2. i l q om | αυτω: Δ αυτοις | αργυριον cum ℵBDLPRΓΔΛ unc^6 al plu Eus^dem468, item *pecuniam* it vg etc (cop *argentum*) ... AKUXΠ al^70 syr^p Eus^dem479 αργυρια (Gb'; iidem fere testes idem in Mc praebent), aeth τριακοντα αργυρια :: ut Mt

6. και εξωμολογησεν cum ℵ^cb ABDLPRXΓΔΛΠ unc^8 al pler e f vg cop syr omn etc ... Ln om (:: ut ll. pp.) cum ℵ*et^cac 31^ev 48^ev semel a b c ff^2. i l q Eus^dem468 | εξωμολογησεν: HUΓ al mu εξομολ., D ωμολογ. et P ομολογ., 57. συνεξωμολ. | του παραδ. αυτον: P ινα παραδω αυτον, 36^ev ιν. αυτ. παραδω :: ex Mt | αυτοις hoc loco cum ℵABCL 157. b i l ... ς ante ατ. οχλ. (haec om 13. 69. al aliq) cum PXΓΔΛΠ unc^8 al pler c f ff^2. q cop syr^cu et utr et p arm aeth Eus^dem ... D al^7 a e vg om (:: ut ll. pp.)

7. δε: G al pauc add και | η ημερα: AC Δ f^scr* om η | των αζυμων et. c f g^1. 2. q vg syr^p et hr: D a b e ff^2. i l syr^cu et sch του πασχα (sed a om εν η εδ. θυ. το πασχ.) | εν η cum ℵAPXΓΔΛΠ unc^9 al pler (item it vg *in qua, in quo*) Eus^pasch216 ... BCDL al pauc om εν | εδει: 69. 346. al pauc δει ... H εστιν

8. πετρον: D τον πετρ. | BD ιωανην | το πασχ. ινα φαγωμεν: 13. 69. 124. ινα φαγ. το πασχ., item Mcion^epiph316 et^348 και ειπε τω πετρω και τοις λοιποις· απελθοντες ετοιμασατε ινα φαγωμεν το πασχ.

9. Γ om versum | ειπαν cum ℵBCDL ... ς ειπον cum APRXΔΛΠ unc^8 al omn^vid | θελεις: 13. 69. 124. 346. arm (item syrr) add ινα | ετοιμασωμεν: V 1. 106. 209. 262** tisch** al^70 fere ετοιμασομεν. Praeterea B syr^p (cdd^bars et bodl, non item rell) add (:: e Mt) σοι φαγειν το πασχα, item ff^2. *tibi pascha* et mm *pascha*, item DP al pauc c e gat sah aeth σοι, hinc Ln [σοι] ... Or^3,256 libere που θελεις ετοιμασομεν σοι το πασχα (e Luca? Certe quae sequuntur non a Mt pendent)

10. αυτοις: D e om (:: ut Mt) | εισελθοντων: D εισερχομενων, it vg *introeuntibus* (et. d) vel *intrantibus* | K ημων | συναντησει c. ℵABPRΓΔΛΠ unc^8 al pler ... CLX al pauc υπαντησει, D al^5 Or^3,256 απαντησει | κεραμ. υδατος (ℵ* om, suppl^cb) βασταζων: D βαστ. κερ. υδ. (*baiu-*

πορεύεται, 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ· λέγει σοι ὁ
διδάσκαλοσ· ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
θητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνοσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-
μένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει
αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 ss Mt 26, 20 ss Mc 14, 17 ss 14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν
αὐτῷ. 15 $^{264. 10}$ καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα

---

lans bascellum aquae), e *ferens amphoram aquam portans* (sic) | *εισ ην* cum ℵBCL z^{scr} semel, b c e f ff^{2} g^{2} i vg sah cop syr^{p} et ^{hr} arm; item X *εν η*, l q am fu san *in qua* (q *quo*), a *qua* ... ς Ti *ου* (d *ubi*) cum DΓΔΛ unc^{6} al longe plu (157. *οπου*) syr$^{cu\ vid}$ et (praemisso *και*) ^{sch}; item AKMPRΠ al^{15} *ου εαν* (:: Mc *και οπου εαν εισελθη*) | *εισπορευεται*: PXΠ^{2} al aliq *-ηται*

11. C *οικωδεσποτη* | *τησ οικιασ*: ℵ add *λεγοντεσ* | *σοι*: DUX al^{10} q syr cu et ^{sch} pers^{p} (non item syr^{p} et ^{hr}) om (:: ut ll. pp.) | *εστιν* ut ℵABC ELPRSXΓΔΛ etc ... praeter ς et. Ln h. l. *εστι* ut DKMUΠ etc | *το καταλυμα*: ℵC 124. arm add *μου* (:: ut Mc), item aeth *eius*

12. *κακεινοσ*: D *ἐκεινοσ*, item Or^{3,256} (*βασταζων, εκεινω ακολουθησατε. εκεινοσ υμιν δειξει* etc) | *δειξει*: K al pauc *υποδειξει*, sed K om *υμιν* | *αναγαιον* (et. Gb Sz) c. ℵABDLPRS^{mg}ΔΠ* unc^{6} al plu, item C al (al^{2} ^{scr}) *αναγεον* ... ς (= Gb Sz) *ανωγεον* cum XΓ al mu (et. Or^{3,256} et ^{4,402}), item SUΛΠ^{2} al mu (et. Or^{3,194}) *ανωγαιον*, 69. 157. al *ανωγεων*. Latt sic: f vg *caenaculum*, a *maedianum*, b *pede plano locum*, d q *superiorem locum*, c e ff^{2} i *in superioribus locum* (l *et ille vobis ostendet, et in superioribus magnum stratum parate*). Praeterea D add *οικον* | *μεγα* (a b c e ff^{2} i q post *stratum* pon): D e^{scr} sah om] *εστρωμενον*: X 69. 124. add *ετοιμον* (Or ^{3,256} add *σεσαρωμενον ετοιμον* et ^{3,194} *και κεκοσμημενον*) :: cf Mc | *εκει* cum ABCDPRΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc ... ℵLX 131. f i^{blan} arm^{ed} aeth *κακει* (:: ut in Mc edidimus)

13. *ειρηκει* cum ℵBCDL 69. a (*dixerat*) ... ς Ti *ειρηκεν* cum APRΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item *dixit* it^{pler} vg ... X al plus^{10} *ειπεν* (:: ut Mc) | *αυτοισ*: D^{gr*} *αυτοσ*

14 sqq. Epiph^{316} et^{344} ex Mcione: *και ανεπεσε, και οι δωδ. αποστ. συν αυτω. και ειπεν· επιθυμια επεθυμησα τουτο το πα. φαγ. μ. υμων προ του με παθειν.* Tum pergit: *παρεκοψε το· λεγω γαρ* (^{344} om) *υμιν, ου μη φαγω αυτο απαρτι, εωσ* (^{344} add *αν*) *πληρωθη εν τη βασιλ. του θεου.* Nec contra sunt quae exscripsit Tert^{marc4,40}.

14. *η ωρα*: L g^{scr} om | *οι αποστολοι* cum ℵ*BD 157. a b c e ff^{2} i l sah syr^{cu} ... ℵ^{ca}LX 6^{ev} *οι δωδεκα* (:: ut ll. pp.) ... ς *οι δωδεκα αποστολοι* cum ℵ^{cb}ACPRΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q vg cop syr^{utr}et^{hr} cop arm aeth Epiph^{marc316}et^{344} (vide ante)

15. Locum evang. Ebion. huc spectantem vide ad Mt 26, 17 | *προσ αυτουσ* (et. a e): L it^{pler} vg *αυτοισ*

τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 [265.2]
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ
εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰσ ἑαυτούσ· 18 λέγω γὰρ Mt 26, 29 Mc 14, 25
ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου
ἕωσ ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 [266.1] Καὶ λαβὼν ἄρτον 19 s Mt 26, 26 ss Mc 14, 22 ss 1 Co 11, 23–25

16. οτι (et. it vg Or[int3,899]): C*vid DX om | ουκετι cum C[2]DPXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg (b ff[2] g[1.2] i l q vg *ex hoc*, c d e *iam*, f *ultra*) syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[int3,899] (*amodo*) ... ℵABC*[vid]HL al[4] a sah cop om (Epiph[marc] απαρτι, vide ante): hinc Ln [ουκ.] et Schu ex Mc 14, 25 inlatum putat; at in Mc similes testes om, praeterea cf v. 18 | ου μη φαγω: D μη φαγομαι | αυτο cum ℵBC*[vid]L 1. 118. 131. 209. 239. it[pler] vg sah cop syr[cu] et[sch] et[p mg] Or[int3,899] Epiph[marc] (vide ante) ... ς Ti εξ αυτου cum AC[2]PXΓΔΛΠ unc[8] al pler f (*ex hoc*) arm aeth syr[p txt] et[hr], item D al[4] απ αυτου (*ab eo* d) | οτου: 1. 118. 131. 209. 239. ου | πληρωθη: e *adimplear* ... D καινον βρωθη (:: cf Mt 26, 29 Mc 14, 25)

17. 18. Hos versus om 32[ev] b e syr[cu] syr[widman] et[cdd mu] (ut guelph et heidelb et al ap Jones; teste Adler „omnes"), sed de b e syr[cu] vide ad 19. 20.

17. ποτηριον cum ℵBCEGHLSVΓΔΛ al longe plu ... Ln το ποτηριον (:: ex v. 20) cum ADKMUΠ al[25] fere | τουτο cum ℵ[c]ABCD unc rell al pler it[pler] etc ... ℵ* 13[ev] e (g[1.2]?) vg om | και διαμερ. (pro *dividite* hab e *vidite*, q *divite*): D[gr] e sah cop syr[cu] et[hr] om και | εισ εαυτουσ (L αυτ.) cum ℵ[c]BCLM 1. 13. 42. 69. 118. 124. 131. 346. al[4scr] it vg (Latt *inter vos* vel *in vobis*) syr[cu] et[sch] et[hr] cop arm ... ς εαυτοισ cum ADXΓΔΛΠ unc[7] al pler sah syr[p] ... ℵ* αλληλοισ

18. οτι cum ℵAXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg syr[cu] et[utr] et[hr] sah cop arm ... Ti om cum BCDGL 1. al[7] e mt aeth (:: similes testes licet pauciores om v. 16) | απο του νυν cum ℵBKLMΠ al plus[15] (225. απ αρτι) e *amodo non vivam amodo*) sah cop syr[p] et[hr] aeth, item (sed ante ου μη pon) DG 1. al aliq (e vide ante) syr[cu] arm (:: απο τ. νυν Lucae tantum non proprium est, cf 1, 48. 5, 10. 12, 52. 22, 69. Act 18, 6. Praeterea non legitur nisi 2 Co 5, 16. Cf et. Mt 26, 29 ubi est απ αρτι et Mc 14, 25 ubi est ουκετι) ... ς Ti om cum ACXΓΔΛ unc[5] al pler it[pler] vg syr[sch] | γενηματοσ cum ℵABCDLXΓΔΛΠ unc[7] al plu ([19] apud Scriv) ... ς γεννηματοσ cum K al mu | οτου cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler ... ℵBC[2]FL al[10] fere ου (C* om vdtr) :: cf ad 12, 50. 15, 8 | ελθη: D syr[cu] et[sch] et[hr] ante η βασ. τ. θε. pon. Syr[p mg] aeth (:: ex ll. pp.) habent *donec novum bibero in regno dei*

19. 20. Inde a verbis το υπερ υμων διδομενον usq ad το υπερ υμ. εκχυννομενον (exeunte v. 20) D a ff[2] i l (non item c f g[1.2] q vg) om, item b e sed eorum loco huc transposita habent και δεξαμενοσ πο-

εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς ἐμὴν ἀνά-
μνησιν. 20 [267.2] *καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι,*
21 ss *λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ*
Mt 26, 21 ss Mc 14, 18 ss *ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.* 21 [268.2] *Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδι-*
Io 13, 21 ss *δόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.* 22 *ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ*
ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. 23 [269.1] *καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζη-*
τεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
πράσσειν.

τηριον usq *η βα. τ. θε. ελθη*, quae iidem vv. 17 et 18 omiserunt. Similiter syr^{cu} versum 20. om eiusque loco vv. 17 et 18 ponit.

19. *λεγων*: Δ add *λαβετε* (ex ll. pp.) | *υπερ υμων*: Γ al pauc *υπ. ημων*, arm *υπ. πολλων* … aeth add *in redemptionem multorum* | *διδομενον*: syr^{cu} om (:: ut 1 Co 11, 24) | *εις*: B* om. Praeterea huc cf Iust$^{apol\ 1,66}$, quem locum ad Mt 26, 26—28 adscripsimus.

20. *και το ποτηρ. ωσαυτως* cum ℵBL cop (item sah *atque calicem quoque*) syr^{hr} … ς Ln *ωσαυτ. και το ποτη.* (:: ut 1 Co lectione non fluct) cum AXΓΔΛΠ unc^9 al omn^{vid} c f g$^{1.2.}$ q vg syr^{utr} rell Bas$^{eth\ 254}$ | *η καινη* (syr^{cod} om) *διαθηκη* (et. f g$^{1.sil}$ q vg sah cop etc): c g$^{2.}$ gat mm aeth (syr^{sch} et^{hr}) *novi testamenti* (c pergit *sanguinis mei*) … U al mu f (c q vg *hic est calix*) Bas^{eth254} add *εστιν*. Cf huc Or^{3,823} *ειπερ ουν καινος αιων εστιν ελπιζομενος και γη καινη – και ως εν τω ευαγγελιω γεγραπται, ποτηριον καινης διαθηκης, απο αμπελου οιμαι καινης* etc | *αιματι μου*: 13. 69. 124. al pauc *εμω αιματι* :: ut 1 Co | *εκχυννομενον* cum ℵAB*ELTUΔΠ al aliq … ς *εκχυνομενον* cum B^{3}XΓΛ unc^7 al pler

21. *ιδου*: 13. 69. al^6 ac plures om | *μετ εμου* (et. Or^{4,436} et ^{442}): D 57. syr^{sch} pers^p om

22. *οτι* cum ℵBD^{gr}LT 157. z$^{scr\ semel}$ sah cop … ς Ln *και* cum AXΓΔΛΠ unc^9 al pler b c e f ff$^{2.}$ i l q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth … a d Or^{4,436} om | *ο υιος μεν* cum ℵ^{c}BLT c e (hi duo *et filius quidem*; a d tantum *filius quidem*) sah cop … ς Ln *ο μεν υιος* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. AXΓΔΛΠ unc^9 al omn^{vid}; D^{gr} *μεν ο υιος*, b f ff$^{2.}$ i l q vg *et quidem filius* … ℵ* om *μεν*, nec exprim syr^{cu} et^{sch} et^{hr} | *το ωρισμενον* (Λ al *ορισμ.*): sah syr^{hr} Or^{4,436} add *αυτω*, syr^{cu} aeth *de eo* | *πορευεται* hoc loco cum ℵBDGLT 13. 69. 124. 157. 346. 48$^{ev\ semel}$ al$^{evv2\ sem}$ it^{pler} vg arm syr^{hr} Or … ς ante *κατα* (:: cf ll. pp.) c. AXΓΔΛΠ unc^8 al pler f sah cop syr^{cu} et^{utr} aeth | *τω ανθρωπω*: D e syr^{cu} om (Tert$^{marc\ 4,41}$ *Vae* ait, *per quem traditur filius hominis*)

23. *και αυτοι*: D e f sah *αυτ. δε* | *συνζητ.* cum ℵABDGLTΔ etc … ς *συζητ.* c. XΓΛΠ unc^8 al certe pler | *το*: DL 254. Or^{4,436} om | *αρα*: Γ sah om | *ειη* (ℵ* *ειη εξ αυτων ειη*, sed ℵ^c del *ειη* sec): 1. 131. 157. 209. al

24 [270.2] Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ αὐτῶν 9. 46
δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οἱ βασιλεῖσ τῶν ἐθνῶν 25 ss Mt 20, 25 ss
κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντεσ αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν- Mc 10, 42 ss
ται· 26 ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡσ ὁ
νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ διακονῶν. 27 [271.10] τίσ γὰρ μεί-
ζων, ὁ ἀνακείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενοσ; ἐγὼ δὲ ἐν

---

pauc εστιν, al aliq ην | εξ αυτων (et. c f vg syr[utr] et[hr] Or): D 142* a b e ff[2] i l q syr[cu] om | μελλων: DL al aliq Or post τουτο, 69. 346. post πρασσ. pon. Latt *quis esset* (c add *ex eis*) *hoc facturus* b c ff[2] i l q, *quisnam esset qui* (e *quod*) *hoc facturus esset* a e, *quis esset ex eis qui hoc fact. esset* f vg

24. δε και (et. f vg Bas[eth301]): ℵ 127* f[scr] a b c e ff[2] i l q gat mm tol Or[3,722] om και | ADF al φιλονικεια, BT -νικια | εν αυτοισ (e *in illis*, d *in eis*, it[pler] vg *inter illos* vel *eos*) ita et. ℵ[c] ... A*T 69. 346. εν εαυτοισ, ℵ* εισ εαυτουσ ... Or[3,722] αυτων | τισ αυτων δοκει ειναι (Or ἦ) μειζων: D a τισ αν (*quisnam*) ειη (*esset*) μειζων, item syr[cu] et[sch], item (retento αυτων) sah cop; item f *quis eorum esset maior*, q *quisnam maior eorum est*

25. ο δε: A al aliq syr[sch] pers[p] Bas[eth301] Dam[par510] add ις (syr[cu] *dominus noster*) | κυριευουσιν (et. Or[3,722] Bas[eth]): UX 13. 69. 124. al[15] Or[1,710] Dam[par510] κατακυρ. (:: ut ll. pp.) | και οι εξουσιαζ. αυτων ευεργεται (et. ℵ[c]): ℵ* και οι αρχοντεσ των (supple εθνων) εξουσιαζουσιν αυτων και ευεργ. (:: ex Mt fluxit)

26. γινεσθω (ℵBD γειν.) cum ℵBDLT 1. al aliq Dam[par510cod] ... ς Ln Ti γενεσθω cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler Bas[eth301] | ο (D 69. om) νεωτεροσ (e f g[2] am fu for ing san mt al *iunior*, b q *adulescentior*): D a c ff[2] i l vg[ed] (sah[vid], item cop[petr2] *sicut puer*) μεικροτεροσ (*minor*, d *minus*) | ο διακονων: D ο διακονοσ, item c ff[2] i vg *ministrator*, f q *minister*

27. τισ γαρ (ℵ* add ο) μειζων (ita ff[2], FL 13. 69. 124. al pauc a b c e f i l q vg syr[p mg] aeth etc add εστιν) ο ανακειμενοσ (T -κεινομενοσ) η ο διακ. ουχι (KM*Π 1. 209. al[5ser] al pauc Bas[eth310ed] ουχ) ο ανακειμενοσ: D (nec aliter d) μαλλον η ο ανακειμενοσ ... X om | ουχι ο ανακειμενοσ: a c e ff[2] i l mm *in gentibus quidem qui recumbit, in vobis autem non sic sed qui ministrat* ... syr[cu] om (pergens *nonne ego* etc) | εγω δε usq ωσ ο διακονων (et. Eus[luc181] Bas[eth301] Chr[1,650]): D εγω γαρ (d *autem*) εν μεσ. υμ. ηλθον (d *sum in medio vestrum veni*) ουχ ωσ ο ανακειμενοσ αλλ ωσ ο διακονων. Eadem agnoscit Or[4,410] ο δε ειπων· ηλθον ουχ ωσ ο ανακ. αλλ ωσ ο διακ. Similiter Or[int4,461] *qui dixerat: ecce ego sum in medio vestrum non sicut discumbens sed sicut ministrans*, item [3,886] *ego autem sum in medio vestrum non quasi qui recumbit sed quasi qui ministrat* (cf et. [1,391] καγω εγενομην εν μεσ. υμ. ουχ ωσ etc, item[4,37]; vix contra valet Or[4,418] ubi libere alludit: γενομενοσ εν μεσω ημων ωσ διακονων). Additamentum confirmat et. c *ego autem in medio vestrum sum non sicut recumbens sed sicut ministra-*

μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν. 28 *ὑμεῖσ δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότεσ*
μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασμοῖσ μου. 29 *κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼσ*
Mt 19, 28 *διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν,* 30 *ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ*
τῆσ τραπέζησ μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, [272.5] *καὶ καθήσεσθε ἐπὶ*
θρόνων κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 31 [273.10] *Σί-*
μων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο ὑμᾶσ τοῦ σινιάσαι ὡσ τὸν

---

tor (item Sedul^{rom} *ego sum in medio vestrum non sicut discumbens sed sicut ministrdns*) | AL 69. *εμμεσω* | *ειμι* post *υμων* cum ℵBLT c f ff^{2} i l vg Eus^{luc180} ... ς Ln Ti ante *εν μεσ. υμ.* pon cum AQXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} a b e q Bas^{eth} Chr^{1,650} Or^{int3,838} et ^{4,461}

28. *υμεισ δε εστ. οι διαμεμεν.* (et. Eus^{luc180}): D *και υμεισ ηυξηθητε εν τη διακονια μου ωσ ο διακονων οι διαμεμενηκοτ.*

29. *διατιθεμαι* (K post *υμιν*): A 1. al^{10} fere Ps-Ath^{2,528} *διατιθημι*, Or ^{2,625} *θησομαι* | *υμιν* (et. Eus^{luc180}): A 12. 16. al pauc syr^{p} cop^{fragm} ^{woid} schol^{237} et^{239} add *διαθηκην*. Item Or^{2,625} *καγω θησομαι υμιν διαθηκην, εσθιειν και πινειν επι* etc. Cf et. Eus^{luc206} *τραπεζα, ησ μεταληψονται οισ την διαθηκην διεθετο δια το μεμενηκεναι μετ αυτου εν τ. πειρασμοισ, ινα εσθιωσι* etc | *μου*: DΓ al aliq e om. Cf huc Pist^{89} „de hoc ipso dixisti nobis olim in parabola: vos *ὑπεμεινατε* mecum *πειρασμουσ*. Constituam vobiscum regnum, sicut meus pater constituit illud mecum, quod edetis et bibetis super meam *τραπεζαν* in meo regno atque sedebitis super duodecim thronos ut *κρινητε* duodecim *φυλασ* Israelis."

30. *εσθητε* cum BD*T ... ς *εσθιητε* cum ℵAD^{2}LQXΓΔΛΠ unc^{9} al pler (al pauc -*ιετε*) Eus^{luc180} | *πινητε*: L al pauc Eus^{luc} *πινετε* (A -*ται*). Praeterea 13. 69. 346. syr^{cu} sah^{wold} (sed om *μου* post *τραπεζ.*) cop ^{wi} add *μετ εμου* | *εν τη βασιλ. μου* (D e l am for ing tol syr^{cu} om *μου*) cum ℵAB(D)KLMQUXΔΠ al plu it vg sah cop (syr^{cu}) syr^{utr}eth^{hr} rell Eus^{luc180} (Ath^{218} ap Gall^{5} *επι τη βασ. μου*) ... EFGHSVΓΛ al^{30} fere Ps-Ath^{2,528} om, hinc Gb^{0}. Cf Or^{2,625} *επι τησ τραπεζησ του πατροσ εν τη αληθεια* | *καθησεσθε* cum ℵAB^{3}GLQΠ* al mu (AL -*σθαι*), item Gb'' Ln Ti *καθισεσθε* cum EFKMSUVXΓΛΠ^{2} al mu, item b d q *sedebitis* (e *sedentes*) ... B*TΔ *καθησθε* (B^{2}Δ -*σθαι*), DΓ *καθεζησθε*, ς *καθισησθε* cum H al mu; item it^{pl} vg *sedeatis* | *θρονων* (D 13. 69. 124. 346. 433. -*νουσ* :: ut Mt): ℵ^{c}DX al plus^{20} a b f l q (non item e i vg) syr^{cu} et P c.* et^{hr} arm (et. Pist, vide ante) praem *δωδεκα* (D *ιβ*) et 89. 8^{pe} al pauc c ff^{2} mm add idem :: ex Mt. Cf et. Or^{prov} (^{3}ap Mai, ^{119} Notitia) *τοισ μαθηταισ αυτου υπεσχετο δωσειν ο κυριοσ του καθισαι αυτουσ επι δωδεκα θρονων κρινονταισ τασ δωδ. φυλ. του ισρ.* | *κρινοντεσ*: BT i post *τασ* (D* om) *δωδ. φυλ.* pon

31. *σιμων σιμων* (ℵ om alterum) sine *ειπε δε* etc cum BLT sah cop (item Bas^{eth286}, certe enim nil praem. Non item^{eth277}) ... ς Ln praem *ειπε δε ο κυριοσ* cum ℵADQXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} b f q vg (praeterea a ff^{2} g^{1} l *ait autem dominus Petro: Simon Simon* [l om] *ecce*, i *ait*

σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστισ σου.
274.9 *καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψασ στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου.* 33 275.1 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμόσ εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ*
εἰσ θάνατον πορεύεσθαι. 34 *ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φω-*
νήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕωσ τρὶσ ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

33 s Mt 26, 33–35 c 14, 29–31 Io 13, 36–38

---

autem dominus Simoni Petro: Simon ecce, gat mm *ait autem Iesus Simoni: Simon ecce*, e *ille autem dixit Petro quoniam satanas*, Cyp^{14} *dixit autem dominus ad Petrum: Ecce satanas*) syr^{p} (syr^{hr} *dix. autem dominus Iesus*, syr^{sch} *et dix. Iesus*, pergens *Simoni*, syr^{cu} *et dominus noster dix. Simoni: Simon ecce*) etc | *υμασ του σινιασαι* (Γ al aliq add *σε*, sah cop syr^{hr} repetunt *υμασ*): a vg Hier^{iovin} *vos ut cribraret* (a scr.), b e f ff$^{2.}$ i l q *ut vos ventilet*, c *ad cernendum* (omisso *υμασ*), Tert^{fug} *uti cerneret vos*, Cyp^{14} *ut vos vexaret*. Praeterea ℵ habet *ξινιασαι*, suprascripto *σ* super ξ. Chr$^{3, 44}$ *τι εστι σινιασαι; αγαγειν, περιαγαγειν, σαλευσαι, κινησαι, διαδονησαι, βασανισαι.*

32. *δε εδεηθην* (Δ *δε ηθην*): L *δε δεηθην* | *εκλιπη* cum ℵBDKLMTUXΠ al^{60} fere Bas$^{eth 277}$ et^{286} Chr$^{1, 607}$ et$^{3, 44}$ et$^{5, 570}$ et^{alibi} Cyr$^{4, 985}$ ... ς *εκλειπη* cum AEGHQSVΓΔΛ al plu (Bas$^{2, 160}$ sed cdd fluct) | *και συ ποτε*: D e sah *συ δε* | *επιστρεψασ* (K *-στραψασ*): D e *επιστρεψον και* | *στηρισον* cum ℵABKLMQTΠ 1. al, item X *επιστηρισον* ... ς *στηριξον* c. DΓΔΛ unc^{6} al pler Bas$^{2, 160}$ | *αδελφουσ*: Δ *οφθαλμουσ* (et. δ *oculos*) | *σου* (absq additam f g$^{1.}$ vg): a b c e ff$^{2.}$ i l q add *et rogate* (l *orate*) *ne intretis in temptationem* (a *-one*)

33. *ο δε ειπεν αυτω* (e *ille autem dixit illi*, c vg *qui dixit ei*): Δ *ειπεν δε αυτω*, a b f ff$^{2.}$ i l q *dixit autem ei Petrus*, syr^{sch} *Simon autem dixit ei*

34. *ο δε*: X syr^{cu} et^{sch} et^{hr} add $\overline{ις}$ | *πετρε* (syr^{sch} *Simon*): syr^{cu} om | *ου* cum ℵBLQTX al pauc ... ς Ln *ου μη* (:: ut Ioh lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *φωνησει* (L *-σεισ*): VΓ al^{70} fere *φωνηση* (:: cf Ioh) | *αλεκτωρ*: syr^{cu} add *bis* | *εωσ* cum ℵBLT 69. 124. 157. 346; item KMXΠ al^{15} fere *εωσ ου* (:: ut Ioh), D *εωσ οτου*. Item it^{pler} vg sah cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} ... ς *πριν η* (Q al pauc om *η*) cum AΓΔΛ unc^{6} al longe pl (item Q al pauc) (syr^{cu}) syr$^{p\ txt}$ arm aeth (:: cf Mt et Mc, item infra v. 61). Mutat locum e sic: *nocte hac antequam gallus cantet ter me negabis* (:: cf Mt et Mc) | *απαρν. μη ειδεν. με* (D *με απ. μη ει. με*, d *me negabis nescire me*) cum ADΓΔΛΠ (*om *μη*) unc^{8} (H *απ. του μη* etc) al longe plu sah syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth ... Ln *με απαρν. ειδεναι* cum ℵBLT 13. 131. al (c *me negabis nocte* sic, *nocte* pro *nosse*) l (*tu me abneges ter nosse*), item Q al f *απαρν. με ειδ.* (*abneges me nosse*), item MX al i q vg *απαρν. ειδ. με* (*abneges nosse me*), item cop syr^{p} ... b *me neges*, e *me negabis*, ff$^{2.}$ *abneges me*, item a (*tu me ter abneges*) :: fidei absonum est ex *με απαρν. ειδεναι* ortas esse lectiones reliquas. Cf huc illud *οι αντιλεγοντεσ αναστ. μη ειναι* 20, 27 | *απαρνηση*: Γ al aliq *-νησει*

35 $^{276.10}$ *Καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλ-*
λαντίου καὶ πήρασ καὶ ὑποδημάτων, μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ δὲ
εἶπαν· οὐθενόσ. 36 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάν-*
τιον ἀράτω, ὁμοίωσ καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμά-
τιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 $^{277.8}$ *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι*
Es 53, 12 *τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων*
ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. 38 $^{278.10}$ *οἱ δὲ εἶπαν·*
κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.

---

35 sqq. De Mcione Epiph^{316}et^{345}: *παρεκοψε το· οτε απεστειλα υμασ, μη τινοσ υστερησατε, και τα εξησ, δια το· και τουτο το γεγραμμενον δει τελεσθηναι, το· και μετα ανομων συνελογισθη.*

35. *βαλλαντιου* cum ℵABDLQS^{2}TX^{2}ΔΛ^{2}Π^{2} unc^{8} al plu ... ς *βαλαντιου* cum S*X*ΓΛ*Π* al plu (et. Or^{3,653} editum) | *και υποδηματων*: Γ al aliq aeth om | *τινοσ* (ℵ^{c}): ℵ* *τι* exeunte versu | *υστερησατε*: Γ *-σητε*, 131. 209. *-θητε* (l. *-θη*) | *ειπαν* cum BDLT ... ς *ειπον* cum ℵQXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{3,653} Chr^{3,220}, A *ειπεν* | *ουθενοσ* cum ABQTXΓΔΠ unc^{8} al^{50} fere ... ς Ln *ουδενοσ* cum ℵDLUΛ al plu Or Chr

36. *ο δε ειπ.* cum ℵ*D e syr^{hr} Chr^{3,220} ... ℵ^{c}BLT al^{4} sah cop *ειπεν δε*, syr^{cu} et^{sch} *ειπεν*, aeth *και ειπεν* ... ς Ln Ti *ειπεν ουν* cum AQXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{p} arm (Or^{3,653} *ειπ. ουν αυτοισ ο* $\overline{ισ}$) | *αυτοισ*: D 1. al pauc a b e ff$^{2\cdot}$ i (l *dixit ergo iterum*) arm om | *βαλλαντιον* cum ℵABDLQTX^{2}ΔΛ^{2}Π unc^{8} al plu ... ς *βαλαντ.* cum X*ΓΛ* al plu (s ut ante?) | *αρατω* (it vg *tollat*) et. Or^{3,653}: D *αρει* (*tollet*). Cf Bas^{regg500} *αρατω ητοι αρει· ουτω γαρ και τα πολλα των αντιγραφων εχει - ωσ μη ειναι προσταγμα αλλα προφητειαν προλεγοντοσ του κυριου* | *αρατω ομοι.* (Chr^{3,220} et ^{222} om) *κ. πηραν*: syr^{cu} *η πηραν αρατω* | *πηραν* (it^{pler} d vg *peram*): e *chilotrum* | *εχων*: syr^{cu} et^{sch} et^{hr} (non P) add *μαχαιραν* | *πωλησατω* cum ℵABFKLMQTUXΠ al sah mu Or^{3,653} Bas^{regg499} Chr^{3,220} et$^{cat\ ox158}$ ... D *πωλησαι* (*vendat*), EGH SVΓΔΛ al^{115} fere arm Chr^{3,222} *πωλησει* | *το*: Δ *και το* | *αυτου*: U *εαυτου* | *αγορασατω* cum ℵABGKLMQTXΛΠ al sat mu Or Bas Chr^{cat} ... DEFHSUVΓΔ al longe plu arm Chr^{3,220} et ^{222} *αγορασει* (d *emet*)

37. *υμιν*: D b om. | *οτι* sine *ετι* (prob Schu) cum ℵABDHLQTX al^{10} b f sah cop syr^{hr} aeth (b l *quod scriptum est*, non exprimentes *τουτο*) ... ς Ti add *ετι* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr} arm | *τελεσθηναι*: A 262. al^{5} *πληρωθηναι* | *το* (syr$^{p\ mg\ gr}$) *και* (b g$^{1\cdot}$ q vg post *in me* pergunt *et cum*): Δ a c d e (ff$^{2\cdot}$) i l Amb^{luc1516} *οτι και* (*quod et*, ff$^{2\cdot}$ *quod ut*), item f g$^{2\cdot}$ am fu for em gat mt *et quod* | *μετα* (D add *των*) *ανομων*: a c e g$^{1\cdot}$ l am fu for ing mm mt gat tol *cum iniustis*, f ff$^{2\cdot}$ g$^{2\cdot}$ i q vg^{ed} *cum iniquis*, b *cum sceleratis*. Hier vero^{galat4,3} verti vult: *et cum his qui sine lege erant reputatus est*, subiungens: „licet in Latinis cdd. propter simplicitatem interpretum male editum sit: *Et cum iniquis reputatus est*, tamen sciendum aliud apud

39 [279.1] Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθοσ εἰσ τὸ ὄροσ Mt 26, 30 Mc 14, 26 Io 18, 1
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 [280.2] γε- 40 ss Mc 14, 32 ss
νόμενοσ δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖσ· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν Mt 26, 36 ss
εἰσ πειρασμόν. 41 [281.1] καὶ αὐτὸσ ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ
λίθου βολήν, καὶ θεὶσ τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων· πάτερ, εἰ
βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· [282.1] πλὴν μὴ

Graecos significare ανομον, quod hic scriptum est, aliud αδικον, quod in Latinis voluminibus habetur; ανομοσ enim dicitur ille qui sine lege est - αδικοσ vero iniquus." | και γαρ (it^{mu} vg *etenim*, q *nunc*) το: Τ και το γαρ ... D a e ff^{2} i l syr^{cu} om γαρ, hinc Ln [γαρ]. Ceterum a e ff^{2} i *et de me quae sunt finem habent*, d *et de me finem havet*, l *et de me quae scribta sunt finem habent*, q *nunc quae de me scripta sunt finem habent*, f *etenim ea quae de me scribta sunt finem habent*, c vg *etenim ea quae sunt de me fin. habent* | το cum ℵBDLQT 1. b (*quod etiam .... finem ha* .. sic) sah cop syr^{cu} et $^{p\ txt}$ et ^{hr} ... ς Ln Ti τα cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} et $^{p\ mg}$ arm aeth

38. ειπαν cum ℵBDLQT ... ς ειπον cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} | κυριε (D post ιδου pon): ℵ* om (suppl ^{c}) | μαχαιρ. ωδε δυο (et. q): D vg^{ed} em δυο μαχ. ωδε (δυο μαχ. etiam syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr}), sed d om ωδε, it^{pler} am fu for ing tol cop *gladii duo hic* | ικανον (G -νοσ) εστ. (it^{pl} vg *satis* vel *sat est*): D αρκει (b d f l *sufficit*). Praeterea syr^{cu} add *surgite eamus* (:: cf Mt 26, 46)

39. εξελθων: F om | επορευθη (a c f *abiit*): D al^{7} επορευετο, b d e ff^{2} i l q vg *ibat* | εθοσ: F ειωθοσ | των: Δ om | και οι: B*(suppl^{2})V al^{15} fere aeth om και | οι μαθητ. sine αυτου cum ℵABDLM^{2}TΔ^{2} 1. 13. 131. 209. al aliq q (g$^{1.\ 2.}$?) vg cop syr^{p} arm ... ς Ln add αυτου cum M*Q ΧΓΔ*ΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} sah syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth

40. γενομενοσ (L -νησ) δε: Τ γενομενοισ (omisso δε) | του: D om | εισελθειν (D^{gr} ελθειν, B* om, suppl^{2}): 13. 69. 124. 346. εμπεσειν ... D y^{scr} εισελθητε (quemadmodum it vg *ne intretis*) :: ut ll. pp.

41. Ex Mcione Epiph^{316} et ^{345} affert απεσπασθη απ αυτων usq προσηυχετο. In ελεγχ. ξε': ουκ αρα ανευ σαρκοσ - μη φανταζων. | και αυτοσ: D sah αυτ. δε, cop^{wi} et $^{petr\ 4}$ και αυτ. δε | απεσπασθη (in ℵ σ sec exeunte versu suppl ^{a}; it^{pl} vg *avulsus est*): D απεσταθη, G 157. απεστη, item (*recessit*, *secessit*, *discessit*) c d f l. Similiter sah cop syrr | θεισ: Χ σταθεισ (punctis notatum) θεισ | προσηυχετο (it vg *orabat*, D προσευχετο): ℵΤΓ 72. 124. Dam^{par464} προσηυξατο (Τ προσευξ.)

42. πατερ: Η κυριε | ει βουλει (haec a om) usq απ εμου: D a c e ff^{2} pon post μη (om πλην) το θελ. usq γινεσθω | ει (Κ add ου) βουλει: fu syr^{cu} *si possibile est* ... 1. 22. 118. 131. 209. a om | βουλει: FGR ΧΓΔΛ al aliq Dam^{par} ex $^{cod\ par}$ -λη | παρενεγκαι (-έγκαι ΚΠ etc) cum ℵKLMRΠ al aliq (quocum componi licet BDT etc qui παρενεγκε, certe enim d *si vis transferre*); item ς Ti παρενεγκειν cum ΑQΧΓΔΛ unc^{6} al

τὸ θέλημα μοῦ ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 [288.10] ὤφθη δὲ αὐτῷ

---

plu Dion[alex] (in comm ap Mai[6, 165]) Bas[eth288] (i *transire*) ... Ln *παρενεγκε* cum BDG[r]T al[25] fere Or[1, 292] Dion[alex] (ap Mai[6, 165]) Dam[par464], item *transfer* it[pler] vg syr[p] arm (et. Const[5, 14, 4] *πατερ, παρενεγκε απ εμου το ποτηριον*) ... sah cop syr[cu] et[sch] *transeat me* : : cf ll. pp. *τουτο το ποτηριον* (ita ℵ[a], ℵ* *τουτ. το ποτ. τουτ.*) cum ℵBDLQT 157. 48[ev] al pauc f ff[2.] ... ς Ln *το ποτη. τουτο* (:: cf ll. pp.) cum AEXΓΔ ΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[cu] et [utr] Or Dion[alex] Bas[eth] Dam | *γινεσθω* (ℵABΔ *γειν.*) cum ℵABGHKLMQRSTUVΓ[vid]ΔΠ 1. 13. tisch al[25] fere Bas[cdd2] Dam[par cod] ... ς Ln *γενεσθω* cum DEXΛ al plu Const[5, 14, 4] Bas[eth288ed] Dam[par464ed]

43. 44. *ωφθη δε* usq *επι την γην* cum ℵ*et[c]DFGHKLMQUXΛ al pler; asteriscis notata habent ESVΔΠ al[5] syr[p mg cod] (est Assem. 2, cf Adler p. 183), obelis notata Γ al[4]; item cum a b c e ff[2.] g[1. 2.] i l q sah cod (ap Zoeg[204]) cop[wi et schw] (ex petr[4]) syr[cu] et [utr] et [hr] arm[ed] et [cdd] mu aeth. Praeterea confirmant Iust[try103] (*εν γαρ τοισ απομνημονευμασιν* - [*γεγραπται*] *οτι ιδρωσ ωσει θρομβοι κατεχειτο αυτου ευχομενου και λεγοντοσ· παρελθετω, ει δυνατον, το ποτ. τουτο*) Ir[219] (*ει μηδεν ειληφει παρα τησ μαριασ* - *ουδ αν ιδρωσε θρομβουσ αιματοσ*) Hipp[noet18] (ed. Lag[56] *και αγωνιων ιδροι και υπ αγγελου ενδυναμουται.* Eadem Thdrt[4, 132sq] ex Hipp[ps52] laudat.) Dion [alex] (ap Gall[14] append[118]: *παροιμια λεγεται επι των σφοδρα λυπουμενων και αγωνιωντων αιματοσ ιδρωσιν, ωσπερ και επι των πικρωσ οδυρομενων· αιματα κλαιει. οτι ,,ωσει θρομβοι αιματοσ" ειπων, ου θρομβουσ ιδρωτοσ απεφηνατο αιματοσ· ου γαρ αν καθ ομοιοτητα τουτων ειρηκε γενεσθαι τουσ ιδρωτασ· τουτο γαρ ,,ωσει θρομβοι" παριστησι - ταυτη τοι και θρομβοι ιδρωτοσ αυτου παραδοξωσ οια σταγονεσ αιματοσ απερρεον, ινα τησ ημετερασ φυσεωσ ωσπερ αναξηρανη και εξοικιση την τησ δειλιασ πηγην - τοιουτον εστι κακεινο το ειρημενον, ωσ αγγελοσ ην παρεστηκωσ τω σωτηρι και ενισχυων αυτον* etc. Pendent ab his quae cat[ox159] habet: *φωνῆ παροιμιασ λεγεται* etc.) Caes [3, 23] (Gall[6, 16] *και εν αγωνια γενομενοσ ιδρωσε, και εγενετο ο ιδρωσ αυτου ωσει θρομβοι αιματοσ, και ωφθη αγγελοσ ενισχυων αυτον, φησιν ο θειοσ λουκασ*) Arius ap Epiph[742] (*οτι, φησιν, εφανη αγγελοσ κυριου ενισχυων αυτον, οτι εν αγωνια γεγονε, και ιδρωσε, και ο ιδρ. αυτου γεγονεν αυτω ωσ θρομβ. αιμ.*) et [785] (*ιδρωσε, φησι, και εγενετο αυτου ο ιδρωσ ωσει θρομβοι αιματοσ κατερχομενοι επι τησ γησ· και εφανη αγγελοσ κυριου ενισχυων αυτον*) et Epiph[ancor31] (*αλλα και ,,εκλαυσε" κειται εν τω κατα λουκαν ευαγγελιω εν τοισ αδιορθωτοισ αντιγραφοισ, και κεχρηται τη μαρτυρια ο αγιοσ ειρηναιοσ εν τω κατα αιρεσεων προσ τουσ δοκησει τον χ͞ν πεφηνεναι λεγοντασ. ορθοδοξοι δε αφειλοντο το ρητον, φοβηθεντεσ και μη νοησαντεσ αυτου το τελοσ και το ισχυροτατον· και γενομενοσ εν αγωνια ιδρωσε, και εγενετο ο ιδρωσ αυτου ωσ θρομβοι αιματοσ, και ωφθη αγγελοσ ενισχυων αυτον*) Did[manich] (ap Canisium [1, 894]) Chr[7, 893] (*και ινα μη τουτο ειπωσιν αιρετικοι οτι υποκρινεται την αγωνιαν, δια τουτο και ιδρωτεσ ωσ*

ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ

θρομβοι αιματοσ και αγγελοσ ενισχυων αυτον εφανη) Thdrt[1, 692] et[4, 271] Dion[areo] (de cael. hier. 4 περι του αγγελου του τον ιν ενισχυσαντοσ) Cosm (ex Theodosio episc. Alex. ap Gall[11, 564]sq) Leont (contr. Nest. et Eutych. ap Gall[12, 688] et[691]) etc. Accedere vdtr Eus[can], quemadmodum ᴍᴀ al plu ad istos versus adscriptum habent σπγ' cum canone ι' (eosdem numeros male ᴀ ad πλην μη etc habet). Contra vero ʟ σπγ' cum can. α' ad και θεισ τα etc, σπδ' cum can. β' ad και αναστασ habent, item ǫ σπγ' ad πατερ ει βουλει, σπδ' ad και αναστασ. De Latinis vero accedunt Hil[1061] Hier[pelag 2] Aug[cons3, 12] („dixit sane quod isti tacuerunt, et orantem ab angelo confortatum et prolixius orantis sudorem fuisse sanguineum et guttas decurrentes in terram") Facund (ap Gall[11, 693]) ...... contra, propterea que Ln [ωφθη δε - επ. τ. γην], om hos versus ℵ[a]ᴀʙʀᴛ 13* (habet tantum ωφθη δε, rell suppl**) 69. (sed add ut etiam c[3mg] et evglstaria post Mt 26, 39) 124. (praeterea ut iam indicatum est ᴇsᴠᴀɪɪ al[5] syr[p cod] asteriscis, ʀ al[4] obelis notatos habent) f cop[dz] sah[woid] arm[cdd aliq] (et[al] certe v. 44 om) syr[p mg] (idem enim cod[assem 2] adnotatum habet: *Haec pericope non reperitur in evv apud Alexandrinos propterea que posuit* [non posuit?] *eam Cyrillus in hom. sua 18 ad* [?]. De Cyr vide post.) cdd[gr] et[latt plu] ap Hil[1062] (*nec sane ignorandum a vobis est et in Graecis et in Latinis cdd. complurimis vel de adveniente angelo vel de sudore sanguinis nil scriptum reperiri*) cdd[pler] (ut vdtr) ap Hier[pelag2] (ait enim: *in quibusdam exemplaribus tam Graecis quam Latinis invenitur scribente Luca*: Apparuit illi angelus *etc*) schol[34] (ιστεον οτι τα περι των θρομβων τινα των αντιγραφων ουκ εχουσιν· πλην μαρτυρει τη χρησει ταυτη ωσ κειμενη και διονυσ. αρεοπαγ. και γενναδιοσ ο κωνστ. και επιφανιοσ ο κυπρ. και ετεροι πατερεσ αγιοι). Evglstria om in lectione quae est a 22, 39—23, 1. sed habent in lectione Mt 26, 2—27, 2. ubi post v. 20. Ioh 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur. Ath quum saepe posset adhibere non adhibuit, cf 1, 456 sq 709 sq. Cyr in comm ad h. l. hom. 146. (vide editionem Syriacam Oxoniensem) praeterit, item Amb[luc1517], item Dam[par464] (exscribens enim γενομενοσ επι του τοπου usq εισελθητε εισ πειρασμ. post το σον γενεσθω pergit sic: και ελθων επι τουσ μαθητασ ευρεν αυτουσ καθευδοντασ και ειπ. αυτοισ· προσευχεσθε ινα μη etc). Praeterea Anast[hodeg] testatur: επεχειρησαν παρεπαραι τουσ θρομβουσ του αιματοσ του ιδρωτοσ χυ. Item Syri a Photio (epist. 138. ad Thdorum μηκετι ουν σοι του ευαγγ. τουτο το χωριον περικεκοφθαι, καν τισι των συρων ωσ εφησ δοκει, ευπρεπεσ νομιζε), Armeni a Nicone (ap Gall[3, 250] περι τησ δυσσεβουσ θρησκειασ των κακιστ. αρμενιων: περιειλον δε και απο των ιερ. ευαγγ. την λεγουσαν φωνην οτι και εγενετο ο ιδρωσ αυτου ωσει θρομβοι αιματοσ καταβαινοντεσ επι την γην. Addit vero etiam αλλα και την ιστοριαν την διδασκουσαν ημασ ωσ προσηνεχθη τω ιυ γυνη etc), ab Isaaco Catholico (cap 5: ουτοι οι χριστομαχοι αρμενιοι τουσ ιδρωτασ αυτου εκ του ευ-

ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼσ αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι
αἵματοσ καταβαίνοντοσ ἐπὶ τὴν γῆν. 45 [284.2] καὶ ἀναστὰσ ἀπὸ
τῆσ προσευχῆσ, ἐλθὼν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εὗρεν κοιμωμένουσ αὐ-
τοὺσ ἀπὸ τῆσ λύπησ, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί καθεύδετε; ἀνα-
στάντεσ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.
47—53 Mt 26, 47—56 Mc 14, 43—52 Io 18, 1—12 47 [285.1] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ὄχλοσ, καὶ ὁ λεγόμενοσ
Ἰούδασ εἷσ τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούσ, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ

αγγελιον απαλειψαντεσ) aliis (ut fit in Collectan. ann. 881. ap. Canisium) ista delevisse arguuntur. Contra Io. Armenus (nomen et verba ex Wtst sumo): *και εν ταισ θειαισ γραφαισ προσετιθει ο σατουρνιλοσ πολλασ αιρεσεισ, ωσ και εισ το κατ. λουκ. ευαγγελιον· ωφθη δε* etc. Ceterum Mcion an hos versus legerit non satis constat tacentibus Epiph et Tert.

43. *αγγελοσ*: 191. al[10] fere c aeth Ariepiph[742bis] add *κυριου* | *απ ουρανου* cum ℵLXΓΔΛΠ unc[7] al pler Cosm (vide ante) ... Ln *απο του ουρ.* c. DQU 67. 69. 191. 6[pe] al pauc cop ... syr[cu] om, item Ariepiph[742] | *ενισχυων*: L *επησχυων*

44. ℵ *γεναμενοσ* | Γ *προσευχετο* | *και εγενετ.* cum ℵVX 1. 118. 131. 157. 209. c[scr] it vg cop syr[cu] et [sch] et [hr] arm aeth Cosm[11,564] (vide ante et. Caes[3,23] Ariepiph[785] Nicon[3,250]) ... ς Ln *εγεν. δε* cum DLQΓΔΛΠ unc[7] (item c[3mg]) al pler syr[p] | *ο ιδρωσ*: ℵ om *ο*, cf et. Iust[try103] | *ωσει*: D Ariepiph[742] (non [785]) *ωσ*, Λ *ωσ αι*, al[2] *ωσ οι* | *καταβαινοντοσ* cum ℵX al pauc a c ff[2.] g[1.2.] vg (et. am fu em san ing gat mt tol) cop syr[hr] (syr[cu] et [sch] *et cecidit*) arm Cosm[11,564] Facund[11,693] ... ς Ln Ti *καταβαινοντεσ* cum DLΓΔΛΠ unc[8] al pler b e i for mm syr[p] aeth (Ari epiph[785] *κατερχομενοι*) Nicon[3,250] ... q *decurrens* (*guttae sanguinis decurrens*) | *επι την γην* (et. Cosm Nicon): QU al pauc *επ. τησ γησ* (item Ariepiph *κατερχομ. επι τησ γησ*)

45. *προσ*: D 58. 61. *επι* | *τ. μαθητασ* sine *αυτου* (et. ς Gb Sz) c. ℵABD LQRTXΓΔΛΠ unc[8] al plu f syr[hr] arm (l om *ad discip. suos*) ... ς[e] add *αυτου* cum 1. 209. al vix mu it[pler] vg sah cop syr[cu] et [sch] et [p] c.* aeth | *κοιμωμ. αυτουσ* cum ℵBDLT 69. 346. al pauc ... ς Ln *αυτ. κοιμωμ.* (:: ut ll. pp.) c. AQRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] (c *quos invenit dormientes*) vg syrr etc

46. *τι*: D om | *εισελθητε* (Bas[eth283] *εμπεσητε*): D post *εισ πειρ.*

47. *ετι* (Gb') cum ℵABGLMRTUXΛΠ al plus[15] l q (g[1.2.vdtr]) vg sah[txt woid] cop[schw] ex [dz] (a f cop[wi] et [petr4] aeth *et adhuc*, item syr[cu] et [utr]) ... ς *ετι δε* cum DEHSVΓΔ al plu b c e ff[2.] i sah[fragm woi] arm | *οχλοσ*: D al pauc syr[cu] add *πολυσ* (:: ex ll. pp.) | *ο λεγομενοσ* (Cyr[luc436] *διατι δε φησιν· ο λεγομενοσ ιουδασ;* etc): D 1. 131. (157.) 239. *ο καλουμενοσ*, item *qui vocabatur* (*vocatur* d) it (sed l om) vg | *ιουδασ*: D l add *ισκαριωθ* (correctum *εισκ.*, d *iscariot*, l *scarioth*), item 157. (*και ιουδ. ο καλουμ. ισκαριωτησ*) | *εισ τ. δωδεκα*: l om | *προηρχετο* (HΓ

φιλῆσαι αὐτόν. 48 [286.2] *Ἰησοῦσ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι*
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδωσ; 49 [287.1] *ἰδόντεσ δὲ οἱ περὶ*
αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 *καὶ*
ἐπάταξεν εἷσ τισ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέωσ τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν
τὸ οὖσ αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐᾶτε*

---

al aliq *προσηρχ.*): D 1. 22. 69. tisch** al plus^{30} *προηγεν* | *αυτουσ* (et. Gb Sz) cum ℵABDLRTXΔΠ unc^{8} al longe plu ... ΓΛ al^{10} fere *αυτοισ* ... ς (= Gb Sz) *αυτων* cum minusc pauc | *και ηγγισεν* etc: ex Mcione Epiph^{316} et^{345} *και ηγγισε καταφιλησαι αυτον* (^{345}add *ιουδασ*) *και ειπεν* | *ηγγισεν τω ιυ φιλησ. αυτον* (Γ 69. *αυτω*): D a b c e ff$^{2.}$ i l syr^{cu} (arm) *εγγισασ εφιλησεν τον ιν* (arm *αυτον*). Similiter cop^{edd} et^{dz} aeth. Praeterea DEHX al plus^{60} b c syr^{sch} et^{p} arm (aeth^{libere}) add (:: ex ll. pp.) *τουτο γαρ σημειον δεδωκει* (H 69. al *δεδωκεν*) *αυτοισ· ον αν φιλησω αυτοσ εστιν* (c om *αυτ. εστ.*). Insuperque X b c arm aeth add *κρατησατε αυτον*

48. *ις δε* cum ℵBLTX 157. ... ς Ln *ο δε ις* (:: ut Mt 26, 50 lectione non fluct) cum ADRΓΔΛΠ unc^{8} al pler. Ex Latt habent f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ vg *Iesus autem dixit illi* (*ei* f), a b e i l q *dixit autem illi* (a l om) *Iesus* (e l* om); syr^{p} ad *ο δε* add *ις* c.* | *αυτω* (a l om) *ιουδα*: D *τω ιουδα* ... ℵ* om *ιουδα* (suppl^{c}) | *παραδιδωσ*: aeth add *nonne occidi facies illum*

49—51. Epiph^{316} et^{345} de Mcione: *παρεκοψεν το* (^{345} om) *ο εποιησε πετροσ, οτε επαταξε και αφειλετο* (^{345}*αφειλε*) *το ουσ* (^{345}add *του δουλου του αρχιερεωσ*).

49. *το εσομενον* (a c f vg): D 106. cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm *το γενομενον* ... 71. 248. g^{scr} om. Similiter b e i l q *quod cum viderent*, item ff$^{2.}$ sed post *hi qui circa ipsum erant* add *quod fiebat* | *ειπαν* cum ℵBDLTX ... ς *ειπον* cum ARΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *κυριε* sine *αυτω* cum ℵBLTX 71. 240. 244. 248. g^{scr} ff$^{2.\ blan}$ i l q sah cop, item D *τω κυριω* ... ς Ln *αυτω· κυριε* cum ARΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b c e f vg syr^{cu} et^{utr} rell | *παταξομεν*: GHΓΛ 71. 131. 346. al plus^{15} arm *–ξωμεν* | *μαχαιρη* cum ℵB*DLT ... ς Ln *μαχαιρα* cum AB^{3}RXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

50. *εισ τισ* (a *unus quidam*, b *aliquis unus* ut vdtr) a b syr^{p} arm: Γ 69. 71. 106. 248. al^{5} om *τισ*, nec exprim c d e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg sah cop syr^{cu} et^{sch} aeth | *του αρχιερ. τον δουλ.* cum ℵBLT 69. 346. ... ς Ln *τον δουλ. του αρχιερ.* (:: ut Mt et Mc; Io *τον του αρχ. δου.*) cum ADRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg | *αφειλεν*: D *αφειλατο* | *το ουσ αυτου* cum ℵBLT 69. 346. f^{scr} (item it vg, at eundem ordinem ap Mt et Mc tuentur apud quos Graecorum nullus) ... ς *αυτου το ουσ* (:: ut Mt Mc, item Ioh) cum ADRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed DK al aliq it [exc a c] vg *ωτιον*, *auriculam*; 124. g$^{2.}$ om *αυτου*)

51. *αποκριθεισ δε* (A sah$^{fragm\ wol}$ om, syr$^{sch\ ed}$ et^{p} *et respond.*, syr^{cu} *Ies. resp. ac dix.*) *ο ις ειπεν* (Γ add *αυτω*) ita b q vg: e ff$^{2.}$ l *ait autem* (l om) *Iesus*, a c i *dixit autem illi* (c om) *Iesus* | *ο ις*: B om *ο* | *εατε* (13. 57. 69. 124. 346. *εασατε*): c f q vg *sinite* ... a e ff$^{2.}$ i l

ἕως τούτου. [288.10] καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν.
52 [289.1] εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων·
53 καθ᾽ ἡμέραν ὄντος μου μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽ ἐμέ. ἀλλ᾽ αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 s Mt 26, 57 s Mc 14, 53 s Io 18, 13 ss 54 [290.1] Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· [291.1] ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

(et. arm^{ed}) *sine*, b *dimitte eum* (sed post ιασατο αυτον add *ait autem Iesus: Sine usque hoc*) | και αψαμ. τ. ωτ. ιασ. αυτον: D a ff^{2} και εκτεινασ την χειρα ηψατο αυτου και απεκατεσταθη το ουσ (d *auricula*) αυτου, *et extendens* (ff^{2} *extendit*) *manum suam* (e add *ihesus*, ff^{2} *ihesus et*) *tetigit eum* (ff^{2} saba om), *et redintegrata est auris eius*. Eadem i sed post η εξουσια τ. σκοτουσ pon. Similiter l, qui post *sine* pergit: *sic implebuntur scribturae*; post versum vero 53 add: *et extendens manum suam tetigit auriculam eius dextram cui fuerat amputata* (l* *-tatum*), *et reintegrata est auricula eius* . . . 157. και αψαμ. του πληγεντοσ και το ουσ αφηρημενον ιασατο | ωτιου sine αυτου c. ℵBLRT 1. 131. arm (syr^{sch} *auriculam quae percussa fuerat*) . . . ς Ln add αυτου cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc

52. ις cum ℵABT . . . ς ο ις cum LRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{4,386} . . . D 1. 131. c^{scr} e syr^{cu} arm om | προσ sec cum ℵGHRΔ al^{50} fere syr$^{p\ mg}$ cod bars (Latt *ad*) . . . ς Ln Ti επ cum ABDLTXΓΛΠ unc^{6} al plu syr^{utr} (syr^{cu} *atque etiam illis* pro προσ τ. παραγ. πρ. αυτ. habet) Or^{4,387} | εξεληλυθατε cum AΓΔΛ unc^{6} plu . . . Ln εξηλθατε cum ℵBDLRT al^{10}, item KMXΠ al^{30} Or εξηλθετε :: e Mt et Mc; praeterea cf ad 7, 24 sqq | ξυλων: X al^{10} fere l sax syr^{sch} et ^{p} c.* aeth add συλλαβειν με :: ex ll. pp. Similiter syr^{cu} et ^{sch} *existis contra me* etc

53. καθ ημεραν (cop post μεθ υμ., vide post): D praem το | μεθ υμων εν τω ιερω: D 157. 248. al^{2scr} sah$^{fragm\ woi}$ cop εν τ. ιερ. μεθ υμ. (al pauc sah$^{txt\ woi}$ om μεθ υμ.) | ουκ: U 435. yz^{scr} και ουκ | τασ: L 1. 131. om | αλλ cum ℵABHKMXΓΠ al pl . . . Ti αλλα cum DEGLSUΔΛ al plu | υμων post εστιν cum ℵ^{c}BDGKLMRTXΠ al plus^{10} a (*haec est vestra hora*) arm . . . ς Ti ante εστιν cum AESUVΓΔΛ al pl . . . it^{pl} vg *haec est hora vestra*, b *haec hora est vestra* . . . ℵ* 49^{ev} om υμων, H om εστ. | η (D g^{scr} 7^{pe} om) εξουσια: syr^{cu} sah$^{fragm\ woi}$ add υμων | του σκοτουσ: D το σκοτοσ (et. d *et potestas tenebrae*)

54. D συνλαβ. | ηγαγον: syr^{cu} et ^{sch} et ^{p} c. ob. aeth add αυτον | και εισηγαγον cum ℵABLRTXΔΛΠ unc^{8} al pler c sah cop syr^{p} Or^{4,387} . . . D Γ 1. al^{15} it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} aeth om (Eus$^{dem\ 292}$ οτε κατα τον λουκαν παραλαβοντεσ τον ιν ηγαγον εισ την οικιαν του αρχιερεωσ). Praeterea non addidimus αυτον cum ℵABDKLMRTΠ al plus^{30} it vg arm Or . . . ς (sed Gb^{oo}) add cum XΓΔΛ unc^{6} al plu sah cop syr^{p} c. ob. | την οικιαν cum ℵBKLMTΠ 1. 124. 131. 157. 209. al^{5} Or Eus^{dem}

55 *περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆσ αὐλῆσ καὶ συνκαθισάντων* 56–62
ἐκάθητο ὁ Πέτροσ μέσοσ αὐτῶν. 56 *ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ* Mt 26, 69–75 Mc 14, 66–72
καθήμενον πρὸσ τὸ φῶσ καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν Io 18, 25–27
αὐτῷ ἦν. 57 [292.1] *ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν,*
γύναι. 58 *καὶ μετὰ βραχὺ ἕτεροσ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐ-*
τῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 *καὶ διαστάσησ*

... ϛ Ln *τον οικον* cum ADRXΓΔΛ unc[6] al pler | *ηκολουθει*: D al plus[15] b e f ff[2.] i l q vg[six] em cop syr[cu] et [sch] et [p] c.* arm aeth add *αυτω* (sah *eos*) :: ut ll. pp. | *μακροθεν*: DΛ al aliq praem *απο* :: cf ll. pp.

55. *περιαψαντων* cum ℵBLT Eus[dem 292] ... ϛ Ln *αψαντων* cum ADRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *δε*: R al[6] ac plures add *αυτων* | *πυρ*: 1. 118. 209. al[10] *πυραν* | ALR *εμμεσω* | *συνκαθισ.* (*συνκ-* c. ℵAB*LRTΔ al; ϛ Ln *συγκ.* c. B[3]XΓΛΠ unc[7] etc; LRU al *-θησαντων*) cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc[7] al pler a (*consedentibus*) ... Ln *περικαθισ.* cum DG 1. 118. 131. 209. al pauc it[pler] vg (b c d e f ff[2.] i l q vg *circumsed.*) arm. Praeterea non addidimus *αυτων* c. ℵBDKLTΔ (item R sed add post *δε*, ut indicavimus) a b c (*inter circumsedentes*) e ff[2.] i (*circumsedentibus sedebat* i[alt]; i[blan] om *sedentibus*) l q arm ... ϛ add *αυτων* cum AXΓΛΠ unc[7] al pler f vg |- *εκαθητο*: D b c f i l q cop arm add *και* | *μεσοσ* cum BLT 1. 209. et ϛ Ln *εν μεσω* c. ℵARXΓΔΛΠ unc[8] (AR *εμμεσω*) al pler (item *in medio* it vg) ... D *μετ* | *αυτων*: D add *θερμαινομενοσ* (:: ex Mc)

56. *τισ*: L 157. ante *αυτον παιδισκη* pon | *καθημ. προσ το φωσ*: 234. 235. a (*quem cum vidisset quaedam ancilla*) om | *ην* (L *η*): b e ff[2.] i l q add *semper* (l *et tu cum illo eras semper*; b e ff[2.] i q *et hic de eis est qui cum ipso erant* [e *erat*] *semper*)

57. *αυτον* pri cum AD*EGHUVΔΛ al plu d vg syr[p]. Item *negavit ei* (ff[2.] *et*? Etiam i[alt] *et*) *dicens* e ff[2.] i q ... Gb[oo] Ln om cum ℵBD[2gr]KLMST XΠ al plus[40] a b c f l sah cop syr[cu] et [sch] arm aeth (:: at ita et Mt et Mc) | *γυναι* hoc loco cum ℵBLTX sah cop arm ... ϛ Ln ante *ουκ οιδ.* pon cum AΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[cu] et [utr] ... D om (:: cf ad Io 4, 21 ubi similiter test pl anteposuerunt *γυναι*. Contra ab ipso evglsta antepositum non fluctuat Ioh 19, 26. 20, 13. 15.)

58. *μετα βραχυ*: ℵ[a] add *παλιν* (ℵ[c] rursus delet), item b e f i l q *iterum* ante *μετ. βρ.* (ff[2.] *iterum* omisso *με. βρ.*) | *εφη· και συ εξ αυτων ει* (ita c vg sah cop syr[utr]): b f ff[2.] i l q *dixit homo et tu cum illo eras semper*, e *dixit vere homo et tu cum illo eras*, a (praecedit: *et egressum illum ad ianuam vidit alia et ait et ..... bi erant*) *et hic fuit cum ihu nazareno* ... D syr[cu] *ειπεν το αυτο* | *ο δε πετροσ* (D om) *εφη* etc (e f vg): b ff[2.] i l q *qui respondit non sum ego*, c *Petrus autem dixit, o homo non novi hominem*, a *et rursus negavit cum iureiurando* | *εφη* cum ℵBKLMTΠ al plus[15] ... ϛ Ln *ειπεν* cum ADXΓΔΛ unc[6] al longe plu | *ανθρωπε*: praeter it[plu] (vide ante) om etiam syr[cu] et [sch]

59. *διαστασησ*: D *διαστησασ* sed d *intercesso* (pergens *quasi horae*

ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.
60 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ,*
61 [293.2] *καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς.*
62 *καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.*

---

unius) | *ωσει*: Δ 142* 8^{pe} h^{scr} om, nec exprim sah cop syr^{cu} et^{sch} | *διϊσχυριζ. λεγων* (it^{pler} *contendens dixit*, f vg *affirmabat dicens*) *επ αληθειας*: D *διϊσχυριζ. επ αληθειας λεγω* (d *certabatur: in veritate dico*). Pro *και διαστασης* etc a sic: *quem paullo post cum vidisset quidam, dixit: vere et hic cum Iesu erat* etc | *ην*: ℵ* om (suppl^{a}) | *γαλιλαιος*: Δ om.

60. *ο λεγεις*: ℵD al pauc *τι λεγεις*, item it vg *quid* (sed san al *quod*) *dicis* (:: ut Mt) | *ετι*: V al pauc om | *λαλουντος αυτου* (syr^{p} add ad haec *τ. πετρου* c.*): U 1. 209. *αυτου λαλουντος* (idem substituturus erat ℵ^{a}, sed recessit a mutatione), KMΠ al^{15} *λαλ. του* (K om) *πετρου* | *αλεκτωρ* (et. Gb Sz) cum ℵABDLXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu (et. cop arm) ... ϛ (= Gb Sz) *ο αλεκτ.* cum minusc non ita mu (et. sah)

61. *και στραφεις*: D sah *στραφ. δε* | *ο κυριος* (T* ex errore *ο πετρος κυριε*): D 106. 124* 131. al^{10} cop^{wi} et^{petr4} syr^{sch} et$^{p\,txt}$ *ο* ις̅ | *ο πετρος* (sah cop ante *υπεμν.* pon): D 157. gat om | *τ. λογου* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... ℵBLTX 124. al pauc *του ρηματος* :: at ita et Mt et Mc | *οτι* (f vg): D it^{pler} arm om (:: cf ad Mt) | *πριν*: B add *η* (:: item in Mt A al, ceterum cf supra ad v. 34) | *σημερον* cum ℵBKLMTXΠ al plus^{25} sah$^{txt\ woi}$ cop syr^{p} c.* (item 69. 124. ante *φωνησαι*, b ff$^{2.}$ l fu sax aeth post *negabis*) ... ϛ Ln om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADΓΔΛ unc^{6} al longe plu a c e f i q vg sah$^{fra\ woi}$ syr^{cu} (add *δις*) et^{sch} arm | *απαρνηση* (Γ al -*σει*, X -*σαι*) *με* (Λ om) *τρις* (XΓΔ al *τρεις*): D syr^{cu} *τρεις απαρν. με*, it vg *ter me negabis*, praetereaque D^{gr} 71. g^{scr} add *μη ειδεναι με* (g^{scr} om), item a b l (b l *ter me negabis hodie nosse*; a *ter me negabis te scire*)

62. Versum om a b e ff$^{2.}$ i l* | *εξω* sine additam cum ℵBDKLMTXΠ al^{50} fere vg^{cod} (ap Gb) sah cop syr^{cu} arm ... ϛ (= Gb) Ln Ti add *ο πετρος* cum AΓΔΛ unc^{6} al plu c f g$^{1.\,2.}$ q vg syr^{sch} (*Simon* ut solet) et^{p} aeth (:: deest etiam in Mt, at ibi contextus minus poscere videbatur)

63. 64. Epiph^{316}et^{346} ex Mcione affert: *οι συνεχοντες ενεπαιζον, δεροντες και τυπτοντες, λεγοντες* (^{346} *και λεγ.*)· *προφητευσον τις εστιν ο παισας σε*. Haec libere exscripsit ille quidem, urgens tantum de quibus dicturus erat. Pergit enim *ελεγχ. ξη'*: *οτι το συνεχοντες και το ενεπαιζον και το δειραι και το τυψαι και το προφητευσον τις εστ. ο παισας σε, τουτο ου δοκησις ην, αλλα αφης εστι σωματικης και ενσαρκου υποστασεως δηλωτικον, παντι τω δηλον εστι.*

63 [294.1] Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ 63 s Mt 26, 67 s Mc 14, 65
δέροντεσ, 64 καὶ περικαλύψαντεσ αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντεσ· προ-
φήτευσον, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-
μοῦντεσ ἔλεγον εἰσ αὐτόν.
66 [295.2] Καὶ ὡσ ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Io 18, 24
λαοῦ ἀρχιερεῖσ τε καὶ γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ συν-

---

63. *και οι*: D c sah *οι δε* | *οι* sec: T om | *αυτον* (Gb″) cum ℵBDLMTΠ 157. al pauc (124. *αυτον τον ιν̅*) it (sed i om) vg (et. 130[lat]) sah cop syr[cod] et p [mg] arm ... ς *τον ιν̅* cum AXΓΔΛ unc[7] al pler syr[cu] et [sch ed] et p [txt] aeth | *ενεπαιζον* (ℵADX al *ενεπεζ-*): ℵ* *-ζαν* (c *-ζον*) | *δεροντεσ* (157. al[40] fere *δαιρ.*): D 69. a b e i q (non item f vg, l vide post) syr[sch] om. Libere ff[2.] *et viri qui tenebant illum velaverunt eum et percutiebant eum et illudebant eum dicentes*, item c *viri autem detinentes eum irridebant illum, et alligatum eum caedebant, interrogantes eum*

64. *περικαλυψαντ. αυτον* cum ℵ(sed *αυτ.* post *επηρ.* pon) BKLMTΠ i (ff[2.] vide ante) cop, item 1. 209. p[scr] al[5] fu sah syr[cu] *περικαλυψ. αυτου το προσωπον* ... D 131. a q arm aeth *περικαλυψ. αυτου το προσωπον ετυπτον αυτον και* (q post *inludebant eum* pergit: *et velaverunt faciem eius et percutiebant eum dicentes*) ... ς *περικαλ. αυτον ετυπτον* (A* *-πτουν*) *αυτου το προσωπον και*, item Ln *περ. αυτ.* [*ετυπτ. α. τ. πρ. και*] c. AXΓΔΛ unc[6] al pler f (*et velantes caput eius percutiebant faciem eius et*) vg syr[utr] (vdtr et. Mcion[epiph] agnoscere *ετυπτον*, cf ante) ... b c e l om (c vide ante, b *et viri qui tenebant eum inludebant dicentes*, e *et viri qui tenebant eum inludebant illum, et interrogabant eum dicentes*, l *et viri qui tenebant illum inludebant eum, et ligaverunt eum et percutiebant eum, et interrogabant eum dicentes*) | *επηρωτ. λεγοντεσ* cum (ℵ *περικ. επηρ. αυτ. λεγ.*) BKLMTXΠ pw[scr] al aliq ... D (praecedit *ετυπτον αυτον και*, vide ante) *ελεγον*, b ff[2.] q syr[cu] et [sch] *dicentes* (syr[cu] add *ei*), c *interrogantes eum* ... ς Ln *επηρωτ. αυτον λεγοντεσ* cum AΓΔΛ unc[6] al pler a e f i l vg sah cop syr[p] arm aeth | *προφητευσον*: K MΠ w[scr] om. Contra X 131. g[2.] l sah[txt wol] Cyr[esa 748] add *ημιν χε̅*, item al[10] b c i q sah[fr wol] cop aeth *ημιν* | *παισασ*: L *πταισ*.

65. *και* (syr[cu] add *iterum*) *ετερα* (127. *-ροι*): D *και αλλα* | *ελεγον*: hoc (*ελεγων*) U in mg suppl | *εισ* (131. 258. *προσ*) *αυτον*: D[gr] *εισ εαυτουσ* ... s y[scr] al pauc *αυτω*

66. *εγενετο ημερα* cum ABDLXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc ... ℵ 1. 131. 209. a c (sah cop) Or[4, 387] *ημερ. εγεν.* (a *dies horta est*) | B*TV *πρεσβυτεριον* | *του λαου*: syr[cu] et [sch] om | *αρχιερ. τε* cum ℵABKLM TXΠ al plu it[pler] vg (Latt *et principes sacerdotum*, item vv al) rell Or[4, 387] ... V al pauc om; EGHSUΓΔΛ al[50] fere a arm om *τε* ... D 116. *και αρχιερ.* | *απηγαγον* cum ℵBDKT al[25] fere a (*deduxerunt*) syr[p mg] Or ... ς Ln Ti *ανηγαγ.* cum ALXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu ... it[plu] vg *duxerunt*, c d *adduxerunt*

ἑδριον αὐτῶν, λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν. 67 $^{296.10}$
67 ss Mt 26, 63 ss Mc 14, 61 ss εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρω-
τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 $^{297.1}$ ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου καθήμενοσ ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ τοῦ θεοῦ.
70 $^{298.10}$ εἶπαν δὲ πάντεσ· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸσ
αὐτοὺσ ἔφη· ὑμεῖσ λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 $^{299.2}$ οἱ δὲ εἶπαν· τί
ἔτι ἔχομεν μαρτυρίασ χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στό-
ματοσ αὐτοῦ.

---

66. *αυτων* (Gb″ Sz) cum ℵBDLTXΓΛΠ unc^{8} al longe plu Or ... ς Ln Ti *εαυτων* cum AΔ al mu | *ει συ*: DL 80. 142. om *ει* | *ειπον* cum ℵBLT .. ς Ln *ειπε* c. AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... D. 61. om *ειπ. ημιν*

67. *ειπ. δε*: D *ο δε ειπ.* | *υμιν*: ℵ* (suppl^{c}) sah$^{txt\ woi}$ (item cop^{dz}?) om | *ου μη*: A 130. om *μη*

68. *εαν δε* (D a b ff$^{2.}$ i q Amb^{luc1525} om; Amb^{ps} *sed et si*) sine additam cum ℵBLT al^{6} arm (aeth) Cyr^{act152} item D it^{5} Amb^{luc}, item 243. f^{scr} c l syr$^{cu\ et\ sch}$ *και εαν* ... ς add *και* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f vg cop (sah *εαν και*) syr^{p} ... e mt om *εαν δε* usq *αποκριθητε* (post *non creditis mihi* exciderunt *si interrogavero non respondetis mihi*, add vero e *neque demittitis*, mt *neque dimittetis* | *ου μη αποκριθ.* sine additam cum ℵBLT cop Cyr^{act52}, item addito tantum *μοι* 22. 131. 157. 209. for sah Amb$^{luc\ et\ ps}$ ... ς Ln add *μοι η απολυσητε* cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg syr$^{cu\ et\ utr}$ rell (sed 243. a om *μοι*, X 69. 245. 300. c^{scr} habent *απολυσετε*, al pauc l syr$^{cu\ et\ sch}$ add *με*, item a *sed nec dimittetis me* et i *neque dimittetis mihi*). Ceterum cf Tert$^{marc\ 4,41}$ qui post verba: „Si dixero enim inquit vobis, non creditis“ transit ad: „Abhinc inquit erit filius hominis sedens“ etc, praetermisso v. 68.

69. *δε* cum ℵABDLTX 6^{ev} (*απ. δε του νυν*) a b e f i l q vg cop$^{wi\ et\ schw\ et\ petr4}$ syr^{p} c.* arm aeth Cyr^{act52} Amb^{ps} ... c syr^{cu} Or^{3,715} (*απο γαρ του νυν*) *γαρ* ... ς om c. ΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere sah cop^{dz} syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ | *του θεου* (69. ante *τησ δυν.* pon): 64. e l om. Ceterum 157. hunc versum a Mt (et Mc) sumpsit sic: *αμην αμην λεγω υμιν, απαρτι οψεσθε τον υιον του ανθρ. καθημενον εν δεξ. τησ δυν. του θε.*

70. *ειπαν* cum ℵBLT f^{scr} ... ς Ln *ειπον* cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *ειπ. δε* (ita a f vg) ... AKMΠ 1. 69. 124. 209. al^{10} mm *ειπ. ουν* ... b c e ff$^{2.}$ i l q *et dixerunt* | *ουν* (et. Tert^{marc4,41}; mm *autem*): DKΛ 69. 124. 209. 262. al aliq a e sah$^{fr\ woi}$ syr^{cu} om | *ει*: Γ 245. 435. al pauc tol om | *ο δε πρ. αυτ. εφη*: D f *ο δε ειπ. αυτοισ*. Similiter a b e ff$^{2.}$ i^{alt} l q *ait* (a *dixit*) *autem illis* (i^{bla} *qui ait illis*); vg tantum *qui ait*

71. *ειπαν* cum ℵBDLRTX ... ς *ειπον* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *εχομεν μαρτυριασ χρει.* cum BLT ... ς Ln *χρει. εχομ.* (EHXΓ al *εχωμ.*) *μαρτυριασ* (D al^{15} sah *-τυρων*) cum ℵADRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (al pauc *εχομ. χρει. μαρτ.*) etc (it^{pl} vg *desideramus testimonium* [g$^{1.}$ *-nia*], f *opus habemus testimonium*, a *egemus testimonio*, c *opus est nobis testi-*

XXIII.

1 300.1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθοσ αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν 1 ss Mt 27, 2
ἐπὶ τὸν Πειλᾶτον. 2 301.10 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντεσ· 11–14 Mc 15, 1 ss
τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνοσ ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ Io 18, 28 ss
Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.

---

nio) : : ut ll. pp. lectione non fluct | *αυτοι γαρ ηκουσαμεν* (κ *ηκουσατεν* sic, 56. w^scr *σατε*): f ff^2. g^1. 2. q vg *ipsi enim audivimus*, c *audivimus enim ipsi* ... D a b e i l *ηκουσαμ. γαρ* ... syr^cu *ecce enim audivimus* | *απο*: 1. 131. 209. 241. *εκ*

XXIII, 1. *ανασταν*: D 131. 239. 299. al^5 sah syr^cu et ^sch *ανασταντεσ* | *απαν* (B *παν*, L *ολον*) *το πληθ. αυτων* (69. 142* 48^ev e om): D om | *ηγαγον* cum ℵABDLRTXΓΔΛΠ unc^8 1. al longe plu it vg sah cop syr^cu et ^utr arm ... ς (= Gb Sz) *ηγαγεν* cum minusc aliq (ut vdtr) | *επι*: L 157. al^2scr *προσ* | *τον*: D 157. om | *πειλατον* cum ABDT (cf et. ad Mt 27, 2) ... ς Ln Ti *πιλατον* cum ℵLRXΓΔΛΠ unc rell al omn^vid

2. Cf huc Epiph^marc 316 et ^346 *προσετιθετο μετα τουτο· τουτον ηυρομεν* (^346 *-ραμεν*) *διαστρεφοντα το εθνοσ και καταλυοντα τον νομον και τουσ προφητασ*. Item ^317 et ^346 *προσθηκη μετα το· κελευοντα φορουσ μη δουναι· και αποστρεφοντα τασ γυναικασ και τα τεκνα.* | *ευραμεν* cum B*LTX 1. (et. Epiph^marc346b *ηυραμεν*, sed ^316 et ^346c *ηυρομεν*) cat^ox 147 (ad 20, 20) ... ς Ln *ευρομεν* cum ℵB^3DRΓΔΛΠ unc^8 al pler (D^gr* *ευρον*) Eus^ps 30 Cyr^luc 403 Thdrt ^1, 618 | *το εθν.* (157. Cyr ^luc403 *τον λαον*) *ημων* cum ℵBDHKLMRTΠ al^60 it vg sah cop syr^cu et ^utr arm aeth ... ς om *ημων* cum AEGSUVXΓΔΛ al plu Mcion^epiph 316 et ^346 Eus^ps Cyr^luc Thdrt ^1, 618. Praeterea b c e ff^2. i l q gat mm Mcion^epiph (vide ante) add *και καταλυοντα τον νομον και τουσ προφητασ, et solventem legem nostram* (c gat mm om) *et prophetas* | *φορουσ καισαρι διδοναι* cum ℵBLT syr^cu et ^sch (Const^5, 14, 6 *και φορουσ καισ. διδ. κωλυει*), item D it vg Cyr^luc 403 *φορουσ διδο. καισαρι*, sah cop aeth *διδ. φορ. καισαρι* ... ς *καισαρι φορουσ διδον.* cum XΓΔΛ unc^6 al pler arm, item AKMRΠ al syr^p Eus^ps Thdrt *καισαρι* (Eus praem *τω*) *φορον διδο*. Praeterea Mcion^epiph ad haec add *και αποστρεφοντα τασ γυναικασ και τα τεκνα* (contra scribit Epiph^346s). Similia c e add ad v. 5 | *και λεγοντα* cum ℵBLT 106. b e f ff^2. i l q vg syr^cu et ^utr arm ... D *λεγοντ. δε* ... Ln [*και*] *λεγ.*, ς om *και* cum ARX ΓΔΛΠ unc^8 al pler a c sah cop Thdrt ^1, 618 | *εαυτον* cum ℵADLRXΓΔΛΠ unc^7 al fere omn Thdrt ... BGT p^parh *αυτον*. Ceterum Act. Pil. A (Evv apocr^207) accusatio sic habet: *τουτον οιδαμεν οντα υιον ιωσηφ του τεκτονοσ απο μαριασ γεννηθεντα, και λεγει εαυτον υιον θεου και βασιλεα· αλλα και τα σαββατα βεβηλοι και τον πατριον νομον ημων βουλεται καταλυσαι.*

3 [302.1] ὁ δε Πειλᾶτοσ ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν
Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεισ. 4 [303.9] ὁ δὲ Πει-
λᾶτοσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχλουσ· οὐδὲν εὑρίσκω
αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 [304.10] οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντεσ
ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ᾽ ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ
ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἕωσ ὧδε. 6 Πειλᾶτοσ δὲ ἀκού-
σασ ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωποσ Γαλιλαῖόσ ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺσ
ὅτι ἐκ τῆσ ἐξουσίασ Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸσ Ἡρώ-
δην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν ταύταισ ταῖσ ἡμέραισ. 8 ὁ

---

3. *πειλατοσ* cum AB*D^corr T ... ς Ln Ti *πιλατοσ* cum ℵB³D*LRXΓΔΛΠ unc rell al omn^vid | *ηρωτησεν* cum ℵBRT 48^ev ... ς Ln *επηρωτ.* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct, nec magis fluct v. 6) cum ADLXΓΔΛΠ unc⁸ al pler (syr^cu *dixit ei Pilatus*). Praeterea b c e ff²· i l q (non item a f vg) praem *audiens* | *αποκριθεισ* (syr^cu et ^sch om) *αυτω* (b c e f ff²· g¹·²· i l q vg om) *εφη*: D 1. 209. a sah cop *απεκριθη αυτω* (sah om) *λεγων* (1. 209. a cop^dz om *λεγ.*)

4. *πειλατοσ* cum AB*DT ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB³LR etc ut v. 3 | *αιτιον*: 69. 433. *αιτιαν*, similiter sah *peccatum*

5. *επισχυον* (L *-σχυνον*): DH 69. *ενισχ.* | *οτι*: D a b e f ff²· i l q vg (non item c) syr^cu aeth om (litterae *τεσοτι* in T rescriptae, sed potius *τεσ* quam *οτι* antea defuisse vdtr) | ℵARXT al *ανασιει* | *λαον* (et. Eus^ps 30): ℵL 131. *οχλον* | *διδασκων* (et. Eus^ps 30): ℵ* (suppl^c) 64. b c e i l q om | *ιουδαιασ*: D *γησ* | *και αρξ.* c. ℵBLT am for fu em ing (al) cop^wiet petr⁴· syr^cu et utr ... ς Ln om *και* c. ADRXΓΔΛΠ unc⁸ al omn^vid (sed 69. om *και αρξ.* usq *γαλιλαιασ*) it vg^ed sah cop^schw ex dz rell | *εωσ ωδε*: c e add *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizantur* (c *-zatur*) *sicut et* (c om) *nos nec se mundant* (c om *nec se mund.*). Cf supra quae Mcion^epiph add

6. *πειλατ.* (cum ℵAB*DRT; ς Ln Ti *πιλ.* cum B³LX rell omn^vid) *δε ακουσασ*: D c *ακουσ. δε ο πειλ.* Praeterea ς Ln Ti add *γαλιλαιαν* cum ADRXΓΔΛΠ unc⁸ al omn^vid it vg sah syrr rell (sed D sah *την γαλιλαιαν*, c arm *a Galilaea*, syr^sch *nomen Galilaeae*, syr^cu *quod dicunt a Galilaea*) ... omisimus cum ℵBLT cop | *ο* (B* al pauc om, suppl B² et³) *ανθρ. γαλιλ. εστιν*: D a b c e ff²· i l q syr^cu *απο τησ γαλιλαιασ ο ανθρωποσ* (l syr^cu om) *εστιν* (a *homo iste esset*, c *est ipse homo*)

7. *και επιγνουσ*: D *επιγν. δε* | *προσ* (Ln add *τον* cum BT) *ηρωδην*: D *τω ηρωδη* | *οντα και* (al pauc om) *αυτον* (a f vg *qui et ipse* etc): D *οντι αυτω*, item it^pl (c d *cum esset*, b e ff²· i l q *qui erat*). Libere syr^cu *ad eum, quia etiam Herodes in Hierusalem erat* | *ταυταισ* (ℵ* *αυταισ*, ℵ^c *ταυτ.*; 1. 131. 209. post *ημεραισ* pon): D *εκειναισ*, item it^pler vg (non item a) cop (sed^dz *in his diebus illis*). Item syr^cu *in illis diebus pascae* | X ab *αυτον* priore ad *αυτον* alterum transilit

*δὲ Ἡρώδησ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων
θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι ση-
μεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.* 9 *ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοισ
ἱκανοῖσ· αὐτὸσ δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.* 10 $^{305.2}$ *εἱστήκεισαν
δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ εὐτόνωσ κατηγοροῦντεσ αὐτοῦ.*
11 $^{306.10}$ *ἐξουθενήσασ δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδησ σὺν τοῖσ στρατεύμασιν
αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξασ, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐ-
τὸν τῷ Πειλάτῳ.* 12 *ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδησ καὶ ὁ Πειλᾶ-*

---

8. *δε*: ℵ* (suppl^{c}) sah$^{txt\ woi}$ om | *εξ ικανων χρονων* cum ℵBDLT 157. c sah arm ... ς Ti *εξ ικανου* c. AΒΓΔΛ unc^{6} al plu, item addito *χρονου* HMXΠ al^{10} fere b e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ i l q vg cop syr^{cu} et ^{utr} aeth; idque D it^{pl} sah cop syr^{cu} et^{sch} post *ιδειν* (D *ειδ.*) *αυτ.* pon (vide post) ... a plane om | *θελων* (L om) hoc loco c. ℵBTX 13. 69. 124. al pauc c ... D b e f i l q sah cop syr^{cu}et^{sch} aeth ante *ιδειν αυτον εξ ικ. χρ.* (b e f i l q *cupiens illum videre* [l add *iam*] *ex multo tempore*, item a omissis *ex multo temp.*, item sah cop *volebat enim videre eum ex* etc) ... ς Ln post *ην γαρ* cum ADΕΓΔΛΠ unc rell al pler vg (*cupiens ex multo tempore videre eum*, item^{vid} ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$) arm syr^{p} | *ακουειν* sine additam (Gb'') cum ℵBDKLMTΠ 1. 131. 157. 209. al plus^{10} sah cop syr^{cu} (aeth add *famam*) ... ς Ln add *πολλα* (a arm *frequenter*, U *αυτον πολλα*, 13. 69. 124. 237. 346. pon post *περι αυτου*) cum AΕΧΓΔΛ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} arm | *ηλπιζεν*: T 157. 433. *ελπιζειν* | *υπ* (B *υπο*): L al aliq *παρ*, i^{scr} *απ* | *γινομενον* (al pauc *γενομ.*): GX al^{4} syr^{sch} om

9. *επηρωτα*: G al^{2} sah *-τησεν* | *δε*: ℵ*(suppl^{c})G om | *αυτον*: T om; contra Γ add *λεγων* | *αυτοσ δε* (f *et Iesus*): syr^{cu} et ^{sch} add *Iesus* | *ουδεν* (ℵ p^{scr} *ουκ*) *απεκρινατο* (L *-νετο*) *αυτω* (Γ al pauc *αυτον*, e q om): D sah *ουκ απεκρ. αυτω ουδεν.* Praeterea c add *quasi non audiens*, item syr^{cu} *quasi non ibi erat*

10. *ειστηκεισαν* (Δ al *-κησαν*) cum B*DLΓΛΠ unc rell al plu ... ℵAB^{2}et^{3} ΕΤΧΔ al *ιστηκ.* (:: cf et. ad vv. 35 et 49) | *δε*: H sah om (Or^{4,387} *και ετι μετ ολιγα· ειστηκεισαν οι αρχιερ. και οι γραμμ. ευτ. κατηγ. αυτ.*) | *και οι*: A al pauc om *οι*

11. *εξουθενησασ*: X *-νωσασ* | *δε αυτον*: ℵ* *τε*, ℵ^{c} *τε αυτον* | *και ο ηρωδ.* cum ℵLTX 13. 69. (al^{vid}) a d cop^{wi} et $^{petr4.}$ ... ς Ln Ti om *και* cum ABD^{gr}ΕΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg sah cop^{schw} ex ^{dz} syr^{cu} et ^{utr} rell | *περιβαλων* sine additam cum ℵBLT 52. b^{scr*} 150^{ev} a vg ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum ADXΔΛΠ unc^{7} al pler b c e f ff$^{2.}$ l q sah cop rell, item ΕSUΓ 69. 106. al^{4} *αυτω* | *ανεπεμψεν* (et. ℵ^{c}, M *ανεπεμψαι*, it^{pler} vg *remisit*): ℵ*LR c^{scr} c *επεμψεν* (:: praegresso *-πραν*) | *τω*: AMΠ al pauc om | *πειλατω* cum AB*D ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB^{3}LXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid}

12. *εγεν. δε* usq *μετ αλληλων*: D c *οντεσ δε εν αηδια* (d *in lite*, c *in dissensionem*) *ο πιλατ. και ο ηρωδ. εγεν. φιλ. εν αυτ. τη ημερα* | *ηρωδ. κ. ο πειλ.*

τοσ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ
ὄντεσ πρὸσ αὐτούσ.
13 [307.9] Πειλᾶτοσ δὲ συνκαλεσάμενοσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ
ἄρχοντασ καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡσ ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνασ οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 [308.10] ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδησ· ἀν-
έπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸσ ἡμᾶσ, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν
Io 19, 1 πεπραγμένον αὐτῷ. 16 [309.2] παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

(πειλ. cum AB*T; ς Ln Ti πιλ. cum ℵB^{3}DL etc) hoc ordine cum ℵBLT 124. 48^{ev} 150^{ev} al aliq it^{pler} vg sah syr^{cu} aeth ... ς Ln Ti πιλατ. και ο (HU al^{15} fere om) ηρωδ. cum A(D)XΓΔΛΠ unc rell al pler (c) cop syr^{sch} et ^{p} arm | ημερα: 209. o^{scr} 150^{ev} al mu a syr$^{p\,mg}$ ωρα | μετ αλληλων (1. 131. 209. ante εν αυτη [131. 209. εκεινη] pon, item sah cop): Γ al pauc it vg syr^{cu} arm om | προϋπηρχον (ℵ* -χοντο) usq αυτουσ: D om | αυτουσ cum ℵBLT y^{scr} al ... ς Ln Ti εαυτουσ c. AXΓΔΛΠ unc rell al pler

13. πειλ. cum AB*DT ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵB^{3}LX etc | πειλ. δε: D ο δε πειλ. | συνκαλ. cum ℵB*DFTΔ al ... ς Ln Ti συγκαλ. cum B^{3}LXΓΛΠ unc^{8} al pler. Praeterea D συνκαλεσασ | και τον λαον (vg *et plebe*): D c syr^{cu} και παντα τ. λαον ... a b e f l sah syr^{sch} aeth *populi* (*plebis* b e l) ... q om

14. αυτουσ: Γ εαυτουσ | προσηνεγκ. (it^{pler} vg *optulistis*): D κατηνεγκ. (a *detulistis*, d *adduxistis*) | ωσ: syr^{cu} *quem dixistis mihi* | αποστρεφοντα: 1. 13. 69. 124. 209. al^{30} fere διαστρεφ. | τ. λαον: syr^{cu} *populum nostrum* | και ιδου εγω (HΓ 1. al sah arm om εγ.): D καγω δε | ανακρινασ (c om): D syr^{cu} et ^{sch} cop ante ενωπ. υμ. pon | ουθεν cum ℵBT 1. ... ς Ln Ti ουδεν cum ADXΓΔΛΠ unc rell al pler | εν (Δ επι) τω ανθρ. τουτ. αιτιον (EFG^{2} y^{scr} 440. αιτιαν, 1. 131. 209. al om, 157. post κατ αυτου pon): D sah αιτιον (d sah *nihil mali*) εν αυτω, 69. εν αυτω αιτιον, syr^{cu} tantum εν αυτω. Latini sic: *nullam causam invenio in hominem* (l^{2} *-ne*) e l, *null. caus. invenio in hoc homine* b q, *nihil causae invenio in hom. isto* c, *nullam caus. inveni in hom. isto* f vg, *nihil inveni dignum in hom. hoc* a; item syr^{sch} ut vg | ων κατηγορ. κατ αυτου: D 59. 274* om | κατ cum BTXΓΔΠ unc^{9} al pler ... ℵALΛ 1. 28. 131. 209. 262. al aliq om (nec exprim Latt)

15. ανεπεμψεν γαρ αυτον προσ ημασ (Gb') c. ℵBKLMTΠ 157. al^{20} f 130^{lat} bodl sah cop (sed 13. 69. al? πρ. υμασ) ... ς Ln Ti ανεπεμψα (H 47^{ev} -ψεν) γαρ υμασ προσ αυτον cum AD(H)XΓΔΛ unc^{6} al longe plu it^{pler} vg (aeth *et ad Herodem quoque misi vos*) syr$^{p\,txt}$ (sed cod bars mg), item sed αυτον προσ αυτον 274. x^{scr} syr^{cu} et ^{sch} arm perss sax sl ... 71. 248. gat mm syr$^{p\,mg}$ (sed cod bars^{txt}) ανεπεμψα γαρ αυτον πρ. υμασ (*nam remisi illum ad vos* gat mm) | ιδου: D e^{scr} syr^{cu}

18 $^{310.1}$ ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντεσ· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυ- 18—25 Mt 27, 16-26 Mc 15, 7-15 Io 18, 40ss
σον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· 19 ὅστισ ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομέ-
νην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶσ ἐν τῇ φυλακῇ. 20 $^{311.1}$ πάλιν
δὲ ὁ Πειλᾶτοσ προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ

---

om | εστιν πεπραγμενον: D πεπραγμ. εστ. (ut it^{plu} vg *actum est illi*, a *gestum est illi*, d *actum est in eo*) | αυτω: DXΓ al^{40} fere εν αυτω (item c *invenimus in illo*)

17. Hunc versum ς (Gb^{oo}) sic habent: αναγκην δε (arm γαρ) ειχεν (syr^{cu} *et consueverat Pilatus*) απολυειν αυτοισ κατα (Δ al κατ) εορτην ενα (sed αυτοισ al pauc em om, 69. ante απολυ., 48^{ev} post ενα pon; pro κατ. εορτ. al^{2} κατ ενιαυτον, b *secundum consuetudinem*, D al aliq aeth ante απολυειν, al pauc arm post ενα pon; denique ad ενα al^{12} c q syr^{p} c. ob. add δεσμιον, c^{scr} δεσμ. ον ηθελων sic, l *quemcumque voluisset populus*) cum ℵ(D)XΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg (exc fu) cop^{wi} et$^{petr 4}$ (syr^{cu}) syr^{sch} et^{p} (aeth^{utr}). Sed D syr^{cu} aeth^{utr} (non item aeth^{a}) demum post v. 19 ponunt. Praeterea agnoscit etiam Eus^{can} (canon 2. complectitur Lc 309 Mt 322 et Mc 202; his autem sectionibus Mt^{i} et Mc^{i} nil continetur nisi illud κατα δε εορτην etc. Hinc certum est ab Eus^{can} agnosci versum Lucae 17; verba enim παιδευσασ ουν αυτ. απολυσω nequibant cum Mt 322 et Mc 202 componi. Iohannis vero 18, 39 una cum seqq cum Mt 323 et Mc 203 consociata sunt propterea que in canonem 4. recepta.) ..... omisimus cum ABKLTΠ a fu sah cop^{dz} (∴ vdtr omnino ex ll. pp. fluxisse)

18. ανεκραγον cum ℵBLT 124. 157. a (*exclamabant*) Cyr^{luc482} ... ς Ln ανεκραξαν cum ADXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg (hi *exclamavit*, *exclamaverunt*) | δε: T* 13. 69. sah om | παντληθ. cum ℵADEHMΔ 124. 131. al aliq, item T απαντληθει ... ς Ln παμπληθ. c. BLXΓΛΠ unc^{6} al pler | αιρε τουτον: D (nec differt d) bis habet | τον βαραββ. cum ℵBDLTX al vix mu Or^{3,755} Cyr^{luc} ... Ti om τον cum AΓΔΛΠ unc^{9} al longe plu

19. βληθεισ cum BLT ... ς Ln βεβλημενοσ (x al βεβλημμ.) cum ℵ^{a}ADXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} ... ℵ* om | εν τη φυλακη cum ℵBLTX 243. (f *in carcere missus*, q *missus in carcere*) ... ς Ln εισ (1. 131. al add την) φυλακην cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al pler

20. δε cum ℵABDLT 124. 157. it vg sah cop syr^{sch} (syr^{cu} aeth και παλιν) ... ς Ti ουν cum XΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{p} ... 252. tol sah$^{fr\ woi}$ cop^{dz} arm om | πειλατ. cum AB*DT ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵB^{3}LXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | προσεφων. sine additam cum APXΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{sch} et^{p} arm ... ℵBLT 124. 157. a (*adlocutus est eis*) sah cop syr^{cu} (insuper add *et dixit eis*) aeth add αυτοισ (atque sic Ln), item D 13. add αυτουσ (d *advocavit eos*), 69. προσ αυτουσ, item it^{pler} vg *ad illos* (*locutus est ad illos*) | τον ιν: H 1. 131. 209. al pauc αυτον

δὲ ἐπεφώνουν λέγοντεσ· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 [312.9] *ὁ δὲ τρί-*
τον εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτοσ; οὐδὲν αἴτιον
θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 [313.1]
οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖσ μεγάλαισ αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι,
καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 [314.1] *καὶ Πειλᾶτοσ ἐπέκρινεν*
γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 *ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ*
φόνον βεβλημένον εἰσ φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέ-
δωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

---

21. *επεφωνουν* (it[pl] vg *subclamabant* vel *succlam.*, a *proclamab.*, f *clamab.*): D c *εκραξαν* (c d *clamaverunt*) | *λεγοντεσ*: D om | *σταυρου* bis cum ℵBDF[a] Or[1,725] et [3,316. 511. 755] et [4,301. 434] Eus[praep 49] et [51] Cyr sophon619 ... ς *σταυρωσον* bis cum ALPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid]. Sed U 157. a b e f ff[2.] l (non item c q vg) arm aeth semel om

22. *ουδεν*: 1. 13. 69. 124. 131. 209. b e l q syr[cu] add *γαρ* | *ουδ. αιτιον*: L tisch** al aliq a c syr[cu] et P mg (similiter syr[sch]) *ουδ. αξιον* (a *nihil dignum mortis*, c *nihil morte dignum*) ... D *ουδεμιαν αιτιαν*, item b d e f ff[2.] l q vg *nullam* (d *ullam*) *causam* | *ευρον* (a am gat syr[utr] etc): D 243. it[pler] vg syr[cu] *ευρισκω* | *αυτον απολυσω*: D *απολ. αυτ.*

23. *επεκειντο*: ℵ *εκειντο* | *αυτον σταυρωθην.* (D *στ. αυ.*): B *αυτ. σταυρωσαι* ... a c sah *crucifige illum* | *κατισχυον*: 1. *-χυνον* (ut L v. 5) *αυτων* sine additam cum ℵBL 130[gr] et [lat] a b e ff[2.] g[1. 2.] l sah cop (aeth *των αρχιερεων* pro *αυτ.*) ... ς Ti add *και των αρχιερεων*, Ln [*κ. τ. αρχ.*] cum ADPXΓΔΛΠ unc[9] al pler c f syr[cu] et [utr] arm (:: poterat omitti quoniam *αυτων* ipsos *τουσ αρχ.* complectebatur, at poterat etiam inferri ut urgeretur quam partem ea in re habuissent pontifices conlatis Mc 15, 11 et Mt 27, 20)

24. *και* (157. add *ὁ*) *πειλ. επεκρ.* cum ℵBL 157. it[pler] vg cop syr[cu] aeth ... ς *ο δε πιλ. επεκρ.* cum APXΓΔΛΠ unc[9] al pler sah syr[utr] arm Philopon[612] ... D *επεκρ. δε ο πειλ.*, c *iudicavit itaque Pilatus* | *πειλατ.* cum AB*D ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB[3]LPXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid]

25. *απελυσ. δε* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABDPXΓΔΛ unc[7] al longe plu a sah cop ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ*, Ln [*αυτοισ*] cum KMΠ 1. 69. al mu[vid] it[pler] vg syr[cu] et [sch] et P c. ob. arm aeth (:: ex ll. pp.) | *τον δια*: 1. 13. 69. 124. 209. al plus[30] praem *τον* (209. om) *βαραββαν* (al *-αβαν*) :: ex ll. pp. | *δια στασ. και φονον* (E*LM al *φων.*, M al et. v. 19): it vg cop *propter homicidium et seditionem*, item syr[cu] aeth ... D *ενεκα φονου* | *βεβλημ.* (Or[1,420] *βληθεντα*): A syr[cu] om *εισ φυλακην* cum ℵBDFK 28. 69. 225. 246. 258. 49[ev] sem h[scr] arm Or [1,420] ... ς Ti *ε. την φυ.* cum ACLPXΓΔΛΠ unc[7] al pler (al[3] *εν τη φυλακη*) sah cop | *ον ητουντο* (M[treg] *-ωντο*): a b e ff[2.] l om | *τ. θεληματ. αυτων*: ff[2.] l add *susceperunt ergo Iesum et portans sibi* (l om) *crucem ducebatur*, item c *susc. erg. Iesum et portans crucem suam* (sed post haec c statim pergit *ducebant illum. Et apprehenderunt Simonem*)

26 315.1 Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Mt 27, 32 Mc 15, 21 Io 19, 17
Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέ-
ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 316.10 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆ-
θοσ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 στραφεὶσ δὲ πρὸσ αὐτὰσ Ἰησοῦσ εἶπεν· θυγατέρεσ Ἱερουσαλήμ,
μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰσ κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν, 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷσ ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ
στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρε-

26. *και ωσ*: D *ωσ δε* | *απηγαγον*: B cscr fscr *απηγον* | *σιμωνα τινα* (L 13. om, item syrcu et sch, CD ante *σιμ.* pon) *κυρηναιον ερχομενον* cum ℵBCDLX 13. 33. 124. 346. 7ev (item 69. sed *ερχομενου*) ... ς *σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου* (A *κηρυν.*, FΛ al mu *κυριν.*) *του* (Gb Sz om c. unc omnib al pl) *ερχομενου* (H al *-νον*) cum AΡΓΔΛΠ unc9 al pler | *απ*: D *απο*, atque ita Ln (ex errore de C) | *φερειν* (itpler vg *portare*, a *ferre*, c *ut ferret*, d *ut adferret*): ℵ* om, ℵa *αιρειν* (ℵc *φερειν*) | *οπισθεν* (D *οπεισοθεν*): 34. 243. 48ev al4 *οπισω* | *του* $\overline{ιυ}$: 1. 131. 209. c copdz *αυτου*

27. *αυτω πολυ πληθοσ* (vg *multa turba*): D *το πληθοσ αυτω*, item b c e f ff2. l (sed hi8 et d *multitudo*, item syrcuetsch arm) syrcu et sch arm om *πολυ*, 69. 124. a (*multitudo ingens*) post *πληθ.* pon | *γυναικων*: D 243. c f sah (cop anceps) syrcu et sch *γυναικεσ* | *αι* sine *και* cum AB C*DLX 28. (om *εκο. και*) 33. 218. cscr al10 it (praeter c qui *και* pro *αι*) vg sah cop syrcu et sch arm aeth; accedit ℵ qui nec *αι* habet (similiter L *αικοπτοντο* pro *αι εκοπτ.*) ... ς (sed Gb0 *και*) Ti *αι και* c. C3ΡΓΔΛΠ unc9 1. 13. 124. 209. al pler syrp | *αυτον* (f vg *quae plangebant et lamentabant* [vg *-bantur*] *eum*, c *quae lamentabantur et plangebant eum*): D syrcu post *εκοπτοντο* pon (d *quae plangebant eum et lamentabant*) ... a b e ff2. l om (a *quae plangebant se et lamentabant*, item rell4 omisso *se*)

28. $\overline{ις}$ cum ℵ*etcbBL ... ς Ln o $\overline{ις}$ cum ℵcaACDPXΔΛΠ unc9 al omnvid, sed c 157. yscr syrcu et syrcod ante *προσ αυτασ ειπ.* pon, item D cscr arm ante *ειπ. πρ. αυτ.* | *θυγατερ. ιερου.* (e *familiae isdrahelite*): b add *tacete* | *επ εμε* (*super me* c f vg): 71. 157. al pauc Cyrzach 680 et esa719 *επ εμοι*, sed post tantum s pparh scr Cyrzach *εφ εαυταισ* (Cyr esa *εφ υμασ*), item Cyrzach *επι τοισ τεκνοισ* ... D *εμε* omisso *επ*, item (*flere*) a b e ff2. l. Praeterea D add *μηδε πενθειτε* | *πληυ*: D *αλλ* (item *sed* itpler vg, a *verum*). Similiter Cyrzach 784 *κλαιετε δε* | *εφ* et *επι*: D a b e ff2. l om | Δ *εφ αυτασ*

29. *ιδου* (et. c f vg syrutr etc): D 13. 69. 124. 346. hscr a b e ff2. l syr cu arm aeth Leo om | *ερχονται* hoc loco cum ABLPΓΔΛΠ unc9 al pler mm cop etc, item eodem loco D al4 it vg *ελευσονται* ... ℵCX 157. gscr *ημεραι ερχ.* (item sah *sunt dies venientes*) | *ερουσιν*: syrcu *dicetis* | *αι στειραι*: ℵ om *αι* | *και αι* cum ℵBCX 1. 28. 69. 124. al10 fere ... ς Ln Ti om *αι* cum ADLPΓΔΛΠ unc9 al pler | A 69* *εγενησαν* |

Hos 10, 8 Apoc 6, 16 ψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶσ, καὶ
τοῖσ βουνοῖσ· καλύψατε ἡμᾶσ· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα
Mt 27, 38 Mc 15, 27 Io 19, 18 ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 $^{317.1}$ ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο
κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33—38 Mt 27, 33 ss Mc 15, 22 ss Io 19, 17 ss 33 $^{318.1}$ Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον
Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν $^{319.1}$ καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἀριστερῶν. 34 $^{320.10}$ ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἔλεγεν·

μαστοι cum ℵABD^{2}LP etc: D*FGΓ^{vid} c^{scr} j^{scr} *μασθοι* ... C *μαζοι*, *εθρεψαν* cum ℵBC*L 131., item C^{2}D 1. 118. 209. *εξεθρεψαν*, item it^{plor} (b e ff^{2} l Leo *nutrierunt*, c *nutricaverunt*, a *educaverunt*, d *enutrierunt*) syr$^{p\ mg}$ sah cop ... ς *εθηλασαν* cum APXΓΔΛΠ unc^{9} al pler, item (*lactaverunt*) f vg syr$^{cu et sch et p txt}$ aeth

30. *αρξονται*: APΔ 33. al -*ξωνται* | *πεσατε* cum ℵ^{c}CLQXΔ 157. 259. g^{scr} (sed α in C vdtr a C^{2} ex ε factum) ... ς Ln *πεσετε* cum ℵ*ABDPΓΛΠ unc^{9} al pler (:: similiter fluct lectio apud LXX). Cf Cyr$^{ose\ 148}$ *τοτε γαρ ερειτε, φησι* [ο $\overline{χs}$], *τοισ ορεσι· καλυψατε ημασ, και τοισ βουνοισ· πεσετε εφ υμασ*.

31. *ει* (E al^{2scr} *οι*): L xy^{scr} syr^{cu} aeth om | *τω υγρω* cum ℵADPQXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr$^{ador155\ et\ luc434}$ ... BC om *τω* | *ταυτα*: C *τουτο*, item *hoc* Amb$^{noe\ et\ virgiu}$ | *γενηται* (Cyr^{luc434}): DKΛ al^{25} fere *γενησεται*, item it^{pler} vg sah cop *fiet*, c l *facient* (Cyr^{ador155} *ταυτα εδρασαν* et *τι δρασουσιν*) ... EFS al plus^{10} *γινεται*

32. *ηγοντο δε*: C^{3}(deletis *συν αυτω*)E^{2} 33. 69. al syr^{hr} (ut C^{3}) add *συν τω ιησου* | *και* (et. syr^{p} et ^{hr}): syr^{cu} et ^{sch} om (*et veniebant cum eo* sic uterque) | *δυο κακουργ.* (l add *ioathas et maggatras*) cum ACDLPQXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} it vg etc ... ℵB sah cop *κακουργ. δυο*

33. Epiph$^{317\ et\ 347}$ ex Mcione: *και ελθοντεσ εισ τοπον λεγομενον κρανιου τοποσ εσταυρωσαν αυτον, και διεμερισαντο τα ιματια αυτου* (^{317} om *αυτ.*), *και εσκοτισθη ο ηλιοσ.* | *απηλθον* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr$^{p\ txt}$ Dam^{par709} ... Ln *ηλθον* (:: cf Mt) cum ℵBCLQ (et D *ηλθαν*) al^{5} it vg syr^{cu} et ^{sch} et $^{p\ mg}$ (vide et. Mcion^{epiph}) | *καλουμενον* cum ℵABDLQΓΔΠ unc^{8} al pler Dam^{par709} ... CGXΛ al mu Mcion^{epiph} *λεγομενον* (:: ut Mt 27, 33) | *τ. κακουργουσ*: D add *ομου*, item b sah *duos* | *ον μεν*: Γ om *μεν*, nec praeter a exprim it vg (*unum* - *et unum*, *unum* - *et alterum*, ff^{2} *unus* - *et alius*) | *αριστερων* cum ℵABC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Dam^{par709} ... C*LQ al^{10} *ευωνυμων* (:: ut Mt et Mc). Praeterea post *αριστερ.* syr^{p} arm aeth repetunt *εσταυρωσαν*

34. ο *δε* $\overline{ις}$ usq *ποιουσιν* cum ℵ* et ^{c}ACD^{gr2}LQXΓΔΛΠ unc^{9} (sed E asteriscum praepositum habet) al longe pler c e f ff^{2} l vg cop$^{wi\ et\ petr4}$ et dz rec (cop^{schw} uncis inclusa habet) syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ arm aeth Ir^{int210} („et ex hoc quod dominus in cruce dixerit: *Pater*, *remitte eis*, *non enim sciunt quid faciunt*, longanimitas - ostenditur") Or^{int2,188} („dominus confirmat in evgliis cum dicit: *Pater remitte illis*, *non enim*

πάτερ, ἄφεσ αὐτοῖσ· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. [321.1] *διαμεριζό-*
μενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρουσ. 35 *καὶ εἱστήκει ὁ λαὸσ*
θεωρῶν· [322.2] *ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντεσ λέγοντεσ· ἄλλουσ*

---

sciunt quid faciunt") Const[2,16,1] (*ωσ γεγραπται εν τω ευαγγελιω· πατερ, αφεσ αυτοισ, ου γαρ οιδασιν ο ποιουσι*) et[5,14,8] (ibi rursus *ο ποιουσι*) Eus[can] Chr[2,262] et[482. 483. 484. 494] sqq et[saepe] (passim libere, ut aliquoties *αφεσ αυτοισ την αμαρτιαν ταυτην· ου γαρ* etc) Thdrt [1,992] et [1382] Dam[par709] Hil[782] etc. Confirmat et. Clem[hom11,20] *αυτοσ γαρ ο διδασκαλοσ προσηλωθεισ ηυχετο τω πατρι τοισ αυτον αναιρουσιν αφεθηναι το αμαρτημα, ειπων· πατερ, αφεσ αυτοισ τασ αμαρτιασ αυτων· ου γαρ οιδασι τι ποιουσιν.* Item Act[pil a] X, 233. Cf et. verba Iacobi Iusti ex Hegesipp ap Eus[hist 2,20,16] *παρακαλω, κυριε θεε πατερ, αφεσ αυτοισ· ου γαρ οιδ. τι ποιουσιν* ..... ℵ[a](uncis inclusit)BD* 38. 435. a b d sah cop[dz] om; hinc Ln [*ο δε – ποιουσιν*] :: nihil simile in ll. pp. | *ις*: Q syr[p mg] *κυριοσ* | *ελεγεν* (et. syr[utr] et[hr]): AKMΠ al[10] fere syr[cu] *ειπεν* | *πατερ* (D[2] *πατιρ*): A om | *διαμεριζομενοι δε* et *εβαλον* (FX 1. 22. 33. 131. 209. 346. al[15] a *εβαλλον*): ita Lucam scripsisse diserte testatur Aug[ioh 118] („Quid autem interest utrum dicatur: *Dividentes miserunt sortes*, quod ait Lucas, an: *Diviserunt sortem mittentes*, quod ait Matthaeus; nisi quod Lucas dicendo *sortes* pluralem pro singulari numero posuit, quae locutio scripturis sanctis insolita non est: quamvis nonnulli codices *sortem* reperiantur habere, non *sortes*) ... D c *διεμεριζοντο δε* et *βαλοντεσ* :: cf ll. pp. | *κληρουσ* cum AX 1. 33. 131. 209. 239. 248. c[scr] al[3] a e f ff[2.] vg 130[lat] arm syr[p txt] et[hr] (utrique lectioni favent sah cop syr[cu]) sl Aug[diserte] (vide ante) ... ς Ln *κληρον* (:: at ita et Mt et Mc et LXX) cum ℵBCDLQΓΔΛΠ unc[9] al pler b c syr[sch] et[p mg] aeth. De Mcione testatur Tert[marc4,42]: „vestitum plane eius a militibus divisum, parte sorte concessum Marcion abstulit, respiciens psalmi prophetiam: *Dispertiti sibi sunt vestimenta mea, et in vestitum meum sortem miserunt.*" Aliter Epiph: vide ad v. 33.

35. *ειστηκει* ut BD etc: ℵACFHLQΔ al *ιστηκει* | *θεωρων* (et. Eus[dem498]): D *ορων* | *εξεμυκτηριζ.* (D *εμυκτηριζ.*) *δε* sine *και* (et. Ln sed ex errore de c) cum ℵD 1. 118. 131. 209. 239. p[scr] a c arm[ed], item *και εξεμυκτ.* (*et deridebant*) b e f ff[2.] l vg syr[cu] et[sch] Eus[dem498] ... ς Ti *εξεμ. δε και* c. ABCLQXΓΔΛΠ unc[9] al pler cop syr[p] et[hr] arm[ms] (aeth). Praeterea D 1. 11. 13. 69. 106. 118. 131. 209. al plus[25] post *δε* add *αυτον*, item post *εξεμυκτ.*, *deridebant*, it vg syr[omn] arm Eus[dem] | *οι αρχοντεσ*: D om | *οι αρχοντ.* sine additam cum ℵBCDLQX 33. 47. 69. 157. 346. 47[ev] b c e ff[2.] l cop syr[sch] et[hr] aeth pers[p] ... ς (sed Gb[0]) Ti add *συν αυτοισ*, Ln [*συν αυτ.*] cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler f vg (et a *intra se*) syr[cu] et[p] arm pers[w] Eus[dem] (item tol al *cum Pharisaeis*, gat mm *cum Sadducaeis*) | *λεγοντεσ* (et. Eus[dem]): D c aeth *και ελεγαν αυτω* (c om *αυτ.*)

ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστὸσ τοῦ θεοῦ ὁ
ἐκλεκτόσ. 36 [323.2] ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσ-
ερχόμενοι, ὄξοσ προσφέροντεσ αὐτῷ 37 καὶ λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ
βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 [324.1] ἦν δὲ καὶ
ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων οὗτοσ. 39 [325.2]

---

35. *εσωσεν*: K^{2}M* al aliq *σεσωκεν* ... D c *εσωσασ* | *σωσατω εαυτον* (L *αυτ.*): D c *σεαυτον σωσον* | *ει ουτοσ* (syr^{cu} et^{sch} non exprim; B *υιοσ*) *εστιν* etc: D *ει υιοσ ει του θεου ει* $\overline{χς}$ *ει ο εκλεκτοσ* (d *si filius es dei, si christus es electus*), c *si tu es christus electus dei* | *του* (ℵ* *ο του*, ℵ^{a} del *ο*) *θεου ο εκλεκτοσ* cum ℵBL 1. 118. 209. ... ς Ln *ο του θεου εκλεκτ.* cum AC^{3}QXΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... it^{pler} vg etc *dei electus*, c* ff$^{2.}$ *ο εκλεκτ. του θεου*, *electus dei*, e tantum *dei* ... 13. 69. 126. 131. 346. c^{scr} sah cop syr^{p} et^{hr} arm Eus^{dem} *ο* (c^{scr} om) *υιοσ του θεου ο* (126. om) *εκλεκτοσ* (sah *electus filius dei*)

36. *ενεπαιξαν* cum ℵBL sah ... ς Ln Ti *ενεπαιζον* (:: ut praecedit *εξεμυκτηριζον*, ll. pp. *εμπαιζοντεσ ελεγον*) cum ACDQXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syrr etc | *αυτω*: E^{*vid} 28. 69. c^{scr} al pauc *αυτον* ... K* om | *και οι*: ℵ om *και* | *οξοσ προσφερ.* cum ℵABC*L a cop ... ς praem *και*, Ln [*και*] cum C^{3}QXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f vg syr^{utr} (syr^{cu} om *οξ. προσφερ. αυτω*) arm aeth ... D *οξοσ τε προσεφερον*, b e ff$^{2.}$ l q syr^{hr} *et acetum offerebant*, item sah^{vid}

37. *και*: D b e ff$^{2.}$ l q am fu ing for em sah cop^{dz} om | *λεγοντεσ*: syr^{cu} add *pax tibi*, cf D c | *εἰ* (b f l** q vg): Δ 1. 131. 209. 239. 243. al^{3} a e ff$^{2.}$ om, hinc Ln [*εἰ*] | *ει συ ει* (69. arm^{edd} add *ο* $\overline{χς}$) etc: D c *χαιρε* (*ave*) *ο βασιλευσ των ιουδαιων* (c add *σωσον σεαυτ.*)· *περιτεθεντεσ* (sic, d *imponentes*, c *imposuerunt autem*) *αυτω και ακανθινον στεφανον*. Similiter syr^{cu} post *σωσ. σεαυτον* add *και επεθηκαν τη κεφαλη αυτου στεφαν. ακανθ.*

38. *ην δε και* (Δ al^{2} e om *και*, sah om *δε και*): b q *et erat* | *επιγραφη* cum ℵABEHKLMQVXΓΔΛΠ al longe plu sah cop ... CDGSU al^{25} *η επιγραφη* :: ut Mc | *επ αυτω* cum ℵBL sah cop ... ς *γεγραμμενη επ αυτ.* cum C^{3}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{cu} (*scripta et posita*) et^{utr} arm aeth; item C*X 13. 33. 69. 124. 346. tisch** *επ αυτ. γεγραμμενη*, item (atque ita Ln) ADQ 47^{ev} b q am for san *επιγεγραμμενη* (*inscripta*) *επ αυτ.* (:: cf ll. pp.). Praeterea non addidimus *γραμμασιν* etc cum ℵ^{ca}BC*L a sah cop syr^{cu} ... ς add *γραμμασιν* (f^{scr} om) *ελληνικοισ και* (ℵ*et^{cb}DH f^{scr} b f om) *ρωμαικοισ και* (ℵ*et^{cb}D f^{scr} om; 69* om *κ. εβρ.*) *εβραικοισ*, item Ln [*γραμμ. ελλην. και ρωμαικ. και εβρ.*] cum ℵ*et^{cb}AC^{3}DQRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} (sed c *litteris hebraicis graece et latine*) vg syr^{utr} arm aeth Cyr^{luc435} (*ρωμαιστι γαρ και ελληνιστι και εβραιστι, φησιν, αναγεγραφθαι*) :: quae quamvis nec in Mt aut Mc reperiantur, tamen potius ex Ioh assumpta quam a Lc scripta videntur. Praeterea habent et. Act$^{pil\,a}$ X, 1. p. 232 (*εκελευσεν δε ο πιλατοσ μετα την αποφασιν εισ τιτλον επιγραφηναι*

Εἷσ δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ Mt 27, 44 Mc 15, 32
σὺ εἶ ὁ Χριστόσ; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶσ. 40 $^{296.10}$ ἀποκρι-
θεὶσ δὲ ὁ ἕτεροσ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν,
ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ
ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.
42 καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ

την αιτιαν αυτου γραμμασιν ελληνικοισ ρωμαικοισ και εβραικοισ. Sed variant cdd) | *ο βασιλ. των ιουδ. ουτοσ* (D 124. e ff^{2} add *εστιν*) cum ℵBL a, item D 124. e ff^{2}, item omisso *ουτοσ* C c; hinc Ln *ο βασ. των ιουδ.* [*ουτοσ*] ... ς *ουτοσ εστιν* (X 1. 33. 118. 209. al pauc l sah add ι̅ς̅) *ο βασιλ. των ιουδ.* cum AQR(X)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler b f (l) q (sah) cop syr^{cu} et^{utr} arm aeth Or^{3,2} (*διο και επιγραφη - ουτοσ εστιν ο βασ. των ιουδ.*)

39. *κρεμασθεντων* (E* al pauc *κρεμμασθ.*, cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} add *cum eo*, quemadmodum 255. habet *συγκρεμ. αυτω*): D 26^{ev} z$^{scr\ semel}$ om | *εβλασφημει*: E 69. al mu *-μη* | *αυτον*: K al plus^{12} *αυτω* ... Or^{int3,922} om | *ουχι* cum BL, item sed praeposito *λεγων* ℵC* a b ff^{2} sah cop syr^{cu} et^{hr} arm aeth ... ς Ln *λεγων· ει* cum AC^{3}QRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} c f q vg syr^{utr} Or^{int3,922} ... D e om quae post *εβλασφ. αυτον* scripta sunt usque finem versus; l vero istorum loco habet (sine *λεγων*) *qui destruebas templum et in tribus diebus reaedificabas illum, salvum te fac nunc et descende de cruce* (:: ex ll. pp.) | *σωσον σεαυτ. και ημασ*: syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *salva temetipsum et salva et* (syr^{hr} om) *nos*

40. *επιτιμων αυτ. εφη* cum ℵBC*LX cop (et sah *respondit alter dicens increpans eum*) ... ς Ln *επετιμα* (E* *-τιμησεν*) *αυτ. λεγων* cum AC^{3}DQR ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{p} arm (item Act$^{pil\ 233}$) ... syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *et increpavit* (*-bat*) *eum socius eius ille alter* (syr^{sch} om *ille alter*, syr^{hr} *respondit autem alter* ante *et increpavit*) *et dixit ei* | *ουδε* (et. ℵ^{c}, it^{pl} vg *nec*): ℵ*G 47^{ev} c f Or^{int3,922} Aug$^{ps\ 68}$ Vict$^{tun\ poen}$ *ου*, D *οτι ου*, 69. 235. al pauc *ουδεν*. Similiter Act^{pil233} *ουδεν* ex A*C; sed A^{2}B Latt *ουδε* | *ει* (et. C^{3} Or^{int3,922}): C* sah cop syr^{cu} (*quia ecce nos quoque sumus* etc) syr^{hr} (*sumus etiam vere nos*) (aeth *cum in illo iudicio fuerimus*) Chr$^{2,480.490.491}$ et^{7,325} et^{11,287} *εσμεν*, item D *ει* (d om) *και ημεισ εσμεν* (non mutatis eis quae sequuntur). Act^{pil233} *ει*, sed cod. A *ἐσμέν*

41. *και* (et. syr^{cu} et^{hr}): C* sah cop om | *γαρ*: E al pauc om | *απολαμβανομεν* (H 33. 69. 346. al aliq *-νωμεν*), *recipimus* d e f ff^{2} l q vg: C* *απελαβαμεν*, item *recepimus* (c *percepimus*) a b c am fu ing* | *ατοπον* (it^{pler} *nihil mali*, q *nihil male*; c *nihil admisit*): D *πονηρον* (d *nihil inicum*). Etiam Chr^{2,480} *ουδεν πονηρον εποιησεν*, sed^{2,492} et^{alib} *ουδ. ατοπ. επραξεν*. Act$^{pil\ 233}$ *ουδ. κακον εποιησεν*, sed cdd AB *ουδ. ατοπ. επραξ.*

42. *και* (Or^{int3,922}): D add *στραφεισ προσ τον κυριον*, item Act^{pil} B^{286} *και στραφεισ προσ τον ι̅ν̅* | *ελεγεν*: D *ειπεν*, item b f syr^{cu} *dixit* | ι̅ν̅

σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

---

cum ℵ*BC*L (in his cdd^gr possit etiam pro dativo haberi, non item sah cop Or. Ceterum iidem cdd^gr non habent κυριε, quod mutato ιυ voc. in dat. inlatum vdtr.) sah cop, item (post μνησθητι μου pon) Or^4,435, item Or^int bis *domine Iesu* (^4,517 „qui cum Christo crucifixus clamavit ei de cruce: *Domine Iesu, memento mei cum*" etc; ^4,523 „sicut ille qui confitebatur et dicebat: *Domine Iesu, memento mei cum*" etc) ... ς Ln τω ιυ cum ℵ^c AC^2QRXΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid it vg (Latt *ad Iesum*) syr^cu et^utr et^hr aeth Or^int 3,922 Aug^cons 3,58 (*dicebat ad Iesum: Domine, memento mei* etc)... D αυτω | μνησθητι μου sine κυριε c. ℵBC* DLM* 15. 42. 300. p^scr w^scr* a sah cop syr^hr Or^4,455 (et^4,435 hunc transp ιυ, ut iam notatum) et^int 3,922 (Or^int 4,517 et ^523 vide ante) Bas^sel or 34 (p^183 προσεφερε· μνησθητι μου εν τη etc) ... ς add κυριε, Ln [κυριε] cum AC^2M^2RXΓΔΛΠ unc^7 al pler b q syr^utr arm aeth Or^int 4,564 („per confessionem suam qua dixit: *Memento mei, domine*" etc) Eus^ps 30 Hil^39 et ^183 (et. Act^pil a 233), item ante μνησθ. μου Q c e f ff^2 l vg syr^cu Hil^477 Vict^tun | οταν ελθης (et. Or^4,435 et ^455 Or^int 3,922 et ^4, 517. 523. 564 Eus^ps 29 Chr^2,492 etc): DQ c^scr Chr^2,480 et ^481 Bas sel 183 om (sic edidi Act^pil a 233, sed AB Latt^8 habent οταν ελθ.) | εν τη βασιλεια σου c. ℵACQRXΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid a b q Or^4,435 et^455 Eus^ps 29 Chr^2,492 ... BL c e f ff^2 l vg Or^int quater Hil etc εις την βασιλειαν σου ... D εν τη ημερα της ελευσεως σου. Ceterum haec latronis verba Descens. Chr. (Evv apocr^310) et Act^pil b 286 sic habent: κυριε, οτε βασιλευσεις (Act^pil οταν βασιλευσης), μη μου επιλαθου.

43. Epiph^marc 317 et ^347: παρεκοψε το· σημερ. μετ εμου εση εν τ. παραδεισω. Praeterea cf de his verbis Or^4,455 ουτω δε εταραξε τινας ως ασυμφωνον το ειρημενον ωστε τολμησαι αυτους υπονοησαι προστεθεισθαι τω ευαγγ. απο τινων ραδιουργων αυτο το· σημερ. μετ εμ. εση εν τω παραδ. του θεου. Chr^4,788 οι μανιχαιοι – επιλαβομενοι του χωριου τουτου φασιν· ειπεν ο χς· αμην αμην λεγω σοι, σημερ. μετ εμ. εση εν τω παραδεισω· ουκουν αντιδοσις ηδη γεγονε των αγαθων, και περιττη η αναστασις. ει γαρ εν εκεινη τη ημερα απελαβεν ο ληστης τα αγαθα, το δε σωμα αυτου ουκ ανεστη ουδεπω και τημερον, ουκ εσται σωματων λοιπον αναστασις – ει γαρ ην σωματος αναστασις, ουκ αν ειπε· σημερον etc. | και ειπεν αυτω cum ℵBL 26^ev e* sah cop; item addito ο ις ς Ln cum ACQRXΓΔΛΠ unc^8 al pler it^pler vg syr^omn etc ... D αποκριθεις δε ο ις ειπεν αυτω τω επιπλησοντι (*επλησοντι, d *qui obiurgabat eum*) | αμην σοι λεγω cum BC*L arm ... ς Ln αμην λεγω σοι (:: ut solet dici) cum ℵAC^3QRXΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid it vg (sed c *credis? amen dico tibi*) sah cop syr^omn aeth Ath^843 Cyr^ador 69 et^4,466 Chr^4,788 (sed syr^hr 398 [non^386] Ath^843 Chr Cyr^bis Amb^luc 1529 et^alib αμην αμην, item Act^pil a 233 et Descens^310) ... D θαρσει | σημερον (L b c sah cop syr^utr et^hr aeth praem οτι, item Act^pil a 233) et. Or^2,531 et^4, 455 Ath^79 et^843 Chr^2,488. 405 Epiph^anc 58 Cyr^nest 136 et ^ador 69 Bas^sel etc: Hesych^hier qu 49 τινες μεν ουτως αναγι-

44 [337.3] Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότοσ ἐγένετο ἐφ' 44—49 Mt 27, 45—56 Mc 15, 33—41
ὅλην τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντοσ·

νωσκουσιν· αμην λεγω σοι σημερον, και υποστιζουσιν· ειτα επιφερουσιν οτι μετ εμου εση εν τω παραδ. Atque ita revera distinguit syr[cu] (σημερον οτι μετ εμου etc). Similiter habet schol[237. 239. 254] (cf apud Mtthaeium ad h. l.) αλλοι – το ρητον εκβιαζονται· λεγουσι γαρ δειν υποστιζοντασ (254. -ξαντασ) αναγινωσκειν· αμην λεγω σοι σημερον, ειθ ουτωσ επιφερειν το· μετ εμου εση etc. Eadem Thphyl ad h. l. Ceterum hunc in modum Descens Chr[10] (p[310]) και ευθυσ ειπεν μοι οτι αμην αμην σημερον λεγω σοι, μετ εμου εση εν τω παραδ. Cf et. Actpil b[287] ο δε ειπεν αυτω· σημερον λεγω σοι αληθειαν ινα σε εχω εισ τον παραδ. μετ εμου. | μετ εμου εση (Actpil a[233] μετ εμ. εν τ. παρ. ει) et. Or[2, 531] et[4, 455] Orint[3, 922] et[4, 517]: c* sah cop aeth εση μετ εμ. | εν τω παραδεισ. (syr[cu] *in horto Eden*): Or[2, 581] et[4, 455]ter add του θεου (non item Orint[3, 922] et[4, 517]), item l *patris*

44. και ην cum ℵBC*DL 255. a b e ff[2.] l q cop syr[hr] Orint[3, 923] ... sah pers[w] Orint[3, 56] nil nisi ην ... ς ην δε cum AC[3]QRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c (*hora autem fuit quasi sexta*) f vg syr[utr] (syr[cu] *sed et erat*) arm | ηδη cum BC*L cop (*atque erat hora iam sexta*) syr[p] ar[p] Orint[3, 56] ... ς om cum ℵAC*DQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[cu] et[sch] et[hr] sah arm Orint[3, 923] (aeth *et cum meridies esset tempore sextae horae*) | ωσει (69. al pauc ωσ η): ℵ 253. post ωρα (item c, vide ante) ... 157. y[scr] sah cop om | και (ℵ[c]; ℵ* om) σκοτοσ εγενετο usq ωρασ ενατησ: syr[hr] om | ενατησ cum ℵABCDQRXΔΠ unc[8] al plu ... ς εννατησ cum LΓΛ al mu. Ad εκτη et Mc 15, 25 τριτη cf et. Ioh 19, 14

45. του ηλιου εκλιποντοσ (B al εκλειπ.) cum ℵBC*[vid]L evv[11] (i. e. 7. 9. 10. 12. 13. 15. 17. 48[sem] 49[sem] 150[sem] z[scr sem]) sah (*sole occasuro*) cop (*defecturo autem sole*) syr[p mg] Or[1, 414] (απο των ευαγγελιων, οτι η γη εσεισθη και αι πετραι εσχισθησαν και τα μνημεια ηνεωχθη και το καταπετασμα – εωσ κατω, και σκοτια εγενετο εν καιρω ημερασ του ηλιου εκλιποντοσ) et[415] (γεγονε δε και θεοσημια τισ εξ ουρανου, ο εκλιπων ηλιοσ και τα λοιπα παραδοξα etc) Orint[3, 56] („sed Matthaeus ita dixit: *Ab hora autem* –. Lucas vero: *Erat iam quasi hora sexta et tenebrae factae sunt super omnem terram usque in horam nonam deficiente sole.* Sed et Marcus: *Cum autem esset facta hora sexta* etc), item „cdd nonnull" ap Orint[3, 922] („ad hunc textum, i. e. Mt 27, 45, quidam calumniantur – et dicunt quia sicut solet fieri in solis defectione, sic facta est tunc defectio solis. Defectio autem solis a saeculo semper fuit in suo tempore facta – Quomodo ergo poterat fieri defectio solis cum luna esset plena – Dicimus ergo quod Mt et Mc non dixerunt defectionem solis tunc factam fuisse; sed neque Lucas sec. pleraq. exx. habentia sic: *Et erat hora fere sexta et tenebrae – nonam, et obscuratus est sol.* In quibusdam autem exx. non habetur: *Tenebrae factae sunt, et obscuratus est sol*, sed ita: *Tenebrae factae sunt super omnem terram sole deficiente.* Et forsitan ausus est

328. 2 ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 329. 1
Ps 30 (31), 6 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου
παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 330. 2

---

aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro: *Et obscuratus est sol*, ponere: *Deficiente sole*, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Christi mutaverunt hoc verbum, quoniam tenebrae factae sunt sole deficiente, ut verisimiliter evglia argui possint secundum adinventiones volentium arguere ea".) Cyr[br 199] (*εξελιπεν ο ηλιος δια τον της δικαιοσυ. ηλιον*) et [146] (*ηλιος νυν λαμπων μαρτυρει, ο τοτε - εκλιπων, το σκοτος μαρτυρει το τοτε* etc) et [57] (*ο γαρ ηλιος δεσποτην ατιμαζομενον ιδων εξελιμπανεν*) ... ς Ln Ti *και* (a b c e arm om) *εσκοτισθη* (D *εσκ. δε*) *ο ηλιος* cum AC[3]DQRXΓΔΛΠ unc[8] al pler (a b c e) f ff[2.] l q vg syr[cu] et[sch] et[hr] (omissis *και σκοτ. εγεν.* usq *ενατης*, ut iam notatum, sed aliis additis: vide post) (arm) aeth (Mcion[epiph] vide ad v. 33) Or[int3,923] („secundum pleraq exx" vide ante) ... syr[p txt] *του ηλιου σκοτισθεντος*, atque ita prorsus et. Actpil[a 233] ... c[2] (ut[vid]) 33. plane om, hinc Gb[o] :: at nil additum fuisse a Luca ut contra testium auctoritatem, ita absonum fidei est, quum nil eiusmodi ll. pp. legatur nec magis inlatum sit. *του ηλιου εκλιποντος*, ter ab Origene confirmatum, aliena manu invectum esse minime credo. Quum enim ab adversariis nominis Christiani defectio solis, quae plerumque dicitur, ad explicandam rem imminuendamque adhibita sit, multo fit probabilius istam Lucae scripturam hominibus anxiae pietatis displicuisse propterea que correctam esse. Quae sententia eo confirmatur quod *εσκοτισθη* (*και εσκ.*, *εσκ. δε*) *ο ηλιος* eo quo legitur loco parum concinne scriptum est. Ac revera displicuisse verba *του ηλ. εκλιπ.* et abusui obnoxia fuisse non modo eis probatur quae ex Origenis qui fertur commentario adtulimus - veteris interpretis fides hoc loco satis suspecta videtur quum ipse Or bis contra stet - sed etiam Actis Pilati quae feruntur, ubi metum Pilati de tenebris illis quaerentis Iudaei leniunt dicentes: *εκλειψις ηλιου γεγονεν κατα το ειωθος* (sic Actpil[a 234]; similiter b[288] *οτι τοιουτον σκοτος εκλειψις ηλιου εστι, καθως εγενετο και εν ετεροις καιροις*). Ceterum post verba *και εσκοτισθη ο ηλιος* syr[hr] add (:: ex Mt) *et luna abscondit lucem suam, et stellae ceciderunt, et rupes scissae sunt, et monumenta aperta sunt, et corpora sanctorum multorum surrexerunt et apparuerunt multis.* | *εσχισθ. δε* cum ℵBC*L 1. 33. 131. (sah cop sine copula) ... ς Ln Ti *και εσχισθ.* cum AC[3]QRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[omn] arm (plane ita et. Actpil[a 233]). D vero *και το καταπ. του να. εσχισθη* (omisso *μεσον*) post *εξεπνευσεν* v. sq pon

46. o $\overline{\iota\varsigma}$: CD cop syr[cu] et[sch] et[hr] aeth post *φωνησας*, sah ante *φωνησας* ... e[scr] Mcion[epiph 317] et[347] om | D[gr] *μεγαλη φωνη* | *χειρας*: A al pauc Epiph[771c] (non item d) *χειρα* | *παρατιθεμαι* (Gb') cum ℵABCK

ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων·
ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 [331. 10] *καὶ πάντες οἱ*
συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ
γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 *εἱστήκεισαν δὲ* Io 19, 25

MPQUXΠ al[20] fere Iust[try 105] (*και γαρ αποδιδους το πνευμ. επι τω σταυρω ειπε· πατερ, εις χ. σ. παρατ. το πν. μου, ως και εκ των απομνημονευματ. και τουτο εμαθον*) Or[3, 726] Eus[dem 108 et 160] Cyr[br 199]; item DR al[30] fere Const[5, 6, 6 et 14, 8] Ath[299] Bas[eth 285] Epiph[771] Thdrt[4, 258. 259. 260. 277] etc (et. Act[pil a]) *παρατιθημι* (RD[2] *-τιθειμι*). Item *commendo* it vg Or[int 3, 926] syr[cu et utr et hr] rell ... ς *παραθησομαι* c. EGHLSVΔΛ al plu Dial[857] (et. Act[pil b]) :: ut LXX. Respiciunt huc et. Iust[gnost] ap Hipp[157] Thdot[excerpt 62] Iudaeus ap Or[cels 2, 55]. Ceterum cf de hoc versu Amb[interp dav 646] „unde in cruce, cum emitteret spiritum ad patrem ait: *In manus tuas commendo sp. meum.* Non ergo aliqui addant: *Domine*, ut psaltae faciunt, quod neque in latino cod. inveni meo neque in graeco, neque in evangelio, quod est evidentius." Sed[luc 1531] ipse Amb: *in manus, domine,* etc | *τουτο δε* cum ℵB C*D[gr] 71. 248. g[scr] c cop[schw ex petr 4] ... Ln *και τουτο* c. KMPΠ al[10] b d e l q cop[wi et dz] aeth Bas[eth 285] Amb[luc 1531] (atque et. Act[pil a]) ... L 22. p[scr] sah syr[sch] *τουτο* ... ς *και ταυτα* cum AC[3]QRΓΔΛ unc[6] al pler f ff[2.] vg syr[p] arm ... a syr[cu] nil nisi *και* omissis *τ. ειπ.*, X 29. 64. 247* om *τουτ. δ. ειπ. εξεπν.*

47—49 an habuerit Marcion, tacentibus Epiph et Tert non liquet. Certe inde quod Tert ex his vv. nihil affert non sequitur Mcionem delevisse.

47. *ιδων δε ο εκ. το γενομενον*: D *και ο εκατονταρχος φωνησας* | *εκατονταρχης* cum ℵ*BΠ* 1. 131. 209. ... ς Ln Ti *εκατονταρχος* cum ℵ[c] ACDPQRXΓΔΛΠ[2] unc[8] al pler. Praeterea e ff[2.] l add *et qui cum eo erant* | *το γενομενον*: C* *το γεγονος* ... R 48[ev] Or[int 3, 928 et 929] *τα γενομενα*, Cyr[luc 437] *τα γεγενημενα* | *εδοξαζεν* cum ℵBDLR c q (e ff[2.] l *magnificabant*) cop[wi et schw] syr[p] Cyr[luc 437] ... *εδοξασε* cum ACPQXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] a f vg (b *magnificat*) sah cop[dz] syr[cu et sch et hr] Or[int 3, 928 et 929] (et. Act[pil a]) | *οντως*: ℵ Cyr[luc] *οτι οντως* ... X (confuse) *ουτος* | *ο ανθρ. ουτ.* h. l. et. Or[int 3, 928] Cyr[luc] ... D sah aeth Or[int 3, 929] post *δικ. ην* (c sah cop[wi et petr 4] *est*)

48. *συνπαραγεν.* cum ℵAB*CDELPQRΔ al aliq ... ς Ln *συμπαρ.* cum B[3]GHKMSUVXΓΛΠ al pler ... 1. 28. 131. 209. *παραγεν.* | *παντ. οι συνπ. οχλοι επι την θεωρ. ταυτ.* (syr[cu] om *οχλ. επ. τ. θεω. ταυτ.*): D c *παντ. οι συνπ. επι θεωρεια οχλ.* (c *omnes qui interfuerunt spectaculo, turbae*) ... 13. 69. 124. 346. arm post *οχλοι* sic pergunt: *και θεωρησαντες* (vel *-ρουντες*) *την θεωριαν ταυτην και* (69. *θεωρουντες* pro *και*) *τα γινομενα* | *θεωρ. τα γενομενα*: A al[2] om | *θεωρησαντες* cum ℵBCD[gr]LRX 33. 124. c syr[cu et utr] ... ς *θεωρουντες* cum PQΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg (et. Act[pil a]) | *τ. γενομενα* (et. c *quae facta sunt*): 13. 69. 124. 346. al[5] *τ. γινομενα*, item a b f ff[2.] l q vg *quae*

πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50—54 Mt 27, 57—60 Mc 15, 42—46 Io 19, 38—42 50 $^{332.1}$ *Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,* 51 *οὗτος οὐκ ἦν συγκατατιθέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,* 52 *οὗ-*

· *fiebant*, e *quod fiebat* | *τα στηθη* (Gb'') cum ℵABC*DL 1. 131. 209. al^{4} for (al ap Ln) arm (et. Act$^{pil\ b\ 288}$) . . . ς Ln praem *εαυτων* (et. Act$^{pil\ a}$) cum C^{2}QRΔΛΠ unc^{7} al pler et (*τα εαυτ. στηθ.*) P 124. et UXΓ al mu *αυτων*, item sah cop aeth, item habent *pectora sua* it (c *frontes suas*) vg syr^{omn}. Praeterea D add *και τα μετωπα* (*et frontes*) | *υπεστρεφον* (D *-φαν*): g$^{1.}$ add *dicentes: Vae nobis, quae facta sunt hodie propter peccata nostra; appropinquavit enim desolatio Hierusalem.* Similiter add syr^{cu} (omisso *υπεστρεφον*) *et dicentes: Vae nobis, quae facta sunt; vae nobis propter peccata nostra.*

49. *ειστηκ.* ut ℵBCD etc: AHPQRΔ al *ιστηκ.* | *δε*: A sah om | *γν. αυτω* cum ABLP 33. 64. . . . ς *γν. αυτου* cum ℵCDRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (et. Act$^{pil\ a}$) it vg cop (sah *noscentes eum*) syr^{p} (syr^{hr} *qui agnoscebant eum*) ... syr^{cu} et ^{sch} *γν. ῑῡ* | *απο μακρ.* c. ℵBDL al plus^{10} (it vg sah cop). Item Act$^{pil\ a}$ ... ς Ti *μακροθ.* cum ACPRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler :: ll. pp. legitur *απο* (in Mt AKΔΠ al mu om) *μακροθ. θεωρουσαι.* Similiter *απο* ante *μακρ.* fluct Mc 8, 3. 11, 13. Nemo addidit *απο* Lc 18, 13 *μακροθεν εστως.* | *και γυν.*: B sah (non item cop) *και αι γυν.* (item cod. Act$^{pil\ a}$) | *συνακολουθουσαι* cum ℵBCLRX al pauc ... ς Ln *συνακολουθησασαι* cum ADPΓΛΠ unc^{8} (et Δ *-θησαι*) al pler, item it vg etc *quae secutae erant* (*fuerant*)

50—53. Epiph^{317} et ^{348} ex Mcione haec affert: *και* (^{348} om) *ιδου ανηρ ονοματι ιωσηφ καθελων το σωμα ενετυλιξε* (^{348} add *σινδονι*), *και εθηκεν εν μνηματι λαξευτω.* Haec non tam ex evglio Mcionis plene exscripta quam ad impugnandum Mcionis docetismum selecta sunt.

50. *και ιδου* (48^{ev} al pauc om) *ανηρ*: syr^{cu} *et homo quidam*, syr^{sch} *homo autem quidam*, aeth *et venit vir* | *ονοματι*: 1. 25. 131. 209. *ω ονομα* | *και* (C add *ο*) *ανηρ* cum ℵCLX 33. 150^{ev} z^{scr} ... ς Ln Ti *ανηρ* cum ABΔΛΠ unc^{8} al pler f vg sah cop etc ... DΓ a b e ff$^{2.}$ ^{blan} l q om plane | *αγαθ. και δικ.* (syr^{cu} *δικ. κ. αγ.*): B sah om *και.* Libere transp singula c: *et ecce vir quidam nom. Ios., de civitate Arim. cum esset decurio, qui sperabat regnum dei, et bonus homo, non consentiens consilio et actui eorum, hic accessit*

51. *συνκατ.* cum ℵABCDHLPΔ al ... ς Ln *συγκατ.* cum EGKMSUV^{sil}XΓΛΠ al pler | *-τιθεμενος* cum ℵCDLXΔ 1. 28. 69. 124. 131. 209. 346. 435. c^{scr} al^{6} ... ς Ln Ti *-τεθειμενος* cum ABPΓΛΠ^{2} unc^{8} al pler (Π* *-θεμενος*) | *απο αριμ. πολ. τ. ιουδ.*: syr^{sch} post *υπαρχων* pon | *αριμαθαιας* (ita vg^{ed} et $^{cdd\ pauc}$): D it am fu for ing san tol *-θιας* | *ος προσεδεχετο* (Gb'') cum ℵBCDL 69. a b e l (c vide ante) sah cop ...

τοσ προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ,
53 [333.1] *καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν*
ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶσ οὐδέπω κείμενοσ. 54 [334.10]
καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆσ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

Γ 13. 127. 346. al pauc q (syr^{cu} et^{sch}) *οσ* (syr^{cu} et^{sch} om) *και προσεδεχ.* ... ΚΜΡΠΧΠ al^{15} fere arm *οσ και αυτοσ προσεδεχ.* (:: ut ll. pp.) ... ς Ti *οσ και προσεδεχ. και αυτοσ* cum ΑΕFGHSVΔΛ al plu syr^{p} (aeth), item 1. 33. 131. 209. al^{30} fere f ff^{2} vg *οσ προσεδεχ. και αυτοσ*

52. *ουτοσ* (al aliq *και ουτ.*, *ουτ. ουν*, *αυτοσ*, *οσ*, ΕL al pauc *ουτωσ*): D^{gr*} om, D^{2} d *και* | *τω πειλατω*: syr^{cu} om | *πειλ.* cum ΑΒD ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵCLP unc rell al omn^{vid} | *του ιυ*: G *του κυριου*. Addit c: *Pilatus autem cum audisset quia exspiravit, clarificavit dominum et donavit corpus Ioseph.*

53. *καθελων* sine additam cum ℵBCDL 13. 33. 69. 258. 346. al^{3} a e f ff^{2} l vg (*et depositum involvit in*, a *et dep. involv. eum in*) ... ς Ti add *αυτο* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler b (*et depositum illut involv. in*) sah cop syr^{omn} arm, item U 157. al aliq q *αυτον*, c aeth *corpus* | *αυτο* (post *ενετυλιξ.*): HXΓ al^{15} it^{pler} vg arm om; al aliq a *αυτον*, D *το σωμα του ιυ* | *σινδονι* (H al pauc praem *τη*): D 440. *εν σινδονι*, item a b c e f l q *in sindone* (*-nem* a l q) ... 13. 69. 157. 346. al pauc add *καθαρα* :: ex Mt | *αυτον* cum ℵBCD f^{scr} a b f ff^{2} l q vg (sah cop et *αυτον* et *αυτο* signific) ... ς *αυτο* cum ΑLΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler c ... 1. 22. 33. 69. 131. 209. 346. al^{5} e arm om | *μνηματι λαξευτω*: D *μνημειω* (ita et. al mu) *λελατομημενω* (:: cf Mc) | *ου*: U *οπου*, al aliq *εν ω* | *ουδεισ ουδεπω* cum ℵCKMPUΠ al plus^{10}; item ς *ουδεπω* (Α *ουδεποτε*) *ουδεισ* cum EGHSVXΓΔΛ al plu ... Ln Ti *ουδεισ ουπω* cum ΑΒL 1. 118. 209., item D Or^{1,439} *ουπω ουδεισ* (d *adhuc nemo*) ... it^{pler} vg *nondum quisquam*, a *nondum aliquis*; item *ου. ουδεισ* syr^{cu} arm, sed *ουδεισ ου.* syr^{utr}. Cf Or^{int3,930} „*Lucas et Iohannes, quorum unus quidem dixit*: in quo nondum erat aliquis positus, *Ioh. autem*: in quo nondum aliquis positus erat" | *κειμενοσ* (syr^{cu} *sepultus*): U 13. 69. 124. al^{15} cop aeth^{edd2} add (:: ex ll. pp.) *και προσεκυλισεν λιθον μεγαν επι την θυραν* (al mu *επ. τη θυρα*) *του μνημειου*, item D c sah *και θεντοσ αυτου επεθηκεν τω μνημειω λειθον ον μογισ εικοσι εκυλιον*, c *et cum positus esset in monumento, posuerunt lapidem quem vix viginti volvebant*, sah *cum vero posuisset eum posuit lapidem in porta sepulcri, quem viginti homines volvere possent*; item l *ibi sepelierunt corpus ihu.*

54. *και* (Α 69. 346. al pauc sah arm add *η*) *ημερα ην*: D c *ην δε η ημερ.* | *παρασκευησ* cum ℵBC*L 13. 346. a b c e l q vg ... ς Ti *παρασκευη* cum ΑC^{2}ΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler f ff^{2} am^{2} (al ap Ln) Eus^{mar} (ex Combef ap Mai^{265}); syr^{cu} arm *feria sexta* ... D *προ σαββατου* (c *cenae purae ante sabbatum*) | *και σαββατον* (Γ *-τω*) *επεφ.* (ΚΜΠ al pauc *απεφ.*): D om, c (vide ante) nil nisi *ante sabbatum* | *και* cum ℵB C*L 1. 13. 33. 209. 346. al pauc a b e f ff^{2} g^{2} l q vg cop syr^{cu} et^{sch}

Mt 27, 61 Mc 15, 47 55 Καταχολουθήσασαι δὲ γυναῖκεσ, αἵτινεσ ἦσαν συνεληλυ-
θυῖαι ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡσ ἐτέθη
Ex 20, 10 τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 $^{335.8}$ ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα
καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

1 ss 1 $^{336.1}$ Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέωσ ἐπὶ τὸ
Mt 28, 1 ss Mc 16, 1 ss Io 20, 1 ss μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν

---

et P c. ob. arm Eus^{mar} (ut ante) ... ϛ om c. AC^{2}PXΓΔΛΠ unc^{8} al pler sah (aeth *ut illucesceret sabbatum*)

55. Hunc versum syr^{cu} sic habet: *atque illae mulieres, quae venerant cum illo a Galilaea, venerunt ad sepulchrum in investigationibus suis, et viderunt corpus, quum imposuissent illud ibi.* | *καταχολουθησασαι* (et. Eus^{mar} ex Comb. ap Mai^{265}): D c ff^{2} *κατηκολουθησαν*, posteaque *και εθεασαντ.* | *δε γυναικεσ* (Gb') cum ℵACΓΔΛΠ unc^{9} al^{100} fere Eus$^{esa 462}$ et ^{mai} (ex Comb.)^{265}; *autem mulieres* c f l vg (arm; *aliae mulieres* aeth) ... Ln *δε αι* (L *δε ε*, p^{scr} *δαι αι*) *γυναικ.* cum BLPX 1. 22. 33. 69. 131. 157. al mu sah cop syr^{cu} et ^{utr} ... ϛ *δε και γυναικ.* cum minusc vix mu ... D 29. a b e ff^{2} q *δε δυο γυναικ.* (cf Eus$^{mar 266}$ *οτι ο λουκασ μια λεγει τ. σαββ. - φερειν αρωματα γυναικασ δυο τασ ακολουθησασασ αυτω, αιτινεσ ησαν απο τησ γαλιλ. συνακολουθησασαι, οτε* etc) | *αυτω* post *εκ τ. γαλιλ.* cum ℵBL Eus$^{esa 462}$ ... ϛ Ln Ti ante *εκ τ. γα.* cum AC^{2}PXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Eus^{mar} ex Comb^{265} (vide et.^{289} et^{292}) etc (b e f ff^{2} g^{2} l q am for fu ing etc *quae cum ipso* [vg^{ed} *eo*] *venerant de galil.*, a *quae secutae fuerant illum de gal.*) ... C^{*vid} D c aeth om | *εκ* (it^{pler} vg *de*): D al pauc c f *απο* (*a galil.*) item Eus $^{mar 266}$ (non ex Comb^{265})^{289} et^{292} | *το μνημειον*: D *το μνημα αυτου*, omissis *και ωσ ετ. το σω. αυτ.*

56. Epiph^{317} et^{348} affert ex Mcione: *και υποστρεψασαι* (^{348} add *αι γυναικεσ*) *ησυχασαν το σαββατ. κατα τον νομον.* | *υποστρεψ. δε* et. a cop syr^{p} ... C^{2} al pauc it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} Mcion^{epiph} *και υποστρ.* ... C* aeth nil nisi *υποστρ.* | *αρωματα*: L *τα αρ.*, item Eus$^{mar 289}$ sed omisso *και μυρα* | *και μυρα*: 1. 131. c^{scr} om | Γ *σαβαττον* | *κατα την εντολην* (Mcion^{epiph} *τον νομον*, vide ante) et. Dion$^{alex 502}$ (Gall^{8}): D om

XXIV, 1. *τη δε μια* (et. Dion$^{alex 502}$ Eus$^{dem 492}$ et$^{ps 79}$ et$^{mar 293}$): D *μια δε* | Γ *σαβαττων* (vide ante) | *ορθρου*: ℵAC *ορθου* | *βαθεωσ* cum ℵABCDGHLMXΓΔΛΠ* al plu (^{15} ap solum Scriv) Eus^{dem} ... ϛ *βαθεοσ* c. EKPSUVΠ^{2} al plu (item ut editi sunt Dion^{alex} Eus^{ps} et^{alib}) | *μνημα* cum ABC^{2}DLΓΛΠ unc rell al longe plu Dion$^{alex 502}$ Eus^{ps} et$^{mar 266}$ et^{289} Cyr$^{luc 437}$ ... ℵC*PXΔ al mu Eus$^{dem 492}$ et ^{mar} ex Comb^{265} *μνημειον* (: : cf ll. pp.) | *ηλθον* (B* *-θαν*) hoc loco cum ℵBL Dion$^{alex 502}$ Eus$^{ps 79}$

λιθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ
εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι
αὐτὰσ περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο ἐπέστησαν αὐτοῖσ ἐν
ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ· 5 $^{337.2}$ ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλι-

---

et$^{mar\,293}$ ... ς Ln Ti ante επι το μν. cum ACXΓΔΛΠ unc rell al omn vid f ff^{2} g^{1} vg sah cop syr^{omn} (Tert$^{marc\,4,43}$ *mulierum illarum – quae ante lucem convenerunt ad sepulchr. cum odorum paratura*); similiter Eus^{dem} ηλθ. ορθρ. βαθ. επι τ. μν., item a b e l q *venerunt valde tempore* (l *-ri*; a *ante lucem valde*) *ad monum.*, c vero *venerunt ad monum. diluculo* ... D ηρχοντο επι το μν. Praeterea C^{3}GH al aliq (item evgg) Eus$^{ps\,79}$ add γυναικεσ. Cf. Eus$^{dem\,493}$ τη δε μια – αρωματα, δηλονοτι αι γυναικεσ, και τινεσ συν αυταισ. | αρωματα (D a b c e ff^{2} l sah syr^{cu} om; non item f g^{1} q vg cop syr^{utr} et ^{hr} Dion Eus Tert^{marc}) absque additam cum ℵBC*L 33. 124* a b c e ff^{2} g^{1} l vg cop aeth^{rom} Dion$^{alex\,502}$ Eus^{ps} (cf Eus$^{mar\,266}$ οτι ο λουκασ – λεγει – γυναικασ δυο τασ ακολουθησασασ αυτω etc, vide supra) ... ς (Gb^{oo}) add και τινεσ (syr^{omn} arm *aliae feminae;* q *quidam*, f *aliae*) συν αυταισ cum AC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{9} al pler f q sah syr^{omn} arm aeth^{pp} Eus^{dem}. Praetereaque D c sah add (:: cf Mc) ελογιζοντο δε εν εαυταισ τισ αρα αποκυλισει τον λιθον.

2. ευρον δε (a syr^{p} et ^{hr} *invenerunt autem;* b e f ff^{2} l q vg syr^{cu} et ^{sch} *et invenerunt*): D c sah ελθουσαι δε (c *et cum venissent*) ευρον | απο: C*H al pauc Eus^{dem} (non item ^{ps}) εκ | απο του μνημειου: X syr^{hr} απ. τησ θυρασ τ. μνημειου ... b om

3. εισελθ. δε cum ℵBC*DL 1. 33. 118. 209. a b c e ff^{2} l sah cop Eus$^{dem\,493}$ et $^{ps\,79}$ ... ς και εισελθ. (:: ut Mc) cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler f q vg syr^{cu} et ^{utr} (sed syr^{hr} *et ingressi sunt autem*) arm aeth | ουχ: ℵC* ουκ | του κυριου ιυ cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc^{9} al omn (exc^{1}) c q vg cop syr^{p} et ^{hr} arm aeth Eus$^{ps\,79}$ ... 42. f sah syr^{cu} et ^{sch} του ιυ (sine κυριου) ... Ti plane om cum D a b e ff^{2} l Eus$^{dem\,493}$ (εισελθουσαι δε ουχ ευρ. το σωμα, δια το ηδη τον σωτηρα ημων εκ νεκρων εγηγερθαι.)

4. και εγενετο: c sah cop^{dz} εγεν. δε | απορεισθαι cum ℵBCDL ... ς διαπορεισθ. cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (item 1. 22. 131. 209. al pauc διαπορειν) Eus$^{ps\,79}$ | περι τουτου: D Eus^{ps} περι αυτου ... sah om | και ιδου (et. b e l q Eus^{ps}): D al pauc a c f ff^{2} vg sah cop syr^{cu} om και | ανδρ. δυο (et. Gb Sz) cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu a f sah cop syr^{p} arm Eus^{ps} ... ς (=Gb Sz) δυο ανδρ. cum D al non ita mu b c e ff^{2} l q vg syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} Eus$^{mar\,264\,sqq}$ et $^{288.\,290.\,292}$ | επεστησαν (c^{3}): C* παρειστηκεισαν (:: cf Act 1, 10) | εν εσθητι αστραπτουση cum ℵBD it vg Eus^{ps} et $^{mar\,265}$ et $^{288\,sq}$ et $^{290.\,292.}$ (item syr^{cu} et ^{sch} *et fulgebat vestis eorum*), item (vide post) Mcion^{epiph} εν εσθητι λαμπρα ... ς Ti εν εσθησεσιν αστραπτουσαισ (L λευκαισ) cum ACLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} sah cop syr^{p} et ^{hr} arm (aeth)

5. εμφοβων (B*DL al ενφ., sed v. 37 ενφ. tantum D; X al aliq εν φοβω)

νουσῶν τὰ πρόσωπα εἰσ τὴν γῆν, εἶπαν πρὸσ αὐτάσ· τί ζητεῖτε τὸν
6 s. 18, 32 s. ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνή-
σθητε ὡσ ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων
ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

δε γενομ. αυτ. και κλινουσων (AB* *κλειν.*): D *ενφοβοι δε γενομεναι εκλειναν*, c *conterritae autem inclinaverunt*, a *timore autem adprehensae, inclinantes;* similiter syrcu *et timuerunt et inclinaverunt capita sua et intuitae sunt in terram prae timore* (pergit post haec: *dixerunt ad eas viri illi*), syrhr *illae autem correptae sunt timore magno et declinabant vultus suos in terram* (perg *et dixerunt ad eas viri illi*) | *τα προσωπα* c. ℵBC*DGLXΠ 1. 33. 42. 157. al aliq syrutr (syrcu et hr vide ante) arm (sah cop et plur. et sing. exprim, aeth *oculos suos*) ... ς Ln *το* (Δ om) *προσωπον* c. AC³ΓΔΛ unc⁸ al pler it vg. Praeterea C* al pauc d sah cop arm al (vide ante) add *αυτων* | *εισ*: X *επι* | *ειπαν* cum ℵBCDL Mcionepiph (vide post) ... ς *ειπον* cum AXΓΔΠ unc⁷ al pler (SUΛ al aliq *ειπεν*). Praeterea D c praem *οι δε* (similiter syrcu et hr, vide ante) | *τι ζητειτε* etc: c *quem quaeritis Iesum Nazarenum.* Ceterum affert ex Mcione Epiph 317 et 348: *ειπαν οι εν εσθητι λαμπρα· τι ζητειτε τον ζωντα μετα των νεκρων; ηγερθη· μνησθητε οσα ελαλησεν ετι ων μεθ υμων* (317 om *μ. υμ.*) *οτι δει τον υιον του ανθρωπ. πολλα* (317 om) *παθειν και παραδοθηναι.*

6. *ουκ εστιν - ηγερθη* et. f q vg (item g² *non est, surrexit*) etc: c *resurrexit a mortuis*, item Mcionepiph 317 et 348 nil nisi *ηγερθη* ... D a b e ff²· l om | *αλλα* cum ℵBLX 33. ... ς Ln *αλλ* cum AC³ΓΔΛΠ unc⁹ al pler Eusps 79 et mar 266 Cyrluc 487 ... C* g²· syrsch om | *μνησθητε* (et. Eusps et mar): D *μν. δε*, e *ac memoramini* | *ωσ* (et. Eusps et mar, *qualiter* b e f ff²· g² l q vg, *sicut* a, item syrp et hr sah cop; et. Cyrluc 488 *εισ μνημην αναφερουσιν ωσ εφη* $\overline{χσ}$ etc): D c syrcu et sch Mcionepiph 317 et 348 et tert 4, 43 *οσα* (d *quanta*, c Tert *quae*) | *υμιν*: LX al pauc *ημιν*, Mcion epiph om. Sed vdtr paullo liberius scribi: *μνησθητε οσα ελαλησεν ετι ων μεθ υμων* (ita 348, antea 317 om *μεθ υμων*) *οτι δει τον υιον του ανθρ. πολλα* (317 om) *παθειν και παραδοθηναι.* | *εν τη* (Δ om) *γαλιλαια*: Mcionepiph (sed tert *quae locutus sit vobis in Galilaea dicens*) Eusmar 266 (*ελαλ. υμιν ετι ων συν υμιν λεγων*) om

7. *λεγων* (et. Eusmar Mciontert, non item epiph; syrcu add *vobis*): D c (item ff²·vid ap Sab) om | *τον υι. του ανθρ. οτι δει* hoc ordine cum ℵ*BC*L, item a *quoniam filium hom. oportet* ... ς Ln *οτι δει τον υι. του ανθρ.* cum ℵcAC²DXΓΔΛΠ unc⁹ al omnvid (Mcionepiph vide ante, Eus mar *οτι δει παθειν τον υι. ανθρωπου και τα εξησ*), item *quia* vel *quoniam oportet fil. hom.* itpler vg (Tertmarc *quod oportet tradi fil. hom.*) | *εισ χειρ. ανθρωπ.* (36. 127* 254. pparh tol slcod om) *αμαρτωλ.* (D b e ff²· l om): a om. item Mciontert (cf et. Mcionepiph ad v. 6) | *αναστηναι*: Δ 33. *εγερθηναι*

8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 ($^{338.2}$) καὶ ὑποστρέ-
ψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖσ ἕνδεκα
καὶ πᾶσιν τοῖσ λοιποῖσ. 10 ($^{339.10}$) ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μα-
ρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖσ
ἔλεγον πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον
αὐτῶν ὡσεὶ λῆροσ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖσ.

---

8. *τ. ρημ. αυτου*: c f q vg *verborum eius*; a b e ff^{2} l gat *verborum horum*, item syr^{cu}

9. *απο του μνημειου* (et. Eus$^{mar\ suppl\ 291}$ Cyr$^{luc\ 438}$; cf et. Tert^{marc4,43} „*revertentes quoque a sepulchro mulieres* et ab illa angelorum visione prospiciebat Esaias" etc): D a b c e ff^{2} l (non item f vg) arm om | *παντ. ταυτ.* cum ℵDXΓΔΛΠ unc^{6} al^{25} fere c ... ς Ln *ταυτ. παντ.* cum ABGLMS al pl it^{pler} vg Eus$^{mar\ suppl}$ Cyr^{luc} ... 242. 262. syr^{cu} sah aeth pers^{p} om *παντα* | *πασιν*: X om, item (*et ceteris discipulorum illorum*) syr^{cu}

10. *ησαν δε* cum ℵBLXΔΛ unc^{7} al plu c syr^{sch} et^{p} c.* arm Eus$^{mar\ 261}$ et $^{suppl\ 291}$ ... Gb (et. Sz ex incuria, ut ex comm apparet) Ti *ην δε* cum KUΠ 1. 22. 69. 131. 300. al^{20} fere Cyr$^{luc\ 439}$, item *erat autem* a b f ff^{2} l q sah cop^{schw} ex^{dz} ... ADΓ (sic) al^{40} fere cop^{wi} et^{petr} syr^{cu} aeth om, hinc Gb^{0} | *η μαγδαληνη* (XΛ al mu sah cop *-λινη*) *μαρια* (ℵ 1. *-ιαμ*) hoc ordine et. Eus^{mar} et^{suppl} Cyr^{luc} ... D 80. it vg sah cop *μαρ. η μαγδ.* | *ιωαννα* cum ℵAB etc: DL *ιωανα* | *μαρια η*: 1. *μαριαμ η* | *η* sec cum ℵABDH*KMSUVXΓΔΠ al^{50} fere sah Eus^{mar} (*filia Iacobi* syr^{cu} et^{hr*}, *mater Iacobi* syr^{sch}et^{hr**}pers^{p}) ... ς om cum EFGH^{2}LΛ al plu cop Cyr^{luc} | *ελεγον* (D *-γαν*) cum ℵ*ABDEFGHLMΔΓΠ al^{45} fere b e ff^{2} q sah (*dicebant autem*; et. M *συν αυταισ· ελεγον*) aeth, item syr^{cu} (*hae dicebant* etc) ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem *αἳ* (*quae*) cum ℵ^{c}KSUVXΛ al pl a c f vg cop arm syr^{sch} et^{p} c.* Cyr$^{luc\ 439}$; 157. praem *και* | *τουσ*: D^{gr*} *αυτουσ* | *ταυτα* (b e q ante *dicebant ad app.* pon): syr^{cu} et^{sch} non exprim. Praeterea l om *ελεγ. πρ. τ. αποστ. ταυτ.*

11. *ενωπιον* (1. om) *αυτων* (et. Eus$^{mar\ suppl\ 286}$): l *apostolis* (vide ante) ... X 225. 47^{ev} om | *τ. ρημ. ταυτα* cum ℵBDL a b c e l q (item^{vid} ff^{2} g$^{1.2}$) vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg}$ (cod^{bars}) et^{hr} aeth (*et fuit hic sermo coram illis sicut deliram.*) Eus$^{mar\ suppl\ 286}$ ... ς Ti *τ. ρημ. αυτων* cum AIXΓΔΛ:I unc^{9} al omn^{vid} f syr$^{p\ txt}$ arm

12. Hunc versum omisimus cum D a b e l fu syr^{hr*6} (lectio incipit v. 13, sed additur vel potius praemittitur in margine v. 12. Contra ^{412} ad finem lectionis quae v. 1 incipit in ipso textu* legitur versus.) Eus^{can} (cum enim verba v. 10 *ησαν δε η μαγδ. μαρ.* usque v. 35 *εν τη κλασει του αρτου* unum caput 339 efficiant comprehensa canone decimo, qui singulis propria continet, quae vero v. 12 narrantur debuerint cum Ioh 20, 5 sq coniuncta canone nono poni, eis destinato quae Lucas et Iohannes communia habent, Eusebius versum 12 qui dicitur apud Ammonium nec invenisse nec supplesse censen-

Mc 16, 12 s.] 13 *Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ*

dus est. Quocum cohaeret quod Ioh 20, 5 sq eodem canone decimo posita sunt, adnumerata quippe eis quae Ioh propria habet) ..... ς (sed Gb[0] adstipulante Schulzio „absentem hunc versum facile desideres. *παρακυπτειν, οθονια, απηλθε προς εαυτον*, ut a Lc sunt alinea, ita undique produnt Io.") *ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προς εαυτον, θαυμαζων το γεγονος*, item Ln [*ο δε πετρ.* - *γεγονος*], cum ℵABILXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2]· vg· syr[cu] et[sch] et[p] syr[hr 412] (et[6mg]) sah cop aeth Eus[mar suppl 287] et [293] (*λεγει γουν και αυτος* [i. e. Lc]· *τη δε μια των σαββ. ορθρου - ευθ εξης οτι ιδουσαι αγγελους επανηλθον και απηγγ. τοις μαθ. α τεθεαντο. πετρος δε σπευσας επι το μνημα απαντα και τα οθονια θεωρει*) Cyr[luc 439] (*την του πετρου μαρτυριαν τα οθονια μονον επι του μνηματος εωρακοτος* etc). In singulis haec fluctuant: ℵB 243. 44[ev] 47[ev] semel syr[cu] sah cop Eus[mar suppl 287] om *κειμενα*, L c f ff[2]· vg (et. mss pl, sed non am) arm aeth post *μονα* pon. Item ℵ*(contra [cb] add)AKII 69. al[3] am harl mt om *μονα*. Item pro *απηλθεν* A habet *απηλθον*, denique pro *πρ. εαυτον* BL *πρ. αυτον*, it vg *secum*, quod quidem aeque ac vv pler cum *θαυμαζ.* coniungunt :: patet hunc versum iam saec secundo a plerisq testibus lectum esse. Quorum auctoritatem quominus deseramus, minime impedit quod additamentum non accurate respondet ei Iohannis loco, ad quem conformatum est. Talis enim licentia in additamentis eiusmodi plane usu venit. Cf Proll. Quae vero ab ipso Iohanne differunt, non sunt eiusmodi ut quemquam ad omittendum versum adduxerint. Alioquin multa ac graviora omitti debebant quae non temptata sunt.

13. *και ιδου* (aeth om) *δυο* etc: D e *ησαν* (e *fuerunt*) *δε δυο πορευομ. εξ αυτ. εν αυτη τ. ημερα* ... syr[cu] (libere): *et apparuit duobus ex eis in illa die quum ambulabant* | *εν αυτη τη* (ℵ *εν τη αυτη*) *ημερα* (AGZ[scr] *ωρα*): a om | *ησαν πορευομενοι* h. l. cum ℵB (syr[cu] vide ante) syr[sch] et[hr] aeth Eus[mar suppl 293] ... ς Ln Ti post *εξ αυτων* cum AILΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] b c (*euntes* absque *erant*) f ff[2]· l vg syr[p] sah (cop *ambulabant in die illa euntes in*) ... X a *ησαν εξ αυτ. πορευομ.* post *δυο*. Praeterea ℵ* *και ιδου* – *ημερα ησαν δε* (del [a vid] et [c]) *πορ.*, ℵ[c] vero post *εξ αυτ.* addiderat *η* (scripturus *ησαν*) sed rursus delevit. | *εξηκοντα* (e *septem*; s in mg notatum habet *μιλια η'*) c. ABDK[2]LN[2]XΓΔΛ unc[8] al pler it[pler] vg (exc fu) sah cop syr[cu] et[p] (certe apud White ex cdd pluri) arm[cdd] aeth (sed *milliaria* pro *σταδ.*) ... ℵIK*N*Π 158. 175[mg] 223* 237* 420* g[1]· fu syr[p] (ut cod[bars]) vel[p mg] (ut cdd[assem 1·] et[barb]; item apud Barhebraeum) syr[hr] arm (sed variant cdd; unus CL) schol [34]et[194] (*ἑκατὸν ἑξήκοντα λεκτέον· οὕτως γὰρ τὰ ἀκριβῆ περιέχει καὶ ἡ ὠριγένους* [34. om] *τῆς ἀληθείας βεβαίωσις.*) *εκατον εξηκοντα* (ita Ti[synops]). Eandem scripturam confirmant Eus[onomast] (sub *ἐμμαούς*, ap. Lars. et Parth. p. 186), Hier (cum in versione libri Eusebiani,

ὄνομα Ἐμμαούσ, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸσ ἀλλήλουσ περὶ
πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμι-
λεῖν αὐτοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸσ Ἰησοῦσ ἐγγίσασ συνεπορεύ-
ετο αὐτοῖσ· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπι-
γνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· τίνεσ οἱ λόγοι οὗτοι,
οὓσ ἀντιβάλλετε πρὸσ ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐστάθησαν

ap. Lars. et Parth. p. 187, tum in epitaph. Paulae ap. Vallars[673]) Sozomenus ([5,21] ed. Vales. 629 sq) eo quod Emmaum eandem atque Nicopolin (quod nomen invaluit ex quo tempore urbs instaurata est, h. e. teste Chronico Alex. circa a. 223) esse dixerunt. Quae quum ita sint, dubium non est quin εκατον εξηκοντα scriptura insignem ex summa antiquitate Christiana auctoritatem habeat. At Lucas rem minime ita narrat ut Cleopam cum socio septem ferme horas Emmaum eundo totidemque redeundo Hierosolymam consumpsisse credas. Quam ipsam ob caussam εκατον εξηκοντα prudenter in εξηκοντα mutatum dixeris, praesertim quum altera Emmaus, sexaginta ab urbe stadiis distans illa quidem, ex Iosepho de bell. Iudaic. 7, 6, 6. (απεχει δε των ιεροσολυμων σταδιουσ εξηκοντα) satis inotuisset. Nihilomius statuere praestat ineptum correcterem quamvis antiquissimum incredibilia Lucae verbis intulisse quam ipsum Lucam quae secum pugnant scripsisse. | η ονομα (a *cui nomen*): D ονοματι, it[pler] vg *nomine* | εμμαουσ: c f l[2] vg (et. am fu for al) *emmaus* ... a l* *ammaus*, D ουλαμμαουσ (d *ulammaus*), e ff[2.] *ammaus et cleopas* (ff[2.] *-phas*), b *cleofas et ammaus*. Cf ad v. 18.

14. και αυτοι (sah *isti uero*, syr[cu] aeth non exprim αυτοι) ωμιλουν: ita a b f ff[2.] l vg ... D c e ωμιλουν δε | προσ αλληλουσ (et. c e f vg Or[1,484]): D πρ. εαυτουσ ... Δ om, nec exprim a b ff[2.] l | των συμβ. (D συνβ.): D* om των

15. συνζητ. cum ℵABDGLNPΔ ... ς συζητ. cum XΓΛΠ unc[8] al certe pler. Praeterea syr[cu] om και συνζητ. | και αυτοσ cum ℵAB[2]CLNPXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] b f ff[2.] l vg cop etc: B* αυτουσ omisso και ... D a aeth om αυτοσ, c e syr[cu] sah om utrumque | ισ cum ℵABL ... ς Ln ο ισ cum DNPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid]

17. ειπ. δε (G om δε): a *dixit autem*, b f ff[2.] l vg (item syr[sch]et[hr]) *et ait* ... D c e Or[1,484] ο δε ειπεν, *ille autem* (d *ad ille*) *dixit* | πρ. αυτουσ (et. Or): D om | αντιβαλλετε (GX al pauc -βαλετε): 33. 382. (non 69.) αμφιβαλλ. | πρ. αλληλ. (et. Or): D πρ. εαυτουσ | περιπατουντεσ (et. f g[1.] vg sah cop syr[utr] et[hr] rell Or[1,484]): a b c e ff[2.] l syr[cu] om | και εσταθησαν (L εστησαν) σκυθρωπ. cum ℵA*[vdtr]B(L) e (*et steterunt tristes*) sah cop aeth[rom] (item [vdtr] Or[1,484]. Verbis enim τινεσ οι λογοι ουσ αντιβαλλετε πρ. αλληλ. περιπατουντεσ quum Iesu quaestionem absolvat, pergens και ηνικα διηνοιχθησαν αυτων οι οφθαλμοι, incredibile est verba eum και εστε σκυθρωποι in codice suo invenisse, quippe quae extremam ipsius quaestionis partem efficerent. Sin vero και εσταθησαν σκυθρωπ. scriptum erat, non erat cur ad-

σκυθρωποί. 18 *ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν
πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ
γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;* 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγέ-*

---

deret.) ... ς Ln Ti *και εστε σκυθρωποι* cum A[2]I[vid]EPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] a b c f ff[2.] g[1.] l vg syr[cu] (*dum estis*) syr[sch] et[p] aeth[ppl] arm... D Cyr[luc 439] nil nisi *σκυθρωποι* (Cyr *τι ποτε εστιν ο διαλεγεσθε πρ. αλλ. περιπατ. σκυθρωποι*) ... syr[hr s] plane om. Cf et. Severian[sigill 565] (opp Chrys[12]) *λεγει αυτοις ο τα παντα ειδως· τινες οι λογοι ουτοι ους αντιβαλλετε προς αλληλους; λεγει αυτω τω τα παντα ειδοτι ο παρ αυτου τα παντα μανθανών· συ μονος* etc :: Lucas quid scripserit certo definiri haud poterit. Ceterum *εστηκεναι* vel *σταθηναι* vel maxime ab usu est Lucae. Similiter Act 9, 7 *ειστηκεισαν ενεοι* dixit.

18. *εις* cum ℵBDE*LNPΔ(I hiat) 1. 13. 28. 69. 124. 131. 157. 209. 244. 346. 382. 435. arm Cyr[luc 439] ... X *τις* ... ς *ο εις* cum AE[2]ΓΛΠ unc[8] al pler. Praeterea IP 13. 28. 33. 69. al aliq a b d f ff[2.] l gat syr[cu] (om *αποκριθ.*) et[utr] et[hr] sah cop[wi] et[petr] arm aeth Cyr[luc] add *εξ αυτων*, hinc Ln [*εξ αυτ.*]: at om ℵABD[gr]LNΓΔΛΠ unc[9] al pler c e vg cop[schw] ex[ds] | *ω ονομα* cum ADPΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] a c e f ff[2.] l vg Cyr[luc] ... ℵBLNX (69. *ω ονοματι*) b *ονοματι* (:: saepe Lc *ᾧ ὄνομα*, *ᾗ ὄνομα*, ut 1, 26. 1, 27. 2, 25. 8, 41. 24, 13 Act 13, 6; saepius vero certe in Actis *ονοματι*, ut 1, 5. 10, 38. 16, 20 Act 5, 1. 5, 34. 8, 9. 9, 10. 11. 12. 33. 36. 10, 1. 11, 28. 12, 13. 16, 1. 14. 17, 34 etc. At nusquam pro *ονοματι* testes Graeci aut Latini *ω ονομα* substituerunt, contra pro *ω ονομα* substitutum *ονοματι* 24, 13 Act 13, 6.) | *κλεοπας*: K al plus[20] sah (non item cop) arm *κλεωπας* (K *-πᾶς*). Cf huc Or[1,434. 438] et [3,274] et [4,8.11], cui alter *σιμων*, alter *κλεοπας* dicitur. s[mg] *οτι ο μετα του κλεωπα πορευομενος σιμων ην, ουχ ο πετρος, αλλ ο ετερος.* v[mg] *ο μετα κλεοπα ναθαναηλ ην, ως εν παναριοις ο μεγας εφη επιφανιος* (cf Epiph[67] i. e. [28,6]). *κλεοπας ανεψιος ην του σωτηρος, δευτερος επισκοπος ιεροσολυμων.* Schol[237] *ο δε μετ αυτου ο ναθαναηλ η, ως τινες, ο ευαγγελιστης ουτος λουκας.* Apud Ambr[luc 7,132] et alibi *Amaon* (alibi *Ammaon*) et *Cleophas* dicuntur. Eadem nomina it[cdd] ad v. 13 testantur. | *ιερουσαλημ* cum ℵABDILNPXΓΔΠ unc[9] al[120] fere Cyr[luc] ... ς (=Gb Sz) Ln *εν ιερ.* cum Λ 69. al vix mu item ut editi certe sunt Or[4,8] et Severian[12,565] (opp Chrys). Latt *peregrinus* (d *advena*) *es* (ff[2.] om) *in hierusalem* (ut a b d f ff[2.] l vg) vel *peregrinaris ab hierusalem* (ut c e) ... 28. al[5] *εις ιερου.* (Gb′) | *και* (ℵ add *ταυτα*) *ουκ* (et. Or[4,8]): D a b c e ff[2.] l (non item f vg) syr[cu] et [sch] (non item[p] et[hr]) om *και* | *εν αυτη*: L e om; item syr[cu] Severian om *εν ταις ημερ. ταυτ.*

19. *και ειπ. αυτοις* (b f ff[2.] l vg Aug[cons 3,70] *quibus ille dixit*; a *qui ait illis*): D *ο δε ειπεν αυτω* (d *ad ille dixit ei*), c e *ille autem dixit illis*, sah *dixit autem illis* | *οι δε ειπ. αυτω* (1. arm aeth om *αυτ.*): c e Aug *illi autem dixerunt*, f *at illi dixerunt*, ff[2.] *et illi dixerunt*, a *et ipsi dixerunt*, b vg *et dixerunt*, l *dixerunt ei* ... D om | *ειπαν* cum ℵBI 33. ... ς Ln *ειπον* cum ALNP unc rell al pler | *ιυ*: Λ praem *του* | *ναζαρηνοι*

νετο ἀνὴρ προφήτησ δυνατὸσ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ
καὶ παντὸσ τοῦ λαοῦ, 20 ὅπωσ τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ
καὶ οἱ ἄρχοντεσ ἡμῶν εἰσ κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
21 ἡμεῖσ δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν
Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοισ τρίτην ταύτην ἡμέραν

---

cum ℵBIL Or^{4,8} (ed Delar.), item a c e l^{2} vg *nazareno*, f *nazoreno* ... ς Ln Ti ναζωραιου cum ADΝΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Or (ed. Huet.), item d l* *nazoreo*, b *nazareo*, ff^{2}· *nazaraeo*, sah *nazoraeo* (cop *incola Nazareth*) :: Lc 4, 34 ιυ ναζαρηνε non fluct; 18, 37 ις ο ναζωραιοσ habetur, quae forma etiam septies in Actis legitur. Praeterea Ioh ter ναζωραιοσ, Mc ter ναζαρηνοσ. | οσ: ΚΠ al^{20} ωσ | ανηρ: exprim c (sed om προφητ.) d e ff^{2}· vg ... a b f g^{2}· l om | εν εργω και λογω (A c εν λογω, hinc Ln [εν] λογ.) cum ABILΝΧΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} it vg rell pler Or^{4,8} ... ℵD syr^{sch} aeth Severian (l. l.) εν (Sev om) λογω και εργω :: cf Act 7, 22 δυνατοσ εν λογοισ και εργοισ, 2 Thess 2, 17 εν παντι λογω και εργω | εναντιον: D ενωπιον. Ex Latt a b f ff^{2}· l vg Aug$^{cons 3,70}$ *coram deo;* c d e Aug$^{ioh\ tract 9,4}$ *in conspectu dei*

20. οπωσ τε: ff^{2}· vg Aug^{cons} *et quomodo* ... D ωσ, d *sicut*, a b c e f l Aug^{ioh} *quomodo* | παρεδωκ. αυτ. hoc ordine cum ℵBLΝΧΓΔΛ unc^{7} al pler for tol l^{2} (l* om αυτ.) Or^{4,8} ... Ln αυτον (D τουτον, a b d e ff^{2}· Aug^{ioh} *hunc*) παρεδωκ. cum ADΚΡΠ al aliq a b c e f ff^{2}· vg Aug^{cons} et^{ioh} | και οι αρχοντ. ημ. (ita c e f g^{2}· vg Aug^{cons} et^{ioh}): b *et omnes* (sic) *populus* ... a ff^{2}· l om. Praeterea ημων (LU al υμων): sah cop^{wi} et^{dz} syr^{sch} (syr^{hr} *principes populi*) aeth om

21. ηλπιζομεν (B* ηλπιζαμεν, X al pauc ηλπιζωμεν) cum AB^{3}(et*)DLΝΧΓ unc^{8} al pler a b c f l vg (a d l *speravimus*, b c f vg *sperabamus*) syr omn (cop et *speravimus* et *speramus* exprim) rell Or^{4,8} Severian (l. l. ἠλπίζομεν etc ὅρα πῶσ ἔσβεστο ἐν αὐτοῖσ σχεδὸν ἡ πίστισ – οὐ λέγει προσδοκῶμεν, ἀλλὰ προσεδοκῶμεν.) cat^{mai} (Scriptor. vett. nov. coll. 9^{719}: ἀπηλπικότων ἡ φωνή· ἠλπίζομεν γάρ φησιν, οὐκ ἐλπίζομεν.) Tert$^{marc\ 4,43}$ (*Nos autem putabamus*, inquiunt, *ipsum esse redemtorem Isr.*) ... ℵΡΔΛΠ 69. al pauc e ff^{2}· sab (non^{blanch}, sed rectius vdtr^{sab}) sah ελπιζομεν (ita Ti^{synops}) | εστιν: D ην (d *quoniam ipse erat qui incipiebat salvare* etc). Item c e Aug^{ioh} (l. l.) *quia ipse fuit* (Aug *erat*) *qui redempturus erat* (Aug *esset*). Rell sic: f vg Aug$^{cons 3,70}$ *quia ipse esset redempturus*, l *quia ipse est salus*, a b *ipsum esse qui redempturus esset*, ff^{2}· *quia ipse incipit liberare* | αλλα γε και cum ℵBDL 1. 33. 229** syr$^{p\ mg}$ arm (d *sed etiam et in omnibus istis*) ... ς om και cum AΝΡΧΓ ΔΛΠ unc^{8} al pler. Non satis accurate pleriq interpretes. Latt sic: e *simul autem*, b c f ff^{2}· l vg Aug^{cons} et^{ioh} *et nunc*, a *nunc* | συν (EGL ΜΧΓ al συμ) πασ. τουτοισ: f vg Aug^{cons} *super haec omnia*, e *cum his* (a b ff^{2}· transferunt ad v. 21: *et super his omnibus mulieres* a, *et in his omnibus mulieres* b, *et his omnibus mul.* ff^{2}·) ... c l Aug^{ioh} plane om | ταυτην: D al^{5} a b c e f ff^{2}·^{vid} l vg Aug^{cons} et^{ioh} om | ημεραν: A*om

ἄγει ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλη-

21. αγει (א* om, suppl א^c) absq σημερον cum אBL 1. syr^cu et^sch eth^r cop arm ... D σημεραν (sic) ante αγει add (d *tertium diem hodie agit*) ... ς Ln Ti add σημερον cum AΡΧΓΔΛΠ unc^8 al pler it (eisdem codd qui ταυτην om) vg Aug^cons et^ioh syr^p sah aeth | ταυτα: 1 syr^cu et^sch *haec omnia* | εγενετο: D γεγονεν

22. τινεσ: 8 om | εξ ημων (sah *ex eis*): D om, nec exprim aeth | γενομεναι cum אADLXΓΔΛΠ unc^8 al fere omn ... Ti γεναμεναι cum B f^scr | ορθριναι cum אABDK*LΛΠ al vix mu ... ς ορθριαι cum K^2ΡΧΓΔ unc^7 al pler (Phrynich. eclog. ορθρινοσ ουκ, αλλ ορθριοσ). Praeterea syr^cu *profectae sunt ad sepulchrum locum ubi ponebatur* pro εξεστησαν usq μνημειον.

23. ηλθον cum אAB^3DLΡΧΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid ... Ti ηλθαν cum B* | και οπτασιαν (ita it^pl vg syr^p eth^r): D c e sah cop syr^cu et^sch aeth om και | εωρακεναι cum אABDKMSUΓΛΠ al plu ... EGHLΡVXΔ al permu εορακ. Praeterea syr^cu add *ibi, et attonitae sunt* (pergentes *et dicunt* pro οι λεγουσιν, quemadmodum 69. habet αἳ λέγουσαι), item syr^sch et^p c.* add *ibi*

24. και ab initio: syr^cu et^sch *et etiam* | απηλθον: L -θαν ... Δ απελθοντεσ omisso και sq | τινεσ: D add εκ, item (it^pl vg Aug^cons3,70 *ex nostris*, c e *de nobis*) it vg syrr arm | ουτωσ cum unc omnib (exc Γ) etc ... ς ουτω cum Γ etc | καθωσ: D ωσ | και αι cum אALΡΧΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid cop syr^p ... Ln om και cum BD it vg sah syr^cu et^sch eth^r arm aeth | ειπον: D c e syr^cu et^sch eth^r ante αι γυναικ. pon | ειδον (KLVXΠ* al ιδον): D e ειδομεν ... vg (exc gat) *invenerunt*

25. και αυτοσ (syr^cu et^sch *Iesus*): D c e o δε (c e *ille autem*, d *ad ille*) Similiter sah *dixit vero* | αυτουσ: A εαυτ. | του πιστευειν: D om (Schu: „haud inepte"). Cf ad h. v. de Mcione Epiph^marc 317 et^348: παρεκοψε το ειρημενον προσ κλεοπαν και τον αλλον, οτε συνηντησεν αυτοισ, το· ω ανοητοι και βραδεισ του πιστευειν επι (^348 om) πασιν οισ ελαλησαν οι προφηται, ουχι ταυτα εδει παθειν; και αντι δε (^348 om) του· εφ οισ ελαλησαν οι προφηται, εποιησεν· εφ οισ ελαλησα υμιν. Rursus^349 legitur: εποιησασ δε, ω μαρκιων, αντι του· ου ταυτα εστιν α ελαλησαν οι προφηται, ου ταυτα εστιν α ελαλησα υμιν. Quibus convenienter Dial^857 sic: ελεγεν· ω ανοητ. και βραδ. τη καρδ. του πιστευ. επι πασιν οισ ελαλησα προσ υμασ, οτι εδει ταυτα παθειν τον χ̅ν̅. At differt Tert^marc4,43 „plane invectus est in illos: *O insensati et tardi corde in non credendo omnibus quae locutus est ad vos.* Quaenam locutus? Alterius se dei esse probat, et minus de deo?"

σαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ
εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως
καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις
ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην
οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι·
29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι
πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν

---

26. ουχι: D οτι, item Dial^{857} (ut modo exscriptum est)

27. αρξαμενος: D ην αρξαμενος posteaque ερμηνευειν (d *et erat incipiens*, tum *interpretari*), item a b c g$^{2.}$ ff$^{2.}$ gat mm Aug$^{ioh\ tract 9,4}$ *et erat* (c Aug *fuit*) *incipiens* (a *inchoans*) posteaque *interpretans*; item e *et fuit incipiens* posteaquè *et interpretans*. Etiam l *et incipiens* (male omisso *erat*) posteaque *interpretans*. Contra f vg *et incipiens – interpretabatur* | μωυσεως cum BKLSXΠ al ... ς μωσεως cum ℵADEGHMPUV ΓΔΛ al pl. De vv vide alibi. | και απο: D 28. it vg om απο. Severian (l. l.) sic: και αρξαμενος απο του νομου και των προφητων διηνοιγεν αυτοις τας γραφας. | παντων των: om των | διερμηνευσεν c. ℵ^{c}BLU al, item M διηρμηνευσεν ... Ln Ti διερμηνευεν cum AGPXΓΔΛ 1. 33. al mu (et. U ap Treg), item ς διηρμηνευεν cum EHKSVΠ al plu; item f vg syr^{cu} et^{utr} (sed^{hr} *incepit – ad interpretandum*). De D vide ante; ℵ* και διερμηνευειν (ut antea ην αρξ. ad modum codicis D corrigendum sit?) | εν cum ABDPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc ... ℵL (sed vide post) 1. 33. τι ην εν, item cop *quae sunt* (vel *sint*) *haec quae in* | πασαις: ℵD g$^{1.}$ cop^{petr} om | τα: L y^{scr} om, item a (*interpretans illis in omnib. scripturis de eo*) e (*interpr. eis in omnib. script. de se*) c (*interpr. illis omnes scripturas de semetipso*) arm | εαυτου (et. ς) cum ℵABGHKP SUΓΔΛΠ al plu ... ς^{e} Gb Sz Ln Ti αυτου cum DELMVX al plu. Praeterea b f ff$^{2.}$ l vg *de ipso*, a *de se*, g$^{1.}$ *de se ipso*, c *de semetipso*; contra d e *de eo*

28. ηγγισαν cum ℵADLPXΓΔΛΠ etc ... B ηγγικαν | προσεποιησατο cum ℵABDL 1. al pauc b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ vg (hi omnes *finxit*) e (*simulavit*) l (*dixit*), item syr^{cu} et^{hr} ... ς Ti προσεποιειτο cum PXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a (*adfectabat*), item syr^{sch} et^{p} | πορρωτερω cum ℵDLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed P πορροτ.) ... Ln Ti πορρωτερον cum AB 382.

29. παρεβιασαντο (D* παραβι., L –σατο): MP al aliq παρεβιαζοντο | μεινον: 69. μειναι. Libere syr^{cu} pro και παρεβιασαντο etc: *et coeperunt illi rogare eum ut cum eis maneret, quia prope erat ut tenebresceret* | εστιν και: ita f vg (et. am fu san em ing) ... D a b c e ff$^{2.}$ l for mm tol syr^{sch} om. Latt enim sic: *quoniam* (*quia*) *ad vesperum* (e *-ram*) *iam* (ff$^{2.}$ *iamiam*, c l om) *declinavit dies* | ηδη post κεκλικεν (GHKPΠ al mu κεκληκεν, D κεκλεικεν) cum ℵBL 1. 33. 124. 258. 382. al^{2} a b e f ff$^{2.}$ (sed hi it^{5} ante κεκλικ.) vg cop, item transponentes syr^{sch} et (ante προς εσπερ.) syr^{p} c. ob. (cod^{bars} sine obelo) ... Ln [ηδη], ς Ti

τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖσ. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν
μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσασ ἐπεδίδου
αὐτοῖσ· 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν
αὐτόν· καὶ αὐτὸσ ἄφαντοσ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν
πρὸσ ἀλλήλουσ· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡσ ἐλά-
λει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡσ διήνοιγεν ἡμῖν τὰσ γραφάσ; 33 Καὶ ἀνα-

---

om cum ADPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler c l gat* sah syr^{cu} arm aeth | *του* (D om) *μειναι*: ff^{2}· l vg (exc gat) om | *συν αυτοισ*: D *μετ αυτων*

30. *κατακλιθηναι* (EG *-κλισθηναι*, KMΠ* al mu *-κληθηναι*): L *ανακλιθηναι* | *μετ αυτων*: D e syr^{cu} om | *τον αρτον* (et. Or^{1,438} Mcion epiph^{817} et^{349} Cyr^{luc440}): D 131. Eus$^{mar\ suppl\ 293}$ om *τον* | *ευλογησεν* cum BLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (et. Or Eus) . . . Ln *ηυλογ.* cum ℵAD 243. 346. (:: *ευλογ.* ubique in Lc pro auctoritate testium edidimus; sed ubique *ηυλογ.* nonnullos graves testes habet: 2, 28 DΓ 2, 34 ℵΓ 9, 16 AFΓ 24, 50 ℵD; iidem igitur ℵAD prae ceteris favent formae *ηυλ.*) *κλασασ επεδιδου* (et. Or^{1,438}; 'Eus$^{mar\ suppl}$ *και επιδιδουσ αφανησ εγενετο*): D *προσεδιδου*

31. *αυτων δε διηνοιχθ. οι οφθαλμοι*: syr^{cu} et^{sch} *et statim oculi eorum aperti sunt* (*ap. sunt oc. eor.*) ... D c e Or^{1,438} *λαβοντων δε* (Or *δ'*) *αυτων τον αρτον απ αυτου* (Or om) *ηνυγησαν* (Or *διηνοιχθ.*) *οι οφθαλμ. αυτων* (Or *αυτ. οι οφθ.*). Cf et. Or^{1,434} *και ηνικα διηνοιχθ. αυτων οι οφθ. και επεγν. αυτον, τοτε αυταισ λεξεσι φησιν η γραφη· και αυτοσ αφ. εγ. απ αυτ.* | *διηνοιχθ.* (et. Or^{bis} ℵ^{c}): ℵ* *διηνοιγησαν* (D *ηνυγησαν*, vide ante). Epiph^{marc817} et^{349} *ελεγχεται δε, οτι οτε εκλασε τον αρτον, ηνοιχθησαν* (^{317} *ηνεωχθ.*) *αυτων* (^{317}om) *οι οφθ. και επεγν. αυτον* (^{317}om *αυτ.*). | *και επεγνωσ. αυτον* (et. Or et Mcion epiph): ℵ* om, suppl^{a}

32. *και ειπ.*: D c e *οι δε ειπ.* | *ειπαν* cum ℵBL al pauc ... ϛ Ln *ειπον* cum ADPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *πρ. αλληλουσ*: D *πρ. εαυτουσ* | *η καρδ. ημων καιομενη ην*: ita etiam a b f ff^{2}· vg Aug Amb cop syr^{sch} syr^{p} et txt et$^{mg\ gr}$ syr^{hr} aeth Or^{2,610} et (ex catena Corderii)^{693} et^{3,274} et$^{4,11\cdot177}$ Or$^{int2,95\cdot143\cdot156}$ etc ... D *η καρδ. ην ημων κεκαλυμμενη* (d *coopertum*), c *cor nostrum fuit excaecatum*, e *cor nostr. fuit exterminatum*, l *cor nostr. erat optusum*; item pro *καιομενη gravatum* sah syr^{cu} arm | *εν ημιν* cum ℵALPXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} (sed a b f *in nobis* ante *ardens*) vg (exc tol* et^{cod} ap Gb) cop (sah *nobis*) syr^{utr} et^{hr} etc Or^{2,610} et (ut ante)^{693} Or$^{int2,95\cdot143\cdot156}$ et^{saep} ... BD c e tol vg^{cod} (ap Gb) syr^{cu} (Or ^{3,274} et^{4,178} *καιομενη ην εν τη οδω ωσ διηνοιγεν ημιν τασ γραφασ.* Eodem modo ^{4,11} sed^{cod} *ην εν ημιν οδω ωσ* etc. Item Or^{int3,20} *ardens erat in via cum aperiret nobis scripturas.*) om | *ωσ ελαλει* (KM al aliq *-λη*, A *-λησεν*) *ημιν* (vg om *ημιν*) ita et. f sah cop syr^{utr} et^{hr} etc ... a b c e l Amb Aug syr^{cu} Or$^{3,274\cdot4,11}$ et^{178} (vide ante) Or^{int} ubiq i. e. undecies om | *εν τη οδω* et. Or^{3,274} et $^{4,11\cdot178}$ (vide ante) Or^{int2,421} (post *scripturas*) et^{693} (*cum in via aperiret* etc) et^{3,20} (vide ante) ... Or$^{int2,95\cdot143\cdot156\cdot}$ et^{quinquies} om | *ωσ διηνοιγ.* (ℵB*Δ *διηνυγ.*, D *ηνυγεν*)

στάντεσ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον
ἠθροισμένουσ τοὺσ ἕνδεκα καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ, 34 *λέγοντασ ὅτι*
ὄντωσ ἠγέρθη ὁ κύριοσ καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 *καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο*
τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡσ ἐγνώσθη αὐτοῖσ ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
36 ($^{340.9}$) *Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸσ ἔστη ἐν μέσῳ αὐ-* Io 20, 19 ss [Mc 16, 14.]

---

cum ℵBDL 33. syr^{hr} (item a b c e l Amb Aug syr^{cu} Or^{3,274} et$^{4,11.178}$ Or^{int} omisso *ωσ ελαλ. ημιν*, vide ante) item (*explicans*) sah cop ... ς *και ωσ* (f vg syr^{cu} et ^{sch} aeth om) *διηγοιγ.* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{p} etc (vide ad *ωσ*)

33. *ανασταντεσ* (et. Eus$^{mar\ suppl293}$ Cyr^{luc440}): D c e sah add *λυπουμενοι* (*tristes* c e sah, *contristati* d) | *ηθροισμενουσ* cum ℵBD 33. Eus^{mar} ^{suppl} ... ς *συνηθροισμ.* cum ΑLΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler Cyr^{luc} | *τ. ενδεκα*: e add *discipulos*, f *apostolos*. Cf huc Cyr^{luc440} *ανασταντεσ, φησιν, οι περι κλεοπαν αυτη τη ωρα, τουτεστιν εν η αφαντοσ απ αυτων εγεν. ο ις, επεστρεψαν εισ ιερουσαλημ. ουκ εν αυτη δε τη ωρα, φησιν, ευρον τουσ ενδεκα συνηθροισμενουσ και απηγγειλαν τα κατα τον ιν, αλλα τη τεσσαρακοστη ημερα τησ αυτου αναστασεωσ, οτε και ανεληφθη* etc. Similiter cat^{ox}, post verba *ουκ αυτη δε τη ωρα - κατα τον κυρ. ιν* pergens sic: *αλλα μετα τινασ ωρασ, οσασ εικοσ ην αυτουσ ποιησαι το διαστημα των εξηκοντα* (at codex *εκατον εξηκοντα*, vide supra) *σταδιων βαδιζοντασ, εν αισ παντωσ και ο δεσποτησ ωφθη σιμωνι.* Haec inprimis ad defendendam scripturam *εκατον εξηκοντα* v. 13 faciunt.

34. *λεγοντασ* (et. Chry^{3,925}): D *λεγοντεσ* | *οντωσ ηγερθ. ο κυρ.* cum ℵBD LP 1. 25. 131. a c f (*quia vere dominus surrexit*) ff$^{2.\ blanch}$ cop (sah hiat) syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth Eus$^{mar\ suppl287}$ Chr^{3,925} ... ς Ti *ηγερθ. ο κυρ. οντωσ* cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler (ff$^{2.\ sab}$) vg syr^{p} ... 258* b e l Cyr^{luc441} om *οντωσ* | Δ* *οφθη* | *σιμωνι*: Λ *σημωνι*, L *σημων*

35. *τα*: syr^{hr} *omnia* | *ωσ* (E* *πωσ*): D c e *οτι* | *αυτοισ*: syr^{cu} non exprim

36. *λαλουντων* (et. Eus$^{mar\ suppl298}$): 13. 69. 300. 346. *λεγοντων* | *αυτοσ* (10. 42. 61. 435. al^{40} fere l *και αυτοσ*) absq *ο ις* (et. Gb) cum ℵBDL 61. 255. al^{3} a b e 130^{lat} sah syr^{cu} cat^{ox172} Amb ... ς add *ο ις* cum ΑEGKMSUVΓΔΛΠ (X omisso ὁ, P post *εστη* pon; H 157. c *ο κυριοσ*) al pler f cop syr^{p} arm Eus$^{mar\ suppl}$; item pro *αυτοσ* habent *Iesus* ff$^{2.}$ vg (hi duo *stetit Iesus*, sed am fu tol al *Iesus stetit*) syr^{sch}. Initio pericopae syr$^{hr\ 412}$ sic: *Et dum illi loquuntur, venit dominus Iesus et stetit in medio eorum* etc | *εστη* (et. Eus$^{mar\ suppl}$): D *εσταθη* | ALMP Λ^{mg} al *εμμεσω*, 255. *εισ το μεσον* (omisso *αυτων*) | *αυτων*: Γ 28. 7^{pe} *των μαθητων αυτου* (28. om *αυτ.*). Dedimus vero *αυτων* sine additam cum D a b e ff$^{2.}$ l ... ς (sed Gb^{0}) Ln add *και λεγει αυτοισ· ειρηνη υμιν* (Δ* *υμων*) cum ℵABLPXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} c f sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} rell Eus$^{mar\ suppl}$ Chr^{3,110} Cyr^{4,1108}. Sed GP 88. 127. 130^{gr} et^{lat} c f g$^{1.2}$ (non item a b e ff$^{2.}$ l) vg cop^{wi} et$^{petr2.}$ (non item cop^{ds} nec sah) syr^{sch} et^{p} et^{hr} (at non syr^{cu}) arm aeth arr perss Amb

τῶν. 37 πτοηθέντεσ δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί
διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰσ χεῖράσ
[Io 20, 20.] μου καὶ τοὺσ πόδασ μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτόσ· ψηλαφήσατέ με καὶ

Aug insuper add εγω ειμι, μη φοβεισθε (127. 130gr θροεισθε), hinc Ln [εγω ειμ. μη φοβεισθ.] :: at ut illa ex Io 20, 19 fluxisse videntur, ita haec ex Io 6, 20 petita sunt.

37. πτοηθεντεσ δε cum ΑLPXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] it vg (f vg *conturbati vero*, l *et conturbati*, b ff[2] *conturbatique*, c e *turbati autem*, a *exterriti autem*) etc; item D αυτοι δε πτοηθεντεσ (d *ipsi autem paverunt*) ... ℵ φοβηθεντεσ δε, B θροηθεντεσ δε | εμφοβοι (DM ενφ.): 1. 22. 118. εντρομοι | πνευμα et. Eus[mar suppl 294] Chr[3, 110] Cyr[4, 1108] ... D φαντασμα, item Apell[hipp 260] (δειξαντα τουσ τυπουσ των ηλων και τησ πλευρασ, πειθοντα οτι αυτοσ ειη και ου φαντασμα, αλλα ενσαρκοσ ην) Mcion[tert 4, 43] („haesitantibus eis ne phantasma esset, imo phantasma credentibus: Quid turbati estis, inquit"); item Dial [857] (ελεγε τοισ μαθηταισ δοκουσιν αυτον φαντασιαν ειναι· τι etc). Cf et. Hier[esai 18] prol: „Quum enim app. eum putarent *spiritum* vel, iuxta evglium quod Hebraeorum lectitant Nazaraei, *incorporale daemonium*, dixit eis: *quid turbati* etc. Cf ad v. 39.

38. και ειπεν (f vg *et dixit*, b ff[2] l *dixit autem*, a *qui dixit*): D c e o δε ειπ. | αυτοισ: syr[cu] et [sch] et[hr corr] aeth add *Iesus*, item 28. ο κυριοσ | και διατι c. ℵAXΓΔΛ*Π unc[8] al pler Cyr[4,1108] Thdret[4,118], item *quid turbati estis et* (e om) *quare* etc a b c e f ff[2] l gat mm Amb, item syr[cu] et[utr] (syr [hr] *et quae cogitationes*). Similiter DL 382. Dial[857] και ινατι ... BΛ[2] (διατι διατι altero prorsus eraso et ex priore δια) και τι, item Tert [marc4,43] *quid turbati estis*, inquit, *quid cogitationes subeunt in corda vestra* ... vg Aug[cons 3,74] *et* | διαλογισμοι: HΔ 382. λογισμοι | εν τη καρδια cum BD (item A*?) a b c e ff[2] l gat mm sah aeth, item Dial[857] εισ την καρδιαν ... ϛ εν ταισ καρδιαισ cum ℵA (ex correctione primae ut vdtr manus) LXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f vg cop syr[cu] et[utr] et[hr] Cyr[4, 1108] Thdrt[4,118] Tert[marc 4,43] (vide ante) Aug[cons]

39. τασ χειρ. μου κ. τ. ποδ. μου: ℵ τ. ποδ. μου κ. τασ χειρ. μου | μου sec (et. Dial[857] Ath[724] Cyr[4,1108] Mcion[epiph 349] a b l gat mm Aug[cons 3,74] Amb[ios 12,69]): L 1. 13. 33. 300. c e f ff[2] vg (sed non gat mm) syr[p] (non item syr[cu] et[sch] et[hr]) Eus[ps 88] Thdrt[4, 118] Tert[marc 4, 43] et Mcion [epiph 317] (ibi μου utrumq om) Hil[500] om | οτι εγω ειμ. αυτοσ cum ℵBL 33. (a *quoniam ego sum: ipsi tractate et videte*) b f l Dial[857] Ath[724] Cyr[4,1108] Amb[ios 12,69]; D c e ff[2] (*quia ecce ego ipse sum*) vg (non am etc) arm Tert[marc 4,43] οτ. εγ. αυτ. ειμι ... ϛ οτι αυτοσ εγω ειμι cum AXΓΔ ΛΠ unc[8] al pler am fu ing tol syr[p] Eus[ps] Thdret[4,99] et [118] Hil ... 300. sah cop syr[cu] et[sch] et[hr] om αυτοσ. Praeterea syr[cu] οτι εγω ειμι post ψηλαφ. κ. ιδετ. pon | με et. Ath[724] Cyr[hr 210] et [180] Cyr[4,1108] Thdrt[4,118] etc: D it (exc c *palpate et videte me*) vg syr[cu] et[hr] (et[p] habet c. ob.) om.

ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκασ καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼσ ἐμὲ θεωρεῖτε

Dial[857] om *ψηλαφ. με και ιδετ.* | *ιδετε*: L *ιδατε* | *οτι* sec (d *quoniam*): D[gr] *το* | *σαρκασ* cum ℵ*D Ir[int294] Dial[857] (D *οστ. ουκ εχει και σαρκασ*, Dial *οστ. και σαρκασ ουκ εχει*, Ir[int] *neque ossa neque carnes habet*) :: *σαρκασ* ut maxime insolitum a plerisq testibus abiectum, quemadmodum etiam Ioh. Dam. Irenaei loco in parallela sacra recepto *ουτε οστεα ουτε σαρκα εχει* scripsit, item altero Dialogi loco[851] paullo liberius *πνευμα γαρ σαρκα και οστεα ουκ εχει, ωσ εμε ορατε εχοντα* scriptum est ... ς Ln Ti *σαρκα* cum ℵ[c]AB (habet *και σαρκα και οστ.*) LXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg rell Cyr[hr180] Cyr[4,1108] Ath[724] et Ps-Ath[2,471] Mcion ap Epiph[317] et[349] itemque ap Tert[4,43] *οστεα* ([349] *οστα*) *ουκ εχει* omissis *σαρκ. και*, item Tert[carn5] Hil[437.500] | *οστεα*: DN 33. Epiph[marc349] *οστα* | *θεωρειτε*: *βλεπετε*. Praeterea cf huc Ign[smyrn3] (ed. Dress. p. 188) *εγω γαρ και μετα την αναστασιν εν σαρκι αυτον οιδα και πιστευω οντα. και οτε προσ τουσ περι πετρον ηλθεν, εφη αυτοισ· λαβετε, ψηλαφησατε με και ιδετε, οτι ουκ ειμι δαιμονιον ασωματον.* Quem locum Ignatii Eus h. e. 3, 36, 11 exscribens (exscripsit et. Thdrt[4,128]) addit se nescire unde Ign hauserit (*οὐκ οἶδ' ὁπόθεν ῥητοῖσ συγκέχρηται*). Hier vero de vir. illustr. 16 sic: *in qua* (i. e. epist. ad Smyrn.) *et de evglio, quod nuper a me translatum est, super persona Christi ponit testimonium dicens*: „Ego vero et post resurrectionem in carne eum vidi, et credo quia sit. Et quando venit ad Petrum et ad eos qui cum Petro erant, dixit eis: Ecce palpate me et videte, quia non sum daemonium incorporale" etc. Adde Or[int] de princ[1,8] *Si vero quis velit nobis proferre ex illo libello qui Petri Doctrina* (?) *appellatur, ubi Salvator videtur ad discipulos dicere*: „Non sum daemonium incorporeum", *primo respondendum est ei quoniam ille liber inter libros ecclesiasticos non habetur* etc. Rursus respicit Hier[esai 18 prol] eundem evglii Nazaraeorum locum: *Quum enim apostoli eum putarent spiritum vel iuxta evglium quod Hebraeorum lectitant Nazaraei, incorporale daemonium, dixit eis*: „Quid turbati estis" etc. Cf et. Iust[resurr 9] *των μαθητων αυτου μη πιστευοντων ει αληθωσ σωματι ανεστη, βλεποντων αυτων και δισταζοντων ειπεν αυτοισ· ουπω εχετε πιστιν; φησιν, ιδετε οτι εγω ειμι. και ψηλαφαν αυτον επετρεπεν αυτοισ και τουσ τυπουσ των ηλων εν ταισ χερσιν επεδεικνυε. και – παρεκαλεσαν αυτον φαγειν μετ αυτων – και εφαγε κηριον και ιχθυν.*

40. Versum non dedimus cum D a b e ff[2] l syr[cu] (:: fluxisse omnino vdtr ex Ioh 20, 20, etsi interpolator, ut fere fit, Iohannea loco Lucae accommodavit) ... ς Ln sic: *και τουτο ειπων επεδειξεν* (Ln *εδειξεν*) *αυτοισ τασ χειρασ και τουσ ποδασ* cum ℵABLNXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f q vg sah cop syr[utr] eth[r] rell Eus[mar suppl 294] Ath[724] Chr[8,110] Cyr[4,1108] Dam[fid orth 303] (*ψηλαφησατε με και ιδετε, φησι τοισ οικειοισ μαθηταισ ο κυριοσ πνευμα δοκουσιν οραν, οτι εγω ειμι και ουκ ηλλοιωμαι, οτι πνευμα σαρκα και οστεα ουκ εχει, καθωσ εμε θεωρειτε εχοντα. και τουτο ειπων εδειξεν αυτοισ τασ χειρασ και την πλευραν, και τω θωμα προτεινει προσ ψηλαφησιν.*) Pro *επεδειξεν* ς cum AEKMSUVΓΔ ΛΠ al pl (Ath fluct cdd) Chr[8,110] Ln *εδειξεν* cum ℵBGHLNX al[35] Cyr Dam

ἔχοντα. 41 ($^{341.9}$) *ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ καὶ*
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖσ· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 *οἱ δὲ*
ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύοσ ὀπτοῦ μέροσ· 43 *καὶ λαβὼν ἐνώπιον*
αὐτῶν ἔφαγεν.

---

41. *αυτων* (et. Eus$^{\text{mar suppl 294}}$ Cyr$^{\text{hr 210}}$ Chr^{8,110} Cyr^{4,1108}): Α *αυτω* | *απο της χαρας* (syr^{cu} *απο του φοβου αυτων και απο τ. χαρ. αυτων*) hoc loco cum ℵBDLNXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f gat sah cop syr^{omn} rell Eus mar suppl Cyr^{hr} Chr ... Ln post *θαυμαζ.* pon cum Α 130^{gr} et^{lat} 382. a b c e l q vg Cyr^{4,1108}et^{1109} | *αυτοισ* (*eis* f q, e *ad eos*, c *ad eos Iesus*): D a b l vg om | *ενθαδε* (ℵ^{c}): ℵ* *ωδε*

42. *οι δε*: D e syr^{cu} aeth *και* | *αυτω*: Γ *αυτον* | *ιχθυοσ οπτου μεροσ* sine additam cum ℵΑBDLΠ e cop^{dz} (syr^{p} c.* add *και απο* etc) Clem ^{174} Or ^{1,384} (de eis explicans quae Iesus manducasse in evv refertur, scribit *σαφωσ δε φαινεται ιχθυοσ μετα την αναστασιν βεβρωκωσ.* Ibi *το κηριον* praeterire non poterat si in exemplis suis additamentum reperisset. Cf et ^{8,477} ubi de quinque panibus et duob. piscib. Mt 14, 17 explicans habet: *διο και αυτοσ εφαγεν ιχθυοσ οπτου αναστασ μεροσ λαβων απο των μαθητων*) Eus$^{\text{mar suppl 294}}$ et (*και μη αρκεσθεισ τη βρωσει του ιχθυοσ και λογουσ αυτουσ στηριζει* etc, rursusque postea *και ιχθυοσ οπτου μεροσ ενωπιον αυτων εφαγεν*)^{295} Ath$^{\text{fragm mai 582}}$ (*επεδωκαν γαρ φησιν αυτω ιχθυοσ οπτου μεροσ, και φαγων ενωπ. αυτων, λαβων τα επιλοιπα απεδωκεν αυτοισ*) Epiph^{149} (*αλλ η ακριδων μονων ο ιωανν. και μελιτοσ μετελαμβανε, δηλον δε ωσ και υδατοσ. τισ δε ουκ οιδε τον σωτηρα ανασταντα εκ των νεκρων και φαγοντα; καθαπερ εχει τα αγια ευαγγελια τησ αληθειασ οτι επεδοθη αυτω αρτοσ και μεροσ οπτου ιχθυοσ, και λαβων εφαγε και εδωκε τοισ μαθηταισ*) Cyr$^{\text{luc 442}}$ (*ητησε τι των εδωδιμων· οπτου δε ιχθυοσ μεροσ ην· και λαβων κατεδηδοκεν ορωντων αυτων*) ..... ς (Gb$^{\circ}$) Ti add *και απο μελισσιου κηριου* cum ΕΗΚΜΝSUVXΓΔΛ al omn vid a b f ff^{2} l q vg (item c *obtulerunt ei partem piscis assi, et porrexerunt ei et favum mellis*) cop^{wi} et [ ]^{schw} ex^{petr} syr^{cu} et^{sch} et^{p} c.* et^{hr} arm aeth Iust$^{\text{resurr 9}}$ (*και εφαγε κηριον και ιχθυν,* vide ad v. 39) Ath^{511} (*επεδωκαν γαρ φησιν αυτω ιχθυοσ οπτου μεροσ και απο μελισσιου κηριου, και φαγων ενωπ. αυτων, λαβων τα επιλοιπα απεδωκεν αυτοισ*) Cyr$^{\text{hr 210}}$ et^{341} Cyr^{4,1108} (sed in explicatione loci paullo post nil habet nisi *κατεδηδοκε γαρ το προσκομισθεν ιχθυδιον ητοι το εξ αυτου μεροσ*) Procl$^{\text{galland 9,633}}$ (*σημαινοντεσ εν τω ιχθυι –εν δε τω κηριω–*) Aug$^{\text{cons 3,74}}$: : nescio an ex evglio Hebraeorum adsumptum credam, ubi illud *δαιμονιον ασωματον* similiter narratum esse probat. Praeterea variant *μελισσιου*, cuius loco Η al aliq *μελισιου*, al plus^{30} *μελισσειου*, Δ *μελισσου* praebent, et *κηριου*, quod Ε*Χ 382. 69. 6^{pe} al pauc Cyr$^{\text{hr 210}}$ in *κηριον*, 124. 131* in *κηριουν* mutant; ex Latt vero c f ff^{2} vg *favum mellis*, a b l (omisso *μελισσιου*) *favum* (a) vel *de favo* (b l) reddunt.

43. *αυτων* et. Clem Eus$^{\text{mar suppl}}$ Ath Cyr: vide ad v. 42 ... Α *παντων* | *και λαβων ενωπ. αυτ. εφαγεν* (a *et accipiens manducavit coram illis*, f

44 (342. 10) *Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓσ ἐλά-* 22, 39.
λησα πρὸσ ὑμᾶσ ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ
γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέωσ καὶ προφήταισ καὶ ψαλμοῖσ
περὶ ἐμοῦ. 45 *τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰσ*
γραφάσ, 46 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὅτι οὕτωσ γέγραπται παθεῖν τὸν*
Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 *καὶ κηρυ-*
χθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰσ

---

et accipiens coram ipsis manducavit, e *et accepit coram illis*, l *et manducavit coram ipsis*; b ff2. q *et manducans coram ipsis*, ex quibus b pergit *dixit*, ff2. vid q *et dixit*): ΚΠ* 13. 42. 88. 130. 161* 207mg 278 mg 300. 346. 440. wscr copwi etpetr syrcu etp c. ob. et syrhr arm aeth arr persw add *και* (al pauc syrcu etp c. ob. ethr add *λαβων*) *τα επιλοιπα* (88. *τα περισσευματα*, 130. *το επαναλειφθεν*) *εδωκεν αυτοισ*, item (vide ad v. 42) Athfragm mai 582 et Ath511 Epiph148, item c (*accepit coram illis, sumens reliquias dedit eis*) vg et Augcons 3, 74 (*et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis*)

44. *ειπεν δε* (et. cop syrp): D a c e f ff2. l q vg syrsch ethr aeth *και ειπεν*, b syrcu *dixit* | *προσ αυτουσ* cum ℵBLX 33. al pauc b c f ff2. l q vg ... ς Ln *αυτοισ* cum ADNΓΔΛΠ unc7 al pler a e | *μου* cum ABDKLNXΠ 33. 157. al pauc copwi etpetr aeth Hil504 ... Ln [*μου*], ς om cum ℵΓΔΛ unc6 al pler it vg syrutr ethr copschw exdz arm Irint206 Cyp277 Aug cons3,74 | *ετι ων* (it vg Irint etc *cum adhuc essem*): D *εν ω ημην* (d *cum essem*) | *πληρωθηναι*: D* *πλησθηναι* | *παντα*: B *απαντα* | *μωυσεωσ* cum BDKLNSVXΠ al mu it vg (sed non am fu) etc ... ς *μωσεωσ* cum ℵAEFHMUΓΔΛ al plu etc | *και προφηταισ* cum ADNXΓΔΛΠ unc8 al pler (itpler vg Irint206 *in lege moysi et profetis et ps.*) ... ℵ *εν τοισ προφ.*, L *και εν τοισ προφ.*, B cop *και τοισ προφ.* (c *in lege moysi et in proph. et in ps.*) | *και* (cop add *τοισ*) *ψαλμοισ*: F 1. 22. al pauc om

45. *τον νουν τ. συνιεναι*: Λ om | *συνιεναι* (H* *–ιαναι*): B* *συνειναι*

46. *γεγραπται* (Gb') cum ℵBC*DL a b c e ff2. l gat mm cop aeth syrhr Irint206 Hil407 ... ς add *και ουτωσ εδει*, Ln [*και ουτ. εδει*] cum AC3NX ΓΔΛΠ unc8 al pler f q vg syrutr Cyp277 Augcons 3,74 ... 72. 237. 240. 244. arm om *ουτ. γεγραπτ. και*, item Epiph67 libere (*και τουτουσ νενουθετηκεναι απο των ψαλμ. και απο των προφ. οτι ουτωσ εδει παθειν τον $\overline{χν}$* etc) | *παθειν τον $\overline{χν}$*: D it vg cop Irint *τον $\overline{χν}$ παθ.* | *εκ νεκρων* (et. Epiph67 Irint206 etc): D 29. 71. 248. gscr om | *τη τριτη ημερα* et. a c e f q vg Cyp277 Hil407 Augcons ... b ff2. l gat mm Irint 206 om

47. *αυτου*: 33. *μου* | *μεταν. εισ αφεσιν* cum ℵB cop syrsch ... ς Ln Ti *μεταν. και αφεσιν* cum ACDNXΓΔΛΠ unc rell al omnvid it vg syrp ethr rell Eustheoph810 (ex catena Nicetae) Cyp277 (Irint206 et 262 om *μεταν. εισ*, habet igitur *et praedicari in nomine eius remissionem* etc, *oportebat – et in nomine eius remissionem peccatorum praedicari*) :: utrumque ex usu Lucae est, quemadmodum Act 5, 31 habet *δουναι μετανοιαν τω ισρ. και αφεσιν αμαρτ.*, Lc 3, 3 *βαπτισμα μετανοιασ εισ αφεσιν*

πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. 48 *ὑμεῖσ μάρτυρεσ*
τούτων. 49 *κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρόσ μου*
ἐφ' ὑμᾶσ· ὑμεῖσ δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕωσ οὗ ἐνδύσησθε ἐξ
ὕψουσ δύναμιν.
Act 1, 12. 50 *Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺσ ἕωσ πρὸσ Βηθανίαν, καὶ ἐπάρασ*

αμαρτ. (item Mc 1, 4) | *εισ παντα* (*in omnes* Ir$^{int 206}$ etc, *usque in omnes* c e Cyp^{277}): D *ωσ επι παντα*, d *super omnes* | *παντα τα*: ΔΛ om *τα* (sed Λ *πάντὰ*) | *αρξαμενοι* cum ℵBC*LNX 33. cop aeth syr$^{p\ mg}$ cod (est$^{assem2.}$ ubi adnotatur „*inveni in uno cod. Graeco* incipientes"). Similiter DΔ^{2} *αρξαμενων* (d *incipientium*) et *incipientibus* b f ff$^{2.}$ q vg ... ς Ln Ti *αρξαμενον* cum AC^{3}FHKMUVΓΔ*ΛΠ al pler, item *incipiens* a c e l, item (*et inciperetur*) syr^{utr} et^{hr} arm ... s al^{6} *αρξαμενοσ*, 1. (teste Wtst) *αρξαμενην*

48. *υμεισ* cum ℵBC*L mt cop syr^{hr} ... ς Ln *υμεισ δε* cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} a b f ff$^{2.}$ l q vg syr^{p}; item c e Aug (vide post) syr^{sch} aeth *et vos*, D *και υμεισ δε* (*et vos autem*) | *μαρτυρεσ* sine *εστε* cum BD aeth Aug$^{unit\ eccl\ 10}$ (*et vos horum testes.* Totum locum accurate exscribit.) ... ς Ln *εστε μαρτ.* cum ℵAC^{3}LNXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it^{pler} am fu for ing mt tol cop arm syr^{utr}; item c* ff$^{2.}$ vg^{ed} *μαρτ. εστε* (syr^{hr} *testes horum vos estis*)

49. *καγω* (D *και εγω*) sine *ιδου* c. ℵDL 33. a b c e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l vg cop syr^{sch} Aug$^{unit\ eccl10}$ ... ς Ln Ti *και ιδου εγω* c. ABCNXΓΔΛΠ unc rell al pler (1. *και εγω ιδου*) f q syr^{p} et^{hr} rell : : cf 7, 27 (et Mc 1, 2 Mt 10, 16) 10, 3 | *εξαποστελλω* (L *-ελω*) cum ℵ^{c}BLXΔ 33. 157 ... ς Ln *αποστελλω* (al^{10} *-ελω*) cum ℵ*ACDNΓΛΠ unc^{7} al pler ... a g$^{2.}$ tol ing vg^{sixt} cop *mittam* (videante *-ελω*) | AB*FL al *επαγγελειαν* | *του πατροσ μου*: D e om *τ. πατρ.*, a om *μου* | *πολει* sine additam c. ℵBC*DL a b c e ff$^{2.}$g$^{2.}$ l q vg (et. 130^{lat}) cop pers^{w}. Cf Thdret^{1,782} et^{1074} et^{3,15} *μεινατε* (^{782} *προσμ.*, ^{3,15} add *αυτου*) *εν τη πολει ταυτη* (^{1074} cod om) *εωσ αν* (^{1074} cod *ου*) *ενδυ.* etc ... ς (= Gb) add *ιερουσαλημ* cum AC^{2}XΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} f q syr^{utr} et^{hr} arm aeth Chr^{3,919} cat^{oxon} | *ου*: D 1. 157. *οτου* ... Eus^{esai} ^{483} (*εωσ αν λαβητε*) Cyr^{hr271} (sed^{248} *ου*) Chr^{3,919} Thdrt (vide ante) *αν* | *εξ υψ. δυναμ.* cum ℵBC*L 33. Eus$^{esai\ 483}$ et (*υμεισ δε ληψεσθ. εξ υψ. δυναμ. επελθοντοσ του αγ. πνευμ. εφ υμασ* cum Act 1, 8 coniunctum) mcell^{172} Cyr^{hr248} ... ς Ln *δυναμ. εξ υψ.* cum AC^{2}NXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg cop syr^{utr} et^{hr} rell Cyr^{hr271} Chr^{3,919} Thdret^{3,15} cat oxon^{173}

50. *εξηγαγ. δε*: L Cosm^{454} (Gall^{11}) *και εξηγ.*, Γ *εξηγ. τε*, cop^{dz} syr^{sch} et^{hr} aeth *et eduxit* | *αυτουσ* sine *εξω* cum ℵBC*L 1. 33. 157. a e cop syr^{sch} et^{hr} arm Cosm^{454} (Gall^{11}) Aug$^{unit\ eccl\ 10}$ ... ς Ti add *εξω*, Ln [*εξω*] cum AC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{7} al pler b c f ff$^{2.}$ l q vg syr^{p} aeth Aug$^{cons\ 3,83}$ | *εωσ* (D om) *προσ* cum ℵBC*(D)L 1. 33. a (*usque ad*) Cosm^{454}, item e *quasi Bethaniam* ... ς Ti *εωσ εισ* cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{7} al pler (237. 15^{ev} 6^{pe} om *εισ*); b c f ff$^{2.}$ l q vg Aug^{cons} *in Bethaniam* (c f *-nia*), gat *usque in Beth.*, Aug$^{unit\ eccl}$ *usque Beth.* | *και επαρασ*: D *επαρ. δε* |

τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλο- Act 1, 9 ss [Mc 16, 19]
γεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν
εἰς Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν
τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

τας χειρ. αυτου (D ff² om αυτ.): X add εις τον ουρανον | ευλογησεν cum ABCLXΓΔΛΠ unc rell al omn^vid ... ℵD ηυλογησεν :: cf ad v. 30

51. διεστη (D απεστη, a c d e l *discessit*, b f q vg *recessit*) απ αυτων sine additam cum ℵ*D a b e ff² l Aug^unit eccl 10 (- *discessit ab eis. Et ipsi reversi sunt* etc) ... ς (sed Gb⁰ probante omissionem Schulzio) add και ανεφερετο εις τον ουρανον cum ℵ^cABCLXΓΔΛΠ unc⁷ al omn^vid c f q vg syr^utr eth^hr rell Cyr^luc 444 Cosm^464 (Gall^11) Aug^cons 3,83

52. και αυτοι sine additam cum D a b e ff² l Aug^unit eccl 10 (:: dubium non est quin additamentum arctissime cohaereat cum verbis και ανεφερ. εις τ. ουρ.) ... ς Ln add προσκυνησαντες αυτον (243. c vg om αυτ.) cum ℵABC unc^13 al omn^vid c f q vg rell | μεγαλης (et. B²): B* om

53. εν τω ιερω: A* om | αινουντες cum D a b e ff² l gat bodl cop (sic „*praedicantes deum*") Aug^unit eccl 10 (αινουντες ut recipiatur, non ευλογουντες, huius versus cum vv. 51—52 necessitudo suadet: quippe ubique iidem fere testes consentiunt. Pro αινουντες correctum i. e. suprascriptum est ευλογουντες, inde ortum αινουντες και ευλογουντ.) ... ℵBC*L syr^hr ευλογουντες ... ς Ln αινουντες και ευλογουντες (F -ντας) cum AC²XΓΔΛΠ unc⁷ al omn^vid e f q vg syr^utr arm (aeth ευλογ. και αινουντ.) | τον θεον absq αμην cum ℵC*DLΠ 1. 22. 33. 130. 240. 244. a b e ff² l fu bodl em for gat harl iac mm trevir cop syr^hr arm ... ς (= Gb Sz) add αμην, Ln [αμην] cum ABC²XΓΔΛΠ² unc⁷ al pler c f q vg (et. am tol ing) syr^utr aeth

Subscriptiones: A*FMXΓ 1. al nil subscriptum habent (EG hiant, item e) ... B κατα λουκαν ... ℵA²CKLSUΔΛΠ 33. al ευαγγελιον κατα λουκαν ... H al mu τελος του κατα λουκαν (al add αγιου) ευαγγελιου ... D ευαγγελιον κατ λουκαν επληρωθη αρχεται κατ μαρκον. Item Latt pler: a b d f *evangelium* (b om) *secundum lucan* (a *lucanum*, d *lucam*) *explicit incipit* (d f add *evang*) *secundum marcum* [idem evgg ordo in e], q *evangelium secundum luca* εxπλιxιτ. ιvxιπιτ *secundum marcum* ... l *explicit evangelium secundum lucam*, for *evangelium secundum lucanum explicit*, ff² *explicit evangelium secundum lucanum incipiunt capitula evangelii secundum marcum* ... gat *finitum evangelium cata lucan item incipit evangelium secundum marcum* .. contra ing aliique vg^cdd *explicit evangelium secundum lucam* (haec sola am), *incipit prologus secundum iohannem*). Praeterea HKSΛ al pl versuum (στιχων) numerum notatum habent: HKS al pl ,βω', Λ al mu ,βχοζ', al βχ', βψξ', βψν', δισχιλιοι οκτακοσιοι (ut 246.) et aliter; item alii pm κεφαλαια (τμβ', ut A al pl; usque ad eundem numerum notatio marginalis codicum LMH al atque etiam am etc procedit; in C vero usque ad τμθ', al τμε'); item al

τιτλοι (*πγ'*), aliquot et. *ϱηματα* (*,γ'* vel *,γογ'* vel *,γωγ'* vel *,γων'* etc. Aeth *voces evangelii Lcae* 2800.) Propriam ut vdtr et capitum et numerorum (Ammoniacorum?) notationem cod. Assem. 1. syrae^p (ap. Adl. p. 63) habet; capita enim 104, numeros 402 ponit (in Mt 107 et 426, in Mc 50 et 200, in Ioh — et 232). Eiusdem versionis cod. Florent. (ibid. p. 53) capita 83, numeros 348, miracula 22, parabolas 27; testimonia 16 habet (in Mt capp. 68, numeros 360, mirac. 25, parab. 25, testim. 32; in Mc capp. 48, num. 240, mirac. 22, parab. 6, testim. 17.) In B numerantur sectiones 152. Praeterea multi (ut iam KS) subscriptiones auctas habent hunc in modum: *ευαγγ. κα. λουκ.* (s etc) vel quod frequentius *το κα. λουκ. ευ.* (et. K etc) *εξεδοθη μετα χρονουσ ιε τησ του χυ αναληψεωσ*. Notabilis etiam est ratio haec (ex Λ 262. 300. aliis): *ευαγγ. κατ. λουκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιωσ εν στιχοισ ,βχοζ' κεφα. τμβ'* (262. *τμθ'*, 300. *τμε'*). Denique in paucis notantur haec et similia: *εγραφη ελληνιστι εισ αλεξανδρειαν την μεγαλην* (9. 29. 124. 161. 163. 174. 346.) .. *εν τη αττικη τησ βοιωτιασ και επεδοθη τω κρατιστω θεοφιλω επισκοπω γενομενω μετα του θειου βαπτισματοσ, υπαγορευσαντοσ αυτω ταυτα του μεγαλου αποστολου παυλου* (293.) .. *υπηγορευθη υπο παυλου εν ρωμη* (5. 29.) .. d^scr (et 18.) sic: *κοσμα ινδικοπλ. εισ λουκ. παραγραφη· ιστεον* (ab hoc incipit 18.) *οτι το κα. λουκ. ευ. υπηγορευθη υπο πετρου* (18. *παυλου*) *εν ρωμη· ατε δε ιερατικου χαρακτηροσ υπαρχοντοσ* (18. *-ρχου*) *απο ζαχαριου του ιερεωσ θυμιωντοσ ηρξατο* .. syr^sch *finitum est evglium sanctum Lucae evglistae*, codex eiusdem versionis Nestorianus (ap Adl. p. 21) *explicit evglium sanctum praedicationis Lucae, quod Graece praedicavit Alexandriae;* syr^p *finitum est ev. sanctum Lucae, quod loquutus est Graece* .. ar^e *finitum est exemplar evang. apost. Lucae medici, quod scripsit Graece in urbe aliqua Macedoniae post ascensionem D. N. Iesu Christi ad caelum XXII. anno, XIV. Claudii Caesaris.*

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 [1.3] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ, καὶ ὁ λόγοσ ἦν πρὸσ τὸν θεόν,

* κατα ιωαννην (B -ανην) cum ℵB. Item e *secundum mattheum explicit incipit secundum iohannem.* Nec aliter quam *secundum iohannem* a b e q for syr[cu] item D (vide post) in summa pagina singulorum foliorum inscriptum habent. ... Gb Sz Ln Ti ευαγγελιον κατα ιωαννην ut ACEF GHKLMSUXΔΛ al pl (Γ ευαγγελιον του κατα ιωαννην αγιου ευαγγελιου) ... ς[e] το κατα ιωανν. ευαγγελιον cum minusc permu, ς το κατα ιωανν. αγιον ευαγγελιον cum minusc permu ... al pauc (ut 178. 259.) εκ του κατ. ιωανν. (178. add αγιου) ευαγγελιου (239. al om ευαγγ.), 69. ευαγγελιον εκ του κατα ιωαννην ... D ευαγγελιον κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην, d *evangelium sec mattheum explicit incipit evangelium sec iohannen.* Ipso initio evangelii repetitur tantum κατα ννην (postea ιωαν) et *sec iohan.* Similiter a (sed a Blanchino tantum inscriptio: *incipit* etc refertur) b f *evangelium secundum matthaeum (-eum) explicit incipit evangelium* (b om in subscriptione sed add repetito titulo initio evglii, teste Blanchino) *secundum iohannem (-nen* b), q *evang. secund. mattheum* εxπλιxιτ *incipit evang. secund. iohannem*, sequente inscriptione: *initium evangelii secundum iohannem.* Item c g[1.] am for *incipit evangelium* (g[1.] om) *secundum iohannem*; g[2.] *initium s. evangelii secundum iohannem*; gat *nunc orditur evang. sec. ioh.*, posteaque *initium s. evangelii sec. ioh. Gloria tibi, deus.* ... cop *evangelium secundum Iohannem*; go non adest initium evglii nec magis in Mt, sed in rell, ubi est *evglium per Marcum incipit, evglium per Lucam incipit*; syr[cu] *evangelium Iohannis* (quod excipit finem evglii secundum Marcum); syr[p] (etiam cod[assemani.]) *sanctum evglium* (vel *evang. sanct.*) *Iohannis*; syr[sch] (ut certe editum est) *evangelium sanctum praedicationis Iohannis praeconis*, quibus subiicitur: *quod locutus est ac praedicavit Graece Ephesi.*

1-2 habent Valentt ap Ir[41] (gr et lat) Peratae[hipp 134] Ign[intpl 308] (antioch[4]) et (v. 1.)[260] (tars[6]) Thphil[2,22] (ed. Wolf[2,31] οθεν διδασκουσιν ημασ αι αγιαι γραφαι και παντεσ οι πνευματοφοροι, εξ ων ιωαννησ λεγει· εν αρχη ην ο λογοσ - ουδε εν) Ir[int 188] (*In principio erat verbum — non*

καὶ θεὸσ ἦν ὁ λόγοσ. 2 *οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸσ τὸν θεόν.* 3 *πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶσ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν ὃ γέγονεν.* 4 *ἐν*

comprehenderunt) et[191] et[315] Clem[6] (*Εν αρχη - θεοσ ην ο λογ.*) et[int]... (ex vv 1. 3. 4.) Thdot ap Clem[958] (*Εν αρχη - θεοσ ην ο λογοσ, οι απο ουαλεντινου ουτωσ εκδεχονται* etc) et[963] (*Εν αρχη - προσ τον θεον. ο γεγονεν — ζωη εστιν*) Or[1, 596. 683] et[3, 177] et[4, 49] et[saepe] Or[int 1, 71] et [98] et[saepe] Hipp[noet 12] et[14] (ed. Lag[52]) Dion[alex] ap Eus[7,25,18] (*το μεν* [*ευαγγ.*] *φησιν· εν αρχη ην ο λογοσ·*) Eus[dem 229] et[309] item[150. 210] et[praep] et[ps] et[mcell] et[ecl] et[luc] ap Mai[197] Ath[175] et[saep] Chr[8, 30 sqq] Epiph[379. 384. 465. 609. 779] Cyr[hr 153] et[163] Bas[eunom 250] Cyr[ioh] Thdret[2, 150] et[4, 385] et[5,973] al mu Cyp[168] et[285] et[287] Tert[prax 21] et (v. 1)[13] et[hermog 20] Hil[409] et[796] etc

1. *και θεοσ*: cf Or[4,50] *ἐπὶ μὲν τοῦ λόγου προστιθεὶσ τὸ ὁ, ἐπὶ δὲ τῆσ θεὸσ προσηγορίασ ὅπου μὲν τιθείσ, ὅπου δὲ διαιρῶν. τίθησι μὲν γὰρ τὸ ἄρθρον ὅτε ἡ θεὸσ ὀνομασία ἐπὶ τοῦ ἀγενήτου τάσσεται τῶν ὅλων αἰτίου, σιωπᾷ δὲ αὐτὸ ὅτε ὁ λόγοσ θεὸσ ὀνομάζεται.* Item Eus[mcell 121] *οὐκ εἰπών· καὶ ὁ λόγοσ ἦν ὁ θεόσ, μετὰ τῆσ τοῦ ἄρθρου προσθήκησ, ἵνα μὴ αὐτὸν εἶναι τὸν ἐπὶ πάντων ὁρίσηται* etc, item[12] *διὸ φησί· καὶ θεὸσ ἦν ὁ λόγοσ, ἵν' ἴδωμεν θεὸν τὸν ἐπὶ πάντων πρὸσ ὃν ἦν ὁ λόγοσ, καὶ θεὸν αὐτὸν τὸν λόγον* ... I. Nyss[2, 696] (at non item [2,50] et[107c]) *και ο θεοσ*

3. *δι αυτου* (et. D*): D[corr recens] *δια αυτ.* | *ουδε εν* cum ℵ[c]ABCLXΓΔΛΠ unc[rell] al pler Valentt ap Ir[41] Naass[hipp 107] Perat[hipp 134] Ign[intpol 308] Tat[19] (*παντα υπ αυτου, και χωρισ αυτου γεγονεν ουδε εν*) Thphil[2,22] Clem[134. 156. 769. 787. 803] et[alib] Or[4,64. 66. 67. 72.] Hipp[noet 12] Dial[850] Eus [dem 229] et [praep 540] [(11,19)] et [mcell 67. 105. 111] et[saepe] et[ecl 4] et Mcell[eus 37] et[119] Epiph[saepe] (vide ante) Cyr[hr 92] et[160] Bas[eunom 303] Nyss[1,495] Chr[8,35] Thdret[1, 808] etc ... ℵ* D 1. 209. 47[ev] al[6] ald Ptolem[epiph 217] Thdot ap Clem[980] et Clem[838] Or[4,137] et[229] Eus[praep 7,12] et[dem 210] et[ex 529] Thdret[1,621] (sed[cod 1] *ουδε εν* et[1] *ουδε εν ο γεγονεν*) *ουδεν* :: cf ad Ioh 10, 41. 15, 5 et 13. Act 4, 32 Ro 3, 10. 1 Co 6, 5 | *οὐδὲ ἕν* et *ὃ γέγονεν* coniunximus cum C[3]EG[2]HKMO[corr*]UXΓΛΠ al ut[vdtr] longe plu c (ut apud Sab vdtr) vg[ed] syr[hr2] (contrarium vult Treg) cop[wi] et schw et[petr 2] (*et sine eo haud est quicquam factum in hoc quod factum est*, cop[dz] om *in hoc quod fact. est*; tum pergitur *erat vita quae in eo*) Ign[intpol 308] (post *ουδε εν ο γεγονε* nil addit) Dial[850] (ut Ign) Did trin[1,15] (ita Didymum verba coniunxisse clarissimum fit ex his: *το εν αυτω ζωη ην, επεκδιδασκει οτι αυτοσ εστιν αναρχωσ η ζωη - διο και αυτοσ φησιν· εγω ειμι η ζωη· εγω ειμι το φωσ*) Ephr[252] (post *ουδε εν ο γεγονε* pergit *και ο λογ. σαρξ εγενετο*) Chr[8,40] (*επαγει οτι και χωρισ αυτου εγενετο ουδε εν ο γεγονε, τουτεστι, των γενητων* etc. *ου γαρ δη την τελειαν στιγμην τω· ουδε εν, επιθησομεν κατα τουσ αιρετικουσ. εκεινοι γαρ βουλομενοι το πνευμα κτιστον ειπειν φασιν· ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην. αλλ ουτωσ απερινοητον γινεται το λεγομενον*, postea *ατοπον* dicit etc) Epiph[379. 609. 779] (*-χωρισ αυτου εγεν. ουδε εν· παρεκτεινομενησ τησ αναγνωσεωσ εχει· ο γεγονεν, ινα ουτω γνωσθη* etc. Hinc nil valet quod alibi tantum *ουδε εν* affert, ut[384.]

αὐτῷ ζωὴ ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ

165.) Cf et. anc 75 p. 80 *νομιζουσι δε παραγινωσκοντεσ και μη νοουντεσ διαστελλειν την αναγνωσιν τινεσ εν τω ειπειν· παντα δι αυτου εγενετο — εγενετο ουδεν, εωσ ωδε αποτιθεντεσ το ρητον, — η δε αναγνωσισ ουτωσ εχει· παντα δι αυτου — ουδεν ο γεγονεν εν αυτω· τουτεστιν οτι ει τι γεγονε, δι αυτου εγενετο.* Thdret 1,808 (4,102 *εγεν. ουδε εν, και τα εξησ.*) Thdor mop 20 *ειπων γαρ οτι παντα δι αυτου εγενετο, επηγαγε· και χωρισ αυτου ουδε εν ο γεγονεν, τουτ εστι και συντομωσ ειπειν, ουδεν των γεγονοτων ανευ αυτου γεγενηται)* Nonn (*και εργοπονου διχα μυθου ουδεν εφυ τοπερ εσκε· και εμφυτοσ ηεν εν αυτω ζωη πασιμελουσα).* Thphyl ad h. l. *οι μεν ουν πνευματομαχοι ουτωσ αναγινωσκουσι το παρον χωριον· και χωρισ αυτου εγ. ουδε εν· ειτα ενταυθα στιξαντεσ αναγινωσκουσιν ωσ αφ ετερασ αρχησ· ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην, και ερμηνευουσι κατα τον οικειον νουν το χωριον, λεγοντεσ οτι ενταυθα περι του πνευματοσ διαλαμβανει ο ευαγγελιστησ, λεγων οτι ο γεγονεν εν αυτω, τουτ εστι το πνευμα το αγιον, ζωη ην. ταυτα δε λεγουσιν οι περι μακεδονιον* (ut testatur etiam Harmenopulus de sectis apud Wetst. ad h. l.) etc *ημεισ δε ουχ ουτωσ, αλλα στιξαντεσ εν τω· ο γεγονε, απ αρχησ ετερασ αναγινωσκομεν το· εν αυτω ζωη ην.* Item schol 36 *τινεσ δε και ουτωσ ανεγνωσαν· και χωρισ αυτου εγενετο ουδε εν, ο γεγονεν εν αυτω· τουτ εστιν, ουδε εν των δι αυτου γεγονοτων χωρισ αυτου γεγονεν. τινεσ δε και ετερωσ· ο γεγονεν εν αυτω, ζωη ην. τουτο δε ψευδοσ* etc. Quibus accedit Ambrosii de Alexandrinis et Aegyptiis testimonium, vide ps 36,35: „Alexandrini quidem et Aegyptii legunt: *Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil quod factum est*, et interposita distinctione subiiciunt: *In ipso vita est.* Salva sit fidelibus illa distinctio; ego non vereor legere: *Quod factum est in ipso, vita est,* et nihil habet quod teneat Arianus, quia non illius venena considero, sed lectionis sacrae consuetudinem recognosco" etc. Item vide de fide 3,6: „Nec illud verendum est quod solent Ariani saeva interpretatione componere, dicentes factum esse dei verbum, quia scriptum est, inquiunt: *Quod factum est in ipso vita est.*. Primum intelligant si —. Deinde unde possunt docere sic pronunciasse evangelistam? Plerique enim docti et fideles sic pronunciant: *Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil quod factum est.* Alii sic: *Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil.* Denique *quod factum est* pronunciant, et subiungunt *in ipso,* hoc est: Quicquid autem factum, est in ipso. Quid est: *in ipso?*" etc. Cf et. Hieronym esai 11, ubi coniungit: *et sine ipso factum est nihil quod factum est* (quaest. Hebr 3,306 vallars tantum scribit: *et sine ipso factum est nihil)* etc ... contra scribitur (ita etiam Ln) οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν cum A vid C* DG* vid LO* vid al pauc a b (*quod autem factum est*) e f ff2. q vid „cod vet unc" (ap Sab) fu for (ex stichorum ratione, quod et. in am cadere suspicor) em iac (al ap Sanft) sah syr cu (*illa autem res quae fuit in eo*) aeth vid Naass hipp 107 (*ο δε γεγονεν εν αυτω ζωη εστιν*) Perat hipp 134 (*εν αυτω δε, φησιν, η ενα γεγονεν, η ενα ζωη*) Valentt ap Ir 11 (*αλλα ο γεγονεν εν αυτω, φησι, ζωη εστιν. τα μεν γαρ*

φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
Mt 3, 1 Mc 1, 4 Lc 3, 2 6 [2. 3]. Ἐγένετο ἄνθρωποσ, ἀπεσταλμένοσ παρὰ θεοῦ, ὄνομα

ολα εφη δι αυτου γεγενησθαι, την δε ζωην εν αυτω) et[int 188] Heracl [4,73] (το ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην, εξειληφεν αντι του· εν αυτω, εισ τουσ ανθρωπουσ τουσ πνευματικουσ) et [4,66] (nam προστιθησι τω· ουδε εν, των εν τω κοσμω και τη κτισει) Thdot ap Clem[958] et[963] Clem[114] et[218] Or[4,20] (επηνεγκε φασκων περι του λογου· ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην. γεγονεν ουν η ζωη εν τω λογω) et[26] (ο γεγονε γαρ, φησιν, εν αυτω ζωη ην) et[36] (επει ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην) et[saepe] Or[int 3,552] (*quod autem factum est* etc) Eus[mcell 124] (ουδε εν, και ετι τουτεισ προσθεισα το· ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην) et[dem 150] (ει τε γαρ ζωη τισ εστιν εν τοισ ουσιν, ο γεγονεν εν αυτω ζωη ην) et[ps 146] et [alibi] Cyr[ioh 49] (αναγκαιωσ φησιν· ο γεγονεν, εν αυτω ζωη ην. ου μονον φησι· δι αυτου τα παντα εγενετο, αλλα και ει τι γεγονεν, ην εν αυτω η ζωη etc) al mu Hil[771] et[797] Amb (vide ante) Aug[ioh 2,16] etc. Praeterea multi verbis Iohannis παντα δι αυτου - ουδε εν certe non addunt ο γεγονεν proptereaque haec seiunxisse ab illis videntur, ut m[4] Tat[19] Thphil [2,22] Irint[98. 118] et[saep] Cyr[hr 92. 154. 160] Ath [39. 363] Tert[prax 21] et[hermog 20] etc ... neutram distinctionem habent aut confirmant אBΔ al syr[sch] et P (sed utraque edita est distinctione post ο γεγονεν posita, ut etiam syr[hr]) arm | εν αυτω: Aug[ioh 1,16] „potest enim sic dici: *Quod factum est in illo, vita est*: ergo totum vita est, si sic pronuntiaverimus. Quid enim non in illo factum est?" — „Non te abducant" (Manichaeos dicit); „pronuncia sic: *Quod factum est*, hic subdistingue, et deinde infer: *in illo vita est*."

4. εστιν cum אD codd ap Or[4,72] (τινα μεντοιγε των αντιγραφων εχει, και ταχα ουκ απιθανωσ, ο γεγονεν, εν αυτω ζωη εστιν) a b c e f ff[2] q cod[vet unc] (ap Sab) gat mm sah syr[cu] Valentt ap Ir[41] Naass[hipp 107] et Perat[hipp 134] Thdot ap Clem[963] Clem[114] Cyp [285] codd Hil[771] et [797] Aug [ioh 1,16] etc ... ϛ Ti ην cum ABCLOXΓΔΛΠ unc[rell] al omn[vid] g vg cop syr[utr] et [hr] Thdot ap Clem[959] (ο γεγονεν εν αυτω τω λογω, ζωη ην η συζυγοσ) Clem[218] Or [1, 632] et [4, 20] et [saep] Eus[mcell 124] et [ps 146] et alib Chr[8,41] et[alibi] Cyr[ioh 49] et[alibi] Nonn Thdret[4,75] etc Ir[int 188] Cyp [285ed] al :: facile propter contextum pro εστιν substituebatur ην. Pro ην quod subsequitur (et. Valentt ap Ir[41] Aug[ioh 2, 1]) non praebent εστιν nisi b cod[vet unc] syr[cu]. | και η ζωη (ita et. Or[1,632] et [4,26. 69. 77]): Clem[582] libere (ο τοινυν αρνουμενοσ τον σωτηρα αρνειται την ζωην, οτι ζωη ην το φωσ) Or [4,64] et[72] ald om ἡ | των ανθρωπων (illustrant Ir[41] Or [4,89] ταυτον εστι το φωσ του κοσμου τω φωτι των ανθρωπων): B* om (suppl[2])

5. αυτο (ita et. B: erravit Blanchinus, quem secutus vdtr Birchius): H 13. al[4] e Thdot ap Clem[959] αυτον (e *et lux lucet - et tenebrae eum non comprehenderunt.* Thdot ουτοσ εστι το φωσ τησ εκκλησιασ - και η σκοτια αυτον ου κατελαβεν)

6. θεου: D* κυριου (d [hiat] usque ad 3, 16) | ονομα αυτω (ita א[c] Or [4,81] et[431] Chr[8,48] Cyr [4,61]): א*D* Ir[int 189] ην ονομα αυτω, *erat ei nomen* ...

αὐτῷ Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 [3.3] Ἦν τὸ φῶς
τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 [4.10] εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν-

433. 60[ev] ω ονομ. αυτω, Or[4,91] ω ονομα, it vg *cui nomen erat* | ιωαννησ (D* -ννην): B (ut solet) ιωανησ

7. μαρτυρηση: H 248. al[3scr] al -ρησει | πιστευσωσιν: D 150[ev] -σουσιν. Praeterea 235. aldprius om ινα παντ. πιστ. δι αυτου, nec magis exprim Ir[int 189] Cyr[4,63]

8. μαρτυρηση: U cey[scr] al pauc -ρησει

9. ην το φωσ το αληθινον: syr[hr] *hic fuit verax* | ερχομενον: cum ανθρωπον coniung (*venientem*) it vg syr[omn] cop aeth; item Eus[dem 254. 420] (το μεν θειοτερον αυτου ατε φωτιζον παντα ανθρωπον ερχομ. ε. τ. κοσμ.) et[theoph 134] Epiph[891] Chr[8,55] (ει φωτιζει παντα ανθρ. ερχομ. etc) Cyr[ioh 75] (ο δε του θεου λογοσ φωτιζει παντα ανθρ. ερχομ. etc) Nonn[1,25] etc. Aliter Thdor[mop 31] (cat[ox 184]) ειπων το· ερχομενον εισ τον κοσμον, περι του δεσποτου χῦ καλωσ επηγαγεν το· εν τω κοσμω ην, ωστε δειξαι οτι το ερχομενον προσ την δια σαρκοσ ειπεν φανερωσιν.

10. δι αυτου (ℵ[c]): ℵ* δι αυτον

12. οσοι δε et. Or[1,232] et[int 4,350] Epiph[654] Cyr[hr 118] et[153] Ir[int 315 sq] Cyp[206] Lcif[86] Hil[403] et[alib]): D e Tert[orat 2] Cyp[277] om δε | ελαβον c. ℵAB[3]CDL unc[rell omn] etc ... Ti ελαβαν cum B*

13. οι ουκ εξ - εγεννηθησαν et. (a om οι, *qui*) c e f (ff[2.] g ex silentio) q vg syr[cu] et[utr] et[hr] cop etc Valentt ap Tert[carn 19] („sic enim scriptum esse contendunt: *Non ex sanguine – nati sunt*". Male edi solet *natus est*, cf Sab ad h. l.) Or[int 2,400] et[4,99] Eus[esa 387] Ath[417] Cyr[hr 153] Chr[8,69] Cyr[nest 70] et[ioh 91 sq] Thdrt[3,174] Hil[771] etc (alludit etiam Clem[460] δει γαρ – τον ουκ εξ αιματων ουδε εκ θελημ. σαρκοσ, εν πνευματι δε αναγεννωμενον) ... b Ir[int 205] et[212] Tert[carn 19] et[24] οσ (*qui*) et εγεννηθη (*natus est*). Ir[int 205] sic: *non enim ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex voluntate dei verbum caro factum est*; item[212] *quoniam is qui non ex voluntate carnis neque ex voluntate viri natus est filius hominis, hic est Christus filius dei vivi*; item[217] *quoniam non ex voluntate viri erat qui nascebatur*. De Amb[ps 37] et Aug[confess] eandem scripturam (*qui* et *natus est*) agnoscentibus cf Sab; alibi uterque vulgarem scripturam confirmat. Ps-Ath[587] (lib. 2 de trin. ad Theophil) editum est in ed. Bened. *nati sunt*, sed vdtr *natus est* legendum esse. | οι: D* a om | εξ αιματων: b q Tert[carn 19] et[24] Hil[771] (Aug[confess] et

δρὸσ ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 [5.3] καὶ ὁ λόγοσ σὰρξ ἐγέ-
νετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ,
δόξαν ὡσ μονογενοῦσ παρὰ πατρόσ, πλήρησ χάριτοσ καὶ ἀληθείασ.
15 [6.1] Ἰωάννησ μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτοσ
1, 30 ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
πρῶτόσ μου ἦν. 16 [7.10] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματοσ αὐτοῦ ἡμεῖσ
πάντεσ ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτοσ· 17 ὅτι ὁ νόμοσ διὰ
Μωϋσέωσ ἐδόθη, ἡ χάρισ καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ-

---

pecc merit; at[epp] *ex sanguinibus*) *ex sanguine*, item Eus[esai 387] Epiph[654] (non item [435]; sed [850] om *εξ αιμ. ουδε*) *εξ αιματοσ* | *ουδε* (Λ *ουδ*) *εκ θελημ. σαρκοσ*: E* (sed ipse* suppl[mg]) 42. 96* 114. fu Chr[3,97] et [8,464] (sed alibi habet) om | *ουδε* (Λ *ουδ*) *εκ* (ℵ[c]D[corr] *εκ*, sed ℵ*D* om) *θελημ. ανδροσ*: B* (suppl[2 mg]) 17* Eus[esa] Ath[828] Chr[3,138] et [5,567] (at alibi habet. Ad ipsum locum[8,69] in textu habet, sed in comm. tantum *ινα το εντελεσ - του δι αιματων και θεληματοσ σαρκοσ*) om. Pro *voluntate* tol[2] bis *voluptate*. | *θεου*: E *του θεου* | *εγεννηθησαν*: AB* (-*νν*- B[3]) Δ 69* 247. al[8] scriv al pauc *εγενηθησαν*

14. *πληρησ* cum ℵABCL unc rell al pler Valentt ap Ir[42] Or[1,694] et [2,495. 795] et [3,548] Eus[ps 32] et[mcell 84] Did[tri 1,32] et [2,23] Cyr[zach 707] et[ioh 97] et [nest 14] et[iul 334] et [5,717] etc, item (*plenus* praegressis *verbum* et *unigeniti*) a e Novat[trin] (it[pler] vg Ir[int 42] et [315] etc *plenum*) ... D 5. schol[249] Chr[8,88] (sed variant cdd, et antea *πληρησ*) et [81] Thphyl[comm] *πληρη* | *και αληθειασ*: B* om *και* (suppl[3])

15. *λεγων* cum ℵ[a]ABCLXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] a c e f ff[2.] q vg syr[omn] cop rell Or[4,89] et [119] Eus[mcell 85] Epiph[435] etc ... ℵ*D b om :: cf ad 12, 13 ubi ad *εκραυγαζον* a testib gravibus et multis additum est *λεγοντεσ* | *ον ειπον* (C[3] *ελεγον*) cum ℵ[cb]AB[3]DL unc rell al omn[vid] etc (et. Or[4,102] et [107] sed posteriore loco [tom 6,3] ed. Huet. *ο ειπων*) etc: ℵ[a]B*C* (Or[semel] ap Huet) *ο ειπων* ... ℵ* om, ita quidem ut post *ερχομενοσ* addat *οσ* (delet[c]) :: quae lectio minime inepta est. Ceterum *οσ* agnoscit et. c *hic est de quo dixi: Qui post me venit, vir qui ante me factus est* etc. Praeterea ad *ον ειπον* D[2]X f am fu aeth Epiph[435] et [758] add *υμιν* | *ο οπισω*: Δ *Ο·πισω* (sic)

16. *οτι* cum ℵBC*DLX 33. a b e ff[2.] q cop (syr[hr] *de cuius plenitudine nos omnes accepimus*) arm aeth Or[4,89. 106. 107] et [int 3,43] Hipp[139,8] (ed. Lag. *τοιγαρτοι λεγουσιν οτι εκ του πληρωματοσ αυτου πα. ημ. ελαβ.*) Eus[mcell 85] Epiph[435] Cyr[ioh 99] et [allib] Hil[495] ... ς (= Gb) *και* cum AC[3]EFGHKMSUVΓΔΛΠ al pler c f vg syr[cu] et [utr] Or[2,581] et [717] Chr[8,89] Aug[ioh 3,8] | *και χαριν* et. f ff[2.] q vg (et. san em al) cop syr[cu] et [utr] et [hr] Or[4,89] et [106] et [107] etc: a b c e l am fu tol for arm aeth om *και*

17. *μωυσεωσ* cum ℵBCKLSXΔΠ al mu ... ς *μωσεωσ* cum AEFGHMUVΓΛ al plu (Or[1,686] *μωυσ.* sed [4,89. 102. 107] *μωσ.*) De versionib. vide alibi. | *ιυ χυ* (et. ℵ[c] Or[saepe] etc): ℵ* om *χυ*

νετο. 18 [8, 3] *θεὸν οὐδεὶσ ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴσ υἱὸσ ὁ* 6, 46
ὢν εἰσ τὸν κόλπον τοῦ πατρόσ, ἐκεῖνοσ ἐξηγήσατο.

18. *εωρακεν* cum ℵAB[3]CLMSUΓΔΛΠ al pl ... B*EFGHKX al mu *εορακ.* *πωποτε*: a b c e ff[2] l (non item f q) for foss gat mt tol arm Ir[int 189] et[255] addunt sive pergunt *nisi* | *ο μονογενησ* cum ℵ[c]AC[3]XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] cop Thdot ap Clem[958] Clem[695] et[946] Or[4,89. 102. 438] et (ex cdd[2]) [1, 440] Syn[ant] (ap. Rou[3, 297]) Eus[mcell 86] et[123. 142] Did[tri 1,26] et[2,5] Ath[172] et[178] etc Epiph[anc 2] (Petav[2,7]) Bas[1,359] et[3,23. 358] etc ... ℵ*BC*L Or[1, 440] edd (ante Delar.) Hipp[noet 5] (ed. Lag[47]) Eus[ps 440] om *ο* (ita Ti synops) | *υιοσ* cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[9] al fere omn a b c e f ff[2] l q (*filius dei*) vg syr[cu] et p txt syr[hr] arm aeth[pp] Ir[int 255] („quia est unus deus pater, qui continet omnia et omnibus esse praestat, quemadmodum in evglio scriptum est: *Deum nemo vidit unquam, nisi unigenitus filius*" etc) et (*filius dei*)[189] (verbis Iohannis subiungit: „patrem enim invisibilem existentem ille qui in sinu eius est filius omnibus enarrat") Or[1,440] (ita certe Delar. ut ante) Hipp[noet 5] (ut ante; *λεγει γαρ και ιωαννησ· θεον ουδεισ εωρ. πωποτε, μονογενησ υιοσ ο ων – αυτοσ διηγησατο*) Syn[ant] (ut ante) Eus[mcell 86. 92. 123. 142] et (*θεον – ο μονογενησ υιοσ η μονογενησ θεοσ ο ων εισ – εκεινοσ εξηγησατο*)[67] et[ps 440] (*διο λελεκται· μονογενησ υιοσ ο ων – εκ. εξηγ.*) Ath[172. 178. 419] et[505] (*ο μεντοι υιοσ κατα τον ιω. θεοσ ουχ απλωσ, αλλ αληθινοσ θεοσ εστι. και γαρ κατα τον αυτον τουτον· και θεοσ ην ο λογοσ. ελεγε τε ο υιοσ· εγω ειμι η ζωη. ουκουν ο υιοσ λογοσ εστι και ζωη η ουσα παρα τω πατρι. παλιν δε το εν αυτω τω ιω. ειρημενον· ο μονογ. υιοσ ο ων εισ – πατροσ, δεικνυσι τον υιον αει ειναι. ου γαρ λεγει ο ιω. υιον, τουτον χειρα ο δαυιδ* etc) Bas[1,359] et[3,23 358] Chr[8,98. 99] et[1,581. 589] et[3,580] et[6,71. 307] et[alib] Naz[1,585] Caes[8] (Gall[6]) Tit[332] (Gall[5]; at paullo post[338] *ο μονογ. υιοσ θεοσ ο ων* etc) Alex[443] (Gall[4]) Thdret[1, 1392] et[3,733] et[4, 20. 383] Procl[665] (Gall[9]) Nonn (*καὶ θεὸν αὐτογένεθλον ἐν ἀντιπόροισιν ὀπωπαῖσ οὔποτέ τισ σκοπίαζεν· ἐῷ διεπέφραδε μύθῳ κεῖνοσ ὁ θεσπεσίῳ μεμελημένοσ ἤθάδι κόλπῳ μουνογενήσ, ὁμόφοιτοσ ἀμωμήτοιο τοκῆοσ.*) Tert[prax 8] et[15] („sed quem deum? Scilicet patrem, apud quem deus erat sermo; unigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse disseruit") Hil[520. 831. 852] et[alib] Victorin[147. 153. 189. 197] (Gall[8]) Fulg[235] (Gall[11]) ..... ℵBC*L 33. cop syr[sch] et p mg aeth ro Ir[int 256] („quemadmodum et dominus dixit: *Unigenitus deus qui est - ipse enarravit*". At paullo ante i. e.[255] *unigenitus filius* etc) Thdot ap Clem[958] (*αρχην μεν γαρ τον μονογενη λεγουσιν* – Valentini – *ον και θεον προσαγορευεσθαι, ωσ και – θεον αυτον δηλοι λεγων· ο μονογ. θεοσ ο ων* etc) Clem[695] Or[4, 89. 438] et (ut ante Delar. editum: *και μονογενησ γε ων θεοσ ο ων* etc) [1,440] et int[4,92] (*unigenitus ergo deus salvator noster solus a patre generatus* etc) Did[trin 1,15] et[26] et[2,5] Bas[spir 12] et (*ουδε γαρ το ονομα το υπερ παν ονομα του υιου και υιον αληθινον λεγειν και μονογενη θεον και δυναμιν θεου* etc) [14] Epiph[anc 8] (*αξιοπιστοσ δε μαρτυσ ο επι το στηθοσ αυτου αναπεσων, μονογενη θεον αυτον φασκων*) Epiph[612] (addit *και φησιν ο μονογενησ θεοσ·*

19 [9.10] Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-

ο μεν γαρ λογοσ εστιν εκ πατροσ γεννηθεισ, ο πατηρ δε ουκ εγεννηθη· δια τουτο μονογενησ υιοσ.) et [618] (το δε ευαγγελιον εφη· θεον ουδεισ πωποτε εωρακεν· ο μονογ. θεοσ αυτοσ εξηγ.) et Syn[ancyr] ap Epiph[854] Nyss[1,192] (και ο μονογ. θεοσ ο ων εν κολποισ τ. πατρ. ουτοσ εστιν η δεξια του υψιστου) et[663] (οτι θεοσ εφανερωθη εν σαρκι, θεοσ παντωσ ο μονογενησ ο εν τοισ κολπ. ων του πατροσ) et [2,447] (ει ουν χς μεν ο μονογεν. θεοσ) et [alib] Cyr[ioh 104] (αυτοσ γαρ ων θεοσ ο μονογενησ, εν κολποισ ων του θεου και πατροσ etc, et paullo post [105] επιτηρητεον δε παλιν οτι και μονογενη θεον αποκαλει τον υιον και εν κολποισ ειναι φησι του πατροσ) et [thes 137. 237] (οτε μεν ουν μονογενησ ονομαζεται, ουδεμιασ αυτω συμπεπλεγμενησ αιτιασ, καθ ην εστι μονογενησ, τουτο καλειται, αλλ απολελυμενωσ· μονογενησ θεοσ ο ων εισ - πατροσ) etc: haud pauci libere huc respiciunt, ut Const [3, 17] πατηρ ο επι παντων θεοσ, χς ο μονογενησ θεοσ ο αγαπητοσ υιοσ, Arius ap Epiph [731] πληρησ θεοσ μονογενησ, Ign[intpl 282] (philad [6] ουχι θεον μονογενη και σοφιαν και λογον θεου etc) ..... etiam υιοσ θεοσ (ita et. Or[4,102 d] apud Huet; Delar. vero υιοσ του θεου) *filius dei* (ut q Ir[int 189]) legitur, vide ante ..... nec υιοσ nec θεοσ habent (ita Gb′) gat Ign[intpl 264] (phil[2] εισ δε και υιοσ λογοσ θεοσ· ο μονογενησ γαρ, φησιν, ο ων εισ τουσ κολπ. του πατροσ) Or [4, 102] e (τον μονογενη εισ τον κολπον οντα του πατροσ την εξηγησιν - παραδεδωκεναι) Iac[ni.ib 45] (Gall serm[6,6] „omnes solitarios - laetificat: *unigenitus qui est in sinu patris sui*") Epiph[anc 7] (ιν χν τινα; αληθινον θεον. ει δε θεον χν ιν, ωσ λεγει περι αυτου ο ιωαννησ· ο μονογενησ ο ων εισ τον κολπ. του πατροσ, αυτοσ εξηγησατο. εισ θεοσ τοινυν ο πατηρ και μονοσ αληθινοσ θεοσ, και ου κατα - αλλα μονοσ αληθινοσ θεοσ, επειδη μονοσ εκ μονου ο μονογενησ και μονον το αγιον πνευμα.) Cyr[hr 117] (ον ανθρωπων μεν ουδεισ εωρακεν, ο μονογενησ δε μονοσ εξηγησατο. ο γαρ ων εκ του θεου, αυτοσ εωρακε τον θεον.) Victorin [8, 157] („sicuti dictum est: *Unigenitus, qui est in gremio patris, ille enarravit.*" At idem ibidem paullo ante aliter, vide supra. Similiter Amb[ep 10] semel *unigenitus*, at identidem add *filius*.) :: quae quum ita sint, dubitari nequit quin μονογενησ θεοσ scriptura testimoniorum pondere valeat; at nec ο μονογ. υιοσ ipsius secundi saeculi testimoniis (it[pler] syr[cu]) destitutum est. Oscitanter ΥC et ΘC permutata esse non credo, sed consulto, quod etiam articuli ratione comprobatur. Ut autem certum est, in summa antiquitate appellationis θεου in Christum conferendae studium invaluisse, cf 1 Tim 3, 16, ita fidei absonum eandem appellationem offendisse. Praeterea θεοσ si reposueris, totius loci sententia parum concinne scripta est. | ο ων (א[b] suppl): א* om, item a (*nisi unicus filius solus sinum patris ipse enarravit.* Nimirum vdtr ὁ μονογ. υἱὸσ εἰσ τὸν κόλπ. etc transtulisse.) | εισ τον κολπ. του πατροσ (69. om τ. πα.): c *in patre* | εξηγησατο: c syr[cu] add *nobis*

19. του ιωαννου (et. Or[4,102]): Π*[vid] 1. 435. c[scri] (al pauc[vid]) om του | οτε (Or[4,89] και αυτη η μαρτυρια εστιν ιωαννου μετ εκεινην δευτερα,

στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖσ καὶ Λευείτασ ἵνα ἐρω-
τήσωσιν αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο,
καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστόσ. 21 καὶ ἠρώτησαν
αὐτόν· τί οὖν; Ἠλείασ εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτησ εἶ σύ; καὶ
ἀπεκρίθη· οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίσ εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν

οτε προσ τουσ αποστειλαντασ - ομολογει etc): F *οτι*. Cf Or^{4,110} *Τοτε απεστειλαν οι ιουδαιοι* etc | *απεστειλαν* sine additam cum ℵC^{3}LΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or^{4,110} (nec magis agnoscit^{4,89}) Cyr$^{ioh\,107}$ (^{txt}, sed ^{108} comm *οτε οι των - καθηγηται προσ αυτον απεσταλκασιν ιερεισ* etc) ... Ln add *προσ αυτον* cum BC* 33. 249. al pauc a b c syr^{cu} et ^{sch} (et^{hr} post *εξ ιεροσολ.*) cop arm aeth Chr^{8,103}; eadem post *λευειτασ* add AX 13. 69. 124. al^{20} aldin e f ff$^{2.}$ l q vg syr^{p} Aug$^{ioh\,4,3}$ | *λευειτασ* cum ℵB (D, qui h. l. hiat accedit Lc 10, 32 Act 4, 36) ... ς *λευιτασ* cum ACLX unc rell al omn^{vid}. Praeterea syr^{cu} *cum miserunt ad eum ex Hier. Iudaeos et principes sacerdotum et Levitas* | *ερωτησωσιν* (ℵ *επερωτ.*): LΔ 33. *ερωτησουσιν* | *τισ*: G *τι*

20. *και ουκ ηρνησατο*: syr^{cu} *et dixit* | *και ωμολογησεν* (HK al aliq *ομολογ.* bis) sec loco et. Or^{4,110}: ℵ e l syr^{cu} om; C^{2}L 1. 33. 118. al pauc b f aeth om tantum *και* ... foss Promiss *dicens* | *εγω ουκ ειμι* (Gb'') cum ℵABC*LXΔ 33. a b e q foss syr^{cu} et^{hr} arm Or^{4,108} et $^{bis\,110}$ Chr^{8,105} Cyr$^{ioh\,108}$ com bis ... ς *ουκ ειμι εγω* cum C^{3}ΓΛ (Π 245. om *εγω*) unc^{9} al pler c f ff$^{2.}$ l vg syr^{sch} et ^{p} Hipp$^{theoph\,8}$ (ed. Lag ^{38}) Epiph ^{135} Cyr^{108} txt Aug$^{ioh\,4,3}$

21. *και ηρωτησαν* (et. ℵ^{a}; ℵ* *επηρωτ.*) - *λεγει· ουκ ειμι*: syr^{cu} nil nisi *et dicunt ei* | *αυτον*: ℵ* c *παλιν*, ℵ^{c} a b e ff$^{2.}$ l foss syr^{sch} *αυτον παλιν* | *τι ουν ηλ. ει* (*quid ergo? Helias es?* a) cum ℵL a syr^{sch} Cyr$^{ioh\,108}$ ... ς Ln Ti add *συ* post *ηλ. ει* cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler c f q vg (b *dicentes*: *Helias es tu* omissis *Quid ergo*) syr^{p} Chr^{8,106}, item *συ* ante *ηλ. ει* addunt C* 33. e (*quid ergo es tu? Helias es?*) ff$^{2.}$ l for (*quid ergo tu es? Helias?*) foss (*quid ergo tu?* etc) Or^{4,109} et $^{bis\,111}$ (item ^{114} et ^{115} *συ ηλ. ει* omisso *τι ουν*). Similiter syr^{hr} (*quid ergo tu? Helias tu?*) arm ... B *συ ουν τι*; *ηλ. ει* ... cop *tu es Elias* omisso *τι ουν* | *ηλειασ* cum B (accedunt alibi plerumque D et ℵ, passim etiam ALΔ, item T^{b} v. 25) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ℵACL rell omn^{vid} | *λεγει* (*ait*) cum ℵ a b cop ... ς Ln Ti *και λεγει* cum ABCLX unc rell (sed S om *λεγει· ουκ ειμι*) al pler e Chr^{8,106} Cyr$^{ioh\,108}$; item *et dixit* c f ff$^{2.}$ l q vg Promiss Aug$^{ioh\,4,7}$; item alterutrum syr^{utr} et^{hr} rell; 69. *και απεκριθη* (posteaque *και λεγει* pro *και απεκρ.*) | *ο* (ita et. ℵ^{c}; ℵ* 69. om) *προφητησ*: agnoscunt articulum et. Or^{4,117} Eus$^{dem\,445}$, sed omisisse vdtr Heracl. Or enim sic^{4,117}: *ελαθε δε τουσ πολλουσ η διαφορα του ο προφητησ και προφητησ, ωσ και τον ηρακλεωνα, οστισ αυταισ λεξεσι φησιν, ωσ αρα ιωαννησ ωμολογησε μη ειναι ο χριστοσ, αλλα μηδε προφητησ μηδε ηλιασ* etc

22. *ειπαν* cum BC*Δ ... ς *ειπον* cum ℵAC^{3}LX unc rell al omn^{vid} | *ουν*: Ln om (ex errore de B) cum c (sed vide post) syr^{cu} (*dixerunt ei*: *Et*

τοῖσ πέμψασιν ἡμᾶσ· τί λέγεισ περὶ σεαυτοῦ; 23 [10.1] ἔφη· ἐγὼ
*Es 40, 3 Mt 3, 3 Mc 1, 3 Lc 3, 4 φωνὴ βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼσ
εἶπεν Ἡσαΐασ ὁ προφήτησ. 24 [11.10] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ
τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν
βαπτίζεισ, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸσ οὐδὲ Ἠλείασ οὐδὲ ὁ προφήτησ;

quis es, dic nobis). Latt libere: *et dixerunt ei* (ff[2.] om) *dic ergo quis es* a ff[2.], *et dixerunt quid ergo es dic nobis* e, *et dix. ei ergo quis es, dic nobis* l, *et dix. ei quid ergo es* foss, *et dix. dic ergo nobis* b, *responderunt ei dic ergo nobis quis es tu* c; contra q vg *dixerunt ergo ei quis es*, f *dix. ergo ei quis ergo es tu*; syr[sch] *et dix. ei: Et quis es*; syr[hr] *dicentes ei: Quis ergo tu* | αυτω: 1. 209. b ff[2.] e om | τισ ει: E* 157. arm praem συ | αποκρισιν: M ανακρισιν

23. εφη (hoc Or[4,118sqq] non testatur, sed tantum φωνη etc): 13. 69. 124. ο δε εφη, c ff[2.] *et ait*, e *et dixit*, syr[hr] *et dixit illis*; b *quibus ait*, a *qui respondit* | φωνη βοωντοσ: Or[4,118] φησιν ειναι φωνη, ουχι βοωσα εν τη ερημω, αλλα βοωντοσ εν τ. ερημω, του ενεστωτοσ και κεκραγοτοσ· αν τισ διψα, ερχεσθω προσ με και πινετω. | ευθυνατε τ. οδ. (Γ 258. add του) κυριου (e add *rectas facite semitas dei nostri* :: cf Mc 1, 3) et. Or[4, 118. 120. 123. 126] Epiph[148] etc ... Cyr[ioh 109] om haec in txtu, at[110] habet in comm (nisi quod ετοιμασατε pro ευθυνατε)

24. απεσταλμενοι cum ℵ*A*BC*L cop (*et miserant*) Or[4,126] (ετι επι το απεσταλμενοι ησαν εκ τ. φαρ. και ηρωτησαν αυτον, εξεταζοντεσ ημεισ προεταξαμεν την ερωτησιν των φαρ. etc. Hic locus certius de Origenis codice testari videtur altero[4,123] ubi verba contexta explicationi praeposita sunt. Accedit[4,109], quo scriptura απεσταλμενοι luculenter confirmatur: δυο αποστολαι γινονται προσ τον βαπτιστην, μια μεν απο ιεροσολυμων υπο ιουδαιων πεμποντων ιερεισ και λευιτασ, ινα ερωτησωσιν αυτον· συ τισ ει; ετερα δε φαρισαιων αποστελλοντων και προσ την γεγενημενην αποκρισιν τοισ ιερευσι και λευιταισ επαπορουντων). Cf etiam Nonn[1,88] καὶ χορὸσ ἄλλοσ ἄπιστοσ ἁμαρτινόων φαρισαίων πέμπετο. Item syr[cu] *et erant mittentes et dicentes ad eum: Quid igitur baptizas?* omissis mediis ... ς Ln Ti οι απεσταλμ. cum ℵ[cb]A[2]C[3]XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it et vg (vide post) syr[utr] et[hr] arm aeth Or[4,123] (vide ante) Chr[8,106] Cyr[ioh 109]. Latini: *et qui missi fuerant, erant ex phar. et interr. eum* c f vg; *et qui missi fuerant* (q *miss. erant*, gat mm *venerant*) *ex phar. interrogaverunt eum* l q foss gat mm; *et qui missi erant ex phar. discipuli et levvitae dixerunt ei* a; *et qui missi fuerant ex farisaeis ut interrogarent eum dixerunt ei* b; *illi itaque qui misi erant de levvitis et farisaeis dicentes* e

25. και ηρωτησαν αυτον: ℵ om; item (vide ad v. 24) a e syr[cu] | ειπαν cum BC*LX 33. Or[4,123] ... ς ειπον cum ℵAC[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler Chr[8,106] Cyr[ioh 109] | ει: Δ εισ | ουδε bis cum ℵABCLT[b]X 1. 33. 124. 209. c[scri] al pauc Or[4, 110. 123. 125. 129. 137.] ... ς ουτε ΓΔΛΠ unc[9] al pler Chr Cyr (Or[4,109] libere μητε χ̅σ̅ μητε ηλ. μητε ο προφ. τυγχανων) | ηλειασ cum BLT[b] (vide ad v. 21) ... ς Ln Ti ηλιασ cum ℵACX unc rell al omn[vid] | ο προφητησ (vide ad v. 21): CΔ om ὁ

26 [12. 1] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν Mt 3, 11 Mc 1, 7s
ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου Lc 3. 16 Act 13, 25
ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ
ὑποδήματος. 28 [13. 10] ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

26. απεκριθη (T^b corr e Cyp[293] syr^hr praem και): LT^bU 33. 67. 248. 249. Or[4,130] απεκρινατο | ο ιωαννης (B ιωανης): A 19. 433. 47^ev c^scr z^scr semel om ὁ | λεγων et. Or: 1. 209. syr^cu Cyp[293] om | εγω: 13. 44. 60. 69* 124. 435. b c l q Cyp[293] syr^hr aeth add μεν | βαπτιζω: Δ c^scr a b ff[2] l q gat cop arm syr^p c.* add υμας (ff[2] gat *vos baptizo*) | εν (א* add τω, א^c del) υδατι: a q *in aqua in paenitentiam* (q *-tia*), b *in aquam paenitentiae*. Contra Or[4,133] μονος ματθαιος τουτω προστεθεικε το· εις μετανοιαν | μεσος sine δε cum אBC*LT^b ff[2] blan arm Heracl ap Or[4,138] (ο δε ηρακλεων το· μεσος υμων εστηκε, φησιν αντι του· ηδη παρεστι etc, item post) et Or[1,394. 586] et [4,89. 131. 137. 138. 453] ... ς (Gb^o) Ln add δε cum AC[2]XΓΔΛΠ unc[9] al omn^vid it (exc ff[2])* vg cop syr^cu et ^utr et ^hr aeth Or[4,109] et [130] Eus^theoph140 Chr[8,107] Cyr^ioh [109] | στηκει cum BLT^b 1. Or[1,394 bis], item εστηκει אG Or[4,453 bis] (Eus theoph[140] ειστηκει) ... ς Ln Ti εστηκεν cum ΔCXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[1,586] et [4,89. 109. 130 sq 137 sq] Heracl ap Or (vide ante) Chr Cyr. Praeterea a b e f ff[2] l q Cyp[293] Or^int [1,191] et [2,280] et ^alib cop syr^omn *stat*; c vg arm *stetit*

27. ο (et. א^c Or[1,394. 586] et [4,109. 131]; א*B Or[2,89. 138] om; cf Chr[8,108] το δε· οπισω μου ερχομενος. Item Cyp[293] *ipse est enim de quo dixi: Post me veniens homo ante me factus est, cuius non*) οπισω absque αυτ. εστ. cum אBC*LT^b 1. 22. 33. a syr^cu cop arm aeth ar^e ar^p Or[1,394] et [4,89. 109. 131. 138] et ^int [1,191] et [4,623] Cyr^ador436 ... ς (= Gb) praem αυτος εστιν, Ln [αυτ. εστ.] cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[7] al pler b c f q vg syr^utr et hr Or[1,586] et [4,130] et ^int [3,882] Cyr^ioh110 txt; item G al pauc Chr[8,107] ουτος εστιν, item s e ff[2] l Cyp αυτος εστιν ον ειπον (e *ipse est de quo dixi: Qui post* etc, ff[2] l *ipse est de quo dicebam quoniam post me venit vir, cuius* etc, Cyp vide ante) | ερχομενος sine additam cum אBC*LT^b 1. 13. 22. 33. 19^ev 20^ev b l syr^cu cop arm^zoh aeth^rom Or[4,89. 109. 130. 131] et ^int [191] Cyr^ador436 Nonn[1,97] ... ς (= Gb) add ος (a e Cyp[293] om, vide ante) εμπροσθεν μου γεγονεν cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[9] al pler a c e f ff[2] q l vg syr^utr et ^hr arm^usc aeth^pp Chr^txt et ^com Cyr^ioh110 txt Cyp[293] | εγω post ουκ ειμι cum BT^bX 13. 69. 118. Or[4,109. 130. 131. 136] Aug^ioh [1,18] ... ς et (vide post) Ln ante ουκ ειμι cum ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler it^pler vg aeth^pp Aug^ioh [4,9]; a Or[4,89] post αξιος ... אCL al[20] fere q cop arm aeth^rom Clem[679] (ουκ ειμι, φησιν, αξιος etc) Heracl ap Or[4,129] (το· ουκ ειμι αξιος etc) et Or[3,818] Chr[8,107] et [108] Cyp[293] om: hinc Gb^oo et Ln [εγω] :: at cf Mt 3, 11 Mc 1, 7 Lc 3, 16 | υποδηματος: EFG al[15] fere aeth^pp add εκεινος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι :: cf Mt 3, 11 Lc 3, 16

28. ταυτα: KΠ 11. 76. 145. al[3scr] aldin add μεν | βηθανια (et. Gb Sz)

1, 36 29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸσ αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

cum ℵ*ABC*EFGHLMSVXΓΔ(*βεθανια)Π* al plus 130 aldin it vg cop syr sch et p txt (ex mg ap Whte et εν βηανια et εν βηαραβα laudantur, codex vero assem 2 εν βιθαρα) et hr arm arr perss sl 2·3·8 Heracl et cdd pler ap Or 4,140 (vide post) cdd ap Epiph 435 (vide post) Chr 8,110 et 111 (sed vide post) Cyr ioh 111 Nonn 1,100. Cf Or 4,140 οτι μεν σχεδον εν πασι τοισ αντιγραφοισ κειται· ταυτα εν βηθανια εγενετο, ουκ αγνοουμεν, και εοικε τουτο και επι προτερον γεγονεναι, και παρα ηρακλεωνι γουν βηθανιαν ανεγνωμεν· επεισθημεν δε μη δειν βηθανια αναγινωσκειν, αλλα βηθαβαρα, γενομενοι εν τοισ τοποισ επι ιστοριαν των ιχνων ιυ - βηθανια γαρ - απεχει των ιεροσολυμων σταδιουσ δεκα πεντε, ησ πορρω εστιν ο ιορδανησ ποταμοσ ωσ απο σταδιων πλατει λογω ρπ΄. αλλ ουδε ομωνυμοσ τη βηθανια τοποσ εστιν περι τον ιορδανην. δεικνυσθαι δε λεγουσι παρα τη οχθη του ιορδανου τα βηθαρα (sic) ενθα ιστορουσι τον ιω. βεβαπτικεναι - μεταλαμβανεται γαρ εισ οικον κατασκευησ, η δε βηθανια εισ οικον υπακοησ. Item Epiph 435 εν βηθαβαρα. εν δε αλλοισ αντιγραφοισ· εν βηθανια, περαν του ιορδανου. Item Chr 8,111 εν βηθανια. οσα δε των αντιγραφων ακριβεστερον εχει, εν βηθαβαρα φησιν. η γαρ βηθανια ουχι περαν του ιορδανου ουδε επι τησ ερημου ην, αλλ εγγυσ που των ιεροσολυμων. Eadem in cat ox 190 et in scholia 259·257 et aliorum transiere. ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') βηθαβαρα cum C²KT^b UΛΠ corr* (U βιθαβηρα, Λ 69* 262. 346. βηθεβαρα) 1. 22. 33. 69. al plus 30 (sed multi tantum in margine) syr cu sl recon et ed cdd „accuratior.“ ap Chr (vide ante; item ap Thphyl et Euthy ad h. l.) Or 4,140 (vide ante, επεισθημεν δε δειν αναγινωσκειν) Epiph 435 (vide ante) schol cdd mu (vide ante; item cat ox). Confirmant Eus - Hier de situ et nom. locc. hebr. p. 182 additis his: και δεικνυται ο τοποσ εν ω και πλειουσ των αδελφων εισ ετι νυν το λουτρον φιλοτιμουνται λαμβανειν. Item Suid: βηθανια - οπερ εσφαλμενωσ γεγραπται, η γαρ βηθανια ενθεν εστι του ιορδανου, η δε βηθαβαρα etc ... ℵ cb syr p mg (vide supra) Or 4,140e βηθαραβα (Or 4,140bis et 142 vel editum est vel cdd habent βηθαρα, item 4,280 βαθαρα) | εγινετο (Λ 262. -νοντο, syr cu *locutus est*): ℵ a b e ante εν βηθ. pon | ιορδανου: ℵ syr cu add ποταμου | ο ιωανν. (B -αννησ) cum ℵBC 44 ev ... ς Ti om ὁ cum ALXΓΔΛΠ unc 9 al pler Or 4,140 Chr 8,110 Cyr ioh 111 | βαπτιζων (y scr ο βα.): c 346. (praem?) add το πρωτον :: cf 10, 40

29. βλεπει sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABC*KLMSUVXΛΠ al plus 60 aldin a q mt cop syr cu et p arm aeth arr Or 4,148 Chr 8,110 Cyr 4,113 et nest 76 ... ς (= Gb Sz) add ο ιωαννησ (C³ -ανισ) cum C³EFGHΓΔ (in E super rasuram corrector scripsit, sed iam a prima legebatur) al pl (item M mg eccles) b c e f ff² g l vg syr sch et hr (Or 4,149 ενθα δε βλεπει ο ιωαννησ τον ιν ερχομενον προσ αυτον, at haec non testantur de lectione de qua quaerimus) Cyp 291 | λεγει· ιδε: M λεγοντα | ιδε et. Or 3,979 et 4,89·149 etc, item Or 4,58q et 210 ιδου ... go Or 2,23 et 4,152·176·392 ουτοσ εστιν | ο αιρων (*qui tollet* fu [v. 36] cop wi et petr, *qui auferet* Ir int) etc

30 [14.1] οὗτόσ ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ 1, 15. 27
ὃσ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτόσ μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
ὕδατι βαπτίζων. 32 [15.1] καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννησ λέγων ὅτι Mt 3, 16
τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ Mc 1, 10 Lc 3, 22
ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψασ με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃσ τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτόσ ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ
υἱὸσ τοῦ θεοῦ.

35 [16.10] Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννησ καὶ ἐκ τῶν

---

e f g q am em for iac ing mt cop syr[utr] et[hr] Ir[int 186] Or[4,5 sq] et[89. 149 sq] et[saep] Hipp[dan 15] (ed. Lag[157,20]) Eus[dem 37] ac [saep] etc ... a b c ff[2.] l vg (et. foss al) syr[cu] Cyp[291] Or[int 3,63. 83. 362] praem *ecce* (Cyp *et ecce*)

30. υπερ cum ℵ*BC*Or[4,24] et[90] ... ς περι cum ℵ[c]AC[3]LPT[b]XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] Or[2,496] Eus[dem 429] Chr[8,112] Cyr[4,115] et[nest 76] | ειπον: X add οτι, item syr[omn] ... 13. 69. 124. y[scr] al aliq add υμιν

31. ηλθον εγω (28. al pauc Chr[8,113] om εγω): c* 157. al pauc b cop εγω ηλθ. | εν υδατι (Gb') cum ℵBCGLPT[b]Λ 1. 33. 69. 118. 124. al[15] Or[1,364] et[4,90] Chr Cyr[4,115] ... ς Ti εν τω υδ. cum AXΓΔΠ unc[8] al pler

32. ιωαννησ (BL -ανησ) cum ℵABC*EFHKLPST[b]VΓΔΛΠ al longe pl Cyr[4,116] ... C[3]GMUX al mu Chr[8,114] ο ιωανν. | λεγων (ℵ[b]): ℵ* e om | οτι: V 253. 259. al[5] om ... T[b] add εγω | καταβαινον (F al[3 scri] -νων): ℵ a b e g post ωσ περιστ. pon | ωσ (et. Gb Sz) cum ℵABCEFGHLST[b]VΓ al[50] fere aldin Or[1,364] et[4,82. 90] ... ς (=Gb Sz) ωσει cum KMPUXΔΛΠ al plu | εξ ουρανου: ℵ 1. 25. 209. εκ του ουρ. | και εμεινεν: ℵ b e q Chr[8,114] Amb[luc] Hier[esai] και μενον

33. καγω: ℵ και εγω | εν υδατι (et. Or[4,90]): ℵ 1. 118. 209. Or[1,364] et[4,82] εν τω υδ | ουτοσ et. Or[1,364] et[4,63. 82] et[alib] Cyr[hr 268] Chr[8,114] Cyr[4,127] ... A b e q αυτοσ | εν πνευμ. αγιω (et. Or[1,364] et[4,142] et[alib] Cyr[hr 268] Chr Cyr[6,228]): LT[b vid] (quae enim πν. τω αγι. praecedunt periere) 33. εν τω πνευμ. τω αγιω, X Cyr[4,127] εν πνευμ. τω (X το) αγιω | αγιω (et. Or[1,364] et[4,90. 142] Cyr[hr] Chr Cyr[alex]): c* Or[4,39. 63. 82] Nonn[1,125] (εν πυρι βαπτιζων και πνευματι) add και πυρι (:: ex ll. pp.)

34. εωρακα (Δ εωρα) cum ℵABCLMT[b]UXΓΔΛΠ[2] al pl ... EFGHKPVΠ* al mu εορακα. Praeterea G add αυτον | ο υιοσ τ. θεου et. ℵ[c] c f l q vg syr[utr] cop etc Or[1,364] et[4,90. 273] Chr[8,114] Cyr[4,127. 128] ... ℵ* 77. 218. e syr[cu] Amb[luc 1377] ο εκλεκτοσ του θεου (*electus dei*), item a *electus filius dei*, ff[2.] *filius electus dei*, b *dei filius electus*, syr[hr 6] (non item[506]) *filius dei electus eius*

35. τη επαυριον: b e f q cop *postera* (e *alia*, f *altera*) *autem die* | παλιν: Γ 11* 64. syr[cu] et [p] arm arr perss om | ειστηκει ut BCEGKLMSUΓΛΠ etc ... ℵAFHPT[b]XΔ al ιστηκει :: cf Mt 12, 46 et alibi | ο ιωανν. (B

1, 29 μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ
λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς
καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· 39 τί ζη-
τεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε,
ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν

-ανησ) cum ℵACPTᵇXΔΛΠ unc⁹ al pler Or³,⁴⁴³ (et⁴,¹⁵⁰ τριτη δε εστωσ ο ιω. μετα δυο μαθητων, item libere⁴,¹⁵⁰) Chr⁸,¹¹⁹ Cyr⁴,¹²⁸ ... Ln om ὁ cum ᴜʟ al pauc

36. ιδε: GΛ 124. 230. 262. syrcu arm add ο χ̅ς̅ (syrcu ιδε ο χ̅ς̅, ιδε ο αμν τ. θε.) | θεου et. Or⁴,⁹⁰ et¹⁵⁰ Chr⁸,¹¹⁹: c* 59. 235. a ff²· foss mt fu aeth (Ammon ap Victcap teste Gb) Cyr⁴,¹²⁸ (αυθισ τον αυτον ανακυκλησασ λογον επιδεικνυει τοισ εαυτου μαθηταισ τον ι̅ν̅ και αμνον ονομαζει θεου και την του κοσμου φησιν αιρειν αμαρτιαν) add ο αιρων (a ff²· foss mt ecce qui tollit, fu ecce qui tollet) την αμαρτιαν του κοσμου. Hinc Ln [ο αιρ. την αμαρτ. του κοσμ.]

37. ηκουσαν cum ℵ* 1. ... ς Ln Ti και ηκουσαν cum ℵᶜABCLTᵇ unc rell minusc pler it (sed b audierunt autem) vg rell | αυτου post μαθηται cum ℵB cscr b (audierunt autem duo disc. eius loquentem) syrsch; item c*LTᵇX 33. ante μαθηται (οι δυο αυτου μαθ.) ... ς Ln Ti ante οι δυο μαθ. cum AC³ΡΓΔΛΠ unc rell al pler c f l vg syrp Cyr⁴,¹²⁹ (et Chrtxt ⁸,¹¹⁹ sed com¹²³ και ηκουσ. οι μαθητ. αυτου οι δυο) ... e q foss eum duo discipuli eius (q sui) loquentem, item cop syrhr; a ex discip. eius duo loquentem illum; syrcu illi discipuli Iohannis (non exprim eum loquentem nec duo). Cf et. 69. αυτω οι δυο μαθ. αυτ (αυτ punctis improbatum) λαλουντοσ | τω ι̅υ̅: X αυτω (erasis αυ litteris) ι̅υ̅

38. στραφεισ cum ℵ*EFHMVΓΛ 22. 28. 124. 262. 435. al²⁵ arm Or⁴,⁹⁰ ... ς (sed Gb⁰) Ln Ti add δε cum ℵᵃABCKLPSTᵇUXΔΠ al pl itpl vg syrp cop Or³,⁵⁴¹ Cyr⁴,¹²⁹; item e q syrcu et sch et hr aeth et conversus (e et respondens ihs cum vidisset etc) | ακολουθουντασ: C*vid a b e f ff²· l q (non item c) vg cop syromn arm aeth add αυτω | αυτοισ (ℵᶜ): ℵ* om

39. ειπαν cum BC* ... ς ειπον cum ℵAC³LPX unc rell al omnvid | ραββει cum ℵBEHKΡΓΛ etc (:: cf ad Mt 26, 25 et alibi) ... ς Ln ραββι c. ACF GLMSUXΔΠ al certe pler | λεγ. ερμηνευομενον cum ℵ*ΡΓΔΛΠ unc⁹ al pler Cyr⁴,¹²⁹ ... Ln λεγ. μεθερμηνευομ. c. ℵᶜABCLX 33. 157. 249. cscr Or⁴,⁹⁰ ... 1. 118. 209. cop (syrp mg et hr) ερμηνευεται (non exprim ο λεγ. etc. syrcu et sch), item interpretatur b c e q :: μεθερμηνευομενον solet dici nec fere fluctuat, cf Mt 1, 23 Mc 5, 41. 15, 22. 34, item infra v. 42; ερμηνευεται non legitur nisi v. 43 et (D μεθερμ.) 9, 7. | μενεισ (L al -νησ): syrcu et sch es

40. οψεσθε (Gb') cum BC*LTᵇ 1. 22* 33. 118. 209. al pauc syrcu et utr et hr Or⁴,⁹⁰ (ταχα δια του μεν ερχεσθε – δια δε του οψεσθε την ακολουθουσαν τη κατορθωσει των πραξεων θεωριαν παντωσ εσεσθαι

καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·
ὥρα ἦν ὡσ δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου
εἷσ ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάν-
των αὐτῷ· 42 [17.1] εὑρίσκει οὗτοσ πρῶτοσ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον
Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερ-
μηνευόμενον Χριστόσ. 43 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. ἐμ-

τοισ βουλομενοισ υπογραφων) Nonn[144] (δευτε και εισοψεσθε, sed praestat lectio δευτε και αθρησαιτε vel -σοιτε) ...' ς Ln ιδετε (PΛ ειδετ., C[3] ηδετ., Δ ιδατε) cum ℵAC[3]PXΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg cop arm Epiph[485] Chr[8, 125] Cyr[4, 130] (:: nec v. 47 nec 11, 34 fluctuat ερχου και ιδε) | ηλθαν et ειδαν (C ιδ.) cum B*C ... ς Ln (ex errore de B) ηλθον et ειδον (ℵAKLT[b]VXΓΔΠ* al ιδ.) cum ℵAB[3]LPT[b] unc rell al omn[vid] | ουν cum ℵABCLT[b]XΛ (T[b] και ηλθ. ουν) 33. 124. 262. al[10] a e cop syr[p mg] et[hr] (*et venerunt ergo*) Cyr[4,130] ... l syr[cu] et[p txt] *et venerunt,* Epiph[485] και απηλθον, 8. aldin b syr[sch] ηλθ. δε, *venerunt autem* ... ς Ti om cum PΓΔΠ unc[9] al pler c f q vg arm | ωρα sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABCLPT[b]XΓΔΛΠ unc[9] al[140] (et. tubing[ev]) aldin q foss aeth Epiph [485] Cyr[4,130] ... ς (= Gb Sz) add δε cum minusc vix mu a c l vg cop syr[p] (b f arm *erat enim* etc; e syr[cu] et[sch] et[hr] *et fuit* etc) | ωσ: G cop aeth om | δεκατη: Α εκτη (sl[2.8.] facile in Slavonico errore *nona*)

41. ην et. b q for etc: ΑΛ 28. 346. al[15] fere a c e f ff[2.] l vg syr[sch] et p c.* (syr[hr] *et erat*) cop (*Andreas autem* etc) add δε, hinc Ln ην [δε]. Libere syr[cu] versum sic habet: *Et unus ex eis, ex his discipulis Iohannis, Andreas erat nomen eius, frater Simonis Cephae.* | εισ: L 59. και εισ | δυο των (ℵ[c]): ℵ*C om των, T[b] 61. om utrumque | ιωαννου: B ιωανου | αυτω: GΛ l mt syr[sch] aeth τω (Α του) ιυ

42. ευρισκει – τ. αδ. τ. ιδιον σιμωνα: syr[cu] *et ille Andreas vidit Simonem Cepham* | πρωτοσ cum ℵ*LΓΔΛ unc[8] al pler Epiph[485] (sed[cod ven] πρωτον) Cyr[4, 130] ... Ln πρωτον cum ℵ[c]ABMT[b]XΠ 1. 22. 69. 118. 209. 346. al[3scr] al[10]. Latt *primum* (sed b e *mane*), item cop arm syr[utr] et[hr] | μεσσιαν cum ℵABL[2]T[b]XΔΠ[2] al pl (infra 4, 25 et. CDHKM) it vg Nonn[1,157] (συγγονε, μεσσιαν σοφον ευρομεν), item Or[4, 8. 90. 91.] Epiph [435] Chr[8, 128] Cyr ... Gb'' μεσιαν cum L*ΓΛΠ* unc[9] (et. tubing[ev]) al longe pl aldin cop arm syr[p mg gr] Chr[mosc 6] (l. l.) | ο εστ. μεθερμηνευομενον (L -μενοσ) χσ: syr[cu] et[sch] et[hr] om | χσ (et. Gb Sz) cum ℵABLXΓΔΛΠ unc[9] al pler aldin Or[4,8] et[90] Epiph Chr ... ς (= Gb Sz) ο χσ cum minusc vix mu (et. Cyr[4,130] editum) cop arm

43. ηγαγεν (K 55[ev] ηγαγον, e *adducunt*) sine copula cum ℵBL cop ... G 1. 209. arm Epiph[485] ουτοσ ηγ., 15[ev]b ηγ. ουν, *adduxit ergo* ... ς και ηγαγ., Ln [και] ηγαγ. cum ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[omn] aeth (syr[cu] *et assumpsit illum et venit ad Iesum*) | εμβλεψασ sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABLΓΠ* unc[8] (et. tubing[ev]) al plus[60] aldin arm Epiph[485] (ex[cod ven]) ... ς Ln (ex errore de B) add δε cum ℵXΔΛΠ[2] (sed rursus deletum) b c f l vg cop syr[p] c.* (Epiph[485]); item 46.

βλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ
κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.
44 $^{18.10}$ Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
καὶ εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.
45 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ
Πέτρου. 46 εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν
υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ·

---

117. 15^{ev} a e q syr^{cu} et ^{sch} et^{hr} aeth Chr^{8,129} και εμβλ. | ιωαννου (Ln ιωανου cum B) cum ℵB*L 33. a b f ff^{2} l am fu fos san^{mg} (hi^{4} *iohanna*) mm cop aeth^{rom} Nonn^{1,162} (υιοσ ιωανναο συ μεν πελεσ) :: cf et. ad 21, 15 sqq; contra Mt 16, 17 lectio non fluct) ... ς ιωνα c. AB^{3}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler c q (e vero *frater andreae* pro ο υι. ιω.) vg (et. for ing em san^{txt}; gat *iohna*) syr^{utr} et^{hr} arm aeth^{pp} Epiph^{435} Chr Cyr^{4,131} | ο (A οσ) ερμ. πετροσ: syr^{sch} om (syr^{cu} hiat)

44. ηθελησεν sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABEKLMSVXΔΛΠ (et. tubing^{ev}) al longe plu aldin it vg.cop syr^{p} arm aeth Or^{4,277} Epiph^{435} et^{436} et^{439} Chr^{8,132} txt Cyr^{4,131} ... ς (= Gb Sz) add ο ις cum EGHUΓ al mu syr^{sch} pers^{p} | ο (ℵ^{c}; ℵ* om) ις (ita et. Sz, non item Gb) cum ℵABEGK LSUVXΔΛΠ (et. tubing^{ev}) al longe pl aldin a b c f ff^{2} l q vg (et. san for em ing) cop^{wi} et^{schw} syr^{p} et^{hr} arm aeth Epiph^{435} et^{436} (et^{439} ο κυριοσ) Cyr^{4,131} ... ς om cum EHMΓ al permu e am fu syr^{sch} cop^{dz} Chr^{8,132} txt (Or^{4,150} θελησασ εξελθειν εισ την γαλιλαιαν ο εξελθων ζητησαι το απολωλοσ ευρισκει φιλιππον και λεγει αυτω· ακ. μοι)

45. ην δε (et. ℵ^{c}): ℵ* om δε | ο φιλιππ. (et. ℵ^{c}): ℵ*F* 13. 69. b^{scr} c^{scr} al^{10} Epiph^{435} et^{436} om ὁ | βηθσαϊδα (cop βηδσ., a b *bedsaida*, q *betsaida*, e l* *bessaida*): ℵ* 8. 127. βηθσαϊδαν (ℵ^{c} -δα) | εκ τησ πολ. (et. ℵ^{ca}, sed ℵ^{cb} rursus erasit εκ) et. a b e l q ... ℵ* c f (Sab. „concinunt mss. omnes" i. e. ff^{2} g?) vg om εκ

46. μωυσησ cum BKLSVXΓΛΠ al permu it vg (sed non am fu san) etc ... ς μωσησ cum ℵEFGHMUΔ al plu (:: cf et. alibi) | ιν: L om | υιον sine articulo cum ℵB 33. Or^{4,210} Epiph^{435} Cyr^{4,132} ... ς Ti τον υιον cum ALXΓΔΛΠ unc^{9} al pler (Or^{4,8} τον ιν τον υιον) Chr^{8,133} | του ιωσηφ cum ℵBLXΓΛΠ^{2} (sed rursus erasum του) unc rell al longe plu Or^{4,8} et^{210} ... AKMΔΠ* 33. al plus^{30} Epiph^{435} Chr Cyr om του, hinc Gb^{oo} | τον (Or^{4,210} om) απο: S του απο | ναζαρετ (et. ς Gb'') cum ℵABLX al plu (cdd^{18} ap solum Scriv) a, item Or^{4,8} et^{210} Epiph^{435} Chr$^{8,134\,ss}$ Cyr^{4,132} ... ς^{e} Gb Sz ναζαρεθ cum EFGHKMSUVΓΛΠ* al longe pl b c f l q vg cop arm (Or$^{int\,4,537}$) ... Δ (hoc versu) ναζαραθ, item Π^{2} (suprascriptum enim super ρεθ habet α, ut videatur potius -ραθ quam -ρα), e *nazara*

47. ειπεν sine copula cum ℵ 71. a b e syr^{sch} arm (ap Gb) Chr^{8,134} ex cdd$^{mosc\,6}$ ... ς Ln Ti και ειπ. cum ABLX unc rell al pler c f ff^{2} g l

ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιπποσ· ἔρχου
καὶ ἴδε. 48 *εἶδεν Ἰησοῦσ τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸσ αὐτὸν*
καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶσ Ἰσραηλείτησ, ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ
ἔστιν. 49 *λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεισ; ἀπεκρίθη*
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ
τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50 *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ*
εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺσ εἶ τοῦ Ἰσραήλ. 51 *ἀπεκρίθη Ἰη-*
σοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆσ

q vg syr^{p} et^{hr} cop aeth Epiph^{435} | *ναζαρετ* (et. ς Gb″) cum ℵABLXΔ al plu a etc (ut v. 46) ... ς^{e} Gb Sz *ναζαρεθ* cum ΓΛΠ* unc^{9} al longe plu etc (ut v 46); item Π^{2} et e ut v. 46 | *τι αγαθον* (ℵ^{c}): ℵ* *αγαθ. τι* | *φιλιππ.* cum ℵΑΧΓΔΛΠ unc^{9} al pler Epiph^{435} ex$^{cod\ venet}$ Chr Cyr ^{4,133} ... Ln Ti *ο φιλιππ.* cum BL 33. (Epiph$^{ed\ petav}$) | *ιδε*: Δ *ειδε* (item p^{scr} v. seq)

48. *ειδεν* (ℵ^{c}KSVXΠ al *ιδεν*) sequente *και* cum ℵ^{c}ABLX unc rell al fere omn c f q vg etc (cop *vidit autem*) ... ℵ* 124. a b e ff^{2} l foss Epiph ^{435} *ιδων* absq *και* (124. Epiph *ιδων δε*, a b ff^{2} foss *videns autem*, posteaque b *et dixit*; e *ihs autem ut vidit* etc) | *ιϛ* cum BHSΓ 234. ... ς *ο ιϛ* cum ℵΑLXΔΛΠ unc^{7} al pler | *περι αυτου*: ℵ* *περι του ναθαναηλ* | *ισραηλειτησ* (ℵ *ισδρ.* item e *isdrahelites*, a b f *istrahelita*) cum ℵB* (item Act 2, 22 et 5, 35 ABCDE; cf et. alibi) ... ς Ln *ισραηλιτησ* cum AB^{3}LXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}

49. *ιϛ* sine articulo cum ABE^{2}LXΓΔΛΠ* unc^{8} (et. tubing^{ev}) al longe pl aldin Epiph^{435} Cyr^{4,133} ... ς (= Gb Sz) *ο ιϛ* cum ℵE*Π^{2} (sed rursus ὁ erasum) 1. 69. al vix mu | *ειδον*: ℵKLXΔΠ* al *ιδον*

50. *απεκριθη αυτω ναθαναηλ* cum BL 33. 249. b (e *et natanahel respondit*); similiter aeth *et dixit ei Nath.* ... ℵ c *απεκριθη ναθ. και ειπεν*, item ΓΔ 245. 254. 49^{ev} al pauc q addito *αυτω*, *ei*; similiter X 124. a f ff^{2} l vg arm Epiph^{435} *απεκρ. αυτω ναθ. και ειπεν* (a f *dixit*, ff^{2} l vg *et ait*) ... ς (sed Gb^{o} *και λεγει αυτω*) *απεκριθη ναθ. και λεγει αυτω* cum ΑΛΠ unc^{9} al pler syr^{utr} et^{hr} cop (*respondens Nath. dixit* vel *dicit ei*; sed cop^{dz} addit etiam *ei* post *respond.*) Chr^{8,136} Cyr^{4,133}; Ln *απεκρ.* [*αυτω*] *ναθανα.* [*και λεγει*] | *ραββει* cum ℵABEHΓΔ etc (cf ad v. 39) ... ς Ln *ραββι* cum FGKLMSUXΔΠ al pler | *συ ει ο υς του θεου*: s 251. om | *βασιλ. ει* cum ABL 1. 33. Epiph$^{435\ ed\ petav}$, Ln *ο βασ. ει* ex errore de B ... ς *ει ο βασιλ.* cum ℵXΓΔΛΠ unc^{9} al pler (it vg etc) Epiph^{435} cod ven Chr^{8,136} Cyr^{4,133} Thdor$^{mop\ 24}$; aldin om *ει*

51. *απεκρ.* (69. al pauc Epiph^{435} add ὁ) *ιϛ και ειπ.* (al pauc *λεγει*) *αυτω* (33. arm *αυτω* post *απεκρ.* pon, e l om): syr^{sch} *απεκρ. αυτω ιϛ* | *οτι* sec cum ℵABGL 157. al^{8} a b syr^{utr} arm (ap Gb^{ms}) (cop) Cyr^{4,134} ... ς om cum XΓΔΛΠ unc^{8} al pler c e f ff^{2} l q vg aeth Chr^{8,138} Epiph^{435} Tert$^{prax\ 21}$ | *ειδον*: AKLXΔΠ* al *ιδον*

συκῆσ, πιστεύεισ; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 *καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺσ ἀγγέλουσ τοῦ
θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ καταβαίνοντασ ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 *Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλι-*
λαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 *ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦσ*
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον. 3 *καὶ οἶνον .οὐκ εἶχον, ὅτι*
συνετελέσθη ὁ οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ

---

51. *μειζω*: ℵ Epiph[ven] *μειζονα*, ΜΧΔ al aliq *μειζων*, Π[2vid] (restitutum -*ζω*) al mu c g vg (exc foss) *μειζον*, *maius* | *οψη* (et. Sz Gb″) cum ℵABLXΔΛ Π* unc[8] al plu ... ς *οψει* c. ΓΠ[2] al plu (et. in Epiph Chr Cyr editum)

52. *λεγει*: Χ b e q Epiph[435] *ειπεν* (*dixit*). Praeterea l om *και λεγ. αυτω* | *υμιν*: Χ 157. *σοι* | *οψεσθε* (sine *απ αρτι*) cum ℵBL a b c f ff[2.] l vg cop arm aeth Or[1, 364] et [int 3, 961] (item [402]) Epiph[435] Cyr[4, 134] ... ς (sed Gb[00]) Ti praem *απ αρτι* cum ΑΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] e q syr[utr] Chr[8, 138] Cyr[1,116] Aug[ps 39] :: cf Mt 26, 64 | *ανεωγοτα*: ℵ *ηνεωγοτα*

II. 1. *τη ημερα τη τριτη* cum ℵΑLΧΓΔΛΠ unc[7] (Μ om *τη ημερ.*) al pler Epiph[435] Chr[8, 139] Cyr[4, 134]; item *die tertia* vel *tertio* a c f ff[2.] l vg ... Ln *τη τριτη ημερα* cum BU 69. 124. 127. 346. al[5] Epiph[437. 439. 443.] *τη τριτη ημερα*, item *tertia die* b e q | *γαλιλαιασ*: post hanc vocem syr[p] notam in margine adscriptam habet, quae non huc sed ad v. 3 spectat. Vide post. | *η μητηρ του ιυ εκει*: Chr[8, 139] et [140] add *και οι αδελφοι αυτου*, quam in rem dicit: *ωσπερ ουν εκεινην και τουσ αδελφουσ εκαλεσαν, εκαλεσαν και τον ιν*. Contra scribit Or[4, 168]: *ζητητεον μεντοιγε διατι εισ μεν τον γαμον ου καλουνται οι αδελφοι αυτου· αλλ ουδε ησαν εκει, ου γαρ ειρηται.*

3. *και οινον ουκ ειχον οτι - ειτα λεγει* cum ℵ* a b ff[2.] Gaud[serm 8]. Latine hi[4] sic: *et vinum non habebant, quoniam* (Gaud *quod*) *consummatum* (b *finitum*) *erat* (ff[2.] *est*) *vinum nuptiarum. Deinde* (b ff[2.] *Et*) *dicit* (extrema: *Deinde dicit*, Gaud non affert). Confirmant eandem lectionem e l syr[p mg] aeth. Sic e l: *et factum est per multam turbam vocitorum* (l[2] *prae multa turba vocatorum*) *vinum consummari. Dicit autem mater ihu* (e *Mater autem ihm dicit ad eum*). Sic syr[p mg]: *Et vinum non habebant quia defecit vinum nuptiarum.* (Reliqua non adscripta sunt) Item aeth: *Vinum non habebant, quia defecerat vinum illorum. Et dixit* :: pro his interpretationum variarum testimoniis dubium non est quin scriptura codicis Sinaitici in summa antiquitate propagata fuerit. Praestat autem indole prorsus Iohannea, videturque ad vitandam latitudinem quandam sermonis, quippe qua idem bis diceretur, cum breviore altera commutata esse ..... ς Ln Ti *και υστερησαντοσ οινου λεγει* c. ℵ[a]ΑBLΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f q vg cop syr[sch et p txt et hr] arm Epiph[443] Chr[8, 140] Cyr[4, 134] | *του ιυ* (Γ 34[ev] *αυτου*)

πρὸσ αὐτόν· οἶνοσ οὐκ ἔστιν. 4 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· τί ἐμοὶ καὶ*
σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 *λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖσ δια-*
κόνοισ· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 *ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι*
ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι
ἀνὰ μετρητὰσ δύο ἢ τρεῖσ. 7 *λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· γεμίσατε*
τὰσ ὑδρίασ ὕδατοσ. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰσ ἕωσ ἄνω. 8 *καὶ λέγει*
αὐτοῖσ· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
9 *ὡσ δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινοσ τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ*
οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότεσ τὸ ὕδωρ,

---

προσ αυτον: Epiph[443] *του ιυ*, Chr[8,140] *αυτου*, a arm *ad Iesum* | *οινοσ ουκ εστιν* cum ℵ* (nec mutavit ℵ[a]); syr[sch] et[hr] aeth *vinum non est illis* ... ς Ln Ti *οινον ουκ εχουσιν* cum ℵ[c]ABLX unc rell al omn[vid] it vg syr[p] cop etc (e l Amb add *fili*) :: debebat etiam hoc loco codicis ℵ scriptura dari pro nexu cum eis quae praecedunt

4. *λεγει* sine copula cum ℵ* et[cb] EFHMSVΓΔ al longe plu a foss syr[sch] ... ℵ[ca]ABGKLUXΔΠ al[20] aldin it[pler] cop syr[p] et[hr] arm aeth Epiph[443] Cyr[4,184] Nonn[2,21] (*και οι χς ειπε*) praem *και*, hinc Ln [*και*] | *ο ις*: Δ om | *γυναι*: X *ω γυναι* | *μου*: Nyss[1,841] (in 1 Cor 15, 28) *μου;* non *μου.* scribi voluit. Exponit enim: *μη και ταυτησ μου τησ ηλικιασ επιστατειν εθελεισ; ουπω ηκει μου η ωρα η το αυτοκρατεσ παρεχομενη τη ηλικια και αυτεξουσιον;*

5. *λεγει η μη. αυτου* etc: e *et advocatis ad se ministris mater ihm* (pro *ihu*) *dixit illis* | *ο τι αν* (1. al pauc Cyr[4,185] *εαν*, 33. *α̊*): ℵ Chr[mosc cdd 8] *οτι ο αν* (vel *εαν*) | *λεγη* cum ℵABE[2]G[2]LS[sil]XΔΠ al sat mu ... E*FG*HKMUVΓΛ 33. al plu *λεγει*

6. *λιθιν. υδρι.* hoc ordine cum ℵBLX 33. c (ff[2.] g?) vg ... ς *υδρι. λιθιν.* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler a b e f l q Chr[8,147] Cyr[4,135] | *κειμεναι* post *ιουδαιων* cum ℵ[c]BLX 33. aeth ... ς Ln post *εξ* pon cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler c q vg syr[utr] et[hr] (*sex hydr. lapid. positae*) Cyr[4,135] ... 69. 124. l Chr[8,147] ante *εξ*, b (om *εξ*) f post *εκει* pon; cop *erant positae vero ibi sex* etc (nisi vertendum potius est: *erant vero ibi*, ut habet ℵ* etc) ... ℵ* 13. 47[ev] a e arm plane om | F *κατα των καθαρισμων* | FKLΓΛ al mu *μετριτασ*

7. *λεγει* (ℵX aeth praem *και*, item e ff[2.] l foss) *αυτ. ο ις* et. a b c f q vg (nisi quod f q *dixit*): e *et ihs vocitis ad se ministris dixit illis*; ff[2.] foss *et vocatis ihs* (foss *his*) *ministris dixit* (foss *dicit*) *eis*; l *et vocavit ihs ministris* (correctum *-stros*) *et dicit eis*

8. *και* prim: 42. 122* *ο δε* ... 33. 40. a b cop syr[sch] om | *οι δε* cum ℵB KLΠ 1. 33. 118. 124. 209. al[10] aldin a cop syr[p mg] et syr[hr] arm ... ς Ln Ti *και* (:: ut modo praecessit *και εγεμισαν*) cum AΓΔΛ unc[9] al pler it[pler] sah[münt] syr[sch] et[p txt] aeth Chr[8,147] Cyr[4,136]. Praeterea pro *οι δε ηνεγκαν*, quae omnia X om, e ff[2.] l *et fecerunt sicut dixit eis* (ff[2.] *illis*) *ihs* (ff[2.] l om) | *ηνεγκαν*: a *aurierunt et adtulerunt*

9. *γεγενημενον*: F *γεγεννημ.* | *ποθεν*: T[b] *που* | *οι ηντλ. το υδωρ* (*aquam*):

φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶσ ἄν-
θρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον ἕωσ ἄρτι. 11 ταύτην
ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦσ ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ. 12 [19. 7] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰσ Καφαρναοὺμ αὐτὸσ
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰσ ἡμέρασ.
Mt 21, 12 ss Mc 11, 15 ss Lc 19, 45 sq 13 [20. 1] Καὶ ἐγγὺσ ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ

---

e add *quae vinum factum est*, item l *quia de aqua vinum factum est*, item a b syr[p] c.* *et videntes factum mirabantur* (b e cop perg *vocavit autem sponsum* etc)

10. *αυτω*: ℵ om | *τον ελασσω* (G al aliq *-σσων*, X *-σσον*) sine *τοτε* cum ℵ*BLT[b] 57. 67. 248. z[scr] a e ff[2.] l q (q *deinde cum inebriati fuerint homines*) cop aeth Or[int 3,39] Gaud[sermo] ... ς Ti praem *τοτε*, Ln [*τοτε*] cum ℵ[c]AXΓΔΛΠ unc[9] al pler b c f vg syr[utr et hr] arm Chr[8,148] Cyr[4,136] | *συ* sine *δε* cum ABLT[b]XΓΔΠ unc rell al pler c am fu for tol arm Chr Cyr ... ℵGΛ 69. 124. c[scri] al[8] a b e f ff[2.] l q vg[clem] cop syr[sch et p c.*] et [hr] aeth Or[int] Gaud *συ δε* (et. *και συ* et *συ ουν* legitur) | *εωσ αρτι*: Γ *εωσ του νυν*

11. *αρχην* cum ABLT[b]Λ 1. 33. 262. arm Or[4,172] Eus[h. e. 3,24, 11] (sed variant cdd) et[dem 439] Chr[8,140] Chron[398] ... ς *την αρχην* cum AXΓΔΠ unc[9] al pler Chr[8,151 et 152] Cyr[4,136] (Eus[h. e.] cdd) | *εν* (AF *εγ*) *κανα τ. γαλιλαιασ*: ℵ* add *πρωτην* (delet [a]). Similiter f *hoc primum fecit initium signorum Iesus*, q *hoc primum initium fecit Iesus signum* (sic). Pro *initium signorum* b *primum signum*, foss mm *primum signorum*. Praeterea cf huc Epiph[443] *τουτο πρωτον σημειον εποιησεν ο ιc, φησιν, εν κανα τ. γαλ.* | *τ. δοξ. αυτου* (ℵ[c]): ℵ* om *αυτου* | *εισ αυτον*: ℵ* post *οι μαθ. αυτ.* pon (ℵ[c] ante pon)

12. *μετα* (H 245. 433. aeth Chr[8, 153] praem *και*) *τουτο* (e *hoc signum*, l *hunc signum*) et. Or[4, 161 bis et 170]: M 124* b f ff[2.] q tol Chr[8, 153] *μετα ταυτα* | *καφαρναουμ* cum ℵBT[b]X (alibi et. CDRZΔ) it[pler] vg cop Or Epiph Nonn[2, 63] ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] q (*capernaum*; item alibi d *caparnaum*) Chr Cyr | *οι αδελφ. αυτου* cum ℵA XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] b f l vg cop syr[utr et hr] arm aeth Cyr[4, 136] .. BLT[b vid] a c e (q om *κ. οι αδ. αυτ.*) Or[4, 160. 161. 186. 249] om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *και οι μαθητ. αυτου* (et. Or[4, 186] Chr Cyr): KΠ* 13. 28. al[2 scr] al[6] Chron[399] ante *και οι αδελφ. αυτ.* pon ... LT[b vid] Or[4, 160. 161. 249] om *αυτου* ... ℵ 74* 89* 234* 245. 249. 440. a b e ff[2.] l q arm plane om | *εμειναν* cum ℵBEH*LMSUVXΓΔΠ al plu it[pler] vg syr[utr] aeth Or[4,160. 168. 169] (Chr[8, 158] *ησαν*) Cyr[4, 136] Chron[399] ... Gb' *εμεινεν* cum AFGH[2]Λ al mu b cop arm syr[hr] Or[4,161] Nonn[2,69] (*ουδε μεν αυτοθι μιμνεν εσ ηματα* etc) | *ου*: X om

13. *και εγγυσ*: ℵ *εγγ. δε* | *ο ιc* post *ιεροσολ.* cum ℵBEFKPST[b vid]VXΓΔΛΠ

Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦσ. 14 21.1 *καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ πω-*
λοῦντασ βόασ καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰσ καὶ τοὺσ κερματιστὰσ
καθημένουσ, 15 *καὶ ποιήσασ φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντασ ἐξέ-*
βαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ τῶν κολλυ-
βιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰσ τραπέζασ ἀνέστρεψεν, 16 *καὶ*
τοῖσ τὰσ περιστερὰσ πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου οἶκον ἐμπορίου. 17 22.10 *ἐμνή-*

---

al pler a c f l q am for ing tol syr utr aeth Or 4,160. 180. 182 sq et 249 Cyr 4,138 ... GLMU al pauc b ff2. vg clem cop arm syr hr Or 4,186 Eus ps 368 et 374 Chron 399 post *ανεβη* pon, item e ante *ανεβη* ... Δ sic: *ο ι̅ς̅ εισ ιεροσολυμα ι̅ς̅* ... 13. 69. 124. 245. 346. Aug ioh 10, 4 plane om

14. *τ. πωλουντασ*: e *qui vendebant et emebant* :: cf Mt et Mc | *βοασ και προβατα* ℵc; et. Or 4,160. 184. 194 et saepe (sed 4,182 *βο. κ. τα προβ.*): ℵ* *και τα προβατα και βοασ*, item a f q *oves et boves.* Cf et. Cyr abac 551 *προβ. κ. τουσ βοασ*

15. *και ποιησασ -παντασ* (ℵc): ℵ* *εποιησεν - και παντασ*, item a b e ff2. l q foss *et fecit - et omnes* (non item c f vg) | *φραγελλιον* (U al pauc *-ελιον*, al aliq *φραγγ.*): GLX 1. 22. 33. al pauc a b c f ff2. q (non item e l) vg syr p mg et hr Or 4,160 (non item 4,180. 249. 270) Cyr 4,198 et abac 551 et zach 677 praem *ωσ* (Cyr abac et zach *ωσει*) | *εκ σχοινιων*: 33. 71. al pauc ff2 q *εκ σχοινιου* (*de reste* ff2., *de resticula* q) | *τα τε προβ. και τουσ βοασ* (e add *Iesus*, q add *vendentes*, e *qui - vindebant*): accurate *oves quoque et boves* b c f vg ... ℵ* *τα* (ca add *και* sed rursus rasum est) *προβ. κ. βοασ*, nec exprim *τε* a e l q | *το κερμα* (G 1. 118. 209. al pauc post *εξεχεεν* pon) cum ΝΑΡΓΔΛΠ unc9 (et. ven ev) al pler it pler vg (*aes* c f ff2. l vg; *pecuniam* a; e om *εξεχ. το κερμ. και*, item Cyr abac 551) Nonn 2,83 (*εξεχεε χθονι κερμα*) ... BLT b X 33. b q cop arm Or 4,160. 162. 180. 184 bis et 211. 270 bis Eus ps 374 *τα κερματα* | *ανεστρεψ.* cum ΑLΡΓΔΛΠ* unc9 (et. ven ev) al pler Or 4,160 et 180 (sed cod bodl *ανετρ.*) et 270 cdd ... BXΠ2 al plus 10 Or 4,180 cod bodl et 270 ed (ibidem c *τασ τραπεζασ ανατετραφθαι*) Cyr abac 551 *ανετρεψεν* ... ℵ 13. 16. 69 mg (txt *κατορθωσε*) 124. 157. 229** 382. 6 pe Epiph 148 *κατεστρεψ.*

16. *τοισ τασ περιστ. πωλουσιν* (H *πωλουντασ*, K *-τα* utrumque corrupte): Nonn 2,84 *ανδρι δε πιπρησκοντι πελειαδασ ιαχε φωνην* | *μη* sine copula cum ℵBLΡΓΔΛΠ unc8 (et. ven ev) al pler c f am for foss ing tol cop Or 4,160. 180. 270 Eus ps 368 ... AUX 1. 69. 124. 157 al 25 a b e ff2. vid l q vg (et. fu) syr utr et hr arm aeth Eus dem 401 et ps 374 Cyr hr 115 Cyr zach 677 Or int 1,84 et 3,916 praem *και*, hinc Ln [*και*] | *ποιειτε*: EΛ 69. 126 al mu Epiph 148 *ποιητε* | *τον οικ. του πατρ. μου οικ. εμποριου* (E *ενπ.*, M al Eus dem *-ρειου*): syr hr *domum meam emptionis et venditionis*

17. *εμνησθησαν* sine copula cum ℵBLT b X cop (Or 4,186 *ειγε εμνησθησαν* huc non valet) Eus ps 368 et 374 Cyr abac 551 ... ς (Gb o) add *δε*, Ln [*δε*]

*Ps 68 (69), 9 (10) σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ οἴκου
σου καταφάγεταί με. 18 [23.4] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεισ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖσ; 19 [24.10]
Mt 26, 61 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ
ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσε-
ράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸσ οὗτοσ, καὶ σὺ ἐν τρισὶν
ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; 21 ἐκεῖνοσ δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ
σώματοσ αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ

---

cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler c (b *rememoratus est autem discipulus eius*) vg syr[p] Cyr[4,140]; **Μ** δε και ... e f ff[2] l q foss syr[sch] et [hr] aeth Epiph[656] (item Nonn[2,88]) *και εμνησθ.* (e *et continuo* etc), a arm Or[4,160] et [180] *τοτε εμνησθ.* (Chr[8,155] *εμν. οι μαθ. αυτ. τοτε*) | *οτι*: Χ om | *γεγραμμ. εστιν* et. Or[4bis] et Eus[ps bis] Cyr[4,140] ... **Β** Chr[8,155] Cyr[abac 551] *εστ. γεγραμμ.*, Epiph[148] et[656] *ην γεγραμμ.* | *ο* (Δ om) *ζηλοσ*: Χ t[scr] Or[4,160] (non item [180]. Non huc spectat[186] *ειγε εμνησθησαν οτι ο ζηλοσ* etc) Epiph[148] praem *οτι* | *καταφαγεται* (et. Gb Sz) cum ℵΑΒLΡΤ[b]ΧΓΔΛΠ unc[9] (et. ven[ev]) al plus[150] Or[4,160] et[180] et[186] et[198] Cyr[4,140] et amos[269] et[abac 551] ... ς (= Gb Sz) *κατεφαγε* cum 69. al vix mu (item it vg *comedit me*) Eus[ps 368] et[374] Epiph[148] et[656] (item quae potius ad LXX spectant Or[2,815] et [4,195]. Chr[8,155] fluctuant cdd inter *καταφαγεται, κατεφαγε, κατεφαγησε.*)

18. *ουν* et. Or[4,160]et[196]: 239. syr[sch] *δε* (f *tunc respond.*, e *et iudaei resp.*) ... 3. 33. 69. 126. (om et. *οι* sq) 346. 382. 4[ev] e[scr] b l (hi[2] *responderunt ei Iud.*) cop arm syr[hr] om, hinc Gb[o] | *ειπαν* cum ΒL 33. Or[4,160] et [196] ... ς *ειπον* cum ℵΑΡΤ[b]ΧΓΔΛΠ unc rell al pler | ΑLΡ *διγνυεισ* (ΓΔΛ* ven[ev] al *δικν.*) | *ημιν*: L om

19. $\overline{\iota\varsigma}$ sine articulo cum ΑΒLΡΧΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Or[4,160. 196] Cyr[4,140] ... ς (Gb[oo]) praem *ὁ* cum ℵΚ (?) 1. 33. 69. al vix mu | *εν τρι.* cum ℵΑLΡΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it vg (Latt *in trib. dieb.* vel *in triduo*) Or[1,468. 751] et[4,196. 199] et saep Eus[ps 465] et[568] Chr[8,155] Cyr[4,141] Ir[int 300] Tert pudi[16] etc ... **Β** Or[4,198] Tert[res carn 18] Ambrst om *εν*. Cf Ign[intpl 290] (Smyrn[2]) *και δια τριων ημερων εγερω αυτον*

20. *ειπαν* cum **Β** Or[4,200] ... ς *ειπον* cum ℵΑLΡΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] | *ουν*: a *autem* (e aeth *et Iudaei dixerunt*, syr[hr] *et dixer. autem ei Iud.*) ... cop syr[sch] arm om. Praeterea **Μ** 12. 33. syr[sch] et [hr] arm add *αυτω* | *τεσσερακοντ.* cum ℵΑΒ*GLΜΡΔ ... ς Ln (ex errore) cum Β[3]ΕFΗ ΚSUVΧΓΛΠ (et. ven[ev]) al certe pler | *οικοδομηθη* cum ℵΒ*Τ[b] 33. ... ς Ln *ωκοδομ.* cum ΑΒ[3]LΡΧ unc rell al pler | *εν τρισιν* cum ΑΒLΡΤ[b]Χ etc ... ℵ a c om *εν* | *εγερεισ*: Τ[b]* 47[ev] al pauc *εγειρεισ*, item b *resuscitas*, e *restauras*

21. *του ναου* et. Or[1,394. 757] et [4,160. 202. 206] et saep Did[tri 2,7,3] ... Ir[int 300] om, item Tert[res carn 18] („quia et scriptura *de corpore*, inquit, *suo dixerat*.“) | *αυτου*: ℵ 47. 63. 253. i[scr] om

μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ.

23 *Ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ ση-*
μεῖα ἃ ἐποίει· 24 *αὐτὸσ δὲ Ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ*
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντασ, 25 *καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τισ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.*

III.

1 *Ἦν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημοσ ὄνομα*

---

22. *ελεγεν* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}XΓΔΛ unc^{8} (et. ven^{ev}) al pler it vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or$^{4,160.\ 202.\ 208}$ Cyr^{4,142} etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum KΠ al vix mu | *ον ειπ.* cum ℵBLT^{b} Or$^{4,160.\ 199.\ 202.\ 208}$ et^{209} ... ς Ti *ω ειπ.* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} (69. 346. al pauc ^{vdtr} add *αυτοισ*) | *ο* $\overline{ις}$: T^{b} $\overline{ις}$

23. *εν τοισ* (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler aldin Or$^{4,160.\ 209.\ 270}$ etc ... ς (= Gb Sz) om *τοισ* cum minusc vix mu | *εν τω πασχα* (M *-σχασ* nec mutatum) *εν τη εορτη*: a c ff^{2} vg *in* (a *per*) *pascha in die festo* ... b *in diem festum paschae*, e l q cop *in die festo paschae* (q *pascae*), f tantum *in die festo* | *εν τη εορτη* cum ℵALP T^{b}ΓΔΛΠ unc rell etc: B om *εν*, hinc Ln [*εν*] | *αυτου* (aldin post *τ. ση.*) *τα σημεια* (et. Or^{4,160} etc): M 1. 22. 108. 118. 209. al plus^{10} a b e f l (non item c q vg) Ir$^{int\ 147}$ om *αυτου* | *α εποιει*: e *quae faciebat in eos qui infirmi erant*

24. $\overline{ις}$ c. BƀB ... ς *ο* $\overline{ις}$ c. ℵAPΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Or$^{4,160.\ 209.\ 211}$ Did^{trin3,29} Chr^{8,158} Cyr^{4,144} et$^{act\ 49}$ ... T^{b} i^{scr*} e om plane | *επιστευεν* (et. Chr Cyr): A al pauc b Or$^{4,160.\ 209.\ 211.}$ *επιστευσεν* | *αυτον αυτοισ* (A* 253. *εαυτοισ*) cum ℵ*A*BL 253. 440* Or^{4,209} Cyr$^{act\ 49}$ (a e q *se illis*, b *se eis*) ... ς *εαυτον αυτ.* cum ℵ^{c}A^{2}PΓΔΛΠ unc^{9} al pler aldin Or^{4,160} et^{211} Chr^{8,158} Cyr^{4,144} (c f l vg *semetipsum eis*) ... Did$^{tri\ 3,29}$ om *αυτον* | *αυτον* ante *γινωσκ.* (ℵ *γιγνωσκ.*): ℵ om. Cf Latt *eo quod ipse nosset omnes* (*omnia* l) c f l vg (item e *quia ipse sciebat omnes*), sed a b q om *ipse* | *παντασ* et. Or$^{4,160.\ 209.\ 211}$ (uberius tractat^{211}: *ει γαρ παντασ εγινωσκεν, ου μονον ανθρωπουσ, αλλα και τα υπερ τον ανθρωπον εγινωσκε, και παντασ τουσ εξω τοιουτων σωματων* etc) Did$^{tri\ 3,29}$ Cyr^{4,144} ... EFGH 13. 69. 127. 229* 346 al^{40} fere aldin l arm Chr^{8,158} (sed variant cdd) Cyr$^{act\ 49}$ *παντα*

25. *και οτι* (Did^{tri} *και μη χρ. εχειν*): AT^{b} cop syr^{sch} (non item P) om *οτι* | *ου χρειαν*: ℵ *χρειαν ουκ*. Cf c l al vg *opus ei non erat* | *περι του ανθρωπου*: Ln (ex errore de B) om *του* cum Or^{4,160} et^{209} et^{211} bis

III. 1. *ανθρωποσ* (syr^{sch} *erat autem ibi quidam ex*; M ^{mg} eccles et evgll *Ανθρωποσ τισ ην*): M arm aeth (syr^{hr}) praem *τισ*; item e *erat autem*

7, 50 19, 39 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτοσ ἦλθεν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκα-
λοσ· οὐδεὶσ γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν
μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ᾽ αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ Νικόδημοσ· πῶσ δύνα-
ται ἄνθρωποσ γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰσ τὴν κοιλίαν
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἐξ ὕδατοσ καὶ

homo quidam ex | ονομα αυτω (ita ℵ[corr] ante [c]): ℵ* b c f l ονοματι. *nomine* (e *qui vocabatur nicodemus*)

2. προσ αυτον (et. Gb Sz) cum ℵABKLSUVT[b]ΔΛΠ al longe plu b c l q am fu for ing em tol (etc) syr[p] arm aeth Chr[8, 159] Cyr[4, 145] ... ς (= Gb Sz) πρ. τον ιν cum EFGHMΓ al permu a e f vg[ed] cop syr[sch] et[hr] | νυκτοσ: ℵ l ante πρ. αυτ. pon | ραββει cum ℵABEFHΓΛ (cf et. alibi) ... ς Ln ραββι cum GKLMST[b]UΔΠ al certe pler | ουδεισ γαρ: ℵ e και ουδεισ | δυναται ante ταυτ. τα σημ. cum ℵABLT[b] 33. al pauc it (exc q, qui post ποιειν pon) vg cop syr[sch] et[hr] arm aeth Or[4, 270] Chr[8, 160 med] ... ς post ταυτ. τ. σημ. pon cum ΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[p] Chr[8, 160 init] (δυν. ποιησαι, item 1. 118. 209. al pauc) Cyr[4, 145] | τα: L 69. 382. al pauc om | ῃ: L 239. a[scr*] om

3. ις sine articulo cum BEFGKLMT[b]ΓΠ al[40] Cyr[4, 145] ... ς (Gb[o]) praem ο cum ℵAHSUVΔΛ al plu | και ειπ. αυτω (ℵ[c] sic): ℵ* om | γεννηθη ανωθεν: a b e ff[2. vid] q vg *renatus fuerit denuo*, c f g[vid] l *natus fuerit denuo*. Praeterea cf ad v. 5 αναγεννηθη ex Ir. Item cf Iust [apol 1, 61] ubi postquam de baptismi usu exposuit (τροπον αναγεννησεωσ, ον και ημεισ αυτοι ανεγεννηθημεν, αναγεννωνται etc) pergit και γαρ ο χς ειπεν· αν μη αναγεννηθητε, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων, subiungens ex v. 4 οτι δε και αδυνατον εισ τασ μητρασ των τεκουσων τουσ απαξ γεννωμενουσ εμβηναι, φανερον πασιν εστι. Ad haec Iustini cf Cyr[4, 146] ανωθεν δε λεγων την δια πνευματοσ αναγεννησιν etc | ιδειν την βασιλειαν: T[b] εισελθειν εισ την

4. ο νικοδημ. cum ℵAE[2]HKMSUVΓΔΛΠ al pler Cyr[4, 146] ... BE*GL al[20] om ο | γεννηθηναι (A* bis γενηθηναι, item v. 7; Δ -θαναι sec loc): priore loco H 28. add ανωθεν. Similiter e *denuo renasci*, a q *renasci*; contra b c f ff[2.] g vg *nasci*. Sec loco a b e ff[2.] l q *renasci*, c f g vg *nasci* | γερων ων: arm *qui natus sit* | B* νεικοδημοσ, item v. 9 (non item v. 1)

5. ις sine articulo cum ℵAEGHKMSVΓΔΛΠ al plus[60] aldin Cyr[4, 146] ... ς (Gb[oo]) ο ις cum BLU al mu Chr[8, 161]. Praeterea ℵ[ca] (non item [cb]) KL MΠ al[15] fere aldin f m (non item a b c e l q vg) syr[sch] et[p mg] et[hr] cop arm aeth add και ειπεν αυτω (sed ℵ[ca] L f syr[hr] cop[dz] om αυτ.) | αμην αμην: A al pauc om alterum | γεννηθη (AΔ γενηθη): it (exc l

πνεύματοσ, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
6 *τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον*

natus) vg *renatus fuerit* | *πνευματοσ* (sic b c e f l q am fu for ing em foss al): a ff[2] m vg[ed] (et. tol al) aeth Or[int 2,144] et [4,483] *spiritu sancto* | *εισελθειν εισ* (et. ℵ[c]): ℵ*M *ιδειν* (ℵ* *ειδ.*) | *των ουρανων* cum ℵ* c[scr] 26[ev] al pauc e m Iust[apol 1,61] (vide ad v. 3) Docet [267] Homil[clem 11,26] et [epitom 18] Ir (ex cat, cf Harv [498]) Or[int 3,948] et [4,488] Const [6,15,8] Eus[esa 368] Tert[bapt 13] Chr[8,165 bis] et [168]. Cf et. Nonn[3,30] *ου δυναται – νοησαι ουρανιην αιωνοσ ατερμονοσ ηλικα τιμην* ... ς Ln Ti *του θεου* (:: ex versu 3) cum ℵ[c]ABLΓΔΛΠ unc rell al pler it[pler] vg cop syr[utr] et [hr] rell Or[int 2,144] et [4,484. 561] Cyp[128. 186. 279. 314] Nyss[2,801] Chr[8,164] et [165] semel et [171] Cyr[4,146] et [147]. Cf igitur Iust[apol 1,61] (vide ad v. 3) Docet[267] *λεγει ο σωτηρ· εαν μη τισ γεννηθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ουκ εισελευσεται εισ την βασιλ. των ουρανων· οτι το γεγεννημενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν.* Homil[clem 11,26] *ουτωσ γαρ ημιν ωμοσεν ο προφητησ ειπων· αμην υμιν λεγω, εαν μη αναγεννηθητε υδατι ζωντι εισ ονομα πατροσ υιου αγιου πνευματοσ, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Clem[epit 18] *ουτω γαρ ο – θεοσ λογοσ ειπεν ημιν· αμην λεγω υμιν, εαν μη αναγεννηθητε δι υδατοσ και πνευματοσ* (epit. altera add *εισ το ονομα του πατροσ και του υιου και του αγ. πνευμ.*), *ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Ir (ex cat. in libb. Regg. ap Harvey[498]) *καθωσ και ο κυριοσ εφη· εαν μη τισ αναγεννηθη δι υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελευσεται εισ τ. βασ. των ουρ.* Const[6,15,3] *λεγει γαρ ο κυριοσ· εαν μη τισ βαπτισθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελθη εισ τ. βασ. τ. ουρ.*

6. cf Naass[106] *το γεγραμμενον· το γεγεννημενον εκ τησ* usq *πνευμα εστιν.* Item Docet[267] post *των ουρανων* pergitur *οτι το γεγεννημ. εκ τ. σαρκ. σαρξ εστιν.* Item Hipp[noet 16] *το ειρημενον υπο του χυ οτι το γεγενν. εκ του πνευμ. πνευμα εστιν.* Did[tri 2,12] Eus[marc 72] *λεγων· το γεγενν. εκ τησ – πνευμα εστι. πνευμα δε ο θεοσ* (sic). *διο επεται νοειν ωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* Similiter[128] sed post *πνευμα εστι* nil additur nisi *κατα την σωτηριον διδασκαλιαν ακολουθωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* | *γεγεννημενον* bis et. ς et ς[e 1633] etc: ς[e 1624] bis *γεγενημενον*, ut et. Λ (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) Η al aliq *γεγενημενον*, Clem[549] *γεννωμενον* (*καθαπερ το γεννωμενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν, ουτω το εκ πνευματοσ πνευμα*) | *σαρξ εστιν*: 161* add *οτι εκ τησ σαρκοσ εγεννηθη*, item a b e ff[2] l q* (non item c f m q[2] Cyp[279. 314]) harl* bodl syr[cu] Tert[carn 18] Amb[spir 2,646] *quia* (b e q* *quoniam*) *de* (Tert *ex*) *carne natum est* | *εκ του πνευματοσ*: syr[p mg] *ex aqua et spiritu* | *πνευμα εστιν*: 161* add *οτι εκ του πνευματοσ εστιν*, item a e ff[2] m harl* bodl syr[cu] Tert[carn 18] conc[carth] (ap Cyp[331] et ap Routh[3,118]) Hil[987] Amb[spir] al aliq (cf Sab ad h. l.) add *quia* (e *quoniam*) *deus spiritus est* insuperque (ita tantum a harl* bodl syr[cu] Tert conc[carth]) *et ex* (*de*) *deo natus est.* Praeterea Amb[spir 3,11] sic: „Quem locum ita expresse, Ariani, testificamini esse de spiritu, ut eum de vestris codicibus auferatis. Atque utinam de vestris et non

φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶσ ἄν-
θρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον ἕωσ ἄρτι. 11 ταύτην
ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦσ ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ. 12 [19. 7] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰσ Καφαρναοὺμ αὐτὸσ
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰσ ἡμέρασ.
Mt 21, 12 ss Mc 11, 15 ss Lc 19, 45 sq 13 [20. 1] Καὶ ἐγγὺσ ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ

---

e add *quae vinum factum est*, item l *quia de aqua vinum factum est*, item a b syr[p] c.* *et videntes factum mirabantur* (b e cop perg *vocavit autem sponsum* etc)

10. *αυτω*: ℵ om | *τον ελασσω* (G al aliq *-σσων*, X *-σσον*) sine *τοτε* cum ℵ*BLT[b] 57. 67. 248. z[scr] a e ff[2.] l q (q *deinde cum inebriati fuerint homines*) cop aeth Or[int 3, 39] Gaud[serm9] ... ς Ti praem *τοτε*, Ln [*τοτε*] cum ℵ[c]AXΓΔΛΠ unc[9] al pler b c f vg syr[utr] et [hr] arm Chr[8,148] Cyr[4,136] | *συ* sine *δε* cum ABLT[b]XΓΛΠ unc rell al pler c am fu for tol arm Chr Cyr ... ℵGΛ 69. 124. c[scri] al[8] a b e f ff[2.] l q vg[clem] cop syr[sch] et [p] c.* et [hr] aeth Or[int] Gaud *συ δε* (et. *και συ* et *συ ουν* legitur) | *εωσ αρτι*: Γ *εωσ του νυν*

11. *αρχην* cum ABLT[b]Λ 1. 33. 262. arm Or[4,172] Eus[h. e. 3, 24, 11] (sed variant cdd) et[dem 439] Chr[8,140] Chron[398] ... ς *την αρχην* cum AXΓΔΠ unc[9] al pler Chr[8,151] et [152] Cyr[4,136] (Eus[h. e.] cdd) | *εν* (AF *εγ*) *κανα τ. γαλιλαιασ*: ℵ* add *πρωτην* (delet [a]). Similiter f *hoc primum fecit initium signorum Iesus*, q *hoc primum initium fecit Iesus signum* (sic). Pro *initium signorum* b *primum signum*, foss mm *primum signorum*. Praeterea cf huc Epiph[443] *τουτο πρωτον σημειον εποιησεν ο ις, φησιν, εν κανα τ. γαλ.* | *τ. δοξ. αυτου* (ℵ[c]): ℵ* om *αυτου* | *εισ αυτον*: ℵ* post *οι μαθ. αυτ.* pon (ℵ[c] ante pon)

12. *μετα* (H 245. 433. aeth Chr[8, 153] praem *και*) *τουτο* (e *hoc signum*, l *hunc signum*) et. Or[4, 161 bis et 170]: M 124* b f ff[2.] q tol Chr[8, 153] *μεταυτα* | *καφαρναουμ* cum ℵBT[b]X (alibi et. CDRZΔ) it[pler] vg cop Or Epiph Nonn[2, 63] ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] q (*capernaum*; item alibi d *caparnaum*) Chr Cyr | *οι αδελφ. αυτου* cum ℵAXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] b f l vg cop syr[utr] et [hr] arm aeth Cyr[4, 136] ... BLT[b vid] a c e (q om *κ. οι αδ. αυτ.*) Or[4, 160. 161. 186. 249] om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *και οι μαθητ. αυτου* (et. Or[4, 186] Chr Cyr): KΠ* 13. 28. al[2 scr] al[6] Chron[399] ante *και οι αδελφ. αυτ.* pon ... LT[b vid] Or[4, 160. 161. 249] om *αυτου* ... ℵ 74* 89* 234* 245. 249. 440. a b e ff[2.] l q arm plane om | *εμειναν* cum ℵBEH*LMSUVXΓΔΠ al plu it[pler] vg syr[utr] aeth Or[4,160. 168. 169] (Chr[8, 158] *ησαν*) Cyr[4, 136] Chron[399] ... Gb' *εμεινεν* cum AFGH[2]Λ al mu b cop arm syr[hr] Or[4,161] Nonn[2.69] (*ουδε μεν αυτοθι μιμνεν εσ ηματα* etc) | *ου*: X om

13. *και εγγυσ*: ℵ *εγγ. δε* | *ο ις* post *ιεροσολ.* cum ℵBEFKPST[b vid]VXΓΔΛΠ

Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦσ. 14 [21.1] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ πω-
λοῦντασ βόασ καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰσ καὶ τοὺσ κερματιστὰσ
καθημένουσ, 15 καὶ ποιήσασ φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντασ ἐξέ-
βαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ τῶν κολλυ-
βιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰσ τραπέζασ ἀνέστρεψεν, 16 καὶ
τοῖσ τὰσ περιστερὰσ πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου οἶκον ἐμπορίου. 17 [22.10] ἐμνή-

---

al pler a c f l q am for ing tol syr[utr] aeth Or[4,160. 180. 182 sq] et[249] Cyr[4,136] ... GLMU al pauc b ff[2.] vg[clem] cop arm syr[hr] Or[4,186] Eus[ps 368] et[374] Chron[399] post *ανεβη* pon, item e ante *ανεβη* ... Δ sic: *ο ισ εισ ιεροσολυμα ισ* ... 13. 69. 124. 245. 346. Aug[ioh 10, 4] plane om

14. *τ. πωλουντασ*: e *qui vendebant et emebant* :: cf Mt et Mc | *βοασ και προβατα* ℵ[c]; et. Or[4,160. 184. 194] et[saepe] (sed [4,182] *βο. κ. τα προβ.*): ℵ* *και τα προβατα και βοασ*, item a f q *oves et boves*. Cf et. Cyr[abac 551] *προβ. κ. τουσ βοασ*

15. *και ποιησασ -παντασ* (ℵ[c]): ℵ* *εποιησεν - και παντασ*, item a b e ff[2.] l q foss *et fecit - et omnes* (non item c f vg) | *φραγελλιον* (U al pauc *-ελιον*, al aliq *φραγγ.*): GLX 1. 22. 33. al pauc a b c f ff[2.] q (non item e l) vg syr[p ing] et[hr] Or[4,160] (non item [4,180. 249. 270]) Cyr[4,138] et [abac 551] et[zach 677] praem *ωσ* (Cyr[abac] et[zach] *ωσει*) | *εκ σχοινιων*: 33. 71. al pauc ff[2] q *εκ σχοινιου* (*de reste* ff[2.], *de resticula* q) | *τα τε προβ. και τουσ βοασ* (e add *Iesus*, q add *vendentes*, e *qui - vindebant*): accurate *oves quoque et boves* b c f vg ... ℵ* *τα* ([ca] add *και* sed rursus rasum est) *προβ. κ. βοασ*, nec exprim *τε* a e l q | *το κερμα* (G 1. 118. 209. al pauc post *εξεχεεν* pon) cum ℵAPΓΔΛΠ unc[9] (et. ven[ev]) al pler it[pler] vg (*aes* c f ff[2.] l vg; *pecuniam* a; e om *εξεχ. το κερμ. και*, item Cyr[abac 551]) Nonn[2,83] (*εξεχεε χθονι κερμα*) ... BLT[b]X 33. b q cop arm Or[4,160. 162. 180. 184 bis] et [211. 270 bis] Eus[ps 374] *τα κερματα* | *ανεστρεψ.* cum ALPΓΔΛΠ* unc[9] (et. ven[ev]) al pler Or[4,160] et[180] (sed cod bodl *ανετρ.*) et [270] cdd ... BXΠ[2] al plus[10] Or[4,180] cod bodl et [270] ed (ibidem[c] *τασ τραπεζασ ανατετραφθαι*) Cyr[abac 551] *ανετρεψεν* ... ℵ 13. 16. 69[mg] ([txt] *κατορθωσε*) 124. 157. 229** 382. 6[pe] Epiph[148] *κατεστρεψ.*

16. *τοισ τασ περιστ. πωλουσιν* (H *πωλουντασ*, K *-τα* utrumque corrupte): Nonn[2,84] *ανδρι δε πιπρησκοντι πελειαδασ ιαχε φωνην* | *μη* sine copula cum ℵBLPΓΔΛΠ unc[8] (et. ven[ev]) al pler c f am for foss ing tol cop Or[4,160. 180. 270] Eus[ps 368] ... AUX 1. 69. 124. 157 al[25] a b e ff[2.] vid l q vg (et. fu) syr[utr] et[hr] arm aeth Eus[dem 401] et[ps 374] Cyr[hr 115] Cyr[zach 677] Or[int 1,84] et[3,916] praem *και*, hinc Ln [*και*] | *ποιειτε*: KΛ 69. 126 al mu Epiph[148] *ποιητε* | *τον οικ. του πατρ. μου οικ. εμποριου* (E *ενπ.*, M al Eus[dem] *-ρειου*): syr[hr] *domum meam emptionis et venditionis*

17. *εμνησθησαν* sine copula cum ℵBLT[b]X cop (Or[4,186] *ειγε εμνησθησαν* huc non valet) Eus[ps 368] et[374] Cyr[abac 551] ... ς (Gb[o]) add *δε*, Ln [*δε*]

*Ps 68 (69), 9 (10) σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ οἴκου
σου καταφάγεταί με. 18 [23.4] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεισ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖσ; 19 [24.10]
Mt 26, 61 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ
ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσε-
ράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸσ οὗτοσ, καὶ σὺ ἐν τρισὶν
ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; 21 ἐκεῖνοσ δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ
σώματοσ αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ

---

cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler c (b *rememoratus est autem discipulus eius*) vg syr[p] Cyr[4,140]; Μ *δε και* ... e f ff[2.] l q foss syr[sch] et [hr] aeth Epiph[656] (item Nonn[2,88]) *και εμνησθ.* (e *et continuo* etc), a arm Or[4,160] et [180] *τοτε εμνησθ.* (Chr[8,155] *εμν. οι μαθ. αυτ. τοτε*) | *οτι*: Χ om | *γεγραμμ. εστιν* et. Or[4bis] et Eus[ps bis] Cyr[4,140] ... Β Chr[8,155] Cyr[abac 551] *εστ. γεγραμμ.*, Epiph[148] et[656] *ην γεγραμμ.* | ο (Δ om) *ζηλοσ*: Χ t[scr] Or[4,160] (non item [180]. Non huc spectat [186] *ειγε εμνησθησαν οτι ο ζηλοσ* etc) Epiph[148] praem *οτι* | *καταφαγεται* (et. Gb Sz) cum ℵΑΒLΡΤ[b]ΧΓΔΛΠ unc[9] (et. ven[ev]) al plus[150] Or[4,160] et[180] et [186] et [198] Cyr[4,140] et amos[269] et[abac 551] ... ς (= Gb Sz) *κατεφαγε* cum 69. al vix mu (item it vg *comedit me*) Eus[ps 368] et[374] Epiph[148] et[656] (item quae potius ad LXX spectant Or[2,815] et [4,195]. Chr[8,155] fluctuant cdd inter *καταφαγεται, κατεφαγε, κατεφαγησε.*)

18. *ουν* et. Or[4,160]et[196]: 239. syr[sch] *δε* (f *tunc respond.*, e *et iudaei resp.*) ... 3. 33. 69. 126. (om et. *οι* sq) 346. 382. 4[ev] e [scr] b l (hi[2] *responderunt ei Iud.*) cop arm syr[hr] om, hinc Gb[o] | *ειπαν* cum ΒL 33. Or[4,160] et [196] ... ς *ειπον* cum ℵΑΡΤ[b]ΧΓΔΛΠ unc rell al pler | ΑLΡ *διγνυεισ* (ΓΔΛ* ven[ev] al *δικν.*) | *ημιν*: L om

19. ις̅ sine articulo cum ΑΒLΡΧΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Or[4,160. 196] Cyr[4,140] ... ς (Gb[oo]) praem *ὁ* cum ℵΚ (?) 1. 33. 69. al vix mu | *εν τρι.* cum ℵΑLΡΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it vg (Latt *in trib. dieb.* vel *in triduo*) Or[1,468. 757] et[4,196. 199] et saep Eus[ps 465] et[568] Chr[8,155] Cyr[4,141] Ir[int 300] Tert pudi[16] etc ... Β Or[4,198] Tert[res carn 18] Ambrst om *εν*. Cf Ign[intpl 290] (Smyrn[2]) *και δια τριων ημερων εγερω αυτον*

20. *ειπαν* cum Β Or[4,200] ... ς *ειπον* cum ℵΑLΡΧΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] | *ουν*: a *autem* (e aeth *et Iudaei dixerunt*, syr[hr] *et dixer. autem ei Iud.*) ... cop syr[sch] arm om. Praeterea Μ 12. 33. syr[sch] et [hr] arm add *αυτω* | *τεσσερακοντ.* cum ℵΑΒ*GLΜΡΔ ... ς Ln (ex errore) cum Β[3]ΕFΗ ΚSUVΧΓΛΠ (et. ven[ev]) al certe pler | *οικοδομηθη* cum ℵΒ*Τ[b] 33. ... ς Ln *ῳκοδομ.* cum ΑΒ[3]LΡΧ unc rell al pler | *εν τρισιν* cum ΑΒLΡΤ[b]Χ etc ... ℵ a c om *εν* | *εγερεισ*: Τ[b]* 47[ev] al pauc *εγειρεισ*, item b *resuscitas*, e *restauras*

21. *του ναου* et. Or[1,394. 757] et [4,160. 202. 206] et saep Did[tri 2,7,8] ... Ir[int 301] om, item Tert[res carn 18] („quia et scriptura *de corpore*, inquit, *suo dixerat.*“) | *αυτου*: ℵ 47. 63. 253. i[scr] om

μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ.

23 Ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸσ δὲ Ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντασ, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τισ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημοσ ὄνομα

22. *ελεγεν* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^b XΓΔΛ unc[8] (et. ven^ev) al pler it vg cop syr^utr eth^br arm aeth Or^4,160. 202. 208 Cyr^4,142 etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum KΠ al vix mu | *ον ειπ.* cum ℵBLT^b Or^4,160. 199. 202. 208 et 209 ... ς Ti *ω ειπ.* cum AXΓΔΛΠ unc[9] al omn^vid (69. 346. al pauc ^vdtr add *αυτοισ*) | *ο* ις: T^b ις

23. *εν τοισ* (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^b ΓΔΛΠ unc[9] (et. ven^ev) al pler aldin Or^4,160. 209. 270 etc ... ς (= Gb Sz) om *τοισ* cum minusc vix mu | *εν τω πασχα* (M -*σχασ* nec mutatum) *εν τη εορτη*: a c ff^2. vg *in* (a *per*) *pascha in die festo* ... b *in diem festum paschae*, e l q cop *in die festo paschae* (q *pascae*), f tantum *in die festo* | *εν τη εορτη* cum ℵALP T^b ΓΔΛΠ unc rell etc: B om *εν*, hinc Ln [*εν*] | *αυτου* (aldin post *τ. ση.*) *τα σημεια* (et. Or^4,160 etc): M 1. 22. 108. 118. 209. al plus[10] a b e f l (non item c q vg) Ir^int 147 om *αυτου* | *α εποιει*: e *quae faciebat in eos qui infirmi erant*

24. ις c. Bь ... ς ο ις c. ℵAPΓΔΛΠ unc[9] al omn^vid Or^4,160. 209. 211 Did^trin 3,29 Chr^8,158 Cyr^4,144 et act 49 ... T^b ις^scr* e om plane | *επιστευεν* (et. Chr Cyr): A al pauc b Or^4,160. 209. 211. *επιστευσεν* | *αυτον αυτοισ* (A* 253. *εαυτοισ*) cum ℵ*A*BL 253. 440* Or^4,209 Cyr^act 49 (a e q *se illis*, b *se eis*) ... ς *εαυτον αυτ.* cum ℵ^cA^2 PΓΔΛΠ unc[9] al pler aldin Or^4,160 et 211 Chr^8,158 Cyr^4,144 (c f l vg *semetipsum eis*) ... Did^tri 3,29 om *αυτον* | *αυτον* ante *γινωσκ.* (ℵ *γιγνωσκ.*): ℵ om. Cf Latt *eo quod ipse nosset omnes* (*omnia* l) c f l vg (item e *quia ipse sciebat omnes*), sed a b q om *ipse* | *παντασ* et. Or^4,160. 209. 211 (uberius tractat[211]: *ει γαρ παντασ εγινωσκεν, ου μονον ανθρωπουσ, αλλα και τα υπερ τον ανθρωπον εγινωσκε, και παντασ τουσ εξω τοιουτων σωματων* etc) Did^tri 3,29 Cyr^4,144 ... EFGH 13. 69. 127. 229* 346 al[40] fere aldin l arm Chr^8,158 (sed variant cdd) Cyr^act 49 *παντα*

25. *και οτι* (Did^tri *και μη χρ. εχειν*): AT^b cop syr^sch (non item P) om *οτι* | *ου χρειαν*: ℵ *χρειαν ουκ.* Cf c l al vg *opus ei non erat* | *περι του ανθρωπου*: Ln (ex errore de B) om *του* cum Or^4,160 et 209 et 211 bis

III. 1. *ανθρωποσ* (syr^sch *erat autem ibi quidam ex*; M ^mg eccles et evgll *Ανθρωποσ τισ ην*): M arm aeth (syr^hr) praem *τισ*; item e *erat autem*

7, 50 19, 39 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτοσ ἦλθεν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκα-
λοσ· οὐδεὶσ γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν
μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ Νικόδημοσ· πῶσ δύνα-
ται ἄνθρωποσ γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰσ τὴν κοιλίαν
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἐξ ὕδατοσ καὶ

homo quidam ex | **ονομα αυτω** (ita ℵ[corr] ante [c]): ℵ* b c f l **ονοματι**. *nomine* (e *qui vocabatur nicodemus*)

2. **προσ αυτον** (et. Gb Sz) cum ℵABKLSUVT[b]ΔΛΠ al longe plu b c l q am fu for ing em tol (etc) syr[p] arm aeth Chr[8,159] Cyr[4,145] ... ς (= Gb Sz) **πρ. τον ῑν̄** cum EFGHMΓ al permu a e f vg[ed] cop syr[sch] et[hr] | **νυκτοσ**: ℵ l ante **πρ. αυτ.** pon | **ραββει** cum ℵABEFHΓΔ (cf et. alibi) ... ς Ln **ραββι** cum GKLMST[b]UΔΠ al certe pler | **ουδεισ γαρ**: ℵ e **και ουδεισ** | **δυναται** ante **ταυτ. τα σημ.** cum ℵABLT[b] 33. al pauc it (exc q, qui post **ποιειν** pon) vg cop syr[sch] et[hr] arm aeth Or[4,270] Chr[8,160 med] ... ς post **ταυτ. τ. σημ.** pon cum ΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[p] Chr[8,160 init] (**δυν. ποιησαι**, item 1. 118. 209. al pauc) Cyr[4,145] | **τα**: L 69. 382. al pauc om | **ᾖ**: L 239. a[scr*] om

3. **ῑσ̄** sine articulo cum BEFGKLMT[b]ΓΠ al[40] Cyr[4,145] ... ς (Gb[o]) praem **ὁ** cum ℵAHSUVΔΛ al plu | **και ειπ. αυτω** (ℵ[c] sic): ℵ* om | **γεννηθη ανωθεν**: a b e ff[2 vid] q vg *renatus fuerit denuo*, c f g[vid] l *natus fuerit denuo*. Praeterea cf ad v. 5 **αναγεννηθη** ex Ir. Item cf Iust[apol 1,61] ubi postquam de baptismi usu exposuit (**τροπον αναγεννησεωσ, ον και ημεισ αυτοι ανεγεννηθημεν, αναγεννωνται** etc) pergit **και γαρ ο χσ̄ ειπεν· αν μη αναγεννηθητε, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων**, subiungens ex v. 4 **οτι δε και αδυνατον εισ τασ μητρασ των τεκουσων τουσ απαξ γεννωμενουσ εμβηναι, φανερον πασιν εστι**. Ad haec Iustini cf Cyr[4,146] **ανωθεν δε λεγων την δια πνευματοσ αναγεννησιν** etc | **ιδειν την βασιλειαν**: T[b] **εισελθειν εισ την**

4. **ο νικοδημ.** cum ℵAE[2]HKMSUVΓΔΛΠ al pler Cyr[4,146] ... BE*GL al[20] om **ὁ** | **γεννηθηναι** (A* bis **γενηθηναι**, item v. 7; Δ **-θαναι** sec loc): priore loco H 28. add **ανωθεν**. Similiter e *denuo renasci*, a q *renasci*; contra b c f ff[2] g vg *nasci*. Sec loco a b e ff[2] l q *renasci*, c f g vg *nasci* | **γερων ων**: arm *qui natus sit* | B* **νεικοδημοσ**, item v. 9 (non item v. 1)

5. **ῑσ̄** sine articulo cum ℵAEGHKMSVΓΔΛΠ al plus[60] aldin Cyr[4,146] ... ς (Gb[oo]) **ο ῑσ̄** cum BLU al mu Chr[8,161]. Praeterea ℵ[ca] (non item [cb]) KL MΠ al[15] fere aldin f m (non item a b c e l q vg) syr[sch] et[p mg] et[hr] cop arm aeth add **και ειπεν αυτω** (sed ℵ[ca] L f syr[hr] cop[dz] om **αυτ.**) | **αμην αμην**: A al pauc om alterum | **γεννηθη** (AΔ **γενηθη**): it (exc l

πνεύματοσ, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
6 *τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον*

natus) vg *renatus fuerit* | *πνευματοσ* (sic b c e f l q am fu for ing em foss al): a ff[2] m vg[ed] (et. tol al) aeth Or[int 2,144] et [4,483] *spiritu sancto* | *εισελθειν εισ* (et. ℵ[c]): ℵ*M *ιδειν* (ℵ* *ειδ.*) | *των ουρανων* cum ℵ* c[scr] 26[ev] al pauc e m Iust[apol 1,61] (vide ad v. 3) Docet[267] Homil[clem 11,26] et [epitom 18] Ir (ex cat, cf Harv[498]) Or[int 3,948] et [4,483] Const[6,15,8] Eus[esa 368] Tert[bapt 13] Chr[8,165 bis] et [168]. Cf et. Nonn[3,30] *ου δυναται - νοησαι ουρανιην αιωνοσ ατερμονοσ ηλικα τιμην* ... ϛ Ln Ti *του θεου* (:: ex versu 3) cum ℵ[c]ABLΓΔΛΠ unc rell al pler it[pler] vg cop syr[utr] et [hr] rell Or[int 2,144] et [4,484. 561] Cyp[128. 186. 279. 314] Nyss[2,801] Chr[8,164] et [165] semel et [171] Cyr[4,146] et [147]. Cf igitur Iust[apol 1,61] (vide ad v. 3) Docet[267] *λεγει ο σωτηρ· εαν μη τισ γεννηθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ουκ εισελευσεται εισ την βασιλ. των ουρανων· οτι το γεγεννημενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν.* Homil[clem 11,26] *ουτωσ γαρ ημιν ωμοσεν ο προφητησ ειπων· αμην υμιν λεγω, εαν μη αναγεννηθητε υδατι ζωντι εισ ονομα πατροσ υιου αγιου πνευματοσ, ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Clem[epit 18] *ουτω γαρ ο - θεοσ λογοσ ειπεν ημιν· αμην λεγω υμιν, εαν μη αναγεννηθητε δι υδατοσ και πνευματοσ* (epit. altera add *εισ το ονομα του πατροσ και του υιου και του αγι. πνευμ.*), *ου μη εισελθητε εισ την βασιλ. των ουρανων.* Ir (ex cat. in libb. Regg. ap Harvey[498]) *καθωσ και ο κυριοσ εφη· εαν μη τισ αναγεννηθη δι υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελευσεται εισ τ. βασ. των ουρ.* Const[6, 15,8] *λεγει γαρ ο κυριοσ· εαν μη τισ βαπτισθη εξ υδατοσ και πνευματοσ, ου μη εισελθη εισ τ. βασ. τ. ουρ.*

6. cf Naass[106] *το γεγραμμενον· το γεγεννημενον εκ τησ* usq *πνευμα εστιν.* Item Docet[267] post *των ουρανων* pergitur *οτι το γεγεννημ. εκ τ. σαρκ. σαρξ εστιν.* Item Hipp[noet 16] *το ειρημενον υπο του χ̅υ̅ οτι το γεγενν. εκ του πνευμ. πνευμα εστιν.* Did[tri 2,12] Eus[marc 72] *λεγων· το γεγενν. εκ τησ - πνευμα εστι. πνευμα δε ο θεοσ* (sic). *διο επεται νοειν ωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* Similiter[123] sed post *πνευμα εστι* nil additur nisi *κατα την σωτηριον διδασκαλιαν ακολουθωσ και το γεγενν. εκ του θεου θεοσ αν ειη.* | *γεγεννημενον* bis et. ϛ et ϛ[e 1633] etc: ϛ[e 1624] bis *γεγενημενον*, ut et. A (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al aliq *γεγενημενον*, Clem[549] *γεννωμενον* (*καθαπερ το γεννωμενον εκ τησ σαρκοσ σαρξ εστιν, ουτω το εκ πνευματοσ πνευμα*) | *σαρξ εστιν*: 161* add *οτι εκ τησ σαρκοσ εγεννηθη*, item a b e ff[2] l q* (non item c f m q[2] Cyp[279. 314]) harl* bodl syr[cu] Tert[carn 18] Amb[spir 2,646] *quia* (b e q* *quoniam*) *de* (Tert *ex*) *carne natum est* | *εκ του πνευματοσ*: syr[p mg] *ex aqua et spiritu* | *πνευμα εστιν*: 161* add *οτι εκ του πνευματοσ εστιν*, item a e ff[2] m harl* bodl syr[cu] Tert[carn 18] conc[carth] (ap Cyp[331] et ap Routh[3, 118]) Hil[987] Amb[spir] al aliq (cf Sab ad h. l.) add *quia* (e *quoniam*) *deus spiritus est* insuperque (ita tantum a harl* bodl syr[cu] Tert conc[carth]) *et ex* (*de*) *deo natus est.* Praeterea Amb[spir 3, 11] sic: „Quem locum ita expresse, Ariani, testificamini esse de spiritu, ut eum de vestris codicibus auferatis. Atque utinam de vestris et non

ἐκ τοῦ πνεύματοσ πνεῦμά ἐστιν. 7 *μὴ θαυμάσῃσ ὅτι εἶπόν σοι·*
δεῖ ὑμᾶσ γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 *τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ*
τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεισ, ἀλλ' οὐκ οἶδασ πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ
ὑπάγει· οὕτωσ ἐστὶν πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ πνεύματοσ. 9 *ἀπε-*
κρίθη Νικόδημοσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶσ δύναται ταῦτα γενέσθαι;
10 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλοσ τοῦ Ἰσραὴλ*
καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεισ; 11 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λα-*
λοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε. 12 *εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶσ ἐὰν*
εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 *καὶ οὐδεὶσ ἀναβέβηκεν εἰσ*

etiam de ecclesiae codicibus tolleretis. Eo enim tempore quo impiae infidelitatis Auxentius Mediolanensem ecclesiam armis exercituque occupaverat, vel a Valente atque Ursatio nutantibus sacerdotibus suis incursabatur ecclesia Sirmiensis, falsum hoc et sacrilegium vestrum in ecclesiasticis cdd. deprehensum est. Et fortasse hoc etiam in oriente fecistis." Item Fulbert$^{epist\ 1.}$ „Arii auditores quoniam spiritum sanctum deum esse negabant, de evglio eraserunt illud quod salvator ait: Spiritus est deus."

7. *μη*: 69. 440* (al?) syr^{cu} *και μη* | *θαυμασησ*: cf Nonn$^{3, 38}$ *και μη θαμβοσ εχητε* | *υμασ*: 69. 118. al^{12} fere aldin *ημασ*

8. *θελει*: V al pauc *θελη* | *πνει*: L (et. Chr^{8,178} semel) *πνεει* | *αλλ* cum ℵΑLΓΔΛΠ unc rell etc ... B *αλλα* | *και που υπαγ.* cum ℵBLT^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere e g l m am fu em ing harl cop syr^{cu} et^{utr} aeth (Ign philad^{7} ap Dress^{180} *πνευμα θεου – οιδεν γαρ ποθεν ερχεται και που υπαγει και τα κρυπτα ελεγχει*) Ath^{704} Epiph^{896} Nyss$^{2, 801}$ Chr$^{8, 173}$ Cyr$^{4, 148}$ Hil^{1143} al ... Ln *η που υπ.* cum A c^{scr} (al?) a b c f ff$^{2.}$ q vg (et. for al) syr$^{p\ mg}$ et^{hr} arm Rebapt (ap Cyp^{364} et^{366}) Amb^{spir} al | H 69. *γεγεννημενοσ* | *εκ του πνευματοσ* (f g l q vg syr^{utr} et^{hr}; aeth add *sancto*): ℵ a b e ff$^{2.}$ m (non item c f g l q) foss mm syr^{cu} Hil^{1143} al *εκ του υδατοσ και του πνευματοσ*, *ex* (*de*) *aqua et spiritu* (Hil add *sancto*)

9. *νικοδημοσ*: B* *νεικοδ.* Cf ad v. 4

10. *ις* sine articulo (Gb Sz) cum ABLΓΔΛΠ unc rell al longe plu ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum ℵ 69. al vix mu | T^{b} om *απεκρ. ις*

11. *αμην αμην*: L* alterum om | *εωρακαμεν* cum ℵABUΓΛΠ al plu ... EG HKLMT^{b}VΔ al permu *εορακ.*

12. *και*: 13. 69. 124. tol cop om | *ου πιστευετε*: KH 22. 239. 382. 440. al^{10} cop pers^{w} syr^{hr} Epiph^{89} petav Aug *ουκ επιστευσατε* (97. *ουκ επιστευετε*) | *πωσ*: s add *δε* | *υμιν* sec: EH al^{9} a e ff$^{2.}$ foss arm pers^{p} om | *πιστευσετε* cum ℵABELSUVΔ*Π^{2} al plu it vg cop etc Epiph^{89} cdd et^{dind} Chr$^{8, 176}$ ... GHKMΓΔ^{2}Π* 1. 22. 28. 69. 124. al plus^{50} Chr$^{mosc\ 3}$ Epiph^{petav} Cyr$^{4, 150}$ *πιστευσητε* ... T^{b}Λ al aliq b ff$^{2.}$ l foss cop^{ds} *πιστευετε*

τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσ, ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 καὶ καθὼσ Μωϋσῆσ ὕψωσεν τὸν ὄφιν *Nu, 21 8. 9
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτωσ ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα
πᾶσ ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτωσ γὰρ ἠγά-
πησεν ὁ θεὸσ τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν,
ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώ-
νιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν εἰσ τὸν κόσμον

---

13. ο ων (Δ* 44[ev] om; e Zen *qui erat*) εν τω ουρανω (80. 88. εκ του ουρανου) cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al fere omn it vg cop[wi] et[schw] syr[cu] et[utr] et[hr] arm Hipp[noet4] (Lag[46] add τισ ουν ην εν ουρανω αλλ η λογοσ ασαρκοσ, αποσταλεισ ινα δειξη αυτον επι γησ οντα ειναι και εν ουρανω;) Dion[alex] (ep contr Paul[samos6] resp p.[288] ed[paris] 1624) Did[tri 3,9] Epiph[486] Chr[8, 177. 178] Thdrt[3,570] et[4,226. 1049. 1153] Cyr[4, 150] Or[int 2,72] et[4,622] („non dixit *qui fuit*, sed *qui est in caelo*) Novat[96] Hil[32] (ps[2,11] non abest ergo a caelo - est tamen cum haec loqueretur in caelo") et[514] et[1045] (trin[10] „quod autem in caelis est, naturae semper manentis potestas est") Lcif[151] Iac[nisib 8,9] (*qui erat re ipsa in caelo*) ... ℵBLT[b] 33. cop[dz] aeth Cyr[act 62] Or[int 3, 114] (certe non add, nec magis Eus[ps 403] et ecl[82]) om; hinc Gb[o] et Ti[synops] om

14. μωυσησ cum ℵBKLST[b]Π 33. al permu ... ς μωσησ cum ΑΕGΗΜUVΓΔ Λ al plu (de vv et pp vide alibi) | υψωθηναι δει et. Perat[134] (και ον τροπον υψωσε μωυσησ τον οφιν etc) Eus[ps 551] et ecl[24] Epiph[274] Chr[8, 178] Cyr[4, 151] Thdret[1, 201] et[4, 205] Or[int 3, 396] Cyp[294] ... Α 26[ev] a Lcif[151] δει υψωθ. (33. υψωθ. post ανθρωπου pon)

15. εν αυτω cum ΒT[b] c g l am em fu ing mt harl Fulg, item L Thdrt[4,205] επ αυτω ... ς εισ αυτον cum ℵΓΔΛΠ unc[9] al fere omn a b e f q vg[ed] (et. for al) Chr[8,179] Cyr[4,151] et[act62] Thdrt[1,201] et[4,383. 660] Lcif[151] (Cyp *in filium*); item Α επ αυτον, ita Ln ... 47[ev*] om [semel] | εχη (Ε FΗΜSΓΛ al plus[30] εχει) ζω. αιω. cum ℵBLT[b] 1. 22. 33. 118. 124. 161. 209. a f syr[cu] et[hr] cop arm[zoh] aeth[ro] Cyr[act 62] Nonn[3, 78] Cyp[294] Lcif[151] ... ς (Gb[00]) praem μη αποληται αλλ (Γ αλλα), item Ln [μη αποληт. αλλ], cum ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler b c e ff[2.] g l q vg syr[utr] arm[usc] aeth[ppl] Chr[8,179] Chr[4,151] Thdrt[1,201. 2, 1578. 4,205]

16. τον υιον absque αυτου cum ℵ*Β ... ς Ln Ti add αυτου cum ℵ[c]ΑLT[b] unc rell al omn[vid] it vg etc | 13. 346. 382. μονογενην | εδωκεν (ℵ* om, suppl[a]; 33. add εισ τον κοσμον): ff[2.] *mitteret* (Ath[535] απεστειλεν ex cdd[pl]), e *mitteret in hunc mundum* (v. 17 om *in hunc mu.*), gat mm tol *daret pro saeculo* (tol *mundo*) | εισ αυτον (et. Eus[marc 67. 72. 86] Chr[8,179] Cyr[4,152] et[879] etc) ... L επ αυτω, T[b] επ αυτον ... 47[ev] om [semel] | μη αποληται (ΓΜ al mu απωλ., Γ al sic etiam ante; Α απολλυηται) αλλ (Β αλλα) et. Eus[marc 86] Cyr[4, 879] etc ... syr[cu] Eus[marc 67] et[72] om | εχη: ΕFΗΜΓΛ al permu εχει

17. τον υιον absq αυτου cum ℵBLT[b] 1. 22. 118. 209. 262. Cyr[4, 154] com et[act 67] Victorin Fulg ... ς Ln Ti add αυτου cum ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler d it vg rell Chr[8, 182] Cyr[4, 154] txt Tert[prax 21] Lcif[151] Hil[130. 895]. Cf

12, 47 ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι᾽ αὐτοῦ. 18 ὁ
πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι
μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον
καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ
αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φα-
νερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

---

huc Naass[125] *ου γαρ ηλθεν ο υιος του ανθρ. εις τον κοσμον απολεσαι τον κοσμον, αλλ ινα σωθη ο κοσμ. δι αυτου.*

18. *ο πιστευων*: d praem *propter hoc*, item a Lcif[151] *ideo* | *αυτον*: Λ al[7] Chr[8,184] Cyr[4,154] *τον υιον* ... Or[4,210] (*φησι γαρ ο κυριος· ο πιστευων εις εμε ου κρινεται. ουχι δε· ο πιστευων εις το ονομα μου ου κρινεται*) et[2,761] *εις εμε*, item Ir[int 325] („et propter hoc dominus dicebat" etc) Or[int 4,484] Hil[24. 126] al *in me* | *ο μη* sine copula cum ℵB ff[2.] l Or[2,761] (*περι ων ειρηται· ο μη* etc) Tert[prax 21] Cyp[278. 315] ... Ln o [*δε*] *μη*, ς Ti *ο δε μη* cum ALT[b]ΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] d it[pler] vg rell (syr[sch] *et qui non*) Ir[int 325] Or[int 4,484] Lcif[151] Chr[8,184] Cyr[4,154] et[act 68]

19. *οι ανθρωποι* (syr[cu] *mundus*): ℵ ante *ηγαπησαν* pon | *μαλλον* et. Clem[80] Eus[marc 88] al Ir[int 325] Hil[24. 25] al: ℵ Or[prov] (Notitia[97]; contra Mai[26] ex caten ante *σκο.*) Cyr[4, 154] (non[68]) Hil[73] post *το σκοτος* pon; e Cyp[315] ante *ηγαπησαν* (*dilexerunt*); 1. 118. 209. al pauc ante *οι ανθρωπ.* | *αυτων πονηρα* (Gb″) cum ℵABGKLT[b]UΛΠ al[20] c d f ff[2.] (e *eorum opera iniqua*) vg Ath[499] Chr[8,185] Cyr[4,68] ... ς *πονηρα αυτων* cum EFHMSVΓΔ al plu Amb[ps 1,762] (*mala ipsorum opera*) ... a q Lcif *opera illorum* (q *eorum*) *mala*; b *malae operae eorum*, l *mala opera eorum*

20. *γαρ* et. Ir[int 325] (Or[prov] ap Mai[2], sed totus locus deest in Notitia[77]): Chr[8,185] *δε* ... E a Lcif[151] om; item (quae nil probant) Or[2,653] et[4,256] | *και ουκ ερχ. πρ. το φως* (ℵ[c], et. Ir[int 325] Or[int 2,53]): ℵ* al aliq c Lcif[151] om (:: propter *ομοιοτελευτον*) | *τα εργ. αυτου* cum ℵBLT[b]ΓΔΛ unc[8] al pler it vg rell Cyr[4,155] Ir[int] Or[int] Lcif ... AKΠ 1. al[10] Chr[8,185] *αυτου τα εργα*. Praeterea LΔ 13. 33. al[15] cop arr sl add *οτι πονηρα εστιν* (L confuse *πον. εστ. οτι*), item d *de luce*, item Or[int 2,53] *et videantur si in deo sunt gesta*

21. ℵ* om *ο δε ποιων* usq *εργ. αυτου* propter *ομοιοτελ.*, suppl[c] | *αυτου τα εργα* cum ℵ[c]ABT[b] unc rell al pler c ff[2.] g am fu for ing gat mm mt ... LU 33. 69. al pauc a (*manifestetur opus eius*) b d e f l q vg[ed] Cyr[4,154] Ir[int 325] Lcif[151] *τ. εργ. αυτ.* | *θεω*: 13. 69. al[25] praem *τω* | *ειργασμενα* (al pauc *εργ.*, L *εργασαμενα*): ℵ* *ειργασμενον* (ℵ[a] *-μενα*). Cf Lcif[151] *quoniam in deo est factum* (praecedit *ut manifestentur opera eius*), item Ir[int 325] *quoniam in deo est operatus* (praecedit *ut manifestentur opera eius*); a *quoniam in deo est factum* (vide ante) :: hinc nescio an ℵ* scripturam evglstae servaverit.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ
τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 $^{25.3}$ ἦν δὲ καὶ Ἰωάννησ βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺσ τοῦ Σαλείμ,
ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
24 $^{26.4}$ οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένοσ εἰσ τὴν φυλακὴν Ἰωάννησ.
25 $^{27.10}$ ἐγένετο οὖν ζήτησισ ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-
δαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰωάννην καὶ
εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃσ ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
μεμαρτύρηκασ, ἴδε οὗτοσ βαπτίζει καὶ πάντεσ ἔρχονται πρὸσ αὐτόν.
27 ἀπεκρίθη Ἰωάννησ καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωποσ λαμβάνειν
οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 $^{28.1}$ αὐτοὶ

22. ο ις: ΑΠ al^{5} om ὁ | ηλθεν (c e f ff^{2} q vg *venit*, b *profectus est*): 33. απηλθεν, d *exivit*, a l *exiit*, foss *exiebat* | και εβαπτιζεν: b om (l* *et baptizabantur ab eo*, omissis ην δε usq και εβαπτιζοντο. l^{2} vero post *et baptiz. ab eo* suppl *erat autem* usq *et baptizabantur*)

23. ιωαννησ (Β -ανησ) cum ℵALΓΔΛΠ unc rell al pler Or^{4,162} etc ... Β 44^{ev} ο ιω. | βαπτιζων: 1. ο βαπτ. | εν αινων: e *in eremo*, f *in deserto* | σαλειμ cum ℵBLT^{b}ΓΔΠ unc^{8} al plu it vg etc Or$^{4,162\ sq}$ Eus$^{hist\,3,24,11}$ (ap Burton et Heinich.) etc: Α σαλλειμ ... UΛ 1. 69. 262. al plus^{70} aldin cop Eus$^{edd\ pler}$ Cyr^{4,156} Nonn$^{edd\,3}$ σαλημ (Gb′)

24. εισ την φυλακην: E*M (et. ven$^{ev\,g}$) 1. 22. 235. d*^{scr} 2^{pe} Or^{4,163} (non item ^{4,162}) Eus$^{hist\,3,24,11}$ (cdd^{pauc} την) om την | ιωαννησ (-ανησ Β y^{scr}) sine articulo cum ℵ*Β 47^{ev} p^{scr} Eus^{hist} ... ς Ln Ti ο ιω. cum ℵ^{c}ALΓΔΛΠ unc rell al pler Or^{bis} Cyr^{4,156}

25. εγενετ. ουν (ℵ^{c}): ℵ* 47. b vg^{cle} cop^{wi} syr^{cu} et^{sch} et^{hr} εγ. δε | ζητησισ (ℵ^{c}): ℵ* συνζητησισ | ιωαννου (syr^{p} *eius*, certe ap Whit.): Β των ιωανου. Praeterea syr^{sch} *inter unum discipulorum Iohannis* | ιουδαιου (et. Gb Sz) c. ℵ^{c}ABLΓΔΛ*Π* unc^{8} (et. ven^{ev}) al^{125} aldin syr^{sch} et^{p} (add c.* *quodam*) arm^{zoh} Chr^{8,191} Cyr^{4,175} Nonn^{3,127} (εβραιου μετα φωτοσ) ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ιουδαιων c. ℵ*GΛ^{2}Π^{2} (sed restitutum -ου) 1. 13. 69. 124. al d it vg syr^{cu} cop arm^{usc} aeth go Or^{4,162} Cyr^{4,157} (:: omnino igitur certe pari antiquitate praestat lectio ιουδαιων)

26. ηλθον et ειπον cum ℵAB^{3}LT^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} ... Ti ηλθαν et ειπαν cum Β* (ηλθαν et. Chr$^{mosc\,1}$) | προσ τον: 1. 106. s^{scr} om τον | ραββει cum ℵABDEHΓΛ etc (et. go, syr$^{p\ mg\ gr}$ ραββη) ... ς Ln ραββι c. EGKLMSUVΔΠ al certe pler | ιδε: D 1. 209. ιδου

27. απεκρ. ιωαννησ (Β -ανησ, Μ 33. al pauc ο ιω.) και ειπεν: syr^{cu} *dixit illis Iohannes* | λαμβανειν (ℵ λαβειν): LΛ 13. 33. 69. 124. 157. 262. c^{scr} al aliq c e (*facere quicquam a se*) cop syr^{sch} et^{p} et^{hr} (non item ^{cu}) arm aeth Eus$^{luc\,200}$ Chr^{8,192} (non item ^{191} et $^{semel\,192}$) add (vel praem ut 124. Chr) αφ εαυτου :: cf 5,19 | ουδεν: Β c^{scr} Chr$^{8,192\ semel}$ syr^{cu} ουδε εν | εαν: Β αν | αυτω (Ε 87. αυτο): F al^{2} om. Praeterea 13. 69. 124. (b *desuper* pro εκ του ουρανου) add ανωθεν, item Eus^{luc} post εκ τ. ουρ.

1, 20 ὑμεῖσ μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστόσ, ἀλλ' ὅτι
ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 29. 10 ὁ ἔχων τὴν νύμ-
φην νυμφίοσ ἐστίν· ὁ δὲ φίλοσ τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼσ καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
3, 23 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενοσ ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆσ γῆσ ἐκ
τῆσ γῆσ ἐστὶν καὶ ἐκ τῆσ γῆσ λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενοσ

---

28. *μοι* (1. 124. 209. al pauc *εμοι*) cum ABDGKLST[b]UΔΛΠ al plu it vg rell Eus[luc 200] Chr[3, 192] Cyr[4, 158] Cyp[293] al ... ℵEFHMVΓ al plus[60] aldin harl om | *ειπον*: B syr[hr] add *εγω*, T[b vid] syr[cu] praem *εγω*. Praeterea e Cyp[293] Firmic[27] (ed. Bursian) add *eis qui missi sunt ab hierosolymis ad me.* | *ουκ ειμι εγω* cum ℵABLT[b] unc rell al omn[vid] b e f ff[2.] g q vg[cle] Eus[luc] Chr ... c am fu for foss ing tol Cyr[4, 158] *εγω ουκ ειμι*, atque sic Ln ex errore de B ... D a (*quia dixi vobis non sum* etc) l syr[cu] (vide ante) Cyp Firmic om *εγω* | *εκεινου*: S 245. *αυτου*

29. *εστηκωσ*: D Thdot[clem 985] (sed liberrime *του νυμφιου δε φιλοσ, εστωσ εμπροσθ. του νυμφωνοσ, ακουων τησ φωνησ του νυμφιου* etc l) Or[luc] (ap Gall[14, 96] *ο δε φιλοσ του νυμφιου εστωσ χαρα χαιρει*) *εστωσ* | *αυτου*: ℵ post *εστηκ.* pon (*ο εστηκ. αυτου και ακουων*)

30. *εκεινον*: H add *δε* | *δε*: G syr[p] om

31. *ο ων* (ℵ[c] Or[4, 302] etc): ℵ*D a b l q[mt] Quaest[91] (opp Aug[3, 2912]) syr[hr] *ο δε ων*, syr[cu] et[sch] *και ο ων* | *εκ* post *ων* (et. Or[2, 613] et[4, 302] et[cat ox] ad Eph[222], item ℵ[c]): ℵ* a e *επι* (a *super terram*, e *supra terram*), D 13. 69. *απο* | Λ om (per incuriam) *εκ τησ γησ* ante *εστιν και*, syr[hr] om *εκ τ. γ. εστιν και εκ τ. γησ* (transiluit a *γησ* primo ad tertium), g l mm (non item vdtr syr[cu]; nec huc valet Or[2, 613] ubi post *ουτε γαρ γη ουτε ο εκ γησ χοϊκοσ διηγησασθαι δυναται δοξαν θεου* libere additur *ο γαρ ων εκ τησ γησ, εκ τησ γησ λαλει.*) om *εκ τησ γησ εστιν και*, item[vid] Or[int 3, 121] („qui non loquuntur caelestia, sed terrena. *Qui est ex terra, de terra loquitur; qui de caelo venit, super omnes est, et quod vidit et audivit testificatur*") Tert[orat 1] (*qui de terra est*, inquit, *terrena fatur, et qui de caelis adest, quae vidit ea loquitur*) et[baptism 10] („dicendo: *qui de terra est, de terra loquitur, qui de supernis venit, super omnes est*") ; *ερχομενοσ* sine *επανω* etc cum ℵ*D 1. 22. 118. 2[pe] a b e f ff[2.] l syr[cu] arm (Or[4, 302] comm *ει τοινυν ο εκ τησ γησ εκ τησ γησ λαλει, και ο εκ του ουρανου ερχομενοσ, ο εωρακε και ηκουσε, τουτο μαρτυρει, ζητησεισ τοινυν* etc, sed ante exscribens textum cum ς facit) Eus[marc 87] (*ο ειπων· ο ανωθ. ερχομενοσ επαν. παντων εστιν, και ο εκ του ουρανου ερχομενοσ ο εωρακ. κ. ηκουσε μαρτυρει*) Nonn[3, 155] (*οσ δε δι αιθεριου θεοδεγμονοσ ικετο κολπου, φθεγγεται ουρανοθεν τοπερ εκλυεν, ουδε τισ αυτου μαρτυριην ζαθεην επιδεχνυται* etc) Tert[orat 1] (vide ante; nec contra valet [bapt 10]; verba enim *qui de supernis venit* etc non *ο εκ του ουρ. ερχομ.* etc reddunt, sed *ο ανωθ. ερχομ.* etc, etsi post *loquitur* ponuntur) Hil[6] Quaest[91] ... ς (sed Gb[00]) Ln Ti add *επανω*

32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ
οὐδεὶσ λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν
ὅτι ὁ θεὸσ ἀληθήσ ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ, τὰ ῥή-
ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα.
35 [30. 8] ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ 5, 20
αὐτοῦ. 36 [31. 10] ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ
ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει
ἐπ' αὐτόν.

παντων εστι cum ℵ[c]ABLT[b]ΔΛΠ unc[9] al pler c f g q vg syr[utr] et[hr] cop aeth go Or[4,302] semel (vide ante) et[cat] (ad Eph[222]) et[int 3,121] Chr[8,197] Cyr[4,165] Aug[ioh 14,7] et[8] auct[vocat 1,9] et[20] Hier[eph] (:: pro ratione testimoniorum *επανω παντων εστιν* additum vdtr ut responderet verbis *εκ τησ γησ εστιν*. Quae sententia eo confirmatur quod *και* ante *o εωρακεν* etc etiam a testibus gravibus omittitur *επανω παντ. εστ.* tuentibus.)

32. *o* (ℵ[b] vel[a]; ℵ* *ον*) *εωρακ.* (*εω-* ℵABDMSUVΓΛΠ[2] al pl; EFGHKLΔΠ* al mu *εορ.*) sine copula cum ℵ (*et rell) BDLT[b] 1. 22. 33. 118. 209. 2[pe] a b e l syr[cu] et[hr] cop arm pers[p] (Or[4,302] ex ed. Huet. om *και* etiam eo loco quo *επαν. παντ. εστ.* retinet) Eus[marc 87] Nonn[3,155] (Cyr[4,165] vid) Tert[orat 1] Hil[6] Quaest[91] ... ς (sed Gb[oo]) praem *και*, Ln [*και*] cum ΑΓΔΛΠ unc[9] al pler c f ff[2] (*et quod vidit et quod audivit*) g q vg syr[utr] aeth go Or[4,302] (ed. Delar., vide ante) et[cat] (ad Eph[222]) et[int 3,121] Chr[8,197] Aug[ioh 14 bis] | *μαρτυρει* cum ℵD 1. 22. 28. 118. a b e ff[2] l cop syr[cu] et[sch] arm aeth Eus[marc] Or[int] (Tert[orat] vide supra) Hil[6] Quaest[91] ... ς (sed Gb[oo]) Ln Ti praem *τουτο* cum ABLT[b] unc rell al pler (69. *εκεινο*) c f g q vg syr[p] et[hr] Or[4,302 bis] et[cat] Chr[8,197] Cyr[4,165] Aug[ioh 14 bis]

33. *λαβων*: A 12. 59. 124. 230. c[scr] 8[pe] Cyr[4,166] et[167] *λαμβανων*

34. *εκ μετρου* (Or[2,599] *ταχα το μετρον ου προσ αυτην την γνωσιν ονομαζεται, αλλα παρα τον υποδεχομενον, τω μη ειναι αυτον μειζονοσ δεκτικον. και γαρ ο υιοσ αυτοσ μεν αμετροσ εστι, μετρειται δε* etc): U 12. 40. 63. 253. 254. aldin *εκ μερουσ* | *διδωσιν* sine additam cum ℵBC*LT[b] 1. 33. b e f l Cyr[4,169] ... ς (sed Gb[oo]) add *o θεοσ*, Ln [*o θεοσ*] cum AC[2]DΓΔΛΠ unc[9] al pler a c ff[2] g q vg syr[utr] cop (*deus enim non* etc) aeth Or[2,599] et[int 2,381. 4,523] Chr[8,199] Did[tri 2,6,2] Cyr[hr 274] Aug[ioh 14,10] | *το πνευμα*: B* om, suppl[2] mg

35. *δεδωκεν* (et. Eus[marc 74. 88] et[luc 200]): DK 131. *εδωκεν*

36. *o πιστευων* (et. Ir[int 282] Eus[luc 200] Bas[bapt 638. 657] Cyp[296], item *δια τουτο φησιν· ο πιστ.* Clem[115]): D praem *ινα* posteaque *εχη* habet | *o απειθων* cum ℵ* a e ff[2] l Tert[prax 2] Cyp[296] ... ς Ln Ti *o δε απειθ.* (13. 69. al pauc *απιστων*, item Chr[8,201] et. [mosc 5], sed non[202 bis]) cum ℵ[c]ABCDLT[b] unc rell al omn[vid] b c f q vg syr[p] (syr[cu] et[sch] *et qui*) cop aeth Ir[int 282] Bas[bapt 638. 657] Chr[8,201. 202] Cyr[4,173] | *τω υιω*: Γ add *αυτου* | *ουκ*: DΔΛ Ign[intpl 324] cod *ουχ* | *οψεται* et. ℵ* et[c] Ign[intpl 324] (ad

IV.

1 Ὡσ οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦσ
πλείονασ μαθητὰσ ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννησ, 2 καίτοιγε Ἰη-
σοῦσ αὐτὸσ οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 $^{32.7}$ ἀφῆκεν
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 4 $^{33.10}$ ἔδει
δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆσ Σαμαρίασ. 5 ἔρχεται οὖν εἰσ πόλιν

Eph^{5}) Const^{5,20,6} Bas$^{2,217.\ 430.\ 623.\ 469}$ et$^{bapt\ 638.\ 657}$ Tert^{prax} etc ... ℵ^{a} Ir$^{int\ 282}$ Cyp^{296} εχει (e *habebit*) | ζωην cum ℵABCDT^{b} etc ... EF HLM al^{50} fere Ign$^{int pl\ 324}$ Const^{5,20,6} Bas$^{2,217.\ 430.\ 469.\ 623}$ et$^{bapt\ 638.\ 657}$ Chr^{8,201} et$^{bis\ 202}$ Cyr^{4,178} Thdrt^{4,383} την ζωην | μένει hoc accentu KHKSV etc, *manet* a c d f ff$^{2.}$ l q vg syr^{cu} et^{p} arm ... MΓΠ al permu b e g cop syr^{sch} aeth Ir$^{int\ 282}$ Tert$^{prax\ 2}$ Cyp^{296} μενεῖ, *manebit*. Idem editum in Bas$^{2,217.\ 430.\ 623}$ (non ^{469}) et$^{bapt\ 657}$ (non ^{638}) Cyr^{4,174} (non Chr$^{8,201.\ 202}$): hinc Gb' μενεῖ | επ αυτον: ℵ b ante μενει pon. Praeterea post haec e add *Et post haec traditus est iohannis* (syr$^{p\ mg}$ *-nnes*), atque eadem prorsus syr$^{p\ mg}$ praebet.

IV, 1. ο ιϲ cum ℵDΛ 1. 22. 118. 209. 2^{pe} al plus^{20} a b c e ff$^{2.}$ l vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ txt}$ cop arm Chr^{8,203} ... ς Ln Ti ο κυριοσ cum ABCLT^{b} unc rell al pler f q syr$^{p\ mg}$ aeth Nonn^{4,1} (κοιρανοσ) Cyr^{4,175} (:: ο κυρ. ad vitandam repetitionem eiusdem nominis ιυ inlatum vdtr. Ceterum ad hunc appellationis κυριοσ usum apud Ioh non conferri possunt nisi 6, 23 ευχαριστησαντοσ του κυριου 11, 2 η αλειψασα τον κυριον μυρω 20, 18 οτι εωρακ. τον κυριον 21, 12 ειδοτεσ οτι ο κυριοσ εστιν. quorum locorum rationem nonnihil a 4, 1. differre apparet) | οτι (69. add ο) ιϲ: Λ 262. al^{8} (non iidem atque qui ο ιϲ pro ο κυρ. praebent) syr^{sch} om ιϲ | ῆ (et. B^{2}): AB*GLΓ 262. al pauc (item Or^{4,249}) om

2. καιτοιγε: C καιτοι | ιϲ αυτοσ et. a b e f q ... ADKΠ al^{10} ff$^{2.}$ l gat mm Chr^{8,203} Cyr^{4,175} αυτοσ (K al Chr add ο) ιϲ ... 251. c vg syr^{cu} om

3. την ιουδαιαν et. c f q Or^{4,249} etc: D 1. 13. 69. 106. 124. al^{25} a b e ff$^{2.}$ l foss gat mm arm aeth add (a d praem) γην :: ut 3, 22 | παλιν cum ℵB^{2}CDLMT^{b} 1. 33. 69. 124. 346. al vix mu a b c e f ff$^{2.}$ l vg cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth Nonn^{4,9} Cyr^{4,175} ... Gb^{o} Ti om cum AB*ΓΔΛΠ unc^{8} al plus^{120} aldin q syr^{p} (Or^{4,249} liberrime αφιεισ την ιουδαιαν και απερχομενοσ εισ την γαλιλαιαν etc) Chr^{8,203} (ανεχωρησεν απο τησ ιουδαιασ και ηλθεν εισ την γαλιλ.)

4. διερχεσθαι: Λ 124. ερχεσθαι | σαμαριασ cum ℵCDE*LΓΔ al mu ... ς Ln Ti -ρειασ cum ABE^{2}FGHKMSUΛΠ al plu. Item vv sqq, nisi quod v. 5. Γ σαμαρειασ confirmat; versu vero 7. σαμαριασ cum ℵDFL* al mu dedimus, ς Ln Ti -ρειασ cum rell. Cf ad Lc 17, 11 ubi σαμαριασ ex ℵAB*EFLXΔ edidimus. In Actis eandem formam ubique (septies) tuentur ℵDE, quater accedente C, semel A et H

5. ερχετ. ουν (C^{3} F al pauc arm om, e f l *autem*; syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth *et venit*): C^{3} (quocum facit M$^{mg\ eccles}$) FHU al plus^{20} e add ο ιϲ |

τῆσ Σαμαρίασ λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 *ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ*
οὖν Ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπορίασ ἐκαθέζετο οὕτωσ ἐπὶ τῇ
πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. 7 *ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆσ Σαμαρίασ ἀντλῆ-*
σαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· δόσ μοι πεῖν. 8 *οἱ γὰρ μαθηταὶ*
αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰσ ἀγοράσωσιν.

σαμαριασ: vide ad v. 4 | *συχαρ* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDLΓΔΛΠ unc rell (i. e. ^{9}) al pler aldin a b (*esychar*) e (*sycar*) f l q am fu for harl ing sah cop Chr^{8,204} Cyr^{4,176} ... ς^{e} *σιχαρ* cum 69. al ut vdtr pauc c vg^{clem} Nonn^{4,15} (certe sic editum nec notatur varietas scripturae). Cf Hier quaest Hebr. in Gen^{48,22} (pag^{374}): *hebraice Sichem dicitur, ut Joh. quoque evglsta testatur, licet vitiose ut Sichar legatur error inolevit.* Similiter adnotat de nominib. Hebr.^{98}: *corrupte autem pro Sichem - ut Sichar legeretur usus obtinuit.* At in Eus^{onomast} ap Larsow et Parthey p. 346 *συχαρ* legitur additis his: *προ τησ νεασ πολεωσ πλησιον του χωριου ου εδωκεν ιακωβ ιωσηφ τω υιω αυτου, εν η ο χσ κατα τον ιω. τη σαμαρειτιδι παρα τη πηγη διαλεγεται· και εισετι νυν δεικνυται.* | *ὃ* cum ℵABC^{2}T^{b}ΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu (r 69. *ω*) aldin Cyr^{4,176} ... Gb Sz Ln Ti *οὗ* cum C*DLMS 1. 28. 33. 157. 209. al^{25} Chr^{8,204} | *ιωσηφ* cum ACDLΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} ... ℵB *τω ιωσηφ*

6. *ουν*: V al^{5} d ff^{2} sah syr^{sch} (hiat^{cu}) arm Ir^{219} (*ουδ αν ιω. -ειρηκει· ο δε ισ κεκοπιακωσ εκ τησ οδοιπορ. εκαθεζετο*) *δε* ... 69. om | *ισ*: Λ *κυριοσ* | *ουτωσ* (B h. l. *ουτω*) et. c f g q vg syr^{p} sah cop: 1. 69. 118. 124. a b e ff^{2} l foss gat mm syr^{sch} et^{hr} arm aeth om | *επι τη πηγη* et. Or^{4,215} et ^{prov} (Notitia^{84}) Chr^{8,206} Thdrt$^{4,191.\ 271}$ Cyr^{4,177} ... L *επι την πηγην* | *ωρα*: b cop^{dz} add *δε* (e syr^{p} c. ob. *et erat hora*) | *ωσ* (Gb″) c. ℵ*et^{cb}ABCDLΠ^{2} (sed restitutum *ωσει*) 33. b^{scr} ... ς *ωσει* cum ℵ^{ca}ΓΔΛΠ* unc^{9} al pler (sed H* 69. al^{2} *ωσ η*) Or^{prov} Chr Cyr ... sah cop non exprim. Praeterea syr^{cu} singula transp sic, ut verba *επι τη πηγη* excipiat versus 8: *Ac discipuli eius* etc; tum sequitur: *Et cum sederet Iesus erat hora quasi sexta,* deinde: *Et mulier venit ex Samaria* etc.

7. *ερχεται*: a b e ff^{2} l q syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *et venit*; f *venit autem* (sah *quaedam mulier autem*) | *γυνη*: ℵ b *τισ γυνη*, *quaedam mulier*, item sah cop | *σαμαριασ*, ς Ln Ti *-ρειασ*: vide ad v. 4 | *πειν* (ℵ* *πιν*) cum ℵ* B*C*DL (hiat h. l. T^{b}) ... ς Ln (ignorans testes formae *πειν* praeter D) *πιειν* cum ℵ^{c}AB^{3}C^{3} (*πειην*) ΓΔΛ (*ποιειν*) Π unc^{6} al omn^{vid}. Cf Herodian. *ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντεσ· πεῖν βούλομαι, μονοσυλλάβωσ· δέον λέγειν πιεῖν, δισυλλάβωσ. μόνωσ γὰρ οὕτωσ καὶ παρὰ τοῖσ ἀρχαίοισ πᾶσιν εἴρηται.* Item Anthol. Pal. 11, 140 *οἷσ οὐ σκῶμμα λέγειν· οὐ πεῖν φίλον.* Cf ad 9 et 10.

8. *απεληλυθεισαν* (EFHKΓ al mu *-θησαν*, 69. al^{10} fere *-θασιν*, Λ* *-θασαν*): L Chr^{8,206} (non item^{208}) *απηλθον* ... 1. 118. *απελυθεισαν* | *την πολιν*: Δ om *την*

9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτισ· πῶσ σὺ Ἰουδαῖοσ ὢν παρ' ἐμοῦ
πεῖν αἰτεῖσ γυναικὸσ Σαμαρίτιδοσ οὔσησ; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεισ τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίσ ἐστιν ὁ λέ-
γων σοι· δόσ μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησασ αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι
ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεισ, καὶ
τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεισ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ
μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἰακώβ, ὃσ ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
αὐτὸσ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

9. *λεγει* sine copula cum ℵ*V* 1. 61. 229* 2[pe] al[15] fere syr[cu] et[sch] cop arm aeth Cyr[4,179] ... ς (sed Gb[0]) Ln Ti add *ουν* cum ℵ[c]ABCDL(T[b vid]) unc rell al pler it vg sah syr[p] (syr[hr] *et dixit*) | *η σαμαριτισ*: syr[hr] om | *σαμαριτισ* cum ℵCDLT[b] al pauc ... ς Ln Ti -*ρειτισ* cum ABΓΔΛ Π unc rell (sed HMΛ al -*ρειτησ*) al pler. Item -*ριτιδοσ* cum ℵDLΔ (hiat T[b]) al pauc[vid] ... ς Ln Ti -*ρειτιδοσ* cum ABCΓΔΛΠ unc rell etc. Cf et. ad Lc 9, 52 ubi *σαμαριτων* tuentur ℵACLXΓΔΧ, item ad 10, 33. 17, 16. Infra ad vv. 39 et 40. 8, 48. Act 8, 25. | *πωσ*: D a b e ff[2] l (non item c f g q vg) syr[cu] arm post *συ ιουδ. ων* pon (*tu cum sis Iudaeus quomodo*) | *πειν* (ℵ*AL *πιν*, ita Ln) c. ℵ*AB*C*DLT[b] ... ς *πιειν* c. ℵ[c]B[3]C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] | *ουσησ* hoc loco cum ℵABC*LT[b] 33. Cyr [4,179] ... ς ante *γυναικ. σαμαρ.* pon cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg ... D arm om. Praeterea post haec verba non addidimus *ου γαρ* etc (:: pro glossa habuit Wassenbg[48]) cum ℵ*D a b e ... ς Ln Ti add *ου γαρ συγχρωνται* (Ti *συνχρ.* cum ℵAB*CLΔ; T[b] hiat; A al *συχρ.*) *ιουδαιοι σαμαρειταισ* (LΔ -*ριταισ*) cum ℵ[a]ABCLT[b] unc rell al omn[vid] c f ff[2] g q vg rell Or[4,219] et[353] Chr[8,208] Cyr[4,180]

10. *ις*: DΠ[2] (sed rursus o deletum) 13. 69. 80. *ο ις* | *ηδεισ*: A *ειδεισ* | *πειν* (ℵ* *πιν*) cum ℵ*B*C*DLT[b] ... ς Ln (ex errore ut v. 7) *πιειν* cum ℵ[c]A B[3]C[3]ΓΛ (*ποιειν*) ΔΠ unc rell al omn[vid] | *αυτον* (et. Or[4,212. 217. 219. 363] Eus[dem 293. 488] etc): Naass[121] (*ει ηδεισ τισ εστιν ο αιτων, συ αν ητησασ παρ αυτου, και εδωκ. αν σοι πιειν ζων υδωρ αλλομενον*) *παρ αυτου* | *εδωκ. αν* (et. Naass[121] Or[ter] Eus[dem] Cyr[glaph 122] etc): L 69. 235. 253. al[2 scr] Or[4,219] Cyr[4,180] om *αν*. Ceterum cf ad h. l. Pist[374].

11. *η γυνη* cum ℵ[c]ACDLT[b] unc rell al omn[vid] it vg etc ... ℵ* *εκεινη*, B plane om | *ουτε* (et. Or[4,217. 219. 245. 363] et prov in Notit[80]): D *ουδε* | *ποθεν* absque *ουν* cum ℵD c[scr] a b e ff[2] l foss syr[cu] et[sch] et[hr] sah ... ς Ln Ti add *ουν* cum ABCLT[b] unc rell al pler c f g q vg syr[p] cop aeth Or[4,363] Chr[8,209] Cyr[4,181] | *το υδ. το ζων* (et. Or[4,363]; libere[217] *το ζων υδωρ*): D 49. 91. *υδωρ ζων*

12. *ημων*: Λ* om | *ιακωβ* (l. *του ιακ.*): M *αβρααμ* | *οσ*: ℵ *οστισ* | *εδωκεν* (Or[4,212] etc): C 69. Or[4,224] *δεδωκεν* | *το φρεαρ*: 69. 124. 249. 254. c[scr] a (*puteum nobis hunc*) e f ff[2] l (*hunc puteum*) q (non b c) foss gat tol syr[cu] et[sch] (non[p] nec[hr]) cop (non sah) arm aeth Chr[8,209] Cyr[4,181] (non item Or[4,224]) add *τουτο* | *και αυτοσ* (ℵ[c]): ℵ* *αυτοσ και* | *τα θρεμμ. αυτου*: D om *αυτου*

13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶσ ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ
τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃσ δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατοσ οὗ ἐγὼ
δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ
ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατοσ ἁλλομένου εἰσ 7, 3
ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δόσ μοι τοῦτο
τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει
αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπε-

---

13. ι̅ς̅ cum ℵABCDLT[b]ΓΔΠ* unc[9] al plu Chr[8,211] Cyr[4,181] ... ς (= Gb Sz) ο ι̅ς̅ cum AΠ[2] (sed ο rursus deletum) al vix mu Or[4,212] | *απεκρ. ι̅ς̅ κ. ειπ. αυτη*: syr[cu] *respondit illi Iesus*

14. *οσ δ αν πιη* (E*HΓ al Eus[ps 174] *πιει*) et. ℵ[c] Or[3,521] et [4,212. 214] Eus[esa 367] et [586] et [ps 174] Chr[8,211] Cyr[4,182] ... ℵ*D *ο δε πινων* (Or[prov] ap Mai [7,42] *καθωσ αυτοσ ο χ̅σ̅ φησιν· ο πινων εκ του υδατοσ* etc, item Eus[ps 87] *και αυθισ· ο πινων εκ του* etc), d *qui autem bibit* | *ου*: E *τουτου* scripturus erat | *ου μη διψ.* usq *δωσω αυτω* cum ℵABC[3]DLT[b] unc rell al pler it[pler] vg rell Or[3,521 bis] et ex Heracl[4,220] Eus[ps 87] Chr[8,211] Cyr[4,182] Nonn[4,65] Or[int 4,512] Cyp[106] etc ... C* 13. 108. i[scr] al[5] l sah sax Or[4,212] et [214] Eus[esa bis] et [ps 174] Amb[spir 632] om (:: est *ομοιοτελευτον*), hinc Ln [*ου μη – δωσ. αυτω*] | *ου μη*: D om *μη* | *διψησει* c. ℵABDLM T[b]Γ (Δ *διψει*) 1. 28. 124. 131. 157. al[20] aldin Or[3,521 bis] et ex Heracl [4,220] Chr[8,211] Thdrt[1,613. 1036] et [2,103] Cyr[4,182] ... ς *διψηση* cum C[3]ΛΠ unc[8] al plu Or[prov] ap Mai Eus[ps 87] Thdrt[2,1039] | *ο υδωρ ο εγω δωσ. αυτω*: e m[106] om (item Thdrt[2,103]) | *εγω* sec cum ℵDMT[b] 22. 33. 69. c[scr] 10[pe] al[6] a b f ff[2.] g vg (et. am for fu) syr[p et hr] (anceps syr[sch]) arm Or[int 2,441] Thdrt[1,1036] et [2,1039] ... ς Ln Ti om cum ABCLΓΔΛΠ unc[8] al pler c q em ing tol Chr[8,211] Cyr[4,182] | *αυτω* sec: ℵ Quaest[6,40] om; item om *αυτω* pr e (qui om *το υδωρ ο εγ. δω αυτ.*) Or[int 3,401] (om ut e) Cyp[106] (non habet *αλλα το* etc) Hil[169] (post *quam ego dedero* pergit libere: *flumina de ventre eius fluent aquae vivae salientis in vitam aeternam*) | *εν αυτω*: a e *illi*

15. *διψω* (et. Or[4,217. 220. 363]): D *δειψησω* | *διερχ-* cum ℵ*B Or[4,217 ter] et [363] (:: *ερχ-* si scriptum fuisset, quis tandem *διερχ-* maluisset?) ... ς Ln Ti *ερχ-* cum ℵ[c]ACDΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] Or[4,220] Chr[8,213] Cyr[4,183] | *-ρχωμαι* cum ℵ*ACDSUVΓΔΠ al pl Or[4,417 ter] et [363] Chr[8,213] Cyr[4,182] ... Ti *-ρχομαι* cum ℵ[c]BEFGHKLMΛ al pl aldin

16. *λεγει αυτη* sine additam cum BC* 33. a Or[4,218] et ex Heracl[221] ... ℵ*AΠ* 1. al pauc add ι̅ς̅, hinc Ln [ι̅ς̅], ς add ο ι̅ς̅ cum ℵcC[2]DLΓΔΛΠ[2] (sed ο rursus erasum) unc[9] al pler Or[4,219] Cyr[4,182]; item add *Iesus* it[pler] vg sah cop (*dicit Ies. ei*) syr[cu] (*Iesus dic. ei*) syr[utr et hr] rell | *τον ανδρ. σου* c. ℵACDLΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[4,215] et [221 bis] (ex Or et Heracl) Chr [8,215 semel] Cyr[4,183] ... Ti *σου τον ανδρ.* cum B 69. 74. 248. 254. 32[ev] 60[ev] g[scr] (6[pe] *σου τ. αν. σου*) Or[4,218. 219] et [semel 221] Chr[8,214] et [semel 213]

17. *απεκρ. η γυνη και ειπεν*: ℵ* nil nisi *απεκρ. η γυνη* (:: quod commendatur similibus locis 9, 11 et 25), syr[cu] *illa ait ad eum*, Chr[8,214] *η δε*

κρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ·
καλῶσ εἶπεσ ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρασ ἔσχεσ,
καὶ νῦν ὃν ἔχεισ οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲσ εἴρηκασ.
19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτησ εἶ σύ. 20 οἱ
πατέρεσ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖσ λέγετε
ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐστὶν ὁ τόποσ ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν

φησιν, Cyr[4,183] *λεγει αυτω η γυνη* | *και ειπεν* (c f vg *et dixit*, c q *dicens*) sine additam cum ℵ[c]ADKLMSUVΓΔΛΠ al plu c e f q vg cop syr[p] Or[4,218. 219] ... BCEFGH al[40] a b l sah syr[cu] et[sch] arm aeth add *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | *ανδρα ουκ εχω* cum ℵC*DL 142. Cyr[4,183] ... ς Ln Ti *ουκ εχω ανδρ.* cum ABC[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg Or[4,218] et[219] Chr[8,215] | *ειπεσ* cum ℵB* Chr[8,214] (et.[mosc4]) Cyr[4,183] ... ς Ln Ti *ειπασ* cum AB[3] CDLΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] (:: *συ ειπασ, καλωσ ειπασ* Mt 26, 25 et 64 Lc 20, 39 legitur, sed nusquam *ειπεσ* substitutum est.) Praeterea Heracl ap Or[4,221] *αληθεσ ειρηκασ* pro *καλ. ειπεσ* (*ειτα προσ τουτο· αληθεσ ειρηκασ οτι ανδρα ουκ εχεισ, φησιν·*) | *ανδρα*: 142. 245. 247. 258. 60[ev] b c g vg sah cop Or[4,219] d com (non item[b txt]) Aug[ioh 15,20] post *εχ.* pon | *εχω* cum ABCLΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] f g q (a non liquet) vg Or[4,219bis] Chr[8,214] Cyr[4,183] Aug[ioh 15,20] ... ℵD b c e l gat mm Heracl ap Or[4,221] *εχεισ*

18. *πεντε*: Heracl ap Or[4,221] *εξ* (*παρα δε τω ηρακλεωνι ευρομεν· εξ ανδρασ εσχεσ, και ερμηνευει γε την υλικην πασαν κακιαν δηλουσθαι δια των εξ ανδρων* etc) | *νυν*: E* om | *αληθεσ* cum ABCDLΓΔΛΠ unc[8] al fere omn; etiam a e ff[2.] l (sed l* *verbum*) *verum*; b c f g q vg *vere* vel (ita b) *vero* ... ℵE (omnino sic) t[scr] *αληθωσ*

19. *κυριε* (et. ℵ[c]) ℵ* om | *συ* (et. Or[4,222. 279]): D a b e l Hil[804] om

20. *εν τ. ορει τουτω* cum ℵABCD[gr]LΓΔΛΠ unc[9] al plu aldin c f ff[2.] l q vg syr[p] arm Or[4,222] et[224] Chr[8,216] Cyr[4,184] Thdrt[4,381] Hil[804] ... ς (= Gb Sz) *εν τουτω τω ορ.* cum minusc vix mu a b d e syr[cu] et[sch] et[hr] Or int[1,50] Tert[marc 4,35] | *ο τοποσ* (it vg *est locus ubi adorare oportet* vel similiter): ℵ om. Similiter Tert[marc 4,35] *quia Hierosolymis oportet adorare.* | *προσκυν. δει* cum ℵABC*DL 33. b c f (ff[2.] g ut vdtr) q (l *ubi adorant*) vg Or[4,222 bis] et[int 1,50] Cyr[4,184] Hil[804] ... ς (= Gb) *δει προσκυν.* cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler e syrr sah cop arm Epiph[677] Thdrt[4,381] Chr[8,219] ([216] *χρη προσκ.*) Tert[marc 4,35]

21. *πιστευ. μοι γυναι* hoc ordine (Gb'') cum ℵBC*L 253. 259. g[scr] b q sah aeth syr[hr] Or[4,225] et Heracl[ibidem] Ath[545] Chr[8,219] et[220] et[1,793] Cyr[4,184] et[633] et[ador 2] Hil[804] ... ς Ln *γυναι πιστ. μοι* cum AC[3]DΓΔ (om *μοι*) ΛΠ unc[8] (F om *γυν.*) al pler c e f l (a non satis liquet) vg cop syr[cu] et[utr] arm Chr[8,218 txt] Thdrt[2,1675] | *πιστευε* cum ℵBC*DL 1. 22* 69. sah (graecis litteris) Or[4,225] et Heracl[ibidem] Ath[545] Cyr[4,184] et[ador 2] ... ς *πιστευσον* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler Chr[8] et (ed. Montf *πιστευον*)[1] Cyr[4,633] | *οτε*: AVΓΔ 69. al[10] *οτι* | *τω ορει τουτω*: D a b e syr[cu]

τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοισ προσκυνήσετε τῷ πατρί.
22 ὑμεῖσ προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖσ προσκυνοῦμεν ὃ οἴδα-
μεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται
ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτουσ
ζητεῖ τοὺσ προσκυνοῦντασ αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεόσ, καὶ τοὺσ
προσκυνοῦντασ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει
αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίασ ἔρχεται, ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ·
ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-

---

et[sch] Hil[804] *τουτ. τ. ορ.* | *προσκυνησετε* (1. e[scr] *-σητε*): 69. 124. cop arm Or[1,686] et[4,223] (at[4,224 sq] *-σετε* quater) *προσκυνησουσι*

22. *εστιν*: 69. *εγενετο και εστιν* | *ο οιδαμεν*: Epiph[677] *α οιδ.*

23. *αλλα* cum ℵABD ... ς *αλλ* cum CLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *τω πατρι*: 69. add *μου* | *και γαρ ο πατ. τοιουτ. ζητ. τ. πρ. αυτον* (*αυτον* et. ℵ[c]; ℵ* 254. al pauc *αυτω*, Γ *αυτων*) et. Or[4,229] Ath[545] Chr[8,220] Cyr[4,191] Hil[804] ... 1. 22. om. (At non huc valet Tert[orat 28] *veniet hora - in spir. et veritate. Deus enim spiritus est, et adoratores itaque tales requirit.* Extrema enim respondent verbis de quibus quaeritur.) Praeterea post *προσκ. αυτ.* 124* a b add *εν πνευματι*, *in spiritu*

24. *πνευμ. ο θε. και τουσ προσκ.* [*αυτον*]: haec propter *ὁμοιοτελ.* G 69. 131. 229. al pauc om. Totum versum syr[cu] sic reddit: *Deus enim spiritus est, et illi qui adorant eum spiritu, etiam oportet eos adorare qui adorant eum spiritu et veritate.* Quae quidem mire confusa sunt. | *τουσ προσκυνουντασ* sine *αυτ.* c. ℵ*D* d ff[2] Heracl ap Or[4,234] (*το δε· τουσ προσκυν. εν πν. και αληθ. δει προσκ.*, *σαφηνιζειν νομιζων φησιν, αξιωσ του προσκυνομενου* etc) Novat[trin 2] (Gall[3,291]) ... ς Ln Ti add *αυτον* (251. al pauc Eus[marc 5] *αυτω*) cum ℵ[c]ABCD[2]L unc rell al omn[vid] it[pler] vg rell Or[4,230] Eus[dem 18] et[marc 5. 108. 178] Ath[545] Chr[8,221] Tit (Gall[5,334]) Cyr[4,191] Hil[804] | *εν πνευμ. και αληθ.* (et. ℵ[c]): ℵ* *εν πνευματι αληθειασ* | *προσκ. δει* cum ℵ*D a Novat[trin 6] Victorin[ari 4,4] (Gall[8,188]) Hil[831] ... ς Ln Ti *δει προσκ.* cum ℵ[c]ABCL unc rell al omn vid it[pl] (e om *adorare*) vg Or[1,441. 686] et[4,230. 234] et[alib] Or[int 1,49. 50] Eus[dem] et[marc] Cyr[ador 2] al Hil[804] :: cf ad v. 20, ubi similiter plerisque *δει προσκ.* placuit

25. *οιδα* (et. Or[4,8. 236] Chr[8,221]) ... ℵ[c]GLΛ 13. 33. 69. al[10] sab cop syr[p mg] arm aeth Or[4,23] Cyr[4,191] Nonu[4,125] (*ἐδάημεν*) *οιδαμεν* | *μεσσιασ* (D *-ειασ*) cum ℵABCDHKLMΔΠ[2] al sat mu it vg etc ... Gb'' *μεσιασ* (c[scr] *-ειασ*) cum EGSUVΓΛΠ* al[60] aldin sah[gr] cop[gr] syr[p mg gr]. Cf et. ad 1, 42 | *ο λεγομ.* $\overline{\chi\varsigma}$: syr[cu] et[sch] om (non item syr[p] et[hr]) | *αναγγελει* (ℵ[c] Or[4,8. 23. 236. 237] etc): ℵ*D[gr] *αναγγελλει* | *απαντα* cum ℵBC* 1. Or[4,8. 236. 237] ... ς Ln *παντα* cum AC[2]DLΓΔΛΠ unc[8] al pler (69. *τα παντ.*) Or[4,23] Chr[8,221] Cyr[4,191] | *ημιν*: U al aliq *υμιν*

26. *ο* $\overline{\iota\varsigma}$: A om *ὁ*

σοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι
εἶπεν· τί ζητεῖσ ἢ τί λαλεῖσ μετ᾽ αὐτῆσ; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρί-
αν αὐτῆσ ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃσ εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα·
μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ
ἤρχοντο πρὸσ αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ λέγοντεσ· ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν

---

27. *επι τουτω* cum ℵ^{c}ABCGHLMSVΓΔΛΠ al pler Chr^{8,222} Cyr^{4,193} ... ℵ*D cop *εν τουτω* (d *in hoc*) ... EKU 69. 124. al^{20} Or^{4,287} *επι τουτο* ... it^{plor} vg sah *continuo* vel *statim* | *ηλθ-* cum ℵ^{c}ABCDL etc, it^{pl} vg *venerunt* ... ℵ* *επηλθ-*, item e q *supervenerunt*. Praeterea *-λθαν* cum ℵ* B* ... ς Ln Ti *-λθον* cum ℵ^{c}AB^{3}CDL unc rell al omn^{vid} | *εθαυμαζον* cum ℵABCDGKLMΠ al^{15} fere it vg cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm Or$^{4,237.\ 238}$ Chr^{8,222} Cyr^{4,193} ... ς (= Gb Sz) *εθαυμασαν* cum ESUVΓΔΛ al plu sah syr^{p} | *ειπεν* sine additam cum ABCL unc rell al omn^{vid} c f l q vg sah syr^{utr} et^{hr} Or^{4,237} Chr^{8,222} Cyr^{4,193} ... ℵD a b ff^{2} foss syr^{cu} cop aeth auct$^{sing\ cler}$ add *αυτω*, item e *mulieri*, arm *ex eis* | *τι ζητεισ η τι λαλ. μετ αυτησ* (e om *μετ αυτ.*): syr^{cu} *quid quaesivit illa? aut, quid illi dicebas?*

28. *την υδριαν*: Δ om *την* | *αυτησ*: D *εαυτησ*, 126. om | *η γυνη*: D b e (*mulier autem demisso urceo abiit in*) l q sah (*mulier igitur ponens hydr. suam intravit*, item basm) arm (item syr^{cu} et^{p}) ante *την υδρ.* pon ... 244. syr^{hr} om

29. *παντ. α* cum ℵBC* a d e q sah cop basm syr^{cu} et^{sch} aeth Or^{4,238} cdd ... ς Ln Ti *πα. οσα* cum AC^{3}D^{gr}LΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b c f (g ff^{2} ut vdtr) l vg Or^{4,238} ed et^{239} et^{279} Cyr^{hr144} Chr^{8,225} Cyr^{4,194} | *ουτοσ* (et. Or^{4,238} et^{saep} Cyr^{hr} etc): it^{plor} vg *ipse* ... D *εκεινοσ*, item q *ille*

30. *εξηλθον* (L e *εξηρχοντο*) sine copula cum ABLΓΔΠ* unc^{8} al^{100} a^{vid} (nisi est *et exierunt*) c g am fu for em ing tol arm Or^{4,240} Chr^{mosc2} (Chr^{8,226} et. ^{mosc4} om versum) ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ℵΛ 1. 69. al mu e f l q vg^{cle} sah Cyr^{4,195}, item Π^{2} cop basm Or^{4,241} add *δε* ... CD b syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth *και εξηλθον*, hinc Ln [*και*] *εξηλθ.*

31. *εν* sine copula cum ℵBC*DL a^{vid} c e g l vg basm syr^{hr} Or^{4,241} et^{242} ... ς add *δε*, Ln [*δε*] cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b f ff^{2} m^{106} q cop syr^{cu} (sed om *εν τω μεταξυ*) et^{p} Or^{4,242} Chr^{8,226} Cyr^{4,195} ... syr^{sch} arm aeth Aug$^{ioh\ 15,31}$ *και εν τω μετ.* | *ηρωτων* (C 69. 60^{ev} *-τουν*, E al pauc *-τον*, item ELΓ al *εν το*) et. Or^{4,241} et^{242} (*διατι δε αυτον ηρωτων, και ουχι ελεγον αυτω, αξιον ιδειν*): Δ 262. *παρεκαλουν*. Cf Chr^{8,226} *το ηρωτων ενταυθα παρεκαλουν εστι τη εγχωριω αυτων φωνη.* | *αυτον*: GΔ om | *οι μαθηται* et. Or$^{4,241.\ 242}$: ΓΠ^{2} (sed rursus deletum est) 28. 33. 124. al plus^{50} e f q foss cop basm syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth Chr^{8,226} Cyr^{4,195} add *αυτου* | *λεγοντεσ· ρα. φαγε*: syr^{cu} *ut ederet cum illis panem* | *ραββει* cum ℵBCDEHΓΔ ... ς Ln *ραββι* cum AGKLMSUVΛΠ al certe pler

ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸσ
ἀλλήλουσ· μή τισ ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸσ θερι-
σμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰσ

33. *ελεγον* (ℵc): ℵ* b Quaest[6,40] *λεγουσιν*, d *dicent* | *ουν* et. ℵc c f ff[2] g l m[106] vg syr[p] sah cop Or[4,245] etc: D[gr] a b q syr[hr] *δε* (aeth *et dicebant*) ... ℵ* d e syr[cu] et[sch] om | *οι μαθητ.* (syr[cu] om *οι μα.*, a b c e ff[2] q sah cop syr[utr] add *αυτου*) *πρ. αλληλουσ*: 13. 69. 124. cop *πρ. αλλ. οι μαθηται* ... D[gr] *εν εαυτοισ οι μαθ.* Latini pro *πρ. αλληλ.* sic: *ad invicem* a c d e f vg; b l *ad alterutrum*; ff[2] *intra semetipsum*; q *inter se*, m[106] *inter semetipsos* | *φαγειν*: basm add *dixerunt ei eius discipuli: Rabbi, ede.*

34. *λεγει*: v[manu rec] *εφει* | *αυτοισ*: Λ *αυτη* | *ποιω* c. ℵΑΓΔΛ unc[7] al pler Or[3,97] Hipp[fragm] (ed. Lag[201,5]) Bas[2,484] et[586] Chr[8,226] c Antioch[1138] ... Gb″ Ln *ποιησω* cum BCDKLT[b]Π al[8] Clem[125] Or[3,720] et[4,245 ss] (et. Heracl[248]) Chr[8,226 d] Cyr[4,197] (:: propter *τελειωσω*. Cf. et. 6, 36.)

35. *ετι* cum ℵABCT[b]ΓΔΛΠ[2] unc[8] 1. 33. al plu it vg cop syr[utr] et[hr] arm aeth Or[4,249. 250. 251] Chr[8,226] Hil[941] ... DLΠ* 13. 28. 69. al[60] fere syr[cu] Or[4,248 bis] et[250 bis] et[251] et[alibi] Chr[mosc 3] Cyr[4,198] om, hinc Gb⁰ | *τετραμηνοσ* cum ℵABCDLT[b]ΓΔΛΠ unc[8] al[160] aldin Or[4 octies] Chr[mosc 4] Cyr[4,198] ... ς (= Gb Sz) *τετραμηνον* cum H al vix mu Chr[8,226 ed] | *ιδου λεγω υμιν* et. Or[4,248. 251. 252. 256] Chr[8,226] Cyr[4,199] Ir[int 259] Aug[ioh 15, 32] ... 1. 22. 108. 118. 124. 301[txt] Or[4,780] nota (ex Philocalia) et[cat ox] (in ep ad Rom[20]) et Or[int 4,512] om

35. 36. *ηδη* (ℵ*BMΠ* al nec ante nec post interpg): cum seqq coniunximus (probante Schulzio) cum ℵcAC*DEL 33. al b d l q (item e, etenim *iam qui metit* nemo ex Latinis qui cum antecedd coniungunt) syr[cu] (*και ηδη*) Ir[int 259] (post *albae sunt ad messem* pergit: *Nam [Iam?] messor mercedem accipit*) Eus[esa 426] (*ελεγεν· επαρατε τουσ – προσ θερισμον.* Non addit ad haec *ηδη*) Cyr[4,199] (in comm quidem non attingit) Thdret (ut Eus)[1,1398] et[2,233] ... ς Ln cum antecedd coniungunt cum C²GHKSUΓΔΛΠ[2] al plu cop[edd] syr[p] (item qui ante *πρ. θερισμ.* ponunt 254. c f ff[2] vg syr[sch]; Aug[ioh 15, 32] ante *albae sunt*) Or[1,219] et[3,158] et[4,248. 250 ss] et[580] nota Eus[dem 440] ... a m[112] (pergit: *sicut autem qui metet mercedem accipiet*) cop[dz] syr[hr] arm aeth Chr[8,226 sq] Hil[78. 443. 941. 1014] plane om

36. *ο θεριζων* ab initio sine *και* cum ℵBC*DLT[b] 8. 17. 33. a b e l q (m vide ad v. 35) cop[dz] Ir[int 259] (vide ante) Or[1,219] et[4,253. 254. 256. 258] Cyr[4,199] ... ς (= Gb) *και ο θεριζων*, Ln [*και*] *ο θερ.* cum AC²ΓΔΛΠ unc[8] al pler c f ff[2] vg cop syr[cu] (*και ηδη*, vide ante) et[sch] arm aeth (*quoniam et is qui*) Cyr[hr 299] Chr[8,227] (:: cohaeret cum *ηδη* ad antecedd tracto)

ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν
γὰρ τούτῳ ὁ λόγοσ ἐστὶν ἀληθινόσ, ὅτι ἄλλοσ ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
ἄλλοσ ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶσ θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖσ
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν κόπον αὐτῶν
εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰσ αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆσ γυναικὸσ μαρτυρού-
σησ ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡσ οὖν ἦλθον πρὸσ

36. *ινα και* cum ℵADΓΔΛΠ unc^{7} al pler a b c f (ff^{2}· g ut vdtr) l q m^{112} (*sicut autem qui metet mercedem accipiet et colliget fructum in vitam aeternam: et qui seminat gaudebit simul cum eo qui metet*) vg syr^{cu} et sch aeth Ir$^{int\,259}$ Chr^{8,228} ... BCLT^{b}U 1. 33. 67. e g cop syr^{p} et^{hr} arm Heracl^{260} Or$^{4,253\cdot\,256\cdot\,258\cdot\,259}$ et Heracl^{260} Cyr^{4,199}om *και* | *ομου χαιρη* (D *χαρη*, vide post): EKΓΛΠ* al permu *ομου χαιρει*. Praeterea D syr^{cu} et^{sch} et^{p*} (ap White) et^{hr} basm arm aeth Ir$^{int\,259}$ *ομ. χ.* (*adgaudeant* Ir^{int}) post *και ο θεριζων* pon

37. *ο λογ. εστιν* et. e g (e *verbum est verum*, g *verb. verum est*) basm Or ^{4,260} bis Chr^{8,228} Ir$^{int\,261}$ (*sermo est verus*) ... D 301. p^{scr} al pauc b c q vg (hi^{4} *est verbum verum*) a f ff^{2}· l m (a d l m *est enim verbum veritatis*, f ff^{2}· *enim est verbum veritatis*) cop arm Heracl$^{orig\,4,260}$ Ir$^{int\,259}$ (*est sermo verus*) *εστιν ο λογοσ* (Cyr^{4,199} *ο λογ. αληθι. εστ.*) | *αληθινοσ* (AΔΔ *-θεινοσ*) sine articulo (Gb') c. ℵBC*KLT^{b}ΔΠ* 1. 22. 33. al^{20} Or^{4,260} et Heracl^{ibid} Chr$^{mosc\,6}$ Cyr^{4,199} ... ς Ln (sciebat tantum omittentes articulum c Or) Ti *ο αληθινοσ* cum AC^{3}DΓΛΠ^{2} unc^{7} al pler Chr^{8,228} (*ο αληθησ*). Pro *αληθιν.* habent *αληθησ* 1. 22. al pauc Chr | *σπειρων*: K inepte *θεριζων*

38. *απεσταλκα* cum ℵD ... ς Ln Ti *απεστειλα* (C *αποστειλ.*) cum ABCL T^{b} unc rell al omn^{vid} Or$^{4,252\cdot\,258\cdot\,261}$ Chr^{8,228} Cyr^{4,200} (:: similiter Ioh *απεσταλκα* vdtr scripsisse quamvis multi ac plurimi dissentiant 5, 36. 7, 29. 20, 21. Item Act 5, 36 a plerisque pro *απεσταλκεν* substitutum *απεστειλεν*. D quidem etiam 5, 38. 6, 29. 6, 57. *απεσταλκεν* praebet, quibus locis *απεστειλεν* pro auctoritate testium non deserendum videtur.) | *θεριζων*: H (per incuriam) om | *ὃ* (et. Or^{4,253} etc Chr Cyr): D*L d e om (c^{scr} *αλλ*) | *κεκοπιακατε* (v 246^{mg} *-κετε*) D *εκοπιασατε* | *κεκοπιακασιν*: D Chr^{8,228} in$^{mosc\,6}$ *εκοπιασαν* | *εισ τ. κοπον*: b l am fu Ir$^{int\,259}$ *in laborem*, a ff^{2}· m^{112} *in labore*; contra c e g f vg (et. for ing em gat mm mt foss) syr^{hr} *in labores*, q *in laboribus*

39. *εισ αυτον* (1. cod^{lat} ap Wtst post *τ. σαμαρ.* pon): p^{scr} a e Or^{4,263} (non item^{4,240}) om | *σαμαριτων* cum ℵDLΔ etc ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* cum ABCΓΔΛΠ unc rell al pler | *δια τον λογον* etc: syr^{cu} *propter testimonium mulieris dicentis* | *ἃ* cum ℵBC*L b e l q cop basm syr^{cu} et^{sch} aeth Or^{4,240} et^{265} ... ς Ln Ti *οσα* cum AC^{3}DΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f ff^{2}· g vg syr^{p} arm Or^{4,263} bis Chr^{8,229} Cyr^{4,201} (:: cf ad v. 29)

40. *ωσ ουν ηλθον*: B* *συνηλθον ουν*, tum correxit ipse * vid *ωσ ουν συνηλθον*, denique B^{3} *ηλθον ουν* vel potius *ωσ ηλθον ουν*. Latini: *cum*

αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖσ· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρασ. 41 καὶ πολλῷ πλείουσ ἐπίστευσαν διὰ
τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν
λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ
ἐστιν ἀληθῶσ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.
43 $^{34.7}$ Μετὰ δὲ τὰσ δύο ἡμέρασ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν

ergo venerunt b, *cum ergo venissent* d; *et cum venissent* q; a c f ff^{2} g l vg *cum venissent* (a *venissent? venerunt?*) *ergo*; e *venerunt ergo ad eum obsecrantes* etc | σαμαριται cum ℵADL al ... ς Ln Ti σαμαρειται cum ABCΓΔΛΠ etc | KL al pauc ηρωτον | παρ αυτοισ (et. Or$^{4,240 \cdot 264}$ et ^{265} ο ηρακλεων - ταυτα φησιν· παρ αυτοισ εμεινε και ουκ εν αυτοισ): C προσ αυτουσ | εμεινεν: H 126. al pauc εμειναν | εκει: ℵ 248. 253. 259. g^{scr} 7^{pe} al^{5} syr^{cu} et^{sch} et^{hr} παρ αυτοισ | δυο ημερασ (et. c f g vg *duos dies*, b *biduum*, ff^{2} l q *biduo*, e *per viduum*): ℵ ημερ. δυο

41. πολλω πλειουσ (et. syr^{p} et^{hr}): syr^{cu} et^{sch} *multi* | επιστευσαν (et. Or^{4,264} Cyr^{4,201} Ir$^{int\,230}$): A 13. 69. 262. 6^{pe} 8^{pe} al pauc f vg^{cle} (non item am fu foss for iac em ing al) syr^{sch} et^{p} c.* et^{hr} arm aeth Chr^{8,232} add εισ αυτον

42. τη τε (et. ℵ^{c} Ir$^{int\,230}$; ℵ* και ελεγον τη γυν., b *et dicebant mulieri*): D EΛ 71. c^{scr} g^{scr} a e ff^{2} l q foss (sed e q *dicebant autem mulieri*) syr^{p} Or^{4,265} τη δε | οτι cum ℵACDLΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg etc: B 80. al pauc b f syr^{sch} aeth Or^{4,265} Ir$^{int\,230}$ om, hinc Ln [οτι] | σην λαλιαν cum ℵ^{c}ACLT$^{b\,vid}$ unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg (habent enim *tuam loquellam* a c f ff^{2} vg Ir^{int}, e q *tuum sermonem*) Or^{267} ex Heracl (φησι λειπειν το μονην) Chr^{8,232} Cyr^{4,202} Ir$^{int\,230}$ ... B Or^{4,240} et ^{265} λαλιαν σου ... ℵ*D b l σην μαρτυριαν (Schu „haud inepte") | αυτοι (et. Or$^{4,240 \cdot 265 \cdot 267}$ rell Ir$^{int\,230}$): D a αυτου | ακηκοαμεν (et. Or^{4,265} et ex Heracl^{267} Ir^{int}): ℵΠ^{2} (sed rursus erasum) 1. 13. 69. 118. 124. syr^{cu} et^{hr} arm add παρ αυτου | οιδαμεν (p^{scr} add και εγνωμεν): K 116. 131. εγνωμεν, Π* 53. εγνωκαμεν | ουτοσ: H ουτωσ | αληθωσ (et. Or^{4,240} Ir$^{int\,230}$) ... ℵ am fu syr^{cu} (syr^{hr} *et nos scimus vere quod hic est*) Or^{4,265} Aug$^{ioh\,15,33}$ semel ante ουτοσ pon ... K*Π al pauc ff^{2} Or^{4,267} (ex Heracl) Victorin^{154} (ap Gall^{6}) om | ο (Δ om) σωτηρ του κοσμου cum ℵBC*T^{b} 69. 71. al pauc a b c (*propheta et salvator mundi*) ff^{2} l vg cop syr^{cu} et^{hr*} arm aeth Ir$^{int\,230}$ Or$^{4,240 \cdot 265}$ et (ex Heracl)^{267} Eus$^{ps\,636}$ (περι ου ειρηται· ουτοσ εστιν αληθωσ ο σωτ. τ. κοσμ.) Victorin (l. l.) Aug$^{ioh\,15,33}$ ... ς (sed Gb^{oo}) add ο χς cum AC^{3}DLΓΔΛΠ unc^{9} al pler e f q (et. δ) syr^{sch} (ante ο σωτ. pon) et^{p} et$^{hr\,corr}$ Chr^{8,232} et ^{233} Cyr^{4,202}

43. εξηλθ. εκειθ. sine additam cum ℵBCDT^{b} 13. 69. a b e f ff^{2} l q cop syr^{cu} Or^{4,249} et$^{bis\,267}$ Cyr^{4,202} ... ς (sed Gb^{o}) add και απηλθεν cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler vg syr^{sch} et$^{p\,mg}$ arm aeth Chr^{8,232} et ^{234}; item L 106. g gat mm syr$^{p\,txt}$ και ηλθεν, item c for tol *et fuit* (pergitur *in Galilaea*) :: cf v. 3.

Mt 13, 57 Mc 6, 4 Lc 4, 24 Γαλιλαίαν. 44 [35.1] αὐτὸσ γὰρ Ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφή-
τησ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 [36.10] ὡσ οὖν ἦλθεν
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότεσ
ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον
εἰσ τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰσ τὴν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ,
ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.
(Mt 8, 5 ss Lc 7, 1 ss) [37.8] Ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·
47 οὗτοσ ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν

44. ιˉσ sine articulo cum ℵABCDΓΔΠ* unc[8] al[20] aldin Or[4,267] quater et[268] Cyr[4,202] ... ς (= Gb Sz) ο ιˉσ cum LMΛΠ[2] al plu (Chr[8,234] ο χˉσ)

45. ωσ cum ℵ*D Chr[8,234] (et. mosc[6]) ... ς Ln Ti οτε cum ℵ[c]ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] Or[4,249] et[269] Cyr[4,282] (:: adamat Ioh aeque ac Lc ωσ pro οτε ponere. Lc 5,4 pro ωσ D substituit οτε, plerumque tamen nec ωσ nec οτε fluct.) | εισ την γαλιλαιαν: syr[cu] om | εδεξαντο (et. Or[4,249. 268] et[269] etc): D εξεδεξαντο | παντα (syr[cu] et[p txt] om): ℵ* (transp[c]) a b f syr[p mg] Or[4,268] (non item[249] et[269]) post εωρακοτεσ pon (item arm παντα τα σημεια) ... G syr[p txt] παντεσ. Similiter a *Galilaei universi visis omnibus*, ff[2.] *universi Galilaei cum omnia vidissent*, e *Galilaei omnes, audierant enim omnia* | εωρακοτεσ cum ℵABCDM UΓΔΛ al plu ... EFGHKLVΠ al mu εορακ | ἃ cum ℵ*DT[b]ΓΔΛΠ* unc[9] al pler it vg syr[cu] et[sch] et[p] aeth Or[4,269d] et[semel 270] (:: Matthaei ad h. l. „ἃ de Christo quibusdam parum videbatur") ... Gb″ Ln Ti οσα cum ℵ[c]ABCLΠ[2] (sed restitutum α) al[10] Or[4,249. 268. 269e] et[semel 270] Chr[8,234] Cyr[4,202] | ιεροσολυμοισ: D q ιερουσαλημ | εν τη (et. Or[4,249. 268. 269]): D om εν | και αυτοι γαρ (l *et ipse venerat* etc) ηλθ. εισ τ. εορτην: G 108. 122* om | ηλθον: ℵ εληλυθεισαν, item it vg *venerant* (l *venerat*)

46. ηλθεν: ℵ ηλθαν, item postea ℵ* εποιησαν pro (ita ℵ[c]) εποιησεν | παλιν sine additam cum ℵBCDL al[10] fere it[pler] vg cop syr[cu] arm aeth Or[4,271] Cyr[4,203] ... ς (= Gb) praem ο ιˉσ cum minusc permu Chr[8,234], item Sz add ο ιˉσ cum AΓΔΛΠ unc[9] al plu aldin f q syr[sch] et[p] | εισ την (et. Or[4,250. 268. 271] etc): B εν | κανα (et. ℵ[c]): ℵ* καναν | ην δε cum ℵDLT[b] 33. b e f ff[2.] l q cop Chr[8,235] Cyr[4,203] Gaud ... ς Ln Ti και ην cum ABCΓΔΛΠ unc rell al pler c g vg basm syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[4,271] ... a sine copula: *Erat ibi quidam* | βασιλικοσ (EMT[b]Γ al -ειχοσ, item v. 49. AMΓ al): D 31[ev**] (Chron[405] ex ed. Par. ubi est [216]) Synops[142] βασιλισκοσ, a d *basiliscus*. Item v. 49. D[gr] y[scr] βασιλισκοσ (a d h. l. *regulus*). | καφαρναουμ cum ℵBCDT[b] 33. it[pler] (a *caparnaum*) vg cop basm Or[4,271] Cyr[4,203] ... ς καπερναουμ cum AΛΓΔΛΠ unc[9] al pler q (a *caparnaum*) Chr[8,235]. Praeterea e (*Erat autem illic*) vg[cod] (ap Gb) Aug[ioh 16,3] om εν καφαρν., syr[cu] et[sch] post ην pon

47. ουτοσ (ℵ[c]): ℵ* om | ιˉσ: ℵ ο ιˉσ | εκ (33. 69. απο) τησ ιουδ. etc: syr[cu] *ex Galilaea in Iudaeam* | απηλθεν et. ℵ[c] c f q vg syr[utr] et[hr] ... ℵ* C 1. 13. 33, 69. 124. a b e ff[2.] l syr[cu] arm aeth Chr[8,235] ηλθεν (sed ℵ*

Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ
ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 *εἶπεν οὖν*
ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ
πιστεύσητε. 49 *λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ βασιλικόσ· κύριε, κατάβηθι*
πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πο-*
ρεύου· ὁ υἱόσ σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωποσ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐπορεύετο. 51 *ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντοσ*
οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖσ αὐτοῦ ζῇ.

ηλθεν ουν, cf supra omissum *ουτοσ*) | *και ηρωτα* sine *αυτον* cum ℵB CDLT^{b} 33. 69. a e l q foss arm Or^{4,273} (*γενομενοσ προσ αυτον και ερωτων ινα καταβη και ιασηται αυτου τ. υιον· εμελλ. γαρ αποθν.*) Chr^{8,235} bis Cyr^{4,203} ... ς (sed Gb^{oo}) add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum AΓΔ ΛΠ unc^{8} (G om *και ηρωτα*) al pler b c f (ff$^{2\cdot}$ vid) vg syr^{cu} et ^{utr} et^{hr} cop aeth | *καταβη και* (ita et. c^{2}): c* vid *καταβασ* | *ιασηται* (syr^{cu} *videret*): HS* al aliq *ιασεται* | *ημελλεν*: KΠ al plus ^{30} *εμελλ.* (nec aliter editum Or^{4,273} et^{275} Cyr^{4,208})

48. *ουν* (b e *autem*): T^{b} 237. syr^{cu} et^{sch} (syr^{hr} *et dixit*) om | *πιστευσητε*: EH^{2}Λ 262* al aliq *πιστευσετε* ... H*Π *πιστευετε*, item *creditis* it vg arm

49. *πριν*: Π^{2} al^{10} fere Chr^{8,236} *πριν η* | *το παιδιον* (et. Or^{4,275} ex Heracl): A 13. 57. 69. 77. 124. 244. Chr^{8,285} (non item^{286} et ^{287}) *τον υιον* ... ℵ aldin *τον παιδα*, item *puer* b d e ff$^{2\cdot}$ l q (contra c f vg *filius*, a hiat) | *μου* (et. c f ff$^{2\cdot}$ vg Or): D 1. b e ff$^{2\cdot}$ l syr^{cu} et^{sch} Chr^{8,287} om

50. *ο ις*: E 157. c^{scr} om | *πορευου*: syr^{cu} add *in domum tuam* | *σου*: F om | *επιστευσεν* sine copula cum ℵBD c l vg Cyr^{4,204} ... ς (Gb^{o}) praem *και*, Ln [*και*] cum ACΓΔΛΠ unc^{9} al pler a b e f ff$^{2\cdot}$ q syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop basm arm aeth ... LT^{b} s^{scr} *επιστ. δε* | *ον ειπ. αυτω ο ις*: ℵ* syr^{cu} *του ιησου*, ℵ^{c} *του ιυ ον ειπεν αυτω.* Libere Chr ^{8,285} *λεγων οτι ειποντοσ του ιυ· πορευου, ο υιοσ σου ζη, επιστευσε τω λογω αυτου. και επορευετο.* | *ον* cum ℵ^{c}ABCLT^{b} (F *ὤν*) ... ς Ti *ω* cum DΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Cyr^{4,204} | *αυτω*: KΠ d om | *ο ις* cum ABCD LΓΔΛΠ unc^{9} al longe plu Cyr^{4,204} ... ς (= Gb + Sz) om ὁ cum minusc vix mu | *και επορευετο* (13. 69. 124. *επορευθη*): syr^{cu} om

51. *ηδη*: e f syr^{cu} et^{sch} non exprim | *οι δουλοι* sine *αυτου* cum ℵDG^{r}L 1. a b c e f ff$^{2\cdot}$ l vg. Cf et. Or^{4,272} *εμφαινεται δε αυτου το αξιωμα και εκ του ηδη αυτου καταβαινοντοσ τουσ δουλουσ αυτω απηντηκεναι λεγοντασ* etc ... ς Ln Ti add *αυτου* cum ABCΓΔΛΠ unc^{9} al pler d q syrr^{omn} cop rell Chr^{8,236} Cyr^{4,204} | *υπηντησαν* cum ℵBCDKL 1. al ^{20} fere aldin (D *υπηντ. οι δουλ. αυτω*) ... ς *απηντησαν* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{4,272} (vide ante) Chr^{8,283} Cyr^{4,204} | *αυτω* (A al^{4} *αυτον*): d om (sed vide post) | *και ηγγειλαν* cum ℵD (:: cf ad 20, 18) ... ς Ln Ti *και απηγγειλ.* c. ABCΓΔΛ unc^{8} al pler Cyr ^{4,204}, item KΠ al^{7} *ανηγγ.* ... BL cop aeth^{rom} (syr^{hr} *et dixerunt ei*) Or^{vid} (vide ante) Chr^{8,236} om. Praeterea non addidimus *λεγοντεσ* cum ℵD b, sed D b add *αυτω* (cf ante) ... ς Ln Ti add *λεγοντεσ* c. AC(BL) unc rell al omn^{vid} it^{pler} etc

Γαλιλαίαν. 44 [35.1] αὐτὸσ γὰρ Ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφή- Mt 13, 57 Mc 6, 4 Lc 4, 24
τησ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 [36.10] ὡσ οὖν ἦλθεν
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότεσ
ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον
εἰσ τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰσ τὴν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ,
ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.
[37.8] Ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· (Mt 8, 5 ss Lc 7, 1 ss)
47 οὗτοσ ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ

44. ις sine articulo cum ℵABCDΓΔΠ* unc[8] al[20] aldin Or[4,267] ... Cyr[4,202] ... ς (= Gb Sz) ο ις cum LMΛΠ[2] al plu (Chr[8,234] o ... ς Ln Ti οτε cum [illegible]
45. ωσ cum ℵ*D Chr[8,234] (et. mosc6) ... ς Ln Ti οτε cum unc rell al omn[vid] Or[4,249] et [269] Cyr[4,282] (:: adamat [illegible] ωσ pro οτε ponere. Lc 5,4 pro ωσ D substituit οτε, [illegible] nec ωσ nec οτε fluct.) | εισ την γαλιλαιαν: syr[cu] [illegible] Or[4,249. 268] et [269] etc): D εξεδεξαντο | παντα (s[illegible] (transp[c]) a b f syr[p mg] Or[4,268] (non item [249] et [illegible] pon (item arm παντα τα σημεια) ... G syr[p txt] [illegible] Galilaei universi visis omnibus, ff[2.] universi G[illegible] sent, e Galilaei omnes, audierant enim omnia | [illegible] UΓΔΛ al plu ... EFGHKLVΠ al mu εορακ | [illegible] pler it vg syr[cu] et[sch] et[p] aeth Or[4,269d] et [illegible] [illegible] de Christo quibusdam parum videba[illegible] [illegible] [2] (sed restitutum α) al[10] Or[4,249] [illegible] | ιεροσολυμοισ: D q ιερουσαλη[illegible] | και αυτοι γαρ (1 et ipse ve[illegible] om | ηλθον: ℵ εληλυθεισ[illegible] ηλθαν, item postea ℵ[illegible] additam cum ℵBCDL a[illegible] [illegible] Cyr[4,203] ... ς (= Gb) pr[illegible] add ο ις cum ΛΓΔΛΠ [illegible] Or[4,250. 268. 271] etc): [illegible] b e f ff[2] l q co[illegible] [illegible] ΔΛΠ unc rell a[illegible] ... a sine copul[illegible] item v. 49. ΑΜ[illegible] [illegible] [142] βασιλ[illegible]

[illegible] ἀνέβη Ἰη-
[illegible] ύμοις ἐπὶ τῇ
[illegible] θζαθά, πέντε
[illegible]

[illegible] m ℵCEFHI^vid LMΔΠ
[illegible] um ABDGKSUVΓΛ
[illegible] αὐτὴ η εορτη του
[illegible] χωρει τε το ακολου-
[illegible] φερεται οτι ην εγγυς
[illegible] unt 147 „non scrutati
[illegible] dominus post baptisma
[illegible] em ut fecit vinum ex
[illegible] festum paschae – dehinc
[illegible]. Et post haec iterum
[illegible] se in Hierusalem, quando
[illegible] XXXVIII annos curavit."
[illegible] ξαιρετον και πρωτην εορτην
48. [illegible] υτο ο ευαγγελιστης ποτε μεν
[illegible], λεγων· εγγυς ην το πασχα
[illegible] διοριστως, γραφων· ην εορτη
49. [illegible] δοκει μοι σημαινειν ενταυθα
[illegible]. ενθα γαρ ετερας μνημονευει
[illegible] ρισμου παντως ταυτης μεμνηται,
[illegible] λεγων· και ην εγγυς etc. Item Chr
[illegible] πεντηκοστης, assentiente Cyr 4,206
50. [illegible] ερον της αγιας πεντηκοστης· αυτη
[illegible] τοις ιεροσολυμοις η πανηγυρις. | των
[illegible] μων ... syr^hr eorum (initio pericopae:
[illegible] m etc) ... 131. add η σκηνοπηγια | ις
[illegible] fere Chron 405 et 406 ... ς ο ις cum ℵCEFG
[illegible] Chr 8,238 Cyr 4,205
[illegible]: syr^rom sah cop arm Nonn 5,8 ην | επι τη
[illegible] obatica) cum BCIΓΔΛΠ unc^8 al pler c f g am*
[illegible] mt san syr^p (et syr^hr prope ingressum) sah cop
[illegible] Nonn 5,3 εν τη προβατικη, item a b ff^2 in inferio-
[illegible] eriore parte), pergunt a ff^2 natatoria piscina, b
[illegible] ... ℵ* 61^mg 116. 57^ev e vg^clem (et. for tol) aeth sl
[illegible] βατικη (ut coniungantur προβατικὴ κολυμβήθρα).
[illegible] confirmant Eus^onomast (ed. Lars. et Parth. p. 112):
[illegible] Βηθεσδα), κολυμβηθρα εν ιερουσαλημ, ητις εστιν
[illegible] et Hier^ibidem: Bethesda piscina in Ierusalem, quae
[illegible] τικη et a nobis interpretari potest pecualis. Item
[illegible] εκαλειτο οτι εκει συνηγετο τα προβατα τα μελ-
[illegible] εορτην etc. Similiter Thdor^mop 26 μετα
[illegible] μεση ην η προβατικη κολυμβηθρα, ουτως
[illegible] ς την θυσιαν αγομενα προβατα εν ταις
[illegible] σθαι ... 1 syr^cu et^sch perss sax Cyr 4,205

52 *ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν·*
εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲσ ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετόσ.
53 *ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰη-*
σοῦσ· ὁ υἱόσ σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸσ καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
54 *Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐλθὼν ἐκ*
τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν.

(sed a syr^cu et^sch cop basm aeth *ei dicentes*, item vide syr^hr) Chr^8,236 Cyr^4,204 :: *και ηγγειλαν* ab initio scriptum videtur (ℵD), alii (BL) substituerunt *λεγοντεσ*, alii certe *αυτω* addiderunt ac pro *ηγγειλ.* (pariter ac 20, 18 factum est) usitatiora *απηγγ.*, *ανηγγ.* substituerunt, alii denique et *κ. απηγγ.* et *λεγοντεσ* dederunt | o (C* om; add²) *παισ* cum ℵABCEFGHMSVΓΔΛ al plu syr^p txt Or (et Heracl) ^4,272. 273. 275 Chr ^8,236 ... DKLUΠ 13. 33. 69. 124. al^25 aldin syr^cu et^sch et^p mg et^hr cop basm aeth Cyr^4,204 *o υιοσ*. Item *filius* it vg | *αυτου* cum ℵABC 13. c d f ff^2 vid g l arm Or^4,272 ... ς Ti *σου* cum D^gr LΓΔΛΠ unc^9 al longe pler a b e q syr^cu et^utr et^hr cop basm aeth Or^278 et (ex Heracl) ^275 Chr^8,237 Cyr^4,204 (:: *σου* lectio cohaeret cum mutatione eorum quae praecedunt; praeterea accommodata vdtr vv. 50 et 53.)

52. *επυθετο*: 13. 69. 124. 258. al^2scr al pauc Chr^8,236 *επυνθανετο* | *ουν* (g syr^cu et^sch aeth *et interrogabat*): 13. 69. al pauc l (e *autem ergo*) cop^edd basm *δε* ... a^vid cop^dz arm om | *την ωραν παρ αυτων* c. ℵACDKUΠ al plus^10 a^vid b c e (*horam ab illis qua hora*) g q vg ... ς *παρ αυτων την ωραν* c. LΓΔΛ unc^7 al pler Chr^8,236 Cyr^4,204, item f ff^2 l (f *in quam oram*, ff^2 l *in qua hora*) syrr ^omn cop basm aeth ... B *την ωραν εκεινην* (omissis *παρ αυτων*) | *ειπον ουν* c. BCL 1. 33. al aliq arm ... ς Ln *και ειπον* (D -*παν*) cum ℵADΓΔΛΠ unc^9 al pler it^pler vg syr^p et^hr aeth Cyr^8 Cyr^4 ... e foss cop basm syr^cu et^sch om copulam | *εχθεσ* cum ℵAB*CDKLΠ ... ς *χθεσ* c. B^3ΓΔΛ unc^8 al omn^vid Chr^8 Cyr^4 | *εβδομην* et. Or ^4,272. 273. 276 (ex Heracl) et ^278: c *tertia*, syr^cu *nona* | *αυτον*: BΔ *αυτην*

53. o *πατηρ*: C al^10 e f cop basm syr^cu et^utr (syr^hr add *pueri*) arm aeth add *αυτου* | *εκεινη* cum ℵ*BC 1. Chr^8,236 (sed^mosc 6 om et. *ἐν* ante *ᾗ*). Cf et Latt *quia* (*quoniam*) *illa* (sic it^pler vg, e f *in illa*) *hora* (c l^2 vg add *erat*) *qua* (c vg *in qua*) ... ς Ln Ti *εν εκεινη* cum ℵ^c ADILΓΔΛΠ unc^9 al pler Cyr ^4,205 | o $\overline{\iota\varsigma}$ (ℵ^c): ℵ* foss basm om | *o υιοσ σου* sine *οτι* cum ℵ(et*et^c)ABCL 1. 33. 131. al^2 aldin a b c (ff^2 g ut vdtr) vg cop basm aeth syr^hr Cyr^act 68 ... ς (sed *οτι* Gb^0) Ti *οτι ο υι. σου* c. DIΓΔΛΠ unc^9 al pler e f l q syr^cu et^utr arm Chr ^8,237 Cyr^4,205 | *ολη* (et. Or ^4,271 et ex Heracl^276): I 29. 40. 63. 71. 253. 259. g^scr (Chr^8,237 bis habet, sed ^mosc 3 semel om) om

54. *τουτο* sine copula cum ℵAC^2DILΓΔΛΠ unc^8 al pler it^pler (e *hoc igitur*) vg cop^dz syrr^omn arm Chr^8 Cyr^4 Chron^405 ... BC*G al pauc cop^edd Or^4,277 et^279 et ^280 add *δε* | *δευτερον*: e om | *σημ. εποι. ο* $\overline{\iota\varsigma}$ et. c e f l vg: ℵ Chr^8,236 *εποι. σημ. ο* $\overline{\iota\varsigma}$, a b *fecit Iesus signum*

V.

1 [38.1] *Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰη-*
σοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 *ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ*
προβατικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε

V. 1. *μετα*: sv al[25] fere f cop[wi] add *δε* | *η εορτη* cum ℵCEFHI[vid]LMΔΠ al[50] fere aldin sah cop Cyr[4,205] ... ς Ln Ti *εορτη* cum ABDGKSUVΓΛ al plu Or[4,250] Chr[8,238] Chron[405]. Cf Or[4,250] *εαν δε αὐτὴ η εορτη του πασχα ην, ου προσκειται το ονομα αυτης· στενοχωρει τε το ακολουθον της ιστοριας, και μαλιστα επει μετ ολιγα επιφερεται οτι ην εγγυς η εορτη των ιουδαιων η σκηνοπηγια.* Item Ir[int 147] „non scrutati sunt in evv quoties secundum tempus paschae dominus post baptisma ascenderit in Hierusalem –. Et primum quidem ut fecit vinum ex aqua in Cana Galilaeae, ascendit in diem festum paschae - dehinc iterum subtrahens se invenitur in Samaria –. Et post haec iterum secunda vice ascendit in diem festum paschae in Hierusalem, quando paralyticum qui iuxta natatoriam iacebat XXXVIII annos curavit." Item Chron[406] *επειδη γαρ επισημον και εξαιρετον και πρωτην εορτην ιουδαιοι την του πασχα ειχον, δια τουτο ο ευαγγελιστης ποτε μεν μετα προσδιορισμου ταυτης μεμνηται, λεγων· εγγυς ην το πασχα η εορτη των ιουδαιων, ποτε δε απροσδιοριστως, γραφων· ην εορτη των ιουδαιων. το β' τοινυν πασχα δοκει μοι σημαινειν ενταυθα ειπων· μετα ταυτα – εις ιεροσολυμα. ενθα γαρ ετερας μνημονευει των ιουδαιων εορτης, μετα προσδιορισμου παντως ταυτης μεμνηται, ωσπερ και της των σκηνοπηγιων, λεγων· και ην εγγυς* etc. Item Chr l. l. *ποια εορτη; εμοι δοκει η της πεντηκοστης,* assentiente Cyr[4,206] *υπονοστησας δε μολις κατα καιρον της αγιας πεντηκοστης· αυτη γαρ ην εφεξης και γειτων εν τοις ιεροσολυμοις η πανηγυρις.* | *των ιουδαιων* (et. Or[4,250]): Λ *των αζυμων* ... syr[hr] *eorum* (initio pericopae: *Et post haec erat festum eorum* etc) ... 131. add *η σκηνοπηγια* | $\overline{ις}$ (Gb'') cum ABDHIKLΓΠ* al[20] fere Chron[405] et[406] ... ς *ο* $\overline{ις}$ cum ℵCEFG MSUVΔΛΠ[2] al pler Or[4,250] Chr[8,238] Cyr[4,205]

2. *εστιν* (et. Chr[8,238] Cyr[4,205]): syr[romn] sah cop arm Nonn[5,3] *ην* | *επι τη προβατικη* (Latt *super probatica*) cum BCIΓΔΛΠ unc[8] al pler c f g am* fu em foss gat ing mm mt san syr[p] (et syr[hr] *prope ingressum*) sah cop arm ... ℵ[c]ADGL d q Nonn[5,3] *εν τη προβατικη*, item a b ff[2] *in inferiorem partem* (ff[2·] *in inferiore parte*), pergunt a ff[2·] *natatoria piscina*, b *natatoriae piscinae* ... ℵ* 61[mg] 116. 57[ev] e vg[clem] (et. for tol) aeth sl ed rec Chr[8,238] *προβατικη* (ut coniungantur *προβατικὴ κολυμβήθρα*). Eandem lectionem confirmant Eus[onomast] (ed. Lars. et Parth. p. [112]): *Βηζαθα* (cod[leid] *Βηθεσδα*), *κολυμβηθρα εν ιερουσαλημ, ητις εστιν η προβατικη* etc, et Hier[ibidem]: *Bethesda piscina in Ierusalem, quae vocabatur προβατικη et a nobis interpretari potest pecualis.* Item Amm[cat ox 277] *προβατικη εκαλειτο οτι εκει συνηγετο τα προβατα τα μελλοντα σφαζεσθαι εις την εορτην* etc. Similiter Thdor[mop 26] *μετα τας εν κυκλω πεντε στοας μεση ην η προβατικη κολυμβηθρα, ουτως καλουμενη απο του τα προς την θυσιαν αγομενα προβατα εν ταις εορταις εκεισε συναθροιζεσθαι* ... 1 syr[cu] et[sch] perss sax Cyr[4,205]

στοὰσ ἔχουσα. 3 ἐν ταύταισ κατέκειτο πλῆθοσ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τισ ἄνθρωποσ ἐκεῖ τριάκοντα καὶ

plane om (syr[cu] et[sch] *locus quidam lavacri* pro *κολυμβηθρα* habent), hinc Gb[o] | *κολυμβηθρα*: ς et ς[e] 1624. 1656. 1678. Gb Sz -*βήθρα*, sed ς[e] 1633. (etiam aldin) Wtst -*βήθρᾳ* (item sl[ed] et[ms], sed non sl[3]) | *το λεγομενον* c. ℵ*, item DV 1. 15. 33. 118* 131. al[3] Chr[1,670] *λεγομενη*; a b d e ff[2] l q foss *quae dicitur* (contra c f vg *quae cognominatur*) ... ς Ln Ti *η επιλεγομενη* cum ℵ[c]ABCILΓΔΛΠ unc[8] al pler c f vg Chr[8,238] Cyr[4,205] | *βηθζαθα* (L Eus *βηζαθα*, l *betzata*, e *bezatha*) cum ℵL 33. e l Eus[onomast]. Eandem lectionem confirmant D *βελζεθα* (d *belzetha* correctum ex *helzetha*), a *belzatha*, b *betzeta*, for harl* *bethzeta*, ff[2] *berzeta* [bla] vel *belzetha* [sab]. Item opinor confirmant B c vg (et. am em fu foss ing gat san) sah (*beds.*) cop syr[p] (et txt et[mg gr]) aeth (*Bethasaida*) Tert[bapt5] *βηθσαιδα* (cf et. itinerarium burdig[333] „interius vero civitati sunt piscinae gemellares, quinque porticus habentes, quae appellantur Betsaida") ... ς Ln Ti *βηθεσδα* cum ACIΓΔΛΠ unc[9] (A al pauc *βιθεσθα*. Similiter variant al) al pler f q (f *betesda*, q *bethesda*) syr[cu] et[sch] et[p mg gr] (sed [bars] sic in textu, *Bethsaida* in mg) et[hr] arm Did[tri 2,14] Chr[8,238] Cyr[4,205] | *στοασ*: L *στομα*

3. *εν ταυταισ* (syr[cu] et[sch] et[hr] *και εν ταυ.*) ... D Chr[1,670] add *ουν* | *κατεκειτο*: DA[2] l* q[2] sah *κατεκειντο* (item a b cop *decumbebant turbae*) | *πληθοσ* (L praem *το*) sine additam cum ℵBCDL 33. 68. a b e l q sah cop syr[cu] et[hr] (aeth *multi*) Chr[1,670] et[671] ... ς (sed Gb[oo]) add *πολυ*, Ln [*πολυ*] cum AIΓΔΛΠ unc[9] al pler c f ff[2] vg syr[sch] et[p] arm Chr[8,238] (et[238] *πολυ πληθ.*) Cyr[4,205] (:: cf Mc 3, 7 sq Lc 5, 6. 6, 17. 23, 27. Act 17, 4) | *ξηρων* sine additam cum ℵA*BC*L 18. 157. 314. q syr[cu] sah cop[dz] (indeque [schw] improbavit additam) ... D a b l add *παραλυτικων*. Praeterea ς (sed Gb[oo]) Ln add *εκδεχομενων* (al[8] *απεκδ.*) *την του* (A[2] om) *υδατοσ κινησιν* cum A[2]C[3]DIΓΔΛΠ (sed Π asteriscos appositos habet) unc[9] al pler a b c e f ff[2] g l syr[utr] et[hr] cop[wi] arm aeth Chr[8,238] et[1,670] Cyr[4,205]. Videtur ista verba et. Nonn[5,6] agnoscere: vide post.

4. totum versum omisimus (Gb[oo]) cum ℵBC*D 33. 157. 134. f l q harl* san (aliique duo Parisienses. Alter est regius 4582*, alter collegii S. Ludov.) syr[cu] sah cop[dz] (indeque[schw] ut ante) arm[cdd pl] Nonn[5,6ss] (habet enim sic: *Εὐρυτενὴσ ἀσάμινθοσ, ὅπη κεκακωμένοσ ἀνήρ, Ἅλμασιν αὐτομάτοισιν ἰδὼν ὀρχούμενον ὕδωρ, Ὁππότε κυμαίνοντι δέμασ φαίδρυνε λοετρῷ, Θερμὰ πεπαινομένησ ἀπεσείσατο λύματα νούσου, Φέρτερον ἰητῆροσ ἰδὼν ὀδυνήφατον ὕδωρ. Ἦν δέ τισ* etc). Praeterea asteriscis notant SΠ 14. 21. 24. 32. 36. 145. 161. 166. 230. 299. 348. 408, item obelis Λ 262. 269. dk*w[scr]; item syr[p] *αγγ.* usq *υδωρ* c.*, *ο ουν πρωτ.* - *νοσηματι* c. ob. habet ... ς Ln versum sic exhibent: *ἄγγελοσ γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτοσ ἐμβὰσ μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατοσ ὑγιὴσ ἐγίνετο, ᾧ δήποτε* (Ln *οἱωδηποτοῦν*) *κατείχετο νοσήματι* cum AC[3]EFGHIKLM(S)UVΓΔ(ΛΠ) al pler (de asteriscis et obelis vide ante) a b c e ff[2] g vg (et. am fu for al pler) syr[sch] et[hr] (sed p

ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ
κατακείμενον, καὶ γνοὺσ ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ·
θέλεισ ὑγιὴσ γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄν-
θρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰσ τὴν κο-

vide ante) cop[wi] arm[ed] Chr[8,238 s] et[1,670 s] (utroq loc agnoscit, quamquam textum ipsum non affert) Cyr[4,205] Amb[myst 2,330] et [sacram 2,356] (vide ap Sab). Item agnoscunt Tert[bapt 5] (*piscinam Bethsaidam angelus interveniens commovebat, observabant qui valetudinem querebantur* etc) Did tri[2,14] (*ευροιμεν δε αν - και την κολυμβηθραν - ομολογουμενωσ εικονα του βαπτισματοσ, αλλ ουκ αυτην τυγχανουσαν την αληθειαν. η γαρ εικων προσ καιρον - διο και απαξ του ενιαυτου υπο αγγελου κινηθεν το εν αυτη υδωρ και ενα μονον τον πρωτον κατιοντα* etc). Cyr [4,207] sic: *κατα την ημεραν τησ αγιασ πεντηκοστησ αγγελοι καταφοιτωντεσ εξ ουρανου το τησ κολυμβηθρασ εξεταραττον υδωρ.* Singula vero verba vehementer fluctuant. Pro *γαρ* L a b c ff[2] (non item e g) vg arm[ed] *δε*, 51[ev] cop[wi] om; AKLΔΠ al[30] aldin a c g vg (sed non for al) arm[ed] aeth Cyr Amb[myst] add *κυριου*, hinc Ln [*κυριου*], al[3] *του θεου*. Pro *κατ. καιρον* L *κατ. καιρω*, a b ff[2] gat om, 239. al pauc g vg (sed variant cdd) post *κατεβ.* pon, cop[wi] *ad hos omnes.* Pro *κατεβαινεν* al[2] *κατηρχετο*, AKΠ 42. for foss syr[p] aeth sl[2. 3. 8] *ελουετο* (K *ἐλούετον* sic). Verba *εν τη κολυμβ.* a b ff[2] gat om. Pro *εταρασσε* C[3]HIMUVΛ*Π al[70] *εταρασσετο*, item *movebatur* c g vg arm aeth. Post *εμβασ* a b ff[2] foss mm gat add *in natatoria*, for *in natatoriam*, c vg (sed non am fu) *in piscinam.* Verba *μετα την ταραχην του υδατοσ* a b ff[2] gat om. Pro *εγινετο* FLS al mu *εγενετο.* Pro *ω δηποτε* A *οιωδηποτουν*, L *υοδηποτε*, KΠ 42. *ω δ᾽ αν.* Pro *ω δηπ. κατ. νοσ.* arm *non habens signum morbi.*

5. *τισ*: D 11. a b l q om | *ανθρ. εκει*: F 237. al pauc a b q *εκει ανθρ.* ... ℵ om *εκει* | *και* c. ℵACDEFGHILMUΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 157. al[70] b c e f q (g ff[2] ut vdtr) vg (et. for ing al) syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Ir[int 147] cdd Chr[8,248] et[1,671] Cyr[4,206] ... Ln [*και*] et ς (= Gb Sz) om cum BKSVΓΛΠ al permu a l am fu sah cop Or[4,250] Chr[8,239] et[240] Ir[int 147] ed | *τη*: U om | *ασθενεια*: ADK* al *-νια* | *αυτου* cum ℵBC*DLΠ[2] 1. 33. 124. al plus[10] a c e l (g ff[2] ut vdtr) vg sah cop arm syr[hr] Chr[1,671] Cyr[4,206] ... Ln [*αυτου*] et ς om cum AC[3]IΓΔΛΠ* unc[9] al pler b f q syr[utr] (syr[cu] *qui erat aegrotus*) Or[4,250] Aug[ioh 17,4]

6. *ιδων*: A *ιδωσ* | *κατακειμενον* (ℵ[c]): ℵ* *ανακειμενον* | *ηδη*: 1. 118. p[scr] 2[pe] post *χρον.* pon ... 253. e syr[cu] et[sch] et[hr] aeth om | *λεγει αυτω*: G add *ο ις̅* | *θελεισ*: EΛ al aliq *θελησ*

7. *απεκριθη*: A[2]D *λεγει* | *ο ασθενων*: syr[cu] om | *κυριε* cum ℵABC*[vid]DILΓΔΛΠ unc rell al pler it vg syr[cu] sah (cop *αποκριθεισ αυτω ο ασθενων λεγει· κυριε μου*) arm aeth Cyr[4,207] ... C[2]EFGH 33. 124. al[20] fere syr[sch] et[p] et (praem *et dixit ei ναι*) [hr] Cyr[hr 339] Chr[8,248] et (*απεκριθη αυτω ο ασθενησ και ειπε· ναι*) [1,671] praem *ναι*, proptereaque c[2] 33. al[3] syr[sch] et[p] et[hr] Cyr[hr] Chr[8,243 bis] et[1,671] pergunt *ανθρωπον δε* (Chr [8,243] semel ap Montf *αλλ ανθρ.*) | *υδωρ*: syr[p] add c. ob. *ab angelo* | *βαλη* cum ℵABC[2]DLΓΔΛΠ unc[9] (G al *βάλει*) al pler Cyr[hr 339] Chr[8,248] et

λυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ
περιπάτει. 9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν
κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ
Ex 20, 10 ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν
ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 $^{39.10}$ ἀπεκρίθη

^{1,671}; item c^{3} al^{3} Cyr^{4,207} *εμβαλη* ... ς (= Gb Sz) *βαλλη* c. minusc vix mu | *εγω* (13. a b d f q foss mt ante *ερχομ*. pon, non item c ff^{2} l vg: e *ego enim dum venio*): v 69. al^{10} om | *προ* (ita ς^{e}): ς *προσ* cum B* L | *καταβαινει*: 64. add *και λαμβανει ιασιν*, item 69. *εγω δε ασθενων πορευομαι*

8. *εγειρε* cum ℵABCDEFGHKLMSΛΠ al plu ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UVΓΔ al permu | *αρον* cum ℵBCLΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} c f g l q vg Hil^{237} sah cop etc ... ADKΠ a b e ff^{2} aeth praem *και*, hinc Ln [*και*] | *κραβαττον* cum ℵAB*CDLΓΔΛΠ unc^{7} (et V certe v. 10 et E vv. sqq) al plu; E hoc versu *κραβατον*. Etiam a b d e l am fu for ing san al *grabattum* (q *crabattum* et *crabbattum*, f *gravatum*, c *grabatum*) ... ℵ *κραβακτον*, item vv. sqq; ℵ^{c} *κραβαττον* substituit excepto v. 8 ... ς *κραββατον* cum B^{3} V al mu. Item vv. sqq. Cf et. ad Mc 2, 4 sqq | *περιπατει*: 33. syr^{cu} add *υπαγε εισ τον οικον σου*

9. *και* ab initio (ℵ^{c}): ℵ* om | *εγενετο υγιησ* (D 1. 118. it [ex q] vg *υγ. εγεν.*, Γ *εγεν. ο ανθρ. υγ.*) sine *ευθ*. cum ℵ*D l arm ... ς Ln Ti praem *ευθεωσ* cum ℵ^{c}ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth Cyr^{4,208} (:: *ευθεωσ* vel *ευθυσ* sanationes factas dicere adamat Mc, cf 1, 42. 43. 2, 12. 5, 29. 10, 52; item dicit Mt 8, 3. 14, 31. 20, 34 et Lc 5, 13. Inlatum vero *ευθεωσ* aliena manu etiam Mc 1, 31. 7, 35.) | *και εγενετο* usq *ο ανθρωπ*. (om *ο ανθρ*. 108. gat Chr mosc^{6}): 96. 97. om, item 28. al^{5} om *και εγεν*. usq *περιεπατει* | *και ηρεν* (et. c f l q vg sah cop syr^{hr} aeth; syr^{cu} om *κ. ηρ. το κρα. αυτ.*): ℵ a b e syr^{p} c.* praem *και ηγερθη*, *et surrexit*; item D 1. 13. 69. 124. ff^{2} syr^{sch} arm praem *εγερθεισ*, *surgens* | *κραβαττον*: vide ad v. 8 | *αυτου*: C *εαυτου* | *περιπατει*: AL 63. *περιεπατει* | *εν εκεινη τη ημερα*: D e om

10. *ελεγον ουν οι ιουδαιοι*: e *cum vidissent autem illum iudaei dicebant* | *τω τεθεραπευμενω*: D *τω τεθαραπευμενω* (cf ad Act 4, 14) ... syr^{cu} *illi*, e om | *και ουκ* c. ℵABC*DGLVΓ al^{40} a b e l sah cop arm aeth syr^{hr} Chr^{1,675} Cyr^{4,209} Gaud ... Ln [*και*] *ουκ*, ς Ti om *και* cum C^{3}ΔΛΠ unc^{7} al plu c f q vg syr^{cu} et^{utr} Chr^{8,246} Hil^{238} | *κραβαττον*: vide ad v. 8 | *κραβ*. sine *σου* cum ABC^{3}ΓΔ unc^{9} al pler e Chr^{1,675} (sed addit *εν σαββατω*) ... Ln add *σου* cum ℵC*DLΛΠ 13. 17. 69. al^{10} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} et^{p} c.* arm aeth Chr^{8,246} Cyr^{2,209} (:: ut vv. 8 et 11)

11. *απεκριθη* cum C^{3}DEFHMSUVΓ al longe plu a b c e ff^{2} l q vg syr^{cu} arm aeth ... AB praem *οσ δε*, ita Ln; item ℵC*GKLΔΛΠ al^{25} Cyr^{4,209} praem *ο δε*, item f (*ipse vero*) foss (*at ille*) cop (sah *απεκριθ. δε ο αν-*

αὐτοῖσ· ὁ ποιήσασ με ὑγιῆ, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν
σου καὶ περιπάτει. 12 ἠρώτησαν αὐτόν· τίσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ
εἰπών σοι· ἆρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει τίσ
ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦσ ἐξένευσεν ὄχλου ὄντοσ ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ
ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε
ὑγιὴσ γέγονασ· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται.

θρωπ. λεγων) syr^{utr} et^{hr} | *απεκριθη* (א^{c}): א* *απεκρινατο* | *υγιη* (א^{c}): א* *υγιην* | *αρον τ. κραβαττον* (vide ad v. 8) etc (א^{c}): א* *αραι τον κραβακτον και περιπατειν*

12. *ηρωτησαν* sine copula cum אBD 7^{ev} p^{scr} a e ff^{2} l foss syr^{cu} arm (sah) ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ACLΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn c vg syr^{p} Cyr^{4,209} (item q cop add *δε*, syr^{sch} et^{hr} habent *et interrogaverunt*, f *tunc interrog.*) | *αυτον*: e add *iudaei dicentes* | *ο ειπων*: miro consensu EFKL*Λ^{mg} al *ο ειπον* | *αρον κ. περιπατει* (א^{c}): א* *αραι και περιπατειν*. Praeterea *αρ.* sine additam dedimus cum א (et* et^{c}) BC*L sah (*sume cum, abeas*) ... ς Ln add *τον κραββατον* (Ln *κραβαττον*, vide ad v. 8) *σου* cum AC^{3}DΔΛ^{mg}Π unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{cu} et utr et^{hr} arm aeth Chr^{8,246} et ^{1,676} Cyr^{4,210} :: cf vv. 8 et 11. Ceterum ΓΛ* al^{6} b om versum 12, quippe transilientes a *και περιπατει* ad *και περιπατει*.

13. *δε*: D* d om | *ασθενων* (Gb') cum D b l foss (d *infirmis*, b *infirmus autem*, l *is autem qui languidus fuerat*, foss *ille autem qui infirmatus fuerat*) ... ς Ln *ιαθεισ* cum אABCLΓΔΛΠ unc rell al pler a c e f ff^{2} vg (e *qui autem curatus fuerat*, a f *is autem qui curatus fuerat*, ff^{2} *is autem qui sanus fuerat*, c vg *is autem qui sanus fuerat effectus*) sah cop syr omn rell Cyr^{4,210}; Chr^{8,246} (et$^{mosc\,0}$) *τεθεραπευμενοσ*, pers^{p} *ασθενων ιαθεισ* ... q plane om (:: *ασθενων* eiusmodi est ut omnem lectionis varietatem creaverit. Nimis ieiunum esset coniicere pro *ιαθεισ* ex v. 7 *ασθεν.* substitutum esse. Ut vero toties אD et BD accedentibus paucis interpretibus rectum tenent, ita fit etiam ut unus א vel B vel D omnium Graecorum codicum, eorum certe qui auctoritate praestant, solus veram scripturam servasse sit censendus. De D cf ad Mt 5, 4 Lc 24, 51 sqq. Ceterum varietate qua b d l foss *ο δε ασθενων* reddunt probatur a variis interpretes hos Graecis testibus pependisse.) | *εστιν*: D *ην* (Latt *quis esset*) | *εξενευσεν* (א^{c}): א*D* *ενευσεν* | *εν τω τοπω* (M praem *εντοσ*) ita א^{c}: א* *εν τω μεσω*. Varie admodum Latt: *ihs enim* (*autem* f g mm) *declinavit* (g mm add *se*) *a turba constituta* (f *a turbam constitutam*) *in loco* (a foss *in illo loco*, ff^{2} *in loco illo*) a c f ff^{2} g vg; *ihs enim declinaverat cum populus esset in locum* q, *ihs enim statim devertit cum vidisset turbam in illo loco* b, *ihs enim cum turbae essent declinaverat ab eo* e, *quia declinavit ipse a turba constituta in illo loco* l, *ihs enim deverterat cum esset turba in loco* d

14. *μετα*: FΛ cop *μετα δε*, l *et postea* | *αυτον* (א^{c}): א* syr^{cu} et^{hr} aeth *τον τεθεραπευμενον* | *ο* (B om) *ις̅* (א^{c} post *αυτον* ut ς): א* post *ευρισκει* pon | *ιδε*: Λ* 253. al pauc *ιδου* | *σοι τι* (Sz et Gb'') c. ABCLΓΔΛ

15 *ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι Ἰησοῦσ*
ἐστὶν ὁ ποιήσασ αὐτὸν ὑγιῆ. 16 *καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰου-*
δαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 *ὁ δὲ ἀπε-*
κρίνατο αὐτοῖσ· ὁ πατήρ μου ἕωσ ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζο-
μαι. 18 *διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι,*
ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν
θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 *Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦσ καὶ*

---

al plu c vg syr[sch] Cyr[hr 343] bis Cyr[4,210] ... ς *τι σοι* cum ℵDEKΠ al permu (a b e f l q Ir[int 311] Or[int 2,232. 238. 659] Cyp[11. 314] *quid tibi deterius*, ff[2.] Ir[int 280] Cyp[74. 173] *quid deterius tibi*) arm Or[fragm] (ap Mai[auct class] 10, 476) Bas[eth 244] Chr[8,248. 249]

15. *απηλθεν* cum ℵBCL etc: A b f q foss syr[cu] et[utr] et[hr] aeth *και απηλθεν*, ℵ[c]DΔ al[12] cop Chr[8,251] Cyr[4,249] *απηλθ. ουν* | *ειπεν* cum ℵCL al[5] a e q cop syr[cu] et[sch] et[hr] Cyr[4,211] ... ς Ln Ti *ανηγγειλεν* cum ABΓΛΠ unc[7] al plu, item DKUΔ al[20] Chr[8,251] *απηγγειλεν*, item it[pl] vg etc *nuntiavit* | *ι̅ς̅*: V in mg additum habet | *αυτον*: DΔ[2] 1. 19[**] 29. 40. 118. 244[**] 357. a e ff[2.] l q syr[cu] cop[dz] arm sl *με* (:: cf ad 4, 51)

16. *οι ιουδ. τον ι̅ν̅* (Gb″) c. ℵBCDLU 33. 69. s[scr] b c f g l vg syr[cu] et[sch] et[hr] cop[schw] ex[dz] aeth Hil[1013] ... ς *τον ι̅ν̅ οι ιουδ.* cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler a e q syr[p] cop[wi] arm Cyr[4,211] (Chr[8,251] *εδιωκ. ουν αυτον οι ιουδ.*). Praeterea ς (= Gb) add *και εζητουν αυτον αποκτειναι*, Ln [*και εζ. αυτ. αποκτ.*] cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler e f q syr[sch] et[p] cop[wi] aeth ... omisimus cum ℵBCDL 1. 22. 33. 69. 249. a b c ff[2.] g l vg syr[cu] cop[schw] arm Chr[8,252] Cyr[4,211] Nonn[5,58] | *ταυτα*: Δ *αυτα* | *εν* (D a b e q Hil[1013] om) *σαββατω*: EFH al[15] add *τα ιαματα*

17. *ο δε* sine *ι̅ς̅* cum ℵB ... ς Ln Ti add *ι̅ς̅* cum ACDL unc rell al omn[vid] it (q *et respondit illis ihs*, e *et ut illi* [corrige *ait illis*] *ihs*) etc | *απεκρινατο*: ℵ *απεκρινετο*, D al aliq *απεκριθη* (D *–κρειθη*)

18. *δια τουτο* sine copula cum ℵD a b c e f l m for arm syr[hr] Hil[224. 1013. 1191. 1251] (Tert[prax 21] *Denique propter hoc magis Iudaei* etc nil probat) ... ς Ln Ti *δι. τουτ. ουν* cum ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] c ff[2.] q vg syr[p] Chr[8,253] Cyr[4,213] (syr[cu] *propterea vero*; syr[sch] aeth *et propterea*) | *μαλλον* (et. Tert[prax 21] Hil[quater]): U f syr[cu] om | *οι ιουδαιοι*: D syr[cu] Tert[prax 21] Hil[1251] ante *εζητ. αυτ.* pon ... 409. om (33. om *αυτον*) | *ελυεν*: Δ* cop[wi] *ελυσεν* | *αλλα*: Δ 13. al pauc Chr[8,253] *αλλ οτι*, item *sed et quod* b l, *sed quia et* e, *sed quod etiam* a | *ισον εαυτον ποι. τω θεω*: cf Epiph[614] *ου μονον γαρ, φησιν, εζητουν αποκτειναι αυτον οτι ταυτα εποιει, αλλ οτι και υιον θεου εαυτον ελεγεν, ισον θεω εαυτον φασκων.*

19. *απεκρινατο* usq *αυτοισ*: ℵ* *ελεγεν ουν αυτοισ ο ι̅ς̅*, Tert[prax 21] *tunc ergo dicebat ad eos*, syr[cu] *Iesus dixit eis*, e *respondens Iesus et dixit* (sic) | *απεκρινατο* (et. ℵ[c]): D 33. 47[ev] al[3] *απεκριθη* | *ουν* (et. g q vg; f syr[sch] et[hr] *autem*): 33. y[scr] al[3] a b c e ff[2.] l foss arm (ap Gb[ms])

ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸσ ποιεῖν ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖ- 8, 35
νοσ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸσ ποιεῖ ὁμοίωσ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ
τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸσ ποιεῖ, καὶ μείζονα
τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖσ θαυμάζετε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ
πατὴρ ἐγείρει τοὺσ νεκροὺσ καὶ ζωοποιεῖ, οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ οὓσ
θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν Act 17, 31
κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντεσ τιμῶσι τὸν υἱὸν
καθὼσ τιμῶσι τὸν πατέρα. [40.1] ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν

---

om | ο $\overline{ις}$: B 47[ev] c[scr] om | ελεγεν cum ℵ[c] (item *, vide ante) BL 2[pe] Tert[prax] (vide ante), item 1. p[scr] λεγει ... ς Ln Ti ειπεν cum ADΓΔ ΛΠ unc rell al pler it vg Cyr[4,214] | αμην αμην (ℵ[c]): ℵ* om alterum | ο υιοσ (et. Or[4,246] et[int 1,59] Eus[praep 539] et[marc 165] Cyr[hr 160] etc Tert[prax 21] Hil[238. 781] et[saep]): D 13. 69. 124. arm add του ανθρωπου | ποιειν: V om; 13. 69. 124. al[5] a b f g (non item c e l q) vg syr[cu] Or[int 1,59] Hil[saep] (sed non[926] et[alibi]) post αφ εαυτου pon | ουδεν: 1. 2[pe] Or[4,368] ουδε εν ... D τι, idque inter ποιειν et αφ εαυτ. pon | αν μη cum ℵB ... ς Ln Ti εαν μη cum ADL unc rell al omn[vid] | βλεπῃ: EH MΓΛ al plu βλεπει | τον πατ. ποιουντα: D[gr] ποι. τον πατ. | αν et. Or[4,246] (εαν) Eus[marc 165] Cyr[hr 160] Epiph[854] etc ... AD[gr]LΠ 126. al[10] om, item (*quae enim*) e q Tert[prax] | εκεινοσ: syr[cu] et[sch] cop Or[4,246] (inde a verbis ου δυναται ο υιοσ affert) et[199] Chr[8,256] semel (sed ibidem et [257] εκεινοσ) Did[tri 1, 9. 16] et[2, 5. 8] (sed his ll. afferuntur tantum quae post ποιουντα scripta sunt, item Novat[14]) ο πατηρ (Or post ποιῃ) | ποιῃ: AE*ΓΛΠ al plus[30] aldin Or[4,199] (non item [246]) ποιει ... D ποιησῃ. Ex Latt a c d f vg *fecerit*, b e l q Tert[prax 21] *facit* | ποιει ομοιωσ (e Tert[prax] om ομ.) cum ℵD a b l Or[int 1,59] et[4,506] Novat[14] Hil[97. 925. 926. 929.] et[1014. 1069. 1251. 1253] Amb[fid 528] ... ς Ln Ti ομοι. ποι. cum ABL unc rell al omn[vid] c f q vg (syr[sch]) syr[p] et[hr] Or[4,246] Eus[marc 165] Did[tri] quater Cyr[hr 161] Chr[8,256] Cyr[4,219] et[221]

20. φιλει (et. Epiph[804] Cyr[4,221]): D Or[4,246] Chr[8,256] αγαπα. Ex Latt *diligit* d it[pler] vg; *amat* a | δεικνυσιν: A διγνυσιν (E*LΔ δικν.) ... D δεικνυει | α (L om) αυτοσ ποιει: D 16. α αν αυτ. ποιῃ (d *quaecumque ipse facit*) | δειξει: D 28 e syr[cu] arm δεικνυσιν | δειξει αυτω εργα et. a c f ff[2.] g l vg (q *maiora his ostendet ei pater*): ℵ b (e *opera his ostendit*) Tert[prax 21] Cyr[4,228] Hil[925. 927] εργ. δειξ. αυτω | ινα υμ. θαυμαζετε: syr[cu] *nec miremini quod dixi vobis* | θαυμαζετε cum ℵL 69. 251. 435. y[scr] al[2 scr] ... ς Ln Ti θαυμαζητε cum ABD unc rell al pler

21. ωσπερ: ℵ ωσ | εγειρει: Δ εγερει | ουσ θελει (L al aliq θελῃ): syr[cu] *eos qui credunt in eo*

22. κρινει: LM al κρινῃ

23. τιμωσι bis ut ℵBDKLUΠ etc ... Ti τιμωσιν ut AEMΓΔΛ etc

1 Io 2, 23 πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 [41,10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν
3, 18 αἰώνιον, καὶ εἰσ κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά-
του εἰσ τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆσ φωνῆσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
καὶ οἱ ἀκούσαντεσ ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν
ἑαυτῷ, οὕτωσ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ ἐξου-
σίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸσ ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ

24. **ὅτι**: D al[2] Clem[114] om | **τον λογον**: Γ 247. i[scr] Clem[114] Tert[prax 21] **των λογων** (sed Γ τὸν λόγον) | **ερχεται**: b e f ff[2] l q am (non fu) gat mm Tert[prax 21] (sed variat lectio) et[res car 37] *veniet* | **μεταβεβηκεν** (Nonn[5,94] **ἵξεται εκ θανατοιο**): e ff[2] l q am fu ing gat mm *transiet* (q *transibit*); b c for tol *transit* (contra f *transiit*). Tert[prax] et[res car] inter *transit, transiit, transiet* fluct lectio | **την**: D* om

25. **υμιν**: Δ om | **ερχεται**: b e f q Tert[prax] et[res car] *veniet* | **και νυν εστιν** (א[c]): א* a b Tert[prax 21] et[res car 37] Ambp[s 763] om | **ακουσουσιν** cum B 22. 257. Chr[8,263 bis] Cyr[4,233] et[234], item אL 1. 33. 69. 157. 2[pe] **ακουσωσιν** ... ς Ln Ti **ακουσονται** cum ADΓΔΛΠ unc rell al pler Hipp[bis] (ed. Lag[35] et[115]) | **του θεου** (et. Hipp[bis] Tert[prax 21] et[res car 37] etc): ΚΒΠ 28. al[10] syr[p mg] et[hr] **του ανθρωπου** | **οι ακουσαντες** (et. א[c]): e syr[cu] om; א* om **οι**, quacum lectione conveniunt l Tert[prax 21] (non item [res car]) *et cum audierint* | **ζησουσιν** cum אBDL 1. 22. 33. 346. 357. z[scr] 2[pe] (et. Chr[mosc 5]) ... ς **ζησονται** cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler Hipp[bis] Chr[8,263 bis] Cyr[4,233]

26. **ωσπερ** (et. א[c] item Or[4,368] Eus[marc 69. 89] Cyr[hr 155]): א*D Eus[marc 4] **ωσ** | **ο πατηρ** (et. Or[4,368] et[int 4,686] Eus[marc 4. 69. 89] al Tert[prax 21] al): D add **ο ζων** | **εχει ζωην** (et. Or[4,368] Cyr[hr 155] Chr[8,264] Cyr[4,235]): א Eus[marc 4. 69. 89] Did[tri 3,17] Epiph[857] (non item [841]) Novat[tri 14] **ζωην εχει**, **και τω υιω εδωκεν** cum א[c]BL (א* ab **εν εαυτω** priore ad alterum transiluit) b l aeth Eus[marc 69] et[89] Cyr[hr 155] Epiph[841] et[857] Cyr[4,235 bis] et ador[387] (ter **δεδωκεν**) Or[int 4,686] Tert[prax 21] Hil[239] et[saep] al (Or[4,368] **και τω υι. ζωην εδωκ. εχ.**) ... ς Ln Ti **εδωκ. και τω υιω** cum ADΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] a[vid] c e f (om **και**) q (g ff[2] ut[vid]) vg syr[cu] et[utr] et[hr] cop arm Did[tri 3,17] Chr[8,264]

27. **και εξου. εδωκ. αυτω κρισ. ποιειν** (א[c]): א* **και κρισιν εδωκ. αυτω εξου. ποιειν**, nec aliter Tert[prax 21] *et iudicium dedit illi facere in potestate* | **κρισιν** sine **και** cum א[c]ABL 33. b c d e ff[2] (ut[vid]) l vg[clem] syr[cu] et[hr] cop arm aeth Or[2,548. 558] et[4,41. 359. 360] Did[tri 3,17] Paul[samos] (cat[ox 235] et ap Chr[8,264]) Thdret[5,1108] ... ς Ti **και κρισιν** cum D[gr]ΓΔΛΠ unc[8] al pler f g q am fu for em ing mt (al) syr[sch] et[p] Chr[8,264] Cyr[4,235] | **οτι υιοσ ανθρωπ. εστιν**: cum antecedd conjg LΠ etc b e f ff[2] l m[38] (*Dico enim vobis, nolite mirari istud quia*; item ff[2] l *Dico enim vobis, nolite mirari in* [l om] *hoc* etc) syr[cu] et[hr] cop Or[quinquies] Did[tri] Thdret Cyr[4,235] (in ipso comm) Nonn[5,105] Tert[prax 21] etc ... contra

θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημεί-
οις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 *καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ* Mt 25, 46 Dan 12, 2
ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες
εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. 30 *οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ*
οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν,
43.1 *ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-*
ψαντός με. 31 43.10 *ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία*

---

cum seqq conjg ΕΜΛvid 1. aldin qvid syrsch etp (uterque post *οτι* add *δε*, sed syrp add c.*) arm Dam1,568 (*ουκ ειπε· υιος ανθρω. λεγεται, αλλ εστι. και μη θαυμαζετε τουτο, φησιν, οτι υιος ανθρ. ζωοποιει. ουτος γαρ ο υι. του ανθρ. υιος εστι του θεου, ουκ ονοματι ουδε χαριτι, αλλα φυσει*). Memorabilis inprimis Chrysostomi est disputatio contra Paulsamos (8,264): *παυλος μεν ο σαμοσατευς ουχ ουτως φησιν, αλλα πως; εξουσιαν εδωκ. αυτω κρισιν ποιειν, οτι υι. ανθρ. εστιν. αλλ ουδεμιαν ακολουθιαν εχει τουτο ουτω λεγομενον. ου γαρ δια τουτο ελαβε κρισιν οτι ανθρωπος εστιν· επει τι εκωλυε παντας ανθρωπους ειναι κριτας; αλλ επειδη της αρρητου ουσιας εκεινης εστιν υιος, δια τουτο εστι κριτης. ουτω τοινυν αναγνωστεον· οτι υιος ανθρωπου εστι, μη θαυμαζετε τουτο.*

28. *οτι ερχετ. ωρα* (Δ om) *εν η παντες οι* etc: syrcu *οτι ιδου παντες οι* etc | *ακουσουσιν* cum Β 157. Chr8,265 semel Cyr4,235 txt, item ℵLΔ 33. *ακουσωσιν* (:: cf ad v. 25) ... ς Ln Ti *ακουσονται* cum ΑΔΓΛΠ unc rell al pler Baseth234 Chr8,265 semel Cyr4,235 com | *αυτου* et. a b c e f (ff2. g ex silentio) l q am fu for em ing iac gat mm sax syrsch etp et hr etc: 33. vgcle sl Orint 3,922 Tertres car37 *του υιου του θεου*, syrcu *του θεου*, Irint308 *filii hominis* (Ambps 970 *filii hominis* etiob 631 *filii dei*; Or2,720 *οι εν τοις μνημειοις, εαν ακουσωσι της φωνης του υιου του θεου, ζησουσιν*, quae potius pariter a v. 25 et v. 28 pendent); Orint 3,927 *filii*. Praeterea syrcu add *et vivent*, Orint 3,927 *et vivant*

29. *εκπορευσονται*: D *εξελευσονται* | *οι* sec cum Β a e ff2 Tertres car37 Augioh 22,18 et43,9 et49,1 (sed alibi etiam *qui autem* habet) ... ς *οι δε*, Ln *οι* [*δε*] cum ℵADL unc rell al omnvid b c f l q vg syrp ethr etc ... m38 cop syrcu etsch Irint 308 *et qui* | D *οι δε φαυλα πρασσοντες* (d *qui autem male egerunt*)

30. *ποιειν* hoc loco et. Or4,350 Eusmarc 110a Chr8,226 Cyr4,237 (Ignintpol246 *ου δυναμ. γαρ, φησι, ποιειν απ εμαυτ. ουδεν*): ℵ 33. tscr ante *εγω* pon; D 13. 249. b c e (*a me ipso aliquid facere*) f ff2. l q vg syrsch Eusmarc 110d post *απ εμαυτου* | *ουδεν*: G al pauc *ουδε εν* (Or4,368 *τω υιω – τω δυναμενω ποιειν αφ εαυτου ουδε εν*) | *και* ante *η κρισις* (ℵa): ℵ* om | *το θελημα* sec: a syrhr om | *του πεμψαντ. με* sine *πατρ.* cum ℵABDK LΔΛΠ al12 a e f ff2. g l q vg (et. am for fu ing etc) syrcu etutr ethr cop arm aeth Or2,701 et4,359 (et4,368) Eusmarc 110 bis Chr8,266 et267 Amb ps 1232 Augioh23,15 ... ς (= Gb Sz) add *πατρος* cum EGHMSUVΓ al pler b c em tol Baseth246 Cyr4,237

μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ,
1, 19 ss καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
10, 25 14, 11 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· 44.8 οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ

---

32. *οιδατε* cum א*D a e q (ff$^{2.}$ l* om *και οιδ.* usq *περι εμ.*) syr^{cu} arm ... ς Ln Ti *οιδα* cum א^{c}ABL unc rell al pler b c f g l^{2} vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth Chr^{8,278} Cyr^{4,242} ... 56. 58. 61. *οιδαμεν* | *αληθησ*: L 33. *αληθινη* | *η μαρτυρια* (ita et. d): D^{gr*} e add *μου*, item D^{2} (atque et. d^{2}) 254. b g tol syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop aeth add *αυτου* (item Chr^{8,271} et ^{273} omissis *ην μαρτυρει πε. εμ.*) | *μαρτυρει*: 13. 69. arm *μεμαρτυρηκε*

33. *υμεισ* etc: ff$^{2.}$ *vos ipsi misistis ad me, et testimonium perhibuit Iohannes de me*

34. *παρα*: 69. *περι* | *ανθρωπου*: DΔ^{2} 126. al^{8} mm cop^{wi} arm *ανθρωπων*, item Δ* al^{4} -*πω* | *λεγω*: L *λαλω*

35. *υμεισ δε* (א^{c}): א* om *δε* (Hil^{322} Aug^{ioh35,2} *et vos voluistis*) | *αγαλλιαθηναι* cum אADΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu Chr^{mosc5} ... ς (= Gb Sz) *αγαλλιασθηναι* cum BL al vix mu Chr^{8,274} et^{275} Cyr^{4,248} | *προσ ωραν*: A al^{5} a ff$^{2.}$ vg^{cle} (non item am fu for ing tol etc) Chr^{8,274} Hil^{322} ante *αγαλλιαθ.* pon

36. *την μαρτυριαν*: א om *την* | *μειζω* cum אHKLSUVΓΔΠ al plu Cyr^{4,252} ... Ln *μειζων* cum ABEGMΔ al mu ... D Chr^{8,275} (et.^{mosc6}) *μειζονα* | *ιωαννου*: BD *ιωανου* | *δεδωκεν* cum אBLΓ 1. 33. 69. 157. 2^{pe} al plus^{10} Ath^{423} Cyr^{4,252} ... ς Ln *εδωκεν* c. ADΔΛΠ unc^{8} al pler Chr^{8,275} | *ο πατηρ*: V om *ο* | *τελειωσω*: 69. 124. al pauc *τελεσω*, 64. al pauc *πληρωσω* | *αυτα* sec: G 33. om | *α ποιω* c. אABDL 1. 22. 33. al^{5} b δ cop arm aeth Cyr ^{4,252} Hil$^{896.\ 996}$ ... ς Ln *α εγω ποιω* cum ΓΔ^{gr}ΛΠ unc^{8} al pler c e f q vg go syr^{p} et^{hr} Bas^{eth257} Chr^{8,275} Cyr^{4,274} Aug^{ioh23,2} Arn ... 38. 453 a ff$^{2.}$ l Ath^{423} Did^{tri3,29} (sed libere) om | *με*: א *εμε* | *απεσταλκεν*: D 28. 131. al^{20} Bas^{eth257} Chr^{8,275} bis *απεστειλεν*

37. *πατηρ*: Δ *ο πατ.* | *εκεινοσ* cum אBL a Ath^{448}, item go *hic* ... D *εκεινοσ αυτοσ* (d *ille ipse*) ... ς Ln *αυτοσ* (*ipse*) cum AΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b c e f ff$^{2.}$ l q vg syr^{utr} et^{hr} (contra syr^{cu} non exprim) cop rell Chr^{8,276} Cyr^{4,252} Tert^{prax21} Hil^{896} et^{996} | *μεμαρτυρηκεν* (et. e vg cop arm Ath^{448} Chr^{8,276} Cyr^{4,252} Tert^{prax} Hil ... D a b c f l q syr^{cu} et^{utr} et^{hr} Or^{4,287} Did^{tri3,38} *μαρτυρει* | *πωποτε ακηκοατε* cum אABDK

ἑωράκατε, 38 $^{45.10}$ *καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μέ-*
νοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ, τούτῳ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε.
39 *ἐραυνᾶτε τὰσ γραφάσ, ὅτι ὑμεῖσ δοκεῖτε ἐν αὐταῖσ ζωὴν αἰώ-*
νιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 *καὶ οὐ*
θέλετε ἐλθεῖν πρόσ με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 *δόξαν παρὰ ἀνθρώ-*
πων οὐ λαμβάνω, 42 *ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶσ ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην*
τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖσ. 43 *ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ*
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλοσ ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 *πῶσ δύνασθε ὑμεῖσ. πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ* 12, 43
ἀλλήλων λαμβάνοντεσ, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ

LΠ al^{10} it vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm go Syn^{anti} (ap Rou^{3,297}) Ath^{448} Cyr hr^{91} Cyr$^{4,254.\ 257.\ 259}$ et$^{iul\ 256}$ ... ς Ti *αχηκ. πωποτ.* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler cop Chr^{8,276} Cyr$^{anthrop\ 370}$ Tert^{prax} | *εωρακατε* c. ℵABDSUVΓΛΠ^{2} al plu ... EGHKLMΔΠ* al mu *εορακατε*

38. *εν υμιν μενοντα* (13. *οντα*) cum ℵBL 1. (13.) 33. 124. y^{scr} al pauc b e f ff$^{2.}$ g l vg syr^{hr} aeth Ath^{448} Cyr$^{4,254.\ 259}$ Hil^{996} ... ς Ln *μενοντ. εν υμιν* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e q go arm (cop om *μενοντ.*) syr^{cu} et^{utr} Chr^{8,277} | *απεστειλεν* (K *απεστελεν*): D al^{6} *απεσταλκεν* | *τουτω*: Γ al aliq *τουτο*, 69. 248. 254. al pauc *τουτον* | *οτι ον απεστειλ.* etc: e *misit enim unicum filium suum et hunc non audistis neque credidistis*

39. *εραυνατε* cum ℵB* ... ς Ln *ερευνατε* cum AB^{3}DL unc rell al omn^{vid} | *εχειν* (hoc loco et. Or^{4,97} et^{121} Eus$^{dem\ 510}$ al Ir$^{int\ 239}$ Cyp^{280}): D post *δοκειτε* pon | *αι μαρτυρουσαι* (d *quae testantur*): D^{gr*} *αμαρτανουσαι*. Praeterea a b syr^{cu} post *και εκειναι εισ. αι μαρτ. περι εμ.* (a *illae sunt quae testimonium dicunt de me*; b *et ipsae sunt quae testimonium perhibent de me*) add *in quibus putatis vos vitam habere, hae* (b *haec*) *sunt quae de me testificantur* (b *testif. de me*). Etiam arm add *in quibus putatis vos vitam habere.*

40. *ινα*: U add *και* | *ζωην* (et. Ir$^{int\ 239}$ etc): D 69. al^{5} e g syr^{sch} (indeque etiam ar^{p} pers^{p}) Chr$^{8,279\ bis}$ add *αιωνιον*

41. *ανθρωπων*: AKΠ al^{20} cop Chr^{8,280} Cyr^{4,261} *ανθρωπου* (:: ex v. 34)

42. *αλλα* cum BDL 33. ... ς *αλλ* cum ℵAΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *ουκ εχετε* (A *ουχεται*) hoc loco cum ℵ*D b e q (ℵ *ουκ εχετε την αγαπ. του θεου ουκ εχετε*: iam igitur vulgaris lectio suggesta, eamque solam ℵ^{c} agnovit) ... ς Ln Ti ante *εν εαυτοισ* pon cum ℵ^{c}ABL unc rell al omn vid a c f ff$^{2.}$ g l vg Chr^{8,280} Cyr^{4,261} Hil^{997} (syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop *non est in vobis*) | *εν εαυτοισ*: LΔ al pauc *εν αυτοισ*

43. *λημψεσθε* cum ℵABDLΔ ... ς *ληψεσθε* cum ΓΛΠ unc rell al omn^{vid}

44. *υμεισ* (et. Or^{1,259} Bas$^{eth\ 303}$; 122. Or^{1,228} post *πιστ.* pon): L 355. 32^{ev} Ephr^{278} Chr^{8,281} Cyr^{4,262} om | *πιστευσαι* (et. Or^{bis}): ΛL 1. 22. 33. 249. 2^{pe} Chr^{8,281} Cyr^{4,262} *πιστευειν* | *παρα* cum ℵALΔΛΠ unc rell al pler Or^{1,228} Eus$^{praep\ 13,6}$ Bas$^{eth\ 303}$ etc ... BDKΓ 1. 69. al Or^{1,259} *παρ* | *αλληλων*: A al plus^{20} Or^{1,228} (non item^{259}) Eus$^{praep\ 13,6}$ Hil^{997} *ανθρωπων*, Ephr^{278} *ανθρωπου* | *θεου* (et. Or^{1,228} et^{259} Bas$^{eth\ 303}$ et

οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
Gen 3, 15 Dt 18, 15 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

Mt 14, 13-21 Mc 6, 32-44 Lc 9, 10-17 1 [46.1] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης
τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πο-

---

regg[427] Ephr Hil etc): B a b cop[dz] arm[cdd] om. Item Or[3,687] (-αλλα την δοξαν την απο του μονου ζητουντες) Did[ps3] (ap Mai[7,135] δοξα αν του χωρισαντος αυτον, ην απο του μονου εζητησεν ο μη λαμβανων δοξαν ανθρωπων). Cf et. Eus[praep 13,6] δοξαν την παρα ανθρωπων ζητειτε, και την δοξαν την παρα μονου του ενος ου ζητειτε. Scribitur locus in antiquissimis cdd sic: ΜΟΝΟΥΘΥΟΥ etc | ζητειτε (Δ ζητει) et. ℵ[c] ... ℵ* 19. 47. 248. 249. 412. al[5] e l Ephr[278] (editum ζηλουντες) Bas[eth 303] et[regg 427] Chr[8,281] Aug[ioh 93,2] ζητουντες

45. εγω: G*K*Λ 262. y[scr] al pauc c om | υμων pr: L y[scr] al pauc υμιν, D* υμας | πρ. τον πατερα: syr[cu] om | ο κατηγορων (M -γορος) υμων: B add προς τον πατερα | μωυσης cum ℵBDKLSΠ al mu ... ς μωσης cum AEFGHMUVΓΔΛ al longe plu. Praeterea cf alibi.

46. επιστευετε bis (et. Or[1,389] et[3,178] et[4,121. 237] bis Epiph[59. 67] Bas[3,27] etc): Λ y[scr] al pauc Eus[ps 644] επιστευσατε. Item al pauc Ign[intpol 249] (ad Magn[9]) sec loco | μωυσ- cum BDKLSΠ etc ... ς μωσ- cum ℵΛ rell ut v. 45 | -σει cum ℵABDEFGLSVΔΠ al permu aldin Ign[intpol] (sed[cdd 2] -ση) Or[3,178] et[4,121. 237] bis Epiph[59.67] Bas[3,27] Chr[8,282] Cyr[4,264] ... ς -ση cum HKMUΓΛ al plu Thdr[?] [1,300] | γαρ εμου (Λ* add αν) et. Ign[intpol] Or[quinq] Eus[ps] Const[2,5,3] Epiph[59] etc: D al plus[10] εμου γαρ | εγραψεν et. ℵ[c] Ign[intpol] Or Eus Const Epiph (et.[693]) Chr Cyr (et Thdrt[1,300] ελαλησεν): ℵ* γεγραφεν

47. F γραμασιν | πως etc: Epiph[693] πως αν τους εμους λογους ακουσητε | πιστευσετε cum ℵALΓΛΠ[2] unc rell al pl a b c e g q vg (hi Latt omnes *credetis*) syr[utr] eth[r] Or[1,389] et[3,178] Cyr[4,267] Ir[int 229] Cyp[290] (uterq *credetis*) ... DGSΔ 1. 28. 69. 124. al[20] Or[1,389] cod Chr[mosc 4] πιστευσητε, go *credatis* ... BVΠ* 235. al pauc Chr[8,282] Ir[int] ex[edd 2] f ff[2] l foss syr[cu] πιστευετε (*creditis*)

VI, 1. μετα: 13. 69. 124. cop[wi] add δε | τ. θαλ. τ. γαλιλαιας: G om, 157. 8[pe] al pauc Cyr[4,268] et[269] (cf et. Ir[int 147]) om τ. γαλιλ. | της τιβεριαδος (a q *tiberiadis*; ff[2] l *illius tiberiadis*; c vg *quod est tiberiadis*): D 77** 249. b e syr[p] (in cdd[bars] et [assem 2]) Chr[8,285] praem εις τα μερη, v 247. f go praem και

2. ηκολουθει δε cum ℵBDL 1. 33. 69. 124. 2[pe] a b c e ff[2] l cop Cyr[4,273] ... ς και ηκολουθει (F al pauc go ηκολουθησεν) cum AΓΔΛΠ(F) unc[6]

λύσ, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 47.3
ἀνῆλθεν δὲ εἰσ τὸ ὄροσ Ἰησοῦσ, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ. 4 48.1 *ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.*
5 49.1 *ἐπάρασ οὖν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ ὅτι*
πολὺσ ὄχλοσ ἔρχεται πρὸσ αὐτόν, λέγει πρὸσ Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτουσ ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 *τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει-*
ράζων αὐτόν· αὐτὸσ γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 *ἀποκρίνεται*
αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖσ,

---

al pler f g q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth Chr^{8,285} Chron^{407} | *οχλ. πολυσ* (l *multitudo*): ℵ *πολ. οχλ.*, item Ir^{int147} *et iterum inde secedens trans mare Tiberiadis, ubi et quum multa turba eum fuisset secuta* etc | *εωρων* cum ℵΓΔΛΠ unc^{9} al pler (al pauc *εωρουν, εωρακασι, εωρασι*) Chr^{8,285} bis Chron^{407} ... Ln *εθεωρουν* c. BDL al^{4} Cyr^{4,278}, item A 13. *εθεωρων* :: cf 2, 23 | *τα σημεια* c. ℵABDKLSΛΠ al^{20} it vg syr^{omn} cop go arm aeth Chr^{bis} Cyr Chron ... ς (= Gb Sz) *αυτου τα σημεια* cum EFGHMUVΓΔ al plu :: cf 2, 23 | *επι* (*super, supra*, l *in his* etc): ℵ *περι*, b e *de infirmibus*, ff^{2} *de his qui* etc

3. *ανηλθεν* et. ℵ^{c} b e f q foss c (hi^{5} *ascendit*) c vg (hi *subiit*), Chron^{407} *ανεβη* ... ℵ*D 124. 433. a ff^{2} l Chr^{8,285} *απηλθεν* (*abiit*). Addidimus *δε* cum ℵ^{c}ABLΓΔΛΠ unc rell al pler q syr^{p} cop^{wi} Chr^{8,285} Cyr^{4,273} Chron^{407} ... D 1. 13. 25. 69. 2^{pe} it^{pler} vg add *ουν* ... ℵ*syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth praem *και* ... cop^{schw} arm om copulam | ι̅ς̅ cum ℵ*BD ... ς ο ι̅ς̅ cum ℵ^{c}ALΓΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Chr Cyr Chron ... Δ om; U* syr^{cu} et ^{sch} et^{hr} ante *εισ το οροσ* pon | *εκει* (et. ℵ^{c}): DU 1. 2^{pe} al pauc aeth post *εκαθ.* pon ... ℵ* 63. 71. al^{10} fere om | *εκαθεζετο* (*-θηζετο* D) cum ℵ(et* et^{c})D 13. 69. 124. ... ς Ln Ti *εκαθητο* cum ABLΓΔΛΠ unc rell al pler Chr Cyr Chron

4. *ην δε εγγυσ* : D *εγγ. δε ην*

5. *ο* (ℵ* om, suppl^{c}) ι̅ς̅ hoc loco cum ℵABDKLMΠ al plus^{10} it vg cop syr^{cu} et^{p} go arm aeth Cyr^{4,275} ... ς ante *τ. οφθ.* cum EFGHSUVΓΔΛ al pler syr^{sch} et^{hr} | *τ. οφθαλμουσ*: U 28. al pauc l syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop (sed non ^{schw} ex^{dz}) aeth add *αυτου* | *πολυσ οχλοσ* (e q): ℵD a b c f ff^{2} l vg *οχλ. πολ.* (:: cf ad v. 2) | *λεγει*: D^{gr} *και λεγει* (syr^{cu} et^{sch} et ^{hr} aeth *sublevavit - et vidit - et dicit* vel *dixit*) | *προσ φιλιππ.* cum ℵB DLΔ 33. 60^{ev} Cyr^{4,275} ... ς Ti *πρ. τον φιλ.* cum AΓΛΠ unc rell al pler Bas^{eth270} | *αγορασωμεν* (Gb') cum ℵABDEFGHLMSΓΔΛΠ al longe plu ... ς *αγορασομεν* cum KUV al permu Bas^{eth270} Cyr^{4,275} ... it^{pler} vg *ememus*, b e *emimus* | *φαγ. ουτοι*: ℵG a *ουτ. φαγ.*

6. *δε* (ℵ^{c}): ℵ* *γαρ* | *αυτοσ γαρ* (ℵ^{c}): ℵ* d *αυτ. δε* | *εμελλεν* cum ℵABKLS ΔΠ al plu Chr^{8,287} Cyr^{4,275} ... Ti *ημελλεν* cum DEFGHMUVΓΛ al plus^{50}

7. *αποκρινεται* (D *αποκρειν.*) cum ℵ*D^{gr} ... ς Ln Ti *απεκριθη* cum ℵ^{c}A BL unc rell al omn^{vid} it vg etc | *αυτω* cum ℵ^{c}ABDL unc rell al omn ^{vid} it^{pler} vg etc ... ℵ* e om, sed ℵ* eius loco habet *ουν* (ℵ^{cb} *ουν αυτω*, nisi potius volebat *αυτω*) | *ο φιλιππ.* cum ℵL al pauc ... ς Ln Ti *φι-*

ἵνα ἕκαστοσ βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου· 9 ἔστιν παιδάριον
ὧδε ὃσ ἔχει πέντε ἄρτουσ κριθίνουσ καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα
τί ἐστιν εἰσ τοσούτουσ; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· ποιήσατε τοὺσ ἀν-
θρώπουσ ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτοσ πολὺσ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν
οὖν οἱ ἄνδρεσ τὸν ἀριθμὸν ὡσ πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν
τοὺσ ἄρτουσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖσ ἀνακει-

---

λιπτ. (sine artic.) cum ABDΓΔΛΠ unc rell al pler | *αρτοι*: D post *αυτοισ* pon | *αρκουσιν*: L *αρκεσει* | *αυτοισ*: ℵ Chr^{8,287} om, item ff^{2} (*ducentor. denarior. panes non sunt ut unusquisque* etc) cop | *εκαστοσ* sine additam cum ℵABLΠ 13. 33. 69. al^{3} it vg go cop syr^{p} arm aeth (syr^{cu} *ut modicum modicum edant*) Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... ς add *αυτων* c. DΓΔΛ unc^{9} al pler syr^{sch} et^{hr} (d *ut singuli modicum accipiant*) | *τι* cum ℵALΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g vg syr^{p} (item ^{cu} et^{sch} et^{hr} vdtr agnoscere) arm Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... BD b e ff^{2} l q cop go om, hinc Ln [*τι*]

9. *παιδαριον* sine *εν* cum ℵBDLΠ* 1. 69. 157. al^{15} fere a b e l syr^{cu} aeth Or^{3,477} Chr^{8,288} Cyr^{4,277} ... ς (Gb^{0} probante omissionem Schu) add *εν*, Ln [*εν*], cum ΑΓΔΛΠ^{2} unc^{9} al pler c f ff^{2} g vg syr^{sch} et^{p} et^{hr} go arm (anceps cop) :: *εισ* etc pro *τισ* apud Mt Mc Lc frequens; apud Ioh cf 11, 49. 19, 34 | *οσ* (Gb′) cum ABD*GUΛ 127* 262. al plus^{15} ... ς ὃ cum ℵD^{2}EFH(ὡ)KLMSVΓΔΠ al pler Or^{3,477} Cyr^{4,277} | *τι*: D* om

10. *ειπεν* cum ℵBL a foss syr^{cu} et^{sch} arm Or^{3,510} ... ς (Gb^{0}) add *δε*, Ln [*δε*], cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler b q go syr^{p}; item DG al pauc c e f ff^{2} g l vg *ουν* add; item cop aeth praem *και* | *ποιησατε* etc: syr^{cu} *ite recumbere facite eos homines consessus consessus* | *χορτοσ* (ℵ^{c}; ℵ* *τοποσ*) *πολυσ*: Δ b *πολ. χορτ.* | *εν τω*: Δ om *τω* | *ανεπεσαν* cum ℵABDEFGLMVΓΔ al plus^{20} ... ς *ανεπεσον* cum HKSUΛΠ al plu Cyr^{4,280} | *ουν* cum ℵABDKLUΛΠ al plu a b c f l (g ff^{2} ut vdtr) vg cop^{edd} syr^{p} et^{hr} Cyr^{4,280} (al^{2} *δε*, al^{4} e q syr^{cu} et^{sch} arm *και ανεπεσ.*) ... EFGHMSVΓΔ al^{40} fere cop^{edd2} go (sed add *ibi*) om, hinc Gb^{0} | *οι ανδρεσ* cum ℵAB unc rell al pler ... DL 1. 33. 157. al pauc Cyr^{4,280} om *οι* | *ανδρεσ*: AKΠ* al^{10} praem *ανθρωποι* | *ωσ* c. ℵBDL ... ς Ln Ti *ωσει* cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr ... syr^{cu} et^{sch} (non item ^{hr} et^{p}) cop om | *πεντακισχ.* (ℵ^{c}): ℵ* *τρισχιλ.*

11. *ουν* cum ℵ^{c}ABDL al pauc c e f ff^{2} l q vg (e *cum accepisset ergo*) cop syr$^{p\,mg}$ (in cod^{bars}) Cyr^{4,282} ... ς *δε* cum ℵ*ΓΔΛΠ unc^{8} al pler b go arm syr$^{p\,txt}$ Bas$^{eth\,263}$ ... G 1. 13. 69. 118. 124. 2^{pe} *και λαβων*, syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth *et accepit*, a sine copula :: cf ll. pp. | *αρτουσ*: D 59. praem *πεντε* | *ευχαριστησεν* (D *ηυχαρ.*) *και* cum ℵD a b e q (a b *gratias egit et*, e q *benedixit et*) syr^{cu} et^{sch} et^{hr} ... ς Ln Ti *ευχαριστησασ* cum ABLΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f ff^{2} l vg (c ff^{2} l vg *cum gratias egisset*, f *gratias agens*) syr^{p} cop arm aeth Or^{3,510} (*οτι ειπεν ο ιωαννησ·*

μένοισ, ὁμοίωσ καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡσ δὲ ἐνε-
πλήσθησαν, λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ
ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνουσ κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖσ βεβρωκόσιν.
14 [*50.10] Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον

ποιησατε τουσ ανθρ. αναπεσειν, και οτι ευχαριστησασ εδωκε τοισ ανακειμ. απο των αρτων etc) Bas[eth 263] Cyr[4,282] (σημειωτεον δε οτι αντι του ευχαριστησασ το ευλογησασ ειρηκεν ο ματθαιοσ· διαφωνησει δε ουδαμωσ των αγιων η εκδοσισ etc. Etiam Or[3,510] comparat οι φαγοντεσ απο των επτα ευχαριστηθεντων αρτων et οι φαγ. απο πεντε ευλογηθεντων. | εδωκεν cum ℵDΓ 40. 69. 7[pe] g[scr] al[5] (item al[8] διεδωκ.) b e q Or[3,510] Chr[8,289] ... ς Ln Ti διεδωκεν cum ABLΔΛΠ unc[9] al pler Bas[eth] Cyr[4,282] a c f ff[2.] l vg (hi Latt *distribuit*) go. Interpretes rell plerique, ut cop syr[cu et p] et[hr] potius *dedit* quam *distribuit* exprimunt :: apud Synoptt εδωκεν et εδιδου ad discipulos pertinet; hoc vero loco quum ad τουσ ανακειμ. pertineat, aptius quam εδωκεν videri debebat διεδωκεν. Nec enim hoc pro εδωκεν substitutum est postquam ea quae sequuntur iam ad modum Synopticorum mutata fuere. | τοισ ανακειμενοισ cum ℵ*ABLΠ 1. 33. 118* 254. p[scr] w*[scr] 2[pe] a c f ff[2.] l q vg syr[cu] et[utr] et[hr] cop go arm aeth[ro] Or[3,510] Bas[eth 263] Chr[8,289] Nonn[6,39] (και ποῤε δαιτυμονεσσι και ωρεγε πασιν εδωδην). Cf Aug[ioh 24,4] *accepit autem dominus Iesus panes, gratias egit, iussit, fracti sunt panes, positi ante discumbentes* ... ς (sed Gb[oo]) praem τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται cum ℵ[c]DΓΔΛ unc[9] al pler b e (*dedit discipulis suis et* [corrige *ut*] *discipuli darent*) aeth[pp] Cyr[4,282] | ομοιωσ: DM al pauc add δε | εκ: M απο

12. ενεπλησθησαν: E 1. 118. 131. s[scr] al pauc επλησθ. | περισσευσαντα cum ℵΑDL unc rell al pler Chr[8,289] Cyr[4,283] ... B 40. 63. 64. al[5] περισσευοντα | απροληται: D b f l cop aeth add (b l praem) εξ αυτων

13. ουν (et. c e f ff[2.] l q vg syr[p] et[hr] cop[edd]): DΛ al pauc b δε ... a syr[cu] et[sch] aeth *et collegerunt*, go *tunc collegerunt* ... 112. cop[dz] arm om copulam | επερισσευσαν cum BDΘ[g] 67. 60[ev] (p[parh] περιεσευσαν) ... ς επερισσευσεν (U al περιεσευσε, Δ περισσευσεν) cum ℵAL unc rell al pler Cyr[4,283] (απερ επερισσ.)

14. Versum om e | ιδοντεσ: L al[3] ειδοτεσ | ο εποι. σημειον cum ℵADLΓΔ ΛΠ unc[9] al omn[vid] b c f ff[2.] g l q vg (b l *signum quod fecit*, f *signum quod fecerat*) syr[omn] etc ... BΘ[g] a cop arm (syr[hr30] ubi ab hoc versu nova lectio incipit) α εποι. σημεια. Praeterea non addidimus ο ι̅ς̅ cum ℵBD 237. a b c g l am fu for foss em ing iac mt (sed mm gat ut vg[clem]) sax syr[cu] arm ... ς (sed Gb[o]) Ln add ο ιησουσ cum ΑLΓΔΛ Π unc[9] al pler f ff[2.] q vg[ed] (sed ff[2.] vg *quod Iesus fecerat signum*) syr

Deut 18,15 ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν
6, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, 51.4 φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
Mt 14, 22—36 Mc 6, 45—56 16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα-
λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατειλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ οὔπω

---

utr et[hr] cop go arm Cyr[4, 282] (*ο εποι. ο ις σημ.*) | *οτι* (et. c f ff[2.] g l vg): ℵ 242. 249. al pauc a b q arm om | *αληθως*: D om | *ο εις τ. κοσμ. ερχομ.* cum ℵDM 254. a b ff[2.] l foss ... ς Ln Ti *ο ερχομ. εις τ. κοσμ.* cum ABLΓΔΘ[S]ΛΠ unc[8] al pler c f q vg Cyr[4, 283] (:: 11, 27 est *ο χς ο υι. του θε. ο εις τ. κοσμ. ερχ.*, quem locum magis de usu Iohannis testari dixerim quam valuisse ad mutandam huius loci scripturam.)

15. *ις ουν*: G 15. 69. Chr[8,290] *ο ουν* (Chr *γουν*) *ις* | *ινα ποιησωσιν βασιλεα* cum ℵ[c]ABL (sed L* vdtr *αυτον* additurus fuisse) 1. 28. 33. al pauc (q vide post) Or[4,399] Cyr[4,286] ... ς (sed Gb[0]) *ιν. ποι. αυτον βασ.* cum DΓΔΛ unc[9] al pler it[pler] vg sah cop syr[omn] go arm aeth Chr[8,290] ... ℵ* *και αναδεικνυναι βασιλεα*, item q *et facere regem* (Aug[ioh 25,1] *cum cognovisset quia venerant ut raperent eum et facerent eum regem, fugit iterum* etc) | *φευγει* cum ℵ* a c ff[2.] g l vg syr[cu] (praemissis *reliquit eos*) Aug[ioh25,1] (cf et. Tert[idolol 18] *si potestatem quoque nullam ne in suos quidem exercuit – si regem se denique fieri conscius sui regni refugit, plenissime dedit formam suis* etc) ... ς Ln Ti *ανεχωρησεν* cum ℵ[c]ABDLΓΔΛ unc[9] al omn[vid] b e f q sah cop syr[utr] et (*ivit*)[hr] go (*abiit*) aeth (*subduxit se*) Chr[8,290] (sed in comm *και βασιλεα χειροτονειν εμελλον, ο δε χς φευγει*) Cyr[4,286] (sed in comm *τους – αποφευγων*) :: *ανεχωρησεν* ex Mt[1] usu (cf 12, 15. 14, 13. 15, 21 etc) adsumptum vdtr et *φευγει* ut parum dignum persona Iesu pulsum. Certe *φευγει* alienissimum est a correctore.) | *παλιν* cum ℵ(et* et[c])ABDKLΔ 1. 33. 118. 124. al mu it vg go syr[cu] et[p] et[hr] arm Cyr[4, 286] ... EFGHMSUVΓΔ al plus [100] aldin sah cop syr[sch] aeth (Or[4, 399] *ις γαρ ποτε, γνους οτι - ανεχωρησεν εις το ορος, αλλ ου μετα των μαθητων, αλλα μονος* etc) Chr[8, 290] Nonn[6, 61] om | *μονος*: D add *κακει προσηυχετο* :: cf Mt 14, 23 | *αυτος* (254. b ff[2.] l arm om) *μονος*: ℵ *μον. αυτ.*, d[scr] 2[pe] om utrumq

16. *οψια*: M *οψιας* | *επι* (it vg *ad mare*): Δ 13. 69. 131. 235. 258. 20[ev] aldin Chr[8,293] *εις*

17. *εμβαντες* (D *ενβ.*): AK al pauc Chr[8,293] *αναβαντ.* | *εις πλοιον* cum ℵBLΔ 33. 113. 131. go Cyr[4, 289] ... ς Ln Ti *εις το πλ.* cum ADΓΔ unc[9] al pler Chr[8,293] | *ηρχοντο*: ℵ *ερχονται*. Pro *ηρχοντο* etc e *transfretaverunt contra in capharnaum.* | *περαν*: D 13. 69. 6[pe] al pauc Chr[8,293] Cyr[4,289] *εις το περαν* | *καφαρναουμ* cum ℵBD y[scr] it[pler] vg sah cop go Cyr[4,289] Nonn[6,66] ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΛ unc[9] al fere omn q Chr[8,293] | *κατελαβ. δε αυτους η σκοτ.* cum ℵD ... ς Ln Ti *και σκοτια ηδη εγεγονει* (ven[ev] *γεγονει*, y[scr] Chr[8,293] *εγενετο*) cum ABLΓΔ

ἐληλύθει Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ, 18 *ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου*
πνέοντοσ διηγείρετο. 19 *ἐληλακότεσ οὖν ὡσ στάδια εἴκοσι πέντε*
ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆσ θαλάσ-
σησ καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 *ὁ δὲ λέ-*
γει αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 *ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν*
εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν εἰσ ἣν
ὑπῆγον.

22 $^{52.10}$ *Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἑστηκὼσ πέραν τῆσ θαλάσ-*
σησ εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συν-

---

Λ unc^{9} al omn^{vid} it (a *et tenebrae iam erant*, e *et cum essent tenebrae*) vg rell Chr^{8,293} Cyr^{4,290} | *ουπω* (probante Schu) cum ℵBDL 33. 69. 124. 249. 254. a b e f l q cop go syr^{hr} arm aeth Cyr^{4,290} Nonn^{6,70} ... ς Ti *ουκ* (:: vdtr cum altera lectione *ηδη εγεγον.* cohaerere) cum ΑΓΔ Λ unc^{9} al pler c ff^{2} vg syr^{cu} et ^{utr} Chr^{8,293} | *ῑς̄* cum ℵL 80. ... ς Ln Ti *ο ῑς̄* cum ABD unc rell al pler Chr Cyr. Posuimus autem ante *προσ αυτ.* cum ℵD 80. a aeth syr^{hr} ... ς Ln Ti post *προσ αυτ.* pon cum ALΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop syr^{cu} et ^{utr} arm Chr Cyr, item B post *προσ αυτ. εληλυθ.* Praeterea K 13. 8^{pe} al^{10} post *πρ. αυτ. ο ῑς̄* add *εισ το πλοιον*

18. *η τε θαλασσ.* etc: syr^{cu} *et ventus surgebat vehementer, et turbatum est illis mare.* | *τε* (ita d e; hiat a): D^{gr} b c f l q (ff^{2} vid) vg syr^{utr} cop go aeth *δε* ... sah syr^{hr} non exprim | *διηγειρετο* c. ℵADEFHKMSΓ Δ al pler Chr^{8,293} Cyr^{4,290} ... Ti *διεγειρετο* cum BGLUVΛ al^{6}

19. *ουν*: ven^{ev} add *ολην την νυκτα* | *ωσ* cum ℵBLΓΔΛ unc rell al pler Chr^{8,294} Cyr^{4,291} ... Ln *ωσει* cum AD (sed ante *εικοσι* pon) 1. 157. i^{scr} al^{5} ... 28. 127. 237. d om | *σταδια* cum ℵ*D 106. (et. Latt. *stadia*) ... ς Ln Ti *σταδιουσ* cum ℵ$^{a vel b}$ABL unc rell al pler Chr Cyr :: cf de usu utriusq formae Steph. Thes. Paullo usitatius *σταδιοι.* | *γινομενον*: G al^{20} sah Cyr *γενομενον*

20. *ο δε* (59. 111. syr^{cu} et ^{sch} add *ῑς̄*): ℵ *και* (a d *quibus ipse ait*) | *μη φοβεισθε*: FK al^{10} fere *μ. φοβησθε*... syr^{cu} om

21. *ηθελον*: ℵ 6^{pe} *ηλθον* | *λαβειν αυτον*: D 69. 124. 7^{pe} al^{10} fere e go Aug$^{ioh 25,7}$ *αυτ. λαβ.* | *εγενετο το πλοι.* c. ABGL 1. 33. 69. 124. 2^{pe} 6^{pe} y^{scr} al pauc c e g l q am fu for fos ing mt sah cop arm aeth Or^{3,10} Cyr^{4,292} Aug$^{ioh 25,7}$ ... ς *το πλοι. εγενετ.* (D *εγενηθη*) cum ℵDΓΔΛ unc^{8} al pler a b f ff^{2} vg^{cle} syr^{cu} et^{utr} (syr^{hr} *et simul inventa fuit navis reversa ad terram* etc) go | *επι την γην* cum ℵ* 13. 28. 69. 113. 124. 435. al^{5} (item 127. 157. 32^{ev} *εισ την γην*) Or^{3,10} (it vg *ad terram*) .. ς Ln Ti *επι τησ γησ* cum ℵ^{c}ABDLΓΔΛ unc^{9} al pler Cyr^{4,292} | *υπηγον* (ℵ^{c}): ℵ* *υπηντησεν*

22. *εστηκωσ*: ℵ z^{scr} *εστωσ* | B* *περα* | *ειδον* (L *ιδ.*) cum ABL a d f l q (f l *turba* - *viderunt*, a d q *turbae* - *viderunt*) sah cop syr^{utr} (sed syr p^{mg} *noverunt*) et^{hr} go (in his versionibus omnibus *viderunt* prae-

εισῆλθεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὸ πλοῖον ἀλλὰ
μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ
Τιβεριάδοσ ἐγγὺσ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστή-

---

gresso singulari) aeth (Chr^{8,295} com), item ℵDg^{r} 42. b c ff^{2}· g δ vg arm Aug$^{ioh\,25,8}$ *ειδεν* (*turba - vidit*), Nonn^{6,87} *σκοπίαζεν* ... ς Ti *ιδων* cum ΓΔg^{r}Λ (Δ *ειδων*) unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler (67. *ιδοντεσ*) e (*cum scirent*) syr^{cu} Chr^{8,294} txt Cyr^{4,294} (in com non tangit) | *πλοιαριον* (e q *navis*) *αλλο*: 13. 69. 124. a d e q *αλλ. πλοιαρ.* | *ει μη εν* cum ℵ^{c}ABL 1. 11. 22. 42. 157. 265* b (*nisi unum illut*) c f ff^{2}· g l q δ vg go cop aeth arr pers^{w} Nonn^{6,90} ... ς (=Gb) add *εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου* cum (ℵ*)(D)ΓΔΛ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler aldin (a) e (syr cu) syr^{utr} (et ^{hr}) (sah) (arm) Chr^{8,294} Cyr^{4,294}. Variant *εκεινο* (ΓΛ al *-νω*): D 33 al pauc aldin a syr^{cu} arm Chr om. Item *εισ ο* (E*Γ al *ω*): Δ 69* *εισ ον*, al pauc om *εισ*. Item *ενεβησαν*: Δ al mu Cyr *ανεβησαν*. Item *οι μαθητ. αυτου*: ℵ*D 13. 69. 124. a syr^{cu} sah arm *οι μαθ. του* (D* *αυτου*) *ῑυ*, 108. syr^{sch} pers^{p} om *αυτου* | *και οτι ου* (Δ om) *συνεισηλθεν* (127. al^{15} Cyr^{4,294} *συνηλθε*, l *fuerat*, similiter syr^{cu}) *τοισ μαθητ. αυτου ο ῑσ* (*ο ῑσ* A et h. l. et post *συνεισηλθ.*, f fos arm aeth post *συνεισηλθ.*, ff^{2}· *Iesus in navem cum discip. suis*, a *cum disc. suis intravit Ies. in navicula*, al^{8} Aug$^{ioh\,25,8}$ om *ο ῑσ*) ... ℵ* *και οτι ου συνεληλυθει αυτοισ ο ῑσ* (Chr^{8,295} *και οτι ο ῑσ ου συνεισηλθεν*) | *εισ το πλοιον* (ℵ *πλοιαν*, notato o super *α*) cum ℵABDKLΘS al^{25} b c e ff^{2}· l vg (hi Latt *in navem*, vg^{cle} *in navim*) Chr Cyr ... ς (= Gb) Ti *εισ το πλοιαριον* cum ΓΔΛ unc^{8} (et. ven^{ev}) al pler a f q (a f *in navicula*, q *in naviculam*) | *αλλα μονοι* (D a q *μονον*) *οι μαθητ. αυτ. απηλθον*: 220. syr^{cu} et ^{sch} pers^{p} plane om. Praeterea ℵ* (suppl^{b}) 56. 58. 61. ff^{2}· l om *απηλθον* (b *fuerunt*)

23. *αλλα ηλθ. πλοιαρια*: ℵ *επελθοντων ουν των πλοιων*, D arm *αλλων πλοιαρειων ελθοντων*, b syr^{cu} *et cum supervenissent aliae naves* (syr^{cu} *et cum aliae naves venirent*) | *αλλα* sine copula cum BLΘS 33. e cop (sah *et ecce aliae* etc) syr^{hr} ... ς Ln Ti add *δε* cum AΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} rell Cyr^{4,294} | *ηλθον* cum KLMΓΘS 1. 33. 106. 124. 127. 131. 299. 2^{pe} 7^{pe} g^{scr} y^{scr} z^{scr} al^{20} fere (254. *διηλθον*) ... ς Ln Ti *ηλθεν* cum ABΔΛ unc^{7} al plu. Praeterea K al pauc aldin post *πλοιαρ.*, L post *τιβεριαδ.* pon. Ex Latt vero c ff^{2}· g l q vg Aug$^{ioh\,25}$ *supervenerunt* (b *et cum supervenisset*) praebent, quod scripturae codicis ℵ *επελθοντ.* respondet. Reliqui a e f *venerunt*. | *πλοιαρια* cum A(D)LΓΔΘSΛ unc^{9} al pler a e q ... Ln *πλοια* cum (ℵ)B 157. 32^{ev} b c f ff^{2}· g l vg | *εκ*: B 127. g^{scr} i^{scr} al^{10} add *τησ* | *εγγυσ του τοπου* (haec syr^{cu} non exprim) *οπου εφαγον τον αρτον*: ℵ *εγγυσ ουσησ* (ℵ^{c} *του τοπου* pro *ουσησ*) *οπου και* (ℵ^{c} om) *εφαγον αρτον* | *ευχαριστησαντοσ του κυριου* (237. al^{7} syr^{sch} et p^{mg} pers^{p} *του ῑυ*, p^{scr} *αυτου*, 1. 118. sah *του κυρ.* ante *ευχα.*) ... b f ff^{2}· l q *quem benedixerat* (*-xit* f) *dominus* ... c am fu for fos em ing tol syr^{hr} *gratis agentes domino* (fos *deo*) ... D 69* a e syr^{cu} arm plane om, hinc Gb^{o} :: cf ad 4, 1

ταντοσ τοῦ κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν
ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰσ τὰ πλοιάρια καὶ
ἦλθον εἰσ Καφαρναοὺμ ζητοῦντεσ τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντεσ
αὐτὸν πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονασ;
26 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων

24. οτε ουν (e *autem*) ειδεν (ℵ^c ιδεν) ο οχλοσ (a b d e ff²· q fos *vidissent turbae*) usque οι μαθητ. αυτου (et. ℵ^c): ℵ syr^cu και ιδοντεσ οτι ουκ ην εκει ο ισ ουδε οι μαθηται (syr^cu add αυτου) | ειδεν cum BDEFGMS VΓ (H ειπεν) etc ... ℵ^cAKLΘ^gΛ al ιδεν ... U εγνω | ισ (al pauc ο ισ, 3. post εστιν pon): H 264. om | ενεβησαν cum ℵ^cABΓΔΛ unc⁹ al pler etc ... ℵ*L 1. 118. al¹⁵ ανεβησαν ... D 13. 69. 124. b ff²· l arm ελαβον (ex his retinent αυτοι 13. 69. 124. [sed ap Bi notatur αυτοισ] arm?, D εαυτοισ, b ff². l *acceperunt sibi*) | αυτοι c. ℵ^cABDEFGHKLMVΔΛ (et. ven^ev) al pler aldin q cop syr^p aeth Cyr^4,294 ... ς (= Gb Sz) και αυτοι c. UΓ al vix mu ... ℵ*S 38 251. 253. 435. a c e f vg go syr^cu et^sch eth^r plane om ... D b ff²· l εαυτοισ (124^birch αυτοισ) | εισ: D 13. 69. 124. b ff²· l om, item (*ascenderunt naviculas*) e am fu for fos (al) | τα (D om) πλοιαρια cum ℵ^cBDL 33. 69. 124. 249. 254. 259. 264. it^pler (et ff²· *naviculam*) vg syr^p mg Cyr^4,294 ... ς τα πλοια cum AΓΔΛ unc⁹ al pler syr^p txt ... ℵ* το πλοιον. Similiter ff²· (vide ante) syr^cu | καφαρναουμ cum ℵBD etc ... ς καπερναουμ (et. ven^ev): ut v. 7 | τον ιν: K al⁹ for αυτον ... b om

Totum locum igitur (22—24) ℵ* sic: τη επαυριον ο οχλοσ ο εστωσ περαν τησ θαλασσησ ειδεν οτι πλοιαριον αλλο ουκ ην εκει ει μη εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται του ιυ και οτι ου συνεληλυθει αυτοισ ο ισ εισ το πλοιᾶρ αλλα μονοι οι μαθηται αυτου· επελθοντων ουν των πλοιων εκ τιβεριαδοσ εγγυσ ουσησ οπου και εφαγον αρτον ευχαριστησαντοσ του κυριου και ιδοντεσ οτι ουκ ην εκει ο ισ ουδε οι μαθηται ανεβησαν εισ το πλοιον και ηλθον etc. Quibus passim praeter cetera syr^cu accedere, singillatim notatum est. Praeterea inprimis memorabile est επελθοντων, quod soli ℵ* proprium est, a plerisque italae codicibus confirmari. Chr^8,294·295 (certe sic ed^montf) nil nisi haec: τη επαυριον ο οχλοσ ο εστηκωσ, ιδων οτι αλλο πλοιαριον ουκ ην εκει ει μη εν, εισ ο ανεβησαν οι μαθητ. αυτου, και οτι ο ισ ου συνεισηλθεν, ενεβησαν και αυτοι εισ ετερα πλοιαρια, ελθοντα απο τιβεριαδοσ.

25. ραββει cum ℵBEHΓΛ al (alibi inprimis accedunt ACD) ... ς Ln ραββι cum ADFGKLMSUVΔ al pler | γεγονασ (et. ff²· *quando hic fuisti*, item cop syr^p) ... ℵ 28. ηλθεσ (28. ηλθ. ωδε), D εληλυθασ. Item *venisti* it^pler vg sah^münt syr^cu et^sch eth^r go arm (ut 28.) aeth (*quando venisti et appulisti huc*)

26. απεκριθ. αυτοισ ο *(ℵ 251. 258. om) ισ και ειπεν (y^scr om κ. ειπ.): syr^cu *Iesus dixit eis* | ζητειτ. με (ℵ^c): ℵ* om | ειδετε cum ℵBEFGLMΓΔΛ al plu ... AHKSUV al mu ιδετε ... D ειδατε | σημεια (et. Or^1,248 et^4,454): D a b f fos gat go add και τερατα (:: ex 4, 48.)

καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεόσ.
28 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ
θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ. 30 53.4
εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖσ σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 54.10 οἱ πατέρεσ ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα-

27. *εργαζ. μη την βρωσιν την απολλυμενην* (ut etiam Novatgall[8,319] *operamini autem non eam escam quae perit*): ℵ *εργ. βρωσιν μη την απολλ.*, item b Hil[972] *operamini escam non quae perit* (Hil *interit*). Cf Clem[319] et[551] *εργαζ. μη την απολλ. βρωσιν* (ita utroq loco) | *την βρωσιν* sec cum ABDKLMSUVΓΔΛ al pler a b e f q sah cop syrcu etutr ethr rell Or[1,243] Chr[8,297.298] Cyr[4,298] etact[54] Novat Hil (nil probat Clem[736] *εργαζεσθαι γαρ την βρωσιν την εισ αιωνα παραμενουσαν ο κυριοσ ενετειλατο*) ... ℵEFGH 28. 69. al[15] c (g ff[2.] ut vdtr) l vg Clem[319] et[551] Const[2,61,1] Epiph[1070] Augioh[25,10] om | *διδωσιν υμιν* cum ℵD e ff[2.] foss syrcu go Chr[8,298] ... ς Ln Ti *υμιν δωσει* cum ABLΓΔΛ unc[9] al pler c am fu ing syrp rell Or[1,243] Cyr[4,300] etact[54] Novat, item *δωσει* (69. *-ση*) *υμιν* 69. 124. al aliq a b f q vgcle (item for al) syrsch ethr Chr[8,299] Hil[972]. Item Nonn[6,117] *ὀπάσσει*. | *τουτον*: V 69. *τουτο*

28. *ουν*: A syrcu etsch ethr (non item P) arm om | *προσ αυτον*: e *ad eum Iudaei* | *τι*: G add *ουν* | *ποιωμεν* cum ℵABLTΓΔΛ unc[8] al pler Or[1,243] Chr[8,301] Cyr[4,307] ... ς (sed non ςe Gb Sz) *ποιουμεν* cum minusc plus[20] ... G (D vide post) 13. 124. *ποιησωμεν*, 69. 254. Chr[8,377] (ed maior[329]) *ποιησομεν*, it vg *faciemus*. D transpositis verbis sic: *τι εργασωμεθα* (**ερσωμεθα*) *ινα ποιησωμεν* | *ινα* (ℵc): ℵ* *ιν* | *εργαζωμεθα* (et. Or[1,243]): Chr[8,377] (non item [301 bis]) *εργασωμεθα* ... KMΓ al mu *εργαζομεθα*. D vide ante.

29. *ις* cum ℵΓΔ unc[8] al[70] fere aldin Cyr[4,307] ... ς (Gb[00]) Ln praem *ὁ* cum ABDKLTΛ al permu Or[1,243] (Chr[8,301] *ειπεν ουν αυτοισ ο ις*) | *το εργον* (et. Or[1,243] Const[2,61,1] Baseunom[288] Chr[8,301] etc): T *τα εργα* (non item sah) | *πιστευητε* (L *-ειτε*) cum ℵABLT 1. 33. 40. 71. 106. 2pe gscr al[5] Or Baseunom ... ς Ln (ex errore) Ti *πιστευσητε* cum D ΓΔΛ unc[9] al pler Const[2,61,1] Chr[8,301] Cyr[4,308] Thdrt[3,145] | *απεστειλεν* (et. Or Const Bas Chr Cyr Thdrt): TΓ 61. *απεσταλκεν*

30. *ουν* pri: 248. 254. q syrcu etsch go om (syrhr aeth *et dixerunt*) | *ουν* sec cum ABDTΓΔΛ unc[9] al pler itpler vg syrcu etp sah Eusmarc[179] Chr[8,301] ... ℵL 33. al[4] l (b *autem*) fos cop syrsch ethr arm aeth Cyr[4,309] om; hinc Gb[0] | *ποιεισ συ* (13. 69. al mu l fos arm Chr[8,301] Cyr[4,309] om) *σημειον* (etiam a Eusmarc[179]): ℵ 131. *ποι. ση. συ* ... D b c e q (g ff[2.] ut vdtr) vg *σοι* (*tu*) *ποιεισ σημ.*, f *tu signum facis* | *ιδωμεν*: Γ al *ειδομεν*

31. *ημων*: U 69* al pauc *υμων* | *το μαννα* (K *μανα*) *εφαγον* (et. Eusmarc

γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ps 78, 24
ἔδωκεν αὐτοῖσ φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη-
θινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτοσ ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺσ τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν·
κύριε, πάντοτε δὸσ ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 [55.1] εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ· ὁ ἐρχόμενοσ πρὸσ ἐμὲ
οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε.
36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 [56.10]

---

[179]): LV 33. 69. 124. al[10] a ff[2.] l vg (sed non am fu for al) syr[p] et[hr] arm Chr[8,301] et[302] Cyr[4,309] εφαγ. τ. μαννα. | εστ. γεγραμμενον: D εστιν (hoc deletum est) γεγραμμ. εστιν (it vg *scriptum est*) ... 1. 2[pe] al pauc γεγραπται | εδωκεν: ℵ 69. 124. Eus[marc 179] (ex cod[ven]) δεδωκεν

32. ουν (et. c f ff[2.] l[2] vg sah syr[p]; b arm δε, syr[hr] *et dixit*): GL al pauc a (*respondens ihs dix. illis*) e l* q syr[cu] et[sch] cop om, hinc Gb[oo] | μωυσησ cum ℵBDKLSV al mu ... ς μωσησ cum AEFGHMUΓΔΛ al plu. Cf etiam alibi. | δεδωκεν cum ℵATΓΔΛ unc[9] al pler Or[1,244] Eus[ps 471] Chr[8,303] Cyr[4,310] ... Ln εδωκεν cum BDL 127. al[4] Clem[125] Eus[marc 179] Chr[8,302] | αλλ: D αλλα

33. ο του θεου c. ℵD ... ς Ln Ti om ὁ c. ABLT unc rell al omn[vid] Clem[125] Or[1,244] Eus[ps 471] Chr Cyr | ζωην διδουσ (D διδωσ) et. a b e q syr[cu] arm Clem[125] Or[1,244] et[3,558] et[4,23] Eus[ps471] (et[171]) Chr[8,303] Cyr[4,311] ... AK 33. 254. c f ff[2.] vg sah cop syr[utr] et[hr] go aeth Eus[ps 85] (et[267]) διδ. ζωην

34. κυριε παντοτε: ℵ παντ. κυρ.

35. ειπεν ουν cum ℵDΓ 13. 33. 69. 106. 157. al[10] g q sah syr[p txt] (:: ουν propter proxime praegressum ουν vel mutatum vel abiectum est) ... ς ειπ. δε, Ln ειπ. [δε] cum AΔΛ unc[9] al pler c vg syr[p mg] Cyr[4,320] ... f ff[2.] go aeth *et dixit* ... Ti ειπεν sine copula (Gb'') cum BLT 113. a b e fos cop syr[cu] et[sch] arm | πρ. εμε cum ℵBT ... ς Ln Ti πρ. με cum ADLΓΔΛ unc rell al omn[vid] Or[1,244] Eus[ps471] Chr[8,303] Cyr[4,323] | πεινασῃ cum ℵABLΓΔΛ unc[8] al plu Or[1,244] Cyr[4,320] ... ς Ln πεινασει cum DHT al[20] aldin Eus[ps] Chr | διψησει (D διψασει) cum ℵAB*DHLTΔ al[25] aldin Eus[ps] Chr ... ς διψησῃ cum B[3]ΓΛ unc[8] al plu Or Cyr (:: quod h. l. accuratior testium observatio suadet, ut fut. et coni. aor. componantur, id exemplis haud paucis confirmare licet, ut Mt 7, 6 Lc 22, 30 Apoc 3, 9 Lev 10, 6 Deut 29, 13) | πωποτε: E 17. ποτε ... 33. vg[sixt] syr[sch] εισ τον αιωνα :: ex 4, 14

36. οτι και: KΛ al[5] e f fos mt syr[cu] et[sch] sah arm go om και | εωρακατε cum ℵABDGHMSUΓΛΠ[2] al plu ... EFKLTVΔΠ* al mu εορακατε. Praeterea non addidimus με cum ℵA a b e q gat vg[cod] (Lat[2.] ap Mtthiae) syr[cu] ... ς Ti add με, Ln [με] cum BDL(T μη)ΓΔΛΠ unc rell al omn vid c f ff[2.] g vg sah cop syr[utr] et[hr] go arm aeth Chr[8,303] Cyr[4,325] | και ου (T add μη) πιστευετε: AΠ[2] Chr[8,303] (non item[304]) add μοι

πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸσ ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸσ
ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 [57.1] *ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ*
οὐχ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τόσ με. 39 [58.10] *τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με,*
ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω
αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 *τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ*

---

37. *πρ. εμε* pri (et. Ath[456] etc): LΛΠ* 1. al[5] Cyr[4,326] *πρ. με* | *πρ. εμε* (L *μεμε*) sec cum ℵEK(L)TΔ al pauc ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ABDΓΛΠ unc[7] al pler Chr[8,304] Cyr[4, 327. 328] | *εκβαλω*: G 69. 131. al[10] fere *εκβαλλω*, ff[2.] *eicio*, a *abicio*, e q *repello*, b *apello*, f *expello* (contra c vg *eiiciam*) *εξω* cum ℵ[c]ABLTΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2.] q vg syr[utr] et[hr] etc ... ℵ*D a b e syr[cu] Hil[1016] om (:: *εκβ. εξω* apud Ioh 9, 34. 35. 12, 31; sine *εξω* 2, 15. [10, 4.])

38. *απο* cum ABLT 13. 33. 69. 124. 254 :: *καταβ. απο τ. ουρ.* hoc solo loco, omnibus rell ll. *εκ*, nec id fere fluctuat. Cf 1, 32. 3, 13. 6, 33. 41. 42. (D *απο*) 51. (Or[semel] *απο*, sed[novies] *εκ*) 58. Nec aliter in Apoc dici solet. Latt ubique *de caelo* ... ς *εκ* cum ℵDΓΔΛΠ unc[9] al pler Ign[intpol 260] Eus[marc 110] Bas[eth 295] Did[tri 3,12] Ath[418. 440. 588] Cyr[4, 330] Antioch[1138] | *καταβεβηκα - ουχ ινα* (ℵ[c]): ℵ* b e Cyp[175. 208. 311] Novat[gall 3,308] et[304] Quaest[91] (Aug[3,2912]) *ου καταβεβηκα - ινα* | *ποιησω* cum ℵDL* Eus[marc 110] Ath[413] et[440] et[gall 5, 171] ... ς Ln Ti *ποιω* (:: cf 4, 34) cum ABL[2]TΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] Ath[588] Bas[eth 295] et regg[342] Did[tri 3,12] Chr[8,306] Cyr[4,330] et[esa 668] et[692] | *του πεμψαντ. με* (et. Eus[marc 110] Ath[413] et[588] Chr[8, 306] Cyr[esa 668] et[4,330] Cyp[175] Novat gall[308] Hil[238] etc): D al plus[10] a b e ff[2.] (b ff[2.] *patris qui* etc) syr[cu] et hr Did[tri 3,12] Bas[eth 295] (Tert[res car 34] *ego veni non ut meam, sed patris qui me misit faciam voluntatem*) add *πατροσ*. Ceterum a verbis *του πεμψ. με* ℵ* (suppl[ca], sed rursus del[cb]) c 131. al mu (et. syr in ed. Widmanst.) ad *του πεμψ. με* v. seq transiluere.

39. *τ. πεμψ. με* sine additam cum ℵ* (vide ante) et[c]ABC(vide ante)DLT al[10] b e f q sah cop syr[cu] et syr (ex edd[pler]; ed[sch] admisit *πατροσ*) go (sed vide post) pers[p] Ath[418] Bas[eth 296] Chr[8,306] Cyr[esa 692] et[4,330] Amb ... ς (= Gb) add *πατροσ* cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler a c (ff[2.] g ut vdtr) vg syr[p] et[hr] arm aeth Cyr[esa 668] Aug[ioh 25,19]. Praeterea M 157. al go Bas[eth 296] (et. Chr[8,306 vid] sed contra[306c]) ab *ινα παν* ad *ινα πασ* transiliunt. | *ο δεδωκ. μοι*: ff[2.] g gat mm arm add *pater* | *εξ αυτου*: D *μηδεν*, a ff[2.] syr[cu] *nihil ex illo* (*eo* ff[2.]), e f q *aliquid ex eo*, b Tert[res car 35] *ex eo quicquam* | *αλλα* (ΓΔ al mu *αλλ*): D f foss *αλλ ινα* | *αυτο* cum ℵABCDKL[2]TUΠ al sat mu c ff[2.] (g ut vdtr) vg (et. ing gat mm) cop (sah *ut haec quae dedit mihi omnia - suscitem ea*) Ath[413] Cyr[esa 668] et[4,330] ... Gb' *αυτον* c. EGHL*SVΓΔΛ al plu a b e f q am fu for em fos iac mt tol Cyr[esa 692] | *εν* c. ℵADKSΠ 13. 33. 69. al sat mu[vdtr] a b c f ff[2.] q vg[ed] et[cdd mu] sah cop Ath Cyr[es 668] et[692] ... BCEGHLTUVΓΔΛ al plus[60] e am fu for ing Ath[cod] Cyr[4,330] om, hinc Gb[0]

40. Versum om Λ*, asteriscis notat f | *γαρ* cum ℵABCDKLUΠ al plus[30] a

πατρόσ μου, ἵνα πᾶσ ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 59.1 *Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβὰσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,*
42 *καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ ὁ υἱὸσ Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖσ οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶσ νῦν λέγει οὗτοσ ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ-*

---

b c e f ff[2] g m q am fu for ing fos iac em mt mm tol (for v. 40 post v. 36 pon) sah cop syr[cu] et[utr] Clem[115] Ath[418] Bas[eunom 291] Cyr[4,340] Nonn[6,159] Hil[968] [1017] Victorin[ari 8,10] (ap Gall[8,188]) ... ς (= Gb Sz) *δε* cum EGHSVΓΔΛ al plu vg[clem] et [cdd aliq] syr[p] et[hr] (aeth *et haec est*) Chr[8,306] Chrom[mat 13,4] (ap Gall[8,348]) ... T (*τουτον* pro *τουτο*) arm om | *του πατροσ μου* (Gb″) cum ℵBCDLTU al[10] a b e q sah cop syr[cu] et[utr] arm aeth Clem[115] Ath[418] Chr[8,307] (omisso *μου*) Nonn[6,159] Tert[res car 34] (et[prax 21]) Hil[968] et[1017] Victorin[ari 8,10] ... (M, vide ante) Δ al plus[20] aldin c ff[2] g m[38] vg syr[hr] pers[w] ar[e] et[ro] Cyr[4,340] Aug[ioh 25,19] Chrom [mat 13,4] *του πεμψαντοσ με πατροσ* (Latt *patris mei qui misit me* vel *me misit*) ... ς *του πεμψαντοσ με* cum AEGHKSVΓΛΠ al plu Did[trl 1,9] Chr[8,306] | *εχῃ*: EHKMUΓΛ al mu *εχει* | *εγω* cum ℵBCLTΓΔΛΠ unc[8] al pler (157. 7[pe] al aliq ante *αυτον* pon) a c e f ff[2] g q vg (sed ante *eum* vel *illum* pon c f g q am fu ing[2] mt, ante *resuscitabo* ff[2] m vg[cle] ing* gat mm etc) syr[cu] et[utr] et[hr] sah arm go aeth (sed ex his vv mu transp ante *αναστησω*) Ath[418] Cyr[4,340] Aug[ioh 25,19] (ut ff[2]) ... AD 1. 40. 47[ev] al[5] b fos tol cop Clem[115] Chr[8,307] Tert[res car 34] Hil[1017], hinc Gb° et Ln [*εγω*] | *εν* cum ℵADKLSUΠ al[40] a b c f ff[2] g q vg sah cop go Clem Chr Hil Aug[ioh] ... ς om cum BCTΓΔΛ unc[5] al plu e m Cyr Tert[res car]

41. *ουν*: D[gr] m[106] go syr[cu] et[sch] (syr[hr] *et murmurabant*) *δε* ... arm aeth om | *περι αυτου*: 69. om | *ο καταβ. εκ τ. ουρ.* et. Eus[marc 179] Cyr[4,341] ... MΓ 13. 69. 124. 157. al mu it[pler] (non item a) vg Eus[dem 349] et[esa 586] Chr[8,309] *ο εκ τ. ουρ. καταβ.*

42. *ουχ* cum ℵACDLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] ... BT *ουχι* | *ις* et. a e f m q vg (mm *fil. Ios. Iesus*) Ath[457] ex[cdd 4] Cyr[4,342] ... M al[20] b c g san em gat arm[ed] Eus[ecl 219] libere Ath[cdd 4] Amm[cat 251] Chr[8,309] et[310] Quaest om | *ιωσηφ* (et. Eus[ecl] Amm[cat] etc): D Ath (sed cdd plus[4] om *του*) *του ιω.* | *τον πατερα* (ℵ[c]): ℵ* *και τ. πα.* | *και την μητερα* (ℵ[c]): ℵ* b syr[cu] arm[ed] Quaest om (:: fortasse recte) | *νυν* cum BCT cop go arm syr[hr] (aeth *ergo nunc*) Ath[457] [cdd 2] ... ς Ln *ουν* cum ℵADLΓΛΠ unc[8] al omn[vid] b c f ff[2] g m[106] q vg syr[p] Ath[457 ed] Chr[8,309] Cyr[4,342] ... a e sah syr[cu] (et[sch] *et quomodo*) om | *ουτοσ* sec cum ℵΑΓΔΛΠ unc[8] al pler (47[ev] *αυτοσ*) b c e f g[vid] vg go syr[utr] et[hr] (sed ℵ b e f *ουτοσ λεγει*, syr[hr] *ουτ. νυν λεγ.*) ... BCDLT al[9] a ff[2] q sah cop syr[cu] arm aeth Chr Cyr om: hinc Gb° et Ln [*ουτοσ*] | *οτι* (ℵ m[106] *εγω*, 13. 69. 124. om) *εκ τ. ουρ. καταβεβηκα*: D *εαυτον απο του ουρ. καταβεβηκεναι*, Chr[8,309] *εκ του ουρ. καταβεβηκεναι*, c e (al[vid]) go *quia* (e *quoniam*) *de caelo descendit* (e *disc.*)

βηκα; 43 $^{60.10}$ ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· μὴ γογγύζετε
6, 65 μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶσ δύναται ἐλθεῖν πρόσ με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ
ὁ πέμψασ με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
Es 54, 13 ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖσ προφήταισ· καὶ ἔσονται πάν-
τεσ διδακτοὶ θεοῦ· πᾶσ ὁ ἀκούσασ παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ μαθὼν
1, 18 ἔρχεται πρὸσ ἐμέ. 46 $^{61.3}$ οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τισ, εἰ μὴ
ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 $^{62.10}$ ἀμὴν

43. *απεκριθη* sine copula cum BCKLTΠ al^{10} a e sah cop syr^{cu} (*Iesus dixit eis*) et^{sch} arm Cyr^{4,344} ... ς (= Gb Sz) add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵADΓΔΛ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{p} et^{hr}; item go aeth add *δε* :: recepimus *νυν* v. 42 et omisimus *ουν* v. 43: at nec incredibile est utroque loco cum ℵ retinendum esse *ουν*. | *ις* cum ℵBLT 1. 33. Cyr^{4,344} ... ς Ln *ο ις* cum ADΓΛΠ unc^{8} al pler | *αυτοισ*: A* om | *μετ*: B *μετα*

44. *προσ με* cum ℵACDGHKLSTΓΛΠ al pler Naass^{112} Or^{3,635} Did$^{tri\,1,30}$ Chr^{8,310} Cyr^{4,344} et$^{esa\,110.\,848}$ ... Ti *προσ εμε* cum BEMUVΔ al^{5} | *εαν μη* etc: Naass^{112} *εαν μη τινα ελκυση ο πατ. μου ο ουρανιοσ* | *ο πατηρ*: G al pauc Chr^{310} ex$^{mosc\,2}$ Cyr$^{esa\,110.\,848}$ Hil^{1101} (omissis *ο πεμψ. με*, contra^{457} *ο πατ. ο πε. με*) add *μου* (item Naass^{112}) ... A al^{9} om | *ο πεμψ. με*: Did^{tri} *ο ουρανιοσ* (ut Naass) | *καγω* cum ℵBCDL 1. 33. al pauc Did^{tri} Cyr ... ς *και εγω* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler Chr ... T *εγω* | *εν* cum ABCDLTΓΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg go sah cop Did^{tri} Chr Cyr ... ς (= Gb Sz) om cum ℵΔ al mu e am fu for ing^{2}

45. *εστ. γεγραμμενον* (c q vg): a b e f ff^{2} fos syr^{cu} et^{sch} cop^{wi} add *enim* | *θεου* cum ℵABCDLT unc rell al pler Const^{8,32,10} Did$^{tri\,2,10}$ Thdrt^{2,228} Chr^{8,311} Cyr^{4,345} ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc non ita mu | *πασ* sine copula cum ℵBCDLST 69. 124. al aliq it^{pler} vg sah cop arm aeth Or^{4,315} et^{316} ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler q (go *nunc*) syr^{cu} et^{utr} Cyr^{4,346} | *ακουσασ* cum ℵABCKLT Π al permu c f ff^{2} vg Or^{4,315} et^{316} Cyr^{4,346} et$^{esa\,110}$ ... Gb' Sz Ti *ακουων* cum DΓΔΛ unc^{7} al^{90} a b e g q fos gat mm go syr$^{p\,mg}$ Hil^{1016} *μαθων*: Λ add *την αληθειαν* | *προσ εμε* cum ℵBT Or^{4,316} ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ACDL unc rell al omn^{vid} Or^{4,315} Cyr^{4,346}

46. *εωρακεν* cum ℵABCDKSUΓΛΠ^{2} al pl ... EGHLMTVΔΠ* al mu *εορακεν*. Item post, nisi quod K *εοραχ.* habet. | *τισ* post *εωρ.* (*εορ.*) cum ℵBCDL T 33. it vg go syr^{cu} et^{sch} Or^{4,315} Cyr$^{hr\,90}$ Cyr^{4,348} bis ... ς *τισ εωρ.* cum AΓΔΛΠ unc^{7} (U om *τισ*) al pler sah cop syr^{p} Syn^{ant} (ap Rou^{3,297}) Did$^{tri\,2,16}$ et^{3,37} Chr^{8,310s} Thdrt$^{4,20.\,379}$ (Novat^{3,297} *quia patrem deum nemo vidit unquam*) | *παρα*: 1. 22. 2^{pe} Did$^{tri\,bis}$ Chr$^{hr\,90}$ (et^{117}) Chr ^{8,311} (non item^{310}) *εκ* | *του* (B om) *θεου*: ℵ Syn^{ant} *τ. πατροσ* | *τον θεον* c. ℵ*D a b e Cyr$^{hr\,117}$ (*ο γαρ ων εκ του θεου ουτοσ εωρ. τ. θε.*) Novat^{3,297} Quaest^{122} (ap Aug^{3037}) ... ς Ln Ti *τον πατερα* (:: hoc ea quae praecedunt, *ουχ οτι* etc, postulare videbantur) cum ℵ^{c}ABCLT unc rell al omn^{vid} c f ff^{2} g q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} sah cop rell Syn ant Did$^{tri\,2,16}$ Cyr$^{hr\,90}$ Chr^{8,310} Cyr^{4,348} Hil^{1016}

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 [63.1] ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ. 49 [64.10] οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ Ex 16, 15
τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβαίνων, ἵνα τισ ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 [65.1]
ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσ· ἐάν τισ φάγῃ
ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτοσ δὲ ὃν ἐγὼ

47. **ο πιστευων** sine additam cum ℵBLT arm[zoh] et[mss] ... syr[cu] add *in deum* ... ϛ Ln add *εισ εμε* cum ACDΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[utr] sah cop arm[usc] aeth go Cyr[4,349] Hil[1016] (:: cf *ο πιστ. εισ εμε* 6, 35. 7, 38. 11, 25 etc, nec usquam fluctuat *εισ εμε*)

48. *ο αρτοσ τησ ζωησ*: syr[cu] add *ο εκ του ουρανου καταβασ*

49. *υμων* et. Eus[ps 471] Chr[8,312] Cyr[4,350] ... Γ 69. *ημων* ... Or[4,145] om | *εφαγον* (et. Or[int 2,144] Eus[ps 471] etc): D a b e (item syr[cu] sed omisso *το μαννα*) add *τον αρτον* | *εν τη ερημω το μαννα* cum BCDT b c e am fu san ing tol Eus[ps 471] Chr[8,312] Aug[ioh 26,11] (Or[4,145] *εν τη ερημ. εφαγ. το μανν.*) ... ϛ *το* (K *τον*) *μαννα εν τη ερημω* cum ℵΑLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] a ff[2] m[107] q (f *manna manducav. in deserto*) vg (et. for al) syr[utr] et[hr] sah cop go arm aeth Cyr[4,350] Thdrt[2,1049] (Or[int 2,144] ut f)

50. *ο αρτοσ ο*: H om o sec | *καταβαινων* (T* *-νον* sed ex o correctum ω): D[gr*] *και καταβ.* | *ινα* (et. Or[4,177] Eus[ps 471] Thdrt[2,1049] etc): D[gr2] a b c d f ff[2] g (non item e m q) vg sah add *εαν* | *φαγη*: E al pauc *φαγει* | *και μη* (syr[cu] om *μη*): it[pl] (non d e m) vg sah om *και* | *αποθανη* (et. Or[4,177] Thdrt[2,1049] etc): B Eus[ps 471] *αποθνησκη*

51. *εαν*: D[gr] add *ουν* | *εκ του εμου αρτου* cum ℵ a e Eus[ps 85. 471] Cyp[209] Hil[1047] (a *ex meo pane*, e Cyp *de meo pane*, Hil *de pane meo*; b *ex eo pane*) ... ϛ Ln Ti *εκ τουτου του αρτου* (:: quod aptius vdbatur) cum BCLTΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f ff[2] m q (b vide ante) vg sah cop syr[cu] et[utr] et[hr] aeth Or[1,244. 4,177] (4,145 et [2,817] *τουτον τον αρτον*, item[int 2,266] *hunc panem*) Cyr[4,352 txt]; item D[gr] arm Chr[8,311. 312] Cyr[4,352 com] *εκ του αρτ. τουτου*, Or[3,500] *τον αρτον τουτον*. Liberrime Or[int 2,144] *qui autem manducaverit de pane quem ego do ei.* | *ζησει* cum ℵDL 33. Or [1,244] (ante Delar. *ζησεται* edebatur) et[4,145] et[177] (:: cf ad 5, 25) ... ϛ Ln Ti *ζησεται* cum BCTΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[2,818] et[3,500 bis] Eus[ps 85] et[471] Chr[8,311. 312] Cyr[4,352] | *και* (ita ℵ[c] Clem[125] Or[1,244d] et[4,177] Amm[cat] [253] Chr[8,312] Cyr[4,353] et[5,776]): ℵ* Or[1,244e] Ath[706] om; de Latt etc vide post | *δε* cum BCLT unc rell al omn[vdtr] Or[1,244d] et[e] et[4,177] Ath[706] Chr [8,312] Cyr[4,353] et[5,776] ... ℵ(et* et[c])DΓ al plus[12] Clem[125] Amm[cat] om. Cf et. Thdot ap Clem[961] *ο δε αρτοσ*, item Thdrt[4,1218] et[saep] *ο δε αρτοσ*. Ex versionibus *και - δε* exprim go syr[p]; tantum *και* c d ff[2] m vg cop syr[cu] et[sch] et[hr] arm aeth, tantum *δε* e q sah (f *panis enim*); neutrum exprim (prorsus ut ℵ*) a b. Accedit (quod ex licentia qua affert videtur fluxisse) Or[4,363] *ειποντοσ του κυριου· ο αρτοσ ον εγω* etc :: ceterum passim Ioh *και - δε*, cf 8, 16. 8, 17. 15, 27. 1 Ioh 1, 3. 3 Ioh 12.

δώσω ὑπὲρ τῆσ τοῦ κόσμου ζωῆσ, ἡ σάρξ μου ἐστίν. 52 $^{66.10}$
Ἐμάχοντο οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ δύνα-
ται ἡμῖν οὗτοσ δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 *εἶπεν οὖν αὐτοῖσ*
ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν

Poterat vero etiam (ℵ* a b), quod non minus ex more Iohannis est, omnis abesse copula. | *ον εγω δωσω υπερ* (U *περι*) *τησ του κοσμου ζωησ η σαρξ μου εστιν* cum ℵ m (*et hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum est*) Tert$^{carchr\,18}$ (Quid: *Anxia est*, inquit, *anima mea usque ad mortem*, et: *Panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est*) ... ς Ti *ον εγω δωσω* (go *do*; 96. 97. add *υμιν*, item postea) *η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω* (go *do*, item syr^{sch} et post *ζωησ* pon) *υπερ τησ του κοσμ. ζωησ* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q go cop syr^{sch} et^{p} et^{hr} arm Clem^{125} Or$^{1,244\,d}$ et^{e} Chr^{8,312} Cyr^{4,353} Thdrt^{2,473} et^{3,94} et$^{4,27.\,219.\,274.\,1218.\,1251}$ ... eadem habent sed omissis verbis *ην εγω δωσω* (Ln om, Gb^{0}) BCDLT 33. 157. e^{scr} a b c e ff^{2} vg syr^{cu} sah aeth Or^{4,177} et^{364} Ath^{706} Cyr^{5,776} Cyp^{209} ... Thdot (vide supra) *ο δε αρτοσ* usq *η σαρξ μου εστιν* affert non additis rell, item Amb$^{fid\,485}$; 113* 251. a *δωσω* ad *δωσω* transiliunt (omittunt igitur de lectione ς verba *η σαρξ μου εστιν ην εγω δωσω*)

52. *προσ αλληλ. οι ιουδ.* cum ℵBLTΓΔΛΠ unc^{8} al pler b f m sah cop arm go Or^{4,364} etc ... Ln *οι ιουδ. πρ. αλληλ.* cum CD al^{20} a c e q vg syr omn aeth | *ημιν* ante *ουτοσ* cum ℵC 1. t^{scr} al pauc Or^{4,364} ... ς Ln Ti post *ουτοσ* (:: *δυναται ουτοσ* vdbtr componendum) cum BDLT unc^{7} al pler etc; U post *δουναι* pon ... 69. *την σαρκα δουναι ημιν*, am *carnem suam nobis dare* | *δουναι*: DKΠ al pauc a c e ff^{2} q vg Amm$^{cat\,254}$ ante *φαγειν* pon | *την σαρκα* c. ℵCDLΓΔΛΠ unc rell al omn vid ff^{2} go Or^{4,364} Cyr^{4,357} ... Ln add *αυτου* cum BT a b c e f m q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} sah cop arm aeth Chr^{8,313} (*πωσ δυναται δουναι ημιν φαγειν ουτοσ την σαρκ. αυτου*) Amm$^{cat\,254}$ (*εαυτου*) Or$^{int\,2,235}$

53. *ο ις*: B om *ο* | *αμην αμην* (et. Eus$^{marc\,179}$ Bas$^{eth\,241.\,253.\,261}$ Chr^{8,316} Cyr^{4,360} et^{6,238}): CΔ al pauc Cyr$^{nest\,113}$ om alterum | *φαγητε* (et. Or^{1,244} et^{4,176} Eus^{marc} Bas^{eth} etc Cyp$^{210.\,282.\,314}$ Hil^{1047}): D a Victorin ari^{4,7} *λαβητε* | *την σαρκ. του* (K *τουτου*, sed alterum *του* deletum) *υι. του ανθρωπου*: F^{a} Epiph^{89} *μου την σαρκα*, item (vide post) Naass. Praeterea a Victorin add *sicut panem vitae*. Cf ad v. 56 | *πιητε* (T 69. g^{scr} *πιετε*) *αυτου* (F^{a} Epiph rursus *μου*) *το αιμα*: D a Hil^{1047} (non item Victorin) *και το αιμ. αυτ. πιητε*. Libere Or^{4,143} *δια το εαν μη πιητε μου το αιμα, ουκ εχετε ζω. ε. εαυτ.* | *εχετε*: it vg *habebitis* | *ζωην* (ℵ 157. Chr^{8,316} add *αιωνιον*, item Amb$^{ps\,904}$ sed omisso *εν εαυτ.*) *εν εαυτοισ* (Δ *αυτοισ*): D *εν εαυτ. την ζωην*, Amb$^{ps\,894}$ *in vobis ipsis vitam* (sed $^{fid\,543}$ *vitam in vobis*). Cf huc Naass^{109} *εαν μη πινητε μου το αιμα και φαγητε μου την σαρκα, ου μη εισελθητε εισ την βασιλειαν των ουρανων. αλλα καν πιητε, φησι, το ποτηριον ο εγω πινω, οπου εγω υπαγω, εκει υμεισ εισελθειν ου δυνασθε* (ad haec cf Mt 20, 22. Ioh 8, 21 et 13, 33)

ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει
ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 [67.1]
ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής
ἐστιν πόσις. 56 [68.10] *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου*
τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 *καθὼς ἀπέστειλέν με*
ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀ-
κεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. 58 *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ*

— -- ---

54. *μου* bis (et. it[pler] vg Or[1,244] et[prov] in Notit[83] et[mai8] ac[saepe] Eus[marc 179] Bas[eth 253] et[bapt 650] etc): D e Victorin[ibidem] (Gall[8,189]) *αυτου* | *μου* (Δ* post *σαρκ.*) *τ. σαρκα* (D -*ρκαν*) | *καγω* c. ℵBCDGKLUΠ 1. al[20] fere Or[4,176] et[prov] Bas[2,586] et[bapt 650] Chr[8,317] Cyr[4,363] et[nest 118] ... ς *και εγω* cum EHMSTVΓΔΛ al pler Or[1,244] Eus[marc] | *τη εσχατη* sine *εν* cum ℵBDEGHLUΓ al permu a e ff[2.] Or[prov 63] (in Notit[83], ap Mai[8] vero *εν* legitur) ... Sz Ti praem *εν*, Ln [*εν*] cum CKMSTVΔΛΠ al[60] b c f m q vg arm Or[1,244] et[4,176] Eus[marc] Bas[2,586] et[bapt 650] Chr Cyr

55. *γαρ* (et Or[1,244] et[4,176] Eus[marc 180] Bas[2,586] et[bapt 650] etc): (F[a])K (teste Treg) 229* e[scr] w[scr] 2[pe] b e (Or[3,720] nihil probat, nec Hil[955] Amb[luc 1484]) om | *αληθησ* bis (Gb'') cum ℵ[c]BCF[a]KLTΠ al[30] q tol mm sah cop arm Clem[120] (affert tantum *το αιμα μου γαρ, φησιν ο κυριοσ, αληθησ εστι ποσισ*) Or[1,244] et[2,757. 818] (priora tantum affert) et[4,176] (et[cat ox 51] ad 1 Cor) Or[int 3,720] Eus[marc 180] Bas[1,448] et[2,586] et (ex cdd[2]) [bapt 650] Chr[8,317] (etiam explicat) Cyr[4,364] et[nest 113] Apollin[cat 255] etc ... ς *αληθωσ* cum ℵ* (vide post) D (vide post) ΓΔΛ unc[7] al pl it[pler] vg syr[omn] go (Or[3,720] sed[int vet] *αληθησ* agnoscit) Or[int 2,221. 225. 290. 334] (at haec vix pro Or probant quum[graece] toties *αληθησ*) Hil[955] Aug Amb ... ℵ* ab *αληθωσ* priore ad posterius transiluit; ℵ[c] supplevit omissa ac bis *αληθησ* dedit, nisi quod alterum (ℵ[cb]?) rursus in *αληθωσ* mutatum; item D om *και το αιμα* usq *εστ. ποσισ* | *ποσισ* (*potus* it[pler] vg): ℵ* ([c] *ποσισ*) *ποτον*, e *potum*

56. *το αιμα*: Δ om *το* | *μενει*: H*M al pauc *μενη* | *καγω εν αυτω*: D add *καθωσ εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ωσ τον αρτον τησ ζωησ, ουκ εχετε ζωην εν αυτω*, item a ff[2.] *si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo* (ff[2.] *illo*).

57. *απεστειλεν* cum ℵABCLT unc rell al pler Or[1,244] Eus[marc 69. 89 bis] Chr[8,317] Cyr[4,366] et[nest 118] etc ... D 69. 124. al plus[15] *απεσταλκεν* | *ζω*: T (:: per incuriam) om | *τρωγων* (et. Or Eus Chr Cyr): D Victorin[ari 1,6] (Gall[8,154]) *λαμβανων* | *ζησει* (Gb') cum ℵBC[2]KLTΠ al[15] Or[1,244] Eus[marc 89 bis] Chr[8,317] Cyr[4,366c com] ... ς *ζησεται* cum ΓΔΛ unc[7] al pler Cyr[4,366 a txt] et[nest 113] ... C*[vid] D[gr] *ζη*, item *vivit* b q Amb[fid 542 543] et[alibi]

58. *ουτοσ εστιν* (ℵ[c]): ℵ* *εστιν* | *εξ* cum BCT ... ς *εκ του* (:: ut vv. 50 et 51 lectione non fluct) cum ℵDLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[1,245] Eus[marc89]

καταβάσ, οὐ καθὼσ ἔφαγον οἱ πατέρεσ καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων
τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα. 59 *ταῦτα εἶπεν ἐν συνα-*
γωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 *Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντεσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-*
ρόσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ· τίσ δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 *εἰδὼσ δὲ*
ὁ Ἰησοῦσ ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο ὑμᾶσ σκανδαλίζει; 62 $^{69.1}$ *ἐὰν οὖν θεωρῆτε*
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
2 Co 3, 6 63 $^{70.4}$ *τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν·*

Chr^{8,318} Cyr^{4,371} | *καταβασ* (ℵ^{c}): ℵ* *καταβαινων* | *οι πατερεσ* sine *υμων* cum ℵBCLT 3^{pe} cop Or^{1,245} ... ς (Gb^{oo}) add *υμων* cum DΔΛΠ unc^{8} al pler it vg sah syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth go Chr Cyr Nonn^{6,175}. item Γ* 69* al^{5} *ημων*. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt *το μαννα* cum ΓΔΛΠ unc^{7} (et M post *εφαγον* pon) al pler it^{pler} vg syr^{utr} et^{hr} arm go Chr Cyr Nonn (*γλυκυν αρτον*)^{6,175} (al^{6} ff^{2} syr$^{hr\,mg}$ Nonn insuper add *εν τη ερημω*) ... omisimus c. ℵBCDLT 33. e sah cop syr^{cu} aeth Or^{1,245} *τρωγων*: Γ 40. 127. al^{30} add *μου* | *ζησει* (Gb″) cum ℵBCEGLSTVΔΛ al plus^{50} Or Chr Cyr ... ς Ln *ζησεται* cum DHKMUΓΠ al perm Thdrt^{1,1323} (sed libere)

59. *ειπεν*: 1. 2^{pe} *ελαλησεν* | *εν συναγωγη*: D arm Cyr^{4,372} *εν τη συνα.* | *καφαρναουμ* c. ℵBCDT 33. it (exc q) vg go sah cop Cyr^{4,372} Nonn^{6,180} ... ς *καπερναουμ* cum ΙΓΔΛΠ unc^{8} al pler q Chr^{8,319}. Praeterea D a ff^{2} (post *docens*) Aug^{ioh27} inscriptio add *σαββατω*

60. *ακουσαντεσ* (syr^{hr} add *verbum hoc*): D q syr^{cu} post *μαθητ. αυτου* pon, b e om | D *ειπαν* | *ο λογ. ουτ.* cum ℵBCDKLTΠ al^{15} e q syr^{cu} et ^{sch} arm Bas^{1,538} et^{2,586} et$^{bapt\,650}$ Chr^{8,319} Cyr$^{4,373.\,374}$ ... ς *ουτ. ο λογ.* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{p} et^{hr} | *σκληροσ*: Λ^{mg} (explicationis caussa) *δυσπαραδεκτοσ*, quemadmodum Chr^{8,319} *τι ουν εστι σκληροσ; δυσπαραδεκτοσ, υπερβαινων αυτων την ασθενειαν* | *τισ*: a d e ff^{2} vg *et quis*, item *και τισ* Nonn^{6,184} *αυτου ακουειν* (et. Eus^{marc180}): 13. 69. al pauc e q *ακ. αυτ.*

61. *ειδωσ δε* (ℵ^{c}): C* cop *ιδων δε* ... D (Chr^{8,319} sed var cdd et edd) *ωσ ουν εγνω*, item ℵ* 13. 61^{mg} 69. (e a ff^{2}) *εγνω ουν* (e *cognovit ergo*, a *cognovit*, ff^{2} *cognovit autem*, similiter ut ff^{2} syr^{sch}) | *ο* $\overline{ις}$ (ℵ^{c}): ℵ* om *ο* | *εν εαυτω οτι*: D (Chr$^{mosc\,3}$) *οτι εν εαυτοισ* ... 435. 47^{ev} syr^{cu} om *εν εαυτ.* | *ειπεν*: ℵ* 13. (61^{mg}?) 69. syr^{sch} *και ειπ.* (non item a ff^{2})

62. *εαν ουν* (c vg *si ergo*, ff^{2} *quid ergo si*, f *si autem*) ℵ* (suppl^{c}) p^{parh*} om *ουν*, item b e q *quid si*, a *quodsi*, l *quid cum* | *θεωρητε*: HΓΔ 13. 157. al^{30} *θεωρειτε* | *τ. υι. του ανθρ.*: K *τ. υι. τον ανθρωπον* | *οπου* (et. Eus$^{marc\,178}$ et^{180}, item *εαν ουν ιδητε τον υι. του ανθρ. απιοντα οπου* etc Mcell$^{eus\,61}$ et^{179}) ... D *ου*, Δ *που*

63. *το πνευμα* (ℵ^{c}): ℵ* om *το* | *ωφελει*: KL al *οφελει* | *ουδεν*: 13. 69. *ουδενα* | *λελαληκα* (Gb″ Sz) cum ℵBCDKLTUΠ al plus^{15} it vg go syr^{cu} et ^{utr} et^{hr} cop arm aeth Or^{2,614} (*α ελαληκα υμιν*) et$^{int\,2,199}$ et^{334} Eus^{marc}

11.10 τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν.
64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲσ οἳ οὐ πιστεύουσιν. 72.4 ᾔδει γὰρ ἐξ
ἀρχῆσ ὁ Ἰησοῦσ τίνεσ εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντεσ καὶ τίσ ἐστιν ὁ πα-
ραδώσων αὐτόν. 65 73.10 καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι 6.44
οὐδεὶσ δύναται ἐλθεῖν πρόσ ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
πατρόσ.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰσ τὰ
ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ
τοῖσ δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε ὑπάγειν; 68 74.1 ἀπεκρίθη

178. 180 Ath[567] Did[tri 1,18] Cyr[hr 251] Chr[8,320] Cyr[4,377] Tert[res car 37] ... ς (= Sz) λαλω cum ΓΔΛ unc[7] al pler | και: D* d Tert[res car 37] om (Tert - *spiritus sunt, vita sunt,* d - *spir. est, vita est*) | εστιν extr: ℵ b f arm Ath[567] Chr[8,320] om (a c e ff[2.] l vg om post πνευ., utrumq habet q)

64. αλλ cum ℵBCTΓΔΛΠ unc rell etc ... DL αλλα | εισιν εξ υμων τινεσ cum BCLΓΔΛΠ unc[8] al pler (157. om τινεσ) c l Cyr[4,378] ... ℵD a b e q εξ υμ. εισ. τινεσ, ST al mu f ff[2.] vg Chr[8,520] εισ. τιν. εξ υμ. | εξ αρχησ: ℵ απ αρχησ | ο (L om) ις̅: ℵ ο σωτηρ | τινεσ εισιν οι μη πιστ. και: e syr[cu] om | μη: ℵG al[8] am em for fos ing mm mt san tol vg[six] sax om; fu om ηδει γαρ usq παραδ. αυτον | τισ εστιν ο (Δ om) παραδωσων (D al[3] παραδιδουσ) αυτον: ℵ 60[ev] τισ (suppl demum ℵ[c]) ην (60[ev] εστιν) ο μελλων αυτον παραδιδοναι. Cf a e q *qui esset qui eum* (a *illum*) *traditurus erat* (q *erat trad.*) ... c *qui credituri essent in eum*

65. οτι: KΠ al pauc a Chr[8,320] om | πρ. εμε cum ℵC ... ς Ln Ti πρ. με cum BDLT unc rell etc | δεδομ. αυτω (ℵ[c]; ℵ* 73. om αυτ.): c ff[2.] l syr[hr] Chr[8,321 bis] add ανωθεν | πατροσ cum ℵBC*DLT 28. 124. 131. 435. a b ff[2.] l syr[cu] et[hr] cop aeth Cyp[185] ... ς (Gb[00]) add μου cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler c e f q vg go syr[utr] arm Bas[2,586] et[bapt 650] Chr[8,321 bis] Cyr[4,378]

66. εκ τουτου ουν cum ℵD 13. 69. 106. 124. 258. b c f l fos ... ς Ln Ti om ουν cum BCLT unc rell al pler a e ff[2.] q vg (g *ex hoc enim*) syr[cu] et[utr] (syr[hr] *ex hoc autem*) rell Chr Cyr :: at subsequitur statim ουν, praetereaque inter ου et π facillime excidit. Scribitur enim sic: ΤΟΥΟΥΝΠΟΛ. | των μαθ. c. ℵCDLΓΔΛΠ unc[8] al pler c ff[2.] g l vg Bas[2,202] et[eth 261] Chr[8,321] Cyr[4,380] ... Ln praem [εκ] cum BGT al[7] a b e f q Bas[bapt 650] των μαθητ. αυτου (et. it vg etc): ℵ 209. om αυτου | απηλθον hoc loco cum ℵBCDKLTΠ al[12] it[pler] vg syr[cu] et[sch] et[hr] arm aeth Bas[eth] et[2,202] Chr Cyr Cosm[489] (Gall[9]) ... ς Ti post πολλοι cum ΓΔΛ unc[8] al pler q go cop syr[p] Bas[bapt 650] | T περιπατουν

67. ουν (et. c e f ff[2.] g l q vg syr[p] etc): D b δε (syr[sch] et[hr] aeth *et dixit*) ... G al pauc a syr[cu] arm om | δωδεκα: U 13. 69. al pauc c e ff[2.] l fos arm add μαθηταισ | υπαγειν: Bas[eth 261] Cosm[489] απελθειν, Or[3,239] πορευεσθαι

68. απεκριθη sine ουν cum ℵBCGKLUΛΠ al[25] a c e f ff[2.] syr[cu] et[sch] et[hr]

αὐτῷ Σίμων Πέτροσ· κύριε, πρὸσ τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα
Lc 4, 34 Mc 1, 24 ζωῆσ αἰωνίου ἔχεισ· 69 καὶ ἡμεῖσ πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν
11, 27 Mt 16, 18 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. 70 75.10 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· οὐκ ἐγὼ
ὑμᾶσ τοὺσ δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷσ διάβολόσ ἐστιν.
71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνοσ Ἰσκαριώτου· οὗτοσ γὰρ ἔμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷσ ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

---

sah cop arm Bas[bapt 650] Cyr[4,383] Cyp[123] ... ς (= Gb Sz) add ουν cum EFHMSVΓΔ al pl g l q vg syr[p] Bas[bapt 669] (omisso αυτω) ... D ειπεν δε, b *respondens autem Si. Pe. dixit*; go *tunc respondit* | απελευσομεθα: Γ al aliq -σωμεθα

69. και εγνωκαμεν (D add σε, 127. 49[ev] e[scr] cop εγνωκ. και ante πεπιστ. pon): GΓ al[4] Cosm[439] (Tert[prax 21]) om | ο αγιοσ (et. Gb, sed Schulzio ο αγ. του θε. Iohanneum non videbatur) cum ℵBC*DL Cosm[439] Nonn [6,220] (οττι θεου συ μονοσ αγιοσ πελεσ), item praemisso ο χ̅ς̅ sah cop ... ς (= Gb sed rursus Gb') ο χ̅ς̅ ο υιοσ cum c[3] (minus recte in append. cod. C ο χ̅ς̅ ο αγ. υι. diximus) ΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] arm go aeth[pp] (sed aeth[ro] ο χ̅ς̅ ο αγ. ο υι.) Bas[bapt 638] et[650] Chr[8,323] ter Cyr[4,392] (et[393] accuratius tractat) Cyp[83]; item 17. b syr[cu] Cyp[123] omisso ο χ̅ς̅. Contra Tert[prax 21] *et nos credimus quod tu sis Christus.* του θεου sine additam cum ℵBCDL 1* 33. 118. 50[ev] 2[pe] al[2scr] it[pler] vg syr[cu] sah cop arm aeth pers[w] Cyr Nonn[6,220] Cosm[439] ... ς (= Gb Sz) add του (Δ om) ζωντοσ cum ΓΔΛΠ unc[9] al pler ff[2.] syr[utr] eth[r] go Bas[bapt bis] Chr Cyp[83] et[123]

70. απεκρ. (c l *et respondit*) αυτοισ (16. 69. 127. g q for fos sax αυτω. Nonn[6,221] πετρω): D b c e arm cop om | ο (ℵ om) ι̅ς̅ (Gb[oo]) cum ℵBCD KLUΠ al permu it vg sah cop syr[cu] et[utr] rell Cyr[4,394] ... Ti om cum ΓΔΛ unc[7] al plus[70]. Praeterea ℵ a (ff[2.] sah cop aeth) sic: απεκριθη ι̅ς̅ και ειπεν αυτοισ, *respondit Iesus et dixit illis* (ff[2.] *et respondit Iesus, dixit illis*; sah *respondens eis Iesus dixit*, cop[wi] *respondit Iesus et dixit*, cop[schw] ex[dz] *respondens Iesus dixit*, aeth *et respondit dom. Ies. et dixit illis*), item D απεκρ. ο ι̅ς̅ λεγων, d *respondit ihs et dixit* | ουκ: ℵ Epiph [677] ουχι | υμασ (Λ om) τουσ δωδ. (28. om τ. δω.) εξελεξαμ. (Δ εξελεξα, G syr[sch] ante υμασ pon): ℵ υμασ εξελεξ. (ℵ[c] add τουσ) δωδεκα, Epiph [677] δωδεκα υμ. εξελ., l *duodecim vos elegi* | εξ υμων εισ (a ff[2.] l vg Hil [547]): ℵ[c]D al pauc c f q (Epiph[677]) Chr[8,323] εισ εξ υμων, item b (*unus tamen ex vobis*) g (*unus et ex vobis*) e (*et unus est ex vobis*) ... ℵ* om εισ

71. τον ιουδαν cum ℵ[c]BCL unc rell al pler ... ℵ*D 1. 2[pe] om τον (:: plerumque nomen istud sine articulo legitur) | ισκαριωτου cum ℵ[c]BCGLΠ[2] (sed restitutum -την) 33. f (*Scariotis*) g (*Scariothae*) c (*de iuda simone iscariothe* i. q. *-thae*) am fu for gat harl vg[six] arm (ap Gb[ms]) (syr[cu] sah cop) ... D a b e (*carioth*) ff[2.] san σκαριωθ, *scarioth* (a *iudam simonem scarioth*, b *de iuda simone scarioth*, ff[2.] *de simone iuda scarioth*, e *de iuda simonem carioth*, q mm *iudam simonem iscariothem* [*-then*], fos *de iuda simonem scariothem*) ... ς ισκαριωτην cum ΓΔ

VII.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ
γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου- 5, 18
δαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺσ ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο- Lev 23, 34
πηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦ-
θεν καὶ ὕπαγε εἰσ τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρή-
σουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖσ· 4 οὐδεὶσ γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ

ΛΠ* unc^{8} al pler vg^{ed} (*iudam simonis iscariotem*) go Cyr^{4,394} ... ℵ* 13. 69. 124. syr$^{p\,mg}$ et^{gr} *απο καρυωτου* (*καρυ-* ℵ, rell *καρι-*; 13. *σκαρ.*). Eadem forma 12, 4. 13, 2 et 26 et 14, 22 in D reperitur. Nec incredibile dixeris Iohannem ubique *απο καρυωτου* scripsisse, alteram vero formam ex Synopticis inlatam esse. (:: 14, 22 *ιουδασ* absque *σιμωνοσ* ipse *ισκαριωτησ* dicitur, quod non impedit quominus alibi — cf etiam 13, 26 — *ισκαριωτησ* cum patris nomine coniungatur) | *εμελλεν* cum ℵBCKLSUΠ al^{50} Cyr^{4,394} ... ς Ti *ημελλ.* cum DEFGHMVΓΔΛ al plu | *αυτον παραδιδ.* cum ℵΓΔΛΠ unc^{9} 1. 33. al pler a l Cyr ... Ln Ti *παραδιδ. αυτ.* cum BCDL 69. 124. al pauc it^{pler} vg | *εισ ων* cum ℵC^{2}ΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr, item (*cum esset unus* it^{pl} vg, *cum unus esset* c, *unus cum esset* q, *qui unus erat* e) it vg syr^{p} sah cop arm go ... Gb^{oo} et Ln om *ων* cum BC*DL syr^{cu} et^{sch} aeth

VII, 1. *μετα ταυτ.* sine copula cum ℵ(* et^{cb})C^{2}D 157** 248. a b c e f ff$^{2.}$ l am fu for fos em ing san sah syr^{cu} et^{sch} Chr^{8,326} (*ο ευαγγελιστησ ελεγε· μετα ταυτ. περιεπατει ο ι̅σ̅* etc) ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti praem *και* cum ℵ^{ca}BC*LXΓΔΛΠ unc^{9} al pler q cop syr^{p} et^{hr} arm go aeth Bas$^{eth\,282}$ Chr^{8,325} txt Cyr^{4,395} ... g vg^{ed} gat mm *post haec autem* | *μετ. ταυτ.* hoc loco (et. Sz) cum ℵBCDGKLXΠ al^{29} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth Chr^{8,326} Cyr^{4,395} ... ς post *ο* (B om) *ι̅σ̅* pon c. ΔΛ unc^{7} al pler q go syr^{p} Bas$^{eth\,282}$ Chr$^{8,325\,txt}$ ... Γ y^{scr} al aliq om | *ου γαρ ηθελεν* (Λ *-λον*) et. c f g q vg (e *non enim habebat voluntatem*): a b ff$^{2.}$ l syr^{cu} *non enim habebat potestatem*

2. *σκηνοπηγια*: D *σκενοπηγεια*, Δ *σκηνοπαγια*

3. *προσ αυτον*: ℵ 28. syr^{cu} et^{sch} post *οι αδ. αυτ.* pon | *ιουδαιαν*: D^{gr} *γαλιλαιαν* | *θεωρησουσιν* cum ℵ^{c}B*DLMΔ al aliq: ℵ* *θεωρουσιν* ... ς Ln *θεωρησωσι* cum B^{3}XΓΛΠ unc^{8} al pler Bas$^{eth\,282}$ Chr^{8,327} Cyr^{4,397} *τα εργα σου* (Ln cum B *σου τα εργ.*) cum ℵ^{c}BLXΓΔΛΠ unc^{7} al pler f l^{2} vg cop syr^{p} et^{hr} go ... ℵ*DGU 1. al plus^{20} a b c e ff$^{2.}$ l* q syr^{cu} et^{sch} sah arm Bas$^{eth\,282}$ Chr^{8,327} Cyr^{4,397} om *σου*, sed G 1. al aliq pergunt *α συ ποι.*

4. *τι εν κρυπτ.* cum ℵBKLXΠ al aliq (b *aliquid faciens in occulto*; ff$^{2.}$ *nemo quid facit in occulto quid facit quaerit ipse* etc sic) syr^{cu} et^{sch} et (*ποιει τι εν κρ.*)^{hr} (sah cop *haud est quisquam faciens opus in occulto et quaeret* etc) Chr$^{8,327\,d}$ Cyr^{4,397} ... ς Ti *εν κρυπτ. τι* cum DΓΔΛ unc^{8} al pler a c e f ff$^{2.}$ g l^{2} (* ab *α ποιεισ* ad *ει ταυτ. ποιεισ* transiluit) q vg

ζητεῖ αὐτὸσ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖσ, φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ κόσμῳ. 5 *οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰσ αὐτόν.*
6 *λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ καιρὸσ ὁ ἐμὸσ οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ*
15, 18 *καιρὸσ ὁ ὑμέτεροσ πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμοσ.* 7 *οὐ δύναται ὁ κόσμοσ*
μισεῖν ὑμᾶσ, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 *ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ*

go syr[p] arm Chr[8,327 c] (Bas[eth 282] *εν χρ. ποιει τι*) | *ποιει και*: ℵ b *ποιων* | *αυτοσ* (E* 253. *αυτον*) cum ℵD[gr]LXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] a c f ff[2] g l[2] q vg syr[utr] etc ... Ln *αυτο* cum BD* (sed D 69. post *εν παρρ.* pon) d sah cop ... b e syr[cu] aeth non exprim (aeth nec *τι* exprim) | B* *παρησια*

5. *ουδε* (69. *ου*) *γαρ* (a c ff[2] q syr[cu] add *tunc*) *οι αδελφ. αυτου* (e f l fos add *tunc*) *επιστευ.* (b d add *tunc*) *εισ αυτον* (D[gr] add *τοτε*) | *επιστευον*: DL q *επιστευσαν* (*crediderunt*)

6. *λεγει* sine copula cum ℵ*D[gr*] 106. al[3] e fos syr[cu] et[sch] arm Cyr[4,396] ... ς (sed Gb[oo]) Ln Ti add *ουν* cum ℵ[c]BLXΓΔΛΠ unc rell it[pler] (sed q *autem*) vg syr[p] et[hr] sah cop (aeth *et dixit*, go *tunc dixit*) Bas[eth 282] | *ο ις*: ℵ* om *ο* | *ουπω παρεστιν* (ℵ[c]): ℵ* *ου παρεστιν* | *εστιν* (127. al[10] fere post *ετοιμ.* pon): B *παρεστιν*

7. *ου δυνατ. ο κοσμ.* (ℵ[c]): ℵ* *ο κοσμ. ου δυν.* | Exciderunt in T *-σειν υμασ εμε δε μι-* (quibus versus efficitur) | *μαρτυρω* (T *-ρον* inepte): 33. post *περι αυτ.* pon | *περι αυτου*: ℵ om

8. *υμεισ*: L *και υμ.*, cop *υμ. δε* | *εισ τ. εορτην* priore loco sine *ταυτην* (Gb″ probante Schu) cum ℵ[ca]BDKLTXΠ al[15] a b c e ff[2] sah cop Bas eth[283] Chr[8,328] Cyr[4,401] ... ς add *ταυτην* cum ℵ* et[cb] ΓΔΛ unc[8] al pler (sed 33. al aliq ad *εορτ. ταυτ.* quod sequitur transiliunt) f g l (sed* om *εγω ουκ* usq *εορτ. ταυτ.*) q vg syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth go Amm cat[261] | *ουκ* cum ℵDKMΠ 17** 389. p[scr] a b c e ff[2] l[2] vg cop syr[cu] arm aeth Porph ap Hier[2,747 vallars] (vide post) Epiph[417] Chr[8,328] Cyr[4,401]. Cf Hier[pelag 2,17] *Negat, inquit* (Porphyrius) *fratribus et propinquis ire se ad scenopegiam. Et postea scriptum est*: Ut autem adscenderunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnitatem, non manifeste sed quasi in abscondito. *Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Porphyrius, inconstantiae ac mutationis accusat.* Item Epiph[447] *ἐν ᾗ ἑορτῇ ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἀναβαίνω* (ex cod[ven]; antea male edebatur *οὐ καταβ.*) *εἰσ τὴν ἑορτ. ταύτην. οὐ γὰρ ἐψεύδετο, μὴ γένοιτο – μυστηριωδῶσ γὰρ καὶ πνευματικῶσ διαλεγομένου τοῖσ αὐτοῦ ἀδελφοῖσ οὐκ ᾔδεισαν τί ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖσ μὴ ἀναβαίνειν εἰσ τὸ ἱερὸν ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ μηδὲ εἰσ τὸν σταυρὸν τοῦ τελειῶσαι τέωσ τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθουσ αὐτοῦ* etc. Item Cyr[4,401] *ἀποφάσκει μὲν ἤδη σαφῶσ τὸ βούλεσθαι τοῖσ Ἰουδαίοισ συνεορτάζειν ὁ κύριοσ ἥγουν ἰέναι κατὰ ταὐτὸν ὡσ συμμεθέξων ἐκείνοισ τῆσ ἐν σκιαῖσ εὐθυμίασ.* Chr vero[8,328] (ed. mai.[285]) sic: *ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω ἄρτι - πῶσ οὖν, φησίν, ἀνέβη, εἰπών· οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ· οὐκ*

ἀναβαίνω εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω πεπλή-
ρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 ὡσ δὲ
ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸσ ἀνέβη,
οὐ φανερῶσ ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν
ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνοσ; 12 καὶ γογγυσμὸσ ἦν
περὶ αὐτοῦ πολὺσ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθόσ ἐστιν·

ἀναβαίνω, ἀλλὰ νῦν εἶπεν, τουτέστι μεθ' ὑμῶν ..... ς (= Gb Sz) Ln ουπω cum BLTXΓΔΛ unc[7] al pler f g q vg[cdd aliq] (ap Ln) go sah syr[sch] et[p] (et.[mg graec]) eth[r] (Syriace *nunc non*) Bas[eth 283] | εισ τ. εορτ. ταυτην: 69. om | ο (ℵ[c], ℵ* om) εμοσ καιροσ cum ℵBDLTUX al[8] (*meum tempus* c f ff[2.] l q vg arm) Cyr ... ς ο καιρ. ο εμοσ cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler (*tempus meum* a b e) Bas[eth] Chr[8,328]

9. ταυτα sine copula cum ℵDKΠ 1. 33. 42. 118. 389. 2[pe] al[20] a b c ff[2.] g l q vg syr[cu] et[sch] arm Chr[8,331] Cyr[4,403] ... ς (= Gb Sz) Ln ταυτ. δε cum BLTXΓΔΛ unc[8] al pler f go sah cop syr[p] eth[r] (e aeth Chr[mosc 2] και ταυτα) αυτοσ (Gb') c. ℵD*KLXΠ 1. 22. 42. 118. 389. al[5] et[4 scr] (a ff[2.] *illis ipse*) b (*remansit ipse*) d l vg (fos *eis ipse*) sah cop arm Cyr[4,403]; item c Chr[8,331 sem] *Iesus*, ο ις ... ς Ln αυτοισ cum BD[2]TΓΔΛ unc[8] al pler f (*haec autem dixit eis cum esset in*) q go syr[p] eth[r] aeth Bas[eth 283] Chr[8,331 sem] ... 40. 86. 248. 253. 259. 26[ev] e syr[cu] et[sch] om | εν τη γαλιλαια (a *iudaea*): D 2[ev] εισ την γαλιλαιαν, item b c d f ff[2.] l

10. εισ την εορτην ante τοτε και etc cum ℵBKLTXΠ tisch** 12. 15. 33. 76. w[scr] (et al[3 scr] post τοτε) sah cop syr[sch] eth[r] aeth (a bis habet, et hoc loco et post ανεβη) Cyr[4,403] ... ς Ti post ανεβη cum DΓΔΛ unc[8] al pler it (a vide ante) vg go syr[cu] et[p] arm Bas[eth 283] Chr[8,331] (sed ibidem in com om, ut 59. 220. 249. 15[ev]) | φανερωσ: 33. φανερωσασ | αλλ (sequente εν ut edidimus) cum ℵDLXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] ... Ln Ti αλλα c. BT (in utroque sequitur ωσ quod non agnovimus) | εν (Λ 8[pe] add τω) κρυπτ. sine ωσ cum ℵD 64. 66. a b e syr[cu] sah (aeth *occulte et non manifeste*) Cyr[4,403] (Chr[8,331 semel] non valet, vide post) ... ς Ln Ti ωσ εν κρ. cum BLTX unc rell al pler c f ff[2] g l q vg cop syr[utr] eth[r] arm Bas[eth 283] Chr[8,331] (ουκ ειπεν· κρυφα, αλλ· ωσ εν κρυπτω) :: locutio εν κρ. mitiganda videbatur ωσ particula

11. εζητουν: Δ* εξεζητ. | εν τη εορτη (sah *in templo*): Λ 69. Chr[8,331] om

12. ην περι αυτου hoc ordine cum ℵD 33. 249. 254. 32[ev] (127. ην πο. πε. αυτ.) e syr[cu] et[p] eth[r] arm Chr[8,332] (vg *erat in turba de eo*) ... ς Ln Ti περι αυτου ην cum BLTXΓΔΛΠ unc rell al pler it[pler] syr[sch] Cyr[4,406] (libere sah *erat murmur multum existens de eo in turbis*, cop *erat multum murmur in turba de eo*; go om περ. αυτ.) | πολυσ (LM al πολλυσ, X πολλοισ) ante εν cum BLTX 33. b q Chr[8,332] Cyr[4,406] ... ς post γογγυσμ. cum ℵΓΔΛΠ unc[9] al pler f g vg syr[omn] sah cop etc ... D a c e ff[2.] l arm om | εν τω οχλω cum ℵD 33. it vg syr[cu] et[sch] eth[r] cop go (:: Schu „et vero singulari saepissime, plurali nusquam usus est Ioh") ... ς Ln Ti εν τοισ οχλοισ cum BLTXΓΔΛΠ unc rell al pler sah

9, 22 *ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.* 13 *οὐδεὶσ μέντοι παρ-*
ρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
14 *Ἤδη δὲ τῆσ ἑορτῆσ μεσούσησ ἀνέβη Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν*
καὶ ἐδίδασκεν. 15 *ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ οὗτοσ*
14, 24 *γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώσ;* 16 *ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖσ Ἰη-*
σοῦσ καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ
με· 17 *ἐάν τισ θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆσ*
διδαχῆσ, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 *ὁ*
ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν, οὗτοσ ἀληθήσ ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
Ex 24, 3 *ἔστιν.* 19 *οὐ Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν*

syr^{p} arm Chr Cyr | *αλλοι* (et. Gb Sz) cum ℵDLΓΔΛΠ unc^{9} al^{100} b e q (a syr^{cu} et^{sch} et^{hr} *et alii,* item aeth) go arm ... ς (= Gb Sz) Ln *αλλ. δε* cum BTX al vix mu c f ff$^{2.}$ g l q vg sah cop syr^{p} Cyr^{4,406} (Chr^{8,334} *οι δε* omisso *ελεγ.*) | *ου*: KT al^{12} *ουχι* (1. *οτι* pro *ου αλλα*) | *τον οχλον*: 69. e f vg syr$^{p\ cod\ bars}$ *τουσ οχλουσ*

13. *παρρησια*: B*DL* *παρησια* (D *-σεια*) | *περι αυτου*: ℵ q ante *ελαλει* ... L om

14. *μεσουσησ*: D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2^{pe} Epiph^{447} (ex^{ven}; rell *μεσουσησ*) *μεσαζουσησ* | *ις* cum ℵBLTUX al pauc ... ς *ο ις* cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler Chr^{8,332} Cyr^{4,409}

15. *εθαυμ. ουν* (Schu „bene") cum ℵBDLTX 1. 33. 42. 249. 2^{pe} al pauc a c e ff$^{2.}$ l sah cop syr$^{p\ mg}$ Cyr^{4,410} (b q fos *mirabantur autem*) ... ς *και εθαυμαζον* (M *-ζαν*) cum ΓΔΛΠ unc^{9} al pler f g^{vid} vg syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ txt}$ et^{hr} arm aeth | Γ *πωσ ουτωσ*

16. *ουν* (Gb + Sz, Schu „recte") c. ℵBTΓΔΛΠ unc^{9} al plu q go sah^{georg} syr^{p} (b f fos *autem*; c syr^{hr} aeth *et respondit*) ... ς om cum DLX al vix mu a e ff$^{2.}$ l vg sah^{wold} cop syr^{cu} (*Dixit eis Iesus: Mea*) syr^{sch} arm Cyr^{4,411} | *αυτοισ* (33. c ff$^{2.}$ syr^{hr} aeth Cyr^{4,411} post *ειπεν*): KΓΠ 13. al pauc b e f fos go syr^{sch} om | *ις* cum ℵB 33. Cyr ... ς Ln Ti *ο ις* cum DLTX unc rell al pler | *και*: F* om | *τ. πεμψ. με*: 33. l syr^{hr} Clem^{370} add *πατροσ*

17. *θελη*: Γ al pauc *-λει* | *ποτερον*: Λ^{2} 69. 131. p$^{scr\ 2}$ *προτερον* (aeth *cognoscet primum quod*) ... X 33. add *ει* | *εκ θεου* cum ℵD ... ς Ln Ti *εκ του θε.* cum BLTX unc rell al omn^{vid} :: *εκ του θεου* non fluct 1, 13. 8, 42 et 47, nec 1 Ioh 4, 1. 2. 3. 4. 6. 7 etc. Articulum vero intulerunt 3, 21 *εν θεω* 13, 3 *απο θεου* 16, 30 *απο θεου*. Raro similibus locutionibus, ut 6, 46 B, articulum expulerunt. Cf etiam 6, 45

18. *ο δε ζητων*: ℵ syr^{cu} *και ο ζητ.*, e *qui quaerit* (sine copula), b *nam qui quaerit* | *εν αυτω*: LX c ff$^{2.}$ syr^{cu} aeth Clem^{377} post *ουκ εστιν* pon

19. *μωυσησ* cum ℵBDKLSTXΔΠ al mu ... ς *μωσησ* cum ΓΛ unc^{7} al plu. Praeterea cf alibi | *δεδωκεν* c. ℵLTΓΔΛΠ* unc^{8} al pler Chr^{8,334} Cyr^{4,416} ... Ln *εδωκεν* cum BDHΠ^{2} 240. 244. al pauc | *υμιν*: H 69. 242. *ημιν* | *εξ υμων*: G om

ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλοσ·
δαιμόνιον ἔχεισ· τίσ σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ 8, 48 10, 20
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντεσ θαυμάζετε. 22 ὁ
Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέωσ Lev 12, 3
ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρω- Gen 17, 10
πον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωποσ ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ
λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ Μωϋσέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον

---

20. *απεκριθη ο οχλοσ* cum ℵBLTX 33. sah cop (syr^{cu} *dicunt ei homines*) (Aug$^{ioh\,30,2}$ *respondit ei turba*) ... ς *απεκρ.* (1. add *αυτω*) *ο οχλ. και ειπεν* (258. l syr^{p} et^{hr} add *αυτω*, 247. *προσ αυτον*) cum DΓΔΛ unc^{8} al pler it vg syr^{utr} et^{hr} rell Cyr^{4,417} ... KΠ al^{6} syr$^{p\,mg}$ *απεκριθησαν οι ιουδαιοι και ειπον* (Π *ειπαν*) *αυτω*

21. *απεκρ.* ι̅ς̅ *και ειπεν αυτοισ*: Λ sah cop^{dz} *αποκριθεισ ο* ι̅ς̅ *ειπ. αυτοισ* ... syr^{cu} arm *dixit eis Iesus* | ι̅ς̅ cum ℵBXΓΔ unc^{7} al plus^{60} ... ς (Gb^{o}) Ln *ο* ι̅ς̅ cum DKLTUΛΠ al plu Cyr^{4,417} | *αυτοισ* (c ff^{2} post *respondit* pon): D e l arm om | *παντεσ*: D *υμεισ*

22. *ο μωυσησ* cum ℵ* (:: articulum nomen hoc apud Synoptt nusquam habet, apud Ioh vero statim subsequitur *εκ του μωυσεωσ*, item 9, 28 *του μωυσεωσ*) ... ς Ln Ti *δια τουτο μωσησ* (*μωυσησ*) cum ℵ^{c}BDLTX unc rell al omn^{vid} it vg rell Cyr^{4,419}. Praeterea ς Ti (et edd plu) *δια τουτο* cum seqq coniunxerunt, ut DEGHKLSTUΓΔΛΠ al ut vdtr plu d e f am fu for syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop aeth go (Chr^{8,335} et^{336} *θαυμαζετε* affert sine additamento; seqq vero non adscribit) Cyr^{4,419} Euthym (ad h. l. *το δια τουτο ουκ εστι νυν αιτιολογικον, αλλ απλωσ κειται κατα συνηθειαν εβραϊκην*) ... Ln (item Gb^{edlips} Knapp Theile Ti^{49} al; Schu „apud Ioh minus apte" conlatis 5, 16. 18. 6, 65. 8, 47. 9, 23. 10, 17 etc) cum *θαυμαζετε* conjg, ut X (M *θαυμαζετε δια τουτο μωσησ· δεδωκεν* sic) q sah^{vid} (cf Mc 6, 6 Apoc 17, 7) ... nec ante nec post distingu ℵ^{c}B etc :: at ut locis aliis pluribus, ita h. l. ℵ solus veram scripturam evglstae conservasse videtur, *δια τουτο* vero pro glossa habendum. | *μωυσησ* cum ℵBDKLSTXΔΠ etc ... ς *μωσησ* cum ΓΛ unc^{7} al plu | *δεδωκεν*: DL al^{10} *εδωκεν* (D *δια τουτ. εδωκ. υμιν μωυσησ*) | *ουχ*: B* *ουκ* | *του*: D om | *μωυσεωσ* cum BDLSTXΠ^{2} etc ... ς *μωσεωσ* cum ℵΓΔΛΠ* unc^{8} al plu | *αλλ* (D *αλλα*): ℵ *αλλ οτι*, item syr cu | *εν σαββατω* cum ℵDLTX unc rell al omn^{vid} ℵ c f g l q vg Or^{3,435} etc ... B b e ff^{2} om *εν*, hinc Ln [*εν*] | *περιτεμνετε ανθρωπον*: G 28. 40. 63. 131. 209. al^{10} *περιτεμνεται ανθρωποσ*

23. *ει*: D a f arm *ει ουν*, syr^{cu} et^{sch} *et si* | *λαμβανει*: L^{2} *λαβει* | *ανθρωποσ* cum ℵDLTX unc rell al pler go Bas$^{eth\,274}$ etc ... B 33. p^{scr} al pauc *ο ανθρωπ.* | *ο νομ. ο μω.* cum ℵΠ^{2} (:: cf 6, 33) ... ς Ln Ti om *ο* sec cum BDLTXΓΔΛΠ* unc rell al omn^{vid} etc | *μωυσεωσ* cum ℵBDKLS TXΔΠ etc ... ς *μωσεωσ* cum ΓΛ unc^{7} al plu | *εμοι*: D praem *πωσ*. Similiter f *mihi autem quid indignamini*; sah praem *cur*, cop *quapropter*, item aeth; Bas^{eth} *εμοι τι* | *ολον* (Chr^{8,336} *τω γουν ειπειν· ολον αν-*

ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
5, 18 κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲσ ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν· οὐχ
οὗτόσ ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶσ ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντεσ
ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν·
ὁ δὲ Χριστὸσ ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶσ γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 76.3

θρωπον, δεικνυσι και μερικην υγειαν ουσαν την περιτομην) ... x om | *υγιη*: L *υγιην*

24. *μη κρινετε*: v 69. *μ. κρινατε* | *κρ. κρινατε* cum ℵXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[2,647] (*περι ων λεγεται· κριμα δικαιον κρινατε*) Bas[eth 274] Nonn[7,92] (*κρινατε μη βροτεησι χαριν τινοντεσ οπωπαισ, αλλα δικην κρινοντεσ*) ... Ln *κρ. κρινετε* cum BDLT 245. 251. Const[2, 37, 1] (*καθωσ γεγραπται· την δικ. κρισ. κρινετε*) Cyr[4,421]

25. *ουν*: Γ* f[scr] 10[pe] arm om (syr[cu] et[sch] *et dicebant*, go *dixerunt autem*) | *εκ* cum BDLTX unc rell al pler Or[4,282] (d f q fos *ex* [d *de*] *hierosolymitis*, b *ex hierosolymitanis*, e *de hierosolymitibus*, l *ex iudaeis*, c ff[2] g vg *ex hierosolymis*, a *hierosolymitae*) ... ℵΓ 89* om | *ιεροσολυμειτων* cum ℵB*D; item EXΓ al aliq *-μητων* ... ς Ln Ti *ιεροσολυμιτων* cum B[3]LTΔ ΛΠ unc[7] al pler. Cf huc Epiph[447] *ουχ ουτοσ εστιν ον εζητουν πιασαι; και ιδου εν παρρ. λαλει. μη αρα εμαθον οι ιερεισ οτι ουτοσ εστιν ο χ̅σ̅; αλλα οιδαμεν ουτοσ ποθεν εστι.*

26. *και* pri (et. Or[4,282] Epiph[447] Chr[8,337]): LX 13. 69. al[10] a g em ing taur cop Cyr[4,444] om | *λαλει* (M al *λαλη*): syr[cu] *stat et loquitur* | *μηποτε* cum BLTXΓΔΛΠ unc rell al pler Or[4,281] et[282] Chr[8,338] Cyr[4,445] Isid[2,270] (:: *μηποτε* hoc solo loco ap Ioh) ... ℵD 49. 108. Chr[8,337] *μητι* (item it[pl] vg *numquid*, c ff[2] l *numquid forte*) (:: cf 4, 29. 7, 31. 8, 22. 18, 35) | *αληθωσ*: 33. 63. 66. d[scr] syr[sch] sah[munt] aeth om | *εγνωσαν*: D arm post *οι αρχοντ.* pon | *οι αρχοντεσ*: ℵ a *οι αρχιερεισ*, Epiph[447] *οι ιερεισ* (vide ante), sah *οι αρχοντ. και οι αρχιερ.* | *εστιν* (Γ om) sine *αληθ.* cum ℵBDKLTXΠ al plus[25] it[pler] vg syr[cu] sah cop arm Or[4,281] et [282] Epiph[447] (vide ante) Chr[8,338] com Cyr[4,445] Isid[2,270] Nonn[7,102] ... ς (= Gb Sz) add *αληθωσ* cum ΓΔΛ unc[8] al longe plu f q go syr[sch] et[p] et[hr] aeth Chr[8,337] txt

27. *ο δε* (Λ *ο δε ο*): ℵ c Or[3,788] (at *δε* agnoscit[4,281] et[282]) om *δε* (syr[cu] *et Christus*) | *ερχηται* (ut ς Wtst Gb Sz) cum BDLTΓΔ[2]ΛΠ unc[6] al pler (item Or[3,788] et[4,281. 282] Chr[8,338]) ... ς[e] (1624. 1633. 1656. 1678) *ερχεται* c. ℵF[vid]HXΔ* 28. 69. y[scr] al[4scr] etc (:: nec Lc 11, 2 *οταν προσευχεσθε* 11, 21 *οταν φυλασσει* Mc 13, 4 *οταν μελλει*, quae simili auctoritate utuntur, recepimus, licet et hoc loco et illis coniunctivi correctorum esse possint, quemadmodum Mc 11, 25 *οταν στηκετε* pro testium ratione edendum iudicavimus.) ... G 71. g[scr] 7[pe] Cyr[4,446] *ελθη*. Latt *cum venerit*. Praeterea ℵ* inter *ο χ̅σ̅* et *οταν ερχεται* haec (ex v. 31) interposita habet: *οταν ελθη μη πλιονα σημια ποιησει η*. Quem errorem demum [c] correxit. | *γινωσκει*: ℵ add *αυτον*

ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦσ καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν 8, 14
ἀληθινὸσ ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν,
ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. 30 77.1 ἐζήτουν οὖν
αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω 8, 20
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 78.10 Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ

---

28. *εκραξεν* cum ℵBLT unc rell al pler etc ... D al$^{8\,scr}$ it vg *εκραζεν* (*clamabat*) | *εν τω ιερ. διδασκων* cum ℵBLXΓΔΛΠ unc rell al pler b c e l vg^{cle} sah cop go syr^{cu} et^{p} arm aeth; item T al pauc q *εν τ. ιε. ις̄* (ο ις̄) *διδασκ.*; ff^{2} om *διδ.* ... D a f am for fu ing mt syr^{sch} et^{hr} Cyr^{4,447} *διδασκ. εν τ. ιερω* | *ο* (ℵB*DL etc; B^{2}et^{8}T om) *ις̄* hoc loco (post *εν τ. ιερ. διδ.* vel *διδ. ε. τ. ιε.*) cum BLXΓΛΠ unc rell al pler a c f vg (et. am fu etc) sah cop go syr^{p}, item inter *ιερω* et *διδασκ.* T al pauc q ... ℵD 1. 69. 131. 254. b e l (syr^{cu}) syr^{sch} et^{hr} arm aeth Cyr pon post *εκρα. ουν* | *και λεγων*: K *και ελεγεν* | *καμε*: ℵ Or^{4,282} semel Chr^{8,338} *και εμε* | *και οιδατε* (b *scitis et unde sim nostis*, ff^{2} *nostis et unde sim scitis*, vg *scitis et unde sim scitis*): V *και οιδα* ... X 409. l Or^{4,281} et ^{282} c (non item ^{3,783} et^{4,282} c bis) Chr^{8,338} ex$^{moso\,5}$ et^{allis} (sed non item ed) om. Cf et. Tert$^{prax\,22}$ *Neque me scitis, inquit, unde sim, et non veni a me ipso, sed* etc | *αλλ*: ℵ *αλλα* | *αληθινοσ*: ℵ al pauc *αληθησ*

29. *εγω* sine copula cum BLTΓΔΛΠ unc^{8} al plu a e g l q vg sah arm syr p^{txt} Or^{4,281} Tert$^{prax\,22}$ ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵDX 1. 33. al mu b c f ff^{2} syr^{cu} et^{sch} et^{p} c.* et^{hr} cop go aeth Cyr^{4,450} | *παρ* (X *απ*) *αυτου* et. ℵ^{c} ... ℵ* e Tert$^{prax\,22}$ Phoebad (ap Gall^{5,253}) *παρ αυτω*, *apud illum* | *απεσταλκεν* c. ℵD 131. ... ς Ln Ti *απεστειλεν* c. BLT unc rell al pler Or^{4,281} Cyr^{4,450}. Praeterea 124. 161. add *και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιοσ υμων ψευστησ*, insuperque 161. *και οιδα αυτον, οτι παρ αυτου ειμι κακεινοσ με απεστειλεν* (161^{mg} *εισ το ρωμαϊκον ευαγγελιον τουτο ευρον.*) His respondent g mm tol taurin al ap Ln (et sax sed libere) qui totum versum sic habent: *ego* (mm add *autem*) *scio* (tol *novi*) *eum, et si dixero* (g *dixerim*) *quia nescio eum, ero similis vobis mendax. Et* (mt *sed*, mm add *ego*) *scio eum, quia ab ipso sum et ipse me misit* (g mm *me scit*). Similiter fu post *me misit* add *et si dixero quia nescio eum, ero similis vobis mendax.*

30. *εζητουν ουν*: ℵ *οι δε εζητουν*, syr^{cu} et^{sch} *et quaerebant* | *πιασαι* (et. Or^{4,298} et^{398}; Cyr^{4,451} add *ιουδαιοι*): Λ 13. 69. 262. arm add *και εξηλθεν εκ τησ χειροσ* (Λ *χωρασ*) *αυτων* | *επεβαλεν* (et. Or^{4,398}, b *iniecit*, d Ir$^{int\,206}$ *inmisit*): X Or^{4,293} *επεβαλλεν* ... T *εβαλεν*, item a c e f ff^{2} g l q vg *misit* (pleriq perg *in illum*, e *ad illum*) | *την χειρα* (69. *-ραν*) et. Or^{4,293} et^{398} Chr^{8,339} Cyr^{4,451} ... G 1. 22. al^{10} fere it vg syr^{cu} et^{sch} (non item P) cop (non item sah) arm^{edd} Ir$^{int\,206}$ Nonn^{7,119} *τασ χειρασ* | *οτι ουπω*: 69. (Ir^{int}) *ουπω γαρ* | *εληλυθει* c. ℵBDT unc rell (sed KGHXΓΛ *-θη*) al pler Or^{bis} etc: L al^{5} *εληλυθεν*

31. *πολλοι δε* (cop *ουν*, sah om) *επιστευσαν εκ τ. οχλ.* c. ℵD sah cop

ὄχλου εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτοσ ποιεῖ; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντοσ περὶ αὐτοῦ ταῦτα, $^{79.1}$ καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέ-
τασ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 $^{80.10}$
12, 35 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω
πρὸσ τὸν πέμψαντά με. 34 $^{81.10}$ ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,

---

(:: vdtr omnino ex hac lectione ortae reliquae), item sed επιστευσ. post εκ τ. οχλ. posito ς c. ΓΔΛ unc^{7} al pler q syr^{cu} (*et multi*) et^{utr} arm go ... Ln Ti εκ του οχλ. δε (ΚΠ al^{10} Cyr ουν, 33. δε post εκ, 69. om) πολλοι επιστ. cum ΒΚLΤΧΠ al^{16} it^{pler} vg aeth Cyr^{4,459} | ελεγον: D -γαν | ο (Δ om) χ̅ς̅ cum ℵΒDLΤUΧΛ 1. 33. 69. 124. 2^{pe} al plus^{5} Chr^{8,340} Cyr^{4,459}, item it vg go syr^{cu} et^{sch} arm ... ς (Gb^{0}) Ti praem οτι cum ΓΛΠ unc^{7} al pler syr^{p} | μη (Gb') cum ℵΒDΕΚLΤΧ al^{20} Chr Cyr ... ς Ti μητι cum GHMSUVΓΔΛΠ al pler | πλειονα: DΔ πλεονα | σημεια sine additam cum ℵΒDΚLΤΧΠ al^{40} fere it vg sah^{georg} arm aeth Chr Cyr ... ς (Gb^{0}) add τουτων cum ΕGHMSUΓΔΛ al plu (sed M al^{6} ante σημεια, Λ al pauc post ποιησει pon) syr^{cu} et^{utr} sah^{münt} cop go | ποιησει (x 69. -ση): G syr^{cu} et^{sch} ποιει, Cyr^{4,459} εχει ποιησαι | ποιει cum ℵ*D 13. 69. a c e ff^{2} g l^{2} q* vg syr^{cu} et^{sch} arm^{ed} ... ς Ln Ti εποιησεν cum ℵ^{c}ΒLΤ unc rell al pler b f l* q^{2} syr^{p} sah cop arm^{cod} aeth Chr Cyr

32. ηκουσαν sine copula cum ΒLΤΧΓΔΛ unc^{6} al pler b g l q vg cop ... Κ ΜUΠ 1. 28. 131. al^{20} a f ff^{2} sah add ουν, ℵD al pauc c e arm go add δε, 13. 69. 124. syr^{cu} et^{sch} et^{p} c. ob. aeth praem και | ταυτα (et. f ff^{2} q vg etc): ℵ ante περι αυτου pon ... DL* 1. 2^{pe} al pauc a b c e l syr^{cu} arm om (Chr^{8,340} om περι αυτ. ταυτ.) | υπηρετασ (ℵ τουσ υπηρ.) hoc loco cum ℵDΕΗΜSVΓΔΛ al^{50} a q go syr^{p} ... ς Ln ante ινα cum ΒGΚLΤUΧΠ al plu c f ff^{2} g l vg syr^{sch} sah cop arm aeth Cyr^{4,461} ... al pauc syr^{cu} om; b e Chr^{8,340} om οι αρχ. κ. οι φαρ. | οι αρχ. και οι φαρ. cum ℵΒDGΚLΤUΧΠ al mu c f ff^{2} g l vg syr^{cu} sah cop arm aeth Cyr ... ς οι φαρισ. και οι αρχιερ. c. ΕΗΜSVΓΔΛ al plu a q go syr^{p} (et sch *illi* και οι αρχιερ.) ... b e om, sed antea (ut etiam Cyr) *pontifices* (*sacerdotes* b) *et farisaei* habent pro οι φαρισ.

33. ειπ. ουν (b ff^{2} *autem*) sine αυτοισ cum ℵΒDLΧΓΔΛΠ unc^{8} al plu a b e f ff^{2} l q am for fu fos ing mt em tol sax syr^{cu} et^{utr} cop arm go ... ς (= Gb Sz) add αυτοισ cum Τ al vix mu (c *Iesus ad eos*) g vg^{cle} sah aeth Cyr^{4,462} | ο ι̅ς̅ ετι: Τ (confuse) οτι ι̅ς̅ | χρον. μικρ. cum ℵΒLΤΧ *69. e q ... ς μικρ. χρον. cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg (et Tert prax^{22} *modicum adhuc temporis*) Chr^{8,341} Cyr^{4,462} | μεθ υμων ειμι (et. Tert *vobiscum sum*): U μενῶ μεθ υμων

34. ζητησετε: Π* 69. ζητειτε (69. et. v. 36) | ουχ et. Τ, non ουκ (ut ap Georg) | ευρησετε sine additam cum ℵDLΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go arm Chr^{8,341} Cyr^{4,463} ... Ln add με cum ΒΤΧ 1. 258. 2^{pe} sah cop syr

καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι πρὸσ ἑαυτούσ· ποῦ μέλλει οὗτοσ πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρή-
σομεν αὐτόν; μὴ εἰσ τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πο-
ρεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺσ Ἕλληνασ; 36 τίσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ
ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆσ ἑορτῆσ εἱστήκει ὁ
Ἰησοῦσ καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τισ διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.
38 ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, καθὼσ εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆσ Zch 14, 8 Es 58, 11

---

cu et^{utr} aeth | εἰμί (69. it [exc f] vg^{cle} [non am fu for ing etc] sah cop arm syr^{sch} [non P] post εγω pon): a c d syr^{cu} (non ^{utr}) cop (non sah) εἶμι (Gb'), nec aliter Nonn^{7,130} (οδευσω) | ελθειν: B add εκει | και οπου usq ελθειν: U om

35. προσ εαυτουσ (et. ℵ^{c}; 69. 258. αυτουσ): G πρ. αλληλουσ ... ℵ* e om | μελλει ουτοσ cum DLX syr^{cu} et^{sch} ... ς Ln ουτοσ μελλει cum ℵBTΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler it vg etc Chr^{8,342} Cyr^{4,466} | οτι sine ημεισ cum ℵD 249. a b c e ff^{2} l vg cop ... ς Ln Ti add ημεισ (:: quod concinnius videbatur) cum BLTΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q sah go etc | ευρησομεν: HMΓΔ al mu -σωμεν | μη: D 124. μητι | και: H om | τουσ ελληνασ: 122* αυτουσ, syr^{cu} non exprim

36. τισ: ℵ τι | ο λογ. ουτ. cum BDG^{r}E*^{vid}KLXΠ 1. 33. 69. 2^{pe} al^{5} syr^{cu} arm Nonn^{7,136} (τισ δε πελει λογοσ ουτοσ) ... ς ουτ. ο λογ. cum ℵE^{corr}* ΓΔΛ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} rell ... T al^{5} harl om ουτοσ | ον: T οτι | ευρησετε sine additam cum ℵDLΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg go arm ... Ln add με cum BGTX 1. sah cop syr^{cu} et^{sch} et^{p} c. ob. aeth | ειμι (69. a c e f ff^{2} g q [non b l nec vg] etc post εγω pon): a (sed non c d syr^{cu}) cop εἶμι, item Nonn^{7,138} (οπποθι βαινω) | υμεισ: 13. 69. am fu for om | ελθειν: post hanc vocem 225. add και επορευθη εκαστοσ etc, i. e. Ioh 7, 53 — 8, 11.

37. εν δε τη εσχ. ημερ. τη μεγαλη τ. εορτ. (e *in die autem novissimo magno die festo*): D^{gr} syr^{sch} εν δε τη ημερ. τη μεγ. τη εσχ. τ. εορτ. ... 12. 17. 229* for om τη μεγαλη, syr^{cu} om τη εσχατ., l om τησ εορτησ (b *magno ac sollemne*) | ειστηκει cum B*EKLMSUVΓΛΠ al plu ... ℵB^{3}DGHT XΔ al ιστηκ. | εκραζεν cum ℵD 1. 69. it vg sah cop Chr^{8,343} ... ς Ln Ti εκραξεν cum BLTXΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{cu} et ^{utr} Or^{4,119} et^{138} Cyr^{4,467} | εαν (et. Or$^{2,550.\ 708}$ et^{alib}; αν Or^{4,118}): Did$^{tri\,2,6,22}$ ει | διψα (et. Or^{aliquoties} Did): Or^{3,251} διψη | ερχεσθω sine additam cum ℵ*D b e Cyp^{106} et^{282} Victorin$^{ari\,1,8}$ (ap Gall^{8,154}) Aug$^{unit\,23,65\,(9,599)}$ et^{iudic} $^{36\,(3,1,985)}$ ... ς Ln Ti add προσ με (B εμε) cum ℵ^{c}BLT unc rell al omn^{vid} a c f ff^{2} g l m^{115} q vg sah cop syr^{cu} et^{utr} rell Or$^{2,550.\ 708}$ et ^{3,251} et$^{4,118.\ 119.\ 138}$ Eus$^{es\,407}$ et$^{ps\,87.\ 369}$ Did$^{tri\,2,6,22}$ Chr^{8,344} Cyr^{4,467} Victorin$^{ari\,4,6}$ (Gall^{188}) Aug$^{ioh\,32,2}$

38. ρευσουσιν (et. Or^{2,779} et^{prov} ap Mai^{42} [deest Notit^{110}] Eus$^{es\,407}$ et^{ps} ^{117} et^{alib} etc): HΔΛ al ρευσωσιν | καθωσ ειπ. η γραφη: cf Chr^{8,344} καὶ

κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
Ioel 2, 28 (3, 1) τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 [81.7] Ἐκ

ποῦ εἶπεν ἡ γραφὴ ὅτι ποταμοὶ ἐκ τ. κοιλ. αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδ. ζῶντος; οὐδαμοῦ. τί οὖν ἐστίν; ὁ πιστ. εἰς ἐμέ, καθ. εἶπ. ἡ γραφή, ἐνταῦθα ὑποστίξαι δεῖ, ἵνα ᾖ τό· ποταμοὶ ἐκ τ. κοιλ. αὐτ. ῥεύσουσι, τῆς αὐτοῦ ἀποφάσεως. Hier vero esa 4,97 vallars asserit Iohannem qui Graeco sermone evangelium texuit, testimonia scripturae de Hebraico protulisse, ut est illud: *Flumina de ventre eius fluent aquae vivae.* Idem in Matthaeum („Hebraeo sermone") 2, 15 et 23 dicit.

39. ειπεν (et. Cyr^hr 248, a b e f g vg Cyp 106 *dixit*): ℵ c ff2 l m 115 q Did tri 2,14 Chr 8,345 Cyr 4,470 Hil 169 Thdrt 5,938 ελεγεν (*dicebat*) | ου cum ℵD GHLTXΓΔΠ (et. carp^ev) al plu Cyr^hr 248 Chr 8,345 Thdor^heracl (cat 269) Cyr 4,470 Nonn 7,150 Thdrt ... BEKMSUVA al25 o | ημελλον cum ℵLΓΔΛ unc7 al plus40 Thdrt ... ς Ln εμελλ. cum BDSTXΠ al plu Did^tri 2,14 Cyr^hr Chr Thdor^cat 269 Cyr Nonn 7,150 (*πνευματος ουπερ εμελλε τυχειν*) | οι πιστευοντες cum ℵDXΓΔΛΠ unc8 al omn fere it vg (*credentes* a c d ff2 g m vg, *qui credunt* l q, *qui credebant* e; b om οι πιστ. ε. αυτ.) Did^tri Cyr^hr Chr Thdor^cat Cyr Thdrt ... Ln οι πιστευσαντες cum BLT 18^ev Chr^mosc 1 (sah anceps) | ουπω: A* οπου, am for fu ing2 *non* | πνευμα (D το πν.) absq αγιον, δεδομενον vel similibus additam cum ℵKTΠ 42. 91. san fu harl* cop (sah *nondum enim acceperant spiritum*) arm Or 3,560 et 4,388. 422. 456 Cyr 4,470. 475 et glaph 145 et ador 404 Hesych quae 18 Or^int 3,906 (*nec enim habebant adhuc spiritum*) Rebapt 13 (Gall 3,368) ... ς (Gb^oo) add αγιον cum LXΓΔΛ unc6 (item v minusc) al pler Did^tri 3,34 Ath 698 Chr 8,346 (bis et altero quidem loco: *ουπω γαρ ην πν. αγιον, τουτεστι δοθεν*) Thdrt 4,138 Or^int 3,912 (*et nondum erat tunc in hominib. spir. sanctus*) ... Ln add δεδομενον cum a b c e ff2 g l vg^clc et edd pl syr^sch Eus^luc 169 ... D f go (aeth) add αγιον (D2 το αγ.) επ (f *in*) αυτοις (D2 -τους) (aeth^ro *ου γαρ ειχον πν. αγιον*, aeth pp *ουπω γαρ ηλθε πν. αγ.*) ... B 254. e q syr^hr et (sed δεδομ. c.*) p cat^ox 270 (sed semel om δεδομ.) Or^int 3,900 (*nondum datus erat spir. sanct. adhuc*) add αγιον δεδομενον (254. δοθεν). Praeterea syr^p mg *quia non datus est spiritus sanctus ante resurrectionem.* | ις cum ℵBDLTX unc rell (et. carp^ev) al pler Or 4,388. 422. 456 Did^tri Ath Chr Cyr Hesych Thdrt ... ς (Gb^oo) praem ὁ cum minusc mu Or 3,560 | ουδεπω (L 56^ev ουδεπωτε sic uterq) cum LTXΓΔΛΠ unc7 al pler Or 3,560 Ath 698 Chr Cyr Hesych Thdrt (:: ουδεπω ap Ioh etiam 19, 41 et 20, 9 legitur. Praeterea bis ap Lc 23, 53 et Act 8, 16, quo utroq loco plu ουπω substituere. Superest 1 Co 8, 2 ubi rursus pari auctoritate ουδεπω et ουπω certant. Contra saepissime ουπω legitur, nec fere fluctuat, tamen Ioh 8, 57 D ουδεπω eius loco praebet.) ... Ln (et Ti^synops) ουπω cum ℵBD 64. 66. 71. (al^vid) Or 4,388. 422. 456 Did^tri 3,34 Ath 698 cod (:: ουπω quod praecedit non fluct) | εδοξασθη (ℵc): ℵ* δεδοξαστο, cui magis quam εδοξασθη respondet *fuerat honoratus* (*honoratus* a d, *glorificatus* f g ℵm fu for fos mt, *honorificatus* q Or^int, *clarificatus* c Aug) a c d f

τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντεσ τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ἀλη-
θῶσ ὁ προφήτησ· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ· [83.7] ἄλλοι 1, 21
ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ
γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματοσ Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆσ Ps 80, 4 Mich 5, 1
κώμησ, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; 43 [84.10] σχίσμα οὖν

---

g q am fu for fos mt Or^int 3,900. 908. 919 Aug^unit. Latt rell i. e. b c ff^2. l vg^ed Victorin al *erat honorificatus* (*clarific.* e, *glorific.* vg)

40. *εκ του οχλου ουν* (T ου) cum ℵBDLTX 1. 2^pe (124. *οι ουν εκ τ. οχλ. πολλοι*) a b c e ff^2. vg sah cop arm (sed c e ff^2. sah cop arm *autem* pro *ουν*) Or^4,299 (*οτε γε και — οι εκ του οχλ. ακουσαντεσ των λογων του ιυ ελεγον*) Cyr^4,475 (*εκ τ. οχλ. ουν ακουσ. τινεσ*, similiter *τινεσ* explicationis caussa intulerunt sah cop arm); l *et cum audissent hos sermones eius* ... ς *πολλοι ουν εκ του οχλου* cum ΓΔΛΠ unc^7 al pler f q go syr^utr et^hr aeth (sed f go syr^sch *autem* pro *ουν*, aeth *et multi*), item g gat mm *ex illa ergo turba multi* | *των λογων* cum ℵ(* et ^c)BDEGHKLM TUΓΔ*Π al plu it vg sah cop go syr^sch et^p et^hr arm Or^4,299. Sed ℵ* (non ^c) D praem *αυτου*, item KΠ al c ff^2. g l (non item a b e f q) vg syr^p txt add *αυτου*. Praeterea addidimus *τουτων* cum ℵ(* et ^c)BDLTU (*τούτον*) 1. 22. 33. 118. 2^pe al pauc (et G *τούτων τ. λογ.*) it vg (a *sermones hos*, e *verba illa*, b *haec verba*, rell *hos sermones*. Similiter vv rell vel ante vel post.) sah cop go arm syr^p mg et^hr; contra EHKMΓ Δ*Π al pl syr^sch (Or vide ante) om *τουτων*, ita Ti ... ς *τον λογον* cum SXΔ^2Λ al permu sah^münt aeth Cyr^4,445. Ex his 124. praem *αυτου*, X al mu aeth Cyr add *τουτον* ... 106. 44^ev om omnia | *ουτοσ εστιν*: ℵ post *αληθωσ* pon (c e *hic vere pro. est*; it^pl vg *hic est vere pro.*, a *est vere pro.?*) ... BD praem *οτι*, non item ℵLTX unc rell al omn^vid it vg etc Or^4,299 (Chr^8,346) Cyr^4,475

41. *αλλοι* pr: T 1. 13. 69. al pauc b c f sah cop Or^4,299 add *δε*, hinc Ln [*δε*] | *ουτοσ* (et. Or): DLX 69. al pauc g syr^p c.* Cyr^4,475 praem *οτι* | *ουτοσ εστιν*: U x^scr (al?) Cyr add *αληθωσ*. Praeterea MΛ* al^10 b q syr^hr ab *ελεγον* ad *ελεγον* transiluere, item l ab *ελεγον* v. 40 ad *ελεγον* prius v. 41. | *αλλοι* sec cum ℵDΓΔΛ^2Π unc rell 13. 22. 28. 69. 106. 127. al pler syr^utr go, item ς addito *δε* cum minusc mu^vid e cop ... Ln Ti *οι δε* cum BLTX 1. 33. al^5 a c f ff^2. vg sah arm (aeth^vid) Or^4,299 Cyr^4,477 (:: cf 9, 9 ubi similiter *αλλοι ελεγον, αλλοι ελεγον*) | *ελεγον* sec: D* *ελεγαν*

42. *ουχι* cum ℵDXΓΔΛΠ unc^7 (Γ *οὐχῆ*) al omn^vid Cyr^4,477 ... Ln *ουχ* cum B^3(et* *ουκ*)LT Or^4,299 | *ειπεν*: D 235. it vg *λεγει* (*dicit*) | *του*: DU 1. 13. 69. 157. 2^pe 435. 32^ev Or om | *δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1. Hoc loco ℵBDT *δαυειδ* plene | *βηθλεεμ*: Γ* al pauc *βηθλεμ*, item a *baethlem*, e *bethlem* | *οπου ην* (ℵ add *ο*) *δαυ.*: e syr^sch aeth om *οπου ην* | *ο χς ερχετ.* cum ℵDXΓΔΛΠ unc rell al fere omn a b f l q (e om *ο χς*) go syr^p (sah ante *εκ του σπερμ.* pon, cop *Christum venire* ante *απο βηθλ.*, item D ante *οπου*) Or^4,299 ... Ln Ti (Schu „bene ap Io") *ερχετ. ο χς* cum BLT 33. c (ff^2. g vg^cle) vg (syr^sch) syr^hr (arm aeth)

ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 [85. 1] τινὲσ δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν
7, 30 πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶσ ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ.
45 [86. 10] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ Φα-
ρισαίουσ, καὶ εἶπον αὐτοῖσ ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46
ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτωσ ἄνθρωποσ, ὡσ
οὗτοσ λαλεῖ ὁ ἄνθρωποσ. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖσ οἱ Φαρισαῖοι·

Cyr[4,477] (vg[cle] syr[sch] arm aeth et[vid] ff[2.] g eundem verborum ordinem etiam v. 41 habent) :: vdtr transpositum esse ut nomina δαυ. et ο $\overline{χς}$ separarentur. Ob eandem caussam D sah cop singula transposuere. Similiter Chr[8,347] ουκ απο τ. σπερμ. δαυ. ερχετ. ο $\overline{χς}$. Quae praecedunt, εκ τησ γαλιλ. etc, utroq modo exhibet.

43. εγεν. εν τω οχλ. cum ℵBDLTX 33. 124. 157. al pauc (D[gr] εισ τον οχλον, 435. εκ του οχλου) it[pler] vg sah cop syr[utr] eth[hr] arm (εγεν. ουν σχ. εν τ. οχλ.) Or[4,299] (οτε και σχ. γεγενηται εν τ. ο. δι αυτ.) Cyr[4,477] ... ς εν τ. οχλ. εγεν. cum ΓΔΛΠ unc[7] al pler q go

44. ηθελον (ℵ[c]): ℵ* ελεγον | επεβαλεν cum ℵ(*et[c])DXΓΔΛΠ unc[7] al omn vid (131. al pauc -λλεν) e f (e *iniciebat*, f *iniecit*) Chr[8,347] Cyr[4,478] ... Ln εβαλεν cum BLT, item it[pler] vg *misit* (:: cf ad v. 30) | επ αυτον (et. ℵ[c]): ℵ* αυτω, U επ αυτω

45. ειπον (et. T et it[pler] vg): ℵ e λεγουσιν, item Chr[8,349] ηλθον γαρ φησιν οι υπ., και λεγουσιν αυτ. οι φαρ. | εκεινοι (syr[sch] *sacerdotes*, Chr vide ante): KUΠ al pauc e g om | ηγαγετε (T -γεντε): D ηγαγατε

46. απεκριθησαν (D add δε, al pauc Chr[8,347] ουν) οι υπηρεται: ℵ οι δε υπηρ. απεκριθ. | ελαλησ. ουτωσ ανθρ. cum ℵ[c]BLTX 3. 33. (sah *non locutus est homo sic unquam*, cop *non locutus est homo unquam modo huius hominis*) Or[4,299] Chr[8,349] com bis Cyr[4,478] et[bis 479] et[1026] ... ℵD ουτωσ ανθρ. ελαλ. (a *nunquam - sic locutus est*) ... ς ουτ. ελαλ. ανθρωπ. cum ΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pl] (c ff[2.] *nunquam sic locutus est quisquam homo*, item q vg omisso *quisquam*, f *nunquam - ullus hominum*, l *nunquam taliter locutus est quisquam*) vg syr[utr] go aeth Chr[txt] Thdrt [2,121]. Libere e *nemo unquam sic locutus est*; syr[hr] *a diebus suis non locutus est homo sic*; mm arm om ουτωσ | ωσ ουτοσ λαλει (3. 9. mm mt post ανθρ. pon) ο ανθρ. (D c ff[2.] om ο ανθρ.) cum ℵ*(D 3. 9.) syr[sch] eth[hr] (c ff[2.] mm mt); nec aliter ς Ti, nisi quod om λαλει, cum XΓΔΛΠ unc[7] al pler (a *quomodo et hic*) e f l q vg syr[p] arm aeth go (sah vide ante) Chr[txt] Thdrt[2,121] ... Ln om (Gb[o]) plane cum ℵ[c]BLT 225. 229* for cop Cyr[4,478. 479] (nec[txt] nec[com] add), nec magis add Or[4,299] Chr com :: offendebat scripturae prolixitas, hinc additamentum vel in brevius contraxerunt vel totum omiserunt.

47. απεκριθησαν sine copula cum ℵD 1. 33. al[10] a c e ff[2.] sah syr[sch] arm Cyr[4,480] ... ς (Gb[o]) Ln add ουν cum BLTXΓΔΛΠ unc[7] al pler f g l q vg (sed l fos om αυτοισ) syr[p] ... cop go *respond. autem*, syr[hr] aeth *et respond.* | αυτοισ cum ℵDLTX unc rell al pler it[pler] vg etc ... BK al[5] l fos arm om | L πεπλανασθαι

μὴ καὶ ὑμεῖσ πεπλάνησθε; 48 μή τισ ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευ-
σεν εἰσ αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλοσ οὗτοσ ὁ μὴ
γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημοσ πρὸσ 3, 1. 19, 39
αὐτούσ, εἷσ ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρω- Dt 19, 15 ss

---

48. εκ (et. Or): κ 13. 15. 69. 124. 240. 244. 248. (Chr 8,350) om | επιστευσεν cum ℵcBLTX unc11 al omnvid it vg etc Or 4,299 etc (e *quare nemo ex* etc, item Chr 8,350 διατι γαρ ουδεισ, φησι, των αρχοντων επιστ. εισ αυτ.) ... ℵ*D πιστευει

49. αλλα cum BDLT 33. ... ς αλλ cum ΚΧΓΔΛΠ unc7 al pler (Or αλλ η) | επαρατοι cum ℵBT 1. 33. Or4,299 Chr8,350com (πωσ ουν επαρατοι εισιν; υμεισ γαρ επαρατοι οι μη etc) Cyr4,1027 et4,481 com (επαρατουσ δε ειναι φασι τουσ πιστευοντασ etc) ... ς επικαταρατοι cum DLΧΓΔ ΛΠ unc7 al pler Chr8,350txt Cyr4,480txt

50. λεγει: ℵ 6pe e f q vgcle syrsch ethr aeth ειπεν, praetereaq ℵ f add δε (syrhr aeth *et dixit*) | προσ αυτουσ sine ο ελθων etc cum ℵ* (:: ita rectissime edi videtur. Confirmatur autem Sinaitici codicis auctoritas quum eo quod vix credibile est Iohannem utroque loco, quo post nocturnam Iesu conversationem Nicodemum commemoravit, 7, 50 et 19, 39, illius conversationis mentionem fecisse, tum quod additamentum brevissimum mira scripturae varietate laborat. Videntur autem primum aliena manu haec fere adnotata esse: ο ελθων πρ. αυτον προτερον. Haec alii post accuratius ad 19, 39, ubi lectio tantum non fluctuat, conformanda duxerunt. Ceterum alieni suspicionem auget etiam quod D et Syrus verbis εισ ων εξ αυτων postposuere, nonnulli vero codices (al3 et e) in ipsum locum horum verborum substituerunt.) ... ς add ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον (254. yscr τον ιν̅) cum EGHMSΓΛ al pler, item νυκτοσ post πρ. αυτ. (44ev wscr syrsch πρ. τον ιν̅) posito ΚUΔΠ 131. 157. 220. 44ev pscr wscr f l q vg go syr sch Baseth274 ... Ln Ti add ο ελθων προσ αυτον (e sah cop syrhr *ad Iesum*) προτερον (LX 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 2pe το προτ., e *primo tempore*) cum ℵcBLT a (*qui prius venit ad eum*) e sah syrhr Cyr 4,481; item addito νυκτοσ vel ante [το] προτερον (X c ff2 syrp c.* arm) vel post προτερ. (cop aeth) vel ante προσ αυτον (1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 2pe) X 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 2pe c ff2 cop arm aeth syrp c.*; item D ο ελθ. πρ. αυτ. νυκτοσ το πρωτον (d *ante hoc*, e vero ut D, vide supra) ... denique D syrsch ο ελθ. etc post εισ ων (L syrsch om) εξ αυτων pon, 71. 142* gscr e om εισ ων εξ αυτων. Gb pro hac ratione testium coniecit (Gb') ο ελθων προσ αυτον omissis νυκτοσ et προτερον scribendum esse.

51. κρινει: HX al mu -νη | ακουση: Γ al aliq -σει | πρωτον (Gb') cum ℵ (* etc)BDKLTXΠ 1. 33. 69. 106. 118. 124. 157. 249. al10 Or4,299 Bas 3,394 Cyr4,481, item *primum* c ff2 l q arm ... ς προτερον cum EGHMSU ΓΔΛ al pler Chr 8,350 Baseth274, item *prius* a f g vg ... e Eusps230 Lcif athan 2,37 om; ℵ* 47ev om παρ αυτου. Idque posuimus ante παρ αυτου cum ℵcBDLT 33. 124. al7 fere a c ff2 q syrutr sah cop arm Or

που ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ᾽ αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτησ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ οὐκ ἐγείρεται.

Cyr (Bas 3,394 πρωτ. αυτου ακουση) ... ς post παρ αυτου pon cum EG HKMSUΓΔΛΠ 1. 69. 106. 118. 157. al pler am fu for san taur ing (al) syr^hr Chr Bas^eth .. x f g^vid vg^cle go ante ακουση, l ante μη (*numquid*) ο νομοσ pon | γνω (et. c Lcif): D επιγνωσθη (*cognoscatur* d) | ποιει (et. Or Bas^eth Chr Cyr): D c Lcif εποιησεν

52. ειπαν cum BDKT 33. w^scr ... ς ειπον cum ℵLXΓΔΛΠ unc⁶ al pler Cyr 4,482 (Or 4,299 om κ. ειπ. αυτ.) | εραυνησον cum ℵB*T ... ς Ln (cui εραυν. tantum ex T innotuerat) ερευνησον cum B³DLX unc rell al omn vid | ιδε: D 229** add τασ γραφασ, item 229* (την γραφην) a c e ff²· l (non item f g q) vg^clem (non item am for fu san em ing² gat mm) sah post εραυνησον (*scrutare*) :: cf 5, 39 | προφητ. εκ τησ (G om) γαλιλαι. cum ℵDΓΔΛΠ unc⁷ al pler a c e f l q am for fu ing san mt (al) go syr^utr sah cop arm ... Ln Ti εκ τ. γαλ. προφητ. cum BLTX al pauc (ff²· g?) vg^cle aeth (*ex Galil. non surget propheta*) Or 4,299 Chr 8,351 et 2,421· 7,157· 12,368 Cyr 4,482 | εγειρεται (Gb′) cum ℵBDKS^mgTΓΛΠ al^30 fere it vg (a c f ff²· g q vg *surgit*; e *surget*, l *exurget*) sah (ουκ εστιν ο προφ. εγερθησομενοσ) cop (ουδεισ προφ. εγερθησεται) syr^sch et^p txt et^hr arm go aeth Or 4,299 (ουκ εξερχεται ουδε εγειρεται) Nonn 7,193 (οττι προφητησ - εγειρεται εκ γαλιλαιησ), item U ερχεται ... ς Ti εγηγερται (EGHM al mu εγειγερτ.) cum EGHLMS^txXΔ (et. carp^ev) al plu syr^p mg Chr 8,351 et 2,421· 7,157· 12,368 Cyr 4,482 et 483

7, 53—8, 11 omisimus cum ℵABCLTXΔ (in A [6, 50—8, 52] et C [7, 3—8, 34] par foliorum quod periit pericopam de adultera non continuisse pro spatii ratione certissimum est. L et Δ spatium vacuum habent, et Δ* quidem post ουκ εγειρεται iam perrexerat παλιν ουν αυτοισ ο ιϛ ελαλησεν λεγων, sed delevit scripta ac demum interposito spatio eadem posuit.) 3. 9* 22. 33. 72. 96. 97. 106. 108. 123. 131. 139. 157. 179* 249. 250. 253. y^scr 2^pe al^50 fere (aliquot tantum 8, 3—11 om) et plur^evv (plus^30 numerantur, et. carp^ev xy^scr) a b** f l* q go sah cop^dz et^pler syr^cdd pler et^edd pler (cf syr^sch 677 item ed. Lee 1816. Receperunt polygl^angl ex codice Usserii, in quo quidem notatur non esse versionis Peschitho, item Adler in uno Parisino reperit, White ex cod ^barsalib separatim edidit. Zacharias episc. Meletinensis in Chronico sic: *Exstat autem in evglio S. Marae episcopi can. 89 caput singulare ev. Ioh. quod in aliis exx. non habetur* etc. Quem Zachariae locum affert etiam Dionys. Barsalibaeus comm. in evv: *Repertum est autem in ev. Marae Amidae episc. qui Graeci sermonis peritus erat, ut Zach. rhetor et episc. Meletin. scribit, in can. evglii 89. caput singulare Iohannis, quod non in omnibus exstat exx, neque ipsum a quopiam interprete illustratum vidimus.* Cf Assem. bibl. or II, 52 sq) arm^cdd 6 antiquiss et^zoh Or 4,299 (ubi in comm. in Ioh post και ιδε οτι εκ τ. γαλ. προφ. ουκ εξερχ. ουδ. εγειρεται, arctissimo nexu pergit πῶσ δὲ ἐδύναντο ἁπλούστερον νοεῖν αὐτὸν ἑαυτὸν ἀναιρήσειν οἱ ἀκούσαντεσ

αὐτοῦ λέγοντοσ· εγω ειμι το φωσ του κοσμου· ο ακολουθων μοι etc) Chr[8,351] (arctissime in comm connectens 8, 12 cum 7, 52. Post verba enim *ερωτησον* [*εραυνησον*?] *και ιδε* sic pergit: *τί οὖν ὁ* $\overline{\chi\varsigma}$; *ἐπειδὴ ἄνω καὶ κάτω τὴν γαλιλαίαν ἔστρεφον καὶ τὸν προφήτην, ἀπαλλάττων πάντασ ταύτησ τῆσ ἀλλοτρίασ ὑποψίασ, καὶ δεικνὺσ ὅτι οὐχ εἷσ τῶν προφητῶν ἐστὶν ἀλλὰ τοῦ κόσμου δεσπότησ, φησίν· εγω φωσ ειμι του κοσμου. οὐ γαλιλαίασ, οὐ παλαιστίνησ οὐδὲ τῆσ ἰουδαίασ. τί οὖν οἱ ἰουδαῖοι;*) Cyr[4,484] (rursus in ipso comm a 7, 52 ad 8, 12 pergit. Ut illa: *ει τισ διψα* etc, *πρέποντα τοῖσ περὶ τῆσ ἑορτῆσ γεγραμμένοισ* Iesum protulisse dicit, ita *νῦν ἐπὶ καιρῷ ταύτην ποιεῖται ἐξήγησιν - βοῶν· εγω ειμι το φωσ του κοσμου. διὰ πάσησ, φησί, τῆσ ἁγίασ ἰόντεσ γραφῆσ καὶ τὰ ἐπ' ἐμοὶ διὰ τῶν προφητῶν εἰρημένα βασανίζειν οἰόμενοι πολὺ τῆσ ὁδοῦ τῆσ ζωῆσ διασφάλλεσθε* etc.) Nonn[7,198] et[8,1] (post *ἐγείρεται ἐκ γαλιλαίησ* pergit *ἰησοῦσ δ' ἀγόρευε χέων λαοσσόον αὐδήν, εἰμὶ φάοσ κόσμοιο*) Cosm[topogr5] (ap Gall[11,502]. Refert ibi quas narrationes evglicas Ioh suppleverit *οἷον περὶ τοῦ ἐν κανᾶ γάμου, περὶ νικοδήμου, περὶ τῆσ σαμαρείτιδοσ, περὶ τοῦ βασιλικοῦ, περὶ τοῦ ἐκ γενετῆσ τυφλοῦ, περὶ τοῦ λαζάρου, περὶ τοῦ τὸν ἰούδαν ἀγανακτεῖν διὰ τὴν ἀλείψασαν τὸν κύριον μύρῳ, περὶ τῶν προσελθόντων ἑλλήνων* etc, in quibus historiam de adultera, si noverat, praeterire nequibat.) Thphyl[comm] cat[ox272] (hinc nec in Amm[presb] inventum vdtr, a quo plurima in catenam transiere. Quam sententiam confirmant quae cat ex Amm ad 8, 12 affert: *δείκνυσιν ὅτι αὐτόσ ἐστιν. περὶ οὗ προανεφωνήθη· ιδου τεθεικα σε εισ φωσ εθνων, καὶ οὐχ εἷσ τῶν προφητῶν ἀλλὰ δεσπότησ.*) Tert pudic[6] (*Plane si ostendas de quibus patrociniis exemplorum praeceptorumque caelestium, soli moechiae et in ea fornicationi quoque ianuam poenitentiae expandas, ad hanc iam lineam dimicabit nostra congressio - Nam et si cum maxime a lege coepimus demonstrando - libertas in Christo non fecit innocentiae iniuriam - Quaere an salva sit lex non moechandi, cui accessit nec concupiscendi - Ceterum si qua vobis exempla in sinum plaudent, non opponentur huic quam defendimus disciplinae - Frustra enim lex supra structa est - si ideo hodie concedetur moechiae venia, quia et aliquando* [ed. *aliqua*] *concessa est.* Iam varia ex V. T. exempla adscribuntur, at haec Christi aetatem praecessisse urget. *Malo,* ait, *in gloriam Christi a Christo deducere disciplinam. Luserit ante Christum caro, imo perierit* etc. Hac in disputatione Tertullianum historiam de adultera praeteriturum fuisse si in evglio invenisset, credi prorsus nequit.) Quibus testibus certissimis (Tertull Orig Chr Cyr Nonn Cosm Thphyl) addendi sunt alii qui vel ut Bas Cyp Hil (etiam Iuvenc) certe nusquam his versibus usi sunt quamvis utendi occasionem haberent, vel iam in antiquis scholiis (vide post) nusquam usi perhibentur, ut Apollin et Thdor[mops]. Defuisse vero antiquitus testantur etiam capitulorum indices in veterrimis cdd nostris, nam nec AC nec ΚΔΛΠ al mu capitulum *περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ* in indicem relatum habent, licet ΚΛΠ al ipsam historiam exhibeant in textu. Eorum qui habent primi sunt ΚΜ; receptum autem ita est ut caput *ι'* efficeret, quo addito non amplius (ut in AC etc) *ιη'* sed *ιθ'* capita numerantur. Ammonium aut Eusebium hos versus agnovisse minime

credibile est, tamen ex numeris qui huc pertinent nil certi effici potest: caput enim *πς'* cum *ι'* canone in cod. Α aliis ad 7, 45 notatum usque ad 8, 19 pertinet, ipsa vero adulterae historia eodem canone (qui continet singulis propria) atque capite comprehendenda erat ac revera in eis cdd. qui habent comprehensa est ..... habent sed asteriscis notant ΕΜΛΠ al[15] (Ε asteriscos inde a v. 2 *ορθρου δε*, ΛΠ a v. 3 *αγουσιν* adpositos habent, Μ ad 7, 53 et 8, 11, insuperque crucem rubram ad 7, 53 et ad 8, 3 habet), item obelis S al plus[20]; transponunt (vel 7, 53—8, 11 vel 8, 3—11) ad evglii finem 1. tisch (in quo 8, 3—11, 2 ab ipso*, 7, 53—8, 2 a posteriore scriptore supplentur) al plus[10] arm[odd pler]; 13. 69. 124. 346. post Lucae caput 21; 225. post Ioh 7, 36 ..... denique scholia varia ut inventos ita omissos in cdd testantur. Quae quidem, quorum vix ullum nono saeculo antecedit, hac in re, de qua tot graviora testimonia habentur parvi tantum momenti sunt; neque urgeri potest si quando antiquos aut accuratos aut nonnullos codices in alterutram partem testes adhibent. Habent igitur Λ 262. alii mu in mg: *τὰ ὀβελισμένα* (al *ὠβ.*) *ἔν τισιν ἀντιγράφοισ οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου* (al *-ρίῳ*)*· ἐν δὲ τοῖσ ἀρχαίοισ ὅλα κεῖται* (al *κεῖνται*)*· μνημονεύουσιν τῆσ περικοπῆσ ταύτησ καὶ οἱ ἀπόστολοι* (al add *πάντεσ*) *ἐν αἷσ ἐξέθεντο διατάξεσιν* (i. e. Const[2, 24, 4]) *εἰσ οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ.* Item 1[mg] ad finem evglii: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ ἰωάννην εὐαγγ.* (cod. *ἐαγγ.*) *ὠσ ἐν τοῖσ πλείοσιν ἀντιγράφοισ μὴ κείμενον, μηδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἑρμηνευσάντων μνημονευθέν, φημὶ δὴ ἰωάννου τοῦ χρυσοστ. καὶ κυρίλλου ἀλεξανδρέωσ οὐδὲ μὴν ὑπὸ θεοδώρου μωψουεστίασ καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κεῖται δὲ οὕτωσ μετ' ὀλίγα τῆσ ἀρχῆσ τοῦ πς' κεφ. ἑξῆσ τοῦ ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτ. ἐκ τ. γαλιλ. οὐκ ἐγείρεται.* Eodem loco i. e. ad evglii finem 135 et 301.: *εὕρηται καὶ ἕτερα ἐν ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ, ἅπερ συνείδομεν γράψαι πρὸσ τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελιστοῦ, ἅ ἐστι τάδε.* Item 259. suppletis ad finem evglii *αγουσιν* usque *αμαρτανε* addit: *εὕρηται ἔν τισιν ἀντιγράφοισ καὶ τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον προσκείμενον εἰσ τὸ κατὰ ἰωάννην εὐαγγέλιον.* Item 237. in ultimo folio (*και απηλθεν εκαστοσ* usque *αμαρτανε*) praeposito indice: *εὐαγγέλιον εἰσ μετανοοῦντα·* (plerumque in memoriam *τῆσ ἁγίασ θεοδώρασ τῆσ ἐν ἀλεξανδρείᾳ* legitur, vide infra) *ἐκ τοῦ κατὰ ἰωάννην*, exhibet cum hac nota: *τοῦτο τὸ εὐαγγ. ἐν τοῖσ ἀκριβεστέροισ τῶν ἀντιγράφων οὐχ εὕρηται.* Item 2[pe]: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν τῷ παρὰ ἰω. εὐαγγελίῳ, ὡσ ἐν τοῖσ νῦν ἀντιγράφοισ μὴ κείμενον, παρέλειψα. κατὰ τὸν τόπον δὲ κεῖται οὕτωσ ἑξῆσ τοῦ οὐκ ἐγήγερται.* 34. ad ipsum evglii locum (7, 53) haec in margine habet: *ἰστέον ὅτι διὰ τοῦτο μετὰ ἀστερίσκων ἐτέθησαν τὰ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ, ἐπειδὴ εἰσ τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἔγκειται· πλὴν εἰσ τὰ ἀρχαιότερα ηὕρηνται.* Similiter alia.

Habent pericopam DF (ab 8, 10; ante hiat) GHKUΓ (ΕΜSΛΠ etc c. aster. vel ob.) al plus[300], cdd mu[gr] et[lat] ap Hier (adv. Pelag. 2, 17 *in ev. sec. Ioh. in multis et Graecis et Latinis cdd. invenitur de adultera muliere quae accusata est ap. dominum*) b* c e ff[2.] g l[mg 2] vg (etiam vg[cdd] qui saepe ad cdd italos deflectunt ut foss gat mt) aeth syr[hr]

(7, 42—8, 2 pag[110]; 8, 3—21 pag[460]) arr sl sax perss (in cod[vat] ad cap 10 trahitur); adde vv quarum mss etedd differunt i. e. syr[cdd s] etp interpol cop wi arm usc et cdd recentissim, item scholia supra adscripta. Praeterea agnoscunt Const[2,24,4] *ἑτέραν δέ τινα ἡμαρτηκυῖαν ἔστησαν οἱ πρεσβύτεροι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ θέμενοι τὴν κρίσιν ἐξῆλθον· ὁ δὲ καρδιογνώστης κύριος, πυθόμενος αὐτῆς εἰ κατέκριναν αὐτὴν οἱ πρεσβύτεροι, καὶ εἰπούσης ὅτι οὔ, ἔφη πρὸς αὐτήν· ὕπαγε οὖν, οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω.* Synops (falso ex uno cod. inter opp Athanasii edita)[142] ubi post Ioh[8,20] sic memoratur: *ἐνταῦθα τὰ περὶ τῆς κατηγορηθείσης ἐπὶ μοιχείᾳ* (quae ipsa interpolatori deberi videntur). Euthym ad h. l. sed add *χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν* etc *παρὰ τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἢ οὐχ εὕρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ φαίνονται παρέγγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τούτου τεκμήριον τὸ μηδὲ τὸν χρυσόστομον ὅλως μνημονεῦσαι αὐτῶν.* Hier (qui pro auctoritate codicum am fu for san etc omnino in versionem suam recepisse statuendus est, praeterea vide adv. Pelag. 2, 17) Amb[epist 26.2] Aug coniug adult[2,7], ubi ad vindicandam pericopam istam a falsi suspicione haec scribit: - *quis non intelligat debere ignoscere maritum quod videt ignovisse dominum - Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de codd. suis.* Similiter saec. 10 Nicon (cf Gall[8,250]) eiectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβερὰν εἶναι τοῖς πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν* dicentibus: id quod ille cum magna rei inscitia scripsit. Praeterea vide infra pag. 834.

Locum de adultera non ab Iohanne scriptum esse certissimum est. A tertio vero inde saeculo in codicibus Graecis et Latinis legi coeptum esse, ut auctoritate codicis D et italae codicum b e, ita Constistutionum quae dicuntur apostolicarum atque etiam Hieronymi testimonio docemur. Frustra enim dixerit aliquis Constitutiones quum non ipsum Iohannem historiae de adultera auctorem dicant, ab alio posse fonte pendere. Quamvis autem a tanta antiquitate ista evangelii Iohannis interpolatio repetenda sit, tamen exempla pleraque per multum tempus ab hac certe parte incorrupta manserunt: cuius rei cum antiquissimis codd. Graec. nostris (ℵABCT) pluribusque interpretationibus (italae cod. a, syrae codd. plerisque, sahidica, coptae codd. antiquissimis, gothica, armenae cdd. antiquioribus) Tertullianus et Origenes, Chrysostomus, Cyrillus luculentissimi testes sunt. Prius vero ac magis apud Latinos quam apud Graecos usu recepta esse videtur, surrexitque inter illos saeculo 5. defensor cupidissimus Augustinus, qui anno 419 altero de coniugiis adulterinis libro, coniugium etiam adulterio ab uxore commisso indissolubile esse demonstrans, modicae fidei fuisse contendit, qui primi historiam adulterae de codicibus suis auferrent. Quod dixit abreptus ille quidem defendendae caussae ardore, a sano sensu critico atque historia sacri textus tam alienum est quam quod alienissimum. Tanta enimvero temeritas, quae quidem, si Augustinus recte vidit, pro Tertulliani et Origenis testimoniis in finem fere secundi saeculi cadit, ut ne circa sacros libros grassaretur, deum providisse, quamvis ingenti lectionum va-

D D D

7,53 *και εποǫευθησαν εκαστοσ εισ τον οικον αυτου.*
8,1 *ιησουσ δε εποǫευθη εισ το οǫοσ των ελαιων.* 2 *οǫθǫου δε πα-*
λιν παǫαγεινεται εισ το ειεǫον, και πασ ο λαοσ ηǫχετο πǫοσ
αυτον. 3 *αγουσιν δε οι γǫαμματεισ και οι φαǫισαιοι επι αμαǫτεια*
γυναικα ειλημμενην, και στησαντεσ αυτην εν μεσω 4 *λεγουσιν αυ-*
τω εκπειǫαζοντεσ αυτον οι ιεǫεισ, ινα εχωσιν κατηγοǫειαν αυτου·
διδασκαλε, αυτη η γυνη κατειληπται επαυτοφωǫω μοιχευομενη.

---

rietate apostolorum scripta obrui pateretur, quis est qui dubitet, modo ne prorsus historiam textus sacri ignoret? Praetereamus quae a ratione scribendi et ab orationis nexu refellendae originis Iohanneae subsidia sumenda sunt. Unde vero fluxerit historia ista vix dubium est. Quod enim Eusebius - quem pariter atque Origenem Chrysostomum Cyrillum ignorasse interpolationem evangelii Iohannei verisimillimum est - hist. eccl. 3, 39. de Papia refert: *ἐκτίθειται δὲ καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικὸσ ἐπὶ πολλαῖσ ἁμαρτίαισ διαβληθείσησ ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' ἑβραίουσ εὐαγγέλιον περιέχει*, id maxima cum probabilitate ad indagandam interpolationis Iohanneae originem adhibetur. Nec obstat quod Eusebius feminam apud Papiam *ἐπὶ πολλαῖσ ἁμαρτίαισ* accusatam dicit. Quod enim antiqui testes, quum ultimo versu praebeant *ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε*, manifeste significant, feminam adulteram flagranti crimine deprehensam non semel sed saepe peccasse, id apud Papiam aut in evangelio Hebraeorum explicatius expressum crediderim. Minime vero negligendum illud est, quod Rufinus, quem Papiae librum et evangelium illud ab Hieronymo aequali Graece et Latine versum accuratius nosse probabiliter conieceris, in interpretatione operis Eusebiani in locum verborum quae supra adscripsimus non dubitavit *historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum* substituere.

Ceterum alienum est ab hoc loco quaerere, traditio ipsa sitne probabile historiae evangelicae supplementum; certe quum auctoritate destituatur apostolica, non eodem loco atque si quid evangelistarum manus scripsit haberi potest.

Iamvero textum dabimus quemadmodum ς (Gb^{oo}) exhibet, indicatis una eis quibus ex auctoritate testium antiquior pericopae forma restitui licet. Iuxta quem textum adscribemus totum locum ut in codice D legitur.

53. Versum om ff^{2}· | *εποǫευθη* cum EGHKΠ al mu syr$^{uss-bars}$ aeth ... scribe *εποǫευθησαν* cum DMSΓ al^{15} c e g l^{2} vg cop^{wi} syr^{hr} arm^{usc} ... Λ al^{15} *απηλθον*, U al plus^{35} *απηλθεν* | *εκαστοσ*: syr$^{uss-bars}$ add *ex eis* | *τ. οικον*: 1. 25. tisch cop^{wi} arm^{usc} *τ. τοπον*, 69. *τα ιδια*

8, 1. *ις δε* cum D unc^{7} al pl it^{5} vg syr$^{uss-bars}$ eth^{r} cop^{wi} ... UΓΛ ×l^{30}

ς . ς ς
7,53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ.
8,1 Ἰησοῦσ δὲ ἐπορεύθη εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. 2 ὄρθρου δὲ
πάλιν παρεγένετο εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἤρχετο πρὸσ
αὐτόν, καὶ καθίσασ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμμα-
τεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατει-
λημμένην, καὶ στήσαντεσ αὐτὴν ἐν μέσῳ 4 λέγουσιν αὐτῷ· δι-
δάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.

και ο (Λ al mu om) ις, al pauc *και ο ις δε*, 409. ο *δε ις* | *επορευθη*: s al^{7} *επορευετο* ... c ff^{2} *ascendit* | *ελαιων*: D 272. f^{scr} add *μονοσ*

2. *ορθρου δε*: Γ 272. *και οτε* | *παλιν*: U al plus^{60} add *βαθεωσ* (pauc ex his^{60} *βαθεοσ*) | *παρεγενετο*: D *παραγινεται* ... UΛ al plus^{60} *ηλθεν* (item *venit* Latt syr arm). Praeterea U al^{40} fere add ο ις | *και πασ* usq *εδιδασκ. αυτουσ*: 13. 69. 124. 174. 230. 346. z^{scr} om; item D om *και καθισ. εδιδ. αυτουσ* | ο *λαοσ*: GSU al^{20} ο *οχλοσ*, Γ 272. om | *προσ αυτον*: EGHKΠ al plus^{30} om | *καθισασ*: 275. arm^{cdd} om

3. *αγουσι* (2. 9. *φερουσι*) *δε* (UΓ al plus^{10} arm om): Λ^{2} 13. 69. 76. 124. 174. 218. 230. 346. *και προσηνεγκαν αυτω*, syr^{hr} *et tunc adducunt*, e *et adduxerunt autem* | *οι γραμματεισ*: 1. 25. 254. cop^{wi} arm^{cdd} *οι αρχιερεισ* ... 48. 71. 238. 421. (Promiss) om *οι γραμμ. και*, al pauc *και οι γραμμ.* post *οι φαρισ.* pon | *προσ αυτον* (al pauc syr^{hr} *τον ιν*) cum EGHKΠ al permu c ff^{2} cop^{wi} arm^{cdd} aeth (sed ff^{2} arm aeth ante *οι γραμμ.* pon) ... dele cum DMSUΓΛ al^{60} fere e g l^{2} vg syr$^{uss\text{-}bars}$ arm^{cdd} | *εν* cum EGHKΠ etc ... scribe *επι* cum DMSUΓΛ al^{100} | *μοιχεια*: D *αμαρτεια*, et *επι αμαρτ.* post *γυναικα* pon | *κατειλημμενην*: D *ειλημμενην* ... EGHKΠ al^{40} *καταληφθεισαν*, 16^{ev} *καταλελημμενην* | *εν μεσω*: Λ 11. 69. 124. 127. 262. 275. 299. 346. al plus^{35} *εν τω μεσω*. Praeterea syr^{hr} *εν μοιχ.* (item v. 4 *επαυτ. μοιχ.*) reddit *in stultitia*.

4. *λεγουσιν*: UΛ al plus^{80} it^{5} vg *ειπον* | *αυτω* (c ff^{2} *ad Iesum*) cum MSU ΓΛ al pl it^{5} vg syr$^{uss\text{-}bars}$ cop^{wi} aeth arm^{usc} ... EGHKΠ al^{60} arm^{cdd} add *πειραζοντεσ* (etiam Promiss *temptantes*, Amb$^{ep\,25}$ *captantes*, non item$^{ep\,26}$), item D *εκπειραζοντεσ αυτον οι ιερεισ ινα εχωσιν κατηγορειαν αυτου* | *αυτη η γυνη* usq *μοιχευομενη*: U 118. 127. 209. 267. 275. 282. 299. al^{70} fere cop^{wi} aeth (hae vv *επαυτοφωρω* non exprim, ut nec aliae: vide post) *ταυτην ευρομεν επαυτοφωρ. μοιχευομενην* | *αυτη η γυνη*: M *η γυνη αυτη* | *κατειληφθη* cum? ... scribendum certe *κατεληφθη* cum EGHKΓΠ al^{25} aut quod praefero *κατειληπται* cum D 1. al^{15} vel *ειληπται* (passim etiam *ηλειπται* scribitur) cum MSΛ 69. 124. 174. 262. 346. al^{25} | *επαυτοφωρω* cum DKUΠ^{2} etc ... EGHMSΓΛ Π* al plu *επαυτοφορω* ... Λ^{2} al^{5} *επαυτοφορωσ* (vel *-φωρωσ*) ... e *sponte*, d *palam*, sed c ff^{2} g l^{mg} non exprim (*deprehensa est in adulterio* vel ut ff^{2} *in moechatione*), nec exprim cop^{wi} aeth

ς ς . ς
5 μωϋσης δε εν τω νομω εκελευσεν τας τοιαυτας λιθαζειν· συ
δε νυν τι λεγεις; 6 ο δε ιησους κατω κυψας τω δακτυλω κατε-
γραφεν εις την γην. 7 ως δε επεμενον ερωτωντες, ανεκυψεν και
ειπεν αυτοις· ο αναμαρτητος υμων πρωτος επ αυτην βαλετω
λιθον. 8 και παλιν κατακυψας τω δακτυλω κατεγραφεν εις την
γην. 9 εκαστος δε των ιουδαιων εξηρχετο, αρξαμενοι απο των
πρεσβυτερων, ωστε παντας εξελθειν· και κατελειφθη μονος

---

5. *εν δε* usque *ενετειλατο*: D *μωυσης δε εν τ. νομ. εκελευσεν* | *εν δε*: Γ 272. 49[ev] al[8] *και εν* | *μωσης* cum EGHSUΛ al plu; sed DKMΓΠ al mu *μωυσης* | *ημιν*: et hoc quidem loco cum EGKMΠ etc, U 282. al[5] g l[mg] vg post *ενετειλατο* (item c ff[2]· *praecepit nobis Moyses*), item Λ 1. 69. 124. al[15] e ante *μωσης* ... SΓ al[90] aeth *ημων* idque ante *μωσης* ... D (vide supra) H 299. al[6] cop[wi] syr[uss] eth[r] (sed[bars] *et lex autem nostra Mosis praecipit*) plane om | *ενετειλατο*: 161. *εγραψεν* | *λιθοβολεισθαι* cum EGHKΠ etc; Γ al plus[12] *λιθαζεσθαι* ... scribe *λιθαζειν* (ut Sz) cum DMSUΛ 1. 13. 28. 69. 124. 127. 262. 274. 282. 299. 346. al[100], item *lapidare* e g l[mg] vg Cassiod[ps 58]; contra foss (vide etiam Amb Aug al) *lapidari*, item c ff[2]· *ut qui in adulterio deprehenditur lapidetur* | *συ ουν* (e g l[mg] vg *tu ergo*): D *συ δε νυν*, c ff[2]· *tu autem*, fos *tu vero* | *τι λεγεις*: MSUΛ al plus[80] c ff[2]· arm aeth Amb Aug Promiss add *περι αυτης*

6. *τουτο δε* usque *κατηγορειν αυτου*: D 264. om, item M sed vide post v. 11 | *δε*: e *enim* ... 15. 272. ff[2]· om (c *haec ideo dicebant*) | *ελεγον*: SΓ al[20] syr[uss-bars] *ειπον*, item (vide post) M *ειπαν* | *πειραζοντες*: 272. 49[ev] al plus[10] *εκπειραζ.* | *αυτον*: al[10] fere om | *εχωσι*: SΓ al[10] *σχωσι* ... 1. al pauc *ευρωσι* | *κατηγορειν* (Γ 272. *-ρησαι*): Sz cum SUΛ 13. 28. 69. 124. 127. 209. 262. 282. 299. 346. al plus[100] arm aeth *κατηγοριαν κατ*, item (vide post) M | *ις*: e[scr] om, 258. *γνους* | *κατω κυψας*: al pauc *κατω κεκυφως*, *κατω νευσας*, *κατακυψας*, *κυψας*, c[scr] *κυμψας*. Ex Latt l[mg] g[vid] vg *inclinans se deorsum*; c e ff[2]· mm gat *inclinato capite* (gat add *deorsum*) | *τω δακτυλω*: Λ 230. 262. 435. syr uss-bars om | *εγραφεν* cum KUΓΛ etc (13. 69. 124. 346. al[5] *εγραψεν*) ... scribe *κατεγραφεν* cum DEGHMS tisch al[25] (57. 235. *καταγεγραφεν*) | *εις την γην*: EGHK tisch al[90] fere add *μη προσποιουμενος*

7. *ερωτωντες*: MS 1. 11. 28. 282. 299. al[60] *επερωτωντες* | *αυτον*: D 29. 71. 7[pe] g[scr] om. Pro *ως δε* etc ff[2]· sic: *cum autem interrogarent expectantes eum quid diceret* | *ανακυψας* (c[scr] *-κυμψας*, item infra) cum EGHKΓ etc, item UΛ al[55] arm *αναβλεψας* ... scribe *ανεκυψεν και* cum DMS al[25] it[5] vg (*erexit se et*, e *adlebavit capud et*. Contra Amb[ep 26] *erigens caput*, Hier[pel 2] *caput elevans*.) | *προς αυτους* cum EGHK etc ... scribe *αυτοις* cum DSUΓΛ 1. 11. 28. 69. 124. 127. al[70] it[5] vg ... M om | *αναμαρτητος*: Hier [pelag 2, 17] *hoc quod dicitur* sine peccato, *Graece scriptum est αναμαρτητος. Qui ergo dicit aliud esse* sine pec-

ς ς ς
5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆσ ἡμῖν ἐνετείλατο τὰσ τοιαύτασ λιθοβο-
λεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεισ; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντεσ αὐ-
τόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦσ κάτω κύψασ τῷ
δακτύλῳ ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. 7 ὡσ δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντεσ
αὐτόν, ἀνακύψασ εἶπε πρὸσ αὐτούσ· ὁ ἀναμάρτητοσ ὑμῶν
πρῶτοσ τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψασ
ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδή-
σεωσ ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷσ καθ' εἷσ, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων ἕωσ τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνοσ ὁ Ἰη-

cato *et aliud αναμαρτητον, aut Graecum sermonem novo verbo exprimat, aut si expressum est a Latinis ut interpretationis veritas habet, perspicuum est αναμαρτητον nihil aliud esse nisi* sine peccato. | *πρωτοσ*: EGH al plus[15] *πρωτον* | *τον λιθον* cum EGHKMS etc: DUΓΛ al plus[50] om *τον* | *επ αυτη* cum minusc ... scribe *επ αυτην* c. DEGHKMSU ΓΛ al longe plu | *βαλετω*: EGHK 1. 11. 28. al[20] fere *βαλλετω*. Praeterea ordo verborum satis fluctuat: ς *τον λιθ. επ αυτ. βαλ.* cum minusc ... scribe *επ αυτ. τον* (Γ al om) *λιθ. βαλ.* cum EGHKSΓ al plu it[5] vg Aug[ioh 33, 5]; UΛ al (arm) *λιθ. βαλ. επ αυτ.*, M syr[uss-bars] et [hr] *βαλ. επ αυτ. τ. λιθ.*, D *επ αυτ. βαλ. λιθ.* Etc.

8. *κατω* (ΓH* 272. om) *κυψασ*: D 1. 28. al[5] *κατακυψασ*. Praeterea D 28. 74. ff[2.] Hier[pelag 2,17] add *τω δακτυλω* | *εγραφεν*: M 126. 251. *εγραψεν* ... D 28. 31. *κατεγραφεν* | *εισ* (M *επι*) *την γην*: U al[20] fere *ενοσ εκαστου αυτων τασ αμαρτιασ*. Eadem Bar Hebraeus hausit (apud Assem. bibl. orient. 2, 170) ex codice quodam Alexandrino, ubi sic exit narratio: *Ipse vero inclinatus uniuscuiusque eorum peccata in terra scripsit, et illi relicta ea abierunt. Iesus autem dixit: Vade et noli amplius peccare.* Hier vero[pelag 2,17] sic de h. l. „*Iesus inclinans digito scribebat in terra, eorum videlicet qui accusabant et omnium peccata mortalium, secundum quod scriptum est in propheta*: Relinquentes autem te in terra scribentur."

9. *οι δε ακουσαντεσ* (c ff[2.] *illi igitur cum audissent*): 1. al pauc arm *ακουσ. δε*, l[mg] vg *audientes autem* ... D *εκαστοσ δε των ιουδαιων* ... Λ 13. 69. 124. 230. 262. om (syr[hr] *et illi cum soluti essent, ibant unus post unum* etc) | *και υπο τησ συνειδησεωσ ελεγχομενοι* cum EGHKS etc (cop[wi] *et intelligentes eius vituperationem*) ... omitte cum DMUΓΛ al[8.] fere c e ff[2.] g l[mg] vg syr[uss-bars] et[hr] arm aeth | *εξηρχοντο*: D al pauc *εξηρχετο*, item Λ *εξηλθεν*, al aliq *και εξηλθεν* ... 4. 13. 69. 124. 230. (262?) *και εξηλθον*, M 264. (uterq post *εισ κ. εισ*) *ανεχωρησαν* | *εισ καθ εισ* (c ff[2.] *singuli*): 1. al pauc *εισ εκαστοσ αυτων* ... 130. c e ff[2.] g l[mg] vg ante *εξηρχοντο* ... D om. Praeterea syr[hr] add *ad domum suam* | *αρξαμενοι*: E* *-νοσ* | *εωσ των εσχατων* cum SUΛ 69. 124. al pl [vid] aeth syr[hr] (*a seniorib. usq. ad pueros*) ... D *ωστε παντασ εξελθειν* (c ff[2.] *secedebant singuli, incipientes a senioribus omnes recesserunt*) (cop [wi] *inceperunt exire unusquisque, donec exirent seniores atque eorum multitudo*) ... omitte cum EGHKMΓ al[50] e g l[mg] vg syr[uss-bars] | *κατε-*

D · D D

και η γυνη εν μεσω ουσα. 10 ανακυψας δε ο ιησους ειπεν τη
γυναικει· που εισιν; ουδεισ σε κατεκρεινεν; 11 κακεινη ειπεν
αυτω· ουδεισ, κυριε. ο δε ειπεν· ουδε εγω σε κατακρεινω·
υπαγε, απο του νυν μηκετι αμαρτανε.

λειφθη: KA al mu -ληφθη | μονοσ ο ισ: UΓ al permu e ο (U al mu om) ισ μονοσ ... D 1. 25. c am for fu ing em harl taurin tol sax syr hr om ο ισ, 69. 124. 262. 346. al[10] fere om μονοσ. Pro μονοσ ο ισ και syr[uss-bars] μονη | εστωσα cum 1. al mu c l[mg] vg syr[hr] aeth ... scribe (ut et. Sz) ουσα cum DEGHKMSUΓΛ al[170] fere e ff[2.] syr[uss-bars] cop[wi]

10. ανακυψασ: A 13. 69. 262. al[10] fere αναβλεψασ, 254. ανανευσασ. Pro ανακυψασ usque πλην τ. γυναικ. arm nil nisi αποκριθεισ. | και μηδενα θεασ. πλ. τ. γυναικοσ cum EGHK etc: UA 4. 11. 69. 118. 124. 127. 209. 237. 262. al[60] fere aeth ειδεν αυτην και ... omitte cum DMS Γ 1. 13. 28. 299. al[80] fere c e ff[2.] g l[mg] vg cop[wi] syr[uss-bars] et[hr] (arm, vide ante) | αυτη cum EFGHKMSΓ etc e g l[mg] vg syr[hr] aeth arm: 282. προσ αυτην, ff[2.] *ad eam* ... D c syr[uss-bars] (Amb[ep 25. 26]) τη γυναικει (c *ad mulierem*) ... UA 11. 13. 69. 118. 124. 127. 209. 237. 262. 274. 299. al[30] fere om | η γυνη c. minusc ... scribe (ut Sz) γυναι cum MSUΓΛ 1. 13. 28. 124. 127. 209. 299** 262. 282. 299. 346. al[100] fere, item *mulier* c e ff[2.] g l[mg] vg syr[hr] aeth arm ... DEFGHK al[60] c syr[uss-bars] Hier[pel 2,17] om (sed D c syr vide ante) | που εισιν εκ. οι κα. σου: 11. 52. 118. 209. 237. 250. 338. 360. om omnia ... omitte εκεινοι οι κατ. σου cum DMΓΛ 1. al[30] fere c e (ff[2.] *qui te perduxerunt*) am san arm syr[uss-bars] et[hr] (contra habent g[vid] l[mg] vg[cle] cop[wi] aeth); praeterea HSU al plus[60] vg Hier[pel] om εκεινοι

11. η δε ειπεν: D κακεινη ειπεν αυτω, e *dixit et illa*, ff[2.] *et illa respondens dixit* | ειπ. δε (U 245. om) αυτη ο ισ (c g ff[2.] mt *dixit autem ei* [c *illi*] *Iesus*; e *dixit autem Iesus ad illam*, fos *et ait ad illam*, syr[hr] *et dixit ei domin. Iesus*) cum Γ(U) etc (A al ο δε ισ ειπ. αυτη, 69. al και ο ισ ειπ. αυτη), item (sic scribe) sed omisso αυτη EFGHKMS 1. 28. 130. 235. al[60] fere l[mg] vg arm syr[uss-bars] ... D ο δε ειπεν | κατακρίνω sic cum MSUΓΛ etc (al κρίνω), e *iudico* ... H al κατακρινῶ, EFGK al mu κρινῶ, c ff[2.] g l[mg] vg Hier[pel] *condemnabo* | πορευου: D υπαγε | και: D gr al[7] ff[2.] arm cop[wi] om | μηκετι c. EFGHKA etc (e *amplius*) ... scribe απο του νυν μηκετ. cum DMSUΓ al[140] fere c ff[2.] (hi duo *ex hoc iam*) l mg vg (vg[cle] *iam amplius*, l[mg] am fu for san ing etc *ampl. iam*) cop wi arm aeth syr[hr] et[uss-bars] Amb[ep 25. 26] (*amodo vide ne*, *vide amodo ne*) Hier[pelag 2,17] (*amodo noli*) Aug (*deinceps iam*, *iam deinceps* etc vide Sab.); 27. 29** το λοιπον μηκετι | αμαρτανε: M (vide ad v. 6) add τουτο δε ειπαν πειραζοντεσ αυτον, ινα εχωσι κατηγοριαν κατ αυτου.
Ad italos cdd qui habent pericopam p. 828 adde h.

Praeterea, ne quid praeterisse suspiciosis videamur, notandum est, in magno eos errore versari qui Tatianum vel Ammonium in testibus pericopae de adultera ponunt. Victor enim Capuanus (ante med. saec. VI.) quum forte harmoniam evangeliorum in codice ver-

ϛ ϛ ϛ
σοῦσ καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. 10 *ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦσ*
καὶ μηδένα θεασάμενοσ πλὴν τῆσ γυναικόσ, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή,
ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείσ σε κατέκρινεν; 11 *ἡ*
δὲ εἶπεν· οὐδείσ, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐδὲ ἐγώ σε
κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

---

sionis vulgatae Latinae nunc Fuldensi „absente titulo" invenisset, inquirens quis veterum tale opus composuisset, consultis Eusebii libris Ammonii opus vel potius (hoc enim magis placuit) Tatiani in manibus tenere sibi visus est. (Confer Victoris praefationem a multis repetitam.) Quam coniecturam quamvis infelicissimam etiamnum sunt qui repetant. Quid quod errorum studiosiores ab Ammonio etiam ad Eusebium pergendum opinantur, canonum eius ratione haud perspecta. Similiter vel etiam gravius lapsi sunt qui Chrysostomum eius pericopae testem laudarunt. Falsi enim sunt Latina homiliae 60 (61) interpretatione apud Morellium pag. 389, ubi verba *περὶ ἀφέσεωσ γυναικόσ*, quae de repudianda uxore scripta sunt, pessime reddita sunt *an lapidanda esset adultera*. Qua de re iam Montefalconius in praefatione tomi 8. satis explicuit. Unum vero est quo nostra testium enumeratio revera suppleri possit. Testimonia liturgica dico, sive ea quibus docemur pericopam adulterae iam ab antiquis temporibus ad cultum publicum adhibitam esse. Discimus autem ex libris qui huc spectant pericopam illam statione ad S. Susannam certe iam aetate Gregorii Magni, celebris stationum Romanarum ordinatoris, Romae legi solitam esse. Nec incredibile est iam uno vel altero ante Gregorium saeculo in ecclesia Romana legi eam coeptam esse. Item apud Graecos ad solemnia in memoriam sanctarum feminarum Pelagiae, Theodorae Alexandrinae, Eudociae, Mariae Aegyptiacae, aliarum instituta ex multis saeculis adhibitam esse certum est. Testantur enim hunc usum evangelistaria permulta, numerum si quaeris fortasse centum, invitis quidem aliis plus triginta, item menologia evangelistariis paullo posteriora. Quibus ex testimoniis etsi quando primum pericopa adulterae apud Graecos recepta sit colligere difficile est, tamen iam ante saeculum octavum, quod centum quae diximus evangelistariorum nullum antecedit, receptam esse probabile fit; nisi quod plus triginta libri similes qui plane omittunt comprobant ecclesiae Graecae hac in re usum diu fluctuasse. Accedit vero etiam quod Syram ecclesiam simili ratione usam esse evangelistarium Hierosolymitanum docet, quod quamquam codice tantum Vaticano saeculi undecimi scriptum habemus, tamen a libris multo antiquioribus derivandum videtur.

Atque haec quidem de usu liturgico apud Latinos, Graecos, Syros. Nullum vero quae inde peti possunt testimoniorum ea attingit tempora, quibus pericopam de adultera Graece in evangelio lectam esse ex Constitutionibus quae dicuntur Apostolicis discimus; nec magis Latinorum patrum, quorum post Ambrosium Augustinum Hieronymum magnus numerus est, aut codicum italorum d e etc. auctoritatem

VIII.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖσ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ*
12, 46 *φῶσ τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο-*
τίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. 13 *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι·*
σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖσ· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθήσ.
14 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ*
ἐμαυτοῦ, ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ
ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.

---

superant. Quae quum ita sint, ea quae hoc loco supplevimus nullo modo labefactare possunt quae supra a nobis exposita sunt. Neque magis labefactari poterunt argumentationibus ullis a re sana critica et sincero divinae veritatis studio alienis, nisi forte alicui contigerit ut probet, Tertullianum atque Origenem, quorum cum codicibus Sinaiticus, Vaticanus ac tot testes alii remotissimae antiquitatis, Graeci, Latini, Syri, Aegyptiaci, Armeniaci, Gothus, mirifice conspirant, ex illorum numero maritorum fuisse, quorum fidem Augustini disputatio suspectam reddidit.

VIII, 12. *παλιν ουν* etc: b *rursus autem congregatis illis loquebatur Iesus dicens* (ceterum duae paginae, quibus historia adulterae scripta erat, prorsus abrasae sunt, hinc nihil de textu notari a nobis poterat); e *iterum autem cum convenissent, loquebatur Iesus dicens*; syr^{bars} *cum igitur congregati essent* etc | *ουν* (a c f l q vg sah syr^{p}): g syr^{sch} (item b e, vide ante) *autem* ... ff^{2} cop arm go om | *αυτοισ ελαλησ. ο* (B om) *ι̅σ̅* cum ℵBLSTUX 69. 346. c q ... D 1. 33. 127. 209. al plus^{10} a f ff^{2} g l syr^{sch} cop arm aeth *ελαλ. αυτοισ* (a d *ad illos*) *ο ι̅σ̅*, Cyr^{4,484} *ελαλ. ο ι̅σ̅ αυτοισ* ... EFGHKMΓΔΛ al^{50} fere go *αυτοισ ο ι̅σ̅ ελαλησεν* ... ς *ο ι̅σ̅ αυτοισ ελαλησεν* cum minusc vix mu (syr^{p} *Rursus ergo Iesus locutus est eis*; sah *Iesus ergo rursus locutus est cum eis*) | *ειμι το φωσ* (ℵ^{c}): ℵ* *φωσ ειμι* | *εμοι* cum ℵDLXΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} Chr^{8,352} Cyr^{4,486} ... Ln *μοι* cum BT Or^{4,299} | *περιπατηση* cum ℵBFGKLSTUXΛ al plus^{60} Or^{4,299} Cyr$^{esa\,855}$ ... ς *περιπατησει* cum DEHMΓΔ al permu Chr^{8,352} Cyr^{4,486} et $^{esa\,697}$ | *αλλ*: D *αλλα* | *εξει* (E *εξη*) et. ℵ^{c}: ℵ* e *εχει*

13. *ειπον ουν αυτω* (Λ cum asterisco suppl $^{in\ mg}$) *οι φαρ.* (et. Or^{4,282}): 1. 2^{pe} *οι ουν φαρ. ειπ. αυτω*

14. *απεκριθη* (D 69. 76. 106. 237. 407. c^{scr} Or^{4,282} add *ο*) *ι̅σ̅ και ειπ. αυτοισ*: ℵ *ειπεν αυτοισ ο ι̅σ̅* | *αληθ. εστ. η μαρτ. μου* et. a c e f ff^{2} g l q vg rell pler Or^{4,282} et ^{283} Chr^{8,352} semel Cyr^{4,488} ... B 157. al^{3} b sah arm Or^{4,299} Did$^{tri\,3,18}$ et ^{29} Chr ^{ibidem} semel Faust ap Aug *η μαρτυρ. μου αληθ. εστιν*, D *αληθεινη μου εστ. η μαρτ.* | *υμεισ* usq *υπαγω*: MSΓΔ 28. 33. 69. al^{40} fere syr^{hr} Or^{4,282} et ^{299} Cyr^{4,488} om | *υμεισ* sine *δε* cum ℵFHK 17. 127. 131. 8^{pe} al^{15} (^{6}ap Scri) a Novat$^{tri\,16}$ (Gall ^{3,297}) ... ς Ln Ti *υμ. δε* cum BDEGLTUXΛ al plu it^{pl} (sed b *vos enim*) vg etc | *η που* cum BDG^{r}KTUXΛ 1. al^{50} f ff^{2} l q vg sah cop go syr^{p}

15 ὑμεῖσ κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ 7, 24 8, 17
ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνοσ οὐκ εἰμί,
ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψασ με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ 16, 32
γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθήσ ἐστιν. Dt 19, 15 Mt 18, 16
18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψασ με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ὁ πατήρ σου; $^{87.8}$ 14, 7. 9
ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ
ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 $^{88.1}$ ταῦτα τὰ ῥήματα

go arm^{ed} Novat^{ibidem} (ubi totum versum καν εγω etc affert), sed q gat mm cop^{wi} etiam antea *aut quo* ... ς (= Gb Sz) Ln και που cum ℵEFGHL al sat mu a b c e d syr^{sch} arm^{cdd} aeth Novat^{ibidem} (paullo post, sed affert tantum *Vos ignoratis* etc)

15. υμεισ: b *et vos*, g cop^{wi} add δε | την (et. Or^{4,282} et^{299}): ΔΛ om | εγω: 253. 254. c^{scr} d f sah cop add δε

16. και εαν (ℵ καν) κρινω (69. post εγω pon) δε εγω: a c *sed et si iudico ego* (a *ego iudico*), d *et si iudico tamen ego*, e f (ff$^{2\cdot vid}$) g l q vg *et si iudico* (e *iudicavero*) *ego*, b *quodsi ego iudico*, item cop *et si ego iudico*, go *at si ego iudico*. Praeterea GX al^{6} om δε | αληθινη cum BDLTX 33. Or^{4,282} ... ς αληθησ cum ℵΓΔΛ unc^{8} al pler (F* 69. ab αληθ. εστ. transiluere ad αληθ. εστ. v. 17) Or^{4,299} Chr^{8,352} (ibidem vero etiam δικαια, pariter ac al^{2} gat mm syr$^{p\,mg}$ Cyr$^{esa\,528}$) | μονοσ (et. Or^{4,282} et^{299}): D 40^{ev} add (et sah praem) εγω | D αλλα | ο πεμψασ με sine additam cum ℵ*D ... ς Ln Ti add πατηρ cum ℵ^{c}BLTX unc rell (sed s ο πατηρ) al omn^{vid} it vg rell (sed a sah syr^{utr} *pater qui me misit*) Or^{4,282} et^{299} Chr^{8,353} (:: πατηρ est ex v. 18, ubi non fluct; nec magis ο πεμψ. με πατηρ 5, 37. 12, 49 fluctuat, tantum non fluct 12, 24. Similiter vero addiderunt πατροσ ad του πεμψ. με 6, 38 et 39. 7, 16)

17. γεγραμμενον εστιν cum ℵ (:: ac vero hoc Iohanni proprium est, cf 2, 17. 6, 31. 45. 10, 34. 12, 14; nusquam eodem sensu illud Synopticorum γεγραπται) ... ς Ln Ti γεγραπται c. BDLT unc rell al omn^{vid} Chr^{8,353} Cyr^{4,492}

18. εγω etc. Hunc versum (non 16.) etiam Tert$^{prax\,22}$ (item Or^{4,237} et Eus$^{marc\,92}$) affert: *Ego testimonium dico de me, et testimonium dicit de me qui me misit pater.* | εμαυτου: U εμου

19. ιs cum BDLTXΓΔΛ unc^{8} al plu ... ς (= Gb Sz) ο ιs cum ℵ 33. 69. al sat mu Or^{4,281} Cyr^{4,495}. Praeterea ℵD b fos add και ειπεν (D b add αυτοισ); item e *respondit illis ihs et dixit*, sah *respondens Iesus dixit eis* | ουτε τον (Or$^{4,281\,bis}$ et$^{282\,bis}$ et$^{283\,bis}$ et^{284} et^{alibi}): T Or^{4,285} ουδε τον | μου sec: ℵ om | αν (c f l vg Amb *forsitan*, a q *utique*; D b e ff$^{2\cdot}$ Victorin om, item^{libere} Or^{4,288}) ηδειτε (X al pauc ειδητε, 69* al pauc Cyr^{4,495} οιδατε) cum BLTX 1. 33. al pauc c Amb^{poen} (item f l vg *forsitan et patrem meum sciretis*, a *utique et pa. me. nossetis*) Or$^{4,281\,bis}$ et $^{287\cdot\,291\cdot\,300}$ Cyr^{4,495} et$^{iul\,265}$ et$^{trin\,3,476}$ ... ς ηδειτ. αν cum ℵΓΔΛ unc^{8} al pler q

20. ταυτα τα: Δ om τα

ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶσ ἐπί-
7, 30 ασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
7, 33 ss 21 [89.10] Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖσ· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ
με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ
ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω
8, 31 1 Io 4, 5 εἰμί· ὑμεῖσ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ

20. *ελαλησεν* sine ο ι̅ς̅ cum ℵBDKLT al[10] a b c e f l am for ing san sah cop syr[utr] et[hr] go arm [cdd] aeth Or[4, 288 bis] Chr[8,356 com] Cyr[4,496] ... ς (= Gb Sz) add ο ι̅ς̅ cum XΓΔΛ unc[7] al pler ff[2.] q vg [cle] et [cdd mu] arm ed Chr[8,356 txt] | *γαζοφυλακιω*: E[2]SXΓΛ al mu -*κειω* | *εληλυθει*: L *ηλθεν*, y[scr] al mu Or[4,292] (non item[288]) Cyr[4,496] *εληλυθεν*

21. *ειπεν ουν παλιν*: ℵ *ελεγεν ουν* | *αυτοισ* sine ο ι̅ς̅ cum ℵBDLTX b e Or[4,292] Cyr[4,499] ... ς (Gb[oo]) add ο ι̅ς̅ cum ΓΔΛ unc[8] al omn[vid] it[pler] (c *iterum Iesus eis*) vg rell Chr[8, 356] | *ζητησετε* (69. a b c e f g l q am fu for fos ing mt syr[hr] *ζητειτε*): 1. 22. 209. al plus[10] cop syr[p] c.* add *και ουχ ευρησετε με* (118. al pauc om *με*) | *οπου*: UX 1. al[10] fere syr sch sah Cyr[4,500] *και οπου*

22. D* *ελεγαν* | L *αποκτεννει* | *εαυτον*: D*ΓΛ 64. 69. 47[ev] (al[vid]) Or[4,301] *αυτον* | *οτι λεγει*: U 47[ev] c[scr] x[scr] syr[utr] arm add *οτι* | *οπου* (ℵ[c]): ℵ* add *αν*

23. *ελεγεν* cum ℵBDLTX 13. 69. 346. a b c e ff[2.] l vg syr[p mg] syr[hr] Or[4, 302] Cyr[4, 502] ... ς *ειπεν* cum ΓΔΛ unc[8] al pler f q syr[sch] et[p txt]. Praeterea ℵ* et[cb] *ελεγεν ουν* pro *και ελεγεν* (sic ℵ[ca]) | *εγω*: D[gr] f q go cop aeth add *δε* (syr[sch] *et ego*) | *υμεισ εκ τ. κο. τ. εστε*: X om | *εκ του κοσμ. τουτου* priore loco cum ℵDLXΓΔΛ unc[8] 1. 33. 69. al omn vid l vg (et. am fu san etc) Or[4,302 c] et[305] Chr[8,356. 357] Cyr[4,504 com] ... Ln Ti *εκ τουτου τ. κοσμ.* cum BT Or[4, 302e] Cyr[4,503 txt], item a b c e f q (item sah cop etc) qui utroq loco *ex hoc mundo* (e *ex isto saeculo*). Rursus *εκ του κοσμ. τουτ.* sec loc cum ℵBDLTX unc rell Or[4, 302 c] et[e] Chr Cyr (et[txt] et [com]) . . . 33. 69. 124. Latt (vide ante, sed hoc loco etiam l vg) etc *εκ τουτου τ. κοσμ.*

24. *ειπον ουν* et. it[pler] vg: ℵ 240. 244. al a e om *ουν* | *εν ταισ αμ. υμων* bis: ita etiam it[pler], sed l vg sec loco *in peccato vestro*, item b priore loco | *πιστευσητε* sine additam cum BLTX unc rell al pler it[pler] vg sah cop rell Clem[697] Or[4, 306 ter] et[307] Chr[8, 357] Cyr[4, 508] ... ℵD 69. 124. e aeth add *μοι* | *εαν γαρ* (Γ al[10] fere aeth om) *μη* usq *αμαρτιαισ υμων*: 17* 33. 118* g[scr] al fere [10] ff[2.] om (ab *αμαρτ. υμ.* ad *αμαρτ. υμ.* transilientes)

ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα
παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν

25. ελεγον ουν (et. Or[4,307]; b *dicebant autem*; syr[hr] *et illi responderunt et dixerunt ei*): ℵΓ 249. al pauc syr[sch] om ουν | ειπεν sine copula cum BLT(sic)X 1. 33. 69. 124. al[5] a c d e ff[2.] vg unc[8] al pler f l q syr[p] go aeth; item b *dixit autem* ... ℵD[gr] 249. emm ειπεν ουν | αυτοις: U om | ο ις: B h[scr*] om ὁ | ὅ τι (haec scriptura in cdd unc non invenitur, nec fere magis ab usu cdd minusculorum est): ς (non ς[e] Gb Sz) Gb'' ὅτι. Latini sic: *initium* (*principium* gat mm) *quod* a gat mm, *initium* (*principium* f l q δ) *quod et* c f ff[2.] l q δ; *principium qui et* e vg[cle] mt fos em ... am fu for ing harl san tol taur Aug[ioh 38, 11] *principium quia et*, d *initium quoniam et* ... b *inprimis quia*. Praeterea syr[p] cop go *princip. quod et*, item omisso *et* sah; syr[hr] *principium qui et*; aeth *primus et* (pergit *locutus sum vobis*); syr[sch] *etiamsi inceperim loqui vobiscum*, *multum* (tamen) *est mihi de vobis dicendum et iudicandum*. Posuimus autem post λαλω υμιν punctum, ut etiam ς habet; Ti Ln signum interrogationis. Cf in hunc locum Chr[8,357] ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· τοῦ ὅλως ἀκούειν τῶν λόγων τῶν παρ' ἐμοῦ ἀνάξιοί ἐστε, μήτιγε καὶ μαθεῖν ὅστις ἐγώ εἰμι. ὑμεῖς γὰρ πάντα πειράζοντες φθέγγεσθε, καὶ οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοῦ προσέχοντες. καὶ ταῦτα πάντα ἠδυνάμην ἐλέγξαι νῦν· τοῦτο γάρ ἐστι· πολλὰ ἔχω etc; item Cyr[4,511] ἀτιμάζομαι, φησί, καίτοι λαλῶν εἰς αἰώνιον ζωήν - ἀλλὰ καὶ δίκαια πάσχω, φησίν, ὅτι καὶ λόγου παρ' ὑμῖν ἐποιησάμην ἀρχήν, ὅτι καὶ προσπεφώνηκά τι τῶν εἰδότων ὠφελεῖν - ἔδει γάρ με, φησίν, οὐχ ὑμῖν ὅλως προσλαλῆσαι κατὰ τὴν ἀρχήν, ἐκείνοις δὲ μᾶλλον etc. Item Aug ioh[38, 11] *et addidit* quia et loquor vobis: *id est quia humilis propter vos factus ad ista verba descendi. Nam si principium sicuti est ita maneret apud patrem, ut non acciperet formam servi et homo loqueretur hominibus, quomodo ei crederent, cum infirma corda intelligibile Verbum sine voce sensibili audire non possent? Ergo, inquit, credite me esse principium, quia, ut credatis, non solum sum, sed et loquor vobis.*

26. πολλα (syr[hr] *et multa*) etc: b *cum multa habeam de vobis dicere et iudicare*; e *multa habens de vobis loqui et iudicare*. Item cum antecedd conjg Nonn[9,61] τί σὺ πέλεις; καὶ χριστὸς ἀνίαχεν, ὅττιπερ ὑμῖν Ἐξ ἀρχῆς ὀάριζον, ἔχων νήριθμα δικάζειν Καὶ λαλέειν. ἀλλ' ἔστιν ἐτήτυμος ὅς με etc. | λαλειν: G al[10] fere και λαλ., Chr[8,356] και λεγειν | ο πεμψας με: ℵ add πατηρ (vide ad v. 16) | καγω: T και καγω, similiter cop (non sah) *atque ego quoque* | παρ αυτου (ℵ[c]), etiam it pler vg *ab eo (illo)*, l *de eo*: ℵ* παρ αυτω | λαλω (Gb'' probante Schu) cum ℵBDKLTUXΔ al[45] fere Cyr[4,513], item *loquor* it vg go syr[utr] eth[r] ... ς λεγω cum EFGHMSΓΛ al plu | εις τ. κοσμον (*in saeculum* e, *in mundum* Tert[prax 23], c vg *in mundo*): D[gr] εις τουτον τον κοσμ., item ff[2.] l q *in hunc mundum*, a b d f *in hoc mundo*

27. ουκ εγνωσαν: Δ 69. 262. al add ουν, item Γ al pauc Chr[8,357] δε,

3, 14 12, 32 πατέρα αὐτοῖσ ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ὅταν ὑψώσητε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼσ ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ
ὁ πέμψασ με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ
ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν.
31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ τοὺσ πεπιστευκότασ αὐτῷ Ἰουδαίουσ·
ἐὰν ὑμεῖσ μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶσ μαθηταί μου ἐστέ,
32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶσ.
33 ἀπεκρίθησαν πρὸσ αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ

U al pauc it (exc q) vg syr^{utr} et^{hr} arm aeth praem *και* | *αυτοισ* (ita etiam a b c e f ff$^{2.}$ g q am fu san ing etc): D al plus^{15} l vg^{cle} et^{cdd} ^{mu} (et. for) *αυτου* (l *suum*, vg *eius*) | *ελεγεν* (DF Chr^{8,357} *λεγει*) sine additam et. a f q am for harl san taur ... ℵ* (non item ^{c}) D 38^{mg} 64. 97^{mg} b c e ff$^{2.}$ g l vg (et. fu gat mm mt al) arm^{mg} (in ed ^{constpl}) sl$^{2.}$ add *τον θεον*

28. *ειπεν ουν* sine additam cum BLT 1. a ... ς add *αυτοισ* cum ℵDXΓΔΛ unc^{8} al pler b c e f ff$^{2.}$ g l q vg rell. Insuperque ℵD 28. 106. sah fragm woid syr^{sch} et^{p} et^{hr} add *παλιν* (ℵ *αυτοισ ο ιϲ παλιν*, D *αυτοισ παλιν ο ιϲ*) | *οταν*: B *οτι οταν* | *ο πατηρ* sine *μου* cum ℵDLTX 13. 69. 122. 254. al pauc it^{pler} vg syr^{hr} aeth Eus$^{marc 90}$ Cyr^{4,520} Thdrt^{5,946} Hil^{1015} ... ς (sed Gb^{0}) add *μου* cum BΓΔΛ unc^{8} al pler f q sah cop syr^{utr} arm go | *ταυτα* (et. it^{pler} vg): ℵ 150^{ev} a e *ουτωσ* (a *sic*, e *ita et*)

29. *και ο πεμψασ με* (a *quoniam is qui me misit*, e *quoniam et qui me misit*): L add *πατηρ* | *μετ εμου εστιν· ουκ αφηκ. με μονον* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ουκ αφηκ. με μονον· μετ εμου εστ.* | *ουκ αφηκεν* (et. Eus$^{marc 90}$): LX 1. 249. b c e g (non a f ff$^{2.}$ l q) vg^{cle} (non am fu for ing al) sah cop syr ^{sch} et^{p} c.* et^{hr} aeth (Chr^{8,357}) Cyr^{4,527} Hil^{1015} praem *και* | *μονον* sine additam cum ℵ^{c} (item *)BDLTX 1. 22. 69. 249. it^{pler} vg sah cop syr^{hr} arm aeth Eus$^{marc 90}$ Chr^{8,359} Cyr^{4,527} Hil^{1015} ... ς (Gb^{00}) add *ο πατηρ* cum ΓΔΛ unc^{8} al pler (al^{2} praem) f q syr^{utr} (syr^{sch} *ο πατ. μου*) go | *εγω*: X om | *αυτω*: 135. 145. 237. 433. 47^{ev} *αυτου*, item Ign^{intp} ^{eph3} (Dress^{322}) *εγω τα αρεστα αυτου* (ita cdd^{3} sed^{2} *αυτω*) *ποι. παντοτ.*

31. *ο* (ℵ^{c}; ℵ* om) *ιϲ*: Λ om | *μεινητε* et. Or^{3,533} et^{4,284} ter et^{327} et^{prov} (Notit^{118}, Mai^{46}) Eus$^{ps 26}$ Epiph^{739} etc: TΔ 9^{ev} *μενητε* | *εν τω λογω τω εμω*: D Eus$^{ps 26}$ *εν τω εμω λογω* | *μαθηται μου* (et. ℵ^{c}): ℵ* om *μου* | *εστε* (*estis* b f ff$^{2.}$ l q): a c e g vg Cyp$^{251. 266}$ *eritis*

33. *προσ αυτον* cum ℵBDLT^{woi}X 33. e ff$^{2.}$ l q ... ς *αυτω* cum ΓΔΛ unc^{8} al pler a b f vg (c om plane) Cyr^{4,537}. Sed XΛ 13. 33. 69. 124. 262. al pauc (a) b c e ff$^{2.}$ syr^{p} et^{hr} arm^{cdd} add *οι ιουδαιοι*, item al mu (post *απεκριθησαν*) *και ειπον αυτω*, item D 1. al aliq e (b c ff$^{2.}$) (sah cop) syr^{hr} arm (aeth) add *και ειπαν* (ita D, 1. al *ειπον*). Ex Latinis

δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ Ro 6, 16a
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλόσ ἐστιν τῆσ ἁμαρτίασ. 35 ὁ δὲ δοῦλοσ Gen 21, 10
οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰσ τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα.
36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸσ ὑμᾶσ ἐλευθερώσῃ, ὄντωσ ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ὅτι ὁ λόγοσ ὁ ἐμὸσ οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἐγὼ ἃ ἑώρακα παρὰ τῷ

igitur nil nisi *responderunt ad eum* l q, *resp. ei* f vg; contra e *respond. ad eum iudaei et dixerunt* (ita etiam d omisso *iudaei*), b c ff[2.] *respond. illi* (c *ergo*, ff[2.] *ad eum*) *iudaei dicentes*; a *responderunt illi quod iudaei semen abrahae sumus.* Similiter sah *respondentes ei dixerunt*, cop *responderunt dicentes ei*, syr[hr] *responder. iudaei enim et dixer. ei* | ουδενι δεδουλ. πωποτε (et. Or[4,272]): D ου δεδουλ. ουδενι πωποτε (d *nunquam servivimus nemini unquam*) | πωσ: 69. 106. 124. al plus[12] syr[p cod] και πωσ (249. 6[pe] πωσ ουν) | οτι (et. a e f q): 1. 69. al pauc b c ff[2.] l vg go arm om | γενησεσθε: x al pauc γενησθε

34. ο ιϲ: Ln om ὁ cum B | τησ αμαρτιασ et. Or[3,585] et[4,424] et[prov] (Notit [95] et [111] et [121], Mai [43] et [54]) Or[int 2, 108. 157. 269. 424] et [4,572] Dial [1,820] et [821] Chr [8,363] Cyr [4,538] et [glaph 43] Ir[int 183] Cyp[207] Hil[257. 393] et[alibi] etc ... D b Clem[440] (Or[prov] ap Mai[23], quo loco Notit[96] τησ αμαρτιασ additum est) Faustin[ari 5,1] (Gall [7,455]) om, hinc Gb[oo]

35. ου μενει: E*MΛ al ου μενη | εν τη οικια (a add *domini*) et. Clem[440]: D 2. εισ την οικειαν (-κιαν 2.) | ο υιοσ μενει εισ τ. αιωνα: ℵXΓ 33. 124. al plus[10] Clem[440] om | ο υιοσ: DT 249. al aliq a ff[2.] g vg (sed non am fu for ing taur al) Cyp[207] syr[sch] et[hr] et[p] c. ob. arm aeth ο δε υιοσ, b *nam filius* | μενει sec: Λ add εν τη οικια

36. ουν (et. b c f m vg): 13. 69. 124. a e ff[2.] l q (Ir[int 212] *quemadmod. ipse ait*: Si filius) om (Clem[440] εαν δε) | ελευθερωση (it vg *liberaverit*) cum ℵBCLTX unc rell al plu ... DHMΔ al plus[20] ελευθερωσει (d *liverabit*, m[87] *liberavit*)

38. ἃ utrumq cum ℵ*BCDX 69. 131. 229** 249. 346. al pauc f cop Or[4, 315bis] et[317] Chr[8,364] Cyr[4,545]; item prius tantum ℵ[c]L Tert[prax 22] et qui priora tantum affert Cyr[hr 152], item sec (Gb') K 1. 13. 22. 33. 299. al[10] fere b e f g l m[87] vg (et Or[4,315] d et[aliq 316sq] ubi alteram versus partem sine altera affert) ... ς Ti ὅ bis cum T[wo]ΓΔΛ unc[7] al pler a c ff[2.] q go syr[utr] et[hr] arm aeth; item prius tantum K al mu b e f g l m vg, sec et. ℵ[c]L Tert[prax]. Scripsimus autem α εγω hoc ordine cum ℵBC cop Or[4,315bis] et[317] Chr, contra DLX rell (69 εγω δε α) f Cyr (Cyr[hr] om εγω) Tert εγω α (:: εγω praeponendum videbatur, quemadmodum sequitur κ. υμεισ ο. α) ... ς Ti εγω ο cum T[wo]ΓΔΛ unc[8] al pler it[pler] vg etc | εωρακα cum ℵBCDSTUXΓΔΛ al plu ... EFGHKLM al mu εορακα | παρα τω πατρι sine μου cum BCLTX g l am fu em fos iac ing harl* syr[hr] aeth[ro] Or[4,315bis] et[317] (του· α εγω εωρ. παρα τω πατρι λαλω, υιου δυναμενου τω· παρα τω πατρι μου) Cyr[4,545] ... ς (Gb[oo]) add μου cum ℵDΓΔΛ unc[8] al omn[vid] a b c e f ff[2.] m q vg[cle]

πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖσ οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸσ ποιεῖτε.
Mt 3, 9 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν.
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ
Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃσ

(et. for san al) syr[utr] cop go aeth[pp] Cyr[hr 158] Chr[8,364] Tert[prax] | λαλω (et. Or[4,315. 317] Tert[prax]): D 33. 229** Cyr[hr] Chr praem ταυτα, item b c *hoc* | ουν (71. al[3] νυν): 248. c[scr] al[8] fere f ff[2.] g l m vg (non item a b c e q) Tert[prax] (item go arm etc) Chr[8,364] om | ηκουσατε (Gb'') c. ℵ[c]BCKLX 1. 13. 33. 69. 229** 249. al[10] (131. ακουετε etc) f go cop syr[p mg] et[hr] arm aeth[ro] Or[4,315 ter] et[316 ter] et[317 ter] ([315 d] sic: ζητήσαι δ' ἄν τισ· πότε ἤκουσαν παρὰ τοῦ πατρὸσ οἱ πεπιστευκότεσ τῷ κυρίῳ ἰουδαῖοι; - ὅτι ἤκουσαν παρὰ τοῦ πατρὸσ τῷ τὸν πατέρα κεχρηματικέναι διὰ μωσέωσ καὶ τῶν προφητῶν τὰ ἐν νόμῳ etc) Chr[8,364] Cyr[4,545] ... ς Τι εωρακατε (EFGHMT[woi]Δ al εορ.) cum ℵ*DT[woi]ΓΔΛ unc[7] al pler a b c e ff[2.] g l m q vg syr[sch] et[p txt] aeth[pp] Tert[prax] Apollin[cat 280] (ἑωρακέναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ λέγων οὐκ ὀφθαλμῶν τινὰ ὅρασιν ἐδήλωσεν ἀλλὰ γνῶσιν φυσικήν, ἐπεὶ καὶ ἐκείνουσ φάσκων ἑωρακέναι παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν, οὐκ ὄψει δήπουθεν ἑωρακέναι λέγει, ἀλλὰ τῇ ἐνοικούσῃ πονηρίᾳ ταῖσ τοῦ πονηροῦ βουλαῖσ οἰκείουσ καθίστασθαι.) | παρα του πατροσ non modo cum eisdem (exc 69.) quibuscum ηκουσατε, sed etiam ℵT al? (:: hoc ipsum quod ℵ etc εωρακ. παρα του πατροσ praebent ad praeferendum ηκουσατε facit) | του πατροσ sine additam c. BLT 13. aeth[ro] Or[decies] (vide inprimis [4,317] ὅρα δὲ εἰ καὶ πρὸσ τοῦτο δυνάμεθα λέγειν ὅτι οὐκ εἴρηται - παρὰ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν ἢ παρ. τ. πατρ. ἡμῶν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρόσ, ὅστισ κἂν ᾖ πατήρ, οὐ πάντωσ καὶ τῶν μὴ τέκνων τοῦ ἀβραάμ ἐστι πατὴρ etc) Cyr[4,545] ... ς (Gb[oo]) add υμων cum ℵCDXΓΔΛ unc[8] al pler it vg rell Chr Tert[prax] | ποιειτε (XΛ al -ητε): D praem ταυτα, item Tert[prax] *id*, 406. εκεινο

39. ειπαν cum ℵBCD 33. Or[4,317] ... ς ειπον cum LTXΓΔΛ unc[8] al pler Cyr[4,547] | αυτω (et. Or; ff[2.] l q *ad eum*): 69. 346. c ff[2.] l q arm Cyr ante και ειπ. pon; a b e fos om (a *qui responderunt* sine κ. ειπ., e *resp. itaque et dix.*, fos *resp. ergo et dix.*) | λεγει αυτοισ: D e ειπεν ουν (e *dixit ergo*), f *dix. ergo eis*, b *dix. autem eis* ... ℵ απεκριθη αυτοισ | ο ῑσ̄: B om ὁ | του (y[scr] τω) pri: G al pauc om | εστε cum ℵBDLT 60[ev] Or[4,308. 313. 316] et[317. 318. 320. 328] (i. e. decies, at ubique sequente ποιειτε, nisi quod [316] cod[paris] εποιειτε habet), item *estis* ff[2.] vg Aug[ioh 42,4], item Chr[8,365] ει πατερα εχετε τον αβρ. ... ς (= Gb, sed rursus Gb') Τι ητε cum CXΓΔΛΠ unc[8] (XΓ ειτε) al fere omn Or[1,299] et[3,145] et[4,106] (sequente ter εποιειτε) Eus[esa 478. 513] et[ps 682] Epiph[676] Cyr[hr 118] Did manich (Gall[6,317]) Bas[regg 508] Cyr[4,549], item *essetis* a b c e f l q Or[int 2,82. 674] et[4,525. 534] Hil[92] etc | εποιειτε non modo cum eisdem qui antea ητε (Eus[ps] ex errore ut vdtr ποιειτε) et *essetis*, sed etiam ℵB[2]DLT 60[ev] Or[4,316 cod] ... ff[2.] vg Aug[ioh] *facite*, B* Or[4,308. 313. 316 ed] et[317. 318. 320. 328] (et[319] του δε νοησαντοσ εστι το' εργα του αβρ. ποιειτε, και το

τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο
Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖσ ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν.
εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖσ ἐκ πορνείασ οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχο-
μεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ ὑμῶν
ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ 17, 27 •
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. 43 διατί
τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-

---

οικοδομησαι θυσιαστηριον κυριω) Chr (praegresso *εχετε* sed[mosc 3] *ειχετε* et[mosc 2] *ει τεκν. ητε του*) *ποιειτε*, Gb'. Dedimus autem *εποιειτε* absq *αν* (ut etiam Gb Sz) cum ℵ*BDEFGHSTUΓΛ al plus[80] Or[1,299] et[4,104. 308. 313. 316 ss] et[328] Eus[esa] et[ps] Epiph[676] Cyr[br 118] Chr[8,365] (lectione fluct) Bas[regg 508] (lect fluct) ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) add *αν* cum ℵ[c]CKLMXΔΠ al plu Or[8,145] (*αν εποι.*) Did[manich] Cyr; item b Or[int quater] *utique* (quod it[pler] vg om) *faceretis*

40. *υμιν λελαληκα* et. Or[1,381. 410. 705] et[4,282. 294. 320. 402] Eus[dem 463] Epiph[260] etc ... D 69. 124. 346. a b c e l q (non item f ff[2.] vg; cf et. Tert[prax 22] *veritatem vobis locutum*, et[car chr] *veritatem ad vos locutum*) cop aeth Or[int 2,388] et[4,584] | *ηκουσα*: D* et d *ηκουσεν*. Cf et. ff[2.] *me interficere, hominem qui veritatem vobis locutus est, quam audit a deo.* Item (omisso *me*) e *nunc autem quaerites* (sic) *interficere hominem qui veritatem locutus est vobis, quam audiit ab deo,* | et Tert[prax 22] *et nunc vultis occidere hominem veritatem vobis locutum, quam audivit a deo.* | *θεου* et. Or[1,705] et[4,320 ss] et[402]. Diserte Cyr[4,549] *οὐ γὰρ εἴρηκεν ἐν τούτοισ ἀκοῦσαι τὴν ἀλήθειαν παρὰ τοῦ πατρόσ, ἀλλὰ παρὰ τοῦ θεοῦ* etc ... 13. 69. 124. 244. b[scr] arm Or[1,410] et[4,294] et[int 4,584] Epiph[260] Chr[8,365] *πατροσ μου* (240. 244. b[scr] om *μου*, Or[1,410] fluct lectio)

41. *υμεισ* (et. Or[4,323. 325. 326] et[334. 337]): ℵ[c]DΠ[2] (sed rursus deletum) 1. 2[pe] al[3] b e l (hi[3] *sed vos*) syr[sch] aeth add *δε* | *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BCL unc rell al omn[vid]. Scripsimus sine copula cum ℵBLT 1. al pauc a b e ff[2.] l q fos (c om *ειπαν αυτω*) cop syr[sch] et[hr] arm aeth Chr[8,365] (*λεγουσιν αυτω*) ... ς (Gb°) add *ουν* cum CDXΓΔΛ Π unc[8] al pler f vg sah syr[p] c.* (go *tunc dixerunt ei*) Or[4,327] Cyr[4,551] | *ου γεγεννημεθα* cum ℵ[c]CD[2]XΓΔΛΠ unc[8] al omn fere (sed mu *ου γεγεννημεθα*) Or[4,327 quater] Chr[8,365] Cyr[4,551]. Accedunt ℵ*LT *ουκ εγεννημεθα* ... Ln *ουκ εγεννηθημεν* cum BD* 409. | *εχομεν*: H *εχον*

42. *ειπεν* sine copula cum BCEFGHKLTΓΛΠ al plus[40] a b c e ff[2.] l q cop syr[utr] et[hr] arm go Or[4,328] ... ς (= Gb Sz) add *ουν* (Schu „recte") cum ℵDMSUXΔ al plu f vg sah Cyr[4,552] | *ο ις* (et. Or[4,328]): Ln om *ὁ* c. B | *πατηρ* (et. Or[4,317. 328. 330] i. e. quinquies) ... Ln *ο πατηρ* c. B | *ην*: X *ει* (i. e. *ῇ*) | *εκ τ. θεου*: G om | *ουδε γαρ* (et. a b g vg Hil[899] Or[4,381] Cyr[4,553]; Bas[eth 293] *ουτε γαρ*): D[gr] 69. 124. 7[pe] c e f ff[2.] l q *ου γαρ* | *εληλυθα*: D* *εληλυθον* | *αλλ* (et. Or[4,331] Bas[eth]): D al[2 scr] *αλλα*

43. *διατι*: L *δια* omisso *τι* | *λαλιαν* (et. Or[4,331] Eus[ps 374]): D[gr*] 248. 253. *αληθειαν* | *τον λογον τον εμον* (et. Or Eus): 69. 346. *τον εμον λογον*

1 Io 3, 8 γον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖσ ἐκ τοῦ πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰσ
ἐπιθυμίασ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ
ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆσ καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλή-
θεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύ-
στησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω,
1 Io 3, 5 οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίσ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίασ;

... U al[10] fere των λογων των εμων. Cf Or[4, 332] qui adscriptis verbis διατι – τον εμον, pergit: αἴτιον, φησίν, ἐστὶ τοῦ ὑμῖν μὴ γινώσκεσθαι τὴν ἐμὴν λαλιὰν τὸ μὴ δύνασθαι ὑμᾶσ ἀκούειν τοῦ λόγου μου.

44. του ante πατροσ cum ℵBCDLXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu Clem[368] Or[2, 125. 569] et[3, 290] et[4, 323. 332. 333] etc (ac diserte[333] ἀμφίβολον μὲν οὖν ἂν τὸ λεγόμενον καὶ εἴπερ εἴρητο τὸ πρότερον ἄρθρον τὸ τοῦ, etc) (Epiph[676]) etc ... ς (= Gb Sz) om cum minusc vix mu (item arm go). Praeterea K 44. em Or[3, 181] (ο λογοσ ο ευαγγελικοσ λεγων· υμεισ εκ του διαβ. εστε) om τ. πατροσ ... s[mg]Λ[2] al[25] Clem[368] Or[3, 290] Bas[2, 508] ex cod[1] Epiph[279. 280] Did[manich] (Gall[317]) pp[trium com cant] (Gall[6, 630]) add υμων | του διαβολου: X om | ην (et. Clem[368] Or[4, 336. 340] et[int 2, 160] Cyp[206] etc): 60. 131. 49[ev] Ir[int 320. 321] Perat[hipp 136] (ο υμετεροσ πατηρ απ αρχ. ανθρωπ. εστι) Or[2, 126] Did[manich 317] εστιν | απ: L εξ | ουκ cum ℵB*DLXΔΛ[2] 1. 69** 253. al[3 scr] Did[manich 317] Cyr[4, 563 com] ... ς Ln ουχ cum B[3]CΓΛ*Π unc[8] al pler (item edd Clem Or Chr) | ουκ εστ. αληθεια et. Clem[368] Or[4, 340] et[semel 344] it[pler] vg etc ... Dr (b *veritas in eo non est*) m[87] q Or[4, 344 semel] Cyp[206] αληθ. ουκ εστ. | λαλη: HUΓ al plus[20] Epiph[279] (sed[ven] λαλη) λαλει | και ο πατηρ: 157. Cyr[4, 559] Antioch[hom 42] (1095) ωσ (Cyr καθωσ) και (157. om) ο πατηρ, item a b c e ff[2] l fos min *sicut et* (fos om) *pater*. Cf Ign[intpol 282] ἐάν τισ θεὸν νόμου καὶ προφητῶν κηρύττῃ ἕνα, χ̅ν̅ δὲ ἀρνῆται υἱὸν εἶναι θεοῦ, ψεύστ. ἐστὶν ὡσ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ διάβολοσ. Item Epiph[279] (haer. Caianorum) ὑμεῖσ υἱοί ἐστε τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ διαβόλου, ὅτι ψεύστησ ἐστίν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύστησ ἦν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔμεινεν· ὅταν λαλεῖ (ven λαλῇ) τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ψεύστησ ἦν. Rursus[295] (haer. Archonticor.): ὑμεῖσ ἐκ τοῦ σατανᾶ ἐστέ. καὶ ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τ. ἰδ. λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατ. αὐτοῦ ψεύστ. ἦν. Item[677] (haer. Manich. ὑμεῖσ υἱοί ἐστε τοῦ διαβόλου. λέγει γάρ· οὐχὶ δώδ. ὑμᾶσ ἐξελ.; εἷσ ἐξ ὑμ. ἐστὶ διάβολοσ. ἐπειδὴ ἀπ᾽ ἀρχ. ψεύστ. ἐστὶ καὶ ἀνθρωποκτ., ὅτι ὁ πατ. αὐτοῦ ψεύστησ ἦν.

45. δε et. f g vg sah cop syr[utr] eth[hr] go rell Or[4, 347 bis] et[348] etc ... D 14. a b c e ff[2.] l q om | οτι (it am fu for ing mt mm gat etc *quia* vel *quoniam*) et. Or[4, 347] et[348]: L ο (ex incuria excidit τι ante την), vg[cle si]. Vertunt sah cop *ego vero dico veritatem* (cop add *vobis*) | λεγω: D λαλω, ḍ e *loquor*, f *locutus sum*) et. Or[4, 347] et[348] (quinquies) etc: C* 13. 124. 253. b f cop aeth Cyr[4, 563] add υμιν, hinc Ln [υμιν] | μοι: D add υμεισ

46. τισ εξ etc (et. Or[4, 348] et[349]; Ign[intpol 284] trall[9] τισ usq αμαρτιασ):

εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖσ οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ 18, 37
θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ ἀκούετε,
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν 1 Io 4, 6
αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν ἡμεῖσ ὅτι Σαμαρίτησ εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
ἔχεισ; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ 7, 20 Mt 10, 25
τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖσ ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐάν τισ τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰσ τὸν
αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον 5, 24 11, 25
ἔχεισ. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ· ἐάν τισ

D 235. 259* 440. om versum (:: transilientes a *πιστευ. μοι* ad *πιστευ. μοι*) | *ελεγχει*: E*MΛ al aliq *ελεγχη* | *ει* cum ℵBCLXΠ al^{20} it vg go sah cop syr^{p} et^{hr} (et syr^{sch} *et si*) arm Or^{4,349} Cyr^{4,565} ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ΓΔΛ unc^{8} al pler aeth | *αληθειαν*: 69. c^{scr} 142. 239. *την αληθ.* | *υμεισ*: 71. 157. a vg (sed non am fu for fos etc) arm go om | *μοι*: H *με*

47. *ουκ ακουετε*: X a *ου πιστευετε* | *οτι εκ* usque *εστε*: DG 113. om

48. *απεκριθησαν* sine *ουν* cum ℵBCDLX al^{15} a b c e ff$^{2.}$ l fos sah cop syr sch (et^{hr} *et respond.*) Or^{4,353} Cyr^{4,568} .. ς (Schu „recte", sed = Gb Sz) add *ουν* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler f g q vg syr^{p} (go *autem*) Chr^{8,368} | *ειπαν* cum ℵBCD 33. Or ... ς *ειπον* cum LXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Cyr Chr | *λεγομεν* (LMXΓΛ al *λεγωμεν*): DL al pauc c (c d ff$^{2.}$ vid *nos bene dicimus*) Eus$^{ps\,374}$ post *ημεισ* pon (a e q Chr^{368}com om *υμεισ*) ... 71. 249. al^{10} Chr^{368} com *ελεγομεν* | *σαμαριτησ* c. ℵLX al (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτησ* cum BCD unc rell al pler | *ει συ* (et. ℵ^{c} Or$^{4,353.\,354.\,358}$ et$^{int\,3,92}$ Eus$^{ps\,374}$ etc): ℵ* 1. 118. syr$^{p\,txt}$ Or^{2,794} om *συ*

49. *απεκριθη* $\overline{ις}$ (DΠ^{2} 69. 346. c^{scr} Chr^{8,368} *ο* $\overline{ις}$): X om ... ℵG 1. 13. 69. 118. 124. al pauc cop arm syr^{hr} aeth sax add *και ειπεν* | *τον πατερ. μου*: D^{gr} *μου τον πατ.* | *ατιμαζετε*: d *speratis* (pro *spernitis*, ut q habet): e l vg^{cle} et$^{cdd\,mu}$ (ut fu, sed non am for fos al) *inhonorastis*

50. *δε* (et. Or$^{4,359\,bis}$): 22. 69. al pauc arm go Or^{4,355} Chr^{8,369} Cyr^{4,570} om

51. *εαν τισ* (ita Or$^{4,360\,ss}$ saepe, et. it vg *si quis*, item cop syr^{p} et^{hr} go): D *οσ αν* (*quicumque*), item sah syr^{sch} | *τον εμον λογον* cum ℵBCDLX 33. 258. Or$^{4,360\,ss}$ Cyr$^{4,572\,d}$com ... ς *τον λογ. τον εμον* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler (it vg *sermonem meum*, *verbum meum*) ... 433. al^{5} Amm$^{cat\,283}$ Cyr$^{4,572\,c}$ com Chr^{8,369} *τον λογ. μου* (Chr *μου τον λογ.*) | *τηρηση* cum BCDLX unc rell al pler Or$^{4,360\,ss}$ etc ... ℵMΓ al pauc *τηρησει* | *θεωρηση* (Δ *θεωρη*) cum BCDLX unc rell al pler Or$^{4,360\,ss}$ (septies) ... ℵM Γ 1. al aliq Or$^{4,365\,bis}$ Chr^{8,369} *θεωρησει* ... Or^{4,362} *ου μη οψεται*, Cyr ^{4,572} *ου μη ιδη*

52. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BCLX etc. Scripsimus sine copula cum ℵBC al pauc a b e syr^{sch} et^{hr} cop arm Or^{4,362} ... ς add *ουν* cum DLXΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff$^{2.}$ l q vg (sed c ff$^{2.}$ l q vg om *αυτω*) syr^{p} sah (go *tunc dixerunt*) Cyr^{4,574} | *οι*: K om | *τισ τον λογον μου*

τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα·
4, 12 53 *μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστισ ἀπέθανεν;*
καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖσ; 54 *ἀπεκρίθη*
Ἰησοῦσ· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν
ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ἡμῶν ἐστίν,
55 *καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι*
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιοσ ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν

---

cum ℵABC etc: D *μου τισ τον λογον*, L *τισ μου τον λογ.*, 33. Or$^{4,363-365}$ *τισ τον εμον λογ.* | *τηρηση*: DMΓ al pauc *τηρησει* | *γευσηται* cum ℵACDLXΓΔΛΠ unc^{5} al^{100} fere Or$^{4,363.\ 365}$ Cyr^{4,574} ... ς (= Gb Sz) *γευσεται* cum EFH al mu. Sed pro *ου μη γευσ. θαν.* (ℵ* om *θαν.*) habent B 32^{ev} e *θανατον ου μη θεωρηση*. At Or^{4,365} *οἱ δὲ [ἰουδαῖοι] οὐ τοῦτο [θάνατον οὐ μὴ θεωρήσει ε. τ. αἰ.], ἀλλὰ τὸ μὴ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ σωτῆρόσ φασιν· οὐ γὰρ εἶπεν - θανάτου οὐ μὴ γεύσηται εἰσ τ. αἰῶνα, ὅπερ οὗτοι προφέρονται ὡσ ὑπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν εἰρημένον.* | *εισ τ. αιωνα* (et. a e f ff$^{2.\ corr}$ g q vg Or$^{4,363.\ 365}$ etc): D b c ff^{2*} l om (nec Nonn^{9,164} exprim), hinc Gb^{0}

53. *πατροσ ημων* (et. f q vg Or$^{4,272.\ 363.\ 367}$): D a b c e ff$^{2.}$ l om | *οστισ* (et. it^{pler} vg Or^{ter}): D a *οτι* (Schu „plane ex more Io. sed *οστισ* nunquam in hoc evgl“) | *και οι προφηται*: e syr^{sch} (et^{p} sed οἱ c. ob. habet) *και των προφητων οι* | *και οι προφ. απεθανον* (D* *-θαναν*): 29. 40. 63. 71. 248. g^{scr} al pauc om | *σεαυτον* sine *συ* cum ℵABCDGKL XΓΔΠ al^{50} it vg sah cop etc Or$^{4,363.\ 368}$ Chr$^{8,370.\ 371}$ Cyr$^{4,577\ bis}$ ... ς add *συ* cum EFHMSUΛ (x^{tregell}) al plu go arm

54. *ις̅* cum ABCLXΓΔ^{2}ΛΠ* unc rell al pler Cyr^{4,577} ... ℵDΔ*Π^{2} (sed rursus ὁ erasum) 69. 346. al pauc Or^{4,368} *ο ις̅* | *δοξασω* cum ℵ*et^{cb}BC*D 1. 69. 346 al pauc Or$^{4,368\ bis}$ Chr^{8,370} ex$^{mosc\ 3}$; item a c e ff$^{2.}$ l q (*clarificavero* c e ff$^{2.}$ l Amb^{fid}, *honorificavero* d q, *glorificavero* a), Tert$^{prax\ 22}$ *glorificem* ... ς *δοξαζω* cum ℵ^{ca}C^{2}LXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Chr^{montf} Cyr^{4,577}, item f vg *glorifico*, b *honorifico* | *ο πατηρ μου* (arm syr^{hr} Or^{4,368} Tert$^{prax\ 22}$ om *μου*, syr^{p} c.* habet): Chr^{8,370} om. Subiungit haec: *ἐνταῦθά φησιν· ἔστιν ὁ δοξάζων με. καὶ διατί μὴ εἶπεν· ὁ πατὴρ ὁ πέμψασ με, ὡσ ἄνω ἔλεγεν, ἀλλ' ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ὑμῶν ἐστί, καὶ οὐκ οἴδατε αὐτόν; ἐβούλετο γὰρ δεῖξαι ὅτι οὐ μόνον πατέρα αὐτὸν οὐκ ἴσασιν, ἀλλ' οὐδὲ θεόν.* | *θεοσ*: L *ο θεοσ* | *ημων* (Gb'') cum AB^{2}et^{3}CLΓΔΛΠ unc^{7} al^{100} f g am em for fu iac ing gat mm mt san taur tol sax go sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (sed Sz confudit lectiones in com) Ln *υμων* cum ℵB*DFX al mu a b c e ff$^{2.}$ l q vg^{ed} Chr^{8,370} Cyr^{4,580} Tert$^{prax\ 22}$ (*quem vos dicitis deum esse vestrum*)

55. *καν* cum ℵBD ... ς Ti *και εαν* c. ACLXΓΔΛΠ unc rell (sed G om *και εαν* usq *αλλα οιδα αυτον*) al omn^{vid} | *αυτον* post *ουκ οιδα*: Δ om | *εσομαι ομοιοσ*: D *ομοι. εσομ.* | *υμων* cum ℵCLXΓΔΛΠ unc^{7} 33. al pler Cyr^{4,581} (*εσομ. ομοιωσ υμων ψευ.*) ... ς Ln *υμιν* c. ABD 1. 52. 157. 254. 2^{pe} | *αλλα* cum BDX ... ς *αλλ* cum ℵACL unc rell al omn^{vid}

καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιά-
σατο ἵνα εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπαν Gen 18, 17
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ
Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλω- 10, 31
σιν ἐπ᾽ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

---

56. *ειδη* cum ℵAB*D[2]X 69. (Γ *ἤδη*) Or[4,321] ... ς Ln Ti *ιδη* cum B[3]CD*L unc rell al pler (item Thdot[clem 973] Or[4,88. 103. 365] Eus[marc 137] et[ps 489] Chr Cyr etc). Libere Epiph[655] et Ps-Ath[185] *ηγαλλιασ. ιδειν την ημ. μου* (Ps-Ath *την εμην*), item[67] *επεθυμησεν ιδειν την ημερ. μου.* | *την εμην*: 28. *μου* ... X sah om | *ειδεν* c. ℵBDEFGHSUΔΛΠ[2] al plu ... ACKLMXΓΠ* al mu *ιδεν*

57. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABCLX unc rell al omn[vid] | *πεντηκοντα*: cf Ir[int 148] (2, 22, 6) *hoc autem consequenter dicitur ei qui iam XL annos excessit, quinquagesimum autem annum nondum attigit, non tamen multum a quinquagesimo anno absistat. Ei autem qui sit XXX annorum, diceretur utique: Quadraginta annorum nondum es – Non ergo multum aberat a quinquaginta annis, et ideo dicebant ei*: Quinquaginta annorum nondum es et Abrah. vidisti? *Non ergo anno uno praedicavit nec duodecimo mense anni passus est; tempus enim a trigesimo anno usque ad quinquagesimum nunquam erit unus annus.* Aliter Sev[ant] in[cat 285] *τί γὰρ ἐκώλυε τεσσαράκοντα εἰπεῖν, χ̅ν̅ τὴν κατὰ σάρκα ἡλικίαν νεάζοντος – ἠδύναντο δὲ καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον τοῦ ἀβρα. ἀποβλέποντες λέγειν· μὴ πεντακόσια ἔτη ἔχεις ἢ χίλια, εἰ τύχοι, ὅτι ἀβρα. ἑώρακας; – τῶν πεντήκοντα ἐτῶν ἐμνήσθησαν διὰ τὸ τὴν ἑβδομάδα τιμίαν ὑπάρχειν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ* ..... Λ ([2]supra lineam *πεντήκ.* notavit sed alteram scripturam non delevit) 239. 262. (et unus[barb] ap Possin.) *τινὰ τῶν ἀντιγράφων* apud Euthym (ad h. l., additque ipse *ὅπερ δοκεῖ ἀκριβέστερον*) Chr[8,371] (ex cdd omnib; addit *ὡς ἐγγὺς τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν λοιπὸν εἶναι τὸν χ̅ν̅*) Ps-Ath[185] (serm. contr. omn. haer. 6) et[413] (dial[trin 1,9]) *τεσσαρακοντα* (Λ omissa prima syllaba *σαρακοντα*) | *ουπω*: D *ουδεπω* | *εωρακας* (B* -*κες*) cum ℵ[c]ABCDSUΓΔΠ[2] etc (item EFGHKLMXΔΠ* etc *εορ.*): ℵ* sah *εωρακεν σε*

58. *ειπεν* sine copula cum ℵABCΓΔΛΠ unc rell al plu it vg etc ... L al[5] syr[p] aeth *και ειπεν*, DΘKX al[50] sah *ειπ. ουν* | *ι̅ς̅* cum BC e[scr*] ... ς Ln *ο ι̅ς̅* cum ℵADLX unc rell al pler | *γενεσθαι* et. Or[1,750] et[4, 103. 292] Eus[marc 137] et[ps 489] Ath[259] et[412] etc (cf et. Did[trin 1, 15] *και αυτος περι εαυτου ο δεσποτης – ειπεν· αμην αμην λεγω σοι, προ του τους αιωνας γενεσθαι εγω ειμι*) ... D a b c e ff[2.] l q (non item f vg) Ign intpol[248] (Magn[9]) Epiph[467] (*αμ. αμ. λεγ. υμιν οτι προ αβρ. εγω ειμι. ην γαρ προ αβρ. αληθως* etc) et[alibi] Novat[298] (Gall[3]) Victorin om

59. *ηραν ουν*: D *τοτε ηραν*, item go | *δε* (syr[sch] *et Iesus*, a *Iesus igitur*): B om | *εξηλθεν εκ του ιερου* sine additam cum ℵBD a b c e ff[2.] g l vg sah arm pers[w] Or[4,292] (*ι̅ς̅ εκρυβη και εξηλθεν εκ τ. ιερου, οτε παραγων ειδε τον απο γενετης τυφλον*) Chr[8,372] (*εξηλθεν εκ του ιερου και*

IX.

1 *Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.* 2 *καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν,
οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;* 3 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.* 4 *ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-*

ανεχωρησεν επι την ιασιν του τυφλου, δια των εργων πιστουμενος οτι προ του αβρ. εστιν) Cyr[4,586 tx] (et[com] *και ουκ ηρκεσθη τω λαθειν αλλα και εξεισιν εκ του ιερου, τυπον ωσπερ τινα πραγματων ημιν νοητων καταγραφων εν τουτοις.* Sed vide post[4,1051]) ... ς (= Gb) add *διελθων* (ℵ[ca]CLX 33. al pauc cop syr[sch] Ath[259] *και διελθων*, per incuriam et. ℵ[cb]) *δια μεσου αυτων* (ℵ[ca]CLX 33. al pauc cop syr[sch] Ath[259] add *επορευετο*, item syr[p] c.*) *και παρηγεν ουτως* (:: cf Lc 4, 30) cum ℵ[ca et cb]ACLXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f q cop syr[utr] (syr[hr] *et transibat et ibat in medium eorum*) aeth go Ath[259] Thdor[heracl] in cat [286] (*πως εκρυβη; ουκ εις γωνιαν του ιερου εαυτον περιστειλας - αλλ' - δια μεσου αυτων μη ορωμενος εξηλθε και παρηγεν ουτως.*) Iul[papa] in rescripto ap Ath[2,606] sub[30]

IX, 1. *παραγων*: C[3]FGHM[2] (item M[mg eccles]) al[15] (item evv) c ff[2.] g l vg cle et[cdd mu] (non item am fu san ing al) Chr[378 tx] et[com] Ps-Ath[367] (hom. in caecum) add o (al om) $\overline{\iota\varsigma}$ | *ειδεν* cum ℵBEFGHSUΓΠ[2] al plu . Ti *ιδεν* cum ACDKLMXΔΛΠ* al mu | *γενετης* cum ℵABCDLS (omissa syllaba *γε*) UΓΔ etc ... EFGHMΛΠ al plu *γεννητης* (Δ al *-τοις*), X al pauc *γενητης*, K al pauc *γεννετης*. Praeterea D Ps-Ath[367] add *καθημενον*

2. *οι μαθ. αυτου*: D e om *αυτου* | *λεγοντες*: D y[scr] e l om | *ραββει* cum ℵABCDEHΛ (X *ραββη*) al sah go ... ς Ln *ραββι* cum FGKLMSUΓΔΠ al pler cop | *γεννηθη*: Δ al pauc *γενηθη*

3. $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵABCLXΓΔΛΠ* unc[8] al longe plu ... ς (= Gb Sz) o $\overline{\iota\varsigma}$ cum DΠ[2] (sed rursus deletum o) al Cyr[4,588]. Praeterea 1. 2[pe] al pauc b e add *και ειπεν αυτοις* (e om *αυτ.*, a *respondit illis Iesus*)

4. *ημας* pri cum ℵ*BDL (D post *δει* pon) sah cop syr[hr] aeth[ro] Cyr[4,589] Nonn[10,19] (*ἡμέας ὑψίστοιο πέλει χρέος ἔργα τελέσσαι, ἔργα θεοῦ ζώοντος, ἕως ἔτι φαίνεται ἠώς*). Confirmat Or[3,201] *χρησάμενοι λέξει εὐαγγελικῇ εἰρημένῃ ὑπὸ τοῦ σωτῆρος οὕτως ἐχούσῃ· ἐργάζεσθε ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται - ἐργάζεσθαι.* Item[4,27] *δι' ἣν ἡμέραν φησὶ τοῖς τοῦ φωτὸς αὐτοῦ μεταλαμβάνουσιν· ἐργάζεσθε ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται - τοῦ κόσμου.* Cum Or prorsus facit Hier[ter] (in Hieremiam[13], in ep[galat 3], in[ecclesiast]), ubique enim Salvatoris verba dicit: *Operamini dum dies est* ... ς Ln Ti *εμε* cum ℵ[a vel b]ACXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg go syr[utr] aeth[pp] rell Chr[8,377] (*τουτέστιν ἐμὲ δεῖ φανερῶσαι ἐμαυτὸν καὶ ποιῆσαι τὰ δυνάμενά με δεῖξαι τὰ αὐτὰ τῷ πατρὶ ποιοῦντα*). Item *ημας* sec cum ℵ*L cop aeth[ro] Cyr[4,589] (*τί γὰρ ζητεῖτε*

ψαντοσ ἡμᾶσ ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶσ δύναται ἐργά-
ζεσθαι. 5 *ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶσ εἰμὶ τοῦ κόσμου.* 6 *ταῦτα* 8, 12
εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματοσ, καὶ
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, 7 *καὶ εἶπεν*
αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰσ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμη- Neh 3, 15
νεύεται ἀπεσταλμένοσ. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν

φησιν ἃ σιωπᾶσθαι καλόν; τί δὲ τὸ καιρῷ πρέπον ἀφέντεσ, μανθάνειν ἐπείγεσθε τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπου διάνοιαν; οὐ τῆσ ἐπὶ τούτοισ ἐρεύνησ ἀλλ' ἔργου, φησίν, καὶ συντόνου σπουδῆσ ὁ καιρόσ· δεῖ γὰρ οἶμαι μᾶλλον – καὶ ἐπείπερ ἡμᾶσ ἀνέδειξεν ἀποστόλουσ, τὰ τῆσ ἀποστολῆσ ἔργα πληροῦν. ἑαυτὸν δὲ τοῖσ ἀπεσταλμένοισ συναναπλέκων ὁ κύριοσ καὶ τοῖσ ὀφείλουσιν ἐργάζεσθαι τίθησιν ἀριθμόν etc (Or Hier Nonn alterum *ημασ* non attingunt.) ... ς Ln Ti *με* cum eisdem quibuscum antea *εμε*, item BD sah syr^{hr} :: lectio *ημασ* a correctore alienissima. Magis vero etiam quam *ημασ δει εργαζ.* offendit *του πεμψ. ημασ.* Hinc non credi potest Iohannem *ημασ δει εργ.* scripsisse atque huic scripturae aliena manu in ℵL etc accommodata esse ea quae sequuntur. Multo probabilius est utroque loco *ημασ* ab ipso Ioh. profectum esse, alteros vero satis habuisse restituto *του πεμψ. με*, alteros utrumque *ημασ* expulisse. | *εωσ* et. Or^{3,201} et (ex ed. Delar.)^{4,27} etc ... C*(^{3}*εωσ*) L 33. syr$^{p\,mg}$ Or^{4,27} ex ed. Huet. *ωσ*, item b d *cum dies est* (it^{rell} vg *dum* vel *donec dies est*)

5. *εν τω κοσμ. ω* cum ℵABCΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff$^{2.}$ q am fu for ing san go syr$^{ms\ et\ p}$ arm Or^{4,27} ... DLX 1. 33. a b e g l vg^{cle} Cyr^{4,600} Chr^{8,378} *ω εν τ. κο.*

6. A* *εποησεν* | D *πτυματοσ* | *επεχρισεν* (AD *-χρεισεν*, EΛ al *-χρησεν*): BC*^{vid} *επεθηκεν* | *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ.* cum ℵBL 1. 33., item A C^{2} 157. 254. 6^{pe} 7^{pe} Cyr^{4,601} *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ. του τυφλου*, hinc Ln *αυτου τ. π. επ. τ. οφθ.* [*του τυφλ.*]. Similiter go *ei in oculos hoc lutum huic caeco*, D *αυτω τον πηλον επι τουσ οφθαλμουσ αυτου*, aeth *ei oculos eius* (omisso *τον πηλον*), sah *lutum super oculos eius* ... ς *τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου* cum C*XΓΔΛΠ unc^{8} al pler b syr^{p} (syr^{hr} *linivit oculos caeci illius luto*) Chr^{8,380} Amm$^{cat\,288}$. Similiter 69. 108. y^{scr} syr^{sch} cop omisso *τον πηλον*, Ps-Ath^{337} omissis *τ. πηλ. επι.* Latini pro *και επεχρ.* usque *οφθ.* sic: c ff$^{2.}$ q fos *et superunxit eum luto* (c fos om) *super oculos eius*, l *et superuncxit eum et inlinuit illi oculos*; e *et superunxit oculos caeci*, f *et superlinivit super oculos caeci*; vg *et linivit* (am fu al *levit*) *lutum super oculos eius*; a *et linuit oculos eius*

7. *αυτω*: D a e l for om | *νιψαι* (f ff$^{2.}$ g q vg *lava*, l *lava te*, c *et lava*; sah cop add *faciem tuam*): A a b e (sed vide post) om, hinc Ln [*νιψαι*], A^{2} post *σιλωαμ* add *και νιψαι*, item e post *απεσταλμ.* add *et lava oculos tuos* | *ο ερμηνευετ.* (D *μεθερμ.*) *απεσταλμ.* (syr$^{p\,mg\,gr}$ *αποσταλμενοσ*): syr^{sch} (non item ^{p} et^{hr}) pers^{p} om | *απηλθεν ουν* (Γ 22. al pauc a c l arm om; ff$^{2.}$ q *et abiit*, b *et perressit*, e *abiit autem*) *και ενιψ. και ηλθεν*: B om (transiliens ab *-ηλθεν* ad *ηλθεν*) *ουν* usq *ηλθ.*

βλέπων. 8 *Οἱ οὖν γείτονεσ καὶ οἱ θεωροῦντεσ αὐτὸν τὸ πρότερον,*
ὅτι προσαίτησ ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ καθήμενοσ καὶ προσ-
αιτῶν; 9 *ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ*
ὅμοιοσ αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνοσ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 *ἔλεγον οὖν*
αὐτῷ· πῶσ οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 *ἀπεκρίθη ἐκεῖ-*
νοσ· ὁ ἄνθρωποσ ὁ λεγόμενοσ Ἰησοῦσ πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν

---

8. *αυτον*: A* om | *προσαιτησ ην* cum ℵABC*DKLXΠ^{2} al^{10} f ff^{2} g q vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Ps-Ath^{368} Chr^{8,381} Cyr^{4,603} ... ς (= Gb Sz) *τυφλοσ ην* cum C^{3}ΓΔΛ unc^{7} al pler ... 69. *τυφλ. ην και προσαιτησ*, Π* *τυφλ. προσαιτ. ην*, a c l *caecus et mendicus erat* (c *esset*), e *caecus et egenus fuit*, b *mendicus erat et caecus* | *ελεγον*: L add *οτι*

9. *αλλοι ελεγ. οτι ουτ. εστιν*: LX 33. 254. om | *οτι* et. f g vg Aug$^{ioh\,44,8}$: ℵ a b c e ff^{2} l Cyr^{4,603} Ps-Ath^{368} om ... G add *ουχ* | *αλλοι* (ℵ 124. cop syr$^{p\,mg}$ et^{hr} arm add *δε*, syr aeth pers^{p} *et alii*) *ελεγον· ουχι αλλα* (*αλλα* ℵC; BLX al *αλλ*) cum ℵBCLX 33. 124. b cop syr^{sch} et$^{p\,mg}$ et^{hr} arm aeth pers^{p}. Item omisso *ελεγον* 1. 2^{pe} g vg sah pers^{w}. Similiter Cyr^{4,603} *αλλοσ ελεγεν· ουχι, αλλ*, Ps-Ath^{368} *ετεροι δε ελεγον· ουκ εστιν ουτοσ, αλλ.* Cf etiam it^{pler} ... ς *αλλοι* (D *ετεροι*) *δε οτι* cum AD E^{2}ΓΔΛΠ unc^{7} (E* om *αλλοι* usq *ομ. αυτ. εστ.*) al pler f l go syr$^{p\,tx}$ (a e *alii dicebant*, c ff^{2} q *alii autem dicebant quia*). Hinc Ln *αλλ.* [*δε*] *ελε-γον* [*Ουχι, αλλ*] | *εκεινοσ* sine copula cum ℵ^{ca}BC*DEFGHLMSΔΛ al plu am for fu ing san syr$^{p\,tx}$ Cyr^{4,603} ... Ln add *δε* cum ℵ*et^{cb}AC^{2}KUXΓΠ 33. 69. al plus^{10} a b c e f ff^{2} g l q vg^{cle} (item em al) go syr^{sch} et^{p} c.* (et^{hr} *et ille*) sah cop arm aeth. Similiter Ps-Ath^{368} *ο δε αναβλε-ψασ* | *οτι* sec et. f g l q vg: ℵ^{ca}L a b c e ff^{2} om

10. *ελεγον* (et. ℵ^{c}; ℵ* *ελεγαν*) et. c e f ff^{2} g l q vg ... D *ειπον*, b d *dixe-runt*; a *dicunt* | *πωσ ουν* cum ℵCDLX 157. a (sed om *ουν* pri) l arm (ut a) syr^{p} c.* et^{hr} (agnoscere vdtr et. aeth) (:: cf ad 6, 30) ... Ln [*ουν*], ς om c. ABΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c e f ff^{2} g q vg sah cop go Cyr ^{4,604} (syr neutrum *ουν* expri. nec Chr^{8,382} *λεγουσιν αυτω· πωσ ανε-ωχθ. σου οι οφθ.*) | *ηνεωχθησαν* cum ℵBCDEFGHLMXΓΔΛ al plu ... ς *ανεωχθ.* cum AKUΠ al plu Chr Cyr | *σου* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib al plu b fos tol (hi^{3} *oculi tui*) go syr^{utr} et^{hr} arm aeth Chr Cyr Aug^{ioh} ^{44,8} (ut b) ... ς^{e} *σοι* cum minusc pauc ^{vid} a c d e f ff^{2} g l q vg

11. *απεκρ. εκεινοσ* (vg^{cle} *respondit*: *Ille homo*, a *resp. illis*, sah syr^{sch} aeth non expri *εκεινοσ*) sine additam cum ℵBCDL 1. 33. 118. 2^{pe} c e ff^{2} l vg sah arm Cyr^{4,604} Aug$^{ioh\,44,8}$ (Chr^{8,382} *λεγει αυτοισ· ανθρωποσ* etc) ... ς (Gb^{0}) add *και ειπεν*, Ln [*κ. ειπ.*] cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b f q go syr^{utr} et^{hr} cop (*respondens ille dixit*) go aeth | *ο ανθρ.* cum ℵBL 1. 22. 33. sah (item *ille homo* c e l vg, nec enim tam *εκεινοσ* quam *ο ανθρ. ο λεγ.* sic exprimi vdtr; a b f q *Homo qui dicitur*; etiam syr^{p} c.* articulos exprimere vdtr), item *ο λεγομενοσ* cum ℵBC 1. 33. 118. (de versionib vide ante) ... ς Ln *ανθρωπ. λεγομ.* (omisso *ὁ* utroq) cum ADXΓΔΛΠ (C vide ante) unc^{8} al pler go arm Chr Cyr | *πηλον*

μου τοὺσ ὀφθαλμοὺσ καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰσ τὸν Σιλωὰμ καὶ
νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενοσ ἀνέβλεψα. 12 εἶπαν αὐτῷ·
ποῦ ἐστιν ἐκεῖνοσ; λέγει· οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ, τόν ποτε τυφλόν.
14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμούσ. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ

εποιησεν etc: a nil nisi *tetigit mihi oculos et dixit*; pro και επεχρισ. μου τουσ οφθαλμ. b c e ff[2] *et superunxit* (ff[2] *unxit*, b *superlinuit*) *me* | οτι cum ℵBL syr[p], item sah cop ... ς Ln om cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc | εισ τον σιλωαμ (B* σειλωαμ) cum (et. Gb) ℵBDLX 1. 118. 2[pe] a b c ff[2] l sah cop syr[hr] (et syr[sch] *in aqua Siloam*) arm Ir[312] (*postquam linivit lutum super oculos eius, dixit ei*: Vade in Siloam et lavare) Cyr[4,604] ... ς (Gb') εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler e f g q vg go syr[p] aeth Chr[8,382] Ps-Ath[369] | και νιψαι (et. Ir[int 312]; c e l syr[hr] add *oculos tuos*; sah cop add *faciem tuam*): ℵXΠ 13. 22. 33. 69. 346. al[10] f go cop syr[sch] (et[p mg] *abi et lava in* etc) aeth Chr Cyr Ps-Ath[369 bis] νιψαι (sine και) idque post υπαγε pon | ουν cum ℵBDLX 1. 33. 124. 157. 2[pe] sah cop syr[p mg] Cyr[4,604] ... ς δε cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[p tx] (arm om απελθ. ουν) ... al pauc it[pler] vg syr[sch] aeth *et* ante απ. Habent autem pro απελθων ουν DX απηλθον ουν, a b c e f ff[2] l q syr[sch] aeth *et* (e om) *abii* | και (cop om: sic Ti; sah *abiens igitur lavi*) νιψαμενοσ: D και ενιψαμην, item it vg (sed vg[cle] et[cdd aliq] *et abii lavi*, omisso *et* ante *lavi*) aeth | ανεβλεψα: D και ηλθον βλεπων ... ff[2] q am for fu san gat mm ing[2] (al) *et vidi*, a c e f vg *et video*, l ing* *et ecce video*, b *et videre coepi*. Cf et. Ps-Ath[369] και απελθων ενιψαμην· νιψαμενοσ τον μεν πηλον απεθεμην, το δε φωσ εδεξαμην, item accuratius[370] απηλθον δε και ενιψαμην και ευθεωσ ανεβλεψα.

12. ειπαν cum ℵBD ... ς ειπον cum ALXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | ειπ. sine copula (Gb') cum A 28[ev] 53[ev] 60[ev] f[scr] e (*aiunt ad eum illi*) am em for fu ing sax sah cop syr[sch] arm Aug[ioh 44,8] (Chr[8,382] λεγουσιν αυτω) ... ς ειπ. ουν cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler a c ff[2] q fos go syr[p]; item b f ειπ. δε ... ℵBLX 1. 33. 118. 157. 2[pe] l vg[ed] (item san al) syr[hr] aeth Cyr[4,605] και ειπ. | λεγει (c d f *dixit*, b e vg *ait*): D 13. 69. 346. b fos syr[sch] et[hr] arm aeth add αυτοισ

13. αγουσιν (c e fos *adduxerunt*, b *perduxerunt*): D c syr[sch] et[hr] aeth praem και, e cop add *igitur*

14. εν η ημερα cum ℵBLX 33. a b c (e *in quo*) ff[2] mm (*in illo die quando*) syr[p mg] et[hr] Cyr[4,605] ... ς οτε cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler f l q vg go sah cop syr[sch] et[p tx] | ο ισ̅: L om | ανεωξεν cum ℵABΓΔΛΠ unc[8] al pler ... LX al pauc ηνεωξεν, D 249. Cyr ηνοιξεν (D -υ-)

15. ηρωτων (X 60[ev] -τουν): D 229** επηρωτων ... Γ 27. 435. 440. al[25] ηρωτησαν, item *interrogaverunt* a d e f | και οι φαρισαιοι: UX 69. 124. 157. al plus[12] it vg (exc mt) sah cop syr[sch] et[hr] om οι

οἱ Φαρισαῖοι πῶσ ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 *ἔλεγον οὖν*
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινέσ· οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωποσ,
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶσ δύναται ἄνθρωποσ
ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ.
17 *λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεισ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοι-*
Lc 7, 16 *ξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν.* 18 *οὐκ*
ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸσ καὶ ἀνέβλεψεν,

15. *πωσ ανεβλεψεν*: c ff[2] q sah syr[sch] arm *quomodo vidisti*, e *quomodo lumen recepisti*, b l syr[hr] *quomodo vides* | *αυτοισ*: A 13. q go syr[p] *και αυτ.* | *πηλον*: G 1. 22. 118. 2[pe] tisch** al add *εποιησεν και* | *μου* (H al pauc *μοι*) *επι τ. οφθ.* (et. Gb Sz) c. ℵB(H)LXΓΔΠ unc[7] al plu Cyr[4,607], item *mihi super oculos* c e f ff[2] l q am fu ing for san syr[p] go; A *μου επεθ. επ. τ. οφθ.*, vg[cle] *mihi posuit sup. oculos*; Δ *μου* (sed* vid *μοι*, d *mihi*) *επ. τ. οφθ. μου*, g *mihi posuit sup. oculos meos* ... ς (= Gb Sz) *επ. τουσ οφθ. μου* cum D al mu a b (a *in oculos meos*, b *super oc. meos*) syr[sch] eth[hr] arm Chr[8,383] | *και βλεπω*: b c ff[2] l q syr[hr] *et ecce video*

16. *ελεγον* (ℵ[c]): ℵ* *ελεγαν* | *τινεσ* (a b c e f ante *εκ τ. φαρ.*): M om | *ουκ εστ. ουτ. παρ. θε. ο ανθρωπ.* cum ℵBDLX 157. l syr[hr] Cyr[4,608], item e *non est hic a deo*, item c ff[2] g vg arm Or[int2,94] *non est hic homo a deo*, item 33. *ουκ εστ. ο ανθρ. ουτοσ παρα θεου* ... ς *ουτοσ ο ανθρωπ.* (b *homo hic*) *ουκ εστ. παρ.* (Chr *απο*) *του* (Gb[oo] cum AGKΠ al permu) *θεου* cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler a b f q sah cop syr[utr] go aeth Chr[8,383] | *οτι* (f l am fu fos mt taur al *quia*, a b *quod*, d *quoniam*): c e ff[2] g q vg[ed] for san gat mm *qui* | *αλλοι* cum ALXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] am fu for ing san go arm syr[p] Chr[8,383] ... ℵBD al[10] fere c ff[2] vg[cle] et[cdd mu] sah cop syr[sch] eth[hr] add *δε* | *ελεγον*: D *-γαν*

17. *λεγουσιν* (f ff[2] l q vg): D a b c e *ελεγον* | *ουν* cum ℵABDLX 1. 13. 69. al mu it[pler] vg sah syr[p] c.* (syr[hr] *et iterum dicebant*) Cyr[4,610] ... ς Ti om cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler q go cop syr[sch] arm aeth | *παλιν* (ℵ* add *ουν*, ℵ[c] delet): e f l sah post *λεγουσιν* (cop ante *λεγ.*) pon ... D a b c ff[2] om | *τω*: G om | *συ τι* cum ADΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc ... ℵBLX cop (non sah) Cyr[4,610] *τι συ* | *αυτου*: ℵ* *σεαυτου* | *ηνοιξεν* (DE *ηνυξ.*) cum ℵADΓΛ unc[7] al pler Chr Thdor[mop] Cyr ... BXΔ al[5] *ηνεωξεν*, KLΠ al[6] *ανεωξεν*. Notat ad h. l. Thdor[mop 29] *κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἐπισυνάψαντασ τό· σὺ τί λέγεισ περὶ αὐτοῦ, καί· ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺσ ὀφθαλμούσ, οὐ μὴν διελόντασ αὐτό. οὐ γὰρ τοῦτο τὸν τυφλὸν ἠρώτων, εἰ τοὺσ ὀφθαλμ. αὐτοῦ ἤνοιξε, περιττὸν γὰρ ἦν τοῦτο βλέποντασ ἐρωτᾶν, ἀλλὰ τί περὶ αὐτοῦ λέγεισ ὑπὲρ ὧν ἤνοιξέ σου τοὺσ ὀφθαλμούσ*, etc.

18. *επιστευσαν*: Π[2] *επιστευον*, item b c ff[2] l *credebant* | *ουν* et. c q vg sah syr[p] eth[hr] (syr[sch] go *δε*, e l aeth arm *et non* [e *nunc* ex errore] *credebant* vel *crediderunt*): D 69. 72. 28[ev] b[scr] y[scr] 11[pe] a b f ff[2] tol* cop om | *ην τυφλ.* cum ℵBL 157. b Chr[8,387] ... ς Ln *τυφλ. ην* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg Cyr[4,612] Chr[8,386] | *οτι ην τυφλ.* (28. *οτ. τυ. εγεν-*

ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 καὶ
ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν
οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ
ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς
ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτή-

νηθη) και ανεβλ. (28. b om κ. ανεβλ.): D l om, hinc Gb[0] | οτου (Δ του) cum ℵABLΓ(Δ)ΛΠ unc rell etc: DX al pauc Chr[8,386] ου | αυτου του αναβλ. cum ℵABL unc rell al pler f vg (hi *eius qui viderat*, g fos gat corrupte *eius qui viderant*, item mm *eius qui viderant eum*) etc: D 131. 54[ev] sah[münt] arm om αυτου, item 1. 22. 118. 2[pe] al[8] a b c e ff[2] (ap blan; ap[sah] om et. αυτου) l q cop pers[p] Chr[8,386] om του αναβλεψ.

19. ηρωτησαν: D επηρωτ. | λεγοντες cum ℵ[c]ABDL unc rell al omn[vid] e f q vg syr[p] eth[hr] rell Cyr[4,612] ... ℵ* a b c ff[2] l syr[sch] om (:: cf 4, 51 et 10, 33, quibus locis λεγοντες inlatum duximus) | ουτος εστιν (D εστ. ουτ.): ℵ*D syr[sch] praem ει | λεγετε: FGM al plus[10] arm ελεγετε | εγεννηθη (ℵ[2]): ℵ* εγενηθη | πως ουν (q *et quomodo*): a e sah om ουν | βλεπ. αρτι cum ℵBDLU 33. b c ff[2] l Cyr[4,612] (Chr[8,388] βλεπ. νυν) ... ς αρτι βλεπ. cum AXΓΔΛΠ unc[7] al pler a e f g q vg

20. απεκρ. ουν cum ℵB 15[ev] vg[cod] (:: ουν propter ουν proxime praegressum vel omissum vel mutatum) ... ς Ti απεκριθ. sine copula cum DGLUXΠ 1. 33. 69. al mu[vid] it[pler] vg (et. am fu for ing etc) sah cop arm Cyr[4,613] ... AKFHKMSΓΔΛ al plu f q syr[utr] απεκρ. δε (go sive ουν sive δε), aeth και απεκρ. Praeterea ς add αυτοις, Ln [αυτοις] cum ADΓΔΛΠ unc[8] al plu (sed al[8] αυτω, 435. post οι γον. αυτ. pon) b c l q vg go syr[p] (sah post ειπ. add) ... om cum ℵBLX 33. 69. 346. al[15] a e f ff[2] cop syr[sch] arm aeth Cyr | οι γον. αυτου: G add του αναβλεψαντος | ειπαν cum ℵBL 33. ... ς ειπον cum ADX unc rell al pler Cyr | εγεννηθη: A* εγενηθη

21. δε νυν βλεπει (33. ουν βλεπ. αρτι): c e ff[2] om νυν | ουκ οιδαμ. pri: al[4] syr Chr[8,388] om | X l ab οιδαμ. pri ad alterum transiliunt | ηνοιξεν cum ℵBDLΓΔΛΠ unc[8] al pler Ps-Ath[370] ... A 1. 33. 53. 254. 346. ηνεωξεν, 249. al[10] Chr[8,388] Cyr[4,613] ανεωξεν | αυτου ante τους οφθαλμους: L al pauc a c e q post τ. οφθ. pon, D b vg ante ηνοιξεν, item f *aut quis ei aperuit oculos* ... ff[2] (teste certe Sab.) om | αυτον ερωτησατε (D επερωτ.) hoc loco cum ℵ[c]BDLX 1. 33. 157. a c e f g vg cop syr[hr] arm aeth pers[w] Cyr ... ς post ηλικ. εχει cum AΓΔΛ unc[8] al pler l q go syr[utr] Ps-Ath ... ℵ* b sah Chr (etiam[mosc 7]) om | ηλικιαν εχει (haec sah om) absque αυτος cum ℵ[c]BDLX 1. 33. 157. it[pler] vg syr[p] eth[hr] aeth Ps-Ath Cyr ... ς Ln αυτος ηλικ. εχ. (εχ. ℵ* om) cum ℵ*AΓΔ Λ unc[8] al pler q go syr (cop *sua aetas ipsi etiam ad loquendum de se* pro ηλικ. εχει, αυτος περι etc) Chr | αυτος (ℵ[c]): ℵ* om | περι: 106. 157. 433. al[20] Chr[mosc 8] praem τα | εαυτου cum ℵABEKMSXΓΔ al plu Ps-Ath Chr ... ς Ln Ti αυτου cum DFGHLUΔ al permu[vid] Cyr | λαλησει (L -σαι, it vg *loquatur*): X μαρτυρησει

7, 13 σατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸσ περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ
γονεῖσ αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺσ Ἰουδαίουσ· ἤδη γὰρ συνετέθειντο
οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τισ αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγοσ
12, 2 γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐ-
τὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃσ
ἦν τυφλόσ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸσ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι
ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνοσ· εἰ
ἁμαρτωλόσ ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸσ ὢν ἄρτι βλέπω.
26 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶσ ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλ-

22. *ειπον* cum ABDL unc rell al omn^{vid} ... ℵ *ειπαν* | *συνετεθειντο* (A al pauc -*θηντο*): AM al pauc syr$^{p\ mg\ gr}$ *συνετεθεντο*, GΓ al^{5} Cyr^{4,614} *συνετιθεντο*, al pauc Thphyl *συνεθεντο* | *οι ιουδαιοι* (M add *οτι*, e sic: *placuerat farisaeis et scribis*): X om | *ινα*: D^{2} *ϊν* (D* *ϊνι*) | *εαν*: L *αν* | *αυτον* (K al^{5} post *ομολ.* pon, A* y^{scr} om) *ομολογηση* (HΓΔ al^{10} -*σει*) *χ̅ν̅*: D *ομολογ. αυτον χ̅ν̅ ειναι*. Item e *si quis confiteretur illum Christum esse*; item vg^{ed} (et. fos al) *si quis eum confiteretur esse Christum*, Cyr^{4,614} *ομολογ. τον χ̅ν̅ αυτον ειναι*

23. *οι γον. αυτου*: X 13. 69. 124. 249. 346. 8^{pe} al pauc cop post *ειπ.* pon | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALX unc rell al omn^{vid} | *οτι* (et. b f ff$^{2.}$ g q vg): DL a c e l fu om | *αυτον*: A *και αυτ.* | *επερωτησατε* cum ℵB ... ς *ερωτησατε* cum ALX unc rell al omn^{vid}; D *ερωτατε*

24. *εκ δευτερου* hoc loco cum ℵBDL 33. b c e ff$^{2.}$ l q sah cop syr^{sch} ... ς post *εφων. ουν* cum AXΓΔΛ unc^{8} al pler a f vg go syr^{p} et^{hr} aeth (arm *παλιν εκ δευτερου* ante *εφων.* pon) | *τον ανθρωπον*: D *αυτον* | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALX unc rell al omn^{vid} Cyr^{4,616} | *ο ανθρωπ. ουτοσ* cum ADXΓΔΛ unc^{8} al pler e (*homo iste*) syr^{p} Ps-Ath^{371} (Cyr^{4,616} *ο τοιουτοσ ανθρωπ. ουτοσ*) ... Ln *ουτοσ ο ανθρωπ.* cum ℵBL 157. 249. it^{pler} vg (Latt hi *hic homo*, l* om *hic*) go syr^{sch} et^{hr} (Chr^{8,388} *ουτοσ ανθρ.*)

25. *απεκρ. ουν* (33. *απεκρ. αυτοισ*, 13. *απ. δε*, 60^{ev} *ο δε λεγει αυτοισ*, f *ille autem respondit*, s *dixit et ille*): KS 1. 28. 33. 249. 299. al^{40} a sah cop arm Chr^{8,389} om *ουν*, hinc Gb^{oo} | *εκεινοσ* sine additam cum ℵAB DL al^{10} it vg (sed it^{pler} vg *dixit* vel *ait* pro *απεκρ.*) go sah syr^{p} arm perss Cyr^{4,617} ... ς (Gb^{o}) add *και ειπεν* cum XΓΔΛ unc^{8} al pler cop (*dicens*) syr^{sch} et^{hr} aeth Chr | *εν* (ℵ^{c}): ℵ* cop Ps-Ath^{371} *εν δε* | *ων* (b g vg *cum essem*): DL 1. 22. 33. 118. 2^{pe} a c e f ff$^{2.}$ l (*natus eram et*) q syr^{sch} et^{hr} *ημην και*

26. *ειπον* (ℵ^{c}): ℵ* *ειπαν* | *ουν* cum ℵ^{c}BDKLX al^{15} b c f ff$^{2.}$ g q vg (l *et illi dixerunt*) go sah Cyr^{4,618} ... ℵ* a e syr^{sch} cop arm plane om (:: quod rectum esse potest, nisi quod repetitum *ουν* vdtr offendisse) ... ς *δε* cum AΓΔΛ unc^{7} al pler syr^{p} (aeth syr^{hr} *et dixerunt illi*) | *αυτω* sine *παλιν* cum ℵ*BD 2^{pe} a b c e ff$^{2.}$ g l vg sah cop syr^{hr} Nonn^{19,134} ... ς add *παλιν* cum ℵ^{c}AXΓΔΛ unc^{8} al pler f q go syr^{utr} arm (pon ante *ειπον*) aeth Cyr^{4,618} | *πωσ*: D c aeth *και πωσ* | *ηνοιξεν* (ℵDM -*ν*-): K 1. 118. al plus^{30} Chr^{8,389} Thdor$^{mop\ 29}$ *ανεωξεν*, 33. *ηνεωξεν*

μούσ; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί
πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέ-
σθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴσ εἶ ἐκείνου,
ἡμεῖσ δὲ τοῦ Μωϋσέωσ ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι
Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεόσ, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυ-
μαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου
τοὺσ ὀφθαλμούσ. 31 οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸσ οὐκ ἀκούει,

27. απεκριθ. αυτοισ: D ο δε ειπεν | ουκ (et. a f q gat): 22. b c e ff[2] g l vg om | ηκουσατε: 13. 69. 124. 346. επιστευσατε, 28. 6[pe] πιστευετε | τι: B aeth add ουν | παλιν: D 28[ev] a e syr[p] arm post θελετε pon | ακουειν: D ακουσαι ... Δ om | αυτου μαθηται cum ABΔ unc[8] al pler ... ℵDLXΓΔ al plus[20] it vg Chr[8,390] Cyr[4,619] Ps-Ath[372] μαθ. αυτου

28. ελοιδορησαν sine copula (et. Gb Sz) cum AXΓΔΛ unc[8] al[100] b e l q am em for fu ing iac fos tol arm Aug[ioh 44, 12] ... ς ελοιδορ. ουν cum 69. al vix mu c (al[vid]) vg[cle] go ... ℵ*B sah aeth syr[hr] Cyr[4,621] Amb ep[80] και ελοιδορ., ℵ[c]DL 1. 33. 157. 2[pe] a f (uterq *Ad illi*) cop syr[sch] et[p] c.* οι δε ελοιδορ. | ειπαν cum ℵD ... ς Ln Ti ειπον cum ABL unc rell al omn[vid] | μαθητ. ει εκεινου cum ℵAB 1. 33. ... ς ει μαθητ. εκειν. cum XΓΔΛ unc[8] al pler e f g l q go arm aeth Chr[8,390] Ps-Ath [372]; D al pauc a b c ff[2] vg Cyr[4,621] μαθ. εκειν. ει ... L cop om ει (33. ἠ; b c e g l vg[cle] et[cdd pl] [non am fu] *sis*, a *esto*) | δε (a f g q vg): D b c e ff[2] l arm go om | μωυσεωσ cum ℵDSX (ϋ suppl*) Δ 33. al Chr[8,390] ... ς μωσεωσ cum ABLΓΛ unc[7] al pler Ps-Ath Cyr

29. μωυ- cum ℵBDKSX al ... ς μω- cum ALΓΔΛ unc[6] al plu | -σει cum ℵABDKGKLSΔ al plu Chr[8,390] Cyr[4,622] ... ς -ση cum FHMUXΓΛ al plu | λελαληκεν: A ελαλησεν | ο θεοσ: D add και οτι ο (D* om) θεοσ αμαρτωλων ουκ ακουει

30. αυτοισ: D 8[pe] al[2] b c e l aeth om | εν τουτω γαρ (D syr ουν, vide etiam e) cum ℵB(D)L 22. 249. Chr[8,390] Cyr[4,623] ... ς Ln εν γαρ τουτω cum AΓΔ unc[8] al plu (:: cf 4, 37 ubi εν γαρ τουτω non fluct; contra Lc 19, 48 ο λαοσ γαρ invenit plures qui scriberent ο γαρ λα.) ... XΛ al plus[20] εν (sed Λ al mu εν) γαρ τουτο, item a b c e ff[2] *hoc* (e *hoc ergo*), sah cop *hoc ipsum*. Contra f vg *in hoc enim*, l q *in hoc* | το θαυμαστον cum ℵBL 1. 22. 33. Chr[8,390] Cyr[4,623] ... ς Ln om το cum ADX ΓΔΛ unc[7] al pler arm | ηνοιξεν (D -υ-, ℵD -ξε) cum ℵBDL 249. Cyr ... ς Ti ανεωξε cum AΓΔΛ unc[7] al pler, item X ηνεωξεν

31. οιδαμεν sine copula cum ℵBDGL 1. 33. al[5] a b (*scio*) c e ff[2] l fos sah cop arm Cyr[4,625] ... ς add (Gb[oo]) δε cum AXΓΔΛ unc[6] al pler f vg go syr[utr] et[hr] aeth Chr[8,391]; item 69. g q Hil[89] γαρ | αμαρτ. ο θεοσ hoc ordine c. ℵALXΓΔ unc[6] al omn[vid] b c f ff[2] g l q vg syr[p] et[hr] arm aeth Chr[8,391 bis] Cyr[4,625] Or[int 3,114] Hil[89] ... Ln ο θεοσ αμαρτ. cum BDΛ a e go syr[sch] (sah cop *deus non audit peccatores*) Chr[8,390] Cyp[111. 123] Conc carth[62] (ap Rou[3,103. 110. 123]) | αμαρτωλων (et. Or[int]; x[2] add ανθρωπων):

ἀλλ' ἐάν τισ θεοσεβὴσ ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
32 *ἐκ τοῦ αἰῶνοσ οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τισ ὀφθαλμοὺσ τυφλοῦ*
γεγεννημένου· 33 *εἰ μὴ ἦν οὗτοσ παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν*
οὐδέν. 34 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ ἐγεννή-*
θησ ὅλοσ, καὶ σὺ διδάσκεισ ἡμᾶσ; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 *Ἤκουσεν Ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐ-*
τὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεισ εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 *ἀπεκρίθη*
ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· καὶ τίσ ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰσ αὐτόν;
37 *εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ*

E*UX*Γ al^{30} Cyp Conc^{carth} *αμαρτωλον* (*peccatorem*), X* add *ανθρωπον* | *αλλ* cum ℵADLX etc: B *αλλα* | *ποιη*: EFMXΓΛ al mu *ποιει* | *τουτου*: X$^{2 vid}$ *τουτων*

32. *ηνοιξεν* (D al pauc -υ-) cum ℵADLΓΛ unc^{7} al pler Ath^{566} Chr^{8,391} Cyr^{4,626} ... BXΔ t^{scr} Ath^{64} *ηνεωξεν* (Δ* *ενεωξ.*), 1. al pauc *ανεωξ.* | *γεγεννημενου*: AXΓ al pauc *γεγενημενου*

33. *μη ην*: L *μην* | *ην*: D post *θεου* pon, item sah cop | *ηδυνατο* (D* *ηδυν.*): KU al aliq Ath^{64} (non^{566}) *εδυν.*

34. *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALX rell omn^{vid} | *αυτω*: D a post *απεκριθ.* pon | *συ* pr: L it vg om | *εν αμαρτιαισ*: 142* b e l q gat mm sah cop *εν αμαρτια* | *εγεννηθησ*: L al pauc *εγενηθησ* | *ολοσ*: E* 1. 131. al plus^{25} *ολωσ*, item arm

35. *ηκουσεν* cum ℵ^{c}ABL unc rell al pler a e q vg etc ... ℵ*D syr^{sch} aeth *και ηκ.*, 69. g *ηκ. ουν*, b c f ff^{2} l sah^{wol} (non^{ming}) cop *audivit autem* | *ις* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο ις* cum ℵ^{c}AD rell omn^{vid} | *εξω*: D om | *ευρων αυτον* (Λ^{2} add *εξω*) et. c e f ff^{2} g l vg: D a b q syr^{sch} *ευρεν αυτον και* | *ειπεν* sine additam cum ℵ*BD e cop^{ood} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ^{c}AL (X *αυτον*)ΓΔΛ unc^{7} al pler it^{pler} vg etc | *του ανθρωπου* (et. Gb') cum ℵBD sah aeth^{ro} Chr$^{mosc 2}$ ... ς Ln Ti *του θεου* cum ALXΓΔΛ unc^{7} al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} et^{hr} go arm aeth^{pp} Chr$^{8,395 ter}$ et ^{396} Cyr$^{4,630 tx}$ et^{com} Tert$^{prax 22}$

36. *απεκριθη εκεινοσ* (a sah cop aeth om *εκ.*, q cop^{wi} *illi*): B om | *και ειπεν* cum ℵDLX unc rell al fere omn it^{pler} vg etc: Ln om cum AB (sed vide post *εστιν*) 68. a cop^{wi} (pro *απεκρ. εκ. κ. ειπ.* cop^{dz} *respondens dixit*, sah *dixit ei*) | *και τισ* cum ℵ (sed ℵ* suppl *και* supra lineam) BDXΓΔΛ unc^{7} al plus^{125} go syr^{p} et^{hr} arm Chr^{8,395} et^{396} Cyr^{4,630} ... ς Ln om *και* cum AL al pauc it vg sah cop syr^{sch} rell | *εστιν*: B add *εφη* | *κυριε*: ℵ sah Chr^{8,395} (non^{396}) ante *και τ. εστ.* pon

37. *ειπεν* (ℵ *εφη*, D syr$^{p mg}$ *απεκριθη*) sine copula cum ℵBDX 33. a b e sah cop syr^{utr} et^{hr} arm (Chr^{8,396} *λεγει αυτω· και*) ... ς (Gb^{oo}) add *δε* cum ALΓΔΛ unc^{7} al pler q go ... 249. al pauc c f (ff^{2} g ut^{vid}) l vg aeth Cyr^{4,631} *και ειπεν* | *ο ις*: A om *ο* | *και* pri: sah cop syr^{sch} et^{hr} non exprim | *εωρακασ* cum ℵAB^{3}DMSUΓΛ al plu ... Ti *εορακασ* cum B*EFGKLXΔ al mu (:: cf ad 8, 57, ubi ad *εορακ.* addendus est B*) | *ο*

σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· εἰσ κρίμα ἐγὼ εἰσ τὸν κόσμον τοῦ-
τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ
γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντεσ, καὶ
εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰη-
σοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι
βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
εἰσ τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνοσ

λαλων μετ. σου (it[pler] vg *qui loquitur tecum*): D l Hil[910] et[911] *ο μετ. σου λαλ.*

38. *ο δε εφη* usq *και ειπ. ο ι̅ς̅*: ℵ* b om, item l* om *et ille ait credo domine* et *dixit ei ihs* | *αυτω*: D 157. al[7] *αυτον*

39. *ο ι̅ς̅*: ℵ[c] om ο | *εισ κριμα* (Δ *κρισιν*) *εγω* (et. Or[1,722] et[2,119] et[4,396]c et int[2,279. 336] ac[saepe]): D *εγω εισ κριμ.* | *ηλθον* h. l. et. e ff[2.] l vg Or quater et[int 3, 363] et[950]: D a b c f q arm aeth Chr[8,396] Or[int 2, 279. 336] et [3, 951] et[4, 512] ante *εισ τον κο. τουτ.* pon (sah *veni ego in hunc mundum ad iudicium*, cop *veni ego in iudicium mundi*) | *βλεπωσιν*: UΓ al[5] Or[3,691] (non item [1,722] et[4,396] etc) *βλεψωσι* | *γενωνται* (U*X al *γενονται*): 69. 124. 346. *γενησονται*

40. *ηκουσαν* sine copula cum ℵBLX 33. 157. 249. sah cop arm Cyr[4,634] ... ς (Gb[00]) Ln *και ηκ.* c. AΓΔΛ unc[7] al pler b c e f g[2.] l q vg go syr utr et[hr] aeth; item D ff[2.] g[1.] *ηκ. δε*, 1. 2[pe] *ηκ. ουν*, a *et audierunt igitur* | *εκ των φαρ.* sine *ταυτα* cum ℵ* et[cb] D 63. 253. 32[ev] b c e f ff[2.] g[1. 2.] l vg sah cop arm ... ς Ln Ti add *ταυτα* cum ℵ[ca]BLX unc rell al pler a (ante *εκ τ. φα.* pon) q syr[utr] et[hr] aeth (go *hoc*) Cyr[4,634] | *οι μετ αυτ. οντ.* cum ℵBDLX 1. 33. 157. 248. 2[pe] it vg Cyr ... ς *οι οντ. μετ αυτ.* cum AΓΔΛ unc[7] al pler go arm aeth | *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BLX unc rell al omn[vid]

41. *ειπεν*: D al[15] *ειπ. ουν*, SΓ al plus[10] *ειπ. δε*, Δ 69. 124. al[10] g l aeth *και ειπ.* | *αυτοισ ο* (B om) *ι̅ς̅*: D sah cop *ο ι̅ς̅ αυτ.* | *αν*: DK 13. 69. 124. 346. al[6] om | *ειχετε*: L *εχετε* | *βλεπομεν*: F *βλεπωμεν* | *η αμαρτια* et *μενει* cum ℵ* et[cb] ABΓΔΛ unc rell al pler it vg sah cop syr[sch] et[p tx] aeth go Or[int 3, 119] ... ℵ[ca]DLX 33. syr[p mg] et[hr] arm Cyr[4,635] *αι αμαρτιαι* et *μενουσιν*. Praeterea scripsimus sine *ουν* inter *η* (*αι*) et *αμαρτια* (*-τιαι*) cum ℵBDKLX 1. 33. 69. 157. 2[pe] w[scr] b c e f ff[2.] g q vg sah (cop arm syr[hr] praem *και*) Cyr Or[int] ... ς *η ουν αμαρτ.*, Ln *η* [*ουν*] *αμ.* cum AΓΔΛ unc[6] al pler a l go syr[utr] (et. syr[p mg])

X, 1. *λεγω υμιν* (et. Clem[698] Chr[8,397] Cyr[4,686] Or[int 3,877] Lcif[154]): B *υμιν λεγω* | *δια τ. θυρασ*: Γ om | *αναβαιν. αλλαχοθ.* (et. Clem Or[int] etc): D arm *αλλαχ. αναβ.*

κλέπτησ ἐστὶν καὶ λῃστήσ· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει, καὶ τὰ
πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ
κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν,
ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνοι
δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖσ. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ·

---

2. ποιμην εστιν (et. Clem^{698} a e g vg Lcif^{154}): D sah αυτοσ εστιν ο ποιμ., Chr^{8,898} (et.^{mosc6}) ουτοσ εστ. ο ποιμ., b c f ff$^{2.}$ l q fos cop *hic pastor est*

3. θυρωροσ (EX al θυροροσ): D θυρουροσ | τα ιδια προβατα, it^{pler} vg *suas oves* (*oviculas* b q), f *proprias oves*: D τα προβ. τα ιδια, e *oves suas*, a *suas oves proprias*. Chr$^{8,898\ bis}$ sic: και την φωνην αυτου ακουει τα προβατα, και τα ιδια καλει κατ ονομα | φωνει (Gb') cum ℵABDLX 1. 33. 157. 249. 2^{pe} Cyr^{4,636} ... ς καλει cum ΓΔΛΠ unc^{7} al pler | κατ (l. κατο): EFΔ al^{5} κατα

4. οταν sine copula (Gb') cum ℵBLΠ^{2} 1. 33. 157. 2^{pe} sah ... ς Ln και οταν cum ADXΓΔΛ al pler a e f g^{vid} vg go syr^{utr} et^{hr} rell (Chr^{8,898} libere mutat post ονομα pergens και οταν εξαγαγη αυτα, πορευεται εμπρ. αυτων) Lcif^{154} ... KΠ* et^{8} al^{10} fere b c ff$^{2.}$ l q cop Cyr^{4,637} οταν δε | τα ιδια παντα cum ℵ^{ca}BDLX 1. 22. 33. 2^{pe} a e sah cop arm (aeth *illas omnes*) Cyr (παντ. τα ιδια) Lcif; item b c ff$^{2.}$ l *oves suas omnes* ... ℵ* et^{cb} go τα ιδια tantum, syr^{hr} αυτα (vide etiam antea Chr). Cf Nonn ^{x18} ἐξαγαγὼν δ' ὅτε πᾶσαν ἀολίσσῃ στίχα ποίμνησ ... ς τα ιδια προβατα cum AΓΔΛ unc^{7} al pler f g^{vid} q (*oves suas*) vg syr^{utr} | εκβαλη (FM al ἐκβάλει): X al^{25} εκβαλλη, 69. al pauc -λλει | την φων. αυτου (a e f vg Lcif): D b c ff$^{2.}$ l q αυτου τ. φων.

5. ακολουθησουσιν cum ABDEFGΔ al^{20} Chr^{8,899} Cyr^{4,637} ... ς ακολουθησωσιν cum ℵKLMSUXΓΛΠ al plu Bas$^{eth\ 306}$ | E* om αλλ. φευξ. απ αυτ. | των (G om) αλλοτριων (f vg; q *extranei*, item syr sah^{ming} cop^{cod} aeth ar^{e} et^{p}): a b c ff$^{2.}$ l Lcif^{154} *eius*, e *illius*

6. εκεινοι δε (ℵ^{c}): ℵ* και | εγνωσαν: 69. 124. εγινωσκον | τινα ην (EFG 69. ἦ, non item B) α (L) ελαλει, q *quae essent quae locutus est*, item sah syr^{p} go ... a e *quod locutus est*, b c ff$^{2.}$ l *quod loquebatur*, f vg *quid loqueretur*, item syr^{sch} et^{hr} cop

7. ειπεν ουν (e Lcif cop arm om ουν) sine παλιν cum ℵ* et^{ca} 1. 63. 69. 124. 253. 2^{pe} e Lcif^{154} Cyr^{4,639}, item sine αυτοισ (a e Lcif *ad illos*) c. ℵ*B ... ς Ti add παλιν αυτοισ, Ln αυτοισ παλιν: ex testibus vero B add tantum παλιν, ℵ^{ca} 1. 63. 69. 124. 253. 2^{pe} e Lcif Cyr add tantum αυτοισ, DEFGLMSUΓΔ al pler a go sah (cop arm *iterum dixit eius Iesus*) add παλιν αυτοισ, item ℵ^{a} et^{cb} AKΛΠ 157. it^{pler} vg syr^{utr}

ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 πάντες ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ' οὐκ ἤκου-

eth[hr] arm aeth add *αυτοισ παλιν*, item interposito ο ι̅ς̅ x 33. 106. 32[ev] i. e. *αυτοισ ο ι̅ς̅ παλιν* | ο (B om) ι̅ς̅: b om | *λεγω υμιν*: B *υμιν λεγω* | *οτι* cum ℵADEFMSΓΔΛΠ[2] al plu it[pler] vg go syr[p] eth[hr] (sah cop ut ubique) ... BGKLUXΠ* 33. al[30] a mm arm aeth Cyr Lcif om | *η θυρα*: sah *ο ποιμην*

8. *παντεσ* et. Or[1,744] et[3,303. 459] et[4,44] Lcif[154]; item agnosc Valent[hipp 194] Clem[366. 368]): D b fos Did[tri 3,19] om, item Quaest[2,34] (pag[3083] „Salvator ait: *Ego sum ianua*; *qui ante me fuerunt* etc, ac paullo post: *quotquot ante me fuerunt*"). Praeterea Γ add *δε*. | *ηλθον* sine *προ εμου* cum ℵ*EFGMSUΓΔ 28. 106. 131. 237. 435. al[100] fere a b c e f ff[2.] g l q vg (et. am fu for etc, item sax) go sah[woi] (cod[ming] om etiam *qui venerunt*) syr[sch] et[p txt] et[hr] perss Bas[eth 294] Chr[8,400] (cat[298] *προ εμου* infertur verbis Chrysostomi ante *ηλθον*) Cyr[4,640 com] Thdor[heracl] in cat[300] (*διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἀκριβῶσ τῇ λέξει ἐχρήσατο εἰπών· ὅσοι ἦλθον, ἀλλ' οὐχ ὅσοι ἀπεστάλησαν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ προφῆται ἀποσταλέντεσ παρεγίνοντο, οἱ δὲ ψευδοπροφῆται μηδενὸσ ἀποστείλαντοσ ἤρχοντο ἐπὶ διαστροφῇ τῶν ἀπατωμένων.*) Thphyl Euthy (accedunt scholia varia adscripta Thdor[heracl] aliisque, cf Mtthaei ad h. l.) auct[novat 371] (Gall[3]) Aug (contr. advers. legis et proph. libr. 2, 16 *illud quoque ait dixisse dominum*: omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. *Non autem ita scriptum est, sed ita:* Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones. *Venisse quippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent.*) et[ioh 45,8] (et[11] qui venerunt, *inquit, et intelligimus: praeter me, id est:* Qui venerunt *praeter me*, fures sunt *etc*). Nec aliter Manichaei ap Thphyl, quamvis de prophetis intelligerent: *ἐκεῖνοι γὰρ δεῖξαι βουλόμενοι τὴν παλαιὰν διαθήκην ἀλλοτρίαν οὖσαν τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ προφήτασ μὴ ἐκ θεοῦ ἀπεστάλθαι χρῶνται τῷ ῥητῷ τούτῳ. ἰδοὺ γάρ, φησίν, ὁ κύριοσ εἶπεν ὅτι πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί.* .... Ln Ti *ηλθ. προ εμου* cum ℵ[c]ABDKLXΛΠ al[60] fere gat syr[cod] et[p] c.* cop aeth arr sl Or[1,744] et[3,303. 459] Did[tri 3,19] Isid[3,119] (similiter exponit ac Thdor et Aug) Hesych[qu 23] Lcif[154] Faust ap Aug[8,284] Hier[ose 2,7] (vall[6,69]) et[ep damas 4, 158] et[ephes 374]. Item ς (sed Gb[0]) *προ εμου* ante *ηλθον* c. 1. al vix mu fos arm Valent[hipp 194] (*παντεσ οι προ εμου εληλυθοτεσ κλεπτ. και λῃστ. εισιν*) Or[4,44] Nonn[x 25] (*πάντεσ ὅσοι πάροσ ἦλθον ὑποκλέπτοντι πεδίλῳ, φῶρεσ ἔσαν δολόεντεσ*) Cyr[4,640 txt] Quaest[2,34] (vide ante). Similiter confirmare videtur Clem[366] (*Ναι φασιν γεγραφθαι· παντεσ οι προ τησ παρουσιασ του κυρ. κλεπτ. εισι και λῃστ.*) et[368] (*παντεσ ουν οι προ κυριου κλεπτ. κ. λῃστ.*) :: ℵ* cum it[omn] sah et syris consentiens sine dubio consuetudinem secundi saeculi praebet. Eandem fere ad aetatem quamvis verba *προ εμου* pro testium auctoritate referenda sint, tamen potius explicandi caussa addita quam priscae pietatis caussa dempta videntur esse: vix enim res mutatur demptis illis verbis. Nec contra valet Thdori et Augustini explicatio, quae ut

σιν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τισ
εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν
εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτησ οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ
ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ
εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸσ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸσ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ
οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφί-
ησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκοσ ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορ-
πίζει· 13 ὅτι μισθωτόσ ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προ-

---

testibus qui *προ εμου* omittunt multo recentior est, ita ab Isidoro adhibetur retentis, a Chr deseritur omissis eisdem verbis. | *εισιν*: 6. 63. 71. 116. 248. 253. 254. 259. g[scr] arm Did[tri] *ησαν*, Hier *fuerunt* | *αλλ*: DX *αλλα* ... Or[ter] *και ουκ* | *ηκουσαν* (et. Or[3,308] et[4,44]): L Or[1,744] Did[tri] *ηκουσεν*

9. *εγω ειμι η θυρα*: spectat huc Naass[hipp 111] *δια τουτο, φησι, λεγει ο ις· εγω ειμι η πυλη η αληθινη* | Δ om *και εισελευσεται*

10. *εγω*: D a go cop[wl et petr2] (non [dz] nec [schw]) aeth add *δε* | D om *και περισσ. εχωσιν* (sah[ming] om *εγω ηλθ.* usq *περισσ. εχ.*) | *περισσον*: XΓ 69. 157. 20[ev] Ath[854] *περισσοτερον*

11. *τιθησιν* et. ℵ[c] Clem[156. 421] Or (cat[ox] ad 1 Co[167]) et[int 4,507] Eus[ps 106] et[pr 614] Const[2,20,5] Bas[eth 298] Chr[8,400] Cyr[4,647] Thdrt[2, 1551. 1643] et[saep] Tert[fug 11] Lcif[189] Hil[45]): ℵ*D b c (item ff[2] g ut vdtr) vg (non item a b c e f l) syr[hr] Aug[ioh 46,5] *διδωσιν* (*dat*, b *tradet*, mm *tradit*). Cf et. Thdot[clem 977] *αποδιδοναι* (*επιδιδοναι*) :: et v. 11 et v. 15 *διδωσιν* ℵ*D, non item v. 17 (nec magis fluct *θησω*, *θη* 13, 37. 38. 15, 13); at vix v. 17 *τιθησιν*, vv. 11 et 15 *διδωμι* scripsisse Iohannem probabile est. Nec *τιθεναι τ. ψυχην*, quod Iohanni proprium videtur, a correctore ad explicandum *διδοναι τ. ψ.* adhiberi potuit.

12. *ο μισθωτοσ* sine copula cum BGL 1. a am fu for ing mt cop[dz] Lcif[189] ... ς *ο μισθωτ. δε* cum AΓΛΠ unc[6] al pler Eus[pr 614] Chr[8,400]; ℵDXΔ 33. 69. 124. 157. 6[pe] Const[2,20,5] Cyr[4,647] *ο δε μισθωτ.* Item confirmant *δε* it[pler] vg[cle] sah cop[edd] syr[utr et hr] rell | *εστιν* cum ℵABLX 1. 13. 33. 42. 69. 346. 2[pe] Const Eus[pr] Chr[mosc 4] Cyr ... ς Ti *εισιν* cum DΓΔΛ unc[7] al pler Chr[montf] | *ερχομενον*: A* om | *φευγει*: b add *quia mercennarius est* | *αυτα* et. a c e f Lcif[189] go sah[wol] cop syr[hr] ... D b g ff[2] l vg syr[utr] sah[münt] Aug[ioh 46,5] om | *σκορπιζει* sine additam cum ℵBDLΠ 1. 22* 25. 33. 37. 42. p[scr] w[scri] 2[pe] syr[hr] arm Lcif[189]; sah cop aeth add *αυτα* (Const[2,20,5] nil addit post *αρπαζει αυτα*, item Chr[8,400] post *φευγει* pergit *και ερχεται ο λυκοσ και αρπαζει αυτα*, omissis quae sequuntur) ... ς Ti add *τα προβατα*, Lu [*τα προβατ.*], cum AXΓΔΛ unc[7] al pler it vg go syr[utr] sah[münt] Cyr[4,647]

13. *οτι μισθ. εστ.* cum ℵ(A*[vid], vide post) BDL 1. 22* 33. e syr[hr] arm sah cop aeth Lcif[189] epist[orientall] ad Symm (cf Concill. to. 4 pag[1308b] ex Sab.). Cf et. Thdrt[4,1127] *ο γαρ μισθωτοσ, οταν ιδη τον λυκον*

βάτων. 14 *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ*
γινώσκουσί με τὰ ἐμά, 15 [90.3] *καθὼσ γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ* Mt 11, 27
γινώσκω τὸν πατέρα, [91.4] *καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν*
προβάτων. 16 [92.110] *καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆσ*
αὐλῆσ ταύτησ· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆσ φωνῆσ μου ἀκού-
σουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷσ ποιμήν. 17 *διὰ τοῦτό με ὁ*
πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
αὐτήν. 18 *οὐδεὶσ αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν*

ερχομενον, φευγει, οτι μισθωτοσ εστι, και ου μελει αυτω περι των προβ., κατα την του κυριου φωνην ... ς (Gb') praem *ο δε μισθωτοσ φευγει*, Ln [*ο δε μισθ. φευγ.*] cum A[2]XΓΔΛΠ unc[7] al pler a b c f ff[2] g l vg go syr[utr] Cyr[4,647] (A* incertum utrum *μισθωτ. φευγει οτι* an *ο δε μισθ. φευγει* omittat) | *μελει*: ex errore frequentissimo E*FGXΓ al permu *μελλει*

14. *ο ποιμ. ο καλοσ* et. Or[prov] (Notitia[105], Mai[86]) Eus[ps 205. 489] et[es 509] etc: D Eus[ps 284] *ο καλοσ ποιμην* | *γινωσκουσι* (*-σι* ℵBL; D* *γινωσιν*) *με* (D *εμε*) *τα εμα* (Gb' Schu „bene") cum ℵBDL it vg go sah cop syr[hr] aeth arr pers[w] Eus[ps 489] (Epiph[697] *και γαρ τα εμα προβ. γινωσκει με, και γινωσκω τα εμα προβ.*) Cyr[4,651 txt] Nonn[x 50] (*γινωσκω δ' εμα μηλα, και – ταυτα με γινωσκουσιν*) ... ς Ti *γινωσκομαι υπο των εμων* cum AXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] syr[utr] arm pers[p] Chr[8,402] et[404] Cyr[4,653] com (ac rursus[654] *ου γαρ εφη· γινωσκει με τα εμα και γινωσκω τα εμα, αλλ εαυτον εγνωκοτα προτερον εισφερει τα ιδια προβατα, ειθ ουτωσ γνωσθησεσθαι φησι παρ αυτων*) Thdrt[1,748] et[4,274. 550]

15. *μου* (et. Eus[ps 490] et[es 509]): D 58. 71. („codd. Latini" ap Wtst) om | *τιθημι* et. ℵc Eus[ps] et[es] Ath[748] etc: ℵ*D *διδωμι* :: cf ad v. 11 | *προβατων* (et. a): b c e f ff[2] g l vg (sed non am fu for al) sah cop syr[hr] add *μου* (Ath[748] add *των εμων*)

16. *και αλλα* (a *et alias quidem*): D 346. syr[utr] Eus[ps 55] Thdrt[1,622] et[691] (non item[1,309] et[622 cod] et[2,971] et[alib]) *και αλλα δε* | *δει με* cum ℵBDLΔΠ 1. 33. 69. 124. 346. it vg syr[utr] et[hr] Or[int 2,198] et[4,680] ... ς Ti *με δει* cum AXΓΛ al pler Eus[ps 55] Bas[eth 297] Chr[8,405] Cyr[4,655] Thdrt[1,309. 622] et[alib] | *ακουσουσιν* cum BDLΓΠ unc[6] al plu etc ... ℵAΘXΔΛ al[40] Eus[ps 55] *ακουσωσιν* | *γενησεται* c. ℵ*AΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg (et. am fu etc) syr[sch] et[p txt] Eus[ps] Bas[eth] Cyr Thdrt[sexies] ... ℵcBDLX 1. 33. 2[pe] f for syr[mg] et[hr] sah cop arm go (Clem[129] *Και γενησονται, φησιν, οι παντεσ μια ποιμνη και εισ ποιμην*, Chr[8,405] *οτι εσονται μια ποιμνη*, sed[mosc 4] *εσεται*) *γενησονται* (Gb')

17. *με ο πατηρ* cum ℵBDLX 33. 248. 249. it vg Chr[8,406] Cyr[4,657] ... ς *ο πατ. με* cum AEFGKSUΓΔΛΠ al pler go (sah *meus pater amat me*, cop *amat me pater meus*. Item libere al) Thdrt[4,429] ... M *με ο πατ. με*

18. *αιρει* et. ℵc Or[1,408. 467] et[4,152. 298] (et. cat[ox] ad Rom[65]) et[int 1,96] Eus dem[496] et[ps 367] et ecl[136. 226.] et[theoph 110] Did[tri 2, 7, 2] et[3,21] etc; et. a b c e f ff[2] g vg Cyp[295] Hil[1073] sah cop rell *tollit*, l fos cop[dz] Hil[992] *tollet*, Or[int 1,90] *auferet* ... ℵ*B *ηρεν* | *αλλ* (E Or[1,467] *αλλα*) *εγω* usque

ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν
λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.
7, 43 19 σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τού-
7, 20 τους. 20 ἔλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
8, 48 τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν
9, 32 δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν·

απ εμαυτ. et. Or[saepe] Or[int 1,191] Eus[ps 395] et[theoph 110] Did[tri 2,7,2] et [3,21] (sed utroq loco om απ εμαυτ.) etc: D 64. 251. l* go Eus[dem 496] et[ecl 136. 226.] et[ps 367] om | θειναι: ΕΧΓΔ al mu θηναι | παλιν: Or[1,403. 467] et[alib] et[int 1,191] (non item[int 3,60] et[4,517. 566]) Eus[ecl 226] et[theoph 110] (non item[dem 406]) ante εξουσιαν εχ. pon ... 64. 80. 225. ff[2.] Eus[ps 367. 395.] Chr[8,406] Hil[559] (non item[992. 1073]) om | λαβειν (et. Or[saepe] Dial [1,820] Eus[saepe] Did etc Cyp[295] etc): D c αραι (d *tollere*, c *tollendi*) | ταυτην την: B om την | μου et. c e f ff[2.] g l vg Cyp[295] etc ... D 36. a b (Tert[prax 22] libere *ideo se diligi a patre quod animam suam ponat, quia hoc praeceptum accepisset a patre*) Novat[tri 21] (Gall[3,304]) Hil[992. 1073] Chr[8,406] et[407] om

19. σχισμα sine copula cum ℵBLX 33. 249. it vg (exc tol) sah arm ... ς (Gb[0]) add ουν cum ΑDΓΔΛΠ unc[7] al pler tol cop syr[p] (go *tunc dissensio iterum* etc; syr[sch] aeth *et facta est* etc, syr[hr] *et dissensio* etc) Chr[8,407] Cyr[4,662] | παλιν (1. 346. 2[pe] 7[pe] post εγενετ. pon): D 64. 225. tol cop Chr[8,407] om | εν τοις ιουδαιοις: X εν τω οχλω

20. ελεγον (ℵ[c]; ℵ* ελεγαν) | ουν cum ℵ* et[cb] D 1. 86. 2[pe] ... a b e f ff[2.] l syr[sch] aeth *et dicebant*; c *haec dicebant*; tol *dicebant enim*; go *dixeruntque* (Chr[8,407] και οι μεν ελεγον) ... ς Ln Ti ελεγ. δε cum ℵ[ca]ABLX unc rell al pler g[vid] vg sah cop syr[p] et[hr] arm ... 220. om copulam | δαιμονιον: D Chr praem οτι

21. ταυτ. (440. post ρημ., Chr[407] utrumq ordinem habet) τα ρηματα (syr[p mg] εργα) ουκ εστιν: D ουκ εστ. τα ρημ. ταυτ. | δαιμονιον (38. add εχων): 248. 253. g[scr] δαιμονιων | τυφλων οφθαλμους (et. it[pler] vg Or[4,354]): D 245. e f Chr[8,407 bis] οφθ. τυφλ. | ανοιξαι cum ℵBLX 1. 13. 22** 33. 69. 124. 157. 249. 346. 2[pe] Or Chr[bis] ... ς Ln ανοιγειν cum ΑDΓΔΛΠ unc[7] al pler

22. εγενετο: D εγενοντο | δε cum ℵADX unc rell al pler c f ff[2.] vg (l *et facta sunt* etc, e *et cum facta esset dedecatio*) go syr[utr] et[hr] (*et facta sunt autem*) Chr[8,414] ... BL 33. sah arm τοτε, gat (*facta autem sunt tunc*) cop δε τοτε ... 1. 225* 226. 251. 258. 48[ev] 2[pe] al[2 scr] a b Chr [mosc 2] om copulam | ενκαινια cum ℵB*DL al ... ς Ln εγκαι. cum AB[3]X unc rell al pler | εν ιεροσολυμοις (Gb'') cum ℵDXΓΔΛΠ unc[7] 1. 13. 22. 69. al plu Chr[8,414] ... ς Ln Ti εν τοις ιερ. cum ABL 33. al mu (:: εν τοις ιερ. 5, 2 non fluct, nec fere 2, 23 ubi tantum pauci minusc om τοις. At nec magis fluct εν ιερ. 4, 20. 21. 45) | χειμων sine copula cum ℵBDGLXΠ 1 33. 42. ff[2.] sah cop aeth Chr[mosc 1] ... ς (Gb[0]) Ln

23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνοσ.
24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕωσ πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεισ; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα
ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, ταῦτα μαρτυρεῖ 5, 36
περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προ-
βάτων τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆσ φωνῆσ μου ἀκού- 8, 45 ss
ουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δί- 10, 3 s

praem και cum AEFKMSUΓΔΛ (Π[2vid] sed rursus deletum) al pler a c e f g l (b om κ. χειμ. ην) vg go syr[utr] et[hr] arm Chr[8,414]

23. περιεπατει: AL περιπατει | ο ις: B om ο | εν τη (Δ om) στοα sine του cum ℵADΓΔΛΠ unc[7] al plu Chr[8,414] ... ς (= Gb Sz) add του cum BLX al mu | σολομωνοσ cum ℵ*BDEFGΔΛ al plus[50] Chr[mosc 3] ... ς (= Gb Sz) σολομωντοσ cum ℵ[c]AKLMSUXΓΠ al permu Chr[8,414]

24. εκυκλωσαν cum ℵAD unc rell al omn[vid] ... B εκυκλευσαν | αυτον (ℵ[c]): ℵ* om | D ελεγαν | ειπον cum ℵ* et[cb] ... ς Ln Ti ειπε cum ℵ[ca]A BD rell omn[vid] :: εἰπὸν plerumque non retinuerunt nisi cdd antiquissimi paucissimi, ut Mt 18, 17 (ℵL Or) 22, 17 (LZ) Mc 13, 4 (ℵB DL etc) Lc 10, 40 (DLΞ) 22, 66 (ℵBLT): quibus locis omnib recepimus. Non recepimus Mt 4, 3 (ℵ[b] ειπον) 24, 3 (L 1. 33. ειπον). Non fluct ειπε Lc 7, 7 et 40. Ioh 13, 24. 20, 17. | παρρησια: B*D παρησια

25. απεκριθη sine additam cum ℵ*D go ... ς Ln Ti add αυτοισ cum ℵ[c]ABL unc rell al fere omnib (y[scr] αυτω, 47[ev] sic: απεκριθη ις και ειπεν αυτω) it vg (sed fu om απεκρ. ο ις) etc | ο ις: B om ο | ειπον (a *dixi*): D b c e f ff[2.] g l vg Tert[prax 22] λαλω, *loquor* (sed d *dico*) | υμιν: X add ηδη | ου πιστευετε (et. a b c e ff[2.] g l vg Tert[prax]; f *crediditis*, quod potius pro *creditis* quam pro *credidistis* scriptum videtur): B 157. g[scr] al[6] Chr[mosc 2] (ad[8,416]) ουκ επιστευσατε (251. ουκ επιστευετε). Praeterea D 13. 69. 124. 346. al[5] sah arm Chr[8,416] (et. mosc[6]) add μοι | ταυτα: D a e l Tert[prax] αυτα (*ipsa*) | περι: H om

26. αλλα cum ℵABLΔ c[scr] ... ς αλλ cum DXΓΛΠ unc[8] al pler | οτι ουκ (Gb') cum ℵBDLX 1. 13. 28. 33. 69. 2[pe] al[10] fere b f ff[2.] g l vg go syr[sch] et p[mg] et[hr] aeth (Or[4,316] δια τουτο υμεισ ουκ ακουετε οτι ουκ εστε etc) Chr[8,416] Cyr[4,665] ... ς Ln Ti ου γαρ cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler a c e sah cop syr[p txt] arm Or[int 3,55] | των εμων sine additam cum ℵBKLM*Π* 24* 33. 42. 89* 91. 239. w[scri*] c g vg sah cop arm ... ς Ti add καθωσ ειπον υμιν, Ln [καθ. ειπ. υμ.], cum ADM[2]XΓΔΛΠ[2] (sed rursus rasum) unc[6] al pler a b e f (item ff[2.] l sed conjg cum seqq, ut etiam tisch al) go syr[utr] et[hr] aeth (Chr[8,416] αλλ ειπον υμιν, φησι, και ου πιστευετε μοι, οτι ουκ εστε εκ τ. πρ. τ. εμων. Sic pers[p]: *sicut dixi vobis. Nonne vobis dixi: Oves meae* etc.)

27. ακουουσιν cum ℵBLX 13. 33. 69. 124. 157. 249. 346. Hom[clem 8,52] ex[cod ottob] Or[3,152. 237] et[4,351] et[Ioh 40] (Gall[14 append]) Bas[1,270] Chr[mosc 2] Cyr[ador 188] et[esa 567] ... ς Ln Ti ακουει cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler

δωμι αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰσ τὸν αἰῶνα,
καὶ οὐχ ἁρπάσει τισ αὐτὰ ἐκ τῆσ χειρόσ μου. 29 *ὁ πατήρ ὃ*
δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶσ δύναται ἁρπάζειν
ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ πατρόσ. 30 *ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.*

Hom[cle] ed Clem[794] Or[3,298] et[4,367] Eus[ps 55. 106.] Bas[eth 313] et[3,14] et[48] Chr[8,416] (sed etiam *ακολουθει*) Thdrt[1,690. 1875] et[2,61. 108]

28. *διδ. αυτ. ζω. αιωνιον* cum ℵBLM*X 33. 157. sah cop syr[sch] et[hr] arm aeth Cyr[ador 188] et[es 567] ... ς Ln Ti *ζω. αιω. διδ. αυτ.* cum ADM[2]ΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg go syr[p] Or[ioh] (ut ante) Eus[ps] Bas[1,276] et[3,48] Chr Thdrt[1,690. 1375] | *απολωνται* (ℵ[c]): ℵ* *αποληται* | *ουχ αρπασει* (EM al pauc -*ση*) cum AB(EM)ΓΔΛΠ unc[6] al pler Cyr[ador 188] ... ℵDLX 71. 157. al pauc Bas[1,236] Cyr[esa 567] *ου μη αρπαση*

29. *ο πατηρ* sine *μου* cum ℵ* 13. a b c e ff[2.] l syr[hr] Bas[1,236] Dial[maced 486] Chr[8,416] Tert[prax 22] Hil[930. 1089] ... ς Ln Ti add *μου* cum ℵ[c]ABDL unc rell al omn fere f g vg go syr[utr] sah cop aeth Cyr[ador 188] et[es 567] | *ο δεδωκεν* cum ℵB*L 15[ev] a b c e f ff[2.] g l vg go cop Tert[pr 22] (sed vide post) Hil[930] et[1089] ... ς Ln Ti *οσ* (Λ *ουσ*) *δεδωκεν* (MU al pauc Chr *εδωκ.*) cum AB[2]XΓΔ(Λ)Π unc[8] al pler sah syr[utr] et[hr] aeth Bas[1,236] Dial[maced 486] Chr[8,416 ter] Cyr[ador 188] et[es 567] (ad Tert[pr] *Pater enim quod mihi dedit maius est omnibus* adnotat Seml: „*alii* Pater enim qui maior est omnibus dedit mihi. *Iun. legit*: Pater enim qui dedit mihi maior est omnibus") ... D *ο δεδωκωσ* | *μοι*: 13. 69. al pauc arm add *αυτα* | *παντ. μειζ. εστ.* hoc ordine cum ℵBDL syr[sch] Cyr[es 567] et[ador 188], item X *παντ. εστ. μειζ.* ... ς Ln *μειζ. παντ. εστ.* cum AΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] (et a e *maius est omnibus*) vg go cop syr[p] et[hr] Bas[1,236] Dial[maced 486] Chr[8,416]. Explicat uberius Aug[ioh 48,6] *quod dedit mihi pater, id est, ut sim verbum eius, ut sim unigenitus filius eius, ut sim splendor lucis eius, maius est omnibus.* | *μειζον* cum ABX it[omn] vg go cop syr[hr] Tert[prax] (vide supra) Hil[bis] (ℵL o et *μειζων*, B* o et *μειζον*, AB[2] X *οσ* et *μειζον*) ... ς Ti *μειζων* cum ℵDLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] sah rell Bas Dial[maced] Chr Cyr[bis]; etiam Ln *μειζων* edidit, sed ex commentario patet eum *μειζον* voluisse :: lectio itala quae codicum (praeter d) et patrum Latt. consensione gaudet, o et *μειζον*, confirmata codicibus ℵABLX, licet ℵALX vel *οσ* cum *μειζον* vel *μειζων* cum o misceant, ut ratio testium fert, non potest non pro antiquissima haberi. Quae quidem cur in *οσ* et *μειζων* mutata sit, nemo non videt. Minime vero credi potest, *οσ* et *μειζων* si quis invenisset, mutaturum consulto eum fuisse in o et *μειζον*. | *αρπαζειν* (69. 346. al[vid] *αρπασαι*): 69. al[5] arm aeth Chr[8,416] add *αυτα*, item a c e f *illud* | *τ. πατροσ* cum ℵBL syr[hr] Or[4,285] ... ς Ln add *μου* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al certe pler it vg rell Bas[1,236] Dial[maced] Chr Cyr[ador]

30. *εγω - εσμεν* (Thdot[clem 984] Or[1,750] et[2,34] et[4,245. 282] etc): cf Hipp noet[7] (ed Lag[48]) *εαν δε λεγη· αυτοσ ειπεν· εγω και ο πατηρ εν εσμεν, επιστανετω τον νουν και μανθανετω οτι ουκ ειπεν οτι εγω και ο πατηρ εν ειμι, αλλα εν εσμεν.* Similiter Cyr[hr 156] *ουκ ειπε· εγω και ο πατηρ*

31 Ἐβάστασαν πάλιν λίθουσ οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρόσ· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθη-
σαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ
περὶ βλασφημίασ, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωποσ ὢν ποιεῖσ σεαυτὸν θεόν.
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ

εν ειμι, αλλ· εγω κ. ο πατ. εν εσμεν, item Or al tractant. | *ο πατηρ*: Δ 71. 247. g^{scr} 44^{ev} e syr^{sch} sah aeth pers^{p} add *μου*

31. *εβαστασαν* sine copula cum ℵBL 33. ff^{2} g am fu for em iac ing mt taur go sah^{woi} syr^{sch} arm (syr^{hr} aeth *et sustulerunt*) Ath^{498} Aug$^{ioh 48,8}$ ... ς Ln Ti add *ουν* cum ADX unc rell al pler it^{pler} vg^{cle} sah^{ming} cop syr^{p} | *παλιν* (127. al post *λιθουσ* pon): D 28. 69. 124. 8^{pe} al^{5} it^{pler} (non f) vg cop arm om | *λιθουσ οι ιουδαιοι*: 69. 254. 48^{ev} al pauc e f syr^{sch} eth^{hr} *οι ιουδ. λιθ.*

32. *απεκρ. αυτ. ο ις*: 33. *απ. ις και ειπεν αυτ.*, c cop *respondit eis* (c vitiose *ei*) *Iesus dicens*, fos *respondens autem Iesus dixit eis* | *καλα* post *εργα* cum ℵABΛΠ 1. 33. 106. 157. 254. 2^{pe} al^{8scr} a c e f l am fu for fos ing (item sah cop syr^{utr} eth^{hr} arm aeth) Ath^{498} Quaest^{91} (Aug^{3,2913}) ... ς Ti ante *εργα* cum DLXΓΔ unc^{7} al pler (ff^{2} g ut vdtr) vg^{clo} go Hil^{931} ... B post *υμιν* pon ... 220. 54^{ev} b Thdrt^{4,95} om, item 127* 245. Epiph^{781} (*πολλα καλα εποιησα εν υμιν· περι ποιου ουν αυτων εργων λιθαζ. με;*) om *εργα* | *πατροσ* cum ℵ*BD e syr^{hr} Ath^{498} Hil^{931} ... ς add *μου*, Ln [*μου*], cum ℵ^{c}ALX unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg rell Thdrt ^{4,95} Quaest^{91} | *δια ποιον αυτων* (A *αυτω*) *εργον* (accurate reddunt a b c f ff^{2} g l vg *propter quod eorum opus*, item sah syr^{hr}): K al mu go Epiph^{781} *δι. ποι. αυτων εργων*, X 124. g^{scr} syr^{utr} *δι. ποι. εργον αυτων*, A^{2} 157. 435. 44^{ev} tol cop Ath^{edd} (ante ed. Bened.) om *αυτων* (item 69. *και δια ποιων εργων*), e nil nisi *propter quid* | *εμε λιθαζ.* cum ℵBL 33. a b e (ff^{2} g ut vdtr) vg Ath^{498} ... ς Ln *λιθαζ. με* cum ADX unc rell al pler c f go syr^{utr} eth^{hr} Epiph^{781} Thdrt^{4,95} Hil^{931}

33. *απεκρ. α. οι ιουδαιοι* sine additam cum ℵABKLM*XΠ al^{20} it^{pler} vg go sah cop (syr^{sch} *dicunt ei Iudaei*) syr^{p} arm Ath^{498} Hil^{931} ... ς (Gb^{oo}) add *λεγοντεσ* cum DEGHM^{2}SUΓΔΛ al pler e (*responderunt ergo illi Iudaei et dixerunt*) arm^{cdd} syr^{hr} aeth (hi^{2} *responderunt Iudaei et dixerunt ei*) | *και οτι*: ℵ c sah cop Thdrt$^{4,42.\ 95.\ 227}$ om *και* | *συ* (et. Or^{4,383} Eus$^{ps 507}$ Ath^{498} al Novat^{27} ap Gall^{3,309}; item Meth ap Gall^{3,824} *και πωσ συ ανθρ. ων ποιεισ εαυτον θεον*): DKΠ 131. al^{10} e vg^{cod} syr^{sch} eth^{hr} Chr ^{8,417} Thdrt$^{4,42.\ 95.\ 227}$ Quaest^{91} (Aug^{3,2913}) om, hinc Gb^{o} | *σεαυτον* (et. Eus^{ps} Ath Chr Thdrt): GUΔ tisch* al mu Or^{4,383} Meth (Thdrt^{227} ed ante Schu) *εαυτον*

34. *ο* (B om) *ις* et. Eus$^{ps 507}$ Ath^{498}: D cop aeth add *και ειπεν* | *υμων* cum ℵ^{a}ABLX unc rell al pler (al pauc *ημων*, 245. *μωυσεωσ*) f g vg sah cop syr^{utr} eth^{hr} rell Eus^{ps} Ath Thdrt^{4,95} ... ℵ*D 19^{ev} a (sed *vestra* periit) b c e ff^{2} l Eus$^{marc 87}$ Tert$^{prax 22}$ Cyp^{287} Hil^{932} om, hinc Gb^{o} :: similiter Io 8, 17 *κ. εν τω νομω δε τω υμετερω γεγραπται.* Cf et. 15,

Ps 81 (82), 6 ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε; 35 εἰ ἐκείνουσ εἶπεν θεούσ, πρὸσ
οὓσ ὁ λόγοσ ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·
36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰσ τὸν κόσμον, ὑμεῖσ λέ-
γετε ὅτι βλασφημεῖσ, ὅτι εἶπον· υἱὸσ θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ
ἔργα τοῦ πατρόσ μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ
μὴ πιστεύετε, τοῖσ ἔργοισ πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι

25. Nil simile apud Synoptt. | οτι cum ℵBDLX 12. 33. 38. 57. a b c e ff[2.] g l vg syr[omn] Eus[ps] et [marc] Ath[496] (ut ed[bened] ex[cdd 2]) Cyp Hil ... ς om cum ΑΓΔΛΠ unc[7] al pler f go arm aeth Ath[cdd 2] Thdrt[4, 96] Tert[prax] | εγω (ℵ[c]): ℵ* 1* om | ειπα cum ℵBEGHKLXΓΛΠ al plu Eus[ps] et [marc] Ath (Naass[hipp 106] τουτο εστι, φησι, το γεγραμμενον· εγω ειπα· θεοι εστε και υιοι υψιστου παντεσ etc ab ipso psalmo pendent) ... Ln ειπον cum ADMSUΔ al[40] Thdrt

35. ει: 235. 249. al[3] c f l fos arm Hil[471] et[932] add ουν | εγενετ. του θεου c. D a b e ff[2.] l Eus[ps 507] et[marc 87] Dam[1,568] (Novat[15] ap Gall[3,296] *verba facta sunt, et non*, omissa voce *dei*, ut edidit Pamelius. Postea suppleverunt *dei* ante *verba*, sed potius inter *sunt* atque *et* excidisse videtur.) Hil[932] (syr[sch] εγεν. ο λο. τ. θε.) :: etiam hoc loco D (sine ℵ) verum tenere indicandus est, praesertim quum ad italorum cdd testimonium accedat Eusebii ... ς Ln του θε. εγεν. cum ℵABLX unc rell al omn[vid] c f g[vid] vg rell (Or[4,383] απεκρινατο διδασκων οτι πασ προσ ον ο λογ. του θε. εγενετο, θεοσ λεγεται υπο του θεου) Ath[496] Did[tri 3,24] Or[int 4,500] (*ad quos sermo dei fit*) Cyp[287] Hil[471] :: cf et. ad 119

36. ηγιασεν (et. Or[4,23] Eus[marc 87] et[ps 507] Ath[496] Did[tri 3,13] Cyr[ador 393] etc Tert[prax 22] Cyp[287] etc): U 47. ηγαπησεν | βλασφημεισ (et. Or[4,23] Eus[marc] Ath[496] Did[tri 1,9] Cyp[287] Novat[15] et[27] ap Gall[296 bis] et[300]; f g vg): a b e ff[2.] l mm *blasphemat*, Eus[ps] βλασφημει, c go *blasphemo*, Hil[895. 932. 933. 937] *blasphemavi* | οτι ειπον (c[scr] -πεν): G om ειπον | θεου cum ℵDEG 28. 69. 124. 8[pe] al[10] Eus[ps] Did[tri 1,9] Chr[8,417] Cyr[ador] Ps-Ath[2,33] Dam[1,568] ... ς Ln Ti του θεου cum ABLX unc rell al pler Or[4,23] Eus[marc] Ath[496] Thdrt[4,96]

37. ου: 13. 69. 124. Chr[8,417] μη

38. δε: X supra lineam habet | μη (Δ* 1* 229* Dam[1,568] om): Γ 13. 69. 124. Chr[8,417] οὐ | πιστευετε pri cum ℵAEGHSUXΔΛ 1* 22* 28. 33. 69. 124. 131. al permu Bas[eth 258]; similiter D Ps-Ath[2,33] θελετε (Ps-Ath cdd[3]; edd ante ed[bened] θεληςε) πιστευειν, item *vultis credere* it vg Tert[prax 22] Cyp[287] etc (non item Amb Vig, vide ap Sab) ... ς Ln πιστευητε cum BKLΓΠ(M -ειτε) al plu Ath[50. 461.] Chr[8,417] Dam[1,568] :: pro hac testium ratione -ητε non potest non pro emendatione haberi | τοισ εργοισ: HM 124. 157. al mu Chr Hil[1258] (non item[932 sqq]) add μου | πιστευετε sec cum ℵBDKLUΠ 1. 33. p[scr] w[scr] (Δ -σετε) Ath[461] (ex cdd[4]) Ps-Ath[2,33] Dam ... ς Ti πιστευσατε cum AEGHMSXΓΛ (Δ vide ante) al pler Ath[50] Bas[eth] Chr | και γινωσκητε (X -ετε) cum BLX 1. 32. (? sed ita iam Wtst) 33. 118. 2[pe] sah cop syr[hr] arm aeth Ath[50] (et[461] ινα γινωσκ. omissis γνωτε και) Ps-Ath[2,33] (ινα ειδητε κ.

ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 $^{93.4}$ *Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν* 7, 30
πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν.
40 *Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰσ τὸν τόπον*
ὅπου ἦν Ἰωάννησ τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 $^{94.10}$
καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννησ μὲν σημεῖον
ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννησ περὶ τούτου ἀληθῆ
ἦν. 42 *καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν ἐκεῖ.*

γινωσκ.) (Dam^{1,568} *ινα γνωτε και πιστευσητε κ. επιγινωσκητε*) Hil$^{982. 983. 985}$ (*ut sciatis et cognoscatis*) ... ς *και πιστευσητε* cum ℵΑΓΔΛΠ unc^{7} (sed Ε *ιν. γν. κ. πιστ.* in mg suppleta habet) al pler f g vg go syr^{utr} Bas^{eth} ... D a b c e ff$^{2.}$ l Tert$^{prax 22}$ Cyp^{287} om (vel potius non exprim), hinc Gb^{0}. Latt vero isti *ινα γνωτε* sic reddunt: *et scitote* a e Tert, *et cognoscite* c l Cyp, *et cognoscetis* b ff$^{2.}$ | *εν τω πατρι* (Gb′) cum ℵBDLX 33. 157. a c e g vg sah cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} arm aeth Or$^{int\ 1,56}$ Eus$^{marc\ 186. 187}$ Ath^{50} Dam^{1,568} Hil$^{150. 794. 800. 937. 1252}$ (item Ps-Ath^{2,33} Chr^{8,418} Thdrt^{4,96} Tert$^{prax 22}$ *οτι εγω εν τω πατρι και ο πατηρ εν εμοι*) ... ς *εν αυτω* cum ΑΓΔΛΠ unc^{7} al pler b f ff$^{2.}$ l go syr$^{p\ txt}$ Ath^{461} Bas^{eth} Cyp^{287} Hil$^{983. 985}$ (lectio fluct^{982})

39. *εζητουν ουν* cum ℵAKLXΔΠ al plu it (exc f *quaerebant autem*) vg sah syr^{p} (Chr^{8,418} *ηθελησαν ουν*) ... BEGHMS^{vid}UΓΛ al^{40} cop arm go om *ουν*, hinc Gb^{0} ... D syr^{sch} et^{hr} aeth *και εζητ.* | *αυτον* sine *παλιν* c. ℵ*D 64. 69. 440. al^{8} a b c e ff$^{2.}$ g l vg syr^{hr} Chr ... Ti add *παλιν* post *αυτον* cum ℵ^{c}AKLXΔΠ 1. 33. 131. al^{5} f go; ς Ln add ante *αυτον* cum BEGHMSΓΛ al plu syr^{utr}; cop arm ante *εζητουν*, U sah aeth ante *πιασαι αυτον* | *τησ χειροσ*: 1. 22. 247. 2^{pe} *των χειρων*, item *manibus* it vg go sah cop syr^{sch} et^{hr}

40. *και απηλθεν*: A *απηλθ. ουν* | *εισ τον τοπον* (ℵ^{c}): ℵ* 225. 245. Chr^{8,418} om | :BD *ιωανησ* | *το πρωτον* (33. al pauc om; al pauc transp): ℵΔ 69. 218. Chr *το προτερον*, item *prius* a e f ff$^{2.}$ | *εμεινεν* cum ℵADLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} f g vg etc ... Ln *εμενεν* (*manebat*) cum B a b c e ff$^{2.}$ l

41. *οτι* cum ABLX unc rell al omn^{vid} it^{pl} vg etc ... ℵD c e om | *μεν*: 69. 124. tisch* al pauc arm Chr^{8,418} om | *σημει.* (EA supplent in mg) *εποι. ουδεν* cum ℵABDΓΔΛ unc^{5} al pler it^{pler} vg (libere a c fos *nullum signum fecit*) ... KLMXΠ 1. 69. 124. 157. 2^{pe} al^{5} Or^{3,468} Chr *εποι. σημ. ουδεν* (1. 69. 124. syr^{hr} Or *ουδε εν*) | *ειπεν ιωαννησ* (BD^{gr} *-ανησ*): D b f l *ιω. ειπ.* | *περι τουτου*: Δ *πε. αυτου* (δ *de hoc*)

42. *πολλοι* ante *επιστ.* cum ℵBDLMX 1. 33. 2^{pe} al pauc it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth (Chr^{8,418} *πολλοι τοινυν επιστ.*) ... ς Ti *επιστ. πολλοι* cum AXΓΔΛΠ unc^{6} al pler go syr^{p} | *εκει* post *εισ αυτ.* cum ℵABDKLMUXΠ al plus^{10} sah cop syr^{p} et^{hr} arm aeth go ... ς ante *εισ αυτον* cum EGHSΓΔΛ al plu (al^{3} *επιστ. εκει πολλ.* etc) ... 16. it vg syr^{sch} Chr om

XI.

Lc 10, 38 1 Ἦν δέ τισ ἀσθενῶν, Λάζαροσ ἀπὸ Βηθανίασ, ἐκ τῆσ κώ-
12, 3 μησ τῆσ Μαρίασ καὶ Μάρθασ τῆσ ἀδελφῆσ αὐτῆσ. 2 ἦν δὲ Μαρία
ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺσ πόδασ αὐτοῦ ταῖσ
θριξὶν αὐτῆσ, ἧσ ὁ ἀδελφὸσ Λάζαροσ ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν
αἱ ἀδελφαὶ ⸀πρὸσ αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖσ ἀσθενεῖ.
4 ἀκούσασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸσ
θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ
θεοῦ δι' αὐτῆσ. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν αὐτῆσ καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡσ οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρασ· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει

XI. 1. εκ: 28. sah syr[sch] Chr[8,422 mosc 2] om | τησ μαριασ cum ℵD … ς Ln Ti om τησ cum ABLX unc rell al omn[vid] | και (ita et. ℵD[2]; D* add τησ) μαρθασ: A*[vid] 157. om, fos om tantum μαρθ. | τησ αδελφησ αυτησ (A 32[ev] αυτου): l gat mm Aug[ioh 49,5] *sororum eius* … syr pers[p] haec praetereunt, sed ante habent *ex Bethania pago frater Mariae et Marthae*

2. μαρια cum ℵADLX etc: B 33. μαριαμ | η αλειψ. τ. κυρ. μυρω (E* 2. -ρων) etc: syr[sch] *quae unxit unguento pedes Iesu et abstersit capillis suis* | αυτου: D 244. om | τ. θριξιν: U 239. 6[pe] al pauc syr[p] add τησ κεφαλησ | αυτησ: EG[2]Δ tisch** 22. 346. al plus[20] αυτησ | ησ: D ησ και

3. αι αδελφαι: DS 1. 249. 346. 2[pe] al plus[20] a c e f l (ff[2]· om totum versum) vg (sed non am fu em) go syr[sch] (*illae duae sorores eius*) et[hr] sah cop arm aeth And[cret 125] αι αδ. αυτου … ℵ 249. c[scr] sah cop arm post πρ. αυτ. pon … b l om | πρ. αυτον (et. a f vg go syr[p] sah cop arm): D b c e l syr[sch] et[hr] aeth And[cret 125] πρ. τον ῑν … 22. 40* 63. 235. 253. 259. g[scr] om | φιλεισ: L 29[ev] em arm εφιλεισ

4. ο ῑς: D om ο | αυτη η ασθενεια (et. Or[4,295]): D aeth add αυτου … 69. η ασθ. αυτου | ινα δοξασθη: ℵ praem αλλ | του θεου: c ff[2]· l sah Amb[fid] *eius* | δι αυτησ (vg[cle] fu am[2] et cdd[al mu] *per eam*): f am* em for fos Hil[992. 1072] *per eum*, b c l *per ipsum*, ff[2]· *in ipso*, a e *in illo*

5. ηγαπα: it[pl] vg *diligebat* … D εφιλει, a d e *amabat* | τ. μαρθαν και (sah cop add *Mariam*) την αδ. αυτησ (229** 240. 244. b f g l vg add μαριαν): 1. 13. 22. 69. 124. 346. 2[pe] 6[pe] arm την (6[pe] add τε) μαριαν και την αδελφ. αυτ. μαρθαν (arm μαρθ. ante τ. αδ. αυ.) … syr[sch] *Martham et Mariam.* Praeterea ex Latt libere pro την μαρθαν usq λαζαρον a c e *lazarum et sorores* (c *sororem*) *eius*, ff[2]· *lazarum et mariam et sororem eius*

6. μεν (syr[p] habet e.*): G a (non item it[rell] nec vg) om | εμεινεν: D b εμ. ο ῑς, c ff[2]· l *Iesus mansit* | εν (A c[scr] om) ιι ην τοπω: D επι τω τοπω (d *in loco*), it vg *in* (e om) *eodem* (gat *eo*) *loco*

7. επειτα: D 435. Chr[8, 423] ειτα | με. τουτο: X it vg με. ταυτα | τοισ

τοῖσ μαθηταῖσ· ἄγωμεν εἰσ τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν 10, 31
ὑπάγεισ ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆσ
ἡμέρασ; ἐάν τισ περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ
τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τισ περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί,
προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ
μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖσ· Λάζαροσ ὁ φίλοσ ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε,
εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦσ περὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆσ κοιμήσεωσ τοῦ ὕπνου λέγει.

μαθηταισ cum ℵBLX unc[7] al plu a go Chr[8,423] Andcret[126] ... ADKΓΔΛΠ al plus[20] b c f ff[2] g l[2] vg sah cop syr[utr] eth[r] aeth add αυτου, hinc Ln [αυτου] ... arm αυτοισ, e l* plane om | παλιν (A y[scr] πολιν): 1. 13. 69. 2[pe] a c e ff[2] fos sah[wol] cop syr[sch] arm aeth Thdor[mop] (vide post) ante εισ pon ... ℵ* (non item [c]) sah[mlng] Chr[8,423] om. Contra Thdor[mop31] ειπων ουν· αγωμεν παλιν εισ την ιουδαιαν, ακουει υπο των μαθητων το· και παλιν υπαγεισ εκει;

8. οι μαθηται sine additam et. b f ff[2] l vg arm ... DΓ 249. 6[pe] al plus[10] a c e sah cop syr[utr] eth[r] aeth add αυτου | ραββει cum ℵABCDEHΓΛ sah go ... ς Ln ραββι cum FGKLMSUXΔΠ al pler cop | λιθασαι οι ιουδαιοι et. a b c e l am fu etc: U 1. 13. 69. 157. al[5] f (ff[2] g ut vdtr) vg[cle] arm (*Iudaei quaerebant lapidare te*) Chr[8,423] Andcre[126] οι (Chr And om) ιουδ. λιθα.

9. ις cum ℵABCDLXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu ... ς (= Gb Sz) ο ις cum U al mu Andcre[126] | ωραι εισιν τ. ημ. cum ℵABCKLMXΓΠ al[60] a b c e f l am fu ing for syr[sch] eth[r] Chr[8,424] Cyr[4,678] Andcre ... ς εισ. ωρ. τ. ημ. cum ΔΛ unc[6] al plu ff[2] g vg[cle] go syr[p] ... D ωρασ εχει η ημερα | τισ: A* τι | περιπατη: E*HΛ 13. 69. al mu περιπατει | εν τη ημερα: X εν τω φωτει

10. περιπατη: HUXΠ[2] 69. 131. al mu περιπατει | προσκοπτει: X -πτη | εν αυτω: D* d sah[wol] εν αυτη

11. και: Δ om | αυτοισ: 235. τοισ μαθηταισ αυτου ... 33. om | κεκοιμηται (et. Or[4,380] ter Did[tri 3,21] et[23] etc): D κοιμαται, it[pler] vg *dormit*, sed d ff[2] *dormivit*, l *obdormivit* | ινα εξυπνισω (EXΛ al mu -η-) et. Or[4,380] quater ... DΓ του (Γ om) εξυπνισαι (Γ -η-)

12. ειπον: ℵ ειπαν | αυτω οι μαθηται cum ℵDKΠ 42. o[scr] p[scr] w[scr] al pauc b sah arm, item addito αυτου al[5] a c syr[sch] et[p mg] eth[r] aeth ... BC*X al pauc cop οι μαθητ. αυτω ... Ti αυτω tantum cum A 44. 122** 8[pe]; 116. ff[2] l Andcre[127] οι μαθηται tantum (item Chr[424] λεγουσιν οι μαθ.) ... ς οι μαθητ. αυτου cum C[2]LΓΔΛ unc[7] al pler e f g[vid] vg go syr[p txt] | κεκοιμηται: D κοιμαται (D[2] praeposuit κε, sed id rursus deletum est), it[omn] (et. d) vg *dormit*

13. αυτου (ℵ[c]): ℵ* om | εδοξαν: X ελεγον | περι τ. κοιμ. του υπνου: f

14 *τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν,*
15 *καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ*
ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 *εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος*
τοῖς συνμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 *Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα*
ἐν τῷ μνημείῳ. 18 *ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς*
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 *πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει-*
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται

---

ff^{2}. l^{2}. vg *de dormitione somni* (g *de dormitatione somnii*), a b d l^{*vid} *de dormitione somnus*, c e *de somno*

14. *ουν*: A 157. 249. 2^{pe} a cop (non sah) syr^{sch} et^{hr} arm aeth om, hinc Ln [*ουν*] | *ο* (א* om, sed suppl ipse א* ut vdtr) *ις*: 1. post *παρρησ.* pon, vg^{cle} sah post *ουν* ... 33. 157. a e om | *παρρησια* (et. א^{c}B): א*X *παρησια* | *λαζαρος* (et. Or^{4,380} And$^{cre\ 127}$): D add *ο φιλος ημων* (:: ex v. 11)

15. *αλλα* cum אACDEFHLMSUΔΠ al permu ... ς *αλλ* cum BGKXΓΛ al pl^{vid}

16. *συνμαθηταις* cum אAB*CDGLΔ ... ς Ln *συμμαθητ.* cum EFHMSUXΓ ΛΠ al certe pler ... K 2^{pe} al pauc And$^{cre\ 128}$ *μαθηταις* (69. *συν τοις μαθηταις*) | *αποθανωμεν* (EM al -*νομεν*): G 13. 346. al pauc *συναποθανωμεν* (G -*νομεν*) | *μετ αυτου*: KΠ al^{8} *συν αυτω*

17. *ελθων* etc cum אABC^{2}LX unc rell al omn^{vid} f etc ... Ln *ηλθεν* et *και ευρεν* cum C^{*vid}D it^{pler} vg | *ο ις* (C* om^{vid}) sine additam cum א*A*BC LΓΔΠ unc^{8} al pler it vg etc ... א^{cb}A^{2}DXΛ 124. 157. al^{12} syr^{sch} et^{hr} aeth pers^{p} add *εις βηθανιαν* | *τεσσαρας* cum ABCD unc rell al omn vid ... אΔ *τεσσαρες*. Cf ad Act 27, 29 | *τεσσ. ημερ.* sine *ηδη* cum A* D 237. z^{scr} 29^{ev} e ff^{2}. blan fos sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ln *τεσσ. ημε. ηδη* cum אA^{2}C^{3}LXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c f ff^{2}. sab vg syr^{p} And^{cre} ^{129} ... BC* 13. 69. 249. 1^{ev} c^{scr} *τεσσ. ηδη ημερ.*, a g l mm go *ηδη τεσσ. ημερ.* (a *iam quadriduum*) | *εχοντ. εν τω μνημ.* (et. a e f g): DL b c ff^{2}. l vg *εν τ. μν. εχοντ.*

18. *βηθανια* sine articulo cum א*B ... ς Ln Ti *η βηθ.* (Δ* *βαθανια*, sed ipse* ut^{vid} correxit) cum א^{c}ACDLX unc rell al omn^{vid} | *ως*: D Cyr ^{4,680} om

19. *πολλ. δε* cum אBCDLX 33. 157. 249. it^{pler} vg sah cop syr^{hr} ... 1. 118. 2^{pe} *πολλ. ουν*, arm *πολλοι* ... ς *και πολλ.* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler f go syr^{utr} aeth | *ιουδαιων*: D *ιεροσολυμων* | ELMXΔ al mu And$^{cre\ 129}$ *εληλυθησαν* | *προς τας περι* cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{7} (et M omisso *περι*) al pler (exprim etiam syr^{p}, item *convenerunt circum Marth. et Mar.* go, non item it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth) ... Ln *προς την* cum אB C*LX 33. 38. 157. 249. (item it vg etc), item D nil nisi *προς*, item And$^{cre\ 129}$ *προς μαρθαν και την μαριαν* | *μαριαμ* cum BCDLΔ ... ς *μαριαν* cum אAXΓΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *παραμυθησωνται*: GXΓ*ΔΛΠ*

αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 *ἡ οὖν Μάρθα ὡσ ἤκουσεν ὅτι Ἰη-*
σοῦσ ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 *εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸσ Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν*
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ μου. 22 *καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ* 11, 32
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεόσ. 23 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἀναστή-*
σεται ὁ ἀδελφόσ σου. 24 *λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα-*
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 *εἶπεν αὐτῇ ὁ*
Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασισ καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 *καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ*
ἀποθάνῃ εἰσ τὸν αἰῶνα· πιστεύεισ τοῦτο; 27 *λέγει αὐτῷ· ναί,*

---

al mu -*σονται* | *του* (Δ om) *αδελφου* sine additam cum ℵBDL 1 arm ... ς Ln add *αυτων* cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg rell And cre^{129}

20. $\overline{ις}$ cum ℵABCD unc rell al pler Cyr^{4,683} And$^{cre\,129}$ ... ς (= Gb Sz) ο $\overline{ις}$ cum M al mu | *μαρια*: 33. *μαριαμ*

21. *η μαρθα* cum ℵBCDKLXΠ al mu ... ΛΓΔΛ unc^{7} al plu om *η*, hinc Gb$^{\circ\circ}$; Ln vero om falsus de testibus | $\overline{ιν}$ sine articulo cum ℵBC^{*vid} ... ς Ln Ti *τον* $\overline{ιν}$ cum AC^{2}DLX unc rell al omn^{vid} | *κυριε*: B om (C*? C^{2} rescripsit paullo angustiore spatio *προσ τον* $\overline{ιν}$ $\overline{κε}$ *ει ησ*) | *ησ*: X 69. *εισ* | *απεθανεν* (Gb″) cum ℵBC*DKLXΠ 1. 33. 42. 118. 145. 249. 254. 2^{pe} al$^{2\,scr}$ Chr^{8,426} et^{1,644} Cyr^{4,683} And$^{cre\,129}$ ... ς Ti *ετεθνηκει* cum A C^{3}ΓΔΛ unc^{7} al pler | *ο αδελφ. μου* (X 1. 33. 157. 254. 2^{pe} Chr^{1,644} And$^{cre\,bis\,129}$ et^{130} *μου. ο αδ.*) exeunte versu cum ℵBC*LX 1. 33. 42. 249. 254. 47^{ev} 2^{pe} (*μου απεθ. ο αδ.*) al pauc a g l go syr^{sch} aeth Chr$^{8,426\,semel}$ (*ο αδ. ημων*) et^{1,644} Cyr^{4,683} And$^{cre\,ter\,129}$ et^{130} ... Ti post *ουκ αν* cum AD 157. (syr^{hr}) ... ς ante *ουκ* cum C^{3}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c e f ff^{2}· vg sah cop syr^{p} arm Chr$^{426\,sem}$

22. *και νυν* cum ℵ*BC*X 1. 33. 53. 249. (11^{pe}?) a Chr^{1,644} And$^{cre\,129}$ et^{130} ... ς Ti *αλλα και νυν*, Ln [*αλλ.*] *κ. ν.* cum ℵ^{c}AC^{3}DL unc rell al pler it^{pler} vg sah cop rell | *οσα αν* cum ABDLXΓΔΛΠ unc^{7} al pler ... ℵCM al *οσα εαν* | *αιτηση* cum ABCDLX etc: ℵMΓ al pauc *αιτησει* | *δωσει*: MX al pauc *δωση* | *ο θεοσ*: am fu syr^{sch} pers^{p} Chr^{8,426} et^{1,644} (*διδωσι σοι*) et^{7,357} om

23. *ο* $\overline{ις}$: A om *ο* | *ο αδ. σου* (Sz om *σου* per errorem): D^{gr} *σου ο αδ.*

24. *η μαρθα* cum BC*DKLXΠ al^{30} ... ς om *η* cum ℵAC^{3}ΓΔΛ unc^{7} al longe plu | *οιδα*: L bis habet | *εν τη αναστασει* (B* -*στησει*): XΔΛ* al^{5} Chr^{8,426} And$^{cre\,130}$ om

25. *ειπεν* (13. 69. *λεγει*): ℵ* (om^{c}) 1. al pauc b go add *δε*, item X al plus^{25} add *ουν*

26. *αποθανη*: K 69. al$^{3\,scr}$ -*νει*

27. *αυτω* (G *αυτη*): D^{gr} 57. om (item Nonn λ^{88} *εἶπε καὶ αὐτή*) ... a b c ff^{2}· l (non item e f g vg) add *Martha.* Libere Chr^{8,427} *λεγει εκεινη· πιστευω οτι συ ει* etc | *ναι κυριε*: A pro his confuse *ο* $\overline{ις}$

κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ ὁ εἰσ
τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. 28 *καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ-*
νησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλοσ
πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 *ἐκείνη ὡσ ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ*
ἔρχεται πρὸσ αὐτόν· 30 *οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν κώμην,*
ἀλλʼ ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 *οἱ οὖν*
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντεσ μετʼ αὐτῆσ ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
τήν, ἰδόντεσ τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέωσ ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
θησαν αὐτῇ, δόξαντεσ ὅτι ὑπάγει εἰσ τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

---

27. *πεπιστευκα*: ℵ* *επιστευσα*, B* (sed ipse* correxit *πεπιστ.*) c^{scr} t^{scr} Chr *πιστευω*

28. *τουτο* cum ℵBCLX al pauc cop aeth go And$^{cre\ 130}$ ... ς Ln *ταυτα* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it vg sah syr^{utr} et^{hr} arm | *απηλθεν*: L *ηλθεν*, c om *απηλθ. και* | *και εφωνησεν*: 69. *εφω. δε και* | *μαριαμ* cum ABCDKLΔΠ 33. (D *την αδελφ. αυτ. μαριαμ*) ... ς *μαριαν* cum ℵX ΓΛ unc^{7} al pler And$^{cre\ 130}$ | *λαθρα*: f *occulte*, D *σιωπη*, it^{pler} (et. d) vg *silentio* | *ειπουσα* cum ℵAC^{2}DLX unc rell al omn^{vid} And^{cre} ... BC* *ειπασα*. Praeterea D add *οτι* | *παρ. και φωνει*: am fos (non item fu for etc) *adest vocat*

29. *εκεινη* sine copula cum AC^{2}DXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c e g vg arm And$^{cre\ 130}$ ... ℵBC*LX 33. 69. 229** 249. f go sah cop syr^{p} c.* et^{hr} *εκεινη δε* ... b ff^{2} l aeth *και εκ.*, syr^{sch} *et Maria* | *εγειρεται* cum AC^{2} ΓΔΛΠ unc^{8} al pler l vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ ... Ln *ηγερθη* cum ℵBC*DLX 33. 249. it^{pler} fos mt go syr$^{p\ mg}$ arm aeth And^{cre} | *ερχεται* cum AC^{2} DΓΔΛΠ unc^{8} al pler c e f g vg (hi^{5} et d *venit*) syr^{p} cop ... ℵBC*LX 33. 249. a b ff^{2} l go syr^{sch} arm aeth And^{cre} *ηρχετο*

30. *ουπω*: D^{gr} *ου* | *δε*: D it vg go cop *γαρ* ... arm vg$^{cod\ reutling}$ (teste Bengelio) om | *εληλυθ. ο* (o^{scr} om) *ις*: D And$^{cre\ 131}$ *ις εληλυθ.* | D *αλλα* | *ην* sine *ετι* cum ADLΓΔΛΠ unc^{7} al pler l syr^{utr} aeth Chr^{8,431} ... Ln *ην ετι* cum ℵBCX 1. 33. 242. 249. b c f ff^{2} g vg go cop arm; item F a e sah And^{cre} *ετι ην* | *η μαρθα*: D c^{scr} om *η*

31. Γ al$^{3\ scr}$ *οι ουν οι ιουδ.* | *οι οντεσ*: Δ om *οι* | *και παραμυθουμενοι*: D om *και*, item (*consolantes eam*) f fos arm, item (*qui eam consolabantur* vel *cons. eam*) a^{vid} c ff^{2} l syr^{sch} et^{hr} et (*qui adloquebantur cum eam*) b, item (*qui consolabantur illam*) omissis *οι οντεσ μ. αυ. εν τ. οικ.* c. Contra g vg (praegressis *qui erant cum ea in domo*) *et consolabantur eam* | *μαριαμ* cum BC*DKLΔΠ 33. ... ς *μαριαν* cum ℵAC^{3}XΓΛ unc^{7} al pler | *ταχεωσ*: C^{3} *ταχυ* | *δοξαντεσ* (Gb') cum ℵBC*DLX 1. 13. 22. 33. 78. 127. 157. syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop arm aeth And^{cre} (Nonn λ^{103} *ἐλπόμενοι*) ... ς Ln Ti *λεγοντεσ* cum AC^{2}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg go sah syr$^{p\ txt}$ et^{hr} (:: *λεγοντεσ* pariter ac *δοξαντεσ* ad alienam manum referri potest. Cf et. ad 11, 13.)

32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡσ ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦσ, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν
αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ πόδασ, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἄν μου
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ. 33 Ἰησοῦσ οὖν ὡσ εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ
τοὺσ συνελθόντασ αὐτῇ Ἰουδαίουσ κλαίοντασ, ἐνεβριμήσατο τῷ
πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐ-
τόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦσ.
36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲσ δὲ ἐξ
αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτοσ ὁ ἀνοίξασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τοῦ
τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦσ οὖν πάλιν

---

32. ἡ: U *εἰ*, Γ *ἰ* | *μαριαμ* cum BC*R*I. 33. ... ς Ln *μαρια* cum ℵAC[3]DE[2]XΓΔΛΠ unc[7] al pler And[cre 131] | $\overline{ις}$ cum ℵ*ABC(*et[2])DKXΠ* et[3] 33. al[3] (C* $\overline{ις}$ *ην* ut[vid]) ... ς *ο* $\overline{ις}$ cum ℵ[c]C[3]LΓΔΛΠ[2] unc[7] al pler And[cre] | *αυτον*: D om, gat om *ιδ. αυτ.* | *αυτου προσ* (vel *εισ*) *τ. ποδ.* cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu f (*ei ad pedes*) go And[cre] ... ς (= Gb Sz) Ln *εισ* (vel *προσ*) *τ. ποδ. αυτου* cum D al mu (al[5] om *αυτου*) it[pler] vg arm Chr[8,431] Cyr[4,684] | *προσ* cum ℵBC*DLX 1. 33. 118. 157. 249. Cyr And cre ... ς *εισ* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[8] al pler ... 254. y[scr] Chr *επι* | *αυτω*: DX al plus[10] a cop arm om | *ησ ωδε*: D a b c e *ωδε ησ* | *μου* ante *απεθανεν* cum ℵBC*LΔ 33. 254. et D *μου ο αδ. απεθανεν* ... ς Ln post *απεθα.* cum AC[3]XΓΛΠ unc[8] al pler ... 69. it vg arm post *ο αδελφ.*

33. *ωσ* (ℵ[c]): ℵ* om | *ειδεν* cum ℵBDEFGHSUΓΛΠ[2] al plu ... Ti *ιδεν* cum ACKLMXΔΠ* al plu | *τουσ συνελθοντασ* (al[10] And[cre 131] *συνεληλυθοτασ*) *αυτη ιουδαιουσ*: D *τ. ιουδ. κλαιοντ. τουσ συνεληλυθοτασ μετ αυτησ*, item it (exc f) *et iudaeos flentes* (g l *plorantes*) *qui venerant cum illa* (e *illam*, c al *ea*) | *ενεβρ. τω πνευμ. και εταρ. εαυτον*: D 1. 22. sah[münt] arm *εταραχθη τω πν. ωσ ενβριμουμενοσ* (1. 22. *εμβριμωμενοσ*) | *ενεβριμησατο* (ℵ[a], et. syr[p mg gr]): ℵ*Α *εβριμησατο*. Cf Thdor heracl in cat[cord 288] *το δε εβριμησατο τω πνευμ. δηλοι το εκουσιον τησ γνωμησ* etc. | *εαυτον*: L*Δ *αυτον*

34. *τεθεικατε*: EFGHMΓΛ al mu *τεθηκατε* | *ιδε*: Δ *ειδε*

35. *εδακρυσεν* sine copula cum ABCLX unc rell al pler sah syr[p] Chr[8,432] And[cre 132] ... ℵD 61** 69. 6[pe] it vg go cop syr[sch] eth[r] arm aeth Apollin[cat cord 289] *και εδακρ.* | *ο* $\overline{ις}$ (ℵ[c]): ℵ* om *ο*. Praeterea Δ ab *ιδε* v. 34 ad *ιδε* v. 35 transilit.

36. *ελεγον* (ℵ[c]): ℵ* *ελεγαν*

37. *ειπον* (ℵ[c]): ℵ* *ειπαν*, D a b c e f ff[2] am for fu ing ante *εξ αυτων* pon (non item vg[cle]) ... AKΠ al[6] Chr[mosc 4] (ad[8,432]) *ελεγον* | *εδυνατο* cum B*CDKΠ al mu (5 ap Scri) ... ς *ηδυνατο* cum ℵAB[3]LXΓΔΛ unc[7] al pler | B*D *ανυξασ* | *ινα και ουτοσ μη*: accurate e am·fu for ing mt *ut et hic non moreretur*, item omisso *et* a f ff[2] vg[cle], b *ne et hic moreretur* ... 33. 106. *ινα μη ουτοσ*, c *ne hic moreretur*

38. $\overline{ις}$ *ουν παλιν*: 249. Cyr[4,686] *ο ουν* $\overline{ις}$ *παλιν*, 33. *ο* $\overline{ις}$ *παλ. ουν* | *ουν*: i[scr] c fos syr[sch] *δε* ... E* 69. al pauc arm om | *παλιν*: K a b e ff[2] l* cop syr[sch] om

ἐμβριμούμενοσ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον,
καὶ λίθοσ ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 *λέγει ὁ Ἰησοῦσ· ἄρατε τὸν λίθον.*
λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότοσ Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει·
τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν. 40 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι*
ἐὰν πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 *ἦραν οὖν τὸν λίθον·*
ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἦρεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαρι-
στῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ μου. 42 *ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκού-*

38. *εμβριμουμενοσ* cum ℵAU 69. 124. 131. 248 (:: cf Mc 14, 5) ... ς Ln Ti *εμβριμωμενοσ* (sed B*D *ενβριμ.*) cum BC^{2}DLΓΔΛΠ unc^{5} al pler Or cat (ox^{317} cord^{290}) ... C*X And$^{cre\,132}$ *εμβριμησαμενοσ*, t^{scr} *εμβριμωσαμενοσ*, K *εμβριμώαμενοσ*, | *εν εαυτω*: F om *εν* | *εισ* (et. Or; it vg *ad*): D *επι* (sed-d *in*) | *επ αυτω* (H *επ αυτο*) et. ℵ^{c} ... ℵ*L f^{scr} om *επ*. Item it^{pl} vg *superpositus ei*, e *adpositus illi*, c nil nisi *superpositus*

39. *λεγει* (c syr^{sch} *et ait*): X add *ουν*. Praeterea Δ* add *αυτη* | *ο ις* cum ℵBCLXΓΔΛΠ^{2} unc^{8} al omn fere Or$^{4,370.\,372}$ And$^{cre\,132}$ ... Ln om o cum ADΠ* w^{scr} | *η αδελφη* etc: D f g vg sah cop syr^{utr} arm aeth praem *μαρθα*, omisso eodem nomine postea ... a b c e ff^{2} l fos Amb$^{ps\,37,341}$ *martha* (a add *soror lazari*) omissis *η αδελφ. του τετελευτ.* | *τετελευτηκοτοσ* (Gb'') cum ℵABC*DKLΠ 27. 33. 157. 249. w^{scr} syr$^{p\,mg}$ And^{cre} ... ς *τεθνηκοτοσ* cum C^{2}ΓΔΛ unc^{7} (et X *τεθνεοτοσ*) al pler | *ηδη*: 69. *ιδε* | *γαρ* et. Or$^{4,367.\,371\,bis}$ Cyr$^{hr\,76}$ etc): D Epiph^{372} om

40. *ο ις*: Λ 1. om o | *πιστευσησ*: K al pauc *πιστευσεισ*, 251. al *πιστευεισ* | *οψη* (Gb'') cum ℵABCDLXΔΛΠ^{2} unc^{6} al plu Or$^{4,367.\,371\,bis}$ (in Cyr$^{hr\,76}$ fluct lectio) ... ς *οψει* cum KUΓΠ* al haud dubie permu Chr^{8,434} Cyr^{4,687} And$^{cre\,132}$

41. *ηραν ουν* (et. Or^{4,371} et^{372}): D 6^{pe} arm *οτε ουν* (arm om) *ηραν*, e (item syr^{hr}) *et ut revolverunt.* Cf et. Chr^{mosc5} ad^{8,441} *ωσ* (^{1}*ωσπερ*) *ουν ηραν τον λιθον, ηρεν ο ις τουσ οφθ. εισ τον ουρανον και ειπεν.* | *τον λιθον* sine additam cum ℵBC*DLX 5. 24. 33. 157. 6^{pe} it^{pler} vg sah (sed addit *ibi*) syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or^{4,371} et^{372} (quater affert verba *ηρ. ουν τ. λιθον* nec usquam addit *ου ην* etc) Chr^{mosc5} (vide ante) Nonn λ^{148} ... ς (= Gb Sz) add *ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ* cum C^{3}EGH MSUΓΔΛ al longe plu (pro *κειμενοσ* 254. *τεθαμμενοσ*, 142* *εκειωσ*) Chr$^{8,441\,montf}$ ... AKΠ 1. 22. 249. al$^{3\,scr}$ f go syr^{p} add tantum *ου* (al^{2} *οπου*) *ην*, 56. 58. 61. *οπου εκειτο*, cop ar^{p} *ab ostio sepulchri* | *ο δε* (6^{pe} e arm syr^{hr} om, vide ante, item 69. om; 1. *ο ουν*) *ις ηρεν*: D *και ο ις ηρεν*, Chr^{mosc} (vide ante) *ηρεν ο ις* | *τουσ οφθαλμουσ* sine additam et. a (*adlevatis oculis*) c f g l vg go Or^{4,372b} et$^{374.\,381.}$ Chr^{8,441} et$^{txt\,438}$ And$^{cre\,133}$ ... D 28. 33. 69. 6^{pe} al^{5} b e ff$^{2.}$ sah cop syr^{utr} et^{hr} aeth Or^{4,372c} Eus$^{ps\,369}$ et$^{dem\,497}$ (*εαυτου*) Chr^{mosc8} semel add *αυτου* | *ανω*: KΠ al plus^{10} arm^{cdd} *εισ τον ουρανον ανω*, a *susum ad caelum* (et em *elevatis sursum oculis in caelum*) ... b c f sah syr$^{p\,mg}$ Eus^{dem} et^{ps} And^{cre} *εισ τον* (And om) *ουρανον* ... 253. e om | *μου*: Δ *με*

42. *εγω δε* et. f ff$^{2.}$ vg syr^{p} et^{hr} Or$^{4,374.\,376.\,381sq}$ Eus$^{dem\,497}$ et$^{ps\,369}$ etc

εισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι
σύ με ἀπέστειλασ. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν·
Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼσ δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ
καὶ τὰσ χεῖρασ κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο.
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντεσ πρὸσ τὴν Μα-
ριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν· 46 τινὲσ

... D c om δε ... 13. 69. 124. a b e l syr[sch] aeth Hil[1081] καγω (13. και εγω) | τον οχλ. τ. περιεστωτα (A 28. 235. παρεστωτα) et. Or[4,374. 381. 383 bis] ... x Or[4,376] (et[381] semel) τ. περιεστ. οχλ.

43. εκραυγασεν (et. ℵ[c] Or[4,377] Eus[ps 369] Cyr[4,689] And[cre 133]): L M εκραυγασεν ... ℵ* εκραυγαζεν, c* Chr[8,442] εκραξεν | λαζαρε: c[3] aeth[rom] λαζαρε λαζαρε, non item Ir[int 308] Clem[101] Or[4,375. 377. 380] Eus[ps 369] et[ecl 210] etc ... ℵ* λαζαρ (c -ρε)

44. εξηλθεν sine copula cum BC*L 5[ev] sah Or[4,377] ... ς (Gb[oo]) Ln praem και cum ℵAC[3]XΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] syr[utr] rell (sed cop εξηλθ. δε) Ir[int 308]; item D f (*et exiit statim*) vg And[cre 133 bis] praem και ευθυσ (And ευθεωσ) | τουσ ποδ. και τασ χειρ. et. it[omn] vg syr[hr] sah cop arm Ir[int] Or[4,377 ss] etc ... AΔ 28. 69. 157. 262. al[15] fos gat sax go syr[utr] aeth And[cre bis] τ. χειρ. κ. τ. ποδασ | κειριαισ: AXΔΛ al mu κηρ., syr[p mg gr] κιριαισ | αυτου: A αυτω | περιεδεδετο (et. Or[4,379], item [377] συνεδεδετο. Libere[378] περιδεδεται): D* περιδεδετο | αυτοισ ο ις c. ℵAC[vid]DXΓΔΛΠ unc[7] al fere omn (157. om ο ις) b e f ff[2.] vg (sed b *et dixit ad eos ihs*, f *dicit ei ihs*, ff[2.] *dixit eis ihs*) syr[utr] et[hr] aeth ... Ti ις αυτοισ c. B am for fu ing[2] (et. l[vid]) sah cop Or[4,379], item L Or[4,377] ο ις αυτοισ ... e *et dicit ihs discipulis suis*, d *dicit illi ihs*, a nil nisi *dixit ihs*. Cf Or[4,379] ζητήσεισ δὲ διὰ τό· λέγει ις αὐτοῖσ· λύσατε αὐτόν. τίσιν αὐτοῖσ; οὔτε γὰρ ὅτι μαθηταῖσ ἀναγέγραπται, οὐθ᾽ ὅτι τῷ περιεστῶτι ὄχλῳ, ἀλλ᾽ οὐδὲ ὅτι τοῖσ μετὰ μαρίασ οὖσιν, Ἰουδαίοισ etc | κ. αφε. αυτον cum BC*L 33. 157. cop (item sah sed om αυτον pri) syr[hr] aeth Or[4,377. 378 bis 379] (Chr[8,443], sed non una affert quae praecedunt) Ir[int 308] (ex edd[3]) ... ς Ln om αυτον cum ℵAC[corr]DXΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg go syr[utr] arm Ir[int] (ex edd[aliq] nuper ita ed) Cyr[4,680] And[cre 134 ter]

45. ουν: ℵ sah δε | εκ (et. Or[4,380. 381]): D 1. Or[4,381 semel] om, nec expri cop (contra sah expri) | οι ελθοντεσ (Or[4,380 ss] et[381] sic: επει μη ειρηται μεν· πολλοι ουν εκ των ιουδ. των ελθοντων etc, γεγραπται δε· πολλοι ουν εκ των ιουδ. οι ελθοντεσ etc): D των ελθοντων | πρ. τ. μαριαμ cum BCDL 33. ... ς πρ. τ. μαριαν cum ℵAXΓΛ unc[7] al pler Or[4,380. 381 bis] And[cre 134] ... Δ μετα μαριασ | και θεασαμενοι (Or [4,380 ss] saepe): D εωρακοτεσ (item *ut viderunt* gat cop arm syr[sch]); a b d f mm fos sax *videntes* (l *qui viderant* omissis οι ελθ. πρ. τ. μαρ.) α cum ℵA*LXΓΔΛΠ unc[7] al pler (al[3] οσα) a b c f ff[2.] g l vg cop arm Or[4,380. 381 bis] et[383 ter] And[cre] ... A[2]BC*D 1. 244. 249. e go sah aeth ο (c[3] et[3] ο εποι. σημειον) | εποιησεν sine additam cum ABC*[vid]L 1. b c

δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ καὶ εἶπαν αὐτοῖσ ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦσ.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτωσ, πάντεσ πιστεύσουσιν εἰσ αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνοσ. 49 εἷσ δέ τισ ἐξ αὐτῶν Καϊάφασ, ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ
18, 14 λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷσ ἄνθρωποσ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ

e (*viderunt quod est factum*) l am fu for fos em ing iac gat mm tol sax go sah cop arm Or 4,381 bis et 382 d et 380 cdd ... ς (= Gb Sz) add ο (א om) ιϲ cum (א)c² et⁸DXΓΔΛΠ unc⁷ al pler a f ff²· g vg^cle syr^utr eth^hr aeth Or 4,382 a b c et 380 ed Andcre 134 | εισ αυτον (et. Or 4,380 ss): c² om

46. Versum om s | απηλθον: D -λθαν | ειπαν cum אD ... ς Ln Ti ειπον cum ABCL unc rell al omn^vid | φαρισαιουσ: 13. 69. 124. αρχιερεισ και φαρ. | αυτοισ: G om | α cum אBLXΓΔΛ unc⁵ al plu a c f ff²· g vg sah syr^p arm Or 4,381 bis et 382 ... AΠ al plus³⁰ syr^sch οσα ... Ln ο cum CDM 69. 124. 249. b (*id quod*) e go cop aeth | ιϲ cum BCDL ... ς ο ιϲ cum אAXΓΔΛΠ unc⁶ al omn^vid Or 4,381 bis et 382

47. ουν: 69. em sah go δε | συνεδριον: 13. 69. 124. 127. 254. 346. al⁵ (et^evv) add κατα του ιυ | και ελεγον: 69. 124. 346. λεγοντεσ | τι: Δ add ουν | ποιουμεν: s 33. al³ ποιωμεν, 28. ποιησωμεν, 249. ποιησομεν. Ex Latt ff²· g l vg *facimus*, sed a b c e f fos taur al *faciemus*, οτι: D om | ουτ. ο ανθρωποσ: Δ 33. al pauc arm Chr 8,443 Cyr 4,691 ο ανθρ. ουτοσ (Δ ουτωσ) | πολλα (et. a f vg Or 4,382 Ath 164): D b c e ff²· τοιαυτα | ποιει σημεια cum אABLMX 33. sah Or Ath ... ς σημ. ποι. cum DΓΔΛΠ unc⁶ al pler it vg cop rell Chr (Cyr σημ. πολλ. ποιει)

48. εαν (et. Or 4,382): D 235. cop^wi syr^sch eth^hr aeth και εαν. Libere Const 6,25,1 εαν μη αποκτεινωμεν, φασι, τον χν, παντεσ etc. | πιστευσουσιν (א^c): GHLXΓΔ 1. 33. 69. 131. 346. al¹⁰ πιστευσωσιν ... א* ff² πιστευουσιν | ημων κ. τον τοπον (et. Or 4,382 Const 6,25,1 etc): D (a) e f ημων post τοπον pon (vide post) ... DKΠ al¹⁰ a b c e f ff²· l vg^cle om και (nec expri syr^sch eth^hr al). Latt enim sic: c l *tollent nobis locum et gentem*, g am fu em ing *toll. nostrum et locum et gentem*; b ff²· vg^clo (et. for) *toll. nostrum locum et gentem*, a e f *toll.* (a add *nobis*) *locum nostrum et gentem*

49. καϊαφασ (et. am fu): D² (*κηφασ) it vg (et^cle et cdd plu) sah καϊφασ. Praeterea 1. 2^pe a b e f l cop syr^sch (eth^hr) arm praem (et c g vg^cle add) ονοματι (non item ff²· am fu for em ing taur) | αρχι. ων (f non expri ων): LX it vg ων (*cum esset* b c ff²· g l vg; a e *qui erat anno illo*) αρχι.

50. λογιζεσθ. (Gb") cum אABDL 1. 22. 69. 122. Or 4,384. 391 Cyr es 205 Thdrt 3,192 ... ς διαλογιζεσθε cum XΓΔΛΠ unc⁷ al pler Chr 8,446 et 447

λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνοσ ἀπόληται. 51 *τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ*
οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν
ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦσ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ, 52 *καὶ οὐχ*
ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ δι- 10, 16
εσκορπισμένα συναγάγῃ εἰσ ἕν. 53 [95.4] *ἀπ' ἐκείνησ οὖν τῆσ ἡμέ-*
ρασ ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 *Ἰησοῦσ οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖσ Ἰουδαίοισ,*
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν χώραν ἐγγὺσ τῆσ ἐρήμου, εἰσ Ἐφραὶμ

(sed[mosc 2] semel *λογιζ.*) :: in evv[synopt] non legitur nisi *διαλογιζ.* (sed cf Mc 11, 31), hinc etiam hoc loco (Ioh neutrum habet alibi) pro *λογιζ.* (frequentato in epp) substitutum. | *υμιν* cum BDLMXΓ al plus[20] a b e ff[2.] l vg[cle] (et. fos al) cop Or[int 2, 138. 325] et[4,610] Chr[8,446] ... ς Ln *ημιν* cum AEGHIKSUΔΛΠ al plu c f g am em fu for ing iac taur sax sah syr[utr] et[hr] arm aeth Or[4, 384. 391. 392] quater et[396] Cyr[es 206] ... ℵ 252. Thdrt[1,617] et[2,192] Chr[8,447] plane om (:: ut 18, 14). Cf ad *υμιν* 12, 19. | *αποθανη*: X al *-θανει*, ut supra

51. *αλλα* cum ℵABDLXΔΛH unc[5] al plu ... I[vid]SUΓ al pauc Or[4, 384] *αλλ* | *εκεινου*: D[gr] om; e om *του ενιαυτ. εκεινου* | *επροφητ.* cum ℵBDLX 33. (etiam Chr[mosc 1]); M* *προφητευσειν* ... ς *προεφητ.* cum AIM[2]ΓΔΛΠ unc[6] al pler (et. in Or editum) | *ημελλεν* cum ABDILUΔ 1. 33. 69. 249. al pauc ... ς *εμελλ.* cum ℵEGHKMSXΓΛΠ al plu Or[4,384 bis] et[395. 396] :: cf ad 4, 47. 7, 39. 12, 33. 18, 32 ubi *ημελλ.*, item ad 6, 6 et 71 ubi *εμελλ.* edidimus | *ις* cum ℵABDILXΓΔΛΠ*et[3] unc[7] (i. e. unc[omn]) al[50] (qui notati sunt) Or[4,384 bis] et[395 sq] ... ς (Gb[oo]) praem *ο* cum Π[2] 69. al sat mu. Praeterea D Or[4,395] *οτι ις ημελλ.* (*εμ.*) *αποθν.* (d *quia ihs incipiebat mori*), item a f vg *quod* (*quia*) *ihs moriturus erat pro gente*, e *quod ihs pro gente erat moriturus*

52. *υπ. του εθνουσ* (ℵ*et[cb]): ℵ[ca] X 33. add *δε* | *αλλ*: B *αλλα* | *ινα και* (a e *sed ut dispersos quoque filios* etc): it[plu] vg arm non expri *και* | *τα τεκν. του θεου* (et. Or[4, 384. 395]) : A *τα του θεου τεκν.* | *τα διεσκορπισμενα*: E t[scr] 440. *τ. διασκορπ.*, D *τ. εσκορπισμενα* ... 69. 251. om | *συναγαγη* (HXΛ al *-γαγει*) *εισ εν*: D a e *εισ εν συναγ.*

53. *ημερασ* et. Or[4,396] Ath[259] Chron[1,409] Chr[8,448] etc ... LX 249. cop (non sah) syr[p txt] (non[sch] nec[p mg] nec[hr]) aeth Cyr[4,693] Nonn *λ*[214] *ωρασ* | *εβουλευσαντο* cum ℵBD 13. 69. 124. 346. Or[4,397] Ath Chr ... ς Ti *συνεβουλευσαντο* cum AILXΓΔΛΠ unc[7] al pler Or[4,396 bis] Chron Cyr ([4,693] *οὐ γὰρ εἶπεν – ὅτι ἀπ ἐκ. τῆσ ὥρασ ἐβουλεύσαντο ποιῆσαι τὸν φόνον, ἀλλὰ συνεβουλεύσαντο, τουτέστιν, ὅπερ τῷ καθ' ἕκαστον ἐδόκει, κοινῇ πᾶσιν ἤρεσεν*) :: Mt 26, 4 *συνεβουλευσαντο*, Io 18, 14 *ο συμβουλευσασ*, item Act 9, 23 *συνεβουλευσαντο*. At nec 12, 10 *εβουλευσαντο* fluctuat. | *αποκτεινωσιν*: 1. 69. *-νουσιν*

54. *ις ουν* cum ADIΓΔΛΠ unc[6] al pler Chron[1,409] (Chr[8,448] *ις δε*) ... ℵBLMX al[5] Or[4,397] et[398] Ath[259] *ο ουν ις* | B*D *παρησια* | *αλλα*: IΓ 1. al pauc *αλλ* ... Π* add *και* | *εκειθεν* et. Or[4,398] et[400] Ath Chron ... DΓ al

λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 [96.1] ἦν
δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, [97.10] καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰσ
Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆσ χώρασ πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούσ.
56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
ἑστηκότεσ· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰσ τὴν ἑορτήν; 57 δεδώ-
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰσ ἵνα ἐάν τισ γνῷ
ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπωσ πιάσωσιν αὐτόν.

---

plus[10] it (exc f) vg Or[4,397] om | την (1. 22. 69. 2[pe] al pauc om) *χωραν*: D add *σαμφουρειν* (d *sapfurim*) | *εφραιμ* ita, non *εφραϊμ*, ABDEIKMSUXΓΑΠ etc (et. sah); ℵL al pauc cop *εφρεμ* (ut et. in Eus scribitur), item it vg Ir[int 147] *ephrem*, *efrem*, *effrem*, *ephraem* (sic a). Contra gat *efreem* ... ς *εφραϊμ*. Cf Chr[8,448] *καὶ νῦν ἐγγὺσ τῆσ ἐρήμου διατρίβει ἐν ἐφρατά.* | *κακει*: LΓ 33. 69. Or[4,397. 198] *και εκει* | *διετριβεν* cum ADIXΓΔΛΠ unc rell al pler it vg (Latt *morabatur*, e *commorab.*) syr[sch] et[hr] et[p] Chron (Chr[448] pergit *και εκει εμενε μετα* etc) ... ℵBL 249. syr[p mg] Or[4,397. 398. 400] *εμεινεν* (:: at *εμεινεν* eodem sensu frequens, ut Io 4, 40. 7, 9. 10, 40; *διετριβεν* vero praeter hunc locum in N. T. non legitur nisi Ioh 3, 22 et passim in actis) | *μαθητων* sine *αυτ.* c. ℵBDILΓΔ 1. 33. 118. 2[pe] al[5] am fu arm Or[4,397. 398. 400] Cyr[4,693] ... ς Ln add *αυτου* cum AXΛΠ unc[7] al pler it vg[cle] et[cdd plu] rell Chr Chron

55. *ην δε εγγυσ* et. Or[4,401] Chron[409]; f *erat autem in proximo*; a *in illo tempore futura erat* ... D it[pl] vg *εγγ. δε ην*, c ff[2.] *prope* (ff[2.] *propterea*) *autem erat*, b l vg *proximum* (l *in proximo*) *autem erat*; e *et prope erat*, g *proximum enim erat* | *το πασχα*: 33. add *εορτη* | *και ανεβησαν* et. a e f g vg (l *ascenderunt autem*) Or Chron ... D b c ff[2.] fos *ανεβ. ουν* | *πολλ. εισ ιεροσολυμα*: D *εισ ιερ. πο.* | *προ του* (D *πριν το*) *πασχα* (al[5] *προ τησ εορτησ*) et. Or Chron ... G post *εαυτουσ* pon ... 33. 69. 108. 235. Chr ([448] *πολλοι δε εκ τησ χωρασ ανεβησαν αγνισαι εαυτουσ*, libere) Cyr[4,693] om, hinc Gb[0] | *εαυτουσ*: M 157. *αυτουσ*

56. *εζητ. ουν*: D add *και* | *ελεγαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ελεγον* cum ABILX unc rell al omn[vid] | *μετ*: I *μετα* | *εστηκοτεσ*: LX 69. 124. 249. 346. sah cop syr[p] arm pon ante *εν τ. ιερω* ... D 124. 142. *εστωτεσ* ... syr[sch] pers[p] non exprim | *τι δοκει υμιν* (al[10] fere Or[4,401] Cyr[4,694] *υμ. δοκ.*) ... D *τι δοκειτε* (item[libere] Chr[8,448] *και ελεγον· δοκειτε οτι ου μη ελθη* etc). Item it[pl] vg *quid putatis*; e ff[2.] *putatis* (sine *quid*) | *ελθη*: S* *εισελθη*

57. *δεδωκ. δε* sine *και* cum ℵABKLMUXΔΛΠ al[40] it vg cop (sah *οι αρχ δε και οι φαρ. δεδωκ. εντ.*) syr[utr] arm Or[4,408] Chron[409] (Chr[libere] *και εδωκαν παραγγελιασ οι* etc) ... ς add *και* cum DEGHISΓ al plu | *οι* pri: Δ om; al pauc om *οι* sec | *εντολασ* cum ℵBIM 1. 118. 254. i[scr] syr[p mg] Or[4,408 bis] (vide supra Chr) ... ς Ln *εντολην* cum ADLXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg sah cop syr[p txt] (syr[sch] etc *praeceperant*) Chron | *ινα*: X* *ιν'* | *εαν*: D *αν* | *γνω*: D* *γνοι*

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 $^{98.1}$ ἐποί- 11, 43
ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος
εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα Lc 10, 40
λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας Mt 26, 6-13

XII. 1. ο ουν ις: 69. al$^{2 scr}$ etc om, sed post ηλθεν add ις (ο ις) :: initio pericopae. Item H? (Treg testatur tantum ο ις post ηλθεν) | λαζαρος sine additam cum ℵBLX a c e sah syr^{sch} eth^{r} aeth (pers^{p} *ubi Iesus Lazarum ex medio mortuorum suscitaverat*) Nonn $^{μ 3}$ (ὅθι λάζαρον ἐγγύθι τύμβου ἐκ νεκύων ἤγειρε) (Ps-Chr ^{12,906} incipit homilia: προ εξ ημερων του πασχα ηλθεν ο ις εις βηθανιαν, οπου ην λαζαρος, εις τον οικον μαριας etc. Cf et. Chr$^{mosc 2}$ ad^{8,449} apud Mtthaeium qui ο τεθνηκως et εκ νεκρων omittunt) ... ς Ti add ο τεθνηκως, Ln [ο τεθν.] cum ADΙΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} b f ff$^{2.}$ g vg (sed b ff$^{2.}$ g vg vide post) go cop syr^{p} arm pers^{w} Chron^{409} :: quamvis magnam veritatis speciem habeat vulgaris lectio λαζ. ο τεθνηκως, tamen nec incredibile est inlatum esse ο τεθνηκως quo manifestior res esset. Si ut superfluum omissum dixeris, mirum est ipsos antiquissimos testes ac satis inter se diversos eosque solos ea in re convenire. | εκ νεκρων (c e *quem suscitavit mortuum*): b ff$^{2.}$ g vg pers^{w} om | ις (Ln Ti ο ις, sed ℵ* B 13. 124. ις) cum ℵ(*et^{c})ABDEGILΔ^{2}Π al^{20} f ff$^{2.}$ g vg go sah cop syr utr eth^{r} aeth (sed ℵ f aeth ις ante εκ νεκρ., sah cop ante ηγειρ. pon) ... ς om cum HKMSUXΓΛ* al plu a b c e Chron

2. εποιησαν ουν: D a^{vid} c e syr^{sch} aeth και εποι., g (ff$^{2.}$?) vg syr^{hr} *fecerunt autem* ... 122. gat cop om copulam (nil probat Or^{4,407} ως εν τοις προ τουτων, εποιησαν, φησιν, αυτω δειπνον εκει etc) | εκει (69. 346. ante δειπν. pon): a e om | και η μαρθ. διηκονει (et. Or$^{4,182.\ 407}$ et$^{int\ 3,893}$): D arm κ. διηκ. μαρθα | εκ cum ℵBL (item it vg syr^{utr} eth^{r}) Or ^{4,407} (et$^{int\ 3,892}$) ... ς Ln om cum ADΙΧΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} :: similiter εκ abiectum 12, 4. Adamat Ioh εις εκ, nec solet fluctuare. Alibi, ut Mc 13, 1. 14, 20 εκ inlatum videtur. | ανακειμ. συν αυτω cum ℵABDI LΓΔΛΠ unc^{7} al^{150} Or^{4,407} (item X al pauc ανακ. omissis συν αυτ., eadem a om) ... ς (= Gb Sz) συνανακειμενων αυτω cum minusc vix mu (33. al pauc συνανακ. συν αυτ.)

3. μαρια cum ℵADIL unc rell al pler ... B 1. 33. μαριαμ | λαβουσα (d *accipiens*): D^{gr} λαμβανει, item it vg *accepit*, posteaque addunt και ante ηλειψ. D (et. d) it vg (exc am Aug$^{ioh\ 50,6}$); fu vero *habens alabastrum — et fracto effudit super caput ihesu recumbentis, et unxit pedes*, mixtis Iohanneis ex lege harmoniae cum Synopticorum locis. | μυρου ναρδου πιστικης (f g vg Or$^{int\ 3,65.\ 892}$ *unguenti nardi pistici*): D e πιστικης μυρου (d e *pistici unguenti*), b e ff$^{2.}$ *unguenti pistici*, a *nardi unguenti* | πολυτιμου (et. Or$^{int\ 3,65.\ 892}$): a b e om

Mc 14, 3-8 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ·
(Lc 7, 37 ss) ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆσ ὀσμῆσ τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδασ
ὁ Ἰσκαριώτησ, εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖσ; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτησ ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ἄφεσ

3. του (B om) ῑυ cum ℵABDILQ etc: X αυτου | εξεμ. τ. θριξ. αυτησ: 1. 13. ταισ θρ. αυτ. εξεμ., 69. τ. θριξ. εξεμ. τασ (corrige ταισ) εαυτησ. Praeterea pro αυτησ (M εαυτησ) IX 3pe semel sah cop Or^int 3,65 τησ κεφαλησ αυτησ | τουσ ποδ. αυτου (13. αυτ. τ. πο.): M vg^cle go sah ante ταισ θριξ. pon (item cop *et abstersit eos*) ... 1. 116. fu sax aeth (cop vide ante) Or^int 3,65 om (69. ut^vid om αυτου tantum) | η δε οικια: D it (exc f) vg και η οικ. (item και syr^sch aeth) ... 1. 13. 69. 124. 346. 2pe 3pe semel Or^int 3,65 add ολη | επληρωθη c. ℵADILQ unc rell al omn^vid: B επλησθη

4. λεγει δε cum ℵB cop go ... b c ff^2 syr^sch aeth *et dixit* (b *dicit*) ... ς Ln Ti λεγ. ουν cum ADIQXΓΔΛΠ unc^8 al pler f (*dixit ergo*) g vg syr^p et^hr ... L 33. 249. a e fos sah arm om copulam :: recepimus δε pro testium gravitate et propterea quod δε inter η δε οικια et ειπεν δε τουτο facile duxit ad mutandam scripturam; ουν vero inprimis aptum erat neque eiusmodi quod facile aliquis mutaret. | ιουδασ ο ισκαριωτ. cum ℵBL 1. 33. 118. 209. 249. 2pe 3pe semel 6pe g vg sah cop^dz syr^sch et^hr arm aeth perss Cyr^4,696 Aug^ioh 50,9 (Nonn ^μ 17 nil nisi ιουδασ); item D ιουδασ απο καρυωτου ... ς (sed Gb^oo σιμ.) Ln ιουδασ σιμωνοσ ισκαριωτησ cum A(E)IKMQXΓΔΛΠ al pl (E al aliq ο ισκ.) f ff^2 blan fos (f *schariotes*, sed ff^2 *scariotis*, fos *scariothis*) go syr^p aeth^cod 3; item FGHU al b c (ff^2 sab) cop^wi ιουδ. σιμων ο ισκαριωτησ (b *scariotes*, c *scariotha*, ff^2 sab *iscariotis*); item 26^ev a e σιμων ιουδασ ισκ. (a *scariotha*, e *schariotha*) | εισ (K om) εκ τ. μαθ. αυτου (εκ cum ℵADIX etc; BLQ 33. 249. om) hoc loco cum ℵBL 33. 157. 249. sah syr^sch et^hr aeth pers^w ... ς Ln ante ιουδασ pon cum ADIQXΓΔΛΠ unc^8 al pler it vg go syr^p cop arm | ο μελλων αυτ. παραδιδοναι: D οσ ημελλεν παραδουναι αυτον, item b c ff^2 *qui incipiebat eum tradere*

5. τριακοσιων (et. Or^int 3,893): X επανω τριακ. ... L 69. 124. 258. 346. al pauc διακοσιων | πτωχοισ: D 33. τοισ πτωχ.

6. ειπ. δε τουτο et. b ff^2 g vg sah syr^p ... D a c e f go syr^sch et^hr cop τουτο δε ειπ. | εμελεν (sic etiam B): EFGHKSUXΓ al permu (17 apud solum Scri) εμελλεν (:: quem errorem iam alibi frequentissimum diximus) | εχων cum ℵBDLQ 1. 33. 157. 2pe g vg sah cop Or^3,490 et ^4,419 (sed 1. Or^3,490 add και) ... ς Ln Ti ειχεν και cum AIXΓΔΛΠ unc^8 al pler a b c e f (ff^2 *et loculos habebat, ea quae mittebantur exportabat*, om igitur και) go arm (similiter aeth) | εβασταζεν: f vg *portabat*, b ff^2 mt *exportabat*, d *baiulabat*; sed a c e mm *auferebat* (g *portabat afferebat*), item sah *furabatur missa in id* (similiter aeth *sumebat ex eo*)

7. αφεσ (b f am em iac ing mm *sine*, c *dimitte*, e *demitte*, item arm^mg

αὐτήν, ἵνα εἰσ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
8 τοὺσ πτωχοὺσ γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
τοτε ἔχετε.
9 99.10 Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλοσ πολὺσ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ
ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζα- 11, 43
ρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ 11, 53
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆ-
γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ τὸν Ἰησοῦν.
12 100.1 Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ὁ ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν, Mt 21, 1 ss Mc 11, 1 ss
ἀκούσαντεσ ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ Lc 19, 29 ss
βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγα-

aethpp) ... a g vg (et. for fos al) sah arm^txt aeth^ro Chr^8,449 Amb^ps 40,868 αφετε (*sinite, dimittite*). Cf Gaud^13,964 „Sine eam *sive* sinite: *utrumque enim et in Graecis et Latinis exemplaribus invenitur, sed magis congruere videtur sensui, cum legitur* Sinite –, *propter illa quae pluraliter subsequuntur.*" | ινα et τηρηση (Gb') cum ℵBDKLQXΠ 33. 42. 145. 157. it^pler vg sah cop syr^p mg eth^r arm aeth Nonn (μ^28 ὄφρα φυλάξῃ σώματοσ ἡμετέρου κειμήλιον) ... ς om ινα postque habet τετηρηκεν cum AΙΓΔΛ unc^7 al pler f go syr^sch et^p txt | μου: D 33^corr om | αυτο (XΓ 33. al αυτω): Λ αυτον

8. D om versum; Δ* om μεθ εαυτ. usq εχετε | γαρ: L arm om

9. εγνω ουν ο (cum ℵB*L; ς Ln Ti om cum AB^3IQX rell) οχλ. πολυσ et. f g vg cop go syr^p eth^r ... D a (b c e ff^2.) sah (syr^sch) οχλοσ δε πολυσ et ηκουσαν (a *turba autem multa ex Iud. audiit*, e *plurimi autem turba Iudaeorum audierunt*, b c ff^2. *et turba multa ex Iud. audivit*, d *turba ergo plurima ex Iud. audierunt*; syr^sch *et audierunt turbae multae ex Iudaeis*) | D ηλθαν | μονον: D 245. b e om | ινα και (et. f tol): D it^pler vg om και | ον ηγειρ. εκ νεκρων (A 33. add ο ις): D ον ηγ. ις εκ των νεκρ. | Δ* ab λαζαρον ad λαζαρον v. sq transiluit

10. εβουλευσ. δε: B add και ... MU 97. 254. a^scr 27^ev sah εβουλ. ουν

11. των ιουδαιων: D a c e ff^2. syr^sch eth^r arm post πολλοι pon

12. οχλοσ (et. Or^3,748 et^4,182): BL ο οχλ. | ο ελθων (et. Or): ℵ*Δ 2^pe om ο (ℵ^c suppl). Cf et. Or^4,198 ιωαννου - λεγοντοσ τον πολυν εληλυθεναι (sed edd εξελ.) εισ την εορτην οχλον και εξεληλυθεναι εισ απαντησιν αυτω etc | ις cum ℵADLQXΔΛΠ unc^8 al plu ... ς (Gb^00) praem ο cum BΓ al mu Or^4,182 Cyr^4,697. Praeterea ΑLX 33. 157. al^10 fere a c e sah cop syr^utr eth^r ante ερχεται pon | ιεροσολυμα: D ιερουσαλημ

13. υπαντησιν cum ℵBEFHMQSΓΔΛ al plu ... AKUΠ al^50 Or^4,183. 193 απαντησιν ... DGLX al plus^10 συναντησιν | αυτω (it vg *obviam ei, illi obviam*): DΓ al^8 αυτου (d *in obviam eius*) | εκραυγαζον cum ℵB^3DLQ 122. 157. 44^ev, item B* εκραυγασαν ... ς εκραζον cum AXΓΔΛΠ unc^8 al pler Or^4,183. Praeterea ℵADKQXΠ al^20 a ff^2. fos cop syr^sch et^p mg in cod bars arm aeth add λεγοντεσ (al pauc syr^sch aeth και ελεγον), hinc Ln

Ps 117 (118). 25—26 ζον· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ
βασιλεὺσ τοῦ Ἰσραήλ. 14 $^{101.7}$ εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκάθισεν
Zch 9, 9 ἐπ᾿ αὐτό, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·
ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 $^{102.10}$
ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ᾿ ὅτε ἐδο-
ξάσθη Ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ᾿ αὐτῷ γεγραμ-
μένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλοσ ὁ ὢν
11, 43 μετ᾿ αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ, ὅτι

[λεγοντεσ]: non addidimus cum BLΓΔΛ unc^{7} al plu b c e f g vg go sah syr$^{p\ txt}$ Or^{4,183} (et^{193} εισ απ. αυτω κεκραγοτα· vide supra) | ωσαννα (cf ad Mt 21, 9): L ωσανα, D* οσσαρα, D^{2} ωσσαρα | D ευλογητοσ | εν ονοματι κυριου: e om; l om και ο βασ. τ. ισρ. | και ο βασιλ. c. א*et^{cb}BLQ cop aeth Or^{4,193} ... Ti βασιλευσ (omissis και ο) cum AΓΔΛ unc^{7} al plus^{100}; item ς Ln ο βασιλ. (omisso και) cum DK XΠ al mu sah Or^{4,183} | ισραηλ: D ιστραηλ, item a b d *istrahel*, e *isdrahel*

14. εκαθισεν: EFHΓ al εκαθησεν | επ αυτο: KMXΓΔΠ al^{30} Or$^{4,183\,cod}$ (ed ε. αυτου) επ αυτω

15. θυγατηρ cum AB*DKLQXΔΛ (θύγατηρ) Π al pauc, item B^{3} et^{3} η θυγατηρ ... ς θυγατερ cum אEGHMSUΓ 1. 33. 69. 124. 157. al pler Or$^{4,183.\,193}$ | σιων (et. א): AB* σειων | σου (et. Or): A sah^{münt} om | ερχεται καθημενοσ: c mm *venit tibi sedens*, e *venit tibi mites sedens*, a *venit mansuetus sedens*

16. ταυτα sine copula cum אBLQ b e ff$^{2.}$ g l vg sah syr^{hr} ... ς (Gb^{o}) add δε, Ln [δε] cum ADXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} a c f cop syr^{utr} arm go Or^{3,738} Cyr^{4,698} | εγνωσαν: D ενοησαν | αυτου οι μαθητ. cum אB ... ς Ln Ti οι μαθ. αυτου cum ADLX unc rell (sed KΠ om αυτου) al omn^{vid} Or Chr^{8,454} Cyr^{4,698} | ις cum אABEGKLMQSUXΓΔΠ al plu ... ς Ln ο ις cum DHΛ al permu^{vid} | εμνησθησαν: L al pauc syr^{sch} add οι μαθηται αυτου | επ αυτω: D περι αυτου, it^{plu} et vg *de eo* (c *ab eo*) ... b e sah^{cod} om

17. ουν: L sah^{wol} Chr^{8,454} δε (syr aeth *et testabatur*) ... sah^{ming} cop syr^{p} om | οτι (et. ς^{e} Gb Sz, item Ln quoniam B pro teste huius lectionis habebat) cum DE*KLΠ a b c e ff$^{2.}$ sah cop syr^{sch} arm Chr^{455} (οτι ανεστησε τον λαζ.) Cyr^{4,699} ... ς Gb' (item debebat Ln) οτε cum אABE^{2}GHMQSUXΓΔΛ al^{100} f g vg go syr^{p} et^{hr} aeth pers^{w} Apollin^{cat} cord^{307} (Nonn $^{\mu\,75}$, sed fluct lectio) :: quum plura sunt quae οτι confirmant, tum illud quod scriptum est: εφων. εκ τ. μνημ. και ηγειρ. αυτ. εκ νεκρ., quae quidem orationis prolixitas non conveniens esset si οτε legendum esset.

18. και cum אAB^{2}DLQ^{vid}XΓΠ unc^{5} al pler (item B* post υπηντ. αυτω, nec id a correctoribus deletum) f vg syr^{p} et^{hr} arm aeth ... B* (sed vide ante) EHΔΛ al^{20} a b c e ff$^{2.}$ l tol go sah cop syr^{sch} om | υπηντησεν

ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρι-
σαῖοι εἶπαν πρὸσ ἑαυτούσ· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ
κόσμοσ ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνέσ τινεσ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ-
νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
Βηθσαϊδὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, θέ-
λομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ,
ἔρχεται Ἀνδρέασ καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 103.4

αυτ. ο (69. al[5] fere om) οχλοσ: ℵ υπηντ. αυτ. οχλοσ πολυσ, D c syr[sch] υπηντησαν αυτ. οχλοι | ηκουσαν cum ℵABDKLMQSXΛΠ al plus[40] it vg sah cop syr[sch] eth[r] go (sed go etiam υπηντησαν) ... ς (= Gb Sz) ηκουσε cum EGHUΓΔ al plu syr[p] | τουτο αυτον: ℵ y[scr] αυτον τουτο, 69. τουτο post σημειον pon

19. ουν et. a b e g vg syr[p] eth[r] etc: K al plus[15] c f ff[2.] l fos syr[sch] aeth Chr[8,455] δε (item Nonnμ[80]) | ειπαν cum ℵB ... ς Ln ειπον cum ADLQ unc rell al omn[vid] | πρ. εαυτουσ: D al pauc Chr πρ. αυτουσ, item a c e *ad illos* | ωφελειτε (et. -ται legitur): S ωφελει, ff[2.] *profecit* ... c f g vg sah[ming] *proficimus*. Similiter Nonnμ[81] ἡμῖν ποῖον ὄνειαρ ἀέξεται; | ιδε: A[2] ιδου | ο κοσμοσ cum ℵABΓΔΛΠ unc[7] al pler sah go syr p txt Chr[8,455] ... DLQX al[15] (69. pon post απηλθ.) it vg cop arm syr[sch] eth[r] et[p] c.* aeth Nonnμ[82] Andcre[142] add ολοσ (f g l vg *mundus totus*, a c e *universus mundus*, b *omnis mundus*, ff[2] *unus populus*)

20. ησαν δε (a e ff[2.] *et erant*): D syr[sch] aeth add και (arm ησαν εκει και ελλ.) | ελληνεσ (a b c e ff[2.] l *graeci*, f g vg *gentiles*) ante τινεσ cum ℵBDLMQX 1. 33. 157. 249. 2[pe] it[pler] am fu for ing syr[sch] ... ς post τινεσ cum AEGHKSUΓΔΛΠ al pler a g vg[cle] go syr[p] arm (Chr[455] τινεσ των ελληνων) Cyr[4,690] | εκ: Γ al[5] om (69. om et. ελλη.) | προσκυνησωσιν cum ℵABQXΓΛΠ al pler ... Ln (ex errore de Q) Ti προσκυνησουσιν cum DLΔ 157. al[2scr]

21. ουτοι ουν (aeth *et illi*): L 69. 254. a e fos go syr[sch] arm om ουν, hinc Gb[o] | προσηλθον: D -λθαν | φιλιππω: D τω φιλ. | βηθσαιδα: D a βηδσαιδα, *bedsaida*, e l *bessaida*, b *betsaida* | ηρωτων: MX 1. 28. 2[pe] 8[pe] al[5] ηρωτησαν | κυριε: U* 28 om

22. φιλιπποσ cum ℵADΓΔΛΠ* unc[7] al fere omn ... BLXΠ[2] 33. ο φιλ. | ερχετ. (ℵ 157. και παλιν ερχ.) ανδρε. και φιλιππ. και λεγουσιν cum (ℵ)ABL 157. a (item 249. ερχετ. παλιν etc, 54. syr[hr] aeth και ερχ. etc, e *deinde venit andreas et philippus ihm*; cop *Andreas iterum et Philipp. venientes dicunt Iesu*) ... ς και (D om) παλιν ανδρ. (D ὁ ανδρ.) και φιλιππ. λεγουσιν (Δ λέγουν) cum (D)XΓΔΛΠ unc[7] (sed H και παλιν και) al pler go syr[p]. Item b c ff[2.] sah *andreas autem et philipp.* (b ff[2.] add *iterum*) *dixerunt* (b sah *dicunt*) *ad ihm*, l *andr. autem cum philippo dicit ad ihm*; f g vg *andr. rursum* (tol om) *et philipp. dixerunt* (am fu *dicunt*) *ihu* (f *ad ihm*). Consentiunt cum ς arm syr[sch], sed om και παλιν arm, om παλιν syr[sch]

ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀποκρίνεται αὐτοῖσ λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δο-
ξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 [104.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐὰν μὴ ὁ κόκκοσ τοῦ σίτου πεσὼν εἰσ τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸσ
μόνοσ μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 [105.3] ὁ
Mt 10, 39 16, 25 φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν
Lc 17, 33 αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰσ ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
26 [106.10] ἐὰν ἐμοί τισ διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ
ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονοσ ὁ ἐμὸσ ἔσται· ἐάν τισ ἐμοὶ διακονῇ, τιμή-
σει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 [107.4] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί
εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆσ ὥρασ ταύτησ. [108.10] ἀλλὰ διὰ
τοῦτο ἦλθον εἰσ τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ
ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν

---

23. *αποκρινεται* (B *-κρειν-*) cum ℵBLX 33. ... ς Ln Ti *απεκρινατο* cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler (item 13. 69. 124. 346. *απεκριθη*) it vg syr[utr] et[hr] etc | *αυτοισ*: 13. 69. 124. 346. sah cop syr[sch] et[hr] post *λεγων* pon

24. *κοκκοσ*: L al pauc *κοκοσ* | *μενει*: M al pauc *μενη*

25. *απολλυει* cum ℵBL 33. ff[2.] (vide etiam post) ... ς Ln Ti *απολεσει* cum ADX unc rell al fere omn it[pler] vg rell Chr[8,458] Cyp[164] (non huc valet Clem[575] *ο γαρ ερων την ψυχ. αυτου απολεσει αυτην, και ο απολεσασ ευρησει αυτην*) :: cf ll. pp. | *φυλαξει*: b c f l vg *custodit* (iidem antea *perdet*), ff[2.] *custodit* (item antea *perdit*). Item Nonn[μ 99] *ὀλέσσει* et *φυλάσσει*. Or[1,299] (sine *ο φιλων* etc affert) *ο μισων την εαυτου ψυχ. εισ ζω. αι. φυλασσει αυτ.*

26. *εμοι* (L *μοι*) *τισ διακονη* cum ℵABKLMUXΠ al[15] go cop syr[utr] et[hr] Chr[8,458] ... D al[8] it vg arm *τισ εμοι* (D *μοι*) *διακ.* ... ς *εμοι διακ. τισ* cum EFGHSΓΔΛ al plu Cyr[4,702] (sah[lib] *si quis igitur serviet mihi*) | FH al aliq *διακονει* bis | E*HΛ al mu *ακολουθητω* | *οπου* (et. Or[4,29]): D add *αν* | *ειμι εγω* (f g vg syr[p] et[hr] Or[4,29] et[int 2,401] et[3,91]): D a b c e (*ego ero*) syr[sch] *εγω ειμι* | *εκει και* (et. Or et Or[int]): D om *εκει*, Δ om *και* | *εσται* (al plus[10] Cyr[4,708 com] *εστω*, al pauc *εστι*): L e l Chr[8,459] om | *εαν* sec cum ℵBDLX al[10] a e (ff[2.] g ut vdtr) vg sah syr[sch] et[hr] arm Chr[8,460] ... ς (= Gb Sz) *και εαν* cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler f go cop syr[p] aeth; similiter b c l *si quis autem* | *τισ εμ. διακ.*: Δ *εμοι τισ διακ.* | *τιμησει*: X al pauc *τιμηση* | *ο πατηρ* (ita b f syr[utr] et[hr] aeth): U 28. 69. al a c e g l vg sah cop arm add *μου*

27. Gb Sz Ln *ταύτησ;* (cum interrogatione) | *την ωραν*: H om *την*

28. *σου*: B 5. *μου* | *το ονομα* et. it[pler] vg go sah syr[sch] et[p tx] et[hr] arm cdd mu Tert[prax 23] (ad *nomen tuum* add illustrans: *in quo erat filius*): LX 1. 13. 33. 118. 262. 346. al plus[5] g mm cop syr[p mg] arm[ed] aeth[pp] (ex cdd[4]; sed aeth[ro] *nomen tuum et filium tuum*) Ath[456] (ex[edd] antiquiorib et[cdd]; sed cdd[4] *τ. ονομα*) Nonn[μ 112] (*υἷα τεὸν κύδαινε*) Or[int 3,77] *τον υιον*. Cf Cyr[4,705] *εἴτε δόξασόν σου τὸν υἱὸν ἔχει ἡ γραφή, εἴτε*

δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλοσ ὁ ἑστὼσ ἀκούσασ ἔλεγεν βροντὴν γε- 17, 4
γονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελοσ αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶσ.
31 νῦν κρίσισ ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 16, 11
τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆσ γῆσ, 8, 14

δόξασόν σου τὸ ὄνομα, ταὐτόν ἐστι τῇ τῶν θεωρημάτων ἀκριβείᾳ. Praeterea D add εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον κοσμον γενεσθαι :: ex 17, 5. Istum locum ex 17, 5 interpolatum legisse videtur Aug[adimant 8,121] *Cum dominus dixisset: Pater, clarifica me ea claritate qua fui apud te priusquam mundus fieret, sonuit vox de caelo: Et clarificavi et clarificabo.* Similiter Hier[esa 42] | ηλθεν ουν (א* cop arm om; a go δε; syr[sch] eth[hr] aeth *et venit*): D και (d om) εγενετο | εκ τ. ουρανου: DΠ[2] 60[ev] a c e cop syr[p] eth[hr] aeth add λεγουσα (non item b f ff[2.] g l vg sah syr[sch]. Praetereaque Luc[brug] in correctorio: „*Non subdas* Dicens") | και παλιν (et. Or[2,618] Eus[marc 48. 85] etc): Δ παλιν και

29. ουν (go sah syr[sch] *autem*; syr[sch] aeth *et turba*) cum אADLX unc[12] al omn[vid] it[pler] vg etc: B a om, hinc Ln [ουν] | εστωσ cum אBEFHLSUΓΔΛ al plu ... Ln εστηκωσ cum ADGKMXΠ al mu | ακουσασ sine copula cum אD 1. 69. l (vide et. e) go sah cop ... ς Ln Ti και ακου. cum ABLX unc[12] al pler it[pler] vg syr[p] eth[hr] etc (syr[sch] aeth *audivit et*) | ακουσασ: X 1. 22. 2[pe] ακουων | ελεγεν: LU al[10] b (c d) e am fu go sah cop ελεγον (sed c d *turbae - dicebant*; e *turba itaque stabat et audientes dicebant*) | βροντην γεγονεναι (et. f g vg syr[sch] etc): D οτι βροντη γεγονεν, item a b c e ff[2.] l tol syr[p] eth[hr] | αλλοι: al[8] e l syr[sch] eth[hr] add δε | ελεγον: D 13. 69. 253. (et. sah cop) add οτι

30. ιϲ (Gb') cum אBDGKSXΓΠ al[50] ... ς Ln ο ιϲ cum AEFHLMUΔΛ al plu | και ειπεν: BL 157. 48[ev] post απεκριθη pon ... א om | η φω. αυτη cum אABDLMU[2]X al plus[10] a b c e f (ff[2.] g?) am fu for ing syr[hr] Chr[8,461] Cyr[4,706] Hil[1031] et[1081] ... ς αυτη η φωνη cum EFGHKSU*ΓΔ(*om η) ΛΠ al pler l (*venit haec vox*) vg[cle] Tert[prax 23] syr[utr] etc | γεγονεν (f cop *facta est*): D ηλθεν, item *venit* it[pler] vg sah aeth Tert[prax] Hil al

31. νυν (Α[2] add η) κρισισ εστ. τ. κοσμ. τουτου: A* syr[hr] om | του κοσμ. τουτου pri loco (a c e f ff[2.] *huius mundi*): D b g l vg sah[münt] om τουτου, hinc Gb[oo] | νυν ο αρχων του κοσμ. τουτου: א* (sed habet eorum loco και) 69. al pauc om (a τ. κοσμ. τουτου ad τ. κοσμ. τουτ. transilientes) | εκβληθησ. (D βληθησεται, a c *mittitur*) εξω: 22[ev] Chr[8,461] κατω βληθησεται, item b e ff[2.] l (item Ambrst Promiss, vide Sab) *mittetur* (l *mittitur*, ff[2.] *dimittetur*) *deorsum*, item sah (*deiicient eum*). Cf Gaud[12,963] (ap Sab) „*mittetur deorsum* sive *expelletur foras*, ut in Graecis exemplaribus legimus" — „In Graeco positum est εκβληθ. εξω, id est *eiicietur* vel *expelletur foras*." (Serm[6,951] *eiicitur foras*)

32. καγω: D 69. και εγω, Chr[8,462] και εγω δε | εαν (et. Or[1,809] et[2,738] et[3,587] et[4,446]): B αν, 157. 254. 48[ev] Or[2,640] Ath[55. 887] Bas[sel 32, 172] Chr[8,463] Caes[2,113] οταν | εκ cum אAB unc rell al pler Or[1,309] et[3,537] etc: DL al pauc Chr[8,463] Caes[2,113] απο, item *a terra* b c e f ff[2.] g l vg

18, 32 *πάντασ ἑλκύσω πρὸσ ἐμαυτόν.* 33 *τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ*
θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 *ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ·*
Ps 88 (89), 29 110, 4 *ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα,*
Dan 7, 14 *καὶ πῶσ λέγεισ σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίσ*
ἐστιν οὗτοσ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου; 35 *εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·*
ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶσ ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡσ τὸ φῶσ
ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶσ καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ
σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 *ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, πιστεύετε εἰσ*
Lc 16, 8 *τὸ φῶσ, ἵνα υἱοὶ φωτὸσ γένησθε.*

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 *τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότοσ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ*

(contra a d *de terra*) | *παντασ* cum ℵ[c]ABL unc rell al pler syr[utr] go arm Or[1,309] et[2,561. 640. 783] et[3,587] et[4,446] Ath[55] et[887] Epiph[680] Chr[462] et[463] Bas[sel 32,172] Nonn μ[134] Cyr[4,707] etc ... ℵ*D 56. it vg go syr[hr] aeth *παντα*, item sah cop *unumquemvis*, idque D sah cop aeth post *ελκυσω* pon. Cf Aug[ioh 52,11] „non autem dixit *omnes*, sed *omnia*."

33. *ημελλεν* cum ABDEFGLMΛΔ (*ειμελλεν*) al plu ... ℵHKSUXΓΠ al[40] Cyr[4,708] *εμελλεν* :: cf ad 11, 51

34. *ουν* cum ℵBLX 249. 48[ev] e[scr] x[scr semel] sah syr[p mg] ... ς Ln Ti om cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop syr[sch] et[p tx] et[hr] arm (aeth *et respond.*) Chr[8,468] (:: quum *ειπεν ουν* subsequatur, minus verisimile est *ουν* post *απεκριθη* inlatum quam expulsum esse) | *αυτω*: H 33. 157. 48[ev] al pauc om | Δ om o ante *οχλ.* | *μενει εισ τ. αιωνα* (et. Ath[381] Rebapt[366] in Gall[3], ap Cyp[359] etc): 69. 346. arm Or[int 4,633] *εισ τ. αι. μενει* | *λεγεισ συ* cum BLX cop syr[utr] Chr[8,463] Victorin[ari 1,11] (Gall[8,155]) ... ς Ln *συ λεγεισ* cum ℵADΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg sah rell Ath[381] | *οτι* sec (et. it[pler] Cyp Ath): EFGHSΓΔ al[90] g vg aeth sl[omn] om, hinc Gb[00] | *τισ εστιν* usq *τ. ανθρωπου*: L *τισ εστ. ο λογοσ ουτοσ* ... EFG 13. 69. 131. al[15] om | *τισ εστιν*: D add *ουν* | *ουτοσ*: H 33. b c cop Victorin[1,11] om

35. *το φωσ*: Λ om | *εν υμιν* cum ℵBDKLMXΠ al[20] it vg go cop syr[p] Cyr[4,72] Nonn μ[138] ... ς (= Gb Sz) *μεθ υμων* cum AEFGHSUΓΔΛ (Δ[gr*] *μ. ημ.*) al plu sah syr[sch] et[hr] arm aeth Chr[464] Cyr[4,708txt] | *περιπατειτε*: D e m[14] cop Aug[ioh 52,13] add *ουν* | *ωσ* cum ABDKLXΠ 1. 33. 42. 108. w[scr] syr[p mg] (*quamdiu*) Cyr[4,72] ... ς *εωσ* cum ℵΓΔΛ unc[7] al pler Chr ... it vg (nec aliter syr[sch] et[p txt] et[hr] go arm rell[vid]) *dum*, d *cum*; aeth *quamdiu et dum* | *σκοτια* (ℵ[c]KLUXΔΠ 1. al *η σκ.*) *υμασ*: D a m[14] vg[cle] (non item am fu for ing al) *υμασ σκοτ.*

36. *ωσ* cum ℵABDLΠ* 33. 42. 108. o[scr] w[scr*] aeth Did[tri 1,28] Ath[500] ex cdd[2] ... ς *εωσ* cum XΓΔΛΠ[3] unc[8] al pler (it vg etc ut v. 35) Ath[500 ed] | *ις* cum ℵ*BDL ... ς *ο ις* cum ℵ[c]AXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]. Libere Chr[8,464] *ταυτα ειπων ο ις και απελθων απ αυτων εκρυβη.* | *απελθων*: D *απηλθεν και*, item it vg *abiit et* | X *εκρυβηθη*

37. *τοσαυτα* (et. Eus[dem 312. 454] Did[tri 1,32]): F *τοιαυτα* | *δε* (item Eus

ἐπίστευον εἰσ αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγοσ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη- Es 53, 1 Ro 10, 16
ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 [109.1] διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο Es 6, 9 s Mt 13, 14 s pp Act 28, 26 s
πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐασ· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺσ
ὀφθαλμοὺσ καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖσ
ὀφθαλμοῖσ καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι
αὐτούσ. 41 [110.10] ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐασ ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ- (Es 6, 1)

---

dem bis Did): G go om | αυτου (et. Eus[dem bis]): Λ al pauc post σημ. pon ... 47. 252. al[3] om | επιστευον (b c ff[2.] g vg syr[p] eth[r]): G 13. 69. 124. 346. al[20] a c f syr[sch] Eus[dem bis] Did[tri 1,32] επιστευσαν

38. του προφητου (et. Eus[dem 312. 454]): 13. 69. 245. 249. 346. y[scr semel] Did[tri 1,32] (ινα πληρωθη το ρηθεν δια ησαιου) Chr[8,465] om (440. ante ησα. pon) | κυριε (et. Eus[dem bis], item cf Or[int 4,627] „et ipsi – dicunt ad dominum: Domine, quis credidit auditui nostro?"): H om

39. ηδυναντο cum ℵABXΓΔΛ unc[7] al pler Eus[dem 312. 454] etc ... DKLΠ al aliq εδυν. | οτι (et. Eus[dem 312] Did[tri 1,19]): D και γαρ, cop[dz] et (Eus dem[454] ειπε γαρ παλιν etc) | ειπεν: 1. om

40. τουσ οφθαλμ. και επ. αυτων: D om (ab αυτων ad αυτων transiliens) | επωρωσεν cum AB*KLX 13. 33. 346. al[5] Eus[dem 454]; item ℵΠ (sic emendatum ex επηρωτησεν) p[scr**] Did[tri 1,19] επηρωσεν (similiter 63. 122. 259. πεπηρωκεν) ... ς Ln πεπωρωκεν cum B[3]ΓΔΛ unc[7] al pler Eus[dem 312] Chr[8,466] Thdrt[1,285] | ιδωσιν: D[2]H ειδωσιν | τ. οφθαλμοισ: 13. 69. 124. 346 add και τοισ ωσιν ακουσωσιν | νοησωσιν: D 69. νοησουσιν, KΠ al mu Chr[8,467] συνωσιν (al pauc συνιωσιν, KΠ al l q Chr post τῇ καρδ. pon). Praeterea D a e f l vg[cle] (et. tol[2], non item am fu for fos ing gat mt taur) cop[münt] praem μη | στραφωσιν cum ℵBD* 33. ... ς επιστραφωσιν cum AD[2]EFGHSUΓΔΛ al pler; item KLMXΠ al aliq Eus[dem 312. 454] Did[tri 1,19] επιστρεψωσιν (69. 124. 346. -ψουσιν) :: ut LXX, ℵ -ψουσιν | ιασομαι (Gb'') c. ℵABDU*XΔΛΠ unc[7] al plu Did[tri 1,19] Eus[dem 312 cod] (item[454 cod] ubi verba LXX exhibentur) ... ς ιασωμαι cum LU[2]Γ al plu Eus[dem 312 ed] et[454] (ubi locus Iohannis exscribitur) :: et. LXX ιασομαι ex ℵAB, sed lectio non minus quam in N. T. fluct

41. ταυτα (et. Eus[dem 310. 312. 454]): D 249. Did[tri 1,19] Chr[8,465] Hil[873] add δε | οτι cum ℵABLMX 1. 33. 97. 252. c[scr] e sah cop arm Epiph[148] (alludit: και παλιν αυτοσ ιωανν. ειπεν οτι ησαιασ ειδεν ων εν πνευματι αγιω) Nonn[μ 164] Cyr[4,709 com] (οτι μεν ουν τον υιον ο προφητησ τεθεαται – ουκ αν ενδοιασειε τισ ιωαννου γραφοντοσ εναργωσ περι αυτου οτι ταυτα ειπεν ησαιασ οτι ειδε την δοξαν αυτου) Or[int 4,577] (ante Delarue) ... ς οτε cum DΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg syr[utr] eth[r] go aeth Or[int 4,577] (ex ed[ruae]) Eus[dem 310. 312. 454] Did[tri] Chr[4,465] Hil [873] | ειδεν: KMXΠ[2] al ιδεν | αυτου pri (et. Eus[dem ter] Did[tri] Or[int] etc; Did add τουτεστιν του υιου τ. θεου): D 66[mg] του θεου αυτου, 13. 69. gat sah cop syr[p txt] eth[r] aeth[cdd 2] του θεου (Hier[ad damas 517] quando vidit gloriam unigeniti)

τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 *ὅμωσ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-*
9, 22 *των πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺσ Φαρισαίουσ οὐχ*
5, 44 *ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται·* 43 *ἠγάπησαν γὰρ τὴν*
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 [111.1]
Ἰησοῦσ δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰσ
ἐμὲ ἀλλὰ εἰσ τὸν πέμψαντά με, 45 *καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν*
8, 19 8, 22 *πέμψαντά με.* 46 [112.10] *ἐγὼ φῶσ εἰσ τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα*
πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 *καὶ ἐάν τίσ*
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ
8, 17 *γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.* 48 *ὁ*
ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα
αὐτόν· ὁ λόγοσ ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνοσ κρινεῖ αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ

---

42. *ωμολογουν*: F*GHΛ* (sed ipse* corr) 69* al *ομολογουν* | *ινα μη αποσυνα. γινωνται* (HK*X al *-νονται*): haec non attendit Nonnμ^{170}, nec (quamquam habet quae praecedunt et quae sequuntur) Ambrst^{87} (ex Sab)

43. *ηπερ* cum ABDΓΔΠ unc^{8} al pler (al pauc *ἤ*) Const^{5,6,2} Chr$^{8,468\,montf}$ (it vg *magis* vel *potius quam*) ... ℵLX 1. 33. 69. 118. 157. 2^{pe} al^{5} Chr$^{8,468\,edmorel}$ *υπερ* (A al$^{3\,scr}$ *ειπερ*, quod ad utrumque trahi licet)

44. *ῑς̄ δε*: 69. *ο ῑς̄ δε*, 346. 10^{pe} *ο δε ῑς̄* | *δε*: D 240. 244. *ουν* | *εκραξεν* (A *-ζεν*, sed^{corr} *-ξεν* ab ipso*^{vid}) *και ειπεν* et. (*clamavit et dixit*) f vg ... D 69. 346. Eus$^{ps\,369}$ *εκραζεν και ελεγεν* (*κ. ελεγ.* etiam 13. 124.), item *clamabat et dicebat* b c ff^{2} l q, *clamabat dicens* a fos; e vero *clamat dicens* (similiter Tert$^{prax\,23}$ *sed adhuc exclamat Iesus et dicit*) | *αλλα* cum ℵBDLΔ ... ς *αλλ* cum AXΓΛΠ unc^{8} al certe pler

45. Habet versum et. Or^{4,432} et$^{libere\,450}$ Eus$^{ps\,369}$ etc: U 64. 126. 142* c^{scr} e^{scr} y^{scr} b om | *και* (et. Or^{4,432} Eus^{ps} Tert$^{prax\,23}$): om | *πεμψαντα*: 13. 69. 124. 346. 22^{ev} al$^{2\,scr}$ *αποστειλαντα*

46. *πασ* cum ℵADLX unc rell al omn^{vid} it vg rell Eus$^{ps\,369}$ Ath^{413} etc ... B om

47. *εαν*: D *αν* | *ακουση*: H al pauc *ακουσει*, U *ακουει*, al pauc *ακουη* | *μη* (et. g l^{2} q vg Aug$^{ioh\,54,5}$): D a b c ff^{2} l* fos Amb$^{poenit\,405}$ om, item (qui postea *πιστευση*) om s al plus^{15} f go, hinc Gb^{o} | *φυλαξη* (Gb″) cum ℵABDKLXΠ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 249. 346. 2^{pe} al^{10} (x^{scr} *απαλλαξει*) a b c ff^{2} g l vg sah cop syr^{sch} et$^{p\,txt}$ et^{hr} (antea *et qui non audierit*) arm aeth Ath^{499} Nonnμ^{185} ... ς *πιστευση* cum EFGHMS UΓΔΛ al plu (sed H al *-σει*) f q go syr$^{p\,mg}$ ... e (*si quis non audierit verborum meorum*) Aug$^{tri\,1}$ (*si quis non audit verba mea*) om *και μη φυλαξη* (vel *πιστ.*) | *κρινω* pri (pler ut EKΓΛΠ *κρίνω*, item it vg *iudico*): G al *κρινῶ*, item Aug$^{tri\,1}$ *iudicabo* | *αλλ ινα*: D^{gr*} *αλλα*

48. *κρινοντα*: EΔ 251. *κριναντα* | *κρινεῖ* ut EKSΠ etc (M *κρίνεῖ*), item *iudicabit* it vg etc ... FΓΛ al *κρίνει*, d *iudicat*

ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψασ με 5, 45
πατὴρ αὐτόσ μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ 14, 10
οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιόσ ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ,
καθὼσ εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ λαλῶ. 6, 63

XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα εἰδὼσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἦλθεν Mt 26, 7
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸσ τὸν πατέρα,
ἀγαπήσασ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰσ τέλοσ ἠγάπησεν αὐ-
τούσ. 2 [113.9] καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότοσ 13, 27
εἰσ τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδασ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτησ,

---

49. *εγω*: D 22[ev] post *εμαυτου* pon ... G 245. b[scr] om; item Tert[prax 23] (*quoniam scilicet a memet ipso non sum locutus*) Amb[fid 5,574] Chr[8,469] (*οτι απ εμαυτου ουκ εληλυθα, αλλ* etc) | *ελαλησα*: Γ al[5] Chr *εληλυθα* | *εξ*: L *αφ*, 1. 22. 69. 346. 2[pe] Did[tri 1,36] et[8,19] Cyr[ador 74] (non item[4,715 txt] et[717 com]) *απ*, item *a me* a e l Tert[prax] (vide ante) | *αυτοσ*: G *ουτοσ* | *μοι* (X *εμοι*) *εντολην*: 1. 118. 2[pe] *εντ. μοι* | *δεδωκεν* cum ℵABMX al plus[30] Did[bis] Cyr[ador] et[4 bis] etc ... ς *εδωκε* cum DLΓΔ ΛΠ unc[7] al plu Chr[8,469] | *και τι* (et. D[gr]): d cop *η τι*. Similiter Nonn μ[196] *η τι ϸοησω*

50. *ζωη αιων. εστιν*: D *αιων. εστ. ζωη*, 69. 346. *ζω. εστ. αιων.* | *εγω λαλω* cum ℵABLMX 1. 33. 69. 118. 157. 249. 346 al[10] b c f ff[2.] g q vg cop arm Tert[prax 23] Bas[2,224] ... DΓ 44. a em Chr[8,470] om *εγω* (e pro *α ουν* etc *quia secundum quod dixit mihi pater, ita et loquor*) ... ς Τι *λαλω εγω* cum ΔΛΠ unc[7] al pler sah syr[utr] aeth Cyr[4,715] | *ειρηκεν*: 13. 61[mg] 69. 124. 346. *ενετειλατο*, al pauc *ειπε*

XIII. 1. *ειδωσ*: 33. cop aeth *ιδων* (sed 33. *ειδων*) | *ηλθεν* cum ℵABKLM XΠ al plus[30] Or[1,233] Chr[8,473] Cyr[4,718 tx] ... ς *εληλυθεν* cum EFGHSUΓ ΔΛ al longe plu Cyr[4,719 com] ... D *παρην* | *ιδιουσ* ℵ[c]: ℵ* corrupte *ιουδαιουσ*

2. *γινομενου* (ℵ* *γειν.*) cum ℵ*BLX d (*cum cena fieretur*) aeth Or[4,404. 405. 407. 419] Nonn ν[7] ... ς Ln *γενομενου* cum ℵ[c]AD[gr]ΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[1,391] Chr[8,474] Cyr[4,720], item *caena facta* it vg etc | *του διαβ.* (et. Or[4,212. 404. 406] et[alibi]): A *του τε διαβ.* | *ινα παραδ. αυτ. ιουδασ σιμωνοσ ισκαριωτησ* (LM g vg arm Or[4,404 ed] et[cat eph 183] *-ωτου*) cum ℵBL MX b (*iam se misisset in cor ut*) ff[2.] g l (*iam misisset se in corde ut*) vg arm Or[2,126] et[4,404 cod 407. 409. 416. 419 435] et[cat eph] (sed[2,216] et[4,409] om *ηδη*, et[216] habet *σιμων ο* pro *σιμωνοσ*) Similiter sed corrupte e[scr] *εισ τ. καρδ. ιουδα* (corrige *ινα*) *παραδω αυτον ιουδασ σιμ. εισκαριωτου* ... ς Ln *ιουδα σιμωνοσ ισκαριωτου* (D e *απο καρυωτου*) *ινα αυτον παραδ.* cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler a c e f m[113] q syr[utr] et[hr] aeth

3, 35 3 $^{114.8}$ *εἰδὼσ ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰσ τὰσ χεῖρασ,*
$^{115.10}$ *καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸσ τὸν θεὸν ὑπάγει,*
4 *ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέν-*
τιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 *εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰσ τὸν νιπτῆρα, καὶ*
ἤρξατο νίπτειν τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ
ᾧ ἦν διεζωσμένοσ. 6 *ἔρχεται οὖν πρὸσ Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·*
κύριε, σύ μου νίπτεισ τοὺσ πόδασ; 7 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν*

Or^{4,404} ed et^{433} et$^{int\ 1,144}$ et^{2,161} et^{3,82} et^{92} Chr^{8,474} (om *σιμ. ισκαρ.*) Cyr^{4,720} (*σιμ. του ισκ.*). Sed ex his 13. 69* 124. 131. 346. al^{10} c om *ιουδα*, item m Or^{int} om *σιμωνοσ*, D Or et Or^{int} *παραδ. αυτον* (sic Ln). Praeterea c *cum diabolus misisset se in corde simonis scariothe tradere eum*; e *cum diabolus iam se misisset in cor iudae simon a caritha ut eum traderet*, m *cum diabolus iam misisset se in cor iudae scarioth ut eum traderet*; cop *diabolus iamiam incusserat in animum eius qui traditurus est eum, qui Iudas est Simon Iscariotes* | *παραδοι* cum ℵ* BD* ... ς *παραδω* cum ℵ^{c}AD^{2}LX unc rell al omn^{vid} Or etc

3. *ειδωσ* (rursus 33. cop aeth *ιδων*) sine additam cum ℵBDLX al pauc a c e ff^{2} vg aeth Or^{1,233} et^{4,404} ... ς (Gb^{oo}) add *ο ιησουσ*, Ln [*ο ιησουσ*] cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler b f m^{113} q sah^{münt} cop syr^{utr} et^{hr} rell Or^{4,407} et (*ουν ο ισ*)^{409} Chr^{8,474} Cyr^{4,720}. Praeterea 13. 69. 124. al mu b sah^{münt} cop syr^{sch} et^{p} c.* post *ειδωσ* (*ιδων*) add *δε* | *εδωκεν* cum ℵB KL 1. 57. 239. 254. Or^{1,233} et$^{4,407.\ 408}$ quater et^{409} bis Bas$^{eth\ 311}$ cod Cyr^{4,720} (et^{721} *παρεδωκ.*) ... ς Ln Ti *δεδωκεν* cum ΑDXΓΔΛΠ unc^{7} al pler Or^{4,404} Chr^{8,474} | *και προσ*: D *και οτι προσ* | *τον θεον* (H* *πατερα*): Α al pauc Or^{1,233} (non item$^{4,404.\ 407.\ 409}$) om *τον*

4. *εγειρεται* et. b ff^{2} g l vg: a c d e f q Hil^{508} *surrexit* (sed a c e f q Hil etiam *posuit*) | *τα ιματια* (et. b e ff^{2} l etc Or$^{4,404.\ 410.\ 413}$ Bas^{codd} Chr^{8,475} Cyr^{4,720}): D 124. al^{5} a c f g q vg syr^{utr} et^{hr} aeth Bas$^{eth\ 311}$ ed Hil^{508} add *αυτου* ... m^{113} om *και τιθ. τα ιματια* | *διεζωσεν*: Δ *περιεζ.*

5. *βαλλει* (G al *βαλει*, 248. al a b f ff^{2} g l q fos *εβαλεν*) *υδωρ* et. Or^{3,328} et$^{4,404.\ 410.\ 413}$ ... 13. 69. 124. 346. arm *λαβων υδωρ βαλλει* | *μαθητων* et. Or^{3,328} et$^{4,404.\ 405.\ 411.\ 413.\ 415}$ Bas$^{eth\ 311}$ etc ... D al pauc c f q fos cop syr^{sch} et^{hr} aeth add *αυτου* | *εκμασσειν*: 63. 69. al pauc (arm *εξεμαξε*) -*σσει* | *τω λεντιω*: Δ om *τω* | D *διεσζωσμενοσ*

6. *ουν* (et. Or^{4,411}; c syr^{sch} *autem*; e *et cum venisset*): U 229** b l* m^{113} arm Chr^{8,475} om | *προσ*: Cyr^{4,721} *εισ* | *σιμωνα πετρον* (b om *πετρ.*): D *τον πετρ. σιμω.*, a l *ad petr. simonem* | *λεγει* sine copula cum BDL l m^{113} (e *et cum venisset ad sim. petr. dicit illi petrus*) cop syr^{hr} (syr^{sch} pers^{p} similiter ac e) Or^{4,411} ... ς (Gb^{oo}) Ln *και λεγει* c.ℵΑΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} a b c f ff^{2} g q vg syr^{p} arm aeth Chr^{8,475} Cyr^{4,721} | *αυτω* sine additam cum ℵ*B b syr^{hr} aeth Or^{4,411} Cyr^{4,721} ... ς add *εκεινοσ* cum ℵ^{c}ADLΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ff^{2} l m^{113} syr^{p} arm (*και εκειν. λεγ. αυτω*) Chr^{8,475}; item a c e f g q vg cop add *Petrus*, syr^{sch} *Simon* | *κυριε* (et. ℵ^{c}): ℵ* om

7. *ισ* (et. Or^{4,411}): ΚΜΔΠ^{2} (sed nec* nec^{3}) 33. al^{10} *ὁ ισ* | *κ. ειπεν αυτω* (et.

αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδασ ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέ-
γει αὐτῷ Πέτροσ· οὐ μὴ νίψῃσ μου τοὺσ πόδασ εἰσ τὸν αἰῶνα.
ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεισ μέροσ μετ' ἐμοῦ.
9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ· κύριε, μὴ τοὺσ πόδασ μου μόνον
ἀλλὰ καὶ τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ·
ὁ λελουμένοσ οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸσ ὅλοσ· 15, 3
καὶ ὑμεῖσ καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντεσ. 11 ᾔδει γὰρ τὸν 6, 64

Or[4,411] et[415]): 33. 157. 32[ev] h[scr] om (y[scr] απεκρ. αυτω ο ι̅ς̅ sine κ. ειπ.) | ο εγω (ℵ[c]): ℵ* α εγω | συ (syr[p mg] praem σοι): Δ al pauc om | γνωση: KU 69. al plus[10] γνωσει

8. πετροσ: LΔ al[20] Or[4,411] ο πετρ. Praeterea DΠ[2] 76. add κυριε | νιψησ (et. Or[4,413. 416. 417]): D 1. al mu Or[4,411] νιψεισ | μου (Latt *mihi*) ante τουσ ποδασ cum BCL 157. 235. 435. b c e f ff[2.] g m[118] q vg Or[4,413. 416. 417 ter] et[423] Chr[8,476e]; item D 1. 69. 346. ante νιψ. ... ς post τ. ποδασ cum ℵAΓΔΛΠ unc[8] al pler a l (hi[2] *pedes meos*) Or[4,411] Chr[8,476b] Cyr[4,722] | ι̅ς̅ αυτω cum ABC*L am fu for Or[4,411] ... ς αυτω ο (EGKΠ* et[3] al aliq om) ι̅ς̅ c. ℵFMSUΓΔΛΠ[2] (item EGKΠ* etc) al pler a c f (ff[2.] g ut[vid]) q vg[cle] syr[utr] (syr[hr] aeth *resp. domin. Iesus et ait illi*) ... C[3]D al pauc b e l m cop arm ι̅ς̅ absque αυτω

9. σιμων (et. Or[4,411]): B post πετρ. pon ... D 32[ev] om (c[scr] om πετρ.) | κυριε (ℵ[c]): ℵ* 63. 253. om | μου et. f g q vg Or[4,411] Chr[8,476] Cyr[4,723] ... DEGH al[20] a b c e ff[2.] l m[118] om | μονον (h. l. et. Or etc): D it (exc e) vg cop post μη pon | χειρασ: F* 13. al pauc cop syr[utr] et[hr] add μου (cop syr[sch] et[hr] etiam ad την κεφ. add). Post τ. κεφαλην a b e l m add *et totum corpus*

10. ι̅ς̅ cum B Or[4,411] ... ς Ln ο ι̅ς̅ cum ℵACD unc rell al omn[vid] | λελουμενοσ (et. Or[4,411. 414. 418]): E 2. 13. 69. λελουσμ. | ουκ εχει χρειαν cum ℵABC* a e q Or[4,411. 414. 418. 419] Tert[bapt 12] Amb[ps 48,948] et[luc 1491] Aug[ioh 56,3] (a q *non habet necessitatem*, e *non habet causam*, Tert Amb *non habet necesse*, Aug *non habet opus*) ... ς ου χρειαν εχει cum C[3]DLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] d (*non necesse habet*) Chr[8,475] Cyr[4,724] Amb[bis] al (vide Sab). Ex Latt vero b c f ff[2.] g l vg *non indiget* | νιψασθαι sine additam (Gb') cum ℵ c fu for fos gat harl mm (addito *iterum*) Or[4,414 ter 418 bis 419] Tert[bapt] (*non habet necesse rursum*) Hier[iovin 2] (*non necesse habet ut iterum lavet*) ... ς Ti η τουσ ποδασ νιψ. cum AC[3]E*G MSUΓΔΛ al pler Cyr[4,724]; item Ln ει (K η) μη τουσ ποδασ νιψ. cum BC*KLΠ al[10] Or[4,411 txt] Chr, item b ff[2.] g l vg *nisi ut pedes lavet*, e f *nisi pedes lavare*, q *nisi pedes lavandi*, a *lavandi nisi* etc (nonnihil latet), item syr[utr] et[hr] cop etc ... E[2]FH al τουσ ποδασ νιψ. (om igitur η ante τουσ) ... D την κεφαλην νιψ. ει μη τουσ ποδασ μονον. Addunt μονον ad τ. ποδασ etiam 235. syr[sch] Chr[8,475] (post νιψ.). Vide etiam Promiss al apud Sab. | αλλ (13. 69. om) εστιν (Or[saepe]): D syr[sch] et[hr] arm εστ. γαρ, l (item Opt Promiss, vide ap Sab) *quia est*

11. ηδει γαρ (e *sciebat enim ab initio*): D syr[sch] arm pers[p] add ι̅ς̅. Item

*παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντεσ καθα-
ροί ἐστε.*
12 *Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖσ· γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν;* 13 $^{116.8}$ *ὑμεῖσ φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλοσ καὶ ὁ κύριοσ, καὶ
καλῶσ λέγετε· εἰμὶ γάρ.* 14 $^{117.10}$ *εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺσ
πόδασ ὁ κύριοσ καὶ ὁ διδάσκαλοσ, καὶ ὑμεῖσ ὀφείλετε ἀλλήλων
νίπτειν τοὺσ πόδασ·* 15 *ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼσ*

---

l *sciebat enim ab initio ihs* | *δια τουτο* usq *εστε*: D syr^{hr} om | *οτι* cum BCL 33. a b c f ff$^{2.}$ l q syr^{utr} Cyr^{4,724} ... ς om ℵΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler e g m^{118} vg Or^{4,411} | *ουχι* (et. Or): 69. *ουχ οι*, 33. *ου*

12. *αυτων* (ℵ^{c}; ℵ* *αυτου*): 13. 69. 124. 346. ante *τουσ ποδασ* pon ... Γ al^{10} fere c *των μαθητων* (al aliq add *αυτου*) | *και ελαβεν* cum BC*et^{3} DΓΔΛΠ unc^{8} al pler e q vg go syr^{p} et^{hr} Or^{4,419} Bas$^{eth\,295}$ Chr^{8,476} Cyr ^{4,726} ... Ln om *και* cum ℵAC^{2vid}L 33. 249. 251. y^{scr} (254. *λαβων*) a b c f ff$^{2.}$ g l m^{113} fos cop syr^{sch} arm aeth | *αυτου*: D b e m om | A* om *και αν. παλ. ειπ. αυτοισ* | *και ανεπεσεν* cum ℵ*BC* (et^{2}?) 157. a e cop syr^{sch} et^{hr} aeth Or^{4,419}; item Ln *και αναπεσων* cum ℵ^{c}AL 33. 249. b c f ff$^{2.}$ g l q m cop Chr^{8,476} ... ς *αναπεσων* cum C^{3}DΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg go syr^{p} Bas^{eth} Cyr. Sic igitur ℵ: *οτε* – *αυτων*, *ελαβεν τ. ιμ. αυτ. και ανεπεσεν παλιν. ειπεν αυτοισ*, quae lectio ab Ioh non abhorret ac reliquis ansam dare poterat; a *cum* - *pedes illorum, accepit vest. sua et recubuit iterum et dixit illis*; e *ad ubi ergo labit pedes eorum et accepit vestimenta et recubuit, iterum dixit illis*; q *cum ergo lavisset pedes eorum et accepit vest. sua et recumbens iterum dixit illis*; b ff$^{2.}$ l m *et* [l om] *postq. lavit pedes eorum, accepit vest.* [ff^{2} l add *sua*] *et cum iterum recubuisset* [ff$^{2.}$ add *et*] *dixit eis*; c g *postq. ergo lavit ped. eorum* [c *discipulorum*], *accepit vest. sua, et cum iterum recubuisset* [g *recub. iter.*], *dicit* [g *dixit*] *eis*; f *cum ergo lavisset* - *accepit* - *et recumbens iterum dixit eis*; vg *postq. ergo lavit* – *et accepit vest. sua, cum recubuisset iterum, dixit eis*

13. *ο διδασκ. και ο κυρ.* cum ℵABC*DKLSUΓΔΠ al plu it vg go cop syr^{utr} arm aeth Or^{3,725} et$^{4,23.\,33.\,419\,ss}$ Or$^{int\,2,476}$ et$^{3,116.\,830.\,878}$ Bas$^{eth\,295}$ Ps-Ath^{81} ... C^{2}EFGHMΛ 13. 28. 33. 69. 106. 157. al^{80} syr^{hr} Ath$^{329.\,388}$ Did$^{tri\,1,27}$ Chr^{8,476} Cyr^{4,726} Amb$^{fid\,4,581}$ et$^{spir\,3,602}$ *ο κυρ. και ο διδασκ.*

14. *υμων* (Λ ante *ενιψ.* pon) *τ. ποδασ* et. Or$^{4,419.\,420}$ Bas$^{eth\,295.\,311}$ Chr ^{8,477} Cyr^{4,726} Thdrt^{1,1209}, item b for *vestros pedes*, f go Or$^{int\,3,116}$ *vobis pedes* ... DKΠ al pauc a c e ff$^{2.}$ l m^{113} q vg (et. am fu) Or^{4,423} et^{int} ^{2,476} et^{3,878} *τ. ποδ. υμ.* | *και υμεισ* et. Or$^{4,419.\,420.\,423}$ et$^{int\ ter}$ Bas^{eth} ^{295} Chr Cyr Cyp$^{10.\,317}$ ... D a ff$^{2.}$ g l m^{118} mm syr^{sch} (omisso *και*) praem *ποσω μαλλον* | *αλληλων νιπτειν*: ℵ *νιπτ. αλλ.*

15. *δεδωκα* cum ℵAKMΠ 13. 22. 28. 33. 69. 124. 131. 157. 346. al^{50} Bas$^{eth\,311.\,318}$ Cyr^{4,726} ... ς Ln Ti *εδωκα* cum BCDEFGHLSUΓΔΛ al plu Or

ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ποιῆτε. 16 [118.8] ἀμὴν ἀμὴν λέγω 15, 20 Mt 10, 24
ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολοσ Lc 6, 40 22, 27
μείζων τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε
ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 [119.10] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα Ps 40 (41), 9 (10.) Act 1, 16
τίνασ ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ
τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω
ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 4, 29
20 [120.1] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ Mt 10, 40 Lc 9, 48
λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

4,405. 419. 423 Bas[eth] 295 Chr[8,477] Thdrt[1,1209] | εγω (et. Or[4,405. 423bis]; Cyr post επ. υμιν pon): ℧r 33. al plus[10] Or[4,419] etint[3,878] et[4,626] om | εποιησα (et. Or[quater]): 13. 69. 124. 229** 254. 346. 440. πεποιηκα (440. επεποι.) | υμιν: E*vid υμασ | ποιητε cum ℵABCKLSUΓΔΠ al plu Or quater Bas[eth] ter Chr ... DEFGHMΛ al permu Cyr ποιειτε

17. εαν et. Or[4,423] et bis 424 ... F Eus[ps 169] οταν | ποιητε: ℵSΓ al plus[10] Eus[ps] Chr[mosc 2] ad [478] ποιειτε | ει ταυτα etc: e *haec scientes beati estis*, omissis rell

18. εγω sine additam cum BCDL unc rell (Λ ad λεγω trahit) al plu a b e f ff[2.] g vg syr[p] etc Or[4, 423. 425 bis] et [426] Eus[dem 466] et[ps 169] Thdrt[1,864] ... ℵAKΠ 13. 28. 69. 124. 131. 346. al[25] c l q cop syr[sch] arm Cyr[4,729] add γαρ, hinc Ln [γαρ] | τινασ cum ℵBCLM 33. 157. Or[quater] Cyr. Cf Or[4,425] τινασ εξελεξαμην, οπερ απλουστερον μεν τοιουτον εστι· τισ εστιν εκαστοσ ων εξελεξαμην οιδα ... ϛ Ti ουσ cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler Eus[dem] et[ps] Thdrt. Latt *quos* (a *quod*) | η γραφη πληρωθη et. Or[4,423. 426] Eus[dem] et[ps] ... D b c (ff[2.] g ut[vid]) vg go arm πληρ. η γρα. (Or[4,425] libere ινα πληρ. η λεγουσα γραφη) | μετ εμου cum ℵADΓ ΔΛΠ unc[8] al pler a b c e f ff[2.] g l q (*mecum panem meum*) vg go cop syr[utr] arm Or[4,426] Eus[dem] Chr[8,478. 479] Cyr[4,729 txt] Thdrt[1,864. 965] ... BCL 127* 249. b[scr] tol aeth Or[4,423. 425. 427] Eus[ps] Cyr[4,729 com] μου | τον αρτον: E* q (vide ante) add μου | επηρκεν cum ℵAUΠ 1. ... ϛ Ln Ti επηρεν cum BCDL unc rell al pler Or[4,423. 425. 426. 427] Eus[dem] et[ps] etc | επ: B om | την: 33. 69. 248. 253. 259. 7[pe] Or[4,426 b] (non item[423. 425. 426 e 427]) Eus[ps] (non item[dem]) om :: LXX ο εσθιων αρτουσ μου εμεγαλυνεν επ εμε πτερνισμον

19. πιστευ. οταν γεν. cum ℵBI[b]L a b e g l am for fu ing mt cop (aeth *sciatis cum factum sit*) Or[4,426. 427. 430] Cyr[4,732] ... ϛ Ln οταν (Or[4,426] επαν) γεν. πιστ. cum ACDΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f ff[2.] q vg[cle] go syr utr arm Or[4,426. 427] Thdrt[1,864] | πιστευσητε cum ℵADLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[4, 426. 427 a] ... BC Or[4,427 b. d] et [430] πιστευητε

20. αμην αμην: FH 258. 440. om alterum | αν cum ℵ(A α)BCI[b]KLMXΠ 33. al[2 scr] (Or[4,430] ed ante Delar; Delar ον) Cyr[4,732] ... ϛ εαν cum DEFG HSUΓΔΛ al pler Or[4,431. 432] Chr[8,481] | ο δε εμε λαμβ. cum ℵABCI[b](sic)L unc rell al omn[vid] it[pler] (a non liquet) vg go cop syr[p] arm Or[4,430] et [432] Cyr[4,732] (Chr[8,481 com] ο δε λαμβ. εμε) ... D καὶ ο λαμβ. εμε, item

παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ..
ροί ἐστε.
12 *Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αι*
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτ..
ὑμῖν; 13 [116.8] *ὑμεῖσ φωνεῖτέ με· ὁ δι*
καλῶσ λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 [117.10]
πόδασ ὁ κύριοσ καὶ ὁ διδάσκαλοσ,
νίπτειν τοὺσ πόδασ· 15 *ὑπόδειγμ..*

---

1 *sciebat enim ab initio ihs* | *δια τ..*
BCL 33. a b c f ff[2] l q syr[utr] Cy..
g m[118] vg Or[4,411] | *ουχι* (et. Or

12. *αυτων* (ℵ[c]; ℵ* *αυτου*): 13. 69
al[10] fere c *των μαθητων* (al ..
DΓΔΛΠ unc[8] al pler e q vg g..
[4,726] ... Ln om *και* cum ℵAC..
c f ff[2] g l m[113] fos cop syr..
και αν. παλ. ειπ. αυτοισ | ..
syr[sch] eth[r] aeth Or[4,419]; i..
c f ff[2] g l q m cop Chr[8,..]
vg go syr[p] Bas[eth] Cyr. ..
και ανεπεσεν παλιν. ει..
ac reliquis ansam dar..
sua et recubuit iterum ..
accepit vestimenta et r..
eorum et accepit vest..
[l om] *postq. lavit p..*
rum recubuisset [..
[c *discipulorum*], ..
iter.], *dicit* [g *di..*
iterum dixit ei..
buisset iterum, di..

13. *ο διδασκ.* ..
arm aeth (O..
Ps-Ath[31]
[388] Didtri ..
διδασκ.

14. *υμων* (..
[8,477] Cy..

26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν
δώσω αὐτῷ. 124.9 βάψας οὖν τὸ ψω-
Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 καὶ

επι το στηθοσ etc, at ibi ανεπεσεν aptius
c. ℵDLMXΔ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 346. 2pe
cop[wi] syr[p mg] ... ς Ln δε cum AEFGHKSU
syr[p txt] arm aeth Cyr (syr[sch] και επιπε-
ne (Gb[o]) cum BC e Or[4,437] (:: BC Or pergunt
autem νευει ουν.) | εκεινοσ (cop syr[sch] add
hinc Gb[o] | ουτωσ cum BCEFGHLMXΔ 13. 28.
item KSUΓΛ al[10] ουτοσ ... ς Ln om cum ℵADΠ
Or[4,437] (:: similiter adhibitum ουτωσ 4, 6) | τισ
c add ο παραδιδουσ (c *qui tradet*) σε
απεκριθη) sine copula cum ℵ*AC[3]DΓΔΛΠ unc[7]
εστ.) al omn fere it[pler] vg go cop syr[sch] et[p txt]
[ουν] cum ℵ[c]BC*LX a syr[p mg] Or[4,437] Cyr[4,735] (:: de
Praeterea D 13. 69. 124. 249. e add αυτω | ο ῑς̄ c.
omn[vid] Or Cyr ... Ti ῑς̄ cum BM. Praeterea ℵD 13.
arm aeth και λεγει (69. add αυτω), item cop add
nt ABCL unc rell al pler it vg rell Or Cyr | ῳ (et. Or
118. 2pe add αν, item Thdrt[1,1382] (omisso εγω) εαν |
(sic et. C) και δωσω (L δω) αυτω (Gb') cum BCL cop
bucellam ut dem eam ei) arm aeth (similiter syr[sch];
non expri) Or[4,441a] et (omissis κ. δωσ. αυτ.)[437] et[441e]
εκεινοσ εστιν ω εγω δωσω το ψωμιον, αλλα μετα
του βαψω· βαψω γαρ, φησι, το ψωμ. και δωσω) ... ς Ln
εμβαψασ cum ADKΠ 1. 42. al pauc Thdrt) το ψωμιον επι-
δωσω, MX 157. δωσω αυτω) cum ℵADXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]
ff[2] g l q *cui ego intinctum panem porrexero*, e *cui intingens*
go syr[p] Const[5,14,2] Chr[8,483] Cyr[4,735] Thdrt[1,1382] :: lectio
και δ. αυτω ab omni parte commendatur et a correctore
και δωσω ab usu est Iohannis, sed elegantius
δωσω vel δωσω. Etiam verba δωσω αυτω in MX
scripturae praebent. Quod επιδουναι nullo alio
urgendum non est. Octies in ev et in actis
solet. Praeterea non legitur nisi Mt 7, 9 et
cum ℵBCLXΠ[2] 33. a (*intinxit ergo panem et*)
ς Ln και εμβαψασ cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler;
bis Thdrt[1,1382] και βαψασ (Thdrt και βαψασ,
it[pl] vg *et cum intinxisset panem*, e q *et intingens*
cop go syr[utr] rell. Praeterea Or[4,445] libere
δια το ψωμιον, ο εμβαψασ διδωσιν ιουδα etc. |
aster): B om το | λαμβανει και cum ℵ[ca]BCLMX 33.
437. 441. 444 (sic[444]: βαψασ, φησι, το ψωμ. ο ῑς̄, και
αυτο εν τω τρυβλιω λαμβανει· ουτω γαρ νοησεισ το·
ψωμ., ινα μη παρελκη το λαβειν.) ... ς Ln om cum ℵ*

Mt 26, 21—35 21 [121.4] *Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ*
ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσ ἐξ ὑμῶν παρα-
Mc 14, 18—21 *δώσει με.* 22 [122.1] *ἔβλεπον εἰσ ἀλλήλουσ οἱ μαθηταί, ἀπορούμε-*
Lc 22, 21—23 *νοι περὶ τίνοσ λέγει.* 23 [123.10] *ἦν ἀνακείμενοσ εἷσ ἐκ τῶν μαθη-*
τῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ· 24 *νεύει*
οὖν τούτῳ Σίμων Πέτροσ καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίσ ἐστιν περὶ οὗ
21, 20 *λέγει.* 25 *ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνοσ οὕτωσ ἐπὶ τὸ στῆθοσ τοῦ Ἰησοῦ*

e l syr[sch] aeth Chr[8,481 txt] *και ο*. Praeterea sic e: *qui recipit me recipit eum quem misero· et qui recipit si quem misero recipit eum qui me misit* | *πεμψαντα*: X 1. 118. *αποστειλαντα*

21. *ι̅ς̅* cum ℵBL (87. *εταρ. τω πν. ι̅ς̅*) ... ς Ln *ο ι̅ς̅* cum ACDX unc rell al fere omn Or[4,432 bis] Ath[456] | *λεγω υμιν* et. Or[4,432. 433. 437] Ath[456] etc ... B *υμιν λεγω*

22. *εβλεπον* sine copula cum ℵ[c]BC 16. 245. q[scr**] e arm (Or[4,437] *ταχα δε και το· εβλεπον εισ αλλ. οι μαθητ.*) ... ς (Gb[0]) Ln add *ουν* cum ℵ*ADLXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pl] vg go syr[p] cop Cyr[4,735] ... 61. 64. 11[pe] al[12] a syr[sch] aeth Or[4,435] add *δε*. Praeterea ℵ* *εβλ. ουν οι ιουδαιοι*, sed iam ℵ[a] delevit *οι ιουδ.* | *οι μαθηται*: 13. 69. 124. a cop add *αυτου* | *απορουμενοι*: D 13. 69. 346. *απορουντεσ*

23. *ην* sine copula cum BC*L 3. 80. 87. f[scr] syr[p txt] Or[4,437. 438] ... ς Ln add *δε* cum ℵAC[2]DXΓΔΛΠ unc[8] al pler a c f ff[2.] q go cop syr[sch] et[p] c.* arm Cyr[4,735]; item b g l vg add *ergo*, e aeth habent *et fuit* | *εκ των* cum ℵABCDI[b]KLMXΔΠ al[15] it vg sah[mün] cop syr[utr] Or[bis] Cyr ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum EFGHSUΓΛ al pler go (Or[4,437 e alludens] *ο εν τω κολπ. του ι̅υ̅ ανακειμενοσ εισ των μαθητων* etc) | *ον*: D *ον και*, a *etiam quem* | o (B om) *ι̅ς̅*: 69. e om

24. *ουν* cum ℵABC[2]DILXΓΔΠ unc[8] al pler it[pl] (e *et huic annuit*, item aeth *et*) vg go cop syr[p] Or[4,437] Cyr[4,735] ... C*A 69. c ff[2.] sab (non item[blaß]) syr[sch] arm om | *πετροσ*: D* *πετρουσ* | *και λεγει* (a *dicens*, b c g q vg *et dixit*) *αυτω* (a q Or[438] om) *ειπε* (a c f ff[2.] q *interroga*; g vg Or[438 cod] om) *τισ εστιν* (c aeth om *τ. ε.*) cum BCILX 33. a b c f ff[2.] g l q vg aeth Or[4,437] et[438] (item[440 bis] confirmat). Item ℵ, sed praem *πυθεσθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν* (pergit igitur *και λεγει αυτω· ειπε τισ εστ. περ. ου λεγει*). Similiter e *ut cognosceret a ihu de quo dixisset* (sed nil addit) ... ς *πυθεσθαι τισ αν ειη* (D add *ουτοσ*, cop om *τισ αν ειη*) cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler (13. 124. *πειθεσθαι*) go syr[utr] (cop) arm Cyr[4,735]. Praeterea Gb[0] *τισ αν ειη* (vide ante) et Schu adnotat: *non alio uno loco Io usus est optativo.* | *περι ου λεγει*: 91. 299. b ff[2.] l om

25 *επιπεσων* cum ℵ*AC[3]DΓΔΛΠ[2] unc[7] al pler Cyr[4,735] ... Gb' Ln Ti *αναπεσων* cum ℵ[c]BC*KLXΠ* al[20] Or[4,437. 440] :: *αναπιπτ.* ubique de recumbentibus ad caenam scriptum est, proptereaque hoc quoque loco reposuit qui non attendit peculiarem *επιπεσων* vocis significationem. Quam ad mutationem fortasse etiam scriptura loci 21, 20 valuit, *οσ*

λέγει αὐτῷ· κύριε, τίσ ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνόσ ἐστιν
ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. [124.9] βάψας οὖν τὸ ψω-
μίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτου. 27 καὶ

και ανεπεσεν εν τω δειπνω επι το στηθοσ etc, at ibi *ανεπεσεν* aptius quam *επεπεσεν* erat. | *ουν* c. ℵDLMXΔ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 346. 2pe 8pe a b c f g l vg sah[mün] cop[wi] syr[p mg] ... ϛ Ln *δε* cum AEFGHKSU ΓΛΠ al pler ff[2.] q go cop[dz] syr[p txt] arm aeth Cyr (syr[sch] *και επιπεσων* etc) ... Ti om plane (Gb[0]) cum BC e Or[4,437] (:: BC Or pergunt *αποκρι. ουν*. Praecessit autem *νευει ουν*.) | *εκεινοσ* (cop syr[sch] add *ο μαθητησ*): sah[mün] om, hinc Gb[0] | *ουτωσ* cum BCEFGHLMXΔ 13. 28. 33. 157. al plus[70] go, item KSUΓΛ al[10] *ουτοσ* ... ϛ Ln om cum ℵADΠ 1. 69. al mu it vg rell Or[4,437] (:: similiter adhibitum *ουτωσ* 4, 6) | *τισ εστιν*: 28. 62. 235. c[scr] c add *ο παραδιδουσ* (c *qui tradet*) *σε*

26. *αποκρινεται* (Π[2] 249. *απεκριθη*) sine copula cum ℵ*AC[3]DΓΔΛΠ unc[7] (F om *αποκρ. ο ις εκει. εστ.*) al omn fere it[pler] vg go cop syr[sch] et[p txt] ... Ti add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵ[c]BC*LX a syr[p mg] Or[4,437] Cyr[4,735] (:: de BC Or vide ante). Praeterea D 13. 69. 124. 249. e add *αυτω* | *ο ις* c. ℵACDL unc rell al omn[vid] Or Cyr ... Ti *ις* cum BM. Praeterea ℵD 13. 69. 346. syr[sch] arm aeth *και λεγει* (69. add *αυτω*), item cop add *dicens:* contra sunt ABCL unc rell al pler it vg rell Or Cyr | *ω* (et. Or [4,437. 441]): D 1. 118. 2pe add *αν*, item Thdrt[1,1382] (omisso *εγω*) *εαν* | *βαψω το ψωμιον* (sic et. C) *και δωσω* (L *δω*) *αυτω* (Gb') cum BCL cop (*cui ego intingam bucellam ut dem eam ei*) arm aeth (similiter syr[sch]; arm aeth *αυτω* non expri) Or[4,441a] et (omissis *κ. δωσ. αυτ.*)[437] et[441e] (*ου γεγραπται· εκεινοσ εστιν ω εγω δωσω το ψωμιον, αλλα μετα προσθηκησ του βαψω· βαψω γαρ, φησι, το ψωμ. και δωσω*) ... ϛ Ln *βαψασ* (Ln *εμβαψασ* cum ADKΠ 1. 42. al pauc Thdrt) *το ψωμιον επιδωσω* (Cyr *δωσω*, MX 157. *δωσω αυτω*) cum ℵADXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg (a b c f ff[2.] g l q *cui ego intinctum panem porrexero*, e *cui intingens panem dedero*) go syr[p] Const[5,14,2] Chr[8,483] Cyr[4,735] Thdrt[1,1382] :: lectio *βαψω τ. ψ. και δ. αυτω* ab omni parte commendatur et a correctore alienissima; *βαψω και δωσω* ab usu est Iohannis, sed elegantius videbatur *βαψασ επιδωσω* vel *δωσω*. Etiam verba *δωσω αυτω* in MX 157. vestigium primae scripturae praebent. Quod *επιδουναι* nullo alio Iohannis loco legitur, id urgendum non est. Octies in ev et in actis habet Lc, nec fluctuare solet. Praeterea non legitur nisi Mt 7, 9 et 10. | *βαψασ* (Π[2] *εμβ.*) *ουν* cum ℵBCLXΠ[2] 33. a (*intinxit ergo panem et*) Or[4,437. 444] Cyr[4,737] ... ϛ Ln *και εμβαψασ* cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler; item D 69. 254. Or[4,441bis] Thdrt[1,1382] *και βαψασ* (Thdrt *και βαψασ, φησιν, απεδωκεν*). Item it[pl] vg *et cum intinxisset panem*, e q *et intingens* (q *-guens*) *panem*; item cop go syr[utr] rell. Praeterea Or[4,445] libere *τουτο δε μοι ειρηται δια το ψωμιον, ο εμβαψασ διδωσιν ιουδα* etc. | *το ψωμιον* (et. Or[quater]): B om *το* | *λαμβανει και* cum ℵ[ca]BCLMX 33. syr[p mg] aeth Or[4,437. 441. 444] (sic[444]: *βαψασ, φησι, το ψωμ. ο ις, και δηλον οτι εασασ αυτο εν τω τρυβλιω λαμβανει· ουτω γαρ νοησεισ το· βαψασ ουν το ψωμ., ινα μη παρελκη το λαβειν.*) ... ϛ Ln om cum ℵ*

μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰσ ἐκεῖνον ὁ σατανᾶσ. $^{125.10}$ *λέ-*
γει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦσ· ὃ ποιεῖσ ποίησον τάχιον. 28 *τοῦτο δὲ οὐδεὶσ*
ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸσ τί εἶπεν αὐτῷ· 29 *τινὲσ γὰρ ἐδόκουν,*
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδασ, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἀγόρα-
σον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖσ πτωχοῖσ ἵνα τι δῷ.
30 *λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνοσ ἐξῆλθεν εὐθύσ· ἦν δὲ νύξ.*
31 *Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦσ· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸσ τοῦ*

---

et^{cb}ADΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg syr^{sch} et p^{txt} cop rell Cyr | *διδωσιν*: п^{2} 245. *επιδιδ.* | *σιμωνοσ*: 13. 101. 346. b c f l for ing Or$^{4,437.\ 441\,bis}$ ^{444} (ut editum est, sed cod^{reg} ubique *σιμωνοσ*) *σιμωνι* | *ισκαριωτου* cum ℵBCI^{b}LMXП^{2} 33. 157. 435. al aliq g am fu for ing (hi Latt *scariothis* vel *-tis*; sed licet etiam *-thae* vel *-the* huc trahere, vide post) Or^{4,437} cod et ^{441} a cod et ^{444} cod ... ς Ln *ισκαριωτη* cum AΓΔΛП* unc^{7} al pler go cop arm Or^{4,426} et^{437} ed et^{441} a ed et^{441} e et^{444} ed et^{445} Cyr^{4,737}; item b c f l q *scariothae* vel *-the*; vg^{cle} *Iscariotae*; a e ff^{2} *scarioth* ... D *απο καρυωτου*

27. *μετα το ψωμιον* (I^{b} *-μειον*, item D v. 30) et. Or^{2,126} et^{3,581} et$^{4,212.\ 419.\ 426.\ 437.\ 441.\ 444}$ et int^{3,401} etc (it^{plu} *ut* [l *postquam*] *accepit panem*): D e om | *τοτε* (f g q am fu for fos ing al mu; e *statim*; Or$^{4,437.\ 441.\ 444}$ Or^{2,126} *ειτα*) ... ℵDL 2^{pe} a b c ff^{2} l vg^{cle} cop Or^{3,581} et^{4,212} et cat eph^{183} et int^{3,401} Cyr^{4,737} om | ο *σατανασ*: D*Δ om *ο* | *λεγει* (ff^{2} *dixit*) *ουν* et. b c ff^{2} q syr^{p} cop go Or^{4,437}: D e vg^{cle} syr^{sch} arm aeth *και λεγει* (vg^{cle} *dixit*) ... 59. 86. 249. 254. 7^{pe} a f g l am for fu fos Chr^{8,484} Cyr^{4,739} *λεγει* | *ις* cum BL ... ς Ln *ο ις* cum ℵACDI^{b}X unc rell al omn^{vid} Or^{4,437} | *ποιησον* et. Or$^{4,437.\ 442}$ semel et^{443} ter ^{444}: D* *ποιησ*, Or^{4,442} semel *ποιει* | *ταχιον* ut B^{3}GHKMUΓΛП etc: ℵAB*CDEFLΔ al^{3} scr etc *ταχειον* ... X *εν ταχει*

28. *τουτο*: A *τοτε* | *δε* et. Or^{4,437}: 63. 253. 259. *γαρ* ... B 157. 248. 435. om

29. *γαρ*: 63. 253. t^{scr} cop syr^{p} ex$^{cod\ bars}$ Cyr^{4,742} *δε* ... 251. go om | *επει* (et. Or^{4,437}): D *οτι*. Latt vertunt *quia* | *ιουδασ* cum ℵABFLMΓX 1. 13. 33. 69. al^{10} Or^{4,437} ... ς *ο ιουδ.* cum CDEGHKSГΔΛП al pler Cyr | *ις* cum ℵB Or^{4,437} ... ς Ln *ο ις* cum ACDL unc rell al pler Cyr^{4,742} ... 1. 2^{pe} syr^{sch} om | *δω*: D *δοι*

30. *ουν*: 80. 249. e syr^{sch} *δε* | *εκεινοσ*: (e syr^{sch} *iudas*) ... 33. a c f ff^{2} g l vg (arm *εκειν. ουν λαβ. το ψω.*) ante *το ψωμ.* pon, Cyr^{4,742} post *ευθ. εξηλθεν* ... 69. b om | *ευθυσ* (Gb') cum ℵBCDLX 249. Or^{4,442} bis et^{444} Cyr^{4,742} ... ς *ευθεωσ* cum AΓΔΛП unc^{7} al pler. Item *ευθ.* (e om) post *εξηλθ.* dedimus (Gb') cum ℵBCDLX 33. 69. 249. 346. 440. b c ff^{2} g l vg cop arm aeth Or$^{4,443.\ 444}$ ... ς ante *εξηλθ.* cum AΓΔΛП unc^{7} al pler a f q go syr^{utr} Cyr ... G al pauc ab *εξηλθ.* ad *εξηλθ.* (v. 31) transiliunt

31. *οτε ουν* (et. ς^{e}) cum ℵBCDLX 1. 33. 69. 157. 249. 254. 346. al mu^{vid} it (exc q) vg (exc fos) cop arm (aeth *et postquam exiit*) Or^{4,445} (Cyr^{4,742}

ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸσ ἐδοξάσθη
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸσ δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺσ δοξάσει
αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ 7, 33 s
καθὼσ εἶπον τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε 8, 21 s
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ, καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ ἵνα καὶ ὑμεῖσ ἀγαπᾶτε 15, 12. 17

ην δε νυξ οτε εξηλθεν, sed[744] pergitur *οτε ουν εξηλθεν, λεγει*) ... ς Gb Sz om *ουν* cum ΑΕΓΗΚΜSΓΔΠ (U *οτε εξηλθεν. λεγει ουν*, Λ *οτε εξηλθεν. και λεγει*) al plus[90] q fos sax (pergit *και λεγει*) go (pergit *λεγει ουν*) syr[utr] (syr[sch] pergit *και λεγει*) Chr[8,484]. Praeterea testes plerique qui *ουν* omittunt coniungunt *οτε εξηλθ.* cum *ην δε νυξ*, sic et. ς (item Bengel, Knapp alii); contra cum eis quae sequuntur praeter indicatos (qui *ουν* retinent) etiam Nonn[ν 125] *ἀνεχάζετο νυκτὸσ ὁδίτησ. ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε - εἶπεν Ἰησοῦσ*) | *λεγει ις* cum ℵBLΔ 3. 44. al[2 scr] ... ς Ln *λεγ. ο ις* cum ACDΓΔΠ unc rell al pler Cyr[4,744] ... x al pauc Or[4,445] *ο ις λεγει*

32. *ει* (q aeth *et si*, f go *si ergo*, arm *ει δε*) *ο θεοσ εδοξ. εν αυτω* cum ℵ[c]AC[2]ΓΔΛ unc[8] al pler e f l[2] q vg (et. am for em ing etc) sah[mün] cop go syr[sch] eth[r] arm aeth[edd] Or[4,445] et[447] Cyr[4,744] Nonn[ν 130] (*ει δε θεοσ* etc) Hil[1009] et[1010] et[1105. 1106] ..... ℵ*BC*DLXΠ al[12] a b c ff[2]· g l* fu harl syr[p] aeth[1. 2. 3] etc Tert[prax 23] (post verba enim *et deus glorif. est in illo* pergit: „quis deus? utique non pater sed sermo patris qui erat in filio hominis, i. e. in carne, in qua et glorificatus iam, virtute vero et sermone et ante Iesum: *et deus* inquit, glorificavit illum in semetipso, i. e. pater filium" etc) Amb[fid 4] et[5] (i. e.[545] et[571]) om, hinc Ln [*ει ο θε. εδ. ε. αυτ.*] et Schu adnotat ad testes qui omittunt: *recte; nam inepta videtur iteratio eiusdem dicti.* | *εν αυτω* sec loco cum ℵ*et[cb]BHA al pauc Or[4,445] et[447 bis] ... ς Ln Ti *εν εαυτω* cum ℵ[ca]ACDLX unc rell al pler Chr[8,485] (add *τουτεστι δι εαυτου, ου δι ετερου*, sed[486] ex ed morel *ε. αυτω*) Cyr[4,744], item it[pler] vg Tert *in semet ipso* (q *in semet ipsum*), a *in ipso* | *κ. ευθυσ* (Chr[8,486] *ευθεωσ*) *δοξασει*: D corrupte *κ. ευθ. και ευεδοξασει*

33. *μικρον* (D *μεκρον*, excidit *ι* post *ε*) c. ABCDΔΛΠ unc[8] al pler a b e ff[2]· g q vg etc Clem[105. 972] Or[2,126] et[4,451. 452ter] et[453ter] et[int 3,879]: ℵLXΓ al[15] c f l go Eus[ecl 102] Chr[8,486 semel] (et [sem] sine *χρο.*) Cyr[4,746] Thdrt[3,559] Ambrst add *χρονον* | *ειμι*: 33. add *και υπαγω προσ τον πεμψαντα με* | *ζητησετε*: U y[scr] al pauc *ζητησατε*, 69. *ζητειτε* | *οτι* cum ℵ[c]ABCLX unc rell al pler a f q Or[4,451] Chr[8,486] ... ℵ*D 249. al[4] b c e ff[2]· l vg Cyr om | *εγω υπαγω* (Gb') cum ℵABCDKLMUXΠ al[50] c e (*ego sum*) f ff[2]· g l vg go arm Or[4,454 bis] et[455 bis] (et[451] *εγω ειμι*) Chr[8,487] Cyr[4,748] ... ς Ti *υπαγω εγω* cum EFGHSΓΔΛ al plu a (*sum ego*) b q syr[utr] Chr[8,486] | *αρτι* (a arm *et nunc vobis dico*, e *et vobis nunc dico*): disputat uberius de *αρτι* Or[4,454]

34. *εντολην*: 1. 2[pe] (et al[1] quem colbertinum dicunt) praem *πλην* | *καθωσ* (D add *καγω*, 249. al[4] a b c e f l m go syr[sch] Cyr[4,749] Hil[464] add

ἀλλήλουσ. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντεσ ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε,
ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοισ. 36 $^{126.1}$ Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ·
κύριε, ποῦ ὑπάγεισ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεισ δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ
Πέτροσ· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυ-
Mt 26, 34 Mc 14, 30 χήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦσ· τὴν ψυχήν σου

εγω) ηγαπησα – αγαπ. αλληλουσ: XΓ al^{10} om; item c e ff$^{2\cdot}$ om *ινα και υμ. αγ. αλλ.* Cf huc Dial ^{831} *αναγνωσομαι· εντολην, φησι, καινην διδωμι υμιν, ινα αγαπατε αλληλουσ καθωσ ο πατηρ ηγαπησεν υμασ.*

35. *εν τουτω*: D c add *γαρ* | *εαν αγαπ. εχητε* (HK al mu *εχετε*): A *ινα αγαπ. εχετε* | *αγαπ. εχ. εν αλληλοισ*: 69. 124. z^{scr} syr$^{p\,mg}$ arm Did tri^{3,15} Chr$^{1,461\cdot\,544}$ et^{alibi} Cyr^{4,758} *αγαπατε αλληλουσ* | *εν αλληλοισ* (c *αλλοισ*, neque correctum est): ℵ *μετ αλληλων*

36. *απεκριθη* (D *λεγει*, go *respondens Iesus dixit*) sine *αυτω* c. BC*L 229* it^{pler} vg go cop arm syr^{hr} (ut^{sch} sed sine *ei*) ... ϛ (Gb^{o}) add *αυτω* c. ℵAC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{7} al pler q fu fos syr^{sch} (*resp. Iesus et dixit ei*) et^{p} aeth (ut syr^{sch}) Chr^{8,491} Cyr^{4,755} | *ις̅* cum ABC*L 440. ... ϛ *ο ις̅* cum ℵC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{7} al pler Chr Cyr | *οπου εγω* (Schu „bene") c. ℵDS^{mg} UX 13. 33. 69. 118. 124. 157. 346. al^{70} it vg go sah^{mün} cop arm syr^{hr} Or$^{4,295\cdot\,409}$ et$^{int\,3,35}$ Chr Cyr ... ϛ Ln Ti om *εγω* cum ABCEGHKLMS^{txt} ΓΔΛΠ al plu^{vid} syr^{utr} | *ου δυν. μοι νυν* (U*Δ al pauc om) *ακολουθησαι* (c Cyr *-λουθειν*): D *μοι συ* (^{2} *σιν*) *ακολουθ. αρτι* (d *non potes tu me sequi modo*), item c *tu non potes me modo sequi*, e *tu non potes venire modo*,] gat *non potes tu sequi me*, mt *non potes tu me modo sequi* | *ακολουθησ. δε* (b fos Or^{4,409} semel add *μοι*, sed Or$^{ibidem\ bis}$ non add) *υστερον* cum ℵBC*LX 1. 33. it vg Or^{4,295} et^{409}ter et$^{int\,3,35}$ Chr^{8,491}com (*ακουσασ δε οτι ακολουθησεισ υστερον*) Cyr^{4,756} ... ϛ *υστερ. δε ακολουθ. μοι* (D ante *ακολ.* pon; A 3. 13. 42. w^{scr**} cop go syr^{utr} aeth Chr$^{8,491\,txt}$ ex$^{mosc\,4}$ om, hinc Gb^{oo}) cum AC^{3}DΓΔΛΠ unc^{7} al pler cop go syr^{utr} et^{hr} arm Chr$^{8,491\,txt}$

37. *πετροσ* cum ℵACEGHKL^{2}SUXΓΔΛΠ al longe plu ... ϛ (= Gb Sz) *ο πετροσ* cum BL*M al mu Cyr^{4,757} ... D om plane | *κυριε* cum ℵ^{c}ABCD unc rell al pler it (exc g?) tol syr^{utr} etc ... ℵ* 33. 249. al pauc vg (exc tol) g (e silentio) cop pers^{w} om | *δυναμαι σοι*: A *δυνασαι μοι* | *ακολουθησαι* (B *-θειν*) *αρτι* (157. al pauc om; hinc Gb^{oo}) cum ℵA(B) C^{3}ΓΔΛΠ 157. al pler it vg go cop syr^{utr} et^{hr} etc ... C*DLX 2^{ev} d^{scr} Chr^{8,491} Cyr *νυν ακολουθησαι* (C* *-θειν*), sed D insuper add *αρτι* idque (ut etiam syr^{sch}) cum seqq conjg | *την ψυχ. μου υπερ σου* (G inepte *σου υπ. εμου*) *θησω* (b *ponam pro te*) cum ABCDL unc rell al omn^{vid} it vg etc ... ℵX *υπερ σου την ψυ. μου θησω*

38. *αποκρινεται* cum ℵABC*LX al^{10} syr^{sch} (*dicit*) et^{p} ... ϛ *απεκριθη* cum C^{3}DΓΔΛ^{2}(* om *απ. ις̅*)Π unc^{7} al pler it vg rell (sed cop utrique respondet) Cyr^{4,754}. Praeterea ϛ (Gb^{oo}) add *αυτω* cum C^{3}EGHSUΓΔΛ^{2} al plu b f q vg^{cle} cop syr^{sch} aeth Cyr ... omisimus cum ℵABC*KLMXΠ al permu a e (ff$^{2\cdot}$ vide post) am fu for ing em go syr^{p} arm. Item D c

ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεισ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ Lc 22, 34
ἕωσ οὗ ἀρνήσῃ με τρίσ.

XIV.

1 [127.10] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰσ τὸν 14, 27
θεόν, καὶ εἰσ ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρόσ μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τό-
πον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν 14, 18; 12, 26
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶσ πρὸσ ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ 17, 24
καὶ ὑμεῖσ ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει 13, 33. 16

(ff$^{2.}$) aeth syr^{hr} *απεκρ. ι̅ς̅ και ειπεν αυτω* (ff$^{2.}$ om *αυτ.*) | *ι̅ς̅* c. ℵABC*D KLXΠ* et^{8} al mu ... ς (Gb^{0}) praem *ο* c. C^{3}ΓΔΛ^{2}Π^{2} unc^{6} al pler Cyr | *ου μη*: D c go syr^{utr} praem *οτι* | *φωνηση* (Gb′) cum ℵABGKUXΓΔΠ al^{70} ... ς *φωνησει* cum CDEHLMSΛ al plu Or^{4,411} Cyr | *εωσ ου* (Or *αν*): X al pauc om *ου* | *αρνηση* cum BDLX 1. Or^{4,411} ... ς *απαρνηση* (M 69. al *-σει*) cum ℵACΓΔΛΠ unc^{7} al pler Cyr^{4,754} :: cf ad haec ll. pp. | *τρισ*: ℵADLMUX al *τρεισ*

XIV. 1. *μη ταρασσεσθω* (G al *ταρασεσθ.*): D a c vg$^{cdd\ aliq}$ (ut mt) sax praem *και ειπεν τοισ μαθηταισ αυτου*. Similiter evgll: *ειπεν ο κυριοσ τοισ εαυτου μαθηταισ* | *καρδια*: X al^{6} e Hil^{291} add *μηδε δειλιατω*

2. *μου*: Γ syr^{hr} om | *μη*: 1. 2^{pe} al pauc Thdrt^{3,583} *μηγε* | *αν* (X suppl supra lineam): ℵ om | *οτι* cum ℵABC*DKLXΠ al^{20} b c ff$^{2.}$ g vg cop syr^{utr} et^{hr} arm Cyr^{4,763} Thdrt^{1,450} et^{3,582} Nonn ξ^{7} (ὑμῖν καί κεν ἔειπον ὅτι προκέλευθοσ ὁδεύσω) ... ς om c. C^{corr}NΓΔΛ unc^{6} al pler a e f q go aeth Chr^{8,493} Or$^{Int\,2,375}$

3. *και εαν* usque *τοπον υμιν*: 69. al$^{2\,scr*}$ syr^{widmanst} arm^{cdd} om (a *τοπ. υμιν* ad *τοπ. υμιν* transilientes) | *και εαν*: D Thdrt^{3,583} *καν* | *και ετοιμασω* cum ℵBCLNSUXΛΠ 1. 13. 33. 124. al permu^{vid} it^{pler} vg syr^{p} et^{hr} arm aeth Cyr^{4,763} Thdrt^{3,583} ... DM al plus^{60} f q cop Cyr$^{glaph\ 325}$ *ετοιμασαι* (H* *ετοιμασασ*) ... Ln (errans de B) *ετοιμασω* cum AEGKΓ Δ al^{40} go syr^{sch} Phot$^{ep\ 177}$ (teste Wtst) | *τοπον υμιν* cum ℵBDKLNX ΓΠ al mu cop Cyr^{bis} Thdrt ... ς Ln Ti *υμιν τοπ.* cum ACEGHMSUΔΛ al plu b c f ff$^{2.}$ g q vg (sed a b c e f ff$^{2.}$ vg etiam v. 2 sic, g *loc. preparare vobis*, unus q *locum vobis*; v. 3 a om *τοπον*, e om *τοπ. υμιν*) go syr^{utr} et^{hr} arm aeth (sed syrr arm aeth eodem modo v. 2) | *παλιν ερχομαι*: D *ερχ. παλιν* | *παραλημψ.* cum ℵAB*DNX ... ς *παραληψ.* (E al pauc *-λειψ.*) cum B^{3}CLΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid}. Praeterea U al pauc (non item Λ) *-ψωμαι* | *ητε* (et. Or^{1,645}; G al pauc *ειτε*): D *εσθαι* (item d *ut ubi ego sum et vos eritis*; for vero *eritis* omisso antea *ut*, similiter syr$^{p\ bars}$; syr^{hr} *quia – et vos eritis*)

4. *εγω* c. ℵABCNQΓΔΛΠ unc^{7} al plu c f g vg cop etc ... DLX 1. 69. 346. 2^{pe} g^{scr} al^{5} a b e ff$^{2.}$ q arm aeth Chr^{8,493} om, hinc Ln [*εγ.*] | *οιδατε την*

*αὐτῷ Θωμᾶσ· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεισ, καὶ πῶσ οἴδαμεν
τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸσ καὶ ἡ ἀλήθεια
8, 19 καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶσ ἔρχεται πρὸσ τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·*

οδον (Gb′) cum ℵBC*LQX 33. 157. al pauc a cop aeth pers^{p} Nonn^{vid} (ξ^{14} *ἐμὴν ὁδὸν ἴστε καὶ αὐτοί*) ... ς *οιδατε και την οδον οιδατε*, item Ln *οιδατ.* [*και*] *την οδ.* [*οιδατ.*], cum AC^{3}DNΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} et^{hr} Chr^{8,493} Cyr^{4,765}

5. *Θωμασ*: D 76. add *ο λεγομενοσ διδυμοσ*. Similiter Nonn ξ$^{14. 15}$ (*διδυμοσ ἴαχε Θωμᾶσ, ὃν δίδυμον γενετῆρεσ ἐφήμισαν*) | *και πωσ* cum ℵAC^{3}NQXΓΔΛΠ al omn^{vid} c e f ff^{2} g m^{4} q vg cop syr^{utr} et^{hr} rell Chr^{8,493} Cyr^{4,767} Tert$^{prax\,24}$ ... Ln om *και* cum BC*L a b aeth | *οιδαμεν* (D b e m Tert post *τ. οδον* pon) *την οδον* (Gb′) cum BC*D a b e m aeth Cyr Tert^{prax} ... ς *δυναμεθα* (ℵ *δυνομ.*) *την οδον ειδεναι* cum (ℵ)AC^{3}(K)LNQXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} c f ff^{2} g q vg syr^{utr} et^{hr} (arm) rell (libere Chr^{8,493} *και την εκει φερουσαν οδον πωσ εισομεθα*); sed ℵ *τ. οδ. ειδε. δυναμεθα*, K arm *την οδ. δυναμ. ειδεναι*

6. *ις* cum ℵC*L ... ς Ln *ο ις* cum ABC^{3}DNQX unc rell al omn^{vid}

7. *εγνωκατε* cum ℵD* 8^{pe} cop (Latt vide post) ... ς Ln Ti *εγνωκειτε* cum ABCD^{2}LNQX unc rell al pler etc. Ex Latt vg Ir$^{int\,286\,ed}$ Tert prax^{24} *cognovissetis*, f *cognosceretis*; sed a b c d e ff^{2} m Ir^{erasm} et gall Novat$^{tri\,28}$ (Gall^{3,309}) Victorin$^{ari\,1,11}$ (Gall^{8,156}) *cognovistis*; q *nostis*, Hil^{939} *scitis* | *εμε* cum ℵD Chr^{8,494} (ante *εγν.* pon) ... ς Ln Ti *με* cum BCL unc rell al pler ... A 59. om | *γνωσεσθε* cum ℵD* (d *scietis*), cui respondet *cognoscetis* Ir^{int} ex cod voss Victorin, item fere *cognoscitis* e q Ir^{int} ex^{erasm} et^{gall}, item cop^{petr} et (*cognoscitis*)^{dz} (nec aliter cop^{wi}, nisi quod *cognovissetis* praecedit), item Nonn ξ^{25} (*εἰ δε θεορρήτῳ με σοφῷ γινώσκετε μύθῳ, ἐξ ἐμέθεν γνώσεσθε καὶ ὑψιμέδοντα τοκῆα*) ... ς Ln Ti *εγνωκειτε αν* cum AC^{3}D^{2}NΓΔΛΠ unc^{7} al pler Ath^{708} Ps-Ath^{2,29} ex cdd 2 Chr^{8,494}; item (ut ante) *cognovissetis* vg Ir^{int} ed Tert^{prax}, item (ut ante) *cognovistis* a b c ff^{2} m, item (ut ante) *cognosceretis* f, *scitis* Hil^{939} :: similiter 8, 19 ^{bis} *ηδειτε*, quod it^{pl} vg bis *sciretis* (a bis *nossetis*) reddiderunt ... Gb′ *αν ηδειτε* (LX 2^{pe} *ειδητε*, et X 22. ante *αν* pon) cum BC*LQX 1. 22. 33. 2^{pe} Ps-Ath^{2,29} ed Bas^{2,190} Cyr^{4,769} :: scriptura quam recepimus offendit praesertim conlato 8, 19, quem ad locum reliquae lectiones conformatae sunt. *εγνωκειτε* et *εγνωκειτε αν* sive *αν ηδειτε* si Iohannes scripsisset, neminem mutaturum fuisse puto, quemadmodum nec 8, 19 *ηδειτε* bis positum a quopiam temptatum est. | *και απαρτι* cum ℵAC^{3}DNΓΔΛΠ*et^{3} unc^{7} al pler b c e f ff^{2} m^{4} q vg go cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Ath Chr Cyr Ir^{int} Novat Victorin (Gall^{155}, sed ap Sab om *και*) Hil (Tert^{prax} *sed et abhinc*, alii om *et*) ... BC*LQXΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} a (Victorin ap Sab) om *και*, hinc Ln [*και*] | *γινωσκετε* (a b c e ff^{2} m^{4} Tert^{prax} Novat *nostis*, Hil^{939} *scitis* [sed vide post], Ir^{int} *cognovistis*; fos Victorin *cognoscitis*, d *cognoscite*) ... ℵ *γνωσεσθε*, item f q vg *cognoscetis*, Hil^{2,208} maffei *scietis* |

κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-*
σοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φί- 12, 45
λιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 *οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ*
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμ- 12, 49
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

και εωραχ. αυτον: 33. al^{5} arm^{usc} om | *εωρακατε* cum ℵABCDGK*QSUΓΛΠ al plu ... EHK^{2}LMNXΔ al mu *εορακ.* | *αυτον* sec cum ℵAC^{3}DLNQX unc rell al omn^{vid} it vg rell Ath Ir$^{int\,236}$ ex^{edd} et^{cdd} Tert^{prax} etc ... BC* Ir^{int} ex$^{cdd\,3}$ (ita ed. Mass.) om, hinc Ln [*αυτ.*] | *εωρακατε*: e m *videtis*

9. *λεγει*: ℵ *απεκριθη*, a *respondit* | *ο ις* cum ℵBCDNQX unc rell al omn^{vid} Ath^{708} etc ... Ti *ις* cum ALΠ*et^{3} w^{scr} | *τοσουτω χρονω* cum ℵDLQ 6^{pe} Eus$^{marc\,39}$ Cyr^{4,776}, item *tanto tempore* (b *temporis*) it^{pler} vg Ir$^{int\,200}$ Or$^{int\,3,936}$ Tert$^{prax\,24}$ etc (L* *τοσουτον* scripsisse videtur sed se statim correxit) ... ς Ti *τοσουτον χρονον* cum ABNXΓΔΛΠ unc^{7} al pler ff^{2} (*tantum temporis*) Or^{1,725} Hipp$^{noet\,7}$ (Lag^{49,12}) Ath^{708} Ps-Ath^{2,408} Thdr$^{mop\,36}$ Chr^{8,497} | *εγνωκας* (et. Or Hipp Ath etc): a b c f ff^{2} vg aeth Ir$^{int\,edd}$ et^{cdd} (sed Grab Mass Stieren ediderunt *cognovisti* ex cdd^{3}) Tert^{prax} *cognovistis*, e q Hil *nostis*, Novat *agnovistis* | *φιλιππε*: post, non ante interpgunt cdd (et. ℵ^{c}) et vv pler (nisi quod saepe dubium est ut ℵ*), item Or Thdr^{mop} Chr Nonn ξ^{33} (*τηλίκον εἰμὶ φίλιππε πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνων σύννομος ὑμείων, καὶ ἐμὴν οὐκ εἶδες ὀπωπήν;*); aliquot vero patres^{lat}, ut Amb et Aug (sed non$^{ioh\,50,2}$): *Philippe, qui me videt* (absque prioribus scribunt), atque sic etiam vg^{cle} habet, item ς, sed non ς^{e} Gb Sz nec Ln | *εωρακως*: HKLXΠ al *εορακως* (KX *-κος*) | *εωρακεν* (EGHKLXΔ al *εορακεν*) et. e Or$^{1,725\,bis}$ et ^{4,104} et^{quater} Hipp^{noet} Eus$^{ecl\,45}$ Ath^{708} etc ... a b c f ff^{2} g q vg Ir$^{int\,3}$ Or$^{int\,1,56.\,86}$ et^{2,57} et^{4,528} Tert^{prax} Novat Lcif$^{25\,bis}$ et^{255} Hil^{939} et^{saep} Aug$^{ioh\,50\,saepe}$ add *et* | *πως* cum ℵBQ 58. 2^{pe} a b c e ff^{2} g vg cop pers^{w} (aeth *quomodo ergo*) Cyr^{4,779} (*πως ουν*) Ir$^{int\,200}$ Hil$^{939.\,941}$ ... ς Ti *και πως* c. ADLNXΓΔΛΠ unc^{6} al pler f q go syr^{utr} et^{hr} arm Ath^{708} | *δειξον* (ℵ^{c}): ℵ* praem *οτι* (:: tale *οτι* non inferri sed expelli solet). Praeterea G 229* (item Hipp qui affert *τοσουτον χρονον* usq *εν εμοι εστιν*) om *πως* (*και πως*) usq *πατερα*.

10. *πιστευεις* (et. Callist$^{hipp\,289}$ etc, item a b e f ff^{2} g q fos Tert$^{prax\,24}$ Hil$^{520.\,939}$ *credis*): c vg Hil$^{941.\,942.\,943}$ *creditis* ... B* *πιστευσεις* | *λεγω* cum B$^{2\,vid}$et^{3}LNX e q (uterque h. l. *dico*, postea *loquor*) cop syr$^{p\,mg}$; B* om (hoc ipsum confirmat *λεγω*, quod post *εγω* facillime excidit, non item *λαλω*) ... ς Ln *λαλω* cum ℵAQΓΔΛΠ unc^{7} al pler a b c f ff^{2} g vg go syr^{utr} et^{hr} arm Ath^{708} Thdor$^{mop\,36}$ Chr^{8,499} Cyr^{4,782} Tert$^{prax\,24}$ Hil$^{520.\,939}$ et^{saep}; item D 3. 218. 220. aeth *λελαληκα* (ita aeth etiam postea) | *υμιν*: 59. 69. 8^{pe} syr^{sch} pers^{p} Chr Cyr Hil^{1069} (non item$^{939.\,943}$) om | ℵ *αφ εμαυτου* | *ο εν εμ. μενων* cum ℵADNQXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Did$^{tri\,2,7.\,3,18}$ Ps-Ath^{2,7} Chr, item (*qui in me manet*) a c

11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
στεύων εἰσ ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνοσ ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸσ τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 [128.4] καὶ
16,23 ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ

---

f q syr[cu] et[utr] et[hr], item[vid] go cop arm ... Ln [o] εν etc, Ti om o c. BL Or[2,614] Ath[708] Did[tri 2,5] Cyr[4,782] (et[txt] et[com]), item (*in me manens*) b e ff[2] g vg Aug[ioh 71,1] | ποι. τα εργ. αυτου cum ℵBD, item *facit facta* e, *facit opera* Tert[prax 24], item *ipse facit opera sua* cop aeth Hil[939. 943 bis] et[septies] (similiter f go syr[cu] et[utr] habent *haec opera* vel *opera haec*) ... Ti ποι. τα εργ. αυτοσ cum LX 33. Cyr[4,782 com] (:: hunc in modum videtur primum correcta esse scriptura quam recepimus) ... ς (Ln vide post) αυτοσ ποιει τα εργα cum AQΓΔΛΠ unc[7] (item ℵ, sed post αυτοσ deficit) al pler f (*ipse facit haec opera*) g (*ipse autem* etc) q vg syr[cu] et[utr] et[hr] go (vide ante) arm Or[2,614] Ath[708] Ps-Ath[2,7] Chr[8,499] Cyr[4,782 txt]; Ln αυτοσ ποιει τα εργα [αυτου]

11. πιστευετε: U al pauc g vg praem ου (g vg *non creditis*) | μοι: ff[2] g vg syr[sch] Did[tri 2,5] Chr[8,499] Cyr[4,783. 784] Tert[prax 24] om | οτι εγω εν τω πατρι και ο πατ. εν εμοι (A Ath[708 cdd 2] om και ο πατ. εν εμ.) et. Tert[prax 24] Hil[939] ac[saepe] ... D Hil[950] οτι ο πατ. εν εμοι καγω εν τω πατρι (fortasse huc etiam spectat Or[1,750] ο γαρ πατηρ, φησιν, εν εμοι καγω εν τω πατρι) | εν εμοι absque εστιν (etiam ς Gb Sz) cum ℵ(A)B DLQX unc rell al plu a b f ff[2] q cop syr[utr] et[hr] arm[zoh] aeth Eus[ecl 204] Chr Cyr[4,784 com] Tert[prax] Hil[saepe] ... ς[e] add εστιν cum 1. al vix mu c e g vg syr[cu] go arm[usc] Ath[708] Hil[1002] :: ex v. 10 | μη: D al pauc μηγε (syr[cu] *et si mihi non creditis*) | δια (ℵ[c]): ℵ* om | αυτα et. it vg syr[cu] et[p] go Ath[708] Cyr[4,784] Hil[939. 1002] etc ... B 229* aeth αυτου ... 24* 157. 244. ff[2. blan] (non[sab]) cop syr[sch] et[p] arm Chr Tert[prax] Hil[530] plane om | πιστευετε (G inepte μη πιστ. Similiter go, male transposito μη, quod post ει δε ponendum erat) absque μοι cum ℵDL 33. c e f g vg syr[cu] et[sch] et[hr] Tert[prax] Hil[939. 1002] et[ter] Amb[fid 5,575] ... ς (Gb[o], Schu *nec desideres verbum ex initio versus inepte repetitum*) Ln add μοι c. ABQXΓΔΛΠ unc rell al pler a b ff[2] q syr[p] cop arm go aeth Ath[708] Chr[8,499] Cyr[4,784]

12. μειζονα: KL al mu μειζωνα | πατερα sine μου cum ℵABDLQXΠ 1. 22. 33. 42. 69. 157. 258. w[scr] it (exc e) vg cop go arm syr[hr] aeth Chr[8,499] et[500] Cyr[4,801] (nec Nonn ξ[53] μου expri) Novat[tri 28] (Gall[310]) Hil[799] etc ... ς (Gb[oo]) add μου cum ΓΔΛ unc[7] al pler e syr[utr] | πορευομαι (33. e cop Hil ante προσ pon): H*Q cop (vide ante) πορευσομαι

13. αιτησητε cum ℵADLX unc rell al omn[vid] ... BQ αιτητε. Praeterea b Amb[ps 118,1231] et[fid 5,15] add *ab eo*, c *ab illo*, 33. vg (et. for, non item am fu etc) τον πατερα (item Nonn ξ[54] παρ' υψιστοιο τοκηοσ), 5. 12. 161. 26[ev] με | ποιησω: cop syr[sch] add υμιν | A* om ινα δοξασθη usq εγω ποιησω v. seq (transilit igitur a ποιησω ad ποιησω proximum)

ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24 21. 22
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰσ ἐντολὰσ τὰσ ἐμὰσ τηρή-
σετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 10
σει ὑμῖν, ἵνα μεθ᾽ ὑμῶν ᾖ εἰσ τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆσ ἀλη- 15, 26 16, 17
θείασ, ὃ ὁ κόσμοσ οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖσ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν

---

14. *εαν τι* usque *ποιησω*: X (item Λ*, vide ante) 1. 22. 2^{pe} 6^{pe} al^{5} b fu syr^{hr} arm^{zoh} et^{cdd} (non item arm^{usc}) om, item Nonn ξ^{57} ex$^{ed\ pri}$ et$^{cod\ pal}$ | *εαν* (D al pauc *αν*) *τι*: U al plus^{5} ff$^{2.}$ cop^{wi} praem *και* (etiam syr^{sch}, sed om *τι*) | *με* cum ℵBEHUΓΔ 33. al plus^{30} (346. *μοι*) c f vg go syr^{utr} arm^{usc} (sed om *εν τω ονομ. μου*); Ln [*με*] ... ς Ti om cum ADGKLMQSΛ^{2}Π al plu a e g q cop syr^{cod} aeth Cyr^{4,805} (249. add *τον πατερα*, ff$^{2.}$ aeth *a patre meo*) :: omissum est *με* quemadmodum v. 13 deest; omittebatur vero eo libentius quum verbis *εν τω ονομ. μου* parum intellectis non satis aptum videretur, quam ob caussam fuerunt etiam qui *τον πατερα* etc substituerent. | *εγω* cum ℵDEGHKM^{2}QSUXΓΔΠ (et M* *εγω τουτο*) al pler a e f ff$^{2.}$ syr^{utr} go ... ABLΛ^{2} 33. 124. 249. 262. al pauc c g q vg cop arm^{usc} aeth Cyr^{4,805} Aug$^{ioh\ 71,8}$ *τουτο*. Testatur Tregelles hunc versum in G bis legi eaque quae ipsi testati sumus altero loco scripta esse, priore vero *τουτο* (ut v. 13) pro *εγω* positum.

15. *με* (ℵ^{cb}): ℵ* om | *τηρησετε* (ℵ 33. 69* al^{5} *-σητε*) cum (ℵ)BL 54. 73. tisch** cop Eus$^{marc\ 170}$ Epiph$^{877.\ 902}$ Melet^{100} (Gall^{5}) Chr$^{8,502\ com}$ Cyr^{4,806} ... ς Ln Ti *τηρησατε* cum ADQX unc rell al pler it vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{2,801} et$^{int\ 3,45}$ Eus$^{ps\ 251}$ Ps-Ath^{2,10} Chr$^{8,502\ txt}$

16. *καγω* cum ℵBDQ 1. 237. 251. 254. f^{scr} Epiph^{894} Cyr^{4,808} ... ς *και εγω* cum ALXΓΔΛΠ unc^{7} al pler Eus$^{ps\ 251}$ et$^{marc\ 170}$ Cyr$^{hr\ 265}$ | *ερωτησω* (ℵ^{c}): ℵ* *τηρησω* | *ῃ* idque post *μεθ υμων* cum ℵ a c f ff$^{2.}$ m^{9} q Eus$^{marc\ 171}$ Cyr$^{hr\ 270}$ Chr$^{8,503\ bis\ com}$ Novat Lcif Victorin (de his^{8} vide Sab) Hil^{805}, item Ln post *αιωνα* cum B b, item Ti ante *μεθ υμων* cum LQX 33. e cop go syr^{cu} et^{sch} et$^{p\ mg}$ Eus$^{marc\ 170}$ et$^{ps\ 251}$ (et$^{es\ 506}$ *ειη*) Did$^{tri\ 2,6}$ Cyr^{4,808} Hier$^{esai\ 40}$ et^{57} ... ς *μενη* (Γ al *-νει*) ante *μεθ υμ.* cum ADΓΔΛΠ unc^{7} al pler g vg arm syr$^{p\ txt}$ et^{hr} (aeth *ut maneat et sit vobiscum*) Did$^{tri\ 3,28}$ Cyr$^{hr\ 265}$ Chr$^{8,502\ txt}$ | *μεθ υμων*: D Eus^{es} (non item$^{marc\ bis}$ nec^{ps}) post *εισ τον αιωνα* pon

17. *θεωρει* et *γινωσκει*: H *θεωρειτε* et *γινωσκετε* | *ὃ*: ℵ^{ca} *ον*, sed o restitutum est | *ουδε γινωσκ. αυτο*: E om | *αυτο* ter: D*L *αυτον*. Item pri: ℵ^{ca} *αυτον*, sed restitutum *αυτο*. Item tert: G^{2} *αυτον* | *αυτο* sec cum A(DL)X unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg etc Did$^{tri\ 1,20}$ et$^{3,38\ bis}$ etc (Quaest^{93} om *αυτ.* pri): ℵB a Lcif^{194} (Gall^{6}) om, hinc Ln [*αυτο*] | *υμεισ* sine copula cum ℵBQ 346. a^{scr} al pauc a b Lcif^{194} (Gall^{6}) Quaest^{93} (Aug^{3,2918}) ... ς add *δε*, Ln [*δε*], cum ADLXΓΔΛΠ unc^{7} al pler c e f ff$^{2.}$ g q vg cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} rell Did$^{tri\ 1,20}$ et^{3,38} Cyr$^{hr\ 270}$ Cyr^{4,808} | *μένει* hoc accentu EGHKMUXΓΔΠ al plu^{vid}, item a b c e f ff$^{2.}$ q tol go cop

ὑμῖν ἔσται. 18 *οὐκ ἀφήσω ὑμᾶσ ὀρφανούσ, ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ.*
16, 18 19 *ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμοσ με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖσ δὲ θεωρεῖτέ*
με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖσ ζήσετε. 20 *ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε*
ὑμεῖσ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖσ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
15 21 *ὁ ἔχων τὰσ ἐντολάσ μου καὶ τηρῶν αὐτάσ, ἐκεῖνόσ ἐστιν ὁ ἀγα-*
πῶν με· 129.1 *ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρόσ*
μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 130.10
Λέγει αὐτῷ Ἰούδασ, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτησ· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι
ἡμῖν μέλλεισ ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 *ἀπεκρίθη*
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,

(*est*) syr^{cu} et^{utr} et^{hr} Lcif ... g vg arm aeth *μενεῖ*, Nonn ξ^{69} *μενέει* | *εσται* cum ℵAD^{2}LQXΓΔΛΠ unc^{7} 33. al pler g vg cop syr^{p} et^{hr} (*in vobis manet et apud vos erit*) arm aeth Did^{tri} Cyr^{hr} Cyr ... Ln *εστιν* cum BD* 1. 22. 69. 251. 254. 2^{pe} it^{pler} (e *est in aeternum*) tol go syr^{cu} et^{sch} Lcif

19. *ετι μικρον*: 131. syr^{cu} et^{utr} pers^{p} cum *ερχομ. πρ. υμασ* conjg | *ουκετι*: A b e syr^{sch} *ου* | *με* sec: LQ om | *οτι εγω* usq *ζησετε*: e om *ζησετε* cum BLX ... ς Ln *ζησεσθε* cum ℵADQΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Chr ^{8,504} Cyr^{4,813} :: pro ratione locorum 5, 25. 6, 51. 57. 58. quibus omnibus *ζησει* et *ζησουσιν* praeferri debebant formis *ζησεται* et *ζησονται*, nec hoc loco aliter atque *ζησετε* edendum erat. Semel, i. e. 11, 25, *ζησεται* scriptum est nec fluctuat.

20. *γνωσεσθε* (K *γνωσθε*) *υμεισ* cum ℵDEGHKM^{2}SUΓΔΛΠ al pler a c e ff^{2} g q fos go cop syr^{p} arm ... BLM*QX 33. f vg Cyr$^{4,815\,txt}$ *υμεισ γνωσεσθε* ... A 249. b em syr^{sch} et^{hr} aeth Chr^{4,504} Cyr$^{quater\,4,817}$ et^{818} Victorin om *υμεισ*, hinc Ln [*υμεισ*] *γνωσεσθε* | *καγω* cum ℵABDE*HK LXΓΛΠ*et^{3} al plu Cyr ... E^{2}GMSUΔΠ^{2} al^{30} Chr *και εγω*

21. *ο δε αγαπων με*: A om (transiliendo) | *καγω* cum ℵBDGLQXΓΛ 1. 249. al pauc Cyr^{4,826} ... ς *και εγω* cum AEGHKMSUΔΠ al pler | LUXΓΛ al *εμφανησω*, D^{gr*} *ενφωνησω* (d *ostendam*) | *αυτω εμαυτον*: M *αυτον εμαυτω* (et. in Γ iam *αυτον* scriptum erat, sed statim *αυτω* substitutum)

22. *αυτω*: A om (teste Treg) | *ουχ ο ισκαριωτησ* (U *ισκαρ.*, q *scariotha*, c e *ille scariotha*, a *ille scarioth*, b *ille scariotes*, f mt *ille scariothes*, vg^{cle} *ille iscariotes*, g fu for ing *ille scariothis*, am *ille scariotis*, ff^{2} blan *ille seariothi*): D *ουχ ο απο καρυωτου* ... sah^{mün} *ο καναριτησ*, syr^{cu} *Thomas*. Praeterea b ff^{2} blan add *sed alius* | *και τι* cum ℵGHKM QSUΓΔΛΠ 1. 28. 69. 106. 118. 124. 127. 131. 157. 229. 262. 299. 346. 2^{pe} al plus^{110} q syr^{p} Amm$^{cat\,ox\,850}$ Chr^{8,505} ... ς (= Gb Sz) Ln om *και* (:: post *κε*) cum ABDELX 33. al vix mu it^{pler} vg sah^{mün} cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} go arm aeth Cyr^{4,828} Or$^{int\,3,79}$ | *γεγονεν* (et. Or$^{int\,3,79}$): D Chr^{8,504} (antea^{503} om plane) *εστιν*, item syr^{cu} ... fos *quid facturus es* pro *κ. τι γεγ.* | *ημιν μελλεισ εμφανιζειν* (A *-ζεισ*) *σεαυτον* (et. b c f q am fu for fos ing): D *μελλ. ημειν ενφανιζ. σεαυτ.*, e Or$^{int\,3,79}$ *incipis nobis manifestare te ipsum*, ff^{2} *incipis manifestare nobis te ipsum*, vg^{cle}

καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ
μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους
μου οὐ τηρεῖ· 131.1 καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ 7, 16
τοῦ πέμψαντός με πατρός.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 132.10 ὁ δὲ
παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί 16, 13
μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ

manifestaturus es nobis te ipsum, a Lcif[194] (Gall[6]) *manifestas te nobis* | σεαυτον: 13. 69* 346. εαυτ.

23. ιϲ cum ℵABDLΓΔΠ unc[6] al longe plu Cyr[4,880] ... ς (= Gb Sz) ο ιϲ cum MXΛ al mu[vid] Or[1,284] | τηρησει (et. Or[1,284] Eus[marc 92. 170]): ℵGH x 69. al mu τηρηση | αγαπησει: G al pauc -πηση | ελευσομεθα (L -σομαιθα) et. Or[1,280. 284. 288] et[quater] et[int 1,50] et[saep] Eus[marc 170. 171] et[ps 40] etc): D e syr[cu] pers[p] ελευσομαι | μονην παρ αυτω (ℵ[ca] αυτοισ, sed restitutum αυτω): D syr[sch] προσ αυτον μονην. Cf a Lcif[194] (Gall[6]) *aput eum manebimus*, c *apud eum manemus* | ποιησομεθα (L -σωμαιθα) cum ℵBLXΠ[2] 1. 13. 33. 69. 249. 254. 346. 2[pe] Or[1, 280. 284. 288. 756] et[3,170] et[cat ox in Mt 78] et[ps ap Gall 11 app 54] Eus[marc 170. 171] et[ps 40] Did[tri 1,20] et[2,10] Ath[444] ex[edd] et[cdd aliq] Epiph[2,73] Cyr[4,880] Thdrt[2,50] etc ... ς ποιησομεν cum AEGHKSUΠ (et MΓΔΛ al[25] -σωμεν) al pler Or[cat ox ad Eph 161] Ath[444] ex[cdd 2] et[583. 542] Ps-Ath[2,10] Did[tri 1,18] et[2,5] Epiph[777 788. 894] Chr[8,506] Amm[cat 350] ... D e syr[cu] pers[p] ποιησομαι

24. ὁ: fos go syr[sch] et[p] c.* arm add δε | τηρει: D cop τηρησει | ο λογοσ (et. Ign[eph 9 intpol 328] Mcelleu[seb 37. 38] etc): D a e syr[p] et[hr] arm Gaud serm[14] add ο εμοσ (sed a e om ον ακουετε) | πατροσ (H πατηρ compendio scriptum) et. Ign[intpol] Mcelleu[s bis] etc ... 13. 69. y[scr] al[5] Did[tri 3,19] Chr[8,506] om :: cf 5, 30. 6, 38 sqq 7, 16 etc

25. παρ υμιν (D* υμεν, D[2] υμειν): L*X al pauc παρ υμων

26. ο πεμψ. (et. Eus[marc 170. 171] et[ps 251] Ath[507. 582] Did[tri 3,38] Cyr[hr 270] etc): ℵ[c]LX ον πεμψ. (item Chr[8,506] ο δε παρακλητοσ, ον πεμψει etc). Confuse ℵ* ο δε παρακλ. πεμψει το πν. το αγιον ο πατηρ etc | πεμψει: LA 29* -ψη | ο πατηρ: DΠ[2] (non* nec[3]) g syr[cu] et[sch] cop[wi] Eus marc[170. 171.] et[ps 251] Gaud[serm 14] add μου | και υπομν. υμ. παντα et. Or[3,697] et[int 1,61] Eus[marc bis] (libere[ps 251] διδαξ. υμ. παντα και υπομνησει·) Did[tri 3,38] Cyr[hr 251] (ουκ ειπε διδαξει μονον, αλλα· και υπομνησει οσα ειπον υμιν) et[270] ... A b m[9] syr[cu] om (arm[ed] pon post α ειπ. υμιν) | ἃ (e *quae*) et. Did Cyr[hr] etc ... 1. 28. 2[pe] [scr] al pauc a b c f ff[2.] g l m q vg Or[3, 697] Eus[marc bis] (Cyr[hr 251] omisso παντα) οσα (*quaecumque*) | ειπον (f *dixi*; x 33. 127. εγω ειπ.): DΠ 254. αν ειπω, item it[pler] vg *dixero*; syr[cu] et[sch] et[p txt] (non item[mg] nec syr[hr]) *dico* υμιν et. f g q vg: a b c e ff[2.] l Eus[marc 171] (non item[170]) om ... Cyr [4,887] εγω (omisso υμιν). Praeterea BL 127. add εγω (sive ad υμιν sive ad seqq trahitur)

εἶπον ὑμῖν. 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν·
οὐ καθὼσ ὁ κόσμοσ δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·
3 10, 29 ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι
13, 19 πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. 29 καὶ
12, 31 νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμοσ ὅτι ἀγαπῶ

---

27. *ειρ. την εμ. διδωμ. υμιν* et. Or[1,752· 4,100] et[int 2,255] et[ter] Eus[es 364· 561] et[ps 143· 171] et[theoph 129] Did[tri 1,26] Nonn ξ[104] etc ... x 59. t[scr] om | *διδωσιν*: ℵ add *υμιν*. Similiter Nonn ξ[105] *οὐχ ὡσ ὔμμι δίδωσιν* etc | e om *ου καθωσ* usq *διδωμι υμιν* | GΓ al *ταρασεσθω*

28. *ηγαπατε* et. Or[1,234] Eus[marc 110] Ath[329] ex[cdd 2] Epiph[867] Chr[8,507] Cyr[4,842] Cyp[169· 230· 321] etc ... D*HL 69. t[scr] z[scr] al pauc Ath[edd aliq] *αγαπατε* | *οτι πορευομαι* cum ℵABDK*LXΠ al[12] it vg syr[cu] et[utr] et[hr] cop go arm aeth Or Eus[marc] Ath[329] ex[cod] Epiph Chr Cyr[4,842· 844] Nonn ξ[113· 114] Cyp etc ... ς (= Gb Sz) *οτι ειπον· πορευομαι* cum EGHK[2]MSUΓΔΛ al pler Ath[329] Dial[tri 2,9] Amb[ep 9] | *πρ. τον πατερα*: G 13. 69. 124. 346. 10[pe] 47[ev] syr[cu] et[sch] add *μου* | *ο πατηρ* cum ℵ[ca]ABD*LX 1. 33. 64. 157. 47[ev] 2[pe] b c e ff[2.] g l vg syr[hr] aeth Ath[329] Chr[8,507· 508] Cyr[4,844 com] Dial[tri 422] Ir[int 158] Or[int 3,868] Tert[prax 14] Cyp[321] Hil[512· 781] et[saep] (item *ο πατ. ο πεμψασ με* Or[1,193· 752· 758] et[quater] Dial[tri 427 a], item *ο πεμψασ με πατηρ* Did[tri 1,17· 36] et[3,18] ... ς (Gb[oo]) add *μου*, Ln [*μου*], cum ℵ*et[cb]D[2]ΓΔΛΠ unc[7] al pler a f q cop syr[utr] arm go Eus[marc 110] Cyr[4,842 txt] Dial[tri 427 e]

29. *πριν*: 13. 69. 124. 346. *προ του* | *ινα*: ℵX Chr[8,507] *ιν* | *οταν*: L *εαν* | *πιστευσητε*: D add *μοι*, item 33. 346. 32[ev bis] *οτι εγω ειπον υμιν*, item l gat *quoniam* (gat *quia*) *ego sum*, Chr *οτι εγω ειμι*

30. *ερχεται*: f q (non l) Hil[129· 218] (non item[525· 619]) al *veniet* | *γαρ*: 69. arm om | *του κοσμου* sine *τουτου* cum ℵABD[gr]LXΓΔΛΠ unc[7] al[150] syr[utr] Thdrt[1,741] ex[cdd 2] Cyr[4,853] Hil[129· 218] ... ς (= Gb Sz) add *τουτου* cum 1. 346. 2[pe] al mu e (*saeculi huius*) vg (ff[2.] g ut[vid]) rell (sed a b c d f l q *huius mundi*, item cop al) Or[2,816] et[3,225] et[saep] et[int 2,315] (*huius mundi*) et[678] et[ter] Hipp[prov] (ap Mai[7,2,74]) Bas[2,83] Mac[41] Ath[425] et[746· 756] Chr[8,508] Cyr[es 693] Thdrt[1,1067] Hil[525· 619· 1021] (bis *huius mundi*, sem *huius saeculi*). Praeterea 1. 69. 346. 2[pe] e vg Hipp[prov] Or[2,816· 3,225] et[alib] et[int 2,315] et[quater] Bas[2,82] Ath[ter] Cyr[es 693] Hil[quinquies] *αρχων* ante *του κοσμου* (*τουτ.*) pon | *ουκ εχει ουδεν* (D a add *ευρειν*) et. b c e ff[2.] g l q vg syr[sch] et[p txt] et[hr] Or[3,225· 4,856] et[cat ox ad Rom 151] et[int 2,678· 3,960] al Hil[1021] al ... Gb' *ευρησει ουδεν* cum KΠ 42. 116. 252[mg] 8[pe] al[8scr] al[5wtst] f syr[p mg] arm aeth (hi[2] *ευρησει* sive *ευρισκει*) Hipp[prov] Or[int 1,91] Ath[3] Mac[41] (Gall[7]) Bas[2,83] Cyr[es 693] al Hil[129· 218]. Item Or[2,816] et[4,349] et[int 2,315· 4,607· 657] etc *ευρισκει ουδεν* (Epiph[680] *ουδεν των αυτου ευρισκει*, item Isaias[abbas] ap Gall[7,301] *nihil eorum quae ipsius sunt invenit*)

τὸν πατέρα, καὶ καθὼσ ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ ποιῶ. ἐγεί- Mt 26, 46 Mc 14, 42
ρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργόσ
ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν
τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη 13, 10
ὑμεῖσ καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν
ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼσ τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν

31. *και καθωσ*: A*E b ff[2.] om *και*, hinc Ln [*και*] | *ενετειλατο μοι* cum ℵADΓΔΛΠ unc[7] al pler cop syr[utr] eth[hr] arm go ... Ln *εντολην εδωκεν μοι* cum BL (X 1. 19[mg] 33.) it vg (Cyr[4,853]); X 33. *εντολ. δεδωκεν μοι*, 1. 19[mg] *εδωκ. μοι* (1. hoc loc add *ο πατ.*) *εντ.*, Cyr *εντ. μοι δεδωκ.*, b e q Hil[525. 1021] *mandatum* (*praeceptum*) *mihi dedit.* Cf et. aeth[ro] *et facio mandatum eius*, aeth[pp] *et sicut dedit mihi pater mandatum suum, sic facio* :: at videtur *εντολ. εδωκ.* etc ad 12, 49 conformatum | *ο πατηρ*: D e l* (aeth[ro] vide ante) om

XV. 1. *η αμπελοσ* et. Clem[138] Or[4,23] Eus[dem 379] et[es 371] et[ps 493] etc Bas[es 482] (Ath[196]) etc: M* om *η* | *η αληθινη* sine additam cum unc omn al pler it vg rell Clem[138] Or[4,28] Eus[dem] et[es] et[ps 500] Bas[es] etc ... 5. 28. Or[3,304] et[prov] (Notit[90] Mai[16]) et[int 3,376. 4,564] (cf et.[int 2,384]) Chr[8,510 txt] et[511 com] Cyr[4,866 com] (non item[857 txt]) Hil[76] add *υμεισ τα κληματα* :: ex v. 5 | *ο γεωργοσ* (E*G al *γεοργ.*): DΔ om *ο*

2. *φερον* pri: AHΓ[2] 33. al aliq *φερων*, item sec: A 33. al aliq *φερων* | *μη φερ. καρπον* (et. Clem[138] Eus[ps 500] etc): Or[3,304] libere *μενον μη φερον δε καρπον*, item Hil[76] *non manens neque ferens fructum* | *αιρει* (a b f d *tollit*): c e ff[2.] g l q vg cop *tollet*, Or[int 4,564] *excidet*, Hil[76] *eradicabitur*, Nonn[O 4] *διατμησει* | *αιρ. αυτο* (1. 2[pe] om *αυτ.*): b c l add *pater* | *το καρπ. φερον*: D *το καρποφορον*, Clem[138] *το καρποφορουν*, a q Novat[trin] *fructiferum* (sed d *qui fructum adferet*) ... X *τον καρπ. αυτου φερον*, Or[3,304] libere *μενον και ποιουν καρπον καλον* | *καθαιρει* (et. a f Novat Clem[138] Or[3,304] et[int 3,376] Eus[ps 500] etc): D b c e ff[2.] g l q vg cop Or[int 4,564] Hil[76] *καθαριει*, Nonn *ουδε καθαιρειν* | *αυτο* sec (H* *αυτοσ*): ℵG *αυτον* ... a q Novat non expri (a *omnem* [Novat *omne*] *fructiferum purgat*, q *omne fructiferum purgabit*), nec habent Clem Or | *καρπ. πλειονα* (ℵ Clem *πλειω*) cum ℵBLM*X 33. 157. it vg Clem Eus[ps] Cyr[4,866] Or[int 3,376] et [4,564] Novat Hil ... ς *πλειονα καρπον* cum ADM[2]Γ ΔΛΠ unc[6] al pler Or[3,304] Bas[eth 317] Thdrt[2,70] (Nonn[O 6] *μειζονα καρπον*) | *φερη*: HKΔ 13. 69. 47[ev] y[scr] al[4] *φερει*

3. 4. *ηδη υμεισ* usque *καρπον φερειν*: D* d om

4. *καθωσ*: 13. 69. 346. add *γαρ*

ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτωσ οὐδὲ ὑμεῖσ ἐὰν μὴ
ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 *ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ, ὑμεῖσ τὰ κλήματα. ὁ μένων*
ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶσ ἐμοῦ
οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 *ἐὰν μή τισ μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω*
ὡσ τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰσ τὸ πῦρ
βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 $^{133.4}$ *ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥή-*
14, 13 *ματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται*
ὑμῖν. 8 $^{134.10}$ *ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν*

---

4. *μενη* cum ℵBL a (*maneat*) ... ς Ln Ti *μεινη* cum ADXΓΔΛΠ unc^{7} (sed G *μεινει*) al omn^{vid} it^{pler} d vg (*manserit, remanserit*) Or^{1,566} (*εμμεινη*) Eus$^{ps 500}$ Cyr^{4,874} | *ουδε υμεισ* et. e f g q vg ... X y^{scr} al pauc a c gat mm syr^{p} Eus^{ps} *και υμεισ*. Item b ff^{2} *sic et qui in me non manserit* (ff^{2} *manet*) | *μενητε* cum ℵABL (6^{pe} *μενειται*) d (*maneatis*) ... ς Ti *μεινητε* cum DXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn Eus^{ps} Cyr :: patet pro ratione testium aut *μενη* (v. 4 et 6) et *μενητε* aut *μεινη* et *μεινητε* legendum esse. Aliter est v. 7.

5. *εγω* (et. Or^{4,23} et$^{int 2,221}$ Eus$^{ps 500}$ etc): D* a d add *γαρ* | *εν εμοι*: D^{gr*} om *εν* | *ουτοσ*: M*Γ 124. y^{scr} al go (cf Gabel. et Loeb. ad h. l.) *ουτωσ* | *ουδεν* (a add *nisi in me quis manserit*): B *ουδε εν* ... D* 6^{pe} d om

6. *μενη* cum ℵ*ABD (254 *μενεῖ*)... ς Ti *μεινη* cum ℵ^{c}LXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn Cyr^{4,875} :: vide ad v. 4 | *εβληθη* (D* *επληθη*): GL 209. 254. al^{2} ^{scr} *εκβληθη* | *εξηρανθη*: L *ξηρανθη* | *αυτο* (Gb') cum ℵDLXΔΠ 1. 13. 33. (69. *αυτω*) 124. 249. 346. 2^{pe} al plus^{12} e g q vg^{cle} syr^{sch} et^{hr} arm aeth (go *et colligitur*) Cyr ... ς Ln Ti *αυτα* cum ABΓΛ unc^{7} al pler a b c f ff^{2} am fu for ing taur cop syr^{p} :: *συναγουσιν* videbatur pluralem poscere | *το πυρ* (Gb + *το*, Sz) c. ℵABEGKLMSUΓΔΛΠ al plus^{70} Chr^{8,513} ... ς Ln (ex errore) om *το* cum DHX al mu Cyr^{4,875} Thdrt ^{3,471} et^{3,425}. Cf et. Or^{3,304} - - *ο πατηρ μου εκκοπτει και εισ πυρ αυτο βαλλει* :: cf Mt 3, 10. 7, 19. Lc 3, 9 (Mc 9, 22) | *βαλλουσιν*: 33. *εμβαλουσιν* (teste Treg *εκβ.*)

7. Corrupte 69: *εαν μη μεινητε εν εμοι και τα ρηματα τα εμα ου μενεῖ εν υμιν· εαν δε μενητε εν εμοι μηνει* (pro *μεινη*)· *και ο εαν θελητε γενησεται υμιν.* | *εαν*: D 254. f fos go cop syr^{sch} et^{hr} add *δε* | *μεινητε*: Δ Chr^{8,513} *μενητε*, 254. *μενειτε* | *μεινη*: L *μενει*, 3. 157. (et. Chr$^{mosc 2}$) *μενη* | *ο εαν* cum ADLX unc rell al omn^{vid} ... Ln *ο αν* cum B ... ℵ *οσα εαν* | *θελητε* (a b c f ff^{2} g q vg *volueritis*): A tisch** 248. i^{scr} Cyr^{4,877} com (non^{txt}) *θελετε*, item d e *vultis* | *αιτησασθε* (ADΓ al mu *-σθαι* :: ex cdd antiquissimorum abusu frequentissimo, sed vide h. l. etiam versiones) cum (Gb') ABDLMXΓ 1. 106. 124. 127. 346. al^{50} Chr^{8,513} ex$^{mosc 4}$ et^{aliis}, item *petite* b e ff^{2} q go cop syr^{hr} arm aeth. Item a c f syr^{sch} pers^{p} *petere* i. e. *αιτησασθαι* omisso *και* seq ... ς *αιτησεσθε* (Δ al *-σεσθαι*) cum ℵEGHKSUΔΛΠ al perm Chr^{montf} Cyr, item *petetis* g vg syr^{p} (:: cf 16, 26, at ibi ℵ etc *αιτησασθε*) | *υμιν*: D*d* e om

8. *εν τουτω*: K*I.* al aliq *εν τουτο* | *πολυν* (48^{ev} om): D ante *καρπον*

φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼσ ἠγάπησέν με ὁ πα-
τήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶσ· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν 14, 15
τὰσ ἐντολάσ μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼσ κἀγὼ
τοῦ πατρόσ μου τὰσ ἐντολὰσ τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ 17, 13
ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή- 13, 34
λουσ καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ. 13 [135.4] μείζονα ταύτησ ἀγάπην
οὐδεὶσ ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 1 Io 3, 16
14 [136.10] ὑμεῖσ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 8, 31

pon | *γενησεσθε* cum ℵAEGHKSUΓΔΛ al pler (al aliq *-σησθε*) Chr[8,518] Cyr[4,879] ... Gb′ Ln *γενησθε* c. BDLMXΛ 1. 262. tisch** al[12] Amphil[466] (Chr[ibidem] *ινα υμεισ μοι γενησθε μαθηται και καρπ. πολ. φερητε*). Ad utramque lectionem adhiberi possunt Latini, qui *et efficiamini* vel (a d e q) *et sitis*, f *et possitis fieri* habent. Similiter cop go etc; contra syr[utr] et[hr] *et eritis* | *εμοι*: L 33. al[2 scr] *μοι* ... D* 254. *μου*

9. *καγω*: 33. *και εγω* | *ηγαπησα υμασ* cum ℵAD[2]XΓΔΛΠ unc[7] al fere omn c f ff[2.] g vg go rell Chr[8,518] Cyr[4,881] Novat[310] (Gall[3]) ... Ln *υμασ ηγαπ.* cum BD*L 1. a b e q

10. ℵ* ab *εν τ. αγαπ. τ. εμη* v. 9 ad *μενειτε εν τ. αγαπ. τ. εμη* v. 10 transiluit. Suppl ℵ[c] | *μου* pri: A *τασ εμασ* | *τηρησητε*: ℵ[c]L p[parh]* *τηρησετε* | *μου* sec: ℵ[c]X 44[ev] *τη εμη* ... e om | *καγω* cum ℵD[gr] a b c e f ff[2.] g vg cop syr[hr] arm Cyr[4,891] ... ς Ln Ti *εγω* cum ABLX unc rell al omn[vid] d q syr[utr] go aeth Novat[310] | *του πατροσ μου* ante *τασ εντ.* cum ℵB a b ff[2.] g vg Chr Novat[310], sed B a b ff[2.] Chr Novat om *μου*, item c q, hinc Ln Ti om *μου* (contra ℵ* *μου* etiam per errorem post *εντολασ* add, quod iam ℵ[a] delevit) ... ς Ln post *εντολασ* pon cum ADLXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] c e f q go rell Cyr | *τετηρηκα*: ℵ *ετηρησα* | *μένω* (ut KMSΓΛΠ etc): B[3]EGUX al mu *μενῶ*

11. *ταυτα* (et. Clem[466]): D syr[p] add *δε* | *ῇ* (Gb″) cum ABD 1. 33. 38. 106. 249. 251. 254. w[scr] 2[pe] (et. schol[237] et[259]) it (exc f) vg go syr[utr] et[hr] arm aeth (sed 33. c syr[sch] et[hr] ante *εν υμιν* pon) ... ς *μεινη* cum ℵLXΓΔΛΠ unc[7] (H *μενη*) al pler f (cop anceps) Chr[8,516] Cyr[4,844]

12. *αυτη*: 13. 69. 124. 33[ev] Clem[466] Chr[8,516 com] add *δε*

13. *μειζονα* (69. -*ζο* sic): L al pauc *μειζωνα* | *ουδεισ*: B *ουδε εισ* | *ινα* sine *τισ* cum ℵ*D* d a b c e ff[2.] arm auctor[dupl martyr] ap Cyp[584] Lcif[194] al (vide ap Sab) ... ς Ln Ti add *τισ* cum ℵ[c]ABD[2]LX unc rell al omn[vid] f g q vg (f *ut - quis ponat*, vg *ut - ponat quis*, q *ut si quis animam* etc) go syrr rell Cyr[4,886] Cyp[304] al

14. *υμεισ* (et. it vg Lcif): ℵ*D* d add *γαρ* | *ποιητε*: LMXΓ tisch* al *ποιειτε* ... D* *ποιησητε*, item *feceritis* (a *reciperitis*) it vg | *ἃ* (Gb″, Ln ex errore de B) cum ℵDLX 1. 69. 249. 346. 2[pe] 7[pe] al[3 scr] b c f ff[2.] g vg syr[p mg] et[hr] (cop[vid]) Thdrt[1,98] Cyp[194] Lcif[181] al ... Ti *ὃ* cum B a e q go aeth Cyp[108] Lcif[183] et[194] ... ς *οσα* cum AIΓΔΛΠ unc[7] al pler syr[sch] et[p txt] Thdrt[1,122] et[2,235] (sed utroq loco *παντα οσα*) Cyr[4,888] | *εγω*: A al pauc a e Cyp[108. 194] om | *εντελλομαι*: A 69. al *εντελλωμαι*

15 *οὐκέτι λέγω ὑμᾶσ δούλουσ, ὅτι ὁ δοῦλοσ οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐ-*
τοῦ ὁ κύριοσ· ὑμᾶσ δὲ εἴρηκα φίλουσ, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ
6, 70 *τοῦ πατρόσ μου ἐγνώρισα ὑμῖν.* 16 *οὐχ ὑμεῖσ με ἐξελέξασθε, ἀλλ'*
14, 13 *ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ, καὶ ἔθηκα ὑμᾶσ ἵνα ὑμεῖσ ὑπάγητε καὶ καρ-*
πὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸσ ὑμῶν μένῃ, [137.4] *ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε*
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 [138.10] *ταῦτα ἐντέλ-*
13, 34 *λομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ.*
7, 7 18 *Εἰ ὁ κόσμοσ ὑμᾶσ μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με-*
μίσηκεν. 19 *εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμοσ ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·*
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ ἐκ τοῦ

---

15. *λεγω υμασ* cum ℵABLX 33. 285. 249. al pauc it[pler] d vg syr[utr] et[hr] arm Ir[int 248] Or[prov] (ap Mai[46], deest Notit) et[int 2,104. 3,48] et[4,542. 640] Const[6,21] Chr[mosc 2] Cyr[4,888] et[ador 385] Thdrt[1,1061] (*καλεσω υμασ*) Cyp[108. 194] Lcif[181. 183. 194.] Hil[522] ... ς *υμασ λεγω* cum D[gr]ΓΙΓΔΛΠ unc[7] al pler q go aeth Or[4,33] et (*υμασ καλω*)[2,625] Chr[8,517] | *αυτου ο κυριοσ* cum ℵABDILX unc rell al pler Ir[int 248 semel] Cyr[4,888] ... N 69. 157. z[scr] al pauc Or[4,33] et[int 3,48] Did[tri 2,2] et[6] et[alib] Chr[8,517] Ir[int 248 semel] *ο κυρ. αυτου* | *οτι παντα* etc: Or[4,38] Hil[522] *οτι διαμεμενηκατε μετ εμου εν πασι τοισ πειρασμοισ μου* (Hil om *μου*) :: ex Lc 22, 28 | *παντ. α* et. a e q Const[6,21] (*δουλουσ, αλλα φιλουσ, οτι* etc) Cyr[4,888] al Ir[int 248] Or[int 3,91] et[4,640] Novat[810] etc ... D*s 28. 33. 44. 122. 382. h[scr] b c f ff[2.] g vg Chr[8,517] Or[int 3,48] *παντ. οσα* (*omnia quaecumque*) | *μου*: 1. 2[pe] Ir[int 248] (ex[cdd pler]) Chr[mosc 3] om

16. *αλλ*: D *αλλα* | *και εθηκα υμασ*: Δ 13. 250. 2[pe] 6[pe] go om | *ινα υμεισ*: 28. 57. 127. al[3] it[plu] (non e f q) vg cop aeth Cyr[4,892] Lcif[194] om *υμεισ* | *καρπον*: A 13. 346. praem *πολυν* (A -*λυ*), item Amb[ps 43. 903] add *plurimum* | *μενη*: ℵA 33. 69. al[10] *μενει* ... EXΠ al plus[12] Cyr[act 49] *μεινη* | *ινα* (ℵ[c]): ℵ* om ... 13. 69. 124. 346. arm *ινα και* (l Lcif *et quodcumque* pro *ut quodc.*) Sic e: *et fructus vester est ut si quid* etc (reddidit *ῇ* pro *μένῃ*?) | *αν*: ℵA al pauc *εαν* | *αιτησητε* cum ℵADINX unc rell al omn[vid] ... BL *αιτητε* | *δω* cum ABDKILSUΓΔΠ al permu[vid] ... Ti *δωη* cum EGHNXΛ(et M *δωει*) 33. al[65] (:: Schu „forma in Pauli epp frequentata, in evv haud obvia“) ... ℵ (et*et[c], sed vide ante) al[25] fere Cyr[act 49] *δωσει* | *δω υμιν*: 13. 69. 124. 346. *τουτο ποιησω, ινα δοξασθη ο πατηρ εν τω υιω*

17. *ινα*: D e om

18. *υμασ μισει*: N *μισ. υμ.* (Or[int 2,399] *Odit vos hic mundus, quia me priorem vestrum* etc) | *πρωτον* sine *υμ.* cum ℵ*D a b c e ff[2.] cop arm aeth Cyp[268] et[815] ... ς Ln Ti add *υμων* cum ℵ[c]ABILNX unc rell al omn[vid] f g l q vg syr[utr] et[hr] sah[mün] go (Or[int 2,399] vide ante) Cyp[92] Cyr[4,894] | *μεμισηκεν* (BIX al *μεμεισηκ.*) et. ℵ[c] ... ℵ* *εμισηκεν*, N *εμισησεν*

19. *ει*: Δ *ἢ* | *οτι δε*: D e om *δε* | *ουκ εστε* (et. Or[1,300] et[int 4,546]): D* d *ητε* (*eratis*). Libere Or[4,308] *εκ του κοσμου ητε, καγω εξελεξαμην υμασ*

κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ. 20 [139.3] *μνημονεύετε*
τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου 13, 16 Mt 10, 24
αὐτοῦ. [140.10] *εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶσ διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον* Lc 6, 40
μοῦ ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 [141.1] *ἀλλὰ ταῦτα*
πάντα ποιήσουσιν εἰσ ὑμᾶσ διὰ τὸ ὄνομά μου, [142.8] *ὅτι οὐκ οἴδα-* 16, 3
σιν τὸν πέμψαντά με. 22 [143.10] *εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖσ,* 9, 41
ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆσ
ἁμαρτίασ αὐτῶν. 23 [144.1] *ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μι-*
σεῖ. 24 [145.10] *εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖσ ἃ οὐδεὶσ ἄλλοσ* 7, 31
ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμι- 10, 38 14, 11
σήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 *ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ*
λόγοσ ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένοσ ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. Ps 34 (35), 19 68 (69), 5

εκ του κοσμου, και ουκετι εστε εκ του κοσμου. | *μισει υμ.* (a q *vos odit*) *ο κοσμοσ*: ℵ cop syr[hr] *ο κοσμ. μισ. υμ.*

20. *του λογου* (EGIΓΔΛ al mu ff[2.] g q vg syr[p] aeth add *μου*) *ου* ... ℵ *τον λογον ον*, item b *sermonem quem* (it[pl] *sermonis quem*, e l *sermones quem*, a *sermonis quod*) ... D *τουσ λογουσ ουσ* | *εγω ειπον υμιν* (it[pler] *ego dixi vobis*, e Cyp[92. 315] *dixi vobis*): ℵ *ελαλησα υμιν* | *δουλοσ*: D[gr*] praem *μου* | *του κυριου αυτου*: 254. 55[ev] add *ουδε αποστολοσ μειζων του πεμψαντοσ αυτον*, item a *nec apostolus maior eius qui misit eum. Si haec nostis, felices estis si feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim* :: ex 13, 16 sqq | *τηρησουσιν*: ℵ pauc *-σωσιν*

21. *παντα* (et. Petr[alex] ap Gall[4,111]): Δ ante *ταυτα* pon ... DX 237. 248. g[scr] al[5] arm om (Chr[8,518] *ταυτα γαρ απαντα*) | *ποιησουσιν*: Δ al[5] fere *ποιησωσιν* | *εισ υμασ* (Gb') c. ℵ[a] (item iam*?) BD*L 1. 33. b c ff[2.] l (hi[4] *circa vos*) syr[sch] et[p mg] Petr[alex] (et ex Petro Chron[1,6]) Chr ... X al pauc *υμασ* ... ϛ *υμιν* cum AD[2]INΓΔΛΠ unc[7] al pler a e f g q vg syr[p txt] et[hr] cop go Cyr[4,902] Novat[310]

22. *ειχοσαν* cum ℵBN*LΠ[2] 1. 19[mg] 33. Or[4,44cdd] et[67cdd] Cyr[4,904] et[352. 378] ... ϛ *ειχον* cum AD[2]IN[2]XΓΔΛΠ*et[3] unc[7] al pler Or[3,338] et[4,44ter] et[67] Chr[8,506] (et[alib aliq], etiam[gue]), item D* *ειχαν* | *νυν δε* (et. ℵ[c] it[pler] vg etc): ℵ* e om *δε*

24. *εποιησεν* cum ℵABDIKLXΠ 1. 13. 33. 69. 124. 249. al[7] Chr[1,494] ... ϛ Ti *πεποιηκεν* cum EGHMSUΓΔΛ al pler Cyr[4,907] | *ειχοσαν* cum ℵBL*Π[2] 1. (*-ωσαν*) 19[mg] 33. ... ϛ *ειχον* cum AD[2]IL[2]XΓΔΛΠ*et[3] unc[7] al pler Chr Cyr, item D* *ειχαν* | *εωρακασιν* cum ℵABDSUΛ al plu ... Ti *εορακ.* cum EGHIKLMXΓΔΠ al mu (vel potius permu[vid]). Praeterea al pauc l (*quia* pro *νυν δε*) om *και μεμισηκ.*, q *και εωρακ. και*, contra e go aeth post *εωρακ.* add *με.* | *και εμε* (D* *με*) et. b f vg syr[utr] et[hr] aeth: D*et[2] a c e ff[2.] l q cop arm[cdd] om *και*

25. *αλλ* (sic unc[omn], non *αλλα*, I vero *αλ*): 47. 61. syr om | *γεγραμμενοσ* post *εν τ. νομ. αυτ.* cum ℵBDGLX 1. 33. 254. 2[pe] it vg arm (aeth

14, 16 16, 7 26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητοσ ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα-
τρόσ, τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ ὃ παρὰ τοῦ πατρὸσ ἐκπορεύεται,
ἐκεῖνοσ μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖσ δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι
Act 5, 32 ἀπ' ἀρχῆσ μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυνα-
9, 22 γώγουσ ποιήσουσιν ὑμᾶσ· 146.1 ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶσ ὁ ἀπο-
κτείνασ ὑμᾶσ δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα
ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ

---

verbum legis eorum quod ait) Or^{4,580} nota Cyr^{4,908} ... ς ante εν τω pon cum ΑΕΗΙΚΜSUΓΔΛΠ al pler go syr^{utr} et^{hr}

26. οταν sine copula cum ℵΒΔ 2^{pe} e l m^{9} cop^{dz} syr^{hr} Did$^{tri\,3,19}$ et^{38} Chr^{8,519} Epiph^{898} Novat^{811} Hil^{958} al ... ς Ln Ti add δε cum ΑDΙLΓΛΠ unc^{7} (Δ om male ελθη) al pler f g q vg cop^{edd} syr^{utr} arm aeth Cyr^{4,909}; item a b c ff^{2} add *ergo* | πεμψω: D ff^{2} go Epiph^{898} πεμπω | παρα τ. πατροσ pri loco (haec G q Epiph^{898} om) sine μου et. b e f ff^{2} g l vg syr^{p} et^{hr} rell Hil Victorin etc ... (Α^{*vid})DΠ* 33. 42. 7^{pe} al^{4scr} a c m^{9} cop syr^{sch} Did$^{tri\,3,38}$ Novat Amb add μου | πατροσ sec et. e f ff^{2} g l m^{9} q vg syr^{p} et^{hr} rell Did$^{tri\,2,5}$ et$^{3,19.\,38}$ etc ... D a b c syr^{sch} Novat^{811} Hil^{958} add μου | μαρτυρησει: L 33. al^{4} -ση

27. και υμεισ δε (et. go; cop syr^{br} *et vos quoque*): D al^{5} om δε, nec exprim it vg syr^{sch} et^{p} (sed$^{cdd\,3}$ teste Bernst exprim) | απ: 1. εξ

XVI. 2 αλλ: Α αλ | αλλ ερχεται ωρα etc: cf ep^{lugd} et^{vienn} ap Eus$^{hist\,5,1,15}$ επληρουτο δε το υπο του κυριου ημων ειρημενον οτι ελευσεται καιροσ εν ω πασ ο αποκτεινασ (cdd^{3} κτεινασ) υμασ (cod^{1} om) δοξει λατρειαν προσφερειν τω θεω. | υμασ sec (et. ep^{lugd} Or^{4,402} al Cyp$^{90.\,268.\,310}$ etc): Β om | λατρειαν: ΕΚLΔ al -τριαν | τω θεω: Α τ. κυριω

3. ποιησουσιν: ℵ 33. al pauc -σωσιν. Scripsimus sine additam cum ΑΒ ΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu b e l q am em for fos fu gat mt mm taur tol go syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Chr^{8,520} Chr^{4,914} Cyp$^{90.\,268.\,310}$ Lcif ... ς (= Gb Sz) add υμιν cum ℵDL 1. 69. al vix mu a c f ff^{2} g vg^{cle} cop syr^{p} c.* et^{hr} arm aeth; item 33. al^{5} εισ υμασ, 73. 259. al pauc υμασ ⌉ τ. πατερα: Π^{2} add μου | ουδε: Π^{2} ουτε

4. αλλα (g q vg *sed haec*, b c f ff^{2} Cyp$^{90.\,268}$ *haec autem*; versu vero 3. pro και ταυτα b c e f ff^{2} l Cyp^{bis} *sed haec*): D* a e d l syr^{sch} Chr^{8,520} om | οταν: ℵ* αν, ℵ^{c}L εαν | η ωρα sine αυτων cum ℵDΥΓΔΛ unc^{7} al pler a syr^{hr} cop arm aeth Chr^{8,520} Cyr^{4,915} ... Ln add αυτων cum ΑΒΠ* 33. 124. 229** p^{scr} go syr^{utr}, item LΠ^{2} 13. 69. 106. 346. al^{5}, b c e f ff^{2} g l q vg cat$^{ox\,360}$ Cyp^{bis} (157. η ωρα αυτη) | μνημονευ. αυτων (Chr τουτων): ita etiam (qui η ωρ. αυτων tuentur) ΑΒΠ* 33. al^{3} go

εἶπον ὑμῖν. [147.10] ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆσ οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν
ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶσ ἐξ
ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεισ; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, 13, 36 14, 5
ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπ-
έλθω, ὁ παράκλητοσ οὐκ ἐλεύσεται πρὸσ ὑμᾶσ· ἐὰν δὲ πορευθῶ,
πέμψω αὐτὸν πρὸσ ὑμᾶσ. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνοσ ἐλέγξει τὸν
κόσμον περὶ ἁμαρτίασ καὶ περὶ δικαιοσύνησ καὶ περὶ κρίσεωσ.
9 περὶ ἁμαρτίασ μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰσ ἐμέ· 10 περὶ δικαιο-
σύνησ δέ, ὅτι πρὸσ τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·
11 περὶ δὲ κρίσεωσ, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12, 31

---

syr[utr]) ... ℵ[ca] (non item [cb]) D 68. a arm om αυτων (om illi igitur utroque loco), item om αυτων (qui ante habent) LΠ[2] 13. 69. 106. 346. al[5] b c e f ff[2.] g l q vg cat[ox] Cyp[bis] | μνημονευητε: EΛΓΔΛ al mu μνημονευετε, D[2](*-νευτε) Π* al pauc -νευσητε | ειπον υμιν (et. ℵ[c]): ℵ* om υμιν | υμιν[tert]: D 33. 157. 254. Chr[mosc 1] post εξ αρχησ pon, item L 28[ev] syr[utr] et[hr] arm aeth Chr[8,524] post ειπον sec ... 63. 69. om

5. υπαγω: ℵ εγω υπαγω | προσ τον: 69. πρ. τ. πατερα τον | ερωτα με: 69. με ερωτ. | υπαγεισ (ℵ[c]): ℵ* -γει

6. αλλ: A om (syr[sch] *dixi vobis enim haec, et*) | οτι: A[2] οτε (A* οτι λελαληκα sine ταυτα) | ταυτα: A* 127* g[scr] al[3] om | πεπληρωκεν: go πεπωρωκεν (*obduravit*, ut 12, 40)

7. λεγω υμιν: KLYΠ 33. 69. 87. p[scr] 6[pe] a go Chr[8,525] Cyr[4,917] υμιν λεγω | εαν γαρ sine εγω cum ℵBDLY 1. al vix mu ff[2.] g l m[9] vg cop syr[p] Cyr[4,917] ... Gb* Sz Ti add εγω cum AΓΔΛΠ unc[7] 33. 69. al plus[125] a b c e f q (a b c post απελθω pon) go syr[sch] et[hr] arm aeth Did[tri 2,11] Cyr[hr 270] Bas[1,819] Chr[8,525] Thdrt[4,389] Clem[int 996] Novat | ουκ ελευσεται cum ℵAD unc rell al fere omn Bas etc; item Did[tri] Cyr[hr] Thdrt ουκ (Cyr ου μη) ερχεται ... BL (33.?) Chr ου μη ελθη | πρ. υμασ pri (ℵ[c]): ℵ* πρ. ημ.

8. και (sic etiam I[b]) ελθων: K om ελθ. | ελεγξει: EL al pauc -γξη | I[b] δικαιωσυνησ | περι tert: 69* 44[ev] b om

9. ου (ℵ* om, suppl [c]) πιστευουσιν (et. b l am al): 64. 127. y[scr] sem a c e f ff[2.] g q vg (et. for gat mt mm tol, sed non am fu fos ing) aeth[utr] cat[ox 361] (Victorin[185] utrumq habet) ουκ επιστευσαν. Item schol[287] (adscriptum Origeni) ελεγξει τον κοσμον καταπεμφθεισ ο παρακλητοσ λιαν ημαρτηκοτασ, διοτι ουκ επιστευσαν εισ εμε.

10. πατερα sine μου (Gb'') cum ℵBDL 1. 33. 157. a b e ff[2.] g l vg syr[hr] sah[mün] cop aeth Chr[526] Cyr[4,920] Victorin[185] ... ς Ln add μου cum AY ΓΔΛΠ unc[7] al pler c f q go syr[utr] arm | υπαγω: 33. πορευομαι | ουκετι: Π* 131* w[scr*] ου

11. τουτου (Δ add του): 1. 68. om

12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·
13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει

---

12. *ετι* (et. Or[1,387. 388] et[int 2,408] et[4,659] Eus[marc 172] et[ps 251] etc Tert[praehaer 22] etc): Δ *επι* (etiam δ *super*, sed corr est *insuper*) | *υμιν λεγειν* cum ℵBLY 33. 118. b c e (*de vobis dicere*) f ff[2.] f g l m[9] Or[1,388.] et (*quae vobis dicam* vel *loquar*)[int 1,61. 2,408] Theognost[662] (Gall[3]) Ath[562] Cyr[4,847] Tert[praescr 22] Hil[959] Aug[ioh 96,1] ... ϛ Ln *λεγειν υμιν* cum AD I[b]ΓΔΛΠ unc[7] al pler a (*quae dicam vobis*) cop syr[utr] et[hr] go arm Or[1,387] et[int 4,659] Eus[ps 251] et[marc 172] Did[tri 3,41] Chr[8,526] Cyr[4,923] Thdrt[3,25] Tert[praesc 22 cd] et[virg vela 1, monog 2] Hil[805] | *δυνασθε* (et. f g l q vg Or[1,387. 388] etc): D a b c e ff[2.] m[9] cop Or[int 1,61. 2,408] et[4,659] Tert[praescr 22] et[alib] Hil[805. 959] add (sed vv vario loco) *αυτα* | *αρτι* (ℵ[c]): ℵ* om

13. *οταν δε* (et. a f m[9] q vg Or[1,387] et[int 1,61. 2,408] Theognost[662] Did[tri 3,41] Eus[ps 251] et[marc 172] Ath[562] etc): D al pauc e arm Or[1,388] Cyr[4,923] Tert[praescr 22] et[alib] Hil[959] om *δε* (b c ff[2.] l fos *enim*) | *οδηγησει* (et. Or[1,387. 388] et[int 2,408] etc): D syr[hr] praem *εκεινοσ*, item (sed antea om) a syr[sch] Or[int 1,61] et[4,659] Novat[311] (m[9] Tert[praescr] „ille spir. veritatis, ipse" etc) | *υμασ* (hoc loco et. Or[bis] etc): D a Tert[praescr] Novat Hil[805] (non item[959]) ante *οδηγησει* pon | *εν τη αληθεια παση* (Gb') cum ℵ (* etc, sed * om *παση*) DL 1. 33. 2[pe] b c ff[2.] l arm Nonn[π 38] Victorin[156] (c *docebit vos in omni veritate*, l *docebit vos in veritate omnia*; b *deducet vos in veritate omni*, ff[2.sab] *deducet vos in omni veritate*, item[blan] *ded. vos in omnem veritatem*; d *vos diriget in veritate omni*, Victorin *praeibit vobis in veritate omni*), item cdd ap Aug[ioh 96,5] (*docebit vos omnem veritatem*, vel, sicut alii codices habent, *deducet vos in omni veritate*) ... Ln *εισ την αληθειαν πασαν* cum ABY Or[1,387. 388] Did[tri 1,18] Cyr[4,925] et[966]. Cf et. Eus[ps 251] et[marc 172] Cyr[hr 270] *διηγησεται υμιν την αληθ. πασαν* (Eus[ps] om *πασαν*), sed Cyr[cod] *οδηγησει υμασ επι την αληθ. πασαν*. Cf et. e *inducet vobis veritatem omnem* ... ϛ *εισ πασαν την αληθειαν* c. I[b]ΓΔΛΠ unc[7] al pler Bas[3,42] Epiph[898] Chr[8,527] Thdor ant[541] (ap Wegn) Thdrt[3,15]; item a f ff[2. blan] g m[9] q vg Tert[praescr] et[alib] Novat Hil[bis] (a ff[2.] Tert *deducet vos in omnem veritatem*, f q *diriget vos* etc; m *disseret vobis omnem veritatem*, g vg *docebit vos* [am fu add *in*] *omnem veritatem* | *αλλ*: D *αλλα* | *οσα* sine additam cum ℵB D*L 1. 33. 61. al pauc Or[1,387] (ita Delar. ex cdd) Eus[marc 172] Ath[858] et [552] Epiph[898] Cyr[hr 270] Cyr[4,847] ... ϛ *οσα αν* cum D[2]EHMSUYΓΔ (GΔ *ὅσ' ἄν*) al plu Ign[intpol 338] Chr[8,526] Cyr[4,923]. (Ex ℵ notandum est quod ℵ[c] super *α* in *οσα* aliquid scripturus erat, sed antequam absolveret rursus delevit.) Item AKΠ al mu *οσα εαν*, item al aliq *ωσ εαν* | *ακουει* cum ℵL 33. Ath[858] Cyr[4,847] *ακουει*, item *audit* b e l fos ... Ti *ακουσει* cum BDE*HY 1. 435. 48[ev] y[scr] Or[1,387] Eus[marc 172] (sed ed Viger *λαλησῃ*) et Mcelleus[168] Ath[552] Cyr[hr 270] Epiph[898], item *audiet* g vg Victorin[156] ... ϛ Ln *ακουσῃ* cum AE[2]GKMSUΓΔΛΠ al pler Ign[intpol 338] Chr[8,526] Cyr[4,923], item *audierit* a c d f ff[2.] m q Hil al (:: offendebat *ακουει* et propter *λαλησει* mutandum videbatur) | *λαλησει*: Δ al aliq *-σῃ*

λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 *ἐκεῖνοσ ἐμὲ δοξάσει,*
ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 $^{148.3}$ *πάντα* 17, 10
ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· $^{149.10}$ *διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ*
ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 *μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ* 14, 19
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 *Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθη-*
τῶν αὐτοῦ πρὸσ ἀλλήλουσ· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω
πρὸσ τὸν πατέρα; 18 *ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν;*

---

14. Λ* om versum | *δοξασει*: Y al pauc *-ση* | *οτι*: 69. *και* | *λημψεται* cum ℵAB*DY ... ϛ *ληψεται* cum B^{3}LΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid} ... Λ^{2} *δοξασει* | *υμιν*: Epiph^{898} add *παντα* (:: adsumpsit ex sqq, sed nil affert praeter *παντα*). Etiam 33. m^{9} *παντα* quod sequitur cum *αναγγ. υμιν* conjg

15. ℵ* om totum versum (propter *ομοιοτελευτον*), suppl^{c} | *εχει*: E al pauc *εχη* | *ειπον*: ℵ^{c}L 249. al pauc a e f q cop^{dz} syr^{utr} et^{hr} arm aeth Cyr$^{hr\,270}$ Cyr^{4,930} Nonn$^{\pi\,48}$ add *υμιν* | *λαμβανει* cum BDEGI^{b}LMSUYΔΛ (HΓ *λαμβανεται*) al longe plu a go syr^{utr} arm Cyr$^{4,932\,com}$ ... ϛ (= Gb Sz) *ληψεται* (ℵ^{c}A *λημψ.*) cum ℵ^{c}AKΠ al mu b c f ff$^{2.}$ g m q vg cop aeth Cyr$^{hr\,270}$ Hil^{959} et^{alib} | *αναγγελει*: ℵ^{c} go *αναγγελλει*. Similiter Nonn$^{\pi\,49}$ *προαγγελλει*.

16. *ουκετι* (Gb′) cum ℵBD^{gr}I^{b}LΛΠ^{2} 1. 33. 95. 262. b c ff$^{2.}$ g vg syr^{p} arm Or^{4,458} Chr$^{8,532\,com}$ (fluct^{txt}) Cyr$^{4,932\,bis}$ Nonn$^{\pi\,51}$ ... ϛ Ti *ου* cum AY ΓΔΠ*et^{3} unc^{7} al pler a d e f q cop syr^{sch} go aeth (Chr$^{8,532\,txt}$ vide ante) Cyr$^{4,933\,bis}$. Praeterea 122. f q go *μικρον ετι* (*modicum adhuc* f, *pusillum adhuc* q) | *οψεσθε με* sine additam (Gb′) cum ℵBDL a b e ff$^{2.}$ sab sah^{münt} cop^{dz} aeth^{ro} Or$^{4,458\,vid}$ ... ϛ add *οτι* (33. arm syr^{hr} *και*, 69. *και οτι*) *εγω* (*εγω* c. Y 33. al mu f [*vado ego*] cop arm; Gb Sz om c. AI^{b} unc^{11} al pler c ff$^{2.\,blan}$ g vg) *υπαγω προσ τον πατερα* (G add *μου*), item Ln [*οτι υπαγω πρ. τον πατ.*] cum AI^{b}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler c f g q go cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth^{pp}

17. *ειπον* cum ℵADLΓΔΛΠ rell omn^{vid} ... Ti *ειπαν* cum B | Λ *εκ τ. μαθητων αυτων αυτου* corrupte | *προσ αλληλουσ*: K ante *εκ τ. μαθ. αυτ.* pon | ℵ* ab *μικρον* pri ad *μικρον* alterum transiluit, suppl^{c} | *ου*: D^{gr} 33. 124. *ουκετι* | *θεωρειτε*: D *οψεσθε*, item (sed nec aliter v. 16) it vg cop syrr^{omn} *videbitis* | *και οτι* (ℵ* *ω* pro *οτι*): H 106. 237. 346. al pauc syr^{p} om *και* | *υπαγω* cum ℵABLMΛΠ al^{12} it^{pler} vg aeth ... ϛ Ti *εγω υπαγω* cum DYΓΔ unc^{6} al pler

18. *ελεγον ουν* et. c f ff$^{2.}$ g q vg ... D* al^{5} a b e d om | *τουτο τι εστιν* cum AD^{gr2}I^{b}ΓΔΛΠ* al pler go syr^{p} ... Ln *τι εστ. τουτο* (:: ut modo praecessit lectione non fluctuante) cum ℵBD*LYΠ^{2} al^{10} it^{pler} d vg cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or^{4,458}. Libere e *quid est pusillum* pro *τουτο τι εστ. ο λεγ. το μικρ.* | *ο* (Λ *το*) *λεγει* cum ℵ^{c}ABD^{2}I^{b}L unc rell al pler c f g q vg syr^{sch} (post *το μικρ.* pon) et^{p} cop go aeth Or^{4,458} etc ... ℵ*D* 1. 13. 69. 124. g^{scr} 2^{pe} al^{5} a b d e ff$^{2.}$ syr^{hr} arm om | *το μικρον* cum ℵADΓΔΛΠ unc rell al pler arm etc ... BLY 121. al pauc Or^{4,458}

οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 *ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν,*
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μι-
κρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 *ἀμὴν*
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος
χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γε-
νήσεται. 21 *ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς·*
ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ
τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 *καὶ ὑμεῖς*
οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται

---

om το | *τι λαλει* cum ℵAD^{2}I^{b} (sed *τι* periit) L unc rell al omn^{vid} it (sed c *quod loquitur*, a *quid dixit*) vg etc; D* *ο λεγει* (d *quid dicit*) ... B aeth om

19. *εγνω* sine copula cum ℵBDL 1. 33. 157. 2p^{e} al pauc a b e cop arm (Or^{4,458} *οτε λεγοντων των μαθητων – γνους ο ις* etc) ... ς Ln *εγν. ουν* cum AΥΓΔΛ unc^{6} (item I$^{b\,vid}$) al pler Cyr^{4,984} ... UΠ 33. p^{scr} f g q vg go syr^{utr} *εγν. δε*, item c ff^{2} syr^{hr} aeth *και εγν.* | *ις* cum BL ... ς Ln *ο ις* cum ℵAD unc rell al omn^{vid} | *ηθελον* (et. Or^{4,458}): ℵ 69. c ff^{2} *ημελλον* (*incipiebant*) | *ερωταν*: D *επερωτησαι περι τουτου* | *αυτοις* (et. Or): A al^{2} gat (teste Blanchino) om | *περι τοιτου*: A c^{scr} *περ. τουτο*

20. *και θρηνησετε* (ℵ* *-σητε*, sed ipse* *ε* super *η* notavit): Δ^{2} 124. al^{4} *κ. πενθησετε* ... Δ* p^{parh} semel om | *υμεις λυπηθ.* cum ℵ*BDA 1. a b c e f ff^{2} q go cop syr^{hr} arm Tert$^{spect\,28}$ Cyp$^{230.\,268}$ ... ς (sed Gb^{o}) add *δε* post *υμεις* cum ALΓΔΠ unc^{7} al fere omn g vg syr^{p} (syr^{sch} *et vos* etc) aeth Or^{4,458} et$^{int\,4,483}$ Cyr^{4,984} | *αλλ* cum ℵABEGHKMSΔΠ al pler Or Cyr ... Ti *αλλα* cum DLUΥΓΛ al | *υμων*: Γ 33. 249. al pauc *ημων* | *γενησεται*: K *γενήται* (hoc accentu)

21. *τικτη*: Δ al mu *τικτει* | *ηλθεν*: Υ *ηκει* | *η ωρα* (f g q vg sah^{mün} cop go syr^{p} et^{hr} arm aeth): D 248. a b c e ff^{2} syr^{sch} (*dies parturitionis*) *η ημερα* | *γεννηση* (H crypt^{ev} al mu *-σει*): A al pauc *γενηση* | *το παιδιον*: 1. om *το* | *θλιψεως*: D c fos Amb$^{ps\,47,940}$ *λυπης*, q *doloris* | *εγεννηθη* (et. B): C *εγενηθη* | *ανθρωπος* (ℵ^{a}): ℵ* *ο ανθρ.*

22. *ουν* hoc loco et. a f q vg syr^{p} et^{hr} cop^{schw} ex^{petr} (cop^{wi} et^{dz} *et vos quoque*) ... ℵ* post *νυν μεν* ... U al pauc b c e ff^{2} syr^{sch} arm aeth om | *νυν μεν λυπην* cum ℵ* (*ν. μ. ουν λυ.*) et^{c} BC*DLMY 1. 33. 235. 249. 254. 2p^{e} a (omisso *μεν*) b c e f ff^{2} q vg cop syr^{utr} arm go (sed ex his nonnulli ut go syr^{sch} non exprim *μεν*) Chr^{8,538} Hil^{164} (*Nunc quidem trist. habetis*) ... ς Ti *λυπην μεν νυν* cum AC^{3}ΔΠ unc^{6} al pler Cyr^{4,985} item *λυπ. μεν ουν* (*ουν* quod praecedit haud abiecto) ΓΛ al pauc, item aeth *tristes estis iam* | *εχετε* cum ℵ*BCYΓΔΛΠ unc^{7} al pler c f ff^{2} q vg (et. for ing em san al) go syr^{utr} arm aeth Cyr^{4,985} Hil^{164} ... Ln *εξετε* cum ℵ^{c}ADL (*-ητε*) 33. 131. 249. al^{10} a b e am fu taur mt cop Chr^{mosc3} Antioch^{1069} (hom^{25} *ουτως χρι υμεις μεν λυπην εξετε*). Libere Chr^{8,538} edd et$^{mosc\,3}$ *νυν μεν λυπηθησεσθε*) | *οψομαι*: E *-ωμαι* | *αιρει* cum

ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶσ αἴρει ἀφ᾽ ὑμῶν. 23 καὶ 14, 13 16, 16
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. $^{150.4}$ ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
μου. 24 ἕωσ ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,
καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 15, 11

25 $^{151.10}$ Ταῦτα ἐν παροιμίαισ λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαισ λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
πατρὸσ ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου

ℵACD^{2}LYΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} b e f q am fu go syr^{utr} Chr^{533} Antioch^{1069} Cyr^{4,935} ... Ln αρει cum BD*Γ a c ff$^{2.}$ vg (et. for ing taur al mu) cop arm aeth Or$^{int 2,83}$ Cyp^{230} Hil^{164}

23. και (a *sed*): X 249. 252. e Chr^{8,533} om | ερωτησετε: ℵΛ al pauc ερωτησητε. Libere e *in illa die nihil metuebitis* | λεγω υμιν sine οτι cum BCD*LY 42. (11$^{pe?}$) b d e f ff$^{2.}$ g q vg Or^{1,222} Ath^{686} Cyr^{4,936} et$^{act 49}$ Quaest^{92} (Aug^{3,2920}) ... ς (Gb^{00}) add οτι cum ℵA (sed habet ο τι αν αιτησητε) D^{2}XΓΔΛΠ unc^{7} al pler a c go rell Chr^{8,533} | αν (DY^{2} Or^{sem} Ath Cyr εαν) τι (Gb′) cum BCDLY*et^{2} it vg (Latt *si quid*) Or$^{1,222 bis}$ Ath^{686} Cyr^{4,936} et$^{act 49}$, item cop *hoc quod* ... A nil nisi αν, 145* εαν .. ℵXΠ 33. 42. 131. al^{8} go syr^{p} et^{hr} aeth ο αν (ℵ) vel ο εαν (XΠ), item ς οσα αν (KM al Chr εαν) cum ΓΔΛ unc^{7} al pler syr^{sch} rell Chr^{8,533} (et. Nonn$^{π 85}$ ὅσσα γὰρ) | τον πατερα: Y syr^{sch} arm Or$^{1,222 semel}$ add μου | δωσει: 33. δωη | εν τω ονομ. μου hoc loco cum ℵBC*LXYΔ sah^{mün} Or^{1,222} et^{223} Cyr$^{act 19}$ (confirmat opinor etiam Cyr$^{com 936}$ ληψονται παρα του πατροσ, αυτου δηλονοτι και μεσιτευοντοσ και συγχορηγουντοσ τω πατρι· τουτο γαρ εστι το· εν τω ονοματι μου. Quae post habet, εν ονοματι τοινυν του σωτηροσ ημων χυ̅ τασ δεησεισ ποιητεον, ad ea quae v. 24 sequuntur spectant.) Etiam Nonn$^{π 85}$ confirmat (ὅσσα γὰρ αἰτήσητε θεοκλήτῳ τινὶ φωνῇ, ἔσσεται ἔμπεδα ταῦτα χαριζομένοιο τοκῆοσ). ... ς Ln post τον πατερα pon cum AC^{3}DΓΔΠ al omn^{vid} it vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Chr^{8,533} et^{com} Cyr$^{936 text}$ :: cf v. 24 et 14, 13

24. ητησατε et. Or$^{1,222. 223}$ ... A 47^{ev} al pauc Cyr^{4,936} ητησασθε (z^{scr} αιτη.) | μου: A* με | αιτειτε (et. ℵ^{c}; KΛ al pauc αιτητε): ℵ* αιτησασθε | λημψεσθ. cum ℵAB*DLYΔ ... ς ληψ. cum B^{3}CXΓΛΠ unc^{7} al omn^{vid} | ᾖ: U εἰ

25. ερχεται sine αλλ cum ℵBC*D*LXYΠ^{2} 1. 33. 69. a b d e g vg sah^{mün} cop arm syr^{hr} Or$^{int 3,32}$ Aug$^{ioh 102,3}$ ... ς (= Gb Sz) Ln αλλ ερχεται cum AC^{3}D^{2}ΓΔΛΠ*et^{3} unc^{7} al pler c f ff$^{2.}$ q go syr^{p} (syr^{sch} *venit autem*) aeth Or^{1,568} Ath^{405} Cyr^{4,936} (Chr^{534} και ερχετ. ωρα) | οτε (et. ℵ^{c} Or^{1,568} et$^{cat eph 228}$ et$^{int 3,32}$) ... ℵ* οπου, Γ οτι | παρρησια et. ℵACLX etc ... B*D παρησια. Praeterea D praem εν (d *in pala*) | απαγγελω (Gb′) cum ℵ(-ελλω)ABC*DKLMUXYΠ al mu ... ς αναγγελω cum C^{corr}EGHSΓΔΛ al pler Chr^{8,534} Cyr^{4,937}

αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ
ὑμῶν· 27 αὐτὸσ γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶσ, ὅτι ὑμεῖσ ἐμὲ πεφιλή-
8, 42 κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλ-
θον ἐκ τοῦ πατρὸσ καὶ ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι
τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μα-
2, 25 θηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖσ, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
λέγεισ. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδασ πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεισ ἵνα
τίσ σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεσ.
Mt 26, 31. 56 31 $^{152.4}$ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχε-

---

26. *αιτησεσθε*: ℵ 1. a (*petite*) cop *αιτησασθε*, idque ℵ 1. cop ante *εν τω ον. μου* pon | *οὐ* (em *nunc*): H*L* om | a *et ego rogabo propter vos* pro *και ου λεγω* usq *περι υμων* | *πατερα*: D add *μου* | *περι υμων* et. a (vide ante) f ff$^{2.}$ g q vg Hil^{899} Aug$^{ioh\,92,4}$ ... 36. b c e Cyr$^{act\,49}$ Aug^{tri} om

27. *εμε* cum ABCD unc rell al omn^{vid} Clem^{102} etc ... ℵL *με* | *και πεπιστευκατε*: L 59. 26^{ev} Cyr^{act49} om | *παρα του* cum BCDL unc rell al pler ... Ln om *του* cum ℵA 251. (Chr^{534} semel habet, ^{semel} om) :: cf v. 30 ubi *απο θεου* non fluct | *θεου* cum ℵ*et^{cb}AC^{3}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler it (sed ff$^{2.}$ *a deo patre*) vg go syr$^{p\ ed}$ et^{hr} arm aeth Chr Cyr^{4,938} Hil$^{899.\ 902.\ 1002}$ etc. Cf et. Or$^{int\,2,288}$ et^{3,29} „qui dicit: *Ego a* (^{3,29} *ex*) *deo exivi, et veni in hunc mundum*" ... Ln *πατροσ* cum ℵ^{ca}BC*DLX 77. 249. sah^{mün} cop syr^{sch} (syr^{cod} *ab eo*) et$^{p\ bars}$ Cyr^{act49}. Cf Did$^{tri\,2,2}$ et^{5} *εγω παρα του πατροσ εξηλθον*, quae potius a v. 27 quam 28 pendent | *εξηλθον*: X 69. 124. add *και ηκω* :: cf 8, 42, unde etiam Hipp noet^{16} Ath^{824} et^{80} Epiph^{610} Chr^{11,172} videntur pendere *εγω* (Ath^{80} om) *εκ* (Chr *παρα*) *του πατροσ εξηλθον και ηκω*

28. *εξηλθον*: a e ff$^{2.}$ gat praetermittunt; sic enim e gat *quia ego a deo exivi a patre et veni*, ff$^{2.}$ *quia ego a deo patre exivi et veni*, a (item Hil ^{899} et^{902}) *quoniam ego a deo exivi et a patre veni* | D b om *εξηλθον εκ τ. πατροσ* (similiter ff$^{2.}$, vide ante) | *εκ* cum BC*LX 33. 249. Epiph ^{867} ... ς *παρα* cum ℵAC^{2}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler Cyr^{4,940} (Chr^{8,534} *απο*, sed etiam antea *απο του θεου*) ... it vg *a patre* (sed Hil *ex patre, de patre, a patre*) | *εληλυθα*: D *ηλθον* | *πατερα*: H al^{2} c add *μου*

29. *λεγουσιν* sine additam cum ℵ* (sed vide post) et^{c}BC*D*ΔΠ 1. 262. 2^{pe} e q go syr$^{p\ txt}$ Hil^{901cod} ... ς add *αυτω*, Ln [*αυτω*] cum AC^{3}D^{2}LXΓΔ unc^{7} al pler it^{pl} syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} arm aeth (cop post *sui discipuli*) Cyr^{4,941} Hil^{901ed} | *οι μαθηται αυτου* (2^{pe} a fos om *αυτ.*): ℵ* *οι μαθ. αυτω* (ℵ^{c} substituit *αυτου*) | *εν παρρ.* (B* *παρησια*) cum ℵBCD ... ς om *εν* (:: ut v. 25) cum ΑLXYΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Chr^{8,535} Cyr^{4,941}

30. *νυν*: Y om | *οιδαμεν*: 69. 346. *εγνωκαμεν* | *παντα*: e *patrem* | *εν τουτω*: Γ al pauc *εν τουτο* | *πιστευομεν*: 249. *πεπιστευκαμεν*, 33. *γινωσκομεν* | *απο*: D *παρα* | *εξηλθεσ*: 69. 124. 3^{ev} 31^{ev} *εληλυθασ*, item a f tol *venisti*

31. *ισ̅* cum BC ... ς Ln *ο ισ̅* cum ℵADLXYΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Bas$^{eth\,285}$ etc ... s al^{3} om | *πιστευετε;* (ita et. ς Wtst Gb Sz) ... Ln *πιστευ-*

ται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστοσ εἰσ τὰ ἴδια κἀμὲ 8, 16
μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
33 [153. 10] ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ 16, 11
κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐ- 11, 41
τοῦ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου

ετε· (eodem modo Cyr[4,942] editum est) cui rationi favet syr (*credite*) omisso *αρτι*, item pers[p] (et. pers[cod]) qui sic transpon: *Iesus illis dixit: Hora venit et haec hora est, fidem habete, quod unusquisque* etc. Etiam syr[w] *nunc fidem facitis* sine interrogatione habet. Antiquissimi cdd ut ℵABCD alii interrogationis signo plane abstinent, nec aliter Latinorum antiquissimi.

32. *εληλυθεν* absque *νυν* c. ℵABC*D*LX 33. sah[mün] cop arm syr[hr] Const[5,14,3] (*ημιν ειπεν ο κυριοσ· εληλυθεν η ωρα ινα* etc) ... ς praem *νυν* cum C[3]D[3]ΓΔΛΠ unc[7] al pler (101. *ηδη* pro *νυν*) it (e f q *nunc*, a b c ff[2.] g vg Hil *iam*) vg go syr[utr] aeth (*etiam*) Did[tri 3,21] Bas[eth 285] Cyr[4,942] Hil[1008]. Praeterea ℵ* (del[c]) add *η ωρα* (i. e. *ιδ. ερχ. ωρα και εληλ. η ωρα*) | *καμε* cum ℵBC*L 1. Cyr ... ς Ln *και εμε* cum AC[3]DXΓΔΛΠ unc[7] al pler Const Did | *αφητε* (69. *αφειτε*): L *αφιητε* | *ο πατηρ* (et. Or[2,787] etc): Y 69. 247. al[15] cop add *μου*

33. *εχητε*: Δ p[parh sem] *εχετε* | *εχετε* (et. Gb Sz) cum ℵABCLXYΓΔΠ unc[7] (Δ 157. crypt[ev] syr[hr] om *εν τ. κο. θλ. εχ.*) al plu e (*habeatis*) for fos mm san cop syr[utr] Const[5,3,2] Eus[dem 119 et ps 18] Bas[1,156] Cyr[4,945 com] Thdrt[2,973] (etiam[4,946] sed fluct lectio) cat[367] (*εχετε* legendum esse, non ut editum est *εξετε*, probat[comm] *οὐ περὶ τῆσ τότε μόνον θλίψεωσ εἶπεν, ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ ταῦτα θλιβήσονται*) Nonn[π 127] (*θλιβόμενοι τρύχεσθε*), item Or[1,678] et[752] ex edd[hoesch et spenc] ... ς[e] (item ς, sed *εξετε* in corrigendis mutatur in *εχετε*, non Gb Sz) Ln (ex errore) *εξετε* cum D 69. al mu ([2] ap Scri) it[pler] vg (et. am em fu taur) arm aeth (go anceps) Or[1,678] et[752] ex ed[delarue] Eus[ps 209] Chr[9,540] Cyr[4,944 txt] Cyp[251] Hil[1008]

XVII. 1. *ελαλησεν*: ℵ y[scr semel] *λελαληκεν* | *ις* cum ℵB ... ς Ln Ti *ο ις* cum ACDLXY unc rell al omn[vid] | *επαρασ* et *ειπεν* (Gb') cum ℵBC*DLX 1. 16. 33. 69. 124. 346. 2[pe] (item M[mg eccles] et evgg[pler] sed non in media lectione) a b g vg cop Or[1,216] Cyr[4,945] ... ς Ti *επηρε* et *και ειπεν* cum AC[3]YΓΔΛΠ unc[7] (sed G om *και*) al pler c e f ff[2.] q go syr[utr] et[hr] arm aeth Chr[9,540] Nonn[ρ 2] | *ινα* sine *και* cum ℵABC*D 1. 96. 97. a b c (e *et filius clarificet te*, itaque *et* pro *ut* posuit) f ff[2.] g vg go cop syr[utr] et[hr] Or[4,23] (Nonn[ρ 3] sed verba pro spuriis habentur) Victorin ar[1,14] (Gall[156]) Hil[812 bis] ... ς (Gb[0]) add *και* cum C[2]LXΓΔΛΠ unc[7] al pler q sah[mün] arm (aeth *et – glorificabit*) Or[1,216] Chr[9,540. 541] Cyr[4,945]

Mt 11, 27 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σέ, 2 καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ ἐξουσίαν
6, 39 πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖσ ζωὴν
1 Io 5, 20 αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ
5, 36 4, 34 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ῇ εἶχον πρ` τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ

ο (κ om) υιοσ sine σου cum ℵBC*et[2] 47. 64. d e ff[2.] Or[4,23] Victorin[ari 1,14] Hil[812 sem] et[813] ... ς Ln add σου cum AC[3]D[gr]LXYΓΔΛΠ unc[7] al pler a b c f g q vg rell Or[1,216] et[int 2,147. 3,890] Hil[43. 812 sem] et[1008] | δοξασῃ: HMΔ al[10] crypt[ev] -ασει

2. παν ο δεδωκασ cum ℵABCDLMUXYΓ al plu ... EGHKSΔΛΠ al mu crypt[ev] παν ο εδωκ. | δωσῃ c. ℵ[c]ACGKMSX al mu Cyr[4,949] ... Ti δωσει c. BEHUY ΓΔΛΠ crypt[ev] al plus[80] ... ℵ* δωσω, L δωσ, Chr[8,542] δω ... D εχῃ (omisso αυτοισ) | αυτοισ et. ℵ[c] it[pl] vg syr[p] et[hr]: ℵ* 1. 22. 38. e f syr[sch] Victorin[156] Hil[43. 812. 814. 1008] αυτω (cop arm *ut omni quem – det vitam aeternam*)

3. δε et. Eus[marc 139] Cyr[nest 6,56] etc Or[int 4,181. 468. 575. 622] etc: L om | γινωσκουσιν cum ADGLYΔΛ 33. 244. z[scr] semel ... ς Ln γινωσκωσιν cum ℵBCXΠ unc[6] (et Γ -σκοσιν) al pler Or[1,59. 4,50] Eus[dem 244] et[marc 27] alib et[ps 534] et[ecl 45] etc. Praeterea γιν. σὲ: hunc accentum ex Π enotavi. | αληθινον (69. ante μονον pon) et. Or[1,59. 4,50] et[int 4,481] etc Eus[dem] et[marc] Hil[511. 581] ac[saep]: b Cyp[134. 213. 264. 284] Novat[tri 808] Victorin[ari 156] (al ap Sab) *et verum* ... ff[2.] om | χ̅ν̅ (et. Cyp Novat Victorin etc): D add εισ τουτον τον κοσμον

4. τελειωσασ cum ℵABCLΠ 1. 33. 42. 122. 246. w[scr] b ff[2.] (uterque et Hil *opere consummato*, b praem *uno*) cop aeth syr[p cod] (ed quum a° ante *opus consummavi*) et[hr] Cyr[4,956 com] et[879] et[nest 124] Hil[812. 815] ... ς Ti ετελειωσα c. (D και το εργ. ετελ.) XYΓΔΛ unc[7] al pler a c e f g m[t] q vg go syr[sch] et[p txt] arm Ign[intpol 328] Const[8, 1, 1] (i. q. Hipp[charism]; sed cod mon confirmat τελειωσασ) Did[tri 3,26] Mel[lous 157] Ath[428] Bas[3,39] Chr[8,548] Cyr[4,954 txt] Cyp[285] Novat[tri 808] Hil[510. 816. 1008] | δεδωκασ μοι (ℵ* με) cum ℵABLXY etc (et. Ath Cyr) ... CDKΠ al pauc Ign[intpol] Const Bas εδωκασ μοι | ποιησω: Γ 91. 127 ... *opus quod dedisti mihi ut facerem, perfeci* ... syr[sch] ...

5. πατερ: D* πατηρ | ... [8,598] Eus[marc 85] ην ... et[ps 140. 363] etc ... τ. κοσμ. γενε... σοι hoc lo... f m[t] Or[3]...

6. σου το... cum ...

ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάσ μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ
ῥήματα ἃ ἔδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω- 17, 25 16, 30
σαν ἀληθῶσ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
έστειλασ. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, 14, 16
ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 16, 15
σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ. 11 καὶ

δεδωκ. cum CLXYΔΛ unc[6] al pler Or[2,541] Cyr[4,960] | *και εμοι* cum ℵACD LXΓΔΛΠ unc[7] al pler Or Eus[ps] Did Chr Cyr ... Ti *καμοι* cum BY 1. 33. | *αυτ. εδωκασ* cum ℵABDKLΠ al fere[10] Did[tri] Chr[8,546] ... ς Ti *αυτ. δεδωκασ* cum CXYΓΔΛ unc[6] al pler Or[2,541] Eus[ps 51] Cyr Thdrt[1,690] (priore loc fluct edd) | *τετηρηκαν* cum BDL ... ς *τετηρηκασι* cum AC XYΓΔΛΠ unc[7] al pler ... ℵ 33. *ετηρησαν* ... e ff[2.] *servavi*

7. *νυν* et. a e f g q Victorin Hil[521] ... b c ff[2.] mt *et nunc* | *εγνωκαν* c. A (vide post)BCDLY unc rell (sed A* om *νυν εγν.*) al pler g vg cop syr[p txt] et[hr] arm aeth (in A lineolam finalem super -κα admodum tenuem esse Woidius refert; sed fortior esset, si posteriore manu suppleta esset) Hil[521] Cyr[4,960]. Item UX 33. 69. al mu Chr[8,547] *εγνωσαν*, s al pauc *εγνωκασιν* ... ℵ *εγνων*, item 7. 118. 32[ev] 36[ev] 44[ev] 60[ev] *εγνωκα*. Item *cognovi* a b c e f ff[2.] q sah go syr[sch] et[p mg] et[hr 96] (non item[354]) (Victorin[ari 1,257] teste Wtst, sed[gall 156] *cognoverunt*). Praeterea cf Chr[8,547] *τινὲσ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι πάντα* etc). Item cat[ox 371] *τινὲσ τὸ ἐπαγόμενον νῦν ἔγνων λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον* etc. Similiter Thphyl ad h. l. *τινὲσ χωρὶσ τοῦ ν̄ ἀναγινώσκουσι· νῦν ἔγνωκα, καί φασιν ὅτι ὁ κύριοσ λέγει· νῦν ἔγνωκα ἐγώ. ἀλλ' οὐκ ἔχει τοῦτο λόγον. μετὰ γὰρ τοῦ ν̄ δεῖ ἀναγινώσκειν· νῦν ἔγνωκαν οἱ μαθηταί μου.* | *δεδωκασ* cum ℵCDLXYΓΔΛΠ unc[7] al pler ... Ln *εδωκασ* cum AB (-κεσ) 1. al[2] | *παρα σου*: x 69. 209. 60[ev] y[scr] p[parh sem] *πα. σοι* | *εισιν* cum ℵBCLXY 33. 157. 346., item Chr[8,547] *ησαν* ... ς Ln *εστιν* cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler Cyr[4,960]

8. *τα ρηματα*: D add *σου*, item 7[pe] e *μου* (*mea*) | *α*: Π* 42. al[2 scr] *οσα* | *εδωκασ* (B -κεσ) cum ABCDΠ* al[4 scr] al pauc ... ς *δεδωκασ* cum ℵLXYΓ ΔΛΠ[2] unc[7] al pler Cyr[4,960] (:: quum *δεδωκα* quod sequitur non fluctuet, videtur *δεδωκασ* ad hoc conformatum esse) | *και εγνωσαν αληθωσ* cum ℵ[c]BCLXYΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] (157 *αληθ. και εγν.*) it[pler] vg sah [illegible] [illegible][hr] arm aeth Cyr Hil[521] (item ed[veron 1,579]) ... ℵ*AD a (*illa* [illegible] *οτι* quod sequitur) q (*ea vere*) go om *και εγν.* (*retento* [illegible] [*και* [illegible]] | *αληθωσ οτι παρ. σου*: b f *quia vere* [illegible] (c f g vg *exivi*): a b e ff[2.] q [illegible]
[illegible] *ωκασ*
[illegible] *σα εστ. και τ.* [illegible]
[illegible] *εμα*: D a c vg [illegible]
[illegible] 1,58. 4,461. 598. alibi [illegible]
[illegible] *με*

Mt 11, 27 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σέ, 2 καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ ἐξουσίαν
6, 39 πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖσ ζωὴν
1 Io 5, 20 αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ
5, 36 4, 34 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ

---

o (K om) *υιοσ* sine *σου* cum ℵBC*et[2] 47. 64. d e ff[2] Or[4,23] Victorin[ari 1,14] Hil[812 sem] et[818] ... ς Ln add *σου* cum AC[3]D[gr]LXYΓΔΛΠ unc[7] al pler a b c f g q vg reli Or[1,216] et[int 2,147. 3,890] Hil[48. 812 sem] et[1008] | *δοξασῃ*: HMΔ al[10] crypt[ev] *-ασει*

2. *παν ο δεδωκασ* cum ℵABCDLMUXYΓ al plu ... EGHKSΔΛΠ al mu crypt[ev] *παν ο εδωκ.* | *δωσῃ* c. ℵ[c]ACGKMSX al mu Cyr[4,949] ... Ti *δωσει* c. BEHUYΓΔΛΠ crypt[ev] al plus[80] ... ℵ* *δωσω*, L *δωσ*, Chr[8,542] *δω* ... D *εχῃ* (omisso *αυτοισ*) | *αυτοισ* et. ℵ[c] it[pl] vg syr[p] et[hr]: ℵ* 1. 22. 38. e f syr[sch] Victorin[156] Hil[48. 812. 814. 1008] *αυτω* (cop arm *ut omni quem - det vitam aeternam*)

3. *δε* et. Eus[marc 139] Cyr[nest 6,56] etc Or[int 4,481. 483. 575. 622] etc: L om | *γινωσκουσιν* cum ADGLYΔΛ 33. 244. z[scr semel] ... ς Ln *γινωσκωσιν* cum ℵBCXΠ unc[6] (et Γ *-σκοσιν*) al pler Or[1,59. 4,50] Eus[dem 244] et[marc 27 alib] et[ps 534] et[ecl 45] etc. Praeterea *γιν. σὲ*: hunc accentum ex Π enotavi. | *αληθινον* (69. ante *μονον* pon) et. Or[1,59. 4,50] et[int 4,481] etc Eus[dem] et[marc] Hil[511. 581] ac[saep]: b Cyp[134. 213. 264. 284] Novat[tri 308] Victorin[ari 156] (al ap Sab) *et verum* ... ff[2] om | $\overline{\chi\nu}$ (et. Cyp Novat Victorin etc): D add *εισ τουτον τον κοσμον*

4. *τελειωσασ* cum ℵABCLΠ 1. 33. 42. 122. 246. w[scr] b ff[2] (uterque et Hil *opere consummato*, b praem *uno*) cop aeth syr[p cod] (ed *quum* c.* ante *opus consummavi*) et[hr] Cyr[4,956 com] et[879] et[nest 124] Hil[812. 815] ... ς Ti *ετελειωσα* c. (D *και το εργ. ετελ.*) XYΓΔΛ unc[7] al pler a c e f g m[4] q vg go syr[sch] et[p txt] arm Ign[intpol 328] Const[8, 1, 1] (i. q. Hipp[charism]; sed [cod mon] confirmat *τελειωσασ*) Did[tri 3,25] Mcll[eus 157] Ath[428] Bas[3,39] Chr[8,548] Cyr[4,954 txt] Cyp[285] Novat[tri 308] Hil[510. 816. 1008] | *δεδωκασ μοι* (ℵ* *με*) cum ℵABLXY etc (et. Ath Cyr) ... CDKΠ al pauc Ign[intpol] Const Bas *εδωκασ μοι* | *ποιησω*: U 91. 127. 248. (a *opus quod dedisti mihi ut facerem, perfeci illud*) cop syr[sch] add *αυτο*

5. *πατερ*: D* *πατηρ* | *ᾗ* et. ℵ[c] Or[2,575] et[3,687] Did[tri 1,19] et[3,25] etc: ℵ* Or[3,598] Eus[marc 85] *ην* | *τον κοσμον ειναι* et. Or[2,575] et[3,598. 687] Eus[marc 85] et[ps 140. 363] etc ... D* sah[mün] *γενεσθαι τον κοσμον*, item D[2] Thdrt[1,1559] *τ. κοσμ. γενεσθ.* Item Ir[int 248] Cyp[285] *priusquam mundus fieret* | *παρα σοι* hoc loco et. Or[2,575] et[3,598] Did[tri 3,25] Chr[8,548] Hil[41. 812] etc ... D a f m[4] Or[3,687] Did[tri 1,19] Ir[int 248] Cyp[285] Hil[107. 799] post *ειχον* pon

6. *σου το ονομα* cum ℵABCLXY etc ... D it vg *το ον. σου* | *ουσ εδωκασ* cum ℵABDKΠ 157. 235. w[scr] Eus[ps 51] Did[tri 3,17] Chr[8,546 ter] ... ς Ti *ουσ*

ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάσ μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ
ῥήματα ἃ ἔδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω- 17, 25 16, 30
σαν ἀληθῶσ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
έστειλασ. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, 14, 16
ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 16, 15
σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ. 11 καὶ

δεδωκ. cum CLXYΔΛ unc[6] al pler Or[2,541] Cyr[4,960] | *και εμοι* cum ℵACD LXΓΔΛΠ unc[7] al pler Or Eus[ps] Did Chr Cyr ... Ti *καμοι* cum BY 1. 33. | *αυτ. εδωκασ* cum ℵABDKLΠ al fere[10] Did[tri] Chr[8,546] ... ς Ti *αυτ. δεδωκασ* cum CXYΓΔΛ unc[6] al pler Or[2,541] Eus[ps 54] Cyr Thdrt[1,690] (priore loc fluct cdd) | *τετηρηκαν* cum BDL ... ς *τετηρηκασι* cum AC XYΓΔΛΠ unc[7] al pler ... ℵ 33. *ετηρησαν* ... e ff[2.] *servavi*

7. *νυν* et. a e f g q Victorin Hil[521] ... b c ff[2.] mt *et nunc* | *εγνωκαν* c. A (vide post)BCDLY unc rell (sed A* om *νυν εγν.*) al pler g vg cop syr[p txt] et[hr] arm aeth (in A lineolam finalem super -*κα* admodum tenuem esse Woidius refert; sed fortior esset, si posteriore manu suppleta esset) Hil[521] Cyr[4,960]. Item UX 33. 69. al mu Chr[8,547] *εγνωσαν*, s al pauc *εγνωκασιν* ... ℵ *εγνων*, item 7. 118. 32[ev] 36[ev] 44[ev] 60[ev] *εγνωκα*. Item *cognovi* a b c e f ff[2.] q sah go syr[sch] et[p mg] et[hr 96] (non item [354]) (Victorin[ari 1,257] teste Wtst, sed [gall 156] *cognoverunt*). Praeterea cf Chr [8,547] *τινὲσ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι πάντα* etc). Item cat[ox] [371] *τινὲσ τὸ ἐπαγόμενον νῦν ἔγνων λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον* etc. Similiter Thphyl ad h. l. *τινὲσ χωρὶσ τοῦ ν̄ ἀναγινώσκουσι· νῦν ἔγνωκα, καί φασιν ὅτι ὁ κύριοσ λέγει· νῦν ἔγνωκα ἐγώ. ἀλλ' οὐκ ἔχει τοῦτο λόγον. μετὰ γὰρ τοῦ ν̄ δεῖ ἀναγινώσκειν· νῦν ἔγνωκαν οἱ μαθηταί μου.* | *δεδωκασ* cum ℵCDLXYΓΔΛΠ unc[7] al pler ... Ln *εδωκασ* cum AB (-*κεσ*) 1. al[2] | *παρα σου*: X 69. 209. 60[ev] y[scr] p[parh] sem *πα. σοι* | *εισιν* cum ℵBCLXY 33. 157. 346., item Chr[8,547] *ησαν* ... ς Ln *εστιν* cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler Cyr[4,960]

8. *τα ρηματα*: D add *σου*, item 7[pe] e *μου* (*mea*) | *ἃ*: Π* 42. al[2 scr] *οσα* | *εδωκασ* (B -*κεσ*) cum ABCDΠ* al[4 scr] al pauc ... ς *δεδωκασ* cum ℵLXYΓ ΔΛΠ[2] unc[7] al pler Cyr[4,960] (:: quum *δεδωκα* quod sequitur non fluctuet, videtur *δεδωκασ* ad hoc conformatum esse) | *και εγνωσαν αληθωσ* cum ℵ[c]BCLXYΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] (157 *αληθ. και εγν.*) it[pler] vg sah cop syr[utr] et[hr] arm aeth Cyr Hil[521] (item ed[veron 1,579]) ... ℵ*AD a (*illa vere*) e (om et. *οτι* quod sequitur) q (*ea vere*) go om *και εγν.* (retento *αληθ.*), hinc Ln [*και εγνωσαν*] | *αληθωσ οτι παρ. σου*: b f *quia vere a te*, c ff[2.] *quia a te vere* | *εξηλθον* (c f g vg *exivi*): a b c ff[2.] q *exierunt*

9. *δεδωκασ* cum ℵABCLXY etc ... D *εδωκασ*

10. *και τα* (L *κατα* pro his) *εμα παντ. σα εστ. και τ. σ. εμα*: ℵ *και εμοι αυτουσ εδωκασ* (:: cf v. 6) | *τα σα εμα*: D a c vg sah cop syr[sch] Or int[2,157] et[4,599] (non item Or[2,541] et[int 1,58. 4,464. 598.] alib) add *εστιν* | *δεδοξασμαι* (et. Or et Or[int]): D *εδοξασασ με*

οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸσ
17, 22 σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ-
δωκάσ μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. 12 ὅτε ἤμην μετ᾽ αὐτῶν
18, 9 13, 18 ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάσ μοι, καὶ ἐφύ-
λαξα, καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀπωλείασ,

---

11. *και ουκετι ειμι* (A p^{scr} al pauc post *κοσμω* pon) *εν τω κοσμω*: e *et iam non sum in saeculo et in saeculo sum* ... Or$^{3,599\,bis}$ post *καγω προσ σε ερχομαι* pon (praetermissis mediis *και αυτοι* etc); Nonn$^{ρ\,32}$ praeter morem praeterit; a *et hi in hoc mundo sunt, et ego ad te venio, et iam non sum in hoc mundo, et in hoc mundo sunt* pro *και ουκετι* usque *ερχομαι.* Similiter c post *ερχομαι* add *et iam non sum in hoc mundo.* | *εν τω κοσμω*: D *εν τουτω τω κοσμω*, item b c f ff$^{2.}$ q (a vide ante) *in hoc mundo* | *αυτοι* cum ℵB 229** 254. d (*ipsi*) f (ut d) ... ς Ln Ti *ουτοι* cum CD^{gr}LXY unc rell al pler it^{pler} vg (Latt pleriq *hi*, q *isti*) rell Chr^{8,548} Cyr^{4,966} | *καγω* cum ℵBC*DLX 1. 33. 60^{ev} Or^{bis} Cyr ... ς *και εγω* cum AC^{3}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler | *ερχομαι*: D add *ουκετι ειμι εν τω κοσμω και εν τω κοσμω ειμι.* Similiter igitur a (nisi quod ab initio versus *και ουκετ. ειμι ε. τ. κοσμ.* om); conferendi etiam sunt e (qui *et in saeculo sum* ante *και αυτοι* add) et c (qui *et iam non sum in hoc mundo* post *ερχομ.* add) | *πατερ*: B *πατηρ* | *εν τω ονομ. σου*: D add *και οτε ημην μετ αυτων* (D$^{gr\,2}$ add *εν τω κοσμω*) *εγω ετηρουν αυτουσ εν τω ονοματι σου* (non mutatis similibus eis quae v. 12 sequuntur) | *ω* cum ℵABCLYΓΔΛΠ unc^{6} al plu syr^{utr} et^{hr} (iam Adlero teste, male reddidit Minisc.) sah arm Ath^{449} ex$^{cdd\,pler}$ Cyr^{4,969}; item D*XU 157. al^{10} fu ὅ ... ς (= Gb Sz) *ουσ* cum D^{2} 69. al vix mu f g q vg go cop aeth Ath$^{449\,ed}$ ... a b c e ff$^{2.}$ (etiam Chr^{8,549}) Hil$^{417.\,1062}$ om *ω δεδωκασ* usque *εν καθ. ημεισ.* Praeterea cf huc Epiph^{379} in haer. Caianorum: *πατερ αγιε ουρανου και γησ, τηρησον τουτουσ ουσ δεδωκασ μοι. οτε ημην μετ αυτων, εφυλαξα αυτουσ, και ουδεισ εξ* usq *τησ απωλειασ.* Item Epiph^{793} *ουσ δεδωκασ μοι, πατερ, εφυλαξα αυτουσ εν τω κοσμω.* | *δεδωκασ* cum ABCDXY unc rell etc ... ℵLM al pauc *εδωκασ* | *καθωσ ημεισ* cum ℵAB^{2}et^{3}CDEGHKLXΓΔΛΠ*et^{3} al longe plu q go sah cop syr^{sch} et$^{hr\,356}$ aeth Cyr^{4,969} et^{1060} ... ς Ti *καθ. και ημ.* cum B*MSUYΠ^{2} al^{12} f g vg syr^{p} et$^{hr\,98}$ arm Ath$^{449\,bis}$ ex$^{cdd\,pler}$ | *ημεισ*: X add *εν*, 33. al^{5} g syr^{p} arm add *εν εσμεν*

12. *ημην* (H*ΓΔ al *ημιν*): B *ημεν* | *μετ αυτων* sine additam cum ℵBC*DL 1. al pauc b c e ff$^{2.}$ g (*pater, cum essem* etc) vg sah cop Cyr^{4,972} et^{977} et^{1060} Hil$^{417.\,1062}$ Aug$^{loh\,107,6}$ ... ς (Gb^{0}) add *εν τω κοσμω* cum AC^{3}XYΓΔΛΠ unc^{7} al pler (a *et in hoc mundo cum essem cum illis*) f q go syr^{utr} et^{hr} arm (ante *μετ αυτ.*) aeth (Chr^{8,549} *εν τω κοσμω*, sed om *μετ αυτ.*) | *ω δεδωκασ μοι*: ℵ* om. Possunt illa quidem aliena manu ex v. 11 repetita videri, at nec ab Iohanne aliena repetitio. | *ω* cum BC*L 33. 64. Cyr^{4,972} et^{978} et^{1080}, item ὅ (*quod*) ℵ^{c} sah cop syr^{hr} (ut v. 11) arm ... ς Ln *ουσ* cum AC^{3}DXYΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg go syr^{utr} aeth Or$^{int\,4,485}$ | *δεδωκασ*: C *εδωκασ* | *και εφυλαξα* (et. ℵ^{c}; ℵ* *εφυλασσον*) cum ℵBC*L 33. 64. d sah arm syr^{hr} Cyr^{4,972} et^{1080} Hil^{1062} ... Ln [*και*]

ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 *νῦν δὲ πρὸσ σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα*
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην 15, 11
ἐν ἑαυτοῖσ. 14 *ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμοσ*
ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ 15, 18 s
ἐκ τοῦ κόσμου. 15 *οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρησ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ κόσμου,* Mt 6, 13
ἀλλ' ἵνα τηρήσησ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 *ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ*
εἰσὶν καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 *ἁγίασον αὐτοὺσ ἐν* 11
τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ ὁ σὸσ ἀλήθειά ἐστιν. 18 *καθὼσ ἐμὲ ἀπ-*
έστειλας εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺσ εἰσ τὸν κόσμον·

εφ., ς om *και* cum AC*D^gr XYΓΔΛΠ unc7 al pler it vg go syr^utr cop aeth Or^int | KΓ al4scr *απολετο* | XYΛ al *απωλιασ*

13. *εν τω κοσμω*: D *εν τουτω τω κοσμ.*, item a b c f ff2 (non e g q vg) *in hoc mundo* | *εν εαυτοισ* cum ℵABXΠ (sed ε in *εαυτ.* suppletum prima manu in ℵ) al8scr; similiter C* sah^mün *εν ταισ καρδιασ εαυτων* ... ς Ln Ti *εν αυτοισ* cum C3DLYΓΔΛ unc7 al pler Cyr4,977

14. *εγω δεδωκ. αυτοισ τ. λο. σου*: D *εγω δε εδωκα τον λογ. σου εν αυτοισ* | *εμισησεν* et. Or3,590: D 40. 63. 73. 77. 253. 259. a e q *μισει* (D *μεισει*) | *εισιν* (d *sum*) *εκ*: D a c f q add *τουτου* | *καθωσ εγω* (et. ℵc, sed ℵ* om; f g vg sah cop syr^hr Or^int *et ego*) *ουκ ειμι* (M 248. i^scr y^scr al pauc *ο. ειμ.* post *κοσμου* pon) *εκ τ. κοσμ.* (a f q Or^int *de hoc mundo*) et. Or^int 3,888 (*et isti non sunt de hoc mundo, sicut et ego* etc): D (sed vide ante d) Π* 69. 19^ev 48^ev b c e om. Huc trahi non licet Or3,599 (*τὸν ἐπίγειον τόπον νομιστέον. σαφῶσ δὲ οὗτοσ σημαίνεται καὶ ἐκ τοῦ· καὶ ὁ κόσμ. ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου. ἐμίσησε γὰρ* etc)

15. 16. Om hos versus (ab *εκ του κοσμου* ad *εκ του κοσμ.* transilientes) 33. 225.

15. *ουκ ερωτ. ινα αρησ* (UΛ *αρισ*, K al *αρεισ*) *αυτ. εκ τ. κοσμου*: Y om | B* om *εκ του κοσμου, αλλ ινα τηρησησ αυτουσ*, suppl B3. Similiter a ab *εκ του κοσμου* transiluit ad *εκ τ. κοσμ.* initio versus 16. Similiter etiam testes alii nonnulli.

16. *εκ*: D b c f q add *τουτου* | *εγω*: D 69. 97. c f vg (sed non fu*) sah cop syr^hr *καγω* | *ουκ ειμι* hoc loco cum ℵABCDLX al aliq it vg sah cop syr^sch et^hr arm Chr8,552 Cyr4,983 ... ς post *εκ τ. κοσμου* cum YΓΔ ΛΠ unc7 al pler go syr^p

17. *αγιασον* (Cyr4,983 *τηρησον*, quod et. in comm repetit): Δ Cyr4,983 Did^spir int 282 (Gall6) praem *πατερ αγιε*, item syr pers^p *pater* | *τη*: B om, item Cyr4,983 txt, sed non ibidem com ubi praeterea add *τη ση* | *αληθεια* sine *σου* cum ℵ* (sed ab *αληθεια* ad sequens *αληθεια* transilit) ABC*DLΠ2 1. (11^pe e silentio) it^pler vg go sah syr^hr Cyr4,983 txt (sed in com add *τη ση*) Did^int 282 (Gall6) ... ς (sed Gb^oo) Ti add *σου* cum ℵcC3XYΓΔΛΠ* unc7 al pler q cop syr^utr arm aeth Did^tri 2,6 Chr8,553 Dial^tri bis (apud Thdrt5,1024 et1049) | *αληθεια εστιν*: B praem *η*

18. *εισ* bis: D a b c f q add *τουτον* | *απεστειλα*: A* *αποστειλα*

He 2, 11 19 *καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια-*
σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 *Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ*
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰσ ἐμέ, 21 *ἵνα*
πάντεσ ἓν ὦσιν, καθὼσ σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ
αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμοσ πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ.
11 22 *κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, ἵνα ὦσιν ἓν*

---

19. *αγιαζω* sine *εγω* cum ℵA 71. 248. g[scr] b c e q fos sah aeth Did[tri 3,13] Ath[698] (item[355] sed editum ex cod *εγω*) Chr[8,553] (et.[mosc 6]) ... ς Ti praem *εγω*, Ln [*εγω*] cum BCDLXY unc rell al. pler (sed 131. post *αγιαζ.* pon) a f vg syrr arm (cop post *αγιαζ. εμαυτ.*) Did[tri 3,34] (*ειρηται· εγω αγιαζ. εμαυτον*) Ath[697] Bas[1,302] Cyr[4,986] Or[int 2,310] (*Chr. dixit: Ego sanctifico me ipsum pro eis*). Praeterea g for *et pro eis rogo sanctifico me ipsum.* | *ωσιν και* (a b e Did[tri 3,18] Victorin om) *αυτοι* (Gb″) cum ℵABC*DKLXYΠ al[14] it vg go cop arm syr[sch] et[hr] aeth Ath [355. 697. 698] Did[tri 3,18] et[34] Cyr[4,986] ... ς *και αυτοι ωσιν* cum C[3]ΓΔΛ unc[6] al pler sah syr[p] (Chr[8,553] et[554] om *και αυτοι*. Loco[554] *διο φησιν· ινα ωσιν ηγιασμ. εν τη αληθεια σου.*)

20. *των πιστ.*: XII 1. 247. al[10] arm syr[p mg] Or[int 1,70] praem *παντων* | *πιστευοντων* cum ℵABCD*[gr]LXYΓΔΛΠ unc[7] al longe plu (al pauc *πεπιστευκοτων*) b go cop syr[utr] arm Ath[449] Bas[eth 280] et[297] et[2,216] Chr [8,554] Cyr[4,994] ... ς (= Gb Sz) *πιστευσοντων* cum D[2] al mu[vid] a c e f g q vg sah aeth Or[int 1,70] Cyp[251] Hil[950] | *δια τ. λογ αυτων*: A om

21. *παντεσ εν* (et. Clem[140] Eus[marc 192] etc Or[int 1,70] Cyp[213. 251] etc): C* om *εν* | *πατηρ* cum BD Eus[marc] (:: cf et. vv. 24. 25.) ... ς Ln (nesciens B) *πατερ* cum ℵACLXYΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Clem[140] Or[3,439] Eus marc[193 bis] Bas[eth 280] etc | *εν ημιν* sine *ἓν* cum BC*D a b c e sah arm Or[1,300] (*ωσ εγω και συ εν εσμεν, ινα και αυτοι εν υμιν ωσιν*) Eus[marc 193 bis] Ath[449] ex[cdd 2] Hil[780. 951. 952] ... ς add *ἓν*, Ln [*ἓν*], cum ℵAC[3]LXY ΓΔΛΠ unc[7] al fere omn (d[scr] om *εν ημιν*) f g q vg cop syr[utr] et[hr] go aeth Clem Or[3,489] et[4,28. 395] Or[int 1,70] et[2,58] et[3,42] ac[saepe] Eus[marc 192] Ath[449 ed] et[455] Bas[eth 280] Cyr[4,994] Thdrt[3,847] Cyp[213] Hil[155] etc | *ινα*: 1. f[scr] al pauc arm Clem[140] add *και* | *πιστευῃ* cum ℵ*BC* Clem[140] Eus marc[192] ... ς Ln Ti *πιστευσῃ* cum ℵ[c]AC[3]DLXY unc rell al omn[vid] Or[3,599] Ath[449] Cyr[994] etc

22. *καγω* cum ℵBC*DLXU 1. 33. 249. al pauc Clem[140] Eus[marc 192] Chr[8, 553b] Cyr[4,1000] et[act 49] ... ς *και εγω* cum AC[3]YΓΔΛΠ unc[6] al pler | *δεδωκασ* cum ℵBCLXYΓΔΛ unc[6] al pler Eus[marc 192] et[193 sem] Cyr[4] ... Ln *εδωκασ* cum ADUΠ 157. 248. p[scr] w[scr] al[10] Clem Hipp[noet 7] Eus[marc 193 bis] Chr Cyr[act] | *δεδωκα* cum BCDLXYΓΔΛ unc[5] al pler Clem Eus marc[192. 193 ter] Cyr[4] et[act] ... ℵAKMΠ 157. 248. p[scr] w[scr] al[5] Hipp[noet 7] Chr[8,553b] *εδωκα* | *ωσιν εν*: D *ωσιν το εν* | *ημεισ* (a b e f vg[cle] a[scr] mm cop syr[hr] praem *και*, *et*) *εν* (ℵ* om *εν*) sine *εσμεν* cum (ℵ*)BC*DL 1. 33. e syr[hr] aeth Clem Hipp[noet] Eus[marc 193 bis] Cyr[nest 123. 124] et[act 49] ... ς (Gb[o]) Ln add *εσμεν* cum ℵ[c]AC[3]XYΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] (c

καθὼσ ἡμεῖσ ἕν· 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖσ καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-
λειωμένοι εἰσ ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμοσ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ καὶ
ἠγάπησασ αὐτοὺσ καθὼσ ἐμὲ ἠγάπησασ. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάσ 12, 26 14, 3
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετʼ ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάσ μοι ὅτι ἠγάπησάσ με πρὸ
καταβολῆσ κόσμου. 25 [154.8] πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμοσ σε οὐκ 16, 3
ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, [155.10] καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με 17, 8
ἀπέστειλασ· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖσ τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, 15, 9
ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάσ με ἐν αὐτοῖσ ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖσ.

***sicut sumus nos unum*) vg syr[utr] sah cop go arm Eus[marc 192] et [193 sem] Cyr[4,1000 txt] Or[int 1,70. 82. 152] Hil[954]**

23. *εγω εν αυτοισ κ. συ εν εμοι* (et. Clem[140] Hipp[noet 7] Eus[marc 192. 193] etc Or[int 1,70] etc): D 59. *συ εν εμοι καγω εν αυτοισ* | *εισ εν* (et. Clem Hipp etc): D Eus[marc bis] Chr[8,553 b] *εισ το εν* | *ινα* sec cum BCDLX 33. 69. 124. 249[sem] a e g cop pers[p] (Or[3,599] *το· ινα ο κοσμοσ* etc *δισ ειρημενον* etc) Hipp[noet] Eus[marc bis] Chr Cyr[4,1000] Amb[fid 5] ... ℵ 1. b c vg arm aeth syr[hr] pers[w] *και* ... ς *και ινα* cum AYΓΔΛΠ unc[7] al pler f sah syr[utr] rell | *γινωσκη*: HKΓΛ al mu *-σκει* | *ηγαπησασ* pri et. c e f g q vg go sah syr[sch] (ut[edd]) et[p mg] pers[w] Clem[102] Eus[marc 192] Cyr[4, 1000] ... Gb' *ηγαπησα* cum D al[7] a b gat cop syr[sch] (ut ex punctis apparet, nec desunt[edd]) et[p txt] et[hr] pers[p] arm aeth Chr[8,553 b] | *εμε*: D a b *συ* (a b *et tu*) *με* (item Nonn ρ[76])

24. *πατηρ* cum AB (:: cf v. 21) ... ς *πατερ* cum ℵCDL unc rell al omn[vid] Clem[140] Eus[marc 192] etc | *ὃ* cum ℵBD vg[ms] (ap Ln) cop go ... ς Ln *ουσ* cum ACLXYΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it vg sah syr[utr] et[hr] arm aeth Clem Eus[marc] Chr[8,554 b] Cyr[4,1008] Thdrt[4,450] Cyp[235. 321] etc | *δεδωκασ* pri cum ℵBCDLXYΓΔΛΠ[1] et[3] unc[7] al pler Eus[marc] ... Ln (ex errore) *εδωκασ* cum AΠ[2] al pauc Clem Chr Thdrt | *κακεινοι* cum ℵBCDLXYΓΔΛΠ[2] unc rell al pler etc ... ς AKUΠ* al Thdrt[4,450] *και εκεινοι*, Chr[8,554 b] Cyr[4, 1008] *και αυτοι* | *θεωρωσιν*: G *θεωρησωσιν* | *την εμην* (et. Ir[int 244] Clem[140] etc Cyp[321]): D 91. Eus[marc 192] ex[cd veneto] Cyp[235] om | *ην δεδωκασ* cum ℵACDHLMUXΔΠ[2] al plus[60] Eus[marc] etc ... ς *ην εδωκασ* cum BEGK SYΓΛΠ* al permu Clem Thdrt[4,450]

25. *πατηρ* cum AB (:: cf vv. 21 et 24) ... ς *πατερ* cum ℵCD unc rell al omn[vid] | *δικαιε*: 2. d Const[8,11] (item Hipp[charism]) *αγιε* | *και* pri et. a e g am fu for ing go sah cop[wi] syr[utr] arm aeth Clem[140] Or[int 89 bis] ... D b c f q vg[cle] cop[schw] ex[dz] syr[hr] Aug[ioh 111,5] om | *ο κοσμοσ*: D *ο κοσμ. τουτοσ* (sic), a f *hic mundus* | *εγω δε σε*: A om *σε* | *εγνων*: D *εγνωκα*. Praeterea cf huc Const[8, 1, 1] (ex Hipp[charism]) *πατερ αγιε, ει και ο κοσμοσ σε ουκ εγνω, αλλ εγω σε εγνων, και ουτοι σε εγνωσαν*.

26. *και εγνωρισα* usque *και γνωρισω*: syr[hr] om | *ην* (Aug[ioh 111,6] *quam dilexisti me*): D *η*, item *qua* it vg. Cf huc Aug[ioh 111,6] „*Non est usitata locutio*: Dilectio quam dilexisti me“ – „*usitate quippe diceretur*: Dilectio qua dilexisti me. *De Graeco quidem ista translata est.*“ | *με*: ℵ *αυτουσ*

XVIII.

Mt 26, 36 ss Mc 14, 32 ss Lc 22, 39 ss 1 $^{156.1}$ *Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐξῆλθεν σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐ-*
τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆποσ, εἰσ ὃν εἰσ-
ῆλθεν αὐτὸσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 $^{157.10}$ *ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδασ*
Lc 21, 37 *ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκισ συνήχθη Ἰησοῦσ ἐκεῖ*
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 $^{158.1}$ *ὁ οὖν Ἰούδασ λαβὼν τὴν σπεῖ-*
ραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτασ ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 $^{159.10}$ *Ἰησοῦσ οὖν εἰδὼσ*

XVIII. 1. ις̅ cum ℵBL* ... ς Ln ο ις̅ cum ACDL^{2}XY unc rell al omn^{vid} | *του κεδρου* cum ℵ*D a b (a b d *cedri*) sah cop (*arboris cedri*) aeth (*kedros*) ... Gb Sz Ln *του κεδρων* (*κεδρών*, hoc accentu) c. AS (sed habet *κέδρων*) Δ 123. c e f g q vg (c f g vg *cedron*, e *caedrum*, q *caedron*) goth (*kaidron*) arm^{vid} Amb$^{luc\,4,18}$ (^{1388}) Aug$^{ioh\,112,1}$ ... ς Ti *των κεδρων* cum ℵ^{c}BCLXYΓΛΠ unc^{6} al pler (al^{10} *των κενδρων*, 9. *των δενδρων*) Or^{4,398} Chr^{8,557} Cyr^{4,1010} :: LXX *Βασ. γ'* 15, 13 *των κεδρων* (consentientibus A et B) et *Βασ. β'* 15, 23 (sed h. l. codex B^{mai} om *των*). Alibi ut *Βασ. γ'* 2, 37 *κεδρων* sine *των* legitur. Apud Ioseph. Antiqq. 8, 1, 5. *τὸν χείμαρρον κεδρῶνοσ*, Bell. 5, 2, 3. *φάραγγι, ἣ κεδρὼν ὠνόμασται*, etc habetur. Eandem formam sequutus est Nonn^{σ2} *πέζαν ἐσ ἀντιπέραιαν, εὐπρέμνων ὅθι κεδρὼν οἴδματι λυσσήεντι κυλίνδεται ὄμβροσ ἀλήτησ οἰδαίνων θρασὺ χεῦμα χαραδραίου ποταμοῖο.* Pro testium ratione nomen *Κεδρων*, קדרון, ab ipso Iohanne vix positum videtur. Ac poterat sane quodammodo Graece verti, ut fieret *του κεδρου*, id quod certe rectius quam *των κεδρων* formatum est, etsi nec hoc testibus (LXX) Origene Chrysostomo Cyrillo displicuisse videtur. | *εισηλθεν* (K al$^{3\,scr}$ syr$^{p\,bars}$ *-λθον*) *αυτοσ και* (U* om) *οι μαθ. αυτου*: e *introierunt discipuli eius*

2. *δε*: G arm om (cop *Et Iudas - sciebat quoque locum*) | *παραδιδουσ* (239. *παραδουσ*): D *-διδων* | *συνηχθη* sine *και* cum ℵABCDKLUXΠ etc ... EGHMSYΓΔΛ al plu add *και* | ις̅ cum ℵBLXΛ 11^{pe} (e silentio) ... ς Ln ο ις̅ cum ACDYΓΔΠ unc rell al pler Cyr^{4,1010} ... Chr^{8,557} om plane | *εκει* post ις̅ cum ℵACLXY unc rell al pler e q go syr^{p} et^{hr} Cyr^{4,1010} ... B post *τ. μαθ. αυτου* pon, D a b c f g vg syr^{sch} arm aeth post *συνηχθη* (sed b g vg *Iesus convenerat illuc*, c *Ies. conveniebat ibi*, f *Ies. convenieb. illuc*; a *convenerat ibi Ies.*)

3. *λαβων* (et. Or$^{4,292.\,398}$ Cyr$^{nest\,133}$): 1. 2^{pe} Chr^{8,558} Cyr^{4,1011} *παραλαβ.* | *την σπειραν*: 13. 69. 346. praem *ολην* | *και εκ των φαρι.* cum ℵ*et^{cb} DL a for fos Cyr$^{nest\,133}$ ... Ln *και των φαρι.* c. B (errat de Or) ... ς Ti *και φαρι.* cum ℵ^{ca}ACXY unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg Or^{4,292} et ^{398} Chr ^{8,558} Cyr$^{4,1011\,txt}$ | *εκει* (et. ℵ^{c}; q *in locum*): ℵ* om

4. *ουν* cum ABCYΓΔΛΠ unc^{6} al pler e g vg syr^{p} arm ... ℵDLX 1. 33. 2^{pe} (item 69. 124. 346. *ο δε* ις̅) a b c f q fos mt go cop syr^{sch} et^{hr} aeth Chr^{8,558} Cyr$^{nest\,133}$ *δε* | *ειδωσ* (C *ιδωσ*) et. Or^{1,395} et$^{int\,2,906}$ etc: D 69.

πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε;
5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ Ἰησοῦσ·
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
6 ὡσ οὖν εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ ὀπίσω καὶ
ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ
δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν. 9 ἵνα
πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν, ὅτι οὓσ δέδωκάσ μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ 17, 12

90. 124. 157. syr^hr arm aeth^ro (non PP) Nonn σ 25 ιδων (D ειδ.) | παντα τα: Y om τα | ερχομενα: Δ al[10] επερχ. | εξηλθεν και λεγει cum BC*D 1. 2^pe 97. a c e g q (b vg *processit et dixit*, sed am fu for al *processit et dicit*) sah^mün syr^utr (syr^hr *exivit, dixit*) arm aeth Or[1,395] et[4,399] Chr[8,558] semel (et semel εξελθων λεγει) Cyr[4,1012] Aug^ioh 112,2 ... ς εξελθων ειπεν (Y ειπειν) cum ℵAC³LXYΓΔΛΠ unc⁶ al pler f go cop Cyr^nest 133 Or^int 3,906

5. απεκριθησαν: X aeth add και ειπον (go *respondentes ei dixerunt*, cop *respondentes dixerunt*, cop^dz add *ei*) | ναζωραιον (b e f q Or[1,395] et[4,399] etc): D a c e vg Or^int 3,906 ναζαρηνον | λεγει: Or[1,395] add δε | αυτοισ ισ cum ℵ (B ισ post εγω ειμι pon) ... ς Ln αυτ. ο ισ cum ACLXY unc rell[10] al omn^vid c f q vg syr^utr et^hr cop (*dicit Ies. eis*) etc ... Ti om ισ cum (B, vide ante) D 435. 150^ev 6^pe al[3] b e Or[1,395] (a *Dixit illis: Ego sum. Iesus autem stabat et Iudas* etc) | ειστηκει cum B³CLYΓΔΠ unc rell etc ... ℵAB*DGXΔ al ιστηκ. (:: inter utramque formam scriptura fluctuare solet. Cf ad vv 16. 18 et alibi.)

6. ουν (et. Or[1,395] etc): A 13. om | αυτοισ (et. ℵ^c): ℵ* om | εγω sine οτι cum ℵABDLXΠ 1. 33. 42. 106. 127. 2^pe w^scr it vg aeth (Or[4,399] και ο μεν ειπεν αυτοισ· εγω ειμι, και απο τησ θειασ αυτου δυναμεωσ απηλθον εισ etc) ... ς (Gb^o) Ti praem οτι cum CEG^suppl KMSUΥΓΔΛ al pler go arm syrr Or[1,395] Cyr[4,1013] et^nest 133 | απηλθαν cum ℵBD ... ς απηλθον cum ACLXY unc rell[10] al omn^vid (nec aliter editus est Or) | επεσαν cum ℵBCDE*LX 1. 33. ... ς επεσον cum AE²KMSUΥΓΔΛΠ al pler (G² απηλθεν et επεσεν)

7. αυτουσ (Or[1,395] αυτοσ) επηρωτησεν hoc ordine cum ℵDEG³KMSΓΔΛΠ 1. 124. al pler (al mu αυτοισ επηρ.) a b c am fu for ing (al) go Or[1,395] ... Ln Ti επηρωτ. (33. Or[4,399] ηρωτ.) αυτουσ (:: ut solet dici) cum ABCLUXY 33. 69. 106. 127. 249. al[5] e f q vg^cle sah cop syr^utr et^hr arm aeth Or[4,399] (ειτα - παλιν ηρωτ. αυτουσ) Cyr[4,1014]; Chr[8,558] λεγει αυτοισ. Praeterea D sah syr^hr aeth add λεγων (syr^hr aeth *et dixit illis*) | ειπον cum ℵABCLY unc rell al omn^vid ... DX ειπαν ... D Or[1,395] (non item[4,399]) add παλιν | ναζωραιον: a c vg *nazarenum* (e *nazorenum*)

8. απεκριθη sine αυτοισ cum ℵABCLY unc rell al pler a b c e g vg syr^p Cyr[4,1014] ... DX al plus[10] f q fos sah syr^sch (et^hr aeth add *et dixit eis*) arm Or[1,395] add αυτοισ | ισ (Gb'') cum ℵABCLYΓΔΛΠ* et³ unc⁶ al longe plu (al aliq om) ... ς ο ισ cum DXΠ² 1. al mu Or[1,395]

9. δεδωκασ: D 42. 122. w^scr εδωκ. | ουκ απωλ. (EL al απολ.) εξ αυτων (A

Mt 26, 51 ss Mc 14, 47 Lc 22, 50 s αὐτῶν οὐδένα. 10 $^{160.1}$ Σίμων οὖν Πέτροσ ἔχων μάχαιραν εἵλ-
κυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέωσ δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχοσ.
11 $^{161.1}$ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιράν εἰσ
Mt 26, 42 τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
Mt 26, 57 Mc 14, 53 Lc 22, 54 12 $^{162.1}$ Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχοσ καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν
Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 $^{163.10}$ καὶ
ἤγαγον πρὸσ Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸσ τοῦ Καϊάφα,

αυτου) ουδενα: D εξ αυτων ουδενα απωλεσα, e *nemine* (corrige *neminem*) *perdidi ex illis*, a *neminem ex his perdidi*

10. σιμων ουν: D τοτε σιμων, q syr^{sch} et^{hr} *Simon autem*, go *verum Simon* | ειλκυσεν: K*L 69. y^{scr} al pauc ηλκυσεν | τον του αρχιερ. δουλον c. ABCLXY unc^{10} al pler g q vg etc ... ℵD 242. a b c e f τον δουλ. του αρχιερ. | ωταριον (Schu „haud dubie recte") cum ℵBC*LX syr$^{p\ mg}$ (sed^{bars} in^{txt} et alteram lectionem in^{mg} habet); item it vg *auriculam*, at nec aliter infra 18, 26, quo loco ωτιον non fluctuat ... ς Ln ωτιον cum AC^{3}DYΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1016}. Versiones (praeter Latt) pleraeque *aurem* reddunt. | ονομα: DX al^{3} το ονομα | τω δουλω (13. 27. 254. 150^{ev*} 6^{pe} al pauc f ff$^{2.}$ add εκεινω): D al^{2} a e του δουλου εκεινου, q for *servi*

11. τ. μαχαιρ. sine σου cum ℵABCDLXYΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu a b c f ff$^{2.}$ g q am fu for em ing taur go cop syr^{utr} et^{hr} arm Nonn$^{\sigma\ 56}$ (κολεῷ τε τίθει ξίφοσ) ... ς (= Gb Sz) add σου (:: ex Mt 26, 52) cum 1. 69. 6^{pe} 7^{pe} al mu (et. aliq ap Scri) e vg^{cle} (etiam fos gat mm mt tol) sah^{mün} aeth Cyr^{4,1018} et ^{1019} Or$^{int\ 3,908}$ Hil$^{447.\ 1056}$ | θηκην (g vg go Hil bis): X 13. 69. 124. 247. 49^{ev} y^{scr} z^{scr} 6^{pe} al pauc a b c e f ff$^{2.}$ q mt cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{int} add αυτησ ... 254. add παντεσ γαρ οι λαβοντεσ μαχαιραν εν μαχαιρα απολουνται :: ex Mt | δεδωκεν (et. Dion$^{alex\ 116}$ ap Gall$^{14\ app}$): DΔ al pauc Chr^{8,560} εδωκεν | ο πατηρ: 69. cop syr^{sch} aeth Dion^{alex} Hil$^{510.\ 581}$ (non item$^{447.\ 1056}$) add μου

12. συνελαβον: Y z^{scr} συνελαβοντο

13. ηγαγον cum ℵ*BD 69. 87. 96. 97. 2^{pe} 3^{pe} a (*duxerunt*) cop go^{vid} syr$^{sch\ vid}$ ... ς Ti απηγαγον (:: ut Mt et Mc; sed cf et. Lc) cum ℵ^{c}ACLYΓΔΛΠ unc^{6} al pler Chr^{8,560} Cyr^{4,1020}, item *adduxerunt* b c f ff$^{2.}$ g q vg, similiter vv rell. Praeterea ς Ti add αυτον, Ln [αυτον], cum AC^{3}LYΓΛΠ unc^{5} al pler b f g q vg syr^{utr} et^{hr} sah^{mün} cop rell ... omisimus cum ℵ(et*et^{c})BC*DG^{3}XΔ 33. 91. 127. 440. 49^{ev} 150^{ev} z^{scr} a c ff$^{2.}$ Chr^{8,560} Cyr^{4,1020} | ανναν: G^{3} αναν (item G v. 24) | γαρ: G^{3} g mt taur syr^{p} (minus recte White vertit *enim*) Chr^{8,560} δε | ην γαρ πενθερ. του καιαφα: syr^{hr} om, ita ut οσ ην αρχ. etc ad Annam trahantur; in margine vero eorum loco adscribitur: *et Annas misit Iesum ad Caiapham*. Ita Adler p. 196. Miniscalchi vero haec verba post του ενιαυτου εκεινου inseruit. Qua in re convenit cum syr$^{p\ mg}$ (sed rursus^{bars} sic in ipso textu), qui post εκεινου addit: *misit eum igitur Annas vinctum*

ὃσ ἦν ἀρχιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφασ ὁ
συμβουλεύσασ τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθα-
νεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 [164.4] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Mt 26, 58 pp
Πέτροσ καὶ ἄλλοσ μαθητήσ. [165.10] ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν γνω- 20 :
στὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέωσ, 16 [166.1] ὁ δὲ Πέτροσ εἱστήκει πρὸσ τῇ θύρᾳ ἔξω.
[167.10] ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ ἄλλοσ ὁ γνωστὸσ τοῦ ἀρχιερέωσ
καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 [168.1] λέγει Mt 26, 69 pp
οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρόσ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-

ad Caiapham. Similiter Cyr[4,1021] post *εκεινου* pergit *αποστειλαν δε αυτον δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα*, quae ut in ipso textu exhibentur, ita etiam commentario agnoscuntur. Codex vero 225. post *πρωτον* add *απεστειλεν ουν αυτον ο αννασ δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα.* | *καιαφα* cum ℵABLXY unc rell al omn[vid] am (fu *caiphae* sed statim post *caiaphas*) go cop etc ... C (sed statim sequitur *καιαφασ*) D a b c f ff[2.] g q vg (et. for etc) *καϊφα*

14. *ην δε*: C add *και* | *καιαφασ*: it vg (exc am fu) *caiphas*, *caifas* (D deficit, supplet manus multo recentior) | *αποθανειν* (Gb'') cum ℵBC*D supp LX 1. 13. 22. 33. 69. 91. 124. 209. 249. 251. 254. 346. 2[pe] it vg sah[mün] cop syr[sch] etp mg et[hr] arm aeth Chr[8,560] Cyr[4,1021] Nonn[σ 67] Chron[411] ... ς Ti *απολεσθαι* cum AC[2]EG[3]KMSUYΓΔΛΠ al plu go syr p txt :: *αποθανειν* potest ad 11, 50 accommodatum credi. At quum testimoniorum antiquissimorum pondere praestet, nec incredibile est ex illo *αποληται* 11, 50 hoc loco *απολεσθαι* ortum esse. Est iste locus ex eis ubi praestat probatissimos testes sequi quam coniecturae fidere. | *υπερ τ. λαου*: 22. a add *και μη ολον το εθνοσ αποληται*, *et non tota gens pereat*

15. *τω ιυ* (et. C[2]): C* *αυτοισ* | *αλλοσ* cum ℵ*ABD supp 106. c[scr] 2[pe] 8[pe] sah cop arm[cdd] Nonn[σ 71] (*και νεοσ αλλοσ εταιροσ*); item *alius* it vg (v. 16. a b c f ff[2.] for *ille alius*, q am fos *ille*) ... ς (sed Gb[o] o) Ti o *αλλοσ* cum ℵ[cb]CLXYΓΔΛΠ unc[6] al pler (syr[sch] *unus e discipulis aliis*) Chr[8,560] Cyr[4,1021] | *ην γνωστοσ* cum ℵACD unc rell al omn[vid] b ff[2.] g vg syrp etc ... B a c f q syr[sch] et[hr] *γνωστ. ην* | *του αρχιερεωσ*: syr[sch] persp go om. Cf Nonn[σ 87] *ηλθεν εσω θεοδεγμονοσ αυλησ.*

16. *ειστηκει*: ℵAB*D supp XΔ al *ιστηκει* | *πρ. τη θυρα*: ΓΠ[2] al plus[20] *προσ την θυραν* (sed Γ e[scr] x[scr] -*ρα*) | *εξω*: ℵ a sah cop syr[sch] ante *πρ. τ θυρ.* pon | *ο αλλοσ* (g[cle] vg *alius*): 13. 69. 124. 157. g[scr] al[10] fere q am fos cop (*hic*) aeth *εκεινοσ*, *ille*; a b c f ff[2.] for *ille alius* (:: cf ad v. 15) ... Y 254. sah om | *ο* (X *οσ ην*) *γνωστ. του αρχιερεωσ* cum BC* L(X) ... ς Ln *οσ ην γνωστ. τω αρχιερει* (:: cf v. 15) cum ℵAC[2]D supp YΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] Cyr[4,1022], nec aliter it vg etc (sah vero *quem pontifex noverat*)

17. *τω πετρω* ante *η παιδ. η θυρ.* cum BC*LX 33. b c f ff[2.] g vg Cyr[4,1023]

τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνοσ· οὐκ εἰμί. 18 169.10
εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότεσ, ὅτι
ψῦχοσ ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτροσ μετ' αὐτῶν ἑστὼσ
καὶ θερμαινόμενοσ. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺσ ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆσ διδαχῆσ αὐτοῦ. 20 170.1
Mt 26, 55 pp ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντεσ οἱ
Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 171.10 τί με
ἐρωτᾷσ; ἐρώτησον τοὺσ ἀκηκοότασ τί ἐλάλησα αὐτοῖσ· ἴδε οὗτοι

... ς post *θυρωροσ* cum ℵAC^{3}D^{supp}PYΓΔΛΠ unc^{6} al pler a sah cop syr^{utr} et^{hr} go arm aeth

18. *εισтηκεισαν* (KΔ al *-κησαν*): ℵAB*XYΔ al *ιστηκ.* | *δε* pri (ℵ add *και*): q *ergo* ... L ff^{2}· cop^{dz} arm om; item Eus$^{dem\,293}$ et^{488} *εἰπών· εἱστήκεισαν οἱ δοῦλοι* etc | *και εθερμαινοντο* et. Eus$^{dem\,bis}$ Cyr^{4,1023} Nonn$^{σ\,94}$ (*ἐθερμαίνοντο δὲ κύκλῳ ἀνθρακιὴν στορέσαντεσ*): 1. 2^{pe} a b ff^{2}· om (syr^{sch} ante *οτι ψυχ. ην* pon) | *ην δε και ο πετρ. μετ αυτ.* cum ℵBCLX 1. 33. 124. 249. 2^{pe} a (*stabat autem et Petr. cum illis calefaciens se*) sah syr^{sch} et^{hr} aeth (*et stabat Petr. etiam et calefaciebat se cum illis*) Cyr^{4,1028} (*ην δε κ. ο πε. εστωσ μετ αυτ. κ. θερμ.*) ... ς Ti *ην δε μετ αυτ. ο πετρ.* cum AD^{supp}PYΓΔΛΠ unc^{7} (accedit rursus H) al pler f g syr$^{p\,txt}$ go, item sed addito *και* ante *ο πετρ.* 13. 346. b c q vg cop (*stabat autem cum illis et Petrus calefaciens se*) arm syr^{p} c.*, item 69. *ην γαρ μετ αυτ. και ο πε.* | *εστωσ* (K supra lineam suppl): Y *εστηκωσ*

19. *περι* sec: 69. 124. Chr^{8,561} om

20. *απεκριθη*: ℵ* (ℵ^{c} om) praem *και*, 1. add *δε* | *αυτω* (for *eis*): ℵ* (non item^{c}) post ῑς̄ pon, c 73. 44^{ev} a b om (fos *respondit Ies. et dixit ei*, item cop *respond. ei Ies. dicens*), hinc Ln [*αυτω*] | ῑς̄ cum ℵ*et^{c}BD^{supp} L ... ς Ln *ο* ῑς̄ cum ACXYΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Bas$^{eth\,296}$ Cyr^{4,1024} | B* *παρησια* | *λελαληκα* cum ℵABC*LXYΔΠ^{2} al^{10} Cyr ... ς *ελαλησα* cum C^{3} D^{supp}PΓΛΠ* unc^{7} al pler Bas$^{eth\,296}$ Chr^{8,561} | *τω κοσμω*: syr^{sch} *cum populo* | *εν συναγωγη* cum ℵABCD^{supp}LXYΓΔΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *εν τη συναγω.* cum Λ 1. 69^{mg} al mu Bas^{eth} Cyr | *παντεσ* (et. Gb) cum ℵABC*LXΠ al plus^{20} it^{pler} vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Bas$^{eth\,296}$ Cyr^{4,1024} (omisso *οι* sq) Or$^{int\,3,906}$ (Nonn$^{σ\,99}$ *ἔθνεα λάων*) ... ς (= Gb) Sz *παντοτε* (Schu „valde placet ap. Io.") cum C^{3}D^{supp}PYΓΔΛ unc^{6} (et H *πάντε*) al longe plu q go syr^{p} ... ς^{e} *παντοθεν* cum minusc paucis, ut certe videtur | *συνερχονται*: M 33. al^{10} arm Bas$^{eth\,296\,cod}$ *συνηρχοντο*

21. *ερωτασ* cum ℵABC*LXYΠ^{2} 33. 20^{ev} Chr^{8,561} ex$^{mosc\,5}$ Cyr^{4,1026} ... ς *επερωτασ* cum C^{3}D^{supp}PΓΔΛΠ^{1}et^{3} unc^{7} al pler Chr^{montf} | *ερωτησον* cum ℵBC*LXΠ^{2} 1. 69. 124. 249. 299. 2^{pe} Chr (et^{montf}et^{mosc}) Cyr ... ς *επερωτησον* c. AC^{3}D^{supp}PYΓΔΛΠ^{1}et^{3} unc^{7} 33. al pler | *τι ελαλ. αυτοισ*: Δ *οτι* (δ *quid*) *ελ. αυτουσ* (δ *eis*)

οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 $^{172.1}$ ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντοσ εἷσ παρ-
εστηκὼσ τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτωσ
ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 $^{173.10}$ ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· εἰ κα-
κῶσ ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέ-
ρεισ; 24 $^{174.1}$ ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννασ δεδεμένον πρὸσ
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 $^{175.1}$ Ἦν δὲ Σίμων Πέτροσ ἑστὼσ καὶ Mt 26, 71–75 Mc 14, 70–72
θερμαινόμενοσ. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ- Lc 22, 58–62
τοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷσ ἐκ τῶν
δούλων τοῦ ἀρχιερέωσ, συγγενὴσ ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτροσ τὸ ὠτίον·
οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο
Πέτροσ, καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

---

21. *α ειπον*: x *τι ελαλησα*

22. *δε*: x 69. 237. 440. al pauc a cop arm om (syr^{sch} et^{hr} *και ταυτα* etc) | *εισ παρεστηκωσ των υπηρετ.* (g vg *unus adsistens ministrorum*, a ff^{2} *unus adstans ex ministris*) cum ℵ*B a ff^{2} g vg Cyr^{4,1026}, item syr^{hr} ... ς *εισ των υπηρ. παρεστηκωσ* cum AC^{3}D^{supp}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler (69. sed *εστηκωσ*) q go sah syr^{utr} arm ... ℵ^{c}C*LXY 33. b c (*unus de astantibus ex ministris*) f cop (*υπηρ.* ante *παρεστ.*) aeth (*unus ex adstantibus minister*) *εισ των παρεστωτων* (ℵ^{c}Y al *-στηκοτων*) *υπηρετων* | *αποκρινη*: MUΛ 69. al mu *-ινει*

23. *απεκριθη αυτ.* $\overline{ις}$: ℵ 13. 69. 124. arm *ο δε* $\overline{ις}$ *ειπεν αυτω* ... sah cop syr^{sch} *respondit Iesus et dixit illi* | $\overline{ις}$ cum BC*L b^{scr} o^{scr} ... ς *ο* $\overline{ις}$ cum AC^{3}D^{supp}XYΓΔΛΠ unc^{7} al pler | *ελαλησα* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ειπον*, item Aug ep^{188} et^{mendac} *dixi* (sed$^{ioh\ 113,4}$ et Latt rell *locutus sum*)

24. *απεστειλ. ουν* (ut etiam ς^{e}) cum BC*LXΔΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} al vix mu a b f ff^{2} arm syr^{p} Cyr^{4,1030} ... ℵ 13. 69. 124. 247. 8^{pe} p^{scr} al^{10} sah syr^{sch} *απεστ. δε*, c g vg syr^{hr} aeth pers^{p} *et misit*, go cop *tunc* (*τοτε* cop) *misit* ... ς Gb Sz Ti nil nisi *απεστειλεν* c. AC^{3}D^{supp}YΓΛΠ* unc^{7} al^{70} fere q pers^{w} | *ο αννασ*: D^{supp}Γ al pauc om *ο* | *καιαφαν*: Λ al pauc *-αφα* | *αρχιερεα*: H *-ρεαν*

25. *σιμων*: x b^{scr*} Chr^{8,562} om | *ειπον*: Λ *ειπεν*, g *dixit* | *αυτου ει* (et. C^{3}): C* *ει εκεινου*, C^{2} *ει του ανθρωπου εκεινου* | *ηρνησατο* sine copula cum ℵABC*D^{supp}HLSUXΠ al sat mu b e ff^{2} g q vg sah syr^{p} arm ... C^{3} EGMYΓΔΛ al^{100} *ηρν. ουν*. Item a f go cop *ille autem* (a *at ille*) *negavit*, c syr^{sch} et^{hr} aeth *et ille negavit* | *ειπεν*: Λ 33. *λεγει*

26. *λεγει*: 1. q^{scr*} 2^{pe} 8^{pe} 60. 74. 89. arm add *ουν* | *συγγενησ* (ℵD *συνγ.*, K *συγκενησ*) *ων* (et. a q *qui cognatus erat*, item syr^{p} et^{hr}): LX 33. syr^{sch} arm *ο συγγενησ*, item b c f ff^{2} g vg *cognatus*, e *propinqui* (corrige *-nquus*) | *ειδον*: ita ABD^{supp}EGHLSUΓΛΠ^{2} al plu ... ℵCKMXYΔΠ^{2} al mu *ιδον*

27. *πετροσ* cum ABC*D^{supp}EGKLYΓΔΛΠ* al plu Cyr^{4,1030} ... ς (Gb^{0}) praem *ο* cum ℵC^{2}HMSUXΠ^{2} al permu

Mt 27, 1 ss
Mc 15, 1 ss
Lc 23, 1 ss

28 176.1 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰσ τὸ
πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· 177.10 καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ
πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλ-
θεν οὖν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω πρὸσ αὐτοὺσ καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν
φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ·
εἰ μὴ ἦν οὗτοσ κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

28. *ουν* cum ℵABCD^{supp}PYΓΔΛΠ unc rell al plu a c e ff^{2} q vg cop arm syr^{p} Chr^{8,562} Cyr^{4,1032} Chron^{10} et^{411} ... f g go syr^{sch} eth^{r} *δε*, sah *post haec* ante *αγουσιν* ... LMU al plus^{10} b Or^{4,387} om, hinc Gb^{oo} | *απο του καιαφα* (D^{supp} *καιφα*) *εισ το πραιτωριον* et. b q vg *a caipha* (ita b, *caiafan* q, vg *caipha* sed am *caiapha*) *in praetorium*: contra (:: per errorem) e ff^{2} g ing mm gat tol sax (item cop$^{dz\ vid}$) *ad Caipham* (ff^{2} *Caipham*) *in praetorium*, f *ad caipha in praetorio*, a *missum ad caipham principem sacerdotum in praetorium*, c *ad caipham et ad pilatum in praetorium* | *πρωι* (Gb'') c. ℵABCD^{supp}PLMUXΔΛΠ^{2} al^{100} Resp orth^{65} Cyr Chron^{411} ... ς *πρωια* c. EGHKSYΓΠ* al permu Chr^{8,563} Chron^{11} (sed ed^{paris} *πρωι*) | *αλλα* cum ℵABC*D^{supp}Δ 1. 2^{pe} al pauc b (c *et*) g am fu for ing go sah (syr^{sch} cop perss arr *donec edissent*; syr^{hr} *ut ederent*) ... ς *αλλ ινα* cum C^{2}LXYΓΛΠ unc^{7} al pler a e f ff^{2} q vg^{cle} syr^{p} (aeth *non introierunt in atrium quoniam illuxerat dies ut ederent pascha, ut ne immundi fierent*) | *το πασχα*: D^{suppl} om *το*

29. *πειλατοσ* cum ABC ... ς Ln (Ti, sed vide comm) *πιλατοσ* cum ℵD^{suppl}LXY unc rell al omn^{vid}, item Nonn (ut$^{σ\ 140}$ *Και πιλατοσ ταχυεργοσ* etc) | *εξω* cum ℵBC*LXΠ 1. 27. 33. 249. 2^{pe} al plus^{5} (sed ℵ *εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω*) for syr^{sch} et^{p} c.* go (ante *ο πειλατ.*) aeth Cyr^{4,1034} (ante ed$^{paris\ 1638}$ omittebatur), item post *πρ. αυτ.* pon 13. 42. 69. 6^{pe} al mu a b c e f ff^{2} g vg syr^{hr} arm ... ς Ti om cum AC^{3}D^{suppl}YΓΔΛ unc^{7} al longe plu q sah cop (Cyr$^{edd\ priores}$) | *φησιν* (Gb') cum ℵBC*LX 1. 33. 2^{pe} Cyr (item Chr^{8,563} *και εξελθων φησι· τινα* etc) ... ς Ln *ειπεν* cum AC^{3}D^{supp}PYΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg rell *φερετε* sine *κατα* cum ℵ*B e (*quam accusationem adfertis hominis huius*) a c (*adfertis* vel *fertis de hoc homine*) q (*infertis huic hominem* sic) ... ς Ti add *κατα*, Ln [*κατα*], cum ℵ^{a}ACD^{supp}PLX unc rell (in θ^{c} margo abscissus est post *φερετε*, sed vix *κατα* capiebat, nisi compendio scriptum) al omn^{vid} b f ff^{2} g vg (*adfertis adversus hominem hunc*) Chr^{8,563} (*εχετε κατα*) Cyr^{4,1034}

30. *ειπαν* cum ℵBC ... ς *ειπον* cum AD^{supp}PLXYθ^{c} unc rell al omn^{vid} *κακον ποιων* (*-ησασ* ℵ*) cum ℵ^{c}(et*)BL e (*mali aliquid faciens*). item Nonn$^{σ\ 147}$ (*εἰ μὴ ἔην τελέσασ ἄφατον κακόν*), item C* 33. 63^{ev} *κακοποιων*, a *male faciens*; item sah *nisi hic fecisset malum* ... ς Ln *κακοποιοσ* (Y *-ποιωσ*) cum AC^{3}D^{supp}PXYΓΔθ^{c}ΛΠ unc^{7} al pler b c f ff^{2} g q vg (hi Latt *malefactor*) etc (cop *factor mali*, item al in utramque partem licet adhiberi) Eus$^{ps\ 30}$ Chr^{8,563} (Ath *κακουργοσ*) Cyr^{4,1065} | *παρεδωκαμεν*: ℵ *-κειμεν*. Cf a c f ff^{2} g vg *tradidissemus*, contra b e q *traderemus*.

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ- 12, 32
εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, Mt 20, 19 pp
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 178.1
Εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων;
34 179.10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεισ, ἢ ἄλλοι

31. *ουν* (145* sah *δε*, go *tunc dixit*) ... 254. a b e cop syr^{sch} eth^{hr} arm om; hinc Ln (sed errat de C) habet [*ουν*] | *πειλατ.* c. ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵLXYΘ^{c} unc rell al omn^{vid}. Praeterea retinuimus *ὁ* articulum cum ℵAC^{3}D^{supp}LXYΘ^{c} unc^{11} al omn^{vid} ... Ti om cum BC* *υμων*: $Ioh^{thess\,185}$ ($Gall^{18}$) om | *κρινατε* sine *αυτον* cum ℵ*Θ^{c} 1. 2^{pe} 3^{pe} i^{scr} c arm $Cyr^{4,1085}$ com (*κρινατε δε μαλλον αυτοι κατα τον υμετερον νομον*) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵ^{c}ABCD^{supp}LXY unc^{11} al pler it^{pler} vg sah cop syrr go aeth $Chr^{8,564}$ $Cyr^{4,1085\,txt}$ | *ουν* cum ℵLXYΓΔΛ unc^{5} al pler a b c f ff^{2} g vg syr^{hr} Chr Cyr (:: praecedit *ουν*, sequitur *ουν*, hinc vel omissum vel *δε* substitutum) ... AD^{supp}KUΘ^{c}Π 1. al^{5} go syr^{p} aeth *δε* ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr^{sch} arm | *αποκτει. ουδενα* (et. $Or^{4,401}$): 1. 2^{pe} 3^{pe} a c *ουδ. αποκτ.*

32. *ιυ*: LΔ 59. 259. *θεου*, 245. 435. go $Chr^{8,564}$ *κυριου* | *ον ειπεν* (ℵc): ℵ* 254. om | *ημελλεν* cum ℵABCD^{supp}XYΘ^{c} unc rell al plu ... KLSΠ al^{50} fere *εμελλ.*

33. *παλιν* post *εισ τ. πραιτ.* cum ℵAΓΛΠ unc^{7} 1. al pler syr^{p} go :: 19, 9 vix adhibitum huc ad restituendum eundem verborum ordinem. Ceterum ibi quoque offendit *παλιν* eodem modo collocatum ... Ln Ti ante *εισ το πραιτ.* pon (Schu „bene") cum BC*D^{supp}LXYΔ al^{10} it vg arm syr^{hr} $Cyr^{4,1086}$; 69. aeth *παλιν* pon ante *ο πιλατ. εισ το πρ.*, cop *iterum venit Pilat. intro in praetorium* ... C^{3} 33. 259. 44^{ev} sah syr^{sch} perss plane om | *ο πειλατοσ* (*πειλ.* cum ABCD^{supp}; ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵ rell omn): D^{suppl} om *ο* | *αυτω*: A *αυτοισ* | *ο βασιλευσ* (et. $Or^{4,23}$): Y* om *ο*

34. *απεκρι.* sine copula et. b e f q vg^{clc} ... D^{supp} a c ff^{2} g am fu for ing mt aeth praem *και* | *απεκριθη* c. ℵBCLXY unc^{9} al pler $Cyr^{4,1087}$ ... AD^{supp}UΘ^{c}Π 1. 33. 157. 299. 2^{pe} w^{scr} al^{5} *απεκρινατο*. Praeterea ς (Gb^{oo}) add *αυτω* cum ℵC^{3}EGHKSΓΔΛ al pler c syr^{sch} eth^{hr} aeth ... omisimus cum ABC*D^{supp}LMUXYΠ 1. 33. 157. 249. 299. w^{scr} $al^{3\,scr}$ 2^{pe} al^{3pe} 63^{ev} it^{pler} vg go sah cop syr^{p} arm $Cyr^{4,1087}$ | *ις* cum BLX 1. 249. 250. 299. g^{scr} $Cyr^{4,1087}$ ... ς *ο ις* cum ℵACD^{supp}YΘ^{c} unc^{11} al pler | *αφ εαυτου* cum AC^{2}D^{supp}XYΓΔΘ^{c}ΛΠ unc^{7} al omn^{vid} ... Ln *απο σεαυτου* cum ℵBC*L $Chr^{8,564}$ (*απ. σαυτου*) $Cyr^{4,1087}$ | *συ* (et. ℵ^{c}): ℵ*D^{supp} 59. it^{pl} (non b e q) vg sah arm aeth Chr om | *λεγεισ* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ειπασ* *αλλοι σοι ειπον* cum ℵAC^{3}XYΓΔΘ^{c}ΛΠ^{2} unc^{5} al omn^{vid} a b c e f (ff^{2} g ut vid) q am fu for ing (al) go arm (Chr *αλλοι σοι τουτο ειπ.*) ... B C*D^{supp}L vg^{cle} sah cop syr^{utr} eth^{hr} Cyr *αλλοι ειπ. σοι* ... MSΠ*et^{8} al $plus^{15}$ *αλλοσ* (M *αλλο*) *σοι ειπεν*, item aeth

XVIII.

Mt 26, 36 ss Mc 14, 32 ss Lc 22, 39 ss 1 [156.1] *Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐ-*
τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσ-
ῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [157.10] *ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας*
Lc 21, 37 *ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ*
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 [158.1] *ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖ-*
ραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 [159.10] *Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς*

XVIII. 1. *ιs̄* cum ℵBL* ... ς Ln *ο ιs̄* cum ACDL[2]XY unc rell al omn[vid] | *του κεδρου* cum ℵ*D a b (a b d *cedri*) sah cop (*arboris cedri*) aeth (*kedros*) ... Gb Sz Ln *του κεδρων* (*κεδρών*, hoc accentu) c. AS (sed habet *κέδρων*) Δ 123. c e f g q vg (c f g vg *cedron*, e *caedrum*, q *caedron*) goth (*kaidron*) arm[vid] Amb[luc 4,18] (1838) Aug[ioh 112,1] ... ς Ti *των κεδρων* cum ℵ[c]BCLXYΓΛΠ unc[6] al pler (al[10] *των κενδρων*, 9. *των δενδρων*) Or[4,396] Chr[8,557] Cyr[4,1010] :: LXX *Βασ. γ'* 15, 13 *των κεδρων* (consentientibus A et B) et *Βασ. β'* 15, 23 (sed h. l. codex B[mai] om *των*). Alibi ut *Βασ. γ'* 2, 37 *κεδρων* sine *των* legitur. Apud Ioseph. Antiqq. 8, 1, 5. *τὸν χείμαρρον κεδρῶνος*, Bell. 5, 2, 3. *φάραγγι, ᾗ κεδρὼν ὠνόμασται*, etc habetur. Eandem formam sequutus est Nonn[σ 2] *πέζαν ἐς ἀντιπέραιαν, εὐπρέμνων ὅθι κεδρὼν οἴδματι λυσσήεντι κυλίνδεται ὄμβρος ἀλήτης οἰδαίνων θρασὺ χεῦμα χαραδραίου ποταμοῖο.* Pro testium ratione nomen *Κεδρων*, קדרון, ab ipso Iohanne vix positum videtur. Ac poterat sane quodammodo Graece verti, ut fieret *του κεδρου*, id quod certe rectius quam *των κεδρων* formatum est, etsi nec hoc testibus (LXX) Origene Chrysostomo Cyrillo displicuisse videtur. | *εισηλθεν* (E al[8 scr] syr[p bars] *-λθον*) *αυτος και* (U* om) *οι μαθ. αυτου*: e *introierunt discipuli eius*

2. *δε*: G arm om (cop *Et Iudas - sciebat quoque locum*) | *παραδιδους* (239. *παραδουσ*): D *-διδων* | *συνηχθη* sine *και* cum ℵABCDKLUXΠ etc ... EGHMSYΓΔΛ al plu add *και* | *ιs̄* cum ℵBLXΛ 11[pe] (e silentio) ... ς Ln *ο ιs̄* cum ACDYΓΛΠ unc rell al pler Cyr[4,1010] ... Chr[8,557] om plane | *εκει* post *ιs̄* cum ℵACLXY unc rell al pler e q go syr[p] et[hr] Cyr[4,1010] ... B post *τ. μαθ. αυτου* pon, D a b c f g vg syr[sch] arm aeth post *συνηχθη* (sed b g vg *Iesus convenerat illuc*, c *Ies. conveniebat ibi*, f *Ies. convenieb. illuc*; a *convenerat ibi Ies.*)

3. *λαβων* (et. Or[4,292. 398] Cyr[nest 138]): 1. 2[pe] Chr[8,558] Cyr[4,1011] *παραλαβ.* | *την σπειραν*: 13. 69. 346. praem *ολην* | *και εκ των φαρι.* cum ℵ*et[cb] DL a for fos Cyr[nest 138] ... Ln *και των φαρι.* c. B (errat de Or) ... ς Ti *και φαρι.* cum ℵ[ca]ACXY unc rell al omn[vid] it[pler] vg Or[4,292] et [398] Chr[8,558] Cyr[4,1011 txt] | *εκει* (et. ℵ[c]; q *in locum*): ℵ* om

4. *ουν* cum ABCYΓΔΛΠ unc[6] al pler e g vg syr[p] arm ... ℵDLX 1. 33. 2[pe] (item 69. 124. 346. *ο δε ιs̄*) a b c f q fos mt go cop syr[sch] et[hr] aeth Chr[8,558] Cyr[nest 138] *δε* | *ειδως* (C *ιδωσ*) et. Or[1,395] et[int 3,906] etc: D 69.

πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε;
5 *ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ Ἰησοῦσ·*
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
6 *ὡσ οὖν εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ ὀπίσω καὶ*
ἔπεσαν χαμαί. 7 *πάλιν οὖν αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ*
δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν*
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν. 9 *ἵνα*
πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν, ὅτι οὓσ δέδωκάσ μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ 17, 12

90. 124. 157. syr^{hr} arm aeth^{ro} (non pp) Nonn$^{\sigma 25}$ *ιδων* (D *ειδ.*) | *παντα τα*: Y om *τα* | *ερχομενα*: Δ al^{10} *επερχ.* | *εξηλθεν και λεγει* cum BC*D 1. 2^{pe} 97. a c e g q (b vg *processit et dixit*, sed am fu for al *processit et dicit*) sah^{mün} syr^{utr} (syr^{hr} *exivit, dixit*) arm aeth Or^{1,395} et^{4,399} Chr^{8,558} semel (et semel *εξελθων λεγει*) Cyr^{4,1013} Aug$^{ioh\ 112,2}$ ... ς *εξελθων ειπεν* (Y *ειπειν*) cum ℵAC^{3}LXYΓΔΛΠ unc^{6} al pler f go cop Cyr$^{nest\ 183}$ Or$^{int\ 3,906}$

5. *απεκριθησαν*: X aeth add *και ειπον* (go *respondentes ei dixerunt*, cop *respondentes dixerunt*, cop^{dz} add *ei*) | *ναζωραιον* (b e f q Or^{1,395} et^{4,399} etc): D a c e vg Or$^{int\ 3,906}$ *ναζαρηνον* | *λεγει*: Or^{1,395} add *δε* | *αυτοισ* $\overline{ισ}$ cum ℵ (B $\overline{ισ}$ post *εγω ειμι* pon) ... ς Ln *αυτ. ο* $\overline{ισ}$ cum ACLXY unc rell^{10} al omn^{vid} c f q vg syr^{utr} et^{hr} cop (*dicit Ies. eis*) etc ... Ti om $\overline{ισ}$ cum (B, vide ante) D 435. 150^{ev} 6^{pe} al^{3} b e Or^{1,395} (a *Dixit illis: Ego sum. Iesus autem stabat et Iudas* etc) | *ειστηκει* cum B^{3}CLYΓΛΠ unc rell etc ... ℵAB*DGXΔ al *ιστηκ.* (:: inter utramque formam scriptura fluctuare solet. Cf ad vv 16. 18 et alibi.)

6. *ουν* (et. Or^{1,395} etc): A 13. om | *αυτοισ* (et. ℵ^{c}): ℵ* om | *εγω* sine *οτι* cum ℵABDLXΠ 1. 33. 42. 106. 127. 2^{pe} w^{scr} it vg aeth (Or^{4,399} *και ο μεν ειπεν αυτοισ· εγω ειμι, και απο τησ θειασ αυτου δυναμεωσ απηλθον εισ* etc) ... ς (Gb^{o}) Ti praem *οτι* cum CEG^{suppl}KMSUYΓΔΛ al pler go arm syrr Or^{1,395} Cyr^{4,1013} et$^{nest\ 183}$ | *απηλθαν* cum ℵBD ... ς *απηλθον* cum ACLXY unc rell^{10} al omn^{vid} (nec aliter editus est Or) | *επεσαν* cum ℵBCDE*LX 1. 33. ... ς *επεσον* cum AE^{2}KMSUYΓΔΛΠ al pler (G^{2} *απηλθεν* et *επεσεν*)

7. *αυτουσ* (Or^{1,395} *αυτοσ*) *επηρωτησεν* hoc ordine cum ℵDEG^{3}KMSΓΔΛΠ 1. 124. al pler (al mu *αυτοισ επηρ.*) a b c am fu for ing (al) go Or^{1,395} ... Ln Ti *επηρωτ.* (33. Or^{4,399} *ηρωτ.*) *αυτουσ* (:: ut solet dici) cum ABCLUXY 33. 69. 106. 127. 249. al^{5} e f q vg^{cle} sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{4,399} (*ειτα - παλιν ηρωτ. αυτουσ*) Cyr^{4,1014}; Chr^{8,558} *λεγει αυτοισ*. Praeterea D sah syr^{hr} aeth add *λεγων* (syr^{hr} aeth *et dixit illis*) | *ειπον* cum ℵABCLY unc rell al omn^{vid} ... DX *ειπαν* ... D Or^{1,395} (non item^{4,399}) add *παλιν* | *ναζωραιον*: a c vg *nazarenum* (e *nazorenum*)

8. *απεκριθη* sine *αυτοισ* cum ℵABCLY unc rell al pler a b c e g vg syr^{p} Cyr^{4,1014} ... DX al plus^{10} f q fos sah syr^{sch} (et^{hr} aeth add *et dixit eis*) arm Or^{1,395} add *αυτοισ* | $\overline{ισ}$ (Gb'') cum ℵABCLYΓΔΛΠ*et^{3} unc^{6} al longe plu (al aliq om) ... ς *ο* $\overline{ισ}$ cum DXΠ^{2} 1. al mu Or^{1,395}

9. *δεδωκασ*: D 42. 122. w^{scr} *εδωκ.* | *ουκ απωλ.* (EL al *απολ.*) *εξ αυτων* (A

Mt 26, 51 ss Mc 14, 47 Lc 22, 50 s αὐτῶν οὐδένα. 10 [160.1] Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλ-
κυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 [161.1] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιράν εἰς
Mt 26, 42 τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
Mt 26, 57 Mc 14, 53 Lc 22, 54 12 [162.1] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν
Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 [163.10] καὶ
ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα,

αυτου) ουδενα: D εξ αυτων ουδενα απωλεσα, e *nemine* (corrige *neminem*) *perdidi ex illis*, a *neminem ex his perdidi*

10. σιμων ουν: D τοτε σιμων, q syr[sch] eth[r] *Simon autem*, go *verum Simon* | ειλκυσεν: א*L 69. y[scr] al pauc ηλκυσεν | τον του αρχιερ. δουλον c. ABCLXY unc[10] al pler g q vg etc ... אD 242. a b c e f τον δουλ. του αρχιερ. | ωταριον (Schu „haud dubie recte") cum אBC*LX syr[p mg] (sed[bars] in[txt] et alteram lectionem in[mg] habet); item it vg *auriculam*, at nec aliter infra 18, 26, quo loco ωτιον non fluctuat ... ς Ln ωτιον cum AC[3]DYΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] Cyr[4, 1016]. Versiones (praeter Latt) pleraeque *aurem* reddunt. | ονομα: DX al[3] το ονομα | τω δουλω (13. 27. 254. 150[ev*] 6[pe] al pauc f ff[2.] add εκεινω): D al[2] a e του δουλου εκεινου, q for *servi*

11. τ. μαχαιρ. sine σου cum אABCDLXYΓΔΛΠ unc[6] al longe plu a b c f ff[2.] g q am fu for em ing taur go cop syr[utr] eth[r] arm Nonn [σ 56] (κολεῷ τε τίθει ξίφος) ... ς (= Gb Sz) add σου (:: ex Mt 26, 52) cum 1. 69. 6[pe] 7[pe] al mu (et. aliq ap Scri) e vg[cle] (etiam fos gat mm mt tol) sah mün aeth Cyr[4, 1018] et [1019] Orint[3, 908] Hil[447. 1056] | θηκην (g vg go Hil bis): X 13. 69. 124. 247. 49[ev] y[scr] z[scr] 6[pe] al pauc a b c e f ff[2.] q mt cop syr[utr] eth[r] arm aeth Or[int] add αυτης ... 254. add παντες γαρ οι λαβοντες μαχαιραν εν μαχαιρα απολουνται :: ex Mt | δεδωκεν (et. Dion[alex 116] ap Gall [14 app]): DΔ al pauc Chr[8,560] εδωκεν | ο πατηρ: 69 cop syr[sch] aeth Dion[alex] Hil[510. 581] (non item[447. 1056]) add μου

12. συνελαβον: Y z[scr] συνελαβοντο

13. ηγαγον cum א*BD 69. 87. 96. 97. 2[pe] 3[pe] a (*duxerunt*) cop go[vid] syr sch vid ... ς Ti απηγαγον (:: ut Mt et Mc; sed cf et. Lc) cum א[c]ACLY ΓΔΛΠ unc[6] al pler Chr[8,560] Cyr[4,1020], item *adduxerunt* b c f ff[2.] g q vg, similiter vv rell. Praeterea ς Ti add αυτον, Ln [αυτον], cum AC[3]LYΓ ΛΠ unc[5] al pler b f g q vg syr[utr] eth[r] sah[mün] cop rell ... omisimus cum א(et*et[c])BC*DG[3]XΔ 33. 91. 127. 440. 49[ev] 150[ev] z[scr] a c ff[2.] Chr[8,560] Cyr[4,1020] | ανναν: G[3] αναν (item G v. 24) | γαρ: G[3] g mt taur syr[p] (minus recte White vertit *enim*) Chr[8,560] δε | ην γαρ πενθερ. του καιαφα: syr[hr] om, ita ut ος ην αρχ. etc ad Annam trahantur; in margine vero eorum loco adscribitur: *et Annas misit Iesum ad Caiapham.* Ita Adler p. 196. Miniscalchi vero haec verba post του ενιαυτου εκεινου inseruit. Qua in re convenit cum syr[p mg] (sed rursus[bars] sic in ipso textu), qui post εκεινου addit: *misit eum igitur Annas vinctum*

ὃσ ἦν ἀρχιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφασ ὁ
συμβουλεύσασ τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθα-
νεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 [164.4] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Mt 26, 58 pp
Πέτροσ καὶ ἄλλοσ μαθητήσ. [165.10] ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνόσ ἦν γνω- 20 :
στὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέωσ, 16 [166.1] ὁ δὲ Πέτροσ εἱστήκει πρὸσ τῇ θύρᾳ ἔξω.
[167.10] ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ ἄλλοσ ὁ γνωστὸσ τοῦ ἀρχιερέωσ
καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 [168.1] λέγει Mt 26, 69 pp
οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρόσ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-

ad Caiapham. Similiter Cyr[4,1021] post *εκεινου* pergit *απεστειλαν δε αυτον δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα*, quae ut in ipso textu exhibentur, ita etiam commentario agnoscuntur. Codex vero 225. post *πρωτον* add *απεστειλεν ουν αυτον ο αννασ δεδεμενον προσ καιαφαν τον αρχιερεα.* | *καιαφα* cum ℵABLXY unc rell al omn[vid] am (fu *caiphae* sed statim post *caiaphas*) go cop etc ... C (sed statim sequitur *καιαφασ*) D a b c f ff[2] g q vg (et. for etc) *καϊφα*

14. *ην δε*: C add *και* | *καιαφασ*: it vg (exc am fu) *caiphas, caifas* (D deficit, supplet manus multo recentior) | *αποθανειν* (Gb'') cum ℵBC*D supp LX 1. 13. 22. 33. 69. 91. 124. 209. 249. 251. 254. 346. 2[pe] it vg sah[mün] cop syr[sch] et[p mg] et[hr] arm aeth Chr[8,560] Cyr[4,1021] Nonn[σ 67] Chron[411] ... ς Ti *απολεσθαι* cum AC[2]EG[3]KMSUYΓΔΛΠ al plu go syr[p txt] :: *αποθανειν* potest ad 11, 50 accommodatum credi. At quum testimoniorum antiquissimorum pondere praestet, nec incredibile est ex illo *αποληται* 11, 50 hoc loco *απολεσθαι* ortum esse. Est iste locus ex eis ubi praestat probatissimos testes sequi quam coniecturae fidere. | *υπερ τ. λαου*: 22. a add *και μη ολον το εθνοσ αποληται*, *et non tota gens pereat*

15. *τω ιυ* (et. C[2]): C* *αυτοισ* | *αλλοσ* cum ℵ*ABD[supp] 106. c[scr] 2[pe] 8[pe] sah cop arm[edd] Nonn[σ 71] (*και νεοσ αλλοσ εταιροσ*); item *alius* it vg (v. 16. a b c f ff[2] for *ille alius*, q am fos *ille*) ... ς (sed Gb[0] *o*) Ti *ο αλλοσ* cum ℵ[cb]CLXYΓΔΛΠ unc[6] al pler (syr[sch] *unus e discipulis aliis*) Chr[8,560] Cyr[4,1021] | *ην γνωστοσ* cum ℵACD unc rell al omn[vid] b ff[2] g vg syr[p] etc ... B a c f q syr[sch] et[hr] *γνωστ. ην* | *του αρχιερεωσ*: syr[sch] pers[p] go om. Cf Nonn[σ 87] *ηλθεν εσω θεοδεγμονοσ αυλησ.*

16. *εισττηκει*: ℵAB*D[supp]XΔ al *ιστηκει* | *πρ. τη θυρα*: ΓΠ[2] al plus[20] *προσ την θυραν* (sed Γ c[scr] x[scr] *-ρα*) | *εξω*: ℵ a sah cop syr[sch] ante *πρ. τ. θυρ.* pon | *ο αλλοσ* (g[cle] vg *alius*): 13. 69. 124. 157. g[scr] al[10] fere q am fos cop (*hic*) aeth *εκεινοσ*, *ille*; a b c f ff[2] for *ille alius* (:: cf ad v. 15) ... Y 254. sah om | *ο* (X *οσ ην*) *γνωστ. του αρχιερεωσ* cum BC* L(X) ... ς Ln *οσ ην γνωστ. τω αρχιερει* (:: cf v. 15) cum ℵAC[2]D[supp]YΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] Cyr[4,1022], nec aliter it vg etc (sah vero *quem pontifex noverat*)

17. *τω πετρω* ante *η παιδ. η θυρ.* cum BC*LX 33. b c f ff[2] g vg Cyr[4,1023]

τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνοσ· οὐκ εἰμί. 18 169.10
εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότεσ, ὅτι
ψῦχοσ ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτροσ μετ' αὐτῶν ἑστὼσ
καὶ θερμαινόμενοσ. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺσ ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆσ διδαχῆσ αὐτοῦ. 20 170.1
Mt 26, 55 pp ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντεσ οἱ
Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 171.10 τί με
ἐρωτᾷσ; ἐρώτησον τοὺσ ἀκηκοότασ τί ἐλάλησα αὐτοῖσ· ἴδε οὗτοι

... ς post θυρωροσ cum ℵAC[3]D[supp]PYΓΔΛΠ unc[6] al pler a sah cop syr[utr] et[hr] go arm aeth

18. *ειστηκεισαν* (KΔ al -*κησαν*): ℵAB*XYΔ al *ιστηκ.* | *δε* pri (ℵ add *και*): q *ergo* ... L ff[2.] cop[dz] arm om; item Eus[dem 293] et[486] *εἰπών· εἱστήκεισαν οἱ δοῦλοι* etc | *και εθερμαινοντο* et. Eus[dem bis] Cyr[4,1023] Nonn[σ 94] (*ἐθερμαίνοντο δὲ κύκλῳ ἀνθρακιὴν στορέσαντεσ*): 1. 2[pe] a b ff[2.] om (syr[sch] ante *οτι ψυχ. ην* pon) | *ην δε και ο πετρ. μετ αυτ.* cum ℵBCLX 1. 33. 124. 249. 2[pe] a (*stabat autem et Petr. cum illis calefaciens se*) sah syr[sch] et[hr] aeth (*et stabat Petr. etiam et calefaciebat se cum illis*) Cyr[4,1023] (*ην δε κ. ο πε. εστωσ μετ αυτ. κ. θερμ.*) ... ς Ti *ην δε μετ αυτ. ο πετρ.* cum AD[supp]PYΓΔΛΠ unc[7] (accedit rursus H) al pler f g syr[ptxt] go, item sed addito *και* ante *ο πετρ.* 13. 346. b c q vg cop (*stabat autem cum illis et Petrus calefaciens se*) arm syr[p] c.*, item 69. *ην γαρ μετ αυτ. και ο πε.* | *εστωσ* (K supra lineam suppl): Y *εστηκωσ*

19. *περι* sec: 69. 124. Chr[8,561] om

20. *απεκριθη*: ℵ* (ℵ[c] om) praem *και*, 1. add *δε* | *αυτω* (for *eis*): ℵ* (non item[c]) post *ις* pon, c 73. 44[ev] a b om (fos *respondit Ies. et dixit ei*, item cop *respond. ei Ies. dicens*), hinc Ln [*αυτω*] | *ις* cum ℵ*et[c]BD[supp] L ... ς Ln *ο ις* cum ACXYΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Bas[eth 296] Cyr[4,1024] | B* *παρησια* | *λελαληκα* cum ℵABC*LXYΔΠ[2] al[10] Cyr ... ς *ελαλησα* cum C[3] D[supp]PΓΛΠ* unc[7] al pler Bas[eth 296] Chr[8,561] | *τω κοσμω*: syr[sch] *cum populo* | *εν συναγωγη* cum ℵABCD[supp]LXYΓΔΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *εν τη συναγω.* cum Λ 1. 69[mg] al mu Bas[eth] Cyr | *παντεσ* (et. Gb) cum ℵABC*LXΠ al plus[20] it[pler] vg sah cop syr[sch] et[hr] arm aeth Bas[eth 296] Cyr[4,1024] (omisso *οι* sq) Or[int 3,906] (Nonn[σ 99] *ἔθνεα λάων*) ... ς (= Gb) Sz *παντοτε* (Schu „valde placet ap. Io.“) cum C[3]D[supp]PYΓΔΛ unc[6] (et H *πάντε*) al longe plu q go syr[p] ... ς[e] *παντοθεν* cum minusc paucis, ut certe videtur | *συνερχονται*: M 33. al[10] arm Bas[eth 296 cod] *συνηρχοντο*

21. *ερωτασ* cum ℵABC*LXYΠ[2] 33. 20[ev] Chr[8,561] ex[mosc 5] Cyr[4,1025] ... ς *επερωτασ* cum C[3]D[supp]PΓΔΛΠ[1]et[3] unc[7] al pler Chr[montf] | *ερωτησον* cum ℵBC*LXΠ[2] 1. 69. 124. 249. 299. 2[pe] Chr (et[montf]et[mosc]) Cyr ... ς *επερωτησον* c. AC[3]D[supp]PYΓΔΛΠ[1]et[3] unc[7] 33. al pler | *τι ελαλ. αυτοισ*: Δ *οτι* (δ *quid*) *ελ. αυτουσ* (δ *eis*)

οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 [172.1] *ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷσ παρ-*
εστηκὼσ τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτωσ
ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 [173.10] *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· εἰ κα-*
κῶσ ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέ-
ρεισ; 24 [174.1] *ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννασ δεδεμένον πρὸσ*
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 [175.1] *Ἦν δὲ Σίμων Πέτροσ ἑστὼσ καὶ* Mt 26, 71–75
θερμαινόμενοσ. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ- Mc 14, 70–72 Lc 22, 58–62
τοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 *λέγει εἷσ ἐκ τῶν*
δούλων τοῦ ἀρχιερέωσ, συγγενὴσ ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτροσ τὸ ὠτίον·
οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 *πάλιν οὖν ἠρνήσατο*
Πέτροσ, καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

---

21. *α ειπον*: X *τι ελαλησα*

22. *δε*: X 69. 237. 440. al pauc a cop arm om (syr^{sch} et^{hr} *και ταυτα* etc) | *εισ παρεστηκωσ των υπηρετ.* (g vg *unus adsistens ministrorum*, a ff^{2} *unus adstans ex ministris*) cum ℵ*B a ff^{2} g vg Cyr^{4,1026}, item syr^{hr} … ς *εισ των υπηρ. παρεστηκωσ* cum AC^{3}D^{supp}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler (69. sed *εστηκωσ*) q go sah syr^{utr} arm … ℵ^{c}C*LXY 33. b c (*unus de astantibus ex ministris*) f cop (*υπηρ.* ante *παρεστ.*) aeth (*unus ex adstantibus minister*) *εισ των παρεστωτων* (ℵ^{c}Y al *-στηκοτων*) *υπηρετων* | *αποκρινη*: MUΛ 69. al mu *-ινει*

23. *απεκριθη αυτ. ις*: ℵ 13. 69. 124. arm *ο δε ις ειπεν αυτω* … sah cop syr^{sch} *respondit Iesus et dixit illi* | *ις* cum BC*L b^{scr} o^{scr} … ς *ο ις* cum AC^{3}D^{supp}XYΓΔΛΠ unc^{7} al pler | *ελαλησα* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ειπον*, item Aug ep ^{188} et^{mendac} *dixi* (sed$^{ioh\ 113,4}$ et Latt rell *locutus sum*)

24. *απεστειλ. ουν* (ut etiam ς^{e}) cum BC*LXΔΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} al vix mu a b f ff^{2} arm syr^{p} Cyr^{4,1030} … ℵ 13. 69. 124. 247. 8^{pe} p^{scr} al^{10} sah syr^{sch} *απεστ. δε*, c g vg syr^{hr} aeth pers^{p} *et misit*, go cop *tunc* (*τοτε* cop) *misit* … ς Gb Sz Ti nil nisi *απεστειλεν* c. AC^{3}D^{supp}YΓΛ .* unc^{7} al^{70} fere q pers^{w} | *ο αννασ*: D^{supp}Γ al pauc om *ο* | *καιαφαν*: Λ al pauc *-αφα* | *αρχιερεα*: H *-ρεαν*

25. *σιμων*: X b^{scr*} Chr^{8,562} om | *ειπον*: Λ *ειπεν*, g *dixit* | *αυτου ει* (et. C^{3}): C* *ει εκεινου*, C^{2} *ει του ανθρωπου εκεινου* | *ηρνησατο* sine copula cum ℵABC*D^{supp}HLSUXΠ al sat mu b e ff^{2} g q vg sah syr^{p} arm … C^{3} EGMYΓΔΛ al^{100} *ηρν. ουν.* Item a f go cop *ille autem* (a *at ille*) *negavit*, c syr^{sch} et^{hr} aeth *et ille negavit* | *ειπεν*: Λ 33. *λεγει*

26. *λεγει*: 1. q^{scr*} 2^{pe} 8^{pe} 60. 74. 89. arm add *ουν* | *συγγενησ* (ℵD *συνγ.*, K *σιγκενησ*) *ων* (et. a q *qui cognatus erat*, item syr^{p} et^{hr}): LX 33. syr^{sch} arm *ο συγγενησ*, item b c f ff^{2} g vg *cognatus*, e *propinqui* (corrige *-nquus*) | *ειδον*: ita ABD^{supp}EGHLSUΓΛΠ^{2} al plu … ℵCKMXYΔΠ^{2} al mu *ιδον*

27. *πετροσ* cum ABC*D^{supp}EGKLYΓΔΛΠ* al plu Cyr^{4,1030} … ς (Gb^{0}) praem *ο* cum ℵC^{2}HMSUXΠ^{2} al permu

Mt 27, 1 ss
Mc 15, 1 ss
Lc 23, 1 ss

28 [176.1] Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰσ τὸ
πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· [177.10] καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ
πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλ-
θεν οὖν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω πρὸσ αὐτοὺσ καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν
φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ·
εἰ μὴ ἦν οὗτοσ κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

28. ουν cum ℵABCD[supp]YΓΔΛΠ unc rell al plu a c e ff[2.] q vg cop arm syr[p] Chr[8,562] Cyr[4,1033] Chron[10] et[411] ... f g go syr[sch] eth[hr] δε, sah *post haec* ante αγουσιν ... LMU al plus[10] b Or[4,387] om, hinc Gb[00] | απο του καιαφα (D[supp] καιφα) εισ το πραιτωριον et. b q vg *a caipha* (ita b, *caiafan* q, vg *caipha* sed am *caiapha*) *in praetorium*: contra (:: per errorem) e ff[2.] g ing mm gat tol sax (item cop[dz vid]) *ad Caiphan* (ff[2.] *Caipham*) *in praetorium*, f *ad caipha in praetorio*, a *missum ad caipham principem sacerdotum in praetorium*, c *ad caipham et ad pilatum in praetorium* | πρωι (Gb'') c. ℵABCD[supp]LMUXΔΛΠ[2] al[100] Resp orth[65] Cyr Chron[411] ... ς πρωια c. EGHKSYΓΠ* al permu Chr[8,563] Chron[11] (sed ed[paris] πρωι) | αλλα cum ℵABC*D[supp]Δ 1. 2[pe] al pauc b (c *et*) g am fu for ing go sah (syr[sch] cop perss arr *donec edissent*; syr[hr] *ne ederent*) ... ς αλλ ινα cum C[2]LXYΓΛΠ unc[7] al pler a e f ff[2.] q vg[cle] syr[p] (aeth *non introierunt in atrium quoniam illuxerat dies ut ederent pascha, ut ne immundi fierent*) | το πασχα: D[suppl] om το

29. πειλατοσ cum ABC ... ς Ln (Ti, sed vide comm) πιλατοσ cum ℵD suppl LXY unc rell al omn[vid], item Nonn (ut σ 140 Και πιλατοσ ταχυεργοσ etc) | εξω cum ℵBC*LXΠ 1. 27. 33. 249. 2[pe] al plus[5] (sed ℵ εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω) for syr[sch] et[p] c.* go (ante ο πειλατ.) aeth Cyr[4,1034] (ante ed[paris 1638] omittebatur), item post πρ. αυτ. pon 13. 42. 69. 6[pe] al mu a b c e f ff[2.] g vg syr[hr] arm ... ς Ti om cum AC[3]D[suppl]YΓΔΛ unc[7] al longe plu q sah cop (Cyr[edd priores]) | φησιν (Gb') cum ℵBC*LX 1. 33. 2[pe] Cyr (item Chr[8,563] και εξελθων φησι· τινα etc) ... ς Ln ειπεν cum AC[3]D[supp]YΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg rell | φερετε sine κατα cum ℵ*B e (*quam accusationem adfertis hominis huius*) a c (*adfertis* vel *fertis de hoc homine*) q (*infertis huic hominem* sic) ... ς Ti add κατα, Ln [κατα], cum ℵ[a]ACD[supp]LX unc rell (in Θ[c] margo abscissus est post φερετε, sed vix κατα capiebat, nisi compendio scriptum) al omn[vid] b f ff[2.] g vg (*adfertis adversus hominem hunc*) Chr[8,563] (εχετε κατα) Cyr[4,1034]

30. ειπαν cum ℵBC ... ς ειπον cum AD[supp]LXYΘ[c] unc rell al omn[vid] | κακον ποιων (-ησασ ℵ*) cum ℵ[c](et*)BL e (*mali aliquid faciens*), item Nonn σ 147 (εἰ μὴ ἔην τελέσασ ἄφατον κακόν), item c* 33. 63[ev] κακοποιων, a *male faciens*; item sah *nisi hic fecisset malum* ... ς Ln κακοποιοσ (Y -ποιωσ) cum AC[3]D[supp]XYΓΔΘ[c]ΛΠ unc[7] al pler b c f ff[2.] g q vg (hi Latt *malefactor*) etc (cop *factor mali*, item al in utramque partem licet adhiberi) Eus[ps 30] Chr[8,563] (Ath κακουργοσ) Cyr[4,1035] | παρεδωκαμεν: ℵ -κειμεν. Cf a c f ff[2.] g vg *tradidissemus*, contra b e q *traderemus*.

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ- 12, 32
εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, Mt 20, 19 pp
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 178.1
Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 179.10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι

31. ουν (145* sah δε, go *tunc dixit*) ... 254. a b e cop syr^sch eth^hr arm om; hinc Ln (sed errat de c) habet [ουν] | πειλατ. c. ABCD^supp ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵLXYΘ^c unc rell al omn^vid. Praeterea retinuimus ὁ articulum cum ℵAC^3D^supp LXYΘ^c unc^11 al omn^vid ... Ti om cum BC* | υμων: Ioh^thess 185 (Gall^18) om | κρινατε sine αυτον cum ℵ*Θ^c 1. 2^pe 3^pe iscr c arm Cyr^4,1035 com (κρινατε δε μαλλον αυτοι κατα τον υμετερον νομον) ... ς Ln Ti add αυτον cum ℵ^c ABCD^supp LXY unc^11 al pler it^pler vg sah cop syrr go aeth Chr^8,564 Cyr^4,1035 txt | ουν cum ℵLXYΓΔΛ unc^5 al pler a b c f ff^2 g vg syr^hr Chr Cyr (:: praecedit ουν, sequitur ουν, hinc vel omissum vel δε substitutum) ... AD^supp KUΘ^c Π 1. al^5 go syr^p aeth δε ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr^sch arm | αποκτει. ουδενα (et. Or^4,401): 1. 2^pe 3^pe a c ουδ. αποκτ.

32. ιυ: LΔ 59. 259. θεου, 245. 435. go Chr^8,564 κυριου | ον ειπεν (ℵc): ℵ* 254. om | ημελλεν cum ℵABCD^supp XYΘ^c unc rell al plu ... KLSΠ al^50 fere εμελλ.

33. παλιν post εισ τ. πραιτ. cum ℵAΓΔΠ unc^7 1. al pler syr^p go :: 19, 9 vix adhibitum huc ad restituendum eundem verborum ordinem. Ceterum ibi quoque offendit παλιν eodem modo collocatum ... Ln Ti ante εισ το πραιτ. pon (Schu „bene") cum BC*D^supp LXYΔ al^10 it vg arm syr^hr Cyr^4,1036; 69. aeth παλιν pon ante ο πιλατ. εισ το πρ., cop *iterum venit Pilat. intro in praetorium* ... c^3 33. 259. 44^ev sah syr^sch perss plane om | ο πειλατοσ (πειλ. cum ABCD^supp; ς Ln Ti πιλ. cum ℵ rell omn): D^suppl om ο | αυτω: A αυτοισ | ο βασιλευσ (et. Or^4,23): Y* om ο

34. απεκρι. sine copula et. b e f q vg^cle ... D^supp a c ff^2 g am fu for ing mt aeth praem και | απεκριθη c. ℵBCLXY unc^9 al pler Cyr^4,1037 ... AD^supp UΘ^c Π 1. 33. 157. 299. 2^pe w^scr al^5 απεκρινατο. Praeterea ς (Gb^oo) add αυτω cum ℵC^3EGHKSΓΔΛ al pler c syr^sch eth^hr aeth ... omisimus cum ABC*D^supp LMUXYΠ 1. 33. 157. 249. 299. w^scr al^2scr 2^pe al^3pe 63^ev it^pler vg go sah cop syr^p arm Cyr^4,1037 | ις cum BLX 1. 249. 250. 299. g^scr Cyr^4,1037 ... ς ο ις cum ℵACD^supp YΘ^c unc^11 al pler | αφ εαυτου cum AC^2D^supp XYΓΔΘ^c ΛΠ unc^7 al omn^vid ... Ln απο σεαυτου cum ℵBC*L Chr^8,564 (απ. σαυτου) Cyr^4,1037 | συ (et. ℵ^c): ℵ*D^supp 59. it^pl (non b e q) vg sah arm aeth Chr om | λεγεισ (et. ℵ^c): ℵ* ειπασ
αλλοι σοι ειπον cum ℵAC^3XYΓΔΘ^c ΛΠ^2 unc^5 al omn^vid a b c e f (ff^2 g nt vid) q am fu for ing (al) go arm (Chr αλλοι σοι τουτο ειπ.) ... B C*D^supp L vg^cle sah cop syr^utr eth^hr Cyr αλλοι ειπ. σοι ... MSΠ*et^3 al plus^15 αλλοσ (M αλλο) σοι ειπεν, item aeth

σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 *ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖόσ*
εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί
ἐποίησασ; 36 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ*
τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή,
οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖσ Ἰου-
δαίοισ· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 180.1
εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκοῦν βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη
ὁ Ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βασιλεύσ εἰμι. 181.10 *ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέν-*
8, 47 *νημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ*
ἀληθείᾳ· πᾶσ ὁ ὢν ἐκ τῆσ ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ.
38 *λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν*
19, 4 *πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ Ἰουδαίουσ,* 182.9 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ*

---

35. *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{3}LY unc rell al omn vid | *μητι* (et. Or^{4,401} et ℵ^{c}): ℵ* 1. 2^{pe} 6^{pe} *μη* | *οι* (D^{supp} om) *αρχιερεισ* (et. ℵ^{c} Or): ℵ* b e *ο αρχιερευσ* | *εμοι*: A *μοι*

36. *ις̅* cum ℵABCD^{supp}LXYΓΛΠ*et^{3} unc^{7} al plu Cyr^{4,1089} ... ς (Gb^{oo}) praem *ο* cum ΔΠ^{2} al mu | *η βασιλ. η εμη* pri: ℵ *η εμη βασιλ.* | Y a *τουτου* pri ad *τουτου* alterum transilit | *η βασ. η εμη* sec (et. Or$^{1,375.\ 3,220.\ 588}$ et ^{4,23}): ℵD^{supp} 73. 106. 124. Chr$^{mosc\,1}$ *η εμη βασ.* | *οι υπηρεται*: ℵ praem *και* | *αν* post *οι υπηρετ.* cum AD^{supp}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler q Or ^{3,582} Hier^{ecclesiast} (accuratissime q Hier *ministri utique mei*), item *ministri mei utique* c f ff^{2} g vg^{cle} et^{cdd} (sed non am for fu al) aeth ... ℵB$^{mg\,suppl}$LX 1. 33. 69. 91. 124. 249. 299. arm Or^{1,375} et ^{3,220} et ^{4,23} Chr^{8,565} Cyr^{4,1088} post *ηγωνιζοντο* (Chr *-σαντο*) pon ... B* om, nec exprim a b e am for fu, nec magis vv. aliae | *παραδοθω*: D^{supp} 69. *παραδω* | *η βασ. η εμη* tertio loc: ℵ *η εμη βασ.*

37. *πειλατοσ* cum AB*D^{supp} (sed cf alibi, ubi passim ℵCDIRT accedunt) ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{3} rell omn^{vid} | *απεκριθη*: U aeth praem *και* ... K syr^{sch} sah cop^{dz} Cyr^{4,1039} add *αυτω* | *ο ις̅* cum ℵABD^{supp}YΛΠ unc^{7} al plu Cyr^{4,1039} ... Ti om *ο* cum LXΓΛ 28. 33. 262. al^{50} | *εγω* semel cum ℵBD^{supp}LY 1. 13. 33. 69. 124. 235. 249. 6^{pe} al pauc a c fos arm Chr^{8,565} Cyr Cyp^{297} Amb$^{ioseph\,12}$, item e aeth qui neutrum *εγω* habent ... ς Ti *εγω. εγω*, Ln *εγω.* [*εγω*], cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler b f ff^{2} g q vg sah cop syr^{utr} et^{hr} go | *γεγεννημαι* (Γ 69. al^{10} ac plures *γεγενημαι*): A praem *και* | *τη αληθεια* (ℵ^{c}): ℵ* *περι τησ αληθειασ*. Cf e *testimonium dicam veritatis*; it^{rell} vg *testimonium perhibeam* (*reddam* q) *veritati*. | *εκ τησ αληθειασ* (et. ℵ^{c}): ℵ* om *εκ*

38. *πειλατοσ* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* ut v. 37 | *τι* (ℵ^{c}): ℵ* *τισ αληθεια*: 1. al aliq *η αληθ.* | *ουδεμ. ευρισκ. εν αυτ. αιτιαν* cum BLX 249. (299. *εν αυτ. αιτ. ουδεμ. ευρ.*) b c e ff^{2} g vg aeth (a *nullam in illo invenio causam*; f Quaest^{65,2880} *nullam invenio causam in eo*) Cyr ^{4,1040} ... ς *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ.* cum ℵΑΓΔΛΠ unc^{7} al pler q go syr^{utr} et^{hr} arm Chr^{8,508}. Similiter sah cop *non invenio ullam causam in eo*

οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39. [183.4] ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν Mt 27, 15 ss Mc 15, 6 ss Lc 23, 17 ss
ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν
τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 [184.1] ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγον-
τεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶσ λῃστήσ.

XIX.

1 [185.4] Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτοσ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί- Lc 23, 16

(cop *in hoc homine*) ... D^supp Const[5, 14, 6] *ουδεμ. αιτ. εν αυτω* (Const *κατ αυτου*) *ευρισκ.* | *εν αυτω*: Y* om, sed suprascriptum habet et ante *αιτιαν* et post *ευρισκω*, ut sit aut *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρ.* aut *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω.*

39. *συνηθ. υμιν* (al[5scr] etc *ημιν*) :: L *συνηθ. υμων* ... e g for ing em mt taur om *υμιν* | Y om *ινα* | *απολυσω* pri ante *υμιν* cum ℵBD^supp KLUX ΔΠ 1. 33. al mu it (sed c ff[2.]? om *υμιν*) vg syr^utr eth^hr sah cop arm Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum AEGHMSYΓΛ 69. al plu go aeth | *εν τω*: B om *εν* | *βουλεσθε ουν* sine *ινα* cum ABD^supp LX unc rell al pler Chr Cyr ... ℵKUYΠ al aliq add *ινα* | *απολυσω* sec ante *υμιν* cum ℵABD^supp KLUXYΠ 1. 33. 69. al mu it (sed a om *απολ. υμιν*) vg go syr^utr eth^hr sah cop arm aeth Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum EGHMSΓΔΛ al plu (al aliq Chr om *υμιν* utroq loco)

40. *εκραυγασαν*: LM *εκραυασαν*. Iidem sic 19, 6 et 12. | *ουν* (et. b c ff[2.] q vg^cle syr^p): a go cop *autem*, fos syr^sch eth^hr aeth *et* ante *εκραυγ.* ... s al[15] e f g am for em ing taur (fu non adfert haec verba ex Ioh) sah Aug^ioh 115,5 om | *παλιν*: GKUΠ 1. 13. 33. 42. 69. 124. 127. 299. 346. 2^pe 6^pe 11^pe al[40] a b c e ff[2.] q (non item f g vg) sah cop syr^sch eth^hr arm aeth Chr[8,568] (item Nonn σ 190) om. Addunt vero ς Ln Ti *παντεσ* cum AEHSYΓΔΛ (item GKUΠ) al plu (item al[50]) f g vg (item it[6] sah cop etc Chr), item D^supp post *λεγοντεσ* ... omisimus cum ℵBLX 28. 249. 435. g^scr i^scr al[10] (Or[4,402] *οι λεγοντεσ γε αναβεβηκεναι ινα αγνισωσιν εαυτουσ, εκραυγασαν λεγοντεσ τω πιλατω: μη τουτον απολ. αλλα τ. βαρ.*) :: pro *παλιν* alii *παντεσ* substituerunt, alii cum *παλιν* coniunxerunt | *λεγοντεσ*: b c e Chr[8,568] om | *τον*: D^supp om | *ο βαραββασ* (ff[2.] *rabbi barabam*): D^supp om o | *ληστησ*: syr^p mg (sed^bars sic in ipso textu) *princeps latronum* (*αρχιληστησ*), item e Promiss *insignis latro*

XIX. 1. *ελαβεν* (sed MY 127. syr^hr post o *πιλατ.* pon) et *και εμαστιγωσεν* (MUXΓ al *εμαστηγ.*) cum ABD^supp YΓΔΛΠ unc[7] al pler b c e f ff[2.] g q vg go syr^p eth^hr arm aeth Cyr[4,1048] ... ℵLX 33. a sah cop *λαβων* post *ο πειλ.* (*πιλ.*) et *εμαστιγωσεν* (omisso *και*) ... syr^sch *tunc Pilatus flagellavit Iesum* omissis *ελαβεν* et *και* | *πειλατ.* cum AB*D^supp; cf ad 18, 37 ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB[3] unc rell al omn^vid | *εμαστιγωσεν*: 235. al pauc c e fos mt (a *acceptum - flagellavit eum*) sah cop syr^p eth^hr add *αυτον*

Mt 27, 28 ss Mc 15, 16 ss γωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 186.9 Ἐξῆλθεν
18, 38 πάλιν ὁ Πειλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,
ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω,
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ

2. αυτου τη κεφαλη (a b f ff2. g vg *imposuerunt capiti eius*, e *capiti eius superposuerunt*) ... AUΠ wscr αυτου επι την κεφαλην, G 250. 48ev al pauc επι την κεφαλην αυτου, item c *super caput eius*, q *in capud eius*

3. και ηρχοντο πρ. αυτ. cum ℵBLUXΛΠ 13. 33. 69. 106. 124. 2pe al plus15 itpler vg sah cop syrp ethr arm aeth Cyr4,1048 Nonnτ 14 vid ... ς om cum ADsuppYΓΔ unc6 al longe plu f q go syrsch | ο βασιλευς: ℵ βασιλευ | εδιδοσαν (LX -ωσαν) cum ℵBLX 1. 22. Cyr ... ς εδιδουν (K wscr -δουν) cum ADsuppYΓΔΛΠ unc7 al pler

4. εξηλθεν sine copula (et. Gb) cum ℵDsuppΓ 1. 106. 157. 2pe yscr al3 a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syrp arm ... ς c. εξηλθ. εξηλθ. ουν cum EGHMSUYΔΛ al longe plu b ff2. vgcle ... Ln και εξηλθ. cum ABKLXΠ al9 syrsch ethr (*et exiit ergo*) aeth Cyr4,1044 | παλιν: 440. rscr syrsch post ο πιλ. pon ... 258* 346. 47ev iscr b ff2. om | πειλατ. c. AB*Dsupp ... ς Ln Ti πιλ. c. ℵB3LY unc rell al omnvid. Vide ante. εξω post ο πειλ. (πιλ.) cum ℵLX 69. 124. 237. 252. 346. (440 rscr ο πιλ. παλιν εξω) a b c f ff2. g q vg syrhr arm aeth ... Y ante παλιν pon ... ς Ln Ti εξω ο πιλ. (πειλ.) cum ABDsuppΓΔΛΠ unc7 al pler syrp (syrsch ο πειλ. παλ. εξ.) go Cyr1044 ... 106. 131. 249. iscr al6 e sah cop om | αιτιαν ουχ ευρισκω cum ℵ* (similiter om εν αυτω 131* ουδεμιαν αιτ. ευρισκ.). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco εν αυτω add) 78 127. 6pe arm αιτ. εν αυτω ουχ ευρισκω, 13. 69. 124. εν αυτω ουχ ευρισκ. αιτιαν, c e ff2. *in eo (e ipso) causam non invenio*, g *in illum causam non invenio*; a *non invenio in eo causam*, b f *non invenio* (f add *ullam*) *causam in eo*; syrhr *causam non ego invenio in* [illegible] ... (substituto ουδεμιαν pro ουχ) ℵaB 1. 33. sah cop aeth Cyr4,1044 ουδεμιαν αιτιαν (ℵa αιτ. ουδεμ.) ευρισκ. εν αυτω, ita Ln. Similiter (compositis ουδεμιαν αιτ.) ς εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ. cum Dsuppr [illegible] unc7 (sed G post εν αυτω deficit) [illegible] fu fos mt tol (hi Lat *in eo nullam* [illegible] *venio*) [illegible] et αιτιαν [illegible] Similiter
Ti αιτιαν [illegible]
A al pa[illegible]
sam, [illegible]
Vid[illegible]
[illegible]

λέγει αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 188.1 ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. Mt 27, 23 pp
189. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώ-
σατε· 190.9 ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 191.10 ἀπεκρί- 18, 31
θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει Lev 24, 16

(et. g vg): 1. 2pe 3pe 8pe al pauc a b c e f ff2 q arm Chr8,569 εχων | και λεγει - ανθρωπος: a e ff2.* om | αυτοις: 64. syrsch persp cop add ο πιλατος | ιδου cum ℵBLXYΠ2 1. 33. Cyr4,1045 Hesychpresb in cat ox 390 ... ς Ln (falsus de B) Ti ιδε (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD^supp ΓΔΛΠ1 et3 unc7 al pler | ο ανθρωπος: B om ο

6. ιδον (Y 225. -εν) cum ℵAD^supp KLMXYΛΠ al mu ... ς Ln ειδον cum BE HSUΓΔ al plu | οι αρχιερεις: Y 91. 225. 299. al3 praem ο οχλος και | οι υπηρεται (13. 69. 124. 346. add των ιουδαιων): Y al2 scr πρεσβυ-τεροι ... 71 gscr om | εκραυγασαν (et. ℵc): LM εκραυασαν (ut 18, 40) ... ℵ* εκραξαν. Non addidimus λεγοντες cum ℵ(et*etc)Y 91. a b e ff2 (item Hil188 de quo clamaverunt: Crucifige, crucifige) ... ς Ln Ti add λεγοντες cum ABD^supp unc rell al pler c f g q vg rell Cyr4,1045 :: λεγοντες post εκρ. 19, 12 non fluct; 18, 40 non om nisi b c e. Intulerunt vero multi post εκραυγαζ. 12, 13; etiam 19, 15. Dubii haerebamus 1, 15 de λεγων post κεκραγεν. Cf etiam 7, 37, ubi λεγων post εκραζεν non om nisi a e (quod ad ipsum locum non notavimus). Etiam post ηγγειλαν 4, 51 et post απεκριθησαν 10, 33 delendum duximus λεγοντες, simili auctoritate freti. | σταυρ. σταυρωσον sine additam cum BL 1. al (e silentio, ut 7pe 11pe; nullus scr) am for fu em ing mt taur tol (e crucifigatur) Chr8,569 exmosc pler Cyr4,1045 ettxt etcom Hil133 (vide ante) Augcons 3,46 ... Gb Sz Ln add αυτον cum ℵAD^supp XYΓΔ ΛΠ unc8 al160 a (cruci eum figerent) b c (crucifige eum, crucifige) f ff2 g q vgcle syrsch (crucifige eum, crucifige eum) ethr etp sah cop (uterq ut syrsch) arm aeth (ut syrsch) go Const5, 19, 3 (sed magis spectat ad v. 15 και πιλατου ειποντος· τον βασιλεα υμων σταυρωσω; αυτοι εβοων· ουκ εχομεν βασ. ει μη καισαρα. και παλιν επεβοησαν· σταυρωσον σταυρωσον αυτον· πας γαρ ο ποιων etc) Chredd :: cf v. 15 item Mc 15, 13 Lc 23, 21 | πειλατος, ς Ln Ti πιλατος ut vv. 1. 4 et antea | αυτον υμεις: D^supp LY e q υμ. αυτ. | ουχ: Ln om

7. απεκριθησαν sine αυτω cum ℵ 1. (al?) a b c e f ff2 aeth Or... Ln Ti add αυτω cum ABD^supp LXY unc rell al pler g q vg rell Chr... | οι ιουδαιοι: 69. 124. 346. add και ειπον (346 ...) ethr aeth et responderunt Iudaei et dixerunt ei (ei om aeth) | ... scr ... εχωμεν | κατ. τ. νομ. sine ημων cum ... 4,569 Hil912 ... ς Ti add ημων cum ΔΥΓΛ ... utr ethr rell Chr8,569 Cyr | τον θεου ... sine articulo (et. ς ... Gb Sz) ... Cyr ... ς ... του θε. cum mi... ... cum ℵBLNXY 1. 33. 69 ... Or et Orlat Cyr (Chr ...)

10, 33 Mt 26, 63 ss pp ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 [192.4] Ὅτε οὖν ἤκου-
σεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν
Mt 27, 12 ss Mc 15, 4 s εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 [193.10] λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶ-
τος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξου-
σίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο

εποιησεν, item aeth) ... ς ante υιον θεου (vel θε. υι.) pon cum AD^supp EHKSUΓΔΛΠ al longe plu syr^utr (sah cop syr^hr *fecit se fil. dei*) arm

8. οτε: 13. 69. 346. ωσ, 2^pe οταν | πειλατοσ et πιλατοσ ut v. 6 etc. Praeterea 69. 124. 6^pe cop ο πιλατ. post λογον pon | τουτον τον λογον (249. al^3 scr τον λογ. τουτ.): H τουτων των λογων

9. εισηλθεν: D^supp -λθον | παλιν (et. ℵ^a): ℵ* 235. 47^ev 49^ev sah^cod (cop^dz *igitur*) aeth om (minusc aliq varie pon, item a c f ff^2 q sah cop syr^sch arm post εισηλθ. pon). Praeterea M^mg2 ο πιλατοσ, quod pro παλιν και in usum ecclesiasticum adscriptum vdtr, ita ut a verbis ο πιλατοσ λεγει lectionis initium fieret. Ceterum mirum in modum Chr ^8,569: διὰ τοῦτο οὐκέτι αὐτὸν ἐρωτᾷ· τί ἐποίησας; ἀλλ' ἄνωθεν πάλιν ὑπὸ τοῦ φόβου κατασειόμενος ποιεῖται τὴν ἐξέτασιν λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ χ̅ς̅; ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνατο. | ο δε ι̅ς̅: M ff^2 και ο ι̅ς̅ ... e om copulam

10. λεγει sine copula (et. Gb, improbante Schu) cum ℵ*A 28. 69. 124. 346. 435. y^scr al^25 q cop syr^sch arm Cyr^4,1050 ... ς Ln add ουν cum ℵcBD^suppLXYΓΔΛΠ unc^6 al longe plu it^pler vg sah syr^p (syr^hr *et dixit ei autem*, aeth *et dixit ei*) | πειλατοσ, ς Ln Ti πιλατοσ: ut vv. 1. 4. 6 etc | εμοι ου λαλεισ: 69. post σταυρ. σε exeunte versu pon και εμοι ου λαλ. | απολυσαι σε, tum σταυρωσαι σε hoc ordine cum ℵABE* e syr^sch ... ς σταυρ. σε, tum απολυσ. σε cum D^suppE^corr*LXYΓΔΛΠ unc^5 al fere omn (sed 96. 250. om και εξουσ. εχ. σταυρ. σε)

11. απεκριθη sine αυτω cum AXYΓΔΛΠ unc^6 al pler b e f ff^2 q vg go cop arm syr^p ... ℵBD^suppL 1. 33. 249. a c sah syr^sch (et^hr *et respondit Iesus et dixit ei*, item aeth) Cyr^4,1051 add αυτω, hinc Ln [αυτω] | ι̅ς̅ cum BD^suppEHKSUXY*ΓΠ al plus^50 ... ς (Gb^oo) praem ο cum ℵALMY^2 ΔΛ al plu Cyr. Praeterea 13. 69. 346. aeth syr^hr (vide ante) add και ειπεν αυτω, item a c ff^2 *et dixit* | εχεισ cum ℵAD^suppLXYΛΠ al^12 (^4 ap Scri) cop (:: cf huc 8, 39) ... ς Ln Ti ειχεσ cum BΓΔ unc^6 al pler Chr ^8,570 (sed mosc 1 εχεισ) Thdrt^2,806 Cyr^4,1051. Latt (et. Ir^int 250 Or^int 1,142. 2,676) *haberes*. | κατ εμου post εξουσιαν cum ℵBD^suppKLX 1. 33. 124. 157. 2^pe a b c ff^2 g vg arm syr^hr aeth ... YΠ al pauc q Or^int bis (*non haberes adv. [in] me potestatem*) Cyp^212 (*nullam haberes adv. me pot.*) ante εξουσιαν, similiter f *non haberes in me ullam potestatem* ... ς post εξουσ. ουδεμ. cum AEHMSUΓΔΛ^2 al pler go syr^utr (sah cop *non haberes [habes] ullam potestatem in me*) (e *nullam potestatem haberes adv. me*, Ir^int 250 *nullam haberes potestatem in me*) Cyr ... A* 28. 80. 235. 254. p^scr Hil^745 om ουδεμιαν, Chr^8,570 Thdrt^2,806 om κατ εμου ουδεμιαν | δεδομενον σοι cum ℵBD^suppLY syr^utr et^hr aeth. Item a c e ff^2 q Ir^int

ὁ παραδούσ με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτοσ
ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντεσ· ἐὰν
τοῦτον ἀπολύσῃσ, οὐκ εἶ φίλοσ τοῦ Καίσαροσ· πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυ-
τὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πειλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν
λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ

[250] Or[int 1,142] Cyp[bis]; habent enim *nisi data* (sic a e ff[2] Ir[edd priores] Or; *datum* c q Ir[stieren excdd]) *tibi esset* (sic c ff[2] Cyp[325], *tibi fuisset* a q Ir; *esset tibi* e Cyp[212]; *esset data tibi* Or) *desuper* (c e Ir Or Cyp; a *desusum*, ff[2] q *desursum*) ... ς Ti *σοι δεδομενον* cum ΑΙΓΔΛΠ (Χ om *σοι*) unc[6] al certe pler go arm Chr Cyr Thdrt. Item b f g vg Or[int 2, 676]; habent enim *nisi tibi data* (g vg *datum*, am fu ing taur post *esset*) *esset* (b *esset tibi data*) *desuper* | *ο παραδουσ* (Α -*δόσ*) cum ℵΒΕΔΛ 47[ev] 2[pe] 3[pe] 8[pe] (al[vid], neglexerunt enim pler conlatores); item *qui tradidit* it vg, nec aliter syrr etc ... ς Ti *ο παραδιδουσ* cum ΑD[supp]ΡΗΙΚ ΛΜSUΧΥΓΠ al pler Chr Cyr | *με σοὶ*: sic ℵΜΓΛΠ etc, non *μέ σοι* | *μειζονα*: U *μειζω̄* (sic, i. e. *μειζων*, ut etiam Y[scr]), LY 69. 245. 250. g[scr] al *μειζον* (:: sequitur *α*-)

12. Testatus est Adler syr[hr] omittere hunc versum. At hoc tantum ad [444] spectat, ubi plura per totam lectionem desiderantur; pagina vero [373] versus [12] legitur. | *εκ τουτου*: 1. 13. 19. 69. 124. 346. 2[pe] al[5] cop add *ουν*, item a c f ff[2] g vg[cle] (non am fu for ing* al) syr[sch] syr[hr] arm aeth praem *et* | *πειλατοσ* cum ΑΒD[supp] ... ς *πιλατοσ* ut supra | *ο πειλ.* (*πιλ.*) ante *εζητει* cum ℵΒLΜΧ 13. 33. 124. 346. (69.) a c e ff[2] g sah cop syr[hr] Cyr[4,1052] (69. *ο πιλ. απολ. εζητ. τον ιν̄*) ... ς Ti post *εζητει* cum ΑD[supp]ΡΕΗΙSUΥΓΔΛ al pler f q vg go syr[utr] arm aeth ... ΚΠ 27. 254. p[scr] w[scr] post *απολ. αυτον* ... b om *ο πειλ.* | *αυτον* (Μ 33. Cyr ante *απολυσαι*): 13. 69. 71. 124. 7[pe] al[5] *τον ιν̄* | *εκραυγαζον* (Α *εκρυγαζ.*, LΜ *εκραυαζ.*) cum ΑΙLΜΥΠ 1. 22. 69. 124. al plus[20] Or[4,402]; item ς *εκραζον* cum ℵ[c]ΕΗΚSUΧΓΔΛ al plu Chr[8,570] Cyr. Item *clamabant* b c e f ff[2] g vg, *vociferabant* q, item syr[utr] ... ℵ* *ελεγον* pro *εκρ. λεγοντεσ* ... ΒD[supp] 33. 157. 249. w[scr] al[10] a (*exclamaverunt*) syr[hr] *εκραυγασαν* | *λεγοντεσ*: 71. 248. g[scr] syr[sch] om | *εαν*: Β *αν* | *πασ* sine copula (et. Or) ... D[supp] 106. 32[ev] a f q vg[cle] (non am for fu ing taur al) cop syr[sch] (syr[hr] *quia omnis*) add *γαρ* (libere Const[5, 19, 3] *επεβοησαν· σταυρωσον, σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων εαυτ. βασιλεα αντιλεγει τω καισαρι· και εαν τουτον απολυσησ, ουκ* etc) | *εαυτον* cum ℵΑΒD[supp]ΙLΧΥΓΔΛΠ unc[6] al longe plu Or Const Chr Cyr ... ς (= Gb Sz) *αὑτον* cum minusc vix mu. Praeterea ΜΥ 26[ev] arm post *ποιων* pon | *τω καισαρι*: 1. om *τω*

13. *πειλατ.* cum ΑΒD[supp]Ι ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵL unc rell al omn[vid] | *των* (L *τον*) *λογων* (Μ -*γον*) *τουτων* (Gb″) cum ℵΑΒLΜ 15. 78. al pauc q (*verba haec*) sah cop arm syr[p cod flor]; item D[supp]ΡΕΗΙSΥΓΔ al plus[60] Resp[orthod 65] *τουτων* (Γ -*τον*) *των λογων*, *hos sermones*, *haec verba* it[pler] vg syr[p] eth[r] go (deficit post *haec*) ... ς *τουτον τον λογον* cum ΚU (barb[ev] om *τουτον*) al plu syr[sch] aeth Chron[11]; item ΑΠ 27. 127. 299. w[scr] al pauc Cyr[4,1058] *τον λογον τουτον* | *βηματοσ* sine articulo

εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν
δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰου-

c. ℵABD[supp]ILUXΠ al[15] Cyr[4,1053] Chron[11] ... ς (Gb[00]) praem του c. EHKM SYΓΔΛ barb[ev] al pler Resp[orthod65] | λεγομενον: 1. 2[pe] al ος λεγεται, ut Latt *qui dicitur* | λιθοστρωτον: a b e ff[2·] vg *lithostrotus*; c *litostratos*, f g gat *lithostratus*; q *lapidestratus* | Y εβραϊστει, I εβραιειστι | δε c. ABIL XY unc[10] al omn[vid] it vg rell Resp[orthod] etc ... ℵD[supp] om | γαββαθα (M 1. al -θᾶ, -θά EKSUΓΛΠ al plu) ... ΗΓΠ* barb[ev] al[60] vg[edd aliq] (sed non am fu for ing) syr[p mg gr] γαβαθα ... q *gabbata*, c *gabtha*, b *gennetha*, e *gennatha*, a *gennaesa*, f *gennesar* ... 1. 19[mg] 22. 138. καπφαθα, arm *kappatha* ... ℵ* per manifestam incuriam γολγοθα, ℵ[c] substituit γαββαθα.

14. ην δε: Y arm om δε | ην δε παρασκ. usq εκτη: sah[woi] *erat autem hora sexta parasceves paschalis*; sed sah[mün] (i. e. in membranis[borgianis]) om ωρα ην ως εκτη ... aeth *et parasceve pasch. erat, tempus meridiei sextae horae* | ωρα ην (Gb'') cum ℵABD[supp]LMUXΔΠ barb[ev] al[60] a c fos Chron[11] (ex Petr[alex]) et[411] Cyr[4,1053] ... ς ωρα δε cum EHI SYΓΛ al mu ff[2·] (sab *hora autem*, blan *hora autem hora*) syr[p] arm Resp[orthod65]; item K 127. al pauc ωρα δε ην. Similiter cop *hora autem sexta erat*, syr[sch] *et erat quasi* etc ... 157. 9[pe] al[7] b e f q vg nil nisi ωρα | ως cum ℵABEIKLSXYΓΛΠ al[50] fere ... ς ωσει cum D[supp]HMUΔ al plu Resp[orthod] Chron[bis] Cyr | εκτη cum ℵ*ABEHIKMSUYΓΛΠ al pler it vg sah[woi] cop syr[utr] eth[r] arm aeth perss Resp[orthod] Cyr[4,1053], item χ[comm]. Confirmant Valentt vel potius Marcus[gnost] ap Ir[1,14,6] et ap Hipp[210] καὶ διὰ τοῦτο Μωυσέα ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν εἰρηκέναι τὸν ἄνθρωπον γεγονέναι· καὶ τὴν οἰκονομίαν δὲ ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν, ἥτις ἐστὶ παρασκευή, τὸν ἔσχατον ἄνθρωπον εἰς ἀναγέννησιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου πεφηνέναι, ἧς οἰκονομίας ἀρχὴν καὶ τέλος τὴν ἕκτην ὥραν εἶναι (εἶναι add Hipp), ἐν ᾗ προσηλώθη τῷ ξύλῳ. Item Hipp[daniel6] (Lag[154]) ὅτι δὲ πέμπτῳ καὶ ἡμίσει καιρῷ παρῆν ὁ σωτὴρ ἐν τῷ κόσμῳ - λέγει ὁ Ἰωάννης· ἦν δὲ ὥρα ἕκτη, ἵνα ἥμισυ τῆς ἡμέρας ἐπιδείξῃ. Praeterea cf Hesych[presbhr] in[cat ox 389] τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν χν σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰω. ἕκτην; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τοῦ σταυροῦ σαφῶς καὶ ἀναμφιβόλως ἐκτίθεται - ὁ Μάρκος αὐτὸν τὴν τρίτην ὥραν σταυρωθῆναι λέγει, ἀφ' ἧς ὁ Πιλᾶτος τὴν ἀπόφασιν ἐξήνεγκεν· Ἰωάννης δὲ - τὴν ὥραν ἐν ᾗ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἔφησεν. Similiter idem Hesych ap Coteler[quaest 46] τίς ἡ αἰτία τοῦ Μάρκον μὲν τρίτην ὥραν τὸν κύριον λέγειν σταυρωθῆναι, ἕκτην δὲ τὸν Ἰωάννην συγγράψασθαι; - τρίτην μὲν γὰρ ὥραν τῇ ἀποφάσει ὁ Πιλᾶτος τὸν κύριον ἐξήνεγκεν· ἄλλων δὲ τριῶν ὡρῶν διαγενομένων μέχρι τῆς ἕκτης ἐν τῷ φραγελλοῦσθαι καὶ τὴν κοκκίνην χλαμύδα ἐνδύεσθαι καὶ ταῖς ἀκάνθαις στεφανοῦσθαι καὶ ἐμπαίζεσθαι, τῇ ς' ὥρᾳ προσηλώθη τῷ σταυρῷ. Augustini explicationem vide [cons 3, 40 ss], unde nonnihil ad Mc 15, 25 adtulimus, et [Ioh 117, 1. 2·] ..... ℵ[c]D[supp]L X[txt]Δ 72. 88. 123[*mg] 151. τριτη. Ad hanc lectionem Chron[11] et[411] addita habet:

δαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 [194.1] ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι·

καθὼς τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται. Confirmat etiam locus Severi[ant] in ep. ad Thomam episc. Germaniciae, quem exhibent cat[ox 389] et cat[corder 436] (unde hausit Mai[4,299]) item schol[267] (ap Mtthaeium ad h. l., item[108. 138. 154] ap Birchium ad h. l.). Legitur autem sic: Εὐσέβιος ὁ Καισαρεὺς ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενος ἐν ταῖς πρὸς Μαρῖνον ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ θείου πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεσι καὶ τοῦτο προὔθηκεν εἰς ἐξέτασιν, τὸ τὸν μὲν θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ θεὸς ἡμῶν (schol χ̄ς καὶ θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν, item[cord] sine ἡμ.), τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ὥραν τὴν ἕκτην γράψαι προκαθεσθῆναι τὸν Πιλᾶτον ἐπὶ τοῦ βήματος ἐν τῷ λιθοστρώτῳ καλουμένῳ τόπῳ καὶ ἀνακρίνειν τὸν ι̅ν̅· καί φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα παρoραθὲν παρὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀπογραψαμένων τὰ εὐαγγέλια· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντος, τοῦ δὲ ἐπισήμου τὴν ἕκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχεῖον τὸ τῆς τρίτης ὥρας δηλωτικόν, κυρτωθείσης τῆς ἀποτεταμένης εἰς μῆκος εὐθείας, εἰς τὴν τοῦ ἐπισήμου μεταχωρῆσαι σημασίαν, τοῦ τῆς ἕκτης ὥρας δηλωτικοῦ. τῶν γὰρ τριῶν εὐαγγελιστῶν – συμφώνως λεγόντων ὡς ἀπὸ τῆς ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο – πρόδηλον ὡς ὁ κύριος καὶ θεὸς ι̅ς̅ πρὸ τῆς ἕκτης ὥρας – ἐσταύρωτο, δηλαδὴ κατὰ τὴν τρίτην ὥραν, ὡς ὁ Μάρκος ἱστόρησε, καὶ τοῦ Ἰωάννου τὸν ὅμοιον τρίτην εἶναι τὴν ὥραν ἐπισημηναμένου, καὶ τῶν ἀπογραψαμένων τὸ γάμμα θέντων εἰς τὸ ἐπίσημον. Similiter rem explicat Ammonius in scholio quod cat[corder 436] praebet: τὴν ὥραν ἐπεσημήνατο ὁ εὐαγγελιστὴς διὰ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐν τῇ τρίτῃ γεγονυῖαν ἡμέρᾳ. ὁ δὲ καλλίγραφος ἀντὶ τοῦ γάμμα στοιχείου, ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην, ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς γαμὲξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἕκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸς ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματος γέγονεν ἡ διαφωνία· ἀντὶ γὰρ γ' ὥρας ς' ἔγραψεν. Eadem fere repetit Thphyl ad h. l. Denique et Nonn[r 67] confirmat τριτη lectionem: ἦν δὲ τιταινομένη τριτάτη θανατηφόρος ὥρη. Locum vero Hieronymi qui huc spectat ex breviario in ps[77] iam ad Mc 15, 25 adtulimus. Statuit enim ibi a librariis non in Iohanne sed in Marco corruptum esse numerum; nec enim Γ (τριτη) sed ς (i. e. εκτη) ab Marco evglista l. l. profectum esse. Defendit igitur in Iohannis loco εκτη scripturam.

15. εκραυγασαν (L εκραυασαν) ουν (q *autem*) εκεινοι (e om) cum ℵ[c]BLX b e q Cyr[4, 1054] (33. οι δε εκραυγασαν ουν) ... ς Ln οι δε εκραυγασαν (M εκραυασαν) cum (A -γασον) EHIMSUΓΔΛ al plu a c f ff[2]· (*at illi* a c ff[2]·, *illi autem* f fu, item *exclamaverunt* a f ff[2]·, c fu *clamaverunt*) cop arm aeth. Confirmat εκραυγασαν et. Or[4,402] (και παλιν εκραυγασαν οι ιουδαιοι). Item D[supp]KYΠ w[acr] al οι δε εκραυγαζον (barb[ev] al εκραζον), item *clamabant* g vg sah syr[utr] eth[r]. Praeterea U barb[ev]

ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. 195.10 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 196.1 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Mt 27, 32 ss Mc 15, 21 ss Lc 23, 26 ss 197.1 Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ

13. 69. 124. 299. al plus^{15} (aeth) add *λεγοντεσ* ... ℵ* *οι δε ελεγον* | *αρον αρον* (ℵ^{ca} c om alterum) *σταυρωσον αυτον* et. Or^{4,402} et^{3,434}: contra Or^{3,246} *αιρε αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον, σταυρωσον αυτον*, Or^{3,639} *αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον, σταυρου σταυρου αυτον*, Or^{3,642} *σταυρου σταυρου αυτον και αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον*, Or^{4,14} *αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον και σταυρου σταυρου αυτον* (:: cf Act 22, 22) | *πειλατοσ* cum AB*D^{suppl} ... ϛ Ln Ti *πιλατ.* cum ℵ etc, ut supra | *απεκριθησαν*: 13. 69. 124. 346. add *ουν* | *εχομεν*: EΛ barb^{ev} al aliq *εχωμεν*

16. *παρεδωκεν*: Y *-καν* | *αυτον αυτοισ* cum ABD^{supp}ILXΥΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} a e sah syr^{utr} et^{hr} (aeth om *αυτον*) Chr^{8,573} ... ℵ b c f ff^{2} g q vg (cop *eis Iesum*) Cyr^{4,1056} *αυτοισ αυτον* :: quae lectio nescio an alteri praestet | *παρελαβον* (L *παραλαβον*) *ουν τον ιν̅* cum BLX 33. 249. a b c e ff^{2} cop Cyr (iidem nil addunt); item (qui aliquid addunt) D^{supp} 142. a^{scr} q fos ..... omnes reliqui (exc minusc^{2}) non modo differunt, sed etiam additamento aucti sunt. Habent autem sic: ϛ Ln *παρελαβον δε* (syr^{sch} aeth *και παρελ.*) *τον ιν̅* cum ΑΕΗΙΚΜΓΔΛΠ*et^{3} al plu g vg syr^{p} et^{sch} aeth Cyr^{cod} Chr^{8,573}; item Y f *οι δε παρελαβον τον ιν̅* ... ℵ^{c} Or^{3,548} *παραλαβοντεσ ουν τον ιν̅* (Or *αυτον*). Similiter UΠ^{2} barb^{ev} 91. 127. 131. 239. 274. 299. 10^{pe} al^{15} syr^{hr} *παραλαβοντεσ δε τον ιν̅* (syr$^{hr\,mg}$ add *εισ το πραιτωριον*). Item ℵ*M 1. 13. 61^{mg} 69. 124. 346. 2^{pe} sah arm *οι δε παραλαβοντεσ* (ℵ* *λαβοντεσ*) *τον ιν̅* (sic ℵ* sah arm, reli *αυτον*) ... 42. 61* omnia ista om (si fides est conlationibus), hinc Gb^{0}. | Post *τον ιν̅* igitur, ut iam indicatum est, nil addunt, quos ipsi sequuti sumus, BLX 33. 249. a b c e ff^{2} cop Cyr; item si recte conlati sunt 19. 42. 61* ...... omnes reliqui varia addunt. Ita ϛ (= Gb Sz) *και απηγαγον* (q *adduxerunt*, g vg^{cle} *eduxerunt*) cum Α al mu g q vg^{cle} syr^{p} aeth, item Gb Sz *και ηγαγον* (*duxerunt*) cum D^{supp}EHIKSΥΓΔΛΠ*et^{3} al plus^{125} (in his 142. a^{scr} tisch) f am fos mt syr$^{sch\,vid}$ Chr Cyr^{cod}; item omisso *και* ℵ*et^{c}MUΠ^{2} barb^{ev} 1. 127. 131. al (mu?) sah arm *απηγαγον* (barb^{ev} 127. 131. al *ηγαγον*), atque ex his MUΓ barb^{ev} 127. 262. 299. al permu Cyr^{cod} insuper add *εισ το πραιτωριον* (U* ponit ante *απηγαγ.*), item 28. al pauc *εισ το σταυρωσαι*, tisch* *επιθεντεσ αυτω τον σταυρον*. Rursus pro *απηγαγον* vel *ηγαγον* etc 13. 69. 124. 346. syr^{hr} Or^{3,548} add *επεθηκαν αυτω τον σταυρον* (totus locus ap Or sic legitur: - χῶ συνεσταύρωται, καὶ ἄρας τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ ἀκολουθεῖ τῷ δι' ἡμᾶς βαστάζοντι τὸν ἑαυτοῦ σταυρόν, κατὰ τὸ εἰρημένον οὕτω παρὰ τῷ Ἰωάννῃ· παραλαβοντεσ ουν αυτον επεθηκαν αυτω, καὶ τὰ ἑξῆς, ἕως τοῦ· οπου αυτον εσταυρωσαν.)

17. *και βασταζων* etc: cop *et iste portans suam crucem venit*; a c *et baju-*

τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 *ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,* [198.1] *καὶ μετ'*
αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
19 [199.1] *ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ*
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων. 20 [200.10] *τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν*

lans (a gestans) sibi crucem pervenit, ff2· *et bajulans sibi crucem, et venit*; sah *et portabat suam crucem*; *exiit autem* | *εαυτω* cum ℵLΠ 1. (post *τ. στ.* pon) wscr zscr semel Cyr4,1056, item Or3,548 (*καὶ ὁ μέν, ἵν' οὕτως ὀνομάσω, κατὰ τὸν Ἰωάννην ις ἑαυτῷ βαστάζει τὸν σταυρόν, καὶ βαστάζων αὐτὸν ἐξῆλθεν*); item *αυτω* BX 33., ut Ln Ti; item *sibi* itpler vg syrhr. Similiter (ante *τ. σταυρ.*) Dsupp 239. 254. 299. zscr semel al *εαυτου*, pscr al? *αυτου* ... ς *αὑτου* idque post *τον σταυρ.* cum EHKMSΓΛ al pler (sed SΓΛ etc *αὐτου*), item ΔΙΥΥ barbev al Chr8,578 Cyrcod *εαυτου*, item q sah cop syrutr rell ... 13. 69. 124. 346. syrhr *αυτον* pro *εαυτω τ. σταυρ.* (vide ante) | *εις τον* (Y *το*): EHSΓΔ al plus70 a b c e f ff2· q sah cop syrsch etp c.* ethr aeth *εις* (346. 435. al pauc add *τον*) *τοπον*, sed Γ al pauc c ff2 sah cop syrsch ethr aeth om postea | *κρανιου*: syrp mg in codbars adnotat: *hoc est patris nostri Adam; in quo loco sepelivit eum Noach post diluvium, ibi fixerunt crucem domini nostri.* Haec respondent commentario Chrysostomi8,574: *τινες φασιν εκει τον αδαμ τετελευτηκεναι και κεισθαι, και τον ιν εν τω τοπω ενθα ο θανατος εβασιλευσεν, εκει και το τροπαιον στησαι.* Inde pendet etiam scholion codicis Λ: *οπου γαρ ο αδαμ εκετο* (sic) *εκει ο αδαμ εσταυρωθη* (sed verbis *αδαμ εσταυρ.* deletis repositum est [*χς* supplendum vdtr] *το τροπαιον εστησεν.*) | *ο λεγεται* cum ℵABK 157. 440. yscr al20 barbev a c f q syrhr Cyr ... ς *ος λεγεται* cum DsuppEHIMSUYΓΛΠ al plu e syrp rell ... LX 33. 249. 35ev b ff2· g vg sah cop syrsch Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent *εβρα. δε* (aeth *hebraice autem dicunt eum*) | Y*iscr yscr zscr al *εβραϊστη*, Y2 *εβραϊστει*, I (ut ante) *εβραειστι* | *γολγοθα* (-*θᾶ* h. l. B3M etc; -*θά* KΓΛΠ etc): Dsupp *γολγοτα*, B sah *γολγοθ*, e *gulgotha*, syrp *gogultha*, syrp mg gr *γολγολθα*, syrhr *gulgultha*, syrsch *gagulta*, X *γαββαθα*

18. *αυτον εσταυρωσαν*: 1. vgcle arm *εστ. αυτον* | *αλλους δυο*: Dsupp *δυ. αλλ.*, a *alios duos latrones*, cop *latrones duo*

19. *πειλατ.* cum AB*DsuppI ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB3 etc | *εθηκεν*: Λ KΠ barbev al15 *επεθηκ.* | *ην δε* (Dsupp add *το*) *γεγραμμενον*: 13. 69. 124. 346. add *εβραϊστι ρωμαϊστι ελληνιστι* (69. *ελλη. ρωμα.*) | *ις ο ναζωραιος* (e f ff2· q *nazoreus*; a b c g *nazarenus*): 69. om ... syrsch ethr sah praem *hic*. Libere Nonnτ 103 *οὗτος ἰησοῦς, οὗτος ἰουδαίων βασιλεὺς γαλιλαῖος ἰησοῦς.*

20. *τουτον ουν τον τιτλον* etc: ℵ* a verbis *ο βασιλευς των ιουδαιων* v. 19. ad eadem verba v. 21 posita (*μη γραφε· ο βα. τ. ιουδ.*) transi-

Mt 27, 1 ss
Mc 15, 1 ss
Lc 23, 1 ss

28 [176.1] *Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰσ τὸ*
πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· [177.10] *καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ*
πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 *ἐξῆλ-*
θεν οὖν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω πρὸσ αὐτοὺσ καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν
φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ·*
εἰ μὴ ἦν οὗτοσ κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

28. *ουν* cum ℵABCD^{supp}YΓΔΛΠ unc rell al plu a c e ff$^{2.}$ q vg cop arm syr^{p} Chr^{8,562} Cyr^{4,1032} Chron^{10} et^{411} ... f g go syr^{sch} et^{hr} *δε*, sah *post haec* ante *αγουσιν* ... LMU al plus^{10} b Or^{4,387} om, hinc Gb^{oo} | *απο του καιαφα* (D^{supp} *καιφα*) *εισ το πραιτωριον* et. b q vg *a caiphan* (ita b, *caiafan* q, vg *caipha* sed am *caiapha*) *in praetorium*: contra (:: per errorem) e ff$^{2.}$ g ing mm gat tol sax (item cop$^{dz\ vid}$) *ad Caiphan* (ff$^{2.}$ *Caipham*) *in praetorium*, f *ad caipha in praetorio*, a *missum ad caipham principem sacerdotum in praetorium*, c *ad caipham et ad pilatum in praetorium* | *πρωι* (Gb″) c. ℵABCD^{supp}LMUXΔΛΠ^{2} al^{100} Resp orth^{65} Cyr Chron^{411} ... ς *πρωια* c. EGHKSYΓΠ* al permu Chr^{8,563} Chron^{11} (sed ed^{paris} *πρωι*) | *αλλα* cum ℵABC*D^{supp}Δ 1. 2^{pe} al pauc b (c *et*) g am fu for ing go sah (syr^{sch} cop perss arr *donec edissent*; syr^{hr} *ne ederent*) ... ς *αλλ ινα* cum C^{2}LXYΓΛΠ unc^{7} al pler a e f ff$^{2.}$ q vg^{cle} syr^{p} (aeth *non introierunt in atrium quoniam illuxerat* dies *ut ederent pascha, ut ne immundi fierent*) | *το πασχα*: D^{suppl} om *το*

29. *πειλατοσ* cum ABC ... ς Ln (Ti, sed vide comm) *πιλατοσ* cum ℵD^{suppl}LXY unc rell al omn^{vid}, item Nonn (ut$^{σ\ 140}$ *Και πιλατοσ ταχυεργοσ* etc) | *εξω* cum ℵBC*LXΠ 1. 27. 33. 249. 2^{pe} al plus^{5} (sed ℵ *εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω*) for syr^{sch} et^{p} c.* go (ante *ο πειλατ.*) aeth Cyr^{4,1034} (ante ed$^{paris\ 1638}$ omittebatur), item post *πρ. αυτ.* pon 13. 42. 69. 6^{pe} al mu a b c e f ff$^{2.}$ g vg syr^{br} arm ... ς Ti om cum AC^{3}D^{suppl}YΓΔΛ unc^{7} al longe plu q sah cop (Cyr$^{edd\ priores}$) | *φησιν* (Gb′) cum ℵBC*LX 1. 33. 2^{pe} Cyr (item Chr^{8,568} *και εξελθων φησι· τινα* etc) ... ς Ln *ειπεν* cum AC^{3}D^{supp}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg rell | *φερετε* sine *κατα* cum ℵ*B e (*quam accusationem adfertis hominis huius*) a c (*adfertis* vel *fertis de hoc homine*) q (*infertis huic hominem* sic) ... ς Ti add *κατα*, Ln [*κατα*], cum ℵ^{a}ACD^{supp}LX unc rell (in Θ^{c} margo abscissus est post *φερετε*, sed vix *κατα* capiebat, nisi compendio scriptum) al omn^{vid} b f ff$^{2.}$ g vg (*adfertis adversus hominem hunc*) Chr^{8,563} (*εχετε κατα*) Cyr^{4,1034}

30. *ειπαν* cum ℵBC ... ς *ειπον* cum AD^{supp}LXYΘ^{c} unc rell al omn^{vid} | *κακον ποιων* (*-ησασ* ℵ*) cum ℵ^{c}(et*)BL e (*mali aliquid faciens*), item Nonn$^{σ\ 147}$ (*εἰ μὴ ἔην τελέσασ ἄφατον κακόν*), item C* 33. 63^{ev} *κακοποιων*, a *male faciens*; item sah *nisi hic fecisset malum* ... ς Ln *κακοποιοσ* (Y *-ποιωσ*) cum AC^{3}D^{supp}XYΓΔΘ^{c}ΛΠ unc^{7} al pler b c f ff$^{2.}$ g q vg (hi Latt *malefactor*) etc (cop *factor mali*, item al in utramque partem licet adhiberi) Eus$^{ps\ 30}$ Chr^{8,568} (Ath *κακουργοσ*) Cyr^{4,1035} | *παρεδωκαμεν*: ℵ *-κειμεν*. Cf a c f ff$^{2.}$ g vg *tradidissemus*, contra b e q *traderemus*.

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ- 12, 38
εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, Mt 20, 19 pp
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 178.1
Εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων;
34 179.10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεισ, ἢ ἄλλοι

31. ουν (145* sah δε, go *tunc dixit*) ... 254. a b c cop syr[sch] eth[r] arm om; hinc Ln (sed errat de c) habet [ουν] | πειλατ. c. ABCD[supp] ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵLXYΘ[c] unc rell al omn[vid]. Praeterea retinuimus ὁ articulum cum ℵAC[3]D[supp]LXYΘ[c] unc[11] al omn[vid] ... Ti om cum BC* | υμων: Ioh[thess 185] (Gall[18]) om | κρινατε sine αυτον cum ℵ*Θ[c] 1. 2[pe] 3[pe] i[scr] c arm Cyr[4,1085] com (κρινατε δε μαλλον αυτοι κατα τον υμετερον νομον) ... ς Ln Ti add αυτον cum ℵ[c]ABCD[supp]LXY unc[11] al pler it[pler] vg sah cop syrr go aeth Chr[8,564] Cyr[4,1085 txt] | ουν cum ℵLXYΓΔΛ unc[5] al pler a b c f ff[2] g vg syr[hr] Chr Cyr (:: praecedit ουν, sequitur ουν, hinc vel omissum vel δε substitutum) ... AD[supp]KUΘ[c]Π 1. al[5] go syr[p] aeth δε ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr[sch] arm | αποκτει. ουδενα (et. Or[4,401]): 1. 2[pe] 3[pe] a c ουδ. αποκτ.

32. ιυ: LΔ 59. 259. θεου, 245. 435. go Chr[8,564] κυριου | ον ειπεν (ℵc): ℵ* 254. om | ημελλεν cum ℵABCD[supp]XYΘ[c] unc rell al plu ... KLSΠ al[50] fere εμελλ.

33. παλιν post εισ τ. πραιτ. cum ℵAΓΔΠ unc[7] 1. al pler syr[p] go :: 19, 9 vix adhibitum huc ad restituendum eundem verborum ordinem. Ceterum ibi quoque offendit παλιν eodem modo collocatum ... Ln Ti ante εισ το πραιτ. pon (Schu „bene") cum BC*D[supp]LXYΔ al[10] it vg arm syr[hr] Cyr[4,1086]; 69. aeth παλιν pon ante ο πιλατ. εισ το πρ., cop *iterum venit Pilat. intro in praetorium* ... c[3] 33. 259. 44[ev] sah syr[sch] pers plane om | ο πειλατοσ (πειλ. cum ABCD[supp]; ς Ln Ti πιλ. cum ℵ rell omn): D[suppl] om ο | αυτω: A αυτοισ | ο βασιλευσ (et. Or[4,23]): Y* om ο

34. απεκρι. sine copula et. b e f q vg[cle] ... D[supp] a c ff[2] g am fu for ing mt aeth praem και | απεκριθη c. ℵBCLXY unc[9] al pler Cyr[4,1087] ... AD[supp]UΘ[c]Π 1. 33. 157. 299. 2[pe] w[scr] al[5] απεκρινατο. Praeterea ς (Gb[00]) add αυτω cum ℵC[3]EGHKSΓΔΛ al pler c syr[sch] eth[r] aeth ... omisimus cum ABC*D[supp]LMUXYΠ 1. 33. 157. 249. 299. w[scr] al[3 scr] 2[pe] al[3pe] 63[ev] it[pler] vg go sah cop syr[p] arm Cyr[4,1087] | ις cum BLX 1. 249. 250. 299. g[scr] Cyr[4,1087] ... ς ο ις cum ℵACD[supp]YΘ[c] unc[11] al pler | αφ εαυτου cum AC[3]D[supp]XYΓΔΘ[c]ΛΠ unc[7] al omn[vid] ... Ln απο σεαυτου cum ℵBC*L Chr[8,564] (απ. σαυτου) Cyr[4,1087] | συ (et. ℵ[c]): ℵ*D[supp] 59. it[pl] (non b e q) vg sah arm aeth Chr om | λεγεισ (et. ℵ[c]): ℵ* ειπασ
αλλοι σοι ειπον cum ℵAC[3]XYΓΔΘ[c]ΛΠ[2] unc[5] al omn[vid] a b c e f (ff[2] g ut vid) q am fu for ing (al) go arm (Chr αλλοι σοι τουτο ειπ.) ... B C*D[suppL] vg[cle] sah cop syr[utr] eth[r] Cyr αλλοι ειπ. σοι ... MSΠ*et[3] al plus[15] αλλοσ (M αλλο) σοι ειπεν, item aeth

σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 *ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖόσ*
εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί
ἐποίησασ; 36 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ*
τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή,
οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖσ Ἰου-
δαίοισ· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 [180.1]
εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκοῦν βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη
ὁ Ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βασιλεύσ εἰμι. [181.10] *ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέν-*
8, 47 *νημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ*
ἀληθείᾳ· πᾶσ ὁ ὢν ἐκ τῆσ ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ.
38 *λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν*
19, 4 *πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ Ἰουδαίουσ,* [182.9] *καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ*

35. *πειλατ.* cum AB*D[supp] ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB[3]LY unc rell al omn[vid] | *μητι* (et. Or[4,401] et ℵ[c]): ℵ* 1. 2[pe] 6[pe] *μη* | *οι* (D[supp] om) *αρχιερεισ* (et. ℵ[c] Or): ℵ* b e *ο αρχιερευσ* | *εμοι*: A *μοι*

36. *ισ̅* cum ℵABCD[supp]LXYΓΛΠ*et[3] unc[7] al plu Cyr[4,1039] ... ς (Gb[oo]) praem *ο* cum ΔΠ[2] al mu | *η βασιλ. η εμη* pri: ℵ *η εμη βασιλ.* | Y a *τουτου* pri ad *τουτου* alterum transilit | *η βασ. η εμη* sec (et. Or[1,375. 3,220. 582] et [4,23]): ℵD[supp] 73. 106. 124. Chr[mosc1] *η εμη βασ.* | *οι υπηρεται*: ℵ praem *και* | *αν* post *οι υπηρετ.* cum AD[supp]YΓΔΛΠ unc[7] al pler q Or [3,582] Hier[ecclesiast] (accuratissime q Hier *ministri utique mei*), item *ministri mei utique* c f ff[2.] g vg[cle] et[cdd] (sed non am for fu al) aeth ... ℵB[mg suppl]LX 1. 33. 69. 91. 124. 249. 299. arm Or[1,375] et [3,220] et [4,23] Chr[8,565] Cyr[4,1068] post *ηγωνιζοντο* (Chr *-σαντο*) pon ... B* om, nec exprim a b e am for fu, nec magis vv. aliae | *παραδοθω*: D[supp] 69. *παραδω* | *η βασ. η εμη* tertio loc: ℵ *η εμη βασ.*

37. *πειλατοσ* cum AB*D[supp] (sed cf alibi, ubi passim ℵCDIRT accedunt) ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB[3] rell omn[vid] | *απεκριθη*: U aeth praem *και* ... K syr[sch] sah cop[dz] Cyr[4,1039] add *αυτω* | *ο ισ̅* cum ℵABD[supp]YΛΠ unc[7] al plu Cyr[4,1039] ... Ti om *ο* cum LXΓΛ 28. 33. 262. al[50] | *εγω* semel cum ℵBD[supp]LY 1. 13. 33. 69. 124. 235. 249. 6[pe] al pauc a c fos arm Chr[8,565] Cyr Cyp[297] Amb[ioseph 12], item e aeth qui neutrum *εγω* habent ... ς Ti *εγω. εγω*, Ln *εγω. [εγω]*, cum AXΓΔΛΠ unc[7] al pler b f ff[2.] g q vg sah cop syr[utr] et[hr] go | *γεγεννημαι* (Γ 69, al[10] ac plures *γεγενημαι*): A praem *και* | *τη αληθεια* (ℵ[c]): ℵ* *περι τησ αληθειασ*. Cf e *testimonium dicam veritatis*; it[rell] vg *testimonium perhibeam* (*reddam* q) *veritati*. | *εκ τησ αληθειασ* (et. ℵ[c]): ℵ* om *εκ*

38. *πειλατοσ* cum AB*D[supp] ... ς Ln Ti *πιλ.* ut v. 37 | *τι* (ℵ[c]): ℵ* *τισ αληθεια*: 1. al aliq *η αληθ.* | *ουδεμ. ευρισκ. εν αυτ. αιτιαν* cum BLX 249. (299. *εν αυτ. αιτ. ουδεμ. ευρ.*) b c e ff[2.] g vg aeth (a *nullam in illo invenio causam*; f Quaest[65,2880] *nullam invenio causam in eo*) Cyr [4,1040] ... ς *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ.* cum ℵAΓΔΛΠ unc[7] al pler q go syr[utr] et[hr] arm Chr[8,568]. Similiter sah cop *non invenio ullam causam in eo*

οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39. $^{183.4}$ *ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν* Mt 27, 15 ss Mc 15, 6 ss Lc 23, 17 ss
ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν
τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 $^{184.1}$ *ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγον-*
τεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶσ λῃστήσ.

XIX.

1 $^{185.4}$ *Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτοσ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-* Lc 23, 16

(cop *in hoc homine*) ... D^{supp} Const^{5,14,6} *ουδεμ. αιτ. εν αυτω* (Const *κατ αυτου*) *ευρισκ.* | *εν αυτω*: Y* om, sed suprascriptum habet et ante *αιτιαν* et post *ευρισκω*, ut sit aut *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρ.* aut *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω.*

39. *συνηθ. υμιν* (al^{5scr} etc *ημιν*) : L *συνηθ. υμων* ... e g for ing em mt taur om *υμιν* | Y om *ινα* | *απολυσω* pri ante *υμιν* cum ℵBD^{supp}KLUX ΔΠ 1. 33. al mu it (sed c ff^{2}? om *υμιν*) vg syr^{utr} et^{hr} sah cop arm Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum AEGHMSYΓΛ 69. al plu go aeth | *εν τω*: B om *εν* | *βουλεσθε ουν* sine *ινα* cum ABD^{supp}LX unc rell al pler Chr Cyr ... ℵKUYΠ al aliq add *ινα* | *απολυσω* sec ante *υμιν* cum ℵABD^{supp} KLUXYΠ 1. 33. 69. al mu it (sed a om *απολ. υμιν*) vg go syr^{utr} et^{hr} sah cop arm aeth Cyr ... ς Ti post *υμιν* cum EGHMSΓΔΛ al plu (al aliq Chr om *υμιν* utroq loco)

40. *εκραυγασαν*: LM *εκραυασαν*. Iidem sic 19, 6 et 12. | *ουν* (et. b c ff^{2} q vg^{cle} syr^{p}): a go cop *autem*, fos syr^{sch} et^{hr} aeth *et* ante *εκραυγ.* ... s al^{15} e f g am for em ing taur (fu non adfert haec verba ex Ioh) sah Aug$^{ioh\,115,5}$ om | *παλιν*: GKUΠ 1. 13. 33. 42. 69. 124. 127. 299. 346. 2^{pe} 6^{pe} 11^{pe} al^{40} a b c e ff^{2} q (non item f g vg) sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Chr^{8,568} (item Nonn$^{\sigma\,190}$) om. Addunt vero ς Ln Ti *παντεσ* cum AEHSYΓΔΛ (item GKUΠ) al plu (item al^{50}) f g vg (item it^{6} sah cop etc Chr), item D^{supp} post *λεγοντεσ* ... omisimus cum ℵBLX 28. 249. 435. g^{scr} i^{scr} al^{10} (Or^{4,402} *οι λεγοντεσ γε αναβεβηκεναι ινα αγνισωσιν εαυτουσ, εκραυγασαν λεγοντεσ τω πιλατω: μη τουτον απολ. αλλα τ. βαρ.*) :: pro *παλιν* alii *παντεσ* substituerunt, alii cum *παλιν* coniunxerunt | *λεγοντεσ*: b c e Chr^{8,568} om | *τον*: D^{supp} om | *ο βαραββασ* (ff^{2} *rabbi barabam*): D^{supp} om *ο* | *λῃστησ*: syr$^{p\,mg}$ (sed^{bars} sic in ipso textu) *princeps latronum* (*αρχιλῃστησ*), item e Promiss *insignis latro*

XIX. 1. *ελαβεν* (sed MY 127. syr^{hr} post *ο πιλατ.* pon) et *και εμαστιγωσεν* (MUXΓ al *εμαστηγ.*) cum ABD^{supp}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler b c e f ff^{2} g q vg go syr^{p} et^{hr} arm aeth Cyr^{4,1048} ... ℵLX 33. a sah cop *λαβων* post *ο πειλ.* (*πιλ.*) et *εμαστιγωσεν* (omisso *και*) ... syr^{sch} *tunc Pilatus flagellavit Iesum* omissis *ελαβεν* et *και* | *πειλατ.* cum AB*D^{supp}; cf ad 18, 37 ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{3} unc rell al omn^{vid} | *εμαστιγωσεν*: 235. al pauc c e fos mt (a *acceptum - flagellavit eum*) sah cop syr^{p} et^{hr} add *αυτον*

Mt 27, 26 ss Mc 15, 15 ss γωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 [186.9] Ἐξῆλθεν
18, 38 πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,
ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ ἔξω,
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ

2. αυτου τη κεφαλη (a b f ff2 g vg *imposuerunt capiti eius*, e *capiti eius superposuerunt*) ... AUΠ wscr αυτου επι την κεφαλην, G 250. 48ev al pauc επι την κεφαλην αυτου, item c *super caput eius*, q *in caput eius*

3. και ηρχοντο πρ. αυτ. cum ℵBLUXΛΠ 13. 33. 69. 106. 124. 2pe al plus15 itpler vg sah cop syrp ethr arm aeth Cyr4,1048 NonnT14vid ... ς om cum ADsuppΓΔ unc6 al longe plu f q go syrsch | ο βασιλευσ: ℵ βασιλευ | εδιδοσαν (LX -ωσαν) cum ℵBLX 1. 22. Cyr ... ς εδιδουν (K wscr -δουν) cum ADsuppYΓΔΛΠ unc7 al pler

4. εξηλθεν sine copula (et. Gb) cum ℵDsuppΓ 1. 106. 157. 2pe yscr al3 a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syrp arm ... ς εξηλθ. ουν cum EGHMSUYΔΛ al longe plu b ff2 vgcle ... Ln και εξηλθ. cum ABKLXΠ al9 syrsch ethr (*et exiit ergo*) aeth Cyr4,1041 | παλιν: 440. rscr syrsch post ο πιλ. pon ... 258* 346. 47ev iscr b ff2 om | πειλατ c. AB*Dsupp ... ς Ln Ti πιλ. c. ℵB3LY unc rell al omnvid. Vide ante. εξω post ο πειλ. (πιλ.) cum ℵLX 69. 124. 237. 252. 346. (440 rscr ο πιλ. παλιν εξω) a b c f ff2 g q vg syrhr arm aeth ... Y ante παλιν pon ... ς Ln Ti εξω ο πιλ. (πειλ.) cum ABDsuppΓΔΛΠ unc7 al pler syrp (syrsch ο πειλ. παλ. εξ.) go Cyr1044 ... 106. 131. 249. iscr al6 e sah cop om | αιτιαν ουχ ευρισκω cum ℵ* (similiter om εν αυτω 131* ουδεμιαν αιτ. ευρισκ.). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco εν αυτω add) 78 127. 6pe arm αιτ. εν αυτω ουχ ευρισκω, 13. 69. 124. εν αυτω ουχ ευρισκ. αιτιαν, c e ff2 *in eo (e ipso) causam non invenio*, q *in illum causam non invenio*; a *non invenio in eo causam*, b f *non invenio* (f add *ullam*) *causam in eo*; syrhr *causam non ego invenio in illo* ... (substituto ουδεμιαν pro ουχ) ℵaB 1. 33. sah cop aeth Cyr4,1041 ουδεμιαν αιτιαν (ℵa αιτ. ουδεμ.) ευρισκ. εν αυτω, ita Ln. Similiter (compositis ουδεμιαν αιτ.) ς εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ. cum DsuppΓΔΛΠ unc7 (sed G post εν αυτω deficit) al plu g am for fu fos mt tol (hi Latt *in eo nullam causam invenio*) go syrp ... (separatis ουδεμ. et αιτιαν) Ti αιτιαν εν αυτω ουδεμιαν ευρισκ. cum LXY 157. 250 299. Similiter A al pauc ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρισκ., vgcle *nullam invenio in eo causam*, syrsch *non invenio in eo ullam causam* :: cf 18, 38 (et 19, 6.). Videbatur addendum εν αυτω, praetereaque aptius videbatur ουδεμιαν quam ουχ. Hinc omnis varietas orta est. Lectionum vero a ς, a Ln, a Ti editarum nulla est quam tot turbas creasse credibile sit.

5. ο ισ: B om ο | εξω: KUΔΠ 1. 106. 131. 157. 262. 2pe al15 q go aeth ante ο ισ pon ... 235. ff2 g vg (sed non for al) sah cop om | φορων

λέγει αὐτοῖσ· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ. 6 $^{188.1}$ ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ Mt 27, 22 pp
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον.
$^{189.10}$ λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ σταυρώ- 18, 31
σατε· $^{190.9}$ ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 $^{191.10}$ ἀπεκρί- Lev 24, 16
θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖσ νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει

(et. g vg): 1. 2^{pe} 3^{pe} 8^{pe} al pauc a b c e f ff^{2} q arm Chr^{8,560} *εχων* | *και λεγει - ανθρωποσ*: a e ff^{2*} om | *αυτοισ*: 64. syr^{sch} pers^{p} cop add *ο πιλατοσ* | *ιδου* cum ℵBLXΥΠ^{2} 1. 33. Cyr^{4,1045} Hesych^{presb} in cat ox^{390} ... ς Ln (falsus de B) Ti *ιδε* (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD^{supp}ΓΔΛΠ^{1}et^{8} unc^{7} al pler | *ο ανθρωποσ*: B om *ο*

6. *ιδον* (Υ 225. *-εν*) cum ℵAD^{supp}KLMXΥΛΠ al mu ... ς Ln *ειδον* cum BE HSUΓΔ al plu | *οι αρχιερεισ*: Υ 91. 225. 299. al^{3} praem *ο οχλοσ και* ; *οι υπηρεται* (13. 69. 124. 346. add *των ιουδαιων*): Υ al$^{2 scr}$ *πρεσβυτεροι* ... 71 g^{scr} om | *εκραυγασαν* (et. ℵ^{c}): LM *εκραυασαν* (ut 18, 40) ... ℵ* *εκραξαν*. Non addidimus *λεγοντεσ* cum ℵ(et*et^{c})Υ 91. a b e ff^{2} (item Hil^{183} *de quo clamaverunt: Crucifige, crucifige*) ... ς Ln Ti add *λεγοντεσ* cum ABD^{supp} unc rell al pler c f g q vg rell Cyr^{4,1045} :: *λεγοντεσ* post *εκρ.* 19, 12 non fluct; 18, 40 non om nisi b c e. Intulerunt vero multi post *εκραυγαζ.* 12, 13; etiam 19, 15. Dubii haerebamus 1, 15 de *λεγων* post *κεκραγεν*. Cf etiam 7, 37, ubi *λεγων* post *εκραζεν* non om nisi a e (quod ad ipsum locum non notavimus). Etiam post *ηγγειλαν* 4, 51 et post *απεκριθησαν* 10, 33 delendum duximus *λεγοντεσ*, simili auctoritate freti. | *σταυρ. σταυρωσον* sine additam cum BL 1. al (e silentio, ut 7^{pe} 11^{pe}; nullus^{scr}) am for fu em ing mt taur tol (e *crucifigatur*) Chr^{8,569} ex^{mosc} pler Cyr^{4,1045} et^{txt} et^{com} Hil^{183} (vide ante) Aug$^{cons 3,46}$ ... Gb Sz Ln add *αυτον* cum ℵAD^{supp}XΥΓΔ ΛΠ unc^{6} al^{160} a (*cruci eum figerent*) b e (*crucifige eum, crucifige*) f ff^{2} g q vg^{cle} syr^{sch} (*crucifige eum, crucifige eum*) et^{hr} et^{p} sah cop (uterq ut syr^{sch}) arm aeth (ut syr^{sch}) go Const^{5,19,3} (sed magis spectat ad v. 15 *και πιλατου ειποντοσ· τον βασιλεα υμων σταυρωσω; αυτοι επεβοων· ουκ εχομεν βασ. ει μη καισαρα. και παλιν επεβοησαν· σταυρωσον σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων* etc) Chr^{edd} :: cf v. 15, item Mc 15, 13 Lc 23, 21 | *πειλατοσ*, ς Ln Ti *πιλατοσ* ut vv. 1. 4. et antea | *αυτον υμεισ*: D^{supp}LΥ e q *υμ. αυτ.* | *ουχ*: LΔ *ουκ*

7. *απεκριθησαν* sine *αυτω* cum ℵ 1. (al?) a b c e f ff^{2} aeth Or^{4,402} ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABD^{supp}LXΥ unc rell al pler g q vg rell Cyr^{4,1047} | *οι ιουδαιοι*: 69. 124. 346. add *και ειπον* (346. *-παν* teste Sz); item syr^{hr} aeth *et responderunt Iudaei et dixerunt ei* (*ei* om aeth) | *εχομεν*: X al$^{2 scr}$ al pauc *εχωμεν* | *κατ. τ. νομ.* sine *ημων* cum ℵBD^{supp}LΔ it^{pler} vg Or^{4,402} et$^{int 2,324. 4,569}$ Hil^{912} ... ς Ti add *ημων* cum AXΥΓΛΠ unc^{6} al omn^{vid} q go sah cop syr^{utr} et^{hr} rell Chr^{8,569} Cyr | *υιον θεου*: SΓΔΛ 127. al^{25} go *θεου υιον* | *θεου* sine articulo (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABD^{supp} unc^{omn} al pler Or Chr Cyr ... ς^{e} *του θε.* cum minusc ut vdtr pauc | *εαυτον* (M *αὑτον*) hoc loco cum ℵBLMXΥ 1. 33. 69. 249. 346. 48^{ev} al aliq it (sed a b *filium se dei*) Or et Or^{int} Cyr (Chr post

Mt 27, 28 ss Mc 15, 15 ss γωσιν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 [186.9] Ἐξῆλθεν
18, 38 πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,
ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ ἔξω,
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ

2. *αυτου τη κεφαλη* (a b f ff[2] g vg *imposuerunt capiti eius*, e *capiti eius superposuerunt*) ... AUΠ W[scr] *αυτου επι την κεφαλην*, G 250. 48[ev] al pauc *επι την κεφαλην αυτου*, item c *super caput eius*, q *in capud eius*

3. *και ηρχοντο πρ. αυτ.* cum ℵBLUXΛΠ 13. 33. 69. 106. 124. 2[pe] al plus[15] it[pler] vg sah cop syr[p] et[hr] arm aeth Cyr[4,1043] Nonn[τ 14 vid] ... ς om cum AD[supp]ΓΔ unc[6] al longe plu f q go syr[sch] | *ο βασιλευσ*: ℵ *βασιλευ* | *εδιδοσαν* (LX -*ωσαν*) cum ℵBLX 1. 22. Cyr ... ς *εδιδουν* (K W[scr] -*δουν*) cum AD[supp]ΓΔΛΠ unc[7] al pler

4. *εξηλθεν* sine copula (et. Gb) cum ℵD[supp]Γ 1. 106. 157. 2[pe] y[scr] al[3] a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syr[p] arm ... ς *εξηλθ. ουν* cum EGHMSUYΔ al longe plu b ff[2] vg[cle] ... Ln *και εξηλθ.* cum ABKLXΠ al[9] syr[sch] et[hr] (*et exiit ergo*) aeth Cyr[4,1044] | *παλιν*: 440. r[scr] syr[sch] post *ο πιλ.* pon ... 258* 346. 47[ev] i[scr] b ff[2] om | *πειλατ.* c. AB*D[supp] ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵB[3]LY unc rell al omn[vid]. Vide ante. *εξω* post *ο πειλ.* (*πιλ.*) cum ℵLX 69. 124. 237. 252. 346. (440. r[scr] *ο πιλ. παλιν εξω*) a b c f ff[2] g q vg syr[hr] arm aeth ... Y ante *παλιν* pon ... ς Ln Ti *εξω ο πιλ.* (*πειλ.*) cum ABD[supp]ΓΔΛΠ unc[7] al pler syr[p] (syr[sch] *ο πειλ. παλ. εξ.*) go Cyr[1044] ... 106. 131. 249. i[scr] al[6] e sah cop om | *αιτιαν ουχ ευρισκω* cum ℵ* (similiter om *εν αυτω* 131* *ουδεμιαν αιτ. ευρισκ.*). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco *εν αυτω* add) 78 127. 6[pe] arm *αιτ. εν αυτω ουχ ευρισκω*, 13. 69. 124. *εν αυτω ουχ ευρισκ. αιτιαν*, c e ff[2] *in eo* (e *ipso*) *causam non invenio*, q *in illum causam non invenio*; a *non invenio in eo causam*, b f *non invenio* (f add *ullam*) *causam in eo*; syr[hr] *causam non ego invenio in illo* ... (substituto *ουδεμιαν* pro *ουχ*) ℵ[a]B 1. 33. sah cop aeth Cyr[4,1044] *ουδεμιαν αιτιαν* (ℵ[a] *αιτ. ουδεμ.*) *ευρισκ. εν αυτω*, ita Ln. Similiter (compositis *ουδεμιαν αιτ.*) ς *εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ.* cum D[supp]ΓΔΛΠ unc[7] (sed G post *εν αυτω* deficit) al plu g am for fu fos mt tol (hi Latt *in eo nullam causam invenio*) go syr[p] ... (separatis *ουδεμ.* et *αιτιαν*) Ti *αιτιαν εν αυτω ουδεμιαν ευρισκ.* cum LXY 157. 250 299. Similiter A al pauc *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρισκ.*, vg[cle] *nullam invenio in eo causam*, syr[sch] *non invenio in eo ullam causam* :: cf 18, 38 (et 19, 6.). Videbatur addendum *εν αυτω*, praetereaque aptius videbatur *ουδεμιαν* quam *ουχ*. Hinc omnis varietas orta est. Lectionum vero a ς, a Ln, a Ti editarum nulla est quam tot turbas creasse credibile sit.

5. *ο ις*: B om *ο* | *εξω*: KUΛΠ 1. 106. 131. 157. 262. 2[pe] al[15] q go aeth ante *ο ις* pon ... 235. ff[2] g vg (sed non for al) sah cop om | *φορων*

λέγει αὐτοῖσ· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ. 6 188.1 ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ Mt 27, 23 pp
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον.
189.10 λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ σταυρώ- 18, 31
σατε· 190.9 ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 191.10 ἀπεκρί- Lev 24, 16
θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖσ νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει

(et. g vg): 1. 2pe 3pe 8pe al pauc a b c e f ff[2] q arm Chr[8,569] εχων | και λεγει - ανθρωποσ: a e ff[2.*] om | αυτοισ: 64. syr[sch] pers[p] cop add ο πιλατοσ | ιδου cum ℵBLXYΠ[2] 1. 33 Cyr[4,1045] Hesych[presb] in cat ox[390] ... ς Ln (falsus de B) Ti ιδε (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD[supp]ΓΔΛΠ[1]et[3] unc[7] al pler | ο ανθρωποσ: B om ο

6. ιδον (Y 225. -εν) cum ℵAD[supp]KLMXYΛΠ al mu ... ς Ln ειδον cum BE HSUΓΔ al plu | οι αρχιερεισ: Y 91. 225. 299. al[3] praem ο οχλοσ και; οι υπηρεται (13. 69. 124. 346. add των ιουδαιων): Y al[3scr] πρεσβυτεροι ... 71 g[scr] om | εκραυγασαν (et. ℵ[c]): LM εκραυασαν (ut 18, 40) ... ℵ* εκραξαν. Non addidimus λεγοντεσ cum ℵ(et*et[c])Y 91. a b e ff[2] (item Hil[133] *de quo clamaverunt: Crucifige, crucifige*) ... ς Ln Ti add λεγοντεσ cum ABD[supp] unc rell al pler c f g q vg rell Cyr[4,1045] :: λεγοντεσ post εκρ. 19, 12 non fluct; 18, 40 non om nisi b c e. Intulerunt vero multi post εκραυγαζ. 12, 13; etiam 19, 15. Dubii haerebamus 1, 15 de λεγων post κεκραγεν. Cf etiam 7, 37, ubi λεγων post εκραζεν non om nisi a e (quod ad ipsum locum non notavimus). Etiam post ηγγειλαν 4, 51 et post απεκριθησαν 10, 33 delendum duximus λεγοντεσ, simili auctoritate freti. | σταυρ. σταυρωσον sine additam cum BL 1. al (e silentio, ut 7pe 11pe; nullus[scr]) am for fu em ing mt taur tol (e *crucifigatur*) Chr[8,569] ex[mosc] pler Cyr[4,1045] et[txt] et[com] Hil[133] (vide ante) Aug[cons 3,46] ... Gb Sz Ln add αυτον cum ℵAD[supp]XYΓΔ ΛΠ unc[6] al[160] a (*cruci eum figerent*) b e (*crucifige eum, crucifige*) f ff[2] g q vg[cle] syr[sch] (*crucifige eum, crucifige eum*) et[hr] et[p] sah cop (uterq ut syr[sch]) arm aeth (ut syr[sch]) go Const[5,19,3] (sed magis spectat ad v. 15 και πιλατου ειποντοσ· τον βασιλεα υμων σταυρωσω; αυτοι επεβοων· ουκ εχομεν βασ. ει μη καισαρα. και παλιν επεβοησαν· σταυρωσον σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων etc) Chr[edd] :: cf v. 15, item Mc 15, 13 Lc 23, 21 | πειλατοσ, ς Ln Ti πιλατοσ ut vv. 1. 4. et antea | αυτον υμεισ: D[supp]LY e q υμ. αυτ. | ουχ: LΔ ουκ

7. απεκριθησαν sine αυτω cum ℵ 1. (al?) a b c e f ff[2] aeth Or[4,402] ... ς Ln Ti add αυτω cum ABD[supp]LXY unc rell al pler g q vg rell Cyr[4,1047] | οι ιουδαιοι: 69. 124. 346. add και ειπον (346. -παν teste Sz); item syr[hr] aeth *et responderunt Iudaei et dixerunt ei* (*ei* om aeth) | εχομεν: X al[2scr] al pauc εχωμεν | κατ. τ. νομ. sine ημων cum ℵBD[supp]LΔ it[pler] vg Or[4,402] et[int 2,324. 4,560] Hil[912] ... ς Ti add ημων cum AXYΓΛΠ unc[6] al omn[vid] q go sah cop syr[utr] et[hr] rell Chr[8,569] Cyr | υιον θεου: SΓΔΛ 127. al[25] go θεου υιον | θεου sine articulo (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABD[supp] unc[omn] al pler Or Chr Cyr ... ς[e] του θε. cum minusc ut vdtr pauc | εαυτον (M αὐτον) hoc loco cum ℵBLMXY 1. 33. 69. 249. 346. 48[ev] al aliq it (sed a b *filium se dei*) Or et Or[int] Cyr (Chr post

10, 33 Mt 26, 63 ss pp ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 [198.4] Ὅτε οὖν ἤκου-
σεν ὁ Πειλᾶτοσ τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν
Mt 27, 12 ss Mc 15, 4 s εἰσ τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
Ἰησοῦσ ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 [198.10] λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶ-
τοσ· ἐμοὶ οὐ λαλεῖσ; οὐκ οἶδασ ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὐκ ἔχεισ ἐξου-
σίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο

εποιησεν, item aeth) ... ς ante υιον θεου (vel θε. υι.) pon cum ADsupp EHKSUΓΔΛΠ al longe plu syrutr (sah cop syrhr *fecit se fil. dei*) arm

8. οτε: 13. 69. 346. ωσ, 2pe οταν | πειλατοσ et πιλατοσ ut v. 6 etc. Praeterea 69. 124. 6pe cop ο πιλατ. post λογον pon | τουτον τον λογον (249. al3 scr τον λογ. τουτ.): H τουτων των λογων

9. εισηλθεν: Dsupp -λθον | παλιν (et. ℵa): ℵ* 235. 47ev 49ev sahcod (copdz *igitur*) aeth om (minusc aliq varie pon, item a c f ff2. q sah cop syrsch arm post εισηλθ. pon). Praeterea Mmg2 ο πιλατοσ, quod pro παλιν και in usum ecclesiasticum adscriptum vdtr, ita ut a verbis ο πιλατοσ λεγει lectionis initium fieret. Ceterum mirum in modum Chr 8,569: διὰ τοῦτο οὐκέτι αὐτὸν ἐρωτᾷ· τί ἐποίησασ; ἀλλ' ἄνωθεν πάλιν ὑπὸ τοῦ φόβου κατασειόμενοσ ποιεῖται τὴν ἐξέτασιν λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ χσ; ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνατο. | ο δε ισ: M ff2. και ο ισ ... e om copulam

10. λεγει sine copula (et. Gb, improbante Schu) cum ℵ*A 28. 69. 124. 346. 435. yscr al25 q cop syrsch arm Cyr4,1050 ... ς Ln add ουν cum ℵcBDsuppLXYΓΔΛΠ unc6 al longe plu itpler vg sah syrp (syrhr *et dixit ei autem*, aeth *et dixit ei*) | πειλατοσ, ς Ln Ti πιλατοσ: ut vv. 1. 4. 6 etc | εμοι ου λαλεισ: 69. post σταυρ. σε exeunte versu pon και εμοι ου λαλ. | απολυσαι σε, tum σταυρωσαι σε hoc ordine cum ℵABE* e syrsch ... ς σταυρ. σε, tum απολυσ. σε cum DsuppEcorr*LXYΓΔΛΠ unc5 al fere omn (sed 96. 250. om και εξουσ. εχ. σταυρ. σε)

11. απεκριθη sine αυτω cum AXYΓΔΛΠ unc6 al pler b e f ff2. q vg go cop arm syrp ... ℵBDsuppL 1. 33. 249. a c sah syrsch (ethr *et respondit Iesus et dixit ei*, item aeth) Cyr4,1051 add αυτω, hinc Ln [αυτω] | ισ cum BDsuppEHKSUXY*ΓΠ al plus50 ... ς (Gb00) praem ο cum ℵALMY2 ΔΛ al plu Cyr. Praeterea 13. 69. 346. aeth syrhr (vide ante) add και ειπεν αυτω, item a c ff2. *et dixit* | εχεισ cum ℵADsuppLXYΛΠ al12 (4 ap Scri) cop (:: cf huc 8, 39) ... ς Ln Ti ειχεσ cum BΓΔ unc6 al pler Chr 8,570 (sedmosc1 εχεισ) Thdrt2,806 Cyr4,1051. Latt (et. Irint 250 Orint 1,142. 2,676) *haberes*. | κατ εμου post εξουσιαν cum ℵBDsuppKLX 1. 33. 124. 157. 2pe a b c ff2. g vg arm syrhr aeth ... YΠ al pauc q Orint bis (*non haberes adv.* [*in*] *me potestatem*) Cyp 212 (*nullam haberes adv. me pot.*) ante εξουσιαν, similiter f *non haberes in me ullam potestatem* ... ς post εξουσ. ουδεμ. cum AEHMSUΓΔΛ2 al pler go syrutr (sah cop *non haberes* [*habes*] *ullam potestatem in me*) (e *nullam potestatem haberes adv. me*, Irint 250 *nullam haberes potestatem in me*) Cyr ... A* 28. 80. 235. 254. pscr Hil 745 om ουδεμιαν, Chr8,570 Thdrt2,806 om κατ εμου ουδεμιαν | δεδομενον σοι cum ℵBDsuppLY syrutr ethr aeth. Item a c e ff2. q Irint

ὁ παραδούσ με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 *ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτοσ*
ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντεσ· ἐὰν
τοῦτον ἀπολύσῃσ, οὐκ εἶ φίλοσ τοῦ Καίσαροσ· πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυ-
τὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 *ὁ οὖν Πειλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν*
λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ

^{250} Or$^{int\ 1,142}$ Cyp^{bis}; habent enim *nisi data* (sic a e ff$^{2.}$ Ir$^{edd\ priores}$ Or; *datum* c q Ir^{stieren} ex^{cdd}) *tibi esset* (sic c ff$^{2.}$ Cyp^{325}, *tibi fuisset* a q Ir; *esset tibi* e Cyp^{212}; *esset data tibi* Or) *desuper* (c e Ir Or Cyp; a *desusum*, ff$^{2.}$ q *desursum*) ... ς Ti *σοι δεδομενον* cum ΑΙΓΔΛΠ (Χ om *σοι*) unc^{6} al certe pler go arm Chr Cyr Thdrt. Item b f g vg Or$^{int\ 2,}$ ^{676}; habent enim *nisi tibi data* (g vg *datum*, am fu ing taur post *esset*) *esset* (b *esset tibi data*) *desuper* | *ο παραδουσ* (Λ *-δόσ*) cum ℵΒΕΔΛ 47^{ev} 2^{pe} 3^{pe} 8^{pe} (al^{vid}, neglexerunt enim pler conlatores); item *qui tradidit* it vg, nec aliter syrr etc ... ς Ti *ο παραδιδουσ* cum AD^{supp}HIK LMSUXYΓΠ al pler Chr Cyr | *με σοὶ*: sic ΚΜΓΛΠ etc, non *μέ σοι* | *μειζονα*: U *μειζω̄* (sic, i. e. *μειζων*, ut etiam Y^{scr}), LY 69. 245. 250. g^{scr} al *μειζον* (:: sequitur *α-*)

12. Testatus est Adler syr^{hr} omittere hunc versum. At hoc tantum ad ^{444} spectat, ubi plura per totam lectionem desiderantur; pagina vero ^{372} versus^{12} legitur. | *εκ τουτου*: 1. 13. 19. 69. 124. 346. 2^{pe} al^{5} cop add *ουν*, item a c f ff$^{2.}$ g vg^{cle} (non am fu for ing* al) syr^{sch} syr^{hr} arm aeth praem *et* | *πειλατοσ* cum ABD^{supp} ... ς *πιλατοσ* ut supra | *ο πειλ.* (*πιλ.*) ante *εζητει* cum ℵBLMX 13. 33. 124. 346. (69.) a c e ff$^{2.}$ g sah cop syr^{hr} Cyr^{4,1052} (69. *ο πιλ. απολ. εζητ. τον ιν̄*) ... ς Ti post *εζητει* cum AD^{supp}EHISUYΓΔΛ al pler f q vg go syr^{utr} arm aeth ... ΚΠ 27. 254. p^{scr} w^{scr} post *απολ. αυτον* ... b om *ο πειλ.* | *αυτον* (M 33. Cyr ante *απολυσαι*): 13. 69. 71. 124. 7^{pe} al^{5} *τον ιν̄* | *εκραυγαζον* (Λ *εκρυγαζ.*, LM *εκραυαζ.*) cum ΑΙLΜΥΠ 1. 22. 69. 124. al plus^{20} Or^{4,402}; item ς *εκραζον* cum ℵ^{c}EHKSUXΓΔΛ al plu Chr^{8,570} Cyr. Item *clamabant* b c e f ff$^{2.}$ g vg, *vociferabant* q, item syr^{utr} ... ℵ* *ελεγον* pro *εκρ. λεγοντεσ* ... BD^{supp} 33. 157. 249. w^{scr} al^{10} a (*exclamaverunt*) syr^{hr} *εκραυγασαν* | *λεγοντεσ*: 71. 248. g^{scr} syr^{sch} om | *εαν*: B *αν* | *πασ* sine copula (et. Or) ... D^{supp} 106. 32^{ev} a f q vg^{cle} (non am for fu ing taur* al) cop syr^{sch} (syr^{hr} *quia omnis*) add *γαρ* (libere Const^{5,19,3} *επεβοησαν· σταυρωσον, σταυρωσον αυτον· πασ γαρ ο ποιων εαυτ. βασιλεα αντιλεγει τω καισαρι· και εαν τουτον απολυσησ, ουκ* etc) | *εαυτον* cum ℵABD^{supp}ILXYΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu Or Const Chr Cyr ... ς (= Gb Sz) *αὑτον* cum minusc vix mu. Praeterea MY 26^{ev} arm post *ποιων* pon | *τω καισαρι*: 1. om *τω*

13. *πειλατ.* cum ABD^{supp}I ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵL unc rell al omn^{vid} | *των* (L *τον*) *λογων* (M *-γον*) *τουτων* (Gb'') cum ℵABLM 15. 78. al pauc q (*verba haec*) sah cop arm syr$^{p\ cod\ flor}$; item D^{supp}EHISYΓΔ al plus^{60} Resp$^{orthod\ 65}$ *τουτων* (Γ *-τον*) *των λογων*, *hos sermones*, *haec verba* it^{pler} vg syr^{p} et^{hr} go (deficit post *haec*) ... ς *τουτον τον λογον* cum KU (barb^{ev} om *τουτον*) al plu syr^{sch} aeth Chron^{11}; item ΑΠ 27. 127. 299. w^{scr} al pauc Cyr^{4,1058} *τον λογον τουτον* | *βηματοσ* sine articulo

εἰσ τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 *ἦν
δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖσ Ἰου-*

---

c. ℵABDsuppILUXΠ al15 Cyr4,1053 Chron11 ... ς (Gb00) praem *του* c. EHKM SYΓΔΛ barbev al pler Resporthod65 | *λεγομενον*: 1. 2pe al *οσ λεγεται*, ut Latt *qui dicitur* | *λιθοστρωτον*: a b e ff2. vg *lithostrotus*; c *litostratos*, f g gat *lithostratus*; q *lapidestratus* | Y *εβραϊστει*, I *εβραειστι* | *δε* c. ABIL XY unc10 al omnvid it vg rell Resporthod etc ... ℵDsupp om | *γαββαθα* (M 1. al *-θᾶ*, *-θά* EKSUΓΛΠ al plu) ... HΓΠ* barbev al60 vgcdd aliq (sed non am fu for ing) syrp mg gr *γαβαθα* ... q *gabbata*, c *gabtha*, b *gennetha*, e *gennatha*, a *gennaesa*, f *gennesar* ... 1. 19mg 22. 138. *καπφαθα*, arm *kappatha* ... ℵ* per manifestam incuriam *γολγοθα*, ℵc substituit *γαββαθα*.

14. *ην δε*: Y arm om *δε* | *ην δε παρασκ.* usq *εκτη*: sahwoi *erat autem hora sexta parasceves paschatis*; sed sahmün (i. e. in membranisborgianis) om *ωρα ην ωσ εκτη* ... aeth *et parasceve pasch. erat, tempus meridiei sextae horae* | *ωρα ην* (Gb'') cum ℵABDsuppLMUXΔΠ barbev al60 a c fos Chron11 (ex Petralex) et411 Cyr4,1058 ... ς *ωρα δε* cum EHI SYΓΛ al mu ff2. (sab *hora autem*, blan *hora autem hora*) syrp arm Resporthod65; item K 127. al pauc *ωρα δε ην*. Similiter cop *hora autem sexta erat*, syrsch *et erat quasi* etc ... 157. 9pe al7 b e f q vg nil nisi *ωρα* | *ωσ* cum ℵABEIKLSXYΓΛΠ al50 fere ... ς *ωσει* cum DsuppHMUΔ al plu Resporthod Chronbis Cyr | *εκτη* cum ℵ*ABEHIKMSUYΓΛΠ al pler it vg sahwoi cop syrutr ethr arm aeth perss Resporthod Cyr4,1058, item xcomm. Confirmant Valentt vel potius Marcusgnost ap Ir1,14,6 et ap Hipp210 *καὶ διὰ τοῦτο Μωυσέα ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν εἰρηκέναι τὸν ἄνθρωπον γεγονέναι· καὶ τὴν οἰκονομίαν δὲ ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἡμερῶν, ἥτισ ἐστὶ παρασκευή, τὸν ἔσχατον ἄνθρωπον εἰσ ἀναγέννησιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου πεφηνέναι, ἧσ οἰκονομίασ ἀρχὴν καὶ τέλοσ τὴν ἕκτην ὥραν εἶναι* (*εἶναι* add Hipp), *ἐν ᾗ προσηλώθη τῷ ξύλῳ.* Item Hippdaniel6 (Lag154) *ὅτι δὲ πέμπτῳ καὶ ἡμίσει καιρῷ παρῆν ὁ σωτὴρ ἐν τῷ κόσμῳ - λέγει ὁ Ἰωάννησ· ἦν δὲ ὥρα ἕκτη, ἵνα ἥμισυ τῆσ ἡμέρασ ἐπιδείξῃ.* Praeterea cf Hesychpresbhr incatox389 *τίνοσ ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκοσ τρίτην ὥραν λέγει τὸν χν σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰω. ἕκτην; Μάρκοσ μὲν τὴν ὥραν τῆσ ἀποφάσεωσ τοῦ σταυροῦ σαφῶσ καὶ ἀναμφιβόλωσ ἐκτίθεται - ὁ Μάρκοσ αὐτὸν τὴν τρίτην ὥραν σταυρωθῆναι λέγει, ἀφ' ἧσ ὁ Πιλᾶτοσ τὴν ἀπόφασιν ἐξήνεγκεν· Ἰωάννησ δὲ - τὴν ὥραν ἐν ᾗ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἔφησεν.* Similiter idem Hesych ap Cotelerquaest46 *τίσ ἡ αἰτία τοῦ Μάρκον μὲν τρίτην ὥραν τὸν κύριον λέγειν σταυρωθῆναι, ἕκτην δὲ τὸν Ἰωάννην συγγράψασθαι; - τρίτην μὲν γὰρ ὥραν τῇ ἀποφάσει ὁ Πιλᾶτοσ τὸν κύριον ἐξήνεγκεν· ἄλλων δὲ τριῶν ὡρῶν διαγενομένων μέχρι τῆσ ἕκτησ ἐν τῷ φραγελλοῦσθαι καὶ τὴν κοκκίνην χλαμύδα ἐνδύεσθαι καὶ ταῖσ ἀκάνθαισ στεφανοῦσθαι καὶ ἐμπαίζεσθαι. τῇ ς' ὥρᾳ προσηλώθη τῷ σταυρῷ.* Augustini explicationem vide cons3,40ss, unde nonnihil ad Mc 15, 25 adtulimus, etioh117,1.2. ..... ℵcDsuppLXtxtΔ 72. 88. 123* mg 151. *τριτη*. Ad hanc lectionem Chron11 et411 addita habet:

δαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 [194.1] ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι·

καθὼς τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται. Confirmat etiam locus Severi[ant] in ep. ad Thomam episc. Germaniciae, quem exhibent cat[ox 389] et cat[corder 436] (unde hausit Mai[4,299]) item schol[267] (ap Mtthaeium ad h. l., item[108. 138. 154] ap Birchium ad h. l.). Legitur autem sic: Εὐσέβιος ὁ Καισαρεὺς ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενος ἐν ταῖς πρὸς Μαρῖνον ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ θείου πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεσι καὶ τοῦτο προὔθηκεν εἰς ἐξέτασιν, τὸ τὸν μὲν θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ θεὸς ἡμῶν (schol χς καὶ θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν, item[cord] sine ἡμ.), τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ὥραν τὴν ἕκτην γράψαι προκαθεσθῆναι τὸν Πιλᾶτον ἐπὶ τοῦ βήματος ἐν τῷ λιθοστρώτῳ καλουμένῳ τόπῳ καὶ ἀνακρίνειν τὸν ῑν̄· καί φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα παρορααθὲν παρὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀπογραψαμένων τὰ εὐαγγέλια· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντος, τοῦ δὲ ἐπισήμου τὴν ἕκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχεῖον τὸ τῆς τρίτης ὥρας δηλωτικόν, κυρτωθείσης τῆς ἀποτεταμένης εἰς μῆκος εὐθείας, εἰς τὴν τοῦ ἐπισήμου μεταχωρῆσαι σημασίαν, τοῦ τῆς ἕκτης ὥρας δηλωτικοῦ. τῶν γὰρ τριῶν εὐαγγελιστῶν — συμφώνως λεγόντων ὡς ἀπὸ τῆς ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο — πρόδηλον ὡς ὁ κύριος καὶ θεὸς ῑς̄ πρὸ τῆς ἕκτης ὥρας — ἐσταύρωτο, δηλαδὴ κατὰ τὴν τρίτην ὥραν, ὡς ὁ Μάρκος ἱστόρησε, καὶ τοῦ Ἰωάννου τὸν ὅμοιον τρίτην εἶναι τὴν ὥραν ἐπισημηναμένου, καὶ τῶν ἀπογραψαμένων τὸ γάμμα θέντων εἰς τὸ ἐπίσημον. Similiter rem explicat Ammonius in scholio quod cat[corder 436] praebet: τὴν ὥραν ἐπισημήνατο ὁ εὐαγγελιστὴς διὰ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐν τῇ τρίτῃ γεγονυῖαν ἡμέρᾳ. ὁ δὲ καλλίγραφος ἀντὶ τοῦ γάμμα στοιχείου, ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην, ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς γαμέξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἕκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸς ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματος γέγονεν ἡ διαφωνία· ἀντὶ γὰρ γ' ὥρας ς' ἔγραψεν. Eadem fere repetit Thphyl ad h. l. Denique et. Nonn[r 67] confirmat τριτη lectionem: ἦν δὲ τιταινομένη τριτάτη θανατηφόρος ὥρη. Locum vero Hieronymi qui huc spectat ex breviario in ps[77] iam ad Mc 15, 25 adtulimus. Statuit enim ibi a librariis non in Iohanne sed in Marco corruptum esse numerum; nec enim Γ (τριτη) sed ς (i. e. εκτη) ab Marco evglista l. l. profectum esse. Defendit igitur in Iohannis loco εκτη scripturam.

15. εκραυγασαν (L εκραυασαν) ουν (q *autem*) εκεινοι (e om) cum ℵ[c]BLX b e q Cyr[4, 1054] (33. οι δε εκραυγασαν ουν) ... ς Ln οι δε εκραυγασαν (M εκραυασαν) cum (A -γασον) EHIMSUΓΔΛ al plu a c f ff[2.] (*at illi* a c ff[2.], *illi autem* f fu, item *exclamaverunt* a f ff[2.], c fu *clamaverunt*) cop arm aeth. Confirmat εκραυγασαν et. Or[4,402] (και παλιν εκραυγασαν οι ιουδαιοι). Item D[supp]PKYII w[scr] al οι δε εκραυγαζον (barb[ev] al εκραζον), item *clamabant* g vg sah syr[utr] eth[r]. Praeterea U barb[ev]

ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. [195.10] λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τὸν
βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ· οὐκ ἔχομεν
βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 [196.1] τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐ-
τοῖσ ἵνα σταυρωθῇ.
Mt 27, 32 ss Mc 15, 21 ss Lc 23, 26 ss [197.1] Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ

13. 69. 124. 299. al plus[15] (aeth) add λεγοντεσ ... ℵ* οι δε ελεγον ! αρον αρον (ℵ[ca] c om alterum) σταυρωσον αυτον et. Or[4,402] et[3,434]: contra Or[3,246] αιρε αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον, σταυρωσον αυτον, Or[3,689] αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον, σταυρου σταυρου αυτον, Or[3,642] σταυρου σταυρου αυτον και αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον, Or[4,14] αιρε απο τησ γησ τον τοιουτον και σταυρου σταυρου αυτον (:: cf Act 22, 22) | πειλατοσ cum AB*D[suppl] ... ϛ Ln Ti πιλατ. cum ℵ etc, ut supra | απεκριθησαν: 13. 69. 124. 346. add ουν | εχομεν: EΛ barb[ev] al aliq εχωμεν

16. παρεδωκεν: Y -καν | αυτον αυτοισ cum ABD[suppl]LXYΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] a e sah syr[utr] et[hr] (aeth om αυτον) Chr[8,578] ... ℵ b c f ff[2.] g q vg (cop *eis Iesum*) Cyr[4,1056] αυτοισ αυτον :: quae lectio nescio an alteri praestet | παρελαβον (L παραλαβον) ουν τον ι̅ν̅ cum BLX 33. 249. a b c e ff[2.] cop Cyr (iidem nil addunt); item (qui aliquid addunt) D[supp] 142. a[scr] q fos ..... omnes reliqui (exc minusc[2]) non modo differunt, sed etiam additamento aucti sunt. Habent autem sic: ϛ Ln παρελαβον δε (syr[sch] aeth και παρελ.) τον ι̅ν̅ cum AEHIKSΓΔΛΠ*et[3] al plu g vg syr[p] et[sch] aeth Cyr[cod] Chr[8,578]; item Y f οι δε παρελαβον τον ι̅ν̅ ... ℵ[c] Or[3,548] παραλαβοντεσ ουν τον ι̅ν̅ (Or αυτον). Similiter UΠ[2] barb[ev] 91. 127. 131. 239. 274. 299. 10[pe] al[15] syr[hr] παραλαβοντεσ δε τον ι̅ν̅ (syr[hr mg] add εισ το πραιτωριον). Item ℵ*M 1. 13. 61[mg] 69. 124. 346. 2[pe] sah arm οι δε παραλαβοντεσ (ℵ* λαβοντεσ) τον ι̅ν̅ (sic ℵ* sah arm, rell αυτον) ... 42. 61* omnia ista om (si fides est conlationibus), hinc Gb[0]. | Post τον ι̅ν̅ igitur, ut iam indicatum est, nil addunt, quos ipsi sequuti sumus, BLX 33. 249. a b c e ff[2.] cop Cyr; item si recte conlati sunt 19. 42. 61* ...... omnes reliqui varia addunt. Ita ϛ (= Gb Sz) και απηγαγον (q *adduxerunt*, g vg[cle] *eduxerunt*) cum A al mu g q vg[cle] syr[p] aeth, item Gb Sz και ηγαγον (*duxerunt*) cum D[supp]EHIKSYΓΔΛΠ*et[3] al plus[125] (in his 142. a[scr] tisch) f am fos mt syr[sch vid] Chr Cyr[cod]; item omisso και ℵ*et[c]MUΠ[2] barb[ev] 1. 127. 131. al (mu?) sah arm απηγαγον (barb[ev] 127. 131. al ηγαγον), atque ex his MUΓ barb[ev] 127. 262. 299. al permu Cyr[cod] insuper add εισ το πραιτωριον (U* ponit ante απηγαγ.), item 28. al pauc εισ το σταυρωσαι, tisch* επιθεντεσ αυτω τον σταυρον. Rursus pro απηγαγον vel ηγαγον etc 13. 69. 124. 346. syr[hr] Or[3,548] add επεθηκαν αυτω τον σταυρον (totus locus ap Or sic legitur: - χ̅ω̅ συνεσταύρωται, καὶ ἄρασ τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ ἀκολουθεῖ τῷ δι' ἡμᾶσ βαστάζοντι τὸν ἑαυτοῦ σταυρόν, κατὰ τὸ εἰρημένον οὕτω παρὰ τῷ Ἰωάννῃ· παραλαβοντεσ ουν αυτον επεθηκαν αυτω, καὶ τὰ ἑξῆσ, ἕωσ τοῦ· οπου αυτον εσταυρωσαν.)

17. και βασταζων etc: cop *et iste portans suam crucem venit*; a c *et baju-*

τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰσ τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 *ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν,* [198.1] *καὶ μετ'*
αὐτοῦ ἄλλουσ δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
19 [199.1] *ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ*
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ ὁ βασιλεὺσ τῶν
Ἰουδαίων. 20 [200.10] *τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν*

---

lans (a *gestans*) *sibi crucem pervenit,* ff2. *et bajulans sibi crucem, et venit*; sah *et portabat suam crucem*; *exiit autem* | *εαυτω* cum ℵLΠ 1. (post *τ. στ.* pon) wscr zscr semel Cyr 4,1056, item Or 3,543 (*καὶ ὁ μέν, ἵν' οὕτωσ ὀνομάσω, κατὰ τὸν Ἰωάννην ῑσ̄ ἑαυτῷ βαστάζει τὸν σταυρόν, καὶ βαστάζων αὐτὸν ἐξῆλθεν*); item *αυτω* BX 33., ut Ln Ti; item *sibi* itpler vg syrhr. Similiter (ante *τ. σταυρ.*) Dsupp 239. 254. 299. zscr semel al *εαυτου*, pscr al? *αυτου* ... ς *αὑτου* idque post *τον σταυρ.* cum EHKMSΓΛ al pler (sed SΓΛ etc *αὐτου*), item ΑIUY barbev al Chr 8,578 Cyrcod *εαυτου*, item q sah cop syrutr rell ... 13. 69. 124. 346. syrhr *αυτον* pro *εαυτω τ. σταυρ.* (vide ante) | *εισ τον* (Y *το*): EHSΓΛ al plus70 a b c e f ff2. q sah cop syrsch etp c.* ethr aeth *εισ* (346. 435. al pauc add *τον*) *τοπον*, sed Γ al pauc c ff2. sah cop syrsch ethr aeth om postea | *κρανιου*: syrp mg in codbars adnotat: *hoc est patris nostri Adam; in quo loco sepelivit eum Noach post diluvium, ibi fixerunt crucem domini nostri.* Haec respondent commentario Chrysostomi 8,574: *τινεσ φασιν εκει τον αδαμ τετελευτηκεναι και κεισθαι, και τον ῑν̄ εν τω τοπω ενθα ο θανατοσ εβασιλευσεν, εκει και το τροπαιον στησαι.* Inde pendet etiam scholion codicis Λ: *οπου γαρ ο αδαμ εκετο* (sic) *εκει ο αδαμ εσταυρωθη* (sed verbis *αδαμ εσταυρ.* deletis repositum est [χ̄σ̄ supplendum vdtr] *το τροπαιον εστησεν.*) | *ο λεγεται* cum ℵABK 157. 440. yscr al20 barbev a c f q syrhr Cyr ... ς *οσ λεγεται* cum DsuppEHIMSUYΓΛΠ al plu e syrp rell ... LX 33. 249. 35ev b ff2. g vg sah cop syrsch Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent *εβρα. δε* (aeth *hebraice autem dicunt eum*) | Y*iscr yscr zscr al *εβραϊστη*, Y2 *εβραϊστει*, I (ut ante) *εβραειστι* | *γολγοθα* (-*θᾶ* h. l. B3M etc; -*θά* KΓΛΠ etc): Dsupp *γολγοτα*, B sah *γολγοθ*, e *gulgotha*, syrp *gogultha*, syrp mg gr *γολγολθα*, syrhr *gulgultha*, syrsch *gagulta*, X *γαββαθα*

18. *αυτον εσταυρωσαν*: 1. vgcle arm *εστ. αυτον* | *αλλουσ δυο*: Dsupp *δυ. αλλ.*, a *alios duos latrones*, cop *latrones duo*

19. *πειλατ.* cum AB*DsuppI ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB3 etc | *εθηκεν*: A KΠ barbev al15 *επεθηκ.* | *ην δε* (Dsupp add *το*) *γεγραμμενον*: 13. 69. 124. 346. add *εβραϊστι ρωμαϊστι ελληνιστι* (69. *ελλη. ρωμα.*) | *ῑσ̄ ο ναζωραιοσ* (e f ff2. q *nazoreus*; a b c g *nazarenus*): 69. om ... syrsch ethr sah praem *hic.* Libere Nonn τ 103 *οὗτοσ ἰησοῦσ, οὗτοσ ἰουδαίων βασιλεὺσ γαλιλαῖοσ ἰησοῦσ.*

20. *τουτον ουν τον τιτλον* etc: ℵ* a verbis *ο βασιλευσ των ιουδαιων* v. 19. ad eadem verba v. 21 posita (*μη γραφε· ο βα. τ. ιουδ.*) transi-

Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν ὁ τόποσ τῆσ πόλεωσ ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
Ἰησοῦσ· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21
ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖσ τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ
βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνοσ εἶπεν· βασιλεύσ εἰμι τῶν
Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· ὃ γέγραφα, γέγραφα.
Mt 27, 35 Mc 15, 24 Lc 23, 34 23 201.1 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν,
ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέροσ, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφοσ, ἐκ τῶν ἄνω-

luit; supplevit praetermissa אa. Item 69. om τουτον ουν usq ανεγν. των ιουδ. | ανεγνωσαν: Dsupp vgclc (item sah etc) post των ιουδ. pon o (Π* om sed ipse* suppl) τοπ. τησ πολεωσ c אaABDsuppILXYΓΛΠ unc6 barbev al longe plu q syrp Cyr4,1091 ... ς (= Gb Sz) τησ πολ. ο τοπ. c. 1. 69. al itpler (sed e libere *quia iuxta civitatem in crucem sublatus est Iesus*) vg sah cop syrsch ethr arm | οπου: A οπ in litura scriptum habet | o ις: X om o | και ην γεγραμμ. εβρ. ρω. ελλ.: 13. 69. 124. 346. om (vide ad v. 19) | εβρ. ρωμα. ελλην. hoc ordine cum אaBLX 33. 74 89. 90. 234. 248. qscr rscr e sah cop syrhr arm aeth Cyr ... ς Ln εβρ ελλην. ρωμα. cum ADsuppIYΓΛΠ unc6 barbev al pler itpler vg syrutr. Praeterea ter I -στει, Dsupp -σται. Libere Nonn τ 109 αὐσονίῃ γλώσσῃ τε σύρῳ καὶ ἀχαΐδι φωνῇ.

21. πειλατω cum AB*DsuppI ... ς Ln Ti πιλατω cum אB3 etc | οι (Dsupp om) αρχιερεισ των ιουδαιων: e *sacerdotes Iudaeorum*, g vg (et. fu al) *pontifices Iudaeorum* (sed am om), ff2· *principes sacerdotum* ... b c f q for fos *principes Iudaeorum*; a *principes sacerdotum et principes Iudaeorum* ... 73. 249. dscr iscr ff2· (vide ante) am sax syrsch persp om των ιουδαιων | μη γραφ. ο βα. των ιουδ.: Y om, transiliens a των ιουδ. ad των ιουδ. | αλλ: Dsupp αλλα | ειμι ante τ. ιουδ. cum אADsuppIXYΓΛΠ unc rell al pler it vg sah (cop vero *ego sum rex* etc) etc ... BLX 33. aeth post τ. ιουδ. pon

22. πειλατ. cum AB*Dsupp ... ς Ln Ti πιλ. cum אB3I rell omn

23. οτε (L 73. om) εσταυρωσαν: א οι σταυρωσαντεσ | τον ιν: 124. (sed mg τ. ιν) vg g sah Augioh 118,1 αυτον | ελαβον (et. Eusdem 505): sah cop Eusecl 87 λαβοντεσ, 69. λαβων | και (69. sah cop Eusecl om) εποιησαν (L ποιησαν): et. Eusdem Ps-Ath2,67 Cyr4,1062 ... Dsupp ποιησαντεσ | τεσσερα cum אALM ... ς Ln τεσσαρα cum BDsuppIXYΓΛΠ unc5 al omnvid | και τον χιτωνα cum אcABDsuppILTdXYΓΛΠ unc6 al pler e f g q vg syrp sah cop rell Eusecl Cyr ... א* a b ff2· syrsch om ... 69. 124. 346. c arm Eusdem 505 Ps-Ath2,67 Cyp196 τον δε χιτωνα (Eus τ. χιτ. δε, c Cyp *de tunica autem*). pergentes επει ην αρ. (Eus οτι αρ. ην, c *quia - fuit*, Cyp *quia - fuerat*) etc, omisso ουν post ειπ. Similiter 13. και τον χιτ., επει ην ο χιτ. αρ. etc absque ουν sq. | αραφοσ cum אADsuppEHIKLMSTd(αάραφοσ)UXYΓΛΠ al plu (et. Ps-Athcdd 2) syrp mg ... ς Ln αρραφοσ cum B al mu

θεν ὑφαντὸσ δι᾽ ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ· μὴ σχίσωμεν
αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνοσ ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη- Ps 21, (22) 19
ρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖσ καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν
μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.
25 [302.10] εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ Mt 27, 55 s
αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ,
καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦσ οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα
καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι,
ἴδε ὁ υἱόσ σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ 20, 2

24. *ειπαν* cum ℵLX Eus[ecl 87] Ps-Ath[2,67 cod] ... ϛ Ln *ειπον* cum ABD[suppl] T[d]Y unc rell al omn[vid] Eus[dem 505] etc | *ουν*: D[supp] cop[wi] syr[p mg] *δε* (syr[sch] aeth *et dixerunt*) ... 13. 69. etc om, vide ante | *πρ. αλληλουσ* et. Eus[ecl] et[dem] Ps-Ath Cyr[4,1062]: ℵ* *πρ. αυτουσ*, ℵ[c] *πρ. εαυτουσ* | *λαχωμεν*: MX al -*ομεν* | *τινοσ εσται*: D[supp] *τιν. εστιν*, item it vg Cyp[196] *cuius sit* | *η γραφ. πληρωθη* sine additam cum ℵB 249. a b c e ff[2.] sah Eus[ecl 87] (add tamen *το*) Ps-Ath[2,67] ... ϛ Ti add *η λεγουσα* cum AD[supp]ILT[d]XY unc rell al pler f g q vg cop rell Eus[dem 505] Cyr[4,1062] (:: nec 13, 18. 19, 36 additur *η λεγουσα*) | *τα ιματ. μου* (127. om *μου*): ℵ *μου τα ιματ.* | *εαυτοισ*: Λ* om | *εβαλον*: H al aliq -*λλον* | *οι μεν ουν στρ. ταυ. εποι.* (LX al pauc sah *επ. ταυ.*, Eus[dem] *ταυ. εποιουν*): b[scr*] a em pers[p] om

25. *ειστηκεισαν* (s* al -*κησαν*, A -*κισαν*) ut B[3]EKLMSUΓΑΠ etc: ℵAB*D supp HT[d]X al *ιστηκ.* | *η μητηρ αυτου* (1. 27. om *αυτ.*): a add *maria* | *και η αδελφη*: D[supp] om *η* sed supra lineam suppletum est | *τ. μητρ.* (sic etiam L) *αυτου*: syr[sch] pers[p] aeth add *και* | *μαριαμ* pri loc cum ℵΠ[2] 1. 33. ... ϛ Ln Ti *μαρια* cum ABD[supp]LT[d] unc rell al pler | *η του*: L f[scr] arm om *η* (arm nec *του* exprim) | *κλωπα* et. syr[p mg gr] sah: H 69. 235. 249. al permu *κλοπα*, cop arm (aeth) *κλεωπα* (cop[dz] *κλεοπα*), f am fu ing *cleopae*, b q *cleope*, c *cleophe*, a *cleophaes*, vg[cle] et[cdd aliq] (ut for) *cleophae*, e *cleopha* ... c add *et maria iacobi*. Praeterea syr[p mg] adnotat: *Clopa et Iosephus fratres, et Maria et Maria domini sorores: hi igitur duo fratres duxerunt has duas sorores.* | *μαριαμ* sec loco cum ℵLΠ[2] 1. 33. ... ϛ Ln Ti *μαρια* cum ABD[supp]LT[d] unc rell al pler ... a om *και μαρ. η μαγδ.* | ΓΠ* al mu *μαγδαλινη*

26. ℵ* om $\overline{ις}$ *ουν ιδ. τ. μητερα*, suppl ℵ[a] | *ουν* (et. g q vg): ℵ[a] a b c e f ff[2.] fos sah cop syr[sch] *δε* | *ιδων*: 1. 2[pe] *ωσ ειδεν* | *παρεστωτα*: Λ* i[scr] om | *ον ηγαπα*: syr[sch] et[hr] arm ante *παρεστ.* pon ... L* 235. 346. y[scr semel] om | *λεγει*: ℵ* *και λεγει* | *τη μητρι* sine *αυτου* c. ℵBLX 1. 22. b e arm Cyr[4,1065] ... ϛ Ti add *αυτου*, Ln [*αυτου*], cum AD[supp] YΓΛΠ unc[6] al pler it[plu] vg rell Or[4,6] | *ιδε* (D[supp] *ειδε*) cum (Gb″)BD supp MT[d]XΛ al[80] fere Or[4,6] Chr[8,576] Cyr[4,1065] ... ϛ *ιδου* cum ℵAEHKLSUY ΓΠ al plu

27. *ιδε* (Schu „cur Gb hoc ἴδε minus dignum habuerit interioris marginis loco quam prius, equidem non assequor“) cum ℵBLT[d] al[12] Chr

ἀπ᾽ ἐκείνης τῆσ ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴσ εἰσ τὰ ἴδια.
Ps 68 (69), 22 Mt 27, 48 pp 28 $^{303.4}$ *Μετὰ τοῦτο εἰδὼσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται,*
ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. 29 *σκεῦοσ ἔκειτο ὄξουσ*
μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξουσ ὑσσώπῳ περιθέντεσ προσή-

---

^{4,577} Cyr^{4,1065} ... ς *ιδου* cum AD^{supp}EGHKMSUXYΓΛΠ al pler | *και απ εκεινησ*: 1. 2^{pe} *απ. εκει. ουν* ... T^{d} a e sah om *και* | *ωρασ* (et. T^{d}): AE* vid al^{40} sah *ημερασ* | *αυτην ο μαθητ.* cum ℵD^{supp}T^{d}UΓ 1. 13. 69. 124. 2^{pe} al plu a b c f ff^{2} g q vg cop etc, sed UΓ al^{50} a c syr^{utr} aeth add *εκεινοσ* (a c *ille discipulus*) ... Gb Sz Ti *ο μαθητ. αυτην* cum ABLXY ΛΠ unc^{6} al plus^{60} e sah (*discipulus accepit eam*) arm Cyr

28. *τουτο* (et. Eus$^{ps\,379}$ Cyr^{4,1066}): U al^{80} f q sah cop syr^{sch} (et^{hr}) Eus$^{ps\,368}$ Chr^{8,577} Hil^{224} *ταυτα*. Praeterea b c ff^{2} g vg *postea*, contra a syr^{p} *post hoc*, e *tunc* | *ειδωσ* (MX al *ιδ.*) *ο* $\overline{ις}$ cum ℵAD^{supp}PLMUXΛΠ al plu c ff^{2} g q vg sah syr^{utr} arm Eus$^{ps\,379}$ Did$^{tri\,3,21}$ Chr; item *ο* (B om) $\overline{ις}$ *ειδωσ* BM* Chr$^{mosc\,1}$ b e f Hil^{224} ... Gb' *ιδων* (Y *ειδ.*) *ο* $\overline{ις}$ cum EGHKSYΓ al plus^{70} a cop aeth Eus$^{ps\,368}$ Cyr | *ηδη* ante *παντα* cum AB D^{supp}PLUXYΠ al mu am em fu ing mm cop Did^{tri} ... ς post *παντα* cum ℵEGHKMSΓΛ al plu f q syr^{p} arm (235. Eus$^{ps\,bis}$ post *τετελεσται*, Cyr^{4,1066} ante *οτι*) ... 1. 2^{pe} al plus^{30} a b c e ff^{2} g vg^{cle} (item for al) sah syr^{sch} et^{hr} aeth Chr^{8,577} Hil^{224} om *ηδη* | *τετελεσται* (et. Eus$^{ps\,bis}$ etc): D^{supp} 64. *τετελειωται* ... UM^{mg} al plus^{20} add *τα* (M^{mg} al mu om) *περι αυτου* | *τελειωθη* cum ABLXYΓΛΠ unc rell al pler Did$^{tri\,3,21}$ Cyr^{4,1066} ... ℵD^{supp} 1. 13. 69. 124. 346. y^{scr} al plus^{10} Eus$^{ps\,bis}$ *πληρωθη* (1. post *η γραφ.*) | *η γραφη*: syr^{p} c* add *quae dicit: Et dederunt in potu meo acetum et fel* (*η λεγουσα· και εδωκαν εισ ποτον μου οξοσ και χολην*, cf ps 68, 22), item syr^{hr} add *et dederunt mihi in siti mea acetum*

29. *σκευοσ* sine copula cum ABLX a b e fos, item Eus$^{ps\,368.\,379}$ (*λεκάνη ἔκειτο ὄξουσ μεστή*) ... ς (Gb°) Ti add *ουν* cum D^{supp}PYΓΛΠ unc^{7} al omn^{vid} c f g q vg syr^{p} Cyr^{4,1066}, item ℵ sah cop arm (*fuit autem ibi vas plenum aceti*) syr^{hr} (*erat autem ibi positum vas aceti cum myrrha*) *δε* ... ff^{2} syr^{sch} aeth *et vas erat positum* etc | *σπογγον ουν* (sah om) *μεστον οξουσ* (ℵ^{c}BL 1. 33. 2^{pe} praem *του*, ita Ln; Eus^{bis} praem *ποιησαντεσ*) cum ℵBLX 1. 33. 2^{pe} b e ff^{2} sah Eus$^{ps\,368.\,379}$ Cyr Hil^{224}. Libere (vel potius mixtis duabus lectt) c *hysopo admiscentes spongiam ergo plenam aceto cum felle permixtum* (sic) *componentes obtulerunt* etc, item q *spongiam* (cod. *-gia*) *ergo impleverunt aceto et felle et* etc ... ς Ti *οι δε πλησαντεσ σπογγον οξουσ και* cum AD^{supp}PYΓΛΠ unc^{7} al pler f g vg syr^{utr} arm (g vg *illi autem spongiam plenam aceto hyssopo circumponentes* etc); similiter cop *implentes spongiam aceto, imposuerunt eam in hysopum*; aeth *et impleverunt spongiam aceto et* etc. Syr^{hr} post *vas aceti cum myrrha* omissis mediis pergit *et obtulerunt ori eius* ... 47. 56. 58. 61* a om plane | *οξουσ*: 13. 16. 61^{mg} 69. 124. syr^{p} et^{hr} arm Eus$^{ps\,bis}$ add *μετα χολησ*, cf et. c supra | *υσσωπω* (et. e vg^{cle}): Ln (ex errore) *υσωπω* cum a c f q am fu ing (b ff^{2} *perticae*), h^{scr*} *υσσω* |

νεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 [204.1] ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξοσ, εἶπεν· Mt 27, 50 pp
τετέλεσται, καὶ κλίνασ τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.
31 [205.10] Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ Dt 21, 23 Mc 15, 42
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ
ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεα-
γῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,
καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συν-
σταυρωθέντοσ αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντεσ ὡσ εἶδον

αυτου τω στοματι: G* om *αυτου*. Cf Nonn[τ 150 ss] pro *σπογγον ουν* etc sic: *ἀνὴρ δέ τισ ὀξὺσ ἀκούσασ Σπόγγον ὑποβρυχίων ἀδύτων βλάστημα θαλάσσησ Πλήσασ δριμυτάτοιο ποτοῦ καὶ διψάδοσ ἅλμησ, Ἰθυπόρου καλάμου παρὰ νείατον ἄκρον ἐρείσασ, Ὤρεγεν ὑσσώπῳ κεκερασμένον ὄξοσ ὀλέθρου – τείνων Ἄκρον ἀειρομένου καλάμου καὶ σπόγγον ἀλήτην.*

30. *ουν*: 131. al pauc sah syrsch *δε* ... 33. a arm om | *το οξοσ* (69. 124. 346. syrhr arm Eusps bis add *μετα χολησ*, fos *cum felle mixtum*) sine ο $\overline{ισ}$ c. ℵ* a em ... ς Ln Ti add ο (sed B om) $\overline{ισ}$ c. ℵcA(B)DsuppLXYΓΛΠ unc[6] al pler sah cop syrutr Cyr[4,1068]; item K 69. 124. 346. 49ev b c e f ff2. g q vg arm aeth Eusps [369] et [379] ante *το οξοσ* add | *τετελεσται* et. Eusps bis Chr[8,577] Cyr ... Dsupp *τετελειωται*. Praeterea Eusps bis add *και αυτη η γραφη*. | *πνευμα*: tisch* 37. 87. 96. 97. 235. 245. 255. 48ev syrhr etP c.* Cyr[4,1069] add *ωσ δε εξενευσθη* (syrr *exivisset spiritus eius*; tisch* al Cyr *εξεπνευσεν*), *εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον απο ανωθεν εωσ κατω* (:: ex ll. pp.)

31. *επει παρασκευη ην* (itpler *quoniam* vel *quia cena pura erat*, f *quon. parascere erat*, ff2. *quoniam parasceve coenam paraverunt* [ap Sab *-scevem* et *-verant*]) ante *ινα μη* etc cum ℵBLXY 1. 13. 33. 69. 124. 249. 346. 2pe 3pe a b c e f ff2. g vg sah cop syr(sch) ethr arm (aeth) perss Chr[8,577] Cyr[4,1073] Nonn[τ 161] Hesychpresb qu[44] ... ς Ln (ex errore) Ti post *εν τω σαββατω* pon cum ADsupp (*επι παρασκευη* siue *ην*) KGHKMSUΓΛΠ al pler q syrP Chron[11] (ex Petralex) et[418]. Libere syrsch *quia parasc. erat, dicunt: Non manebunt corpora ista in cruce quia sabbatum illucescit*; similiter aeth | *ην γαρ* usq *ημερα*: k om | *η ημερα* cum BDsuppLXYΛΠ unc[6] al plu Cyr[4,1073] ... ℵAEΓ al[30] om *η* (:: *η* inter *μεγαλη* et *ημερα* per incuriam facile omitti poterat) | *εκεινου* (et. ς Gb Sz) cum ℵABDsuppLXYΓΛΠ unc[6] al longe plu a b e ff2. q sah cop syrsch arm aeth Hesychpresb qu[44] ... ςe *εκεινη* cum H 33. 69. al vix mu c f g vg syrP ethr Cyr. Praeterea DsuppL 69. 73. syrsch arm *εκεινου* (*εκεινη*) post *σαββατ.* pon | *ηρωτησαν* (ℵc): ℵ*L add *ουν* (:: quod nescio an ipse Ioh scripsisse videatur) | *πειλατον* cum AB* Dsupp ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB3LXY unc rell al omnvid | *αυτων*: syrsch *crucifixorum* ... L *αυτω*

32. *συνσταυρωθεντοσ* cum ℵABDsuppFLY 124. ... ς *συσταυρ.* cum GHKM SUXΓΛΠ al pler

ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ᾽ εἷσ
τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν
21, 24 εὐθὺσ αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼσ μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀλη-
θινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνοσ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
Ex 12, 46 Ps 33 (34), 20 καὶ ὑμεῖσ πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πλη-

---

33. ωσ (a *et*) ειδον (ειδ. c. ABLΓΔΠ[2] unc rell al plu; ℵ[c]D[supp]KMXYΠ* al ιδ.) posteaque ου et. ℵ[c] ... ℵ* ευρον posteaque και ου, item f cop *invenerunt – et* (cop *et* non habet); similiter sah *viderunt*, syr[hr] *cognoverunt* (sed neuter addit *et*; ita igitur: *viderunt eum iam mortuum, non fregerunt* etc) | ηδη αυτον cum BL (syr[hr] *statim iam cognoverunt mortuum esse*, vide et. syr[p]) Or[4,176] (:: qui ordo corrigendus videbatur) ... ς Ln αυτ. ηδη cum ℵAD[supp]XYΓΛΠ unc[7] al omn[vid] it[pl] (contra c ff[2.] q arm Promiss om ηδη, nec expri aeth) sah cop syr[sch] Cyr[4,1073]

34. αλλ: D[supp] αλλα | τ. στρατιωτων: 69. add εξελθων | αυτου την πλευραν: 69. 346. it vg Or[1,416] et[4,176] τ. πλ. αυτου ... Λ* om. Cf ad hunc versum Eus[dem 504] οτε εισ των στρατ. κατα τον ευαγγ. ιωαννην του αμνου του θεου λογχη την πλευραν ενυξε, και εξηλθεν ευθυσ υδωρ κ. αιμα. | ενυξεν (Y* –ξαν, 225. al ενοιξεν): 56. 68. al ηνοιξεν vel ηνυξεν. Item habent *aperuit* f g vg syr[p] et[hr]; contra confirmant ενυξεν (ut et. Or[bis] Eus[dem]) a ff[2.] syr[sch] *percussit*, b *pupugit*, c sah cop *perfodit*, e *inseruit*, q *percussit et perfodit*. (Item aeth *confodit latus eius quod dextrum lancea.*) | εξηλθ. ευθ. hoc ordine cum ℵBLXY 33. a b (e om ευθ.) syr[hr] Or[4,176] (om ευθ.[1,416]) Eus[dem] ... ς Ln ευθ. εξηλθ. cum AD[supp]ΓΛΠ unc[7] al pler c f ff[2.] g vg sah cop syr[sch] et[p] etc Chron[413] (Cyr[4,1074] και αιμα ευθυσ εξηλθε και υδωρ) | ευθυσ cum ℵABEHKLSXΛΠ al plu Or[4,176] Eus[dem] Cyr ... Gb'' ευθεωσ cum D[supp]G MUYΓ al plus[60] Chron | αιμα και υδωρ: Y e sah[askew] cop Eus[dem] υδωρ κ. αιμ.

35. Totum versum e om; praeterit etiam fu | εωρακωσ (KΛ al –κοσ) cum ℵABLMSUYΓΔΠ* al plu ... D[supp]EGHKΠ[2] al mu εορακ. | αληθινη: ℵ 124. Chr[8,578] (et.mosc[6]) αληθησ | αυτου εστ. η μαρτ. cum ℵABD[supp]LMXΓΠ al plu Or[1,416] et[4,176] ... EGKSUΛ al plus[80] am ing Caes[67] (Gall[6]) εστ. αυτ. η μαρτ., HY al[60] b c f ff[2.] g vg[cle] etc Chr[8,578] Cyr[4,1074] εστ. η μαρτ. αυτου (a *et testimonium eius verum est*) | κακεινοσ cum ℵAD[supp]LXΓΛΠ unc[7] al pler Or[1,416] ... Ln και εκεινοσ cum BY 1. 239. 299. Or[4,176] Cyr[4,1074] | οιδεν: 69. 346. al pauc ειδεν (M ιδεν?) ... Nonn[τ 184] ιδμεν | και υμεισ cum ℵABD[supp]HKLUXΛΠ al[25] it vg sah arm syr[utr] et[hr] aeth Or[4,176] Cyr ... ς (= Gb Sz) om και cum EGMSYΓΔ al longe plu cop | πιστευητε cum ℵ*B Or[4,176] ... ς Ln Ti πιστευσητε cum ℵ[a]AD[supp]LXY unc[11] al omn[vid] Chr[8,568] Cyr[4,1074]

36. γαρ (a sah cop *haec enim facta sunt*, et a add *illi*): K 239. al[10] e δε | συντριβησεται (et. Thdot[clem 974] etc, e *comminuatur*, q *comminuetur*; item Or[3,472] πληρωθεισησ τησ περι αυτου λεγουσησ προφητειασ˙ οστ. ου συντρ.): sah cop *confringent*; b c f ff[2.] fos *confringetis*, a *confringitis*, g vg *comminuetis*. Item Or[4,176 c] (ut certe editum est) συντριβησετε

ρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ Zch 12, 10
λέγει· ὄψονται εἰσ ὃν ἐξεκέντησαν.
38 [206.1] Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ Mt 27, 57—61 Mc 15, 42—47 Lc 23, 50—55
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴσ τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένοσ δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν
ὁ Πειλᾶτοσ. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 [207.10] ἦλθεν δὲ καὶ
Νικόδημοσ ὁ ἐλθὼν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα
σμύρνησ καὶ ἀλόησ ὡσ λίτρασ ἑκατόν. 40 [208.1] ἔλαβον οὖν τὸ

Contra[2,621] συντριψετε quaeritur utrum ex LXX an ex N. T. afferat. Idem συντριψετε απ αυτου ex Exod. affert[4,176b] | αυτου cum ABDsuppLXY unc rell al plu e q cop arm Thdotclem Or[4,176c] Chr[8,578]; item Or[2,621] ... ℵΓ 33. 69. 106. 124. 435* al plus60 itpler sah syrp ethr (etsch *in eo*) aeth Nonn τ 187 (οὐδὲν ἀπ' αὐτοῦ κεκριμένων μελέων τετριμμένον ὀστέον ἔσται, Cyr[4,1074] παρ αυτ.) απ αυτου :: LXX οστ. ου συντριψετε απ αυτου lectione tantum non fluct

37. λεγει (76. λεγουσα): 1. 22. 2pe a om

38. δε c. ℵABDsuppHLUΠ2 1. 69. al permu it (sed ff2· *ergo*) vg copdz syrp (aeth *et postea*) Cyr[4,1074] ... Gb00 Ti om c. EGKMSXYΓΔΛΠ*et8 22. 33. 131. 157. al plus60 sah copwi syrsch (ethr) arm Chr[8,579] | πειλατον c. AB*Dsupp ... ς Ln Ti πιλ. ut supra | ιωσηφ c. ℵBDsuppEGKLMUXΠ 1. 33. al45 Chr[8,579] Thdret[4,208] ... ς (Gb00) praem ο c. AHSYΓΔΛ al plu Cyr | ο απο cum ℵXYΓΔΛΠ unc7 al fere omn syrutr ethr Chr Cyr Thdret ... Ln om ο cum ABDsuppL 90. | αριμαθαιασ: DsuppΓ -μαθεασ ... Λ -μαθειασ, Π -μαθιασ, item it am fu ing (al) *arimathia* | του ιυ: B om του | 69. transiluit a του ιυ primo ad του ιυ sec | αρη: H al pauc αρει | το σωμα του (Δ το) ιυ: M pscr yscr 48ev 49ev 150ev al aliq το σωμ. αυτου ... e *ihesum* | Λ tisch* 12. al transiluere a το σωμ. του ιυ ad eadem verba quae sequuntur | πειλατ. cum AB*Dsupp ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵB3L unc rell al omnvid | ηλθον et ηραν cum ℵ* a b c e ff2· fos sah syrhr armzoh ... ς Ln Ti ηλθεν et ηρεν (:: ex emendatione proclivi) cum ℵcABDsupp unc rell al omnvid f g q vg syrutr cop aeth armusc Cyr[4,1074] | αυτον (a *illum*, b c e ff2· fos *eum*) cum ℵ* a b c e ff2· fos syrhr arm ... ς Ti το σωμα του ιυ cum DsuppYΓΔΠ unc7 al longe plu f g q vg cop syrutr aethpp Thdret[4,208]; item Ln το σωμα αυτου cum ℵcBLXΛ al10 sah aethro Cyr

39. δε et. b c e f q vg syrp (ethr *et venit autem*; syrsch *et venit*): E a ff2· g ουν, *ergo* ... Λ arm om | προσ αυτον cum ABLUXY sahmün Cyr[4,1075] ... ς προσ τον ιν cum ℵDsuppΓΔΛΠ unc6 al omnvid it vg sahwoi cop syrutr ethr rell Thdret[4,208] | φερων (ℵc): ℵ* εχων, item cop (*cui est*) | μιγμα (et. ℵc): 122. 259. 435. 47ev iscr σμιγμα, pparh σμηγμα, e *malagmam* ... ℵ*B ελιγμα | σμυρνησ (syrp mg graece): ℵ σζμυρνησ, Dsupp ζμυρνησ, 225. al pauc μυρνησ | αλοησ (et. syrp mg gr): EX al mu αλωησ | ωσ cum ℵBDsuppLΓΔΛΠ unc6 tisch* al plus60 ... ς (= Gb Sz) ωσει cum AUXY tisch** al plu Cyr ... Ath[356] Thdret[4,208] om. Ceterum syrp mg gr μιγμα σμυρνησ και αλοησ.

ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 [210. 10] τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸσ
Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸσ τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦσ, 19, 26 21, 7 13, 23
καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδα-
μεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτροσ καὶ ὁ ἄλλοσ
μαθητήσ, καὶ ἤρχοντο εἰσ τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ·
καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψασ βλέπει κείμενα τὰ ὀθό-
νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτροσ ἀκολουθῶν

ε. τον | εκ (tisch* 69. 229. al Dion^{alex} *απο*, item *a* it^{plu} vg, contra a e *de*) του μνημειου (et. Dion^{alex} Eus^{dem} Chr^{8,580} Cyr^{4,1076}): ℵ 1. 19** 22. 157. 209. 2^{pe} d f mm sah cop arm aeth *απο της θυρας* (ℵ add *εκ*) *του μνημειου*

2. ℵ *προσ σιμων* | *και προσ τον αλλον*: b f ff^{2} q vg (et. am fu ing gat mm al) *et ad alium* ... a^{vid} c d e for fos *et alium* | *εφιλει* (77. 31^{ev} 10^{pe} *ηγαπα*): b c e f q vg (et. am fu for al) *amabat*; d ff^{2} em gat *diligebat* | ο ις: e om | *κυριον*: cop syr^{sch} aeth add *ημων* ... XΔ fu mt Eus$^{mar\,286\,bis}$ Chr^{8,580} add (:: ut v. 13) *μου*. Eus^{mar} sic: *τη δε μαρια κατα τον ιω. ειπουση οτι ηραν τον κυρ. μου εκ του μνηματοσ, ου προτερον επιστευσαν* etc; ac paullo post *τινι δε επιστευσαν αλλ η τω τησ μαριασ λογω φησαντι· ηραν τον κυριον μου.* Contra^{266} *και ερχεται – και λεγει· ηραν τον κυρ. απο του μνημειου και ουκ οιδα* etc. Cf Aug$^{ioh\,120,6}$ „Nonnulli codd. etiam Graeci habent: *Tulerunt dominum meum*, quod videri dictum potest propensiore caritatis vel famulatus affectu; sed hoc in pluribus codd. quos in promptu habuimus non invenimus". | *εκ του* (et. Eus$^{mar\,286}$): X Eus$^{mar\,266}$ *απο του* | *οιδαμεν*: 8 i^{scr} t^{scr} y^{scr} 10^{pe} 57^{ev} e syr^{sch} arm aeth^{utr} Eus$^{mar\,266}$ Chr^{8,580} *οιδα* (:: ut v. 13)

3. *ο πετροσ*: X p^{scr} om ο | *και ο* (D^{supp} om) *αλλοσ*: a *et alter*, b c f ff^{2} vg *et ille alius*, d e g q *et alius* | *και ηρχοντο* (D^{supp}Δ* *ερχοντο*, ℵ e *ibant*, sah *exibant*) *εισ το μνημειον*: et. ℵ^{c} ... ℵ* om

4. *ετρεχ. δε* (al pauc *ουν*, q *ergo*) *οι δυο ομου* et. ℵ^{c}: ℵ* *και ετρεχ. οι δυο ομου* | *και* (b q sah om) *ο αλλοσ*: AU 33. 127. 239. a c d e f ff^{2} syr^{sch} *ο δε αλλοσ* (d *alius autem*, f ff^{2} *ille autem alius*, a *ille autem*, c e *sed ille alius*). Pro *και ο αλλοσ* usq *ταχ. του πετρου* (et. ℵ^{c}) ℵ* sic: *προεδραμεν δε ταχιον του πετρου* | *προεδραμεν* (c *prior cucurrit*): U *προεφθασεν*, 249. *προελαβε*, 47. 56. 58. 250. *εδραμε*, tol *cucurrit* | *ταχιον* (et. ℵ*): ℵ^{c}AB*EGLXΔ i^{scr} al *ταχειον* | *πρωτοσ*: ℵ post *το μνημ.* [illegible] e om | 69. transilit a verbis *εισ το μνημειον* ad [illegible]

[illegible] D^{supp}LΓΔΠ unc^{7} al pler a b d e f g vg [illegible] ℵ^{c}(et*)ΔX 225. 249. 44^{ev} y^{scr} c ff^{2} [illegible] Nyss$^{resurr\,2,841}$ ad v. 6 spectat). [illegible] *μενα* ad eadem verba v. sq ... A [illegible] add *γε*, praetereaque X add *και* [illegible] et Scr; errat Mill addens *και*)

σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοισ μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼσ ἔθοσ ἐστὶν τοῖσ Ἰουδαίοισ ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ
τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆποσ, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν,
ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶσ ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Mt 28, 1 ss Mc 16, 1 ss Lc 24, 1 ss 1 209.1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχε-
ται πρωῒ σκοτίασ ἔτι οὔσησ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον

40. ιυ: A θεου (per compendium scriptum ΘΥ pro ΙΥ), 248. κυριου (ΚΥ) | αυτο: 13. 240. 346. 6pe αυτον | των: 69. om | οθονιοισ sine εν cum ℵBKLXΥΠ*et[8] 1. 33. 69. 2pe al mu^vid (*ligaverunt* vel *adligav. cum linteis* etc vel *linteaminibus* a b c f g vg) Cyr^{4,1078} (Thdret^{4,208} ενειλησαν αυτο οθονιοισ) ... Gb + Sz Ti praem εν cum AD^suppΓΔΛΠ[2] unc[6] al[120] q (*alligav. illum in lintiaminibus*) fos (*ligav. eum in linteis*) Nyss^{resurr 2,837} ... e ff[2] om οθονιοισ :: quum Graecis dici soleat εδησαν εν, potius inlatum videtur εν quam sublatum. Etiam 11, 44 scriptum est δεδεμενοσ - κειριαισ. | καθ. εθ. εστιν τοισ (D^supp om) ιουδ. ενταφιαζειν: e *sicut moyses iudaeis sepelire iussit* | εστιν (et. ℵ^c): ℵ* Nyss^{resurr 2,837} ην. Nyss enim sic: γεγραφεν ὁ ἰωάνν. ὧδέ πωσ· εδησαν αυτο εν οθ. μετ. των αρωμ. καθωσ εθοσ ην ιουδαιοισ ενταφιαζ.

41. ην δε εν τω: D^supp 69. om τω | οπου εσταυρ. (haec 106. om) κηπ. και εν τω κηπω (1. 71. τοπω): X 11. om (transilientes ab εν τω κηπω ad εν τω κηπ.) | καινον: D^supp 69. al[7] (ac plures^vid) κενον | ουδεπω (y^scr al[3] ουδεποτε, q om) ουδεισ: ℵ syr^hr ουδεισ ουδεπ. | ετεθη cum AD^suppPLXΓΔΛΠ unc[7] al omn^vid Or^{1,489} Thdret^{4,209} ... ℵB Cyr^{4,1076} ην τεθειμενοσ :: ex Lc 23, 53

42. δια τ. παρασκ. τ. ιουδαιων: syr^sch pers^p *quia sabbatum advenerat* των ιουδαιων: b e ff[2] om (a hiat) | εθηκαν: ℵ* (delet^c) y^scr praem (:: per incuriam) οπου | τον ιν (69. αυτον τον ιν): 71. αυτον, e *illum*

XX. 1. τη δε μια τ. σαββατων (e *posttridie sabbati*): ita et. Dion^{alex 503} (Gall[8]; ὁμοίωσ ὁ ἰωάννησ, εν μια των σαββατ., φησί, μαρια η μαγδαλ. ηλθε πρωι etc) Eus^{dem 493} et^{marin 266. 293} etc. Syr^{p mg} adscripta habet ^{graece} ... sah τη δε κυριακη. Cf Chr^{8,580} τη δε μια τ. σαββ. τουτεστι τη κυριακη. | μαριαμ cum ℵAL 1. 33. (syrr ut solent) ... ς Ln Ti μαρια cum BD^suppXΓΔΛΠ unc rell al pler Dion^{alex} Eus^{dem} et marin^{266} (Mai[4]) Chr Cyr^{4,1076} | XΓΛ al μαγδαλινη (ut etiam cop, non item sah. Item alibi.) | ερχεται: 33. a b c f syr^sch et^hr aeth ante μαριαμ pon | πρωι: a b c om | σκοτιασ ετι (A al pauc om) ουσησ: 13. 69. 346. aeth post ε. τ. μνημειον pon. Similiter sah cop ερχεται (sah εξερχ.) εισ το μνημ. πρωι, ετι ουσησ τησ σκοτ. εξω, | εισ το: A

ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 [210.10] *τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸσ*
Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸσ τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦσ, 19, 26 21, 7 13, 23
καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδα-
μεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτροσ καὶ ὁ ἄλλοσ*
μαθητήσ, καὶ ἤρχοντο εἰσ τὸ μνημεῖον. 4 *ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ·*
καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, 5 *καὶ παρακύψασ βλέπει κείμενα τὰ ὀθό-*
νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 *ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτροσ ἀκολουθῶν*

ε. τον | *εκ* (tisch* 69. 229. al Dion^{alex} *απο*, item *a* it^{plu} vg, contra a e *de*) *του μνημειου* (et. Dion^{alex} Eus^{dem} Chr^{8,580} Cyr^{4,1076}): ℵ 1. 19** 22. 157. 209. 2^{pe} d f mm sah cop arm aeth *απο τησ θυρασ* (ℵ add *εκ*) *του μνημειου*

2. Η *προσ σιμων* | *και προσ τον αλλον*: b f ff$^{2.}$ q vg (et. am fu ing gat mm al) *et ad alium* ... a^{vid} c d e for fos *et alium* | *εφιλει* (77. 31^{ev} 10^{pe} *ηγαπα*): b c e f q vg (et. am fu for al) *amabat*; d ff$^{2.}$ em gat *diligebat* | *ο ις*: e om | *κυριον*: cop syr^{sch} aeth add *ημων* ... XΔ fu mt Eus$^{mar 286 bis}$ Chr^{8,580} add (:: ut v. 13) *μου*. Eus^{mar} sic: *τη δε μαρια κατα τον ιω. ειπουση οτι ηραν τον κυρ. μου εκ του μνηματοσ, ου προτερον επιστευσαν* etc; ac paullo post *τίνι δε επιστευσαν αλλ η τω τησ μαριασ λογω φησαντι· ηραν τον κυριον μου.* Contra^{266} *καὶ ερχεται – και λεγει· ηραν τον κυρ. απο του μνημειου και ουκ οιδα* etc. Cf Aug$^{ioh\ 120,6}$ „Nonnulli codd. etiam Graeci habent: *Tulerunt dominum meum*, quod videri dictum potest propensiore caritatis vel famulatus affectu; sed hoc in pluribus codd. quos in promptu habuimus non invenimus". | *εκ του* (et. Eus$^{mar 286}$): X Eus$^{mar 266}$ *απο του* | *οιδαμεν*: s i^{scr} t^{scr} y^{scr} 10^{pe} 57^{ev} e syr^{sch} arm aeth^{utr} Eus$^{mar 266}$ Chr^{8,580} *οιδα* (:: ut v. 13)

3. *ο πετροσ*: X p^{scr} om *ο* | *και ο* (D^{supp} om) *αλλοσ*: a *et alter*, b c f ff$^{2.}$ vg *et ille alius*, d e g q *et alius* | *και ηρχοντο* (D^{supp}Δ* *ερχοντο*, a e *ibant*, sah *exibant*) *εισ το μνημειον*: et. ℵ^{c} ... ℵ* om

4. *ετρεχ. δε* (al pauc *ουν*, q *ergo*) *οι δυο ομου* et. ℵ^{c}: ℵ* *και ετρεχ. οι δυο ομου* | *και* (b q sah om) *ο αλλοσ*: AU 33. 127. 239. a c d e f ff$^{2.}$ syr^{sch} *ο δε αλλοσ* (d *alius autem*, f ff$^{2.}$ *ille autem alius*, a *ille autem*, c e *sed ille alius*). Pro *και ο αλλοσ* usq *ταχ. του πετρου* (et. ℵ^{c}) ℵ* sic: *προεδραμεν δε ταχιον του πετρου* | *προεδραμεν* (c *prior cucurrit*): U *προεφθασεν*, 249. *προελαβε*, 47. 56. 58. 250. *εδραμε*, tol *cucurrit* | *ταχιον* (et. ℵ*): ℵ^{c}AB*EGLXΔ i^{scr} al *ταχειον* | *πρωτοσ*: ℵ post *εισ το μνημ.* pon ... e om | 69. transilit a verbis *εισ το μνημειον* ad *εισ το μνημειον* v. 6.

5. *κειμενα* ante *τα οθονια* cum BD^{supp}LΓΔΠ unc^{7} al pler a b d e f g vg Cyr^{4,1078} ... Ln post *τα οθ.* cum ℵ^{c}(et*)AX 225. 249. 44^{ev} y^{scr} c ff$^{2.}$ mt sah cop arm aeth, item syrr (Nyss$^{resurr 2,841}$ ad v. 6 spectat). Transilit ℵ* a verbis *τα οθονια κειμενα* ad eadem verba v. sq ... A 6^{pe} om *κειμενα* | *μεντοι*: LX 1. 29. 2^{pe} add *γε*, praetereaque X add *και*

6. *ερχετ. ουν* cum AD^{supp} (testib Kipl et Scr; errat Mill addens *και*)

αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κεί-
μενα, 7 *καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ*
τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον.
8 *τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ ἐλθὼν πρῶτοσ εἰσ*
τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 *οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν*
γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 *ἀπῆλθον οὖν πά-*
λιν πρὸσ αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. 11 $^{211.1}$ *Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸσ τῷ*
μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ μνημεῖον,
12 *καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλουσ ἐν λευκοῖσ καθεζομένουσ, ἕνα πρὸσ*

ΓΔΛΠ unc^{7} al pler b c d e f ff^{2} g q vg syr^{utr} eth^{r} Cyr^{4,1078} ... (a) arm aeth *ερχ. και* (a libere: *Secutus est illum et Petrus et intravit* etc) ... ℵ^{c}B LX 33. 56. 58. (10^{pe} e silentio) *ερχ. ουν και*, item sah cop *ερχ. δε και εισηλθεν*: X add *πρωτοσ* | *και θεωρ. τα οθον. κειμενα*: A* om

8. *και* (D^{supp} om, non item d) *ο αλλοσ*: c d e ff^{2} q *et alius*, b g^{vid} vg *et ille*, f gat mm *et ille alius*; a nil nisi *et* | *ειδεν* cum ℵABΓΔΛΠ^{2} unc^{6} al pler (61^{mg} 69. 124. *ειδον*) ... D^{supp}LMXΠ* al aliq *ιδεν* | *επιστευσεν* ita et. d: D^{supp} *ουκ επιστευσεν* ... rursus 61^{mg} 69. 124. *επιστευσαν*. Liberrime (quod ad *επιστευσαν* tuendum non valet) Eus mar^{284} *εισηλθον γαρ φησι και επιστευσαν*, item^{286} *οτε γουν εισηλθον ουτοι εισ το μνημα και τα οθ. ειδον μονα, το δε σωμα ουδαμου, τοτε επιστευσαν*

9. *ηδεισαν* (et. ℵ^{c} a d f ff^{2} g vg): ℵ* b c e q gat mm *ηδει* (*sciebat*, e *noverat*) | *εκ νεκρ. αναστηναι*: X d e sah cop syr^{utr} eth^{r} *αναστ. εκ νεκρ.*

10. *προσ αυτουσ* cum ℵ*BL ... ς Ln *πρ. εαυτουσ* cum ℵ^{c}AD^{supp}ΡΟΧΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Chr^{8,584} Cyr^{4,1079}. Praeterea A post *οι μαθηται* ad imam paginam additum habet (scholii loco) *θαυμαζοντεσ το γεγονοσ* (:: ex Lc 24, 12)

11. *μαριαμ* cum ℵO 1. 33. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD^{supp}LX unc rell al pler | *ειστηκει* cum B*D^{supp}EGKMSUΓΛΠ al pler (Δ *ηστηκει*) ... ℵA B^{3}HLOX 124. 257. al *ιστηκ.* | *προσ τω* (D^{supp}HΔ al *το*) *μνημειω* (Gb" Schu „recte") cum ABD^{supp}EGHLMSΔΛΠ al plus^{60} Chr^{mosc4} Nyss^{resurr} ^{2,396} (*πρ. τ. μνηματι*) Sev^{223} (ut Nyss) ... ς *προσ το μνημειον* cum KOUXΓ al permu Chr^{8,584}^{montf} Cyr^{4,1079} ... ℵ *εν τω μνημειω* (invitis it vg sah cop syrr rell) | *εξω* hoc loco cum ℵ^{c} (non mutato *εν*) BLOXΔ 1. 33. 2^{pe} d f g vg syr^{hr} aeth Nyss^{resurr} Cyr Amb$^{virgin 218}$ Aug$^{ioh 121,1}$. Similiter sah^{woid} cop arm ante *πρ. τ. μνη.* pon ... ς Ti post *κλαιουσα* cum D^{supp}LΓΛΠ unc^{7} al pler q syr^{p} Sev^{223} (Gall^{11}) ... Ln om cum ℵ*A a b c e ff^{2} syr^{sch} sah^{mün} (in ℵ* cum *εν τ. μν.* cohaeret)

12. *δυο* (Sev^{223} post *αγγ.* pon) *αγγελουσ* (et. ℵ^{c}): ℵ* e om *δυο* | *εν λευκ.* (t^{scr} add *και*, 250. Eus$^{mar 367}$ libere om *εν λευ.*) *καθεζομ.*: ℵ cop *καθεζ. εν λευκοισ* ... D^{supp} om (non item d). Libere Sev^{223} *λευκουσ και φαιδρουσ τη στολη.* | *πρ. τη κεφ.* (et. Eus$^{mar 367}$): K al pauc *πρ. την κεφαλην* | *το σωμ. του* (G y^{scr} add *κυριου*) *ιυ*: a *Iesus*

τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ. 13 [212.10] *λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεισ; λέγει αὐτοῖσ*
ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 *ταῦτα*
εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, 21, 4
καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. 15 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· γύναι, τί*
κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρόσ ἐστιν, λέγει
αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασασ αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκασ αὐτόν,
κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 *λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· Μαριάμ. στραφεῖσα*
ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17

---

13. *λεγουσιν* sine copula cum ℵ a b d f g vg sah ... ς Ln Ti praem *και* cum ABD[suppl]LOX unc rell al omn[vid] c e q fos cop syrr arm aeth Eus[mar 267] (sed libere affert) Cyr[4,1080] | *τι κλαιεισ* (et. Eus[mar]): D 69. 255. al[3] aeth[utr] sl[1.2.] add *τινα* (aeth *και τινα*) *ζητεισ* (:: ex v. 15) | *λεγει*: B aeth praem *και* (pro *λεγ. αυτοισ* q *quae dixit*, Eus[mar 267] *η δε ειπεν*) | *τον κυρ. μου*: y[scr] mm syr[hr] arm Hier[hedib qu 5] Amb[virgin 218] add *εκ του μνημειου*, *de monumento* | *εθηκαν*: D Cyr[hr 210] *τεθεικαν*, X *τεθηκαν*

14. *ταυτα* sine copula cum ℵABDSXΠ 1. 33. 157. 2[pe] w[scr] al[5] it vg sah cop syr[utr] arm Cyr[4,1082] ... ς (= Gb Sz) *και ταυτα* cum EGKMUΓΔΛ al pler syr[hr] aeth Chr[8,585] Sev[223]; item L *ταυτ. δε* | *ις* cum ℵABDLXΓ ΔΠ unc[6] al longe plu Eus[mar 267] Cyr Sev ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum Λ al mu

15. *λεγει*: 63. 73. 259. k[scr] add *ουν*, f *dixit autem*, syr[hr] *et dixit*. Pro *λεγ. α. ις* Eus[mar 267] *ο δε ις λεγει* | *ις* cum ℵBL 122. 435. b[scr**] ... ς *ο ις* cum ADOXΓΔΛΠ unc[6] al pler Cyr[4,1082] | *εκεινη* sine copula et. ℵ[c] Nyss[resurr 2,839] Cyr ... ℵ* c f fos sah cop syr[utr] et[hr] Sev[223] add *δε* | *ει συ εβαστασασ* (et. syr[p mg gr]; D *ηρεσ*, b c d f ff[2.] g vg *sustulisti*, e for *tulisti*, a q *portasti*) et. ℵ[c] ... ℵ* *ει συ ει ο βαστασασ* | *εθηκασ* (D *τεθεικασ*) *αυτον* hoc ordine cum ℵABDGLMOUXΓΛ al longe plu a b c e f ff[2.] g vg Nyss[resurr 2,839] Cyr Sev ... ς (= Gb Sz) *αυτον εθηκ.* (Π[2] *τεθεικασ*) cum EΔΠ tisch* al mu q

16. *ις* cum BDLO ... ς *ο ις* cum ℵAXΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] Cyr[4,1083] | *μαριαμ* cum ℵBLOΠ 1. 33. w[scr*] sah cop Nyss[resurr 2,839] Sev[223] (Nonn[υ 71] *καὶ μαριὰμ ἰάχησε*) ... ς Ln *μαρια* cum ADXΓΔΛ unc[6] al pler Cyr | *στραφεισα* sine copula cum ABLOXΓΔΛΠ* unc[6] al pler a (*illa stetit et*) c g q vg Cyr[4,1083] ... ℵΠ[2] al[2 scr] e (*ad illa*) sah cop arm (*εκεινη δε στρ.*) add *δε* (Nonn[υ 71] *μεταστρεφθεῖσα δ' ἐκείνη*), b f ff[2.] syr[utr] et[hr] aeth *et conversa* | *εβραιστι* (et. Gb + Sz) cum ℵBDLOXΔΠ* 33. 42. 71. 157. 239. 433. 6[pe] (e sil.) b c e ff[2.] fos gat mm sah cop syr[utr] et[hr] arm aeth sl[1.2.3.] ... Ln [*εβρα.*], ς om cum AEGKMSUΓΛΠ[2] al pler a f g q vg pers[w] sl[ed] Cyr[4,1083] (nec Nonn expri) | *ραββουνι* (B sah -*νει*, ut B et. Mc 10, 51) c. ℵABEGKLMSUΓΔΠ al plu sah cop etc (sic et. syr[p mg gr], et. Nonn) ... OX 40. 69. 106. 124. al plus[20] Sev[223] *ραβουνι*, D *ραββωνει* (ut Δ in Mc), it (et. d; a hiat) vg *rabboni* | *διδασκαλε*: a *domine*, D

λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ τὸν
πατέρα· πορεύου δὲ πρὸσ τοὺσ ἀδελφούσ μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖσ· ἀνα-
βαίνω πρὸσ τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ
θεὸν ὑμῶν. 18 *ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖσ*
μαθηταῖσ ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

κυριε διδασκαλε, e *magister et domine*, ff2· *magister, domine*. Praeterea ℵca (sed cb rursus delet) 13. 346. g gat mm syrp ethr Cyr4,1063 add *και προσεδραμεν αψασθαι αυτου*

17. *ις* cum BDLM* ... ς (Gb0) praem ο cum ℵAEGKM2SUXΓΔΛΠ al omnvid Cyr4,1084 | *μου απτου* et. Irint331 Resporthod48 Or1,231 et3,829 et4,155·156·199·240 etint2,238 Eusmar263 quater etdem508 etmarc172 etecl102 Epiph97·1075 Chr8,566 Cyr4,1084 Thdret4,234 Sev224 etc ... B arm Tertprax25 *απτου μου* ... 47ev dscr om *μου* | *πατερα* pri sine *μου* cum ℵBD dscr b e syrhr Irint331 Or4,155c et199 Epiph97·1075 Chr8,566 Maxtaur hom 56ter ... ς add *μου*, Ln [*μου*] cum ALOXΓΔΛΠ unc6 al pler a c f ff2· g q vg sah cop syrutr arm aeth Or1,234 et3,829 et4,155d Eusdem508 etmcell 172 etecl102 Nyssresurr2,839 Cyr4,1084 Thdrt4,234 (agnoscit et. Nonn1175) Sev224 Tertprax | *πορευου δε* cum ℵ*etcbBXΓΔΛΠ unc6 al omnvid itpler vg sah cop syrr rell Or3,829 et4,285 Eusdem508 Cyr Thdrt Hil1091 (Irint 331 *sed vade*; Or4,155 *αλλα πορ.*) ... ℵcaDLO q *πορ. ουν* ... A *πορευου* (item Or4,452 *διο γεγραπται· πορευου προσ τ. αδ. μου* etc, Eusps372 *τη μαρια – ελεγε· πορευου πρ. τ. αδ. μου* etc, Didtri3,9 *εισ τηνδε την λεγουσαν δεσποτικην ρησιν· πορευου πρ. τ. αδ. μου* etc) | *αδελφουσ μου* cum ℵcABLOX unc rell al pler itpler vg sah cop syrr rell Or3,829 et4,155·285 et452ed etint2,250·3,388 Eusdem377·508 etps373 Didtri3,9 Nyssresurr2,840 Cyr Thdrt Tertprax25 („ad fratres meos: *quia et in hoc filium ostendit; filios enim appellasset illos si*" etc) etc ... ℵ*D e Or4,452 cod *αδ.* sine *μου* (:: receperam Synops; at cf ad Mt 24, 10 ubi similiter ℵ* isque solus om), 47ev *μαθητασ μου*, Irint331 *discipulos* (omisso *μου*) | *αναβαινω* et. Or3,829 et4,452 Eusdem508·ps373 Didtri3,9 Nyssresurr 2,840 ... Or4,155bis 285 et357 Eusps53 Cyrthes75 et160 (sed ter ad h. l. *αναβαιν.*) *πορευομαι*, item Eusdem377 etmcell69·109 etecl14 *ανερχομαι* | G c transiliunt a verbis *προσ τον πατερα* [*μου*] ad eadem verba quae sequuntur | *και θεον μου κ. θε. υμων*: c d *et ad* (d om) *dominum meum et ad* (d om) *dominum vestrum* ... G om *κ. θε. μου*

18. *ερχεται*: 13. 346. 6pe al2 fos Nyss840 Sev224 *ερχ. ουν*, sah cop *ερχ. δε*, syrhr *και ερχ.* | *μαριαμ* cum ℵBL 1. 33. sah (item Nonn1179 *καὶ μαριὰμ πεπότητο*) ... ς Ln *μαρια* cum ADXΓΔΛΠ unc6 al pler cop Cyr4,1089 | A al aliq *μαγδαλινη* | *αγγελλουσα* cum ℵ*ABIX, item a d e *nuntians* ... ς *απαγγελλ.* cum ℵcDKLMUΓΛΠ al pler Nyss Cyr Sev; item EGSΔ 33. al *αναγγ.*; item itpler vg *adnuntians*. Sed L*XΓΛΠ al aliq *-γελουσα* (XΓΠ al *-έλουσα*) | *μαθηταισ*: D aeth add *αυτου* | *εωρ-* cum ℵABDLSUXΛΠ2 al pler ... EGIKMΓΔΠ* al *εορ-* | *-ρακα* cum ℵBX a ff2· g vg sah cop aeth; item s 33. *-ρακαμεν* ... ς Ln Ti *-ρακεν* cum cum ADILΓΔΛΠ unc5 al b c e f q syrutr ethr arm Cyr Sev | *και ταυτα ειπ. αυτη* (69. al4 *αυτοισ*) et. a f q etc ... ff2· g vg sah *et haec dixit*

19 [213.9] Οὔσησ οὖν ὀψίασ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, Lc 24, 36
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον, καὶ λέγει Mc 16, 14
αὐτοῖσ· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰσ χεῖρασ καὶ Lc 24, 40
τὴν πλευρὰν αὐτοῖσ. [214.10] ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντεσ τὸν
κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼσ ἀπέσταλ- 17, 18
κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶσ. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση-

---

mihi, cop *et haec sunt quae dixit mihi*, b *et haec dixit* ... f *et omnia dixit ei* ... D e aeth και α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοισ (d *et quae dixit ei adnuntians illis*, e *et quae dixit ei manifestavit*, et. aeth omisso αυτοισ). Similiter c *et quia haec dixit, et manifestavit eis*

19. ουν (et. b c f ff^{2} g vg syr^{p}): 239. al^{3} a e q sah cop syr^{sch} (et^{hr} και ουσησ) aeth δε ... GXΓΔ 13. 69. 237. 299. al plus^{25} vg^{cod} (ap Gb) om, hinc Gb^{0} | τη μια et. ℵ^{c}: ℵ* om τη | σαββατων cum ℵABIL 33. ... ς των σαββ. cum DXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1090} et$^{Iulian\,832}$ et$^{act\,50}$ | οι μαθηται: LUΔΠ 33. 346. w^{scr} 6^{pe} 8^{pe} al pauc sah aeth Cyr^{bis} et^{act} add αυτου. Non addidimus συνηγμενοι cum ℵABDIΛ* 44* 95. 122* 246* k^{scr} o^{scr*} a q am fu harl* gat syr^{sch} et$^{p\,txt}$ ... ς (Gb^{0}) add συνηγμενοι cum EGKLMSUXΓΔΛ^{2}Π al pler (b *inclusi*) c e f ff^{2} g vg^{cle} et cdd aliq sah cop syr^{hr} (et^{p} c.* post ησαν) arm aeth Cyr^{bis} et^{act}, item agnoscit Eus$^{mar\,283.\,285.\,293}$ | ο ις cum ℵABLXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} ... Ti ις cum DI | λεγει (d f vg^{cle} *dixit*) αυτοισ: et. ℵ^{c} ... ℵ* syr^{hr} om αυτ.

20. εδειξεν et πλευραν αυτοισ cum ℵABDI q ... ς εδειξ. αυτοισ (61. 8^{pe} om) et πλευραν αυτου (1. 13. 2^{pe} a e f ff^{2} g vg om) cum EGKLMSUXΓΔΛΠ al pler (it^{pler} vg) sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Eus$^{mar\,294}$ Cyr^{4,1090} | τασ χειρασ cum ℵDILXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} (13. fos add και τουσ ποδασ, item Nonn$^{v\,90}$ δειξε ποδασ και χειρ.) it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Eus^{mar} Cyr ... Ln Ti και τασ χειρ. cum AB syr^{p} | εχαρ. ουν et. c g vg cop syr^{p} Eus^{mar} Cyr^{4,1092} ... 1. 2^{pe} d q sah syr^{hr} εχαρ. δε, a b e f ff^{2} fos syr^{sch} aeth *et gavisi sunt* | οι μαθηται: D 71. 127. aeth add αυτου

21. ειπεν ουν et. it^{pl} vg syr^{p} et^{hr} Eus$^{mar\,294}$ ... sah syr^{sch} ειπ. δε, ℵ^{ca} (sed ^{cb} rursus ειπ. ουν) LOX cop aeth Cyr^{4,1093} και ειπεν ... c e arm ειπ. sine copula | παλιν sine ο ις cum ℵDLOX a c e g q vg sah cop arm pers^{w} Eus$^{mar\,294}$ Cyr ... ς Ln ο ις παλιν (A ο ις· παλιν) cum ABI ΓΔΛΠ unc^{6} al pler b f ff^{2} syr^{cdd} (ed^{widm} om παλ.) et syr^{p}; item 1. 27. 299. 2^{pe} syr^{hr} aeth παλιν ο ις | απεσταλκεν et. Eus$^{mar\,294}$: L 6^{pe} Chr^{8,588} Cyr^{4,1093} απεστειλεν | πεμπω cum ℵ^{cb}ABD^{2}I^{vid}XΓΔΛ unc^{6} al pler Eus^{mar} Chr, item *mitto* it^{pler} vg etc ... ℵ^{ca}D*LO 33. 42. p^{scr} w^{scr} Cyr αποστελλω ... ℵ* c πεμψω, *mittam*

22. και τουτ. ειπ. (sah ειπ. δε τουτ.) et. f cop syr^{utr} et^{hr} etc Eus$^{mar\,294}$ Cyr$^{hr\,270}$ etc: D^{gr} b c e ff^{2} g q vg om και ... a om κ. τ. ειπ. | ενεφυσησεν sine additam et. Eus^{mar} Chr^{8,588} Cyr^{hr} Cyr^{4,1095} et$^{act\,50}$ Cyp^{155} (et ^{131}) etc ... D syr^{sch} et^{hr} arm aeth add αυτοισ (d *in eos*), sah cop

σεν καὶ λέγει αὐτοῖσ· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 [215.7] ἄν τινων
Mt 18, 18 ἀφῆτε τὰσ ἁμαρτίασ, ἀφέωνται αὐτοῖσ· ἄν τινων κρατῆτε, κεκρά-
τηνται.

24 [216.10] Θωμᾶσ δὲ εἷσ ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ,
οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦσ. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
ταῖσ χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον

---

in eorum faciem. Cf etiam Thdot[clem 956] *εμφυσων το πνευμα τοισ αποστολοισ*, Or[4,388] *ενεφυσησε τοισ μαθηταισ*.

23. *αν* bis cum ℵ (sec loc. ℵ[c], ℵ* *εαν*) BILOXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[1,255] et [3,739] Bas[3,34] Cyr[hr 270] Chr[8,918 bis] Cyr[4,1095] et[act 50] ... Ln *εαν* bis cum (ℵ* sec loc) AD 346. (Eus[esai 574] et Ps-Ath[60], sed priora tantum afferunt). Chr[8,588] *ὧν ἀφῆτε τὰσ ἁμαρτίασ, ἀφέωνται, καὶ ὧν* etc, atque eodem modo [8,94] (*καὶ ὧν ἂν κρατῆτε*) et [1,469] (bis *ὧν ἂν*) | *τινων* bis et. b c g vg (hi *quorum remiseritis peccata*; q *si quorum*, postea *si cuius*) sah cop syr[p] et[hr] arm aeth Or[1,255] et [3,739] Bas[3,34] Cyr[hr] etc Novat[tri 29] (Gall[3,311]) etc ... B *τινοσ*, item a (a Cyp *si cuius* bis) e f (hi[2] *si cui*, tum *si cuius*) Cyp[131. 148. 155. 195] Or[int 3,964] (*si cui* bis). Item Eus[esai] *εαν τινοσ αφειτε* etc | *αφητε* (et. Or[3,739]): Or[1,255] *αφιετε* | *αφεωνται* (Gb') cum ℵ[c]ADLOX (L *αφεονται*) 1. 13. 19** 124. Chr[8,588] et [1,469] et [8,94] Cyr[4,1101] et Cyr[act 50] ... ς Ti *αφιενται* cum B[3] (* *αφειονται*) EGIKMS UΓΔΛΠ al pler (69* 127. *αφιεται*) Or[1,255] et [3,739] Eus[esai] Cyr[hr 270] Bas [3,34] Ps-Ath[60] Cyr[4,1095 txt], item b c f g vg cop syr[hr] Or[int 3,964] *remittuntur* (Or[int] *dim.*) ... ℵ* *αφεθησεται*, item d e q am gat sah syr[utr] aeth Cyp[131. 148. 155. 195] *remittentur* (q *remittetur eis*; et. Eus[esa] add *αυτω*, Cyp *illi*); a Novat *remissa erunt* (Nov *erunt remiss.*), quod propius ad *αφεωνται* accedere videtur | *αν* sec loco (ℵ* *εαν*): ℵ* add *δε*, item syr[hr] (*et illis autem quorum*); b c g vg cop Cyp[148] Novat praem *et* | *κρατητε*: EX al *κρατειτε* ... D *κρατησητε*, item it vg *retinueritis* (b e f *detin.*, a d q *tenueritis*) | *κεκρατηνται* (ΓΛ al *καὶκράτηνται*, L *κράτηνται*): c d g vg *detenta* (c d gat, g vg *retenta*) *sunt*; b e Novat *detenta erunt* (Nov *erunt retenta*); a q (item sah cop aeth) Cyp Or[int] *tenebuntur*, f *detinebuntur*

24. *δε*: 1. *ουν* ... a e om | *ο λεγομενοσ*: D Chr[8,591] om *ο* | *ουκ ην*: L em sah cop syr[sch] et[p] c.* add *εκει*, sed em sah om *μετ αυτων* | *οτε ηλθ. ις* etc (et. ℵ[c]): ℵ* *οτε ουν ηλθεν ις, ελεγον αυτω οι μαθηται* | *ις* cum ℵ(*et[c])BD 2[pe] (e silentio) ... ς *ο ις* cum AILOXΓΔΛΠ unc[6] al fere omn Chr[8,591] Cyr[4,1103]

25. *ελεγον ουν* (arm om *ουν*): vide ℵ* ad v. 24 | *οι αλλοι* (et. ℵ[c]): ℵ* 122. cop syr[sch] om *αλλοι* | *μαθηται*: D 59. arm add *οτι* | *εωρακαμεν* cum ℵAB[3]DSUΛΠ[2] al plu ... Ti *εορακ.* cum B*EGIKLMXΓΔΠ* al aliq | *ιδω*: K* *ιδωμεν* | *εν ταισ χερσιν*: D c Hil[818 cdd] *εισ τασ χειρασ* (*in manus*) | *αυτου* (et. ℵ[c]): ℵ* om | *τον τυπον* (b c d e fos mt Hil *figuram*, g vg *fixuram*, a *vestigium*): 2[pe] *τουσ τυπουσ* ... f q *τ. τοπον*, item syr sch et[hr] et pers[p]. Habet autem syr[sch] (et pers[p]) totum locum sic:

εἰσ τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν πλευρὰν
αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 $^{217.9}$ *Καὶ μεθ' ἡμέρασ ὀκτὼ πάλιν*
ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶσ μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
Ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον καὶ εἶπεν·
εἰρήνη ὑμῖν. 27 *εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε*
καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰσ τὴν
πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ. 28 $^{218.10}$ *ἀπε-*

---

nisi videam in manibus eius loca (pers^{p} *locum*) *clavorum et inmittam in ea* (pers^{p} rursus *in locum clavorum*) *digitos meos et extendam manum meam in latus eius.* Item syr^{hr} *nisi videbo in manibus eius locum clavorum* (omissis *και βαλω* sqq) *et mittam manum meam in latus eius* | *και βαλω* usq *των ηλων*: Λ 69. 235. 33^{ev} c^{scr} e vg^{cod} (ap Ln) sah^{mün} (non item^{woi}) syr^{hr} (vide ante) om ... D pon post *εισ τ. πλευρ. αυτου* | *μου τον δακτυλ.* cum ℵDL 33. (d non expri *μου*) ... ς Ln Ti *τ. δακτ. μου* cum ΑΒΙΧΓΔΠ unc^{6} al pler | *εισ τον τοπον των ηλ.* cum AI 47. 56. 58. 97** a b c g q vg (etiam δ) syr^{p} (et^{sch} vide ante) et^{hr} arm pers^{p} et^{w} Or^{1,483} Hil^{818} et^{1259} (i. e. contra Const^{31}) Amb$^{ps\,47}$ Aug$^{ioh\,121,5}$ (Or l. l. sic: *οθεν ουκ ειπε μεν· εαν μη ιδω, ου μη πιστευω· προσεθηκε δε και το· εαν μη βαλω την χειρα μου εισ τον τοπον των ηλων και ψηλαφησω αυτου την πλευραν, ου μη πιστευσω*) ... ς *ε. τον τυπον τ. ηλ.* cum ℵ^{c}BDLΧΓΔΠ unc^{6} al pler (19** 22. 29** 122. *ποδων* pro *ηλων*) sah cop (f *in foramina clavorum*; aeth *in clavos eius*) Cyr^{4,1102} Nonn$^{\prime\prime\,111}$ ... ℵ* *εισ την χειραν αυτου* (habet igitur *εαν μη βαλω μου τον δακτ. εισ την χειραν αυτου*) | *μου* ante *την χειρα* (AB c^{scr} *τ. χειραν*, D aeth *τασ χειρασ*) cum ℵBDL 33. ... ς post *τ. χει.* pon cum ΑΙΧΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Cyr it^{pler} vg etc ... 1. a d om. Praeterea cf huc Iust$^{resurr\,9}$ *καὶ ψηλαφᾶν αὐτὸν ἐπέτρεπεν αὐτοῖσ καὶ τοὺσ τύπουσ τῶν ἥλων ἐν ταῖσ χερσὶν ἐπεδείκνυε.* Cf etiam quae hunc locum praecedunt. Item cf Clem^{999} in adumbrationibus in 1. Ioh. 1, 1. *Fertur ergo in traditionibus quoniam Ioh. ipsum corpus quod erat extrinsecus tangens manum suam in profunda misisse et ei duritiam carnis nullo modo reluctatam esse, sed locum manui praebuisse discipuli.*

26. *οι μαθητ. αυτου* cum ABCDILX unc^{11} al pler f g q vg cop syr^{p} aeth Or^{1,434} Cyr^{4,1108} ... ℵ 1. 56. 58. 69. 122. 124. c^{scr} a b c e sah syr^{sch} et^{hr} om *αυτου* | *θωμασ*: D 69. *ο θωμ.* | *ερχεται*: D 1. 19** 29** 150^{ev} add *ουν* | *ειπεν*: Λ^{3} *ειπ. αυτοισ*, 235. 251. c^{scr} i^{scr} *λεγει αυτοισ.* Item add *αυτοισ* taur sah cop syr^{sch} aeth

27. *μη γινου* et. Or^{1,434} Dial^{851} Epiph^{593} Chr^{8,592} Cyr^{4,1103} etc. Locus Dialogi sic: *εφασκε· βαλε τον δακτ. σου εισ τουσ τοπουσ* (sic Delarue sine nota et opinor ex errore, Wtst enim *τυπουσ*) *των ηλων και την χειρα σου εισ την πλευρ., και μη γινου* etc. Apud Epiph post verba *μη γινου* etc additur: *εδειξε γαρ τυπον ηλων και τοπον λογχησ, και αυτασ τασ ουλασ αφηκεν επι του σωματοσ* ... D *μη ισθι* (it vg *noli esse*)

28. *απεκριθη* sine copula cum ℵBC*DGLX al plus^{10} it^{pler} (et. m^{4}) vg sah

κρίθη Θωμᾶσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ μου.
29 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅτι ἑώρακάσ με, πεπίστευκασ· μακάριοι*
οἱ μὴ ἰδόντεσ καὶ πιστεύσαντεσ.
21, 25 30 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐνώ-*
πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 *ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστὸσ*
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

cop[schw] (ex[dz] et[petr]) arm Cyr[4,1107] Cyp[267] ... ς (= Gb) praem *και* cum ΑC[3]ΓΔΛΠ unc[6] al pler q syr[utr] eth[r] aeth | *θωμασ* cum ΑBCDΧΓΔ ΛΠ al longe plu Cyr ... ς (= Gb Sz) *ο θωμ.* cum ℵL 33. al vix mu | *ειπ. αυτω*: 440. e m[4] tol cop om *αυτω* ... a c add *tu es* | *και ο θεοσ μου*: D 46[ev] om ὁ

29. *λεγει* (e *et ait*): ℵ* 13. 69. 346. *ειπεν δε* (*δε* et. 13. 346. ut vdtr, licet Sz praetereat), ℵ[c] *λεγει δε* (non enim delet *δε*), g vg (sed non am fu ing al) *dixit* | *ο ις*: B om *ο* | *εωρακασ* cum ℵΑBCDMSUΧ[2]ΛΠ[2] al plu ... ΚΘΗΚLΧ*ΓΔΠ* al mu *εορακ.* | *με* (a e om) sine *θωμα* cum ℵΑBCD unc omnib al plus[150] it (et. m[4]) am fu ing iac em gat taur sah cop syr[utr] eth[r] arm aeth Chr[8,592] Cyr[4,1110] Cyp[267] etc ... ς (= Gb Sz) add *θωμα* cum (minusc paucis? nullus ap Scri nec ap Mtthaei) vg[cle] fos mm mt (al) perss | *πεπιστευκασ* (et. ℵ[c]): ℵ* g q gat arm (cop[petr]) *και πεπιστευκ.* Praeterea Ln *πεπιστευκασ;* (ut etiam ex cdd minusc mu notatum est) | *ιδοντεσ* (et. ℵ[c] Clem[488] Or[4,209] et[int 4,637] etc): ℵ* 19** 60[ev] fos gat syr[utr] eth[r**] add *με* | *και πιστευσαντεσ*: Α *πεπιστευσαντεσ* (omisso *και*)

30. *σημεια*: per errorem Btlji conlatio (quam etiam secutus est Bch) B *σημ. α.* In B vero post *σημεια* duae (ut vdtr) litterae erasae sunt. | *ο ις*: D om *ο* | *τ. μαθητων* sine additam cum ℵBEKSΔ (A teste Treg) Π al plus[12] f sah[mün] syr[p txt] ... ς add *αυτου* cum ℵCDGHLMT[d]U ΧΓΛ(?) al pler it[pler] vg cop syr[sch] eth[r] et[p] c.* arm aeth Chr[8,593] Cyr[4,1111] et[act 63]. Praeterea e add *postquam resurrexit a mortuis* | *βιβλιω*: D *βιβλω* (reliquis non mutatis)

31. Om versum G* | *πιστευητε* c. ℵ*B ... ς Ln Ti *πιστευσητε* c. ℵ[c]ΑCDT[a] unc rell al omn[vid] Cyr[4,1111] | *οτι ις εστιν* usq *πιστευοντεσ*: sah[mün] om, item i[scr] om *οτι* usq *τ. θεου* | *ις* cum ℵΑBCDLT[d]Χ unc[11] al longe plu Cyr et[act 63] ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum minusc aliq ... a (*quoniam est Christ. filius dei*) om | *εστιν*: Χ om. Singula autem sic ponuntur: D *ις χς υιοσ εστιν του θεου*, b f arm Ir[int 206] *Iesus Christus* (Ir[int] om ap Mass fide codicum) *est filius dei*, m[4] *Ies. Chr. filius est dei*, e *Ies. Chr. filius dei est*, c *Ies. Chr. ipse est filius dei*; g q vg Hil[9,7] *Ies. est Chr. fil. dei* | *και ινα* (et. ℵ[c] Ir[int] etc): ℵ* m[4] taur om *και* | *ζωην* sine additam cum ΑBC[3]ΧΓΔΛΠ unc[7] al pler a c m vg syr[p txt] eth[r] Cyr[act 63] ... ℵC* DLT[d] 13. 33. 69. 91. 124. 127. 229** 239. 346. 60[ev] 6[pe] b e f g q gat sax cop syr[sch] et[p] c.* arm aeth Ir[int 206] Chr[8,593] Cyr[4,1111] Nonn[p 144] (*ζωῆσ θεσπεσίησ αἰώνιόσ ἐστιν ἀμοιβή*) add *αιωνιον*, hinc Ln add [*αιωνιον*] | *εχητε*: ΗΓΔ al *εχετε*. Spectat ad hunc versum etiam Tert

XXI.

1 $^{219.9}$ *Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦσ τοῖσ μαθη-*
ταῖσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ τῆσ Τιβεριάδοσ· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτωσ.
2 *ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτροσ καὶ Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ καὶ Ναθα-*
ναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3 *λέγει αὐτοῖσ Σίμων Πέτροσ· ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖσ σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.*

prax^{25} his verbis: „*Ipsa quoque clausula evangelii, propter quid consignat haec scripta, nisi* ut credatis, *inquit*, Iesum Christum filium dei.“

XXI. 1. *μετα ταυτα*: 234. al$^{4 wtst}$ al$^{2 scr}$ e cop *μετ. δε ταυτ.* (syr^{hr} *και με. ταυτ.*) | *παλιν* hoc loco cum ABCEHKLMSUXΓΔΛΠ al pler it vg syr^{p} Cyr^{4,1112} ... ℵ syr^{sch} ante *εαυτον*, D 235. cop arm aeth ante *εφανερωσεν*, 19. 69. 435. post ο ις pon ... G 18. 42. 61. 106. al^{15} 17^{pe} 11^{pe} al$^{8 scr}$ (sunt in his evgll nonnulla, quibus accedunt alia pleraque, vel potius ut vdtr omnia) syr^{hr} pers^{p} Chr^{8,593} om | ις cum BC; item ς Ln ο ις cum ℵΑLΧΓΔΛΠ unc^{6} al pler Cyr; item it^{pler} vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth ... Ti om cum DM 51. 255. e pers^{p} Chr om :: nullam caussam fuisse h. l. nomen Iesu auferendi patet; hinc vix errat cui D et e rectum tenere videantur | *τοισ μαθηταισ*: e am fu em iac ing fos taur (hinc Hier omisisse certum est) om :: ut ις ita *τοισ μαθηταισ* suspectum est. Scripsimus *τ. μαθ.* sine *αυτου* cum ℵABC*EKLSΔΛΠ al longe plu vg^{cle} syr^{p} Chr Cyr ... C^{3}DGHMUXΓ 13. 69. 124. 127. 235. 239. 244. al^{40} a b c f g q sah^{mün} cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth add *αυτου*. Praetereaque Γ 13. 69. 106. 124. al plus^{20} add *εγερθεισ εκ νεκρων* | *εφανερ. δε ουτωσ*: 6^{pe} a aeth om

2. *ο απο κανα* (a q *a cana*, e *a chanaha*) ... D *οσ ην απο*, item b c f g vg *qui erat a cana* | *οι του ζεβεδαιου* cum ΑBLPΧΓΔΛΠ unc^{7} al pler syr^{p} arm Cyr^{4,1112} ... ℵDE 157. y^{scr} z^{scr} al^{10} Chr^{8,594} *οι υιοι* (E ϊοι, E al add *του*) *ζεβεδαιου*, item it vg cop syr^{sch} et^{hr} aeth, C *οι του ζεβ. υιοι*

3. *αυτοισ*: D *τουτοισ* (d *illis*, e *illi*, a *illos*; it^{rell} vg *eis*) | *λεγουσιν αυτω*: X add *εκεινοι* | *και ημεισ* (e haec post *συν σοι* pon): 1. om | *εξηλθον* (D *εξηλθαν*, P *ηλθον*) sine copula cum BCDEHKMSUΓΔΛΠ*et^{3} al pler a e q syr$^{p txt}$ arm Cyr^{4,1112} ... AP b c f g vg cop syr^{sch} et^{p} c.* et^{hr} aeth praem *και*, hinc Ln [*και*] ... ℵGLXΠ^{2} 157. al plus^{25} add *ουν* | *ενεβησαν* cum ℵABCDLPXΓΠ unc^{7} al longe plu ... ς (= Gb Sz) *ανεβησαν* cum ΔΛ al mu Cyr | *εισ το πλοι.* sine *ευθυσ* cum ℵBC*DLXΔ 1. 33. 69. 2^{pe} it vg sah^{mün} cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth ... ς (Gb^{oo}, Schu „merito mittas verbum hoc loco ineptum“) add *ευθυσ* cum AC^{3}PΓΛΠ unc^{7} al pler syr^{p} Cyr | *εν* (et. f q): L a b c e vg om | *επιασαν* (et. ℵ^{a}): ℵ* *εκοπιασαν* | *ουδεν*: C* *ουδε εν*

4 πρωΐασ δὲ ἤδη γινομένησ ἔστη Ἰησοῦσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέν-
20, 14 τοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖσ
Ἰησοῦσ· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
οὔ. 6 λέγει αὐτοῖσ· βάλετε εἰσ τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,
καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ
19, 26 πλήθουσ τῶν ἰχθύων. 7 $^{230.10}$ λέγει οὖν ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ὃν
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριόσ ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτροσ,

---

4. *δε*: G om | *ηδη* (et. ℵ^{c} b f g am fu em ing taur): ℵ* 22. 69. 122. 124. 2^{pe} 150^{ev} al^{10} a c e vg^{cle} cop syr^{sch} arm aeth om | *γινομενησ* (AB *γειν.*) cum ABC*EL al^{10} (*cum mane esset futurum* cop) ... ς Ln *γενομενησ* cum ℵC^{2}DPXΓΔΛΠ unc^{6} al pler Cyr^{4,1112}. Item it^{pl} vg *mane autem* [*iam*] *facto*, a *sed cum mane factum esset*, q *prima autem luce* | ι̅ς̅ pri cum ℵABCDEPΠ* al plus^{10} Cyr ... ς (Gb^{0}) praem o cum GHKLMUX ΓΔΛΠ^{2} al pler ... s plane om | *επι τον* (Gb′) c. ℵADLMUX 33. al plus^{12} Clem^{104} (*σταθεισ, φησιν, ο κυριοσ επι τω αιγιαλω*) Cyr ... ς Ti *εισ τον* cum BCEGHKPSΓΔΛΠ al pler Cyr$^{edd\,pri}$ (:: similiter 20, 19. 26 *εστη εισ το μεσον*). Cf it^{pler} vg *in littore*, q *ad litus* | *ηδεισαν* cum ABCDPΓΔΛΠ unc^{7} al pler ... ℵLX 33. 127. 299. Cyr (sed non$^{edd\,pri}$) *εγνωσαν*, item b c f g vg *cognoverunt* (contra a e *sciebant*, q *scierunt*) :: hoc multo magis quam *ηδεισαν* correctoris videtur esse | *οι μαθηται*: 69. f syr^{hr} add *αυτου* | ι̅ς̅ sec: Δ al pauc *ο* ι̅ς̅

5. *λεγει ουν αυτ.* ι̅ς̅: a *ait illis* | *ουν* (syr^{sch} aeth *et dixit*): C^{3}U 33. 106. al^{15} a (vide ante) e cop^{wi} arm syr^{hr} Cyr^{1112} om | ι̅ς̅ cum ℵB ... A*^{vid} (inde ab o ι̅ς̅ usq *μη τι προσ* rescriptum) a om ... ς Ti o ι̅ς̅, Ln [o ι̅ς̅] cum A^{2}CDLPX unc rell al omn^{vid} Cyr | *μη τι* (ℵ^{c}): ℵ* om *τι* | *προσφαγιον* et. ℵBCLP unc rell etc ... AD *-γειον* ... Clem^{104} *οψον* (*παιδια, μη τι οψον εχετε*)

6. *λεγει αυτοισ* cum ℵ*et^{cb} 239. (47^{ev} *ειπεν αυτ.*) b c g (*dixit eis*) vg cop syr^{sch} et^{hr}. Similiter arm *λεγει αυτοισ ο* ι̅ς̅, aeth *et dixit illis* ... ς Ln Ti *o δε ειπεν αυτοισ* cum ℵ^{ca}ABCDLPΓΔΛΠ unc^{7} al pler a e f q Cyr. Similiter X *o δε* ι̅ς̅ *ειπ. αυτ.*, syr^{p} *ipse autem dixit eis* | *βαλετε*: A* *βαλε*, e *mitte* | *το δικτυον*: 69. om *το* | *ευρησετε*: ℵ^{ca} (rursus delet^{cb}) g em mm aeth Cyr^{1112} (non$^{edd\,pri}$, sed agnoscit etiam$^{comm\,1115}$) add *οι δε ειπον* (aeth *et dixerunt*)· *δι ολησ τησ νυκτοσ εκοπιασαμεν και ουδεν* (Cyr *κοπιασαντεσ ουδεν*) *ελαβομεν· επι δε τω σω ρηματι* (Cyr *ονοματι*, sed^{comm} *ρηματι*) *βαλουμεν*, Latt *dixerunt ergo ei*: (em mm add *praeceptor*) *per totam noctem laborantes nihil cepimus, in verbo autem tuo mittemus* (ita mm; g em *laxabo*) *rete* :: ex Lc 5, 5 | *εβαλον ουν* (et. ℵ^{c}): e *miserunt*, a *miserunt illi*, syr^{sch} et^{hr} *et miserunt* (aeth *και βαλοντεσ*) ... ℵ*D cop *οι δε εβαλ.* | *αυτο*: Π 1. 127. 157. 254. 2^{pe} p^{scr} w^{scr} post *ελκ.* pon | *ελκυσαι*: ℵ *ἵλκυσαι*, D *ειλκυσαι*, Δ *ειλκυσαι* | *ισχυον* cum ℵBCDLΔΠ 1. 27. 33. 124. 262. al plus^{5} a b c f g vg syr^{p} et^{hr} Cyr ... ς *ισχυσαν* cum APXΓΛ unc^{7} al pler e q syr^{sch} cop

7. *ο* ι̅ς̅: D om *ο* | *ο κυριοσ εστιν*: D add *ημων* (d accurate *dominus est*

ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυ-
μνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ
τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς
ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 $^{221.9}$
ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ
ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγ-
κατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 $^{222.9}$ ἀνέβη Σίμων
Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον. 12 $^{223.9}$ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε.
$^{224.10}$ οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ;
εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 $^{225.9}$ ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει

noster). Similiter (h. l. et post) syr^{sch} aeth pers^{p}. | *εβαλεν εαυτον* (L *αυτον*): D* *ηλατο*, D^{2} *ηλλατο* (d *misit se et salibit*) | *εις τ. θαλασσαν*: syr^{sch} (sed non$^{edd\,omn}$) add *ut veniret ad Iesum* (:: cf Mt 14, 29)

8. *πλοιαριω*: P *πλοιω* ... ℵ praem *αλλω* | *ηλθον*: D *-λθαν* | *αλλα* cum ℵABC ... ς Ln *αλλ* cum DLPXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} | *πηχων*: A Cyr^{4,1116} *πηχεων* | *διακοσιων*: a *viginti*, cop^{wi} DCCC (quod nota Ѡ exprimitur, debebat C̄ poni; recte vero cop^{schw} ex^{dz} *διακοσ.*)

9. *απεβησαν* (et. ℵ^{c}, it vg etc *descenderunt*, d *exierunt*): ℵ*H 91. syr^{sch} *ανεβησαν*, A y^{scr} 47^{ev} Cyr (non$^{edd\,pri}$) *επεβησαν* | *εις την*: ℵ^{ca} (ℵ^{cb} restituit *εις*) LX *επι την* | *βλεπουσιν* (et. a e ff^{2}): P b c f g vg *ειδαν*, *viderunt* | *κειμενην* (et. e f g vg): tol arm om ... a b c ff^{2} *καιομενην* (habent enim *carbones incensos*)

10. o $\overline{ις}$: B om o | *απο* cum ℵABCPX unc rell al omn^{vid} ... DL *εκ* (item b *ex*, it^{pler} d vg *de*)

11. *ανεβη* cum ABCDPX unc^{11} al pler ... ℵL 1. 2^{pe}. 3^{pe} Cyr^{4,1116} (non$^{edd\,pri}$) *ενεβη*. Dedimus sine copula cum ADPΓΔΛΠ* unc^{7} al pler a b e f ff^{2} g vg arm ... ℵBCLXΠ^{2} 1. 22. 33. 2^{pe} al^{8} cop syr^{p} et^{hr} Cyr add *ουν*. Similiter c *tunc adscendit*, syr^{sch} aeth *et adscendit* | *εις την γην* c. ℵABCLPXΔΠ 33. 42. 78. 239. 299. 3^{pe} p^{scr} w^{scr} Cyr ... D 1. 69. 124. 127. 299. al aliq *επι την γην* ... ς Ti *επι της γης* cum EGHKMSUΓΛ al pler Cyr$^{edd\,pri}$ | *ιχθυων μεγαλων* cum ℵBCEHKMSUΓΛΠ al pler c Cyr ... Ln *μεγαλ. ιχθυ.* cum ADGLXΔ 1. 33. 2^{pe} 6^{pe} a b f ff^{2} g vg | *τοσουτων*: L add *αυτων*

12. o $\overline{ις}$: B om o | *ουδεις δε* cum ℵADLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} b c e f ff^{2} (c *nemo autem*, b d e f ff^{2} *nemo tamen*) cop syr^{utr} et^{hr} arm Cyr^{4,1116}. Similiter a g vg aeth *et nemo*, Chr^{8,594} *και ουδεις* ... Ti *ουδεις* sine copula cum BC taur | *ειδοτες*: A *ειδοντες* (sic)

13. *ερχεται* sine copula cum ℵBCDLX 1. 22. 33. 91. 2^{pe} al^{10} a b e fos gat sah^{mün} arm Cyr^{4,1116} ... ς (= Gb) add *ουν* cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler f ff^{2} cop syr^{p} Cyr$^{edd\,pri}$. Item g vg aeth syr^{hr} *et venit*, c *tunc venit*, syr^{sch} *venit autem* | $\overline{ις}$ cum BC^{vid}D ... ς o $\overline{ις}$ cum ℵALXΓΔΛΠ unc^{7} al

τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖσ, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίωσ. 14 $^{226.10}$
20, 19. 26 τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦσ τοῖσ μαθηταῖσ ἐγερθεὶσ ἐκ
νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, $^{227.9}$ λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-
σοῦσ· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷσ με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ
κύριε, σὺ οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου.
16 $^{228.10}$ λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷσ με;
λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. $^{229.9}$ λέγει αὐτῷ·

---

omn^{vid} Cyr | *και διδωσιν αυτοισ*: D^{gr} *ευχαριστησασ εδωκεν αυτοισ*, item d f g mm syr^{hr} *et benedicens* (g mm *et benedixit et*, syr^{hr} *et gratias egit et*) *dedit eis*

14. *τουτο* sine copula cum ABCDΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} etc Cyr ^{4,1116} ... ℵGLX 33. mt cop syr^{hr} add *δε* (aeth pers^{p} *et hoc*) | *εφανερωθη* (*manifestatus est* f ff$^{2.}$ vg): X 71. 346. evgg^{pler} a b c e gat *εφανερωσεν εαυτον* | $\overline{\iota\varsigma}$ cum BCD ... ς *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵALXΓΔΛΠ unc^{6} (sed L post *τ. μαθητ.* pon) al pler Cyr^{4,1116} ... s 234. ff$^{2.}$ mm plane om | *τοισ μαθητ.* sine *αυτου* cum ℵABCL 1. 22. 33. 53. 122. 157. w^{scr} a e ff$^{2.}$ am fu mt arm ... ς (Gb^{0}) add *αυτου* cum DXΓΔΛΠ unc^{7} al pler b c f vg^{cle} cop syr^{utr} et^{hr} aeth Cyr

15. *ηριστησαν*: K *-σεν* | *ο* $\overline{\iota\varsigma}$: D a c tol cop syr^{utr} et^{hr} aeth Chr^{8,598} post *λεγει* pon ... s 234. 249. 251. 7^{pe} 11^{pe} al^{7} vg^{cod} (ap Gb) Aug$^{ioh\,123,1}$ om | *ιωαννου* (ℵ^{a}BD^{gr} *-ανου*, ita Ln) cum ℵ^{a}BC*DL (91. *ἰωαννᾶ*) a b d e f ff$^{2.}$ g vg (ex his^{7} *iohannis*, e *iohannes*) sah^{mün} cop Nonn φ^{84} (*σίμων γνήσιον ἔρνοσ ἰωάνναο τοκῆοσ*) ... ς *ιωνα* cum AC^{2}et^{3}XΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} c (*bariona*) syr^{utr} et^{hr} arm aeth Bas$^{eth\,298}$ Chr Cyr^{4,1117} Thdrt ^{2,426} ... ℵ* om | *πλεον* cum ℵBCDLSXΛ 33. 122. Chr Cyr ... ς *πλειον* cum AEGHKMUΓΔΠ al pler Bas^{eth}. Praeterea 1. 22. 2^{pe} a b c e ff$^{2.}$ (non item f g vg) om *πλεον τουτων* | *συ οιδ. οτι φιλω σε*: a e om | *λεγει αυτω*: DU 19* gat mm syr^{sch} pers^{p} add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ | *αρνια* cum ℵABC^{2} LX unc^{11} al fere omn Bas^{eth} Cyr^{4,1118}; item f ff$^{2.}$ g vg *agnos* ... C*D 36^{ev} Chr^{8,598} (et.$^{mosc\,5}$) *προβατα* (sic C*, non *-ατια*, ut Berger de Xivrey invenisse sibi visus est), item a b c d e *oves*

16. *παλιν* hoc loco cum ABLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} a ff$^{2.}$ g vg syr^{utr} aeth Bas^{eth298} Cyr^{4,1118}. Item ante *λεγει αυτω* ℵC b f cop arm syr^{hr} (*και παλιν λεγει* etc) ... D c e om | *δευτερον* (ℵ^{a} 1. 19** 2^{pe} *το δευτ.*) et. c e ... ℵ* 249. a b f ff$^{2.}$ g vg arm om (:: possit inlatum credi, ab aliis pro *παλιν* substitutum, ita ut *παλιν* et *το τριτον* exceperint primam quaestionem. Nec vero minus probabile, ab alteris *παλιν*, ab alteris *δευτερον* ut superfluum abiectum esse.) Post *δευτερον* D add *ο κυριοσ* | *ιωαννου* (Ln *-ανου* c. BD^{gr} et d) c. ℵBC*D (L post *ναι κυριε* v. 16 deficit) a (*iohannes*) b e f ff$^{2.}$ g vg cop (nec sah^{borg} differre a v. 15 statuendum est) Nonn φ^{91}, 91. *ἰωαννᾶ* ... ς *ιωνα* ut v. 15 | *ναι κυριε* (et. ℵ^{c}): ℵ* om *ναι* | *συ οιδασ οτι φιλ. σε*: a om | *λεγει αυτω* (tertio loco): AΠ^{2} 124. 218. 219. 239. 262. 299. 47^{ev} 2^{pe} gat mm syr^{utr} add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$. Prae-

ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. 17 [230.10] λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον·
Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖσ με; ἐλυπήθη ὁ Πέτροσ ὅτι εἶπεν αὐτῷ
τὸ τρίτον· φιλεῖσ με; καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδασ, σὺ 16, 30
γινώσκεισ ὅτι φιλῶ σε. [231.9] λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου.
18 [232.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦσ νεώτεροσ, ἐζώννυεσ σε-
αυτὸν καὶ περιεπάτεισ ὅπου ἤθελεσ· ὅταν δὲ γηράσῃσ, ἐκτενεῖσ
τὰσ χεῖράσ σου, καὶ ἄλλοσ σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεισ.

tereaque 2[pe] syr[p] add ει αγαπασ με και φιλεισ με | τα προβατια cum BC 19. (19** ?) ενια των παλαι. αντιγρ. ap Theophan[hom 37] (προτερον αρνια, δευτερον προβατια, τελευταιον προβατα), oviculas b Lcif[190] ed venet („Petro dicit beato: Pasce agnos meos, et iterum: Pasce oviculas meas", sed ap Gall[6,228] oves pro oviculas legitur) ... ς Ln τ. προβατα cum ℵADXΓΔΛΠ unc[7] 69. (sic) al pler (1. 209. om λεγ. αυτω· ποιμ. τ. πρ. μου) Bas[eth] Cyr, item oves a c e f ff[2.] gat mm; g vg agnos

17. το τριτον: C om το | ιωαννου (Ln -ανου cum BD[gr] et d) cum ℵBD a (rursus iohannes) b e f ff[2.] g vg cop (de sah vide supra) Nonn φ[100], 69. ἰωανᾶ, 91. ἰωαννᾶ ... ς ιωνα ut vv. 15 et 16. Accedit Or[prov] ap Mai[15] (at deest in Notitia ex cod[patm]) | ελυπηθη (et. ℵ[c]): ℵ* ελυπ. δε, m[17] syr[sch] eth[r] Amb[apol dav 692] και ελυπ. | το τριτον (D[gr*] om haec, sed ipse* suppl) φιλεισ (ℵ* και φιλ., ℵ[a] delet και) με | και ante λεγει cum ℵBCD unc rell al omn[vid] c e f ff[2.] g m[17] vg (et. fu al) cop syr[utr] eth[r] etc ... A a b am om, hinc Ln [και] | λεγει sec cum ℵADX 1. 33. 2[pe], item dicit b f g am fu em mt al, ait a c e ... ς Ln Ti ειπεν cum BCΓΔΛΠ unc[7] al pler ff[2.] m[17] vg[cle] cop syrr Cyr[4,1118] | αυτω tert: B 249. om | παντα συ c. ℵBC*D 33. a e ff[2.] m tol taur syr[utr] Amb[apol dav 692] ... ς συ παντα c. AC[3]XΓΔΛΠ unc[7] al pler f vg syr[hr] aeth Bas[eth 298] ... libere b cop tu scis omnia, Chr[8,599] συ οιδασ παντα, Cyr[1118] συ οιδασ κυριε παντα, c g om συ | συ γινωσκ. οτι: arm και συ παντα γινωσκεισ και οτι | λεγει (ℵ praem και) αυτω sine ις aut ο ις cum ℵD 1. 33. 120. 2[pe] it[pler] vg cop pers[w] ... ς add ο ις cum AXΓΔΛΠ unc[7] al pler Bas[eth 298] Cyr[4,1118]; item Ln Ti ις cum BC y[scr]; item Iesus f sah mün syr[utr] eth[r] rell | προβατια cum ABC. Cf Amb[fid 551] „tertio inquit meretur audire: Pasce agniculos meos, pasce agnos meos, pasce oviculas meas") ... ς Ln προβατα cum ℵDXΓΛΠ unc[7] 1. 33. al omn[vid] Cyr, item oves a b c d e f ff[2.] g vg ... A αρνια, em gat mm agnos

18. οτε: C* y[scr] οτι, arm οτι εωσ | σεαυτον: 89. 234. 239. 250. 258. al[6] scri εαυτ. | περιεπατεισ: EKX al mu -ατησ. Similiter Γ al aliq εἶσ pro ἦσ, X εκτενησ pro εκτενεισ | τασ χειρασ (et. ℵ[c]): ℵ* syr[hr] την χειραν. Praeterea e Chr[8,599] (sed edd aliq habent) om εκτεν. τ. χει. σου και | αλλοσ cum ABC*XΓΔΛ unc[7] al pler it vg syr[sch] et[p txt] cop aeth ... ℵ*et[c]C[2]DΠ 1. 19. 22. 33. 2[pe] syr[hr] et[p mg] arm Chr[8,599] (sed non omnes cdd) Cyr[4,1120] (non item edd pri) et[757] Nonn φ[112] αλλοι | σε ante ζωσ. cum ADXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it vg Chr Cyr[4,1120 edd pri] ... ℵBC[2] (non 1. 33. rell) Cyr[4,1120] et[757] post ζωσ. pon | ζωσει (M al[5] -σῃ) cum ABC*XΓΔΛ unc[7] al pler it vg cop syr[sch] et[p txt] aeth Cyr[1120 edd pri] ...

12, 33 13, 36 2 Pe 1, 14 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ
τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶσ ὁ Πέτροσ
21, 7 βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ ἀκολουθοῦντα, ὃσ καὶ
13, 23 ss ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθοσ αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίσ
ἐστιν ὁ παραδιδούσ σε; 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτροσ λέγει τῷ
Ἰησοῦ· κύριε οὗτοσ δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἐὰν αὐτὸν

ℵ(*et^{c})C^{2}DΠ 1. 19. 22. 33. 2^{pe} syr^{hr} et$^{p\,mg}$ arm Chr Cyr^{757} et ^{1120} *ζωσουσιν* (D *ζωσουσει*, C^{2} *ζωσωσιν*) | *οισει*: ℵ^{c}Π 1. 19. 22. 2^{pe} Cyr^{757} et^{1120} *αποισουσιν*, C^{2} 33. arm syr^{hr} et$^{p\,mg}$ Chr (sed$^{mosc\,2}$ *αξουσιν*) *οισουσιν*, D *απαγουσιν* (d *ducent*). Confirmat istam lectionem Chr ^{8,595} *περὶ πέτρου φησὶν ὁ χ̅ς̅ ὅτι οἴσουσί σε καὶ ἄξουσιν ὅπου* etc et^{10,85} *ὅταν γάρ φησι γηράσῃσ, τότε ζώσουσί σε καὶ ἄξουσιν ὅπου* etc. Praetereaque ℵ^{c}AD 1. 2^{pe} (19? 22?) a c ff^{2} em sah^{mün} cop syrr arm aeth Cyr^{757} et ^{1120} add *σε* ... ℵ* *ποιησουσιν σοι* | *οπου ου θελεισ* (ℵ^{c}): ℵ* *οσα ου θελεισ* | *ου*: D* *συ* (?), D^{2} *συ ου*, ut (*tu non*) d it vg (exc fos mt). Nonn φ ^{112sq} sic: *καί σε περισφίγξουσιν ἀφειδέεσ ἀνέρεσ ἄλλοι* | *εἴσ τινα χῶρον ἄγοντεσ ὃν οὐ σέο θυμὸσ ἀνώγει*.

19. *τουτο* (et. Or^{1,421}): D Or^{1,309} Chr^{8,600} *ταυτα* | *δε*: 69. om | *ειπεν*: 1. Chr^{8,600} *ελεγεν* | *τον θεον*: e *eum* | *και τουτο*: Δ syr^{sch} *κ. ταυτα*

20. *επιστραφεισ* sine copula cum ABCΠ* 33. w^{scr*} b c e g vg arm pers ... ς (Gb^{0}) add *δε* cum ℵDXΓΔΛΠ^{2} unc^{7} al pler f cop syr^{p} Caes^{135} Cyr ^{4,1121} Anast^{antioch} in$^{cat\,ox\,410}$. Similiter a ff^{2} fos syr^{sch} et^{hr} aeth *και επιστρ.*, Chr^{8,600} *στραφεισ ουν* | *ο πετροσ* (et. Or$^{4,437.\,440}$ *γεγραπται ωσ επιστραφεισ ο πετροσ βλεπει* etc): 1. om *ο* | *ο ι̅ς̅* (et. Or^{bis}): D om *ο* | *ακολουθουντα οσ* (et. Or^{bis}) ... ℵ* om, ℵ^{a} suppl *ακολουθ.* non item *οσ*, ℵ^{c} etiam *οσ* suppl. Etiam ff^{2} om *ακολουθ.* | *αυτου*: C^{vid} a f *του ι̅υ̅* | *και ειπεν* (ℵ^{c}; ℵ* Chr *λεγει*) sine additam cum ABX unc rell al pler it^{pler} vg syr^{utr} rell Or^{bis} Chr: ℵCD 33. ff^{2} fos syr^{hr} cop aeth Cyr add *αυτω* | *κυριε*: G *και* ... C* 435. om. Praeterea e post *επι το στηθ. αυτου* pergit *et dixit domine hic autem quid* (v. 21 exeunte) omissis mediis omnibus. Ad verba *οσ και ανεπεσεν εν τω δειπνω* etc cf Or^{4,440} *οὐ γαρ γεγραπται· οσ ην ανακειμενοσ εν τω κολπω αυτου*. | *παραδιδουσ*: D *-διδων*

21. *τουτον ουν* cum ℵBCD 33. b c f ff^{2} g (a hiat, e vide ante) vg cop syr^{p} c.* (aeth *et illum videns*) Or^{4,437} Anast^{anti} in$^{cat\,411}$ Cyr^{4,1121} ... ς Ti om *ουν* cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler syr^{sch} et^{hr} arm. Apud Chr^{4,600} similiter atque in e legitur, post verba enim *επι το στηθοσ αυτου* pergit *και λεγει· κυριε, ουτοσ δε τι*, omissis mediis. | *ο πετροσ*: X add *ακολουθουντα* | *λεγει*: ℵ f g (vide ante e) vg^{cle} (et. fos gat mm al, non item am fu em al) *ειπεν* | *τω ι̅υ̅*: D^{gr*} *αυτω ι̅υ̅* ... 248. 48^{ev} (al^{vid}) *αυτω* | *κυριε*: ℵ om

22. *εαν* (et. Or^{4,438}): e f q *si*, ff^{2} fu* *si sic* (item d *si eum volo sic manere*) ... b c g (a hiat) vg (ita fu^{3} i. e. ex emend. Victoris) Amb$^{p.\,15,939}$ et

θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι, τί πρὸσ σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 ἐξῆλ-
θεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ
οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἀποθνή-
σκει, ἀλλ᾽· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι.
24 Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ 19, 35 3 Io 12
γράψασ ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

---

^{118,1225} et$^{luc\ 1411}$ et^{alib} (sed $^{excess\ sata\ 1114}$ *si – sic*) *sic* | *μενειν* (it^{pler} *manere*, b *remanere*, c *permanere*): *μεν. ουτωσ*, d ff^{2} vg^{cdd} (vide ante) *sic manere*. Cf et. Hier$^{iovin\ 1}$ *Quid ad te si cum volo sic esse* | *ερχομαι*: Γ i^{scr} al^{5} *-ωμαι* | *συ*: c (sive* sive^{2}) add^{vid} *δε*, item add cop | *μοι ακολουθει* cum ℵABC*D 1. 33. 11^{pe} (ex sil) it^{pler} vg Or Cyr^{4,1121} Anast^{antioch} in$^{cat\ ox\ 411}$ ... ς *ακολουθ. μοι* cum C^{2}XΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler f cop

23. *ουτοσ* ante *ο λογοσ* cum ℵBCD 1. 33. 2^{pe} a b c e f ff^{2} q (d *hic verbus*) gat syr^{sch} et^{hr} ... ς Ti post *ο λογοσ* cum AXΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler Chr^{8,601} Nonn$^{φ\ 129}$ Cyr$^{edd\ pri}$ item *sermo iste* g vg syr^{p} arm ... 3. 250. y^{scr} al pauc ing* Or^{4,438} Cyr^{4,1121} Chr$^{mosc\ 3}$ om | *οτι*: D arm *και εδοξαν οτι* | *και ουκ ειπεν* cum ADX unc rell al pler a b e f ff^{2} g q vg syr^{p} arm aeth (cop^{wi} sine copula) ... ℵBC 33. c cop^{schw} (ex^{dz}) syr^{sch} et^{hr} Or Chr Cyr *ουκ ειπ. δε* | *αυτω* (et. Or): D 61^{mg} *αυτο* (d *illud*) ... 69. a vg^{cod} (ap Gb) syr^{sch} pers^{p} Chr$^{8,601\ bis}$ om | *ο ι̅ς* (et. Or): XΔ* om | *οτι* (et. c f ff^{2} g Or etc): DΔ a b e vg (et. am fu ing al, sed non cdd^{omn}) om | *αποθνησκει*: D e *αποθνησκεισ* (d e *morieris*) | *αλλ*: D *αλλα* | *εαν* (*si* e f q): a b c vg (et. am fu gat fos em ing) *sic* ... ff^{2} om | *εωσ ερχομαι* sine additam cum ℵ* 1. 22. 2^{pe} 63^{ev} a e arm Chr^{8,601} ex$^{mosc\ 5}$ ... ς Ln Ti add *τι* (D^{gr} om) *προσ σε* cum ℵ^{a}ABC(D)XΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler b d f ff^{2} g vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth Or^{4,438} Chr$^{8,601\ montf}$ Nonn$^{φ\ 135}$ Cyr^{4,1121}; item c add *quid ad te? tu me sequere*

24. *ο μαρτυρων* (et. Or^{4,438}): B Cyr^{4,1122} *ο και μαρτ.* | *περι τουτων* (syr^{sch} add *παντων*): 63. 73. 253. 440. c^{scr} *περι τουτου* ... a e *de Iesu* (e *-um*) | *και γραψασ* cum ℵ*ACXΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler f g vg (hi^{3} *et scripsit haec*) syr^{sch} et^{hr} Or Chr^{8,601} ... ℵ^{a} 4. 33. 69. 122** 124. 6^{pe} c arm syr^{p} c.* Cyr^{4,1122} praem *ο* (fit igitur *ο και γρ.*) ... Ln c. BD b (e) (ff^{2}) q cop aeth *και ο γραψ.* (b q *et qui scripsit haec*, ff^{2} *et quia scripsit haec*, e *et qui de eo scripsit*) ... a *et quis scripsit haec scimus* (pergit *et scimus*) | *και οιδαμεν*: G *ο και οιδαμ.* | *αυτου η μαρτυρ. εστιν* cum BC* (cop^{dz} *η μαρτ. αυτου αληθησ εστιν*), item D 48^{ev} Cyr *εστιν αυτου η μαρτυρ.*, 33. *αυτου εστ. η μαρτ.* ... ς Ln *εστ. η μαρτυρ. αυτου* cum ℵAC^{3}XΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler it vg cop^{edd} Chr^{8,601}

25. Non addidimus hunc versum cum ℵ* (per errorem cum Millio Wtst Gb credebamus antea etiam codicem 63. absque versu 25. scriptum esse. At periit, ut Scriv. docuit, eius folium extremum cum eoque versus ultimus, sed superest nonnihil de commentario quo is explicatur, quemadmodum etiam post *η μαρτυρια αυτου*, quibus verbis

exit folium quod praecedebat ultimum, colon non punctum positum est.) Praeterea conferenda sunt complurium codicum scholia, ut quod Matthaeius ex 237. protulit: *ἄλλοσ δὲ προσθήκην εἶναί φησι* (137. al mu *ἄλλοι* et *φασιν*) *τοῦτο, τεθεικότοσ μὲν αὐτὸ τινὸσ τῶν φιλοπόνων ἔξωθεν* (137. al mu add *ἐν παρενθήκῃ*), *εἰσ παράστασιν τοῦ πλείονα εἶναι τῶν γεγραμμένων τὰ γεγενημένα παρὰ τοῦ κυρίου θαύματα, κατὰ μέροσ δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀγνοίᾳ τοῦ πρώτου τυχὸν ἔσωθεν* (137. etc *τὰ ὑπὸ τ. κυρ. γεγενημένα θαυμαστά· καταγέντοσ δὲ ἔσωθεν ἀγνοίᾳ τυχὸν τοῦ πρώτου γραφέωσ, ὑπὸ τινὸσ τῶν παλαιῶν μὲν οὐκ ἀκριβῶν δέ,*) *καὶ μέροσ τῆσ τοῦ εὐαγγελίου γραφῆσ γενόμενον* (137. etc *γεγονότοσ*), *διὰ* (137. etc *ὅπερ διὰ*) *πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνοσ καὶ ἡ συνήθεια φέρεσθαι παρεσκεύασεν.* Pro *διὰ πάντων τ. ευαγγ.* etc cod. 36 sic: *εἶτα τοῦ χρόνου καὶ τῆσ συνηθείασ διὰ πάντων αὐτὸ τῶν εὐαγγελίων φέρεσθαι παρασκευάσαντοσ, οὕτωσ βεβαίαν ἐσχηκότοσ τὴν δόξαν παρὰ πᾶσι τοῖσ πιστοῖσ, ὥστε ἀληθῶσ μέροσ ἓν καὶ τέλοσ τῶν παρὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ γραφέντων ποιήσασθαι, ἵνα μὴ δόξωμεν τοὺσ θεοπνεύστουσ τῶν εὐαγγελιστῶν διαιρεῖν ἢ καὶ παραχαράσσειν λόγουσ.* (Praetereamus reliqua) ...... ς Ln Ti sic habent: *ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα* (lege ut et. Ln ἃ c. ℵBC*X etc) *ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ* (scribe οὐδ' ut et. Ln c. ℵBDΔ etc) *αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι* (scribe *-σειν* c. ℵBC* etc) *τὰ γραφόμενα βιβλία* cum ℵ^a ABCDEGHKMSUXΓΔΛΠ^supp al omn it vg rell Or^3,680 et^4,13. 216. 352 item ap Eus^hist 6,25 et^int 3,964 Pamphil^apol 15 (Gall^4) Naz^1,511 Chr^3,923 et^8,601 Nonn^φ 189 Cyr^4,1123 Amm^cat cord 474 Sev^ibid Isid^ibidem Aug^ioh 124,8 Gaud^serm 8. Sed differunt plura. Ut enim iam indicatum est *α* (pro *οσα*) legendum cum ℵBC*X 33. 77. 108. 440. 44^ev Or^4,216 Chr Cyr (c f q vg *quae fecit*; a b e ff^2. *et alia autem* [b *quidem*, a om] *multa fecit Iesus*) ... ς *οσα* cum AC^2D unc^11 al pler syr^p mg gr. Item pro *ο ις* D *ο χς ις*. Add vero ad *ο ις* 76. 247. 435. c^scr syr^hr *ενωπιον των μαθητων αυτου*, item b *quae non sunt scripta in hoc libro.* Item legendum est *ουδ* cum ℵBDΔ 1. 69. Or^4,352 ... ς Ti *ουδε* cum ACXΓΛΠ unc^7 al pler Or^3,680 et^rell Chr Cyr. Item legendum *χωρησειν* cum ℵBC* Or^4,216 (et ^3,680 *χωρειν*) (c^scr *χωραισειν*), item cop *non valiturum esse capere* ... ς Ln Ti *χωρησαι* cum AC^2D unc rell al omn^vid it vg (b c e f ff^2. blan am fu ing gat mt *capere*; a ff^2. sab g q vg^cle arm *capere posse*) syr^p mg gr rell Or^4,13. 352 et ap Eus^hist Chr (et. ^3,923) Cyr Nonn (*ἀεῖραι*) Or^int (*capere potuisse*).

Ad finem libri (i. e. post *βιβλια*) ς (= Gb Sz) add *αμην* cum EGHKMSUXΓΔΛΠ^supp al pler c f am syr^p (ex uno codice) et^mg (*in Graec. est αμην* [*αμιν*]) aeth Cyr^4,1123 ... omisimus cum ℵABC^vid D 1. 19** 22. 33. 90* 240. 244. al (sed pauc) a b e ff^2. g q vg^cle (et^cdd certe^pler) sah mün cop syr^sch et^p in^cdd pler (nec add syr^hr) arm (nec add Or^4,216 Chr^8,601. 3,923)

Subscriptiones: ℵ*KMUXΓ al mu nil subscriptum habent (sed ad ℵ cf de subscriptionibus et inscriptionibus in Prol. Ni Ti ex Sin. cod. p. XXXI, cap. II, 5. ... B *κατα ιωαννην* ... ℵ^a ACESΔΛ 22. 33. al mu *ευαγγελιον κα. ιωαννην* ... HΠ^supp d^scr al mu *τελοσ του κατα ιωαννην* (Π^supp al add *αγιου*) *ευαγγελιου* ... D *ευαγγελιον κατα ιωαννην ετελεσθη αρχε-*

ται ευαγγελιον κατα λουκαν. Similiter a b d e f ff[2] q *evangelium* (q om) *secundum* (e *cata*) *iohannem* (ff[2] *ioannem*, d *iohanen*) *explicit* (a pon ante *evang.*, q add *amen*, b *in deo*) *incipit evangelium* (ita d f; a b e ff[2] q om) *secundum* (e *cata*) *lucan* (a *lucanum*, ff[2] *lucanum amen*) ... g gat mm mt *explicit evangelium secundum* (gat mm *cata*) *iohannem* (gat mm *ioannem*); c *explicit evangelium iohannis*. Praeterea add HSΛ al pl versuum (στιχοι) numerum: HS al pl βτ', Λ al mu βσι', al βι', βκδ', ͵ατ', δισχιλιοι τριακοσιοι (ut 246.) et aliter. Item Λ al pm κεφαλαια (σλβ', ut Λ al pl; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc procedit; in ΛM ultimus est σλα'), item τιτλοι (qui in antiquiss. cdd pler praeter ℵBD singulis evv praeponuntur: numero sunt ιη' ut in ACΔ, aut ιθ' ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae, vide supra), aliquot et. ρηματα (βχ' vel ͵ατλα' vel ͵ατλη'. Ath: *voces* 2600). In B numerantur capita 80. Praeterea multi (ut iam s) subscriptiones (ευαγγ. κα. ιωανν. ut s vel ut G[supp] το κα. ιω. ευαγγ.) auctas habent his: εξεδοθη μετα χρονουσ λβ' (al λ' vel τριακοντα, G[supp] vero κ') τησ του χ̅υ̅ αναληψεωσ (G[supp] αναλυσεωσ. Certe enim αναλυ quod in cod. scriptum est additis per compendium εωσ litteris potius αναλυσεωσ quam αναληψεωσ praebet, nisi υ per itacismum pro η positum esse statuamus). Notabile est etiam quod in Λ 262. aliis, ut iam supra vidimus, notatur: εγραφη και αντεβληθη ομοιωσ εκ των αυτων αντιγραφων εν στιχοισ ͵βσι', κεφφ. ͵σλβ'. Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: εγραφη ελληνιστι εισ εφεσον μετα τριακοντα ετη (237. ad haec add οι δε λεγουσι· μετα χρονουσ τριακοντα δυο) τησ αναληψεωσ του κυριου επι δομετιανου βασιλεωσ (ut 160.). Similiter syr[sch]: *finitum est evangelium sanctum praedicationis Iohannis evglstae, quod locutus est Graece Ephesi*; item syr[p] in antiquiss. cod. Assem. 1.: *explicit scriptura sancti evangelii Iohannis; locutus est autem et scripsit Ionice in Epheso* (apud White simplicius *finita est descriptio evglii sancti Ioh. quod locutus est Graece*) ... εξεδοθη μετα χρονουσ λβ' τησ του χ̅υ̅ (246. add του θεου ημων) αναληψεωσ εν πατμω τη νησω (ut 246. 252.) ... συνεγραφη υπο τουτου ιωαννην, οτε ην εν εξορια εν πατμω τη νησω υπο τραϊανου του βασιλεωσ, και εξεδοθη εν εφεσω δια γαϊον τον ξενοδοχον των αποστολων μετα λβ' χρονουσ τησ του χ̅υ̅ αναληψεωσ (ita 145.). Ad quae cf Suidas sub ιωαννησ, ubi haec leguntur οτι ο θεολογοσ και ευαγγελιστησ απο τησ εν πατμω εξοριασ επανελθων συνταττει το ευαγγελιον ων ετων ϙ', διαρκεσασ εωσ αλλων ετων ϙκ' .. ar[e] *finitum est evangelium Iohannis filii Zebedaei apostoli unius ex duodecim. Scriptum illud Graece populo urbis Ephesi post ascensionem domini nostri in caelum corpore anno trigesimo regnante Nerone imperatore Romano. Finiuntur autem cum illo IV evv. sancta, ceu quattuor flumina vitae, et gloria sit deo.* Similiter pers[p] ad omnia 4 evv respicit: *finita sunt quattuor evangelia gloriosa Matthaei et Marci et Lucae et Iohannis.* Ceterum h. l. nec praetereundum videtur quod in prologo evangelii secundum Ioh, quemadmodum cod. Vat. Alex. num. 14 saeculi noni praebet, legitur (cf libellum meum: *Wann wurden unsere Evv. verfasst*, ed. IV. 1866 p. 118 sq): *evangelium iohannis manifestatum et datum est ecclesiis ab iohanne adhuc in corpore constituto, sicut papias*

nomine hierapolitanus discipulus iohannis carus in exotericis id est in extremis quinque libris retulit. Disscripsit vero evangelium dictante iohanne recte. Quibuscum conferendus est prologus apud Corderium praeposita *ἀνεπιγράφου* nota: *ὕστατοσ γὰρ τούτων ἰωάννησ – πάνυ γηραλέου αὐτοῦ γενομένου, ὡσ παρέδοσαν ἡμῖν ὅ τε εἰρηναῖοσ καὶ εὐσέβιοσ καὶ ἄλλοι – κατ' ἐκείνου καιροῦ (κατ' ἐκεῖνον καιρὸν?) αἱρέσεων ἀναφυεισῶν δεινῶν ὑπαγόρευσε* (sic) *τὸ εὐαγγέλιον τῷ ἑαυτοῦ μαθητῇ παπίᾳ εὐβιώτῳ τῷ ἱεραπολίτῃ, πρὸσ ἀναπλήρωσιν τῶν πρὸ αὐτοῦ κηρυξάντων τὸν λόγον.*

LIPSIAE, EXSCRIPSERUNT GIESECKE & DEVRIENT.

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR.

VOLUMEN II.

LIPSIAE
GIESECKE & DEVRIENT.
1872.

NOTANTUR INTERIM

QUAE APPARATUM CRITICUM ALTERIUS NOVI TESTAMENTI PARTIS SPECTANT.

I. Codices unciales ad actus apostolorum adhibiti sunt duodecim:

ℵ codex Sinaiticus Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evangelia.
A codex Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B codex Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv.
C codex Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Superest maior totius libri pars.
D codex Bezae Cantabrig. Saec. VI. Vide ad evv. Plura desiderantur.
E codex Laudianus Oxoniensis saec. VI exeuntis. Graecis adiuncta est Latina vetus versio. Post Hearnii editionem satis vitiosam anno 1870. edidi in Monumentor. meorum volumine IX.
F[a] codex Coisl. Paris. Saeculi VII. Vide ad evv.
G fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet actorum 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.
H codex Mutinensis. Saec. fere IX. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens.
I cod. Petropolitanus palimpsestus. Vide ad evv. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi est, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17. 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum, in quo est Act. 13, 39—46.
L cod. Angelic. Romanus. Saeculi IX. Incipit 8, 10.
P cod. palimpsestus Porfirianus, saeculo fere IX. ineunte scriptus. Partem quae actus app. et apocalypsin continet edidi anno 1869. in Monumentorum sacrorum volumine VI.

II. Item ad epistulas catholicas septem:

ℵ codex Sinait. Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evv.
A cod. Alexandr. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B cod. Vatic. Rom. Saeculi IV. Vide add evv.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Desiderantur nonnulla.
K cod. Mosquensis. Matthaeio dicitur codex g, Scholzio 102. Epp. catholicas continet integras. Noni saeculi.
L cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Nihil deest.
P cod. Porfirianus palimpsestus saeculi noni ineuntis. Pauca perierunt. Edidi anno 1865. in Monumentor. volumine V.

III. Item ad epistulas Paulinas 19:

ℵ codex Sinait. Petropol. Saeculi IV. Vide ad evv.
A cod. Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv. Deficit 2 Cor. 4, 13—12, 6.
B cod. Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv. Desunt Hebr. 9, 14 usque ad finem, quae supplevit manus recentior, siglo b a me passim notata. Item desunt epistulae integrae quattuor: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Perierunt multa.
D cod. Claromontan. Paris. Graecus Latinus. Scriptus est saec. VI. medio vel etiam ineunte. D[b] supplevit Rom. 1, 27—30 eodem saeculo exeunte (?). D[**] septimi fere saeculi est. Totum textum Graecum recensuit. D[**b] idemque in Latinis d[**] dictus paucos tantum locos correxit. D[**c] perpauca in Graecis mutavit. D[***] Graecus noni fere saec. ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recen-

suit. D° duobus foliis rescriptis supplevit Graece 1 Cor. 14, 13—22. Etiam post hunc nonnulla vel Graece vel Latine correcta. Edidi anno 1851.

E codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum. Ad Latina vero (e) simul alius codex adhibitus est. Eiusdem cum codice evv. Δ et codicibus epistularum F et G aetatis (saec. IX.) ac patriae.

F codex Augiensis Cantabrigiensis. Continet inde a Rom. 3, 19. Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebr. epistulam Latine. Cum cod. Boerner. Dresdensi (G) ad idem exemplar Graecum conformatus est. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Utrumque textum F. Henr. Scrivener accurate edidit Cantabrigiae 1859. Circa finem noni saec. scriptus videtur.

F[a] cod. Coislinianus Paris. Saec. VII. Vide ad evv.

G codex Boernerianus Dresdensis. Graecus epistularum Pauli tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum cod. Augiensi (F) haustus est. Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Edidit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Scriptus videtur saeculo nono exeunte.

H cod. Coisl. Par. Sunt folia 14, quorum duo in bibl. Caes. Petropolitanam transierunt, iam dudum ex Atho monte Parisios translata. Fragmenta sunt ex 1 Cor. Gal. 1 Tim. Tit. Hebr. Edidit neglectis et erratis paucis Montfaucon in Bibl. Coisl. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archim. folia quattuor. Ad eundem vero codicem pertinent etiam fragmenta ep. ad Hebr. Mosquensia, de quibus olim Matthaei ad Hebr. 10, 1 explicuit. Omnia haec fragmenta (foll. 20) propediem foras dabo. Saec. VI.

I fragmenta palimpsesta Petropolitana. Huc pertinent fragmenta epistularum 1. ad Cor. et ad Titum. Saec. VI. Vide ad evv.

K cod. Mosquensis. Matthaeio est g. Noni saeculi videtur esse.

L cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Deficit Hebr. 13. 10.

M fragmenta duo, altera (ex ep. ad Hebr.) Hamburgensia, altera (ex epp. ad Cor.) Londinensia. Edidi in Anecdotis meis 1855. Saec. IX.

N duo folia Petropolitana: Gal. 5, 12—6, 4. Hebr. 5, 8—6, 10. Saec. IX.

O folium duplex, in quo est 2 Cor. 1, 20—2, 12, ex oriente mea opera Petropolin perlatum. Prodibit in Monumentis.

O[b] folium Mosquense saeculi VI, in quo est Eph. 4, 1—18.

P cod. Porfirianus palimpsestus ineuntis fere saec. IX. Vide supra Epistulas Paulinas. Edidi in Monumentor. volumine V. anno 1865.

Q fragmenta nonnulla papyracea epist. prioris ad Cor. Saec. V.

IV. Item ad apocalypsin quinque:

א cod. Sinait. Petrop. Saeculi IV. Vide ad evv.

A cod. Alex. Londin. Saeculi V. Vide ad evv.

B cod. Vatic. nr. 2066., olim monachorum Basilianorum in urbe. Edidi nuper post Ang. Maium in Appendice Novi Testamenti Vaticani. Scriptus videtur octavo saec. exeunte.

C cod. Ephr. Paris. Saeculi V. Vide ad evv. Superest magna apocalypsis pars.

P cod. palimpsestus Porfirianus. Saec. IX. ineuntis. Apocalypsis fere integra superest.

AD VERSIONES.

Italae codices ad actus app. adhibiti sunt quattuor: d i. e. codex Cantabrig., vide d ad evv. e i. e. Laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. supra E actuum codicem. s cod. Bobbiensis rescriptus, nunc Vindobonensis V. fere saeculi. Fragmenta capitum 23. 27. 28. m i. e. codex Speculi saec. V. Vide ad evv.

Item ad epistulas catholicas tres: ff cod. Corbeiensis antiquissimus, nunc Petropolitanus. Praeter Matthaeum continet epistulam Iacobi integram. Ed. Martianay 1695. s cod. Bobb. rescriptus, nunc Vindob. Fragmenta legi epist. Iacobi et 1 Petr. 1, 1—12. m i. e. idem de quo modo diximus.

Item ad epp. Pauli septem: d i. e. Latina pars codicis Claromontani Parisiensis. Vide ad cod. Graec. uncialem D. e i. e. Latina pars codicis Sangermanensis nunc Petropolitani. Cf. ad E epp. Pauli. f i. e. versio Latina codicis Augiensis. Vide supra ad F epp. Pauli. g i. e. versio interlinearis Latina codicis Boerneriani Dresdensis. Vide ad G epp. Paul. gue i. e. cod. Guelferb. saec. VI. Sunt fragmenta aliquot epistulae ad Romanos. r fragmenta Monacensia saeculi VI. m: vide ante.

Vulgatae codices ad alteram Novi Testamenti partem spectant: amiatinus, fuldensis, demidovianus, harleianus, toletanus. Item codices a Lachmanno adhibiti, unde apud nos est al^{lachm} (alius vel alii Lachmanni: non enim accuratius indicavit.) omn^{lachm} (i. e. omnes Lachm.). In apocalypsi habentur tres codd. Lipsienses: lips$^{4.5.6}$ Aliquoties etiam ratio habita est codicis hal i. e. Halensis, mar i. e. Marianae Scoti codex Vindob., san i. e. Sangallensis, flor i. e. Floriacensis, lux i. e. Luxoviensis.

Accuratiora in Prolegg. dabuntur, quibus plena testium omnium ad apparatum adhibitorum enarratio reservatur.

In textu huius tomi Act 8, 40 adde *αὐτὸν* post *ἐλθεῖν* 14, 8. lege *ἀδύν. ἐν λύστρ.* (corrige etiam notam) 22, 16. lege *ἀπόλουσαι* 1 Ioh 3, 16. *ὑπὲρ ἡμῶν* Iud. 5. *πιστεύσαντασ* 1 Co 15, 12. *ὅτι ἐκ νεκρ. ἐγήγερτ.* (corrige etiam notam). Lectio a nobis probata sumenda est ex comm.: Act 5, 26. dele *ἵνα* 12, 19. dele *τὴν* et 13, 25. *ὁ* 19, 40 lege *περὶ τῆσ συστρ.* 2 Ioh 7. *ἐξῆλθον* Iud 15. dele *αὐτῶν* prius 2 Co 5, 12. dele *γὰρ* 12, 15 lege *ἧσσον* Phil 1, 5 lege *ἀπὸ τῆσ πρ.* et 3, 17. *οὕτω* Col 3, 11. dele *τὰ* He 7, 10 dele *ὁ* et 7, 9 lege *δι᾽ ἀβρ.* 9, 26. *τῆσ ἁμαρτ.* 1 Tim 2, 9 dele *καὶ* post *ὡσαύτ.* Tit. 2, 3 lege *μηδὲ οἴνῳ.*

Quicquid commentarium spectat, Prolegomenis reservatur. Quem in usum multa iam prompta sunt; sed gratum erit quicquid amicorum studia suppeditabunt.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

1 *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,*
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 *ἄχρι ἧσ ἡμέρασ ἐν-*

---

* **πραξεισ cum ℵ (in inscriptione et quotiescumque titulus summa pagina repetitur). Confirmant hanc scripturam Or[4,6] (*εν αρχη των πραξεων*)[4,25] (*εν ταισ πραξεσιν ο λουκασ*)[1,494] (*εν μεν ταισ πραξεσι γεγραπται*) et ap Eus[6,25] (*οτι λουκασ ο γραψασ το ευαγγ. και τασ πραξ.*) Did[tri 2,6] (*ο σωτηρ εν ταισ πραξεσι φησι*)[2,12] (*αι πραξεισ*)[2,6] Eus[hist 3,4,1] et[5] (*ο λουκ. εν ταισ πραξ.*)[3,4,11] (*ων εν πραξεσι - ανεγραφεν ο λουκ.*)[4,22,3] (*τα εν ταισ πραξ. δεδηλωμενα*)[3,29,10] (*η των πραξεων γραφη*) et[mar] (Mai[4,266]) Epiph[730] (*το εν ταισ πραξεσι γεγραμμενον*) et[764] Bas[regg 478] Thdrt[1,618 a] (*πετροσ - φησιν εν ταισ πραξεσι*) et[2,1067] (*ωσ ιστορια διδασκει των πραξεων*) et[4,119] Euthal[prol 408] (*προλογοσ των πραξεων.* Item dicitur[415] *θειων μαρτυριων τησ βιβλου των πραξεων,* et[4,21] *απασαι αι μαρτυριαι των πραξεων,* et[428] *κεφαλαια των πραξεων*) Cosm[454] (*εν ταισ πραξεσι*) Chron[481] (*ο εισ τασ πραξεισ λαλουμενοσ*)[484] (*καθωσ ταισ πραξ. εμφερεται*)[486] (*φασι γαρ αι πραξεισ,* ibidem *καθωσ αι πραξ. περιεχουσιν*)[487] (*ωσ δηλουσιν αι πραξεισ*) Tert[psychic 2] (*de Petri exemplo quod actis refertur*) Hil[ps 2,7] (*hoc in actorum libro ita scribitur*). Similiter 32. *πραξεισ λουκα.* Confirmare vdtr et. syr[sch] (*liber actuum, hoc autem est historiae app. beatorum, collectus a sancto Lc evglsta*) ..... Ln Ti *πραξεισ αποστολων* cum BD (sed D *πραξισ* in inscriptione et ubicumque [i. e. quinquies] plene scribitur summa pagina, cf et. d), item ℵ in subscriptione, Ath[767] (*μετα ταυτα πραξεισ αποστολων*) Euthal[491] (*πραξεισ αποστ. το βιβλιον καλειται* etc, sic argumentum incipit), item 40. *λουκα ευαγγελιστου πραξεισ αποστολων.* Similiter Gb Sz *πραξεισ των αποστ.* cum 31. 61. al mu Synops[99] (*πραξεισ των απ.,* ου *η αρχη*). Item *αι πραξ. των απ.* Clem[696] (*λουκασ εν ταισ πραξ. των απ.*) Or[1,22. 2,538] (*εν ταισ πραξ. των απ.*) Dion[alex] (contr[paul samo] resp ad qu[4]) Eus [hist 2,4,7] (*ταισ των απ. πραξεσιν*) et[2,17,6] (*καν ταισ ομολογουμεναισ των απ. πραξεσιν εμφερεται*) et[dem 392. 400] (*ωσ γουν αι πραξ. των απ. περιεχουσιν*) et[hist 3,25,1] (*οισ επεται η των πραξεων των απ. γραφη*) Cyr[hr 219] Chr[3,65] et[9,1] (*υπομνημα εισ τασ πραξ. των απ.*) Thdrt[5,1044]. Item d fu demid *actus apostolorum* (d *epistulae iohanis III explicit incipit actus apostolorum*), item Ir[int 201] (*ex actibus app.*) Tert prax[28] (*acta app.*) et[bapt 10] et[marc 5,2] et[praescr 22] Cyp[test 3,60] Hil[ps 2,1] (*in actis app.*) et[30] (*in libro actuum app.*) Aug[conf 4,9] (*librum - qui actus apostolorum vocatur*) et[saepe]; am *incipit liber actuum apostolorum.* Cf et.**

τειλάμενοσ τοῖσ ἀποστόλοισ διὰ πνεύματοσ ἁγίου οὓσ ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷσ καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖσ τεκμηρίοισ, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενοσ

canon[murat] *acta autem omnium app. sub uno libro scripta sunt* (sic) *lucas* etc ..... ς (et. Wtst al) *πραξεισ των αγιων αποστολων* cum A²EGH (sed omnes isti sic ad calcem libri; in A abscissus titulus, item in C isque hiat in fine; GH initio manci sunt) a[scri] k[scri] (13. praemissis *λουκα ευαγγελιστου*) al (47. *πραξ. των αγ. και πανευφημων απ.*) cop Thdor[mops] (in[amos 222] *εν ταισ πραξ. των αγιων απ.*) Chr[9,1 edd 2]. Passim additur *συγγραφεισαι* (4. *πραξισ* - *συγγραφεισα* etc) *παρα του αγιου* (47. add insuper *ενδοξου και πανευφημου*) *λουκα αποστολου και ευαγγελιστου*

I. 1. ο ις cum ℵAE 1. 13. 31. 61. al omn[vid] Or[4,6] Const[2,6,4] Didtri[3,15. 23] Bas[eth 291] Chr[9,4] Euthal[porf] Antioch[1306] ... Ln Ti ις c. BD :: post ηρξατο non cautum videbatur BD sequi invitis ℵAE Or. Suadent omissionem Lc 3, 23. 9, 50. 22, 52. 23, 28. 24, 15, ubi cum ℵBLUX, ℵ*H, ℵABT, ℵ* ℵ[cb]BL, ℵABL omisimus ὁ. Non item suadent 4, 8. 5, 31. 6, 9. 9, 58. 10, 37. 18, 24. 19, 5. 9. 22, 51. ubi B solus om, 13, 14 ubi D solus om. Nec magis sequuti sumus testes qui om 4, 14. 5, 10. 18, 40. | *τε*: Const[2,6,4] om

2. *δια πνευμ. αγιου*: coniunxerunt cum *ουσ εξελεξατο* Cyr[nest 106] (*οὐκ ἀμώμητον - τὸ ὡσ ἐπ' ἀνθρώπου κοινοῦ τὴν ἀνάληψιν αὐτῷ τὴν εἰσ οὐρανὸν διδωρῆσθαι λέγειν παρὰ τοῦ πνεύματοσ. ἐπιλέκτουσ. μὲν γὰρ ἐποιεῖτο τοὺσ μαθητὰσ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, ἀνελήφθη γε μὴν ὡσ θεόσ.* Cf et.[act 72] ubi de Nestorio: *εντειλαμενοσ τοισ απ., φησιν, ουσ εξελεξατο, δια πνευματ. αγιου ανεληφθη.*) Aug[unit eccl 27. 9,254] (*usque in diem quo apostolos elegit per spir. sanctum, mandans eis praedicare evglium*) et[contr ep manich 10. 8,156] (*in die qua app. elegit per spir. sanctum, et praecepit praedicare evglium*) et[act fel manich 1,4] (ut ante) Vig[var 133] (*in die qua app. elegit per spir. sanctum praedicare evglium*). Item[vid] syr[utr] ar[e] (non item ar[p]) aeth[utr]: ita enim syr[sch] *usque ad diem illum in quo sublatus est, postquam praecepit apostolis, quos elegit per spir. sanctitatis*, et reli similiter | *ουσ εξελεξατο*: D syr[p mg] add *και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον*, item lux (*usque in diem qua praecipiens apostolis per spir. sanct. praedicare evglium, quos et elegit*), item Aug[ter] (vide ante), item sah (et Vig[var], vide ante) add *praedicare evglium* | *ανελημφθη* cum ℵAE*CDE ... ς *ανεληφθη* cum E² minusc omn[vid]. Praeterea D sah syr[sch] et[p mg] Vig[var] ante *εντειλαμενοσ* pon

3. *οισ*: C OIC (i. e. *ο ιησουσ*. Nec ante interpunctum est.) | *δι* (D[gr*] om) *ημερ. τεσσ.* et. Or[1,434] Eus[ecl 168] et[mar 296] Chr[9,7] etc ... D* *τεσσ. ημερ.* (sed d *post dies quadraginta*). Cf Tert[apol 21] *cum discipulis autem quibusdam apud Galilaeam - ad quadraginta dies egit* etc ... Aug[contr ep manich] et[act fel manich] *in multis argumentis dierum*, sed[unit eccl] *in multis signis* ... Amb[luc 1546] Vig[var] om | *τεσσεραк.* cum ℵAB*CD 61. ... ς *τεσσαρακ.* cum B²E 1. 13. 31. etc | *οπτανομενοσ* (D[gr*] -*νοισ*) ... E *οπτανομενοσ* | *τα*: D[gr*] *τασ*

αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζό- Lc 24, 49 Io 16, 7. 14, 16
μενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ
περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι Lc 3, 16 ss c. pp
Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθή-

4. *συναλιζομενος* cum ℵABCDE 13. 61. al pln Eus[dem 400] ex[cod par] et[ecl 102. 163] Epiph[678] (*συνηλισθη τοις μαθητ.*) Chr[9,8] Thdrt[4,119] Thphyl[a] et[b]. Versiones vide post ... D *συναλισχομενος* (D[2] *-σγομενος*), d *simul convivens* ... Gb' *συναυλιζομενος* cum 1. 4. 27. 31. 36* 40. al[30] fere Eus[dem] ex[edd] et[mar 226] Epiph[1100] (*τοις απ. συνεφαγε και συνεπιε και συνηυλισθη μετ αυτων τεσσ. ημερας*) et[2,137] (*συνεσθιων και συναυλιζομενος*) cat[ox* ter(8 et 4)], item Did[tri 2,12] (*και συναυλιζομενοις παρηγγειλεν αυτοις* etc). Ex verss e** vg Beda *convescens*. Item sah cop syr[sch] arm exprimunt *convescens*, syr[p] (accuratissime) *salem sumens*, aeth[utr] *accumbens* sive *convivatus cum eis*. Contra e* lux *cum conversaretur cum illis*, item Aug[ter] (*cum conversaretur cum eis, quomodo conversatus est cum illis, quomodo conversatus sit cum illis*). Praeterea Chr[9,9] explicat verbis: *τουτο δε αει και αυτοι οι απ. τεκμηριον εποιουντο της αναστασεως λεγοντες· οιτινες συνεφαγομεν και συνεπιομεν αυτω.* Thphyl[a 7] *εν τεσσαρακ. ημεραις αυτοις συνηλιζετο, τουτεστι κοινωνῶν ἁλῶν καὶ κοινωνῶν τραπέζης.* Item Oecum[8] *συνεσθιων και πινων, κοινωνων αλων, κοινωνων τραπεζης.* Etymolog *ξυναλιζομενοι: συναθροιζομενοι η συνεσθιοντες.* Hesych *συναλιζομενος: συναλισθεις, συναχθεις, συναθροισθεις.* Glossar[alberti] *συναλιζομενος: συναθροιζομενος και συνων αυτοις.* Addunt vero ad *συναλιζ.* (etc) D *μετ αυτων*, e (ita reddit *αυτοις* quod sequitur) lux sah cop syr[utr] arm aeth Aug[ter] *cum illis* (*cum eis*), Eus[ecl 102] *αυτοις* (*ωφθη τοις μαθητ. επι ημ. τεσσ. συναλιζ. αυτοις·*) | *παρηγγειλεν*: ℵE[gr] 7. b[scr] d[scr] al panc Eus[ecl 163] Euthal[porf] *παρηγγελλεν* | *παρηγγ. αυτοις* hoc ordine cum ℵBD 1. 13. 31. 61. al omn[vid] vg sah cop syr[utr] arm aeth Eus[ecl 163] Euthal[porf] Thphyl[a] (sed[b] *αυτοις* nec ante nec post habet) Oec Aug etc ... ACE (sed e *cum conversaretur cum illis praecepit ab* etc) Chr[9,8.9] (sed *αυτοις* cum *συναλιζ.* conjg) *αυτοις παρηγγ.* | *ηκουσατε* (DE[gr*] *ηκουσα*) *μου*: D* lux vg aeth[utr] Aug[ter] (ll. ll.) *ηκου. φησιν δια του στοματος μου.* Similiter Hil[964] *sed exspectate, inquit, promissionem patris, quam audistis de ore meo*; Gaud[serm 8] *sed exspectarent promissionem patris, quod a me audistis, inquit.* Contra Rebapt[363] *- quam audistis a me.*

5. *οτι*: sah praem *dixit* | *ιωαννης*: BDE[gr] *ιωανης* | *εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω* hoc ordine cum ℵ*B 61. ... D Did[tri 2,12] Hil[964] Victorin[ari 3,16] Aug[saepe] (ll. ll. et alibi) *εν πν. αγι. βαπτ.* ... ς *βαπτισθ. εν πνευμ. αγι.* cum ℵ[c]ACE 1. 13. 31. al pler vg sah cop syr[utr] arm aeth Or[1,731] et[int 3,961] Did[tri 2,15] Cyr[hr 271] Chr[9,10] Euthal[porf] Rebapt[363] al. Praeterea D* tol Hil[964] Aug[unit ecl et contr ep manich et alibi] Max[taur] (vide Sabat) add *και ο* (tol Hil Aug *quem et*, Max *quem*) *μελλετε λαμβανειν* (d *et eum accipere habetis*). Cf et. quae Aug[epist 265] de *βαπτισθησεσθε* varie verso disserit: *aliqui autem codices habent: vos autem spir.*

σεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰσ ταύτασ ἡμέρασ. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόν-
τεσ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκα-
θιστάνεισ τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· οὐχ
ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνουσ ἢ καιροὺσ οὓσ ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ
ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντοσ τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ ἐφ' ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρεσ ἔν τε Ἰερουσαλὴμ
καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ.
9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν

---

sancto incipietis baptizari (ipse reddidit eodem loco *baptizamini*). Paulo post: *in quibuscunque codicibus invenitur „baptizabitis" aut „incipietis baptizare", mendosi sunt, qui ex Graecis facillime convincuntur.* | ημερασ: D* d sah Aug$^{contr\ ep\ manich\ 10}$ et$^{act\ fel\ manich\ 1,4}$ et$^{contr\ crescon\ 2,17}$ et$^{contr\ litt\ petil\ 2,76}$ add εωσ τησ πεντηκοστησ

6. συνελθοντεσ (ℵ^{c}): ℵ* ελθοντεσ (excidit συν post ουν) | ηρωτων (C* -τουν) cum ℵABC* (agnoscit et. Chr$^{com\ 9,17}$ ουδεν ουν αυτω περι του πνευμ. ειποντεσ, ερωτωσι λεγοντεσ· κυριε etc) ... ς επηρωτων (C^{3} 12 lect -τουν) cum C^{3}DE 1. 13. (-τον) 31. 61. al omn^{vid} Chr$^{txt\ 17}$ Euthal^{porf} etc | αποκαθιστανεισ etc: D αποκαταστανεισ εισ (^{2}om) την βασ. του (^{2}τω) ισρ. (d *si in tempore hoc restitueре* [corr. *restitues*] *regnum istrahel*). Cf Bed$^{retract\ 96}$ *Non* huius Israel, *sed* huic Israel, *et sicut in Graeco manifestum est, ubi* τω Isr. *et non* του Isr. *scriptum est.*

7. ειπεν sine copula cum B* sah syr^{sch} arm^{zoh} ... ς Ln Ti ειπεν δε cum ℵA 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} vg cop syr^{p}; item C arm^{edd} Or$^{int\ 2,874}$ Aug$^{contr\ ep\ manich}$ et$^{act\ fel\ manich}$ ο δε ειπεν (*ille autem dixit*), E aeth^{utr} ο δε αποκριθεισ ειπεν ... B^{3} (vix enim^{2vid}) ειπεν ουν, D και ειπεν | προσ αυτουσ: E vg (sah cop al) αυτοισ. Praeterea cf Aug, postquam $^{contr\ ep\ manich\ 9}$ et$^{act\ fel\ manich\ 1,4}$ et$^{ep\ 197\ hesych}$ *Nemo potest cognoscere* etc scripsit, quemadmodum et. Cyp$^{test\ 3,89}$ habet, explicat fusius de χρονουσ η καιρουσ. Hesych vero in ep ad Aug notat *in antiquissimis libris ecclesiarum non ita scriptum esse: „Nemo potest", sed: „Non est vestrum".* Ad quae rursus respondet Aug$^{ep\ 199}$. Qua de re cf Sab ad h. l.

8. λημψεσθε cum ℵABCDE ... ς ληψ. cum minusc omn^{vid} | μου cum ℵAB CD Or^{4,88} ... ς μοι cum 1. 13. 31. 61. al omn^{vid} Or^{3,465} (et.$^{int\ 4,408}$) Epiph^{507} Chr^{9,20} Cyr^{4,508}, item vg rell (sed aeth *mihi testes mei*) | και εν παση cum ℵBC^{3}E al plu vg syr^{utr} arm Or^{4,88} Chr^{9,18} et^{11,13} et^{8,932} Euthal^{porf} (Cyr^{4,508} και εν τη ιουδ. υπαση) Did$^{int\ 6,265}$ (Gall) ... Gb' Ln Ti και παση cum AC*D 27. 29. 38. 40. 61. 69* al$^{3\ ser}$ Or^{3,465} | σαμαρεια cum ℵADE etc ... ς Ln Ti σαμαρεια cum BC al certe pler

9. και ταυτα etc: D και ταυτα ειποντοσ αυτου (d *et cum haec dixisset*) νεφελη υπεβαλεν (d *suscepit*) αυτον και απηρθη (d *levatus est*) απο (^{2}add των) οφθαλμ. αυτων. Item sah *haec vero cum dixisset, nubes assumsit eum, et sursum elatus est ab eis.* Item Aug$^{act\ fel\ manich\ 1,4}$ *cum haec diceret nubes suscepit eum, et sublatus est ab eis.* Similiter alibi, sed^{unit}

αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 *καὶ ὡσ ἀτενίζοντεσ ἦσαν εἰσ*
τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο παρειστήκει-
σαν αὐτοῖσ ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖσ, 11 *οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρεσ Γαλι-*
λαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντεσ εἰσ τὸν οὐρανόν; οὗτοσ ὁ Ἰησοῦσ ὁ
ἀναλημφθεὶσ ἀφ' ὑμῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οὕτωσ ἐλεύσεται ὃν τρόπον
ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰσ τὸν οὐρανόν.

12 *Τότε ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρουσ τοῦ καλου-*
μένου ἐλαιῶνοσ, ὅ ἐστιν ἐγγὺσ Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 *καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰσ τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον-*

eccl[29] (pag[356]) *haec cum dixisset, videntibus illis elevatus est* etc ut vg | *ειπων* (א[c]): א* *ειποντων*, item sed omisso *βλεποντων* 31. | *βλεποντων αυτων* (et. Eus[dem 289] et[ps 62] et[eccl 149] Chr[9, 30] Or[int 3, 869] etc): B *αυτ. βλεπ.* | *νεφελη* etc: Thdrt[1, 1238] *αναλαμβανομενον νεφελη φωτεινη υπελαβεν απο των οφθαλμων αυτων*

10. אCE al *παριστηκεισαν* | *εσθησεσι* (-σι אABC, non -σιν) *λευκαισ* cum אABC 27. 29. 61. 81. vg sah cop syr[sch] arm Eus[dem 289] Epiph[409] et[518] Promiss Bed[7] ... ς *εσθητι λευκη* cum C[3]DE 1. 13. 31. al pler syr[p] aeth Chr[9, 21] Euthal[porf] Cosm[454] Or[int 3, 869] Aug[act fel manich]

11. *ειπαν* cum אABC*D 61. cat[txt] ... ς *ειπον* cum C[3]E al pler Eus[dem 289] Chr[9, 21] Cosm[454] | *βλεποντεσ* cum א*BE gr 13. 27. 61. al[20] fere Eus[dem] Chr[cod] Thdrt[3, 11] Thphyl[a 18] ... ς Ln Ti *εμβλεποντ.* (D *ενβλ.*) cum א[c]A CD al plu Chr[9, 21 bis] Cyr[4, 941] Thdrt[1, 200] et[3, 231] Cosm[454] Thphyl[b 193]. Item *aspicientes* vg e Or[int] (et. Aug[aliq] et[act fel manich] et[unit eccl] *respicientes*) (:: Lc ter: 20, 17. 22, 61 Act 22, 11) ... Epiph[396. 400. 518] *ατενιζοντεσ* | *αναλημφθεισ* cum אAB*CDE ... ς *αναληφθ.* cum B[3] al omn[vid] | *εισ τον ουρανον* sec et. Ign[intpol 292] Or[int 3, 869] Epiph[396. 400. 518] Chr Cyr Thdrt Cosm etc ... D 33** tol pp[lat] aliq (vide Sab) om; 13. 31* 69* 100. al pauc sah ab *εισ τ. ουρ.* primo ad *εισ τ. ουρ.* sec transiliunt | *ουτωσ* et. Or[int 3, 869] Eus[dem] Epiph[400] Cyr[4, 941] Thdrt Cosm etc ... 5. 13. (vide ante) 18. al plus[5] *ουτοσ* | *ελευσεται*: 33. 117[lect] al plus[5] Thphyl[b] add *παλιν* | *εθεασασθε*: D *εθεασεσθε*

12. *υπεστρεψαν*: C[3] 13. 40. 117. al[10] Chr[9, 27 txt] Thphyl[b 191] add *οι αποστολοι* | *εισ ιερουσαλημ* et. Eus[dem 289] Aug[act fel manich] et[unit eccl] etc: E vg *εισ ιεροσολυμα* | *ο εστ. εγγ. ιερουσ. σαββατου εχον* (B[rom ed] al[3 scr] *εχων*) *οδον*: syr[sch] *qui est ad latus Hierosolymae et distat ab ea quasi septem stadia*, sah *abest ab Hierusalem viam septem stadiorum*, aeth *qui remotus ab Hierosolyma quantitate loci cursus viri, quod est iter primi sabbati*, 40. (corrupta ex margine lectione) *ο εστ. εγγ. ιερ. τοσουτον ον το διαστημα οσον δυνατον ιουδαιον περιπατειν εν σαββατου εχον οδον* (sic teste Zacagnio)

13. *εισηλθον*: D[gr] *-λθεν* | *εισ το υπερ. ανεβησ.* cum ABC (et* et[3]) 61. vg arm[usc] aeth (Or[1, 759] *οτε και εισ το υπερ. οι απ. του ιυ αναβασ αγαλλιαζει τη δεησει και τη προσευχη*) Chr[9, 27] Bed[29] (*nam et in Graeco ita positus est ordo verborum: Et cum introissent in cenaculum asc.* etc)

τεσ, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιπ-
πος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες
ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ
Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
15 *Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν*

Thphyl[b 194 com] ... ℵ* om *ανεβησαν* ... ς *ανεβησαν εισ το υπερ.* cum ℵ[c]DE al pler tol sah cop syr[utr] arm[zoh] Thphyl[b 198 txt] Aug[act fel manich et unit eccl] | *ιωανν.* (BD *ιωανησ*) *και* (D om) *ιακωβοσ* cum ℵABCD 61. 96. vg sah cop syr[sch] arm[usc] aeth Aug ... ς *ιακω. και ιωανν.* cum E al pler syr[p] arm[zoh] arr Chr[9,27] Thphyl | *και ανδρεασ*: E ante *και ιακ. και ιωανν.* pon, ut etiam Bed[retract 98] testatur: *In Graeco ita se habet ordo nominum: Petr. et Andr. et Iacob. et Iohann. et Sim. Zelotes et Iud. Iac.* (Ipse Bed ante scripsit: *Petr. et Ioh. et Andr. et Iac.*) | *βαρθολομαιοσ* etc: syr[sch] *et Matthaeus et Barthol.* (syr[sch] ante quodvis nomen *και* repetit) | *μαθθαιοσ* cum ℵB*D sah ... ς *ματθαιοσ* cum AB[3]CE al omn[vid] cop rell | *αλφαιου*: D syr[p] c.* praem *ο του* | *και σιμων*: D am (non item fu) om *και* | *ο ζηλωτησ* (ℵ[c]): ℵ* om *ο* | *ιουδασ* (syr[p] c.* add *ο του*) *ιακωβου*: syr[sch] aeth *Iudas filius Iacobi*

14. *ησαν προσκαρτ. ομοθυμαδ.*: ℵ* *ησ. ομοθυμαδ. προσκ. ομοθυμ.*, ℵ[c] delet *ομοθυμ.* post *προσκ.* Eodem atque ℵ[c] ordine 65. 66. pon | *τη προσευχη* sine additam. c. ℵABC*DE h 14* 61. 81. 142. 177. vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,30] (*και ησαν φησι προσκαρτ. ομοθυμαδ. τη προσευχη*, statimque repetit) Thphyl[b 194 com] (non item[txt 193]) ... ς (= Gb) add *και τη δεησει* c. C[3] al pler Chr[9,27]. Cf et. Or[1,759] (vide ad v. 13) :: cf Phil 4, 6 | *συν* (D* add *ταισ*) *γυναιξιν* (-*ξιν* ℵBCDE; A -*ξι*): D add *και τεκνοισ* | *μαριαμ* cum BE 27. 29. 40. 61. 81. 96. 142. sah aeth[utr] Chr[cat ox 11] ... ς Ln *μαρια* cum ℵACD al plu cop Chr[9,27] | *του ιυ*: B om *του* | *και τοισ* (Gb″) cum ℵAC*D 25. 104. 106** 118. vg sah cop arm aeth Cyp[203. 208] Aug[act fel manich et unit eccl] ... ς Ti *και συν τοισ* cum BC[3]E al plur syr[utr] Chr[9,27]

15. *και εν* cum ℵABC 1. 13. 31. 40. 61. al omn[vid] fu demid cop syr[utr] aeth rell Chr[9,27] Aug[act fel manich] ... DE sah syr[p mg] Aug[unit eccl] *εν δε* ... vg[clo] am *εν* | *πετροσ*: D *ο πετρ.* | *εν μεσω* cum ℵBD etc ... ACE 13. *εμμεσω* | *τ. αδελφων* (Gb′) cum ℵABC* 8. 13. 163. 12[lect] 40[lect] vg sah cop arm aeth ... ς *τ. μαθητων* cum C[3]DE 1. 31. 61. al pler syr[utr] Chr Cyp[ep 67(68)] Aug[bis] | *ην τε* cum ℵABE[gr] 1. 13. 31. 61. al pler Chr Thphyl[b] ... CD[2] (* *γαρ*, d* *praeterea*) 16. vg e d[2] cop syr[utr] arm Cyp[ep] Aug[bis] *ην δε* ... sah aeth Thphyl[a] sine copula | *οχλοσ*: D *ο οχλ.* | *ονοματων* et. fu sah cop syr[p] (corrupte d *nonomnium*) ... E *ανδρων*, item *hominum* vg (et. am) Cyp[ep] (ita certe Baluz[od] *turba hominum forte centum viginti*; sed edd[al] *turba in uno*, nil praeterea); nec aliter reddiderunt (:: ad sensum) syr aeth | *ωσει* cum ℵAC 40. 118. Thphyl[b]

εἴκοσι· 16 ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν
προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματοσ Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖσ συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμη-
μένοσ ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆσ διακονίασ ταύτησ.
18 οὗτοσ μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆσ ἀδικίασ, καὶ πρη- Mt 27, 5 ss
νὴσ γενόμενοσ ἐλάκησεν μέσοσ, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖσ κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ,
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελ-

... ς Ln Ti *ωσ* cum BDE al pler Chr^{9,27} Thphyl$^{a\,15}$ | *εκατ. εικοσι* (ℵ *-σει*) cum ℵABCH 1. 61. al$^{sor\,3}$ etc ... ς *εκ. εικοσιν* cum minusc permu (non pler, ut vdtr) ... D · ΡΚ ·

16. *εδει* cum ℵABCD^{2}E al omn^{vid} Or$^{4,457\,bis}$ Eus$^{dem\,474}$ Ath^{513} Chr^{9,28} Ir$^{int\,193}$ Did$^{int\,264}$ et^{274} ... D* d vg cop arm^{cod} Ir$^{codd\,plu}$ Aug$^{act\,fel}$ manich^{1,4} (pag^{474}: perscribitur ibi 1, 1—26) Vig^{varim} Gild *δει* | *τ. γραφην* sine additam cum ℵABC* h 5. 14* 25. 61. 69. 81. 104. 163. 1^{lect} vg sah cop arm aeth Or$^{4,457\,bis}$ Eus^{dem} Did$^{tri\,2,7,12}$ et Did$^{int\,bis}$ Ath^{513} Vig^{varim} Gild ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *ταυτην* cum C^{3}DE 1. al plu syr^{utr} Chr^{9,28} Ir$^{int\,193}$ Aug$^{act\,fel}$ | *δαυειδ* cum ℵBD ... ACE etc *δαδ* ... ς *δαβιδ* cum minusc mu, sed Sz c. al mu *δαυιδ*, al compendio ut ACE utuntur | *ιησουν* c. ℵABC* Eus^{dem} Did^{tri} ... ς praem *τον* c. C^{3}DE al omn^{vid} Chr

17. *ην* (ℵ* om, suppl^{c}) *εν* cum ℵABCDE h 13. 25. 27. 29. 61. 69. 81. 142. 163. vg sah cop Eus$^{dem\,474}$ Ir$^{int\,193}$ Aug$^{act\,fel}$ ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ην συν* cum 1. al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,29} | *και ελαχεν* (et. d): D^{gr*} *οσ ελαχ.*

18. *εκ μισθ.* cum ℵABCDE h 1. 4. 31. 61. al^{50} fere Eus$^{dem\,474}$ Chr^{9,29} ... ς (= Gb Sz) *εκ του μισθ.* cum minusc vix mu Thphyl^{b} | *τησ αδικιασ*: D sah syr^{p} c.* aeth^{utr} Eus^{dem} Aug$^{act\,fel}$ add *αυτου* | *πρηνησ* (ℵ^{c} BDE etc): ℵ*AC al^{10} fere *πρινησ*. Vertunt d e *pronus*, vg Bed^{11} *suspensus*. Aug$^{act\,fel}$ liberius: *et collum sibi alligavit et deiectus in faciem disruptus est medius*. Praeterea cf Papias qui apud Thphyl$^{b\,185}$ sic narrat: *μεγα δε ασεβειασ υποδειγμα εν τω κοσμω τουτω περιεπατησεν ο ιουδασ πρησθεισ επι τοσουτον την σαρκα, ωστε μηδε, οποθεν αμαξα ραδιωσ διερχεται, εκεινον δυνασθαι διελθειν* etc | *ελακησεν*: 38. 43. 67. 95. al plus^{10} Thphyl$^{a\,15}$ *-κισεν* | *παντα* et. Eus^{dem} etc ... A Thphyl$^{a\,15}$ Gaud^{971} om | *σπλαγχνα*: CE* (sed ipse* corr) k^{scr} *σπλαχνα*, vitio frequenti

19. *ο και* cum ℵ*D^{gr} 18. Aug$^{act\,fel}$. Similiter sah *και τουτο* (:: multo probabilius est mox praeteritum esse *ο* quam inlatum) ... ς Ln Ti om *ο* cum ℵ^{c}ABCE al pler vg cop syr^{utr} rell Eus$^{dem\,475}$ Chr | *πασι* ut ℵBC, contra (sic Ln Ti) ADE *πασιν* (B* etiam *κατοικουσι*) | *ιδια* cum AB^{3}CE al omn^{vid} (sed 42** 57. *ιουδαια*) (interpretes non ita expresserunt ut eorum testimonium afferri queat; e Aug *ipsorum lingua*, d *lingua ipsorum*, vg *lingua eorum* etc) Eus^{dem} Chr ... ℵB*D om (:: cf Act 2, 6 et 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14) | *διαλ. αυτων* et. Eus^{dem} ... E 163. *αυτ.*

δαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματοσ. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ
Ps 68 (69), 26 ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλισ αὐτοῦ ἔρημοσ καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν
Ps 108 (109) 8 ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτεροσ. 21 δεῖ οὖν τῶν
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ' ἡμᾶσ ὁ κύριοσ Ἰησοῦσ, 22 ἀρξάμενοσ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματοσ
Ἰωάννου ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ἧσ ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆσ
ἀναστάσεωσ αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν
δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃσ ἐπεκλήθη Ἰοῦστοσ,

διαλ. (vide ante Aug) | αχελδαμαχ cum ℵA 40. 61., 96[lat] *acheldemach*, item Ln c. B Eus[dem475] ακελδαμαχ, D ακελδαιμαχ (d *aceldemach*). Similiter tol *haceldemach*, Aug[act fel] *aceldemach*, am fu lux *acheldemac*, sah[ed] *akyldamach* et[cod] *akeldamach*, aeth[pp] *chakladamach*; E ακελδαμαχ, e *aceldamac* ... ς ακελδαμα cum C al pler syr[p mg gr] Chr, item vg[ed] (*haceldama*) cop[wilk] (*acheldama*, sed[boettich] *acaldamay*) syr[sch] et (*-dema*)[p] arm aeth[ro] (*chakladama*)

20. αυτου prius om. Ir[int193] Eus[dem475] et[ps698] Hil[2] Aug[act fel] ... 31* 34. 43. 61. al[10] fere d* vg[cle] (et. fu, sed non am demid) arm aeth[ro] Chr[9,29] αυτων, item syr[p mg] ubi adscribitur locus psalmi hunc in modum: *Fiat habitatio eorum deserta, et in tabernaculo eorum non sit qui habitet* | ερημοσ: 61. ηρημωμενη (:: cf LXX) | εστω (et. Eus[dem] et[ps] etc): D* η | λαβετω cum ℵABCD 8. 25. 61. Eus[dem] Chr[9,29], item arm ... ς λαβοι cum E 1. 13. 31. al pler Eus[ps698] :: ut LXX

21. παντι: D add τω | ω εισηλθ. cum ℵ*ABC*D[2] (*ωσ, d* *quoniam*) 61. vg Aug[act fel] ... ς εν ω εισηλθ. cum ℵ[c]C[3](et iam[2 vid])E al pler Chr | ις: D syr[p] aeth[utr] Aug[act fel] add χριστοσ

22. ιωαννου: B*D[gr*] ιωανου | αχρι cum ℵA 15. 18. 27. 28. 61. al (neglexerunt conlatores) :: αχρι adamat Luc isque evglstarum solus (praeter Lc tantum Mt 24, 38 in evv legitur; cum Lc vero frequentat Paulus et apoc); habet ille in evglio quater, in act sedecies) ... ς Ln Ti εωσ cum BCDE al pler | ανελημφθη cum ℵABDE ... ς ανεληφθη cum C rell omn[vid] | συν ημιν γενεσθ. cum ℵABCD 5. 31. 40. 61. al[3 scr] vg arm Chr[9, 30. 33] Aug[act fel] ... ς γενεσθ. συν ημ. cum E 1. 13. al pler syr[utr] aeth Thphyl[utr] ([16] et [194])

23. και ab initio: E add τουτων λεχθεντων, item Bed[retract101] *in Graeco habetur plus: Et his dictis statuerunt* etc | εστησαν (Chr[9,30] ουχι αυτοσ αυτουσ εστησεν, αλλα παντεσ): D* d aeth[ro] (non item[pp]) Aug[act fel] εστησεν | ιωσηφ cum ℵABCDE etc (et. Eus[hist 2, 39, 10] Bas[eth291] etc): 5. 1[lect] sah syr[p] ιωσην | βαρσαββαν cum ℵABE 1. 40. 61. 80. 95. al plus[10] am (*-bba*) fu (*-bban*) sah cop Eus[hist 3,39,10] ex[edd] pler (ita Lchmm. et Hein.) ... ς βαρσαβαν c. C al plu vg[cle] syr[utr] Eus[edd] Bas[eth271] Chr ... D tol aeth[utr] βαρναβαν (:: cf ad 4, 36) | μαθθιαν cum B*D sah fragm (cd[woid] μαθιασ) ... ς Ln (nesciebat B) ματθιαν cum ℵAB[3]CE rell cop (arm *Matathian*). Item v. 26.

καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα
πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν
τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη
Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλή-
ρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνκατεψη-
φίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν Dt 16, 9 s

---

24. ειπαν cum ℵABCD 61. Eus[hist 3, 39, 10] ex[cdd 4] (edd[lämm ethein]) ... ς ειπον cum E al omn[vid] Chr[9,30] | ον εξελεξ. hoc loco cum ℵABCDE h 1. 5. 13. 31. 40. 61. 80. al[30] fere m[16] vg cop syr[p] (et syr[sch] ar[e] arm ενα ον εξελ. εκ etc) Bas[eth 291] Chr[9,30] ... ς (= Gb Sz) post ενα cum minusc ut vdtr pauc (similiter sah aeth) | ενα: D[gr*] traxit ad λαβειν indeque αναλαβειν fecit, item 8[pe]

25. τ. τοπον (Gb') cum ABC*D (add τον) vg sah cop Procop ap Niceph [1,926] (τόπον γάρ φασιν, ὃν βαθμὸν ἐκάλεσεν ὁ παῦλος) Aug[act fel]. Cf et. cat[ox 15] δεῖ τοίνυν τὸν κληρωθέντα τόπον ἔχειν ὃν ἐκληρώθη) ... ς κληρον cum ℵC[3]E al omn[vid] syr[utr] arm Eus[hist 3, 39, 10 vid] (στησαι τε και επευξασθαι αντι του προδοτου ιουδα επι τον κληρον της αναπληρωσεως του αυτων αριθμου) Bas[eth 292] Chr[9,30] (aeth[utr] exprim την διακονιαν ταυτης της αποστολης) :: κληρον ex v. 17 illatum vdtr | αφ (Gb') cum ℵABCD 5. 18. 33. 61. 66** 173[mg] Bas[eth 292] Aug[act fel] (d Aug a, contra e vg de) ... ς εξ cum E 1. 40. al pler Chr[9,30] | τοπον τον ιδιον cum ℵBDE etc ... C ιδιον τοπον, A τοπον τον δικαιον, 101. τοπον αυτου

26. αυτοις cum ℵABCD[2] 5. 7. 13. 25. 61. 81. 100. 173[mg] vg sah cop aeth Chr[9,33] ... ς αυτων cum D*E 1. 31. 40. al plu syr[p] arm Chr[9,30] Aug ex[cdd] (sortes suas) ... syr[sch] ar[e] Aug[act fel ed] non exprim | ο κληρος (et. Eus[dem 475] etc): D* om ο | συνκατεψηφισθη cum ℵ[c]AB*CE 61. ... ς Ln συγκατ. cum B[3] al pler ... ℵ* κατεψηφισθη, D[2] συνεψηφισθη (D* συψηφ.) | ενδεκα (et. Or[int 2, 450] etc) ... D ιβ' (d XII), Eus[dem] δωδεκα | μαθθιαν: vide ad v. 23.

II. 1. και εν τω cum ℵABCE etc ... D και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του | συνπληρουσθ. cum AB*CDE ... ς Ln συμπληρ. cum ℵB[3] al certe pler | την ημεραν (et. syr[p] sah cop Dion[paul samo resp 4] Ath[522] Chr[9, 38. 8, 107] Cyr[hr 271] Aug[act fel et contr ep manich]): d e vg syr[sch] ar[e] arm aeth Ath[int 581] Aug[unit eccl al lat] τας ημερας | ησαν παντες: D οντων αυτων παντων, item syr[sch] ar[e] aeth | παντες cum ℵ[c]ABC 61. al plus[15] Ath[522] ... ς απαντες cum minusc plu ... ℵ*E 163 Chr[9,38] (non attingit in comm) plane om (:: quod veri specie non caret). Praeterea h 31. 94. 95. 96. 106. 127. al[15] et[4 scr] Thphyl[b] add οι απο-

πάντεσ ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχοσ
ὥσπερ φερομένησ πνοῆσ βιαίασ καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖσ διαμεριζόμεναι γλῶσσαι
10, 46. 19, 6 1 Co 12 ss [Mc 16, 17] *ὡσεὶ πυρόσ, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθη-*

στολοι | *ομου* cum ℵABC* 18. 61. e (*simul*) vg (*pariter*) Ath[522] et[int 781] (ut vg) Aug[act fel] et[unit eccl] (utroq loc *simul*) ... ς *ομοθυμαδον* cum C[2]EG[r] al plor Ath[edd 4] Chr[9,28] Thphyl[a] Promiss (*eadem animatione simul in unum*) Aug[contr ep mani] (*eadem animatione simul in unum*) (:: *ομοθυμαδον*, quod alibi fluctuare non solet, Latt per *unanimiter* reddere solent, ut 1, 14. 2, 46. 4, 24) ... D sah cop om | *επι το αυτο*: 69. om

2. *και* ab initio (et. Ath[522] et[int 781] Cyp[327] Aug[contr ep manich] etc): D add *ιδου*, Cyr[soph 616] et[esa 303] *ιδου* | *εκ του* et. Eus[marc 151] Ath[522] Cyr[4,1096] et[glaph 45] Thdrt[1,728] et[1074] etc; item Or[1,750] *εξ* ... E *απο του* (sed e *de caelo*) | *πνοησ βιαιασ* et. Or Eus[marc] Ath Cyr[hr 272] Cyr[alex] Thdrt etc ... D 3. 93. 95** *βιαι. πνο.* | *ολον* (et. Cyr[hr 272] Cyr[glaph 45] et[soph 616] etc, d vg etc *totam*): DG[r] *παντα*, e Vig[vari 743. 750] *omnem* ... 18. 33. 83* 98. 17[lect] om | *καθημενοι* cum ℵABE al omn[vid] Dion[paul samos resp 4] Ath[522] Cyr[hr 44] et[272] (*και επληρωσεν ολον τον οικ. ου ησαν καθημενοι.* Iam pergit de suo: *δοχειον γεγονε του νοητου υδατοσ ο οικοσ· οι μαθηται ενδον εκαθεζοντο, και ο οικοσ πασ επλησθη.*) Cyr[glaph 45] Thdrt[bis] etc ... Ln Ti *καθεζομενοι* cum CD :: quae lectio inde commendatur quod Act 6, 15. 20, 9 Lc 2, 46 Mt 26, 55 a nonnullis testibus, inprimis D, pro *καθεζεσθ.* substituitur *καθησθαι.* At in Ioh 4, 6. 11, 20. 20, 12 *εκαθεζετο* et *καθεζομενουσ* non fluctuat. Ac docet locus Cyrilli[hr] lectorem doctum ad substituendum *καθεζεσθαι* proclivem fuisse, quemadmodum etiam Act 3, 10 pro *καθημενοσ* D *καθεζομενοσ* posuit. Hinc certe testium CD auctoritate standum non est.

3. *και εκαθ.* cum ℵB 15. 18. 61. d (*et sedit*) syr[utr] arm Dion[paul samos resp 4] Ath[522] (et[int 781] *et sedit*) Did[tri 2,5] Cyr[hr 44] et[272] Chr[9,28] Cyr[4,1096] Promiss (*et insedit*) Hier[esai] (*et sedit*). Item D *και εκαθ. τε.* Item Cyp[327] Aug[act fel] et[contr ep manich] *qui et insedit*, Did[cat 21] *αι και εκαθισαν* ... ς Ti *εκαθ. τε* cum AC[2]D[2]EG[r] al plor vg (*seditque*) Eus[hist 10,4,66] Thdrt[1,728] Thphyl[a] et[b] ... C* e Did[tri 2,24] Aug[unit eccl 256] (*consedit autem*) *εκαθ. δε* :: recepimus *και εκαθ.* cum idonea auctoritate testium, quum nec *εκ. τε* suspicione alicui liberum sit. Poterat enim propter toties repetitum *και* inferri, praesertim quum *εκαθισεν* singulariter positum *ωφθησαν* excipiat. Alii igitur *τε*, alii *δε* substituerunt. | *εκαθισεν* cum ℵ[c]ABCE al omn[vid] d vg arm (aeth *et apparuit – tamquam ignis et sedit* etc) Dion[paul samos resp 4] (*επεκαθισεν*) Eus[hist edd] Did[tri 2,5] et[2,24] Ath[706] et[522 cdd 2] Cyr[hr 44] et[272] Chr[9,29] Severian[cat 28] Cyr[esa 303] et[glaph 45] et[4,1096] (Cyp[327] Aug al vide supra) ... ℵ*DG[r](*et[2]) sah cop syr[utr] Eus[hist 10,4,66] (ex[cdd 6] edd[schwegl] et[hein]) Did[tri 2,5] Ath[522] Cyr[esa 418] et[soph 616] *εκαθισαν*, Did[cat 21] *αι και εκαθισαν*

σαν πάντεσ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραισ γλώσ-
σαισ καθὼσ τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖσ. 5 Ἦσαν δὲ
εἰσ Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντεσ Ἰουδαῖοι, ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ ἀπὸ παντὸσ
ἔθνουσ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένησ δὲ τῆσ φωνῆσ ταύτησ
συνῆλθεν τὸ πλῆθοσ καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰσ ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ καὶ ἐθαύμαζον
λέγοντεσ· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντεσ οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντεσ Γαλιλαῖοι;

---

4. *παντεσ* cum ℵAB*DE 34. 36. 56. 61. (al haud dubie, sed neglexerunt coullatores) ... ς Ti *απαντεσ* cum B^{2}et^{3}C al pler Did$^{tri\,2,5.\,2,8}$ Ath^{582} et^{705} Cyr$^{hr\,11}$ et^{272} Chr^{9,30} Cyr$^{glaph\,45}$ et$^{soph\,616}$ Cosm^{182} :: similiter ac 2, 1 et 14 invectum est *απαντ.* | *ηρξαντο*: D^{gr*} *-ατο* | *το πνευμα* et. Did^{tri} Ath etc: E vg aeth add *το αγιον* | *αποφθεγγ. αυτοισ* hoc ordine c. ℵAB C*D 61. 130. vg sah arm Did$^{tri\,2,8}$ Ath^{582} et^{705} Bas^{1,300} Cyr^{4,1006} et^{1009} et$^{esa\,449}$ et$^{soph\,616}$ ... ς *αυτ. αποφθεγγ.* c. C^{3}E al pler tol syr^{utr} (cop *εδιδου αυτ. το πνευ. αποφθ.*, similiter aeth) Cyr$^{hr\,11.\,272}$ Chr^{9,30} Cyr $^{glaph\,45}$ Thdrt^{2,1206}

5. *ησαν δε* etc (et. Hil^{30} Aug$^{unit\,eccl}$ etc): D *εν ιερουσαλ. ησαν*, Aug^{act} ^{fel} et$^{contr\,ep\,manich}$ *Hierosolymis autem fuerunt* etc | *εισ ιερουσαλ.* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum ℵ^{c}BCDE al omn^{vid} :: adamat Lc istum praepositionis *εισ* usum saepe a scriptoribus mutatum, ut 4, 23 *γενομενα εισ καφαρν.* 4, 44 *κηρυσσων εισ τασ συναγωγασ* 21, 37 *ηυλιζετο εισ το οροσ* Act 7, 4 *εισ ην υμεισ νυν κατοικειτε* 8, 23 *εισ χολην πικριασ οντα* 8, 40 *ευρεθη εισ αζωτον* 12, 19 *εισ την καισαρ. διετριβεν* 21, 13 *αποθανειν εισ ιεροσολ.* etc | *κατοικουντεσ*: C syr^{sch} cop ante *εν ιερουσαλ.* pon | *ιουδαιοι*: E ante *κατοικ.* pon, ℵ plane om | *ανδρεσ*: C* ante *ιουδαιοι* pon, D post *ευλαβεισ* | *ευλαβεισ*: Aug$^{act\,fel}$ et^{contr} $^{ep\,manich}$ om, sed habet$^{unit\,eccl}$

6. *γενομενησ*: 31. *γεναμ.* | *οτι*: D^{gr} *και* (d* *quiaudiebant*) | *ηκουον* cum ADEI^{vid} (certe enim non fluctuari potest nisi inter *ηκουον* et *ηκουεν*) al plu cop arm Chr^{9,40}; item 40. 96. *ηκουσαν* ... ℵB 15. 37. cat$^{txt\,26}$ *ηκουσεν*, C 61. *ηκουεν*, vg Aug$^{act\,fel}$ et$^{contr\,ep\,mani}$ et$^{unit\,eccl}$ Bed$^{16.}$ ^{103} sah syr^{utr} *audiebat* | *εισ εκαστοσ* cum ABCDI al pler ... ℵE 15. 36. 37. 60. 99. 100. 17^{lect} e^{scr} om *εισ* | *τη ιδι. διαλεκτ. λαλουντ. αυτων* cum ℵABCEI etc (e Aug$^{unit\,eccl}$ *sua lingua loquentes illos* [*eos*], vg *lingua sua illos loquentes*) ... D syr^{sch} *λαλουντασ ταισ γλωσσαισ αυτων*, item syr$^{p\,mg}$ *ταισ γλωσσ. αυτ. λαλουντ.*, item Aug$^{act\,fel}$ et$^{contr\,ep\,manich}$ *suo sermone et suis linguis loquentes eos*

7. *εξιστ. δε παντεσ* (ℵ* 27. 29. 69. *απαντ.*) cum ℵ*et^{c}ACEI 1. 13. 40. 61. al sat mu (^{5}ap Scri) vg sah cop syr^{utr} arm ... Gb^{o} Sz Ln Ti om *παντεσ* cum BD h al^{40} aeth Chr$^{cat\,26}$ Aug$^{act\,fel}$ et$^{contr\,ep\,mani}$ et$^{unit\,eccl}$ :: pro testimoniorum ratione potius ut molestum vdtr abiectum, praesertim quum versu 12 subsequeretur, quam ex ipso versu 12 huc inlatum esse | *λεγοντεσ* (13. om) sine additam cum ℵABC* 26. 61. vg sah cop aeth Chr$^{cat\,26}$ ... ς add *προσ αλληλουσ* cum C^{3}DEI al pler syr^{utr} arm (vg^{cd} ap Ln Aug^{ter} *ad invicem dicentes*). Libere Chr^{9,40}

8 καὶ πῶσ ἡμεῖσ ἀκούομεν ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεν-
νήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντεσ
τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ
τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη
τῆσ Λιβύησ τῆσ κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντεσ Ῥωμαῖοι, Ἰου-
δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτεσ καὶ Ἄραβεσ, ἀκούομεν λαλούν-
των αὐτῶν ταῖσ ἡμετέραισ γλώσσαισ τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξί-
σταντο δὲ πάντεσ καὶ διηποροῦντο, ἄλλοσ πρὸσ ἄλλον λέγοντεσ·

και συνηλθε το πληθοσ και προσ εαυτουσ ελεγον· ουκ ιδου etc | *ουχ* cum ℵDE 61., item Ti *ουχι* cum B ... ς *ουκ* cum AC al pler Chr^{9,40} | *απαντεσ* cum ℵAB^{2}et^{3}CDI 27. 130. 163. ... ς *παντεσ* cum B*E 61. al pler Chr^{9,40} | *εισιν*: C* 103. 12^{lect} post *λαλουντεσ*, 61. ante *ουτοι* pon. Cf et. vg *nonne omnes ecce* (am fu demid *ecce omnes*) *isti qui loquuntur Galilaei sunt.* Item libere 96. *ουτοι γαλιλ. εισιν οι λαλ.*, item sah cop al.

8. *ακουομεν* (d e vg Aug$^{unit\ eccl}$ *audivimus*): E post *εκαστοσ* pon | *τη ιδια διαλ. ημων* (d *propria lingua nostra*): E *τ. ιδ. ημ. διαλ.* (e *propria nostra lingua*) ... D^{gr*} *την διαλεκτον ημων*, item vg^{clo} demid *linguam nostram*, am fu *lingua nostra*, Aug$^{act\ fel}$ et$^{contr\ ep\ mani}$ *sermonem* | *εγεννηθημεν* cum ℵBC*DE^{2} etc (*nati sumus* d e vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ etc) ... AC^{3}(iam^{2}?)E* 1. 13. 61. al$^{2\ scr}$ syr$^{p\ mg}$ Thphyl^{b} *εγενηθημ.*

9. *ελαμειται* (B *αιλ.*, C* *εμαλειτ.* et C^{3} *ελαμητ.*) cum ABCD ... ς Ln *ελαμιται* cum ℵ^{c}EIP al omn^{vid} ... d vg^{clo} demid *aelamitae*, e *haelamitae* ... ℵ* om *και ελαμ.* | *και οι*: D^{gr*} om *και* | *ιουδαιαν τε* (e *iudaeam quoque*, am* fu tol *et iudaeam*, vg^{clo} am^{2} demid Aug$^{act\ fel}$ *iudaeam*, Aug$^{unit\ eccl}$ *iudaei*) ... Hier$^{esa\ 11,10}$ *et Syria* (praecedit *habitantes in Mesopotamia*), Tert$^{adv\ iud\ 7}$ Aug$^{contr\ ep\ mani}$ *Armeniam* (praecedit apud utrumq *qui inhabitant*) | *τε*: D* d om (vg etc vide ante) nec exprim sah cop arm | *καππαδοκ.* (C *παππαδοκ.*): A *καμπαδ.*

10. *φρυγ. τε* (e *quoque*, Aug$^{act\ fel}$ et$^{unit\ eccl}$ *que*): D vg om *τε*, nec exprim sah cop arm | C *πανφυλιαν* | *αιγυπτον*: D^{gr} *αιγ. τε* | *λιβυησ*: D^{gr*} *λιβουησ* | *κυρηνην*: 61. *κυρινην*

11. D* *κρητησ* (^{2}*-ταισ*) *και αραβοι*, d *cretenses et arabi* | *μεγαλεια* ut ℵA BD etc ... CE al *μεγαλια*

12. *παντεσ*: 3. 95* om | *διηπορουντο* cum ℵAB ... ς Ln *διηπορουν* cum CDEI al omn^{vid} Bas$^{eth\ 256}$ Chr^{9,40} | *αλλοσ πρ. αλλον*: al^{10} Chr^{9,40} *προσ αλληλουσ*, vg *ad invicem* ... D syr$^{p\ mg}$ Aug$^{contr\ ep\ mani}$ add *επι τω γεγονοτι*, et D pergit *και λεγοντεσ* | *τι* sine *αν* cum ℵABCDI (ita prorsus vdtr) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. Chr$^{9,40.\ 43}$ cat^{28} Bas^{eth} ... ς Ti *τι αν* cum E al plu Thphyl^{a} et^{b} (e vg Aug$^{contr\ ep\ mani}$ et$^{unit\ eccl}$ *quidnam vult*; d vero *quid vult*) | *θελει* cum ABCD (I vdtr quum *αν* omnino deesse videatur) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. (sed A 113. cat^{28} post *τουτο* pon) Chr$^{9,40.\ 43.}$ cat^{28} ... ς Ti *θελοι* cum ℵE al plu Bas^{eth} :: possit aliquis lectionem codicis ℵ *θελοι* sine *αν* praeferre, unde et *αν θελοι*

τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντεσ ἔλεγον ὅτι γλεύ-
κουσ μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ σὺν τοῖσ ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖσ· ἄνδρεσ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦν-
τεσ Ἰερουσαλὴμ πάντεσ, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε
τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡσ ὑμεῖσ ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύου-
σιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆσ ἡμέρασ, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρη-
μένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖσ ἐσχάταισ ἡμέραισ, Johel 2, 28–32 (3, 1, ss)
λέγει ὁ θεόσ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ

et *θελει* correctum sit. Sed eodem certe iure ex *θελει* per incuriam ortum dixeris *θελοι*, quod *αν* poscebat. Act 17, 18 *ελεγον· τι αν θελοι* etc tantum non fluctuat. Hoc vero loco pro testium ratione *τι θελει* edendum est, nec ad probabilitatis speciem confugiendum.

13. *διαχλευαζοντ.* cum ℵABCD^{2}I^{2} 5. 13. 15. 18. 36. 88. 40. 61. 69. 96. 113. al plus^{10} Bas^{eth256} Cyr^{hr273} Chr$^{9,40.48}$ (D* *διεχλευαζον λεγοντεσ*) ... ς (= Gb Sz) *χλευαζοντεσ* cum EI* al plu | *γλευκουσ*: D add *ουτοι*. item vg *quia musto pleni sunt isti*, similiterque sah (*quia ipsi*) cop etc

14. *σταθεισ δε*: D^{gr*} *τοτε σταθ. δε.* Similiter *τοτε* adponit syr^{sch} | *ο πετρ.* c. ℵABDI 40. 61. 69. 95. 117. 180. Bas^{eth256} Chr^{9,48} ... ς Ti *πετρ.* c. CEP al pler | *ενδεκα*: D* d* *δεκα* ... D 12^{lect} syr^{sch} Aug^{unit,eccl256} add *αποστολοισ* | *επηρεν*: D* d add *πρωτοσ*, item E post *την φων. αυτου* add *προτερον* | *απεφθεγξατο* (15. 18. 88. 95* al^{3scr} *επεφθ.*): C arm Aug$^{unit\ eccl}$ add *λεγων* ... D *ειπεν* (*dixit*), item syr^{utr} aeth; sah cop *respondit* | *αυτοισ*: D Aug$^{unit\ eccl}$ om | *παντεσ* cum ℵABCDI* 61. 12^{lect} (D Aug ante *οι κατοικ. ιερ.* pon) ... ς Ti *απαντεσ* cum EI^{2}P al pler Bas^{eth256} Chr^{9,48} | *υμιν*: D^{gr*} *ημειν* | *εστω και*: D om *και* | *ενωτισασθε*: D* -*σατε* (^{2}-*σαθε*)

15. *μεθυουσιν*: C -*υωσιν* | *εστιν γαρ* etc et. Dion$^{paul\ samos\ resp4}$ Cyr^{hr273} Chr^{9,48} ... D^{gr*} *ουσησ ωρασ τησ ημερασ γ'*, item e vg Aug^{ep199} Gaud^{serm9} *cum sit hora dici tertia* (e *tertia diei*). Nec differre vdtr Ir^{int198} *dixit Petrus non ebrios quidem illos esse, quum sit hora tertia diei*

16. *ιωηλ* cum ℵABCEIP al omn^{vid} vg rell (sed sah syr^{sch} aeth Dion Gaud ante *προφ.* pon) Dion$^{paul\ samos}$ Bas^{eth256} Cyr^{hr274} Chr^{9,48} ... Ti om c. D Ir^{int193} Rebapt^{369} Hil^{962} Aug^{ep199} | *και εσται* c. ℵABCEIP al omn^{vid} vg syr^{p} arm aeth Cyr^{hr} Bas^{eth} Chr Gaud^{serm9} ... Ti om *και* c. D sah cop syr^{sch} Ir^{int} Rebapt Hil Aug Chron^{176} | *εν ταισ εσχ. ημ.* c. ℵADEIP al pler vg cop syr^{utr} (aeth^{ro} *post hos dies*) Chr^{9,48} Ir^{int193} Rebapt^{369} Hil^{962} Aug^{ep199} ... B sah aeth^{pp} Cyr^{hr274} *μετα ταυτα* (:: ut LXX, unde affertur locus Const^{6,5,2}) ... C 103. arm *μετα ταυτ. εν ταισ εσχ. ημερ.* | *ο θεοσ* c. ℵABCIP al pler sah cop syr^{utr} arm Bas^{eth} Cyr^{hr} ... DE 105. vg Ir^{int} Rebapt Hil (sed hi^{3} *dicit dominus* pon post *επι πασ. σαρκα*) *κυριοσ*, 47^{mg} Chr^{9,48} *κυριοσ ο θεοσ* | *πασαν σαρκα*: D^{gr*}

προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρεσ ὑμῶν, καὶ οἱ νεα-
νίσκοι ὑμῶν ὁράσεισ ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοισ
ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺσ δούλουσ μου καὶ ἐπὶ τὰσ δού-
λασ μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου,
καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ
σημεῖα ἐπὶ τῆσ γῆσ κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
20 ὁ ἥλιοσ μεταστραφήσεται εἰσ σκότοσ καὶ ἡ σελήνη εἰσ αἷμα,
Ro 10, 13 πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ ἔσται πᾶσ ὃσ
ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρεσ Ἰσραη-
Ro 10, [illegible] λεῖται, ἀκούσατε τοὺσ λόγουσ τούτουσ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον,
ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ δυνάμεσι καὶ τέρασι

πασασ σαρκασ | υμων pri (106** om) et sec (c Dion om): D Rebapt Hil bis (pri et. Dion[paul samos resp 4]) αυτων | αι: C*vid D om | υμων tert: D Rebapt om (tacet Hil) | υμων quart cum ℵABC[2]P al omn[vid] vg rell Chr ... C*vid DE Rebapt om | ενυπνιοισ cum ℵABCD[2](*gr om) h 13. 27. 40. 61. al[30] fere Epiph[1080] ... ς (= Gb Sz) ενυπνια cum EP al permu Severian[cat 32] Chr[9,49] (:: similiter LXX lectio fluct)

18. καιγε: D* d και εγω | επι τουσ δουλουσ μου και (haec omnia 13. om) επι τασ δουλασ μου: ℵ (inverso ordine) επι τασ δουλασ μου κ. επ. τουσ δουλουσ μου | εν ταισ ημερ. εκειναισ: D Rebapt[369] om (Rebapt om etiam μου pri et sec) | απο του πνευμ. μου: cf Severian[cat 32] οὐκ εἶπεν· ἐκχεῶ τὸ πνεῦμά μου, ἀλλ'· ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου. οὐ τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται, ἀλλ' ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματοσ. Accurate igitur e vg Rebapt *de spiritu meo*, contra d *spiritum meum* | και προφητευσουσιν: D om, nec magis addit Rebapt :: cf huc et ad totum locum LXX.

19. ανω: A 31. 37* sah syr[sch] ar[e] om; item syr[sch] ar[e] om κατω :: utrumq LXX om | αιμα και usque καπνου (et. Did[cat 35]): D om

20. μεταστραφησεται: D[gr*] μεταστρεφεται | πριν cum ℵACDE 13. 61. ... ς (sed Gb[o]) Ti add η cum BP al pler Chr[9,49] (:: LXX om η, at rebus eiusmodi praestantissimas Ni Ti auctoritates sequi praestat; vide etiam ad ημεραν) | ημεραν cum ℵ*BD ... ς την ημεραν cum ℵ[c]ACEP al omn[vid] Chr (:: ita etiam LXX editum est, sed ℵB om την) | την μεγαλην sine additam cum ℵ (nec suppl[a] aut[c]) D ... ς Ln Ti add (:: ut LXX) και επιφανη cum ABCEP al omn[vid] vg rell Chr[9,49]

21. Versum om ℵ*, suppl ℵ[a] | οσ αν cum ℵ[a]ACDP al plor Chr[9,49] ... Ti οσ εαν cum BE 69. 100. | κυριου: D* praem του

22. ισραηλ- cum AB[3]CDP etc ... ℵ ισδραηλ-, B*E ιστραηλ-, item d e *istrahelitae* | -ηλειται c. ℵABCDE ... Ln -ηλιται cum P minusc ut vdtr omn | ναζωραιον c. ℵ[c]ABCD[2]EP etc: ℵ*D* ναζοραιον | αποδεδειγμενον (ita ℵB etc; ACD[2]E -διγμενον, D* δεδοκιμασμενον) ante απο του θεου cum ℵBCD[2] 31. 61. 69. 104. 118. 163. vg sah arm aeth Ath[194] Chr[9,56] Thdot[anc 438] Thdrt[9,406] (ap Gall) Ir[int 193] Fulg[trasim 3,31] ... ς post απο του θε. cum AD*EP al plu cop syr[utr] Ath[879] Cosm[503] Tert[carn chr 15] et

καὶ σημείοισ, οἷσ ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸσ ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼσ
αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ
θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸσ ἀνόμων προσπήξαντεσ ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ
θεὸσ ἀνέστησεν λύσασ τὰσ ὠδῖνασ τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν
δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰσ αὐτόν· Ps 15 (16), 8-11
προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντόσ, ὅτι ἐκ δεξιῶν

---

pudic[21] (*a deo vobis destinatum, vobis a deo destin.* Apud Eus[ecl 78] *αποδεδ. εισ ημασ απ. τ. θεου*, apud Epiph[467] et[1025] omittitur *απ. τ. θεου*, item[81] (sed[ed] add *εκ του θεου*). | *εισ υμασ* et. Ir[int 189] Tert[bis] ... D* al[5] d Eus[ecl 78] *εισ ημασ* | *δυναμεσι* et *τερασι* cum ℵABD etc ... Ti *-σιν* bis cum CEP etc | *οισ* (et. Eus[ecl]): D* *οσα* | *δι αυτου ο* (C om) *θεοσ* et. Ir[int 193] Eus[ecl 78] Ath[279] Cosm[508] Thdot[anc 433] ... E al[8 scr] vg[cl] (non item am fu demid tol) sah cop aeth Ath[194] Thdrt[2,408] (Gall) *ο θε. δι αυτ.* | *εν μεσω* cum ℵBDP etc ... ACE 13. *εμμεσω* | *καθωσ* sine *και* cum ℵABC*DE 15. 18. 25. 27. 29. 31. 40. 61. 73. 96. am fu demid sah cop syr[sch] arm aeth Ir[int] Eus[ecl] Ath[279] (et[194] tantum habet *καθωσ οιδατε*) ... ς (Gb[oo]) add *και* cum C[2]P al plu vg[clo] syr[p] Chr[9,56] Thdot[anc 433] Cosm[508] | *αυτοι* (et. Eus[ecl] Ath[279] Chr Ir[int]): E *υμεισ παντεσ*, 117. *υμεισ* (vg arm *vos*)

23. *εκδοτον* sine additam cum ℵ*ABC* 25. 27. 29. 40. 61. vg sah cop syr[sch] arm (vide post) aeth Ath[194] Ir[int 193] Victorin[ari 2,16] ... ς (Gb[oo]) add *λαβοντεσ* cum ℵ[c]C[3]DEP al plu syr[p] Eus[ecl 78] Chr[9,57] Cyr[4,403] Thdot[anc 433] Cosm[508]. Testatur et. Bed[retract 105] *in Graeco habetur uno verbo plus, quod tamen multum ad causam pertinet: Et praescientia dei traditum accipientes.* | *χειροσ* (Gb'') cum ℵABC*D 13. 15. 18. 61. 100. 127. 130. syr[p] aeth Eus[ecl] Ath Cyr ... ς *χειρων* cum C[3]EP al plu vg sah cop syr[sch] arm (*tradentes in manus* pro *εκδ. λαβ. δια χ.*) Ir[int 193] Chr[9,57] Cosm[508] | *ανειλατε* (Gb'') cum ℵABCDEP 1. 13. 61. al[20] Eus[ecl] Ath[195] ... ς *ανειλετε* cum minusc plu Chr Cyr Cosm

24. *λυσασ* sine additam et. Polyc[1 pag 877] Ir[int 193] Eus[ecl 78] Cosm[508] ... E add *δι αυτου*, quod idem testatur Bed[retract 105] *si Graecam inspexerimus auctoritatem, ubi scriptum est - solvens per ipsum dolores mortis* etc | *θανατου* cum ℵABCEG[r]P al omn[vid] sah syr[p] arm aeth Eus[ecl 78] Ath[254] Cyr[4,403] Thdot[anc 433] Thdrt[2,1244] et[5,1029] (dial[trin 3]) Cosm[508] (Bed[retract] vide ante) ... D e vg (hi[3] *inferni*; d *inferiorum*) syr[sch] (*vincula sepulcri*) cop ar[e] (*dolorem gehennae*) Polyc[1 pag 877] Epiph[1060] Ps-Ath[pass dom 26] (3,17 *οἱ πολὺ γοῖν διέστη καὶ τὰσ ὠδῖνασ ἔλυσε τοῦ ᾅδου* etc) Ir[int 193] (*inferorum*) Fac[108] (ap Gall[11]) Thdrt[5,104 lat] *αδου* (Gb') :: cf vv. 27 et 31, item Ps 18, 5. 6. 116, 3.

25. *δαυειδ* cum ℵBD; per compendium ACEP etc ... Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *γαρ* (et. Eus[ecl 78] Ir[int 193] etc): E 15. 18. *μεν γαρ* | *εισ αυτον* (Eus[ecl] om haec): A *εισ αυτην* | *προορωμην* cum ℵAB*CDE ... ς *προωρωμην* cum B[3]P al certe pler | *τ. κυρ. μου* cum ℵD (item ut solent syr[sch] et ar[e]) ... ς Ln Ti om *μου* cum ABCEP al omn[vid] vg

μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκη-
12, 35 νώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐνκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς
ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄν-
δρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πα-
τριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων
Ps 88 (89), 4 καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος

---

rell Eus[ecl 78] Chr[9,67] Ir[int 198] Fulg[trasim 1 et 8] :: LXX om μου, nec addendi caussa erat

26. ηυφρανθη cum ℵABCDEP 31. 40. 61. 69. 117. al plus[5] Clem[765] (utrum e LXX an ex actis afferat ambiguum) ... ς ευφρ. cum minusc plu | μου η καρδ. cum ℵ*B Clem[765] ... ς Ln η καρδ. μου cum ℵ[c]ACDEP al omn[vid]. Item Latt etc :: ut LXX | εφ cum ℵCD ... ς Ln επ cum ABEP al omn[vid] :: ubi forma ἐλπίσ, quae iam ex antiquissimis inscriptionibus innotuit, tanta auctoritate utitur (similiter fit Ro 8, 21), arcenda non est. Cf Steph. Thes. sub ελπισ et ελπιζω.

27. ενκατ. cum B*DE (v. 31 accedunt ℵC) ... ς Ln Ti εγκατ. cum ℵAB[3]CP al certe pler :: cf Lc 18, 1 ubi ενκακειν ℵABDHKQ, item similia, licet non omnia consentiant) | αδην (Gb'') cum ℵABCD 40. 61. al plus[20] Clem[765] (ut ante) Epiph[2,29] ... ς αδου cum EP al plu Chr[9,57] (Or vide ad v. 31) :: item LXX[ed] et A; ℵB αδην

28. εγνωρισας (et. d): D[gr*] γνωρισας | ευφροσυνης: A*[vid] 31. 69. ευφροσυνην, item e* fu *replebis me iucunditatem* :: ita etiam LXX A

29. c παρησιας | δαυειδ cum ℵBDE (AP per compendium) ... ς δαβιδ, Sz δαυιδ cum minusc plu | μνημα et. Eus[ecl 78] et[ps 58] Cyr[act 19] Thdrt[1,693] etc ... D μνημιον | εν ημιν et. Eus[bis] Chr[9,58] Thdrt[1,693] ... 4. 33. 103. 117. 119. Thphyl[b 200] εν υμιν ... D παρ ημιν, item e vg (ut et. d) *apud nos*

30. ειδως et. Ir[int 198] Eus[ecl 78] et[ps 58] etc ... D[gr*] ειδων | οσφυος (*lumbi* vg[cle] fu demid): D* καρδιας (item d *de praecordia*) ... am syr[sch] aeth Ir[int 198] Victorin[ari 2,16] *ventris* | καθισαι cum ℵABCD[2] h 61. 95. 142. 12[lect] vg sah cop syr[sch] arm aeth Eus[ecl 79] Cyr[act 19] Ir[int 198] Victorin ari[2,16] Fulg[tras], item additis τον $\overline{\chi\nu}$ κατα σαρκα Ath[707] et[777] lat Vig[tri] ... ς (= Gb) praem το (D* 15. 18. 36. om) κατα σαρκα αναστησειν (D* 13. 15. 18. 34. 36. 40. αναστησαι, 57. αναστησας) τον χριστον (D[gr] 69. 96. 105. 1[lect**] add και, 15. 18. 98. 118. 180. pergunt καθισαι τε) cum D*P 1. 13. 31. al pler (sed 4. 27. 29. om τό κα. σαρκ.) d syr[p] arr Eus[ps 58] Chr[9,58] Thphyl[a et b]. Similiter E αναστησαι τον χν και, quod etiam Bed[retract 108] testatur: *in Graeco habetur plus: De fructu lumbi eius suscitare Christum et sedere super sedem eius. Sed et in eo quod sequitur - in Graeco consequentius habetur, quia neque*

*αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ
τῆσ ἀναστάσεωσ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη εἰσ ᾅδην οὔτε* π
ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ 3, 16. 5, 30 10, 39
*θεόσ, οὗ πάντεσ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ
ὑψωθεὶσ τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ
τοῦ πατρὸσ ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖσ καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ*

derelicta est anima eius in inferno. | *επι τον θρονον* cum ℵABCD 15. 36. 61. 130. Eus[ecl] et[ps] ... ς *επ. του* (P* om) *θρονου* cum EP al pler Chr[9,58] Cyr[act 19]

31. *προϊδων* (ACE al[8 scr] -ειδων) et. Eus[ecl 79] et[ps 52] Cyr[act 19] Thdrt[1,698] al Ir[int 193] etc ... D gr[3] 1. 60. 69. 100. 104. 127. 163. *προειδωσ*. Praeterea D* d om (:: excidit versus) *προϊδ. ελαλ. περι τησ* | *ουτε* pri (Gb'') cum ℵABCD 15. 18. 25. 36. 40. 61. 118. 130. e vg Eus[ecl] et[ps] Chr[9,58] Cyr[act 19] Ir[int 193] Victorin[ari 2,16] Fulg[tras] (Bed[retract 106] – vide ad v. 30 – h. l. non tam E quam e respexisse vdtr) ... ς *ου* (E 5. 96. 104. 105. 136. 163. 12[lect] Thdrt *ουκ*) cum EP al plu sah cop syr[utr] Thdor[ant 612] Thdrt[1,698] Did[int 281] Philast[haer 41]. Item *ουτε* sec cum ℵACD 5. 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 118. 130. 163. Eus[ecl] et[ps] Chr Cyr[act] ... ς *ουδε* cum BEP al plu Thdor[ant] Thdrt Did[int 281]. Bis *ουδε* Thaum[anath 9]. | *ενκατελειφθ.* (*ενκ-* c. ℵBCDE; Ln Ti *εγκ.-* c. A) cum (Gb'') ℵABCDE (sed D* *ενκαταλ-*, C *-λημφθη*) 5. 13. 15. 18. 36. 40. 57. 61. al plus[15] Thaum[anath 9] Eus[ecl] et[ps] Chr Cyr[act] Thdor[ant] Thdrt ... ς *κατελειφθη* cum P 1. 31. al plu. Scripsimus autem *ενκατελ.* sine additam cum ℵABC*D 61. 76. 81. vg sah cop syr[sch] aeth ar[e] Eus ecl et[ps] Ir[int] Did[int 281] Victorin[ari 2,16] ... ς (= Gb) add *η ψυχη αυτου* cum C[3]EP al pler syr[p] arm ar[p] Thaum[anath 9] Chr[9,58] Thdor[ant] Thdrt Philast[haer 41] Fulg[tras] (sed Thaum Chr Philastr ante *ενκατελ.*, syr[p] Thdrt post *αδου* pon). Item Bed[retract 106] testatur, vide ad v. 30 | *αδην* cum ℵB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 96. 100. 104. 118. 127. 130. 161. 163. al[8 scr] Eus[ecl] et[ps] Thaum[anath 9] ... ς Ln *αδου* cum ACDEP al plu Chr[9,58]

32. *τουτον* et. Eus[ps 52] Chr[9,59] Ir[int 193] Did[int 281] etc ... D*E d Victorin ari[2,16] Amb[ioseph 500] add *ουν* | *τον* et. Eus[ps] Chr ... D* om | *εσμεν* hoc loco et. Eus[ps] Chr Cosm[503] Ir[int] etc ... ℵ ante *ημεισ*, D vg Did int post *μαρτυρεσ* pon, P* om

33. *την τε*: D *και την* (Thdrt[dial spi 5,1044] *την δε*) | *του πνευμ. του αγι.* cum ℵABCE 5. 13. 61. 130. d vg (uterq *spir. sancti*, item Did[int 281] Amb ios al) Chr[9,59] ... ς *του αγιου πνευματοσ* cum D gr P al pler Thdrt[dial] Cosm[503] Ir[int 193] | *εξεχεεν*: D*d add *υμειν* | *τουτο ο*: 40. 133. *τουτον ον*, vg (et. am fu) lux *hunc quem* (quod spectat ad *spiritum*) ... E demid tol sah syr[sch] et[p txt] ar[e] Ir[int 193] Did[int 281] Amb[ioseph 500] *τουτο το δωρον*, *hoc donum quod* (Ir[int] *donationem hanc quam*, Philast[136] *hanc gratiam quam*) | *υμεισ* (D gr* d om) sine *νυν* cum ℵABC*D[2] 10* 15. 18. 27. 29. 36. 61. 81. 127. 130. vg sah cop syr[sch] arm aeth Did[int 281] Thdrt[dial 5,1044] ... ς (Gb[oo]) praem *νυν* cum C[3]EP al plu syr[p] ar[p] Cosm [503], item Ir[int 193] add *νυν* | *και βλεπετε* cum BD 81. arm[zoh] ... Ln

Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44. pp γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰσ τοὺσ οὐρανούσ, λέγει δὲ αὐτόσ· εἶπεν κύριοσ
He 1, 13 1 Co 15, 25 τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶσ οὖν γινωσκέτω πᾶσ
οἶκοσ Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεόσ,
τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντεσ δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸσ
Lc 3, 10. 14 τὸν Πέτρον καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀποστόλουσ· τί ποιήσωμεν, ἄνδρεσ

[και] βλεπ., ϛ om και cum ℵACEP al pler vg syr^{utr} roll Did$^{int\ 281}$ Thdrt dial^{5,1044}

34. δαυειδ cum ℵBD; per compendium ACEP ... ϛ (et. Gb) δαβιδ, Sz δαυιδ cum minusc | λεγει δε, vg^{cle} *dixit* (am fu demid Ir$^{int\ 198}$ *dicit*) *autem* ... D ειρηκεν (d *dixit*) γαρ (γαρ et. syr^{sch} exprim) | ειπεν (et. d e fu demid Ir^{int} *dixit*): D^{gr} am λεγει (*dicit*), item Bed$^{retract\ 100}$ *Quidam codd. habent: Dicit dominus, sed Graeca exemplaria et in hoc libro et in psalterio habent: Dixit dominus* | κυριοσ cum ℵ*B*D ... ϛ Ln Ti ο κυρ. cum ℵ^{c}AB^{3}CEP al pler Chr^{9,60} Thdrt^{1,1291}

35. εωσ αν: D* om αν | D* εκθρουσ, E εχχθρουσ

36. οικοσ cum ℵABEP al fere omn Bas^{1,298} Epiph$^{728.\ 764}$ Eustath^{ant} ap Thdrt^{4,234} Chr ... Ln ο οικοσ cum CD c^{scr} | και κυριον (et. ϛ Gb Sz) cum ℵABCDEP al plus^{40} vg syr^{p} arm^{zoh} aeth^{pp} Epiph$^{728.\ 764}$ Nyss$^{adv\ ari}$ (Mai^{4,6}) Bas^{1,293} Ath$^{261.\ 700}$ Chr^{9,60} etc Ir$^{int\ 193}$ Tert$^{prax\ 28}$ ... ϛ^{e} om και cum minusc mu syr^{sch} sah cop aeth Bas^{1,229} Eustath^{thdrt} (l. l.) | αυτον post κυριον (et. Gb Sz) cum ℵABCD^{2} (D* d om plane) 5. 15. 18. 36. 45. 69. 104. 130. 163. vg arm Bas$^{1,229.\ 293}$ Ath^{261} (sed fluct lectio) Eustath^{thdrt} (l. l.) Chr Ir$^{int\ 193}$ ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb') post $\overline{χν}$ cum EP 61. al plu Ath^{700} (et^{261} fluct lectione) Epiph$^{728.\ 764}$ et^{2,46} Nyss^{mai} et $^{gall\ 6,570}$ Caes$^{dial\ 1,25}$ ... sah cop ante [και om] κυριον, Tert^{prax} inter εποι. et ο θε., etc | εποι. ο θεοσ cum ℵB 61. vg^{cle} cop syr^{utr} aeth Bas^{1,229} Ath$^{261.\ 700}$ Leont^{684} (Gall^{12}) Tert^{prax} Amb$^{fid\ 463}$ ... ϛ Ln ο θε. εποι. cum ACDEP al pler am fu demid sah arm Bas^{1,298} Epiph$^{728.\ 764}$ Chr^{9,60} Eustath^{thdrt} Ir$^{int\ 193}$ | τουτον τον: D* om τον

37. ακουσαντ. δε (E^{gr} Aug$^{unit\ eccl\ 250}$ ουν, fu Aug$^{ps\ 72}$ om) ... D syr$^{p\ mg}$ τοτε παντεσ οι συνελθοντεσ και ακουσαντεσ | κατενυγησαν: E 61. κατηνυγ. | την καρδιαν cum ℵABC 36. 61. 118. 130. Bas$^{eth\ 213}$ Epiph^{27} Chr^{9,65} ... ϛ τη καρδια cum DEP al pler (e vg *conpuncti sunt corde*, d *stimulati sunt corde*) | ειπον τε cum ABCP al pler Bas$^{eth\ 243}$ Chr, item *et dixerunt* vg etc. Similiter E και ειπον, 19. 61. ειπον δε ... ℵDE$^{gr\ 2}$ (vide post) 18. 24. 26. 56. 73. 103. l^{scr} Aug$^{unit\ eccl\ 256}$ (sed$^{ps\ 72}$ *et dixerunt*) ειποντεσ ... D* d και τινεσ εξ αυτων ειπαν (D^{gr2} ειποντεσ, sed Scri non testatur και τιν. εξ αυτ. deleta esse) | λοιπουσ: D 104. Aug$^{unit\ eccl}$ om (libere Aug^{ps} *et dixer. ad apostolos*) | ποιησωμεν cum ℵABC E^{gr}P 15. 18. 42. 61. 73. 101. 117. 130. al plus^{10} Bas$^{eth\ 243}$ (exe^{d} par et cod, non $^{ed\ garn}$) Epiph^{27} Chr^{9,65} ... ϛ Ln Ti ποιησομεν cum D al plu Cyr$^{hr\ 47}$. Item *quid faciemus* e vg Ir$^{int\ 193}$ Aug$^{unit\ eccl}$ et^{ps} et^{alibi} al.

ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν
καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ Eph 2, 13
θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρε-
κάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. Phil 2, 15

At Latt non distinxisse videntur inter -σωμεν et -σομεν, quemadmodum et. Lc 8, 10 sqq probatur, item h. l. κ et e. | ανδρ. αδελφοι: DE tol syr[p mg] Aug[unit eccl] et[ps 78, 119] (non item[45, 401]) et[trin 992] add υποδειξατε ημιν. Testatur et. Bed[retract 110]: *In Graeco habetur plus: Monstrate nobis.* Addit: *quod verbum in opusculis eorum qui scripturas sanctas exposuerunt saepius huic sententiae adiectum invenimus.*

38. φησιν cum ℵAC 15. 18. 25. 36. 61. vg Cyr[br 47] (Ath[780 lat] *Petrus enim Iudaeos alloquens: Paenitentiam, inquit, agite* etc); item D post πρ. αυτους ... ς εφη post πρ. αυτ. cum EP al pler (99. ειπε pro εφη) sah cop syr[p] (*dixit ad eos*) Thdrt[3, 155]; item 38. 67. 113. 12[lect] ειπε δε πετρος πρ. αυτ., item omisso δε arm syr[sch] aeth (*et dixit* etc) ... Ln Ti om plane cum B 65. 127. 163. (3. ex silentio Alteri) Aug[ps 45, 401] (libere: *Et Petrus: Agite paenitentiam* etc; at[unit eccl 256] *Petrus autem dixit ad eos* etc), item vg[cod] ap Ln :: om Lc εφη vel simile quid Act 25, 22. 26, 28, at nemo substituit φησιν quemadmodum h. l. legitur. (Etiam quae 9, 5 aliena manu addita leguntur absque εφη scripta sunt.) | επι τω cum ℵAEP al omn[vid] Bas[2, 114] Chr[9, 66] ... Ln εν τω cum BCD Cyr[br 47] Epiph[27] Cyr[4, 893] Thdrt[3, 155] (item[1, 305] et[4, 1209] εις το ονομα) :: Act 10, 48 ubi εν τω scriptum est nemo mutavit, nec magis εις το 19, 5 | ῑῡ χ̄ῡ cum ℵABCP al pler vg[cle] fu demid tol cop aeth Chr Aug[unit eccl 256], item Ir[int 193] omisso χ̄ῡ ... DE 60. 69. 100. 163. am sah syr[sch] (sed om χ̄ῡ) et[p] arm Bas[2, 114] Cyr[br 47] Cyr[4, 893] Thdrt[1, 305] et[3, 155] et[4, 1209] Cyp[184] al (vide ap Sab) praem του κυριου (Bas[edd 2] Cyr Thdrt[ter] etc τ. κυρ. ημων), item Epiph[27] add του κυριου ημων | των αμαρτιων υμων (C ημ.) cum ℵABC 40. 61. 96. (om των) vg sah cop (aeth[utr] *et remittetur vobis peccatum vestrum*) (Aug modo reddit υμων modo non reddit) ... ς Ti αμαρτιων tantum cum DEP al pler syr[utr] arm Bas[2, 114] Cyr[br 47] Chr Ir[int 193] Cyp[184] al (ap Sab) :: substituta est formula solennis εις αφεσιν αμαρτιων, cf Mt 26, 28 Mc 1, 4 Lc 3, 3 | λημψ. cum ℵAB*CDE ... ς ληψ. cum B[3]P al omn[vid]

39. υμιν et υμων (et. Cyp[184] Lcif[215] ap Gall[6] Aug[unit eccl 256]): D Aug[fid et oper 171] ημιν et ημων | οσους cum ℵBDEP al pler vg (*quoscumque*) syr[utr] Chr[9, 66] ... Ln ους cum AC 104., item sah cop

40. ετερ. τε (et. Lcif[215] Aug[unit eccl 257]): DG[r] k[scr] sah cop ετερ. δε | διεμαρτυρατο (Gb'') cum ℵABCDE 61. al plus[15] Chr[9, 66] ... ς -τυρετο cum P minusc plu | αυτους cum ℵABCD 61. al fere[15] vg sah cop syr[sch] arm aeth Lcif[215] ... ς Ti om cum EP 1. 13. 31. al plu syr[p] (sed add

41 *οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ
προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·* 42 *ἦσαν
δὲ προσκαρτεροῦντεσ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ,
τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖσ προσευχαῖσ.*

43 *Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβοσ· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβοσ τε ἦν μέγασ ἐπὶ*

αυτοισ c.* post *διεμαρτ.*, quod idem syr[sch] habet) Chr[9,66bis] (Aug unit eccl[257] *testificabatur eis dicens* et[fid et oper 171] *testificabatur dicens*) | *τησ σκολ. ταυτησ* (et. Aug[unit eccl]): D 11. 100. 103[mg] 1[lect] *ταυτησ τησ σκολ.*, item vg Lcif Aug[fid et oper]

41. *αποδεξαμενοι* (D *πιστευσαντεσ*) sine *ασμε.* cum ℵABCD 19. 61. vg sah cop aeth Clem[871] Aug[unit eccl 257] ... ς (Gb[oo]) praem *ασμενωσ* cum EP al pler syr[utr] arm Chr[9,66] Aug[fid et oper 171] (*avidissime capientes exceperunt verba*). Testatur etiam Bed[retract 111] *Hunc locum alia translatio iuxta proprietatem Graecae veritatis ita habet: Illi quidem recipientes libenter verbum eius baptizati sunt* (ita prorsus e praeter *libenter recipientes*). Praeterea post *libenter receperunt sermonem eius* syr[p mg] sic: *et crediderunt et baptizati sunt*, item Aug[fid et oper] (post *excep. verba*) *et crediderunt et baptiz. sunt*, nec aliter[unit eccl] (post *illi vero recepto verbo hoc*) *crediderunt et bapt. sunt* | *εν τη* cum ℵABCD 15. 18. 19. 36. 61. vg ... ς om *εν* cum EP al pler Chr[9,66] | *τη ημερα εκεινη*: D am fu demid *εκειν. τ. ημερ.* | *ωσει* (et. ℵ[c]): ℵ* 104. l[scr] *ωσ*

42. *ησαν δε*: D syr[sch] *και ησαν* | *προσκαρτερουντεσ*: 15. 18. 36. Chr[9,66] cat[ox 54] add *ομοθυμαδον* (Chr: *δυο αρεται, και το προσκαρτερειν και το ομοθυμαδον.* Eadem repetit Thphyl[c 562].) | *τη διδαχη*: A 98. d vg praem *εν* (d vg *perseverantes in doctrina*; contra e *adstantes doctrinae*), hinc Ln [*εν*] *τ. διδ.* | *αποστολων*: D add *εν ιερουσαλημ.* Item tol post *κ. ταισ προσευχαισ* | *τη κλασει* cum ℵ*ABCD* 61., item *et* (d add *in*) *communicatione fractionis panis* d vg sah cop, similiter syr[sch] aeth ... ς *και τη κλ.* cum ℵ[c]D[2]EP al pler syr[p] arm Chr Thphyl[c]

43. *εγινετο* (B*CD *εγειν.*) *δε* c. ℵABCD 96** vg syr[utr] ... ς *εγενετο δε* c. EP 1. 13. 31. 61. rell Chr[9,67] | *πολλ. δε* c. ℵB 61. cop (sah *πο. γαρ*) ... ς Ln Ti *πολλ. τε* c. ACD[2]EP al pler d (*multa etiam*) vg (*multa quoque*) syr[utr] arm aeth Chr ... D^gr* 31. 133. 12[lect] om copulam | *σημεια*: E 25. add *ου μικρα* | *δια τ. αποστ.*: E 18. 25. 40. 96. 130. 180. syr[p] aeth utr ar[e] *δια των χειρων των απ.* | *εγινετο* (B*CD *εγειν.*, E 25. 64. l[scr] *-νοντο*, al plus[10] *εγενετο*) hoc loco cum ℵBDEP al omn[vid] vg (vide post) syr[p] arm ... AC syr[sch] sah cop aeth ante *δια των* | *εν ιερουσαλημ* cum ℵACE 8. 13. 18. 19. 33. 34. 36. 40. 43* 96. 105. (18. 33. 36. cat *εισ* pro *εν*) vg (vg[ed] *in Ierus. fiebant*, sed am fu demid *fieb. in hierusalem*) syr[sch] cop Thphyl[b] cat[ox 54] (D tol ad v. 42 traxerunt, vide ante) ... ς Ln Ti om cum BD 1. 31. 61. al plu sah syr[p] arm aeth Chr[9,67] | *φοβ. τε ην μεγ. επι παντασ* cum ℵAC 40[mg] (om *μεγασ?*) al[10] (qui ante, sed 8. 13. 18. 36. cat[ox] post *παντ.* add *αυτουσ*; 104. om *επ. πα.?*) vg cop cat[ox] ... ς Ln Ti om cum BDE al plu sah syr[utr] arm aeth Chr ::

πάντασ. 44 *καὶ πάντεσ δὲ οἱ πιστεύσαντεσ ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ* 4, 32 ss
εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 *καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰσ ὑπάρξεισ ἐπί-*
πρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τισ χρείαν εἶχεν·
46 *καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,*
κλῶντέσ τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆσ ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίασ, 47 *αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν καὶ ἔχοντεσ χάριν*
πρὸσ ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριοσ προσετίθει τοὺσ σῳζομένουσ 41 5, 14
καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

plura in caussa erant cur mutaretur scriptura quam expressimus. Verba *φοβ. τε ην* etc videbantur abundare praegressis *εγ. δε πασ. ψυ. φοβ., εν ιερον.* ut adderetur non opus erat, hoc praesertim loco. Commendat vero additamentum etiam copula *και - δε* quae sequitur, prorsus Lucana illa quidem. Non autem sensim a pluribus, sed ab uno mutata est totius loci scriptura, eum fere in modum quo ς habet. Certe scriptura plerumque edita non eam probabilitatem habet, ut testimonia gravia quae contra stant posthabenda videantur. Ex 5, 5 verba de quibus quaeritur derivari nequeunt.

44. *και παντεσ δε* cum ℵAC 15. 19. 20. 34. 40. 61. al pauc cat[ox] (am demid *omnes enim*; syr[sch] aeth *et omnes*) ... ς Ln Ti *παντ. δε* (omisso *και*) cum BEP al pler sah cop syr[p] arm Chr[9,67] (Or[3,673] *ουτωσ δ εχει τα ρητα· παντεσ δε οι πιστευσαντεσ* etc) ... D vg[clo] fu *παντ. τε* (*omnes etiam*) | *οι πιστευσαντεσ* cum ℵB h 4. 18. 19. 25. 36. 42. 46. 57. 69. 130. 177. 180. f[scr] al[5] arm aeth Or Thphyl[b] cat[ox 54] ... ς Ln Ti *οι πιστευοντεσ* cum ACDEP al plu (vg *qui credebant*) Chr | *ησαν* et *και*: B 57. Or Salvian[avarit 3,10] (Gall[10,72]) om | *απαντα* (et. Or): D *παντα*

45 *και τα* (61. om) *κτηματα* etc: D *και οσοι κτηματα ειχον η υπαρξεισ*, item syr[sch] | *διεμεριζον*: A *εμεριζον* | *αυτα*: D add *καθ ημεραν* (:: cf ad v. 46) | *καθοτι* (13. *καθωσ*, 180. *καθο*): D[gr*] *τοισ*, 81* om *καθ* usq *ειχ.*

46. *καθ ημεραν τε*: D* *παντεσ τε*, d *omnes quoque* ... D[gr2] *καθ ημεραν· παντεσ τε* | *προσκαρτερουντεσ*: D[gr] *προσεκαρτερουν* | *ομοθυμαδον*: c 69. 104. syr[sch] post *εν τω ιερω* pon ... 3. 103[mg] om | *κλωντεσ τε* (61. 117. om; 47* 1[lect] 8[pe] *δε*, 40. *τε και*) *κατ οικον αρτον* ... D *και κατ οικουσ αν* ([2]om) *επι το αυτο κλωντεσ τε αρτον*, d (praegressis *omnes quoque perseverantes in templo*) *et per domos id* (corr. est *in id*) *ipsum capiebant panes*

47. *λαον* et. Or[3,673] etc ... D *κοσμον* | *τουσ σωζομενουσ καθ ημεραν*: 13. 36. 1[lect] (similiter arm aeth) *καθ ημερ. τοισ σωζομενοισ* (hoc ordine 13; item 36. 1[lect]?) | *επι το αυτο.*[3,1] *πετροσ δε* c. ℵABCG 61. vg sah cop arm aeth. Confirmant Cyr[glaph 185] (*γεγραπται δε και εν ταισ πραξεσι τ. απ. πη μεν οτι ο μεν κυριοσ προσετιθει τουσ σωζ. καθ ημεραν επι το αυτο. πη δε δη αυ·* etc) Leif[281] (Gall[6]. Ibi exscribitur 3, 1—10 ad verbum, inde a verbis: *Petrus autem et Iohannes ascendebant*) ... D *επι το αυτο εν τη εκκλησια. Εν δε ταισ ημεραισ ταυταισ πετροσ* ... ς Ti *τη εκκλησια* (haec Gh[o]).[3,1] *Επι το αυτο δε πετροσ*

III.

1 *Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν*
14, 8 *ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην.* 2 *καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι-*
λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 *ὃς ἰδὼν Πέτρον*
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην

---

cum ΚΡ al pler cat[56] syr[utr] (sed syr[sch] *εν τη εκκλ.* expressit, ac libero pergit: *Et factum est ut quum ascenderent Sim. Ceph. et Ioh. simul* etc) Bas[sol] or[21,119] (certe enim affert: *επι το αυτο γαρ, φησι, πετρος* etc) Chr[9,68. 72]. Eandem lectionem Bed[retr 111] testatur: *In Graeco ita legitur: Dominus autem augebat* (e *adiciebat*) *qui salvi fierent quotidie ecclesiae, ac deinde altera narratio incipit.* Ad ea vero quae sequuntur: *In id ipsum* (e *Id in ipsum*) *autem Petr. et Ioh. ascendebant in templum* adnotat: *Quod superiori sententiae ita potest aptari: Cum dominus quotidie praedicantibus apostolis in ecclesiam suam credentes aggregaret, ascendebant apostolorum primi in templum, deum rogaturi in id ipsum, id est, ut ecclesiae suae semper augmenta procuraret.* Lectionis ecclesiasticae ratio iudicari potest ad 104, qui sic habet: *τη εκκλησια· επι το αυτο δε* ΑΡΧΗ *πετρος*, quibus in margine ipsum initium lectionis additur hunc in modum: *εν ταις ημεραις εκειναις πετρος και ιω.* Qua ex re antiquissima huius loci scriptura, quam ℵABCG etc testantur, derivari non potest. | *ιωαννης* cum ℵACEGP etc: BD *ιωανης* | *ανεβαινον*: C *ανεβεννον*, A *αναιβεννον* | *εις το ιερον*: D add *το δειλεινον* (d *ad vesperum*) | *την ενατην* cum ℵABCDEGP 1. al permu ... ς *τ. εννατην* cum 13. 61. al plu. Praeterea D* (praegressis *επι την ωραν*) *ενατη τη προσευχης*, D[2] *την ενατην της προσευχης* (d *ad horam nonam orationis*)

2. *και τις* (et. Lcif[6,231] etc): D* d syr[sch] *και ιδου τις* | *υπαρχων* (vg *qui erat claudus ex* etc, e *claudus ex - constitutus*): D om, nec Lcif cop etc exprim | B* *εβασταζε* | *προς την*: 61. *επι την* | *θυραν* (d e Lcif *ianuam*, vg *portam*) ... ℵ 27. 29. 40. 66** 69. 96. 104. 163. al[3scr] Bas sol[120] *πυλην* :: cf v. 10 | *λεγομενην*: G 1. 4. 34. *καλουμενην* | *παρα των εισπορευομενων* (d *ab his qui ingrediebantur*, e vg Lcif *ab introeuntibus*): D[gr*] *παρ αυτων εισπορευομενων αυτων*

3. *ος ιδων* (CD[2]ℵ *ειδ.*): D reg *ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και ιδων*, d *hic respiciens oculis suis et* ([2]om) *vidit*, reg *hic contemplatus oculis cum vidisset* | *ος ιδων* usque *εις το ιερον*: 61* om, [2]*ιδον τε τον πετρ. και ιωανν.* | BD *ιωανην* | *εισιεναι*: D[gr*] *ειναι* ([2]*εισειεναι*) | *ηρωτα*: C *ερωτα* ... D reg sah cop syr[sch] aeth add *αυτους* | *λαβειν* cum ℵABCEG 13. 61. al vix mu cat[90] (ℵ add *παρ αυτων*, item cop) cop arm Chr[9,73]. Paullo liberius sah *rogavit eos dare sibi eleemosynam*, similiter syr[sch] aeth ... DP h al[70] (omnes ap Scri praeter 61.) reg syr[p] Lcif[231] (*rogabat eleemosynam*, reg *rog. illos eleem.*) om, hinc Gb[oo]

λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν·
βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν
λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι·
ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς
ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ

4. *ατενισας*: D *εμβλεψας* | *πετρος*: D *ο πετρ.* | *εις αυτον*: ℵ 104. *πρὸς αυτ.* Praeterea G arm ante *πετρος* pon | *συν τω ιωαννη* (-νν- hoc loco et. B) *ειπεν*: D* *συν ιωαννην* (^{2} *-ανη*) *και ειπεν*, d *cum iohannen et* (^{2}om) *dixit* | *ειπεν*: 99. c^{scr} Thphyl^{a} *ειπον* | *βλεψον*: D *ατενισον*

5. *ο δε επειχ. αυτοις* (d *ad ille adtendebat eos*) ... D^{gr} *ο δε ατενισας αυτ.* | *τι παρ αυτων* (C *αυτου*) *λαβειν* cum ℵABCGP al pler cat^{60} syr^{p} Chr^{9,73} ... ℵ 42. 103. (reg) sah cop arm *λαβ. τι παρ αυτων*, reg *accipere aliquid ab eo*, D vg Lcif *τι λαβ. παρ αυτων* (vg Lcif *se aliquid accepturum ab eis*), syr^{sch} *accipere ab eis aliquid*

6. *ειπ. δε πετρ.* (D *ο πε.*) cum ℵBDEP al omn^{vid} reg syr^{sch} (non exprimit *δε*) syr^{p} arm aeth (*et dixit Petr.*) Bas$^{eth\,278}$ Chr^{9,73} Cyp^{323} Lcif^{231} ... ACG vg sah cop *πετρ. δε ειπ.* | *ουχ*: ℵC: *ουκ* | *ναζωραιου* (C *-ρεου*): ℵ*CD *ναζορ-* ... Eus$^{dem\,119}$ Epiph^{701} Bas$^{sel\,121}$ Thdrt^{1,955} Euther^{5,1150} Or$^{int\,2,105}$ Hil^{297} (*in nomine domini nostri Ie. Chr.*) om, non item Ir$^{int\,74}$ Or$^{int\,4,679}$ Cyp etc (Amb modo habet, modo om) | *περιπατει* sine additam cum ℵBD sah ... ς Ti praem *εγειραι* (c. C al mu; Ti *-ρε* c. ACEGP 61. al pmu) *και*, Ln [*εγειρε και*], cum ACEGP al omn^{vid} reg vg cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,194}$ (sed om *και πιασ. αυτον* usq *ηγειρεν*) Or$^{int\,2,105}$ et^{4,679} Eus^{dem} Bas^{eth} Bas^{sel} Chr Sev$^{cat\,50}$ Thdrt Euther Cyp Lcif; item Epiph *αναστα και*. Cf et. Did$^{tri\,8,21}$ *εν τω ονομ.* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ *εγερθητι*, nil praeterea (contra Bas^{sel} *ουκ αρκει το εγειρε, προσεθηκε και το ετερον, περιπατει*) :: certum est in summa antiquitate lectum esse *περιπατει* absq additamento. Sin autem hoc, fieri vix poterat quin iam inter primos lectores ad exemplum locorum notissimorum Mt 9, 5 Mc 2, 9 Lc 5, 23 Ioh 5, 8 substituendum videretur *εγειρε και περιπατει*. Aliis visum est *εγειρε και* omissum esse propter ea quae sequuntur: *και πιασας – ηγειρεν*. Hoc ut per se parum probabile est (cf Sev$^{cat\,50}$ *οὐ γὰρ ἂν – ἴσχυσεν, εἰ μὴ – ἐπέρρωσαν οἱ ἀπ. χειρὶ χεῖρα ἀνάψαντες*), ita non commendatur eo quod antiquissimis tantum et principalibus nititur testibus; quibus toties solis scriptura ipsa apostolica servata est.

7. *ηγειρεν αυτον* cum ℵABCG 15. 18. 36. 61. reg vg syr^{utr} arm sah cop aeth Bas$^{eth\,278}$ Bas$^{sel\,121}$ Cyp^{323} Lcif^{231}. Sed reg vg^{cle} fu demid Cyp Lcif *et adprehensa manu eius* (*eius manu*; am vero *ei manu*) *dextera* (Lcif ante *manu* pon) *excitavit* (*adlevavit*, *erexit*) *eum*. Nec aliter *αυτον* prius a plerisq interpretibus exprimitur ... ς Ti om *αυτον* (:: praegresso *αυτον*) cum DEP al pler Chr$^{9,73\,bis}$ Sev$^{cat\,50}$ (d *et adpraehensum eum dextera manu suscitabit*, e *et adprehendens eum dextera*

τὰ σφυδρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν
σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενοσ καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα
τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν ἐλεη-
μοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 *Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα-*

manu elevavit). De Ir^{int} vide ad v. 6. | *παραχρημ. δε*: D reg syr^{sch} Ir^{int} (sed vide ante) *και παραχρ.* | *εστερεωθησαν*: D praem *εσταθη και*, item reg praem *stetit* | *αι βασεισ αυτου* c. ℵABC 61. reg vg Bas$^{sel\ 121}$ Sev$^{cat\ 59}$ Lcif ... ς Ti *αυτου αι βασεισ* cum DEGP al pler cat Chr. Item Ir$^{int\ 194}$ *et statim eius confirmati sunt gressus et plantae* :: *αυτου* praeponendum videbatur quoniam ad utrumque et *αι βασ.* et *τα σφυ.* spectat. | *σφυδρα* cum ℵ*AB*C* (*φυδρα*) :: eadem forma ap Hesych sic: *σφυδρα· η περιφερεια των ποδων* ... ς Ln Ti *σφυρα* cum ℵ^{c}B^{3}C^{2}D EGP al pler ... 1. *σφυρια*

8. *περιεπατει*: D add *χαιρομενοσ*, E *χαιρων*. Similiter reg? Habet enim *Et ambulabat* – (nonnihil periit) *et exsultans*; *introivit autem* etc. | *περιπατων* (5. 13. ante *εισ τ. ιερ.* pon) *και αλλομενοσ* et. Ir$^{int\ 194}$ Lcif ^{231} etc ... D reg aeth^{utr} om | *και αινων* cum ℵBCEP al omn^{vid} cat vg cop syr^{utr} arm (aeth) Ir^{int} Bas$^{sel\ 122}$ Chr^{9,74} ... Ln [*και*] *αιν.*, Ti om *και* cum A sah Lcif (item D reg om, omissis vero *περιπ. και αλλομ.* debebant omittere)

9. *ειδεν*: C al pauc *ιδεν* | *αυτον* hoc loco cum ℵABCD 61. cat^{60} reg vg ... ς ante *πασ ο λαοσ* cum EP al pler Lcif^{231} Chr^{9,74} | *θεον*: C *κυριον*

10. *δε* cum ℵABC 15. 18. 19. 61. cat^{60} e reg vg cop Bas$^{sel\ 122}$ ... ς Ti *τε* cum DEG^{r}P al pler arm syr^{p} aeth Chr^{9,74} Lcif^{231} ... sah syr^{sch} non exprim | *αυτον*: ℵ* om, ℵ^{a} suppl | *αυτοσ* cum ℵAC 15. 18. 36. 38. 40. 61. cat^{60} reg vg syr^{sch} aeth Bas^{sel} Lcif^{232} ... ς Ti *ουτοσ* cum BDEP al pler sah cop arm syr^{p} Chr | *ην*: 40. 101. Chr^{9,74} *εστιν* | *καθημενοσ*: D *καθεζομενοσ* | *επι τη ωραια πυλη* et. ℵ^{c} (nisi quod *πυλην* per incuriam non attigit): ℵ* *επι την ωραιαν πυλην* | *θαμβουσ*: C -*βου* | *και εκστασεωσ* (D *εκτασ.*, sed d *stupefactionis*): arm om. Reddunt *εκστασεωσ* vg *extasi*; e Lcif *admiratione*, item reg (*et impleti sunt omnes admiratione, et stupebant de eo quod accidit illi sanitas*). Quam ad rem cf Bed$^{retract\ 112}$ *Alia editio pro ecstasi, id est excessu mentis, admirationem non proprie posuit, quia maior admiratio solet nonnunquam mentem ad excessum deducere* etc. | *συμβεβηκοτι* (et. ℵABCDP etc; E vero *συνβ.*) ... D *γεγενημενω* (sed d *quod contegerat ei*. Item vg *contigerat ei*, e *attigit ei*, Lcif *acciderat*; reg vide ante)

11. *κρατουντοσ δε* (A *τε*, item syr^{sch}) *αυτ. τ. πε. κ. τ. ιωανν.*: D reg *εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου* (d reg -*νν*-). Praeterea vg^{sixt} *cum viderent autem* | *αυτου* cum ℵABCDE 61. al^{20} vg sah cop syr^{utr} arm (aeth reddit *κρατουντων αυτων*) ... ς (= Gb Sz) *του ιαθεντοσ*

μεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντοσ 5, 12
ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν λαόν· ἄνδρεσ
Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ
δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸσ Lc 20, 37 pp Ex 3, 6
Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ, ὁ θεὸσ τῶν πατέ-
ρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ μὲν παρε-

---

χωλου cum P al longe plu Thphyl[a] et[b], item Chr[7,75] του ιαθεντοσ, item colb (sic ap Sab ad hunc versum) *cum teneret autem Petrum et Iohannem is qui sanus fuerat effectus* | τον ante ιωανν. cum ℵAB 31. 61. 69. 100. 127. 180. Chr[9,75] ... ς Ti om cum C ϜP (D vide ante) al pler | προσ αυτουσ (4. 163. -τον) hoc loco c. ℵABC 61. 130. reg colb vg syr[utr] sah arm aeth ... ς post συνεδραμεν cum EP al pler cop | συνεδραμεν usque επι (25. 119. 134. εν) τη στοα: D συνεξεπορευετο κρατων αυτουσ· οι δε θαμβηθεντεσ εστησαν εν τη στοα. Item reg *simul et ipse prodibat* (superest tantum *pro-*) *tenens eos*; iam vero pergit *et concurrit omnis populus ad eos ad porticum* | τη στοα τη: D* τη στοα η | σολομωντοσ cum ℵABCP 1. 13. 31. 61. al plu[vid] cat[61] (A σαλομ.) ... Gb Sz Ti σολομωνοσ cum DE 104. c[scr] al vix mu :: tanta quum hoc loco scriptura -ντοσ (quanta nullo alio loco) utatur auctoritate, haud deserenda videtur. Constantiae enim lex quae nobis scripta est, non sine arbitrio antiquis infertur. Sed cf et. ad 5, 12.

12. ιδων (E ειδ.) δε usq απεκρ. πρ. τ. λαον (reg *respondit ad populum et dixit*, sah *dixit eis*, syr[sch] *respondit et dixit eis*): D αποκριθεισ δε ο πετροσ ειπεν προσ αυτουσ | ο πετρ. cum ℵABCD 5. 13. 61. al[3 scr] cat[61] ... ς om ο cum EP al pler Chr[9,79] | ισρα- ut ℵB[3]CDE[gr]P etc: ℵ ισδρα-, B*E[gr] ιστρα-, d *istrahelitae* | -λειται cum ℵAB* ... ς Ln -λιται cum B[3] CDEP al omn[vid]. Cf etiam ad 2, 22 | επι τουτω: 13. 31* 61. 3[pe] Severian[6,541] επι τουτο | η ημιν: ℵ ει ημιν | ωσ ιδια etc: D Severian[6,541] ωσ ημων τη ιδια δυν. η (Sev και) ευσεβ. τουτο (Severian om) πεποιηκοτων του (D[gr]* τουτο, 61. om) περιπατ. αυτον (d *ut ambulet hic*;), reg *quasi nos nostra virtute aut potestate* (hac voce deficit codex) | η ευσεβεια (*aut pietate*) et. am fu demid colb sah cop syr[p] aeth ar[p] Cassiod[ps 44] ... reg vg[cle] tol syr[sch] arm ar[e] Chr[6,206] *aut potestate*, η εξουσια ... Ir[int 194] plane om | αυτον: E τουτον, item (ut e) *hunc* vg Ir[int] Cassiod (d *hic* vide ante)

13. ο θεοσ alterum et tert cum ℵACD 15. 18. 25. 36. 130. 17[lect] cat[60] (sed AD 25. 36. cat[com 61] om ο utrumq: sic Ln) vg cop arm aeth ar[e] Ir[int 194] Did[tri 3,6] Chr[9,80] cat[com] ... ς Ti om utrumque cum BEP 61. al pler sah syr[utr] ar[p] Severian[541] (opp Chr[6]) Thdot[anc 436] (Gall[9]) :: magis vdtr omissum quam inlatum; similiter lectio fluct apud LXX, nec enim modo articulus fluctuat, sed ipsum ο θεοσ bis a multis omittitur | ισαακ: D ισακ, *isac* | παιδα (sic demum ℵ[c] correxit): ℵ* miro errore πατερα (sed utitur compendio) | ιν̅ et. Did[tri] Severian Chr Thdot[anc] ... D aeth[pp] (non item[ro]) ιν̅ χν̅ ... 29. Ir[int 194] plane om | υμεισ (D ημ., d om) μεν cum ℵABCEP 61. al plus[70] vg syr[p] Ir[int] Did[tri]

δώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντοσ ἐκείνου
ἀπολύειν· 14 *ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτή-*
σασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 *τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ*
5, 31 *ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖσ μάρτυρέσ*
ἐσμεν. 16 *καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ τοῦτον, ὃν*
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστισ
ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάν-
των ὑμῶν. 17 *καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,*

Chr Hier$^{esai\,58}$ ... ς (= Gb Sz) om *μεν* cum D 1. 13. 31. al vix mu Thdot^{anc} (vv mu solent omittere) | *παρεδωκατε*: D syr$^{p\,mg}$ Ir^{int} add *εισ κρισιν*, item E *εισ κριτηριον* (e Ir^{int} *in iudicium*, d *in iudicio*) | *ηρνησασθε* (D *απηρν.*) sine *αυτον* cum ℵABC 15. 18. 27. 29. 36. 61. 64. 69. 118. 180. 163. cat^{63} vg cop arm aeth Ir^{int} Did^{tri} Thdot^{anc} Hier$^{esai\,58}$ ... ς (sed Gb°) add *αυτον* cum DEP al plu sah syr^{utr} Chr | *πειλατου* cum B*D ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵAB^{2}CEP etc. Cf alibi. | *κριναντοσ* (C 13. *-νοντοσ*) *εκεινου απολυειν* (ℵ *απολλυειν*, 43. sah cop syr^{utr} add *αυτον*): Ir^{int} *cum remittere vellet*; aeth^{utr} *volente eo vivum eum servare vobis*, Hier$^{esai\,58}$ *volentis eum dimittere* ... D *του* (^{2}om) *κρειναντοσ εκεινου απολυειν αυτον θελοντοσ* (^{2}om *θελ.*), d *cum indicasset ille dimittere eum voluit*. Cf Chr^{9,80} *δυο τα εγκληματα, και οτι πιλατοσ ηθελεν απολυειν, και οτι υμεισ εκεινου θελησαντοσ ουκ ηθελησατε*. Post vero^{82}: *και ουκ ειπε θελησαντοσ, αλλα κριναντοσ εκεινου απολυειν*.

14. *ηρνησασθε*: D *εβαρυνατε*, item Ir$^{int\,194}$ *aggravistis* (d *grabastis*), Aug$^{pecc\,mer\,28}$ *inhonorastis et negastis* | *ητησασθε*: D *ητησατε* ... E syr$^{p\,mg}$ praem *μαλλον* | *χαρισθ. υμιν*: E Aug$^{pecc\,mer}$ praem *ζην και*

15. *ο θεοσ*: 13. om

16. *επι* cum ℵ^{c}ACDEP al pler (119. *εν*) cat^{63} vg sah cop rell Ir$^{int\,194}$ Severian^{541} Chr^{9,80} et^{84} (Latini per *in* reddunt, ut etiam d e) ... ℵ*B 4. 60. 61. 103. arm om. Cf et. Chr^{9,84} *τίνοσ ἕνεκεν οὐκ εἶπεν· διὰ τοῦ ὀνόματοσ, ἀλλ' ἐν τῷ ὀνόματι;* At bis praecessit *επι*. | *τουτον ον θεωρ. κ. οιδ. εστερεωσεν* ... D^{gr*} *τουτον θεωρειτε και οιδατε οτι εστερεωσεν*. Praeterea sic distinxit Ln: *εστερεωσεν· το* etc. Contra quam distinctionem praeter codd est etiam Chr$^{com\,9,84}$: *ἐπήγαγε· και το ονομα αυτου εστερεωσεν αυτον*. | *το ονομα αυτου* et. Ir^{int} Severian: syr^{sch} om (habet autem sic pro libertate interpretis: *ipse confirmavit et sanavit*); 31. transilit ab *αυτου* (post *ονοματοσ*) ad *αυτου* (post *ονομα*) | *η δι αυτου*: A* om *η* (sed ipse* ut vdtr add)

17. *αδελφοι* et. Ir$^{int\,194}$ Cyr$^{ioel\,231}$ etc ... DE *ανδρεσ αδελφοι* | *οιδα* et. Ir^{int} Cyr$^{ioel\,231}$ etc ... D arm^{edd} *επισταμεθα* (d* om, d^{2} *scimus*), 11. 24. 117. 133. *οιδατε* (aeth *scitote*) | *οτι*: D add *υμεισ μεν* | *επραξατε*: D* add *πονηρον*, D^{2} *το πονηρον*, d *iniquitatem*, item syr$^{p\,mg}$, item Ir^{int} *nequam*, Aug$^{qu\,66}$ (pag^{2881}) et Ambrst^{86} et^{113} *hoc malum*

ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸσ ἃ προκατήγγειλεν διὰ
στόματοσ πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ,
ἐπλήρωσεν οὕτωσ. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸσ
τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰσ ἁμαρτίασ, ὅπωσ ἂν ἔλθωσιν καιροὶ
ἀναψύξεωσ ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προ-
κεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξα-
σθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεωσ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸσ

---

18. ο δε θεοσ: 13. ο θεοσ δε | α̃ et. Ir[int 194] etc: D[gr] syr[sch] (non item[p]) o, arm ωσ ... demid bodl hal vg[six] Ir[int] ex[voss et fouard mg] Vig[varim 750] *qui* | παθειν τον $\overline{χν}$ (61. χρηστον): A om | αυτου post τον $\overline{χν}$ (Gb″) cum ℵBCDE 3. 15. 18. 25. 27. 36. 43. 61. 65. 66[**] c[scr] vg arm syr[p] (nec aliter syr[sch] ut prorsus vdtr) aeth[pp] Ir[int 194] Chr[9,31] Vig[varim] (ex his 66[**] c[scr] aeth[pp] Vig αυτου etiam post προφ. add) ... ς post προφητων cum P al plu (item A sed om παθ. τ. $\overline{χν}$) cop aeth[ro] ... 69. 163. sah neutro loco habent | επληρ. ουτωσ: Ir[int] *adimplevit* (absque *sic*)

19. επιστρεψατε: C[*] επιτρ. | προσ cum ℵB ... ς Ln Ti εισ cum ACDEP al omn[vid] Chr[9,31] Cosm[208] ... d *ad hoc ut deleantur*; e m[31] vg Ir[int] *ut deleantur*, Tert[res carn 23] *ad abolenda* :: difficile dictu est utrum magis alienam manum prodat; tamen saepius εισ eum in modum adhibitum quam προσ (de hoc cf Mt 28, 5 Lc 18, 1. 2 Co 3, 13. 2 The 3, 8). Substitutum est sine dubio a testib mu εισ pro προσ Eph 6, 11; aliter Iac 3, 3 factum videtur. Hoc quidem loco εισ ad modum formulae εισ αφεσιν αμαρτιων conformatum videtur. | υμων ante τασ αμαρτιασ (*vestra peccata* am fu): D m[31] vg[cle] (et. demid) Ir[int] Tert[res carn] post αμαρτ. pon | οπωσ αν ελθωσιν (D[gr] επελθωσιν, Tert[res carn] *superveniant*): e vg *ut cum venerint*. | αναψυξεωσ: E tol add υμιν, item post ελθωσιν syr[sch] et[p] c.[*] cop Ir[int], et ante *superveniant* Tert[res carn]. Cf Bed[retract 112]: *In quadam translatione hunc versum ita propter explanationem sensus positum invenimus: Ut cum venerint tempora refrigerii, veniant et vobis a facie domini. Et revera in Graeco sic scriptum est, cum additamento pronominis illius: Ut cum venerint vobis tempora refrigerii a facie domini.* | του κυριου: E 26. 31. 36. 95. 98. 104. 180. k[scr] al pauc om του

20. προκεχειρισμενον cum ℵABCDEP al plus[70] cat Chr[9,31. 86]. Item *praedestinatum* d, *qui praedestinatus est* e, *praeparatum* Ir[int 194], *praedesignatum* Tert[res carn 23], similiterque sah syr[utr] arm (aeth[utr] προκεχρισμενον reddit) ... ς (= Gb Sz) προκεκηρυγμενον (:: cf 13, 24) cum minusc vix mu vg (*qui praedicatus est*) cop (*prius annunciatum*) Cosm[208]. Cf et. Or[3,148] πιστευειν – εισ $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ τον προκεκηρυγμενον υπο των προφητων χαριτι θεου παραδεχεσθαι. | $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$ cum ℵBD[gr]EP 3. 4. 20. 46. 80. 95. 96. 101. 105. 126. 177. al[5 scr] al sah syr[p] ... ς $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ cum AC 61. al plu cat vg syr[sch] cop aeth Ir[int] Chr[9,31. 86] Cosm[208] ... Tert[res carn] om $\overline{ιν}$

διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋ-
Lc 1, 70 Dt 18, 15. 19 σῆσ μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν
Gen 17, 4 ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα
ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸσ ὑμᾶσ. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτισ ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

---

21. στοματ. των cum ℵABCD h 27. 61. 81. 105. 127. 142. 163. vg sah cop syr[sch] arm aeth Or[3,221. 796] Chr[9,81] Ir[int 194] Tert[res carn 23] ... ς (= Gb Sz) στομ. παντων cum pauc ut[vid] minusc Cosm[503]; sed EP al[60] fere cat Chr[9,86] στομ. παντων των. Item syr[p] | απ αιωνοσ αυτου προφητων cum ℵ*AB*C 61. 69.; item praemisso των ℵ[c]B[3]E al cat ... 4. 13. Or[3,221] αυτου (4. 13. add των) απ αιω. προφητων, vg (praecedit *sanctorum*) *suorum a saeculo prophetarum*; Or[3,796] εξ αιωνοσ προφητ. αυτου ... D αυτου των προφητων, item 19. arm Cosm[503] (παντων αγιων αυτου προφητων) Ir[int 194] (*per sanctos prophetas suos*) Tert[res carn 23] (*sanctorum prophetarum*) om απ αιωνοσ (Gb[oo]) ... ς αυτου προφητων απ αιωνοσ cum P al plu syr[utr] cop (*prophet. suorum sanctorum ab aeterno*; sah απ αιωνοσ cum ελαλησεν conjg) aeth Chr[9,86] (et[9,81] των αγιων αυτω προφητων των απ αιωνοσ)

22. μωυσησ cum ABCD 1. 2. 4. 13. 38. 47. 56. 61. al[7 scr] al mu cat ... ς μωσησ cum ℵEP al plu. De vv vide alibi. (Ir[int] *Moyses*) | μεν sine γαρ cum ℵABCDE 13. 15. 18. 25. 33. 34. 36. 42* 61. al[10] cat vg sah cop syr[p] arm aeth Ir[int 194] Chr[9,81] ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum P al plu syr[sch] Chr[9,86] | ειπεν sine additam (Gb'') cum ℵABC 15. 18. 36. 61. 180. 12[lect] vg syr[sch] cop ... ς praem προσ τουσ πατερασ cum paucis ut[vid] minusc cat Thphyl[a et b]. Eadem (addito ημων D 13. al sah arm[ed] aeth[utr] Ir[int], addito υμων E 24. 43. Bed[retr] ex „Graeco") postponunt DE al mu sah arm aeth[utr] Ir[int] Chr[9,81. 86] Bed[retr 114] ex „Graeco". Habet enim sic: *Initium huius loci in Graeco plus habet: Moyses quidem dixit ad patres vestros quia prophetam* etc | ο θεοσ ημων cum ℵ*CEP 38. 95. 99. 118. 134. 180. 12[lect] al[30] fere (8 ap Scri) sah fragm syr[p] aeth Iust[quaest 101] Or[4,108] (ex actis esse non ex LXX iam inde apparet quod vv 22 et 23 [Deu 15 et 19] simul afferuntur, etsi idem fit[4,117] [non[268]] praepositis verbis εν τω δευτερονομιω γεγραπται. Utroquè loco verba magis ab actis quam ab editione LXX pendent.) ... ς Ln Ti ο θε. υμων c. ℵ[c]AD 61. al sat mu cat vg arm Ir[int 194] Or[4,117] (εν τω δευτερονομ. γεγραπτ.) et[268] Chr[9,81] ... B 60. sah[txt woid] cop Chr[9,86] Chron[148] Cosm[503] nil nisi ο θεοσ (syr[sch] Ign[intpol 207] libere om ο θεοσ υμων) :: υμων pro contextu aptius quam ημων videbatur. LXX ο θεοσ σου (σου tantum non fluct) et αδελφων σου | αδελφ. υμων et. Ir[int] Or[4,108. 117. 268] etc ... DE[gr] 5. 14. 57. 95. 12[lect] Iust[qu 101] ημων | D* ωσ εμου | λαλησῃ: C 13. 61. 99. 106. 13[lect] al[2 scr] λαλησει

23. εαν cum ℵACP 1. 4. 31. 40. 61. 95. 96. 118. al[25] ac plur ... ς Ln αν cum BDE al non ita mu cat[60] Or[4,109. 117] Eus[dem 28] Chr | Chron[148] ητισ ουκ ακουει | εξολεθρευθ. cum AB*CD ... ς εξολοθρευθ. cum ℵB[3]EP al omn[vid], nec aliter editum Or et Eus

24 καὶ πάντεσ δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆσ
ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰσ ἡμέρασ ταύτασ. 25 ὑμεῖσ Gen 12, 3 22, 18
ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆσ διαθήκησ ἧσ διέθετο ὁ θεὸσ Gal 3, 8
πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, λέγων πρὸσ Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρ-
ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆσ γῆσ. 26 ὑμῖν
πρῶτον ἀναστήσασ ὁ θεὸσ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐ-
λογοῦντα ὑμᾶσ ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸσ τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖσ οἱ

---

24. *και παντ. δε* (et. e sah syr^{p}): D om *δε*, nec exprim vg syr^{sch} arm cop Ir$^{int\,194}$ | D *κατεξησ* | *οσοι* cum ABC^{*vid}C^{2}EP al omn^{vid} cat d (Dgr* o, d *quodquod*, e *quicumque*) Ir^{int} (*quotquot*) Chr^{9,88} Cosm^{504} ... ℵC^{2} Dgr^{2} *οι*, item *qui* vg | *ελαλησαν* (Dgr* *-σεν*) ... C^{2} arm^{ed} *επροφητευσαν* | *κατηγγειλαν* cum ℵABC^{*vid}DEP al^{70} fere cat vg (*adnuntiaverunt*) sah cop syr^{utr} arm aeth Ir^{int} (ut vg) Chr ... ς (= Gb Sz) *προκατηγγειλ.* cum C^{2} al vix mu Cosm

25. *οι υιοι* cum ℵABCE 61. al plus^{25} cat^{60} sah cop ... ς (= Gb + Sz) om *οι* cum DP al plu Chr$^{9,88.\,86}$ Cosm^{504} | *ησ*: D* *ην* | *διεθετο ο θεοσ* cum ℵACEP al omn^{vid} (4. 37. al pauc *εθετο*) cat vg syr^{utr} arm aeth Chr Cosm ... Ln *ο θε. διεθετ.* cum BD sah cop Ir$^{int\,194}$ | *ημων* cum ℵ*CDP 1. 13. 31. al pler vg sah^{fragm} cop syr^{utr} arm^{ed} aeth Ir^{int} Chr Cosm ... ℵ^{c}ABE 25. 38. 61. 69* 103^{schol} k^{scr} cat^{60} sah^{woid} arm^{odd} Chr^{9,82} Thphyl^{a} et^{b} *υμων* | *εν τω σπερμ.* cum ℵABCDEgrP al longe plu cat vg sah cop rell Ir^{int} Chr ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum minusc ut vdtr pauc Cosm (e *et semini tuo*) | *ενευλογηθησονται* cum ℵA^{2}(*-γησονται*)DEP etc ... C *επευλογηθησονται* ... A*B 3. 15. 27. 100. 127. 163. e^{scr} *ευλογηθησονται* (A* *-γησονται*)

26. *αναστησασ ο θεοσ* cum ℵBC 12^{lect} cat syr^{sch} arm aeth Chr^{9,86} ... ς Ln *ο θε. αναστ.* cum ADEP 1. 13. 31. 61. al plor vg syr^{p} sah cop Ir$^{int\,194}$ Chr^{9,88} cat$^{com\,70}$ | *τον παιδ. αυτου* sine additam cum ℵBCDE 61. vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,194}$ cat$^{com\,70}$ Chr Thphyl^{c} ... ς (= Gb Sz) add $\overline{ιν}$ cum AP 1. 13. 31. al plor cat^{txt} Cosm^{504} Thphyl^{a} et^{b} | *απεστειλεν*: D *εξαπεστ.* | *αυτον*: D Ir^{int} Chr^{9,88} et^{86} Thphyl$^{a\,42}$ om | *ευλογουντα* (Dgr *-ντασ*): 43. 81 al$^{2\,scr}$ add *και αγιαζοντα* | *εκαστον*: D* *-στοσ*. Praeterea 5. 18. 27. 29. 106. k^{scr} cop arm add *υμων* | *απο*: D *εκ* | *πονηριων*: Dgr* *-ρων* | *υμων* c. ℵAC^{2}DEP 1. 31. 61. al longe plu syr^{utr} arm aeth Cosm^{504} cat$^{txt\,70}$ ... Ln *αυτων* c. C* 13. 66** (et 5. 27. 29. al^{5} *αυτου*) vg (*a nequitia sua*) sah cop Ir$^{int\,194}$ (*a nequitiis suis*) ... B Chr^{9,88} et^{87} Thphyl$^{c\,504}$ cat$^{com\,70}$ (facit cum Thphyl^{c}) om plane

IV, 1. *πρ. τον λαον*: 18. om ... DE reg syr^{sch} et$^{p\,mg}$ ar^{e} Lcif^{298} Thphyl$^{a\,48}$ add *τα ρηματ. ταυτα* (D reg syr^{sch} et$^{p\,mg}$ ar^{e} Thphyl^{a}) vel *ταυτα τα ρημ.* (E Lcif) | *αυτοισ* (18. post *οι ιερ.* pon): D reg vg Lcif om | *οι*

ἱερεῖσ καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 *διαπονού-*
μενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ
5, 12 *Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν,* 3 *καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖσ τὰσ*
χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
4 *πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη*
ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.
5 *Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρχον-*
τασ καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ Ἱερουσαλήμ,
6 *καὶ Ἄννασ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ Καϊάφασ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀλέ-*

ιερεισ cum ℵADEP 1. 13. 31. 61. al pler reg vg (*sacerdotes*, ut et. reg Lcif) sah cop syr[utr] Lcif Chr[9,93] ... BC 4. arm aeth *οι αρχιερεισ* | *και ο στρατηγοσ*: sah syr[utr] (ex punctis pluralis est) ar[e] *κ. οι στρατηγοι* (syr[sch] his antepon *κ. οι σαδδ.*). Contra Bed[retr 116] *magistratus numero singulari legendum est, quod ex Graeco facillime claret, ubi στρατηγοσ singulariter scriptum est.* | D om *κ. ο στρ. του ιερου*

2. *διαπονουμενοι*: C[*vid] *και διαπονουμ.*; item aeth[pp] (contra aeth[ro] ipsum *διαπον.* om) ... D[2] *καταπονουμενοι* (D[gr*] *καιαπονουμ.*) | *τον λαον*: 13. *τ. λογον* | *καταγγ. εν τω ῑῡ την αναστ.* (et. Ir[int 190]): D *αναγγελλειν τον ῑν̄ εν τη αναστασει* | *την εκ νεκρ.* cum ℵABCE[gr] 1. 13. 61. al vix mu cat[71] vg cop syr[utr] Thphyl[b 209] ... DP h 31. al[60] fere e reg sah arm aeth Lcif[233] Chr[9,63] Thphyl[a] *των νεκρων* (Gb'')

3. *επεβαλον*: 31. 100. 119. 2[lect] *επεβαλλον* ... D[gr] *επιβαλοντεσ* posteaque D[gr 2] om *και* ante *εθεντο* | *εθεντο* sine *αυτ.* cum ℵBDP 61. al plu Thphyl[a] Lcif[232] (*et iniecerunt in eos manus et posuerunt in custodia*). Sic reg *et iniectis manibus tenuerunt eos et tradiderunt custodiae* ... ACE 13. 15. 31. 40. al[10] (31. *αυτοισ*) cat[71] vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,93] Thphyl[b] add *αυτουσ* | *αυριον* (ℵ* *γαυριον*): D 40. *επαυριον*

4. *τον λογον*: A om | *και εγενηθη* etc: D *και αριθμ. τε* (D[2] om) *εγενετο ανδρων* | *αριθμοσ* cum ℵBD ... ς Ti *ο αριθμ.* cum AEP 31. 61. al omn vid Chr[9,93] | *χιλιαδεσ* cum ℵA 61. vg sah cop aeth Hil[682] ... ς praem *ωσει* cum EP al pler cat[71] Chr; Ln praem *ωσ* cum BD 12[lect]. Item reg (*ad quinq. millia*) syr[utr] arm

5. *αυριον*: D* add *ημεραν* (d *in crastinum diem*) | *συναχθηναι* etc: D *συνηχθησαν οι αρχοντεσ και οι πρεσβυτεροι και γραμματεισ*. Similiter cop *facto autem crastino congregati sunt principes et presbyteri et scribae* | *αυτων* cum ℵABEP al pler cat[72] vg sah syr[p] etc ... D 3. 95* cop syr[sch] aeth om | *τουσ πρεσβυτ. κ. τουσ γραμμ.* cum ℵAB 4. 14. 15. 18. 61. al[20] cat[72] ... ς om *τουσ* utrumque cum EP 1. 13. 31. al plu Chr[9,93] | *εισ ιερουσαλ.* cum ℵP 1. 31. al[6 ser] al plu syr[p] (syr[sch] om *ε. ιερουσα.*, non item ar[e]) ... Gb'' Ln Ti *εν ιερουσαλ.* cum ABDE 61. al[25] fere cat[72] Chr[9,93. 97.] Latt (d e vg) *in hierusalem*

6. *κ. αννασ ο αρχιερ. κ. καιαφασ* (D *καϊφ.*) *κ. ιωαννησ* (D *ιωναθασ*, d *ioathas*) *κ. αλεξανδροσ* cum ℵABD (sed praecedit *συνηχθησαν*, vide

ξανδροσ καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένουσ ἀρχιερατικοῦ, 7 *καὶ στήσαντεσ*
αὐτοὺσ ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνό-
ματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖσ; 8 *τότε Πέτροσ πλησθεὶσ πνεύματοσ*
ἁγίου εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄρχοντεσ τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι,
9 *εἰ ἡμεῖσ σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθε-*
νοῦσ, ἐν τίνι οὗτοσ σέσωται, 10 *γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ* 3, 6. 16
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ps 117, (118), 22.
ἐν τούτῳ οὗτοσ παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιήσ. 11 *οὗτόσ ἐστιν ὁ* Mt 21, 42. pp

---

ante) 15. 18. 36. 61. (reg vg sic: *factum est autem in crastinum ut congregarentur - et Annas princeps* etc. Similiter sah cop aeth) ... ς Ti *κ. ανναν τον αρχιερεα κ. καιαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον* cum EP 1. 13. 31. al pler Chr^{9,93} | *αρχιερατικου* (d reg *pontificali*): 16. 18. 26. 31* 46. 1^{lect} *ιερατικου*, item *sacerdotali* e vg

7. *εν τω μεσω* cum ℵAB 61. al vix mu cat^{78} ... Gb Sz Ti *εν μεσω* cum DEP 1. 13. 31. al^{50} fere ac plur Chr^{9,96} | *τουτο εποιησατε* (sic ℵ* ipse ex *ποιειτε* correxit) *υμεισ* cum ℵE ... ς Ln Ti *εποι. τουτ. υμεισ* cum ABDP al pler vg (reg vero - *id fecissent*) Chr^{9,96}; item 40. (al^{vid}) arm (cop?) *επ. υμεισ τουτο*. Syr^{sch} ar^{e} sah *υμεισ* non exprim

8. *πρεσβυτεροι* sine additam cum ℵAB vg (etiam colb ap Sab) sah cop aeth Cyr$^{esai\ 164}$ et$^{act\ 25}$ Fulg (vide Sab) ... ς Ti add *του ισραηλ* cum DEP al pler (33. 34. *του λαου ισρ.*, 96. *ισρ.* sine *του*) cat^{78} reg syr^{utr} arm Chr$^{9,96\ bis}$ Ir$^{int\ 194}$ (*seniores israelitae*) Cyp^{292}. Item Bed$^{retract\ 116}$: *in Graeco habetur plus: Et seniores Israel, audite. Similiter in seqq ubi dictum est: In hoc iste adstat coram vobis sanus, in Graeco habetur: coram vobis sanus hodie, et in nullo alio* | Post *πρεσβυτ.* [*του ισρα.*] E 15. 18. 37. cat^{78} vg^{clе} (non item am fu demid) colb syr^{sch} ar^{e} aeth (sed transpon) Cyp^{292} (non item Ir^{int}) add *ακουσατε*. Item Bed^{retra} ex „Graeco", vide ante

9. *ανακρινομεθα*: DE reg syr^{utr} aeth^{pp} (non ^{ro}) ar^{e} Ir$^{int\ 194}$ Cyp^{292} add *αφ υμων* | *επι*: D 31. 45. 46. *επ* | *σεσωται* cum ℵA (al? Coulatores non adtenderunt) ... ς Ln Ti *σεσωσται* cum BDEP etc. Cf Suidas: *σεσωται και σεσωμενοσ οι παλαιοι ανευ του σ - οι δε νεωτεροι σεσωσμαι*. Cf etiam Suid sub *εσωθην*. Item cf Steph. Thes. VII, 1708. Quae quum ita sint, idonea caussa non est cur *σεσωται* ab editione arceatur, fultum auctoritate codicum ℵE.

10. *ισραηλ*: d e *istrahel* | *ῑῡ χ̄ῡ* et. Ir$^{int\ 194}$ Cyp^{292} etc: d *Christi Iesu*, am aeth^{ro} ar^{p} om *χ̄ῡ* ... E reg vg^{cle} (non am fu demid) praem *του κυριου* (vg^{cle} *domini nostri*) | ℵ* *ναζοραιου* (ℵ^{c} -ω-). Cf ad 3, 6. 22 | *ενωπ. υμων* et. Ir^{int} Cyr$^{act\ 25}$ ... E add *σημερον*, item Bed^{retr} ex Graeco (*sanus hodie*, vide ante) | *υγιησ* et. Ir^{int} Cyr^{act} ... E reg syr$^{p\ mg}$ Cyp^{292} Bed^{retr} ex Graeco (vide ante) add *και εν αλλω ουδενι* (reg syr$^{p\ mg}$ Cyp *in alio autem nullo*)

λίθοσ ὁ ἐξουθενηθεὶσ ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενοσ εἰσ
κεφαλὴν γωνίασ. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώ-
ποισ ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶσ. 13 Θεωροῦντεσ δὲ τὴν τοῦ Πέτρου
παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺσ ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντεσ σὺν αὐτοῖσ ἑστῶτα
τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντεσ δὲ
αὐτοὺσ ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸσ ἀλλήλουσ

---

11. *εξουθενηθεισ* et. cat Did[tri 2,8] Thdrt[2,1098] Thphyl[a] ... 3. 18. 46. 47. 1[lect] Chr[9,94] *εξουθενωθεισ* (46. 47. *-νουθεισ*?), 4. Or[4,25] Did[tri 1,29] Thphyl[b] *εξουδενωθεισ* | *υφ* (al[6] cat[78] *αφ*) *υμων*: D *υφ ημων* | *οικοδομων* (Gb'') cum ℵABD al[20] fere cat[78] Or[4,25] Did[tri 2,8] et[1,29] ... ς *οικοδομουντων* cum EP al longe plu Chr Thdrt[2,1098]

12. *και ουκ εστ. εν αλλ. ουδ. η σωτηρια* (D om *η σω.*) et. Did[tri 2,8] et[2,7,5] Cyr[act 25] etc ... reg Ir[int 194] Cyp[292] Aug[pecc mer] al (vide Sab) om. (Qui vero *ουδε γαρ ονομα* etc afferunt sine eis quae praecedunt, huius omissionis testes dici nequeunt, ut Rebapt[264] ap Gall[3]) | *ουδε* (Gb') cum ℵAB al plus[25] cat[74] sah cop syr[p] Did[tri 2,7,5] Bas[3,315] Euther[5,1150] (opp Thdrt) Cyr[act 24] ... ς *ουτε* cum EP al plu Chr[9,94] ... D reg syr[sch] Did[tri 2,19] libere Cyp *ου* | *ονομ. εστ. ετερ.* cum BP al pler am Chr[9,97] ... AE 13. 31. 32. 38. 57. 96. 113. 163. al[8 scr] fu demid tol syr[p] Chr[9,94] Cyr[act 25] *ονομ. ετερ. εστιν* ... ℵ cat[74] vg[cle] Did[tri 2,7,5] *ετερ.* (Did *αλλο*) *ονομ. εστιν*, d Rebapt[264] *aliud est nomen* ... D[gr] syr[sch] aeth Did[tri 2,19] Bas[3,315] Ir[int 194] Or[int 4,483] *εστ. ετερ. ονομα*, reg Euther[5,1150] Cyp[292] (test 2,16) *εστ. ονομ. ετερ.* (*non est enim nomen aliud*) | *υπο τον ουρανον* cum ℵABDE al sat mu vg sah cop syr[utr] arm aeth Ir[int] Cyp[292] Bas[3,315] Did[tri 2,7,5] (et[2,19]) Cyr[act 25] etc ... P h 4. 26. 31. 46. al plus[40] Thphyl[a] et[b] om | *το δεδομενον*: D* *ο δεδομ.* (d *quod datum est*) | *εν ανθρωποισ* (e *in hominibus*): D 117. 163. reg vg Ir[int] Cyp Lat[trell] om *εν* | *ημασ* cum ℵADEP rell reg vg syr[p] arm Ir[int] Cyp Chr Cyr[glaph 13] et[act 25] etc ... B *υμασ*, item Ambrst[49] (non item[27]) ... sah cop syr[sch] aeth Did[tri 2,19] et[2,7,5] om

13. *θεωρουντ. δε* absq additam et. Or[3,458] Lcif[232]: 31. 40. 96. 177. d[scr] Chr[8,113] add *οι ιουδαιοι* | *ιωαννου* (et. B): D[gr] *ιωανου* | *και ιδιωται* (sah *ιδι. εισ. και αγραμμ.*): D om | *τε* (et. Or Lcif etc): D cat[75] e cop *δε* (sah *και επιγ. δε*)

14. *τον τε* (Gb') cum ℵABD[2] (D[gr*] om *τε*) E 5. 13. 27. 34. 40. 69. 100. 104. 12[lect] c[scr] vg sah syr[utr] aeth Chr[9,95] Thphyl[b] Lcif[232] ... ς *τον δε* cum P al pler cat[75] cop (*videntes autem etiam*) arm Thphyl[a] | *βλεποντεσ*: 5. 18. 33. 40. 66. 96. al[3 scr] *θεωρουντεσ* | D* *συν αυτων* | *ειχον* ... D[gr] reg add *ποιησαι η*

15. *κελευσ. δε* (et. Lcif[232] etc): D[gr] c[scr] syr[sch] aeth om *δε* | *αυτουσ*: 95. 96 *αυτοισ* | *απελθειν* (d e *abire*, vg *secedere*, Lcif *discedere*): D[gr] reg

16 λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι᾽ αὐτῶν, πᾶσιν τοῖσ κατοικοῦσιν Ἰερου-
σαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ᾽ ἵνα μὴ
ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰσ τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖσ μηκέτι 5, 28. 40
λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέ-
σαντεσ αὐτοὺσ παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά-

απαχθηναι (*abduci*) | *συνεβαλλον* cum ℵABEP al plus[40] reg vg syr[sch] cop Lcif Chr[9,95] Thphyl[a] ... ϛ *συνεβαλον* cum D al permu[vid] cat[76] sah syr[p] arm aeth

16. *ποιησωμεν* (Gb′) cum ℵABE[gr] al[20] cat[76] d Chr[ad rom in cat76] (sed Montf ubique *-σομεν*) Thphyl[a] ... ϛ Ln Ti *ποιησομεν* cum D[gr]P al plu Bas[sel 122] Chr[9,95] et[saepe] Thphyl[b], item *faciemus* (vide supra) e reg vg Lcif[222] al | *γεγονεν*: D[gr*] *γεγονεναι* ... 27. 29. 100. 127. Bas[sel 122] *εγενετο* | *φανερον* ... D[gr] *φανεροτερον εστιν*. Cf et. Lcif[222] *nam quia notum factum est signum - manifestum est, et non* etc | *αρνεισθαι* cum ℵABD 5. 27. 29. 66[**] 69. 100. 104. 105. 127. 168. c[scr] Bas[sel 122] ... ϛ Ti *αρνησασθαι* cum EP al pler cat[76] Chr

17. *αλλ* (D[gr] om) *ινα*: A[2] *αλλ ινα δε* | *επι πλειον*: D *επι πλεον τι*, d *sed ut non amplius quid serpiat in populum* | *εισ τ. λαον*: E reg syr[p mg] Lcif[223] add *τα ρηματα ταυτα* (reg *verba istorum*). Vertit syr[p] *sed ne amplius sit divisio in populo* ([mg] add *propter sermones hos*). Similiter sah *sed ut sermo non procedat amplius* (omissis *εν τ. λαω*), syr[sch] *sed ne amplius exeat fama haec* (omissis *εν τ. λα.*) | *απειλησωμεθ.* sine *απειλη* cum ℵABD 25. 40. 105. 127. 163. vg sah cop syr[sch] arm aeth Lcif[223] Bas[sel 122] ... ϛ Ti praem *απειλη* cum EP al pler cat[76] syr[p] ar[p] Chr[9,95] Thphyl[a] et[b] (reg „*comminata - c non loqui*“ haec non satis recte habere videntur, nec indicatum est quantum spatii sit inter *ta* et *c*) :: *απειλη απειλησωμ.* haud alienum a Lucae usu est, quemadmodum 22, 15 habet *επιθυμια επεθυμησα*, Act 5, 28 *παραγγελια παρηγγειλαμεν* 23, 14 *αναθεματι ανεθεματισαμεν* (item Io 3, 29 *χαρα χαιρει*, alia), at nec fluctuant ista. Nescio an 5, 28 in caussa fuisse putem ut adderetur *απειλη*, quod certe nisi invita potiore testium auctoritate retineri nequit | *απειλησωμεθα* cum ℵABE al plu (d vg Lcif *comminemur*, e *minemur*) Bas[sel 122] Chr[9,95] (sed fluct lectio) ... P 15. 25. 117. 126. 137. al[15] cat[76] Thphyl[b] *απειλησομεθα* (Gb″), item D[gr] mutata constructione *απιλησομεθα* ([*] *επιλ.*) *ουν* (d *comminemur ergo*) | *μηκετι*: A 142. Bas[sel 122] *μη* | *ανθρωπων*: P 13. 18. 32. 38. 57. 119. 126. al[5 scr] al[3 matth] *-πω*

18. *και καλεσαντεσ αυτουσ*: D syr[p mg] *συνκατατιθεμενων δε αυτων τη γνωμη φωνησαντεσ αυτουσ* (d *consentientibus autem omnibus notitiam vocantes eos*). Similiter Lcif[223] *consentientibus autem omnibus accersentes eos*. Item reg *-ibus autem ad sententiam*, tum pergit *denunciaverunt*, qua voce deficit codex. | *παρηγγ.* etc: D *παρηγγειλαντο κατα το μη φθεγγ.* | *παρηγγειλαν* (cat[76] *-λαντο*) sine additam cum ℵABDE[gr]E 13. 15. 18. 36. 40. 168. 12[lect] k[scr] al fere[5] cat[76] vg syr[p] arm Chr[9,95] ... ϛ

σκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 *ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης*
ε, 20 *ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ*
θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 *οὐ δυνάμεθα*
γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 *οἱ δὲ προσ-*
απειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
σωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ
τῷ γεγονότι· 22 *ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος*
ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

(Gb[0]) add *αυτοις* c. P 1. 31. al plu d sah cop syr[sch] aeth Leif Thphyl[a] et[b] | *καθολου* sine *το* cum ℵ*B ... ς Ti *το καθολου* cum ℵ[c]AEP (D vide ante) al omn[vid] Chr | *του ιυ* (et. B[3]): B* cat[76] om *του*

19. *ο δε πετρ. και* (A add *ο*) *ιωαννης* (*-νν-* etiam B) *αποκριθεντες*: D *αποκριθεις δε πετρ. κ. ιωανης* (d *iohannes*), Leif *respondentes autem Petr. et Ioh.* Similiter syr[sch] aeth | *ειπον* cum ℵADEP al omn[vid] ... Ti *ειπαν* cum B | *ειπ. προς αυτ.* cum ℵABDE 5. 13. 69. 104. 105. 12[lect] al[5] cat[76] vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,95] ... ς *προς αυτ. ειπ.* cum P 1. 31. al pler Thphyl[a] et[b] (Leif[233] om *πρ. αυτ.*) | *δικαι. εστιν*: E *τουτο υμιν δικαι. φαινεται* | *ακουειν μαλλον* et. Leif Chr[bis] Cyr[amos 230] etc ... E vg *μαλλ. ακου.*

20. *δυναμεθα*: B *δυνομεθ.* | *ειδαμεν* cum ℵAB*D 4. Chr[sue] (ad[7,345]) ... ς *ειδομεν* cum B[3] (*ιδομεν* et *οιδαμεν*) EP al pler (al *ιδομ.*) Chr[9,95] et[99] et[7,345] Cyr[amos 230] | *μη*: D* (et. d*) om

21. *μηδεν*: 100. 105. 127. k[scr] vg sah cop syr[sch] Leif[233] *μη*, 36. 117. *μηδε* | *ευρισκοντες*: D cop syr[sch] add *αιτιαν* | *το πως*: D* *οπως*, d *qua* ... E 18. (item sah) om *το* | *κολασωνται* cum ℵAB[3]DE al pl ... Gb' *κολασονται* cum P 4. 5. 18. 31* 32. 38. 117. 126. 127. al plus[40] cat Chr Thphyl[a] et[b] ... B* *κολασωσιν*, 34. *-σουσιν* | *δια τ. λαον* (et. Leif[233]): E *φοβουμενοι τον λαον* | *οτι παντες*: D Leif[233] *παντες γαρ* | *εδοξαζ. τον θεον επι* etc et. demid Leif ... vg (et. am fu) *clarificabant id quod factum fuerat in eo quod acciderat.* Ad quam lectionem Bed[retra 116]: *Melius habetur in Graeco: Omnes enim glorificabant deum in eo quod factum fuerat. Et quod in nostris codd. additum est: In eo quod acciderat, in Graeco non habetur. Et quidem glorificabant* (sic e) *et clarificabant ex uno Graeco, quod est* *εδοξαζον*, *solent indifferenter in Latinum transferri; sed distat inter clarificari factum et deum in facto clarificari sive glorificari.*

22. *ην πλειον. τεσσ.* (DΣ[r*] h. l. add, i. e. repetit, *ην*) *ο ανθρωπ.* (Ir[int] *annorum enim plus quam XL erat homo*): E arm *ην ο ανθρωπ. πλειον. τεσσ.*, e[scr] Chr[9,95] *ην πλει. ο ανθρ. τεσσ.* | *τεσσεραк.* cum ℵAB*; D *μ̅* ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B[3]EP al omn[vid] | *γεγονει* cum BD (quae forma iam apud Atticos passim legitur, ut Plat. Symp. p. 173. ed. H. Steph. *παραγεγονει*. Similiter *διαβεβηκει* Xen. Anab. 7, 3, 20. *αποδεδρακει* ibidem 6, 4, 13.) ... ς *εγεγονει* cum ℵAEP al omn[vid] | *τουτο*: D Ir[int 194] Leif[233] om

23 *Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν*
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 *οἱ δὲ*
ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· Jer 39 (32), 17 Ps 2, 1. 2
δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 *ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος*

---

23. *απολυθεντ. δε* (1. 40. 106. al[10] fere Thphyl[a] add *οι αποστολοι*) ... E *εκεινοι δε απολ.* | *απηγγειλαν* cum ABDEP al pler Chr[9,108] ... ℵ 25. 38. 93. al[2 scr] Thphyl[a 46] *ανηγγειλ.* | *οσα πρ. αυτους*: 13. *πρ. αυτ. οσα* | *οι αρχ. κ. οι πρεσβ.* (et. Lcif[228]): E *οι πρεσβ. κ. οι αρχ.* | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum AEP al omn[vid]

24. *ακουσαντες*: D add *και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν* | *ομοθυμαδον*: 31. 105. post *φωνην* pon ... arm om | *φωνην* et. Ir[int 196] Lcif[228] etc ... E sah cop syr[utr] arm aeth *την φωνην αυτων*, 134. c[scr] *την φωνην* | *ειπαν* cum ℵABDP 40. ... ς *ειπον* cum E al pler cat[78] Chr[9,108] | *συ* sine additam cum ℵAB am fu demid (item vg[clc] *tu ès qui*) cop Ath[548] (sed ipsum etiam *συ* om; est igitur *δεσποτα, ο ποιησας* etc) et[ps] ap Gall[5,198] (*δεσπ. συ εποιησας*) Did[tri 2,5. 141] (ut Ath[548]) Hil[29] (ut vg[clc], item al) ... ς *συ ο θεος* cum DEP al pler sah syr[utr] arm aeth Ir[int 196] Lcif[228] Thphyl[a] et[b] (Ir[int] *tu es deus* etc, item *συ ει ο θεος* 32. 69. al aliq sah al Thphyl[a]). Similiter pro *συ* 13. 40. 96. *κυριε ο θεος*, Chr[9,108] et[106] *ο θεος*, et aliter

25. *ο του πατρ. ημ. δια πνευμ. αγι. στοματ. δαυ. παιδ. σου ειπ.* cum ℵABE 13. 15. 27. 29. 36. 38. 12[lect] (13. 38. *του παιδ.*) cat[78] Ath[548] (sic ed[bened] ex cdd[5]) et[ps] ap Gall[5,198]. Eandem lectionem confirmant, nisi quod iustum verborum ordinem studuerunt restituere, vg *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*, Ir[int 196] *qui per spir. sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti*, Lcif[228] *qui per spir. sanctum et os patris nostri David pueri tui dixisti*, sah *qui locutus est per spir. sanctum in ore patris nostri David servi tui dicens*, aeth[utr] *qui ipse locutus es in spiritu sancto per os Davidis servi tui patris nostri et dixisti*. Item (postposito *per spir. sanct.* ut ℵABE) syr[p] *qui per os Davidis patris nostri servi tui per spir. sanctum dixisti* (item arm[cdd]), arm[ed] *qui per os patris nostri David servi tui locutus es et dixisti per spir. sanctum*, Vocat[gent 2,15] *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*. Cf et. Hil[29] *qui per os patris nostri David sancti pueri tui dixisti*, quibuscum consentit Aug[praed ss n12]. Item certe *δια πνευμ. αγιου* confirmant, abiecto *του πατρος ημων* quod orationem inprimis turbare videbatur, D *ος δια πνευματ. αγιου δια του στοματος λαλησας δαυειδ παιδος σου* (d *puero tuo*), syr[sch] cop *qui locutus es per spiritum sanctum* (cop *in spiritu sancto*) *per os Davidis servi tui*, Did[tri 2,5. 141] *ο δια πνευμ. αγι. στοματος δε δαυ. παιδ. σου ειπων* et Did[lat 274] *qui per spir. sanct. ore Dav. pueri tui locutus es* ... ς Ti *ο δια στοματος δαυ.* [*του*] *παιδος σου ειπων* (ς *του* ante *παιδ.* c. minusc permu, Ti Gb Sz om c. ℵABDEP etc) cum P 1. 31. 40. al longe plu (ex versionib tantummodo ar[p] al[5. 8] et[rec]) Ath ex[edd] priorib Chr[9,108]

ἁγίου στόματοσ Δαυεὶδ παιδόσ σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ
καὶ οἱ ἄρχοντεσ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείασ ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισασ, Ἡρώδησ
τε καὶ Πόντιοσ Πειλᾶτοσ σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖσ Ἰσραήλ, 28 ποι-
ῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ
τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰσ ἀπειλὰσ αὐτῶν, καὶ δὸσ τοῖσ δούλοισ
σου μετὰ παρρησίασ πάσησ λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν
χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰσ ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι

(sed[106] confirmari vdtr *δια πνευμ. αγιου*. Est enim *καθαπερ ο χ̅ς̅ ελεγε τοισ ιουδαιοισ· ει δε εγω εν πνευματι θεου λαλω, ουτω και αυτοι φασι· δια πνευματοσ αγιου*, etc) Thphyl[a] et[b] Cereal[maximin 10, 678] (*qui per os sancti pueri tui David dixisti*) :: pro testium ratione lectionem a nobis editam certum est et antiquissimam et saeculis 2. 3. 4 ubique propagatam esse. Auctoritati qua utitur nullo modo comparari possunt quae lectionem Elz. confirmant. Haec ex antiquissima correctorum studiis orta est; nec enim additamenta illa: *του πατροσ ημων* et *πνευματοσ αγιου*, ita comparata sunt ut non possint non a pietate temeraria derivari. Singula verba praeter morem sed non sine caussa collocata sunt. | *εφρυαξαν*: D *εφρυξαν* | *κενα* ut BEP etc: ℵAD al *καινα*

27. *εν τη πολει* (A add *σου*) *ταυτη* cum ℵABDE al plus[25] vg syr[utr] sah cop arm aeth Eus[ecl 60] Chr[9,108] Cyr[ose 108] et[habac 578] Ir[int 195] Tert[prax 26] et[bapt 7] Lcif[232] Hil[80] et[1098] ... ς (= Gb Sz) om cum P 1. 31. al plu cat[80] Thphyl[a] et[b] | *παιδα σου* (et. Eus[ecl] etc Ir[int] Tert Lcif): D 137. Hil[80] et[1098] *σου παιδα* | *πειλατοσ* cum B* (:: quae scriptura quum etiam apud Lc idonea auctoritate utatur, ut Lc 3, 1 ABD 13, 1 ℵABD 23, 1 ABDT, nec ab hoc loco arcenda videtur. Etiam 3, 13 et 13, 28 certe BD consentiunt.) ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵAB[3]DEI. etc | *λαοισ* (*populis* d vg Lcif Cassiod[ps 2] cop etc): e sah syr[p] aeth[utr] *populo*, syr[sch] *synagoga* ... E (e vide ante) 3. 33. Thphyl[a] Hil[80] Aug[praed ss 812] *λαοσ* (*populus*)

28. *σου* sec cum ℵA[2]DEΣ[r]P al pler cat[80] e[2] vg (et. am[2] fu demid) syr[utr] sah cop aeth Ir[int 195] Chr[9,108] etc ... Ln om cum A*B 27. 105. e* am* arm Lcif[232] Hil[80] Aug[praed ss 812]

29. *επιδε* cum ℵBP al omn[vid] ... Ln Ti *εφιδε* (AE *-ειδε*) cum ADE :: cf ad Lc 1, 25 et 6, 35 et alibi | *απειλασ* (et. d *minacias*): DΣ[r*] *αγιασ* | *παρρησιασ πασησ*: DΣ[r]E vg cop Lcif[232] Hil[80] *πασησ παρρ.* ... 26. 36. 57. 137. 1[lect] g[scr] syr[sch] om *πασησ*

30. *τ. χειρα σου* cum ℵDΣ[r]EP al omn[vid] cat[81] vg (*cum manum tuam extendas*, demid - *manus tuas* -) syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9, 104. 108] Thphyl[a] et[b] ... Ln om *σου* cum A (sed eodem loco habet *σε*) B (d *cum manum extendas*, Lcif[232] *dum extendis manus*) | *εκτεινειν σε* cum ℵ* (A

διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἁγίου παιδόσ σου Ἰησοῦ. 31 *καὶ δεηθέντων*
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόποσ ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν
ἅπαντεσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
μετὰ παρρησίασ.
32 *Τοῦ δὲ πλήθουσ τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ*
μία, καὶ οὐδὲ εἷσ τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' 2, 44
ἦν αὐτοῖσ ἅπαντα κοινά. 33 *καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ*
μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆσ ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου,

---

σε εκτ.) EP al pler cat Thphyl[a] et[b] ... Ti om *σε* c. ℵ[c]DE 27. 40. 57. 99. 100. 105. 1[lect] 3[pe] al[8 scr] Chr[bis] | *γινεσθαι*: D* 1. 133. 3[po] Thphyl[a] *γινεσθ.* | *ονοματοσ*: 13. add *σου και* | Bed[retract 118] ad h. v.: *In Graeco habetur: Per nomen sancti pueri tui Iesu. Quod magis apostolorum votis congruere videtur.* (vg - *sancti filii tui*)

31. *απαντεσ* cum ℵ[c]ABDEP etc (et. Ir[186]) ... ℵ* 105. *παντεσ* | *του αγι. πνευμ.* cum ℵABD 105. am Ir[gr 186] ... ς *πνευματ. αγιου* cum EP al pler vg (et. fu demid) Chr[104] Ir[int] Lcif[232], item sah cop etc | *μετ. παρρησιασ* (Lcif[232] Amb[spir 2,618]): DE Ir[gr] et[int] Aug[serm 356] (5,1384 et[sq]) add *παντι τω θελοντι πιστευειν* (Aug om *πιστ.*). Eadem confirmat Bed retr[118] *In Graeco habetur additum: Omni volenti credere.*

32. *καρδια* sine articulo cum ℵABD* arm Or[2,34] et[3,673] Bas[regg 375. 380. 477] Cyr[mich 423] Euthal(elench 418 ap Zacagn. ex init[lect 5]) ... ς Ti *η καρδ.* cum D[2]EP al omn[vid] cat[68] sah cop Or[1,750] et[2,616] Bas[eth 280] et[3,348] Chr[9,104] et[alib] Cyr[soph 634] Leont[746] Thphyl[a] et[b] | *ψυχη* sine articulo cum ℵABD 96. sah cop arm Or[2,34] et[3,673] Bas[regg ter] Cyr[mich 423] Euthal (ut ante) ... ς Ti *η ψυχ.* cum EP al fere omn Or[1,750] et[2,616] Bas[eth 280] et[3,348] Chr[9,104] et[alib] Cyr[soph] | *μια* et. m[85] Or[int 2,870] Aug[serm 356] et[alib] ... DE Cyp[246] et[306] Amb[Isaac 1,375] Zeno[1,2,28] add *και ουκ ην διακρισισ* (E *χωρισμοσ*) *εν αυτοισ ουδεμια* (E *τισ*). Latt sic: *et non erat accusatio in eis ulla* d, *et non erat separatio in eis ulla* e (quae eadem testatur Bed[retra 119] ex „Graecis exemplaribus") Amb, *nec fuit inter illos discrimen ullum* Cyp Zeno | *και* ante *ουδε εισ*: E om | *ουδε εισ*: D 36. 96** 99. 133. 142. al[8 scr] cat[93] *ουδεισ.* Item ς[e 1624] (non[1633] etc) *ουδ' εἷσ* | *τι*: D om, sed d *et nemo quicquam ex eo quod possidebant dicebant suum esse* | *αυτω*: D *αυτου*, P 1. 4. 40. 101. 106. al[20] fere Thphyl[a] et[b] *αυτων* ... h 18. 36. 133. om | *ελεγεν*: B* *ελεγον*, d (vide ante) am *dicebant* (am *nec quisquam eorum quae possidebant* etc) | *αλλ*: D *αλλα* | *απαντα* cum ℵAEP al pler cat Bas[eth 280] Chr[9,104] Thphyl[a] ... Ln *παντα* cum BD 177. Mcell[eus 38] (sed[libere]) Sev[cat 68] (sed[libere])

33. *δυναμει* ante *μεγαλη* cum ℵABD 88. 100. 105. 113. al[8 scr] (al[vid]) cat[92] vg Chr[9,104] Ir[int 196] Aug[serm 356] Orsies[40] ... ς Ti post *μεγαλη* pon cum EP al pler Thphyl[a] et[b] | *απεδιδουν*: 31. *-δου* | *το μαρτυριον* ante *οι αππ.* et. Ir[int] etc ... AE 1. 5. 13. 38. al plus[10] cat vg Thphyl[a] Aug[serm 356] Orsies[40] post *οι αππ.* pon; B vero sic: *το μαρτ. οι αππ. του κυρ. ιυ της αναστ.* | *ιυ χυ του κυριου* cum ℵA am fu demid, item ad-

χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούσ. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεήσ τισ
ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
2, 45 λοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν
παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τισ χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ Βαρνάβασ ἀπὸ τῶν
11 ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλήσεωσ, Λευείτησ,
Κύπριοσ τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσασ ἤνεγκεν
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων.

---

dito ημων 15. 18. 36. vg^{cle} cop (*Christi Iesu dom. nostr.*). Item verbis transpositis DE al mu arm (aeth^{ro} τ. κυ. ημων ιυ χυ) et (qui ut B ante της αναστασεως pon) Chr^{9,104} του κυρ. ιυ χυ ... Ti του κυριου ιυ cum BP al longe plu sah syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\,196}$ Aug$^{serm\,356}$ Thphyl^{a} et^{b}; Ln (sed ante της αναστ. pon) του κυρ. ιυ [χυ] ... e^{sor} syr^{sch} ιυ χυ :: insolitum est ιυ χυ του κυριου, hinc tanta varietas. Saepe legitur του κυρ. ιυ, ut 8, 16. 11, 20. 15, 11. 20, 35. 21, 13. 16, 31 et alibi, nec raro χυ a testib bonis additur. Item haud rarum ο κυρ. ις χς, ut 11, 17 (et in additamento spurio 14, 10). Sed nusquam, opinor, alienu manu inlatum est quod hoc loco pro testium gravitate et variantium ratione recipiendum duximus.

34. τισ ην (B ην τισ) cum ℵABE^{a} 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 118. 3^{pe} al$^{8\,scr}$ (Eus$^{hist\,2,7,6}$ εμεριζον απασι – ως μηδε ειναι τινα ενδεη παρ αυτοισ) ... ϛ Ti τισ υπηρχεν cum DEP al plu Chr^{9,104} :: υπηρχον eodem versu non fluct | κτητορεσ: D arm add ησαν | υπηρχον cum ℵ^{c}ABD*EP al omn^{vid} Eus$^{hist\,2,17,6}$ Chr^{9,105} ... ℵ*D^{gr2} d arm om (sed ex his D^{gr2} d arm habent ησαν post κτητορεσ) | πωλουντεσ εφερον τασ τιμασ et. D^{gr2} (d *vendentes et adferebant praetia*) ... D^{gr*} και φεροντεσ τειμας | πιπρασκομενων et. D^{gr2} (d *quae veniebant*) ... D^{gr*} πιπρασκοντων

35. διεδιδετο cum ℵAB*DE ... ϛ διεδιδοτο cum B^{3}P al omn^{vid} | εκαστω: D ενι εκαστω (d vg *singulis*, e *unicuique*) | καθοτι αν (73. 110. 137. al aliq om αν): h 11. 31. καθο, 60. 68. 69* Eus$^{hist\,2,17,6}$ καθο αν

36. ιωσηφ (Gb') cum ℵABDE 15. 27. 40. 66** al^{8} cat^{32} vg cop syr^{sch} arm aeth Epiph^{149} (και γαρ βαρναβαν λεγει ιωσηφ ποτε καλουμενον) Chr^{9,111} (ex edd^{pler}) ... ϛ ιωσησ cum P 1. 13. 31. al plu sah syr^{p} Chr^{9,105} (ipsum nomen ιωσησ scribitur, tum additur οὐ δοκει μοι ουτοσ εκεινοσ ειναι ο μετα ματθιου· εκεινοσ γαρ και ιωσησ ελεγετο και βαρσαβασ. Unde non satis clarum est utrum ιωσησ h. l. an ιωσηφ legerit. Supra vero 1, 23 non tam ιωσηφ quam ιωσην invenisse videtur.) Thphyl^{a} et^{b} (uterque repetit verba Chr^{i}) | απο των cum ℵABEP h 1. al^{36} Thphyl^{a} et^{b} ... ϛ υπο cum D al permu cat Chr | μεθερμηνευομενον (al^{10} -νοσ): B ερμηνευομενον ... 2. om | λευειτησ cum BD ... ϛ Ln λευιτησ cum ℵAEP rell. Praeterea D post κυπριοσ pon

37. αγρου: D χωριου (*-ιον) | προσ cum ℵE 15. 18. 37. (al; neglexerunt conlatores) cat^{24} Thphyl^{a} ... ϛ Ln Ti παρα cum ABDP al pler Chr^{9,105}

V.

1 Ἀνὴρ δέ τισ Ἀνανίασ ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ, συν-
ειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ πόδασ
τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· Ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ

et[109] Thphyl[b] (libere Or[3,678] *ηγαγε το χρημα και εθηκε παρα τουσ αποστολουσ*) :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat *παρα*, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aeque ac 5, 10 *παρα* pro *προσ*, non vicissim

V. 1. *ανηρ δε τισ* ... E *εν αυτω δε τω καιρω ανηρ τισ* | *ανανιασ ονοματι* hoc ordine cum ℵBEP al pler arm ... Ln *ονομ. αναν.* cum AD 31. 134. al[3 scr] cat[94] vg Chr[9,111] (*cuius nomen erat* sah cop etc) | *σαπφ-* cum ABP al pler d (*sapph-*, item e* sed ipse* pro *h* reposuit *i*) cop Or[3,678] (*τα περι αν. και σαπφειρασ*) Cyr[hr 375] Thdrt[4,489] (*την σαπφειραν*) ... ℵ[c] 13. Chr[9,107 cod] (idem codex[alibi]) *σαμφ-* (ℵ* *παμφιρη*) ... DE *σαφφ-*, vg *saph-*, contra e (ex correctione*) *sappira*, sah *σαπ-πιρα*. Item *-ειρ-* cum ABP al pler ... ℵ*et[c]DE 13. 108. *-ιρ-* (D* *σαφφιρα*, D[2] *σαφφιρα*). Item *-ρη* cum ℵ*et[c]AEP al plu (confirmat Cyr[hr 375] *σαπφειρησ*) ... Ln *-ρα* cum BD al plus[20] cat[94] Chr[9,112] (item Or vide ante, Thdrt[3,245] *τη σαπφειρα*)

2. *και* ab initio in ℵ suppletum prima manu | *απο* (et. Or[3,678]): D *εκ* (d *de praetio*) | *συνειδυιησ* cum ℵABE (ℵ *συνιδυησ*, B* *συνιδυιησ*) ... ς *συνειδυιασ* cum DP al omn[vid] | *γυναικοσ* sine additam cum ℵABDE[gr] 13. 14* 15. 18. 27. 29. 36. 105. cat[94] arm Chr[9,112] ... ς (Gb[oo]) add *αυτου* cum EP al pler d vg sah cop syr[utr] aeth Thphyl[a et b] | *εθηκεν* ... D *εθετο*, 3. 38. 133. 8[pe] *τεθεικεν* (3. 38. *-ηκεν*)

3. *ειπ. δε*: E add *προσ αυτον*, item 26. vg[cod] (ap Mtthaeium) sah cop syr[sch et p] c.* aeth Thphyl[a et b] *προσ αυτον* (vel *αυτω*) post *πετρ.* (syr[sch] cop aeth cum *dixit* conjg) | *ο πετροσ* cum ℵABE 5. 13. 20. 31. 69. 100. 104. 105. 163. b[scr] cat[95] Chr[9,112] ... ς om *ο* cum DP al plu Thphyl[a et b] | *ανανια*: D vg[sixt] vg[cod] (ap Ln) *προσ ανανιαν* | *επληρωσεν* (ita ℵ[c] restituit ex *επηρωσεν*) et. Or[3,678] Ath[2,12] et[int 559. 560] Cyr[hr 268] Did[tri 1,20] et[3,10] et[int 270] Epiph[2,74] Chr[9,112] Leont[696] Cyp[318] Lcif[188]. Cf Bed[28] ad *tentavit*: *in alia translatione iuxta Graecum exemplar ita legitur: Anania, cur implevit satanas cor tuum* (ut in e legitur) ... vg Did[tri 2,18] Epiph[500] et[2,14] Ath[int 777] Fulg[fid cat 548] (non item[op 1,140]) Bed (ex vg, vide supra) *tentavit*, *επειρασεν*, Thdrt[3,201] et[4,301] *ηπατησεν* | *το πν. το αγιον*: DE[gr] *το αγιον πνευμα* | *νοσφισασθαι* sine additam cum ℵABE al plu cat[95] Chr[9,112] ... Ti add *σε* cum D(E[gr] et[lat]) P 31. 38. 95. 96. al plus[25] (in his 6 ap Scri) sah Leont[696] Thphyl[a et b]

χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντασ αὐτούσ. 34 *οὐδὲ γὰρ ἐνδεήσ τισ*
ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
2, 45 *λοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων* 35 *καὶ ἐτίθουν*
παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τισ χρείαν εἶχεν. 36 *Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ Βαρνάβασ ἀπὸ τῶν*
11, 36 *ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλήσεωσ, Λευείτησ,*
Κύπριοσ τῷ γένει, 37 *ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσασ ἤνεγκεν*
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων.

---

dito *ημων* 15. 18. 36. vg^{cle} cop (*Christi Iesu dom. nostr.*). Item verbis transpositis DE al mu arm (aeth^{ro} *τ. κυ. ημων* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$) et (qui ut B ante *τησ αναστασεωσ* pon) Chr^{9,104} *του κυρ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ ... Ti *του κυριου* $\overline{ιυ}$ cum BP al longe plu sah syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\,196}$ Aug$^{serm\,256}$ Thphyl^{a} et^{b}; Ln (sed ante *τησ αναστ.* pon) *του κυρ.* $\overline{ιυ}$ [$\overline{χυ}$] ... e^{sor} syr^{sch} $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ :: insolitum est $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *του κυριου*, hinc tanta varietas. Saepe legitur *του κυρ.* $\overline{ιυ}$, ut 8, 16. 11, 20. 15, 11. 20, 35. 21, 13. 16, 31 et alibi, nec raro $\overline{χυ}$ a testib bonis additur. Item haud rarum *ο κυρ.* $\overline{ις}$ $\overline{χς}$, ut 11, 17 (et in additamento spurio 14, 10). Sed nusquam, opinor, alienn manu inlatum est quod hoc loco pro testium gravitate et variantium ratione recipiendum duximus.

34. *τισ ην* (B *ην τισ*) cum אABF^{a} 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 113. 3^{pe} al^{9} sor (Eus$^{hist\,2,7,6}$ *εμεριζον απασι – ωσ μηδε ειναι τινα ενδεη παρ αυτοισ*) ... ς Ti *τισ υπηρχεν* cum DEP al plu Chr^{9,104} :: *υπηρχον* eodem versu non fluct | *κτητορεσ*; D arm add *ησαν* | *υπηρχον* cum א^{c}ABD*EP al omn^{vid} Eus$^{hist\,2,17,6}$ Chr^{9,105} ... א*D^{gr2} d arm om (sed ex his D^{gr2} d arm habent *ησαν* post *κτητορεσ*) | *πωλουντεσ εφερον τασ τιμασ* et D^{gr2} (d *vendentes et adferebant praetia*) ... D^{gr*} *και φεροντεσ τειμασ* | *πιπρασκομενων* et D^{gr2} (d *quae veniebant*) ... D^{gr*} *πιπρασκοντων*

35. *διεδιδετο* cum אAB*DE ... ς *διεδιδοτο* cum B^{3}P al omn^{vid} | *εκαστω*: D *ενι εκαστω* (d vg *singulis*, e *unicuique*) | *καθοτι αν* (73. 110. 137. al aliq om *αν*): h 11. 31. *καθο*, 60. 68. 69* Eus$^{hist\,2,17,6}$ *καθο αν*

36. *ιωσηφ* (Gb') cum אABDE 15. 27. 40. 66** al^{8} cat^{ed} vg cop syr^{sch} arm aeth Epiph^{149} (*και γαρ βαρναβαν λεγει ιωσηφ ποτε καλουμενον*) Chr^{9,111} (ex edd^{pler}) ... ς *ιωσησ* cum P 1. 13. 31. al plu sah syr^{p} Chr^{9,105} (ipsum nomen *ιωσησ* scribitur, tum additur *ου δοκει μοι ουτοσ εκεινοσ ειναι ο μετα ματθιου· εκεινοσ γαρ και ιωσησ ελεγετο και βαρσαβασ*. Unde non satis clarum est utrum *ιωσησ* h. l. an *ιωσηφ* legerit. Supra vero 1, 23 non tam *ιωσηφ* quam *ιωσην* invenisse videtur.) Thphyl^{a} et^{b} (uterque repetit verba Chr^{i}) | *απο των* cum אABEP h 1. al^{36} Thphyl^{a} et^{b} ... ς *υπο* cum D al permu cat Chr | *μεθερμηνευομενον* (al^{10} *-νοσ*): B *ερμηνευομενον* ... 2. om | *λευειτησ* cum BD ... ς Ln *λευιτησ* cum אAEP rell. Praeterea D post *κυριοσ* pon

37. *αγρου*: D *χωριου* (**-ιον*) | *προσ* cum אE 15. 18. 37. (al; neglexerunt conlatores) cat^{24} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti *παρα* cum BDP al pler Chr^{9,105}

V.

1 *Ἀνὴρ δέ τισ Ἀνανίασ ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα,* 2 *καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ, συν-
ειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ πόδασ
τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.* 3 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· Ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου;* 4 *οὐχὶ*

et[100] Thphyl[b] (libere Or[3,678] *ηγαγε το χρημα και εθηκε παρα τουσ αποστολουσ*) :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat *παρα*, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aeque ac 5, 10 *παρα* pro *προσ*, non vicissim

V. 1. *ανηρ δε τισ* ... E *εν αυτω δε τω καιρω ανηρ τισ* | *ανανιασ ονοματι* hoc ordine cum ℵBEP al pler arm ... Ln *ονομ. αναν.* cum AD 31. 134. al[3scr] cat[34] vg Chr[9,111] (*cuius nomen erat* sah cop etc) | *σαπφ-* cum ABP al pler d (*sapph-*, item e* sed ipse* pro *h* reposuit *i*) cop Or[3,678] (*τα περι αν. και σαπφειραν*) Cyr[hr 275] Thdrt[4,406] (*την σαπφειραν*) ... ℵ[c] 13. Chr[9,107 cod] (idem codex[alibi]) *σαμφ-* (ℵ* *παμφιρη*) ... DE *σαφφ-*, vg *saph-*, contra e (ex correctione*) *sappira*, sah *σαπφιρα*. Item *-ειρ-* cum ABP al pler ... ℵ*et[c]DE 13. 108. *-ιρ-* (D* *σαφφιρα*, D[2] *σαφφιρα*). Item *-ρη* cum ℵ*et[c]AEP al plu (confirmat Cyr[hr 275] *σαπφειρησ*) ... Ln *-ρα* cum BD al plus[30] cat[34] Chr[9,112] (item Or vide ante, Thdrt[3,245] *τη σαπφειρα*)

2. *και* ab initio in ℵ suppletum prima manu | *απο* (et. Or[3,678]): D *εκ* (d *de praetio*) | *συνειδυιησ* cum ℵABE (ℵ *συνιδυιησ*, B* *συνιδυιησ*) ... ς *συνειδυιασ* cum DP al omn[vid] | *γυναικοσ* sine additam cum ℵABDE[gr] 13. 14* 15. 18. 27. 29. 36. 105. cat[34] arm Chr[9,112] ... ς (Gb[oo]) add *αυτου* cum EP al pler d vg sah cop syr[utr] aeth Thphyl[a et b] | *εθηκεν* ... D *εθετο*, 3. 38. 133. 8[pe] *τεθεικεν* (3. 38. *-ηκεν*)

3. *ειπ. δε*: E add *προσ αυτον*, item 26. vg[cod] (ap Matthaeium) sah cop syr[sch] et[p] c.* aeth Thphyl[a et b] *προσ αυτον* (vel *αυτω*) post *πετρ.* (syr[sch] cop aeth cum *dixit* conjg) | *ο πετροσ* cum ℵABE 5. 13. 20. 31. 69. 100. 104. 105. 163. b[scr] cat[35] Chr[9,112] ... ς om *ο* cum DP al plu Thphyl[a et b] | *ανανια*: D vg[sixt] vg[cod] (ap Ln) *προσ ανανιαν* | *επληρωσεν* (ita ℵ[c] restituit ex *επηρωσεν*) et. Or[3,673] Ath[2,13] et[int 553. 560] Cyr[hr 258] Did[tri 1,20] et[2,10] et[int 270] Epiph[2,74] Chr[9,112] Leont[685] Cyp[315] Lcif[133]. Cf Bed[28] ad *tentavit*: *in alia translatione iuxta Graecum exemplar ita legitur: Anania, cur implevit satanas cor tuum* (ut in e legitur) ... vg Did[tri 2,18] Epiph[500] et[2,14] Ath[int 777] Fulg[fid] cat[542] (non item[op 1,149]) Bed (ex vg, vide supra) *tentavit*, *επειρασεν*, Thdrt[3,261] et[4,391] *ηπατησεν* | *το πν. το αγιον*: DE[gr] *το αγιον πνευμα* | *νοσφισασθαι* sine additam cum ℵABE al plu cat[35] Chr[9,112] ... Ti add *σε* cum D[gr et lat] P 31. 38. 95. 96. al plus[35] (in his 6 ap Scri) sah Leont[685] Thphyl[a et b]

μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποισ ἀλλὰ
τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, πεσὼν
ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ·
6 ἀναστάντεσ δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντεσ
ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡσ ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸσ εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸσ αὐτὴν Πέτροσ·
εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, το-
σούτου. 9 ὁ δὲ Πέτροσ πρὸσ αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πει-

4. *μενον* (ita ℵ* ipse ex *εμενον*, al^{aliq} *μενων*): D^{gr} *μεσον* | *εμενεν*: 13. 34. 40. e^{scr} *εμεινε* | *εν* (P om) *τη ση*: D^{gr} om *ση* | *το πραγμα τουτο*: D sah *ποιησαι* (D^{2} add *το*) *πονηρον τουτο* (d *facere dolose rem istam*) | *εψευσω*: D* *εψευσου* | *τω θεω*: 1. 13. 95. Bas^{1,908} Leont^{635} om *τω*

5. *ακουων δε* et. (Or^{3,673} *δοκει δε μοι οτι ακουων ανανιασ τουσ λογουσ τουτουσ*) Bas$^{eth\,244}$ Lcif^{183} etc … D^{gr} *ακουσασ δε*, E *και ευθεωσ ακουων* | *ο ανανιασ* cum ℵABEP al plus^{30} Chr^{9,112} Thphyl^{a} et^{b} … ς (= Gb Sz) om *ο* cum D al plu cat^{86} (Or^{3,673}) Bas$^{eth\,244}$ | *πεσων*: D *παραχρημα πεσων* | *εξεψυξεν*: D* teste Wtst *απεψυξεν*, at et Kipl et Scri *εξεψ*. Apud Or^{3,673} ubi libere totus iste locus exscribitur, est *δια τουτο πεσων απεψυξεν*, sed paucis verbis post sequitur *και ωσ εκψυξαι*. | *τουσ ακουοντασ* (13. om teste Treg) sine additam cum ℵ*ABD 15. 27. 29. 37. 100. 117. k^{scr} cat^{87} vg sah cop syr^{sch} aeth^{pp} ar^{e} Or^{3,673} Lcif^{183} … ς (Gb^{oo}) add *ταυτα* cum EP al pler syr^{p} arm (aeth^{ro} *eum*, ar^{p} *talia*) Bas$^{eth\,244}$ Chr^{9,112} Thphyl^{a} et^{b}

6. *αναστανт. δε*: E add *παραχρημα*

7. *ωσ* (ℵ^{c}): ℵ* *εωσ* | *διαστημα*: D *-στεμα*

8. *απεκριθη* cum ℵABP etc (et. Or^{3,674} *και απεκρ.*) … D vg^{clo} (contra am *respondens*, fu demid *respondit*) sah cop syr^{sch} aeth Lcif^{183} *ειπεν*, E (*προσ ην ο πετρ. εφη*) *εφη* | *δε* cum ℵABDP al pler cat vg cop syr^{p} Chr … 15. 17. 73. sah arm om, nec expri syr^{sch} … E vide ante; 180. Or *και απεκρ.*, item aeth Lcif (*dixitque*) | *προσ αυτην* cum ℵABD (E vide ante) al^{13} cat^{87} Or Lcif … ς *αυτη* cum P al longe plu vg (syr^{p} *ei* c.*) Chr^{9,112} Thphyl^{a} et^{b} | *πετροσ* sine articulo cum ℵAB 12^{lect}, item (*πετρ. πρ. αυτ.*) d^{scr} cat^{87} … ς Ti *ο πετροσ* cum DEP al pler Or^{3,674} Chr | *ειπε μοι ει* (13. *εισ*) … Or *λεγων ει* … D^{gr} *επερωτησω σε ει αρα* | *τοσουτου* (h. l. et. Or Lcif etc): D^{gr} sah post *το χωριον* pon | *η δε*: D* *η δη* | *ναι* (et. Or Lcif etc): A* om, sed ipse* suppl; Lcif non expri

9. *ο δε πετροσ* sine additam cum ℵBD 29. 69. 105. 163. vg (Lcif^{183} post *illa vero ait*: *Tanti*, statim pergit: *Quid convenit* etc, omissis ipsis *ο δε πετροσ*) … ς add *ειπε* cum A al pler sah cop syr^{p} (et syr^{sch} *Dixit ei Simon*) arm Chr^{9,112}, item Or^{3,674} add *φησι* … E *ειπεν δε πετροσ* (aeth *et dixit ei Petrus*) | *προσ αυτην*: D^{gr*} om *προσ* (praecedente *-τροσ*) | *τι* (et. Or etc): ℵ* add *ουν* (ℵ^{c} abstulit) | *συνεφωνηθη* (et.

ῥάσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδεσ τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα
σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα
πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ δὲ οἱ νεανίσκοι
εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν πρὸσ τὸν ἄνδρα
αὐτῆσ. 11 καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ
ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ-
ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ στοᾷ 3, 11
Σολομῶντοσ· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖσ,
ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ· 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο
πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε

Or^{3,674} Bas^{1,308} Cyr^{hr306} etc, d e vg *convenit*): D συνεφωνησεν | κυριου et. Or Bas Cyr^{hr} etc ... D του κυριου | επι τη θυρα (A ταισ θυραισ): E praem εισταντια (e *stant*)

10. επεσεν δε cum ℵABEP al omn^{vid} cop syr^{p} arm etc (Or^{3,674} επεσ. γαρ παραχρη. και αυτη) ... D syr^{sch} aeth Lcif^{183} και επεσεν (Lcif *et protinus cecidit ante pedes eius*) ... vg sah om copulam | προσ cum ℵABD Or ... ς παρα cum EP al pler (nonnulli επι vel υπο) Chr^{9,112} ... 15. 18. 36. cat^{oo} ενωπιον pro προσ τ. ποδασ | ευρον cum ℵBDP al omn^{vid} Chr ... Ti ευραν cum A, E ηυραν | και εξενεγκαντ. εθαψαν (d *et cum extulissent sepelierunt*, e *et efferentes sepelierunt*, vg *et extulerunt et sepelierunt*) ... D^{gr} και συνστειλαντεσ εξηνεγκαν και εθαψ., syr^{sch} *et collegerunt, detulerunt, sepelierunt eam*, item ar^{e} *et portarunt eam et abierunt cum ea et sepelierunt eam*

11. επι: A om, nec expri sah | ακουοντασ: D -ντεσ

12. δια δε cum ℵADEP al omn^{vid} vg sah cop syr^{p} arm Cyr^{hr275} Chr^{9,112} ... B δια τε, item syr^{sch} aeth | εγινετο (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABDEP al plu cat^{oo} vg sah cop syr^{utr} arm Chr Lcif^{233} ... ς Gb' εγενετο cum 4. 13. 14. h^{scr} al mu Cyr^{hr275} Thphyl^{a} et^{b} | πολλα ante εν τω λαω cum ℵAB DE 5. 13. 31. 96. 105. o^{scr} vg syr^{sch} Cyr^{hr} Lcif ... ς Ti post εν τ. λαω cum 1. al longe plu cat syr^{p} Chr ... sah cop ante σημεια pon, 133. 12^{lect} k^{scr} aeth om | απαντεσ cum ℵDP al omn^{vid} Chr ... Ln παντεσ c. ABE ... aeth om. Praeterea D 42. sah aeth add εν τω ιερω, item E εν τω ναω συνηγμενοι | εν τη στοα: D 42. add τη | σολομωντοσ (ℵ σαλομ.) cum ℵA 13. (σωλομ.) al sat mu (5 ap Mtthaeium, 2 ap Scri) cat^{oo} Chr Thphyl^{a} et^{b} (:: ut 3, 11 edidimus cum ℵABCP etc) ... Gb Sz Ti σολομωνοσ cum BDEP al plus^{30}

13. των δε (syr^{utr} aeth και των) λοιπων ουδεισ (B ουθεισ) ... D και ουδεισ των λοιπ.

14. προσετιθεντο: 1. 3. 4. 47* al (neglexerunt conlatores) -θοντο | πιστευοντεσ: A 13. 33. 34. οι πιστ. | πληθη (et. d *multitudo*): D^{gr*} πληθι, 43. 47. 3^{pe} πληθει

καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.
16 *συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθοσ τῶν πέριξ πόλεων Ἰερουσαλήμ, φέροντεσ ἀσθενεῖσ καὶ ὀχλουμένουσ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινεσ ἐθεραπεύοντο ἅπαντεσ.*
17 *Ἀναστὰσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ πάντεσ οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα*

15. *και εισ τασ* cum ℵABD[2] 5. 13. 36. 40. 69. 96. 100. 105. 127. 163. k[scr] al[5] (sed 100. 163. om *και*) cat[90] (*εισ* et. arm), item E *και εν ταισ πλατειεσ*, am demid Lcif[232] *ita ut in plateis* (vg[cle] fu *in plateas*) *eicerent*, d *ita ut in plateis inferrent*. Similiter *in plateas efferrent* sah syr[utr] (aeth praeteritis eis verbis *et afferebant aegrotos in lectis et ponebant eos ut*). Cf et. Thdrt[3,244] *οτι πολλουσ των αρρωστ. εν ταισ πλατειαισ επι κλινων ετιθεσαν* ... ς Ti *κατα τασ* cum D* (omisso *τασ*) P 1. al plu (12[lect] *και κατα τασ*) Chr[9,118] Thphyl[a] et[b], item *per plateas* cop | *τουσ ασθενεισ*: D 15. 18 36. add *αυτων* | *τιθεναι*: E add *ενπροσθεν αυτω* | *επι*: A add *των* | *κλιναριων* (Gb″) c. ℵABD 7. 8. 15. 18. 36. 40. 69. 163. al pauc cat[90] Cyr[br275] (*πεπληρωσθαι δε τασ πλατειασ των επι τοισ κλιναριοισ και κραββατοισ ασθενων*). Cf et. Latt. qui (d e vg Lcif) praebent *lectulis* ... ς *κλινων* cum EP al plu Chr Thdrt | *κραβαττων* cum ℵAB*D 25. 26. 33. 40. 96. (al[vid]), item d e am fu *grabattis* (vg[cle] demid *grabatis*) ... ς *κραββατων* cum B[3]EP al plu (1. c[scr] *κραβατων*) :: cf ad Mc 2, 4. 9. 11 etc | *η σκια* (et. Cyr[br275] Lcif[232] etc): E 33. 66*[vid] Thdrt[3,245] Thphyl[b] (non item[a]) add *αυτου*, item vg (*ut veniente Petro saltem umbra illius* etc) arm syr[utr] sah | *επισκιαση* cum ℵADEP al pler Cyr[br275] Chr[9,118] Thdrt[3,245] ... B 13. 31. 100. 101. 58. 133. cat Thphyl[b] *επισκιασει* | *τινι*: 13. *τινα* | *αυτων*: D add *απηλλασσοντο γαρ απο πασησ ασθενειασ ησ ειχεν εκαστοσ αυτων*, item E *και ρυσθωσιν απο πασησ ασθενιασ ησ ειχον*. Item vg (et. am demid al, sed non fu al) *et liberabantur* (sic am Lcif, vg[cle] demid *liberarentur*; al[lachm] add *omnes*) *ab infirmitate* (sic am demid, item Lcif addens *sua*; vg[cle] *infirmitatibus suis*)

16. *συνηρχετο δε* (et. Lcif[232]): E *διο συνηρχετο* | *και* pri cum ℵABDE[gr2]EP al omn[vid] vg sah syr[p] Chr[9,118] ... D[gr]* d syr[sch] cop arm aeth Lcif om | *το*: D om | *περιξ*: D* *περι* (d *multitudo finium unde in hierusalem*) | *ιερουσαλημ* cum ℵAB 103. k[scr], item *hierusalem* vg (et. am fu) Lcif; confirmant etiam (*circa hierusalem*) sah cop syr[utr] aeth ... ς (sed Gb[0]) Ti praem *εισ* cum DEP al pler demid arm Chr. Ceterum in A *ιλημ φεροντεσ ασθε* rescripta sunt; videtur prima manu *ιηλ* pro *ιλημ* scriptum aut *ιλημ* omissum fuisse. | *φεροντεσ*: E add *μεθ εαυτων* | *ασθενεισ*: 31 *τουσ ασθ.* | *υπο*: D *απο* | *οιτινεσ* cum ℵABEP al pler vg etc ... D[gr] 38. 113. al[2scr] sah Lcif[232] *και* (item 100. 18[lect] arm *οιτινεσ και*) | *εθεραπευοντο απαντεσ* ... D *ειωντο παντεσ* (d *vero qui curabantur universi*)

17. *αναστασ δε* et. Bas[eth281] Lcif[232] etc (syr[sch] ar[e] non exprim *αναστασ*, habent enim *et repletus erat invidia princeps sacerd.*) ... E *και*

αἵρεσισ τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 *καὶ ἐπέβαλον* 4, 3
τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ ἔθεντο αὐτοὺσ ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. 19 *ἄγγελοσ δὲ κυρίου διὰ νυκτὸσ ἀνοίξασ τὰσ θύρασ τῆσ*
φυλακῆσ ἐξαγαγών τε αὐτοὺσ εἶπεν· 20 *πορεύεσθε καὶ σταθέντεσ*
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆσ ζωῆσ ταύτησ.
21 *ἀκούσαντεσ δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ ἐδί-*
δασκον. παραγενόμενοσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκά-
λεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰσ τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούσ. 22 *οἱ δὲ παρα-*
γενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺσ ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαν-

ταυτα βλεπων αναστασ. Confirmat Bed$^{\text{retr 131}}$ *haec lectio in Graeco ita incipit, respiciens ad priora: Et videns haec* (e *haec vid.*) *exsurgens princ. sacerd.* | ζηλου (B^{3}): B* ζηλουσ

18. *επεβαλον* (et. Lcif^{233} etc): A c^{scr} *επεβαλλον* | *τ. χειρασ* sine additam cum ℵABD 15. 18. 36. 40. cat^{91} vg syr^{sch} arm Lcif Thphyl^{a} et^{b} (aeth *et comprehenderunt eos*) ... ς (Gb^{oo}) add *αυτων* cum EP 1. 13. 31. al pler sah cop syr^{p} Bas$^{\text{eth 294}}$ Chr^{9,119} | *εθεντο*: D* *ηθεντο* | *εν τηρησει* (vg e *in custodia publica*, d *in adservatione publica*) ... E Lcif *εισ τηρησειν*, *in custodiam*, item sah (sah Lcif om *δημοσια*) | *δημοσια*: D add *και επορευθη εισ εκαστοσ εισ τα ιδια*

19. *αγγελοσ* de usq *νυκτοσ*: D syr^{sch} *τοτε δια νυκτοσ αγγελ. κυριου* | *νυκτοσ* cum ℵ*ABD 40. 69* ... ς praem *τησ* cum ℵ^{c}EP al pler Bas$^{\text{eth 294}}$ Chr^{9,119} | *ανοιξασ* cum ℵA 15. 18. 36. 40. 96. cat^{91} vg (*aperiens - et educens eos dixit*) sah (cop *aperuit eduxit*) ... ς Ln *ηνοιξε* (-ξεν) cum B (D^{2} Chr^{9,119} *ανεωξεν*, D$^{\text{gr*}}$ *ανεωξαν*) EP al pler syr^{utr} rell Bas^{eth} Chr^{9,119} et ^{121} Lcif (*aperuit - et eduxit illos dicens*) | *εξαγαγων τε* cum ℵADP etc (sah *eduxit eos dicens eis*) ... E Chr^{9,121} *και εξαγαγων* ... B 73. *εξαγ. δε*

21. *ακουσαντ. δε εισηλθον* (Lcif^{233} *cum hoc itaque audissent, introierunt*) ... E *εξελθοντεσ δε εκ τησ φυλακησ εισηλθον.* Similiter syr^{sch} ar^{e} *et egressi sunt tempore diluculi et intraverunt* | *εδιδασκον*: aeth *docuerunt populum hunc sermonem vitae* (:: ut mox praecessit) | *παραγενομενοσ* (B^{3}): B* *-μενοι* | *οι συν αυτω*: D add *εγερθεντεσ το πρωι* | *συνεκαλεσαν*: D *και συνκαλεσαμενοι* (non mutatis quae sequuntur *και απεστειλαν*), d vero sic: *cumque* (exprim *παραγ. τε*) *venisset pontifex - exurgentes ante lucem et convocaverunt - et miserunt*

22. *παραγενομενοι* ante *υπηρεται* cum ℵAB 38. 40. 69. 96. 100. 105. 118. 163. al$^{\text{3scr}}$ vg cop aeth (syr^{sch} *et quum abissent qui missi fuerant ab eis non invenerunt*) Lcif^{233} (15. 18. Chr^{9,120} *παραγενομ. δε οι υπηρετ.*) ... ς post *υπηρετ.* pon cum DEP al pler cat sah syr^{p}. Praeterea D vg syr^{p} c.* post *υπηρ. παραγ.* (*παρ. υπηρ.*) add *και ανοιξαντεσ την φυλακην* | *ουχ* (D *ουκ*) *ευρον*: E *ουχ ηυρον* | *εν τη φυλακη*: D *εσω* (sed vide ante), vg (vide ante) aeth^{utr} plane om | *αναστρεψ. δε* (13. om)

τεσ δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντεσ ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλει-
σμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺσ φύλακασ ἑστῶτασ ἐπὶ τῶν
θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 ὡσ δὲ ἤκουσαν τοὺσ
λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ, διηπό-
ρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενοσ δέ τισ
ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οὓσ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ
εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτεσ καὶ διδάσκοντεσ τὸν λαόν. 26 Τότε
ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸσ σὺν τοῖσ ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, οὐ μετὰ

απηγγ.: D^{gr*} *αναστρεψαντεσ και απηγγ.*, d *reversi sunt et renuntiaverunt* | *απηγγειλαν*: ℵ *απηγγιλον*

23. *οτι* (et. Leif^{223}): E^{gr} vg om | *το* sine *μεν* cum ℵABD h 17. 26. 105. 17^{lect} e arm syr^{p} (nec exprim *μεν* syr^{sch} aeth) ... ς add *μεν* cum E^{gr}P al pler cat^{93} vg sah cop Chr^{9,130} Leif^{223} | *ευρομεν*: E utroq loco *ηυραμεν*, 13. priore loco *ευραμεν* | *κεκλεισμενον*: D^{gr*} *ενκλεκλεισμ.* (sic; *εν* male repetitum est post *ευρομεν*) | *εστωτασ* sine *εξω* cum ℵA BDEP al longe plu cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr$^{9,130\,bis}$ Leif ... ς (= Gb Sz) praem *εξω* cum pauc ut^{vid} minusc | *επι* cum ℵABD 31. 96. cat, item *ad* d e am fu demid sah syr^{sch}; Leif *in ianua* ... ς *προ* cum E^{gr}P al pler vg^{cle} (*ante*) cop syr^{sch} arm Chr (aeth libere *et custodes custodiebant portas*)

24. *ο τε στρατηγοσ του ιερου και οι αρχιερεισ* cum ℵABD 15. 18. 33. 36. 69. 81. 100. 163. e^{scr} cat^{93} vg sah cop arm (teste conlatore Gbii). Similiter syr^{sch} ar^{e} et aeth *οι αρχιερεισ και οι στρατηγοι* (syr^{sch} sine punctis potest etiam esse *ο στρατηγοσ*, item est ar^{e}) *του ιερου*, item Leif *principes et pontifex sacerdotum* ... ς Ti *ο τε ιερευσ και ο στρατηγοσ τ. ιερ. και οι αρχιερ.* (:: cf 4, 1) c. P 13. 31. al longe plu, item E et Bed$^{retr\,131}$ ex Graeco *οι ιερεισ και ο στρ.* etc, item 67. 98. 104. syr^{p} Chr *ο τε αρχιερευσ* (syr^{p} poterat in eundem modum et. *ο τε ιερ.* reddere) *και ο στρατηγ. του ιερ. και οι αρχιερεισ* | *διηπορουν*: E et Bed ex Graeco praem *εθαυμαζον και*. Ita vero Bed$^{retr\,131}$ ex Graeco: *Ut audierunt autem verba haec sacerdotes et magistratus templi et principes sacerdotum, mirabantur et ambigebant de illis quidnam vult hoc esse:* quae quidem passim ab e differunt | *τι* (ℵ^{c}): ℵ* *το τι* | *γενοιτο*: D* *γενηται* ... E Bed ex Graeco *θελοι ειναι*

25. *απηγγ. αυτοισ* sine *λεγων* cum ℵABDEP h al longe plu vg sah cop syr^{utr} arm^{ed} Chr^{9,130} ... ς (= Gb Sz) add *λεγων* cum minusc vix mu cat^{93} arm^{codd} (aeth *venit quidam et dixit illis*) Leif^{223} (*dicens: Ecce* omisso *οτι*) | *ιδου*: h om | *οι* (ℵ^{c}): ℵ* om | *εστωτεσ και*: ℵ* om, ℵ^{a} suppl *εστωτεσ*, ℵ^{c} *εστωτ. και*

26. *ο στρατηγοσ*: E add *εν τω ιερω* | *ηγεν* cum ℵBD^{2} (D* 1^{scr} *ηγαγον*, d *deducebant*) ... ς Ti *ηγαγεν* cum AEP al fere om cat vg (*adduxit*) etc Chr^{9,130} Leif | *ου*: D* d om | *εφοβουντο γαρ*: D^{gr} *φοβουμενοι γαρ* | *μη* cum ℵBDE 5. 13. 40. 96. ... ς Ti praem *ινα* cum AP al pler cat Chr

βίασ, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντεσ
δὲ αὐτοὺσ ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ ἀρ-
χιερεὺσ 28 λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν 4, 17
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆσ
διδαχῆσ ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶσ τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ Πέτροσ καὶ οἱ ἀπόστολοι
εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποισ. 30 ὁ θεὸσ τῶν 4, 19
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ διεχειρίσασθε κρεμάσαντεσ
ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸσ ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ 3, 15
αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

27. *αγαγοντεσ*: 13. *απαγαγοντεσ* | *ο αρχιερευσ*: D^gr* d Lcif^228 *ο ιερευσ* (*sacerdos*) :: cf ad v. 24

28. *παραγγελια* cum ℵ*AB d vg cop Ath^231 Cyr^esai 455 (item Chr^gue 7,429 omisso *παραγγελια*) Lcif^228 ... ς (Gb°) praem *ου* (e *nonne*) cum ℵ^c D^gr EP al omn^vid cat^98 sah syr^utr arm aeth Ath^206 Bas^eth 296 Chr^9,120 (*ουχι*) et^7,429 Cyr^esai 306 Thdrt^2,236. Item Bed^retr 121 ex Graeco (*consequentius habetur in Graeco: Nonne praecipiendo praecepimus vobis*) | *διδασκειν* (et. Lcif etc): A 17^lect Chr^7,429 (non item ad h. l.) Cyr^esai 306 et^455 Thdrt *λαλειν* | *και ιδου*: D* d om *και* | *πεπληρωκατε* cum BD EP al pler Bas^eth 296 Chr^9,265 Cyr^esai 455 Thdrt^2,236 ... ℵA 15. 18. 36. cat^98 Chr^9,120 Cyr^esai 306 *επληρωσατε* | *επαγαγειν*: D* *εφαγαγ.*, 31. *επαναγαγειν* | *τουτου* (vg *istius*, d e *huius*): D^gr* sah Lcif *εκεινου* (*illius*) ... 27. 29. 17^lect om

29. *αποκριθεισ δε* usq *ειπαν*: D e *δε πετροσ ειπεν* (d *respondit*) *προσ αυτουσ*, eaque et D* et d* post *πειθαρχειν* usq *ανθρωποισ* pon | *πετροσ* cum ℵABEHP al^40 Bas^eth 296 Chr^9,121 ... ς *ο πετρ.* cum minusc permu cat (D vide ante) | *ειπαν* cum ℵABE ... ς *ειπον* cum HP al omn^vid Bas^eth Chr | *δει*: D^gr* *δε* (est igitur *βουλεσθε επαγαγειν — πειθαρχειν δε θεω* etc). Eadem verba respicit Polyc ap Eus^hist 5,2,7 *οι γαρ εμου μειζονεσ ειρηκασι· πειθαρχειν δει θεω μαλλον η ανθρωποισ*. Item Or^1,761 et^int 4,686 Hipp^noet 6 fin (*πειθαρχειν γαρ δει θεω μαλλον η ανθρωποισ*) Eus^dem 116 Bas^eth 296 (- *μαλλον θεω η* -) et^318 et^regs 349 etc. Ceterum Bed^retr 121 *interrogative legitur in Graeco: Obedire oportet deo magis an hominibus?* Sic revera e habet. Similiter vero etiam Lcif^228 *Utrum obedire oportet deo an hominibus?*

30. *ο θεοσ* cum BDEHP al omn^vid vg syr^utr rell Chr^9,121 (nil probat Or^4,195 *διοπερ και λεγουσιν οι πειθαρχουντεσ θεω μαλλον η ανθρ. πετροσ και οι αποστολοι· ο θεοσ* etc, nec magis Ir^int 195) ... ℵA cop^wilk *ο δε θεοσ* | *ιν̅* et. Or etc ... E et Bed^retr 121 ex Graeco *τον παιδα αυτου ιν̅*

31. *σωτηρα*: 31. *πατερα* (confusis *σρα* et *πρα*) | *τη δεξια* ... D^gr* sah Ir^int 195 *τη δοξη* (*gloria* Ir^int), d *caritate* (pro *claritate?*) | *του δουναι* c. ℵ*B Chr^9,121 semel et^122 (sed^122 *επι τω δουναι*). Cf vg *ad dandam paenitentiam*; contra d e Ir^int *dare* ... ς Ln Ti om *του* (:: praegresso

32 *καὶ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα*
τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸσ τοῖσ πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 *οἱ δὲ*
ἀκούσαντεσ διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούσ. 34 *Ἀνα-*
στὰσ δέ τισ ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖοσ ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδι-
δάσκαλοσ τίμιοσ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺσ ἀνθρώ-
πουσ ποιῆσαι, 35 *εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται,*

αυτου) cum ℵ[c]ADEHP al omn[vid] Chr[9,121] semel | *αμαρτιων* (D[2] 3. *των αμαρτ.*) sine additam et. Ir[int] ... D* d sah aeth[ro] (non item[pp]) add *εν αυτω*

32. *εσμεν* hoc loco (i. e. post *ημεισ*) cum ℵDE[gr]EHP al omn[vid] vg[ele] fu demid sah cop syr[p] etc ... A d am syr[sch] Ir[int 195] post *μαρτυρεσ* pon ... B om (nec expri aeth) | *μαρτυρεσ* sine additam (Gb″) cum ℵAD* 13. 25. 26. 34. 40. 104. 106. 137. 163. 177** 3[pe] g[scr] h[scr] d (*et nos ipsi testes sumus*) vg sah cop syr[sch] arm[gb] Did[tri 1,18] (ed[rom 86]) Chr [9,122] ... B *εν αυτω μαρτυρεσ* (omisso *εσμεν*, nisi forte *εν* ex *εσμεν* ortum est: *εσμεν αυτω μαρτ.*), Ir[int 195] *nos in eo testes sumus*, 69* 100. 105. *εν αυτω εσμεν μαρτ.* (atque sic Ln) ... ς Ti *αυτου μαρτυρεσ* cum DE[gr2]EHP al longe plu (sed nonnulli *μαρτ. αυτου*) cat syr[p] aeth Chr [9,121]; item 31. *αυτω μαρτυρεσ* (c[scr] *αυτο μαρτ.*) | *των ρημ. τουτων*: D* d praem *παντων* | *και το πνευμ.* sine *δε* cum ℵABD* 31. 33. 40. 69. 100. 105. 163. 180. Did[tri 1,18] Chr[9,602] Thphyl[b], nec magis agnoscunt *δε* vg d (aliter e) syr[sch] arm aeth Ir[int 195] (cop *et deus dedit spiritum sanctum audientibus ipsum*, sah *deus dedit eum audientib. eum*) ... ς Ti *και το πν. δε* cum DE[gr2] EHP al pler cat syr[p] Chr[9,121] Thphyl[a] :: non desunt exempla ubi *δε* praecedente *και* apud ipsum Lc invectum est | *ο εδωκ.* cum ℵAD[2]HP etc ... D*E *ον* (d e huc non valent: *spiritum - quem*) *εδωκεν* ... B 17. 73. sah cop (vide ante) om *ο*

33. *ακουσαντεσ*: P al[20] *ακουοντεσ*. Cf d e Lcif[228] *audientes*; vg vero *haec cum audissent* ... E 28. 137. 180. sah syr[sch] et[p] c.* Lcif add *ταυτα* (137. 180. syr[utr] *τα ρηματα ταυτ.*) | *εβουλευοντο* cum ℵDHP al longe plu (al pauc Thphyl[b] *-λευσαντο*) e vg syr[utr] Lcif (d e vg Lcif *cogitabant*) ... Ln *εβουλοντο* cum ABEE[gr] al[14] cat sah cop arm aeth Chr[9,121] et[122] | *ανελειν*: 31. 47. 96. *του ανελειν*

34. *εν τω συνεδριω* ... DE[gr]E cop ar[p] *εκ του συνεδριου*. Praeterea E add *αυτων* ... syr[sch] ar[e] plane om | *εξω*: 78. sah cop post *ποιησαι* pon | *βραχυ* sine *τι* cum ℵABDE al plus[18] (15. 18. 66. nec ipsum *βραχυ* habent) Chr[9,128 bis] et[1,771], nec magis exprim *τι* vg (*ad breve*, d *pusillum*, e *modicum*) sah cop syr[utr] aeth ... ς *βραχ. τι* cum HP al longe plu arm; ponunt autem H al[10] Thphyl[a] ante *ποιησαι* | *τουσ ανθρωπουσ* (Gb′) cum ℵAB 80. vg (et. am* fu demid; ipse am* vero *apostolos ex homines* fecit) cop arm Chr[9,128 bis] ... ς *τουσ αποστολουσ* cum DEHP al fere omn cat am[corr] (vide ante) tol sah syr[utr] aeth Chr[1,771]. Idque D 3. 46. 60. al[8 scr] al aliq etc ante *εξω* (D) vel ante *βραχυ* pon

35. *ειπ. τε* et. vg sah syr[sch] etc ... C 13. 58. e cop syr[p] *ειπ. δε* | *προσ αυτουσ*: D sah *πρ. τουσ αρχοντασ και τουσ συνεδριουσ* | *ισρα-* et. AB

προσέχετε ἑαυτοῖσ ἐπὶ τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ, τί μέλλετε πράσσειν.
36 *πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶσ, λέγων εἶναί τινα*
ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸσ ὡσ τετρακοσίων, ὃσ ἀνῃ-
ρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰσ
οὐδέν. 37 *μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδασ ὁ Γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ ἡμέ-*
ραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ
ἀπώλετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
38 *καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων*

DᵍʳHP etc (et. e vg): א *ισδρα-*, Kᵍʳ *ιστρα-*, d *istrahelitae*. Item *-λειται* cum אABDE ... ς Ln *-λιται* cum HP al omn[vid] | *εαυτοισ* (31. 96. *αυτοισ*): D* *εαυτουσ* | *επι τ. ανθρ. τουτοισ*: E tol cop (non item sah) *απο των ανθρωπων τουτων* | *πρασσειν* ut ABCDEHP etc ... א *πραττειν*

36. *τουτων των ημερων*: 31. *των ημ. τουτ.* | *εαυτον* sine *μεγαν* cum אA*BCHP al plu vg (et. am fu demid) sah cop syr[p] arm Eus[hist 2,11,1] Chr[9,128] et[1,771] ... D praem *μεγαν* (d *dicens esse quendam magnum ipsorum*), item Or[1,378] ante *τινα εαυτον* (affert[libere]: *ερουμεν οτι θευδας προ της γενεσεως* $\overline{ιυ}$ *γεγονε τισ παρα ιουδαιοισ, μεγαν τινα εαυτον λεγων*) ... A²E al[20] tol syr[sch] Cyr[osai 165] Hier[tit 3,1] add *μεγαν*, item Cyr[4,642] (*λεγ. τινα εαυτ. ειναι μεγαν*) | *ᾧ*: Dᵍʳ add *και* | *προσεκλιθη* (Gb") cum אABC[corr] 17. 31. 38* al plus[10] Cyr[osa 165]. Item C*D*EHP al[40] fere *προσεκληθη* (C*- *κληθησαν*, D² *-κλειθησαν*. Versiones vide post) ... ς *προσεκολληθη* cum 18. al ut[vid] mu Chr[9,128] ([1,771] *και ηκολουθησαν αυτω*) Cyr[4,642] Thphyl[a] et[b] (sed 69. Cyr *-θησαν*) ... 15. 18. 36. *προσετεθη* (similiter Hier[tit] *cui appositi sunt*), 58. *προσεκληρωθη*. Ex versionibus habent e vg *cui consensit*, d *cui adsensum est* (pergit *numeri virorum*), syr[p] *cui inclinaverunt*, arm *cui accesserunt*, cop *cui adhaeserunt*, syr[sch] sah aeth *cui secuti sunt* | *ανδρων αριθμοσ* cum אABCE 31. 69. 96. 104. 105. 163. fu demid Cyr[4,642] et[osa 165] ... ς *αριθμ. ανδρ.* cum DHP al pler vg[clo] am Chr[9,128] ([1,771] *ανδρεσ τετρακοσιοι*, qua licentia etiam sah et alii interpretes usi sunt) | *ωσ* cum א[c]ABCDE al[10] Chr[9,128] ... ς *ωσει* cum א*HP al longe plu cat Cyr[4,642] et[osa 165] | *τετρακοσιων* et. א[c] Cyr[osa 165] ... א* Cyr[4,642] *τετρακοσιοι* | *οσ ανηρεθη*: Dᵍʳ* *οσ διελυθη*, Eus[hist 2,11,1] *οσ κατελυθη* ... Dᵍʳ add *αυτοσ δι αυτου* | *διελυθησαν* (et. Eus[hist]): Dᵍʳ* om, d om *διελυθ. και* | *εισ*: 36. 65. cat *ωσ* | *ουδεν*: D 33. *ουθεν*

37. *απεστησεν*: H *ανεστησεν* | *λαον* sine additam cum אA*B 31. d vg Eus[hist 1,5,8] (ex edd[pler] edd[hein] et[burt]) Cyr[osa 165] ... ς *λα. ικανον* cum A²HP al pler cat sah syr[utr] arm aeth Cyr[4,642], item E 5. 13. 40. 96. 180. k[scri] cop Eus[hist] (ut ed[lamm]) *ικανον λαον* ... CDᵍʳ Eus[hist] (edd steph et[val]) *λαον πολυν* (C* *-λυ*) | *απωλετο*: P al aliq *απολετο* | *παντεσ* (et. Eus[hist]): D 95. om | *οσοι* (et. C³): C*et³ *οι*, item d e *qui* (contra vg *omnes quotquot*)

38. *τα νυν* (et. B³): B*E om *τα* ... D add *αδελφοι* (Dᵍʳ* *εισιν αδελφ.*) | *υμιν* (א[a]): א* om | *αφετε* cum אABC ... ς Ti *εασατε* cum DEHP al omn vid cat Chr[9,129] | *αυτουσ*: D 34. add *μη μιαναντεσ τασ χειρασ* (*non*

καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ
ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε
καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν
δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ ἀποστόλουσ δείραντεσ παρήγ-
γειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ
μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι
κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε

---

coinquinatas manus), item E Bed$^{retr\ 122}$ ex Graeco *μη μολυνοντεσ* (*coinquinantes*) *τασ χειρασ υμων* | *η βουλ. αυτη* cum ℵABCDE al plu cat vg rell Or^{1,372} Chr Thphyl^{a} ... HP al^{40} fere arm^{edd} Thphyl^{b} om *αυτη*, hinc Gb^{o}. Ceterum Ln sic: *αὐτούσ* (*ὅτι ἐὰν – οὐ δυν. καταλ. αὐτούσ*), *μή ποτε* etc.

39. *ει*: E *εαν*, item Or^{1,372} sed pergit *δε η εκ θεου* | *δυνησεσθε* (Gb') cum ℵBCDE al^{25} fere cat^{97} vg (et. am demid) sah Or^{1,372} Chr^{9,129} et^{130} et^{1,771} Thphyl^{b} ... ϛ *δυνασθε* c. AHP al plu fu cop syr^{p} aeth Thphyl^{a} | *αυτουσ* (Gb'') cum ℵABC^{2}DE al plus^{18} cat am fu syr^{p} arm aeth Bed$^{retr\ 122}$ ... ϛ *αυτο* cum C*HP al longe plu vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} Chr^{9,129} et^{1,771} Thphyl^{a} et^{b} ... Or^{1,372} *την τουτου διδασκαλιαν*, 180. *αυτον*, vg^{cod} (ap Gb) plane om. Praeterea E Bed$^{retr\ 122}$ ex Graeco add *ουτε υμεισ ουτε οι αρχοντεσ* (e *magistratus*, Bed *principes*) *υμων*, item D syr^{p} c.* *ουτε υμεισ ουτε βασιλεισ ουτε τυραννοι· απεχεσθαι* (d *discedite*, syr *-σθε*) *ουν απο των ανθρωπων τουτων*. Similiter demid *neque vos neque principes viri* (? vri = vestri). *Abstinete ergo vos ab eis.* Addunt et. 33^{mg} *εγκρατευετε ουν απο των ανθρωπων τουτων*, et 180. *απεχεσθε ουν απο των ανδρων τουτων* | *μηποτε και*: D* 163. d sah cop syr^{utr} om *και*

40. *επεισθησαν*: vitiosum quid D* (sed d *consenserunt itaquae ei*) | *δειραντεσ* (al^{11} *δηραντ.*): E d add *αυτουσ* | *λαλειν*: E add *τινι* (*ulli*) et Lcif *ulli hominum* (post *του ιυ*), item A *αυτουσ* | *απελυσαν* sine additam cum ℵABC sah cop ... ϛ Ln (ex errore) add *αυτουσ* cum DEHP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\ 285}$ Chr^{9,129} Lcif^{234} (*vocantes, inquit, apostolos, caesos eos dimiserunt*)

41. *οι μεν ουν* (et. Lcif^{234}): D 180. syr^{p} add *αποστολοι* | *κατηξιωθησαν* ante *υπερ τ. ονομ.* cum ℵABC al plus^{10} cat vg (et. Ambrst et Quaest, vide Sab) syr^{sch} (sah cop, sed pon *κατηξ. ατιμασθ. υπερ τ. ον.*) Or^{1,431} et (*εχαρησαν ποτε καταξιωθεντεσ υπερ τ. ονομ. αυτου ατιμασθηναι*)^{376} Bas$^{eth\ 285}$ Thdrt^{2,1113} et^{4,657} ... ϛ ante *ατιμασθ.* pon cum DEHP al pler arm syr^{p} Chr^{9,129} Thphyl^{a} et^{b} Lcif | *ονοματοσ* sine additam cum ℵABCDHP al^{13} sah cop syr^{sch} arm Amm^{presb} in cat$^{ox\ 98}$ (*υπερ του ονοματοσ ατιμασθηναι· τω καθολικω χρησαμενοσ εδηλωσεν οτι θεοσ ην ο ισ. ωσπερ γαρ τισ λεγων· αυτοσ ειπεν, ο ων ειπε, τον θεον σημαινει, ουτωσ και ο αοριστωσ το ονομα μονον ειπων ομοιωσ την θειαν του ιυ ουσιαν εσημανεν.* Eadem Ammonio 15^{schol} tribuit.) Lcif (pag^{206} ex ed. Ven. 1778, ut testantur Ln et Treg; sed ap Gall^{6,234} et ap Sab *eius* additur) ... ϛ (= Gb Sz) add *αυτου* cum

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντεσ καὶ
εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸσ τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸσ τοὺσ Ἑβραίουσ, ὅτι παρε-
θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. 2 προσ-
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ
ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶσ καταλείψαντασ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν
τραπέζαισ. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρασ ἐξ ὑμῶν μαρτυ-
ρουμένουσ ἑπτὰ πλήρεισ πνεύματοσ καὶ σοφίασ, οὓσ καταστήσομεν

minusc at[vid] pauc aeth[utr] Or[1,276] et[481] (Lcif[234] vide ante) ... E al plus[10] syr[p] add του κυριου ῑυ̅, Bas[eth 285] του κυριου, 5. 13. 15. 18. 36. 42. 69. al mu cat[98] vg (et. am demid) Thdrt[3,1118] του ῑυ̅ vel ῑυ̅, 4. 31. 38. al fu tol Eus[luc 105] Chr[9,129] Thdrt[4,657] του χ̅υ̅, et aliter

42. πασαν τε et. Bas[eth 285] Ir[int 195] etc ... D 26. 105. e vg sah cop Lcif [234] πασ. δε | και κατ: 31. 126. a[cor] om και | τον χ̅ν̅ ῑν̅ cum ℵAB al plus[20] cat[98] vg (et. fu) syr[p] Bas[eth 285] Cyr[hr 275] (Ir[int 195] *Chr. Ies. filium dei*) ... ς ῑν̅ τον χ̅ν̅ cum HP al plu[vid] am tol cop aeth[ro] Thphyl[a] et[b]; item E 65. arm Chr[9,129] ῑν̅ χ̅ν̅ ... C 13. τον κυριον ῑν̅, D tol sah syr[sch] aeth[pp] τον κυριον ῑν̅ χ̅ν̅, Lcif[234] *dominum nostrum Iesum Christum*

VI. 1. ταισ ημερ. ταυταισ: D[gr] ταυτ. τ. ημεραισ ... C[3] 47* 73. vg sah ταισ ημερ. εκειναισ | εν τη: 13. επι τη | τη καθημερινη: D* om τη | αι χηρ. αυτων: D* d add εν τη διακονια των εβραιων

2. δε (d *itaque*): D[gr*] sah om (syr[sch] *et vocaverunt*) | ειπαν cum ABC ... ς ειπον cum ℵDEHP al omn[vid]. Praeterea D add προσ αυτουσ, item sah syr[sch] aeth Cyp[119] *eis* | ημασ cum ℵABEHP al omn[vid] (sed E 13. 180. arm post καταλ. pon) Clem[402] Bas[eth 299] Macar[gall 7,179] Marc[mon 77] (Gall[8]) Chr[9,129] Thphyl[a] ... CD Thphyl[b] ημιν (similiter Pallad[gall 8,291] ουκ εξον ημιν τραπεζαισ διακονειν) ... Dam[2,63] plane om | καταλειψαντασ (C -ντεσ) et. Clem[402] ... E 5. 13. 40. 180. k[scr] al[7] Bas[eth 299-300] Macar[179] Marc[mon 77] Chr καταλιποντασ (et. Dam[2,63] καταλειποντασ)

3. επισκεψασθε (tol Or[int 4,183] Quaest[101, 2912] *eligite*) ... B επισκεψωμεθα | επισκεψασθ. - ανδρασ εξ υμων (Marc[mon 77] add αυτων): D τι ουν εστιν αδελφοι· επισκεψασθαι εξ υμων αυτων ανδρασ (d - - *prospicite itaque ex vobis viros*) | δε cum ℵB (:: praecessit δε, sequitur δε, videbaturque aptius ουν), item A δη (ita Ln) ... ς Τι ουν cum CEHP al omn[vid] vg syr[utr] cop Chr[9,129] Or[int] Did[int 266] ... sah arm aeth Bas[eth 299] om plane | αδελφοι cum ℵBCEHP (item D, vide ante) al pler vg rell (exc aeth) Bas[eth] Chr Did[int] ... Ln om cum A 13. aeth[utr] Marc[mon] Or[int] | πληρεισ sic ℵBCD etc: AEHP al πληρησ | πληρεισ πνσ σοφιασ: arm om (exc[edd rec]), item praeterit Marc[mon 77] | πνευματοσ

ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
1, 5 21, 8 *τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παν-*
τὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως
καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα
καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέ-
θηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
12, 24 *7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς*
τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.
8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα

---

sine *αγιου* cum ℵBC[3vid]D 137. 180. am fu tuxov syr[p] (*plenos spiritu sapientiae*) ar[e] (syr[sch] add *domini*) Chr[9,129] ∴.. ς (Gb[oo]) add *αγιου* cum AC*et[3vid]EHP al pler vg[clo] demid sah aeth (arm[recent], vide ante) Bas eth [290] | *και σοφιας* (ℵ[c]): ℵ* syr[p] om *και* | *καταστησομεν* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDE al plu (11 ap Scri) Bas[eth 290] Chr[9,129] ... ς[e] *καταστησωμεν* cum HP al[30] fere (1 ap Scri) Marc[mon 77]; item *constituamus* d e vg

4. *ημεις δε - προσκαρτερησομεν*: D *ημεις δε εσομεθα* (d *sumus*) - *προσκαρτερουντες* (d *perseveramus* sic), e vg *nos autem* (vg *vero*) - *instantes erimus* | *προσκαρτερησομεν* cum ℵABCP etc ... EH 13. 31. 40. al plus[30] Bas[eth 290] Chr[9,129] Marc[mon 77] *προσκαρτερησωμεν*

5. *ο λογος*: D add *ουτος*, item sah syr[utr] etc | *ενωπιον*: C *εναντιον* | *πληθους*: D add *των μαθητων* | *εξελεξαντο στεφανον*: ℵ *εξελεξαντον στεφανον* sic | *πληρη* ut BC[corr] etc ... ℵAC*DEHP al permu (7 ap Scri, 5 ap Mtthaeium) *πληρης* (P *-ρις*, 99. e[scr] *-ρεις*), atque sic edidit Ln | *πιστ. και πνευμ. αγιου* (ℵ[c]): ℵ* *πνευμ. κ. πιστ. αγιου* | *προχορον*: K al aliq *προχωρον*, item syr[p mg gr] (*προχωρος*) | *νικανορα* cum ℵAB*CHP etc (D[gr] *νικορα*) ... B[3]E 13. al pauc *νικανωρα* ... syr[p mg gr] *νικανορον* | *τιμωνα* (syr[p mg gr] *τιμων*): D *τειμωνα* ... C[3] 13. al pauc *τιμονα* | *παρμεναν*: D[gr*] *-να* | *αντιοχεα*: C *-χεαν*

6. *ους εστησαν* ... D[gr] sah syr[sch] ar[e] *ουτοι εσταθησαν* | *και*: D[gr] *οιτινες*

7. *του θεου* cum ℵABCHP al fere omn am demid sah cop syr[sch] arm Chr[9,128 com] ... DE 180. vg (et. fu tol) syr[p] Chr[9,130 txt] Or[int 2,131] *τ. κυριου* | *μαθητων*: E *μανθανοντων* (*discentium*) | *ιερεων* (ℵ[c]) ... ℵ* 66. 76. 81. 100* 15[lect] e[scr] o[scr] syr[sch] Thphyl[b] *ιουδαιων* | *υπηκουον* (D[gr*] add *αν? αυ?*) ... AE 11. 27. 29. 45. 80. 105. g[scr] (137.) cat[101] Chr[9,130] *υπηκουεν* (137. *-σε*), item *turba - oboediebat* (contra d *-bant*) vg syr[utr] | *τ. πιστει*: syr[p mg] add *evangelii*

8. *χαριτος* cum ℵABD al plus[20] cat[101] vg sah cop syr[sch] arm ar[e] (aeth[utr] *χαριτ. θεου*) Bas[esa 390] Did[lat 267] Procl[670] ... ς (= Gb Sz) *πιστεως* cum HP al plu syr[p] Chr[9,138] ... E *χαριτος και πιστεως* | *τερατ και*

καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινεσ τῶν ἐκ τῆσ
συναγωγῆσ τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίασ καὶ Ἀσίασ συνζητοῦντεσ τῷ Στεφά-
νῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ
ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρασ λέγοντασ ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ

σημεια: E 40. 96. σημ. κ. τερατ. | μεγαλα (40. sah πολλα): 95. o^{scr} post λαω pon ... 6^{lect} syr^{sch} ar^{e} om | εν τω λαω: E Bed$^{retr\,128}$ (ex Graeco) add εν τω ονοματι του κυριου (Bed add *nostri*, non item e) ιυ χυ, item D 5. 13. 81. 180. k^{scr} sah add δια του ονοματοσ (5. 13. k^{scr} add του) κυριου ιυ χυ, item syr^{p} c.* *per nomen domini*, 43. υπερ του ονοματ. ιυ χυ

9. ανεστησαν (D^{gr*} αντεστησαν) δε: E καθ ο (e *adversus quem*) ανεστησαν | των εκ τησ: ℵ om των | των λεγομενων cum ℵA 5. 13. 33. 40. 45. 47. 96* k^{scr} sah cop Chr$^{9,138\,edd}$ ... ς Ln Ti τησ λεγομενησ cum BCDEHP al pler vg syr^{utr} arm aeth Chr$^{9,138\,ed}$ Procl^{671} ... 105. om | λιβερτινων (D λειβερτεινων) :: quae vox apud Graecos non inventa est ... arm *Libyorum*, ar^{p} *Corinthiorum* | κυρηναιων ... A κηρυναιων, H κυρινaιων :: similiter Lc 2, 1 A etc κηρυνιου, al mu κυρινιου | κιλικιασ: A κηλικιασ | και ασιασ cum ℵBCD^{2}EHP al fere omn vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Procl ... Ln om cum AD* 12^{lect} d | συνζητ. cum ℵAB*C DE ... ς συζητ. cum B^{2}HP al omn^{vid}

10. και ουκ: D οιτινεσ ουκ | τη σοφια: DE et Bed$^{retr\,124}$ ex Graeco add τη ουση εν αυτω | τω πνευματι ω ελαλει: DE et Bed$^{retr\,124}$ ex Graeco τω πνευμ. τω αγιω ω (d e luxov *quo loquebatur*; vg Bed^{retr} ex Graeco *qui loquebatur*; sed videtur Bed *qui* ex vg repetisse quamvis e *quo* praeberet; nec enim aliud quam quod τω αγιω ex Graeco accessit videtur notaturus fuisse.) | ελαλει: DE add δια το ελεγχεσθαι αυτουσ (E διοτι ηλεγχοντο) υπ (D^{gr*} επ) αυτου μετα πασησ παρρησιασ, item am^{2} cod^{lat} ap Erasm syr$^{p\,mg}$ *propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia* (iisdem verbis e utitur; d vero *quoniam probatur illis ab illo cum omn. fid.*). Addunt vero insuper D syr$^{p\,mg}$ μη δυναμενοι ουν (D^{gr*} ου) αντοφθαλμειν τη αληθεια (d *non potentes autem resistere veritati*), item E Bed^{retr} ex Gr επιδη ουκ ηδυναντο αντιλεγειν τη αληθεια (e Bed *cum ergo non possent contradicere veritati*). Similiter versio bohemica: *propterea increpabantur ab eo cum omni fiducia. Et cum non possent resistere* etc

11. λεγοντασ cum BCD^{2}EHP al fere omn (42. ψευδολεγοντασ) ... ℵAD* 8^{pe} λεγοντεσ :: quod recipiendum iudicassem pro licentia qua passim participia eiusmodi apponuntur praesertim apud LXX, nisi similia aliquoties invenirentur uno tantum vel altero eorundem testium fulta, ut paullo post v. 13, item Lc 24, 34. Mc. 1, 27. Ad defendendum λεγοντεσ fortasse erit qui adhibeat Mt 22, 16, quemadmodum ς praebet. | λαλουντοσ (E* -ντασ) cum ℵcA^{2}BCDE^{2}HP al fere omn ...

λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν, 12 *συν-*
εκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς,
καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,
13 *ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ*
παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·
14 *ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος*
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν
Μωϋσῆς. 15 *καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζό-*
μενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον
ἀγγέλου.

ℵ* 5. *λεγοντος* ... A* om[vid] | *βλασφημα* cum ℵ (ipse* correxit *-μα* ex *-μιας*) ABCKHP etc (d *blasphema*, e *blasfema*) ... ℵ*D[gr] 137. vg arm *βλασφημιας* (Gb') | *μωυσην* cum ℵABCDH al permu e vg (exc am) etc ... ς *μωσην* cum E[gr]P al plu am etc

12. *συνεκινησαν τε* ... E *και ταυτα ειποντες συνεκινησαν τε* (e *commoverunt quoque*) | *τους* ante *γραμματεις* (et. C[2]): C* k[scr] om | *επισταντες* (et. ℵ[c]): ℵ* om | *ηγαγον*: A e[scr] sah cop syr[p] c. ob. add *αυτον*, item syr[sch] aeth

13. *εστησαν τε* (vg *et statuerunt*, item sah, qui eodem modo *τε* etiam alibi reddit, ut 5, 35) ... D *και εστησαν* ... H 13. 40. 96. e cop Procl[671] *εστ. δε* | *ψευδεις*: D add *κατα* ([2] *κατ*) *αυτου* (similiter aeth *et statuerunt ei*) | *λεγοντας*: ℵ *-ντες* | *ο ανθρ. ουτος*: (Chr[9,139], *homo hic* d e, *homo iste* luxov vg) ... C *ουτος ο ανθρ.* ... 13. om *ουτ.* | *λαλων* ante *ρηματα* cum ℵBC 40. 69. 96. cat[102] vg sah cop syr[utr] arm (aeth *loquens blasphemiam*) Nyss[2,790] Chr[2,604] Procl[671] ... ς Ti Ln ante *κατα του* cum ADKHP al pler Chr[9,139] et[142] Thphyl[a] et[b] ... 5. 13. k[scr] *λαλ. ρημ. βλ.* post *του νομου* | *ρηματα* sine additam cum ℵABCD 27. 29. 81. 105. 142. 163. vg sah cop syr[utr] ar[e] Chr[9,139] et[142] Procl[672] ... ς (= Gb Sz) add *βλασφημα* c. EHP al pler luxov (*blasphemiae*) arm aeth (vide ante) Chr[2,304] Procl[671] | *του αγιου* sine *τουτου* cum ℵADEHP al plus[45] vg (et. am fu demid) luxov (sed add *et deum*) arm aeth Nyss[cod] (teste Wtst) Chr[9,142] Dam[2,178] ... ς (= Gb Sz) add *τουτου* cum BC al sat mu cat tol (*locum hunc sanctum*) sah cop syr[utr] Nyss[2,790] ed Chr[9,139] et[2,534] Procl[671] et[672]

14. D* *ναζωραιος* | *καταλυσει*: H *-ση* | *α παρεδωκεν*: P 63. 78* 95. 101. 106. d[scr] *απερ εδωκεν* | *μωυσης* cum ℵBCDEH etc ... AP al[20] fere *μωσης*

15. *και ατενισ. εις* (ℵ* om; ℵ[a] suppl) *αυτον* ... D[gr*] *και ητενιζον δε αυτω* | *παντες* (Gb'') cum ℵABCD*E al[10] fere cat[102] ... ς Ti *απαντες* cum D[2]HP al longe plu Chr[9,139] | *καθεζομενοι* cum ℵABCEHP etc ... D 18. 137. 180. c[scr] *καθημενοι* | *συνεδριω*: D (vide ante) add *και*, item d (*et intuiti in eum - et viderunt*) | *ειδον* cum ℵBCDEP etc; H al pauc *ιδον* ... Ti *ειδαν* cum A | *ωσει*: E 137. *ως* | *αγγελου*: D add *εστωτος εν μεσω αυτων* (d post *angeli* pergit *stans in medio eorum*)

VII.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύσ· εἰ ταῦτα οὕτωσ ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη·
ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατε. ὁ θεὸσ τῆσ δόξησ ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆσ Gn 12, 1
γῆσ σου καὶ ἐκ τῆσ συγγενείασ σου, καὶ δεῦρο εἰσ τὴν γῆν ἣν ἄν σοι
δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆσ Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. Gn 12, 5
κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν
εἰσ τὴν γῆν ταύτην εἰσ ἣν ὑμεῖσ νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδόσ, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ- Gn 12, 7

VII. 1. ο αρχιερευσ: DE et Bed ex Gr tol german[24] add τω στεφανω, sah cop add *illi* | ει sine αρα cum ℵABC 14* 27. 29. 34. 36. (item 47* 100. 163. sed nec ει habent) cat[108] (editum αρα invito codice), nec exprim αρα d vg syr[sch] (ut[vid]) aeth ... ς (sed Gb[oo]) Ti add αρα enim DEHP al longe plu Chr[9,130], item e *enim*, syr[p] *igitur*; videtur et arm exprimere | ταυτα: D τουτο

2. χαρραν (*charram* et. am fu demid tol) et. Or[4,286] ... Dgr (contra d *in charris*) al[6] vg[cle] χαραν ... E 31** χαρρα (31* χαρα)

3. εκ (d e vg *de*): Dgr απο | και εκ τησ cum ℵACEHP al omn[vid] cat vg (item d *de terra tua et a cognatione tua*) syr[utr] cop arm aeth Or[4,286] Ir[int 197] (:: etiam LXX εκ repetitur, sed ℵB hiant).... Ln Ti και τησ cum BDgr sah Thphyl[b] | συγγενειασ (συγγ- ℵABEHP etc, CD συνγ-: -νειασ ℵAB[2]H etc, B*CDEP al -νιασ) σου ... E 65. 67. Aug[civ dei 16,430] et[432] add (:: ex LXX) και εκ του οικου του πατροσ σου | εισ την γην cum ℵABC*DE 5. 40. 133. ... ς (= Gb +) om την cum C[2vid]HP al pler Chr[9,140] (:: LXX editum est την, sed lectio satis fluct) | ην: C* praetermisit; C[2] vero ex εισ την γην αν restituisse vdtr εισ γην ην αν | αν (ℵ[c]): ℵ* εαν

4. τοτε: D syr[sch] add αβρααμ | κατωκησεν (31. -κισεν): Dgr* και κατωκησεν (praegresso εξελθων). Item d vg *exibit* (*exiit*) - *et habitavit.* | εν: H 1. 31. 36. 47. al plus[20] Thphyl[a] et[b] εισ, 13. επι | εν χαρραν (vg[cle] rursus *Charan*, non item am fu demid tol): E εν χαρρα (*in charra*) | κακειθεν: 31. 42. al[15] και εκειθεν ... D* d κακει ην, posteaque και μετωκ. | το: A om | μετωκισεν (e vg Ir[int 197] *transtulit*, Aug civ dei[16,430] *collocavit*) ... D*EHP al[25] (ex his nonnulli om αυτον) μετωκησεν (d *et intransmigravit eum*; Hier[op] ad[dard] *et inde - migravit in terram*) | αυτον: E syr[sch] ar[e] add ο θεοσ | κατοικειτε ... D syr[p] c.* add και οι πατερεσ ημων (syr[p] c.* υμων) οι προ ημων (syr[p] rursus υμων), item E Aug[civ dei] add και οι πατερεσ υμων

5. κληρο. εν αυτη (et. Ir[int 197]) ... E εν αυτη κληρ. | και επηγγειλ. (et. fu cop etc): D vg (et. am demid tol) sah Ir[int 197] αλλ επηγγ. | δουναι αυτω εισ κατασχ. αυτην cum BCDHP al[35] cat (Ir[int] omisso αυτω).

ναι αὐτῷ εἰσ κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν,
Gn 15, 13. 14 οὐκ ὄντοσ αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτωσ ὁ θεόσ, ὅτι ἔσται τὸ
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνοσ ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν
κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸσ εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
Gn 17, 10 σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περι-
τομῆσ· καὶ οὕτωσ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺσ δώ-
Gn 37, 28. 39, 2 δεκα πατριάρχασ. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντεσ τὸν Ἰωσὴφ
ἀπέδοντο εἰσ Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξεί-
Gn 41, 40 λατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν

---

* Similiter vg arm *dare illi eam in possessionem* ... Gb' *δουν. αυτην εισ κατασχ. αυτω* cum ℵAB al plus[10] ... ς *αυτω δουν. εισ κατασχ. αυτην* cum minusc vix mu | *ουκ οντοσ αυτω*: c 32. 100. *ουκ οντ. αυτου*

6. *ουτωσ* cum ABCDEP al pler tol cop arm syr[p] (40. al sah aeth[pp] *αυτω ουτωσ*, aeth[ro] *sic dixit Abrahamo*) Chr[9,147] Ir[int 197] ... ℵH al[12] vg[cle] demid *αυτω*, (syr[sch] *et locutus fuerat cum eo deus dicens ei*) ... am fu plane om | *ο θεοσ*: D Ir[int] add *προσ αυτον* | *το σπερμ. αυτου* et. vg arm syr[p] ... ℵ 15. 18. 27. 36. vg[six] sah cop syr[sch] aeth *το σπ. σου* :: ut LXX | *δουλωσ. αυτ. και κακωσουσιν*: E *κακ. α. κ. δουλ.* | *αυτο*: D vg sah (*facient eos servos*) *αυτουσ*, item aeth :: ut LXX | *κακωσουσιν*: C al pauc syr[sch] et[p] c. ob. add *αυτο* (item *αυτουσ* sah cop aeth) :: cf LXX

7. *και το εθν.* (31. add *εκεινο*): C 99. 120. e[scr] sah (non item cop) aeth[pp] (non item[ro]) *το δε εθν.* | *ω εαν* cum ℵACEHP al omn[vid] Chr[9,147] ... Ln *ω αν* cum BD | *δουλευσουσιν* cum ACDE[gr] 26. 96. sah Ir[int 197] (*servient*) ... ς Ln *-σωσιν* cum ℵBEHP al pler d vg (*servierint* d e vg) Chr[9,147] :: ita et. LXX | *ο θεοσ ειπεν* cum ℵABC ... ς Ti *ειπ. ο θεοσ* cum DEHP al omn[vid] d (*dicit dominus*), vg (*dixit dominus*) syr[utr] sah cop arm aeth Ir[int] (ut d) | *εξελευσονται*: E add *εκειθεν* | *λατρευσουσιν* (*servient* e vg[cle] fu Ir[int], *deservient* d am demid tol): C*[vid]E[gr] 73. *-σωσιν*

8. *ουτωσ*: 2** 8. 9. 16. 17** 19. 24. 34. 43. 78. 100. 103[mg] al[3 scr] *ουτοσ*, sah *ουτωσ ουτοσ* | D bis *ισακ*, *isac* | *ογδοη* (ℵ[c]): ℵ* *εβδομη* | *και ισαακ* sine articulo cum ℵABCE 40. 96. k[scr] Thphyl[a] ... ς Ti *και ο ισ.* c. DHP al pler cat Chr[9,148] Thphyl[b]. Praeterea E syr[sch] cop add *εγεννησεν* | *ιακωβ* sine articulo cum ℵABCD*E 40. 47. 96. k[scr] ... ς Ti *ο ιακ.* cum D[2]HP al pler cat Chr Thphyl[a et b]. Praeterea syr[sch] cop add *εγεννησεν*

9. *και οι πατριαρχαι* etc: Thphyl[b 323] *οι δε αδελφοι ιωσηφ ζηλωσαντεσ αυτον απεδοντ.* (sic in ipso textu exhibet, in comm. non attingit)

10. *εξειλατο* cum ℵABCDEP al[10] fere cat Thphyl[b] ... ς *εξειλετο* cum H al pler Chr[9,148] Thphyl[a] | *αυτω χαριν*: D[gr] *χαριν αυτω* ... A om *αυτω* |

καὶ σοφίαν ἔναντι Φαραὼ βασιλέωσ Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν
αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ Αἴγυπτον καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 *ἦλ-* Gn 41, 54
θεν δὲ λιμὸσ ἐφ᾽ ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χανάαν καὶ θλίψισ
μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρεσ ἡμῶν. 12 *ἀκού-* Gn 42, 18
σασ δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰσ Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺσ πατέρασ
ἡμῶν πρῶτον· 13 *καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖσ* Gn 45, 1
ἀδελφοῖσ αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένοσ αὐτοῦ.
14 *ἀποστείλασ δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ* Gn 45, 9 46, 27.
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖσ ἑβδομήκοντα πέντε. 15 *καὶ* Dt 10, 22

εναντι cum ℵ 5. 27. 29. 40. 96. 137. 163. 180. k^{scr} Chr^{9,148} ... ς Ln Ti *εναντιον* cum ABCDEHP al plu :: quemadmodum Lc 1, 8 et Act 8, 21 *εναντι* editum est adversantibus testibus multis eisque gravibus qui *εναντιον* tuentur, *εναντιον* vero Act 8, 32 non fluctuat nec magis fere Lc 20, 26. 24, 19, ita etiam hoc loco *εναντι* praeferendum ex codicis ℵ auctoritate multis aliis confirmata qui toties cum principalibus faciunt | *εφ ολον* cum ℵACE^{gr} 14* 20. 25. 26. 27. 40. 69. 96. 100. 105. 120. 168. 177* g^{scr} vg syr^{utr} sah cop ... ς Ln Ti om *εφ* cum BDHP al longe plu e Chr^{9,150}

11. *ολην την αιγυπτον* (Gb′) cum ℵABC 81. vg syr^{sch} sah cop; item D^{gr} *ολησ τησ αιγυπτου* (D^{2} teste Kipl add *γησ* post *τησ*) ... ς Ti *ολ. την γην αιγυπτου* cum (D^{2} ap Kipl) EHP al pler (sed al^{3} om *την*) syr^{p} arm aeth^{utr} (om *ολην*) Chr^{9,148} | *ευρισκον* cum ℵACDH al pler Chr ... BEP 4. 40. k^{scr} cat^{109} *ηυρισκον* :: cf ad Lc 19, 48 Mc 14, 55

12. *ακ. δε* (et. d): D^{gr} *ακ. ουν* | *σιτια* (BD *σειτια*, 15. 40. al cat *σιτεια*) cum (Gb″) ℵABCDE 5. 6. 8. 15. 36. 40. 100. 105. cat ... ς *σιτα* cum HP al pler Chr^{9,148} (18. Thphyl^{a} *σιτον*) | *εισ αιγυπτον* (Gb″) c. ℵABCE 40. ... ς *εν αιγυπτω* cum DHP al pler Chr (d vg *in aegypto*; contra e *in aegyptum*)

13. *εν τω*: D 18 *επι τω* | *ανεγνωρισθη* cum ℵCDEHP al fere omn Chr^{9,148} ... Ln *εγνωρισθη* cum AB (25. *εγνωσθη*). Cf et. Latt: d *recognitus est*, e *agnitus est*, vg *cognitus est* | *εγενετο*: D *εγενηθη* | *τω φαραω*: ℵ om *τω* | *το γενοσ αυτου* (Gb′) cum ℵAE 40. vg arm ... ς *τ. γε. του ιωσηφ* cum DHP al pler Chr; item Ln Ti *τ. γε. ιωσηφ* cum BC 47. :: perspicuitatis caussa *ιωσηφ* et *του ιωσηφ* substituta

14. *ιακωβ* ante *τον πατ. αυτου* cum ℵABCDE al plus^{10} vg sah cop arm ... ς post *τ. πατ. αυτ.* cum HP al longe plu syr^{utr} Chr^{9,148} ... 15. 18. 36. 47* 163. cat^{110} aeth^{utr} plane om, hinc Gb^{oo} | *συγγενειαν* (D *συνγ.*, E *-νιαν*) sine *αυτου* c. ℵABCHP al plus^{40} am fu demid syr^{p} arm cat Chr ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum DE al pm vg^{clo} tol syr^{sch} sah cop aeth | *εν ψυχ. εβδομ.* (D 133. c^{scr} add *και*) *πεντε*: DH 1. 5. 31. 32. 38. 40. 57. 69. 96. 105. 118 137. 163. 180. c^{scr} cat^{110} *ψυχαισ* post *πεντε* pon

κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες
Gn 49, 29 ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι
ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμὼρ ἐν
Ios 24, 32 Gn 49, 30 Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολό-
33, 19 Gn 24, 7 γησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν
Ex 1, 7–10 Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς
οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν
ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς

---

15. *και κατεβη* (Gb') cum ℵACEP 15. 18. 36. 69. 100. 105. 163. (8[po] *και κατεβη δε*) cat vg syr[sch] aeth ... ς *κατεβ. δε* cum BH al plu sah cop arm Chr[9,148] ... D 40. 73. 96. syr[p] nil nisi *κατεβη* (:: deleta est coniunctio ut verba *εν ψυχ. εβδ. πεντε* cum *κατεβη* coniungerentur: id quod ex LXX fluxit) | *εις αιγυπτ.* cum ℵACDEHP al omn[vid] vg syr[utr] sah cop rell (aeth[utr] *εις γην αιγυπτου*) Chr (:: nec aliter LXX) ... Ti om cum B | *ετελευτ.* (E syr[sch] add *εκει*, 13. add *και*) *αυτος* (D add *τε*, d *que*) ... B *αυτος ετελευτ.*

16. *μετετεθησαν* (d e vg *translati sunt*): D *μετηχθησαν* | syr[sch] ar[e] reddunt *μετετεθη* et *ετεθη* | *συχεμ*: D[gr] *συχεν* | *ω ωνησατο* c. ℵABCDE al[20] cat ... ς (= Gb Sz) *ο ωνησατ.* cum HP al plu Chr[9,148] | *αβρααμ*: E add *ο πατηρ ημων*. Item Bed[retra 126] ex Gr *pater noster Abraham* | *εμμωρ* c. ℵABCDH al plus[10] cat cop (et sah *εμωρ*) Chr[9,148] ... ς *εμμορ* c. EP al longe plu. Etiam d e am demid *emmor*, contra vg[cle] fu *emor.* | *εν συχεμ* c. ℵ*BC 15. 18. 66. 69. 96. 100. 105. 163. cat sah cop arm ... Ln *του εν συχ.* cum ℵ[c]AE al[8] tol syr[p] (*qui ex Sychem*), item Bed[85] *in Gr. exemplari scriptum est: a filiis Emmor qui fuit in Sichem* ... ς *του συχεμ* cum D[gr]H(P *του χεμ*) al plu vg (*filii Sychem*) aeth (ut vg) Chr; d vero *et sychem* ... syr[sch] ar[e] plane om

17. *καθως*: A *ως* | *ηγγιζεν* cum ℵABCDEHP etc (C[ed] *εγγ.* per errorem); et. e vg *adpropinquaret* ... 31. *ηγγισεν*, d *ut vero adpropinquavit* | *χρονος* ... A *καιρος* | *ωμολογησεν* (ℵ *ομολογ.*) cum ℵABC 15. 36. cat[110] vg (*confessus erat*, demid *constituerat*) sah arm syr[p mg] aeth ... DE Bed[retr 120] ex Gr tol *επηγγειλατο* (Bed *quam pollicitus erat*, e *quod poll. erat*, tol *quam promiserat*) ... ς *ωμοσεν* cum HP 31. 61. al pler syr[sch] et[p txt] cop Chr[9,148] :: ex LXX Gen 24, 7. 26, 3 etc

18. *αχρι* cum B*CD Thphyl[a63] ... ς *αχρις* cum ℵAB[3]EHP al omn[vid] Chr[9,148] | *επ αιγυπτον* cum ℵABC al[20] (40. *αιγυπτου*) cat vg (*in Aegypto*) sah cop syr[sch] et[p mg] arm aeth ... ς Ti om cum DEHP 31. 61. al plu syr[p txt] Chr om :: post *εν αιγυπτω* abundare videbatur | *ηδει τον ιωσηφ* ... DE *εμνησθη του ιω.*

19. *ουτος*: D[gr] *και*, d plane om | *τους πατερας* sine *ημ.* cum ℵBD am* fu ... ς add *ημων* cum ACEHP al omn[vid] vg[cle] (et. am[corr*] demid tol) sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,150] | *εκθετα* post *τα βρεφη* (syr[p mg gr] *τους βρεφους*) cum ℵABC (31. 61. post *τα βρ. αυτων*) ... ς post *ποιειν* cum DEHP al pler cat Chr; item *ut exponerent infantes suos* vg etc | *ζωογονεισθαι*: E add *τα αρρενα*, 43. *αυτα*

τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆσ, καὶ ἦν Ex 2, 2 ss
ἀστεῖοσ τῷ θεῷ. ὃσ ἀνετράφη μῆνας τρεῖσ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρόσ·
21 ἐκτεθέντοσ δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ
ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰσ υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆσ ἐν
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸσ ἐν λόγοισ καὶ ἔργοισ αὐτοῦ.
23 ὡσ δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτησ χρόνοσ, ἀνέβη ἐπὶ
τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ τοὺσ υἱοὺσ
Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ- Ex 2, 11 s
δίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξασ τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν
δὲ συνιέναι τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ θεὸσ διὰ χειρὸσ αὐτοῦ δίδωσιν

20. εγεννηθη: A 31. k[scr] εγενηθη | μωυσησ cum ℵBCDH al plus[20] cat Chr[9,150] ... ς (= Gb Sz) μωσησ cum AEP al plu. De vg etc cf alibi | του πατροσ sine αυτ. cum ℵABCHP (ℵ* addiderat μου, sed iam ipse* notavit) al plus[25] Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτου cum DE al plu cat vg rell Thphyl[a] et[b]

21. εκτεθεντοσ δε αυτου cum ℵABCD 8. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 96. cat vg (*exposito autem illo sustulit eum*) ... ς Ti c. EHP al longe plu εκτεθεντα δε αυτον (al pauc τουτον), sed al mu (6 ap Scr, 2 ap Mtthae) Chr[9,151] Thphyl[a] et[b] om αυτον post ανειλατο.- Praeterea DE syr[p] c.* add παρα (E εισ) τον ποταμον | ανειλατο (Gb'') cum ℵABCDEH 61. al[15] ... ς ανειλετο cum (H teste Treg) P al longe plu Chr | και: D[gr*] om | ανεθρεψατο: D* ανεθραψ. | αυτον secund: D* 34** 104. 180. c[scr] d om; syr[p] habet c. ob. | εαυτη: D* al pauc αυτη | εισ υιον: B om εισ

22. μωυσησ cum ℵBCDHP al plus[25] Or[1,478] Chr[9,151] ... ς (= Gb Sz) μωσησ cum AE al plu. Praeterea cf alibi. | εν παση σοφια cum ℵACE al pauc vg[cod] (ap Gb) Or[1,478] et[4,369] Ps-Iust[qu 25] Bas[2,102] Thdrt[1,461], item sah cop ... ς Ln παση σοφια cum BD[2]HP 61. al pler cat vg Or[4,369 cod] Eus[es 431] Did[cat 112] Chr[9,151] Cyr[4,411 libere] ... D* Clem[418] Chr[3,142] πασαν την (Clem om) σοφιαν | ην δε cum ℵABCHP al fere omn cat e cop arm Chr[9,151] ... DE[gr] 1[scr] ην τε, 99. e[scr] Ps-Iust[qu 25] Chr[3,142] και ην, item *et erat* vg sah syr[sch] | εν λογ. κ. εργ. (Gb'') cum ℵABCDH 61. al[40] cat e Ps-Iust (εν εργ. και λογ.) Chr[9,151] ... ς εν λογ. κ. εν εργ. cum E[gr]P 13. 31. (c[scr] εν εργ. κ. εν λο.) al sat mu vg | αυτου cum ℵABCDE 61. al plus[15] vg syr[sch] sah cop arm aeth .:. ς (= Gb Sz) om cum HP al plu syr[p] Ps-Iust[qu 25] Chr

23. τεσσερακονταετησ (D μ̄· ετησ) cum ℵAB*C ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B[3]EHP al omn[vid] | επι την cum ℵABCDEP al omn[vid] ... H εισ την | επισκεψασθαι: E 180 praem του | τουσ υιουσ: B om τουσ

24. τινα: 61. τινᾶν | αδικουμενον: DE syr[sch] et[p] c.* ar[e] aeth add εκ του γενουσ αυτου (D[gr] om αυτ.) | ημυνατο: D* -νετο | τ. αιγυπτιον: D aeth add και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω :: cf LXX

25. ενομιζεν: D[gr] 13. -ζον | τ. αδελφουσ sine αυτ. cum ℵBC vg (et. am fu demid, non item tol) ... ς Ln add αυτου cum ADEHP al omn[vid] tol syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,151]. Praeterea que syr[sch] et[p mg] ar[e] add

Ex 2, 13 σωτηρίαν αὐτοῖσ· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη
αὐτοῖσ μαχομένοισ, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺσ εἰσ εἰρήνην εἰπών·
Ex 2, 14 ss ἄνδρεσ, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλουσ; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν
τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον
ἀνεῖλεσ ἐχθὲσ τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺσ
Ex 3, 2 ss δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρουσ Σινᾶ ἄγγελοσ ἐν φλογὶ πυρὸσ βάτου. 31 ὁ δὲ
Μωϋσῆσ ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ

τουσ υιουσ ισραηλ | σωτηριαν αυτοισ cum ℵABCD 31. 40. 61. 96. cat vg cop arm ... ς αυτοισ σωτηριαν cum EHP al pler syr[utr] sah (αυτ. σωτ. δια χειρ. αυτ.) Chr | ου: DE[r*] om

26. τη τε (Gb'') cum ℵABCD[2](D* d τοτε)H al[35] cat syr[utr] aeth Chr[9,151] ... ς[e] (non ς) Gb Sz τη δε cum EP al plu vg sah cop arm | μαχομενοισ (DE[r*] -νοσ): D* add και ειδεν αυτουσ αδικουντασ | συνηλλασσεν (Gb') cum ℵBCD al[10] e vg (e vg reconciliabat, d -avit) syr[utr] sah ... ς συνηλασεν cum AE[gr]P al plu Chr, item[vid] cop arm aeth ... H 61. συνηλλασεν. Pro αυτουσ quod sequitur C*H αυτοισ | ανδρεσ, αδ. εστε: D τι ποιειτε ανδρεσ αδελφοι | εστε sine υμεισ cum ℵABCE 27. 29. 40. 61. 69. 81. 105. 163. vg sah arm Chr[9,151] ... ς (Gb[oo]) add υμεισ c. HP al longe plu cat[113] cop syr[p] aeth | αλληλουσ: D* εισ αλλ.

27. ειπων: D ειπασ | αρχ. και: E demid cop αρχ. η | εφ ημων (Gb') cum ℵABCHP 13. 61. al plus[20] cat[114] ... ς εφ ημασ cum DE al plu Chr (:: sic et. testes pl LXX, AB vero εφ ημων)

28. συ: 46. 61. 96. om | εχθεσ cum ℵB*CD 34. ... ς χθεσ cum AEHP al pler Chr[9,151]. Praeterea A sah cop post τ. αιγυπτιον pon

29. εφυγεν δε μωυσησ: DE[r*] ουτωσ και εφυγαδευσεν μωυσησ, d adque ita profugit moyses ... E εφυγαδευσεν δε μωυσην, e effugavit autem moysen | μωυσ- cum ℵBCDEHP al[20] Chr ... ς (= Gb Sz) μωσ- cum A al plu cat | δυο: D* δυω

30. Και: D και μετα ταυτα | πληρωθεντων ετων: d et inpletis annis, DE[r*] πλησθεντων αυτω ετη ([2] ετων) | τεσσερακοντ. cum ℵAB*C (σερακοντα omissa syllaba prima); D $\bar{\mu}$ ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B[3]EHP al omn[vid] | αγγελοσ sine additam cum ℵABC 61. 81. vg sah cop ... ς (Gb[o]) add κυριου cum DEHP al pler syr[utr] arm aeth Chr[9,151] | εν φλογι πυροσ cum ℵBDHP 1. 13. 31. 61. al plu sah cop syr[p] arm aeth Chr ... Gb'' Ti εν πυρι φλογοσ cum ACE al[10] cat[115] vg syr[sch] :: similiter lectio fluctuat LXX

31. μωυσησ et μωσησ ut versu 29, nisi quod μωσησ et. P habet | ιδων: 13. k[scr] post εθαυμ. pon | εθαυμαζεν cum ℵDEHP 1. 31. 61. al plus[40] cat Aug[tri 3,806] ... ς (= Gb Sz) Ln εθαυμασεν cum ABC 13. al permu vg rell Chr | το οραμα: A om | προσερχομενου δε (vg syr[sch] et accedente) αυτ. κατανοησαι: D και προσερχ. αυτ. και ([2] om) καταν., d

κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸσ τῶν πατέρων σου, Mt 22, 32 pp
ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομοσ δὲ γενόμενοσ
Μωϋσῆσ οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ·
λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόποσ ἐφ' ᾧ ἕστηκασ
γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι
αὐτούσ· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰσ Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον 7, 27
τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντεσ· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸσ καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν

---

cumque ipse accederet et consideraret | *εγενετο φωνη κυριου* (3. om *κυρ.*) cum ℵAB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 105. 163. am fu demid cod[bedae] cop arm (add *dicens*) syr[p] Aug (ut arm) ... ϛ (sed Gb[oo]) add *προσ αυτον* cum C(E)HP al pler sah Chr, item vg[cle] tol (ex silentio) *ad eum vox domini dicens.* Similiter E Bed[retra 126] ex Graec omisso *κυριου* add *εκ του ουρανου λεγουσα προσ αυτον* ... D aeth (similiterque syr[sch]) pro *εγενετο* etc sic: *ο κυριοσ ειπεν αυτω λεγων* (syr[sch] ar[n] *dixit ei dominus per vocem*)

32. *εγω*: E Bed[retra 126] ex Graec d vg[cle] (non item am fu tol cod[bedae]) arm add *ειμη* (sic), *sum* | *ο θεοσ* prim: CH* (sed ipse* suppl) om *ο* | *ο θεοσ* sec: C om *ο* | *και ισαακ* (CD *ισαχ*) *και ιακ.* cum ℵABC 15. 26. 37. 40. 61. 96. (k[scr] om *ο θε.* sec? et tert) fu sah syr[utr] arm ... ϛ *και ο* (D om) *θεοσ ισ. και ο* (D om) *θεοσ ιακ.* cum DEHP al pler vg (et. am demid tol) cop aeth Chr :: similiter lectio fluct LXX | *γενομενοσ*: ℵ post *μωυσησ* pon | *μωυσησ* et *μωσησ* ut v. 31 | *ετολμα*: ℵ *ετολμησεν*

33. *ειπ. δε* (16. 46. om) *αυτω ο* (A 78. 96. om) *κυριοσ* (E 78. 96. demid *θεοσ*) ... D *και εγενετο φωνη προσ αυτον* | *λυσον*: D[2] 142. *λυσαι* | *το υποδημα*: C* syr[utr] aeth add *σου* | *των ποδ. σου*: B *σου των ποδων* ... C(et*et[2])E (ipse* sed extra lineam) al plus[12] syr[utr] aeth Bed[retr 126] ex Gr praem *εκ* :: item LXX sed fluct lectio | *εφ ω* cum ℵABCD[2] (* *ου*) 61. ... ϛ *εν ω* cum EHP al pler Chr[9,152] :: ut LXX. Praeterea (:: ut LXX) C (* *σιν*) al pauc arm add *συ*

34. *ιδων* (C al pauc *ειδ-*) ... D* d *και* (d om) *ιδων γαρ* | *ειδον*: ADE *ιδον* | *μου*: D* d 47. om | *αυτων* cum ℵACEHP al fere omn vg sah cop syr[p] arm aeth Chr[9,152] ... Ln *αυτου* cum BD 26. syr[sch] (:: LXX *τησ κραυγησ αυτων*) | *ηκουσα*: D 9. 40. *ακηκοα* (:: ut LXX) | *νυν*: C[2] *νυνι* | *αποστειλω* (ℵE *-στιλ-*) cum ℵABCDE 61. 69* 105. 163. c[scr] cat Chr ... ϛ *αποστελω* cum HP al pler (:: LXX *-στειλω* lectione tantum non fluct). Cf d e vg etc *mittam*

35. *μωυσην* c. ℵBCDEH al plu ... AP al mu *μωσην* | *δικαστην* sine additam cum ABHP al longe plu vg syr[p txt] Thphyl[a] ... ℵCD 15. 18. 33. 36. 61. al cat[117] add *εφ ημων*, E 13. 26. 34. 43. 46. 69. 100. 103. 105. al Chr Thphyl[b] *εφ ημασ*, item alterutrum sah cop syr[p] c.* (syr[sch] praem) arm aeth :: ut v. 27 | *και* ante *αρχοντα* sec (A 33. 113. al[2 scr] Chr[9,157 bis] *αρχηγον*) cum ℵ[a]BDE 15. 18. 27. 40. 61. 96. cat syr[p] ... ϛ

σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος ἐξή-
γαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός
Dt 18, 15 ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-
στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ
Ex 19, 3 γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λα-
λοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο
λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ
πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις

om cum ℵ*ACHP al pler vg syr^sch sah cop arm Chr^bis | λυτρωτην: ℵ* δικαστην, ℵc substituit λυτρωτ. (sed oblitus est delere δικαστ.) | απεσταλκεν cum ℵABDE 5. 27. 29. 40. 61. 69* 96. 100. 105. 180. c^scr ... ς απεστειλεν cum CHP al longe plu Chr | συν χειρι (Gb') cum ABCD^gr E 5. 8. 13. (συγ χ.) 40. 61. 81. 96. 180. vg sah syr^p Chr^9,157 bis ... ς εν χειρι cum ℵHP al longe plu cat d syr^sch cop arm aeth (Chr^semel?)

36. ποιησας (d *cum fecisset*): D^gr* ο ποι. | εν γη αιγυπτω cum ℵAEHP 61. al^45 e* (*in terra aegypto*) Chr^9,157 ... Ln εν τη αιγυπτω cum BC 15. 18. 24. 31. cat^118 d sah, item 4. 40. 96. 177* εν αιγυπτω ... ς (= Gb Sz) εν γη αιγυπτου cum D^gr al mu^vid e** (*in terra aegypti*) vg cop syr^utr arm aeth Thphyl^b | τεσσερακ. cum ℵAB*C; D 61. μ̄ ... ς Ln τεσσαρακ. cum EHP al pler

37. ο μω. cum ℵABCEP etc ... DH al plus^20 Chr^9,157 et^159 om ο | μωυσης cum ℵBCDEH etc ... AP etc μωσης | ειπας cum ℵABCD 61. ... ς ειπων cum EHP al pler Chr | ο θεος sine κυριος cum ℵABD 61. vg sah aeth ... ς (Gb°) praem κυριος cum CEHP al pler cat cop syr^p arm Chr^9,157 (163. 180. syr^p Chr^9,159 κυριος sine ο θε.) :: ita et. LXX, unde Eus dem^26 aliiq verba afferunt. Praeterea ο θεος scripsimus absque υμων (ημων) cum ℵABCD 61. al plus^10 vg sah cop syr^utr arm aeth Chr^bis ... ς (= Gb Sz) add υμων cum P al plu cat, item EH al mu Thphyl^a et^b ημων | εκ τ. αδελφ. υμων (ℵ^c): ℵ* om υμων | ως (D* ωσει) εμε sine additam cum ℵABHP 61. al plus^25 sah Chr^bis Thphyl^a ... ς add αυτου ακουσεσθε (D^gr* ακουσεσθε, e* *quem audietis*) cum CDE al plu cat vg syr^utr cop arm aeth Thphyl^b :: ut LXX

38. του αγγελου του: D* om του sec (133. 177* Thphyl^a com om του pri) | αυτω: H e^scr αυτου | ημων: ℵ 37. υμων ... 99. e^scr om | εδεξατο (et. Ir^int 245 *accepit*) ... B εξελεξατο | λογια ζωντα (Ir^int 245 *praecepta dei vivi*, d *eloquia viventium*, e *eloquia viva*, vg *verba vitae*; teste Grabio codex actorum collegii Novi Oxon consentit c. Ir; 104. 106. λο. θεου ζωντα) ... 2. 10. 31. 101. 126. e^scr al plus^12 λογον ζωντ. | ημιν: ℵB 36. 43 (praem εν) al? cat^119 υμιν (:: vide ante ad ημων)

39. ω (d *cui*): D^gr οτι | οι πα. ημων: 36. 61. 105. al^4 scr Ir^int 245 οι πα. υμων | αλλα cum ℵABCDEH al aliq ... ς αλλ cum P al pler cat | εστραφησαν: D 31. απεστραφησαν, vg *aversi* (d e Ir^int *conversi*) *sunt*. Praeterea ℵ* add (sed ipse* improbavit) και | εν ταις καρδιαις cum ℵABC

αὐτῶν εἰσ Αἴγυπτον, 40 εἰπόντεσ τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ Ex 32, 1
οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆσ οὗτοσ, ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ
ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχο- Ex 32, 6
ποίησαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν Ier 19, 13
δὲ ὁ θεὸσ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ Am 5, 25–27
θυσίασ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ
Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ;

40. 96* cat sah Did[cat 116] ... ς ταισ καρδιαισ cum DE 61. al sat mu[vid] vg arm syr[sch] aeth[ro] ... Ti τη καρδια cum HP al[60] cop (εν τ. κα.) syr[p] aeth[pp] Chr[9, 158. 159] Thphyl[a et b] Ir[int 246] (*corde suo*) | αυτων: D om

40. ειποντεσ: D ειπαντεσ | μωυσησ cum ℵBCDEH al plu etc ... ς (= Gb Sz) μωσησ cum AP al plu etc | οσ εξηγαγεν: ℵ ο ανθρωποσ οσ εξηγαγεν ... E ο εξαγαγων | εγενετο cum ℵABC 15. 18. 69. 105. 163. cat[110] ... ς Ti γεγονεν cum DEHP 61. al pler Chr[9,158]

41. ανηγαγον (d *obtulerunt*): D[gr*] απηγοντο | ευφραινοντο cum ℵABCEH al pler (61. εφραιν.) ... DP 32. 103[mg] 104. k[scr] ηυφραιν.

42. εστρεψ. δε (et. Ir[int 246] Or[1,583] et[4,227]): C sah add αυτουσ | στρατια cum ℵCEHP etc (et. Or[1,583]) ... ABD al στρατεια (et. Or[4,227]) | των προφητων (ita et. Or[1,583]): D om των | προσηνεγκατε: E προσενεγκ. | ετη τεσσ. (h. l. etiam Ir[int 246] Or[1,583]): A post ισραηλ, 38. 69. 105. 113. 163. al[3 scr] post εν τ. ερημ. pon | τεσσερακοντ. cum ℵAB*C; D 61. μ̄ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B[3]EHP etc | εν τη ερημω: B* 104. om, sed iam B[2] suppl ([3] non instauravit) | οικ. ισρ. (sine additam et. Ir[int] Or): C add λεγει κυριοσ

43. θεου sine υμων cum BD 15. 18. 36. syr[sch] sah arm Ir[int 246] Or[1,583] Philast[haer 103] ... ς add υμων (:: item LXX, nec fluct) cum ℵACEHP al pler vg cop syr[p] aeth Chr[9,158] | ρομφαν cum ℵ* 3. Chr[cod], item ℵ Or[cod] (ap Spenc[cels 236]) ρομφα. Praeterea certe -μφ- confirmant D vg Ir[int 246] ρεμφαμ (*rempham* d Ir[int], *remfam* vg), 61. vg[cod lachm] arm ρεμφα, ς ρεμφαν cum 1. 31. al plu Or[1,583] Chr[9,158] Thphyl[b] (item Thdor[aut 223] ad Amos[5,26]) ... Gb' Ln Ti ρεφαν (ℵ[c]A al ραι–) cum ℵ[c]A CE al[10] cat (et. Thdrt[2, 1424] in Amos) syr[utr] (et. P[mg gr]) sah cop (e *refam*, fu aeth[ro] *ripham*, aeth[pp] *riphan*), item al[20] ρεφφαν, H al pauc ρεφα vel ρεφφα, 180. Iust[dial 22] (ex Amos) ραφαν, P ρεφφαν :: praetulimus ρομφαν, quum ρομφ- codicibus ℵ et B traditum non possit a vitio repeti (cf Wineri lexicon sub Saturni nomine) nec magis cum LXX conveniat. Facile autem ρεφαν sive ραιφαν substituebatur, quod a plerisque LXX testibus praebetur (editio vero Compl ρομφα). Ceterum Thdor[aut 223] notat: φασι δε τον εωσφορον ουτω κατα την

Ex 25, 40 καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα Βαβυλῶνοσ. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
ρίου ἦν τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ διετάξατο ὁ λα-
Ios 3, 14 λῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν
καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρεσ ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸσ ἀπὸ προσώπου τῶν
Ps 131 (132), 5 πατέρων ἡμῶν, ἕωσ τῶν ἡμερῶν Δαυείδ, 46 ὃσ εὗρεν χάριν ἐνώπιον
1 Reg 6, 1 τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλω-

---

εβραιων καλεισθαι γλωτταν. | επεκεινα: D* επι τα μερη, d sah in illas partes, e in partem | βαβυλωνοσ: 180. add λεγει κυριοσ παντοκρατωρ, syrp dicit dominus deus omnipotens (insuperque c.* add nomen ei) :: ex LXX

44. ην τοισ cum ℵABCD²HP 61. al⁶⁰ e am⁴ fu luxov cop Chr⁹,¹⁵⁸ Thphylᵃ ... ϛ (sed Gb⁰⁰ εν) ην εν τοισ cum D*E^{gr} al mu^{vid} cat¹³⁴ syrp arm Thphylᵇ. Similiter vg sah cum, aeth^{utr} apud; d penes) | πατρασιν: D* πατεριεσιν | ημων: A 95. 105. al aliq υμων ... 13. 31. k^{scr} om | εν τη ερημω sic recte ϛᵉ Gb Sz etc; in ϛ vero (etiam in repetitione Francofurtensi) per incuriam (inter corrigendum sive sub prelo) transpositum est εν post διαδεξαμενοι (v. 45) | διεταξατο (ℵᶜ): ℵ* εταξατο | ο λαλων: D 45. om ο (:: post -ξατο). Praeterea vg^{cle} (et. demid, non item am fu tol) deus loquens | μωυση cum ℵBCEH al plu cat; item ϛ (= Gb Sz) μωση cum AP al permu ... D al pauc Chr⁹,¹⁵⁸ μωυσει (D* -σι, al pauc μωσ-) | κατα τον τυπον: D^{gr*} κατα το παρατυπον, ut pro vestigiis scripturae erasae et spatio coniecit Scri | εωρακει (P εορ.) cum ℵABCP al longe plu Chr; item d e vg viderat ... D^{gr}E^{gr}H al⁸ cat εωρακεν (D εορ.)

45. μετα ιυ: D* μετα ιησουν, d cum iesum (plene scriptum) | εξεωσεν cum ℵ*E 5. 10. 13. 15. 17. 18. 38. 46. 180. (quos plerosq fam Wist indicavit). Eadem forma utitur Pamphil de actis, cf Bibl. Coisl. p. 79 sub ϛ' ... ϛ Ln Ti εξωσεν cum ℵᶜABCDHP al plu cat Chr (:: cf de utraq forma Steph. Thes. Videtur εξωσεν posterioribus scriptoribus magis in usu fuisse.) | των πατ. ημων: D^{gr} υμων pro ημων | δαυειδ cum ℵ BD; per compendium ACEHP ... ϛ (et. Gb) δαβιδ, Sz δαυιδ cum minusc plu

46. ευρεν: E ηυρεν | ευρειν σκηνωμα: D σκην. ευρ. | τω οικω cum ℵ*BDH (d petiit tabernaculum invenire sedes domui iacob) ... ϛ Ti τω θεω cum ℵᶜACEP al omn^{vid} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr⁹,¹⁵⁸ :: τω οικω minime sensu caret, sed facile apparet cur τω θεω a tot testibus cum omnibus interpretibus substitutum sit

47. σαλωμων (ℵ -λομων) cum ℵAC ... ϛ Ln Ti σολομων cum BDEHP al omn^{vid} | οικοδομησεν c. ℵAB³CEHP al omn^{vid} ... B*D οικοδομ. (:: οικοδομησεν Mt 7, 24 et 26 c, Mc 12, 1 L, Lc 4, 29 οικοδομηται D 7, 5 οικοδομησεν C*D et A οικοδ., 17, 28 οικοδομουν B: quorum nil recepimus; recepimus tamen Ioh 2, 20 οικοδομηθη ex ℵB*T^{b}) | αυτω ... CH 32. 40. 93. 133. Thphylᵃ εαυτω

μὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 *ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειρο-*
ποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 *ὁ οὐρανός μοι* 17, 24
θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομή- Es 66, 1 s
σετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 *οὐχὶ*
ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 *Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπε-*
ρίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 *τίνα τῶν προφη-*
τῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγ-
γείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται
καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, 53 *οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς* Gal 3, 19 Heb 2, 2
ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

---

48. *αλλ ουχ* etc ... D *ο δε υψιστος ου* | *εν χειροποιητ.* sine additam cum ℵABCDE 27. 29. 40. 61. 73. 163. vg syr[utr] sah cop aeth Pamphil int[501] (Gall[4]) ... ς (= Gb Sz) add *ναοις* cum HP al plor cat arm Chr [9,158] Aug[serm 1,554] | *κατοικει*: D ante *εν χειροπ.* pon (3. *εν χειρ. κατοικ. ναοις*) | *καθως*: D *ως* ... E[gr] (item e**) 76. 100. 106. o[scr] al pauc add *και*

49. *μοι*: D* *μου* (d *meus*, item sah al) :: cf LXX (sed fluct lectio). Praeterea D add *εστιν* (d *caelum est meus thronus*), item k[scr] post *θρονος*, *caelum mihi sedes est* vg etc | *η δε* (126. *τε*) *γη* et. vg syr[p] arm ... E syr[sch] sah cop aeth *και η γη* :: cf LXX (at rursus fluct lectio) | *ποιον οικον* (H 177* om *οικ.*): 27. 29. Chr[9,158] praem *και* | *οικοδομησετε*: E 42. *οικοδομησατε* ... d *aedificatis* | *τις*: D *ποιος* (:: ut LXX) | *τ. καταπαυσ. μου*: D 5. 13. 45. 96. k[scr] Chr[9,158] (sed fluct lectio) Thdrt [1,1509] (unde afferat non clarum) add *εστιν*

50. *ταυτα* ante *παντα* cum ℵBH 13. 61. al pler vg syr[utr] sah cop etc Or[2,638] Chr[9,158] ... Ti post *παντ.* cum ACDEP al aliq :: cf LXX

51. *καρδιαις* cum ℵACD 7. 14* 40. 66[mg] 96. 100. 163. c[scr] Chr[9,161] Cyr Ioh[4,231] (sed ℵ al[8] Chr praem *ταις*), item *cordibus* vg syr[p] arm aeth ... B *καρδιας* ... ς Ti *τη καρδια* cum EHP 61. al plor cat m tol syr[sch] sah cop Eus[mcell 125] Ath[707] Cyr[hr 276] Or[int 2,108] et [3,548] Lcif[235] (Aug saepe al, vide Sab). Praeterea ℵ 7. 27. 29. 66[mg] 105. 163. o[scr] syr[sch] sah add *υμων*) | *ως* et. Ath Chr Cyr etc ... Ln *καθως* cum D | *υμων και υμεις* (ita et. d): D[gr*] *και* (D[2] om) *υμων*. Om igitur *και υμεις* et. D[gr2], nec aliter Or[int 3,548] (*sicut patres vestri*)

52. *οι* (E[gr] *ως οι*) *πατερ υμων* et. Or[1,22] et [3,183] et[alib] et[int 4,628] Eus[ecl 261] Lcif[235] etc ... D[gr*] d *εκεινοι* | *τους προκαταγγειλαντας* (vg *qui praenuntiabant*, e Lcif *qui adnuntiabant*; d *qui praenuntiaverunt*) ... D *αυτους τους προκαταγγελλοντας* | *περι της ελευσεως*: D* om *της* | *εγενεσθε* cum ℵABCDE 5. 13. 15. 18. 40. 61. 66** 100. 105. 137. 163. k[scr] cat Or[1,22] ... ς *γεγενησθε* cum HP al pler Chr[9,161]

53. *εφυλαξατε*: A *εφυλαξασθε*

54 *Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ*
ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 *ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ-*
ματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
Mt 26, 64 *ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ,* 56 *καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρα-*
νοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα
τοῦ θεοῦ. 57 *κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν*
καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, 58 *καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς*
πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν
παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 *καὶ ἐλιθοβόλουν*
τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ
Lc 23, 46 *πνεῦμά μου.* 60 *θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,*

54. *ακουοντεσ* (et. d *audientes*): D^{gr} 33. Lcif^{235} *ακουσαντεσ* (Lcif *cum autem haec audissent*) | *ταυτα* cum ℵ^{c}ABCEHP al omn^{vid} vg rell ... D *αυτου* ... ℵ* om :: quod rectum videri potest, cf 2, 37. 4, 24. 5, 21; inprimis 5, 33, ubi similiter permulti *ταυτα* addiderunt et 5, 5 *επι τουσ ακουοντασ* | *και εβρυχον*: D^{gr*} add *τε* | *τουσ οδοντασ* sine additam et. vg Lcif^{235} ... E al fere^{10} syr^{sch} sah aeth (al) add *αυτων*

55. *πνευματ. αγιου* (et. Cyr$^{hr\,276}$) ... ℵ 4** 7. 15. 18. 66** 105. 106. 163. o^{scr} cat^{128} syr^{sch} ar^{e} cop praem *πιστεωσ και* | *ιν*: D add *τον κυριον* | *εστωτα*: D post *εκ δεξ. του θε.* pon | *του θεου*: C 1. Thphyl^{b} *αυτου*

56. *διηνοιγμενουσ* (B* -*νυγμ*-) cum ℵABC 27. 29. 61. 66** 105. 163. Ath^{195} (Cyr$^{hr\,276}$ *διηνεωγμενουσ*) ... ς *ανεωγμενουσ* cum D^{2}EHP al pler cat Const^{6,30,5} (Epiph^{817} *τον ουρανον ανεωγμενον*, item^{386} *τον ουρ. ηνεωγμ.*) Nyss$^{steph\,794}$ Chr^{9,150} Thdrt$^{4,94.\,123}$ Antioch$^{hom\,72}$; item D* *ηνεωγμενουσ* | *εκ δεξιων εστωτα* cum ℵ^{c}BDHP al pler am fu tol Ir$^{int\,198}$ (sic voss et^{mass} et^{stier}) Const^{6,30,5} Ath^{195} Nyss$^{steph\,794}$ Epiph^{817} Chr^{9,150} ... ℵ*ACE 31. 40. 96. cat^{128} m^{4} vg^{cle} demid Epiph^{386} Chr^{6,523} Antioch$^{hom\,72,1126}$ *εστωτα εκ δεξιων*, item syr^{utr} cop arm aeth^{pp} (sah aeth^{ro} om versum)

57. *κραξαντεσ*: 18. d -*αντοσ* (d *et cum exclamasset*) | *συνεσχον*: D -*σχαν*

58. *εκβαλοντεσ* (31. -*αλλόντεσ* sic ap Scri): A 5. 13. 25. 66. 106. k^{scr} Thphyl^{b} vg sah cop syr^{sch} syr^{p} c. ob. add *αυτον* | *ελιθοβολουν* (Lcif^{235} *et eiectum extra civitatem lapidabant*) ... D sah cop syr^{sch} et^{p} c.* aeth add *αυτον* | *τα ιματ. αυτων* (B *εαυτ.*) cum ℵA(B)CDE 13. 61. al mu^{vid} cat^{130} Chr^{9,150} et$^{1/2}$, item *vestimenta sua* vg rell ... Ti om *αυτων* cum HP al plus^{50} Thphyl^{a} | *νεανιου* (et. Chr$^{9,150.\,152}$): D tol add *τινοσ* (tol *cuiusdam adulescentis*), item syr^{sch} arm ... 13. 32. 47. 103^{mg} 104. lect^{3} f^{scr} h^{scr} add *του*

59. *ιησου*: sah om ... C 27. 29. 33. 34. 40. 47. 106. d^{scr} ar^{e} Chr^{9,151} Euther^{5,1150} add *χριστε*

60. *δε*: D^{gr*} om (d *cumq. posuisset*) | *φωνη μεγαλη* (C* *φωνην μεγαλη* sic) cum ℵ^{c}ABC^{2}D^{2}EHP etc ... D^{gr*} *φωνην μεγαλην* ... ℵ* om. Praeterea D vg (et. am demid, non item fu, nec luxov) m^{24} cop syr^{sch} (*et dixit*) add *dicens* | *κυριε* ... syr$^{p\,mg}$ add *Iesu* | *μη στησησ* (-*σασ* C) cum ℵA

μὴ στήσῃσ αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 23, 34.
8, 1. *Σαῦλοσ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.*

VIII.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν ἐκκλη-*
σίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ χώρασ
τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Σαμαρίασ πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 *συνεκόμι-*
σαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν
ἐπ' αὐτῷ. 3 *Σαῦλοσ δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺσ*
οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε ἄνδρασ καὶ γυναῖκασ παρεδίδου
εἰσ φυλακήν.
4 *Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·*

BD[2]EHP al pler ep[vienn] et[lugd] ap Eus[hist 5, 2, 5] Or[1, 222] Petr[can 9] (Gall [4, 99]) etc ... D 99. 180. d[scr] al pauc *στησεισ* | *την αμαρτ. ταυτην* hoc ordine cum ℵEHP al omn[vid] cat d (*peccatum hoc*) ep[vienn] et[lugd] Or[1, 222] Bas[eth 285] Nyss[steph 793] Chr[9, 151] et[alib] Thdrt[3, 1021] ... Ln *ταυτ. την αμαρτ.* cum ABCD[gr] Petr[can 9], item *hoc peccatum* m vg Ir[int 196] Cyp[232]

VIII. 1. *διωγμ. μεγασ* (A *-γαν*) et. Eus[ps 280] Isid[1, 448] etc ... D *δι. με. και θλειψεισ* (d *persecutio magna et tribulatio*), item sah *magna afflictio et magna persecutio* | *ιεροσολυμοισ* (et. Eus[ps] etc): E *ιλημσολυμοισ* (sic ipse* nec mutatum; e *hierosolymis*) | *παντεσ* sine copula cum ℵ* 13. 47. ... Gb'' Ln Ti *παντ. δε* cum BCD[gr]EHP al[50] cat sah cop syr[p] Eus[ps] Isid[1, 448] Chr[9, 152] ... ς *παντ. τε* cum A al mu[vid]. Item ℵ[c] 27. 29. k[scr] o[scr] al[5] Chr[9, 151 bis] *και παντεσ*, item *et omnes* vg syr[sch] aeth ... 106. d *παντ. γαρ* | *τησ ιουδαιασ*: D* om *τησ* | *σαμαριασ* cum ℵDE al (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCEHP al pler | *αποστολων*: D* d sah Aug[unit eccl 857] add *οι εμειναν εν ιερουσαλημ*

2. *συνεκομισαν* (al[10] *-σαντο*) *δε* ... D[gr*] *συνκομισαντεσ* ... D[2]E[gr] d aeth utr *συνεκομισαν τε* | *εποιησαν* cum ℵABCD 13. 36. 40. 58. 61. 69* 95. 96. 100. 103. 105. k[scr] (57. *εποιησαν τον κοπ.*) cat Chr[9, 151 exeuntis] Thdrt[4, 194] ... ς Ti *εποιησαντο* cum EHP al pler Chr[9, 151 med] | *μεγαν*: H 56. *μεγα* | *επ αυτω* ... H (sed[ms] ω pro ον) 13, 8[pe] al[6] *επ αυτον*

3. *σαυλοσ δε* ... D *ο δε σαυλοσ* | *ελυμαινετο* (etiam e *devastabat*) ... E[gr] *ελυμηνατο* | *την εκκλησιαν*: syr[sch] add *dei* | *τουσ οικουσ*: syr[p] *ecclesias* | *ανδρασ* (ℵ[c]): ℵ* *τουσ ανδρ.* | *παρεδιδου* (d *per singulasquae* [correctum *que*] *domos ingrediens trahensque viros et mulieres tradebat in carcerem*) ... D[gr*] *παρεδιδουσ* (sic, non *-ρα-*) | *εισ φυλακην*: 13. *εισ σφαγην και φυλακ.*

4. *διασπαρεντεσ*: C *διασπερεντ.* | *διηλθον* (ℵ[c]): ℵ* sah *ηλθον* | *τ. λογον* (et. Eus[ps 280]): E 47** vg (et. am tol, non item fu demid) syr[sch] ar[e] aeth add *του θεου*

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν
αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χω-
λοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

---

5. *κατελθων*: D^{gr*} pro τ teste Wetst θ, teste Scri λ | *εισ την πολιν* cum ℵAB 31. 40. ... ς Ti *εισ πολιν* cum CDEHP al pler Chr^{9,152} | *σαμαριασ* c. ℵ^{c}CDE (ℵ* *καισαριασ*) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* c. ABHP etc

6. *προσειχον δε* etc ... D^{gr*} *ωσ δε ηκουον παν* (sic) *οι οχλοι προσειχον τοισ λεγομενοισ*, d *intendebant autem omnis turbae his qui dicebantur*. Item syr^{sch} ar^{e} *et cum audirent sermonem eius homines qui illic erant, attendebant ei et acquiescebant omnibus quae dicebat* etc | *προσειχ. δε* (Gb') cum ℵABCD^{2} 61. al^{15} cat e vg sah cop syr^{p} ... ς *προσειχ. τε* cum E^{gr}HP al longe plu Chr^{9,152}. Libere aeth^{pp} *et auscultaverunt ei homines quod loqueretur iis Philippus et audierunt eum* (potius id?) *simul dum audiebant et videbant signa* etc, aeth^{ro} *et homines vero manserunt audientes sermonem dei, quem locutus est eis Philippus simul una anima et videbant signa* etc | *υπο του*: D* 69. 105. f^{scr} al pauc om *του* | *φιλιππου*: A* *παυλου* | *ομοθυμαδον* (d *unanimo*): D^{gr*} *ενιζοντο*? *και ενιζοντο* (litterae enim ante *οντο* latent) | *αυτουσ*: ℵ* vdtr *αυτου* habuisse, nisi forte ℵ^{c} litteram σ instauravit tantum, non addidit demum | *ἃ*: A om

7. *πολλοι* pri c. ℵABCE 13. 36. 40. 61. cat^{134} (item D$^{2\,vid}$; * *απο* sive *παρα πολλοισ*, sed locus retractando corruptus est; d *a multis enim qui* etc). Eandem scripturam confirmare videntur vg (*multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna exiebant*) sah syr^{utr} aeth^{pp} (*et multi habentes daemonia mala clamantia magna voce exierunt*; liberius aeth^{ro} *et exire fecit omnes spiritus immundos clamantes magna voce*) ... ς Ti *πολλων* cum HP al pler cop (*ex multis enim in quibus spir. immundi fuerant, egrediebantur exclamantes*) arm Chr^{9,152} | *φωνη μεγαλη* cum ℵABCDEHP al plus^{45} vg Chr ... ς (= Gb Sz) *μεγαλ. φων.* cum minusc mu^{vid} | *εξηρχοντο* (Gb') cum ℵABCDE 13. 15. 33. 34. 36. 40. 43. 47. 61. 69. 78. 96. 105. 133. 142. 168. 180. k^{scr} 8^{pe} cat sah arm ... ς *εξηρχετο* cum HP al longe plu Chr. Praeterea (: : quod ex libera interpretatione factum) sah syr^{sch} syr^{p} c.* add *εξ αυτων* | *πολλοι δε*: E 13. syr^{p} Chr^{9,152} *πο. δε και* ... 34. *πο. τε*. Cf sah cop *multos etiam paralyticos autem* (sah om) *et claudos sanabat* | *και χωλοι* D* 31. d om *και* | *εθεραπευθησαν*: D 13. *-πευοντο*

8. *εγενετ. δε* cum ℵABC 40. 61. al^{8} (105. *και εγ. δε*) cat cop (vg *factum est ergo*) ... ς *και εγενετ.* cum EHP al pler syr^{p} arm aeth Chr^{9,152} ... D^{gr} syr^{sch} *χαρα τε μεγαλη εγενετ.*, item sed omissa copula d et (*magnum gaudium*) sah | *πολλη χαρα* cum ℵABC 47. 61., item am fu demid sab aeth^{utr} *magnum gaudium* ... ς *χαρ. μεγαλη* cum DEHP al pler vg^{cle} syr^{p} arm Chr^{9,152}

9 Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ Σαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου λέγοντεσ·
οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον
δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖσ μαγίαισ ἐξεστακέναι αὐτούσ.
12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρεσ τε
καὶ γυναῖκεσ. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸσ ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶσ
ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεισ

9. *προϋπηρχεν*: D^{gr} *προϋπαρχων* (ponitque post pro participio *εξιστ.* verbum finitum). Cf vg *vir autem quidam nomine Simon, qui ante fuerat in civitate magus, seducens gentem Samariae, dicens* etc. Similiter Ir^{int90} (nisi quod habet *et seducens*). | *μαγευων και* (et. Ir^{int90}) ... D^{gr*} om *και*, item (vide ante) vg | *εξιστανων* cum ℵABC 40. 61. 96*; D* *εξιστανειν*? (erasa sunt quae *εξι* litteras excipiunt) ... ς *εξιστων* cum D^{2} (*εξειστων*)EHP al pler $Chr^{9,158}$, item $Bed^{retra\,130}$: *pro eo quod est seducens, in Graeco scriptum est εξιστων* etc | *το εθνοσ*: E om *το* | *σαμαριασ* cum ℵCDEP ... ς Ln Ti *-ρειασ* cum ABH etc. Cf et. alibi

10. *προσειχον* cum ABCDEHP etc ... ℵ *προσειχαν* | *παντεσ* cum ℵABCDE 61. al sat mu (sed 27. 29. 36. cat *απαντεσ*, 42. post *λεγοντεσ* pon) vg sah cop syr^{utr} arm $aeth^{ro}$ $Chr^{9,158}$ ... Gb^{o} Ti om cum HP al $fere^{60}$ $aeth^{pp}$ Ir^{int90} | *καλουμενη* cum ℵABCDE 13. 27. 29. 40. 61. 66** 96. 105. 133. (et 137. 180. *λεγομενη*) vg cop syr^{p} arm $aeth^{ro}$ Ir^{int} $Or^{1,680}$ $et^{4,39}$ ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al pler sah syr^{sch} $aeth^{pp}$ Chr

11. *ικανω χρονω*: 2. 13. 104. *ικανον χρονον* | *μαγιαισ* cum ℵACDEH 13. f^{ser} (etc) ... ς Ln *μαγειαισ* cum BLP al pler | *εξεστακεναι* cum ℵBDLP al plu cat (al pauc $Chr^{9,158}$ *εξεστηκεναι*) ... AEH 1. 31. 99. al pauc *εξιστακεναι* (A* *-κειναι*), C *εξειστακεναι*

12. *τω φιλιππω ευαγγελιζομενω* ($ℵ^{c}$): ℵ* *του φιλιππου ευαγγελιζομενου* | *περι* cum ℵABCDE 34. 36. 61. cat^{135}, item vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς *τα περι* cum HLP al pler $Chr^{9,158}$ | *του θεου* ($ℵ^{c}$): ℵ *τ. κυριου* | *ιυ χυ* cum ℵABCDEHLP al $plus^{50}$ Chr ... ς (= Gb Sz) *του ιυ χυ* cum minusc ut vdtr pauc (13. *του χυ*) | *ανδρεσ τε*: A al pauc om *τε* (nec exprim d e vg sah cop al)

13. *ην προσκαρτερων*: D* *ην και προσκ.* (d *et baptizatus est et adherebat*) | *τε*: 105. e tol $Chr^{9,158}$ *δε*, d non exprim ... B *τα* | *σημεια κ. δυναμεισ* cum ℵABCD 13. 31. 61. k^{scr} al vix mu cat vg syr^{sch} sah cop arm $aeth^{utr}$ ($aeth^{ro}$ *signa et virtutem magnam*, $aeth^{pp}$ *magna signa et virtutes*) ... Gb Sz Ti *δυναμεισ και σημεια* cum EHLP al $plus^{60}$ syr^{p} Chr. Praeterea addidimus *μεγαλασ* cum ℵABCD 13. 31; 61. k^{scr} al cat vg syr^{sch} sah cop (aeth vide ante); item (ut Gb Sz) E o^{scr} al $fere^{10}$ syr^{p} c.* *μεγαλα* (100. Chr *δυναμ. μεγαλασ κ. σημ. γινομενα*) ... Gb^{oo} Ti

μεγάλασ γινομένασ ἐξίστατο. 14 *ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοισ*
ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
λαν πρὸσ αὐτοὺσ Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 *οἵτινεσ καταβάντεσ*
προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 *οὐδέπω*
γὰρ ἦν ἐπ᾽ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι
ὑπῆρχον εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 *τότε ἐπετίθεσαν τὰσ*
χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 *ἰδὼν δὲ ὁ*
Σίμων ὅτι διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται
τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα 19 *λέγων· δότε κἀμοὶ*
τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ λαμβάνῃ πνεῦμα
ἅγιον. 20 *Πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ*

---

om cum HLP al^{50} fere | *γινομενασ* cum ℵABD 13. 31. 61. k^{scr} (al^{vid}) cat ... Gb Sz Ti *γινομενα* cum EHLP al plu (sed 99. 106. *γενομ.*) ... C 126. 180. 25^{lect} om | *εξιστατο* cum ℵ^{c}ABC^{2}D^{2}EHLP etc ... ℵ*C*D* *εξισταντο*

14. *εν ιεροσολυμοισ* et. Eus$^{ps\ 285}$ etc ... D *εν ιλημ* (et. d *in hierusalem*) | *σαμαρια* cum ℵODE l^{scr*} al ... ς Ln Ti *σαμαρεια* cum ABHLP al pler | *θεου* (ℵ^{c}): ℵ* $\overline{\chi\upsilon}$ | *απεστειλαν* et. Eus$^{ps\ 290}$ Did$^{tri\ 2,12}$ ... 13. 33. 34. k^{scr} *εξαπεστειλ.* | *προσ αυτουσ*: E *πρ. αυτον* | *πετρον* cum ℵABCDE 13. 40. 61. 69* al^{5} cat Eus^{ps} Did$^{tri\ 2,12}$ Chr^{9,152} ... ς (Gb^{oo}) praem *τον* cum HLP al pler Did^{2,41} | *ιωαννην* cum ℵAC^{2}EHLP etc (C* *ιωαννηνην*) ... BD *ιωανην*

15. *προσηυξαντ.* cum ℵACDEHLP rell Eus^{ps} Did$^{tri\ 2,12}$ Chr^{9,152} ... B *προσευξαντ.*

16. *ουδεπω* (Gb$^{\sim}$) cum ℵABCDE 61. al^{10} cat Did$^{tri\ 2,12}$ et^{2,41} Chr^{9,152} ... ς *ουπω* cum HLP al pler | *επ* (E* ipse ex *εν* restituit *επ*) *ουδενι* ... D* *επι ουδενα* | *βεβαπτισμενοι* (ℵ^{c}): ℵ* *εβαπτισμενοι* | *του κυριου* $\overline{\iota\upsilon}$ et. Did$^{tri\ 2,12}$ ... D vg$^{cod\ lachm}$ (non am fu demid tol) *τ. κυρ.* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ (Did$^{tri\ 2,41}$ *τ. κυρ. ημων* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$) ... HLP al^{40} *τ.* $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$, al pauc *τ.* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$

17. *επετιθεσαν* cum ℵAD^{2} 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 69. 95. 105. 163. o^{scr} cat Eus$^{ps\ 290}$ Did$^{tri\ 2,12}$ et^{2,41} Cyr$^{hr\ 348}$; item B *επετιθοσαν*, C *επετιθεισαν* ... ς *επετιθουν* cum D*EHLP al longe plu Chr^{9,153}

18. *ιδων* cum ℵABCDE (etiam HL in lectionis initio summa pagina adscripto) 61. al plus^{25} cat Const^{6,7,2} Bas$^{eth\ 278}$ Chr^{9,152} et^{154} Taras^{373} Dam$^{par\ 517}$ ... ς (= Gb Sz) *θεασαμενοσ* cum HLP al longe plu Chr^{9,155} Thphyl^{a} et^{b} | *το πνευμα* sine additam cum ℵB sah Const^{6,7,2} ... ς Ln add *το αγιον* cum ACDEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Bas^{eth} Chr^{bis} etc | *προσηνεγκεν*: D^{gr*} *-γκαν*

19. *λεγων*: D praem *παρακαλων και* | *ω εαν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCELP al plu ... ς (non ς^{e} etc) *ω αν* cum DH al mu cat Const^{6,7,2} Bas$^{eth\ 278}$ Chr^{9,153} Cyr$^{hr\ 348}$ Taras^{373} Dam$^{par\ 517}$ | *επιθω*: D add *καγω* (et Const *ινα καγω ω αν επιθω*) | *λαμβανη* ... EH al^{13} *λαμβανει*

20. *προσ αυτον* (ℵ^{c}): ℵ* *πρ. αυτουσ* | *το αργυριον σου* et. Ir$^{int\ 89}$ Tert

εἴη εἰσ ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων
κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ·
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετα-
νόησον οὖν ἀπὸ τῆσ κακίασ σου ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ
ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆσ καρδίασ σου· 23 εἰσ γὰρ χολὴν
πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν κύριον, ὅπωσ
μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ

---

fug[12] etc: D om το et σου (sed d deficit a verbis το αργ. σου usque 10, 4) | ειη et. Const Bas[esa 545] Cyr[hr] etc ... 10. 11. 32. 43. 177* Bas[eth 278] edd Taras[373] om | του θεου: H* om του

21. μερισ: E 24. 1[scr] μεροσ. Libere Const[6, 7, 2] ουκ εστι σοι μερισ εν τω λογω τουτω ουδε κληροσ εν τη πιστει ταυτη. Similiter vero pro εν τω λογω τουτω syr[sch] ar[e] Amb[luc 1499] Aug[ioh 6, 18] *in hac fide* | γαρ et. Ir[int 99] Const Bas[eth] etc ... D* 177* om | εναντι (Gb″) cum ℵABD 15. 27. 36. al pauc cat. Item C 13. 38. 40. 61. al plus[10] Bas[eth] Chr[9, 154] εναντιον ... ς ενωπιον cum EHLP al longe plu Const Taras[373]

22. τ. κυριου (Gb″) cum ℵABCDE 13. 27. 29. 40. 61. 66** 76. 96. 137. 180. k[scr] o[scr] sah cop syr[p] arm Const[6, 7, 2] Bas[eth 278] Chr[9, 154] Amb paenit[2, 421] ... ς τ. θεου cum HLP al longe plu cat vg syr[sch] Ir[int 99] Taras[373] | αφεθησετ. σοι: D* αφ. σου

23. εισ γαρ χολην etc (e vg Ir[int 99] *in felle enim amaritudinis et obligatione*): D* ην (sic) γαρ πικριασ χολη και συνδεσμω, D[2] εισ γαρ πικριαν χολησ κ. συνδεσμον | ορω ... DE 137. 180. Const[6, 7, 2] Chr[9, 154] et[155] θεωρω

24. ο σιμων ... EH al[3] om ο | ειπεν ... D add προσ αυτουσ, item aeth[utr] *eis* | δεηθητε ... D 137. 180. syr[p] c.* Const[6, 7, 2] praem παρακαλω | υπερ εμου ... D* 96. περι εμου | κυριον et. vg[cle] am tol sah cop syr[p mg] arm Chr[9, 154] ... D al plus[20] fu demid syr[sch] et[p txt] θεον | επ (C om) εμε: D μοι, 100. επ εμοι | ων (L ωσ) ειρηκατε (E add κακων) ... D τουτων των κακων ον (D[2] ων) ειρηκατε μοι; praetereaque D* syr[p mg] add οσ (syr[p mg] non adscripsit) πολλα κλαιων ου διελιμπανεν (-λιμπ- ex -λυμπ- restitutum est)

25. διαμαρτυραμενοι cum ABCDEH al plu Chr[9, 156] Thphyl[b 284] ... ℵLP 1. 32. 40. 101. 177* al[18] Thphyl[a 74] διαμαρτυρομενοι | του (180. om) κυριου ... A al[7] demid syr[sch] cop arm τ. θεου ... 3. 4* 65. om | υπεστρεφον cum ℵABD 15. 18. 36. 61. 81. 100. 105. cat vg ... ς υπεστρεψαν cum CEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9, 156] | ιεροσολυμα (Gb″) cum ℵABCDE 61. al[15] cat vg Chr Aug[unit eccl 357] ... ς ιερουσαλημ c. HLP al longe plu | πολλασ τε ... D sah cop πολλ. δε

*κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμα-
ριτῶν εὐηγγελίζοντο.*
26 *Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνά-*
Zeph 2, 4 *στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνου-
σαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.* 27 *καὶ ἀνα-
στὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Καν-
δάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς,
ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ,* 28 *ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ
καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην*

---

25. *σαμαριτων* cum ℵE al (:: multo plus auctoritatis habere solet, ut apud Lc 9, 52 ℵACLXΓΔΛ 10, 33 ℵCDL 17, 16 ℵADL) ... ς Ln Ti *-ρειτων* cum ABCDHLP rell pler | *ευηγγελιζοντο* (Gb′) cum ℵABCDES^r 37. 40. 61. 81. 100. 105. 163. cat vg sah syr^p arm Aug$^{unit\ eccl}$ ... ς *ευηγγελισαντο* cum HLP al pler e cop syr^{sch} aeth Chr

26. *αναστηθι και*: D 40. *αναστας* | *πορευου* cum ℵABEHLP al pler ... Ln *πορευθητι* cum CD 40. 68. 96. 177. | *κατα* (13. praem *και*): E 130. 180. Chr^{9,161} *προς* | *επι*: H *εις* ... 61. om | *την καταβαιν.* (ℵ^c): ℵ* *την καλουμενην καταβαιν.*

27. *και αναστας*: 31. om *και* | *βασιλισσης* (31. *-λικης*) sine articulo cum ℵABCDE 40** 61. cat^{141}; D* vero add *τινος* ... ς (Gb°) praem *της* cum HLP al pler Chr^{9,161} | *εληλυθει* cum ℵ*AC*D* vg sah (ita etiam editur textus ap Oec^{61}; in comm non attingitur) ... ς Ti praem *ος* cum ℵ^{c}BC^{2}D^{2}EHLP al omn^{vid} (sed 13. *ως*) cat syr^p arm Chr ... syr^{sch} (*antea et ipse erat super* etc) aeth^{utr} *et venerat*; cop *hic venerat* :: a ratione harum lectionum si proficiscimur, in utramque partem disputari potest. Ut enim *ος* praegresso *ος* offendere poterat, ita addito *ος* oratio elegantius procedere videbatur, ut *ιδου* per se staret, quemadmodum alibi saepe legitur. Accedit quod *εληλυθει* etc ad appositionis rationem revocandum videbatur, ut id quod sequitur emineret magis. | *προσκυνησων*: E^2 e vg *προσκυνησαι*, *adorare* | *εις* (D* om): D^{2}L *εν*

28. *ην τε* cum ℵADES^rHLP al omn^{vid} cat vg syr^{sch} (*cumque reverteretur ut abiret, sedebat*) arm aeth ... BC e sah cop syr^p Chr^{9,161} *ην δε* | *και καθημενος* cum ℵABCD^{2}EHLP etc (sah *cum vero redibat, sedebat*) ... D* 13^{schol} 34. 38. 40. 95. 96. 98** vg cop om *και* | *επι* (31. *υπο* :: ut Mc 4, 21 *υπο* et *επι* confusa) *του*: C om *του* | *αυτου*: D* om, item Ps-Iust$^{qu\ 134}$ (*εκαθητο ο ευνουχος επι του αρματος και ανεγινωσκε τον πρ. ησα.*) | *ανεγινωσκεν* (sed D sah *αναγεινωσκων*) sine copula cum ℵ*D 4. 7. 11. 13. 18. 27. 29. 32. 33. 34. 39. 40. 56. 57. 68. 69. 98. 100. 103. 105. 177** al$^{scr\ 4}$ sah arm Thphyl^a ... ς Ti *και ανεγινωσκεν* cum ℵ^{c}BCEHLP al plu cat syr^{utr} cop aeth Chr Thphyl^b ... Ln *ανεγινωσκεν τε* c. A, 40. *ανεγιν. δε*, vg *legensque* | *τον προφητ. ησαι.* (D *ἰσαΐαν*) cum ℵABDEHLP al pler cat am fu demid cop syr^p arm Ps-Iust$^{qu\ 134}$ Chr ... C 31. cat vg^{cle} sah syr^{sch} aeth *ησαι. τον προφ.* Item Ir$^{int\ 196}$ *Philippus - spadoni - reverteriti a Hierosolymis et legenti Esaiam prophetam* etc

Ἠσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολ-
λήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντοσ Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆράγε
γινώσκεισ ἃ ἀναγινώσκεισ; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην
ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν Es 53, 7. 8
αὕτη· ὡσ πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον τοῦ
κείραντοσ αὐτὸν ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ
τίσ διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ εὐνοῦχοσ τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ
προφήτησ λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; 35 ἀν-
οίξασ δὲ ὁ Φίλιπποσ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γρα-

30. *δε*: 61. *τε* | *ησαι. τον προφητ.* cum ℵABC 13. 69. 105. 163. cat vg syr^{sch} sah arm aeth Chr^{9,161} ... ς *τον προφη. ησαι.* cum EHLP 61. al pler cop syr^{p} Thphyl^{a} et^{b}

31. *πωσ γαρ* (ita et. syr^{p}, vg *et quomodo*) ... E 105. o^{scr} om *γαρ*, nec magis exprim syr^{sch} sah cop arm aeth | *αν*: A om | *οδηγησει* (B* *οδαγ.*) cum ℵB*CE 13. 56. 100. 163. ... ς Ln *οδηγηση* cum AB^{2}HLP al pler Chr. Cf vg *ostenderit*, contra e *instruat* | *με*: C ante *οδηγησ.* pon | *παρεκ. τε* ... E sah cop *δε*

32. *κειραντοσ* cum ℵACEHL 27. 31. 36. 40. 96. al plus^{15} cat (Ign$^{intpol\,806}$ ex LXX?) Chr^{9,161} Chron^{290} ... ς Ln *κειροντοσ* cum BP al plu Or^{4,16} :: similiter lectio fluctuat ap LXX, ℵ^{c}A *κειραντοσ*, ℵ*B *κειροντοσ* | *ουτωσ* ... HL 13. 15. 18. 31** 64. 66** 183. 13^{lect} al$^{3\,scr}$ *ουτοσ*

33. *εν τ. ταπεινωσει* sine *αυτου* cum ℵAB 100. vg Ir$^{int\,260}$ ... ς Ti add *αυτου* cum CEHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,161} :: LXX absque *αυτου* :: videbatur alicui *τη ταπεινωσει* accuratius definiendum, propter eaque *αυτου* addidit, quae quidem cura non in ipsum LXX locum incidit. Similiter, eadem fortasse manu, *δε* post *γενεαν* additum est, licet nemo verbis LXX intulerit. Ad ea enim quae apud apostolos legebantur multo plus curae eiusmodi conlatum est quam ad textum LXX. | *την γενεαν* sine copula cum ℵABC vg sah syr^{p} Ir$^{int\,196}$ ex$^{cod\,clar}$ et$^{edd\,prior}$. Cf et. Eus$^{cat\,145}$ *διελθων αυτου τα παθη αναπεμπει - επιλεγων· την γενεαν αυτου τισ διηγησεται;* ... ς Ti *την δε γενεαν* cum EHLP al omn^{vid} tol cop arm Ir^{int} ex$^{edd\,s}$ (et sic Grab Stier al ediderunt) Chr. Similiter *et aetatem eius quis* syr^{sch} aeth^{pp}, aeth^{ro} *quoniam quis* etc :: LXX sine copula

34. *τουτο* (vg^{cle} fu *dicit hoc*, am demid *hoc dicit*) ... B* 4. 32. 68. om (sed B^{2} suppl) | *εαυτου*: H *αὑτου* | *ετερου* (34. 177. *αλλου*) *τινοσ* ... E *τινοσ ετερου*

35. *ο φιλιπποσ* ... EH 40. 100. 187. o^{scr} om *ο* | *ευηγγελισατο* (ℵ^{c}): P

φῆσ ταύτησ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡσ δὲ ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ
κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχοσ,
καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατοσ, πνεῦμα

ευαγγελισατο, ℵ* και ευηγγ. | τον ιν: sah aeth[ro] *dominum Iesum Christum*, Or[4,16] τον κυριον ιησουν, item syr[sch] ar[e]

36. επι τι ... 31. 33. 34. a[scr] επι το

37. Hunc versum ς (= Gb Sz) sic habet: εἶπε δὲ (ℵ Bed[43] ex Gr add αυτω) ὁ Φίλιπποσ· εἰ (ℵ εαν) πιστεύεισ ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ (ℵ Bed ex Gr add σου) ἔξεστιν (ℵ σωθησει, e *suscepis*, e** Bed ex Gr *salvus eris*). ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν (ℵ Bed ex Gr πιστ. εισ τον χν τον υι. του θε.) cum (ℵ Bed ex Gr) 4** 15. 27. 29. 36. 60. 69. 97. 100. 105. 106. 107. e[scr] al vix mu cat[146] vg[clo] (et. demid am** tol) arm syr[p] c.* Cyp[318] Thphyl[b]. Sed plura differunt in his testibus, quemadmodum αυτω praeter ℵ etiam 100. 105. 163. e[scr] cat arm syr[p] c.* add; 4** 60. 69. 106. 18[lect] e[scr] cat syr[p] arm ο φιλιππ. om: σου cum ℵ et. 100. 105. 163. e[scr] al cat tol syr[p] c.* arm Cyp inferunt; post αποκριθ. δε arm ο ευνουχοσ add; al[8] om τον ante ιν, tol demid om χν. Totus locus apud Cyp[318] sic legitur: *Ecce aqua; quid est quod me impedit baptizari? Tunc dixit Philippus: Si credis ex toto corde tuo licet.* Confirmat etiam m[4] *et respondens spado ait: Credo filium dei esse Christum Iesum.* Item Ir[int 196] et[gr] ex[cat 144] *quemadmodum ipse eunuchus credens et statim postulans baptizari dicebat: Credo filium dei esse Iesum* (πιστευω τον υιον του θεου ειναι ιν χν) ...... omisimus cum ℵABCHLP 13. 61. al plus[30] am* fu (et. vg[cod] quo Beda utebatur[43]) syr[sch] et[p txt] sah cop aeth[utr] Chr[9,163] et[164] Thphyl[a]

38. αμφοτεροι (aeth[pp] om) ... ℵ 137. 180. c[scr] k[scr] cop syr[p] Chr[9,162] post υδωρ pon

39. ανεβησαν: c[2] 137. ανεβη | εκ (e vg *de*): ℵ[gr] 1. 40. 108[mg] 104. 137. 177. 180. al[8 scr] απο | πνευμα κυριου ... A (ex emend. primae manus, quae verbis πν. κυρ. ηρπ. τ. φιλ. rasis suprascripsit πνευμ. αγ. επ. επι τ. ευν. Reliqua: αγγελ. δε κυρ. membranam salvam a rasura occupant) 15. 18. 27. 29. 36. 60. 100. syr[p] c.* arm (item sl[ed]) πνευμα αγιον (ita syr[p mg], in[txt] χυ) επεπεσεν επι τον ευνουχον· αγγελοσ δε κυριου. Cui lectioni favet et. Hier dial. adv. Luciferianos 9. *quum abscederent ab aqua, spiritus sanctus venit in eunuchum* (cf et. Hier[esai 63,14] *consideremus illud - an super angelo debeamus accipere; sunt qui angelum in spiritu sancto haec fecisse testentur*). Praeterea pertinet huc quod Aug[unit eccl 357], sic: *angelus autem domini rapuit Philippum ab eo, et amplius non vidit eunuchus.* Did[int] vero[6,203] ad verba *spiritus domini rapuit* etc addit explicationis caussa: *id est, angelus domini in sublime elevans Philippum transtulit illum in alium locum.* Aliter Chr[9,162] οὕτωσ οὐκ ᾔδει φίλιπποσ τίνοσ ἕνεκεν παρ-

κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ
εὐνοῦχοσ· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιπποσ δὲ
εὑρέθη εἰσ Ἄζωτον, καὶ διερχόμενοσ εὐηγγελίζετο τὰσ πόλεισ πάσασ
ἕωσ τοῦ ἐλθεῖν εἰσ Καισαρίαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλοσ ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόνου εἰσ τοὺσ μα- 22, 3 ss 26, 12 ss
θητὰσ τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ
ἐπιστολὰσ εἰσ Δαμασκὸν πρὸσ τὰσ συναγωγάσ, ὅπωσ ἄν τινασ
εὕρῃ ὄντασ τῆσ ὁδοῦ, ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, δεδεμένουσ ἀγάγῃ
εἰσ Ἰερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ
Δαμασκῷ, ἐξαίφνησ τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

εγένετο εἰσ τὴν ἔρημον, ὅτι καὶ οὐκέτι ἄγγελοσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἁρπάζει. | ειδεν: H ιδεν | την οδ. αυτου: B αυτου τ. οδον

40. ευρεθη: B ηυρεθη | ευηγγελιζετο: A pon post τασ πολ. πασασ | καισαριαν cum ℵAE 61. ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BCHLP al pler. Cf ad 10, 24 etc

XI. 1. ετι (ℵ^{c}B^{3}): B* οτι ... ℵ* 24. 26. 78. 126. 1^{scr} sah om | ενπνεων cum ℵAEHP ... ς Ln εμπν. cum BCL al certe pler

2. παρ αυτου επιστολασ: ℵ επιστ. παρ αυτ. | αν τινασ cum ℵE 40. 68. Chr^{9,164} (:: quo modo ubi αν positum est — fit autem raro —, a plerisque testibus cum εαν commutatur. Cf Ioh 13, 20 αν τινα πεμψω 16, 23 αν τι αιτησητε 20, 23 αν τινων αφητε et αν τινων κρατητε. Propterea etiam hoc loco αν a plerisque cum εαν permutatum esse censendum est) ... ς Ln Ti εαν τιν. c. ABCHLP al pler | οντασ τησ οδου cum ℵA 15. 40. 61. 105., item syr^{utr} aeth ... ς Ln Ti τησ οδ. οντασ cum BCEHLP al pler. Praeterea ad οδου add ταυτησ 25. 40. e vg syr^{utr} arm aeth ... 13. 69* e (inveniret viae huius) vg (invenisset huius viae) sah cop οντασ om vel non exprim | αγαγη: HL 13. f^{scr} (al^{vid}) αγαγει (ut 1**. 61. al^{vid} antea ευρει)

3. εν δε τω: EHL 61. (al^{vid}) εν δε το | εξαιφνησ (ℵB*CE 13. al εξεφν.) τε cum ℵABC 13. 37. 40. 61. 69. 98** 105. cat^{150} ... ς και εξαιφν. cum EHLP al pler Chr^{9,165} | αυτον ante περι. cum ℵBC 31. 37. 61. 69. 163. 12^{lect} cat ... A ante φωσ περι. pon ... ς Ti post περι. cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr. Libere sah cop aeth | περιηστραψεν (et. ς Wtst Gb Sz) cum ℵA^{2}BEHLP 1. 13. 31. 61. al plu Chr ... ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678.) Ln περιεστραψεν cum A*^{vid} (nisi est περιαστρ.) C^{3} (*περιστρ.) al pauc^{vid} (37. teste Wtst; nullus ap Matthaeium nec ap Scriv) | εκ (Gb') cum ℵABCL 61. al^{15} cat Thphyl^{b}, item de e vg ... ς απο cum EHP al longe plu Thphyl^{a}

4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ
1 Co 15, 8 Σαούλ, τί με διώκεισ; 5 εἶπεν δέ· τίσ εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι
Ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰσ τὴν πόλιν,
καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρεσ οἱ συνο-
δεύοντεσ αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντεσ μὲν τῆσ φωνῆσ, μηδένα
δὲ θεωροῦντεσ. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλοσ ἀπὸ τῆσ γῆσ, ἠνοιγμένων δὲ

---

4. *σαουλ σαουλ* (et. E*): E[corr latin] *σαουλε σαουλε*, 24. l[scr] *σαυλε σαυλε* (quemadmodum e vg Ir[int 208] etc *Saule Saule*) | *διωκεισ*: post hanc vocem E 180. am** syr[sch] et[p] c.* ar[e] add *σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν* (ad quae syr[p mg] notat: *non est hoc loco in Graeco, sed ubi enarrat de se Paulus.*)

5. *τισ ει*: C *τισ ει συ* | *κυριε*: syr[sch] om | *ο δε* (Gb'') cum ABC 15. 46. 61** 69. 81. 163. cat vg ... ς add *κυριοσ ειπεν* cum HLP al pler syr[utr] sah Chr[9,165] ... ℵ 43. 61* 105. 137. cop arm add *ειπεν* (item aeth *et dixit ei*), E 11. 27. 29. 66** o[scr] add *κυριοσ προσ αυτον* | *ιησουσ* sine additam cum ℵBHLP al pler cat vg sah cop[cod] syr[p txt] arm Or[4,14] Chr (Ir[int 208] add *Christus*) ... ACE 8. 25. 12[lect] demid syr[sch] et[p] c.* cop[ed] ar[e] aeth Hil[87] Aug[serm 295, 1197] add *ο ναζωραιοσ*, hinc Ln [*ο ναζωρ.*]

5. 6. *αλλα* cum ℵABCEHLP al omn[vid] (sed nonnulli *αλλ*) cat am* et** (et. tol, sed vide post) syr[sch] et[p txt] sah cop arm[zoh] Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. ⁶τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεισ ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριοσ πρὸσ αὐτόν·* absque codice Graeco ut vdtr, sed cum vg (et. fu demid; tol habet tantum: *durum enim tibi est contr. stim. calcitrare*, omissis rell) syr[p] c.* arm[usc] (sed in nullo cod; extrema ed[usc] sic habet: *και λεγει προσ αυτον ο κυριοσ· αλλα*) ar[p] georg al[ed] Thphyl[b] (sed non attingit comm), item aeth[utr] sed libere. Habet enim aeth[pp] *difficile tibi erit calcitrare contra stimulum acutum. Et tremens miratus est et dixit ei: Domine, quid vis faciam ego? Et dixit ei dominus.* Item aeth[ro] (post *Iesus Nazarenus* pergens:) *quia tu persequeris, iusta tibi est plaga. Et dum tremeret, mirati sunt, et dixit ei: Domine* etc ut[pp]. Agnoscit posteriorem additamenti partem etiam Hil[87] post *Iesus Nazarenus* pergens: *At ille tremens* etc :: cf ll. pp.

6. *εισελθε*: B *εισιθι* | *ο τι* (Gb') cum ℵABC 15. 18. 29. 36. 61. 69* 100. 105. cat ... ς *τι* cum EHLP al pler Chr[9,165] | *σε* (105. k[scr] om) *δει* ... E[gr] *δει σε*

7. *ειστηκεισαν* cum B*CEHLP al pler ... ℵAB[3] al *ιστηκ.* | *ενεοι* (Gb') cum ℵABCEHP 1. 13. 31. 61. al plu (et. syr[p mg gr]) ... ς *εννεοι* cum L al plu, nec aliter editum Chr[9,165] | *μεν*: 61. *δε*, omisso *δε* sq | *ακουοντεσ* etc: sah *audiebant quidem vocem, sed non intelligebant; non videbant enim quemquam* | *θεωρουντεσ*: ℵ* *ορωντεσ*, unde ℵ[c] *θεορουντεσ* (sic) restituit

8. *σαυλοσ* cum ℵABCE 61. b[scr*] cat[154] ... ς *ο σαυλοσ* cum HLP al pler Chr[9,165] | *ηνοιγμενων* (*ηνυγμ.* ℵ*) cum ℵ*A (:: similiter 7, 56 *διηνοιγμε-*

τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντεσ δὲ αὐτὸν
εἰσήγαγον εἰσ Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρασ τρεῖσ μὴ βλέπων, καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τισ μαθητὴσ ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίασ, καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριοσ· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ
ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν
ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρασ,
ὅπωσ ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίασ· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸσ τούτου, ὅσα κακὰ τοῖσ ἁγίοισ σου ἐποίησεν

νουσ cum aliis formis mutarunt) ... Ln Ti *ηνεωγμ.* cum ℵ^{c}CE 40. 61. 137. ... ς *ανεωγμ.* cum BHLP al pler Chr | *δε* cum ℵABCE al plu syr^{p} (paullo liberius singg conjg sah cop syr^{sch}) ... HLP 1. 4. 11. 17. 28. 38. 65. 95. 99. 101. 103^{ms} 113. 133. 177. al^{25} vg (*apertisque oculis*) arm^{vid} aeth^{utr} Chr *τε* | *ουδεν* cum ℵA*B e vg syr^{utr} sah aeth^{ro} (ambiguum^{pp}) ... ς *ουδενα* cum A^{2}CE^{gr}HLP al omn^{vid} cat cop Chr

9. *ουδε επιεν*: C *και ουκ επιεν*

10. *εν οραματι ο κυριοσ* (Gb′) cum ℵABCE 40. 69. 105. 163. 12^{lect} cat vg aeth^{ro} ... ς *ο κυρ. εν οραμ.* cum HLP al pler tol sah cop syr^{sch} (*et dominus dixit ei per visionem*) et^{p} arm Chr^{9,171}

11. *αναστασ* cum ℵACEHLP al omn^{vid} am demid tol etc ... Ln *αναστα* cum B, item (:: at istae vv eodem modo etiam 10, 13 et 20, ubi Graeca lectio non fluctuat) fu sah cop syr^{utr} et (*surge et*) vg^{ed} aeth |. *τ. ρυμην*: 13. add *τησ πολεωσ* | *ταρσεα*: 61* *-σεαν*

12. *ειδεν* cum BCELP al pler ... ℵAH 61. *ιδεν* | *ανδρα* sine *εν ορ.* cum ℵA 61. vg sah cop aeth^{utr} ... ς *εν οραματι ανδρα* c. EHLP al pler syr^{utr} arm Chr^{9,171}. Item Bed$^{retra\ 130}$ ex Gr: *In Graeco habetur ita: Et vidit in visu virum, hoc est εν οραματι, quod nomen et Iuvencus presbyter in evangelico carmine posuit* ... BC 163. 12^{lect} *ανδρα εν οραματι* | *ανανιαν ονοματι* cum ℵABCE 31. 38. 61. 68. 69. 105. 113. al$^{8\ not}$ cat vg arm ... ς *ονοματ. ανανι.* cum HLP al pler syr^{utr} (cop aeth^{pp} *cuius nomen est Anan.*) ... sah aeth^{ro} Chr^{9,171} om *ονοματι* | *χειρασ* cum ℵ*AC 61. 69. 105. (66** 40^{lect} sic an *τασ χει.*?); Ln *τασ χειρασ* c. ℵ^{c}BE; item *manus* vg cop aeth^{ro} arm ... ς Ti *χειρα* cum HLP al pler (12^{lect} *την χει.*) cat sah syr^{utr} aeth^{pp} | *αναβλεψη* ... L 13. *-ψει*

13. *απεκρ. δε*: 31. 37. arm^{edd} add *αυτω* | *ανανιασ* sine articulo cum ℵABCEHLP al^{50} cat ... ς (== Gb Sz) *ο ανανι.* cum minusc mu ut vdtr. Praeterea E aeth add *και ειπεν* (96. 142. *αποκριθεισ δε - ειπε*, item sah) | *ηκουσα* cum ℵABCE 15. 18. 36. 40. 61. 12^{lect} ... ς Ti *ακηκοα* cum HLP al pler Chr^{9,172} | *εποιησεν* post *τοισ αγι. σου* (61. om *σου*) cum ℵBCE 31. 61. 12^{lect} cat am fu demid tol ... ς ante *τοισ αγι. σου*

ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων δῆσαι πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν
δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ κύριοσ· πορεύου, ὅτι σκεῦοσ ἐκλογῆσ ἐστίν μοι
οὗτοσ τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων
υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ
τοῦ ὀνόματόσ μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίασ καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶσ ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριοσ ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦσ ὁ ὀφθείσ σοι ἐν τῇ ὁδῷ
ᾗ ἤρχου, ὅπωσ ἀναβλέψῃσ καὶ πλησθῇσ πνεύματοσ ἁγίου. 18 καὶ
εὐθέωσ ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡσ λεπίδεσ, ἀνέβλεψέν
τε, καὶ ἀναστὰσ ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

---

pon cum HLP al pler syr[utr] sah cop arm aeth Chr ... A post εν ιερουσαλημ pon

15. εστιν μοι cum ℵABC 31. 61. 69. 105. 137. c[scr] cat vg syr[utr] Did[cat157] Cyr[ador308] Sev[ant] in[cat163] ... ς μοι εστιν cum EHLP al pler sah cop arm Ir[int208] Or[int 1,141] Archel[lat501] (Gall[8]) Chr[9,174] Thdrt[1,1080] et[2,96] (Cyr[ioh280] μου εστιν) | ουτοσ: 13. om | εθνων cum ℵAC[corr]EHLP al omn[vid] cat Chr Thdrt[bis] Sev[ant cat] ... Ln των εθνων cum BC* (item Cyr[ador308] εναντιον των εθνων et[ioh280] ενωπ. παντων των εθνων, sed neutro loco addit quicquam) | τε pri cum ℵABCE 13. 25. 36. 40. 61. 100. 105. 163. 12[lect] cat Thphyl[b] ... ς om cum HLP al pler Chr Sev[ant cat] Thdrt[bis] Thphyl[a], nec expri vg etc | υιων τε (et. Thdrt[bis] etc): 34. 105. και υιων, 31. 78* 137. Sev[ant cat] om τε

16. αυτω: L 96. αυτον (αυτον quod sequitur 15. 18. 36. Thphyl[a] om)

17. απηλθ. δε: cum ℵBCEHLP etc ... A vg απηλθ. τε (*et abiit*). Liberius 137. 180. c[scr] τοτε εγερθεισ ανα. απηλθ., syr[sch] *tunc Ananias profectus est* etc | επ αυτον τασ χειρασ ... C cop aeth τ. χειρ. ε. αυτ. (sah *imponens manus suas super Saulum*) | σαουλ: E 24. 1[scr] σαυλε | ις (aeth[pp] ar[e] *Iesus Christus*; am cop syr[utr] ar[e] aeth[pp] ante απεστ. με pon, conjungunt igitur *dominus Iesus*) cum ℵABCE al sat mu cat[158] vg etc (et. Chr[9,173]) ... HLP al[60] sah aeth[ro] ar[p] Thphyl[a] et[b] om; hinc Gb[o] | η ηρχου (ℵ[a]): ℵ* om

18. απεπεσαν cum ℵABCEH 13. 18. 25. 40. 61. Thphyl[a] ... ς απεπεσον cum LP al pler Chr[9,173] Thphyl[b] | αυτου ante απο τ. οφθ. cum AB 31. ... ς post απ. τ. οφθ. pon cum ℵCEHLP al fere omn cat vg etc | ωσ cum ℵ*AB 61. ... ς Ti ωσει cum ℵ[c]CEHLP al fere omn Chr | ανεβλ. τε cum ABEHLP (C* latet) al pler vg syr[utr] aeth (sah arm non expri) Chr ... ℵC[2] 40. cop αν. δε. Praeterea non addidimus παραχρημα cum ℵABC*HP 61. al plus[45] cat vg cop syr[sch] arm[ed] ... ς (sed Gb[oo]) add παραχρημα cum C[2]EL al sat mu cat[com159] syr[p] sah aeth[utr] arm[cod] Chr (sed sah *statim autem surgens* etc, aeth[ro] *et statim surgens* etc)

19. ενισχυσεν cum ℵAC[2]EHLP al pler Chr[9,173bis] et[175] ... BC* 27. 29.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,
20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ
ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικα- 8, 1 ss
λουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδε- 9, 2
μένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπλη-
ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 2 Co 11, 32. 33
24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ

66** 105. Chr$^{cat\,160}$ *ενισχυθη* | *εγενετο δε* sine additam cum ℵABCE 13. 61. al^{12} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,178} ... ς (= Gb Sz) add *ο σαυλοσ* cum HLP al longe plu cat. Similiter ineunte versu seq m vg$^{edd\,lachm}$ (sed non am fu demid tol) *et ingressus Paulus statim* (sic m; vg^{edd} *et continuo ingressus* etc) | *μετα των*: HLP 1. 4. 31. 177. al^{25} Chr^{9,178} Thphyl^{b} add *οντων*

20. *εκηρυσσεν* (et. Ir$^{197\,gr}$ et^{lat}, sed add *μετα πασησ παρρησιασ*, *cum omni fiducia*, item m^{4} *praedicabat cum confidentia*): E *εκηρυξε αυτοισ* | *τον ιησουν* cum ℵABCE 61. al^{15} cat vg (m *dominum Iesum dicens quoniam*) syr^{utr} sah (*domin. Ies.*) cop arm^{ed} aeth^{ro} Ir$^{197\,gr}$ et^{lat} ... ς (= Gb Sz) *τον χριστον* cum HLP al longe plu arm^{odd} (aeth^{pp} *Iesum Christum*) Chr^{9,178} | *ο υιοσ του θεου*: 68. Thphyl^{b} Ir^{int} praem *ο* $\overline{χς}$, *Christus* (sed Ir^{gr} post *τ. θε.* add *ο* $\overline{χς}$) ... sah *Iesus Christus fil. dei*, m^{4} *Christus filius dei vivi* (in Spicilegio Maius ediderat *Iesus Christus* etc)

21. *εισ ιερουσαλημ* cum ℵA 40. ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum BCEHLP al pler Chr^{9,178} :: cf ad 2, 5 | *τουσ* (40. 68. Thphyl^{b} sah syr^{sch} *παντασ τουσ*) *επικαλουμενουσ* ... 3. 95* 96. 142. om | *εληλυθει* cum ℵABC al mu^{vid} cat e (*venerat*) ... Gb'' Ti *εληλυθεν* cum E^{gr}HLP al plus^{50} vg (*venit*) Chr^{9,178} | *αγαγη* (L al *-γει*): P 47. 56. Chr^{9,178} *αναγαγη*, 69. 105. g^{scr} *απαγαγη*

22. *ενεδυναμουτο* ... CE 8. add *τω* (E *εν τω*) *λογω* | *συνεχυννεν* (ℵ *-ννε*) cum ℵB*C (:: cf *εκχυννομενον* Mt 26, 28 Mc 14, 24 Lc 22, 20; item infra 21, 31 *συγχυννεται*) ... ς Ln Ti *συνεχυνεν* cum AB^{3}HLP al pler (13. *εσυνεχυνε*, Chr^{9,178} et^{178} *συνησχυνε*) ... E 2. 32. 42. 57. 66** 137. 180. Thphyl^{b} *συνεχεεν* (69* *συνεχεσε*) | *ιουδαιουσ* sine articulo cum ℵ*B ... ς Ln Ti *τουσ ιουδ.* cum ℵ^{c}ACEHLP etc | *συμβιβαζ.* cum ℵABL etc ... Ti *συνβιβ.* cum CEHP al certe pler. Praeterea E add *και λεγων*

23. *ημερ. ικαναι*: H *αι ημερ. ικ.* | *οι ιουδαιοι*: 13. 31. 48. 105. om *οι*

24. *σαυλω*: H (61*?) tol sah *παυλω* | *παρετηρουντο* (Gb'') cum ℵABCEF^{a} 61. al^{11} cat Or^{2,304} ... ς *παρετηρουν* cum HLP al pler Chr^{9,178} | *δε και* (Gb'') cum ℵABCEF^{a} 61. al^{12} cat vg Or; item *δε* L al^{2} vel^{3} sah cop syr^{p} arm^{gb} (arm^{tre} *γαρ*) ... ς *τε* cum HP al pler syr^{sch} aeth Chr

τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λα-
βόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν
αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.
Gal 1, 18 s 26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι
τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς
τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν
κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ

24. *ημερας τε και* ... A 40. 46. 56. 68. 100. 105. k^{scr} al$^{3\,scr}$ Or om *τε*; nec exprim vg etc | *οπως αυτον ανελωσιν* (ℵ^{c} *ανελ. αυτον*) ... A *οπως πιασωσιν αυτ.* idque ante *ημερας και νυκτος* pon

25. *οι μαθηται αυτου* (Gb') cum ℵABCF^{a} 61* am fu demid tol Or^{2,394}; item *οι μαθηται* sine *αυτου* 36. 69. 12^{lect} aeth^{ro} ... 31. 61^{corr*} *οι μαθητ. αυτον*, ς *αυτον οι μαθηται* cum EHLP al pler cat vg^{cle} syr^{utr} sah cop arm aeth^{pp} Chr^{9,176}. Cf et. Bed^{44} ubi ad verba *accipientes autem eum discipuli eius nocte* adnotatur: *id est discipuli Christi. In Graeco enim non est additum* eius, *sed tantummodo* discipuli, *ut generaliter Christi vel ecclesiae intelligantur. Nondum enim Paulus discipulos fecisse legitur.* | *δια* (Or om) *του τειχους καθηκ. αυτον* (Gb') cum ℵABCP^{a} 33. 36. 40. 45. 61. 69. 163. 12^{lect} vg Or; item eodem ordine sed omisso *αυτον* E 31. 105. (arm *δια τ. τειχ. χαλασαντες καθηκαν*) ... ς *καθηκαν δια του τειχους* cum HLP al pler Chr, item sed addito *αυτον* post *καθηκαν* 13. cat sah syr^{p} (item *αυτον* sed singulis libere positis syr^{sch} cop aeth) | *σπυριδι* cum ABEHLP etc ... ℵC *σφυριδι* :: quae forma quum hoc loco tum Mt 16, 10 ex BD et Mc 8, 8 ex ℵA*D edi poterat; dubitationem vero nobis iniecit quod Mt 15, 37 et Mc 8, 20 eandem formam D solus praebet, ut iam ad Mc 8, 8 diximus

26. *παραγενομ. δε* sine additam cum ℵABC 40. 61. 81. vg syr^{sch} sah cop aeth^{ro} Chr$^{9,180\,com}$ ... ς (= Gb Sz) add *ο σαυλος* cum HLP 13. al pler syr^{p} arm aeth^{pp} Chr$^{9,179\,txt}$; item E 33. 34. 105. Bed$^{retra\,181}$ ex Gr (*in hoc versu in Graeco Pauli nomen est appositum* etc) add *ο παυλος* | *εις ιερουσαλημ* cum ℵABC 61. al sat mu cat Chr Thphyl^{b} ... Gb Ln Ti *εν ιερουσαλημ* cum EHLP al fere^{40} Thphyl^{a}. De versionibus syr^{utr} cop arm confirmant potius *εις* quam *εν*, contra e *in hierosolymis*, vg *in hierusalem* | *επειραζεν* cum ℵABC 33. 61. 81. ... ς Ti *επειρατο* cum EHLP al pler cat Chr. Utrique respondet e vg *tentabat.*

27. *αυτον*: 37. Chr$^{9,179.\,180.\,184}$ *αυτου* | *ειδεν* cum ℵBCEP etc ... AHL al *ιδεν* | *και πως* (ℵ^{a}): ℵ* om *και* | *ιησου* cum BC 1. 31. 65. 95* 100. o^{scr} ... ς *του* $\overline{ιυ}$ cum ℵEHLP al longe plu cat Chr^{9,180} Chron^{434} ... A 98^{mg} *κυριου*, 12^{lect} *του κυριου*, 14. 17* 25. al plus^{15} Chr Thphyl^{a} *του κυριου* $\overline{ιυ}$, et aliter

28. *και εκπορευομενος*: HLP al fere^{50} Chr^{9,184} (non item ^{180}) Thphyl^{a} om (61. *εκπορευ.* ante *και εισπορ.* pon) | *εις ιερουσαλημ* (Gb'') cum

ἐκπορευόμενοσ εἰσ Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενοσ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου, 29 *ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸσ τοὺσ Ἑλληνιστάσ· οἱ δὲ* 11, 20
ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 *ἐπιγνόντεσ δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον*
αὐτὸν εἰσ Καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰσ Ταρσόν. 11, 25

31 *Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Γαλιλαίασ*
καὶ Σαμαρίασ εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐπλη-

ℵABCELP 61. al fere^{60} cat Chr^{9,184} ... ς *εν ιερουσαλημ* cum H al sat mu Chr^{9,180}. Item *in hierusalem* e vg, item syr^{utr} arm aeth | *παρρησιαζομενοσ* (ℵ *παρησιαζ.*) sine copula cum ℵABC 13. 15. 40. 61. 177. cat fu arm aeth^{ro} ... ς (Gb^{o}) praem *και* c. EHLP al pler vg syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{bis} (sah *et cum fiducia locutus est* etc) | *του κυριου* cum ℵ*A BE 40. 69. 100. 163. 12^{lect} vg sah cop syr^{p} arm aeth^{ro} ... ς *του κυρ. ιησου* cum ℵ^{c}HLP al longe plu aeth^{pp} Chr^{9,184} ... C al^{5} syr^{sch} $\overline{ιυ}$, 38. al pauc Chr^{9,180} *του* $\overline{ιυ}$, 31. $\overline{κυ}$ $\overline{ιυ}$

29. *και συνεζητει*: ℵ* add *τε*, sed ipse* improbavit *τε* | *ελληνιστασ* cum ℵBCEHLP al omn^{vid} Chr^{9,180sq} (*τοὺσ ἑλληνιστὶ φθεγγομένουσ λέγει. καὶ τοῦτο σφόδρα σαφῶσ· ἐκεῖνοι γὰρ οἱ ἄλλοι οὐδὲ ἰδεῖν αὐτὸν ἠθέλησαν οἱ βαθεῖσ ἑβραῖοι*). Item syr^{sch} *Iudaeos illos qui noverant Graece* ... A *ελληνασ*. Latini verterunt *Graecos* (ita et e et vg), nec aliter sah cop syr^{p} arm aeth. Ceterum vg aeth sic: *loquebatur quoque gentibus* (sic etiam fu, sed am demid tol Bed^{45} om *gentibus*) *et disputabat cum Graecis.* | *ανελειν αυτον* cum ℵABCE 31. 38. 40. 61. 69. 100. 113. 163. 12^{lect} 18^{lect} al^{3scr} cat^{164} vg Chr^{9,181} ... ς *αυτ. ανελ.* cum HLP al pler

30. *επιγνοντεσ*: HL 13. 61. al *επιγνωντεσ* | *κατηγαγ. αυτον*: L 100. om *αυτον* | *καισαριαν* cum ℵCE etc :: ita ℵ ubique i. e. locis septendecim, item E ubique in actis. Accedit ubique duobus exceptis locis A, item passim accedunt CD. Debuisse etiam Mt 16, 3 ex ℵCDELX et Mc 8, 27 ex ℵACEFHLΔXΛ *καισαριασ* edi iam ad 8, 40 notatum est ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP al certe pler ... A *ιεροσολυμα*. Ceterum E 180. e^{scr} sah syr^{sch} et^{p} c.* add *δια* (180. e^{scr} om) *νυκτοσ* (item 8. add *νυκτοσ* post *και*) | *εξαπεστειλαν* (B *-λεν*) *αυτον* cum ℵBCHLP etc ... Ln om *αυτον* cum AE al^{14} vg om

31. *η μεν ουν εκκλησια - ειχεν ειρ. οικοδομουμενη κ. πορευομενη - επληθυνετο* (Gb') cum ℵABC 5. 13. 14* 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 68. 81. 105. (sed *ειχον*) cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ar^{e} Dion^{alex} contr paul sam qu^{5} (in bibl. pp. Par. 1624. pag^{288}) Thphyl^{b} Bed$^{retra 133}$ ... ς *αι μεν ουν εκκλησιαι* (E add *πασαι*) *- ειχον ειρ. οικοδομουμεναι* (E *-μενοι*) *και πορευομεναι* (E *-μενοι*) *- επληθυνοντο* cum (E)HLP al longe plu syr^{p} ar^{p} Chr^{9,181} Thphyl^{a} Aug$^{unit\ eccl\ 287}$ | *σαμαριασ* cum ℵE (:: ut ubique edidimus maiore cum auctoritate, ut infra 15, 3 cum ℵCDEH) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCHLP al certe pler | *του κυριου* cum ℵBCEHLP al pler Dion^{alex} (l. l.) ... A 13. 61* 100. 101. 137. 12^{lect} k^{scr} Chr^{9,181} *κυριου* sine *του* ... syr^{sch} *dei*

θύνετο. 32 *ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν*
καὶ πρὸσ τοὺσ ἁγίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ Λύδδα. 33 *εὗρεν δὲ ἐκεῖ*
ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
κραβάττου, ὃσ ἦν παραλελυμένοσ. 34 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτροσ·*
Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦσ Χριστόσ· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ.
καὶ εὐθέωσ ἀνέστη. 35 **καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ*
Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινεσ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 *Ἐν Ἰόππῃ δέ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη-*
νευομένη λέγεται Δορκάσ· αὕτη ἦν πλήρησ ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 *ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ*

---

32. *λυδδα* cum ℵ (sic ipse* ex *εν λυδδα* restituit) AB 33. 34. (*λιδδα*) 40. 68. (96? certe v. 35 teste Rinck) … ς *λυδδαν* cum CEHLP al pler (sed P 31. 57. al^{5} *λυδαν*) Chr^{9,181}. Scribitur nomen istud sahidice *λυδτα* (sed^{cod} *λιδδα*), memphitice *λυδδα*.

33. *ευρεν*: E *ηυρεν* | *ονοματι αινεαν* cum ℵABCE 31. 40. 61. 68. 69. 105. 163. 177. k^{scr} cat vg arm^{sb} Thphyl^{b} (*cuius nomen* [*est*] *Aen.* sah cop syr^{utr} aeth) … ς *αινεαν ονοματι* cum HLP al pler (13. om *ονομ.*) Chr^{9,182} Thphyl^{a} | *επι κραβαττου* (ℵ* -*κτου*) cum ℵ*et^{c}AB*(^{2}*κραββατου*)C 61. 105. (sed *κραββατου*) Chr (editum ut 105.) … ς *επι κραββατω* c. EHLP (sed hi omnes et alii *κραβαττω*) al pler (al pauc *κραβατω*) cat Thphyl^{a} et^{b}

34. *ιησους* (H^{tres} al^{6} om) … A 15. 18. 36. 40. 68. cat vg (et. am, sed non fu demid), sah arm aeth Thphyl$^{b\,248}$ Amb$^{ioseph\,2,490}$ praem *ο κυριος* | *χριστος* sine articulo cum ℵB*C 13. 15. 18. 68. 180. o^{scr} cat Did$^{cat\,166}$ semel Thphyl^{b} … ς Ti *ο* $\overline{χς}$ cum AB^{2}EHLP 61. al pler Did$^{cat\,166}$ semel Chr^{9,183} Thphyl^{a} | *σεαυτω*: L 42. *σεαυτον*

35. *ειδαν* cum ABC (-*δα* omisso *ν* medio versu) … ς *ειδον* (H *ιδ.*) cum ℵEHLP al omn^{vid} | *λυδδα* cum ℵAB 13. (v. 32 hiat) 33. 34. 40. 68. 96. … ς *λυδδαν* cum CEHLP al pler (sed P 31* 57. al *λυδαν*) | *τον* ante *σαρωνα* (ℵ^{c}): ℵ* om | *σαρωνα* (ℵA *σαρρωνα*, sed in A scriptum est super rasuram) cum ℵABCE (e vide post) al vix mu Thphyl^{b}, item *σαρωνα* sah, *σαρων* cop, item vg (*qui habitabant Lyddae et Saronae*), e (*qui habitabant Lyddae et Saronam*) … ς (sed non ς^{e} Gb Sz) *σαρωναν* cum 15. 18. 61. 65. 99. 101. 105. 133. 137. 180. al$^{8\,scr}$ cat etc (ς^{e} *σαρωνᾶν* ut 99. 101. 105., contra 61. *σαρρωνὰν*) … HLP 13. al plu Chr^{9,182} *ασσαρωνα* (sed P al *ασαρωνα*). Cf Anecd. mea sacr. et prof. pag. 126 in nominum Hebraicorum interpretatione (Hier ex Or?) *σαρωνᾶσ· ἄδων λύπην· τινὲσ δὲ ἀσσάρωνα φασίν, οὐχὶ σαρῶνα, ὅπερ κρεῖττον.*

36. *μαθητρια*: m^{61} *vidua*, sah *αδελφη* | *ταβιθα* cum ℵAEHL al pler Bas$^{eth\,309}$ etc (et. Cyr$^{hr\,104}$). Cf et. syr$^{p\,mg\,gr}$ *ταβιθας*. Similiter e tol *tabithas* … EC *ταβειθα* … P 1. 38. 40. 61. 68. al^{20} Chr^{9,182} *ταβηθα* | *αγαθων εργων* cum ℵAHLP 61. al pler Chr^{9,182} et^{183} … Ln Ti *εργ. αγαθ.* cum BCE 13. 31. 40. cat m^{61} vg Bas$^{eth\,309}$

ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντεσ δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῴῳ. 38 *ἐγγὺσ δὲ οὔσησ Λύδδασ τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού-*
σαντεσ ὅτι Πέτροσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρασ πρὸσ
αὐτὸν παρακαλοῦντεσ· μὴ ὀκνήσῃσ διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν. 39 *ἀναστὰσ*
δὲ Πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰσ τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπι-
δεικνύμεναι χιτῶνασ καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα ἡ
Δορκάσ. 40 *ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντασ ὁ Πέτροσ καὶ θεὶσ τὰ γόνατα* Mt 9, 25
προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ πρὸσ τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ ἀνά-
στηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῆσ, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον
ἀνεκάθισεν. 41 *δοὺσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσασ δὲ*
τοὺσ ἁγίουσ καὶ τὰσ χήρασ παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 *γνωστὸν*
δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλησ τῆσ Ἰόππησ, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν

37. *δε*: 61. om | *αποθανειν*: syr^{p} c.* add *quum autem esset Petrus Lyddae* | *εθηκαν αυτην* cum ℵ*A 40. 61. (m^{81} vg *quam cum lavissent posuerunt eam*) ... ς Ti *αυτην εθηκαν* cum ℵ^{c}CEHLP al pler Chr ... B cat^{167} om *αυτην* | *εν υπερωω* cum ℵBHLP 1. 13. 31. 61. al pler Chr^{9,182} ... Ln *εν τω υπερωω* cum ACE 38. 40. 68. 69. 93. 100. 105. 113. al^{3scr} cat Or^{3,256}

38. *λυδδασ* cum ℵ*B*C 61. ... ℵ^{c}A *λυδδα* ... ς Ln (ex errore) *λυδδησ* cum B^{3}EHLP al pler Bas$^{eth\,293}$ Chr^{9,182} | *οι μαθηται*: H *οι δε μαθητ.* | *δυο ανδρασ* cum ℵABCE al sat mu vg rell Bas$^{eth\,293}$ Chr^{9,182} ... HLP al^{55} Chr^{9,186} Thphyl^{a} om, hinc Gb^{o} | *μη οκνησησ* (40. *-σεισ*) *δ. ε. ημων* cum ℵABC*E 40. 61. 81. m^{81} vg, item sah cop ... ς *μη οκνησαι δ. ε. αυτων* cum C^{3vid}HLP al pler syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\,293}$ Chr

39. *πετροσ* ... C 69. 100. 105. 106. 180. al^{2scr} cat Bas$^{eth\,293}$ *ο πετρ.* | *παριστησαν*: e m^{81} vg *circumsteterunt* ... c^{scr} Bas$^{eth\,293}$ Chr^{9,183} *περιεστησαν* | *επιδεικνυμεναι*: A *επιδιγν.*

40. *εξω παντασ* cum ℵABELP 61. al pler cat Chr^{9,183} ... Ln *παντ. εξω* cum C 81. 99. 17^{lect} m^{82} vg syr^{utr} | *και θεισ* cum ℵABCE 3. 15. 25. 40. 61. 68. 69. 95* 105. 106. cat^{169} syr^{sch} cop Thphyl^{b} ... ς Ti om *και* cum LP al longe plu (m^{82} vg *eiectis autem omnibus foras* [m *foris*] *Petrus ponens* etc) sah syr^{p} arm aeth Chr Thphyl^{a} | *ταβιθα* cum ℵAC ELP etc ... B *ταβειθα* ... al mu *ταβηθα* | *αναστηθι*: sah syr^{p} c.* arm Ambr$^{ioseph\,3,489}$ add *in nomine domini nostri Iesu Christi*; item Cyp^{239} *in nomine Iesu Christi* | *ηνοιξεν* (2. 4. 10, 84. 101. k^{scr} *διηνοιξ.*, 68. Thphyl^{b} *ηνεωξε*): E sah add *παραχρημα* (sah *aperuit oculos suos statim*), item aeth^{pp} ante *ιδουσα*

41. *δουσ δε* (et. vg sah cop syr^{p} arm): A m^{82} syr^{sch} aeth *δουσ τε* (m *dansque*) | *φωνησασ δε* ... 13. 180. c^{scr} m^{82} vg sah syr^{utr} Chr^{9,183} *και φω.*

42. *τησ* cum ℵAC^{2}ELP al omn^{vid} Chr^{9,183} (sed L *καθ ολησ τη ιοππη*) ... BC* om | *επιστευσαν πολλοι* cum ℵABCE 31. 40. 61. 69. m^{82} vg sah cop arm aeth ... ς *πολλ. επιστ.* cum LP al pler syr^{utr} Chr^{9,183}

κύριον. 43 *ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι*
10, 6 *Σίμωνι βυρσεῖ.*

X.

1 *Ἀνὴρ δέ τισ ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιοσ, ἑκατοντάρχησ*
ἐκ σπείρησ τῆσ καλουμένησ Ἰταλικῆσ, 2 *εὐσεβὴσ καὶ φοβούμενοσ*
τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνασ πολλὰσ
10, 30 ss *τῷ λαῷ καὶ δεόμενοσ τοῦ θεοῦ διαπαντόσ,* 3 *εἶδεν ἐν ὁράματι φανε-*
ρῶσ, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆσ ἡμέρασ, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελ-
θόντα πρὸσ αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 *ὁ δὲ ἀτενίσασ*
αὐτῷ καὶ ἔμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ·
αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰσ μνημόσυνον
11, 13 *ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ.* 5 *καὶ νῦν πέμψον ἄνδρασ εἰσ Ἰόππην καὶ*

---

43. *ικανασ* ... C 15. 18. 36. cat[ms] *τινασ* | *εγενετο δε* etc sine *αυτον* cum ℵ*B 3. 95* b[scr] ... Ln post *δε* add *αυτον* cum ℵ[c]AE 29. 38. 40. 61. 68. (pergit *μειν. ημ. ικ.*) 69. 105. 113. al[2scr]; item ς Ti post *ημ. ικ. μειν.* cum CLP al pler cat Chr[9,188] | *εν ιοππη*: L om

X. 1. *δε τισ* sine *ην* cum ℵABCEL 13. 40. 61. al plus[15] cat[170] Chr[9,189] ... ς (Gb[oo]) add *ην* cum P al longe plu vg (sequente postea *is vidit*, sed am fu demid om *is*) syr[utr] sah (*erat autem homo quidam*) cop (fere ut sah, item aeth) arm aeth Thphyl[a] et[b] | *καισαρια* cum ℵE (:: ut ubique edidimus), cf et. alibi ... ς Ln Ti *καισαρεια* cum ABCLP al certe pler | *εκατονταρχησ*: L om | *σπειρησ* cum ℵACEL 61. al longe plu[vid] cat Dam[par 465] Thphyl[a] et[b] ... BP al[15] Chr *σπειρασ*

2. *τον θεον*: 61. *τ. κυριον* | *ποιων* sine copula cum ℵABCE 13. 26. 40. 61. 81. cat[171] vg syr[sch] sah cop arm aeth Chr[9,189] Dam[par 465] ... ς (Gb[o]) Ti add *τε* cum LP al pler syr[p] aeth[pp] Ir[int 196] Thphyl[a] et[b]

3. *ειδεν* ... C *ιδεν* | *ωσει* cum ℵ[c]ABCELP al pler Chr[9,189] et[190] ... ℵ* 15. 18. 32. 36. 40. 57. 61. 68. 69. 100. 105. 106. cat[171] Dam[par 465] *ωσ* ... 3. 65. 67. c[scr] d[scr] sah arm om | *περι* cum ℵABCE al[25] (in his c[scr] d[scr]) cat syr[utr] cop Ir[int 196] Dam[par] ... ς Ti om cum LP al plu vg sah arm aeth (Chr[bis] *ωρα ενατη*) | *ενατην* cum ℵABCEP al[15] ac multo plu[vid] ... ς *εννατην* cum L al plu | *κορνηλιε*: L om una cum verbis *ο δε ατενισασ αυτω*

4. *εμφοβοσ* cum ℵABCL etc ... EP *ενφοβ.* | *και αι*: C 3. 31. 57. 61. 105. al[2scr] Dam[par 465] om *αι* | *εισ μνημοσυνον* (ℵ[c]): ℵ* Dam[par 465] om | *εμπροσθεν* cum ℵAB 15. 36. 40. 61. 69. cat ... ς *ενωπιον* cum CELP al pler Severian[cat 172] Chr[9,190]

5. *ανδρασ εισ ιοππην* cum ℵABCE 31. 61. 69. 105. 180. d vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ς *εισ ιοππ. ανδρ.* cum LP al pler cat Chr[9,190] | *τινα*

μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ· 6 οὗτοσ ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡσ δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελοσ ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσασ δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενοσ ἅπαντα αὐτοῖσ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτροσ ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.

---

c. ABC 7. 15. 18. 32. 36. 42. 57. 61. 69. 105. cat vg (et. am fu tol) cop syr[p mg] arm ... ς om cum ℵELP al longe plu d demid syr[sch et p txt] sah aeth Ir[int198] Or[1,386] (*μεταπεμψασθαι αγγελον θεου τω κορνηλιω υποτιθεμενον αυτω πεμψαι εισ ιοππην επι σιμωνα τον καλουμενον πετρον* etc) Chr[9,190] | *οσ επικαλειται πετρ.* cum ℵABC 61. al sat mu cat (et. d vg *qui cognominatur Petrus*) Chr[9,190] ... Gb' *τον επικαλουμενον* cum ELP al fere[55] Thphyl[a] et[b] (cf et. Or, item Chr[9,198] ubi lectio inter *επικαλουμενον* et *καλουμενον* fluctuat)

6. *ουτοσ ξενιζεται* etc: 68. 137. c[scr] Chr[9,190] Thphyl[b] *και αυτοσ εστι ξενιζομενοσ προσ* (c[scr] *παρα*) *σιμωνα τινα* (68. *τον*, Thphyl *τιν. σι. τον*) *βυρσεα* | *πα. τινι σιμωνι* (vg *apud Simonem quendam*, similiter arm etc): c 31. *πα. σιμ. τινι* ... d om *τινι*, nec expri aeth[pp] | *ᾧ ἐστὶν*: 61. *ὡσ ἔστιν* | *οικια*: c 12[lect] cat *η οικια* | *παρ. θαλασσαν* sine additam cum ℵABCELP h 13. 31* 61. al[80] am fu tol syr[utr] sah cop[ms] et[ed boett] arm aeth[pp] Chr[9,190] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) add *ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν* cum minusc ut[vid] pauc (ut 31[mg recent]) cat[174] vg[cle] (et. demid) aeth[ro] (ex Latino, cf Prol) Thphyl[b]; item 4[mg] 8. 26. 27. 73. 81. cop[wi] *οσ* (cop *hic quum venerit*) *λαλησει ρηματα προσ σε, εν οισ σωθηση συ και πασ ο οικοσ σου* (:: ex 11, 14)

7. *ο λαλων*: LP 31. 98. g[scr] al[10] om *ο* | *αυτω* pri cum ℵABCE 61. al[15] d vg syr[sch] sah (cop non expri) arm ar[e] aeth ... ς (= Gb Sz) *τω κορνηλιω* cum LP al pler cat syr[p] ar[p] Chr[9,190] | *οικετων* sine additam cum ℵABCE 40. 61. arm ... ς (Gb[oo]) add *αυτου* cum LP al pler cat d vg syr[utr] sah cop aeth Chr

8. *και*: 33. d Thphyl[a] om (vide post vg) | *απαντα αυτοισ* cum ℵABE 40. 61. sah cop ... ς *αυτοισ απαντ.* (13. Chr *παντ.*) cum CLP al pler cat syr[utr] Chr[9,191] aeth. Cf etiam d *enarravit illis visum et misit* etc; vg *quibus cum narrasset omnia misit* etc

9. *αυτων* (Gb') cum ℵAEL 4. 13. 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 69. 100. 105. 133. 163. 180. al[5] cat ... ς Ln Ti *εκεινων* cum BCP al plu Chr[9,191]; item (sed E *αυτων*, e *illis*) *illis* d e vg ... 43. 65. om | *εκτην* (et. Or[1,236] et[386] Tert[orat25]): ℵ[c] *ενατην*, 36. *εννατην*. Praeterea A tol (*horam diei sext.*) add *τησ ημερασ*. (Probandi vim non habet Tert Ieiun[10] *atqui facilius invenias Petrum hora sexta capiendi cibi causa prius in superiora ad orandum ascendisse, quo magis sexta diei finiri officio huic possit* etc.)

10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-
11, 5 ss των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην,
τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-

10. *αυτων* (Gb'') cum ℵABCE 13. 40. 61. al plus^{15} cat d (*ipsis*) am fu demid (hi^{8} et e *eis*, tol *ei*) Or^{1,386} ... ς *εκεινων* cum LP 31. al longe plu vg^{clo} (*illis*) Chr^{9,191} | *εγενετο* sec (Gb'') cum ℵABC 40. 61. al fere^{15} cat cop (aeth *venit*) Or^{1,386} Did$^{cat\ 176}$ ... ς *επεπεσεν* cum ELP 13. 31. al longe plu vg syr^{utr} sah arm Chr^{9,191}; item al^{8} Clem^{175} *επεσεν* | *επ αυτον εκστασις* (ita et. Clem^{175}): c sah cop Or^{1,386} *εκστ. επ. αυτ.*

11. *ανεωγμενον* et. Clem^{175} Or^{1,386} etc ... E *ηνεωγμενον* | *και καταβαινον* etc: syr^{sch} *et vas quoddam devinctum quattuor angulis, et simile erat linteo magno, et descendebat e caelo super terram:* syr^{p} *et vas quoddam devinctum quattuor extremis, velut linteum magnum* (^{mg} *splendidum*) *descendens et inclinans in terram:* sah *et ecce vas vinctum quattuor initiis, sicut magnum linteum demissum super terram:* cop *et vas descendens sicut magnum linteum vinctum in quattuor initiis:* d *ex* (pro *et? et ex?*) *quattuor principiis ligatum vas quodam* (corrige *quoddam*) *et* (lege *ut*) *linteum splendidum, quod differebat de caelo in terram:* Clem^{175} *και τι σκευος τεσσαρσιν αρχαις εκδεδεμενον επι της γης*, item Const^{6,12,2} (potius enim huc spectat quam ad 11, 5) *και τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον σκευος τι ως οθονην λαμπραν και καθιεμενην επι της γης.* Similiter 13. 68. c^{scr} arm Thphyl^{b} *και τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον σκευος τι ως οθονην μεγαλην καταβαινον και καθιεμ.* etc | *καταβαινον* sine additam cum ℵABC^{2}E h 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 163. 180. c^{scr} cat (d vide supra) vg sah cop syr^{utr} ar^{e} arm aeth^{utr} Or^{1,386} et^{3,256} et$^{int\ 2,224}$ ... ς (= Gb Sz) add *επ αυτον* cum LP al pler ar^{p} Chr^{9,191} Thphyl^{a} et^{b} | *μεγαλην*: C^{3} om (de C* non liquet) ... d syr$^{p\ mg}$ *splendidum*, Const *λαμπραν* | *τεσσαρσιν*: E Or^{1,216} (ut ex codice editum est) *τετρασιν* | *καθιεμενον* cum ℵABC^{2}E 40. 81. 180. 12^{lect} vg cop aeth (arm vide ante) Or$^{1,318.\ 249.\ 386}$ et^{3,256} (Cyr$^{ioh\ 924}$ *ειτα τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην εξ ουρανου την οθονην ιδων* etc; Thdrt^{1,190} *ειδε γαρ, φησιν, ο μακαριος πετρος σινδονα τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην, εν η ην παντα τα* etc) ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *δεδεμενον και* cum C*^{vid}LP 61. al pler (36. *δεδεμ.* omissis *και καθιεμ.*) cat (in comm^{178} explicatur *τεσσαρσιν ευαγγελιοις δεδεμενην την εκκλησιαν*) d (vide ante) syr^{utr} (sed transpon, vide ante; item vide sah quod vix confirmat *δεδ. και*) Chr^{9,191} | *επι της γης* ... 40. 61. 12^{lect} *επι την γην*

12. *τετραποδα* sine *και τα θηρ.* cum ℵABC^{2} 33. 40. 61. 105. 163. 180. d vg syr^{sch} sah arm (aeth *θηρια* pro *τετραποδ.*) Clem^{175} Or$^{1,386.\ 388}$ et$^{int\ 2,224}$ Const^{6,12,2} (Thdrt^{1,190} om etiam *και ερπετα*) Aug$^{serm\ 149,704}$ ... ς (Gb^{oo}) add *και τα θηρια* cum LP al pler syr^{p} ar^{p} Chr^{9,191}, item E 4. 31. post *ερπετα* (E post *ερπετ. της γης*). Similiter Or^{1,249} *παντα*

τοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον
καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτροσ εἶπεν· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου
πρὸσ αὐτόν· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγέ-
νετο ἐπὶ τρίσ, καὶ εὐθὺσ ἀνελήμφθη τὸ σκεῦοσ εἰσ τὸν οὐρανόν.
17 ὡσ δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτροσ, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ
εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτή-

---

τα τετραποδ. και ερπετα και θηρια τησ γησ (omissis rell), cop παντ. τα θηρ. και τετραπ. τησ γησ κ. πετει. του ουρ. | τησ γησ post ερπετα cum ℵABCE 5. 7. 13. 26. 27. 29. 40. 61. 66** 69. 81. 105. o^{scr} (15. 18. 36. al τα επι τησ γησ post ερπετ.) vg syr^{sch} arm aeth^{pp} (^{ro} om versum) Clem^{175} Or$^{1,266.\ 366}$ Const^{6,12,2} ... ς post τετραποδ. cum LP al plu syr^{p} Chr ... 34** 163. d sah Or$^{int\,2,324}$ om, hinc Gb^{o} | ερπετα sine articulo cum ℵABC^{2}E 61. arm Or$^{1,249.\ 366}$ Const ... ς (Gb^{oo}) praem τα cum LP al pler Clem^{175} Chr | πετεινα sine articulo cum ℵABC^{2} 61. Or$^{1,266.\ 366}$ ... ς τα πετει. cum C*ELP al pler Clem (τα πτηνα) Const Chr

13 πρ. αυτον: arm add εξ ουρανου | αναστασ πετρε θυσον (et. Bas^{eth} ^{241} etc, e *surgens petre occide et manduca*): d vg *surge petre* (d *petre surge*) *occide* (fu* *et occide*), item sah cop syr^{utr}, item 35. Chron ap Wtst αναστὰ etc

14. και ακαθαρτ. cum ℵAB 7. 13. 15. 27. 29. 36. 68. 105. 163. 12^{lect} d vg sah syr^{utr} arm cat^{178} Clem^{175} Or^{1,266} Const^{6,12,2} Cyr$^{cat\,176}$ ... ς η ακαθ. cum CDE^{gr}KLP 31. 61. al plu cop Ps-Iust$^{qu\,89}$ Or^{1,266} et$^{int\,2,324}$ et^{4,666} Bas$^{eth\,241}$ Chr^{9,191}

15. και φωνη (et. d Or^{1,266} et$^{int\,2,324}$): DE^{gr} φωνησασ δε | εκαθαρισεν cum ℵBDEF^{a} al pler ... Ti εκαθερισεν cum ACLP 13. 31. 61. 68. 105. (105. εκαθαιρισε, L -θερησεν) :: cf ad Lc 4, 27 (-ε- ACLX etc), 17, 14 (-ε- AX etc) et 17 (-ε- ALΛ al). Item ad Act 11, 9 ubi sic tantum AHL al

16. ευθυσ cum ℵABCE^{gr} 61. 81. (40. 180. ευθεωσ, 33. 34. ευθυσ ανελ. παλιν) vg cop syr$^{p\,mg}$ aeth^{ro} ... ς παλιν cum DE^{gr} (post ανελ.) LP al pler e syr$^{p\,txt}$ Chr^{9,191} ... 15. 36. cat d sah syr^{sch} arm aeth^{pp} Const^{6,12,2} Or$^{int\,2,324}$ Amb$^{spir\,2,653}$ plane om, hinc Gb^{oo} :: cf 11, 10 | ανελημφθη cum ℵABDE (C hiat) ..: ς ανεληφθη cum LP al omn^{vid}

17. εν εαυτω cum ℵACDELP etc ... B 133. k^{scr} cat^{180} εν αυτω. Praeterea D add εγενετο | ειη: D* ει | ειδεν cum ℵBDELP etc ... AC ιδεν | ιδου cum ℵAB 36. 40. 61. 69. 105. cat^{180} vg (et. am demid tol) syr^{sch} arm (alibi enim nec ab his interpretibus abhorret και ιδου in apodosi positum) item sah cop ... ς Ti και ιδου cum CDELP al pler fu syr^{p} (item aeth^{ro}; aeth^{pp} vero om και ιδου. Sic nisi fallor.) Chr^{192} :: utrumque ex usu est Lucae. Ubi και ιδου in apodosi positum est (Lc 7, 12. 24, 4. Act 1, 10), ℵAB fideliter solent servare. Eadem structura sine dubio aliéna manu inlata est loco Mt 28, 9 | οι ανδρεσ: E 105. om οι | υπο cum ℵBE 18. 38. 40. 57. 61. 69. 95. 105. 177 al$^{6\,scr}$

σαντεσ τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνοσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 *καὶ*
φωνήσαντεσ ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενοσ Πέτροσ ἐν-
θάδε ξενίζεται. 19 *τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά-*
ματοσ εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρεσ ζητοῦντέσ σε· 20 *ἀλλὰ*
ἀναστὰσ κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖσ μηδὲν διακρινόμενοσ,
ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούσ. 21 *καταβὰσ δὲ Πέτροσ πρὸσ τοὺσ ἄν-*
δρασ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίσ ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

---

cat ... ς Ln Ti *απο* cum ACLP al plu Chr[9,192] :: *απο* similiter pro *υπο* atque *υπο* pro *απο* substituitur, cf Mc 8, 31 cum ll parall Lc 6, 18 cum Act 5, 16. Infra v. 21 plures *απεσταλμ. απο* quam *απεστ. υπο* intulerunt. | *του κορνηλιου*: D Thphyl[b 244] (*παρα κορν.*) om *του* | *διε-ρωτησαντεσ* (D *επερωτη.*) et. Chr[9,192]: syr[p mg] *quum appropinquassent et interrogassent* ... 32. 42. 57. 126. 163. *διερωτ. και μαθοντεσ* | *του* ante *σιμωνοσ* cum ℵABCD 40. 61. 68. 105. 133. 180. c[scr] cat Chr[9,192] Thphyl[b] ... ς om cum ELP al pler Thphyl[a]

18. *επυνθανοντο* cum ℵADELP al omn[vid] Chr[9,192], item *interrogabant* vg etc ... BC *επυθοντο*

19 *διενθυμουμενου* cum ℵABCDELP (ℵ *διενθυμενου*) al plu (15. 18. 36. cat[181] Did[tri 1,18] et[2,8,3] *διανοουμενου*) Did[tri 2,7] Chr[9,192] ... ς (= Gb Sz) *ενθυμουμενου* cum minusc vix mu. Praeterea syr[p] c.* add *et haesitaret* (e ipsum *ενθυμ.* vertit *haesitante*) | *αυτω* post *πνευμα* cum ℵAC 31. 40. 61. 180. m[scr] cat[181] vg (sed tol *dei* pro *ei*) sah arm[gb] ... ς post *ειπεν* cum DEHLP al pler syr[utr] aeth (m[10] *dixit autem mihi spir. sanct.*) Did[tri 1,18] etc Chr ... B cop plane om | *ανδρεσ* sine additam cum DHLP al fere[60] m[10] syr[p] (arm *ανδρ. τινεσ*) Const[6,12,3] Cyr[hr 277] (exc[cod 1]) Chr[9,192] Thphyl[a] Aug[gen ad litt 12,204] Amb[spir 2,014] ... ς (Gb[0]) Ln add *τρεισ* (:: ut 11, 11) cum ℵACE 13. 61. al vg sah cop syr[sch] et[p mg] aeth Did[tri ter] Thphyl[b]; item B add *δυο* (:: cf v. 7; et. 9, 38) | *ζητουντεσ* (61. *-νταισ*) cum ℵB 61. ... ς Ln Ti *ζητουσι* (*-σιν*) cum ACDEHLP al pler Const Did[tri ter] Cyr[hr] Chr etc

20. *αναστασ* (e *surgens*): D* *αναστα*, d am fu *surge et*, vg[ele] demid *surge*, item sah cop syr[utr] :: cf ad 9, 11 et 10, 13 | *οτι* (Gb'') cum ℵABCDEH 15. 18. 36. 40. 61. 69. 100. 163. 180. h[scr] cat[181] Did[tri 2,7] Cyr[hr 277] Chr[cat 181] ... ς *διοτι* cum LP al plu Const[6,12,3] Did[tri 1,18] et[2,6,3] Bas[3,41] Chr[9,192] | *εγω*: 61. om

21. *καταβασ δε* ... DE syr[sch] *τοτε καταβ.* | *πετροσ* cum ℵABCHP al pler cat[181] Thphyl[a] ... DEL 45. 46. 68. 69. 100. 103. 105. 180. 12[lect] al[8 scr] Chr[9,192] Thphyl[b] *ο πετρ.* | *πρ. τουσ ανδρασ* (C* arm *πρ. αυτουσ*) sine additam cum ℵAB(C)DELP al fere[60] vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) add *τουσ απεσταλμενουσ απο* (ita H etc, al[10] fere Thphyl[a] *υπο*) *του* (H 31. om) *κορνηλιου προσ αυτον* (31. al plus[5] om *πρ. αυ.*, al *πρ. αυτουσ* post *ειπ.*, et aliter) cum H al mu Thphyl[a] | *τισ η* (B om) *αιτια* ... D praem *τι θελεται η*, item syr[p] *quid vultis*

22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιοσ ἑκατοντάρχησ, ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβού-
μενοσ τὸν θεόν, μαρτυρούμενόσ τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνουσ τῶν Ἰου-
δαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰσ
τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμε-
νοσ οὖν αὐτοὺσ ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον
εἰσῆλθαν εἰσ τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν αὐ-
τούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγενεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγκαίουσ
φίλουσ. 25 ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσασ

---

22. *ειπαν* cum ℵABCE 61. ... ϛ cum DHLP al pler cat^{181} Chr^{9,193}. Praeterea D add *προσ αυτον*, item sah syr^{sch} | *κορνηλιοσ*: D^{gr} *κορν. τισ* (item syr^{sch} *vir quidam cuius nomen est* etc) | *εκατονταρχησ* (c^{scr*} Thphyl^{a} *-ρχοσ*): 18. 31. k^{scr} Chr^{9,193} *ο εκατ.* | *υπο ολου*: D *υφ ολου* | *και ακουσαι ρημ. παρα σου*: 31. om

23. *εισκαλεσαμενοσ* (vg *introducens*) *ουν* (al pauc arm om *ουν*, cop *εισκ. δε*) . . E *τοτε προσκαλεσαμενοσ* (sed e *introducens*), item D 40. *τοτε εισαγαγων* (d *tunc ergo ingressus*). Praeterea D 40. sah add *ο πετροσ*, syr^{sch} *Simon* | *αυτ. εξενισεν*: D 40. *εξεν. αυτ.* | *αναστασ* cum ℵABD 29. 40. 61. 66** 133. 142. d^{scr} al pauc vg syr^{sch} sah cop aeth ... CE (13.) 15. 18. 31. al plu cat syr^{p} arm Chr^{9,193} Thphyl^{b} *αναστασ ο* (13. om) *πετροσ* ... ϛ (= Gb Sz) *ο πετροσ* cum HLP al mu Thphyl^{a} | *εξηλθεν*: 13. add *εισ καισαρειαν* | *των απο*: D 3. 20. 42. (hos iam Wtst indicavit) al pauc om *των* | *απο ιοππησ* (D^{gr*} *-ππην*) sine articulo cum ℵABCDEHLP al fere^{50} cat Chr ... ϛ (= Gb Sz) *απο τησ ιοππ.* cum minusc mu Thphyl^{b} ... 31. arm *εν ιοππη* | *συνηλθον*: D *-λθαν*

24. *τη δε* (Gb'') cum ℵABCD^{gr}E 40. 61. 69. 105. 163. 180. vg sah cop syr^{p} Thphyl^{a}; item d *postero quoque die* (i. e. *τη τε επ.*) ... ϛ *και τη* cum HLP al pler cat syr^{sch} arm aeth Chr^{9,193} (contra^{197} post *απο ιοππησ* pergit *συνηλθον εισ την καισαρειαν*) Thphyl^{b} | *εισηλθαν* (*-αν* ℵC, ϛ c. rell *-ον*) c. ℵACEHLP al pler (31. *συνηλθον*) sah cop syr^{sch} et$^{p\,mg}$ arm Chr^{9,193} ... Ln Ti *εισηλθεν* cum BD 26. 47. 61. vg syr$^{p\,txt}$ aeth Thphyl^{a} | *εισ την*: D 31. 68. 133. Thphyl$^{a\,90}$ Thphyl$^{b\,246}$ om *την* | *καισαριαν* cum ℵACDE ... ϛ Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP al certe pler | *προσδοκων* ... D *προσδεχομενοσ* | *συνκαλεσαμενοσ* (D praem *και*) cum ℵBCDE ... ϛ Ln *συγκαλ.* cum AHLP al certe pler | D *συνγενεισ* | *αυτου* (B* *αυτουσ*): 61. om | *φιλουσ*: D syr$^{p\,mg}$ add *περιμεινεν* (d *sustinuit*)

25. D syr$^{p\,mg}$ hunc versum sic exhibent: *προσεγγιζοντοσ δε του πετρου εισ την καισαριαν προδραμων εισ των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αυτον. ο δε κορνηλιοσ εκπηδησασ και συναντησασ αυτω πεσων προσ τουσ ποδασ προσεκυνησεν αυτον* (D^{2} *αυτω*). | *του εισελθειν*

αὐτῷ ὁ Κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν. 26 *ὁ δὲ*
Πέτροσ ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ
εἰμι. 27 *καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότασ*
πολλούσ, 28 *ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμιτόν*
ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ
ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον·
29 *διὸ καὶ ἀναντιρρήτωσ ἦλθον μεταπεμφθείσ. πυνθάνομαι οὖν,*
10, 3 ss *τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;* 30 *καὶ ὁ Κορνήλιοσ ἔφη· ἀπὸ τετάρ-*
τησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχό-

---

cum ℵABCELP 13. 31. 61. al plus[50] Bas[eth 280] Chr[9,198] Thphyl[a] et[b] ... ς (= Gb Sz) om *του* cum H k[scr] al mu cat[183] | A *τον πετροσ* sic | *επι τουσ ποδασ*: 29. 43. 66** 68. 69. 105. 120. 177** 12[lect] al[3 scr] vg (rell) Thphyl[b] add *αυτου*

26. *ηγειρ. αυτον* cum ℵABCDE 13. 31. 61. al plus[25] cat vg (adhiberi etiam potest arm, non item vv rell) Bas[eth 280] Chr[9,198] Thphyl[b] ... ς *αυτον ηγειρεν* cum HLP al plu Thphyl[a] | *αναστηθι*: syr[p mg] *τι ποιεισ; αναστηθι* ... D *τι ποιεισ* | *και εγω αυτοσ* cum ℵB 61. cat[183] ... ς Ln Ti *καγω αυτοσ* cum AHLP al pler Marc[mon 38] (Gall[8]) Thphyl[b]. Item quod in utramque lectionem quadrat vg *et ego ipse* ... C Thdrt[3,196] *και αυτοσ εγω* ... D *καγω*, E Chr[9,198] *και γαρ εγω* et Bas[eth 280] *και γαρ καγω*, 5. 7. 13. 29. 68. 69. 100. 105. 137. 163. c[scr] k[scr] al aliq *και γαρ εγω αυτοσ* | *ειμι* .. D*E d cop aeth[utr] add *ωσ και* (e om) *συ*

27. *και συνομιλων αυτω εισηλθ. κ. ευρισκει*: D* *και εισελθων τε και ευρεν*, d *et introibit et invenit*

28. *υμεισ* (et. Ir[int 199] etc): D Aug[unit eccl 858] add *βελτιον* (non item Aug[serm 149] (5,706)) | *επιστασθε*: D* *εφιστ.* | *αθεμιτον*: D* *-μιστον* | *αλλοφυλω* (et. Ir[int 199]): D[gr] 12[lect] sah syr[sch] praem *ανδρι* | *καμοι* cum ℵABCDE 40. 68. 69. 105. 163. 180. o[scr] ... ς *και εμοι* cum HLP al pler Chr[9,198] (61. cat *και μοι*) | *εδειξ. ο θεοσ* cum ℵAE 3. 40. 69. 105. vg aeth[utr] Or[int 2,225] ... ς Ln *ο θεοσ εδειξ.* (D *επεδειξ.*) cum BC (D)HLP 13. 31. 61. al pler sah cop syr[utr] arm Ir[int 199] Chr[9,198]

29. *αναντιρρητωσ* cum ℵB[3]CEHLP al plur ... B*D 61. *αναντιρητωσ* (item 19, 36 B* isque solus *αναντιρητων*) | *μεταπεμφθεισ* (C *-πεμφθεισ*, item 61. *εκπεμφθ.* 13, 4) ... DE 5. al[4] (hi omnes iam ap Wtst) add *υφ υμων* | *τινι*: E add *τω*

30. *τεταρτησ*: D* *τησ τριτησ*, d *nustertiana* (cop *a die altero*) | *ταυτησ τησ*: D *τησ αρτι* | *ημην* absque additam cum ℵA*BC 27. 61. 81 163. vg cop arm aeth (Chr[com 199 vid], certe enim nil de ieiunio dicit, quum multus sit de precatione) ... ς Ti add *νηστευων και* cum A[2](D)EH(L)P al pler sah syr[utr] Chr[198 txt] (D[gr*] *νηστευων την ενατην τε*, L *νηστευων* omissis *και την ενατην* usque *οικω μου*). Item Bed[52] *In Graeco et in quibusdam Latt cdd ita scriptum est: A quarta die usque ad hanc horam eram ieiunans et orans a sexta hora usque ad nonam, et ecce vir, et cetera* :: mentio ieiunii inlata videtur Mc 9, 29 1 Co 7, 5. Ad v. 3 con-

μενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ
καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον 11. 13
οὖν εἰσ Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ·
οὗτοσ ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ βυρσέωσ παρὰ θάλασσαν.
33 ἐξαυτῆσ οὖν ἔπεμψα πρόσ σε, σύ τε καλῶσ ἐποίησασ παρα-
γενόμενοσ. νῦν οὖν πάντεσ ἡμεῖσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦ-
σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοίξασ
δὲ Πέτροσ τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείασ καταλαμβάνομαι ὅτι

formatam esse lectionem quam recepimus minime probabile est. | την ενατην (ενα- cum ℵABCDEHP etc; ς εννα- cum minusc mu) sine ωραν cum ℵABCD 40. 61. 100. 105. 168. ... ς (Gb^{oo}) add ωραν cum HP al pler vg (*hora nona*) rell Chr^{198}. Mutat textum E sic: ημην νηστευων και προσευχομενοσ απο εκτησ ωρασ εωσ ενατησ etc | ενωπ. μου: ℵ ενωπ. εμου

31. φησιν: tol syr^{sch} et^{p} c.* aeth add *mihi* | σου η προσευχη: E 96. 142. 12^{lect} d vg (item arm etc) η πρ. σου

32. εισ ιοππην: D arm^{zoh} add ανδρασ | εν οικ. σιμωνοσ (7. 69. 100. 105. 163. e^{scr} arm add τινοσ) ... C 15. 18. 36. 180. παρα τινι σιμωνι βυρσει | παρα θαλασσαν sine additam cum ℵAB 3. 15. 18 36. 61. 81. 93* 180. vg cop aeth^{ro} ... ς (sed Gb^{o}) Ti add οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι cum CDEHLP al pler cat^{185} syr^{utr} arm aeth^{pp} sah (sah insuper addit εν οισ σωθηση) Chr^{9,198} Bed$^{retr\,185}$ ex Gr (*sequitur in Graeco: qui cum advenerit loquetur tibi*) :: expulsa ista esse propterea quod nec v. 6 inveniuntur minime credo. Similia habentur 11, 14. Cf et. 10, 22.

33. προσ σε: D syr^{p} c.* add παρακαλων ελθειν (D^{2} d add σε) προσ ημασ | συ τε (A γε): D e sah cop συ δε | παραγενομενοσ (61. -γεναμενοσ): D εν ταχει παραγεν. | νυν ουν παντεσ (etiam d): D^{gr*} νυν ιδου (sic* vdtr, tum correctum ιδου, denique ουν) παντεσ | ενωπ. του θεου (29. 37. 68. c^{scr} κυριου) cum ℵABCD^{2}EHLP al omn^{vid} cat cop syr^{p} arm aeth^{zoh} et^{edd} (confirmat Bed^{retr} ex Gr^{185}: *in Gr habetur: in conspectu dei adsumus*) Chr^{9,190} et^{201} ουκ ειπεν ενωπιον ανθρωπου, αλλα του θεου, δεικνυσ οτι ουτω δει προσεχειν τοισ του θεου δουλοισ) ... Gb' ενωπ. σου cum D* d vg syr^{sch} sah aeth^{utr} arm^{usc} | παρεσμεν (Thphyl^{a92} et^{txt} et^{com} παρεστηκαμεν) ... D* d sah om | ακουσαι: D* d add βουλομενοι, *volumus*. Similiter syr^{sch}. Praeterea D add παρα σου | παντα (A post σοι pon): D 96. 142. sah om | υπο cum ℵ*BHLP al omn^{vid} Chr ... Ln Ti απο cum ℵ^{c}ACD ... E παρα :: cf ad 10, 17 | του (13. 61. om) κυριου cum ℵABCE 13. 15. 36. 40. 61*^{treg} 69. 137. 180. 12^{lect} c^{scr} cat vg cop syr^{p} arm ... ς του θεου cum DHLP al pler (61**^{treg}) syr^{sch} sah Chr

34. το στομα: D arm cop aeth^{utr} ante πετροσ pon | το στομα sine αυτου cum ℵ*BDHLP al pler am fu tol Chr$^{9,201.190}$ ... ℵ^{c}ACE 18. 26. 36. 68.

Ro 2, 11 *οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτησ ὁ θεόσ,* 35 *ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ*
φοβούμενοσ αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενοσ δικαιοσύνην δεκτὸσ αὐτῷ
ἐστίν· 36 *τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖσ υἱοῖσ Ἰσραὴλ εὐαγγελι-*
ζόμενοσ εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτόσ ἐστιν πάντων κύριοσ.
Mt 4, 17 l.c 23, 5 37 *ὑμεῖσ οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ, ἀρξά-*
μενοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννησ,
38 *Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡσ ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸσ πνεύματι*
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃσ διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενοσ πάντασ τοὺσ

---

69. 108. 108. al[8scr] al aliq cat[185] vg[cle] (et. demid) syr[utr] sah cop arm aeth add *αυτου* | *καταλαμβανομαι* (D[gr*] *-νομενοσ*) et. Ir[int 196] Clem[772] Thdrt[1,1496] etc ... Eus[dem 386] *οιδα* | *προσωπολημπτησ* cum ℵABCDE ... ς *-ληπτησ* cum HLP al omn[vid]

35. *αλλ*: A *αλλα* | *εστιν* (h. l. etiam Ir[int 196] Const[6,12,3] Eus[dem 386] Thdrt[1,1496] etc; ante *αυτω* 31. arm Clem[772] Or[int 4,484]) ... A Const (sed fluct lectio) *εσται*

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln *ἐστίν.*[36] *τὸν -- ιυ χυ. οὗτοσ - - αὐτοῦ*[39] (*καὶ - Ἱερουσαλήμ*), *- ξύλου.* Ti *ἐστίν,*[36] *τὸν* etc.

36. *τον λογον* cum ℵABC[2vid]EHLP al pler d vg rell Cyr[hr 141] etc ... C[*vid] D[gr] 137. m tol syr[sch] et[p] (*enim* c.*) sah *τον γαρ λογον* | *ον* c. ℵ[*]C(vdtr et[*]et[2])D[gr]EHLP al fere omn cat syr[utr] Cyr[hr 141] Chr[199] et[201] ... Ln om cum ℵ[a]AB 61. m (*verbum enim suum misit*, item tol) d (*verbum suum misit filiis istrahel evangelizare*) vg sah cop arm aeth[utr] Ath[508]

37. *υμεισ* et. Ir[int 196] Thdrt[4,421] etc ... B om (exprimit aeth[pp], non item[ro]) | *γενομενον*: E *γεναμενον*, C *γεγονοσ* | *ρημα*: D om | *ολησ τησ*: D[*] om *τησ* | *αρξαμενοσ* (Ln[ed min], non item[ed mai], qua in marginem reiecit, sed nesciebat B) cum ℵABCDEH 40. 1[lect] 12[lect] 14[lect] ... ς Ti (Ln vide ante) *αρξαμενον* cum LP 31. 61. al pler Dial[maced 478] (Ath[opp 2]) Chr[9,200] et[202] Thdrt[4,421]. Ex Latinis habent *incipiens* e vg Ir[int 196] Hil[1018] Amb[spir 1,621]; *cum coepisset* d. Praeterea AD e vg Ir[int] Dial[maced 478] add *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] ... non addidimus cum ℵBCEH LP al omn[vid] sah cop syr[utr] rell Chr Thdrt Hil etc | *βαπτισμα* ... B *κηρυγμα* | *ιωαννησ*: BD[gr] *ιωανησ*

38. *ναζαρεθ* (Gb') cum ℵBCDEP al permu vg sah cop Ir[int 196] Bas[2,584] Chr[9,200. 202] ... ς (non item ς[e 1624] etc) *ναζαρετ* cum AHL 13. 61. al plu cat[185] Thdrt[4,481] Bas[3,22. 23] Cosm[11,503] | *ωσ εχρισ.* et. Bas[2,584] Dial maced[478] Chr Thdrt Cosm Ir[int 196] Hil[1093] Amb[spir 1,621] etc ... D cat[186] syr[utr] arm Bas[3,22. 23] Faustin[arian 648] *ον εχρισεν* | *αυτον*: D[*] d arm (non item cat) Bas[3,22. 23] om | *πνευματι* (EL al pauc praem *εν*) *αγιω*: D *αγιω πνευμ.* | *οσ* cum ℵ[c]ABCEHLP al pler Chr Thdrt[2,1212] Cosm etc: D tol (*hic*) syr[sch] sah Ir[int] (*ipse*) Faustin (*hic*) *ουτοσ* ... ℵ[*] 13. 12[lect] cat[187] Thphyl[b 274] *ωσ* | *καταδυναστευομενουσ* et. Or[1,782 790] Chr Thdrt Cosm etc ... D *καταδυναστευθεντασ* | *διαβολου* et. Or[bis] etc (ut ante) Ir[int 196] (*a diabolo*) ... E[gr] *σατανα*

καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ·
39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν 2, 32 3, 15 5, 30
Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.
40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμ-
φανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχει- Lc 24, 43 Io 21, 13
ροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν
ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισ-
μένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντες 17, 31 8, 24

---

39. *ημεισ* (AD^gr *υμεισ*) sine additam cum ℵABCDE 14* 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 163. 180. cat syr^utr aeth^utr (arm?) Chr^9,200 Ir^int 196 (sic ed^stior ex edd^3) ... ς (= Gb Sz) add *εσμεν* cum HLP al pler vg arm^gb Cosm^11,503 (sed 105. 137. c^scr* vg arm^gb add post *μαρτυρεσ*) | *παντων* (et. Ir^int etc): Thphyl^b 247 *τουτου και παντων* ... D *αυτου* | *εν ιερουσαλημ* cum ℵACEHLP al pler (13. *εν ιεροσολυμοισ*) cat^187 am arm Ir^int Chr Cosm ... Ln [*εν*] *ιερ.*, Ti om *εν* cum BD 26. 1^lect vg^clo (et. fu demid) | *ον και* cum ℵABCDEHLP al longe plu (omu^scri) cat am demid tol syr^p txt (*quem reiecerunt Iudaei et occiderunt*, sed *reiecer. Iud. et* c.*) arm Chr^9,200. 202 ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc mu vg^clo fu sah cop syr^sch Ir^int Cosm | *ανειλαν* cum ℵABCDE 13. 33. 61. 68. 103. ... ς *ανειλον* cum HLP al pler cat Chr Cosm

40. *εν τη τρ. ημ.* cum ℵ*C 31. ... ς Ln Ti om *εν* cum ℵ^CABD^2EHLP al pler vg Chr :: *εν* post *ηγειρεν* facillime excidit; praeterea *τη τριτη ημερα* omnino solebat dici, cf Mt 16, 21. 17, 23. 20, 19 Lc 9, 22. 18, 33 (*τη ημ. τη τριτ.*) 24, 7 et 46 ... D* d *μετα την τριτην ημεραν* | *αυτον*: D* 45. d *αυτω* (D^corr *αυτον* teste Kipl, *αυτω μ* [unde fieri vult *μεν*] teste Scri) | *εμφανη* cum ℵBCHLP etc ... ADE *ενφανη*

41. *υπο του θεου ημιν* ... C syr^sch et^p sah Ir^int 196 *ημιν υπ. τ. θε.* (Ir^int *nobis praedestinatis a deo*, item syr^sch sah. Item Vig^varim 738 *nobis testibus qui praedestinati sumus a deo*) | *συνεφαγομεν*: C syr^p add *αυτω* (Ir^int 196 *qui cum eo et manducavimus et bibimus*. Similiter testes alii.) | *συνεπιομεν αυτω*: D syr^p add *και συναναστραφημεν* (D^gr* *συνεστραφ.*, d *conversi sumus*), praetereaque syr^p addit c.* *cum eo dies quadraginta*, vide post | *μετα το αναστηναι αυτον*: D^gr om *αυτον* (d *postquam surrexit*), item in E *αυτον* et *eum* (e enim *postquam surrexit eum*) a correctore improbata sunt | *εκ νεκρων* et. Ir^int Chr Cosm ... DE sah aeth^utr ar^e (syr^p c.* vide ante) Bed^retra 135 ex Graeco Vig^varim 738 add *ημερασ μ* (D sah) vel *δι ημερων τεσσαρακοντα* (E etc)

42. *παρηγγειλεν*: D *ενετειλατο* | *αυτοσ* (*ipse*) cum ℵAH(L?)P 31. 61. al pler cat^188 d e vg aeth^utr Ir^int 196 Chr^9,200. 202 Cosm^503 ... Gb' Ln *ουτοσ* cum BCD^grE^gr (L ex silentio conlationis meae) 13. 15. 18. 27 29. 100. 105. 137. 163. k^scr, item syr^utr sah cop

43. *τουτω*: HL *τουτον* ... 19. 31* 66** 78. 2^lect o^scr *τουτο*

οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόμα-
τοσ αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰσ αὐτόν.
44 *Ἔτι λαλοῦντοσ τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ*
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ τὸν λόγον. 45 *καὶ*
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆσ πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐκκέχυται· 46 *ἤκουον*
2, 4. 8, 26 *γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαισ καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε*
ἀπεκρίθη Πέτροσ· 47 *μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τισ τοῦ μὴ*
2, 4 *βαπτισθῆναι τούτουσ, οἵτινεσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡσ καὶ*
ἡμεῖσ; 48 *προσέταξεν δὲ αὐτοῖσ ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ*
βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρασ τινάσ.

---

43. *ονοματοσ*: 36. 180 *αιματοσ*

44. *ετι*: P[2] 40. 68. 100. 103. 106. al plus[10] sah add *δε* (syr[utr] aeth *et cum adhuc* etc) | *επεπεσεν* cum ℵBEHLP 31. 61. al pler ... Ln *επεσε* cum AD (*-σεν*) 13. 27. 29. 36. 47. cat

45. *οσοι* cum ℵAD[gr]EHLP al omn[vid] Chr[9,207] Rebapt[364] (Gall[3]) ... Ln *οι* cum B d vg, nec aliter sah cop etc | *συνηλθαν* cum ℵB ... ς Ln *συνηλθον* cum ADEHLP al omn[vid] | *του αγιου πνευματ.* cum ℵAEHLP 61 al omn[vid] Chr ... Ln *του πνευμ. του αγι.* cum BD[2] (**του πν. αγ.*) 40. vg Rebapt

46. *γλωσσαισ* (sah *aliis linguis*) *και μεγαλυνοντων*: ita et. D[corr]; d *praevaricatis linguis et magnificantes.* D* vero et ipse aliquid cui *praevaricatis* respondebat praebuisse videtur (simile quid atque *καινταισ*), praeterea pro *μεγαλυνοντων* Wtst *μεγαλυνειν* suspicatus est (sed praecedit quod salvum mansit *λαλουντων*) | *τοτε απεκριθη*: D *ειπεν δε*, item sive *και ειπ.* syr[sch] aeth | *πετροσ* cum ℵAB 61. 99. 180. cat[191] Chr[9,207] ... ς *ο πετροσ* cum DEHLP al pler

47. *δυναται κωλυσαι τισ* cum ℵAB 61. 100. Item E (sed et E* et e* om *κωλ.*) 40. 69. 95. 180. cat[191] Epiph[cat 184] *δυναται τισ κωλυσαι*, item sah cop syr[utr] ... ς *κωλυσαι δυναται τισ* cum D[2]HLP al pler arm Chr [9,207]. Item D* *κωλ. τισ δυναται.* Cf et. vg *numquid aquam quis prohibere potest*, d Ir[int 190] Rebapt[3,364] *numquid aliquis aquam prohibere potest*, Ir[cat 183] *μη τισ το υδωρ κωλυσαι δυναται.* Similiter Epiph[112] *μη τισ δυναται κωλυ. το υδωρ απο τουτων των καταξιωθεντων το πν. το αγ. λαβ. ωσ και ημεισ εξ αρχησ.* | *τουτουσ* (d *ut baptizentur isti*): D[gr] 99. *αυτουσ* | *ωσ* cum ℵAB 13. 15. 18. 27. 29. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 137. 180. al[4 scr] al pauc cat Ir[cat 181] Epiph[112] Chr[9,207]. Item D *ωσπερ* ... ς *καθωσ* cum EHLP al plu :: cf ad 7, 51

48. *προσεταξεν δε* cum ℵBE 13. 18. 33. 34. 37. 40. 61. 68 180. d[scr] cat[191] sah cop syr[p] ... ς Ln Ti *προσετ. τε* cum AHLP al pler vg arm aeth Chr[9,207] Rebapt[3,364] ... D syr[sch] *τοτε προσεταξεν* | *αυτοισ* cum ℵA 33 ... ς Ln Ti *αυτουσ* cum BDEHLP al pler Cyr[hr 41] Chr | *ιησου χριστου* (Gb') c. ℵABE 13. 15. 18. 29. 40. 61** 68. 69. 105. 163. 180. al[3 scr] al[5] am fu tol demid sah cop syr[p] et (*domini Ie. Chr.*) [sch] arm

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντεσ κατὰ τὴν
Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ
ἀνέβη Πέτροσ εἰσ Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸσ αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
τομῆσ, 3 λέγοντεσ ὅτι εἰσῆλθεσ πρὸσ ἄνδρασ ἀκροβυστίαν ἔχοντασ 10, 28 ss
καὶ συνέφαγεσ αὐτοῖσ. 4 ἀρξάμενοσ δὲ Πέτροσ ἐξετίθετο αὐτοῖσ
καθεξῆσ λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενοσ, καὶ 10, 9 ss
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην μεγάλην

Cyr$^{br\,41}$ Chr^{9,207} Rebapt ... ς Ti του κυριου cum HLP al plu ... D 5. 27. 61* al aliq vg^{cle} arm^{edd} του κυριου ιυ χυ, al mu του κυρ. ιυ | βαπτισθηναι hoc loco cum ℵAB 40. 61. am fu demid tol arm Cyr$^{br\,41}$ ... ς ante εν τω ονοματι cum DEHLP al pler vg^{cle} sah cop syr^{utr} aeth Chr Rebapt | ηρωτησαν: D παρεκαλεσαν | επιμειναι (D* διαμειναι): D vg^{clo} (non item am fu demid) sah cop syr^{utr} aeth praem προσ αυτουσ

XI. 1. ηκουσαν δε etc ... D syr^{sch} ακουστον δε εγενετο (syr^{sch} *et auditum fuit ab*) τοισ αποστολοισ και τοισ αδελφοισ τοισ (D* οι) εν τη ιουδαια | εδεξαντο: D* (ex errore exscriptum Ti^{59} ℵ* pro D*) εδεξατο | τον λογ. τ. θεου: syr^{p} c.* add *et benedicebant deo*, item demid *et benedixerunt deum*

2. D versum sic habet: ο μεν ουν πετρ. δια ικανου χρονου ηθελησαι (** -σεν) πορευθηναι εισ ιεροσολυμα· και προσφωνησασ τουσ αδελφουσ και επιστηριξασ αυτουσ πολυν λογον ποιουμενοσ δια των χωρων διδασκων αυτουσ· οσ (d *quia*) και κατηντησεν αυτοισ και απηγγειλεν αυτοισ την χαριν του θεου· οι δε εκ περιτομησ αδελφοι διεκρινοντο προσ αυτον. Similiter syr^{p} c.* inter v. 1. et 2. haec habet *Ipse quidem igitur Petrus per tempus non modicum volebat abire Hierosolymam et loqui fratribus: et quum confirmasset, profectus est* (c. ob. adduntur *et docuit eos*). | οτε δε cum ℵABE 15. 18. 25. 36. 40. 61. 105. 163. 180. 12^{lect} cat vg sah cop arm ... ς και οτε cum HLP al pler syr^{utr} aeth Chr^{9,208} | ιερουσαλημ cum ℵAB 40. 61. ... ς ιεροσολυμα cum D (vide ante) EHLP al pler Chr | διεκρινοντο: 13. -ναντο

3. εισηλθ. ante προσ ανδρ. ακρ. εχ. cum ℵABD 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 121. 180. al$^{3\,scr}$ cat^{192} vg sah cop arm aeth Thphyl^{b} ... ς post ακρ. εχοντασ cum EHLP al pler syr^{utr} Chr^{9,208} Thphyl^{a} | εισηλθεσ et συνεφαγεσ cum ℵADEHP al pler vg sah cop syr$^{p\,mg}$ arm^{usc} aeth Chr ... BL 5. 13. 15. 18. 36. 61. 137. c^{scr} al pauc syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm^{zoh} εισηλθεν et συνεφαγεν | αυτοισ (d *cum eis*): D* συν αυτ.

4. πετροσ cum ℵABDE 40. 61. 105. 180. cat^{193} Chr^{9,208} ... ς ο πετροσ cum HLP al pler | καθεξησ: D^{gr} τα κατεξησ (^{2}καθεξ.) ... L* 4* cop om

5. εν πολει ιοππη: D cop (non item sah) ε. ιοππ. πολ. | προσευχομενοσ (sic): ℵ* om | ειδον ... H ιδον, item v. 6 | εν εκστασει: D^{gr*} om εν | κατα-

τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ·
6 εἰσ ἣν ἀτενίσασ κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆσ γῆσ καὶ
τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ
καὶ φωνῆσ λεγούσησ μοι· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον
δέ· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰσ
τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ,
καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰσ τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆσ
τρεῖσ ἄνδρεσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμεν, ἀπεσταλμένοι

βαινον: A 61. ℵ[scr] καταβαινων ... 61. post σκευοσ τι pon, sah plane om | τεσσαρσιν: D τετρασιν. Item Epiph[112] οθονην καθιεμενην εν τετρασιν αρχαισ. Cf ad 10, 11 | αχρι cum ℵAB* ... ς Ln αχρισ cum B[3]EHLP al pler (al pauc μεχρισ) ... D 104. εωσ

6. τα τετραποδα etc: D* om τα pri et tert, item D om τα quart | τησ γησ (68. al[5] post θηρια pon, H syr[sch] post ερπετα) ... P 3. 67* 73. 80* 95. 126. om

7. ηκουσα δε και cum ℵABE 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 61. 69. 105. 163? o[scr] vg sah cop ... D 15. 18. 36. 180. syr[sch] aeth και ηκουσα, Thphyl[b 249] ηκουσα τε ... ς ηκουσ. δε sine και cum HLP al longe plu syr[p] arm Chr[9,208] Thphyl[a] | φωνησ λεγουσησ: D 12[lect] φωνην λεγουσαν | ανα-στασ: D[gr*] vg αναστα. Cf ad 9, 11. 10, 13 et 20. Cf et. Epiph[147] αναστα, θυσον και φαγε.

8. ειπον: D ειπα | κοινον sine παν cum ℵABDE 61. al[12] vg sah syr[utr] arm aeth Epiph[112] (libere [147] μηδαμωσ κυριε· ουδεν κοινον η ακαθ. εισηλθεν εισ etc) Chr[9,208] (Libere huc respicit Or[1,249] - - ειρηκεναι· συ οιδασ οτι ουδεποτε κοινον η ακαθ. εισηλθεν εισ etc) ... ς (= Gb Sz) praem παν c. HLP al pler (cop *quia nihil quod immundum aut* etc)

9. απεκριθη δε usq του ουρανου: D εγενετο (D[2] et d add δε) φωνη εκ του ουραν. προσ με | απεκριθ. δε sine μοι cum ℵAB 15. 18. 32. 36. 40. 61. 105. 163. 180. cat vg sah cop arm[usc] ... ς add μοι cum EHLP al pler syr[utr] aeth arm[zoh] Epiph[112] Chr[9,208] | φωνη εκ δευτερου cum ℵAHLP 61. al pler vg sah cop Epiph[112] ... BE 15. 18. 113. 180. al[2 scr] syr[utr] arm aeth[pp] ([ro] om φωνη) Chr[9,208] εκ δευ. φω. | εκ τ. ουρανου: 13. 100. 177** al[2 scr] add λεγουσα | εκαθαρισεν cum ℵBDEP al pler ... Ti εκαθερισεν cum AH (εκαθαιρισεν) L 1. 13. 61* 68. 105 (ut H) 12[lect]. Etiam εκαθηρε et εκαθαρε legitur. Cf ad 10, 15

10. δε: H om | ανεσπασθη παλιν cum ℵABD 13. 40. 61. 69. 96. 105. 163. 180. cat vg cop syr[p] arm aeth ... ς παλιν ανεσπασθ. cum EHLP al pler Chr[9,208] (syr[sch] sah[cod] om παλιν, item sah[cod] ante εγενετο pon)

11. τρεισ: Epiph[112] δυο (και εξαυτησ ιδου δυο ανδρ. επιστηκεισαν εισ την οικιαν etc) | ημεν cum ℵABD[gr] (item d *erant*) 40. ... ς Ti ημην cum EHLP al pler cat vg syr[utr] sah cop aeth Chr[9,208] | καισαριασ cum ℵAB ... ς Ln Ti καισαρειασ cum EHLP al certe pler ... D καισαριαισ. Cf ad 10, 24 | με (ℵ[c]): ℵ* εμε

ἀπὸ Καισαρίασ πρόσ με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 10, 20
αὐτοῖσ μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ
οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρόσ. 13 ἀπήγγειλεν δὲ
ἡμῖν πῶσ εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· 10, 5. 22
ἀπόστειλον εἰσ Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 ὃσ λαλήσει ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἷσ σωθήσῃ σὺ καὶ
πᾶσ ὁ οἶκόσ σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ 10, 14
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτοὺσ ὥσπερ καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνή- 1, 5
σθην δὲ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου, ὡσ ἔλεγεν· Ἰωάννησ μὲν ἐβάπτι-
σεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν

---

12. το πνευμ. μοι cum ℵABD 61. vg sah cop … ς μοι το πνευμ. cum EHLP al pler cat[194] syr[utr] arm aeth Chr[9,209] | μηδεν (68. Thphyl[b] μη) διακριναντα cum ℵ[c]AB 13. 40. 61. 68. 69. 105. (Thphyl[b] -ναντι), item ℵ*E 15. 18* 36. (163. 180. alterutrum) cat μηδ. διακρινοντα … ς μηδ. διακρινομενον cum HLP al pler (46. συνελθε αυτ. μηδ. διακρινομενοσ. Item Epiph[112] πορευου συν αυτοισ μηδ. διακρινομενοσ ex 10, 20. Eodem modo utuntur syr[sch] sah cop aeth) Chr[9,209]. Confirmant additam μηδ. διακριν. versiones omnes praeter syr[p] … Gb[o] Ti om cum D syr[p] :: quae est ratio testium, ea non tantum valet ut additamentum ex 10, 20 adsumptum putemus | ηλθον δε (syr[sch] *et venerunt*): D 25. 32. arm om δε

13. απηγγ. δε cum ℵABD 18. 33. 36. 88. 40. 61. 68. 93. 96. 105. 113. 180. 3[pe] al[2scr] al pauc cat vg cop syr[p] Chr[9,209] Thphyl[b] … ς Ti απ. τε cum EHLP al longe plu syr[sch] arm aeth Thphyl[a] … sah om copulam | ειδεν cum ℵBDELP etc … AH ιδεν | τον αγγελον (27. 29. 66** 69. 100. 105. 163. o[scr] add του θεου): D om τον | ειποντα sine αυτω cum ℵAB 61. cop … ς Ti add αυτω cum DEHLP al pler vg sah syr[utr] arm aeth[pp] (mendose[ro] *dicentem mihi*) Chr | αποστειλον: B πεμψον :: ex 10, 5 | εισ ιοππην sine additam cum ℵABD 61. al plus[20] cat vg syr[sch] sah cop arm aeth … ς (= Gb Sz) add ανδρασ cum EHLP al plu syr[p] Chr :: ex 10, 5 (cf et. ad 10, 32)

14. λαλησει: A -ση | σωθηση: E 13. 99. -σει

15. λαλειν: D aeth[utr] add αυτοισ | επεπεσεν: D 26. a[scr] επεσεν | επ αυτουσ: D* επ αυτοισ | ωσπερ: D ωσ

16. εμνησθην: A εμνησθημεν | του κυριου cum ℵABDE 1. 38. 40. 42** 43. 45. 61. 93. 100. 105. 106. 133. 142. 163. 180. al[7scr] al aliq cat Thphyl[a] … ς (= Gb Sz) Ti om του cum HLP al plu Did[tri2,8] Chr[9,209] Thphyl[b] | ιωαννησ (B -ανησ): ℵ[c] 27. 29. 38. 40. 68. 69. 93. 100. 105. 113. al[3scr] al Thphyl[a] praem οτι

17. εδωκεν … ℵ o[scr] Did[tri2,6,8] δεδωκεν | ο θεοσ et. Did[tri2,6,8] et[int287] (Gall[6]) Chr[9,210] Amb[spir619] . . D Rebapt[363] Aug[tri15,992] om | ωσ και ημιν: Did[tri2,6,8] libere παρασχων το αγιον πνευμα ωσ και ημιν εν

ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίσ ἤμην δυνατὸσ κωλῦσαι τὸν
θεόν; 18 *ἀκούσαντεσ δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν*
λέγοντεσ· ἄρα καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ὁ θεὸσ τὴν μετάνοιαν εἰσ ζωὴν
ἔδωκεν.
8, 1. 4 19 *Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἀπὸ τῆσ θλίψεωσ τῆσ γενομένησ*
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕωσ Φοινίκησ καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείασ,
μηδενὶ λαλοῦντεσ τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοισ. 20 *ἦσαν δέ*
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινεσ ἐλθόντεσ
εἰσ Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸσ τοὺσ Ἕλληνασ, εὐαγγελιζόμενοι

αρχη, sed om *πιστευσασιν* usq *ιν χν* | *εγω* sine *δε* cum ℵABD 7. 13. 14. 15. 18. 25. 27. 36. 37. 38. 40. 61. (om *τισ*) 68. 69. 76. 99. 100. 105. 163. 180. al[4 scr] al pauc cat vg syr[sch] cop arm aeth Did[tri 2, 6, 8] et[int 267] Chr Thphyl[b] Rebapt[363] ... ς (sed Gb[u]) Ti add *δε* cum EHLP al plu sah syr[p] Thphyl[a] :: quamvis *εγω δε* speciose dictum sit, tamen non eiusmodi videtur ut contra tantam auctoritatem tenendum sit: modo ne ab imperitia librariorum scripturas eiusmodi profectas aut altero saeculo vel tertio posteriores putes. | *τον θεον*: D syr[p] c.* bohemica (et „cdd lat", sed non indicatum est quinam sint) add *του μη δουναι αυτοισ πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω* (pro *επ αυτω* syr[p] *in dominum Iesum Christum*, bohemic. *in nomen Iesu Christi*), item 8. Aug[trin 15,992] omissis *πιστευσ. επ. αυτ.*

18. *εδοξασαν* cum ℵBD[2] (* *εδοξαν*) 40. 59* 61. 68. 69* 180. al[2 scr] al pauc vg sah cop syr[utr] aeth Chr[9,210] Thphyl[b] ... ς Ti *εδοξαζον* cum AEHLP al pler cat arm Thphyl[a] | *αρα* cum ℵABD 40. 61. 65. 133. k[scr] ... ς Ti *αραγε* cum EHLP al pler Chr, etiam syr[p mg gr] | *την μετανοιαν*: D om *την* | *εισ ζωην εδωκεν* cum ℵABD 40. 61. 180. cat[196] am fu demid tol ... ς *εδωκ. εισ ζω.* cum EHLP al pler sah cop syr[utr] aeth[pp] (ro om *εισ ζωην*) (arm *εδωκ. ο θε. την μεταν. ε. ζω.*, vg[cle] *paenitentiam dedit deus ad vitam*) Chr[9,210]

19. *επι στεφανω* cum ℵBHLP 61. al pler cat[196] Bas[eth 298] Chr[9,216] Thphyl[b] ... Gb" Ln *επι στεφανου* cum AE 13. 40. 45. 12[lect] Thphyl[a] ... D[gr] *απο του* (D[2] om) *στεφανου* (contra d e vg *sub Stephano*) | *αντιοχειασ* cum ABDHP etc ... ℵEL *αντιοχιασ* :: scribitur nomen Antiochiae per -ει- ubique in B, plerumque in A et D (A -ι- Act 11, 20. 2 Tim 3, 11; D -ι- Act 14, 19). E fere ubique -ι- habet (sed -ει- 13, 1); ℵ inter utramque scripturam fluctuat, tamen saepius -ι- quam -ει- praebet (-ει- 11, 22 et 27. 13, 14. 15, 30 et 35. 18, 22; -ι- 11, 19. 20. 25. 26. 13, 1. 14, 19. 21. 26. 15, 22 et 23. Gal 2, 11. 2 Tim 3, 11). | *λαλουντεσ τ. λογον*: D *τον λογ. λαλουντ.* | *μονον*: D vg *μονοισ*

20. *κυρηναιοι*: H (eadem forma utitur sah) *κυρειναιοι* | *ελθοντεσ* cum ℵABDEL[sil] 61. al plus[20] cat[197] sah cop syr[p] aeth Chr[9,217] ... ς (= Gb Sz) *εισελθοντ.* cum HP al plu vg syr[sch] arm Thphyl[a] et[b] | *αντιοχειαν* cum BDHLP etc ... ℵAE *-οχιαν*. Cf ad 11, 19 et 22. | *ελαλουν και προσ* cum ℵ*AB 27. 29. 61. 69. 163. vg (et. am demid tol) ... ς Ti om

τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 *καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύσ τε*
ἀριθμὸσ ὁ πιστεύσασ ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 *Ἠκούσθη δὲ*
ὁ λόγοσ εἰσ τὰ ὦτα τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ οὔσησ ἐν Ἰερουσαλὴμ περὶ
αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕωσ Ἀντιοχείασ· 23 *ὃσ πα-*
ραγενόμενοσ καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει
πάντασ τῇ προθέσει τῆσ καρδίασ προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 *ὅτι*
ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου καὶ πίστεωσ. καὶ

και cum ℵ^{c}DEHLP al pler (40. *ελλ. και ανεζητουν πρ.*) cat fu sah cop syr^{utr} arm aeth Chr | *ελληνασ* c. ℵ^{c}AD* c^{scr} arm Eus$^{hist 2,3,8}$ (*πλείστων τε καὶ ἄλλων ἐπ' ἀντιοχείασ ἑλλήνων, οἷσ οἱ κατὰ τὸν στεφάνου διωγμὸν διασπαρέντεσ ἐκήρυξαν*) Chr^{9,217} (*ὅρα, Ἕλλησιν εὐαγγελίζονται*) et^{220} (*ἴσωσ διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ἑβραϊστὶ Ἕλληνασ αὐτοὺσ ἐκάλουν.* Eadem verba repetunt Thphyl^{b}et$^{c\,606}$ et Oec$^{com\,108}$). Cf et. vg d e *Graecos*, nec aliter syr^{utr} sah cop aeth; videntur autem interpretes isti inter *ελληνασ* et *ελληνιστασ* parum distinxisse ... ς (= Gb Sz) *ελληνιστασ* cum BD^{2}EHLP 61. al fere omn cat Chr^{txt} et^{217} et^{220} (at plus valet ubi differunt comm quam txt). ℵ* miro vitio *ευαγγελιστασ* | *τ. κυρ. ιν*: D 10. 96. aeth^{pp} (non item^{ro}) add *χριστον*

21. *και ην*: D^{gr} *ην δε* | *μετ αυτων*: 7. 25. 27. 29. 42. 57. 69. 98^{mg} 100. 105. 106. 163. e^{scr} add *του* (25. *εισ το*) *ιασθαι αυτουσ* | *ο πιστευσασ* cum ℵAB 36. 61. 180. cat ... ς om *ο* cum DEHLP al pler Chr^{9,217} | *επι* (15. 18. 34. 36. 180. al *προσ*) *τον κυριον*: E 34. 38. Chr^{9,217} add *ιησουν*. Lectionem syr^{p} marginalem vide apud White.

22. *τησ ουσησ εν* cum ℵBE 13. 15. 36. 40. 61. 163. 180. c^{scr} k^{scr} al^{vid} Chr^{9,217} ... ς Ln Ti *τησ εν* cum ADHLP al pler cat. Cf et. vg d e *quae erat Hierosolymis* (d *in hierusalem*, e *in ierosolymis*) | *ιερουσαλημ* cum ℵABD 15. 27. 36. 40. 61. 105. 180. cat ... ς *ιεροσολυμοισ* cum E HLP al pler Chr, item vg | *περι αυτων*: E^{gr} k^{scr} Chr *τα πε. αυ.* | *εωσ αντιοχ.* cum ℵAB 61. vg syr^{sch} cop arm aeth ... ς Ti *διελθειν εωσ αντ.* cum DEHLP al pler (42. 57. al *εισ αντιοχειαν*, 82. *εισ την αντ.*) cat sah syr^{p} Chr^{9,217} :: *διελθειν* omnino ex Lucae usu est, cf 9, 38. 11, 19. 18, 27. Lc 2, 15; sed propter hanc ipsam caussam inferri poterat. Inprimis eo valuisse videtur locus qui modo praecessit 11, 19. Offendit enim quod *εξαπ. εωσ* (non *εισ*) dictum est. Quum vero dubitari possit pro ipsa locutionis natura sitne inlatum illud an expulsum, standum est potiore auctoritate testium. | *εωσ*: D* add *τησ* | *αντιοχειασ* cum ℵABDHLP etc ... E *-οχιασ*

23. *οσ*: D^{gr} *οσ και* | *την χαριν την του* cum ℵAB ... ς Ti om *την* sec cum DEHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,217} | *τω κυριω* ... B 40. sah cop *εν τω κυριω*. Item Latini (nisi ipsum *προσμενειν τω κυρ.* ita expressisse credendi sunt), vg enim et e *permanere in domino*, d *perm. a* (corrige *ad*) *dominum*

24. *ην ανηρ*: ℵ *ανηρ ην*

9, 30 προσετέθη ὄχλοσ ἱκανὸσ τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰσ Ταρσὸν
Gal 2, 11 ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰσ Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖσ καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτωσ ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺσ μαθητὰσ
Χριστιανούσ.
27 Ἐν ταύταισ δὲ ταῖσ ἡμέραισ κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
21, 10 προφῆται εἰσ Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰσ δὲ εἷσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι

24. *τω κυριω*: B* om

25. *εξηλθεν δε - εισ αντιοχειαν*: D syr[p mg] *ακουσασ δε οτι σαυλοσ εστιν εισ θαρσον* (D[gr2] *ταρσον*) *εξηλθεν αναζητων αυτον· και ωσ* (D[2] om) *συντυχων παρεκαλεσεν* (D[2] add *αυτον*) *ελθειν εισ αντιοχειαν* (d - - *et cum invenissent depraecabantur venire Antiochiam*, syr[p mg] - - *et cum collocutus esset cum eo, rogabat eum venire Ant.*) | *εισ ταρσον* (am* fu *tharsum*) sine additam cum ℵAB (D vide ante) 36. 69. 100. 180. am* fu demid syr[sch] sah cop arm (syr[p mg] vide ante) ... ς (Gb[oo]) add *ο βαρναβασ* cum EHLP al pler syr[p txt] Chr[9,217] (Chron[425] *εξηλθεν βαρν. αναζητ.* etc); item vg[cle] am[2] aeth praem | *αναζητησαι*: B* *αναστησαι* | *ευρων* sine *αυτον* cum ℵABE 14. 15. 34. 36. 38. 40. 61. 69. 105. 113. 163. a[scr] h[scr] al[10] cat Chr Chron[425] ... ς (Gb[o]) add *αυτον* cum HLP al longe plu (vg *quem cum invenisset*) sah cop syr[sch] et[p] c. ob. arm aeth Thphyl[a] et[b] | *ηγαγεν* sine *αυτον* cum ℵAB 14. 15. 34. 36. 38. 40. 61. 69. 105. 113. 163. a[scr] h[scr] al plus[20] cat vg arm Chron[425] Thphyl[a] ... ς (Gb[o]) add *αυτον* cum EHLP al plu sah cop syr[utr] aeth Chr Thphyl[b] | *αντιοχειαν* cum ABDHLP etc ... ℵE *-χιαν*

26. *εγενετο δε* usq *χριστιανουσ*: D[gr*] *οιτινεσ παραγενομενοι ενιαυτον ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον· και τοτε πρωτον εχρηματισεν* (sic) *εν αντιοχεια οι μαθηται χρειστιανοι*. Item d *contigit vero eis annum totum commiscere ecclesiam et tunc primum nuncupati sunt in antiochiam discipulos christianos*. D[gr2] non satis liquet; fere sic - - *συναναχυθηναι τη εκκλησια και διδαξαι οχλον ικανον χρηματισται* (corrige *-τισαι τε*?) *πρωτωσ* etc. Cf et. syr[p mg] ubi post *venire Antiochiam* pergitur: *quum venissent autem, annum integrum congregati sunt*. Praeterea nil in mg scribitur.) | *αυτοισ* cum ℵABE 13. 33. 36. 40. 61. 105. 180. c[scr] cat ... ς *αυτουσ* cum HLP al pler Did[tri 1,24] Chr[9,218] | *και ενιαυτον* cum ℵAB 13. syr[p] Did[tri 1,24] Ath[lat 776] (*factum est autem et integro anno eos convenire in ecclesia* etc. Est ex libro de trin. et spir. sancto, qui antea Vigilio Taps. adscribebatur.) ... ς om *και* cum EHLP al pler sah cop arm aeth Chr. Libere vg *et annum totum* (tol *anno toto*) *conversati sunt ibi* (am fu demid al om) *in ecclesia*. Similiter syr[sch] ar[e] | *ολον* (et. Did[tri] Ath[lat] etc): E sah Chr[218] om | *εν τη εκκλησια*: HLP 4. 95. 96. 101. 126. 177. 12[lect] al[8 scr] al plus[15] Thphyl[a] om *εν* | *πρωτωσ* cum ℵBD[2] 36. 163. (180. *πρωτοσ*, 29. *πρωτουσ*) ... ς Ln Ti *πρωτον* cum A(D*)EHLP al pler Did[tri] Cyr[hr 277] Chr[9,218] | *εν αντιοχεια* (ℵE *-χια*): A *εισ αντιοχειαν* | *χριστιανουσ*: ℵ* 61. *χρηστιανουσ*, B* *χρειστ.*

27. *εν ταυταισ δε*: B *εν αυταισ δε* | *αντιοχειαν*: E *-χιαν*

28. *αναστ. δε εισ* etc: D *ην δε πολλη αγαλλιασισ* (d *exultatio*)· *συνεστραμ-*

*Ἄγαβοσ ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματοσ λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτισ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου.* 29 *τῶν
δὲ μαθητῶν καθὼσ εὐπορεῖτό τισ, ὥρισαν ἕκαστοσ αὐτῶν εἰσ
διακονίαν πέμψαι τοῖσ κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖσ·* 30 *ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντεσ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ διὰ χειρὸσ
Βαρνάβα καὶ Σαύλου.* 12, 25

XII.

1 *Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρώδησ*

μενων (d *revertentibus*) *δε ημων εφη εισ εξ αυτ. ον. αγ. σημενων* (d *ait unus - significabat* sic), item Aug[serm dom 2 (3, 2, 223)] *eratque magna exsultatio. Congregatis autem nobis surgens unus ex illis nomine Agabus significabat* | *εσημανεν* cum ℵAEHLP al omn[vid] cat syr[utr] sah cop Chr[9, 218] ... Ln *εσημαινεν* cum B d (*significabat*) vg (ut d) Chron[435] ... D^gr *σημενων*, vide ante | *μεγαλην* (Gb'') cum ℵABD[2] 27. 29. 40. 61. 100. (Epiph[409], pergit enim post *κατηγγελλον λιμον εσεσθαι καθ ολησ τησ οικουμενησ* sic: *ητισ εγενετο επι κλαυδιου καισαροσ*. Similiter Did[tri 2, 7] testatur.) ... ς *μεγαν* cum D*EHLP al pler Chr[9, 218] Chron[435] | *μελλειν*: 4* 23. 24. 34. 36. 37. 47. 56. 59. 66* 69. 97. 163. 12[lect] al[2 vel 3] al om | *ητισ* (Gb'') cum ℵABDE 13. (antea non liquet utrum *μεγαν* an *μεγαλην* tueatur) 27. 29. 40. 61. 100. 105. 133. Epiph[409] Did[tri 2, 7] Chron[435] ... ς *οστισ* cum HLP al pler cat Chr. Praeterea (*ητισ*) edidimus sine *και* cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 105. 183. 12[lect] vg sah cop (*hoc autem factum erat*) syr[p] arm aeth Epiph[409] Chron[435] ... ς (Gb°) Ti add *και* cum EHLP al pler cat syr[sch] Chr[9, 218]. Cf et. Did[tri] *ητισ και συνεβη πολλοισ υστερον χρονοισ επι κλαυδιου*. | *κλαυδιου* sine additam cum ℵABD 13. 40. 61. vg sah cop arm aeth Chron Did[tri] (vide ante) ... ς (= Gb Sz) add *καισαροσ* cum EHLP al pler cat syr[utr] Epiph[409] Chr

29. *των δε μαθητων* etc: D *οι δε μαθηται καθωσ ευπορουντο* | *ευπορειτο* cum ℵAB(D)EHP* 13. al fere[20] cat Eus[hist 2, 12, 2 cod 1] Thphyl[a] ... ς *ηυπορειτο* cum HP[2] al plu Eus[hist 2, 12, 2] Chr Thphyl[b] | *ωρισαν* (et. Eus[hist]): A 3. 95* *ωρισεν*

30. *ο και* (sic ℵ[a], ℵ* *ο και ο*): L *οι και* | *προσ*: 34. cop om („B" ex errore Scholzii fluxerat)

XII. 1. *ο βασιλ. ηρωδησ* cum ℵ 66. c[scr*] syr[p] Eus[hist 2, 9, 1 ex cdd 5] (etiam edd[burt et schwegl]) Chr[9, 227] ... ς Ln Ti *ηρωδ. ο βασ.* c. ABDEHLP al pler vg syr[sch] (add *qui cognominatus est Agrippa*) etc (cop om *ο βασ.*) Eus[hist ex cdd 4] Chr[9, 223] Chron[435] Lcif[187] :: cf Mt 2, 3 et Mc 6, 14. Priore loco longe plurimi, altero certe permulti testes maluerunt *ηρωδ. ο βασ.* Contra non fluctuat lectio Mt 2, 1 ubi ipsum auctorem *ηρωδ. τ. βασ.* dedisse apparet. | *ηρωδησ*: sah *Agrippa* (vide ante syr[sch]), nec

τὰσ χεῖρασ κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. 2 *ἀνεῖλεν δὲ*
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 *ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν*
ἐστιν τοῖσ Ἰουδαίοισ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ
ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 *ὃν καὶ πιάσασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παρα-*
δοὺσ τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
μενοσ μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 *ὁ μὲν οὖν*
Πέτροσ ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη
ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 *ὅτε δὲ ἤμελ-*
λεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτροσ

---

aliter infra | *τασ χειρασ* (et. Eus[hist]): D post *επεβαλεν* pon | *εκκλησιασ* (et. Eus[hist]): D syr[p] c.* add *εν τη ιουδαια*

2. *ανειλεν δε* (et. Eus[hist] ex[codd 5], cdd[3] *ανειλ. τε*, Rufin *et*; Lcif[187] *occidit autem*): D syr[sch] aeth Chron[426] *και ανειλεν*, 76. 177** g[scr] Thphyl[a99] *αν. δε και* | *ιωαννου*: BD[gr] *ιωανου* | *μαχαιρη* cum ℵAB*D[2] 61. ... ς Ln *μαχαιρα* cum B[3]D*EHLP al pler Eus[hist 2, 9, 1] Chr[9,225] Chron[426] (item Or[1,421] et[3,719] huc respiciens)

3. *ιδων δε* (Gb′) cum ℵABE 61. al plus[10] cat vg luxov sah cop Chr[9,225 com] ... ς *και ιδων* cum DHLP al plu syr[utr] aeth Lcif[187] (arm om copulam) Chr[9,225 txt] | *εστιν* (ℵ[c]): ℵ* om | *τοισ ιουδαιοισ*: D syr[p mg] add *η επιχειρησισ αυτου επι* (d *conpraehensio eius super*) *τουσ πιστουσ* | *συλλαβειν* (DE *συνλαβ.*): E 101. praem *του* | *ημεραι* sine articulo cum ℵBH LP al sat mu arm ... Gb Sz Ln Ti *αι ημεραι* cum ADE 61. al plus[40] cat Chr[9,225 txt] (contra[ibidem com] *ην δε ημερα των αζ.*)

4. *ον και*: D Lcif[187] *τουτον* | *εισ φυλακην* (vg d e Lcif *in carcerem*): E[gr] 19[lect] *εν φυλακη* | *παραδουσ*: A *παραδιδουσ*, e vg *tradens* (contra d Lcif *traditum*) | *τεσσαρσιν* (*τετταρσι* et. Petr[alex can 13]): H supplementum ab ipso* in margine habet | *αυτον* pri: D vg[clo] (*custodiendum*, et. demid; contra am fu *custodire eum*) om | *αναγαγειν* (d vg Lcif syr[p mg] *producere*, e *perducere*) ... A 21. 38. 59. 96. 163. 177* 12[lect] e[scr] *αγαγειν*, item syr[sch] et[p txt] *tradere*

5. *εν τη φυλακη*: syr[p] c.* add *a cohorte regis* | *προσευχη δε* etc: D *πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου* (D[2] om *πε. αυ.*) *απο τησ εκκλησιασ προσ τον θεον περι αυτου* (d *multa vero oratio erat instantissime pro eo ab ecclesia ad deum super ipso*) | *εκτενωσ* cum ℵA*[vid]B 13. 40. 81, e (*erat incessanter fiebat* sic) vg (*fiebat sine intermissione*) Lcif[187] (*instantissime fiebat*) ... ς Ti *εκτενησ* cum A[2]EHLP 61. al pler cat Bas[eth 286] Chr[2,236] Sev[ant cat 203] | *γινομενη*: P 4. 47. 59. 61. e[scr] al pauc Bas[eth] ex[cd] garn (sed cdd[2] *γιν.*) *γενομενη* | *προσ τον θεον* (et. Lcif): B om | *περι* (Gb″) cum ℵA[2]BD 13. 27. 32. 34. 40. 42. 57. 61. 69. 76. 105. 163. o[scr] (A* *υπ* vel *επ*) ... ς *υπερ* cum EHLP al pler cat Bas[eth 286] Chr Sev[ant] cat

6. *ημελλεν* cum ℵBELP 13. 40. 61. 101. 104. 106. c[scr] l[scr] al pauc ... ς Ln *εμελλ.* cum ADH al plu Chr[9,226] | *προαγαγειν* (sed B 13. 57. *προσαγαγ.*) cum AB 8. 13. 15. 32. 36. 57. 61 al[vid] cat ... ς *προαγειν* (ℵ 5.

κοιμώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν,
φύλακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξασ
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει.
καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγε-
λοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν
δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολού-
θει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθέσ ἐστιν
τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελ-
θόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν
σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν, ἥτισ αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ,

29. 73. 78. o^{scr} *προσαγειν*) cum ℵDEHLP al pler Chr | *αυτον* post *προ-* cum ℵABDE 13. 61. al plus^{10} cat (vg *producturus eum esset*) Chr ... ς ante *προ-* cum HLP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *ο ηρωδησ*: D om *ο* | *κοιμωμενοσ*: D* *κοιμουμενοσ* | *αλυσεσιν δυσιν*: ita ℵBEHP, D *αλυσεσι δυσιν*, AL *αλυσεσι δυσι* | *φυλακ. τε* (et. Lcif^{187}): D e cop *φυ. δε* | *προ τησ θυρασ*: A *προσ τη θυρα*

7. *επιστη* (et. Lcif^{187}): D sah syr^{p} c.* aeth add *τω πετρω* | *ελαμψεν εν τω*: D *επελαμψεν τω* (d *et lux refulgens in illo loco*) | *παταξασ*: D *νυξασ*, d *pungens*. Cf et. Lcif^{187} *compungens*; contra e *percussit*, vg *percussoque latere* | *εξεπεσαν* cum ℵABDE 61. al^{10} fere cat ... ς *εξεπεσον* cum HLP al pler Chr^{9,226} | *αυτου* (d e *eius catenae de manibus*): D^{gr} vg syr^{utr} arm Lcif^{187} post *χειρων* pon

8. *ειπ. τε* cum ℵALP 61. al pler syr^{sch} arm aeth Chr^{9,226} Thphyl^{b} ... Ln *ειπ. δε* cum BDEH 34. 36. 40. 96. 100. 103. 105. a^{scr} c^{scr} al cat vg sah syr^{p} Thphyl^{a} | *ο αγγελ. πρ. αυτον*: L b^{scr} syr^{sch} aeth *πρ. αυτ. ο αγγ.* | *ζωσαι* (Gb′) cum ℵABD 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 103. 105. 163. 180. a^{scr} cat Bas^{regs}^{386} (Chr^{9,226} *ωστε και ζωσασθαι*) ... ς *περιζωσαι* cum EHLP al pler Chr$^{9,226\,txt}$ | *εποι. δε*: E^{gr} vg syr^{sch} *εποι. τε*, *et fecit* | *ουτωσ*: 61. 12^{lect} *ουτοσ*

9. *ηκολουθει* sine *αυτω* cum ℵ*ABD 13. 15. 36. 40. 61. 180. cat fu tol arm ... ς (Gb^{o}) add *αυτω* cum ℵ^{c}EHLP al pler vg (et. am demid) syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,226} | *γινομενον*: L 47. 61. 180. b^{scr} c^{scr} cat *γενομενον* | *δια του* cum ℵBDELP 13. 61. al plu cat vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop Chr^{9,229} Thphyl^{a} ... Ti *υπο του* cum AH al plus^{10} syr$^{p\,mg}$ arm Chr^{9,226} Thphyl^{b} | *εδοκει δε* (ℵ^{c}): D 3. 15. 18. 36. 95. 180. cat tol syr^{sch} sah arm *εδοκ. γαρ*, e^{scr} *οτι εδ.*, Thphyl^{a} *αλλ εδ.* ... ℵ* om copulam

10. *διελθ. δε* (Lcif^{187} *et cum transisset*): 61. d (*cum praeterissent*) om *δε* | *πρωτ. φυλ. και δευτεραν*: D (item E* sed ipse* corr) vg Lcif *πρωτ. και δευτ. φυλ.* | *ηλθαν* cum ℵAB 13. ... ς *ηλθον* cum DEHLP al pler Chr^{9,226} | *την φερουσαν εισ* (13. 61. al^{3} *επι*) *τ. πολιν*: L syr^{sch} (non ar^{e}) aeth^{utr} om | *ηνοιγη* (ℵB*D *ηνυγη*) cum ℵABD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 133. 163. 177. a^{scr} cat^{205} ... ς *ηνοιχθη* cum EH

καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγε-
λοσ ἀπ' αὐτοῦ. 11 *καὶ ὁ Πέτροσ ἐν ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν*
οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριοσ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξεί-
λατό με ἐκ χειρὸσ Ἡρῴδου καὶ πάσησ τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ
τῶν Ἰουδαίων. 12 *συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ Μαρίασ*
τῆσ μητρὸσ Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ
συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 *κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν*
θύραν τοῦ πυλῶνοσ προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη,
14 *καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ*
ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν
Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνοσ. 15 *οἱ δὲ πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ*

LP al pler Chr^{9,226} | *εξελθοντεσ* (et. Lcif^{187}): D add *κατεβησαν τουσ ζ' βαθμουσ και* | *προηλθον*: D *προσηλθαν*, L 1. al^{10} fere *προσηλθον* | *απεστη*: A *απηλθεν*, 68. *εξηλθεν*

11. *εν εαυτω* (B* *αυτω*) *γενομενοσ* cum ℵABD 13. 40. 61. 69. 105. 163. 180. 12^{lect} a^{scr} c^{scr} cat vg (*ad se reversus*) Lcif^{187} (*in se conversus*, etiam d) ... ς *γενομ. εν εαυτω* cum EHLP al pler (e *reversus in se*) Chr^{9,226}, item sah cop arm syr^{p} | *αληθωσ οτι* ... DE aeth^{utr} Lcif^{187} Chr^{9,226} *οτι αληθωσ* | *κυριοσ*: B 180. c^{scr} Chr *ο κυριοσ*, 27. 29. 105. 163. al aliq *ο θεοσ* | *εξειλατο* cum ℵABDEHL 61. al plus^{10} cat ... ς (= Gb Sz) *εξειλετο* cum P al pler Chr | *και πασησ*: E al pauc vg Lcif *και εκ πασησ* | *προσδοκιασ*: H *προδοκ.* | *του λαου*: A syr^{sch} om

12. *συνιδων τε* cum ℵBE^{gr}HLP al plu vg syr^{utr} arm (aeth *et tunc* pro *συνι. τε*) Chr^{9,227} ... A 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 47. 48. 61. 104. 106. 133. 163. 8^{pe} al$^{8\,scr}$ cat e sah cop *συνιδ. δε* ... D *και συνιδ.* | *τησ μαριασ* cum ℵABD 33. 61. (al^{vid})... ς om *τησ* cum EHLP al pler Chr^{9,227} | *ιωαννου*: BD^{gr} *ιωανου*

13. *κρουσαντοσ*: D^{gr} 61* *-ντεσ* | *αυτου* cum ℵABDLP 61. al^{10} vg (et. am fu demid tol) syr^{sch} sah cop arm aeth Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *του πετρου* cum EH al pler cat vg^{ms} ap Ln syr^{p} Chr^{9,227} Thphyl^{a} | *του πυλωνοσ*: d *foris*, D* non liquet (vix recte Wtst *εξω* coniecit, cf Scriv) ... 68. om | *προσηλθεν* (d e *accessit*) c. AB*DEHLP al pler cat etc. Cf et. Or^{3,606} *ενθα γεγραπται οτι ροδη παιδισκη τισ του πετρου κρουσαντοσ την θυραν προσηλθεν υπακουσαι, και επιγνουσα την φων. του πετρ. εισδραμουσα απηγγειλεν εσταναι τον πετρ. προ του πυλ.* ... ℵB^{corr} 3. *προηλθε*, item vg *processit* | *υπακουσαι* (ℵ^{a}): D post *ονοματ. ροδη* pon ... ℵ* *υπακουουσα* | *ροδη*: E al^{12} cat sah cop arm *ρωδη*

14. *ηνοιξεν* (ℵD *ηνυξε*): E c^{scr} syr^{sch} et^{p} c.* add *αυτω* | *τον πυλωνα*: E *την θυραν* (e *ianuam*, idem antea *ostium ianuae* pro *τ. θυρ. του πυλ.*) | *εισδραμ. δε*: D* *και εισδρ. δε*, d *et adcurrens autem* | *τον πετρον*: D* om *τον*

15. *προσ αυτ. ειπ.* (d e *ad eam dixerunt*, 13. *ειπ. πρ. αυτ.*, vg *dixerunt ad eam*): D^{gr} *ελεγον αυτη*, D^{2} nil nisi *προσ αυτην* | *ειπαν* cum ℵAB

δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ.
16 *ὁ δὲ Πέτροσ ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ*
ἐξέστησαν. 17 *κατασείσασ δὲ αὐτοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ*
ὁ κύριοσ αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆσ φυλακῆσ, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε
Ἰακώβῳ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ
ἕτερον τόπον. 18 *γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἦν τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ ἐν*
τοῖσ στρατιώταισ, τί ἄρα ὁ Πέτροσ ἐγένετο. 19 *Ἡρῴδησ δὲ ἐπιζη-*
τήσασ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνασ τοὺσ φύλακασ ἐκέλευσεν
ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Καισαρίαν
διέτριβεν. 20 *ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοισ καὶ Σιδωνίοισ· ὁμοθυμα-*

---

61. ... ς *ειπον* c. EHLP al pler | *οι δε* (ς = Gb Sz *δ'* contra ℵABDEHLP etc) *ελεγον* c. ℵADgrEHLP 61. al fere omn cat vg Or[3,606] Chr[9,227] ... Ln *ειπαν* c. B 12[lect] Chr[230] (*-πον*) d (*dixerunt*). Praeterea D syr[sch] ar[e] add *προσ αυτην· τυχον*. Addunt *πρ. αυτην* sive *ei* etiam sah cop | *ο αγγελοσ* (et. ℵ[c]): ℵ* 56. 59. Chr[9,230 com] (non [227 txt]) om *ο* (cf et. Eus[ps 204] *μη ποτε αγγελοσ αυτου εστιν*) | *εστιν αυτου* cum ℵ*AB ... ς *αυτ. εστιν* cum DEHLP 61. al omn[vid] Or[3,606] Chr, item vg etc

16. *ο δε πετροσ*: D om *πετροσ*, hinc Gb[o] | *ανοιξαντεσ δε* etc: d *et cum aperuisset viderunt eum* (codex *eunt*), D *εξανοιξαντεσ* (D[2] *ανοιξ.*) *δε και ιδοντεσ αυτον και* (D[2] om) *εξεστησαν* | *ειδαν* cum AB ... ς *ειδον* cum ℵELP etc, H *ιδον*

17. *κατασεισασ δε αυτοισ*: A *κατασισαντοσ δε αυτου* | *σιγαν* (d e vg *ut tacerent*): D* *ινα σειγωσιν*. Praeterea D syr[sch] et[p] c.* add *εισηλθεν και* | *διηγησατο* sine additam cum ℵA 13. 33. 61. 69. 100. 105. 12[lect] a[scr] vg arm ... ς Ln add *αυτοισ* cum BDEHLP al pler (sed 4. ante *διηγ.* pon) cat syr[sch] sah cop aeth (syr[p] *εισηλθεν και διηγ. αυτοισ* habet c.* Quaeritur an signa recte sint posita) Chr | *ο κυριοσ αυτον*: A *αυτ. ο κυριοσ*, 18. 40. 61. 73. 100. 104. vg arm Thphyl[b 254] *αυτον* post *εξηγαγεν* pon | *ειπ. τε* cum ℵABE 34. 61. vg syr[sch] sah aeth ... ς *ειπ. δε* cum DHLP al pler cat cop syr[p] Chr[9,227]

18. *ουκ ολιγοσ* cum BEHLP etc (et. Petr[alex can 15]) ... ℵA *ουχ ολιγ.* (:: eandem scripturam 14, 28 testatur ℵ 17, 4 B* 19, 23 ℵAD 19, 24 ℵ 27, 20 A) ... 15. 18. 36. 180. *μεγασ* (item sah syr[sch] ar[e] arm) ... D 76. Leif[187] om plane

19. *δε* (et. Petr[alex can 15] Leif[187]): A aeth *τε* | *απαχθηναι* (ita et. Petr alex can 15 ex cdd[bodl monac] et[aliis]; cod[bodl 206] *απαγχθηναι*, alii *επαχθηναι*, *αχθηναι*, *αποκτειναι*. Reddunt e vg Leif *duci*, d *obduci*) ... Dgr* *αποκτανθηναι*, item arm cop syr[utr] aeth[pp] ([ro] om *εκελ. απαχθ.*), sah *educi ut perderentur* | *καισαριαν* cum ℵAE ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum BDHLP etc. Dedimus sine articulo cum ℵABDE 61. al[10] cat ... ς Ti praem *την* cum HLP al pler Chr[9,234] | *διετριβεν* (d *demorabatur*, e *morabatur*): A vg (*commoratus est*) sah cop Leif[187] (*mansit*) *διετριψεν* ... vg sah arm praem vel add *ibi*

20. *ην δε* (et. Leif[187]): D aeth *ην γαρ*, 20 *ην τε*. Sine additam dedimus

δὸν δὲ παρῆσαν πρὸσ αὐτόν, καὶ πείσαντεσ Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνοσ τοῦ βασιλέωσ ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆσ βασιλικῆσ. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδησ ἐνδυσάμενοσ ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐδημηγόρει πρὸσ αὐτούσ· 22 ὁ δὲ δῆμοσ ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελοσ κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενοσ σκωληκόβρωτοσ ἐξέψυξεν.

6, 7 24 Ὁ δὲ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρ-

cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 133. 142. vg syr[sch] sah cop aeth ar[e] Lcif[187] ... ς (= Gb Sz) add ο ηρωδησ cum EHLP al pler (sed E al[10] fere Thphyl[a] om ο) cat syr[p] arm Chr[9,224] | ℵ θυμωμαχων | σιδωνιοισ: P 106. al aliq σιδονιοισ | ομοθυμαδον δε (H suprascriptum habet, al pauc τε) etc (et. Lcif[187]): D οι δε ομοθυμαδ. εξ αμφοτερων των πολεων παρησαν προσ τον βασιλεα (d unanimiter autem ab invice civitates venerunt ad regem). Item syr[p mg] ipsi autem unanimiter advenerunt. Reliqua εξ αμφ. τ. πολ. syr[p] habet c.*, tum sequitur προσ αυτον sine nota marginali. | του βασιλεωσ (et. Lcif[187]): D o[scr] αυτου, d plane om | ητουντο: A sah ητησαντο | αυτων την χωραν: D vg Lcif τασ χωρασ αυτων (d sic: propter ne alienarentur regiones eorum de regno), E 13. 33. 34. αυτων την πολιν (e eo quod alerentur eorum civitatem [corr. est -tates]). | απο: D 40. 105. εκ, item d e Lcif de (contra vg ab illo pro α. τ. βασιλ.)

21. ο ηρωδησ (et. Bas[eth 229]): B 69. 103. 105. 3[pe] a[scr] om ο | καθισασ sine copula cum ℵB 40. 61. Bas[eth] ex[cdd 3]. Cf etiam vg Lcif[187] vestitus veste regia (Lcif regali) sedit pro tribunali et contionabatur (am vestitus est veste regia seditque etc) ... Ln [και] καθισασ, ς Ti και καθισασ cum ADEHLP al pler cat[210] syr[utr] sah cop arm aeth Bas[eth ed] Chr[9,225]

22. ο δε δημοσ etc: ita prorsus etiam D praemissis his: καταλλαγεντοσ δε (d om) αυτου τοισ τυριοισ, item syr[p] c.* reconciliatus est iis autem | θεου φωνη (D* d vg syr[sch] Lcif[187] φωναι): HLP al[30] (item vv pler, sed non Latt) φω. θεου | ανθρωπου (ℵ[c]): ℵ* syr[sch] ανθρωπων

23. επαταξεν αυτον (et. Lcif[187]): D 68. 105. 180. c[scr] cat Thphyl[b] αυτ. επατ. | την δοξαν cum ℵAB 13. 61. 100. al sat mu cat Bas[eth 230] ... Gb Sz Ln (ex errore) om την cum DEHLP al plus[35] Chr[9,225] (:: dici solet δουναι δοξαν τω θεω, cf Lc 17, 18 Ioh 9, 24 Rom 4, 20, quorum locorum nullo lectio fluctuat) | και γενομενοσ etc (et. Lcif[187]): D και καταβασ απο του βηματοσ γενομενοσ σκωληκοβρ. ετι ζων και ουτωσ εξεψυξεν (d et cum descendisset de tribunal sed et a bermibus comestus adhuc vivens et sic expiravit)

24. του θεου cum ℵADEHLP al omn[vid] syr[utr] sah cop arm Chr[9,225] ... B vg (aeth ut solet) του κυριου | ηυξανεν (P ηξανεν): D* ευξανε, A ηυξανετο

νάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν 12, 12 15, 37
διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρ-

25. σαυλος: syr^{p} c.* add *qui vocatus est Paulus* ... 2. 33. 35. 68. 73. e^{scr} al pauc παυλος (99. σαυλος παυλος) | υπεστρεψαν: D* απεστρεψεν (d *reversi sunt*) | εξ ιερουσαλημ cum A 13. 27. 29. 69. 3^{pe} 8^{pe} al sat mu syr^{sch} et$^{p\,txt}$ sah cop arm aeth^{pp} Chr^{9,235} (sed fluct lectio). Item DE 15. 18. 36. 40. 68. 73. 81. 93. 98. 100. 105. 106. 113. 180. al$^{3\,scr}$ al aliq cat^{211} vg Chr^{cod} απο ιερουσαλημ. Praetereaque ex his (sive εξ sive απο praebent) E 7. 14** 27. 29. 32. 42. 57. 69. 100. 105. 106. 126** al$^{4\,scr}$ al syr^{sch} sah ar^{e} add εισ αντιοχειαν ..... ℵBHLP 61. al plus^{32} syr$^{p\,mg}$ aeth^{ro} ar^{p} Chr$^{edd\,aliq}$ Thphyl^{a} et^{b} εισ ιερουσαλημ (atque sic iam edidit Erasm), 28. 38. 66^{mg} 67** 97^{mg} al pauc εισ (h^{lect} add την) αντιοχειαν | συνπαραλαβ. cum ℵAB*DEH ... ς Ln συμπαραλ. cum B^{3}LP al certe pler | ιωαννην (-νν- et. B; D^{gr} ιωανην et* praem τον) cum ℵABD* 36. 100. 105. 180. cat vg syr^{sch} sah ... ς Ti praem και cum D^{2}EHLP 61. al pler cop syr^{p} aeth Chr | επικληθεντα cum BDEHLP al longe plu Chr Thphyl^{a} ... ℵA 13. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 78. 177. 180. 12^{lect} k^{scr} al pauc Thphyl^{b} επικαλουμενον :: sic et. 10, 18. 11, 13. 12, 12. (substituerunt επικαλ. pro καλουμ. 13, 1. 15, 22 Lc 22, 3; item inlatum est τον επικαλουμ. pro οσ επικαλειται 10, 5). Legitur ο επικληθεισ (nec fluctuat) 4, 36. Infertur tamen ο επικληθεισ Matthaeo 10, 3.

XIII. 1. αντιοχεια cum ABDEHLP etc ... ℵ -χια | ησαν δε sine additam cum ℵABD' 33. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg syr^{sch} sah cop aeth ... ς (Gb^{o}) add τινεσ cum EHLP al pler cat syr^{p} arm Chr^{9,235} | ο τε: D* vg Ath$^{tri\,lat}$ (antea Vig adscript)^{777} εν οισ (sed d *in quo*). Praeterea D$^{gr\,2}$ add ην και, Ath^{lat} *erat* | καλουμενοσ: D 18. 180. 12^{lect} o^{scr} επικαλουμ. | νιγερ: A sah^{cod} νειγερ, syr$^{p\,mg\,gr}$ aeth^{utr} νηγερ | D λουκειοσ (^{2}add ο) κυρηναιοσ (H al pauc κυριναιοσ) | του τετρ.: D* d και τετρ. | τετρααρχου cum ℵ* sah$^{edd\,2}$ cop (:: cf ad Lc 3, 1. 3, 19. 9, 7 Mt 14, 1 quibus ll. omnibus eandem formam cum idonea auctoritate reposuimus) ... ς Ln Ti τετραρχου c. ℵ^{c} (α altero eraso) ABDEHLP etc | σαυλοσ: 100. 105. (al?) παυλοσ

2. λειτουργουντων: C -γωντων | δε: 13. syr^{sch} aeth τε | ειπεν: E vg^{cle} (et. demid, sed non am fu nec m^{10} Leif^{235}) syr^{utr} aeth add αυτοισ | τον βαρναβ. cum ℵABCDEHLP al longe plu Ps-Ath^{2,7} (τον παυλ. και

νάβαν καὶ Σαῦλον εἰσ τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούσ. 3 *τότε
νηστεύσαντεσ καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντεσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ
ἀπέλυσαν.* 4 *αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματοσ κατῆλθον εἰσ Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰσ Κύ-
προν,* 5 *καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.*

βαρν.) Cyr$^{hr\,277}$ Bas^{3,41} (et^{1,900} *τον παυλ. κ. τον βαρν.*) Chr^{9,235} Thdrt$^{3,13.\,231}$ ... ς (= Gb Sz) *τον τε βαρν.* cum 61. al vix mu | *σαυλον* (m^{30} *Paulum*) sine articulo cum ℵ^{a}ABCDE 13. 40. 61. (sed *iam inceperat *τον*) 68. 69. 100. 105. 12^{lect} al aliq cat Epiph^{902} (*αφορ. δ. μοι βαρν. και σαυλ.*) Cyr$^{hr\,277}$ (sed edd^{pl} *παυλ.*) Chr^{9,235} Dam^{2,256} (*παυλ. και βαρν.*) ... ς (Gb^{0}) praem *τον* cum ℵ*HLP al longe plu Bas^{3,41} Thdrt$^{3,13.\,231}$ Thphyl^{a} et^{b}. Transponit nomina etiam vg^{cle} *Saulum et Barnabam.*

3. *προσευξαμενοι* (et. Lcif^{235}): D add *παντεσ* | *τασ χειρασ αυτοισ*: E 4. 38. 99. 100. al$^{8\,scr}$ al aliq vg syr^{sch} Lcif^{235} *αυτοισ τασ χειρ.* | *απε-λυσαν* (47* 59. *απηλθον*): D om (ita prorsus et. d) ... E vg sah cop syr^{sch} et^{p} c. ob. Lcif^{235} add *αυτουσ*

4. *αυτοι* cum ℵAB (C non liquet) 15. 18. 36. 40. 61. 69* 100. 105. 180. a^{scr} cat d e vg syr^{utr} Amb$^{spir\,652}$ ... ς *ουτοι* cum EG^{r}HLP al pler cop Did$^{tri\,2,5}$ Chr^{9,235} Lcif^{235} (*et illi quidem*) ... D^{gr} 12^{lect} arm Ath$^{lat\,777}$ Ps-Ath^{2,7} *οι* (*qui*) | *ουν*: 25. 28. 29. 38. 61. 98. 105. 113. 180. h^{scr} 14^{lect} om | 61. *εκπεφθεντεσ*, Ps-Ath^{2,7} *αποσταλεντεσ* | *του αγιου πνευματοσ* cum ℵABC^{2}(*latet)D^{2} (* *τ. πν. αγ.*) 13. 40. 59. 61. 69. 105. 180. a^{scr} cat^{218} Lcif^{235} Ps-Ath^{2,7} ... ς *του πνευμ. του αγιου* cum EHLP al pler vg (et reli fere ut solent; sah vero *a sanctis*) Did$^{tri\,2,5}$ Ath$^{lat\,777}$ Chr^{9,240} | *κατηλθον* et. Did^{tri} Lcif Ath^{lat}; Ps-Ath *ηλθον* ... A *απηλθον* ... D^{gr} *καταβαντεσ δε* | *εισ* pri sine *την* cum ℵABC^{2}D 40. 61. 66. 69. 105. 133. 180. 12^{lect} al$^{2\,scr}$ cat^{218} Did$^{tri\,2,5}$ Chr^{9,240} (Chron^{436} *εισηλθεν δε και εισ κυπρον και εισ σελευκειαν* etc) ... ς Ti add *την* cum EHLP al pler Chr^{9,235} Thphyl^{a} et^{b} | *σελευκιαν* cum ℵAC^{2}(*latet)DE d^{scr} ... ς Ln Ti *σελευκειαν* cum BHLP al pler | *εκειθ. τε* cum ℵABCE al plu Chr^{3,235} (al pauc cat^{218} *κακειθεν τε*, 1. *κακειθεν δε*, al *κακειθ.*) ... HLP 40. 61. 68. 126. 177. al plus^{30} d syr$^{p\,mg}$ sah Thphyl^{a} et^{b} *εκ. δε* ... D^{gr} 64. *εκειθεν* | *εισ κυπρ.* cum ℵABCD 13. 40. 61. 68. 69. 99. 101. 105. 106. 180. 12^{lect} 14^{lect} al$^{3\,scr}$ Thphyl^{a} et^{b} ... ς Ti *εισ την κυπρ.* cum EHLP al longe plu Chr^{9,235} et^{240}

5. *και γενομενοι* (et. Lcif^{235}): D^{gr} *γενομ. δε* | *εν* (ℵ* *εισ*, D add *τη*) *σαλα-μινι* (BD *-μεινι*, ℵAEL 61. al *-μινη*): d e am fu *Salamina*, vg Lcif^{235} *Salaminam* | *κατηγγελλον* cum ℵABCELP etc (vg e Lcif *praedicabant*, d *adnuntiabant*) ... L 61. al^{10} fere *κατηγγειλον*, D^{gr} al aliq *κατηνγει-λαν* (al aliq *-γγ-*) | *θεου*: D^{gr} syr^{sch} Lcif^{235} *κυριου* | *ειχον δε* (sah^{wol} om, non item^{ms}) *και* (105. Lcif^{235} om) et. Dion^{alex} ap Eus$^{hist\,7,25,15}$ ... E *εχοντεσ μεθ εαυτων και* | *ιωαννην* (*-νν-* h. l. etiam BD): E^{gr} *ιωανην* | *υπηρετην* et. Dion^{alex} ap Eus Lcif ... D syr$^{p\,mg}$ *υπηρε-*

6 διελθόντεσ δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ
μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, 7 ὅσ ἦν
σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτοσ προσ-
καλεσάμενοσ Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖσ Ἐλύμασ ὁ μάγοσ, οὕτωσ γὰρ
μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον

τουντα αυτοισ, E εισ διακονιαν, vg *in ministerio* (cod[lachm] *in ministerium* ut e)

6. διελθοντεσ δε: D* και περιελθοντων (? διαπεριελθ.?) δε αυτων, D[2] διελθοντων δε αυτων, d *cum pergressi fuissent* (sine copula) | ολην cum ℵABCDE 61. al fere[20] vg syr[utr] sah[cod] cop arm aeth Lcif[235], item 137. Chr[9,241] post την νησον ... ς (= Gb Sz) om c. HLP al longe plu sah[woid] Thphyl[a] et[b] | ευρον: A ευραν, E ηυρον. Praeterea C 6. 8. 15. 18. 40. 66[mg] 68. 76. 180. o[scr] arm aeth[pp] Thphyl[b] add εκει | ανδρα cum ℵABCD 6. 8. 13. 14* 15. 18. 61. 66. 68. 69. 76. 100. 105. 180. k[scr] o[scr] am syr[utr] arm Chr[9,241] Thphyl[a] et[b], item post τινα E 36. 40. vg (et. fu demid) Lcif[235], item (qui τινα non exprim) sah cop aeth ... ς om cum HLP al plu | ω (C ων) ονομα (*cui nomen erat* vg Lcif[235], e *cui nomen*): D ονοματι καλουμενον (d *nomine qui vocatur*), 15. 18. 33. 36. 37. 40. al pauc cat[214] ονοματι | βαριησου cum ℵ 40. 96. 105. vg (et. am fu tol) cop syr[p txt] arm „nonnullis" ap Hier[nom hebr 3,99] :: huius nominis terminatio in ου offendisse videtur, proptereaque vel βαριησουσ (ut βαραββασ βαρσαββασ βαρναβασ) vel βαριησουν, βαριησουαν, *bariesuban* substituerunt. Item vg[edd] (ut demid) Hier[nom hebr 3,99] *barieu* (Hier *ber-*). Addit Hier *nonnulli bariesu corrupte legunt*. Similiter Bed[60]: *corrupte legitur bariesu, cum barieu, id est maleficus sive in malo legi debeat, credo quia nomen Iesu iisdem litteris sed nota superposita scribatur. Non enim convenit hominem flagitiosum et magum filium Iesu, id est salvatoris, appellari, quem e contrario Paulus filium diaboli nuncupat.* At Bed[retra 180] scriptum est *bariesu*, additis verbis: *In Graeco habetur plus „quod interpretatur Elimas"* ... ς Ln Ti βαριησουσ cum BCE 13. al permu sah Chr[9,241] Thphyl[b], item aeth[pp] *bariasus* (aeth[ro] *tariosay*) ... AD[2]HLP 15. 18. 59. 61. 68. 137. 177. al plus[35] cat syr[p mg gr] Thphyl[a] βαριησουν. Item D* βαριησουαν, d *bariesuam*, Lcif[235 quater] *bariesuban*, syr[sch] *barschumo*. Praeterea E Bed ex Gr (vide ante) demid Lcif add ο μεθερμηνευεται ελυμασ, *quod interpretatur elymas* (demid Lcif *paratus*)

7. προσκαλεσαμενοσ: D συνκαλεσαμενοσ (d *cum vocasset*) | επεζητησεν (C -τησαν sic): D και (D[2] om) εζητησεν, d *et quaesire voluit*

8. ελυμασ: D* ετοιμασ, d *etoemas*, Lcif[235] *etoemus*; syr[sch] *hic magus barschumo cuius nomen interpretatur elymas* | μαγοσ: H 34* μεγασ, Lcif *magnus* | μεθερμηνευεται: E 40. 105. ερμηνευεται (61. μερμηνευεται sic)

ἀπὸ τῆσ πίστεωσ. 9 Σαῦλοσ δέ, ὁ καὶ Παῦλοσ, πλησθεὶσ πνεύμα-
τοσ ἁγίου ἀτενίσασ εἰσ αὐτὸν 10 εἶπεν· ὦ πλήρησ παντὸσ δόλου
καὶ πάσησ ῥαδιουργίασ, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσησ δικαιοσύνησ,
οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰσ ὁδοὺσ κυρίου τὰσ εὐθείασ; 11 καὶ νῦν
ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸσ μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺσ καὶ σκότοσ, καὶ
περιάγων ἐζήτει χειραγωγούσ. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατοσ τὸ γεγο-
νὸσ ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενοσ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
15, 38 13 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον
εἰσ Πέργην τῆσ Παμφυλίασ· Ἰωάννησ δὲ ἀποχωρήσασ ἀπ' αὐτῶν

8. *απο τ. πιστεωσ* (et. Lcif): D* d syr[p] c.* add *επιδη ηδιστα ηκουεν αυτων*, item E Bed[retr 120] ex Gr *οτι ηδεωσ αυτων ηκουεν* (e *quoniam libenter eorum audiebat*, Bed *quon. audiebat libenter eos*)

9. *πλησθεισ*: DP *πληθεισ* | *ατενισασ* sine copula cum ℵABCL 13. 33. 34. 36. 40. 61. 105. 180. al[3 scr] cat vg sah (cop om *ατεν. εισ αυτον*) Chr[9,241] Lcif[225] ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum DEHP al pler syr[utr] arm aeth Thphyl[a et b]

10. *πασησ ραδιουργ.* (et. Or[2,117]): D* d* arm Or[int 2,380] Lcif[225 bis] om *πασησ* | *υιε* (d *fili*): DE[gr*] *υιοι* | *εχθρε*: D *εκθρε*, A *εχρε* | *παυση* (106. k[scr] *παυσεις*): 13. 68. *παυει*, 33. c[scr] al pauc *παυη* | *κυριου* cum ℵ[c]AC DEHLP al omn[vid] Or[2,117] et (huc respiciens: *ινατι διαστρεφετε τασ οδ. κυρ. τασ ευθ.*)[4,119] Did[cat 216] Chr[9,241] ... ℵ*B *του κυριου* | *τασ ευθειασ* (et. Or[2,117] et [4,119] Lcif[223]): D* *τασ ουσασ ευθ.*, d *quas sunt rectas* (sic)

11. *χειρ*: D *η χειρ* | *κυριου* cum ℵABCDEHLP 61. al plu cat Did[tri 2,7,10] Chr[9,241] Thdrt[2,682] ... ς (= Gb Sz) *του κυριου* cum minusc mu | *αχρι* (et. Or[2,117]): D *εωσ* | *παραχρ. τε* cum ℵC 61. vg syr[sch] cop aeth Lcif [225] Hier[philem 414]. Similiter D *και ευθεωσ* (d *et confestim* ut vg, Lcif *et protinus*) ... ς Ln Ti *παραχρ. δε* cum ABEHLP al pler cat sah syr[p] arm Chr | *επεσεν* cum ℵABD 3. 25. 61. 95. 100. Thphyl[a] ... ς Ti *επεπεσεν* c. CEHLP al pler cat Chr Thphyl[b] | *επ* (A*[vid] om) *αυτον*: B om

12. *τοτε ιδων*: D Lcif[225] *ιδων δε* (syr[sch] aeth *et cum vidisset*) | *το γεγονοσ*: DE aeth[utr] add *εθαυμασεν και*. Similiter Lcif[225] *credidit cum admiratione, stupens in doctrina domini.* | *επιστευσεν* (A syr[sch] aeth post *εκπλησσομ.* pon): D add *τω θεω*, item aeth[utr] (sed om *εκπλ. επι τ. διδ. τ. κυρ.*) *τω κυριω* | *εκπλησσομ.* c. ℵACDEHLP al pler ... B 13. 68. 69. 104. 105. al[5 scr] al *εκπληττομ.* | *του κυριου*: C Vig[varim 747] (*et credidit admirans in doctrina dei*) | *τ. θεου*, 68. *του* $\overline{\chi\upsilon}$, 4. *των αποστολων*

13. *αναχθεντεσ*: B* *ανεχθ.* | *παυλον* sine articulo cum ℵABCDE 13. 61. 69. 103. 105. 180. c[scr] cat (Dion[alex] ap Eus[hist 7,25,15] edd ex[cdd mu], sed[schwe] et[hein] *τον παυλ.* ex[cdd 6]) Chr[9,242] ... ς (sed Gb[o]) praem *τον* cum HLP al pler Thphyl[a et b]. Pro *οι περι* etc syr[sch] ar[e] *Paulus autem et Barnabas* etc | *ιωαννησ*: BD[gr] *ιωανησ* | *δε*: H* 42* arm om | *αποχωρησασ* (et. Dion ap Eus): E 32* 34. 180. *αναχωρ.* | *απ*: 13. *εξ* | *υπεστρεψεν* (ℵ[c]): ℵ* *-ψαν*

ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 *αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς*
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες
εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 *μετὰ*
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 *ἀναστὰς δὲ*
Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ
φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 *ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ* 7, 2 ss
ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροι-
κίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ex 6, 1
ἐξ αὐτῆς, 18 *καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς* 7, 36 Dt 1, 31

---

14. *αυτοι δε*: E *παυλος δε και βαρναβας* | *παρεγενοντο*: A *εγενοντο* | *αντιοχειαν*: E *-χιαν* | *την πισιδιαν* cum ℵABC (tol *quae est Pisidiae*, cui respondere vdtr *την πισιδιας*) ... ς *της πισιδιας* (D 1. *πεισιδ.*, 4. *πισσιδ.*) cum DEHLP al omn^{vid} Chr^{9,243}, item vg arm rell | *ελθοντες* cum ℵ*BC 61. 104. cop ... ς Ln Ti *εισελθοντες* cum ℵ^{c}DEHLP al pler cat^{218} vg sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,243} | *τη ημερα των σαββατων* (et. d *die sabbatorum*): D^{gr} *τη* (**την*) *ημετερα τω σαββατω*

15. *ει τις* cum ℵABCD* 13. 61. al^{15} d vg syr^{sch} cop ... ς om *τις* cum D^{gr2}EHLP al longe plu sah syr^{p} arm aeth Chr^{9,243} Thphyl^{a} et^{b} | *εν υμιν λογος παρακλ.* cum ℵABC 3. 33. 40. 47. 59. 96. 105. 142. 180. al^{2ser} cat vg (item sah syr^{utr} arm), item omisso *εν* H al pauc ... ς Ti *λογος* (D^{gr*} *-γου*, D add *σοφιας*, d *et intellectus*) *εν υμιν παρακλ.* cum DELP al pler Thphyl^{a} et^{b}, item cop *verbum consolationis est inter vos* | *προς τον λαον*: L al aliq syr^{utr} sah ar^{e} aeth conjgunt cum seqq (proptereaque interpretes *loquimini ad populum*)

16. *παυλος*: D 68. praem *ο* | *ισραη-* ita ABCHLP etc: ℵ *ισδραη-*, DE *ιστραη-* (item d e *istrahe-*). Item *-ηλειται* cum ℵABC ... ς *-ηλιται* cum DEHLP etc | *οι φοβουμενοι*: H 11^{lect} Chr$^{9,246 txt}$ (non item ^{com}) *οι εν υμιν φοβ.*

17. *του λα. τουτου*: B *του* pro *τουτου*, 40. om *τουτου*, nec exprim vg aeth, sah om *λαου τουτου* | *ισραηλ* (d *istrahel*) - ita et. ς (= Gb Sz) et Ln - cum ℵABCD 13. 15. 29. 36. 40. 61. 69. 100. 105. a^{scr} g^{scr} al vix mu cat vg sah cop arm aeth ... Gb Sz Ti om cum EHLP al plus^{60} syr^{utr} Chr^{9,246} Thphyl^{a} et^{b} :: *ισραηλ* abundare videbatur, hinc omissum est. Alii *τουτου* sustulerunt, ut ipse B cum vg sah. Lectio codicis B inprimis ita comparata est ut confirmet lectionem codicum ℵACD | *και τον λαον*: D *δια τον λαον* (*propter populum*) | *εν γη*: D* *εν τη γη* | *αιγυπτω* cum CDEHLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} et^{b} ... Ln *αιγυπτου* cum ℵAB 13. 40. 61. 100. 105. al^{14}; item vg (atque etiam d e) etc, unde vix testimonium Graecae lectionis peti potest :: cf 7, 36 (et. 7, 11) quo loco confirmatur quod edidimus

18. *ως*: DE vg sah cop syr^{sch} om | *τεσσερακονταετη* (C *-ετην*) *χρον.* cum

Dt 7, 1 Ios 14, 1 *ἐν τῇ ἐρήμῳ,* 19 *καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανάαν κατε-*

ℵABC. Item ς Ln *τεσσαρακονταετη χρον.* cum EHLP al omn[vid] (e vg *per quadraginta annorum tempus*) ... D *ετη μ̄* | *ετροφοφορησεν* (et. Gb Sz Ti) cum AC*E 13. 24** 68. 78*[mg] 93. 100. 105. 142. l[scr*vid] d (*ac si nutrix aluit*) item (*nutrivit*, ut et. e) sah cop syr[sch] et[p txt] arm aeth[utr] ar[e] (ar[p] vero duplici verbo utens duplicem lectionem reddidit: *victores fecit eos* [i. e. *ἐτροπαιοφόρ.* ut cod. Holm. 53. ad Deut 1, 31.] *et aluit eos*) Const[7,36,2] (legendum enim esse *ἐτροφοφόρησας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ* pro *ἐτροποφόρησας* etc, quod editum est, planissimum fit inde quod additum est *παντοίοις ἀγαθοῖς*). Eidem lectioni favent Cyr[glossar] et Hesych, *ἐτροφοφόρησεν* interpretantes *ἔθρεψεν*. Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27 *ἐλέησόν με – τὴν ἐκθρέψασάν σε – καὶ τροφοφορήσασαν*, item Macar[7,146] (hom[46,3] *αὐτὴ ἡ μήτηρ – ἀναλαμβάνει καὶ περιθάλπει καὶ τροφοφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ*. Item Ps-Chr [9,804] (serm[3] de ieiunio) *θεασάμενοι θεὸν – τροφοφοροῦντα ἐκ γῆς.* Maxime vero commendat Deut 1, 31. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim: *ἐτροφοφόρησέν* (sic codd. AB Amb[5 saec] Coisl txt[6 saec] Bas-Vat[9 saec] etc; ed[rom] *τροφοφορήσει* sine cod[unc], Coisl[mg] al mu *ετροποφορησεν*) *σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι* (*-σει* B al) *ἄνθρωπος* (de *τροφεύς*, non de nutrice femina cogitandum) *τὸν υἱὸν αὐτοῦ*. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or *ἐτροποφόρ.* legit (vide post); sed cdd plu et unc omn *ἐτροφοφόρ.* tuentur, item Cyr[ose181] *ὅτι μόνος αὐτὸς ὁ σώζων ἐστι καὶ ἀνιδρωτὶ κατορθῶν πᾶν ὅπερ βούλοιτο, αὐτὸς ὁ τροφοφορήσας κατὰ τὴν ἔρημον*, et[glaph 415] *ὡς ὁ θεῖος ἔφη Δαυίδ, ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς*, ipso confirmante contextu, quemadmodum hoc quoque loco *ἐτροφοφόρ.* multo aptiorem sensum dat quam *ἐτροποφόρησεν* ..... ς (Ti[49] Gb') *ετροποφορησεν* cum ℵBC²DHLP 61. al longe plu cat vg (*mores eorum sustinuit*) syr[p mg gr] item (sed non illustrant comm) Chr Thph[2·] (1· *ετροφοπορ.*) Oec. Confirmare putatur Photius in lexico, ubi haec tantum leguntur: *τροποφορεῖν. τροπώσομαι, νικήσω, ὑποτάξω.* Imprimis vero commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 31. Cf Or[1,557] (contra Cels[4,71]) (ubi lectio comprobatur e nexu) et[3,247· 248· 774· 795] (quibus plerisque vetus interpretatio addita est), item Or[int 3,378] (in Ezech. hom. 6, 6. *Supportavit enim mores tuos dominus deus tuus, quomodo si quis supportet homo filium suum. Igitur mores nostros supportat deus sicut passiones nostras portat filius dei*). Accedit Lcif[157] (pro Ath[1,5]) *quomodo fovit te domin. deus tuus, sicut quis foveat homo filium suum.* Laudat Wetst hanc ad lectionem etiam Targum in Cant. 2, 6. Ad sensum cf Rom 9, 22. Idem verbum perrarum habetur in schol. Aristoph. (cf Suid. sub *οὐ χρή*) et Cic. ad Att. 13, 29 („in hoc *τύφον μου, πρὸς θεῶν, τροποφόρησον*.")

19. *και καθελων* cum ℵACDEHLP al fere omn vg rell Chr[9,247] ... B 61. sah om *και* | *επτα*: E Bed[retra 189] ex Gr post *εν γη χαναAν* pon | *εν γη* (H 1. 126. *τη*) *χανααν* (D 34. *χανααμ*, d *chanaam*): 13. 177* om | *κατεκληρονομησεν* cum ℵABCDEHLP 13. 61. al[60] fere cat Chr[9,247] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *κατεκληροδοτησεν* cum minusc vix mu

κληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, 20 ὡσ ἔτεσιν τετρακοσίοισ καὶ πεν-
τήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰσ ἕωσ Σαμουὴλ προφήτου.
21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ τὸν 1 Sam 8, 5 10, 21. 16, 1
Σαοὺλ υἱὸν Κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ Βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα·
22 καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ βασιλέα,
ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα Ps 88 (89), 21

Thphyl^{b}. Praeterea ς Ln Ti add *αυτοισ* cum ACD^{2}EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr ... omisimus cum ℵBD* 13. 40. 61. sah cop | *αυτων*: D* syr^{p} c.* *των αλλοφυλων*

20. *ωσ ετεσιν τετρ. και πεντηκ.* ante *και μετα ταυτα* (Gb') cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 40. 61. 137. cat vg (*quasi post quadringentos et quinquaginta annos, et post haec*, ita et. Bed$^{60.61}$ ex vg^{cod} suo) sah (om *μετ. ταυτ.*) cop (om *ωσ*) arm ... ς Ti *και μετα ταυτα* (D* d syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} om *με. ταυ.*) ante *ωσ* (D* *εωσ*, d *quasi*, syr^{sch} aeth om) *ετε. τετρα. και πεντ.* cum D^{2}EHLP al pler aeth^{pp} Bed$^{retra\,139.\,140}$ ex Gr, item (vide ante) D* d syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} :: pro testium ratione non tam quaerendum est quid offensionis in se contineat lectio Elz., quam quid fuerit cur a lectione codicum ℵABC discessum sit. Quorum quidem coniuncta auctoritas deserenda non est nisi gravissima ac satis evidens caussa suadeat. Est autem ea quam praebent lectio minime ita comparata ut non possit non ad emendatorem referri. | *εδωκεν*: E (et. Bed^{retra} ex Gr) 14* syr^{utr} sah arm Chr^{9,247} add *αυτοισ* | *προφητου* sine articulo cum ℵA^{vid}B 61. ... ς Ln Ti *του προφ.* cum CDEHLP al pler Chr

21. *βασιλεα*: 61. *-λεαν* | *ο θεοσ* (96. post *σαουλ* pon): 4* 16. 23. 26. 34. 37. 46. 56. 66. 68. 80. 105. e^{scr} om. Item codd^{lat} ap Wtst, quos ex correctoriis Romanis ille habere videtur, monente ad h. v. Luca Brugensi „non est omittendum nomen *Deus*.“ | *κεισ* cum ℵABCD ... ς *κισ* cum EHLP al omn^{vid} | *βενιαμειν* cum ℵABC 13. (61. *-μειμ*) ... ς *βενιαμιν* cum DEHP al pler; item L k^{scr} al^{vid} *βενιαμην* | *τεσσερακ.* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B^{3}EHLP al pler ... D 61. μ̄

22. *τον* (D om) *δαυ. αυτοισ* cum ℵABD sah cop ... ς *αυτοισ τον δα.* cum CEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,247} | *δαυειδ* hoc loco plene ℵBD; per compendium ACEHLP, altero loco et. ℵ ... ς Gb *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *ευρον* (et. Or^{2,596} et^{3,263} Eus$^{ps\,58}$ Ath^{196} etc): E *ηυρον* | *τον του ιεσσ.* et. Or^{2,596} Eus$^{ps\,58}$ Ath^{195} ... D 34. *τον υιον ιεσσ.*, Or^{3,263} libere (*ευρον ανδρα κατα την καρδ. μου δαυ. υι. ιεσσ.*) *υιον ιεσσ.* | *ανδρα* et. Or^{bis} Eus^{ps} Ath Hil^{94} et^{1117} etc ... B* Ath^{codd} Hil$^{codd\,aliq}$ om | E om *ανδρα κατ. τ. καρδ. μου οσ*: quod in manifesto errore positum est. Folio enim 111 recto exeunte, verso ineunte scriba codicis octo stichos ex praegressis male repetierat. Hinc factum est ut exeunte eodem folio verso iustum spatium octo stichorum deesset. Nihilominus alteros quattuor: *μαρτυρησασ* | *ηυρον* | *δδ* | *τον του ιεσσαι*, litteris minutis adscripsit, alteros vero: *ανδρα* | *κατα* | *την καρδιαν μου* | *οσ*, praetermisit.

κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃσ ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.
23 τούτου ὁ θεὸσ ἀπὸ τοῦ σπέρματοσ κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
Lc 3, 8 pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντοσ Ἰωάννου πρὸ
προσώπου τῆσ εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίασ παντὶ τῷ λαῷ
Ἰσραήλ. 25 ὡσ δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννησ τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ
Lc 3, 16 Io 1, 27 pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιοσ τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρεσ ἀδελφοί, υἱοὶ
γένουσ Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγοσ
τῆσ σωτηρίασ ταύτησ ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντεσ ἐν
Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντεσ αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντεσ καὶ τὰσ

---

23. *τουτου ο θεοσ απο του σπερματοσ* (ℵ* om *απ. τ. σπερμ.*, supple^{c}): D *ο θεοσ ουν απο του σπερμ. αυτου* | *ηγαγεν* cum ℵABEHLP 61. al fere^{60} vg cop aeth Ath^{195} Chr$^{9,249\,com}$ Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *ηγειρε* cum CD 13. al mu cat^{220} (addit^{com} *ηγειρε λεγει, ουκ εκτισε· τον γαρ οντα ηγειρεν, ου τον μη οντα*) tol sah syr^{utr} arm Chr$^{9,247\,txt}$ Thdrt^{4,88} Thphyl^{b} | *σωτηρα ιησουν* cum ℵABCEP (D *σω. τον* $\overline{ιν}$) 15. 18. 40. 61. 69. 100. 105. al sat mu vg syr^{utr} sah cop arm Ath Thdrt Thphyl^{b} (al^{10} Chr^{9,247} et^{249} om $\overline{ιν}$) ... HL al^{50} aeth^{utr} (Chr^{9,249} ex edd^{aliq}) Thphyl^{a} (^{txt} et^{com}) *σωτηριαν*. Qui error ex antiqua scriptura ortus est. Commutarunt enim ϹΡ͞ΑΙ͞Ν cum ϹΡΙΑΝ, sive ϹΩΤΗΡ͞ΑΙ͞Ν cum ϹΩΤΗΡΙΑΝ.

24. *ιωαννου*: BD𝔈^{r} d^{scr} *ιωανου* | *παντι*: HLP al plus^{50} Chr$^{9,249\,com}$ (non $^{247\,txt}$) Thphyl^{a} et^{b} om | *τω λαω*: AHLP al^{50} fere Chr^{com} Thphyl^{a} et^{b} om *λαω*. Item ℵ* post *παντι τω* iam inceperat *ισρ.*, sed antequam absolvisset, *λαω ισρ.* reposuit. | *ισραηλ* (24. al aliq *του ισρ.*): 68. 104. sah om

25. *επληρου*: D𝔈^{r*} *-ρουν* | *ιωαννησ* (BD𝔈^{r*} *ιωανησ*) sine articulo cum ℵABCDEH 61. 101. 180. al$^{8\,scr}$ al pauc cat Thphyl^{a} ... ς Ti *ο ιωανν.* cum LP al pler Chr^{9,247} Thphyl^{b} | *τι εμε* cum ℵAB 61. (*τι μαι*) sah aeth ... ς Ti *τινα με* c. CDEHLP al pler vg cop syr^{utr} arm Chr (ς vero sic: *τινα με υπον. ειναι; ουκ* etc) | *εγω*: E 68. 12^{lect} tol Bed$^{retr\,141}$ ex Gr Thphyl^{b} add *ο* $\overline{χς}$ | *αλλ*: D *αλλα* | *μετ εμε*: D* *μεθ εμε*

26. *και οι εν*: B om *και* | *και οι εν υμιν φοβ. τον θεον*: aeth^{ro} (non item^{pp} sed om *εν υμιν*) om | *εν υμιν*: AD 61. *εν ημιν* | *τον θεον*: E Bed$^{retr\,141}$ ex Gr add *ακουσατε* | *ημιν* cum ℵABD 13. 19. 33. 61. c^{scr} sah syr$^{p\,mg}$ ... ς Ln Ti *υμιν* cum CEHLP al pler vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop arm aeth Chr | *ο λογοσ*: C 6. 36. 65. 133. 180. d^{scr} al aliq arm (aeth^{utr} *hic sermo vitae*) add *ουτοσ* | *ταυτησ*: C 18. 37. 133. 180. al pauc arm aeth syr^{sch} ar^{e} om | *εξαπεσταλη* cum ℵABCD 13. 61. al^{30} cat^{221} Chr ^{9,247} ... ς *απεσταλη* cum EHLP al longe plu Thphyl^{a} et^{b}

27. *εν ιερουσαλ.* cum ℵABDHLP al plu cat^{221} ... CE 13. 61. al^{30} Chr^{9,247} et^{248} om *εν*, item vg (ut e, non item d) *habitabant Hierusalem* | *οι αρχοντ. αυτων*: D* d vg *οι αρχ. αυτησ* (*eius*) | *τουτον αγνοησαντεσ*: D*^{vid} *μη συνιεντασ* (ita potius iudice Scriv quam *αγνοουντασ*), d *non*

φωνὰσ τῶν προφητῶν τὰσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένασ
κρίναντεσ ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντεσ Lc 23, 22
ᾐτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡσ δὲ ἐτέλεσαν πάντα
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντεσ ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰσ Lc 23, 53
μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸσ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃσ ὤφθη
ἐπὶ ἡμέρασ πλείουσ τοῖσ συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ 1, 3 10, 40 s
εἰσ Ἰερουσαλήμ, οἵτινεσ νῦν εἰσὶν μάρτυρεσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν λαόν.

---

intellegentes, D[2] τουτον αγνοουντεσ | και τασ φωνασ: D^gr* d E και (D* d om) τασ γραφασ, item syr^sch | κριναντεσ: D και κρ.

28. ευροντεσ: D vg sah cop syr^p c.* aeth^utr add εν αυτω | ητησαντο (ita et. ℵ^c; ℵ* ητησαν τον) πειλ. αναιρ. αυτον: D* κρειναντεσ αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εισ αναιρεσιν, d *iudicantes autem eum tradiderunt pilato ut interficeretur*; D[2] vero non tam anteponi his sed eorum loco poni voluit ητησαντο πιλατον ανερεθηνναι, quae quidem postea uncis inclusa sunt | πειλα- cum BD ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵACEHLP etc :: cf ad Lc 23, 6 ubi πει- ℵABDRT, ad Lc 23, 13 et 20 ubi ABDT, et alibi

29. ετελεσαν cum ℵABCEHLP etc, D* ετελουν (sed d *consummaverunt*), D[2] ετελεσεν: inrepsit in edd. nonnullas (et cdd), ut etiam Wtstenii, vitium ετελησαν, a quo tamen et ς et ς^e (1624. 1633. 1656. 1678. 1685) liberae manserunt | παντα cum ℵABCDEHLP al longe plu Chr^9,247 ... ς (= Gb Sz) απαντα cum 13. e^scr al vix mu | τα περι αυτου γεγραμμενα (et. vg syr^p): B syr^sch τα γεγραμμ. περι αυτ. | γεγραμμενα (D^gr* add εισιν, quemadmodum d habet *quae de illo scripta sunt*): D* d add ητουντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχοντεσ παλιν και (iam pergitur καθελοντεσ), d *petierunt pilatum hunc crucifigi et inpetraverunt iterum et* (pergens *deposuerunt de ligno*). Similiter syr^p mg post γεγραμμενα sic: *Postquam crucifixus esset, petierunt a Pilato ut de ligno detraherent eum. Impetraverunt, et detrahentes eum posuerunt in sepulchro.* | ξυλου: E syr^sch σταυρου | εθηκαν (13. εθαψαν): D* και εθηκαν (item d *et deposuerunt de ligno et posuerunt*)

30. ο δε θε. ηγειρ. αυτον (E Chr^9,247 αυτ. ηγ.) εκ νεκρων: D nil nisi ον ο θεοσ ηγειρεν, d *quem deus vero excitavit*

31. οσ (ℵ* οσ ex ωσ restituit): D e sah cop ουτοσ | επι ημερασ πλειουσ τοισ etc: D τοισ συναναβαινουσιν ([2]-βασιν, d *ascenderunt*) αυτω απ. τησ γαλ. εισ ιερ. εφ ημερασ πλειονασ ([2]πλειουσ) | νυν cum ℵ (sed post εισιν pon) AC (D αχρι νυν) 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 105. 180. al plus[10] cat (137. e^scr ut D) vg sah cop syr^utr arm aeth^ro (sed vg syr^p *usque nunc*, arm *etiam nunc*, aeth^ro ut ℵ) ... ς (= Gb + Sz) om cum BEHLP al plu aeth^pp Chr^9,248 :: similibus locis 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39 νυν non legitur nec inlatum a testibus est, hinc neque hoc loco erat quod aliena manu adderetur | αυτου: H om

32 *καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἐπ-*
αγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸσ ἐκπεπλήρωκεν τοῖσ τέκνοισ
Ps 2, 7 Heb 1, 5 *ἡμῶν ἀναστήσασ Ἰησοῦν,* 33 *ὡσ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-*

---

32. *πατερασ*: DE 47. 59. al pauc vg syr[sch] aeth add *ημων* | *επαγγελιαν γενομενην*: D 95* 180. Hil[27] et[42] *γενομ. επαγγ.* | *ημων* cum ℵABC*D vg (tol *υμων*) aeth[utr] Hil[27] et[42] (sed fluct lectio inter *nostris* et *vestris*) Amb[fid 5,556] Bed[61] et[141] ... ς Ti *αυτων ημιν* cum C[3]EHLP 61. al pler (etiam *αυτων υμιν* legitur) cat[222] syr[utr] arm Chr[9,248] Thphyl[a] et[b] ... sah *αυτων*, item Bed[retra 141] ex Gr (sed vdtr *nobis* non adscripsisse quoniam cum seqq coniunxit), cop plane om, 76. *ημιν* :: dubitari nequit quin *τ. τεκν. ημων* ad mutandum textum excitaverit. Insolenter illud quidem dictum est; nisi vero sensu careat, tenendum est. Qui lectionem *αυτων ημιν* scribis molestam fuisse putant prorsus errant. | *ιησουν*: D sah Amb[fid] *τον κυριον ιν̅ χν̅*, item 137. syr[p mg] Hil[27] et[42] *τον κυρ. ημων ιν̅* ... A *αυτον εκ νεκρων* (sed ista verba rescripta sunt)

33. *ωσ και*: D *ουτωσ γαρ* | *εν τω πρωτω ψαλμ. γεγραπτ.* cum D Or[2,528] (*ωσ γαρ γεγραπται, φησιν, εν πρωτω ψαλμ.*) Hil[27] (*sicut in ps. 1. scriptum est*) et[42] (*sicut et in ps. 1. script. est*) cdd[lat] ap Bed[61, 62] (*quidam cdd habent: Sicut in primo psalmo scriptum est. Quod ita exponitur, primum et secundum psalmum compositos, qui et a beatitudine incipiat et in beatitudinem desinat.*) Or igitur sic (edidit Ruaeus[2,528 sq], ex cod. Barocc. et schedis Combef. In cat. Corderii perperam tribuuntur ea verba Georgio, qui quandoque Gennadius appellatur): *δυσὶν ἐντυχόντεσ ἑβραϊκοῖσ ἀντιγράφοισ ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ εὕρομεν ἀρχὴν δευτέρου ψαλμοῦ ταῦτα, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῆπτο τῷ πρώτῳ. καὶ ἐν ταῖσ πράξεσι τῶν ἀπ. τό· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, ἐλέγετο εἶναι τοῦ πρώτου ψαλμοῦ· ὡσ γὰρ γέγραπται, φησίν, ἐν πρώτῳ ψαλμῷ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμ. γεγέννηκά σε. τὰ ἑλληνικὰ μέντοι ἀντίγραφα δεύτερον εἶναι τοῦτον μηνύει. τοῦτο δὲ οὐκ ἀγνοητέον, ὅτι ἐν τῷ ἑβραϊκῷ οὐδενὶ τῶν ψαλμῶν ἀριθμὸσ παράκειται πρῶτοσ, εἰ τύχοι, ἢ δεύτεροσ ἢ τρίτοσ.* Hilarius vero tractatum psalmi 2. exorditur prolixa de eadem re dissertatione: *Plures nostrum ambiguos fecit apostolica auctoritas, utrum psalmum hunc cohaerentem primo et veluti primi extimum* (sic ed. Veron., al. *extremum*) *putent esse, an vero subiacentem et secundum potius nominent. Namque in actis app. primum hunc haberi atque esse, sub oratione b. Pauli ita docemur: Nosque vobis - sicut in psalmo primo scriptum est: Filius meus* etc. *Ob hanc ergo apostolicam auctoritatem errore scribentium fieri creditur, ut in ordine secundus psalmus iste numeretur, cum primus esse ipso doctore gentium testante noscatur.* Iam pergit ita ut alterum numerum ad consuetudinem Hebraeorum, alterum ad LXX interpretes referat. Paulum vero antiquiorem tenuisse modum facit, „ut Hebraeus ipse et Hebraeis praedicans Hebraeorum consuetudine uteretur.“ Testantur vero etiam alii multi psalmos primum et secundum antiquioribus temporibus in unum contractos esse. Quorum antiquissimus est Iustinus, qui apol. 1, 40.

πται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέ-
στησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, Es 55, 3
οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι Ps 16, 10
καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ Act 2, 27 ss
ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν δια-

---

utrumque psalmum uno tenore affert (εἴρηται δὲ οὕτως· μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ usque μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτόν). Cf et. Eus$^{ps 18}$ εἰκότως ἄρα μιᾶς οὔσης τῆς διανοίας συνημμένοι παρ' ἑβραίοις εἰσὶν οἱ δύο ψαλμοί. Item Apollinarius interpres psalmorum (Gall^{5,260}) in ps. 2.: Ἐπιγραφῆς ὁ ψαλμὸς εὑρέθη δίχα, Ἡνωμένος δὲ τοῖς παρ' ἑβραίοις στίχοις etc. Propius ad locum Actorum accedere propterenque plus ad confirmandam lectionem valere videtur Tert$^{marc 4,22}$, ubi ex optimis cdd editur: *atque in primo psalmo: Filius meus es tu.* Similiter Cyp$^{testim 1,13}$, sed invitis cdd. „antiquissimis" (teste Agellio ap Sab) *secundo* edi consuevit ..... ς (= Gb) εν τω ψαλμω τω δευτερω γεγραπτ. cum ELP al pler vg syr^{p} (item *scriptum est in ps.* 2. syr^{sch} sah cop, *dixit in ps.* 2 aeth) Chr^{9,248} Cosm^{11,484} Amb$^{fid 5,568}$, item H 4. 66. 76. 100. o^{scr} εν τω δευτερ. ψα. γεγρ., 104. εν ψα. τω δευ. γε. ... ℵABC 13. 40. 61. 69. 80. 98^{mg} 105. 180. arm εν τω ψα. γεγρ. τω δευτε. Inde Ln edidit ε. τ. ψαλμ. γεγρ. τω πρωτω (sine teste, sed coniunctis cum ABC testimonio codicis D) ... 46*vid („mss^{lat}" ap Erasm: cui testimonio vix quicquam tribuendum est, nec Erasm ipse aliud quam codicem vel potius codicem testimoniorum Cypriani spectasse videtur) ψαλμω sine numero. Idem testari dicitur „Bed^{gr}", at Bed$^{retr 141}$ (non ex Gr) exscribit locum Hilarii ibique per incuriam omittitur *primo* lin. 6 ab imo. In eis vero quae antecedunt ipse Hil libere scripsit *id quod nunc in psalmo est.* Item Hes^{presb} laudatur, nescio unde (ex catenis? Vix recte). | γεγεννηκα σε: D syr$^{p\ mg}$ add αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης (:: ex ps. 2, 8)

34. οτι: D 137. Hil^{27} et^{42} οτε (d *quando*, Hil *cum*) | ανεστησεν αυτον: E 68. syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{b} add ο θεος | μελλοντα (37. 56. Thphyl^{a} μελλων): E 32. 66. k^{scr} Chr^{9,248} add αυτον | εις διαφθοραν: 13. om | δαυειδ: ς δαβιδ, Sz δαυιδ. Cf ad Mt 1, 1

35. διοτι cum ℵAB 61* 97. 98^{mg} ... ς διο cum CEHLP 13. 61** al pler cat^{226} Chr^{9,249} ... D^{gr} (contra d *ideoque*) syr^{sch} ar^{e} aeth om | εν (13. add τω) ετερω: D ετερως, vg *alias*, d *alia* (corrige *alias*?), sah cop *in alio loco*

36. δαυειδ, ut v. 34 | μεν (exprim e syr^{p}): D 26. vg om | και προσετεθη: 13. om | προς τους (τους om ς^{e} 1633, non 1624 nec 1656 sqq): C* πρους (υ erasum, sed τους non suppletum) | ειδεν cum ℵDELP etc ... ACD ιδεν (iidem omnes v. sq ειδεν)

φθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸσ ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνω-
στὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσισ
ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε
Ro 3, 28 ἐν νόμῳ Μωϋσέωσ δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶσ ὁ πιστεύων δικαι-
οῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖσ προφήταισ·
Hab 1, 5 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι
ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύ-
σητε ἐάν τισ ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

---

37. *ον*: D^{gr*} *ο* | *ο θεοσ*: 61. om. Praeterea h 17. 40. al aliq om versum (propter *ομοιοτελευτον*), item 1^{lect} (ob eandem causam) vv. 36 et 37

38. *εστω υμιν* cum BCDELP al pler vg etc ... אA 105. *υμιν εστω* :: cf 28, 28 ubi pro *εστω υμιν* B al pauc *υμιν εστω* | *δια τουτου* cum אAB^{3}CDLP etc ... E 65. 67. 183. d$^{scr.}$ aeth^{utr} *δι αυτου* ... B* 15. 18. 33. 34. 47. 59. 73. 101. 180. cat *δια τουτο* | *αφεσισ* (D^{gr} *-σεισ*): A *αφεσιν* | *αμαρτιων*: syr^{p} c.* add *et paenitentia*, quae eadem D inter *και* et *απο* add v. sq sic: *και μετανοια απο*

39. *απο παντων* sine *και* cum אAC* am fu demid aeth^{pp} ... ϛ Ti *και απο παντ.* cum BC^{3}(D)ELP al omn^{vid} vg^{cle} tol sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,248} | *ηδυνηθητε* cum אBCD*ELP etc ... A 98* 99. *εδυνηθητε* ... D^{gr3} *ηδυνηθημεν* | *εν νομω* cum אABCD 13. 40. 61. 98. 180. h^{scr} cat Chr^{9,248} ... ϛ *εν τω νομω* cum ELP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *μωυσεωσ* cum אBCE 1. 18. 21. 38. 47. 61. 68. 69. 177. 1^{lect} al^{5matth} al^{4scr} (sed hi^{4} et al *-σεοσ*) d (*moysi*) etc (et. Chr) ... ϛ *μωσεωσ* cum AD^{gr}LP al plu | *εν τουτω*: D^{gr} syr$^{p\,mg}$ add *ουν*, d demid *enim* | *πιστευων*: I add *επ αυτω*, item sah *in hunc* | *δικαιουται* (*ουται* א* rescripsit pro *ωθηναι*): D 137. syr$^{p\,mg}$ add *παρα* (137. add *τω*) *θεω*

40. *επελθη* (ita א^{c}; א* *απελθη*, al^{5} Chr$^{9,251\,com}$ *επελθοι*) sine additam cum אBD 13. 18. 36. 73. 180. cat^{226} am tol ... ϛ add *εφ υμασ* cum ACEILP al pler vg (et. fu demid) syr^{utr} sah (*ne quod dictum est per prophetam veniat super vos*) cop arm aeth

41. *ιδετε*: C Bed$^{retra\,142}$ ex Gr *ακουσατε* | *καταφρονηται*: א^{c} ex *-νησατε* restituit | *και θαυμασατε* (א *-σετε*): I 14. 66** 73. 76. 104. 126**^{mg} 137. k^{scr} o^{scr} c^{scr} syr^{p} Chr^{9,248} et^{251} *και επιβλεψατε* (k^{scr} Chr^{248} *εμβλ.*) *και θαυμασατε* (c^{scr} *-ζετε*). Item E 5. 7. 8. 25. 27. 29. 32. 42. 57. 69. 105. 106. a^{scr} al pauc Bed^{retr} ex Gr *και θαυμασ. και* (E Bed^{gr} om) *επιβλεψατε* :: cf LXX | *οτι εργον εργαζομ. εγω* cum (א vide post) ABD 13. 61. k^{scr} vg sah syr^{utr} arm. א sic: *οτι εργον ο* (^{c} om) *εγω* (per incuriam intactum mansit) *εργαζομ. εγω* ... ϛ *οτι εγω εργαζ.* (E ego *εργαζ.* sic) cum CEILP al pler cat demid aeth^{utr} Chr^{bis} ... h h$^{scr*\,vid}$ cop om *εγω* | *εργον* sec cum אABCI (pro spatio) 13. 61. al sat mu cat vg sah cop arm aeth^{ro} Thphyl^{b} ... DE LP al^{50} cat tol syr^{utr} aeth^{pp} Chr^{bis} Thphyl^{a} om, hinc Gb^{o} | *ὃ* (Gb'') cum אABCDEILP al plus^{50} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ϛ (= Sz) *ᾧ* cum 1. al mu cat^{227} | *εκδιηγηται*: AL al^{6} *εκδιηγειται* ... D* 33. 34. 68. 100. *εκδιηγησεται* | *εκδιηγ. υμιν*: D add *και εσειγησαν*, item syr^{p} c.* *et tacuit*

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰσ τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖσ τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσησ δὲ τῆσ συνα-
γωγῆσ ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσ-
ηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινεσ προσλαλοῦντεσ αὐτοῖσ
ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ
σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ

---

42. *εξιοντ. δε αυτων* cum אABCDEI 13. 61. a^{scr} al^{30} cat vg sah cop syr^{sch} (add *ab eis*) eth^{p} arm Chr^{9,256} ... ς (= Gb Sz) *εξιοντ. δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων* cum minusc mu Thphyl^{a}. Item L al mu Thphyl^{b} *εξι. δε αυτων εκ τ. συν. των ιουδ.* (104. k^{scr} om *των ιουδ.*). Libere aeth^{utr}: *et rogarunt eos ut sibi nuntiarent hunc sermonem in alio sabbato. Et exeuntibus eis ex synagoga secuti sunt* etc (v. 43). | *παρεκαλουν*: E om (excidit stichus) ... B *ηξιουν* idque post *εισ το με. σαββ.* pon. Dedimus autem *παρεκαλουν* sine additam cum אA(B)CD(E)I al plus^{30} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add *τα εθνη* cum LP al longe plu | *μεταξυ* (d e vg etc *sequente*) et. syr$^{p\ mg\ gr}$: D *εξησ*, 104. *ἐπιόν*, 37. add *τουτεστιν το εσομενον* (ut Amm$^{cat 227}$ exponit ἀντὶ τοῦ τὸ ἐσόμενον) | *τα* (D* om) *ρηματα ταυτα* cum אABCDEL al plu vg rell Chr Thphyl^{b} ... 4. *τον λογον* ... P h 1. 4. 26. 33. 36. 42. 47. 57. 59. 101. 104. 126* 177* al$^{3 scr}$ al plus^{15} Thphyl^{a} om *ταυτα*, hinc Gb^{o} (addit vero „totus versus e variis glossematibus coisse videtur")

43. *λυθεισησ δε*: א* add *αυτοισ*, non item א^{c} | *των σεβομενων*: E syr^{utr} (non item ar^{e}) cop add *τον θεον*. Item Bed^{63}: *Melius legitur* et colentium deum, *sicut in Graeco vidimus.* | *τω παυλω και τω* (DL b^{scr} om) *βαρναβα*: syr^{sch} *αυτοισ*. Praeterea 137. syr^{p} c.* add *αξιουντεσ βαπτισθηναι* | *προσλαλ. αυτοισ* cum אABCDI (pro spatio) 61. al sat mu cat (et. vv. pler) Chr^{9,256} et (quo loco *αυτουσ* sq om)^{259} Thphyl^{b} ... Gb^{oo} Sz Ti om *αυτοισ* cum ELP h al plus^{50} vg Thphyl^{a} | *επειθον* (d *persuadentes*): D* *επιθοντο* | *αυτουσ*: 61. *αυτοισ*, A* *αυτου* | *προσμενειν* cum אABCDE 61. al^{30} cat Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *επιμενειν* cum LP al plu Thphyl^{a} | *τη χαρ. τ. θεου*: D syr$^{p\ mg}$ add *εγενετο δε καθ' ολησ τησ πολεωσ διελθειν τον λογον του θεου* (syr$^{p\ mg}$ om *τ. θε.*), item E Bed$^{retr 142}$ ex Gr *εγενετο δε κατα πασαν πολιν φημισθηναι τον λογον* (*factum est autem per universam civitatem diffamari verbum*: ita et e et Bed)

44. *τω δε* (Gb') cum אACD 13. 61. al sat mu e vg sah cop ... Gb Sz Ti *τω τε* cum BE^{gr}P (L al pauc *τοτε*) 15. 36. 40. 42. 57. al plus^{25} cat syr^{utr} aeth^{ro} (aeth^{pp} om copulam) Chr^{9,256} Thphyl^{a} et^{b} | *ερχομενω* cum אBC*DE^{2}ILP 61. al longe plu Chr (vg d e *sequenti*) ... Gb Sz Ln Ti *εχομενω* cum AC^{2}E* 13. 20. 33. 34. 40. 73. 126. 12^{lect} 8^{pe} :: cf ad Lc 13, 33, item (quibus ll. *εχομενη* quum scriptum sit pauci discedunt: qua re confirmatur *εχομενη* minime ab usu alienum esse, quemadmodum etiam *εχομενωσ* satis usitatum est. Recte Mtthaeius *εχομενη* elegantius esse dixit.) Act 20, 15. 21, 26 | *πασα*: D *ολη*, e vg

κυρίου. 45 *ἰδόντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχλουσ ἐπλήσθησαν ζήλου,*
καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ Παύλου λαλουμένοισ ἀντιλέγοντεσ καὶ βλα-
σφημοῦντεσ. 46 *παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλοσ καὶ ὁ Βαρνάβασ*
εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ κρίνετε ἑαυτοὺσ τῆσ
αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. 47 *οὕτωσ γὰρ ἐντέ-*

---

universa, d *tota* | *τον λογ. του κυριου* cum ℵAB^{3} 13. 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 100. 105. 180. a^{scr} cat am fu tol sah ... ς *τ. λογ. του θεου* cum B*CELP al longe plu vg^{cle} demid cop syr^{utr} arm Chr (:: cf v. 46 sqq et 8, 25) ... D *παυλου*, praetereaque add *πολυν τε* (d om) *λογον ποιησαμενου περι του κυριου*

45. *ιδοντεσ δε* (61. om *δε*): D *και ιδοντ.* | *τουσ οχλουσ*: aeth^{ro} om ... D *το πληθοσ*, item sah arm | *τοισ*: DE 14* syr^{sch} add *λογοισ τοισ* (D* om *τοισ*) | *παυλου* cum ℵAB 56. c^{scr} ... ς Ti *του παυλου* cum CDEILP 61. al pler cat Chr^{9,256} | *λαλουμενοισ* cum ℵABE 13. 33. 34** 61. ... ς Ti *λεγομενοισ* cum CDILP al pler cat Chr ... 64. 97. *ειρημενοισ* | *αντιλεγοντεσ και* cum DIP 40. al plu syr^{p} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... E 14* *εναντιομενοι* (et. 14* *-ομενοι?*) *και* ... Gb^{0} Ln om cum ℵABCL 5. 7. 8. 13. 15. 18. 27. 33. 34. 36. 61. 65. 68. 69. 73. 100. 105. 180. al$^{3\,scr}$ al pauc cat vg syr^{sch} sah cop aeth arm :: verba *αντιλ. και* qui omittunt haud dubie plus auctoritatis ab ipsis testibus habent quam qui scribunt. At ut aliena manu esse inlata credi nequeunt, ita cur expulsa sint clarum est. Mitius locum emendare sibi videbatur qui *εναντιουμενοι* (*-ιο-*) substituit. Est igitur locus iste eiusmodi ut a lege quam sequimur plerumque eximendus videatur. Ceterum D quantopere passim inter omnes testes excellat constat.

46. *παρρησιασαμενοι* (28. 37. 56. *-ζομενοι*): D 105. *παρρησιασαμενοσ* (D* *-σιαμενοσ*) | *τε* cum ℵABCD^{gr} 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. o^{scr} aeth cat ... ς *δε* cum EILP al pler syr^{utr} cop Chr^{9,256} ... vg *tunc* (*tunc constanter Paulus* etc), sah arm om copulam | *ο βαρναβασ*: D 68. c^{scr} Thphyl^{a} om *ο* | *ειπαν* cum ℵABD 61. ... ς *ειπον* cum EILP al pler Chr. Praeterea D add *προσ αυτουσ* | *ην* et. Or$^{3,348.\,742.\,758.\,792}$ Cyr$^{osa\,37}$ Bas$^{eth\,304}$ ... D post *πρωτον* pon, C 177. o^{scr} om | *αναγκαιον* et. Or$^{3,348.\,742.\,758.\,792}$ Bas$^{eth\,304}$ Cyr$^{osa\,37}$ Tert$^{fug\,6}$ ... D^{gr} om | *πρωτον* (ita Or tantum^{3,348} Tert$^{fug\,6}$): 100. Or$^{3,742.\,758.\,792}$ Bas$^{eth\,304}$ Cyr$^{osa\,37}$ om | *επειδη* et. Or^{3,148} Bas$^{eth\,304}$ Chr^{9,256} Cyr$^{osa\,37}$ ... C 33. 34. 36. 61. Or$^{3,147.\,742.\,758.\,792}$ Chr^{9,200} *επει*. Scripsimus autem sine *δε* cum ℵ*BD* 180. cat^{236} sah cop syr^{p} Thphyl^{a} (non valet Or^{3,204} *ην γαρ τουτο ποτε ποιμνιον κυριου, και επει αναξιουσ εκριναν εαυτουσ*) ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}A(C)D^{2}ELP al pler vg (*sed quoniam*) syr^{sch} arm aeth Or^{quinquies} (sed^{quater} *επει*) Bas^{eth} Chr^{9,256} et (*επει*)^{200} Cyr^{osa} Thdrt$^{2,264.\,447}$ et^{4,975} Thphyl^{b} | *κρινετε*: D* *κρεινατε*, d am fu *iudicastis* (am *deiudic.*), Tert$^{fug\,6}$ *existimastis* ... E vg Thdrt^{ter} post *εαυτουσ* pon (item Tert^{fug} *nec dignos vos aeterna vita existimastis*): non item Or Bas Chr Cyr etc | *στρεφομεθα* (d e vg *convertimur*; Ter^{fug} *convertimus nos*): E add *ημεισ*

ταλται ἡμῖν ὁ κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰσ Es 49, 6 Lc 2, 32
σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον
καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τε-
ταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου καθ'
ὅλησ τῆσ χώρασ. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰσ σεβομένασ
γυναῖκασ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ πρώτουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπή-
γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν Lc 9, 5

---

47. *εντεταλται*: 3. 61. *εντελλεται* ... D* 47^{mg} o^{scr} Cyr$^{esa\,37}$ Thdrt^{2,447} *εντεταλκεν* | *ημιν*: 76. 95. 97. 99. 104. 137. c^{scr} al pauc ante *εντετ.* pon ... D^{gr*} 57^{*vid} om | *ο κυριοσ* (et. ℵ^{c}): ℵ* om ο ... sah (*sic enim scriptura dicit*) aeth (similiter ac sah) *scriptura*. Praeterea DE 28. Cyp^{298} add *ιδου* (:: ut LXX) | *τεθεικα* (L al aliq *τεθηκα*) *σε εισ φωσ* (Aug$^{unit\ eccl\ 9,358}$ *posui te lumen*): D *φωσ τεθεικα* (D^{gr2} *τεθ. φωσ*) *σε*, Cyp *lucem posui te* | *εθνων*: D^{gr} am fu demid tol Aug$^{unit\ eccl}$ Hier$^{esa\,6,63}$ *τοισ εθνεσιν*, *gentibus*, Cyp *inter gentes*, d *super gentibus* | *εισ σωτηριαν*: syr^{p} c.* add *gentibus*

48. *ακουοντα δε*: D syr^{sch} aeth *και ακου.* | *εχαιρον* et *εδοξαζον*: P al fere^{25} *εχαιρεν*, item P^{vid} 97. 177** 8^{pe} e^{scr} g^{scr} (sunt isti^{5} ex illis^{25} qui *εχαιρον*) *εδοξαζεν* | *εδοξαζον*: D *εδεξαντο* (d *exceperunt*), item Aug$^{unit\ eccl\ 9,358}$ *perceperunt* et$^{corr\ et\ gra\ 10,755}$ *exceperunt* | *τον λογ. του κυριου* cum ℵACLP 13. 40. 61. al longe plu (in A litterae *ν λογον του* $\overline{κυ}$ prima manu rescriptae) cat d e vg sah Chr^{9,257} ... BD^{gr}E^{gr} 26. 27. 29. 78. 97. 137. 180. 8^{pe} cop arm Aug$^{unit\ eccl}$ (non item$^{corr\ et\ gra}$) *τ. λογ. του θεου* ... 68. c^{scr} aeth ar^{e} *τον θεον*, et aliter legitur | *επιστευσαν*: 137. c^{scr} syr^{p} add *τω λογω του θεου* (137. *κυριου*) | *αιωνιον*: B *-νιαν*

49. *διεφερετο δε*: D a^{scr} syr^{sch} aeth *και διεφερετο* ... 12^{lect} syr^{p} sine copula | *καθ ολησ* cum ℵA 13. 33. 34. 40. 45. 69. 78. 104. 105. a^{scr} k^{scr} ... ς Ln Ti *δι ολησ* cum BCDELP al longe plu Chr^{9,257} :: *δια* cum *διεφερετο* (Chr^{257} *τουτεστι διεκομιζετο*) magis quam *κατα* convenire videbatur

50. *παρωτρυναν*: D^{gr*} *-τρυνον*, 61. Oec^{116} *παρωξυναν* | *τασ ευσχημονασ* cum ℵ^{c}ABCD 13. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 61. 78. 105. 133. 180. cat sah cop syr^{sch} et^{p} arm ... ς (= Gb Sz) *και τασ ευσχ.* cum ℵ*ELP al pler vg aeth Chr^{9,257} | *διωγμον*: DE *θλιψιν* (D add *μεγαλην*) *και διωγμ.* | *επι τον παυλον*: D (al teste Millio, sed nec apud Wtst nec Mtthaeium nec Scriv) om *τον* | *βαρναβαν* sine articulo cum ℵABCDEL 13. 40. 47. 61. 69. 100. 105. 137. 177* 12^{lect} al$^{3\,scr}$ cat Chr Thphyl^{b} ... ς (Gb^{oo}) praem *τον* cum P al longe plu Thphyl^{a} | *εξεβαλον*: 40. *-λαν* | *αυτων*: B om

51. *των ποδ.*: E al^{15} syr^{p} Chr^{9,257} Thphyl^{b} praem *απο*

ποδῶν ἐπ' αὐτοὺσ ἦλθον εἰσ Ἰκόνιον. 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπλη-
ροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι
Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν
ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ
τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, διδόντοσ

---

51. *ποδων* sine *αυτων* cum ℵABC 13. 18. 36.40. 61. 69. 78. 97. 105. 180. a[scr] k[scr] cat vg syr[p] arm ... ς (Gb[o]) add *αυτων* cum DELP al pler syr[sch] sah cop aeth Chr | *επ αυτους*: E *εισ αυτους* | *ηλθον*: D[gr] *κατηντησαν* | *εισ*: E add *το*

52. *οι δε* cum ℵCDELP 61. al pler sah cop syr[p] arm Chr[9,257] ... Ln Ti *οι τε* cum AB 13. 18. 33. 34. 37. 100. a[scr] cat vg syr[sch] aeth :: *οι δε* inter *οι δε* et *εγεν. δε* mutatum cum *οι τε*

XIV. 1. *εγενετο δε* etc: syr[sch] (non item ar[e]) *et venerunt et introierunt synagogam Iudaeorum* etc | *αυτους*: D[gr] *αυτον* | *ουτωσ*: D add et E praem *προσ αυτουσ*, similiter syr[sch] | *των ιουδαιων* (ℵ[c]): ℵ* om | *πιστευσαι*: D *πιστευειν* ... E *θαυμασαι*, sed post *πολ. πληθοσ* add *και πιστευσαι* | *ιουδαι. τε και ελληνων*: L *ελλ. τε και ιουδ.* | *πολυ πληθοσ*: 4. 68. 69. 80. 96. 99. 142. al[3] scr *πλ. πολ.*

2. *απειθησαντεσ* cum ℵABC 13. 61. al fere[20] cat Thphyl[b] (vg *qui increduli fuerunt*, contra e *qui autem increduli erant iudaei*) ... ς *απειθουντεσ* cum ELP al plu Chr Thphyl[a] ... D om (vide post) | *οι δε* usque *επηγειραν*: D syr[p mg] *οι δε* (d om) *αρχισυναγωγοι των ιουδαιων και οι αρχοντεσ τησ συναγωγησ* (syr[p] non expri *τ. συναγ.*) *επηγαγον* (d *incitaverunt* item syr[p]) *αυτοισ* (d syr[p] om) *διωγμον κατα των δικαιων* (syr[p] om *κα. τ. δικ.*) | *επηγειραν*: E syr[p txt] add *διωγμον* (vide ante D syr[p mg]) | *κατα τ. αδελφων*: D demid syr[p mg] add *ο δε κυριοσ εδωκεν ταχυ ειρηνην*, item E *ο δε κυριοσ ειρηνην εποιησεν*. Huc spectat Bed[63]: *Quod in Graeco sequitur: Deus autem pacem fecit, quidam codices Latini minus habent.* Cf etiam correctorium Romanum: *Non subiicias* Deus autem pacem fecit.

3. *διετριψαν*: A *διετριβον* ... D *διατριψαντεσ* (sed d *commorati sunt*) ... E syr[sch] et[p] c. ob. sah cop add *εκει* | *παρρησιαζομενοι*: D *παρησιασαμενοι* (* *παρησιαμενοι*, cf ad 13, 46), 68. *παρρησιασαμενοι* | *επι τω λογω* cum ℵ*A (eandem lectionem sequi videtur syr[sch], item habet ed. Aldina. Eadem verbi *μαρτυρειν* constructio Heb 11, 4.) ... ς Ln Ti *τω λογω* cum ℵ[c]BCDELP al omn[vid] (vg *in domino testimonium perhibente verbo gratiae suae*) Chr[9,258] | *διδοντοσ* cum ℵ 4. 21. (corrigendus enim Wtst, apud quem hi[2] *διδοντεσ* habere dicuntur) 133. (et

σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ 8, 18
τὸ πλῆθοσ τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖσ Ἰουδαίοισ, οἱ δὲ
σὺν τοῖσ ἀποστόλοισ. 5 ὡσ δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖσ ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούσ,
6 συνιδόντεσ κατέφυγον εἰσ τὰσ πόλεισ τῆσ Λυκαονίασ Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
8 Καί τισ ἀνὴρ ἐν Λύστροισ ἀδύνατοσ τοῖσ ποσὶν ἐκάθητο,

---

61. και praemisso) ... Gb Sz Ln Ti διδοντι cum ABDEP al plus[50] (et διδουντι et δοντι legitur) cat Chr, item vg sah cop syr[utr], quae interpretum testimonia etiam ad διδοντοσ trahi posse videntur ... ς (= Gb Sz) και διδοντι cum CL al permu arm aeth Thphyl[a et b] :: dure dictum est διδοντοσ. Leniebant qui vel διδοντι vel και διδοντι substituerunt.

4. εσχισθη δε: D ην δε εσχισμενον | οι δε: D αλλοι δε | αποστολοισ (syr[sch] *adhaerebant apostolis*): D syr[p mg] add κολλωμενοι δια τον λογον του θεου

5. εθνων τε (e *gentium autem*): D al aliq Chr[9,258] om τε (nec exprim vg etc) | ιουδαιων: D praem των | υβρισαι κ. λιθοβ. αυτουσ: E υβρ. αυτουσ κ. λιθ.

5 et 6. Hos vv. syr[p mg] sic habet: *Et iterum excitaverunt persecutionem secundo Iudaei cum gentibus, et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate, et fugientes pervenerunt in Lycaoniam, in civitatem quandam quae vocatur Lystra, et Derben.*

6. συνιδοντεσ (61. συνειδοντεσ, 33. 34. Thphyl[a 114 cod] συνειδοτεσ): D* d add και (sah συνειδον δε και κατεφ.) | κατεφυγον: C[3] 33. 40. 69. al Thphyl[a cod] add (et 21. 26. 41. praem) οι αποστολοι, item 47. 68. Thphyl[b] οι αποστ. βαρναβασ και παυλοσ | D* λυκαωνιασ | λυστραν cum ℵABC[2]D[2]EHLP etc ... Ln εισ λυστρ. cum C*D* (et d *in lystra*) | περιχωρον: DE add ολην, vg praem *universam*

7. ευαγγελιζομ. ησαν cum ℵABDE[gr] 13. 40. 61. 73. 12[lect] c[scr], item vg *evangelizantes erant* (sed fu *evangelizaverunt*) ... ς Ti ησαν ευαγγελ. cum CEHLP al pler Chr. Praeterea D add και εκεινηθη ολον το πληθοσ επι τη διδαχη (d *in doctrinis*)· ο δε παυλοσ και βαρναβασ διετριβον εν λυστροισ. Item E add τον λογον του θεου· και εξεπλησσετο πασα η πολυπληθεια επι τη διδαχη αυτων· ο δε παυλοσ και βαρναβασ διετριβον εν λυστροισ, quo respiciens Bed[68] sic: *et ibi erant evangelizantes. Sequitur in Graeco, et commota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autem et Barnabas morabantur in Lystris.* Ad quae rursus addit: *Et hi quoque versiculi in quibusdam codicibus nostris non habentur.* Reperiuntur autem in vg[sixt], Luc vero Brugensis adnotat: *Non facile addenda sunt subsequentia in quibusdam codicibus verba: Et commota est – in Lystris* (ut ex Bed dedimus)

8. εν λυστροισ: DE om hoc loco, postquam supra addiderunt, vide ad v. 7. | εν λυστρ. αδυνατοσ hoc ordine cum ℵ*B ... ς Ln Ti αδυν. εν λυστρ. cum ℵ[c]ACHLP etc | εκαθητο: D 137. ante αδυνατ. τοισ ποσιν

χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 *οὗτοσ*
ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι
ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 *εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ*
τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. 11 *οἵ τε*
ὄχλοι ἰδόντεσ ἃ ἐποίησεν Παῦλοσ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν

---

pon | *χωλοσ*: D om, hinc Gb[o] | *μητροσ*: D* *τησ μητρ.* | *αυτου* sine *υπαρχων* cum ℵABCDE 13. 14** 15. 18. 33. 40. 61. 105. 137. 180. c[scr] al[5] cat (nec exprim vg arm syr[utr] aeth) ... ς (= Gb Sz) add *υπαρχων* cum HLP al longe plu (69. a[scr] *ων*) Chr[9,258], item cop :: cf 3, 2 | *περιεπατησεν* cum ℵABC 61. al[15] fere cat ... ς[e] *περιεπεπατηκει* cum minusc vix mu, ς Gb Sz *περιεπεπατηκει* cum DEHLP al longe plu Chr

9. *ουτοσ* (perperam ℵ add *ουκ*, nec deletum est): E 40. 68. syr[p] aeth *και ουτοσ* (c[scr] *και αυτοσ*) | *ηκουσεν* (Gb") cum ℵADEHL 13. 61. al plus[30] cat vg syr[sch] cop arm aeth Chr[9,258] ... ς *ηκουε* cum BCP al plu sah syr[p] | *λαλουντοσ* (ℵ[c]): ℵ* 4. 23. 37. 56. 66** 100. *λεγοντοσ* ... D add *υπαρχων εν φοβω* | *οσ* (sah add *δε*) *ατενισασ αυτω*: D *ατενισασ δε αυτω ο παυλοσ*, E *προσ ον ατενισασ ο παυλοσ* | *εχει πιστιν* cum ℵABCD 13. 21. 40. 61. 69. 73. 105. 180. 12[lect] a[scr] k[scr] cat am fu demid tol syr[utr] sah aeth ... ς *πιστ. εχει* cum EHLP al pler vg[cle] am (cop *quod esset fides in eo*) Chr

10. *μεγαλη φωνη* cum ℵBCD* 61. k[scr] ... ς Ti *μεγ. τη φω.* cum AD[2] EHLP al pler cat Chr | *αναστηθι* cum ℵABEHLP 61. al longe plu vg cop syr[p txt] aeth Chr[9,258] Thphyl[a] ... Ln praem *σοι λεγω* (40. al om *σοι λε.*) *εν τω* (E om) *ονοματι του κυριου* (13. 14. 80[mg] e[scr] om *τ. κυρ.*, E sah arm add *ημων*) *ιησου χριστου* (15. 18. 68. al cat Thphyl[b] om *χρι.*) cum CDE al fere[25] cat sah syr[sch] et[p mg] arm Thphyl[b] Bed[68] ex Gr (*tibi dico in nomine domini Ies. Chr.* siue *nostri*). Cf etiam Ir[int 3, 12, 9] *quum - Paulus - a nativitate claudum in nomine domini nostri Iesu Christi ambulare fecisset* :: cf 3, 6 | *ορθοσ* (A *ορθροσ*): E8[r]HP al[30] syr[p mg] Thphyl[a] *ορθωσ*. Praeterea D syr[p mg] add *και περιπατει* | *και* pri: E tol add *παραχρημα*, item D syr[p mg] *ευθεωσ παραχρημα* | *ηλατο* cum ℵABC (D* *ανηλατο*, D[2] *ανηλλατο*) 61. al fere[25] (item 33. 40. 68. 105. al[10] fere *ηλλατο*, E *εξηλλατο*) cat vg (*exilivit et ambulabat*) sah cop Chr[9,258] ... ς (= Gb Sz) *ηλλετο* cum H (*ηλετο*) LP al plu syr[utr] arm Thphyl[a et b] | *και περιεπατει*: B* cop om *και* ... demid add *conlaudans deum*

11. *οι τε οχλ.* cum ℵAB 15. 36. 40. cat[284] syr[sch] aeth (cop *igitur* pro *τε*) ... ς *οι δε* cum CDEHLP 61. al pler vg sah syr[p] arm Chr | *ιδοντεσ*: C *ιδοτεσ* | *παυλοσ* cum ℵABCDE 13. 137. 180. c[scr] 12[lect] cat Chr[9,259] ... ς *ο παυλοσ* cum HLP al pler | *την φωνην*: D om *την* | *αυτων* (ℵ[c]): ℵ* om (1. 25. 100. o[scr] 8[pe] *αυτων την φω.*) | *λυκαονιστι* (D 68. *λυκαωνιστι*): L *-ιστῆ*, 61. *-ιστή* ... syr[sch] *regionis*, sah *lingua sua* | *ανθρωποισ* (ℵ[c]; ℵ* *-ποι*): D 1. l[scr] *τοισ ανθρ.*

πρὸσ ἡμᾶσ, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον
Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺσ
τοῦ Διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ, ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ, σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. 14 ἀκού-
σαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβασ καὶ Παῦλοσ, διαρρήξαντεσ τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ 15 καὶ λέγον-
τεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ ἐσμὲν ὑμῖν
ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὅσ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ 4, 24

12. *εκαλ. τε* (Chr^{9,261}): D^{gr} 38. 40. 95* 104. 105. al$^{3\,scr}$ e Chr^{9,259} Cyr$^{cat\,236}$ *εκ. δε* ... d cop om copulam | *τον* (D om) ante *βαρναβαν* sine *μεν* cum ℵABC*(D) 36. 37. 45. 56. 61. 137. 180. 12^{lect} cat vg sah arm ... ς (Gb^{oo}) *τον μεν* cum C^{3}EHLP al pler cop syr^{p} Chr Cyr^{cat236} | *δια* cum ℵABCP* al pler syr$^{p\,mg\,gr}$ (Eus$^{dem\,180}$ *τινὰ μὲν αὐτῶν τὸν ἑρμῆν εἶναι, τινὰ δὲ τὸν δία νενομικέναι*) ... Ti *διαν* cum DEHLP^{2} 15. 40. 61. 68. 12^{lect} o^{scr} ... syr^{sch} circumscribit *dominum deorum* | *επειδη* (ℵ^{c}): ℵ* k^{scr} *επει* (ℵ* *επι*) | *ο ηγουμενοσ* cum ℵABC^{3}EHLP al pler cat Chr ... C*D 45. 46. c^{scr} om *ο*

13. *ο τε* cum ℵABC^{3} 15. 18. 36. 40. 105. a^{scr} c^{scr} cat vg syr^{sch} aeth Chr^{9,259} (C* *Τοτε*, 61. 12^{lect} *τοτε ο*) ... ς *ο δε* cum EHLP al pler sah cop syr^{p} Thphyl^{a} et^{b}. Item D 96. *οι δε ιερεισ* - *ενεγκαντεσ* - *ηθελον* | *διοσ του οντοσ*: D 137. *του οντοσ διοσ* | *προ* (C* *προσ*): 61. *πρω* (sic) *των πυλων* | *τησ* (D* om) *πολεωσ* sine additam cum ℵABC*D 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 105. 118. 180. 12^{lect} a^{scr} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *αυτων* cum C^{3}EHLP al longe plu syr^{p} Chr | *ταυρουσ*: D add *αυτοισ* | *στεμματα*: E 137. c^{scr} add *αυτοισ* | *ενεγκασ*: vide ante de D | *ηθελεν*: DH al plus^{20} tol Thphyl^{a} *ηθελον*, idque Gb′. Cf etiam aeth^{pp} *et adduxerunt sacerdotem Iovis - et voluerunt sacrificare eis.* Item aeth^{ro} *et adduxerunt sacerdos Iovis - et voluerunt sacrificare eis.* | *θυειν*: D *επιθυειν* (d *immolare*)

14. *ακουσαντεσ*: D *ακουσασ* | *οι αποστολοι*: D syr^{sch} om | *αυτων* cum ℵ*CDEHLP al pler Chr^{9,259} ... Ln *εαυτων* cum ℵ^{c}AB 13. 14* 18. 36. cat. Praeterea D^{gr*} add *και* (item d syr^{sch} *consciderunt vestimenta sua et exilierunt ad* etc) | *εξεπηδησαν* cum ℵABC*DE 13. 61. al fere^{15} cat Chr Thphyl$^{a\,com}$ ... ς (= Gb Sz) *εισεπηδησαν* cum C^{3}HLP al longe plu Thphyl$^{a\,txt}$ et^{b} | *εισ* (C^{3}): C* *επι*

15. *και* (sah om) *λεγοντεσ*: D* *κ. φωνουντεσ* (d *vociferantes*) ... 18. 100. om | *τι*: A* *ει* (pro *εισ*?) *τι* | *και ημεισ*: D om *και* | D* *ομοιοιπαηθεισ* (^{2} erasit *η*) | *εσμεν υμιν* (m^{69} *nos similiter et vos passibiles sumus homines*) et. Ath^{1,27}: c 38. 40. 68. 93. 105. 113. al$^{3\,scr}$ Ir$^{int\,197}$ Chr$^{9,265\,bis}$ (non item^{259}) Thdrt^{3,166} Thphyl^{b} *υμιν εσμεν* (et 18. *υμιν* post *ανθρωπ.* pon) ... H 137. om *υμιν* | *υμασ* (et. Ath^{1,27}): D m^{69} flor Ir^{int} *υμειν τον θεον*, atque iidem et E pergunt *οπωσ* (E *ινα*) *απο τουτ. των ματ. επιστρεψηται* (E *επιστρεφητε*) | *επι θεον ζωντα* (Gb″) cum ℵ^{c}AB

τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, 16 ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχη-
17, 24 ss μέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν·
17 καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν
ὑμῖν ὑετοὺσ διδοὺσ καὶ καιροὺσ καρποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τροφῆσ
καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρδίασ ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντεσ μόλισ
κατέπαυσαν τοὺσ ὄχλουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείασ καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ

CD[2]E 13. 25. 40. 61. 105. 12[lect] al[2 scr] cat Ath[1,27] ... ℵ* επι θεον τον ζωντα, D* al aliq Thdrt[4,896] επι τον θε. ζωντα, 38. επ. τον ζωντ. θεον ... ς επ. τον θε. τον ζωντα cum HLP al pler Chr[9,265] | οσ εποιησεν: D τον ποιησαντα | και τ. θαλασσαν (et. Ath[1,27]): 13. om

16. οσ: D ο | παντα: D[gr]* κατα | ταισ: L[tres] τοισ

17. καιτοι cum ℵ[c]ABC* 13. 61* 12[lect] a[scr] Ath[1,27] ex[edd priorib] et[cdd] ... DE καιγε ... ς Ti καιτοιγε cum ℵ*C[3]HLP 61** al pler cat Ath[1,27 ed bened] Chr[9,265] Thdrt[4,724] | αυτον cum ℵ*ABE c[scr] ... ς Ti εαυτον cum ℵ[c]CDHLP al fere omn (sed D post αφηκεν pon) Ath Chr Thdrt. Latini *semetipsum* (ut e m[60] vg Ir[int]), *se ipsum* (d) | L ἠφηκεν (sic) | αγαθουργων (Gb") cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 37. 40. 61. 69. 98[mg] 105. 180. 12[lect] a[scr] cat Ath[1,27] ... ς αγαθοποιων cum DELP (H αγαθοπων) al pler Chr Thdrt | 61. ουρανονθεν | υμιν cum ℵ*BCDEHLP al fere[40] cat m[60] flor syr[p] arm Ir[int 197 alter] (ex cdd[plu]) Ath Thdrt ... ς (= Gb Sz) ημιν cum minusc plu cop; syr[sch] sah *illis* ... ℵ[c]A 13. 61. vg aeth Ir[int] (ex cdd[2] et edd[aliq]) plane om, hinc Gb[oo] | υετουσ διδουσ: ℵA 13. 61. 68. 69. 73. 105. 12[lect] al[2 scr] vg cop διδ. υετ. Libere m[60] flor *dans vobis pluviam aeternam fructiferam* | και καιρουσ: E[gr] om και, vide ante m flor | D ενπιμπλων, KP εμπιμπλων | τασ: D* om | υμων cum ℵ*BCDE 61. al[25] m[60] flor am fu demid tol syr[p] arm Ir[int] Ath (ex edd aliq) Thdrt Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) ημων cum ℵ[c]AHLP al plu vg[cle] cop aeth Ath[1,27 ed] Chr[9,265] Thphyl[b] ... syr[sch] ar[e] sah Ath ex[cdd 2] *eorum*, αυτων. Cf Luc[brug]: „*Non mutes* nostra *primae personae in* vestra *secundae*."

18. μολισ: D μογισ (item ut ubique sah cop) | κατεπαυσαν: C* -σαντο | αυτοισ: C 3. 4[mg] 13. 15. 18. 20** 25. 31. 33. 34. 36. 47. 61. 68. 73. 95* 98[mg] 103. 104* 137. 180. k[scr] cat[228] syr[p mg] arm add αλλα πορευεσθαι εκαστον εισ τα ιδια

19. επηλθαν cum ℵAB 61. ... ς επηλθον c. CDEHLP al pler | επηλθ. δε c. ℵABHLP al plu vg syr[sch] et[p txt] sah cop aeth Chr[9,266] ... CDE 3. 4[mg] 13. 15. 18. 31. 40. 61. al fere[40] syr[p mg] arm ar[e] Bed[retra 142] ex Gr διατριβοντων δε (D[gr]* d om, sed d post επηλθ. addit) αυτων και (C om) διδασκοντων επηλθ. (40. post αυτων add εκει, item 98. εν λυστροισ) :: receperat Ln[ed min] ita ut διατριβ. αυτων και διδασκ. cum antecedd. coniungeret, pergens επηλθ. δε | απο αντιοχειασ (ℵ* -χιασ) και ικον. ιουδαιοι: D syr[p mg] τινεσ ιουδαιοι απο ικον. και αντιοχιασ, item E vg Bed[retra 142] ex Gr τινεσ απο αντιοχιασ και ικον. ιουδαιοι |

πείσαντεσ τοὺσ ὄχλουσ καὶ λιθάσαντεσ τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆσ 2 Co 11, 25
πόλεωσ, νομίζοντεσ αὐτὸν τεθνηκέναι· 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰσ Δέρβην· 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντεσ ἱκανοὺσ ὑπέστρεψαν εἰσ τὴν
Λύστραν καὶ εἰσ Ἰκόνιον καὶ εἰσ Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντεσ
τὰσ ψυχὰσ τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντεσ ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶσ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ

και πεισαντεσ (D *επισεισαντεσ*, d *cum istigassent*, e *commoventes*) *τουσ οχλουσ*: C 3. 4[mg] 15. 18. 31. 61. al[30] fere (pauci variant) syr[p mg] arm *και διαλεγομενων αυτων παρρησια επεισαν* (31. 61. 95* al mu *ανεπεισαν*) *τουσ οχλουσ αποστηναι απ αυτων λεγοντεσ οτι ουδεν αληθεσ λεγουσιν αλλα παντα* (61. *αλλ απαντα*) *ψευδονται* | *λιθασαντεσ*: A 15. 18. 36. 180. cat *λιθοβολησαντεσ* | *εσυρον* cum ℵABCHP 61. al longe plu cat ... DEL al[12] Chr[9,266] *εσυραν* | *εξω* (ℵ[c]): ℵ* om | *νομιζοντεσ* cum ℵABD 13. 40. 61. ... ς *νομισαντεσ* cum CEHLP al pler cat Chr | *αυτον*: D post *τεθν.* pon | *τεθνηκεναι* cum ℵABC 13. 15. 18. 29. 36. 61. 69. 78. 96* 98** 105. al[2scr] cat ... ς *τεθναναι* cum DEHLP al pler Chr

20. *των μαθητων* ante *αυτον* (D[gr*] d *αυτου*) cum ℵABCD 13. 31. 38. 40. 61. 95* 113. 137. 180. al[4scr] cat Chr ... ς *αυτον* (L 31* al *αυτων*) *των μαθητων* cum EHLP al pler vg Thphyl[a] et[b]. Praeterea E aeth add *αυτου*, item sah *et vespera facta esset* (praecedit *quum autem discipuli circumdedissent eum*) | ℵ* a *την πολιν* ad *την πολιν* versu 21. aberravit, suppl ℵ[c] | *την πολιν*: D *την λυστραν πολιν* | *τη επαυριον*: D* *την επ.* | *εξηλθεν*: H al pauc *εισηλθεν*

21. *ευαγγελιζομενοι* cum ADEHP a[scr] ... ς *ευαγγελισαμενοι* cum ℵ[c]BCL 61. al fere omn cat (vg etc *cumque evangelizassent*) Bas[eth307] Chr[9,266] | *τε* cum ℵABCHLP etc (et. Bas[eth]) ... DE 40. 96. sah cop *δε* | *την πολιν εκεινην* (d *in illa civitate*): D[gr] *τουσ εν τη πολει* | *ικανουσ*: D *πολλουσ* | *υπεστρεψαν* (d e vg *reversi sunt*): D[gr] *υπεστρεφον* | *εισ την λυστραν*: D 93. 113. h[scr] Chr[9,266] Thphyl[b] om *την* | *και εισ ικον.* (BD *εικ.*) *και εισ αντιοχειαν* (ℵB *-χιαν*) cum ℵA(B)CE[gr] 3. 13. 40. 61. 68. 69. 95* 100. 105. 180. a[scr] (n 38. 34. *εισ* pri habent sed om sec, 13. 31. om pri sed habent sec) cat syr[utr] ... ς om *εισ* utrumque cum DHLP al longe plu e (*reversi sunt in lystram et iconium et antiochiam*; contra vg *reversi sunt Lystram et Ic. et Ant.*) Bas[eth307] Chr

22. *παρακαλουντεσ* sine copula cum ℵ*ABEHLP al pler cat[230] d fu tol sah cop Bas[eth307] Chr[9,266] ... C 2. 25. 68. 69. 100. 105. 137. al[2scr] syr[utr] arm aeth Thphyl[b] *και παρακαλουντεσ*, item ℵ[c]D[gr] *παρακ. τε*, vg *exhortantesque* | *εμμενειν* cum AB[2]CDEHLP etc ... ℵB* 61. *ενμενειν* (61. *-νην*) (:: Gal 3, 10 etiam ℵB *εμμενει*) | *εισελθειν* et. Or[1,257. 2,749. 815] Petr[alex] can[9] (Gall[4,98]) Ephr[302] Bas[eth307] ... D[gr*] *ελθειν* | *του*

θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους,
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν
πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν
Παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ-
βησαν εἰς Ἀτταλίαν, 26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν,
ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ
ἐπλήρωσαν. 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλη-
1 Co 16, 9 σίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν

θεου et. Or[1,257] Petr[alex] Chr[9,267] ... 32* 68. 100. Or[2,749] et[815] Ephr Bas[eth] *των ουρανων*

23. *δε*: 13. *τε* | *κατ* (D 105. a[scr] *κατα*) *εκκλησ. πρεσβυτερ.* cum ℵABCD 8. 13. 31. 33. 40. 61. 69. 95* 105. 180. al[8 scr] cat vg syr[sch] arm ... ς *πρεσβυτ. κα. εκκλησ.* cum EHLP al pler sah cop syr[p] aeth Chr | *προσευξαμενοι*: D *πρ. δε*, 27. 29. 68. 103. al[8 scr] *και προσευξ.*, 4. *πρ. τε* (similiter sed libere interpretes aliquot) | *αυτους*: L -*τοῖς* | *πεπιστευκεισαν*: d e vg *crediderunt* ... D 68. 78. 137. c[scr] e[scr] *πεπιστευκασιν* (78. 137. c[scr] *και πεπιστ.*)

24. *και διελθοντες*: D cop *διελθ. δε* | *την πισιδιαν*: ℵ praem *εις* | *ηλθον*: D -*λθαν* | *εις την παμφυλ.* cum ℵBCE 13. 40. 61. 68. 73. 98. 180. cat ... ς Ln om *την* cum ADHLP al pler Chr. Libere sah *venerunt Pergen Pamphyliae, et quum loquuti essent verbum in illo loco* etc

25. *εις την* (A om) *περγην* cum ℵ*A 61., item d *apud pergen*, am fu demid *in pergen* ... ς Ln Ti *εν περγη* cum ℵ[c] (sed idem priorem lectionem vdtr revocasse) BCDEHLP al pler Chr[9,267] | *τον λογον* sine additam cum BDHLP al pler sah cop aeth Chr[9,267] ... ℵAC 13. 20. 33. 34. 40. 61. 81. 137. k[scr] vg syr[sch] et[p] c.* arm add *του κυριου*, item E *του θεου* | *ατταλιαν* cum ℵAB*CDE al[4] matth 180. cat[240] ... ς Ln *ατταλειαν* cum B[3]HLP al pler (L al aliq *αταλ.*) ... aeth *Italiam*. Praeterea D 137. syr[p] c.* add *ευαγγελιζομενοι αυτους*

26. *απεπλευσαν*: H *ανεπλευσαν* ... B* om | *αντιοχειαν*: ℵE -*χιαν*. Cf scholion codicis 103: *σημείωσαι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εἰς μίλητον ἐχειροτονήθησαν οἱ περὶ βαρνάβαν καὶ παῦλον. ἄλλο δὲ ἀντίγραφον εὗρον ἔχον ἀντὶ μιλήτου εἰς ἀντιόχειαν, ὃ καὶ πιθανώτερον.* Eadem verba Oec[com 119] leguntur, ubi etiam in verbis sacris contextis *εις μιλητον* pro *εις αντιοχ.* editum est.

27. *συναγαγοντες*: 56. 61. *συναγοντες* ... D *συναξαντες* | *ανηγγελλον* cum ℵABC 15. 18. 33. 34. 40. 61. cat (sed B* *ανηγελλον*, 61. *ανηγγελον*) syr[sch] cop ... D *ανηγγειλον*..: ς *ανηγγειλαν* cum HLP al pler (31. -*γελαν*) d vg syr[p] arm aeth; item E 68. 105. k[scr] Bas[eth 297] Chr[9,268] *απηγγειλαν* | *εποιησ. ο θεος* cum ABCEHLP al pler vg (sed am *dominus* pro *deus*) etc ... ℵD 25. 69. 96. 105. 133. 180. al[2 scr] sah Bas[eth 297] *ο θε. εποι.* | *μετ αυτων*: D *αυτοις* (D[gr 2] om) *μετα των ψυχων αυτων*

τοῖσ ἔθνεσιν θύραν πίστεωσ. 28 *διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ.*

XV.

1 *Καί τινεσ κατελθόντεσ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ ἐδίδασκον τοὺσ* Gal 5, 2 2, 1
ἀδελφοὺσ ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέωσ, οὐ δύνασθε
σωθῆναι. 2 *γενομένησ δὲ στάσεωσ καὶ ζητήσεωσ οὐκ ὀλίγησ τῷ*
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸσ αὐτούσ, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον 15, 7
καὶ Βαρνάβαν καί τινασ ἄλλουσ ἐξ αὐτῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ

---

28. *διετριβ. δε* sine *εκει* cum ℵABCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 81. 113. 180. cat vg arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *εκει* cum EHLP al pler syr^{utr} sah cop Chr | *ουκ* (61. om) *ολιγον*: ℵ *ουχ ολιγ.*

XV. 1. *απο της ιουδαιας*: 8. 137. syr$^{p\ mg}$ add *των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των φαρισαιων* | *εαν*: A* *αν* | *περιτμηθητε* (Gb'') cum ℵAB (sic^{3} ex *περιθμητε*) CD 13. 15. 18. 36. 40. 78. 180. cat Const^{6,12,1} Epiph^{113} ... ς *περιτεμνησθε* cum EHLP al pler Amm$^{cat\ 242}$ Chr^{9,273} | *τω εθει τω* cum ℵABC* 61. ... ς Ti om *τω* sec cum C^{3}DEHLP al fere omn cat Const Amm^{cat} Chr (libere Epiph^{113} *και φυλαξητε τον νομον μωυσεως* pro *τω εθει τω μωυ.*) | *μωυσεως* cum ℵBCEH 61. al sat mu (et. L^{tres}) ... ADLP al plu *μωσεως* ... syr^{sch} *legis*. Sic vero D sah syr$^{p\ mg}$: *περιτμηθ. και τω εθει μωσεως περιπατητε* (sah *και περιπ. τω εθ. μωυσ.*). Item Const post *μωυσεως* add: *και τοις αλλοις εθεσιν οις διεταξατο περιπατητε* | *δυνασθε* et. Const Chr Epiph Amm$^{cat\ 242}$ ... C *δυνησησθαι*, 15. 18. 36. 180. cat *δυνησεσθε* | *σωθηναι*: 31. *περισωθηναι*

2. *γενομ. δε* cum ℵBCD^{gr}L 4. 15. 18. 26. 33. 34. 36. 61. 69. 78. 100. 105. 180. al^{sacr} cat sah cop (syr^{sch} aeth *et facta est*) ... ς Ln *γεν. ουν* cum AEHP al longe plu d vg syr^{p} arm Const^{6,12,1} Chr^{9,274} | *στασεως* (d *seditione*): D^{gr} *εκτασεως* | *και ζητησεως* cum ℵABCDHLP al plus^{70} cat Const Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *και συζητησεως* cum minusc ut vdtr pauc Thphyl^{b} ... E 68. vg cop om, hinc Gb^{oo} | *τω* sec: DE om | *προς αυτους* (d *ad eos*): D^{gr} *συν αυτοις* | *εταξαν* (E *-ξαντο*) usque *προς τους αποστολους*: D syr$^{p\ mg}$ *ελεγεν γαρ* (d *autem*) *ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν διϊσχυριζομενος* (d om)· *οι δε εληλυθοτες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις τω παυλω και βαρναβα και τισιν αλλοις αναβαινειν προς* (d om) *τ. αποστολ.* (d *statuerunt eis paulo et barnabae et quosdam alios ascendere apostolos et presbyteros*). Quae ex Quesnellio ad h. l. Sabatarius attulit, ea ex D libere vertit ipse Quesnellius. Affert vero etiam ex bodl codice vetere Latino verba *dicebat enim Paulus manere sic sicut crediderunt.* (Post haec pergere dicitur *statuerunt* etc) | *αλλους εξ αυτων*: ℵ *εξ*

καὶ πρεσβυτέρουσ εἰσ Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματοσ τούτου.
3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντεσ ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ διήρχοντο τήν τε
Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν,
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖσ ἀδελφοῖσ. 4 παραγενόμενοι
δὲ εἰσ Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸσ ἐποίησεν μετ' αὐτῶν.
5 ἐξανέστησαν δέ τινεσ τῶν ἀπὸ τῆσ αἱρέσεωσ
τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότεσ, λέγοντεσ ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺσ
παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέωσ.

αυτ. αλλ. | πρεσβυτερουσ: C 180. cat praem τουσ | εισ ιερουσαλημ: E εν ιερ. (et. e *in hierusalem*) | περι του: D 137. praem οπωσ κριθωσιν επ αυτοισ (D[2] 137. αυτων), atque eadem syr[p] c.* add post περι τ. ζη. τουτ.

3. προπεμφθεντεσ (vg *deducti*, d *praemissi*): E εκπεμφθ., e *dimissi* | την τε φοι. cum ℵBCD 46. 61. 180. (τε enim pro δε ap Sz legendum vdtr) cat ... ς om τε cum AEHLP al pler Chr | και: DH 1. 8. 23. 25. 31. 47. 56. 98. 99. 100. 3[pe] al[4 scr] Thphyl[a] add την | σαμαριαν c. ℵCDEH ... ς Ln Ti σαμαρειαν cum ABLP al certe pler | εκδιηγουμ. (ℵ[a]): ℵ* 4* 25. διηγουμ.

4. παραγενομενοι: 40. -ναμενοι | εισ ιερουσαλημ (e *in hierusalem*, d *hierusalem*) cum ℵCDEHLP al pler cat Chr[9,274] ... Ln εισ ιεροσολυμα cum AB 61. 133. 137. k[scr], item vg *Hierosolymam* | παρεδεχθησαν cum ℵABD[2] (*παρεδοθησαν) 61. (:: nullo alio Ni Ti loco nisi Heb 12, 6 ex LXX) ... ς απεδεχθησαν cum CEHLP al plor Chr ... 15. 18. 37. 40. 100. 180. al pauc cat υπεδεχθησαν, k[scr] προσεδεχθ. Praeterea CD (*μεγωσ) 137. sah syr[p] c.* Amb[pa 118, 23] (pag[1094]) add μεγαλωσ | υπο τησ cum ℵADEHLP 31. 61. al pler Chr ... Ti απο τησ cum BC 15. 18. 36. 180. cat | και των απ. (ℵ[a]): ℵ* om και | ανηγγειλαν τε (ℵc; ℵ* om τε): D[2] b[scr] απηγγειλαν τε (D[gr*] απηγγειλαντεσ, d *renuntiaverunt* sine copula) | ο θεοσ: D 38. 68. 96. 137. 142. Thphyl[b] post εποιησεν pon, 61. post μετ αυτων | μετ αυτων: C[3]HL 69. 105. al[20] Thphyl[b] add και οτι ηνοιξεν τοισ εθνεσι (HL -σιν) θυραν πιστεωσ

5. εξανεστησαν usque λεγοντεσ: D οι δε παραγγειλαντεσ αυτοισ αναβαινειν προσ τουσ πρεσβυτερουσ εξανεστησαν λεγοντεσ τινεσ απο τησ ερεσεωσ των φαρισαιων πεπιστευκοτεσ, item syr[p mg] *illi autem quum iussissent eos ascendere ad seniores, surrexerunt adversus apostolos, existentes qui crediderunt ex haeresi Pharisaeorum* | τινεσ: A add ανδρεσ | φαρισαιων: 13. πρεσβυτερων | πεπιστευκοτεσ: L 1* 25. 99. 104. 105. 106. al[3 scr] πεπιστευκοτων, item 1** 8. 20. 27. 28. 29. των πεπιστευκοτων, item alterutrum 126. 177. al pauc | οτι: E ωσ | παραγγ. τε: D[gr*] δε pro τε | μωυσεωσ cum ℵBCEH al plu ... ADLP al plu (4[matth] 6[scr] etc) μωσεωσ. Passim in minusc -εοσ pro -εωσ legitur.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆσ δὲ ζητήσεωσ γενομένησ ἀναστὰσ 15, 2
Πέτροσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ᾽ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸσ διὰ τοῦ στόματόσ 10, 9 ss
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 καὶ ὁ καρδιογνώστησ θεὸσ ἐμαρτύρησεν αὐτοῖσ δοὺσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καθὼσ καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε 11, 15
καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσασ τὰσ καρδίασ αὐτῶν. 10 νῦν οὖν

---

6. *συνηχθ. δε* cum ℵADEHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,274} ... Ti *συνηχθ. τε* cum BC 13. 61. 133. d^{scr} vg aeth | *και οι πρεσβ.*: D om *οι* ... 137. syr^{p} add *συν τω πληθει* | *λογου*: E 137. e^{scr} syr^{p} *ζητηματοσ*, 65. *ρηματοσ*

7. *δε*: 61. d syr^{sch} *τε* | *ζητησεωσ* cum ℵAB 13. 15. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 100. 104. 105. al$^{2\,scr}$ ... ς Ln Ti *συνζητησεωσ* (*συνζ-* c. CDE, ς *συζ-*) cum CDEHLP al longe plu Chr^{9,274} | *αναστασ πετροσ* (137. syr$^{p\,mg}$ add *εν πνευματι αγιω*): D* d *ανεστησεν εν πνευματι πετροσ και ειπεν* | *οτι* (ℵ^{c}): ℵ* om | *εν υμιν εξελεξ. ο θεοσ* cum ℵABC 13. 40. 61. 69. 105. al cat^{244} arm^{gb} Const^{6,12,2} (Ir$^{int\,199}$ *in vobis deus elegit*). Confirmant *εν υμιν* et. al mu (3 ap Scri) cop Chr^{9,274}; ordinem verborum confirmant et. am fu demid (Rebapt^{363} *in nobis deus elegit*) ... ς *ο θεοσ εν ημιν εξελεξατο* cum EHLP al longe plu vg^{cle} (*in nobis* et. am etc) syr^{p}; item D *ημειν* (^{2} *εν ημ.*, d *in nobis*) *ο θεοσ εξελεξατο* (vide ante Ir^{int} et Rebapt) ... 31. 99. sah syr^{sch} aeth^{utr} vg^{cod} ap Gb plane om *εν υμιν* sive *εν ημιν*, om *εν* (ut D^{gr*}) etiam 16. 46. 137. | *δια του στοματοσ*: D*E 31* 96. om *του* | *τον λογον* (e^{scr} ante *τα εθνη* pon): P 2^{lect} om

8. *και ο καρδιογν. θεοσ* et. Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{363} Const^{6,12,2} Did$^{tri\,2,6,8}$ ... D *ο δε καρδ. ο θεοσ* | *εμαρτυρησεν* (et. Const): C *διεμαρτ.* | *αυτοισ* post *εμαρτυρ.* et. Ir^{int} Const (post *εμαρτ. αυτοισ* perg *κορνηλίῳ γάρ ποτε* etc) Did$^{tri\,2,6,8}$ (int^{267}) Chr^{9,274} ... E vg sah Rebapt Amb$^{spir\,656}$ om | *δουσ* sine *αυτοισ* cum ℵAB 13. 61. Did (et^{gr} et^{lat}) ... ς (sed Gb^{o}) Ln add *αυτοισ* cum CEHLP al pler (105. post *αγιον* pon) cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{363} Const Chr; D vero add *επ αυτουσ* (d *super eos*) | *το*: 13. om (vdtr tantum *το* pri)

9. *και* ab initio (et. Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{363}): A* om | *ουθεν* cum BHLP 1. 2. 4. 31. 42* 45. 46. 56. 96. 98. 99. 106. 126. 13^{lect} al$^{4\,ser}$ Const^{6,12,3} (ex ed. Mansii) ... ς Ln *ουδεν* cum ℵACDE 13. 61. al plu cat Const edd rell Chr^{9,274} | *ημων τε* (*inter nos et illos* vg d e Ir^{int} Did$^{int\,267}$; Latt igitur non exprim *τε*) et. Const^{6,12,3} Did$^{tri\,2,6,8}$ ... D om *τε*

10. *νυν ουν* (et. Ir$^{int\,199}$ etc): E *και νυν ουν* (e *et nunc ergo*), aeth *et nunc quoque*, Tert$^{pudic\,21}$ *et nunc* | *ουν*: C*^{vid} om

15, 28 Gal 5, 1 τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν
μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆσ χάριτοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
θῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθοσ,
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
θεὸσ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖσ ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ
τὸ σιγῆσαι αὐτοὺσ ἀπεκρίθη Ἰάκωβοσ λέγων· ἄνδρεσ ἀδελφοί,
2 Pe 1, 1 ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼσ πρῶτον ὁ θεὸσ
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼσ γέγραπται·

---

10. *τον θεον* et. Ir$^{int 190}$ Or$^{int 3,387}$ Const^{6,12,4} Eus$^{dem 6}$ Chr^{9,274} Thdrt^{1,619} et^{3,387} etc; item *dominum* Tert$^{pudic 21}$ Hil^{31} etc ... vg^{cod} ap Gb Hier gal^{5,1} et alii pp^{lat} mu (ut Ambrst, vide ap Sab, etiam Haymo^{apoc} lib^{1}) om, ita ut iam legatur *quid temptatis imponere* vel similiter | *επιθειναι*: HL al mu *επιθηναι* | *ζυγον* (א^{a}, nisi suppl ipse*): א* om

11. *του κυριου* cum אABCDEHLP al plu cat Const^{6,12,4} (sed om *ιυ*) Chr ^{9,275} Thdrt^{1,619} ... ϛ (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu | *ιησου* sine additam cum אABEHLP 61. al plus^{50} am fu demid tol sah cop^{cod} syr^{p} aeth^{ro} (Const nil nisi *του κυριου*) Chr Thdrt Tert$^{pudic 21}$ (alios vide ap Sab) ... ϛ (= Gb Sz) add *χριστου* cum CD 13. 31. al sat mu cat vg^{cle} syr^{sch} cop^{ed} arm aeth^{pp} Ir$^{int 190}$ (*per gratiam domini nostri Ies. Chr.*) Thphyl^{b}. Libere, ut^{vid} Or$^{int 3,387}$ *per gratiam dei* | *πιστευομεν*: אD^{gr*} *πιστευσομεν*

12. *εσιγησεν δε*: D syr^{p} c.* *συνκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοισ υπο του πετρου ειρημενοισ εσειγησεν* (lectio syr^{p} c.* exit verbo *ειρημενοισ*, tum pergit sine * *εσιγησεν δε*) | *εσιγησεν*: C 69. c^{scr} *-σαν* | *παν* (11. 105. om) *το πληθοσ*: E 13. 31. 32. 33. 34. 68. 95. f^{scr} Thphyl^{b} *απαν το πληθ.*, 42. 57. 69. a^{scr*} *το πληθ. απαν* | *ηκουον*: 31. 105. *ηκουε* | *βαρναβα κ. παυλου εξηγουμενων* (61. *-μενου*): D* *βαρναβαν κ. παυλον εξηγουμενοι* (d *barnabam et paulum exponentes*)

13. *απεκριθη ιακωβοσ λεγων*: D syr^{sch} (non item syr^{p}) *αναστασ ιακωβοσ ειπεν*

14. *επεσκεψατο* (vg *visitavit*, Rebapt^{367} *visitaverit*, tol *suscitavit*, d e *prospexit*, Ir$^{int 190}$ *excogitavit*) et. Const^{6,12,5} Procop$^{esa 232}$: E *επελεξατο*, 137* *εξελεξατο*, 13. *εξελεξατο και επεσκεψατο* | *λαβειν εξ εθνων* et. Ir^{int} Rebapt Const etc: C *εξ εθν. λαβ.* | *τω ονομ. αυτου* cum אABCDE 61. al plus^{15} cat^{248} vg sah syr^{utr} arm (aeth^{utr} plane om *τω ονομ. αυτ.*) Ir$^{int 190}$ Rebapt^{367} Const^{6,12,5} Chr^{9,279} Procop$^{esa 232}$ etc ... ϛ (Gb^{oo}) praem *επι* cum HLP al pler cop Thphyl$^{a\ txt}$

15. *τουτω*: HL 1. 13. 17. 95. 96. 99. 100. o^{scr} *τουτο* ... D* d Ir$^{int 190}$ *ουτωσ* (*sic*; contra Rebapt^{367} *huic*) | *συμφωνουσιν* (*-μφ-* et. אABCE etc): D^{gr*} *συνφωνησουσιν* (contra d: *et sic consonat* pergens *sermones prophetarum*)

16 *μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ* Am 9, 11.
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆσ ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 *ὅπωσ ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν*
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓσ ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούσ, λέγει κύριοσ ποιῶν ταῦτα · 18 *γνωστὰ*
ἀπ' αἰῶνοσ. 19 *διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖσ ἀπὸ τῶν*
ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 *ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖσ*
τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆσ πορνείασ

---

16. *μετα* (et. Ir[int 199] Rebapt[367] Const[5,12,5]): D* d *μετα δε* | *αναστρεψω* (A* -*ψει*, sed corr ipse*): D *επιστρεψω* | *δαυειδ*: Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *κατεστραμμενα* (B -*στρεμμ*-) cum א(B) 13. 33. 34. Procop[esa 238] ... ς Ln Ti *κατεσκαμμενα* cum ACDKLP (H *σκαμμενα* ipso *σ* supra scripto, corrupte) al pler Const[6,12,5] Chr[9,280], E *ανεσκαμμ.* (:: LXX editum est ex B etc *κατεσκαμμενα*, quod et. Cyr[amos 249 aq] confirmat; A vero *κατεστραμμενα*) | *ανοικοδομησω* sec: C*vid 68. *οικοδ.* (ita 105. priore loco)

17. *αν* (et. Const Proc): E 69. 105. al[2 scr] Chr[9,280] et[282] om | *κυριον* (et. Ir[int] Rebapt Const Procop[esa]): D *θεον* | *ποιων* cum א*B (D[gr*] *ποιησει*) d e vg Ir[int 199] Rebapt[367] *faciens* (quo non tam *ο ποιων* sed *ποιων* confirmatur) ... ς Ti *ο ποιων* cum אcACD[2]EHLP al omn[vid] Const[6,12,5] Chr (:: ita LXX) | *ταυτα* sine additam cum אABCD 61. al plus[12] vg cop aeth (sah post *λεγει ταυτα* pergit *γνωστα ταυτα απ αιων.* omissis *ποιων ταυτ.*) Ir[int] Rebapt Const ... ς (= Gb Sz) *ταυτα παντα* cum H al plu cat[230] syr[sch] arm Chr (:: ita et. LXX[ed], sed om *παντα* AB etc); item ELP al[15] syr[p] Thph[a] *παντα ταυτα*

18. *γνωστα απ αιωνοσ* cum אBC 15. 18. 27. 29. 36. 61. 63. 65. 69. 100. 105. 133. 180. sah (vide ante) cop arm[zoh]. Similiter 32. 42. 57* 69. a[scr] *α εστι γνωστα* (69. a[scr] add *αυτω*) *απ αιωνοσ* (57* add *αυτω*. Om id plane 32? 42?), item aeth[ro] *ο γνωστον εστιν απ αιωνοσ*, aeth[pp] *ο γνωστον εστι τω κυριω* (*θεω*) *απ αιωνοσ* ... ς (= Gb Sz) *γν. απ αιων. εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου* c. EHLP al pler (al aliq *γνωστα γαρ* etc) cat syr[p txt] Const[6,12,5] Chr[9,280]. Similiter syr[sch] *nota sunt a saeculo opera dei* ... Ln *γνωστον απ αιωνοσ* (D etc add *εστιν*) *τω κυριω το εργον αυτου* c. AD vg syr[p mg] arm[usc] Ir[int 199] (d vg *notum a saeculo est domino opus suum* [d *op. ipsius*], Ir[int] *cognitum a saeculo est deo opus eius*) ... Gb sine teste totum versum omitti volebat (Gb[0]), Mtthaei multa de hoc loco disputat :: lectionem codicum אBC verissimam esse censeo. Apud LXX nil eiusmodi ad ea quae praecedunt additur. Hinc fluctuarunt dubii quid illis verbis facerent.

19. *κρινω*: 13. *ανακρινω*.

20. *αλλα* cum אACDELP etc ... BCH 31. 61. 68. 69. 95. 180. al mu Const[6,12,5] Chr[9,280] *αλλ* | *του απεχεσθαι* cum אABCDLP etc ... EH om *του* | *των αλισγημ.* cum אBD[gr] 15. 18. 36. 61. 180. Oec[123], item e *ut abstinerent contaminationibus* ... ς Ti praem *απο* cum ACE[gr]HLP al pler cat

καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματοσ. 21 *Μωϋσῆσ γὰρ ἐκ γενεῶν*
ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺσ κηρύσσοντασ αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖσ συνα-
γωγαῖσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενοσ.

22 *Τότε ἔδοξε τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ ταῖσ πρεσβυτέροισ σὺν*
ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰσ Ἀν-
τιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον
Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρασ ἡγουμένουσ ἐν τοῖσ ἀδελφοῖσ,
23 *γράψαντεσ διὰ χειρὸσ αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-*

Const Chr, item d vg Ir^{int} (d Ir *abstineant a contam.*, vg *abstineant se a contam.*) | *αλισγηματων*: 81. 137. d^{scr} *αλιγισματων* (d^{scr} *αλγισμ.*), 68. *αλγηματων* | *και τησ πορνειασ*: aeth^{ro} (non item^{PP}) om | *πορνειασ* ut ABCDHLP etc ... ℵE al *πορνιασ* | *και του πνικτου* cum ℵCEHLP al pler (69. 105. a^{scr} *κ. τ. αιμ. κ. τ. πνικτ. κ. τ. πορν.*) vg (vg pp^{lat} *suffocatis*) rell cat Chr^{9,280}, item (ita Ln) AB 13. 61. 177* *και πνικτου*. Agnoscit etiam Const^{6,12,5} hunc in modum: *απο των αλισγ. των εθνων, ειδωλοθυτου και πνικτου και πορνειασ*) :.. D Ir$^{int 199}$ om, hinc Gb° (ut iam reiecit Millius, cf Proll nr. 441). Praeterea quae auctoritates (Tert Cyp etc) eisdem verbis v. 29 adversantur, eaedem huc valere videntur. Vide ad v. 29 | *και του* (61. om) *αιματοσ*: D 7. 27. 29. 60. 69. 98^{mg} 106. al$^{4\,scr}$ sah aeth Ir$^{int 199}$ add *και οσα μη θελουσιν* (sic D, rell^{11} *ἀν μη θελωσιν*) *εαυτοισ* (minusc pler *αυτοισ*) *γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετεροισ μη ποιειτε* (ita D; rell^{11} *ποιειν*, item Ir^{int} aeth *aliis ne faciant*, sah ad verbum *μη αυτο γινεσθαι ετι*)

21. *μωυσησ* cum ℵBCDH al plus^{20} cat^{251} etc ... ς *μωσησ* cum AEG^{r}LP al longe plu | *κατα πολιν τουσ κηρυσσ. αυτον* (ita ℵ* ipse ex *ἀυτου*) *εχει*: C 8. 81. *τουσ κηρυσσ. αυτ. κατ. πολιν εχει*, D syr^{utr} *κατα πολ. εχει τουσ κηρυσσ. αυτον* (h. l. DG^{r*} repetit *εχει*, item d *habent*)

22. *εδοξε* (-*ξε* cum ℵAB; Ti -*ξεν* cum CD^{2}EHLP etc): DG^{r*} *εδοξασεν* | *εκλεξαμενουσ*: 13. 105. 137. a^{scr} d^{scr*} -*νοισ* | *εξ αυτων*: A om | *αντιοχειαν*: ℵE -*χιαν* | *τω παυλω* cum ℵABCE 13. 61. al longe plu^{vid} (13. 137. al aliq et. *τω βαρν.*) cat ... DHLP al fere^{40} Chr^{9,280} om *τω*, hinc Gb°° | *καλουμενον* (Gb') cum ℵABCDEL 13. 15. 18. 36. 61. 73. 180. cat Const^{6,12,8} ... ς *επικαλουμενον* cum HP al pler Chr | *βαρσαββαν* cum ℵABCEHLP 61. al plus^{12} am sah cop Const; item D *βαραββαν* ... ς *βαρσαβαν* cum minusc longe plu cat vg^{cle} (et. demid) arm Chr ... fu aeth^{ro} *βαρναβαν* | *ηγουμενουσ* (ℵ^{c}): ℵ* -*νοισ*

23. *γραψαντεσ δια χειροσ αυτων* cum ℵ*AB vg (*per manus eorum*) cop aeth^{ro} ... ς *γρ. δι. χει. αυ. ταδε* cum ℵ^{c}EHLP 61. al pler cat syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm Const^{6,12,6} Chr^{9,280} ... C aeth^{PP} (sab) *γρ. δι. χει. αυ. επιστολην περιεχουσαν ταδε* (sah *επιστολην ουτωσ*), item D *γρ. επιστολην δι. χει. αυτ. περιεχουσαν ταδε*, item syr$^{p\,mg}$ *scribentes per manum eorum epistulam et mittentes, in qua erant haec*. Cf et. Rom. correct, ubi est: *Non subiicias, quod quidam*, epistolam continentem haec,

τεροι ἀδελφοὶ τοῖσ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν
ἀδελφοῖσ τοῖσ ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲσ ἐξ
ἡμῶν ἐξελθόντεσ ἐτάραξαν ὑμᾶσ λόγοισ ἀνασκευάζοντεσ τὰσ ψυχὰσ Gal 1, 7
ὑμῶν, οἷσ οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοισ ὁμοθυμα-
δὸν, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ σὺν τοῖσ ἀγαπητοῖσ
ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποισ παραδεδωκόσι τὰσ
ψυχὰσ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

superfluit enim. | αδελφοι cum ℵ*ABCD 13. 61. vg arm^{usc} Ir$^{int\,199}$ Ath^{798} (est^{tri}, qui liber antea Vigilio adscribebatur) Pacian$^{paraen\,4}$ (Gall^{7,370}) ... 84. sah Or$^{int\,4,655}$ om ipsum αδελφοι (Or^{int} *Apostoli et presbyteri fratribus qui sunt apud Antiochiam* etc, item sah) ... ς (Gb^{o}) Ti praem και οι cum ℵ^{c}EHLP al pler cat syr^{utr} cop arm^{zoh} aeth^{utr} Const^{6,12,6} Chr^{9,281} | τοισ κατα: C* om^{vid} τοισ (sunt enim τοισ κατα την αντι rescripta a C^{3}) | αντιοχειαν: ℵE -χιαν, ut v. 22 | κιλικιαν: A κιλιαν, D^{gr} κιλεικιαν | αδελφοισ: D pon post τοισ εξ (H om) εθνων. Cf huc et. Clem^{302} οι δε αυτοι ουτοι αποστολοι τοισ κατα την αντιοχειαν και συριαν και κιλικιαν αδελφοισ επιστελλοντεσ· εδοξεν, εφασαν, τω πνευμ. αγιω και ημιν etc

24. επειδη (ℵ^{c}): ℵ* επι δε | εξ (arm ωσ εξ) ημων (ℵ^{c}): ℵ* 31* Thphyl^{a} εξ υμων ... 32. 57* 81. 105. aeth^{ro} (nonpp) om | εξελθοντεσ cum ℵ^{c}ACD EP al fere omn vg syr^{utr} (syr$^{p\,mg}$ add *profecti sunt ad vos et*) sah cop aeth^{pp} Ir$^{int\,199}$ Or$^{int\,4,655}$ Pacian$^{paraen\,4}$ (*a nobis exiisse et perturbasse vos*). Item HL ελθοντεσ ... ℵ*B arm aeth^{ro} Const^{6,12,6} Ath$^{int\,788}$ Chr^{9,280} om (item a^{scr*}, qui tantum εξ habet, unde εξεταραξαν fieri potest) | εταραξαν (E^{gr*} εταραν): D* (vide ante a^{scr}) εξεταραξαν | L ανασκευγαζοντεσ | τασ ψυχ. υμων sine additam cum ℵABD 13. 61. vg sah cop aeth^{ro} Or$^{int\,4,655}$ (om λογοισ ανασκ. τασ ψυ. υμ.) Const^{6,12,6} Ath$^{int\,788}$. Item Epiph^{111} λεγοντεσ οτι εγνωμεν τινασ εξ ημων προσ υμασ ελθοντασ και ταραξαντασ υμασ λογοισ, οισ ου διεστειλαμεθα ... ς (Gb^{oo}) add λεγοντεσ περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον (E Bed retr^{143} ex Gr post περιτεμν. add δει) cum CEHLP al pler syr^{utr} arm aeth^{pp} Thphyl^{a} et^{b}. Similiter Chr^{9,281} λεγοντεσ περιτεμνειν αυτουσ τα τεκνα και τηρ. τ. νομ. Item Ir$^{int\,199}$ post οισ ου διεστειλ. add *dicentes: Circumcidimini et servate legem* | διεστειλαμεθα: 61. διαστειλ., D* διεστειλομεθα

25. γενομενοισ: H γεναμ. | εκλεξαμενουσ cum ℵCDEHP al longe plu cat Const^{6,12,6} Chr^{9,281}. Item Ir$^{int\,199}$ *placuit nobis convenientibus in unum, electos viros mittere* etc. Similiter d *visum est nobis constitutis pariter electos viros mittere* etc ... Ln εκλεξαμενοισ cum ABL 61. al plus^{15} | πεμψαι: Const εκπεμψ. | ημων (et. Ir^{int} Const): D^{gr} 31* k^{scr} υμων

26. παραδεδωκοσι (-σι ℵBHLP, Ln Ti -σιν cum ACE): D^{gr} -κασιν | τασ ψυχασ: D Ir$^{int\,199}$ την ψυχην | ιυ χυ (et. Ir^{int} Const): DE 137. syr$^{p\,mg}$ Bed$^{retra\,143}$ ex Gr add εισ παντα πειρασμον

27 *ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου*
5, 22 *ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.* 28 *ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ*
ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπά-
15, 10 *ναγκες,* 29 *ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ*
1 Co 8, 1 *πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.*

---

27. *δια λογου* (et. Ir[int 190] Const[6, 12, 6]): E add *πολλου* | *απαγγελλοντας*: D *απαγγελουντας*, 31. 61. al pauc *απαγγελοντας*, 137. *καταγγελλοντας* | *τα* (31. om) *αυτα*: D* *ταυτα*, item d *haec*, nec aliter sah syr[p] aeth[pp] (sed[ro] om) ... Ir[int 190] *nostram sententiam*

28. *τω πνευμ. τω αγιω* cum ℵAB 13. 33. 34. 61. 73. k[scr] Clem[208] Epiph [893], item *spiritui sancto* m[10] vg Tert[pudic12] ... ς Ti *τω αγι. πνευμ.* cum CDEHLP 61. al pler cat et Amm[cat] et Sev[cat 252] Or[1,768] libere et[int 4,655] Const[6,12,6] Cyr[hr 278] Bas[spir 584] Chr[9,281] Cyr[iul 325] Ir[int 190] Cyp[329] Pacian[paraen 370] | *πλεον* et. Clem[208] Const Cyr[hr] Bas etc: D 68. 69. 105. a[scr] *πλειον* | *υμιν*: D[gr*] *ημειν* | *τουτων των επαν.* cum ℵ[c]BCH 3. 25. 31. 40. 61. 68. 69. 73. 95* 98. 99. 105. 133. 137. a[scr] Const Did[trin2,8,2] (*τουτ. ων επ.*) Thphyl[a et b], item omisso *των* ℵ*D* 13. Item vg (*haec necessaria*, am* fu tol *haec necessario*) Ir[int] (*haec quae sunt necessaria*) Cyp[329] (*ista quae ex necessitate sunt*), nec aliter sah cop syr[utr]. Contra Pacian[paraen] (*praeter quam haec: Necesse est*; sed ap Gall deest *haec*); vix probant Tert[pudic 12] *eorum a quibus necesse est abstineri*, Or[int] *ea quae necessaria sunt*, Ath[int 183] *ea quae necesse est ut* ... ς *των επαν. τουτων* cum ELP al plu arm Chr[9,281] ... Ti nil nisi *των επαν.* cum A 15. 18. 36. 43. 180. c[scr] Clem[208] Epiph[124] et[893] (*πλην των επα.* sed nil praeterea h. l. additur) Cyr[iul 325]. Item (ut vdtr, vide paullo ante) Tert[pudic] Or[int] Ath[int] ... aeth[utr] sic: *πλην τουτων· επαναγκες απεχ.* (similiter ac Pacian ap Gall) | *επαναγκες*: ℵAC 40. 96. (al[vid]) *επ αναγκαις*, atque sic *ἐπ' ἀνάγκαις* editum est Const[6,12,6] Cyr[iul 325]

29. *πνικτων* cum ℵ*A*BC 61. 137. sah cop Clem[208] et[898] (*εμηνυσαν γαρ επαναγκες απεχεσθαι δειν ειδωλοθυτων και αιματος και πνικτων και πορνειας, εξ ων διατηρουντας εαυτους ευ πραξειν*) Or[1,763] (*επιστολην μονα ως ωνομασαν επαναγκες απαγορευουσαν εσθιειν· ταυτα δ' εστι τα ητοι ειδωλοθυτα η τα πνικτα η το αιμα*) et Or[int 4,655] Cyr[hr] ex[edd 3] Gaud[serm de mach 967] (vide post) edd ap Hier[gal 5,2] (vide post) ... ς *πνικτου* cum ℵ[c]A[2]EHLP al pler (40. 69. al Epiph Thdrt etiam *ειδωλοθυτου*) vg syr[utr] arm aeth ([ro] et[pp] differunt ordine quo exhibent) cat Const[6,12,6] Cyr[hr 278 ed] Did[tri] Epiph[124] Chr[9,281] Thdrt[3,267] Ath[int 783]. Praeterea am fu Ath[int] Cyr[hr] edd (ante[toutt]) om *και* ante *πνικτ.* Quibuscum facit Gaud *a sanguine id est suffocatis* ... D Ir[int 190] Tert[pudic 12] Cyp[329] Ambrst[gal 2,2] Pacian[paraen] Hier[gal 5,2] plane om *και πνικτ.*, hinc Gb°. Cf Ambrst: *Denique tria haec mandata ab apostolis et senioribus data reperiuntur – Quae sophistae Graecorum non intelligentes, scientes tamen a sanguine abstinendum, adulterarunt scripturam, quartum mandatum addentes, et a suffocato abstinendum: quod puto nunc dei nutu intellecturi sunt, quia iam supra dictum erat quod addiderunt.*

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντεσ κατῆλθον εἰσ Ἀντιόχειαν, καὶ
συναγαγόντεσ τὸ πλῆθοσ ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντεσ
δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδασ τε καὶ Σίλασ, καὶ αὐτοὶ
προφῆται ὄντεσ, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ
ἐπεστήριξαν· 33 ποιήσαντεσ δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνησ
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστείλαντασ αὐτούσ.

Item Hier: *in actib. app. narrat historia - app. congregatos statuisse per litteras ne superponeretur eis iugum legis, nec amplius observarent nisi ut custodirent se tantum ab idolothytis et sanguine et fornicatione, sive ut in nonnullis exemplaribus scriptum est, et a suffocatis.* | πορνειασ et. Clem$^{302. 608}$ Tert^{pudic} Or^{int4,656} Const Ath^{int} Did^{tri} etc: D 25. 29. 32. 42. 57. 69. 105. 106. 137. a^{scr} e^{scr} sah syr^{p} c.* aeth Ir$^{int 199}$ Cyp^{329} add και οσα (min pauci αν add) μη θελετε (e^{scr} al? θεληται) εαυτοισ γινεσθαι (D γειν.) ετερω (ita D d, rell omn ετεροισ) μη ποιειν (D^{2} ποιειται, al pauc ποιειτε, d Cyp *ne feceritis*, Ir^{int} *ne faciatis*) | εξ et. Clem Const Did^{tri} etc ... D αφ, item *a quibus* d e vg Ir^{int} Tert Ath^{int} al | πραξετε cum ℵABP al pler vg etc Clem^{303} Const Did^{tri} etc; item *bene agetis* (ut vg) Ir^{int} Or^{int} Pacian^{paraen} etc; d *bene agitis* ... CD^{gr} HL al^{10} fere aeth^{ro} (non item^{pp}) πραξατε ... E 5. 6. 8. 68. πραξητε. Praeterea D Ir$^{int 199}$ Tert$^{pudic 12}$ add φερομενοι εν τω αγιω πνευματι (d *ferentes in s. spir.*, Ir^{int} *ambulantes in spir. sancto*, Tert *rectante sive vectante vos spiritu sancto*)

30. απολυθεντεσ: D^{gr*} d add εν ημεραισ ολιγαισ | κατηλθον (Gb'') cum ℵABCD (d *pervenerunt*) 61. al^{20} fere cat vg (*descenderunt*) arm aeth Thphyl^{b} ... ς Ti ηλθον c. E (e *venerunt*) HLP al longe plu sah cop syr^{utr} Chr^{9,281} Thphyl^{a} | συναγαγοντεσ (d *cum collegissent*): D^{gr*} συναγοντεσ | επεδωκαν: E επιδεδωκαν | επιστολην: syr^{p} c.* add *Iudas et Silas*

31. αναγνοντεσ: ELP al αναγνωντεσ

32. τε (ut etiam ς Gb Sz) cum ℵABCE^{gr}HL 61. al plu cat d (syr^{sch}) aeth^{pp} (sah arm aeth^{ro} non exprim) Chr^{9,281} Thphyl^{a} ... ς^{e} (etiam Mill) δε cum D^{gr}P al certe permu e vg cop syr^{p} Thphyl^{b} | οντεσ: E υπαρχοντεσ. Praeterea D add πληρεισ πνευματοσ αγιου (cum οντεσ unum eundemque stichum efficientes) | πολλου: D 18. om | επεστηριξαν cum ℵABDHLP al pler cat Chr ... Ti επεστηρισαν cum CE 73. (:: cf Lc 9, 51. 22, 32) ... ℵ* om και επεστ.

33. αποστειλαντασ αυτουσ (ℵ* εαυτ.) cum ℵABCD al^{15} cat vg sah cop boett aeth^{ro} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) αποστολουσ cum EHLP al pler syr^{utr} cop^{wi} arm Chr^{9,281} Bed$^{retra 144}$ ex Gr. Praeterea sah praem, cop^{wi} add *Hierosolyma*

34. ς (Gb^{oo}) εδοξε δε τω σιλα (D σειλεα, *sileae*, contra v. 22. σειλαν, *silan*; tol utroq loc *sileae*) επιμειναι αυτου (CD* αυτουσ, D^{gr2} προσ αυτουσ, 42. 57. 69. al' αυτοθι; d *sustinere eos*) cum CD 18. al mu vg^{cle} tol sah cop^{wi} syr^{p} c.* (in syr add Tremell, de suo ut vdtr; ex eo vero recepit etiam Gutb) arm aeth^{utr} (*Et perseveravit Paulus manens*;

35 *Παῦλοσ δὲ καὶ Βαρνάβασ διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου.* 36 *Μετὰ δέ τινασ ἡμέρασ εἶπεν πρὸσ Βαρνάβαν Παῦ-
λοσ· ἐπιστρέψαντεσ δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺσ ἀδελφοὺσ κατὰ πόλιν
πᾶσαν ἐν αἷσ κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶσ ἔχουσιν.*
12, 25 37 *Βαρνάβασ δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν
καλούμενον Μάρκον·* 38 *Παῦλοσ δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ'
13, 13 αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίασ καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἔργον,*

---

et[pp] add *ibi*) ar[e] Thphyl[b]. Praeterea D vg[cle] tol arm (sed non[zoh]) post *επιμ. αυτ.* add *μονοσ δε ιουδασ επορευθη* (vg[cle] arm[usc] add *Ierusalem*) ...... omisimus versum cum ℵABEHLP 61. al[60] fere am fu demid syrr[widm] et[al] syr[p txt] cop[boett] Chr Thphyl[a]

35. *παυλοσ δε* (d *paulus vero*, e vg *paulus autem*): D *ο δε παυλοσ* | *αντιοχεια*: E *-χια* | *μετα και ετερ. πολλ.* (*cum et illis pluribus* e, *cum aliis pluribus* vg): D[gr] *και μετα ετερ. πολλ.*, d *et cum aliis multis* | *του κυριου* (sah cop[boett] syr[sch] arm *dei*): D[gr*] vdtr *κυριου* (sed non item *του*) omittere

36. *προσ βαρναβ. παυλοσ* cum ℵABC 13. 31. 61. 68. 180. cat[255] (sed 180. *τον βαρν.*, 13. 31. 68. 180. cat Thphyl *ο παυ.*) vg Thphyl[b] ... ς *παυλοσ* (D *ο παυ.*) *προσ βαρναβ.* cum DEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Bas[eth 298] Chr[9,288] | *δη* (ℵ[c]): ℵ* *δε* | *επισκεψωμεθα*: H 13. c[scr] *-ψομεθα* | *τ. αδελφουσ* sine *ημ.* cum ℵABCDE al[20] (D 36. 137. 180. c[scr] add *τουσ*) cat vg sah cop syr[utr] arm Chr ... ς (= Gb Sz) add *ημων* cum HLP al longe plu (42. *ημων τουσ*) aeth Bas[eth 298] Thphyl[a] et[b] | *πολιν πασαν* cum ℵABC 31. k[scr] (sah cop ex ingenio linguae) ... ς *πασαν πολιν* cum DEHLP 61. al pler cat Bas[eth] Chr | *εν αισ*: D *εν οισ* | *κατηγγειλαμεν*: C 15. 18. 36. 180. cat *εκηρυξαμεν* (item ut[vdtr] arm al) | *πωσ*: E *το πωσ* | *εχουσιν*: syr[p] c.* add *placuit autem cogitatio Barnabae*

37. *εβουλετο* (Gb') cum ℵABCE 13. 61. al[20] (73. 137. 180. *ηβουλ.*) cat Thphyl[b], item *volebat* d e vg, nec aliter sah cop syr[utr] aeth ... ς Ti *εβουλευσατο* cum HLP al longe plu Chr[9,284] Thphyl[a], item D[gr] *εβουλευετο* | *συνπαρ-* cum ℵABCDEL al ... ς Ln *συμπαρ-* cum HP al pler | *-λαβειν*: A 13. *-λαμβανειν* | *και τον ιω.* cum ℵB 61. 137. Item Gb Sz Ti Ln *και ιω.* cum ACE al plus[20] cat Chr Thphyl[b]. Item *et Iohannem* vg cop syr[p] arm ... ς (= Gb Sz) *τον ιω.* cum HLP al plu sah syr[sch] aeth Thphyl[a] ... D 7. 8. 29. 69. 97. 105. a[scr] c[scr] *ιω.* (omissis *και τον*), ita Gb' | *ιωαννην* (sic et. B): D[gr]H *ιωανην* | *καλουμενον*: ℵ[c] (sed *επι* rursus abstersum) CD 61. al[20] fere *επικαλουμενον*

38. *ηξιου* (cat *ηξιουντο*, e *volebat - non debere recipi*): D *ουκ εβουλετο λεγων* (d corrupte: *paulus autem nolebat dicens hiis qui discesserunt ab eis a pamphylia et nec simul venerunt ad opus - hunc non adsumerent secum*) | *αποσταντα*: A *αποστατησαντα*, D *αποστησαντα* | *απο παμφυλιασ*: C[2] om (* non liquet) | *αυτοισ*: D om | *εργον*: D tol vg[cdd] ap

μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμόσ, ὥστε Gal 2, 13
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺσ ἀπ᾽ ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παρα-
λαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰσ Κύπρον.

40 Παῦλοσ δὲ ἐπιλεξάμενοσ Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶσ τῇ
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰσ ἐκκλησίασ.

XVI.

1 Κατήντησεν δὲ εἰσ Δέρβην καὶ εἰσ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθη-

Ln add εισ ο επεμφθησαν (d *in quo missi erant*, tol rell *quod missi fuerant*). Cf et. Roman. corrector.: *Nec hic addendum est* quo missi fuerant) | συνπαρ- cum ℵAB*CE ... ς Ln συμπαρ- cum B^{3}HLP al certe pler. Item -ραλαμβανειν cum ℵABC 15. 40. 47. 61. 69. 180. a^{scr} c^{scr} cat ... ς -ραλαβειν cum EHLP al pler Chr^{9,288} ... D τουτον μη ειναι συν αυτοισ (d vide supra) pro μη συνπ. τουτ.

39. δε cum ℵABD 33. 34. 40. 61. vg sah cop ... ς ουν cum CEHLP al pler cat syr^{utr} arm Chr^{9,288} | παροξυσμοσ: vide de hac re uberrime exponentem cat$^{ox\,256\,ss}$, item Act. Barnab. in Act apocr. p. 66 sq | αποχωρισθηναι: E αποχωρησαι (e* *descendere*, e^{2} *descedere*), c^{scr} χωρισαι ... 14. 18. 34. 36. 38. 40. 99. 180. h^{scr} Chr^{9,288} Thphyl^{a} χωρισθηναι | αυτουσ: L αυτοισ | τον τε (H al pauc Thphyl^{a} δε) βαρναβ. παραλαβ. τον (A 105. 177* om) μαρκον εκπλευσαι: D τοτε βαρναβασ παραλαβων τον μαρκ. επλευσεν, d *barnabas vero adsumpto marco navigaverunt in cyprum*

40. παυλοσ: E^{gr} σαυλοσ | επιλεξαμενοσ: D επιδεξαμενοσ | σιλαν (B*D σειλαν, atque sic B ubique, D inter utramq formam fluctuat, septies -ει- et sexies -ι-): 31. praem τον | του (D* om) κυριου cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 68. am fu demid tol sah Thphyl^{b} ... ς του θεου cum CEHLP al pler vg^{cle} cop syr^{utr} arm Chr^{9,288} Thphyl^{a}

41. κιλικιαν sine την cum ℵACEHLP etc ... Ln την κιλικ. cum BD cat^{260} Thphyl^{b} | τασ εκκλησιασ: D add παραδιδουσ τασ εντολασ των πρεσβυτερων (d *tradens autem mandatum presbyterorum*), item vg (et. fu demid, non item am tol) arm^{usc} syr$^{p\,mg}$ *praecipiens* (demid *et praec.*) *custodire praecepta apostolorum et seniorum* (syr$^{p\,mg}$ *et tradebant iis custodire* etc). Cf Rom. correct.: *haec verba a veteribus mss. minime praetermittuntur, quamvis Graece absint.*

XVI. 1. κατηντησεν δε: D syr$^{p\,mg}$ διελθων δε (d om) τα εθνη ταυτα κατηντησεν (syr$^{p\,mg}$ *quum pertransissent autem gentes istas, pervenerunt*) | εισ pr sine και cum ℵCDEHLP al pler vg sah syr^{sch} et syr$^{p\,mg}$ aeth Chr^{9,290} ... Ln και εισ c. AB 6. 7. 13. 18. 31. 36. 40. 68. 137. 180. a^{scr} cop syr$^{p\,txt}$ | και εισ λυστρ. cum ℵAB 40. 61. 68. 73. 103. 137. c^{scr} ... ς Ti om εισ cum CDEHLP al pler cat Chr (vg *pervenit autem Derben et*

τὴσ τισ ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεοσ, υἱὸσ γυναικὸσ Ἰουδαίασ πιστῆσ
πατρὸσ δὲ Ἕλληνοσ, 2 ὃσ ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροισ καὶ
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλοσ σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν,
καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺσ Ἰουδαίουσ τοὺσ ὄντασ ἐν τοῖσ
τόποισ ἐκείνοισ· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντεσ τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι
Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 Ὡσ δὲ διεπορεύοντο τὰσ πόλεισ, παρεδίδοσαν αὐτοῖσ φυλάσ-
15, 28. 29 σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέ-
ρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοισ.

Lystram) | *ην εκει*: D *εκει ην* | *γυναικοσ* sine additam cum ℵABCDE 61. al fere^{25} cat vg cop syr^{p} arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add *τινοσ* cum HLP al plu syr^{sch} sah Thphyl^{a} et^{b} | *ιουδαιασ*: fu *viduae*, 25. *ιουδ. χηρασ* ... E om

2. *εν λυστροισ*: 61. *ελλυστροισ*, H *ελυστροισ* | *ικονιω* (31. 40. praem *εν*) cum ABCDHLP etc (et. e vg *qui in lystris et iconio*; d *qui lystrae et iconio*): ℵE *ικονιου*, item tol vg^{edd} ap Ln *iconii*, *iconi*

3. *λαβων περιετεμ. αυτον δια τουσ*: L om | *εν τοισ τοποισ εκεινοισ*: 31. *εν τω τοπω εκεινω*, item syr^{sch} ar^{e} | *ηδεισαν*: 14. 38. h^{scr} Chr *ηδεσαν* | *απαντεσ* cum ℵABEHLP 61. al pler Chr^{9,290} ... Ln *παντεσ* cum CD 31. 40. | *τον πατερα αυτου οτι* etc cum DEHLP al pler syr^{utr} arm Chr Thphyl^{a} ... Gb' Ln *οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν* cum ℵABC 13. 15. 18. 31. 33. 34. 40. 68. 69. 105. 180. a^{scr} cat (Thphyl^{b} *οτι ο πατ. αυτ. ελλ. υπ.*), item vg (*quod pater eius erat gentilis*, am fu demid tol – *gentilis esset*) sah cop aeth^{utr} :: licet attractio quam retinuimus satis frequens sit nec soleat mutari (cf 1 Co 16, 15 Act 9, 20. 4, 13 etc), tamen sunt etiam exempla mutatae lectionis (ut 3, 10 ℵ*); nec facile caussa inveniri potest cur aliena manu inlata sit attractio. Quae ut retineatur, suadet etiam tanta auctoritas, ipsis Syris interpretibus aucta. Plus enim valent interpretes qui attractionem testantur quam qui contra stant, quippe qui a constructione Graeca pro libertate interpretandi discessisse credi possunt.

4. *ωσ δε διεπορευοντο* etc: D *διερχομενοι δε τασ πολεισ εκηρυσσον και παρεδιδοσαν αυτοισ μετα πασησ παρρησιασ τον κυριον ιν̅ χν̅, αμα παραδιδοντεσ και τασ εντολασ* (^{2} add *των*) *αποστολων και πρεσβυτερων των εν ιεροσολυμοισ*. Similiter syr$^{p\,mg}$, post *τασ πολεισ* enim pergit *praedicantes cum omni libertate dominum Iesum Christum* | *διεπορευοντο*: H 2. 8. 18. 32. 57. 68. 95* Thphyl^{a} *επορευοντο* | *παρεδιδοσαν* (C *-διδουσαν*) cum ℵABCDE 13. 40. 61. 68. Thphyl^{b} ... ς *παρεδιδουν* cum HLP al pler Bas$^{eth\,294}$ Chr (Thphyl^{a} *παρεδιδου*). Libere syr^{sch} *praedicabant et docebant eos ut servarent* | *κεκριμενα*: 25. 31. 61. 100. c^{scr} *κεκριμμενα*, syr^{sch} *γεγραμμενα* | *και πρεσβυτερων* cum ℵABCD 61. al plus^{10} cat Bas$^{eth\,294}$ Thphyl^{b} ... ς *κ. των πρ.* cum EHLP al pler Chr Thphyl^{a} (al pauc Bas om *των* post *πρεσβ.*) | *ιεροσολυμοισ* cum ℵABCD 13. 15. 18. 36. 40. 61. a^{scr} cat Thphyl^{b} ... ς *ιερουσαλημ* cum EHLP al pler Bas^{eth} Chr Thphyl^{a}

5 *Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον*
τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 *διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα-* 18, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 *ἐλθόντεσ δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰσ*
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺσ τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ·
8 *παρελθόντεσ δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰσ Τρῳάδα.* 9 *καὶ*
ὅραμα διὰ νυκτὸσ τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τισ ἦν ἑστὼσ

---

5. *τη πιστει*: D om | *επερισσευον*: E al[10] fere Chr[9,291] cdd aliq *περιεσσευον*

6. *διηλθον* (Gb') cum ℵABCDE 61. al[20] cat syr[utr] sah cop arm aeth Epiph[892] Did[tri 2,8,2] Caes[28] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti *διελθοντεσ* cum HLP al longe plu Chr[9,291] Thphyl[a] et[b] (vg Ps-Ath[int 2,588] *transeuntes - vetati sunt*) | *δε*: 31. *τε* | *φρυγιαν*: 106[ms] 177. *παμφυλιαν* | *γαλατικην* sine articulo cum ℵABCD 13. 55. 61. Caes[28] ... ς praem *την* cum EHLP al pler Epiph Did[tri] Chr Ps-Ath | *του αγιου πνευματοσ*: 4. al? vg (ct. am demid, non fu nec m[10]) arm etc Epiph[892] *του πνευμ. του αγι.* | *λαλησαι*: D *μηδενι λαλησαι* | *τον λογον* ct. Did[tri] Epiph Ps-Ath[int] etc: D m[10] vg[clc] syr[sch] cop aeth[pp] (aeth[ro] nec *τον λογ.* expri) Ps-Ath[2,10] add *του θεου* | *εν τη ασια*: Chr[9,291] add *την φρυγιαν και την γαλατιαν αφεντεσ* (cdd[3] *καταλιποντεσ*) *εισ την μεσογαιον εσπευδον*

7. *ελθοντεσ* (D[gr 2] *γενομενοι*, * -*νην*) *δε* cum ℵABCDE 13. 15. 18. 27. 40. 61. al plus[20] (vdtr nonnulli accedere qui *διηλθον* non testati sunt, ut 5. 6. 7. ap Wtst) cat[264] vg syr[utr] sah cop arm aeth (sed syr[sch] et aeth potius *και ελθ.*) Epiph[892] Did[tri 2,8,2] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti om *δε* cum HLP al longe plu Chr[9,291] Thphyl[a] et[b] | *μυσιαν*: L et h. l. et v. 8. *μυσιαν* | *επειραζον* ct. Epiph Did[tri] Cyr[ioh 124] etc (Ps-Ath[2,10] *επειρωντο*) ... D *ηθελον*, item syr[sch] | *εισ την* (D om) *βιθυνιαν* (ACD[gr] 33. 36. al *βυθυνιαν*, E[gr] *βηθυνιαν*, B *βειθυνιαν*) c. ℵABCD al[30] fere cat Epiph[892] Did[tri] Cyr[ioh] Chr etc (item vg reli, sed vv vix probant; d quidem *κατα τ. μυσιαν* reddit *circa mysiam*) ... ς (= Gb Sz) *κατα τ. βι.* cum HLP al plu Thphyl[a] | *πορευθηναι* cum ℵABE 15. 31. 33. 36. 61. 68. al cat Did[tri] Ps-Ath[2,10] Thphyl[b] (Cyr[ioh] *απελθειν*) ... ς *πορευεσθαι* cum CDHLP al pler Epiph[892] Chr Thphyl[a] | *ιησου* cum ℵABC[2]DE 13. 15. 31. 33. 36. 40. 61* 73. 40[lect] cat (item 105. al[5] *του* $\overline{ιυ}$) vg syr[utr] cop arm[cdd3] aeth[utr] Did[tri] Cyr[ioh] et[alibi] Ps-Ath[2,10] Or[int 4,470] Ps-Ath[int 2,588] etc ... arm[cdd6] Epiph[892] *το αγιον*, arm[cdd3] *χριστου*, C* demid *κυριου* ... ς (= Gb Sz) om cum HLP 61** al longe plu sah arm cdd[8] Chr Thphyl[a] et[b]

8. *παρελθοντεσ* (vg *cum autem pertransissent*, d *cum transissent autem*, e *transeuntes autem*): D *διελθοντεσ*, item syr[p] arm[cdd] | *κατεβησαν* (d e vg *descenderunt*): D[gr] *κατηντησαν* | 61. *τρωαδαν*

9. *οραμα* (d *visum - apparuit*, vg *visio - ostensa est*): D[gr] e syr[sch] *εν οραματι* (e *in somnis*) | *δια*: C om | *νυκτοσ* sine articulo cum A[2] (item*?)BD 40. 47. cat (*ραμα δια νυκτοσ* rescripta in A) ... ς *τησ νυκτ.* c. ℵCEHLP 61. al pler Chr :: cf ad Lc 5, 5 Act 5, 19. 17, 10 | *τω*

καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθη-
σον ἡμῖν. 10 *ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν*
εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς
εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 *Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμο-*
θρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 *κἀκεῖθεν εἰς Φιλίπ-*

παυλω ωφθη cum ℵBD^{2}E 13. 31. 40. 61. 105. vg … ς Ln *ωφθ. τω παυλ.* cum ACD*HLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,291} | *ανηρ:* D syr^{sch} sah praem *ωσει* | *μακεδων* ante *τις* cum ℵABCDE 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^{b} … 163. 180. syr^{p} arm *ανηρ τις μακεδ. ην* (syr^{sch} *visus est vir quidam macedo, stans*) … ς *ανηρ τις ην μακ.* cum HLP al pler (sah *ac si homo quidam Macedo staret*) Chr | *ην* hoc loco cum ℵABCD^{2} 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^{b} … ς post *ανηρ τις* pon cum HLP al pler Chr Thphyl^{a} (vide ante eos qui *ανηρ τις μακ. ην*) … D*E 3. 47. 95* 103. om *ην* (item syr^{sch}, vide ante), cop aeth om *τις ην* | *εστως:* D syr^{p} c.* add *κατα προσωπον αυτου*, item sah *coram eo* | *και παρακαλων* cum ℵABCE 13. 61. al^{30} cat vg syr^{utr} … ς Ti om *και* cum DHLP 31. al plu cop arm Chr, item sah | *αυτον:* D om | *και λεγων:* d fu al^{lachm} sah cop om *και*

10. *ως δε το ορ. ειδεν* (CH al pauc *ιδεν*) usque *οτι* etc: D *διεγερθεις ουν διηγησατο το οραμα ημιν και ενοησαμεν οτι*, item sah *cum autem surrexisset narravit nobis visionem. Statim quaesivimus egredi in Macedoniam, ostendentes eis* | *εζητησαμεν:* ℵ 31* *εξητησαμεν* | *εις μακεδ.* sine *την* cum ℵABCEEP 13. 25. 40. 45. 61. 68. 69. 96. 105. 106. 180. a^{scr} k^{scr} Chr^{9,293} Thphyl^{a} … ς Ti *εις την μακ.* cum ADH al longe plu cat Chr^{9,293} Thphyl^{b} | *συμβιβ.* cum ℵABDHLP etc … Ti *συνβιβ.* cum CE | *ημας* (ℵ^{c}): ℵ* om | *ο θεος* (Gb') cum ℵABCE 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 163. 180. a^{scr} l^{scr} cat^{265} vg cop Thphyl^{b} … ς Ti *ο κυριος* cum DHLP al longe plu (31. post *ευαγγ. αυτ.* pon) syr^{utr} sah arm Ir^{int301} Chr^{9,293} Thphyl^{a} | *αυτους:* A 13. 18. 19. 29. 33. 34. 40. 68. 73. al^{8scr} Thphyl^{a} et^{b} *αυτοις* … D *τους εν τη μακεδονια*

11. *αναχθεντες* (13. *-ντος*) *δε απο:* D 137. syr$^{p\,mg}$ *τη δε επαυριον αναχθ.* (D* *αχθ.*) *απο* | *δε* cum ℵADE 13. 31. 33. 34. 40. 61. 68. vg cop syr$^{p\,mg}$ Chr Thphyl^{b} (syr^{sch} *και αναχθ.*) … ς Ln *ουν* cum BCH L(P non liquet) al pler cat sah syr$^{p\,txt}$ arm Ir^{int301} Thphyl^{a} | *τρωαδος* sine articulo cum ℵABCDE 13. 31. 33. 40. 61. 73. 137. 180. c^{scr} cat Chr^{9,293} … ς (Gb^{o}) Ti praem *της* cum HL(P^{vid}) al pler Thphyl^{a} et^{b} (Thdrt^{3,443} huc respiciens *απο μεν της τρωαδος εις μακεδονιαν αφικετο*) | 61. *σάμον θράκην* | *τη δε* (B *δ*) *επιουση* cum ℵABCKL^{eil} 13. 15. 18. 31. 40. 61. 105. al^{8scr} cat sah cop syr^{p} … ς Ti *τη τε* cum H (P non liquet) al longe plu vg arm aeth (syr^{sch} *inde die postero*) Chr Thphyl^{a} et^{b}; item D *και τη* | *επιουση* (vg d *sequenti die*, e *sequente die*, item syr^{utr} etc): D add *ημερα* | *νεαν πολιν* cum ℵABD^{2} … ς Ln Ti *νεαπολιν* cum CD*EHLP etc

12. *κακειθεν* cum ℵABCDE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 61. 68. 69. 10

πουσ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη τῆσ μερίδοσ Μακεδονίασ πόλισ, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντεσ ἡμέρασ τινάσ. 13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆσ πύλησ παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντεσ ἐλαλοῦμεν ταῖσ συνελθούσαισ γυναιξίν. 14 καί τισ γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλισ πόλεωσ Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧσ ὁ κύριοσ διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖσ λαλουμένοισ ὑπὸ Παύλου.

---

133. 163. 180. a^scr cat Thphyl^bstr. Item *et inde* vg syr^sch cop aeth ... ς Ti εκειθ. τε cum HP al longe plu Chr Thphyl^a ... L 137. c^scr sah syr^p εκειθ. δε (101. εκειθ. sine copula) | πρωτη: D syr^sch ar^e κεφαλη | τησ (B om) μεριδοσ: K^gr arm μεριο ... D 14* 96. 105. 137. 142. c^scr syr^utr aeth^utr ar^e Chr^9,292 om plane, hinc Gb° | μακεδονιασ sine articulo cum ℵACE 3. 31. 40. 43. 61. 65. 68. 69. 95. 180. cat ... ς (sed Gb°°) Ti praem τησ cum BDHLP al pler Chr | κολωνια (ς κολώνια, et. Gb Sz Matthaei) cum ℵAB*CDELP al sat mu Thphyl^b (A 61* al^8scr etc κωλ-, E κωλονια) ... Ti κολωνεια cum B^3H 61. al fere^30 cat Chr Thphyl^a (κωλ- vide ante) | ημεν: DE^gr* ημην | ημ. δε: 13. ημ. τε, cop om copulam | ταυτη τη cum ℵABCD*E 61. al sat mu cat vg ... Gb' Ti αυτη τη cum D^2HLP al^40 fere Chr^9,293 Thphyl^a et^b. Etiam τη αυτη et aliter legitur.

13. τε: D 13. 33. 68. 105. 106. al^3scr e sah cop syr^p Chr^9,297 Thphyl^a et^b δε, arm om copulam | πυλησ (Gb'') cum ℵABCD 13. 40. 61. 69. 105. a^scr vg sah cop (item syr^sch ar^e aeth^pp τ. πυλησ τησ πολεωσ) ... ς πολεωσ cum EHLP al pler syr^p cop^ms arm aeth^ro Chr | ποταμον: D 96. 104. 142. l^scr Thphyl^a praem τον | ου: 61. om | ενομιζομεν (ℵ -ζεν, C -ζαμεν, in A ομεν rescriptum) προσευχην (AB -χη) ειναι cum ℵABC 13. 40. 61. cop (*ubi cogitavimus quod orationes ibi fierent*) aeth^ro; cf sah *in locum ubi precabamur*, arm (*ubi putabant* etc) ... ς Ti ενομιζετο προσευχη ειναι c. EHLP al pler cat et Amm^cat366 Chr Thphyl^a et^b. Similiter D εδοκει προσευχη ειναι, item d e vg *videbatur* (d post *esse*) *oratio esse* | συνελθουσαισ: D συνεληλυθυιαισ ... ℵ* (non item^c) CE add ημιν (et. ar^e aeth^ro), item syr^p c.* *ibi*

14. πολεωσ: D praem τησ | θεον: DE^gr* κυριον (sed ipse* mutat) | ηκουεν (E praem ητισ) cum ℵABCDE^gr3EHP al pler d (*audiebat*) etc ... Gb' ηκουσεν cum DE^gr*L 1. 4. 13. 16. 23. 25. 28. 32. 33. 34. 40. 41. 45. 56. 66* 68. 69. 78* 80. 133. 137. 163. al^3scr vg (*audivit*) Chr Thphyl^b | ο (c^ed male excidit) κυριοσ (sic et. E^gr): cop^wi ο θεοσ | υπο παυλου sine articulo cum BD ... ς Ln Ti υπ. του παυλ. c. ℵACEHLP al omn^vid :: cf ad 13, 45. 16, 18 et 28. 17, 22. 19, 4. 19, 13. 19, 29 etc quibus locis παυλοσ sine articulo edendum est, quamvis pler vel mu addant. Contra valent 15, 22. 16, 17. 18, 5. 19, 21. quos ll. vide, item quod passim ubi non legitur articulus, nec invectus est aliena manu. | προσεχειν τοισ usq παυλου: aeth^utr om

15 *ὡσ δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκοσ αὐτῆσ, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ*
κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκόν μου
μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶσ.

16 *Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰσ τὴν προσευχήν, παιδίσκην*
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτισ ἐργασίαν πολ-
λὴν παρεῖχεν τοῖσ κυρίοισ αὐτῆσ μαντευομένη. 17 *αὕτη κατακο-*
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινεσ καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίασ. 18 *τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰσ ἡμέρασ. δια-*
πονηθεὶσ δὲ Παῦλοσ καὶ ἐπιστρέψασ τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-

---

15. *και* (D 43. 69. ℵ[scr] aeth[utr] add *πασ*, etiam? cdd[lat] ap Wtst) *ο οικοσ αυτησ*: ℵ[c]E al plus[15] cat fu demid syr[utr] sah arm Chr[9,296] praem *αυτη* | *τω κυριω*: D[gr] *τ. θεω* ... 11. 19. 24. 78* 99. 126. l[scr] om (al pauc transponunt) | *μενετε* cum ℵABDE 13. 61. ... ς Ti *μεινατε* cum CHLP al pler cat Bas[eth 302] Chr

16. *εισ την προσευχ.* (et. Gb+Sz) c. ℵABCE 13. 18. 40. 61. 68. 103. 105. 163. 180. cat Or[4,369] Thphyl[b] ... ς om *την* cum DHLP al pler Chr [9,296] | *πυθωνα* cum ℵABC*D* 33. 61. vg Or. Cf et. Cyr[hr278] *τὸ κήρυγμα λέγω καὶ τοῦ πύθωνοσ ἐν ὀνόματι* $\overline{\chi\upsilon}$ *τὴν ἀπελασίαν.* Item Isid[2,85] *ἀφ' ὧν ὁ παῦλοσ τὸν πύθωνα - ἀπήλασε.* Item Did[cat300] *περὶ τοῦ καλουμένου πύθωνοσ μαντικοῦ πνεύματοσ ἐρεῖ τισ* etc ... ς *πυθωνοσ* cum C[2]D[2]EHLP al pler cat tol (et al[lachm]) syr[p mg gr] Chr Eustath[556] (Gall[4]) Lcif[240] | *υπαντησαι* cum ℵBCE 13. 15. 33. 36. 40. 61. 103. 180. cat Or[4,369] ... ς Ln *απαντησαι* cum ADHLP al pler Eustath Chr | *παρειχεν*: C *παρειχετο*, Eustath *παρεσχεν* | *αυτησ*: D[gr] om | *μαντευομενη* (Or Eustath Lcif etc): D* praem *δια τουτου*, d *per hoc*

17. *κατακολουθουσα* cum ℵBD[gr] 180. cat[370] ... ς Ln Ti *κατακολουθησασα* cum ACEHLP al pler (61. 105. *παρακολ.*) Or[4,369] Eustath[4,556] Chr[9,296]; e vg Lcif[240] *subsecuta*, d *persecuta est - et clamabat* (et. D* *και εκραζον* sic, praeeunte *κατακολουθουσα*) | *τω παυλω* cum ℵACDE HLP al omn[vid] Eustath etc ... B Or om *τω* | *και ημιν*: L al plus[15] *και τω σιλα*, item 43. 73. 81. *και τω σιλα και ημιν* | *εκραζεν* et. Or Eustath etc: 1. 96. c[scr] al pauc *εκραξε*, Lcif *clamavit* | *ανθρωποι* et. Or[4,556] et[int 2,233] Eustath etc ... D* d* Or[int4,610] Lcif[240] om | *καταγγελλουσιν* et. Or Eustath etc (e vg Or[int 2,232] *adnuntiant*, Lcif *praedicant*) ... D *ευαγγελιζοντε* (* -*τεσ*), d *evangelizant* | *υμιν* (et. ς[e]) cum ℵBDE[gr] al sat mu (8[scr]) cat vg syr[utr] arm aeth[pp] (Lcif[cod?]) Thdrt[2,1605] et[4,383] (sed[ed rom] *ημιν*) et[964] ... ς (item Gb Sz) Ln *ημιν* c. AC[2](*latet)HLP 61. al fere[40] e sah cop aeth[ro] Or Eust Chr Lcif[240] ... Or[int 2,232] plane om

18. *τουτο δε* (syr Eust[556] Or[int 2,232] *και τουτο*, *et hoc*) ... H sah om *δε* | *διαπονηθεισ* usq *τω πνευματι* (et. Lcif[240]): D *επιστρεψασ δε ο παυλοσ τω πνευματι και διαπονηθεισ* | *παυλοσ* sine articulo (et. Ln ed min) cum ℵAB ... ς Ln Ti *ο παυλ.* cum CDEHLP al omn[vid] Chr

αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆσ· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.
19 ἰδόντεσ δὲ οἱ κύριοι αὐτῆσ ὅτι ἐξῆλθεν
ἡ ἐλπὶσ τῆσ ἐργασίασ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἵλκυσαν εἰσ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺσ ἄρχοντασ,
20 καὶ προσ-
αγαγόντεσ αὐτοὺσ τοῖσ στρατηγοῖσ εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντεσ,
21 καὶ κατ- 17, 6. 21, 21
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥω-
μαίοισ οὖσιν.
22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλοσ κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρα- 2 Co 11, 25
τηγοὶ περιρήξαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν,
23 πολλάσ
τε ἐπιθέντεσ αὐτοῖσ πληγὰσ ἔβαλον εἰσ φυλακήν, παραγγείλαντεσ
τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶσ τηρεῖν αὐτούσ·
24 ὃσ παραγγελίαν τοι-
αύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺσ

9,298 | παραγγελλω ... C ℵ^scr syr^p mg gr παραγγελω (et 61. -γελω) | εν ονοματι cum ℵABCK 40. 61. 105. 137. 180. al^8 scr cat Eust^567 Chr^9,298 Ps-Ath^2,504 Euther^1150 ... ς εν τω ονομ. cum DHLP al pler Thphyl^a et^b | εξελθειν et. Eust Chr Ps-Ath Euther ... D ινα εξελθησ, Lcif^240 ut exeas, 13. εξελθε | εξηλθεν αυτη τη ωρα: D aeth^ro ευθεωσ εξηλθεν

19. ιδοντεσ δε usq τησ εργασιασ αυτων (Lcif^240 videntes autem domini eius quia exiit spes reditus eorum): D ωσ δε (d om) ειδαν οι κυριοι τησ παιδισκησ οτι απεστερησθαι τησ εργασι. αυτων ησ ειχαν δι αυτησ (d quoniam ispes et reditus eorum quem habebant per ipsam) | ιδοντεσ δε et. sah cop syr^p arm Lcif^240 Chr^9,298 ... B syr^sch aeth^utr και ιδοντεσ, Eust^567 θεασαμενοι ουν ... A*vid d om copulam: ita Ln^ed min | και τον σιλαν (B* σειλ. ut solet) cum ℵABEHLP al pler cat Eust Chr ... Ti om τον cum CD 2. 42. 47. 57. 78. 80. 1^scr | ειλκυσαν (C ηλκ.): E εσυραν

20. ειπαν cum ℵABEH^sil 61. ... ς ειπον cum CDLP al fere omn Chr

21. καταγγελλουσιν: H 61. al^8 scr -γελουσιν | εθη: L ηθη ... D* d 15* τα εθνη (gentes) ... tol Lcif^240 sectam | ημιν παραδεχεσθαι: D ημασ παραδεξασθαι (sed d nobis recipere) | ουδε: D ουτε | ουσιν (e romanis constitutis, vg Lcif cum simus romani, d romani cum simus): D υπαρχουσιν

22. και συνεπεστ. ο οχλ. (26. syr^utr ο οχλ. πολυσ, Lcif^240 universa turba) κατ αυτων: D και πολυσ οχλοσ συνεπεστησαν κατ αυτων κραζοντεσ | και οι (D^gr?): D* d τοτε οι | περιρηξαντεσ cum ℵABCDEHL 61. ... ς περιρρηξαντ. cum P al fere omn

23. πολλ. τε cum ℵACDE^gr HLP etc ... B 40. 61. e cop (non sah) πολλ. δε | παραγγειλαντεσ (ℵ^c): ℵ* παραγγιλασ τε | E e^scr δεσμωφυλακι (non item v. 27) | τηρειν: D τηρεισθαι

24. οσ (qui d e vg Lcif): D^gr ο δε | λαβων (Gb'') cum ℵABCDE 61. al^12 cat ... ς Ti ειληφωσ cum HLP al pler Chr; 37. λαμβανων, e accipiens | εβαλεν: A 36. ελαβεν

πόδασ ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰσ τὸ ξύλον. 25 *κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον*
Παῦλοσ καὶ Σίλασ προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 *ἄφνω δὲ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, ὥστε σαλευ-*
θῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα
αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 *ἔξυπνοσ δὲ γε-*
νόμενοσ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένασ τὰσ θύρασ τῆσ φυλα-
κῆσ, σπασάμενοσ μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
ἐκπεφευγέναι τοὺσ δεσμίουσ. 28 *ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦ-*
λοσ λέγων· μηδὲν πράξῃσ σεαυτῷ κακόν· ἅπαντεσ γάρ ἐσμεν ἐν-
θάδε. 29 *αἰτήσασ δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομοσ γενόμενοσ*

---

24. *ησφαλισατο αυτων* cum ℵABC* 18. 61. (40. om *αυτων*) ... ς *αυτων ησφαλ.* cum C^{2}DEHLP al pler $Chr^{9,290}$ | *εισ το ξυλον* (*in ligno* d vg, *in nervo* Lcif, e *in lignum*): D *εν τω ξυλω*

25. *κατα δε το* (ℵ om) *μεσονυκτιον*: D *κατα δε μεσον τησ νυκτοσ* | *παυλοσ*: D $al^{2\,scr}$ *ο παυλ.* | *σιλασ* (D *σειλ.*): C praem *ο* | *οι δεσμιοι* (D* *δεσμοι*): C *και οι δεσμ.* Cf et. $Or^{1,216}$ *ωστε επακροασθαι αυτων και τουσ δεσμιουσ*

26. *ηνοιχθησαν* cum ℵAE 13. 34. 61. $Or^{1,414}$ ... Ln Ti *ηνεωχθησαν* cum BCD 31. 33. 40. 180. cat $Thphyl^{b}$ ... ς *ανεωχθησαν* cum HLP al pler $Chr^{9,304}$ | *δε* c. ℵABDE 61. al $fere^{20}$ cat sah cop syr^{p} $Thphyl^{b}$ ... ς Ti *τε* cum CHLP al longe plu vg syr^{sch} arm aeth Chr $Thphyl^{a}$ | *παραχρημα*: B $Lcif^{240}$ om | *ανεθη* cum $ℵ^{c}ABCD^{2}EHLP$ etc (al^{15} *ανειθη*), e vg Lcif *soluta sunt* ... ℵ*D* *ανελυθη* (d *relaxata sunt*), item al pauc *ανελυθησαν*; *διελυθησαν*, *ελυθη*, *ανεωχθη*

27. *εξυπνοσ δε* ... D syr^{sch} aeth *και εξυπν.* | *δεσμοφυλαξ*: ℵ *-λασ* | *ανεωγμενασ*: C vg^{cle} (non am fu demid tol) $Chr^{3,186}$ (non $item^{9,304}$) post *τασ θυρασ* pon | *σπασαμενοσ*: D^{gr*} praem *και* | *μαχαιραν* sine articulo cum ℵAEHLP 61** al fere omn cat $Chr^{9}et^{3}$ ... Ln *την μαχαιρ.* c. BCD 61* (:: cf ad Mc 14, 47) | *ημελλ.* cum ℵABCELP 40. 61. al pauc ... ς *εμελλ.* cum DH al pler cat Chr; 68 $Thphyl^{b}$ *ηθελεν* | *εαυτον*: 31. 17^{lect} *αυτον* | *αναιρειν* (C^{3}): C* 34. 40. *ανελειν* | *εκπεφευγεναι*: A *-φυγεναι*

28. *φωνη μεγαλη* cum $ℵCD^{gr}EHLP$ 61. al pler cat vg^{cle} demid syr^{sch} et ^{p} arm $Lcif^{240}$ $Chr^{9,304}$ $et^{3,186}$ ... $Ln^{ed\,min}$ Ti *μεγαλ. φων.* cum AB d am fu tol sah cop :: utrumque alibi, ut *μεγ. φω.* 14, 10. *μεγ. τη φω.* 26, 24; *φω. μεγ.* 7, 60. Etiam 8, 7 *φων. μεγ.* legendum est contra ς *μεγ. φω.* Praeterea B 40. 180. cat^{375} vg cop (sah *Paulus autem vocabat magna voce*) syr^{sch} Lcif *φω. με.* (*με. φω.*) post *παυλ.* (*ο παυλ.*) pon | *παυλοσ* sine articulo cum ℵBC* 13. $Thphyl^{a}$ ... ς Ln Ti *ο παυλ.* cum $AC^{3}DEHLP$ al pler Chr $Thphyl^{a}$ | *πραξησ*: E *ποιησησ* | *σεαυτω*: 61. *σεαυτον* | *κακον*: D^{gr} *τι κακον*

29. *αιτησασ δε φωτα* (et. $Lcif^{240}$): D *φωτα δε ετησασ* | *γενομενοσ*: C*

προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺσ
ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πίστευ- Ioh 3, 16 etc
σον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκόσ σου. 32 καὶ
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆσ νυκτὸσ
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸσ καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαν-
τεσ παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺσ εἰσ τὸν οἶκον παρέθηκεν

D[gr] 40. 98[mg] 137. c[scr] k[scr2] Chr[9,304] et[3,186] et[alibi] υπαρχων | προσ-επεσεν: D* d vg sah cop syr[p] c. ob. Lcif[240] add προσ τουσ ποδασ | και τω σιλα cum ℵAC[3]EHLP 61. al omn[vid] cat Chr ... Ln Ti om τω cum BC*D :: similiter 16, 19 CD και σιλαν et 17, 4 B και σιλα, quorum neutrum recepimus

30. προαγαγων cum ℵ[c]ABCEHLP etc; item ℵ* 177* προαγων, D vero προηγαγεν ... 25. 61. 68. 106* al aliq Thphyl[a] προσαγαγων (c[ed] male typis exscriptum) | εξω: D add τουσ λοιπουσ ασφαλισαμενοσ και (D[gr] om και), d *ceteros custodivit et*, item syr[p] c.* (praecessit *et quum* etc) *et reliquos astrinxisset tuto, appropinquavit et* | εφη: 15. 18. 38. 180. cat ειπε ... D ειπεν αυτοισ, item sah cop syr[sch] aeth

31. ειπαν cum ℵABC[vid]DE 61. ... ς ειπον cum HLP al pler cat | επι: E 12[lect] εισ | ιησουν sine additam cum ℵAB 2. 13. 30. 61. 100. vg cop Lcif[240] (ibidem bis habet, altero loco *crede in deum Iesum*, altero *crede in dominum nostrum Iesum*. Videtur illud confusis DM i. e. *deum* et DMN i. e. *dominum* deberi.) ... ς add χριστον cum CDEHLP al pler cat syr[utr] sah arm aeth Chr[9,305] et[3,180] Thdrt[5,1150] | σωθηση: ℵ e[scr] σωθησει (E -σι) | ο οικοσ: E al[15] arm aeth praem πασ

32. του (D om) κυριου cum ℵ[c]ACDEHLP al omn[vid] vg syr[utr] sah cop arm Lcif[240] Chr[9,305] ... ℵ*B του θεου :: at saepius pro λογ. τ. κυριου multi testes graves λογ. τ. θεου substituere, cf ad 8, 25. 13, 44. 13, 48. 19, 20. Contra λογ. τ. θεου non solet fluctuare, ut 4, 31. 6, 2. 8, 14. 11, 1. 13, 7. Fluctuat tamen 6, 7. 12, 24. 13, 5 discedentibus DE, B, D[gr] cum paucis aliis. | συν (ℵ 61. συμ) πασιν cum ℵABCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 180. cat vg Lcif[240] ... ς και πασι cum EHLP al pler syr[utr] sah cop arm aeth Chr

33. εν: 13. om (item Lcif[240] *ipsa hora*) | ελουσεν (*lavit* e vg Lcif[240]): D[gr*] d ελυσεν (*solvit*) | εβαπτισθη αυτοσ (et. Lcif): D αυτοσ εβαπτ. | οι αυτου: A οι οικιοι αυτου, 31. 17[lect] οι (31. om) υιοι αυτου, Thphyl[b] οι μετ αυτου, 40. ο οικοσ αυτου | απαντεσ cum ℵB 40. c[scr] ... ς Ln Ti παντεσ cum ACDEHLP al pler Chr

34. αναγαγων τε: D[gr*] και αν. τε ... C 13. 15. 18. 33. 36. 40. cat cop syr[p] αναγ. δε | εισ τ. οικον sine additam cum BCP 36. 40. 61. 100. 105. 137. 180. c[scr] 13[lect] 14[lect] 17[lect] cat Lcif[240] Chr[9,305] ... ς Ln ed min add αυτου cum ℵADEHL al pler vg rell (interpretes dabant *domum suam*, etiamsi αυτου non additum esset) Thphyl[a] et[b] | παρ-εθηκεν: D[gr*] praem και (d *et perduxit eos in domum suam et posuit*

τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκὼσ τῷ θεῷ. 35 Ἡμέ-
ρασ δὲ γενομένησ ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺσ ῥαβδούχουσ λέγον-
τεσ· ἀπόλυσον τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐκείνουσ. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμο-
φύλαξ τοὺσ λόγουσ τούτουσ πρὸσ τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν
Iac 2, 16 οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντεσ πορεύεσθε ἐν
εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλοσ ἔφη πρὸσ αὐτούσ· δείραντεσ ἡμᾶσ δημο-
σίᾳ ἀκατακρίτουσ, ἀνθρώπουσ Ῥωμαίουσ ὑπάρχοντασ, ἔβαλαν εἰσ
φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶσ ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόν-
τεσ αὐτοὶ ἡμᾶσ ἐξαγαγέτωσαν. 38 ἀπήγγειλάν τε τοῖσ στρατηγοῖσ
οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντεσ ὅτι

---

mensam) ... E vg sah cop syr^{sch} arm add *αυτοισ* | *ηγαλλιασατο* cum ℵABC^{2}EG^{r}HL 61. al plu cat vg cop arm aeth Lcif^{140} (*laetatus est*) Thphyl^{b} ... Gb'' Ti *ηγαλλιατο* cum C^{*vid}DP al plus^{40} e syr^{utr} sah Chr Thphyl^{a} | *πανοικει* cum ℵAB*C 13. 180. (nec Wtst nec Gb adtenderunt); 17^{lect} *πανοικοι* ... ς Ln *πανοικι* cum B^{3}HLP al plur ... E om ... D *συν τω οικω αυτου*. Reddunt vg *cum omni domo sua*, Lcif *cum universa domo sua*, d *cum tota domu sua*. | *πεπ. τω θεω*: DG^{r} *πεπ. επι τον θεον* ... 32. 33. 34. 68. 96. 142. 12^{lect} 17^{lect} d (*credens in domino*) sah *πεπ. τω κυριω*

35. *γενομενησ*: E *γεναμ.* | *απεστειλαν οι στρατηγ. τουσ*: D syr$^{p\,mg}$ *συνηλθον οισ* (sic D) *στρατηγοι επι το αυτο εισ την αγοραν και αναμνησθεντεσ τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστειλαν τουσ* | *λεγοντεσ*: D 68. *λεγοντασ* (d ut et. e vg *dicentes*, quod utrique lectioni respondet) | *εκεινουσ*: D 137. syr$^{p\,mg}$ add *ουσ εχθεσ παρελαβεσ*

36. *απηγγειλ. δε ο δεσμοφ.*: D *και εισελθων ο δεσμοφυλ. απηγγ.* Item syr ar^{e} *et cum audivisset custos carceris ingressus dixit* | *δε*: EG^{r} sah aeth *τε* | *τ. λογ. τουτουσ* cum ℵAEHLP 13. 31. 40. 61. al pler cat d vg sah cop (syr^{sch} *hunc ipsum sermonem*) syr^{p} Chr^{9,305} (sed vide post) ... Ln om *τουτουσ* cum BCDG^{r} 15. 18. 36. 76. 180. a^{scr} arm^{vid} Chr edd^{2} (et$^{cod\,1}$ *τον λογον προσ αυτουσ*, aeth^{ro} om *τ. λο. τουτ.*) :: poterat *τουτουσ* hoc nexu minus aptum videri | *απεσταλκαν* cum ℵAB ... C 61. Thphyl^{b} *απεστειλαν* ... ς *απεσταλκασιν* cum DEHLP al pler cat Chr | *εν ειρηνη*: ℵ *εισ ειρηνην* ... D om

37. *εφη*: 61. om | *προσ αυτουσ*: E om | *δειραντεσ* (al^{20} fere *δηραντ.*): D praem *αναιτιουσ* | *εβαλαν* cum BD ... ς *εβαλον* cum ℵAEHLP al omn^{vid} | *γαρ*: 13. om | *αλλα*: L 31. 100. 104. al pauc Thphyl^{b} *αλλ* | *ελθοντεσ αυτοι ημασ*: E *αυτοι ημασ ελθοντεσ* ... H al plus^{30} om *ημασ*

38. *απηγγειλαν* (Gb') cum ℵABDE 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b} ... ς *ανηγγ.* cum HLP al plu Chr^{9,305} Thphyl^{a} | *τε* cum ℵEG^{r} syr^{sch} aeth^{utr} ... ς Ln Ti *δε* cum ABDHLP al omn^{vid} vg arm Chr^{9,305} ... sah cop syr^{p} om | *τοισ* (DG^{r*} *αυτοισοι* sic) *στρατ. οι ραβδουχοι*: E 69. 96. a^{scr} *οι ραβδ. τοισ στρατ.* | *ταυτα*: D add *τα ρηθεντα προσ τουσ στρατηγουσ*. Similiter (sed *προσ αυτουσ* pro *πρ. τουσ στρατ.*) syr^{sch} ar^{e} | *εφοβηθ.*

Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντεσ παρεκάλεσαν αὐτούσ, καὶ ἐξαγα-
γόντεσ ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆσ πόλεωσ. 40 ἐξελθόντεσ δὲ ἀπὸ 16, 14
τῆσ φυλακῆσ εἰσῆλθον πρὸσ τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντεσ παρεκάλεσαν
τοὺσ ἀδελφούσ, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

1 Διοδεύσαντεσ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον

δε cum ℵAB 15. 18. 31. 40. 61. 69. al fere[10] cat cop ... ς *και εφοβ.* cum EHLP al longe plu vg (*timueruntque*) sah syr[utr] aeth Chr | *εφοβ. δε ακουσ. οτι ρω. εισιν*: D *οι δε ακουσαντεσ οτι ρω. εισ. εφοβηθ.* Similiter syr[sch] transpon.

39. *και ελθοντεσ* (137. syr[p] c.* add *εισ την φυλακην*): D *και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εισ την φυλακην* | *παρεκαλεσαν αυτουσ* usque *τησ πολεωσ*: D *παρεκαλεσαν αυτουσ εξελθειν ειποντεσ ηγνοησαμεν τα καθ υμασ οτι εσται ανδρεσ δικαιοι και εξαγαγοντεσ παρεκαλεσαν αυτουσ λεγοντεσ εκ τησ πολεωσ ταυτησ εξελθατε μηποτε παλιν συνστραφωσιν ημειν επικραζοντεσ καθ υμων.* Similiter syr[p] infert c.* *εξελθειν ειποντεσ* usque *δικαιοι*, post quam vocem pergitur *εκ τησ πολεωσ ταυτησ* usque *καθ υμων.* Iam vero absque asterisco sequitur *και εξαγαγοντεσ* usque *τησ πολεωσ.* White putavit verba *και εξαγαγ. παρεκαλεσαν αυτ. λεγοντεσ* invitis codicibus inserenda esse. Vix recte, ut mihi videtur, quum verba *και εξαγαγ.* etc absque asterisco subsequantur. Similiter etiam 137. locum habet. Hic enim Scholzio teste sic: *παρεκαλεσαν αυτουσ εξελθειν ειποντεσ· ηγνοησαμεν τα καθ υμασ, οτι εστε ανδρεσ δικαιοι· και εκ ταυτησ τησ πολεωσ εξελθετε, μηπωσ επιστραφωσι παλιν οι επικραξαντεσ καθ υμων.* | *ηρωτων*: A Thphyl[b] *ηρωτουν*, E syr[sch] *ηρωτησαν* | *απελθειν* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 65. 68. 69. 105. 133. 180. cat arm ... ς *εξελθειν* cum EHLP al pler vg (e vg *exire*) Chr | *απο τ. πολ.* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. cat ... E *εκ τ. πολ.*, item vg[cle] fu demid *de urbe* (ut e *de civitate*) ... ς *τησ πολεωσ* cum HLP al pler Chr, item am tol *urbem*

40. *απο τησ φυλακ.* cum ℵB 38. 40. 68. 69. 105. a[scr] h[scr] Thphyl[b] ... ς *εκ τ. φυλ.* cum ADEHLP al pler cat[279] Chr[9,305] Thphyl[a] | *εισηλθον* ... D e *ηλθον* | *προσ* cum ℵABDEHLP 61. al plus[60] Chr Thphyl[a] et[b] ... ς (= Gb Sz) *εισ* cum minusc ut vdtr pauc | *ιδοντ. παρεκαλ. τουσ αδελφ.* cum ℵAB 18. 40. 61. cop ... ς Ti *ιδοντ. τουσ αδελφουσ παρεκαλ. αυτουσ* cum EHLP al pler cat vg sah syr[utr] arm aeth Chr ... D *ιδοντ. τουσ αδελφουσ διηγησαντο οσα εποιησεν κυριοσ αυτοισ παρακαλεσαντεσ* (D[2] *παρακαλεσαν τε*) *αυτουσ* (d *narraverunt quanta fecit dominus cum eis exhorti sunt eos* sic) | *εξηλθαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *εξηλθον* cum ABEHLP al omn[vid] Chr

XVII. 1. *διοδευσαντεσ* (vg *cum autem perambulassent* etc, d *cum ambulassent autem amphipolim*): E *διελθοντεσ* (e *transeuntes*) | *αμφιπολιν* (ℵ[c]): ℵ* *πολιν* | *την απολλωνιαν* cum ℵABE 13. 32. 40. 61. 68. 105.

εἰσ Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 *κατὰ δὲ τὸ*
εἰωθὸσ τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
Lc 24, 26 s *διελέξατο αὐτοῖσ ἀπὸ τῶν γραφῶν,* 3 *διανοίγων καὶ παρατιθέμε-*
9, 22 *νοσ ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι*
οὗτόσ ἐστιν Χριστὸσ Ἰησοῦσ, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 *καί*
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ
τῷ Σιλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθοσ πολύ, γυναικῶν τε
τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 *ζηλώσαντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ-*

---

180. a[scr] cat[379] Thphyl[a com] Thphyl[b] (sed E *την απολλων. και την αμφιπ.*) ... ς Ti om *την* c. (D vide post) HLP al pler Chr[9,310] Thphyl[a txt] | *και την απολλών. ηλθον*: D *και* (D[gr] om) *κατηλθον* (D[gr] add *και*) *εισ απολλωνιδα* (d *apolloniam*) *κακειθεν* | *θεσσαλονικην*: D 104. praem *την* | *συναγωγη* cum ℵABD 13. 40. 61. 180. 12[lect] cat sah cop arm ... ς Ti *η συναγωγ.* cum EHLP al pler arm[cod 1] Chr Thphyl[a et b]

2. *κατα δε*: D* d syr[sch] aeth[utr] *και κατα* (D[gr] *κατα* sine copula) | *τω παυλω*: D e vg arm *ο παυλοσ* (item syr[sch] aeth *ingressus est Paulus ut solebat*) | *εισηλθεν*: 61. *εισηλθον* | *και επι*: D sah om *και* | *διελεξατο* cum ℵAB 13. 61. 103. syr[utr] cop ... Gb' *διελεχθη* cum DE[gr] 15. 18. 19** 36. 40. 12[lect] c[scr] (137. 180. *διηλεχθη*) cat Chr[9,312 com] ... ς Ti *διελεγετο* cum HLP al pler e vg sah arm aeth Chr[9,310] et[311 com] | *απο*: D *εκ* (d e vg *de scripturis*). Ceterum *απο των γραφων* cum *διελ.* (pariter ac nos) coniungunt, in quibus perspicuum est, DLP Chr[com]; nec aliter ut vdtr al pler et interpretes

3. *παρατιθεμενοσ*: 4. 16. 23. al[10] sah add *αυτοισ* | *τον χν*: D* om *τον* ... 31. 40. 104. 180. syr[sch] arm Thphyl[b] post *εδει* pon | *χσ ισ* cum AD 61. item am fu demid tol sah syr[p] arm[ed] aeth Chr[8,310] ... ς Ti *ο χσ ισ* c. HLP al pler Thphyl[utr]; item B *ο χσ ο ισ* ... ℵ 38. (113?) vg[cle] syr[sch] cop arm[edd] *ισ χσ*, item E 32. 177. 180. al[3 scr] al pauc cat Chr[9,311] *ισ ο χσ*, al pauc *ο ισ χσ* | *καταγγελλω*: 61. k[scr] *-γέλω* (certe 61. hoc accentu)

4. *επεισθησαν*: E 13. 38. 40. 106. 137. c[scr] *επιστευσαν* (e vg *crediderunt*; d *quidam ex eis persuasum est*), 4. *εβαπτισθησαν* | *τω σιλα* (B om *τω*) etc: D *τω σιλαια* (d *silae*) *τη διδαχη πολλοι των σεβομενων* | *των τε*: H 61. *των δε* | *ελληνων* cum ℵBEHLP al pler syr[utr] sah arm aeth Chr[9,311. 312] ... Ln *και ελληνων* cum AD 13. 40. 61. vg (*de colentibus gentilibusque*) cop ... 15. 27. 29. 36. 180. Thphyl[a] om | *πληθ. πολυ* cum ℵABDE 13. 31. 61. al[15] cat vg arm Chr[9,311] Thphyl[b] ... ς *πολυ πληθ.* cum HLP al plu Chr[9,312] Thphyl[a] | *γυναικων τε*: D *και γυναικεσ* (pergit *των πρωτων*), item vg *et mulieres nobiles*, e *mulieres quoque principales* | B* *ουχ ολιγαι*

5. *ζηλωσαντεσ δε οι ιουδαι. και προσλαβ.* cum ℵABE (vide post) 13. 15. 18. 25. 27, 29. 33. 34. 36. 40. 61. 66. 81. 96. 105. cat (om *οι*) vg syr[utr] sah (*οι δε ιουδ. ζηλωσ.*) cop arm aeth[pp] et (omisso *οι ιουδ.*) ro

λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰσ ἄνδρασ πονηροὺσ καὶ ὀχλοποιήσαντεσ ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντεσ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονοσ ἐζήτουν αὐτοὺσ προαγαγεῖν εἰσ τὸν δῆμον·
6 μὴ εὑρόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔσυρον Ἰάσονα καί τινασ ἀδελφοὺσ ἐπὶ τοὺσ πολιτάρχασ, βοῶντεσ ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντεσ οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,
7 οὓσ ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντεσ ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαροσ πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντεσ εἶναι Ἰησοῦν.
8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺσ πολιτάρχασ ἀκούοντασ ταῦτα, Lc 23, 2

... ς (= Gb Sz) ζηλωσαντεσ δε οι απειθουντεσ (68. Thphyl^{b} -θησαντεσ) ιουδαι. και προσλαβ. cum minusc vix mu (137. c^{scr} οι απειθ. post προσλ. pon, 31. al pauc οι ιουδ. οι απειθ., 31. om και προσλ.) Chr$^{9,311 txt}$ Thphyl^{b} ... Sz Ti προσλαβομενοι δε οι ιουδαι. οι (1. Thphyl^{a} om) απειθουντεσ (al οι απειθ. ιουδ.) cum HLP al plus^{50} Thphyl^{a} (item Chr$^{9,313 com}$ προσλαβ. δε τινασ των αγορ. οι απειθ. ιουδ.). Eadem Gb expulsis οι απειθουντ. cum 142. (sed respexit et. codices quos ipsi sequuti sumus) ... D οι δε απειθουντεσ ιουδαιοι συνστρεψαντεσ (sed d *adsumptis vero iudaeis convertentes quosdam viros*) | των αγοραιων: D arm post τινασ ανδρ. pon | τινασ ανδρασ cum ℵDH LP al pler Chr$^{9,311 txt}$ (vide supra Chr^{com}) Thphyl^{a} ... La Ti ανδρ. τινασ c. ABE 13. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 180. al$^{3 scr}$ vg Thphyl^{b} | και οχλοποιησαντεσ: E praem απειθισαντεσ ... D om | εθορυβουν: D -βουσαν | την πολιν: 27. 29. 69. 105. 106. a^{scr} add κατ αυτων | και επισταντεσ cum ℵABDE al^{20} cat Thphyl^{b} ... ς Ti επισταντ. τε cum HLP al longe plu Chr^{9,311} | ιασονοσ cum ℵBHLP etc ... ADE al plus^{10} cat Thphyl^{b} ιασωνοσ. Vide et. ad vv. 6 et 9 | αυτουσ: A* αυτον, ut vdtr | προαγαγειν cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 69. 80. 180. al$^{5 scr}$ al aliq cat (Chr^{9,311} inter προαγαγ. et αγαγ. fluct lectio), item d e vg *producere* ... E^{gr} 29. 68. 137. c^{scr} προσαγαγειν, L 11. αναγαγ., D^{gr} 104. εξαγαγειν, item^{vid} sah cop aeth^{pp} ... ς Ti αγαγειν cum HP al plu Thphyl^{utr}

6. εσυρον (ℵ* 11. ευρον) cum ℵ^{c}ABHLP 13. 31. 61. al pler cat Thphyl^{utr}, item vg *trahebant* ... DE 45. 99. 104. 105. 137. al$^{2 scr}$ Chr^{9,311} εσυραν (d e *traxerunt*) :: cf ad 14, 19 | ιασονα (E al mu cat Thphyl^{b} ιασωνα, D* ιασωναν sed α priore suprascripto, D^{2} ιασωνα) sine articulo cum ℵABD 13. 61. 137. ... ς Ti τον ια. cum EHLP al pler cat Chr | τινασ (D* τινεσ): E Bed$^{retra 146}$ ex Gr add αλλουσ | D πολειταρχασ (non item ℵABEHLP etc) | βοωντεσ (A 2^{lect} -ντασ): D add και λεγοντεσ | ουτοι et. Eus$^{ps 193}$ etc: D* d tol add εισιν

7. πρασσουσιν (-σιν BDEHLP etc; ℵA -σι) cum ℵABDEHLP al plu^{vid} Chr^{9,311} Thphyl^{a} ... ς πραττουσι cum 31. al vix mu Thphyl^{b} | ετερον λεγοντεσ ειναι cum ℵAB 13. 38. 40. 45. 61. 68. 69. 73. 105. 113. 180. al$^{5 scr}$ cat vg arm syr^{p} Chr^{9,311} ... ς Ti λεγοντεσ ετερον ειναι cum DH LP al plu syr^{sch} sah cop Chr^{9,313}. Item E λεγ. ειν. ετερ.

8. εταραξαν δε: D και εταραξεν (sed d *concitaverunt*) | τον οχλον (E την

9 *καὶ λαβόντεσ τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονοσ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέ-
λυσαν αὐτούσ.*
10 *Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέωσ διὰ νυκτὸσ ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰσ Βέροιαν, οἵτινεσ παραγενόμενοι εἰσ τὴν συν-
αγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν·* 11 *οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινεσ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσησ προ-
θυμίασ, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντεσ τὰσ γραφάσ, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτωσ.* 12 *πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί-
δων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι·* 13 *ὡσ δὲ
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆσ Θεσσαλονίκησ Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ*

πολιν) και τουσ πολιταρχασ et. Petr[alex] canon [12] (Gall[4,104]) ... D *τουσ πολιταρχ. και τον οχλον*, item syr[sch] (*turbati autem sunt principes civitatis et universus populus*) | *ακουοντασ*: D* *αχουσαντεσ*, D[2] *ακουσαντα*

9. *ιασονοσ*: DE al mu cat Thphyl[b] *ιασωνοσ*. Cf ad vv. 5 et 6.

10. *ευθεωσ δι. νυκτοσ*: A om, 61. om *δια νυκτ.* | *δια νυκτοσ* cum ℵBD 13 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. a[scr] cat Petr[alex] can [12] Thphyl[b] ... ς *δι. τησ νυκτ.* cum EHLP al pler Chr[9,311] Thphyl[a] :: cf ad 16, 9 | *εξεπεμψαν* (h. l. et. Petr[alex]): ℵ ante *δια νυκτ.* pon | *τον τε* (61* *δε*) et. Petr[alex]: D 3. 32. 42. 57. 95* om *τε*, nec expri (praeter morem) sah arm | *βεροιαν*: 43. 99. 104. 105. 106. 113. 137. al[6 wtst] al[7 scr] (al ut[vid] mu) cat Petr[alex] (ap Gall) Thphyl[a] *βερροιαν* | *απηεσαν* (d *ibant*): E *εισηεσαν*, item *introierunt* vg (item alii ut sah syr[sch]). Posuimus post *των ιουδαιων* cum ℵABD 13. 61. etc Thphyl[b], item vg ... Ti ante *των ιουδ.* cum EHLP al plu (ita[6] ap Matth et[9] ap Scri) Chr[9,311] Thphyl[a]

11. *ευγενεστεροι* (31. o[scr] praem *οι*): D[gr] *ευγενεισ* | *εν θεσσαλονικη*: D *εν τη θεσσ.* | *τον λογον*: E add *του θεου* | *μετα πασησ προθυμιασ*: E[gr] *μετα παρρησιασ* | *καθ ημεραν* cum ℵADE 13. 15. 18. 25. 27. 33. 34. 36. 38. 40. 61. 68. 69. 93. 105. 113. 137. al[3 scr] cat Chr[9,311] (ex edd[8]) ... ς Ti *το καθ ημ.* cum BHLP al plu Chr[9,311] et[314] ed Thphyl[utr] | *εχοι* (3. 100. *εχοιεν*): D*E al[15] Thphyl[a] *εχει* | *ταυτα* (31. *ταυθ'*) *ουτωσ* (E al *ουτω*): 137. syr[p] c.* add *καθωσ παυλοσ απαγγελλει* (syr[p] *evangelizavit*)

12. *πολλοι*: D[gr] *τινεσ* | *ουν*: E 99. a[scr*] Thphyl[a] om | *εξ αυτων*: D[gr] om *εξ* | *επιστευσαν*: D 137. add *τινεσ δε ηπιστησαν* | *ελληνιδων* (61. *ελληδων*, d[scr*] *ελληνων*) *γυναικων* usque *ολιγοι* (syr[sch] *ex Graecis viri multi et mulieres celebres*): D* d *ελληνων* (d *grecorum*, D[gr2] *ελληνιδων*) *και των ευσχημ. ανδρεσ και γυναικεσ ικανοι επιστευσαν*

13. *απο τησ θεσσαλ.* (H *θεσαλ.*, item ante): DE 105. om *τησ* | *βεροια*: rursus ut v. 10. al mu (7 ap Scri) cat[282] Thphyl[a] *βερροια* | *οτι και εν* usque *ηλθον*: D *οτι* ([2] add *ο*) *λογοσ* ([2] add *του*) *θεου κατηγγ. εισ βεροιαν και* (D[gr2] om) *επιστευσαν και ηλθον εισ αυτην* (D[gr2] om *ε.*

κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
οντεσ καὶ ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ. 14 *εὐθέωσ δὲ τότε τὸν Παῦ-*
λον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
ὑπέμειναν τε ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ Τιμόθεοσ ἐκεῖ. 15 *οἱ δὲ καθιστά-*
νοντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕωσ Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν
πρὸσ τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα ἔλθωσιν πρὸσ 18, 5
αὐτόν, ἐξῄεσαν.

16 *Ἐν δὲ ταῖσ Ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοὺσ τοῦ Παύλου,*
παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον

αυτ.) | *κατηγγελη*: 61. al mu (4 ap Scri) *-ελλη*, Chr *-ελθη* | *και ταρασσοντεσ* (D^{gr*} *τασσοντεσ*) cum ℵABD 4^{mg} 13. 15. 18. 31. 40. 61. 69. 105. 137. 180. al fere^{15} cat vg syr^{utr} sah cop arm ... ς Ti om cum EHLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,312} | *τουσ οχλουσ* (vg *multitudinem*): H *τον οχλον*. Praeterea D syr^{sch} ar^{e} add *ου διελιμπανον*

14. *ευθεωσ δε τοτε* (15. 18. 36. 40. 99. 137. c^{scr} cat sah syr^{p} aeth om) *τον* (15. 18. 36. c^{scr} cat *τον τε*) *παυλον*: D *τον μεν ουν* (d *statimquae*) *παυλον*, vg *statimque tunc Paulum*, syr^{sch} *et Paulum* | *εξαπεστ. οι αδελφοι*: D *οι αδ. εξαπ.* | *πορευεσθαι*: D *απελθειν* | *εωσ* cum ℵABE 13. 25. 27. 40. 61. 66** 81. 105. vg (e vg *usque ad*) syr^{sch} cop ... ς Ti *ωσ* c. HLP al plu cat syr^{p} arm Chr^{9,312} ... D (sed d *ad mare versus*) al^{10} sah aeth om | *υπεμειναν* cum ℵB 8. (13 ap Sz) 25. 61. 69. 105. 133. a^{scr} e^{scr} (15. 18. *υπεμεινον*), item E (18^{treg}) *απεμειναν*, 31. 33. 68. Thdrt^{3,5} Thphyl^{b} *επεμειναν*. Item *remanserunt* vg cop ... Ln Ti *υπεμειναν* cum AD 27. 137. c^{scr} (40. *επεμεινε*) sah syr^{sch} ... ς *υπεμενον* cum HLP al longe plu cat Chr^{9,312} Thphyl^{a} | *τε* cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 34. 61. 68. c^{scr} cat syr^{utr} aeth Thphyl^{b} ... ς *δε* cum DHLP al longe plu vg sah cop arm Chr^{9,312} Thdrt^{3,5} Thphyl^{a} | *ο τε*: D 33. om *τε* | *εκει*: H pon ante *ο τε σιλ.*

15. *καθισταvοντεσ* cum AB 25., item ℵ* *καθισπαντεσ* (*καθισ* exit versus), D *κατασταvοντεσ*, 61. *αποκαθισταvοντεσ* ... ς *καθιστωντεσ* cum ℵ^{c}D^{2}EHLP al pler (15. 18. 36. 180. cat *αποκαθιστωντ.*) Chr^{9,312} | *ηγαγον* sine *αυτον* cum ℵABD 13. 14* 25. 27. 29. 30. 31. 33. 34. 61. 68. 137. c^{scr} (item 69. 105. a^{scr} qui *ηλθον* pro *ηγαγ.*) fu tol Thphyl^{b} ... ς (sed Gb^{oo}) add *αυτον* cum EHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop arm Chr | *αθηνων*: E praem *των* | *και λαβοντεσ*: D *παρηλθεν δε την θεσσαλιαν· εκωλυθη γαρ εισ αυτουσ κηρυξαι τον λογον· λαβοντεσ δε* (d *ut accepissent*) | *εντολην*: E^{gr} syr^{sch} ar^{e} *επιστολην* ... D add *παρα παυλου*, item E vg syr^{sch} ar^{e} arm^{usc} add *απ αυτου* | *και τον τιμοθ.* cum ℵBE 13. 61. 95. 180. e^{scr} et al^{vid} (Wtst praeteriit) cat Chr^{9,313} ... ς Ln Ti om *τον* cum ADHLP al pler Chr^{9,312} | *ινα ωσ ταχιστα*: D *οπωσ εν ταχει* | *εξηεσαν*: L 13. Thphyl^{b} *εξιεσαν*

16. *αυτουσ* (ℵ^{c}): ℵ* D* 96. d *αυτου*, item syr^{sch} ar^{e} *ipse autem Paulus quum expectaret Athenis* | *του παυλου* (ℵ^{c}): ℵ* om. Ceterum d sic: *expectante eo paulum* | *παρωξυνετο το*: D* om *το* | *θεωρουντοσ* (Gb')

οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ Ἰου-
δαίοισ καὶ τοῖσ σεβομένοισ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
πρὸσ τοὺσ παρατυγχάνοντασ. 18 τινὲσ δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων
καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινεσ ἔλεγον· τί ἂν
θέλοι ὁ σπερμολόγοσ οὗτοσ λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ
καταγγελεὺσ εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.
19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντεσ·
Mc 1, 27 δυνάμεθα γνῶναι τίσ ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;

---

cum ℵABE 13. 15. 18. 40. 61 68. 69. 73. 98. 137. 180. a[scr] k[scr] al plus[10] cat Thphyl[b] ... ς θεωρουντι cum DHLP al plu Chr[9,317] Thphyl[a]

17. και εν τη αγορα: D 137. sah syr[p mg] και τοισ εν τ. αγ. | παρατυγχανοντασ: D παρατυχοντασ

18. τινεσ δε και cum ℵABDHLP 61. al plus[40] syr[sch] ar[e] Chr[9,318] ... ς (= Gb +, item = Sz ut vdtr) om και cum E al sat mu vg sah cop syr[p] arm aeth Thphyl[utr] | επικουριων cum ℵAB*DE 25. 61. c[scr] k[scr] (al[vid]) ... ς Ln Ti επικουρειων cum B[3]HLP al pler | στοϊκων cum ℵAD EHLP[vid] 2. 13. 25. 27. 30. 35. 68. al[6 matth] al[4 scr] (et[vid] al mu) cat[284] Thphyl[2], item sah cop ... ς στωϊκων cum B 1. 31. 61. al plu Chr Thphyl[a]. Praeterea ς praem των cum DHLP al longe plu Chr: omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 69. 99. 103. 105. 180. al[5 scr] (al[vid]) cat | συνεβαλλον (ita et. D[gr2]): 106[mg] προσεβαλλον ... D[gr*] συνελαβον, L 27. 31. 38. 68. 103. 126. 137. al plus[15] (in his 7 ap Scri) cat Chr[9,318] Thphyl[a] συνεβαλον, 177. προσεβαλον | θελοι (Cyr[cat 284] εθελοι): D* 4. 68. Thphyl[b] θελη ... 13. 40. 45. c[scr] Thdrt[3,172] θελει | καταγγελευσ cum A*BDHLP etc ... ℵA[corr1]E καταγγελλευσ | οτι τον ιν̅ και τ. αναστ. (14. 27. 29. 68. 69. 105. 106. a[scr] syr[sch] ar[e] cop aeth[pp] add αυτου, sah add νεκρων, 177. pon την αναστ. και ante τον ιν̅) ευηγγελιζετο: D om, hinc Gb[o] | ευηγγελιζετο sine αυτοισ cum ℵ* BLP 4* 15. 18. 68. 177. 180. al fere[30] (6 ap Scri) sah syr[p] arm Chr ... ς praem αυτοισ cum minusc vix mu cat, item Ln add αυτοισ cum ℵ[c]AEH 1. 13. 31. 61. al plus[30] vg syr[sch] cop Thphyl[utr]

19. επιλαβομενοι usque ηγαγον λεγοντεσ: D 137. syr[p] (sed usque τινασ c.*) μετα δε ημερασ τινασ επιλαβομενοι αυτου ηγαγον αυτον επι τον (D* om, 137?) αρ. παγον πυνθανομενοι και λεγοντεσ | επιλαβ. τε cum ℵAEHLP al pler vg syr[sch] arm aeth Chr[9,318] ... B 13. 15. 18. 61. cat sah cop επ. δε | αριον c. ℵADE (L αγριον) al aliq, item sah cop ... ς Ln Ti αρειον cum BHP al longe plu. Ex Latinis d e *Arium pagum*, am fu *Ariopagum*, vg *Areopagum*. | ηγαγον: A ηγον, e *trahebant* (contra vg *duxerunt*, d *adduxerunt*) | δυναμεθα: 96** 106. al[4 scr] demid tol ου δυναμ. | αυτη η cum ℵAEHLP etc ... Ln om η cum BD | υπο: D* teste Wtst απο, teste Scri διδ | λαλουμενη: E 61. λεγομενη, D καταγγελλομενη (d vero *que est novitas haec a te narratio doctrinae*)

20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεισ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ ἡμῶν· βουλόμεθα
οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντεσ καὶ 2, 12
οἱ ἐπιδημοῦντεσ ξένοι εἰσ οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ
ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶσ δὲ Παῦλοσ ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου
πάγου ἔφη· ἄνδρεσ Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡσ δεισιδαιμονεστέ-
ρουσ ὑμᾶσ θεωρῶ. 23 διερχόμενοσ γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σε-
βάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ.
ὃ οὖν ἀγνοοῦντεσ εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ 14, 15
θεὸσ ὁ ποιήσασ τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ οὐρα-
νοῦ καὶ γῆσ ὑπάρχων κύριοσ οὐκ ἐν χειροποιήτοισ ναοῖσ κατοικεῖ,

---

20. *εισφερεισ* (ℵ* -*φερει*): D *φερεισ* (d *adferens*) ... DE praem (E) vel add (D) *ρηματα*. Item syr[utr] sah cop. | *βουλομεθα*: 61. *βουλωμ.* | *τινα θελει* cum ℵAB 13. 25. 36. 40. 61. 105. 180. (13. *τινα θελη*, 69. a[scr] *τινα θελοι*) cat. Cf et. vg *quidnam velint haec esse*, d *quid nunc sibi vellint haec esse*, e *quid velint esse*; sah et cop *quae haec sint* (*sint haec*), syr[utr] *quinam* (sermones) *hi sint* (*velint esse*), aeth *quaenam sit* ... ς Ti *τι αν θελοι* c. DEHL al pler (P al pauc *θελει*, 4. 68. Thphyl[b] *θελη*) Chr | *ταυτα* (137. c[scr] ante *θελ.*, cat post *ειναι* pon): E om

21. *επιδημουντεσ*: D[gr] sah add *εισ αυτουσ* | *ηυκαιρουν* cum ℵABDE 13. 32. 40. 61. 68. 96. 104. 137. c[scr] (al[vid], non enim satis adtenderunt conlatores) Thphyl[b] ... ς *ευκαιρουν* cum HLP 1. 31. al pler Bas[1,176] Chr[9,318] Thphyl[a] | *η ακουειν* cum ℵABD 25. 44. vg sah syr[p] arm ... ς *και ακου.* cum EHLP 1. 13. 31. 61. al pler cat syr[sch] cop aeth Bas Chr | *ακου. τι* cum ℵAB 25., item vg omisso *τι* post *λεγειν*. Similiter syr[utr]; item sah (si reddis ad verbum) *ει μη τι λεγειν η ακουειν ρημα καινοτερ.* (similiter cop) ... ς Ti om *τι* cum DEHLP al pler cat[286] arm Bas Chr

22. *παυλοσ* sine articulo cum ℵAB Thphyl[a] ... ς Ti *ο παυλ.* cum DEHLP al omn[vid] Chr[9,318] Thphyl[b] | *εν μεσω* cum ℵBDHLP etc ... AE *εμμεσω* | *αριου* cum ℵADE ... ς Ln Ti *αρειου* cum BHLP al certe pler. Cf ad v. 19. | *εφη* cum ABDHLP al pler Chr ... ℵE 36. 180. 12[lect] cat *ειπεν*

23. *αναθεωρων* (vg *videns*, e *circumspiciens*) et. Clem[696] etc: D* *διιστορων* (d *perspiciens*), Clem[372] *ιστορων* | *σεβασματα* et. Clem Ps-Ath[2,301] etc: ℵ *σεβαστα* | *ευρον*: E *ηυρον* | *επεγεγραπτο* et. Clem[696] etc: Or[4,167] *εγεγραπτο*, D *ην* (*η) *γεγραμμενον*, Clem[372] *αν[ε]γεγραπτο*. Cf Ps-Ath[2,301] *βωμον ευρον γραφοντα* | *ο* et *τουτο* cum ℵ*A*BD (61. *ὃ* et *τοῦτον*) vg Or[4,167] Hier[tit 1,12 ss] ... ς *ον* et *τουτον* cum ℵ[c]A[2]EHLP al fere omn[vid] cat arm rell[pler] ut[vid] Clem Ps-Ath Chr[9,318] Cosm[11,528] Aug[cresccon 1,397] | *ευσεβειτε*: L *σέβητε* | *καταγγελλω*: H 61. -*γγελω* | *υμιν* (B[3]): B* *υμων*

24. *ο ποιησασ*: A* Thdrt[1,1308] (sed non[1311] nec[4,396]) om *ο* (sed suppl ipse A*) | *και παντα τα*: E[gr] *κ. παντ. και τα* | *υπαρχων κυριοσ* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. 12[lect] a[scr] k[scr] vg (*cum sit*

25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενόσ τινοσ,
αὐτὸσ διδοὺσ πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν
τε ἐξ ἑνὸσ πᾶν ἔθνοσ ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸσ προσώπου
τῆσ γῆσ, ὁρίσασ προστεταγμένουσ καιροὺσ καὶ τὰσ ὁροθεσίασ τῆσ
Es 55, 6 κατοικίασ αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐ-

---

dominus) m (*cum sit caeli et terrae dom.*) cat sah cop syr[utr] arm aeth Clem[372] Thdrt[4,396] Thphyl[b] Hil[416] (ut m) ... ς κυρ. υπαρχ. cum DHLP al pler Clem[691] Chr[9,318] Thdrt[1,1311] Thphyl[a] Ir[int 197]

25. χειρων: ℵ post ανθρωπ. pon | ανθρωπινων (Gb') c. ℵABD 61. al plus[15] cat e vg Ir[int 197] Clem[372] et[691] Thdrt[4,396] ... ς ανθρωπων cum E[gr]HLP al pler syr[utr] sah cop arm Chr[9,318] Thdrt[1,1311] Cosm[528] | προσδεομενοσ c. ℵ[c]ABD[gr]E[gr]KLP etc vg etc Clem[bis] etc ... ℵ* 25. d e (uterq *tanquam egeat*) arm Ir[int] (*tanquam alicuius indigens*) Thdrt[4,396] et (ex[cod1])[1,1311] praem ωσ | τινοσ et. Clem[bis] Ir[int] etc: D* d 47. al[3] om; D[gr2] suppl τι αυτοσ (vide post) | αυτοσ (et. Clem[bis] Chr[9,321] Thdrt[bis] Cosm Ir[int] etc, H 16. 37. 56. 100. Chr[9,318] om) διδουσ (et. Clem[691] Chr[9,321] etc, H 16. 25. 37. 56. 100. Clem[372] Chr[9,318] δουσ) ... D[gr] οτι ([2]om) ουτοσ ο δουσ ([2]ουτοσ διδουσ), d *quod ipse dederit* | και τα (ℵ*E 61. om) παντα (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ*et[c]ABDE al plus[10] (tamen non plu ut vdtr) cat[298] vg cop syr[p] aeth[utr] (sed και τα παντα cum seqq conjg omisso τε) arm Clem[bis] Chr[319] et[321] Thdrt[1,1311] Cosm[529] Thphyl[a] Ir[int] (*quum ipse - et omnia fecerit, qui fecit ex* etc) ... ς (non ς[e] etc) κατα παντα cum HLP al longe plu (11 ap Scri, omn ap Mtth; 40. και κατα) Thdrt[4,396] Thphyl[b]; sah *unicuique* (παντι, cod[1] παντι εργω) ... 13. syr[sch] ar[e] om

26. εποι. τε (31. δε) et. Clem[372] etc (Ir[int] vide ante) ... DE syr[p] arm om τε | εξ ενοσ sine additam cum ℵAB 13. 14* 27. 29. 40. 61. 96. e[scr] vg (et. Bed[vg retra 146]) sah cop aeth[pp] (aeth[ro] om ipsum εξ ενοσ) Clem[372] ... ς (sed Gb[o]) Ti add αιματοσ cum DEHLP al pler cat syr[utr] arm Ir[int 197] Thdrt[1,1311] et[4,396] Chr[9,319] et[saep] Cosm[529] Thphyl[utr] Bed[retra] ex Gr | εθνοσ (et. Thdrt Chr Cosm Thphyl[a]; d *nationem*) ... 23. 69. 96. 104. 137. 142. a[scr] c[scr] syr[p mg] Clem Thphyl[a] γενοσ. Similiter *genus* e vg Ir[int] | ανθρωπων et. Ir[int] Clem[372] etc ... D[gr] ανθρωπου | παντοσ προσωπου cum ℵABD 1. 13. 15. 18. 36. 61. 68. 103. cat Clem[372] ... E Thdrt[4,396] παν προσωπον ... ς παν το προσωπον cum HLP al pler (37. 56. 100. om παν) Chr Thdrt[1,1311] Cosm | προστεταγμενουσ (et. Gb Sz) cum ℵABD[2]EHLP 61. al plus[70] cat (vg *definiens statuta tempora*, d *cum definisset imperata tempora*, e *praefiniens imperata tempora*, Ir[int 197] *praefiniens tempora*) Clem[372] Chr Thphyl[utr] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') προτεταγμενουσ cum D* (vide ante d) al vix mu Cosm ... 14* 69. 105. τεταγμενουσ. Edidit Ln πρὸς τεταγμένουσ | και τασ οροθεσιασ et. Clem[372] etc ... D[gr*] Ir[int 197] κατα οροθεσιαν (Ir[int] *secundum determinationem*)

27. ζητειν et. Ir[int 197] Clem[372] etc ... D[gr] praem μαλιστα, item 96. αυτον | τον θεον cum ℵABHL 61. al plus[35] cat vg syr[utr] sah cop arm

τὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸσ ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
χοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡσ καί
τινεσ τῶν καθ' ὑμᾶσ ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένοσ ἐσμέν.
29 γένοσ οὖν ὑπάρχοντεσ τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ

Chr[9,319] et[322] Thphyl[b] ... Clem[372] *το θειον*, D *το* (sic) *θειον εστιν*, d *quod divinum est*, Ir[int] *illud quod est divinum* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *τον κυριον* cum EP 1. 31. al sat mu (5 ap Mtth, 9 ap Scri) Cosm[529] Thphyl[a] | *ψηλαφησειαν* (B* *-σιαν*) cum ABHLP al longe plu Clem[372] Chr[9,319. 322] ... ℵE 1. 25. 27, 29. 33. 34. 40. 69. 96. (nec aliter ed. Ald, item Oec) *-φησειεν* (E *-σιεν*): quod nescio an edendum sit, nec enim quum tanta auctoritate praestet pro vitio habendum videtur (68. *-φησει*) ... 3. 64. 95* 105. a[scr] *-φησαιεν* ... D *φησαισαν* | *αυτον*: D* d Ir[int] *αυτο*, *illud* ... Clem[372] (vide ante) om | *και ευρ.* cum ℵBEHLP 61. al pler tol syr[utr] arm aeth (cop libere *perquisitus inveniatur*) Chr Cosm Thphyl[utr] ... Ln *η ευρ.* cum AD 15. 36. 40. 96. 105. 12[lect] cat sah Clem[372] Ir[int 197] | *ευροιεν* (E *ευριεν*): 68. k[scr] *ευροιαν*, D* *ευροισαν* | *καιγε* (Gb') cum BD[2]HLP* 13. 15. 18. 25. 31. 40. 61. 68. 96. 137. 180. al plus[50] cat Did[tri 3,18] Thphyl[a] (D* *καιτε*) ... AE Clem *καιτοι* ... ς *καιτοιγε* cum ℵP[2] 69. 105. al sat mu Chr[9,319] Cosm[529] Thphyl[b]. Ex Latinis e *et quidem*, d *quidem*, vg *quamvis*, Ir[int] *quamvis etiam* :: cf Ioh 4, 2 *καιτοιγε* Act 14, 17 *καιτοι* Heb 4, 3 *καιτοι* | *ου μακραν απο* usq *υπαρχοντα*: D *ου μακρ. ον* ([2] *ων*) *αφ ενοσ εκαστ. ημων* ([2] add *υπαρχων*, d *non longe ab unoquoque nostrorum*, Ir[int] [*quamvis etiam*] *non longe sit ab unoquoque nostrum* | *ου*: 61* *ουκ αμαρτυρον* (:: ex 14, 17) | *απο* et. Clem Did[tri] etc: H *απ*, E 31. 69. 105. a[scr] *αφ* (D vide ante) | *ημων* cum ℵA[corr*]BDEHP al pler vg rell Ir[int] Clem Did[tri] etc ... A*L 31. 180. k[scr] *υμων* | *υπαρχοντα* (69. 98[mg] 105. a[scr] *απεχοντα*): E 12[lect] Clem *υπαρχοντοσ*

28. *εν αυτω* et. Ir[int 197] Clem[372] Or[3,350] et[alib] Eus[prae 104] et[dem 145] Did[tri 3,18] Thdrt[1,1476] etc ... D[gr*] *εν αυτη* | *εσμεν* pri et. Ir[int] Clem Or Eus Did Hil[373 570. 881] etc ... D add *το καθ ημεραν* (d *in diurnum*) | *ωσ και* et. Clem[372] Or[4,167] Did[tri 3,18] etc; Ir[int] *et quemadmodum* ... D *ωσπερ και* | *τινεσ των καθ υμασ* et. Clem Or Did etc ... D *των καθ υμασ τινεσ* | *καθ υμασ* (d Ir[int] *secundum vos*): B 33. 68. 95. 96. 105. 137. cop *καθ ημασ* | *ποιητων* et. Clem Or Did Chr[9,319] Cosm[529] etc (syr[sch] *e sapientibus vestris*, aeth[pp] *sapientes*) ... D aeth[ro] Ir[int] Amb saepe (vide Sabatier, item de Ambrst al) om, hinc Gb[o] | *του* et. Clem Or Did etc ... D* 19** 21. 96. 12[lect] al[3 scr] *τουτου*, item Ir[int] *huius*, E[2] 35. 68. *αυτου*, e vg Hil[203] *ipsius*. Ceterum in mg H adscriptum habet *τουτεστιν ομηρου και αρατου*, item syr[p mg] *αρατου ποιητου*. Did[tri] vero versum plene scripsit *του γαρ και γενοσ εσμεν· ο δ' ηπιοσ ανθρωποισιν*.

29. *χρυσω* (D* d praem *ουτε*) cum BDHLP al pler Did[tri 1,15] Chr[9,319] et[322] Dial[tri 3] (ap Thdrt[5,1018]) Thdrt[2,1293 cod] Cosm[529] Thphyl[a] ... ℵAE 25. 33. 34. 40. 73. 96. Thdrt[2,1293 ed] Dam[1,310. 334. 349] Thphyl[b] *χρυσιω* ::

ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνησ καὶ ἐνθυμήσεωσ ἀνθρώπου,
14, 15 *τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.* 30 *τοὺσ μὲν οὖν χρόνουσ τῆσ ἀγνοίασ ὑπερ-*
ιδὼν ὁ θεὸσ τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖσ ἀνθρώποισ πάντασ πανταχοῦ
μετανοεῖν, 31 *καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰ-*
κουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
ἀναστήσασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 *ἀκούσαντεσ δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν,*
οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ
πάλιν. 33 *οὕτωσ ὁ Παῦλοσ ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.* 34 *τινὲσ*

---

formae istae passim fluctuant, ut 1 Pe 1, 7 pro *χρυσιου* unus B *χρυσου* praebet; item Apoc 17, 4 *χρυσιω* AB, ℵP vero *χρυσω* (ut ς). Contra 1 Tim 2, 9 *χρυσω* plus auctoritatis quam *χρυσιω* habet. | *αργυρω* cum ℵBDHLP al pler Did[tri] Chr Thdrt Cosm Thphyl[a] ... AE 13. 15. 18. 25. 34. 36. 40. 73. 96. k[scr*] cat Dam[ter] Thphyl[b] *αργυριω* | *και ενθυμησεωσ* (Ir[int] *concupiscentiam*, d *cupiditatis*: unde *επιθυμ.* conieceris; contra e vg *cogitationis*) ... D[gr] Ir[int 197] Did[tri 1,15] *η* (sah cop aeth[ro] plane om) *ενθυμ.* | *ανθρωπου* et. Ir[int] ... E[gr] 33. 34. *ανθρωπων* ... Did[tri] *ανθρωπινησ*

30. *τουσ μεν ουν χρονουσ* (m[14] *tempora igitur*, Ir[int 197] *tempora ergo*): E *και τουσ χρον. μεν ουν*, vg *et tempora quidem* | *τησ αγνοιασ*: D* d *τ. αγν. ταυτησ*, vg *huius ignorantiae* (non item m[14] Ir[int]) | *υπεριδων*: D* *παριδων* (103. *περιδων*) | *απαγγελλει* cum ℵ*B Ath[1,195 cod] (et[edd 2] *επαγγελλ.*) ... ς Ln Ti *παραγγελλει* cum ℵ[c]ADEHLP al omn[vid] (H al *-γγελει*) Ath[1,195 ed] Cyr[abac 578] etc | *παντασ* (Gb') c. ℵABD[2] (* *ινα παντεσ*) E 13. 15. 18. 36. 40. 180. cat[298] Ath[1,195] Cyr[abac 578]; item *hominibus ut omnes ubique paenitentiam agant* d vg, m[14] *hominibus omnes ubique agere paenitentiam* ... ς Ti *πασι* cum HLP al pler Ir[int] (*praecepit hominibus omnibus ubique poeniteri*, sed[edd 2] om *omnibus*) Ps-Ath[2,514] Bas[eth 235] Chr[9,319. 323] Chron[163] Thdrt[4,84. 1006. 1290] Cosm[529]

31. *καθοτι* (Gb'') cum ℵABDE al fere[30] (al[8] cat *καθο*) Ath[1,195] et Ps-Ath[2,514] Bas[eth 235] Cyr[abac 578] Thdrt[4,84 et bis] Chron[163] Thphyl[b] etc (e m[14] vg *eo quod*, d Ir[int] *quoniam*) ... ς *διοτι* cum HLP al longe plu Chr[9,319. 324] Thphyl[a] | *εστησεν*: D[gr] *-σαν* | *εν η μελλει κρινειν*: D *κρειναι*, d Aug[civ dei 18,54] *iudicare*, Ir[int 197] *iudicari* | *εν* (D[gr] om) *ανδρι*: D Ir[int] add *ιησου* | *ωρισεν*: E *ορισεν* | *παρασχων*: D *παρεσχειν* (d *exibere*), 32. 57. *παρασχειν* (sic et. ed. Compl). Latini sic: e *in viro cui statuit fidem praestans omnibus*, d *in viro Iesu cuius constituit fidem exibere omnibus*, Ir[int] *in viro Iesu in quo statuit fidem* (omissis *παρασχ. πασιν*), Aug[civ dei] *in viro in quo definivit fidem omnibus*, Amb[luc 1409] *in viro quo definivit omnibus fidem*

32. *ειπαν* cum ℵBE ... ς Ln *ειπον* cum ADHLP al omn[vid] | *ακουσομεθα*: d *audimus* | *περι τουτου και παλιν.* [33] *ουτωσ* (Thphyl[b] *και ουτ.*) cum ℵAB 13. 29. 40. 68. 73. 105. (Thphyl[b]). Item D vg arm *περι τουτου παλιν. ουτωσ* (tol *et sic*), E 69. 180. a[scr] aeth *περι τουτου παλιν. και ουτωσ* ... ς *παλιν περι τουτου.* [33] *και ουτωσ* cum HLP al pler cat syr[utr] cop (sah om *παλιν*) Chr[9,327] Thphyl[a]

δὲ ἄνδρεσ κολληθέντεσ αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷσ καὶ Διονύσιοσ ὁ Ἀρεοπαγείτησ καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρισ, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖσ.

XVIII.

1 *Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶσ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰσ Κό-*
ρινθον. 2 *καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν* Ro 16, 3
τῷ γένει, προσφάτωσ ἐληλυθότα ἀπὸ τῆσ Ἰταλίασ, καὶ Πρίσκιλ- 1 Co 16, 19 etc
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντασ
τοὺσ Ἰουδαίουσ ἀπὸ τῆσ Ῥώμησ, προσῆλθεν αὐτοῖσ, 3 *καὶ διὰ τὸ*
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖσ, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκη-

---

34. *κολληθεντεσ*: D[gr*] *εκολληθησαν* | *εν οισ*: 2. 30. 32. 48. 68. 104. 177. al[2scr] add *ην* | *ο αρεοπ.* (B[3] *αρεωπ.*) cum ℵAEHLP etc ... D *τισ αρεοπ.* ... Ln *αρεοπ.* omisso *ο* cum B | *-παγειτησ* cum B*D ... ς Ln *-παγιτησ* cum ℵAB[3]EHLP etc. Ceterum e am fu al *ariopagita*, d vg[cle] tol *areopag.* Praeterea D add *ευσχημων* (*conplacens*) | *και γυνη* (E add *τιμια*) *ονομ. δαμαρισ*: D om | *ετεροι*: 4. 25. 81. k[scr] 2[lect] al[3] add *πολλοι*

XVIII. 1. *μετα ταυτα* cum ℵAB 13. 69. 97. a[scr] vg cop arm ... ς Ti *με. δε ταυτ.* cum EHLP al pler cat sah syr[p] (syr[sch] aeth *και μετ. ταυτ.*) Or[int 4,681] Chr[9,327]. Similiter D *αναχωρησασ δε* omissis *μετα ταυτ.* | *χωρισθεισ* (D *αναχωρ.*) sine additam cum ℵBD 13. vg sah cop ... ς (Gb°) add *ο παυλοσ* cum AEHLP al pler cat syr[utr] arm aeth Or[int] Chr | *εκ*: D *απο* (d *ab*)

2. *ευρων*: P e[scr] g[scr*] *ευρον* | *ακυλαν*: 31. g[scr] *-λλαν* | *και πρισκιλλαν γυναικα* usque *ομοτεχνον ειναι* (v. 3): syr[p mg] *cum Priscilla uxore eius. Hi autem exierant a Roma, eo quod praecepisset Claudius ut discederent omnes Iudaei ab Italia. Hi* [*venerant in? habitabant?*] *Achaiam. Ipse autem Paulus agnovit Aquilam* (*προσηλθεν τω ακυλα*), *et quia eiusdem gentis et eiusdem opificii esset* etc | *εληλυθοτα*: 13. *εισεληλ.* | *δια το*: E *δια δε το*, e *et quod autem* | *τεταχεναι* cum ℵ* (sed excidit *τα* post *τε* exeunte versu) DELP 4. 13. 29. 31. 40. al plus[10] ... ς Ln Ti *διατεταχεναι* cum ℵ[c]ABH al plu cat Chr[9,328] ... 1. 14* 43. 69. al[10] *προστεταχεναι* | *κλαυδιον* (D* *-διοσ*) et. Or[int 4,681] ... B om | *τουσ ιουδαιουσ* (31. *ιδιουσ*) ... D om *τουσ* | *απο τησ ρωμησ* cum ℵABDEL al plus[20] cat vg (e vg *a Roma*) ... ς *εκ τ. ρω.* cum HP al pl Chr[9,328] | *ρωμησ*: D add *οι κε κατωκησαν* (D[gr*] *-σεν*) *εισ την αχαιαν* (d *qui et demorati sunt in achaiam*), cf supra syr[p mg] | *αυτοισ*: D[gr*] *αυτω*. Praeterea D add *ο παυλοσ*

3. *ειναι*: D om (d *et propter artificium manebat* etc) | *εμενεν* cum ℵABDP al pler e vg syr[sch] Or[int 4,681] ... E[gr]HL al[12] syr[p] Chr[9,328] Thphyl[a et b] *εμεινεν* | *παρ αυτοισ*: D 15. 18. 36. *προσ αυτουσ* | *ηργα-* cum ℵ*AB*

20, 24 νοποιοὶ τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάβ-
βατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
17, 15 5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ
22 Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς
Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν
20, 26 καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς·
τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν

DE 13. 180. k[scr] ... ς ειργα- cum ℵ[c]B[3]HLP al pler. Item -ζοντο cum ℵ*B cop Or[int 4,681] (*mansit apud eos, et operabantur simul*) ... ς Ln Ti -ζετο cum ℵ[c]ADEHLP al omn[vid] vg syr[utr] (sed syr[sch] et[p] c. ob. add *cum eis*) arm[sil] (libere aeth *manserunt una* et *operabantur*; et. m[83] libere *mansit apud eos opus faciens*; similiter sah) Chr[9,328] | ησαν (am* tol *erat*, fu om ησ. γαρ) γαρ σκηνοπ. τ. τεχν. (et. Or[int]): D om, hinc Gb[o] | τη τεχνη cum ℵABELP al fere[30] Chr[9,328] et[8,298] (m[83] *erant enim artis fabri*) ... ς την τεχνην cum H al plu cat Thphyl[utr]

4. διελεγετο δε (vg[cle] am[2] *et disputabat*, tol *et ingrediebatur*) εν τη συνα. κα. παν (13. παντα, H μιαν) σαββατ. (vg[clo] [non am[2] tol] syr[p mg] add *interponens nomen domini Iesu*) επ. τε ιουδ. κ. ελληνας ... D εισπορευομενος δε εις την συναγωγην κατα παν σαββ. διελεγετο και εντιθεις (d *interponens*) το ονομα του κυριου ιησου και (D[gr2] om) επιθεν δε (d om) ου μονον ιουδαιους αλλα και ελληνας ... am* fu cdd[quidam] ap Bed[78] plane om

5. ως δε κατηλθον (Thdrt[3,5] ηλθον, e vg etc *venissent*): D παρεγινοντο δε | απο της: L 105. al[5] om της | ο τε: D[gr*] τοτε | και ο: D 42 105. 173. om ο | τω λογω cum ℵABDE 13. 40. 73. 137. 142. c[scr] vg sah cop syr[sch] et[p txt] aeth[utr] ar[e] Bas[eth 294] et[304] Thdrt[3,5] ... ς (= Gb Sz) τω πνευματι cum HLP al pler (68. add τω αγιω) cat syr[p mg] arm Chr[9,328] | ο παυλος: D om ο | διαμαρτυρομενος (13. -ρωμενος): D* 40. 68. Thphyl[b] -ρουμενος | τοις ιουδαιοις: AH 177* om | ειναι cum ℵABD 4** 13. 25. 27. 29. 40. 68. 69. al plus[20] cat[301] vg (item sah cop syr[sch] et[p] c.* arm aeth) Bas[eth 294] et[304] Thphyl[b] ... ς Ti om cum EH LP al plu vg[edd] (ap Ln) syr[p txt] Chr Thdrt Thphyl[a] | τον (37. d[scr] cat om) $\overline{χν}$ (D add κυριον) $\overline{ιν}$: P om $\overline{ιν}$

6. αντιτασσομενων (D[gr*vid] ετι τασσ., 15. 18. 36. cat ανθισταμενων): D syr[p mg] praem πολλου δε (d *multoque*) λογου γινομενου και γραφων διερμηνευομενων (δε quod sequitur retinet et. D, non item syr[p mg]) | εκτιναξαμενος: D tol add ο παυλος | τα ιματια (Bas[eth 294] το ιματιον, non item[304]): D 14* 27. 29. 31. al plus[12] (sed 40. 69. 105. al pauc pon ante τα) vg[cle] tol (non item am fu) sah cop syr[utr] aeth (non item arm) Thphyl[b] add αυτου | προς αυτους: E[gr] αυτοις ... sah om | επι την κεφαλην: 14** 15. 18. 36. 38. 67** 93. 104. 113. 180. h[scr] cat ε. τας κεφαλας | απο του νυν: D* d αφ υμων νυν, *ego a bobis nunc* | πορευσομαι (et. Bas[eth bis]): D*H*L al pauc cat d (*vado*) Chr[edd] pri πορευομαι

εἰσ τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 *καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰσ*
οἰκίαν τινὸσ ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ Co 4, 11
οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 *Κρίσποσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-* 1 Co 1, 14
γοσ ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 *εἶπεν δὲ ὁ* 18, 9 23, 11
κύριοσ ἐν νυκτὶ δι' ὁράματοσ τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃσ, 10 *διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶσ ἐπιθή-*
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστίν μοι πολὺσ ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ. 11 *ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνασ ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖσ*

---

7. *και μεταβασ*: D^{gr*} om *και* | *εκειθεν*: D* 137. *απο του ακυλα* (ita D* teste Kipl, *δε απο ακυλα* teste Scri), d *ab acyla* | *εισηλθεν* cum ℵAD* 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 68. 69. 105. a^{scr} d vg sah syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm (aeth^{vid}) Thphyl^{b} ... ς Ti *ηλθεν* cum BD^{2}EHLP al pler cat cop syr$^{p\ txt}$ Chr^{9,328} Thphyl^{a} | *εισ οικιαν*: D* *εισ τον οικον* | *ονοματι* (D^{gr*} *ονοματοσ*): A 2. 30. 104. aeth om | *τιτιου* (ℵE etc *τιτου*) *ιουστου* cum B*D^{gr2} syr^{p}, item (sed *τιτου*) ℵE 7. 15. 36. 81. cat vg (sed am* *titi nomine iusti*; utrumque nomen agnoscit etiam Hier de nominib. hebr.) cop arm Thphyl^{b}. Cf Bed$^{retra\ 147}$ *Titi Iusti.* „Iusti nomen etiam in Graeco scriptum est." Praeterea syr^{sch} sah *τιτου* sine *ιουστου* habent; 98. *του τιτου* super *ιουστου* prima manu adnotatum habet ... ς Ln Ti *ιουστου* cum AB^{3}D*HLP al pler d aeth Chr Thphyl^{a} ... 2. 30. plane om | *συνομορουσα* cum ℵBEHLP al pler (13. *συνομορρουσα*). etc (et. syr$^{p\ mg}$ graece) ... AD *συνομοροουσα*

8. *κρισπ. δε ο αρχισυν.*: D *ο δε αρχισυν. κρισποσ* | *τω κυριω*: D *εισ τον κυριον*, d *in domino* | *συν*: H* *εν* (sed *συν* in margine, fortasse ipse*) | *ακουοντεσ*: HL 4. 25. 31. 66* 137. al^{15} Thphyl^{utr} *ακουσαντεσ* | *επιστευον*: 37. 137. c^{scr} Thphyl^{a} *επιστευσαν*, item e *crediderunt*. Praetereaque 137. syr$^{p\ mg}$ add *δια του ονοματοσ του κυριου ιησου χριστου* (vide post), item syr^{sch} ar^{e} add *τω θεω* | *και εβαπτιζοντο*: D add *πιστευοντεσ τω θεω δια του ονοματοσ του κυριου ημων ιησου χριστου* | B* *κρεισποσ*, item v. 18 (non item v. 2) *πρεισκιλλ.*

9. *ο κυριοσ*: D om *ο* | *εν νυκτι* ante *δι οραματ.* cum ℵB 13. 31. 40. 68. 69. 96. 103. 105. a^{scr} cat vg arm Thphyl^{b} ... ς Ti post *δι οραμ.* cum ELP al pler sah cop syr^{p} Chr^{9,329}, item H c^{scr} aeth *τησ νυκτοσ* post *δι οραμ.* ... D Thphyl^{a} post *τω παυλω* ... A syr^{sch} ar^{e} om, sed habent *εν οραματι* pro *δι ορ.*

10. *σοι*: D^{gr}E tol om | *εστ. μοι πολυσ* (P *πολλυσ*): L *μοι εστιν πολυσ*, 31. 180. *μοι* (180. *μου*) *πολ. εστ.*, 68. *πολ. εστι μοι*

11. *εκαθ. δε* cum ℵAB 13. 15. 18. 31. 33. 36. 40. 68. 105. a^{scr} c^{scr} cat e vg sah cop syr^{utr} ... ς Ti *εκαθ. τε* cum E^{gr}HLP al pler arm aeth Chr ^{9,329} Thphyl^{utr}, D *και εκαθ.* Praeterea D syr^{sch} et^{p} c.* ar^{e} aeth^{pp} add *εν κορινθω*, 40. vg^{cle} demid tol sah arm add *εκει* | *ενιαυτον*: ℵ add *ενα* (ex *κενα* ab ipso* restitutum), item syr^{p} | *εν* (37. 56. 100. om) *αυτοισ*: D^{gr} 4. arm *αυτουσ*

τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς
Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ
ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀνα-
πείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντος
δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς
Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰου-
δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί·
Mt 27, 24 Io 18, 31 κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς
ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν

---

12. δε: D syr[sch] (non item P) τε | ανθυπατου οντος cum ℵABD 8. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. (οντ. ανθυπ.) 180. cat ... ς Ti ανθυπατευοντος cum EHLP al pler Chr[9,329] | ομαθυμαδ. οι (3. 31. 95. om) ιουδαιοι ... B sah cop οι ιουδ. ομοθυμ. | τω παυλω και (sah syr[p] c.* add επιθεντες τας χειρας αυτω) ... D συνλαλησαντες μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντες τας χειρας (d manum) | ηγαγ. αυτον: syr[p] c.* add ad proconsulem | επι: H παρα

13. λεγοντες: D praem καταβοωντες και | αναπειθει (H 40. πειθει, 1. 65: 133. ανατρεπει) ante ουτος cum ℵAB 1. 13. 38. 47. 68. 69. 105. 113. 133. al[3scr] arm Thphyl[b] ... ς post ουτος cum DEHLP al pler cat vg sah cop (syr[utr]) Chr[9,329] Thphyl[a]

14. ει (A η) μεν sine ουν cum ℵABDE 13. 18. 27. 29. 40. 68. 69. 104. 105. 133. 137. al plus[10] (4 ap Scri) cat Chr[9,329]; nec magis exprimunt vg sah cop syr[utr] arm aeth ... ς (sed Gb[o]) Ti add ουν cum HLP al plu | ην (A* η, sed* correxit): 42. 57. 96. pon post τι, f[scr] post ραδιουργ. ... L 2. 25. 31. 37. d[scr] om | ω ιουδαιοι: D vg ω ανδρες ιουδ. | αν ανεσχομην cum ℵ*B 13., item omisso αν A 33. 34. 36. ... ς Ti αν ηνεσχομην cum DEHLP al pler cat Chr (:: Moeris[176]: ἠνέσχετο ἀττικοί, ἀνέσχετο ἕλληνες. Ceterum cf Steph. Thes.)

15. ει: H 13. η | ζητηματα (Gb') cum ℵABDE[gr]E[gr] al fere[15] vg sah cop syr[utr] arm Thphyl[a] ... ς ζητημα cum D*HLP al plu (96. add τι) cat d e Chr[9,329] Thphyl[b] | εστιν: D[gr] εχετε | κριτης sine additam cum ℵABD 13. vg cop (aeth[pp] εγω δε, aeth[ro] εγω ουν) ... ς add γαρ cum EHLP al pler (al[6] om εγω) cat sah syr[utr] arm Chr | ου βουλομαι: D ου θελω

16. απηλασεν (e tol abegit, vg[cle] fu minavit, am demid eminavit): D* (sed d abiecit) 133. απελυσεν | απο του: H supplet in mg

17. επιλαβομενοι: D[gr*] απολαβομενοι | παντες sine additam cum ℵAB e[scr*] vg cop ar[e] ... ς (sed Gb[oo]) add οι ελληνες cum DEHLP al pler (al aliq παντ. ιουδαιοι vel παντ. οι ιουδ.) sah syr[utr] arm aeth Chr[9,329] (sed[com 331] επιλαβ. δε σωσθενην omissis παντες οι ελλ.). Testatur et. Bed[retr 147] ex Gr | σωσθενην: D* μετα (sic[vid]) σωσθενην, d cum

*ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τού-
των τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.*

18 *Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελ-
φοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρί-
σκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν
γὰρ εὐχήν.* 19 *κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν
αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰου-
δαίοις.* 20 *ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ*

---

sosthenen | *εμπροσθεν* et. ℵAB etc ... DE *ενπρ.* | *και ουδεν τουτων τω γαλ. εμελεν* (ℵEHLP al permu cat *-λλεν*) ... d *tunc gallio fingebat eum non videre*, D^{gr*} satis legi non potest (Wetst et Kipl *τοτε γαλλιων --*)

18. ℵ* per incuriam *ο δε παυλος εφη ετι*, nec videtur *εφη* ante ℵ^{c} notatum | *προσμεινας*: E *επιμινας* | *εξεπλει* (et. E^{gr*}): D *επλευσεν*, d vg *navigavit*, E^{gr2} *ἐξεπλευσεν*, e *enavigavit* | *κενχρ-* cum ℵADE (ℵ *κενχραιαις*) ... ς Ln Ti *κεγχρ-* cum BLP al pler ... H al mu *κεχρεαις* (item sah), al pauc *κεγχραις*, D *κενχρειαις*. Latini: d e vg *in cenchris*, fu *in cencris*; aeth^{ro} om | *την κεφαλην* post *εν κε.* cum ℵAB 13. 31. 40. 68. 69. 180. a^{scr} cat vg Thphyl^{b} ... ς ante *εν κε.* cum DEHLP al pler sah syr^{utr} arm aeth^{pp} Chr^{9,386} | *ειχεν* et antea *κειραμενος*: ita et. fu vg^{cle} *totonderat* et *habebat* ... am cdd^{quidam} ap Bed^{78} aeth *totonderunt* (et. tol demid *totonderant*) et *habebant* | *ευχην*: D* *προσευχην*, d *orationem*

19. *κατηντησαν* cum ℵABE 13. 40. k^{scr} d (*devenerunt ephesum*) tol sah syr^{sch} ar^{e} aeth^{pp} ... D^{gr} *καταντησας*, item arm ... ς *κατηντησε* cum HLP al pler vg cop syr^{p} aeth^{ro} Chr^{9,386} | *κακεινους* ... EHP al plus^{25} Chr Thphyl^{a} *και εκεινους* ... D *και τω επιοντι σαββατω εκεινους*. Similiter 137. sah syr^{p} c.* *τω επιοντ. σαββατω* post *εφεσον* add | *κατελιπεν*: d *reliquerunt* ... AHLP 13. 103. al pauc *κατελειπεν*. Verba *κακεινους κατελιπ. αυτου* syr^{sch} ar^{e} et sah hoc loco om, sed vide ad versum 21 | *αυτου* cum BHLP al pler cat Chr ... Ln *εκει* cum ℵADE 13. 25. 33. 34. 40. 73. (k^{scr} *κακει κατελιπ. αυτους*) | *αυτος δε εισελθων*: sah (vide ante) *sabbato sequenti ingressus est Paulus* | *διελεξατο* cum ℵAB 13. 68. 69. 98^{mg} 105. a^{scr} Thphyl^{b} ... D 14* 32. k^{scr} *διελεγετο*, item *disputabat* vg (et. fu demid tol, sed am *disputavit*) syr^{sch} (non item^{p}) ... ς Ti *διελεχθη* cum EHLP al pler (c^{scr} *διειλεχθη*) Chr (Thdrt^{a,400} *διηλεχθη*)

20. *δε*: D* d syr^{sch} aeth^{utr} *τε* | *αυτων*: D^{gr2}L 31** 66. 98. 177. al^{5scr} arm Thphyl^{b} *αυτον* | *πλειονα*: D *πλιον* (sic) | *μειναι* (ℵ^{c} *επιμειναι*, 25. *παραμειναι*) sine additam cum ℵ(et*et^{c})AB 13. 15. 18. 36. 37. 40. 68. 73. 105. 180. c^{scr} cat vg syr$^{p\,txt}$ aeth (tol sah arm vide post) ... ς (sed Gb^{o}) add *παρ αυτοις* cum DEHLP al pler (25. om *παρ*) syr^{sch} (et syr^{p} add c. ob.) cop Chr^{9,386}. Item tol sah arm add *εκει*

ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω
πρὸσ ὑμᾶσ τοῦ θεοῦ θέλοντοσ, ἀνήχθη ἀπὸ τῆσ Ἐφέσου, 22 καὶ
κατελθὼν εἰσ Καισαρίαν, ἀναβὰσ καὶ ἀσπασάμενοσ τὴν ἐκκλη-
σίαν κατέβη εἰσ Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσασ χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενοσ καθεξῆσ τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρί-
ζων πάντασ τοὺσ μαθητάσ.
1 Co 3, 5 24 Ἰουδαῖοσ δέ τισ Ἀπολλὼσ ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺσ τῷ γένει,

---

21. *αλλα* cum ℵABDEP 13. 15. 18. al plus[12] Thphyl[a] ... ς *αλλ* cum HL al plu cat Chr Thphyl[b] | *αποταξαμενοσ και* cum ℵABD 13. vg, item E 15. 18. 36. 40. 68. 69. 105. 180. a[scr] cat Thphyl[b] *αποταξ. αυτοισ και* ... ς *απεταξατο αυτοισ* c. HLP al pler cop syr[p] Chr Thphyl[a] ... syr[sch] ar[e] om ... sah (vide ad v. 19) *αλλα κατελιπεν τουσ εν τω τοπω εκεινω και απεταξατο αυτοισ* | *ειπων* sine additam c. ℵABE 13. 14* 15. 36. 69. 105. 180. a[scr] vg (exc demid) sah cop arm aeth[ro] ... ς (sed Gb[uo]) add *δει με* (D[gr*] *δε*) *παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εισ ιεροσολυμα* cum DHLP al pler cat demid syr[utr] (aeth[pp] *sed nunc volo agere festum venturum in Hierusalem* add post *θεου θελοντοσ*) Chr[9,336] Thphyl[utr] (sed D *την εορτην ημεραν ερχ.*, d *sollemnem diem advenientem*; 177** g[scr] *οτι δει*, 68. 103. demid om *παντωσ*, 40. 68. Thphyl[b] *ε. ιερουσαλημ*) :: cf 19, 21. 20, 16. quae cohaerent cum additamento, sed ansam eius quae proxime sequuntur videntur dedisse. Similia vero toties aliena manu actis inlata sunt. | *παλιν* (D sah om) sine *δε* cum ℵAB(D)E 13. 20. 36. 40. 103. a[scr] cat[309] vg (sed demid *et iterum*) arm aeth cop (sah) ... ς (sed Gb[oo]) add *δε* cum HLP al pler syr[p] (et[sch] *et iterum*) Chr Thphyl[a] (et[b] *και παλιν*) | *ανηχθη* sine copula cum ℵ[c]ABD 15. 18. 81. 103. 105. 180. a[scr] cat vg sah arm aeth[ro] (teste Gildem) ... ς *και ανηχθ.* cum EHLP al pler (13. *απηχθ.*) aeth[pp] (ut ante) Chr[9,336]; item ℵ* cop (item 68.) *ανηχθ. δε*. Pro *ανηχθη απο* etc 137. sic: *τον δε ακυλαν ειασεν εν εφεσω* (haec etiam 97. intulit. Videtur ante *και ανηχθ.*)· *αυτοσ δε ανενεχθεισ ηλθεν εισ καισαρειαν* etc. Similiter syr[p mg]: *Aquilam autem reliquit Ephesi; ipse autem quum navem conscendisset, venit in Caesaream. Quum ascendisset autem et salutasset.* Syr[sch] (vide ad v. 19) post verba: *et si deus voluerit veniam rursus ad vos*, sic pergit: *Et Aquilam et Priscill. reliquit Ephesi, et ipse iter fecit per mare et venit Caesaream* etc | *απο τησ*: D* *απ. του*

22. *καισαριαν* cum ℵADE ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum BHLP al certe pler | *εισ καισαρ.*: 31. Cass[192] add *ο παυλοσ*, quod 33. 34. 41. 69. praem | *αναβασ*: cop om ... D *και αναβ.* (item sah syr[utr] aeth) | *αντιοχειαν* cum ℵABDHLP etc ... E *-χιαν*

23. *καθεξησ*: D* *κατεξησ* ... ℵ* 105. *και* (ℵ[c] om) *καθεξησ* | *στηριζων* cum ℵAB 13. ... ς Ti *επιστηριζων* cum DEHLP al pler cat Chr[9,336]. Praeterea D 38. 104. praem *και*

24. *απολλωσ* (e vg h. l. et post *Apollo*, item syrr; aeth[ro] *apollon*, sed[pp] *apollos*) cum ℵ[c]ABEHLP etc ... ℵ* 15. 180. cop arm *απελλησ*, D *απολ-*

ἀνὴρ λόγιοσ, κατήντησεν εἰσ Ἔφεσον, δυνατὸσ ὢν ἐν ταῖσ γραφαῖσ. Lc 24, 19
25 οὗτοσ ἦν κατηχημένοσ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶσ τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενοσ 19, 3
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτόσ τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντεσ δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλασ
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰσ τὴν Ἀχαΐαν, προτρε-

---

λωνιοσ. Cf Did$^{cat\,309}$ εἰσὶ διαβεβαιούμενοι ὡσ ἀπολλὼσ ὁ αὐτόσ ἐστιν ἀπελλῆσ τῶν κορινθίων ἐπίσκοποσ, περὶ οὗ γράφει παῦλοσ· περι δε απολλω πολλα παρεκαλεσα αυτον, καί· οτι εγω εφυτευσα, απολλωσ εποτισε. καὶ εἰ ἀληθὲσ τοῦτο, σκόπει εἰ διώνυμοσ ὁ ἀνήρ, εἰ (ἢ) ἄλλωσ μετεποιήθη θάτερον τῶν ὀνομάτων εἰσ τὸ λοιπόν. Eadem fere Oec^{142} ad h. l. Cf et. ad 19, 1. Praeterea vide Ro 16, 10 ασπασασθε απελλην etc | ονοματι: D 13. al pauc post δε τισ pon | αλεξανδρ. τω γενει: D γενει αλεξανδρευσ, item syr^{sch}

25. ουτοσ: D^{gr} οσ | ην: 31. om | κατηχημενοσ: D add εν τη πατριδι, in patria | την οδον: D 14* 15. 18. 21. 29. 36. 66** 69. 76. 105. 180. al^{6} cat^{cod} τον λογον | του κυριου: B k^{scr} Thphyl^{a} om του | ελαλει: D απελαλει, d eloquebatur ... ℵ* ω (°om) ελαλει, B ελαλει δε | του ιησου cum ℵABDEL 13. 36. 38. 40. 67** 68. 69. 73. 93. 105. 137. al$^{8\,scr}$ al pauc (sed D 13. 40. 68. 69. 137. om του) cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Thphyl^{b} ... ς του κυριου cum HP al plu (177. om του) Chr^{9,336} Thphyl^{a} | BD^{gr*} ιωανου

26. τε: e vg ergo, cop syr^{p} aeth^{ro} δε ... D^{gr}H f^{scr} sah arm aeth^{pp} om | παρρησιαζεσθαι cum ABEHLP etc ... ℵD παρησιαζεσθ. Cf alibi; passim enim antiquissimi cdd παρησια | εν τη: D* om τη | ακουσαντ. δε (et. syr^{p}): D* d syr^{sch} και ακου. | πρισκιλλ. κ. ακυλασ (ℵ -λα) cum ℵABE 13. vg cop aeth ... ς Ti ακυλ. και πρισκιλλ. cum DHLP al pler cat syr^{utr} sah arm Chr^{9,336} | εξεθεντο: D -θοντο, H -θετο | την οδον του θεου cum ℵAB 13. 31. 40. 42. 57. 68. 73. 97. 137. 180. 12^{lect} c^{scr} k^{scr} am fu tol sah cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... E 36. 177. cat vg^{cle} demid syr^{sch} την οδον του κυριου, 66** 98^{mg} 105. 58^{lect} (a^{scr}) τον λογον του κυριου (a^{scr} θεου) ... ς Ti την του θεου οδον cum HLP al longe plu Chr ... Gb'' Ti^{49} nil nisi την οδον cum D (:: at 19, 23 et 24, 22 η οδοσ eodem sensu dictum non fluct; 19, 9 certe in pler intactum mansit)

27. βουλομενου δε αυτ. διελθειν εισ τ. αχα. (E εισ τ. αχ. διελθ.) προτρεψαμενοι (A 4. 37. 64, 66* 80. 100. 177^{mg} 192. g^{scr} προπεμψαμενοι) – οσ παραγενομενοσ (13. -ναμενοσ, 137. syr^{p} c.* add εισ την αχαιαν, item 12^{lect} εν τη αχαια) συνεβαλετο (A 57. 99. Thphyl^{a} συνεβαλλετο) – δια τησ χαριτοσ (137. c^{scr} vg syr^{p} om δια τ. χα., praeterea vide post): D (item syr$^{p\,mg}$ usque ad αποδεξ. τον ανδρα) sic: εν δε τη εφεσω επιδημουντεσ (d in aephesum autem exeuntes) τινεσ κορινθιοι και ακουσαντεσ αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοισ εισ

ψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν διὰ τῆσ χάριτοσ. 28 *εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ Ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺσ διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.*

XIX.

18, 24 1 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰσ μαθητάσ,* 2 *εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν*

την πατριδα αυτων· συνκατανευσαντοσ (d *redeunte*) *δε αυτου οι εφεσιοι* (syr$^{p\,mg}$ *fratres*) *εγραψαν τοισ εν κορινθω μαθηταισ οπωσ* (d *quomodo*) *αποδεξωνται τον ανδρα· οσ επιδημησασ εισ την αχαϊαν πολιν* (D* *-λυν*) *συνεβαλλετο* (d *contulit*) *εν ταισ εκκλησιαισ·* | *δια τησ χαριτοσ*: Bed[74] (qui ex vg habet *contulit multum iis qui crediderunt* sine *δι. τ. χα.*) adnotat: „alia translatio habet: *profuit multum credentibus per gratiam*", quae ex e adsumpta esse apparet. Eadem verba omittere etiam „Bas^{sel}" Gb testatur.

28. *ευτονωσ*: 13. *συντονωσ* | *διακατηλεγχετο*: A *διακατηλλεγχετο* (31. *διακτηλλεγχετο*), E *κατηλεγχετο*, 73. *διελεγετο* | *δημοσια*: E add *και κατ οικον* (e *et in domo*). Cf Bed$^{retra\,148}$: „In Graeco ita scriptum est *publice et per domos ostendens.*" | *επιδεικνυσ*: D 137 *διαλεγομενοσ και επιδεικνυ.* | *ειναι τον* (E om) $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$: D sah *τον* $\overline{ιν}$ *ειναι* $\overline{χν}$. Eodem modo syr^{utr} transpon

XIX. 1. *ἐγενετο δε* usq *κατελθειν*: D syr$^{p\,mg}$ sic: *θελοντοσ δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εισ ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν* (syr$^{p\,mg}$ *υποστρεφε*, item d *revertere*) *εισ την ασιαν· διελθων δε τα ανωτ. μερ. ερχεται* | *απολλω* (et. ℵ^{c}): A^{2}L 40. *απολλων* ... ℵ* 180. *απελλην*. Cf ad 18, 24 | *ανωτερικα*: 25. 26. 96. Thphyl^{a} *ανατολικα* | *κατελθειν* cum ℵAE 13. 14* 15. 33. 34. 40. 47. 69. 73. 76. 105. 163. al$^{8\,scr}$ al pauc arm Hier$^{contr\,lucif\,5}$ ... ς Ln Ti *ελθειν* cum BHL (P *διελθ.*, D *ερχεται*, vide ante) al longe plu vg rell Chr^{9,237} | *ευρειν* cum ℵAB 13. 15. 36. 105. 163. 180. cat vg (*ut – veniret – et inveniret – dixitque*) cop arm ... ς *ευρων* cum D (sed vide ante) E(*ευρον*)HLP al pler sah (item syr^{p}; paullo liberius syr^{sch}) Chr

2. *ειπ. τε* cum ℵAB 13. 15. 36. 163. 180. vg (et 105. cop^{wi} *ειπ. δε*, cop solet fere *δε* pro *τε* reponere) ... ς om *τε* cum DEHLP al pler cat sah cop^{boett} syr^{p} arm (syr^{sch} libero, item aeth) Chr^{9,237} | *οι δε* sine additam cum ℵABDE 13. 40. 73. 137. cat am fu tol syr^{p} ... ς (sed Gb^{ω}) add *ειπον* cum HL al pler vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} arm aeth; item P 98. 101. 126. al[1] vel[2] Chr *ειπαν* (180. Marc$^{mon\,8,44}$ *πρ. αυτον ειπον*) | *ουδ* cum ℵABD^{2} ... ς Ti *ουδε* cum D* (sed vide post) EHLP al

ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς 18, 25
τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ᾿ αὐτὸν 1, 5 11. 16 13, 24
ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ᾿ ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ 8, 16
ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος
αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾿ αὐτούς,
ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν- 2, 4 10, 46
δρες ὡσεὶ δώδεκα.

---

certe pler cat, nec aliter Chr Marc[mon] etc (sed D* αλλ ουδε omisso ει, item d *sed neque spir. sa. accipiunt quidam audivimus.*) | εστιν (confirmat et. Or[4,128] οι γουν - βεβαπτισμενοι - μηδε ει πν. αγ. εστιν ακουσαντες etc): D sah syr[p mg] λαμβανουσιν τινες

3. ο δε ειπ. cum ℵAE 13. 33. 34. 73. 12[lect] k[scr] vg cop ... ς Ln Ti ειπ. τε cum BHLP al pler cat aeth arm Chr[9,287] ... D a[scr] al pauc ειπ. δε, c[scr] syr[p] Marc[mon 8,44] ειπ. ουν, syr[sch] sah ειπεν sine copula. Praeterea ς (sed Gb[oo]) add προς αυτους cum HLP al pler (40. al pauc Thphyl[b] αυτοις) syr[sch] sah cop aeth Chr Marc[mon] ... omisimus cum ℵABDE al fere[20] cat vg arm syr[p] | ειπαν cum ℵABE 1. 13. ... ς ειπον cum HLP al pler cat Chr Marc[mon] ... D[gr] ελεγον | το ιωαννου (BD[gr] ιωανου) βαπτισμα (et. Or[4,128] etc): E 31. το βαπτ. ιωανν.

4. ειπ. δε: H 1. 56. 99. 192. Thphyl[a] ειπ. τε ... sah syr[sch] om copulam | παυλος: D 3. 68. 105. 180. 58[lect] a[scr] cat ο παυλ. | ιωαννης (BD[gr] ιωανης) sine μεν cum ℵABD 15. 18. 40. 66** 69. 105. 180. a[scr] al[vid] cat vg sah arm ... ς (sed Gb[oo]) add μεν cum EHLP al pler cop syr[p] aeth Chr[9,287] Marc[mon 8,44] | τον ιν̅ (Gb'') cum ℵABE 13. (e spatio) 25. 40. vg cop syr[p] aeth[ro] Marc[mon] ... ς τον χ̅ν̅ ιν̅ cum HLP al pler cat Chr; item 105. 12[lect] sah syr[sch] arm aeth[pp] τον ιν̅ χ̅ν̅ ... D nil nisi χ̅ν̅

5. ακουσ. δε (d om δε): D add τουτο (item syr[sch] *haec*) | του (D* 58[lect] om) κυριου ιυ̅: 64. 137. sah syr[sch] ar[e] aeth[pp] Hier[lucif] Amb[spir 1,8] (de utroque vide Sab) add χριστου, item D syr[p] c.* add χ̅υ̅ εις αφεσιν αμαρτιων

6. χειρας cum ℵABEHP 1. 31. 47. 65. 100. 101. 126. al[8 scr] al pauc ... D (ponit ante του παυλου) am demid (non vg[cle] fu tol) syr[sch] ar[e] aeth χειρα ... ς τας χειρας cum EL al pler cat Chr[9,287] Marc[mon 8,44] | ηλθε (tol *continuo venit*): D Hier[lucif 4,294] ευθεως επεπεσεν, *continuo* (d *statim*) *cecidit.* Ceterum ηλθε scripsimus c. ℵABL etc; Ti ηλθεν cum EHP etc | επ αυτους: D* 58[lect] επ αυτοις | τε: D[gr] 25. o[scr] e sah cop δε ... 31. d arm om | γλωσσαις (sah add ετεραις): syr[p mg] add *aliis et sentiebant in seipsis quod et interpretabantur illas hi ipsi*, pergitque (pro και επροφητ.) *quidam autem prophetabant* | επροφητ. cum ℵABD 1. 15. 180. cat ... ς προεφητ. cum EHLP al pler Chr

7. δωδεκα cum ℵABDE 13. 31. 36. 40. 69. 105. 137. 180. 12[lect] a[scr] k[scr] cat Thphyl[b] ... ς Ti δεκαδυο cum HLP al pler Chr[9,287] Thphyl[a] :: δεκαδυο haud raro a nonnullis testibus pro δωδεκα substitutum est, ut

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰσ τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνασ
s, 18 τρεῖσ διαλεγόμενοσ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ.
9 ὡσ δέ τινεσ ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντεσ τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθουσ, ἀποστὰσ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺσ μαθη-
τάσ, καθ᾽ ἡμέραν διαλεγόμενοσ ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντασ τοὺσ κατοικοῦντασ τὴν Ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ.
s, 12 11 Δυνάμεισ τε οὐ τὰσ τυχούσασ ὁ θεὸσ ἐποίει διὰ τῶν χει-

Mt 19, 28 et Lc 9, 17 solus D δεκαδυο praebet, Mc 5, 42 tantum minusc[1], Lc 2, 42 minusc[2], Lc 8, 42 et 43 minusc[4], Apoc 21, 14 minusc[2] et 21, 16 minusc fere[30]. Hinc testes quos plerumque sequimur non deserendi videntur formae δεκαδυο retinendae caussa. Nec aliter infra 24, 11 statuendum videtur.

8. εισελθων δε: D 23. syr[sch] aeth[utr] add ο παυλοσ | επαρρησιαζετο: E[gr] 68. -ασατο ... D syr[p mg] praem εν δυναμει μεγαλη | τα περι cum ℵABEHLP al fere omn cat Chr[9,343] ... Ln Ti om τα cum BD 12[lect], item (*suadens de regno dei*) vg, nec magis exprim τα syr[utr] sah cop arm aeth. At dubito an hac in re certum sit interpretum testimonium. Ut enim hoc ipso loco nec e exprimit τα, ita nec alibi solent exprimere Latini interpretes, cf Lc 24, 19 Act 1, 3. 23, 11 et 15. 24, 10 et 22 (aliter habent 18, 25 et 18, 31). Favent lectioni περι absque τα 28, 23 et 8, 12; sed altera etiam dictio ab usu est Lucae, ut testantur Act 1, 3 λεγων τα περι τησ βασιλειασ 18, 25 ελαλει και εδιδασκεν ακριβωσ τα περι του ιυ 23, 11 διεμαρτυρω τα περι εμου 24, 22 ακριβεστερον ειδωσ τα περι τησ οδου, alia. Quibus ex locis una intellegitur illud τα περι adamasse Lucam: quod in neminem alium scriptorum sacrorum cadit.

9. ωσ δε τινεσ: D τινεσ μεν ουν αυτων, sed d *ut vero quidam eorum cum indurarent* | την οδον sine additam cum ℵABDHLP al pler cat am* fu sah cop syr[p] arm aeth etc ... E vg[cle] am[2] demid tol add του κυριου, item 5. 8. 73. syr[sch] ar[e] του θεου | του (100. al[10] fere παντοσ του) πληθουσ: DE 100. syr[sch] ar[e] syr[p] c.* add των εθνων | αποστασ: D syr[sch] ar[e] τοτε αποστασ ο παυλοσ, item syr[p] praem c.* τοτε, item aeth[utr] habet απ. ο παυλ. | αφωρισεν: H al pauc αφορισασ | καθ: D e[scr] το καθ | εν: in ℵ ipse* suppl | τυραννου (D[gr] 3. 21. 43. 95* τυραννιου) sine τινοσ c. ℵAB 13. (e spatio) 27. 29. 81. fu tol sah cop syr[sch] ... ς add τινοσ cum DEHLP al pler cat[315] vg syr[p] arm Chr[9,343]. Praeterea vero D 137. syr[p mg] add απο ωρασ ·ε· εωσ δεκατησ

10. ετη δυο: L δυο ετη | ωστε (d vg *ita ut*, contra e *usque quo*, item syr[sch]) παντασ (D[2] απαντασ) usque τον λογον (d *verba*) τ. κυρ. ιουδ. τε κ. ελληνασ ... D[gr*] εωσ παντεσ οι κατοικουντεσ την ασιαν ηκουσαν τουσ λογουσ του κυρ. ιουδαιοι και ελληνεσ | του κυριου sine additam cum ℵABDE al plus[15] cat vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add ιησου cum HLP al longe plu (Chr[9,344] om ipsum του κυριου)

11. τε: D[gr*] 38. 106. a[scr] h[scr] cop syr[p] Thphyl[a] δε ... sah om | ο θεοσ

ρων Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι 5, 15
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ᾽ αὐτῶν τὰς νόσους τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ Lc 9, 49
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως

εποιει cum ℵABDE 13. 31. 68. 105. 180. cat am fu demid tol sah arm^{gb} Thphyl^{b} ... ς Ti εποι. ο θ. cum HLP al pler vg^{cle} syr^{utr} cop aeth Chr^{9,344} Thphyl^{a}

12. αποφερεσθαι (Gb′) cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 40. 68. 69. 73. 103. 105. 180. a^{scr} cat, item vg (*deferrentur*, e *deferentur*, contra d *inferentur*) arm (sah *ita ut acciperent - et ponerent*, similiter cop), vdtr et. syr^{utr} ... ς επιφερεσθ. cum DHLP al pler Chr^{9,344}, item (ut^{vdtr}) aeth ... 96. 142. περιφερεσθ. Praeterea L* post απο του χρωτ. αυτου repetit επιφερεσθαι | η σιμικ.: D^{gr} arm η και σιμ., 7. 68. 104. 105. e vg^{cle} tol (non item am fu demid) Thphyl^{b} (nil probat Cyr$^{hr\,147.\,396}$) και σιμ. | απαλλασσεσθαι: B* al$^{2\,scr}$ al^{vid} -ασεσθαι | πνευματα τα: D πνα τα (ita ut per incuriam τα omissum videatur), nec aliter E (sed τα ad novum versum trahitur, quo scriptum est τα πονηρα). Hinc non deest τα, sed compendium non satis recte habet. | εκπορευεσθαι cum ℵABDE al plus^{30} cat ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) εξερχεσθαι cum HLP al plu Chr. Praeterea ς (= Gb Sz) add απ αυτων cum HLP al pler sah Chr ... omisimus cum ℵABDE al plus^{15} cat vg syr^{utr} cop arm aeth

13. τινες και (Gb″) cum ℵABEHP al fere^{30} vg syr^{utr} arm^{gb} ... ς om και cum DL al plu Chr, item sah cop (aeth *et fuerunt qui* etc) | των περιερχομ. sine praepositione cum ℵABE al fere^{30} cat^{317} Thphyl^{b}, item (*quidam Iudaei*) syr^{sch} sah ... ς praem απο cum HLP al plu cop syr^{p} arm Chr^{9,344} Thphyl^{a}, item D 43. (31**?) εκ (d *ex*), item *de* vg (demid *ex*) | ονομαζειν: 15. 18. cat ονοματιζειν | πνευματα τα: DE ut v. 12 | του κυριου: D* om του | ορκιζω cum ℵABDE 13. 25. 33. 35. 40. 73. 105. (εξορκιζω) vg cop arm ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) ορκιζομεν cum HLP al pler (al^{10} cat εξορκ., c^{scr} k^{scr} ορκιζωμεν) cat syr^{utr} sah arm$^{edd\,aliq}$ aeth Chr | τον ιν (et. ℵ^{c}): ℵ* τ. κυριον ιν | παυλος cum ℵABDEH^{sil}P 1. 13. 31. 40. 47. 56. 96. 98. 106. 133. 177. 180. o^{scr} cat Chr^{9,344} ... ς (sed Gb^{oo}) praem ὁ cum L al plu Thphyl^{utr}

14. ησαν δε usque ποιουντες: D syr$^{p\,mg}$ εν οις (d *in quo*) και (syr$^{p\,mg}$ om) υιοι (syr$^{p\,mg}$ add επτα) σκευα τινος ιερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι· εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν· και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον (*introierunt adimplentes* d sic) ηρξαντο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες· παραγγελλομεν σοι εν ιησου ον παυλος κηρυσσει εξελθειν (D^{gr} εξελθ. κηρυσσ.) | τινες cum ℵAHLP al pler e vg syr^{p} Chr^{9,344} ... Ln τινος cum BD (vide ante) ℵ^{gr} 36. 180. vg^{sixt}

ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο-
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ'
αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων
ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν
ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαί-
5, 5. 11 οις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν

demid syr[sch] cop arm. Item Bed[75] ex Gr testatur. Non exprim sah (*erat autem Iudaeus - habens septem filios*) | υιοι hoc loco cum ℵABE 13. 14* 15. 18. 40. 69. a[scr] cat vg arm ... ς ante σκευα (A σκευια) ιουδαιου (L -δαιοι) pon cum (D vide ante) HLP al pler (31. 180. om) cop (*fuerunt septem autem filii cuiusdam*; similiter syr[sch] *erant autem septem filii viri cuiusdam*; syr[p] *erant autem quidam filii Scevae Iudaei αρχιερεως septem*) Chr | τουτο ποιουντες sine articulo c. ℵAB 13. 14* 15. 18. 105. 180. a[scr] cop (item sah, vide ante) ... ς Ti οι τουτ. ποι. cum EHLP al pler vg syr[utr] arm

15. *αποκριθεν δε* etc: D[gr] τοτε (*tunc* et. d) απεκριθη το πν. το πονηρ. (D[gr2] add και) ειπεν | αυτοις cum ℵABD 13. 14* 15. 18. 27. 31. 33. 34. 36. 40. 68. 69. 73. 105. 106. 137. 180. a[scr] e[scr] cat vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,344] Thphyl[b] ... ς Ti om cum EHLP al plu Thphyl[a] | τον ιν cum ℵ*ADHLP al pler cat e vg etc ... ℵ[c]BE[gr] 40. 73. 137. c[scr] syr[p] Cass[194] τον μεν ιν | τινες (13. 36. τινος) εστε: Cass [194] add *ignoro*

16. εφαλομενος cum ℵ*AB 104. ... ς Ti εφαλλομενος cum ℵ[c]EHLP al fere omn cat Chr[9,344], item D εναλλομενος | ο ανθρω. ε. αυτ. hoc ordine c. ℵAB 13. 31. 40. 68. 73. 173. 180. c[scr] cat am fu demid syr[p] Chr[9,345] Thphyl[b] ... ς ε. αυτους ο ανθρω. cum DHLP al pler Chr[9,344] Thphyl[a], item syr[sch] sah cop aeth ... E sic: ο ανθρ. εν ω ην το πν. το πον. επ αυτους | επ αυτους: D εις αυτους (d *in eos*, ita et. vg), E επ αυτοις (e *in eis*) ... 105. arm om, item (sed επιλαβομενος pro εφαλομ.) 69. a[scr] | κατακυρι. sine copula cum ℵ[c]ABDE[gr] 13. 33. 34. 40. 68. 69. 137. c[scr] sah cop arm[gb] (item 105. e[scr] qui omisso και pergunt κατεκυριευσεν - και ισχυσεν) ... ς (sed Gb[oo]) praem και cum ℵ*HLP al pler cat vg syr[utr] Chr | κατακυριευσας (D κυριευσας, 15. 18. 36. 180. cat κρατησας): -σας cum ℵBD etc (etiam vg) ... AEHLP al[45] Chr Thphyl[a] κατακυριευσαν, hinc Gb' | αμφοτερων (Gb') cum ℵABD al[15] cat vg cop arm syr[p] (certe[mg graece], ipse txtus vdtr potius *omnium* reddere) Thphyl[b], item *eorum omnium* aeth[ro] ... ς αυτων cum HLP al plu syr[sch] (sah *eorum septem*) ... E om | ισχυσεν (ℵ[c]): ℵ e[scr] ενισχ., c[scr] κατισχ. | εκφυγειν: A add αυτους

17. εγενετο γνωστον: 31. 40. 68. al[3 scr] al[vid] syr[sch] arm Thphyl[b] γνωστ. εγεν. Item 33. 69. 93. 105. 113. a[scr] h[scr] γνωστ. post πασιν pon | πασιν: E 192. add τοις | τε και: DE om τε, item sah cop vg etc qui non solent exprimere | την εφεσον: A*E 137. c[scr] om την | επεπεσεν cum ℵBEHLP al fere omn cat Chr[3,344] Thphyl[b] ... Ln επεσεν cum AD

φόβοσ ἐπὶ πάντασ αὐτούσ, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
καὶ ἀναγγέλλοντεσ τὰσ πράξεισ αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ πε-
ρίεργα πραξάντων συνενέγκαντεσ τὰσ βίβλουσ κατέκαιον ἐνώπιον
πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰσ τιμὰσ αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου
μυριάδασ πέντε.
20 Οὕτωσ κατὰ κράτοσ τοῦ κυρίου ὁ λόγοσ ηὔξανεν καὶ 6, 7 12, 24
ἴσχυεν.
21 Ὡσ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλοσ ἐν τῷ πνεύματι 1 Co 16, 5
διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα, (18, 21) 20, 22

(post φοβοσ) E (επεσεν) 13. Thphyl[a] | φοβοσ (et. ℵ[c]): ℵ* ο φοβ. | του κυριου: D 101. 183. o[scr*vid] om του

18. τε (et. Bas[eth 225]): D 15. 18. 36. 40. 68. cat sah cop δε | πεπιστευκοτων (et. Bas[eth 225] etc): D πιστευοντων, E 28. πιστευσαντων, d e vg credentium | ηρχοντο εξομολογ. (syr[p] veniebant confitentes): syr[p mg] ηρξαντο confiteri | εξομολογουμενοι: syr[sch] ar[e] add τασ αμαρτιασ αυτων. Similiter demid confitentes peccata sua, sed om και αναγγελλ. τασ πραξ. αυτ. (Pro πραξεισ 4. 81. αμαρτιασ. Item Chr[9,341] com τοτε ηλθον εξομολογουμενοι τασ αμαρτιασ αυτων.)

19. ικανοι δε των τα περ. πραξαντων (et. Eus[dem 128] Bas[eth 225] etc): 31. om | δε: E syr[p] Bas[eth] Chr[9,344] τε ... D[gr*] om | των τα περιεργα (d qui curiosa gesserunt, e qui curiositates gesserunt, vg qui fuerant curiosa sectati) et. Eus[dem] Bas[eth]: D[gr*] των περι τα εργα | συνενεγκαντεσ (Bas[eth] συγκομισαντεσ): D add και | κατεκαιον et. Eus[dem] Bas[eth]: K vg κατεκαυσαν | συνεψηφισαν: 31. 38. 93. 96. 100. h[scr] -σαντο, E συνκατεψηφισαν | και συνεψ. τ. τιμ. αυτ. και (D[gr*] om) ευρον (E ηυρον): d e vg et conputatis praetiis illorum invenerunt | αργυριου (31. -ριον, 4. 16. 37. 56. 106. 192. χρυσιου, 100. χρυσιου και αργυριου) μυριαδ. (D μυριδασ) πεντε: d denariorum sestertia docenta, e pecunias quinquaginta milia, vg pecuniam denariorum quinquaginta milium

20. κατα κρατοσ: 137. arm om, item sah qui postea ηυξανεν και ησφαλισθη και ισχυεν | του κυριου ο λογοσ cum ℵ*AB ... ς ο λογοσ του κυριου cum ℵ[c]HLP al pler cat am sah[ms] cop arm aeth Chr[9,344], item E 21. 73. 106** k[scr] vg (et. fu etc) sah[txt] ο λογ. τ. θεου | D sic: ουτωσ κατ. κρατ. ενισχυσεν (d convalescebat) και η πιστισ του θεου ηυξανε (²-νεν) και επληθυνε (²-νετο). Addit και επληθυνετο et. 68.

21. ωσ δε επληρωθη (E -θησαν, 73. k[scr] επληρουντο) ταυτα (Or[int 4,678] cum autem expleta essent haec): D τοτε | εθετο ο παυλοσ (Or[int] posuit Paulus): DE 137. ο (D 137. om) παυλ. εθετο | εν τω: E[gr] 40. 68. om εν | διελθων cum ℵBHL etc (et. Or[int] ut cum perambulasset etc) ... Ln διελθειν cum ADEP (AEP* διελθειν - πορευεσθαι, ut et. Ln edidit; D vero et P² διελθειν - και πορ., d transire ∸ et sic ire. Similiter et. fol syr[sch] arm al.) | και αχαΐαν cum ℵBHLP al pler cat Chr[9,354] ... Ln κ. την αχ. cum ADE 13. 69. 105. al[4 scr] | ιεροσολυμα cum ℵAB

εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
23, 11 22 *ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,*
Ro 15, 25 Ko 16, 23 *Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.*
23 *Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος*
περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 *Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν*
ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην
ἐργασίαν, 25 *οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας*
εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία
ἡμῖν ἐστίν, 26 *καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου*

DE 13. 40. 68. 69. 105. 137. al^{2scr} Chr^{9,287} Thphyl^{b} vg Or^{int} ... ς *ιερουσαλημ* cum HLP al pler Chr^{9,254} Thphyl^{a}

22. *αποστειλας δε*: D syr^{sch} (non item P) aeth^{utr} *και αποστ.* | *μακεδονιαν* sine articulo cum ℵE 20. 21. 31. 40. 56. 68. 100. 104. 180. al^{3scr} ... ς Ln Ti *την μακεδ.* (:: *την* v. 21 non fluct) cum ABDHLP al longe plu Chr | *διακονουντων αυτω*: A vitiose *διακονουιν* (sic et. 68.) *αυτων* (*αυτων* et. H e^{scr}) | *χρονον*: D 25. *χρ. ολιγον*, 40. *τινα χρ.* | *εις την* (133. om) *ασιαν* (d *in asiam*, e vg *in asia*): DE^{gr} *εν τη ασια*

23. *ουκ ολιγος* cum BEHLP rell ... Ln *ουχ ολιγ.* cum ℵAD. Cf ad 12, 18., item ad v. seq | *οδου*: syr^{sch} et^{P} c.* add *dei*, item vg (et. fu demid tol, sed non am) arm add *domini*

24. *δημητριος*: E^{gr} *-μιτριος* | *ονοματι* (d sah om): DE^{gr} *ην* (vide postea, ubi D et d *ος παρειχ.*) | *ναους αργυρους* (B om *αργ.*) et. ℵ^{c}: ℵ* *ναον αργυρουν*. Praeterea 33. 34^{mg} 57. adscripta habent *ισως ως* (57. om) *κιβωρια μικρα*, quae eadem Chr^{9,255com} habet, unde transiit in scholia. | *αρτεμιδος*: D (vide ante) add *ος* | *παρειχετο* cum ℵA^{2}BHLP al pler cat Chr ... Ln *παρειχε* (*-χε* A*, DE *-χεν*) cum A*DE 65. 67. 133. | *τεχνιταις*: B* *-νειταις*, D* *τεχνειταις* et^{2} *-νειταις* | *ουκ* (ℵ solus *ουχ*) *ολιγην εργασιαν* cum ℵABD 13. 31. 68. 103. k^{scr} cat Thphyl^{b} vg arm (sah *multos labores*, cop *multum laborem*, item aeth) ... ς Ti *εργ. ουκ ολιγ.* cum EHLP al pler Chr Thphyl^{a}, item syr^{sch} (*lucrum magnum*) et^{P}

25. *ους*: c^{scr} *αυτος* ... D 137. tol syr^{sch} sah *ουτος* omisso *και* post *συναθρ.* | *εργατας*: D *τεχνειτας* (* *-ταις*), item e tol *artifices* (contra vg *opifices*, d *qui circa haec operabantur*) | *ειπεν*: D *εφη* (d *ait*, e vg *dixit*). Praeterea D add *προς αυτους*, item sah syr^{sch} aeth | *ανδρες*: D sah syr^{P} c.* add *συντεχνειται*, item 106. *αδελφοι* | *επιστασθε*: arm praem *υμεις αυτοι*, f^{scr} *υμεις* | *ημιν* (Gb′ ex errore *υμων*, quod fideliter in notis repetiit Sz) cum ℵABDE 13. 18. 26. 36. 40. 68. 105. c^{scr} al^{5} vg sah cop arm Thphyl^{b} ... ς *ημων* cum HLP al longe plu syr^{utr} aeth Chr^{9,251} Thphyl^{a}

26. *θεωρειτε και ακουετε*: D syr^{sch} *ακουετ.* (d *audistis*) *κ. θεωρ.* | *οτι*: DE^{gr} om | *εφεσου*: 31. 68. 69. 73. 104. 105. a^{scr} Thphyl^{b} *της εφεσου* ... D 14. *εως εφεσιου*, d *ipsius ephesi* | *αλλα* sine *και* cum ℵBEHP al longe plu d vg sah cop syr^{P} arm aeth Thphyl^{b} ... Ln *αλλα και* cum ADE^{gr}L 13. 14* 18. 35. 36. 40. 42** 106. 180. demid syr^{sch} Chr^{9,251}

ἀλλὰ σχεδὸν πάσησ τῆσ Ἀσίασ ὁ Παῦλοσ οὗτοσ πείσασ μετέστη-
σεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέροσ εἰσ ἀπελεγμὸν ἐλ- 17, 10
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆσ μεγάλησ θεᾶσ ἱερὸν Ἀρτέμιδοσ εἰσ οὐθὲν
λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆσ μεγαλειότητοσ αὐτῆσ,
ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκούσαντεσ δὲ καὶ

Thphyl[a] | *πασησ τησ*: D* 31. om *τησ* | *ουτοσ*: D* *ουτ. τισ τοτε*, d *hic quidam tunc* | *πεισασ* (A *-σαν*): ℵ om | *μετεστησεν*: E *απεστησεν* | *οτι ουκ*: D[gr] *οτι ουτοι ουκ* | *θεοι οι* (ℵ[c]): ℵ* 57. 65. om *οι* | *χειρων*: 33. 34. 100. 137. al[3 scr] syr[sch] ar[e] cop aeth Chr[9,254] et[255] add *ανθρω-πων* | *γινομενοι* (E*D[2] *γεινομ.*): D*L 68. 100. *γενομενοι*

27. *δε*: E[gr] om | *κινδυνευει*: ℵ *κινδινευσι*, D[gr 2] *-νευσει*, vg *periclitabitur* | *κινδ. ημιν το μεροσ* (et. vg.): D 31. *ημ. κινδ. το μερ.*, A 137. c[scr] *το μερ. κινδ. ημ.* | *αλλα και* (ℵ[c]): ℵ* om *αλλα* | *ιερον αρτεμιδοσ* hoc ordine (Gb') cum DEHP 1. 4. 42. 46. 57. 96. 98. 100. 104. 106. 126. 177. 191. 192. al[10] (4[scr]) Chr[9,254] Thphyl[a] Hier[4,232] (praef[ephes]: *et magnae deae templum Dianae in nihilum reputabitur; destruetur quoque magnitudo eius, quam cuncta Asia* etc (:: quae lectio prorsus ex usu est Lucae) ... ς Ln *αρτεμιδοσ ιερον* cum ℵABL al plu cat Thphyl[b], item (*magnae deae Dianae templum*) fu tol; vg vero (et. am demid) sah aeth[pp] (non item[ro]) om *deae*; vv pler (ut sah cop syrr) *ιερον* ante *τησ μεγαλησ* ponunt | *ουθεν* cum ℵABHP 42. 46. 57. 68. 96. 100. 105. 106. 191. 192. al[3] ... ς *ουδεν* cum DEL 1. 13. 31. al plu cat Chr | *λογισθηναι* cum ℵEHLP al fere omn Chr Thphyl[utr] (15. 18. 36. al pauc cat *λογισθηναι μελλει καθαιρεισθαι τε*, item 27. 68. 69. 105. al pauc *λογισθηναι μελλει και καθαιρεισθαι*) ... Ln *λογισθησεται* cum ADE 73. vg (vide ante et. Hier[eph]). Similiter vv pler. | *μελλειν* cum ℵA[2]BD[gr 2]EHLP al pler Chr (D* *αλλα καθεριςθαι μελλει*, D[gr 2] *α. καθ. μελλειν*) . . Ln *μελλει* cum A*D* al[10] (vide ante) Thphyl[utr], item vg (*sed et destrui incipiet*, item d omisso *et*) e (*deputetur incipietque destrui maiestatis eius*) Hier[eph] (vide ante), item vv pler | *τε* (et. ς[e] Gb Sz) c. ℵABEP al plu sah cop syr[utr] arm Hier[eph] (vide ante) ... ς (= ς[e] etc) *δε* cum HL al plus[30] vg (*sed et* vide ante; similiter d *sed*, vide ante) Chr[9,254] Thphyl[utr]. De eis qui om (15. 18 etc 27. 68 etc) vide ante | *και* (post *τε*): E c[scr] (alios vide ante) om; nec exprim sah cop syr[p] al | *τησ μεγαλειοτητοσ* cum ℵABE 13. 15. 18. 29. 36. 40. 68. 69. 105. al fere[10] (E al pauc *-λιοτητ.*) cat (sah *et feretur deorsum e magnitudine sua*) ... ς Ti *την μεγαλειοτητα* cum HLP al plu Chr Thphyl[utr] ... D om (D igitur sic: *αλλα καθεριςθ. μελλει* [[2]*-λειν*] *η ολη ασια και η οικουμενη σεβεται*, d *sed destrui incipiet tota asia et orbis terrarum colitur*) | *ην*: D *η* (D[2] teste Kipl *ην*) | *ολη η ασια*: BD Thphyl[a] om *η*, 31. *η ασια ολη* | *και η οικουμενη*: B 31. k[scr] om *η*

28. *ακουσαντεσ δε* (183. add *ταυτα*): D arm *ταυτα δε ακουσαντεσ* (d *haec autem cum audissent*, item vg *his auditis*. Similiter cop

γενόμενοι πλήρεισ θυμοῦ ἔκραζον λέγοντεσ· μεγάλη ἡ Ἄρτεμισ Ἐφε-
σίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλισ τῆσ συγχύσεωσ, ὥρμησάν τε ὁμο-
Ro 16, 23 Act 27, 2 θυμαδὸν εἰσ τὸ θέατρον, συναρπάσαντεσ Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον
2 Co 1, 8 Μακεδόνασ, συνεκδήμουσ Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου
εἰσελθεῖν εἰσ τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲσ δὲ
καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντεσ αὐτῷ φίλοι, πέμψαντεσ πρὸσ αὐτὸν
παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰσ τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν
ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείουσ
οὐκ ᾔδεισαν τίνοσ ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνε-

28. *πληρεισ* (AEL 13. c^{scr} *-ρησ*) *θυμου*: D 137. syr$^{p\,mg}$ add *δραμοντεσ εισ το αμφοδον* (137. *εδφοδον*, d *in campo*, syr$^{p\,mg}$ *in forum*) | *εκραζον*: 69. 96. k^{scr} *εκραξαν* (69. *-ξον*), d *clamaverunt*, e vg *exclamaverunt* | *η αρτεμισ*: D* 24. 34. 35. om *η*

29. *και επλησθη* etc: D* *και συνεχυθη ολη η πολισ αισχυνησ*, d *et repleta est tota civitas confusionem* | *η πολισ* sine *ολη* cum ℵAB 13. 40. vg cop arm ... ς *η πολ. ολη* cum EHLP al pler cat sah syr^{utr} aeth (*tota civitas*) Chr^{9,355}, item D^{*et2} *ολη η πολ.* (:: cf 21, 30) | *τησ* cum ℵ*ABD^{2}HLP al plus^{50} cat Chr ... ς (= Gb+Sz) Ln om cum ℵ^{c}(D*)E 13. al sat mu | *συγχυσεωσ* cum ℵABHLP etc ... D^{2}E *συνχυσεωσ* | *τε*: D^{gr} 21. 31. 41. cop *δε* ... sah arm om | *συναρπασαντεσ*: D *και συναρπασαντεσ*, sed d *et rapuerunt* (syr^{sch} *et corripientes abduxerunt secum*), 14* *συναρπ. τε* | *μακεδονασ*: D* *μακεδονεσ* ... 15. 180. cat *μακεδονα*, 56. 117. 177* d^{scr} *μακεδονιασ* ... 100. om | *παυλου* c. ℵABDEHLP al plu cat Chr ... ς (= Gb Sz) *του παυλ.* cum minusc mu. Cf Petr$^{alex\,can\,13}$ (Gall^{4,104}) *αντι παυλου συνηρπασαν - συνεκδημουσ παυλου βουλομενου εισελθειν εισ τον δημ. - ουκ ειων αυτον οι μαθηται, φησιν. οὐ μην αλλα και τινεσ των Ασιαρχ. οντεσ αυτω φιλοι πεμψαντεσ πρ. αυτ. παρεκαλουν* etc

30. *παυλου δε βουλομενου* cum ℵ*AB 13. 31. ... ς Ti *του δε παυλ. βουλ.* cum EHLP al pler cat Chr ... ℵ^{c} k^{scr} *του παυλ. δε βουλ.*, D *βουλομενου δε του παυλ.* | *ουκ ειων* (E *εων*, HL 68. *ειον*, 104. *ειασαν*) *αυτ. οι μαθηται* (vg *non permiserunt discipuli*, e *non permis. cum discip.*, d *discipuli non sinebant*) ... D^{gr} *οι μαθητ. εκωλυον*. Similiter syr^{sch} ar^{e} aeth^{utr}

31. *οντεσ* (et. Petr^{alex}, vide ante): D *υπαρχοντεσ* | *αυτω*: ℵ^{gr} *αυτου*, 137. *αυτων*. Etiam d vg etc *qui erant amici eius*, contra e *constituti co amici* | *εαυτον* (et. ℵ^{c}): ℵ* 100. c^{scr} *αυτον*

32. *τι*: D 42. om, nec exprim vg al | *ην γαρ η εκκλ.* (1. 40. al$^{2\,scr}$ add *ολη*): D^{gr} *η γαρ εκκλ. ην* | *συνκεχυμενη* cum ℵAD ... ς Ln Ti *συγκεχ.* cum BEHLP al certe pler | *πλειουσ*: D^{gr} *πλειστοι* | *ενεκα* cum ℵAB 13. 36. 68. 180. cat Thphyl^{b} ... ς Ti *ενεκεν* cum DEHLP al pler Chr Thphyl^{a} | *συνεληλυθεισαν*: H *-θασιν*, L al pauc Thphyl^{a} *-θησαν*

33. *συνεβιβασαν* cum ℵABE 13. (*ουν εβιβασαν* ut^{vid}) 27. 29. 66** 69.

βίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ
Ἀλέξανδροσ κατασείσασ τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.
34 *ἐπιγνόντεσ δὲ ὅτι Ἰουδαῖόσ ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων,*
ὡσ ἐπὶ ὥρασ δύο κράζοντεσ· μεγάλη ἡ Ἄρτεμισ Ἐφεσίων. 35 *κατα-*
στείλασ δὲ ὁ γραμματεὺσ τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρεσ Ἐφέσιοι, τίσ
γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃσ οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον
οὖσαν τῆσ μεγάλησ Ἀρτέμιδοσ καὶ τοῦ διοπετοῦσ; 36 *ἀναντιρρή-*
των οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶσ κατεσταλμένουσ ὑπάρχειν

---

105. 168. a[scr] ... ς Ti *προεβιβασαν* cum D[2]HLP al pler cat Chr[9,256] ... D* *κατεβιβασαν*. Latini sic: e vg *detraxerunt*, d *distraxerunt*, tol *produxerunt* | *προβαλοντων* (ς Gb′) cum ℵABEH 40. al fere[20] Chr ... ς[e] (et. Gb Sz, non ς) Ln *προβαλλοντων* cum DL al ut[vid] plu cat Thphyl[utr] | *αυτον*: L* 40. 96. 100. 187. Thphyl[a] *αυτων* | *ο δε*: et. ℵ[c] vg[cle] etc ... A k[scr] am fu demid tol *ο ουν*, ℵ* *ο δ ουν* | *την χειρα* cum ℵ*AHEHLP etc ... ℵ[c]D 40. 68. 73. 81. al plus[5] Chr Thphyl[b] *τη χειρι* | *ηθελεν* (ℵ[c]): ℵ* *ηλθεν* | *τω δημω*: E *τω λαω*

34. *επιγνοντεσ* cum ℵABDEHLP al longe plu Chr[9,256] Thphyl[utr] (H 13. al *επιγνωντεσ*) ... ς (= Gb Sz) *επιγνοντων* c. 105. al vix mu (2 ap Scri) cat | *εκ*: D om. Item vg (*vox facta est una omnium*, ut etiam d; contra e *una ex omnium* sic) etc | *ωσ* cum ℵADEHLP al pler Chr ... B 13. 33. 34. *ωσει* | *επι*: 13. 33. 34. *περι* | *ωρασ δυο*: 4. 31. 100. 104. 192. al[2scr] (al[vid]) *δυο ωρ.* | *κραζοντεσ* cum ℵA ... ς Ln Ti *κραζοντων* cum BDEHLP etc (105. om *ωσ επ. ωρ. δυ. κραζ.*) | *μεγαλη η* (D* om) *αρτεμισ* (P *-μησ*) *εφεσιων*: B bis habet

35. *καταστειλασ*: DE 1. 17* 78. 187. c[scr] Thphyl[a] *κατασεισασ* (d *conpescuisset*, e vg *sedasset*) | *ο γραμματ. τον οχλ.* hoc ordine cum ℵADE HLP al pler vg sah syr[p] arm (libere syr[sch] aeth) Chr[9,256] ... B 31. 130. cop *τον οχλ. ο γραμμ.* | *φησιν*: E *εφη*, vg (ut et. e) *dixit* (d *ait*) | *εφεσιοι* (ℵ[c]): ℵ* arm *αδελφοι* | *ανθρωπων* cum ℵABE al plus[15] (ex his 40. al aliq *των ανθρ.*) cat[226] vg syr[sch] ar[e] cop (sah anceps) arm Chr[cat226] Thphyl[b] ... ς *ανθρωποσ* cum D[2](D* *ο ανθρωπ.*)HLP al longe plu syr[p] aeth Chr[9,256] Thphyl[a]. Libere Isid[4,206] *τισ ουκ οιδε την εφε. πολιν* etc | *εφεσιων* (180. cat *των εφ.*, E post *πολιν* pon, item sah cop al): D *ημετεραν*, d *vestram* | *νεωκορον*: ELP 13. 68. a[scr] al pauc *νεοκορον*, D* *ναοκορον* ([2] *νεωκορον*) | *ουσαν* (arm non expri): D *ειναι* (d e vg *esse*), item Isid[4,206] | *τησ* (ℵ* *και τησ*) *μεγαλησ* sine *θεασ* cum ℵABDE al[20] cat vg syr[utr] sah cop Isid[4,206] ... ς (= Gb Sz) *τ. μεγ. θεασ* cum HLP al longe plu arm (aeth[libere]) Chr | *διοπετουσ*: D 68. *διοσπετουσ* (d *dianae et huius iovis*)

36. *αναντιρρητων*: B* *αναντιρητων* (31. *αναντιρή* omisso *των*), L *αναντηρητων* (H c[scr] *-τηρρητων*). Cf ad 10, 29 | *ουν*: E* om (e pro *αναντ. ουν οντ. τουτ.* spatium vacuum habet) | *οντων τουτων* (et. ℵ[c]): A 3. 4. 38. 68. 100. 104. 192. al[2scr] Chr[9,256] (non[256]) *τουτων οντων* ... ℵ*

καὶ μηδὲν προπετὲσ πράσσειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺσ ἄνδρασ τού-
τουσ οὔτε ἱεροσύλουσ οὔτε βλασφημοῦντασ τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ
μὲν οὖν Δημήτριοσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρόσ τινα λό-
γον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοισ.
39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυ-

---

2. 13. om τουτων | προπετεσ (d vg *temere*, e *propterque* sic): א^{c} add τι | πρασσειν cum אABDEHLP al longe plu cat Chr ... ς πραττειν cum minusc vix mu

37. ηγαγ. γ. τουσ ανδρ. τουτουσ: P* om | τουτουσ: D syr$^{p\,mg}$ sah arm add ενθαδε (sah *in hunc locum*) | ουτε (31. ουθ') ιερ. ουτε: D μητε ιερ. μητε | την θεον cum אABD^{2}E*HL al^{60} fere cat Chr$^{cat\,328}$ Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) την θεαν cum D*E^{2}P 101. al$^{2\,scr}$ al mu^{vid} Thphyl^{b} ... 23. 26. 33. 34. 105. 133. al fere^{5} Chr^{9,256} τον θεον | ημων (Gb'') cum אABDE^{gr2} 13. 32. 36. 40. 66** 76. 105. al$^{8\,scr}$ e syr^{sch} sah arm aeth^{pp} Chr$^{cat\,326}$ Thphyl^{a} ... ς Ti υμων cum E^{gr*}HLP al pler cat vg cop syr^{p} aeth^{ro} Chr^{9,256} Thphyl^{b}

38. δημητριοσ (137. ο δημ.): D add ουτοσ, item syr^{sch} ar^{e} | και οι: D^{gr*} οι και | τεχνιται ut אAB^{3}EHLP etc ... א* τεχνειται, D τεχνειτε | εχουσι c. אBDL etc ... Ti εχουσιν cum AEHP etc | εχ. πρ. τινα λογον cum אABDEHLP al longe plu cat vg syr^{p} arm (cop εχ. λογ. πρ. τιν., sah om πρ. τιν.) Chr^{9,257}. Similiter D εχ. προσ αυτουσ τινα λογ., d *habent cum aliquos quendam verbum* ... ς (= Gb Sz) πρ. τινα λογ. εχουσι cum minusc vix mu | ἀγοραῖοι (ita etiam ς Wtst al) sic antiquissimi eorum codicum qui accentibus praestant. HLP etc (al plu ut^{vid}), non ἀγόραιοι (ut Gb Sz Ln Ti). Cf Steph. Thes. I. p. 430 sq ubi reiectis aliorum rationibus agnoscitur Suidas, qui cum Zonara sic statuit: ἀγοραῖοσ προπερισπωμένωσ ὁ ἐν ἀγορᾷ ἀναστρεφόμενοσ ἄνθρωποσ· ἀγόραιοσ δὲ προπαροξυτόνωσ ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἡ ἀγορὰ τελεῖται. Cui distinctioni ut libri antiquissimi aliique plerique adversantur, ita nec favent Schneiderus lexicographus, alii. Cf et. Goettl. pag. 297. Ceterum reddunt vg *conventus forenses*, e *forenses*, d *conventus*. | εγκαλ- ut אABHLP etc ... DE ενκαλ-. Ita et. v. 40.

39. περι ετερων cum אADE^{gr}HLP al plu Chr^{9,257}, item e vg *alterius rei*, item syr^{utr} sah cop aeth arm ... Ln Ti περαιτερω cum B 7. 15. 16. 18. 36. 42. 65. 67. 68 (περ' ἑταίρω) 105. 126. 133. 163. 180. d^{scr} cat, item d *ulterius* ... E περ ετερον (e vide ante) :: περαιτερω satis eleganter ac frequenti ex usu dictum (cf Steph. Thes., ubi etiam ex Plat. Phaed. affertur ουδεν ζητησετε περαιτερω) vix offensioni poterat esse. Videbatur autem illud quidem rectius quam περι ετερων hoc ipso loco dici. Nec hac in re negligenda est interpretum auctoritas, qui omnes excepto d lectioni περι ετερων favent. | επιζητειτε: E ζητειται (sed e *inquiritis*), 4. 14* 15. 69. 104. 105. 163. a^{scr} ζητειτε | εν τη εννομω εκκλησια: D εν τω νομω εκκλησια (corr. est -σιασ, post vero substitutum εν τη εννομω, non mutato εκκλησιασ), d *in legem ecclesiae discutietur*

θήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς
σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀπο-
δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέ-
λυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ
Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν
πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ

40. εγκαλεισθ. στασεως περι της σημ. μηδενος αιτ. υπαρχοντος: D σημερον εγκαλεισθ. στασεως μηδενος αιτ. οντος (*hodie accusari seditionis nullius causa esse* sic d) | περι ου ου (Gb+ ου) cum ℵABEHLP (sed L* περὶ οὗν οὗ) al fere^{45} vg^{ed} (ap Gb) syr^{utr} arm aeth^{vid} Chr^{9,257} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti περι ου (sine οὗ) cum DE al permu (sed multo pauciores ut vdtr quam qui περ. ου ου) cat vg sah cop Chr^{9,258} Thphyl^{b} | δυνησομεθα: 11. 18. 68. 99. -σωμεθα | αποδουναι cum ℵA BDE al sat mu cat Chr^{9,257} Thphyl^{b} ... Gb'' Ti δουναι cum HL al^{45} Chr^{9,258} Thphyl^{a} | περι της cum ℵABE 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 68. 73. 133. 137. 180. d^{scr} k^{scr} cat d (*cuius possumus reddere rationem de hoc concurso*) arm Thphyl^{b} ... ς Ti om περι cum D^{gr}HLP al pler Chr Thphyl^{a}, item (*de quo possimus reddere rationem concursus istius*) vg | συστροφης (ℵABDEHLP etc, nullus συνστρ., sed in D sub σ altero vdtr ν elutum) ταυτης: 18. add και ει ταυτα ουτως εχει

XX. 1. μεταπεμψαμενος cum ℵBE 13. 14* 15. 16. 31. 36. 40. 68. 180. cat sah cop aeth^{ro} Thphyl^{b}; similiter 69. 98^{mg} 105. a^{scr} μεταστειλαμενος (69. -λωμενος) ... ς Ln Ti προσκαλεσαμενος cum ADHLP al longe plu Chr^{9,262} Thphyl^{a}, item *vocatis* vg (e *convocatis*, d *convocavit*), item^{vid} (*advocavit*) syr^{utr} arm aeth^{pp} | ο παυλος: D om ο | και παρακαλεσας ασπασαμενος cum AB 18. (sine τε ap Treg) 33. 73. 78^{mg} 98^{mg} cop; item ℵE και παρ. και ασπ., (D) (13. ap Sz) 15. 25. 27. 29. 36. 40. (69.) 97. 105. (106*) 137. 180. 40^{lect} cat Thphyl^{b} κ. παρ. ασπ. τε (69. δε). Nec aliter (vel sine coniunctione vel cum coniunctione inter παρ. et ασπ., d (*et multo exhortatus salutans exiit*) vg (*vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est*) cop (*hortatus est eos, salutavit eos, exiit*) sah (*consolatus est eos et salutavit eos, exiit*) syr^{utr} arm aeth. D vero sic: και πολλα παρακαλεσασ (sic D^{2}, * παρακελευσασ? παρακελεσσας?) αποσπασαμενος (D^{2} ασπασαμενος τε) ...... ς Ti και ασπασαμενος (omisso παρακαλεσας) cum HLP al longe plu Chr^{9,262} Thphyl^{a} | πορευεσθαι cum ℵABE (pon post μακεδ.) 13 (ap Sz) 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. 180. 40^{lect} cat Thphyl^{b} ... ς Ti πορευθηναι cum HLP al pler Chr Thphyl^{a} ... D 27. 66** 105. om | μακεδονιαν sine articulo cum ℵBDEL^{all} 2. 4. 22. 31. 38. 56. 68. 96. 99. 100. 104. 105. 137. 177? 180. al^{5scr} cat Chr^{9,262com} Thphyl^{b} ... ς Ti την μακεδ. cum AHP al plu Chr^{9,262txt} Thphyl^{a}

παρακαλέσασ αὐτοὺσ λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰσ τὴν Ἑλλάδα, 3 *ποι-*
ήσασ τε μῆνασ τρεῖσ, γενομένησ ἐπιβουλῆσ αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων
μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰσ τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμησ τοῦ ὑποστρέ-
19, 29 27, 2 *φειν διὰ Μακεδονίασ.* 4 *συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατροσ Πύρρου*
Ro 16, 21. 23 Eph 6, 21 *Βεροιαῖοσ, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχοσ καὶ Σέκουνδοσ καὶ*
2 Tim 4, 20. 16, 8 *Γάϊοσ Δερβαῖοσ καὶ Τιμόθεοσ, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸσ καὶ Τρόφι-*
μοσ· 5 *οὗτοι δὲ προελθόντεσ ἔμενον ἡμᾶσ ἐν Τρῳάδι·* 6 *ἡμεῖσ δὲ*

---

2. *τα μερη εκεινα* (D[gr]* *-νη*): D praem *παντα* | *παρακαλεσασ αυτουσ* (d *exortatus* sine *αυτ.*): D[gr]* *χρησαμενοσ*

3. *τε*: D 27. 38. e cop (non item sah) *δε* | *γενομενησ*: 40. add *τε*, L add *δε* ... D *και γενηθεισησ* ([gr]* *-θεισ*) | *επιβουλησ αυτω* cum ℵABE 13. 38. 69. 113. 180. al[8 scr] cat ... ς *αυτω επιβουλησ* cum DHLP al pler vg (*factae sunt illi insidiae*) Chr[9,262] | *μελλοντι* usque *μακεδονιασ*: D syr[p mg] *ηθελησεν αναχθηναι εισ συριαν· ειπεν δε το πνευμα αυτω υποστρεφειν δια τησ μακεδονιασ* | *μελλοντι*: E *μελλων* ... 21. 22. 23. 26. 28. 37. 41. 56. 96. 101. 142. 191. 192. Chr[9,265 com] (non item[262 txt]) *μελλοντα* | *αναγεσθαι*: E 4* *αγεσθαι* (e *navigare*, uti vg *navigaturo*) | *εισ*: 69. 105. a[scr] *επι* | *γνωμησ* cum ℵAB*E 13. 15. 18. 33. 36. 38. 46. 68. 105. 180. cat ... ς Ln Ti *γνωμη* cum B[2]HLP al pler syr[p mg gr] Chr[9,262] | *του*: 15. 18. cat om

4. *συνειπετο δε αυτω*: D syr[p mg] *μελλοντοσ ουν* (d syr[p mg] *autem*) *εξιεναι αυτου* (d *comitari eum*), syr[p mg] *quum futurus esset autem exire, comitati sunt eum* | *δε αυτω* (*αυτω* om 4* 16. 22. 23. 37. 56. 66. 80. 100. 192. al[2 scr]) sine additamento cum ℵB 13. vg (et. am fu demid tol Bed[149]) sah cop aeth[utr] ar[e] ... ς Ln Ti add *αχρι* (D *μεχρι*) *τησ ασιασ* cum ADEHLP al fere omn (et. Bed[149] ex Gr) syr[utr] arm Chr[9,262] | *σωπατροσ* (et. Or[int 4,666]): 4* 25. 40. 47. 57** 68. 96. 101. c[scr] al plus[10] demid (al, et. Bed) sah cop arm ar[e] Thphyl[a] *σωσιπατροσ* (aeth[ro] *petros*, aeth[pp] *sopetros*) | *πυρρου* cum ℵABDE al plus[20] (13. al pauc *πυρου*) cat vg (am fu *pyri*) cop (sah *υιοσ βερου*) syr[p mg] arm Or[int 4,666] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu syr[sch] et[p txt] aeth[utr] Chr Thphyl[a] om | *βεροιαιοσ* cum ℵ[c](-*εοσ*, ℵ* -*ροιοσ*) A[2]BD[2] etc, item D*E *βερυαιοσ* (d *beryensis*, e *beroensis*) ... A*[vid]HLP 11. 17. 20. 31. al pauc *βηροιαιοσ*, 4** 14. 18. 30. 38. 68. 95. 105. 113. al fere[20] (7 ap Scri) Thphyl[a] *βερροιαιοσ* :: cf ad 17, 10 | *Θεσσαλονικεων*: H (ut et. 17, 8. 11. 13) al aliq *θεσαλ.* | *σέκουνδοσ* ut H ... ς Ln *σεκοῦνδοσ* ut L | *δερβαιοσ* (A 13. *ο δερβ.*, ut 100. antea *ο βεροιαιοσ*): D* *δουβεριοσ*, d *doverius* | *τιμοθεοσ*: syr[sch] ar[e] add *Lystrensis*, item 137. *εφεσιοσ* | *ασιανοι*: D sah *εφεσιοι*, syr[p mg] *ex Asia Ephesii.* Ceterum Ln ante *ασιανοι* plene distinxit; non ita Thdrt[3,442] | *τυχικὸσ* (hoc accentu HL et plerique ut vdtr, ita et. ς Ln, contradicente Winero in gramm.): D *ευτυχοσ*

5. *ουτοι δε* cum ℵABE 13. 27. 29. 33. 40. 68. 105. 137 163. a[scr] c[scr] cop syr[p] (sah *illi quidem*, aeth[ro] *et illi quidem*) Thphyl[b] ... ς Ti om *δε* cum DHLP al pler cat vg syr[sch] arm (aeth[pp]) Chr[9,263] Thphyl[a] | *προελθοντεσ*

ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰσ ἡμέρασ τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρασ ἑπτά.
7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλοσ διελέγετο αὐτοῖσ, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου·
8 ἦσαν δὲ λαμπάδεσ ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι.
9 καθεζόμενοσ δέ τισ νεανίασ ὀνόματι Εὔτυχοσ ἐπὶ τῆσ θυρίδοσ, καταφερόμενοσ ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶσ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρόσ.
10 καταβὰσ

---

cum B[3]D al sat mu e vg (uterq *praecessissent*, ut et. d) Chr, nec aliter syr[utr] sah cop arm aeth ... ℵA[vid]B*E[gr]HLP al plus[25] *προσελθοντεσ* :: quod non potest non pro vitio haberi | *εμενον*: ℵ* *εμεινον*, al pauc *εμειναν* | *ημασ*: D[gr] *αυτον* | *τρωαδι*: D* *τροαδι*, E *τροαδει*

6. *εισ την τρωαδα* (E *τροαδ.*): D om *την* | *αχρι* cum ABLP 1. 2. 42. 47. 69. 101. 106. 180. 192. d[scr] cat Thphyl[a]; item ς *αχρισ* cum H al plu Chr[9,363] Thphyl[b] ... ℵE 13. *απο* (e *infra diebus quinque*, vg *in diebus quinque*) | *αχρ. ημ. πεντε*: D *πεμπταιοι*, d *quintani* | *οπου* cum ℵAB 13. ... ς Ln Ti *ου* cum EHLP al pler cat Chr ... 40. 137. *ου και* (c[scr] *και* pro *οπου*), Ir[int 201] syr[p] *ubi et*, D *εν η και* (d *in qua* omisso *και*) | *επτα*: in L ex *πεντε* correctum

7. *εν δε* et. Bas[eth 296] ... D[gr] syr[sch] (non item[p]) aeth[utr] *εν τε* | *τη*: E k[scr] om | *μια*: D[gr] *μια πρωτη* | *ημων* cum ℵABDE al[20] cat vg syr[utr] sah (cop non exprim *ημων*) arm aeth Chr[9,363. 365] (item[cat 328]) Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *των μαθητων* c. HLP al longe plu Bas[eth 296] Thphyl[a] | *κλασαι* cum ℵABEHLP al longe plu cat Bas[eth 296] Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *του κλασαι* cum D al vix mu (nullo[scr]) Thphyl[b] | *παρετειν. τε*: 15. 18. 23. 36. 68. 180. cat sah cop syr[p] Bas[eth 296] Thphyl[a] *παρετ. δε* ... D[gr] om copulam ... 13. *παρατεινοντοσ* | *μεχρι*: P *μεχρισ* ... 3. 69. 100. 105. al[2 scr] al pauc *αχρι*

8. *λαμπαδεσ* (vg *lampadae*, e *lanternae*): D *υπολαμπαδεσ*, d *faculae* | *ημεν* cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg syr[utr] sah arm aeth[pp] Chr[9,363] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *ησαν* cum minusc non ita mu cop aeth[ro] Thphyl[a] | *συνηγμενοι*: 4. *συνηθροισμενοι* ... E om

9. *καθεζομενοσ* cum ℵABDE al[11] cat ... ς *καθημενοσ* cum HLP al pler Chr[9,363] | *νεανιασ* (137. c[scr] *-νισκοσ*, 12[lect] pon post *ονοματι*): E om | *επι τησ θυριδοσ καταφερ. υπνω βαθει* (et. Or[4,96] huc respiciens *καταφερ. υπνω*): D *επι τη θυριδι κατεχομενοσ υπνω βαρει* | *του παυλου*: D om *του* | *κατενεχθεισ*: E *κατανεχθισ* | *απο τ. υπνου* cum ℵABELP al pler cat Thphyl[utr] ... DH al plus[10] Chr *υπο τ. υπν.* | *επεσεν*: E[gr] *πεσων*, omisso *και* seq | *και ηρθη* (d *et sublatus est*): D[gr*] *και οσ ηρθη* (teste Mill *και επηρθη*)

δὲ ὁ Παῦλοσ ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυ-
βεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰσ δὲ καὶ
κλάσασ τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενοσ, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσασ ἄχρι
αὐγῆσ, οὕτωσ ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρ-
εκλήθησαν οὐ μετρίωσ.
13 Ἡμεῖσ δὲ προελθόντεσ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν
Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντεσ ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτωσ γὰρ
διατεταγμένοσ ἦν, μέλλων αὐτὸσ πεζεύειν. 14 ὡσ δὲ συνέβαλλεν
ἡμῖν εἰσ τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντεσ αὐτὸν ἤλθομεν εἰσ Μιτυλήνην.

---

10. *επεπεσεν αυτω*: D *επεσεν επ αυτω*, 18. 106. Chr[9,263] Thphyl[b] *επεπεσεν επ αυτω* | *συνπ-* cum ℵAB*DEH ... ς Ln *συμπ-* cum B[3]LP al certe pler. Item *συνπεριλαβων*: C* *-βαλων* ... 21. 25. 33. 34. 40. 105. e[scr] k[scr] *συμπαραλαβων*. Praeterea C add *αυτου*, 27. 36. 66** 69. 105. 180. a[scr] al pauc cat Chr Thphyl[b] *αυτον*, 33. *αυτω*. Item syr[utr] sah cop arm | *ειπεν*: D[gr]* *και ειπεν* (d *et circumplexit et dixit*) | *εν αυτω*: L *εν εαυτω*

11. *και κλασασ*: B om *και* (item edd[erasm 1] et[2] ed[ald] al). Similiter sah *cum vero adscendisset, frangens panem gustavit* etc. | *τον αρτον* cum ℵ* ABCD* 13. Thphyl[b] ... ς om *τον* cum ℵCD[2]EHLP al pler cat Bas[eth 299] Chr[9,263] Thphyl[a] | *τε*: D[gr]E[gr] 13. 105. Thphyl[a] *δε* | *αχρι* cum ℵABC[2]E 1. 2. 13. Thphyl[a] ... ς Ln *αχρισ* cum C*DHLP al pler cat Chr[9,263] Thphyl[a]; item Bas[eth 299] *μεχρισ* | *αυγησ*: ℵ *αυτησ*, confusis Γ et Τ

12. *ηγαγον* (30. 97. 101. *-γεν*, item arm?) *δε τ. παιδ. ζωντα* : D *ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν τον νεανισκον ζωντα*, sed d *salutantes autem eos* (codex *auteos*) *adduxerunt iubenem viventem*

13. *προελθοντεσ* cum ℵB[3]CL al sat mu (e *provecti*) Thphyl[b] ... AB*EHP al fere[40] Chr[9,264] Thphyl[a] *προσελθοντεσ*, D[gr] *κατελθοντεσ* (similiter syr[sch] ar[e]), 33. 177. *προσαχθεντεσ*, c[scr] *ελθοντεσ*, 98[mg] *εμβαντεσ* ... vg *ascendentes navem*, d *ascendimus in navem* | *επι το*: D 133. d[scr] *εισ το* | *επι την* cum ℵABCE 13. 25. 40. 73. 105. a[scr] Thphyl[b] ... ς *εισ την* cum DHLP al pler cat Chr Thphyl[a] | *ασσον* cum ℵABCDEH al pler vg (et. am fu tol) cop arm Chr. Item 13. 96. 106. al[5] demid *ασον* ... 15. 18. 36. cat[239] *νασον*, LP 2. 10. 11. 17. 19. 21. 30. 42. 101. al pauc sah syr[utr] *θασον*, 26. 39. 99. 100. o[scr] al *θασσον* | *διατεταγμενοσ* (ℵ* k[scr] *-νον*, C 15. 36. 180. cat *εντεταλμενοσ*) *ην* hoc ordine c. ℵABCE 13. 15. 31. 36. 40. 69. 105. 180. a[scr] ... ς Ti *ην διατεταγμενοσ* cum DHLP al pler Chr | *μελλων αυτοσ* (E *αυτ. μελλ.*): D 36. cat praem *ωσ*

14 *δε*: C* om[vid] | *συνεβαλλεν* (ℵ[c], ℵ* *-λλον*) cum ℵABEE[gr]P 40. 100. ... ς Ti *συνεβαλεν* cum CDHL al pler cat e vg (uterq *convenisset nos*) rell Chr | *εισ την* (ℵ[c]): ℵ* *επι την* | *ασσον* (sic h. l. et. L; al pauc *ασον* et *νασον*): P al mu (et. o[scr]) sah syr[utr] *θασον* (al pauc *θασσον*) | *ηλθομεν*: L* *ανηλθομεν* | *μιτυληνην* cum ℵBCDHP etc ... AE al[3scr] *μιτυλινην*, L *μυτυλινην*

15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς
Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν
εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφε-
σον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν
γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι
εἰς Ἱερουσαλήμ. (18, 21) 19, 21

---

15. κακειθεν: Ε και εκειθεν | αντικρυς cum ℵAB*CDEL 13. 25. 26. 33. 36. 40. 68. 105. 180. cat Thphyl^b ... ς αντικρυ cum B^3HP al pler Chr^9,364 Thphyl^a | ετερα: D 15. 19. 73. cat εσπερα | παρεβαλομεν (1. 4. 57. 99. Thphyl^a -βαλλομεν): D^gr* παρελαβομεν | τη δε εχομενη (Gb'') cum ℵABCE 13. 15. 18. 37. 69. 73. 180. a^scr vg cop arm aeth^pp (sed 37. 73. 180. vg arm και τη εχομενη, cop aeth^pp om copulam; aeth^ro verbis εις σαμον finem huius versus facit) ... ς Ti και μειναντες εν τρωγυλλιω (Ti -υλιω) τη εχομενη cum DHLP al pler cat syr^utr sah Chr^9,364 Thphyl^utr :: haec ex antiquissima interpolatione fluxisse principalium quos plerumque sequimur testium auctoritas suadet. Interpolandi caussa poterat in eo posita esse, quod revera Trogylii Paulum tum mansisse sciebant vel tradebant. Poterat etiam illud ex more nautarum esse ut Samo Miletum petentes pernoctarent Trogylii. Quae si cui non placent, tamen etiam minus probabilia sunt quibus cur verba ista eiecta sint nonnulli docturi sibi videbantur. Dixerunt enim eiecta esse propterea quod Trogylium ad ipsam Samum insulam pertinere dici videretur nec vero pertineret. At si quis sciebat Trogylium non in ipsa Samo situm esse, proxime a Samo abesse sciebat. Nec enim poterat ἡ τρωγίλιος ἄκρα non notissima esse, ut ex Strabone discitur. Hinc cur quis abstulerit verba ista, minime patet. Locis vero eiusmodi de quibus in utramque partem disputari potest standum est testium auctoritate. Ceterum Ti τρωγυλιω cum D (D^gr τρωγυλια; d *trogylio*) L (L al mu τρογυλιω) 19. 28. 30. 31. 38. 40. 47. 68. al mu (sed mu etiam τρογγυλιω, pauci στρογγυλιω, στρογυλιω) Chr^9,364 ... ς τρωγυλλιω cum HP al mu cat | εχομενη: D* 4. 18. 31. 95* 96. 105. 142., a^scr ερχομενη

16. κεκρικει (Gb'') cum ℵAB(*κεκρει)C*DE 13. 14** 15. 36. 68. 69. 73. 105. 180. a^scr cat (Thphyl^b κεκρικε), item vg *proposuerat*, item syr^p arm ... ς εκρινε cum C^3HLP al pler Chr^9,364 Thphyl^a, item syr^sch | οπως usque αυτω (E αυτον) χρονοτριβησαι: D μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσια τις (d *ut non contingeret ei morandi quis*) | εσπευδεν (C^3): C* fortasse εδει | ει δυν. ει. αυτω: DE aeth^ro om | ειη cum ℵABCE 13. 15. 18. 27. 29. 36. 68. 69. 73. 180. a^scr cat ... ς Ti ην cum LP al pler Chr Thphyl^utr | την ημεραν: E τη,ημερα, D εις την ημεραν (d *in die* - *adesse*) | εις ιερουσαλημ cum ℵAE 13. 40. 105. (εν ιερ.) 12^lect 58^lect a^scr c^scr ... ς Ln εις ιεροσολυμα cum BCDHLP al pler cat Chr (D* εν ιεροσολυμα). Latini: d (*adesse*) e (*fieri*) *in hierosolymis*, vg (*ut diem pent. faceret*) *hierosolymis* :: cf ad 19, 21

17 Ἀπὸ δὲ τῆσ Μιλήτου πέμψασ εἰσ Ἔφεσον μετεκαλέσατο
τοὺσ πρεσβυτέρουσ τῆσ ἐκκλησίασ. 18 ὡσ δὲ παρεγένοντο πρὸσ
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτησ ἡμέρασ ἀφ' ἧσ
ἐπέβην εἰσ τὴν Ἀσίαν, πῶσ μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
19, 10 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ καὶ δακρύων
20, 21 καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖσ ἐπιβουλαῖσ τῶν Ἰου-
δαίων, 20 ὡσ οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγ-
γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶσ δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκουσ, 21 διαμαρ-
τυρόμενοσ Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰσ θεὸν μετάνοιαν καὶ
πίστιν εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδε-

---

17. *μετεκαλεσατο*: D *μετεπεμψατο*, dial[maced 481] *μετεστειλατο* | *τουσ*: E om

18. *παρεγενοντο*: E[gr] *εσκληρυνοντο* | *προσ αυτον* sine additam c. ℵBCHLP al fere omn cat sah cop syr[utr] arm aeth[utr] Chr[9,369] ... Ln add *ομου οντων αυτων* cum AD 40[mg] (sed pro *ομ.* D* *ομωσε*, D[2] 40[mg] *ομοσε*), item vg (*qui cum venissent ad eum et simul essent*); item E 73. add *ομοθυμαδον* | *επιστασθε* (et. Bas[eth 301. 305] Lcif[6,240]): D add (et 5. 8. 73. sah praem) *αδελφοι* | *αφ*: D* *εφ*, d *in qua* ... 38. 104. h[scr] om | *εισ*: E *επι* (e *accessi in asiam*) | *πωσ* usque *εγενομην* et. Bas[eth 301] Lcif (*quemadmodum vobiscum fui per omne tempus*): D *ωσ τριετιαν η και πλειον ποταπωσ μεθ υμων ην παντοσ χρονου* (D[2] *πωσ μ. υμ. τον παντα χρονον εγενομην*), d *quasi triennium et amplius, quemadmodum vobiscum fui per omne tempore*

19. *τω κυριω* et. Bas[eth 301] Lcif[6,240]: c 15. 18. 36. c[scr] cat syr[p] Chr[9,369] txt (non [369] com) add *μεθ υμων* | *και δακρυων* cum ℵABDE 13. 40. 68. 80. 81. 137. 142. 180. vg syr[sch] ar[e] sah cop aeth[pp] Lcif[6,240] ... ς (= Gb Sz) *και πολλων δακρ.* cum CHLP al pler cat syr[p] arm aeth[ro] Bas[eth 301. 305] Chr | *συμβαντων* (DE *συνβ.*): c 2. *συμβαινοντων*

20. *ωσ*: 27. 29. 80. al[8 scr] *και ωσ* | *των συμφεροντων* (DE *συνφ.*) h. l. etiam Lcif[6,240] ... c cat ante *υπεστειλ.* pon | *μη* (vg *quominus adnuntiarem vobis*, Hier[eph praef] *quin annuntiarem*, e *quod non adnuntiare* [corrige -*rem*] *vobis*): D om, d *ut adnuntiarem vobis*, Lcif *quomodo renuntiarem vobis* | *υμασ*: D Thphyl[a] Lcif[240] Hier[eph] om | *δημοσια και κ. οικουσ*: D *κατ οικ. κ. δημ.*

21. *διαμαρτυρομενοσ*: D* -*ρουμενοσ* ... H 1. 15. 18. 31. 36. 98. cat[322] Bas[eth 299 cod] Thphyl[a] -*ραμενοσ* | *εισ θεον* cum ℵBCE 38. 66* 96. 100. 113. 192. 5[lect] al[3 scr] Bas[eth 299 edd] Chr[9,369] Thphyl[a] ... ς Ln *εισ τον θεον* cum ADHLP al pler cat Bas[cod] Thphyl[b] | *και πιστιν* sine *την* cum ℵABCD 15. 18. 29. 32. 36. 57. 66** 69. 81. a[scr] cat arm ... ς (Gb°) Ti *κ. πιστ. την* cum EHLP al pler Bas[eth] Chr Thphyl[utr]. Latini: *in deum paenitentiam et fidem in dominum* vg (am – – *in domino*) Lcif; *quae in deum paenitentiam et fidem quem* (sic) *in dominum* e; *quae in deo paenitentiam agent et fidem in dominum* d | *εισ τον κυριον ημων* $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$: D[gr] *δια του κυριου ημων* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ | *ημων*: E om | $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ cum ℵAC(D)E

μένοσ ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ (18, 21.) 19, 21
συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώσ, 23 *πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον* 21, 4. 11
κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεισ με μέ-
νουσιν. 24 *ἀλλ' οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ*

---

13. 15. 18. 27. 29. 31. 36. 40. 68. 69. 105. al permu (7 ap Scri) cat vg syr[sch] cop arm aeth[pp] Chr[9,369] Thphyl[b] ... Ti om $\overline{\chi\nu}$ cum BHLP al fere[40] sah syr[p] aeth[ro] Lcif[241] Bas[eth 299] Thphyl[a]

22. *δεδεμενοσ εγω* cum ℵABCE 13. 69. 103. 105. 180. a[scr] k[scr] cat vg (et. fu demid, non item am tol) Ath[544] (ex[cdd]) Thphyl[b] ... ς *εγω δεδεμενοσ* cum DHLP al plėr am tol syr[utr] Did[tri 2,8] Epiph[392] Chr[9,371] Thphyl[a] ... Lcif[241] Ath[cdd 2] om *εγω* (Ath[cdd] pri *δεδεμ. εν τω πνευμ.*) | *ιερουσαλημ* (et. e vg Lcif): D *ιεροσολυμα* | *συναντησοντα* cum ℵBLP al pler Ath Chr Thphyl[b], item *quae in ea ventura sunt mihi* (*mihi eventura sunt* Lcif) d e vg Lcif etc ... C 15. 36. 68. 69. 105. 180. 12[lect] a[scr] *συμβησομενα* ... AD[gr]E[gr]H 13. 31. 67. 106. l[scr*] Thphyl[a] *συναντησαντα* | *εμοι* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *μοι* cum ℵ[c]ACDHLP etc; E[gr] *με* | *ειδωσ*: D *γεινωσκων*

23. *το πνευμ. το αγιον*: D[gr] *το αγιον πνευμ.* | *κατα* (D Lcif[241] add *πασαν*) *πολιν*, d *per singulas civitates*, vg *per omnes civitates*, syr[utr] *in omni civitate* ... E om | *διαμαρτυρεται* cum ℵ*BCDHLP al pler cat e vg sah cop etc (et. Lcif[241] Did[tri 2,5,7] et Epiph[392] Ath[544]; Ath[555] *διαμαρτυρειται*) ... ℵ[c]AE[gr] 13. 40. Ath[544 cdd 2] *διεμαρτυρατο* | *μοι* cum ℵABCDE al plus[20] cat[332] vg sah cop syr[utr] arm aeth[pp] Lcif[241] Ath[544. 555] (Did[tri 2,5 et 7] *με*) Bas[eth 296] (sed post *το πνευμα* pon) Epiph[392] Chr[9,371] (ut Bas) Thdrt[3,155 cod] (et[ed] *με*) Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu aeth[ro] Thphyl[a] | *λεγον* (Thdrt[3,155] om) cum ℵABC al sat mu (fere 10 ap Scri) Ath[544] et (lectione fluct) [555] Did[tri 2,5 et 7] Bas[eth 296] Chr[9,371] ... Ti *λεγων* cum DEHLP al plu cat (Ath[555] vide ante) Epiph[392] (sed ed. Dind. *λεγον*) | *με* (sah cop syr[sch] ar[e] arm aeth[utr] *σε*) post *θλιψ.* (Gb'') cum ℵABCEH al[30] cat am[2] demid (hi *me manent*; am* fu tol *meae manent*; vg[cle] *Ierosolymis me manent*) Lcif[241] Bas[eth 296] Did[tri 2,7] Amm[cat 332] Chr Thphyl[a] ... ς post *δεσμα* cum LP al longe plu Thdrt[3,155] Thphyl[b] ... D *μοι* et pon post *μενουσιν* (d *manent mihi*) | *μενουσιν* (et. fu tol): D am (sed cum signis improbandi habet) syr[p] c.* sah Or[int 4,528] (*manent me in Ieroso.*) Lcif[241] add *εν ιεροσολυμοισ* (vg[cle] *Ierosolymis me manent*)

24. *αλλ ουδενοσ λογου ποιουμαι την ψυχην τιμιαν εμαυτω* cum ℵ*BCD[2], item sah (*sed non facio animam meam in ulla re*), syr[sch] (*sed mihi non reputata est anima mea aliquid*) ar[e] (*sed anima mea non est reputata apud me aliquid*) aeth[utr] (*sed non reputo animam meam nihil quidquam*, aeth[ro] non expri *meam*) cop (*sed anima mea, dico, non est pretiosa mihi in aliquo verbo*) arm, item Lcif[241] (*sed pro nihilo aestimo animam meam caram esse mihi*) Or[int 4,528] (*sed ego non facio cariorem animam meam mihi*) Aug[qu 57 levit] (to[3,516] *non enim facio animam meam pretiosam mihi sive pretiosiorem quam me*), item Amb[ep 63, 1040] *nec facio animam meam cariorem mihi.* Cf et. Amm[cat 334 sq] *ἵνα κατὰ κοινοῦ λάβῃ τισ*

*ὡσ τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ χάριτοσ τοῦ
θεοῦ.* 25 *καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν
μου ὑμεῖσ πάντεσ ἐν οἷσ διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν.* 26 *διότι
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ*

τὸ ποιοῦμαι ἀντὶ τοῦ· οὐ προτιμῶ τὴν ζωήν μου· ἀλλ' οὐδὲ ἄλλου τινὸσ ἀντιποιοῦμαι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἢ τοῦ ἐκτελέσαι τὴν διακονίαν μου. οὐ προτιμῶ δόξαν ἀνθρώπων τῆσ διακονίασ, οὐ χρήματα, οὐκ ἄλλο τι· τοῦτο γὰρ οἶμαι σημαίνειν τό· οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι ...... Ln *αλλ ουδενοσ λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαυτω* cum ℵ[c]Δ (D* *α. ουδ. λο. εχω μοι ουδε ποι. τ. ψυ. μου τιμ. εμαυτου*, d *sed nihil horum cura est mihi, neque habeo ipsam animam caram mihi*) 13. (*ευχην* pro *ψυ.*) 40. 43. 68. Similiter vg *sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quam me* ...... ς *αλλ ουδενοσ λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμιαν εμαυτω* cum EHLP al pler (cat) Bas[eth 296] Chr[9,371] (sed[com] tantum *ειτα επαγει οτι ουκ εχω τιμιαν την εμαυτου ψυχην ωσ* etc) Thphyl[utr]. Sed 43. 81. 99. k[scr] add *τουτων* post *ουδενοσ*, 96. cat *λογου* pro *λογον*, LP al aliq cat Chr om *μου*. Praeterea cf et. Ign[intpol] ep[tars 1] *ἀλλ' οὐδενὸσ λόγον ποιοῦμαι τῶν δεινῶν, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡσ ἀγαπᾶν* (al *ἀγαπῶν*) *αὐτὴν μᾶλλον ἢ τὸν κύριον.* | *ωσ* cum ℵ*ABEHLP etc (et. Bas[eth 296]): ℵ[c] *εωσ* ... E 3. 13. 21. 29. 40. 68. 69. 76. 95* 96. 105. 137. 142. 163. al[4scr] *ωστε*, C 104. *ωσ το*, D *του*. Latini: d Lcif[241] *quam consummare*, vg Amb *dummodo consummem* (vide autem *εωσ*), e *ut consummem* | *τελειωσαι* cum ACDEHLP etc ... ℵB *τελειωσω* | *τον δρομον μου* (31. 42. 105. 180. om *μου*) sine additam cum ℵABD 13. 40. 81. cat vg sah cop syr[sch] arc aeth[utr] Lcif[241] ... ς (Gb[oo]) add *μετα χαρασ* cum CEH LP al pler syr[p] arm Bas[eth 296] Chr[9,371] | *τ. διακονιαν*: D vg (et. demid tol, non item am fu) Lcif Amb (ubi ante) add *του λογου* | *ην*: D[gr*] *ον* (d *ministerium verbi quod*) | *ελαβον*: D 4. 22. 23. 37. 39. 56. 76. 100. 137. 192. al[4scr] *παρελαβον* | *διαμαρτυρασθαι*: D sah Lcif[241] add *ιουδαιοισ και ελλησιν* | *του θεου*: D* om *του*

25. *ιδου*: E 13. 40. 73. al[8] Lcif[241] om, hinc Gb[o] | *εγω οιδα* (et. Lcif): C 31. arm *οιδα εγω* ... 180. om *εγω*, item Ir[int 201] („adiecit *scio quoniam iam non*" etc) | *ουκετι*: ℵ *ουκ*, d *non* | *την βασιλειαν* (66** 69. 105. a[scr] *το ευαγγελιον*) sine additam cum ℵABC 13. 15* 36. 180. cat syr[p] arm[gb] (cop ap Wtst) Chr[9,372] ... ς (Gb[oo]) add *του θεου* cum EHLP al pler vg syr[sch] cop[wi] arm[treg] aeth Thdrt[3,6] Thphyl[utr]; item D sah add *του* $\overline{ιυ}$, Lcif *domini Iesu*

26. *διοτι* cum ℵADEP 2. 10. 21. 28. 29. 30. 42. 78. 97. 177. 191. g[scr] ... ς Ln Ti *διο* cum CD[2]HL al pler (al[5] add *και*) cat Bas[eth 294] Thphyl utr (libere Chr[9,372] *ωστε εικοτωσ διαμαρτυρομ. υμιν* etc) ... syr[sch] om, syr[p] habet c.* | *διοτι* usque *οτι* (et. Ir[int201] Lcif[241]): D[gr*] *αχρι ουν τησ σημερον ημερασ*, d *propter quod hodierno die* (pergit *mundus sum*; om igitur *μαρτυρομαι υμιν*) | *καθαροσ ειμι* (Gb') cum ℵBCDE 13. 15. 18. 20. 36. 40. 68. 73. 81. 103. 137. 180. c[scr] cat vg syr[p] sah Ir[int201]

αἵματος πάντων· 27 *οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι* 18, 6
πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 *προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ*
τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποι-
μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα- 1 Pe 5, 2

Lcif[241] Bas[eth 294] Bas[bapt 633] et[673] Amm[cat 335] etc ... ς Ti *καθαρος εγω* cum AHLP al pler syr[sch] cop Bas[regg 503] Chr[9,372 ter] et[374. 375] et[11,103] Thphyl[a] ... 69. 105. arm *καθ. εγω ειμι* | *παντων* (et. Ir[int] Lcif etc): ℵ 33. 68. 105. al plus[10] vg[cod] (ap Gb) syr[utr] cop arm[edd] aeth Bas[regg 503] edd (et[eth 294] *υμων* pro *παντ.*) Bas[bapt 673] (non item[633]) Thphyl[b] add *υμων*

27. *μη* (et. d Ir[int 201] Bas[eth] et[regg] et[bapt] etc): D[gr*] 66[**] 73. 81. 177* om (Lcif[241] sic: *et non praetermisi praedicare omnem voluntatem dei*) | *υμιν* post *του θεου* cum ℵ*BCD 13. 31. 81. cat vg Ir[int 202] (D[gr*] *ημιν*) ... ς Ti post *αναγγειλαι* cum ℵ[c]AEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Ir[int 201] Bas[eth 294] et[regg 503] et[bapt 633. 673] Chr[9,372] ... Lcif[241] om *υμιν*

28. *προσεχετε* sine copula cum ℵABD 13. 15. 36. 81. 180 o[scr] cat (lectionaria non probant, nec fere magis Did[tri] al qui inde a verbis *προσεχετε* afferunt locum) vg cop arm aeth Lcif[241] (ita et. Ln[ed min]) ... ς (Gb[o]) Ti add *ουν*, Ln[ed mai] [*ουν*] cum CEHLP al pler m[10] syr[utr] (sah *δε*) Ir[int 201] Bas[eth 316] Chr[9,372] | *εαυτοις*: D* l[scr*] *αυτοις* | *το πνευμ. το αγιον* (et. Or[2,593] Did[tri 2,8,2] Bas[eth] Ir[int] Lcif): D[gr] m[10] *το αγιον πνευμ.* | *του κυριου* (et. Gb) cum AC*DE 13. 15. 18. 36[txt] 40. 69. 73. 81. 95* 130. 156. 163. 180. 58[lect] a[scr] cat sah cop syr[p mg] arm (aeth[ro] ex usu linguae et *κυ.* et *θε.* confirmat) Ir[int 201] Const[2,61,4] (vide post) Ath[1,533 cod] (vide post) Did[tri 2,6,2] et[spir 24] (Gall[6,272]) Chr[11,95] (ad Eph[4,12]) Chr[cat 336] et[337] (vide post) Thphyl[c 620] (pendet ex Chr[com]; vide post) Lcif[241] Hier[tit 1,5] (vall[1,695]) Quaest[97] (Aug[opp 3,2,2953], sed est *domini Iesu*). Cf et. Thdr[stud 2,56] (pag[478] *την εκκλ. ην περιε. κυριος δια τ. οικειου αιμ.*). Habent autem Const[2,61,4]: *συντρέχετε εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ τοῦ ἠγαπημένου.* Ath[1,533] editum est *τ. θεου*, sed cdd[2] *τ. χριστου*, cod[1] *τ. κυριου* habent. Quem ad locum adhibenda sunt quae Ath[758] contra Apollinarium[14] scripsit: *οὐδαμοῦ δὲ αἷμα θεοῦ δίχα σαρκὸς παραδεδώκασιν αἱ γραφαί, ἢ θεὸν διὰ σαρκὸς παθόντα καὶ ἀναστάντα. ἀρειανῶν τὰ τοιαῦτα τολμήματα.* Ad locos Didymi, cuius lectio minime dubia est, accedit etiam quod Didymi nomine catena[337] praebet: *λέγει δὲ μὴ μόνον προσέχειν δεῖν ἑαυτοῖς τοὺς ἐπισκόπους, ἀλλὰ καὶ τῷ ποιμνίῳ, ὃ περιεποιήσατο ὁ σωτὴρ τῷ ἰδίῳ αἵματι.* Chr quid in suis cdd invenerit dubium est, quum ad ipsum hunc locum identidem *του θεου* habeat, in catena vero quae ex comm pendet (per errorem *τοῦ αὐτοῦ* ad *ἀμμωνίου* trahi ipsa Chrysostomi quae adscribuntur verba probant) bis *του κυριου*. Multo vero probabilius duco *κυριου* in *θεου* quam *θεου* in *κυριου* alienis studiis mutatum esse, praesertim quum[11,95], qui locus non pariter atque ipsius Actorum loci explicatio ad mutandum alliciebat, *του κυριου* confirmet. Quam ad coniecturam stabiliendam accedit quod etiam Thphyl[c] ex

τοσ τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν
μου λύκοι βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα
18, 2. 10 τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε,

---

Chrysostomo τ. κυριου hausit. Cf et. Eus[ecc 404] λελυτρωμένοι καὶ συνηγμένοι διὰ κυρίου, οὗσ αὐτὸσ ἐλυτρώσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι …… ς (= Gb) του θεου cum ℵB 4. 22. 46. 65. 66* 68. 84. 89. 154. 162. 12[lect] (alii qui e silentio conlatorum afferuntur nimis incerti videntur) vg (etiam am fu demid tol al) syr[p txt] syr[lect vat] (nr. 21. saec. 11 ap Sz) Epiph[386] et[anc 74] Chr[9,372 ter] (sed aliter[cat]) Bas[eth 316] Ps-Ath[2,3] (Ath[1,582] vide supra) Cyr[bis] (ap Mai VIII[2,125] et[126]) Antioch[1226] (hom[122]) et[1128] (hom[61]) Caelest (ep. ad synod. Eph. ap Mansi[4,1286]) Thphyl[b] Amb[spir 2,666] Orsies[67] (Gall[5]) Prim[apoc 7]. Ceterum iam Ign habet ἐν αἵματι θεοῦ, cf ad Eph[1] (pag[120]; contra Ign[intpol 220] ἐν αἵματι χ̅υ̅) …… Gb' του κυριου και θεου cum C[3]HLP al plus[110] (47. τ. θεου και κυρ.) Thphyl[a]. Praeterea legitur etiam του κυριου θεου (3. 95**), τ. χριστου (syr[sch] ar[e] aeth[pp] Ath[582 edd] Dial[maced 421] Thdrt[2,145] et[5,1022] j. e. dial[spir 4,12]), m[10] *Iesu Christi* :: του κυριου lectio quin ab ipso scriptore profecta sit, licet contra stent ℵB (cf ad Ioh 1, 18) vix dubitari licet. εκκλησια θεου quum saepe legatur apud Paulum nec fere fluctuet (cf 1 Co 10, 32. 11, 22. 15, 9. Gal 1, 13. 1 Tim 3, 5 et 15 etc, item passim αι εκκλησιαι του θεου), incredibile est idem hoc loco scriptum tamque varie mutatum esse. Ut autem Pauli usus mutationem scripturae του κυριου suadebat, ita studium nominis dei h. l. intrudendi luculenter probatur lectione plurimorum codicum του κυριου και θεου. Quis enim του κυριου additurus fuisset si του θεου invenisset. | περιεποιησατο (e vg *adquisivit*, Ir[int] *sibi constituit*): D add εαυτω (d *adquisibit sibi*, nec aliter sah) | του αιματ. του ιδιου cum ℵABCDE al[20] cat vg (*sanguine suo*) Ir[int 201] et Did[spir 272] (*per sanguinem suum*) Lcif[241] (ut vg) arm. Cf et. syr[p mg] ubi του ιδιου adscriptum est … ς (= Gb Sz) του ιδιου αιματοσ cum HLP al longe plu Ath[582] Did[tri 2,8,2] Chr[9,372] Antioch[1226] Thphyl[utr] (Caelest τω ιδιω αιματι)

29. εγω sine copula (Gb'') cum ℵ*AC*D 13. 15. 36. 81. 130. cat vg Ir[int 201] Lcif[241] … B οτι εγω, ℵ[c] cop εγω δε, aeth[utr] και εγω … ς Ti εγω γαρ cum C[3]EHLP al pler syr[utr] sah arm Chr[9,372] | οιδα sine τουτο cum ℵABC*D 13. 15. 36. 68. 69. 105. 163. 180. a[scr] cat vg syr[sch] sah cop arm aeth Ir[int] Lcif (Thdrt[1,190] οιδα οτι, item[2,1260] οιδα γαρ οτι: utrumq libere) … ς (Gb[oo]) Ti add τουτο cum C[3]EHLP al pler syr[p] Chr | αφιξιν (L αφηξιν): DE αφεξιν

30. εξ υμων αυτων (et. Ir[int 202] Lcif[201]): B e[scr] sah aeth[utr] om αυτων | του αποσπαν (vg Lcif[241] *ut abducant*, d *ut abstrahant*, e *ut adducant*, Ir[int 202] *ut convertant*): D του αποστρεφειν | εαυτων cum ℵAB (et. Ln ed min) … ς Ln[ed mai] Ti αυτων cum CDEHLP al certe pler cat Ps-Iust[qu 22] Bas[2,214] Chr[9,372]

μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ
δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 *καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι*
ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκο-
δομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν.
33 *ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα·* 34 *αὐτοὶ*
γινώσκετε ὅτι ταῖσ χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη- 18, 3
σαν αἱ χεῖρεσ αὗται. 35 *πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτωσ κοπιῶν-*

31. *νυκτα*: A -*κταν* | *και* (et. d): D[gr*] *δε* | *εκαστον*: DE al plus[20] vg syr[utr] sah cop arm[edd] aeth[utr] Bas[2,299] (non item[327]) Antioch[1209] Thphyl[b] Lcif[241] Orsies[48] Hier[tit 1,5] add *υμων*

32. *παρατιθεμαι*: E *παρατιθεμι* (sic), 2. 30. Chr[cod] -*θημι* | *υμασ* (ℵE *υμιν*) sine *αδελφ.* cum ℵABD 13. 33. 34. 68. 81. vg syr[utr] sah cop arm aeth[pp] ar[e] Orsies[50] Hier[praef adeph] (ed ven[7,542]) ... ς (Gb[o]) add *αδελφοι* cum CEHLP al pler (c[scr] post *τ. θεω*) cat ar[ro] Chr[9,377] | *τ. θεω* cum ℵACDEHLP etc ... B 33. 68. sah cop *τ. κυριω* | *οικοδομησαι* (Gb″) cum ℵABCDE 13. 15. 36. 81. 130. 180. cat (e vg Hier *aedificare*, d deficit) ... ς Ti *εποικοδομησαι* cum HLP al pler Chr[9,377] (*οὐκ εἶπεν οἰκοδομῆσαι, ἀλλ' ἐποικοδομῆσαι, δεικνὺσ ὅτι ἤδη ᾠκοδομήθησαν* :: ex eadem sententia oriri poterat emendatio *εποικοδομησαι*). Praeterea vel additur (DE 29. 163. al[2] syr[sch] sah aeth) vel praemittitur (14* 66** 69. 76. 81. 105. al[3scr] Chr[9,377]semel Orsies[50]) *υμασ* (163. *ημ.*) | *δουναι* sine additam cum ℵABDE 25. vg cop ... ς add *υμιν* cum CHLP al pler (sed aliq Thphyl[b] *ημιν*) cat syr[utr] sah arm aeth Chr[9,377] (sed[txt] post *κληρο.*) Orsies Hier[eph] | *την κληρονομιαν* cum ℵABCE 130. 180. cat ... ς Ln Ti om *την* cum DHLP al pler Chr. Praeterea A add *αυτου* | *εν τοισ*: D[gr*] (d hiat) apud Scri *εν αυτοισ τοισ* | *πασιν*: D[gr] *των παντων* (d hiat 20, 31—21, 2 ab *ουκ επαυσαμην* usque *διαπερων εισ φοινικ.*). Praeterea post *πασιν* syr[p] c.* add *cui gloria in saecula. Amen.*

33. *η χρυσιου*: D vg (et. demid, non am fu; tol *argentum autem et aurum*) m[38] Antioch[1209] *και χρ.* (Ln[ed min] falsus de testibus omisit *η* sine teste, idem[ed mai] falso refert de B) | *ουθενοσ* cum ℵAB Antioch[1209] ... ς Ln *ουδενοσ* cum BCDHLP al certe pler cat Bas[eth 302. 305] Chr[9,377]. Praeterea DE m[38] arm add *υμων*, 97. d[scr] *τουτων*

34. *αυτοι* sine copula cum ℵABCDEHLP al pler cat m[38] vg sah syr[p] arm aeth[pp] Bas[eth 305] Antioch[1209] (Chr[9,377] *υμεισ επιστασθε οτι* etc) ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc pauc[vid] (nullus ap Scri nec ap Mtth) cop (syr[sch] aeth[ro] *et vos scitis*) Thphyl[b] | *γινωσκετε*: A *οιδατε*, Chr *επιστασθε* | *ταισ χρειαισ* (D[gr*] *τασ χρειασ*) *μου*: D[gr*] add *πασιν* | *αυται*: syr[sch] cop *μου αυται* ... D[gr] sah *μου*

35. *παντα*: D[gr*] *πασι* (testib Kipl et Scri). Item m[38] *omnibus vobis demonstravi.* Praeterea Ln *παντα* coniunxit cum v. 34: non ita ℵABHLP (in B nec ante nec post distinctum) Bas[eth 270. 295] Chr[9,377] sah cop (uterq enim *παντα* post *υπεδ. υμιν* pon), nec magis (vide post) CD etc (aeth[utr] om *παντ. υπεδ. υμιν*). Habent enim CD[2] al[15] cat syr[sch] arm *και παντα* | *ουτωσ* ut ℵABCDEHLP etc ... ς *ουτω* cum minusc mu (ut

*τασ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν
λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸσ εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον
διδόναι ἢ λαμβάνειν.* 36 *καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ γόνατα αὐτοῦ
σὺν πᾶσιν αὐτοῖσ προσηύξατο.* 37 *ἱκανὸσ δὲ κλαυθμὸσ ἐγένετο
πάντων, καὶ ἐπιπεσόντεσ ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφί-
λουν αὐτόν,* 38 *ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι
οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν
εἰσ τὸ πλοῖον.*

XXI.

1 *Ὡσ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶσ ἀποσπασθέντασ ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντεσ ἤλθομεν εἰσ τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆσ εἰσ τὴν Ῥόδον,*

---

k[scr]) | *αντιλαμβ. των ασθενουντων*: A *των ασθεν. αντιλαμβ.* | *μνημονευειν τε*: 15. 18. 36. 68. 130. cat *μνημονευετε* ... A[*vid]D* sah cop om *τε* | *των λογων* (m[88] e *verborum*): LP al plus[25] Chr Thphyl[a] *τον λογον*, 38. 40. 57. 69. al plus[5] *του λογου*, item *verbi* vg sah arm aeth | *ιησου*: A[2] ([2] potius quam *) 2. 30. 68. 96. 142. Bas[eth 270] Epiph[893] Chr[9,377] om | *αυτοσ*: D[gr*] *ουτοσ* | *μακαριον*: D[gr*] *-ριοσ*. Const[4,3,1] *επει και ο κυριοσ μακαριον ειπεν ειναι τον διδοντα ηπερ* (Anast[qu 18] *υπερ*) *τον λαμβανοντα*. | *μαλλον διδοναι* cum ℵABCDEHLP al longe plu cat m[88] vg syr[p] arm Bas[eth] Chr Antioch[1041] ... ς (= Gb Sz) *διδον. μαλλ.* cum minusc non ita mu syr[sch] Bas[eth 270] Epiph[893]. Praeterea H in mg altera manu adscriptum habet: *εκ των διαταξεων*.

36. *ειπων*: D* *ειπασ* | *αυτου*: D[gr*] f[scr] arm om | *συν*: LP *συμ* | *αυτοισ*: C* 36. arm om (180. sah om *πασιν*) | *προσηυξατο*: B*D *προσευξατο*

37. *δε*: ℵ *τε*, item syr[sch] | *κλαυθμ. εγενετ.* cum ℵABCDE al fere[15] cat vg sah Thphyl[b] ... ς *εγεν. κλαυθμ.* cum HLP al longe plu syr[utr] cop arm Thphyl[a] (137. Chr[9,178] *εγενετ. δε κλαυθμ. ικαν.*) | *του παυλου*: D[2] 104. 180. c[scr] Thphyl[a] om *του* | *κατεφιλουν* (ℵ[c]): ℵ* *-λων*

38. *οδυνωμενοι* (HL al pauc *οδυνομενοι*) *μαλιστ. επι τ. λογ. ω* (13. *ὃ*) *ειρ. οτι ουκ. μελλουσιν*: D[gr] *μαλιστα επι τω λογω* ([2] add *ω ειρηκει*) *οδυνωμενοι οτι ειπεν* ([2] om) *ουκετι μελλεισοι* ([2] *μελλουσιν*) | *το προσωπ. αυτου*: D[gr*] om *αυτου* | *εισ το*: D *επι το*, P 47. om *το*

XXI. 1. *ωσ δε εγενετο αναχθηναι* (ℵ[c], ℵ* *αναχθεντασ*: A* om[vid], A[2] post *ημασ* pon, P al[4] *αχθηναι*) *ημασ αποσπασθεντασ* (BK[2]L al[2scr] *-ντεσ*): D* *και επιβαντεσ ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων* | *ηλθομεν*: D *ηκομεν* | *εισ την κω*: D om *την* | *κω* cum ℵABCDE al plus[50] cat Thphyl[b]; *Cho* am syr[utr], *Coo* Cass[198] (vg[cle] fu demid *Coum*, *Choum*, tol *Chio*) ... ς (= Gb Sz) *κων* c. HLP al permu Chr[9,378. 380] | *τη δε εξησ*: D *τη δε επιουση* | *την ροδον* cum ℵABEHLP al pler cat Thphyl[utr] ... Ln

κἀκεῖθεν εἰσ Πάταρα. 2 *καὶ εὑρόντεσ πλοῖον διαπερῶν εἰσ Φοι-*
νίκην, ἐπιβάντεσ ἀνήχθημεν. 3 *ἀναφάναντεσ δὲ τὴν Κύπρον καὶ*
καταλιπόντεσ αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰσ Συρίαν, καὶ κατήλθο-
μεν εἰσ Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
4 *ἀνευρόντεσ δὲ τοὺσ μαθητὰσ ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρασ ἑπτά,*
οἵτινεσ τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματοσ μὴ ἐπιβαίνειν εἰσ Ἱερο- 20, 23
σόλυμα. 5 *ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶσ ἐξαρτίσαι τὰσ ἡμέρασ, ἐξελθόντεσ*
ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶσ πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοισ

---

om *την* cum CD 40. 68. Chr[bis] | *παταρα* (al pauc *τα πατ.*) cum ℵBDE HLP etc (et. syr[p mg gr]): AC *πατερα* ... D sah vg[ms] (vide post) add *και μυρα* (sah *-ρρα*). Cf correctorium[bibl] (Luc[brug] non habet), in quo est: „quod quidam addunt: *et deinde Myram*, Graeci et antiqui non habent.“ (Sumpsi ex Wtst)

2. *διαπερων*: ℵ[c]L 4. 19. 39. 100. 108. a[scr] k[scr] Thphyl[b] *διαπερον*, E 18. 25. 68. 73. 105. *διαπερουν*

3. *αναφαναντεσ* (etiam ς) cum ℵB* 39. 66. 100. 104. al[5scr] (al mu[vid], nec aliter ante Stephanum Erasmus edidit etc) item (*videntes*) d (deficit D[gr]) Chr[9,280] (sed variat lectio) ... ς[e] Gb Sz Ln Ti *αναφανεντεσ* cum AB[3]CEHLP al certe plu item (*cum apparuissemus* sive *paruissemus Cypro*) vg e (ut vg sed *Cyprum*) Chr[9,378] | *την κυπρον*: E om *την* ... P 40. *εισ τ. κυπρ.*, 34. *τη κυπρω* | *και* pri: A 26. 31. k[scr] vg[cle] (et. demid tol, non item am fu) om | *καταλιποντεσ* cum ℵBCEP etc ... AHL 13. al pauc Thphyl[b] *καταλειποντεσ* (sed HL *-πόντεσ*), d e vg *relinquentes* | *ευωνυμον*: 105. *-νυμα* | *επλεομεν* (A* om): E[2] *επλευσαμεν*, e vg *navigavimus*, d *colluvimus* | *κατηλθομεν* cum ℵABE 13. 34. vg sah cop syr[p] aeth[utr] ... ς Ti *κατηχθημεν* cum CHLP al pler cat d (*enavigavimus* omisso *και*) e (*depositi sumus* sic) syr[sch] arm Chr[9,378] | *εκεισε*: H 133. d[scr] *εκει* | *το πλοιον ην* cum ℵABCE 13. 137. c[scr] (vg *navis erat expositura*, ut etiam e) ... ς Ti *ην το πλοι.* cum HLP al pler cat d (*ibi erat enim navis expositura*) syr[utr] arm Chr

4. *ανευροντ. δε* cum ℵABC*E al plus[15] (13. *δε και*) cat vg sah-cop Thphyl[b] ... ς *και ανευροντ.* cum C[3]HLP al longe plu d syr[utr] arm aeth Chr[9,378] (*κ. ευροντ.*) Thphyl[a] | *τουσ μαθητασ* cum ℵABCE al sat mu cat Thphyl[b] ... HLP al fere[40] Chr Thphyl[a] om *τουσ* | *αυτου* cum ℵBCHP al longe plu (177. *εκει*) cat vg arm ... AEL 68. 78. 103. k[scr] Thphyl[b] *αυτοισ*, item (*apud eos*) d e syr[utr] sah cop aeth[utr], Chr[9,378. 381] *προσ αυτουσ* ([381]*εμειναμεν*) | *ελεγον*: B *ελεγαν*, idque B* repetit post *δια τ. πνευματοσ* | *επιβαινειν* cum ℵABC 13[vid] 15. 36. 40. 68. 103. cat Thphyl[b] ... ς *αναβαινειν* cum EHLP al pler Did[trin 2,5] (*μη αναβαινε*) Epiph[882] Chr Thphyl[a] | *ιεροσολυμα* cum ℵABCE al fere[15] cat d vg Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *ιερουσαλημ* cum HLP al longe plu Did[trin 2,5] Epiph[882] Chr

5. *οτε δε* etc: d *sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram* | *ημασ εξαρτισαι* (HP al aliq *-ρτησαι*) c. ℵB[3] (nisi forte ipse* corr) CHLP al pler cat Chr[9,378] ... Ln Ti *εξαρτ. ημ.* c. AB*E 68. 177. | *εξελθοντεσ*

ἕωσ ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ θέντεσ τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσ-
ευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλουσ, καὶ ἀνέβημεν εἰσ τὸ πλοῖον,
ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰσ τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖσ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντεσ ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰσ Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ᾽ αὐτοῖσ. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ Και-
σαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
6, 5 ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ᾽ αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγα-
τέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-

---

A 105. om | *γυναιξι* cum ℵABL etc ... Ti *-ξιν* cum CEHP etc | *εωσ εξω* (e *usque foris*, vg *usque foras*): ℵ 68. d om *εωσ*

5. 6. *προσευξαμενοι*⁶ *απησπασαμεθα αλληλ. και* cum ℵABCE 13. 15. 18. 40. 69. 73. 105. 183. a^scr d^scr (item certe ex parte 25. 36. 37.) cat; sed C *απεσπα.*, A 13* *απησπασμεθα* (aeth^ro *dimissi sumus*), 15. 18. 36. 69. a^scr *ησπασαμεθα*, 40. *απησπασαμενοι*, praeterea 15. 18. 36. *προπεμπ. δε* ... ς *προσηυξαμεθα.* ⁶ *και ασπασαμενοι αλληλ.* cum HLP al pler Chr^9,378; sed LP al aliq Chr *προσευξαμεθα*. Cf et. vg *oravimus; et cum vale fecissemus invicem, ascendimus* (e sic: *oravimus valefacientes invicem et adscendimus*). Similiter versiones pleraeque (sed d sic: *oravimus et cum salutassemus invicem reversi vero quisque ad sua*, deperdito sticho post *invicem*) :: *προσηυξαμεθα και* pro *προσευξαμενοι* (praegresso *και θεντεσ*) substituto excuitam esse dictionem apparet; *απασπαζεσθαι* vero, quod hoc solo loco scriptum est, mutatum est in *ασπαζεσθαι* vel (ex versu 1) *αποσπαζεσθαι*.

6. *ανεβημεν* cum ℵ* AC 15. 36. 40. 69. 133. 137. 180. a^scr c^scr d^scr cat Thphyl^b ... Ln *ενεβημεν* cum ℵ^c BE 68. 73. k^scr Chr^9,378 ... ς *επεβημεν* cum HLP al pler Thphyl^a. Latinos (vg et e) vide ante.

7. *κατηντησαμεν* cum ℵ* BCHLP al pler cat Chr^9,378 ... ℵ^c AE 24. 38. *κατεβημεν* | *πτολεμαΐδα*: ℵ* *-ΐδαν* | *εμειναμεν*: A 40. k^scr *επεμειναμ.*

8. *εξελθοντεσ* sine additamento cum ℵABCE al^30 cat d vg syr^utr sah cop arm aeth^pp Chr^9,378 Thphyl^b ... ς (= Gb Sz) add *οι περι τον παυλον* cum HLP al plu aeth^ro Thphyl^a | *ηλθομεν* (et. ς^e Gb Sz) cum ℵACE al plu cat Eus^hist 3,31,5 Chr Thphyl^b; item Ti *ηλθαμεν* cum B. Item *venimus* d vg syr^utr sah cop arm aeth^utr ... ς (non ς^e etc) *ηλθον* cum HLP al plus^30 Thphyl^a | *καισαριαν* cum ℵAEP* etc ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP² al pler | *οντοσ* cum ℵABCEHLP al longe plu cat Eus^hist Chr ... ς (= Gb Sz) *του οντοσ* cum minusc ut vdtr pauc

9. *θυγατερεσ τεσσαρ. παρθενοι* cum ℵAB 13. 31. 40. 69. 105. a^scr k^scr d am fu demid tol arm Chr^cat 344 (Chr^9,378 om *παρθ.*, item Epiph^674 *ησαν τεσσ. θυγατ. τω φι. προφητ.*) ... ς *θυγατ. παρθεν. τεσσαρ.* cum EHLP al pler syr^utr Thphyl^utr ... Ti *παρθεν. θυγατ. τεσσαρ.* cum C 180. cat^344 Eus^hist 3,31,5 ... vg^cle sah (cop) aeth^ro *quatuor filiae virgines* (aeth^pp *quat. virg. filiae*)

10. *επιμενοντων* (15. 18. 36. cat *-νοντεσ*) *δε* sine additam cum ABCE 4*

ρασ πλείονσ κατῆλθέν τισ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ προφήτησ ὀνόματι
Ἄγαβοσ, 11 *καὶ ἐλθὼν πρὸσ ἡμᾶσ καὶ ἄρασ τὴν ζώνην τοῦ Παύ-* 11, 28
λου, δήσασ ἑαυτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ εἶπεν· τάδε λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτωσ δήσουσιν
ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰσ χεῖρασ ἐθνῶν.
12 *ὡσ δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖσ τε καὶ οἱ ἐντόπιοι*
τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰσ Ἰερουσαλήμ. 13 *τότε ἀπεκρίθη ὁ*

---

13. 15. 18. 36. 37. 66. k^{scr} cat Bas$^{eth\,251}$, item vg (*et cum moraremur*) syr$^{p\,txt}$. Similiter sah cop syr^{sch} ... ς add *ημων* cum ℵ^{c}KLP al pler syr$^{p\,mg}$ arm Chr^{9,379}; item ℵ* *αυτων* | *απο τησ ιουδ. προφητησ* (arm ap Sz om *προφ.*): L *προφ. απο τ. ιουδ.*

11. *και ελθων*: D^{gr*} *ανελθων δε*, d (sine copula) *cum venisset*, item vg *is cum venisset* | *και αρασ*: e^{scr} (al ?) arm om *και*. Sic vg: *tulit zonam Pauli et alligans sibi – dixit* | *εαυτου* (Gb″) cum ℵABCDE al plus^{20} cat (Bas$^{eth\,251}$ *και δησασ εαυτου*, Cyr$^{hr\,197}$ *προφητησ ην αγαβοσ ο δησασ εαυτου* etc, Or^{3,708} *ο μεν γαρ αγαβοσ λαβων αυτου τ. ζωνην δησασ εαυτον χειρων και ποδων*). Confirmant etiam quamvis libere vertant sah cop syr^{p} arm (non item syr^{sch}) ... ς *τε αυτου* (ς *αὑτοῦ*, HL etc *αὐτοῦ*) cum HLP al plu Chr^{9,379} | *τ. ποδασ και τ. χειρασ* cum ℵBCDE HLP al^{40} cat vg syr^{utr} arm Bas^{eth} Cyr^{hr} ... ς *τασ χειρασ κ. τουσ ποδ.* cum A al permu sah cop aeth (Or vide ante) Chr^{9,379} (omissis *τασ* et *τουσ*) :: cf ad Ioh 11, 44 | *εν ιερουσαλημ* cum ℵABCEHLP etc ... D 26. 63. 97. 98. 106. (Or^{3,708} *δησουσιν απελθοντα εισ ιεροσολυμα*) Epiph^{409} Chr^{9,379} *εισ ιερ.* (:: edidi 49; at v. 13. *εισ ιερ.* eodem modo dictum) | *οι ιουδαιοι* (66* al$^{2\,scr}$ *οι εν ιερ. ιουδ.*): D* Chr Thphyl^{a} om *οι* | *εισ χειρασ* (ℵ^{c}, iam ℵ^{a}?): ℵ* *εισ τασ χειρ.* | *εθνων*: 69. 105. a^{scr} *εχθρων*

12. *ημεισ τε* (et. Bas$^{eth\,251}$): D Thphyl^{a} om *τε* | *οι εντοπιοι*: D aeth^{utr} add *τον παυλον* | *αναβαινειν*: D *επιβαιν.* (sed d *ascenderet*, ut etiam e vg) | *αυτον* (e^{scr} post *ιερου.* pon): E 3. 93. 95. Bas^{eth} om

13. *τοτε απεκριθη ο* (B* om) *παυλοσ* cum ℵABC*et^{2}E 13. 15. 16. 18. 31. 73. 81. cat vg syr^{sch} sah cop arm (sed C* 13. 31. *τοτε* ad v. 12 trahunt proptereaque pergunt C* 13. *απεκριθη δε*, 31. *απεκριθη τε*. Similiter 40. *τοτε. αποκριθεισ δε ο παυ. ειπεν*) ... ς *απεκριθη δε ο παυ.* cum (C* 13. vide ante) al permu^{vid} syr^{p} Bas$^{eth\,251}$ Chr^{9,379} ... Ti *απεκριθη τε ο* (100. om) *παυ.* cum HLP al plus^{36} aeth Thphyl^{utr} ... 7. 27. 29. 33. 34. e^{scr} *απεκριθη ο παυλοσ* ... D^{gr} *ειπεν δε προσ ημασ*. Praeterea addidimus (et. Ln$^{ed\,min}$) *και ειπεν* cum ℵAE 7. 13. 25. 27. 29. 33. 34. (40. vide ante) 69. 81. 97. 105. 180. al$^{5\,scr}$ vg syr^{sch} sah (*dicens*) ar^{e} arm aeth ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti om cum BCHLP al longe plu cop syr^{p} Bas^{eth} Chr :: non tantum gravissimi testes quum Graeci tum ex interpretibus qui *τοτε απεκριθη* praebent verba *και ειπεν* confirmant, sed etiam plures alii qui ista mutarunt retinuerunt eadem; D vero pro *τοτε απεκρ. – και ειπεν* maluit *ειπεν δε* reponere Hac testimoniorum ratione efficitur *τοτε απεκριθη* vix recte edi nisi

Παῦλοσ καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντεσ καὶ συνθρύπτοντέσ μου
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰσ
Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμωσ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
Lc 22, 42 14 *μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντεσ· τοῦ κυρίου τὸ*
θέλημα γινέσθω.
15 *Μετὰ δὲ τὰσ ἡμέρασ ταύτασ ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν*
εἰσ Ἱεροσόλυμα· 16 *συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-*
ρίασ σὺν ἡμῖν, ἄγοντεσ παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
ἀρχαίῳ μαθητῇ.

και ειπεν addatur. | *κλαιοντεσ και* (ℵ[c]): ℵ* om | *συνθρυπτοντεσ* (r 99. c[scr] *-θριπτ-*) et. Or[3,108] Bas[eth 251] ... D* *θορυβουντεσ* (d *conturbantes*) | *εγω γαρ* et. Or Bas[eth] Cyr[ador 150. 591] Tert[fug 6] ... E[gr] vg[cod] (ap Gb) Tert[scorp 15] (*at ego*) *εγω δε* | *δεθηναι* (et. Or Bas[eth] Cyr[bis]; Tert vero[bis] *non modo vincula pati optaverim* omissis postea *ετοιμωσ εχω*): D add *βουλομαι* | *εισ ιερουσαλημ* (Or add *γενομενοσ*, 40. 68. *-σολυμα*): ℵ* *εν* (sed ipse* suprascripsit *εισ*) *ιερου.* ... A [scr] aeth[utr] post *ετοιμ. εχω* (Tert[scorp] *vincula Hierosolymis pati*) ... 27. 29. 60** 69. 105. al[4 scr] Bas[eth 251] Thdrt[3,155. 574] Aug[ps 36] om plane | *ιησου*: CD 20. 73. syr[sch] arm Aug[ps] *ιησου χριστου* (d $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$). Item Tert[bis] *domini mei Ies. Chr.*, Cyr[bis] Thdrt[bis] *τ. κυρ. ημων* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$

14. *ειποντεσ* (D[gr*] *οι ειπ.*): D add *προσ αλληλουσ* | *του κυρ. το θελ.* cum ℵABCE 13. 31. cat vg arm ... ς *το θελημ. του κυριου* (D[gr] 32. 73. *τ. θεου*, item Tert[fug 12]) cum DHLP al pler Tert[fug 6] et[scorp 15] Bas[eth 251] Chr[9,379], item vv rell | *γινεσθω* (ℵAB*DE *γειν-*) cum ℵABCDE al[15] cat ... ς *γενεσθω* cum HLP al pler Bas[eth] Chr. Cf Polyc[martyr 7] *το θελημα του θεου γενεσθω.*

15. *τασ ημερ. ταυτασ* (d *post hos autem dies*): D[gr] *τινασ ημερασ* | *επισκευασαμενοι* (Gb′) cum ℵ[c](et*)ABELP al fere[50] cat Chr[9,381] Euthal[413] et[440] (ap Zacagn) Thphyl[a] Thphyl[b com] (ℵ* *επισκευασαμενον* omisso *ανεβαινομεν*) ... H 68. 106. *επισκεψαμενοι* ... ς *αποσκευασαμενοι* cum 13. al vix mu Thphyl[b txt] ... c 7. 69. 73. 105. a[scr] *παρασκευασαμενοι*, D *αποταξαμενοι* (sed d *refecimus nos et*). Ex Latinis vg *praeparati*, e *praeparantes* | *ανεβαινομεν* cum ℵ[c] (*vide ante) ABEHL[2]P al plerque etc ... CDL* al pauc Chr[9,381] Thphyl[a] *αναβαινομεν* (al[2] *αναβαινομ.*) | *ιεροσολυμα* (Gb″) cum ℵABCD[wtst]E 36. 69. 105. a[scr] cat d Chr[9,381] Euthal[413] (D ap Kipl et Scri deficit a verbo *ιεροσολυμα* usque dum sequitur v. 18 *ησαν δε παρ αυτω*) ... ς *ιερουσαλημ* cum HLP al plerque Thphyl[utr]

16 *συνηλθον δε και* (E add *εκ*) *των μαθητ.* (vg *ex discipulis*): D[gr* wtst] d om | *απο*: D* *εκ* (d *de*) | *καισαριασ* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειασ* cum BCHLP al certe plerque ... D[gr wtst] *κεσαρειασ* | *αγοντεσ* (32. 42. 57. *αγαγοντ.*): D[wtst] *ουτοι δε ηγαγον*, d *simulquae adduxerunt*. Praeterea D[wtst]E d sah (*adducentes nos ad quendam* etc) arm add *ημασ* | *παρ ω* (etiam d *apud quem*) D[gr* wtst] *προσ ουσ* | *ξενισθωμεν*:

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰσ Ἱεροσόλυμα, ἀσμένωσ ἀπεδέξαντο
ἡμᾶσ οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλοσ σὺν ἡμῖν
πρὸσ Ἰάκωβον, πάντεσ τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ
ἀσπασάμενοσ αὐτοὺσ ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
θεὸσ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν διὰ τῆσ διακονίασ αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαν-
τεσ ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖσ, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδεσ εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντεσ ζηλωταὶ τοῦ νό-
μου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν

D^{wlat} d syr$^{p\,mg}$ add *και παραγενομενοι εισ τινα κωμην εγενομεθα παρα* | *μνασωνι* (18. *-σονι*): B 1. 18. 84. g^{scr} *μνασω* (84. *-σσῳ*), D^{gr*wlat} d fu tol *νασωνι* ... ℵ demid vg^{sixt} cop *ιασονι* | *τινι*: A* om | *αρχαιω μαθητη*: D$^{gr\,wlat}$ d *μαθητη αρχ.*

17. *γενομενων δε* etc: D$^{gr\,wlat}$ d (syr$^{p\,mg}$) *κακειθεν εξιοντεσ ηλθομεν εισ ιεροσολυμα* (hucusque syr$^{p\,mg}$, reli certe non adscripta) *υπεδεξαντε* (d *autem*) *ημασ ασμενωσ οι αδελφοι* | *απεδεξαντο* cum ℵABCE al plus^{15} cat Chr^{9,382}com ... ς *εδεξαντο* cum HLP al longe plu Chr^{9,381}txt :: cf ad Lc 9, 11

18. *τη τε επιουση* cum ℵAE^{gr} 40. 69. 105. syr^{utr} aeth^{utr} ... ς Ln Ti *τη δε επ.* cum BCHLP al pler cat d e vg sah cop Chr^{9,386} | *παντεσ τε παρεγενοντο* (sah *et congregabantur* omisso *παντεσ*), vg *omnesque collecti sunt* ... D^{gr*} *ησαν δε παρ αυτω*, d *erant autem cum eo* | *οι πρεσβυτεροι*: D 34. add *συνηγμενοι* (d *conventi*)

19. *και* (d om) *ασπασαμενοσ αυτουσ* (L *αυτοισ*, C* *αυτου*) *εξηγ. καθ εν* (H* 36. 37. 100. *ενα*) *εκαστον ων εποι. ο θε. εν τοισ*: D^{gr*} *ουσ ασπαμενοσ* (sic) *διηγειτο ενα εκαστον ωσ εποι. ο θεοσ τοισ* | *δια τησ*: ℵ* l^{scr} om *δια*

20. *ακουσαντεσ* (vg *cum audissent*, d e *audientes*): HL 47. k^{scr} *ακουοντεσ* | *εδοξαζον* cum ABCEHLP al omn^{vid} cat vg (*magnificabant*, e *glorificabant*) Chr^{9,386} etc ... ℵD Thphyl^{b} *εδοξασαν* (d *clarificaverunt*) | *τ. θεον* (Gb'') cum ℵABCEL al^{30} cat vg syr^{sch} cop arm Chr ... ς *τ. κυριον* cum DHP al longe plu sah syr^{p} | *ειπαν τε* cum ℵE 15; item ς Ti *ειπον τε* cum ABHLP al plu (180. *και ειπ.*, 18. *ειπεν τε*) cat Thphyl^{utr}; item *dixeruntque* vg syr^{sch} sah (l^{scr} cop Thphyl^{b} *ειπ. δε*) ... Ln *ειποντεσ* cum CD al^{25} syr^{p} Chr | *αυτω*: D om | *μυριαδεσ εισιν* sine additam cum ℵ 3. 4* 95* 97..... Gb'' Ln Ti add *εν τοισ ιουδαιοισ* cum ABCE al plus^{10} vg cop aeth Ambrst$^{eph\,8,9}$; item D syr^{sch} sah Aug$^{ep\,82}$ *εν τη ιουδαια*, item ς add *ιουδαιων* cum HLP al longe plu (pauci *των ιουδ.*) syr^{p} arm Chr Thdrt^{1,622} et ^{3,1501} Thphyl^{utr} (sed 68. arm Thdrt^{bis} Thphyl^{b} post *πεπιστευκ.* pon) | *παντεσ*: D 88. tol syr^{sch} Ambrst^{eph} Aug^{ep} add *ουτοι* (D* *τουτοι*), 13. add *ζητουσιν και*

21. *κατηχηθησαν* (e vg *audierunt*): D* *κατηχησαν* (d *diffamaverunt*), 25. 40. *κατηχησαν* | *δε* (ℵc): ℵ* om

διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν.
1 Co 14, 15 22 τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ
ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν
ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους παραλα-
Nm 6, 21 βὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρή-
σονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ
σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον.
15, 20 25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναν-

---

21. *μωυσεως* cum ℵBCEH al mu ... ς *μωσεως* cum ADLP al plu. Praeterea al mu (5 ap Scri) *-σεος* | *τους κατα* etc: d *qui in gentibus sunt iudaeos*, D* *τους κατα εθνη εισιν ιουδαιους* | *παντας* cum ℵBCD[2]HLP al omn fere cat syr[utr] sah arm aeth Chr[9,286] ... Gb[o] Ln om cum AD*E 13. d vg cop | *λεγων* (ℵ[c]; ℵ* *-γω*): D om | *περιτεμνειν*: E vg praem *οφειλειν* | *μηδε τοις εθεσιν* (syr[p mg] add *αυτου*, item syr[sch] ar[e] *legis*, item D[gr2] *αυτους*. Praeterea al aliq *εθνεσιν* habent ex frequenti errore.) *περιπατειν* ... D* *μητε εν τοις εθνεσιν αυτου περιπατ.*, d *neque gentes eius ambulant*

22. *τι ουν εστιν*: aeth[utr] om | *παντως δει συνελθ. πληθ.* (*συ. πλ.* cum ℵAC[2]E 13. 40. 69. 105. 133. al[3 scr] vg, ς *πλ. συ.* cum D[[2]*το πλ.*]HLP al pler cat Chr)· *ακουσονται γαρ οτι* (C[2] om *γαρ*, ℵ* om *γαρ οτι*) cum ℵ*et c AC[2]DEHLP al pler cat vg Chr[9,287] ... Gb' Ti[10] *παντως ακουσονται οτι* cum BC* 15. 36. 73. 137. 180. sah cop syr[p] aeth[utr], item arm (omisso *παντως*) et (*propterea igitur quod audient illi* etc) syr[sch] et ar[e] | *εληλυθας*: B *-θες*

23. *ὅ*: E *οπερ* | *εφ* cum ACDEHLP etc: ℵB *αφ*

24. *επ αυτοις* cum ℵA[corr]BCEHLP al pler cat Chr[9,287] ... Ln[ed min] *επ αυτους* c. A* 13. 27. 29. 33. 34. a[scr] Thdrt[1,225], D *εις αυτους* | *ξυρησονται* cum ℵB*D[2]EP 13. 100. al[4 scr] (D* *ξυρωνται*) ... ς Ln *ξυρησωνται* cum AB[3]CHL al pler cat Chr (H al Thphyl[b] *ξυρισωνται*, L *ξυρισων* omissa syllaba) | *την κεφαλην*: 27. 29. 66** 69. al[10] fere vg syr[sch] sah *τας κεφαλας* | *γνωσονται* cum ℵABCDE al[15] (et 36. 105. 106. 133. cat Thphyl[b] *-σωνται*), item *scient* vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *γνωσι* cum HLP al pler Chr[9,287] Thphyl[a], item *cognoscant* d | *ων*: C 36. 40. 69. 105. 180. a[scr] e[scr] cat *περι ων* | *αλλα* (A cat[350] add *και*) *στοιχεις και αυτος*: D[gr*] *αλλ οτι πορευου αυτος* ([2]*αλλα στοιχ. και αυτ.*), d *sed ambulans ipse* | *φυλασσων τ. νομ.* cum ℵABCDE 13. 31. 40. 68. 69. 105. 137. 180. a[scr] c[scr] cat vg syr[p] Chr[9,287] Thphyl[b] (sed E[gr] *φυλασσειν*) ... ς *τον νομ. φυλασσ.* cum HLP al pler syr[sch] Thphyl[a]

25. *εθνων*: E Bed[retr 15] ex Gr *ανθρωπων* ... D sah add *ουδεν εχουσι λεγειν προς σε*, ac pergunt *ημεις γαρ* | *επεστειλαμεν* cum ℵACEHLP al fere omn cat d vg (hi[2] *scripsimus*, e *destinavimus*) syr[sch] sah (aeth *praecepimus*) Chr[9,287] ... Ln *απεστειλαμεν* cum BD[gr] 40. l[scr] cop syr[p] arm | *κριναντες*: D* 100. *-νοντες* | *φυλασσεσθαι* cum ℵAB 13. 81.

τεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν 15, 28
καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ
ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγγέλ-
λων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσηνέχθη Nm 6, 5 ss
ὑπὲρ ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 Ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ 24, 18
Ἀσίασ Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν

---

vg syr[sch] sah cop ar[e] (aeth vide post) ... ϛ (sed Gb[oo]) Ti praem *μηδεν τοιουτον* (CE al pauc -το) *τηρειν αυτουσ ει μη* (27. 66*[mg] 69. 105. a[scr] *αλλα*) cum CDEHLP al pler cat syr[p] arm (aeth *ut caveant sibi ab eo quod illicitum censent et ab immolato* etc) Chr[9,287] Bed[retra 150] ex Gr. Praeterea 40. 66** 69. 105. a[scr] om *αυτουσ* sq :: additamentum eo defendunt quod dicunt, nihil simile 15, 20 aut 28 scriptum esse. At id non quadrat. Nec enim quae h. l. scripta sunt ad 15, 20 aut 28 sq curiose accommodanda videbantur, ut satis probant verba *φυλασσεσθαι αυτουσ* etc; nec verba *μηδεν τοιουτ. τηρ. αυτ.* non egregie respondent illis *μηδεν πλεον επιτιθεσθαι υμιν βαροσ* etc, quorum loco v. 19 *μη παρενοχλειν* etc praecesserat. Tamen ista (*μηδεν πλεον* etc) non eiusmodi eraut ut in hunc ipsum locum ad verbum transferrentur. Inlata vero sunt verba *μηδεν τοιουτ.* etc respectu habito versus 21: *μη περιτεμν. αυτουσ* etc. Videbatur enim *φυλασσεσθαι* etc nimis nude dictum; nulla ratione eius rei de qua vel maxime quaerebatur habita. Ceterum nonnulli codd. additamento aucti recte abiecerunt *αυτουσ* post *φυλασσεσθαι*. Dubito enim Lucam, si *μηδ. τοιουτ. τηρ. αυτουσ* praeposuisset, *αυτουσ* post *φυλασσεσθαι* repetiturum fuisse. | *το τε ειδωλοθυτον* etc: E *απο ειδωλοθυτων και αιματοσ και πνικτου και πορνιασ*, similiter syr[utr] | *το τε*: D 68. 137. c[scr] Chr[9,287] om *τε* | *και αιμα* cum ℵABCD (E vide ante) 13. 68. 69. 105. 180. a[scr] c[scr] cat ... ϛ *και το αιμ.* cum HLP al pler Chr | *και* (15. 36. cat[cod] om; 31. 40. 99. l[scr] Chr Thphyl[b] add *το*) *πνικτον* (syr[sch] ar[e] aeth[pp] *κ. πορν. κ. πνικτ. κ. αιμ.*) ... D om

26. *ο παυλ.* cum ℵABCHLP etc ... DE 4. om *ο*. Praeterea 4. al[10] (5 ap Scri) post *παραλαβ.* pon | *εχομενη*: 21. 31. 41. *ερχομενη* ... D *επιουση* | *εισηει*: D *εισηλθεν* | *εωσ ου* (100. om) ... D *οπωσ* (sed d *donec*) *προσηνεχθη*: 105. a[scr] *προσενεχθῆ* | *η προσφορα*: D 2[lect] g[scr] om *η*

27. *ωσ δε* usque *συντελεισθαι*: D *συντελουμενησ δε τησ εβδομησ ημερασ* | *εμελλον*: ELP al[n] *ημελλον* | *αι*: E om | *οι απο τ. ασ. ιουδαιοι*: D *οι δε απ. τ. ασ. ιουδ. εληλυθοτεσ* (d *qui ab asia erant iudaei venerant sic*) ... C 180. cat arm post *εν τω ιερω* pon, 137. c[scr] post *θεασα. αυτον* | *συνεχεον* cum ℵABDHLP al pler Chr[9,288] ... Ln *συνεχεαν* cum C 2. 10. 15. 40. 101. 180. cat. Ex Latinis e vg *concitaverunt*, d *confuderunt* ... E[gr] *συνεχειν ησαν τε*, 20. 41. *συνεσχον* | *παντα*: E 2. 41. om

ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, 28 *κράζοντεσ· ἄνδρεσ*
Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντασ πανταχῇ διδάσκων,
ἔτι τε καὶ Ἕλληνασ εἰσήγαγεν εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
20, 4 *τόπον τοῦτον.* 29 *ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον*
ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
Παῦλοσ. 30 *ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ*
λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εὐθέωσ ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 *ζητούντων τε αὐτὸν ἀπο-*
κτεῖναι ἀνέβη φάσισ τῷ χιλιάρχῳ τῆσ σπείρησ ὅτι ὅλη συνχύννεται
Ἰερουσαλήμ, 32 *ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν στρατιώτασ καὶ ἑκατον-*

---

27. *επεβαλαν* cum ℵ*A ... ς Ln *επεβαλον* cum ℵcBCEHLP etc, item al[5] Thphyl[a] *επεβαλλον* ... D[gr] *επιβαλλουσιν* | *επ αυτον τασ χειρασ* (Gb'') cum ℵABCDE al[20] cat vg syr[utr] arm Chr Thphyl[2] ... ς *τασ χει. επ αυτ.* cum HLP al longe plu sah cop Thphyl[a]

28. *ισραηλειται*: *-λειται* cum ℵAB*D ... ς Ln *-λιται* cum B[3]CEHLP etc. Praeterea ℵ *ισδραη-*, DE *ιστραη* (et. d e *istrahe-*) | *βοηθειτε*: E *βοηθησαται* | *τουτου* (105. al pauc om): AC[2] 73. al pauc *του αγιου τουτου* (:: cf 6, 13. item infra *τον αγι. τοπ. τουτ.*) | *πανταχη* (Gb'') cum ℵABCDE al[15] (a[scr] *απανταχη*) cat ... ς *πανταχου* cum HLP al pler Chr | *τε* (25. 40. al pauc cop *δε*): D 31. 68. om | *εισηγαγεν*: D* 95* *εισηγεν* | *το ιερον*: D* om *το* | *κεκοινωκεν* cum ℵ*corr(**κεκοινωνηκεν*)AB*CHLP al pler ... B[3]E 14* 15* 36. 64. 95* 105. 137. o[scr] cat[358] *κεκοινωνηκεν*, D* *εκοινωνησεν*, D[2] *εκοινωσεν*

29. *προεωρακοτεσ* cum ℵABCDE etc ... HLP al plus[50] Chr[9,388] Thphyl[a] *εωρακοτεσ* (HL al *εορακ.*). Item vg *viderant* (sed tol add *ante*) | *τον εφεσιον*: ℵ om *τον* | *ενομιζον*: D[gr] *ενομισαμεν* ... d *putaverunt*, e vg *aestimaverunt* | *ο παυλοσ*: D om *ο*

30. *του παυλου*: E d[scr] *τον παυλον* | *ειλκον*: D *ειλκων*, E 13. f[scr] *ηλκον* | *αυτον*: D fu om | *και ευθ. εκλ. αι θυραι* (sic ℵc): ℵ* nil nisi *εκλισθησαν* (*σαν* supra lineam suppleto) *ευθεωσ*, unde probabile fit exemplar unde ℵ exscriptus est habuisse *και αι θυραι του ιερου εκλ. ευθεωσ*, excidisse vero *κ. αι θυρ. τ. ιερου* post *εξω του ιερου* propter *ομοιοτελευτον*: nisi mavis non excidisse nisi *και*, ut fuerit *και εκλεισθη ευθεωσ*.

31. *ζητουντ. τε* cum ℵABE 13. a[scr] syr[sch] aeth. Item D* *και ζητουντ.* (d *et cum quererent*) ... ς *ζητ. δε* cum D[gr2]HLP al pler cat vg sah cop syr[p] arm Chr[9,388] | *σπειρησ*: P 16. 33. 38. 56. 69. 93. 95. 104. al[7scr] Chr *-ρασ* | *συνχυννεται* cum ℵ*AB*D 13. (sed B* *συγχ-* et B[3] 13. *συγχυνεται*) vg (*confunditur*) ... ς *συγκεχυται* (ℵcE *συνκε-*) cum ℵcEHLP al fere omn cat Chr. Item *confusa est* d e similiterque syr[utr] sah cop arm | *ιερουσαλημ* (4. 68. 137. al[3scr] etc *η ιερου.*): syr[p] c.* add *vide igitur ne faciant insurrectionem*

32. *παραλαβων* cum ℵADEHLP al omn[vid] cat Chr[9,388], item *adsumptis* e

τάρχασ κατέδραμεν ἐπ' αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν χιλίαρχον καὶ
τοὺσ στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγί-
σασ ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσι
δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώσ. 34 ἄλλοι
δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι
τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν
παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθμούσ, συνέβη βα-
στάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου·
36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ κράζοντεσ· αἶρε αὐτόν. 22, 22 Lc 23, 18
37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλοσ λέγει τῷ
χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸσ σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γι-
νώσκεισ; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν (5, 36)

vg ... Ln λαβων cum B, item *sumptis* d | εκατονταρχασ' cum ℵABD*E 13. 38. ... ς -ρχουσ cum D²HLP al pler cat Chr

33. τοτε εγγισασ cum ℵABDE al sat mu cat vg sah cop syr^{p} aeth Chr^{9,388} Thphyl^{b} ... HLP al^{50} Thphyl^{a} εγγισ. δε, syr^{sch} και εγγ. | επελαβετο (31. -βαλετο) αυτου: L επ. αυτον | αλυσεσι δυσι cum ℵABL etc ... Ti αλυσεσιν δυσιν cum DEHP etc | τισ (E^{gr} aeth τι) ειη cum ℵABD 18. 36. 105. 180. a^{scr} cat ... ς Ti τισ αν ειη cum EHLP al pler Chr | τι: D^{gr*} τισ

34. αλλο τι: D^{gr} syr^{p} Chr^{9,388} αλλα | επεφωνουν cum ℵABDE al fere^{15} cat Thphyl^{b} ... ς εβοων cum HLP al longe plu Chr Thphyl^{a} (25. 40. e^{scr} επεβοων, 31. επιβοων) | μη δυναμενου δε (D και μη δυν.) αυτου cum ℵABDE 13. 31. 40. 68. Thphyl^{b} ... ς μη δυναμενοσ δε cum HLP al pler cat Chr Thphyl^{a} | αγεσθαι αυτον: 31. 68. 99. k^{scr} αυτ. αγεσθ.

35. επι τουσ: D εισ τουσ | βασταζ. αυτον: D τον παυλον βασταζεσθ. | υπο των: 13. om των | οχλου: D λαου

36. του λαου: D om | κραζοντεσ (Gb") cum ℵABE^{gr} al plus^{20} cat vg^{cod} (ap Ln, sed non am fu demid tol) syr^{sch} Thphyl^{utr} ... ς κραζον cum DHLP al longe plu e vg syr^{p} Chr^{9,388} | αιρε αυτον (sah *tolle e medio inimicum nostrum*): d *tollite eum*, D^{gr} αναιρεισθαι αυτον

37. τε: 15. 16. 18. 27. 36. 38. 93. 105. 113. 137. al^{6scr} al^{5} sah cop syr^{p} Chr^{9,388} δε | εισαγεσθαι: 38. 69. 105. 113. 137. al^{3scr} Chr^{9,390} post εισ τ. παρ. pon | ο παυλοσ (arm ante εισ την, similiter transp sah al): D om (at cf ad v. 35), hinc Gb^{o} | λεγει (18. 31. 36. 180. cat ειπε) τω χιλιαρχω: D τω χειλιαρχ. αποκριθεισ ειπεν | ειπειν: D arm λαλη-σαι, item *loqui* d e vg | τι cum ℵABE al sat mu (ut 13. 15. 18. 31 [τισ] 40. 68. 69. 105. al^{5scr} etc) cat vg (sah *verbum*) cop syr^{p} Chr Thphyl^{b} ... Gb^{oo} Ti om c. DHLP al longe plu tol syr^{p} arm Thphyl^{a} | ελληνιστι (-ι et. ℵABDEH etc): LP e^{scr} al -στη

38. ουκ αρα et. Eus$^{hist 2,21,3}$: D ου | αιγυπτιοσ et. ℵABE etc: D^{gr} εγυπτ.

ἀναστατώσασ καὶ ἐξαγαγὼν εἰσ τὴν ἔρημον τοὺσ τετρακισχιλίουσ
22, 3 ἄνδρασ τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἐγὼ ἄνθρωποσ μέν
εἰμι Ἰουδαῖοσ, Ταρσεύσ, τῆσ Κιλικίασ οὐκ ἀσήμου πόλεωσ πολίτησ·
δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸσ τὸν λαόν. 40 ἐπι-
τρέψαντοσ δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλοσ ἑστὼσ ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέ-
12, 17 σεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆσ δὲ σιγῆσ γενομένησ προσεφώνησεν
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 Ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατέ μου τῆσ πρὸσ ὑμᾶσ
νυνὶ ἀπολογίασ. 2 ἀκούσαντεσ δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσε-
φώνει αὐτοῖσ, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγώ εἰμι
21, 30 ἀνὴρ Ἰουδαῖοσ, γεγεννημένοσ ἐν Ταρσῷ τῆσ Κιλικίασ, ἀνατεθραμ-

---

38. *αναστατωσασ* (e vg *concitasti*, d *sollicitasti*) et. Eus[hist]: E *εξαναστατωσασ* | *τετρακισχιλιουσ*: 48. *τετρακοσιουσ* | *σικαριων* et. syr[p mg gr]: E[gr] *σιρικαριων*, item e[2] *siricariorum*

39. *ο παυλοσ*: 31[tres] om *ο* | *ειμι* ($א^c$): $א^*$ om | *ταρσευσ* usque *πολιτησ* (A *πολειτησ*): D[gr] *εν ταρσω δε τησ κιλικιασ γεγεννημενοσ* | *δεομ. δε* (e[scr] *τε*): L 1. 19. 20* 40. e[scr] syr[sch] om *δε* | *επιτρεψον*: D *συνχωρησαι*. Sic autem d: *non ignotae civitatis cuius* (civis?) *rogo obsegro autem mihi loqui* | *λαλησαι* ($א^c$): $א^*$ *λογον λαλ.*

40. *επιτρεψαντοσ δε*: D* *και επιτρ. δε*, d syr[sch] *et cum permisisset* | *αυτου*: D sah *του χιλιαρχου* | *ο παυλ. εστωσ*: D *εστ. ο παυλ.* | *κατεσεισεν*: D *και σεισασ* | *τω λαω*: H 10** 26. 48. 96. 99. 100. 105. 40[lect] al[8 scr] Chr[9,308] *τον λαον* ... D syr[sch] ar[e] *προσ αυτουσ* | *πολλησ δε σιγησ*: D *πολλ. τε ησυχιασ*, vg sah *et magno silentio*. Similiter et syr[sch] | *γενομενησ* cum אBDEHLP etc: Ti *γεναμενησ* cum A ... B 69. 105. a[scr] ante *σιγησ* pon | *προσεφωνησεν*: al plus[20] *προσεφωνει* | *εβραιδι*: A *ιδια*

XXII. 1. *νυνι* cum אABDEHLP al plus[50] cat Thphyl[utr] ... ς (= Gb Sz) *νυν* cum minusc mu Chr[9,304]

2. *προσεφωνει* cum אABP al plu vg[clo] (*loqueretur*) demid (*loquebatur*) syr[sch] sah cop aeth Chr[9,304] Thphyl[b] ... L 15. 18. 27. 29. 36. 40. 69. 73. 105. 137. 180. al[5 scr] cat syr[p] *προσεφωνησεν*, e *adlocutus est* ... Ti *προσφωνει* cum DEH al[12] am fu tol Thphyl[a] | *αυτοισ* (A*[vid] *αυτων*): D om | *παρεσχ. ἡσυχιαν* (99. *προσεσχ. ησυχια*): D *ησυχασαν* | *καὶ φησίν*: sic HL al, non ut edi solet *καί φησιν*

3. *εγω* sine *μεν* cum אABDE 3. 13. 18. 95* 105. 180. a[scr] cat vg sah arm ... ς Ti add *μεν* cum HLP al pler cop syr[p] aeth[utr] Chr[9,304] (et[cat 257]) | *ανηρ*: א ante *ειμι*, D post *ιουδαιοσ* pon. Ceterum deficit d a verbis *μαλλον ησυχασαν και φησιν* usque *λαληθησεται περι παντων* v. 10. | *γεγεννημενοσ* (A 2. 45. 46. o[scr] cat *γεγενημ.*): D post *εν ταρσω τησ*

μένοσ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺσ πόδασ Γαμαλιὴλ πεπαι- 5, 34
δευμένοσ κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴσ ὑπάρχων
τοῦ θεοῦ καθὼσ πάντεσ ὑμεῖσ ἐστὲ σήμερον, 4 ὃσ ταύτην τὴν ὁδὸν 26, 9 ss 8, 3
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺσ εἰσ φυλακὰσ
ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, 5 ὡσ καὶ ὁ ἀρχιερεὺσ μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰσ δεξάμενοσ πρὸσ τοὺσ
ἀδελφοὺσ εἰσ Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺσ ἐκεῖσε ὄντασ
δεδεμένουσ εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι 9, 3 ss 26, 12 ss
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνησ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶσ ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε
εἰσ τὸ ἔδαφοσ καὶ ἤκουσα φωνῆσ λεγούσησ μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί

κιλικ. pon | ανατεθραμμενοσ: 13. αναθρεμμενοσ | δε: 1. 32. aeth^{utr} Thphyl^{a} τε ... 104. c^{scr} h^{scr*} sah om | ταυτη: post hanc vocem edd Elz (secus Gb Sz) non interpunxerunt, sed post γαμαλιηλ, cui distinctioni verborum et. Chr^{9,295} favere vdtr | γαμαλιηλ: H 18. 36. 68. cat Chr^{9,294} -ηλου | πεπαιδευμενοσ: D παιδευομενοσ ... H 4. 16. 27. 29. 31. 34. 37. 98. 99. 100. k^{scr} syr^{p} Chr^{9,294} add δε | κατα: H 31. κατ | υπαρχων: D om (nec vg exprim) | του θεου: vg *legis*, syr^{p} c.* *traditionum paternarum mearum* .... 137. tol om | παντεσ υμεισ (vg *vos omnes*) εστε: D εσται υμ. παντεσ

4. οσ (et. syr^{p}): D syr^{sch} ar^{c} aeth^{utr} και | αχρι: D 25. 33. 34. c^{scr} μεχρι, 99. k^{scr} Chr^{9,295} εωσ | εισ φυλακασ: D 18. 24. 96. 142. 180. cat εισ φυλακην, item am *in custodiam*

5. ο (D* 56. 180. om) αρχιερευσ: 137. syr^{p} c.* add ανανιασ | μαρτυρει cum ℵABEHLP al pler (31. 42. 57. post μοι pon; 137. επιμαρτυρει) cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,295} ... B εμαρτυρει, D μαρτυρησει | παν: 40. k^{scr} απαν ... D ολον | πρεσβυτεριον: B*H 101^{mg} l^{scr*} -ρειον | παρ ων (13. ω) και: D 3. fu (al^{lachm}) syr^{sch} sah cop aeth om και | προσ τουσ αδελφουσ: D παρα των αδελφων (d hiat) | αξων (vg *ut adducerem*, similiter vv pler): E αξαι, *adducere* | αξων usque δεδεμενουσ: H om | εκεισε: D εκει | εισ ιερουσαλημ: D εν ιερ.

6. εγενετο usque περι μεσημβριαν: D* εγγιζοντι δε μοι μεσημβριασ δαμασκω | εξαιφνησ: DE 99. εξεφν. | εκ (e vg *de*): D* απο | περιαστραψαι: D^{2} περιεστραψαι (*-ψαμε), E 137. περιεστραψεν, k^{scr} περιηστραψε ... P περιαστραψαν

7. επεσα (Gb') cum ℵABEHP al plus^{30} cat Ath (Gall^{5,169}, est serm. mai. de fide^{30}; vide post) Thphyl^{utr} ... ς επεσον cum DL al plu Chr^{9,296}. Praeterea D και επεσον, sah cop επ. δε | σαουλ σαουλ (e vg *Saule Saule*): D 25. l^{scr} σαυλε σαυλε | διωκεισ: E (et. Bed$^{retr\ 152}$ ex Gr) demid syr$^{p\ mg}$ Ath^{5,169} add σκληρον σοι (demid *durum erit* sine σοι) προσ κεντρα λακτιζειν. Locus ap Ath l. l. sic affertur: λεγων· περιηστραψε με φωσ ικανον, και επεσα εισ το εδαφοσ και ηκουσα φωνησ

με διώκεισ; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίσ εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸσ ἐμέ·
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ, ὃν σὺ διώκεισ. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ
ὄντεσ τὸ μὲν φῶσ ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λα-
λοῦντόσ μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν
πρόσ με· ἀναστὰσ πορεύου εἰσ Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται
περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡσ δὲ οὐκ ἐνέβλεπον
ἀπὸ τῆσ δόξησ τοῦ φωτὸσ ἐκείνου, χειραγωγούμενοσ ὑπὸ τῶν συν-
9, 17 ss ὄντων μοι ἦλθον εἰσ Δαμασκόν. 12 Ἀνανίασ δέ τισ, ἀνὴρ εὐλαβὴσ
κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενοσ ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸσ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰσ εἶπέν μοι· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰσ αὐτόν. 14 ὁ

λεγουσησ μοι· σαουλ σαουλ, τι με διωκεισ; σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν. καγω ειπον· τισ ει, κυριε; και ο κυριοσ φησι προσ με· εγω ειμι ισ̅, ον συ διωκεισ.

8. *απεκριθην*: ℵ syr[sch] add *και ειπα* | *τε* (sah cop om): D 18. 27. 105. al[8 scr] *δε* | *εμε* cum ℵ*AB ... ς Ti *με* c. ℵ[c]DEHLP etc | ℵ*D* *ναζοραιοσ*

9. *εθεασαντο* (ℵ* *εθεατο*) sine additam cum ℵABH 8. 13. 33. 40. 95* 98[mg] 100. vg syr[sch] cop arm ar[e] ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *και εμφοβοι* (DE *ενφ.*) *εγενοντο* (15. 36. *γενομενοι*) cum DELP al pler cat sah syr[p] aeth Chr (agnoscit et[com 396] *οθεν και εμφοβ. γινονται*, quae verba Maximo in scholl adscribuntur) Bed[retr 152] ex Gr | *ηκουσαν*: ℵ[c]E[gr] 1. 17. Thphyl[a] *ηκουον*

10. *ειπον*: D *ειπα* | *ο δε κυριοσ* (arm *ειπεν δε πρ. με ο κυρ.*): D k[scr] om. Item sah *dixit mihi* omissis *ο δε κυρ.*, item aeth[utr] *et dixit mihi* | *ειπεν*: 2. 30. 34. om (item edd mu) | *σοι* (g[scr] om) *λαληθησεται*: E *λαλ. σοι* | *περι παντ. ων τετ. σοι* (43. 99. add *τι σε δει*) *ποιησαι*: H 4* 34. 95* 98[mg] 100. Chr[9,397] *τι σε δει ποιησαι*. Post *περι παντων* deficit D ac rursus incipit d | *τετακται*: B* *εντετακται*, 43. 99. *εντεταλται* | *σοι* (al pauc cat *σε*): E om. Reddunt ista e vg *de omnibus quae te* (e om) *oporteat facere*, d [*de omnibus*] *quae te oportet facere*

11. *ωσ δε* etc: d syr[p mg] *ut autem surrexi* (d *-xit*), *non videbam* (d postea *et ad manum deductus*) | *ουκ ενεβλεπον* (E 18. *εβλεπ.*, 68. 100. Thphyl[b] *ανεβλ.*): B *ουδεν εβλεπον*. Vertit vg *non viderem* (item d e *non videbam*) | *υπο*: A *απο*

12. *ευλαβησ* cum ℵBHLP al plus[40] cat Chr[9,397] Thphyl[utr], d *timoratus* ... ς *ευσεβησ* cum E (e *pius*) al plu ... A vg om | *μαρτυρουμενοσ*: A* *-ρομενοσ* | *κατοικουντων* sine additam cum ℵABEP al sat mu (80. praem *μαθητων και των*) vg (et. am fu) syr[sch] cop ... d Chr[9,397] om ... HL al[60] fere cat demid tol sah syr[p] arm aeth Thphyl[utr] add (73 cat post *ιουδ.*) *εν δαμασκω*

13. *εμε* cum ℵAB ... ς Ti *με* cum EHLP al omn[vid] cat Chr[9,397] | *σαουλ* (e vg *Saule*): l[scr] *σαυλε* ... d *Saule Saule* | *ανεβλεψα*: A *εβλεψ.* | *εισ αυτον*: d sah om

δὲ εἶπεν· ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ
θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ
στόματοσ αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυσ αὐτῷ πρὸσ πάντασ ἀνθρώ-
πουσ ὧν ἑώρακασ καὶ ἤκουσασ. 16 καὶ νῦν τί μέλλεισ; ἀναστὰσ
βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰσ ἁμαρτίασ σου, ἐπικαλεσάμενοσ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰσ Ἱερουσαλὴμ 9, 26
καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ
ἴδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσα-
λήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ
εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων
κατὰ τὰσ συναγωγὰσ τοὺσ πιστεύοντασ ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύν-
νετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρόσ σου, καὶ αὐτὸσ ἤμην ἐφε- 7, 58

---

14. ο δε ειπεν: d syr^{sch} aeth *et dixit* ... 28. c^{scr} d syr^{sch} sah arm aeth add μοι | προεχειρισατο: ℵ*P προσεχει-, ℵAL 13. 68. k^{scr} -χειρησατο | και ιδειν: A* om και | φωνην: 31. 104. Thphyl^{a} φωνησ, ut v. 9. f^{scr} τησ φωνησ δε | εκ του: A 13. 95* al^{2scr} cat^{360} om του

15. εση: ℵ post ανθρωπουσ pon | αυτω: 3. 96. c^{scr} vg Chr^{9,397} Thphyl^{b} αυτου | προσ (ℵ* πανσ): ℵ^{2} εισ (e *ad omnes*, ut et. vg; d *aput omnes*) | ων: ℵ^{c} 4. 18. 36. 37. 38. 56. 100. 180. al^{2scr} cat Thphyl$^{a\,com}$ ων τε | εωρακασ: L εορακ. (al^{vid}, neglexerunt enim conlatores)

16. σου: in ℵ^{c} suppl*, 15. om | αυτου cum ℵABE al plus^{10} cat d vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,398} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) του κυριου cum HLP al plor (sed al^{3} om του, 43. 99. k^{scr} add ιυ)

17. μοι υποστρεψαντι (18. 68. k^{scr} Chr$^{9,401\,bis}$ Thphyl^{b} υποστρεφοντι, 31. επιστρεψαντι): 25. 105. με υποστρεψαντα, 96. 142. μοι υποστρεψαι | και: 104. d Chr$^{9,401\,txt}$ (sed non ibidem^{com}) om | προσευχομενου μου: ℵ 3. 69. 93. 95. e^{scr} προσευχομενω (item addito μοι 99. Thphyl^{b}), 25. 105. προσευχομενον (25. πρ. τε). Similiter vg *et oranti in templo* | γενεσθ. με: L 99. 106. 137. a$^{scr\,mg}$ γεν. μοι ... 25. 40. 96. 105. om με | εν: 13 ωσ εν

18. ιδον (sic ℵ, rell ειδ.) cum ℵ 18. 36. 180. cat^{361} d (*fieri me in soporem et vidi*) ... ς Ln Ti ιδειν cum ABEHLP al pler vg (*fieri me - et videre*) Chr^{9,401} :: accommodatum ad ea quae praecedunt; tanto plus contra valet testimonium codicum ℵD | μαρτυριαν cum ℵAB 13. 40. 68. 69. 180. a^{scr} ... ς Ti την μαρτ. cum EHLP al pler cat Chr. Praeterea d pro σου μαρτ. περι εμ. habet *testimonium meum*

19. τ. πιστευοντασ: d e vg *eos qui credebant* ... E τ. πεπιστευκοτασ | επι: 14** 38. 93. 104. h^{scr} εισ

20. εξεχυννετο cum ℵAB*, item -υνετο B^{3}E 13. 15. 36. 68. 73. 105. 130. 180. cat Thphyl^{b} ... ς εξεχειτο cum HLP al pler Chr^{9,401} Thphyl^{a} | στεφανου cum ℵBEHLP al fere omn (38. 73. post σου pon) cat vg rell^{omn} Chr .. A 68. om, hinc Gb^{oo} | μαρτυροσ: L 4. 6. 31. 32. 57.

στῶσ καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων
9, 15 αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρός με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν
ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
21, 36. 25, 24 ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦ-
τον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ
ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέρα,
24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχοσ εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν,
εἴπασ μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτωσ

---

69. 73. 99. 105. 137. al[8 scr] (al[vid]) Chr[cod] πρωτομαρτυροσ, 7. πρωτου μαρτυροσ, item syr[p] | σου: 38. d om | και αυτοσ ημην: d nil nisi *ego eram* | εφεστωσ: A 37. εστωσ | συνευδοκων sine additam cum ℵA BE (D d vide post) 40. vg sah cop aeth[utr] (d post *et consentiens* deficit, sed D rursus incipit και φυλασσων, hinc dubitari nequit quin D[gr]et[lat] cum ℵABE consenserit) ... ς (= Gb Sz) add τη αναιρεσει αυτου (:: ex 8, 1) cum HLP al plor cat (syr[sch] vide post) syr[p] arm Chr[9,401]. Mutat autem ista libere syr[sch] (una cum ar[e]) sic ut reddat potius τῇ βουλῇ τῶν ἀναιρούντων αὐτόν, posteaque pro αναιρουντων ponat λιθαζόντων. | και φυλασσων cum ℵABDE al sat mu cat vg sah cop etc (137. c[scr] φυλασσ. τε) ... HLP al fere[45] syr[p] Chr[9,401] Thphyl[a] om και

21. με cum ℵABDEHLP etc ... C εμε | εθνη: E[gr] 25. εθνοσ | εξαποστελω cum ℵACHLP etc (e vg *mittam*) ... E 43. Chr[9,402] αποστελω ... D (hiat d) e[scr] Ath[706] εξαποστελλω, E[gr] αποστελλω

22. ηκουον: D syr[utr] ηκουσαν | τουτου του λογου: 31. 38. 40. 69. 105. 133. 137. al[3 scr] Chr[9,402] του λογ. τουτ. | την φω. αυτων: 13. 31. 180. αυτων (180. αυτου) την φων. | καθηκεν cum ℵABCD*EHLP al longe plu cat Ath[881] Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) καθηκον cum D[2] al mu Thphyl[b]. Cf et. Hipp[susann] (Lag[150,5]) αιρε εκ τησ γησ τουσ τοιουτουσ· ου γαρ καθηκον (sed id ipsum fluctuare vdtr) αυτουσ ζην.

23. κραυγαζοντων: C al[25] Chr[9,402] Thphyl[a] κραζοντων | δε cum ℵDEHLP al omn[vid] cat vg cop (sah hiat) syr[p] arm Chr ... Ln Ti τε cum ABC syr[sch] aeth | αυτων: deest in D, sed vdtr cum margine folii perisse. Praeterea 7. 69. 105. al[8 scr] add επι πλειον | ριπτουντων cum ℵABCP al plu Chr .. DEHL al plus[15] Thphyl[utr] ριπτοντων | τα ιματια: E vg cop (sah hiat) syr[utr] aeth add αυτων | αερα (et. ℵ[c]): ℵ αεραν ... D syr[sch] Cassiod[201] ουρανον

24. ο χιλιαρχ. εισαγ. αυτον cum ℵABCDE al mu (sed 13. al aliq αγεσθ.) vg syr[utr] cop arm aeth (sed[ro] αγεσθ.) Chr[9,402] Thphyl[b] ... ς αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι (sed Gb Sz εισαγ.) cum HLP al longe plu (sed ex his haud pauci εισαγ.) cat (εισαγ.) Thphyl[a] | ειπασ cum ℵABCDE 27. 29. ... ς ειπων cum HLP al pler cat Chr | ανεταζεσθαι: D* ανεταζειν ... E 31. 40. εταζεσθαι, 4. εξεταζεσθαι (4. al[5] post αυτον pon) | επιγνω: A 13. 36 cat Chr[9,402] γνω | επεφωνουν: D 137. c[scr] κατεφωνουν,

ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν
πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον 16, 37 22, 27
καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατον-
τάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις
ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ
ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί.
28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν
ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

98[mg] Chr κατεβοων, 19. 47. 68. εφωνουν | αυτω: D περι αυτου, 98[mg] 137. Chr αυτου

25. προετειναν cum ℵBL al[25] (105. -ναντο) cat; item AE 68. 98[**] 99. 104. Thphyl[b] προετεινον, item CD 7. 8. 40. 137. προσετειναν (Chr προσετεινον, sed fluct[cdd]). Item *adstrinxissent* vg, *extendissent* e, similiterque syr[utr] cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) προετεινεν cum P 31. al[8 scr] al sat mu; item H Thphyl[a] προσετεινεν | εστωτα: 27. 29. 69. 105. al[5] et[4 scr] Thphyl[a] εφεστωτα. Etiam vg arm *adstanti* | εκατονταρχον cum ℵABCEHLP etc ... D 73. -ρχην | ο παυλος (arm cop post ειπεν pon): D syr[p] Chr[9,408] om | εξεστιν (ℵ[c]; sed ℵ* εστιν) υμιν: D syr[sch] aeth post ει pon; H υμιν post μαστιζ. pon. Cf Cass[201]: *Paulus centurioni dixit adstanti: videte si indemnatum vobis liceat flagellare Romanum.*

26. ακουσας δε (17. om δε): D τουτο ακουσας | εκατονταρχης cum ℵ*A CD ... ς -αρχος cum ℵ[c]BEHLP al certe pler cat Chr. Praeterea D 137. add οτι ρωμαιον εαυτον λεγει | τω χιλιαρχ. απηγγειλ. (D* επηγγ.) cum ℵABCDE al plus[12] cat vg syr[utr] cop arm aeth Chr[9,408] Thphyl[b] ... ς απηγγ. τω χιλιαρχ. cum HLP al pler Thphyl[a] | λεγων (vg[cle] *ei dicens*): D 99. 137. syr[p] om, eiusque loco D 99. syr[p] c.* habent αυτω | τι cum ℵABCE al[10] cat vg syr[utr] cop arm ... ς (= Gb Sz) ορα τι cum DHLP al pler aeth[utr] Chr[9,408] | γαρ: D* aeth[utr] om

27. προσελθ. δε ο χιλ. ειπ. αυτω (L ειπ. τω παυλω): D τοτε προσελθ. ο χειλιαρχ. (ita solet) επηρωτησεν αυτον | μοι (ℵ[c]): ℵ* om | συ cum ℵABCDEH al fere[40] cat et Amm[cat 364] am fu tol syr[utr] cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) praem ει cum LP al plu vg[cle] demid Chr[9,408] | εφη· ναι: D ειπεν ειμι. In B -ελθων usq ευθεως ουν (v. 29) rescripta.

28. απεκριθη δε ο χιλιαρχος: D και αποκριθεις ο χειλιαρχ. (* add και) ειπεν αυτω (* om αυτ.) | δε cum ℵBCE 4. 13. 15. 18. 36. 69. al[3 scr] cat cop syr[p] ... ς τε cum HP al plu vg syr[sch] aeth[utr] Thphyl[utr] ... Ti om copulam cum AL 40. 96. 142. arm Chr[9,408] | πολλου: D οιδα ποσου. Beda vero[85] sic: „Alia editio manifestius quid dixerit insinuat: *Dixit tribunus: Tam facile dicis civem Romanum esse? Ego enim scio quanto pretio civilitatem istam possedi.*" Similiter bohem verbis *ego* etc praeponit: *Quam facile civem Romanum te dicis.* | την: C om | πολιτειαν: sic B[3]CP etc, D πολειτειαν ... ℵAEL πολιτιαν, B* πολειτιαν | ο δε παυλος εφη (13. ειπεν): D παυλος δε εφη, vg *et Paulus ait* ... H om | εγω δε και cum ℵ[c]AHDEHLP al pler vg syr[utr] aeth etc ... ℵ*C 36. 42.

29 εὐθέωσ οὖν ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ μέλλοντεσ αὐτὸν ἀνετά-
ζειν· καὶ ὁ χιλίαρχοσ δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺσ ὅτι Ῥωμαῖόσ ἐστιν καὶ
21, 33 ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώσ.

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενοσ γνῶναι τὸ ἀσφαλέσ, τὸ τί
κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συν-
22, 23 ελθεῖν τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
Παῦλον ἔστησεν εἰσ αὐτούσ. (XXIII.) 1 ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ
ὁ Παῦλοσ εἶπεν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπο-
λίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτησ τῆσ ἡμέρασ. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ Ἀνα-
νίασ ἐπέταξεν τοῖσ παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

---

96. 142. Thphyl[a] om δε, cop om δε και | γεγεννημαι: AD[2] 13. 31* e[scr] γεγενημαι

29. ευθεωσ ουν: D aeth[utr] τοτε. Post απ αυτου deficit D[gr] et[lat]. | και ο χιλ. δε (ℵ[c]): ℵ* 21. 32. 40. 42. 57* 99. om δε (vg *tribunus quoque timuit*) | ρωμαιοσ: E vg πολιτησ ρωμ. | αυτον ην cum ℵABCE 13. 18. 40. 68. cat Thphyl[b] ... ς Ti ην αυτον cum HLP al pler Chr[9,403] Thphyl[a] | δεδεκωσ: ℵ*[vid] al[15] Thphyl[a] δεδωκωσ (96** 105. δεδοικωσ) ... A[2]C δεδηκωσ. Praeterea 137. syr[p] c.* add και παραχρημα ελυσεν αυτον. Contra aeth[utr] om και οτι αυτ. ην δεδεκ.

30. επαυριον: 137. c[scr] επιουση | το τι: E om το | κατηγορειται (vg e *accusaretur*): 8. 137. c[scr] κατηγορειτο | υπο cum ℵABCE al plus[30] cat Chr[9,403] Thphyl[b] ... ς Ti παρα cum HLP al plu Thphyl[a] | ελυσεν (137. syr[p] c.* praem πεμψασ) αυτον sine additam cum ℵABCE al fere[15] vg syr[utr] sah cop arm aeth[ro] Chr ... ς (= Gb Sz) add απο των δεσμων cum HLP al pler cat aeth[pp] (*solvit eius vincula*) Thphyl[utr] | συνελθειν c. ℵABCE al plus[30] cat vg sah Chr Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) ελθειν cum HLP al longe plu cop aeth[utr] Thphyl[a] | παν cum ℵABCE al plus[30] (40. απαν) cat vg (*omne*, et. e) Chr Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) ολον cum HLP al longe plu Thphyl[a] | το συνεδριον sine αυτ. cum ℵABCE al plus[20] cat vg sah cop syr[p] arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτων cum HLP al longe plu syr[sch] Thphyl[utr] | τον παυλον: E om τον

XXIII. 1. τω συνεδρ. ο παυλ. cum ℵACE 13. 69. 105. a[scr] vg Lcif[6,241] ... ς Ti ο παυλοσ τω συνεδριω cum BHLP al pler cat syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,403] et[405]; sed B 40. 57. 130. 137. 180. c[scr] cat Chr[bis] om ο, ita Ti | ταυτησ τησ ημερασ (7. 69. 105. a[scr] ωρασ): 3. 4. 13. 31. 137. c[scr] syr[p] τησ ημ. ταυτ.

2. επεταξεν: C 15. 18. 36. 69. 73. 105. 130. 180. a[scr] cat εκελευσεν | αυτω (ℵ[c]): ℵ* 4. om

3 τότε ὁ Παῦλοσ πρὸσ αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεόσ,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεισ με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτεσ εἶπαν· τὸν Lv 19, 15
ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖσ; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλοσ· οὐκ ᾔδειν, ἀδελ-
φοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύσ· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου Ex 22, 28
οὐκ ἐρεῖσ κακῶσ. 6 γνοὺσ δὲ ὁ Παῦλοσ ὅτι τὸ ἓν μέροσ ἐστὶν Σαδ-
δουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρεσ 26, 5
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖόσ εἰμι, υἱὸσ Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδοσ καὶ 24, 21
ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντοσ
ἐγένετο στάσισ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ
πλῆθοσ. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε

---

3. *προσ αυτον* ante *ειπεν* cum ABEHLP al omn^{vid} am fu tol syr^{p} arm Chr^{9,408} et^{406} Lcif^{6,941} ... ℵ ante *ο παυλ.* pon ... C vg^{cle} syr^{sch} sah cop aeth post *ειπεν* | *κεκονιαμενε* et. syr$^{p\ mg\ gr}$: C* Or^{3,854} -*ιασμενε*. Cf et. Or^{prov} (Notit^{103,11}): *καλωσ δε και ο παυλοσ τον αρχιερεα των ιουδ. τοιχον ειπεν κεκονιαμενον.* | *παρανομων*: E *παρα τον νομον*, item *contra legem* vg arm Lcif

4. *ειπαν* cum ℵB 13. ... ϛ Ln *ειπον* cum ACEHLP al pler

5. *οτι αρχοντα* cum ℵAB 13. 37. k^{scr} Thphyl^{b} ... ϛ Ti om *οτι* cum CEH LP al pler cat Chr^{9,404} Thphyl^{a}

6. *το δε* (3. 37. 56. 95. 100. vg sah syr^{sch} *και το*) *ετερον*: L add *των*. Praeterea 38. 69. 105. 118. a^{scr} h^{scr} *εστ. φαρισαι. το δ. ετ. σαδδουκ.* | *εκραζεν* cum ℵBC 36. cat syr^{sch} ... ϛ Ln *εκραξεν* cum AEHLP al pler vg syr^{p} sah cop arm aeth Chr^{9,409} | *υιοσ φαρισαιων* (Gb$^{''}$) cum ℵABC 13. 15. 36. 40. 81. 126. 180. cat vg syr^{sch} Tert$^{res\ carn\ 39}$ ... ϛ *υι. φαρισαιου* cum EHLP al pler syr^{p} sah cop arm aeth Bed^{96} ex Gr Chr | *εγω κρινομαι* cum ℵAC^{2}(et*?)EHLP al omn^{vid} cat vg Chr ... B sah cop Tert$^{res\ carn}$ om *εγω*

7. *λαλησαντοσ* c. CHLP al plu cat syr^{p} Chr^{9,409} Thphyl^{a}; item E 37. 56. 66* 95. 100. 8^{pe} *λαλουντοσ* ... Ln *ειποντοσ* c. ℵ^{c}AB al^{17} vg (*dixisset*) syr^{sch} Thphyl^{b}, item ℵ* *ειπαντοσ* | *εγενετο*: B* *επεπεσεν*, B^{3} et iam$^{2\ vid}$ c^{scr} *επεσεν* | *φαρισαιων* et *σαδδουκαιων* hoc ordine cum ABCHLP al plu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth Thphyl^{a} ... ℵE 3. 13. 31. 42. 46. 57. 68. 80. 96. 105. 137. 12^{lect} al$^{2\ scr}$ syr^{p} Chr Thphyl^{b} *σαδδουκ.* et *φαρισ.* (:: ut v. 6). Praeterea scripsimus *των φα.* (ℵE *σαδδ.*) *και* sine *των* cum ℵABCE al fere^{20} Chr Thphyl^{utr} ... ϛ add *των* cum HL al plu cat ... P al plus^{15} om *και σαδδουκ.* | *εσχισθη* (e vg *soluta est*): E *διεσχισθ.*

8. *μεν* cum ℵACEE^{gr}HLP al fere omn cat cop syr^{p} arm etc ... Ln$^{ed\ min}$ om cum B e vg sah. Ln$^{ed\ mai}$ per errorem *καὶ ἐσχίσθ. μὲν τὸ πλῆθοσ. ^{8}σαδδουκ. γὰρ* etc | *μητε αγγελον* cum ℵABCE 13. 15. 18. 36. 38. 40. 45. 68. 93. 104. 105. 130. 5^{lect} al$^{5\ scr}$ cat Thphyl^{b} ... ϛ Ti

Lc 20, 27 pp ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντεσ τινὲσ τῶν γραμμα-
τέων τοῦ μέρουσ τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντεσ· οὐδὲν κακὸν
εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ
ἢ ἄγγελοσ; 10 πολλῆσ δὲ γινομένησ στάσεωσ φοβηθεὶσ ὁ χιλίαρχοσ
μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλοσ ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα
καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰσ τὴν παρεμ-
βολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ὁ κύριοσ εἶπεν·
18, 9 θάρσει· ὡσ γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ Ἰερουσαλήμ, οὕτω
19, 21 σε δεῖ καὶ εἰσ Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

μηδε αγγ. cum HLP al longe plu Chr Thphyl[a] | *μητε πνευμα*: 3. 95* 96. al[2 scr] *μηδε πν.* | *τα αμφοτερα*: sah *quod est resurrectio et angelus et spiritus*

9. *τινεσ των* (C εκ τ.) *γραμματεων* cum ℵBC 5. 7. 8. 15. 36. 40. 68. 69. 73. 105. 130. 137. 180. 12[lect] a[scr] c[scr] cat sah (vide post) arm Thphyl[b] (Chr[9,409] *των γρ.* sine *τινεσ*, item syr[p]); item 21** k[scr] *τινεσ γραμματεισ*, item syr[sch] ar[e] ... Ln *τινεσ* tantum cum AE 13. 25. vg cop ... ς *οι γραμματεισ* cum min vix mu Thphyl[a] ... Gb' Ti *γραμματεισ* c. HLP al fere[25] aeth[utr] (*scribae et Pharisaei*) | *του μερουσ* cum ℵB CHLP al pler (99. 105. *τ. γενουσ*) syr[utr] arm (sah *quidam scribarum et pars Pharisaeorum*) Chr[9,409] (Thphyl[a] *το μεροσ*) ... Ln om cum AE 13. 25. vg cop (hi[s] igitur nil nisi *surgentes quidam Pharisaeorum*) | *λεγοντεσ*: ℵ praem *προσ αλληλουσ* | *εν*: ℵ* 137. om (:: post *ευρισκομεν*) | *η αγγελοσ* sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 66** vg cop arm aeth syr[p] (item syr[sch] ar[e] additis *quid est in hoc?*) Chr[9,409 txt] edd[2] (sed[com] agnoscit additamentum). Cf et. Amm[cat 369] et Isid[cat 369] ... ς (= Gb Sz) add *μη θεομαχωμεν* cum HLP al pler (H *-χόμεν*) cat sah

10. *γινομενησ* (B* *γει-*, ℵ *-νησ* ex *-νοσ* restitutum) cum ℵB 98* (Lcif[198] *cum magna dissensio esset inter illos*) ... ς Ln Ti *γενομ.* cum ACEHLP al pler | *στασεωσ* post *γινομ.* (*γενομ.*) cum ℵBEHLP al omn[vid] cat Chr[9,410] ... Ln ante *γενομ.* cum AC vg (*cum magna dissensio facta esset*) | *φοβηθεισ* (Gb') cum ℵABCE 13. 14* 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 130. 137. 180. 12[lect] a[scr] c[scr] cat Chr[9,410] Thphyl[b] ... ς Ti *ευλαβηθεισ* cum HLP al longe plu Thphyl[a] :: *ευλαβηθεισ* praeter hunc locum non legitur nisi Heb 11, 7, nec ibi fluctuat | *υπ αυτων* cum ℵABHLP etc ... CE 68. *απ αυτων* | *καταβαν* cum ℵABCE 61. al sat mu cat Chr ... HLP al fere[70] vg Thphyl[utr] *καταβηναι και* | *εκ μεσου αυτων* (ℵ[c]): ℵ* om | *αγειν* cum ℵBCHLP 61. al fere omn (al pauc *αγαγειν*) ... Ln[ed min] *απαγειν* cum AE. Similiter vg syr[p] *deducere*, e Lcif[198] *reducere* | *τε* (61. *δε*): B 31. cop om

11. *θαρσει* sine additam cum ℵABC*E al[10] cat vg sah cop syr[p] arm[cdd] (item syr[sch] ar[e] aeth[utr], sed antea *ειπεν τω παυλω*) Lcif[198] Chr[9,410]

12 *Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ποιήσαντεσ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι*
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούσ, λέγοντεσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ 21
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 *ἦσαν δὲ πλείουσ τεσσεράκοντα οἱ*
ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 *οἵτινεσ προσελθόντεσ*
τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺσ μηδενὸσ γεύσασθαι ἕωσ οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. 15 *νῦν οὖν ὑμεῖσ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-*
δρίῳ, ὅπωσ καταγάγῃ αὐτὸν εἰσ ὑμᾶσ ὡσ μέλλοντασ διαγινώσκειν 20

... ς (= Gb Sz) add *παυλε* cum C²HLP 31. 61. al pler arm^von Or^int 2,101 Ambrst^28 (rom 1,10) Thphyl^utr | *διεμαρτυρω*: C -*ρου* | *ουτω* cum ℵAB 61. etc ... Ti *ουτωσ* cum CEHLP etc. Cf Cassi^208: *cui per noctem dominus dixit: Constans esto, Paule, quoniam sicut hic mihi testificatus es, ita te oportet nomen meum et in Romana urbe praedicare.*

12. *δε* cum ℵACEHLP al fere omn cat vg sah cop arm Chr^9,410 Lcif^193 ... B c^scr syr^utr aeth *τε* | *συστροφ. οι ιουδαι.* cum ℵABCE 13. 61. al^15 cat cop arm aeth (137. c^scr al pauc syr^p Chr Thphyl^b *οι ιουδ. συστρ.*, al pauc *συστρ. ιουδαιοι*) ... ς (= Gb Sz) *τινεσ των ιουδαιων συστροφ.* cum HP al plu sah Thphyl^a, item L 31. 99. syr^sch *συστροφ. τινεσ των ιουδ.*, item vg Lcif *collegerunt se quidam ex Iudaeis* | *λεγοντεσ* cum ℵ*ABEHLP al longe plu cat vg sah cop syr^p mg aeth Lcif Thphyl^utr ... ℵ^c C 4* 37. 38. 40. 56. 66. 69. 73. 98. 105. 113. al^5scr syr^sch et p txt arm ar^e Chr^9,410 om | *πιειν*: B* *πειν* | *αποκτεινωσιν*: A 4. 38. 118. h^scr Chr *ανελωσιν*

13. *τεσσερακοντα* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B³EHLP al certe pler; 61. *μ̄* | *συνωμοσιαν*: E 31* *συνομωσιαν*, 61. al aliq *συνομοσιαν* | *ποιησαμενοι* (Gb') cum ℵABCE al^11 cat Thphyl^b ... ς *πεποιηκοτεσ* cum HP al pler Chr^9,410 Thphyl^a; item L al^5 *ποιησαντεσ*. Latini *qui* - *fecerant* vg, *qui* - *fecissent* e

14. *ειπαν* cum ℵABCE 15. 21. 61. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat Chr 9,410 | *μηδενοσ* cum ℵBCEHP al pler cat Chr ... Ti *μηθενοσ* cum AL -k^scr | *εωσ ου*: 18. *εωσ*, 105. *εωσ αν*

15. *νυν ουν* usque *εισ υμασ*: syr^p mg sah *nunc igitur rogamus vos ut hoc nobis faciatis, ut quum congregaveritis consessum, indicetis* (sah *congregate synedrium et dicite*) *tribuno ut producat eum ad nos*, item Lcif^198 *nunc ergo vos colligite concilium et notum facite tribuno ut deducat eum ad vos* | *οπωσ* sine *αυρ.* cum ℵABCE 13. 14* 15. 36. 61. 69. 73. 105. 130. 180. cat vg syr^utr sah cop arm aeth Chr^9,410 Lcif^198 ... ς (Gb^oo) add *αυριον* cum HLP al pler (104. post *αυτον*) Thphyl^utr | *καταγαγ. αυτον* cum ℵABCEL 61. al plus^15 cat vg arm Chr^cat 371 Lcif^198 ... ς *αυτ. καταγαγ.* cum HP al pler Chr^9,410 | *εισ* cum ℵABE 61. 69. 105. (sah *εισ μεσον ημων*) ... ς *προσ* cum CHLP al pler cat Chr. Latini (i. e. e vg Lcif) *ad* | *υμασ*: 2. 4. 46. 99. al^2scr *ημασ* (sah, vide ante) | *μελλοντασ*: E 13. *μελλοντα* (E* -*οντα*), 61. -*ονταισ* (ut ex compendio restituendum vdtr) | *διαγινωσκ.* (C 105 *γινωσκ.*, 42. b^scr *διαναγι-*

ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοι-
μοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 *Ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀδελφῆσ*
Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 *προσκαλεσάμενοσ δὲ ὁ Παῦλοσ*
ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸσ τὸν
χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 *ὁ μὲν οὖν παραλα-*
βὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιοσ Παῦ-
λοσ προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν
πρὸσ σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 *ἐπιλαβόμενοσ δὲ τῆσ χειρὸσ*
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχοσ καὶ ἀναχωρήσασ κατ᾽ ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί
ἐστιν ὃ ἔχεισ ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 *εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-*
θεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπωσ αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃσ εἰσ
τὸ συνέδριον ὡσ μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

νωσκ.): c 31. 40. 73. 130. 137. al$^{8\,scr}$ cat vg (*tanquam aliquid certius cogniturі de eo*) arm Lcif^{193} (*quasi de eo diligentius quaesituros*) post *ακριβ.* pon | *προ τ. εγγισαι αυτον*: syr^{sch} et^{p} c.* add *ad vos* | *του* (ℵ*E 69. 105. al$^{8\,scr}$ om) *ανελειν αυτον*: 137. syr$^{p\,mg}$ add *εαν δεη και αποθανειν*

16. *την ενεδραν* (et. ς^{e} Gb, non item ς Sz) cum ℵABCE al sat mu (3 ap Scri) cat Thphyl^{b} ... ς Sz Ti (Gb') *το ενεδρον* cum HLP al^{40} Chr^{9,410} Thphyl^{a} | *παραγενομενοσ* cum ℵAB^{3}CEHLP etc ... B* *-γαμενοσ* (ita Ti) | *παρεμβολην*: A *συναγωγην*

17. *εκατονταρχῶν* (:: pro frequentiore N. T. usu formae *-αρχησ* quam *-αρχοσ*) ... ς Ln *-άρχων* | *εφη*: c 18. 25. 26. 36. 40. 61. 180. cat *ειπεν* | *απαγε* cum ℵB 2. 30. 37. 40. 61. ... ς Ln Ti *απαγαγε* cum AC EHLP al pler (33. *επαναγαγε*, 105. *απαγαγετε*) Chr^{9,410} | *τι απαγγειλ.* cum ℵCHLP al fere omn cat vg syr^{utr} arm aeth (sah *habet verbum enim dicere illi*; libere cop) Chr ... Ln *απαγγ. τι* cum ABE 13. 61.

18. *με*: ℵ^{gr} om | *νεανισκον* cum ℵAE 11. 13. 15. 18. 29. 40. 61. 69. 73. 96. 105. al$^{8\,scr}$ (ita v. 17. 27. 32. 42. 57.) ... ς *νεανιαν* cum BHLP al longe plu cat Chr^{9,411} | *σοι* (B^{3} et iam$^{vid\,2}$): B* om

19. *επιλαβομενοσ* (ℵ^{c}): ℵ* *-νου* | *κατ ιδιαν*: A post *επυνθαν.* pon

20. *οι*: 13. 20. 69. al$^{4\,scr}$ Chr^{9,411} Thphyl^{a} om | *συνεθεντο*: H* *-θοντο* | *τον παυλ. καταγαγ. εισ το συνεδρ.* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 69. 73. 105. a^{scr} cat am fu demid tol arm Chr. Item L 137. c^{scr} vg^{cle} syr^{utr} sah cop arm *καταγ. τον παυλ. εισ το συνεδρ.* (syr^{sch} sah aeth varie transp *αυριον*) ... ς *εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ.* cum HP al pler Thphyl^{a} (et^{b} – *τον παυ. καταγ.*) | *μελλων* (ℵ* 13. b^{scr*} *-λλον*) c. ℵABE 10* 13. 28. 40. 61. 97. 101. cop aeth. Item HLP al fere^{30} Thphyl^{a} *μελλοντα* ... ς *μελλοντεσ* cum minusc plu vg syr^{utr} sah arm Thphyl^{b}; item ℵ^{c} 3. 18. 20** 36. 66** 68. 73. 98^{mg} 104* 105. 137. 180. al$^{4\,scr}$ cat Chr *μελλοντων* | *περι*: B praem *τα* (* *τι*)

21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε
φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι
προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος
ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα
ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν
ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολά-
βους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παρα-
στῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα

21. τεσσερακοντα cum ℵAB* ... ς Ln τεσσαρακ. cum B[3]EHLP al certe pler; 61. μ̄ | πιειν: B* πειν | εισιν ετοιμοι cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. a[scr] Thphyl[b] ... ς ετοιμ. εισι cum HLP al pler cat s vg Chr[9,411]

22. απελυσε cum ℵBHL etc ... Ln Ti -σεν cum AEP etc | νεανισκον cum ℵABE 13. 29. 40. 69. 73. 96. 105. a[scr] ... ς νεανιαν cum HLP 31. 61. al pler cat Chr[9,411] | παραγγειλας: 61. add αυτον, item syr[utr] sah cop | προς εμε cum ℵB ... ς Ln Ti προς με cum AEHLP al certe pler

23. τινας δυο cum ℵB 13. 61. ... ς Ln Ti δυο τινας cum AEHLP al pler syr[p] ... 73. vg syr[sch] arm sah cop aeth non expri τινας | εκατονταρχων ... ς Ln -άρχων: cf ad v. 17 (-άρχων HL 61. utroq loco) | ειπεν (syr[sch] syr[p] c.* add αυτοις)· ετοιμασατε στρατιωτ. (5. 6. 7. 81. 104. k[scr] add ενοπλους, 99. εν οπλοις post διακ.) usque [24] κτηνη τε παραστησαι: syr[p mg] *dixit: Parati estote exire. Et centuriones iussit ut etiam iumentum pararent.* | καισαριας cum ℵAE ... ς Ln Ti καισαρειας cum BHLP al certe pler | εβδομηκοντα: 137. syr[p mg] sah aeth[ro] εκατον | δεξιολαβους cum ℵBEHLP al fere omn cat Chr, et. syr[p mg] graece ... Ln[ed] min δεξιοβολους cum A et cod ap Erasm. Interpretes sic fere reddiderunt: e s vg *lancearios*, cop syr[p] *stipatores*, sah aeth[ro] *hastatos*, aeth[pp] *arcu armatos*, syr[sch] *iaculantes dextra*, ar[e] *iaculatores*

24. κτηνη τε: H om τε | διασωσωσι (-σι c. ℵABHL; Ti -σιν c. EP) cum ℵAB[3]LP etc; item E 68. διασωσουσιν ... B*H o[scr] διασωσει. Praeterea syr[p mg] praem *per noctem*, et syr[p] c.* post διασωσωσ. add *in Caesaream*, item 137. εις καισαρειαν post ηγεμονα | φηλικα (ℵ[c]): ℵ*AH al[10] Thphyl[a] φιλικα, al plus[20] φιληκα | πρ. φηλ. τον ηγεμονα (ita et. am fu demid tol): 137. vg[cle] syr[p] c.* add εφοβηθη γαρ μηποτε αρπασαντες αυτον οι ιουδαιοι αποκτεινωσι, και αυτος μεταξυ εγκλημα εχη ως αργυριον ειληφως (vg[cle] – *et ipse postea calumniam sustineret tanquam accepturus pecuniam*, syr[p] – *et ipse postea calumnias sustineret tanquam qui pecuniam accepisset*). Similiter habet arm[usc] (non [zohr]), sed ponit post διασωσωσιν, posteaque pergit και προς φηλικα τον ηγεμονα.

τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·
22, 30 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν
22, 27 ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα
22, 30 ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην,
μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι
τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον
αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
6, 6 αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
20 30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν,

---

25. εχουσαν cum ℵBE 13. 27. 29. 61. 66** 68. 69. 105. 137. a^{scr} c^{scr} ... ς Ti περιεχουσαν cum AHLP al pler cat Chr^{9,412}

26. φηλικι: B* (sed ipse*^{vdtr} suppl in mg φιλικι) om ... AH^{mg} al^{10} φιλικι, al plus^{12} Thphyl$^{a\ cod}$ φιληκι

27. συλλημφθεντ. cum ℵABE (E συνλ.) ... ς συλληφθ. cum HLP al omn vid | εξειλαμην cum ℵABE 13. 33. 40. 61. 68. ... ς εξειλομην cum HLP al pler cat Chr^{9,412}. Praeterea edidimus sine αυτον cum ℵABE 13. 14* 15. 27. 29. 36. 61. 65. 66** 68. 69. 73. 105. 180. a^{scr} d^{scr} cat vg arm Chr ... ς (sed Gb°) Ti add αυτον c. HLP al longe plu Thphyl^{utr}

28. βουλ. τε cum ℵABE^{gr} 15. 36. 68. 73. cat vg syr^{sch} aeth^{utr} (sah *igitur*) Thphyl^{utr} ... ς βουλ. δε cum HLP 13. 31. 61. al pler e cop syr^{p} arm Chr^{9,412} | επιγνωναι cum ℵAB 13. 15. 36. 61. 69. 73. 99. 105. 137. 180. al$^{8\ scr}$ cat Chr^{cod} ... ς γνωναι cum EHLP al longe plu Chr^{9,412} | κατηγαγον sine αυτον cum ℵA 13. 69. 99. 105. 137. k^{scr} ... ς Ln Ti add αυτον cum B^{mg}EHLP al pler cat vg rell Chr. Praeterea B^{txt} 61. om κατηγ. εις το συνεδρ. αυτων (suppl B^{3} in mg), aeth^{ro} (item^{pp}?) om εις τ. συν. αυτ.

29. ευρον: ELP ηυρον | εγκα- ℵAB^{3}EHLP etc ... B* ενκα- | του νομου αυτων: 137. add (retento αυτων?) μωυσεως και ιησου τινος ... syr$^{p\ mg}$ *legis Mosis et de Iesu quodam* | δε (syr^{sch} aeth^{utr} τε) cum ℵAB EH al plu vg sah cop syr^{p} arm Thphyl^{utr} ... LP 27. 28. 30. 38. 40. 61. 104. 113. 126. 137. al^{20} al$^{5\ scr}$ Chr^{9,412} om | εχοντα εγκλημα c. ℵA BH 61. al^{20} cat vg syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς εγκλημ. (E ενκλ-) εχ. c. ELP al longe plu syr^{sch} Chr | εγκλημα: 137. syr^{p} c.* add εξηγαγον (syr^{p} *abduxi*) αυτον μολις τη βια

30. μηνυθεισης δε μοι επιβ. εις (31* h^{scr} προς) τον ανδρα (36. 180. cat om ε. τ. ανδρ., 13. 105. Chr post εσεσθ. pon) εσεσθαι (15* om εις usq εσεσθ.): aeth^{pp} ar^{u} *et quum expenderem quid fecissent Iudaei huic homini insidiando*; aeth^{ro} nil nisi *et propterea* (pergit *misi ad te illum virum*); vg *et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverant illi* (am fu *paraverunt ei*): hinc Gb° εις usque εσεσθαι. Vide et. post | εις τον ανδρα sine μελλειν cum ℵABE 13. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 137. 180. 40^{lect} a^{scr} cat ... ς Ti add μελλειν c. HLP al pler Chr^{9,412} | εσεσθαι sine υπο τ. ιουδ. cum ℵABE 13. 15* 36. 40. 61. 68. 69. 73.

ἔπεμψα πρὸσ σέ, παραγγείλασ καὶ τοῖσ κατηγόροισ λέγειν αὐτοὺσ
ἐπὶ σοῦ. 24, 8
31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖσ ἀνα-
λαβόντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸσ εἰσ τὴν Ἀντιπατρίδα,
32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντεσ τοὺσ ἱππεῖσ ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ,
ὑπέστρεψαν εἰσ τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινεσ εἰσελθόντεσ εἰσ τὴν
Καισαρίαν καὶ ἀναδόντεσ τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺσ δὲ καὶ ἐπερωτήσασ ἐκ ποίασ

105. 137. 180. 40lect ascr cscr cat vg (vide ante) cop syrp arm (aeth vide ante) ... ς (Gb°) add υπο των ιουδαιων cum HLP al pler sah syrsch (Chr υπο των ιουδ. εξ αυτων επεμψα) | εξ αυτων cum ℵAE 13. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 40lect ascr cscr arm syrp (vg vide ante, item Chr) ... ς Ti εξαυτησ cum BHL(add ουν)P al pler cat syrsch sah cop Thphylutr ... Gb° pro universa ratione testium | επεμψα: 61. επεψα | κατηγοροισ: E sah cop syrsch add αυτου | λεγειν αυτουσ cum ℵA (L vide post) 13. 40. (αυτου pro αυτουσ) vg (ut dicant); αυτουσ non erat quod exprimerent interpretes, propterea que huc quadrant et. sah cop aeth qui contra τα πρ. αυτον valent ... ς τα (B e syrsch arm om) προσ αυτον cum (B)EgrHL (τα προσ αυτουσ) P al pler cat (e) (syrsch arm) syrp Chr9,412 Thphylutr | επι σου (61. om haec) sine additam cum AB 13. am fu sah cop aethro ... ς (sed Gb°) add ερρωσο cum ℵEL al plu cat vgclo demid tol syrutr arm aethpp Chredd savil etmontf Thphylutr; item HP al15 Chred morel etedd ερρωσθε

31. κατα το διατ. αυτοισ: L add εποιουν· | δια νυκτοσ cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 105. 137. 180. cat Chr9,417 Thphylb ... ς δια τησ νυκτ. cum HLP al pler Thphyla | εισ την αντιπατριδα: aethutr om; sed v. 32 aethro *et tum postridie reliquerunt equos suos in urbibus finitimis* 33 *et intrarunt urbem Caesaream*, aethpp *et abduxerunt eum in urbes finitimas* 33 *et intrarunt urbem Caesaream.*

32. απερχεσθαι cum ℵABE 11. 13. 27. 29. 61. 64. 80. 97. 126. escr (et. cop *abire*) ... ς Ti πορευεσθαι cum HLP al pler (al aliq post συν αυτ.) cat Chr9,417 Thphylb (eta εισπορ.), item e *ire*, vg *ut irent* | υπεστρεψαν: ℵ επεστρ.

33. καισαριαν cum ℵAE ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BHLP etc | την επιστολ. τω ηγεμονι: L 31. 40. arm τω ηγεμ. την επιστ. | και τον παυλον (68. 69. ascr* syrsch sah om και, 137. om τον): E om

34. αναγνουσ δε usque εφη οταν (v. 35): 137. syrp mg αναγνουσ δε την επιστολην και επερωτησασ (syrp *interrogavit* pro και επερ.) τον παυλον· εκ ποιασ επαρχιασ ει; εφη· κιλιξ. και πυθομενοσ εφη· ακουσομαι σου οταν (syrp *et dixit: Cilicia. Et cum cognovisset dixit: Audiam* [te] *quum*) | αναγνουσ δε sine additam cum ℵABE 11. 13. 15. 18. 23. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 96. 105. 142. 180. cat vg syrutr cop arm aeth are Chr9,417 ... ς (= Gb Sz) add ο ηγεμων cum HLP al longe plu sah Thphylutr | επερωτησασ: L 104. ερωτησασ

ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 *διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.*

XXIV.

23, 2 1 *Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ*
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν
τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 *κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κα-*
τηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· 3 *πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ*
σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 *ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω,*

---

34. *επαρχειας* cum ℵAB* (:: cf Steph. Thesaur.) … ς Ln Ti -ρχιας cum B^{3}EHLP etc | *κιλικιας* (L praem *της*) cum ℵ^{c} et iam^{vid} a BEHLP etc: ℵ*A 68. add *εστιν*

35. *οταν και*: 37. 101. 137. cat vg^{clo} (non am demid) fu tol syr^{utr} cop Thphyl^{a} om *και* | *παραγενωνται*: HL 61. al pauc -*γενονται* … P *παραγινονται*, 96. 177. -*γινωνται* | *κελευσας* cum ℵ^{c}(*-*σαντος*)ABE 40. 61. 68. 105. 137. e^{scr} k^{scr} syr^{p} Thphyl^{b} … ς *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat vg syr^{sch} cop aeth Chr^{9,417} (96. sah *εκελ. δε*) | *εν*: 137. om | *του ηρωδου* cum ℵAE 13. 15. 27. 29. 31. 40. 61. 105. al sat mu, item B *τω ηρωδου* … Gb* Ti om *του* cum HLP 42. 57. 68. 69. 126. 137. 177. 180. al plus^{20} cat Chr^{9,417} | *αυτον* post *φυλασσεσθ.* (3. 31. 95. 100. 177. -*λαττ*-) cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 105. 137. e^{scr} k^{scr} vg sah cop arm Thphyl^{b} … ς post *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat Chr

XXIV. 1. *πεντε*: A *τινας* | *πρεσβυτερων τινων* cum ℵABE 5. 6. 7. 8. 13. 15. 27. 29. 31. 36. 40. 68. 73. 81. 105. 137. 180. e^{scr} k^{scr} cat vg sah syr^{p} arm Thphyl^{utr} (Chr^{9,417} *μετα πρεσβυτερων*) … ς Ti *των πρεσβυτ.* cum HLP al plu syr^{sch} cop aeth | *ενεφανισαν*: LP al^{15} -*νησαν*

2. *αυτου*: B om | *τερτυλλος*: H 15. 18. 45. 104. 105. 180. e^{scr} l^{scr} al mu^{vid} syr$^{p\ mg\ gr}$ *τερτυλος*. Iidem fere (non H) v. 1 *τερτυλου*

3. *διορθωματων* (Gb′) cum ℵABE 13. 15. 18. 36. 61. 68. 73. 137. 180. 40^{lect} cat Chr^{cod} (ap Wtst) … ς Ti *κατορθωματ.* cum HLP al pler Chr^{9,417} Thphyl^{utr} | *γινομενων* (31. *γιγν.*): L 68. 100. 105. 137. e^{scr} Thphyl^{b} *γενομ.* | *τω εθνει*: E om *τω* | *παντη*: 13. 25. 36. 40. 61. 73. al$^{3\ scr}$ al plus^{12} *παντι* | *τε*: H (sed negat Treg) 93. om | *φηλιξ*: AP al mu *φιλιξ*, item al mu (7 ap Scri, 3 ap Mtthaei) *φιληξ* | *ενκοπτω* (*ενκ*- ℵA^{corr}B*E, ς Ln *εγκ*- c. B^{2}HP etc) cum ℵA^{corr}BEH al pler cat Chr^{9,417} Thphyl^{a} … L 36. 105. Thphyl^{b} *εκκοπτω*, A*^{vid} 13. 19. 31. *κοπτω*. Reddunt e vg *protraham*, syr^{utr} *fatigem*, sah cop *molestus sim* | *ακουσαι σε*: E *σε ακ.*, L 3. 15. 18. 27. 31. 36. 40. 68. 105. 180. e^{scr} cat Chr om

παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμωσ τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὑρόν-
τεσ γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεισ πᾶσιν
τοῖσ Ἰουδαίοισ τοῖσ κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆσ
τῶν Ναζωραίων αἱρέσεωσ, 6 ὃσ καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ- 21, 28
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸσ ἀνακρίνασ περὶ
πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖσ κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 συνεπ-

σε | συντομωσ: 15. 18. 180. ante ακου. ημ. pon, 105. ante ημων ... A* om[vid] | ℵ* επιεικια | στασεισ (Gb′) cum ℵABE 5. 7. 8. 13. 15. 40. 61. 68. 73. 105. 106. cat vg cop Chr[9,417] (et[cat 375]) Thphyl[b] ... ς Ti στασιν cum HLP al pler syr[utr] sah aeth Thphyl[a] | πρωτοστ. τε (syr[sch] enim): E 13. πρ. δε

6 sqq εκρατησαμεν sine additam cum ℵABHLP al plus[40] (C hiat 23, 18 usq 24, 15, tamen ex ipso spatio concludi potest ista non addita fuisse) am* fu tol (et. ap Bed) sah cop ... ς (sed Gb[oo]) add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν (Gb″ κριναι c. E al[30] cat Chr Thphyl[a]). [7]κατελθων δε λυσιασ ο χιλιαρχοσ μετα πολλησ βιασ εκ των χειρων ημων απηγαγε, [8]κελευσασ τουσ κατηγορουσ αυτου ερχεσθαι επι σε cum E al sat mu cat vg[clo] am** demid cdd[aliq] ap Bed[n7] (et addit *qui in Graeco ita leguntur*) syr[utr] aeth[pp] et (multis mutatis)[ro] Chr[9,418] Thphyl[utr]. Variant autem in ipsis his testibus multa. Pro ηθελησαμεν 40. 46. 66* ηβουληθημεν, 31. f[scr] εβουληθημεν : κατ. τον ημετερ. νομ. pon 46. 66* aeth[pp] post ηβουλ. κριναι: pro κριναι sive κρινειν f[scr] ανελειν: pro παρελθων 46. 66* ελθων: pro λυσ. ο χιλ. 46. 66* ο χιλ. λυσ.: pro μετα πολλ. βιασ 32. 42. 46. 57. 66* g[scr**] βια πολλη: pro απηγαγε 32. 46. 57. 66* g[scr**] αφειλετο, 42. αφειλατο, adduntque (exc g[scr]) και προσ σε απεστειλε, item *et ad te misit eum* add syr[sch]: post κελευσασ 32. 42. 57. 69. 133. a[scr] g[scr**] arm add και: αυτου 69. 180. a[scr] o[scr] om: pro επι σε E 46. 66* 133. a[scr] προσ σε, al[15] Chr Thphyl[a] επι σου, 32. 42. 57. g[scr**] om: f[scr] vero pro μετα πολλησ usq ερχ. επι σε habet ηρπασεν αυτον εκ των χειρων ημων πεμψασ προσ σε. Latini autem sic: *quem et apprehendimus* (sic demid cdd[bedae], e *conpraehendimus*, am[2] vg[clo] *adprehensum*) *et secundum legem nostram* (e cdd[bed] *nostr. legem*) *voluimus* (am[2] vg[clo] ante *secundum* pon) *iudicare. Transiens* (am[2] vg[clo] *superveniens*) *autem Lysias tribunus* (vg[clo] *trib. Lysias*) *cum multa vi* (am[2] vg[clo] *cum vi magna*) *de* (cdd[bed] *e*) *manibus nostris eduxit* (am[2] vg[clo] *eripuit eum de manibus nostris*), *iubens accusatores eius venire ante te* (demid *ante te venire*, am[2] vg[clo] *ad te venire*)

8. παρ ου cum ℵABHLP al pler vg (*a quo*) etc (cop περι ου?) ... E 36. cat παρ ω (e et Bed ex Gr *quo*), 8. 15. 27. 29. 31. 66* 106. 180. al[2scr] παρ ων | δυνηση: E 13. δυνησει (40. -σεισ), 73. Chr[9,718] Thphyl[a] δυνασαι | αυτοσ (40. αυτουσ): 25. 66* Thphyl[b] praem και (g[scr**] ante δυνηση add) ... A* om

9. συνεπεθεντο cum ℵABEHLP 61. al longe plu cat Chr[9,418] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) συνεθεντο cum minusc mu (13. συνεπειθοντο).

έθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντεσ ταῦτα οὕτωσ ἔχειν. 10 *Ἀπε-*
κρίθη τε ὁ Παῦλοσ, νεύσαντοσ αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνοσ λέγειν· ἐκ
πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενοσ, εὐθύ-
μωσ τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 *δυναμένου σου ἐπιγνῶναι*
21, 18. 26 *ὅτι οὐ πλείουσ εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧσ ἀνέβην προσκυνή-*
26. 27
24, 30
28, 12. 32 *σων εἰσ Ἱερουσαλήμ.* 12 *καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρόσ τινα*
24, 1
διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ
οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 *οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν*

Praeterea 137. syr[p] c.* praem *ειποντοσ δε αυτου ταυτα* | *δε*: 13. 105. 137. om | *οι ιουδαιοι*: L 2. 3. 13. 42. 78. 95. 99. 105. k[scr] l[scr] om *οι*

10. *τε* cum ℵABE[gr] 25. 40. 42. 57. 61. 69. 137. a[scr]* c[scr] syr[sch] aeth Thphyl[a] ... ς *δε* cum HLP al pler cat e vg syr[p] sah cop Chr[9,718] Cass[204] | *ο παυλοσ*: 180. cat om *ο* | *λεγειν* usque *οντα σε κριτην*: syr[p mg] *defensionem habere pro se, statim autem assumens divinum dixit: Ex multis annis es iudex* | *λεγειν*: Cass[204] *dicens* | *ετων*: E *ενιαυτων* | *κριτην*: E 15. 18. 27. 29. 40. 66** 105. 113. 137. c[scr] k[scr] al plus[30] cat syr[p txt] (non item[mg]) Chr[9,418] Thphyl[utr] add *δικαιον* (Chr[com] *ουκ εστι ταυτα κολακειασ τα ρηματα, το μαρτυρησαι τω δικαστη δικαιοσυνην· αλλ εκεινα μαλλον, το ειπειν· πολλησ ειρηνησ τυγχανοντεσ δια σου*) | *ευθυμωσ* (Gb'') c. ℵABE 5. 7. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 133. 137. 180. e[scr] d[scr] cat vg (item sah cop arm etc) Ath[234] Thphyl[b] ...; ς *ευθυμοτερον* cum HLP al longe plu Chr Thphyl[a]

11. *σου*: A om | *επιγνωναι* (Gb') c. ℵABE 15. 18. 27. 29. 33. 36. 61. 66** 68. 73. 76. 98. 99. 105. 137. 180. al[4scr] cat Thphyl[utr] ... ς *γνωναι* c. HLP 13. 31. al longe plu Chr[9,418] | *ημεραι* sine *η* c. ℵABEHLP al plus[60] cat Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) add *η* cum minusc mu Thphyl[b] | *δωδεκα* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 133. 137. c[scr] Thphyl[utr] ... ς Ti *δεκαδυο* cum HLP al pler cat Chr :: cf ad 19, 7 | *προσκυνησων*: E 137. *-νησαι* (item vg etc *adorare*) | *εισ ιερουσαλ.* (Gb'') cum ℵABEH al[20] fere cat syr[sch] aeth (sah cop *adscendi Hierosolymam ad adorandum*) Thphyl[utr] ... ς *εν ιερουσ.* cum LP al longe plu syr[p] Chr

12. *ευρον*: E *ηυρ.* | *πρ. τινα*: ℵ[gr] *πρ. τινασ* | *επιστασιν* cum ℵABE 3. 13. 40. 63. 66. 73. 95* (61. *εποστασιαν* sic) ... ς Ti *επισυστασιν* cum HLP al pler cat Epiph[121] Chr (:: *επιστασισ* insolita significatione h. l. utitur proptereaque in *επισυστασισ*, quae vox apud Iosephum Sextum Empiricum alios legitur, mutatum est.) | *ουτε κατα*: 61. *ουδε* (sic) *κατα*

13. *ουδε* cum ℵB 61. (Epiph[121] *ουτε εν τω ιερω – τινα οχλου ποιουντα, ουδε ων μου κατηγορουσιν ουδεν πεποιηκοτα*) ... ς Ti *ουτε* cum AEH LP al pler cat Chr[9,418] | *παραστησαι* sine additam (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABEL al longe plu cat vg (*probare possunt tibi*) syr[utr] sah arm, item 66** 76. 80. 177. b[scr] l[scr] o[scr] Chr *παραστ. νυν* ... ς (non ς[e] Gb Sz) add *με* cum 4. 56. 66** 69. 78. 96. 97. 100. 104. 106. 142. al[4scr] cop;

νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 *ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν*
ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτωσ λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύ- 5
ων πᾶσι τοῖσ κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖσ ἐν τοῖσ προφήταισ γεγραμ-
μένοισ, 15 *ἐλπίδα ἔχων πρὸσ τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσ-* 23, 6
δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 *ἐν*
τούτῳ καὶ αὐτὸσ ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸσ τὸν
θεὸν καὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ διαπαντόσ. 17 *δι᾽ ἐτῶν δὲ πλειόνων* 11, 29 etc Gal 2, 10
ἐλεημοσύνασ ποιήσων εἰσ τὸ ἔθνοσ μου παρεγενόμην καὶ προσφοράσ,
18 *ἐν αἷσ εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ* 21, 26 s

---

item HP 27. 29. 80. 98. 99. Thphyl^{a} *με νυν*, item additur vel *μοι* vel *μοι νυν* | *δυνανται σοι* (A* *σου*) cum ℵABE 4. 13. 27. 29. 31. 36. 40. 61. 64. 65. 68. 73. 105. 177. al^{5scr} vg syr^{sch} cop arm ... ς Ti om *σοι* cum HLP al longe plu cat sah syr^{p} aeth Chr | *νυνι* cum ℵAB 27. 31. 61. 68. 105. 133. 137. c^{scr} d^{scr} Thphyl^{b} ... ς *νυν* cum EHLP al pler cat Chr Thphyl^{a} ... 3. 80. k^{scr} cop aeth om

14. *ομολογω δε* etc: libere Epiph^{121} *ομολογω δε σοι τουτο, οτι κατα την οδον, ην αιρεσιν αυτοι φασκουσιν, ουτω λατρευω, πιστευων πασι τοισ εν τω νομω και εν τοισ προφηταισ.* | *τω πατρωω* (E *πατρου*) *θεω*: vg^{clo} *patri et deo meo*, am fu demid *patri deo meo*, tol *deo patri meo* | *πασι* ut ℵA; Ti *πασιν* ut EHLP ... B om |° *τον νομον*: B 56. Chr^{9,419} om *τον* | *και τοισ εν τοισ προφ.* (et. Gb Sz) cum ℵ*BE 15. 18. 29. 31. 36. 40. 61. 66** 73. 105. 137. 180. al^{15} cat Thphyl^{b} ... ς^{e} Ln (ex errore) *και εν τοισ προφ.* cum minusc !perinu syr^{utr} Epiph^{121} Chr^{9,719} ... ς Ti *και τοισ προφητ.* cum ℵ^{c}AHLP al plus^{30} vg sah cop arm aeth^{utr} Thphyl^{a}

15. *ελπιδα*: 137. c^{scr} add *δε* | *προσ τον* (C om) *θεον* cum ℵC 68. 69. a^{scr} Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *εισ τον* (180. om) *θεον* cum ABEHL al pler Chr^{9,419} Thphyl^{a} | *αυτοι ουτοι*: ℵ arm (sed edd^{amst} et^{const} in mg habent) om *ουτοι* | *εσεσθαι* sine additam cum ℵABC 13. 40. 61. 68. k^{scr} vg sah cop arm Chr Thphyl^{b} ... ς (Gb^{oo}) add *νεκρων* cum EHLP al pler cat syr^{utr} aeth Thphyl^{a}

16. *και αυτοσ* (Gb″) cum ℵABCEL 15. 40. 61. 68. 69. 73. 76. 97. 105. 137. 40^{lect} al^{4scr} cat vg syr^{utr} sah aeth Thphyl^{b} ... ς *δε αυτοσ* cum HP al plu cop ... al^{10} arm Chr^{9,419} Thphyl^{a} *δε και αυτοσ*, 31. *τε και αυτοσ* | *εχειν* cum ℵABCE al sat mu vg etc ... Gb′ *εχων* cum HLP al plus^{60} cat Chr | *προσ*: L 33. 38. 68. 113. 137. al^{16} (5 ap Scri) syr^{p} Chr Thphyl^{b} add *τε* |′ *διαπαντοσ*: E c^{scr} ante *προσ* pon ... 32. 42. 57* 137. om

17. *παρεγενομην* post *εισ το εθν. μου* cum ℵ*BC 13. 31. 40. 61. 68. 73. 105. 180. cat vg Thphyl^{b} ... ς post *πλειονων* cum HLP al pler syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,419} ... ℵ^{c}E 137. c^{scr} post *προσφορασ* ... A om

18. *εν αισ* (Gb′ Sz) cum ℵABCE 5. 7. 13. 36. 40. 61. 66. 68. 73. 76. 105. 137. 180. al^{8scr} cat Thphyl^{b} ... ς (= Sz) Ti *εν οισ* cum HLP al pler Chr^{9,419} (Thphyl^{a} *εφ οισ*) | *ευρον*: EP c^{scr} *ηυρ.*

μετὰ θορύβου, τινὲσ δὲ ἀπὸ τῆσ Ἀσίασ Ἰουδαῖοι, 19 οὓσ ἔδει ἐπὶ
σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸσ ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ
οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντοσ μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6 21 ἢ περὶ μιᾶσ ταύτησ φωνῆσ ἧσ ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖσ ἑστὼσ ὅτι
περὶ ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνε-
23, 26 βάλετο δὲ αὐτοὺσ ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼσ τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ,

---

18. *τινεσ δε* (et. ς Gb Sz) c. ℵABCE 13. 15. 18* 29. 31. 36. 40. 61. al mu cat sah cop syr^{p} Thphyl^{a} ... ς^{e} (non ς Gb Sz) om *δε* cum HLP al plu arm aeth (cf Chr^{9,419}) Thphyl^{b}. Libere syr^{sch} ar^{e} *ει μη εθορυβησαν τινεσ απο τησ ασιασ ιουδαιοι*. Addunt vero post *θορυβου* vg^{six} demid *et apprehenderunt me clamantes et dicentes: Tolle inimicum nostrum* (demid *virum*). De quibus Luc^{brug}: „ut superflua auferenda patres censuerunt.“ Ceterum Gb Sz ediderunt: *θορύβου. τινὲσ δέ*, atque sic fere AC al. | *απο τησ*: CE 14. 15. 18* 25. 29. 31. 36. 40. 66** 68. 73. 78** 105. 137. 180. al^{4scr} cat Thphyl^{utr} *των απο τησ*, atque E (non C) iidem fere syr^{p} habent *ιουδαιων* pro *ιουδαιοι*

19. *εδει* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCEP 13. 61. c^{scr} e^{scr} al sat mu cat vg syr^{utr} cop arm Ath^{156} Chr^{9,419} Thphyl^{utr} ... ς (Gb') *δει* cum HL al^{45} sah aeth^{utr} Chr^{9,421} | *ει* (H ἢ, L ἰ sic) *τι*: 137. *οτι*, 104. *τι* | *προσ εμε* cum ℵABCE 13. 61. ... ς *προσ με* cum HLP al pler cat Chr

20. *η* (AC *ει*): c^{scr} arm add *και* | *τι ευρον* (E *ηυρ.*) cum ℵABCEHLP al^{70} cat syr^{sch} cop arm Chr^{9,419} ... ς (= Gb Sz) praem *ει* cum minusc mu vg syr^{p} (aeth^{libere}). Nec magis addidimus *εν εμοι* cum ℵAB 13. 40. 61. ... ς Ti add *εν εμοι* cum CEHLP al pler (105. post *αδικημα μου*) cat vg syr^{utr} cop arm Chr

21. *ταυτησ φωνησ*: E 80. 137. al^{2scr} Thphyl^{a} *φων. ταυτησ* | *εκεκραξα* cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 69. al^{15} Chr^{9,419} et^{421} Thphyl^{a} ... ς Ln *εκραξα* cum EHLP al longe plu cat Thphyl^{b} | *εν αυτοισ εστωσ* cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. al^{2scr} cat vg cop Thphyl^{utr} ... ς *εστωσ εν αυτοισ* cum HLP al pler syr^{utr} arm Chr | *εγω*: C om | *κρινομαι σημερον*: 69. 99. 137. al plus^{5} *σημ. κριν.* | *εφ υμων* cum ABC 13. 31. 40. 61. 65. 73. syr^{sch} aeth^{utr} (*apud te*) ... ς *υφ* cum ℵEHLP al pler (e^{scr} *αφ*) cat Chr, item *a vobis* vg cop syr^{p}

22. *ανεβαλετο δε αυτουσ ο φηλιξ* (rursus minusc mu *φιληξ* vel *φιλιξ*) cum ℵABCE 13. 14* 40. 61. 68. 105. 137. 142. c^{scr} vg cop syr^{sch} (vide post) syr^{p} arm Chr^{9,426} ... ς (= Gb Sz) *ακουσασ δε ταυτα ο φηλ. ανεβαλ. αυτουσ* cum HLP al pler cat (sah ap Gb; sah^{wol} deficit) Thphyl^{utr}. Sic syr^{sch}: *Felix autem, quia noverat viam hanc plene, distulit eos dicens* etc, item aeth^{pp} *Felix autem sciebat quod antiquitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blanditus est et dixit: Itaque postquam descenderit Lysias princeps, inquiremus ut cognoscamus et intellegamus sermonem vestrum.* Libere et. aeth^{ro} | *ειπασ* cum ℵABC 61. ... ς *ειπων* cum EHLP al fere omn cat

εἴπασ· ὅταν Λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
ὑμᾶσ, 23 *διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε*
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 *Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου-*
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ
ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεωσ. 25 *διαλεγο-*
μένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνησ καὶ ἐγκρατείασ καὶ τοῦ κρίματοσ

Chr | *λυσιασ* (syr[sch] om) *ο χιλιαρχοσ*: 31. c[scr] vg (am demid *tribunus descenderit Lysias*) *ο χιλ. λυσ.*

23. *διαταξαμενοσ* sine copula cum ℵABCE (e vide post) P 13. 36. 40. 61. 66** 68. 99. 100. 137. al[3scr] cat cop syr[p] arm Thphyl[b] ... ς (Gb°) add *τε* cum H al pler vg (sed e vg al *iussitque*) syr[sch] aeth Chr[9,426]; item L add *δε* | *εκατονταρχη* cum ℵABCHLP al pler cat Chr (in ℵ pro *χιλι* [a]vel ipso* substituit *εκατοντ*) ... E 2. 13. 30. *-αρχω* | *τηρεισθ. αυτον* cum ℵABCE 61. al plus[10] cat vg cop syr[p] arm Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *τηρ. τον παυλον* cum HLP al pler syr[sch] aeth[utr] (sah ap Gb) Chr Thphyl[a] | *εχειν τε*: 31. *εχ. δε* | *των ιδιων αυτου* (*de suis* e vg): E[gr] om *αυτου* | *υπηρετειν* sine additam cum ℵABCE 13. 14. 61. 68. 73. 105. vg syr[utr] cop arm ar[e] (aeth[ro] *προσερχεσθ.* pro *υπηρετ.*) ... ς (Gb°°) add *η προσερχεσθαι* cum HLP al pler cat (sah ap Gb) aeth[pp] (*προσερχ. και υπηρετ.*) Chr

24. *ημερασ τινασ* cum ℵBCHLP al fere omn cat syr[p] Thphyl[utr] ... Ln *τινασ ημερασ* cum AE. 137. c[scr] vg syr[sch] Chr[9,426] (:: cf 15, 36 et 16, 12) | *φηλιξ*: B* al plus[5] *φιλιξ*, al mu (5 ap Scri) *φιληξ* | *δρουσιλλη* (et. syr[p mg gr]): E 13. *δρουσιλλι*, L *δρυσιλλη* | *τη ιδια γυναικι* cum BC[2] 31. 32. 36. 40. 42. 57. 66. 68. 69. 97. 98. 99. 101. 106. 180. al[4scr] cat (syr[p mg] ut[vid]) Amm[cat 380] Thphyl[b], item ℵ[a]A 4. 13. 18. 61. addito *αυτου* ... ς *τη γυναικι αυτου* cum ℵ*E al sat mu (vg *uxore sua*, item syr[utr] cop arm) ... Gb Sz Ti nil nisi *τη γυναικι* cum C*HLP al fere[45] Chr. Cass[205] sic: *Post aliquot autem dies Drusilla uxor Felicis, quae erat Iudaea.* Praeter haec nil adscribit. | *μετεπεμψατο* (ℵ* *και μετεπ.*) *τον παυλον*: syr[p mg] *quae rogabat videre Paulum et audire* (hucusque accedit bohem) *verbum. Volens igitur satisfacere ei accersivit Paulum* | *ηκουσεν*: C* *ηκουεν*, C[2] *ηκουεν*[vid] ... syr[sch] *ηκουσαν* | *αυτου*: C* om (add C[2]) | *χριστον ιησουν* (i. e. $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$, B $\overline{ιυ}$ pro $\overline{ιν}$) cum (et. Sz) ℵ*BEL 61. al[45] cat vg (et. demid; am tol *in Iesum Christum*, fu *in Iesu Christo*) cop syr[p] (arm aeth[utr] *in Ies. Chr.*) Chr Thphyl[b] ... ς (= Sz) Ti *χριστον* tantum cum ℵ[c] et iam[vid a] C[vid]HP al plu syr[sch] ar[e] Thphyl[a]

25. *περι δικαιοσυνησ κ. εγκρατειασ* (E *ενκρατιασ*): ℵ *περ. εγκρ. κ. δικαι.* | *του κριματ. του μελλοντ.* cum ℵABEHLP etc (13. om *του* pri) ... Gb" *του μελλοντοσ κριματοσ* cum C 15. 31. 40. 73. 180. cat arm Chr[9,127 com]. Praeterea non addidimus *εσεσθαι* cum ℵABCE 13. 15. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 105. 137. 180. cat, nec aliter vg syr[utr]

τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενόμενοσ ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον
πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 ἅμα καὶ
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ
28, 9 πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενοσ ὡμίλει αὐτῷ. 27 διετίασ δὲ
πληρωθείσησ ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων
τε χάριτα καταθέσθαι τοῖσ Ἰουδαίοισ ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν
Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστοσ οὖν ἐπιβὰσ τῇ ἐπαρχείῳ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀνέβη

---

cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) Ti add *εσεσθαι* cum HLP al pler Chr[9,426] txt et[427] com | *εμφοβοσ* (E *ενφ.*): AH 41. add *δε* | *το νυν εχον* (H *εχοιν*, L 13. *εχων*), e vg *quod nunc attinet*: ℵ[gr] *τοινυν εχον* | *καιρον δε μεταλαβων* (A *παραλαβων*, 13. 40. 57. 61. 105. al[15] Thphyl[1] *λαβων*): E vg arm *καιρω δε επιτηδιω* (*oportuno*), item Cass[305] *et oportuno tempore*

26. *αμα και* cum ℵABCEHLP al plus[60] cat vg syr[p] arm Chr[9,427] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *αμα δε και* cum minusc vix mu cop Thphyl[b] | *αυτω* (c[scr] ante *δοθ.*): B om | *υπο τ. παυλου* sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 68. 73. 81. 105. vg syr[utr] arm aeth[ro] ... ς (= Gb Sz) add *οπωσ λυση αυτον* cum HLP al pler (sed ex his plus[10] *ινα* [*οπωσ*] *απολυση αυτον*) cat cop aeth[pp] Chr Thphyl[utr] | *ωμιλει* (L 13. *ομιλ.*): C 15. 18. 36. 180. *διελεγετο* (e vg *loquebatur cum eo*)

27. *φηστον*: P *φαιστον*, item in seqq | *θελων τε*: ℵ[c] 13. 40. 61[**] 68. 105. 137. al[25] e vg syr[utr] cop Chr[9,427] Thphyl[utr] *θελ. δε* ... arm om copulam | *χαριτα* (Gb') c. ℵ*ABC 13. 25. 61. vg syr[utr] cop. Item ℵ[c]E 1. 5. 7. 14* 18. 27. 40. 42. 66** 68. 73. 96. 105. 137. c[scr] Chr Thphyl[b] *χαριν* ... ς Ti *χαριτασ* cum HP al pler cat arm Amm[cat 280] Thphyl[a] | *φηλιξ*: minusc mu rursus utroq loco *φιληξ* vel *φιλιξ*, secundo loco et. A *φιλιξ* | *κατελιπε* (-*πε* ut ℵ*B; Ln Ti -*πεν* c. ℵ[c]ACEHLP) cum ℵBEP etc ... AHL etc -*λειπ*- | *θελων τε* usque *δεδεμενον*: 137. syr[p mg] *τον δε παυλον ειασεν εν τηρησει* (syr[p mg] *reliquit in carcere*) *δια δρουσιλλαν*

XXV. 1. *τη επαρχειω* (ℵ* -*χιω*) cum ℵ*A ... ς Ln Ti *τη επαρχια* (B* -*χεια*) cum ℵ[c]BCEHLP al fere omn (61. *την επαρχιαν*) Chr[9,427] :: *η επαρχειοσ* (-*χιοσ*) etiam apud ap Eus[hist 2,10,8] et[2,26,2] et[3,33,3] pro *η επαρχια* usurpatur, cf Steph. Thes. sub *επαρχιοσ*. Ibidem de forma -*ρχειοσ* (quae et. Eus[hist 2,10] optimis utitur cdd) explicatur. Hoc Actorum loco dubitari vix potest quin *τη επαρχειω* praeferendum sit scripturae *τη επαρχια* usitatissimae. | *καισαριασ* cum ℵE (quae scriptura alibi etiam plus auctoritatis habere solet) ... ς Ln Ti -*ρειασ* cum ABCHLP etc

εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίασ, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖσ 15 24, 1
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψηται αὐτὸν
εἰσ Ἰερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 23, 15 ss
4 ὁ μὲν οὖν Φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰσ Καισα-
ρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, 24, 28
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ ἡμέρασ οὐ πλεί-
ουσ ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ

---

2. *ενεφανισαν*: L 31. (*ανεφ-*) 68. 105. al pauc Thphyl^{b} *-νησαν* | *τε* cum ℵABC 5. 7. 13. 40. 61. 68. k^{scr} vg syr^{sch} aeth Chr^{9,427} Thphyl^{b} ... ς *δε* cum EHLP al plu cop syr^{p} arm Thphyl^{a} | *οι αρχιερεισ* (Gb') cum ℵABCEL al^{25} cat vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{9,427} et^{429} Thphyl^{b} ... ς *ο αρχιερευσ* cum HP al longe plu Thphyl^{a}; item 32. 42. 57. 69. 40^{lect} a^{scr} *ο τε αρχ.*

3. *κατ αυτου*: C 7. 14* 18. 36. 105. 180. c^{scr} cat tol syr^{sch} ar^{e} arm Chr^{9,427} txt (non item^{429} com) *παρ αυτου* | *ιερουσαλημ*: E 32. 96. k^{scr} *ιεροσολυμα* | *ενεδραν*: 137. c^{scr} Chr^{9,427} *ενεδρον* | *κατα τ. οδον*: syr$^{p\ mg}$ add *illi qui votum fecerant quomodo obtinerent* (*se pro virili* facturos esse) *ut in manibus suis esset*

4. *εισ καισαριαν* cum ℵAE, item Gb' Ln Ti *εισ καισαρειαν* cum BC 13. 40. 61. 73 ... ς *εν καισαρεια* cum HLP al pler cat Chr^{9,427} | *δε*: 13. om | *μελλειν* (e vg *profecturum*): ℵ^{gr} om, item Lcif^{6,198} (*proficisci*). Sic syr^{sch}: *et ego festino ut proficiscar* | *εν ταχει*: ℵ^{c} pon post *εκπορευεσθ.*

5. *οι ουν*: L 31. 99. o^{scr} *ει ουν* | *δυνατοι* post *εν υμιν* (ℵ *ημ.*) *φησιν* cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 105. cat vg arm^{gb} Chr$^{9,430\,com}$ ... ς *δυνατοι εν υμ. φησιν* cum HLP al pler syr^{p} aeth^{utr} Chr$^{9,427\,txt}$ (k^{scr} *φησιν* pon ante *εν υμ.*, 99. Lcif^{6,198} om) | *συνκαταβαντεσ* cum AB*CE ... ς Ln *συγκ-* cum B^{3}HLP al certe pler ... ℵ *καταβαντεσ* | *ατοπον* (sine *τουτω*) cum ℵABCE 4** 13. 15. 18. 19** 32. 40. 57. 61. 65. 73. 105 (ante *εν τω* pon) d^{scr} vg cop arm Lcif^{6,198} ... ς Ti *τουτω* (sine *ατοπον*) cum HLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,428} Thphyl^{a} ... 31. 42. 57. 66** 68. 69. 81. 97. 99. 137. al$^{3\,scr}$ cat^{382} syr^{sch} (libere) et^{p} cop Thphyl$^{b\,304}$ *τουτω ατοπον*, item *ατοπον* ante *εν τω* conlocato 5. 6. 7. 8. 27. 36. 43. 98. 106. 180. al$^{3\,scr}$ ... 133. plane om, hinc Gb^{oo}

6. *ημερασ* (ℵ post *πλει.*) *ου πλειουσ* (B *-ονασ*) *οκτω η δεκα* cum ℵABC 6. 7. 8. 13. 15. 27. 29. 31. 36. 37. 61. 65. 66** 68. 73. 105. 133. a^{scr} (sed *ου* demum add**) cat (sed *εννεα* pro *οκτ.*) e vg arm Lcif^{6,198} Thphyl^{b}. Item E^{gr} 19** 25. 40. 66* 80. 96. a^{scr*} (al?) cop syr^{p**} omisso *ου* (Gb+). Item omisso *οκτω* 18. 63. 76. 180. al$^{4\,scr}$. Praeterea 137. syr^{sch} et^{p} sah^{gb} aeth^{utr} confirmant *οκτω η δεκα* omissis *ου πλειουσ* ... ς (= Gb Sz) *ημ. πλειουσ η δεκα* (omissis *ου* et *οκτω*) cum HLP al plu Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *καισαριαν* cum ℵAE 61. ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum BCHLP etc | *τη επαυριον*: A c^{scr} *και τη επ.*, 37. 56. *τη δε*

17 ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομέ-
18 νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη-
24, 5 κότεσ Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντεσ, ἃ οὐκ
24, 13 ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰσ τὸν
νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰσ τὸ ἱερὸν οὔτε εἰσ Καίσαρά τι ἥμαρ-
τον. 9 ὁ Φῆστοσ δὲ θέλων τοῖσ Ἰουδαίοισ χάριν καταθέσθαι,
24, 27 ἀποκριθεὶσ τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεισ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀναβὰσ ἐκεῖ
περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἑστὼσ
ἐπὶ τοῦ βήματοσ Καίσαρόσ εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίουσ

επ. Cf vg Lcif[6,193] *descendit Caesaream et altera* (Lcif *altero*) *die* (ct. 180. ut[vid] κατεβη – και) | τον παυλον αχθηναι (ℵ[c]; ℵ* προαχθηναι, e vg *adduci*): L cop arm Lcif[6,193] αχθ. τον παυλον (Lcif *citari Paulum*)

7. περιεστησαν αυτον (E etc αυτω) cum ℵABC(E)L 5. 7. 13. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 65. 66** 68. 73. 105. 180. 40[lect] al[3 scr] (ex his 13. 18. 29. 40. 61. 68. 105. al? Thphyl[b] αυτω) cat vg syr[utr] arm Lcif[6,193] ... ς Ti om αυτον cum HP al longe plu cop Chr[9,428] Thphyl[a] | βαρεα: E -ρια | αιτιωματα cum ℵABCEHLP al longe plu Chr Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) αιτιαματα cum minusc mu (sed 13. h[scr] αιτηματα) cat Thphyl[a] | καταφεροντεσ idque sine additamento cum ℵABC 13. 40. 61. vg (*causas obiicientes*) arm[zoh] Lcif (*crimina obiicientes*), item 73. φεροντεσ, item 105. καταφερ. του παυλου, item E επιφεροντεσ (e *obicientes*) τω παυλω ... ς φεροντεσ κατα του παυλου (Gb[oo] κα. τ. π.) cum HP al pler cat syr[p] Chr[9,428] Thphyl[utr]. Item L 17. 18. 68. syr[sch] cop arm[cdd aliq] (item[libero] aeth) φεροντ. κατ αυτου | α ουκ: 31. αλλ ουκ | ισχυον (ℵ[c]): ℵ* ισχυσαν

8. του παυλου απολογουμενου cum ℵABC 13. 17. 31. 40. 61. 68. 73. 81. 137. c[scr] vg[cle] syr[p] cop arm aeth Thphyl[b]. Item E am fu demid tol Lcif[6,193] του δε παυ. απολ., syr[sch] του τε παυ. απολ. Item L του παυ. απολ. αυτου ... ς απολογουμενου αυτου cum HP al pler Chr[9,428], item 15. 36. 100. 180. cat Thphyl[a] απολ. δε αυτου | τι: 137. τινα ... 57. 80. 105. om

9. ο (68. 104. k[scr] om) φηστ. δε: A 40. 105. k[scr] ουν pro δε | θελων τοισ ιουδαιοισ (Gb′) cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. c[scr] k[scr] cat am fu demid tol syr[utr] cop arm Thphyl[b] (vg[cle] *volens gratiam praestare Iudaeis*) ... ς τοισ ιουδαι. θελων cum HLP al plor Chr[9,428] Thphyl[a] | χαριν: A χαριτα | κριθηναι cum ℵABCE 13. 17. 40. 45. 61. 68. 73. 105. o[scr] Thphyl[b] ... ς κρινεσθαι cum HLP al pler cat Chr Thphyl[a] | επ (61. 133. d[scr] επι) εμου: 4. 15. 18. 105. 177. al plus[20] cat Chr[9,431 com] (ut[cdd 3] et[cdd], sed Montf edidit υπερ εμου ex[cod 1]) Thphyl[a] υπ εμου

10. ο παυλοσ: A f[scr] om ο | εστωσ επι τ. βημ. καισαροσ ειμι cum ℵ*B 31. (sed B repetit εστωσ post καισαροσ); item cop *sto ante tribunal Caesaris* ... ς Ln Ti επι τ. βη. καισ. εστωσ ειμι cum ℵ[c]ACEHLP (B vide

οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεισ. 11 *εἰ μὲν οὖν*
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με
δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 *τότε ὁ* 9. 16
Φῆστοσ συνλαλήσασ μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα 23, 11 19, 21
ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 *Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππασ ὁ βασιλεὺσ καὶ*
Βερνίκη κατήντησαν εἰσ Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
14 *ὡσ δὲ πλείουσ ἡμέρασ διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστοσ τῷ βασιλεῖ*
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τισ ἐστὶν καταλελειμ- 24, 27
μένοσ ὑπὸ Φήλικοσ δέσμιοσ, 15 *περὶ οὗ γενομένου μου εἰσ Ἱεροσό-* 1. 2. 24
λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,

---

ante) al pler cat Chr[9,428] et[431], item vg etc *ad tribunal Caesaris sto* | *ηδικηκα* cum ℵB (61. *ἠδικηκώσ· καὶ σύ*) ... ς Ln Ti *ηδικησα* cum ACE HLP al fere omn cat Chr | *επιγινωσκεισ*: C 2. 30. 137. al[2scr] *γινωσκεισ*

11. *ουν* (Gb'') cum ℵABCE[gr] 61. al[12] cat cop arm Chr[9,431com] Thphyl[b] ... ς *γαρ* cum HLP al pler vg syr[p] aeth Chr[9,428txt] Thphyl[a] ... 40. e (*si quidem nocui*) om | *και*: E 29. vg syr[sch] Chr[9,431com] *η* | *το αποθανειν*: H 18. 31. 68. 105. 177. al[12] Thphyl[utr] *του αποθ.* | *ουτοι*: 16. 23. 37. 100. Chr[9,432] (sed fluct lectio; non item[428]) om, nec expri syr[sch] ar[e] | *μου*: L 78* *μοι* | *αυτοισ* cum ℵABEHP 61. al pler Chr ... CL 15. 18. 36. 73. 105. 180. cat *τουτοισ*

12. *συνλαλησασ* cum ℵB*CE 61. ... ς Ln *συλλαλ.* cum AB[3]HLP al pler | *συμβουλιου* (ℵ *συνβ.*, 61. e[scr] *-βολιου*): L 18. *συμβουλου* ... C *συνεδριου* ... 68. *συνεδριου και συμβουλιου* | *επικεκλησαι*: E *επικαλισαι* (e *invocasti*), 26. *επικαλησαι*. Libere Cass[305] *quoniam appellasti Caesarem, ibis ad Caesarem.*

13. *τινων* (3. 95. *τριων*, 40. 80. 96. post *δε* pon): 1. 36. 137. al[2scr] cat Chr[9,428] om | *βερνικη*: C[2] *βερενικη*, C* *βερηνικη* (sed v. 23 C *βερονικησ*), item arm ... e demid tol Cassiod[306] *beronice* (vg[clo] am fu *bernice*) | *κατηντησαν*: C *-τησεν* | *καισαριαν* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP al certe pler | *ασπασαμενοι* cum ℵABE[gr]HLP 13. 31. 68. 105. 180. al[15] (sed conlatores non satis adtendisse vdtr) cop aeth[utr] Thphyl[a] (in C utraque lectio exstitisse vdtr, altera*, altera**, sed iam neutra satis liquet) ... ς Ln Ti *ασπασομενοι* cum 61. al plu cat e (*salutandum Festum*) vg (*ad salutandum Festum*) syr[utr] arm Chr [9,428] Thphyl[b]

14. *διετριβον*: HP al[25] aeth[ro] (non item[pp]) Thphyl[a] *διετριβεν* | *τα κατα*: A* 33* k[scr*vid] om *τα* | H al aliq *καταλελημμενοσ* | *φηλικοσ*: rursus minusc mu *φιληκοσ* vel *φιλικοσ*

15. *ενεφανισαν* (31. 40. 68. 105. al fere[10] *-νησαν*, 13. *ανεφανισαν*): B* *ενεφανισθησαν* (B[3] et[vid] iam B[2] *ενεφανισαν*) ... E[gr] vg arm add *μοι* | *των ιουδαιων*: 13. om

αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸσ οὓσ ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ
11 ἔστιν ἔθοσ Ῥωμαίοισ χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη-
5 γορούμενοσ κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺσ κατηγόρουσ τόπον τε ἀπολο-
γίασ λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματοσ. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
6 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενοσ, τῇ ἑξῆσ καθίσασ ἐπὶ τοῦ
7 βήματοσ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντεσ οἱ
23, 29 / 26, 8 κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 19 ζη-
τήματα δέ τινα περὶ τῆσ ἰδίασ δεισιδαιμονίασ εἶχον πρὸσ αὐτὸν
καὶ περί τινοσ Ἰησοῦ τεθνηκότοσ, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλοσ ζῆν.

---

15. *καταδικην* (Gb′) cum ℵABC 5. 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 66** 73. 105. Bas$^{eth\,275}$, item vg *damnationem* … ς Ti *δικην* (e *iudicium*) cum EHLP 16. al longe plu cat Chr^{9,429}

16. *ρωμαιοισ*: P 10. 31. 101. *-ουσ* | *τινα* et. Ath^{156} Bas$^{eth\,275}$ Chr^{9,429} (Thdrt^{4,1129} om) … Gb″ *τινι* cum C 27. 29. 105. o^{scr} (arm *τινι τινα*) | *ανθρωπον* sine additam cum ℵABCE 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 61. 66** c^{scr} vg (sed vg^{cle} demid tol *damnare*, contra am fu *donare*) syr$^{p\,txt}$ cop sah^{gb} arm aeth Ath^{156} Bas$^{eth\,275}$ Thdrt^{4,1129} … ς (Gb^{oo}) add *εισ απωλειαν* cum HLP al pler cat syr^{sch} et^{p} c.* Chr^{9,429} Thphyl^{utr} | *εχοι* (et. Ath^{156} Chr): ℵ ante *κατα προσωπ.* pon … 23. 30. 37. 57. 68. al^{15} Thphyl^{utr} *εχει*, 104. Bas$^{eth\,275}$ *εχη* (item postea al^{6} Bas *λαβη*), Thdrt *σχοιη* | *τοπον τε* cum ℵACHLP al omn^{vid} etc … BE^{gr} *τοπ. δε* | *εγκληματοσ*: E *ενκλ.*

17. *αυτων* cum ℵAEHLP 13. 31. 61. al pler Chr^{9,429}, item post *ενθαδε* c (137?) c^{scr} cat … Gb^{o} Ti om cum B 5. 32. 40. 42. 46. 57. 81. 95* 97. | *αναβολην μηδεμιαν*: E *μηδεμ. αναβ.* (vg *sine ulla dilatione*, e *sine ulla dilatione faciens*) | *ποιησαμενοσ* (ℵ^{c}): ℵ* *-νοι*

18. *εφερον* (Gb″) cum ℵABCEL 13. 40. 61. al^{10} cat … ς *επεφερον* cum HP al pler Chr^{9,429} | *εγω υπενοουν* c. ℵABC 13. 31. 61. 180. Thphyl^{b}, item vg etc … ς Ti *υπεν. εγω* cum EHLP al pler cat Chr Thphyl^{b} | *πονηραν* cum AC* 5. 7. 8. 13. 15. 19** 31. 36. 40. 68. 73. 105 106. 137. c^{scr} k^{scr} cat Thphyl^{b}, item vg (am *malam*, vg^{cle} fu demid tol *malum*) syr^{utr} arm aeth, item ℵ*C^{2} *πονηρα* … ℵ^{c}BE 61. 100. 40^{lect} (et 73? vide ante) *πονηρων* … ς Ti om cum HLP al longe plu cop Chr Thphyl^{a} :: *πονηραν* parum aptum videbatur, hinc alii mutarunt (*πονηρα*, *πονηρων*), alii abiecerunt. Ratio testimoniorum probat additamentum in summa antiquitate pervulgatum fuisse, quemadmodum plerique interpretes in codicibus suis invenerunt fideliterque ipsum *πονηραν* expresserunt. Nec vero illud eiusmodi est ut alienam manum prodat, quum satis ac bene procedat oratio dempta eá voce. Ceterum *αιτια πονηρα* ab usu Lucae haud abhorret, similiterque 18, 14 *ραδιουργημα πονηρον* dixit. Poterat vero et *πονηραν*, quod non ineptum est, et, quod concinnius fuisset, *πονηρων* scribi.

19. *προσ αυτον*: A *πρ. αυτουσ* | *εφασκεν*: 137. c^{scr} *ελεγεν*

20 ἀπορούμενοσ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο v
πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ
δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν τοῦ Σεβαστοῦ 27, 1
διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕωσ οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν
πρὸσ Καίσαρα. 22 Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Φῆστον· ἐβουλόμην
καὶ αὐτὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26
23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντοσ τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆσ Βερνίκησ
μετὰ πολλῆσ φαντασίασ, καὶ εἰσελθόντων εἰσ τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοισ καὶ ἀνδράσιν τοῖσ κατ᾽ ἐξοχὴν τῆσ πόλεωσ, καὶ κε-
λεύσαντοσ τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλοσ. 24 καί φησιν ὁ Φῆστοσ·

20. *την περι* cum ℵABHP 1. 2. 3. 11. 17. 19. 21. 26. 30. 32. 33. 35. 42. 43. 45. 47. 57. 61. 95* 97. 98. 99. 101. 104. 106. 142. 177. al$^{6\,scr}$ Thphyl^{a}. Item 4. 16. 23. 37. 38. 46. 56. 66** 93. 100. al$^{2\,scr}$ Chr^{9,429} bis (sed^{432} *εισ την περι τουτ. εξετασιν*) *περι την* ... ς Ln Ti *εισ την περι* cum CEL al plu (31. 137. c^{scr} om *περι*) Thphyl^{b} | *τουτων ζητησιν* (Gb") cum ℵABCEL 3. 7. 13. 17. 18. 25. 31. 36. 38. 40. 45. 46. 61. 68. 69. 73. 93. 95. 96. 105. 113. 142. 180. al$^{3\,scr}$ cat syr^{utr} cop arm aeth Chr$^{9,429\,com}$ et^{432} Thphyl^{b} ... ς *τουτου ζητ.* cum HP al plu Chr $^{9,429\,txt}$ Thphyl^{a}. Cf e vg *de huiusmodi quaestione* | *βουλοιτο*: Thphyl^{a} ^{173} *βουλει* | *πορευεσθαι*: ℵ* *κριν-*; ^{c} reposuit *πορευ-* | *ιεροσολυμα* cum ℵABCEH 17. 18. 31. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. c^{scr} k^{scr} cat vg Thphyl^{b} ... ς *ιερουσαλημ* cum LP al pler Chr Thphyl^{a} | *κακει*: 31. *κακεισε* | *κρινεσθαι*: L *κριθηναι*

21. *τηρηθηναι*: C 68. 103. *τηρεισθαι* | *τηρεισθαι αυτον*: 13. 68. 137. e^{scr} Thphyl^{a} *αυτ. τηρ.* | *αναπεμψω* (Gb") cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 105. 137. al^{15} cat Thphyl^{b} ... ς *πεμψω* cum HLP al longe plu Chr ^{9,429} Thphyl^{a}. Ex Latinis e *remittam*, vg *mittam*

22. *πρ. τον φηστον* sine *εφη* cum ℵAB 13. am fu ... ς add *εφη* cum CEH LP 61. al pler cat vg^{clo} (*dixit ad Festum*, demid *ad Fest. dix.*) cop syr^{sch} (omissis *πρ. τον φηστ.*) et^{p} arm aeth Chr^{9,430}; item 69. a^{scr} *ειπεν* | *εβουλομην*: c^{scr} *ηβου.* | *αυριον* cum ℵAB vg cop ... ς praem *ο δε* cum CEHLP 61. al omn^{vid} cat (*ο δε φησιν· αυρ.*) syr^{p} (et^{sch} *et Festus ait*) Chr

23. *ελθοντοσ*: E^{gr} *εισελθ.* (e *veniente*) | *βερνικησ* (vg *bernice*): C demid tol *βερονικησ* | *ακροατηριον* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ακρωτηριον*, H *ακροτηριον* | *χειλιαρχοισ* cum ℵABCE 3. 13. 40. 42. 61. 65. 68. 95* 105. 137. e^{scr} k^{scr} ... ς (Gb^{oo}) praem *τοισ* cum HLP al pler cat Chr^{9,436} | *και* (C om, e^{scr} add *τοισ*) *ανδρασιν*: E^{gr} add *και* | *τοισ κατ* (C *καθ*) *εξοχην* (3. 95* schol^{40} *καθ υπεροχην*) sine *ουσι* cum ℵABC 13. 27. 40. 61. 66** 105. Chr$^{9,436\,com}$ et$^{cat\,386}$. Cf et. vg *viris principalibus civitatis*, nec aliter cop arm aeth ... ς (Gb^{o}) add *ουσι* cum EHLP al pler (k^{scr} post *τ. πολεωσ* pon) cat syr^{p} Chr$^{9,436\,txt}$ | *τοισ κατ* usque *πολεωσ*: syr$^{p\,mg}$ *qui descendissent de provincia* (ac pergit: *praecepit Festus ut adduceretur Paulus*) | *και κελευσαντοσ* (H *κε κελεύσαντοσ*): 61. om *και*

15 Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντεσ οἱ συνπαρόντεσ ἡμῖν ἄνδρεσ, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοισ καὶ ἐνθάδε, βοῶντεσ μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
22, 22 κέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα-
22, 29 11 χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλέσ τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ
προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,

---

24. *συνπαροντεσ* cum ℵAB*CE ... ς Ln *συμπαρ.* cum B^{3}HLP al certe pler | ^{1}*απαν* cum ℵABCE 8. 13. 25. 33. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. c^{scr} k^{scr} cat Thphyl^{b} ... ς *παν* cum HLP al pler Chr^{9,436} | *ενετυχον* cum ℵACELP etc (et. cop) ... BH 25. 40. 105. *ενετυχεν* (item vg syr^{utr}) | *ιεροσολυμοισ*: E^{gr} 40. *ιερουσαλημ* | *βοωντεσ* cum ℵAB 61., item *clamantes* am fu tol ... ς Ti *επιβοωντεσ* cum CEHLP al fere omn Chr^{9,436}, item vg^{cle} demid *acclamantes* | *αυτον ζην* (Gb') cum ℵA(B) CE 13. 31. 40. 61. 69. al$^{4\,scr}$ cat vg arm Chr$^{9,440\,com}$ Thphyl^{b}; sed B* om *ζην* ... ς Ti *ζην αυτον* cum HLP al pler Chr^{9,436} Thphyl^{a}. Praeterea pro *και ενθαδε* usque *τω κυριω ουκ εχω* (v. 26) syr$^{p\,mg}$ sic: *et hic, ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam, ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* Similiter bohem usque *in Caesaream*; habet enim sic: *petentes ut eum in mortem traderem. Sed in accusatione non potui eum tradere, propter praeceptum quod habemus a Caesare. Si quis autem velit cum eo iudicio contendere [sequatur eum] Caesaream. Et acclamarunt non oportere* etc

25. *κατελαβομην* (Gb'') cum ℵ^{c}ABCE 8. 17. 40. 61. 68. 73. 105. vg cop syr^{sch} arm (aeth^{ro} deest verbum) ... ς Ti *καταλαβομενοσ* cum ℵ*HLP al pler (sed 69. a^{scr} *λαβομενοσ*) cat syr^{p} aeth^{pp} Chr^{9,437} :: fit dictio elegantior *καταλαβομενοσ* substituto; quod qui substituit, pro ratione testium etiam *και αυτου δε* ex usu Lucae scripsisse putandus est | *αυτον* ante *θανατου* cum ABCE 13. 40. (105. 137. post *πεπραχεναι* pon, c^{scr} *πεπραχεναι αυτον θανατου*, 68. g^{scr} Thphyl^{b} *αυτον αξιον θανατου*) am fu demid tol ... ς post *θανατου* cum ℵHLP al pler cat vg^{clo} Chr^{9,436} ... 61. 73. plane om | *αυτου δε* (Gb') cum ℵABCE 13. 17. 40. 68. 73. 105. vg cop Thphyl^{b} ... ς *και αυτου δε* cum HLP al pler cat syr^{p} (syr^{sch} arm aeth^{ro} *et cum ipse*, aeth^{pp} om *et*) Chr^{9,436} Thphyl^{a} | *τουτου* (B^{3}): B* *του παυλου* | *πεμπειν* sine *αυτον* cum ℵABC 3. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 65. 73. 180. cat vg syr^{sch} arm ... ς (Gb^{oo}) add *αυτον* cum EHLP al pler cop syr^{p} Chr Thphyl^{utr}

26. *ασφαλεσ*: C *ασφαλωσ* | *τω κυριω*: 5. 7. 8. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 68. 98^{mg} 105. 180. e^{scr} cat cop arm aeth^{pp} syr^{p} c.* et^{mg} (vide supra) Thphyl^{b} add *μου* | *προήγαγόν* cum ℵBCHLP etc ... E^{gr} 16. 17. 68.

ὅπωσ τῆσ ἀνακρίσεωσ γενομένησ σχῶ τί γράψω· 26 *ἄλογον γάρ*
μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰσ κατ' αὐτοῦ αἰτίασ σημᾶναι.

XXVI.

1 *Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ*
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλοσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
2 *περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,*
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
3 *μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίουσ ἐθῶν τε*

---

100. l[scr] *προσηγαγον*, A *επηγαγον* | *επι σου* (ℵ[a]): ℵ* om *σου* | *ανακρισεωσ*: E *κρισεωσ* | *σχω* cum ℵBCHLP etc ... AE 61. 137. Thphyl[b] *εχω* | *τι γραψω* c. ℵABC 5. 7. 13. 17. 61. 105. syr[p] (antea *γραψαι*) Thphyl[b]. Item vg etc *quid scribam*, at nec aliter antea (*quid certum scribam*) ... ς *γραψαι* cum EHLP al pler cat Chr[9,437]

27. *γαρ*: 31. 40. add *ειναι* | *πεμποντα*: L 37. 43. 133. *-ντι* | *μη*: E vg post *και τασ κ. α. αιτιασ* pon

XXVI. 1. *επιτρεπεται*: L *επιτετρεπται*, 5. 7. 27. 29. 61. 66** 105. 137. al[3scr] Thphyl[b] *επιτετραπται* | *περι* (Gb˝) cum ℵACEH 5. 7. 13. 27. 29. 36. 61. 73. 80. 105. 137. 180. c[scr] cat arm ... ς *υπερ* cum BLP al pler Chr[9,437], item vg *pro temet ipso* (contra e *de te ipso*). Praeterea H 5. 7. 27. 29. 105. 137. post *λεγειν* (137. c[scr] *λαλειν*) pon | *τοτε ο παυλ.* etc: syr[p mg] *tunc ipse Paulus confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens extendit manum* | *εκτεινασ την χειρα* (137. c[scr] *τασ χειρασ*) ante *απελογειτο* (13. *απελογησατο*, 36. cat add *ουτωσ*) cum ℵABCE 13. 15. 18. 31. 40. 61. 66. 68. 73. 99. 133. 180. 13[lect] 14[lect] k[scr] cat vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl[b] ... ς Ti post *απελογειτο* cum HLP al longe plu syr[p] Chr[9,437] Thphyl[a]

2. *εγκαλ-* cum ℵABHLP etc ... CE *ενκαλ-* | *επι σου μελλων σημερ. απολογεισθ.* (68. *-γησασθαι*) cum ℵABC 13. 17. 31. 40. 61. 66. 68. 73. 105. 5[lect] cat syr[sch] arm (*σημερ. απολογ.* et. aeth[utr]) Thphyl[b] Hier opt gen int (cf Sab, *cum apud te sim hodie defendendus*; eadem ex Hier exscripsit et. Bed[90]); item sed *απολογ. σημερ.* EHLP al[40] vg syr[p] Chr[9,437] Thphyl[a] (Bed[90] ex e: „*Hunc versum alia editio sic transtulit:* Aestimo me ipsum beatum apud te incipiens rationem reddere hodie") ...... ς (= Gb Sz) *μελλων απολογεισθ. επι σου σημερον* cum minusc mu (similiter cop, sed *σημερ. επι σου*. Libere.)

3. *σε οντα* c. ℵ*c: 31** 40. 73. 105. cat ... ς Ln Ti *οντα σε* c. ℵ[c]ABEHLP al pler Chr[9,437] | *παντων*: A 17. 25. cop aeth[utr] om | *κατα ιουδαιουσ*: AE 68. 12[lect] d[scr] f[scr] *κατα ιουδαιων* | *εθων* (A 15. 27. 105. *εθνων*):

καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμωσ ἀκοῦσαί μου. 4 *τὴν μὲν*
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητοσ τὴν ἀπ' ἀρχῆσ γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοισ ἴσασι πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι, 5 *προ-*
22, 3 Phil 3, 5 *γινώσκοντέσ με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκρι-*
23, 6 24, 14 *βεστάτην αἵρεσιν τῆσ ἡμετέρασ θρησκίασ ἔζησα Φαρισαῖοσ.* 6 *καὶ*
νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆσ εἰσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν ἐπαγγελίασ γενομένησ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενοσ, 7 *εἰσ ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν*
ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ
ἧσ ἐλπίδοσ ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 *τί ἄπιστον*

HLP al plus^{15} Thphyl^{b} *ηθων* | *ζητηματων* sine additam cum ℵ*BEH LP al pler vg (*maxime te sciente*) etc ... ℵ^{c}AC 13. 38. 80. 105. syr^{sch} ar^{e} add *επισταμενοσ*, item 15. 18. 36. 73. 180. (73. 180. *-μενον*) cat post *μαλιστα*, item *ειδωσ* post *οντα σε* 6. 29. 31*. Cf et. 98^{mg} ubi adscriptum est *επισταμενοσ δηλονοτι*. | *δεομαι* sine *σου* cum ℵABE 13. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} al$^{8\,scr}$ cat vg syr^{p} arm aeth^{utr} ... ς (Gb^{oo}) add *σου* cum CHLP al pler syr^{sch} cop Chr^{9,437}

4. *την εκ νεοτητοσ* cum ℵAC^{2}ELP al pler Chr (sed E *την εκ νεοτ.* post *την απ αρχησ* pon ... Ti om *την* cum BC*H 3** 31. 56. 95* 98. cat | *εν τε* cum ℵABE^{gr} 40. 12^{lect} cat syr^{sch} ar^{e} ... ς om *τε* cum CHLP 13. 61. al pler vg syr^{p} cop arm aeth Chr | *ισασι* cum ℵABHL ... Ti *ισασιν* cum CEP | *παντεσ οι* cum ℵAC^{2}HLP al pler cat Chr^{9,437} et^{441} Thphyl^{utr} ... Ti om *οι* cum BC*E 3. 13. 31. 57. 61. 95. 104. 105. 133. 142. d^{scr} k^{scr} Chr^{9,438}

5. *προγινωσκοντεσ*: C* 10. *προσγιν.* | *με*: 137. c^{scr} arm om | *θελωσι* c. ℵAL ... Ti *θελωσιν* c. BCEHP | *θρησκιασ* (item Ln$^{ed\,min}$) c. ℵCE ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *θρησκειασ* cum ABHLP 61. al certe pler :: cf ad Iac 1, 26 et 27. Col 2, 18 et 23. Edidimus ubique *-σκια*, nec aliter Ln$^{ed\,min}$

6. *εισ τουσ* (Gb′) cum ℵABE 13. 25. 40. 61. 65. 133. d^{scr} („al^{4}" ap Gb) ... ς *προσ τουσ* cum CHLP al pler cat Chr :: cf 13, 32 | *ημων* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCE 61. al plus^{35} cat vg syr^{utr} cop arm (ap Gb, non ap Treg) aeth Chr^{9,438} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum HLP al longe plu Thphyl^{a} | *επαγγελ. γενομενησ*: 137. c^{scr} Chr^{9,438} *γεν. επαγγ.* | *του θεου*: L 142. om *του* | *κρινομενοσ*: 61. *-ναμενοσ*

7. *εκτενεια* cum ℵBL etc ... Ti *εκτενια* cum ACEHP al^{7} ... vg aeth om *εν εκτε.* | *νυκτα*: 13. *-ταν* | *λατρευον*: H 13. 73. *-ευων* | *καταντησαι*: B *-τησειν* | *εγκαλ-* cum ℵABEHLP etc ... C *ενκαλ-* | *υπο* sine *των* cum ℵABCEHLP al longe plu cat arm^{edd} Chr^{9,438} Chron^{442} ... ς (= Gb Sz) *υπο των* cum minusc mu arm^{edd} | *βασιλευ* cum ℵBCEI 13. 17. 61. 65. 68. 73. 133. 180. vg cop arm Chron^{442} Thphyl^{b} (sed arm ante *υπο* [*των*] *ιουδ.* pon) ... ς *βασιλευ* (Gb^{o}) *αγριππα* (Gb^{oo}) idque ante *υπο ιουδαιων* cum HLP al plu syr^{p} Chr^{9,438}. Item sed post *ιουδαιων* 3. 31. 40. 95. 105. 133. 12^{lect} al$^{2\,scr}$ syr^{sch} aeth ... A 18. 36. cat plane om

8. Edd^{mu} ut Wtst (non Mill) Gb Sz *τί; ἄπιστον*, atque sic E cat (non distinguunt ℵABCHLP 61. etc) | *παρ*: k^{scr} *εν*

κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα 9, 2. p. 1; 22, 4 s
ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία
πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν
ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξου-
σίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ
κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον
βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς
τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' 9, 3 ss; 22, 6 ss
ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης
κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα
τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους·
14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν

9. *εγω μεν ουν*: H om *μεν* | *ιυ* (ℵ[c]): ℵ* o[scr] *του ιυ* | *ναζωραιου*: ℵ *ναζορ.*

10 *ὃ*: H *διο* | *εποιησα*: ℵ *εποιησαν* eraso *ν*, item infra *κατηνεγκαν* sine correctione (sed inter utrumque est *κατεκλεισα*) | *και πολλους τε* cum ℵACKI 13. 61., item omisso *και* 68. Thphyl[b] ... 36. 180. cat *κ. πολλ. δε* ... ς *και πολλους* cum BHLP al pler Chr[9,438] Thphyl[a] | *εν φυλακαις* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCKIL 13. 31. 40. 61. 105. al plus[20] cat vg ... ς om *εν* c. HP al plu Chr | *αναιρουμ. τε*: H 21. 99. 105. 137. al[2scr] e cop syr[p] Thphyl[b] *αναιρ. δε* | *αυτων*: E om

11. *περισσως* (25. 98[mg] al[3scr] *-σσοτερως*) *τε* (et. Amm[cat 391]): E g[r] cop aeth[pp] *περ. δε* ... B om copulam | *αυτοις*: I *αυτους* (sic)

12. *εν οις* sine *και* cum ℵABCEI 13. 40. 61. 105. al[10] cat vg cop syr[p] arm aeth Thphyl[b] ... ς (Gb[oo]) Ti add *και* cum HLP al pler (73. post *πορευομενος* pon) syr[sch] Chr[9,438] Thphyl[a] | *εις την* cum ℵBCHILP etc ... AE 38. 69. 99. 137. 177. al[8] (6 ap Scri) om *την* | *της* cum ℵ*BCH LP al pler Chr[9,438] Thphyl[b] ... Ln om cum AEI 17. 40. 68. 73. 137. 180. 17[lect] (ℵ[c] puncta imposuit sed rursus abstersit) cat Thphyl[b] | *των αρχιερ.* cum ℵABEI 40. 61. 68. 17[lect] c[scr], item (*cum potestate et permissu principum*) vg syr[sch] cop arm ... ς Ti *παρα των αρχ.* cum CHLP al pler cat syr[p] aeth Chr Thphyl[utr]

13. *ημερας μεσης* (ℵ[c]): ℵ* om *ημ.* | *ειδον* cum ℵBELP etc ... ACH *ιδον* | *βασιλευ*: B* *βασιλευς* | *λαμπροτητα*: B* *λανπρ.* | *περιλαμψαν*: 31. 61. 78. *-ψαντα* | *με*: L *μοι*

14. *παντ. τε* (Gb'') cum ℵABEI 13. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 12[lect] 40[lect] c[scr] cat vg syr[utr] Thphyl[b] ... ς *παντ. δε* c. CHLP al pler cop Chr[9,438] Thphyl[a] | *ημων* cum ℵACEHILP etc ... Ln[ed min] om cum B d[scr] | *εις* (40. 61. e[scr] *επι*) *την γην*: 137. add *δια τον φοβον εγω μονος*, item syr[p mg] (transpositis *εις την γην* post *δια τ. φοβ.*) *prae timore in terram ego tantum* | *φωνην λεγουσαν προς με* cum ℵABCI 15. 17. 25. 28. 36. 40. 61. 73. 98[txt] 105. 183. 180. 14[lect] 17[lect] cat vg (*loquentem mihi*, ut etiam e *loquentem ad me*, tol *dicentem mihi*) syr[utr]

λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώ-
κεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 15 *ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ,*
κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 16 *ἀλλὰ*
ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην
σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδές ὧν τε
ὀφθήσομαί σοι, 17 *ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν,*
εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 *ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ*

---

cop aeth[pp], item E 18. 31. 68. Thphyl[b] *φωνης λεγουσης πρ. με.* Item H 27. 29. 33. 35. 66** 76. 80. b[scr] o[scr] arm *φωνην λαλουσαν πρ. με* (80. *λαλ. μοι*): ita Gb' ... ς Ti *φωνην λαλουσαν προς με και λεγουσαν* cum LP al longe plu (a[scr] *φωνης λαλουσης πρ. μ. κ. λεγουσης*) Chr[9,439] Thphyl[a] :: locis geminis 9, 4 et 22, 7 *φωνην λεγουσαν αυτω* et *φωνης λεγουσης μοι* legitur; nihilominus plenior scriptura, quam principales testes omnes deserunt, hoc loco ab aliena manu proficisci poterat. Nec enim raro *λαλειν* et *λεγειν* coniuncta leguntur, et Apoc 10, 8 *λαλουσαν μετ εμου και λεγουσαν* tantum non fluctuat | *σαουλ σαουλ*: E 1[scr] *σαυλε σαυλε* (ut pro *σαουλ* ubique *Saule Saule* e vg)

15. *δε*: I* om | *ειπα* cum ABCEH 3. 13. 17. 23. 25. 37. 40. 61. 100. 17[lect] al[2scr] Thphyl[b] ... ς *ειπον* c. ℵILP al pler cat Chr[9,439] Thphyl[a] | *ο δε κυριος* cum ℵABCEIL 15. 18. 31. 40. 61. 105. 137. al plus[12] cat vg syr[sch] (*et dominus noster*) et[p] cop arm Thphyl[b] ... ς om *κυριος* cum HP al longe plu aeth[pp] Chr Thphyl[a] | *ειπεν*: E syr[sch] cop aeth[pp] add *προς με* | *ις*: 25. 31. 32. 40. 137. demid syr[sch] syr[p] c.* add *ο ναζωραιος* (*Nazarenus*)

16. *και στηθι*: B* om | *προχειρισασθαι*: A *προχειρασθαι* | *σε* (ℵ[c]): ℵ* *σοι* | *ειδες* (ACH *ιδεs*, non item ℵBEILP etc) sine additam cum ℵAC[2]EH ILP al pler vg cop aeth[pp] etc ... BC*vid 105. 137. 12[lect] syr[utr] arm Amb[spir 2,700] Aug[trin 12(8,940)] add *με*. Sic enim Amb *et testem quibus vidisti me et in quibus visurus es*, Aug *et testem eorum quae a me vides, quibus etiam praeeo tibi.*

17. *λαου*: 5. 8. 44. 99. 12[lect] 17[lect] syr[sch] ar[e] Thphyl[b] add *των ιουδαιων* | *και εκ των* cum ℵABEE[gr]I 13. 25. 40. 61. k[scr] l[scr] fu Thphyl[b] ... ς Ti om *εκ* cum CHLP al longe plu cat e vg Chr[9,439] Thphyl[a]; item 16. 23. 37. 56. 100. 105. 180. om *και εκ* | *εις ους εγω* (Gb'') cum ℵA BCEHILP al longe plu syr[utr] cop arm aeth[pp] Chr[9,439] Thphyl[a] Aug[8,940]; item pro *εγω* Thphyl[b] *νυν εγω*, vg *nunc ego* (fu *ego nunc*) ... ς *εις ους νυν* cum minusc mu ... 65. 67. 133. 12[lect] c[scr] e[scr] cat *εις ους* tantum | *αποστελλω* cum ℵABELP[2] al longe plu vg (*mitto*) arm Chr[9,439], item C 17. *εξαποστελλω* ... HIP* al plus[13] demid (*mittam*) cop Thphyl[a] *αποστελω*, item 5. 7. 18. 29. 31. 35. 36. 61. 68. 73. 105. al aliq cat Thphyl[b] *εξαποστελω* | *σε* post *αποστ.* (*εξαπ.*) cum ℵABCEI al plus[15] cat vg arm Thphyl[utr] ... ς ante pon cum HLP al longe plu Chr

18. *αυτων* et. Clem[378] ... EI tol Aug[8,941] *τυφλων* | *επιστρεψαι* cum ℵBCE

ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότουσ εἰσ φῶσ καὶ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖσ 20, 32
ἡγιασμένοισ πίστει τῇ εἰσ ἐμέ. 19 ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ
ἐγενόμην ἀπειθὴσ τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖσ ἐν Δαμα-
σκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοισ πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆσ Ἰου-
δαίασ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ
τὸν θεόν, ἄξια τῆσ μετανοίασ ἔργα πράσσοντασ. 21 ἕνεκα τούτων 21, 27
με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσα-
σθαι. 22 ἐπικουρίασ οὖν τυχὼν τῆσ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆσ ἡμέ-
ρασ ταύτησ ἕστηκα μαρτυρόμενοσ μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν

IL al plu cat Clem[372] Thphyl[b] (e vg *ut convertantur*) ... AH 23. 31. 61. 100. 106. c[scr] al plus[10] Chr[9,430] Thphyl[a] Aug[8,941] (*ut avertantur*) *αποστρεψαι* ... P al[20] *υποστρεψαι* | *τησ εξουσιασ* cum ℵABHP al longe plu Clem[372] Chr Thphyl[a] ... CEL 36. 40. 68. 69. 105. 106. 137. 189. 12[lect] a[scr] c[scr] cat Thphyl[b] *απο τησ εξου.* (item vg *a tenebris ad lucem et de potestate* etc, e bis *de*) | *εν τ. ηγιασμενοισ* et. Clem[371] ... E add *πασιν* :: cf 20, 32

20. *πρωτον τε* cum ℵAB 25. 61. ... ς om *τε* cum EHLP al pler cat Chr | *και ιεροσολ.* cum ℵBHLP al pler Chr[9,430] Thphyl[b] ... Ln *και εν ιερ.* (E *ιερουσαλημ*) c. AE 4. 15. 36. 40. 45. 68. 98. 104. k[scr] cat Thphyl[a], item 137. 12[lect] c[scr] *κ. τοισ εν ιερ.* | *πασαν* sine *εισ* cum ℵAB tol (et „al" ap Ln) ... ς Ti *εισ πασαν* cum EHLP al omn[vid] cat Chr (vg *et in omnem regionem*, am fu *et in omni regione*) | *τε* post *πασαν*: L om | *την χωραν*: H* 96. 142. om *την* | *απηγγελλον* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABE 61. al sat mu[vid] cat (Thphyl[utr] *απηγγελον*), item *adnuntiabam* (et. e) vg cop syr[utr] cop arm aeth; 105. *κατηγγελλον* (et. *παρηγγελλον* et *απηγγειλα* legitur) ... ς (non ς[e] etc) *απαγγελλων* cum HLP al[20] (qui notati sunt) ... 3. 14. 16. 23. 38. 95. 97. 99. 104. 113. 133. 177. al[30] fere (9 ap Scr) Chr[9,430] *απαγγελλω* | *θεον*: 15. 18. 31. 36. 40. 180. al plus[5] cat arm praem *ζωντα* | *αξια*: E add *τε* (e *digna quoque*)

21. *με* post *τουτων* cum ℵBHP etc ... A 73. 137. a[scr*] c[scr] cop arm post *συλλαβομενοι*, EL 31. 61. 100. al pauc cat Chr[9,430] Thphyl[b] post *ιουδαιοι* ... 180. Chron[448] om | *ιουδαιοι* sine articulo cum ℵ*BL 18. 31. 61. 105. cat Chron[442] Thphyl[b] ... ς Ln Ti *οι ιουδ.* cum ℵ[c]AEHP al pler Chr Thphyl[a] | ℵ (nec correctum) *συλλαβουμενοι*, E *συνλαβομενοι*, P 33. *συλλαμβανομενοι* | *οντα* cum ℵ*(*οντα με*)et[c]E 13. 15. 17. 18. 25. 31. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 137. 180. c[scr] cat vg (*cum essem in templo*, ita et. e) Chron[442] ... ς Ln Ti om cum ABHLP al longe plu Chr :: supervacaneum ac molestum videbatur | *διαχειρισασθαι* cum ℵ[c] (*-ρωσασθαι*)BEHLP etc (E* scripturus erat *η*, sed statim se correxit) ... A *-ρησασθ.*

22. *απο* cum ℵABE 13. 15. 17. 25. 36. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. cat (c[scr] *υπο*) Chron[442] Thphyl[b] ... ς *παρα* cum HLP al pler Chr[9,430] Thphyl[a] | *μαρτυρομενοσ* (Gb") cum ℵABHLP al fere[50] cat Chr Chron

21, 14 ἐκτὸσ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ
Μωϋσῆσ, 23 εἰ παθητὸσ ὁ Χριστόσ, εἰ πρῶτοσ ἐξ ἀναστάσεωσ
νεκρῶν φῶσ μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν.
24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστοσ μεγάλῃ τῇ φωνῇ
φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰσ μανίαν περι-
τρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλοσ· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε,
ἀλλὰ ἀληθείασ καὶ σωφροσύνησ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπί-
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύσ, πρὸσ ὃν καὶ παρρησιαζόμενοσ
λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ
ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεισ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
τοῖσ προφήταισ; οἶδα ὅτι πιστεύεισ. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππασ πρὸσ τὸν

Thphyl[a] ... ς *μαρτυρουμενοσ* cum E al sat mu Thphyl[b] | *μωυσησ* cum ℵHLP 1. 2. 13. 31. 38. 47. 61. 69. 98. 99. 100. 101. 103. 106. 113. 137. 177. al[7 scr] etc ... ς *μωσησ* cum ABE al plu. Praeterea cf alibi.

23. *μελλει* (ℵc): ℵ*HP 25. 27. 29. 31* 40. 61. etc *μελλειν* | *καταγγελλειν* (H 61. *-γγέλειν*, item al): ℵ[gr] *-γγελλει* | *τω τε* cum ℵABEgrH 13. 40. 61. al[25] Chr[9,448] Thphyl[b] ... ς om *τε* cum LP al longe plu cat Chron[448] Thphyl[a]. Nec exprim e vg etc

24. *αυτου απολογουμενου* (H *απολογ. αυτου*): E vg aeth[PP] *λαλουντοσ αυτου και απολογουμενου* | *φησιν* cum ℵABE 1. 13. 15. 17. 18. 40. 61. 68. 180. k[scr] cat Thphyl[utr] ... ς *εφη* cum HLP al pler (sed 64. 137. c[scr] *ειπε*, 35. *εφωνησε*) | *μαινη*: 13. 61. *μαινει* | *γραμματα*: A add *επιστασθε*. Libere Cass[207]: *insanis Paule, mentemque tuam lectio multa confundit*. Item Ambrst[2 cor 11,6] - *multae litterae te faciunt excordem* (edd[vet] *extorrem*).

25. *ο δε παυλοσ* cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. 40[lect] d[scr] cat (omisso *δε*) vg (*Et Paulus*, fu tol *At Paulus*; am *Ait Paulus*) cop arm syr[sch] (*Dixit ei Paulus*) aeth[PP] Thphyl[b] ... ς Ti *ο δε* cum HLP al pler syr[P] Thphyl[a] | *φησιν* cum ℵAEHLP etc ... B *φησι* | *αλλα* cum ℵAELP 13[vid] 31. 38. 61. 95. 96. 177. al[9 scr] cat Chr[9,440] ... ς *αλλ* cum BH al plu

26. *προσ ον και*: B 25. om *και*, nec exprim cop arm | *λαλω*: 13. *λεγω* | *τι* (73. ante *αυτον* pon): B 36. 69. 137. 180. a[scr] cat om, item 105. substituto *εγω* | *ου πειθ. ουθεν* cum ℵB; item 61. *ουθεν πειθομαι* ... ς *ου πειθ. ουδεν* cum HLP al pler Chr; item 2** 16. 29. 45. 46. 66** 69. 80. 106. al[5 scr] *πειθομ. ουδεν*, 3. 31. 105. 180. cat *ουδεν πειθομαι* ... Ln *ου πειθομαι* cum ℵcAE 13. 32. 40. 42. 57** 68. 73. Sic vg: *nihil horum arbitror* (e *aliquid orum non conicior*), similiter arm etc | *ου γαρ*: ℵ* e *ουδεν γαρ* ... ℵ[gr2] 15. 18. 31. 32. 36. 40. 42. 57** 68. 105. 180. cat *ουδε γαρ* | *εστιν* cum ℵABE al longe plu Chr[9,440] ... HLP al fere[25] om (31. 40. post *γωνια*, 42. 57. 69. a[scr] post *τουτο* pon)

27. *βασιλευ*: B *-λευσ*. Cf ad v. 13 (aliter v. 19)

28. *πρ. τον παυλον* sine additam cum ℵAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105.

Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεισ Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 *ὁ δὲ Παῦ-*
λοσ· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ
ἀλλὰ καὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντάσ μου σήμερον γενέσθαι τοιούτουσ
ὁποῖοσ κἀγώ εἰμι, παρεκτὸσ τῶν δεσμῶν τούτων. 30 *ἀνέστη τε ὁ*
βασιλεὺσ καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖσ,
31 *καὶ ἀναχωρήσαντεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ ὅτι οὐδὲν* 23, 9. 29 25, 25
θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ. 32 *Ἀγρίπ-*

---

137. vg (exc tol qui add *ait*) ... ς (Gb°°) add *εφη* cum EHLP al pler (46. *ειπεν*) cat tol syr^utr cop arm aeth^pp (sed interpretes vario transpon) Chr | *πειθεισ* cum ℵBEHLP etc ... A *πειθη* | *χριστιανον*: ℵ* *χρηστ-*, B* (ut solet) *χρειστ-* | *ποιησαι* cum ℵAB 13. 17. 40. 61. syr^p mg cop (*mihi persuades facere me*) (aeth^pp *introire facis*). Cf et. Cass^207 *respondit quod eum cum celeritate vellet facere christianum* ... ς Ti *γενεσθαι* cum EHLP al pler cat vg (*suades me christianum fieri*, item e) syr^sch et^p txt Cyr^br 279 Chr^9,440 *γενεσθαι* (:: similiter Thdrt ^5,989 *παρ ολιγον με πειθεισ ομοουσιαστην γενεσθαι*) :: *ποιησαι* nequit emendatori aut librario tribui (inepta coniectura est qua ponitur pro *πειθεισ - γενεσθαι* scholii loco *ποιησῃ* adscriptum esse); *γενεσθαι* vero versus is qui sequitur suppeditabat. Fuit etiam qui scripturam cum *ποιησαι* substituto *πειθη* pro *πειθεισ* corrigeret. Videtur autem scriptura quam probavimus ita explicanda, ut *ποιησαι* eodem quo *ωστε ποιησαι* sensu accipiatur. Nec aliter Cassiodorus explicuisse videtur.

29. *ο δε παυλοσ* sine additam cum ℵAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105. 137. vg syr^p ... ς (Gb°°) add *ειπεν* cum HLP al pler (sed 15. 18. 33. 36. 76. 177. 180. cat *εφη*) syr^sch cop arm aeth Chr | *ευξαμην* (P f^scr *ηυξ.*) cum ℵ*HLP 1. 56. 61. c^scr* f^scr l^scr (et al haud dubie) ... ς Ln Ti *ευξαιμην* cum ℵ^cAB al pl Chr | *αν*: 13. om | *μεγαλω* cum ℵAB 5. 13. 40. 61. 105. k^scr vg syr^utr (et^p mg graece) cop arm^gb (non item^treg) ... ς *πολλω* cum HLP al pler cat (aeth^pp ut^vid) Chr^9,440 | *καγω* cum ℵAHLP etc ... B 105. c^scr *και εγω*

30. *ανεστη τε* (13. 14* 17. 40. 105. c^scr cop syr^p Chr *δε*) cum ℵAB 36. 61. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr^sch arm aeth^pp ar^e, item 13. 14* 17. 40. 105. c^scr cop syr^p Chr^9,447, item 81. *και ανεστη* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb") *και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη* cum HLP al pler cat syr^p c.* Thphyl^utr (137. om *αυτου*, cat Thphyl^b add *τε*) | *συν-καθημενοι* cum ℵAB* ... ς Ln Ti *συγκ-* cum B^3HLP etc | *αυτοισ*: 13. *αυτω*

31. *οτι*: 31. 38. om | *θανατου η δεσμ. αξιον* cum ℵB 13. 31. 40. 61. 105. k^scr vg (exc tol) ... A c^scr cat cop *αξιον θαν. η δεσμων* ... ς Ti *θαν. αξι. η δεσμ.* cum HLP al pler tol arm Chr^9,447 | *τι* cum ℵA 13. 31. 40. 61. 68. k^scr vg (*nihil morte aut vinculis dignum quid*: am tol *vinculorum*; demid om *quid*, tol *aliquid*; tol *dignum* transpon ante *aut*). Similiter cop (*non fecit opus aliquod homo hic dignum morte aut vinculis*) ... ς Ln Ti om cum BHLP al pler Chr Thphyl^utr

πασ δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτοσ εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρι.

XXVII.

26, 12 1 *Ὡσ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶσ εἰσ τὴν Ἰταλίαν, παρεδί-*
δουν τόν τε Παῦλον καί τινασ ἑτέρουσ δεσμώτασ ἑκατοντάρχῃ ὀνό-
ματι Ἰουλίῳ σπείρησ Σεβαστῆσ. 2 *ἐπιβάντεσ δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτ-*
19, 29 20, 4 Col 4, 10 *τηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰσ τοὺσ κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπουσ, ἀνήχθημεν,*

---

32. *εδυνατο* cum ℵAB*HLP al plu (61. *αιδυνατ.*) Chr^{9,447} Thphyl^{a} ... Ln *ηδυνατο* cum B^{3} 31. 57. 95. 104. 105. 137. 180. al^{3scr} cat Thphyl^{b} | *επεκεκλητο* cum ℵBHP 61 al plu cat Chr ... Ln Ti *επικεκλητο* cum AL (-*κλειτο*) 1. 4. 40. 64. 68. 97. 98^{mg} 103. 105. 106. 180. Thphyl^{utr}

XXVII. 1. *ωσ δε* etc (97. praem *και ουτωσ εκρινεν αυτον ο ηγεμων αναπεμπεσθαι καισαρι*, item 64. *και ουτωσ εκρινεν ο ηγεμων αναπεμψαι καισαρι*): syr^{sch} ar^{e}: *Et praecepit de eo Festus ut mitteretur ad Caesarem in Italiam, ac tradidit Paulum et vinctos alios cum eo viro cuidam centurioni ex cohorte Augusta, cuius nomen erat Iulius.* Item syr$^{p\,mg}$: *Sic igitur iudicavit praeses mittere eum ad Caesarem, quum die postero vocasset centurionem quendam cuius nomen Iulianus, ex cohorte Augusta, tradidit ei Paulum cum et* (*συν τε*) *caeteris vinctis.* | *ωσ δε εκριθη* usque *εκατονταρχη*: vg *ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam, et tradi Paulum cum reliquis custodiis centurioni*; Beda vero^{154}: „consequentius legitur in Graeco: *Ut autem iudicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt Paulum et quosdam alios vinctos centurioni.*" | *ημασ*: P 6. 31. 33. *τουσ περι τον παυλον*, item lectionaria pler. Praeterea cf vg | *παρεδιδουν*: A 6. 8. 40. 69. a^{scr} demid (*tradidit*) syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{a} *παρεδιδου*, aeth^{pp} *traditus est* etc | *ετερουσ*: L post *δεσμωτ.* pon ... 61* 137. c^{scr} syr^{p} om | *εκατονταρχη*: 137. c^{scr*} al^{3} cat Thphyl^{a} -*ρχω* | ℵ* *ιουλιω* (° om) *ονοματι ιουλιω* | *σπειρησ*: 37. 39. 56. 66. 100. al^{5scr} Chr^{9,447} *σπειρασ*

2. *πλοιω*: 137. c^{scr} *εν πλοιω* | *αδραμυττηνω* cum ℵB^{3}HP 31. 40. 61. al pler cat, L 98. al Thphyl^{b} -*μυττινω*, item 98. al^{5scr} al Chr^{9,447} *αδραμυτηνω* ... AB* 16. *αδραμυντηνω*, 13. 68. *αδραμυντινω*. Similiter cop arm *αδραμυντεννεοσ*. Cf vg (et. am fu tol) *adrumetinam* (*hadr*-, et edd aliq -*mentinam*) demid *adrumitenam*. Praeterea min^{20} *ατραμ-* | *μελλοντι* (Gb″) cum ℵAB 13. 14* 15. 18. 40. 60. 68. 69. 137. al plus^{20} cat am (contra est Lc^{brug}) syr^{utr} cop arm aeth^{pp} ar^{e}; 105. al plus^{5} *μελλοντα*, ai pauc *μελλοντοσ* ... ϛ *μελλοντεσ* c. HLP al plu vg (et. fu demid tol) Chr | *πλειν*: 137. c^{scr} *πλεειν* | *εισ τουσ* cum ℵAB 13. 25. 40. 61. 68. 69. 73. 105. a^{scr} arm (cop) Thphyl^{b}. Cf vg *circa Asiae loca*, item syr^{utr} ... 5. 6. 15. 36. 37. 180. 12^{lect} c^{scr} cat *επι τουσ* ...

ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 *τῇ τε*
ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπι-
μελείας τυχεῖν. 4 *κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον*
διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 *τό τε πέλαγος τὸ κατὰ*
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρρα

ς Ti om *εισ* cum HLP al plu Chr[9,447] Thphyl[a] | *οντοσ συν*: 13. teste Treg *οντεσ συνοντοσ* | *αρισταρχου* (ℵc): ℵ* *-ρχυσ* | *θεσσαλονικεωσ* (H *θεσα-*): 137. c[scr] *θεσσαλονικεων δε αρισταρχοσ και σεκουνδοσ* (sic), syr[p] *ex Thessalonicensibus autem Aristarchus et Secundus* :: cf 20, 4

3. *τη τε* cum ℵ*ABHP etc ... ℵ[c]L 25. 31. 40. 61. k[scr] vg cop Chr[9,447] *τη δε* | *σιδωνα* (B* *σειδ-*): ℵ* *σιδονα* | *ιουλιοσ*: A *ιουλιανοσ* (:: cf syr[p mg] ad v. 1) | *τουσ φιλουσ* cum ℵABHLP etc ... ς (et. ς[e] 1624. 1633. 1656. 1678 et Millii, non item Wtst Gb Sz) om *τουσ* cum minusc aliq? per errorem? | *πορευθεντι* cum ℵAB 5. 7. 13. 15. 36. 61. 68. 105. cat Thphyl[b] ... ς Ti *πορευθεντα* cum HLP al pler Chr[9,448] Thphyl[a]

4. *ειναι*: 3. 68. o[scr] Thphyl[b] post *εναντιουσ*, 31. ante *τουσ ανεμ.*

5. *την κιλικιαν*: 105. 137. a[scr] om *την* | *και παμφυλιαν*: aeth[pp] om | *διαπλευσαντεσ* (H *πλευσαντεσ*, k[scr] *διαστρεψαντ.*): 137. c[scr] syr[p c.*] add *δι ημερων δεκαπεντε* | *κατηλθαμεν* cum ℵA .... ς Ln *κατηλθομεν* cum BHLP al plu Chr[9,448] ... 25. vg (*venimus*) *ηλθομεν* ... 14. 33. 57. 42. 57. al[15] *κατηχθημεν* | *μυρρα* cum B (et syr[p mg gr] *μυρραν*, item *Myrra* Hier[3,102 vallars]. Cf et. sah ad 21, 1). Item ς Ti *μυρα* cum LP al pler (61. *μύραν*, ad quod H *μοιρων* accedere videtur) cat Euthal[427] (*μύραν* ex[edd2] et *μύρναν* ex[cd40.]) Chr[9,448] Thphyl[utr]; item arm[ed] *σμυρα* (satis corrupte syrr). Cf et. „nominum Hebr. quae in actis habentur interpretationem" in Anecdotis sacr. et prof. meis p. 126 ubi *μερά* legitur et redditur *πικρότης*. ...... ℵA vg (et. Cass[206] Bed[154]) cop arm[mg] (in edd Amst. et Const.) *λυστραν* (A *λυστρα*). Item cdd ap Hier de locis Hebr[3,765] „*Smyrnam* (cod *Smiram*) *Lyciae, pro quo aliqui codd. habent:* venimus in Lystram quae est in Cilicia." ...... 31. Bed[154] ex Gr (ita igitur E qui periit habuerat) Hier (l. l.) *σμυρναν*. De quo Bed[154] sic: „*Pro Lystra in Graeco*" (i. e. E) „*Smyrna positum est, pro quo Hieronym. in libro Hebraeorum nominum Myrrham* (sic ed[lond 1844], antea *Myram* edebatur; Hier[3,102 vallars] *Myrra*) *ponit. Quod idcirco reor in quibusdam codicibus ita reperiri, quia μύρρα* (antea edebatur *μύρα*) *Graece Smyrna* (ita ed[lond], sed videtur potius *myrrha Graece σμύρνα* scribendum esse) *appellatur. Denique in psalmo ubi canimus:* Myrrha et gutta et casia, *in Graeco ita scriptum est:* Smyrna et stacte et casia." Ceterum cf Steph. Thes. V, 1276: „*Μύρα, ας, ἡ* sive *ων, τά.* Myra." Etc | *της λυκιας* (A *λικιας*): am *quae est Ciliciae*, demid quae est *pars Ciliciae* (non item fu tol; sed vide supra Hier), item cop *Ciliciae*

28, 11 τῆσ Λυκίασ. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν
πλέον εἰσ τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖσ δὲ
ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰσ τόπον
τινὰ καλούμενον Καλοὺσ λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ ἦν Λασαία. 9 ἱκα-
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφαλοῦσ τοῦ πλοὸσ
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλοσ
10 λέγων αὐτοῖσ· ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζη-
μίασ οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν

---

6. κακει cum ℵBHLP 61. al pler Chr^{9,448} ... A 24. 1^{scr} κακειθεν, 15. 25. 31. 36. 40. 180. cat κακεισε, 37. 56. και | εκατονταρχησ cum ℵAB 36. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} cat Thphyl^{b} ... ς -αρχοσ cum HLP al pler Chr Thphyl^{a} | αλεξανδρινον (B* 100. -δρεινον) cum ℵA(B*)HLP al plu Chr Thphyl^{b} ... B^{3} 69. 105. al plus^{20} Thphyl^{a} αλεξανδρηνον, al^{3} -δρενον. Accentum -δρινὸν confirmant (B^{3})HLP 4. 11. 15. 45. 46. (100.) 106. etc; ς Ln -δρῖνον (ex 13^{lect} affertur -δρῆνον) | την ιταλιαν (aeth^{pp} *Antiochiam*): H 38. 47. 93. 180. al$^{6\,scr}$ cat om την | ενεβιβασεν (31. -σαν) cum ℵABHLP 61. etc ... 13. 15. 18. 68. 99. 100. 105. 180. al^{25} cat Chr^{9,448} Thphyl^{b} ανεβιβ. (et Thphyl^{a} ανεβιβασαμεν) | ημασ εισ αυτο (137. ε. αυτ. ημ.): ℵ* (non item ^{c}) add τουτο

7. ικαναισ: 61. εκειναισ | κνιδον: am *Cium* (Bed *Chium*, quod in ed$^{lond\,90}$ male omissum esse, docent ea quae Beda adnotavit: „*Melius legitur* contra Gnidum, *quae est insula contra Asiam*"), tol *Chidum*, demid *Nidum*. Contra fu confirmat vg^{clc} *Cnidum* | κατα σαλμωνην (cop arm σαλαμινη): haec syr^{p} habet c.*

8. τινα: A 133. syr^{sch} ar^{e} aeth^{pp} om | πολισ ην cum ℵA 13. 69. a^{scr} (* πο. εστι) ... ς Ln Ti ην πολισ cum BHLP al pler (et. vg *cui iuxta erat civitas Thalassa*) Chr^{9,448} | λασαια (ℵ* 13^{lect} λασσ-) cum ℵ*HLP al longe plu (e^{scr} λασαιεα, 8^{pe} κολασαια) arm Chr; item Hier^{3,762} *Lasaea civitas littoraria Cretae insulae iuxta locum qui vocatur Boni portus, ut ipse Lc exponit, pro qua quidam* etc (vide post); item Ti λασεα cum B 21. 31. 45. 61. 73. cop (λασεα, sed cop etiam φαρισεοσ scribit). Item syr^{p} aeth^{pp} (syr^{sch} *Lasiia*, sed λασια et. 15. 36. 105. 180. cat praebent) ... ℵ^{c} λαῖσσα. Idem nomen agnoscere videtur Hier^{3,102}, ubi ex actis affertur *Laissa*. ... Ln αλασσα cum A 40. 96., item syr$^{p\,mg}$ *alasa* ... vg (et. am fu demid) et „quidam" ap Hier^{3,762} („*pro qua quidam corrupte* Thalassa *legunt*) *Thalassa* (tol *Thalassia*, codd ap Ln *Thaslassa*, *Thassala*). In numis inventum est ΘΛ. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1,439 sqq.

9. και τ. νηστ. (tol *autumnus*): 1. 95* al^{5} demid (contra Lc^{brug}) om και

10. μετα: 31. μεθ | φορτιου cum ℵABHLP 61. al longe plu cat Chr^{9,448} Thphyl^{a} ... ς (=Gb Sz) φορτου cum minusc non ita mu (2 ap Scri) Thphyl^{b} | ημων: ℵ^{c}L^{2} 12^{lect} cop υμων

ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ τῷ κυ-
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖσ ὑπὸ Παύλου
λεγομένοισ. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ ὑπάρχοντοσ πρὸσ παρα-
χειμασίαν, οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπωσ
δύναιντο καταντήσαντεσ εἰσ Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆσ
Κρήτησ βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντοσ
δὲ νότου δόξαντεσ τῆσ προθέσεωσ κεκρατηκέναι, ἄραντεσ ἆσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ᾽ αὐτῆσ
ἄνεμοσ τυφωνικὸσ ὁ καλούμενοσ εὐρακύλων· 15 συναρπασθέντοσ
δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντεσ
ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντεσ καλούμενον Κλαῦδα

---

11. *εκατονταρχησ* cum ℵABHLP 61. al^{50} cat Chr^{9,448} ... ς (= Gb Sz) *-αρχοσ* cum minusc mu | *μαλλον επειθετο* cum ℵAB 13. 31. 40. 61. 68. 103. 105. k^{scr} cat vg arm^{gb} (non^{treg}) Chr$^{com\,9,436}$ [^{456}] Thphyl^{b} ... ς *επειθ. μαλλ.* cum HLP al pler syr^{utr} Chr$^{9,448\,txt}$ Thphyl^{a} | *υπο παυλου* c. ℵAB 61. ... ς Ti *υπ. του παυ.* cum HLP al pler cat Chr^{bis}

12. *πλειονεσ* cum ℵAB 17. 40. 61. 73. 105. ... ς Ti *πλειουσ* cum HLP al pler cat Chr^{9,449} | *εκειθεν* (et. Sz) cum ℵABL 13. 18. 40. 61. 68. 105. 180. al^{25} cat vg cop syr^{sch} arm (et. aeth^{pp}, sed vix aliter poterat reddi) Chr ... ς (= Sz) Ti *κακειθεν* cum HP* al longe plu syr^{p} Thphyl^{utr} | *δυναιντο*: A *δυνανται* | *βλεποντα*: L *-πον* | *και κατα χωρον* (68. 99. al pauc *-ραν*): syr^{sch} ar^{e} om

13. *ἆσσον*: hoc accentu 61. (et alii mu) ... ς$^{e\,1633}$ Sz *Ἄσσον*, ς (item Chr^{ed} Thphyl^{ed}) *Ἆσσον* (contra ς$^{e\,1624.\,1656.\,1678}$ *ἄσσον*, Gb *ἀσσον*); item vg^{cle} fu demid tol *de asson*, am *de asso*, cop *ex asso*. Contra syr^{sch} et^{p} *navigabamus* (*navigabant* syr^{p}) *circa Cretam*

14. *κατ αυτησ* cum ABHLP etc: ℵ *κατα ταυτησ* | *ανεμοσ τυφωνικοσ*: 18. *ανεμ. μεγασ τυφ.*, tol *ventus vehemens typhonicus* | *ευρακυλων* cum ℵA B* cop^{boett}, item sah^{griesb} *ευρακηλων*, cop^{wi} *ευτρακηλων*, vg (et. Cassiod^{208}) *euroaquilo*, arm *ευρακυκλων* (aeth^{pp} *eurakis et hic ventus vocatur salbiba*) ... ς Ti *ευροκλυδων* (HL *εύ-*, 61. *εὐ-*) c. HLP (P ο καλ. ευρ. in mg supplet) al pler (61. *-δω*) syr^{sch} (*euroclydon*) syr^{p} (*euraclydon*, item syr$^{p\,mg\,graec}$ *ευρακλυδον*) Chr^{9,449}; item B^{3} 40. 188. cat *ευρυκλυδων* (Gb''), atque sic etiam Etym. M. p^{772,31}. Cf et. Bed^{90}: „Alia translatio Latine dicit *ventus tempestivus*."

15. *δυναμενου*: B* *δυνομενου* | *επιδοντεσ*: 137. c^{scr} add *τω πλεοντι και συστειλαντεσ τα ιστια*, item syr^{p} c.* *flanti et collegimus artemonem* | *εφερομεθα*: syr^{p} *et iuxta id quod contingebat ferebamur*. Praeterea cf Bed^{90} „Haec alia translatio manifestius edidit: *et arrepta navi cum non possent occurrere vento, commodata navi flatibus colligere vela coeperunt*." Cf et. Cassiod^{209} *tum collectis velis navis per undas coepit efferri*.

16 *υποδραμοντεσ*: B* 93. 95. *-μουντεσ*, a^{scr} *υπεκδραμοντεσ* | *κλαυδα*

ἰσχύσαμεν μόλισ περικρατεῖσ γενέσθαι τῆσ σκάφησ, 17 ἣν ἄραντεσ
βοηθείαισ ἐχρῶντο, ὑποζωννύντεσ τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ
εἰσ τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντεσ τὸ σκεῦοσ, οὕτωσ ἐφέροντο.
18 σφοδρῶσ δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆσ ἐκβολὴν ἐποιοῦντο,
19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρεσ τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· 20 μήτε
δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονασ ἡμέρασ, χειμῶ-
νόσ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶσ πᾶσα τοῦ

---

cum ℵ* 13. 40. 61. 66^{mg} 105. 137. (item A κλα abscissis reli litteris) cop syr^{p} et syr$^{p\ mg\ graece}$ ar^{e} arm, item 25. c^{scr*} 12^{lect} κλαυδαν. Similiter ς Ti κλαυδην cum HLP al pler Chr, item Bed^{90} *Claude*. Praeterea cf Ptol^{3,17,11} νῆσοι δὲ παράκεινται τῇ Κρήτῃ ἥ τε Κλαῦδοσ νῆσοσ, ἐν ᾗ πόλισ καὶ etc. Eodem nomine utitur Hierocles Gramm. in Synecdemo pag^{393} in ed. Bonn. 1840 Const. Porphyrog. ἐπαρχία Κρήτησ - - - νῆσοσ Κλαῦδοσ ...... Ln καυδα c. ℵ^{c}B vg (sed fu *quae vocatur Caudam*, tol Hier^{3,100} *Cauden*, Cass^{209} *ita ut insulam Gaudem exeuntes*); item syr^{sch} *Kura*, aeth^{pp} *Keda* (aeth^{ro} ex vg *Kauda*). Ad quam formam cf Suidas: Καυδώ, νῆσοσ πλησίον Κρήτησ. Similis forma est Γαῦδοσ sive Γαυδόσ, de qua vide Steph. Thes. sub Καυδώ. Confirmat etiam Plin. hist. nat. 4, 12 *contra Hierapytnam Chrysa, Gaudos. Eodem tractu Ophiussa* etc | μολισ (40. μογισ) post ισχυσαμεν cum ℵAB 13. 31. 40. 61. 12^{lect} vg ... ς ante ισχυ. cum HLP al pler cat syr^{utr} aeth^{pp} cop Chr^{9,449}. Cf huc Bed^{90}: *Tunc transcurrimus insulam quae dicitur Claude*. Plura in ed. Lond. Gilesiana non adscribuntur, sed ap Sabat. sic pergitur: *quam occupare non potuerunt, sed scaphas missas* (potius *-a -a*) *adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam: trahebant autem et anchoras, timentes ne occurrerent in syrtes.*

17. βοηθειαισ (et. ℵ^{c}): ℵ* βοηθιαν ... H 36. 40. 45. 61. 68. 96. c^{scr} 12^{lect} cat βοηθειασ (ex errore sic C^{ed}) | συρτιν cum ℵABC 61. etc ... HLP al plu (9 apud Scri) syr$^{p\ mg\ graeco}$ Thphyl^{utr} συρτην (am *syrtem*, vg^{cle} fu etc *syrtim*), 105. συρταν | εκπεσωσιν: ℵ* εκπλεσωσιν (littera λ puncto notata) | χαλασαντεσ: P* arm και χαλ. | το (ℵ* om) σκευοσ: 32^{mg} 37. 56. 66^{mg} Chr^{9,449} τα ιστια, 98^{mg} syr^{sch} ar^{e} το ιστιον (*velum*). Item s *depositis velis*, Bed^{91} ex „alia translatione" *laxantes antennas* | εφεροντο: 15. 18. 20. 36. cat syr^{sch} cop ar^{e} εφερομεθα

18. δε cum ℵBCHLP al fere omn cat vg etc (cop^{boett}, libere cop^{wl}) ... A 25. s syr^{sch} (libere syr^{p}) aeth^{pp} τε (atque sic Ln$^{ed\ min}$)

19. την σκευην: vg reddit *armamenta*, s *armaturam* | εριψαν (ℵ 12^{lect}, B* ερειψ., AB^{3}C etc ερριψ., ut Gb") cum ℵAB*et^{3}C 5. 8. 13. 15. 18. 27. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 96. 105. 180. 12^{lect} al$^{3\ scr}$ cat s vg arm ... ς Ti ερριψαμεν cum HLP al longe plu syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{9,449}. Praeterea s (et cdd^{lat} ap Wtst) syr^{p} c.* add *in mare*

20. ουκ ολιγου et. ℵBC etc ... A ουχ ολιγ. | πλειονασ (et. ℵ^{c}): ℵ* 40. 96. 101. 177. al$^{2\ scr}$ πλειουσ | λοιπον: B om | ελπισ πασα cum AB 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} s vg ... ς πασα ελπ. cum ℵCHP al pler cat Chr^{9,449}, item L 43. 96. 100. 101. 106. a^{scr} πασα η ελπ.

σώζεσθαι ἡμᾶσ. 21 πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε στα- 21
θεὶσ ὁ Παῦλοσ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρ-
χήσαντάσ μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ Κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυ-
μεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆσ οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ
λατρεύω, ἄγγελοσ 24 λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 23, 11 18, 9
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ τοὺσ πλέον-
τασ μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
ὅτι οὕτωσ ἔσται καθ᾽ ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰσ νῆσον δέ 28, 1
τινα δεῖ ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν.

27 Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-

---

21. πολλησ τε cum ℵABC 13. 36. 40. 61. 81. 105. 137. c^{scr} s vg syr^{sch} arm $aeth^{pp}$ $Thphyl^{b}$ ... ς πολλ. δε cum HLP al pler cat cop syr^{p} $Chr^{9,449}$ | ασιτιασ et. ℵACP etc ... BHL 100. 101. ασιτειασ | τοτε ($aeth^{pp}$ *et*): A 21. om | ο παυλοσ: 99. 104. arm ante σταθεισ, 8. post εν μεσ. αυτων pon (cop ap Wtst om, sed cop^{wl} habet) | A εμμεσω | αυτων: 137. c^{scr} ημων (exeunte v. 20. 18^{lect} 14^{lect} αυτουσ pro ημασ, sed 14^{lect} in mg habet: γρ. και ημασ) | αναγεσθαι: 137. αναγαγεσθ. | απο τησ: H d^{scr} om τησ

22. ευθυμειν: 13. -νειν | ουδεμια (ℵ* 80. ante ψυχησ pon): 7. 11. 15. 18. 27. 29. 31. 36. 66** 105. al^{3scr} al pauc cat s vg ουδεμιασ

23. ταυτη (ℵ* τηδε) τη νυκτι (Gb″) cum ℵABCHLP al $plus^{40}$ cat s vg arm $Chr^{9,449}$ $Thphyl^{a}$ (^{b} om ταυτη) ... ς τη νυκτ. ταυτ. cum minusc plu | του θεου: 4. 61. 97. τ. κυριου | ειμι εγω cum ℵAC² 40. 68. 12^{lect} (73. εγω transp post λατρ., cat sic: του θεου, ου εγω λατρευω) vg arm cop (*cuius ego sum ipse*) ... ς Ti om εγω cum BC*HLP 31. 61. al pler s (nec exprim syr^{utr}, item anceps $aeth^{pp}$) $Chr^{9,449}$ | αγγελοσ post λατρευω cum ℵABC 31. 40. 68. 105. 137. 180. cat ... ς ante του θεου cum HLP al pler s vg (item reli) Chr

24. σε δει: 13. δει σε

25. διο ευθ.: L δε ευθ. | τω θεω (demid add *meo*): 40. om

26. δει ημασ (12^{lect} cat υμασ): B ημασ δει

27. τεσσαρεσκαιδεκ.: 61. τέσσαρασκαιδεκ., item v. 33. τεσσαρασκαιδεκατην ... B³ τεσσαρισκαιδεκ. et hoc versu et v. 33 | εγενετο cum ℵBCHLP al fere omn cat $Chr^{9,450}$ ... $Ln^{ed\ min}$ Ti επεγενετο cum A 61. 68. vg (*supervenit*) :: eleganter ac significantius dictum | ημων: 13. om | προσαγειν cum ℵ^{c}ACHLP al pler (40. προσαγαγειν) cat $Chr^{9,450}$ $Thphyl^{a}$ ... ℵ* προαγαγειν, 25. al^{2scr} $Thphyl^{b}$ προαγειν ... B* προσαχειν, B³ προσανεχειν (atque sic $Ln^{ed\ min}$), 137. c^{scr} προσεγγιζειν. Cf vg *apparere sibi aliquam regionem*, sah *quod appropinquaverimus alicui regioni*, syr^{sch} et^{p} cop *quod ad terram* (syr^{p} add *aliquam*) *appropinquarent*

ἄγειν τινὰ αὐτοῖσ χώραν. 28 καὶ βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ εἴκοσι,
βραχὺ δὲ διαστήσαντεσ καὶ πάλιν βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ δεκα-
πέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖσ τόπουσ ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνησ ῥίψαντεσ ἀγκύρασ τέσσαρασ ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰσ τὴν θάλασσαν προφάσει ὡσ ἐκ πρῴρησ ἀγκύ-
ρασ μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖσ στρατιώταισ· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖσ σω-
θῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
τῆσ σκάφησ καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα
ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλοσ ἅπαντασ μεταλαβεῖν τρο-

---

28. και pri (et. ℵ^{c}): ℵ* οιτινεσ | οργυιασ cum ℵABCLP etc ... H (H^{2} ap Treg) 13. 61. b^{scr*} (o^{scr} pri tantum loco) οργυιασ bis | εικοσι: demid *triginta* | και παλιν βολισαντεσ (syr^{sch} pro βραχυ δε usq βολισαντ. *et iterum paullulum navigaverunt et*): 24. 67. al^{2scr} vg (*et pusillum inde separati invenerunt*) om | ευρον sec loco: C* ευρομεν

29. τε cum ABHLP al pler syr^{sch} Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... ℵC 13. 61. 12^{lect} c^{scr} vg cop syr^{p} Thphyl^{a} δε | μηπου cum ℵBC 13. 25. 40. 61. 73. 105. c^{scr} Thphyl^{a} (sed που in ℵ suppl sive ipse* sive^{a}; 3. 95* nil nisi μη) ... Ln μηπω cum A ... ς μηπωσ cum HLP al pler cat Chr. Etiam cop μηπωσ, sah μηποτε | κατα cum ℵABC 13. 25. 40. 61. 68. 105. c^{scr} Thphyl^{a} ... ς εισ cum HLP al pler cat Chr^{9,450}. Item *ne in aspera loca incideremus* vg | εκπεσωμεν (ℵ εμπ.) cum ℵABCHLP al plus^{60} cat vg syr^{utr} cop ar^{e} Chr ... ς (= Gb Sz) εκπεσωσιν cum 61. al sat mu sah arm aeth^{pp} Thphyl^{utr} | τεσσαρασ ut ABCHLP etc ... ℵ τεσσα-ρεσ (nullus τεσσερασ) ... 4* 18. 23. 36. 56. 66* om | ευχοντο cum B*CH 1. 3. 13^{lect} cat Chr^{9,450} ... ς Ln ηυχοντο cum ℵAB^{3}LP al pler Chr^{9,437} (sed post^{450}) Thphyl^{utr} (40. ηυξαντο)

30. φυγειν cum ℵBCHLP etc ... A 96. 137. 142. 8^{pe} c^{scr} εκφυγειν | προ-φασει: 137. om | πρωρησ (ℵ* πλωρ.) cum ℵ*et^{c}A 13. d^{scr} ... ς Ti πρωρασ cum BCHLP al pler cat Chr^{9,450} | αγκυρασ ante μελλοντων cum ABC 13. 31. 40. 61. 12^{lect} cat ... ς post μελλ. cum ℵHLP al pler am demid tol (hi^{3} *quasi a prora inciperent anchoras extendere*; fu vg^{cle} *quasi incip. a prora anch. ext.*) Chr

31. ειπεν: 61. add δε | εκατονταρχη: 133. 177* c^{scr} k^{scr} (et haud dubie al) -ρχω | μεινωσιν εν τω πλοιω cum ℵ^{c}ABCHLP al pler sah cop arm aeth^{pp} Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... ℵ* 38. 113. 137. 12^{lect} c^{scr} h^{scr} vg syr^{utr} Thphyl^{a} εν τω πλοι. μεινωσιν

32. απεκοψαν ante οι στρατιωτ. cum ℵABC 13. 31. 40. 68. 137. 12^{lect} c^{scr} vg syr^{utr} Thphyl^{a} ... ς post οι στρατ. cum HLP al pler sah cop arm Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... 61. om οι στρατ.

33. εμελλεν c. ℵAH al longe plu (ut vdtr; differunt duo tantum ap Scri, tres et lectt duo ap Matthaei, tres ap Wtst) Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... Ln

φῆσ λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντεσ 27
ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ
μεταλαβεῖν τροφῆσ· τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ ὑπάρ- 1 Sam 14, 45
χει· οὐδενὸσ γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται. 35 εἴπασ Lc 21, 18
δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων
καὶ κλάσασ ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντεσ καὶ

Ti ημελλ. cum BCLP 13. 61. al[15] cat Thphyl[a] :: cf. ad Lc 9, 31; at non videbatur εμελλ. a Lc omnino arcendum, quum dominetur ημελλ. Similiter enim in edd substituitur ημελλ. ubi εμελλ. ipso scriptor dedisse censendus est, ut Io 4, 47. 6, 6 et 71. | ημερα (Chr[9,450] Thphyl[b] -ραν) ante εμελλ. (ημελλ.) cum ℵABC 13. 40. 61. cat vg ... ς Ti post επ. (ημ.) cum HLP al pler syr[utr] arm Chr Thphyl[utr] | γινεσθαι (31. γιγν.): 68. al[scr] Thphyl[utr] γενεσθ. | τεσσαρεσκαιδεκατην: B[3] et 61. ut v. 27, item H τεσσαρισκαιδ. | προσδοκωντεσ ασιτοι διατελειτε: 15. 36. 180. cat επιτελειτε προσδοκωντεσ και ασιτοι διαμενετε | μηθεν cum ℵAB (ℵ[c] δ pro θ substituerat, sed restituit θ) ... ς μηδεν cum CHLP al omn[vid] (sed et. μηδενοσ legitur) cat Chr | προσλαβομενοι cum ℵBCHLP[2] (P* προσλαμβομενοι) al pler cat Chr ... Ln προσλαμβανομενοι cum A 40. 12[lect]

34. διο: B add και | μεταλαβειν cum ℵABC al plus[25] cat Chr[9,450] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') προσλαβειν cum HLP al longe plu Thphyl[a] | τροφησ (ℵ[c]): ℵ* τι τροφησ, 137. c[scr] (syrP) Thphyl[a] τινοσ τροφησ (item v. 33. 5. 8. τινοσ τροφησ) | προσ τησ etc: B 100[schol] 101. προ τησ etc ... 13. 36. 68. 180. cat προσ την υμετεραν σωτηριαν | υμετερασ cum ℵBCH 61. al longe plu cat vg syr[sch] sah cop arm aeth[pp] Chr Thphyl[a] ... ALP 33. 38. 42. 45. 47. 57. 96. a[scr] al pauc syrP Thphyl[b] ημετερασ | υπαρχει: 13. add νυν | ουδενοσ cum ℵBCHLP rell omn cat Chr ... Ln ουθενοσ cum A | απο τησ cum ABC 13. 25. 36. 40. 61. 81. 137. 180. cat ... ς εκ τησ cum ℵHLP al pler Thphyl[utr]; item de (quod saepe pro εκ ponitur) vg ... Chr[9,450] τησ :: cf Lc 21, 18 ubi θριξ εκ τησ κεφ. υμ. ου μη αποληται non fluctuat | απολειται cum ℵABC 13. 15. 17. 18. 31. 33. 36. 40. 61. 68 (-ληται) 180. cat vg syr[sch] cop arm aeth[pp] al[e] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') πεσειται c. HLP al pler sah syrP Chr[9,450] (:: cf 1 Sam 14, 45 ζῇ κύριοσ εἰ πεσεῖται τριχὸσ τῆσ κεφ. αὐτοῦ, item 2 Sam 14, 11. 1 Regg 1, 52)

35. ειπασ cum ℵABC 24. ... ς ειπων cum HLP 61. al pler cat Bas[eth 278] Chr[9,450] | και λαβων: vg (*et cum haec dixisset, sumens panem gratias egit*) arm λαβων, 40. ελαβεν | ευχαριστησεν cum ABCHL al pler cat Chr ... P 31. 61. 96. 99. 104. 106. 137. 12[lect] l[scr] Bas[eth 278] ηυχαριστησεν ... ℵ 19* ευχαριστησασ, 40. και ευχαριστησασ, k[scr] ευχαριστησασ τε (ut vdtr) | εσθιειν: 137. sah syrP c.* add επιδιδουσ (*et dedit*) και ημιν

36. παντεσ (ℵc): ℵ* απαντεσ ... 32. 57. om | προσελαβοντο: A 40. προσελαβον ... ℵ μεταλαβαν, 68. Thphyl[b] μετελαβον ... 137. μετελαμβανον, c[scr] προσελαμβανον

αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 *ἦμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ*
πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 *κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκού-*
φιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 *Ὅτε*
δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατε-
νόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον. 40 *καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν,*
ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν
ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 *περιπεσόντες*
δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα

---

37. *ημεθα* cum ℵAB 40. 61. ... ς *ημεν* cum CHLP al pler cat Chr^{9,450} | *αι πασαι ψυχαι* cum ℵBCHLP al pler cat Chr^{9,450} ... A 3. 61. k^{scr} *πασαι ψυχ.*, 13. Chr^{9,437} (sed post^{450}) *πασαι αι ψυχ.*, 31. *απασαι ψυχαι* | *εν τω πλοιω* post *ψυχαι* cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. k^{scr} cat vg cop arm (sah *circiter septuag. sex animae in navi*) Chr^{9,437} (post^{450}) Thphyl^{a} ... ς ante *αι πασαι ψυχαι* cum HLP al pler syr^{utr} Chr^{9,450} Thphyl^{b} | *διακοσιαι* (a^{scr} *-σιοι*) *εβδομ. εξ* cum ℵCHLP (61. *σο̄ς*) al pler (31. om *εξ*) vg syr^{utr} arm cop (sed in cdd etiam *ρο̄ς* et *ωο̄ς* legitur) aeth^{pp} ... B sah *ως εβδομ. εξ* ... A *διακ. εβδ. πεντε* ... Epiph^{2,85} *ως εβδομηκοντα* (libere)

38. *τροφης*: HLP 3. 4. 21. 31. 42. 95* 96. 99. 101. 104. 106. 126. 177. 12^{lect} al^{8scr} Chr^{9,450} *της τροφ.* | *εκβαλλομενοι*: L a^{scr} *εκβαλομ.* | *εις την* (ℵ^{c}): ℵ* om *την*

39. *ουκ*: 38. om | *επεγινωσκον*: B 25. *εγινωσκ.* (B *εγειν.*) | *κατενοουν*: 31. 96. 142. h^{scr} k^{scr} *υπενοουν* | *εις ον*: A *προς ον* | *εβουλευοντο* cum ℵBC 3. 5. 6. 8. 13. 15. 18. 25. 31. 68. 73. 105. 180. k^{scr} cat vg (*cogitabant*) syr^{utr} cop arm ... A 40. 61. 95. 8^{pe} aeth^{pp} *εβουλοντο* ... ς Ti *εβουλευσαντο* cum HLP al longe plu Chr^{9,450} | *δυναιντο* cum ℵAB 13. 31* 61. al vix mu vg (*si possent*) syr^{p} Thphyl^{utr} ... Gb' Ti *δυνατον* cum CHLP al plus^{60} cat arm (syr^{sch} *ει δυνατον ειη*) Chr^{9,450} | *εξωσαι* (vg *eicere*): B*C *εκσωσαι*, item (*salvare*) cop arm

40. *περιελοντες* (ℵ^{c}): ℵ* *προελοντες* ... vg *cum abstulissent* | *ζευκτηριας*: 13. *βακτηριας* | *αρτεμωνα* cum ℵABCH 3. 4. 31** 42. 95. 96** 98** 99. 105. 177. al^{7scr} al aliq (sed B* *αρτομωνα*) cat ... ς *αρτεμονα* cum LP al plu Chr^{9,450} | *τη πνεουση* (A *πνευουση*): c^{scr} *τη γη προσπνεουση*

41. *περιπεσοντες*: 105. *-σοντων* | *διθαλασσον*: tol *vadosum, ubi duo maria conveniebant* | *επεκειλαν* cum ℵAB*C 13. 40. 61. 78. (25. *επεκηλαν*, 12^{lect} *επεκηλον*) ... ς *επωκειλαν* cum B^{3}LP al pler cat Chr^{9,450}, item H 8^{pe} *εποκιλαν* (:: Hesych *επεκελλεν* explicat per *επωκειλεν*) | *ναυν* (180. al^{8scr} *ναυ*): syr^{p} c.* add *eo ubi syrtis* | *πρῷρα*: cf v. 30 (*πρῴρης*), sed HL 61. *πρώρα* ... A *πρωτη* (vdtr corrector *-ρα* pro *-τη* substiturus fuisse sed res non absoluta est) | *εμεινεν* cum ℵBCLP al pler Chr^{9,485} sic ... Ln *εμενεν* cum AH 38. 113. 98. c^{scr} h^{scr} cat, item

ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας.
42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀπο-
κτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης
βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήμα-
τος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώ-
τους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

1 *Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα-* 27, 26. 30

---

manebat vg | πρυμνα: B* πριμνα, item c^scr v. 29. πριμνης | ελυετο: ℵ ελυτο ... L 31. 137. 12^lect 8^pe b^scr o^scr διελυετο | υπο (et. ℵ^c, ℵ^a 25. k^scr απο) της βιας sine additam cum ℵ*AB ... ς add των κυματων cum ℵ^cCHLP al omn^vid cat syr^utr cop aeth^pp Chr^9,435 sic; item vg *a vi maris* (arm^gb om της βιας, ap Treg om των κυμ.)

42. δε (C²): C* om | μη τις: ℵ^c praem ινα ... syr^p mg add *ex eis* (syr^sch *ne committerent se natatui et effugerent ab eis*) | εκκολυμβησας (ℵ -λυβησας): g^scr εγκολυμβ., 8. 95* κολυμβησας | διαφυγη cum ℵABCHL (-γει) P 61. al plus^60 cat Chr^9,435 sic ... ς (= Gb Sz) διαφυγοι cum 81. k^scr al mu

43. εκατονταρχης c. ℵABC 13. 31. 61. 68. 105. 183. d^scr cat Thphyl^b ... ς -αρχος cum HLP al pler Chr^9,435 sic Thphyl^a | τον παυλον post διασωσαι cum ℵBCHLP etc ... A 13. 68. 8^pe ante διασω. pon | βουληματος (ℵ* βηματος): 42. 57. a^scr f^scr βουλευματος | τε cum ℵABHLP etc ... C 13. 40. 61. 96. 105. 137. c^scr cop syr^p δε | κολυμβαν: B εκκολυμβ. | απορι\ψαντας cum ℵC ... ς Ln Ti απορριψ. cum ABHLP etc | επι την γην cum ABCHLP etc ... ℵ 137. c^scr επι της γης

44. ους bis: 137. τους, priore loco et. c^scr | επι την γην: 137. επι γης, Thphyl^a επι της γης

XXVIII. 1. διασωθεντες: C^3mg L al^20 fere atque lectionaria et Thphyl^a add οι περι τον (C³ om) παυλον εκ του πλοος, al pauc tantum οι περι τον παυλον (1^mg add βαρβαροι) | τοτε: 15. 27. 36. 76. 180. (hi non ex eis sunt qui add οι περι etc) om | επεγνωμεν cum ℵABC* 13. 61. 68. 137. 8^pe c^scr* vg syr^utr cop arm aeth^pp ar^e ... ς επεγνωσαν cum C^3mg HLP al pler cat Chr^9,435 sic | μελιτη cum ℵAB³(et iam² ut^vid) CHL (P μεληтη) al pler syr^sch et^p txt Chr^9,435 sic; item vg^cle tol *Melita* ... B* 12^lect syr^p mg graece arm μελιτηνη, am fu demid *Militene*, Hier^8,102 *Militine* (cdd ap Ln *Miletena*, ap Erasm *Metylene*, notatque Lc^brug: „*Non scribas* Mitylene *quadrisyllabum pro trisyllabo* Melita."), cop *Meletine*; aeth^pp *Malajat*

λεῖται. 2 *οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-*
πίαν ἡμῖν· ἅψαντεσ γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντασ ἡμᾶσ διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχοσ. 3 *συστρέψαντοσ δὲ*
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθοσ καὶ ἐπιθέντοσ ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆσ θέρμησ ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ.
4 *ὡσ δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆσ χειρὸσ*
αὐτοῦ, πρὸσ ἀλλήλουσ ἔλεγον· πάντωσ φονεύσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ
οὗτοσ, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆσ θαλάσσησ ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 *ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξασ τὸ θηρίον εἰσ τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν*

---

2. *οι τε* cum ABC 13. 20. 40. 41. 61. 68. 105. 12^{lect} c^{scr} syr^{utr} aeth^{pp} Thphyl^{a} ... ς *οι δε* cum ℵHLP al pler cat vg cop arm Chr$^{9,440\,sic}$ | *παρειχαν* cum ℵAB ... ς *παρειχον* cum CHLP 13. 61. al omn^{vid} | *τυχουσαν*: AH* *τοιχ.* | *ημιν*: 31. om | *αψαντεσ* cum ℵABC 13. 40. 61. 68. 105. c^{scr} ... ς Ti *αναψαντεσ* cum HLP al pler cat Chr$^{9,440\,sic\ ter}$ | *προσελαβοντο* cum ℵ^{c}ABCHLP etc ... ℵ* 137. c^{scr} *προσανελαμβανον* (137. *προσελαμβ.?*). Habet vg (et. am fu demid tol) *reficiebant*, ad quod Bed$^{retr\,185}$: „In Graeco scriptum est *recipiebant nos omnes*. Quod et nos arbitramur primo sic interpretatum esse in Latinum, sed librariorum negligentia mutatum.“ Nescio an ex his concludendum sit ℵ Graece et Latine confirmasse codicis ℵ* lectionem. | *παντασ* (13. 12^{lect} vg post *υμασ* pon): A cop Chr$^{9,440\,sic}$ ex^{cod1} om | *εφεστωτα*: L 13. *υφεστωτα* | *και δια το* (ℵ^{c}): ℵ* 8. 35. 95. 96. 100. vg om *δια*

3. *τι* cum ℵ (adscripsit ipse*) ABC 13. 25. 40. 61 (*τὶ*, ex incuria). 81. 103. 105. vg (et. fu demid tol, non am) Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler cat am syr^{utr} arm Chr$^{9,440\,sic}$ Thphyl^{a} | *επιθεντοσ*: A add *του παυλου* | *απο* (Gb′) cum ℵABCHLP 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b}, item vg *a calore* ... ς *εκ* cum minusc plu Chr Thphyl^{a} | *εξελθουσα* (et. ς Gb Ln) cum ℵABC 61. al sat mu cat Chr$^{9,440\,sic}$ com Thphyl^{b} ... Gb′ Sz Ti *διεξελθουσα* cum HLP al^{45} Chr$^{ibidem\ txt}$ Thphyl^{a} | *καθηψεν* cum ℵABHLP 61. al longe plu Thphyl^{utr} ... Gb′ *καθηψατο* cum C 15. 18. 40. 137. al plus^{20} Chr

4. *ειδον* (AC *ιδον*) cum ℵACHLP al omn^{vid} ... Ti *ειδαν* cum B | *κρεμαμενον*: L 101. 106. *κρεμμαμενον* | *το θηριον* (et. Or^{1,27} *κρεμαμενον το θηρ.*, tol *viperam*): 61. 64. 95. 96. Chr$^{9,441\,sic}$ Thphyl^{a} ante *κρεμ.* pon ... syr^{sch} ar^{e} om | *προσ αλληλ. ελεγον* cum ℵABC 13. 31. 40. 68. 105. 137. 12^{lect} c^{scr} cat vg syr^{p} (syr^{sch} om *πρ. αλλ.*) Thphyl^{utr} ... ς *ελεγ. πρ. αλληλ.* cum HLP al pler cop arm Chr | *εκ τησ* (ℵ^{c}): ℵ* om *τησ*

5. *αποτιναξασ* cum ℵBP 31. a^{scr} al sat mu Thphyl^{a} ... Gb′ Sz Ti *αποτιναξαμενοσ* cum AHL 13. 40. 61. 105. al^{40} cat (L c^{scr} al$^{8\,matth}$ *αποτειν-*, non item ℵABHP etc) Chr$^{9,441\,sic}$ Amm$^{cat\,409}$ Thphyl^{b} (:: cf Lc 9, 5 Mt 10, 14 Mc 6, 11; item Act 13, 51. 18, 6) | *επαθεν*: 105. c^{scr} *επασχεν* | *κακον* (et. ℵ^{c}): c^{scr} *πονηρον* ... ℵ* om

κακόν· 6 *οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα-*
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεω-
ρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰσ αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον
αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 *Ἐν δὲ τοῖσ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν*
χωρία τῷ πρώτῳ τῆσ νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃσ ἀναδεξάμενοσ
ἡμᾶσ τρεῖσ ἡμέρασ φιλοφρόνωσ ἐξένισεν. 8 *ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα*
τοῦ Ποπλίου πυρετοῖσ καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι,
πρὸσ ὃν ὁ Παῦλοσ εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενοσ, ἐπιθεὶσ τὰσ
χεῖρασ αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 *τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ*
οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντεσ ἀσθενείασ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο,

6. *οι δε*: 13. add *προσελθοντεσ* | *προσεδοκων*: HL 13. 25. 32. 40. 68. 180. 12[lect] cat Thphyl[a] *-κουν* | *μελλειν*: A *-λλων* | *εμπιπρασθαι* cum ℵ* 27. 29. 40. 66** 98[mg] 105. (primi[s] *εμπιμπρ.*) ... A 1. 3. 4. 68. o[scr*] *πιπρασθαι* ... ς Ln Ti *πιμπρασθαι* cum ℵ[c]BHLP al longe plu cat Chr[9,441 sic] | *προσδοκωντων* (L 61. al[2 scr] *-κοντων*): A 25. *-κουντων*. Spectat huc Luc[brug]: „*Non mutes* exspectantibus *in* sperantibus." Sed revera am fu tol *sperantibus* habent. | *θεωρουντων* (ℵ[c]): ℵ* *-ρωντων* | *μηδεν* cum ℵAHLP etc ... B *μηθεν* ... 105. *ουδεν* | *γινομενον* (31. 40. *γιγνομ.*): 68. 133. 8[pe] al pauc Thphyl[b] *γενομενον* | *μεταβαλλομενοι* (et. Ln ex errore de B) cum ℵHL al pler Chr[9,441 sic], item *convertentes se* vg ... Ti *μεταβαλομενοι* cum ABP 29. 35. 40. 45. 61. 104. al[2 scr] | *ελεγον* cum ℵAHLP etc ... B *ελεγαν* | *αυτον ειναι θεον* cum ℵB 61. 68. vg (*eum esse deum*) Thphyl[b] ... A *ειναι αυτον θεον*, 13. 31. 38. 56. 69. 105. al[3 scr] cat syr[utr] Thphyl[a] *αυτον θεον ειναι* ... ς *θεον αυτον ειναι* cum HLP al longe plu arm Chr

7. *ποπλιω*: 5. 7. 25. 61. Synops[144] *πουπλιω*, item vg (et. fu demid tol) *Publii* (am *Puplii*), nec aliter cop etc | *τρεισ ημερ.* cum ℵAHLP 61. al pler (13. post *φιλοφρ.*) cat Chr[9,441 sic] ... B 31. 40. 133. 137. al[2 scr] *ημερ. τρεισ* :: cf ad v. 7. Praeterea syr[sch] et[p] c.* add *in domo sua*

8. *ποπλιου*: 5. 7. 25. 61. vg cop *πουπλιου* | *δυσεντεριω* cum ℵABHLP 3. 21. 28. 31. 33. 101* 106. ... ς *δυσεντερια* cum 61. al pler cat Chr [9,441 sic] Synops[144] (et. vg *dysenteria*) ... 13. *δυσεντεριοισ*, 25. 40. *-ριαισ*. Cf Steph. Thes. sub *δυσεντερια*: Moeris[129] *δυσεντερία θηλυκῶσ ἀττικῶσ· δυσεντέριον ἑλληνικῶσ.* | *προσευξαμενοσ* (69. a[scr] *επευξ.*): B* add *ευξαμενοσ* | *επιθεισ*: 15. 31. 99. 105. Thphyl[b] add *τε*, 69. a[scr] k[scr] praem *και*

9. *δε* cum ℵABI 13. 40. 61. 105. al plus[10] cop syr[p] (syr[sch] *et* -) Chr[9,441 sic] ... ς *ουν* cum HLP al longe plu cat Thphyl[utr] | *γενομενου*: L 101. *γινομενου* ... H add *υγιουσ* | *και οι*: B cop om *και* | *εν τη νησω* ante *εχοντεσ* cum ℵABI 13. 31. 40. 61. 105. 8[pe] k[scr] vg cop Thphyl[b] (syr[sch] *qui erant in ea insula infirmi*) ... ς post *εχοντ. ασθενειασ* pon cum HLP al pler cat syr[p] Chr[9,441 sic] (*οι εχοντ. ασθενεισ εν τ. νη.*) Thphyl[a] | *προσηρχοντο*: B *προηρχον*

10 *οἳ καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ ἐπέθεντο*
τὰ πρὸσ τὰσ χρείασ.

11 *Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-*
κότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροισ. 12 *καὶ*
καταχθέντεσ εἰσ Συρακούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, 13 *ὅθεν*
περιελθόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ Ποτιόλουσ, 14 *οὗ εὑρόν-*
τεσ ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρασ ἑπτά·
καὶ οὕτωσ εἰσ τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 *κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-*
σαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου

---

10. *οι*: P 73. al^{3} om | *αναγομενοισ*: syr^{sch} et^{p} add *inde* (*εκειθεν*) | *επεθεντο*: syr^{p} c.* add *in navi* | *τα* (ita ℵ^{c}, A 137. *τασ*): ℵ* om | *πρ. τασ χρειασ* cum ℵABI 13. 40. 103. 105. 137., item syr^{p} *quae ad usus* (vg *quae necessaria erant*) ... ς *πρ. την χρειαν* cum HLP 61. al pler cat Chr$^{9,441\,sic}$

11. *ανηχθημεν* cum ℵABILP etc: H 23. 26. 28. 31. 38. 42. 57. 69. 96. 101. 104. 106. al plus^{30} *ηχθημεν* | *αλεξανδρινω*: 61. -*δρεινω*, B^{3} 56. 69. 105. al^{11} (ac plures) Thphyl^{a} -*δρηνω*. Accentum -*νῷ* confirmant B^{3}L 61. 98. 105. 106. etc; ς Ln -*δρίνῳ*. Item 27, 6 HLB^{3} 61. etc -*νὸν* tuentur, non -*δρῖνον*. | *διοσκουροισ*: P* (sed ipse* correxit -ου-) 25. 40. al fere -*σκοροισ*

12. *συρακουσασ*: B (et* et^{3}) *συρακουσσασ*, A^{scr} *συρρακ.* | *επεμειναμεν*: syr^{sch} et^{p} c.* add *ibi* | *ημερασ τρεισ* cum ℵAHILP etc (137. *τρ. ημερ.*) ... Ln *ημεραισ τρισιν* cum B (similiter vg *triduo*)

13. *περιελθοντεσ* (et. ℵ^{c}, vg *circumlegentes*, syrr *circumeuntes*, cop *exeuntes*): ℵ*B *περιελοντεσ* (:: 27, 40 *αγκυρασ περιελοντεσ*. Idem verbum 27, 20. 2 Co 3, 16. Heb 10, 11) | *ρηγιον* cum ℵAB^{3}HP etc ... B*L h^{scr*vid} *ρηγειον* | *ποτιολουσ* (vg *Puteolis*): A^{*vid} *πουτιολουσ*

14. *παρ αυτοισ* cum ℵABI 7. 13. 15. 18. 31* 36. 37. 40. 47. 61. 65. 68. 98. 105. 133. 180. 12^{lect} d^{scr} cat Thphyl^{b} ... ς Ti *επ αυτοισ* cum HLP al longe plu Chr$^{9,441\,sic}$ Thphyl^{a} | *επιμειναι* cum ℵABILP etc (A -*μεινα* omisso *ι*) ... H 3. 33. 68. 95* 137. c^{scr} syr^{p} Thphyl^{utr} *επιμειναντεσ* (et 24. l^{scr} *μειναντεσ*) ... 4. 16. 23. 37. 56. *επι* (100. *επιμειναι επι*). Praeterea syr^{p} c.* arm^{odd} add *apud eos* | *εισ* (H om) *την ρωμην* cum ℵBHLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} ... Ln om *την* cum AI 13. 38. 40. 96. 137. 8^{pe} al$^{5\,scr}$ (a b c k o) Thphyl^{b} om *την*. Posuimus ante *ηλθ.* cum ℵBHLP al pler cat syr^{p} arm Chr Thphyl^{a} ... Ln post *ηλθ.* pon cum AI 13. 38. 40. 61. 68. 96. 105. 8^{pe} al$^{3\,scr}$ (b k o) vg syr^{sch} cop | *ηλθαμεν* cum ℵAB ... ς *ηλθομεν* cum HIP 13. 61. al pler Chr Thphyl^{b} ... L Thphyl^{a} *εισηλθομεν*

15. *οι αδελφοι*: B 96. om *οι* | *τα* (100. om, nec expri cop) *περι ημων* ... vg syr^{sch} ar^{e} aeth^{pp} om | *ηλθαν* cum ℵBI ... Ln *ηλθον* cum A 17. 25. 40. 61. 12^{lect} 8^{pe} ... ς *εξηλθον* c. HLP al pler cat Chr$^{9,441\,sic}$. Libere vg *occurrerunt nobis.* | *απαντησιν* cum ℵ^{c}ABHILP etc ... ℵ* 40. *υπαν-*

φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ Παῦλοσ εὐχαριστήσασ
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.
16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ 30
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντασ τῶν
Ἰουδαίων πρώτουσ· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐγώ, ἄνδρεσ ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσασ τῷ λαῷ ἢ τοῖσ ἔθεσι
τοῖσ πατρῴοισ, δέσμιοσ ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰσ τὰσ χεῖ- 25, 8
ρασ τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινεσ ἀνακρίναντέσ με ἐβούλοντο ἀπο- 25, 23

τησιν | ημιν (ℵ* υμιν) cum ℵ(*et^{c})ABHLP al plu Chr^{9,442} sic Thphyl^{b} ... I 13. 40. 61. 68. al plus^{25} cat Thphyl^{a} (et. arm) ημων | αχρι cum ℵAB 13. 61. ... ς Ln αχρισ cum HILP al pler cat Chr | αππιου: 13. 25. 137. απφιου (ℵ* scripserat π ante αππιου, sed ipse puncto notavit; postea rasum est) | θεω: 16. 23. 37. 56. 80* 100. χριστω | ελαβε cum ℵ*ABL etc ... Ti ελαβεν cum ℵ^{c}HIP etc

16. εισηλθομεν (Ti -αμεν cum A, ℵΠ rell -ομεν, I non liquet) cum ℵ(A)BI 5. 6. 7. 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} d^{scr}. Ex interpretibus vdtr accedere syr^{sch} arm cop aeth^{pp} ar^{e} (et. cdd^{lat} ap Wtst) ... ς ηλθομεν cum LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syr^{p} Chr^{9,442} sic. Item H ηλθον | εισ την ρωμην cum ℵ*L 68. 137. 12^{lect} 8^{pe} c^{scr} ... ς Ln Ti om την cum ℵ^{c}ABHIP al pler :: articulus omitti solebat, ut testimonia ad v. 14 probant | επετραπη τω παυλω (Gb″) cum ℵABI 13 (e spatio) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syr$^{p\ txt}$ cop arm ar^{e} Chr^{9,442} sic (et^{txt} et^{com}), nisi quod cop reddit *praeceperunt Paulo*, syr^{sch} aeth^{pp} post *et ingressi sumus Romam* pergunt *et permisit centurio Paulo* ... ς ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη (HLP al^{25} -ρχω), τω δε παυλω επετραπη cum HLP al pler (sed 68. Thphyl^{b} επετραπη δε τω παυλω) cat Thphyl^{utr}, item syr^{p} c.* ο εκατ. παρεδ. τουσ δεσμ. τω στρατοπ. add ante επετρ. τω παυλ. | καθ εαυτον (B αυτον): syr^{p} *seorsum* praemissis cum * *extra castra*, item 137. demid add εξω τησ παρεμβολησ, *foras exstra castra* | φυλασσοντι: 31. -ττοντι | αυτον L αυτω

17. μετα: 31. μεθ | συνκαλ- cum ℵAB*I ... ς Ln συγκαλ- cum B^{3}HLP etc | αυτον cum ℵABI 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 81. 105. 137. 12^{lect} k^{scr} cat vg cop syr^{p} arm ... ς (= Gb Sz) τον παυλον cum HLP al pler syr^{sch} aeth^{pp} Chr^{9,443} sic | ελεγεν (vg *dicebat*): 61. ειπεν | εγω ante ανδρ. αδελφοι cum ℵABI 3. 13. 40. 61. 68. 95. 103. 105. 137. 12^{lect} 8^{pe} e^{scr} (sed ℵ* λεγων pro εγω, quod ℵ^{c} substituit) vg cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς post ανδρ. αδελφ. cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr^{9,443} sic Thphyl^{a} | ποιησασ: 61. πραξασ | εθεσι cum ℵABIL etc ... Ti εθεσιν cum HP 61. etc

18. ανακριναντεσ (et. ℵ^{c}): ℵ* -νοντεσ. Praeterea 137. c^{scr} syr^{p} c.* praem πολλα | εβουλοντο cum ℵAB al pler cat Chr^{9,443} sic ... HLP 31. 95. 137. ηβουλοντο. Praeterea ℵ* (^{c} delet) 177. add με, similiterque

10 οἳ καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ ἐπέθεντο
τὰ πρὸσ τὰσ χρείασ.
11 Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
κότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροισ. 12 καὶ
καταχθέντεσ εἰσ Συρακούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, 13 ὅθεν
περιελθόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ Ποτιόλουσ, 14 οὗ εὑρόν-
τεσ ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρασ ἑπτά·
καὶ οὕτωσ εἰσ τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου

---

10. οι: P 78. al^{3} om | αναγομενοισ: syr^{sch} et^{P} add *inde* (εκειθεν) | επεθεντο: syr^{P} c.* add *in navi* | τα (ita ℵ^{c}, A 137. τασ): ℵ* om | πρ. τασ χρειασ cum ℵABI 13. 40. 103. 105. 137., item syr^{P} *quae ad usus* (vg *quae necessaria erant*) ... ς πρ. την χρειαν cum HLP 61. al pler cat Chr$^{9,441\,sic}$

11. ανηχθημεν cum ℵABILP etc: H 23. 26. 28. 31. 33. 42. 57. 69. 96. 101. 104. 106. al plus^{30} ηχθημεν | αλεξανδρινω: 61. -δρεινω, B^{3} 56. 69. 105. al^{11} (ac plures) Thphyl^{a} -δρηνω. Accentum -νῷ confirmant B^{3}L 61. 98. 105. 106. etc; ς Ln -δρίνῳ. Item 27, 6 HLB^{3} 61. etc -νὸν tuentur, non -δρῖνον. | διοσκουροισ: P* (sed ipse* correxit -ου-) 25. 40. al fere -σκοροισ

12. συρακουσασ: B (et* et^{3}) συρακουσσασ, A^{scr} συρρακ. | επεμειναμεν: syr^{sch} et^{P} c.* add *ibi* | ημερασ τρεισ cum ℵAHILP etc (137. τρ. ημερ.) ... Ln ημεραισ τρισιν cum B (similiter vg *tridno*)

13. περιελθοντεσ (et. ℵ^{c}, vg *circumlegentes*, syrr *circumeuntes*, cop *exeuntes*): ℵ*B περιελοντεσ (:: 27, 40 αγκυρασ περιελοντεσ. Idem verbum 27, 20. 2 Co 3, 16. Heb 10, 11) | ρηγιον cum ℵAB^{3}HP etc ... B*L h^{scr*vid} ρηγειον | ποτιολουσ (vg *Puteolis*): A^{*vid} πουτιολουσ

14. παρ αυτοισ cum ℵABI 7. 13. 15. 18. 31* 36. 37. 40. 47. 61. 65. 68. 98. 105. 133. 180. 12^{lect} d^{scr} cat Thphyl^{b} ... ς Ti επ αυτοισ cum HLP al longe plu Chr$^{9,441\,sic}$ Thphyl^{a} | επιμειναι cum ℵABILP etc (A -μειναι omisso ι) ... H 3. 33.'68. 95* 137. c^{scr} syr^{P} Thphyl^{utr} επιμειναντεσ (et 24. l^{scr} μειναντεσ) ... 4. 16. 23. 37. 56. επι (100. επιμειναι επι). Praeterea syr^{P} c.* arm^{odd} add *apud eos* | εισ (H om) την ρωμην cum ℵBHLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} ... Ln om την cum AI 13. 38. 40. 96. 137. 8^{pe} al$^{5\,scr}$ (a b c k o) Thphyl^{b} om την. Posuimus ante ηλθ. cum ℵBHLP al pler cat syr^{P} arm Chr Thphyl^{a} ... Ln post ηλθ. pon cum AI 13. 38. 40. 61. 68. 96. 105. 8^{pe} al$^{3\,scr}$ (b k o) vg syr^{sch} cop | ηλθαμεν cum ℵAB ... ς ηλθομεν cum HIP 13. 61. al pler Chr Thphyl^{b} ... L Thphyl^{a} εισηλθομεν

15. οι αδελφοι: B 96. om οι | τα (100. om, nec expri cop) περι ημων ... vg syr^{sch} ar^{e} aeth^{PP} om | ηλθαν cum ℵBI ... Ln ηλθον cum A 17. 25. 40. 61. 12^{lect} 8^{pe} ... ς εξηλθον c. HLP al pler cat Chr$^{9,441\,sic}$. Libere vg *occurrerunt nobis*. | απαντησιν cum ℵ^{c}ABHILP etc ... ℵ* 40. υπαν-

φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ Παῦλοσ εὐχαριστήσασ
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.
16 *Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ* 30
μένειν καθʼ ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 *ἐγέ-*
νετο δὲ μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντασ τῶν
Ἰουδαίων πρώτουσ· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐγώ, ἄνδρεσ ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσασ τῷ λαῷ ἢ τοῖσ ἔθεσι
τοῖσ πατρῴοισ, δέσμιοσ ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰσ τὰσ χεῖ- 25, 8
ρασ τῶν Ῥωμαίων, 18 *οἵτινεσ ἀνακρίναντέσ με ἐβούλοντο ἀπο-* 25, 25

τησιν | *ημιν* (ℵ* *υμιν*) cum ℵ(*et^{c})ABHLP al plu Chr$^{9,442 sic}$ Thphyl^{b} ... I 13. 40. 61. 68. al plus^{25} cat Thphyl^{a} (et. arm) *ημων* | *αχρι* cum ℵAB 13. 61. ... ς Ln *αχρισ* cum HILP al pler cat Chr | *αππιου*: 13. 25. 137. *απφιου* (ℵ* scripserat *π* ante *αππιου*, sed ipse puncto notavit; postea rasum est) | *θεω*: 16. 23. 37. 56. 80* 100. *χριστω* | *ελαβε* cum ℵ*ABL etc ... Ti *ελαβεν* cum ℵ^{c}HIP etc

16. *εισηλθομεν* (Ti -*αμεν* cum A, ℵB rell -*ομεν*, I non liquet) cum ℵ(A)BI 5. 6. 7. 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} d^{scr}. Ex interpretibus vdtr accedere syr^{sch} arm cop aeth^{pp} ar^{e} (et. cdd^{lat} ap Wtst) ... ς *ηλθομεν* cum LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syr^{p} Chr$^{9,442 sic}$. Item H *ηλθον* | *εισ την ρωμην* cum ℵ*L 68. 137. 12^{lect} 3^{pe} c^{scr} ... ς Ln Ti om *την* cum ℵ^{c}ABHIP al pler :: articulus omitti solebat, ut testimonia ad v. 14 probant | *επετραπη τω παυλω* (Gb″) cum ℵABI 13 (e spatio) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syr$^{p\,txt}$ cop arm ar^{e} Chr$^{9,442 sic}$ (et^{txt} et^{com}), nisi quod cop reddit *praeceperunt Paulo*, syr^{sch} aeth^{pp} post *et ingressi sumus Romam* pergunt *et permisit centurio Paulo* ... ς *ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη* (HLP al^{25} -*ρχω*), *τω δε παυλω επετραπη* cum HLP al pler (sed 68. Thphyl^{b} *επετραπη δε τω παυλω*) cat Thphyl^{utr}, item syr^{p} c.* *ο εκατ. παρεδ. τουσ δεσμ. τω στρατοπ.* add ante *επετρ. τω παυλ.* | *καθ εαυτον* (B *αυτον*): syr^{p} *seorsum* praemissis cum * *extra castra*, item 137. demid add *εξω τησ παρεμβολησ*, *foras exstra castra* | *φυλασσοντι*: 31. -*ττοντι* | *αυτον* L *αυτω*

17. *μετα*: 31. *μεθ* | *συνκαλ-* cum ℵAB*I ... ς Ln *συγκαλ-* cum B^{3}HLP etc | *αυτον* cum ℵABI 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 81. 105. 137. 12^{lect} k^{scr} cat vg cop syr^{p} arm ... ς (= Gb Sz) *τον παυλον* cum HLP al pler syr^{sch} aeth^{pp} Chr$^{9,448 sic}$ | *ελεγεν* (vg *dicebat*): 61. *ειπεν* | *εγω* ante *ανδρ. αδελφοι* cum ℵABI 3. 13. 40. 61. 68. 95. 103. 105. 137. 12^{lect} 8^{pe} c^{scr} (sed ℵ* *λεγων* pro *εγω*, quod ℵ^{c} substitnit) vg cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς post *ανδρ. αδελφ.* cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr$^{9,448 sic}$ Thphyl^{a} | *ποιησασ*: 61. *πραξασ* | *εθεσι* cum ℵABIL etc ... Ti *εθεσιν* cum HP 61. etc

18. *ανακριναντεσ* (et. ℵ^{c}): ℵ* -*νοντεσ*. Praeterea 137. c^{scr} syr^{p} c.* praem *πολλα* | *εβουλοντο* cum ℵAB al pler cat Chr$^{9,448 sic}$ ... HLP 31. 95. 137. *ηβουλοντο*. Praeterea ℵ* (^{c} delet) 177. add *με*, similiterque

λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 *ἀντι-*
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
15, 11 *οὐχ ὡσ τοῦ ἔθνουσ μου ἔχων τι κατηγορεῖν.* 20 *διὰ ταύτην οὖν*
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶσ ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
26, 6. 7 *τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι.* 21 *οἱ δὲ*
πρὸσ αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖσ οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆσ Ἰουδαίασ, οὔτε παραγενόμενόσ τισ τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 *ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι*
ἃ φρονεῖσ· περὶ μὲν γὰρ τῆσ αἱρέσεωσ ταύτησ γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 *ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον*
πρὸσ αὐτὸν εἰσ τὴν ξενίαν πλείονεσ, οἷσ ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενοσ

vg *qui cum interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere* | *αιτιαν θανατου*: 13. *θανατου αιτιαν*

19. *των* (95* 137. c^{scr} Chr^{9,448} cop om) *ιουδαιων*: 137. c^{scr} syr^{p} c.* add *και επικραζοντων· αιρε τον εχθρον ημων* (:: cf 22, 22) | *ηναγκασθην*: A *ηνηγκ-*, 61. *ηνεγκ-* | *κατηγορειν* cum אAB 13. 25. 40. 61. 68. 105. 12^{lect} ... ς *κατηγορησαι* cum HLP al pler cat Chr^{9,448} sic. Praeterea 137. c^{scr} syr^{p} c.* add *αλλ ινα λυτρωσωμαι* (c^{scr} *-σομαι*, syr^{p} c.* *ut servarem*) *την ψυχην μου εκ θανατου*

20. *προσλαλησαι*: H *λαλησαι* | *εινεκεν* cum א*A ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum א^{c}BHLP etc (d^{scr} *ενεκα*) | *ισραηλ*: א *ισδραηλ*

21. *ειπαν* cum אABH 61. 101. 13^{lect} Euthal^{porf} ... ς *ειπον* cum L al pler cat Chr^{9,449} sic | *ουτε* pri: 61. *ουδε*, a^{scr*} *ου* | *περι* (א *κατα*) *σου* ante *εδεξαμεθα* cum אBHL 31. 61. al pler cat syr^{utr} Chr^{9,449} sic Euthal^{p} Thphyl^{a} ... Ln Ti post *εδεξαμ.* cum AP^{vid} 13. 103. 105. vg aeth^{pp} (cop post *ιουδαιασ*) Thphyl^{b} | *ελαλησεν*: syr^{sch} et syr^{p} c.* add *nobis* | *πονηρον* (177. h^{scr} Thphyl^{a} ante *περι σου* pon, 68. *περι σου τι πονηρον*): 13. om

22. *αξιουμ. δε*: L om | *παρα*: H *περι* | *ακουσαι* (13. om) post *παρα σου* c. AB(H)P al pler vg Chr^{9,449} sic ... אL 4. 38. 40. 104. al$^{3\,scr}$ ante *παρ. σου* pon | *μεν*: 23. 25. 37. 56. 104. 106. 8^{pe} al$^{2\,scr}$ om | *γαρ*: L a^{scr*} om | *ημιν εστιν* cum אAB 13. 31. 40. 61 (*υμιν*) 68. 105. 106. 12^{lect} k^{scr} cat Ps-Ath^{2,262} Thphyl^{b} ... ς Ti *εστιν ημιν* cum HLP al pler s vg Chr^{9,449} sic Thphyl^{a}

23. *ηλθον* (A *-αν*) cum (Gb') אAB 13. 15. 18. 19. 25. 36. 40. 61. 73. 105. 180. 12^{lect} k^{scr} cat ... ς Ti *ηκον* cum HLP al pler Chr^{9,449} sic :: non magis *ελθειν* cum *ηκειν* quam *ηκειν*, quod locis plus 25 legitur, cum *ελθειν* commutari solet, quapropter a testibus quos plerumque sequimur discedendum non videtur | *προσ αυτον εισ την ξενιαν*: 105. 1^{lect} k^{scr} 8^{pe} cat arm *εισ τ. ξε. πρ. αυτον* | *διαμαρτυρομενοσ* cum BHLP al pler Chr Thphyl^{a} ... 17. 36. 61. 68. cat Thphyl^{b} *διαμαρτυρουμενοσ*, א *διαμαρτυραμενοσ* (* *-νοι*) ... A *παρατιθεμενοσ*. Prae-

τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺσ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕωσ ἑσπέρασ.
24 *καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖσ λεγομένοισ, οἱ δὲ ἠπίστουν·* 25 *ἀσύμ-*
φωνοί τε ὄντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ ἀπελύοντο εἰπόντοσ τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἠσαΐου τοῦ
προφήτου πρὸσ τοὺσ πατέρασ ὑμῶν 26 *λέγων· πορεύθητι πρὸσ* Es 6, 9 s / Mt 13, 14 s / Io 12, 40
τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ
βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 *ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία*
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ

---

terea L 18. add *αυτοισ* | *πειθων τε* (et. ℵ[c], d[scr] *και πειθ.*): ℵ* om *τε* | *περι του* ι̅υ̅ cum ℵABH 1. 10. 13. 15. 18. 28. 30. 36. 40. 61. 68. 69. 78. 101. 105. 106. 137. 40[lect] 8[pe] a[scr] c[scr] cat s vg cop syr[utr] arm ... ς (Gb[oo]) praem *τα* cum L 31. al plu Chr[9,449 sic] :: cf 8, 12; aliter 19, 8 | *μωυσεωσ* cum ℵBL 1. 13. 38. 42. 47. 61. 65. 98. 100. 106. 126. 177. al[3 scr] (hi[3] -*σεοσ*) Chr[9,449 sic] Thphyl[a] ... ς *μωσεωσ* cum AH 31. al plu Thphyl[b]

24. *και οι μεν* (et. ℵ[c]): ℵ* add *ουν*

25. *τε* cum ℵ* 18. 36. 40. cat vg syr[sch] (:: neglexerunt conlatores) ... ς Ln Ti *δε* cum ℵ[c]ABHLP al pler syr[p] cop Chr[9,449 sic] | *δια* (et. ℵ[c], ℵ* *περι*) *ησαιου του προφητου* (100. *του προφ. ησαι.*): A post *πατε. υμων* pon | *υμων* cum ℵAB 3. 4. 13. 16. 23. 25. 33. 40. 43. 46. 61. 80. 95. 104. 105. k[scr] vg[cod] (ap Gb) syr[sch] (syr[p] om) Ath[int 780] Did[tri 1,19] et[2,5,2] et[2,11] Bas[1,301] et[518] Cyr[hr 230] Amm[cat 416] Quaest[2980] ... ς *ημων* cum HLP al longe plu cat s vg (et. am fu demid tol) cop arm aeth[pp] Chr[9,449 sic] Amb[spir 2,697]

26. *λεγων* cum ℵBLP 13. 21. 33. 35. 47. 68. 96. 99. 101* 106. 1[lect] 13[lect*] f[scr] Euthal[porf] Thphyl[utr] ... ς Ln *λεγον* cum AH al longe plu cat Bas[1,518] Did[tri 2,11] Chr[9,449 sic] ... Cyr[hr 230] Did[tri 1,19] *λεγοντοσ* | *ειπον* cum ℵABEHLP 13. 18 25. 31. 40. 57. 61. 68. 69. 105. 177. al[40] cat (sed HL 61. al pl *εἶπον*) Bas[1,518] Chr[9,449 sic] ... ς (= Gb) *ειπε* cum minusc mu (sed vix plu) Did[tri 1,19] et[2,11] Thphyl[utr] | *ακουσετε* cum ℵBHLP al plu cat Bas[1,301] Did[tri 1,19] Chr Thphyl[b] ... AE 13. 25. 26. 31. 42. 45. 46. 61. 68. 101. al[3 scr] Thphyl[a] *ακουσητε* | *συνητε*: L 61. Thphyl[b] *συνειτε* ... 13. *συνιετε* | *βλεψετε* cum ℵ*BLP al plu cat Bas[1,301] Chr Thphyl[b] ... ℵ[c]AEH 13. 25. 26. 31. 33. 42. 45. 68. 95. 1[lect] Thphyl[a] *βλεψητε* ... 61. om *και βλεπ. βλεψ.* | *ιδητε* (vg *videbitis*): E *ειδητε* (e *respicietis*), item syr[p] *cognoscetis*

27. *επαχυνθη* (ℵ[c], LXX lectione non fluctuante): ℵ* *εβαρυνθη* | *ωσιν* sine *αυτων* cum BEHLP al pler cat s vg (et. am fu demid) cop syr[p] Chr[9,449 sic] Thphyl[a] Hier[esa 6] et[zach 7] (cf Sabatier) ... ℵA 13. 27. 36. 65. 66** 104. 105. 180. al[3 scr] tol syr[sch] arm aeth[pp] Ath[int 780] Sev[cat 418] Thphyl[b] Hier[ezech 44] et[epi] ad[dam] (cf Sabatier) add *αυτων* :: res

ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
13 46 ἰάσομαι αὐτούσ. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖσ ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16 30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺσ εἰσπορευομένουσ πρὸσ αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσησ παρρησίασ ἀκωλύτωσ.

---

diiudicatu difficilis. Pariter fluct LXX. Editum est αυτων confirmantibus ℵcAB etc, sed ℵ* etc om. Post vero ed. Rom. et B om αυτων, sed habent ℵA unc[8] al mu. | και τη καρδια συνωσιν (et. ℵc et LXX): ℵ* om | επιστρεψωσιν cum ℵBHLP al pler Chr. Thphyl[b] ... AE 61. Thphyl[a] επιστρεψουσιν :: similiter LXX fluct; ℵ -ψουσιν | ιασομαι (Gb') cum ℵABHLP al fere[35] Sev[cat 418] Thphyl[utr] ... ς Ln ιασωμαι cum E (*et sanem*) 61. al sat mu cat Chr[9,449 sic] (:: cf Ioh 12, 40. Etiam LXX[ed] ℵAB etc ιασομαι, sed minusc mu ιασωμαι). Vix probat vg *et sanem*

28. εστω υμιν cum ℵABHLP al pler vg etc ... B 31. 61. cat υμιν εστω | τουτο το cum ℵ*AB 13. 15. 25. 36. 40. 61. 105. 180. 1[lect] c[scr] 8[pe] cat e vg syr[utr] aeth[pp] Chr[9,450 sic] ... ς om τουτο cum ℵcEG[r]HLP al pler tol arm Euthal[porf] Thphyl[utr] | αυτοι: syr[sch] et[p] c.* add γαρ

29. Hunc versum ς (sed Gb[oo]) sic habet: *Και ταυτα αυτου ειποντοσ απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντεσ εν εαυτοισ συζητησιν* cum HLP al pler (105. al pauc ειποντοσ αυτου, 19. 25. 80. ζητησιν, Euthal[p] την ζητησιν) cat vg[cle] syr[p] c.* arm[usc] Chr[9,450 sic] (sed παλιν pro πολλην) Thphyl[utr] (tol sic: *Et cum non essent intelligentes, egressi sunt Iudaei multa secum conquirentes*) ... omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 1[lect] s (e spatio) am fu demid 96[lat] syr[edd pl] et[edd] (syr[sch] ex Gutbierio, Gutb. ex notis Tremellii edidit) cop ar[e] arm[sch] aeth[pp]

30. ενεμεινεν (ℵ* -ναν, sed ipse * -νεν restituit) cum ℵ*B 13. 61., item (ν et π confusis) 137. 156. c[scr] επεμεινεν ... ς Ln εμεινεν cum ℵcAEHLP al pler cat Chr[9,450 sic] :: εμμενειν praeter duos locos ex LXX petitos non legitur nisi Act 14, 22 | δε (8. 95. 137. c[scr] syr[p txt] ουν) sine additam cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 142. 12[lect] c[scr] vg cop syr[p txt] arm ... ς (= Gb Sz) add ο παυλοσ cum HLP al pler (105. post ολην pon) cat tol syr[sch] et[p] c.* aeth[pp] Chr | εν ιδιω: 13. om εν | προσ (13. 31* 32. 69. 96. 142. a[scr] εισ) αυτον: 137. c[scr] add ιουδαιουσ τε και ελληνασ (137. tantum ιουδαιουσ?), item tol syr[p] c.* *Iudaeos atque Graecos*

31. ιησου cum ℵ* 33. 99. 101. 104. c[scr] syr[p] ... ς Ln Ti ιησου χυ cum ℵcABEHLP al pler vg syr[sch] cop arm aeth[pp] Chr[9,450 sic] :: cf ad 21, 13. 19, 5, ubi similiter του κυρ. ιυ nomine χυ auxerunt | πασησ: 4. c[scr] syr[sch] Thphyl[a cod] om | ακωλυτωσ: demid add *quia hic est dominus Iesus Christus filius dei, per quem incipiet totus mundus iudicari.* Eadem versio germanica edita Moguntiae a. 1462 praebet; bohem tantum *quoniam hic est Christus.* Item syr[p] add *dicens quod hic sit Christus*

Iesus filius dei, per quem futurus est totus mundus iudicari. Similiter tol pro τα περι του κυϱ. ῑῡ χ̄ῡ habet: *quoniam hic est Christus filius dei, per quem omnis mundus iudicabitur.* Denique 15. 18. 36. 40. 43. 96. am fu hal syr^p Chr^9,450sic add in fine αμην.

Subscriptiones: ℵB πραξεισ αποστολων (ceterum B in marginibus per totum librum nil nisi πραξεισ: quod ad paginam 1. addendum est) ... 61. πραξεισ των αποστολων ... AEHL 1. 101. 126. a^scr al mu πραξεισ των αγιων αποστολων, item P επληρωθησαν αι πραξεισ των αγιων αποστολων ... 66. 73. 113. 114. b^scr o^scr al τελοσ των πραξεων, 80. 93. 96. 100. f^scr al τελοσ των πραξ. των αγιων αποστολων, 137. τελοσ συν θεω των πραξεων των αποστολων ... ex 18^lect (fol. 51) haec afferuntur: τελοσ των πραξεων των αγιων αππ., συγγραφεισων παρα λουκα του ευαγγελιστου και συνεκδημου φανεντοσ παυλου του αποστολου. Item aliunde eadem mutatis extremis sic: συγγϱ. παρα του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου λουκα. Sed similia rarissime inveniuntur. Adfertur tamen etiam ex 118. subscriptio haec: τελοσ ειληφαν πραξεισ αποστολων ταισ δεησεσι λουκα του θεηγορου του συγγραψαντοσ αυτασ εμπνευσει θεια ... minusc mu (ut 5 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *exp.' actus apostolorum*, am demid *explicit liber actuum apostolorum* ... syr^sch *finita sunt gesta apostolorum beatorum, hoc vero est, historiae eorum*; syr^p *finiti sunt* (et) *descripti actus duodecim apostolorum sanctorum.* Praeterea numerantur sectiones: in B duplices, antiquiores λϛ', recentiores ξθ'; in e (sed non ipsa prima manu) LVIII ad 26, 24 (deficit a 26, 29 usque 28, 26), in am LXX, in fu LXXIIII, cop^cod οζ'. Euthalius praeeunte Pamphilo (cf Bibl. Coisl. ed. Montef. p. 78) numerat κεφφ. μ' (ita et. 101. al), item αναγνωσεισ ιϛ', μαρτυριαι λα'. In multis cdd indicatur stichorum numerus: 40. (cum Euthalio) al βφνϛ', L 25. 73. 80. 114. 126. 137. al βφκδ', 17. βφιϛ', Niceph (chronogr. compendiar.) βω', cop^cod τοζ', cdd^lat (teste Wtst; nil eiusmodi am fu etc) *IIIMDC versus.*

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβοσ θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλοσ ταῖσ δώ-
δεκα φυλαῖσ ταῖσ ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

* Communem titulum (ut *επιστολαι καθολικαι*) epistulae istae catholicae in antiquis codd Graecis non habent. Nec magis in cod. Hieronymi Amiatino (in quo excipiunt Paulinas epp). In cod. vero Fuld. ad finem actorum scriptum est: *exp. actus apostolorum inc. epistulae canonice.*

Ad Iacobi epistulam haec notanda sunt: ℵ nihil inscriptum habet (subscriptum *επιστολη ιακωβου*). In A et C abscissus est titulus (sed A subscriptum habet *ιακωβου επιστολη*, C hiat in fine). BK *ιακωβου επιστολη* (cf etiam infra Latt), quemadmodum etiam Gb Sz Ln Ti ediderunt. Eandem rationem etiamnum retinui; nescio tamen an praestet *ιακωβου* simpliciter positum: quam tituli simplicitatem ut per ipsam hanc epistulam singulae Vaticani paginae sequuntur (Sinaiticus scriptor neque paginis - per hanc solam epistulam - quicquam suprascripsit), ita per ceteras epp. catholicas ex auctoritate eiusdem libri, plerumque accedente Sinaitico, ipsi sumus sequuti. (Nec aliter subscriptio in B.) ... P l^{scr} habet *ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη* (ac similiter ϛ^{e} *ιακωβου του αποστολ. επιστ. καθολικη*), 72. al *ιακωβου επιστολη καθολικη*, 93. 95. 113. g^{scr} h^{scr} al *ιακωβου καθολικη επιστολη* (sic etiam ϛ), 65. 104. 106. a^{scr} c^{scr} al *επιστολη καθολικη ιακωβου* ... L 71. al *επιστολη καθολικη του αγιου αποστολου ιακωβου* (71. add *του αδελφου θεου*), 1. 10. 31. al *επιστολη του αγιου αποστολ. ιακωβου* (10. 31. add *καθολικη*), 70. 98. 99. al *του αγιου αποστολου ιακωβου καθολικη επιστολη*, 11. 100. *επιστολη καθολικη του αγιου ιακωβου*, k^{scr} o^{scr} *επιστολη ιακωβου καθολικη*, j^{scr} *επιστ. καθολικη ιακωβου*, f^{scr} *γραμμα προσ εβραιουσ ιακωβου αδελφοθεου*. (Quae 13. inscriptioni *ιακωβου επιστ. καθολικη* praeposita habet: *περι υπομονησ και πιστεωσ ανυποκριτου και ταπεινοφροσυνησ προσ του[σ πλουσιουσ]*, eadem *εκθεσισ κεφαλαιων*, quae passim legitur, primo loco i. e. capite primo praebet.) ... am *incipit epistula iacobi* (vg$^{codd\ al}$ *sancti iacobi* vel *sancti iacobi apostoli*), fu *exp. capit. sci. iacobi inc. ipsa epistula*; ff *incipit epistola iacobi feliciter* (item s subscriptum habet: *exp. epistula iacobi*; inscriptio periit); harl *epist. iacobi*; demid *incipit liber iacobi*, tol *incipit epist. iacobi ad duodecim tribus*, vg^{cle}

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς πε- 1 Pe 1, 6. 7
ριπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως Ro 5, 3 s
κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς
καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, Mt 21, 21
μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσ-
σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκα-

epistola catholica beati apostoli Iacobi, Cassiod[148] *incipit epistula Iacobi ad dispersos* ... syr[sch] *epistula Iacobi apostoli*, syr[p] *epistula catholica Iacobi apostoli*. Praeterea cf Or[4,306] ὡς ἐν τῇ φερομένῃ Ἰακώβου ἐπιστολῇ ἀνέγνωμεν. Eus[hist 2,23] Ἰάκωβον οὗ ἡ πρώτη τῶν ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν εἶναι λέγεται.

I. 1. θεου: 69. ℵ[scr] add πατρος | κυριου: ff (non s harl) vg (et. am fu etc, sed non Bed[156]) cop syr[sch] (non item p) arm aeth *domini nostri* (item 14* κυρ. ημων?) | ιυ χυ: 47. 101. om χυ | εν τη: 76. om τη. Apud Cassiod[148] versus primus sic legitur: *Iacobus Iesu Christi servus duodecim tribubus, quae sunt in dispersione, salutem.*

2. ηγησασθε: 13. ηγεισθε

3. δοκιμιον (101. -μειον): 28. 180. δοκιμον. Oec[442] δοκιμιον το κεκριμενον λεγει, το δεδοκιμασμενον, το καθαρον. | υμων: ℵ[scr] syr[p] om | της πιστεως cum ℵAB*CKLP al fere omn cat[2 txt] et[2 com] s vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl[522] Aug[serm 160] Bed[160] ... B[2] 81. ff (hunc ipsum Wtst dixisse videtur „cdd[lat]“) syr[p] om (:: omisi anno 1849 quippe ex 1 Pe 1, 6 derivans, at omissio non satis auctoritatis a testibus habet). Nil probat Cass[148] *quia bonae mentis patientia inde nascitur*.

5. του διδοντος θεου (j[scr] om θεου): A του θεου του διδοντος. Nec aliter ff vg *petat* (vg *postulet*) *a deo qui* (ff *quia*) *dat omnibus* etc | μη cum ℵABCLP etc (et. Bas[bapt 578] Oec[442]) ... K 1. 15. 31. 38. 42. 57. 65. 68. 70. 96. 98. 99. 100. 101. 102. 105. 177. 180. al[30] cat Thphyl ουκ

6. μηδεν (sic etiam B, non μηθεν) διακρινομενος (68. απιστων): 68. ℵ[scr] add οτι ληψεται | εοικεν κλυδωνι θαλασσης (13. θαλαττιω): in C κεν κλυδωνι θ rescripsit[3]; antea nonnihil litterarum deerat

7. ο ανθρ. εκεινος (et. Cyr[ioh 606]): Chr[5,152] ο τοιουτος (libere) | λημψεται cum ℵABC[2] ... ς ληψ. cum KLP etc. Item versu 12, nisi quod C ληψ. confirmat | τι cum ABC[2]KLP al pler ff vg syr[utr] cop aeth Chr[5,152] Cyr[ioh 606] etc ... ℵC*vid (verbis οτι λημψ. τι παρα rescriptis) 36. 100. cat om | παρα: 70. κατα | του κυριου et. Cyr[ioh 606] etc ... 36. 40. 43. 70. 76. 104. 13[lect] 14[lect] cat κυριου, A*vid arm του θεου, Chr[5,152] θεου ... 95* om παρ. τ. κυρ.

8. ανηρ: 33. arm syr[p] c.* Chr[5,152] Cyr[ioh 606] add γαρ, item cop δε

τάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς
ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει
1 Pe 1, 24 αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ
Es 40, 6 s ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος
αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο·
οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

5, 11 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενό-
2 Ti 4, 8 μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγα-
πῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πει-
1 Co 10, 13 ράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς
οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελ-
κόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει
Ro 6, 23 ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ

---

9. ο (αδελφοσ): B arm om ο

10. ταπεινωσει: 137. πιστει

11. συν τω: c^{scr} εν τω | το ανθοσ αυτου: 69. a^{scr} syr^{p} Thphyl om αυτου | του προσωπ. αυτου: B om αυτου | τ. πορειαισ cum BCLP etc (vg *in itineribus suis*, ff *in actu suo*) ... ℵA 40. 89. 97 (al^{vid}) Thphyl τ. πορι̣αισ (:: cf ad Lc 13, 22) ... 30. ε. τ. ευπορειαισ, lux *in honoribus suis*, 64. τω πλουτω | αυτου tert: c^{*vid} εαυτου

12. ανηρ cum ℵBCKLP al pler cat Dam$^{paris\ ter}$ (sub ο π υ) etc (et. ff vg *vir*) ... A 70. 104. ανθρωποσ | υπομένει: hoc accentu et. Dam^{paris} (sub υ etc), item vg *suffert*, etc ... KLP al mu υπομενεῖ, ff Chrom^{serm} (de oct. beatit., cf Sab) *sustinuerit* | γενομενοσ: K Thphyl γινομ. | λημψεται: cf ad v. 7 | επηγγειλατο sine additam cum ℵAB a^{scr*} ff arm (exc^{ed} ven) ... ς (Gb^{0}) add ο (c 117. Dam^{paris} sub υ om) κυριοσ cum (c)KLP al pler cat syr^{p} arm^{ven} Dam^{paris} (sub υ) Thphyl Oec; item 4. 13^{vid} 27. 29. 108. vg syr^{sch} cop aeth^{utr} Dam$^{paris\ bis}$ (sub ο et π) ο θεοσ

13. απο cum ABCKLP etc (et. Ephr^{316} Cyr$^{ioh\ 481}$ et$^{ador\ 10.\ 539}$): ℵ 69. a^{scr} υπο | θεου c. ℵABCKLP al^{60} fere cat Cyr^{ioh} et^{ador} etc ... ς (= Gb Sz) του θεου cum minusc non ita mu Ephr

14. υπο τησ ιδιασ επιθυμιασ: Cyr$^{esa\ 51}$ υπ. των ιδιων επιθυμιων (sed ioh^{481} et$^{ador\ 10}$ et^{539} υπ. τησ etc)

15. η επιθυμια: C om η | αποκυει: 40. 45. 101. 105. 180. etc ἀποκυεῖ ... Cyr$^{ioh\ 481}$ κυει (sed$^{ador\ bis}$ et^{esa} αποκυει)

16. μη: 13. μηδε

17. καταβαινον: A 13. Dam^{paris} (sub σ) -νων ... 27. 29. 66** κατερχομενον | απο et. Cyr^{hr} etc ... K h 5. 23. 25. 66** 98^{mg} al fere^{10} (3 ap

τοῦ πατρὸσ τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆσ
ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶσ ἀπεκύησεν ἡμᾶσ λόγῳ ἀληθείασ, εἰσ Ro 8, 23
τὸ εἶναι ἡμᾶσ ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶσ ἄνθρωποσ ταχὺσ
εἰσ τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺσ εἰσ τὸ λαλῆσαι, βραδὺσ εἰσ ὀργήν· 20 ὀργὴ
γὰρ ἀνδρὸσ δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι 1 Pe 2, 1
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίασ ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν

Scri) Cyr[ioh1] et[amos811] *παρα*, Chr[12,1040] Cyr[ioh162] et[379] Dam[paris] (sub *σ*) Oec *εκ* (Thphyl[825] et *εκ* et *απο*) | *ουκ ενι*: ℵP 56. 69. 73. 104. c[scr] al[3 scr] *ουκ εστιν* | *τροπησ αποσκιασμα* cum ℵ[c]ACKLP etc. Vertunt vg *vicissitudinis obumbratio*, Hier[iovin 1] *conversionis obumbraculum*; ff *modicum obumbrationis*, Aug[saepe] (cf Sab) *momenti (ροπησ?) obumbratio* ... ℵ*B *τροπησ αποσκιασματοσ* ... c[scr] add *ουδε μεχρι υπονοιασ τινοσ υποβολη αποσκιασματοσ*

18. *βουληθεισ*: 7. 57** 106. 177. g[scr] vg (et. am tol Bed, non item fu demid) Thphyl add *γαρ* (item 40. *αυτοσ γαρ βουλ.*, aeth *quia - genuit*) | *απεκυησεν*: 69. a[scr] c[scr]* *εποιησεν* | *απαρχην*: c[scr] praem *πρωτουσ και τιμιωτατουσ τησ ορωμενησ κτισεωσ* | *τινα*: 81. 95* om, item ff *ut simus primitiae conditionum eius*, „quidam" ap Bed[166] - *primitiae creaturarum eius* (contra vg *aliquod initium creaturae eius*) | *αυτου* cum ℵ*BKL al fere omn cat Mac[hom 49,4] ... Ti *εαυτου* cum ℵ[c]A CP 105. Cf et. ad v. 26

19. *ιστε* cum ℵ[c] (et* *ιστω*) ABC 73. 83. ff vg (et. Bed[166]) cop arm syr[p mg] (ff cop syr[p mg] arm *scitote*, vg *scitis*). Praeterea A add *δε* ... 42. 47. om ... ς (sed Gb' *ιστε*) Ti *ωστε* cum KLP al pler cat syr[p txt] (*itaque*; sed videtur et. syr[sch] agnoscere: *et vos fratr. mei dilecti, quisque ex vobis sit*, item aeth[pp] *και νυν αδελφοι ημων εστω*. Contra aeth[ro] *εστε* - quod excidit in Polygl - *αδελφ. ημων και εστω*) Thphyl Oec :: pro auctoritate testium omnino recipiendum est *ιστε*, quod ipsum coniunctione ad *εστω* adposita confirmatur (etiam P* retinuit, licet antea *εστω* receperit). *ωστε* cum imperativo non ab usu alienum est (ut voluit Wtst), cf 1 Co 3, 21 et Steph. Thes. 8, 2130 („*ωστε itaque*"). A librariorum ratione illud quidem abhorret, sed probe tenendum est eiusmodi lectiones minime a librariis sed ab emendatoribus doctis derivandas esse. | *αδελφ. μου αγαπητοι*: 13. 22. *αγαπ. μ. αδ.* | *εστω δε* cum ℵBCP* 83. (ita omnino ap Sz pro 81. legendum) m[64] (*sit vero omnis homo citatus* etc sine eis quae praecedunt) ff (*sit autem omnis homo velox* etc) vg (ut ff, et. Bed[166]) cop; similiter A (antea *ιστε δε*) 13. (antea non liquet) auct[mansio 14] *και εστω* ... ς Ti *εστω* absque coniunctione cum KLP[2] al pler cat syr[utr] arm aeth Thphyl Oec (Antioch[1064] Dam[2,420] Aug[ioh 57] probandi vim non habent)

20. *ουκ εργαζεται* cum ℵABC[2] 3. 6. 13. 26. 31. 35. 68. 70. 73. 95* 99. l[scr]* Ephr[5] ... ς Ti *ου κατεργαζετ.* cum C*KLP al pler cat Ephr[53] Ath[647] Ps-Ath[323] et[629] etc

21. *ρυπαριαν* (et. ℵABC etc): k[scr] *-ρειαν* | *περισσειαν* (K* *-σιαν*) ... A

ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. 22 *γίνεσθε*
δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούσ.
Mt 7, 26 23 *ὅτι εἴ τισ ἀκροατὴσ λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητήσ, οὗτοσ ἔοικεν*
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆσ γενέσεωσ αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
24 *κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέωσ ἐπελάθετο*
ὁποῖοσ ἦν. 25 *ὁ δὲ παρακύψασ εἰσ νόμον τέλειον τὸν τῆσ ἐλευ-*
θερίασ καὶ παραμείνασ, οὐκ ἀκροατὴσ ἐπιλησμονῆσ γενόμενοσ
ἀλλὰ ποιητὴσ ἔργου, οὗτοσ μακάριοσ ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 *εἴ τισ δοκεῖ θρησκὸσ εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ*

---

18. 68. *περισσευμα* | *εν* (א *εμ*) *πραυτητι* (6. 48. 81. 100. k[scr] *πραοτητι*): P add *σοφιασ*, item Antioch[1216] *τησ καρδιασ*, Thphyl *καρδιασ* | *υμων* cum אABCKP etc ... L al plus[15] *ημων*

22. *δε*: 9. 18. *ουν* ... h 105. k[scr] harl arm om | *λογου* (36. *-γων*, 81. *του λογ.*) ... c[2] 38. 73. 88. 98[mg] c[scr] al[5] aeth[utr] Dam[par 457] (et. [paris]) Thphyl *νομου* | *μονον* ante *ακροαται* cum אACKLP al fere omn cat Dam (ut ante) Oec ... Ln Ti post *ακροαται* cum B a[scr] Thphyl ff vg (*et non auditores tantum* ff vg), nec aliter syr[utr] cop arm aeth ... 69. 180. al[3] om

23. *οτι ει* (A 13. Dam[paris] *η*) *τισ* (cop *qui enim est*, syr[sch] *si homo enim*): A om *οτι* | *λογου* cum אABCKLP etc ... 88. 98[mg] 105. al plus[10] *νομου* | *εστιν*: L post *ει τισ* pon | *τησ γενεσεωσ*: syr[p mg] et. [graece] habet ... 70* om, nec syr[sch] ar[e] exprim

25. *τον τησ*: 8. 56. 95* 177. 18[lect] 14[lect] j[scr]* om *τον* | *παραμεινασ*: vg (et. am, sed non fu demid harl tol, nec ff Aug[ps 118]) syr[sch] et[p] c.* arm ar[e] add *εν αυτω* | *ουκ ακροατησ* sine *ουτοσ* cum אABC 13. 29 68. 73. ff vg (et. Aug Cass Bed) syr[sch] cop ar[e] (item aeth[utr] *και ουκ ακρ.*) ... ς (sed Gb[o]) Ti praem *ουτοσ* cum KLP al pler (sed 105. g[scr] *ουτωσ*, quod cum *παραμειν.* iungitur) cat syr[p] arm Thphyl Oec | *επιλησμονησ*: 1** 9. 27. 68. 95* 104. *επιλησμων* (et. vg *obliviosus*, contra ff *oblivionis*) | *αλλα ποιη. εργου*: 13. *αλλ ακροατησ νομου και ποιητησ εργου* | *γενομενοσ*: 81* *γιν.*, 40. *γεναμ.* | *εργου*: K post *ακροατησ* transpon

26. *ει* sine copula cum אABKL al fere omn cat[0] (et[txt] et[com]) syr[p] arm (m[64] Antioch[1070] vix probant) Thphyl Oec ... Ln *ει δε* cum CP 13. 31. ff vg (et. Bed[169]) cop (syr[sch] aeth *et si*; Cyr[ioh 295] *ει τισ γαρ φησι* etc) | *θρησκ. ειναι* sine additam cum אABCP h 27. 29. 66** 68. 73. m[64] ff vg (et. Bed[169]) cop (sah[vid], incipit a verbis *dicens apud se: Ego religiosus*) syr[utr] arm aeth Antioch[1070] ... ς (= Gb Sz) add *εν υμιν* cum KL al pler (sed 42. 57. 105. 126. al pauc ante *ειναι* pon) cat Cyr[ioh 295] Thphyl Oec | *χαλιναγωγων* (C *-αγωγων γλωσσαν* in rasura): B *χαλινων* | *γλωσσαν αυτου* cum אACKL al fere omn cat Cyr[ioh 295] Antioch[1070] Oec ... Ti *γλ. εαυτου* cum BP 101. c[scr] Thphyl :: cf ad 1, 18 | *αλλα* cum אABCLP al mu Cyr[ioh] Oec ... ς *αλλ* cum K[sil] al longe plu Antioch[1070] Thphyl | *καρδι. αυτου* c. אAKLP al pler cat Cyr[ioh] Oec ...

ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία. 27 *θρη-
σκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον
ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.*

II.

1 *Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης.* 2 *ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ
δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,* 3 *καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο-
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶς,
καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν*

Ln Ti *καρδ. εαυτου* cum BC 4. k^{scr} Thphyl | *θρησκια* cum ℵ (item $Ln^{ed\ min}$ ex sententia editoris sine testo) ... ς $Ln^{ed\ mai}$ Ti *θρησκεια* cum ABCK^{all}LP etc :: cf ad Act 26, 5

27. *θρησκια* (cum ℵ f^{scr}, ~~item $Ln^{ed\ min}$~~; ς $Ln^{ed\ mai}$ Ti *-σκεια*, ut v. 26) sine copula cum ℵBCKLP etc ... A 70. 83. 123. syr^{sch} add *γαρ*, item 8^{pe} m^{34} ff am sah cop syr^{p} c.* $Epiph^{1021}$ *δε* | *θεω* cum ℵ*C^{2}KL 31. 38. 40. 42. 57. 68. 70. 73. 80. 83. 105. 123. 177. 180. al^{40} (10 ap Scri) cat arm Dam^{paris} (sub o) Thphyl ... ς (Gb^{oo}) Ln *τω θεω* cum $ℵ^{c}$AB C*P al plu $Epiph^{1021}$ (omisso *παρα*) $Antioch^{1164}$ Oec | *και* (A add *τω*) *πατρι*: 99. 126. 177* 13^{lect} 14^{lect} g^{scr} m^{34} sah (item syr^{sch} aeth) Dam^{paris} (sub o) om *και* ... ff *apud dominum* pro *παρ. θεω κ. πατρ.* | *επισκεπτεσθαι*: Dam^{paris} (sub o) *-ψασθαι* | *εαυτον* (180. *αυτον*): A aeth *σεαυτον* | *απο*: CP *εκ*

II. 1. *προσωπολημψιαις* cum ℵABC ... ς *-ληψιαις* cum KLP etc | *της δοξης*: 69. 73. a^{scr} c^{scr} ante *του κυριου* pon ... 13. sah $Antioch^{1175}$ $Cass^{145}$ om

2. *εις συναγωγην* cum ℵ*BC c^{scr} ... ς Ti *εις την συναγ.* cum $ℵ^{c}$AKLP al fere omn cat arm $Cyr^{ioh\ 344}$ $Antioch^{1175}$ Thphyl Oec

3. *και επιβλεψητε* cum ℵAKL 13. 31. 40. al fere omn cat vg syr^{sch} sah aeth (cop *non respicite*) $Antioch^{1175}$ Oec ... Ti *επιβλεψ. δε* cum BCP 69. a^{scr} (c^{scr} *επιβλ. τε*) ff syr^{p} Thphyl $Hesych^{levit\ 6,134}$ | *ειπητε* pri sine additam cum ℵABC 13. 65. 67. 69. 76. 133. a^{scr} j^{scr} ff fu harl syr^{p} arm Thphyl $Hesych^{levit}$ ... ς (= Gb Sz) add *αυτω* cum KLP al pler vg (et. am demid) syr^{sch} sah cop aeth cat $Antioch^{1175}$ Oec | *εκει*: B ff post *καθου* (ff *tu sta aut sede illo*) ... sah om | *η* (C *και*) *καθου* sine *ωδε* cum ABC* 13. 65. 69. a^{scr} c^{scr} ff vg (et. $Aug^{op\ 167}$ $Hesych^{levit}$) syr^{p} arm (*η ελθε καθου*) Cyr^{ioh344} (de B ff vide ante) ... ς (Gb^{oo}) add *ωδε* cum ℵC^{2}KLP al pler cat syr^{sch} sah cop aeth Thphyl Oec | *υπο το* c. ℵAB*CKL al pler vg aeth Cyr^{ioh344} etc ... B^{3}(et^{vid} iam^{2})r

μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖσ καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
πονηρῶν;
5 *Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸσ ἐξελέξατο*
1 Co 1, 27 s *τοὺσ πτωχοὺσ τῷ κόσμῳ πλουσίουσ ἐν πίστει καὶ κληρονόμουσ τῆσ*
βασιλείασ ἧσ ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖσ δὲ ἠτι-
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶσ,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶσ εἰσ κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
Lv 19, 18 Mt 22, 39 *τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶσ; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε*
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυ-

---

13. 27. 29. 68. 69. a[scr] c[scr] d[scr] sah syr[p] arm *επι το* (item syr[sch] cop *ante*) | *υποποδιον* sine additam cum ℵBCKLP al fere omn cat ff (*sub scamello meo*) sah cop arm Cyr[ioh 344] (Antioch[1175] om *η καθ. υπο το υπ. μου*) ... Ln[ed min] add *των ποδων* cum A 13. vg (*sub scabello pedum meorum*, item Aug[op] et Hesych[levit]) syr[utr] aeth | *μου*: A *σου*

4. *ου* (Gb'') cum ℵAB[3]C 13. 14. 36. 38. 68. 69. 73. 95** 113. a[scr] c[scr] al[3scr] cat vg (et. Aug[op 167] Hesych[levit] Bed) syr[utr] sah cop arm aeth Cyr[ioh 344] Antioch[1175]. Nec ipsum *ου* expri B* ff (*diiudicati estis inter vos, facti estis iudices* etc) ... ς Ti *και ου* c. KLP al pler (27. 29. *και* omisso *ου*) Thphyl dis Oec[dis]. Ille enim sic: ὁ *Καὶ σύνδεσμοσ παρέλκει ἐνταῦθα συνήθωσ ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ ἀποδόσεωσ οὔσησ ἐνταῦθα τοῦ ἄνω εἰρημένου περιττὸσ ὁ σύνδεσμοσ.* Item Oec: ὁ *Καὶ σύνδεσμοσ παρέλκει*, rursusque ad *και εγενεσθε* etc: ὁ *Καὶ σύνδεσμοσ παρέλκει ἐνταῦθα, ὡσ εἴρηται, συνήθωσ ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ* etc ut supra | *εν εαυτοισ*: 100. 127. *εν αυτοισ* | *πονηρων;* (ita et. ς Wtst Gb Sz Ln) ... Knapp alii *πονηρων.*

5. *αδελφ. μου αγαπητοι*: 13. *αγ. μου αδελφ.*, 69. a[scr] 13[lect] 14[lect] c[scr] *μου αδελφοι* (c[scr] add *οι*) *αγαπητ.* (sed a[scr*] *αγαπ. αδ.*, 13[lect] 14[lect] om *αγαπ.*?) | *ουχ*: ℵ *ουκ* | *τω κοσμω* cum ℵA*BC* syr[p], item 27. 29. 43. 64. *εν τω κοσμω* (29. add *τουτω*), vg *in hoc mundo* ... ς *του κοσμου τουτου* cum minusc ut vdtr pauc aeth Oec[txt]; item Gb Sz *του κοσμου* cum A[2]C[2]KLP al plus[70] (12 ap Scri) cat ff syr[sch] cop arm Thphyl[txt et com] Oec[com] ... 113. om | *βασιλειασ* cum ℵ[c]BCKLP al omn[vid] cat ff vg rell Thphyl Oec ... ℵ*A *επαγγελειασ* (ℵ* *-λιασ*) :: cf Heb 6, 17; item Gal 3, 29

6. *ουχ* cum ℵBC[3]KLP al fere omn cat Thphyl Oec ... Ti *ουχι* cum AC* 69. 180. a[scr] c[scr] | *καταδυν. υμασ* cum ℵ*A h 19. 20. 65. ... ς Ln Ti *κατ. υμων* cum ℵ[c]BCKLP al pler cat Thphyl Oec :: si usum spectas, potius *υμων* pro *υμασ* quam *υμασ* pro *υμων* a correctore substitutum videtur

7. *ουκ* cum ℵBCKLP al fere omn syr[sch] rell ... A 13. c[scr] syr[p] aeth[utr] *και* | *επικληθεν* (C* *επικεκληθεν*): 69. a[scr] c[scr] Thphyl *κληθεν*

8. *τελειτε* (P add *τον*) *βασιλικον*: C syr[p] Antioch[1176] *βασιλ. τελειτ.* | *την γραφην* et. ff Antioch (40. add *την λεγουσαν*) ... 27. 29. vg *τασ γραφασ* | *ωσ σεαυτον* (B *σαυτον*) cum ℵABCKLP etc ... 4. 25. 28. 31. 42

τόν, καλῶσ ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡσ παραβάται. 10 *ὅστισ γὰρ*
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχοσ.
11 *ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃσ, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃσ· εἰ δὲ οὐ* Ex 20, 13 ss
μοιχεύεισ, φονεύεισ δέ, γέγονασ παραβάτησ νόμου. 12 *οὕτωσ λα-*
λεῖτε καὶ οὕτωσ ποιεῖτε ὡσ διὰ νόμου ἐλευθερίασ μέλλοντεσ κρί-
νεσθαι. 13 *ἡ γὰρ κρίσισ ἀνέλεοσ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεοσ· κατα-*
καυχᾶται ἔλεοσ κρίσεωσ.

---

57. 70. 98. 101. 106. 177. 180. al[30] (8 ap Scri) cat Antioch[1176] Thphyl *ωσ εαυτον*, a[scr] *ωσ εαυτουσ*

9. *προσωπολημπτειτε* cum ℵABC ... ς *-ληπτειτε* cum KLP etc

10. *οστισ*: C *οσ* | *ολον τον νομον*: C 31. *τον νομ. ολον* | *τηρηση* cum ℵBC 3. 13[lect] 8[pe sil] (alii non citantur) Thphyl Oec, item *servaverit* ff vg (et. Hier[iovin 2]) ... ς *τηρησει* cum KLP al pler cat, item A 63. 69. a[scr] c[scr] (et. syr[p] ut[vid]) *πληρωσει*, 18. *πληρωσασ τηρησει*, 66** 73. *τελεσει* | *πταιση* cum ℵABC (nullus minusc citatur) ff (*peccaverit*, item Hier[iovin 2]) vg (*offendat*, Hier[pelag 2] *offenderit*) Thphyl Oec ... ς *πταισει* cum KLP al omn[vid] cat. Cf et. Caes[150] *οτι εαν - πληρωση τισ, πταιση δε*

11. *ειπων* cum ℵBCKLP etc ... A *ειπασ* | *μη μοιχευσησ* (ℵL 18. 38. k[scr] *-σεισ*), tum *μη φονευσησ* (k[scr] *-σεισ*): C 69. 106. a[scr] c[scr] syr[p] arm Thphyl *μη φονευ.*, tum *μη μοιχ.* (69. a[scr] *ου μοιχευσεισ*) | *μοιχευεισ φονευεισ* cum ℵABC 45. 98* cat, item 15. 70. *φονευεισ μοιχευεισ*, quo ordine etiam arm ... ς *μοιχευσεισ φονευσεισ* cum K al plu Thphyl; item LP 101. al pauc *μοιχευσησ* (et. c[scr] h[scr*]) *φονευσησ*. Ex Latt ff *non moechaberis, occideris autem*, vg *non moechaberis, occides autem* | *γεγονασ*: A 13. *εγενου* | *παραβατησ*: A (isque solus) *αποστατησ*

13. *ανελεοσ* (Gb') cum ℵA(*αναιλ-*)BCK (P *-λεοσ*) al plus[35] cat[txt] et[com] Oec; item 13. 38. 70. al[10] Dam[paris] *ανηλεοσ* ... ς *ανιλεωσ* cum L al permu Ephr[305] Caes[96] Chr[11,860] Thphyl. Cdd pauci etiam *ανελεωσ* et *ανηλεωσ*. | *ελεοσ* pri: K al[20] Chr[11,860] *ελεον* | *κατακαυχ-* sine copula c. ℵ*(et[c] ex[emend])BC(et* et[2])KL h al longe plu (omnes[12] ap Scri) cat syr[sch] sah cop ... ς (= Gb Sz) *και καταx.* cum minusc mu aeth[utr] Thphyl. Item ℵ[c] (sed *δε* abstersum rursus) A 13. 40. 73. 83. 101. ff vg syr[p] Oec *καταx. δε*: sic et. Ln[ed min] (arm *γαρ* exprim, m[24] *quoniam* -) | *κατακαυχαται* (sed B *-τε*) cum ℵBKL al pler cat (minusc aliq *κατακαυχᾶτε* sive ut Mtthaeius edidit *-χᾶ τε*) Thphyl Oec. Item ff *supergloriatur autem misericordia iudicium*, vg (item Aug[saepe] etc) *superexaltat* (Aug[bis] *superexultat*, cf Sab) *autem misericordia iudicio*, m[24] *quoniam misericordia praefertur iudicio* ...... A 13. 27. 29. 66** cop *κατακαυχασθω* ... C[2] (* latet) *κατακαυχασθε*, item syr[sch] (*exaltati vos per miserationes super iudicium*). Cf et. B supra | *ελεοσ* sec cum ℵAB al sat mu Thphyl ... CKL h 13. 31. 57. 177. al plus[50] Oec *ελεον*

14 *Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν, ἔργα
δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν;* 15 *ἐὰν ἀδελφὸσ
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου τροφῆσ,*
16 *εἴπῃ δέ τισ αὐτοῖσ ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματοσ, τί
τὸ ὄφελοσ;* 17 *οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν*
2, 26 *καθ' ἑαυτήν.* 18 *ἀλλ' ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν ἔχεισ, κἀγὼ ἔργα ἔχω·
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν*

(nullus *ἐλεῶν*, nec magis id interpretes agnoscunt. Sed invenitur pro *τὸ ἔλεοσ* etiam *τὸ ἔλεον* apud Herodianum Epim. pag[235].)

14. *το οφελ.* (L *ωφ.*) cum ℵAC[2]KL al fere omn cat[txt] et[com] Thphyl Oec ... Ln om *το* cum BC* 99 (*τι γαρ οφ.*) arm (h *τι υμασ οφελοσ* teste Sz) :: cf etiam ad v. 16 et 1 Cor 15, 32 | *λεγῃ* (L 96. 99. 101. 106. 123. 142. c[scr] *λεγει*) ante *τισ* cum ℵBKL al fere omn cat[txt] et[com] Thyhyl Oec (Aug[fid et op] *si fidem dicat se quis habere*) ... Ln post *τισ* cum AC 56., item ff m[34] vg (*si fidem quis dicat* etc, ff *si quis dicat se fidem habere*), nec aliter sah cop | *εχῃ* (69. a[scr] c[scr] *σχῃ*): L 13. 80. 95. 96. 99. 101. 142. al[4scr] *εχει* (al[2] *εχειν*) | *η πιστισ*: ff (*potest fides eum sola salvare*) m[34] *fides sola*. Similiter post *αυτον* (L *αυτο*) sah add *sine operibus*

15. *εαν* sine copula (Gb‴) cum ℵB 5. 6. 13. 27. 29. 31. 36. 40. 73. 99. 105. 133. d[scr] cat ff m[34] cop arm ... ς Ln Ti *εαν δε* cum AKL al longe plu vg syr[p] Thphyl Oec; item sah *εαν γαρ*, syr[sch] *et si* | *υπαρχωσιν*: 31. 68. 99. f[scr] Antioch[1174] Dam[paris] *-ρχουσιν* | *και* (A 65. 73. 133. d[scr] arm *η*) *λειπομενοι* sine *ωσιν* cum ℵBCK syr[utr] arm (item sah cop aeth) Antioch[1174] Dam[paris] ... ς Ln add *ωσιν* cum ALP al omn[vid] cat Thphyl Oec. Latt sic: vg *et indigent*, ff *et desit eis*, m[34] *et defuerit eis*

16. *ειπῃ* (ℵ* *ειπει*, 68. Antioch[1174] *ειποι*) *δε* et. ff m[34] vg syr[p] (cop *και* - *δε*) ... A 13. 27. 73. 133. d[scr] syr[sch] sah aeth[utr] *και ειπῃ* | *υπαγετε*: C[3vid] 73. *υπαγε* | *τα επιτηδ. του σωματοσ*: 31. *τα του σω. επιτ.* | *το οφελοσ* cum ℵAC[2]KL al omn[vid] cat Antioch[1174] etc ... Ln om *το* cum BC* Dam[paris] :: cf ad v. 14

17. *εχῃ* (13. 99. 100. al[vid] *εχει*) ante *εργα* cum ℵABCK h 13. 31. 40. 69. al plus[10] cat ff m[34] vg sah ... ς (= Gb Sz) post *εργα* cum L al longe plu arm Thphyl Oec

18. *αλλ* cum ℵBCLP etc ... A *αλλα* | *την πιστ. σου*: 68. ff om *σου* | *χωρισ των* cum ℵABCP h 8. 13. 25. 31. 56. 68. 69. 73. 78** 83. 90. 142. a[scr] ff vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εκ των* cum KL al longe plu cat Thphyl (Oec om *χωρ. τ. εργ.*) | *εργων* pri sine *σου* cum ℵABP 13. 69. 73. 83. a[scr] c[scr] ff vg syr[utr] sah cop arm ... ς (Gb[ω]) add *σου* cum CKL al pler cat aeth Thphyl | *σοι δειξω* cum ℵB 31. 69. a[scr] c[scr] j[scr] ... ς Ln Ti *δειξω σοι* cum ACKL al pler vg syr[utr] sah cop Thphyl Oec ... ff aeth om *δειξω* | *εκ τ. εργων μου*: ff vg syr[p] om *μου* | *την*

ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεισ ὅτι εἷσ ἐστὶν ὁ θεόσ; κα- Mt 7, 20
λῶσ ποιεῖσ· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεισ 1 Co 8, 4
δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστισ χωρὶσ τῶν ἔργων ἀργή
ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνε- Gn 22, 9 Heb 11, 17
νέγκασ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπεισ
ὅτι ἡ πίστισ συνεργεῖ τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστισ
ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Gn 15, 6 18, 17
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην, καὶ φίλοσ Ro 4, 3 Gal 3, 6
θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωποσ καὶ Ro 3, 28
οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον. 25 ὁμοίωσ δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ Ios 2, 1. 15. 6, 17
ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκ- Heb 11, 31

πιστιν sine μου cum ℵBC 13. 68. 69. 73. a[scr] c[scr] ff arm ... ς (Gb[oo]) Ln add μου cum AKLP al pler (sed o[scr*] 130. την πιστ. μου εκ τ. εργ. μου) cat vg syr[utr] sah cop aeth Thphyl Oec

19. οτι εισ εστιν ο θεοσ cum ℵA 68. vg syr[sch] sah cop arm aeth[pp] Cyr[ioh 768] ... Ti οτι εισ ο (ita C; B 69. a[scr] c[scr] Thphyl om) θεοσ εστιν cum BC 69. a[scr] c[scr] syr[p]; item ff aeth[ro] Cyr[ioh 878] οτι εισ ο θεοσ, *quia unus deus* ... ς οτι ο (31. al pauc om) θεοσ εισ εστιν cum (K, sed εισ additur in mg) L al pler cat Did[tri 2,10] Oec ... Ps-Ath[2,91] οτι εστι θεοσ

20. δε: 100. 106* 123. 130. arm om | αργη cum BC* 27. 29. ff (*vacua*) am[2] fu demid (hi tres *otiosa*, et. Bed[175]) sah arm[zoh] ... ς νεκρα cum ℵAC[2]KLP al pler cat vg[clo] (et. am*) syr[utr] cop arm[usc] aeth Ps-Ath[2,91] (pergitur enim post φρισσουσιν sic: αλλ η πιστισ usq εστιν) Oec, item Cyr[mich 423] et[malach 865] (sed certo dici nequit utrum Cyr ad hunc versum an ad v. 26 respexerit. Idem in Or[4,306] dicendum est.)

22. συνεργει cum ℵ*A s (*cooperatur*) ff (*communicat*) ... ς Ln Ti συνηργει cum ℵ[c]BCKLP al omn[vid] cat vg (*cooperabatur*) syr[utr] Thphyl Oec | ετελειωθη, : Wtst Gb Sz Ln ετελειωθη;

23. επιστ. δε: L 69. a[scr] c[scr] om δε, nec magis expri ff vg rell | φιλοσ: 69. a[scr] c[scr*] syr[p txt] δουλοσ

24. ορατε sine additam cum ℵABCP h al plus[10] cat ff vg syr[utr] cop arm aeth[utr] Thphyl ... ς (= Gb Sz) add τοινυν cum KL al longe plu Oec | μονον: 4. 99. 127. 177[mg] Thphyl μονησ

25. ομοιωσ et. ff vg (uterque *similiter et*, sed am fu demid harl *similiter autem et*) syr[p] ... C ουτωσ, item syr[sch] cop arm aeth | δε και: C 5. 6. 13. 76. vg[clo] tol syr[sch] cop arm om δε (aeth *et sic Rahab quoque*) | τ. αγγελουσ cum ℵABKP al longe plu cat vg syr[p] cop Thphyl Oec ... CK[mg]L al[15] (sed nonnulli ex his tantum in mg) ff (*exploratores ex XII tribus filiorum Israel*) syr[sch] et[p mg] (*exploratores Iosuae*) arm ar[e] aeth τ. κατασκοπουσ

βαλοῦσα; 26 *ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.*

III.

1 *Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα.* 2 *πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.* 3 *εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν·* 4 *ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων*

---

26. *γαρ* c. ℵACKLP al omn^vid vg (m) om syr^p cop etc ... ff Or^{2,641} *δε* ... B syr^sch arm aeth^utr om | *πνευματος* (et. Or^{2,641}): 13. 31. 73. 78** cat *του πνευμ.* | *εργων* cum ℵB 69. a^scr Or^{4,318} (*τό· πιστις χωρις εργων νεκρα εστιν*) ... ς Ln Ti *των εργων* cum ACKLP al pler cat Thphyl Oec

III. 1. *μη πολλοι* (L *πολλυ*) *διδασκ.* etc: m^64 *nolite multiloqui esse* | *μειζον*: K *-ζονα* | *λημψομεθα* cum ℵABC ... ς *ληψ.* cum KLP rell (L *-ψωμεθα*) ... 73. *ληψεσθε*, vg (et. Aug^{ioh 57}) cop *sumitis* (contra ff *accipiemus*)

2. *πολλα γαρ πταιομ. απαντες* (P 183. *παντες*) et. Or^{int 2,671} Sev^{cat 18} ... K om (sed explicatur in scholiis eius codicis) | *δυνατος* cum AB CKLP etc ... ℵ 14. 35. 88. 69. 93. 96. a^scr c^scr h^scr Cyr^{osa 827} Dam^{2,421} (et^{cd} et ^{paris}) Thphyl *δυναμενος* ... c^{*vid} add *τε*. Cf et. vg *potest* (demid harl* *potens*, tol *potens est*) *etiam* (cod ap Ln *autem*), aeth^utr *et potest*

3. *ει δε* (Gb') c. ℵ(*add *γαρ*)ABCKL al^25 ff vg (*si autem*; cdd ap Bed^181 et ap Lc^brug *sicut autem*, sed Lc^brug: Si *non est commutandum cum* Sicut) cop Dam^{2,421} (et. ^{paris}) Oec; similiter m^65 *quare ergo* ... Gb Sz *ιδε* cum CP al plus^40 arm Thphyl (in comm *το μεν ιδε αντι του σκοπει*), item ς *ιδου* cum minusc ut^vid paucis cat. Item syr^sch *ecce enim*, syr^p sah *ecce*, aeth^pp *et ecce*, aeth^ro *et insuper*. Ceterum m^65 sic: *Quare ergo equis frena in ora mittuntur, nisi in eo ut suadeantur a nobis et totum corpus circumducamus?* | *εις τα στοματα* et. ff m^65 vg sah ... A 5. 25. 33. 177. 183. e^scr j^scr arm syr^utr *εις το στομα* (et aeth *in corpus*; cop *iniicimus equis* omissis *εις τ. στ.*) | *εις το πειθ.* cum ℵBC Dam^{2,421} (et. ^{paris}) ... ς *προς το πειθ.* cum AKLP al omn^vid Thphyl Oec | *αυτους ημιν* c. ℵBKLP al pler Dam^{2,421} (et. ^{paris}) Thphyl Oec ... Gb'' Ti *ημιν αυτους* cum AC 13. 40. 73. 98. | *αυτων* ante *μεταγομεν* cum ℵBCKLP etc ... Ti post *μεταγομεν* cum A 13. cat ... 2. 30. m^65 Oec om

4. *ιδου*: 24. *ειδε* (ut Wtst testatur) | *τηλικαυτα*: B praem *τα* | *ανεμων σκληρων* cum ℵBCKP al^15 cat ff m^65 vg Dam^{2,421} ... ς *σκληρ. ανεμ.* cum AL 13 al longe plu Thphyl | *οπου* sine *αν* cum ℵB sah ... ς Ln

σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου
ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντοσ βούλεται· 5 *οὕτωσ καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν*
μέλοσ ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀν-
άπτει 6 *ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ, ἡ γλῶσσα καθί-*
σταται ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ

Ti *οπου αν* cum ACKLP al pler (al pauc *οπ. εαν*) etc | *βουλεται* cum ℵBL 1. Dam[2,421] (et. paris) ... ς Ln Ti *βουληται* cum ACKP al pler (m[65] vg *ubi impetus dirigentis voluerit*) Thphyl Oec ... 13. *βουληθη*, 69. a[scr] *βουλοιτο*. Libere ff: *reguntur autem parvulo gubernaculo, et ubicunque diriguntur voluntate eorum qui eas gubernant.*

5. *ουτωσ* cum ℵBCKLP etc ... A 5. 64. 65. 78. 133. d[scr] *ωσαυτωσ* | *μεγαλα αυχει* cum ABC*P Eph[190]; ff *magna gloriatur*, vg *magna exaltat* (fu *exultat*, item harl qui *magne exultat* habet) ... ς *μεγαλαυχει* cum ℵC[2]KL al omn[vid] cat (m[65] *sed est magniloqua*) Dam[2,421] (et. paris) Thphyl Oec | *ηλικον πυρ* cum ℵA[2]BC*P vg (*quantus*) Antioch[1179] Oec. Cf et. Chr[9,41] *τοσουτον πυρ μυριαν υλην αναψαι δυναται*. Sed apud Lucian. Hermot. 5 *ηλικον* significat *Quantulus* ... ς *ολιγον* cum A*[vid] C[2]KL al omn[vid] cat ff (*pusillum ignis*) m[65] (*parvus ignis*) syr[utr] sah cop arm (*και ολιγον*) aeth Dam[2,241] (et. paris) Thphyl | *ηλικην* (vg *quam magnam*, ff *in quam magnam silvam incendium facit*): m[65] sah syr[p] *magnam* (similiterque syr[sch] cop reddit)

6. *η γλωσσα* pro *και η γλ.* cum ℵ* ... ς Ln Ti *και η γλωσσα* cum ℵ[c]ABC KLP etc (m[65] *ita et lingua ignis est*). Ceterum edd sic interpg: *ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ,* (sic ς, *πυρ·* Ti, Ln non interpg) *ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ·* (Ln nec hoc loco interpg) etc, at dempto *και* omnino vdtr *η γλωσσα* cum eis quae praecedunt coniungendum. Tractat locum Isid[4,10] *τὸ παρὰ σοῦ ζητηθέν· ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμ. τῆσ ἀδικίασ.* Vide cetera apud ipsum. | *η γλωσσα καθισταται* (B* *καθισται*) cum ℵABCK 27. 43. 65. 73. 102. 133. c[scr] ff m[65] vg syr[sch] syr[p txt] sah cop arm (libere aeth) Antioch[1079] Dam[2,421] (et. paris) ... ς (Gb[oo]) praem *ουτωσ* cum P al pler cat syr[p] c.* Thphyl Oec, item L 106. *ουτωσ και*. Ex interpp vg sic: *Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus* etc, m[65] *ita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris nostris, quae maculat totum corpus* etc, ff *et lingua ignis saeculi* (corrigendum *saeculum?*) *iniquitatis. Lingua posita est in membris nostris quae maculat totum corpus* etc; syr[sch] *Et lingua ignis est, et mundus iniquitatis veluti silva est: et ipsa lingua, cum sit inter membra nostra, maculat totum* etc; sah *Lingua etiam ignis est, mundus iniquitatis; lingua inter membra polluens corpus totum* etc; cop *Lingua etiam ignis est in splendorem iniquitatis; lingua existit inter membra et polluit* etc. Etiam ar[e] *κοσμ. αδικ.* reddit *ornatum iniquitatis*. Cf et. de voce *κοσμοσ* Thphyl[336] *κόσμον γὰρ ἐνταῦθα τὸ πλῆθοσ λέγει. ἢ καὶ ὅτι κἂν κόσμοσ ἐστὶν ἤτοι κοσμοῦσα τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· — ἐπεὶ καὶ οὕτω τινὲσ βούλονται τὸν κόσμον λαμβάνειν πρὸσ σημασίαν,*

φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆσ γενέσεωσ καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆσ γε-
έννησ. 7 *πᾶσα γὰρ φύσισ θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ*
ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 *τὴν*
Ps 139 (140), 3 *δὲ γλῶσσαν οὐδεὶσ δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον*

---

etc. Similiter Oec disputat. Atque utramque explicationem etiam Isid[2,158] agnoscit: *ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμ. τῆσ ἀδικίασ· μάλιστα μὲν – πολλὰ λαλοῦσα κακά· καὶ γὰρ καὶ κατηγορεῖ καὶ κακηγορεῖ καὶ ἐπιορκεῖ – – ἴσωσ στηλιτεύων αὐτοὺσ τοῦτ' ἔφη· ἡ γλῶσσα – ἀδικίασ· ὡσ ἂν εἰ ἔλεγεν ὅτι ὁ τῆσ εὐγλωττίασ πυρσὸσ ὅταν τοὺσ μεγάλα πταίοντασ κοσμῇ, ἐγκαλλώπισμα δοκεῖ τῆσ ἀληθείασ. χρὴ τοιγαροῦν τῇ δεινότητι κεχρῆσθαι οὐ πρὸσ τὸ τὴν κακίαν κοσμεῖν* etc (Eadem excerpta cat[21] et ex cdd 100 et 103 ap Mtthaeium[11,191]). Item schol ap Mtthaeium ad h. l. *ἐπικοσμεῖ γὰρ ῥήμασιν ἔσθ' ὅτε τὴν ἀδικίαν.* | *και σπιλουσα* cum ℵ* ... ς Ln Ti *η σπιλουσα* cum ℵ[c] rell | *τ. τροχον* (et. C, vitiose exscriptum *-χην*) *τησ γενεσεωσ*: ff vg *rotam nativitatis* (vg add *nostrae*), m[65] *rotam geniturae*, syr[sch] *series generationum nostrarum, quae currunt veluti rotae* ... ℵ 7. 25. 33[mg] 68. 83. 96** vg syr[sch] aeth add *ημων* ... cdd ap Thphyl et ap Oec *γεεννησ*. Cf 15[schol] (ap Wtst) *ἀνάπτει τὸν τροχὸν τῆσ γεέννησ, τουτέστι καὶ ἐγκαίουσα καὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ.* Item Oec (nec fere aliter Thph): *φλογίζει τὸν τροχ. τῆσ γεέννησ, τουτέστιν ἐκκαίει καὶ ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν τὴν γέενναν, ὡσπερεὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ – – εἰ μὲν οὖν τῆσ γεέννησ ἔχει, ὥσ τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχει – – εἰ δὲ τὸν τροχ. τῆσ γενέσεωσ – τὴν ζωὴν ἡμῶν φησίν.* Cf et. ap Mtthaeium l. l. | *και φλογιζ. υπο τησ γεεννησ*: m[65] *et inflammatur a genitura*

7. *θηριων τε*: 11. 73. 99. k[scr] Thphyl om *τε* | *ερπετων τε*: A 11. 47. a[scr] arm om *τε* ... c[scr] *και ερπετ.* | *εναλιων* (*εναλλων* aut *αλλων* nusquam legi vdtr): ff *natantium*, m[65] *beluarum maritimarum* ... vg *ceterorum* (*caet-*). Eodem vitio laborant et. am fu tol harl et omn ap Ln, nec magis Le[brug] quicquam contra monet, sed Erasmo et Estio testibus (cf Sab) invenitur et. *cetorum*. Libere demid – *natura bestiarum et volucrum et serpentium domatur, et domita sunt omnia a natura hum.* | *δαμαζετ. και δεδαμασται* (syr[sch] om *και δεδαμ.*): C h[scr] o[scr] arm *δεδαμ. κ. δαμαζ.*

8. *την δε*: P om *δε* | *δυναται δαμασαι ανθρωπων* cum ℵAKP 5. 31. 69. 104. 133. a[scr] c[scr] ... Ln *δαμασαι δυνατ. ανθρωπων* cum B C syr[p] ... ς Ti *δυνατ. ανθρωπων δαμασαι* cum L al plor cat arm Cyr[ioh 721] Dam[2,421] (et. paris) Thphyl Oec. Libere ff vg *nemo* (vg *nullus*) *hominum domare potest*, m[65] *hominum domare nemo potest*, syr[sch] cop aeth *nemo potest domare* | *ακαταστατον* cum ℵABP Dam[2,421] ex paris, item ff (*inconstans*) vg (*inquietum*) cop (*indomitum*) Hier[pelag 704] (*incontinens*). Item (ap Gb) arm *κακον και ακαταστατον και* ... ς *ακατασχετον* cum CKL al pler Epiph[814] Cyr[nest 29] Dam[2,421] ed et[alibi] (ubi etiam paris consentit) Thphyl Oec, item syr[utr] aeth, etiam m[65] post *nemo potest* pergit *et retinere a malo* (similiter 13[lect] *κακῶν* pro *κακόν*)

κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον
καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ'
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματοσ ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτωσ γίνεσθαι.
11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;
12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ ποιῆσαι ἢ ἄμπελοσ
σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ
ἀναστροφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε

9. *τον κυριον* (Gb'') cum ℵABCP 4* 13. ff vg^{ms} (ap Ln) syr^{sch} cop arm Cyr$^{esai\ 107}$ Dam^{paris} ... ς *τ. θεον* cum KL al pler cat vg syr^{p} Epiph^{815} Dam^{2,380} et^{421} Thphyl Oec | *γεγονοτασ* (et. Epiph^{815} Dam^{2,421}): A 5. 13. 65. 73. d^{scr} Dam^{2,380} (et. ^{paris}) *γεγεννημενουσ*

11. *το γλυκυ και το πικρον*: 14* 16. 69. a^{scr} c^{scr} cop aeth Dam^{paris} bis (non item Dam^{2,380} et^{421}, sed semel et. ^{paris} ordine vulgato) *το πικρον κ. το γλυκυ*

12. *συκα*: perreximus absque *ουτωσ* cum ABC* 88. c^{scr} syr$^{p\ txt}$ arm Dam^{paris} ... ς (Gb^{oo}) perg i. e. add *ουτωσ* cum ℵC^{2}KLP al pler cat ff vg syr^{sch} et^{p} c.* cop aeth Cyr$^{esa\ 107}$ Thphyl Oec | *ουτε* (sed ℵ 13. 27. 29. 66** Cyr^{esa} *ουδε*) *αλυκον γλυκυ* cum ℵABD (et* et^{2}) 13. 27. 29. 66** 88. 142. ff (*bullit dulcem et salmacidum*) vg (*emanat dulcem et amaram aquam*) Cyr$^{esa\ 107}$ (Dam^{paris} *ουτε αλυκον και γλυκυ ποιησαι υδ. τισ δυναται*) ... ς (= Gb) *ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ* cum KLP al pler cat syr^{p} Thphyl Oec (sed 2. 36. 105** 14^{lect} Thphyl Oec *αλικον*, 45. *αλμυρον*: 31. om *και*: pro *ουδεμια* P c^{scr} *ουτε μια*, quemadmodum et. al^{5scr} *οὐδὲ μία*, ut sine dubio rectius quam *οὐδεμία* scribitur). Praeterea cf et. syr^{sch} ar^{e} *ita etiam aqua salsa non fieri potest dulcis*, cop *ita fonti dulci facere aquam amaram*, arm *neque salinus locus aquam dulcem facere*. Aeth vero liberrime: *sic quoque ergo et aqua dulcis non erit amara et aqua amara etiam non erit dulcis*

13. *τισ*: 7. 32. 42. 43. 57. 73. 95* 101. f^{scr} k^{scr} *ει τισ* ... K al plus^{10} cat om | *εν υμιν; δειξατω* ... Ln *εν υμιν, δειξατω* | *πραυτητι*: al^{5} fere Ephr^{175} Antioch^{1105} *πραοτητι*

14. *ει δε*: AP 13. 56. 106. add *αρα* | *εριθειαν* ut ℵB^{3}CKLP etc ... A *εριθειαν*, B* *ερειθιαν*, 101. 13^{lect} Dam^{par} (sub σ) *εριθιαν* | *τη καρδια* cum ABCKLP al pler cat aeth Ephr^{175} Dam^{2,684} Thphyl Oec ... ℵ 4. 16. 27. 29. 66** 106. al^{8scr} ff s vg syr^{utr} cop arm Antioch^{1096} *ταισ καρδιαισ* | *μη κατακαυχασθε* (s vg *nolite gloriari*): A 14* 16. 19. 22. 23. 26. 31. 37. 46. 69. 78. 123. 177. a^{scr} *μη καυχασθε* ... ff *quid alapamini* (ex *elevamini* corruptum? Martianay), pergens *mentientes contra veritatem*

1, 17 *τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε.* 15 *οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν*
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική, δαιμονιώδησ. 16 *ὅπου γὰρ*
ζῆλοσ καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 *ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,*
ἐπιεικήσ, εὐπειθήσ, μεστὴ ἐλέουσ καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτοσ,
ἀνυπόκριτοσ. 18 *καρπὸσ δὲ δικαιοσύνησ ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖσ*
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 *Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ*

---

14. *τησ αληθειασ και ψευδεσθε* cum ℵ* et (praemisso *κατα*) ℵ[c], item syr[sch] *ne inflemini adversus veritatem nec mentiamini* ... ς Ln Ti *και ψευδεσθε κατα τησ αληθειασ* cum ABCKLP al fere omn (cod[unus] i. e. 97. om *κατα*) syr[p] cop rell Eph[175] Thphyl Oec (Dam[2,684] *κ. ψευδεσθε τη αληθεια*)

15. *αυτη η σοφια* (et. Epiph[206] ed. Dind, Petav *ἡ αὐτὴ σοφ.*): C 69. a[scr] c[scr] Did[tri3,1] Ephr[175] Thphyl *η σοφ. αυτη* ... ff om *αυτη* | *αλλα* cum ℵB (non Epiph[206] ed. Dind nec Did) ... ς Ln *αλλ* cum ACKLP etc

16. *εριθεια* (B* *εριθεια*, 101. 18[lect] *εριθια*) ... C *ερεισ*, P Antioch[1115] *ερισ* | *εκει* sine *και* cum BCKLP al pler cat ff s vg syr[p] cop arm aeth Ephr[175] Thphyl Oec ... ℵA 4. 13. 73. 101. vg[ms] (ap Ln) syr[sch] *εκει και*

17. *η δε* et. Epiph[206] Antioch[1326] etc ... Did[tri3,1] *η γαρ* | *επειτα* et. Epiph Antioch etc ... Did om | *επιεικησ* (Epiph om) *ευπειθησ* (Epiph ed. Dind. *ευπιθησ*): ita accurate et. s am *modesta suadibilis* ... ff *et verecundiae consentiens* ... vg[cle] (atque et. fu demid tol harl) *modesta suadibilis bonis consentiens* (vg[ms] ap Ln *suadibilis* post *consentiens* pon) | *καρπων*: C (² erasisse vdtr) 27. 29. 106. (et. 66** inter lineas add) Did[tri3,1] add *εργων* | *αδιακριτοσ*: s vg *non iudicans*; ff *sine diiudicatione irreprehensibilis*, Aug[bis] (cf Sab) *inaestimabilis* ... 100. 104. 127. *ευδιακριτοσ* | *ανυποκριτοσ* cum ℵABCP 3. 5. 13. 57. 69. 98* a[scr] s ff vg cop syr[p] arm Did[tri3,1] Ephr[175] Antioch[1326] Dam[2,684] (et. paris) ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum KL al pler cat syr[sch] aeth (sed syr etiam ante infert copulam: *και επιεικησ και ευπ. και μεστη* etc, similiterque aeth) Thphyl Oec

18. *καρποσ δε*: ℵ* add *ο* (:: similiter alibi scribitur invitis quidem testibus plerisq) | *δικαιοσυνησ* cum ℵABCLP al plu (3 ap Mtthaei, 5 ap Scri) arm Ephr[175] Antioch[1326] Dam[2,685] (et. paris) et[2,4] Thphyl ... ς (= Gb Sz) *τησ δικαιοσυνησ* cum K al plu cat Oec

IV. 1. *ποθεν* pri: s (non item ff vg) *et unde* | *ποθεν* sec cum ℵABCP 5. 13. 31. 36. 69. a[scr] c[scr] cat ff m[93] (om *και*) cop syr[p] arm[gb] Antioch[1064] Thphyl ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al pler s vg syr[sch] aeth Oec | *εν υμιν*: 13. syr[sch] ante *μαχαι* pon, A 5. arm[cdd] ante *και ποθεν* | *εν*

τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖσ μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπι- 1 Pe 2, 11 Ko 7, 23
θυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπι-
τυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶσ· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶσ αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν Mt 7, 7
ταῖσ ἡδοναῖσ ὑμῶν δαπανήσητε, 4 μοιχαλίδεσ. οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ

τοισ μελ. υμων: m[93] add (post *nonne de voluntatibus vestris quae militant in membris vestris) et sunt vobis suavissima*

2. φονευετε: edd mu (ut Erasmi 2. atque et. Lutherus *ihr hasset*) φθονειτε invitis testibus ut vdtr omnibus | ουκ sec: A[wold] ουχ (Cowper ουκ, nec quicquam monet) | και ουκ εχετε δια (Gb') c. ℵP 5. 11. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 30. 32. 33. 35. 36. 38. 42. 67. 73. 76. 78. 80. 100. 104. 126. 127. 177. a[scr] c[scr] al[5scr] (al ut 68. 69. de quorum lectione non satis constat) (cat και ουκ εχ. δε) ff vg (et. am demid harl) syr[utr] cop arm aeth Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) ουκ εχ. δε δια cum minusc vix mu ... Gb Sz Ln Ti ουκ εχετε δια sine copula cum ABKL 18. 40. 57. al plus[20] fu tol :: και non convenire videbatur, nec enim quae sequuntur eodem modo cum praegressis cohaerent quo και ουκ εχετε et και ου δυνασθε. Hinc aut δε intrudendum videbatur aut copula delenda, quemadmodum φονευετε et μαχεσθε praegressa sunt.

3. αιτειτε: P 5 31. d[scr] al pauc add δε | δαπανησητε (et. ℵ[c], ℵ* καταδαπ.): -σητε cum ℵ*et[c]AKLP al omn[vid]: B -νησετε

4. μοιχαλιδεσ cum ℵ*AB 13. item (μοιχοι exprimentibus, quod ipsum in nullo codice Graeco invenitur) ff (*fornicatores*) vg (*adulteri*) syr[sch] cop aeth[utr] arm. Coniunximus autem cum δαπανησητε praeeunte B, in quo post μοιχαλ. interpunctum est, nec contra est ℵ, qui versu exeunte eam vocem habet. Quae distinctio eo confirmatur quod apud Dam[2,302] affertur ουκ οιδατε οτι etc absque μοιχαλ. vel μοιχ. κ. μοιχαλ. Contra ς Ln Ti post δαπανησητε puncto distinxerunt ...... ς μοιχοι και μοιχαλιδεσ cum ℵ[c]KLP al pler cat syr[p] Thphyl Oec :: nullus dubito quin ipse apostolus ita scripserit ut edidi: auctoritas enim quam sequuti sumus perquam insignis est, praesertim quum statuere non liceat interpretes veteres in cdd. suis aliud invenisse quam μοιχαλιδεσ, quamvis pro interpretandi libertate non femininum sed masc. exprimant. Accedit quod similiter ab ipsis olim Graecis dici probatum est. Cf G. Hermanni diss. de offic. interpretis p. 22. ubi est: „ὑποφάτιεσ mihi quidem et iidem esse videntur qui Syracusis ποταγωγίδεσ audiebant et ob eamdem caussam dicti genere feminino. Quod apud Aristot. Pol. 5, 11. legitur οἷον περὶ Συρακούσασ αἱ ποταγωγίδεσ καλούμεναι – recte scriptum esse ostendit Photii adnotatio: ποταγωγίδεσ· φάνται ἢ μηνυταί. Nec dubitandum puto, quin illi non feminae sed viri fuerint: quare Plut. eos in Dione c. 28. τοὺσ καλουμένουσ προσαγωγίδασ vocavit. Idem in libello de curiositate p. 522. extr. – τοὺσ δε προσαγωγίδασ οἱ Διονύσιοι τοῖσ Συρακοσίοισ κατέμιξαν – Convicium autem fuisse ποταγωγὶσ videtur" etc. Oritur vero inde quod Iacobus tali voce h. l. utitur orationi non

Ro 8, 7 al (Es 52, 9) *φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃσ ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλοσ*
εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸσ τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 *ἢ δοκεῖτε ὅτι*
κενῶσ ἡ γραφὴ λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατ-
Prov 3, 34 1 Pe 5, 5 *ῴκισεν ἐν ἡμῖν,* 6 *μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸσ*
ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 7 *ὑποτάγητε*

minima gravitas, convenitque translato sensui, quem solum loco isti aptum habeo, multo magis si qui desciverunt a dei foedere omnes communiter *μοιχαλιδεσ* compellantur, quam si sexus ratio habetur et uterque curiose ponitur. | *του κοσμου* cum ABKLP al pler ff syr[p] etc (et. Mac[7,127]) ... ℵ 68. vg arm aeth (item syr[sch]) add *τουτου* | *ἔχθρα*: sic LP etc, nec aliter syr[utr] cop, item Thphyl[com] ... Ln *ἐχθρὰ* ut 7. vg ff (vg *quia amicitia huius mundi inimica est dei*, ff *quoniam inimicitia saeculi inimica dei est*). Cf et. aeth *quia amicus huius mundi inimicus domini.* | *εστιν τω θεω* cum ℵ vg (*inimica est dei*) syr[sch] (*inimicitia est apud deum*) cop (Macar[hom 37] ap Gall[7,127] *εστ. εισ θεον*) ... ς Ln Ti *του θεου εστιν* c ABKLP al fere omn (47. *εισ θεον εστ.*) ff etc | *οσ εαν* cum (ℵ* omisso *οσ*) BP 5. 22. 69. a[scr] c[scr] Dam[2,392] (et. paris) ... ς *οσ αν* cum ℵ[c]AKL al certe longe plu Thphyl Oec | *ουν* et. ff vg syr[utr] cop (arm *enim*) ... L 13. 27. 29. 69. a[scr] c[scr] al plus[20] Dam[2,392] (et. paris) Oec om, hinc Gb° (minime hanc in rem probat Or[int 4,535] „apud Iacobum“ – „cum dicit: *Qui voluerit amicus esse saeculi huius, inimicus dei constituetur*“) | *βουληθη*: ℵ[c] -*θησ*, sed rursus abstersit *σ*. ℵ[c] quum invenisset *εαν ουν βουληθη*, videtur *εαν ουν βουληθησ* substituturus fuisse; quo consilio abiecto correxit *οσ αν ουν βουληθη.* | *εχθροσ* (ℵ[c]): ℵ* *εχθρα*

5. *ἢ*: 13. k[scr] *ει* | *κενωσ*: ff om | *λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ* (inter *λεγει* et *προσ* distinguunt etiam LP, nec aliter K[vid]) etc ... ς Ln (item Ti[49]) *λέγει· Πρὸσ - ἡμῖν;* ... Gb Sz *λέγει; πρὸσ - ἡμῖν;* Coniungunt *λεγει* cum *προσ φθονον* A 4. 10. 11. 14. 15. 16. 21. 38. 40. (pergit *επιποθει δε*) 104. (pergit *οτι επιποθει*) h[scr] j[scr] etc, atque hoc probat Wtst, quem vide ad h. l. Cf et. Bed[191]. Etiam in cdd et scholl singula varie distinguuntur, cf Matthaeius ad h. l. et in scholiis ad ep. Iacobi p. 193 sq. Item cf cat[29]. Ita vg: *an putatis quia inaniter scriptura dicat: Ad invidiam concupiscit spiritus, qui habitat in vobis?* Item ff *aut putatis quoniam dicit scriptura ad invidiam convalescit spiritus, qui* etc. Arm (teste Gb): *ἢ κενῶσ δοκεῖτε ἃ λέγει ἡ γραφὴ πρὸσ φθόνον, ἐφ' ὃν* etc. | *κατωκισεν* cum ℵAB 101. 104. (non adtenderunt Wtst alii) ... ς Ti *κατωκησεν* cum KLP al longe plu (ut vdtr) cat Thphyl Oec, nec alitor ff vg (hi[2] *habitat*, fu *inhabitat*) syr[utr] cop etc

6. *διο λεγει* usque *διδωσιν χαριν* (Clem[583] *λεγει δε αυτοισ η γραφη· υπερηφανοισ ο θεοσ αντ.* etc Eus[ps 446] *κατα το· ο θεοσ υπερηφανοισ* etc. At neutro loco indicatur quorsum respiciatur.): LP al[5] om, transilientes quippe ab *χαριν* ad *χαριν* | *ο θεοσ*: 5. 16. 32. 42. 47. 57. 67. 95. 98[mg] 100. 104. f[scr] j[scr] 13[lect] 14[lect] arm Antioch[1009] *κυριοσ* (certe plerique sic, non *ο κυρ.*) :: ut LXX lectione tantum non fluctuante

οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν·
8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρασ, ἁμαρτω- 1 Pe 5, 6 ss Zach 1, 3
λοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίασ, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθή-
σατε, κλαύσατε· ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰσ πένθοσ μεταστραφήτω καὶ ἡ
χαρὰ εἰσ κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει
ὑμᾶσ.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελ-
φοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεισ, οὐκ εἶ ποιητὴσ νόμου ἀλλὰ κριτήσ. 12 εἷσ
ἐστὶν ὁ νομοθέτησ καὶ κριτήσ, ὁ δυνάμενοσ σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
σὺ δὲ τίσ εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον; Ro 2, 1 14, 4

---

7. *αντιστητε δε* cum ℵAB 13. 31. 40. 42. 57. 69. 70. 177. a^{scr} c^{scr} al plus^{30} ff vg cop syr^{p} Or$^{int\,2,129}$ ... m^{48} syr^{sch} arm aeth^{utr} *et resistite* ... ς Ti *αντιστ.* sine copula c. KLP al plu cat Thphyl Oec (Or$^{int\,4,536}$ „Iacobus apostolus ita dicit: *Resistite diabolo*“ etc probandi vim non habet)

8. *τω θεω*: K om *τω* | *εγγιει*: A *εγγισει*

9. *κλαυσατε* cum ℵA ... ς Ln Ti *και κλαυσατε* cum BKLP al pler ff vg etc ... 15. 18. 36. cat syr^{sch} Aug$^{ps\,85}$ om | *μεταστραφητω* cum ℵAKL al pler Antioch^{1180} Oec ... BP 69. a^{scr} c^{scr} Thphyl *μετατραπητω*

10. *ταπεινωθητε* (Or^{2,815} *φησι γαρ ιακωβοσ· ταπεινωθητε ενωπιον*): ℵ 56. add *ουν* | *κυριου* cum ℵABKP 1. 13. 69. a^{scr} c^{scr} Or^{2,815} Hesych^{hr} in cat^{31} Dam^{paris} sub σ ... ς (Gb^{oo}) praem *του* cum L al pler cat Thphyl Oec

11. *αδελφοι* (syr^{utr} sah cop add *μου*, item aeth *nostri*) et. Antioch^{1078} Dam^{2,562} etc: m^{44} floriac sah ante *μη καταλ.* pon ... A 5. (om *μου*?) 13. *αδελφοι μου* ante *αλληλων* pon | *ο καταλαλων*: 38. 69. 93. 105. a^{scr} c^{scr} h^{scr} syr^{utr} Antioch^{1078} Thph *ο γαρ κατ.*, floriac aeth *ο δε κα.* | *η κρινων* (Gb') cum ℵABP al^{12} vg syr^{utr} sah cop arm Dam^{2,562} (et. paris) Thphyl ... ς *και κρινων* cum KL al pler cat ff m^{44} floriac aeth Antioch^{1078} Oec | *ει*: A *η* | *ουκ ει ποιητησ*: P 7. 16. 23. 31. 37. 50. 106. 127. tol *ουκετι ει ποιητησ* (tol *iam non es factor*), K 22. 100. m^{44} *ουκετι ποιητησ ει*, item floriac *iam non factor legis sed iudicas*

12. *ο νομοθετησ* cum ℵAKL al omn^{vid} Antioch^{1106} etc ... BP om *ο* | *και κριτησ* cum ℵABP al^{50} (j^{scr} *κ. ο κρι.*) cat ff m^{44} floriac luxov vg (et. Cass^{149}) syr^{utr} sah cop arm aeth Did$^{tri\,1,15}$ et ^{1,29} et ^{3,28} Antioch^{1106} Thphyl^{txt} ... ς (= Gb Sz) om cum KL al sat mu Thphyl$^{com\,843}$ (certe non repetit ex textu) Oec | *ο δυναμενοσ*: A om *ο* | *συ δε* cum ℵABKLP al plus^{50} cat ff m^{44} floriac vg syr^{utr} (sed^{p} *δε* c.*) cop (aeth *tu ergo*) Antioch^{1106} (om *ει*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum minusc sat mu sah syr$^{p\,txt}$ arm Oec | *ο κρινων* (Gb') cum ℵABP 5. 13. 31. 69. 73. a^{scr} c^{scr} al^{10} syr^{utr} sah cop Antioch^{1106} Thphyl ... ς *οσ κρινεισ* cum KL al longe plu cat Oec | *τ. πλησιον* (Gb') cum ℵABP al^{15} ff m^{44} floriac

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντεσ· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰσ
τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινεσ οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆσ αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶσ γάρ ἐστε ἡ πρὸσ ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα

---

vg syr[utr] sah cop arm Antioch[1106] Thphyl ... ς τ. *ετερον* c. KL al longe plu cat aeth. Praeterea ℵ 2[mg] 15. 36. al pauc (sed 18. add ad *αλλα κριτησ* exeunte v. 11) add *οτι ουκ εν ανθρωπω αλλ εν θεω τα διαβηματα ανθρωπου κατευθυνεται*: quae quidem Euthal in elencho capitum huius epistulae numero VI. habet (ap Zacagn[488])

13. *η αυριον* (et. ς[e] Gb′) cum ℵB 13. 27. 29. 40. 69. al sat mu (2 ap Scri) ff vg syr[sch] sah cop aeth Hier(ep[48] ad[ctesiph], vide Sab) ... ς Gb Sz Ti *και αυριον* cum AKLP al[60] fere cat syr[p] arm Cyr[ador 504] Thphyl Oec | *πορευσομεθα* (A -σω-) *ποιησομεν* (ℵA -σω-) *εμπορευσομεθα κερδησομεν* (et. ς[e]) cum (ℵ)(A)BP al sat mu ff (*ibimus - faciemus - negotiamur - faciemus*) vg (ut ff sed tertio loco *mercabimur*) Cyr[ador]. Item *abibimus ut agamus - mercemur - lucremur* sah cop, Hier (l. l.) *proficiscemur et faciemus - ut negotiemur et lucremur* ... ς (item Gb Sz, non ς[e]) *πορευσωμεθα ποιησωμεν εμπορευσωμεθα κερδησωμεν* cum KL (primo loco et. A, sec loco et. ℵA) h al plus[40] (fere omn ap Scri et Mtthaei) cat Thphyl (sed *πορευσομεθα*) Oec. Ex minusc pauci similiter ut A vel ℵ. Ita 13. *-σωμεθα* et *-σωμεν*, tum *-σομεθα*, quarto loc hiat; 40. *-σο-* praeter *ποιησωμεν*. Longe plerique aut ubique *-σο-* aut *-σω-*. | *εκει* (vg[clo] *et faciemus ibi quidem*, am fu demid tol *et fac. quidem ibi*): A 13. Cyr[ador] om | *ενιαυτον* sine *ενα* cum ℵBP 36: ff vg sah cop Hier (l. l.) ... ς Ti add *ενα* cum KL al pler syr[utr] arm Cyr ador[504] Thphyl Oec

14. *επιστασθε*: P 68. *επιστανται* | *το τησ* cum ℵKL al pler cat ff (*qui ignoratis crastinum*) vg (*quid erit in crastino*) syr[sch] sah cop Thphyl Oec ... Ln *τα τησ* cum AP 7. 13. 69. 106. a[scr] c[scr] syr[p] ... B *τησ* tantum. Cf et. Hier l. l. *qui nescitis de crastino.* | *ποια γαρ* cum ℵ[c]AK LP al pler vg syr[sch] (*quid enim est vita nostra nisi vapor*) cop (sah *vita vestra enim est sicut vapor*) Thphyl Oec; item ff aeth[pp] *quae autem* ... ℵ*B c[scr] syr[p] arm aeth[ro] om *γαρ* (Dam[2,317] non probat) | *η ζωη*: B Dam[2,317] om *η* | *υμων*: 13. 26. 38. 69. a[scr] h[scr] syr[sch] ar[o] Dam[2,317] (et. [paris]) Thphyl *ημων* | *ατμισ* (L Dam[2,317] *ατμη*) *γαρ εστε*: ℵ om | *ατμ. γαρ* cum BKLP al pler cat ff syr[p] arm Dam[2,317] Thphyl Oec Hier (l. l.) ... Ln om *γαρ* cum A 13. vg cop | *εστε* (sed AKP al plu cat *εσται*, hinc Gb′ *εσται*) cum ABKP h al plus[30] syr[p] (syr[sch] non expri) arm aeth[utr] Oec ... ς *εστιν* cum L al sat mu ff vg (et. Hier Bed) Dam[2,317] Thphyl | *η προσ* cum ℵAKL al omn[vid] Dam etc ... BP om *η* | *επειτα και* cum ℵABK (certe sic Mtthaei) 5. 32. 47. etc (al[8] ap Mtthaeium, si tamen recte notavit; ap Scri nullus huius lectionis testis affertur, quod et ipsum an recte habeat dubito) Dam[2,317] (et. [paris]) ff (*deinde et*), item *et deinceps* vg (et. am demid) aeth[utr], item *et* tantum syr[sch] arm ... LP 31. 40. al fere[35] *επ. δε και* ... ς *επειτα δε* cum minusc

καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶσ· ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ
καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε
ἐν ταῖσ ἀλαζονίαισ ὑμῶν· πᾶσα καύχησισ τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν. Lc 12, 47

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντεσ ἐπὶ ταῖσ ταλαι-
πωρίαισ ὑμῶν ταῖσ ἐπερχομέναισ. 2 ὁ πλοῦτοσ ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸσ ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
γυροσ κατίωται, καὶ ὁ ἰὸσ αὐτῶν εἰσ μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φά- Ps 21, 9

---

sah Thphyl Oec ... 36. 38. 69. a[scr] c[scr] h[scr] fu tol harl cop syr[p] nil nisi *επειτα*

15 *θεληση* cum ℵAKL al pler (f[scr] *-σει*) Cyr[ador 504] etc ... BP 69. a[scr] d[scr] *θελη*, c[scr] *θελει*. Ceterum Ln sic interpg: *θεληση, και ζησ. και ποι.* | *ζησομεν* cum ℵABP al[15] ff (*si dominus voluerit et vivemus aut faciemus* etc) ... ς *ζησωμεν* cum KL al longe plu cat Cyr[ador 504] Thphyl Oec, item vg (*si dominus voluerit et si* [am om] *vixerimus, faciemus* etc) etc (vide post) | *και ποιησομεν* cum ℵABP al[15] (qui ante) insuperque 38. 40. 95. 126. 177. 13[lect], item omisso *και* Cyr[ador]. Item *ποιησομεν* omisso *και* vg sah cop syr[sch] arm aeth ... ς (et. Gb, sed non ς[e] Sz) *και ποιησωμεν* cum KL al plu cat Thphyl Oec

16. *νυν*: 31. *νυνι* | *καυχασθε*: ℵ 7. 106. *κατακαυχ.* | *εν*: 69. a[scr] c[scr] *επι* | *αλαζονιαισ* cum ℵAB*LP al[8scr] al[1 matth] (Wtst neglexit) ... ς Ln *αλαζονειαισ* cum B[3]K al plu :: cf Steph. Thes. | *πασα*: ℵ *απασα* ... 16. 69. a[scr] c[scr] add *ουν*, item al pauc *δε* vel *γαρ*

17. *ποιειν*: A*[vid] *ποιησαι* ... 22. 27. 29. 65. 97. 98. al[5] om, nec exprim syr[sch] arm

V. 1. *κλαυσατε*: 13. *κλαυσονται* | *επερχομεναισ* sine additam cum ABKLP al pler ff syr[p] Cyr[esa 468] Antioch[1045] Dam[2,484] etc (m[29] *quae superveniunt divitiis vestris: putruerunt et* etc) ... ℵ 5. 8. 25. vg syr[sch] cop arm aeth add *υμιν*

2. *σεσηπεν* et. Antioch[1045] etc ... 18. 26. 40. 96. 177* Dam[2,484] ex paris (non item[ed]) *σεσηπται*

3. *και ο αργυροσ κατιωται* (arm *ο αργυρ. υμων και ο χρυσ. κατιωτ.*) et. Antioch[1040] Dam[2,484] etc (m[29] *aurum et argentum vestrum, quod reposuistis in novissimis diebus, eruginavit, et erugo eorum* etc) ... A 13. *κατιωτ. και ο αργυρ.* | *φαγεται*: sic ℵ[c] pro *φαινετε* reposuit | *ωσ πυρ* cum ℵ*BKL al pler ff m[29] vg rell Antioch[1040] Thphyl Oec ... ℵ[c]AP 5. 13. (sed pergit *ωσπερ* pro *ωσ πυρ*) b[scr*vid] Dam[2,484] (et. paris) syr[p] praem *ο ιοσ*. Praeterea ante *ωσ πυρ* plene distinguunt AL (*υμων· ωσ πυρ· εθησαυρισατε, εν* sic) 2. 4. 7. 10. 14. 16. 21. 33. 37. 45. 46. 63. 64. 66. 70. k[scr] o[scr] Oec[com], item syr[sch] *ignem congessistis vobis*

*γεται τὰσ σάρκασ ὑμῶν ὡσ πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταισ ἡμέ-
ραισ.* 4 *ἰδοὺ ὁ μισθὸσ τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰσ χώρασ
ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένοσ ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερι-
σάντων εἰσ τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν.* 5 *ἐτρυφήσατε
ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ἐν
ἡμέρᾳ σφαγῆσ.* 6 *κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.*

7 *Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕωσ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυ-
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸσ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ γῆσ, μακρο-
θυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕωσ λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον·* 8 *μακροθυμήσατε*

---

in novissimos dies; aeth Thphyl post *πυρ* add *ὅ* (vide ante m[29]). Cf notam proximam. | *εθησαυρισατε* etc: ff fu tol harl *thesaurizastis* (ff add *et*) *in novissimis diebus*; vg[cle] am demid Bed[196] *thesaurizastis* (demid *-zatis*) *vobis* (am om) *iram* (demid add *dei*) *in novissimis diebus*. Etiam Oec[txt] infert *οργην*, tamen [com] non attingit. Nec agnoscit additamentum Cassiod[150]. Praeterea cf Ro 2, 5. | *εν* (100. j[scr] add *ταισ*) *εσχατ. ημεραισ*: A 13. *εν ημερ. εσχατ.*

4. *αφυστερημενοσ* cum ℵB* ... ς Ln Ti *απεστερημενοσ* cum AB[2]P al certe pler cat Dam[2,877 ed] etc, item KL Dam[paris] *αποστερημενοσ* | *εισεληλυθαν* cum BP, item *-λυθεν* A Dam[2,614] (et. [paris]) (Dam[ed 2,877] *-λυθει*) ... ς *εισεληλυθασιν* cum ℵKL al omn[vid] cat Thphyl Oec

5. *και εσπαταλησατε* (et. m[97] Antioch[1088] Dam[paris] sub *μ* etc): A 73. cop Cyr[esa 408] om *και* (sed Cyr *εσπ.* ante *επι τ. γησ* pon; exscripsit locum et. cat[88]) | *καρδιασ* (et. Ephr[314] Antioch[1088] etc): 40. 73. syr[sch] *σαρκασ* (syr[sch] *corpora vestra*) | *εν ημερα* (A *-ραισ*) cum ℵ*ABP 13. 81. ff m[97] vg cop Dam[paris**] (sub *μ*) ... ς *ωσ εν ημερ.* c. ℵ[c]KL al pler cat syr[utr] arm Ephr[314] Cyr[esa 478] Antioch[1088] Thphyl Oec ... aeth[ro] om *εν ημερ. σφαγ.*, sed aeth[pp] *ut qui saginat bovem in diem mactationis*

7. *μακροθυμ. επ αυτω* cum ℵABP al sat mu cat Antioch[1206] Oec ... KL h al fere[50] Thphyl *μακρ. επ αυτον* ... ff *patiens in ipso*, sed vg arm aeth[utr] *patienter ferens* (sine *επ αυτω*) | *εωσ* sec sine *αν* cum ABKL al plus[25] cat syr[p txt] Thphyl Oec[txt] ... ς (Gb[oo]) Ln add *αν* cum ℵP 13. al plu syr[p mg] Antioch[1206] Oec[com]; 68. 98. 99. 105. add *ου* | *λαβη*: 105. c[scr] *λαβοι* | *προϊμον* cum ℵAB*P (et. 31. ap Scri) ... ς Ln *πρωϊμον* cum B[3]KL al certe pler | *προϊμ.* sine *υετον* cum (ℵ, vide post) B 31. (sed habet *και τον προϊμ.*) vg (et. am fu demid harl tol) sah arm (et aeth[utr] *patienter ferens vespere et mane ut maturescat et fructificet ei et metatur*: quae lectioni *καρπον* pro *υετον* favere videntur), item ff (vide post) ... ς praem *υετον* cum AKLP al fere omn (73. ante *λαβη* pon) cat syr[sch] et[p txt] Thphyl Oec. Item ℵ 9. ff cop syr[p mg] Antioch [1206] Cassiod[150] praem *καρπον* (sed ff post *οψιμον*, cop post *προϊμον* pon; Cassiod sic: *quando et agricolae huius mundi matutinum fructum et vespertinum pro temporis qualitate percipiunt.*), sed ℵ* *καρπον τον* (ℵ[c] delet *τον*)

καὶ ὑμεῖσ, στηρίξατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου
ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· 1 Tho 4, 15 ss
ἰδοὺ ὁ κριτὴσ πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελ- 2 Tho 2, 1 s
φοί, τῆσ κακοπαθείασ καὶ τῆσ μακροθυμίασ τοὺσ προφήτασ, οἳ
ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺσ ὑπο- 2 Pe 1, 21

8. *μακροθυμησατε* sine copula cum ABKP al pler ff am demid harl syr[utr] sah cop arm Thphyl Oec ... ℵL 9. 18. vg[cle] fu tol aeth[utr] Antioch[1200] add *ουν*

9. *αδελφοι*: A 13. d[scr] syr[sch] sah cop Antioch[1118] add *μου*. Posuimus autem post *κατ* (ℵ *κατα*) *αλληλων* cum ℵL al pler syr[utr] sah cop arm Thphyl Oec ... Ln Ti ante *κατ αλλ.* cum ABP 5. 13. 31. 69. 105. a[scr] c[scr] d[scr] ff vg aeth[utr] Antioch[1118] (:: omnes Graeci igitur qui *μου* addunt etiam transponunt) :: quae transpositio suspecta fit eo quod *αδελφοι* (*αδ. μου*) etiam 4, 11 loco persimili in A 5. 13. etc in eundem modum transponitur ... K 15. 16. 22. 23. 35. 37. 56. 64. 100. cat plane om | *κριθητε* cum ℵABKLP al plus[70] cat ff (*ne in iudicium incidatis*) vg (*ut non iudicemini*) rell Antioch[1113] Thphyl ... ς (= Gb Sz) *κατακριθητε* cum minusc ut[vid] pauc Oec | *ο κριτησ* cum ℵABKLP al[70] cat (et. syr[p mg gr] arm) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) om *ὁ* cum minusc ut[vid] pauc

10. *λαβετε*: A 13. aeth om, propterea que post *μακροθυμιασ* add *εχετε* (13. *δεχετε*), aeth *sunt*; sed etiam retento *λαβετε* ℵ[c] 5. 40[mg] 73. post *μακροθ.* add *εχετε* | *αδελφοι* sine *μου* c. ABP 5. 14. 24. 25. 26. 32. 38. 47. 69. 73. 113. a[scr] c[scr] h[scr] ff vg (et. Bed[109]) syr[p] arm ar[e] Chr[8,176] Dam[paris] (sub *π*) ... ς (Gb[oo]) add *μου* cum ℵKL al pler cat syr[sch] sah cop (aeth *nostri*) Thphyl Oec ... 64. Antioch[1206] om. Posuimus autem *αδελφοι* (*αδ. μου*) ante *τησ κακοπαθ.* (ℵ *καλοκαγαθιασ*) cum ℵABKLP h al plus[60] cat ff vg syr[sch] (*prophetas, fratres mei, patientiae* etc) syr[p] sah cop arm aeth Chr[8,176] Dam[paris] (sub *π*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) post *κακοπαθ.* pon cum minusc ut[vid] pauc Oec | *κακοπαθειασ* (ita AB[3]K[all]P, etc; B*P -*παθιασ*, ℵ ut iam notatum *καλοκαγαθιασ*) *κ. τ. μακροθυμιασ*: am fu harl *laboris et patientiae*, vg[clo] *exitus mali laboris et patientiae*, tol *patientiae exitus mali et longanimitatis*, demid *laboris et patientiae et longanimitatis et exitus mali*; ff vero *de malis passionibus et de patientia* | *εν τω* (ℵ Chr om) *ονοματι* cum ℵBP 5. 15. 18. 24. 29. 31. 32. 36. 38. 47. 69. 73. 99. (*ελαλ. υμιν*) 101. 106. 17[lect] 18[lect] a[scr] al[3scr] (et 5[barberinis] ap Possinum) cat Chr[8,176] (*ελαλ. τον λογον*) Thphyl, item *in nomine* ff vg arm (item agnoscere vdtr rell). Similiter 40. *επι τω ονοματι* ... ς Ti *τω ονοματι* cum AKL al longe plu Dam[paris] sub *π* et *ν* (sed habet *ελαλ. ημιν*) Oec | *κυριου*: 5. 31. 69. 96. 106. 142. a[scr] l[scr] *του κυρ.*

11. *τ. υπομειναντασ* (Gb'') cum ℵABP 1. 5. 7. 8. 9. 40. 69. 73. a[scr] Dam paris (sub *π*), item *qui sustinuerunt* ff vg syr[utr] ... ς Ti *τ. υπομενοντασ*

Ps 102(103), 8 *μείναντασ· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλοσ κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνόσ ἐστιν ὁ κύριοσ καὶ οἰκτίρμων.*

Mt 5, 34 ss 23, 16 12 *Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.*

13 *Κακοπαθεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τισ; ψαλλέτω.* 14 *ἀσθενεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺσ πρεσβυτέρουσ τῆσ ἐκκλησίασ, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντεσ*

---

cum KL al pler cat sah cop arm aeth^{utr} Thphyl Oec | *τελοσ*: 27. 29. 66^{**mg} *ελεοσ* | *κυριου*: a^{scr} *του κυρ.* | *ειδετε* cum ℵB*K al plu ... Ti *ιδετε* cum AB^{2}LP al ut vdtr permu (5 ap Matthaei, 3 ap Scri) Dam^{paris} (sub *π* et *υ*) Thphyl | *πολυσπλαγχνοσ* cum ℵABKLP etc ... Gb' *πολυευσπλαγχνοσ* cum 1. 3. 25 38. 40. 42. 57. 69. a^{scr} c^{scr} al^{25} Thphyl (:: eadem vox apud Clem^{967} et alibi invenitur) | *ο* (B om) *κυριοσ* cum ℵABP 13. 69^{all} 98** al vix mu (nullus ap Scri, 98** solus ap Mtthaei; 123** post *οικτιρμ.* pon) ff vg syr^{utr} sah cop arm aeth Dam^{paris} (sub *π* et *υ*) Oec ... Gb^{oo} Ti om cum KL h 31. 40. 57. 68. 73. 105. al fere^{80} cat vg^{ms} (ap Ln) Thphyl

12. *προ παντ. δε* cum ℵ^{c}ABLP al pler ff vg syr^{utr} sah cop (aeth, vide post) etc ... ℵ* *πρ. παντ. ουν* ... K 106. 180. l^{scr} arm om copulam. Sic aeth: *at quod vero omnium primum est, amate vos invicem, fratres nostri; ne iuretis* etc | *αλλον τινα* (Antioch^{1124} *τιν. αλλ.*) *ορκον*: A *αλλ. ορκ. τινα* | *ητω* (Dam^{2,631} *εστω*) *δε* (et. ℵ^{c} ff fu harl sah syr^{utr} arm Dam^{2,631} etc): ℵ* 8. 25. 33^{mg} vg (et. am demid tol, non item fu harl) cop aeth add *ο λογοσ* :: ex Mt | *και το* et. syr^{utr} sah arm (aeth *sive*) Clem (vide post) Dam^{2,631} etc ... 13. ff vg cop om *και*. Cf huc (et ad Mt 5, 37) Clem^{707} *τω του κυριου ρητω· εστω υμων το ναι ναι, και το ου ου*, item^{872} *δικαιοσυνησ γαρ ην επιτομη φαναι· εσται υμων το ναι ναι, και* [cod^{paris} add *το*] *ου ου*. Item Homil$^{clem\,3,55}$ *τοισ δε νομιζουσιν, ωσ αι γραφαι διδασκουσιν, οτι ο θεοσ ομνυει, εφη· εστω υμων το ναι ναι*, [cod^{ottob} add *και*] *το ου ου· το γαρ περισσον τουτων εκ του πονηρου εστιν.* | *υπο κρισιν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵAB 8. 13. 25. 27. 29. 36. (al? nullus ap Scri nec ap Mtthaei) ff vg syr^{utr} sah cop aeth^{utr} Dam^{2,631} (43. 95* *εισ κρισιν*) ... ς (non ς^{e} etc) *εισ υποκρισιν* cum KLP al plus^{80} cat arm Antioch^{1124} Thphyl Oec

13 et 14. *ἐν ὑμῖν; εὐθ. τισ; ἀσθ. τ. ἐν ὑμῖν;* scripsimus praeeuntibus ff vg, item ς Wtst Ln aliis; contra Gb Sz Ti *ἐν ὑμῖν, εὐθυμ. τισ, ἐν ὑμῖν,* ediderunt. Iacobi quidem rationi illud quod praetulimus magis convenire videtur. Or$^{int\,2,191}$ alteri rationi favet, habet enim: *si quis autem infirmatur, vocet presbyteros* etc | *κακοπαθει*: Antioch^{1195} *αθυμει* | *ψαλλετω*: Eus$^{ps\,247}$ *ψαλατω*

14. *επ αυτον* cum ℵ^{c}ABKLP etc (31. *επ αυτω*): ℵ* 26. *επ αυτουσ* (26. et. *αλειψαντ. αυτουσ*). Libere Or$^{int\,2,191}$ *et imponant ei manus* pro *και προσευξ. επ αυτ.* | *αλειψαντ.* sine *αυτον* cum BP a^{scr} ff Dam^{2,615} ... ς

ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆσ πίστεωσ
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριοσ· κἂν ἁμαρτίασ ᾖ
πεποιηκώσ, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοισ
τὰσ ἁμαρτίασ, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπωσ ἰαθῆτε· πολὺ
ἰσχύει δέησισ δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλείασ ἄνθρωποσ ἦν ὁμοιο- Io 5, 31
παθὴσ ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ 1 Rg 18, 1 Lc 4, 25
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐνιαυτοὺσ τρεῖσ καὶ μῆνασ ἕξ· 18 καὶ πάλιν
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸσ ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
καρπὸν αὐτῆσ.
19 Ἀδελφοί μου, ἐάν τισ ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆσ ἀληθείασ Mt 18, 15

Ln Ti add αυτον cum ℵAKL al pler vg Or$^{int 2,101}$ Chr^{1,470} Thphyl Oec | του κυριου cum ℵKLP al pler cat Dam^{2,615} (et. paris) Chr^{1,470} Thphyl Oec; item omisso του A 38. 67. 100. 17^{lect} 18^{lect} f^{scr} arm; nec aliter ff vg rell Or$^{int 2,101}$ ... 6 ιυ χυ, 7^{lect} του κυριου ιυ ... B plane om (:: ita act 5, 41 et alibi)

15. ευχη: P 27. 29. 66** 96. 142. b^{scr} o^{scr} προσευχη | εγερει: P ἐγειρεῖ sic | αφεθησεται (et. fu *remittetur*, tol *dimittetur*): P 7. 31. 73. j^{scr} Chr^{1,470} αφεθησονται, item (praegressis *et si in peccatis sit* vg, *et si in peccatis fuerit* Or^{int}, *et si peccata fecit* ff) ff (*remittuntur*) vg^{cle} am demid harl (*remittentur*, am demid *dimittentur*, harl *dimittuntur*) Or$^{int 2,101}$ (ut vg^{cle})

16. ουν cum ℵABKP 5. 7. 8. 33** 36. 69. 73. 177. a^{scr} c^{scr} g^{scr} cat vg sah cop syr^{p} ... 107. syr^{sch} δε ... ς Ti om copulam cum L al pler ff arm aeth^{utr} Thphyl Oec (non probat Eus$^{marc 158}$ καθο λελεκται εν ετεροισ· εξομολογεισθε αλλ. τασ αμαρτιασ, nec magis Ephr^{12} Dam^{2,580}) | τασ αμαρτιασ cum ℵABP 5. 6. 13. 33^{mg} 43. 65. 69. 73. a^{scr} c^{scr} d^{scr} Eus$^{marc 152}$ Ephr^{12} Dam^{2,580} ex paris; item^{vid} ff vg (uterq *peccata*) syr^{p} sah cop ... ς Ti τα παραπτωματα cum KL al pler cat Dam^{ed} Thphyl Oec; item^{vid} syr^{sch} Aug$^{ioh 58}$ (*delicta*). Cf et. Or^{prov} ap Mai^{7,51} (at non est in cod. Patm. ex quo hausit Notitia^{118}) και ο ιακωβοσ φησιν· αλληλοισ εξαγγελλετε τα παραπτωματα υμων, οπωσ ιαθητε. Praeterea L 69. a^{scr} c^{scr} ff vg syr^{utr} sah cop aeth Or^{prov} Aug add υμων, 5. εαυτων | ευχεσθε cum ℵKLP al fere omn (70. ευξασθε) cat Dam^{2,580} (et. paris) Thphyl Oec ... Ln προσευχεσθε cum AB 73. Ephr^{12} | ενεργουμενη: ff *frequens*, vg *assidua*

17. ηλειασ cum B* (ut ℵB*D Mt 17, 3. 4. 11. 12. Lc 9, 8, ℵAB* Mc 8, 28, ℵB*DΔ Mt 17, 10. ℵAB*DL^{2} Lc 4, 26. etc) ... ς Ln Ti ηλιασ cum ℵAB^{3}KLP rell

18 εδωκεν υετον (ℵ τον υετ.) cum ℵA 13. 73. ff vg syr^{sch} sah cop (aeth *dedit caelum pluviam suam*) ... ς Ti υετον εδωκεν cum BKLP al pler cat syr^{p} arm Thphyl Oec

19. αδελφ. μου cum ℵABKP h al^{25} cat s ff vg sah cop syr^{utr} arm (aeth *fratres nostri*) Thphyl ... ς Ti om μου cum L al longe plu Did$^{tri 3,1}$ Oec | απο τησ αληθειασ cum ABKLP al pler s ff vg sah syr^{p} aeth

καὶ ἐπιστρέψῃ τισ αὐτόν, 20 ***γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρ-***
1 Pe 4, 8 ***τωλὸν ἐκ πλάνησ ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ***
καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

Didtri 3,1 Damparis (sub o) etc ... κ 5. 7. 8. 13. 22. 36. 40mg 65. dscr jscr syrsch cop arm *απο τησ οδου τησ αληθ.* | *επιστρεψη*: κ 31. al3scr (et al haud dubie) *-ψει*

20. *γινωσκετω οτι*: et. Didtri 3,1, item s vg *scire debet quoniam* ... B 31. cscr syrp aeth *γινωσκετε οτι* ... ff (nec agnoscere vdtr Ambrst Cassiod, cf Sab) sah om | *εκ πλανησ οδου αυτου*: s vg (et. Orint 3,191 Cassiod) *ab errore viae* (am *vitae*) *suae*, ff *de erroris via* | *σωσει*: et. ff vgcle am fu (*salvavit*) Ambrst Cassiod ... s demid tol Orint 191 *salvat* | *ψυχην* cum ℵBKLP al pler Didtri Damparis (sub o) etc ... A 73. 81. arm *την ψυχ.* Addidimus autem *αυτου* cum ℵAP 5. 7. 8. 13. 15. 36. 73. cat s vg (his *eius*, item Ambrst Cassiod ap Sab) syrutr cop armedd aeth Didtri 3,1 Cyrsopho 594 Damparis (sub o) Orint 3,191 edd ... ς Ti om *αυτου* cum BKL al pler ff sah armzoh Orint cod Thphyl Oec (sed B ff vide post) | *εκ θανατου* cum ℵAKLP rell s vg rell Orint etc: B ff aeth add *αυτου* | *καλυψει* et. ff vgcle Ambrst ... s ff am fu demid harl tol Orint *cooperit* (fu *operit*), item Damparis (sub o) *καλυπτει* | *αμαρτιων*: 40. cscr (al?) syrp add *αμην* (8pe *οτι αυτω η δοξα εισ τουσ αιωνασ· αμην*)

Subscriptiones: Cdd longe plu (10 ap Scri, pleriq ap Matthaei, in quibus est K) nil subscriptum habent (nec magis ςo), item hscr nil nisi *τελοσ* ... B *ιακωβου*, ℵ *επιστολη ιακωβου*, A 40. 67. 177. *ιακωβου επιστολη*, P 63. *ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη*, 137. *επιστολη του αγιου ιακωβου*, 96. al *του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη* ... L *τελοσ· του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη καθολικη*, 101. *τελοσ του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολησ*, 76. *τελοσ τησ του ιακωβου καθολικησ επιστολησ*, 38. *τελοσ τησ επιστολησ του αγιου αποστολου ιακωβου του αδελφοθεου*. Similiter alii ... s *exp. epistula iacobi* (pergens *inc. epist. petri I*), am *explicit epistula iacobi apostoli*, ff *explicit epistola iacobi filii zebedaei*, fu *expl. epistula sci. iacobi ad dispersos*, syrsch *finita est epistula Iacobi apostoli*, item syrp sed addit *catholica*. Praeterea L al permu (et. Kvid) Thphyl add numerum stichorum: *στιχχ. σμβ'* (sic plerique, ut etiam ς subscriptum habet: *ιακωβου επιστολη εγραφη εν στιχχ. σμβ'*), 40. al *σλ'*, al *σλζ'*. Euthalius in elencho (ap Zacagn 478): *ἰακώβου ἐπιστολή. ἀνάγνωσισ πρώτη κεφαλαίων δ', μαρτυριῶν γ', στίχων ρι β'. ἀνάγνωσισ δευτέρα κεφαλαίων β', μαρτυρίασ μιᾶσ, στίχων ρκα'* ... in codice H numerantur capitula *θ'*, in vgedd (ut am fu) capp. XX. Ex copcdd afferuntur numeri *μα'* et *μς'*.

ΠΕΤΡΟΥ Ā.

I.

1 *Πέτροσ ἀπόστολοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ παρεπιδήμοισ
διασπορᾶσ Πόντου, Γαλατίασ, Καππαδοκίασ, Ἀσίασ καὶ Βιθυ-
νίασ,* 2 *κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρόσ, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ, εἰσ
ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.*
3 *Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3 Tit 3, 5. 7
*στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεοσ ἀναγεννήσασ ἡμᾶσ εἰσ ἐλπίδα
ζῶσαν δι' ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,* 4 *εἰσ κληρονο-*

---

* *πετρου α* dedimus cum ℵ (nec aliter ℵ in subscriptione et paginarum titulis) ... ℵAC 13. al panc *πετρου επιστολη ā* (sic Gb Sz), item K 31. 76. 78. 96. 106. j^scr k^scr o^scr etc *πετρου επιστολη πρωτη* ... 38. 104. *πετρου καθολικη πρωτη επιστολη* (item 3. sed *επιστολη πρωτη*), 79. 80. 99. 100. *πετρου καθολικη επιστολη* (99. 100. *επιστ. καθ.*) *α'*, 70. 73. al *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη* (70. add *καθολικη*) *α'*, L *επιστολη καθολικη α' του αγιου και πανευφημου αποστολου πετρου*, item 71 al transpositis verbis *επιστ. καθολ. α'* post *πετρου*. Similiter rell ... s *incip. epist. petri I*, am *incipit epistula petri p̄*, fu *expl. breves epistulae sci. petri. inc. eiusdem epist. ad gentes prima*; syr^sch *sequitur epistula Petri Simonis Cephae apostoli*, syr^p *epistula catholica Petri apostoli* ... ς^e *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη*, ς *πετρου καθολικη επιστολη πρωτη*

I. 1. *ῑῡ χ̄ῡ*: a^scr om *χ̄ῡ* | *εκλεκτοισ* (ℵ^c, adde hoc ad ed. a. 1865): ℵ* add *και*, item syr^utr | *ποντου* etc: syr^utr *ποντ. και γαλατ. και καππαδ. και ασι. και βιθ.* | *γαλατιασ* (36. 8^pe arm add *και*) *καππαδοκιασ* (c^scr s add *και*) et. ABKLP etc: ℵ *-τειασ* et *-κειασ*, harl om *καππαδοκ.* | *ασιασ* (ℵ^c): ℵ* om, 177* om *ασι. και βιθ.* | *και* (39. 100. om) *βιθυνιασ* (13. *βυθυνιασ*, s harl² *bitiniae*, fu *bythyniae*, am *bythiniae*) ... B* om (supplet³ et iam²)

3. *και πατηρ*: s (non item vg Aug Hier, cf Sab) syr^sch ar^e sah aeth om *και* | *το πολυ αυτου ελεοσ*: 162. *το ελε. αυτου το πολυ* ... 13. 31. 38. 68. 69. 100. 177. 180. 15^lect a^scr c^scr h^scr Cyr^act 15 *το πολ. ελε. αυτου*. Cf et. Latt: *secundum* (tol Gild Cass^110 *per*) *magnam misericordiam suam* (ita s am fu demid tol harl² Hier al; harl* om *suam*, vg^cle ante *magnam* pon); item Aug *secundum multitudinem misericordiae suae* | *αναγεννησ. ημασ*: ita testes omnes exceptis minusc paucissimis, hinc ς^e (1624. 1633. 1656. 1678, non item ς Gb Sz) ex errore vdtr *αναγενν. υμασ* praebuisse. Testantur tamen *υμασ* 23. 38* | *ζωσαν* (et. am fu harl vg^cle Fulg Leo *vivam*): 9. 46. *ζωησ*, item *vitae* demid

μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖσ εἰσ ὑμᾶσ 5 *τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένουσ διὰ*
Ro 8, 18 *πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.*
6 *ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντεσ ἐν ποικίλοισ*
Ja 1, 2. 3 *πειρασμοῖσ,* 7 *ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ πίστεωσ πολυτιμότερον*
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ

luxov Hier, nec aliter syr[utr] cop; item *vitae aeternae* tol Aug Vig Gild (Cass[110] *vit. perpetuae*) | *δι αναστασεωσ*: ℵ a[scr**] *δια αναστ.* | *εκ νεκρων* (tol Gild post *αναστ.* pon: *per resurrectionem a mortuis Iesu Chr.* tol, *per res. a mortuis domini nostri Ies. Chr.* Gild) ... 105. 1[lect] syr[sch] Aug [pecc mer 1] (cf Sab) om

4. *και αμιαντον* (h om haec) *και αμαραντον* (o[scr] Oros[9,106] om *κ. αμαρ.*): hoc ordine et. Eus[ps 30] Did[lat6,286] (Gall) etc ... ℵ Cyr[act 45] Gild *κ. αμαρ. κ. αμιαντον* ... s pro *αφθαρτον* etc nil nisi haec: *incorruptibilem incontaminatam in caelis in vobis* | *τετηρημενην*: ℵ* *-νον* | *εν* (a[scr] c[scr] 67. 69. al[3] add *τοισ*) *ουρανοισ*: ℵ *εν ουρανω* | *εισ υμασ* cum ℵABCKLP al longe plu cat s vg (et. Hier Aug etc) syr[utr] arm ... ς *εισ ημασ* cum minusc ut vdtr vix mu (ut 5. 38* 42. c[scr]) harl cop (aeth *nobis et vobis*) Thphyl

5. *ετοιμην* (ℵ[c]): ℵ* *ετοιμωσ* | *αποκαλυφθηναι*: P *ανακαλυφθ.*

6. *εν ω*: c[2] om, item aeth[utr] (aeth[pp] *et gaudebitis* et[ro] *at gaud.*) | *αγαλλιασθε* (am fu harl *exultatis*; cf Thphyl et Oec: *τὸ γὰρ ἀγαλλιᾶσθε ἀντὶ μέλλοντοσ εἴληπται, ἢ καὶ κατὰ τὸ ἐνεστώσ*) ... s vg (et. demid tol) syr[sch] ar[e] (hi duo add *in aeternum*) Fulg Bed[206] *exultabitis*. Cf et. Or[1,800] *ἴστε ὅτι κατὰ τὸν πέτρον ἀγαλλιάσεσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον ἐστὶ* etc | *ει δεον* sine *εστι* cum ℵ*B c[scr] Clem[622] Thphyl[858] semel (cf etiam Maxim ap Phot[192] *εἰσ δέον*, quod ex scriptura *ει δεον* fluxisse vdtr, sed ed. Bekk. - *αγαλλιασθε* - *ει δεον εστι λυπηθεντασ ημασ*) ... ς Ln add *εστιν* cum ℵ[c]ACKLP al fere omn cat Or[1,800] Thphyl[ter] (sed[semel] ibidem i. e.[858] om *εστιν*. Habet enim: *προστίθησι δὲ καὶ τό· εἰ δέον, διδάσκων* etc) Oec ... syr[sch] praeterit *ει δεον* | *λυπηθεντεσ* cum ℵ[c]ABCKP al plu Clem[622] Or[1,800] etc ... ℵ*L 6. 9. 14* 15. 16. 18. 22. 25. 31. 33. 36. 38. 46. 51. 66. 68. 69* 73. 76. 96. 99. 106** 177. 15[lect] d[scr] al[3] *λυπηθεντασ* ... 105. *λυπηθηναι*, ut vg (et. Aug ap Sab) *modicum nunc si oportet contristari* | *ποικιλοισ* (c -*λαισ*) *πειρασμοισ*: syr[sch] *temptationibus variis quae transeunt super vos*

7. *το δοκιμιον* (L -*μειον*): 23. 56. 69. a[scr] *το δοκιμον* | *υμων* (4* 99. om; Or[1,800] *ημων*) *τησ πιστεωσ* (vg Aug al *vestrae fidei*) ... Clem[622] *τησ πιστ. υμων*, item s *fidei vestrae* | *πολυτιμοτερον* cum ℵABCP al plus[25] (et. 31; sed ap Treg *πολυτιμωτερον*) Euthal[porf] ... ς (= Gb Sz) *πολυ τιμιωτερον* (L *τιμιοτερ.*) cum K(L) al plu cat Thphyl Oec, item ut editi sunt Clem Or | *χρυσιου* cum ℵACKLP al omn[vid] Clem Or etc ... B *χρυσου* | *του απολλυμενου* (et. s fu tol *quod perit*) ... vg[cle] (et. am harl luxov, Aug Fulg Bed) om (pergens *quod per ignem probatur*) | *δια πυροσ δε*: 68. Clem Or *και δια πυροσ* ... 40. 60. 98[mg] 99. 117.

ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃν
οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ
ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ
τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧσ σωτηρίασ
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆσ εἰσ ὑμᾶσ χάρι-
τοσ προφητεύσαντεσ, 11 ἐραυνῶντεσ εἰσ τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖσ πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰσ

1lect om δε | δοκιμαζομενου: 25. 27. 29. 40. 68. 98mg 99. 117. 1lect Clem Or δεδοκιμασμενου | δια πυρ. δε δοκιμαζ.: 96. 142. 55lect om | και δοξαν και τιμην cum ℵABC al30 cat vg (et. svid) cop syrp arm Or 1,200 (Clem om και τιμην, Aug ap Sab om κ. δοξ.) ... ς και τιμην και (sed KLP al20 add εισ) δοξαν cum KLP al plu (syrsch vid) Thphyl Oec

8. ουκ: B* ουχ | ιδοντεσ cum ℵBC 7. 27. 29. 66** 76. 80** 1lect jscr oscr al pauc (ap Gb) s vg syrutr arm aethutr Polyc1 Irint238. 301 (Polyc sic: εισ ον ουκ ιδοντεσ πιστευετε, πιστευοντεσ δε αγαλλιασθε χαρα ανεκλ. και δεδοξ., sed edd6 om πιστευοντ. δε αγαλλ., Polycint vet quem cum non videritis nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes creditis; credentes autem gaudebitis etc; Irint301 quem cum non videritis, diligitis; in quem nunc quoque non videntes creditis, credentes autem exsultabitis gaudio inenarrabili; item238 quem non videntes diligitis, in quem nunc non videntes credidistis, [credentes autem] gaudebitis gaudio inenarrabili. Sic s: quem cum non videritis, in quem nunc quoque non videntes credentes autem exultate etc; similiter omisso αγαπατε Aug pecc mer 1 quem ignorabatis; in quem modo non videntes creditis; quem cum videritis, exultabitis etc) ...... ς ειδοτεσ cum AKLP al longe plu cat cop Clem623 Cyrnest 141 Euthalporf Thphyl Oec | μη ορωντεσ (sic et. s): 68. vg (et. am demid, non item fu harl tol) luxov Polycint vet (vide ante) Irint (vide ante) Augpecc mer (vide ante, nec aliterioh 66 ap Sab) add πιστευετε (creditis, sed demid credatis) | πιστευοντεσ δε: vide ante quomodo reddiderit Aug, nec aliter am luxov quem cum (am* add non, sed ipse* vel diorthota punctis notavit) videritis | αγαλλιασθε cum ℵAC2KLP al omnvid cat Polyc1 Clem623 Cyrnest141 Thphyl Oec ... BC*vid Or3,662 αγαλλιατε

9. τησ πιστεωσ υμων cum ℵACKLP al fere omn (sed 96. 180. Orint1,95 ημων) cat s vg (et. Oros Fulg) syrutr cop arm aeth Thphyl Oec ... Ti om υμων cum B 1. 45. Clem623 Orint3,283 Ath1,583 Cyrnest143 Aug (pecc mer testamentum fidei salutem animarum vestrarum, etioh66 mercedem fidei salutem animarum vestrarum) :: dempto υμων orationis concinnitas augebatur

10. εξηραυνησαν cum ℵAB* ... ς Ln εξηρευνησαν cum B3CK al pler, item LP 22. 31. 100. 106. kscr εξερευνησαν | εισ υμασ: K 4. 18. 87. ascr al pauc s Ath1,583 exodd2 Cyrnest143 etact45 Synantioch ap Routh3,299 Oros9,164 (Gall) εισ ημασ

11. εραυνωντεσ cum ℵB* ... ς Ln ερευνωντ. cum AB3KLP etc | ἐδήλου τὸ (et. Cyrglaph104): r. 25. 31. 40. 96. 101mg 180. ἐδηλοῦτο (31. pergit

Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 *οἷς ἀπεκα-*
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 *Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφον-*
τες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
Ro 12, 2 *Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 14 *ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς*
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 *ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-*
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,

---

εν αυτοις το πνευμ. του $\overline{\chi\upsilon}$). Nec aliter editum est Did[tri 2,37] Ath[522] (ex cdd[pler]) Cyr[hr 206] (ex cdd[pler]) Cyr[act 45] | *χριστου* (et. Did Ath Cyr[hr] Cyr[glaph]) ... 26. *θεου* ... B om | *προμαρτυρομενον* cum ℵBCKL al pler Ath[522] Cyr[nest 142] Oec ... AP 1. 10. 17* 22. 23. 32. 42. Did[tri 2,37] Cyr[glaph 164] Thphyl *προμαρτυρουμενον*

12. *οτι ουχ εαυτοις* (C[2] *ουκ αυτοις*) *υμιν δε διηκ. αυτα*: 13. *οτι καυχασθε ουχ εαυτον, υμιν δε και διηκ. αυτα* ... syr[sch] *quicquid scrutabantur propterea quod non semetipsis inquirebant, sed nobis ipsis vaticinabantur illa* | *υμιν δε* (Gb Sz) cum ℵABCLP al[50] cat vg (et. Vig Bed) syr[p] aeth[utr] ... ς (= Gb Sz) *ημιν δε* cum K al plu syr[sch] cop arm Cyr[glaph 164] et[nest 142] (h. l. postea et. *ημιν δια τ. ευ. ημας*) Thphyl Oec | *ἃ*: C om | *νυν*: 69. a[scr] post *ανηγγ.* | *ανηγγελη* (31. f[scr] -*λλη*, 1[lect] c[scr] -*λλει*) ... 1. 11. 59. 60. 104. 105. g[scr] *απηγγελη* (11. 60. -*λλη*) ... 5. 177. Did[tri 2,6,15] *αναγγελλει* | *εν πνευματι* cum ℵCKLP al pler cat cop (syr[utr] *per spiritum sanctum*) Thphyl Oec Vig[varim 751] ... Gb[o] Ln Ti om *εν* cum AB 13. 73. 133. vg (et. Hil Amb al) Did[tri 2,6,15] Cyr[nest 142] | *εις α* et. Clem[988] Thdot[clem 961] et[979] Or[3,95. 456. 692. 814] et[int 2,95] Did[tri 2,6,15] et[2,7] Cyr[nest 142] Ir[int 140] ex[cdd 4] et[edd opt] (syr[utr] *in quae desiderant etiam* [P om] *angeli introspicere*, cop *quae ipsa angeli concupiscunt videre*) ... vg (et. am fu demid harl tol) Ir[int 140] ex[cdd 2] et[ed pri] et[237 libere] (*in quo perficiuntur mysteria dei, quem concupiscunt angeli videre*) Or[int 2,207] („*fortassis etiam Petrus ad ista respondens dicebat:* in quem concupiscunt etiam angeli prospicere") Amb[ep 79] Maxim[taur] (cf hos et al ap Sab) *in quem*, Hil[586] *in qua re*

13. *της διανοιας*: 4* 99. om. Cf et. Polyc[2] *διο αναζωσαμενοι τας οσφυας υμων δουλευσατε τω θεω εν φοβω και αληθεια.* | *νηφοντες*: B* *νεφοντ.* | *τελειως* (cum seqq iungunt et. LP etc; luxov reddit *perfecti*, item vg[ms] ap Ln) ... 31. 38. 70. 73. al plus[10] (qui laudantur) Oec cum *νηφοντ.* coniungunt, item syr[sch] (*excitamini perfecte et sperate*) sah

14. *συσχηματιζομενοι* (B -*μεναι*, nec correctum): Ti *συνσχηματ.* cum solo C (aliter Rom[12,2])

15. *αναστροφη*: syr[sch] et[p] c.* arm add *υμων*

16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ Lv 11, 44. 45 19, 2 20, 7. 26 Mt 5, 48
πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ
ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρά-
φητε, 18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τι-
μίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνω-

16. διοτι γεγραπτ. cum ABKLP al pler Clem[563] Thphyl Oec ... ℵC 60. οτι γεγρ. ... 13. om | αγιοι cum ℵACKLP al pler vg m[103] Clem Thphyl Oec ... Ti οτι αγιοι cum B 31. 70. syr[utr] (sah cop ex ingenio linguae) | εσεσθε (Gb′) cum ℵABC 5. 13. 36. 37. 65. 66** 69. 133. 137. a[scr] d[scr] cat syr[p] aeth Clem[563], item *eritis* vg[cle] fu demid, *estote* am harl tol m[60] et[103] (vg[ms] ap Ln *sitis*). Cf et. Optat[2,20] (Gall[5,475]) „*Denique sic ait:* Sancti eritis, quia ego sanctus sum. *Solus est ergo perfectus et sanctus. Denique non dixit:* Sancti estis, *sed* Sancti eritis *dixit.*" At haec unde desumpta sint, non adscriptum est, videntur vero potius ex Levitico, ubi quinquies repetuntur, quam ex Petri epistula derivanda, quamquam in Lev addi solet κυριος ο θεος υμων vel certe κυριος. Nec magis probabile est Cyrillum, quibus locis affert eadem verba ista, Cyr[ador 68] et[540] (αγιοι γαρ εσεσθε, φησιν, οτι εγω αγιος ειμι. utroq loco) ad Petri epistulam respicere. Idem valet de Cyr[ioh 431] (θεω, κατα το παρ αυτου λελεγμενον· αγιοι εσεσθε, οτι εγω αγιος). Ceterum etiam LXX εσεσθε lectione tantum non fluctuante ...... ς γινεσθε cum KP al plu; item L al[25] Thphyl Oec γενεσθε. Item huc trahendum videtur *estote*, quod m[bis] am etc (vide ante) atque etiam syr[sch] sah cop arm praebent. | διοτι εγω cum ℵ 26. 40. Clem[563] (:: διοτι et. antea et 2, 4 mutarunt; eo vero magis commendatur quod quinque Levitici locis οτι, nusquam διοτι scriptum est) ... ς Ln Ti οτι cum ABCKLP al pler cat Thphyl Oec ... 60. καθως | αγιος sine additam cum ℵA*B aeth Clem[563] (de Cyr[ioh 431] ubi eadem lectio invenitur vide ante) ... ς add ειμι cum A[2]CKLP al omn[vid] cat m[60] et[103] vg rell Thphyl Oec :: LXX Lev 19, 2 et 20, 7 οτι αγ. εγω κυριος ο θεος υμων 11, 44 et 45 οτι αγ. ειμι εγω κυρ. (44. add ο θε. υμ.) 20, 26 οτι εγω αγ. ειμι κυρ. ο θε. υμ.; sed ubique fere fluctuat lectio (20, 26 ειμι om B* al permu)

17. απροσωπολημπτως cum ℵABC ... ς -ληπτως cum KLP rell | κρινοντα: C -νουντα | αναστραφητε (ℵ[c]): ℵ* αναστρεφομενοι

18. φθαρτοις (ℵ[c] Clem[303] Or[3,546. 726] Cyr[zach 738] et[act 55] etc): ℵ* φθαρτον. Item ℵ* αργυριου (ℵ[c] -ριω) | αναστροφης πατροπαραδοτου (et. Clem[313] Or[3,726] Cyr[zach 738] et[esa 613] etc): C 31. 69. 137. a[scr] arm Thphyl πατροπαρ. αναστροφ.

19. τιμιω (et. Clem[303] Or[3,546. 726] Cyr[zach 738] et[esa 613] etc) .... C 31. Cyr[6,240] praem τω. Respicit huc etiam Thdot[clem 961] και, κατα τον αποστολον, τιμιω και αμωμω και ασπιλω αιματι ελυτρωθημεν.

20. προεγνωσμενου cum ℵ[c]ABC[2]KLP al omn[vid] Did[tri 3,3] Cyr[glaph 276] etc

σμένου μὲν πρὸ καταβολῆσ κόσμου, φανερωθέντοσ δὲ ἐπ' ἐσχάτου
τῶν χρόνων δι' ὑμᾶσ 21 τοὺσ δι' αὐτοῦ πιστοὺσ εἰσ θεὸν τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰσ θεόν.
22 Τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν ἡγνικότεσ ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆσ ἀληθείασ
εἰσ φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίασ ἀλλήλουσ ἀγαπήσατε
ἐκτενῶσ, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶσ φθαρτῆσ ἀλλὰ
Es 40, 6 ss Iac 1, 10 s ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντοσ θεοῦ καὶ μένοντοσ. 24 διότι πᾶσα

... ℵ* ανεγνωσμενου, C* προσεγνωσμ. | εσχατου (Gb') cum ℵABC 5. 13. 15. 27. 36. 64. 65. 137. d[scr] cat syr[utr] cop Cyr[glaph 276] ... εσχατων cum KLP al pler vg sah arm aeth (cdd[lat] ap Wtst) Did[tri 3,3] Thphyl Oec | των χρονων (ℵ[c]): ℵ του χρονου ... 31. των ημερων | δι υμασ cum ℵBCKLP al pler cat vg rell Thphyl Oec ... A 4. 32. 42. 57. 95. 105. 180. k[scr] δι (105. δια) ημασ

21. πιστουσ cum AB 9. vg auct[voca gent] (vg *qui per ipsum fideles estis in deo*, auct[voc gent] *qui per ipsum fideles estis in deum*) ... ς πιστευοντασ cum ℵCKLP al pler (11. 13. -σαντασ) cat syr[utr] etc Thph Oec. Respicit huc ut vdtr etiam Polyc[2] διο αναζωσαμενοι τασ οσφ. υμων δουλευσατε τω θεω εν φοβω και αληθεια, απολιποντεσ – πιστευσαντεσ εισ τον εγειραντα τον κυριον ημων $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ εκ νεκρ. | εγειραντα (et. ℵ[c]): ℵ* 13[lect] εγειροντα

22. υπακοη: 98[mg] 14[lect] υπομονη | τησ αληθειασ sine additam cum ℵABC 13. 27. 73. vg (et. am fu demid harl tol, sed hi omnes cum vg[clo] *caritatis* pro τησ αληθειασ excepto tol) luxov syr[utr] cop arm[usc] aeth[utr] ar[e] Clem[562] ... ς (sed Gb[oo]) add δια πνευματοσ cum KLP al pler cat m[78] (*ad obaudiendum fidei per spiritum*) aeth[utr] arm[zoh] Thphyl Oec Gild (*ad obediendum fidei per spir.*) Vig (*animas vestras per spiritum castificate ad obedientiam fidei per spir.*) | εκ καρδιασ cum AB vg (vide post) Gild. Vg enim[cle] am fu demid *in fraternitatis amore simplici* (harl *simplices*), *ex corde invicem diligite*; sed tol - - *simplices ex corde puro invicem diligite*; Gild post *per spiritum* pergit *in charitate, in fraternitate, ex corde vero invicem* etc ... ς εκ καθαρασ καρδιασ c. ℵ*CKLP rell omn[vid] cat Thphyl Oec Anto[30. 181] tol syr[sch] (*ex corde puro et perfecto*) syr[p] cop (*in corde sancto*) arm, item ℵ[c] εκ καρδ. αληθινησ, aeth *in plenitudine cordis vestri amate in veritate vos invicem crebro* | αγαπησατε: 13. αγαπατε (a[scr] αγαπωμεν τε)

23. αναγεγεννημενοι: 31. αναγενομενοι | εκ σπορασ φθαρτησ cum BKLP al omn[vid] vg rell Did[tri 2,12] Cyr[esa 771] (γεγεννημεθα γαρ ουκ εκ σπορασ φθαρτησ, αλλα δια λογου ζωντοσ θεου και μενοντοσ, similiterque Cyr[esai 562. 583. 600]) etc ... ℵAC εκ φθορασ φθαρτησ | αλλα: C 31. 38. 68. 96. 177. αλλ | μενοντοσ sine additam cum ℵABC h 13. 27. 29. 66** 73. 142. fu demid harl cop syr[p] arm (δια ζωντοσ και μενοντοσ λογου θεου) Did[tri 2,12] Cyr[esa quater] (vide ante) Hier[iovin 1] ... ς (= Gb Sz)

σὰρξ ὡσ χόρτοσ, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆσ ὡσ ἄνθοσ χόρτου· ἐξη-
ράνθη ὁ χόρτοσ, καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου
μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν
εἰσ ὑμᾶσ.

II.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- Ia 1, 21

add *εισ τον αιωνα* c. KLP al pler (5. *εισ αιωνα*, 25. *εισ τουσ αιωνασ*) cat vg^{clo} am tol syr^{sch} (aeth *semper*) Thphyl Oec

24. *ωσ* (ℵ* *ωσει*) *χορτοσ* cum (ℵ*)BCKLP al pler vg^{clo} am^{2} fu demid tol cop syr$^{p\ mg}$ arm^{zoh} aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$ (*πετροσ δε· διοτι πασα* etc) Oec Bed^{211}; item Or^{1,226} sed verbis *πασα σαρξ* usq *εισ τ. αιωνα* praeponit *κατα τον προφητικον παραβεβληται λογον λεγοντα*, etsi uti sonant singula, magis ex Petro quam ex Esa petita videntur (*ωσ χορτ.*, *δοξα αυτησ*, *ρημα κυριου*) ...... Gb^{o} Ln om *ωσ* cum ℵ^{c}A 4. 13. 15. 29. 36. 59. 69. 137. a^{scr} cat am* harl syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm^{edd} Thphyl Zeno, item si huc trahi licet Hipp (sive Sim. Mag. ap Hipp)^{164} ubi est *το λεχθεν οτι πασα σαρξ χορτοσ, και πασα δοξα σαρκοσ ωσ ανθοσ χορτου· εξηρανθη ο χορτοσ και το ανθοσ αυτου εξεπεσε· το δε ρημ. κυρ. μενει εισ τ. αι.* | *πασα δοξα* (et. ℵ^{c}): ℵ* *πασα η δοξ.* | *αυτησ* cum ℵ^{c}ABC h 5. 7. 9. 15. 69. 73. 137. a^{scr} cat vg (et. Zeno Bed) syr^{utr} cop aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$, item (vide ante) Or^{1,226} ... ℵ* *αυτου*, quod magnam veri speciem habet, Hipp^{164} *σαρκοσ*, tol *carnis* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ανθρωπου* cum KLP al pler Oec (minime probat Chr^{4,220} et ^{12,722}) ... 27. plane om | *το ανθοσ* sine additam cum ℵAB 2. 5. 13. 26. 30. 40. 69. 73. 137. a^{scr} c^{scr} am fu syr^{utr} arm Did$^{tri\ 2,5}$ Thphyl Bed^{211}, item (vide ante) Or ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add *αυτου* cum CKLP al pler cat vg^{cle} demid harl tol cop aeth^{utr} Eus$^{cat\ 49}$, item (vide ante) Hipp^{164} :: LXX consentientibus ℵAB *πασα σαρξ χορτοσ* (minusc pauciss *ωσ χορτ.*, item Esaia adscripto Bas^{1,41} et^{alib}) *και πασα δοξα ανθρωπου ωσ ανθ. χορτου· εξηρανθη ο χορτοσ και το ανθοσ* (Iust$^{dial\ 50}$ add *αυτου* totum Esaiae locum 40, 1—17 exscribens, item Thdrt^{1,834} uno codice discedente) *εξεπεσε, το δε ρημα του θεου ημων* (pro his minusc mu Iust Thdrt etc *κυριου*) *μενει εισ τον αιωνα*. Ceterum post *εξεπεσεν* Did$^{tri\ 2,5}$ add (memoria falsus) *και η ευπρεπεια αυτου απωλετο* (:: ex lac), quae nec ap Esai leguntur.

25. *κυριου* (ita et. Hipp^{164}, item Or^{1,226} *του κυριου*, praetereaque vide ante): aeth^{utr} Did^{2,5} et^{6} Thphyl *του θεου*, syr^{sch} *dei nostri* | *το ρημα το*: A om

II. 1. *υποκρισεισ* cum ℵ*(et ℵ^{c})ACKLP rell vg syr^{p} arm Thphyl Oec ... ℵ^{c} (notaverat *ν* super *σ* extr in *-σεισ*, sed eo rursus absterso *-σεισ* correxit) B syr^{sch} cop (aeth^{utr} et h. l. et in seqq habet infinitivum qui pluralem non patitur) Clem^{124} (praemisso *την*) Or$^{int\ 4,506}$ Aug

κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 *ὡς ἀρτιγέννητα*
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 *εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.* 4 *πρὸς*
Ps 34, 8. (9) *ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-*
Eph 2, 20 *μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον,* 5 *καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι*
ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον,
Ro 12, 1 *ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ*

Gild (hos vide ap Sab) *υποκρισιν* | *φθονους* (L *φθονου*): syr[sch] cop Clem Or[int] Aug Gild *φθονον, invidiam* ... B *φονους* | *πασας* (A om) *καταλαλιας* (et. ℵ[c]): ℵ* cop *πασαν καταλαλιαν*, item omisso *πασαν* syr[sch] (aeth) Clem Or[int] Aug Gild, item L *πασης καταλαλιας*

2. *αρτιγεννητα* cum ℵBCKLP etc (et. Or[3,550. 606sq 758] et[alib]) ... A al pauc Clem[124] (sed fluct lectio) Cyr[esa 902] et[glaph 393] *αρτιγενητα* (syr[sch] reddit *simplices*, sed syr[p] *modo geniti*) | *αδολον*: 3. 32. 48. 69. 99. 101. 133. 1[lect] a[scr] al[2scr] am tol (et. Aug al, non item vg[cle] fu demid harl) syr[p] (syr[sch] vide post) arm Or[2,607] (non item[1,618] nec[3,550. 606. 758. 4,242]) et[int 3,508] Cyr[glaph 393] et[esa 902] *και αδολον*. Libere syr[sch] *et estote tanquam infantes simplices, et appetite ipsum sermonem tanquam lac mundum et spirituale* | *αυξηθητε*: 31. 38. *αξιωθητε* | *εις σωτηριαν* cum ℵABCKP al[60] cat vg (et. Aug al mu) syr[utr] cop arm aeth ar[e] Clem[124] Or[int 3,508] Cyr[glaph 393] ... ς (= Gb Sz) om cum L al ℵat mu ar[p] Oec, item[vid] Thph[com] (addit enim *εις μετρον ηλικιας του πληρωματος του* $\overline{χυ}$, sed[txt] habet *εις σωτ.*)

3. *ει* cum ℵ*AB Clem[124] (syr[sch] *si gustastis et vidistis*) ... ς Ti *ειπερ* cum ℵ[c]CKLP al omn[vid] (13. *εισπερ*) cat Cyr[glaph 393] Thphyl Oec vg (*si tamen*), item[vid] cop syr[p] etc | *χρηστος*: KL al[30] Clem[124] et alii *χριστος*, sed L 13. 31. al[2scr] (et ut vdtr pler) $\overline{χς}$ compendio utuntur

4. *υπο* cum ℵAKLP etc, item B *υπ* ... C 29. 14[lect] *απο*

5. *λιθοι ζωντες* (ℵ[c]): ℵ* *λιθος οντες* | *εποικοδομεισθε* cum ℵA[2]C 5. 27. 33. 36. 39. 46. 65. 66** 68. 76. 100. 138. al[3scr] (al pauc ap Gb) cat vg (*superaedificamini*, et. Bed al) Cyr[ador 330] et[glaph 331. 427] et[mich 423] Procop ap Niceph[2,24] ... ς Ln Ti *οικοδομεισθε* c. A*BKLP al plu Clem ap Niceph[2,697] (Mign[2,770]) Or[1,757] (non probant[4,202] *οικος θεου εκ λιθων ζωντ. οικοδομουμενος*, nec magis[4,223. 3,750]) Or[int 2,418] (*vos - aedificati domus spiritalis in sacerdotio sancto*) Thphyl Oec Hil[70. 80.] Ambr Aug al (vide Sab) | *πνευματικος* (ℵ[c]): ℵ* *πνευματος* | *εις ιερατευμα* cum ℵABC 5. 7. 15. 27. 29. 36. 66** 68. 73. 106. cat tol cop arm aeth[utr] Or[1,757] et[4,203] Eus[ps 316] Cyr[glaph 331] (item[ador 330] et[mich 423] *εις ναον αγιον*) Procop (l. l.) Or[int 2,418] (vide ante) Hil[70] Ambr al (vide Sab; sed Procop etiam antea *εις οικον πνευματικον* similiterque ex Latt nonnulli ut Hier[ter]) ... ς Ti *ιερατευμα* (sine *εις*) cum KLP al pler vg syr[p] Clem ap Niceph[2,697] (non probat Or[4,223] *ἡ ἐκκλησία ἐκ λίθων ᾠκοδομημένη ζώντων; ἐνθάδε ἱεράτευμα ἅγιον, πνευματικαὶ θυσίαι προσφέρονται*) Thphyl Oec. Libere syr[sch] *et estote templa spiritualia.* | *ανενεγκαι* (ℵ[c]; * *-γκας*) et. Or[1,757] etc ... 13. *ενεγκαι* | *πνευματικας*

Χριστοῦ. 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον Es 28, 16 Ro 9, 33
ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ
καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖσ πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, Ps 118, 22 Mt 21, 42 Es 8, 14
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφα-
λὴν γωνίασ καὶ λίθοσ προσκόμματοσ καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ Ro 9, 33
προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντεσ, εἰσ ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖσ Ex 19, 6 Es 43, 20 s

θυσιασ: 42. 57. 97. 104. 105. 13[lect] 14[lect] c[scr] g[scr] Amb[luc2] et[12] θυσ. πνευματ. ... ℵ om πνευματικασ, item (sed variant cdd, vide ap Schaaf ad h. l. p. 781, nec magis om ar[e]) syr[sch] | θεω cum ℵABC 29. 66** arm ... ϛ τω θεω cum ℵ[c]KLP al pler cat Clem ap Niceph (ap Mign[770]) Or[1,787] Thphyl Oec

6. διοτι cum ℵABCKLP h al fere[30] cat vg (*propter quod*) cop syr[p] (et [sch] *enim*) arm aeth[utr] (*quia ita*) Thphyl ... ϛ (= Gb Sz) διο και cum minusc ut vdtr pauc Oec; 19 68. διο | εν γραφη c. ℵAB 13. 33. 73. k[scr] ... ϛ εν τη γραφη cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec ... Ln η γραφη cum C 7. 14. 27. 29. 33** 38. 65. 68. 69. 93. 95** al[8scr] vg (et pp[lat]; non item syr[utr] etc) | ακρογων. ante εκλεκτον cum ℵAKLP al fere omn vg syr[p] aeth Thphyl ... BC 31. cop arm Cyr[esa612] (propius ad Petr quam ad Esa accedit) post εκλεκτον pon (syr[sch] εκλεκτ. εντιμ. ακρογων., Oec[com] ακρογ. εντιμ. εκλεκτ.) :: cf LXX ιδου εγω εμβαλλω εισ τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον etc, ubi εκλεκτ. ακρογ. tantum non fluct. Cf et. Barnab[6] λεγει ο προφητησ· επει ωσ λιθοσ ισχυροσ ετεθη εισ συντριβην· ιδου εμβαλω εισ τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον. | επ αυτω (ℵ[c]): ℵ* 33* 40. d[scr] επ αυτον :: LXX[ed] et B ο πιστευων tantum habet, sed ℵA al mu add επ αυτω, cod[marchal] επ αυτων, Barnab[6] επ αυτον, Eus[dem 28] Cyr[esa 502] εισ αυτον

7. υμιν (sic ℵ[c] et iam[a] vel ipse*[corr]): ℵ* ημιν | απιστουσιν cum ℵBC 68. 69. a[scr], item *non credentibus* vg (sed nec aliter v. 8, quem vide; magis etiam dubium videtur an si quis ex interpp rell eodem modo reddidit Graecum, pro teste lectionis απιστ. haberi debeat.) ... ϛ Ln Ti απειθουσιν cum AKLP al pler cat Thphyl Oec | λιθον ον cum ℵ* C[2vid]KLP al pler Thphyl ... Ln λιθοσ ον cum ℵ[c]ABC*[vid] 9. 19** 25. 39. 73. 100. 127. c[scr] Oec :: et. LXX λιθον ον, sed ibi non praecedit απιστουσιν aut απειθουσιν, a quo verbo lectio λιθοσ originem ducere videtur. Ceterum syr[sch] om λιθον ον usque εισ κεφ. γωνιασ | εγενηθη: K εγενν- | λιθοσ ante προσκομμ.: 18. 31. 63. 123. 177. 180. k[scr] λιθον | πετρα: ℵ 18. 63. 123. 177. 180. (non item 31. k[scr]) πετραν

8. οι cum ℵABC[2]KLP etc: C* 5. 15. 27. 29. 31. 36. 66. 68. 69. a[scr] οσοι | απειθουντεσ cum ℵACKLP etc ... B απιστουντεσ, nec aliter reddit vg (*qui offendunt verbo nec credunt*) | εισ ο και ετεθησαν: 57** 69. 137. a[scr] εισ ην παρεσκευασαν εαυτουσ ταξιν και ετεθησαν, quemadmodum etiam in comm Thphyl[l] et Oec[l] legitur

9. υμεισ: 31. ημεισ (item Clem[54], at iste locus minime ad hanc lectionem

δὲ γένοσ ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνοσ ἅγιον, λαὸσ εἰσ περι-
ποίησιν, ὅπωσ τὰσ ἀρετὰσ ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότουσ ὑμᾶσ καλέ-
Hos 2, 23 Ro 9, 25 s *σαντοσ εἰσ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶσ·* 10 *οἵ ποτε οὐ λαόσ, νῦν*
δὲ λαὸσ θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντεσ.
11 *Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡσ παροίκουσ καὶ παρεπιδήμουσ ἀπ-*
Ia 4, 1 Ro 7, 23 *έχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινεσ στρατεύονται κατὰ τῆσ*
ψυχῆσ, 12 *τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν ἔχοντεσ καλήν,*
3, 16 *ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων*
3, 2 *ἐποπτεύοντεσ δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆσ.*
Ro 13, 1 ss 13 *Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε*

fulciendam pertinet) | *οπωσ* (et. Cyr[glaph 121] Dam[2,734]): Cyr[osa 562. 574] et[nest 80] et[zach 794] *ινα* | *καλεσαντοσ* (et. Cyr[glaph 121] et[osa 574] et[zach 794]): Cyr[nest 80] et[osa 562] *καλουντοσ* | *εισ* (et. Cyr[glaph 121]): Cyr[osa 562. 574] et[nest 70] *επι*

10. *ηλεημενοι*: Dam[2,734] *ελεημ.* | *ελεηθεντεσ*: c *ηλεηθεντ.*

11. *ωσ παροικουσ κ. παρεπιδημουσ*: post haec ς Gb Sz interpg cum *παρακαλω* coniungentes, a seqq vero seiungentes. | *απεχεσθαι* c. ℵBK al plu ut[vid] cat vg (*abstinere vos*) Clem[544] Dam[2,519] (et. [paris]) Thphyl Oec. Addunt vero (ut Ln ex errore de c edidit) *υμασ* vg Cyp[12] et[306] (cum aliis pp[lat], cf Sab), al testes pauci post *παρακαλ.* vel ante *απεχεσθ.* addunt ... ACLP al[25] syr[utr] cop aeth[utr] Did[tri 3,1] Cyr[glaph 155] Cyp[12. 306] Zeno Leo *απεχεσθε* | *των σαρκ. επιθ.* (et. Cyr[glaph 156]): c* 27. Did[tri 3,1] praem *απο*. Ceterum cf ad h. l. Polyc[phil 5] (Dress[382]) *οτι πασα επιθυμια κατα του πνευματοσ στρατευεται*

12. *την αναστροφ. υμων* (et. Clem[285] Polyc[lat 10]): ℵ *τ. αναστρ. υμιν* ... Cyp[12] et[306] om *υμων* | *εν τοισ εθνεσιν εχοντεσ καλην* cum ℵAC 13. al sat mu vg (arm - *καλ. εχοντ.*) Clem[285] Thphyl, item omisso *εχοντεσ* B ... KLP al[30] syr[sch] cop Oec *εχοντ. καλην εν τ. εθνεσιν*, item Clem[544] Polyc[lat 10] *καλην* (*irreprehensibilem*) *εχοντ. εν τ. εθν.*, Cyp[bis] *habentes inter gentes (gentiles) bonam*. Pro *τ. αναστροφ. υμ.* etc 69. 137. a[scr] *παρακαλω δε και τουτο, την εν τοισ εθν. υμων αναστροφην εχειν καλην* | *καταλαλουσιν* (et. Clem[285]): LP al fere[3?] cat Clem[edd] *καταλαλωσιν* | *εκ των καλων*: 57** 69. 137. a[scr] syr[utr] cop arm Cyp[bis] add *υμων* | *εποπτευοντεσ* cum ℵBC 2. 30. 31. 43. 68. 137. a[scr] j[scr] cat Thphyl Oec, item vg (*considerantes*) Cyp[12. 306] (*aspicientes*) syr[utr] ... ς *εποπτευσαντεσ* cum AKLP al pler Clem[285] | *δοξασωσιν* (et. Clem[285] ℵ[c]): ℵ* *δοξασουτρεμουσιν* (:: cf 2 Pe 2, 10)

13. *υποταγητε* sine *ουν* cum ℵABC 13. 31. 73. am fu demid tol (et. m[80]) sah cop arm aeth, item (qui in tali re non satis probant) Eus[mcell 151] Did[tri 3,3] Cassiod[113] ... ς (sed Gb[oo]) add *ουν* cum KLP al pler cat vg[clo] harl (et. Bed[220]) syr[p] (et[sch] *et* -) Thphyl Oec | *ανθρωπινη* (ℵ* om) ante *κτισει* cum ℵ[c]ABKLP etc (et. Dam[2,256] Ant[80]) ... c 31. Eus[mcell 151] Did[tri 3,3] post *κτισει*, item sah cop syr[p] (syr[sch] *omnibus hominibus*) | *κτισει*: vg (et. am fu demid Bed[220]) *creaturae* ... m[80] harl tol Amb[fid 5,578] ex[edd] pler Cass[113] *ordinationi*

βασιλεῖ ὡσ ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι' αὐτοῦ πεμπο-
μένοισ εἰσ ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι
οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῦν τὴν τῶν
ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡσ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡσ ἐπι- Ga 5, 13
κάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ κακίασ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡσ θεοῦ δοῦλοι.
17 πάντασ τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε,
τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ Eph 6, 5 Col 3, 22
τοῖσ δεσπόταισ, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ
τοῖσ σκολιοῖσ. 19 τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει

---

14. *εισ εκδικησιν* (ita etiam c habere statuendum est, non *αδικησιν*) sine *μεν* cum ℵABKL h al[30] vg m[90] syr[sch] et[p txt] cop arm Ant[86] ... ς (= Gb Sz) add *μεν* cum c[vid] (sed locus perobscurus est) P al plu[vid] cat syr[p] c.* Dam[2,358] (et. paris) Thphyl Oec

15. *αγαθοποιουντασ* (et. Clem[644]; c: -*ντεσ*): c: 7. 27. 29. 31. al[2scr] Thphyl add *υμασ*, item syr[utr]. Libere 13. *αγαθοποιειν και φιμ.* | *φιμουν* (KLP al mu *φημουν*): ℵ* *φιμοιν* (c -*μουν*) | *αγνωσιαν*: 96. 142. Clem[644] *εργασιαν*

16. Ln ante *ωσ ελευθεροι* plene distinxit, verba vero *αλλ ωσ θεου δουλ.* cum v. 17 coniunxit. Cui coniunctioni favet etiam Dam[2,697], ubi *ωσ θεου δουλοι παντ. τιμησατ.* affertur absque eis quae praecedunt; nec aliter Thphyl. | *θεου δουλοι* cum ℵBCK 5. 22. 68. 73. 55[lect] arm Dam[2,697] ... ς Ln *δουλοι θεου* c. ALP al pler cat m[90] vg Thphyl Oec

17. *παντασ*: ℵ -*ντεσ* | *αγαπατε* cum ℵABCP etc ... KL h 31. 40. 6** al[40] *αγαπησατε*. Item 73. (qui non etiam lectionis *αγαπησατε* testis dicitur) *τ. βασ. τιμησατε*

18. *υποτασσομενοι*: ℵ post *εν παντι φοβω* pon ... 57** 69. 137. a[scr] add *ητε*, quemadmodum Thphyl et Oec adnotant: *προσυπακουστέον τὸ ἦτε, ἵν' ᾖ οὕτωσ· οἱ οἰκέτ. ἦτε ὑποτασσόμενοι. ὁμοίωσ καὶ ἐν τῷ· αἱ γυναῖκεσ.* Nec aliter vg (*subditi estote*, sed am fu om *estote*) etc. | *τοισ δεσποταισ* (et. vg syr[p] etc): ℵ harl tol (m[89] *nostris*) Dam[2,447] (et. paris) add *υμων*, item cop syr[sch] (minime contra probat Clem[296] *ὡσ γάρ τοι ἐκείνοισ παραγγέλλεται, παντὶ φόβῳ τοῖσ δεσπόταισ, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ - σκολιοῖσ ὑποτάσσεσθαι, φησὶν ὁ πέτροσ, οὕτωσ ἡ ἰσότησ - τοῖσ δεσπόταισ εὐάρμοστοσ.*) | *επιεικεσιν αλλα*: ita ℵAB[3]KLP LP etc ... B*C -*κεσι αλλα* (cuiusmodi passim in B et ℵ) | *αλλα και*: 31. om *και*

19. *χαρισ* sine additam cum ℵABKLP etc (et. Ant[152]) ... c 7. 13. 15. 18. 21. 27. 29. 32. 36. 57** 68. 69. 73. 80. 106. a[scr] c[scr] al[3scr] cat m[89] syr[sch] et[p] c.* arm Dam[2,447] (et. paris) Anton[98] Thphyl add *παρα τω* (13. 15. 18. j[scr] al pauc cat Anton[98] Dam[paris] om) *θεω* | *θεου* cum ℵA[2]BKLP al pler vg m[89] sah cop aeth Dam[2,447] (et. paris) ... c 15. 18. 27. 29. 36. 66** 68. 69. 80. 81. 106. a[scr] c[scr] al[2scr] cat syr[utr] arm Anton[98] et[152] Thphyl *αγαθην*, item A* 13. *θεου αγαθην*

τισ λύπασ πάσχων ἀδίκωσ. 20 *ποῖον γὰρ κλέοσ εἰ ἁμαρτάνοντεσ*
καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντεσ καὶ πάσχον-
τεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ. 21 *εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλή-*
3, 18 4, 1 *θητε, ὅτι καὶ Χριστὸσ ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-*
Io 13, 15 *γραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἴχνεσιν αὐτοῦ,* 22 *ὃσ ἁμαρτίαν*
Es 53, 9 *οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλοσ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,* 23 *ὃσ λοι-*
δορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ

---

20. *αμαρτανοντ. και*: 31* add *κακοποιουντεσ* | *κολαφιζομενοι*: ℵ^{cp} 7. 9. 27. 46. 69. a^{scr} *κολαζομενοι* | *υπομενειτε* pri: ℵ^{c} 5. 15. 18. 27. 31. 66** 69. 97. a^{scr} c^{scr} o^{scr} al^{6} Anton^{96} et^{152} vg (*et colaphizati suffertis*, m^{89} *cruciemini et sufferatis*, deinde *sustineatis*) *υπομενετε* | *αλλ ει αγαθ και πασχ. υπομεν.*: L 100. om | *υπομενειτε* sec: 5. 31. 33. 97. o^{scr} vg (*sustinetis*) Ant^{bis} *υπομενετε* | *τουτο* c. ℵBCKLP al longe plu cat vg m^{89} syr^{utr} sah cop arm aeth Dam^{paris} (sub υ) et$^{nestor 561}$ ... Ln Ti add *γαρ* cum A 13. 73. k^{scr} al^{10} Thphyl Oec. Cf et. Tert$^{gnostic 12}$: „Petrus quidem ad Ponticos, *quanta enim*, inquit, *gloria, si non ut delinquentes puniamini sustinetis. Haec enim gratia est, in hoc et vocati estis, quoniam et Christus passus est pro nobis, relinquens vobis exemplum semetipsum*" etc. | *θεω*: A al^{15} cat Thphyl *τω θεω*

21. *γαρ*: 7. 14. 75** 68. 93. al$^{4 scr}$ *γαρ και*. Cf Tert$^{gnostic 12}$ ad v. 20 | *οτι και* et. vg (et. am fu etc) syr^{sch} cop arm aeth ... A 3. 68. 73. 101. vg^{ms} ap Ln syr^{p} om *και* (sah *vocati estis enim ad hoc*) | *χριστοσ*: ℵ 1. 73. 80. o^{scr} praem *ο* | *επαθεν* cum ABC^{vid}KLP al pler vg sah cop syr^{p} aeth Dam^{paris} sub υ Tert$^{gnostic 12}$ Cyp$^{250. 259}$ etc ... ℵ 5. 14. 17. 19. 37. 65. 95* cat syr^{sch} ar^{e} arm Dam$^{nestor 561}$ Amb^{bis} Fulg Quaest (vide hos ap Sab) *απεθανεν* | *υπερ*: A *περι* | *υμων υμιν* (et. ς^{e} (ib) cum ℵABC 31. c^{scr} k^{scr} al sat mu^{vid} am fu^{corr} (teste Ln) demid tol harl sah syr^{p} arm aeth^{utr} Dam^{paris} (sub υ) Oec Amb (al: cf Sab) ... ς (Gb') *ημων ημιν* cum 2. 4. 18. 45. 47. 69. 93. 99. 105. 137. d^{scr} al aliq syr^{sch} cop Dam$^{nest 561}$ Aug$^{ioh 21}$ (contra Lc^{brug} *male illi qui duplex* nobis) ... Sz Gb'' (sed ap utrumq adnotatio critica confusa) Ti *υμων υμιν* cum KLP 13. al fere^{40} cat vg^{cle} fu* Tert$^{gnost 12}$ Cyp$^{250. 259}$ (al ap Sab) Thphyl

22. Habent versum etiam Polyc$^{phil 8}$ Ir$^{int 258}$ Or$^{3,325. 4,461}$ et^{alib} Eus$^{eclog 294}$ Did$^{tri 3,10}$ etc | *ευρεθη* cum ABCLP al certe pler cat Polyc Or Eus Did etc ... ℵK *ηυρεθη*

23. *αντελοιδορει* et. ℵ^{c} Eus$^{ps 171}$ Cyr$^{ioh 514}$ et^{571}, item *remaledicebat* (*remaledixit*) Cyp$^{250. 317}$ Lcif^{248} (Gall^{6}) Aug$^{ioh 21}$ Amb etc ... ℵ* *ελοιδορει*, item (si inde huius lectionis testimonium petere licet) *maledicebat* vg Did$^{int 293}$ (Gall^{6}) | *δε* et. Cyr$^{ioh 514. 571}$ Dam^{paris} sub υ Cyp$^{250. 317}$ etc ... C *τε* | *τω κρινοντι δικαιωσ* (Promiss *iudicanti se iuste*, harl* *indicante iuste*) ... vg (et. am fu demid tol harl**) Cyp$^{250. 317}$ etc *iudicanti* (harl** *-cante*) *se* (am Cyp^{317} *se iudicanti*, Cyp^{250} *se iudicanti se*) *iniuste*. Cui lectioni (improbat Lc^{brug}) accommodatum est 1^{lect}: *τω κριν. σε* (sic) *αδικωσ*. Libere arm: *δικαιον δε παρεδιδου τω κρινοντι*

κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν Es 53, 4 ss
τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι Col 1, 22.
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ
ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 5, 2

III.

1 Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα Eph 5, 22 Col 3, 18
καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο-
φῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ

---

24. *ημων* cum ℵACKLP etc. Item Polyc[s] *οσ ανηνεγκεν ημων τασ αμαρτιασ τω ιδιω σωματι επι το ξυλον* ... B *υμων* | *αυτοσ* (et. vg syr[p]; 31. post *ανηνεγκ.* pon): Polyc[s] om, nec expri sah cop syr[sch] | *εν τω* (ℵc): ℵ* om *εν* | *αμαρτιαισ*: A aeth add *ημων* | *ζησωμεν*: C *συνζησωμεν* | *ου τω μωλ. αυτου* cum ℵ*LP 40. 73. 105. 93. 94. 95. 96* 113. 8[pe] al plu (ut 6 ap Scri, pler ap Mtthaei) Thphyl Oec ... Ln om *αυτου* (et. Gb[o]) cum ℵ[c]ABCK h 4. 5. 7. 13. 15. 18. 22. 23. 27. 29. 31. 36. 37. 39. 45. 46. 68. 69. 81** 96** 98** 100. 127. a[scr] c[scr] al[8scr] cat :: *οὗ* - *αὐτοῦ* emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile *αὐτοῦ* ex LXX adsumptum esse servato inepte *οὗ*. Ibi est enim *παιδεια ειρηνησ ημων επ αυτον, τω μωλωπι αυτου ημεισ ιαθημεν*, nec his quisquam *οὗ* intulit.

25. *ητε γαρ*: B om | *πλανωμενοι* cum ℵAB 5. 40., item *qui sicut oves errabatis* tol harl Fulg (ap Sab) ... ς *πλανωμενα* cum CKLP al pler cat Thphyl Oec; item vg *eratis enim sicut oves errantes* | *αλλ* ut ℵACK LP etc ... B *αλλα* | *επεστραφητε* c. ABKL etc (vg etc *conversi estis*) ... C 69. a[scr] *επεστρεψατε* ... ℵP 5. *επιστραφητε*, c[scr] *επιστρεψατε* | *τ. ψυχων υμων*: L 3. 31. 38. 40. 42. 47. 57. 59. 95. 96. 100. 105. c[scr] al[6scr] al pauc *τ. ψ. ημων*

III. 1. *ομοιωσ*: 96. b[scr] vg (et. am demid tol; non item fu harl) cop syr[utr] add *και*, item 15. 18. *δε και* | *γυναικεσ* cum ℵ*AB ... ς Τι *αι γυναικεσ* cum ℵ[c]CKLP al omn[vid] cat Thphyl Oec | *υποτασσομεναι*: P 38. *-μενοι* | *και ει τινεσ* cum ℵALP al plu cat vg (et. Aug Bed) Clem [292] (*ανδρασιν, ωσ και ει τινεσ απειθοιεν τω λογω, δια - κερδηθησονται*) ... CK al[15] *ει και τινεσ* ... B 57. 69. 104. arm cop Ps-Ath[lat847] Fulg (ap Sab) *ει τινεσ* ... 2. 47. 99. 123. c[scr] Thphyl *και οιτινεσ*, item 38. a[scr] *οιτινεσ*. Cf et. m[90] *viris vestris, ex quibus si qui non credunt huic verbo, per - sine verbo lucrificant* (sic). | *κερδηθησονται* (Gb') cum ℵABCKLP al plus[25] Dam[paris] Thphyl Oec (Clem vide ante) ... ς *κερδηθησωνται* cum minusc plu cat Dam[2,406 ed]

2. *εποπτευσαντεσ* et. ℵ[c] Clem[292] Dam[2,406] (et. paris) etc ... ℵ* a[scr] *εποπτευοντεσ*

1 Ti 2, 9 ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆσ τρι-
χῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύσεωσ ἱματίων κόσμοσ, 4 ἀλλ'
Eph 3, 16 ὁ κρυπτὸσ τῆσ καρδίασ ἄνθρωποσ ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέωσ καὶ
ἡσυχίου πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελέσ. 5 οὕτωσ
γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκεσ αἱ ἐλπίζουσαι εἰσ θεὸν ἐκόσμουν
ἑαυτάσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, 6 ὡσ Σάρρα ὑπήκου-
Gn 18, 12 σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ ἐγενήθητε τέκνα ἀγα-
θοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρεσ

---

2. αγνην: 18. 22. 96. Dam[2,406] om

3. ουχ ο: א ουκ ο | εμπλοκησ (c ενπλ.): 2. 3. 18. 28. 30. 39. 60. 98* 99. 101. 104. g[scr] o[scr] al pauc Clem[292 codd 2] Oec εκ πλοκησ ... 4. j[scr] Dam[2,406] εν πλοκαισ | τριχων cum אABKLP etc (m[80] *capillorum inplicatus*, Aug *capillorum incrispationibus*) ... Ln om cum c arm Clem[292]. Vertunt εμπλοκ. τριχ. vg Ps-Ath[lat 647] *capillatura*; sic vero Cyp[317]: *sit in muliere non exterior ornamenti aut auri aut vestis cultus* :: solet εμπλοκη etiam absque τριχων eundem in sensum dici, ut Clem[233] κρωβύλον, ὅ ἐμπλοκῆσ ἐστὶν εἶδοσ, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν. | και περιθεσεωσ cum אABKLP al omn[vid] syr[p] cop rell Clem[292] Dam[2,406] etc ... Ln η περιθεσεωσ cum c m[80] vg syr[sch] Cyp[317] Ps-Ath[lat 647] al

4. εν τω αφθαρτω et. א[c]A[corr] Clem[292] etc: א* εν αφθαρτω, A* 104. εν τω φθαρτω | πραεωσ cum אBKL 18. 31. 98* 99. c[scr] f[scr] (et haud dubie al) Dam[2,406] ex[paris] ... ς Ln πραεοσ cum ACP al longe plu Clem[292] etc | πραε. και (sic א[c], א* om) ησυχιου (א* -χιουσ) hoc ordine cum אACKLP al omn[vid] cat syr[p] Clem[292] Did[tri 2,6,2] Hier[iovin 1] (*mitis et silentis*) etc ... Ln cum B m[80] (*mansueti et modesti*) vg (*quieti et modesti*; item Aug Amb) cop Ps-Ath[647] (ut vg) ησυχ. και πραε. Praeterea syr[sch] arm[codd 4] aeth om και ησυχιου | του θεου (et. Clem[292]): K al plus[10] om του | ο et πολυτελεσ: Dam[2,406] οσ et πολυτελησ

5. ποτε: 13. τοτε | και αι αγιαι: Dam[2,406] nil nisi αι. Omittunt αγιαι et. 16. 96. 142. arm | εισ cum ABC 13. 15. 27. 36. 69. 104. a[scr] c[scr] d[scr] cat Dam[2,406] Thphyl ... ς επι cum אKLP al pler Oec :: utrumque alibi legitur: 1, 13 ελπισατε επι την non fluctuat, nec 1 Tim 5, 5 ηλπικατε επι τον θεον (κυριον). Etiam ηλπικαμεν επι θεω (τον θεον) ut 1 Tim 4, 10 legitur; nec vero magis fluct Ioh 5, 45 εισ ον υμεισ ηλπικατε 2 Co 1, 10 εισ ον ηλπικαμεν. | θεον cum ABCKLP al fere[20] Dam[2,406] Thphyl ... ς τον θεον cum א 69. a[scr] c[scr] al plu cat Oec | εκοσμουν εαυτασ: א ante αι ελπιζουσαι etc pon

6. υπηκουσεν cum אACKLP al fere omn cat am syr[p] arm Thphyl Oec ... Ln υπηκουεν cum B 31. m[80] vg (et. Aug Fulg) syr[sch] | εγενηθητε: K 13. 57. 93. 96. 99. 101. a[scr] c[scr] al[3 scr] Thphyl εγεννηθητε | φοβουμεναι (L -νοι) ... 63. a[scr] πτοουμεναι | πτοησιν (L Dam[2,406] ex[paris] πτωησιν): P 13. 18. 40. πτωσιν

7. Οι ανδρεσ cum אACKLP etc ... B om οι | συνοικουντεσ (respicit huc Or[3,637] οτι δει τον ανδρα συνοικειν τη γυναικι ωσ ασθενεστερω σκευει,

ὁμοίωσ, συνοικοῦντεσ κατὰ γνῶσιν ὡσ ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυ- Eph 5, 25 1 Co 7, 3
ναικείῳ, ἀπονέμοντεσ τιμὴν ὡσ καὶ συνκληρονόμοισ χάριτοσ ζωῆσ,
εἰσ τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰσ προσευχὰσ ὑμῶν.
8 *Τὸ δὲ τέλοσ πάντεσ ὁμόφρονεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι,*
εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονεσ, 9 *μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀντὶ κακοῦ* Ro 12, 17
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίασ, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντεσ, ὅτι εἰσ

απονεμοντα τιμην) et. ℵ[c] ... ℵ* *συνομιλουντεσ.* Libere syr[sch] *habitate cum uxoribus vestris secundum scientiam, et tanquam vasa debilia in honore habete eas.* Similiter *cum uxoribus vestris* et. aeth. | *κατα γνωσιν* (ℵ[c]): ℵ* 97* om | *σκευει*: 13. *μερει* | *γυναικειω* cum ℵBCKP etc ... AL al fere[10] *-κιω* | *συνκλ-* cum ℵAB*C ... ς Ln *συγκλ-* cum B[3]K[sil]LP al certe pler | *-ρονομοισ* (et. ς[e 1550. 1576] Gb') cum ℵ[c](*-*μουσ*)B 13. 26. 31. 40. 66** 68. o[scr] al mu[vid] m[80] (*tamquam coheredi gratiae et vitae*) vg (*tamquam et coheredibus gratiae vitae*) arm (cop[vid]). Libere syr[sch] *eo quod etiam ipsae vobiscum heredes erunt,* similiter aeth. Accedunt Aug (*tribuite honorem quasi coheredibus gratiae*) Amb (*impartientes honorem tanquam coheredi gratiae vitae*) Cassiod[114] Thphyl Oec ...... ς (sic ς et ς[o 1621. 1633]) Ln *-ρονομοι* cum ACKLP h 5. 38. 42. 57. 66** 69. 73. 105. 117. 137. (a[scr] *κληρονομοι*) c[scr] al plus[40] cat syr[p] (*ut etiam una heredes sitis*) Hier[iovin 1] (*et sicut coheredes multiplicis gratiae*) | *χαριτοσ* cum BC*KLP al pler vg m[80] syr[sch] ... ℵAC[2] 4. 5. 57** 68. 69. a[scr] c[scr] Hier[iovin] praem (et 7. 8. syr[p] cop add) *ποικιλησ.* Cf Hier (ap Sab) *sicut coheredes multiplicis gratiae dei, quod significantius Graece dicitur ποικιλησ, id est variae* :: fluxit ut[vid] ex 4, 10 | *ζωησ* (7. 8. k[scr] *και ζωησ*): 33. 42. 57. 66. al plus[25] (4 ap Scri) Thphyl[com] Oec[com] *ζωσησ* ... C[2] om | *ενκοπτεσθαι* (*ενκ-* ℵ c[scr] etc, ABP etc *εγκ-*, sed cf ad Act 24, 4 et 1 Co 9, 12) c. ℵABP h al fere[50] ... ς (= Gb Sz) Ti *εκκοπτεσθ.* cum C[2](*latet)KL al sat mu cat[txt] et[com] (sed verba commentarii passim in scholiis cum *εγκοπην* exhibentur, ut 100[schol] et 103[schol]) Thphyl (addit *τίνα γὰρ ἐκκοπὴν φέρει προσευχῆσ ἀνδρὸσ πρὸσ γυναῖκα αὐτοῦ αὐστηρία*; sed eadem adscribens Oec pro *ἐκκοπ.* habet *ἐγκοπήν.*) Ex interpp habent m[80] vg Hier Amb Aug *ne impediantur*, item cop *ne impediamini in precibus vestris.* Syr[sch] *ne impingatis in precibus vestris*, syr[p] *ne intercidantur preces vestrae.* | *τασ προσευχασ*: B *ταισ προσευχαισ.* Cf ante cop et syr[sch]

8. *ομοφρονεσ* (et. Clem[296]): KL h al[5] add *εσεσθε* (L *-σθαι*) | *συμπαθεισ* ut ℵABKLP etc ... C *συνπ-* | *ταπεινοφρονεσ* cum ℵABC al plus[30] am fu demid syr[utr] cop arm Clem[296] Antioch[1175] ... ς (= Gb Sz) *φιλοφρονεσ* cum KP al mu cat ... L al mu Thphyl Oec *φιλοφρον. ταπεινοφρον.*, item vg[clo] tol m[16] *modesti humiles*, harl *humiles modesti*

9. *μη αποδιδοντεσ* usq *αντι λοιδοριασ* (13. om *η λοιδ. αντι λοιδ.*): haec ipsa verba habet et. Polyc[2], sed add *ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρασ* | *οτι εισ τουτο* cum ℵABCK h 13. 15* 22. 27. 29. vg m[16] syr[sch] et[p txt] cop arm aeth Antioch[1110] et[1175] Dam[2,329] ... ς (Gb[oo])

Ps 33 (34), 13–16 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν
ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ
Heb 12, 14 κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ
καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν,
12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένη-
2, 20 4, 14 σθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ
Is 8, 12 s φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν

praem *ειδοτες* c. LP al pler cat syr[p mg] Thphyl Oec | *κληρονομησητε*: vg m[16] *ut benedictionem hereditate possideatis*, Fulg[trasim 1] *ut benedictionem hereditatis possideatis*

10. *ο γαρ θελων ζω. αγαπαν και ιδειν ημερ.* (c 38. 69. 104. 137. a[scr] c[scr] h[scr] vg[cle] *ημερ. ιδειν*) *αγαθας* ... 22. 60 Anto[74] *ο γ. θε. ζω. και αγαπων ημερ. ιδ. αγαθας*, item tol harl *qui enim vult vitam diligere et cupit videre dies bonos*, Cassiod[115] *qui enim vult vitam et diligit videre dies bonos*. Cf et. Hesych[cat 61] *οι γαρ πολλοι ου θελουσι την οντως ζωην — ουδε ιδειν αγαπωσιν ημερας αγαθας* :: ad quae cf LXX *τις εστιν ανθρωπος ο θελων ζωην, αγαπων ημερας ιδειν αγαθας;* | *γλωσσαν* sine additam cum ABC 13. 29. 73. 13[lect] 14[lect] Anto[74] ... ς (Gb[oo]) add *αυτου* c. ℵKLP al pler cat vg syr[utr] cop arm aeth Thphyl Oec | *χειλη* (C* praem *τα*) sine additam c. ℵABCK 5. 13. 27. 29. 66** 69. 137. a[scr] fu syr[p] ... ς (Gb[oo]) add *αυτου* cum LP al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl Oec :: LXX *παυσον την γλωσσαν σου απο κακου, και χειλη σου του* etc

11. *εκκλινατω* sine copula cum ℵC[2]KLP al pler cat vg (et. am* demid; Lc[brug] *non addas* autem) syr[sch] cop arm Anto[74] Thphyl Oec ... Ln Ti add *δε* cum ABC* 31. 69. a[scr] c[scr] am** fu harl tol syr[p] (*et declinet* aeth) :: LXX *εκκλινον απο κακου* etc | *αγαθον, ζητησατω*: haec om ς (non ς[e] Gb Sz) per errorem

12. *οφθαλμοι* cum ℵABC*KLP h al plus[50] arm Thphyl ... ς (= Gb[oo] Sz) praem *οι* cum C[2] al sat mu cat Oec :: LXX *οφθαλμοι* sine *οτι* | *εις δεησιν*: C *εις την δεησιν* :: LXX sine *την* | *κακα*: 32. 57. 69. 100. a[scr] add *του εξολοθρευσαι* (32. 57? *ολοθρευσαι*) *αυτους εκ γης*, item syr[p] *ad delendum eos e terra*, sed *eos* c.* :: ex LXX

13. *εαν* et. Clem[303] Dam[2,329] etc ... B 3. 101. *ει* | *ζηλωται* (Gb") cum ℵABC 3. 5. 7. 13. 17. 27. 29. 33[mg] 40. 66** 68. 69. 73. 96** 101. 137. a[scr] c[scr] d[scr] Clem[303] Dam[2,329] Thphyl, item *aemulatores* vg (tol *sectatores*, harl *factores*) syr[utr] cop arm aeth ... ς Ti *μιμηται* c. KLP al longe plu cat Oec | *γενησθε* cum ℵ[c](*γενεσθαι*)ACKLP etc ... B *γενοισθε*

14. *αλλ* (ℵ* *αλλα*) *ει και* cum ℵBCKL etc (et. Clem[564] *αλλ ει και πασχομεν δια δικ., μακαριοι*) ... ℵ[c]A 5. 7. 13. 73. 126[mg] *ει δε και*, P 3. 17. *αλλα και ει* | *πασχοιτε*: L 26. 31. 35. 39[mg] 99. 100. f[scr] k[scr] *πασχητε*, 32. 57. 106. 14[lect*] a[scr] c[scr] Dam[2,329] *πασχετε* | *μακαριοι* (sic et. Clem Dam): ℵ 25. arm add *εστε* | *μηδε* (69. 137. a[scr] c[scr] *και ου μη*)

Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπο-
λογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, 16 *συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν,*
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν 2, 12
ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 *κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν-* 4, 20

ταραχθητε cum ℵACKP al fere omn cat vg rell Clem[584] etc ... BL 43. om

15. *τον χριστον* (Gb') cum ℵABC 7. 13. 33[mg] 69. 137. a[scr] e[scr] vg syr[utr] sah cop arm (*τον αυτον και* $\overline{χν}$) Clem[584] ... ς *τον θεον* cum KLP al pler cat Thphyl Oec ... aeth Promiss om | *αγιασατε*: 31. *-σαντες* | *ετοιμοι* sine copula cum ℵBC 5. 13. 18. 27. 29. 68. 69. 73. 104** 137. a[scr] c[scr] al[2scr] cat vg m[88] cop arm Or[1,468. 702] et[3,5] (sed nec m nec Or quicquam ex eis quae praecedunt affert) ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *δε* cum AKLP al pler Clem[584] Thphyl Oec; item *et estote parati* syr[utr] aeth | *αει* et. Clem[584] Or[ter] etc ... A 123. syr[sch] arm om. Nec habent Eus[praep 1,3] *ἡμῖν παρήγγελται ἑτοίμους εἶναι εἰς ἀπολογ. παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι ἡμᾶς – ἐλπίδος* et [1,5] *ἑτοίμους τε εἶναι πρὸς ἀπολ. παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι ἡμᾶς τὸν λόγον τῆς καθ' ἡμᾶς ἐλπ.* Bas[bapt 655] Chr[1,496. 3,118] Cyr[zach 725] | *αιτουντι* cum ℵ*BCKLP al omn[vid] Clem[584] Or[ter] Chr[1,496. 3,118] Dam[2,680] (et. [paris]) etc ... ℵ^cA cat Dam [paris] (loco ante [2,680]) *απαιτουντι*, item Did[cat 65] *ως εν παντι καιρω απαιτουμενους ημας τον περι αυτης* (praecedit *πιστεως*) *λογον* etc ... Or[prov] (ap Mai [7,37], non est in Notitia ex cod[patm]) Eus[praep] (vide ante) Bas[bapt 624. 655] *επερωτωντι*, Cyr[zach 725] *ερωτωντι* | *ελπιδος*: Or [1,468] Bas[bapt 655] Dam[paris 66] (loco ante [2,680] ubi et. [paris] *ελπιδ.* confirmat) *πιστεως* (scriptum est Dam[paris] *ελπιδος πιστεως*, sed *ελπιδ.* punctis notatum). Similiter syr[sch] *de spe fidei*, harl tol (et Fulg Facund ap Sab, item Bed[227]) *de fide et spe* | *αλλα* cum ℵABC 5. 7. 13. 27. 29. 43. 69. 73. a[scr] c[scr] 1[lect] vg cop syr[p] arm Clem[584] Dam[2,680] (atque et. [paris] sub *σ*) Thphyl; aeth *et* ... ς om cum KLP al pler cat m[88] (et. Bed[227]) syr[sch] Oec

16. *εν ω καταλαλεισθε* cum B 69. 137. a[scr] c[scr] syr[p txt] (*ut in eo quod dicitur contra vos*) et[mg] Clem[585]. Confirmant eam lectionem etiam eo quod *ως κακοποιων* omittunt vg (et. am fu demid) m[88] (*ut in eo quod detractant* [cod. *-ctandum*] *vobis*; vg *ut in eo quod detrahunt de vobis*) arm ... ς Ln *εν ω καταλαλωσιν* (Gb' Ln *-λουσιν* c. ℵACKP al[25]) *υμων ως κακοποιων* cum ℵACKLP al pler cat tol harl cop syr[sch] (et syr[p] add *ως κακοπ.* c.*) aeth Thphyl Oec Bed[227] :: vix dubitari licet conformatam hanc scripturam esse ad 2, 12 | *επηρεαζοντες*: C* *επηρηαζ.*, AL 13. *επιρεαζ.* | *την αγαθην εν χριστω* (ℵ* *εις* $\overline{χν}$) *αναστροφην* cum ℵ^c(et*)ABP etc (vg m[88] *vestram bonam in Christo conversationem*), 33. 93. h[scr] *τη αγαθη ε. χ. αναστροφη* ... KL 22. 69. 100. a[scr] c[scr] al[8scr] *την εν* $\overline{χω}$ *αγαθην αναστροφην* (item 137. *τη εν* $\overline{χω}$ *αγαθη αναστροφη*), C *την εν* $\overline{χω}$ *αγνην αναστροφην* (atque et. syr[p mg] *αγνην* pro *αγαθ.* praebet), Clem[585] *την καλην αναστροφ. υμων εν χριστω*

17. *κρειττον*: haec scriptura *-ττ-* tantum non fluct, sic enim ℵABCKLP

τασ, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντασ.
3, 21 4, 1 18 ὅτι καὶ Χριστὸσ ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιοσ ὑπὲρ
1 Ti 2, 18 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶσ προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶσ μὲν σαρκί,
21, 6 Eph 4, 9 ζωοποιηθεὶσ δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖσ ἐν φυλακῇ πνεύμασιν

---

etc | *αγαθοποιουντασ*: C *-ντεσ*, item postea *κακοποιουντεσ* | *ει θελοι* cum ℵABCKLP h al[70] cat Clem[585] Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ει θελει* cum minusc vix mu ... 22. 26. 59. l[scr] al pauc om *θελ.* | *ἢ*: ℵ*L *ει*

18. *οτι και* et. vg syr[utr] etc: ℵ harl Or[int 1,88] Cyr[act 57] Aug[ep 165] (vide Sab) om *και* (cop *quia ipse Christus*) | *περι* (et. Did[tri 2,7,2]): 2. 30. 51. 96. 104. 105. k[scr] *υπερ* (32. 33** *υπερ ημων*, Did[tri 2,6,6] *υπερ αμαρτωλων*) | *αμαρτιων* (ℵ* praem *των*) sine additam cum BKP al longe plu am fu tol Cyr[act 57] Thphyl Oec ... c[2vid] 5. 7. 9. vg[cle] (et. harl demid, non am fu tol) syr[sch] Cyp[296] Aug[ep 165] add *ημων*. Item ℵC*[vid]L 13. 15. 27. 29. 60. 73. 106. c[scr] l[lect] cat cop Did[tri 2,7,2] add *υπερ ημων*, item A 25. 36. 68. 69. a[scr] b[scr] o[scr] arm *υπερ υμων* (5. 66** 137. sive *υπ. υμ.* sive *υπ. ημων*), item aeth *hominum et propter nos* | *απεθανεν* (Gb') cum ℵAC 5. 7. 11. 18. 27. 29. 68. 69. 73. 137. l[lect] a[scr] k[scr] vg syr[utr] cop arm aeth Did[tri 2,6,6] et[2,7,2] Cyr[act 57] (*πολλοι των αγιων αρηρηνται προφητων, αλλ ουδεισ εκεινων υπερ αμαρτιων αποθανειν ειρηται* etc) Sev[cat 71] Thphyl[txt] Cyp[296] Aug[ep 165] ... ς Ti *επαθεν* cum BKLP al pler cat Aug[pecc mer] Thphyl[com] Oec :: cf 2, 21; item 3, 17 et 4, 1 | *ημασ* cum ℵ[c](* om)ACKL al longe plu cat vg cop syr[p mg] Cyp[296] Petr[4,46] (ap Routh) Did[tri 2,72] Cyr[act 57] Thphyl Oec ... Ti *υμασ* cum B 3. 31. 33. 69. 95. l[lect] a[scr] al[8scr] syr[sch] et[p txt] arm | *τω* (C om) *θεω* et. Petr Did[tri] Cyr[act]: b[scr] o[scr] *τω πατρι* ... B om | *μεν* et. Petr Did[tri] Ath[5,167] Cyr[act] ... A*[vid] Epiph[75. 448. 1026] et[2,49. 97] om, nec expri am fu | *ζωοποιηθεισ*: Epiph[448] (non item[75. 1026] nec[2,49. 97]) *ζωογονηθεισ*, similiter[765] *αποθανων εν σαρκι, ζωογονηθ. δε τω πνευμ.* | *πνευματι* cum ℵABCKLP h al longe plu cat arm Or[4,135] Petr[4,46] Did[tri 2,7,2] Ath[5,167] (Gall) Epiph[75] et[2,49. 97] Cyr[act 57] et[glaph 251] ... ς (=Gb Sz) *τω πνευματι* cum minusc vix mu Epiph[448. 1026]. Ceterum pro *mortificatus* et *vivificatus*, ut est in vg[cle] fu harl tol (am* vide post) Aug[ep 165] Rufin[symb], habent *mortificatos* et *vivificatos* am** (sed *mortificatus* ipse*) demid Fulg[fid cath] Bed[226], qui quidem ea de re fusius explicat: „*Offert ergo nos deo patri Christus, cum per mortificationem carnis pro illo immolari gaudemus - vel certe offert nos deo, cum absolutos carne in aeternum nos regnum introducit.*" Aliquanto post i. e. [231] addit: „*Alia translatio hunc locum ita habet:* Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis, ut nos adducat ad deum, mortificatur" (sic, nec fluctuare vdtr lectio) „corpore, sed vivus factus in spiritu." Cf Luc[brug]: „*Egregia emendatio, qua restituti sunt nominativi singulares* mortificatus *et* vivificatus, *pro iis qui vulgo scribuntur accusativis pluralibus* mortificatos *et* vivificatos."

19. *εν φυλακη* et. Or[2,553. 4,135] et[int 3,922] Epiph[1003] (*οτε αυτοσ επορευθη κηρυξαι και τοισ εν φυλ. πνευμασιν, ωσ ειπεν ο πετροσ*) Cyr[glaph 257]

πορευθεὶσ ἐκήρυξεν, 20 *ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ* Mt 24, 37 ss
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραισ Νῶε κατασκευαζομένησ κιβωτοῦ, εἰσ
ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατοσ. 21 *ὃ* Gn 7, 13
καὶ ὑμᾶσ ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸσ ἀπόθεσισ

---

et[act 51] etc ... c 8. 25. harl tol cdd[bedae 220] (sed laudat et. alios qui dissentiunt) Ath[1,755] (*εποϱευθη τοισ εν φυλακη κατακεκλεισμενοισ πνευμασιν ευαγγελισασθαι αναστασιν*) Aug[ep 164] et[165] Ruf[symb] add *κατακεκλεισμενοισ.* Non idem testari videtur syr[sch] (*animabus illis quae detinebantur in scheiul*) nec aeth (*ad illos quorum animae vinctae sedebant*). Legitur vero etiam apud Bed[220] ex codice quem sequitur *et iis qui in carne conclusi erant*, quam miram scripturam confirmat cod[corb 2.] ap Sab (om *conclusi*) et Bed uberius illustrat. | *πνευμασιν* (et. Cyr[glaph 357] et[cat 66] et[act 51]; nescio unde Gb *πατϱασι* habeant): demid tol *spiritalibus* ... 137. *πνευματι* (confirmat 108[schol] *τη ψυχη ποϱευθεισ εκηϱυξε* etc), cod[corb 2.] ap Sab Bed[220] *spiritu* (id quod etiam ex aliis cdd affert, ex uno vero exscribit[221]: *in quo spiritu et eis qui in carcere erant praedicavit*; vg[ms] ap Ln *spiritaliter*. Cf huc Luc brug: „in quo et his" etc (ut vg). „*Pro* carcere, *quod est custodia, male quidam legunt* carne, *quod est corpore. Deinde verbo* erant, *superflue adiiciunt alii participium* conclusi. *Denique dativus pluralis* spiritibus *ex patrum correctione servandus est, pro eo qui a plerisque legitur abl. sing.* spiritu."

20. *απεξεδεχετο* cum ℵABCLP (et. K[vid] notante Mtthaeio: „h. l. dubium me quodammodo reliquit inter *ἅπαξ ἐδέχετο* et *ἀπεξεδέχετο*") h al fere[50] cat Or[2,558. 4,135 cod] (omnino male editum vdtr *απαξ εξεδεχετο*) et[int 3,928], item vg et pp[lat] cop syr[p] (libere syr[sch]) etc ... (K vide ante) 2. 29. 31. 33. 47. 59. al[7] ar[p] *απαξ εδεχετο* ... ς (=Gb Sz) *απαξ εξεδεχετο* sine cod ut vdtr (etsi idem ediderunt Or[4,135] et Oec[txt]) :: fluxit ex Erasmi coniectura („suspicor legendum fuisse *απαξ εξεδ.*"), qui inde ab ed. 2. ita edidit. | *η – μακϱοθυμια* et. Or[2,558. 4,135] et[int 3,928], item ℵ[c] (nisi quod neglexit *-μιαν*): ℵ* Or[int 1,88] vg[cle] harl cod ap Bed[221] *την – μακϱοθυμιαν.* Ex Latt vg[cle] (et[ms] ap Ln) *quando expectabant dei patientiam*, Or[int] *cum expectarent dei patientiam*, harl *cum sustinerent* (* *retinerent*) *dei patientiam*, cod ap Bed[231] *qui quondam non crediderant in diebus illis, cum expectaret dei patientiam in diebus Noe*; contra am fu demid Aug[ep 165. 164] etc *quando expectabat dei patientia*, tol *cum spectaret dei patientia* | *ολιγοι* cum ℵAB 3. 5. 8. 17. 73. 95* vg Or[2,558] et[int 1,88. 3,928] Cyp[142. 152] Aug[ep 165. 164] rell ... ς *ολιγαι* cum CK LP al pler cat syr[p] (syr[sch] *et octo animae tantum ingressae sunt*, omisso *ολιγ. τ. εστιν*) Cyr[glaph 36] Dam[2,206] (et.[paris]) Thphyl Oec

21. *ὅ* (et. ς Gb Sz) cum ℵ[c]ABCKLP h al fere[55] cat vg arm Did[tri 2,14] Cyr[glaph 36] et[osa 18] Dam[2,206] Thphyl Oec Or[int 1,88] Cyp[142. 152] rell ... ς[e] *ᾧ* cum minusc ut[vid] mu (ut 104. b[scr] al[4scr]) ... ℵ* 73. aeth om. Cf cop *similiter nos etiam nunc servans est in typo* etc | *και υμασ* cum ℵABP 2. 17. 25. 31. 67. 76. 101. b[scr] c[scr] o[scr] vg syr[utr] arm Did[tri 2,14] Or[int 1,88] Cyp[142. 152] Aug[saepe] Fulg rell ... ς *και ημασ* cum CKL al pler cat

ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀνα-
Eph 1, 20 Heb 12, 2 στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μεων.

IV.

3, 18 2, 21. 24 1 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν
Ro 6, 6 ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίαις, 2 εἰς τὸ
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον

---

cop aeth Cyr[esa 18] et[glaph 36] Dam[2,386] (et.[paris]) Thphyl Oec. Cf et. Luc[brug] „*non facile mutandum est pronomen secundae personae vos in primae nos.*“ Praeterea *και υμας* (*ημ.*) hoc loco cum ℵABCLP al sat mu vg syr[p] (libere syr[sch] al) Or[int 1,88] Did[tri 2,14] Cyr[esa] et[glaph] Dam [2,386] Cyp[148] Aug[epp] etc ... K al fere[50] cat Oec post *αντιτυπ. νυν* pon | *νυν* h. l. et. Or[int] Did[tri] Cyr[esa 18] etc: ℵ vg Dam[2,386] Aug[ep 164] Fulg (al, vide ap Sab) ante *αντιτυπον* pon ... 4. 97. 104. a[scr] syr[sch] arm om, nec habet Cyp[148] et[152]: *quod et vos similiter salvos faciet baptisma.* | *δι'* ut ℵBCKLP etc ... A 1[scr] Dam[2,386] ex[paris] *δια*

22. *θεου* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *του θεου* cum ℵ[c]ACKLP al omn[vid] Did[tri 2,14] Cyr[hr 230] etc. Praeterea post hanc vocem vg (et. am demid harl tol, sed non fu) Aug[ep164] rell[pler] (Bed[282] exponit additamentum) add *deglutiens mortem ut vitae aeternae heredes efficeremur* (demid *efficiamur*). Atque eadem arm[mg] in edd[amstel] et[const] post *πορευθ. εισ ουρ.* addit.

IV. 1. *παθοντος* (et. ℵ[c], sed* *αποθανοντος*, ad quod cf infra Hier[iovin]) sine additam cum BC 27. 29. 66** vg sah Ath[460 edd8] Thdrt[4,276] Dam nestor[563] Oec[com] Aug[ep 164] et[serm 353] et[fid et op] Amb[fid2] Fulg[trasim 3,9] ... ς (Gb[o]) add *υπερ ημων* cum ℵ[c]AKLP al pler cop syr[p] arm aeth (hi[2] post *σαρκι* pon, ut et. 3. al pauc) Did[tri 3,6] Epiph[765. 1026] Ath[460 ed] et[468] et[780. 762] Bas[1,293] Cyr[nest 196] et[6,289] Thdrt[4,218] Ps-Ath[2,1] Aug[ep29] Hier[iovin] (*Chr. pro nobis carne mortuus est*), item ℵ* 31. b[scr] o[scr] al pauc syr[sch] Thphyl Oec[txt] *υπερ υμων* | *ο παθων σαρκι* (Gb'') cum ℵABCL al fere[25] am fu arm Aug[ep29] (*qui passus est carne, desiit a carne*) Thphyl ... ς *ο παθ. εν σαρκι* cum KP al plu (antea nemo Graecus *εν σαρκι*) cat Oec vg (et. demid harl tol Aug[ep 164] al, sed hi omnes etiam antea *in carne*) | *αμαρτιας* cum ℵ*ACKLP etc (4** 80. 99. 105. 14[lect] b[scr**] g[scr] praem *απο*. Etiam Hier[iovin] *quievit a peccato.*) ... ℵ[c]B b[scr*vid] aeth[utr] *αμαρτιαις*, item vg *a peccatis*, syr[sch] *ab omnibus peccatis*

2. *ανθρωπων* (ita ℵ[c], ℵ* *-πον*) *επιθυμιαις*: c vg[clo] (non item am fu demid harl tol) *επιθ. ανθρωπ.* | *θεου* (ℵ[c] sic ex *ανθρωπου* restituit): 38. 69. 93. 137. a[scr**] c[scr] *του θε.*

ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 ἀρκετὸσ γὰρ ὁ παρεληλυθὼσ χρόνοσ τὸ
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένουσ ἐν ἀσελγείαισ,
ἐπιθυμίαισ, οἰνοφλυγίαισ, κώμοισ, πότοισ καὶ ἀθεμίτοισ εἰδωλολα-
τρείαισ, 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰσ τὴν αὐτὴν
τῆσ ἀσωτίασ ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντεσ, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον
τῷ ἑτοίμωσ ἔχοντι κρῖναι ζῶντασ καὶ νεκρούσ. 6 εἰσ τοῦτο γὰρ
καὶ νεκροῖσ εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπουσ σαρκί, 3, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 Πάντων δὲ τὸ τέλοσ ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε Is 5, 8

---

3. αρκετοσ γαρ sine additam cum ℵ[c]AB 29. 35. 73. 81. 137. d[scr] vg syr[utr] arm Clem[303] Aug[ep 164] et[serm 3,3] ... ς (Gb[o]) add ημιν cum CK LP al plu cat Oec Hier[iovin 1]; item ℵ* 14. 18. 19. 25. 27. 32. 38. 57. 69. 104. 113. 114. 127. a[scr] c[scr] 8[pe] al plus[5] cop aeth Thphyl Aug[ep 29] υμιν | παρεληλυθωσ et. ℵ[c]: ℵ* 13. f[scr] -θοσ, A παραλεληλυθωσ | χρονοσ sine additam cum ℵABC 4* 5. 14. 13. 29. 38. 73. 93. 113. 137. a[scr] h[scr] vg (et. Aug rell) syr[utr] cop arm aeth ar[e] Clem[303] ... ς (Gb[o]) add του βιου c. KLP al pler (31. του βι. ο παρ. χρ.) cat Thphyl Oec | το βουλημα (Gb'') cum ℵABC 5. 13. 15. 29. 36. 66** 69. 73. 137. a[scr] d[scr] j[scr] cat Clem[303] Thphyl ... ς το θελημα cum KLP al pler Oec | κατειργασθαι c. ℵABC[2] (* κατειργασασθ.) 27. 29. 69. 73. 137. a[scr] (40. κατεργασθαι) Clem[303] (Thphyl κατειργασασθε) ... ς κατεργασασθαι cum KLP al pler cat Oec | πεπορευμενουσ: ℵ 2. 30. 39. 100. πορευομενουσ | οινοφλυγιαισ: ℵ* οινοφρυ-, B* -φλυγιοισ, syr[p mg gr] οινοφλογιαισ | αθεμιτοισ: C -μιταισ

4. βλασφημουντεσ (K praem και) cum ℵ[c]ABC[2]LP al pler vg cop syr[p] Thphyl Oec ... ℵ*C* 27. 29. και βλασφημουσιν. Cf et. arm εν ω ξενιζοντεσ μη συντρεχουσιν υμιν εισ - και βλασφημουσιν, item aeth[ro] *et ii qui blasphemant[5] reddere debent rationem*; aeth[pp] *et ecce homines ex iis demirabuntur vos et blasphemabunt super vobis si vos videbunt esse participes cum iis illius operis iam dudum:[5] illi igitur rationem reddere debent* etc. Libere et. syr[sch] *et ecce nunc obstupescunt et blasphemant vos, eo quod non lascivialis cum ipsis in eadem intemperantia priore.*

5. οι αποδωσουσιν λογον: haec supplevit ℵ[c], τω vero quod sequitur ipse ℵ* ex οι vdtr fecisse. Sic syr[sch]: *qui reddent rationem deo qui iudicaturus est* etc | εχοντι κριναι cum ℵAC[3vid]KLP etc (vg *ei qui paratus est iudicare*) ... BC*[vid] 69. 137. a[scr] κρινοντι

6. κριθωσι et ζωσι cum ℵBL (ζωσι et. A) ... Ti κριθωσιν et ζωσιν cum (κριθωσιν et. A) P (K silet) etc | κατα ανθρωπουσ ... 16. 38 86. 39. 76. 80 81. 97. 100. g[scr] harl tol κα. ανθρωπον | ζωσι: ℵ[c] ζησωσι, 19[mg] ζησουσι

7. και νηψατε (ℵ[c]): ℵ* om και :: quod veri specie minime caret | εισ προσευχασ cum ℵAB 5. 29. 69. 137. c[scr] al[5 scr] (13. 104. 106. εισ προσευχην) Cyr[trin 676] ... ς Ti εισ τασ προσευχ. cum KLP al pler cat Thph Oec. Similiter Polyc[7] νηφοντεσ προσ τασ ευχασ ... arm om

Ia 5, 20 εἰσ προσευχάσ, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην ἐκτενῆ
(Prov 10, 12) ἔχοντεσ, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰσ
Heb 13, 2 Phil 2, 14 ἀλλήλουσ ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστοσ καθὼσ ἔλαβεν χάρισμα,
εἰσ ἑαυτοὺσ αὐτὸ διακονοῦντεσ ὡσ καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλησ χάρι-
Ro 12, 6 τοσ θεοῦ· 11 εἴ τισ λαλεῖ, ὡσ λόγια θεοῦ, εἴ τισ διακονεῖ, ὡσ ἐξ
ἰσχύοσ ἧσ χορηγεῖ ὁ θεόσ, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸσ διὰ
Col 3, 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
5, 11 τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸσ πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡσ ξένου ὑμῖν συμβαίνοντοσ, 13 ἀλλὰ καθὸ
Ro 8, 17 2 Co 1, 7 κοινωνεῖτε τοῖσ τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
5, 14 Mt 5, 10 ἀποκαλύψει τῆσ δόξησ αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδί-

8. *προ παντων* sine copula cum ℵA[vid]B 13. am harl tol arm Cyr[tri 676] Aug[grat et lib arb] ... ς Ti add *δε* cum KLP al fere omn cat m[18] vg[cle] fu demid (et. Bed) sah cop syr[p] Antioch[1180] Thphyl Oec (syr[sch] *και* -, aeth[utr] *και* - *δε*) | *εκτενη*: c[scr] *διαρκη* | *αγαπη* (et. ς) cum ℵABKLP al plu (6 ap Scr, 5 ap Mithae) cat Clem[ro 49] Clem[306. 618] item[463] Chr[2,248] et[9,840] Oec ... ς[e] (item Sz, Gb[oo]) praem *η* cum minusc permu Cyr[trin 676] Antioch[1180] Thphyl | *καλυπτει* (Gb") cum ABK al fere[45] cat vg syr[utr] cop arm Clem[ro 49] Clem[306. 618] et[463] Chr[2,248] et[9,840] Cyr[trin 676] Antioch[1180] etc Tert[gnost 6] Hil[686] etc ... m[16] *cooperuit*, sah potest pro *καλυπτει* et pro *εκαλυψε* accipi ... ς *καλυψει* cum ℵLP al plu (vdtr plus[45]) aeth Oec :: cf Iac 5, 20

9. *γογγυσμου* (Gb') cum ℵAB al plus[20] vg m[16] syr[utr] sah (arm[vid]) Dam[paris] (sub ξ) Thphyl Fulg[bis] ... ς *γογγυσμων* cum KLP al longe plu cat Oec :: Phil 2, 14

10. *καθως*: 41. 137. c[scr] *καθο*, L *εν ω* | *ελαβεν*: Dam[paris] (sub σ) *ελαβετε*

11. *ει τισ* bis: A *η τισ* | *ει τισ λαλει - θεου*: L 68. fu* om | *ησ* cum ℵAB al plu vg etc ... KLP h al plus[30] *ωσ* | *ησ χορ.* (25. 97. Dam[paris] sub σ *επιχορηγ.*) *ο θεοσ*: 69. 137. a[scr] c[scr] *χορηγιαν* | *δοξαζηται* (13. *-ζεται*) *ο θεοσ* ... 69. 137. a[scr] c[scr] syr[p] Dam[paris] (sub σ) *ο θε. δοξαζ.* | *εστιν*: A 13. 24. 73. al[3scr] arm Dam[paris] sub σ om | *των αιωνων*: 11. 14. 31. 37. 38. 69. 99. 137. a[scr] c[scr] h[scr] am syr[p] arm[ed] om | *αμην*: fu tol om

12. *τη εν υμιν*: h 22. 28. 37. 56. 100. 127. praem *επι* | *πυρωσει* (3* *πωρωσει*): c[scr] *δοκιμασια* | *πρ. πειρ. υμιν*: 31. *πρ. πειρ. υμων*

13. *καθο* (et. ς Gb Sz) cum ℵABKLP al plus[50] cat Clem[585] Did[tri 1,32] Thphyl Oec ... ς[e] (non ς etc) *καθως* cum minusc ut[vid] pauc (nullus ap Scri) | *χαρητε*: LP 13. *χαιρετε*

14. *ει* (syr[utr] *και ει*): 69. 137. a[scr] *αλλ ει και* | *εν ονοματι* (ℵ[c]): ℵ* 34. l[scr] om *εν*, item Tert[gnost 12] (sed fluct lectio) | $\overline{\chi\upsilon}$ (et. Clem[585] Tert[gnost 12] Cyp[90. 207]): 13. 33. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ | *το τησ δοξησ* sine additam cum BKL al plu am fu luxov syr[sch] Clem[585] Ephr[319] Tert[gnost 12] Fulg[fid]

ζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆσ δόξησ καὶ τὸ τοῦ
θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶσ ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τισ ὑμῶν πασχέτω 2, 20
ὡσ φονεὺσ ἢ κλέπτησ ἢ κακοποιὸσ ἢ ὡσ ἀλλοτριεπίσκοποσ· 16 εἰ
δὲ ὡσ Χριστιανόσ, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸσ τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλοσ τῶν ἀπειθούν-

aeth Thphyl Oec ... Gb+ Sz Ln add και δυναμεωσ cum (ℵ^c κ. τησ δυν.) AP 4. 5. 7. 8. 13. 14. 27. 29. 33^mg 36. 43. 46. 57** 68. 69. 73. 81. 98^mg 99. 100. 106. 126^mg 127. 137. a^scr c^scr al^5 cat vg (et. demid harl tol) sah cop syr^p arm aeth Cyp^90. 267. Ath^588 Did^tri 2,23 Antioch^1108 Dam^paris (sub o), item ℵ* add και τησ δυναμεωσ αυτου. Sic enim vg^clo demid harl tol *quoniam quod est honoris gloriae* (harl tol om) *et virtutis dei et qui est eius spiritus*, Cyp *quia maiestatis et virtutis domini nomen*, syr^p *quia nomen et spiritus gloriae et virtutis dei*, sah *quia spiritus gloriae et virtutis dei*, ar^e *quia laus et gloria et virtus et spiritus dei*, aeth^utr *quia τὸ gloriae eius et virtutis domini in spir. sancto* | και το: 57** 69. 100. 137. a^scr c^scr al pauc Did^tri om, item syr^p aeth Cyp; et. syr^sch *spiritus gloriosus dei* | πνευμα: 57** 69. 137. a^scr c^scr (syr^p vide ante) ονομα και πνευμα, item Cyp (vide ante) *nomen* | εφ: A*vid επι | αναπαυεται c. ℵ*BKLP al certe permu vel potius plu Clem^585 Thphyl Oec (vg Tert Cyp etc *requiescit*, et *-scet*) ... A 25. 69. 137. c^scr επαναπαυεται ... ℵ^c 4. 5. 13. 14** 33^mg 38. 42. 57. 68. 76. 98. 117. 127. al^7scr al fere^25 Eph^319 Ath^588 Did^tri 2,23 Antioch^1108 Dam^paris (sub o) επαναπεπαυται (:: cf 2 Co 7, 13). Praeterea ς (Gb^oo) add κατα μεν αυτουσ βλασφημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται cum KLP al longe plu am (*ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus*) harl tol (hi^2 *quod ab aliis* etc) sah syr^p c.* Cyp^90. 267 (*quod quidem secundum illos – secundum nos autem* -) Thphyl Oec ... omisimus cum ℵAB 8. 4* 13. 17. 27. 29. 65. 66** 68. 69. 73. 76. 101. 137. a^scr c^scr d^scr vg (et. fu demid) syr^sch etp^txt cop arm aeth^utr ar^e Ephr^319 Tert^gnost 12. Videtur et. Clem^585 quum versibus 12—14 ista verba non adscribat.

15. μη γαρ τισ: 69. 100. a^scr c^scr μη τισ γαρ | ωσ φονευσ: 31. 40. Thphyl add η λοιδοροσ | η κακοποιοσ Tert^gnost 12 Cyp^317 *maleficus*, vg Aug Promiss *maledicus*): 69. 137. a^scr c^scr η κακουργοσ ... K h om | αλλοτριεπισκοποσ cum ℵB d^scr ... ς Ti αλλοτριοεπισκοποσ c. KLP al pler cat Thphyl Oec ... A 31. 40. Ephr^319 αλλοτριοσ (40. -ιωσ) επισκοποσ. Vertunt vg *alienorum adpetitor*, Tert *alieni speculator*, Cyp *curas alienas agens*. Eadem vox ap Dion^areo 788 (ep^8) et ap Germ^const in Cotel. Monum. 2,481. Omittunt vero η ωσ αλλοτρ. syr^sch Cyr^ioh 908 Promiss.

16. χριστιανοσ: B* χρειστ., ℵ* χρηστιανοσ | δοξαζετω δε τον θεον: 13. δοξαζεσθω δε ο θεοσ | ονοματι (Gb'') cum ℵAB 5. 13. 27. 29. 31. 65. 66** 68. 73. 99. 103. 137. vg syr^utr cop arm aeth Ephr^319 Cyr^ioh 908 Oec Tert^gnost 12 Aug Promiss ... ς μερει cum KLP al pler cat Thphyl

17. καιροσ cum ℵA 104. c^scr d^scr j^scr ... ς Ln Ti ο καιροσ cum BKLP al pler Bas^1,383 Antioch^1084 etc | αφ: B απο | ημων cum ℵ^cA*BKLP al

Prov 11, 31 των τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιοσ μόλισ σῴζεται,
ὁ ἀσεβὴσ καὶ ὁ ἁμαρτωλὸσ ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχον-
3, 17 τεσ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν
τὰσ ψυχὰσ αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

1 Πρεσβυτέρουσ οὖν τοὺσ ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτεροσ
καὶ μάρτυσ τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆσ μελλούσησ
Act 20, 28 ἀποκαλύπτεσθαι δόξησ κοινωνόσ· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον

---

pler cat vg (et. Aug rell) syr^{utr} cop aeth^{pp} arm Antioch^{1085} Oec^{txt} ... א*A^{2} 5. 18. 31. 73. 95* 98* 99. 104. c^{scr} j^{scr} aeth^{ro} Thphyl Oec^{com} υμων | τω του θεου ευαγγελιω: א* τω λογω (ipse* punctis notavit) του θε. ευαγγ.

18. ο ασεβησ cum אAB^{2}et^{3}KLP al fere omn vg syr^{sch} arm aeth Or$^{int\,2,87}$ Bas^{2,218} Antioch^{1085} etc (sed Or Bas non patet unde afferant) ... Ti ο δε ασεβησ cum B* 137. syr^{p} :: eodem modo LXX ex cod. Marciano unciali (23. ap Holm); rell om δε (cop *aut peccator et impius ubi* etc) | και ο αμαρτωλ. cum אA 3. 95* 96. l^{scr} :: ita nullus ap LXX ... ς Ln Ti και αμαρτ. cum BKLP al pler Antioch^{1085} (item Bas^{2,218}) Thphyl Oec. Praeterea 69. 177. a^{scr} cop Aug (cum al) sic transp: ο αμαρτ. και ασεβ., quemadmodum LXX ex א al pauc

19. πιστω κτιστη (ς Gb Sz κτιστῇ, Ln κτίστῃ) cum אAB 9. 13. (πιστωσ τω κτ.) 73. d^{scr} vg cop (*deo creatori fideli*) arm aeth Ath^{277} ... ς Ti praem ωσ cum KLP al pler cat syr^{utr} Hil^{1114} Thphyl Oec | τ. ψυχ. αυτων (Gb') cum אAKLP h al fere^{50} cat Thphyl Oec ... ς τ. ψυχ. εαυτων cum minusc mu; item 5. 31. Ath^{277} τασ εαυτ. ψυχ. ... B tantum τασ ψυχασ | εν αγαθοποιΐα cum אBKLP al pler cat Thphyl Oec, item *in bene faciundo* cop aeth^{utr} ... Gb'' Ln εν αγαθοποιΐαισ (A -ειαισ) cum A 5. 7. 13. 27. 29. 33. 66** 68. 73. 177*^{vid} b^{scr} d^{scr} o^{scr}, item *in benefactis* vg syr^{utr} arm ... Ath^{277} haec non add

V. 1. ουν cum אAB 4. 5. 8. 18. 36. 66** 69. 73. 98^{mg} 99. 100. 106. 127. 137. a^{scr} o^{scr} vg arm syr^{p} c.* Cyr$^{glaph\,121}$ Hier$^{ad\,tit\,1}$ (m^{59} syr^{sch} *seniores autem*, aeth *et seniores quoque*) ... ς Ti om cum KLP al longe plu cat cop syr$^{p\,txt}$ Thphyl Oec | τουσ εν υμιν cum אKLP al fere omn Cyr$^{glaph\,121}$ Thphyl Oec, item *qui in vobis sunt* vg m^{59} syr^{utr} cop ... arm om ... Ln om τουσ c. AB 69. 137. a^{scr} c^{scr} (sed hi^{4} εν υμιν post παρακαλω pon). Cf et. Hier$^{tit\,1}$ *presbyteros ergo in vobis obsecro* etc. | ὁ (ante συνπρ.) cum אABKL al plu Cyr^{glaph} etc ... P 1. 18. 19. 29. 32. 42. 57. 68 (οσ) 69. 73. 97. 98^{mg} 177. a^{scr} al^{2scr} ωσ, item arm syr^{p} | συνπρ- cum אA ... ς Ln συμπρ- cum BKLP etc | αποκαλυπτεσθαι: A arm post δοξησ, 80. post κοινω. pon

2. ποιμανατε: P h ποιμανετε (sic) | του θεου ... 2 30. 73. 80. Cyr$^{glaph\,121}$ Anto^{81} του χριστου, m^{59} Hier$^{tit\,1}$ *domini* ... 4* om. Similiter huc respiciens ut^{vid} Ign$^{intpol\,antioch\,8}$ οι πρεσβυτεροι, ποιμανατε το εν

τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶσ ἀλλὰ ἑκουσίωσ κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
κερδῶσ ἀλλὰ προθύμωσ, 3 μηδ' ὡσ κατακυριεύοντεσ τῶν κλήρων Tit 1, 7. 11
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντοσ τοῦ ἀρχι-
ποίμενοσ κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆσ δόξησ στέφανον.
5 Ὁμοίωσ νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροισ, πάντεσ δὲ ἀλλή- Eph 5, 21
λοισ τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ Prov 3, 34 Ja 4, 6
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ Ja 4, 10

υμιν ποιμνιον, εωσ αναδειξη etc | *μη αναγκαστωσ* sine *επισκοπ.* cum ℵB 27. 29. Ps-Chr[8,711] Anto[81] Hier[lit 1] Vig[varim 746] ... ς Ln Ti praem *επισκοπουντεσ* cum AKLP al pler (sed 69. a[scr] c[scr] *επισκοπευοντεσ*) cat vg (*providentes*) m[59] (*curam habentes*) syr[p] cop arm aeth Antioch[1220] Dam[2,511] Thphyl. Item syr[sch] *pascite gregem dei traditum vobis et curam habete spiritualiter, non coacte, sed* etc | *αλλα* cum ℵB 68. Thphyl ... ς Ln Ti *αλλ* cum AK[all]LP al pler Antioch Dam Oec | *κατα θεον* c. ℵAP 5. 7. 8. 13. 25. 27. 29. 31. 83[mg] 40. 57** 60. 68. 69. 73. 98. 99. 137. a[scr] (item 66** b[scr] o[scr] *και κατα θεον*) vg (m[59] vide post) cop syr[p] arm aeth Antioch[1220] (Dam[2,511] et[paris] post *προθυμωσ*) Thphyl ... ς Ti om cum BKL al plu cat (syr[sch], sed add *spiritualiter*, vide ante; arm vero *κατα θεον* post *επισκ.* add) Oec (Vig[varim] *voluntarie ex animo*) :: vdtr molestum fuisse istud *κατα θεον*, hinc vel transposuerunt vel mutarunt vel omiserunt. Totum locum m[59] sic exhibet: *ut regatis plebem domini, curae habentes non in avaritia neque in dominatione fratrum, sed voluntarie ex animo libenter et sine reprachensione, ut forma sitis ovibus in operib. bonis, in omni conversatione quae secundum deum est* | *μηδε* cum ℵBKP al pler (46. *μητε*) cat vg cop syr[p] Ps-Chr[8,711] Antioch[1220] Dam[2,511] (et. [paris]) Thphyl ... Ti *μη* cum AL 2. 3. 4. 30. 45. 68. 99. 105. c[scr]** syr[p] aeth[utr] Oec Anto[81] | *προθυμωσ*: 31. *μακροθυμωσ*

3. Versum om B | *μηδ'*: 38. 42. 68. 95. 96. 180. al[8 scr] Ps-Chr[8,711] Antioch[1220] Dam[2,511] (et. [paris]) Anto[81] *μηδε* | *τυποι*: Dam[2,511] *τυποσ*

4. *αρχιποίμενοσ* (ut KLP etc): ς Gb Sz *αρχιποιμένοσ* | *τησ δοξησ στεφανον*: 31. Anto[81] *στεφ. τησ δοξ.*

5. *ομοιωσ* sine additam cum ℵ[c]ABKLP al longe plu vg etc ... ℵ* 13. 15. 18. 27. 36. 60. 73. 106. b[scr] o[scr] cat syr[p] add *δε*, sed minusc isti pler *δε οι* (non ℵ* 73.), item 40. 57** 69. 137. a[scr] c[scr] al pauc *δε και οι* | *πρεσβυτεροισ*: ℵ g[scr] *τοισ πρεσβ.* | *αλληλοισ* sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. 68. (*εν αλλ.*) 81. vg m[59] syr[sch] cop arm Ephr[302] Antioch[1203] (*παντεσ δε εν αλληλοισ την ταπεινοφρ. εγκολπισασθε*) ... ς (Gb[o]) add *υποτασσομενοι* cum KLP al pler (sed 9. *υποτασσεσθε*, 137. c[scr] *υποταγωμεν*) cat syr[p] (potius ut 137.) aeth Thphyl Oec | *εγκομβωσασθε* (*εγκ-* ABKLP, ℵ *ενκ-*; vg *insinuate*, m[59] tol *induite*): 18. 67. Antioch[1203] Anton[109] *εγκολπισασθε*, c[scr] f[scr] 14[lect**] *εγκολπωσασθε* | *οτι ο θεοσ* (et. Ephr[302] Antioch[1203], Clem[488] *υπερηφανοισ ο θεοσ αντιτ.*): B 177* om *ο* (non valet huc Clem[611] *και παλιν· εγω δε ειμι ατμισ και χυτρασ. θεοσ γαρ υπερηφανοισ αντιτ.* etc)

τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶσ ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν
Ps 55, 23 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντεσ ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικοσ ὑμῶν διάβολοσ ὡσ λέων
Ja 4, 7 ὠρυόμενοσ περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε-
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότεσ τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸσ πάσησ χάριτοσ, ὁ
Heb 13, 21 καλέσασ ὑμᾶσ εἰσ τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον πα-

---

6. *χειραν* cum ℵA ... ς Ln Ti *χειρα* cum BKLP al certe pler | *υμασ υψωση* (13. 25. 31* 35. 97. al[2 scr] *-σει*) hoc ordine et. vg m[50] ... 69. 137. a[scr] c[scr] d[scr] Ephr[297] Antioch[1089] *υψω. υμ.* | *εν καιρω* sine additam cum ℵBKL al pler cat syr[sch] (*in tempore congruo*) syr[p txt] Or[1,480] Antioch[1204] Thphyl Oec ... Ln add *επισκοπησ* cum AP 5. 13. 19** 25. 33. 40. 68. 73. 96[mg] 126[mg] vg m[50] cop syr[p c.*] arm aeth Ephr[297] Ant[128] :: cf 2, 12

7. *επιριψαντεσ* cum ℵAB* ... ς *επιρριψ.* cum B[3]KLP al certe pler | *μελει*: LP 31. 137. 177* al[5 scr] etc *μελλει* :: quod frequens vitium est | *περι υμων* (ℵ[c]): ℵ* 13. 68. 73. 180. *περ. ημων*, m[50] *de omnibus*

8. *ο αντιδικοσ* cum ℵ*ABKP h al fere[60] Thphyl (non probant qui tantummodo *ο αντιδικοσ* etc afferunt ut Or[3,162] et[int 3,373] Eus[ps 34] etc; Or[3,315] *ο μεν γαρ αντιδ.*, nec magis Ephr[284] *ωσ επισταμενοσ οτι ο αντιδ.*) ... ς (= Gb Sz) praem *οτι* cum ℵ[c]L 13. 31. 69. a[scr] c[scr] al permu vg syr[utr] cop arm aeth Antioch[1027] Dam[2,150] (et. paris) Oec Or[int 2,104. 196] Cyp[256] Cass[118] | *διαβολοσ*: 13. *ο διαβ.* | *περιπατει* (Or[3,162. 315] Ephr[284] Cyr[hr 12. 310] etc): 14. 38. 69. 137. a[scr] c[scr] al[5] (Or[3,326] libere) Eus[ps 36] Chr[1,740] et[5,64. 510] Cyr[malach 832] *περιερχεται* | *τινα* (*τίνα* LP al, K al *τινὰ* ut Ln) *καταπιειν* (ℵ* *καταπιν*) cum ℵKLP h 3. 5. 6. 8. 10. 14** 15. 19. 22. 23. 26. 27. 29. 31. (*καταπ. τινα*) 33* 40. 42. 44. 45. 47. 56. 57* 59. 63. 64. 66. 67* 73. 76. 78. 81. 95* 96. 97. 98. 101. 113. 142. 177. c[scr] h[scr] al pauc cop Or[3,162 cod] Dam[paris] (ante[450] ed) Cyp (*aliquem devorare quaerens*) Hil[548] (*quaerens nos devorare*); item ℵ omisso *τινα*, nec aliter Or[int 3,396] (*quaerens devorare circuit*) ...... ς Ti *τινα καταπιῃ* cum A al sat mu cat Or[3,162] et[315] Eus[ps 36] Ephr[284] Cyr[hr 12. 310] Chr[1,740] et[5,64. 510] Cyr[malach 832] Thdrt[2,317] Dam[2,450] (item 13. 80. 180. al[3 scr] Ps-Ath[2,631] Marc[mon 8,49] Antioch[1027] *τίνα καταπίει*), item (sed haec testimonia etiam ad *τίνα καταπιεῖν* quadrare videntur) vg (*quem devoret*) syr[utr] arm aeth Or[int 3,373] et[saep] Lcif[6,237] al mu

9. *εν τω κοσμω* cum ℵB ... ς Ln Ti om *τω* cum AKLP al certe pler :: cf ad 2 Pe 1, 4 | *υμων* (h. l. et. vg[cle] am fu demid): K 22. 31. 68. 69. 100. c[scr] al fere[5] (137. *υμιν*) post *αδελφ.* pon ... L 59. a[scr] syr[p] om

10. *υμασ* (Gb') cum ℵABLP al[50] cat demid cop syr[p] arm aeth Thphyl ... ς *ημασ* cum K al plu vg (et. am fu etc) syr[sch] Did[tri 3,23] Oec auct voc gent | *δοξαν*: L praem *βασιλειαν και* | *εν χριστω* cum ℵB (*εν τω*

θόντασ αὐτὸσ καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 *αὐτῷ*
τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν. 4, 11
12 *Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡσ λογίζομαι,*
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰσ ἣν στῆτε. 13 *ἀσπάζεται ὑμᾶσ ἡ ἐν*

χρ.) 69. 137. 163. a[scr] c[scr] syr[p txt] ... ς Ln Ti add *ιησου* cum AKLP al pler vg syr[sch] (ante $\overline{χω}$) syr[p] c.* cop arm aeth Did[trin,23] Thphyl Oec auct[voc gent] | *καταρτ.* sine additam cum ℵAB 4* 13. 35. 48. 65. 68. 69. 73. 137. 163. a[scr] vg luxov syr[p txt] arm auct[voc gent] ... ς (Gb[o]) add *υμασ* cum KLP al pler cat cop (repetit post *στηρ.* etc) syr[p] c.* aeth Thphyl Oec | *καταρτισει* (Gb'') cum ℵAB al fere[25] vg arm aeth[utr] (cop *ille praeparabit vos ut confirmet vos, corroborabit vos, fundabit vos*) auct[voc gent] ... ς *καταρτισαι* cum KLP al longe plu cat syr[p] Thphyl Oec | *στηριξει σθενωσει* c. ℵABKLP h al[60] cat vg arm aeth[utr] (cop vide ante) auct[voc gent] ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *στηριξαι σθενωσαι* cum minusc mu syr[p] Thphyl Oec | *θεμελιωσει* c. ℵKLP al omn[vid] (sed mu ex minusc syr[p] Thphyl Oec *-ωσαι*) cat (syr[sch] vide post) syr[p] cop arm Thphyl Oec ... Gb[oo] Ln om cum AB vg (et. auct[voc gent]) luxov aeth[utr]. Libere syr[sch] *deus autem gratiae est qui vocavit nos ad gloriam suam aeternam per Ies. Chr., qui dedit nobis, quum sustinuerimus has afflictiones modicas, ut corroboremur et confirmemur et stabiliamur in eo in aeternum.* (Videtur his agnosci *στηρ. σθε. θεμελ.*, *καταρτ.* vero addito *ημασ* verbis *qui dedit nobis* expressum esse.) :: ceterum non est unde *θεμελιωσει* huc inlatum videatur.

11. *το κρατοσ* (Gb') cum AB 23. am fu aeth[ro] ... ς *η δοξα και το κρατοσ* cum ℵLP al plu (70. om *η*) cat vg[cle] demid harl tol (*virtus et potestas*, ut et. auct[voc gent]) aeth[pp] Thphyl. Item K al[25] Oec *η* (99. om) *δοξα* (Oec add *και*) *κρατοσ*. Item 5. 13. 31. 69. 137. 163. a[scr] c[scr]* cop arm *το κρατοσ και η δοξα*, similiterque syr[sch] *laus potentia et gloria*; 45. nil nisi *η δοξα* :: cf ad *η δοξα και το κρατοσ* supra 4, 11; item Apoc 1, 6. 5, 13 | *των αιωνων* cum ℵAKLP al fere omn cat vg syr[utr] aeth Thphyl Oec auct[voc gent] ... Ti om cum B 36. 99. cop arm :: videntur ista ex eodem loco unde *η δοξα και* inlata huc esse. At quum et. 4, 11 *των αιωνων* a nonnullis expulsum sit, non cautum duxi hoc loco dubia cum auctoritate abiicere. | *αμην*: 68. om

12. *σιλουανου* cum ℵAKLP etc ... B *σιλβανου* | *του πιστου*: 13. 69. 163. a[scr] c[scr]* post *αδελφου* pon ... Ln om *του* cum 2. (errabat circa B) | *ταυτην* (ℵ[c]): ℵ *και ταυτην* | *του θεου*: 13. 68. 106. 13[lect] 14[lect] om *του* | *εισ ην* cum ℵABKLP etc: vg reddit *in qua statis* (am *et state*, fu *state*) | *στητε* cum ℵAB 5. 7. 9. 13. 25. 27. 29. 33** 68. 73. 81. 103. j[scr] 13[lect] 14[lect] ... ς Ti *εστηκατε* cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec :: cf Ro 5, 2. 1 Co 15, 1

13. *η εν βαβυλωνι* (4[mg] c[scr] *εν ρωμη*) sine additam cum ABKLP al fere omn fu cop syr[p] aeth Or[3,440] et ap Eus[hist 4,25,5] Eus[hist 2,15,2] ... ℵ 4[mg] 33[mg] vg[cle] (atque et. am demid harl: *ecclesia quae est in Bab.*, tol

Ro 16, 16 2 Co 13, 12 *Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκοσ ὁ υἱόσ μου.* 14 *ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἀγάπησ.*

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖσ ἐν Χριστῷ.

---

transp *ecclesia*) syrsch arm Thphyl (sed fluct lectio) Oec add *εκκλησια*. Habet cat82 ad h. l. (similiterq ap Thph ap Oec et in scholiis scriptum est): *Βαβυλῶνα οὖν τροπικώτερον τὴν Ῥώμην ὀνομάζει· συνεκλεκτὴν δὲ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ συστᾶσαν Χριστοῦ ἐκκλησίαν· Μάρκον δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν λέγει, ὃν καὶ υἱὸν ἐν χ͞ω ἀποκαλεῖ.* Praeterea cf Syncellchron 627 (ed. Dind., Par. p. 332): *πέτροσ τὴν πρώτην καθολικὴν ἐπιστ. ἀπὸ ῥώμησ ἀπέστειλεν, ὥσ εὐσέβιοσ - ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἰόππησ φασὶ γεγράφθαι.* Hoc vix ex codd Ni Ti fluxisse censendum est.

14. *αγαπησ*: h 2* 5. 22. 37. 45. 56. 73. 81. dscr al pauc vg syrsch *αγιω* :: ut passim alibi | *εν χριστω* cum AB 13vid 36. cat fu demid harl syrsch aeth ... ς (Gb00) ad *ιησου* cum ℵKLP al pler vg (et. am tol) cop syrp arm Thphyl Oec. Praetereaque ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵKLP al pler cat vg (et. fu demid tol) syrutr arm Thphyl Oec .. omisimus cum AB 13. 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: ℵAB *πετρου α̅*, 115. 126. *πετρου επιστολη πρωτη*, P *πετρου αποστολου επιστολη α'*, 40. *πετρου επιστολη καθολικη α'* (al *πρωτη*), L *του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη α'*, 96. *πετρου αποστολου επιστολη καθολικη α'* ... 101. *τελοσ τησ α' καθολικησ πετρου επιστολησ*, 95. *πρωτησ γραφησ πεφθακε τερμα του πετρου* ... cdd plu (9 ap Scri; vdtr et. K) nil subscriptum habent ... am *expl. epistula Petri apostoli prima*, fu *exp. epistula sci. Petri ad gentes prima*, vgcdd (ap Ln) *expl. epistula sancti apostoli Petri*, syrutr *finita est epistula* (syrp add *catholica*) *prima Petri apostoli*, aethro *completa est epistula Petri prima: precatio eius sit cum nobis. Amen et Amen.* Praeterea minusc mu, ut fscr hscr jscr (*η πρωτη πετρου επιστολη εγραφη απο ρωμησ*) 14. 17. 25. 38. 41. 78. 96. 101. 113. 177. 180., add *εγραφη απο ρωμησ*, item Chron 1,437 (*πετροσ μονοσ απο ρωμησ γραφει, ωσ τινεσ ιστορουσιν*) Thphyl Oec. Notatur vero etiam versuum (*στιχων*) numerus: L 40. 78. 80. 177. al mu *σλς'*, 14. 38. 113. *σλβ'*, 17. 114. *σμβ'*, 71. *τ'*. In B numerantur capitula *η'*, in vgcdd ut am fu XX. Euthal478 (ap Zacagn) in elencho: *πέτρου ἐπιστολὴ α'. ἀνάγνωσισ πρώτη κεφαλαίων γ', μαρτυριῶν ς', στίχων νη'. ἀνάγνωσισ δευτέρα κεφ. ε', μαρτυριῶν η', στίχων ρμθ'.* Ceterum Eushist 4,14 testatur: *ὁ μέντοι πολύκαρποσ - κέχρηταί τισι μαρτυρίαισ ἀπὸ τῆσ πέτρου πρώτησ ἐπιστολῆσ*, item 3,39 *κέχρηται δ' αὐτὸσ* (i. e. Papias) *μαρτυρίαισ ἀπὸ τῆσ ἰωάνν. προτέρασ ἐπιστολῆσ καὶ τῆσ πέτρου ὁμοίωσ.*

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

1 *Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς* Act 15, 14
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν* 1 Pe 1, 2 Iud 2
ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. 2, 20 3, 18

---

* In inscriptione sequuti sumus ℵAB qui *πετρου β̄* exhibent, C 18. *πετρου επιστολη β̄* (vdtr et. P, in quo superest - - - *η β̄*), K 31. 76. 105. 106. al^{scr} etc (atque sic Gb Sz) *πετρου επιστ. δευτερα* (o^{scr} *-ρη*), 96. k^{scr} *επιστολη πετρου δευτερα*, 104. *η δευτερα πετρου επιστολη*. Item 22. 99. 100. al *πετρου επιστολη καθολικη* (101. *καθ. επιστ.*) *δευτερα*, 38. 72. 80. 177. al *πετρου καθολικη δευτερα* (l^{scr} *β′ καθ.*) *επιστολη*, L al Thphyl *επιστολη καθολικη* (Thphyl om) *δευτερα του αγιου αποστολου πετρου*, 73. 98. al *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη β′* (98. *δευτερα*), 95. *του αυτου καθολικη επιστολη δευτερα* ... ς *επιστολη πετρου καθολικη δευτερα*, ς^{e} *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα* ... am *incipit epistula petri apostoli II.*, fu *incip. epistula sci. petri secunda*, demid *incipit epist. petri secunda*, vg^{cod} ap Ln *incipit eiusdem secunda.* Syr^{p} *epistula secunda catholica Petri apostoli*, aeth^{ro} *epistula Petri secunda a Petro apostolo* [missa]. Testatur vero Barsalibi (cf Whit. adnot. ad epist. Petri II.): „Epistula secunda Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoque non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl.“ Syr^{sch} vero per hanc epistulam (ut etiam 2 et 3 Iohannis et epist. Iudae) quum ea sit interpretatio quam primus anno 1662 Edw. Pococke ex cod. Bodleiano protulit, ipsam dicemus syr^{bodl}.

I. 1. *συμεων* cum ℵAKLP al longe plu cat Thphyl (ait: *τοῦ Συμεὼν τὸ Σίμων ὑποκορισμός ἐστιν*) cdd ap Oec (*γράφεται καὶ Συμεών. τοῦ γὰρ Συμεὼν* etc ut Thph) ... Ln *σιμων* cum B 5. 13. 31. 40. 69. 105. 137. a^{scr*} c^{scr} al^{12} aeth Oec, item vg sah cop (at etiam Act 15, 14, ubi Graeca lectio non fluctuat, vg cum interprr pler *Simon* habet) ... C om^{vdtur} (cf C in appendice) | *δουλος και αποστολος*: syr^{bodl} om *και αποστ.* | *ισοτιμον*: 13. *ισοτιμοις* | *εν δικαιοσυνη* (vg^{cle} am fu demid *in iustitia*, auct$^{voc\ gent}$ syr^{bodl} et^{p} *per iustitiam*): ℵ *εις δικαιοσυνην*, vg^{ms} ap Ln *in iustitiam*, tol *iustitiam*, harl *iustitia* | *του θεου ημων*: ℵ 9. 68. sah syr^{bodl} *του κυριου ημων*, auct$^{voc\ gent}$ *domini* (om *ημων* et. 20. 28. 40 teste Wtst) | *και σωτηρος*: ς^{e} (non item ς Wtst Gb Sz) add *ημων* cum (minusc nonnullis?) sah cop syr^{bodl} arm^{odd} aeth (non item vg auct$^{voc\ gent}$ syr^{p} arm^{ed})

2. *ιησου* cum BCK al sat mu Thphyl^{com} Oec ... ℵAL 5. 8. 15. 18. 68. 73. 98. 99. 100. 105. 177** al plus^{10} cat cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth ar^{e} Thphyl^{txt} *ῑῡ χ̄ῡ*, item 13. 57. d^{scr} g^{scr**} al pauc vg^{cle} tol Aug^{rom1} *χ̄ῡ ῑῡ* | *του κυριου ημων*: 25. 38. 40. om *ημων*, hinc Gb^{o} | *του θεου*

3 Ὡσ τὰ πάντα ἡμῖν τῆσ θείασ δυνάμεωσ αὐτοῦ τὰ πρὸσ
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένησ διὰ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ καλέσαν-
τοσ ἡμᾶσ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα
ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείασ κοινωνοὶ

και ιυ του κυριου ημων ... j[scr] του κυριου και θεου ημων ... p am fu demid harl corb[2] του κυριου omissis rell, item 69. 137. 163. a[scr] c[scr] m[67] et[94] syr[bodl] et syr[p] epist[demetria] του κυρ. ημων ιυ χυ .. sah totum versum om

3. Ln sic interpunxit: ἡμῶν, [3]ὡσ et infra: φθορᾶσ. [5]καὶ | τα παντα cum ℵA 5. 13. 137. c[scr] 3[pe] Did[tri 1,29] et[28] ... ς Ln Ti om τα cum BC KLP al pler Thphyl Oec | τα προσ ζωην (ℵ[c]): ℵ* τα προσ τον θεον και ζωην | δεδωρημενησ: K 25. (31 ap Wtst tantum) -μενα. Item vg *quomodo omnia nobis divinae virtutis suae - donata sunt* (sic vg[cle] demid tol, contra am fu* harl *donata est*. Ad quam lectionem Bed[244] notat *ut quidam codices habent.*); item Cass[120] *sicut omnia - donata*. Aliter m[67] et[94] fu** epist[demetri]: *qui nunc omnia nobis divina virtute sua - donavit* | ιδια δοξη και αρετη (Gb") cum ℵACP 13. 15. 25. 36. 66** 68. 69. 73. 80. 137. 163. a[scr] c[scr] cat m[67] et[94] vg Did[tri 1,29] et[28] epist demetri Cass[120] Bed[245]. Ex Latt vg Cass Bed *propria gloria et virtute*, m[bis] *sua inlustri virtute*, epist[demetri] *propria gloriae virtute*. Cf et. sah *in gloria sua et virtute sua*, cop *in gloriam suam et virtutem*; syr[bodl] *in gloriam sui ipsius et virtutis*, syr[p] *gloria sui ipsius et virtute verbi eius* ...... ς δια δοξησ και αρετησ cum BKL al longe plu Thphyl Oec

4. δι' ὧν: 8. j[scr] δι' ὅν, vg[cle] fu (*quē* sic Ranke) demid harl *per quem*, am m[67. 94] ep[demetri] *per quam* | τα τιμια ημιν και μεγιστα cum ℵ(ʜ) KL 2. 4. 21. 22. 38. 40. 42. 45. 46. 47. 57. 66. 76. 78. 80. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 104. 105. 106. 118. 122. 123. 126. 127. 130. 177. 13[lect] 14[lect] al[9ser] (1. 69. 73. 137. 163. a[scr] c[scr]) (m[67] et[94] syr[p] Thphyl) Oec[txt], ex quibus B 1. 69. rell[5] m (*honorifica et maxima nobis*) syr[p] ημιν post μεγιστ. transp (98. repetit ημιν post επαγγ., 66. syr[p mg] υμιν pro ημ.). Cf et. Oec[com] δι ησ δοξησ κ. αρετησ τα τιμ. και μεγ. επαγγ. εδοθη. ...... Ln Ti τα μεγιστα και τιμια ημιν cum ACP 5. 13. 31. 68. vg syr[bodl] (*promissiones ingentes et honores vobis dedit*) Did[tri 1,29] (sed A 68. syr[bodl] υμιν pro ημιν). Similiter ς τα μεγιστ. ημιν και τιμια cum minusc vix mu (nullus enim ap Scri nec ap Mtthaei; errare vero vdtr Reiche) cat ep[demetri] (*maxima nobis et pretiosa*) Hier[iovin 1] (*grandia nobis et pretiosa*). Accedunt etiam ut vdtr his lectionibus sah *donavit nobis magna promissa pretiosa*, cop *per magna ista promissa pretiosa quae data sunt nobis*. Item arm teste Treg. Liberrime aeth. | θειασ κοινωνοι φυσεωσ (et. Did[tri 1,29] et [1,15 bis]): ℵ θει. φυσ. κοινων. | τησ εν τω (vide post) κοσμω εν επιθυμ. φθορασ cum ABKL al longe plu (vdtr et aeth[pp], sed[ro] om εν επιθ.) Thphyl Oec. Videtur et. m[bis] *post evasionem quae est in mundo in cupiditate* (m[88] *-tatem*) *perditae vitae* ... ℵ Hier[iovin 1] την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορασ, *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis* (quae Latina Graecis prorsus respondent) ... C 5. 27. 29 69 137 163. a[scr]

φύσεωσ, ἀποφυγόντεσ τῆσ ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶσ.
5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντεσ ἐπιχορηγή-
σατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-
μονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν
φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν
ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺσ οὐδὲ ἀκάρπουσ καθίστησιν
εἰσ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ
πάρεστιν ταῦτα, τυφλόσ ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθα-
ρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί,

c^{scr} syr^{p} (arm?) τησ εν τω (5. 27. 29. om?) κοσμ. επιθυμιασ και φθορασ (hoc ipsum et. P vdtr voluisse, in quo τησ εν κοσμω και φθορασ omisso επιθ. legitur). Item 13. 43. 65. vg sah cop (syr^{bodl}) epist demetri τησ - - επιθυμιασ φθορασ (vg epist^{demetri} *eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem*). | εν τω κοσμω cum ℵABL 69. 137. 163. a^{scr} c^{scr} (5. 27. 29?) ... ς Ti om τω cum CKP al pler cat Thphyl Oec

5. και αυτο τουτο δε cum BC*KLP al plu Oec (sah *et in hoc vero etiam*, cop tantum *et in hoc*) ... ℵC^{2} 5. 13. 29. 38. 68. 69. 105. 113. 137. 163. a^{scr} c^{scr} al plus^{15} cat Thphyl και αυτο δε τουτο, item syr^{bodl} et^{p} arm ... Gb′ και αυτω δε τουτω cum 40. ... Gb′ Ln και αυτοι δε cum A, item vg *vos autem*, tol m^{93} *sed et vos*, aeth *et vos quoque*, item 8. 73. και αυτοι δε τουτο. Coniecit Gb′ και αυτοι δε τουτω | πασαν (et. vg^{cle} fu demid harl am*^{corr} syr^{bodl} et^{p} c.* sah cop etc): C 41. 69. 163. a^{scr} c^{scr} am* (sed ipse* vdtr supplesse) syr$^{p\,txt}$ Thphyl om (et 137. ante σπουδην pon). Libere m^{97}: *sed et vos properate omnes, subferentes in fide virtutem* etc | παρεισενεγκαντεσ: 137. a^{scr} -γκοντεσ, h προσενεγκαντεσ | επιχορηγησατε: ℵ* χορηγ., sed ipse* ut^{vid} supplevit επι | υμων (C ημων): m^{97} om

6. εγκρατ- bis ut ℵABLP etc ... C ενκρατ-

7. την αγαπην: 40. add εν δε τη αγαπη την παρακλησιν

8. υμιν: 4** 25. 40. 105. k^{scr} εν υμιν | υπαρχοντα cum ℵBCKLP al pler cat Thphyl Oec m^{94} (*haec vobis cum sint et superent*) cop syr^{p} arm ... Ln παροντα cum A 5. 8. 9. 73. Ps-Chr^{12,1064} (Cyr^{act}?), item vg^{cle} am demid (hi^{8} *si vobiscum adsint*) tol (*cum vobis presto sint*) fu harl (hi^{8} *vobis cum adsint*) sah, item^{vid} syr^{bodl} aeth | και πλεοναζοντα: aeth^{utr} om | ακαρπουσ: 2. 40. απρακτουσ, 96. 142. ασκοπουσ | καθιστησιν: syr^{bodl} syr^{p} c.* arm add υμασ | του κυριου ημων $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$: 40. nil nisi του κυρ. ημων, syr^{p} του κυριου

9. μυωπαζων: P μυοπ-, c^{scr} μυωταζων | αμαρτηματων cum ℵAK h 5. 15. 16. 22. 23. 26. 27. 29. 36. 37. 39. 46. 56. 66. 68. 73. 98^{mg} 100. 127. 142. d^{scr} Marc$^{mon\,8,87}$ Dam^{2,306} (et. paris) Ps-Chr^{12,1064} arm (vg m^{95} *delictorum*) ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ln αμαρτιων cum BCLP al longe plu cat Marc$^{mon\,8,85}$ (sed paullo liberius laudatur) Thphyl Oec

σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλου-
σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Iud 5 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ
εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
3, 1 ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
Io 21, 19 ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

---

10. *σπουδασατε* sine additam cum BCKLP al pler Amb[fid 3,514] Thphyl Oec ... Ln add *ινα δια των καλων υμων εργων* cum (א)A 5. (8. 15. 36. 68. 69. 73. 99. 137. a[scr] c[scr] cat) syr[bodl] aeth (vg sah cop syr[p] arm Anton[3]). Ex his א 8. rell vg rell Anton om *υμων*, 68[vid] Anton et. *δια* om. Similiter 13. add *δι᾽ αγαθων εργων υμων* | *υμων*: syr[p] habet c.* | *κλησιν*: A *παρακλησιν* | *εκλογην*: P 40. praem *την* | *ποιεισθαι* (sic et. א al, Anton[3] *ποιησασθαι*) ... Ln *ποιεισθε* cum A 15. 99** c[scr] cat; item 5. 8. 25. 36. 69. 73. a[scr] *ποιησθε*, item vg etc *faciatis* | *πταισητε*: 1. *πεσητε* | *ποτε*: A 73. aeth[utr] Amb[fid] om

11. *η* (א om) *εισοδος*: K 22. 45. 46. 56. 76. 100. 101. b[scr] g[scr] add *η* | *αιωνιον*: C* 42. *αιωνιαν* ... 5. 14* *επουρανιον* ... 38. om | *ημων*: A 106. aeth transpon post *σωτηρος*. Utroque loco habent sah cop syr bodl; 32. 42. 57. 68. 69. a[scr] k[scr] 17[lect] om *και σωτηρος*

12. *μελλησω* (Gb') cum אABCP 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth. Notat Suidas ad *μελλησω*: *σπουδάσω, φροντίσω* ... ς *ουκ αμελησω* cum KL al pler cat syr[bodl] et[p] Thphyl Oec ... 8. *ου μελλησω*, tol Cassiod[121] *non differam* | *αει* post *μελλησω* cum אBCKL h al plus[30] cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln post *υμας* pon cum A al sat mu vg cop syr[bodl] et[p] aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17[lect] sah om | *αει υμας υπομιμν. περι τουτων*: א *αει περι τουτ. υπομιμν. υμας*, 69. a[scr] c[scr] *υπομιμν. υμ. αει πε. τουτων*, similiter alii | *καιπερ ειδοτας* usque *διεγειρειν*: א* om; א[c] suppl

13. *εν τουτω τω*: C*[vid] om *τω* | *εν υπομνησει* cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec (:: ita 3, 1. nec fluctuat) ... אA 5. 17[lect] *εν τη υπομν.* (:: recipiendum esse iudicassem nisi hoc ipso capite א modo A comite modo C modo P ter inferret articulum ubi non probandus videtur, cf ad 1, 17. 1, 18. 1, 19.)

14. *σκηνωματος* (vg *tabernaculi*): 16. 23. 37. 98[mg] 100. b[scr] o[scr] al pauc tol sah syr[bodl] arm *σωματος* | *καθως και ο κυριος ημων*: א om (excidit stichus), nec suppleta sunt

15. *σπουδασω* cum ABCKLP [illegible] o *autem operam*) Thphyl Oec ... א 31. arm *σπουδαζ*[illegible] r syr[bodl] et[p] *σπουδασατε* (*satagite*) | *δε* (13. *τε*) [illegible] e typographi om *κ*[illegible]

τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοισ μύθοισ
ἐξακολουθήσαντεσ ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντεσ τῆσ
ἐκείνου μεγαλειότητοσ. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸσ τιμὴν
καὶ δόξαν φωνῆσ ἐνεχθείσησ αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆσ μεγαλοπρε- Mt 3, 17 17, 5 pp
ποῦσ δόξησ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, εἰσ ὃν ἐγὼ εὐδό-
κησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ Mt 17, 1 pp
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντεσ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶσ ποιεῖτε προσέχοντεσ
ὡσ λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕωσ οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ
φωσφόροσ ἀνατείλῃ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆσ ἰδίασ ἐπιλύσεωσ οὐ

error etiam ad Sz et ad alios manavit. | *μνημην*: P 5. 13. 68. 96. 142. Oec *μνειαν*

16. *σεσοφισμενοισ*: vg (et. am fu harl*) *doctas*, demid harl** *indoctas*, tol *commentitias* | $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$: P om $\overline{χυ}$ | *δυναμιν*: P 13. 31. add *τε* | *γενηθεντεσ*: A*[vid] al pauc *γεννηθ.* | *μεγαλειοτητοσ* cum ℵAB[3]K[sil]P etc ... B*CL *μεγαλιοτητ.*

17. *θεου* cum ABKLP al pler Ath[468] (sed fluct lectio) etc ... ℵC 69. a[scr] c[scr] *του θεου* | *ενεχθεισησ*: C[3] *ανεχθ.*, et. 42. *αν-* | *αυτω*: C* 13. Thphyl post *τοιασδε* pon ... P om | *ουτοσ εστ. ο υι. μου ο αγαπητ.* cum ℵACKL al omn[vid] vg rell (sah cop repetunt *μου* post *αγαπητοσ*, sed nec aliter Mt 17, 5 et alibi) Thphyl Oec; item P sed post *αγαπητοσ* repetit *ουτοσ εστιν* ... Ti *ο υιοσ μου ο αγαπητ. μου ουτοσ εστιν* cum B :: quae lectio ll. parallelis non invenitur. Libere Aug[ioh85] *delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate: Tu es filius meus dilectus, in quo bene sensi.* | *εισ ον* (vg *in quo*, item al): 13. 24. 69. 137. a[scr] j[scr] Thphyl *εν ω* | *εγω*: 13. 24. 32. 37. 69. 177* a[scr] j[scr] om, item syr[p] | *ευδοκησα* cum ℵBCKLP etc ... A 3. 13. 31. 40. 95. 96. Thphyl *ηυδοκ.* Praeterea vg[cle] demid (non item am fu harl tol) add *ipsum audite* (:: ex Mt)

18. *ταυτην την φωνην* etc: 13. *ταυτησ τησ φωνησ* et *ενεχθησισ* (corrige *-χθεισησ*) | *ημεισ*: ς (non ς[e] etc) per errorem typographi *υμεισ*, nec correxit repetitio Francof. | *εξ ουρανου* cum BCKLP al omn[vid] ... ℵA *εκ του ουρανου* | *εν τω ορει τω αγιω* cum ℵAC[3]KLP al fere omn (17[lect] om *τω αγι.*) cat Oec, item *in monte sancto* vg Aug[ioh86] etc ... Ti *εν τω αγιω ορει* cum BC* 13. arm Thphyl, item *in sancto monte* Promiss

19. *βεβαιοτερον*: A *-ωτερον* | *αυχμηρω*: A 26. 33. 18[lect] *αχμηρω* | *ημερα* cum ABCKL al pler Did[tri 1,28] Thphyl Oec ... ℵP 13. 31. 68. *η ημερα* | *διαυγαση*: 13. 27. 32. 38. 57. 100. 105. a[scr] al fere[5] *-γασει* | *φωσφοροσ*: 69. a[scr] syr[p mg gr] *εωσφοροσ* (137. nil nisi *φοροσ*)

20. *προφητεια γραφησ* (tol *prophetia vel scripturae*) ... 69. 137. a[scr] *γραφη προφητειασ* | *επιλυσεωσ*: 9. *διαλυσεωσ*

σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντεσ οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτωσ γὰρ πλου-
σίωσ ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδοσ εἰσ τὴν αἰώνιον βασιλείαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Iud 5 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶσ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ
* εἰδότασ καὶ ἐστηριγμένουσ ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
3, 1 ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶσ ἐν
Io 21, 19 ὑπομνήσει, 14 εἰδὼσ ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσισ τοῦ σκηνώματόσ
μου, καθὰσ καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶσ μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

---

10. *σπουδασατε* sine additam cum BCKLP al pler Amb[gd 3,514] Thphyl Oec ... Ln add *ινα δια των καλων υμων εργων* cum (א)A 5. (8. 15. 36. 68. 69. 73. 99. 137. a[scr] c[scr] cat) syr[bodl] aeth (vg sah cop syr[p] arm Anton[3]). Ex his א 8. reli vg reli Anton om *υμων*, 68[vid] Anton et. *δια* om. Similiter 13. add *δι' αγαθων εργων υμων* | *υμων*: syr[p] habet e.* | *κλησιν*: A *παρακλησιν* | *εκλογην*: P 40. praem *την* | *ποιεισθαι* (sic et. א al, Anton[3] *ποιησασθαι*) ... Ln *ποιεισθε* cum A 15. 99** c[scr] cat; item 5. 8. 25. 36. 69. 73. a[scr] *ποιησθε*, item vg etc *faciatis* | *πταισητε*: 1. *πεσητε* | *ποτε*: A 73. aeth[utr] Amb[gd] om

11. *η* (א om) *εισοδοσ*: K 22. 45. 46. 56. 76. 100. 101. b[scr] g[scr] add *η* | *αιωνιον*: C* 42. *αιωνιαν* ... 5. 14* *επουρανιον* ... 38. om | *ημων*: A 106. aeth transpon post *σωτηροσ*. Utroque loco habent sah cop syr bodl; 32. 42. 57. 68. 69. a[scr] k[scr] 17[lect] om *και σωτηροσ*

12. *μελλησω* (Gb') cum אABCP 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth. Notat Suidas ad *μελλησω*: *σπουδάσω, φροντίσω* ... ς *ουκ αμελησω* cum KL al pler cat syr[bodl] et[p] Thphyl Oec ... 8. *ου μελλησω*, tol Cassiod[121] *non differam* | *αει* post *μελλησω* cum אBCKL h al plus[30] cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln post *υμασ* pon cum A al sat mu vg cop syr[bodl] et[p] aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17[lect] sah om | *αει υμασ υπομιμν. περι τουτων*: א *αει περι τουτ. υπομιμν. υμασ*, 69. a[scr] c[scr] *υπομιμν. υμ. αει περ. τουτων*, similiter alii | *καιπερ ειδοτασ* usque *διεγειρειν*: א* om; א[c] suppl

13. *εν τουτω τω*: C*[vid] om *τω* | *εν υπομνησει* cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec (:: ita 3, 1. nec fluctuat) ... אA 5. 17[lect] *εν τη υπομν.* (:: recipiendum esse iudicassem nisi hoc ipso capite א modo A comite modo C modo P ter inferret articulum ubi non probandus videtur, cf ad 1, 17. 1, 18. 1, 19.)

14. *σκηνωματοσ* (vg *tabernaculi*): 16. 23. 37. 98[mg] 100. b[scr] o[scr] al pauc tol sah syr[bodl] arm *σωματοσ* | *καθωσ και ο κυριοσ ημων*: א om (excidit stichus), nec suppleta sunt

15. *σπουδασω* cum ABCKLP al pler vg (*dabo autem operam*) Thphyl Oec ... א 31. arm *σπουδαζω* ... 37. 56. c[scr] syr[bodl] et[p] *σπουδασατε* (*satagite*) | *δε* (13. *τε*) *και*: Gb ex errore typographi om *και*. Qui

τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 *οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις*
ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς
ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 *λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν*
καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρε- Mt 3, 17 17, 5 pp
ποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδό-
κησα. 18 *καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ* Mt 17, 1 pp
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 *καὶ ἔχομεν*
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ
φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 *τοῦτο πρῶτον*
γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ

---

error etiam ad Sz et ad alios manavit. | *μνημην*: P 5. 18. 68. 96. 142. Oec *μνειαν*

16. *σεσοφισμενοις*: vg (et. am fu harl*) *doctas*, demid harl** *indoctas*, tol *commentitias* | *ῑυ χ̄υ*: P om *χ̄υ* | *δυναμιν*: P 13. 31. add *τε* | *γενηθεντες*: A^{*vid} al pauc *γεννηθ.* | *μεγαλειοτητος* cum ℵAB^{3}K^{ell}P etc ... B*CL *μεγαλιοτητ.*

17. *θεου* cum ABKLP al pler Ath^{468} (sed fluct lectio) etc ... ℵC 69. a^{scr} c^{scr} *του θεου* | *ενεχθεισης*: C^{3} *ανεχθ.*, et. 42. *αν-* | *αυτω*: C* 13. Thphyl post *τοιασδε* pon ... P om | *ουτος ἐστ. ο υι. μου ο αγαπητ.* cum ℵACKL al omn^{vid} vg rell (sah cop repetunt *μου* post *αγαπητος*, sed nec aliter Mt 17, 5 et alibi) Thphyl Oec; item P sed post *αγαπητος* repetit *ουτος εστιν* ... Ti *ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος εστιν* cum B :: quae lectio ll. parallelis non invenitur. Libere Aug^{ioh85} *delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate: Tu es filius meus dilectus, in quo bene sensi.* | *εις ον* (vg *in quo*, item al): 13. 24. 69. 137. a^{scr} j^{scr} Thphyl *εν ω* | *εγω*: 13. 24. 32. 37. 69. 177* a^{scr} j^{scr} om, item syr^{p} | *ευδοκησα* cum ℵBCKLP etc ... A 3. 18. 31. 40. 95. 96. Thphyl *ηυδοκ.* Praeterea vg^{cle} demid (non item am fu harl tol) add *ipsum audite* (:: ex Mt)

18. *ταυτην την φωνην* etc: 13. *ταυτης της φωνης* et *ενεχθησεις* (corrige *-χθεισης*) | *ημεις*: ς (non ς^{e} etc) per errorem typographi *υμεις*, nec correxit repetitio Francof. | *εξ ουρανου* cum BCKLP al omn^{vid} ... ℵA *εκ του ουρανου* | *εν τω ορει τω αγιω* cum ℵAC^{3}KLP al fere omn (17^{lect} om *τω αγ.*) cat Oec, item *in monte sancto* vg Aug^{ioh85} etc ... Ti *εν τω αγιω ορει* cum BC* 18. arm Thphyl, item *in sancto monte* ,Promiss

19. *βεβαιοτερον*: A *-ωτερον* | *αυχμηρω*: A 26. 38. 18^{lect} *αχμηρω* | *ημερα* cum ABCKL al pler Did$^{tri\,1,28}$ Thphyl Oec ... ℵP 13. 31. 68. *η ημερα* | *διαυγαση*: 18. 27. 32. 38. 57. 100. 105. a^{scr} al fere^{5} *-γασει* | *φωσφορος*: 69. a^{scr} syr$^{p\,mg\,gr}$ *εωσφορος* (137. nil nisi *φορος*)

20. *προφητεια γραφης* (tol *prophetia vel scripturae*) ... 69. 137. a^{scr} *γραφη προφητειας* | *επιλυσεως*: 9. *διαλυσεως*

γίνεται. 21 *οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-*
τεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματοσ ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

II.

Mt 24, 4 1 *Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡσ καὶ ἐν ὑμῖν*
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινεσ παρεισάξουσιν αἱρέσεισ ἀπωλείασ,
Iud 4 *καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺσ δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντεσ ἑαυ-*
τοῖσ ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 *καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν*
ταῖσ ἀσελγείαισ, δι' οὓσ ἡ ὁδὸσ τῆσ ἀληθείασ βλασφημηθήσεται,
3 *καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖσ λόγοισ ὑμᾶσ ἐμπορεύσονται, οἷσ τὸ*
κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 *εἰ*

---

21. *ηνεχθ. ποτε προφητεια* cum ℵAL al pler vg (item Promiss Fulg Cass^{ps28}) syr^{bodl} arm Oec (Vig$^{varim\ 742}$ *prophetia allata est aliquando*) ... Ti *ηνεχθ. προφ. ποτε* cum BCKP 13. 22. 31. 68. 69. 100. 127. 137. a^{scr} c^{scr} cat cop (sah *ην. προφ. ποτε θελημ. ανθρ.*) syr^{p} Did$^{tri\ 2,10}$ Thphyl ... 104. aeth om *ου γαρ* usque *ποτε* | *αλλα* cum ℵB g^{scr} j^{scr} (ita et. ed. Compl) ... ς Ln *αλλ* cum ACK^{all}LP al pler Did^{tri} | *ελαλησαν - ανθρωποι* sine *οι* post *ελαλ.* (et. Gb Sz) cum ℵABCKLP al plus^{50} Did$^{tri\ 2,10}$ etc ... ς (= Gb Sz) *ελαλ. οι - ανθρ.* cum minusc mu Oec | *απο θεου* cum BP 66** 68. 69. 137. a^{scr} syr^{p} (*homines qui a deo*) arm. Item^{vid} cop *loquuti sunt homines ex voluntate dei in spiritu sancto*, Promiss Fulg$^{fid\ cath}$ *homines dei*. Similiter c 27. 29. Did$^{tri\ 2,10}$ *απο θεου αγιοι*, Thph₁ *υπο θεου αγιοι*, aeth *sancti homines qui ex deo* ... ς (praemisso *οι*, vide ante) Gb Sz *αγιοι θεου* cum ℵKL al plu cat Oec, Ln *αγιοι του θεου* cum A, item *sancti dei homines* vg (et. Fulg bis) syr^{bodl} ... 180. *οι αγιοι ανθρωποι*, sah *homines sancti*, Vig^{varim} *homines*

II. 1. *εν τω λαω*: 137. a^{scr} syr^{p} add *εκεινω* ... syr^{bodl} *in mundo* ... ℵ^{c} sah Cyr$^{act\ 15}$ om | *εαυτοισ* (et. B^{2}et^{3}): B* 31. 78** a^{scr} *αυτοισ*, 2. 30. 35. *εν αυτοισ* | *ταχινην*: 13. add *την*

2. *εξακολουθησουσιν*: 13. 23. 40. Thphyl *-σωσιν* | *ασελγειαισ* cum ℵAB CKLP al longe plu cat vg sah syr^{bodl} et^{p} arm aeth Thphyl ... ς (= Gb Sz) *απωλειαισ* cum minusc ut^{vid} pauc cop Oec | *η οδοσ* cum ℵ*BCKLP al pler vg cop syr^{bodl} et^{p} arm (cf et. Clem^{68} *παυσασθε - την οδον τησ αληθειασ εμποδιζοντεσ*) ... ℵ^{c}A 9. sah (sed pergit *τησ βασιλειασ*) aeth *η δοξα*

3. *υμασ* (180. *προσ υμ.*) *εμπορευσονται* (ℵ* *εκπορ.*): vg *de vobis negotiabuntur* ... 31. *εμπ. υμασ* ... K 22. 69. 100. a^{scr} *υμασ* ante *λογοισ* pon | *ουκ αργει*: 31. *ου καταργη* (sic Scri) | *νυσταζει*: KL 22. 31. 33. 38. 42. 57. al plus^{30} Thphyl *νυσταξει*

γὰρ ὁ θεὸσ ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖσ Iud 6. 8, 6
ζόφου ταρταρώσασ παρέδωκεν εἰσ κρίσιν τηρουμένουσ, 5 καὶ ἀρ-
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνησ κήρυκα
ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξασ, 6 καὶ πόλεισ Σο- 1 Pe 3, 20 Gn 7
δόμων καὶ Γομόρρασ τεφρώσασ καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα Iud 7 Gn 19
μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώσ, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον
ὑπὸ τῆσ τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆσ ἐρρύσατο· 8 βλέμ-
ματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιοσ ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖσ ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
ρασ ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοισ ἔργοισ ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριοσ
εὐσεβεῖσ ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ

4. σιροισ cum ℵABC (ℵ σι-, ABC σει-, sed Ln edidit σιροῖσ licet nullum huius scripturae testem haberet). Cf Aug et Promiss *carceribus caliginis inferi retrudens* (vide ap Sab) ... ϛ Ti σειραισ cum KLP[vid] al omn[vid] cat Ephr[305] Did[tri 2,6,3] Cyr[iulian 311] Procop[niceph 2,63] Dam[2,208] (et. [paris]) Thphyl Oec, item vg *rudentibus* (am *rugientibus*), item *catenis* syr[bodl] et[p] cop (sah hiat) arm | ζοφου (et. ℵ[c]): ℵ*A ζοφοισ. Reddit vg *inferni* | τηρουμενουσ cum BC*KLP 22. 27. 29. 31. 38. 40. 68. 69. 137. a[scr] c[scr] al fere[60] cat syr[p txt] arm Procop[niceph] ... ϛ (= Gb Sz) τετηρημενουσ cum minusc ut[vid] pauc Ephr[305] Thphyl Oec ... Ln κολαζομενουσ τηρειν (13. Dam -ρεισθαι) cum ℵA 5. 13. 25. 33. 65. 73. Dam [2,208] (et. [paris]), atque eadem C[2] addit ad τηρουμενουσ, quod non delet. Huc accedunt vg *cruciandos in iudicium reservari* (am demid harl *in iud. cruciandos res.*, fu *in iud. cruciatos res.*, tol *in iud. reserv. cruciand.*), syr[bodl] et[p] c.* *ut servarentur ad iudicium cruciatus* (syr[p] *cruciatus* c.*), cop *ut observarentur in iudicium puniri*, ar[e] – *ad cruciatum iudicii*. Cf et. Aug et Promiss (uterque *in iudicio puniendos reservari* vel *servari*) Cyr[iulian 311] παρεδωκεν εισ κρισιν μεγαλησ ημερασ κολασθησομενουσ τηρειν. Contra Did[tri 2,6,3] αλλα σειραισ ζοφου ταρταρωσασ εισ κρισιν μεγαλησ ημερασ τετηρηκεν, atque his ipsum Petri nomen praeponit, distinguens a loco Iudae, quem et ipsum adscribit :: lectio ℵ etc omnino ex v. 9 videtur fluxisse.

5. αλλα cum ℵABCL 177. al[8 scr] etc ... ϛ Ln αλλ cum K[sil]P al pler | κοσμω (ℵ* -σμον) ασεβων: 40. 69. 137. a[scr] Thphyl κοσμω (69. a[scr] κοσμου, 137. κοσμον) κατα ασεβ., tol *mundo super impios*

6. καταστροφη cum ℵAC[2]KL al pler vg syr[bodl] et[p] aeth Ephr[305] etc ... BC* 27. 29. 66** 68. cop om ... P κατεστρεψεν pro καταστρ. κατεκρινεν. | ασεβειν cum ℵACKL etc (vg *exemplum eorum qui impie acturi sunt*) ... BP 69. 137. a[scr] ασεβεσι

7. λωτ: B* am fu λωθ :: cf ad Lc 17, 32 | αναστροφησ: A -φη (sed praeterea nil mutat) | ερρυσατο cum ℵAB[3]CKLP al omn[vid] ... Ti ερυσατο cum B*

8. ο δικαιοσ cum ℵACKLP al omn[vid] Ephr[270] etc ... Ln om ὁ cum B εγκατοικων cum ℵB*CP ... ϛ Ln εγκατοικ. cum AB[3]K[sil]L al certe pler

9. πειρασμων cum ℵ* 7. 31. 32. 36. 42. 46. 50. 57. 69. 95* 137. a[scr] h[scr] cat tol cop syr[p] Ephr[270] Antioch[1218] Dam[2,464] (et. [paris]) Oec[com] ... ϛ Ln

Iud 8 κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπι-
θυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας.
τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 ὅπου
Iud 9 ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν
Iud 10 παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγε-
νημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφη-
μοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 κομιούμενοι

Ti *πειρασμου* (:: quod multo magis usu venit) cum ℵ^{c}ABCKLP al pler vg syr^{bodl} arm aeth Thphyl Oec^{txt} | *ρυεσθαι*: 31. 40. Antioch^{1818} *ρυσασθ.* | *αδικους δε* (ℵ^{c}): ℵ* add *πεφυλακισμενους*

10. *εν επιθυμια* cum ℵ^{c}ABKL al longe plu vg arm aeth Oec ... CP 5. 6. 7. 8. 9. 15. 18. 26. 27. 29. 36. 37. 68. a^{scr} cat cop syr^{bodl} et^{p} Thphyl Hier$^{iovin\ 1}$ (*in desideriis pollutionis*) *εν επιθυμιαις* ... ℵ* *εν επιθυμιας* (sic) | *μιασμου πορευομ.*: 31. *μιασμον πορνευομενους* | *καταφρονουντας*: A *-ντες*

11. *ου φερουσιν*: K^{mg} *ανθρωπον* (corrige *ανθρωπων*) *ουχ υποφερουσιν* | *παρα κυριω* cum ℵBCKLP al longe plu (104. ante *κατ* pon) cat tol syr^{p} c.* arm (Gb in ed. sua errasse vdtr) ar^{po} Thphyl Oec, item m^{97} *domini* (*non portant domini execrabile iudicium*), item 5. 36. 37. 39. 46. 56. 100. 177. *παρα κυριου* ... Gb^{oo} Ln Ti om cum A 9. 13. 18. 40. 65. 68. 69. 73. 108. 137. 180. a^{scr} d^{scr} vg (consentit Bed^{257}) cop syr^{bodl} et$^{p\ txt}$ aeth^{utr} ar^{e} Ephr^{327} (*την κατ αυτων βλασφ. κρι.*) :: ista testium ratio quaeri iubet an sit cur *παρα κυριω* expellendum iudicaverint. Ac sane perquam molestum erat, praesertim coulato Iudae loco, ad quem Petrina conformata esse apparet. Sumpsit inde (ex verbis *επιτιμησαι σοι κυριος*) ipse epistulae auctor suum *παρα κυριω*, quod in alienam manum vix cadit. Certe explicationem loci tam perplexi parum adiuturus fuisset si quis *παρα κυριω* intruderet. Vertit autem vg: *ubi angeli - non portant adversum se* (ita etiam ar^{po}) *execrabile iudicium* (m^{97} vide ante); syr^{bodl} *ubi angeli - non ferunt adv. eos iudicium blasphemiae*, nec aliter syr^{p} nisi quod c.* infert *a domino*; cop *ubi angeli - non adducunt iudicium blasphemiae adv. eos*; aeth - - *et super eos redibit iudicium blasphemiae eorum.*

12. *ουτοι δε* cum ABCKLP rell vg etc ... ℵ *αυτοι δε* | *γεγενημενα* (ita et. ς Sz, item Gb') cum ℵA^{2}KL 13. 38. 42. 57. 68. 73. 177. 180. al$^{9\,scr}$ al plus^{25} cat Oec, item^{vid} syr^{p} (*facta in natura ad*) et^{bodl}; videntur et. accedere qui non exprim ut vg (*naturaliter in captionem* etc, vide infra Hier$^{iovin\ 1}$) cop ... ς^{e} Gb Ln Ti *γεγεννημενα* cum A*BCP al sat mu^{vid} m^{97} (*naturaliter in luem et perniciem nati*) aeth Ephr^{327} Thphyl | *γεγε-* ante *φυσικα* cum ℵABCP 13. syr^{p} et^{bodl} arm Ephr^{327} Thphyl ... ς post *φυσικ.* cum KL al plu Oec | *φυσικα*: 95* *φυσικως*, nec aliter reddunt m^{97} vg etc; cat om | *εν οις αγνοουσιν βλασφημουντες* et. Ephr^{327} vg (*in his quae ignorant blasphemantes*) etc ... ℵ *εν οις αγνοουντες βλασφημουσιν*, m^{97} *et ipsi quia ignorant exsecrantur* | *και φθαρησονται* cum ℵ*ABC*P 7. 27. 29. 68. am fu harl* syr^{p} aeth^{ro} (liberius

μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ
μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, Iud 12
14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους
ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην
πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· 15 καταλείποντες εὐθεῖαν

---

aeth[pp]) Hier[iovin 1] (Ephr[327] *φθαρησοντ.* sine *και*) ... ς *καταφθαρησονται* cum ℵ[c]C[2]KL al pler cat m[97] (*hii vero qui - nati et ipsi quae - in periculo suo perient*) vg (et. demid tol) sah cop syr[bodl] (arm?) Thphyl Oec. Hier vero sic: *isti enim quasi irrationabilia iumenta, in ventrem et libidinem proni sunt, blasphemantes, qui et in corruptione sua corrumpentur*

13. *κομιουμενοι* cum ℵ[c]ACKL al omn[vid] vg (*percipientes*) m[97] (*recipientes*, Hier[iovin 1] *recipientque*) sah cop aeth Ephr[327] Thphyl Oec (syr[p] *ementes*) ... ℵ*BP *αδικουμενοι*, nec aliter ut[vid] syr[bodl] arm :: *αδικουμενοι* si aptum sensum praebere iudicabitur, omnino praeferendum erit. Nescio an „decepti circa *μισθον αδικιας*" verti liceat. | Ln sic distinxit: *ἀδικίας. ἡδονὴν* etc | *τρυφην*: K *τροφην* | *απαταις* cum ℵA*C KLP al omn[vid] cat[txt] et[com] („*επειδαν απατησωσι, φησι*") cop syr[p] arm Thph Oec. Agnoscere etiam vdtr Hier[iovin]: *luxuriam qui putant delicias esse, iniustitiam* (qua voce *απαταις* reddi vdtr) *sordes et maculas, et nihil aliud nisi de voluptatibus cogitantes* ...... Gb' Ln *αγαπαις* cum A[corr]B m[97] (*- dulcedinem aestimantes malignitatem, deliciis coinquinati et infamati in summis voluptatibus, conviviis adtenti*) vg (*in conviviis suis luxuriantes vobiscum*, tol *existimantes voluptates diurnas delicias, coinquinati et conmaculati delitiis affluentes, et in* etc) aeth[utr] syr[bodl] et[p mg] sah (*laetantes in suis conviviis*) Ephr[327] auct[sing cleric] (*in conviviis suis luxuriantes*) ...... 27. 29. 66** *αγνοιαις* | *αυτων*: am om ... C add *σπιλαδες*

14. *μοιχαλιδος* cum BCKLP al pler Thphyl Oec ... ℵA 63. 68. 73. *μοιχαλιας*, item *oculos habentes plenos adulterio* vg (item corb[2.] Aug Hier, *-teriis* tol) m[97] *oculos habentes adulteros*, auct[sing cler] *plenos moechationibus*; item *plenos adulterio* syr[bodl] et[p] sah cop etc | *ακαταπαυστους* c. ℵCKLP al plu cat m[97] (*incessabiles delectis*) fu (*incessabiles delicti*) sah (*non derelinquunt peccatum*) Oec ... Ln *ακαταπαστους* c. AB ... Gb' *ακαταπαυστου* c. 13. 27. 40. 68. 105. b[scr] k[scr] al[10] Thphyl vg (*incessabilis delicti*, am corb[2.] *incessabili delicto*, tol *indesinentis delicti*, Hier *insatiabili libidine*, auct[sing cler] *incessabilibus delictis*), item cop syr[bodl] et[p] | *αμαρτιας*: ℵ m[97] (vide ante; cf et. auct[sing cler]) *αμαρτιαις* | *πλεονεξιας* cum ℵABCKLP h al plus[50] vg (m[97] *cupidi et maledicti*) cop syr[bodl] et[p] arm (aeth[libere]) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *πλεονεξιαις* cum minusc mu cat sah | *καταρας τεκνα·* ... ς (et. Gb Sz) Ln *κατ. τεκνα,*

15. *καταλειποντες* cum ℵAB* 13. (vg *derelinquentes*) ... ς Ln Ti *καταλιποντες* cum B[3]CKLP al pler m[97] (*abrelicti*) Thphyl Oec | *ευθειαν* cum ℵABCKLP h al longe plu cat ... ς (= Gb Sz) *την ευθειαν* cum

Nm 22 5 ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντεσ τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
Βοσόρ, ὃσ μισθὸν ἀδικίασ ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίασ
παρανομίασ· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον
Iud 11 ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ
Iud 12 ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαποσ ἐλαυνόμεναι, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ
σκότουσ τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητοσ φθεγγόμενοι
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαισ σαρκὸσ ἀσελγείαισ τοὺσ ὀλίγωσ ἀπο-

---

minusc mu Thphyl Oec | *βαλααμ*: P *βαλαμ* ... 31. 99. *βααλ* | *βοσορ* cum ℵ^c ACKLP al pler cat vg (*ex Bosor*) cop syr^p aeth ... B 31. tol sah syr^bodl arm ar^e *βεωρ* ... ℵ* *βεωορσορ* :: conflatis in unum *βεωρ* et *βοσορ* (qua re factum videtur ut *οσ* periret, sed vide B). Ceterum *βεωρ* apud LXX scriptum est | *οσ* – *ηγαπησεν* cum ℵ^c(* om *οσ*) ACKLP al omn^vid cat vg etc ... B arm *ηγαπησαν* omisso *οσ*

16. *ελεγξιν* ut ℵAB³CKLP etc ... B* *ελενξιν* | *εν* (ℵ^c): ℵ* vg (et. demid harl, non item am fu tol corb²) Or^int 2,221 Eus^nicephor 1,1326 om | *ανθρωπου* (C* -*πουν*): B *ανθρωποισ*. Sic Eus^emes in cat^96 (et Eus ap Niceph 1,1326): *διοπερ ο αποστολοσ φησιν εν τη καθολικη· υποζυγιον αφωνον εν* (om ap Niceph) *ανθρωπου φωνη φθεγξαμενον ηλεγξε* (ap Niceph *ηλεγχε*) *του προφητου την αφροσυνην*. Or^int 2,221 *ut ait quodam in loco scriptura, mutum animal humana voce respondens arguit prophetae dementiam.* | *παραφρονιαν*: 5. 9. 15. 18. 25. 180. *παραφροσυνην*, 17. 40. 66** *παρανομιαν*

17. *και ομιχλαι* cum ℵABC 5. 7. 8. 9. 13. 15. 27. 29. 40. 68. 73. 137. al^10 (item P 31. syr^p gr mg *και ομιχλη*, posteaque *ελαυνομενη*) cat vg (*et nebulas*, ut et. Aug Hier etc) et ut^vid sah cop syr^p (*et nebula quae – agitatur*) aeth ar^e Ephr^221. Sic cat^96: *οὐκ εἰσί, φησί, διαυγεῖσ ὥσπερ οἱ ἅγιοι οἱ ὄντεσ νεφέλαι, ἀλλ' ὁμίχλαι, τοῦτ' ἔστι σκότουσ καὶ γνόφου μεστοί, ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματοσ ἐλαυνόμενοι.* Similiter schol^100 et^108 (ap Matthaeium) ...... ς (= Gb Sz) *νεφελαι* (omisso *και*) cum L al plu syr^bodl Thphyl (K om *και ομιχλ. υπο* usque *τετηρηται*) | *λαιλαποσ*: ℵAC al *λελαποσ* | *τετηρηται* cum ℵB vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syr^bodl et p aeth^ro ... ς (Gb^oo) praem *εισ αιωνα* cum ACLP al omn^vid (sed 38. 40. d^scr al fere^5 *ε. αιωνασ*) cat aeth^pp Ephr^221 Thphyl Oec

18. *ματαιοτητοσ*: B* *ματαιυτησ*, B³ suppleto *τη* post *ματαιο* per incuriam *τησ* intactum reliquit; ℵ* *μαθηταιοτητοσ*, sed *θη* ipse* statim punctis notavit | *ασελγειαισ* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCKL al plu cat sah: ς praem *εν* cum minusc ut^vid paucis (arm *in immunditiis in cupiditate carnis*) Thphyl Oec (hi² com *δια τησ σαρκικησ επιθυμιασ εν ταισ ασελγειαισ*) ... Gb'' *ασελγειασ* cum P 15. 27. 29. 38. 68. 69. 73. 113. 127. 137. a^scr al plus^10 vg (*in desideriis carnis luxuriae*, item Hier; Aug *in concupiscentiis carnis impudicitiae*), similiterque cop syr^bodl et p. Item Ephr^221 *εν επιθυμια σαρκοσ ασελγειασ* | *ολιγωσ* cum ℵ^c AB 8. 9. 13. 19^mg 25. 73. 142. 180. (32. 42. 57. 69. a^scr *ολιγον*) vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syr^bodl et p aeth. Ex eadem scriptura ortum vdtr

φεύγοντασ, τοὺσ ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένουσ, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖσ 1, 2 8, 34
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντεσ τῆσ φθορᾶσ· ᾧ γάρ τισ
ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντεσ τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ Mt 12, 45
Χριστοῦ, τούτοισ δὲ πάλιν ἐμπλακέντεσ ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖσ
τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖσ μὴ
ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆσ δικαιοσύνησ, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ Prov 26, 11

---

quod ap Ephr[331] editum est: τουσ λογουσ αποφευγοντασ τουσ ευθεισ και τουσ εν πλαν. αποστρεφ. ... ς (= Gb Sz) οντωσ cum ℵCKLP al pler (40. k[scr] al[2] οντασ) cat arm Thphyl Oec | αποφευγοντασ (Gb'') cum ℵABC 5. 7. 13. 27. 66** 68. 142. vg (*qui paullulum effugiunt*) syr bodl etp Ephr[331] Thphyl Bed ... ς αποφυγοντασ cum KLP al pler cat Oec, item Aug *qui paullulum effugerunt* et Hier *qui paullulum effugerant*

19. αυτοισ (180. εαυτοισ): 137. om | αυτοι: B[3] ut[vid] (non enim satis perspicue scriptum est) praem και | υπαρχοντεσ ... A 27. οντεσ | τουτω sine και cum ℵ*B sah cop aeth ... ς Ln Ti τουτω και cum ℵ[c]AC KLP al omn[vid] vg syr[bodl etp] arm Dial[41 ed wtst] (*πείσει δέ σε καὶ ὁ ἔξωθεν λόγοσ ὅτι ἕκαστοσ ᾧ ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται*) Ephr[331] Dam[2,710] Orint[2,174]

20. ει γαρ: 27. 29. 33** 68. 98[txt] 106. 177. a[scr] c[scr] Ephr[331] οι γαρ | ημων post κυριου addidimus cum ℵACLP 5. 16. 22. 27. 46. 68. 73. 100. 127. 180. a[scr] al[2scr] vg (et. Aug[bis] etc) sah cop syr[bodl etp] arm aeth Ephr[331] Ps-Chr[12,1064] Dam[2,842] (et. paris) Thphyl (:: auctor huius epistulae adamat dicere του κυριου ημων και σωτηροσ ῑῡ χ̄ῡ, ημων insolitum in modum conlocato, cf 1, 11 et 3, 18; nullo vero alio Nl Ti loco ita scriptum est. ... ς Ti om cum BK al longe plu cat Oec | και σωτηροσ: 4. 18. 25. 38. 39. 106[mg] 177. g[scr] syr[bodl] Anto[116] add ημων, item sah (sed τ. σω. ημ. post ῑῡ χ̄ῡ pon) ... L 19. 21. 67. f[scr] cop aeth Ephr[331] Ps-Chr[12,1064] om. Cf et. Hier[iovin 1] *per scientiam salvatoris nostri Ies. Chr.* | γεγονεν: 27. 29. 33** add και (item 33**? Apud Wtst 33. add γαρ)

21. κρεισσον cum ℵA 25. 27. 35. 68. 180. Ephr[2,181] Cyr[malach 865 etglaph 234] Dam[2,842] (et. paris) Maxim[189] ... ς Ln Ti κρειττον cum BCK[all]LP al plu cat Cyr[esa 144] Thphyl Oec Anto[116] :: cf 1 Pe 3, 17 ubi κρειττον tantum non fluct; saepius vero κρειττον pro κρεισσον a multis substitutum, ut He 6, 9. 1 Co 11, 17. Passim vero etiam pro ratione testium dictu difficile est utrum praestet. | ην αυτοισ cum ℵBCKL al pler vg m[46] Cyr[esa 144 etmalach 865 etglaph 234] etc ... AP 31. αυτοισ ην. In A ην μη επε- rescripta sunt, hinc ην antea omissum vdtr; om et. Dam[2,842] | τησ δικαιοσυνησ (et. Cyr[malach 865 etglaph 234]) ... 5. m[46] Cyr[esa 144] Didl[at 6,306] τ. αληθειασ :: cf 2, 2. He 10, 26 | υποστρεψαι c. BCP 15. 18. 66** 68. Dam[2,842] (et. paris). Item ς Ti επιστρεψαι cum KL al plu cat Maxim[189] Thphyl Oec. Alterutrum exprim m[46] (*apostatare*) Orsies[45] (*reverti*), item[vid] syr[bodl etp] arm ...... ℵA 5. 8. 13. 25. 33** 180. Ephr[2,181] Cyr[malach 865 etesa 144 etglaph 234] epistanni[362] ad regem

τῆσ παραδοθείσησ αὐτοῖσ ἁγίασ ἐντολῆσ. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖσ
τὸ τῆσ ἀληθοῦσ παροιμίασ· κύων ἐπιστρέψασ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα,
καί· ὗσ λουσαμένη εἰσ κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1, 18 1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν
Iud 17 αἷσ διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆ-
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆσ
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ, 3 τοῦτο
1, 20 Iud 18 πρῶτον γινώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν

Persarum (ap Gall[5,240]) Ps-Chr[12,1064] *εισ* (epist *επι*) *τα οπισω ανακαμψαι*, 137. a[scr] Anto[116] *εισ τα οπισω επιστρεψαι* (Anto *υποστρεψαι*, 9. 69. j[scr] *επιστρεψ. εισ τα οπισω*, item vg Aug Hier Salvi[27] (Gall[10]) *retrorsum converti* (Aug Salvi *reflecti*), Did[lat 6,308] *reverti post tergum*, Promiss *retro respicere*. Itaque Ln edidit *εισ τα οπισω υποστρεψαι* (:: cf Mc 13, 16 Lc 17, 31) | *εκ* cum BCKLP al pler cat Dam[2,242] Anto[116] Max[189] ... Ln *απο* cum ℵA 5. 8. 13. 69. 137. 180. a[scr] Ephr[2,181] Cyr[malach 865] et[glaph 334] et[esa 144] Thphyl. Item vg *ab eo quod illis traditum est sancto mandato*, m[46] *a divino sibi tradito mandato* :: *απο* arcte cohaeret cum verbo quod praecedit

22. *συμβεβηκεν* sine copula c. ℵ*AB m[46] am sah arm Cyr[glaph 334] Promiss Salv[27] ... ς add *δε* cum ℵ[c]CKLP al omn[vid] cat syr[bodl] et[p] Thphyl Oec Anto[116] Maxim[189] ... vg (et. fu demid etc) cop Cyr[malach 865] Dam[2,313] Aug add *γαρ* (aeth *et* –) | *το ιδιον εξεραμα* (K 31? *εξερεμα*, 3. 5. 42.180. al[5] Dam[2,348] *εξερασμα*) et. Cyr[usa 551] Anto[116] etc ... 137. a[scr] Ephr[18] Chr[8,230] libere et Ps-Chr[12,1064] Marc[mon 87] (Gall[8]) Thdrt[2,1105] Thphyl Maxim[189] *τον ιδιον εμετον* | *κυλισμον* cum BC* 29. 66** 69. a[scr] m[46] (*sues lota quae in volutatione sua coinquinata est*) Ps-Chr[12,1064] (*εν κυλισμω*) Amb[virg devot 1] (*in volutationem*) ... ς Ln *κυλισμα* cum ℵAK LP al pler cat Ephr[71] epist[ad regem] (vide ante) Cyr[malach 865] et[esa 551] et[glaph 334] Dam[2,348] Thphyl Oec Anto[116] Max[189] vg (*in volutabro luti* vg Hier, *in volutabris coeni* Aug, alterutrum - fluct lect - Promiss, Cass[123] *in suis volutabris*)

III. 1. *ηδη* (vg sah *ecce*; aeth *et haec est*) ante *αγαπητοι*: K post *αγαπ.*, arm sah[cod] om

2. *αγιων*: h 16. 22. 23. 36. 56. 100. om | *υμων* (Gb') cum ℵABCKLP al plus[60] vg arm Thphyl ... ς *ημων* cum minusc (ut k[scr]) cat Oec ... 29. harl* om. Libere sah *et praecepti apostolorum sanctorum domini nostri Iesu Chr. salvatoris nostri*, cop *et praecepti apostolorum domini nostri et salvatoris nostri Ies. Chr.*, syr[bodl] et[p] *et mandati domini nostri et salvatoris nostri* (syr[p] om) *quod per manus apostolorum*, aeth *et praecepti apostolorum domini Iesu Chr. salvatoris nostri*

3. *πρωτον γινωσκοντεσ*: C*[vid] *πρωτ. προγινωσκ.* | *επ εσχατων* cum ℵA BC[2] 5. 7. 20* 68. 69. 96. 103. 137. 180. a[scr] al[4 scr] vg' (et. Hier[iovin 1])

ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐτῶν ἐπιθυμίασ πορευόμε-
νοι 4 *καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ;*
ἀφ' ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει ἀπ'
ἀρχῆσ κτίσεωσ. 5 *λανθάνει γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλονταισ ὅτι οὐρα-*
νοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατοσ καὶ δι' ὕδατοσ συνεστῶσα τῷ
τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 *δι' ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ ἀπώ-* Gn 7, 21
λετο· 7 *οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμέ-*
νοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ τῶν Iud 15
ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 *ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγαπητοί,* Ps 90, 4
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡσ χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡσ ἡμέρα
μία. 9 *οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ βραδυτῆτα*

---

sah cop arm aeth Ps-Hipp[consumm mundi 10] (ap Lag[90]) Antioch[1068] Ps-Chr[8,706] Thphyl ... C* *επ εσχατω* ... ς *επ εσχατου* cum KLP al longe plu cat syr[bodl] et[P] Oec Aug[civ dei 20] | *εν εμπαιγμονη* cum ℵAB C[P] 5. 8. 9. 19[mg] 27. 29. 36. 40. 68. 73. 106. (sed C[P] 5. 106. om *εν*, item 137. *εμπαιγμονησ*) cat vg sah cop syr[bodl] et[P] aeth Antioch[1068] (*εν εμπαιγμω οι εμπ.*) ... ς (=Gb Sz) om cum KL al pler (arm?) Ps-Hipp (l. l.) Thphyl Oec (item Ps-Chr l. l. ap Montf, sed ed[savil] habet *εν εμπαιγμω*) | *εμπαικται*: ℵC *εμπεκται* (ℵ et. *εμπεγμονη*), A *ενπεκται* | *αυτων επιθυμιασ* cum ℵA al sat mu cat Antioch[1068] Oec ... Gb Sz Ln *επιθυμ. αυτων* cum BCKLP al plus[30] Ps-Hipp (l. l., sed ed[morel] om *αυτ.*) Thphyl ... a[scr*] vg Ps-Chr[8,706] om *αυτ.*

4. *οι πατερεσ* ... 69. 137. a[scr] sah cop syr[bodl] et[P] add *ημων*

5. *τουτο θελοντασ*: 100. *θελοντὰσ* omisso *τουτο* | *ουρανοι*: 80. *οι ουρ.* | *και γη* (K om *γη*) cum ℵABL etc ... C[P] *και η γη* | *εξ υδατοσ*: P *εξ υδατων* | *και δι* (ℵ *δια*) *υδατοσ*: syr[P] habet c.* | *συνεστωσα* (vg *consistens*, Did[lat 291] Aug[civ dei] *constituta*) cum ℵ[c]ACLP etc ... ℵ* *συνεστωτα*, K *συνεστωσαι*, B *συνεστωσησ*. Cf Aug[ps 101] *caeli erant olim, de aqua et per aquam constituti dei verbo.*

6. *δι ων* (vg Aug[civ dei 20,18] et[ps 101] *per quas*, Did[lat 291] *et per quas*): 31. *δι ον* | *ο τοτε*: 18. *ο τε*

7. *τω αυτω* (et. ς[e] Gb') cum ABP 27. 29. 69. 127. a[scr*] al vix mu vg (*eodem verbo* vg Aug[bis] Hier) sah cop arm Did[lat 291] ... Gb Sz Ti *τω αυτου* cum ℵCKL al fere[70] (20. *του αυτου*) cat Thphyl; ς *αυτου* omisso *τω* cum 64. 65. Oec. Nec aliter syr[bodl] et[P] aeth | *πυρι* (Ln praeeunte Bengel interpunxit post hanc vocem ut 97. 98. 106. al; contra LP etc ante *πυρι* punctum pon; nec ante nec post ℵABC) ... C*P 7. 15. 26. 27. 29. 68. 106* *εν πυρι* | *απωλειασ*: A *ασεβειασ*

8. *εν δε τουτο*: 5. 31. 40. c[scr] g[scr] *εν δε τουτω* | *υμασ*: C *ημασ* | *παρα κυριω*: ℵ *πα. κυριου* | *χιλια* ut ℵB[3]KLP etc (ℵ om *και χιλ. ετη*) ... AB*C *χειλια* bis

9. *βραδυνει*: vg m[81] corb[2.] Aug *tardat*, Hier (*moratur*) etc ... P *βραδυνεῖ*, item (ut editae sunt) sah cop | *κυριοσ* cum ℵABCP 1. 13. 21. 68. 98*

ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δἰ ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ τινασ ἀπολέ-
2 Ti 2, 4 σθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι.
1 Th 5, 2 10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν
παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ

---

180. al[8scr] cat arm ... ς (Gb[oo]) praem ὁ cum KL al pler Thphyl Oec | ου βραδυνει etc (P βραδυτῆται): vg[cle] *non tardat dominus promissionem suam* (am fu corb[2.] harl[**] demid Fastid[9,488] *promissis*) *sicut quidam existimant* (am fu demid corb[2.] harl Fastid[9,488] om *sic. qu. exist.*); m[31] tol Aug Fulg *non tardat dominus promissum* (ita tantum Aug, m *sui promissi*, tol Fulg *promiss. suum*) *sicut quidam tarditatem existimant*; Hier *non moratur dominus in promisso, ut quidam morari existimant* | δι᾽ (Gb'') cum ℵA 5. 13. 69. 73. 137. a[scr] vg (et. corb[2.] Aug Fulg Fastid) m[31] sah syr[bodl] et[p] aeth ... ς Ti εισ cum BCKLP al pler (c[scr] εφ᾽) cat arm Thphyl Oec (*sed longanimis est nostri* cop) | υμασ (Gb'') cum ℵAB CP 5. 7. 9. 13. 27. 31. 33. 40. 46. 73. 104. 113. 114* 117* 127. 137. c[scr] m[31] vg (et. Aug Fulg Fastid) corb[2.] sah syr[bodl] et[p] arm aeth ... ς ημασ cum KL al plu cat cop Thphyl Oec | τινασ (et. vg[cle] fu harl demid Fastid) ... P 13. 43. 98. 99. m[31] am tol corb[2.] cop arm Thphyl Aug Fulg τινα | παντασ: ℵ -ντεσ

10. ημερα cum BC 114. k[scr] l[scr] (al[vid] sed non laudati sunt a conlatoribus) cat Cyr[esa 717. 901] ... ς praem η cum ℵAKLP al pler Dam[2,247] (et. paris) Thphyl Oec | κλεπτησ sine additam cum ℵABP 5. 13. 25. 27. 29. 39. 40. 66** 68. 142. 180. k[scr] m[37] vg (et. Aug Pelag) sah cop syr[bodl] arm aeth Cyr[esa 707] et[901] (cf et. zach[901] ηξειν την ημεραν κυριου ωσ κλεπτην λεγων, ουρανουσ δε etc) Did[lat 294] (Gal[16]) ... ς (= Gb Sz) add εν νυκτι cum CKL al pler cat syr[p] ar[po] Dam[2,247] Thphyl Oec (item Epiph[2,36] ωσ κλεπτησ εν νυκτι ερχεται η ημερα εκεινη, at id potius ex 1 Thess 5, 2 affertur, unde omnino additamentum istud fluxit) | ουρανοι sine articulo cum ℵKL 1. 3. 31. 38. 40. 45. 46. 56. 65. 69. 95. 99. 100. 101. a[scr] al[5scr] 13[lect] 14[lect] Cyr[esa 707] et[901] Dam[paris] (ad[2,247] ubi editum est εν οι ουρανοι) ... ς Ln Ti praem οι (Gb[oo]) cum ABC 13. al plu cat Cyr[esa 467] Thphyl Oec. Praeterea post ουρανοι ℵ 8. 13. 36. 180. al[2scr] cop Cyr[esa 901] add μεν (Cyr[esa 707] ante ουρ.) | ροιζηδον ut BCLP etc ... ℵAK 26. 28. 36. 39. 68. ρυζηδον (:: cf Steph. Thes.), 40. ριζηδον, 13. ρηζιδον, Dam[paris] ad[2,247] ρυζιδον | λυθησεται cum ℵBCP 36. Cyr[esa 467] et[901] ... ς Ti λυθησονται cum AKL al pler cat Cyr[esa 717] Dam[2,247] (et. paris) Thphyl Oec | και ante γη: ℵ Cyr[esa 467] om ... 26. 177. vg (non item tol m[37] Aug[civ dei]) Cyr[esa 717. 901.] γη δε | γη: CP 31. 68. η γη | κατακαησεται cum AL al pler (5. -ησονται, 31. καταησεται) cat vg[cle] demid tol cop syr[p txt] aeth Cyr[esa 467] (et[901] καυθησεται et[717] κατακαυθησονται) Dam[2,247] Oec Aug[civ dei 20,18]. Praeterea Cyr[esa 467. 707] add (et[901] praem) παντα, item m[37] ... C αφανισθησονται ... ℵBKP 27. 29. 66** syr[p mg] arm (sah syr[bodl]) ευρεθησεται (sah syr[bodl] *non invenientur*) ... am fu harl Pelag[demetriad] Cassiod[124] Thphyl (praeterit et. Oec[com]) om verba και γη και τα εν αυτη εργα κατακαησεται :: pro hac testium ratione dubium non est

ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων
ποταποὺσ δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶσ ἐν ἁγίαισ ἀναστροφαῖσ καὶ εὐσεβεί-
αισ, 12 προσδοκῶντασ καὶ σπεύδοντασ τὴν παρουσίαν τῆσ τοῦ
θεοῦ ἡμέρασ, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα
καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺσ δὲ οὐρανοὺσ καὶ καινὴν γῆν κατὰ Es 65, 17. 66, 22
τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷσ δικαιοσύνη κατοικεῖ. Apoc 21, 1

---

quin ευρεθησεται edere iubeamur, at hoc vix ac ne vix quidem potest sanum esse. ουχ sive ουκετι si praepositum esset, non haerendum esset. Nec vero cum am fu etc faciendum videtur; omissa enim verba videntur ab interprete qui ευρεθησεται invenit neque id pro sano habuit. Etiam m[87] interpretis dubitationem testatur, omittit enim solum ευρεθησεται, quo quidem modo locum sanari aliquis duxerit. Habet enim sic: *et terra et ea quae in ipsa opera omnia* (hoc loco interpungendum videtur; quae enim subsequuntur, verba reddunt τουτων ουν παντων λυομενων) *eorum omnium pereuntium, qualia debent* (his redduntur ποταπουσ δει: proxima vero pessime corrupta) *edere exsecrabilibus escis et impietatibus* (ασεβειαισ?) [12] *non expectantes praesentiam diei domini, per quem caeli ardentes solventur et elementa ignis ardore decoquentur.*

11. τουτων ουν cum ℵAKL al longe plu cat vg cop syr[bodl] (arm ap Treg) Aug[civ dei 20,18] *(his ergo omnibus pereuntibus)* Pelag[demetriad] Thphyl Oec, item 7. 9. 27. (sic enim de his[3] Wetst testatur) sah syr[p mg] τουτ. ουν ουτωσ (et. arm? an potius δε ουτωσ?); 31. add ουτωσ post παντων ... Ti τουτων ουτωσ cum B 5 (teste Sz) 69. a[scr] (hi[3] om παντ.) syr[p txt], item CP 29. 39. 100. τ. δε ουτωσ ... (5 teste Wtst) 16. 20. δε ... m[87] (vide ante) om copulam (aeth *et* -) | παντων: P 29. 39. 100. g[scr] απαντων | δει: P δειν, K 13. δη | υμασ cum ℵ[c]ACKLP al pler vg (et. Aug) sah syr[bodl] et[p] etc ... ℵ* 5. 23. 25. 95. 99. 104. 177. c[scr] al[2scr] 14[lect] cop Thphyl Pelag[demetriad] ημασ ... B om | ευσεβειαισ: Gb Sz ; apponunt, non comma

12. προσδοκωντασ (68. -κουντασ): P 31. praem τουσ | και σπευδοντασ (et. Aug[bis] ℵ[c]): ℵ* om ... syr[p] pro προσδοκ. etc *expectantes et fugientes et properantes* | θεου et. fu (harl* *in adventum dei*, harl** *in adv. diei* sine θεου aut κυρ., atque sic etiam demid) sah arm syr[bodl] et[p] ... CP 27. 29. 39. 66** 68. 98** 100. d[scr] m[87] vg[cle] (et. am tol) cop (Cyr[esa] etc nusquam affert, nec magis Cosm) Pelag[demetriad] κυριου | ουρανοι: 22. 40. 105. 177. d[scr] k[scr] Oec οι ουρ. | τηκεται c. ℵABKL al plu Cosm[11,534] et[535] Oec ... Ln τακησεται cum C 7. 15. 16. 18. 25. 26. 36. 40. 42. 46. 57. 100. 137. cat, P Thphyl τακησονται. Item vg *tabescent* (et. Pelag, Aug[bis] *decoquentur*), item arm syr[bodl] et[p]. Praeterea 13. praem λυομενα.

13. καινην γην cum ℵA vg aeth[utr] Cyr[glaph 34] et[esa 467. 801. 707] et[malach 865] item (ουρ. δε καινουσ και καιν. γην)[zach 801] Cosm[11,534] et (καιν. την γην)[535] Thphyl[com] ... ς Ln Ti γην καινην cum BCKLP al certe pler Thphyl[txt] Oec :: poterat vitandum videri και καινην, quum in unciali

14 *Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντεσ σπουδάσατε ἄσπιλοι*
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 *καὶ τὴν τοῦ κυρίου*
Ro 2, 4 *ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼσ καὶ ὁ ἀγαπητὸσ*
ἡμῶν ἀδελφὸσ Παῦλοσ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 *ὡσ καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ λαλῶν ἐν αὐταῖσ περὶ*
τούτων, ἐν αἷσ ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖσ καὶ ἀστήρικτοι
στρεβλοῦσιν ὡσ καὶ τὰσ λοιπὰσ γραφὰσ πρὸσ τὴν ἰδίαν αὐτῶν
Iud 20 *ἀπώλειαν.* 17 *ὑμεῖσ οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντεσ φυλάσσεσθε*
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντεσ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου

---

scriptura inter *και* et *καινην* nihil spatii sit; certe ad hanc reprobandam lectionem non satis est quod *καιν. δε ουρ.* praecedit, quod ipsum Cyr[sach] quum mutet, tamen *καινην γην* retinet. | *κατα* cum ℵBCKLP omn[vid] cat vg (et. tol Aug[bis] Promiss) cop arm syr[bodl] et[p] Cyr[esa 467. 707] et[zach 801] et[malach 865] et[glaph 84] Did[lat 294] ... Ln *και* cum A am fu harl demid corb[2.] vg[sixt] (contra Lc[brug] „*praepositionem* secundum *non vertas in coniunctionem* et") Hier[esa 65] Bed[265] sah | *τα επαγγελματα* cum ℵA 5. vg (et. am rell) sah cop arm syr[p] Cyr[glaph 84] et[esa 467] (om *τα*) et[707. 801. 919] et[zach 801] et[malach 865] Did[lat 294] Aug Promiss Hier[esa] Bed ... ς Ti *το επαγγελμα* cum BCKLP (C[3] om *το*) al pler (42. 177. *τ. παραγγελμ.*) syr[bodl] cat Thphyl Oec | *εν οισ* (et. C[2]): C* om *εν* | *κατοικει* (vg *habitat*): A 13. 69. 137. a[scr] *ενοικει*, Aug[bis] Promiss *inhabitat*. Cf ad hunc versum et. Ir[336gr] et[lat].

14. *σπουδ. ασπιλοι* (et. vg etc): 13. *ασπ. σπουδ.* | *αμωμητοι* cum ℵBCKLP etc (vg *immaculati et inviolati*, Aug[bis] *inviolati et immaculati*) ... Gb' *αμωμοι* cum A 5. 6. 13. 25. 36. 65. 68. 69. 137. 180. d[scr] Phot[manich 1,8]

15. *τ. κυρ. ημων*: P 15. 18. 26. 36. 40. 47. syr[bodl] arm ar[e] Dam[2,709] om *ημων* | *ηγεισθε* (et. ℵ[c]): ℵ* *αγεισθαι* | *ημων αδελφοσ*: K 22. 69. 137. a[scr] o[scr] *αδ. ημων*, item vg pp[lat] | *δοθεισαν αυτω* cum ℵABCKP al plus[10] cat vg sah cop syr[bodl] et[p] Phot[manich 1,8] Thphyl ... ς *αυτω δοθεισαν* cum L al plu Oec

16. *πασαισ ταισ* cum ℵKLP al pler cat Phot[manich 1,8] Thphyl Oec ... Ln Ti om (Gb[0]) *ταισ* cum ABC 5. 13. 180. 14[lect] | *εν αυταισ* ... A 9. 21. 47. l[scr] *εν αυτοισ* | *εν αισ* (Gb') cum ℵAB 5. 7. 8. 13. 22. 25. 27. 31. 68. 69. 73. 104. 106. 137. 180. a[scr] al[2 scr] syr[bodl] et[p] Thphyl ... ς Ti *εν οισ* cum CKLP al plu Phot[manich 1,8] Oec | *εστιν* cum ℵBCKLP (*τιν* omissis litteris *εσ*) al pler cat Phot[manich] etc ... A 13. 22. 38. 47. 73. 177. 180. c[scr] al[3 scr] *εισιν*, item sah | *στρεβλουσιν*: C*P 27. 29. 68. d[scr] *στρεβλωσουσιν*, C[3] *στρεβλωσιν*. Cf et. Epiph[149] *του αγιου πετρου του λεγοντοσ· ωσ εγραψεν υμιν ο αδ. μου παυλοσ, ατινα εστι βαθεα και δυσερμηνευτα, α οι αμαθεισ και αστηρ. διαστρεφουσι τη εαυτων αγνωσια.*

17. *προγινωσκοντεσ* (A *-γιγν-*): 31. *γινωσκοντεσ* ... C ante *αγαπητοι* pon, a[scr] om *αγαπ.* | *συναπαχθεντεσ*: L* *συναναχθ.*

στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν 3, 20 Iud 25
καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν 1 Pe 5, 11
αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

I.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 2, 13
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ

---

18. *αυξανετε*: 5. 38. 93. 95. 104. al pauc *-νητε*, 16. 22. 37. 39. 99[**] 100. al[2scr] *-νοιτε* ... CP 15. 40. *αυξανεσθε* | *δε*: P 69. a[scr] om | *γνωσει*: P 31. *πιστει* | *ιυ χυ*: 9. 40. 69. 137. a[scr] syr[bodl] et[P] Thphyl add *και θεου πατρος* | *και νυν* (sah cop reddunt *abhinc*): K 10. 24. 41. 53. n[scr] om *και* | *αιωνος* sine additam cum B 10. o[scr] harl* Aug (vide ap Sab) Bed[sen] ... ς (Gb[0]) Ln add *αμην* cum ℵACKLP al pler vg sah cop syr[bodl] et[P] arm (aeth *amen et amen*) :: solet omnino a testibus plerisque addi ad finem epp, ut 1 et 2 Co Eph Phil Col 1 et 2 Thess Heb 1 et 2 Tim Tit Philem 1 et 2 Ioh 1 Pe. Ter tantum (Rom et Gal, item Iud) non satis auctoritatis est ut omittatur *αμην*. Pauci add *αμην* 3 Ioh.

Subscriptio: ℵAB *πετρου β̄*, C *πετρου καθολικη* (sic), 126 *πετρου επιστολη*, 40. n[scr] al *πετρου επιστολη β΄*, 25. *πετρου επιστολη καθολικη δευτερα*, L 10. 80. 96. 115. 122. 123. *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα* (80. al *β΄*), P *πετρου* [*του αποστολου*?] *επιστολη καθολικη β΄*. Item 76. *τελος της δευτερας επιστολης πετρου*, 38. *τελος της πετρου β΄ καθολικης επιστολης*, 78. *τελος του αγιου αποστολου πετρου επιστολης β΄*. Similiter al, sed al plu (K? 9 ap Scri) nil subscriptum habent. Nec habent ς ς[e]. Ex Latt am *expl. epistula petri secunda*, fu *expl. epist. sci. petri II.*, vg[cdd] ap Ln *expl. epist. sancti apost. petri*. Praeterea numerantur *στιχοι ρνδ΄* (ita L 8. 40. 118. 126. al), al pauc *ρξ΄*. In P numerus periit. B capitula habet *β΄*, am fu XI. Euthalius in elencho (ap Zacagn[478]) *πέτρου ἐπιστολὴ δευτέρα. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων δ΄, μαρτυριῶν γ΄, στίχων ρνδ΄.*

---

* *ιωαννου ᾱ* dedimus cum AB (sed habet *-ανου*), nec aliter ℵ in subscriptione, h. l. vero *ιωαννου επιστολη ᾱ*, in C titulus abscissus est; K 31. 76. 78. 106. al[8scr] *ιωαννου επιστολη πρωτη* (atque sic Gb Sz), 96. 177. k[scr] *επιστ. ιωαννου πρωτη*, 8. 22. 80. 100. 101. 104. *ιωαννου επιστολη καθολικη α΄*, 72. *καθολικη πρωτη επιστολη ιωαννου*, 38. 95. *ιωαννου καθολικη πρωτη επιστολη*, 70. 73. 98. *του αγιου αποστολου*

Io 1, 14 1, 1. 2 λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ
μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις
ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ
ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε

ιωαννου επιστολη α', L *επιστολη καθολικη του αγιου αποστολου ιωαννου*, P *ιωαννου του ευαγγελιστου και αποσ[τολου επιστολη] α'*, 71. 99. *του αγιου ιωαννου* (71. add *του θεολογου*) *επιστολη καθολικη πρωτη* (71. *α'*). Similiter al (13. *επιστολη α' ιωαννου· ευαγγελικη θεολογια περι* $\overline{\chi\upsilon}$. At haec quae addita sunt primi capituli titulum efficiunt. f[scr] *βροντησ υιοσ ιωαννησ ταδε χριστιανοισιν.*) Hinc ς *επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη*, ς[e] *ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη* ... am *incipit epistula iohannis prima*, fu (praepositis brevibus) *exp. breves epistulae sci. iohannis prima* (sic) *inc. eiusdem epist. prima.* Aeth: *In nomine patris et filii et spiritus sancti, unius dei.* [Epistula] *Iohannis filii Zebedaei, evglistae, apostoli domini nostri Iesu Christi: precatio eius sit cum nobis in saeculum saeculi, amen.* Cf Eus[hist 3,39] *κέχρηται δ' ὁ αὐτὸς* (Papias) *μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς Ἰωάννου προτέρας ἐπιστολῆς καὶ τῆς πέτρου ὁμοίως.* (Adde haec etiam ad notam primam epistulae 1 Pe.) Eus[hist 5,8] *μέμνηται δὲ* (Irenaeus) *καὶ τῆς Ἰωάννου πρώτης ἐπιστολῆς.* Or[4,24] et [1,338] et[alibi] *ἐν τῇ καθολικῇ ἐπιστολῇ ὁ Ἰωάννης.* Praeterea cdd[lat] aliq (teste Sz „mu“) epistulam istam inscribunt *ad parthos* (cod[genev] *sparthos*? vide ap Sab.; teste Sz Bibl. Krit. Reise p. 67 *spartos*). Ita vero etiam Aug quaest. evang. libr. 2 num. 39 (*dictum est a Iohanne in ep. ad Parthos*) et in inscriptione tractatuum decem „*in epistolam Ioh. ad Parthos*, item Possidius in indice opp Augustini, etiam Cassiod[136] *Iohannis ad Parthos*, et. Vig[varimad 623] (*item ipse ad Parthos*, sed plerumque *in Iohannis epist.* vel similiter)

I. 1. *εωρακαμεν* cum ℵAB²CK[sil]LP etc (Dion[alex 3,485] Cyr[nest 57. 130]) ... Ti *εορακαμεν* cum B*. Cf huc Tert[prax 15]: „*Quod vidimus*, inquit Iohannes, *quod audivimus, oculis nostris vidimus et manus nostrae contrectaverunt, de sermone vitae.*“ Item[anima 17]: „Recita Iohannis testationem: *Quod vidimus*, inquit, *quod audivimus, oculis nostris vidimus et manus nostrae contrectaverunt, de sermone vitae.*“

2. *και εωρακαμεν* (Ti *εορακ.* c. AB*): B 40. *και ο εορακαμεν* (B³ 40. *εωρ.*), praetereaque 40. add *και ακηκοαμεν.* Cf et. Dion[alex 485] (Gall³) *συνηψεν επιμελως· και ο εωρακαμεν μαρτυρουμεν, και απαγγελλομεν υμιν την* etc | *την ζωην*: K praetermittit exeunte pagina

3. *ο εωρακαμ.* (Ti *εορακ.* c. B*) *και ακηκοαμεν* ... ℵ harl *ο ακηκοαμ. κ. εωρακ.* | *απαγγελλομεν*: ℵ k[scr] am Thphyl *και απαγγ.* | *και υμιν* cum ℵABCP 7. 13. 40. 68. 180. harl (al[vid] ap Ln) syr[sch] et[p] c.* sah arm aeth Did[tri 1,15] Aug[rom 1] ... ς Ti om *και* cum KL al pler cat vg (et. am fu demid tol Bed[271]) cop syr[p txt] Dionys[alex 3,485] Oec Aug[tract 1,3] | *ινα και υμεις*: sah syr[sch] om *και* | *και η κοιν. δε* cum ℵABC²KL al pler cat syr[sch] cop aeth (*at participatio nostra vero*) Did[tri 1,15] Thphyl Oec

μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸσ καὶ Io 15, 11 16, 24
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖσ 2 Io 12
ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν-
αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸσ φῶσ ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ 2, 28 3, 11
ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡσ αὐτόσ ἐστιν ἐν Eph 5, 8

... c*P 13. 27. 29. 69. 81. 180. ascr* vg m6 sah arm syrp (non probat Orint2,200 „*Et societatem*, inquit, *habemus cum patre*" etc) om δε. Ceterum vg m6 Augtract1,3 sah *et societas nostra sit cum* etc | η ημετερα: ℵ* per incuriam pergit υμων μετα (ℵc delevit υμ.) | και μετα: 31. am* Aug tract1,5 et3 etrom1 om μετα. Contra m6 - *sit apud patrem et cum filio* etc

4. γραφομεν (et. fu demid tol etc): am harl *scripsimus* | ημεισ (Gb') cum ℵA*BP 13. harl* sah ... ς Ti υμιν cum AcorrCKL al fere omn cat vg (et. Aug Bed) syrutr cop arm aeth Thphyl Oec :: alienum a correctore ημεισ, nec minus ημων quod sequitur | η χαρ. ημων (et. ς) c. ℵBL 31. 39. 40. 42. 57. 76. 78. 95. 98. 99. 100. 101. 105. 114. 177. 190. 1lect 13lect 14lect 3pe al8scr am fu harl tol sah syrsch are Thphylcom Oeccom (fu, corb2. harl** *ut gaudeatis et gaudium nostrum sit plenum*; vgcle demid *ut gaudeatis et gaudium vestrum sit plenum*: at am harl* tol Aug Bed om *ut gaudeatis*) ...... ςe Gb Sz Ti η χα. υμων c. ACKP al plu vgcle demid (et. Augtract1,8 Bed271) cop syrp arm aeth Thphyltxt Oectxt. Praeterea c* post πεπληρωμενη add εν ημιν, item syrsch are post η χαρα ημων add εν υμιν (*quod est in vobis*)

5. εστιν αυτη (Gb') cum ℵBCKLP 31. 40. 69. 105. 137. ascr cscr al fere60 syrp txt Thphyl Oec ... ς Ln αυτη εστιν cum A 13. al vix mu cat vg (et. Aug etc) syrsch etp mg | η αγγελια cum ℵcABKL al fere70 cat Did lat235 Thphylcom Oeccom, item vg (*adnuntiatio*, et. Didlat235 Aug) syrsch arm aeth ... ς (= Gb Sz) η επαγγελια cum (ℵ* vide post) CP 13. 31. 40. 69. 70. 73. 137. ascr al vix mu sah cop syrp Thphyltxt Oectxt. Scripsit ℵ* η απαγγελιασ, correxit vero se ipse* suprascriptis litteris γαπητησε, quo effecit η αγαπη τησ επαγγελιασ. | αναγγελλομεν: 13. 40. 69. 98. 100. 137. 180. 57lect ascr απαγγελλ. | εν αυτω ουκ εστιν cum ℵACKLP al pler cat vg arm syrp Or1,585 et (om ουδεμια)3,962 et 4,73d 79semel et230 Didlat236 Augtract1,5 etc ... B 13. 31. (syrsch *et tenebrae nullae sunt in eo*, sah *et nullae tenebrae sunt in eo*, item cop sed *sunt* non expri) aeth Or1,441 et4,73e et79semel et231 Orint1,49 Caesdial1,3 ουκ εστιν εν αυτω

6. εαν (Clem5 *Και εαν ειπωμεν, φησιν ο ιωανν. εν τη επιστ.*, Or4,73 φασκων οτι εαν ειπωμεν etc): A add γαρ | περιπατωμεν cum ℵABCK LP etc ... 34. 105. 177** cscr al pauc περιπατουμεν | ποιουμεν: A ποιωμεν

7. εαν δε: 29. 66** harl* om δε | εν τω φωτι: 13. om τω | αυτοσ εστιν:

τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
He 9, 14 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός
1 Th 5, 24 ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς
Io 2, 14; 5, 38 ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύ-
στην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
Io 14, 16 τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν

L Clem^{526} om εστιν | μετ αλληλων cum ℵA^{corr}BCKLP etc ... A^{*vid} tol Clem^{526} Tert$^{pudic 19}$ Did$^{lat 270}$ (Gall^{6}) μετ αυτου, harl *cum deo* ... aeth^{ro} *inter nos cum eo*, sed^{pp} om *cum eo*. Cf Thphyl et Oec: της κοινωνιας της αλληλων· δηλον δε οτι και της ημων τε και του φωτος. | ιησου cum ℵBCP 29. 69* a^{scr} fu („al" ap Ln) syr^{sch} et$^{p\,txt}$ sah arm aeth^{ro} Clem^{526} Fulg^{arian} ... ς (Gb^{0}) add χριστου cum AKL al pler cat vg (et. am demid harl tol) cop syr^{p} c.* aeth^{pp} Tert$^{pudic 19}$ Aug tract^{1,5} (sed paullo post om *filii eius*) Bed | του υιου αυτου (34. haec ante $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ pon): aeth^{utr} om | καθαριζει ... 5. 106. 13^{lect} 14^{lect} al^{2scr} καθαρισει, 6. 7. 29. 66** καθαριει, item Aug$^{tract 1,5 bis}$ (non item alibi) sah cop *purgabit*

8. ουκ εστιν εν ημιν cum ℵBL al pler sah cop syr^{p} aeth Tert$^{pudic 19}$ Oec ... Sz Gb' Ln Ti εν ημιν ουκ εστιν cum ACKP 5. 13. 31* 65. 69. 137. 180. a^{scr} al^{8scr} cat m^{75} vg syr^{p} arm Thphyl Cyp$^{211. 229}$ Lcif^{6,196} Aug tract^{1,6} ac^{saep} (et Latt al mu)

9. πιστ. εστιν (ℵ^{c}): ℵ* om εστ. | ινα αφη ημιν τας αμαρτιας sine ημων cum ACKLP al pler m^{75} tol vg^{ms} ap Ln Cyp^{211} Hier$^{iovin 2}$ Aug$^{ioh 30,2}$ Thphyl Oec ... ℵC 5. 26. 68. 69. 98. a^{scr} j^{scr} vg (et. am fu demid harl) syr^{utr} sah (omisso ημιν) cop arm aeth Dam^{2,580} ex^{paris} Aug$^{tract 1,6}$ ac^{saep} Hier$^{pelag 1}$ add ημων | καθαριση: AC^{2} h 13. al pauc Dam^{2,580} ex^{paris} (et.^{ed}, sed desunt πιστος εστιν usq τας αμαρτ.) καθαρισει | ημας: C om

10. ουχ ημαρτ.: ℵ ουκ ημαρτ. | ουκ εστ. εν ημιν: 69. 137. a^{scr} arm syr^{p} Thphyl εν ημ. ουκ εστ.

II. 1. τεκνια μου: Or$^{int 2,289}$ (*haec dico, filioli*) Cyr$^{abacu 550}$ Dam^{2,580} (et.^{paris}) om μου | αμαρτητε (et. Did$^{tri 3,38}$): 14* 69. 137. a^{scr} Cyr^{abacu} Dam^{2,580} (et.^{paris}) αμαρτανητε | και εαν τις: Cyr^{abacu} add δε ... Did$^{tri 3,33}$ εαν δε και, pergens αμαρτωμεν | πατερα et. Or$^{4,21. 30. 154. 159}$ Petr$^{can 11}$ Cyr$^{abacu 550}$ et$^{zach 661}$ Dam^{2,580} Cyp^{71} Aug$^{tract 1,7}$ etc ... arm Eus$^{ps 295}$ Did$^{tri 3,38}$ θεον, item Tert$^{pudic 19}$ Cels^{4,437} *deum*

δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸσ ἱλασμόσ ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ 4, 10 Io 11, 51 s
περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 *καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰσ ἐντολὰσ*
αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 *ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰσ ἐντολὰσ* Io 15, 10
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστησ ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 4, 20
5 *ὃσ δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶσ ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ* 4, 12 Io 13, 35 14, 21 ss
θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 *ὁ*
λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼσ ἐκεῖνοσ περιεπάτησεν καὶ Io 13, 15
αὐτὸσ οὕτωσ περιπατεῖν.

---

patrem. Cf et. Ephr[353] *πρ. τον πατερα, ιυ χυ τον θεον δικαιον.* | *δικαιον* et. Or Petr Eus Did Cyr[abacu] Tert etc (Cyp[71] *advocatum habemus ap. patr. Ie. Chr. suffragatorem*) ... Cyr[zach 661] Dam[2,580] om ... arm *iustum et immaculatum*

2. *ιλασμ. εστιν* cum ℵBCKLP al pler cat Clem[309] Or[2,229] et[4,155. 150] etc Petr[can 11] Eus[dom 295] et[ps 315] Did[tri 2,28] Ath[962. 972] et[int 775] Ephr[352] Cyr abacu[550] et[zach 661] etc Tert[pudic 19] Aug[tract 1, 7. 8] et[allb] etc ... Ln *εστιν ιλασμοσ* cum A 68. 180. vg syr[sch] Eus[ps 295] Or[int 1,98] et[2,221. 229] Cyp[71] Hil[164] Aug[aliq] etc | *περι των*: Petr[can 11] Eus[ps 296] et (et. post[bis]) [315] *υπερ των* | *μονον* cum ℵACKLP al pler vg Clem[309] Or[saep] Eus[ps 315] Cyr[abacu 550] et[zach 661] etc ... B 1. 21. 33. 37. 66* 80* 101* al pauc sah cop Or[1,521] *μονων* | *ολου τ. κοσμου*: 31. *του κο. ολου*

3. *γινωσκομεν*: A -*κωμεν* | *τηρωμεν* (et. ℵ[c] Clem[310]): ℵ* *φυλαξωμεν*

4. *ο λεγων οτι* cum ℵAB 18. 25. 27. 33** 65. 66** 68. 69. 98. 101. 177. 180. a[scr] d[scr] j[scr] 57[lect] syr[utr] (sah cop ex ingenio linguae) Clem[310] Cyp[24] (*qui dicit quoniam cognovit eum*) Lcif[6,187] (sed statim post legitur „quia, inquit, si dicat: *Cognovi eum*" etc, at id pro ratione huius loci non contra valet) Aug[tract 1,9] (*qui dicit quia cognovit eum*) Amb al (rursus ut Cyp et Aug; contra vg *qui dicit se nosse eum*) ... ς om *οτι*, Ln [*οτι*], cum CKLP al plu cat arm aeth[utr] Clem[531] Oec | *και εν τουτω* et. Clem[310. 531] Cyp[24] Lcif[6,187] etc ... AP 13. 27. 29. om *και*, hinc Gb° ... ℵ om *εν τουτω* (g[scr] *ε. αυτω*), item 19. sed post *η αληθ.* *αυτου, ** *εν αυτω* add | *η* (21. 34. 56. 100. 192. o[scr] om) *αληθεια* (et. Clem bis Cyp Lcif Aug[tract 1,9] etc): ℵ 8. 25. aeth add *του θεου*

5. *τηρη* (j[scr] *τηρηση*): K 13. 100. 142. c[scr] 57[lect] *τηρει* | *αληθωσ*: 27. 29. 66** om | *εν τουτω* (et. Clem[310]): P 31. (aeth) post *η αγ. τ. θεου* pon. Libere Lcif[187 bis] *qui autem servaverint eius verbum, vere ab eis caritas dei consummata est* (sec loco *vere consummata est caritas dei apud illos*). Ceterum Aug[tract 1,9 bis] add *si in ipso perfecti fuerimus.*

6. *ο λεγων* etc: Clem[310] -- *καθωσ κακεινοσ περ. και αυτοσ περιπ.* Item Or[int 1,193]: *Qui dicit se Christo credere, debet sicut ille ambulavit et ipse amb.* Item Cyp[90. 175. 250. 308]: *Qui dicit se in Christo manere, debet, quomodo ille ambulavit, et ipse ambulare.* | *και αυτοσ ουτωσ* cum ℵCKP al pler cat[111] cop (*oportet - ut ambulet ipse similiter*) syr[p] arm Salv[10,15] (*debet - sic et ipse ambulare*) Thphyl Oec ... Ln om *ουτωσ* cum AB 3.

2 Io 5 6 Mt 5, 43 7 *Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆσ· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγοσ*
Io 13, 34 *ὃν ἠκούσατε.* 8 *πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲσ
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶσ τὸ ἀλη-*
4, 20 *θινὸν ἤδη φαίνει.* 9 *ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕωσ ἄρτι.* 10 *ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ·*
3, 14 11 *ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ*
Io 12, 35 *σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλω-
σεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ.*

12 *Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ*
1, 1 *τὸ ὄνομα αὐτοῦ.* 13 *γράφω ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'*
5, 18 *ἀρχῆσ. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα*

---

34. 65. 81. 180. d[scr] vg sah aeth (libere syr[sch]) Clem[810] Or[int 1,192] Cyr[ioh 799] et[858] Cyp[quater] Aug[tract 1,9] al mu ... L om *και αυτ. ουτ. περιπατ.*

7. *αγαπητοι* cum ℵABCP al[20] cat vg sah cop syr[utr] arm Did[lat 6,296] Thphyl Aug[tract 1,10] Bed[277] ... ς (= Gb Sz) *αδελφοι* (Gb') cum KL al plu aeth[utr] Oec ... j[scr] om | *ουκ εντολ. καινην*: 13. *ου καινην* | *γραφω υμιν*: 31* add *ο εστιν αληθεσ εν αυτω* (:: ex versu 8. errore oculi adsumpta) | *ειχετε*: 27. 29. 34. 42. 57[lect] 58[lect] a[scr] k[scr] *εχετε* | *ηκουσατε* sine additam cum ℵABCP 5. 13. 27. 29. 39. 40. 65. 68. 81. 180. d[scr] j[scr] vg sah cop syr[utr] arm aeth Aug[tract 1,10] Thphyl ... ς (Gb[oo]) add *απ αρχησ* cum KL al longe plu cat (Ath[166] *αλλ εντολ. παλαιαν ην ηκουσατε απ αρχησ*) Oec :: cf v. 24

8. *αληθεσ* (ℵ add *και*) *εν αυτω*: A *εν αυτ. αληθ.* | *εν υμιν* cum ℵBCKL al longe plu cat vg sah cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Thphyl Oec Aug[tract 1,10] Bed[277] ... AP 4. 7. 9. 22. 29. 31. 34. 47. 76* c[scr] tol syr[p mg] Hier[iovin 1] *εν ημιν*, hinc Gb' | *σκοτια*: A *σκια*

9. *μισων* (et. Or[4,78] Cyp[256] Lcif[187]): ℵ 15. 43. 98. 187. arm aeth schol[100] et[103] Cyp[306] add *ψευστησ εστιν και* | *σκοτια*: 100. *σκια* (sed *σκοτ.* in mg)

10. *ουκ εστ. εν αυτω* cum ℵAC 5. 105. j[scr] m[17] syr[sch] sah (cop *non est scandal. in eo*) Lcif[187] ... ς Ti *εν αυτ. ουκ εστ.* cum BKLP al pler cat vg (et. Bed[277]) syr[p] arm Antioch[1180] Thphyl Oec Aug[tract 1,12]

11. *εν τ. σκο. εστιν και* (Lcif[187] haec om): P *εν τ. σκ. μενει και* | *τ. οφθαλμ. αυτου* cum ℵABCKLP etc (et. Or[4,78]; Lcif[187] *cor eius*) ... 3. 42. 57. 95. 101. *αυτ. τ. οφθ.*

12. *τεκνια*: 1. 10. 40. *τεκνα* ... 27. 29. 66** 68. 103. 106. al[10] cat[114 com] et Sev[ibidem] *παιδια* | *αφεωνται* (ℵ[c]): ℵ* 103. n[scr] al aliq *αφειονται* ... vg Aug[tract 2,4] *remittuntur*, am cop *remittentur* | *υμιν*: L 31. 68. 99. a[scr] j[scr] k[scr] *υμων*

13. *τον πονηρον*: ℵ 95. *το πονηρον* | *εγραψα* (Gb') cum ℵABCLP al[26]

ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρεσ,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆσ. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί 1, 10
ἐστε καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τισ
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸσ ἐν αὐτῷ, Ia 4, 4
16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆσ σαρκὸσ καὶ ἡ ἐπι-
θυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
πατρόσ, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμοσ παράγεται
καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰσ
τὸν αἰῶνα.
18 *Παιδία*, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼσ ἠκούσατε ὅτι ἀντί- 2, 22. 4, 3 2 Io 7

fere cat sah cop syr[utr] arm aeth Or[cat 115] (accurate affert totum locum) et[int 2,27] (Latina ista respondent Graecis catenae[115]) Cyr[ador 48] Phot[amphil qu 115] (teste Wtst) Thphyl ... ς γραφω cum K al sat mu arm[edd aliq] Oec, item fu demid harl Aug[tract 2,455]; sed iidem vg[edd] et Aug (vv. 12. 13. 14.) sexies *scribo*, item vg[clo] am tol quinquies (omissis verbis v. 14 εγραψ. υμ. πατερ. οτι εγν. τ. α. αρχησ). Cf et. Or[int 2,300] ubi est: *ait enim* (*Iohannes*): Scribo vobis pueri, *et*: scribo vobis adolescentes, *et*: scribo vobis patres.

14. τον απ αρχησ: B το α. αρχ. | και ο λογ. usq μενει: Cyr[iohel 229] et esa[108] om | του θεου cum ℵACKLP etc (et. Or[int 2,27], quae Graece leguntur cat[115]): B sah om

15. εν τω κοσμω et. Or[1,300] ... 31. 57. 95. 96. 105. l[scr] om τω | ουκ εστιν (h. l. et. Or[1,300] Cyp[175. 308] et[alib] Aug[tract 2,9 semel] etc): P Aug tract[2,8] et[2,9 bis] ante εν αυτω pon, 31. post εν αυτω | του πατροσ cum ℵBKLP al pler cat vg sah cop syr[utr] arm Or[1,300] Antioch[1048] Dam[paris] Thphyl Oec Aug[tract 2,9 ter] etc ... AC 3. 13. 43. 65. 58[lect] d[scr] harl aeth[utr] του θεου ... 15. 18. 26. 36. του θεου και πατροσ

16. αλαζονια cum ℵAB*LP al mu[vid] (4 ap Scri) ... ς Ln αλαζονεια cum B[3]K[sil] al plu :: cf ad Iac 4, 16 | εκ του πατροσ: Or[int 2,247] *a deo* („omne *enim* quod iu mundo est, *sec. apostolum*, concupiscentia carnis est et concupiscentia oculorum, quae non est a deo") | αλλα εκ c. BC Thphyl ... ς Ln αλλ εκ c. ℵAKL al pler cat Or[1,300] Dam[2,519] (et.[paris]) Oec

17. η επιθυμ. αυτου et. Did[lat 297] Antioch[1049] Dam[2,519] (et.[paris]) Cyp[175. 208. 296. 308] Lcif[247] Aug[tract 2,14] etc ... A 5. 13. 27. 29. 66** arm[zoh] Or[1,300] om αυτου, hinc Gb° | εισ τ. αιωνα: sah add *quemadmodum ille qui est in aeternum*, item tol Cyp[308] Lcif[247] Aug[tract 2,14] *quomodo* (Lcif *quom. et*, Aug *sicut et*) *deus manet in aeternum*, Cyp[311] Aug[tract 2,10] *sicut* (Cyp *quomodo*) *et ipse manet in aeternum*

18. εσχατη ωρα (et. Or[3,699. 3,476] Epiph[434], Ir[int 206] *novissima hora est*): C* εσχατη τη ωρα | και καθωσ et. Or[3,699] Ir[int 206] (Epiph[434] και ηκουσατε) etc ... K om και | οτι cum ℵBCKP al pler cat vg syr[utr] cop (sah hiat) aeth[pp] etc Or[3,699] (et [1,692] ηκουσαμεν οτι etc) et[int 3,851] Epiph[408]

1 Pe 4, 7 χριστοσ ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντεσ ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖσ
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντεσ. 21 οὐκ ἔγραψα
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδοσ ἐκ τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἔστιν. 22 τίσ ἐστιν ὁ ψεύστησ
4, 3 2 Io 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν ὁ Χριστόσ; οὗτόσ ἐστιν
2 Pe 2, 1 ὁ ἀντίχριστοσ, ὁ ἀρνούμενοσ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶσ
2 Io 9 ὁ ἀρνούμενοσ τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν
Io 5, 23. 15, 23 καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖσ ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἐν ὑμῖν με-

---

et[424] Ir[int 206] Cyp[126. 152] (Lcif[220] *audistis quia* etc) etc ... AL 17. 96. 100. 142. aeth[ro] om | *αντιχριστοσ* cum ℵ*BC 3. 5. 58[lect] arm Or[1,692] et[2,699] Epiph[408] et[424] ... ς praem ὁ cum ℵ[c]AKL(P latet) al pler cat Thphyl Oec | 31. d[scr*] *αντιχρηστοι* (31. et. *αντιχρηστοσ* v. 22) | *γινωσκομεν*: A *-σκωμεν* ... Clem[582] *εγνωκαμεν*

19. *εξηλθαν* cum ABC ... ς *εξηλθον* cum ℵKLP al omn[vid], nec aliter Clem[582] Or[4,442] Epiph[408] Cyr[malach 865] | *ει γαρ ησαν εξ ημ.* cum ℵAKLP al pler cat vg arm Clem[582] Cyr[hr 95] Epiph[408] Cyr[malach 865] Thphyl Oec Ir[int 206] Tert[praescr 3] Cyp[83. 126. 152. alibi] Or[int 3,70. 279] Cornel[3,255] Did[lat 297] etc ... Ti *ε. γ. εξ ημ. ησαν* c. BC 69. 137. a[scr] sah cop syr[sch] (sed ita et. antea) et[p] aeth[utr] Amb[ps 36] et[40] et[luc 13] Optat[donat 1] | *φανερωθωσιν* (et. Ir[int] *ut manifestarentur*, vg *ut manifesti sint* etc; Epiph[408] *γνωσθωσιν*) ... 69. a[scr] syr[sch] et[p mg] *φανερωθη* | *παντεσ* ... 69. a[scr] syr[utr] Ir[int 206] Epiph[408] (*οτι ουκ ησαν εξ ημων*) om

20. *και* sec: B sah om | *οιδ. παντεσ* cum ℵBP 9. sah Hesych[levi 1,1 (12,55)] ... ς Ln Ti *οιδ. παντα* c. ACKL al pler vg cop syr[p] arm aeth (et syr[sch] *omnem hominem*) Did[tri 2,6,23] Thphyl Oec. Cf et. Aug[tract 3,5] *et vos unctionem habetis a sancto, ut ipsi vobis manifesti sitis.*

21. *παν ψευδοσ*: C om *παν*

22. *ο ψευστησ* (et. syr[p mg]): 13. 69* syr[p txt] om *ο* | *τον πατερα*: ℵ* praem *και* (sed ante ℵ[c] iam notatum, ab ipso* ut vdtr)

23. *ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει* cum ℵABCP al[25] fere cat vg (et. harl) cop (in sah lacuna est, adest vero vox extrema *τον πατερα*) syr[utr] arm aeth Or[1,201] et[4,281. 282] Eus[ps 22] Cyr[hr 115] Cyr[ioh 797] Thphyl; item *ο* (Melet Cyr[os 59] add *δε*) *ομολογ. τ. υιον και τ. πατερ. ομολογει* (Cyr[bis] *ομολ. και τ. πα.*) Melet ap Epiph[878] Cyr[ioh 924] et[ose 57]; item *qui* (m add *autem*) *confitetur filium, et filium et patrem* (Lcif *et pa. et. fil.*) *habet* m[6] Cyp[265. 296] Lcif[220] Hil[907] etc ... ς (= Gb Sz) om cum KL al plu (9 ap Scri, 7 ap Mtthaei) Oec

24. *υμεισ* sine copula cum ℵABCP 13. 27. 29. 66** 68. 69. 76. 81. 14[lect] 57[lect] a[scr] vg syr[p] arm Cyr[ioh 799] ... ς (Gb[00]) add *ουν* cum KL al pler cat Thphyl Oec Aug[tract 3,11] (sah *υμ. δε*, cop syr[sch] *et vos*, aeth[ro] *et*

νέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆσ ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖσ ἐν τῷ
υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν 1, 5 5, 11
αὐτὸσ ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶσ. 27 καὶ
ὑμεῖσ τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν 2, 20
ἔχετε ἵνα τισ διδάσκῃ ὑμᾶσ, ἀλλ' ὡσ τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
ὑμᾶσ περὶ πάντων, καὶ ἀληθέσ ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδοσ, καὶ Io 14, 26
καθὼσ ἐδίδαξεν ὑμᾶσ μένετε ἐν αὐτῷ.

---

vos quoque, aeth^{pp} *et vos autem*). Cf et. Melet ap Epiph^{578} *οπερ ουν, φησιν, εξ αρχησ ηκουσατε, τουτο μενετω εν υμιν.*) | *ηκουσατε* bis: ℵ bis *ακηκοατε* | *εαν εν υμιν* (et. ℵ^{c}): ℵ* om *εν* | *μεινη*: ℵ 95. 105. Melet$^{epiph 578}$ *μενη* | *απ αρχησ* sec ante *ηκουσατε* cum ABCKLP al omn^{vid} cat am fu demid tol syr^{p} arm Melet^{epiph} (*οπερ εξ αρχ. ηκ.*) Cyr$^{ioh 780}$ Aug$^{tract 3,11}$ ... ℵ vg^{cle} harl sah cop syr^{sch} post *ηκουσ.* (*ακηκοατε* ℵ) pon | *εν τω πατρι* cum ℵACKLP al omn^{vid} cat demid Cyr$^{ioh 780}$ Thphyl Oec ... Ln om *εν* cum B vg Aug^{tract} (item Melet epiph^{578} *εν τω υιω μενειτε και τω πατρι.* Praeterea ℵ 4. 5. 38. 68. 80. 96. 104. c^{scr} h^{scr} syr^{sch} aeth sic: *εν τω πατρι και εν τω υιω.*

25. *ημιν* cum ℵACKLP al fere omn cat vg^{cle} demid harl tol syr^{utr} rell Aug$^{tract 3,11}$ etc ... Ln$^{ed min}$ *υμιν* cum B 31* am fu | *αιωνιον*: B *-νιαν*

26. *ταυτα*: ℵ syr^{sch} *ταυτ. δε*, aeth *et hoc* | *πλανωντων* (al mu — 7 ap Scri — *πλανοντων*): A *-νουντων*

27. *χρισμα* et. Ath^{587} Cyr$^{ioh 347}$ et$^{ose 46}$ etc ... B 10** *χαρισμα* | *ελαβετε*: Ti *-βατε* cum B* | *μεν. εν υμιν* (A*^{vid} *ημ.*) cum (Gb'') ℵABCP 5. (ap Sz) 13. 31. 68. d^{scr}* vg sah cop arm aeth (syr^{sch} *et etiam vos, si manserit in nobis unctio quam accepistis* etc) Ath^{587} Did$^{tri 3,6 extr}$ Cyr$^{ioh 347}$ Thphyl Aug$^{tract 3,12}$ ... ς *εν υμ. μεν.* cum KL al pler cat syr^{p} Oec. Praeterea pro *μενει* P 6. 7. 8. 13. 27. 29. 31. 66** 68. 69. 81. 137. a^{scr} d^{scr} vg syr^{p} Thphyl Aug^{tract} *μενετω* | *διδασκη* cum ℵABP etc ... CKL 13. 31* 100. 101. 106. al$^{4 scr}$ etc *-σκει* | *αλλ ωσ* cum ℵACKLP al pler vg sah rell etc (Cyr$^{ose 46}$ *αλλα καθωσ*) ... B 25. aeth Aug$^{tract 3,13}$ Hier$^{abac 3}$ *αλλα* | *το αυτου* (Gb') cum ℵBCP al fere^{30} cat vg sah syr^{p} (syr^{sch} *unctio quae est a deo*) arm aeth^{utr} Ath^{587} Did$^{tri 3,6}$ Cyr$^{ose 46}$ et$^{ioh 347}$ Aug$^{tract 3,13}$ ... ς Ln *το αυτο* cum AKL al longe plu cop (*hic spiritus*) Thphyl Oec Hier$^{abac 3}$ (:: cf ad 2 Pe 3, 7) | *χρισμα* cum ℵ^{c}ABCKLP al pler vg sah rell Ath^{587} Did$^{tri 3,6 extr}$ Cyr$^{ioh 347}$ etc ... ℵ* 25. 81. cop aeth^{utr} Cyr$^{ose 46}$ *πνευμα* ... 10** *χαρισμα*. Cf et. schol (ap Mtthaeium ad h. l.): *χρισμα το πνευματικον χαρισμα λεγει τησ γνωσεωσ.* | *αληθεσ*: ℵ *-θησ* | *ψευδοσ*: C^{vid}P *-δεσ*. Cf et. Aug$^{tract 4,2}$ *et verax est et non est mendax.* | *και καθωσ*: A sah Aug$^{tract 4,2}$ om *και* | *μενετε* (Gb') cum ℵABCP 5. 7. 8. 11. 27. 29. 40. 68. 81. 137. a^{scr} d^{scr}, item *manete* vg sah cop syr^{utr} arm aeth. (Sed ℵ a^{scr} om *και νυν τεκν. μενετε εν αυτω*) ... ς Ti *μενειτε* cum KL al longe plu (1. 31. om *και νυν* usq *εν αυτω*) cat Thphyl Oec

4, 17 Eph 3, 12 28 *Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ-*
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
3, 7. 9 *αὐτοῦ.* 29 *ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ*
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 *Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα*
Io 17, 25 *θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς,*
ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 *Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί*
Col 3, 4 *ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι*

---

28. *τεκνια* (P *-κνα*): K h 22. 37. 40. 56. b[scr] l[scr] sah cop syr[sch] aeth add *μου* | *ινα εαν* cum ℵABCP 5. 13. 26. 27. 29. 36. d[scr] sah cop arm (vg *ut cum*) ... ς Ti *ινα οταν* cum KL al pler cat syr[utr] Thphyl Oec | *σχωμεν* cum ℵ[c]ABCP 15. 26. 27. 40. 66** 68. d[scr] Thphyl ... ς *εχωμεν* cum ℵ*KL al pler cat Oec | *απ* (69. 137. a[scr] *παρ*) *αυτου*: ℵ post *εν τ. παρ. αυτ.* pon

29. *ειδητε* cum ℵBC al mu, item *scitis* vg Aug[tract4,8] syr[utr] sah etc ... AKLP al plu (6 ap Scri) cat *ιδητε*, item *videritis* cop aeth[utr] | *οτι και* cum ℵACP 7. 8. 13. 29. 68. 69. a[scr] d[scr] vg[cle] fu demid sah syr[sch] Did[lat297] ... ς Ln om *και* cum BKL al pler cat am harl tol cop syr[p] arm aeth Thphyl Oec Aug[tract4,8] Amb[fid4,548] | *γεγεννηται* (ut ς[e] Gb Sz) cum ℵABCKL etc ... ς *γεγενηται* cum P 31. 69* 177* a[scr] al mu[vid] (3 ap Scri etc), item syr[sch] et[p] txt

III. 1. *δεδωκεν* cum ℵBCKP al longe plu Thphyl Oec ... AL 13. 27. c[scr] d[scr] *εδωκεν* | *ημιν* cum ℵACK[2]LP etc ... BK* 22. 31* 80. 100. *υμιν* | *και εσμεν* cum ℵABCP 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 22. 25. 26. 27. 29. 36. 66** 68. 69. 81. 137. a[scr] cat vg (*et simus* fu harl tol, vg[cle] am demid *et simus*) sah cop syr[sch] (*et fecit nos*) et[p] arm (ex cdd[3] ap Uec et[1] ap Zohr) aeth Thphyl (et in comm habet: *οιδατε γαρ οτι εδωκεν υμιν τεκνα αυτου γενεσθαι και λογισθηναι*) Aug[tract4,4bis] (ut am, additque comm: *nam qui vocantur et non sunt, quid illis prodest nomen ubi res non est?*) Bed[288] (*Arrius - refellitur in eo quod idem Ioh. et hic dicit, patrem nobis dare caritatem qua filii dei nominemur et simus.*) ...... ς Ti om cum KL al plu arm[zoh] Oec (in[comm] *εδωκεν ημιν τεκνα αυτου γενεσθαι τε και κληθηναι*) | *ημας* cum ℵ[c]ABC al sat mu cat vg sah cop syr[utr] arm[edd] aeth Aug[tract] Bed ... ℵ*KLP al[40] arm[cod1] Thphyl Oec *υμας* | *εγνω*: P 192. *εγνωκατε* (100. al pauc *εγνωτε*)

2. *τεκνα θεου* (et. Or[3,797]): P 31. *θε. τεκν.* | *οιδαμεν* sine copula cum ℵABCP 5. 68. vg sah syr[p] arm Or[1,488] et[3,797] Did[lat298] Tert[resur carn23] Aug[tract4,5bis] ac[saep] etc ... ς (Gb[oo]) add *δε* cum KL al pler cat syr[sch] cop aeth Or[2,382] Antioch[1241] Dam[724] Thphyl Oec Quaest[106] (pag[2067];

ὀψόμεθα αὐτὸν καθώσ ἐστιν. 3 καὶ πᾶσ ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
την ἐπ᾽ αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼσ ἐκεῖνοσ ἁγνόσ ἐστιν. 4 πᾶσ 5, 17
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν
ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνοσ ἐφανερώθη ἵνα τὰσ ἁμαρτίασ
ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶσ ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ 1 Pe 2, 24. 22
ἁμαρτάνει· πᾶσ ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν 2, 3 3 Io 11
αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶσ πλανάτω ὑμᾶσ. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
δίκαιόσ ἐστιν, καθὼσ ἐκεῖνοσ δίκαιόσ ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- Io 8, 44
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆσ ὁ διάβολοσ ἁμαρτάνει.

Hier Amb et sine copula et cum copula locum afferunt) | οψομεθα: 81. al[2scr] etc οψωμ.

3. επ αυτω (confirmat Clem[580]: επι τω κυριω): 2. 25. 30. επ αυτον, 31. εν αυτω | εαυτον: 81* o[scr] αυτον

4. την αμαρτιαν: 31. om την | η (Ln om sine teste, falsus de B) αμαρτ. εστιν: ℵ* add και, sed est punctis notatum quae ipsius* videntur esse

5. οιδατε cum ABCKLP al pler vg cop syr[utr] aeth Tert[pudic 19] Aug[tract 4,8] etc ... ℵ 40. 98. tol sah arm Fulg[bis] (vide ap Sab) οιδαμεν | τασ αμαρτ. sine ημων cum ABP 5. 13. 27. 66** 81. am fu demid harl tol cop syr[p] arm aeth[utr] Tert[pudic 19] (Aug[tract 4,8] *peccatum*) Fulg etc ... ς (Gb[oo]) add ημων cum ℵCKL al pler cat vg[clo] sah syr[sch] Ath[463] Thphyl Oec | εν αυτω ουκ εστιν cum ABCKLP etc ... ℵ sah cop aeth ουκ εστ. εν αυτ.

6. πασ ο αμαρτανων (P -ταννων) et. sah cop syr[p] Or[4,324e bis et 324d cod] Did[lat 293]: 38. 67[mg] 95. 96** 97[mg] 98[mg] h[scr] vg syr aeth (hi[2] etiam antea και πασ) arm Or[4,324d ed] Thphyl Aug[tract 5,2] (non item[4,8]) praem και | εωρακεν cum ℵAB[2]CKLP etc ... Ti εορακ. cum B*

7. τεκνια cum ℵBKL al pler cat Thphyl Oec, item (*filioli*) m[88] vg syr[sch] et[p txt] Tert[pudic 19] Aug[tract 4,9] ... Ti παιδια cum ACP 5. 13. 27. 29. cop syr[p mg] Lcif[187] (*filii*). Non satis distinxit sah (cf cum h. l. 2, 13), nec magis ut[vid] arm aeth. Praeterea 15. 26. 36. 68. cat sah syr[sch] aeth add μου. | μηδεισ ... A μη τισ | την δικαιοσυνην et. ℵ[c] ... ℵ* om την

8. ο ποιων (non probat in hanc rem Or[1,233] δηλονοτι ο ποιων τ. αμαρτ., ωσ φησιν etc; nec[4,320] επει πασ ο ποιων etc, nec[323] ο ποιων γαρ, φησι etc, ibidem ειρηται οτι πασ ο ποιων etc, nec[321] προειρημενον – οτι ο ποιων etc) ... A 25. 68. k[scr] tol cop arm aeth (syr[sch] *et* –) Lcif[187] ο δε ποιων | εστιν: Or[4,325] uberius dicit, ubi εκ του διαβολου dicatur poni εστιν, non item γεγεννημενοσ εστιν, quemadmodum cum εκ του θεου coniunctum sit. Nihilominus[3,181] habet ει πασ ο ποιων τ. αμαρτ. εκ του διαβολου γεγενηται (sic, non -νν-), item[290], rursusque[377] - - *ex diabolo natus est* (catena γεγεννηται). Item Eus[ecl 24] επει πασ ο ποι. - γεγεννηται. | αμαρτανει: P rursus -ννει | λυση (13. 100. -σει): P λυθη

εἰσ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
5, 18. 1 βόλου. 9 πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι
σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ
τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
Io 8, 47 θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶσ ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ
1, 5. 2. 7. 24 ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν
Gn 4, 8 ἀλλήλουσ, 12 οὐ καθὼσ Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
Io 15, 18 s 13 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ.
Io 5, 24 14 ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν,
2, 10 s ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺσ ἀδελφούσ· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
Mt 5, 21 s Io 8, 44 15 πᾶσ ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνοσ ἐστίν, καὶ

---

9. *γεγεννημενοσ* et. Or[1,232] et[4,323ss] (et[4,325b] *πασ τοινυν ο γεννωμενοσ* etc) ... κ 99. 100. 177* j[scr] o[scr] al pauc *γεγενημενοσ* (al pauc etiam postea *γεγενηται*)

10. *πασ*: C*[vid] aeth[ro] (non item[pp]) *και πασ* | *ο μη ποι. δικαιοσυνην* cum ℵABCKLP al omn[vid] cat harl tol cop syr[sch] et[p txt] aeth Did[lat 300] Thphyl Oec ... Ln *ο μη ων δικαιοσ* cum m[88] vg (et. am fu demid) sah syr[p mg] Or[4,323] Cyp[305] Lcif[188] Aug[tract 5,8] (sed similiter v. 9 m[88] Aug[tract 4,12. 5,1ss] *non peccat* pro *peccatum non facit*) | *δικαιοσυνην* cum ℵBL al plu Dam[2,442] etc ... ACKP h al fere[30] Dam ex[paris] *την δικ.*

11. *αγγελια* cum ABKL al plu cat Thphyl Oec[com] vg (*annunciatio*, item Aug[tract 5,8]) ... ℵCP 27. 29. 40. 66** 69. 99. a[scr] n[scr] al mu harl (*mandatum*) syr[utr] (et. [gr] syr[p mg] *επαγγελεια*) sah cop syr[sch] arm aeth[utr] (hi[8] ut harl) Did[lat 300] (item) Cyr[ioh 799 extr] Oec[txt] Lcif[188 bis] (*repromissio*) *επαγγελια*

12. *και χαριν τιν. εσφ. αυτον*: aeth[ro] (non item[pp]) om

13. *Και μη* cum ℵC*P 15. 18. 29. 36. 66** 98. 191. cat[127] syr[sch] arm aeth ... ς Ln Ti om *Και* (:: minus aptum videbatur; similiter ac v. 19.) cum ABC[corr]KL al pler vg sah cop syr[p] Lcif[188] Did[lat 300] Thphyl Oec | *θαυμαζετε*: 31. al[5] *-ζητε* | *αδελφοι* sine *μου* cum ℵAB CP al mu cat vg arm Lcif[188] Did[lat 301] Orsies[50] (Gall[5]) ... ς (Gb[oo]) add *μου* cum KL al longe plu syr[utr] sah cop (aeth *ημων*) Thphyl Oec

14. *τουσ αδελφουσ*: ℵ 68. 58[lect] syr[sch] add *ημων* | *ο μη αγαπων* sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. vg sah[münt] arm Did[lat 300] Lcif[188] Aug[tract 5,10] etc ... ς (Gb[o]) add *τον αδελφον* cum CKLP al pler (item 15. *τουσ αδελφουσ*) sah[wold] cop syr[utr] aeth Thphyl Oec Cassiod[130]. Praeterea ex his P al fere[10] sah cop syr[utr] aeth insuper add *αυτου*.

15. *αυτου*: B *εαυτου*. Cf et. Clem[946] *ο μη φιλων, φησι, τον αδελφον*

οἴδατε ὅτι πᾶσ ἀνθρωποκτόνοσ οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνοσ ὑπὲρ
ὑμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 13 s
ἀδελφῶν τὰσ ψυχὰσ θεῖναι. 17 ὃσ δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ Ia 2, 15 s
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶσ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆσ ἀληθείασ
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰσ καρδίασ ἡμῶν· 20 ὅτι •

ανθρωποκτ. εστιν. | εν εαυτω cum ℵACLP al[30] (ac plus) ... ς Ln Ti εν αυτω cum BK al plu Thphyl Oec

16. την αγαπην: 52. vg (et. am demid harl, non item fu nec Aug[tract 5,11]) arm[ed] et[cdd] (sed non ed[zohr]) add του θεου, item m[17] tol Vig[varim] ipsius, Ambrst eius (Vig et Ambrst vide ap Sab) | εθηκεν: 4. 31. 40. τεθεικεν, idque 31* ante την ψυχ. αυ. pon | υπερ: P περι | θειναι cum ℵABCP 5. 15. 26. 27. 29. 68. (P θηναι) ... ς τιθεναι cum KL al pler Thphyl Oec

17. εχη (m vg Cyp[241. 304] Aug[tract 5, 12] al habuerit) et θεωρη (iidem viderit) ... L 13. 29. 40. 99. 100. 106. al[8scr] al aliq εχει, item KL 29. 40. al plus[20] θεωρει. (Dam[2,484] οστισ εχει etc) | κλειση: L 13. al κλεισει (L 13. κλησει) | μένει (m vg Cyp Aug[tract 6,1] al manet) hoc accentu P etc ... B[3]KL al μενεῖ (Aug[tract 5,12] poterit manere; post vero potest manere)

18. τεκνια sine μου cum ℵABCP al[15] cat m am syr[p] arm Clem[608] Dam[2,354] Aug[tract 6,2] ... ς (Gb[00]) add μου cum KL al longe plu vg (et. fu demid etc) syr[sch] sah cop aeth Thphyl Oec | μηδε et. Clem[608] ... ℵ syr[sch] aeth και | τη γλωσση c. ABCKL al plu Dam[2,354] ex[paris] Thphyl ... ς (= Gb Sz) om τη cum ℵP al sat mu cat arm Clem[608] Oec | αλλα cum ℵA ... ς Ln Ti αλλ cum BCKLP al certe pler Clem Thphyl Oec | εν εργω cum ℵABCLP al plu arm Clem[608] Thphyl (et.[com]) ... ς (= Gb Sz) om εν cum K al permu cat Dam[2,354] Oec (et.[com])

19. και pri cum ℵCKLP al longe plu (69. a[scr] αλλ εκ τουτου) cat sah syr[sch] arm aeth Dam[2,354] Thphyl Oec Aug[tract 6,1] (non item[6,3]) ... Gb[0] Ln om cum AB 40. d[scr] al[5] vg cop syr[p] Clem[608] | γνωσομεθα (Gb') cum ℵABCP 6. 7. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 40. 66** 68. 69. 137. a[scr] j[scr] cat sah cop arm Clem[608] (sed antea edebatur γινωσκομεθα) Dam[2,351] ... ς Ti γινωσκομεν c. KL al pler vg syr[utr] Thphyl Oec (uterque etiam[comm]) Aug[tract 6,1] et[3] (aeth anceps) | εμπροσθεν: ℵ εκπροσθ. Interpunxit autem Ln[ed min] sic: ἐσμέν. καὶ ἔμπροσθεν | πεισομεν (vg[cle] suadebimus; sed am demid harl suademus, Aug[tract 6,1] et[3] persuademus, fu suadeamus) ... 5. 27. 29. 69. a[scr] al fere[10] Thphyl πεισωμεν | τασ καρδιασ cum ℵA[2]CKLP al fere omn cat vg cop arm syr[p] Thphyl Oec ... Ln[ed min] την καρδιαν cum A*B 66** sah syr[sch] aeth Aug[tract 6,1] et[3]

20. ημων [20]οτι (Ln ο τι) εαν: ς Gb Sz Ln ημων, [20] οτι

ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸσ τῆσ
καρδίασ ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
2, 28 4, 17 21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρ-
5, 14 Mt 21, 22 ρησίαν ἔχομεν πρὸσ τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν
Io 9, 31 ἀπ᾿ αὐτοῦ, ὅτι τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ-
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα

---

20. εαν: A al pauc αν | καταγινωσκη (ℵ -γιγν-): L 13. 100. 106. 177* al[5] -σκει | οτι sec c. ℵBCKL al pler cat syr[sch] (*quanto magis deus qui maior est*) et[p] Hesych[lev 1,1] (*quia si - et scimus quia*) ... Ln om cum A 13. 33. 34. 63. d[scr], nec exprim vg sah cop arm aeth Oec Aug[tract 6,3]. Praeterea cf cat: ἐὰν ἁμάρτωμεν, οὐ λανθάνομεν οὐδὲ διαφευξόμεθα· εἰ γὰρ ἁμαρτάνοντεσ τὴν καρδίαν ἑαυτῶν λαθεῖν (adde ου ex schol[100] et[108]) δυνάμεθα, ἀλλὰ νυττόμεθα ὑπὸ τοῦ συνειδότοσ, πόσῳ μᾶλλον τὸν θεὸν πράττοντέσ τι τῶν φαύλων (addendum omnino vdtr οὐ, cf Thph πόσῳ μᾶλλον - οὐκ ἂν λάθοιμεν) δυνηθῶμεν λαθεῖν. Similiter praeter schol[100] et[108] habent et. Thph et Oec. | μειζων: K -ζον | θεοσ: C κυριοσ

21. αγαπητοι cum ABCKL al omn[vid] vg rell ... ℵ αδελφοι | εαν (et. Or[3,230. 297]): A αν | η καρδια ημων: cf Or[3,230] εαν η συνειδησισ ημων μη καταγινωσκη etc, item[3,297] εαν μη η συνειδησισ καταγιν. ημων etc. Item Or[int 4,486]: *si conscientia*, inquit, *nostra non reprehendat nos* etc | ημων pri cum ℵCKL al pler cat[128] vg (et. am demid harl tol) syr[utr] sah cop arm aeth Or[3,230] et[int 4,486] Dam[2,560] ex[paris] Thphyl Oec cat com[142] Cyp[325] Did[lat 304] Hesych[lev 1,1] Ps-Ath[lat 2,617] etc ... ς Ln om cum AB 13. 27. 30. 66** 113. fu Or[3,297] (vide ante) Dam[2,560 ed] Aug tract[6,4] (sed alibi etiam *cor nostrum*. Eodem modo fluct Hier) | καταγινωσκη: AL 13. 100. 106. al[3 scr] al aliq Dam ex[paris] -σκει | ημων sec cum ℵAKL al pler cat[128] vg sah cop syr[utr] arm aeth Or[3,297] (vide ante) et[int 4,486] Dam[2,560] (et. paris) cat[com 142] Ps-Ath[2,617] Did[lat 304] etc ... BC 68. Or[3,230] (vide ante) om | εχομεν (et. Or[3,230. 297] etc): 13. al pauc Dam[2,560] ex[paris 281] εχωμεν. Cf et. Lcif[185]: „Et iterum: *Fiduciam*, inquit, *habeamus ad deum*; *et quicquid petierimus, accipiemus ab eo* etc ... II 29. εχει

22. ο εαν (et. Dam[2,560] et[651]): B 31. 42. 105. a[scr] Dam[paris 281] (non item sub π) ο αν | αιτωμεν cum ABCKL al omn[vid] etc (Dam[paris] αιτουμεν, sed[ed] et[2,560] et[651] αιτωμεν): ℵ Or[3,230] αιτωμεθα (:: ut 5, 14 et 15 lectione non fluct) | λαμβανομεν: A al fere[10] Dam[paris] sub π (l. e. [ed] [654]) -νωμεν ... vg sah (cop) syr[p] Cyp[325] Lcif[185] etc *accipiemus* | απ αυτου cum ℵABC 5. 13. 27. 29. 33. 34. 68. 69. 137. a[scr] 8[pe] Dam[paris] ad[654] ... ς παρ αυτου cum KL al pler cat Or[3,230] Dam[bis ed] Thphyl Oec | τηρουμεν cum BCL al pl Dam[bis] ... ℵAK 40. 98. al[4 wist] et[unu vid] -ρωμεν

23. πιστευωμεν (Gb′) cum ℵAC al[25] fere (99. 100. al -ομεν) Thphyl ... ς Ti πιστευσωμεν cum BKL al pln cat Oec | τω ονοματι (5. 58[lect] εισ το ονομα) του υιου αυτου $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ cum ℵBCKL al pler vg etc (Lcif[185]

πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλουσ καθὼσ ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 *καὶ ὁ τηρῶν* 3, 11
τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ 4, 13 Ro 8, 9 2 Co 1, 22
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

1 *Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε*
τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται 2 Io 7 2 Pe 2, 1
ἐξεληλύθασιν εἰσ τὸν κόσμον. 2 *ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ*
θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα 4, 15
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 *καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν,*

---

ante conspectum eius faciamus in nomine filii eius I. Chr., ita ut desiderentur verba: *και αυτη ε. η εντ. αυτ. ινα πιστ.*) ... A *τω ον. αυτου ιυ χυ* (sic; et. 43. omittere dicitur *του υιου*) ... 8. 13. 15. 18. 26. 37. 67. 81. d^scr al pauc aeth *τω υιω αυτου ιυ χυ* | *ημιν* cum ℵABC al mu cat vg etc (Aug^tract 6,9 *sicut dedit nobis mandatum*. Ita et. tol et al interpretes, item 105. al pauc *ημιν εντολ.*) Thphyl Oec^cod Lcif^188 ... ς Ti om cum KL h 40. al fere^60 Oec^ed

24. *και εν τουτω* cum ℵ^c ABCKL al pler vg syr^utr cop rell etc ... ℵ* 13. 38. 80. 95** 137. c^scr al^2 scr sah Aug^tract 6,9 extr (sed paullo ante habet) om *και* | *ου ημιν εδωκ.* cum ABCL al plu cat fu Bas^1,276 et^3,8 ... ℵK 22. 25. 31. 34. 38. 42. 57. 68. 69. 80. 137. a^scr al plus^10 vg (et. am demid harl tol) sah cop syr^utr arm Ath^318 et Ps-Ath^2,26 Cyr ioh^871 s et^iohel 242 Thphyl Oec Aug^tract 6,9 et^alib *ου εδωκ. ημιν*

IV. 1. *τα πνευματα*: K praem *παντα* | *πιστευετε*: 31. al^3 scr al aliq *-ητε*

2. *γινωσκετε* cum ℵ^c ABCL al sat mu sah cop syr^p aeth^utr Ir^int 207 (*cognoscite*) Lcif^239 (*intelligite*) ... Gb' *γινωσκεται* cum K al fere^50 vg (*cognoscitur*) syr^sch ar^e Cyr^act 53 Thphyl Did^lat 311 (ut vg) Aug^tract 6,12 (item) ... ℵ* 9. 14* 69. a^scr arm *γινωσκομεν* | *ιησουν χριστον* (et. Ir^int 207 Cyp^300 Lcif^238 Did^lat 301 Thdrt^4,43; Or^int 2,70 om *χριστον*): c *χριστ. ιησ.* | *εληλυθοτα* cum ℵACKL etc ... B 99. Thdrt^4,43 *εληλυθεναι*. Item *venisse* vg Ir^int Cyp Or^int 2,70. 4,563 Lcif Did^lat. Cf et. Polyc ad v. 3.

3. *ο μη ομολογει*: ita etiam Polyc^7 (Dress^385: *πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν μὴ ὁμολογῇ [- γεῖ] ιν χν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἀντίχριστόσ ἐστιν, καὶ ὃσ ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν*) Cyr ador^497 et^alib Thdrt^4,43 Thphyl Oec, item Tert^carn chr 24 (*certe qui negat Christum in carne venisse, hic Antichr. est*) Cyp^300 (*qui autem negat in carne venisse, de deo non est, sed est* etc) Did^lat 301 (*qui negat*) Aug^tract 6,12 (*qui non confitetur*) Fulg^trasim 1,5 (ut Aug) ...... vg Ir^int 207 Or^int 3,893 Aug^tract 6,14 Fulg^incarn 9 codd^vet ap Socr^7,32 *qui solvit*, *ο λυει* (item Lcif^238 *qui destruit*; cf et. Tert^marc 5,16 *praecursores Antichristi*

5, 22 *ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκη-*
κόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
2, 13 4 *Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι*
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 *αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου*
Io 3, 31 15, 19 *εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν*
8, 47 *ἀκούει.* 6 *ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει*

---

spiritus, negantes Christum in carne venisse, et solventes Iesum, scilicet in deo creatore, et[psych 1.] *nec quod Iesum Christum solvant).* Cf inprimis Socr[7,32]: *αὐτίκα γοῦν ἠγνόησεν* (i. e. Nestorius) *ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ ἰωάννου γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις ὅτι πᾶν πνεῦμα ὃ λύει τὸν ἰν̄, ἀπὸ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντιγρ. περιεῖλον οἱ χωρίζειν ἀπὸ τοῦ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπου βουλόμενοι τὴν θεότητα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἑρμηνεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπεσημήναντο, ὥς τινες εἶεν ῥᾳδιουργήσαντες τὴν ἐπιστολήν, λύειν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρωπον θέλοντες.* Sic Ir[int 207]: „*Sententia enim eorum homicidialis, deos quidem plures confingens et patres multos simulans; comminuens autem et per multa dividens filium dei: quos et dominus nobis cavere praedixit et discipulus eius Ioh. in praedicta epist. fugere eos praecepit dicens* – – Et omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo, sed de Antichr. est." Item Or[int 3,883] „*Haec autem dicentes non solvimus suscepti corporis hominem, cum sit scriptum apud Ioh.:* Omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo: *sed unicuique substantiae proprietatem servamus.* Item Aug[tract 6,14] „Solvere *factis intelligitur. Quid tibi ostendit? qui negat; quia dixit* solvit. *Ille venit colligere, tu venis solvere. Distringere vis membra Christi.*" Etc. Cf. et. Fulbert[op 1] *et de epist. eraserunt: Et omnis spiritus qui solvit Iesum ex deo non est.* Item Hincmar[opusc 18] *quidam etiam de epist. Ioh. eraserunt: Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est.* | *τον ιησουν* cum AB h 13. 27. 29. 69. a[scr] cdd[vet] ap Socr[7,32] Cyr[act 58] Thdrt[4,43]. Item *Iesum* vg[cle] fu harl tol syr[utr] cop arm[edd mu] aeth Ir[int 207] Or[int 3,883] Lcif[238] Did lat[301] al ... ℵ *ιησουν κυριον* ... ς (= Gb Sz) *τον ιησουν χριστον* cum L al plu cat Oec; item K al plus[30] Polyc[7] Thphyl omisso *τον* (hinc Gb[0]). Item *Ies. Christ.* am demid sah arm[ed] Aug[tract 6,12] (et[14] om *Iesum.* Item Tert[carn chr] vide ante). Praeterea vero ς (= Gb Sz) add *εν σαρκι εληλυθοτα* cum ℵKL al pler cat syr[utr] arm Polyc[7] (sed *εληλυθεναι*) Thdrt[4,43] (ut Polyc) Thphyl Oec. Item *in carne venisse* Tert[marc 5,16] et[carn chr 24] Cyp[288] etc ... omisimus ista cum AB 27. 29. cdd[vet] ap Socr[7,32] vg sah cop aeth[ro] (nil nisi *qui non confitetur*: om igitur ipsum *τ. ιησ.* etc) Cyr[act 58] Ir[int 207] Lcif[238] Did[lat] etc | *εκ* (cdd vet ap Socr *απο*, vide supra): KL 40. k[scr] al plus[10] cat om | *ο ακηκοατε οτι* (et. Cyr[act 58]; Did[lat] *quem audistis quia venturus est*, vg *quod audistis quoniam venit*): ℵ 5. 6. 39. 100. *ο τι ακηκ. οτι*

4. *τεκνια*: 31. c[scr] al pauc *-κνα*

5. *δια τουτο*: 68. 103. Did[lat 305] *και* ... 69. a[scr] *και δια τουτ.*

ἡμῶν, ὃσ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώ-
σκομεν τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ πλάνησ.
7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 3, 11
ἐστίν, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν
θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν. 3, 1
9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸσ εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα ζήσω- Ro 5, 8 Io 3, 16
μεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖσ ἠγαπή-
σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ καὶ ἀπέστειλεν 4, 19
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτωσ ὁ θεὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ, καὶ ἡμεῖσ 3, 16
ὀφείλομεν ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶσ πώποτε τεθέαται· 1, 18
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ 2, 5

6. οσ ουκ εστιν usque ουκ ακ. ημων cum ℵBK al pler vg etc ... AL 3. 142. 177* om | εκ τουτου cum ℵBKL al omn[vid] cat syr[utr] Lcif[226] (*ex hoc*) Aug[tract 7,4 bis] (*ex hoc*) etc ... Ln[ed min] εν τουτω cum A vg (*in hoc*) sah cop

7. ο αγαπων (et. Or[int 3,29]): A add τον θεον, item demid tol Fulg[verit praed 2] add *fratrem*, Did[lat 302] *fratrem suum*. Similiter Lcif[166] *quicumque non diligit fratrem* v. 8. | και πασ usque αγαπη εστιν (v. 8): syr[p] om | γεγεννηται: 99. 177* 180. j[scr] l[scr*] Dam[paris] (ad [2,254]) γεγενηται | ℵ γιγνωσκει

8. ο μη αγαπ. usque τον θεον cum (A)BKL al fere omn (9. εκ του θεου ουκ εστιν pro ουκ εγν. τ. θε.) cat vg cop syr[p] arm Or[int 3,29] Did[lat 302] Dam[2,254] Lcif[118 extr] (vide ante) etc ... syr[sch] haec post οτι ο θε. αγ. εστ. transp ... ℵ* 192. d[scr] arm[cdd] aeth om; ℵ[c] non suppl nisi ο μη αγ. ουκ εγνωκεν (ad haec corrige N. T. Gr. ex cod. Sin. Lips. 1865, ubi ℵ[c] etiam τον θεον addere dictus est) | ουκ εγνω: ℵ[c] 31. ουκ εγνωκεν (31* εκεγνωκε) ... A 3. 5. 13. al[4] arm ου γινωσκει (A γειν.), item Or[int 3,29] *non cognoscit*; vg Lcif *non novit*; Did[lat] Fulg *ignorat*

9. απεσταλκεν (et. Or[2,392]): K 29. 38. 42. 57. al plus[12] Ath[419 libere] Vict ap Niceph[1,1654] απεστειλεν | ο θεοσ: 15. 18. 25. 98. 100. al[5] m[6] arm[usc] (non item[zoh]) aeth[utr] Aug[tract 7,7] om | ζησωμεν (et. Or[2,392]. Cf et. Polyc[6] ἀλλὰ δι' ἡμᾶσ, ἵνα ζήσωμεν ἐν αὐτῷ, πάντα ὑπέμεινεν) et. ℵ[c] ... ℵ* ζωμεν

10. η αγαπη (et. Lcif[189] Aug[tract 7,9] etc): ℵ sah cop add του θεου | ηγαπησαμεν cum ℵ[c] (et* -πησεν)KL etc ... B ηγαπηκαμεν | αυτοσ: A εκεινοσ | απεστειλεν cum ABKL al omn[vid] ... ℵ απεσταλκεν | ιλασμον (vg *propitiationem*): Lcif[189] *expiatorem* (pergit *peccatorum nostrorum*), Aug[tract 7,9] *litatorem* (quod explicat per *sacrificatorem*)

τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 *ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ*
μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
1, 1 *ἡμῖν.* 14 *καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ*
3, 24 *ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.* 15 *ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι*
4, 2. 5, 1 *Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν*
Io 6, 69 *τῷ θεῷ.* 16 *καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην*
4, 8 *ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ*
ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.

4, 12 17 *Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν*
2, 28 3, 21 *ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ*
ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 *φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,*

---

12. *τετελειωμενη*: 13. praem *τετελειωται και* | *εν ημιν* ante *εστιν* cum ℵB ... A 5. 13. 31. 68. 69. a[scr] vg Thphyl ante *τετελειωμενη* ... ϛ Ti post *τετελ. εστιν* cum KL al pler cat sah cop syr[utr] arm aeth Oec Aug[tract9,12] (*erit perf. in nobis*)

13. *μενομεν*: K 13. 106. al *-νωμεν*. Praeterea 13. add *και ημεις* | *δεδωκεν* cum ℵBKL al pler cat Ath[707] ex[edd pl] Cyr[ioh989] Ps-Bas[2,583] ex edd[2] ... A 13. 27. 29. c[scr] Ath[522. 533. 587 et 704 cod 1] Bas[3,6 et eunom 276] Cyr[ioh94. 126. 173 et nest 18] *εδωκεν*

14. *τεθεαμεθα* cum ℵBKL al longe plu cat Thphyl Oec ... A 27. 29. 33. 34. 66** 68. 98. al aliq Cyr[act53] *εθεασαμεθα*

15. *ος αν* cum ℵAKL etc ... B 68. 69. a[scr] k[scr] *ος εαν* | *ομολογηση*: 13. 106. al pauc *-γησει* ... A 5. *ομολογη* | *ιησους*: B m[6] arm add *χριστος* (m : *quia Iesus Christus ex deo natus, deus in ipso est* etc). Cf et. Tert prax[31]: *Qui vero confessus fuerit Christum filium dei, non patrem, deus in illo manet et ipse in deo.*

16. *πεπιστευκαμεν* cum ℵBKL al fere omn cat Thphyl Oec. Item vg[clo] fu demid harl etc (sah *et nos cognovimus testificati sumus credidimus*) ... A 13. am tol cop (Aug[tract9,14] fluctuat lectio) *πιστευομεν* | *την αγαπην*: am* arm add *dei* | *και ο* (ℵ om) *θεος εν αυτω*: ad haec addidimus *μενει* cum ℵBKL al fere[50] sah (*μενει* ter reddit per *est*, ut etiam v. 15) cop syr[p] arm (sah cop syr[sch] *μενει* etiam exeunte versu 15. add) Cyp[199] Aug[tract9,14] Fulg[epist9] Zen[1,2] ... Ln [*μενει*], ϛ Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp[305] ... syr[sch] ista omnia (propter *ομοιοτελευτον*) om

17. *η αγαπη*: 96. al pauc vg[clo] (et. tol; non item am fu demid harl, nec Aug[tract9,2bis]) sah add *του θεου*, item arm *αυτου* | *μεθ ημων*: ℵ add *εν ημιν* ... al pauc om | *εχωμεν* cum ABL etc ... ℵK al[5] (3 ap Mtth, 2 ap Scri) *εχομεν* | *ημερα*: ℵ (per manifestum errorem) *αγαπη* | *εκεινος*: 13. al[2] *κακεινος* | *εσμεν* (vg *quia - sumus*, tol Hier[iovin1] *ut - simus*): ℵ *εσομεθα*

ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβοσ κόλασιν
ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενοσ οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 *ἡμεῖσ ἀγα-* 4, 10
πῶμεν, ὅτι αὐτὸσ πρῶτοσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ. 20 *ἐάν τισ εἴπῃ ὅτι*
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστησ ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ
ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 *καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν* 5, 1. 2
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 *Πᾶσ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστόσ, ἐκ τοῦ θεοῦ* 4, 15

---

18. *αλλ* cum ℵAKL etc (et. Clem[606]) ... B *αλλα* | *η τελεια αγαπη* (31. *η αγαπ. η τελει.*) *εξω βαλλ.* (Clem[956] pro his *εκβαλλει*) *τ. φοβον*: haec et. Clem[606] et[956] Or[2,606] (et[2,811] *οπου δε εισελθη τελεια αγαπη* etc) Eus[ps] ap Mai[4,74] (*εξω γαρ εκβαλλ. η τελ. αγ. τον φοβ.*) Tert[fugost 12] etc | *ο δε φοβουμενοσ ου τετελειωται* (Dam[2,354] *τελειοῦται*) *ε. τ. αγ.*: haec etiam Respons[orthod 96] hab

19. *ημεισ* sine copula cum ℵBKL al longe plu cat sah cop syr[p] arm Thphyl Oec Aug[tract 9,9 bis] ... Ln add *ουν* cum A 5. 8. 13. 31. 98. 101. 105. 106** 107. 177** g[scr] k[scr] al pauc vg syr[sch] (aeth *et nos quoque*) | *αγαπωμεν* sine additam cum AB 5. 27. 29. 66** fu aeth[pp] (item sah *nos scimus quia*) Aug[tract 9,9 bis] et[9,10] Pelag[demetriad] Bed[809] com ... ℵ 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. a[scr] c[scr] d[scr] vg[clo] demid harl tol syr[utr] cop arm Leo[serm 11] add *τον θεον* ... ς (Gb[oo]) add *αυτον* c. KL al longe plu cat Thphyl Oec Aug[tri 15] ... am Leo[semel] add *invicem*, aeth[ro] *nos invicem et amemus deum* | *αυτοσ* cum ℵBKL al pler cat harl sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl Oec Aug[tract 9,9 bis] et[10] et[trin 15] (Bed[809] *quia prior dilexit nos*) ... Ln *ο θεοσ* cum A 5. 8. 13. 14* 33. 34. 81. vg (exc harl) Pelag[demetriad] | *πρωτοσ* (Latini *prior*): 5. 8. 25. 40. 69. a[scr] *πρωτον* | *ηγαπησεν*: 13. *-πηκεν*

20. *οτι αγαπω* (et. Dam[2,354] et[609]: vg Zeno[tract 1,2] *quoniam diligo*, Lcif[189] *quia diligit*, Cyp[305] *quoniam diligit*): ℵ om *οτι*, item Aug[tract 9,10 bis] | *μιση* (ℵB* *μειση*) ... ℵ[c] (*μεισει*) K h al[5] cat Dam[2,354] et[609] (et. var[le]) Thphyl *μισει* | *εωρακεν* cum ℵAB[2]L al certe plor (K *εωρα*) ... Ti *εορακεν* cum B* | *ουχ*: Dam[paris] *ουκ* | *ου δυναται* cum ℵB 27. 29. 66** 68. 69. a[scr] sah syr[p] Lcif[189] Zeno[tract 1,2] ... ς Ti *πωσ δυναται* cum AKL al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Dam[2,354] et[609] Thphyl Oec Cyp[305] Aug[tract 9,11] et[10,1] :: similiter ac 3, 17 | *αγαπαν*: 13. al[2] *-πησαι*

21. *απ αυτου* (et. fu Lcif[189] Aug[tract 9,11] et[10,1]) ... A vg[cle] am demid harl tol (et. Bed[txt 810]) *απο του θεου* | B* transiliens a *τον* pri ad *τον* alterum om *θεον αγαπα και τον* (suppl B[3]), item[vid] A* ... 13. 34. om *και* post *αγαπα*

τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 *ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ*
μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
1, 1 *ἡμῖν.* 14 *καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ*
3, 24 *ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.* 15 *ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι*
4, 2. 5, 1 *Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν*
Io 6, 69 *τῷ θεῷ.* 16 *καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην*
4, 8 *ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ*
ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
4, 12 17 *Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν*
2, 28 3, 21 *ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ*
ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 *φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,*

---

12. *τετελειωμενη*: 13. praem *τετελειωται και* | *εν ημιν* ante *εστιν* cum ℵB ... A 5. 13. 31. 68. 69. a^{scr} vg Thphyl ante *τετελειωμενη* ... ς Ti post *τετελ. εστιν* cum KL al pler cat sah cop syr^{utr} arm aeth Oec Aug$^{tract 8,12}$ (*erit perf. in nobis*)

13. *μενομεν*: K 13. 106. al *-νωμεν*. Praeterea 13. add *και ημεις* | *δεδωκεν* cum ℵBKL al pler cat Ath^{707} ex$^{edd\ pl}$ Cyr$^{ioh\ 999}$ Ps-Bas^{2,583} ex edd^{2} ... A 13. 27. 29. c^{scr} Ath$^{542.\ 533.\ 587}$ et$^{704\ cod\ 1}$ Bas^{3,6} et$^{eunom\ 276}$ Cyr$^{ioh\ 94.\ 126.\ 172}$ et$^{nest\ 18}$ *εδωκεν*

14. *τεθεαμεθα* cum ℵBKL al longe plu cat Thphyl Oec ... A 27. 29. 33. 34. 66** 68. 98. al aliq Cyr$^{act\ 53}$ *εθεασαμεθα*

15. *ος αν* cum ℵAKL etc ... B 68. 69. a^{scr} k^{scr} *ος εαν* | *ομολογηση*: 13. 106. al pauc *-γησει* ... A 5. *ομολογη* | *ιησους*: B m^{6} arm add *χριστος* (m : *quia Iesus Christus ex deo natus, deus in ipso est* etc). Cf et. Tert prax^{31}: *Qui vero confessus fuerit Christum filium dei, non patrem, deus in illo manet et ipse in deo.*

16. *πεπιστευκαμεν* cum ℵBKL al fere omn cat Thphyl Oec. Item vg^{cle} fu demid harl etc (sah *et nos cognovimus testificati sumus credidimus*) ... A 13. am tol cop (Aug$^{tract 9,14}$ fluctuat lectio) *πιστευομεν* | *την αγαπην*: am* arm add *dei* | *και ο* (ℵ om) *θεος εν αυτω*: ad haec addidimus *μενει* cum ℵBKL al fere^{50} sah (*μενει* ter reddit per *est*, ut etiam v. 15) cop syr^{p} arm (sah cop syr^{sch} *μενει* etiam exeunte versu 15. add) Cyp^{199} Aug$^{tract 8,14}$ Fulg$^{epist 9}$ Zen^{1,2} ... Ln [*μενει*], ς Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp^{305} ... syr^{sch} ista omnia (propter *ομοιοτελευτον*) om

17. *η αγαπη*: 96. al pauc vg^{cle} (et. tol; non item am fu demid harl, nec Aug$^{tract 9,2 bis}$) sah add *του θεου*, item arm *αυτου* | *μεθ ημων*: ℵ add *εν ημιν* ... al pauc om | *εχωμεν* cum ABL etc ... ℵK al^{5} (3 ap Mtth, 2 ap Scri) *εχομεν* | *ημερα*: ℵ (per manifestum errorem) *αγαπη* | *εκεινος*: 13. al^{2} *κακεινος* | *εσμεν* (vg *quia — sumus*, tol Hier$^{iovin 1}$ *ut — simus*): ℵ *εσομεθα*

ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβοσ κόλασιν
ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενοσ οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖσ ἀγα- 4, 10
πῶμεν, ὅτι αὐτὸσ πρῶτοσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ. 20 ἐάν τισ εἴπῃ ὅτι
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστησ ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ
ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν 5, 1. 2
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 Πᾶσ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστόσ, ἐκ τοῦ θεοῦ 4, 15

---

18. *αλλ* cum ℵAKL etc (et. Clem[606]) ... B *αλλα* | *η τελεια αγαπη* (31. *η αγαπ. η τελει.*) *εξω βαλλ.* (Clem[956] pro his *εκβαλλει*) *τ. φοβον*: haec et. Clem[606] et[956] Or[3,606] (et[3,811] *οπου δε εισελθη τελεια αγαπη* etc) Eus[ps] ap Mai[4,74] (*εξω γαρ εκβαλλ. η τελ. αγ. τον φοβ.*) Tert[fuost 12] etc | *ο δε φοβουμενοσ ου τετελειωται* (Dam[2,254] *τελειουται*) *ε. τ. αγ.*: haec etiam Respons[orthod 96] hab

19. *ημεισ* sine copula cum ℵBKL al longe plu cat sah cop syr[p] arm Thphyl Oec Aug[tract 9,9 bis] ... Ln add *ουν* cum A 5. 8. 13. 31. 98. 101. 105. 106** 107. 177** g[scr] k[scr] al pauc vg syr[sch] (aeth *et nos quoque*) | *αγαπωμεν* sine additam cum AB 5. 27. 29. 66** fu aeth[pp] (item sah *nos scimus quia*) Aug[tract 9,9 bis] et[9,10] Pelag[demetriad] Bed[310] com ... ℵ 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. a[scr] c[scr] d[scr] vg[clo] demid harl tol syr[utr] cop arm Leo[serm 11] add *τον θεον* ... ς (Gb[ω]) add *αυτον* c. KL al longe plu cat Thphyl Oec Aug[tri 15] ... am Leo[semel] add *invicem*, aeth[ro] *nos invicem et amemus deum* | *αυτοσ* cum ℵBKL al pler cat harl sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl Oec Aug[tract 9,9 bis] et[10] et[trin 15] (Bed[310] *quia prior dilexit nos*) ... Ln *ο θεοσ* cum A 5. 8. 13. 14* 33. 34. 81. vg (exc harl) Pelag[demetriad] | *πρωτοσ* (Latini *prior*): 5. 8. 25. 40. 69. a[scr] *πρωτον* | *ηγαπησεν*: 13. *-πηκεν*

20. *οτι αγαπω* (et. Dam[2,254] et[600]: vg Zeno[tract 1,3] *quoniam diligo*, Lcif[180] *quia diligit*, Cyp[305] *quoniam diligit*): ℵ om *οτι*, item Aug[tract 9,10 bis] | *μιση* (ℵB* *μειση*) ... ℵ[c] (*μεισει*) K h al[:5] cat Dam[2,254] et[600] (et. [paris]) Thphyl *μισει* | *εωρακεν* cum ℵAB[3]L al certe pler (K *εωρα*) ... Ti *εορακεν* cum B* | *ουχ*: Dam[paris] *ουκ* | *ου δυναται* cum ℵB 27. 29. 66** 68. 69. a[scr] sah syr[p] Lcif[180] Zeno[tract 1,3] ... ς Ti *πωσ δυναται* cum AKL al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Dam[2,254] et[600] Thphyl Oec Cyp[305] Aug[tract 9,11] et[10,1] :: similiter ac 3, 17 | *αγαπαν*: 13. al[3] *-πησαι*

21. *απ αυτου* (et. fu Lcif[180] Aug[tract 9,11] et[10,1]) ... A vg[cle] am demid harl tol (et. Bed[txt 310]) *απο του θεου* | B* transiliens a *τον* pri ad *τον* alterum om *θεον αγαπα και τον* (suppl B[3]), item[vid] A* ... 13. 34. om *και* post *αγαπα*

γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 *ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ*
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
2. 5 2 Io 6 *ποιῶμεν.* 3 *αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς*
Io 14, 15 *αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν,* 4 *ὅτι πᾶν*
Io 16, 33 *τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ*
4, 15 *νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.* 5 *τίς ἐστιν ὁ νικῶν*
τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;
6 *Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς*

V. 1. *αγαπα και* cum ℵAKLP al pler cat vg[cle] harl syr[utr] arm aeth Cyr[hr 152] Thdrt[3,742] Thphyl Oec Hil[1118] Maximin[episc aria] ap Aug[8,667] Bed[810] ... B 7. 13. 33. 62. am demid tol sah Hil[907] Aug[tract 10,2] al om *και*, hinc Ln [*και*]. Praeterea sic fu: *qui diligit eum qui natus est ex eo* omissis *genuit diligit eum qui* (a *qui* ad *qui* transiliens); item cop[wi] om *αγαπα και τ. γεγενν.* | *τον γεγεννημενον*: ℵ 31. *το γεγενν.*

2. *τα τεκνα τ. θεου*: arm *τον υιον τ. θεου* ... aeth *dominum* | *οταν τον θε. αγαπωμεν*: 13. 191. 57[lect] *εν τω αγαπαν τον θεον* | *ποιωμεν* (Gb') cum B 27. 29. 64. 65. 69. 106. 15[lect] a[scr] d[scr] g[scr] (item 5. 17. 33. 34. *ποιουμεν*) vg (et. am fu etc, non item tol cav) sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl Lcif[189] Aug[tract 10,4] al (:: et istae quidem versiones omnes quae h. l. *ποιωμεν* exprimunt, v. 3 reddunt *τηρωμεν*) ... ς *τηρωμεν* cum ℵKLP al pler (31* al[2] *τηρουμεν*) cat tol cav Oec, item qui ab hoc *τηρωμεν* ad *τηρωμεν* v. 3 transiliunt A 3. 42. 66** 100. 101.

3. *αυτη γαρ εστιν* usque *τηρωμεν* (:: nemo testium h. l. *ποιωμεν*): et. Clem[201] (*αυτη δε εστ. - - τηρησωμεν*) Lcif[189] Aug[tract 10,4] etc ... de A etc vide ante | *ουκ εισιν*: haec commate tantum ab eis quae sequuntur distinguenda videntur (nec aliter Gb Sz Ln). Contra ς plene distinxit.

4. *ημων* cum ℵABKP al plu cat vg (et. am fu cav demid harl tol) etc Did[lat 204] etc ... L 3. 42. 57. 98. 105. 191. al fere[20] aeth[utr] (vg[edd] ap Gb) *υμων*

5. *τις εστιν* cum AL al plu vg (et. am fu harl Bed[312]) sah Oec ... ℵ(B) KP 13. 29. 66** 68. 69. a[scr] al fere[15] cat cav demid tol cop syr[p] arm Did[lat204] Cyr[nest 142] Thphyl *τις δε εστιν* vel (sic B cav demid tol Did) *τις εστ. δε.* Item syr[sch] *quis enim*, aeth[utr] *et quis* | *ο πιστευων*: P *ο πιστευσας* | *ο υιος*: 13. 56. praem *ο χριστος*, item arm[edd]

6. *δι υδ.* cum ℵBKLP etc ... ℵ *δια υδ.* | *και αιματος* sine additam cum BKL al plu vg (et. am fu demid harl) syr[sch] Cyr[nest142] et[act154] Thphyl Oec (uterque et[txt] et[com]) Tert[bapt 16] (*venerat enim per aquam et sanguinem, sicut Ioh. scripsit*) Rebapt[368] (Gall[3]) ... 54. 103. 104. Cyr[ioh374] Amb[spir 3] *και πνευματος* ... ℵAP 6. 7. 13. 15. 18. 25. 29. 30. 33. 34. 36. 39. 66** 69. 80. 98. 101. 137. a[scr] al pauc cav tol sah cop syr[p] Cyr[ioh 126] *και αιματ. και πνευματος* (33. 34. 39. add insuper *αγιου*). Similiter 5. 68. 83. arm aeth *κ. πνευματ. κ. αιματ.* | *ιησ. χριστ.* (Gb'')

Χριστόσ· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.
7 *ὅτι τρεῖσ εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντεσ,* 8 *τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ*

---

cum ℵABL al plu arm Cyr[ioh 126. 378] et[nest 142] et[act 54] Thphyl Oec ... ℵP h 15. 22. 33. 34. 36. 39. 56. 100. 192. cat sah Amb[spir 3] *χριστ. ιησ.* ... ς *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu syr[p] (Thphyl et Oec in comm[semel]) | *μονον*: B *μονω* | *αλλ* cum ℵBKLP etc ... A *αλλα* ... 5. 6. 8. 66** 80. al[3 scr] *αλλα και*, item syr[p] | *εν τ. υδατι - - αιματι* (cav tol aeth add *et spiritu*): P 31* 83. arm *ε. τ. αιματι - - υδατι* ... A 21. 41. Cyr[ioh 378] *ε. τ. υδατι - - πνευματι*, 66** 80. *ε. τ. αιματι - - πνευματι* | *εν* tert cum ABLP 4. 5. 13. 17. 18. 21. 33. 40. 41. 66** 80. 83. 118. j[scr] k[scr] cat Cyr[ioh 378] ... ς om cum ℵK al plu vg Cyr[nest 142] (om et. *τω*) et[ioh 126] et[act 54] Thphyl Oec Rebapt[368] | *το πνευμα* sec et. m[10] Rebapt[368] Amb[spir 3,10] al ... 34. vg (et. am fu cav demid harl lux tol et pp[aliq lat]) arm[usc] *Christus*, *χριστοσ* (:: quae lectio Latina Graece in codicem 34. Dublinensem illum Montfortianum recepta luculenter testatur versionem vulgatam ad eum conficiendum valuisse.)

7. *οτι τρεισ* (et. Cyr[nest 142] et[act 54]) ... ℵ 69. a[scr] *οτι οι τρ.*

7 et 8. *οι μαρτυρουντεσ*: ς (= Gb Sz) add *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.* [8] *Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*: haec verba ex omnibus cdd Graecis duo tantum tuentur, alter saeculi 16. alter Graecus Latinus fere 15. saeculi, numeris signati 34 (Dublin.) et 162 (Vat.). In singulis vero satis ab editis differunt. Sic enim 34.: *οτι τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τω ουρανω, πατηρ λογοσ και πνευμα αγιον, και ουτοι οι τρεισ εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη*, pergens: *πνευμα υδωρ και αιμα. ει την μαρτυριαν.* Item 162: *οτι τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ απο του ουρανου, πατηρ λογοσ και πνευμα αγιον, και οι τρεισ εισ το εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ απο τησ γησ*, pergens: *το πνευμα το υδωρ και το αιμα. ει την μαρτυριαν.* His duobus accedere videbatur, Birchio et Scholzio testibus, 173. At is verba ista non habet nisi in margine manu recenti, unius ut mihi videtur ex bibliothecariis, saec. fere 17. adscripta: id quod alienum ab antiquorum codicum auctoritate esse apparet. Praebet autem margo eius codicis locum sic ut ex solis editis innotuit: *εν τω ουρανω, ο πατηρ και* (ita multi ediderunt, ut Beza 1590. Goldhagen 1753. atque iam antea Compl.) *ο λογοσ και το αγιον πνευμα· και ουτοι οι τρεισ εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη.* Similiter ex ed. Complut. eundem locum exscriptum habet codex qui dicitur Ravianus: *εν τω ουρανω, ο πατηρ και ο λογοσ και το αγιον πνευμα, και οι τρεισ εισ το εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ επι τησ γησ*, post quae verba pergitur: *το πνευμα και το υδωρ και το αιμα. ει την μαρτυριαν.* V u l g a t a e c o d i c e s, quorum plus[50] a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati cum eisque qui posthac innotuerunt omnium antiquissimi am et fu, itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell*,

verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg[ed] quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt.* [8] *Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt* (sed mu edd, ut et. 102[lat], om ultima verba: *et hi tres un. sunt*). Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m[6], eadem transposita ac variata habent hunc in modum: *Quia* (m *Quoniam*) *tres sunt qui testimonium dant* (m *dicunt*) *in terra, spiritus* (tol cav add *et*) *aqua et sanguis, et* (m tol cav add *hi*) *tres unum sunt* (m tol cav add *in Christo Iesu*). [8] *Et* (tol om) *tres sunt qui test. dant* (m tol cav *dicunt*) *in caelo, pater, verbum et spiritus, et hi tres unum sunt.* Alii denique, ut weissenb (guelf)[99], ulmenses duo (e quibus posteriora tantum inde a *Sicut* ante oculos habemus), passion, vallic**, sic: *Quia* (pass vallic *Quoniam*) *tres sunt qui testim. dant* (pass vallic** add *in terra*) *spiritus et* (pass vallic om) *aqua et sanguis, et tres unum sunt. Sicut* (ulm[1.] *Sic*) *et* (ulm[duo] om) *in caelum* (ulm[duo] *caelo*) *tres sunt* (ita weiss ulm duo; pass et vallic** *Sicut tres sunt qui test. dant in caelo*), *pater, verbum et spiritus* (pass add *sanctus*), *et* (vallic** add *hi*) *tres unum sunt.* Ex patribus Latinis post auctorem Speculi primus verbis illis usus est Vigilius [taps], quum in eo quem Idacii nomine scripsit contra Varimad. libro („Ioh. evglsta ad Parthos: *Tres sunt*, inquit, *qui testim. perhibent in terra, aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt; et tres sunt qui testim. perhibent in caelo, pater verbum et spiritus, et hi tres unum sunt*") tum aliquoties in eis qui ficto Athanasii nomine ad Theophilum scripti sunt de trinitate libris (cf Ps-Ath[lat 584] et [585] „dicente Ioh. evglista in epist. sua: *Tres sunt qui testimonium dicunt in caelo, pater et verbum et spiritus, et in Christo Iesu unum sunt*" ita bis). Tum secuti sunt Fulg (qui quidem in Respons. ad Arian. sub finem quae ipse legit iam a Cypriano lecta esse posuit, ex verbis Cypriani eis quae infra adscripsimus coniectura facta) Cassiod [132] (*cui rei testificantur in terra tria mysteria: aqua sanguis et spiritus, quae in passione domini leguntur impleta: in caelo autem pater et filius et spiritus sanctus, et hi tres unus est deus.*) Ausbert alii mu. In his est etiam auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui quidem non demum inde a saec. 9, ut cum Gb ipsi olim diximus, sed iam in vg[cod] fuldensi reperitur. Ibi post alia scriptum est: *Quae* (i. e. epp.) *si, sicut ab eis digestae sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum verterentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent nec sermonum se varietas impugnaret, illo praecipue loco ubi de unitate trinitatis in prima Iohannis epist. positum legimus: in qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate comperimus, trium tantummodo vocabula, hoc est aquae sanguinis et spiritus, in ipsa sua editione ponentibus, et patris verbique ac spir. sancti testimonium omittentibus. In quo maxime et fides catholica roboratur, et patris ac filii ac spiritus sancti una divinitatis substantia comprobatur.*) Eorum vero qui iam ante m et Vig. ad eadem verba respicere saepe crediti sunt, dicimus Tert. (c. Prax. 25. *Ceterum* de meo sumet, *inquit, sicut ipse de patris. Ita connexus patris in filio et filii in*

paracleto tres efficit cohaerentes alterum ex altero, qui tres unum sunt, non unus; quomodo dictum est: Ego et pater unum sumus, *ad substantiae unitatem, non ad numeri singularitatem.*" Item de pudic. 21. „*Et ecclesia proprie et principaliter ipse est spiritus, in quo est trinitas unius divinitatis, pater et filius et spir. sanctus.*" Vide post.) Cyp Phoebad med. saec.^{4}. (contr. Arian. 45.: pendet ut plane vdtr a Tert) Eucher circa ^{440}. (lib. formul. 11.: at in edd. duabus princ. nihil legitur praeter haec: [de trinitate agitur] „in Ioh. epist. *Tria sunt quae testim. perhibent, aqua, sanguis et spiritus.*") gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.): „Dicit dominus: *Ego et pater unum sumus,* et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est: *Et tres unum sunt.*" Ac Fulgentius quidem in hunc Cypriani locum dicit „ut unam ecclesiam unius dei esse monstraret, haec confestim testimonia de scripturis inseruit." Quippe enim ipse Fulg testes qui dicuntur tres caelestes in exemplo suo habuit. At rectissime de eodem Cypriani loco existimavit Facund$^{saec. 6. med.}$ pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sancto dicit: Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt: in spiritu significans patrem - in aqua vero spir. s. significans - in sanguine vero filium significans - Quod tamen Iohannis ap. testimonium b. Cyprianus in epist. sive libro quem de unitate scripsit, de patre et filio et spiritu sancto dictum intelligit." Ut igitur Facundus eorum verborum de quibus quaeritur nihil in cod. suo invenit ac tamen ea quae de spir. et aqua et sanguine Iohannes scripsit de trinitate dicta esse posuit, ita iam Cyprianus, mysticis interpretationibus ille quidem tantopere delectatus ut de orat. domin. 34 (25) scriberet: *In orationibus vero celebrandis invenimus observasse cum Daniele tres pueros - horam tertiam sextam nonam, sacramento scilicet trinitatis, quae in novissimis temporibus manifestari habebat.* Ceterum Cyprianus si in codice suo scriptum invenisset: *Tres sunt qui test. dant in caelo* etc, ipsa ea verba attulisset neque scripsisset: „De patre et filio et spir. sancto scriptum est: Et tres unum sunt"; nec negligendum est quod „*de patre et filio*" ille scriptum esse dixit, quum in verbis Pseudo-Iohanneis ubique sit: *pater et verbum.* Praeterea conferri huc iuvat Aug c. Maximin. 22. „Si ea quae his [spiritu sanguine et aqua] significata sunt velimus inquirere, non absurde occurret ipsa trinitas, quae unus - deus est, pater et filius et spir. sanctus, de quibus verissime dici potuit: Tres sunt testes, et: Tres unum sunt, ut nomine spiritus accipiamus patrem - nomine autem sanguinis filium et nomine aquae spiritum sanctum." Nimirum patet sic iam veterrimos patres interpretatos esse Iohannis verba, minime vero celebri interpolatione iam aucta legisse.

Omittunt vero, praeter cdd. recentissimos illos duo, codd. Graeci omnes i. e. ℵABKLP alii plus^{180} cum lectionariis omnib (plus^{50}), item, praeter cdd. Latinos plurimos supra memoratos, versiones omnes i. e. sah (et^{wol} et^{münt}) cop syr^{sch} (sed passim male edita sunt verba suppositicia praeeunte Tremellio, qui de Graeco ipse vertit et in mg apposuit) syr^{p} arm (ut auctoritas iubet cdd. omnium praeter unum recentissimum a. 1656 scriptum; nihilominus in edd. nonnullas Arm. ex vulgata Latina transiere) aeth^{utr} arr sl^{mss} et^{edd}

antiq (contra in ed. Mosq 1663. primum in mg edita sunt, in ipso textu οτι in και mutato additisque εν τη γη). Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur afferunt, vel in argumentis pro trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibituri fuisse credendi sunt, gravissimi hi: Ir Clem Or (cf 4, 143. ἐν τῇ ἐπιστ. ὁ μαθητὴσ ἰωάνν. τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα ἀνέγραψε τὰ τρία εἰσ ἓν γινόμενα. Cf et. 2,221 et 2,565.) Hipp (contr. Noetum) Dion^alex (in ep. ad Paul. Samos.) Ath Did (in libris de trin. et in enarrationib. in 1. Ioh) Bas Naz (cf 1, 568. τρεῖσ εἶναι τοὺσ μαρτυροῦντασ λέγων, τὸ πν. τὸ ὕδ. τὸ αἷμ.) Epiph Cyr (cf locum maxime insignem adv. Nestor. pag. 142 sq ubi versus 5 usq 10 toti et continui afferuntur. Cf et. Cyr^act 54. Longe aliter ac de trinitate verba ipsius Iohannis explicat Caes^67.) Chr alii permu (non excepto Euthymio, cuius in panoplia versus 6. 7. 8. 9. invitis cdd. perperam Tergobysti editi sunt). Quibus Graecis adiungendi sunt Latini multi, ut Tert (ipse enim locus c. Prax., quem iam vidimus, luculenter testatur tres testes caelestes qui dicuntur minime a Tertulliano in cdd. inventos esse) Lcif Hil Amb Faustin Aug (cf locum c. Maximin. supra allatum) Hier (quem in editionem suam non recepisse luculenter testantur praeter ceteros codices am et fu) etc. Explicationis eiusdem verborum Iohannis allegoricae, quam de Latinis patribus iam vidimus, vestigia luculenta habentur etiam in scholiis codicum Graecorum aliquot. Ita in cod. Par. (olim 2247. Scholzio 114?) ad v. 8. sic legitur: τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸσ ἑαυτοῦ, et ad ἕν εἰσι: τουτέστι μία θεότησ, εἷσ θεόσ (cf Griesb excurs. ad h. l. p. 10.). Schol aliud (ap Matthaei ad h. l.): οἱ τρεῖσ δὲ εἶπεν ἀρσενικῶσ ὅτι σύμβολα ταῦτα τῆσ τριάδοσ· etc.

Post Graecam versionem actor. Latinor. concilii Lateran. a. 1215. habiti, Manuelem Calecam monachum^saec. 14. (τρεῖσ εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντεσ, ὁ πατήρ, ὁ λόγοσ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, omissis ἐν τ. οὐρ. et οὗτ. οἱ τρ. ἕν εἰσιν) Ios. Bryennium monachum^saec. 15. ineunt. (nisi quod oratio 13. in qua iste locus habetur dubiae originis est, non inventa in cdd^mosq duobus) primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514. (hunc in modum, ut iam vidimus: ὅτι τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγοσ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα. Sequitur εἰ τὴν etc.), tum in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum enim ediderat 1516. et 1518. Scripsit vero hac de mutatione in 3. ed. sua in Apologia ad Stunicam: „Repertus est apud Anglos graecus codex unus" [is qui nobis num. 34. notatur] - „Ex hoc igitur cod. britannico [at id non verum est, quum codex iste vario modo, ut supra relatum est, ab ea differat ratione quam Erasmus expressit] reposuimus quod in nostris dicebatur deesse, ne cui sit causa calumniandi, quanquam et hunc suspicor ad Latinorum codices fuisse castigatum."), tum in edd Rob Steph 1546—1569., in edd Bezae 1565—1576. atque inde (edd enim antiqq mult, ut Aldi, Wolfii Cephalaei, Colinaei, om) transiit in editiones Elzevirianas. Catholicis Romanis tradita sunt edd^sixt (1590.) et^clement (1592.). Leguntur etiam in edd neograecis (et. Londinensibus ut 1819.).

τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν- Io 5, 36
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-

Luthorus (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis ad rationem Helveticam missa Lutheri auctoritate translatae Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1584—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque (sed non ed. Viteb. 1607. edd Hamb. 1596. 1619. 1620.) absque ulla distinctione.

Apparet igitur, ut quae uberius modo exposita sunt paucis complectar, verba quae de tribus testibus caelestibus dici solent nullam prorsus fidem, auctoritatem nullam habere, nec a gravi libidinis aut imprudentiae crimine liberari posse eos qui etiamnum, falsa quippe pietate ducti, libris sacris obtrudi patiuntur. Damnat enim auctoritas codicum Graecorum a quarto ad quintum decimum saec. scriptorum omnium: duo vero illi qui contra stant, alter Graecus Latinus quinti decimi, alter sexti decimi saeculi Graecus quidem sed Latinae interpolationis convictus, nullo ponendi loco sunt. Item damnant patres Graeci quotquot saeculis p. Chr. n. decem primis et quod excedit litteras coluerunt. Interpolatio autem est Latina, quamvis ipsis Latinis codicibus ac patribus antiquissimis celeberrimisque manserit ignota nec magis ab Hieronymo edita sit. Primum quidem non tam quinto quam quarto saeculo, ut fert testimonium Speculi, videtur prodisse, etsi eisdem saeculis atque etiam post multi, ut Augustinus et Hieronymus, ut Leo Magnus († 461: exscripsit totum Iohannis locum in celebri sua ad Flavianum epistula, praelecta in concilio Chalcedonensi) et Facundus († circa 570), fuerunt qui silentio suo reprobarent. Error vero longe est gravissimus, si qui, quod de sancta trinitate ecclesia Christi praecepit, a verbis illis Iohanni obtrusis vel maxime pendere opinati sunt.

9. *των ανθρωπων* (et. ℵ^{c}): ℵ* (per manifestum errorem) *του θεου* | *λαμβανομεν*: 13. al$^{2\,scr}$ *-νομεν* | *οτι* pri: K arm om | *οτι* sec (Gb'') cum ℵAB 5. 6. 13. 27. 29. 34. 66** vg sah cop arm (nil definiunt syrr nec aeth) Cyr$^{nest\,142}$ et Cyr$^{act\,54}$ Aug$^{pecc\,meretr}$ (cf Sab) ... ς *ην* cum KLP al pler cat Thphyl Oec (minime probat Tert$^{prax\,31}$: *Nos credimus testimonium* (alii *-nio*) *dei, quo testatus est de filio suo.* Cf v. 10, qui sequitur.) | *περι του υιου αυτου*: tol add *quem misit salvatorem super terram. Et filius testimonium perhibuit in terra scripturas perficiens; et nos testimonium perhibemus, quoniam vidimus eum, et annunciamus vobis ut credatis. Et ideo* (iam sequitur initium v. 10: *qui credit in filio dei*)

10. *εχει την μαρτυριαν* sine *τ. θε.* cum ℵBKLP al longe plu cat sah syr^{utr} arm Cyr$^{nest\,142}$ et Cyr$^{act\,54}$ Thphyl Oec Aug (ut ante) ... Ln

ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
2, 25 ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰσ τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸσ περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεόσ, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ
ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν
Io 3, 36 14, 6 ζωὴν οὐκ ἔχει.
Io 20, 31 13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον,
τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη
3, 22 Io 14, 13 ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸσ αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ

---

add *του θεου* cum A al plus^{12} vg cop aeth^{utr}; item m^{7} *eius* | *εν αυτω* cum ABKLP al fere^{45} cat Thphyl ... ς Ln *εν εαυτω* cum ℵ al mu^{vid} Cyr$^{act\,54}$ et$^{nest\,143}$ Oec, item m^{7} Aug (ut ante) syr^{p} *in semetipso* (vg syr^{sch} *in se*) | *τω θεω* cum ℵBKLP al longe plu cat cop syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Cyr^{act54} et Cyr$^{nest\,143}$ Thphyl Oec Aug (ut ante) Vig^{varim} ... Gb′ Ln *τω υιω* cum A 5. 27. 29. 66** al plus^{12} vg (am^{mg}) syr$^{p\,mg}$. Item 56. sah arm *τω υι. του θεου*, aeth^{utr} *τω υι. αυτου*, m^{7} *Iesu Christo* (in Spicileg. Maii *in Ie. Chr.* habere refertur) ... am* plane om | *αυτον*: m^{7} sah *deum* | *ου πεπιστευκεν* cum BKLP etc, item ℵ *ουκ επιστευκεν* ... A 5. 33. 34. d^{scr} *ουκ επιστευσεν* | *μεμαρτυρηκεν*: ℵ *εμαρτυρηκεν* | *ο θεοσ*: 4. d^{scr} j^{scr} vg^{edd} ap Ln aeth Cyr$^{nest.143}$ et (pergitur *περι του υιου του θεου*)$^{act\,54}$ Aug (ut ante) Vig^{varim} om

11. *εδωκεν*: 69. 99. a^{scr} j^{scr} *δεδωκεν* | *ημιν ο θεοσ* cum ℵAKLP al pler cat vg syr^{sch} cop arm ... B 31. 38. 137. h^{scr} syr^{p} *ο θεοσ ημιν* (sah *deus dedit nobis*; libere aeth) | *εστιν* ... A ante *η ζωη* pon, 100. om

12. *τον υιον* pri: 8. 25. 34. 69. a^{scr} add *του θεου* | *εχει την ζωην*: 31. *εχ. τον υιον* | *τον υιον του θεου* (ita et. am* fu harl tol) ... vg^{cle} (et. am^{2} demid) Aug$^{pecc\,mer}$ om *του θεου*. Cf et. Tert$^{prax\,31}$: „Nos credimus testimonium dei, quod testatus est de filio suo. Qui filium non habet, nec vitam habet.“ | *ουκ εχει*: A *ουχ εχ.*

13. *ταυτ. εγραψ. ημιν* sine additam cum ℵAB h 5. 6. 13^{vid} 29. 66** 81. 142. 162. vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{utr} Cassiod^{135} ... ς (= Gb Sz) add *τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου* c. KLP al pler (126. tantum *τοισ πιστ.*) cat Thphyl Oec | *εχετε αιωνιον* cum AB al sat mu cat vg syr^{p} Cassiod^{135} ... Gb Sz *αιων. εχετε* (L 113. al *εχητε*) cum ℵKLP al plus^{50} Thphyl Oec | *τοισ πιστευουσιν* cum ℵ*B syr^{utr} ... Gb Sz Ln Ti *οι πιστευοντεσ* cum ℵ^{c}A 5. 6. 13. 29. 66** (item ut^{vid} 81. 142. 162.) vg (*qui creditis*, item Cassiod) sah cop aeth arm^{mg} (edd armst et^{const}) ... ς (= Gb Sz) *και ινα πιστευητε* cum KLP h al pler (h 37. 56. *πιστευσητε*, 57. om *και*) cat Thphyl Oec

14. *εχομεν*: A al pauc *-ωμεν* | *οτι εαν τι* cum ℵBKLP al pler sah (cop *quia cum rogaverimus eum*) syr^{p} arm (vg *quia quodcumque*, Did$^{lat\,304}$ *quia quicquid*, item syr^{sch} aeth) ... 13. *οτι ο εαν* ... A *οτι αν* (sic Ln, sed edidit *ο τι αν*), 31* 68. 191. 58^{lect} *οτι εαν* | *θελημα*: A aeth^{utr} *ονομα* | *ημων*: ς (sed non ς^{e} etc) per errorem *υμων*

τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει
ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτή-
καμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τισ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα
ἁμαρτίαν μὴ πρὸσ θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖσ
ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸσ θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸσ θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνησ λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία
ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸσ θάνατον.

18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρ- 3, 9
τάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶσ ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸσ
οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ 4, 4

---

15. *και εαν* (Ln *αν* cum B) *οιδαμ.* (ℵ[c] *ιδωμεν*, item cod Euthalii) *οτι ακου. ημων* cum ℵ[c]BKLP etc (vg Did[lat 304] om *εαν*) ... ℵ*A 19* 96* om | *ο εαν* cum KLP 5. 29. 69. 104. 105. 106. a[scr] al fere[25] cat Thphyl ... ς Ln *ο αν* cum ABK al sat mu Oec | *απ* cum ℵB 5. 13. al[5] ... ς *παρ* cum AKLP al pler cat (Thphyl et Oec[com] *ητηκαμεν αυτον*)

16. *ιδη* cum ℵABKLP al pler cat (sah cop syr[utr] aeth[utr] etc *viderit*) Clem [464] Thphyl Oec ... Ln *ειδῇ* cum 13. vg Hil[538] Aug[serm dom 1] etc (vg pp[lat] *scit*) | *αιτησει* et *δωσει*: ℵ* *αιτησεισ* et *δωσεισ* | *τοισ αμαρτ. μη προσ* (et. Clem[464]): A *τοισ μη αμαρταν. αμαρτιαν μη προσ* | *αιτησει* etc: vg *petat* (fu *petet*; am harl *petit*) *et dabitur ei vita* (am fu harl *et dabit ei vitam*) *peccanti* (am *peccantibus*) *non ad mortem* etc; sic tol: *petat pro eo, et dabit ei vitam deus, sed non his qui usque ad mortem peccant. Est enim peccatum usq. ad mortem: non pro illo dico ut postulet.* Item Tert[pudic 2] et[19] *postulabit, et dabitur vita ei* ([19]*et dabit ei vitam dominus, qui* ([2]*quia*) *non ad mortem delinquit.* Etiam Hil[539] et Amb poenit[1] *petat et dabit illi deus vitam* (Amb *vit. deus*). Etiam sah cop syr[sch] *dabitur* exprimunt. | *ου περι* (et. Or[1,256] et[int 2,201] Tert[pudic] bis etc): 13. 57[lect] 58[lect] praem *και* | *ερωτηση*: ℵ* *-σει* ... ℵ[c] arm *ερωτησησ* ... 15. 26. 36. 43. 98. 101. d[scr] vg (et. am demid harl; non item fu tol lux) syr[sch] Clem[464] Or[1,256] (sed affert tantum *εστιν αμαρτια usq ερωτ.*) Tert[pudic 2] et[19] (non item Amb Aug) praem (vel add, ut vg Clem) *τισ*, Or[int 2,201] *ut oretur*

17. *ου* (68. Clem[464] *μη*) *προσ θανατον*: 13. 67* vg sah syr[p] arm aeth[ro] (non item[pp]) Tert[pudic 19] (*Omnis iniustitia delictum est, et est delictum ad mortem:* qui locus nullam dubitationem habet) om *ου*

18. *γεγεννημενοσ*: 99. j[scr*] al *-γενη-* | *αλλ* cum ℵAKLP etc ... Ti *αλλα* cum B, item Or[4,358] | *τηρει αυτον* c. A*B 105. (vide post) ... ς Ln *τηρ. εαυτον* c. ℵA[corr]KLP al pler cat Or[4,326] Eph[64] Thphyl Oec. Confirmari videtur *αυτον* lectione Latina, sic enim vg Hier[pelag 1]: *sed generatio dei conservat eum*, Chrom[matth 18] (Gall[8,347]) *quia nativitas dei custodit illum.* Contra Did[lat] *sed qui natus ex deo, servat semetipsum*

19. *οιδαμεν*: 104. e[scr] add *δε*

κόσμοσ ὅλοσ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 *οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ*
θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθι-
νόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ·
οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀληθινὸσ θεὸσ καὶ ζωὴ αἰώνιοσ.
1 Co 10, 14 21 *Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.*

19. *εν τω*: 31. *επι τω*

20. *οιδαμ. δε* cum ℵBK al sat mu cop Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *και οιδαμεν* cum A al[20] cat m[7] vg sah syr[utr] arm Did[tri 1,27] Ps-Ath[2,167] Cyr[ioh 368] et[act 45] ... LP al[9] aeth[utr] Cyr[ioh 850] Did[lat 305] *οιδαμεν* sine copula. Praeterea cf huc m[7] tol *quia* (tol *quoniam*) *filius dei venit et carnem induit nostri causa et passus est et resurrexit a mortuis; adsumpsit nos, et dedit nobis sensum ut* etc. Item Hil[908] *quod filius dei venit et concarnatus est propter nos et passus est, et resurgens de mortuis assumsit nos et dedit nobis intellectum optimum ut* etc | *ο υιοσ*: Did[tri 1,27] *ο λογοσ* | *δεδωκεν* ... A 5. 13. 69* 104. a[scr] c[scr] al aliq Did[tri 1,27] Ps-Ath[2,167] Cyr[ioh 368. 850] et[act 45] Ps-Chr[6,503] *εδωκεν* | *ινα γινωσκομεν* cum ℵAB*LP 98. 99. 101. 180. c[scr] g[scr]* (al: neglexit prorsus Wtst) Cyr[ioh 850] ... ς Ln *-κωμεν* cum B[3]K al pler Did[tri 1,27] Ps-Ath[2,167] Bas[eunom 294] Cyr[ioh 368] et[act 45] Ps-Chr[6,503] Thphyl Oec | *τον αληθινον* cum ℵ[c]BKLP al plu. Item ℵ* sah (*veritatem*) Vig[varim] Facund (hi[2] *quod est verum*, vide Sab) *το αληθινον*. Absque additam et. m[7] (*eum qui verus est*) syr[utr] sah (vide ante) arm[zoh] Cyr[ioh 368] Hil[908] Faustin Fulg[ter] al (de his Latinis cf Sab), item (vide ante) Vig Facund ... A 5. 6. 7. 8. 13. 17. 27. 40. 66** 69. 80. 81. 98[mg] 99. 106. a[scr] d[scr] al fere[15] vg cop arm[usc] aeth Ath[451] et[710] Ps-Ath[2,12] et[167] Did[tri 1,27] Bas eunom[294] (*τον μονον αληθ. θεον*) Cyr[ioh 850] et[act 45] Aug[tri 1] Pelag[demetri] add *θεον* ... Amb[fid 1] *patrem* pro *τ. αληθ.* | *και εσμεν* et. Did[tri] Ath[451. 710] Cyr[ioh 368. 850] etc ... 34. *και ωμεν*. Item m[7] vg Hil etc *et simus* | *εν τω αληθινω*: sah *εν τη ζωη*, cop plane om ... m[7] *verbo* (pro *vero*) | *εν τω υιω* et. Ath[79. 223. 442. 451. 505. 547. 710] Cyr[ioh 368] etc ... 33. 34. 45. 56. 162. a[scr**] vg (item m[7] *in verbo filio eius*) Did[tri 2,2] (sed[1,27] tantum *εν* om) Bas[eunom 294] Cyr[ioh 850] Ps-Ath[2,12] et[167] Hil[908] etc om *εν τω*. Cf et. Cyr[ioh 865] *και εσμεν εν τω αληθινω θεω ιησου χριστω*. | *ιησου χριστω* c. ℵ*(*-στου*)et[c]BKLP al pler (l[scr] ut ℵ*) cat m[8] demid tol syr[utr] sah cop arm aeth Ath[saep] Ps-Ath[bis] Did[tri] Hil[908] Aug[tri 1] Pelag[demetri] etc ... A 162. vg[cle] am fu harl om, hinc Gb° | *ο αληθινοσ θεοσ* (Faustin Vig[varim] *deus verus*, 23. *χριστοσ* pro *θε.*): m[8] am Hil[908] (sed edd[antiq] habent) Vig[tri 2] om *θεοσ* | *ζωη* (Gb') cum ℵAB 13. 34. 57. 66** 105. 126. 180. al[10] (4 ap Scri) Did[tri 1,24. 27] et[2,2] (cf et.[2,5]) Ath[442. 505. 710 cdd 2] et (ex cdd plu)[547] Ps-Ath[2,12 cod] Bas[eunom 294] Cyr[act 45] Euthal (Zacagn[501] et[503] in argumento: *οστισ εστι ζωη αιωνιοσ και θε. αληθ.* et *εν τω τελει - λεγων οτι ο του θεου υιοσ ζωη αιωνιοσ εστι*) Oec[602] ... K a[scr] al mu Ath[79] et[547 ed] et[710 ed] Cyr[ioh 850] *ζωη η*, item LP 5. 31. 38. 40. 68. 69. 105. 137. 191. al[15] cat Ath[223] et[451] Ps-Ath[2,12] et[167] Cyr[ioh 368] et[865] Antioch[1128] Thphyl *η ζωη η* ... ς *η ζωη* cum minusc ut[vid] pauc. Ceterum m[8] Hil[908] Faustin[arian] Vig trin[2] habent *et vita aeterna et resurrectio nostra* (Faustin add *in ipso*).

ΙΩΑΝΝΟΥ Β̄.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ

---

21. εαυτα cum ℵ*BL h 23. 29. 31. c^{scr} 58^{lect} al fere^{15} ... ς Ti εαυτους cum ℵ^{c}AKP al plu cat Thphyl Oec (:: εαυτα potius quam εαυτους offendisse puto) | ειδωλων sine αμην cum ℵAB 1. 13. 27. 29. 34. 65. 66** 68. d^{scr} am demid tol sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (= Gb Sz) add αμην cum KLP al pler vg^{clo} fu harl

Subscriptio: ℵAB ιωαννου (B -ανου) ᾱ ... P επιστολη ιωαννου ᾱ, 106. al ιωαννου επιστολη ᾱ ... 78. 80. 101. 126. 137. al ιωαννου ευαγγελιστου επιστολη ᾱ, L του αγιου και πανευφημου αποστολου ιωαννου και θεολογου επιστολη καθολικη ᾱ, 98. al του αγιου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη ᾱ ... 100. τελος της ιωαννου του ευαγγελιστου πρωτης καθολικης επιστολης. Similiter al, sed permu nil subscriptum habent (9 ap Scri) ... 93. 95. Πρώτης ἐπιστολῆς Ἔληξε νῦν πέρας Τοῦ τῶν μαθητῶν πλεῖον ἠγαπημένου ... am *expl. epistula iohannis p̄*, fu *expl. epist. sancti iohannis prima* (vg^{edd} al om *prima*); syr^{utr} *finita est epist. prima Ioh. apostoli.* Praeterea 3. 78. 80. 126. al mu Thph add εγραφη απο εφεσου. Item numerantur στιχχ. σοδ' (L al pl) s. σογ' s. σξδ' (Thph) s. σπθ'. In B capitula sunt ια', in vg^{edd} (ut am fu) XX. Euthal in elencho: ἰωάννου ἐπιστ. πρώτη. ἀνάγνωσις πρώτη κεφφ. γ', μαρτυρίας α', στίχων ρν'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. δ', στιχχ. ρμ'.

---

* ℵB (in A titulus abscissus est) ιωαννου (B -ανου) β̄ ... P 96. k^{scr} επιστολη ιωαννου β̄, 13. 72. 78. 96. 104. al ιωαννου επιστ. β̄ vel (ut Gb Sz) δευτερα, 99. ιωαννου καθολικη δευτερα, K 101. 106. al mu ιωαννου επιστολη καθολικη β̄, L al του αγιου αποστολου ιωαννου του θεολογου επιστολη δευτερα, 95. του αυτου αγιου ιωανν. του θεολ. επιστ. δευτερα, 4. επιστολ. δευτερ. ιωαννου του επι στηθους ... f^{scr} Θειος ιωαννης ταδε δευτερα τοις προτεροισιν ... am *incipit epistula iohannis secunda*, al *inc. secunda ioh.*, fu *inc. eiusdem epist. secunda*, aeth *epist. Ioh. II. filii Zebedaei* ... ς^{e} ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτερα, ς επιστ. ιωανν. δευτερα. Ceterum Ir^{3,16,8} „Ioh. in praedicta epist." „et rursus in epistula ait" ita ponit ut non distinguat secundam istam a priore epistula. Dion^{alex} ap Eus$^{hist 7,25}$ ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ φερομένῃ ἰωάννου καὶ τρίτῃ καίτοι βραχείαις οὔσαις ἰπп. ὁ ἰωάνν. ὀνομαστὶ πρόκειται, ἀλλ' ἀνωνύμως ὁ πρεσβύτερος γέγραπται.

1. ο πρεσβυτερος (93. η συμπρεσβυτερος): tol Cassiod^{136} *Iohannes senior* | εκλεκτη: 73. τη εκλεκτ., 31. εκλ. τη ... aeth^{utr} add και | Κυρίᾳ: et. syr^{sch} *Kyriae*, item syr^{p}, quae et. in mg notat κυρια, White vero: „habet vocales quasi in Graecis nomen mulieris κυρία esset". Aeque ac Graecum ambiguae sunt sah cop ... vg (et. Lcif^{217}) aeth^{utr}

ἐγνωκότεσ τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν
1 Ti 1, 2 2 Ti 1, 2 Tit 1, 4 ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἔσται εἰσ τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ᾽ ἡμῶν
χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸσ καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

3 Io 3 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντασ
ἐν ἀληθείᾳ καθὼσ ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρόσ. 5 καὶ νῦν
1 Io 2, 7 ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν
5, 3 εἴχαμεν ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ

---

dominae. Nec aliter Cassiod[196]: *Iohannes senior, quoniam erat aetate provectus, electae dominae scribit ecclesiae filiisque eius, quos sacro fonte genuerat.* | *και ουκ εγω* cum ℵBKP al pler vg sah cop syr^{p} arm aeth ... A 73. syr^{bodl} Thphyl *ουκ εγω δε*, L *και ουκ εγω δε*

2. *δια τ. αληθειαν*: 27. 29. 66** 106* fu (al ap Ln) syr$^{p\,txt}$ om | *μενουσαν* (vg *quae permanet*, nec aliter vv^{pler}) cum ℵBKLP etc ... A *ενοικουσαν*, 13. 65. d^{scr} sah *ουσαν* ... 66** om | *εν ημιν* et *μεθ ημων*: 22. 68. 100. 104. c^{scr} j^{scr} al *εν υμιν* et *μεθ υμων* (ex a^{scr} tantum *μεθ υμων* affertur) | *εσται*: 31. syr^{bodl} et^{p} *εστιν* | *και μεθ ημων εσται* usque ^{3}*εσται μεθ ημων*: arm *quia et vobiscum erit, et vos in aeternum nobiscum eritis.* Tum sequitur *χαρισ - - εν αληθ. κ. αγαπ. εσονται μεθ υμων.*

3. *εσται μεθ ημων* (et. ς, non ς^{e} Gb Sz) cum ℵBLP al sat mu cat am sah syr^{bodl} aeth Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς^{e} Gb Sz Ti *εσται* (15. 36. add *δε*) *μεθ υμων* cum K al plu vg (et. fu demid harl tol) cop (arm vide ante) syr^{p} (*gratia vobis et pax a deo* etc) ... A om plane | *παρα θεου* cum ℵ^{c}ABKLP al pler ... ℵ* 11. 18. 19. 32. 40. 57. 68. 98. 105. 126. c^{scr} *απο θε.* | *και παρα* (ℵ^{c}): ℵ* 99. f^{scr} am om *παρα* | *ιυ χυ* (sic et. demid tol; vg^{cle} am fu harl *Christ. Ies.*) non praemisso *κυριου* cum AB 27. 29. 33. 69. 73. d^{scr} vg (exc tol) syr^{bodl} sah (om. et. *παρα θεου πατρ. και*) aeth^{utr} ar^{e} ... ς (Gb^{oo}) praem *κυριου* cum ℵKLP al pler cat tol cop syr^{p} arm Thphyl Oec | *του πατροσ* (ℵ^{c}): ℵ* *αυτου του πατρ.*

4. *περιπατουντασ*: 40. 67. 69. 101. 180. l^{scr} *-τουντα* | *ελαβομεν* et. vg sah cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth ... ℵ 13. 28. *ελαβον* | *παρα*: A 73. *απο* | *του πατροσ*: B om *του*

5. *καιν. γρ. σοι* hoc ordine cum ℵA 5. 13. 31. 68. d^{scr} vg cop Lcif[217] ... ς Ti *γραφ. σοι καιν.* cum BKLP al pler cat sah Thphyl Oec | *γραφων* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABKLP al plu vel$^{ut\ vid}$ pler cat vg etc ... ς *γραφω* cum 64. 65. 66. 106. d^{scr*} al vix mu arm aeth | *αλλα* cum ℵBK 13. al mu^{vid} ... ALP al plu^{vid} (4 ap Scri) cat Thphyl Oec *αλλ.* Praeterea ℵ add *εντολην*, item syr^{p} c.* *εντολην παλαιαν* | *ειχαμεν* cum ℵA ... ς Ln Ti *ειχομεν* cum BKLP al pler ... 31. 38. 68. a^{scr} al fere[30] (8 ap Scri) *εχομεν*

6. *αυτη* (15. 17. 26. 36. praem *και*) *η εντολ. εστιν* cum ABK 5. 13. 31. 35. am fu syr^{bodl} et^{p} ... ς *αυτ. εστιν η εντ.* cum ℵLP al pler vg^{cle} (et. demid harl tol) sah cop arm Lcif[217] Thphyl Oec. Praeterea ℵ

ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή
ἐστιν, ἵνα καθὼσ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 *ὅτι* 1 Io 2, 18 s 4, 1 s
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰσ τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντεσ Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτόσ ἐστιν ὁ πλάνοσ καὶ ὁ ἀντί-
χριστοσ. 8 *βλέπετε ἑαυτούσ, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ*
μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 *πᾶσ ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ*
διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτοσ 1 Io 2, 23
καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 *εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ὑμᾶσ*

---

aeth add *αυτου*. Habet autem aeth sic: ^{5}- - *ut amemus nos invicem, ut incedamus in praecepto eius.* ^{6}*Et hoc est praeceptum eius ut incedamus in hoc quod audivistis antiquitus.* | *ινα καθωσ* cum ℵA 31. 73., item K 13. al mu cat vg sah cop arm ... ς Ln Ti om h. l. *ινα* cum B LP al pler syr^{bodl} et^{p} Lcif^{217} Thphyl Oec | *ινα* post *απ αρχησ* cum ℵA 31. 73. Item ς Ln Ti cum BLP al pler syr^{bodl} et^{p} Lcif Thphyl Oec ... K 13. al mu cat vg sah cop arm h. l. om | *περιπατητε* (L 13. al aliq Thphyl *-τειτε*) ... ℵ *περιπατησητε*

7. *εξηλθον* (Ti *-θαν* c. A) cum (Gb'') ℵAB al plus^{15} cat vg (et. am fu demid harl Bed^{323}; m^{8} tol *prodierunt*, Lcif^{217} *progressi sunt*) sah syr^{bodl} et^{p} arm Ir$^{int\,207}$ Ps-Chr^{8,702} (de pseudoproph) ... ς *εισηλθον* cum KLP al plu Thphyl Oec ... cop *venerunt* | *ουτ. εστ. ο πλα. και ο* (ℵ 1. 3. k^{scr} om) *αντιχρ.*: m^{8} *hii fallaces et antechristi sunt*, Lcif^{217} *isti sunt fallaces et antichristi*, syr$^{p\,mg}$ *hi sunt seductores et antichristi*

8. *εαυτουσ* cum ℵABP etc (et. Dam^{2,610} item^{paris**}) ... KL (al pauc?) Dam^{2,610} ex^{paris*} Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} *αυτουσ* (et Ir^{int} et Lcif *videte eos*, contra vg *vid. vosmetipsos*)! | *απολεσητε* et *απολαβητε* (Gb') cum ℵ* (*απολησθε*) et^{c}AB 5. 13. 40. 66** 68. 73. 137. d^{scr} f^{scr} j^{scr} al fere^{15} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} Ps-Chr^{8,702} et^{704} Isid ^{2,300} Dam^{2,610} (sed *λαβητε* : item^{paris}) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς *απολεσωμεν* et *απολαβωμεν* cum KLP 31. al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *ειργασασθε* (Gb') cum ℵA 5. 13. 40. 66** 68. 73. 137. dfj^{scr} cat vg cop syr^{bodl} et$^{p\,txt}$ arm aeth Ir^{int} Lcif Ps-Chr$^{8\,bis}$ Isid Dam^{2,610} (et. paris) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς *ειργασαμεθα* (B* *ηργ-*) cum BKLP 31. al plu sah syr$^{p\,mg}$ Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *πληρη* : L Dam^{2,610} ex^{paris} *-ρησ*

9. *ο προαγων* cum ℵAB 98^{mg}. Item *qui praecedit* am fu harl sah aeth ... ς *ο παραβαινων* cum KLP al pler cat syr^{bodl} et^{p} (uterque *transgreditur*) cop (*ambulans extra*) arm Eph^{3,58} Thphyl Oec. Item *qui recedit* vg^{cle} demid tol Lcif^{217} et$^{218\,bis}$ Did$^{lat\,306}$ | *μενων εν τη* : pri loc 39. *εμμενων τη*, item 100. sec loc | *διδαχη* pri: 13. *αγαπη* | *διδαχη* sec sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. 66** 68. vg sah syr$^{p\,txt}$ arm Did^{lat} ^{306} Fulg^{fid} cath ... syr^{bodl} et^{p} c.* Lcif^{217} et$^{218\,bis}$ add *eius* ... ς (Gb^{o}) add *του χριστου* cum KLP al pler cat cop aeth Thphyl Oec | *και τ. πατερ. και τ. υιον* hoc ordine cum ℵBKLP al pler cat vg^{cle} sah cop syr^{bodl} et (*et patr. habet et fil.*) p arm aeth Lcif^{217} et$^{218\,ter}$ Did$^{lat\,306\,ter}$

καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰσ οἰκίαν,
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ
τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ τοῖσ πονηροῖσ.
3 Io 12 12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ
μέλανοσ, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ στόμα πρὸσ στόμα
1 Io 1,4 λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί σε τὰ
τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ ἐκλεκτῆσ.

Thphyl Oec ... Ti κ. τ. υιον κ. τον (31. om) πατερα cum A 13. 31. 68. am fu demid harl tol Fulg[fid] cath

10. ταυτ. τ. διδαχην (ℵ* ante διδαχ. iam εν scripserat, scripturus εντολην?, sed statim abiecit): 31. τ. διδ. ταυτ. | λαμβανετε et λεγετε: 137. λαμβανητε (etiam 101.) et λεγητε (et. d[scr])

11. ο λεγων γαρ cum ℵAB 5. 13. 31. ... ς ο γαρ λεγ. cum KLP al pler cat Ir[88] (vide post) Thphyl Oec. Cf conc[carth 81] *qui enim dixerit illi ave*; item Lcif[217] *et ave nolite dicere ei : qui enim dicit ei ave*; item vg *nec ave ei dixeritis : qui enim dicit illi ave* :: quae quidem hac in re probandi vim non habent. | αυτω cum ℵABLP al plu (96. χαιρ. αυτον) cat m[68] vg sah cop syr[bodl] et[p] (Ir[88], vide post) conc[carth 81] Lcif[217] Thphyl ... Ti om cum K al[25] Oec. Sic locum adhibuit Ir[88]: ιωαννησ δε ο του κυριου μαθητησ επετεινε την καταδικην αυτων, μηδε χαιρειν αυτοισ υφ ημων (cod[1] υμων) λεγεσθαι βουληθεισ. ο γαρ λεγων αυτοισ φησι χαιρειν, κοινωνει τοισ εργοισ αυτων τοισ πονηροισ (int *qui enim dicit*, inquit, *eis ave, communicat operibus ipsorum nequissimis*) | τ. πονηροισ: m[68] add *ecce praedixi vobis, ne in diem domini condemnemini.* Item vg[edd] (ut hal et gemblac) et vg[six] *ecce praedixi vobis, ut in diem domini nostri Iesu Christi non confundamini.* Cf et. Luc[brug]: *Quod subiiciunt quidam libri*: Ecce praedixi vobis, ut in die domini non confundamini, *patres ut superfluum praeterierunt.*

12. εχων cum ℵ[c]A[2]BKLP al pler cat vg etc ... ℵ*A* 27. 29. 61. 64. 180. o[scr] εχω, item aeth et postea *sed nolui – quoniam spero* | γραφειν (99. al[8scr] al ante υμιν pon) ... A 17. 73. g[scr] γραψαι | εβουληθην cum ℵABKLP al plus[20] cat Thphyl ... ς ηβουληθ. cum minusc sat mu Oec | αλλα (LP 31. 88. al mu αλλ) ελπιζ. c. ℵBKLP al longe plu sah syr[bodl] et[p] Thphyl Oec ... Gb Sz Ln ελπιζω γαρ cum A 5. 13. 27. 29. 66** 73. d[scr] al[10] cat vg cop arm aeth[utr] ... 68. ελπιζων | γενεσθαι (Gb'') cum ℵAB 5. 6. 7. 13. 27. 33. 65. 66** 68. 137. 180. d[scr] vg (et. am fu demid harl) syr[p] Thphyl (et Oec[com] παραγενεσθαι) ... ς ελθειν cum KLP al longe plu cat tol sah syr[bodl] arm aeth Oec[txt] ... cop *videre vos* | ημων cum ℵKLP al plu cat syr[bodl] et[p] (sah *meum*) arm Thphyl Oec ... Gb'' Ln υμων cum AB 5. 13. 27. 29. 65. 66** 68. 69. 73. 101. 104. c[scr] al[8] vg cop aeth[utr] ... 21. 37. 56. om | πεπληρωμενη η (ℵ* ην) cum ℵB vg (et. fu demid harl tol) Thphyl ... ς Ti η πεπληρ. cum AKLP al omn[vid] cat am Oec

13. τησ εκλεκτησ ... 15. 26. fu (et al ap Ln) τησ εκκλησιασ ... 73. om ... 114. add τησ εν εφεσω | ασπαζ. usque εκλεκτησ: syr[p txt] aeth

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη- Act 19, 29. 20, 4 Ro 16, 23 1 Co 1, 14
θείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν 2 Io 4

Saluta filios sororis tuae electae. Addunt post εκλεκτης 68. 69. 103. syr^bodl syr^p c.* arm ar^e η χαρις μεθ υμων (103. μετα σου), item aeth *gratia et caritas vobiscum.* | ς (= Gb Sz) add in fine αμην cum KL al pler cat fu (al ap Ln) syr^bodl et^p aeth^pp Thphyl Oec ... omisimus cum ℵABP 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. d^scr vg^cle am demid harl tol (vg^cdd aliq add *vale*) sah cop arm aeth^ro Bed^834

Subscriptio: ℵAB ιωαννου (B ιωανου) β' ... L al ιωανν. επιστ. β', P 79. 126. επιστ. ιωανν. β', 101. al ιωανν. του θεολογου επιστ. β' καθολικη, 78. 80. 137. al του αγιου ιωανν. επιστολη β', 40. ιωαννου επιστολη καθολικη δευτερα, 93. 95. επιστολης πεφθακε δευτερας τελος, Thphyl Oec τελος της ιωανν. δευτερας επιστολης, 62. ιωαννου β' προς παρθους ... (K?) al permu (11 ap Scri) nil subscriptum habent ... am fu al *explicit epistula* (fu al add *sancti*) *iohannis secunda*, syr bodl *finita est epist. secunda Iohannis apostoli*, syr^p *finita est epist. secunda Iohannis.* Praeterea numerantur στιχοι λ̄ (ita L al pl Thphyl), 40. λζ̄, 73. (teste Zacagnio, silet Birch) π̄. In B capitula numerantur β̄, in vg^cdd (ut am fu) *breves* numerantur V. Euthal in elencho (Zacagn. 479): ιωαννου επιστολη δευτερα. αναγνωσις μια, κεφαλαιου I., στιχων λ̄.

---

* ℵB (hiat A) ιωαννου (B -ανου) γ̄ ... C 18. 42. 78. 80. 96. 100. 104. 105. al ιωαννου επιστολη γ̄ (96. τριτη), 38. τριτη επιστ. ιωαννου, h^scr ιωαννου τριτη επιστολη, 99. k^scr ιωαννου καθολικη τριτη, 101. 106. l^scr al ιωαννου επιστολη καθολικη γ, k^scr επιστολη τριτη ιωαννου καθολικη, o^scr επιστ. ιωανν. καθ. τριτη, 73. του αγιου ιωανν. του αποστολου επιστολη γ', L επιστολη τριτη του αγιου αποστολου ιωαννου, 8P^e του αυτου ιωανν. επιστ. γ', 95. του αυτου αγιου ιωανν. του θεολογου επιστολη τριτη, 4. επιστολ. του αγιου αποστολου και ηγαπημενου προς γαϊον ιωαννου, 3. 68. ιωαννου επιστ. γ' προς γαϊον, f^scr Αλλα παλιν τριτα ταυτα περικλυτος ιωαννης ... am *incipit epistula iohannis tertia*, fu (praegressis *exp. breves epist. sci. iohann. III.*) *inc. eiusdem epist. tertia*, demid *incipit tertia*, d (quemadmodum in superiore margine legitur, tantum enim superest altera epist. pars 11—15) *epist. iohanis III.* Syr^bodl et^p *epistula tertia Iohannis*, sah cop *epist. Iohannis tertia*, aeth *Iohannis evangelistae tertia* ... ς επιστολη ιωαννου τριτη, Gb Sz ιωαννου επιστ. τριτη, ς^e ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη.

3. εχαρην sine copula c. ℵ 4. 5. 6. 13. 25. 65. 100. d^scr vg (et. Cassiod

*καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼσ σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
πατεῖσ.* 4 *μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.*
5 *Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖσ ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ
καὶ τοῦτο ξένουσ,* 6 *οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίασ, οὓσ καλῶσ ποιήσεισ προπέμψασ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ.* 7 *ὑπὲρ
γὰρ τοῦ ὀνόματοσ ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντεσ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.*

---

^{183}) sah arm aeth ... ς Ln Ti add *γαρ* cum ABCKLP al pler cop syr^{bodl} et^{p} Thphyl Oec :: ita omnino versus iste cum verbis praegressis *καθωσ ευοδουτ. σου η ψυχ.* coniungendus videbatur. | *μαρτυρουντων*: in B exeunte versu omissa syllaba *των* | *συ* (22. 56. 80. 98. *και συ*) ... A 37. om. Cf Cassiod^{184}: *Valde gavisus sum in adventu fratrum testantium de veritate.* Sic.

4. *μειζοτεραν*: 137. Eph^{51} *μειζονα*, item Dam^{paris} (ut exscripsi loco ipso non indicato) *μειζον* | *τουτων* (et. vg syr^{p} arm aeth): 27. 29. 31. 40. 66** 68. 69. 73. d^{scr} al fere^{10} sah cop syr^{bodl} Dam^{paris} *ταυτησ*, Eph^{51} *τουτου* | *ουκ εχω* (B* *εχων*): c 68. aeth post *τουτων χαραν* pon, item 31. post *χαραν ταυτησ* | *χαραν* cum ℵACKLP al pler cat tol (etiam vg$^{cod\ paris\ 2564}$ ap Sab) etc ... B 7. 35. vg (et. am fu demid etc) cop *χαριν* (*gratiam*). Cf Luc^{brug}: *Non mutes* maiorem gratiam *cum* maius gaudium, *quod quidam faciunt.* | *ινα*: 69. *η ινα*, ut vg *quam ut* | *ακουω*: Dam^{paris} (ut ante) *ακουσω* ... d^{scr} post *τα εμ. τεκν.* pon | *εν τη αληθ.* cum ABC* 180. ... ς om *τη* cum ℵC^{2}KLP al fere omn^{vid} cat Thphyl Oec :: quum praecedat *εν αληθ.* nec fluctuet, hoc loco standum est codicum ABC testimonio.

5. *εργαση* cum ℵBCKLP al omn^{vid} cat etc ... Ln *εργαζη* cum A. Vg quidem (cum Hier^{tit}) *quicquid operaris* | *και τουτο* (Gb') cum ℵABC 17. 27. 29. 33. 66** 68. 81. 97. 126^{mg} vg (*et hoc in peregrinos*) syr^{bodl} et^{p} (et. ^{graece} in marg) sah (*et hoc etiam*) cop arm aeth (et. Hier^{tit} *in hoc*; Cassiod^{188} *quod in fratribus et maxime peregrinis studia caritatis impenderit*) ... ς *και εισ τουσ* cum KLP al pler (d^{scr} om *τουσ*) cat Thphyl Oec

6. *οἳ*: K *ὃ*. Cf Lc^{brug}: „Qui testimonium reddiderunt charitati tuae. *Non omittas primum* qui.“ | *ουσ*: B* *ου* | *ποιησεισ* (7. 18. 27. 29. 68. demid tol al^{lachm} Hier$^{tit\ 1}$ *ποιεισ*) *προπεμψασ* c. ℵABKLP etc (Hier^{tit} *quos optime facis si praemiseris*; am *quos bene facies ducens*, fu *quos bene facies deducens*, tol *quos bene facis deducens*, demid *quos bene facis deduces*) ... C vg^{cle} (demid) arm *ποιησασ προπεμψεισ*, vg^{cle} *benefaciens deducens.* Ad lectionem vg^{cle} Lc^{brug}: *Non pauci boni libri Graeco consentanee* benefacies *verbum,* deducens *participium legunt, contra ac Romana Biblia.* ... syr^{bodl} om *προπεμψασ* (syr$^{p\ mg}$ corrupte *προπεψαι*)

7. *του ονοματοσ* cum ℵABCKLP al plu cat am fu sah cop syr$^{p\ txt}$ arm Thphyl Oec Bed^{325} (*cum dicit* pro nomine, *subaudiendum est domini*

8 ἡμεῖσ οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺσ τοιούτουσ, ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλʼ ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶσ. 10 διὰ τοῦτο,
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοισ πονηροῖσ
φλυαρῶν ἡμᾶσ, καὶ μὴ ἀρκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτὸσ ἐπι-
δέχεται τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοὺσ βουλομένουσ κωλύει καὶ τῆσ ἐκ-
κλησίασ ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 1 Io 3, 10
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη-

Iesu Christi) ... ς^{e} (= ς Gb Sz) add *αυτου* cum minusc mu (2 ap Scri) vg^{cle} demid syr^{bodl} et^{p} c.* arm$^{cod\,1}$ aeth (Hier^{tit} add *domini*) | *εξηλθαν* cum ℵB ... ς *εξηλθον* cum ACKLP al omn^{vid} | *απο*: 5. 13. 29. 118. d^{scr} al^{5} *παρα* | *των*: C om | *εθνικων* (Gbʹ) cum ℵABC al^{12}, item *gentilibus* fu tol cop ... ς *εθνων* cum KLP al longe plu, item *gentibus* (:: at ut *gentilibus* accurate reddit *εθνικων*, ita etiam *gentibus* idem potest reddere) vg^{cle} am demid sah

8. *υπολαμβανειν* (Gbʹ) cum ℵABC* 13. 16. 27. 29. 46. 66** 68. 73. 126^{mg} Oec^{cod} ... ς *απολαμβ.* c. C^{corr}KLP al pler cat. Cf Thphyl (et Oec): *ἀπολαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ἀναλαμβάνειν, ὑποδέχεσθαι, ὡσ καὶ τό· ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμοσ εἰσ θήραν.* | *γινωμεθα*: C 100. *γινομεθα*, K 42. 69. 105. al fere^{10} cat Thphyl *γενωμεθα* | *αληθεια* (et. ℵ^{c}) ... ℵ*A *εκκλησια*

9. *εγραψα* (B *-ψασ*) ... ℵ^{c} 13. 15. 18. 26. 29. 33** 36. 40. 49. 66** 73. 180. d^{scr} cat add *αν*, item vg (*scripsissem forsitan*, contra Hier$^{tit\,1}$ *scripsi etiam*). Similiter syr^{bodl} et^{p} | *τι* cum ℵABC 7. 68. sah cop arm, item (*αν τι*) 29. 66** ... ς om cum KLP al pler vg syr^{bodl} et^{p} aeth Thphyl Oec | *διοτρεφήσ*: Ln *-τρέφησ*, sed invita codicum auctoritate. Latini: *diotrephes* (vg^{cle} fu demid tol), *diotripes* (am), *diotrepes*, *deotrepes* (hi duo ap Ln).

10. *εαν*: A *αν* | *φλυαρων ημασ*: C *φλ. εισ ημασ*, ut etiam vg *garriens in nos* | *βουλομενουσ* c. ℵABKLP al pler cat am fu cop syr$^{p\,txt}$ aeth Thphyl Oec ... C 5. 7. 27. 29. 66** vg^{cle} demid tol sah syr^{bodl} et$^{p\,mg}$ arm *επιδεχομενουσ* | *τησ εκκλησιασ* c. ℵ 2. 3. 4. 15. 25. 26. 36. 43. 95* 98. 99. 100. b^{scr} h^{scr} (4. *εκβαλλει και κωλυει τησ εκκλ.*) ... ς Ln Ti *εκ τ. εκκλ.* cum ABCKLP al plu Thphyl Oec :: ita solet scribi, ut etiam Ioh 2, 15

11. *ο κακοποιων* sine copula cum ℵABCKP h al longe plu cat d vg (et. am fu demid) sah syr^{p} ... ς (= Gb Sz) *ο δε κακοποι.* cum L 31. a^{scr} al mu tol cop arm aeth (syr^{bodl} *et* -) Did$^{lat\,308}$ Dam^{2,319} Thphyl Oec | *ουχ*: C *ουκ*, nec aliter editum est Dam^{2,319} | *εωρακεν* cum ℵAB^{3}CKLP etc ... Ti *εορακεν* cum B*

12. *υπο αυτησ* cum ℵC ... ς Ln Ti *υπ αυτησ* cum ABKLP al certe pler | *τησ αληθειασ* (et. d vg syr$^{p\,txt}$ sah cop aeth) ... A* (sic omnino videtur)

Io 21, 24 θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθήσ ἐστιν.
3 Io 12 13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ
καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ σε ἰδεῖν, καὶ στόμα
πρὸσ στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·
ἀσπάζου τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα.

τ. εκκλησιασ ... c syr^{bodl} et$^{p\ mg}$ arm praem τησ εκκλησιασ και | και οιδασ (Gb') cum ℵABC al plus^{20} cat d vg sah cop arm ... ς Ti και οιδατε c. KLP al longe plu syr^{bodl} et^{p} (et. $^{mg\ graece}$) aeth^{utr} Thphyl Oec ... 14** 38. 93. 104. 180. al$^{8\ scr}$ κ. οιδαμεν ... a^{scr} plane om | οτι (vg *et nosti quoniam*): d om (*et scis testim. nostr. verum est*) | η μαρτ. ημων αληθ. εστιν: c 68. αληθ. ημων εστιν (68. εστ. ημ.) η μαρτυρ., 31. aeth αληθ. εστ. η μαρτ. ημ.

13. γραψαι σοι cum ℵABC al^{10} d vg sah cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth Thphyl ... ς γραφειν idque sine σοι cum KLP al pler cat Oec | ου θελω (et. d tol *nolo*) ... A ουκ εβουληθην, 27. ουκ ηθελον, item vg *nolui* | δια μελαν. και καλαμου (L -μω): arm δια χαρτ. και μελανοσ :: ex 2 Ioh 12 | σοι ante γρα- cum ℵBCKLP al pler cat Thphyl Oec ... Ln post γρα- cum A 13. 73. d vg sah cop syr^{bodl} et^{p} (4. 16. arm om σοι) | γραφειν cum ℵABC 5. 27. 31. 33. 73. 105. ... ς γραψαι cum KLP al pler cat Thphyl Oec

14. σε ιδειν cum ABC 5. 31. 73. d (*te visurum*) vg (*te videre*, sed tol ut d) ... ς ιδειν σε c. ℵKLP (ειδειν) al pler cat cop (sah *venire ad te*) Thphyl Oec | λαλησομεν: K 23. 26. 33. 41. 99. (al^{vid}, Sz praeteriit) Thphyl -σωμεν

15. οι φιλοι cum ℵBCKLP al pler d (*amici tui*) vg sah cop syr^{bodl} syr$^{p\ txt}$ arm Thphyl Oec ... A 3. 13. 31. 33. 65. 67. d^{scr} syr$^{p\ mg}$ aeth^{utr} οι αδελφοι | ασπαζου ... ℵ 40. ασπασαι | τ. φιλουσ ... 33. 81. 160. syr^{p} τ. αδελφουσ | κ. ονομα: L 15. 26. vg^{ms} ap Ln (non item vg^{cle} am fu demid etc) add αμην, item tol *vale* (ms ap Ln *amen. vale*, ut^{vid})

Subscriptio: ℵAB 137. ιωαννου (B -ανου) γ' ... C 40. ιωαννου επιστολη γ' (40. τριτη), P 126. επιστολη ιωαννου γ' ... 73. του αγιου ιωαννου επιστολη γ', L επιστολη γ' του αγιου αποστολου ιωαννου, 10. 78. 80. al του αγιου αποστ. ιωανν. επιστολη γ', 96. του αγιου ιωανν. του ευαγγελιστου επιστ. γ', 95. του αυτου αγιου ιωανν. του θεολογου επιστ. τριτη, 101. al του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη γ', 180. ιωαννου επιστολη τριτη προσ γαϊον, 62. ιωαννου γ' προσ γαϊον· περι δημητριου ω μαρτυρει καλλιστα ... al sat mu (ut omnes ap Scri, praeter h qui habet τελοσ) nil subscriptum habent ... am *explicit epistula iohannis tertia*, fu *expl. epistula sci. iohannis tertia*, d *epistulae* (sic) *iohanis III explicit* (his additur: *incipit actus apostolorum*), syr^{bodl} et^{p} *finita est epistula tertia Iohannis apostoli*. Praeterea numerantur στιχοι λβ' (ut L 10. 40. 78. 80. al pler Thphyl), al pauc λα' (ut 25.), λ' (ut 17.), 73. πι'. In B

ΙΟΥΔΑ.

1 *Ἰούδασ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλοσ, ἀδελφὸσ δὲ Ἰακώβου, τοῖσ
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοισ καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοισ κλη-
τοῖσ.* 2 *ἔλεοσ ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.* 2 Pe 1, 2
3 *Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενοσ γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆσ κοινῆσ ἡμῶν σωτηρίασ, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖσ ἁγίοισ πίστει.*

capitum nil indicatur. Vulgatae cdd, ut am, fu, *capitula* (fu *breves*) habent V. Euthalius in elencho (ap Zacagn. p. 479.) sic: *ἰωάννου ἐπιστολὴ τρίτη. ἀνάγνωσισ μία, κεφαλαίου I. στίχων λα'.*

Inscriptio: ℵB *ιουδα*, ACK 13. 104. 105. al *ιουδα επιστολη*, 96. *επιστολη ιουδα*, 73. *επιστ. ιουδα του αποστολου*, L *επιστολη του αγιου αποστολου ιουδα*, 70. 79. *του αγιου αποστ. ιουδα επιστολη*, 31. 100. 101. 106. al *ιουδα επιστ. καθολικη*, 38. 42. 72. 78. 80. al *ιουδα καθολικη επιστολη*, 95. *του αγιου ιουδα επιστ. καθολ.*, P *ιουδα του αποστ. επιστολη καθολικη* (ut certe vdtr), 71. *του αγιου αποστ. ιουδα επ. καθολικη* ... am *inc. epistula iudae*, vg[cdd] ap Ln *inc. epistula iudae apostoli*, demid *incipit liber iudae*, fu (post verba: *expliciunt breves epistulae Iudae*) *inc. eiusdem epistula* ... syr[bodl] *epistula Iudae fratris Iacobi* (ap Pocock. *epist. Iud. apostoli fratris Iac. episcopi*), syr[p] *epist. catholica Iudae apostoli*, cop *epistula Iudae*, aeth *epist. Iudae fratris Iacobi* ... ς et ς[e] *ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη*, Gb Sz *ιουδα επιστολη*. Cf Clem[431] - *οἶμαι - προφητικῶσ ἰούδαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρηκέναι.* Or[3,814] *εἰ δὲ καὶ τὴν ἰούδα πρόσοιτό τισ ἐπιστολὴν* et[3,607] *ἐν τῇ ἰούδα ἐπιστολῇ.* Orint[4,549] *Iudas apostolus in epist. catholica dicit.*

1. *ιησου χριστου* cum ℵABL al plu vg sah cop syr[bodl] et[p] arm aeth Clem lat[997] Or[3,468] Lcif[219] Eph[3,61] Ps-Ath[synops 99] Thphyl Oec ... Ti $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ cum KP al fere[25] demid tol | *θεω*: male Woide ex A *τω* | *ηγαπημενοισ* (Gb') cum ℵAB 5. 33** 68. 73. 98[mg] 126[mg] 163. vg sah cop syr bodl et[p] arm (aeth *deum patrem amantibus*) Or[3,607] Eph Synops[99] Thphyl com Oec Lcif[219] Cassiod[139] etc ... ς *ηγιασμενοισ* cum KLP al pler (57. *προηγιασμ.*) cat Thphyl[txt]. Praeterea 27. 29. 66** syr[bodl] et[p] arm verbis *τοισ* (omittitur??) *εν θεω* etc praem *τοισ εθνεσιν* | *και ιησου χριστω* (40. 73. al[10] Or[3,607] Eph Thphyl[txt] Oec[txt] $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$, vg[cle] *in Christo Iesu*) *τετηρημενοισ* ... sah *τετηρημενοισ εν* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$ post *κλητοισ* pon ... 163. syr[p] om

2. *και ειρηνη*: K 100. al[5] om *και* ... 163. syr[p] add *εν κυριω*

3. *αγαπητοι*: ℵ ad ea quae praecedunt trahit | *γραφειν*: ℵ Eph[3,61] Cyr act[18] praem *του* | Ln sic distinxit: *γράφειν ὑμῖν, περὶ - - γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν* | *ημων* cum ℵABC[v!] 5. 8. 17. 26. 27. 29. 33. 36.

4 *παρεισέδυσαν γάρ τινεσ ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰσ*
2 Pe 2, 1 ss *τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖσ, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντεσ*
εἰσ ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 *Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, εἰδότασ ἅπαξ πάντα, ὅτι*
Nm 14, 35 ss *κύριοσ λαὸν ἐκ γῆσ Αἰγύπτου σώσασ τὸ δεύτερον τοὺσ μὴ πιστεύ-*

---

68. 78. 163. 180. 1[lect] sah syr[bodl] et[p] arm Cyr[act 46] (de recta fide[77] *υμ.*) Thphyl Lcif[219], item 6. 7. 25. 31. 56. vg Eph[3,61] *υμων* ... ς Ti om cum KLP al longe plu cop (aeth, sed aeth[ro] Graeca libere circumscribit) Oec | *σωτηριασ*: ℵ add *και ζωησ* | *γραψαι*: ℵ *γραφειν*

4. *παρεισεδυσαν* cum ℵAC(sic)KLP etc ... B *παρεισεδυησαν* | *παλαι*: ℵ *και παλ.* (Similiter sah *παρ. γαρ και τινεσ*) | *χαριτα* cum AB ... ς *χαριν* c. ℵCKLP al omn[vid] Eph[3,62] Did[tri 1,27] Ps-Chr[8,707] etc | *δεσποτην* sine additam cum ℵABC al[25] cat (et. [com 158]) vg sah cop arm aeth Eph Did[tri 1,27] Ps-Chr[8,707] Cyr[act 46] (om *και* seq) Lcif[219] ... ς (= Gb Sz) add *θεον* cum KLP al plu (42. 57. al *θεον και δεσποτ. τον κυρ.* etc) syr bodl et[p] Thphyl[txt] Oec[txt] (uterque[com] vdtr omittere)

5. *δε* ... C Lcif[219] *ουν* (*itaque*) ... 36. sah om | *ειδοτασ* (13. *ειδοντασ*) sine *υμασ* cum ABC[2] (* non liquet) 5. 6. 7. 13. 15. 17. 18. 27. 29. 36. 45. 66** 68. 73. 163. c[scr] d[scr] cat vg sah cop syr[bodl] et[p] arm aeth Eph [3,62] Lcif[219] ... ς (Gb[oo]) add *υμασ* cum ℵKL al plu Thphyl Oec | *απαξ* hoc loco cum ABCL al plor vg (*scientes semel omnia*) aeth Eph ... ℵ 68. tol (*quoniam deus semel* –) Clem[280] et[lat 997] post *κυριοσ* (68. tol Clem *ο θεοσ*, Clem[lat] *domin. ds.*) pon; nec aliter syr[bodl] syr[p] sah cop arm Did[tri 1,9] Did[lat 307] Cassiod[140] (coniungunt enim hi omnes *απαξ* cum verbis *οτι κυριοσ λαον εκ τ. γ. αιγ. σωσασ*) :: quae quidem lectio omnino praeferenda esset alteri, nisi incredibile esset *απαξ* locum post *ειδοτασ* a quopiam correctore nactum esse. Cohaerent vero in ℵ certe *απαξ* post *κυριοσ* positum et *υμασ* post *ειδοτασ* additum ... K 22. 80. 100. post *ειδοτ. υμ. τουτο* (vide post) pon ... 163. Lcif[219] plane om. Clem vero sic: *ειδεναι γαρ υμασ βουλομαι οτι ο θεοσ απαξ εκ γησ αιγυπτου λαον σωσασ* etc. | *παντα* cum ℵABC[2] (non liquet *) 6. 7. 13. 27. 29. 68. 163. vg cop syr[p] arm aeth (syr[bodl] *παντασ*) Eph Lcif[219] ... ς *τουτο* cum KL al plor cat sah Thphyl Oec | *οτι κυριοσ* c. ℵC*[vid] Eph (articulum om et. AB et rell qui *ιησουσ* praebent), item ς Ti *οτι ο κυρ.* c. KL al pler cat[txt 155] syr[p] Ps-Ath[synops 140] Thphyl Oec. Sic Ps-Ath: *και γαρ και τον προτερον λαον εξ αιγυπτου εξαγαγων ο κυριοσ και μη εμμειναντα τη πιστει εωρακωσ απωλεσε.* Cf et. cat[com 158] *ειρηται γαρ προ τουτων περι αυτου ωσ ειη αληθινοσ θεοσ ουτοσ ο μονοσ δεσποτησ ο κυριοσ ι̅σ̅ χ̅σ̅ ο αναγαγων τον λαον εξ αιγ. δια μωσεωσ* ... C[2] 5. 8. 68. tol syr[bodl] ar[e] arm Clem[280] Lcif[219] *ο θεοσ* ... Gb' Ln *ιησουσ* cum AB 6. 7. 13. 29. 66** vg sah cop aeth utr arm[ed mg] Did[lat 307]. Cf et. Did[tri 1,19]: *και ιουδασ καθολικωσ γραφει· απαξ γαρ κυριοσ ιησουσ λαον εξ αιγ. σωσασ.* Item Hier[Iovin 1,12] qui de Iosua explicat.

σαντεσ ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλουσ τε τοὺσ μὴ τηρήσαντασ τὴν ἑαυτῶν 2 Pe 2, 4
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντασ τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰσ κρίσιν μεγάλησ
ἡμέρασ δεσμοῖσ ἀϊδίοισ ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡσ Σόδομα καὶ Gn 19 2 Pe 2, 6
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰσ πόλεισ, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοισ
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸσ ἑτέρασ, πρόκεινται
δεῖγμα πυρὸσ αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίωσ μέντοι καὶ οὗτοι 2 Pe 2, 10
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
δόξασ δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελοσ, ὅτε τῷ Dan 12, 1
διαβόλῳ διακρινόμενοσ διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέωσ σώματοσ, οὐκ Dt 34, 5 2 Pe 2, 11 Zach 3, 2

---

6. τε cum ℵBCKL al pler cat m[46] (*angelos quoque*) sah syr[bodl] arm aeth utr Clem[280] Or[3,514] Or[int 4,510] et[549] Eph[3,62] Ath[539] Oec Lcif[219] Vig[varim] (Or[int] Lcif Vig *quoque*, ut m) ... Ln δε cum A 54. 137. f[scr] vg cop syr[p] Clem[lat 997] Ath[539] ex[cdd 4] Thphyl | αλλα (Clem[280] Or[3,514] Dam[2,268]) ... C 31. 38. a[scr] al[2scr] etc Ath[539] Thphyl αλλ | απολιποντασ: L 180. 1[lect] Clem[280 cod] Dam[paris] (Or[4,247] και απαξαπλωσ παντεσ οι απολειποντεσ το etc) απολειποντασ (sed L al[2] -πόντασ) | μεγαλησ ημερασ: m[46] fu Lcif[219] (sed editor correxit *dici*) *magni dei* | δεσμοισ: 18. add αλυτοισ και. Item Or[int 510] post *aeternis vinculis* add *in tartaro constrictos* et[549] *constrictos*. Sic m[46] et Lcif[219]: *in iudicium magni dei vinculis eos sanctorum angelorum sub tenebras reservabit* (Lcif *sub tenebris servavit*). Item Clem[280] δεσμοισ αϊδιοισ υπο ζοφον αγριων (sic) αγγελων τετηρηκεν (contra Clem[lat] *sub caligine reservavit*)

7. και αι (sic c[2]): c* om[vid] αι | τροπ. τουτοισ hoc ordine cum ℵABC 5. 13. 65. 68. 163. 180. Eph[3,62], item cop syr[bodl] et[p] ... ς τουτοισ τροπ. c. KL al pler cat arm Thphyl Oec ... Lcif[219] *his* (sic Gall, al *hae* edid.) *simili modo* ... 40. om τουτοισ (41. αυτοισ). Nec exprim vg (*simili modo*) sah; m[46] vero *civitates cum adulterium fecissent* (omissis τον ομοι. τροπ. τουτ.) | υπεχουσαι cum BCKL etc (m[46] vg Lcif[219] *sustinentes*) ... 40. απεχουσαι, A υπερεχουσαι ... ℵ (* ουκεχουσιν, c restituit υπεχ.) υπεχουσιν, posteaque προκεινται δε

8. ομοιωσ (et. Clem[515] Lcif[219] etc) ... A ομωσ | κυριοτητα (et. Epiph[93] Eph, vg Lcif[219] *dominationem*) ... ℵ κυριοτητασ, Or[int 1,5] *dominationes* (Or[3,457] legitur κυριοτατον δε αθετουσιν, quod vitiosum videtur) | δοξασ (3. 5. 55. δοξαν, item vg Clem[lat 998] *maiestatem*) δε βλασφημουσιν ... 4. 21. δοξασ ου τρεμουσι βλασφημουντεσ (:: cf 2 Pe 2, 10)

9. His cat[160] ex cod[bodl] praeponit εκ του μωυσεωσ αποκρυφου, 98[mg] habet μωυση αποκρυφου. | ο δε μιχα. ο (Eph om) αρχαγγ. οτε cum ℵACKL rell omn[vid] cat[ox] et cat[niceph 1672] sah cop Eph[3,62], item sed ὅσ pro ὅτε syr[bodl] et[p] Did[lat 304] Thphyl Oec ... Ln οτε (mallem ο τε) μιχα. ο αρχ. τοτε cum B. Cf aeth: *Et Mich. quoque - cum contenderet*. Item vg Clem[lat 998] *Cum* (Clem *Quando*) *Mich. archangelus cum diab. disputans altercaretur de*, item Hier[iii 8] *Quando Mich. arch. cum diab. disputabat de* | μωυσεωσ cum ℵBCL al mu cat Eph Thphyl Oec ... ς μωσεωσ cum

ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
2 Pe 2, 12 σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
Gn 4, 8 Nm 22 Nm 16 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
2 Pe 2, 15 τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
2 Pe 2, 13. 17 λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν-
ευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ

AK al plu | *αλλα* cum AB ... ς *αλλ* cum ℵCKL etc | *κυριοσ*: ℵ^c 1. 68. 105. ο *κυριοσ* ... ℵ* ο *θεοσ*

10. *βλασφημουσιν*: Epiph[92] *αγνοουντεσ αλισκονται*. Sic enim ille: *ωσ λεγει* (*ιουδασ* praecedit) *οτι οσα μεν ουκ οιδασιν αγνοουντεσ αλισκονται, οσα δε οιδασιν, ωσ τα αλογα ζωα φθειρονται.*

11. *τη πλανη του βαλααμ* etc: cf Lcif[219]: *Vae illis, quoniam in viam Cain abierunt, et in seductionem Balaam mercede effusi sunt, et in contradictionem Chore perierunt* (sic correxit Gall; antea edebatur *Baal* pro *Balaam*, *Choreb* pro *Chore*)

12. *ουτοι εισιν* etc cum ℵ^cABKL rell cat vg cop syr[bodl] et[p] arm Eph[3,62] Pallad[6,218] Lcif[219] Did[lat 308] etc ... ℵ*C² (latet *) *ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμυροι κατα* (ℵ* *κα*) *τασ* (C² add *ιδιασ*) *επιθυμιασ αυτων πορευομενοι.* Eadem fere sah ad *απωλοντο* v. 11 add (*murmuratores sunt rixosi, ambulantes secundum cupiditates suas.*). Similiterque aeth post *συνευωχουμενοι*. Habet enim sic: *Hi sunt qui in amore amarunt vos, animosi ad peccatum suum, et incedunt in concupiscentia sua, et sine timore pascunt se ipsos* etc | *οι εν ταισ* (Gb') cum ℵ^cABL 13. 27. 29. al al[10] cat syr[bodl] et[p] Eph Pallad[218] (Gall[8]) Did[lat] (*Hi qui*) Aug[fid et op] (*Hi sunt qui*) ... ς om *οι* cum K al longe plu vg (*Hi sunt* etc) sah (*Isti polluti in agapis vestris*) cop (*Isti sunt* etc) Lcif[219] Thphyl Oec | *αγαπαισ* c. ℵBKL al pler cat vg (*epulis*) sah cop syr[bodl] et[p] (et.[gr] in[mg]) arm aeth Eph Pallad[218] Thphyl Oec Lcif (*charitatibus*) Did[lat 308] (*dilectionibus*) Aug[fid et op] (ut Did). Cf et. cat[103]: *ἔτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῶν κοινῶν ἐν ἐκκλησίαις γινομένων τραπεζῶν, περὶ ὧν καὶ ὁ ἀπόστ. κορινθίοις ἐπιστέλλει, συνῄεσαν, οὐ χάριν τοῦ μεταλαβεῖν τοῦ κυριακοῦ δείπνου, ἀλλ' ἵνα καιρὸν εὕρωσι ψυχὰς ἀστηρίκτους δελεάζειν· τούτων γὰρ καὶ ὁ πέτρ. ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστ. καταλέγει* (similia in schol[100] et[103]) ... AC 44. 56. 96. *απαταισ*, 6. 66** *ευωχιαισ* | *υμων* cum ℵBCKL al omn[vid] cat sah cop syr[p] aeth Eph Pallad Thphyl Oec Lcif[219] Did[lat 308] Aug ... Ln *αυτων* cum A^corr* (ipse * sic super rasuram) vg syr[sch] arm | *συνευωχουμενοι* (K *συνευοχ-*) ... C 6. 27. 42. 57. 98[mg] al fere[10] sah cop arm add *υμιν*. Sic Did[lat 308]: *hi qui in dilect. vestris maculis coepulantur.* | *αφοβωσ*: Lcif[219] (*hi sunt - maculae, sine timore semetipsos regentes*) Did[lat 308] (*hi qui - maculis coepulantur, sine timore semetipsos pascentes*) Ps-Chr[8,707] (*ουτοι εισιν αφοβωσ εαυτουσ ποιμαινοντεσ*) cum seqq coniungunt. | *υπο ανεμων*: K 25. 56.

ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθα-
νόντα ἐκριζωθέντα, 13 *κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα* Es 57, 20
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 *ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος* Gn 5, 18
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἑνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν
αὐτοῦ, 15 *ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς*
ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβη-

Ps-Chr[8,707] Lcif[219] *παντι ανεμω* | *παραφερ-* cum ℵABCKL h al[70] cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) *περιφερ-* cum minusc vix mu Eph[3,62] Oec. Item vg Did[lat 308] *quae - circumferuntur*, Lcif[219] *circumferendae* ... 16. k[scr] Pallad[313] *φερομεναι* (16. *-νοι*). Praeterea pro *-μεναι* habent B 16. 25. 119. *-μενοι* | *φθινοπωρινα* (ℵ[c]): ℵ* *-ρικα* | *εκριζωθεντα*: 2. 15. 26. 36. 99. al[3scr] al fere[5] *και εκριζ.*

13. *κυματα αγρια*: ℵ *αγρ. κυμ.* | *επαφριζοντα*: C 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 68. 180. *απαφρ.*, 69. *μεταφρ.* | *πλανηται* (A *-τε*): B *πλανητες* | Ln *πλανῆται· οἷς* | *ο ζοφ. του σκοτους*: B om *ο* et *του* | *εις αιωνα* c. ℵABCL al plus[35] (et 67. 105. 106. a[scr] Ps-Chr[8,707] *εις αιωνας*) cat Ephr[231] et[3,62] Pallad[313] Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *εις τον αιω.* cum K al sat mu

14. Ad marginem 98. notat *ενωχ αποκρυφου.* | *επροφητευσεν* cum B* (ℵ *προεπροφητ.* nec correctum), B[3] (*ε* priore per incuriam instaurato) *επροεφ.* ... ς Ln *προεφητ.* cum ACKL al omn[vid] | *δε*: A al pauc om | *κυριος*: ℵ 33. 40. 96. 142. *ο κυρ.* | *εν αγι. μυριασιν αυτ.* cum ABKL al longe plu (10 ap Scri, 10 ap Mtthaei) cat vg Chron[35] Did[lat 308] (qui totum locum accurate cum Graecis convenientem exhibet) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *εν μυριασ. αγι. αυτ.* cum C al mu cop syr[p] aeth Dam[2,347] ... syr[bodl] *εν μυρι. αγιων*, ℵ 8. 25. 56. sah arm *ε. μυρ. αγιων αγγελων* (al *εν μυρ. αγιαις αγγελων*, Eph[3,62] *εν αγιοις μυρ. αγγελων αυτ.* Auct[novat 3,375] *cum multis millibus nuntiorum suorum.*)

15. *ελεγξαι* (Gb'') cum ℵABCKL al plus[50] cat Eph[3,62] Chron[35] Dam[paris] ad [347] (in editis om male *και ελεγξαι* usq *περι παντων*) etc ... ς *εξελεγξαι* cum 98. al vix mu Oec | *παντας* (68. Dam[paris] om) *τους ασεβεις* ... ℵ sah *πασαν ψυχην*, item auct[novat 375] Vig[varim] *omnem carnem.* Praeterea ς (sed Gb[oo]) Ti add *αυτων* cum KL al plu Thphyl Oec ... omisimus cum ℵABC al plus[30] cat vg sah cop syr[bodl] et[p] arm aeth Eph Chron[35] Dam[paris] auct[novat 375] Did[lat 308] Vig[varim] | *ασεβειας αυτων* c. ABKL al longe plu vg (et. am fu Vig[varim] Bed) cop syr[p] aeth Eph Did[lat 308] Thphyl Oec ... Chron[35] *των πονηρων* (om etiam *των εργ.*), 163. *των ασεβειων* (om *τ. εργ.* ut[vid]), auct[novat 375] *impiorum* (praecedit *de omnibus factis*) ... ℵ 6. 7. 26. 29. 66** sah syr[bodl] om; item C 15. 18. 36. 68. 117. cat demid arm Dam[2,347] (et. [paris]) om *ασεβειας* (servato *αυτων*). Praeterea post *ησεβησαν* syr[p mg] add *propterea quod deseruerunt dominum* | *λογων* cum ℵC 6. 8. 13. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 43. 56. 68. 99. cat tol sah syr[bodl] et[p] arm (item aeth sed[libere]) Dam[2,347] (et. [paris]) auct[novat 375] Ephr[3,62] ... ς Ln Ti om (:: ut supervacaneum et molestum) c. ABKLP al longe plu vg cop

σαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖσ. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
2 Pe 2, 18 ὑπέρογκα, θαυμάζοντεσ πρόσωπα ὠφελείασ χάριν.
2 Pe 3, 2 17 Ὑμεῖσ δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη-
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
2 Pe 3, 3 2, 10 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται
κατὰ τὰσ ἑαυτῶν ἐπιθυμίασ πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί

Did[lat 308] Thphyl Oec | *κατ αυτου*: auct[novat] *de deo*, vg[clo] Did[lat 308] *contra deum* ... Chron[35] *προσ αυτουσ* ... syr[bodl] om. Sic tol versum habet: *facere iudicium de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, et arguere omnes impios de omnibus quibus impie vixerunt, et de omnibus duris verbis quae locuti sunt* etc. Ceterum sic Enoch Aethiops[2,1]: *Ecce venit cum myriadibus sanctorum suorum iudicium de eis facere, abolere malos et punire omnem carnem de omnibus quae peccatores et impii fecerunt et commiserunt adversus ipsum.*

16. *μεμψιμοιροι* (sic BC): ℵAL 69. *-μυροι*, P *-μιροι* | *αυτων* pri cum ℵA BK al plu cat Thphyl Oec ... CLP al fere[30] Ephr[3,93] *εαυτων*

17. *τ. ρηματ. τ. προειρημενων* cum ℵBCKLP al pler cat Cyr[ioh 708] et[act 21] Thphyl Oec, item vg *verborum quae praedicta sunt* ... Ln *των προειρημ. ρηματ.* cum A 6. 29. 163. Ephr[3,93] Lcif[219] (*praedictorum sermonum*)

18. *οτι ελεγον υμιν* (4. 108. 127. *ημιν*, sah Lcif[219] om): K *οτι ελεγεν ημιν* ... vg syr[bodl] *qui dicebant vobis* | *ελεγ. υμιν* sine *οτι* cum ℵBL* Lcif[219], item Hipp (Ps-Hipp?) consumm[10] (*ο ιουδασ - λεγει· επ*) Ps-Chr[8,707] (*και παλιν λεγει· επ*) ... ς Ti add *οτι* cum ACKL[mg]P al certe pler cat vg syr[bodl] et[p] arm aeth (sah cop) Eph[3,93] Cyr[ioh 708] et[act 21] Thphyl Oec | *επ εσχατου* cum ℵABC 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 66** 73. 106. 180. cat Did[tri 2,28] Cyr[ioh 708] Thphyl Ephr[3,93] ... 68. 126[mg] 130. g[scr] Hipp[consumm 10] Cyr[act 21] Ps-Chr[8,707] *επ εσχατων* ... ς *ἐν εσχατω* cum KLP al longe plu Oec | *του χρονου* (Gb'') cum ℵA 13. 22. 73. 180. Did[tri 2,26] Cyr[ioh 708] Thphyl; item (omisso *του*) *χρονου* BC 5. 8. 33. ... Gb' *των χρονων* cum 6. 7. 15. 17. 18. 26. 27. 29. 30. 66** 68. 106. 126[mg] 130. Ephr[3,93] Hipp consumm[10] Cyr[act 21] Ps-Chr[8,707] ... ς *χρονω* cum KL al plu Oec; item P *τω χρονω*. Ex Latinis vg *in novissimo tempore*, Lcif[219] *in novissimis diebus*; syr[bodl] *in fine temporum*, syr[p] *ultimo tempore*, sah *in ultimis temporibus*, cop *in ultimo tempore*, aeth *in ultimis diebus.* | *εσονται* cum ℵ*BC*KLP al longe plu syr[bodl] et[p] arm Lcif[219] Hipp[consumm 10] Ps-Chr[8,707] Thphyl Oec ... Gb' Ln[ed min] *ελευσονται* cum ℵ[c]AC[2] 5. 6. 7. 8. 13. 22. 26. 29. 33. 36. 66** 73. 81. 126. 130. 180. cat vg sah cop aeth Ephr[3,93] Did[tri 2,20] Cyr[ioh 708] et[act 21] | *εμπαικται* (sic B): ℵA C[3]P al *εμπεκται*, L *εμπαιγκται* | *τασ εαυτων* (80. *αυτ.*) *επιθυμιασ* et. Eph Did[tri] Cyr[ioh] et[act], am fu demid tol *secundum sua desideria*;

εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντεσ, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντεσ. 20 ὑμεῖσ δέ, 2 Pe 3, 17
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντεσ ἑαυτοὺσ τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,
21 ἑαυτοὺσ ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ
ζωὴν αἰώνιον.
22 καὶ οὓσ μὲν ἐλέγχετε διακρινομένουσ,
23 οὓσ
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὓσ δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντεσ
καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Hipp^{consumm} *τασ ιδιασ επιθυμιασ*, Ps-Chr *τασ ιδιασ επιθυμ. αυτων* ... ℵ^{c} 3. 42. 57. 104. f^{scr} *τ. επιθ. εαυτων*, ℵ* 163. *τ. επιθ. αυτων*, item vg^{clo} *secund. desideria sua*, Lcif^{210} *secund. voluntates suas*

19. *οι αποδιοριζοντεσ* sine *εαυτ.* (et. ς Gb'') cum ℵABKLP al fere^{50} cat fu (*qui segregant*) sah cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth Clem$^{lat\,998}$ (Mign^{1,734} *segregantes*) Ephr^{3,63} Did$^{tri\,2,96}$ Cyr$^{ioh\,798}$ et$^{act\,21}$ Thphyl Oec Lcif^{210} (*secernentes*). Cf schol^{100} et^{103} (ap Mtthaei): *τουτεστιν οι τα σχισματα ποιουντεσ* ... ς^{e} (et. Gb Sz, non ς) add *εαυτουσ* cum C al sat mu (2 ap Scri) vg^{clo} (et. am demid tol) Aug$^{ep\,185}$ etc

20. *υμεισ δε* (et. Clem$^{lat\,998}$): C arm *ημεισ δε* | *εποικοδομουντ. εαυτ.* ante *τη αγιωτατη* (A *αγιοτατ.*) cum ℵABC 5. 13. 68. 73. 163. d^{scr} vg sah cop syr^{p} aeth Clem$^{lat\,998}$ Eph^{3,63} ... ς post *πιστει* c. KLP al pler cat syr^{bodl} arm Thphyl Oec | *υμων* (et. Clem^{lat}): C 6. 7. 66** 119. cat tol Ephr *ημων* ... 96. 142. arm aeth^{ro} om

21. *εαυτουσ*: K 1. 56. 100. 105. 106. 127. 180. al pauc *εαυτοισ* | *θεου*: C^{2} om | *τηρησατε* cum ℵAKL al fere omn cat vg cop aeth etc (C^{2} *τηρησητε*) ... BC*^{vid} syr^{bodl} et^{p} *τηρησωμεν*, 180. *τηρησαντεσ*, arm *τηρειν* | *προσδεχομενοι* usq *αιωνιον*: am om

22. *ελεγχετε* (Gb'') c. AC* 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 73. 98^{mg} (vide et. infra de scholiis) 101. 126. 130. 163. (item 38. 44. 117. qui pergunt *διακρινομενοι*) vg cop arm aeth^{utr} schol^{98} et^{100} Eph^{3,63} Thphyl et Oec^{com} Cassiod^{142} ... ς *ελεειτε* c. KLP al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt}, item ℵBC^{2} 68. *ελεατε*, nec aliter syr^{p}. Praeterea vide infra Clem et Hier | *διακρινομενουσ* (Gb'') cum ℵABC 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 68. 73. 98^{mg} 101. 126. 130. 163. vg (*iudicatos*, Cassiod *diiudicatos*) syr bodl (*cum resipuerint*, vide postea) syr^{p} (*resipiscentes*) (vide infra arm aeth ar^{e} ar^{p}) Clem^{773} Eph Hier$^{oxech\,18}$ schol^{98} (*ἐν ἑτέρῳ οὕτωσ εὗρον κείμενον· καὶ οὓσ μὲν ἐλέγχετε διακρινομένουσ, οὓσ δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ*) Thphyl^{com} Oec^{com} Cassiod^{142} ... ς *διακρινομενοι* cum KLP al plu (in his etiam 38. 44. 117.) cat Thphyl^{txt} Oec^{txt}

23. *ουσ δε σωζετε εκ πυροσ αρπαζοντεσ* (Gb'') cum ℵAB (sed om *ουσ δε*) C 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163., item 8. 15. 18. 25. 26. 36. 43. 58. 68. et (sed *ε. του πυ.*) d^{scr}, vg cop arm syr^{p} aeth Eph^{3,63} Cassiod (Thphyl et Oec^{com} vide post) ... ς *ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του* (Gb^{oo}, om KLP al plus^{30} Thphyl Oec) *πυροσ αρπαζοντεσ* cum KLP al plu cat Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *ουσ δε ελεατε* (sic ℵB 17. 40. Eph; A rell *ελεειτε*) *εν φοβω* (Gb'', sed *ελεειτε*) c. ℵAB 5. 6.

Ro 16, 25 s — 24 *Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι*

7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163. vg cop arm aeth Eph. Similiter 8. 15. 18. 25. 26. 37. 43. 56. 68. k[scr] [36. 58.?] *ους δε ελεγχετε εν φοβω* (sed 25. 26. om *εν φο*, hinc Gb°) ... C syr[p] nil nisi *εν φοβω* ... ς plane om cum KLP al plu Thphyl[txt] Oec[txt]. Totum locum tantopere vexatum sic exhibet vg: *et hos quidem arguite iudicatos, illos vero salvate de igne rapientes, aliis autem miseremini in timore*; syr[bodl] *et quosdam de illis quidem ex igne rapite; cum autem resipuerint, miseremini super eis in timore*; syr[p] *et hos quidem miseremini resipiscentes, hos autem servate de igne rapientes, in timore*; ar[o] *et quosdam corripite super peccatis eorum, et quorundam miseremini cum fuerint victi, et quosdam salvate ex igne et liberate eos*; ar[p] *et signate quosdam cum dubitaverint orbos, et salvate quosdam territione, abripite eos ex igne*; aeth *quoniam est quem redarguent per verbum quod dictum est* (ita[ro], aeth[pp] *propter peccatum eorum*), *et est qui et servabitur ex igne et rapient eum, et est qui servabitur timore et paenitentia*; arm *et quosdam damnantes sitis reprehensione, et quosdam salvate rapiendo ex igne, et quorundam miseremini timore iudicando.* Praeterea confirmat lectionem nostram (quae etiam Vulgatae est) Cassiod[142]: „ita ut quosdam diiudicatos arguant, quosdam de adustione aeterni ignis eripiant, nonnullis misereantur errantibus et conscientias maculatas emundent, sic tamen ut peccata eorum digna execratione refugiant.“ Ita vero Clem[lat 996] (in fragmentis adumbrationum in epp cath): *Quosdam autem salvate de igne rapientes, quibusdam vero miseremini in timore.* Nec haec contraria nostrae rationi videntur; nec enim quae v. 22. leguntur, in his vero desiderantur, a Clementis exemplari abfuisse dixeris. Ipse Clem[773] (Strom. 6, 8) ad locum Iudae respicit hunc in modum: *τοσούτῳ γὰρ μᾶλλον ταπεινοφρονεῖν ὀφείλει ὅσῳ δοκεῖ μᾶλλον μείζων εἶναι, ὁ κλήμης ἐν τῇ πρὸς κορινθίους φησί· τοιοῦτος οἷός τε ἐκείνῳ πείθεσθαι τῷ παραγγέλματι· καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ ἐλεεῖτε.* Item huc respicit Hier ezech[18] *et alios quidem de igne rapite, aliorum vero qui iudicantur miseremini.* Denique et. Thphyl[com] (cum eoque Oec) lectionem a nobis receptam commendare videtur (licet Thphyl[txt] exhibeat ς): *κἀκείνους δὲ εἰ μὲν ἀποδιΐστανται ὑμῶν – τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ διακρίνεσθαι – ἐλέγχετε, τουτέστι φανεροῦτε τοῖς πᾶσι τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν· εἴτε δὲ πρὸς ἴασιν ἀφορῶσι, μὴ ἀπωθεῖσθε ἀλλὰ τῷ τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἐλέῳ προσλαμβάνεσθε, σώζοντες ἐκ τοῦ ἠπειλημμένου αὐτοῖς πυρός· προσλαμβάνεσθε δὲ μετὰ τοῦ ἐλεεῖν αὐτοὺς καὶ μετὰ φόβου, περισκεπτόμενοι μήπως* etc. :: lectio quam recepimus pro testimoniorum ratione certissima est, nisi quod v. 22 *ελεατε* a codicibus certe antiquissimis, quos etiam Clem confirmare videtur, plus auctoritatis quam *ελεγχετε* habet.

24. *υμας* (et. ς° Gb Sz, non ς) cum ℵBCL al sat mu cat vg cop syr[bodl] et[p] arm aeth Eph[3,83] Thphyl; A 4** (*om) *ημας* ... ς Gb' Ti *αυτους* cum KP h al fere[40] Oec | *απταιστους και*: C 6. 17. 43. 66** 68. 163. k[scr] al pauc syr[bodl] et[p] arm add *ασπιλους και*, item al aliq (ut 27.

κατενώπιον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἀμώμουσ ἐν ἀγαλλιάσει, 25 *μόνῳ* 1 Ti 1, 17
*θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγα-
λωσύνη κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν καὶ
εἰσ πάντασ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν.*

---

29. 68.) Thphyl *ασπιλουσ* tantum | *κατενωπιον*: C 98. 163. *ενωπιον* | *αμωμουσ*: A *αμεμπτουσ* | *εν αγαλλιασει*: vg^{cle} (non item am fu demid tol, nec Bed etc) add *in adventu domini nostri Iesu Christi*

25. *μονω* sine additam cum ℵABC 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 56. 66** 68. 73. 160. 163. vg (et. Fulg) cop syr^{bodl} et^{p} arm Eph^{3,63} ... ς (= Gb Sz) add *σοφω* cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec | *δια ιυ χυ του κυρ. ημων* cum ℵABCL al fere^{25} cat vg cop syr^{bodl} et^{p} (Eph *δια τον* etc, arm vel *ιυ χω τω* etc vel *και ιυ χω τω* etc praebet) Thphyl. Libere aeth: *Et hic est solus dominus, salvator noster, Iesus Christus, cui gloria* etc ... ς (= Gb Sz) om cum KP al plu Oec | *δοξα* (ℵ^{c}): ℵ* *ω δοξα*, am *cui gloria* | *μεγαλωσυνη* (al pauc *-λοσυνη*) sine copula cum ℵABC al^{10} am fu demid tol syr^{p} arm Ephr Fulg$^{fragm 81 fabian}$ Cassiod^{142} Bed^{336} com ... ς (Gb^{om}) praem *και* cum KLP al pler cat vg^{cle} cop syr^{bodl} aeth Thphyl Oec | *προ παντοσ του αιωνοσ* cum ℵABCL al^{15} cat (om *του*) vg (et. Fulg etc) cop syr^{p} arm aeth (add *cum patre eius bono miseratore et spiritu sancto vivificatore*) Ephr Thphyl ... ς (= Gb + Sz) om cum KP al longe plu syr^{bodl} Oec | *παντασ* cum ABCKLP al pler vg etc ... ℵ 27. 36. 99. cat cop om | *αιωνασ*: L 13. 93. 95. 99. vg^{cle} (et. demid tol Bed, non item am fu) cop (*in saeculum saeculi*) syr$^{p\ mg}$ Fulg^{fragm} Cassiod^{142} add *των αιωνων* | *αμην* (et. Eph Fulg; aeth *amen et amen*): 6. 66** om *αμην* (nec add Cassiod)

Subscriptio: ℵB *ιουδα*, A *ιουδα επιστολη* (sequitur subscriptio altera: *πραξεισ των αγιων αποστολων και καθολικαι*), 80. 126. *επιστολη ιουδα*, P *επιστολη ιουδα αποστολου*, C *ιουδα επιστολη καθολικη*, L 40. 78. 96. 115. al *του αγιου αποστολου ιουδα επιστολη*, 70. *επιστολη του αγι. αποστολ. ιουδα*, 101. *του αγι. αποστ. ιουδα καθολικη επιστ.*, 100. *τελοσ τησ ιουδα καθολικησ επιστολησ*, 98. 95. *τελοσ γραφησ ενθαδε τησ εξ ιουδα*: K *ετελειωθη συν θεω και η του ιουδα καθολικη επιστολη· δοξα σοι ο θεοσ, δοξα σοι ο θεοσ, δοξα σοι ο θεοσ, ο μακροθυμων επ εμοι τω αναξιω δουλω σου*: f^{scr} *τελοσ συν θεω αγιω των πραξεων και των επιστολων των αγιων αποστολων· ων και του ιουδα τετελειωται δια στιχων ξη΄· αμην* ... al plu (8 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *expl. epistula sci. iudae*, am *explicit epistula iudae. Deo gratias amen. Feliciter qui legis* ... syr^{bodl} *finita est epistula Iudae apostoli fratis Iacobi et Iosi* (in alio cod. est *filii Iosephi, fratris Iacobi*), syr^{p} *finita est epistula Iudae apostoli.* (Tum additur: *explicit liber sanctus actuum apostolicorum et epistularum catholicarum septem.* Item alia quae ad descriptionem codicis pertinent.) Praeterea numerantur *στιχοι ξη΄* (sic L 10. 17. 21. 23. 28. 30. 40. 70. 78. 80. 114. 126. al), al pauc (ut 118.) *οα΄*. Passim additur etiam (cf infra Euthal): *ὁμοῦ τῶν ζ΄ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ͵αμς΄.* In H capita sunt *β΄*,

in am fu etc VII. Euthalius in elencho (Zacagn[479]) sic: *ἰούδα ἐπιστολή. ἀνάγνωσισ μία, κεφαλαίων III. μαρτυριῶν II, στίχων ξη'.* Tum addit: *ὁμοῦ τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν ἀναγνώσεισ ι', κεφάλαια λα', μαρτυρίαι κδ' (στίχοι ια'*: qui numerus ad ipsum elenchum pertinet.) Post Iudae vero epistulam adnotavit: *ὁμοῦ τῶν ἑπτὰ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ͵αμϛ'* (at computatis singulis numeris non 1046, sed tantum 1018 efficitur). Sequitur etiam computatio omnium versuum (*στίχων*) in actis et epp. cathol. cum prooemiis, quorum summa est *γωλγ'*. Denique haec nota additur: *ἀντεβλήθη δὲ τῶν πράξεων καὶ καθολικῶν ἐπιστολῶν τὸ βιβλίον πρὸσ τὰ ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆσ ἐν καισαρείᾳ βιβλιοθήκησ εὐσεβίου τοῦ παμφίλου.* Arm[ed 1805] hanc epistulam scriptam perhibet anno domini 64. ab apostolo Iuda Iacobi, qui et Lebbaeus et Thaddaeus dicatur atque Armenis Persisque evangelium praedicaverit.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω-* 1 Co 1, 1 etc
ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-* Tit 1, 2

* Apud Ln et Ti inscriptionem epistulae ad Romanos praecedit communis epistularum Pauli inscriptio: *επιστολαι παυλου*. At nil simile ℵABCP habent.

* *προς ρωμαιους* cum ℵABC (item DFG in titulis singularum paginarum) 3. 47. 110. 111. n^scr o^scr, item (praemisso titulo *επιστολαι του αγιου αποστολου παυλου*) 1. ... h^scr *προς ρωμαιους επιστολη*, 49. 91. k^scr *πρ. ρωμ. παυλου επιστολη*, 17. 37. 114. *παυλου επιστολη πρ. ρωμαιους*, 109. 116. *πρ. ρωμ. επιστολη παυλου*, 37. 108. 120. 122. *παυλου αποστολου επιστολη προς ρωμαιους*, 14. 44. 80. 113. 115. 123. *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προς ρωμαιους*, 35. *η προς ρωμ. παυλου επιστολη*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προς ρωμαιους*, P *επιστολη του παναγιου παυλου του αποστολου προς ρωμαιους* ... am post *prologum in omnes epistulas, argumentum solius epistulae ad romanos, capitulationem de omnibus epistulis, praefationem* et *breves* pergit: *incipit corpus epistulae ad romanos*. Similiter fit in fu. Post *argumentum* epistularum paulinarum (quod am *prologum* dicit), *argumentum solius epist. ad romanos, concordiam epistularum* (quam am *capitulationem* dicit), *capitulationem testimoniorum subiectorum de epist. pauli ap. ad romanos* (sunt *breves* in am), *praefationem epist. pauli apost. ad rom.* pergitur: *ad romanos* ... ς ς^e Gb Sz *παυλου του αποστολου η προς ρωμαιους επιστολη*.

I. 1. *χριστ. ιησ.* cum B am fu (al^lachm) arm Or^4,60 et ^286 Aug^fortun 2,19 Amb^fid 5 Ambrst^29 Cassiod^5 Bed ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵAEGKLP al omn^vid vg^cle demid tol syr^sch et^p cop aeth Ir^int 205 Or^int 1,85 et ^4,461. 462 Ath^751. 955 Did^tri 1,25. 2,8. 3,6 Bas^1,300 Chr^9,465. 466 bis Cyr^act 35 Thdrt 11. 12. Dam^1 Aug^ioh 105,8 etc (Aug^3,2,2034 utrumque habet) :: quum toties — cf 1 Co 2 Co Eph Phil Col 1 Tim 2 Tim — in salutatione apostolica $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ tenendum sit invitis plerisque testibus quippe $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ tuentibus, idem hoc quoque loco sat auctoritatis habet contra scripturam usitatissimam, quae sponte sese offerebat. | *αφωρισμενος* (al^5 *αφορ.*), vg Ambrst etc *segregatus* ... Ir^int 205 Aug^fortun 2,19 codd *praedestinatus*

2 Ti 2, 8 *φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,* 3 *περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο-*
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 *τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ*
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 *δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ*
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
1 Co 1, 2s 1 Th 1, 1 etc *ὀνόματος αὐτοῦ,* 6 *ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ,*
7 *πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις.*
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

1 Co 1, 4 1 Th 1, 2 8 *Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ*
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ

---

2. *προφητων αυτου*: ita pp[gr] plu (et. Did[tri 2,8]) item[lat] ... 17. om *αυτου*

3. *γενομενου* et. Or[4, 165. 226] et[saep] Eus[dem 250] (sed[marc 12] *μονογενους*) Did[tri 2,8] Cyr[hr 175] et[215] Chr[468] Cyr[act 35] Thdrt[14] al, item *qui factus est* d e g vg Ir[int 205] Tert[prax 27] etc ... 38. 40* 73. cdd[lat] ap Aug[contr faust 11,4] (*etsi enim in quibusdam Latinis exemplaribus non legitur* factus, *sed* natus ex semine David, *cum Graeca* factus *habeant* etc) *γεννωμενου* | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1.

4. *ορισθεντος* et. Or[4,60] et[286] etc Eus[marc 12] Ath[536] Did[tri 2,8] Cyr[act 35] etc, item *definitus* Tert[prax 27], *destinatus* Hil[983], et[diserte] Ruf interpres Origenis[4,465]: *Quamvis enim in Latinis exemplaribus* praedestinatus *soleat inveniri, tamen secundum quod interpretationis veritas habet,* destinatus *scriptum est, non* praedestinatus. ... Mcell ap Eus[18] (Eus *ὁ δὲ - κἀνταῦθα διαστρέφει τὴν ἀποστολικὴν λέξιν, ἀντὶ τοῦ ὁρισθέντος ποιήσας προορισθέντος* etc) Theodotiani ap Epiph[407] *προορισθ.*, item *praedestinatus* d e g vg Ir[int 205] Ambrst[31 txt] et[com] Aug[3,2,2038] al mu | *κατα πνευμα* (109. *-ματος*) ... Chr[txt 469] (sed differunt cdd mu et com) *και πνευματι*, item syr[sch] et (omisso *και*)[p] aeth ar[e]

7. *εν ρωμη* et. Or[4,287] et[int 4,487] (et. id com tractat) et[2,301] etc (uberius tractat et. Chr[9,471 s]) Ambrst[32] Aug[3,2,2639] etc ... G g om. Cf et. schol[47]: *το εν ρωμη ουτε εν τη εξηγησει ουτε εν τω ρητω μνημονευει.* At haec ad quem spectent non patet. | *αγαπητοις θεου* et. Or[4,296] et[int bis] (ut ante), item *dilectis dei* vg[cle] fu** demid tol Ambrst[ed 32] Aug[3,2,2639] etc ... G d* g am fu* Ambrst[cod 1] *εν αγαπη θεου*, *in caritate dei* ... K 82. e om (videtur scriptor codicis K e signum verbis *in caritate dei* in d appositum, cui quae respondebant in margine abscissa sunt, pro delendi nota habuisse. Ipse D Graece periit.)

8. *μεν*: 40* a[scr**] syr[sch] (non item[p]) aeth[utr] ar[e] Chr[9,473] ex[ed savil] (non montf) om | *δια ιυ χυ* (et. ℵ[a]). Cf Or[int 4,468]: *addit* per Iesum Christum, *velut per pontificem magnum* ... ℵ* om | *περι* (Gb') cum ℵABCD*K 17. 31. 40. 61. 63. 73. 77. 80. 87. o[scr] Dam, item syr[sch] ... ς *υπερ* cum D[c]EGLP al longe plu Chr Thdrt. Item *pro* d e g vg Or[int 4,468], item syr[p] arm -

κόσμῳ. 9 μάρτυσ γάρ μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- Phil 1, 8
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν
ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενοσ Eph 1, 16
εἴπωσ ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
πρὸσ ὑμᾶσ. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 15, 23
ὑμῖν πνευματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προε-
θέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ 15, 22
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼσ καὶ ἐν τοῖσ λοιποῖσ ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροισ, σοφοῖσ τε καὶ ἀνοήτοισ ὀφειλέτησ
εἰμί· 15 οὕτωσ τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖσ ἐν Ῥώμῃ

9. μαρτυσ: D* μαρτυρ | μου pri cum ℵABCD^c EKLP etc, et. Did[tri 1,25] Chr Cyr[act 64] Thdrt etc ... D*G 10. 19. 37. 55. 80. 87. b[scr*] o[scr] 12[lect] syr[utr] arm μοι, item *mihi* d e g vg Or[int 4,468] etc | ωσ (d e vg *quod*) ... G πωσ, g Or[int 469] *quomodo*

9. 10. Post ποιουμαι non interpunximus ut ς Ln; contra interpunx. ς[e] Gb Sz.

10. δεομενοσ ... G οδαιομαινοσ (sed g *obsecrans*) | ειπωσ ηδ. πο. (d e g vg Or[int 4,469] *si quo modo tandem aliquando*) ... L 5. 38. 61. 71. 93. 12[lect] o[scr] οπωσ etc

11. χαρισμα υμιν et. Clem[644] et[660] etc ... 17. 37. 73. vg[clo] (non item am fu toi) cop syr[sch] (non item[p]) Or[2,654] et[int 4,469] υμιν χαρισμα

12. τουτο δε εστιν (cop *quod est*, syr[sch] non exprim) ... A d e g (g *id est aut hoc enim est*) vg Or[int 4,469] τουτεστιν | συνπαρακληθηναι cum ℵA B*CDEG etc ... ς Ln συμπαρ. cum B[3]KLP al certe pler | δια τησ εν (G arm om) αλληλ. (G add τησ) πιστεωσ. Versus 11 et 12 aeth sic habet: *Quoniam cupio videre vos, ut vos quoque adipiscamini gratiam spir. sancti, et propter hoc gaudeam de vobis: quoniam pariter credidistis nobiscum.*

13. ου θελω cum ℵABCD^c KLP al omn[vid] Or[int 4,468. 469] Chr Thdrt Dam etc ... D* ουκ οιομε (D***b ουκ οισμε, item E; D[nov] ουκ οιμαι), G ουκ οιομαι, item *non arbitror* d e g Ambrst[34] | δε (et. Or[int 4,468 s]) ... C 78. fu al[lachm] γαρ | τινα (D* τι) καρπον cum ℵABCDEGKP al pler d e g vg Or[int 2,206] et[4,469] Chr al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) καρπ. τινα cum minusc ut[vid] pauc (nullus ap Scri) syr[p] arm ... L 42. 115. om τινα, nec expri syr[sch] cop aeth | σχω: G 14. 28. 77. εχω | και εν υμιν: G 33. 34. 36. 48. 52. 61. 72. 109. 178. l[scr] o[scr] g fu al[lachm] (et. vg[1569]) aeth Sedul om και (am om *et* post *sicut*)

15. το κατ εμε ... G ο επ εμε. Latini: g vg *quod in me promptum est*, d e Ambrst *quod in me est promptus sum* | υμιν (et. Or[int 4,469] *vobis*) ... D* 61. 122. 157. b[scr*] o[scr] d* g am fu* praem εν, *in*, item G επ | τοισ εν ρωμη ... G g om. Cf supra ad v. 7.

εὐαγγελίσασθαι. 16 *οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμισ*
1 Co 1, 24 Ro 2, 9 *γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰσ σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε*
3, 21 s Hab 2, 4 *πρῶτον καὶ Ἕλληνι.* 17 *δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα-*
Ga 3, 11 He 10, 38 *λύπτεται ἐκ πίστεωσ εἰσ πίστιν, καθὼσ γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιοσ*
Eph 5, 6 *ἐκ πίστεωσ ζήσεται.*

18 *Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν*
ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-
εχόντων, 19 *διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖσ·*
ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ ἐφανέρωσεν. 20 *τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ*

---

16. *το ευαγγελιον* (et. Or[int 4,470] Ambrst etc *erubesco evangelium*): G *επι ευαγγελιον*, g *erubesco super evangelium*, Aug[spir et litt] al *confundor de evangelio*. Dedimus sine additam cum אABCD*EG 5. 17. 67** 137. 177. 178. d e g vg syr[utr] cop arm ar[e] Or[2,201] et[int 4,470] Eus[ps 202. 207. 404. 405] Did[tri 1,25] Bas[1,20] Cyr[ioh 428] al mu Tert[marc 5,13] Hil[26] etc ... ς (= Gb Sz) add *του χριστου* cum D[c]KLP al pler (73. *τουτο*) Thphyl Oec; item aeth[utr] *eius*, Victorin[ar 1] *dei* | *εισ σωτηριαν*: G g om | *ιουδαιω τε* (sic א[a]; א* *ιουδε*) et. Or[2,201] Eus[ps] et[dem 306] Did[tri 1,25] etc ... א* om *τε* | *πρωτον* (21. 23. 67** *πρωτω*) cum אACDEKLP al omn[vid] d e vg syr[utr] cop arm aeth Or et[int 471] (– *merito Iudaei etiam ipsis Graecis ab apostolo praeferuntur* –) Eus[ps] et[dem] Did[tri] Chr[484] (*διατί δέ φησιν ἐνταῦθα ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι; τί βούλεται αὕτη ἡ διαφορά;* etc) etc ... BG g Tert[marc 5,13] om, hinc Ln [*πρωτ.*]

17. *γαρ* et. Or[2,779] et[int 4,471] Hipp[antichr 64] Eus[ps 202. 207. 404. 415] et[dem 306] Did[tri 1,25] etc; Tert[marc 5,13] *quia iustitia dei in eo revelatur* etc) ... A Clem[644] *δε* | *ο δε δικαιοσ* sine additam et. Ir[int 275] Clem[444] Did[tri 1,25] etc ... C* vg[edd] (ap Ln; non item am fu demid tol) add *μου* (:: ut LXX ex A). Item syr[p] Or[int 4,471] (*quod autem dicit ex testimonio Habacuc profetae: quia* iustus ex fide mea vivit – –) Hier[abac 2] post *πιστεωσ* add *μου* (:: ut LXX[ed] item אB). Sic autem l. l. Hier: *quod apostolus* LXX *magis testimonio abusus est ad Rom. scribens*: Iustus autem ex fide mea vivet, *et non eo quod habetur in Hebraico, causa perspicua est: scribebat enim Romanis, qui scripturas Hebraicas nesciebant.*

18. *θεου*: 47. om | *απ* (47. *απο*) *ουρανου*: 40* harl** om | *ανθρωπων* et. Or[1,631] Hipp[antichr 64] Chr[487] etc ... D*G 238. praem *των*. Cf et. d e g vg *hominum eorum qui*, Ir[int 265] *eorum hominum qui*; contra Or[int 471] tantum *hominum qui* | *την αληθειαν* et. Ir[int 265] Or[1,631] et[int 4,471] Tert[marc 5,13] etc ... vg (et. harl demid, non item am fu tol) arm[usc] (non item[zoh]) Hipp[antichr 64] Ambrst al add *dei*, *του θεου*

19. *διοτι το* et. Or[1,631] Ath[432] etc ... D*EG 78. Chr[488] *οτι το* ... 61. b[ser] o[ser] *το γαρ* | *ο θε. γαρ* cum אABCD*EG al plus[10] Or[1,478. 631] Eus[praep 523] Ath[484] Chr Thdrt ... ς (= Gb Sz) *ο γαρ θε.* cum D[c]KLP al longe plu Ath[422] Thphyl Oec

20. *αορατα* et. Naass[hipp 99] Or[1,478. 631. 676 alib] et[int 472] Eus[praep 523] et[dem 151 alib] etc ... G (sed g *invisibilia*) 115. *ορατα* | *αΐδιοσ*: L om |

κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος
αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
21 *διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,*
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 *φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,* 1 Co 1, 20 Ier 10, 14
23 *καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι*
εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
ἑρπετῶν. 24 *Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις*
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 *οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ*
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ 9, 5 2 Co 11, 31
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 *διὰ*

θειοτης: P *θεοτης*. Contra Did[tri 2,11] *ῥωμαίοις γράψαντος αὐτοῦ· ἥ τε αϊδ. αὐτ. δύν. κ. θειότης, ἐκεῖνοι* (haeretici) *ἐποίησαν θεότης. ἔστιν δὲ τὸ αὐτό, ἀλλ' ὅμως διὰ τὸ στενοῦσθαι τὰς περὶ τοῦ μεγαλωνύμου πνεύματος ἀποδείξεις* etc. At[1,20] ipse Did *θεοτης* testatur.

21. *γνοντες*: KL 17. 37* 48. m[scr] *γνωντες* | *ηυχαριστησαν* (D* *-σθησαν*, A om *η* praecedens) c. ℵACDE al[20] Naass[hipp100] Clem[68] Or[1,478. 479] Eus praep[122] Meth[3,724] Did[tri 1,32] etc ... ς (= Gb Sz) *ευχαριστησαν* cum BG KLP al plu Or[1,631] et[729] Chr[490] (Thdrt fluctuat lectio) Euthal[cod] | *αλλ* cum ℵACD unc[rell] etc ... B *αλλα* | *αυτων καρδια* et. D[3] Naass hipp[100] Or[1,631. 729] et[2,836] Meth[3,724] Eus[praep] et[dem160] Did[tri1,32] Cyr[act36] etc ... D*EG d e g vg Or[int 4,472. 474] Aug etc *καρδ. αυτ.*

23. *ηλλαξαν* et. Naass[hipp 100] Clem[68] Or[1,260] et[495. 524] (utroq loc fluct lectio) et[631] et[3,784] Eus[praep 118] et[ps 231] Ath[15] Did[tri 1,32] etc ... K 4. 49. 76. 117. 120. 124. al[4scr] al pauc Or[1,729] et[495 cdd] et[524 cdd] Eus[dem 160] al pauc *ηλλαξαντο* :: cf Ps[105,20] *και ηλλαξαντο την δοξαν αυτων εν ομοιωματι μοσχου* etc | *ομοιωματι*: Naass[hipp 100] *-ωμασιν*

24. *διο* sine *και* cum ℵABC 5. 17. 31. 47. 76. 137. 238. m vg cop syr[sch] arm Or[1,260] et[int 4,474. 504] Did[tri 1,32] Dam Ambrst al[lat] ... ς (Gb[00]) Ti add *και* cum DEGKLP al pler d e g syr[p] (aeth *et propter hoc*) Naass hipp[100] Ath[15] Chr Thdrt | *ο θεος* et. Or[1,260] et[int 4,474. 504. 572] etc (Naass[hipp 100] *διο και παρεδ. αυτ. ο θεος εις παθη ατιμιας· αι τε γαρ*, ita ut scriptor ad v. 26 transiluerit. Affertur autem totus iste locus a v. 20 usq 27.) ... C*[vid] Did[tri 1,32] Ath[15 cdd aliq] (sed pergit *εις παθη ατιμιας·*) om | *εις ακαθαρσιαν* et. Or[saepe] et[int] Did[tri] etc ... A* om (suppl ipse* ut[vid]) | *εν αυτοις* cum ℵABCD* 22. 31. 33. 35. 57. 62. 73. 115. 121. 238. ... ς *εν εαυτοις* cum D[c]EGKLP al longe plu Or[1,260] Did[tri 1,32] Chr[492bis] Thdrt Dam etc

25. *εσεβασθησαν*: P* *-στησαν* | *ελατρευσαν* etc: Or[4,229] *επιφερει ο ηρακλεων οτι ελατρευον τη κτισει και ου τω κατ αληθειαν κτιστη.* | *τη κτισει*: P* *την κτισιν*

τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ εἰσ πάθη ἀτιμίασ· αἵ τε γὰρ θή-
λειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰσ τὴν παρὰ φύσιν,
27 ὁμοίωσ τε καὶ οἱ ἄρρενεσ ἀφέντεσ τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆσ θη-
λείασ ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰσ ἀλλήλουσ, ἄρρενεσ ἐν
ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν
ἔδει τῆσ πλάνησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ. 28 καὶ καθὼσ
οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ
Ga 5, 19 ss 1 Co 6, 9 ss θεὸσ εἰσ ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμέ-
2 Co 12, 20 Eph 5, 3 ss 2 Ti 3, 2 ss νουσ πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ φθόνου φόνου

26. *ο θεοσ*: syr[p] om (Ath[15] vide ad v. 24) | *χρησιν* et. Naass[hipp 100] Clem[222] Or[1,260] et[int 4,474. 475] Eus[praep 300] Epiph[96] etc ... D* *κτισιν*, d e *sensum* | *την παρα φυσιν* et. Naass[hipp] Or et[int] Clem Eus Epiph etc ... D*G d e g vg (*naturalem usum in eum usum qui est*, ita et. Or[int 474 s] Ambrst al) arm add *χρησιν*

27. *ομοι. τε* cum ℵBD**[c]KKL al plu syr[sch] aeth[utr] Ephr[3,60] Oec ... Gb″ Ln Ti *ομοι. δε* cum AD*GP 4. 17. 21. 31. 45. 47. 63. 124. 137. d[scr] l[scr] vg syr[p] Naass[hipp 100] Clem[222] Eus[praep 300] Ath[20] et[41] Chr[494] et[495] Thdrt Dam Thphyl Or[int 4,474] Aug al ... C al[12] (4 ap Scri) arm cop Or[1,260] et[int 4,475] Hier[ocl 2] nil nisi *ομοιωσ* | *οι*: L k[scr] Euthal[cod] om | *αρρενεσ* pri cum ℵACD[c]EK[sil]LP al plu Naass[hipp 100] Clem[222] Ath[20] et[41] Ephr[3,60] Chr Thdrt Dam Thphyl ... ς[e] (non ς Gb Sz) Ln Ti *αρσενεσ* cum BD*G 73. 137. Or[1,260] Eus[praep 300] Oec (et. Athenag[84] *αρσενεσ εν αρσεσι τα δεινα κατεργαζομενοι*) | *χρησιν*: 17. *φυσιν* | *αρρενεσ* sec cum ℵ*AC 5. 17. 29. 30. 40. 44. 45. al (coulatores parum adtenderunt) Naass[hipp] Clem Or[1,730] Ath[bis] Ephr Epiph[96] Chr Thdrt ... ς Ln Ti *αρσενεσ* cum ℵ[a]BDEGK[sil]LP al plu (h. l. multo plus minusculorum αρσ- quam ante) Eus[praep 248. 330] Dam Thphyl Oec | *εν αρρεσιν* cum ℵ*A 5. 17. 29. 30. 40. etc Naass Clem Or Ath[41] Epiph Thdrt ... ς Ln Ti *εν αρσεσιν* cum ℵ[a]BCDEGK[sil]LP al plu Eus[praep bis] Ath[20] Ephr[3,60] Chr Dam Thphyl Oec | *εν εαυτοισ* cum ℵACDKGLP al pler Naass[hipp] Clem Eus[praep 300] Ath[41] Ephr Epiph etc ... BK 35. *εν αυτοισ* | *απολαμβανοντεσ* ... G *αντειλαμβανοντεσ*

28. *ο θεοσ* cum ℵ[a]BCDEGKLP etc (et. Ir[int 266] Or[1,260] et[int 4,475] et[alib] Ephr[3,60] Bas[eсai 537] al Lcif[183] al (Chr[501] post *παρεδ.* pon) ... ℵ*A Nyss[2,734] Dam (vix probat Ps-Ath[517]) Vict[tun poenit] om

29. *αδικια* omisso *πορν.* cum ℵABCK 17. 23. 26. 67** 73. 117. cop aeth utr Ephr[3,60] Bas[2,215] et[bapt 658] edd Chr[502] Dam al Or[int 2,673] (*iniquitate nequitia avaritia*) Lcif[183] (*iniquitate malitia impudicitia cupiditate nequitia*) Ambrst (*malitia impudicitia avaritia nequitia*) Aug[nat et gra] (*iniquitate cum circumventione malitia avaritia*) ... ς (Gb[oo]) add *πορνεια* cum L al plu (37. 40[mg] insuper add *ακαθαρσια*, quod etiam Lcif et Ambrst agnoscere vdtr) syr[utr] arm Bas[2,422] Nyss[2,734] Ephr[3,230] (*πονηρ. πορν. πλεον. κακ.*) Euthal[cod] Thdrt al; item D*EG al pauc d e g vg post *κακια* add *πορνεια* omisso (non om vg) *πονηρια*

ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ, 30 *ψιθυριστάσ, καταλάλουσ, θεοστυγεῖσ,*
ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κακῶν, γονεῦσιν
ἀπειθεῖσ, 31 *ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνελεήμονασ,*
32 *οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα*
πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.

(D[c] add post *πορν.*), quacum lectione cf Lcif et Ambrst. Item Or[int 4,474] *iniquitate malitia fornicatione nequitia avaritia*, item [2,463. 467] *iniquitate nequitia fornicatione avaritia.* Praeterea P *και πορνεια* add omisso *πονη.* | *πονηρια κακια πλεονεξ.* cum ℵA syr[sch] Ephr[3,60] (item ap Or[int 4,474] et[2,673] et[2,463. 467] *avaritia* ultimo loco ponitur). Similiter et. CD*KG etc quos vide post ... ς Ti *πονηρ. πλεονεξ. κακι.* cum KL (item omisso *πονηρια* KP) al plu syr[p] arm (vg *iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia*) Bas[2,315. 422] et[bapt 658] Nyss[2,734] Chr Thdrt Thphyl Oec ... Ln *κακι. πονηρ. πλεονεξ.* c. C al pauc cop aeth[utr] Dam. Item D*EG d[scr] d e g *κακι. πορν.* (omisso *πονηρ.*, quod D[c] d[scr] post *πορν.* add) *πλεονεξ.* Ad totum locum cf Clem[rom 35] *απορριψαντεσ αφ εαυτων πασαν αδικιαν και ανομιαν, πλεονεξιαν, ερεισ, κακοηθειασ τε και δολουσ, ψιθυρισμουσ τε και καταλαλιασ, θεοστυγιαν, υπερηφανιαν τε και αλαζονειαν, κενοδοξιαν τε και φιλοξενιαν* (corrige *αφιλ.*?) | *φονου* (h. l. et. Or[int 2,467. 673] Bas[2,422] et[bapt 658] Ephr[3,330]): 17. 80. ante *φθονου* pon, A post *εριδοσ* ... G d* g tol Lcif[183] *φονων* ... Ephr [3,60] om | G *εριδασ*, sed g *contentione* | *δολου* et. Or[int] Lcif Bas et[bapt] Ephr etc ... A om

30. *καταλαλουσ*: D *κακολαλουσ*, sed d pariter ac g vg[ms] (ap Ln) *detractatores*; e vg[cle] am fu demid *detractores*

31. *αστοργουσ* sine *ασπ.* cum ℵ*ABD*EG d e g fu* cop syr[sch] Or[int 2,467] Ephr[3,60] et[330] Dam Lcif[183] etc ... ς (Gb[oo]) add *ασπονδουσ* cum CD[c]K LP al pler (et 17. 76. Thphyl ante *αστοργ.* add) vg syr[p] arm Nyss[2,734] Chr[502] (sed om *ασυνετουσ*) Thdrt Oec. Videtur et. Or[int 474] agnoscere: *insipientes, incompositos, sine affectione, absque foedere, sine misericordia.* Praeterea D[c] ante *ασυνθετ.* supplendum notaverat sed errore intellecto post *ασπονδ.* posuit.

32. *επιγνοντεσ* (L 17. Ephr[3,60] — non [330] — *επιγνωντ.*) ... B 80. *επιγινωσκοντεσ* (B -*γειν*-) ... D*E Bas[2,422] (non item[baptism 658]) add *ουκ ενοησαν*, G 8[pe] *ουκ εγνωσαν*, 15. *ου συνηκαν.* Item d e vg Or[int 4,474] Cyp[120] Lcif[183] Ambrst al *non intellexerunt*, g *non cognoverunt* [aut] *non intellexerunt.* Posteaque D* *ου μονον γαρ*, 46. 61. Bas Euthal[cod] *ου μονον δε*, vg[cle] (non am fu demid harl) Ambrst *et non solum* | *αυτα ποιουσιν* et *συνευδοκουσιν* et. Ephr[3,60] Bas[2,422] Chr Thdrt etc ... aliter quidam ap Isid[4,16]. Theologio enim diacono haec scribit: *τινὲσ μὲν οὖν μὴ νοήσαντεσ τὸ εἰρημένον, ἀλλ' ὥσπερ σὺ διαπορήσαντεσ καὶ παραπεποιῆσθαι τὰσ λέξεισ τὰσ ἀποστολικὰσ νομίσαντεσ, οὕτωσ αὐτὰσ ἡρμήνευσαν· οὐ μόνον οἱ ποιοῦντεσ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντεσ τοῖσ πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν*

II.

14, 16 1 *Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ*
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ
κρίνων. 2 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν*
ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 *λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε*
ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ
ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 *ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος*
2 Pe 3, 15 *αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν*
ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 *κατὰ δὲ τὴν*
σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ

ἀντίγραφον, ἵνα μεῖζον ᾖ τὸ ποιεῖν τοῦ συνευδοκεῖν. Atque eadem repetit Oec ad h. l. Videturque eandem lectionem confirmare Epiph ^{686}: *καὶ μὴν αὐτὸς [ὁ ἀπόστ.] - οὐ μόνον τοὺς ποιοῦντας - ὀλέθρῳ τηρεῖσθαι καὶ ὀργῇ παρεγγυᾷ, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνευδοκοῦντας αὐτοῖς εἰς ταῦτα* etc. Habet enim B *ποιουντες* (sed non praecedit *οι*) et *συνευδοκουντες*, item d** e g vg^{cle} am** fu demid harl Or$^{int 4,474}$ Cyp^{120} Lcif^{188} al (non item Ambrst) *non solum qui ea* (d*** potius *ea qui*, fu Or^{int} Lcif *illa* pro *ea*) *faciunt sed et* (vg^{cle} demid *etiam*) *qui consentiunt*. Cf et. syrr et arm. Consentit Ephr^{1,134} et^{2,444}: *αξιοι γαρ, φησι, θανατου εισιν, ου μονον οι ποιουντες τα κακα, αλλα και οι συνευδοκουντες αυτοις* (^{2,444} *τοις πραττουσιν* pro *αυτ.*). Denique huc spectare vdtr Clem$^{rom 35}$ *ταῦτα γὰρ* (vide supra quae praecedunt) *οἱ πράσσοντες στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντες αὐτοῖς.*

II. 1. *πας* (et. Or$^{int 4,474}$ Cyp^{218} etc): syr^{sch} ar^{e} arm aeth om | *εν ω γαρ*: C* 4** 21. 31. 37. 73. 80. 93. 137. 179. cop syr^{p} c.* add *κριματι* | *ο κρινων* (d e g m^{96} am floriac *qui iudicas*): vg^{cle} fu demid harl tol Or$^{int 4,474}$ Cyp^{218} Ambrst al *quae iudicas*, arm *in quo iudicas*

2. *οιδ. γαρ* cum ℵC 7. 17. 26. 37. 62. 80. 122. 179. d e m^{96} vg cop arm Chr^{508} (et. $^{mosc 2}$) ... ς Ln Ti *οιδ. δε* cum ABDEGKLP al longo plu g syr^{p} (syr^{sch} *et* –) Or$^{int 476}$ Tert$^{marc 4,18}$ Ambrst Thdrt Dam etc (praeterit hunc versum Cyp^{218}, ubi coniunctos 1 et 3 affert.) ... 23. aeth^{utr} om copulam | *κατα* (D**b et D^{c}): D* *κατ* | *τα τοιαυτα*: 37. 109. 238. om *τα*

3. *λογιζη δε* usque *πρασσοντας*: P *νομιζεις ουν ο ταυτα πρασσων* | *τουτο*: A *τουτω*

4. *αγνοων*: G *αγνων* | *σε αγει*: 17. *εναγει*

5. *αποκαλυψεως* et. Or$^{1,113.\ 115.\ 557}$ etc Or$^{int 4,478.\ 479}$ et^{saep} Eus$^{ps 112.\ 156}$ et$^{esa 591}$ Ephr^{2,163} al mu Ir$^{int 281}$ Cyp^{248} Lcif^{206} al ... A *ανταποδωσεως* (sic), item Caes$^{arel 14}$ (ista hom. deest ap Gall^{11}) *retributionis*. Cf et. aeth^{ro} *si veniet tibi retributio tua et si veniet tibi iudicium domini* (aeth^{pp} om priora usque *et*) | *δικαιοκρισιας* cum ℵ*ABD*EG al sat

ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆσ καὶ ἀποκαλύψεωσ δικαιοκρισίασ τοῦ θεοῦ,
6 ὃσ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖσ μὲν καθ᾽
ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν
ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖσ δὲ ἐξ ἐριθείασ καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, Phl 1, 16
πειθομένοισ δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμόσ. 9 θλίψισ καὶ στενο- Eph 4, 31
χωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, 1, 16
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνοσ· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη
παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι Eph 6, 9 etc
γὰρ ἀνόμωσ ἥμαρτον, ἀνόμωσ καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου Ia 1, 22
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ᾽ οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.

---

mu d e g vg cop syr[sch] arm Or[1,118. 119. 557] et[prov] (Notitia[93], contra ap Mai[20] και δικ.) Or[int 1,478. 479] et[saep] Eus[ps 633] Dam al Ir[int 281] Cyp Lcif al ... ℵ[c]D[c] (D[nov] rursus om) KLP al fere[50] syr[p] (aeth[ro] vide ante) Or[2,110] (sed h. l. δικαιοσυνησ) et[3,207] (vide ante Or[prov]) Eus[ps 112. 156] Ephr[2,103] et[2,111] Bas[eth 284] Chr[505] Thdrt Euthal[cod] etc και δικαιοκρ. | Ln ἄγει, et τοῦ θεοῦ;

7. τοισ μεν: 47. add γαρ | ζητουσιν ut ℵADEGLP ... B -σι

8. εριθειασ ut ℵ (A [scr] ερηθειασ) B[3]LP etc ... B*D[c]G εριειθιασ, D* εριθιασ | απειθουσι (-σι ut ℵAL; Ti -σιν ut B*DP, G -σειν) sine μεν cum ℵBD*G Thphil[autol 1,20] (τοισ δε απιστοισ κ. καταφρονηταισ κ. απειθουσι τη αληθ. πειθομ. δε τη αδικ. - εσται οργη κ. θυμοσ, θλιψ. κ. στενοχ.) Eus[praep 580] (sed απιστουσι), item d e g vg cop arm aeth (non expri syr[sch], at nec magis v. 7) Ambrst (sed nec v. 7 exprim) ... ς Ti add μεν cum ℵ[c]AD[c]EKLP al omn[vid] syr[p] Or[1,118] et[int 4,480. 497] Chr Thdrt Dam al | οργη κ. θυμοσ (Gb'') cum ℵABD*EG 5. 21. 37. 41. 73. 116. vg syr[sch] cop arm Thphil[1,20] Or[1,113] et[int 4, 480. 497] Ephr[305] Dam Thphyl ... ς θυμ. και οργ. cum D[c]KLP al pler syr[p] Eus[praep 580] Chr (et.[gue]) Euthal[cod] Thdrt Oec

9. θλιψισ: A k[scr] -ψεισ | ιουδαιου et ελληνοσ et. Or[1,118] et[int 480. 497] Eus praep[580] Ephr[305] etc ... G 1. 37. 109. g syr[sch] ιουδαιω et ελληνι

10. δε et. Ir[int 281] Or[int 2,415] et[3,401] et[4,480. 497] etc (d[scr] τε) ... 38. 48. 62. 70. 115. 121. Or[1,113] om | παντι: G g post τω εργ. το αγαθ. pon

11. προσωπολημψ. cum ℵABD*EG ... ς -ληψια cum D[c]KLP al omn[vid] | τω (et. D[c]): D* om

12. εν νομω (et. Chr[gue]) ... 8[lect] Mcion[epiph 318] Chr[509 com] (non[txt]) Thphyl txt et[com] Oec[com] εννομωσ

13. Versum om P 12[lect] | νομου cum ℵABDEG 31. 46. 47[mg] Or[prov bis] (Notitia[90] et [106], non item ap Mai[4.37]) Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[oo]) praem του cum KLP al pler arm Chr Thdrt al | τω cum ℵAD[c]EGKL al omn[vid] Mcion[epiph 318] Or[prov] (Notitia[90], item Mai[37]) Chr Thdrt etc

14 *ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-*
He 8, 10 *σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντεσ ἑαυτοῖσ εἰσὶν νόμοσ,* 15 *οἵτινεσ ἐνδεί-*
Ro 9, 1 *κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν, συν-*
μαρτυρούσησ αὐτῶν τῆσ συνειδήσεωσ καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 *ἐν ἡμέρᾳ ὅτε*
16, 25 *κρινεῖ ὁ θεὸσ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου*
διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 *εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖοσ ἐπονομάζῃ καὶ ἐπανα-*

... BD* Or[prov] (Notitia[106]) om, hinc Ln [τω] | *αλλ οι ποιηται*: G *αλλα ποιηται* | *νομου* sec cum ℵABD*G 31. 46. Or[prov bis] (Notitia[90] et[106]; et. Mai[87]) Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[ω]) praem *του* cum D[c]EKL al pler arm Mcion[epiph 318] Chr Thdrt etc | *δικαιωθησονται*: G g m[90] add *παρα θεω*

14. *γαρ* et. Clem[452] Or[4,580 not] (ex Philocalia) et[cat 12] (sine nomine Origenis) Or[int 3,419] et[4,485] Eus[ps 9] Chr[510] etc Hil[334] etc ... G (g *enim aut autem*) arm Or[3,793] *δε*, aeth[utr] *etiam* ... a[scr] om | *εθνη*: G k[scr] *τα εθνη* | *ποιωσιν* cum ℵAB 31. 39. 47[mg] 67** 73. 118. Clem[452] Or[2,31] et[3,793] et[4,580 not] Dam; item D*G 93. 12[lect] 137. 8[pe] Euth[cod] *ποιουσιν* ... ς *ποιη* c. D[c]E al plu Eus[ps 10] Chr Thdrt al; item KLP 1. 17. 30. 48. 116. 117. 123. n[scr] (et. Or[cat 12]) *ποιει* | *ουτοι* et. Clem[452] Or[4,580 not] et[int 4,485] (sed antea *eiusmodi* pro *hi* edebatur) Eus[ps 10] etc Ambrst al ... G d e g vg (pp[lat] aliq) Or[3,793] et[int 3,419] et[4,537] *οι τοιουτοι*

15. *ενδεικνυνται* (ℵG *ενδικν.*): A *ενδιγνυνται* | *συνμαρτυρ.* cum ℵAB*G ... ς Ln *συμμαρτ.* cum B[3]DEKLP etc | *αυτων της συνειδησεως* cum ℵABKLP al certe pler Or[3,40] et[3,793] et[4,580 not] Chr[511] etc ... DEG d g arm *της συνειδ. αυτων*, item *testimonium reddente illis conscientia ipsorum* vg d[2]; tol* Or[int 3,419] et[4,485] *testimonium reddente eis* (tol* *illis*) *conscientia* | *λογισμων* (d e g vg Or[int] etc *cogitationum, cogitationibus*): G *διαλογισμων*

16. *εν ημερα οτε* cum ℵDEGKL al pler d e g m[17] vg (et. am fu demid harl) syr[p] arm (aeth *cum*) Eus[praep 580] et Cyr[hr 238] (uterq *εν ημερ. οταν*) Ps-Ath[2,335] Chr Euthal[cod] Thdrt al Or[int 4,472. 479. 486 bis] etc ... B *εν η ημερα*, Ln *εν ημερα η* cum A 73. 93. tol syr[sch] cop Dam (*εν ημερα εν η*) Ort[int 1,102] Ambrst al | *κα. το ευαγγ. μου* et. Or[4,7] et[15] et[int 1,102] et[4,486] Dial[1,807] (*ο αποστολοσ ουκ ειπε κατα τα ευαγγελια μου, αλλα κα. το ευαγγελιον μου*) et[824] Eus[hist 3,4,8] al mu ... 37. d* Mcion[tert 5,13] (*Si enim iudicabit deus occulta hominum* - Quomodo? *Secundum evangelium*, inquit, *per Christum.*) om *μου* ... 42. 43. om *κα. το ευαγγ. μου* | *δια* (in ℵ supplet* vel[a]) *χριστ. ιησ.* cum ℵ*B, item Or[4,98] *εν χ̅ω̅ ι̅ω̅* (Mcion[tert 5,13] om *ι̅ω̅*, vide ante) ... ς Ln Ti *δια ιησου χριστου* cum ℵ[a]ADEKLP al omn[vid] vg rell Dial[824] Chr Thdrt etc. Praeterea DE d e Amb[luc 7,1448] Ambrst add *του κυριου ημων*

17. *ει δε* cum ℵABD*EK 47[mg] d[scr**] 139. al ant mu d e g vg syr[sch] cop arm aeth Clem[423] Did[tri 3,23] Euthal[cod] Dam Thphyl Or[int 4,487 bis 504. 625] Ambrst etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ἰδὲ* (sic ς[e]) vel *ἴδε* (sic ς cum L 5 ap Scri, 5 ap Mtthaei etc) cum D[c]L al certe

παύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 *καὶ γινώσκεισ τὸ θέλημα καὶ* Phil 1, 10
δοκιμάζεισ τὰ διαφέροντα κατηχούμενοσ ἐκ τοῦ νόμου, 19 *πέποι-* Mt 15, 14
θάσ τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶσ τῶν ἐν σκότει, 20 *παι-*
δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆσ
γνώσεωσ καὶ τῆσ ἀληθείασ ἐν τῷ νόμῳ· 21 *ὁ οὖν διδάσκων ἕτε-*
ρον σεαυτὸν οὐ διδάσκεισ; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεισ;
22 *ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεισ; ὁ βδελυσσόμενοσ τὰ εἴδωλα*
ἱεροσυλεῖσ; 23 *ὃσ ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆσ παραβάσεωσ τοῦ*
νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεισ; 24 *τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶσ* Es 52, 5
βλασφημεῖται ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, καθὼσ γέγραπται. 25 *περιτομὴ μὲν* 1 Co 7, 19
γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃσ· ἐὰν δὲ παραβάτησ νόμου ᾖσ, ἡ
περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 *ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ*
δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰσ περι-
τομὴν λογισθήσεται; 27 *καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεωσ ἀκροβυστία τὸν*
νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματοσ καὶ περιτομῆσ παραβάτην
νόμου. 28 *οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖόσ ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ*
φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 *ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖοσ,*

---

plu syr[p] Chr Thdrt Oec, item Thdor[mop] qui haec adnotat: *οὐ κατ' ἐρώτησιν, ὥσ τινεσ ὑπέλαβον, ἀναγνωστέον τό· ἴδε σὺ Ἰουδαῖοσ ἐπονομάζῃ, ἀλλὰ κατὰ ἀπόφασιν, ἵνα εἴπῃ· μὴ ὢν ἀληθῶσ καὶ ἐν κρυπτῷ Ἰουδαῖοσ, ἀλλὰ λεγόμενοσ.* | *επαναπαυη*: K 17. (teste Treg) Euthal[cod] *-παυει* (teste Gb 17. *επονομαζει κ. επαναπαυσει*) | *νομω* cum ℵAB D* 5. 31. 73. 80. 93. 137. Clem[424] Did[tri 3,23] Chr[517 com] (et. [mosc 1]) Dam ... ς (Gb[oo]) praem *τω* cum D[c]EKL al pler arm Chr[515 txt] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec

20. *διδασκ. νηπιων* et. Clem[424] Or[int 4,487] Ambrst etc (5. haec ante *παιδευτ. αφρ.* pon) ... A om

21. *ετερον*: L 1. 80. 88. 93. n[scr] *τον ετερ.*

25. *γαρ* et. Mcion[epiph 318] Dial[870] etc cop syr[p] (syr[sch] *γαρ* sine *μεν* exprim) ... 37. d[scr] om; nec exprim vg arm aeth Or[int 4,489. 490. 497] Ambrst etc | *πρασσησ* (116. 122. f[scr] *-σσεισ*) et. Mcion[epiph 318] Dial[870] ... D* arm *φυλασσησ*, item *observes* d e vg Ambrst, *custodias* vg[ms] (ap Ln) Or[int 489] etc Aug[ep 196] et[spir et litt] | *ησ*: 17. *ει*

26. *τα δικαιωματα* et. Or[int 4,489] et[497] ... G g** harl* Or[int 490] *δικαιωμα*, *iustitiam* | *φυλασση*: L 116. *-σσει* | *ουχ* cum ℵB 44. Dam ... ς Ti *ουχι* cum DEGKL al fere omn (A non liquet) Chr Thdrt Thphyl Oec

27. *η εκ φυσ. ακροβυστ.* (et. Or[int 4,489. 490. 497] etc): G g om | Gb Sz Ln *νόμον;* (post *λογισθησεται* vero Ln non interpunxit)

28. 29. Haec habent et. Or[1,198] et[int 4,489] Eus[dem 258] et[mal 258] (et[89]) et[ps 410] et[609] etc | *ὁ*: 17. om (item *ὁ* pri v. 29. teste Gb, non item Treg)

29. *αλλ* cum ℵABD[c]EKL al omn[vid] Or Eus etc ... Ln Ti *αλλα* cum D*G

καὶ περιτομὴ καρδίασ ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινοσ οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 *Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίσ ἡ ὠφέλεια τῆσ περι-*
τομῆσ; 2 *πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-*
στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 *τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινεσ; μὴ*
Tit 1, 3 *ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει;* 4 *μὴ γένοιτο·*
Ps 115, 2 (116, 11) *γινέσθω δὲ ὁ θεὸσ ἀληθήσ, πᾶσ δὲ ἄνθρωποσ ψεύστησ, καθάπερ*
Ps (50) 51, 6 *γέγραπται· ὅπωσ ἂν δικαιωθῇσ ἐν τοῖσ λόγοισ σου καὶ νικήσεισ ἐν*

---

29. *εν πνευματι* (Eus^mal 83 *οὐ γράμματι ἀλλὰ πνεύματι*): G *οσ πνευμ.*, item d e g (*et circumcisio cordis qui spiritu non littera*) | *ου ο* (4. 41. 45. 48. 61. 63. b^scr* o^scr om) *επαινοσ ουκ εξ ανθρ. αλλ* (B Eus^dem 358 *αλλα*) *εκ του* (et. D* et^c; D**b G 38. 48. 72. 74. a^scr om) *θεου* (D*E d e vg Or^int 2,205. 301 et 3,935 et 4,674 Ambrst al add *εστιν*, non item Or 3,934 not ex schedis et^int 4,480 Eus^dem 358 et^alib etc): 47* Chr^521 (et.^mosc 2) om

III. 1. *η ωφελεια* cum ℵ^c ABDKLP al fere omn Chr Thdrt etc ... ℵ*G 47. e^scr om *η*

2. *πολυ*: 120. c^scr *πολλη* (ut iam Aldus et Colinaeus ediderunt) | *πρωτον*: 47^mg Or^3,778 (non item^3,417) et^cat 15 *πρωτοι* | *μεν γαρ* cum ℵAD^cK L al pler (47^mg 67** om *μεν*) syr^p Chr^4,701 Thdrt Euthal^cod Phot manich^3,8 Thphyl Oec (respicit Eus^dem 141: *πρωτοι γαρ επιστευθησαν τα λογια τ. θε.*) ... Ln om *γαρ* cum BD*EG 76. 80. 120** 124. 137. d e g vg syr^sch cop arm aeth Chr^9,523 Dam Or^int 4,496. 504 Ambrst al | *επιστευθησαν* et. Or^3,778 Eus^dem 141 etc ... G** add *αυτοισ*, quemadmodum d e g vg Or^int 4,496. 498 Ambrst etc *credita sunt illis*

3. *τί γὰρ εἰ ἠπ. τινεσ; μὴ* praeeuntibus Bengelio et Ln scripsimus, nec aliter Or^int Ambrst al vdtr distinxisse; ς Gb Sz Ti *τί γάρ; εἰ ἠπ. τινεσ, μὴ* | *ηπιστησαν* (Or^int Ambrst *non crediderunt*, Cyp^203 et alibi *exciderunt a fide*): A *ηπειθησαν*, Pacian^op 2 *deliquerunt* | *καταργησει*: L al^6 cat Chr^mosc 2 *καταργηση*, 47. *καταργει*

4. *γινεσθω* (et. Did^tri 3,6 Thdrt Dam etc): L 26. 32. 45. e^scr Chr^523 *γενεσθω*, Or^cat 17 *γενηθητω* (*τὸ οὖν γενηθήτω εἴρηται ἀντὶ εὐκτικοῦ ὡσ τό· εἴη τὸ ὄνομά σου εὐλογημένον* etc) ... G *εστω*, item *est* d e vg Cyp^83. 120. 123. 202 (et. conc^carth 47) Ambrst; g *est aut esto*, Amb^luc 6,1381 *sit*. Contra Or^int 496. 499. 501 *fiat* | *πασ δε* et. vg (et. am fu demid harl tol) cop syr^p Or^int 3,900 et^4,497. 499. 501 Did^tri 3,6 etc ... G d e g vg^ms ap Ln syr^sch Cyp et conc^carth *π. γαρ*, arm *π. ουν* | *καθαπερ* c. ℵB Thdrt ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ADEGKL al pler ... 73. *ωσ*, 76. *καθο* | *νικησεισ* cum ℵADE 17. 29. 30. 32. 73. 116. 14^lect n^scr ... ς Ln Ti *νικησησ* cum BGKL al pler, item editum in Or^3,323 etc (:: fluctuat lectio et. LXX, sed ed. Rom. et. ℵAB al pler *νικησησ*)

τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνί-
στησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ 6, 19 Ga 3, 15
ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶσ κρινεῖ ὁ θεὸσ τὸν κόσμον;
7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡσ ἁμαρτωλὸσ κρίνομαι; 8 καὶ
μὴ καθὼσ βλασφημούμεθα καὶ καθώσ φασίν τινεσ ἡμᾶσ λέγειν ὅτι 6, 1
ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.
9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντωσ· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰου- 11, 32 Ga 3, 22

5. *θεου δικαιοσυνην* (et. Clem[189] Or[int 501. 502] Ambrst): G g vg Or[int 499] *δικ. θεου* | *ο επιφερ. την οργην* (sic ℵ[c] Clem[189] Or[int 501. 502] etc): ℵ* cop syr[sch] add *αυτου*, item Philastr[haer 51] (Gall[7,492]) *qui infert iram suam hominibus* | *κατα ανθρωπον λεγω* (Clem[189] haec om, licet addat *μη γενοιτο*): cf Or[int 502] *sciendum sane est quod in quibusdam etiam Graecis exx. sic invenitur:* Numquid iniquus deus qui infert iram adversum homines? *Et magis secundum hunc sensum videbuntur quae diximus convenire. Secundum hoc vero quod in Latinis exx. et nonnullis Graecorum invenimus:* - secundum hominem dico - *ita intelligendum videtur* etc. Ac rursus[503] ad alteram illam scripturam respicit: *ut in quibusdam exx. legi diximus.* Cum eadem convenit Philastr l. l., item aeth[utr], sed aeth[pp] insuper addit: *et hoc loquor more hominum.*

7. *ει δε* cum ℵA 5. 23. 57. 74. 124. d[scr] harl cop Dam ... ς Ln Ti *ει γαρ* cum BDEGKLP al pler vg syr[utr] Or[int 4,501. 503] Ambrst Chr[524] Thdrt al

8. *και καθωσ* cum ℵADEGLP al pler vg cop syr[p] arm (syr[sch] *κάι* omisso *καθωσ*, libere aeth) Clem[528] Or[int 4,501] etc ... BK 39. 74. a[scr] om *και* | *οτι* (et. Clem[528] Epiph[93] ex[cod ven] etc, item d e *quia faciamus*): G 76. 120. Epiph[93 petav] om, nec exprim g vg Or[int] Ambrst etc | *ποιησωμεν*: 37. *-σομεν* | *τα κακα*: D* om (D**b add) *τα* | *ελθη*: 37. 8[pe] cop add *εφ ημασ*

9. *προεχομεθα* cum ℵBKP etc (vg Ambrst al *praecellimus eos*), item AL k[scr*] *προσεχω-*) *προεχωμεθα* ... D*G 81. Chr[527] ex[mosc 2] et[544] Thdrt Severian[cat 18] *προκατεχομεν* (Thdrt Severian *κατεχομεν*) *περισσον*, item d g Or[int 4,504 bis] Ambrst[edd aliq] *quid ergo tenemus amplius.* Videtur et. syr[sch] accedere (omisso pariter *ου παντωσ*). Ex D*etc conflavit E: *τι ουν προκατεχομεθα* (ipse quidem D[c] ex incuria *κατ* non delevit) | *ου παντωσ*: D*GP d g syr[sch] et[p txt] aeth[utr] Or[int] Chr[527] ex[mosc 2] Thdrt Severian[cat] om (P *τι ουν* cum *προεχομεθα* in unum coniunxit, quocum cohaeret quod *ου παντωσ* om) | *προῃτιασαμεθα* (*προ* et. syr[sch] cop aeth exprim, item syr[p], sed vdtr demum c.* addi) ... D*G 81. 89* Chr[527] ex[mosc 2] Oec[com] *ητιασαμεθα*, item *causati sumus* d e g vg Or[int] Ambrst etc | *γαρ* (et. Or[int saepe]): D* (non item d) om, nec expri syr[sch] | *ιουδαιουσ τε*: A add *πρωτον* | *παντασ*: G *απαντασ* | *υφ* cum ℵADEGKLP etc ... B *υπο*. Cf et. Clem[568] *δουλουσ δε τουσ υπο αμαρτιαν και ταισ αμαρτιαισ πεπραμενουσ - ουδεν η γραφη.*

δαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ πάντασ ὑφ᾽ ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼσ
Ps 13 (14) 1–3 et 52 (53), 25 γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιοσ οὐδὲ εἷσ, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντεσ ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
Ps 5, 10 140, 3 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕωσ ἑνόσ. 13 τά-
φοσ ἀνεῳγμένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
9, 28 (10, 7) Es 59, 7 s ἰὸσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶσ καὶ
πικρίασ γέμει. 15 ὀξεῖσ οἱ πόδεσ αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνησ
Ps 35 (36), 2 οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λέγει τοῖσ ἐν τῷ νόμῳ
λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικοσ γένηται πᾶσ ὁ κόσμοσ
Ps 142 (143), 2 Ga 2, 16 τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ
ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.

---

10. οτι et. d e g vg syr[p] exprim ... 1. 2. 31. 33. 36. 57. 74. 109. 113. 178. a[scr] c[scr] al plus[30] Chr[527] om | ουδε (D[c]): D* ουδ

11. ο συνιων c. ℵDEKLP al omn[vid] (Iustin[dial 27] et Ir[90] etiam ex LXX sic afferunt locum) Chr[527] Thdrt Euthal[cod] Dam etc, item syr[utr] arm ... Ln om ο cum ABG :: LXX του ιδειν ει εστι συνιων η εκζητ. τ. θε., item ουκ εστι ποιων χρηστοτητα). Nec agnoscere vdtr articulum d e g vg Or[int 4,504] etc Ambrst al *non est intellegens, non est requirens*; contra v. 12 *non est qui faciat*. Ceterum scripsimus συνιῶν ut KL al plu[vid] Euthal[cod]; Ln συνίων ut D[c] (sed idem συνιοῦσιν 2 Co 10, 12); rursus al ut 121. 124. l[scr] συνιών. Cf ad Mt 13, 13. | ο εκζητων cum ℵADEKLP al omn[vid], item syr[utr] arm Chr etc ... BG om ο, hinc Ln [ο] εκζ. Latini ut ante relatum est. Ir[90] cum LXX η εκζητων | B ζητων

12. ηχρεωθησαν cum ℵAB*D*G (:: ut αχρεοσ pro αχρειοσ) ... ς Ln ηχρειωθησαν cum B[3]D[c]EKLP al omn[vid] (sed LP al ηχρειωθ.) :: LXX[ed] ηχρειωθησαν, sed ℵA[2] ηχρεωθ. | ο ποιων cum ℵDE, item (vide ante) d e vg Or[int 4,504] Ambrst al *qui faciat*; g *faciens* [aut] *qui faciat* ... ς Ln Ti om ο cum ABGKLP al omn[vid] syr[p] arm Chr etc :: LXX absque articulo, sed habet ℵ* | ουκ εστιν εωσ ενοσ et. Or[int] Ambrst etc ... B 67** om ουκ εστιν, item syr[sch] *et non est qui faciat bonum, ne unus quidem*

13. λαρυγξ (G -ρυνξ): AP 17. 48. 74. al[3scr] λαρυξ

14. ων το στομα cum ℵADEGKLP etc ... B 17. add αυτων (Cyp[258] *et os eorum*), hinc Ln add [αυτων] :: LXX ων το στομα

19. ο νομ. λεγει cum ℵ[c]ABDEGKLP al omn[vid] g (*dicit*) syr[utr] arm etc Chr[527] Thdrt Dam etc ... ℵ* d e vg cop Or[4,284] et[cat 32] Or[int 4,509 ss] Ambrst al ο νομ. λαλει (*loquitur*) | λαλει cum ℵABD[c]EKLP al fere omn d e vg cop syr[p] Or[4,284] et[cat32] Or[int 4,509 ss] Chr Thdrt Dam etc Ambrst al ... D*FGK 12[lect] f g syr[sch] λεγει

20. εξ εργ. νομ. ου δικαιωθ. cum ℵABKLP al omn[vid] vg (et. am demid etc) syr[utr] cop arm Or[int 4,509] Chr Thdrt Dam etc ... DEFG d e f g fu

21 *Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-* 1, 17
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 *δικαιοσύνη δὲ*
θεοῦ διὰ πίστεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ.

---

al[lachm] Ambrst al (et. Or[4,510] *qui in superioribus dixerit quia non iustificetur homo ex operibus legis*) ου δικαι. εξ εργ. νομ. | αυτου: 3. 33. 35. 73. 74. 114. 120[**] 121. 177. al[8 scr] aeth Or[int 509] (*in conspectu dei*, vol[al ed] *coram deo*) Ambrst του θεου | επιγνωσισ (et. Clem[567], item[447] γνωσισ) ... FG επιγνωσεωσ (sed f *agnitio*, g *agnitio* [aut] *is*)

21. θεου: ℵ του θεου (item vdtr G* quum inter -νη et θ̅υ̅ rasura sit). Praeterea per manifestam incuriam G*g* h. l. add δια πιστεωσ ιησου χριστου εισ παντασ και επι παντασ (g* επι πα. non expressit errore intellecto) | μαρτυρουμενη (ita D**c): D* 46. -ρομενη | και των: 37. (Treg 37*) om και

22. ιησου χριστου cum ℵCDEFGKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm aeth Clem[141] Or[2,600] et[int 4,511] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln om ιησου cum B Mcion[tert 5,13] (at ibi satis libere affertur verbum Pauli: *Tunc lex, nunc iustitia dei per fidem Christi. Quae est ista distinctio? - - Christi distinctio dispositionum est, non deorum; monet iustificatos ex fide Christi, non ex lege, pacem ad deum habere.*) ... A εν χριστω ιησου ... Chr[530] (et. mosc[2]) om (ειπων γουν· δικαιοσυνη θεου, επηγαγε· δια τησ πιστεωσ, εισ παντασ και επι παντασ τουσ πιστευοντασ. | εισ παντασ sine additam cum ℵ*ABCP 47* 137. cop arm (item aeth[utr] *quod in fide Iesu Christi iustificantur apud deum omnes illi qui credunt in eum*; similiter ar[e] *quod iustitia dei tantummodo est in fide in Iesum Christum unicuique de eis qui credunt in eum*) Clem[141] (δικαιοσυνη δε θεου δια πιστ. ι̅υ̅ χ̅υ̅ εισ παντ. τουσ πιστευοντασ· ου γαρ εστι διαστ.) Or[2,600] (δικαιοσυνην λεγει την εκ πιστ. ι̅υ̅ χ̅υ̅, ητισ πεφανερωται εισ παντ. τουσ πιστ.) et[int 4,516] (*cum - obiecisset, iustitiam dei per fidem Iesu Christi esse in omnes qui credunt, neque habere aliquam distinctionem, sed omnes deliquisse* etc) Cyr[act 86] Aug[ter] (et[pecc merit] et[spir et litt] et[contr ep 2 pelag] *in omnes qui credunt*); item *super omnes* am demid harl al[lachm], Dam επι παντασ ...... ς (Gb[oo]) Ti add και επι παντασ cum ℵ[c]DEFGKL al fere omn vg[clo] fu syr[p] (item syr[sch] *in omnes, etiam super omnes qui credunt in eo*) Chr[530] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec (Or[int 4,511 txt] *in omnes et super omnes qui credunt in eum*, prorsus ut habent fu et vg[clo]. Quod ab Or profectum esse credi nequit, quum et ipse Or[2,600] et[int 4,516 com] contra stent.) Ambrst (*in omnes vel super omnes, hoc est super omnes Iudaeos et Graecos* etc) Chrom[matth] (ut vg[clo] *credunt in eum*). Commentatur Thdrt[48] τὸ γὰρ „εἰσ πάντασ“ τοὺσ ἰουδαίουσ λέγει· „ἐπὶ πάντασ“ δὲ τοὺσ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. (Eadem cat[21] per errorem Apollinario adscribit.) :: pro testium ratione omnino edendum est εισ παντασ absque additamento. Quod quidem etsi a Pauli ingenio haud abhorreat, tamen nec ab interpolatore alienum est. Nec probabiliter dixeris breviorem lectionem inde ortam esse quod scriptor a παντασ ad παντασ transiluerit. Ut enim testes antiquissimi tantum non consentientes bre-

10, 12 *οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται*
τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ
1 Io 2, 2 *τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ*
θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ ἔνδειξιν τῆσ
δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
μάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔνδειξιν τῆσ δικαιο-
σύνησ αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ Ἰησοῦ.

27 *Ποῦ οὖν ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν*

---

viorem tenent, ita posteriores tantum non omnes fideliter conservarunt longiorem.

23. *παντεσ γαρ*: Epiph[500] *οι γαρ παντεσ* (ita enim legendum pro eo quod editum est *ει γαρ παντεσ*)

25. *ιλαστηριον* (B*D* *ειλαστ.*, FG *ιλαστηρειον*): d e g harl** vg[sixt] Ambrst al *propitiatorem*, f vg Or[int5,513bis] *propitiationem*, Hil[161] *placationem*, Aug[pecc merit et spir et litt] *propitiatorium*, Or[int5,513] *propitiatorium sive propitiatorem* | *δια πιστεωσ* (Gb'') cum ℵC*D*FG 31. 67** 76. Or[3,540 et 4,24. 39] Eus[ps295. 315. 491] Bas[bapt634] Cyr[act54] Dam Thphyl … ς *δι. τησ πιστ.* cum BC[3]D[c]EKLP al pler Bas[1,180] Chr[530] Euthal[cod] Thdrt Oec … d[2] e vg Or[int5,513ss] Amb[fug saec 3] Aug[bis] *per fidem* (d* *fide*), pergentes *in sanguine ipsius* (Or[int ter] *eius*), f g *per fidem in illius sanguine*, Ambrst *fidei in sanguine ipsius* … A om. Etiam Chr[531 vid]: *ο μεν γαρ πατηρ προεθετο, ο δε χς εν τω αυτου αιματι το παν κατωρθωσεν.* Libere Or[int3,239] *quem posuit deus propitiatorem* (cod *-torium*) *in sanguine ipsius per fidem.* | *αυτου* pr et. Or[bis] Eus[ter] etc (37. Or[4,25] post *αιματι* pon) … B 47. 76. *εαυτου*. De Latinis (*ipsius, illius, eius*) vide ante | *δια την παρεσιν* usq *τησ δικαιοσυνησ αυτου* (v. sq): FG 17. 39. 52. 61. 76. b[scr*] o[scr] transiliendo om | *παρεσιν* et. Or Chr Thdrt Dam Thphyl. Sic Chr[531]: *δια την παρεσιν, τουτεστιν την νεκρωσιν. - τι δε τουτο εστι· το εν τη ανοχη του θεου την παρεσιν γεγενησθαι;* … 46. *πωρωσιν*, 69. 116. *παραινεσιν* (k[scr] *παρεσνεσιν*), d* e Ambrst Aug[pecc mer et spir et litt] Pelag[com] *propositum* (contra vg *remissionem*) … 47. add *εν τω νυν αιωνι*

26. *προσ την* cum ℵABCD*P 47. 49. 80. Clem[141] Cyr[act55] Dam … ς om *την* cum D[c]EKL al pler Chr Thdrt Euthal[cod] Thphyl Oec | *και δικαιουντα* (D* *-ουν*) … FG 4. 52. f g fu al[lachm] Ambrst om *και* (*ut sit ipse iustus, iustificans*, Ambrst om *ipse*) | *ιησου* cum ℵABCKP al plu d[2] am fu syr[p] arm aeth Chr[531] Euthal[cod] Thphyl Aug[bis] Oros[pelag] … vg[cle] demid harl tol cop Or[int 513] Thdrt Ambrst Pelag[com] *Iesu Christi*, *ιυ χυ*, d* *Christi Iesu*, syr[sch] ar[e] *domini nostri Iesu* (ar[e] om) *Christi* … DEL al[40] Clem[141] *ιησουν* (i. e. *ιν* pro *ιυ*). Non item recte affertur Oec[244]: postquam enim *τον εκ πιστ. ιυ* scriptum est, explicatur *δικαιουντ. τον δια πιστεωσ του ιυ.*

27. *η καυχησισ* (*gloriatio*, sed d* *iustificatio*): FG d e f g vg Or[int4,516.]

ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦ- Ga 2, 16
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς Eph 4, 6
δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ
νόμον ἱστάνομεν.

IV.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν

$^{517.\ 518.\ 527}$ Aug$^{spir\ et\ litt\ bis}$ (non item $^{contr\ op\ 2\ pelag}$) add *σου* | *ουχι*: D* *ουκ*, FG *ου* | *δια* sec: D^{*gr} om

28. *λογιζομεθα*: D^{c}(non item E)KP al aliq -*ζωμεθα* | *γαρ* cum ℵAD*EFG 5. 9. 33. 38. 39. 47. 80. 121. 137. 179. d e f g vg cop arm (aeth) Or int^{516} Dam Ambrst Aug$^{contr\ op\ 2\ pelag}$ ... ς (= Gb Sz) Ti *ουν* cum BC D^{c}KLP al pler syr^{utr} Chr^{533} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec | *δικαιουσθ. πιστει ανθρωπ.* cum ℵ*ABCDE 5. 47. 153. 178. 179. 238. d e (sed d e *per fidem*, et d* e *hominum* pro -*nem*) Dam ... FG f g vg aeth^{utr} Or^{int} ^{516ss} Ambrst al *δικαι. ανθρωπ. δια πιστεως*, cop *hominem iustificari in fide* ... ς (= Gb Sz) *πιστει δικαι. ανθρωπον* cum ℵ^{c}KLP al pler syr^{utr} arm Chr Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec

29. *η* et. Clem$^{656.\ 730}$ etc; d** (* *ad*) e f g vg Or^{int} pp^{lat} *an* ... A*^{vid} 39** Iulian$^{cyr\ 106}$ *μη*, 77. *ει* ... 30. 39. 43. 51. n^{scr} Thdrt om | *μονον* cum ℵACFGKLP al plu (d e f g vg Or^{int} Ambrst etc *tantum*) Eus$^{dem\ 236}$ (*οτι μη μονον ιουδαιων εστιν ο θεος, αλλα κ. εθν.*) Ath^{828} Chr^{534} Cyr ador^{351} Thdrt Dam Oec ... Ti *μονων* cum B al^{15} Clem$^{656.\ 730}$ Ath^{501} (Chr^{534} semel fluct lectio) Iulian$^{cyr\ 106}$ Cyr$^{iul\ 107}$ Thphyl (Clem^{730} Ath Iulian *μονων ο θεος*, Clem^{656} *μονων εστιν ο θε.*) ... DE *μονος* | *ουχι* (FG *ουχι*) *και* cum ℵABCDEFGK 3. 31. 39. 45. 47. 73. 177. 178. k^{scr} d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth Clem^{bis} Ath$^{501.\ 828}$ Cyr$^{iul\ 107}$ (Iul^{cyr} *αλλα και*) Chr$^{534\ monc\ 1}$ Dam Or$^{int\ 518}$ Hil^{1157} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ουχι δε και* cum LP al pler syr^{p} (Chr^{534}) Cyr$^{ador\ 351}$ Thdrt Thphyl Oec

30. *ειπερ* (Gb') cum ℵ*ABCD**b 5. 6. 47^{txt} 80. 137. (g vide post) Clem^{656} Or^{4,228} Did$^{tri\ 1,18}$ Cyr$^{iul\ 107}$ et$^{ador\ 351}$ Dam Hier$^{pelag\ 2}$ Pacian ep^{3} (hi duo *si quidem*) ... ς Ti *επειπερ* cum ℵ^{c}D*et^{c}EFGKLP al pler Eus$^{dem\ 264.\ 236}$ Ath$^{501.\ 828}$ Chr^{534} Thdrt Thphyl Oec; *quoniam quidem* d e f (g *quoniam quidem* ^{aut} *siquidem*) vg Or$^{int\ 518}$ Ambrst al | *ο θεος* (sic D**b et D^{c}): D* Or^{4,228} om *ο*

31. *ιστανομεν* (Gb') cum ℵ*ABCD**b (* *περιστανομεν*)FG (hi duo *σταvομεν* linea incunte) 10. (*συνιστ*-) 31. 80. Or^{4,228} Cyr$^{ador\ 5}$ Dam ... ς *ιστωμεν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler (47^{txt} *ισταμεν*, 17. al^{3} *συνιστωμ.*) Chr ^{534} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec

IV. 1. *ευρηκεναι* (4^{mg} 23^{mg} *ευηρεστηκεναι*) post *ερουμεν* (Gb'') cum ℵAC DEFG 5. 21. 73. 137. d e f g vg cop arm aeth Or$^{int\ 520}$ Cyr$^{glaph\ 66}$ Dam Ambrst ... ς Ti post *αβρ. τ. π. ημων* cum KLP al pler syr^{utr}

κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα,
Gn 15, 6 Ga 3, 6 Ia 2, 23 ἀλλ' οὐ πρὸσ θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-

Chr[544txt] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ap Oec 346) ... B 47* Chr[544com] plane om | προπατορα (Gb") cum ℵ*et[c]ABC* 5. 10. 21. 137. syr[sch] cop arm aeth[utr] Cyr[glaph66] Dam (cf et Eus praep 319 αβρααμ οσ και προπατωρ του παντοσ ιουδαιων εθνουσ ανειρηται) ... ς Ti πατερα cum ℵ[a]C[2]DEFGKLP al pler d e f g vg syr[p] Or[int580] Chr[544txt etcom] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ut ante) :: solet etiam in N. T. Abraham dici πατηρ (Lc 16, 24. 32. Ioh 8, 53 Act 7, 2 Ro 4, 12), προπατωρ saepe apud pp[gr] legitur.

2. αλλ ου: F αλλα ου | θεον cum ℵABCD*FG Cyr[glaph66] ... ς τον θεον cum D[c]EKLP al omn[vid] Chr[545] Thdrt Euthal[cod] Dam al

3. ἡ: F* om | δε cum ℵABCD[c]EKLP al pler cop syr[p] Thdrt Dam etc; at eundem locum cum δε etiam afferunt Clem[rom10] Iust[dial92] Ir[gr et lat232] Or[4,284 etcat29] Eus[hist1,4,11]. Legitur ap LXX (pauc minusc επ. δε, item ed. Compl.) και επιστ., at quum ℵB deficiant, non certum est utrum ita an επιστ. δε, quod patrum ipsiusque Pauli testimonio probabile fit, aetate Christi legi consueverit ...... D*FG 61. 108* b[scr*] o[scr] d e f g vg syr[sch] arm aeth Chr[546] Euthal[cod] Cyp[105] Or[int517. 520. 522. 524] etc om | αβρ. τω θεω: ita et. LXX. Clem[rom] Ir[gr et lat] Or et[int] Eus[hist] (item Tert[pat6] *denique Abrah. deo credidit* etc) ... 37. Iust[dial] Cyp τω θε. αβρ. Ceterum pp omnes αβρααμ cum Paulo, non αβραμ ut LXX. Quam in rem cf Or[cat29]: νομίζω δὲ τοὺσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν μὴ ἐπιστήσαντασ τῇ ἀκριβείᾳ τῆσ γραφῆσ ἐκτεθῆσασθαι (sic) τὸ ἀπὸ τῆσ γενέσεωσ ῥητόν, οὐχ ὡσ παῦλοσ αὐτὸ τέθηκεν ἐν τῇ ἀρχῇ. οὐκ ἂν γὰρ ὁ οὕτωσ ἀκριβὴσ ἐξέθετο τό· ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ. οὕτω δὲ εἰκὸσ καὶ ἐν τοῖσ ἑξῆσ γεγράφθαι ἐν τῇ πρ. ῥωμ. ἐπιστολῇ ὅτι ἐλογίσθη ἡ πίστισ τῷ ἀβραὰμ (lege potius αβραμ) εἰσ δικαιοσύνην. νυνὶ δὲ ἔχομεν ἡμεῖσ ἀβραάμ. Consimilia his eaque manifestiora Or[int525] habet: „Sed diligentem lectorem, quem iota unum aut unus apex de logo non praeterit, ne illud quidem latere debet quia hoc quod apostolus dixit -- illo tempore cum de eo scriptum est quod *crediderit deo et reputatum sit ei ad iustitiam*, nondum *Abraham* vocabatur, sed *Abram* erat nomen eius. De quo aliquibus forte videbitur error in exx. haberi, quod facile *Abraham* pro *Abram* scribi potuerit. – Sed quia haec existimatio potius incerta est quam firma approbatio, nos compendiosius respondeamus quod observans apostolus sententiam dei, qui dixit: *Iam non Abram sed Abraham erit nomen tuum*, appellavit nunc eum non ut in loco Genesis scriptum est, sed ut de eo pronuntiaverat deus."

4. οφειλημα (D* οφιλεμα) cum ℵABCDEFGKLP al longe plu arm Chr[546] Euthal[cod] Cyr[glaph66] Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) praem το cum minusc pauc[vid] (nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Oec

λημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα
τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύνην. 6 καθάπερ
καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸσ λογί-
ζεται δικαιοσύνην χωρὶσ ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο- Ps 31 (32), 1. 2
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριοσ ἀνὴρ οὗ οὐ
μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸσ οὖν οὗτοσ ἐπὶ τὴν
περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λεγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ 4, 3
Ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιοσύνην. 10 πῶσ οὖν ἐλογίσθη; ἐν περι-
τομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆσ σφραγῖδα τῆσ δικαιοσύνησ τῆσ Gn 17, 11

---

5. *ασεβην* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *ασεβη* cum ABCD^{c}EKLP etc | *εισ δικαιοσυνην* sine additam: ita et. Or$^{int\,4,520\,ss}$, nec aliter am ... vg^{cle} fu demid harl tol omn^{lachm} Ambrst al, etiam arm^{usc} add *secundum propositum gratiae dei*

6. *καθαπερ* cum ℵABCKLP al omn^{vid} ... DEFG *καθωσ* | *δαυειδ* (sic et. ℵ): cf ad Mt 1, 1 ... DKFG 46. g^{scr} praem o | *δικαιοσυνην* (c^{scr} *-νη*): P 17. 46. 69** 70. 114. 13^{lect} *εισ δικ.*

7. *αφεθησαν*: 4. 35. 38. 63. 68. 74. 120. al^{3scr} (item „mu" ap Mill) Chr$^{547\,bis\,cod}$ *αφειθησαν* (:: ita et. LXX ex ℵ al permu)

8. *οὗ* cum ℵ*BD*EG 67** ... ς Ln *ᾧ* c. ℵ^{c}ACD^{c}FKLP al pler Dam Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,66}$ Thdrt al, item d e f g vg Or$^{int\,520.\,553s}$ cop etc :: item LXX^{cd} Clem^{463} (affert ex LXX quum addat *ουδε εστιν εν τω στομ. αυτ. δολ.*) etc, ℵAB *ου* | *λογισηται*: KP 17. 26. 32. 34. 46. 48. n^{scr} 13^{lect} Euthal^{cod} *-σεται*

9. *ουτοσ*: F^{2} *αυτοσ* (* *αυτουσ*) | *περιτομην*: DE d* vg^{cle} harl* tol (non item am fu demid floriac harl**) arm^{mg} (in edd^{const} et^{amst}) Ambrst add *μονον*. Quam in rem Luc^{brug}: „*Non auferas vel adverbium* tantum *vel verbum* manet." Habet enim vg^{cle} harl** tol (non item am fu demid) Ambrst: *in circumcisione tantum manet, an* etc | *η και*: 35. 47. 49. 52. 108* 13^{lect} k^{scr} tol syr^{sch} Chr^{547} (et. mosc^{1}) om *και* | *επι* sec (et. Chr^{547} Cyr$^{glaph\,66}$ Thdrt Dam etc): C *εισ* ... 29. 33. a^{scr} (om et. *την*) om | *λεγομεν γαρ* sine *οτι* cum ℵBD* 47. ... ς Ti add *οτι*, Ln [*οτι*] cum ACD^{c}EFGKLP al pler vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat\,29}$ Chr^{547} Cyr$^{glaph\,66}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam | *η πιστισ* (k^{scr} ante *τω αβρ.*, 17. 62. post *εισ δικ.* pon): K om

10. *οντι* (et. d* e fu* *in circumcisione cum esset*, item Or$^{int\,524}$ Ambrst Aug$^{ep\,146}$ *cum in circumcisione esset*, etc): FG d*** f g vg (et. am fu** demid harl tol) syr^{sch} (non item P) Cyr$^{glaph\,66}$ et$^{ador\,58}$ om | *ἤ* (sic et. d e f g vg^{cle} am fu demid tol): D^{d}E harl*^{vid} add *και*

11. *περιτομησ* cum ℵBC^{2}DEFGKLP al pler d e f g vg cop Or$^{cat\,29}$ (*λαμβανει δε μετα την εκ πιστεωσ δικαιωσιν σημειον περιτομησ, ωσπερει σφραγιδα* etc) Chr^{4,302} (^{9,548} vocem *περιτομησ* praeterit) Cyr$^{glaph\,66}$ Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec Ambrst al ... Gb' *περιτομην* cum AC*

πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάν-
των τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς
δικαιοσύνην, 12 *καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς*
μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ
πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 *οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ*
Gn 22, 17 etc *ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν*

---

6. 9. 36. 37[mg corr] 47. 67. 77. 123. syr[utr] arm Or[int 524] (item schol Origeni adscriptum ap Wtst, sed ipsa verba non affert) Chr[4,400] Cyr[glaph 24] et[ador 53] Procop[niceph 1,1541] Dam (nil probat Eus[dem 19] *ωσπερ τινα σφραγ. την περιτομην υπεμεινε του σωματοσ*, nec Cyr[lir 74] *και περιτομην ελαβε σφραγιδα τησ* etc) | *σφραγιδα* (I. add per incuriam manifestam *τησ περιτομησ*): FG add *δια* (non item f; g vero *ex iustitia* [aut] *iustitiae*) | *τησ δικαιοσυνησ*: A om *τησ* | *τησ* (17. om) *εν τη*: DEFG 1. 4. 7. 35. 114. 157. 13[lect] 14[lect] al[3scr] 8[pe] Procop[niceph] Dam om *τη* | *δι ακροβ.* cum ℵBCD**[b et c]K[sil]P al pler[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Ln Ti *δια ακρ.* cum AD*EFGL[sil] 76. | *αυτοισ* cum ℵ*AB 2* 3. 21. 23. 47. 57. 67** 69. 73. 74. 80. 108. 115. a[scr] demid tol cop schol[orig] (ap Wtst, ut ante) Cyr[glaph 66] Dam ... ς (Gb°) Ti praem *και* cum ℵ[c]CDEFGKLP al longe plu d e f g vg (et. am fu harl) syr[utr] arm aeth[utr] Or[int 524. 525] Thdrt Thphyl Oec | *δικαιοσυνην* cum ℵC[2]D* 67** 80. 115. arm Dam ... A 32. 47. 114. 124. a[scr] Cyr[glaph 66] *εισ δικαιοσυνην*, 67* *εισ την δικ.*, similiter *ut reputetur et* (demid tol om) *illis ad* (g *in*) *iustitiam* d*** e f g vg Or[int 524] Ambrst al, d* vero *ut reputetur et illis iustitia* ... ς Ln Ti *την δικαιοσυνην* cum BC*D[c]EFGK LP al pler Thdrt Thphyl Oec

12. *τοισ ουκ* (37. 80. c[scr] Procop[niceph] Thphyl *ου τοισ*) *εκ περιτομησ* (ita et. ℵ[a]): ℵ* om, transiliens a *περιτομησ* ad *περιτομησ* | *στοιχουσιν* (FG *στοιλουσειν*, f g *qui sectantur*): 31. 37. (* ap Treg) 65. 80. 89. 115. l[scr] *τυχουσι* | *τησ εν ακροβυστ.* cum ℵABCD*EFG 4. 5. 26. 44. 47. 63. 66. 72. 80. 110. 111. 115. 120** 123. a[scr] al[5scr] al Cyr[glaph 67] Procop[niceph 1541] Dam ... ς (= Gb) *τησ εν τη ακρ.* cum D[c]KLP al plu Chr[548] Euthal[cod] Thdrt Thphyl | *τησ εν ακροβ. πιστεωσ* cum ℵ* (om *πιστ.*) et[a]ABC (* *εν ακροβυστιασ*) FG al sat mu f g am fu harl* (hi[5] et Or[int] *vestigia* [fu Or[int] add *eius*] *quae est in praeputio fidei*) Or[int 524 s] Cyr[glaph 67] Dam ... Gb' Sz *τησ πιστεωσ τησ* (P 2. 63. 66. al *τοισ*) *εν τη* (2. al om) *ακροβ.* cum KLP al[60] fere vg[cle] (*vestigia fidei quae est in praeputio*, ita et. demid harl** tol Ambrst) Euthal[cod] (omisso *τησ* sec) Thdrt ... DE 71. d e *τησ πιστεωσ τησ εν* (D[c] add *τη*) *ακροβ. πιστεωσ* (d e *fidei quae est in praeputio fidei*)

13. *ἢ* (et. ℵ[a]; ℵ* om): 76. 124. arm Thphyl *και* | *αυτον ειναι*: K 17. n[scr] *ειν. αυτ.*, 42. 73. om *αυτ.* | *κοσμου* cum ℵABCDEFG 47. 73. 80. d[scr] arm Dam ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum KLP al pler Cyr[glaph 67] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec | *δια* (a[scr*] c[scr] al? om) *δικαιοσυνησ* (et. f g *per iustitiam*): G *διικαιοσυνησ*, F *δικαιοσυνην* | *πιστεωσ*: 3. 44. 71. c[scr] *και πιστ.*

εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ. 14 *εἰ γὰρ οἱ ἐκ* Ga 3, 18
νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
15 *ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμοσ, οὐδὲ*
παράβασισ. 16 *διὰ τοῦτο ἐκ πίστεωσ, ἵνα κατὰ χάριν, εἰσ τὸ εἶναι*
βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου
μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ Ἀβραάμ, ὅσ ἐστιν πατὴρ πάντων Ga 3, 9
ἡμῶν, 17 *καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά* Gn 17, 5
σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ
καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα, 18 *ὃσ παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι*
ἐπίστευσεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ Gn 15, 5
εἰρημένον· οὕτωσ ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 *καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ*

---

14. *και* et. f g Or[int 526 bis] Aug[ps 118] et[alibi] ... d e vg Iulian ap Aug[op imp 2] Ambrst Pelag[com] om (D prorsus insolito modo *και* ei sticho addidit qui verbis *κεκενωται η πιστισ* constat)

15. *οὗ*: FG* *που*, item arm | *δε* (Gb') cum ℵ*ABC 10. 31. 80. 124. cop syr[p mg] arm Or[int 4,505] et[526 bis] et[527] Thdrt Dam Thphyl Iulian ap Aug[op imp 2] Ambopist[73] ... ς Ti *γαρ* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler d e f g vg syr[sch] et[p txt] Or[int 526 semel] Chr[550] (*οτι ο νομ. οργ. κατεργ.· ου γαρ* etc) Euthal[cod] Cyr[glaph 67] Oec Ambrst Aug | *παραβασισ*: AFG *-βασεισ* (sed f g *praevaricatio*)

16. *εκ πιστεωσ*: D* d* add *ιησου* | *ινα*: A 45. 80. add *η*, item arm. Libere d e vg (et. fu demid harl tol, sed non am) Ambrst al *ut secundum gratiam firma sit promissio* etc. Libere syr[sch] *Quapropter per fidem, quae est per gratiam, iustificabimur.* | *ου τω εκ του* (31. 35. 37. 73. 76. 124. al[2 scr] om) *νομου*: D[d] add (inepte) *εστιν* (d *non ei qui ex lege est*) | *μονον*: FG 42. 91. d* e f g om | *αλλα και τω*: FG d e f g fu harl* al[lachm] om *και*

17. *πατερ. πολλων*: 37. *πολλ. πατ.* | *τεθεικα*: KL al *τεθηκα* | *επιστευσεν* (vg[cle] am syr[p] Or[int 528] etc): FG d e f g fu demid tol ceteri[lachm] syr[sch] ar[e] Ambrst al *επιστευσασ, credidisti* (Luc[brug] „*Non mutes personam tertiam in secundam* credidisti.“) ... D[gr*] *επιστευσαν.* Sic aeth utr: *multorum populorum, eorum qui credent in deum* | *ου επ. θεου*: FG *ου επ. θεω* (*cui credidisti deo*)

18. *επ ελπιδι* cum ℵABC[3]D[c]EKLP al omn[vid] ... Ln Ti *εφ ελπ.* cum C*D*FG ... 31. 62. 70. Euthal[cod] om | *γενεσθαι*: F *-ασθαι* | *ειρημενον*: K syr[sch] *γεγραμμενον* | *το σπερμα σου*: FG 106. 108[mg] f demid floriac vg[six] Thphyl Pelag[com] (non item Ambrst al) add *ωσ αι αστερεσ* (106. 108[mg] Thphyl *τα αστρα*) *του ουρανου και το αμμον* (iidem[3] *και ωσ η αμμοσ*, demid *et sicut harena*) *τησ θαλασσησ* (demid *quae est in littore maris*, Thphyl om *τ. θα.*). Similiter g harl* add *sicut stellae caeli*, item fu marian *sicut arena maris*, tol *velut arena quae est in litore maris.* Praeterea etiam Or[int 531] editum est: *sicut stellas caeli et arena maris*, at Delarue adnotat: „Haec desiderantur in omnibus Mss. nostris.“ Lc[brug]: *Quod sequitur in multis libris - superfluit.*

Gn 17, 17 *πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης*
που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας· 20 *εἰς δὲ*
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυνα-
Io 9, 24 *μώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ,* 21 *καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι*
ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 *διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ*
Gn 15, 6 *εἰς δικαιοσύνην.* 23 *οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη*
αὐτῷ, 24 *ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύ-*
ουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 *ὃς*
Es 53, 12 *παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίω-*
σιν ἡμῶν.

---

19. *τη πιστει* cum ℵABCD*EKLP al omn[vid] vg Epiph[581] Chr[553] Euthal[cod] Thdrt Chron[103] Dam Or[int 2,89] et[4,531 ter] Ambrst ... D*FG d* f g fu* vg[six] Or[int 4,532] Iulian ap Aug[op imp 2] praem *εν* | *κατενοησεν* cum ℵABC 67** 93. 137. am fu[vict] syr[sch] cop ar[e] Or[int 2,89] Chr[1,560] (*του παυλου λεγοντος - κατενοησε μεν γαρ, φησι, το εαυτου σωμα νενεκρωμενον* etc) et[9,553 mosc 1] Dam Iulian ap Aug (32. Thdrt *ως κατενοησε*, similiter arm aeth[utr]) ... ς (Gb[oo]) Ti praem *ου* cum DEFGKLP al pler d e f g vg (et. fu* demid al) syr[p] Or[int 4,531. 532] Chr[553 montf] Epiph[581] Chron[103] Thphyl Oec Ambrst (*et non infirmatus est fide, nec consideravit*, ut et. vg[cle] Or[int 531s]) | *νενεκρωμενον* cum BFG 47. 213. d e f g am demid harl syr[sch] et[p txt] aeth[utr] Or[int 2,89] Chr[1,560] et[9,553] Epiph[581] ... ς praem *ηδη*, Ln [*ηδη*] cum ℵACDEKLP al pler cop syr[p] c.* arm (vg[cle] fu al *cum iam fere centum annorum esset*) Or[int 4,531. 532] Euthal[cod] Thdrt Chron[103] Dam Thphyl Oec | *υπαρχων* (et. d D[bet]): D* -*ρχει* | *μητρας*: G[2] *μητρος* (est enim ο super α additum), sed g tantum *vulvam* | *σαρρας*: L vg[cle] (et. demid, non item am fu) *σαρας*, *sarae*
20. *δε*: ita syr[p] Ambrst; d* *autem etiam*, d*** e vg Or[int 531. 533] *etiam*, cop syr[sch] *et* - ... FG f g aeth[utr] om | *του θεου*: 17. om *του* | *τη απιστια*: aeth[utr] om (sed aeth[pp] paullo liberius) | *αλλ* ut ℵACDEFGKL al omn[vid] ... B *αλλα* | *ενεδυναμωθη* (37. *ενδυναμ.*) ... FG *εδυναμωθη*
21. *και πληροφορηθεις* cum ℵABCD*et[c]KLP al omn[vid] syr[utr] cop arm Or[int 531] Chr[553] Euthal[cod] Thdrt Chron[103] Dam Aug[advers leg 2] ... Ti om *και* cum D[d]EFG d e f g vg Ambrst al
22. *διο και* cum ℵACD**[b]et[c]EKLP al omn[vid] d e vg syr[p] Or[int 531. 533] Euthal[cod] Thdrt Chron[103] Dam Ambrst al ... BD*FG f g syr[sch] cop ar[e] arm om *και*, hinc Ln [*και*]
23. *δι αυτον μονον* et. Or[int 533] Chr[500] Chron[103] etc (Ambrst *tantum propter ipsum solum*) ... DEFG d e f g vg *μονον δι αυτον* | *οτι ελογ. αυτω*: D[d]E 63. d[d] e vg (et. demid tol, sed non am fu) Or[int 533] Ambrst al add *εις δικαιοσυνην*, item syr[sch] Thdrt *η πιστις εις δικαιοσυνην*
24. *μελλει* (FG[r] -*λεις*): P 37*[vid] *μελλη* | *εγειραντα*: A -*ροντα*
25. *δικαιωσιν*: D[d]E 17. a[scr] al[15] Cyr[glaph 64] Chron[103] *δικαιοσυνην* (D[d] E *δικαίωσυνην*: nimirum D[d] notaverat tantum *νην* pro *ν* finali, relicto

V.

1 *Δικαιωθέντεσ οὖν ἐκ πίστεωσ εἰρήνην ἔχωμεν πρὸσ τὸν θεὸν*
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 *δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω-* Eph 2, 18 3, 12
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰσ τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ 1 Pe 5, 12
καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ. 3 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ*
καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖσ θλίψεσιν, εἰδότεσ ὅτι ἡ θλῖψισ ὑπομονὴν Ia 1, 3
κατεργάζεται, 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·* 5 *ἡ δὲ*
ἐλπὶσ οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖσ
καρδίαισ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ δοθέντοσ ἡμῖν. 6 *ἔτι γὰρ*

---

etiam eo quem D*** posuerat accentu; E vero stulta fide exscripsit exemplar suum.)

V. 1. *εχωμεν* (et. Sz, item Ln^ed min: mutavit autem lectionem quum ignoraret B eiusdem testem esse) cum ℵ*AB*CDEKL al plus[30] d e f g vg syr^sch cop arm aeth^utr Or^int 4,535. 536. 541 (explicat[536] *habeamus pacem ut ultra non adversetur caro spiritui*) Tit[354] (Gall[5]) Chr[561] ter (et explicat *τουτεστι· μηκετι αμαρτανωμεν μηδε προσ τα προτερα επανερχωμεθα*) Euthal^cod Cyr^zach 838 Thdrt Dam Ambrst etc. Nec aliter accipiendum videtur Tert^marc 5,13 *monet iustificatos ex fide Christi – pacem ad deum habere* ... ς Ln^ed mai (sed vide ante) Ti *εχομεν* cum ℵ^a B^3 F^gr G^gr P al plu syr^p Did^trin 2,27 Epiph[866] Cyr^esa 276. 666 et^act 64 Sedul :: haec lectionis *εχομεν* testimonia longe superari testimoniorum vi qua *εχωμεν* valet in promptu est. Hinc *εχωμεν* abiici nequit nisi prorsus ineptum sit: ineptum vero non videtur.

2. *τη πιστει* cum ℵ*et^c(ℵ^a A)CKLP al pler d*** vg syr^utr cop arm aeth^pp Or^int 3,69 (*quoniam in ipso habemus accessum per fidem in spe gloriae dei*) et^4,536 Chr[562] semel Euthal^cod Cyr^act 64 Thdrt Dam Ambrst (^txt; ex com non satis apparet *τη πιστ.* eum non legisse) al; item *εν τη πιστ.* ℵ^a A 93. 124. fu Tit[354] Chr[562] semel ... Gb° Ln Ti om cum BDEFG d* e f g aeth^ro Or^int 4,536 bis | *χαριν* et. Or^int ubiq etc: A *χαραν* | *επ ελπ.* cum ℵABCD^c EKLP etc (et. Euthal^cod) ... Ti *εφ ελπ.* cum D*FG | *του θεου*: ita Or^int 4,535 (male ante Delar. editum *filior. dei*) et[536] com Cyp[267] et[305] ... d*** vg (et. am fu etc) Ambrst (in com non attigit) Pelag al *filiorum dei*

3. *ου μον. δε*: D*G^gr add *τουτο* | *καυχωμεθα* cum ℵADEFGKLP (F *καυχομετα*, L al *καυχομεθα*) al m[42] vg cop arm aeth Or^int 4,537. 538 Cyp[267. 305] Tit[355] Chr Thdrt Dam etc ... BC 80. Or^2,024 et^1,301 Ephr^3,348 Tert^gnostic 13 *καυχωμενοι* (:: cf infra v. 11)

4. *δοκιμην*: 17. *δικαιωσυνην* (sic)

5 *εκκεχυται*: Or^1,301 *εκκεχυσθω* (*ου μονον γαρ, φησι, αλλα και καυχωμενοι – η δε ελπ. ου καταισχυνει· μονον η αγαπ. τ. θε. εκκεχυσθω εν τ. καρδ. ημ. δια* etc) | *ημων* (ℵ^c): ℵ* *υμων*

6. *ετι γαρ* cum ℵACD*et^c EKP (et L *ετι δε*) al omn^vid (syr^p, vide post)

Χριστόσ, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν
ἀπέθανεν· 7 μόλισ γὰρ ὑπὲρ δικαίου τισ ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ
τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τισ καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν
ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰσ ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν

---

arm Mcion[epiph 318] et Epiph[369] (vide post) Chr[565] Thdrt Dam Or[int 4,540. 602] (libere[3,52] *cum enim adhuc secundum tempus impii essemus, Chr. pro nobis mortuus est*). Sic Epiph[marc 369] τὸ „ἔτι“ καὶ „ἀπέθανεν“ οὐ δοκήσεωσ, ἀλλὰ ἀληθείασ ἐστὶ σημαντικόν. εἰ γὰρ δόκησισ ἦν, τίσ χρεία τοῦ ἔτι λέγεσθαι, δυναμένου τοῦ $\overline{χυ}$ πάντοτε καὶ νῦν δοκήσει φαίνεσθαι, καὶ μὴ λέγεσθαι „ἔτι ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν.“ ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔτι“ τὸ τότε θανεῖν ἀπέδειξε etc). Atque sic syr[p]: *Christus enim, cum adhuc essemus infirmi, adhuc secundum tempus pro impiis mortuus est* ...... B ειγε, fu* Aug[ep 149 et pecc mer 1] *si enim*, h[scr] Isid[2,117] ει γαρ (λεγων· ει γαρ $\overline{χσ}$ οντων ημων ασθενων κατα καιρον υπερ ασεβ. απεθ.), syr[sch] *si autem*, cop *si enim adhuc* ... D[b]FG εισ τι γαρ, d e f g vg Ir[int 207] Faustin[contr arian] al *ut quid enim* | ασθενων ετι (et. Gb) cum ℵABCD*FG 31. 137. d e f g vg syr[p] Ir[int] Or[int 4,541] („quod enim *Christus cum adhuc peccatores* – spem nobis dat“) Mcion[epiph 318 et 369] Dam ... ς (= Gb) cum D[c]EKLP al pler syr[sch] cop arm aeth[utr] (plane non habet) Or[int 540. 602] om ετι. Dedimus igitur (praeeuntibus Gb Ln) ετι bis cum ℵACD* 31. 137. syr[p] Mcion[epiph] Dam; offensi duplici ετι, cuius quidem rationem dudum fuerunt qui rectissime explicarent, alteri prius vario modo mutarunt, alteri satis habuerunt secundum abiecisse.

7. μολισ cum ℵ[a]ABCD unc rell et minusc omn[vid] Chr[565] rell ... ℵ* Or[1,521] μογισ :: μογισ uno tantum Ni Ti loco Lc 9, 39 scriptum est, substituentibus HR al[5] μολισ, quod idem Lc quater in actis habet (14, 18. 27, 7. 8. 16) atque semel Petrus priore epistula 4, 18. Hinc μογισ h. l. coniunctis testimoniis ℵ* et Or satis commendari visum esset, nisi eadem forma etiam Act 14, 18 a D pro μολισ substituta esset et 27, 16 a cod. 40. | υπερ γαρ (238. δε): L 2. 32. 62. 18[lect] arm om γαρ. Ceterum apud Ir[int 207], ubi vv. 6 usq 10 continua serie exscribuntur, v. 7 omittitur.

8. εισ ημασ ο θεοσ cum ℵACKP al pler cop Or[1,521] Chr[565] Cyr[act 55] Euthal[cod] Dam Oec ... Ti ο θε. εισ ημασ cum DEFGL 76. 124. d e f g m[93] vg syr[p] Dial[859] Chr[mosc 1] Thdrt Thphyl Ir[int 207] Or[int 541 bis] Aug[ioh 110 et saep] ... libere syr[sch] arm aeth ... B om ο θεοσ | οτι et. Or[1,521] Dial[859] etc Ir[int 207] etc: D**b (rursus delet D[c]) FG d* m[93] Chr[565] Or[int 541] Cyp[71] Hil[35. 115] Ambrst al add ει (*quoniam si cum adhuc peccatores essemus, Chr. pro nobis mortuus est*). Contra Lc[brug]: *Non interponas coniunctionem* si *inter* quoniam *et* cum. | ετι: 109. Dial[859] Chr[565] om | οντων ημων et. Or Dial etc ... L Chr[565] ημ. οντ. Ceterum vg[clo] (non am fu demid harl tol) arm[mg] in edd[amst et const et ven] Pelag[com] add *secundum tempus*, et Lc[brug]: *correctores iudicarunt non esse praetermittendum illud* sec. tempus. Ac vdtr κατα καιρον h. l. etiam Thdrt legisse; explicat enim[5,55] ad v. 8 (v. 6 in com praeterit): το δε κατα καιρον αντι του εισ καιρον, κατα τον προσηκοντα καιρον. Sic syr[p]:

Χριστὸσ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντεσ
νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ.
10 *εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντεσ κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου*
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντεσ σωθησόμεθα ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ, 11 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ*
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλά-
βομεν.

12 *Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσ τὸν* 1 Co 15, 21
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ θάνατοσ, καὶ οὕτωσ εἰσ
πάντασ ἀνθρώπουσ ὁ θάνατοσ διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντεσ ἥμαρτον·

– *quoniam, quum adhuc peccatores essemus, reconciliati sumus deo per mortem filii ipsius. Christus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis iustificati nunc* etc.

9. *ουν* cum ℵABCD^{c}EKLP al fere omn vg (et. am fu**) syr^{utr} Or$^{int\,4,541.\,542}$ Chr^{565} Cyr^{act55} etc ... D*FG 43. 52. d e f g m^{88} fu* demid cop arm Dial^{857} Ir$^{int\,207}$ Or$^{int\,4,541}$ Cyp^{71} Hil$^{85.\,115}$ Ambrst om (:: cf ad v. 8 *οτι ει*) | *νυν*: 39. 41. tol Dial^{857} om

10. A ab *τω θεω* ad *εν τω θεω* v. 11 transilit | FG *εχθροι* | *δια του*: F om *του* | *σωθησομεθα*: L al aliq (2 ap Scri) -*σωμεθα*

11. *ου μονον δε*: D*FG d* f g fu* arm Ambrst add *τουτο* (item E ut vdtr *το*: in D enim corrector puncta improbandi super *τουτο* ponens quum nullum posuisset super *τ* alterum, scriba codicis E inepte *το* servavit) | *καυχωμενοι* cum ℵBCDEKP al sat mu cop Chr^{566} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... L(FG) al plus^{30} d e f g vg arm syr^{sch} (*gloriabimur*) et^{p} aeth Or$^{int\,4,542.\,543}$ Ambrst al Thphyl *καυχωμεθα* (al aliq *καυχομ-*), FG *καυχωμεν* | *ιησου χριστου* ... B om $\overline{χυ}$

12. *ανθρωπου*: 37* praem *θανατου* | *η αμαρτια εισ τον κοσμ.* cum ℵABCKLP al omn^{vid} vg^{cle} syr^{p} arm (Ath^{754} cop *η αμαρτ. εισηλθ. εισ*, libere et. al) Or$^{4,360.\,364}$ et$^{int\,4,542.\,544\,ss}$ Chr^{570} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al (cf et. Greg$^{thaum\,7}$ *ινα δι ησ σαρκοσ η αμαρτ. εισηλθ. εισ τ. κοσμ. και δια* etc) ... Ti *εισ τ. κοσμ. η αμαρτ.* cum DEFG d e f g am fu demid harl tol Amb$^{luc\,4,1352}$ al | *ο θανατοσ* pri loco: FG om *ο* | *ο θανατοσ* sec loc cum ℵABCKLP al fere omn vg (et. am demid tol) syr^{sch} et^{p} c.* cop arm (hi interpretes varie ponunt, ut arm post *διηλθ.*) Or$^{4,360.\,364}$ et$^{int\,4,543.\,544.\,548.\,549}$ Chr^{570} Thdrt^{5,56} et^{4,428} (Chr et Thdrt post *διηλθ.*) Euthal$_{cod}$ Dam (*ο θα. εισηλθ.*) Ambrst Aug trin^{13} al ... Gb^{o} Ti om cum DEFG 62. d e f g fu syr$^{p\,txt}$ aeth Or^{4,544} semel (at multo saepius aliter atque eadem ipsa pagina) Aug (vide post) Amb$^{luc\,1352}$ Pacian^{baptism} Leo$^{serm\,50}$ Bed (hos vide ap Sab). Atque Aug quidem impugnat Pelagianos *ο θανατοσ* supplentes. Ita contr. 2 epp Pelag^{2,4}: *volunt intelligi non peccatum sed mortem.* Item de volunt. dei 3. *quia vero in omnes homines mors pertransiit, in omnes necesse est pertransiisse peccatum.* Item op. imp. contr Iulian 2, 50 *sive mors sive peccatum sive potius cum morte peccatum.* | *εφ ω*:

4, 15 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλο-
γεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
1 Co 15, 45 Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ σμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ

d e f g vg Amb[luc 1258] Ambrst etc *in quo*. Qua de re cf Aug[contr 2 epp pelag 4] *Quodsi propterea*, inquit, *non potest illis verbis apostoli peccatum intelligi*: in quo omnes peccaverunt, *quia in Graeco, unde translata est epistula, peccatum feminino genere positum est, restat ut in illo primo homine peccasse omnes intelligantur, quia in illo fuerunt omnes, quando ille peccavit.*

13. *αμαρτια* pri et. Clem[567] Chr[570] Thdrt Dam etc ... 38. 62. 19[lect] Or[4,360] Thphyl *η αμαρτ.* | *ελλογειται* (ℵ[c]DEFG *ενλογ–*) cum (ℵ[a] *ελλογαται*) ℵ[c]BCDEFGKLP al pler am harl[**] Or[4,67. 360. 580] not (ex Philoc) Chr[570. 571] Cyr[glaph 95. 428] et[iul 276] Thdrt Theodor[mops cat 45] Dam etc ... ℵ[*] *ενελογειτο*, A *ελλογατο*, 52. 108. *ελογειτο*, f[scr] *ελλογειτω*, 19[lect] *λελογισται*. Item *imputabatur* (*deput.* floriac) vg[cle] fu demid floriac harl[*] tol Ambrst etc (nec contra sunt syr[utr] cop etc)

14. *αλλα* cum BDE ... ς Ln *αλλ* cum ℵACFGKLP etc | *μωυσεως* cum ℵBCDEFGKL etc ... ς *μωσεως* c. AP al permu (et. Or[4,360]) | *μη* et. Ir[int 211] (Or[4,360], at vdtr ipsum *μη* aliena manu illatum esse) Ath[462] et Ps-Ath[2,274] Cyr[hr 241] (*και ταυτα, μη αμαρτησαντας τα ομοια τω αδαμ*) Diodor[cat 45] Theodor[mops 56] (ap Fritzsch., cat[45]) Acac[cat 45] Gennad[cat 45] Chr[571] Cyr[ioh 84. 1078] et[anthrop 276] Dial[maced 454] (opp Ath[2]) Thdrt Dam etc Archel[587] (diserte) Hier[iovin 1] et[2] ac[aaep] Aug[pecc mer 1] (ubi testatur: *Graeci autem codices, unde in Latinam linguam interpretatio facta est, aut omnes aut paene omnes id quod a me primo positum est* i. e. *μη* *habent*). Epiph[cant 8,2]. Adde huc Or[int 551] ubi est: *si vero, ut in nonnullis exemplaribus habetur, etiam in eos qui non peccaverunt* etc ...... Gb[o] *μη*: om enim 62. 63. 67[**] 18[lect] d[*] (sed *non* supra lineam suppletum, ab ipso[*]?) Or[4,364] et[int 543. 545. 550. 552] et diserte[553] (*in quo arbitror quidem aliquid et latentis esse mysterii, quia et alibi mortem dicit regnasse ab Adam usque ad Moysen, non in omnes, sed in eos tantum qui secundum similitudinem praevaricationis Adae peccaverunt*) edd[lat] ap Aug (vide supra) Ambrst[64s], unde haec adscribamus: *Itaque non in omnes mortem regnasse manifestum est, quia non peccaverunt omnes in similitudinem praevaricationis Adae - - Ac si in Graeco non ita cautum dicatur; sic enim dicitur scriptum* etiam in eos mortem regnasse qui non peccaverunt in sim. praevar. Adae. - - *Constat autem porro olim quosdam Latinos de veteribus Graecis translatos codicibus, quos incorruptos simplicitas temporum servavit et probat: postquam autem a concordia animis discedentibus et haereticis perturbantibus torqueri quaestionibus coeperunt, multa immutata sunt ad sensum humanum, ut hoc contineretur in litteris quod homini videretur, unde etiam ipsi Graeci diversos codices habent. Horum autem verum arbitror, quando et ratio et historia et auctoritas observatur: nam hodieque in Latinis reprehenduntur codicibus, sic inveniuntur a veteribus posita, Tertulliano Victorino et Cypriano.* At ubi tandem Tert Cyp Victorin? | *επι τω* et. Or[4,360. 364] Ath[462]

ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος.
15 *ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ*
τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ
χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου
Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 *καὶ οὐχ ὡς δι'*
ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς
κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.
17 *εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ*
τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς
δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ

Cyr[ioh 24] et[anthrop 376] etc (vide supra) ... B *εν τω*, quemadmodum Latini (d e f g vg Ir[int] Or[int] etc) *in similitudine* vel *-dinem*. Cf huc et. Basilid[hipp 238] *μεχρι μεν ουν μωυσεως απο αδαμ εβασιλευσεν η αμαρτια, καθως γεγραπται.*

15. *ουτως και* et. Or[4,364] et[int 544. 553. 554] Chr[572] etc ... B om *και*, nec expri syr[sch] cop (contra expri vg syr[p] arm) | *πολλοι*: A syr[sch] add *ουν* | *εν χαριτι* ... FG (non item f g) om *εν* | *τη του ενος*: 30. 35. 37. 47. 74. 19[lect] c[scr] n[scr] arm om *τη*, item ante *χαριτι* transp (*εν τη χαριτι του ενος*) 109. 178. 192.

16. *αμαρτησαντος* cum ℵ[c] (* om syllabam *σαν* exeunte versu) ABCKLP al fere omn d*** am harl* fu** cop syr[p] arm Or[4,364] Chr[572] Euthal[cod] Thdrt[com] (vdtr, sic enim: *τοτε γαρ ενος ημαρτηκοτος* etc) Dam Aug[rom 29] ac[saep] (vide Sab) etc ... DEFG 26. 80. d* f g vg[cle] fu* demid tol syr[sch] aeth Or[int 4,552] Thdrt[txt] Aug[ep 157] et[contr Iulian 6] *αμαρτηματος* (Gb') | *γαρ* et. d e f g vg; syr[p] habet c.* ... FG 45. 19[lect] om | *εξ ενος*: arm add *παραπτωματος* | *εις δικαιωμα*: D* d* fu* al lachm aeth[utr] add *ζωης* (aeth insuper add *quae in saeculum*)

17. *τω του ενος* cum ℵBCKLP al pler d e vg (hi[3] *unius*, et. fu tol) syr[utr] cop arm aeth Or[int 554] (ut vg) Chr[573] Euthal[cod] Thdrt Dam etc (Aug rom 29 et[ep 157] etc *ob unius delictum*) ... Gb' Ti *εν ενι* cum AFG, DE *εν τω ενι*, item f g *in uno*. Atque hinc Ln[ed min] [*εν τω*] *ενι* sine codice ... 47* Or[4,360] et[361] *εν ενος*, item am demid harl *in unius*, 44. nil nisi *τω* | *παραπτωματι*: F om ultimam syllabam *τι* | *δια του ενος*: 52. 19[lect] om, nec exprim syr[sch] ar[e] cop | *της δωρεας*: 6. 10. 31. 67** 76. Or[int 551] et[555 ter] Thphyl *την δωρεαν* ... B 49. Ir[int 207] Or[4,361 bis] (non item[4,364]) Chr[574 com] Aug[rom 29] et[ep 157] etc om, hinc Gb[o] et Ln [*τ. δωρ.*] ... 68. 137. vg (sed fu* om *et* ante *donationis*) syr[utr] Chr[578] edd Thdrt Isid[3,195] Ambrst al post *τ. δωρ.* add *και* | *της δικαιοσυνης*: c 70* Or[4,364] (non item[361bis] nec[int]) om | *λαμβανοντες* et. Or[4,361a] et[364] ... FG *λαμβοντες* ... 66[mg] 76. Or[4,361b] *λαβοντες* | *εν ζωη* ... L 17. 46. 93. 114. k[scr] *εν τη ζω.* | *βασιλευσουσιν* et. Or[4,364] et[int] (89* 93. *-σωσιν*, item Or[4,361b] *εβασιλευσεν - εως οι την περισσ. - λαβοντες εν ζω. βασιλευσωσι* etc) ... D[c vid] (scriptura non satis liquet) P 1. 14.

1 Co 15, 22 *τοῦ ἑνὸσ Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 18 *Ἄρα οὖν ὡσ δι' ἑνὸσ παραπτώματοσ*
εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ κατάκριμα, οὕτωσ καὶ δι' ἑνὸσ δικαιώ-
ματοσ εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ δικαίωσιν ζωῆσ· 19 *ὥσπερ γὰρ*
διὰ τῆσ παρακοῆσ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν
οἱ πολλοί, οὕτωσ καὶ διὰ τῆσ ὑπακοῆσ τοῦ ἑνὸσ δίκαιοι καταστα-
Ga 3, 19 *θήσονται οἱ πολλοί.* 20 *νόμοσ δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ*
παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ
χάρισ, 21 *ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτωσ*
καὶ ἡ χάρισ βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνησ εἰσ ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρισ πλεο-*

---

17. 34. 47. 62. 65. 77. 91. o[scr] Or[4,261a] Chr[573] (non item[574]) Dam *βασιλευουσιν* | *ιησου χριστου* cum ℵACDKFGKLP al omn[vid] d e f g vg rell Ir[int 207] Or[4,261] et[int] etc ... B Or[4,261 bis] *χριστ. ιησ.*

18. *ωσ δι ενοσ* et. ℵ[c] Or[int 4,544. 556] Eus[dem 463] Chr[574] Cyr[ador 296] et[ioh 1045] etc ... ℵ* 46. add *ανθρωπου*, item aeth, quae similiter *ανθρωπου* add v. 16 post *εξ ενοσ* et v. 17 post *δια του ενοσ.* | *παραπτωματοσ*: FG 37. 46. *το παραπτωμα*, item syr[sch] cop | *εισ κατακριμα*: arm om *εισ*, item ante *δικαιωσιν* | *δικαιωματοσ*: DEG 37. syr[sch] cop *το δικαιωμα*, F *και δικαιωμα*

19. *κατεσταθησαν*: 37. 38. 19[lect] *-θημεν*, 2. *καθεστηκαμεν* | *τησ υπακοησ*: 37. om *τησ*, item[libere] Ir[fragm XXXII] (ap Stieren[844]) | *του ενοσ* sec: D*FG d* f g Ir[fragm] Cyr[glaph 344] (non [34]) et[ador 296] Aug[ioh 66,2] (non item alibi, ut[rom 20]) Amb[epist 73] (non item[fid 5]) add *ανθρωπου*. Praeterea FG d* f g *δια τησ του ενοσ ανθρωπ. υπακοησ.* Ir vero (l. l.) sic: *νυν δε ωσπερ δια τησ υπακοησ του ενοσ ανθρ. του πρωτωσ εκ γησ — ουτωσ εδει και δι υπακοησ ενοσ ανθρωπ. του πρωτωσ εκ παρθενου γεγεννημενου δικαιωθηναι πολλουσ.*

20. *νομοσ δε*: L *νομ. γαρ* | *ου δε*: FG *οπου δε*. Item *οπου* Or[cat 70 lib] *αλλ οπου επλεον. η αμαρτ. εκει υπερεπ. η χαρισ*, et Eus[ps 28 libere] *και επειδη οπου επλεον.* etc | k[scr] *υπερεπερισσευσεν*, 17. *υπερπερισσ.*

21. *εν τω θανατω*: FG om *τω* | *βασιλευση* (A *εβασιλευση* teste Woid, contr Cowp) ... KL al plus[20] *-λευσει* | *ιησου χριστου*: B *χριστ. ιησ.*

VI. 1. *επιμενωμεν* (Gb'') cum ABCDEFG al[25] d e (hi *permaneamus*) (Dam *επιμενω*), item L 93. 124. k[scr] *επιμεινωμεν* ... ℵKP 1. 47. 57. 68. 109. 114. 116. 18[lect] 14[lect] d[scr] n[scr] al pauc cop Euthal[cod] *επιμενομεν* ... ς *επιμενουμεν* cum minusc permu arm Chr[576] Thdrt Gennad[cat 57] Diod[cat 57] Thphyl Oec, item *permanebimus* f g vg Or[int 4,559. 560. 571] Aug[rom 31] ac[saep] Ambrst al, Tert[pudic 17] *perseverabimus* (cod[paris] *perferemus*) | *τη αμαρτια* ... d e f g vg Tert[pudic] Or[int] etc *in peccato* (et. A[woid] *εν τη αμ.*, sed negat Cowp.)

νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινεσ ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶσ ἔτι
ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰσ Χριστὸν Ga 3, 27
Ἰησοῦν, εἰσ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν Col 2, 12
οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματοσ εἰσ τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη
Χριστὸσ ἐκ νεκρῶν διὰ τῆσ δόξησ τοῦ πατρόσ, οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ
ἐν καινότητι ζωῆσ περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν
τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ Phil 3, 10

---

2. *οιτινεσ* et. Clem[544] Tert[pud 17] Aug[ro 31] etc ... FG d e f g vg syr[utr] Or[int 4,559. 560] Ambrst al add *γαρ* | *ζησομεν* cum ℵABDKP al longe plu Clem[544] Chr[577] Thdrt Dam etc, item *vivemus* d e f g vg Tert[pud] Or[int] Ambrst al ... CFGL al[10] Chr[mosc 1] Diod[cat 58] *ζησωμεν* (sed L 137. al pauc etiam *απεθανωμεν*)

3. *χριστ. ιησ.* cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g m[94] vg cop syr[p] arm Dial[567] Euthal[cod] Cyr[act 55] et[cat 58] Thdrt al Ir[int 307] Tert[pud 17] et[res carn 47] ex ed[franeq] Or[int 4,560 bis] et[561 bis] Aug[saep] Ambrst etc; item 80. o[scr] syr[sch] aeth[utr] *ιν χν* ... B 31. 39. 73. 74. 76. 109. 118. 120. 124. 8[lect] a[scr] Ephr[2,208] Chr[577] Thphyl Tert[pud] ex[paris] et[res carn] ex ed semel et[al] Or[int 2,328] et[4,561 semel] et[563] (et. Amb utrumq habet) *χριστον* absq *ιησ*.

4. *ουν* et. f (g *enim aut ergo*) m[94] Tert[pud 17] et[res carn 47] Aug[saepe] Pacian[ep3] Chr[577] Thdrt Dam etc ... d e (g vide ante) vg syr[sch] Or[1,420. 3,666. 4,197] et[int 2,315. 328] et[4,560] Cyr[ador 407] et[glaph 379] Ambrst al *γαρ*, *enim* | *βαπτισματοσ* et. Or et Or[int] Cyr[glaph] et[ador] etc: 17. (aeth) add *αυτου* | *εισ τον θανατον*: D*FG k[scr*] om *τον* | P *εγερθη* | *δια* (D[gr*] *υπο* ut[vid]) *τησ δοξ. του πατροσ* et. Meth[3,779] Chr[577] Cyr[glaph 379] et[ador 407] Thdrt Dam etc Ambrst (*per virtutem patris*, d e f g vg Aug saep Amb etc *per gloriam patris*) ... m[94] Ir[int 307] Tert[res carn 47] et[pud 17] Pacian[ep 3] Gaud[serm 8] Chrom om

5. *συμφυτοι* ut ℵABCKLP etc ... DE *συνφυτοι*, item FG (sed proclivi errore *συνφυγοι*, Τ cum Γ confuso). Latini *conplantati* (*compl.*), sed Tert[bis] *consati* ... Or[4,341] *συμμορφοι* (*ημεισ δε χαριτι θεου συνεταφημεν τω χριστω και συνανεστημεν αυτω, ειγε συμμορφοι γεγοναμεν τη αναστασει αυτου* etc). Diod[cat 61] ἀκριβῶσ τὸ σύμφυτον τέθεικε· τῶν γὰρ συμπεφυτευμένων πρέμνων εἰσ ταυτὸ ἑνοῦται πολλάκισ ἡ φύσισ διὰ τῆσ κολλήσεωσ· οὕτωσ οὖν καὶ οἱ γνησίωσ βαπτισθέντεσ εἰσ τ. θαν. τοῦ χυ ἑνοῦνται αὐτῷ διὰ τῆσ πίστεωσ. Item Thdor[mop] ibidem: καλῶσ δὲ εἶπε τὸ σύμφυτοι περί τε νεκρώσεωσ καὶ ζωοποιήσεωσ διαλεγόμενοσ· ἐπειδὴ καὶ τῶν φυτῶν ἴδιόν ἐστι τὸ νεκροῦσθαι μὲν ἐν τῇ φυτείᾳ, μεθίστασθαι δὲ ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ ἐνδοξότερον πολλῷ. | *αλλα* et. Tert[pud 17] et (sed fluct lectio) [res carn 47] Aug[spir et litt] ... FG d e f g m[94] vg Ambrst Aug[bis] al (Tert[res carn] vide ante) *αμα*, *simul*. Ita et Or[int 563] ut ante Delar. editum est, apud quem nec *αλλα* nec *αμα* est, nec magis[565]. | *αναστασεωσ* (F *-σθασεωσ*) et. Tert[bis] Or[4,563. 565] etc ... FG f g syr[sch] cop arm aeth add *αυτου*

Eph 4, 22 ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντεσ, ὅτι ὁ παλαιὸσ ἡμῶν ἄνθρωποσ
συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆσ ἁμαρτίασ, τοῦ μηκέτι
δουλεύειν ἡμᾶσ τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται
2 Ti 2, 11 ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν
ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότεσ ὅτι Χριστὸσ ἐγερθεὶσ ἐκ
νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατοσ αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ
γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
θεῷ. 11 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ λογίζεσθε ἑαυτοὺσ εἶναι νεκροὺσ μὲν τῇ
ἁμαρτίᾳ, ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασι-
λευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰσ τὸ ὑπακούειν

---

6. *τουτο* et. Clem[546] Tert[pudic 17] Or[int 4,563] etc (m[94] om) ... B *και τουτο*, 179. *τουτ. δε* | *ημων* et. Clem[544] et (*ο παλ. ανθρ. ημων*) [546] Tert[pud] Or[int] ... L aeth om | *καταργηθη* et. Clem[bis] Or[int] (*destruatur*) Cyr[cat 63] etc: A aeth[utr] *καταργηση*

8. *δε* et. Eus[marc 34] Chr[584] etc d e f et (*autem aut enim*) g m[94] Tert[pud 17] Or[int 565. 661] etc ... FG (g vide ante) tol *γαρ* (libere syr[sch] *igitur*) | *συνζη-* cum ℵAB*DEFG n[scr] ... ς *συζη-* cum B[2]CKLP al pler | *-ζησομεν* cum ℵABDEL al pler Eus[marc 34] Chr[585] Thdrt etc, item *simul vivemus*, (fu* *vivimus*) d e m[94] vg Ambrst al, *convivemus* f g Tert[pud 17] Or[int 565] (sed ante Delar. *simul viv.*) ... FG *-ζησομεθα* ... CKP 31. 93. 109. k[scr] Bas[bapt 634] Dam Thphyl *-ζησωμεν*. Similiter fu[vict] *sim. vivamus* | *αυτω* cum ℵABCD[c]EKLP al omn[vid] m[94] fu demid tol vg[six] cop syr[p] arm aeth Eus[marc 34] Bas[bapt 634] Chr[585] Thdrt Dam etc Tert[pud] Or[int 565. 661] Ambrst Aug[spir et litt et contr Iulian] Pelag etc ... D*EFG d e f g vg[clc] am harl marian (et. Aug[cont Iul semel]) syr[sch] *τω χριστω*

9. *κυριευει* et. Tert[pud 17] ... 28. d e f g m[94] vg (et. am fu demid harl marian tol omn[lachm]; sed[aliq] teste Sab *dominatur*) Eus[marc 34] Ephr[3,196] Ambrst Amb[psal 118] al *κυριευσει*

11. *ειναι* ante *νεκρ. μεν* cum ℵ*BC Cyr[ador 541] Dam ... ς (= Gb Sz) post *νεκρ. μεν* cum ℵ[c]KLP al pler m[94] vg syr[p] Or[cat 69 et int 4,560 bis] Did[tri 1,32] Bas[bapt 634. 640] Chr[585 bis (sed mosel om sem)] Euthal[cod] Thdrt al Hil[993] Ambrst al ... Gb Sz Ln Ti om *ειναι* cum ADEFG d* e f g (d* e fu om *μεν*) 17. 178., nec exprim syr[sch] cop arm aeth Tert[pud 17] | *εν χω ιυ* sine additam cum ABDEFG 47* 177. 179. m[94] am fu demid harl tol floriac marian syr[p] aeth Bas[bapt 634. 640] Cyr[ador 541] Thdrt Thphyl et Oec[com] Tert[pud 17] (et[res carn 47] „*Sic enim*, inquit, *et vos reputate mortuos quidem vos. Cuinam? carni? Non, sed deliquentiae. Ergo salvi erunt carni, viventes autem deo in Christo Iesu per carnem utique.*) Hil[993] Aug[spir et litt et alibi] Pelag al ... ς (= Gb Sz) add *τω κυριω ημων* cum ℵCKLP al pler vg[cle] cop arm (syr[sch] *per domin. nostr. Ies. Chr.*) Or[int 560] Did[tri 1,32] Chr[585] Euthal[cod] Dam Thphyl et Oec[txt] Ambrst

12. *υπακουειν* et. Or[1,220] Meth[epiph 578 ex cod ven]: FG Meth[epiph ex ed petav] *επακουειν* | *ταισ επιθυμ. αυτου* c. ℵABC* 4* 39. 47. 67. 80. 137.

ταῖσ ἐπιθυμίαισ αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα 19
ἀδικίασ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺσ τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ
νεκρῶν ζῶντασ καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνησ τῷ θεῷ.
14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ Ga 5, 18
ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δού-
λουσ εἰσ ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ Io 8, 34
θάνατον ἢ ὑπακοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; 17 χάρισ δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆσ ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε
τύπον διδαχῆσ, 18 ἐλευθερωθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώ- 1 Co 7, 22

---

179. d[***] vg sah cop syr[sch] arm aeth ar[e] Or[1,239] (sed αυτησ) et[3,618] et[int 4,559. 569. 570] Meth[epiph578] Antioch[1140] (hom[74]) Dam Aug[ioh 41,12] ac saep al ... Sz αυτη cum DEFG d* f g m[85] Ir[int211] Or[int 3,428] Tert[res carn 47] Vict[tun paen] ... (= Gb Sz) αυτη εν ταισ επιθυμιαισ αυτου cum C[3]KLP al pler (sed pro αυτη 9. 28. 85. 71. αυτω, 17. αυτου, 120. om; pro αυτου 115. Thdrt αυτησ) syr[p] Bas[bapt642. 658] Chr[586] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec

13. ωσει cum ℵABC 16. 47. 78. 93. Meth[epiph 578] Dam ... ς Ti ωσ cum DEFGKLP al pler Bas[bapt642. 658] Chr[587] Thdrt Thphyl Oec | ζωντασ D*FG -ντεσ | και τα μελη: B om τα.

14. ου κυριευσει (ℵ[c]): ℵ*K 73. Or[cat70 semel] Thdrt ουκετι κυρ. | αλλα cum ℵ*BCD*FG ... ς αλλ cum AD[c]K[sil]LP al certe pler (Κ ἀλ' αὔπο sic inepte)

15. αμαρτησωμεν (Gb') cum ℵABCDEKLP al fere[35] Clem[530] Euthal[cod] ... ς αμαρτησομεν cum minusc permu Chr[588] Thdrt Dam al, item *peccabimus* f vg[cle] demid tol Or[int571] Ambrst, item syr[utr] sah cop arm ... FG ημαρτησαμεν, item *peccavimus* d*** (* *peccamus*) e g am fu harl | αλλα cum ℵ*BCFG Dam ... ς αλλ cum ℵ[c]ADEK[sil]LP al certe pler Chr[588] etc

16. ουκ (et. Or[int571. 574] Ambrst al) ... D*FG 21* d* f g fu demid floriac harl* sah Sedul praem ἢ (*aut*, *an*) | οτι: 17. om, sed post habet οτι δουλοι εστε | FG παριστανετε | δουλουσ: 17. 48* Apollin[cat niceph 1,1142] om | εισ θανατον et. vg (et. fu demid harl tol etc) cop syr[p] arm[usc] aeth Or[int571] Bas[regg515] Chr[588] Thdrt Dam etc ... DE d e am syr[sch] sah arm[zoh] ar[e] (Or[int573 bis] *sive peccati sive iustitiae*) om, hinc Gb[oo]. Libere (cf v. 19) Praedestin[3] (ap Sirm[1,567]) *sive iniquitatis ad peccatum sive iustitiae ad sanctificationem.*

17. καρδιασ et. Or[int 567. 571. 573] Bas[bapt634. 636] etc (et. m[78]) ... A 13. 26. Chr[9,466] ex[codd aliq] (non[589] ter ad h. l.) praem καθαρασ (aeth[utr] *ex toto corde vestro*)

18. δε cum ℵ[c]ABDEFGKLP al pler d e f g m[78] vg sah syr[p] Or[int571. 573. 574] etc ... ℵ*C 37. 118. arm ουν ... syr[sch] aeth[ro] *et* -, aeth[pp] *et nunc*

θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆσ
19 *σαρκὸσ ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ*
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτωσ νῦν παραστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ
δοῦλοι ἦτε τῆσ ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα
6, 8 Phil 3, 19 *οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλοσ*
ἐκείνων θάνατοσ. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντεσ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ,
1 Pe 1, 9 *δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰσ ἁγιασμόν, τὸ*
δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ ἁμαρτίασ θάνα-
τοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 *Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ*
1 Co 7, 39 *νόμοσ κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπ-*

---

vero ... 37. 39. 62. 12[lect] tol om (cop *liberati estis a peccato, servitis autem iust.* Nil probat Or[2,306] *διο και παυλοσ γραφει· ελευθερωθ. απο τησ αμ. εδουλ. τω θεω.*)

19. *δουλα* bis et. Meth[epiph 578] Chr[596] Thdrt al Tert[pud 17] (*famula immunditiae – famula iustitiae*) et[res carn 47] Hil[lerum 2] (*servicutia immunditiae* etc) ... FG d e f g vg Or[int 270. 436] et[4,578] Ambrst al *δουλευειν* | *εισ την ανομιαν* et. Or[int 2,70. 436] et[4,578] Meth[epiph 578] Chr[596] Thdrt Dam al Tert[pud 17] (sed [paris] om) et[res carn 47] Ambrst Hier[iorem] Aug[ep 145] al ... B syr[sch] ar[e] (Tert[pud] vide ante) Sedul om. Cf huc et. Dial [837] *λεγων· ωσπερ παρεστ. τα μελη υμ. δουλα τη αδικια κ. τη ακαθαρσια εισ ανομιαν, ουτωσ παραστησατε τα μελ. τω θεω δουλ. τη δικαιοσυνη.* | *ουτωσ* (sic BCKLP etc, ℵADEFG etc *ουτω*) et. Meth[epiph] Or[int] etc ... ℵ 7. tol sah cop arm Tert[pud] et[res carn] Sedul add *και δουλα* sec (FG etc vide ante) ... A *οπλα*

20. *δουλοι ητε* (F *δουλθειητε*): L *ητ. δουλ.*

21. *τότε; ἐφ οἷσ* etc. Sic edidimus cum Thdor[cat 73]: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον τό· τίνα οὖν καρπ. εἴχετε τότε· εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν· ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχ.* ... ς (non Gb Sz) *τότε, ἐφ οἷσ νῦν ἐπισχ.;* | *τοτε* (et. d *tunc*): D* *ποτε* | *το γαρ* cum ℵ*ACD[c]KLP al fere omn vg cop arm Clem[566] Or[int 4,574. 575] Chr[597] Dam al Tert[res carn 47] Ambrst al ... Ln *το μεν γαρ* c. ℵ[c]BD*EFG 73. syr[p] Chr[mosc 2] Thdrt | *θανατοσ* sine additam et. fu Clem[566] Tert[res carn 47] etc ... FG add *εστιν*, item d e f g vg (et. am etc, sed non fu) Or[int 574. 575]

22. *νυνι δε*: in ℵ *δ* ex *τ* antequam absolutum esset factum est | *ζωην*: 17. *εισ ζω.*

23. *τα γαρ* usque *ζωη αιωνιοσ*: P om

VII. 1. *η αγν.*: P *ει αγν.* | L *γιγνωσκουσι*, FG *γεινωσκοσιν*

ανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρόσ. 3 *ἄρα οὖν ζῶντοσ*
τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 *ὥστε, ἀδελφοί μου,*
καὶ ὑμεῖσ ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ,
εἰσ τὸ γενέσθαι ὑμᾶσ ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
φορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 *ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα*
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου] ἐνηργεῖτο ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν
εἰσ τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 *νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ*
τοῦ νόμου, ἀποθανόντεσ ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶσ 2 Co 3, 6
ἐν καινότητι πνεύματοσ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματοσ.

---

2. *αποθανη*: L -*νει* | *του νομου*: ς[e 1624. 1633. 1641.] (non item[1636. 1675.] nec ς Mill Wtst etc) om *του νομου* per errorem | *του ανδροσ*: F om *του*

3. *μοιχαλισ*: L 17. -*αλλισ* et postea -*αλλιδα* | *χρηματισει* (L -*τηση*): 8[pe] Bas[bapt 648 cod] Chr[599] Thdrt -*τιζει* | *μοιχ. χρημ.* et. syr[p] arm Or[3,516. 647] et[4,218] et[int 2,396] Hil[458] etc ... DEFG d e f g vg cop go (syr[sch]) Or[int 4,576. 578] *χρημ. μοιχ.* Praeterea A cop Chr[600] (non item[599]) add *η γυνη*. Item Or[3,647] *και το· αρα ουν μοιχ. χρημ. η γυνη γενομενη ανδρι ετερω ζωντοσ του ανδρ.* | *αποθ. ο ανηρ* et. Or[3,515. 4,218] et[int 2,77. 4,576. 578] Tert[monog 13] etc ... DEFG d e f g vg syr[sch] Or[int 2,396] Hil[458] Ambrst al add *αυτησ* | *απο του νομου* et. Or[3,515. 4,218] etc Tert monog[13] Hil[458] ... 17. vg (et. am fu demid harl, non item tol) Or[int 2,77. 396] et[4,576. 578] Ambrst al add *του ανδροσ*

4. *αδ. μου* (et. f g *fratr. mei*): FG *αδ. μοι* | *και υμεισ* h. l. et. Or[4,218] et[int 4,576. 579] Bas[bapt 648] Chr[600] Thdrt (Tert[monog 13] *Itaq. fr. mei mortificamini et vos*) etc ... ℵ 4. 46. arm go Dam ante *αδελφ. μου* | *ετερω*: 1. 36. 38. 43. 48. 52. 61. 66[mg] 72. 121. 122[mg] 18[lect] al[4scr] (et[1scr] *ετ. ανδρ.*) Dam *ανδρι ετερ.* | *καρποφορησωμεν*: P -*ρησομεν*, FG -*ρεσωμεν*

5. *ημεν*: D* *ημην* (sed d *essemus*) | *εν τη σαρκι*: FG om (praegresso *ημεν*) *εν* (sed f g *in carne*) | *ενηργειτο*: FG *ηνεργ*-, DE 26. *ενεργ*-, 13[lect] *ενειργ*-, 17. *ενειργητο* | *καρποφορησαι* (FG -*ρεσαι*) ... 17. -*φορειν*

6. *νυνι*: FG *νυν* | *αποθανοντεσ* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCKLP al[70] ac plurib am* syr[utr] cop arm aeth[utr] go Did[tri 1,23] Bas[bapt 648] Chr[602] Euthal[cod] Cyr[cat 268] Thdrt Dam al Tert[monog 13] Or[int 576. 579] („soluti sumus a lege mortui. *Nisi enim quis mortuus fuerit cum Christo, ab ista lege non solvitur.*" Ex his quae adduntur apparet *mortui* non esse *του αποθανοντοσ* sed *αποθανοντεσ*, licet pergat interpres[576] et[579] *in qua detinebamur*. Addit vero etiam[579]: *Scio et in aliis exemplaribus scriptum* a lege mortis, in qua detinebamur, *sed hoc, id est* mortui, *et verius es et rectius*) ...... DEFG d e f g vg (exc am*) cdd ap Or[int 579] pp[lat] mu *του θανατου* ... ς[e] (= ς Gb Sz) *αποθανοντοσ* ex errore ut vdtr Bezae

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
Ex 20, 17 *ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λα-*
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
4, 15 Io 15, 22 *ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς*
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ
δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνα-
τον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξη-
πάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος,
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ
ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία,
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'

Erasmum secuti male interpretatum verba Chrysostomi[602] (*πῶς ἡμεῖς κατηργήθημεν; τοῦ κατεχομένου παρὰ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου παλαιοῦ ἀποθανόντος καὶ ταφέντος*) | *ημας* cum ℵACDEKLP al omn[vid] Did[tri 1,28] Bas[bapt 613] Chr[602] Thdrt Dam (d e f g vg *ita ut serviamus*, Tert[monog] *ad serviendum*) ... BFG om, hinc Ln [*ημας*]

7. *ερουμεν* (F *ερευομεν*) sine additam Clem[545] Or[int 580] etc ... 17. 38. 46. 48. 71. 72. 177. 40[lect] al[2scr] Tert[marc 5,13] add *οτι* | *την τε γαρ* et. Clem[545] etc: FG om *τε*, nec exprim it vg etc (et. Or[int 580sq]) | *ο νομος* et. Clem[545] Meth[epiph 582] Or[int] etc ... L *ο λογος* | *επιθυμησεις*: KP -*μησης*

8. *δε*: f g Aug[contr faust 15] et[spir et litt] (non item [alibi saep]) Sedul *igitur* ... D* d* om | *κατηργασατο* cum B*DKP 39. 116. 122. d[scr] al ... ς Ln *κατειργασ.* cum ℵAB[3]CFGKL al pler | *αμαρτια* et. Clem[567] Or[4,67] etc ... ℵ[c] 26. 122. Meth[epiph 582] Chr[605] (et. [mosc 2]) Gennad[cat 93] Isid[cat 92] *η αμαρτ.* | *νεκρα* sine additam et. Clem[567] Or[4,67] Meth[epiph 582] etc ... FG (K go) d e f g vg syr[utr] cop arm (non aeth) Or[int 548. 581] Ambrst al add (K go praem) *ην* (13. 26. Aug[ep 196] al *εστιν*)

9. *εζων* et. Or[cat 94] Meth[epiph 581] Chr[605] Chr[glaph 183] Gennad[cat 93] Thdrt Dam etc (17. *εζουν*) ... B *εζην*

10. *ευρεθη*: Meth[epiph 582] *ηυρεθ.* | *η εντολ. η*: L 37. 48. 77. 109. Meth[epiph 582] Chr[606 mosc 1] om *η* sec | *αὕτη* (d e f g vg *mandatum – hoc*): Gb'' *αὐτή*

12. *αγαθη*: 47. *θαυμαστη*

13. *το ουν αγαθον*: P Meth[epiph 583] *τι ουν· .το αγαθ.* (sic interpg P) | *εγενετο* cum ℵABCDEP 47. 73. 80. Meth[epiph 583] Dam ... ς Ti *γεγονεν* cum KL al pler Chr[607] (Cyr[cat 97]) Gennad[cat 98] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec ... FG om; d* f g Or[int 580. 583] Ambrst etc *est* | *αλλα* cum ℵDE K[sil]L 17. 37. al sat mu[vid] ... Ln *αλλ* cum BCFGP al[3scr] etc (A non liquet) | *αμαρτωλ. η αμαρτ.* cum ℵABCKLP al omd[vid] vg syr[utr] go Chr[607] Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 580] etc (Aug[ep 82] ac[saep] *ut fiat*

ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ. 14 οἴδαμεν
γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινόσ εἰμι, πεπρα-
μένοσ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ 19
γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ οὐ
θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ· 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι 20
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ

---

supra modum peccator aut peccatum per mandatum) ... DEFG d e f g cop arm Ambrst Aug[spir et litt] η αμαρτ. αμαρτωλ. Sic: f g Ambrst *ut fiat supra modum ipsum peccatum peccans* (g *peccans* [aut] *delinquens*) *per mand.*

14. οιδ. γαρ cum ℵBCFGKP al pler d e f g vg syr[sch et p txt] cop go Or[3,426 et 4,540 not (ex Philocal) et int 584] Meth[epiph 583] Did[tri 1,23] Tit[manich 3,8] (Gall[5,234]) Chr[613] Cyr[iulian 91] Dam Hil[259] etc ... ADEL 120. 124. d[scr* vid] syr[p mg] Or[1,709 et int 577] Bas[regg 420] Thdrt Aug[ep 196] (non item alib) οιδ. δε ... aeth[utr] arm οιδαμ. sine copula | σαρκινοσ cum ℵ*ABC DEFG al mu (2 ap Scri) Meth[epiph 575. 583] Ephr[94] (Bas[regg 420] fluct lectio) Nyss (orat. 4 de virg. 13) Cyr[iulian 90] Dam ... ς (= Gb Sz) σαρκικοσ cum ℵ[c]K[sil]LP al longe plu Or[4,166] Chr[614] Euthal[cod] Thdrt[bis] (et ad h. l. et [1,882]) Phot[manich 3,18] al

15. ο γαρ: A*[vid] arm om γαρ (non probat Meth[epiph 583] το γαρ „ο κατεργαζ. ου γινωσκω, και ποιω ο μισω" λεγομενον ουκ επι etc) | τουτο πρασσω cum ℵABCKLP al certe pler vg syr[utr] arm aeth Or[4,166 et int 584] Meth[epiph 587] Bas[regg 420] Chr[615] Euthal[cod] Thdrt Dam Aug[rom 44] Ambrst al ... Ti om τουτο cum DEFG d e f g go (item cop, sed nec in sqq exprim) Meth[epiph 584] (totum versum affert) Or[int 2,196] Pelag | πρασσω (FG παρασσω) et ποιω: 7. 26. 37. 62. 63. 73. 80. 91. 110. 111. 115. 123. 238. al ποιω et πρασσω | αλλ ο: ℵ αλλα ο

16. ει δε usq ποιω: L om | θελω: 32. 37. 39. 62. 113. 114. al Thdrt add εγω | συνφημι (FG -μει) cum ℵBDEFG ... ς Ln Ti συμφ- cum ACKLP etc | οτι καλοσ (L 62* 13[lect] καλωσ) ... FG οτι καλον εστιν, sed f g *quia bona est*, atque sic *est* add etiam vg[cle] (et demid al, non item am fu) syr[utr] al (et Or[int 584. 585] Aug[ep 196 et ro 44] etc, sed[spir et litt] om *est*)

17. νυνι: ℵ[scr] al pauc Bas[regg 420] νυν | κατεργαζομαι (G καταργαζ.): 17. 73. ante εγω pon | αλλα cum BD*FGL[sil] ... ς αλλ cum ℵACD[b et c]K[sil]P al certe pler | ενοικουσα c. ℵB Meth[epiph 587] ap Phot[296 cod ven] Ambrst (*inhabitat*) ... ς Ln Ti οικουσα cum ACDEFGKLP al omn[vid] Clem[545] (Meth[epiph 587] vide ante) Bas[regg 420] Chr[616] Cyr[iulian 90] Thdrt Dam :: nec οικει v. 18 nec οικουσα v. 20 fluctuat, nisi quod Ambrst et. v. 18 *inhabitat*, am utroq versu (non item v. 17), d* v. tantum 20. *inhabitat*

18. αγαθον et. Clem[545] Epiph[1021] Chr[616] Thdrt Dam al ... FG 121. 177. Meth[epiph 549 et 587 bis] Thdor[cat 106] Cyr[iulian 96] το αγαθον | το δε

γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ·
16 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο
17 πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖσ μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοόσ μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆσ ἁμαρτίασ τῷ ὄντι ἐν τοῖσ μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωροσ ἐγὼ ἄνθρωποσ· τίσ με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματοσ τοῦ θανά-

---

κατεργ. το καλον et. Meth[epiph 549] etc ... FG το γαρ κατεργ. το αγαθον. Ceterum it vg Or[int] Ambrst etc et καλον et αγαθον his versibus *bonum* reddunt. | οὔ (Gb'') cum ℵABC 47. 67** 80. cop arm[txt] Meth[epiph 549] Cyr[iul 90] et[cat 106] cdd[gr] ap Aug[iulian 2,26] („*non invenio* vel sicut habent Graeci cdd. *non*" etc) et Aug[saep] (cf Sab) ... ς ουχ (F ουκ) ευρισκω cum DEFGKLP al pler vg syr[utr] go (aeth *non habeo*) Chr[616] Euthal[cod] Thdrt Dam Or[int 584 a] Ambrst al ... 73. ου γινωσκω

19. ποιω (Ambrst *non enim quod volo facio bonum*): C c[scr] praem τουτο. Item vg (et. am demid rell, non item fu[vict]; fu* om 18—20) arm Or[int 585] Hier[ierem 18] et[praef in amos] *non enim quod volo bonum hoc facio* (Or[int] Hier[amos] *ago*) | αλλα cum ℵBD* (E αλλ'αο) ... ς Ln αλλ cum ACD[c]FGKLP al certe pler | ου θελω (et. Meth[epiph 549] Or[int 584]) ... F f vg[six] Thdrt Or[int 585] μισω (F μεισω) ... G g om

20. ο ου θελ. εγω cum ℵAKLP al longe plu cop go syr[p] Or[int 584] Chr[617] mosc[1] (et[montf] ο εγω ου θελ.) Thdrt Dam Aug[pa 118] et[alib] (Clem[545] εγω post τουτο, k[scr] ante ου) ... Gb[ου] Ln om εγω cum BCDEFG al[11] d e f g vg syr[sch vid] arm aeth[utr] Meth[epiph 549] Chr[mosc 1] Cyr[iulian 90] Ambrst Pelag al | αλλα c. ℵBD* (E αλ'αη) ... ς Ln e. ACD[c]FGKLP al certe pler

21. οτι εμοι το κακ. παρακειται: FG f g om

22. του θεου et. Meth[epiph 549] et[569] Eus[praep 601] Cyr[iulian 91] Or[int 2,27] et [4,527. 584 ss] (cf et. Or[cat 32] ετερον μεν ειναι νομον τον του θεου, ω μονω και αυτοσ συνηδεται κατα τον εσω ανθρωπον, ετερον δε νομ. ειναι τον εν τοισ μελεσιν etc) etc ... B του νοοσ, 34. τ. κυριου

23. μου: FG μοι (sed f g *in membris meis*). Cf ad 7, 4 | τω νομω του νοοσ μου et. Thdot[clem 971] (huc respicit et. Or[3,515 a] et[cat 31. 116. 202]) Or[int 584. 586] et[alib] Meth[epiph 549. 577] Eus[praep 601] Caes[3,159] Cyr[iulian 91] etc ... A om | με et. Meth[epiph 549] et[577] etc ... A om. Non probat Meth[epiph 577] (οπερ - εκαλεσεν - νομον αντιστρατευομενον τω νομω του νοοσ και αιχμαλωτιζοντα) | εν τω νομω cum ℵBDEFGKP al plus[15] d e f g vg go Clem[545] Euthal[cod] Thdrt Or[int 4,527. 584. 586] Ambrst (*in legem*) etc ... ς Ln om εν cum ACL al longe plu syr[utr] arm Meth[epiph 549. 569] Caes[3,159] Chr[618] Cyr[anthrop 379] Dam | τησ αμαρτιασ: A του νοοσ μου :: vide A supra

του τούτου; 25 χάρισ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· 1 Co 15, 57
ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ
ἁμαρτίασ.

VIII.

1 *Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 2 *ὁ γὰρ*
νόμοσ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. 3 *τὸ γὰρ ἀδύνα-*
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν ἑαυτοῦ Phil 2, 7

---

25. *χαρισ τω θεω* (Gb″) cum B sah (aeth[utr] *laudatus deus*) Or[1,276] Meth epiph[569] Hier[quaest 8 algas]. Item addito *δε* post *χαρισ* ℵ[a]C[2] (* latet) 10. 17. 31. 73. 80. 93. 137. 213. (cum *δε*? sine *δε*?) cop arm cat[com 109] (Diod?) Cyr[anthrop 379] Dam ... DE 38. d e vg Or[int 584. 586] Hier[iovin 1] Ambrst al *η χαρισ του θεου*, FG f g *η χαρ. του κυριου*, Ir[int 214] *gratia Iesu Christi domini nostri* ... ς *ευχαριστω τω θεω* cum ℵ*AKLP al pler (49. *ευχ. δε*) syr[utr] go Or[2,592] et[cat 118] Chr[619] Marc[mon 8,40] Euthal[cod] Thdrt | *ιησου χριστου*: Or[1,276] (non item[2,592] nec[cat 118] nec[int]) *χριστ. ιησ.* | *αρα ουν*: d e f m[94] vg Ambrst *igitur*, Or[int 587] *itaque*, g *igitur ergo* ... D* om *ουν* (sed ipse* vdtr supplesse) | *αυτοσ εγω* et. Dial[866] Ath[524] Chr[620] Cyr[act 57] Thdrt Dam etc, item f g *ipse ego* ... DE d e m[94] vg Or[int] Ambrst *εγω αυτοσ*, *ego ipse* | *τω νοϊ* sine *μεν* cum ℵ*FG 10. d e f g m[94] vg Or[int 587] Ambrst rell[lat]; item 37**[mg] arm *τω νοϊ μου* ... ς Ln Ti *τω μεν νοϊ* cum ℵ[c]ABCD[gr]E[gr]KLP al pler sah cop syr[p] Dial[866] Ath[524] Chr[620] Cyr[act 47] Thdrt Dam

VIII. 1. *νυν* et. Dial[866] Ath[524] Bas[bapt 626] Dam etc (76. Diod[cat 119] Gennad cat 118 Chr[620] et[7,240] Thdrt Thphyl Aug[rom 47] schol[115] et[alior] post *κατακριμ.* pon) ... D* (non item d) 47[mg] syr[sch] arm aeth[utr] Cyr[act 57] cat com 109 Victorin[ari 4] Praedestin[3] (Hier[iovin 1]) om | *εν χ̅ω̅ ι̅υ̅* sine additam cum ℵ*BCD*FG (hi[2] cum spatio vacuo) 47[txt] 67** 177. d* g sah cop aeth[utr] arm[cod 1] (Or[schol] ap Wtst) Dial[866] Ath[524] Cyr[act 57] Or[int 587] Aug[rom 47] et[serm 152] ... ς (= Gb Sz) add *μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler e (ut vdtr ap Sab) syr[p] Thdrt Thphyl Oec. Item AD**b 137. d** f m[94] vg go syr[sch] ar[e] arm Bas[bapt 626] Chr[620] (*και ουχ απλωσ φησι· τοισ εν χρι. ιησου, αλλα· τοισ μη κατα σαρκα περιπατ.*) Victorin[ari 4] al add tantummodo *μη κατα σαρκα περιπατουσιν*

2. *εν χριστω ιησου* et. Meth[epiph 569] Did[tri 1,23] Ath[524] etc: K 76. Tert[pud 17] Chr[8,91] et[10,819] om. Dicitur Chr et. ad h. l. omittere ex[mosc 2], sed[620] et[621] ap Montf adest. | FG *ελευθερωσεν* (F -*ροσεν*) | *σε* cum ℵBFG f g m[94] syr[sch] Tert[pud 17] Chr[620. 621] (sed utroq loc fluct lectio) ... ς Ln Ti *με* cum ACDEKLP al omn[vid] d e vg go sah syr[p] arm (sed[cdd aliq] om) Clem[545] Did[tri 1,23] et[2,7] et[alib] Ath[524] Chr[8,91] et[10,819] Thdrt Dam Tert[res carn 46] Or[int 587] al ... cop aeth[utr] ar[e] Dial[866] Meth[epiph 569] *ημασ*

υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρτίασ καὶ περὶ ἁμαρτίασ
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ τῆσ σαρκὸσ φρονοῦ-
σιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ· 6 τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ
σαρκὸσ θάνατοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ ζωὴ καὶ εἰρήνη.
7 διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ
θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντεσ
1 Co 3, 16 θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 ὑμεῖσ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν
πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ πνεῦμα Χρι-
στοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν,
τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιο-
σύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν

---

3. *και* (Or^{4,79} et$^{int 550}$ om) *περι αμαρτιασ* et. Or$^{int 588. 590}$ Tert$^{pud 17}$ et$^{res carn 46}$ Cyr$^{ioh 580}$ et$^{iulian 98}$ et$^{anthrop 379}$ etc ... 34. 71. 109. Hipp$^{noet 15}$ (Lag^{54}, sed om et. *δια τησ σαρκ.*) om | *εν τη σαρκι* (haec in D rescripta sunt ab ipso*. Satis adhuc cernitur *προσ*, at non sequebatur *σαρκα*, quod Wtst coniecit: totum enim *σαρκι* rescriptum est. Habet d* *in carnem*) ... syr^{p} om | *αλλα*: K *αλὰ*

6. *ειρηνη*: 17. add *δια ιησου χριστου του κυριου ημων*. Cf et. Tert$^{exhort cast 10}$ „*Ita enim apostolus dicit quod* sapere secundum carnem mors sit, secundum spiritum vero sapere vita aeterna sit in Christo Iesu domino nostro."

7. *διοτι*: FG *οτι* | *εχθρα* (FG *εχθρ.*): d e f g vg (et. fu demid etc, sed am *inimicitia*, item Hier$^{iovin 1}$) go (non item sah cop syr^{utr}) *inimica* | *ουδε* et. Clem^{584} Eus$^{ps 474}$ etc: L *ουτε*, 37. Or^{3,380} *ου*

8. *θεω* et. Clem$^{515. 584}$ Or$^{1,721. 2,31}$ et^{3,573} Cyr$^{ioh 378}$ et$^{iulian 328}$ etc ... DE 14^{lect} *τω θεω*

9. *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGK^{gr}LP etc (K *αλα' εν*) | *πνευμ. χριστ.* (39. 61. 87. al$^{3 scr}$ *θεου*) *ουκ εχει*: 37. *πν. ουκ εχ. χριστ.*

10. *ει δε χριστ.* (Thdrt add *οικει*) *εν υμιν* ... FG f g om | *σωμα* et. Ir$^{int 304}$ Clem$^{545. 584}$ Or$^{int 3,918}$ Chr^{628} Euth^{cod} etc ... FG f g add *εστιν*, item *mortuum est* d e m^{11} vg Or$^{int 590. 591.}$ Hil^{900} Ambrst al | *δια αμαρτ.* cum ABCD^{c}KFGL^{gr} 37. 124. al$^{3 scr}$ al aliq ... ς *δι αμαρτ.* cum ℵD*K^{gr}P al plu ... al^{10} Cyr$^{ioh 378}$ *δια την αμ.* | *ζωη* et. Ir$^{int 304}$ Clem$^{545. 584}$ Or$^{int 2,083}$ et^{3,918} et$^{4,570. 590. 592}$ Tert$^{marc 5,14}$ Cyr$^{ioh 126. 378. 812}$ etc ... FG f g vg^{cle} (non item am fu harl*) arm *ζη*, 14^{lect} *ζων*

11. *τον ιησουν* (et. Ln$^{ed min}$) cum ℵAB 26. 47. 61. o^{scr} ... ς Ln$^{ed mai}$ Ti *ιησουν* cum CDEFGKLP al pler Clem^{545} (post *νεκρ.* pon) Meth$^{epiph 590}$ Cyr$^{hr 280}$ Chr^{629} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec ... *Iesum* et. vg sah cop etc: contra demid al^{lachm} syr^{sch} Ath^{536} et$^{int 779}$ Did$^{tri 2,11}$ *ιησουν χριστον*, item Hipp$^{noet 4}$ (Lag^{46}) Ath^{534} *χριστ. ιησ.*, item Epiph^{490}

οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρασ ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ 1 Co 6, 14
τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ αὐτοῦ πνεύματοσ 2 Co 4, 14
ἐν ὑμῖν.

Thdor[cat 129] *χριστον*, Severian[creat mund 5] *τον χρ.* | *χριστον ιησουν* (Ln *χριστ.* [*ιησουν*]) cum ℵ*AD*E[mg] 31. 47. 73. d e Hipp[noet] (*τον χρ. ιη.*) Ath[522] Did[tri 2,11] Cyr[ioh 831] et[act 37] Dam. Item c vg syr[sch] (*domin. nostr. Ies. Chr.*) cop arm[usc] aeth[ro] Ath[536] Did[tri 414] Cyr[ioh 824] Or[int 590. 591] Aug[rom 51] etc $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$ ...... ς *τον χριστον* c. ℵ[c]KLP al pler Ps-Ath[2,8] Severian[creat mund 5] Thdrt Thphyl Oec ... Ti *χριστον* cum BD[c]E[txt]FG 14[lect] Valent[thipp 195] Meth[epiph 579. 580] et Epiph[486] Bas[1,276. 303] et[2,584] et[3,48] Ps-Ath[tri] (s. Dial[maced])[452]. Item *Christum* m[9] sah syr[p] aeth[pp] arm[zoh] Ir[int 207. 300. 304] Tert[marc 5,14] et[prax 28] Or[int 606] Hil[960] Ambrst al ...... Tert[res carn 46] Cyr[hr 280] *ιησουν*, Chr[629] *τον κυριον*, Resp[orthod 85] (ut syr[sch]) *τον κυρ. ημων ιησ. χριστ.*, 54. *τον κυρ. ημ. ιησ.* | *εκ νεκρων* post *εγειρασ* cum ℵ*AC 47. Cyr[act 37] Dam (:: hoc fit praeter morem, propterea transposuerunt pleriq; quod praecedit *τ. εγειραντ. τ.* $\overline{ιν}$ *εκ νεκρ.* hac in re non fluct, nisi quod Clem[545] *του εγειραντοσ εκ νεκρων* $\overline{ιν}$ *οικει εν υμιν, οσ ζωοποιησει*, singg contractis) ... ς Ln Ti ante *ζωοποιησει* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler vg rell Ir[int] Or[int] Hipp[noet] Meth epiph etc. Passim vero et. omittitur *εκ νεκρων*, ut 115. Chr[629] (et. mosc 2) | *ζωοποιησει και* c. BCDEFGKLP al pler d e f g m[9] vg syr[utr] cop arm[edd] aeth Valent[thipp 195] Ir[int 207. 300. 304] Clem[545] Or[2,536] et[3,618] et int[590] Hipp[noet 4] Meth[epiph 536. 579. 580] et Epiph[485. 590] Ath[522. 536] Bas 1,276. 303 et[alib] Did[tri 180. 185. 247. 414] Cyr[hr 280] Cyr[act 37] al mu Tert[marc 5,14] et[prax 28] Hil[960] Ambrst etc ...... ℵA 47. arm[edd] Or[2,533] et[3,612] Meth[epiph 536] et Epiph[590] om *και* :: quod recipiendum iudicassem nisi tot interpretum et patrum testimonia vetare viderentur | *δια του ενοικουντοσ αυτου πνευματοσ* (et. ς[e] Ln[ed min]) cum ℵAC (* *αυτοι* pro *-του*) P[2] cdd[plu] in Dial[maced] (vide post) 5. 10. 34. 37. 38. 39. 48. 57. 62. 72. 73. 74. 120. 137. 218. d[scr] sah[wold] cop arm aeth[utr] Clem[545] (ubi 5—15 exscribit) Hipp[noet 4] Meth[epiph 536] (ex[cod ven]) et[579] Ath[522. 524. 526] Did[tri 180. 185. 247. 414] et[int 278] Bas[1,276. 303] et[2,584] et[3,48] Epiph[486] et[590] Cyr[hr 280] Chr[3,529] et[10,455] (add *ἄρα τοῦ πνεύματοσ τὸ ζωοποιεῖν*) Cyr[ioh 824. 831] et[act 37] Macar[hom 5,10] Dam al Aug[rom 51] ac[saepe] al. Locus vero gravissimus in Dial[maced] ap Ath[2, 452] sic habet: Maced: *δεῖξον οὖν ὅτι ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺσ νεκροὺσ καὶ ζωοποιεῖ, ὁμοίωσ δὲ καὶ ὁ υἱὸσ οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ζωοποιεῖ.* Orth: *λέγει Παῦλοσ· ὑμεῖσ δὲ οὐκέτ' ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ - - ὁ ἐγείρασ* $\overline{χν}$ *ἐκ νεκρῶν, ζωοπ. καὶ τὰ θν. σώμ. ὑμῶν διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.* Maced: *οὕτωσ οὐ γέγραπται· διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ, ἀλλά· διὰ τὸ ἐνοικοῦν.* Orth: *ἐὰν δειχθῇ ὅτι διὰ τοῦ ἐνοικ. γέγραπται, πείθῃ ὅτι τῆσ αὐτῆσ ἐστὶ φύσεωσ τὸ πνεῦμα πατρὶ καὶ υἱῷ;* Maced: *ἐὰν οὖν που ἓν ᾖ δεύτερον ἀντίγραφον εὑρεθῇ ἐσφαλμένον παρ' ὑμῖν, ἐκ τούτου ἔχεισ με πεῖσαι;* Orth: *ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοισ τοῖσ ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ οὕτω γέγραπται. ἐπεὶ δὲ νομίζεισ τοῦτο ἀντιλεγόμενον εἶναι, πληροφορήθητι*

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ
σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ
Ga 5, 16 2 Ti 1, 7 δὲ πνεύματι τὰσ πράξεισ τοῦ σώματοσ θανατοῦτε, ζήσεσθε.
14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15 οὐ
Ga 4, 6 γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίασ πάλιν εἰσ φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε
πνεῦμα υἱοθεσίασ, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ
πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονό-
μοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

καὶ ἐξ ἄλλησ ἀποδείξεωσ. Maced: εἰπέ, τοῦτο γὰρ ἀντιλέγεται. ...... ϛ Gb Sz Ln$^{ed\ mai}$ Ti δια το ενοικουν αυτου πνευμα cum BDEFG KLP* al^{70} fere edd in Dial^{maced} (vide supra) d e f g m^{9} vg syr^{sch} sah ap Gb Ir$^{int\ 304}$ Or^{2,584} et$^{2,618.\ 812}$ et$^{int\ 584.\ 590}$s Meth$^{epiph\ 536}$ ex^{ed} petav Chr^{629} Thdrt Euthal^{cod} Severian$^{creat\ mund\ 5}$ (Chr^{6,564}) Tert^{res} carn^{46} Hil^{960} Ambrst al mu

12. αρα ουν: d* e Ambrst *igitur*, d*** f vg *ergo*, g *igitur* ^{aut} *ergo* Tert^{res} carn^{46} Cyp^{250} *itaque*

13. του σωματοσ cum ℵABCKLP al omn^{vid} syr^{utr} sah cop aeth Clem^{545} Or$^{1,616.\ 721.\ 722}$ et$^{2,360.\ 501}$ et$^{cat\ 34}$ (alludit) Did$^{tri\ 252}$ Chr$^{624.\ 626}$ et$^{cat\ 236}$ Thdrt Dam ... Gb′ τησ σαρκοσ cum DEFG d e f g vg Ir$^{int\ 304}$ Or^{2,26} et$^{int\ 4,460.\ 502.\ 607}$ Ephr^{1,25} Did$^{int\ 278}$ Tert^{res} carn^{46} Cyp^{250} al mu

14. υιοι εισ. θεου hoc ordine cum BFG f g am demid syr^{sch} Or^{1,574} et$^{int\ 3,966.\ 4,568}$ Did$^{int\ 278}$ Hil$^{806.\ 900}$ al ... ℵACDE 5. 39. 47. 80. 93. m^{9} fu aeth Or^{1,686} et$^{int\ 3,300}$ Did$^{tri\ 125.\ 252.\ 442}$ Cyr$^{act\ 37}$ Dam Cyp^{250} Ambrst al υιοι θε. εισιν ... ϛ εισιν υιοι θεου cum KLP al pler vg^{cle} (et. harl tol) cop (sah om εισιν) syr^{p} arm Clem^{546} Ir$^{int\ 304}$ Or$^{int\ 3,949}$ Chr$^{626\ bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Gennad$^{cat\ 120}$

15. δουλιασ cum ℵD*P al (F δουλεγίασ) ... ϛ Ln Ti -λειασ cum ABCD^{c}G K^{sil}L etc. Vide ad v. 21. | παλιν et. Clem$^{546.\ 566.}$ Or^{1,272} et^{421} et$^{int\ 3,59.\ 4,566}$s Did$^{tri\ 252}$ Thdor$^{cat\ 120}$ etc ... 17. 39. 54. Or^{1,231} om | αλλα cum ℵABC Clem^{545} Or^{1,231} ... ϛ αλλ cum DEFGKLP al certe pler Or^{1,272} Did$^{tri\ 252}$ Chr^{637} Thdrt Dam | κραζομεν et. Ir$^{int\ 180.\ 301}$ Clem Or Did etc ... F κραξομεν (sed f *clamus* sic)

16. αυτο: DE (sed non d e) praem ωστε, ep^{demetri} *itaque* ... 115. 124. vg^{cle} (et. demid harl* marian*, non item am fu tol) Or$^{int\ 594}$ Did$^{lat\ 277}$ Thdrt Thphyl Pelag add γαρ (syr^{sch} cop *et* -) | συνμ- cum ℵAB*DK FG n^{scr} ... ϛ Ln συμμ- cum B^{3}CK^{sil}LP etc | συνμαρτυρει: 1. 211. 17^{lect} μαρτυρει. Item Clem$^{ecl\ 994}$ αυτο, φησι, το πν. μαρτυρει, οταν λεγωμεν· αββ. ο πατ.

17. κληρονομοι pri et. Or^{1,232} et$^{int\ 594}$s etc ... D* (sed non d) συνκληρο. | συνκληρο- cum ℵAB*DELP al pauc ... ϛ Ln συγκληρο- cum B^{3}CK^{sil} al pler. Praeterea F (non item f) et G transiliendo om κληρονομ. μεν θε. συνκληρ. | συνπασχ- cum ℵAB*CDEFG ... ϛ Ln συμπασχ- cum B^{3}

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
πρὸσ τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. 19 ἡ γὰρ
ἀποκαραδοκία τῆσ κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα,
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσισ
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ τὴν ἐλευθερίαν
τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ
κτίσισ συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ, ἡμεῖσ καὶ

K[sil]LP al certe pler | *-σχομεν*: AP 17. 37. 47. b[scr*] 78[schol] *-σχωμεν*. Similiter Tert[gnost 13] (sed fluct lectio) Cyp[90. 164. 310] al aliq *si quidem compatiamur*

18. *γαρ* (et. Clem[584] Or[int 595. 596] Tert[res carn 40] etc; Ambrst *ergo*, Lcif[247] om) ... AP 9. aeth[utr] *δε* | *οτι ουκ αξια* usq *εισ ημασ*: haec habet et. ep[vienn et lugd] ap Eus[hist 5,1,6]. Eadem ap pp plurim laudantur.

19. *κτισεωσ* et. Ir[int 331] Or[1,567. 740. 747 et int 1,73. 4,595 s] Meth[epiph 554] Apollin[cat 138] Cyr[cat 134] Sever[ant cat 137] Ambrst Aug[rom 53] etc ... 37. 109. 122[mg] 178. 219. *πιστεωσ* | *του θεου*: FG om *του*

20. *ουχ εκουσα* etiam Thdot[clem 971] Or[1,567. 730. 747 et alib] Meth[epiph 554] Gennad[cat 139] etc ... FG *ου θελουσα*. Latini pler *non volens*, ut d e f g vg Ir[int 331] Or[int 595] Hil[586] al, *non voluntaria* Ambrst, *non sponte* Hil[1115] Amb[epist 34 et hexa 1,22] al. | *εφ* cum ℵB*D*FG (:: quod pro tanta auctoritate minime arcendum est. Testimonia patrum, quos non licet nisi ex cdd saeculi 10 et sqq edi, in tali re nihil valent.) ... ϛ Ln *επ* cum AB[3]CD[c]EKLP etc

21. *διοτι* cum ℵD*FG ... ϛ Ln Ti *οτι* cum ABCD[c]EKLP al certe pler Thdot[clem 971] Or[1,567] Meth[epiph 554] Chr[643] Thdrt Dam ... 179. *αλλα* | *αυτη η*: FG om *η* | *δουλιασ* cum ℵCD*P al ... ϛ Ln Ti *-λειασ* cum ABD[c]FG K[sil]L al pler :: cf ad Gal 4, 24 et 5, 1 ubi ℵAD*FGLP eandem formam tuentur, quam pro tanta auctoritate a libris arcere non consentaneum videtur.

22. *γαρ*: A *δε* (aeth[utr] om) | *συνστεναζ-* c. B*D*FG ... ϛ Ln *συστεναζ-* cum ℵAB[c]CD[c]KLP etc. Item *ingemiscit* d f vg (d *ingemescit*) Ambrst al, *congemiscit* g tol Or[int 595] Aug[rom 53] al. Item Meth[epiph 554 d] (ubi accurate ipsum locum affert) Ath[406] Chr[643] Thdrt Dam. Ac diserte Thdor[cat 141] *καλῶσ οὐκ εἶπε στενάζει καὶ ὠδίνει, ἀλλὰ συστενάζ. καὶ συνωδ., ἐπειδὴ καὶ τὸ „πᾶσα ἡ κτίσισ“ ἐνταῦθα προσέθηκεν, ἄνευ „ἡ κτίσισ“ εἰρηκὼσ μόνον*. ...... 83. 85. l[scr*] Or[4,18 et prov] (Notitia[86]) Meth[epiph 554 b] (non accurate: *επι τοισ τεκν. του θεου – δε ουσ στεναζ. κ. συνωδ.*) *στεναζει* | *συνωδινει*: FG *οδυνει*. Latini: d e vg Ambrst al *parturit*, f *dolet*, g *parturit aut dolet*, Amb[fid 1] Sedul[ro 8 semel] *comparturit*, Or[int 595] Sedul[ro 8 sem] *condolet*, tol *aeque dolet*

23. *αλλα και αυτοι* cum ℵABCKLP al pler Meth[epiph 554] Chr[643] Dam Thphyl Oec (Ambrst *sed et nos*) ... DEFG 31. 86. (73.) 93. d e f g vg

2 Co 5, 2 *αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο-
λύτρωσιν τοῦ σώματοσ ἡμῶν.* 24 *τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶσ
δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίσ· ὃ γὰρ βλέπει τισ, τί καὶ ἐλπίζει;*
25 *εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆσ ἀπεκδεχόμεθα.*
26 *Ὡσαύτωσ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε-
νείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ*

(*sed et nos ipsi*) syr^{utr} cop arm Thdrt^{5,80} Or$^{int\,589.\,599.\,600}$ Aug$^{ps\,31}$ (et$^{ro\,53}$ *non solum autem ipsi, sed et nos*) *αλλ. κ. ημεισ αυτοι* (73. *αυ. ημ.*) Item Thdrt^{2,972}, quo loco postea *εχοντεσ εν εαυτοισ στεναζ.* | *αυτοι*: 4. 55. 61. 68. 67* 77. 87. 109. 178. al^{4ser} add *οι* | *τ. απαρχην*: d^{c} f vg Or$^{int\,598}$ Aug etc *primitias*, d* g Ambrst *receptaculum* | *εχοντεσ ημεισ και αυτοι* cum ℵAC 5. 47. 80. 218. Dam; Ln *εχ.* [*ημ.*] *κ. αυτοι.* Item ς *εχ. κ. ημεισ αυτ.* cum KLP al pler (1. 121. om *αυτ.*) syr^{p} Chr^{642} Thdrt^{5,80} Thphyl Oec ... Ti (vide supra Ln) *εχοντ. και αυτοι* cum B 31. 73. 93. d*** vg (cop *et nos*) Meth$^{epiph\,554}$ Or$^{int\,598}$ Aug$^{rom\,53}$ ... DFG *εχοντ. αυτοι*, 116. *εχ. ημ. αυτ.*, d* g Ambrst *habentes nos ipsi*, f *habentes* ... syr^{sch} arm (ut f, vide ante) non expri *ημ. και αυτ.*, nec magis aeth^{lib} (sed antea *αλλ. κ. ημεισ αυτοι* exprim vdtr). Libere Thdrt^{1,1196} *φησι· και ημεισ την απαρχ. του πνευμ. εχοντ. εν αυτοισ* (cod *εαυτ.*) *στεναζομεν.* | *εν εαυτοισ*: FG 62. 77. 122. *εν αυτοισ* | *στεναζομεν* et. Meth$^{epiph\,554}$ etc ... D* (sed d *gemimus*, ut vg) *συνστεναζομεν*, item 38. 48. 72. f^{scr} *συστεναζ.* | *υιοθεσιαν* c. ℵABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} rell Method$^{epiph\,554}$ Or$^{int\,598}$ Aug$^{rom\,53}$ etc ... DFG d f g Ambrst om

24. *βλεπομενη*: FG *η βλεπ.* | *τι και* cum ℵ^{c}ACKLP al pler syr^{p} arm (aeth *quid amplius*) Clem^{581} Chr^{4,429} et^{9,645} Thdrt Dam ... B^{2}DFG d f g vg syr^{sch} Chr$^{cat\,256}$ Or$^{int\,551.\,596}$ Cyp$^{251.\,318}$ Ambrst al *τι* (sine *και*), atque sic Ln ... ℵ* 47* *και* (sine *τι*). Similiter 77. *τουτο και*, cop *τουτο* tantum ... B* 47^{mg} (cum hac nota: *το παλαιον ουτωσ εχει*) om plane | *ελπιζει* cum ℵ^{c}BCDFGKLP al fere omn (et. *το παλαιον* 47^{mg}) d f g vg syr^{utr} (*exspectat*) cop arm aeth Clem^{584} Chr^{645} et^{4,429} Thdrt Dam Or$^{int\,551.\,596}$ Cyp$^{251.\,318}$ Ambrst etc ... ℵ*A 47^{mg} *υπομενει*

25. *ο ου* (et. Clem^{584}) ... C* om *ο*

26. *τη ασθενεια* (Gb'') cum ℵABCD 10. 23. 31. 37. 47. 49. 57. d vg syr^{sch} arm ar^{e} aeth Or$^{int\,600.\,601}$ Cyr$^{hr\,255}$ (fluct inter *τησ ασθενειασ* et *τη ασθενεια*) Dam Aug$^{rom\,54}$ al (Ambrst *infirmitatem nostras orationis*, vide post) ... FG g *τησ δεησεωσ* (f *infirmitatem orationis nostrae*) ... ς *ταισ ασθενειαισ* cum KLP al pler cop syr^{p} Chr^{645} (sed$^{mosc\,2}$ *τησ ασθενειασ*) Thdrt Thphyl Oec | *ημων*: D* d* om | *προσευξωμεθα* cum ℵABC al mu? (sed nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Chr$^{646\,bis}$ (sed$^{mosc\,1}$ *-ξομεθα*) Thdrt ad h. l. et^{2,1112} Thphyl ... Gb'' Ti *προσευξομεθα* cum DKLP al plus^{70} Or^{1,221} Cyr$^{hr\,256}$ Chr$^{cat\,257\,bis}$ Mac$^{carit\,11}$ (Gall^{7,201}) Cyr$^{cat\,144.\,250}$ Dam Oec ... FG 23. *προσευχομεθα* ... d f g vg Or$^{int\,2,419}$ et$^{4,600\,s}$ Did$^{int\,273}$ Ambrst Aug$^{rom\,54}$ etc *oremus*. Libere Or$^{1,197.\,199}$ *ο γαρ δει, φησι,* (*το δε ο τι δει*^{199}) *προσευξασθαι, καθο δει, ουκ*

αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ· 27 ὁ δὲ 31
ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖσ ἀγαπῶσιν
τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ πρόθεσιν κλητοῖσ
οὖσιν. 29 ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφουσ τῆσ εἰκό-
νοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖσ
ἀδελφοῖσ· 30 οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ
ἐκάλεσεν, τούτουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ ἐδικαίωσεν, τούτουσ καὶ
ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθ'
ἡμῶν; 32 ὅσ γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν

ουδ. | *αλλα* cum ℵDFGLP 17. al[3] scr Or[1,231] ... ς Ln *αλλ* c. ABCK[sil] al longe plu Cyr[hr 255] Chr[646] Thdrt Dam | *υπερεντυγχανει* sine additam cum ℵ*ABDFG 67** d* g arm[sch] Or[1,199 bis et 231] (ubique add *τω θεω*) Epiph[472] (ex ed[veter]) Dam Aug[rom 54] (non item alibi) ... ς (Gh[om]) add *υπερ ημων* cum ℵ[c]CKLP al fere omn d*** f vg syr[utr] cop arm[edd] Eus[ps 566] Did[tri 432] Hierac[epiph 711] et Epiph[472] ex[cod ven] Cyr[hr 255] Chr[646] Thdrt al Or[int 2,140. 419 et 4,600 ss] Did[int 273] Aug[saep] al mu; item 54. 238. al pauc Ephr[3,162] Chr[cat 256] *εντυγχανει υπερ ημων*

27. *εραυνων* cum ℵ (:: cf Ioh 5, 39. 7, 52. Ro 11, 33. 1 Co 2, 10. 1 Pe 1, 11 Apoc 2, 23, quibus locis omnib eadem forma plus auctoritatis quam h. l. habet) ... ς Ln Ti *ερευνων* cum ABCDFGKLP rell (C inter *ερ* et *ευνων* litteram erasam habet) | *εντυγχανει*: L 73. *υπερεντυγχ.* | *υπερ αγιων* et. Or[1,199. 231] etc ... 17. 32. 47[mg] 238. k[scr] *υπ. ημων*

28. *συνεργει* sine additam cum ℵCDFGKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm Clem[584] Or[4,237. 462 not 463 not bis et int 4,602] Eus[ps 256] Cyr[hr 2] Chr[655. 656 bis] Cyr[cat 147] Thdrt Dam al Lcif[179] Aug[ep 149] ac[saep] al mu ... Ln add *ο θεοσ* cum AB, item Or[2,560] *επει τοισ αγ. τ. θε. παντ. συνεργει εισ αγ. ο θεοσ* et[1,264] *ο θεοσ, ο τοισ αγ. αυτον παντα συνεργων εισ αγαθ.* (aeth *quod adiuvet eos dominus eos qui amant eum in omni bono*) | *εισ αγαθον* cum ℵABCDFGKP al longe plu Or[1,264. 2,560 et 4,237. 462. 463 sem] Eus[ps 256] Chr[ter] Euthal[cod] Cyr[cat 149] Thdrt[com et cat 263] (utroq loco οὐχ ἁπλῶσ συνεργεῖ, ἀλλ' εἰσ ἀγαθόν) Dam ... Ln[ed min] *εισ το αγαθον* cum L al fere[30] Clem[584] Or[4,463 sem] Ephr[3,332. 340] Cyr[hr 2] Chr[mosc 1] (Cyr[cat 147] *προσ το αγαθ.*) Thdrt[txt] Antioch[1230] Thphyl

29. *συμμορφουσ* cum ABCDKLP etc ... ℵFG *συνμορφ.*

30. *προωρισεν* et. Clem[584] Or[1,205. 2,722 et 4,463 not 463 not et int 4,604. 605. 612] Eus[ps 256] etc (d f g vg Or[int] *praedestinavit*) ... A *προεγνω*, item Or[int 620] *praescivit* | *και ουσ εκαλ.* et. Or[saep] et[int saep] Eus[ps] etc ... 37. 115. Clem[584] *ουσ δε εκ.* | *ουσ δε εδικ.* et. Clem Or[saep] et[int 604] Eus[ps] etc ... A syr[sch] aeth Or[int 605. 612] *και ουσ εδ.*

32. *οσ γε του ιδι. υιου ουκ εφεισ.*, vg Or[int 605] Ambrst al *qui etiam* (fu* Ambrst om) *proprio filio suo* (sic vg[clo] demid al[lachm] Or[int] Ambrst,

πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶσ οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίσ ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸσ ὁ δικαιῶν·

---

harl* *filium suum proprium*, harl** fu** *filio suo proprio*; am fu* tol tantum *filio suo*) *non pepercit* ... D*et[c]FG *οσ* (D[c] *οσ γε*) *ουδε υιου ιδιου* (D *του ιδιου υιου*) *εφεισατο*, d f g *qui* (d*** add *quidem*) *nec* (f *neque*, g *neque t non*) *filio proprio* (*proprio* f, d *suo*, g *suo t proprio*) *pepercit*. Cf huc Hil[909]: „Nunc apostolus *proprium* ait *filium*, cum in multis vel *suum* vel *eius* saepe dixisset. Et quamvis multi cdd per translatorum simplicem intelligentiam in h. l. pro *proprio filio*, *suo filio* conscriptum habeant, tamen Graecitas, qua lingua apostolus est locutus, *proprium* nunc magis quam *suum* nuncupat. Et licet communis intelligentiae sensu non satis inter *proprium* et *suum* differat, verum apostolus cum in caeteris aliis dictis *suum filium* commemorasset, quod est Graece *τὸν ἑαυτοῦ υἱόν*, tamen in h. l. secundum quod ait *ὅσ γε τοῦ ἰδίου υἱ. οὐκ ἐφ.*, *qui proprio filio non pepercit*, naturae veritatem significanter expressit.“ | *αλλα* cum ℵBD*FG ... ς *αλλ* cum ACD[c]K[sil]LP al certe pler | *αυτον*: L 113. *εαυτον* | *τα παντα* cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] Or[1,16] etc ... D*FG arm om *τα*

33. *εγκαλ-* ut ℵABCKLP etc ... DFG *ενκαλ-* | *ὁ δικαιῶν· ³⁴τίσ* etc ... Gb Ln *ὁ δικαιῶν; ³⁴τίσ*, posteaque Gb *ὁ ἀποθανών;* et *ἐγερθείσ;* et *θεοῦ;* et cum Gb etiam Ln *ὑπὲρ ἡμῶν;* Quam in rem cf Aug[doct chr 3,3]: „*Nisi fides revocet, quia credimus deum non accusaturum adversus electos suos, et Christum non condemnaturum electos suos, potest illud sic pronuntiari:* Quis accusabit adversus electos dei? *ut hanc interrogationem quasi responsio sequatur:* Deus qui iustificat, *et iterum interrogetur:* Quis est qui condemnat? *et respondeatur:* Christus Iesus, qui mortuus est. *Quod credere quia dementissimum est, ita pronuntiabitur ut praecedat percontatio, sequatur interrogatio. Inter percontationem autem et interrogationem hoc veteres interesse dixerunt, quod ad percontationem multa responderi possunt, ad interrogationem vero aut* non *aut* etiam. *Pronuntiabitur ergo ita ut post percontationem, qua dicimus:* Quis accusabit adv. electos dei? *illud quod sequitur sono interrogantis enuntietur:* Deus qui iustificat? *ut tacite respondeatur:* Non, *et item percontemur:* Quis est qui condemnat? *rursusque interrogemus:* Chr. Ies., qui mortuus est, magis autem qui resurrexit, qui est in dextera dei, qui et interpellat pro nobis? *ut ubique tacite respondeatur:* Non.“ Item cf Eucherius in quaest. in N. T. (Max. bibl. PP. Lugd. 1677. t. VI, 850.): *Haec in quibus sibi ipse respondit quasi εἰρωνικῶσ legenda. Et est sensus iste: nisi forte electos suos aut deus qui iustificat, aut Christus qui pro his est mortuus, condemnabit. Minime utique. Quin etiam interpellat pro nobis. Hoc est quod dicit: Nemo condemnabit electos.* Sic et in Max. bibl. Lugd. et in Magn. bibl. Colon. t. V. legitur. His vero Wtst de suo (quod non indicavit) addit rectissime: „Nulla tamen necessitate ita statuunt. Prima enim quaestio: *τίσ*, iam continet tacitam negationem alterique quaestioni locum non relinquit. Deinde ipsa quaestio: An is qui absolvit accusabit? An qui patronus

34 τίσ ὁ κατακρίνων; Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ
ἐγερθείσ, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅσ καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.
35 τίσ ἡμᾶσ χωρίσει ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ Χριστοῦ; θλίψισ ἢ 36. 39
στενοχωρία ἢ διωγμὸσ ἢ λιμὸσ ἢ γυμνότησ ἢ κίνδυνοσ ἢ μάχαιρα;

---

est condemnabit? non valde concinna videtur", etc. Nec aliter ac nos Ath[381] intellexit locum; habet enim *θεὸσ γὰρ ὁ δικαιῶν, καὶ τίσ ὁ κατακρίνων;* Item Chr[660] (et. [cat 294]) *τίσ οὖν ἡμᾶσ καταδικάσει, τοῦ θεοῦ στεφανοῦντοσ, τοῦ χριστοῦ δι' ἡμᾶσ σφαγέντοσ, καὶ οὐ σφαγέντοσ μόνον* etc. Item Or[int 607] *Videtur mihi quod ait:* Quis accusabit adv. electos dei? *de diabolo dicere - Sed quamvis ille exserat nequitiam propositi sui, deo iustificante et delente sicut nubem iniquitatem electorum suorum - quid proficiet accusator?* Etc.

34. *χριστ. ιησουσ* cum ℵACFGL 5. 17. 31. 33. 67** 73. 80. f g vg cop arm aeth Or[int 607] Did[tri 433] Dam (Cyr[act] *ιησ. χριστ.*) Aug[doctr chr 3,3] et[alib] item Maximin ap Aug[8,655] ... ς Ti *χριστοσ* (sine *ιησ.*) c. BDEK al longe plu d e syr[utr] Cyr[hr 230] Chr[660] Euthal[cod] Thdrt Hil[1077] al mu. Item Ir[int 307] *quemadmodum ipse ait: Simul autem Christus* (edd[al] om) *mortuus est, immo et resurrexit, qui est in dextera dei.* Ln vero *χρι.* [*ιησ.*] | *μαλλον δε* sine *και* cum ℵABC 5. 15. 17. 33. 35. 39. 61. 73. 76. 80. al[3 scr] (g k l) am* cop arm aeth Or[int 607] Did[tri 433] Dam (Cyr[act 58] om *μαλλ. δε*) ... ς Ti add *και* cum DEFGKL al plu it vg[cle] (utramq vide post) syr[p] (syr[sch] om *μαλλ. δε*) Cyr[hr 230] Chr[660] Thdrt Ambrst (*immo qui et resurrexit*) Hil[1077] (*immo etiam qui resurrexit*) etc. Etiam Ir[int] (vide ante). Latini sic: d e *immo et qui resurrexit*, f g *immo autem et* (g add *qui*) *resurrexit*, vg (exc am*) *immo qui et resurr.* | *εγερθεισ* sine additam cum ℵ[c]BDEFGKL al pler vg syr[utr] arm Ir[int 307] (vide ante) Or[int 607] Cyr[act 58] etc ... ℵ*AC 17. 31. 39. 73. 115. 8[pe] cop aeth (ut solet) Did[tri 433] Chr[660] (sed var[edd]) Dam add *εκ νεκρων* | *οσ εστιν* cum ℵ*AC 3. 33. 35. 47. 67. 76. 77. 78. 108. 109. 115. 179. 213. al[3 scr] (b c o) d* vg (et. fu demid harl* tol) go cop Ir[int 307] (vide ante) Or[int 607] Did[tri 433] Chr[660 bis] Cyr[act 58] Thdrt Dam Hil[1077] Amb[poenit 1] Aug[corr et grat] etc (Ambrst *et est* omisso *qui*, item syr[sch] *Chr. mortuus est et resurrex. et est ad dext. dei et orat pro nobis*) ... ς Ti *οσ και εστ.*, Ln *οσ* [*και*] *εστιν* cum ℵ[c]BDEFGKL al plu d*** e f g am harl** syr[p] Cyr[hr 230] Thphyl Oec Maximin ap Aug[8,655] (Ambrst vide ante) | *του θεου*: B om *του* | *οσ και εντυγχ.*: 47. om *και* | *υπερ*: FG *υπερει* (ut *υπερ* et *περι* possint conflata credi)

35. *τισ* sine copula et. Or[1,816. 2,631] et[alib] et[int 2,70. 370. 3,29. 4,450] Eus[esa 303] et[ps 43. 164] et[alib] Cyr[act 37] Antioch[1289] al mu Tert[gnost 13] Cyp[15. 26. 265. 341] Lcif[250] etc (sed testimoniorum patrum in tali re circumscribenda est auctoritas) ... FG d* f g m[42] vg[cle] (et. fu* demid al, non item am fu[vict]) arm (is et. v. 34 *τισ ουν*) Or[int 4,607] add *ουν* (Meth[opiph 588] *τισ γαρ ημασ, φησιν, απο τησ* etc, Or[int 4,508] *dicebat: Quis enim nos* etc) | *χωρισει* et. Or[saepe] Eus[saep] Meth[opiph] Ephr[2,311] etc ... A c[scr] Or[2,609] *χωριση* | *του χριστου* cum ACDEFGKL al pler d e f g m[42] vg go syr[sch] cop arm aeth Or[1,816] (ed Delar) et[2,631] et[3,610] et[int 4,450] Eus[esa 303] et[ps]

Ps 43 (44), 23 36 καθὼσ γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέ-
2 Co 4, 11 ραν, ἐλογίσθημεν ὡσ πρόβατα σφαγῆσ. 37 ἀλλ' ἐν τούτοισ πᾶσιν
ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντοσ ἡμᾶσ. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι
οὔτε θάνατοσ οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα

---

[164] Meth[epiph 553] (ed[petav], contra Dind ex[ven] του κυριου) Ath[155. 263. 273] Cyr[hr 223] (invitis cdd[2]) Ephr[2,311] Bas[1,196. 200] et[2,468] et[bapt 657] Chr[661] (καὶ οὐκ εἶπε τοῦ θεοῦ· οὕτωσ ἀδιάφορον αὐτῷ καὶ χριστὸν καὶ θεὸν ὀνομάζειν) Cyr[act 37] et[alib] Thdrt Tert[gnost 13] Cyp[15. 36. 265. 311] Lcif[250] Hil[291] Aug[rom 57] ac[saep] Ambrst etc ...... ℵB 7. 74. 76. 91. 128. 238. a[scr*] floriac Or[1,316] (edd ante Delar) et[int 2,70. 370] et[3,29. 523] et[4,568. 607] Eus[ps 43. 385. 395. 593] Ephr[1,323] Bas[bapt 673] et[2,612] Antioch[1229] Hil[198] Hier[eph 3] Epiph[cantic 2,7] al του θεου. Praetereaque B Or[int 2,70. 4,568] add της εν χριστω ιησου (Or[int 3,29] quae est in Chr. Ies. domino nostro magis pendet a 8, 39) :: cf v. 39 | η ante διωγμοσ: D*FG d* g om

36. ενεκεν c. ℵABDEFGL al plus[10] Clem[565] Or[1,316] ex[ed delar] Meth[epiph 553] Chr[661] (et. mosc 2) ... ς (= Gb Sz) ενεκα cum CK al plu Dial[817] (Or[cod rom]) Ephr[1,323] Bas[bapt 673] Thdrt Dam Thphyl Oec, item (sed potius ex Ps) Hipp[cantic] (Lag[196] et Anecd mea[227]) :: fluct similiter LXX, ubi ed[ro] et B ενεκα, ℵA al mu ενεκεν | ἕνεκεν σοῦ: ita et. D[c]

37. δια του αγαπησαντοσ cum ℵABCKL al omn[vid] syr[utr] cop arm go Clem[565] Or[1,316. 317] et[int 4,607] Meth[epiph 553] Ephr[1,323] Eus[ps 23] Bas[1,142. 172. 201] et[3,15] et[bapt 673] Chr[662] Thdor[cat 154] Gennad[290] Thdrt Dam Amb[ps 43] Aug[ep 145] et[saep] al ...... DEFG d e f g vg Tert[gnost 13] (pro eo qui nos dilexit) Or[int 3,533] et[4,459] Cyp (pro eo dilexit nos)[36. 265. 311] Lcif[250] Hil[291] Ambrst al δια τον αγαπησαντα

38. αγγελοι et. Clem[606] Or[1,316] et[int 1,141. 2,462. 4,608] et[saep] Ephr[2,311] et[1,323] Bas[bapt 673] Antioch[1229] Hil[291] Aug[saep] etc ... DEFG d e f g cop Ambrst Aug[rom 58] et[ep 145] et[ps 7] Amb[off 3] (sed alibi ter angeli) αγγελοσ | ουτε αρχαι sine additam et. Clem[606] Or[1,316] et[int 2.462] et[2,523. 963] et[4,568. 608] Ephr[2,311] Chr[663] et[1,731] et[4,860] et[9,836] et[alib] Thdrt Dam Hil[291] Ambrst (qui pro ουτ. αρχ. habet neque virtus) al ... c 1. 30. 44. 46. 63. 73. 80. 109. 113. 121. al[2 scr] al pauc syr[p] c.* Or[int 1,141] et[4,459] Ephr[1,323] (ουτε αγγελ. demum post ουτε δυναμ. pon) Bas[bapt 673] Chr[11,196] Antioch[1229] Amb[ps 118] (non item[ps 43]) add ουτε εξουσιαι. Item DE d** et*** e praem ουτε εξουσια :: cf Col 2, 15. Eph 6, 12. 1 Co 15, 24 | ουτε δυναμεισ (D* δυναμισ, item d e f g fu Or[int 459] Aug[rom] et[ep 145] virtus, am tol harl* fortitudo; item vg[cle] demid harl** sed praeterea etiam post ουτε αρχαι habent neque virtutes) hoc loco cum ℵABCDEFG 37. 47. 73. 137. 178. 179. d e f g am fu tol (fortitudines) harl* cop syr[p] arm[zoh] aeth Or[1,316] et[int 4,459. 608] et[alib] Eus[ps 596] Ephr[2,311] Cyr[act 37] Dam Hil[291] Aug[rom 58] et[ep 145] al ...... ς (= Gb Sz) ante ου. ενεστω. ουτε μελλ. pon cum KL al pler (vg[cle] demid harl** vide ante) syr[sch] go Chr[663] et[1,731. 4,860] et[9,836. 11,196] Thdrt Thphyl Oec ... omittit plane 116., item (qui libere adhibet locum, omissis etiam ουτε μελλοντα) Clem[606] et (qui ante pro ουτ. αρχαι habet neque principatus

οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεισ 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθοσ οὔτε
τισ κτίσισ ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶσ χωρίσαι ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ 35
θεοῦ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσησ 1 Ti 2, 7
μοι τῆσ συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν
μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτοσ ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινέσ εἰσιν Ἰσραηλεῖται,

---

neque potestates) Or[int 1,141] Antioch[1239] (antea ουτ. αρχ. ουτ. εξουσ.) et si quis alius similiter.

39. τισ et. Clem[606] Or[1,316] et[int 1,141. 2,833. 4,459. 568. 606] Eus[ps 593] Ephr[1,322] Cyr[act 37] Antioch[1239] etc ... DEFG 114. 219* Ephr[2,311] om, neque exprim d e f g vg vv rell (exc arm) Tert[gnost 13] (*neque alia conditio*) Or[int 2,462. 3,063] Hil[201] Aug[rom 58] et[alib] Ambrst al (sed Hier[semel] l. c. eph 2 exprim: *neque alia quaelibet creatura*) | δυνησεται: 17. arm δυναται | τω (Ephr[2,311] om) κυριω et. Clem[606] Or[1,316] et[int saep] Ephr[1,322] et[2,311] Cyr[act] Tert[gnost] Hil etc ... ACFG (non item f g) του κυριου

IX. 1. εν χριστω cum ℵABCD[c]KL al omn[vid] vg rell Or[int 4,610 bis] Archel[591] Did[tri 54] al mu Aug[advers legis 2] etc ... D*EFG d e f g arm[codd] Or[int 4,459] Ath[int 777] Ambrst add ιησου | συνμαρτ- cum ℵAB*CDEFG n[scr] ... ς Ln συμμαρτ- cum B[3]K[ali]L al pler | εν πνευματι ... FG συν πνευμ., g *cum* & *in* (f vero *in spir.*)

2. τη καρδια ... κ 17. 219* τησ καρδιασ

3. ηυχομην c. ℵABCFG al plu Eus[ps 443] et[mal 235] Bas[regg 479] Thdor[ant iona 289] Ps-Ath[2,353] Cyr[iul 328] Phot[mani 3,14] al mu ... DEKL al fere[35] Or[cat cor 253] (Gennad?) [cat 160] Thdrt[cod] ευχομην | αναθ. ειναι (ℵ ει. αν.) αυτοσ εγω hoc ordine (Gb') c. (ℵ)ABDEFG 5. d e f g go syr[p] Or[int 4,610] Chr[667] Thdor[ant iona 289] Amb[luc 8,1315] (*ipse* pro αυτ. εγ.) Pacian[ep 2] ... ς αυτ. εγω αναθ. ειν. cum CKL al fere omn vg (sed vg[cle] *ego ipse*, non item am fu demid harl tol) arm syr[sch] (*ego ipse*) cop (non expri *ipse*) aeth (ut cop) Or[cat cor 253] (om εγω) et[int 2,362] (*ego ipse*) Ps-Ath[2,353] Cyr[iulian 328] (om εγω) Thdrt Dam Phot[mani 3,14] (εγω αυτοσ) Cyp[287] al (sed Cyp al *ego ipse*) ... Eus[ps] et[mal] om αυτοσ εγω | απο cum ℵABCFKL etc ... DEG υπο | αδελφ. μου των: B* om; suppl[2] in mg | των συγγεν. μου et. Or[cat cor] et[int 2,362. 4,610] Eus[ps] et[mal] Bas[regg] et[esai 601] Ps-Ath Thdor[ant] Thdrt Phot[mani] Dam Cyp (*pro fratribus cognatisque meis*) ... D*FG 116. d* g (non f) go Or[int 611. 612] Chr[668] Cyr[iul] Amb[luc 8,1315] Aug[contr faust 12] al om μου | κατα σαρκα: DEFG 2. 52. 54. 73. 115. a[scr**] Bas[esa 601] ex[cdd 2] Thdrt praem των

4. ισραηλειται cum ℵAB*D*FG ... ς Ln -λιται cum D[c]EKL al omn[vid].

ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 *ὧν οἱ πατέρεσ, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸσ*
τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸσ εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ,

---

Praeterea DE d[*] *ιστρα-* | *ων η* (FG om) *υιοθεσ. και* usque *αι επαγγελιαι*: A om; item L om *και αι διαθηκ. και η νομοθεσια*, item 114. *και η δοξα* usq *νομοθεσ.* | *αι διαθηκαι* cum ℵCK al omn[vid] d e f g am harl[*] tol (al[lachm]) go syr[utr] (et. p[mg] *και διαθηκαι*) cop arm Or[int 4,610. 611. 634. 639] Chr[608] Epiph[978] Euthal[cod] Thdrt Dam Phot[maul 2,14] al Hil[78] Aug[contr faust 3] Ambrst al ... Ln *η διαθηκη* cum BDEFG vg[cle] fu demid harl[**] aeth Ps-Ath[2,253] Chr[mosc 2] Thdor[ant 290] Cyr[iulian 324] Cyp[287] Hier[esai 17] (non item[algas qu 9]) | *και αι επαγγελιαι*: DEFG cop Chr[mosc 2] *και η επαγγελια* (sed F *και επαγγελια*, G *και ηπαγγελια*), item g *et promissa t promissio*, contra d e f *et promissa*

5. *οι*: FG om | *και εξ ων* (arm *εξ ων και*) et. Ir[int 305] Or[int 4,610] Chr[668] Caes[8] Epiph[487] [Ps-]Ath[2,106. 464] etc Novat[tri 13] (Gall[3,296]) Hil[970] Aug[rom 50] Ambrst etc ... FG f g (non item vg[cle] am fu demid tol harl omn[lachm], sed Gb laudat „vg[ms]" „marian") Hipp[noet 2 exount et 6 inount (Lag[44] et[47])] Epiph[481] Cyp[287] Hil[78. 850] om *και* | *το* et. Hipp[noet 2] Epiph[481. 487] Chr[668] Thdor[ant 290] Cyr[iul 328] Thdrt[3,100] Dam etc (cf et. Clem[ro 32] *εξ αυτου ο κυριοσ ιησουσ το κατα σαρκα*) ... C[*] *τα*, Hipp[noet 6] *ὁ* ... FG Epiph[894] Thdrt[3,470] om ... Ath[489] om *το κατα σαρκα* (sed habet[287] et[726]) | *ο ων*: Chr[668] om *ο* (sed[mosc] non vdtr) | *επι παντων* (Tert[prax 13] Novat[tri 13] Or[int 612] etc *super omnia*) ... Cyr iulian[328 bis] *επι παντασ*, Ir[int 305] Victorin[ari 1] *super omnes*, Ath[726] edd vet Thdrt[2,1255] (non item alibi) *επι παντα* | *ο ων επι πα. θεοσ*: haec verba cum *ο χριστοσ* coniungunt Ir[int 305] (*quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem, qui est deus super omnes benedictus in saecula*) Hipp[philosoph 330] (*χριστοσ γαρ εστιν ο κατα* (sic) *παντων θεοσ*) Hipp[noet 6] (*ουτοσ ο ων επι παντων θεοσ εστιν. λεγει γαρ ουτω μετα παρρησιασ· παντα μοι παραδεδοται υπο του πατροσ. ο ων επι παντων θεοσ ευλογητοσ γεγενηται και ανθρωποσ γενομενοσ θεοσ εστιν εισ τουσ αιωνασ. ουτωσ γαρ και ιωαννησ ειπεν· ο ων και ο ην και ο ερχομενοσ, ο θεοσ ο παντοκρατωρ. καλωσ ειπεν παντοκρατορα χριστον* etc. Nec aliter[noot 2]) Tert[prax 13] (*Solum autem Christum potero deum dicere, sicut item apostolus: ex quibus Christus, qui est, inquit, deus super omnia benedictus in aevum omne*, et[15] *ex quibus Christus sec. carnem, qui est per* [al *super*] *omnia deus benedictus in aevum*) Or[int 612] (*quem ergo ibi* — Ro 1, 4 — *secundum spiritum filium dei dixit, hic procedente doctrinae ordine - deum qui est super omnia benedictus, ipsum esse pronunciat. Et miror quemadmodum quidam - negent filium dei deum debere profiteri. - Et quid de hoc loco apostoli facient, in quo aperte Christus super omnia deus esse perhibetur. - Est ergo Christus deus super omnia.*) Cyp[287] (in testimoniorum libro 2 cap. 6: „*quod deus Christus.*" *Item Paulus ad Romanos: Optabam - quorum patres, ex quibus Christus sec. carnem, qui est super omnia deus benedictus in saecula.*) Novatian[tri 13] (Gall[3,296] de „divinitate Christi" scribit: *quodsi et*

apostolus Paulus: Quorum, *inquit*, et ex quibus Chr. sec. carn., qui est super omnia deus benedictus in saecula, *in suis litteris scribit.* Ibidem[313].) Ath[227. 480. 726] (h. l. addit: *ουκουν ομολογειτωσαν και οι προτερον αρνουμενοι τον εσταυρωμενον ειναι θεον εσφαλθαι, πειθομενοι ταισ θειαισ γραφαισ*) Caes[8] (*παυλοσ γραφων περι χριστου· ων οι πατερεσ - ο ων επι παντων θεοσ*) et[9] (*αυτοσ δε περι εαυτου εν παυλω φησι· χριστοσ ο ων επι παντων θεοσ*) Epiph[481] et[487] (- *ο ων επι παντων θεοσ, θαυμαστωσ διηγειται. ουτοσ γαρ ο ων εστιν επι παντων θεοσ. επειδη γαρ αυτοσ διδασκει ημασ λεγων· παντα μοι παρεδοθη υπο του πατροσ μου, δια τουτο επι παντων εστι θεοσ*) et[894] et[1004] (ubi eadem verba quae ex Ath[726] adscripsimus) Bas[cat 317] (*ο δε επι παντων θεοσ - ο αποστολοσ ουν θεον ειπων τον σωτηρα* -) Nyss[eunom 10] ([2,265] *παυλου - οσ ου μονον θεον, αλλα και μεγαν θεον και επι παντων θεον ονομαζει τον κυριον* etc) et Nyss[cat 317] (*ει τοινυν επι παντων θεοσ ο σωτηρ* -) et[575] ap Gall[6] Diod[cat 162] (*εξ αυτων φησιν ο χριστοσ. θεοσ δε ου μονων αυτων, αλλα κοινη επι παντων εστι θεοσ.* Alibi ista Thdor[mop] adscribuntur. Cf Fritzsch. p. 77) Thdrt (- *οτι εξ αυτων μεν κατα σαρκα ο επι παντων θεοσ.* Etiam[cat 317]) Dam (*οτι ο γεννηθεισ κατα σαρκα χριστοσ, αυτοσ εστιν ο επι παντων θεοσ*) etc (cf et. Meth[conviv 805] (Gall[3]). Ex Latt cf et. Hil[970] Aug[rom 59] Ambrst etc. At antiquitas Christiana luculenter etiam testatur verba *ο ων επι* etc non cum *ο χριστοσ* coniungenda esse. Ita solemniter deus pater *ο ων επι παντων θεοσ* audit apud Eus[dem 128] (*τουτον γαρ ειναι του μονου και επι παντων θεου μονον αγαπητον και μονογενη παιδα*) et[240] ac[saep] item[marc 8] (*ωστε μητε αυτον ειναι τον επι παντων θεον ηγεισθαι μητε των αγγελων ενα, τουτων δε μεσον και μεσιτην*). Hinc etiam probatur Eus[hist 8,11,1] verba *τον επι παντων θεον* ad *τον χριστον* apposita minime ab Eus ipso profecta esse, quemadmodum nec Rufinus nec Niceph in Eus invenerunt et in pluribb cdd desunt: cf ed. Heinichen (1868) ad h. l. Consentit autem cum Eus iam Ign[intpol 256] (ep[tarsens 5] *και οτι ουκ αυτοσ εστιν ο επι παντων θεοσ και πατηρ, αλλ υιοσ εκεινου*) et[268] (ep[philipp 7] *πωσ δε παλιν ουκ ετι σοι δοκει ο χριστοσ ειναι εκ τησ παρθενου, αλλ ο επι παντων θεοσ, ο ων ο παντοκρατωρ; τίσ ουν τουτον αποστειλασ, ειπέ*) Phot[mani 3,14] (verbis Pauli *ηυχομην εγω αυτοσ - κ. αι επαγγ. κ. αι λατρ.* subiungit: *και περιφανεστατα δεικνυσ ποθεν ταυτα και τίνοσ ηρτηται προνοιασ· ο ων επι παντ. θεοσ ευλογ. εισ τουσ αιωνασ, αμην· ωστε του επι παντων θεου και αι νομοθεσιαι και αι λατρ. και αι επαγγ.* etc. Videtur et. Amphiloch excerpt ap Gall[6,499] huc spectare: *ο επι παντων θεοσ ουκ απαξιοι διακυπτειν εκ του ουρανου.* In diversas partes testantur Cyr et Iulian. Sic enim apud Cyr[iul 327] Iulian: *τον γουν ιησουν ουτε παυλοσ ετολμησεν ειπειν θεον ουτε ματθαιοσ ουτε λουκασ ουτε μαρκοσ, αλλ ο χρηστοσ ιωαννησ, αισθομενοσ ηδη πολυ πληθοσ εαλωκοσ εν πολλαισ των ελληνιδων και ιταλιωτιδων πολεων υπο ταυτησ τησ νοσου* etc. Quibus respondet Cyr[328] *και γουν ο πανσοφοσ παυλοσ· ηυχομην γαρ αυτοσ, φησιν* etc. *ιδου γαρ, ιδου τον κατα σαρκα εξ ιουδαιων, τουτεστι χριστον, και θεον επι παντων και μην και ευλογητον εισ τουσ αιωνασ αμην ειναι φησιν.* Contra vero *τα πρακτικα τησ εν εφεσω συνοδου*

1, 25 *ἀμήν.* 6 *Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ*
πάντεσ οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 *οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα*
Gn 21, 12 He 11, 18 *Ἀβραάμ, πάντεσ τέκνα, ἀλλ'· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·*
8 *τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆσ σαρκὸσ ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,*
Ga 4, 28 *ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐπαγγελίασ λογίζεται εἰσ σπέρμα.* 9 *ἐπαγγελίασ*
Gn 18, 10 *γὰρ ὁ λόγοσ οὗτοσ· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται*
Gn 25, 21 *τῇ Σάρρᾳ υἱόσ.* 10 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸσ κοί-*

(quae Cyr[act] plerumq diximus), ubi ad probandum „*οτι χριστοσ ο θεοσ*" (Cyr[act 25]) ex ipsa ad Rom. ep. testimonia singulari studio petuntur, eo loco prorsus abstinent. Cf[37] ubi inter similia alia: *ιδου δη σαφωσ το θεου πνευμα λεγεται του χριστου – οὐ γαρ εν ανθρωπω γεγονεν ο του θεου λογοσ, αλλα γεγονεν ανθρωποσ αληθωσ μετα του μειναι θεοσ. – οτε τοινυν την αγαπην την τω θεω πρεπωδεστατην ωσ εξ ολησ ισχυοσ – και αυτω προσαγομεν τω χριστω, τίσ ο φαναι τολμων ωσ ουκ αν ειη θεοσ; – πωσ οὐ θεοσ εναργωσ ο χριστοσ, ειπερ αυτον αγαπωντεσ τον των ολων αγαπωμεν θεον;* At omnibus quae afferuntur longe evidentius est verbum *ο ων επι* etc. si ad Chr. refertur. Aliter factum est in Syn. Antioch. (apud Routh[3,292]) ubi est: *περι γαρ τουτου* (Christum deum esse) *γεγραπται – εξ ων ο χριστοσ το κατα σαρκα, ο ων επι παντων θεοσ* etc). Ceterum in ipsis cdd observati sunt qui post *σαρκα* plene distinguunt (ut CL 5. 47.), alii post *επι παντων* (ut 71.), alii post *επ. πα. θεοσ* (ut 17.), sed ℵAB nil in his distinctionis habent. | *αμην*: et. it vg Ambrst Hier[algas quaest 9] al. Sed pp[lat plu] verbis *εισ τ. αιωνασ* non adscribunt *amen*. Om et. Euthal[cod].

6. *ισραηλ* sec cum ℵABKL al pler tol cop etc Or[1,182. 187] Caes[152] (*ου γαρ παντεσ οι εξ ιουδαιασ, ουτοι ισραηλ* etc) Procop[esa 150. 520] Nyss[cantic 6] (1, 467) Cyr[iul 25. 254] et[esai 529] etc Aug[saep] etc ... DEFG 63. 66** vg arm Or[int 2,128. 280] et[4,612] Chr[672 cod 1] et[mosc 2] Ambrst Aug[rom 60] *ισραηλιται* (DF *-λειται*, d* *istrah-*). Libere aeth: *non omnes illi Israel qui egressi sunt ex Aegypto*.

7. *οτι*: vg[cle] (et. fu[vict] demid harl, non item am fu* tol floriac, nec Ambrst al mu) go Or[int 612] semel (in[com] ibidem est *quia*) Pelag Aug[ep 196] (non item[rom 60] et[alibi saepe]) *qui*. Item Or[5,2] *οὐ γαρ οσοι σπερμ. του αβρααμ, παντωσ και τεκνα* (sunt excerpta ex comm[proverb], sed nec ap Mai nec in Notitia inveniuntur) | *ισαακ* cum ℵ[c]ABFKL al certe pler etc (f *isahac*) ... ℵ*DEG d* fu *ισακ*. Cf ad v. 10.

8. *τουτ εστιν* sine *οτι* cum ℵ*AB*DEFGKL al pler vg Or[int 612] etc ... ℵ[c]B[3] 37. 116. arm add *οτι*. Probandi vim non habet Or[1,209] *μονον δε ισθι οτι ου τα τεκνα τησ σαρκ., ταυτα τεκν. θεου, και οτι* etc. | *του θεου* et. Or[1,182. 183] ... FG 37. 67** 70. 114. 120. Or[1,209] (vide ante) Chr[672] semel (non item[bis ibidem]) om *του*

9. *ο λογοσ*: DE om *ο*

10. *εξ ενοσ κοιτην*: d e f g vg Ir[int 258] Or[int 613] Ambrst etc *ex uno concubitu* | *ισαακ* cum ℵABFGKL etc ... DE d* *ισακ* (D* *εισακ*)

τὴν ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων
μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσισ
τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντοσ, 12 ἐρρέθη
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼσ γέγραπται· Ge 25, 23
τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Mal 1, 2. 3
14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν Ex 33, 19
ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντοσ οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ,
ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντοσ θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι Ex 9, 16
εἰσ αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπωσ ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
μου, καὶ ὅπωσ διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα Ex 7, 3

---

11. *γεννηθεντων*: D* (non item d) (al aliq: vide ap Mtthaei ad h. l.) *γενηθεντ.* | *μηδε* (et. Or[4,84. 85] et[int 1,89] Augrom[60] ac[saep] etc; Or[1,205] *μητε*): FG d e f g vg floriac Or[int 4,613] Ambrst al *η* | *φαυλον* (Gb'') cum ℵAB 23. 37. 47. 57. 67** 80. Or[1,205] et[4,84. 85] Dam (Cyr, sed non in promptu habeo locum) ... ς *κακον* cum DEFGKL al pler Chr[675] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec | *προθεσισ του θεου* cum ℵABDEFGK LP al longe plu d e f g vg Or[1,205] et[4,84. 85] et[int 1,99. 2,348. 4,613] al mu Ir[int 257] etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου προθεσισ* cum minusc pauc[vid] Chr[675] montf (non item[mosc 2], nec[5,494]) | *μενη*: FG *μεινη* ... P al pauc *μενει* (P *μέ-*, 17. *-νεῖ*)

12. *ερρεθη* cum ℵAB*D*FGKP al permu Chr[5,494] Thdrt Dam ... ς *ερρηθη* cum B[3]D**[c]EL al plu Or[4,84. 85] Chr[9,675] al. Praeterea P add *γαρ* | *αυτη* et. f g vg etc Ir[int 258] Or[int 1,99] Augrom[60] etc (Thdrt *προσ αυτην*) ... D* d e harl* al[lachm] Or[4,84. 85] (et[1,205] *-λεγεται· ο μειζων* etc) et[int 2,348] et[4,613] Ambrst al om | *δουλευσει*: L *-ση*

13. *καθωσ* cum ℵADEFGKL etc ... B Or[4,84] *καθαπερ*

14. *τω θεω* cum ℵABD[c]EKLP al omn[vid] Clem[641] Or[4,84] Thdor[mop] al mu ... D*FG om *τω*

15. *μωυ-* cum ℵFGKLP al fere[40] qui laudantur (10 ap Mtthaei, 9 ap Scri) ... ς (= Gb Sz) Ln *μω-* cum ABDE al sat mu. Cf et. alibi. Item *-σει* cum ℵB[3]FG 3. 7. 31. 34. 36. 74. 76. 116. 123. al[3 scr] al (neglex Sz) Chr[mosc 2] Dam ... ς Ln Ti *-ση* cum AB*DEKLP al plu Chr[679] Thdrt | *γαρ* post *τω μω.* cum ℵBDEFGP 47. 116. Dam ... ς post *τω* (i. e. *τω γαρ μω.*) cum AKL al longe plu Chr[679] Thdrt al

16. *ελεωντοσ* cum ℵAB*DEFGP 39. ... ς *ελεουντοσ* cum B[3]K al pler Or[1,114. 129. 130. 2,571] Eusps[19] Chr[679] Thdrt Dam (certe sic editi patres quos diximus) ... L *ευδοκουντοσ*

17. *οτι - εξηγειρα*: d e f vg *quia in hoc ipsum excitavi te,* Or[int 613] *quia ad hoc ipsum te suscitavi,* g *quia in hoc ipsum excitavi t suscitavi te* ... Ambrst *quia in hoc ipsum te servavi.* Praeterea addit: *Alii codices sic habent:* ad hoc te suscitavi. *Sive* servavi *sive* suscitavi, *unus est sensus.* Etc. | *ενδειξωμαι* ... FLP 17. 121. al[3 scr] Chr[679] ex[mosc 1] *-ξομαι* | *και οπωσ*: FG add *αν* | *διαγγελη*: LP 115. al[2 scr] al *-γγελεῖ*

οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 *Ἐρεῖσ μοι οὖν· τί*
ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίσ ἀνθέστηκεν; 20 *ὦ*
Es 45, 9 29, 6 *ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίσ εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενοσ τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ*
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησασ οὕτωσ; 21 *ἢ οὐκ ἔχει*
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺσ τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματοσ ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰσ τιμὴν σκεῦοσ, ὃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν; 22 *εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸσ*
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν
πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆσ κατηρτισμένα εἰσ ἀπώλειαν, 23 *καὶ*

---

18. *αρα ουν*: d* g *igitur ergo*, d*** e f vg Or[int 618] Ambrst *ergo*. Versu vero 16. it vg *igitur* | *ον θελει* et. Or[1,114. 115. 122. 132] et[2,116] Chr[679] Thdrt[ed] Dam etc ... 17. 48. 177. 179. g[scr] Or[cat 341] Chr[cat 334] Cyr[cat 330] Thdrt[cod] et[cat 339] *ον αν θελη*. Praeterea DE 69. d e Or[1,114. 115] (non item [1,122. 132. 2,116] et[cat 341] et[int 618 ss]) add *ο θεοσ* | *ελεει* cum ℵA[2]BD[c]KLP al omn[vid] Or[saepe] etc ... Ti *ελεα* cum D*FG. Inepte E *ἐλεαεῖ*. In A vero *ον δε θελει* usq *η ουκ εχει* suppl A[2] | *ον δε θελει*: 28. 45. om *θελ.*

19. *μοι ουν* cum ℵABP 37. 47. 57. 93. go syr[p] Or[1,132] Dam ... ς *ουν μοι* cum DEFGKL al pler d e f g vg cop Or[1,114. 2,116] et[int 2,140. 4,613] Chr[679] Thdrt al ... 73. 118. arm om *ουν*. Libere syr[sch]: *Et iam dices*, aeth *Quid dices* | *τι ετι* cum ℵAKLP al omn[vid] d*** e (f *quod deus adhuc queritur*, nisi quod pro *deus* non ut solet ds sed dr scriptum est, confusis r et s) vg syr[utr] cop arm aeth Or[1,114. 132] et[2,116] (et. [1,125], sed Rufin reddidit *quid ergo adhuc* etc) et[int 2,299] Chr[679] Thdrt Dam Aug rom[63] ac[saep] Ambrst al ... ς Ti *τι ουν ετι* cum BDEFG d* g Or[int 2,140] et[4,613] Hier[pelag 1] (*quid ergo queritur*) Sedul | *τω γαρ* cum ℵABDEFG KLP al longe plu d e f vg rell Or[saep] et[int] Ath[393] Chr[679] al mu et[gr] et[lat] ... ς[e] (non item ς Gb Sz) om *γαρ* cum minusc pauc[vid] g

20. *μενουνγε* (B *μενουν*) post *ω ανθρ.* cum ℵ*AB 37. 47* 116. (et Chr mosc[1] *συ μενουνγε ω ανθρ.*) Or[1,132] Dam ... ς Ti ante *ω ανθρ.* cum ℵ[c]D[c]KLP al pler syr[utr] cop go (arm *ω ανθρ.* post *συ τισ ει* pon) Or [1,114. 135 bis] Chr[679] Thdor[mop 80] Thdrt al ... D*FG 14. d e f g vg aeth[utr] Or[int 2,140. 299. 4,614 s] Aug[rom 62] ac[saep] etc om *μενουνγε*. Cf et. Meth epiph[551] *τισ γαρ ει, ω ανθρωπε, ο ανταποκρ.* | *εποιησασ* et. Or[1,114. 133] Meth[epiph 552] etc ... DE (sed d e *fecisti*) Thphyl[ms] *επλασασ*. Item syr[sch] ar[e]. Ceterum spectat ad hunc versum Aug[div quaest 67] (cf ed. Par. VI, 99 sq.): *Nonnulli autem haeretici – adversantes legi et prophetis, quaecumque de illis apostolus sermoni suo inseruit, falsa et a corruptoribus immissa esse criminantur, etiam hoc inter ipsa quae interpolata sunt, numerare maluerunt et negare Paulum dixisse:* O homo, etc. – *Sed nos et libros quos catholica disciplina custodit, falsatos esse nequaquam existimantes*, etc.

21. *εχει*: P *εχη*

22. *ηνεγκεν* et. Or[2,119] et[int 3,279. 4,616. 617] Ambrst Aug[saep] etc ... FG d* e f g Iulian ap Aug[op imp 1] om | *σκευη* et. Or[2,119] et[int 3] et[4] etc ... FG d* f g Iulian ap Aug Ambrst praem *εισ* (*in vasa* d* f g, *in vasis* Iul Ambrst) | *κατηρτισμενα*: 116. *κατηργασμενα*. Cf Latt: d e am* tol

ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέουσ, ἃ
προητοίμασεν εἰσ δόξαν; 24 οὓσ καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡσ καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· κα-
λέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημέ- Hos 2, 25
νην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖσ· οὐ λαόσ μου Hos 1, 10
ὑμεῖσ, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντοσ. 27 Ἠσαΐασ δὲ κρά-
ζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸσ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡσ ἡ Es 10, 22 s
ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ
συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 29 καὶ

---

aptata, vgcle fu demid Orint 616. 617 *apta*, f g Ambrst *praeparata* (Ambrst *-tis*) Augrom 62 et alibi *quae perfecta sunt*, Iul ap Aug *consummatis*

23. *και ινα* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g syrutr (aeth *ut ostenderet etiam*) Chr 681 Thdrt Dam al Augsacp Iulian ap Aug (ut ante) Ambrst al ... B 5. 37. 38. 39. 47mg 67** 80. 116. vg go cop (armgb, aliter treg) Orint 3,279 et 4,616. 617 Fulgverit praed al om *και* | *τον πλουτον* ... FG *το πλουτοσ* | *τησ δοξησ* ... P *τ. χρηστοτητοσ* | *εἰσ δόξαν;* (ita et. ς Sz Lned mai) ... Gb *εἰσ δοξαν·* et Lned min *εἰσ δόξαν,*

25. *εν τω* ... B om *εν*, item Augad simpl 1 (*sicut Osee dicit*) et cont faust 23 (*sicut et Osee dicit*). Contra Augrom 64 *sicut et in Osee dicit* | *ωσηε*: FG *ωση* (sed f g *osee*), P al *ωσε*, K *οσηε* | *και ουκ* (17. post *ηγαπ.* pon) *ηγαπημε. ηγαπημενην*: d* e f g Irint 184 (et. 51 ubi et. gr) Cyp 284 Ambrst al mu *et non dilectam dilectam* ... am fu tol *et non misericordiam consecutam misericord. consecutam*, item Irint 257 (*et ea quae non est mis. consecuta miseric. consec.*). Cf et. Tertmarc 4,16. Item syrsch arc ... vgcle demid harl armcdd *et non dilectam dilectam et non miseric. consec. miseric. consecutam*) (harl *et non dil. dilect.* transpon post *mis. consec.*)

26. *τοπω ου* (ita iam ℵa) ... ℵ* Thdrt *τοπ. ω* | *ερρεθη* c. ℵAB*D*KP al30 Euthalcod et zacag 551 Thdrt Dam Thphyl ... ς *ερρηθη* c. B3DcEL al plu ... FG d* g (non f) Ambrst (non item Orint 616. 617) *αν κληθησονται* (d* g Ambrst non expri *αν*), syrsch *vocabantur*, Irint 257 *vocabatur* | *αυτοισ* cum ℵADKLP (K *ου ερρηθη αυτου*) al omnvid d*** e vg (et. fu al) cop syrP go aeth Thdrt Euthalcod Dam Orint 616. 617 (:: ita et. LXX) ... B* am demid tol harl om. Item (qui *αν κληθησονται*) FG, item (qui *vocabuntur*) d* g Ambrst, item (qui *vocabantur, vocabatur*) syrsch Irint (pro *και εσται* etc habet: *et in loco liberata in quo vocabatur: Non populus, ibi vocabuntur fil. dei vivi*). Atque hinc Ln *ερρ.* [*αυτοισ*] | *κληθησονται*: P add *ουτοι*, item 71. 73. arm *αυτοι*

27. *κραζει*: Eusdem 62 *κραυγαζει* | *ωσ*: 4. 28. 31. 38. 42. 52. 71. 74. 238. ascr cscr *ωσει* | *υπολειμμα* cum ℵ*AB Eusdem 62. 64 et osa 399 ... ς *καταλειμμα* (:: ut LXX) cum ℵaDEFGKLP al fere omn Thdrt ... 47. *υποκαταλειμμα*, Chr 684 Dam *εγκαταλειμμα* .

28. *συντεμνων* sine additam cum ℵ*AB 28* 47* 67** syrsch cop aethutr arc Eusdem 64 et osa 399 Dam Augciv dei 17,5 et div quaest 1 simplic; item

Es 1, 9 *καθὼσ προείρηκεν Ἠσαΐασ· εἰ μὴ κύριοσ Σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡσ Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡσ Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.*

30 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεωσ,* 31 *Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνησ εἰσ νόμον οὐκ ἔφθασεν.* 32 *διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ ἀλλ' ὡσ ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ*

Thdrt sed *συντετμημμενον* pro *συντελ. κ. συντ.* ... ς Ti add *εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημμενον* (:: ut LXX) cum ℵ[c]DEFGKLP al pler d e f g vg syr[p] go arm (om *οτι*) Eus[dem 63] (sed[cod par] om *εν δικαιοσυνη*) Chr[664] Euthal[cod] et[zacag 553] Thphyl Oec Ambrst al | *κυριοσ*: B *ο κυρ.*

29. *κυριοσ*: 17. add *ο θεοσ* | *ενκατ-* c. ℵDEFG ... ς Ln Ti *εγκατ-* c. ABKLP etc (FG *ω ενκατ* inepte). Cf ad 2 Co 4, 9. 2 Tim 4, 10. He 10, 25. 13, 5: quibus ll. et. ℵ *εγκατ-*, *ενκατ-* vero 2 Tim 4, 16. Edidimus *ενκατ-* Act 2, 27 et 31. Non item Mc 15, 34. Mt 27, 46. Praeterea *-λιπεν* dedimus cum ℵBD* etc ... AD[c]EFGKLP etc *-λειπεν* | *ωμοιωθημ.* cum ℵBDEK[sil] al pler ... Ti *ομοιωθημ.* cum AFGLP al pauc[vid] (nullus ap Scri) Euthal[cod]

30. *κατελαβεν*: G add *την* | *την εκ*: FG *τησ εκ*

31. *νομον δικαιοσυνησ*: P *δικαιωσυνησ* (-*ω*- solet) *νομ.* | *εισ νομον* sine additam cum ℵ*ABDEG 47. 67** 140. (17. 61. o[scr] om ipsum *εισ νομ.* una cum *δικαιοσυνησ* quod sequi solet) d* e g cop Or[int 4,618] et[619] et[620] (vide post) et[2,489] Procop[esa 125] (ad Esa 8, 14) Dam Ambrst[com] Sedul. Uberius tractat Or[int 619]: *in uno eodemque versiculo diverse nominat legem. Certum est enim quia Israel sectabatur legem iustitiae secundum literam, sed in legem non pervenit. Quam legem? Sine dubio spiritus* ...... ς (Gb[0]) Ti add *δικαιοσυνησ* cum ℵ[c]F(cum obelo)KLP al pler d*** f vg go syr[utr] arm Chr[685] Euthal[cod] Thdrt Thdor[mop cat 365] (*το δε εισ νομον δικαιοσυνησ, κατα το οικειον ιδιωμα νομον δικαιοσυνησ την δικαιοσυνην καλων, ωσ και νομον πιστεωσ την πιστιν*) Maxim[cat 364] (*διωκων νομον δικαι. τον εν σκιαισ δηλονοτι και τυποισ, εισ νομ. δικαι. ουκ εφθασε τον εν πνευματι κατα χριστον τελειουμενον*) Thphyl Oec Hier[ose 1] et[contr pelag 2] et[alib] Aug[ep 186] et[ps 116] et[spir et litt] Sedul. Libere aeth: *dum sectabantur legem suam, non potuerunt iustificari, quoniam non absolverunt facere praecepta legis suae.* Item libere v. 32: *Propter quid? quoniam non iustificat lex nisi tantum per fidem, qui absolvit facere eam.* | *εφθασεν*: FG *εφθοχεν*

32. *εξ εργων* sine additam cum ℵ*ABFG 6. 9. 47[txt] 67** f g vg cop Or[int 618. 619] Ambrst Aug[ep 186] et[alib] Hier[contr pelag 2] ... ς (Gb[00]) add *νομου* cum ℵ[c]DEKLP al pler d e go syr[utr] arm Chr[686] (*και ουκ ειπεν „εξ εργων", αλλ „ωσ εξ εργων νομου", δεικνυσ οτι ουδε ταυτην εσχον την δικαιοσυνην*) Thdor[mop 115] Thdrt Dam al | *προσεκοψαν* (ℵ[c], ℵ* *-ψεν*, l[scr] *-ψε*, FG *-φαν*) sine *γαρ* cum ℵ*ABD*FG 47[txt] a[scr]* d e f g am fu tol go cop Or[int 618. 619] Ambrst Dam. Praeterea Ln ante *προσεκοψαν* non interpunxit; nec aliter editum in Or[int] ... ς (Gb[00]) add *γαρ* cum

προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον Is 8, 14. 28, 16
προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ 10, 11
οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς
ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ Phl 3, 9
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες

ℵ^c D^c E K L P al pler vg^cle demid harl syr^utr arm Chr^666 Thdor^mop 85 Thdrt Hier^cont pelag 2 Aug^ep 186 Sedul

33. σιων (B*DEFG σειων, A σιω): 17. (:: ex LXX) add λιθον ακρογωνιαιον εντιμον και | ο πιστευων sine πας cum ℵABDEFG 47. d* e f g go syr^sch cop aeth^utr Or^3,286 et^int 618. 619 Cyr^act 64 Dam Ambrst Aug^ep 186 ... ς (Gb^oo) praem πας cum KLP al pler d*** vg syr^p arm Did^tri 241 Chr^666 (πας γαρ, φησι, καν ιουδαιος καν ελλην etc) Thdor^mop 85 Euthal^cod Thdrt Hier^esai (:: 10, 11 πας minime fluctuat; in LXX deest, sed Thdrt^1,1433 verba LXX cum πας affert) | ου καταισχυνθησεται ... DEFG ου μη καταισχυνθη (:: ut LXX)

X. 1. η δεησις (P add μου) προς cum ℵABDEFGP 47. arm Cyr^cat niceph 1,1246 ... ς η δεησ. η (Gb^oo) πρὸς cum KL al pler Chr^667 Euthal^cod Thdrt Dam al | υπερ αυτων cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 47^txt 71. 93. 137. 12^lect d e f g vg go syr^utr cop arm (aeth *et precatio mea etiam ut vivant*) Or^int 4,630 bis Chr^667 Cyr^cat niceph Dam Ambrst Aug^ep 186 et rom 66 et^alib etc ... ς (= Gb Sz) υπ. του ισραηλ cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec | εις σωτηριαν sine εστιν cum ℵ*ABDEFG 47^txt 71. 219* 12^lect d* e f g go syr^sch arm aeth (vide ante) Cyr^cat niceph Dam Aug op imp 1 ... ς (= Gb Sz) praem εστιν cum ℵ^c KLP al pler (37. εστ. η σωτηρια) syr^p Chr^667 Thdrt Euthal^cod Thphyl Oec; item d*** vg Or^int 630 bis Aug^rom 66 ac^saepe Ambrst al *fit* (Aug^ep 217 *sit*) ante *pro illis* (υπ. αυτων)

3. αγνοουντ. γαρ et. Ir^int 241 Clem^451 Tert^marc 5,14 Or^int 619. 630 Bas^bapt 643. 664 Chr^667 Cyr^act 64 et^esa 903 Aug^ro 66 Ambrst etc ... A 57. al^8 (teste Gb) Leo αγν. δε | την ιδιαν δικαιοσυνην (F -νησ) c. ℵFGKL al pler (37. δικαι. post ζητ.) d* f g go syr^utr aeth^utr Ir^int 241 (ita ex cdd^omnib; Erasm et Gall omiserant δικ.) Tert^marc 5,14 (*deum enim ignorantes et suam iustitiam sistere quaerentes*) Or^int 630. 663 Chr^667 (et. mosco) et^5,41 et^8,62 et^9,528. 676 Cyr^act 64 (τ. ιδ. ζητ. στησ. δικαι.) Thdrt al Aug^op imp 1 et^alib Amb^luc 5,1360 (*ignorantes enim deum et suam iustitiam quaerentes statuere*) al ... Gb^oo Ln om δικαιοσυνην cum ABDEP 47^txt 178. 8^lect d*** e vg cop arm Clem^451 Or^int 619 Bas^bapt 643. 664 Chr^7,163 Cyr^esai 454. 903 Procop^esai 395 Dam Aug^saep Ambrst al

στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 *τέλοσ γὰρ*
νόμου Χριστὸσ εἰσ δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 *Μωϋσῆσ*
Lv 18, 5 Gal 3, 12 *γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσασ ἄνθρωποσ*
ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 *ἡ δὲ ἐκ πίστεωσ δικαιοσύνη οὕτωσ λέγει· μὴ*
Dt 30, 11–14 *εἴπῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίσ ἀναβήσεται εἰσ τὸν οὐρανόν; τοῦτ'*
ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 *ἤ· τίσ καταβήσεται εἰσ τὴν ἄβυσ-*
σον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 *ἀλλὰ τί λέγει;*
ἐγγύσ σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ

---

4. *νομου χριστοσ* et. Ir[int 341] Clem[451] Or[int 621] Cyr[esa 908] et[484] etc ... Or[3,250] Cyr[ioh 318] et[iul 258] et[saep] *νομου και προφητων ο χριστ.*

5. *μωυσ-* cum ℵBFGK al plu ... ς *μωσ-* cum ADE (non d e)LP al plu. Praeterea cf alibi. | *οτι* ante *την δικαιοσυνην* cum ℵ*AD* 17* 67** (47 ap Wtst) vg (cop) Or[int 621] et[ter 622] (hinc non dubium quin ipsum Or fideliter expresserit interpres) Dam Ambrst Cassiodr[o 23] ... ς Ln Ti post *νομου* pon cum ℵ^c^BD^c^EFGKLP al pler (115. om) d e f g syr[utr] go Chr[668] Thdrt al | *την εκ νομου* cum ℵB ... ς Ln Ti *την* (D* *τησ*) *εκ του νο.* cum DEFGKLP al omn[vid] arm Chr Thdrt Dam ... A *την εκ πιστεωσ.* Praeterea aeth om *την δικ. την εκ νομ.* | *ο ποιησασ* sine additam cum ℵ*ADE 6. 9. 47. 67** vg Or[int 621] et[ter 622] Dam ... d** et*** e cop go Cassiodr[om 23] add *eam* ... ς Ti add *αυτα*, Ln [*αυτα*] cum ℵ^c^BFGKLP al pler (17* 37* *ταυτα*) syr[utr] arm (vide post) Chr[668] Thdrt Ambrst (Hil[327] *de quibus secundum legem apostolus Paulus ita docuit quia qui fecerit ea, vivet in illis.* At haec non tam ad Ro 10, 5 quam Gal 3, 12 spectare videntur, ubi etiam ex Latinorum auctoritate deest *ανθρωποσ.*) | *ανθρωποσ*: FG f g syr[sch] ar[e] Chr[668] om | *εν αυτη* (Gb') cum ℵ*AB 17. 47. 80. d** et*** e vg go cop arm[ven] (teste Sz; antea vero *αυτα*?) Or[int 621] et[ter 622] Dam ... ς Ti *εν αυτοισ* cum ℵ^c^DE FGKLP al pler syr[utr] (arm?) Chr[668] Thdrt Ambrst :: apparet alteram huius loci lectionem esse *οτι την δικαιοσυνην - ο ποιησασ ανθρ. ζησ. εν αυτη*, alteram *την δικαιοσυνην - οτι ο ποιησ. αυτα ανθρ. ζησ. εν αυτοισ.* Nec obstat quod in nonnullis antiquissimis testibus, ut BD, mixta est altera cum altera. Quam ipsi ex ℵ*A vg etc recepimus, conformandam ad locum Levitici censuerunt, qui etiam Gal 3, 12 affertur. Hoc multo plus probabilitatis habet quam eorum sententia qui putant, visum esse *γραφει την δικαιοσυνην* nimis dure dictum propterea que *οτι* transpositum ac singula mutata.

6. *εν τη καρδια* (ut et. ς Wtst Gb Sz): ς[e] om *τη*, ex errore ut vdtr

8. *λεγει* sine *η γραφη* c. ℵABKLP al plu demid tol go syr[utr] Chr[669] Cyr[act 58. 64] Dam Aug[spir et litt] ... DE al plus[10] d e vg[cle] am fu harl arm Or[3,248] et[4,44. 69. 294] et[int 1,62] et[4,622] Thdrt Cyr[esa 330] Hil[1079] Ambrst add *η γραφη.* Item praem *η γραφη* FG f g cop aeth | *το ρημ. εστ.* (Or[3,248] om *εστιν* et[4,294] *σφοδρα* pro *εστ.*) et. Or[4,44. 69] (sed utroq loco add *σφοδρα*, ut et. 6. 47: ex LXX) Chr[669] Thdrt Cyr[act 64] (sed[58] om *εστ.*) Dam etc ... DEFG d e f g vg go arm Or[int 1,62] et[4,622] Hil[1079] Ambrst

σου· τοῦτ᾽ ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆσ πίστεωσ ὃ κηρύσσομεν. 9 *ὅτι ἐὰν*
ὁμολογήσῃσ ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃσ ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸσ αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 *καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰσ δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται*
εἰσ σωτηρίαν. 11 *λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶσ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ* 9, 33 Is 28, 16
οὐ καταισχυνθήσεται. 12 *οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ*
Ἕλληνοσ· ὁ γὰρ αὐτὸσ κύριοσ πάντων, πλουτῶν εἰσ πάντασ τοὺσ 3, 22
ἐπικαλουμένουσ αὐτόν. 13 *πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα* Ioel 2, 32 Act 2, 21
κυρίου σωθήσεται. 14 *πῶσ οὖν ἐπικαλέσωνται εἰσ ὃν οὐκ ἐπί-*
στευσαν; πῶσ δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶσ δὲ ἀκούσονται

---

etc *εστ. το ρημ.* | *σου*: d e vg Or[int 622] (Hil[1079] fluct lectio) Ambrst al om (*prope est* etc) | *κηρυσσομεν*: P *-σωμεν*

9. *ομολογησησ* (Cyr[ioh 762. 1071. 1077] *ειπησ*, non item[esa 108] et[cat 276] et[act 58. 64]) sine additam et. Ir[int 209] Or[int 2,175] et[4,622. 623 bis] Chr[689] Thdrt Cyr[saep] Dam Hil[1079] Ambrst etc ... B 71. Clem[607] (Cyr[semel?]) add *το ρημα* | *κυριον ιησουν* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g vg syr[utr] arm go Ir[int 209] Or[int 2,175] et[4,622. 623] Bas[2,619] ex[codd 3] Chr[689] Cyr[act 58. 64] Thdrt Dam Ambrst etc (A 19. add *χριστον*, Bas[od] habet *ιησουν χριστον*) ... B cop Clem[607] Cyr[esa 108] et[ioh 762] ([1071. 1077]) *οτι* (Cyr[1071. 1077] om) *κυριοσ ιησουσ*. Item (*quia dominus Iesus est*) Hil[oet] (*quia dom. est Ies.*) Aug rom[67]. Similiter Petr[alex] in[can 5] *τω εγγυσ ημων ειναι το ρημα ο πιστευομεν εν τω στοματι εαυτων και εν τη καρδ. εαυτων, οτι ιησουσ χριστοσ· πιστευοντεσ εν τη καρδ. εαυτων οτι ο θεοσ αυτον ηγειρεν εκ νεκρ.* | *πιστευσησ*: 17. 37. 219* *πιστευσεισ* ... P *πιστευεισ* | *αυτον ηγειρεν*: AP 1. 3. al[3 scr] arm (al) Clem[607] Cyr[hr 77] Cyr[saep] (sed non act[64]) *ηγειρ. αυτ.*

10. *στοματι*: P n[scr] *στομα*

11. *πασ* (h. l. nemo om): 38. 48. 72. (male Wtst DEG) syr[utr] Or[int 622. 623] Sedul praem *οτι* | *ου καταισχ.* (et. Clem[585. 607] Did[tri 87] etc): DEFG *ου μη καταισχυνθησετ.*

12. *ιουδαιου τε* (Did[tri 87] om, nec exprim it vg etc) *κ. ελληνοσ*: DE (non item d e) *ιουδαιω και ελληνι* | *εισ παντασ* (Chr[691 bis] *-τα*): Chr[691 bis] Thdrt add *και επι παντασ*

13. *οσ αν* (et. Or[2,737. 738]): 37. 73. 1[scr] Or[1,201] Chr[697] (non item[691 bis]) *οσ εαν*

14. *επικαλεσωνται* cum ℵABDEFG 73. 115. a[scr] ... ς Ti *επικαλεσονται* cum KLP al pler Clem[442] Ath[2,4] Chr[697] Thdor[mop 87] Euthal[cod] Thdrt Dam etc. Item Latini *invocabunt* ut d e f g vg Or[int 624. 625] Ambrst etc | *πωσ δε* pri loc: FG *η πωσ δε*, d e f g vg syr[sch] arm Or[int 4,624] (contra[625] *sed quomodo*) Ambrst etc *aut quomodo* | *πιστευσωσιν* (FG *επιστ-*) cum ℵBDEFGP 70. 73. 109. Chr[697] ex[mosc 1] ... ς Ti *πιστευσουσιν* al pler Clem[442] Ps-Ath[2,498] Chr[697 montf] Euthal[cod] Thdrt Dam etc. Latini *credent*, ut antea. | *πωσ δε* sec loc: d e f g vg Or[int 624] Ambrst *quomodo autem*. Nemo *aut quomodo* (sic arm). | *ακουσονται*

χωρὶσ κηρύσσοντοσ; 15 πῶσ δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
Es 52, 7 *καθὼσ γέγραπται· ὡσ ὡραῖοι οἱ πόδεσ τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.*

Es 53, 1 Io 12, 38 16 *Ἀλλ' οὐ πάντεσ ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐασ γὰρ*

---

cum ℵ*DEFGKP 23. 26. 31. 47. 67. 71. 73. 80. 124. d[scr] Dam ... ς Ti *ακουσουσιν* cum L al plu Clem[442] Ath[2,4] Chr[607] montf Thdrt ... Ln *ακουσωσιν* cum ℵ[c]A[2](* latet)B 1. 3. 17. 33. 35. 37. 48. 80. 93. 109. 111. 18[lect] 3[pe] Chr[mosc2]. Latini (*audient*) rursus ut ante. | *χωρισ*: P *ανευ*

15. *πωσ δε* (d*** e vg Or[int 621] *quomodo vero*, f Or[int 725] *quomod. autem*): d* g Ambrst *aut quomodo* | *κηρυξωσιν* cum ℵABDEKLP 1. 4. 17. 23. 33. 43. 73. 76. 93. 115. a[scr] Chr[607] ex[mosc2] Euthal[cod] ... ς Ti *κηρυξουσιν* cum minusc pler Clem[442] Chr[607] montf Thdrt Dam; FG *εκηρυσσουσιν*, sed f g *praedicabunt*. Item *praedicabunt* d e vg Or[int 624. 626] Ambrst al. | *καθωσ* cum ℵADEFGKLP al omn[vid] Clem al mu ... B *καθαπερ*, Chr[mosc1] *καθα* | *των ευαγγελιζ. τα αγ.* sine *τ. ευαγγ. ειρ.* cum ℵABC 47[txt] 62. 71. 109. sah cop aeth[utr] Clem[442] Or[4,11] et[int 4,465. 621. 625. 626] Thdor[mop 88] (*ωσ ωρ. οι ποδ. και τα εξησ· ειρηται δε ταυτα ου περι των απ. τω προφητη, αλλα περι των μελλοντων μηνυειν τα περι ιουδαιουσ εσομενα αγαθα.*) Euthal[558] Dam Epphan[cant2,17] (*pedes evangelizantium bona*, sed[7,1] *pedes evangelizantium pacem*). Cf etiam Eus[dem 89]: *ωσ ωρ. οι ποδ. των ευαγγελιζομενων αγαθα η των ευαγγελιζ. ειρηνην. ενθα σφοδρα απηκριβωμενωσ ωραιουσ εφησεν εσεσθαι τουσ ποδ. των ευαγγ. τα του χριστου αγαθα*: haec omnino ad confirmandam lectionem quam dedimus faciunt ...... ς (Gb[00]) Ti praem *των ευαγγελιζομενων ειρηνην* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler d e f g vg syr[utr] arm go Chr[607] Thdrt Euthal[cod] Thphyl Oec Hil[873] (et[180] *evangel. bona, evangel. pacem*; et[885] tantum *evang. pacem*, et[140] tantum *evangelizantium*) Amb[ps 112, 1180] (alibi variat, ut[isaac 362] tantum *evglis. pacem*) al. Videtur et. agnoscere Tert[marc 5,22]: *habes et apostolorum opus praedicatum: Quam tempestivi pedes evglizantium pacem, evang. bona*, et[5,2]; rursus[5,5] – *evglizantium bona, evang. pacem*. Similiter et. Ir[int 300] *et Paulus autem dicens: Quam speciosi pedes evang. bona, evang. pacem* :: veterrima igitur est interpolatio cum plerisq similibus. Nec enim contra hanc suspicionem valet quod verba Esaiae paullulum differunt: *ωσ ποδεσ ευαγγελιζομενου ακοην ειρηνησ, ωσ ευαγγελιζομενοσ* (al mu *-μενου* vel dempto *ωσ* vel servato) *αγαθα*. Ista enim, ut toties alibi factum est, interpolatoris sollertia ad complendum Pauli locum, ut fere ferebant verba Pauli, adhibita sunt, ad exscribendum vero haud idonea erant. | *των ευαγγ.*: FG om *των* | *τα αγαθα* cum ℵ*D[b et c]KL al fere omn arm Clem[442] Chr[607] Euthal[558] Euthal[cod] Thdrt ... Gb[00] Ln om *τα* c. ℵ[c]ABCD*EFGP 47[txt] 178. Or[4,11] Eus[dem 89] (vide ante) Dam :: om et. LXX nec fluct lectio.

16. *τω* (sic ℵ* ipse ex *εν τω* restituit) *ευαγγελιω*: FG *του ευαγγελιου* | *τη ακοη ημων*: 4. 31. cop add (:: ex Esaia) *και ο βραχιων κυριου τινι απεκαλυφθη*. Ceterum cf Thdor[mop 88]: *τό· ἀλλ' οἱ πάντεσ ὑπήκ. τῷ*

λέγει· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστισ ἐξ
ἀκοῆσ, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματοσ Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ Ps 18 (19), 5
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγοσ αὐτῶν,
καὶ εἰσ τὰ πέρατα τῆσ οἰκουμένησ τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτοσ Μωϋσῆσ λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶσ ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶσ. Dt 32, 21
20 Ἡσαΐασ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖσ ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, Es 65, 1
ἐμφανὴσ ἐγενόμην τοῖσ ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸσ δὲ τὸν Ἰσραὴλ
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰσ χεῖράσ μου πρὸσ λαὸν Es 65, 2
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

εὐαγγελίῳ, κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἀντιθέσεωσ μέρει παρὰ τοῦ ἀποστόλου τεθὲν ἀντὶ τοῦ· ἀλλ' ἐρεῖσ ὅτι μὴ πάντεσ ἐπίστευσαν· θαυμαστὸν οὐδέν, πόρρωθεν γὰρ εἴρηται τῷ ἡσαίᾳ τῶν πειθομένων τὸ σπάνιον.

17. *αρα*: FG 87. 116. sah add *ουν*. Libere Clem^{442} *η μεν γαρ πιστισ* etc | *χριστου* cum ℵ*BCD*E 6. 9. 28. 47^{txt} 49. 57. 67** d e vg go sah cop arm aeth^{ro} Or$^{int\,4,626.\,627}$ Ambrst Aug$^{ep\,196}$ Pelag (Ps-Bed *dei christi*) ... ϛ Ti *θεου* cum ℵ^{c}AD^{b}et^{c}KLP al pler (a^{scr} *του θε.*) syr^{utr} aeth^{pp} Clem^{442} Ps-Ath^{494} Thdor$^{ant\,268}$ et$^{mop\,98}$ Chr^{698} Thdrt Dam Sedul ... FG f g Hil^{873} plane om

18. *μενουνγε* (et. Hil^{873} *immo*, d*** e vg Ambrst *et quidem*) ... FG d* f g Or$^{int\,626.\,627}$ om | *εισ πασαν*: D* d* add *γαρ*

19. *μη ισρα. ουκ εγνω* cum ℵABCD*et^{c}EFGP al^{16} d e f g vg sah cop go arm aeth Or$^{int\,626.\,628}$ Chr^{699} Dam Hil^{873} Ambrst ... ϛ (= Gb Sz) *μη ουκ εγν. ισρα.* cum D^{b}L al pler syr^{utr} Thdrt Thphyl | *μωυσ-* cum ℵBC FGLP al plu etc (f g *moyses*; d e h. l. *moses*, sed alibi *moyses*) ... ϛ (= Gb Sz) *μωσ-* cum ADE al sat mu | *εγω*: 87. add *γαρ* | *υμασ* pri et. Clem^{451} etc ... ℵ^{c}C aeth *αυτουσ* :: ex LXX. Item pro *υμασ* sec ℵ^{c} *αυτουσ*. Fortasse et. C*, quum *επ εθνει* usq *υμασ* rescripta sint. | *επ εθνει* cum ℵABC^{2}DE 87. 78. Clem^{451} ... ϛ Ti *επι εθνει* cum FGLP al pler Chr^{700} Thdrt Dam

20. *αποτολμα και* cum ℵABCLP (et. D** legisse vdtr, cf ed. meam ad h. l.) al omn^{vid} d** vg syr^{utr} rell Or$^{int\,4,566}$ et$^{626.\,628}$ bis etc ... D*et^{c}E FG d* e f g om | *ευρεθην* sine *εν* cum ℵACD^{b}et^{c}ELP al omn^{vid} d e vg (vg^{cle} Or$^{int\,626.\,628}$ add *a*, non item am fu demid harl tol) Clem^{451} Chr^{700} Euthal^{cod} Thdrt Dam Hil^{873} ... Ln add [*εν*] cum BD*FG f g Ambrst. Sed d e Hil Ambrst *εμφαν. εγενομ.* pro *ευρεθην*, rursusque *ευρεθ.* pro *εμφ. εγεν.* De rell versionibus sah et go vdtr *εν* confirmare. | *εμφα.* (FG *ενφ-*) *εγενομην* cum ℵACD^{b}et^{c}EFGLP al omn^{vid} f g vg Clem^{451} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Hil^{873} ... Ln add [*εν*] cum B D*. Item d e Ambrst *inventus sum inter eos*, Or^{int} *palam apparui inter eos*.

21. *ισραηλ*: d* *istrahel*, item 11, 1 *istrahelita* (non item 11, 2) | *προσ λαον* (ita et. LXX), Or^{int} pariter ac d e f g vg Hil^{873} Ambrst etc *ad*

XI.

Ps 93 (94), 14 1 *Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτησ εἰμί, ἐκ σπέρματοσ Ἀβραάμ, φυλῆσ Βεν-
ιαμείν.* 2 *οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ
οὐκ οἴδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
1 Rg 19, 10 κατὰ τοῦ Ἰσραήλ;* 3 *κύριε, τοὺσ προφήτασ σου ἀπέκτειναν, τὰ
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνοσ καὶ ζητοῦ-
σιν τὴν ψυχήν μου.* 4 *ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμόσ; κατέλι-
1 Reg 19, 18 πον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ
Βάαλ.* 5 *οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ᾽ ἐκλογὴν*

---

populum (plebem) ... DE Clem[451] *επι λαον* (item Iustin[apol 35. 38] et[dial 97. 114], sed affert Esaiam, non Paulum), 76. *εισ λαον* | *και αντιλεγοντα* (D*E *λεγοντα*, non item d e) ... FG f g Hil[878] om

XI. 1. *τ. λαον* et. Or[int 620] Eus[dem 62. 64] Chr[720] Thdrt rell Aug[saepe] etc ... FG f g Amb[ps 42, 896] et[ps 118, 990] Ambrst *την κληρονομιαν* | *τ. λα.* (*κληρ.* FG) *αυτου* sine additam cum ℵ*BCD[c]E(FG)LP al fere omn f g vg syr[utr] sah cop arm aeth go Or[int 620] Eus[dem 62. 64] Euthal[cod] Thdrt Dam Aug[saepe] Amb ... Ln add *ον προεγνω* cum ℵ[c]AD* 76. d* Chr[702] Thph Aug[ps 94, 1027] Ambrst[com] | *ισραηλειτησ* cum ℵAB* ... ς Ln *-λιτησ* cum B[3]CDEFGLP etc | *βενιαμειν* cum ℵABC 17. 37. 62. ... ς *-μιν* cum DEFGP al pler (L *-μην*)

2. *ηλεια* cum BFG (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *ηλια* cum ℵACDELP al certe pler | *κατα τ. ισρα.* sine additam cum ℵ[c]ABCDEFGP 23. 47[txt] 67** 73. 178. d e f g vg sah cop syr[p] arm Or[int 2, 462] et[4, 620] Eus[dem 65] Chr[708] Thdrt Dam pp[lat] ... ς (= Gb Sz) add *λεγων* cum ℵ*L al pler (b[scr] *λεγω*) syr[sch] aeth Thphyl Oec. Item Eus[dem 61] add *λεγων περι του ισραηλ*, sive[cod oxon] *λεγων εν αλλοισ κατα του ισρ.*

3. *τα θυσιαστ.* sine copula cum ℵ*ABCFGP 17. 30. 39. 43. 47[txt] 52. 71. 80. 115. 116. d e f g vg sah cop Or[int 2, 462] et[4, 620] Eus[dem 62. 65] Chr[708] semel pp[lat] ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum DEL al pler syr[utr] arm aeth Iust[dial 39] Chr[703 sem] et[704] Thdrt Euthal[cod] Dam (:: LXX *και*, sed membra inverso ordine) | *καγω* (et. Iust[dial] etc): D[b] (non item[c]) *και εγω*. Inepte E *εκαιγώ* ... 76. 115. Thphyl[cod] *και*, sah cop arm *εγω*

4. *κατελιπον* cum ℵBDE al plu ... ACFGLP al *-λειπον* | *γονυ*: E *γονοι* (o altero supra lineam suppleto) | *τη βααλ* et. Iust[dial 39] Or[1, 171. 2, 151] Eus[dem 62. 65] et[eclog 27] etc ... FG *τω* (F *το*) *βα.*

5. *ουν*: C 54. 55. 109. syr[sch] et[p txt] cop arm om | *λειμμα* ut D[c]ELP etc, B[3] al *ληµμα* ... ℵAB*CD*FG al *λιμμα*. Similiter 9, 27 B* *υπολιμμα*, FG *καταλιμμα*, sed ℵAB[3]DELP *-λειμμα* | *κατ εκλογην* et. Or[3, 505. 711] Eus[dem 61. 65] ac[saep] et[ps 453] etc: D* *κατ εκλογησ* | *γεγονεν* (d* vg *factae sunt*): d[c] e (post *fact. sunt*) f vg Or[int 4, 620. 630. 640] Aug[saepiss] Ambrst etc *salvae* (d[c] *-vi*) *factae sunt*

χάριτοσ γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ
οὐκέτι γίνεται χάρισ. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ-
έτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ Dt 29, 4 Es 29, 11
γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ πνεῦμα κατανύξεωσ, ὀφθαλμοὺσ
τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ σήμερον ἡμέρασ.
9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰσ παγίδα καὶ Ps 68 (69) 23
εἰσ θήραν καὶ εἰσ σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀνταπόδομα αὐτοῖσ, 10 σκο-
τισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον
αὐτῶν διαπαντὸσ σύνκαμψον.

---

6. *γινεται* (et. Or[int 629] *fit*): C[2vid] f g *εσται* (*erit*), item 54. cat[txt] d e vg syr[utr] Chr[705] Thdrt pp[lat] *εστιν* (*est*) | *ουκετ. γιν. χαρισ* sine additam cum ℵ*ACDEFGP 47[txt] d e f g vg sah cop arm (vide infra aeth) Or[int 629 ss] Dam Ambrst rell[lat] ... ς (= Gb Sz) Ti add *ει δε εξ εργων, ουκετι εστι* (B om) *χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον* (B *χαρισ*) cum ℵ[c](B)L al fere omn (pauci partem om, ut 48* 57. *επει η χαρισ* usq *ει δε εξ εργ.* om, 17. 52. 54* om *ει δε εξ εργ. ουκ. εστ. χαρισ*, 4* om *επει το εργ. ουκ. εστ. εργον*) syr[utr] (cat[txt] *επει το εργ. ουκ. εστιν εργον* ante *ει δε εξ εργ. ουκετι εστι χαρισ* pon) Chr[705 txt] et Thdrt[txt] (sed neuter attigit in comm) Gennad[cat 392] (*εἰ γοῦν χάριτι, φησίν, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ τὸ ἐξ ἔργων, ἀνῄρηται ἡ χάρισ χάρισ εἶναι. πάλιν εἰ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρισ· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ ἡ χάρισ, οὐκέτι μένει τὸ ἔργον ἔργον.*) Thphyl Oec. Cf et. aeth[ro]: *εἰ δὲ χάριτι* [*δικαιοῦνται*], *οὐκέτι* [*ἐστὶν*] *ἐξ ἔργων· καὶ εἰ ἐξ ἔργων, ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ.* Item aeth[pp]: *εἰ δὲ χάριτι* [*δικαιοῦνται*], *οὐκέτι* [*ἐστὶν*] *ἐξ ἔργων· εἰ δὲ μή, ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ, ἐπεὶ ἐξ ἔργων δικαιοῦνται.*

7. *επιζητει* ... FG 5. 52. 78. d e f g vg syr[utr] Or[int 631] Ambrst etc *επεζητει* (F *-ται*), *quaerebat* | *τουτο* cum ℵABCDEFGLP al plus[40] Chr[710] ex mosc[3] et[8,61] ... ς (= Gb Sz) *τουτου* cum minusc mu Chr[710 txt] et[com] Thdor[mop cat 394] Cyr[cat 393] Thdrt Dam | Ln *ἐπέτυχεν; ἡ δὲ* | *επωρωθησαν* et. Petr[alex 111] (Gall[4]) Chr[711] (*και ποθεν η πωρωσισ αυτη;*) Thdor[cat 394] Thdrt Dam etc (et. syr[p mg gr]) ... C 87. *επερωθησαν* (sic), 66** *επηρωθησαν*. Item *excaecati* (Hil *obc.*) *sunt* it vg arm Or[int 631] pp[lat]

8. *καθαπερ* c. ℵB ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ACDEFGLP al omn[vid] Petr[111] (Gall[4]) Chr[711] etc

9. *ημερασ.* [9]*και δαυιδ*: haec in F[gr] ima pagina suppleta sunt. | *και δαυιδ* (de hoc nomine cf Mt 1, 1): C praem *καθαπερ* | *και εισ θηραν*: 78. syr[sch] aeth om. Iidem et Dam *και εισ ανταποδομα* (FG 116. n[scr] *-δωμα*) ante *και εισ σκανδαλ.* ponunt :: ex LXX. Ex eodem fonte est quod 4. k[scr] syr[sch] ar[e] aeth vg[six] et[edd pauc] (contra Lc[brug] „*Non est his inserendum* coram ipsis“) Thdrt Pelag immiscent *ενωπιον αυτων* post *η τραπ. αυτων*.

10. *συνκαμψ-* cum ℵB*D*FG 87* n[scr] ... ς Ln *συγκαμψ-* cum AB[3]CD[c]E

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
10, 19 αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖσ ἔθνεσιν, εἰσ τὸ παραζηλῶσαι
αὐτούσ. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτοσ κόσμου καὶ τὸ
ἥττημα αὐτῶν πλοῦτοσ ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.
13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν
ἀπόστολοσ, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπωσ παραζηλώσω
μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰσ ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ
αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίσ ἡ πρόσλημψισ εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δέ τινεσ τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιοσ
ὢν ἐνεκεντρίσθησ ἐν αὐτοῖσ καὶ συνκοινωνὸσ τῆσ ῥίζησ τῆσ πιό-

---

LP al pler (7. 26. 32. 39. 44. 47. 68** 72. 114. 115. 116. al[6 scr] etc καψον)

12. A om versum. Habet et. Or[1,626] et[int 626 ss] etc

13. ˋυμιν δε cum ℵABP 10. 31. 47. 73. 80. syr[utr] cop arm (aeth[utr] om copulam) Thdrt[cod] Dam ... C υμιν ουν ... ς Ti υμ. γαρ cum DEFGL al pler d e f g vg go Chr[715] Thdrt[ed] Thphyl Oec Or[int 625] Ambrst rell | μεν ουν cum ℵABCP cop Cyr[ose 128] Dam ... ς Ti μεν tantum cum L al pler d*** e vg syr[p] aeth Chr[715] Thdrt Thphyl Oec Or[int 625 bis] Ambrst al ... DEFG 4. 9. 17. 37. 39. 47. 54. 80. 92. a[scr*] d* f g go arm plane om | ειμι εγω: FG vg go Cyr[ose 128] Or[int bis] Ambrst rell εγω ειμι ... A 3. 30. 33. 35. 73. 80. 108. 116. 118. n[scr] arm Thdrt cod om εγω | δοξαζω: FG 17. 46. 109. d e f g vg Thdrt[3,542] (sed[cod 1] -ζω, item -ζω ad h. l. et[3,242]) Or[int bis] Ambrst Ambps[26,770] al (sed non Aug[cont faust 9] et[advers leg 2]) δοξασω

14. μου την σαρκα: DEFG τ. σαρκ. μου, item (ut solent) it vg Or[int 625] etc carnem meam

15. κοσμου (et. Or[int 625. 626] etc): FG f (g mundo ł mundi) κοσμω | προσλ- cum ℵABDELP al fere omn ... CFG (sed f assumtio, g assumptio, ut et. Latt rell) k[scr*] προλ-. Item -λημψισ cum ℵABD*FG ... ς -ληψισ cum B[3]CD***ELP al omn[vid]

16. ει δε cum ℵBC*DEFGLP al omn[vid] syr[utr] cop arm Chr[717] Thdrt Dam Aug[ep 186] et[alib] al. Item quodsi d e f g vg Or[int 600. 616. 627] Ambrst al ... A ει γαρ, Ir[int 29] et si (item[gr] ex Epiph καὶ ἦν ἡ ἀπαρχὴ etc) ... C[2] go aeth om copulam | και ει: FGP* 70. 71. 109. 13[lect*] Chr[717] ex mosc 1 f g arm om ει

17. ενεκεντρισθησ: L εκεντρ. | εν αυτοισ: C* om ut[vid] εν | συνκοι- cum ℵAB*D*FG ... ς Ln συγκοι- cum B[3]CD[c]ELP al certe pler | τησ ριζησ sine και cum ℵ*BC cop (pinguedinis radicis olivae) Dam (sed[com] vdtr και agnoscere) ... ς Ln Ti τησ ριζ. και cum ℵ[c]AD[bet c]ELP al omn[vid] vg go syr[utr] arm aeth Or[int 627] (cf et. Or[3,601] τί δέ, ἐὰν κοινωνήσαντεσ

τητοσ τῆσ ἐλαίασ ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖσ
οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶσ·
τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκασ. μὴ ὑψηλὰ
φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων

τῇ ῥίζῃ τῶν πατριαρχῶν καὶ τῇ ἀπὸ τοῦ λόγου τῶν πατέρων πιότητι συμφυεῖσ γενώμεθα τῷ βουλήματι τοῦ πνευματικοῦ λόγου etc) Chr[719] Thdrt Antioch[1100] ... D*FG d f g Ir[int804] et[264] (*si enim naturalibus ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat, qui quum esses oleaster, insertus es in pinguedinem olivae et socius factus es pinguedinis eius*) om plane. Cf et. Cyr[hr812] εκκοπεντεσ γαρ εκ τησ αγριελαιου ενεκεντριζεσθε εισ την καλλιελαιον και κοινωνοι εγινεσθε τησ πιοτητοσ τησ αληθινησ ελαιασ :: molestum videbatur τησ ριζησ τησ πιοτητ. τησ ελ. Cui rei subventum est intruso και post τ. ριζησ. Alii ipsum τησ ριζ. expulerunt. Sic pro ratione testium statuendum est. | εγενου h. l. et. vg go syr[p] Ir[int804] etc ... D*FG k[scr] d f g cop aeth Or[int637] Ambrst post συνκοινω. pon. Libere transpon syr[sch] al.

18. κατακαυχασαι (it vg *gloriaris*): D*FG καυχασαι. Praeterea D*FG d* f g Ambrst praem συ | αλλα cum ℵBD* ... ς Ln αλλ cum ACD[c]FGLP al certe pler

19. εξεκλασθησαν (et. Or[int637]): FG ει κλασθησαν (*sic*), d* f g Or[int2,812] *si fracti sunt* | κλαδοι (et. Sz) cum ℵABCD[c]FGLP al[40] fere cat[txt] Chr[719] Antioch[1100] Dam ... ς (Gb[oo]) Ti praem οι cum D* al sat mu (2 ap Scri) Thdrt Antioch[1118] Thphyl | ενκεντρ- c. ℵAB*D*FG d[scr] ... ς Ln εγκεντρ- cum B[3]CD[c]LP al pler

10. απιστια et. ℵBCDLP etc ... AFG k[scr] -στεια | εξεκλασθ. c. ℵACD[b et c] LP al omn[vid] Chr[719] Thdrt Antioch[1100] Dam ... Ln εκλασθησαν c. BD* FG | συ δε τη πιστει: D[gr] συ - δε τη - πιστι - erasis tribus litteris. Pro συ fuisse συν vix dubium est; pro τη πιστι Wtst coniecit τη απιστια scriptum fuisse. Vix recte. | υψηλα φρονει cum ℵAB ... ς Ti υψηλοφρονει cum CDFGLP al omn[vid] Or[3,376] Chr[719] Thdrt Antioch[1100-1118] Dam. Latini *noli altum sapere*

21. ουδε σου sine μηπωσ c. ℵABCP 6. 42. 47[txt] 67** 73. 80. cop Or[int4,617. 637. 638] Aug[ps65] et[72] et cont faust 9 Orsies[40] (Gall[5]) Antio[1118] Dam. Cf et. Or[3,376] ει γαρ ο θεοσ των κα. φυσιν κλαδων ουκ εφεισατο, ποσω μαλλον των παρα φυσιν ου φεισεται, et[144] ει των κα. φυσ. κλαδ. ουκ εφεισατο, ποσω πλεον ουδε ημων φεισεται, et[146] οτι ει ο θεοσ - ποσω πλεον ημων ου φεισεται ... ς Ti μηπωσ ουδε σου cum DFGL al pler vg (*ne forte nec tibi parcat*) syr[utr] arm go (aeth[utr] *tibi num parcet?*) Chr[719] (vide post) Thdrt Antio[1100] Thphyl Oec Ir[int264] Cyp[12] Ambrst. Chr sic: καὶ οὐκ εἶπεν· οὐδὲ σοῦ φείσεται, ἀλλά· μήπωσ οὐδὲ σοῦ φείσηται, ὑποτεμνόμενοσ τοῦ λόγου τὸ φορτικὸν τῇ ἀμφιβολίᾳ :: videtur μηπωσ in id ipsum inlatum esse, ut mitigaretur quod a Paulo dictum est, verbi eius quod praecessit, φοβοῦ, ratione habita. Certe enim, si verum quaeris, lectio cum μηπωσ non eiusmodi est quae

οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 *ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ*
ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺσ πεσόντασ ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
χρηστότησ θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένησ τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 *κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται·*
14, 4 *δυνατὸσ γάρ ἐστιν ὁ θεὸσ πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούσ.* 24 *εἰ γὰρ*
σὺ ἐκ τῆσ κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεν-
τρίσθησ εἰσ καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεν-
τρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.
25 *Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,*

---

inprimis impulerit ad corrigendum, quemadmodum praeter antiquissimos testes plerique retinuerunt. | *φεισεται* cum ℵABCDFGLP al plus^{75} Or$^{3,144.246.276}$ Chr^{719} ex$^{mosc 2}$ Thdrt Antioch$^{1100.1115}$ Dam (Or int^{637} etc *nec tibi parcet*) ... ϛ (= Gb Sz) *φεισηται* cum minusc vix mu Chr$^{719 ed}$ et$^{cat 412}$ Thphyl Oec (it vg Ir^{int} etc *ne forte nec tibi parcat*)

22. *ιδε* cum ℵBDLP etc (*ἴδε* cdd plu, non *ἰδὲ*) ... ACFG *ειδε* | *θεου* cum ℵACDFGL al omn^{vid} Clem^{140} Or$^{3,144.246}$ etc ... B praem *του* | *αποτομια* (Gb′) cum ℵ*ABC 67** arm Or^{3,246} Dam ... ϛ *αποτομιαν* cum ℵ^{c} (sed *ν* rursus deletum) DFGL al pler d f g vg (et. Or$^{int 3,294}$ et ^{4,637} Hil ^{290} Ambrst etc) Clem^{140} Eus$^{ps 298}$ Chr^{719} Thdrt Cyr$^{loh 877}$ Phot^{manich} ^{3,14} etc | *χρηστοτησ* (Gb′) cum ABCD* 67** (ℵ *χρηστοτητοσ* nec correctum) arm Or^{3,246} Eus$^{ps 298}$ Dam ... ϛ *χρηστοτητα* cum D^{c}FGL al pler d f g vg (et. Or^{int} Hil Ambrst, ut ante) Clem Chr Cyr^{loh} Thdrt Phot etc | *θεου* sec c. ℵABCD* d* vg (et. am fu harl tol, non demid) cop arm Dam Pelag ... ϛ om cum D$^{b et c}$FGL al omn^{vid} demid go syr^{utr} aeth Clem^{140} Or^{3,246} et^{int} bis Eus$^{ps 298}$ (*επι δε σε χρηστοτησ δια του ελεουσ*) Chr^{719} Thdrt Cyr$^{loh 877}$ al Hil^{290} Aug^{saep} Ambrst al | *επιμενησ* cum ℵBD* ... ϛ Ln Ti *επιμεινησ* cum ACD^{c}FGL al omn^{vid} Clem^{140} (Or^{3,246} *επι δε το δευτερον εθνοσ — εαν επιμεινη* etc) Chr Thdrt Cyr^{loh} Dam etc. Latini (it vg Or^{int} etc) *si permanseris* | Ln ed min *ἐκκοπήσῃ*,

23. *κακεινοι* cum ℵABCDFG al^{15} Dam ... ϛ (= Gb Sz) *και εκεινοι* cum L al longe plu Chr^{719} Thdrt al | *κακειν. δε* (d*** vg Ambrst al *sed et illi*) ... d* f g Or^{int} *et illi* | *επιμενωσιν* cum ℵ*BD* ... ϛ Ln Ti *επιμεινωσιν* cum ℵ^{c}ACD^{c}FGL al omn^{vid} Chr Thdrt Dam al | *απιστια* ut ℵBCD etc ... AFGL al *-στεια* | *εστιν* (Dam Chr^{781} [sed non ^{780}] om) *ο θεοσ* et. f g vg Or$^{int 637}$ Ambrst Amb$^{ps 118,1081}$ etc; d om *est* ... L al^{15} *ο θεοσ εστιν* | *ενκεντρ-* bis, item v. sq ... ϛ Ln *εγκ-*: ut v. 19, ad quem vide, nisi quod A post *ενκεντρισθησονται* bis *εγκ-* habet.

24. *ουτοι οι* (D^{b} add *εαν*) *κατ. φυσ. ενκεντρισθησονται* (D^{b} *-ω-* pro *-η-*): ex his coniicio D^{b} voluisse *ουτοι εαν κατ. φυσ. ενκεντρισθωσιν.* D^{c} vero restituit lectionem primam. Cf et. syr^{sch} *quanto igitur magis illi, si inserantur in olivam naturae suae.*

25. *ου γαρ θελω*: ℵ 78. 80. 118. *ου θελ. γαρ*, 87. *ου θελ. δε* | *υμασ*: F

ἵνα μὴ ἦτε παρ᾽ ἑαυτοῖσ φρόνιμοι, ὅτι πώρωσισ ἀπὸ μέρουσ τῷ
Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρισ οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 *καὶ*
οὕτωσ πᾶσ Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼσ γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ Es 59, 20 s 27, 9
ῥυόμενοσ, ἀποστρέψει ἀσεβείασ ἀπὸ Ἰακώβ. 27 *καὶ αὕτη αὐτοῖσ* Ier 31, 33 s
ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν.
28 *κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι᾽ ὑμᾶσ, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν*
ἀγαπητοὶ διὰ τοὺσ πατέρασ· 29 *ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα*
καὶ ἡ κλῆσισ τοῦ θεοῦ. 30 *ὥσπερ γὰρ ὑμεῖσ ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ*
θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 *οὕτωσ καὶ οὗτοι νῦν*

ημασ (sed non f) | *μη*: A* om | *παρ εαυτοισ* cum ℵCDL al pler Chr^{721} Thdor$^{mop 94}$ Thdrt al, item *apud vosmetipsos* Or$^{int 636 bis}$ ... Ln Ti *εν εαυτοισ* cum AB Dam. Confirmare vdtr syr^{sch} (*in cogitatione animae vestrae*) syr^{p}? go? ... FG 47. 67** d* (*vobis ipsis*, d*** *vobis ipsi*, ut Ambrst *ipsi vobis*) f g vg Hil^{1102} Aug^{saep} etc *εαυτοισ* :: et *παρ εαυτ.* et *εν εαυτ.* similiter LXX usurpant, apud quos Esa^{5,21} *ουαι οι συνετοι εν εαυτοισ*, et Prov^{3,7} *μη ισθι φρονιμοσ παρα σεαυτω*. Ceterum parum credibile *παρ* h. l. ex 12, 16 inlatum pro *εν* esse. | *πωρωσισ* (L al pauc *πορ-*), *obtusio* Hil^{1102} Ambrst ... d f g vg Or$^{int 639}$ Aug^{saep} Amb ioseph^{510} al *caecitas* (*πηρωσισ*). Cf ad 11, 7. Ceterum ap Or^{int} cf^{639}: *patitur deus - aliquibus ex Isr. fieri caecitatem.* Paullo post: *noluit ut pro his qui caecitate decepti, id est cordis obtusione prolapsi sunt.* Item: *donec illi plebem dei in caecitatis captivitate detinerent.* Item: *cum vero - coepisset Isr. discutere a semetipso caecitatem cordis* etc. | *αχρισ* cum ℵAB^{2}CDFGL etc ... B* *αχρι*

26. *αποστρεψει* cum ℵABCD* 39. 47. 80. aeth Euthal$^{554 zacagn}$ ex ^{cod} cryptofer (in elencho div. testimoniorum) Dam ... ς *και αποστρεψει* cum D$^{bet c}$EL al pler syr^{utr} cop arm Or^{3,728} Chr^{731} Thdrt al. Item d e f g vg Or$^{int 639. 640}$ Hil^{1102} Ambrst etc *veniet qui eripiat* (g *eripiet*, sed supra scriptum *-at*) *et avertat* (am *-tet*) ... FG *αποστρεψαι*, item go *his liberans ad avertendum impietatem*

27. *αφελωμαι*: L *-λομαι* | *αμαρτιασ*: 47^{txt} *ανομιασ*

28. *κατα μεν*: 10. 31. 73. add *ουν* | FG *εχθροι* | *δι υμασ*: 115. 121. 219. g^{scr} *δι ημασ* | F *δια τουσ πατερεσ*

29. *τα χαρισμ. και η κλη. του θεου*: 37. 80. cop *τα χα. του θε. και η κλ.*

30. ℵ* om versum, suppl ℵ^{a} | *ωσπ. γαρ* sine *και* cum ℵ^{a}ABCD*EFG 3. 23. 35. 39. 47. 76. 80. 115. 124. d^{scr} d f g cop aeth^{utr} go Or$^{int 3,50}$ et^{4,640} Chr^{722} ex$^{mosc 2}$ (omisso et. *γαρ*) et$^{ed savil}$ Dam Thphyl Aug^{saep} al ... ς (Gb^{oo}) add *και* cum ℵ^{c}D$^{bet c}$L al pler (e vg) syr^{utr} arm Chr$^{722 montf}$ Thdrt Oec Ambrst al (sed 48. 72. b^{scr} o^{scr} e vg Pelag Sedul *ποτε και υμεισ*, *aliquando et vos*) | *υμεισ ποτε*: A d g* *ποτε υμεισ* (praeterea vide ante) | *νυν*: B Chr^{722} *νυνι* | *ηλεηθητε*: C 37. Thphyl *ελεηθητε*. | *απειθεια* cum ℵA(*απιθ-*)B^{2}L ... B*DEFG *-θια*. Item v. 32 ℵAB^{2}FGL *απειθειαν* ... B*DE *-θιαν*

31. *και ουτοι* (et. D$^{bet c}$): D*FG 93. syr$^{p mg}$ *και αυτοι*. At d f g pariter

Ga 3, 22 ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συν-
ἐκλεισεν γὰρ ὁ θεὸσ τοὺσ πάντασ εἰσ ἀπείθειαν ἵνα τοὺσ πάντασ
ἐλεήσῃ. 33 Ὦ βάθοσ πλούτου καὶ σοφίασ καὶ γνώσεωσ θεοῦ· ὡσ
Is 40, 13 1 Co 2, 16 ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
34 τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίσ σύμβουλοσ αὐτοῦ ἐγένετο;
Iob 41, 2 (Is 40, 14) 35 ἢ τίσ προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ
1 Co 8, 6 Col 1, 16 αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰσ
16, 27 τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν.

---

ae vg Or^{int641} et^{2,50} Ambrst al *et isti* (Aug variat inter *et ipsi*, *et hi*, *et isti*. Cf Sab) | *νυν*: 76. 115. d* om | *υμετερω* (et. ς ς^{e1633} Wtst Gb Sz etc): ς^{e1624} *ημετερω* cum 17. 37* 73. 114. 123. (:: tamen ex errore ab Els editum vdtr) | *ινα και αυτοι* (17. *και αυτ. ινα*): ℵ* om *αυτοι* (suppl ℵ^{a}) | *νυν* ante *ελεηθωσιν* cum ℵBD* 4** cop Dam; Ln [*νυν*] ... 5. 17. 93. *υστερον* ... ς Ti om cum AD$^{b et c}$EFGL al pler d e f g vg syr^{utr} arm aeth go Or^{int641} Chr^{722} Thdrt al Ambrst rell :: superfluum ac magis etiam molestum vdbatur

32. *τουσ παντασ* pri loc c. ℵABD^{c}EL al omn^{vid} syr^{utr} (*omnem hominem*) cop arm go Or^{int2,355} et^{4,641} Chr^{722} Thdrt Dam al Aug^{ep149} ac^{saep} ... D*FG d e f g vg Ir^{50} et^{gr} et^{int} atque^{int214} Amb$^{abrah 2,10,246}$ et^{alib} al mu *τα* (FG Ir^{50} om) *παντα*, *omnia* | *ινα τουσ παντασ ελ.*: Latini *ut omnium* (*omnibus*, *universis*) *misereatur* | *ελεησῃ*: L 17. 114. 116. *-ησει*

33. *και σοφιασ* et. d** (* *en pro et*) f g m^{1} et^{83} demid Ir^{51} et (sed fluct lectio)^{int} Clem$^{304. 694}$ Or^{4,49} et^{int3,370} Eus$^{marc 71. 136}$ et$^{ps 98. 165}$ et^{alib} Meth^{307} (Gall^{3}) Ath^{271} Tit^{356} (Gall^{5}) Caes^{67} Bas^{bapt651} (Gall^{6}) Cyr^{hr93} Epiph^{781} Chr^{722} Thdrt Dam al Tert$^{marc2,2. 5,14}$ et^{hermog45} (sed his ll. omnib om *και γνωσ.*) Hil^{1105} al ... 32. d*** e vg (et. am fu harl tol) Ir^{int} ex$^{nonnull\ cdd}$ et^{edd} Cyp^{319} Novat^{292} (Gall^{3}) Hil^{436} et (ap Gall^{5})^{98} Ambrst Zeno^{116} (Gall^{5}) al mu om *και* | *θεου* et. Clem^{694} Or^{4,49} Eus^{marc} et^{ps} etc ... FG 17. *του θεου* | *ανεξεραυνητα* cum ℵAB* (ut ubique edidimus) ... ς Ln *ανεξερευνητα* cum B^{c}DEFGL al omn^{vid}

34. *κυριου* et. Ir^{int262} Or^{int2,340} et^{4,641s} Tert$^{marc2,2. 5,14}$ etc ... D* d* Zeno^{116} (Gall^{5}, non item ^{148}) *θεου*

35. *τισ προεδωκεν αυτω*: cf Amb^{fid1,5} *Quodsi Graecos magis codices sequendos putamus, quia habent τισ προσεδωκεν αυτω, vides quoniam cui nihil addi potest, non dispar a pleno est.*

36. *εισ αυτον*, *in ipsum* et. d e m^{1} Ir^{16gr} et^{lat} etc (g *in ipsum t o*) ... f guelph vg Or^{int641} Cyp^{319} Novat^{292} (ut ante) Hil$^{436. 1106}$ et^{alib} Ambrst al mu *in ipso* | *αιωνασ* sine additam et. d e g vg^{cle} am harl m^{1} etc ... FG** f m^{83} fu demid tol syr^{sch} Or$^{int641. 642}$ Cyp^{319} Hil$^{436. 1106}$ al mu add *των αιωνων* (sed Cyp al om *αμην*, et. m^{1} et^{83})

XII.

1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,*
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 *καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ*
αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοόσ, εἰσ
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε- Eph 5, 10. 17

XII. 1. *οικτιρμων* ut ℵB^{3}D^{c} etc ... AB*D*L al *οικτειρμ.* Similiter alibi, sed tantum B* constanter. Item FG vitiose *οικτειρων* | *τω θεω ευαρεστ.* cum ℵ*AP m^{94} vg (aeth *sanctam domino viventi, et grata et electa sit oblatio vestra*) Or$^{int\,4,642.\,644}$ Amb$^{incarn\,706}$ Ambrst Aug$^{civit\,10,7}$ et^{saep} Dam ... ϛ Ln Ti *ευαρ. τω θε.* cum ℵ^{c}BDEFGL al certe pler d e f g arm syr^{utr} cop Or$^{int\,2,187}$ et ^{4,618} Eus$^{ps\,637}$ Chr^{726} Thdrt al Tert resurr carn^{47} Cyp^{159} al

2. *και μη*: 47^{txt} 67** guelph go Chr^{729} om *και* | *συνσχ-* cum ℵBDEFG ... ϛ Ln *συσχ-* cum ALP al certe pler | *-ζεσθε* (ℵB*LP) et *-ουσθε* (B*D$^{b\,et\,c}$LP) cum B*LP (ℵ, D$^{b\,et\,c}$) al plu et quod in tali re gravissimum, (scriptura enim *-σθαι* et *-σθε* tantum non ubique fluctuat) d e f g m^{94} guelph vg go cop syr^{utr} arm aeth Clem^{450} (affert inde a verbis *μὴ συσχημ.* usq *τέλειον*) Chr (^{729} *συ μη συσχηματιζου* etc) Cyr$^{ador\,492}$ (antea et. *παραστησατε*) Thdrt Dam Phot$^{cat\,426}$ et ap Oec (*τουτέστι μὴ τυποῦτε ἑαυτοὺσ κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμ. τοῦτ.*) Or$^{int\,2,418}$ et $^{4,643.\,644}$ Cyp$^{159.\,263}$ Ambrst al mu ... Gb$^{\prime\prime}$ Ln *-ζεσθαι* (AB^{3}DFG) et *-ουσθαι* (ℵAB^{3}D*FG) cum AB^{3}DFG (ℵ et D*) al permu Thphyl | *του νοοσ* sine additam cum ABD*FG 47. 67** cop Clem^{450} Or^{3,303} (*ει τισ - εξετασαι ποσοι μεν οι - και μεταμορφουμενοι τη ανακαινωσει του νοοσ·* vetus interpres vero - *sensus sui*) Cyp^{159} et^{266} ... ϛ (Gb^{oo}) add *υμων* cum ℵD^{c}KLP al pler d e f g (*vestri sensus*) m^{94} guelph vg syr^{utr} arm go aeth Or$^{int\,4,643\,ss}$ Chr^{729} (certe^{txt}) Cyr$^{ador\,492}$ Thdrt Dam Aug confess^{12} ac^{saep} Ambrst al | *δοκιμαζ. υμασ*: 120^{*vid} arm add *τα διαφεροντα και* (120* absque *και*?), item Chr^{730} add *τα διαφερ.* (et^{cod} et$^{savil\,mg}$ insuper addunt *και γινωσκειν* :: cf Ro 2, 18) | *του θεου* (et. Clem) ... FG om *του* | *το αγαθον*: cum *το θελ. τ. θεου* coniungunt (hinc et. Ln auto *το αγ.* nil interpunctionis posuit) d*** f vg (*voluntas dei bona et* etc) syr^{utr} cop Chr^{730} (*θελημα μεν γαρ ην του θεου και η παλαια πολιτεια - το δε τελειον και ευαρεστον η καινη πολιτεια.* Similiter Thphyl) Marc$^{disput\,967}$ (bibl. pp. Par. 1624. - *οδηγει ημασ επι το τελειον του θεου θελημα* -) Cyp$^{159.\,263}$ (ut vg) ... separant vero d* (*quae sit voluntas dei, quod bonum* etc) e g m^{94} (- *et quod bonum*) guelph go Aug$^{confess\,13}$ et^{saep} Ambrst al. Or$^{int\,645}$: „Quae sit, inquit, voluntas dei, quod bonum et beneplacitum et perfectum. *Si secundum hoc legamus quod in Latinis cdd. invenimus, hic erit sensus: Quia voluntas dei est quicquid bonum et beneplacitum et perfectum est - - Si vero*

στον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆσ χάριτοσ τῆσ δοθείσησ μοι
παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρʼ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
1 Co 7, 17 φρονεῖν εἰσ τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡσ ὁ θεὸσ ἐμέρισεν μέτρον πί-
1 Co 12, 12 στεωσ. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ
1 Co 12, 27 Eph 4, 25 μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτωσ οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθʼ εἱσ ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντεσ δὲ χαρί-
Eph 4, 11 σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφη-
τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆσ πίστεωσ· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ

---

secundum hoc quod diximus apud Graecos haberi, id est: ut probetis quae sit voluntas dei bona et beneplacita et perfecta, *potest quidem idem quod supra diximus videri, quod omnis voluntas dei bona sit et beneplacita et perfecta. Potest autem et tale aliquid*" etc. | το αγαθ. κ. ευαρ.: 37 το αγαθ. το ευαρεστ. (am* *bona placens et perf.*), 17. και ευαρ. και αγαθ.

3. δια τ. χαριτοσ: L 5. 37. 67. 73. 115. d[scr] al fere[20] fu guelph go syr[p] arm aeth Thphyl Aug[ep 194. 215] et[civit 10,6] et[alib] add του θεου | τησ δοθ. μοι: aeth[ro] om | παρ ο (B[3] α) δει φρονειν et. Ir[int 317] Or[int 645 ss] etc ... FG 70. f g om. Alii ut a[scr] b[scr*] om αλλα φρο. εισ το σωφρ. | εισ το σωφρονειν: d e f vg Or[int] Ambrst al *ad sobrietatem*, Ir[int 317] guelph *ad prudentiam*, Aug[civ dei 10,6] et[alib] *ad temperantiam*, g *ad sobrietatem t sanam* (suprascriptum *salvam*) *sapientiam*. Ita vero Hier iovin[1]: „*non* ad sobrietatem, *ut male in Latt. cdd. legitur*, sed sapere, *inquit*, ad pudicitiam, *si quidem Graece scriptum est* εισ το σωφρονειν. Item Or[int 647]: *Quod in Graeco dicitur* σωφροσυνη, *in nostris autem codd., hoc est, in scripturis divinis* sobrietas *a maioribus interpretatum est, ab aliis tamen eruditis viris* temperantia *ponitur*. Etc. | ο θεοσ εμερισεν et. fu demid harl syr[p] Hier[iovin 2] Aug[civ dei 10,6] et[saep] al ... A guelph am tol syr[sch] Or[int 645. 647] Ambrst al εμερισ. ο θεοσ :: cf 1 Co 7, 17

4. καθαπερ: D*EFG ωσπερ | πολλα μελη cum ℵBDEFG 115. d e f g guelph vg Or[int 645. 647] Thdrt Thphyl Ambrst Aug[civ dei 10,6] et[alib] al ... ς Ti μελη πολλ. cum ALP al fere omn Bas[2,602] Chr[735] Antioch[1152] Dam Oec | μελη παντα: F f vg Ambrst Aug[civ dei 10,6] et[alib] παντ. μελ. | εχει πραξιν et. d e g vg Ambrst (*non eadem habent officia*) etc: F* f guelph syr[utr] Or[int 645. 647] Aug[civ dei 10,6] et[alib] πραξ. εχει (Aug *non eosdem actus habent*)

5. ουτωσ: 31. 37. 46. 57. 76. 80. 115. 121. 124. d[scr] al aliq syr[sch] cop arm Antioch[1153] add και | εσμεν et. Or[3,429] et[int 645. 647] Eus[dem 506] etc ... FG f g om | το δε cum ℵABD*FGP 47[txt] Antioch[1152] Dam ... ς Ti ο δε cum D[b et c]EL al pler Eus[dem 506] Chr[735] Thdrt al

6. εχοντ. δε ... P εχ. ουν, Or[int 648] *habentes enim* ... 114. 121. 12[lect] Thdrt om copulam | διαφορα: D* διαφοραν, d* *diffidentiae*, d** *differentiae*, d*** *differentes* (praecedit *donationes*)

διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 *εἴτε ὁ παρακαλῶν,*
ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺσ ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενοσ ἐν
σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 *Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτοσ. ἀποστυγοῦντεσ τὸ πονηρόν, κολλώ-*
μενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 *τῇ φιλαδελφίᾳ εἰσ ἀλλήλουσ φιλόστοργοι, τῇ*
τιμῇ ἀλλήλουσ προηγούμενοι, 11 *τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ-* 14, 18 16, 18
ματι ζέοντεσ, τῷ κυρίῳ δουλεύοντεσ, 12 *τῇ ἐλπίδι χαίροντεσ, τῇ*

---

7. *ειτε διακονιαν* (et. ℵ* Or[int 648. 650. 654] etc): ℵ[c] 1. 87. 72** 109. 121. 8[pe] lectt[5] Bas[eth 280] (non item[bapt 662]) Thdrt[cod] (sine ο?) *ειτ* (ita ℵ[c], rell *ειτε*) *ο διακονων* | *ειτε ο διδασκων* ... A *ειτε διδασκαλειαν*

8. *ειτε*: D*EFG d e f g vg Or[int 648] Bas[eth 280] Pelag (non item Ambrst Aug[doctr chr 4]) om | *προϊσταμενοσ* et. Clem[309] Bas[eth 280] etc ... ℵ *προϊστανομενοσ*

9. *αποστυγουντεσ* et. Clem[198. 309. 451] Chr[738] (*καὶ οὐκ εἶπεν· ἀπεχόμενοι, ἀλλὰ μισοῦντεσ, καὶ οὐχ ἁπλῶσ μισοῦντεσ, ἀλλὰ καὶ σφόδρα μισοῦντεσ. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦτο πολλαχοῦ ἐπιτάσεώσ ἐστι παρ᾽ αὐτῷ, ὡσ ὅταν λέγῃ ἀποκαραδοκίαν καὶ ἀπεκδεχόμενοι καὶ ἀπολύτρωσιν.*) etc ... FG *μεισουντεσ*. Latini *odientes* (d e f g vg Ambrst), *odio habentes* (Tert[marc 5,14] Aug[doctr chr 4]) | G *κολλομενοι*, F *καλλομενοι*

10. *προηγουμενοι* (et. D[b] et[c], d *praevenientes*): D* *προσηγουμ.*

11. *τω κυριω δουλευοντεσ*: 71. Euthal[cod] om | *κυριω* (Gb') cum ℵABD[b] et[c] KLP al fere omn cdd[gr] ap Hier[ad marcell] (vide post) ap Ambrst (vide post) ap Or[int 651] (vide post) d*** e f vg syr[utr] cop arm go aeth utr (nec aliter, ut hoc adnotem, georg slav[edd] et[cdd]) Clem[309] Or[int 4,651] Ath[908] (in ep ad Dracont. *εἰ μὲν οὖν τὸν καιρὸν ἐφοβήθησ – οὐκ ἀνδρικὸν τὸ φρόνημα· ἔδει γὰρ – λέγειν τε τὰ τοῦ μακ. παύλου ῥήματα· ἐν τούτοισ πᾶσιν ὑπερνικῶμεν, καὶ μάλιστα ὅτι οὐ πρέπει τῷ καιρῷ δουλεύειν ἀλλὰ τῷ κυρίῳ*) Bas[2,289] Chr[739] (*διὰ γὰρ τούτων ἁπάντων ἔστι δουλεῦσαι τῷ θεῷ· ὅσα γὰρ ἂν ποιήσῃσ εἰσ τὸν ἀδελφόν, εἰσ τὸν δεσπότην σου διαβαίνει*) Thdrt (et. [cat 448]: *ὁ τοίνυν τῷ πνεύματι ζέων καὶ προθύμωσ τῷ δεσπότῃ δουλεύει* etc) (Euthal teste Wtst in prooemio: *διδάσκει – ἀγαπῆσαι – σπουδὴν τῆσ πρὸσ τὸν θεὸν δουλείασ.* Locum non inveni ap Zacagn) Antioch[1087. 1168. 1198] Dam Thphyl Oec schol[115] et[aliorum] Thph (*ὅταν φιλάδελφοσ εἶ, ὅταν ἀγάπην ἔχεισ – τότε δουλεύεισ τῷ κυρίῳ· εἰσ ἑαυτὸν γὰρ ἀναδέχεται ὅσα ποιεῖσ τῷ ἀδελφῷ*). Hier vero [1,133 vallars] in ep. 27 ad Marcellam, postquam dixit „Latinorum cdd. vitiositatem ad Graecam originem voluisse se revocare", habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes*, nos legamus *domino servientes.*" Or[int 651] „scio autem in nonnullis Latinorum exx haberi *tempori servientes:* quod non mihi vdtr convenienter insertum, nisi si quis forte ita dictum putet ut in aliis idem ap. ait: *Tempus breve est; superest ut qui habent uxores tanquam non habentes sint* 1 Co 7, 29, vel ut illud dictum est: *Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.* Ante haec ipsum illud *τῷ κυρίῳ δουλεύειν* explicatur sic: „Ille

... η προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρεί-
... τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλο-
... ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν

... potest dicere: Nobis unus dominus Ies. Chr. per ... per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita ... Pelag Sedul al ... ς (item Gb, sed non ςe ... DnovFG 5. d* g cddlat ap Hier (vide ante) ap ... (Cypep. 5. in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim ... ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti ... providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae ... Minus etiam aequum erat huc trahere Ign ep. ad ... καιροὺς καταμάνθανε. Quod Wtst habet „Nyss hom. ... ex errore fluxit.)). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes*. ... habetur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi com- ... enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, ... singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent ... ? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino ser- ... exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum *redimentes tempus* etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat ... *ferventes*, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune ... religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scanda- ... suscitarent, statim subiecit: *tempori servientes*, ut modeste et cum ... aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem ... quererentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis in cddlat ... his am et fu, cf sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am ... alii *tempori*) *serviendo*. Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transiit lectio ... et. in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum ... passim iam in cdd. uncial. invenitur sic scriptum ΚΡΩ, κυρίω vero omnino scribi solet ΚΩ.

13. χρειαις cum ℵABDbetcELP al omnvid d*** e f vgcle fu demid harl tol syrutr (etp et.mg gr) cop arm aeth go Clem309 Orint631 (*usibus sanctorum*, ad quae addit ipse ut vdtr interpres: *memini in Latinis exemplaribus magis haberi* memoriis sanctor. communicantes, *verum nos nec consuetudinem turbamus nec veritati praeiudicamus, maxime cum utrumque conveniat aedificationi*) Chr740 (et. exponit) Thdormop 97. 98 Thdrt Dam Thphyl Oec Augdoctr chri 4 (Pelag et Sedul utramq lectionem testantur, quemadmodum Sedul, postquam explicuit *necessitatibus*, pergit: *Aliter: memoriae sanctorum communicantes, hoc est* etc.) ... D* FG ἵνα τῶν ἀντιγράφων ap Thdormop (l. l., addit vero: τῆς αὐτῆς οὔσης διανοίας) d* g am cdd ap Orint (vide ante) Hil1287 Ambrst Augserm 49 de verb dom al μνειαις (*memoriis*)

14. ευλογειτε (D*vid -εισθαι) τ. διωκ. υμας h. l. cum ℵABDbLP al omnvid vg reli Clem687 etc: D*etcE d e pon post καταρασθε ... FG f g m112 Orlat exmss plane om (:: transiliendo) | τ. διωκ. υμας cum ℵADELP al pler vg (et. fu demid etc) syrutr reli Bas2,289 Chr744 Thdrt Dam al Orint 633 ed Augrom 71 Ambrst al ... Or3,798 τους εχθρους υμων

μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 *τὸ αὐτὸ εἰσ ἀλλή-*
λουσ φρονοῦντεσ, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντεσ ἀλλὰ τοῖσ ταπεινοῖσ 15, 5
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖσ. 17 *μηδενὶ κα-*
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντεσ, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21 Prov 3, 4
ἀνθρώπων, 18 *εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων*
εἰρηνεύοντεσ, 19 *μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε* Dt 32, 35 Heb 10, 30
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριοσ. 20 *ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν*
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ σωρεύσεισ Prov 25, 21 s

---

(libere) ... Ti om *υμασ* cum B 47. 67** am (Clem[607] *ευλογητεον τουσ διωκοντασ, ευλογειτε κ. μη κατ.*)

15. *κλαιειν* cum ℵBD*FG 47. 67. d e f g m[96] vg go syr[p mg] arm Or[int 652] Ambrst Aug[doct chr 4] al ... ς praem *και* cum AD[c]ELP al pler syr[sch] cop aeth Bas[2,289] Chr[745] Thdrt Dam al (Or[3,321] *του γαρ αγιου εστιν κλαιειν μετ. κλαιοντ. και χαιρ. μετ. χαιρ.*) Tert[idol 13] Amb[laps virg]

16. *εισ αλλ. φρονουντεσ*: P* add *αγαπητοι* | *μη τα υψηλ. φρονουντεσ*: P* 12[lect] om | B* *συναπαγαμενοι* | *γινεσθε*: DN *γιγνεσθ.* (D* *-σθαι*)

17. *καλα* sine additam cum ℵA*[vid]BDELP al omn[vid] d e syr[utr] cop arm sch aeth Or[int 652 delar] ex[cdd omn] Chr[747] Thdrt Dam al ... Ln add *ενωπιον του θεου και* c. A**. Item FG d*** f g guelph m[24] vg go arm[usc] Lcif[183] (Gall[6]) Ambrst al (Or[int edd ante Delar.]) add *ου μονον ενωπιον* (sic FG) *του θεου αλλα κει* (sic FG, om fu) *ενωπιον των ανθρωπων* (:: ex 2 Co 8, 21 ad quem locum et. Polyc[388] respicere vdtr: *προνοουμ. αει του καλου ενωπ. θεου και ανθρωπων*) | *παντων* cum ℵA*[vid]BD[c]ELP al pler f vg (et. am fu demid) syr[utr] cop arm go Or[int 653] Chr[747] (ex[mosc], item[montf] *ανθρω. παντ.*) Bas[2,289] Thdrt (om *ανθρ.*) Dam al Ambrst al ... Ln *των* cum A**D*F[gr]G 19. 55. (et. 47. ap Wtst, non ap Treg) 8[pe] d e g guelph m harl tol Lcif[183] ... 44. 46. 80. plane om (c[scr] om *ανθρωπ.* ut Thdrt)

19. *εκδικησισ* et. f g: AFG Or[2,612] (non item[2,687] not ex[cat] nec[int 2,687. 693. 4,653]) *-κησεισ* | *εγω* et. d e f vg syr[sch] aeth Or[int 653] etc: g guelph cop arm syr[p] c. ob. Tert[marc 4,16] et[5,14] Cyp[282] Ambrst al *et ego* | *ανταποδωσω*: FG *ανταποδω* (sed f g pariter ac d e vg etc *retribuam*)

20. *αλλα* (ℵP 37. al *αλλ*) *εαν* cum ℵABP 5. 10. 23. 37. 57. 67** 73. d* vg cop arm Bas[2,289] Dam Or[int 4,654] ... ς Ti *εαν ουν* cum D[c]EL al plu Chr[748] Thdrt Thphyl Oec ... syr[sch] *et si*, aeth *et si quoque*, Did[131] libere *εαν γαρ* ... Gb'' *εαν* sine copula cum D*FG 2. 33. 35. 80. 106. 108. d*** e f g m[24] guelph go | FG *εχθροσ* | *ψωμιζε* (D[b et c] *-μιζαι*, FG *-μειζαι*, item D[b] *ποτιζαι*, FG *ποτειζαι*) ... A *-σε*, 37* *-σον* | *εαν διψα* (109** *-ψηση*): D* (Treg ex errore D[c]) d e 109** praem *και* (item Cyp[302] :: ex Prov) ... D[b et c] 46. 63. 116. 177. 238. 13[lect] 14[lect] arm go *εαν δε διψ.* Praeterea L 109* 178. om *εαν διψα, ποτ. αυτ.* | *επι την κεφαλην*: B *επ. τησ κεφαλησ*

Col 4, 2 *θλίψει ὑπομένοντεσ, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντεσ,* 13 *ταῖσ χρεί-*
αισ τῶν ἁγίων κοινωνοῦντεσ, τὴν φιλοξενίαν διώκοντεσ. 14 *εὐλο-*
Mt 5, 44 1 Co 4, 12 *γεῖτε τοὺσ διώκοντασ ὑμᾶσ, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε.* 15 *χαίρειν*

---

domino servit qui potest dicere: Nobis unus dominus Ies. Chr. per quem omnia et nos per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita videntur.) Aug$^{doctr\ chr\ 4}$ Pelag Sedul al ... ς (item Gb, sed non ς^{e} Sz) *καιρω* cum D* et D^{nov}FG 5. d* g cdd^{lat} ap Hier (vide ante) ap Or^{int} (vide ante) ((Cyp$^{ep.\ 5.}$ in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim mites et humiles ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti prospicere et plebi providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae mentione facta. Minus etiam aequum erat huc trahere Ign ep. ad Polyc. 3. *τοὺσ καιροὺσ καταμάνθανε.* Quod Wtst habet „Nyss hom. in Steph bis", ex errore fluxit.)). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes.* In Graeco dicitur haberi sic: *deo servientes,* quod nec loco ipsi competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino servitium exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum dicit: *Redimentes tempus* etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat *spiritu ferventes,* ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune verba religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scandalum excitarent, statim subiecit: *tempori servientes,* ut modeste et cum honestate aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem loquerentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis in cdd^{lat} (in his am et fu, cf sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am fu, alii *tempori*) *serviendo.* Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transiit lectio *καιρω* et. in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum *καιρω* passim iam in cdd. uncial. invenitur sic scriptum ΚΡΩ, *κυριω* vero omnino scribi solet ΚΩ.

13. *χρειαισ* cum אBD$^{b\ et\ c}$ELP al omn^{vid} d*** e f vg^{cle} fu demid harl tol syr^{utr} (et^{p} et.$^{mg\ gr}$) cop arm aeth go Clem^{809} Or$^{int\ 651}$ (*usibus sanctorum,* ad quae addit ipse ut vdtr interpres: *memini in Latinis exemplaribus magis haberi* memoriis sanctor. communicantes, *verum nos nec consuetudinem turbamus nec veritati praeiudicamus, maxime cum utramque conveniat aedificationi*) Chr^{740} (et. exponit) Thdor$^{mop\ 97.\ 98}$ Thdrt Dam Thphyl Oec Aug$^{doctr\ chri\ 4}$ (Pelag et Sedul utramq lectionem testantur, quemadmodum Sedul, postquam explicuit *necessitatibus,* pergit: *Aliter: memoriae sanctorum communicantes, hoc est* etc.) ... D* FG *ἔνια τῶν ἀντιγράφων* ap Thdor^{mop} (l. l., addit vero: *τῆσ αὐτῆσ οὔσησ διανοίασ*) d* g am cdd ap Or^{int} (vide ante) Hil^{1257} Ambrst Aug$^{serm\ 49}$ de verb dom al *μνειαισ* (*memoriis*)

14. *ευλογειτε* (D^{*vid} *-ειϲθαι*) *τ. διωκ. υμασ* h. l. cum אABD^{b}LP al omn^{vid} vg rell Clem^{607} etc: D*et^{c}E d e pon post *καταρασθε* ... FG f g m^{112} Or^{int} ex^{mss} plane om (:: transiliendo) | *τ. διωκ. υμασ* cum אADELP al pler vg (et. fu demid etc) syr^{utr} rell Bas^{2,200} Chr^{744} Thdrt Dam al Or$^{int\ 652}$ ed Aug$^{rom\ 71}$ Ambrst al ... Or^{2,786} *τουσ εχθρουσ υμων*

μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰσ ἀλλή-
λουσ φρονοῦντεσ, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντεσ ἀλλὰ τοῖσ ταπεινοῖσ 15, 5
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖσ. 17 μηδενὶ κα-
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντεσ, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21 Prov 3, 4
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
εἰρηνεύοντεσ, 19 μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε Dt 32, 35 Heb 10, 30
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριοσ. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ σωρεύσεισ Prov 25, 21 s

(libere) ... Ti om υμασ cum B 47. 67** am (Clem[607] ευλογητεον τουσ διωκοντασ, ευλογειτε κ. μη κατ.)

15. κλαιειν cum ℵBD*FG 47. 67. d e f g m[96] vg go syr[p ing] arm Or[int 652] Ambrst Aug[doct chr 4] al ... ς praem και cum AD[c]ELP al pler syr[sch] cop aeth Bas[2,289] Chr[745] Thdrt Dam al (Or[3,321] του γαρ αγιου εστιν κλαιειν μετ. κλαιοντ. και χαιρ. μετ. χαιρ.) Tert[idol 13] Amb[laps virg]

16. εισ αλλ. φρονουντεσ: P* add αγαπητοι | μη τα υψηλ. φρονουντεσ: P* 12[lect] om | B* συναπαγαμενοι | γινεσθε: DK γιγνεσθ. (D* -σθαι)

17. καλα sine additam cum ℵA*[vid]BDELP al omn[vid] d e syr[utr] cop arm sch aeth Or[int 653 delar] ex[cdd omn] Chr[747] Thdrt Dam al ... Ln add ενωπιον του θεου και c. A**. Item FG d*** f g guelph m[24] vg go arm[usc] Lcif[183] (Gall[6]) Ambrst al (Or[int edd] ante Delar.) add ου μονον ενωπιον (sic FG) του θεου αλλα κει (sic FG, om fu) ενωπιον των ανθρωπων (:: ex 2 Co 8, 21 ad quem locum et. Polyc[388] respicere vdtr: προνοουμ. αει του καλου ενωπ. θεου και ανθρωπων) | παντων cum ℵA*[vid]BD[c]KLP al pler f vg (et. am fu demid) syr[utr] cop arm go Or[int 653] Chr[747] (ex[mosc], item[montf] ανθρω. παντ.) Bas[2,289] Thdrt (om ανθρ.) Dam al Ambrst al ... Ln των cum A**D*F[gr]G 19. 55. (et. 47. ap Wtst, non ap Treg) 8[pe] d e g guelph m harl tol Lcif[183] ... 44. 46. 80. plane om (c[scr] om ανθρωπ. ut Thdrt)

19. εκδικησισ et. f g: AFG Or[2,613] (non item[2,687] not ex[cat] nec[int 2,687. 693. 4,653]) -κησεισ | εγω et. d e f vg syr[sch] aeth Or[int 653] etc: g guelph cop arm syr[p] c. ob. Tert[marc 4,16] et[5,14] Cyp[232] Ambrst al *et ego* | ανταποδωσω: FG ανταποδω (sed f g pariter ac d e vg etc *retribuam*)

20. αλλα (ℵP 37. al αλλ) εαν cum ℵABP 5. 10. 23. 37. 57. 67** 73. d* vg cop arm Bas[2,289] Dam Or[int 4,654] ... ς Ti εαν ουν cum D[c]EL al plu Chr[748] Thdrt Thphyl Oec ... syr[sch] *et si*, aeth *et si quoque*, Did[181] libere εαν γαρ ... Gb'' εαν sine copula cum D*FG 2. 33. 35. 80. 106. 108. d*** e f g m[24] guelph go | FG εχθροσ | ψωμιζε (D[b et c] -μιζαι, FG -μειζαι, item D[b] ποτιζαι, FG ποτειζαι) ... A -σε, 37* -σον | εαν διψα (109** -ψηση): D* (Treg ex errore D[c]) d e 109** praem και (item Cyp[302] :: ex Prov) ... D[b et c] 46. 63. 116. 177. 238. 18[lect] 14[lect] arm go εαν δε διψ. Praeterea L 109* 178. om εαν διψα, ποτ. αυτ. | επι την κεφαλην: B επ. τησ κεφαλησ

ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 *μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν*
τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

Pe 2, 13 s 1 *Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαισ ὑπερεχούσαισ ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ*
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. 2 *ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενοσ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια-*
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότεσ ἑαυτοῖσ κρίμα λήμψονται.
3 *οἱ γὰρ ἄρχοντεσ οὐκ εἰσὶν φόβοσ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ.*
θέλεισ δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεισ
ἔπαινον ἐξ αὐτῆσ· 4 *θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν σοὶ εἰσ τὸ ἀγαθόν.*
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇσ, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ·
θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν ἔκδικοσ εἰσ ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
5 *διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ*

---

21. *νικω*: A *νικου* | *υπο*: FG *απο*

XIII. 1. *πασα ψυχη* et *υποτασσεσθω* c. ℵABD^c^ELP al omn[vid] vg syr[utr] cop go arm aeth Or[1,790] et[int 4,654. 655] (uberius dicit de *ψυχη*) Did[int 6,291] Bas[eth 312] Chr[751. 752] Thdrt Gennad[cat 458] Acac[cat 459] Dam al Aug rom[72] Cassiod[34] al ... D*FG d* f g m[89] fu harl Ir[int 331] Ambrst al *πασαισ* et *υποτασσεσθε* | *ει μη υπο θεου* (Gb'') c. ℵABD^c^E**LP al plus[70] Bas eth[312] Chr[752] Isid[2,216] Thdrt[cod] ... ς Ti *ει μη απο θεου* cum D*E*FG al vix mu Or[1,790] Thdrt[ed] Dam | *αι δε ουσαι* sine additam cum ℵAB D*FG 67** 12[lect] d e f g m[89] vg cop arm aeth[utr] go Dam Ir[int 330. 331] (Did[lat 331 vid]) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εξουσιαι* cum D^c^ELP al pler syr[utr] Or[1,790] Chr[752] Thdrt Thphyl Oec | *υπο* sec: FG 12[lect] *απο* | *θεου* sine artic cum ℵ*ABDEFGP al[15] Chr[752] Dam ... ς (= Gb Sz) *του θεου* cum ℵ^c^L al longe plu Or[1,790] Chr ex[mosc1] Thdrt

2. *λημψοντ.* cum ℵAB*D*FG ... ς *ληψ.* cum B[3]D^c^ELP al omn[vid]

3. *τω αγαθω εργω αλλ. τω κακω* (Gb') cum ℵABD*FGP 6. 67** d (*bono opere sed malo*, d*** correxit *operis*, nil amplius) e f g m[89] guelph cop go (aeth *ei qui facit bonum* etc) Clem[147] (non adscripsit *αλλα τω κακω*) Dam Ir[int 330] Tert[gnostic 14] al. Similiter *boni operis sed mali* vg Or[int 4,655] Ambrst[edd] ... ς *των αγαθων εργων αλλ. των κακων* cum D^c^EL al fere omn syr[utr] arm Chr[753] Thdrt al Ambrst[ed]

4. *σοι* et. d e f g m[89] guelph vg Ir[int 330] Or[int 4,655] Tert[gnostic 14] etc ... F[gr]G[gr] 61. 116. b[scr*] o[scr] om (Ambrst [semel] habet, [semel] non habet) | *το αγαθον*: B om *το* | *εκδικ. εισ οργην* cum ℵ^c^ABLP al longe plum[30] (*vindex est in iram*) guelph vg syr[utr] cop arm aeth go Ir[int 330. 331] Or[int 4,655] etc ... ℵ*D[b et c]E al[25] fere d*** Chr[754] Thdrt *εισ οργ. εκδικ.* (Chr *ενδικ.*) ... D*FG 177. d* f g om *εισ οργην*, hinc Gb[o]

5. *αναγκη υποτασσεσθαι*: Or[int 656] *necesse est subditos esse*, nec aliter syr[utr] cop arm; aeth *per necessitatem subiecti este*, vg Ambrst[edd]

τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ
γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰσ αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντεσ. 7 ἀπόδοτε
πᾶσιν τὰσ ὀφειλάσ, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλοσ τὸ τέλοσ,
τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν Mt 22, 37 ss
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον
νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεισ, οὐ φονεύσεισ, οὐ Ex 20, 13 ss Lv 19, 18
κλέψεισ, οὐκ ἐπιθυμήσεισ, καὶ εἴ τισ ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ Ga 5, 14 Ia 2, 8
τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ

---

necessitate subditi estote, Aug[rom 74] *necessitati subditi estote* ... DEFG d e f g m[89] guelph go Ir[int 290] *υποτασσεσθε* (Gb'), omisso *αναγκη*. Praeterea pro *υποτασσεσθαι* ς[1624] et[1633] (non item[1656] etc) *προτασσεσθαι* ex errore | *αλλα και*: F[gr]G[gr] om *και*

7. *αποδοτε* sine copula cum ℵ*ABD* 67. m[89] am demid tol sah cop (Or [1,252] et[2,294], sed afferuntur verba: *αποδοτε* etc sine eis quae praecedunt, item Or[int 2,961. 978. 4,481], sed nec aliter[456] in h. l.) Dam Cyp[305] (ut Or) Aug[saep] Cassiod[25] ... ς add *ουν* cum ℵ[c]D[c]EFGLP al fere omn d e f g vg[clo] (et. fu harl) syr[utr] arm go (aeth *et* –) Chr[755] Thphyl Oec Ambrst al (Thdrt *αποδ. τοινυν*)

8. *οφειλετε* (ℵ[c] *οφιλητε*) et. Or[1,252] et[int 2,961. 4,656. 657] etc (B* *οφειλειτε*) ... ℵ* 4. e[scr] Or[2,294] *οφειλοντεσ* (ℵ *οφι*–) | *αλληλ. αγαπαν* cum ℵABDE FGP al fere[10] d e f g m[89] vg syr[sch] arm go Or[1,252] et[2,294] et[int] Chr[755] Thdrt Dam Cyp[305] al ... ς (= Gb Sz) *αγαπ. αλληλ.* cum L al plu sah cop syr[p] aeth Thphyl Oec

9. *το γαρ* et. Clem[568] Or[int 4,657] etc ... FG f g Amb[ps 118,1262] *γεγραπται γαρ* (libere syr[sch] *nam etiam illud quod dixit*) | *ου μοιχευσεισ* etc: P 121. *ου μοιχευσησ, ου φονευσησ, ου κλεψησ, ου ψευδομαρτυρησησ* (haec 121. om) *ουκ επιθυμησησ* | *ου κλεψ.* sine *ου ψευδ.* c. ABDEFGL al[35] fere d e f g am fu tol syr[sch] sah (om et. *ου μοιχ.*) go Clem[568] (om et. *ο. επιθυ.*) et[597] (om et. *ο. φον.*) Or[2,669] (om et. *ο. επιθυ.*) et[int 2,331] (om et. *ο. επιθ.*) Dial[831] (om et. *ο. επιθ.*) Cyr[ioh 758] Thdrt Dam al Aug[doctr chr 1] et[alib] Amb[ps 118,1262] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *ου ψευδομαρτυρησεισ* cum ℵP al plu (7 ap Scri) vg[clo] demid harl cop syr[p] arm aeth Or[int 4,657] Chr[757] (om *ο. επιθυ.*) al | *ει τισ ετερα* sine additam et. Clem[bis] Or[2,669] et[670] Dial[831] etc ... ℵ* (non item[c]) A 77. 93. 116. Dam add *εστιν*, item d e f (non g) vg Or[int 657] etc | *τω λογω τουτω* cum ℵB DEFG 37. 45. d[scr] g Or[2,669] et[670] ... ς *τουτω τω λογω* cum ALP al pler d e f vg Clem[597] (et[568] *εν τουτω μονω ανακεφ. τω λογω*) Dial[831] Chr[757] Cyr[ioh 758] Thdrt Dam etc | *εν* (Clem[568] Or[2,670] om) *τω* et. Clem[597] (et [568]) Or[2,669] (et [670]) Dial[831] Chr Cyr[ioh] Thdrt Dam etc ... BFG om, nec expri d e f g vg Or[int 657] Ambrst etc. Hinc Ln [*εν τω*] | *αγαπησεισ*: P –*σησ* | *ωσ σεαυτον* cum ℵABDE al plus[30] Clem[568] Or[2,669. 671] Dial[831] (sed fluct lect) Thdrt Dam ... ς *ωσ εαυτον* cum FGLP al plu Clem[597] (sed fluct lect) Chr Cyr[ioh] Thphyl Oec (:: cf Mt 19, 19. 22, 39 Mc 12, 31 Lc 10, 27 Iac 2, 8 Gal 5, 14, quibus ll. omnibus ex auctoritate testium

1 Co 13, 4 σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἰδότεσ τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα
1 Th 5, 8 ss Eph 5, 11. 14 ἤδη ὑμᾶσ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία
ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν.
ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότουσ, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα
τοῦ φωτόσ. 13 ὡσ ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ
κώμοισ καὶ μέθαισ, μὴ κοίταισ καὶ ἀσελγείαισ, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,
Ga 3, 27 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ
πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰσ ἐπιθυμίασ.

σεαυτον edendum est; tamen ubique codd plu secundi vel tertii ordinis εαυτον praebent. Hinc altera forma, quam speciosiorem nonnulli putant, non praefertur nisi opinionis licentia.)

10. η αγαπη - εργαζεται et. Clem[614] Or[int 657] etc: A om. Item Cyr[ioh 753], certe enim post ωσ εαυτον non addit nisi πληρ. ουν νομ. η αγ. | τω πλησιον (FG πλησειω) et. d e (g vide post): f (g) vg Or[int 657] Ambrst etc *dilectio proximi* (g *proximo t i*) | ουκ εργαζεται: D* 2. 17. 38. 48. 72. 73. 218. 238. al[2scr] ου κατεργαζ. | ουν c. ℵA[vid]BD[b]et[c]EL al pler f vg sah cop syr[p] go Clem[614] Or[int 2,306] et[4,657] Chr[757] Thdrt Dam Aug[gra et arb 735] al ... D*FG d e g m[16] aeth[utr] Aug[ps 31] et[alib] al δε ... 115. 8[pe] Ambrst al γαρ, syr[sch] *quia* - ... P 93. 12[lect] om copulam

11. ειδοτεσ: A*FG** (sed f g *scientes*) ιδοντεσ | ηδη (A ηδει) hoc loco cum ℵABCDE 37. d e vg (*quia hora est iam nos de somno surgere*) Dam Ambrst Hier[iovin 1] ... ς Ti ante εξ υπν. pon cum FGL al pler f g go Clem[638] Chr[761] Thdrt Thphyl Oec; P ante ωρα, 115. ante εγερθ. pon ... syr[sch] arm aeth non expri | υμασ cum ℵ*ABCP 37. 76. d[scr] Clem [638] ... ς Ln (ex errore) Ti ημασ cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg sah cop syr[sch] arm go Chr Thdrt Dam al ... syr[p] aeth Or[int 658] Cyr[ioh 459] om | FG 47. εξ υπνουσ | ημων: P υμων

12. ηγγικεν et. Clem[628] Or[2,308. 847] et[3,485] etc ... A ηγγισεν | αποθωμεθα et. Clem[628] etc ... D*et[c](non item[b])EFG αποβαλωμεθα. Latini (d e f g vg Or[int 658] Cyp[258] Ambrst etc) *abiiciamus* (*abiciamus*) | ενδυσωμ. δε (Gb') cum ABC*D*EP sah[wold] cop go Clem[628] Or[int 658] Dam ... ς και ενδυσωμ. cum ℵ[c]C[2]D[b]et[c]FGL al omn[vid] vg arm aeth Chr[762] Cyr ador[84] Thdrt al Cyp[258] Ambrst al ... syr[utr] ενδ. ουν ... ℵ* sah[cod] ενδυσ. sine copula | τα (17. om) οπλα et. Clem[628] Or[3,556] et[int 658] etc Cyp[258] Ambrst Orsies[46] etc ... ADE 32. 93. d* e τα εργα

13. ευσχημονωσ (FG -μωνωσ): d e f g vg etc *honeste*. Quam ad vocem Amb[off 1,221]: *quod Graeci dicunt* ευσχημονωσ: *hoc autem proprie significat bono habitu, bona specie.* | κωμοισ: 37* -μαισ | εριδι και ζηλω et. Ir[int 282] Or[int 3,66] et[4,658] etc ... B sah Clem[588] Amb[ps 118,1144] εν ερισι και ζηλοισ, *in contentionibus et aemulationibus*, item Cyp[258] *in certaminibus et zelo*

14. αλλα cum ABD[c]E ... ς Ln αλλ cum ℵCD*FGLP al certe pler | κυριον (d* *deum*, i. e. posuit dm pro dnm) et. Or[int 1,80] et[2,184. 215. 658] et[4,659] etc:

XIV.

1 *Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰσ δια-* 15, 1. 7
κρίσεισ διαλογισμῶν. 2 *ὃσ μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-*
νῶν λάχανα ἐσθίει. 3 *ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω·*
ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτὸν προσ- 15, 7
ελάβετο. 4 *σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ* 14, 10 Ia 4, 12
στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριοσ στῆσαι 11, 23

B Clem[287] (*ενδυσασθαι γαρ παγκαλωσ ημιν ο θειοσ αποστολοσ συμβουλευει τον χν ιν* etc) om | *ιησ. χριστ.* et. Or[cat eph 214] et[int 1,80] et[2 ter] et[4,659] etc ... B go (*domin. nostr. Chri. Ies.*) Clem *χρι. ιησ.* (Or[int 2,388] Amb[tob 616] *induite dominum Iesum*) | *και τησ* et. Clem[287] Or[int 2,164. 315] et[4,659] Bas[regs 356] etc ... D*FG d* f g om *και* | *εισ επιθυμιασ* c. ℵBDELP al fere omn Ign[intpol 262] Clem[287] Or[int 2,164] (*ad concupiscentias*) Bas[regs 356] Chr[764] Thdrt Thphyl Oec ... AC 1. Ath[2,317] (ep[1] ad Castor) Cyr[nicoph 1,738] Thdrt[com ex cod] Dam *εισ επιθυμιαν* (Amb[fid 2,497] *in concupiscentia*), FG *εν επιθυμειαισ*, item d e f g vg Ambrst etc *in concupiscentiis* (d*** f vg *in desideriis*). Cf et. Aug[doct chri 4] ubi ad verba: *et carnis providentiam ne feceritis in concupiscentiis* haec adnotat: *quodsi quisquam ita diceret:* et carnis prov. ne in concupiscentiis feceritis, *sine dubio aures clausula numerosiore mulceret. Sed gravior interpres etiam ordinem maluit tenere verborum. Quomodo autem hoc in Graeco eloquio sonet - viderint eius eloquii usque ad ista doctiores: mihi tamen quod nobis eodem verborum ordine interpretatum est, nec ibi videtur currere numerose.*

XIV. 1. *διαλογισμων* et. Or[cat cor 79] etc ... 3. 37. 46. 47* 57. 66** 73. 109. k[scr] o[scr] al[10] Chr[770 com] (non [761 txt] nec [com] ex [cod 1]) Thdrt *λογισμων*

2. *ο δε* et. Clem[736] Or[1,245] et[4,243] al mu ... FG *οσ δε* | *εσθιει* et. d* Clem Or et Or[int 2,154] Tert[psych 15] Hier[iovin 2] etc ... D*FG d*** e f g vg arm Or[int 2,310] et[4,531. 650 bis] Ambrst Aug[rom 78] et[alib] etc *εσθιετω* (*manducet*)

3. *εξουθενειτω* et. Clem[170. 535] Or[int 659. 660] (*non spernat*) Epiph[507] Tert psych[15] (*ne nullificet*) etc ... A 68. 5[lect] Or[int 674] *κρινετω* | *ο δε μη* cum ℵ*ABCD* 5. d* go Clem[170] (et[535] *ο μη εσθ. τον εσθ. μη εξουθενειτω· ο δε εσθ. τον μη εσθ. μη κρ.*) Dam ... FG f g *ουδε ο μη* (*neque qui non*) omisso *μη* ante *κρι.* ... ς *και ο μη* cum ℵ[c]D[c]ELP al pler d*** vg syr[utr] sah aeth Bas[eth 278] Epiph[507] Thdrt Thphyl Oec Or[int 659. 660] Aug[confess 10] Ambrst al ... omittunt copulam cop Chr[770] (in[com]), item e (d* *qui autem*, d*** praeposuit *et*, nec vero delevit - per incuriam - *autem*. Hinc factum vdtr ut e dubius neutrum transscriberet) | *ο θεοσ γαρ*: L al pauc *ο γαρ θε.* Praeterea cf Epiph[507] ubi post *μη κρινετω* haec adduntur: *κυριωι γαρ εσθιει και πινει, και κυριω ουκ εσθιει και ου πινει.* Similiter v. 6 verba Pauli aucta sunt.

4. *δυνατει γαρ* (Gb') cum ℵABCD*FG ... D[bet c]P Bas[eth 278] ex[edd] et[cdd] Chr[771] (et.[mosce]) syr[p] (add *εστιν* c. ob.) *δυνατοσ γαρ* ... ς *δυνατοσ*

αὐτόν. 5 ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃσ δὲ κρίνει
πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρο-
νῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαρι-
στεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ
τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶσ ἑαυτῷ ἀπο-
θνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνή-
σκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀπο-

γαρ εστιν cum L al omn^{vi} Thdrt Dam. Ex Latt d e f g vg go Cyp$^{71.\,313}$ Or^{int660} (sine *enim*) Ambrst al *potens est enim*; Or^{int660} *potest enim* (:: cf Hom$^{clem\,1,6}$ ubi est ὃ δυνατεῖ ποιεῖν, et Epitom quae substituit ὃ μὴ δυνατὸσ εἴη ποιεῖν.) | *ο κυριοσ* cum ℵABCP sah cop arm go aeth Bas$^{eth\,273}$ cdd Aug$^{cont\,adima\,14}$ Orsies^{44} (Gall^{5}) Opt^{476} (ibidem), item *dominus eius* syr^{sch} ar^{e} ... ς *ο θεοσ* cum DEFGL al certe pler d e f g vg syr^{p} Or^{int660} Bas$^{eth\,273}$ ed Chr^{771} Thdrt Dam al Cyp$^{71.\,313}$ Aug^{aliq} Ambrst al (:: cf v. 3)

5. *οσ μεν γαρ* cum ℵ*ACP 26. 39. d e f g vg (hi Latini *nam alius*) go Bas$^{eth\,273}$ Dam Ambrst (*nam alius quidem*) al: Ln *οσ μεν* [*γαρ*] ... ς Ti om *γαρ* c. ℵ^{c}BDEFG al pler syr^{utr} cop arm aeth Or^{int660} (Dial^{864}) Chr^{771} Thdrt al Aug$^{rom\,80}$ et^{alib} al :: videbatur minus aptum | *εκαστοσ*: 3. 5. 14. 37. 62. l^{scr} syr^{sch} add *δε* (37. *δ'*) | *εν*: A 38. 54. cat txt^{478} fu Chr^{771} Thdrt om

6. *κυριω φρονει* sine additam cum ℵABC*DEFG 23. 57. 67** d e f g vg cop aeth Or^{int660} Ambrst Aug$^{cont\,adim}$ et$^{mor\,manich}$ ... ς (Gb^{0}) Ti add *και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει* cum C^{3}LP al pler syr^{utr} arm Bas$^{eth\,274}$ Chr^{773} Thdrt Dam Phot$^{cat\,475}$ al | *και ο εσθιων* cum ℵABCDEFGLP al^{70} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{int660} Bas^{eth} Chr Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc pauc (minime probat Clem^{170} *ο εσθιων, λεγων, κυριω εσθιει* etc) | *ευχαριστει γαρ* (et. Or^{int660} Bas$^{eth\,274}$ etc): P 31. 43. c^{scr} syr^{sch} ar^{e} arm Clem^{170} Isid^{3,136} Dam *και ευχαρ.* | *τω θεω* pri loco (et. Clem^{170} Or^{int660} Tert psychic^{15} etc): A 52. *τω κυριω* | *και ο μη εσθιων* usq *ευχ. τ. θεω*: L om (transiliendo; similiter 66* ab *ημεραν* ad *ημεραν*, al^{3} ab *εσθιει* ad *εσθιει* transiliunt) | *και ευχ. τ. θεω*: 17. add *και ουδεισ αυτω στρατευεται*

7. *και ουδεισ*: C^{3} add *ημον* (sic), item cop

8. *εαν τε γαρ* (d e f g vg *sive enim*): 17. arm aeth om *γαρ*, item *sive etiam* Or^{int661} | *αποθνησκωμεν* pri loco cum ℵB al plu Chr^{772} Cyr^{act29} et^{58} Thdrt al ... Ln *αποθνησκομεν* cum ADEFGP 14. 30. 41. 47. 48. 62. 73. 80. 113. 114. 115. a^{scr*} Ephr^{3,407} Dam ... CL al fere^{10} *αποθανωμεν* | *τω* (FG om) *κυριω αποθνησκομεν*: ℵCL al Chr^{mosc2} *τ. κυ. αποθνησκωμεν* | *εαν τε* (F^{gr}G g add *ουν*) *αποθνησκωμεν* cum ℵBCL al plu Chr^{773} Cyr^{act58} Thdrt Dam ... Ln *εαν τε αποθνησκομεν* cum ADEFGP al fere^{10} Ephr^{3,407} ... al aliq *ε. τ. αποθανωμεν*

θνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 *εἰσ τοῦτο γὰρ Χριστὸσ ἀπέθανεν* 2 Co 5, 15 1 Th 4, 14
καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 *σὺ δὲ τί*
κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν σου; 14, 4 2 Co 5, 10
πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 *γέγραπται* Es 45, 23 Phil 2, 10 s
γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριοσ, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 *ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ*
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 36

9. *χριστοσ* sine *και* cum ℵ*A^{vid}BC*D*et^{c}EFGP al plus^{30} f g vg (et. fu demid etc) cop arm aeth Or^{1,486} et$^{4,135.\ 342}$ et$^{int\,4,661}$ Cyr$^{hr\,289}$ Chr^{773} tertio loc Cyr$^{glaph\,54.\ 307}$ et$^{osa\,745}$ et$^{act\,29.\ 58}$ Dam Ambrst Anast^{256} (Gall^{12}) Sedul ... ς (Gb^{oo}) add *και* cum ℵ^{c}C^{3}D^{b}L al longe plu d* et*** e am syr^{utr} Ir$^{int\,300}$ Or$^{int\,4,661\,b}$ Chr$^{773\,bis}$ Thdrt al Fulg^{arian} al | *απεθαν. και εζησεν* cum ℵ*ABC cop arm aeth Or$^{int\,4,661\,bis}$ Cyr$^{hr\,289}$ Chr^{773} semel Cyr$^{glaph\,54.\ 307}$ et$^{osa\,745}$ et$^{act\,29.\ 58}$ Dam Anast^{256} al. Item FG f g vg Or^{1,486} et$^{4,135.\ 342}$ Cyr$^{sophon\,614}$ (et$^{zach\,791}$ *απεθ. κ. ανεζησ.*) schol niceph^{2,268} Ambrst Pelag Fulg^{arian} *απεθαν. κ. ανεστη* ... ς (= Gb Sz) *απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησεν* cum minusc (syr^{sch} *mortuus est et revixit et resurrexit*) Thdrt; item ℵ^{c}D^{b}LP al longe plu syr^{p} Ephr^{3,407} Chr^{773} semel Thphyl Oec *απεθ. κ. ανεστ. κ. εζησεν*. Similiterque D*et^{c}E d* e Ir$^{int\,300}$ Gaud$^{serm\,19}$ *εζησεν και απεθαν. και ανεστη* | *κυριευσῃ*: LP 17. 122. n^{scr} -*ευσει*

10. *συ δε τι*: G^{gr*} add *γαρ* (vdtr ipse* delevisse) | *τι κρινεισ*: 47. *τισ ει ο κρινων* | *τ. αδ. σου* pri (et. Or$^{int\,662}$): D*EFG 45. d e f g am** Ambrst add *εν τω μη εσθιειν* | *η* (L *ει*) *και συ τι εξουθ. τ. αδ. σου*: 178. 238. syr^{p} (ex cdd^{2}) om ... f g am** Ambrst add *in manducando* (g Ambrst *in edendo*) | *παντεσ γαρ* (47^{mg} 67** om) *παραστ. τ. βημ. τ. θεου*: 47* om | *τ. θεου* (Gb') cum ℵ*ABC*DEFG 47^{mg} d e f g am fu harl tol marian cop arm^{edd} Or$^{int\,4,662\,ter}$ et^{663} (*quod vero in praesenti quidem loco* tribunal dei, *ad Cor. vero* tribunal Christi *posuit, ego quidem nullam puto esse differentiam* etc) Dam Aug$^{mor\,mani}$ Fulg^{ari} Sedul ... ς *τ. χριστου* cum ℵ^{c}C^{3vid}LP al pler guelph vg^{cle} demid syr^{utr} arm^{ed} go Or^{1,254} Did$^{tri\,17}$ et^{76} Chr$^{774\,bis}$ Cyr$^{act\,37}$ Gennad$^{cat\,478}$ (atque ap Cyr^{act} et ap Gennad ex ista lectione concluditur: *θεὸσ οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ* $\overline{χ̅σ̅}$) Thdor$^{mop\,100.\ 101}$ (uberius tractat) Thdrt Antioch^{1106} Tert$^{marc\,5,14}$ al. Cf et. Polyc^{6} (ap Dress^{384}): *παντασ δει παραστηναι τω βηματι του χριστου και εκαστον υπερ εαυτου λογον δουναι.*

11. *οτι* (et. Or$^{int\,662.\ 663}$ Did$^{tri\,17.\ 76}$ etc): D^{gr*vid}F^{gr}G *ει μη*, g *nisi* t *quoniam* | *πασ. γλωσσ. εξομολογ.* cum ℵACD^{b}LP al omn^{vid} vg cop arm syr^{p} Iust$^{apol\,1,52}$ Did$^{tri\,17.\ 76}$ Chr^{774} Thdrt Dam al Aug$^{cont\,adim}$ et^{alib} al ... Ln *εξομολ. πασ. γλωσσ.* c. BD*et^{c}EFG d e f g guelph go (syr^{sch} aeth^{utr} *και εμοι εξομ. πα. γλ.*) Or$^{int\,663}$ Ambrst al :: hoc ordine et. LXX; eo ordine quem ipsi sequuti sumus et. Phil 2, 11. Valuit ad mutandum id quod praecedit: *εμοι καμψει π. γον.* | *τω θεω*: 47. demid syr$^{p\,txt}$ *τ. κυριω* ... syr^{sch} aeth *mihi*

12. *αρα ουν* cum ℵACD^{b}et^{c}KLP^{2} al fere omn cop syr^{p} arm go Chr^{774} Thdrt Antioch^{1106} Dam etc ... Ln om *ουν* cum BD*FGP* 67** syr^{sch},

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλ-
λον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα
20 καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ
λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ
1 Co 8, 11 ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ
βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸσ ἀπέθανεν. 16 μὴ
1 Co 8, 8 βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ

Item d e f g vg Or$^{int\,662}$ Ambrst Aug al *itaque* pro *αρα ουν*, cf 8, 12. 9, 16. 18. 14. 19. | *ημων*: C 116. *υμων* | *εαυτου*: C *αυτου* | *δωσει* cum ℵACD^{c}ELP (*δωσει λογον*) al fere omn Polyc^{6} (vide ante) Chr^{774} ex mosc 1 Thdrt Antioch^{1106} Dam etc ... Ln *αποδωσει* cum BD*FG 39. Chr^{774}. Ex Latinis *reddet* d e f g vg Or^{int} Ambrst al, *dabit* Cyp^{158} | *τω θεω* cum ℵACDELP al fere omn Or$^{int\,662.\,663}$ Chr^{774} Thdrt Antioch ^{1106} Dam etc Ambrst al ... BFG 54. 67** f g Cyp^{158} Aug$^{cont\,adim}$ et $^{mor\,eccl}$ om (vide supra et. Polyc), hinc Ln [*τω θεω*]

13. *κρινωμεν*: P 37* *-νομεν* | *κρινατε*: D*FG *-νετε* ... P *-νομεν* | *προσκομμα*: B arm (similiter ac syr^{sch}) om. Cf et. syr^{sch} *ut offendiculum fratri tuo non ponas.* | *η* (B syr^{sch} arm om) *σκανδαλον*: 37. 47** 68. 93. 115. 120. 238. b^{scr*} n^{scr} o^{scr} al fere^{10} Chr^{775} ex^{mosc1} Cyr$^{ador\,349}$ Antioch^{1106} al *εισ σκανδαλον*

14. *οιδα*: 17. add *δε* | *εν κυριω* (et. Or$^{int\,664.\,665}$ etc): LP 37. 48. 71. 93. 116. al fere^{15} arm *εν χριστω* | *δι εαυτου* cum ℵBC al sat mu Chr^{781} ^{semel} Dam Thphyl. Item d e f g vg (item rell) Or$^{int\,664}$ etc (*per ipsum*) ... Gb Sz Ln Ti *δι αυτου* cum ADEFGLP al longe plu (10 ap Scri, 6 ap Mtthaei) Chr$^{781\,semel}$ Thdrt (*τὸ γὰρ δι' αὐτοῦ τοῦτ' ἔστιν διὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ νομοθεσίαν*) Oec et Sev ap Oec (*τοῦτ' ἔστι τοῦ θεοῦ*) schol$^{118.}$ (*ἤτοι τοῦ κυρίου ῑῡ ὡσ τὰσ νομικὰσ παρατηρήσεισ παύσαντοσ· ἢ δι' ἑαυτοῦ τοῦτ' ἔστιν οὐδὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀκάθαρτον*) | *τι*: D^{b} (non item ^{c}) post *κοινον* pon | *εκεινω*: D^{gr*vid} *εκεινων* (sed *ν* prorsus erasum)

15. *ει γαρ* (Gb') cum ℵABCDEFGP(L^{sil}) al^{10} d e f g guelph vg cop syr$^{p\,mg}$ arm Or$^{int\,664.\,665}$ Antioch^{1120} Dam Ambrst etc ... ς *ει δε* cum L^{treg} al pler syr^{sch} et$^{p\,txt}$ go (aeth *et* -) Chr^{781} Thdrt al | *ο αδελφ. σου*: FG om *ο* | *απολλυε* (et. Ir^{200} ^{gr} et^{lat} Or^{1,762} etc): D^{c}EL al mu (6 ap Scri) *απολυε* ... FG *απολλυειν* (f g aeque ac d e guelph vg etc *noli – perdere*)

16. *ουν* et. Clem^{166} Or$^{int\,667}$ etc: fu al^{lachm} *enim* (syr^{sch} *et* –) ... FG 3. f g go arm om | *υμων* cum ℵABCLP al omn^{vid} f guelph* syr^{p} Chr^{782} Thdrt auct$^{sing\,cleric}$ ... DEFG d e g m^{16} guelph** go syr^{sch} (cop *bonum nostrum et bonum vestrum*) Clem ^{166} Or$^{int\,667}$ Ath$^{lat\,2,643}$ (exhortatio ad monachos) Dam Aug$^{rom\,81}$ Ambrst al *ημων*

17. *βρωσισ κ. ποσισ* et. d e f g m^{16} guelph vg etc ... AF^{gr}G^{gr} *βρωσεισ* (et. C) *κ. ποσεισ*

ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 *ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-*
ρεστοσ τῷ θεῷ καὶ δόκιμοσ τοῖσ ἀνθρώποισ. 19 *ἄρα οὖν τὰ τῆσ*
εἰρήνησ διώκομεν καὶ τὰ τῆσ οἰκοδομῆσ τῆσ εἰσ ἀλλήλουσ. 20 *μὴ*
ἕνεκεν βρώματοσ κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, Tit 1, 15
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματοσ ἐσθίοντι· 21 *κα-*
λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφόσ σου 1 Co 8, 13
προσκόπτει. 22 *σὺ πίστιν ἣν ἔχεισ κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ*

---

18. *εν τουτω* (Gb″) cum ℵ*ABCD*FGP 5. d e f g m^{16} vg sah cop Or$^{\text{int 667}}$ bis et^{668} (*in hoc, hoc est, in spiritu sancto*) Dam Ambrst Aug$^{\text{cont adim}}$ etc ... ς *εν τουτοισ* cum ℵ^{c}D^{c}EL al fere omn guelph go syr^{utr} arm Chr^{788} Thdrt Thphyl Oec Tert$^{\text{psych 15}}$ (*nam qui in istis servit, placabilis et propitiabilis deo nostro est*) | *τω χριστω* cum ℵBCD^{c}ELP al fere omn (47. *τω κυριω*) Chr Thdrt Dam etc ... Ln om *τω* cum AD*FG | *δοκιμοσ* cum ℵACDEFG^{2}LP etc ... B (et* et^{3}, B^{3} enim accentum *δοκίμοισ* addidit) G$^{\text{gr}*}$ *δοκιμοισ*, item 77. post *ανθρωποισ*

19. *ἄρα*: invenitur in cdd etiam *ἆρα*, ut L n^{scr} (sed n^{scr} *διωκωμεν*, non *-κομεν* habet). Ln$^{\text{ed min}}$ *ἆρα οὖν – διώκομεν – ἀλλήλουσ;* Ceterum *αρα ουν* vertunt ex Latinis *itaque* d*** e f gueiph vg Or$^{\text{int 668}}$ Ambrst etc, *itaque ergo* d* g | *διωκομεν* (et. Ln$^{\text{ed min}}$) cum ℵABFGLP 39. 43. 73. 116. 238. a^{scr} o^{scr} Chr^{788} ex$^{\text{mosc 1}}$ ... ς Ln$^{\text{ed mai}}$ Ti *διωκωμεν* cum CDE al longe plu Chr^{edd} Thdrt Dam al. Item *sectemur* d e f g m$^{16.\,97}$ guelph vg rell Or$^{\text{int 668}}$ Ambrst etc | *εισ αλληλουσ* sine additam et. Or$^{\text{int 668}}$ etc: D*EFG d e f g m$^{16.\,97}$ guelph vg (sed non demid harl*vi) Ambrst al (sed non Aug$^{\text{mor manich}}$ et$^{\text{cont adiman}}$) add *φυλαξωμεν* (*custodiamus*). Quam in lectionem Luc^{brug} „*non omittas*".

20. *καταλυε* et. Clem^{171} etc (Or$^{\text{int 668}}$ *nolite - solvere*): FG *καταλυειν* (d e f g guelph vg etc *noli - destruere*) ... ℵ* (non item^{c}) *απολλυε* | *καθαρα*: ℵ^{c} add *τοισ καθαροισ*

21. *κρεα* et. Clem$^{170.\,550}$ Or^{1,762} etc ... D^{b} (non item^{c}) 37. *κρεασ* | *πιειν*: D* *πειν* ... FG Clem^{550} (non ^{170}) *πινειν* | *προσκοπτει* et. ℵ^{a} Or^{1,762} et$^{\text{int 3,962}}$ et$^{4,668.\,669}$ etc ... ℵ*P *λυπειται*. Nil addidimus cum ℵ*(et^{a}) AC 67** syr^{sch} cop aeth ar^{e} Or^{1,762} (affert *καλον το* usque *προσκοπτει*) Or$^{\text{int 3,962}}$ et^{4,668} et^{669} Dam Aug$^{\text{cont adim}}$ ... ς (Gb$^{○}$) Ln (neglecto Or) Ti add *η σκανδαλιζεται η ασθενει* cum ℵ^{c}BDEFGLP al fere omn (76. 115. Chr^{788} *σκανδαλιζ. η προσκ. η ασθ.*) d e f g m^{97} vg sah syr^{p} arm Bas^{2,487} et^{670} Chr^{784} (et^{788}) Thdrt al Ambrst al. Explicatur locus schol^{115} et^{alibi} sic: *σκανδαλίζεται, ὡσ κοῦφοσ· προσκόπτει, ὡσ τυφλώττων· ἀσθενεῖ, ὡσ ὀλιγόπιστοσ.*

22. *ην εχεισ* cum ℵABC tol al^{lachm} cop Or$^{\text{int 669}}$ Aug$^{\text{rom 81}}$ et$^{\text{cont adim}}$ Pelag ... ς Ti om *ην* cum DEFGLP al omn^{vid} d e f g vg (et. am fu demid) syr^{utr} sah arm aeth Chr^{784} Thdrt Dam Ambrst Aug$^{\text{mor manich}}$ al. Fluctuat ergo lectio inter ΙΝΗΙΝ et ΙΝ. | *κατ. σεαυτον* cum ℵABCDELP al plu ... ς (non ς$^{○}$ Gb Sz) *κα. σαυτον* cum minusc vix mu Chr^{784} ... FG *κα. σεαυτω* | *ενωπ. του θεου* (et. ℵ^{a}): ℵ* 20. 42. 91. 123. 238. Chr^{784} (consentiente comm) om

θεοῦ. μακάριοσ ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενοσ ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεωσ ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

14, 1 1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖσ οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖσ ἀρέσκειν. 2 ἕκαστοσ ἡμῶν τῷ πλη-
σίον ἀρεσκέτω εἰσ τὸ ἀγαθὸν πρὸσ οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χρι-
Ps 68 (69), 10 στὸσ οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν
ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰσ τὴν

---

23. εαν: B αν | φαγη: L φαγει | κατακεκριται: P κατακρινεται | ο ουκ: D*P 87. 71. το ουκ. Ceterum ℵ* a πιστεωσ ad πιστεωσ transiluit, correxit ℵ^a. | αμαρτια εστιν: addunt hoc loco eoque solo doxologiam: τω δε δυναμενω usq εισ τ. αιωνασ· αμην (cf infra 16, 25—27), L al fere^{200} et lectionaria (G g h. l. certe spatium vacuum habent) syr^p ar^p (et. go^{vid}) Chr Cyr^{act} Thdrt Dam al, item cdd ap Or$^{int\,687}$ ... contra habent ad finem totius epistulae ℵBCD*E al pauc d e f vg syr^{sch} cop aeth^{utr} ar^e Or$^{int\,687}$ Ambrst al ... utroq loco habent AP 5. 17. (109^{lat}) arm^{edd} et^{zoh} ... neutro D$^{c\,vid}$F (spatio vacuo post 16, 24) (G g vide ante) Marcion ap Or^{int} cdd ap Hier (ut^{vid}). Accuratiora vide ad finem epistulae.

XV, 1. δε: P* 77. 87. b^{scr*} o^{scr} al^8 om | FG εαυτοισ (F -τουσ) αρεσκον (sed f g *placere*)

2. εκαστοσ sine copula cum ℵABCDEFGLP al longe plu d e f g m^{78} vg cop syr^p aeth Or$^{int\,671}$ (Bas^{2,456}) Chr^{791} Thdrt Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum minusc vix mu (syr^{sch} arm δε) | ημων cum ℵABCD*et^{c}L al plu d** e (vg^{edd} teste Sab) syr^{utr} cop rell Or$^{int\,671c}$ Bas^{2,456} ex$^{cdd\,2}$ Chr$^{cat\,496.\,497}$ (eadem in comm ap Montf cum υμων leguntur) Oec Aug$^{mor\,manich}$ auct$^{sing\,cleric}$ (Ambrst plane om) ... D^{b}FGP al plus^{25} d* f g m^{78} vg (et. am fu demid harl tol) Or$^{int\,671a}$ et ^{672} Bas$^{2,456\,edd\,vet}$ Chr^{791} Thdrt Dam etc υμων | εισ το αγαθον (et. Or$^{int\,671\,bis}$) ... ℵ* om (sed add ℵ^a)

3. ο χριστοσ: D*FG om ο | FG ουκ εαυτω | επεπεσαν cum ℵABCDEFGP al permu (4 ap Scri) Dam ... ς επεπεσον (ς$^{e\,1633.\,1641}$ -σεν ex errore) cum L al plu, nec aliter editi Chr Thdrt etc

4. προεγραφη (LP al -φει) cum ℵACD^{c}KLP (et D*FG προσεγραφ.) al omn ^{vid} (sed P 14. 17. 37. add παντα) guelph (*praescribta sunt*) syr^{utr} cop go Chr^{792} Thdrt Dam al Aug$^{cont\,faust\,12}$ et^{alib} (*ante scripta sunt*) ... B d e f g m^{78} vg arm aeth Or$^{int\,671.\,672}$ Ambrst al εγραφη, praetereaque B add παντα (ut etiam P al^8) ... libere Clem^{572} η γραφη λεγει |

ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆσ ὑπομονῆσ καὶ διὰ τῆσ
παρακλήσεωσ τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ
ὑπομονῆσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
ἀλλήλοισ κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι
δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλουσ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ προσ- 14, 1
ελάβετο ὑμᾶσ εἰσ δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον
γεγενῆσθαι περιτομῆσ ὑπὲρ ἀληθείασ θεοῦ, εἰσ τὸ βεβαιῶσαι τὰσ
ἐπαγγελίασ τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέουσ δοξάσαι τὸν 2 Sm 22, 50 Ps 17 (18), 50
θεόν, καθὼσ γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη Dt 32, 43

εγραφη (Gb″) cum ℵ*BCDEFG 67** 80. d e f g guelph m^{78} vg syr^{sch} cop arm aeth go Clem^{572} Or$^{int\ bis}$ Aug$^{cont\ faust\ 13\ et\ alib}$ al ... ϛ προεγραφη (LP -φει) cum ℵ^{c}ALP al pler syr^{p} Chr^{792} Thdrt Dam Phot$^{mani\ 3,14}$ | και δια τησ παρακλ. (et. Gb + Sz) cum ℵABC*L al plus^{25} d* syr^{sch} arm aeth Thdrt^{3,1108} ... ϛ Ti om δια cum C^{corr}DEFGP al plu d*** e f g m^{78} guelph vg syr^{p} cop go Clem^{572} Chr^{792} Thdrt^{tor} (ad h. l. et ^{1,1221} et^{3,487}) Dam Phot$^{manich\ 3,14}$ Or$^{int\ 671.\ 672}$ Ambrst al | εχωμεν: P 17. 116. al^{3scr} εχομεν ... B Clem^{572} add τησ παρακλησεωσ, item Or$^{int\ 672}$ (non item^{671}) add *ad deum*

5. κατα χριστ. ιησ. cum BC^{2}DEGL al pler d e g m^{78} guelph cop arm^{edd} go Chr^{798} Dam ... ℵAC*FP 37. 72. 109. f vg syr^{utr} arm^{ed} aeth Or$^{int\ 673}$ Did$^{tri\ 231}$ Thdrt Ambrst κατ. ιησουν χριστον

7. ο χριστοσ: F om ο | υμασ cum ℵACD$^{b\ et\ c}$EFGL al plu d** e f g m^{78} guelph vg syr^{utr} cop arm go aeth Or$^{int\ 673\ bis\ 674\ bis}$ Chr^{798} Ambrst ... ϛ (= Gb Sz) ημασ cum BD*P 47. al mu d* Thdrt Dam | του θεου cum ℵABCDEFGP 37. ... ϛ om του cum L al pler Chr^{798} Thdrt Dam

8. γαρ (Gb″) cum ℵABCDEFGP 5. 6. 19. 78. d e f g guelph vg cop go Cyr$^{act\ 65}$ Dam Or$^{int\ 674}$ Ambrst etc (aeth^{utr} Epiph^{892} ουν) ... ϛ δε cum L al pler syr^{utr} arm Chr^{796} Thdrt Thphyl Oec | χριστον (Gb″) cum ℵABC cop arm aeth Or$^{int\ 674}$ Did$^{tri\ 217}$ Epiph^{892} Chr$^{797\ com}$ (τον $\overline{χν}$) Cyr$^{act\ 65}$ Dam Facund^{768} (Gall^{11}) ... LP al longe plu cat$^{txt\ 500}$ guelph vg go Ath^{955} Chr$^{796\ txt}$ Thdrt^{bis} Thphyl Oec Ambrst al χριστον ιησουν ... ϛ ιησουν χριστον cum DEFG b^{scr} o^{scr} al pauc^{vid} d e f g harl syr^{utr} | γεγενησθαι cum ℵAC^{2}D^{c}ELP al omn^{vid} Did$^{tri\ 217}$ Epiph^{892} Chr$^{796.\ 797}$ Cyr$^{act\ 65}$ Thdrt Dam al ... Ln γενεσθαι cum BC*D*FG arm Ath^{955}

9. δια τουτο: sic ℵ^{a} restituit pro δια του προφητου | εν εθνεσιν absque additam et. Or$^{int\ 674\ bis}$ etc ... ℵ^{c} 1. 5. 11. 17. 72. 80. 106. 288. c^{scr} al fere^{20} guelph go vg^{cle} (et. harl tol, sed non am fu demid) cop syr^{p} Chr^{798} (et. ^{mosec}) Pelag Sedul add κυριε (:: e LXX) | τω ονομ. σου ψαλω cum ℵABCFLP al omn^{vid} d e f vg guelph etc (et. Or$^{int\ bis}$) ... D^{gr}E^{gr}G g cop (aeth *psallam tibi in populo*) ψαλω τω ονομ. σου

Ps 116 (117), 1 *μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.* 11 *καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν*
Is 11, 10 *κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντεσ οἱ λαοί.* 12 *καὶ πάλιν*
Mt 12, 21 *Ἡσαΐασ λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενοσ ἄρχειν*
ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 *ὁ δὲ θεὸσ τῆσ ἐλπίδοσ πλη-*
ρώσαι ὑμᾶσ πάσησ χαρᾶσ καὶ εἰρήνησ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰσ τὸ
περισσεύειν ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματοσ ἁγίου.

14 *Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸσ ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι*
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνησ, πεπληρωμένοι πάσησ τῆσ

11. *και παλιν* sine additam cum ℵACLP al pler vg arm[ed] aeth[pp] Or[int674] Chr[798] (om et. *παλιν*) Thdrt Dam Thphyl Oec Ambrst ... Ln add *λεγει* cum BDEFG 1. d e f g guelph cop syr[utr] go arm[cdd] aeth[ro] | *παντ. τα εθνη τον κυριον* (:: hoc ordine nemo in LXX) cum ℵABDEP 47. d e guelph vg syr[p] go arm[ed] cop (*πα. τ. εθν. αιν. τ. κυρ.*) Chr[798] Thdrt Dam Ambrst al ... ς *τον κυριον παντ. τα εθν.* cum CFGL al pler f g syr[sch] arm[cdd] aeth Or[int674] Thphyl Oec (:: ut LXX) | *και* (ante *επαιν.*): 17. 42. 68. 109. a[scr] c[scr] al fere[10] syr[sch] Chr[798] om | *επαινεσατωσαν* (:: ut LXX ex ℵA) cum ℵABCDE 39. Chr[798 excod 1 etmg savil] Dam ... ς *επαινεσατε* cum FGLP al pler Chr[798] Thdrt Thphyl Oec (:: ut LXX ex cdd pler)

12. *ησαι. λεγει* (et. Or[int674]): ℵ cop *λεγ. ησα.* | *ανισταμενοσ*: ℵ *ανιστανομενοσ* | *επ αυτω εθνη*: 37. *εθν. επ αυτ.*

13. *πληρωσαι* cum ℵACDELP al omn[vid] Chr[798] Thdrt Dam etc ... BFG *πληροφορησαι*. Latini plerique (d e f g guelph vg Or[int675] Ambrst etc) *repleat*, fu al[lachm] *inpleat*, m[79] *adimpleat* | *πασησ χαρασ και ειρηνησ* cum ℵACDELP al omn[vid] (sed 37. om *χαρασ και*, al pauc *ελπιδοσ* vel *ευφροσυνησ* pro *ειρην.*) etc ... B *εν παση χαρα κ. ειρηνη*, item omisso *εν* FG | *εν τω πιστευειν* (et. Or[int675bis]): DEFG d* e f g m[79] arm Vig[varimad] om | *εισ το περισσευειν* (et. Or[int675bis]): B 57. om | *εν τη ελπιδι* (et. Or[int bis]): D* (non item[b et c]) EF[gr]G 31. 44. g Chr[mosc 1] om *εν*. Sic d*: *ad abundandam vobis spem nostram in virtute spir. sancti*

14. *αδελφοι μου* (D*EFG d* f g m[79] Thdrt Ambrst om *μου*) hoc loco cum ℵABCLP al omn[vid] d*** m[79] vg cop syr[p] Or[int675] etc ... DEFG d* e f g syr[sch] (arm *και αυτ. εγω αδελφ. μ. περι υμ.*) Thdrt post *περι υμων* pon | *περι*: B *υπερ* | *και αυτοι* (et. Or[int675]): DEFG d e f g m[79] Chr[808com] (invito cod[1]) om | *αγαθωσυνησ* (DELP 17. 37. al[2 scr] al *-θοσυνησ*) et. Clem[586] Or[int675] ap Delar (antea edebatur *dilectione*) ... FG d e f g m[79] vg Ambrst al *αγαπησ* | *πεπληρωμενοι* (et. Clem Or[int] etc): DEFG d* e f g syr[sch] praem *και* | *πασησ τησ* cum ℵBP 118. 116. k[scr] n[scr] al[vid] Clem[586] Dam ... ς Ln Ti om *τησ* cum ACDEFGL al pler Chr[802. 808] Thdrt | *δυναμ. και αλληλ.* cum ℵABCD[b]P etc (falsus est Treg de lectione D[b], quoniam non vidit *και* ante *αλληλ.* a D[b] additum rursusque a D[c] deletum). Eodem ordine L etc *δυναμ. και αλλουσ* (vide post) ... D[gr* et c]EFG *αλληλ. δυναμενοι*, item f *ut invicem*

γνώσεωσ, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλουσ νουθετεῖν. 15 *τολμηρότερον δὲ*
ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρουσ, ὡσ ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶσ διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 *εἰσ τὸ εἶναί με λειτουργὸν*
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰσ τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτοσ, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 17 *ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ*
πρὸσ τὸν θεόν· 18 *οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο*

---

possitis monere, g *ut alterum possitis monere*, m[79] *ut alterutrum possitis coherecere* (contra d e vg *ita ut possitis alterutrum monere*) | *αλληλουσ*: Gb′ *αλλουσ* cum L al fere[70] cat[txt 508] g syr[utr] Or[int 675 bis] Chr[802. 803] Thdrt Thphyl Oec

15. *τολμηροτερον* cum ℵCDEFGLP al omn[vid] (109. *τολμηρον*) Chr[808] Thdor[mop 106] Cyr[act 87] Thdrt Dam al ... Ln[ed min] *τολμηροτερωσ* cum AB | *εγραψ. υμιν* sine additam cum ℵ*ABC cop aeth[utr] Or[int 676 bis] Chr[802] (et.[moscc]) Cyr[act 87] Aug[unit eccl] (ed. Bened.[9,258]) ... ς (Gb[0]) Ti add *αδελφοι* cum ℵ[c]DEFGLP al omn[vid] d e f g vg syr[utr] arm Thdrt Dam Ambrst al. Ceterum 8. 108. post *απο μερουσ* pon; syr[utr] arm add *μου*. Incipit autem a verbis *τολμηροτερον δε εγρ.* caput *ιθ′*. | *επαναμιμνησκων* (o[scr] *υπαναμ.*): B *αναμιμνησκ.* Item Cyr[iul 328] (sed non[act 87]) *αναμιμνησκω, φησιν, υμασ* etc. Contra Chr[808] *επαναμιμνησκων, τουτεστι μικρον τι αναμιμνησκων.* | *απο του* cum ℵBF Dam ... ς Ln Ti *υπο του* cum ACDEGLP al omn[vid] Chr[808] Thdrt (om *του*) Cyr[act 87] etc

16. *ειναι*: D*FG *γενεσθαι* (sed d e f g *ut sim*) | *χριστου ιησου* cum ℵABC FGP 37. d e f g vg syr[p] Or[int 676] Cyr[iul 328] Dam Aug[rom 88] et[unit eccl] (ut ante) Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum DEL al pler syr[sch] cop arm aeth Chr[804] Cyr[act 87] Thdrt al | *εισ τα εθνη* (et. Or[int 676 bis]): B om | *ιερουργουντα* etc: Or[int 678] „*quod nos habemus sanctificans evangelium dei* (sic et. d e f g vg), *Graeci magnificentius dicunt ιερουργουντα το ευαγγ. τ. θεου, quod licet non plene a nobis, posset tamen dici: sacrificans evang. dei, per quod ostenditur sacrificale opus esse annunciare evglium.* | *γενηται*: B *γενηθη* | *ευπροσδεκτοσ* (et. Or[int 676 bis]): FG f g Fulg[fid cath] om

17. *την καυχησιν* cum BC[vid]DEFG 37. ... ς om *την* cum ℵALP al fere omn arm Chr[805] Cyr[act 87] Thdrt Dam (Did[tri 167] et[198] *εχω ουν πεποιθησιν*) | *τον θεον* cum ℵABC[vid]DEFGLP al longe plu cat[txt 506] Did[tri bis] Chr Cyr[act] Thdrt Dam Oec ... ς (= Gb Sz) om *τον* cum minusc ut[vid] pauc Thphyl

18. *τολμησω* cum ℵ*ACDEFGLP al omn[vid] m[9] (*audeam*) cop syr[p] Ath[594] Bas[eunom 320] Chr[805 bis] Cyr[act 87] Dam ... ℵ[c]B Did[tri 167. 198] Dial[macedon 452] Cyr ap Thdrt[5,40] *τολμω*, item *audeo* d e f g vg syr[sch] arm Or[int 676. 677] Archel[391] (Gall[3]) Ambrst al | *τι* hoc loco cum ℵABCDEFGP 37. 76. 80. 115. d e f g m[9] vg Ath[594] Did[tri 167. 198] Bas[eunom 320] Chr[805 bis] Thdrt Cyr[act 87] et ap Thdrt Dam (Dial[maced] *τι εγω λεγειν*) Or[int bis] Archel Ambrst al ... ς ante *ὧν* cum L al pler syr[utr] cop arm aeth Oec

Χριστὸσ δι' ἐμοῦ εἰσ ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 *ἐν δυνά-*
μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματοσ θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ Χριστοῦ. 20 *οὕτωσ δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ*
ὅπου ὠνομάσθη Χριστόσ, ἵνα μη ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,
Es 52, 15 21 *ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἷσ οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται,*
καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

---

18. *λαλειν* c. ℵABCLP al pler syr[p] arm Ath[534] Did[tri bis] Bas[320 cod] Cyr[act] Dam Oec, item *loqui* d e f g (*dicere t loqui*) m[9] vg Or[int bis] Archel Ambrst. Similiter 76. 115. Chr[805 bis] Thdrt Thphyl *λαλησαι* ... DEFG *ειπειν*, Bas[eunom 320 ed] Dial[maced] Cyr ap Thdrt[5,40] *λεγειν* | *κατειργασατο* cum ℵABCP al omn[vid] ... Ti *κατηργ.* cum DEFGL (:: cf 7, 8. 2 Co 7, 11. 12, 12.) | *χριστοσ*: FG *ο χρ.* | *δι εμου*: B add *λογων* | *υπακοην*: B *ακοην*

19. *εν δυναμει* pri: D*(non[b] nec[c]) et[nov] EFG d* f g m[9] add *αυτου* (d* f g *in virtute eius signorum et prodigiorum*, m *et virtute eius, signis et prodigiis*) | *πνευματοσ θεου* (Gb') cum ℵD[b]LP al plu syr[sch] et[p txt] aeth (*spir. domini*) Or[int 676. 677] Chr[805 bis] Euthal[cod] Cyr[act 38] Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *πνευμ. αγιου* cum ACD*et[c]EFG (sed[gr*] *αυτου πν. αγ.*) al plus[15] d e f g m[9] vg cop arm syr[p mg] Ath[534] Bas eunom[320] Did[tri 168. 198] Dial[maced 452] Cyr ap Thdrt[5,40] Aug[unit eccl] (ut supra) Ambrst al ... Gb'' Ti *πνευματ.* sine additam cum B, item Pelag[com] (non[txt]) et Vig[varim] (non[tri 12]) | *ωστε με απο ιερουσ. και* (L** om, Cyr[act 38] post *κυκλ.* pon) *κυκλω μεχρ. του ιλλ. πεπληρ.* cum ℵABCLP al omn[vid] vg (*per circuitum* pro *και κυκλ.*) cop syr[sch] (*ita ut Hierosol. circumiverim usque add Illyr.*) et[p] aeth (arm[ed] om *κ. κυκλ.*) Or[int 676] (- *ab Ierusalem in circuitu usque* -) Chr[805] Thdrt Dam Ambrst (*in circuitu* ut Or[int]) Aug[unit eccl 9,258] (*et in circuitu*) etc. Eandem lectionem confirmant Ign[256] (ad Tars[3]) *παυλου - του απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ιλλ. πεπληρωκοτοσ το ευ.*, item Or[4,85] (ex Eus[6,25]) *παυλοσ ο πεπληρωκωσ το ευαγγ. απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ιλλ* (cf et. Or[1,378. 709]), item Eus[mal 106] (Eus[hist 3,1] *παυλου - απο ιερουσ. μεχρι του ιλλ. πεπληρωκοτοσ το* etc) ...... DEFG *ωστε πεπληρωσθαι απο ιερ. μεχρι του ιλλυρικου και κυκλω*, item d e *ita ut compleretur ab ierusalem usque in illyricum et in circuito* (e *-tu*), f *ita ut repleverim ab ierusalem usque ad illiricum et in circuitu*, g *ita ut compleretur t compleverim ab ierosalem usque ad illyricum et in circuitu*

20. *φιλοτιμουμενον* cum ℵACD[b]et[c]EL al fere omn (sed 116. 129** *-νοσ*) syr[sch] et[p] (et.[mg gr]) Or[1,378] (libere[cat cor 56] *οτι απο - πεπληρωκα - φιλοτιμουμενοσ* -) Chr[806] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[1,1425] Dam etc ... Ln *φιλοτιμουμαι* (FG *φειλοτιμοιμαι*) cum BD*FGP (f g *sic autem cupide desideravi*). Libere d e vg Or[int 676] Ambrst al *sic autem hoc* (Ambrst om) *praedicavi evangelium* (contra Ambrst[ed rom] *illic autem praedicare visus sum* etc). | *ευαγγελιζεσθαι*: P 30. 109. n[scr] Chr[806] ex mosco *-λισασθαι* | *ουχ* (D[b] *ουκ*, sed[c] *ουχ*) *οπου*: D*FG f g Chr[806] *οπου*

22 *Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ,*
23 *νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖσ κλίμασι τούτοισ, ἐπιποθίαν* Act 19, 21
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 *ὡσ ἂν πο-*
ρεύωμαι εἰσ τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενοσ θεάσασθαι 28
ὑμᾶσ καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ

ουκ. Praeterea sic Chr[com] (et. [cat]): *ουδε γαρ ειπεν· οπου ουκ επειςθησαν, αλλ· οπου ουδε ωνομασθη ο χς.* | *ωνομασθη*: LP 17. *ονομ.* | *χριστοσ*: D*FG 219* Chr[806bis] *ο χρ.* | *επ αλλοτριον θεμελιον*: FG *επ αλλοτριω θεμελιω*

21. *ανηγγελη*: ℵ 62** 238. al[4scr] *ανηγγελλη* ... FG *αναγγελη*, C *απηγγελη* | *οψονται* (h. l. et. LXX): B 37. cop ante *οισ ουκ ανηγγ.* pon

22. *ενεκοπτομην* cum ℵABCLP rell omn[vid] ... DEFG *ενεκοπην* | *τα πολλα* cum ℵACLP al omn[vid] Chr[806] Thdrt Dam etc, item *plurimum* (g *multum t plurimum*) d e f g vg Or[int677] etc ... Ln *πολλακισ* cum BDEFG | *προσ υμασ*: G g add *απο πολλων αιτων ωσ αν ουν πορευομαι του ελθειν υμασ* (g *ex multis iam ...... venire ad vos*, media non dantur, sed punctis super Graeca positis error significatur). Item add F *απο πολλων αιτων ωσ αν ιν*, f *ex multis iam praecedentibus annis.* Addit vero etiam vg[cle] (non item am fu demid harl tol etc) Pelag Ps-Bed (et. invitis mss. Or[int ed] ante Delar.) *et prohibitus sum usque adhuc*, ad quae Luc[brug]: *Non putarunt patres haec verba sibi omittenda esse, quamquam a multis libris omittantur.*

23. *μηκετι*: P *ουκετι* | *κλιμασι*: *-σι* cum ℵABCD*LP ... D[c]EFG *-σιν*. Praeterea AFGLP 37. al *κλημ-* | *εχων* sec: D*FG 37. 115. 121. o[scr] d* f g *εχω* | *του ελθειν*: A om *του* | *απο πολλ. ετων*, [24]*ωσ αν*: haec F f om h. l. postquam inepte v. 22 intulerunt. | *πολλων* cum ℵADEFGL al pler Chr[807] Thdrt etc ... Ti *ικανων* cum BC 37. 59. 71. Dam :: solet *ικανοσ* de tempore adhiberi, ut ap Lc 8, 27. 20, 9. 23, 8 *εκ χρονων ικανων, χρονουσ ικανουσ, εξ ικανου* sive *εξ ικανων χρονων*, in Actis 8, 11. 9, 23. 14, 3. 18, 18. 20, 11. 27, 7 et 9: quibus ll. plerisq lectio haud fluctuat, duobus tantum (Lc 7, 12. 8, 27) perpauci *πολυσ* substituerunt. Hoc vero loco in eo quoque quod praecessit *τα πολλα* caussa substituendi *ικανων* esse potuit.

24. *ωσ αν* cum ℵABC[vid]DE(F v. 22, vide ante)GP 28. 34. 37. 39. 45. 55. 73. 80. Chr[807sem] Dam ... ς *ωσ εαν* cum L al longe plu Chr[807sem] Thdrt. Praeterea DE(F)G add *ουν* (F *ιν*, vide supra); sic vero d* f g: *sed cum* - | *πορευωμαι* cum ℵABC al longe plu Chr[807] Dam al ... DEFGP al plus[15] Euthal[cod] *πορευομαι*, L 122** *πορευσομαι*, Thdrt *-σωμαι*. Ex Latinis d e vg Ambrst *proficisci coepero*, f g Or[int677. 678] *proficiscar* | *σπανιαν* (4. 14. 18** 20** 22. 23. 33. 35. 38. 44. 45. 48. 51. 66** 72. 74. 76. 106. 114. 115. 120. 121. 132** al[4scr] Thdrt[edd] Thphyl *ισπα.*) sine additam cum ℵ*ABCDEFGP 177. d e f g vg syr[sch] cop ar[e] arm aeth[utr] Or[int677. 678] Chr[807] Dam Ambrst Pelag Sedul ... ς (= Gb Sz) Ti add *ελευσομαι προσ υμασ* cum ℵ[c]L al fere omn syr[p] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec. Item edidimus *ελπιζω γαρ* cum ℵABCDELP al

Act 20, 16 21, 17 *μέρους ἐμπλησθῶ.* 25 *νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακο-*
νῶν τοῖς ἁγίοις. 26 *ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-*
1 Co 16 2 Co 8, 9 *νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν*
Ἱερουσαλήμ. 27 *ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ*

---

pler cop syr[p] Euthal[cod] Thdrt[1,1425] (affert sine eis quae praecedunt) Dam Thphyl Oec (3. 5. 108* 120. a[scr]** Chr[mosc 1] Thdrt ad h. l. *ελπιζ. δε*) ... Gb Sz om *γαρ* cum FG d e f g vg syr ar[e] cop arm aeth Or[int bis] (Ambrst *cum - proficisci coepero, videbo vos et a vobis deducar*) :: pro hac testimoniorum ratione statuendum est *ἀνακολούθως* hoc loco scripsisse Paulum. Non enim nisi legibus criticis prorsus neglectis ea quae edidimus expulso *γαρ* sanari possunt, quod quidem qui testes eiecerunt – fere non sunt nisi interpretes - constructioni restituendae consuluerunt. Qui vero retinuerunt, plerique inlatis verbis *ελευσομαι πρ. υμασ* scripturam restituere malebant. Si quis vero ita existimaverit, *γαρ*, quemadmodum codd. antiquissimi Graeci ad unum omnes habent, referendum esse ad interpolatorem cui verba *ελευσομαι πρ. υμασ* debentur, quae quidem eorumdem codicum nullus habet, is ludit testibus nec ad indagandam veritatem utitur. Ceterum verba *ωσ αν πορευωμ. εισ τ. σπ.* eis quae praecedunt videntur adnectenda, ita ut apostolus de itinere Romano non cogitaverit nisi cum Hispaniensi coniungendo. | *διαπορευομενοσ* (d* *pertransiens*, d*** e vg *praeteriens*, g *percircuiens*, f *in transitu*, Or[int] *praetergrediens*): A 62. Dam[56] (non item[57]) *πορευομενοσ* | *θεασασθαι*: 219. *ελθειν προσ* | *υφ υμων* cum ℵACLP al longe plu Chr[807] Thdrt Dam etc ... Ln Ti *αφ υμ.* cum DEFG al[15], item B *απο υμ.* | *προπεμφθηναι* (D* *προπενφθ-*): P *πορευθηναι* | F* *ενπλησθω*

25. *νυνι*: FG *νυν* | *δε* (et. Or[int 678] Ambrst *vero*): d e f g vg *igitur* | *διακονων* cum ℵ[c]ABCLP al fere omn Chr[812] Thdrt Dam etc ... ℵ* 73. *διακονησων*, 23. *διακονουμενοσ* ... DEFG *διακονησαι*, item *ministrare* d e f g vg Or[int] Ambrst

26. *ηυδοκ-* cum ℵB* 37. Chr[812 com] ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum AB[3]CDEFGLP al pler Chr[812 txt] Thdrt Dam. Item *-κησαν* (d e f vg Ambrst al *probaverunt*, g *placuit t probaverunt*) ... B 62. 120. Chr[cat 511] Thdrt[bis] ex[cod 1] *-κησεν*. Item *placuit enim Macedoniae et Achaiae* etc flor[iae] Or[int 678] Aug[galat] (g vide ante), *placuit enim in Machedonia - facere* m[34] | *μακεδονια κ. αχαια*: FG f g *μακαιδονεσ* (sic et. d*) *και αχαιακοι* (sed FG om *κοι* in *κοινωνιαν*, f g *achaici*) | *ποιησασθαι*: 17. *ποιεισθε* | *των αγιων των εν ιερουσαλημ* (*sanctorum qui sunt* [*in*] *Hierusalem* d** f vg Or[int] Aug Ambrst) ... DEFG d* g *των εν ιερουσ. αγιων* (*qui sunt in hierusalem sancti* d*, item e sed punctis improbat cum d** *sancti*, nec tamen ut debebat ante *qui sunt* supplevit *sanctorum*; g vero *his qui sunt in icrosalem sanctis*)

27. *ηυδοκ-* cum ℵA 37. (Chr[mosc 1] sed hoc potius ad v. 26. spectare vdtr, nec enim teste Montf. verba versus 27 *ηυδοκ. γαρ* adtendit Chr) ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum BCLP al pler Thdrt Dam. Praeterea pro *ηυδοκ. και οφειλ.* DE e nil nisi *οφιλεται* (D[c]E *οφειλ-*), FG d* f g m[34]

γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν 1 Co 9, 11
καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας
καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'
ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πλη- 24
ρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης Col 4, 12
τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς

(vide post) οφειλεται γαρ ... d*** *placuit enim eis et debitores*, Orint679 *complacuit enim et deb.* | εισιν αυτων cum ℵABCDEP d e m24 (*debit. sunt enim ipsorum*) vg (et. am demid al) syrsch cop arm Orint688 Dam Ambrst ... ς αυτων εισιν cum FGL al omnvid f g fu syrp Chr812 Thdrt al Augsalat al | αυτων sec: L om | λειτουργησαι: 37. 80. κοινωνησαι

28. τουτο ουν: FG add αρα (g *hoc ergo igitur ergo*, f *hoc igitur*) | αυτοις: n 76. 108. vgvict om | δι υμων: FG δι υμας (d e f g vg etc *per vos*) | σπανιαν (rursus al plus15 ισπα., aethro *Lusitaniam*) sine articulo cum ℵ*ABDEFGP 5. 37. 73. 80. 93. Chr813 Dam ... ς την σπαν. cum ℵcCL al pler Thdrt al :: v. 24 non fluct την

29. οιδα δε (δε et. vg cop syrp): FG γινωσκω γαρ. Item *scio enim* d e f g harl syrsch Orint678 Ambrst | ερχομενος et. Clem686 Orint678 et680 ter etc ... FG f g om | εν (L εμ) πληρωματι ... D*FG εν πληροφορια, E εν πληρωματι,ρια (conflatum ex D*etDc) | χριστου cum ℵ*ABCDEFGP 67** 179. d e f g am fu harl demid tol cop armed aethro Clem686 Orint678. 680 ter Ambrst al ... ς (= Gb Sz) του ευαγγελιου του χριστου cum ℵcL al fere omn vgcle syrutr armodd (aethro *doctrinae Christi*) Chr813 Thdrt (Dam χριστου του ευαγγελιου) etc

30. αδελφοι cum ℵACDEFGLP al fere omn d e f g vg (demid *obsecro igitur fratres vos*) syrutr cop arm aethpp Orint680 Thdrt Dam Ambrst etc (48. syrutr cop add μου, aethpp *nostri*; c3mg ascr et lectionaria αδελφοι ante παρακαλω pon) ... Ti om cum B 76. aethro Chr814 | δια του: L 74. 120. ascr add ονοματος του | ημων: 17. om | προσευχαις (et. Orint680 bis): DEFG 30mg nscr** d e f g vgcle (et. tol harl*, non item am fu demid marian harl**) cop aeth Pelag add υμων | υπερ εμου (77. 179. περι εμ., 93. post πρ. τ. θε. pon): FG d* f g (vgcod?) Orint 680 bis om

31. και ante η διακ. cum ℵ*ABCvidD*FGP 67** 80. d e f g vg syrsch cop arm Orint680 Dam Ambrst etc ... ς (Gboo) add ινα cum ℵcDbetcEL al pler syrp Chr814 Thdrt Thphyl Oec | η διακονια cum ℵACDbetcELP al omnvid d*** (*ministerium*, et. fu Orint) f g (hae2 *administratio*) vg (*obsequii mei oblatio*) syrutr cop arm aeth Orint680 Chr814 Thdrt (etcat616) Dam etc ... Ln η δωροφορια cum BD*FG d e (hae2 *remuneratio*) Ambrst (*munerum meorum ministratio*) | η εις cum ℵACDcE al pler Chrmosc 1 (etmosc 1 εις sine η) Thdrtbis (sedbis cod1 om η) etcat616 Dam al, item

ἁγίοις γένηται, 32 *ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος*
θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 *ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ*
πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

XVI.

1 *Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον*

εις omisso *η* LP al^{7} Chr$^{mosc\,1}$ Thdrt$^{cod\,bis}$ ... Ln *η εν* cum BD*FG 213., item *εν* tantum 66. Chr$^{814\,montf}$ | *ευπροσδεκτος*: FG *προσδεκτος* | *τοις αγι. γενηται* cum ℵABCP 37. fu Dam (syr^{sch} *et ministerium quod defero ad sanctos qui sunt Hier. bene recipiatur*) ... ς Ti *γενηται τοις αγι.* cum DEFGL al fere omn (al^{2} *γενησεται τ. α.*) d e f g vg (*accepta fiat in Hier. sanctis*) syr^{p} cop arm Or$^{int\,680}$ (*acceptum fiat sanctis in Ierosolyma*) Chr^{814} Thdrt etc

32. *ελθων* (posteaque sine *και*) (sic et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵ*AC 67** 71. cop arm Or$^{int\,680}$ (et. Dam huc trahendus est, apud quem editum *ελθω* sine *και*). Post *ινα* collocavimus cum ℵ* cop (*ut quando venero ad vos in gaudio*) Or^{int} (*ut veniens ad vos in gaudio*); AC rell post *εν χαρα* pon. Anteponunt vero etiam vg (*ut veniam ad vos in gaudio*) Ambrst (*ut veniam ad vos cum gaudio*) syr^{sch} aeth ... ς *ελθω* (post *εν χαρα*) posteaque *και* cum ℵ^{c}DEFGLP al pler d e f g vg syr^{utr} aeth Chr^{814} Thdrt al (et. B *ελθω*) | *θεου* cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm (aeth *domini*, ut saepe pro *θεος*) Or$^{int\,680}$ Chr^{814} Thdrt Dam al ... ℵ* Ambrst *ιησου χριστου*, DEFG d e f g fu *χριστου ιησου*, B (atque sic Ln) *κυριου ιησου* :: observatum est Paulum constanter *δια θεληματος θεου* dixisse, cf 1 Co 1, 1. 2 Co 1, 1. 8, 5. Eph 1, 1. Col 1, 1. 2 Ti 1, 1. item Ro 1, 10 *εν τω θεληματι του θεου*, Gal 1, 4 *κατα το θελ. του θεου*. Nusquam *κατα το θελ. του χριστου* vel similiter dictum est. | *συναναπαυσωμαι*: ς Ti *και συναναπ.* Vide ad *ελθων* | *συναναπαυσωμαι* (LP 47. al fere^{10} *-σομαι*) *υμιν* cum ℵ(et*et^{c})ACLP al fere omn (23. *συναναπαυσω υμας*) Chr$^{815\,bis}$ Euthal$^{cat\,516}$ Thdrt Dam etc, item vv omn. Ex Latinis d* e f g vg Ambrst *refrigerer* (sic e vg Ambrst, d* *refrigerem*, g *refrigerer ł refrigerem*, f *refrigetur*) *vobiscum*; d*** fu Or^{int} *requiescam vobiscum* ... DE *αναψυξω μεθ υμων*, FG *αναψυχω μεθ υμων* ... B plane om: quem sequutus est Ln$^{ed\,mai}$

33. Versum om 48. | *ο δε θε. τ. ειρηνης*: D* (non item^{c}) EFG add *ητω*, item *sit* it vg Or$^{int\,681}$ Ambrst, atque etiam syr^{sch} (non item^{p}) rell | *αμην* cum ℵBCDELP al pler d e vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,681}$ Chr^{815} Thdrt Dam etc ... AFG 80. 109. 178. f g om, hinc Gb° Ln [*αμ.*]

XVI. 1. *δε* cum ℵABCD$^{b\,et\,c}$ELP al omn^{vid} d*** e vg syr^{utr} cop Or$^{int\,4,459.\,681}$ Chr^{815} Thdrt Dam Ambrst etc ... D*FG d* f g arm aeth^{utr} Sedul om, hinc Gb° | *ημων* cum ℵBCDEL al pler d** e f vg syr^{utr} cop Or$^{int\,bis}$ Thdrt Dam Ambrst etc ... AF^{gr}GP 2. 78. k^{scr} d* g Thphyl *υμων* ... 109. aeth^{utr} Chr^{815} om | *ουσαν* (D* *ουσην*) cum ℵ*AC^{2}DEFGLP al

τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ ἐν Κενχρεαῖσ, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε
ἐν κυρίῳ ἀξίωσ τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτισ πολλῶν ἐγενήθη καὶ
ἐμοῦ αὐτοῦ. Act 18, 2

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺσ συνεργούσ μου ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινεσ ὑπὲρ τῆσ ψυχῆσ μου τὸν ἑαυτῶν τράχη-
λον ὑπέθηκαν, οἷσ οὐκ ἐγὼ μόνοσ εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 1 Co 16, 19. 15
ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅσ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆσ

fere omn d e f g vg rell Or$^{int\,bis}$ etc ... ℵ^{c}BC* 47. add και | εν: A εγ | κενχρ- cum ℵAB*D*F(κενχρειασ)G ... ς Ln κεγχρ- cum B^{3}CD^{c}ELP al certe pler ... al pauc κεχρ-. Pauci (ut 14^{lect} 1^{scr*}) -ρέαισ.

2. αυτην προσδεξ. cum ℵALP al pler vg Or$^{int\,681}$ Chr^{815} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln Ti προσδ. αυτην cum BCDEFG 57. d^{scr} d e f g harl cop | αὐτὴ (it vg Or$^{int\,681}$ etc *ipsa*. Hoc accentu 37. g^{scr} al) ... ς (sed Gb'' αὐτὴ) αὕτη (ut L al) | προστατισ (LP 37. al mu Chr mosc uterq -τησ) πολλων εγενηθη και εμου (A add τε) αυτου (ℵ εγ. κ. αυτου και εμου) cum ℵABCLP etc. Cf vg Or^{int} *adstitit* (am* *adsistit*) *multis et mihi ipsi*, fu *adstitit mihi ipsi et multis*, d*** *adstitit mihi et multis*, Ambrst *adstitit multis et mihi*. Ita et. ς nisi quod εγεν. και αυτου εμου habet cum minusc plu arm Chr^{815} montf (non$^{mosc\,uterq}$) et$^{cat\,516}$ Oec ... DEFG d* g και εμου και αλλων (D^{b} et^{c} add πολλων) προστατισ (FG παραστατεισ) εγενετο, d* *mihi et aliis adsistit*, g *et mihi et aliis adsistit t adsistens facta*

3. ασπασασθε: FG ασπασθαι | πρισκαν (B* πρεισκ.) cum ℵABCDEFGLP al longe plu it vg cop arm Or$^{int\,681}$ Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sz) πρισκιλλαν cum minusc mu (ut 4 ap Scri) syr^{utr} aeth Chr^{815} Ambrst, item cdd ap Thdrt^{157}: την γὰρ πρίσκιλλαν ἢ πρίσκαν, ἀμφότερα γὰρ ἔστιν εὑρεῖν ἐν τοῖσ βιβλίοισ. | ακυλαν: P ακυλλαν | μου (al pauc μοι): B* μουσ | εν $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$: D*et^{c} (non item^{b}) EFG d e f g huc transpon (e versu 5) και την κατ οικον αυτων εκκλησιαν

4. τον εαυτ. τρα. υπεθηκαν: P τον εαυτον (sic) υπεθ. τραχ. | μονοσ (et. d e f g vg *solus*): L μονον. Utrumque Or$^{int\,681}$: *non solum ego*, postea *non solus ego*

5. και την κατ οικ. αυτ. εκκλησιαν (et. Or$^{int\,681.\,682}$ etc): D*et^{c}EFG d e f g ad finem v. 3 transpon ... P om | FG ασπασθαι | ἐπαινετὸν (επαι- et. syr$^{p\,mg\,gr}$, A επε-) hoc accentu (et. ς et Erasm) cdd ut^{vid} plu (notantur 10 ap Mtthaei, 3 ap Scri), non ἐπαίνετον (ut ς^{e} Gb Sz Ln). Ex Latinis d demid vg^{clc} Ambrst *epaenetum*, e f g *epenetum*, am tol *ephaenetum*, harl Or^{int} *ephenetum*, fu *ephenitum* | απαρχη: Or$^{int\,682}$ *initium*, d*** *primitibus*, f vg Ambrst *primitivus* ... D* απ αρχησ, d* *in principio*, g *a principio* (e *qui est in primitib. asiae*) ... P* om απαρχη τησ

Ἀσίασ εἰσ Χριστόν. 6 *ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτισ πολλὰ ἐκοπία-*
σεν εἰσ ὑμᾶσ. 7 *ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺσ συγγε-*
νεῖσ μου καὶ συναιχμαλώτουσ μου, οἵτινέσ εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖσ
ἀποστόλοισ, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 *ἀσπάσασθε*
Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 *ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν*
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 *ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε*

---

5. *ασιασ* cum ℵABCD*FG 6. 67** d e f g vg (exc harl*) cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,682}$ Dam Ambrst. Atque sic Or^{int}: *appellavit eum primitias Asiae. Sed et in alia epistula dicit de quibusdam:* quia sint primitiae Achaiae, *eamdem sine dubio sacramenti rationem etiam in illis aspiciens* ...... ς (= Gb Sz, rursusque Gb′) *αχαΐασ* cum D$^{b\,et\,c}$LP al pler harl*^{vid} syr^{utr} Chr$^{820.\,821}$ Thdrt Thphyl Oec | *εισ χριστον* cum ℵABCLP al pler etc ... DEFG al^{10} *εν χριστω*. Item *in Christo* d e f g vg Or^{int} etc.

6. *ασπασασθε*: FG rursus itemque passim in seqq *ασπασθαι* | *μαριαμ* cum ℵDEFGL al plu Chr^{822} Thdrt Dam etc ... Ln *μαριαν* cum ABCP al^{6} cop arm | *εισ υμασ* (Gb″) cum ℵ*ABC*P al plus^{10} syr^{utr} cop arm aeth^{utr}. Item DEF^{gr}G d e g vg Or$^{int\,682}$ (sed fluct lectio inter *vobis* et *nobis*) Ambrst *εν υμιν*, *in vobis* (f *in domino*) ... ς Ti *εισ ημασ* cum C^{2}L al longe plu Chr^{822} (vide post) Thdrt Dam al. Sic Chr^{822}: *ουκ εισ εαυτην μονον ουδε εισ την οικειαν αρετην – αλλα και εισ ετερουσ, αποστολων και ευαγγελιστων αναδεξαμενη δρομουσ.*

7. *ασπασασθε*: FG *ασπασθαι*, item vv. 9. 10 bis 11 bis 12. 13. 14. 15. Etiam vv. 8 et 16. F *ασπασθαι*, G vero v. 8 *ασπασασθαι*, v. 16. G* *ασπασπασθαι*, G^{2} *ασπασθαι*. | *ιουνιαν*: am vg$^{lugd\,1569}$ cop aeth *Iuliam*. In Chron^{421} et *Ἰουλία* (cf v. 15) et *Ἰουνία* inter sanctas feminas apostolos sequutas et a Paulo commemoratas recensentur. Praeterea *Iuniam* non habet, cf$^{400\,sqq}$ | *συγγενεισ*: FG *συνγ-* | *συναιχμαλωτουσ*: B praem *τουσ* | *οι* (ita ℵ^{c}, ℵ* Dam om) *και προ εμ. γεγον.* cum ℵABCLP etc (ℵ^{scr} om *και*) ... DEFG *τοισ προ εμου*, d e f g vg *qui* (d*** f vg add *et*) *ante me fuerunt* | *γεγοναν* cum ℵAB ... ς *γεγονασιν* cum CLP al pler ... 2. 30. om | *εν χριστω* et. Or$^{int\,682}$ (sed add al *in Chr. Ies.*): DEFG d* f g Ambrst al *εν χρ. ιησου*

8. *αμπλιατον* cum ℵAB* (omisso *τον* quod sequitur) FG 67** d e f g vg cop aeth Or$^{int\,682}$ Ambrst etc ... ς Ln Ti *αμπλιαν* cum B^{3}C^{vid}DELP al fere omn syr^{utr} arm Chr^{824} Thdrt Chron^{400} Dam al | *μου* cum ℵACDE GLP etc ... BF^{gr} om

9. *ημων*: P *υμων* ... 32. d* arm Or$^{int\,682}$ (sed non ante Delar) Chr^{824} Ambrst *μου* | *εν χριστω* cum ℵABLP al pler (74. 120. a^{scr} *εισ χριστον*) am fu demid harl tol syr^{utr} cop aeth Or$^{int\,682}$ Chr^{montf} Thdrt Dam Ambrst etc; item vg^{clo} *in Christo Iesu* ... Ln *εν κυριω* cum CDEFG 37. 57. 71. 114. d e f g arm Chr$^{mosc\,2}$ et$^{al\,1}$ | *τον* (G* om) *αγαπ. μου*: G* g* add *εν κυριω*

10. *απελλην*: 17. praem *και* | *εν χριστω*: syr^{sch} *in domino* (syr^{sch} add

τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ-
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυ-
ρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-
σεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ Mc 15, 21
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύνκριτον, Φλέ-
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.
15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν
αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 1 Co 16, 20 2 Co 13, 12
16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ 1 Th 5, 26 1 Pe 5, 14
ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστα-

---

nostro) | αριστοβουλου (et. syrp mg gr Orint 683 Ambrst): B*FG αριστοβολου (G* -λουν), item d* (non**) e f g vg *aristoboli*

11. ηρωδιωνα: ς et ςe 1624. 1633 per errorem ηροδιωνα (inde ab anno 1656 correctum est), item cop | συγγ- cum ℵABCDELP etc ... FG συνγ-. Item -γενη cum ℵB³CDcEFGLP al certe pler ... AB*D* -γενην. | ναρκισσου: huc spectat Ambrst ad h. l. *Narcissus hic illo tempore presbyter dicitur fuisse, sicut legitur in aliis codicibus.*

12. τρυφαιναν (C* τυφ-) cum BCDEL etc (et. vgcle demid syrp mg gr) ... ℵAFGP al aliq τρυφεναν. Item am fu harl *-fenam.* | κοπιωσας: G -ιασας | ασπασασθ. περσιδα - εκοπιασεν εν κυριω: AFG f g om, ab εν κυριω ad εν κυριω transilientes, hinc Ln [ασπασ. περσ. - εν κυρ.]

14. ασυνκρ- cum ℵDEFG ... ς Ln Ti ασυγκρ- ut ABCLP etc | ερμην πατροβ. ερμαν cum ℵABCD*FGP al5 d e f g am fu harl tol floriac marian cop aethutr Orint 683 ... ς ερμαν πατρ. ερμην cum DcEL al pler vged demid syrsch etp (et. mg graec) arm Chr 325 Thdrt Chron 401 Dam Ambrst al

15. ιουλιαν cum ℵABC³DELP etc (Chr 325 cxmosc 2 ιουλιον) ... C*FG ιουνιαν. Chron 401 praeterit, sed 431 inter sanctas feminas (vide ad v. 7) recenset. | νηρεα: AFG al pauc νηρεαν, item d e g *neream*, f vg Orint 683 Ambrst *nereum* | και ολυμπ.: P 8. 120. cscr Ambrst om και | ολυμπαν (et. Chron 401): FG ολυμπειδα, item teste Wtst DE ολυμπιαν (Treg D** arm), d e f g vg Orint Ambrst etc *olympiadem*

16 ασπαζονται υμ. usque τ. χριστου: D (b signum adposuit, sed ipsa verba non suppl) EFG d* e f g om (sed post συγγενεις μου v. 21 exeunte addunt και αι εκκλ. πα. του χρ. Vide post.) | αι εκκλ. πασαι cum ℵABCLP al12 (item DEFG v. 21) vg syrutr cop arm aeth Orint 683 Cyract 38 Thdrt Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om πασαι cum minusc plu Chr 325 (sed in com dicit ουκετι τον δεινα και τον δεινα κατ ιδιαν, αλλα κοινη παντας) Dam Thphyl Oec

17. παρακαλω: D* etc (non item b) E ερωτω. Latini (d e f g vg) *rogo* | σκοπειν cum ℵABCLP al omnvid vg (*ut observetis*) rell Orint 684 etc ...

*σίασ καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖσ ἐμάθετε ποι-
οῦντασ, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ
Phil 3, 19 ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆσ
χρηστολογίασ καὶ εὐλογίασ ἐξαπατῶσιν τὰσ καρδίασ τῶν ἀκάκων.
19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰσ πάντασ ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω,
θέλω δὲ ὑμᾶσ σοφοὺσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ
κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ
τοὺσ πόδασ ὑμῶν ἐν τάχει.*

DEFG d* e f g m61 auct sing cleric *ασφαλωσ σκοπειτε* | *παρα*: D* *περι* (contra d *praeter*) | *ποιουντασ*: DEFG d* (d*** omitti voluit, etsi correctio ex parte tantum apparet) e f g m61 auct sing cleric praem *λεγοντασ η* | *εκκλινετε* cum ℵ*BC 37. 67** Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εκκλινατε* cum ℵcADEFGLP al plor Chr831 al

18. *τω*: FG om | *κυριω ημων χριστω* (et. Sz) cum ℵABCP al plus12 m61 syrp arm aethro Thdrt, item d*** e vg Orint 684 bis 685 *Christo domino nostro* (Augro 84 Leoserm 41 om *nostr.*); Gb *κυριω χριστω ημων* cum DEFG 178. d* (*domino et christo nostro*) f (omisso *nostro*) g ... ς (= Gb Sz) *κυριω ημων ιησου χριστω* cum L al plu (sed mu om *ημων*) syrsch cop armedd aethpp Chr831 Dam | *δουλευουσιν*: FgrGgr 80. 14lect *δουλευσουσιν* | *και ευλογιασ* (109. *ευγλωττιασ*, 42. 238. add *και καινησ απατησ*) cum ℵABCLP (Db, cf append. editionis) al plcr d*** (sic) m61 vg rell Orint 684 etc ... D*EFG 3. 17. 43. 49. 52. 57. 70. d* e f g Chrmosc 1 om

19. *υμων υπακοη*: DEFG f g m61 Ambrst (non item d e vg Orint 684) *υπακ. υμ.* | *εφ υμιν ουν χαιρω* cum ℵ*ABCLP 5. 23. (37* *το εφ υμ. συνχαιρω*) Orint 684 bis (*in vobis ergo gaudeo*) Dam ... D*FG 23. dscr arm *χαιρω ουν εφ υμιν*, ς *χαιρω ουν το* (Gbo) *εφ υμιν* cum ℵcDb et cE al plu Chr832 Thdrt al, item *gaudeo igitur in vobis* d e f g vg Ambrst, (m61 *gaudeo autem super* [*vos*]), nec aliter syrutr cop (aeth *et* –), sed syrp *το* expri etiam in graeco | *θελω δε* (et. Clem109) ... D*EFG d e f g m61 syrsch aeth *και θελω* ... 115. Orint 684 Ambrst Thphyl om copulam | *σοφουσ* sine *μεν* cum BDEFGL 61. oscr d e f g m61 vg cop arm aeth Clem109 Orint 684 Chr832 exmosce Thdrt (Caes144 *θελω μεν υμ. σοφουσ ειναι εισ το αγ., ακερ. εισ το κακ.*) Ambrst ... ς (Gbou) add *μεν* cum ℵACP al pler syrp Chr832 mouff Dam Thphyl Oec Aug serm 290

20. *συντριψει* cum ℵBCDEFgrGgrP al pler Or2,500 Chr9,833 ter Cyract 26 Dam Thphyldis Oec, item *conteret* d e fu tol Orint 2,130. 816 et 4,685 Victorin ari 3 Ambrst etc ... A 67** f g m61 vgcle am demid harl Orlob ap Gall 14,58 et int 2,435. 3,278 Thdrt (*εισ καιρον τον θεον ηντιβολησε τον των επιβουλων συντριψαι διδασκαλον*, hinc –*ψαι* non –*ψει* invenisse videtur) Ambps 36 et 37 et 118 *συντριψαι* (*conterat*). Cf et. Or2,804 *ολιγαι γαρ αι των ανθρωπ. ημεραι επι τησ γησ, εν αισ ευχεται ταχεωσ συντριβηναι τον σαταναν υπο τουσ ποδ. αυτων.* ... L –*ψη* | *τον σαταναν* (it vg *satanan*, *satanam*): m61 *alienum* | *εν ταχει*: A pon ante *υπο*

Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.
21 *Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Τιμόθεοσ ὁ συνεργόσ μου, καὶ Λούκιοσ* Act 13, 1 17, 5 20, 4
καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατροσ οἱ συγγενεῖσ μου. 22 *ἀσπάζομαι ὑμᾶσ*
ἐγὼ Τέρτιοσ ὁ γράψασ τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 *ἀσπάζεται* Act 20, 4 19, 22 1 Co 1, 14 2 Ti 4, 20
ὑμᾶσ Γάϊοσ ὁ ξένοσ μου καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ
Ἔραστοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πόλεωσ καὶ Κούαρτοσ ὁ ἀδελφόσ.
25 *Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶσ στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου* Iud 24 s Eph 3, 20 s

---

τουσ πο. υμ. Similiter syr^{sch} *conterat cito satanam sub* etc | *ποδ. υμων*: A *ποδ. ημων* | *η χαρ. του κυρ.* usque *μεθ υμων* cum ℵABCLP al omn d*** (sed om *ημων*) vg rell Or$^{int 686}$ Ambrst etc: DEFG (sed D a correctore** signum habet quo defectus notatur, etsi ipsa verba quae desunt non adscripsit) d* (non item***) e f g Sedul om | *ιησου* absque *χριστ.* cum ℵB ... ς Ln Ti add *χριστου* cum ACLP al omn^{vid} d*** vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int 4,686}$ Chr Thdrt Dam Ambrst etc | *μεθ υμων* sine additam cum ℵABCLP (item DEFG) al pler d (et. d***) e f g vg cop syr^{utr} arm aeth Or^{int} etc ... ς^{e} (= ς Gb Sz) add *αμην* cum 37^{mg**} al pauc

21. *ασπαζεται* (Gb') cum ℵABCD*FGP al^{10} d e f g vg cop syr^{p} arm (aeth *salutate*) Or$^{int 4,686}$ Chr^{9,888} Thphyl Ambrst al ... ς *ασπαζονται* cum D^{c}EL (exscripsi -ζονται, non item Treg) al plu syr^{sch} Thdrt Dam Oec | *τιμοθ-* cum ℵAB^{3}CD^{c}EFGLP etc ... B*D* *τειμοθ-*. Postea FG *λουκειοσ* et *σωσειπατρ.* | *ο συνεργ. μου* ... B 67** om *μου* | *και* (B om) *ιασων* ... 47. om | *οι συγγεν.* (FG *συνγ-*) *μου* (108. 178. *ο συγγενησ μ.*): D*(improbant** et^{c})EFG d* (improbat***) e f g add *και αι εκκλησιαι πασαι του χριστου.* Vide ad v. 16.

22. *εγω*: 37. om | *τερτιοσ*: 7. *τερεντιοσ* | *ο γραψασ*: 67** *ο και γρ.*

23. *και ολησ τησ εκκλησ.* cum ℵABCDEP 1. 5. 37. 78. 80. 121. (28* *και ο τησ εκκλ.*), item *et universae ecclesiae* d e (f g, sed vide FG) am fu (add *gentium*) tol Or$^{int 687}$ ... ς *και τησ εκκλησ. ολησ* cum L al pler Chr^{9,888} Thdrt Dam ... FG (f g vide ante) aeth *και ολαι αι εκκλησιαι*, vg^{cle} demid cop *et universa ecclesia* (cop *eccles. univ.*) | *ασπαζεται* sec: G* g (suppletur igitur tantum Graece) om

24. Hunc versum omisimus cum ℵABC 5. 187. am fu harl* al^{lachm} cop aeth^{ro} Or$^{int 687}$ ... ς Ti habent *η χαρισ του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην* cum DEFGL al pler d e f g vg^{cle} demid tol harl** Chr^{834} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (sed L *υμων* pro *ημων*, quod 87. plane om: FG f g om $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, 71. om $\overline{χυ}$: go *cum spiritu vestro* et Chr *μεθ υμων* pro *μετ. πα. υμων.*) Praeterea DEFG d e f g om *η χαρισ* etc v. 20; et FGL 87. syr^{p} go versu 24. epistulae finem faciunt. Item post versum 27. habent P 17. 80. syr^{sch} arm aeth^{pp} ar^{e} Ambrst

25. 26. 27. *Τω δε δυναμενω* usque *αιωνων· αμην* (afferunt ex his plura etiam Clem$^{686. 567}$ Or$^{4,150. 257}$ et$^{1,389. 488}$ et^{3,724}) hoc loco dedimus cum ℵBCDE 16. 80. 137. 176. cdd ap Or$^{int 687}$ (vide post) d e f vg (et.

καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 *φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως*

---

am fu demid harl tol etc) syr[sch] cop aeth[utr] Or[int 687] Ambrst etc (etiam 66. qui post *αμην* ponit *τελος* et pergit *τω δε* etc; in mg vero adscriptum est: *τελος της επιστολης ωδε εν τοις παλαιοις αντιγραφοις· τα δε λοιπα εις τελος του ιδ' κεφ. ευρισκεται.*). Accedunt, qui et hoc loco et post 14, 23. habent, AP 5. 17. 109[lat] (sed post 14, 23 est**) (et. 37., sed hoc loco est 37**) arm[edd] et[zoh] ..... contra tantummodo post 14, 23 habent (id quod Gb probavit) L al fere[200] (item lectionaria) syr[p] ar[p] (go[vid], non enim post 16, 24. habet, altero vero loco hiat a 14, 20 ad 15, 3) cdd nonnull ap Or[int] Chr Cyr[act 65] ex singulorum ordine apparet) Thdrt Dam (ut ex comm intellegitur) Thphyl Oec Ps-Theodul[1286] (Orthodoxogr. Bas. 1569) ..... omittunt utrinque D*** (vid, nullum enim accentum praeter quattuor primas voces posuit) FG[r] (spatio vacuo post 16, 24 in Graecis relicto) G et g (spatio vacuo post 14, 23 in Graecis et Latinis relicto) cdd ap Hier (vide post). Item om Mcion teste Or[int 4,687]: „Caput hoc Marcion, a quo scripturae evangelicae atque apostolicae interpolatae sunt, de hac epistola penitus abstulit. Et non solum hoc, sed et ab eo loco ubi scriptum est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, usque ad finem cuncta dissecuit. In aliis autem exemplaribus, id est in his quae non sunt a Marcione temerata, hoc ipsum caput diverse positum invenimus. In nonnullis etenim codicibus post eum locum quem supra diximus, hoc est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, statim cohaerens habetur: *Ei autem qui potens est vos confirmare.* Alii vero codices in fine, id est ut nunc est positum (ed. Delar. „in fine id, ut nunc est positum") continent." Item Hier[eph 3,5 sq] (pag[502]) sic: „qui volunt prophetas non intellexisse quid dixerint et quasi in exstasi locutos cum praesenti testimonio illud quoque quod ad Romanos in plerisq cdd invenitur, ad confirmationem sui dogmatis trahunt, legentes: *Ei autem qui potest* etc. Frustra est quod quidam volunt nec Tertullianum legisse quum adv Mcion[5,14] scribat „Bene autem quod et in clausula (respicit enim ad 14, 10) *tribunal Christi* comminatur." Fusius de h. l. exposuit Reich. comm. crit. p. 88—120. ac totam doxologiam spuriam habuit.

25. *υμας*: 37. 73. *ημας* (item P post 14, 23.) | *και το κηρυγμα* (et. ℵ[c]): ℵ* *και κυριου*. Item *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGLP al omn[vid] it vg rell Or[int 4,687] bis etc ... B *χριστου ιησου* ... Or[4,105] (afferens *τω δε δυναμενω* usque *γραφ. προφητικων και της επιτ. του κυρ. ημ. ιυ χυ*) om verba *και το κηρ. ιησ. χριστ.* Praeterea ar[p] sic vertit ac si legisset: *μονω δε σοφω θεω ιυ χυ τω δυναμενω υμας στηριξ. κατα το ευαγγ. μου και το κηρυγμ. ιυ χυ.*

26. *τε* et. Clem[685] Or[1,488] et[4,105. 226. 257] Cyr[act 65] etc ... Gb[o] cum DE 34. Chr[9,780], nec exprim d e f vg Or[int 687] Hil[830] Ambrst al, nec syrr cop arm aeth (sed syr[sch] et aeth pergunt *και κατ επιταγην* etc) | *προφητικων* (et. Clem[685] Or[int 687]): Or[4,105. 226. 257] et[1,488] (similiterque[1,280])

εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ 1 Ti 1, 17
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. 11, 36 etc

cdd ap Hier^eph 3,5 sq add και της επιφανειας (*adventum*) του κυριου ημων ιησου χριστου | γνωρισθεντος: ita et. vg^cle demid tol al *cogniti*, contra am fu *cognito* (ut ad seqq μονω σοφω θεω trahendum sit)

27. σοφω θεω (et. Clem^667 Or^int 687 et^688 etc, Cyr^act 65 om θεω) ... DE d e θεω σοφω | ιυ χυ (et. Clem^667 Or^int 687 Cyr^act Hil^830 Ambrst etc) ... B χυ ιυ | ω (d e *cuius*) ... B 33. 72. (hi^2 etiam η om) f syr^sch Or^int 687 om (item 43** 55. ειη pro ω η) ... P 31. 54. cop Chr^mosc 2 αυτω | των αιωνων cum ℵADEP 80. d e f vg syr^sch cop arm (vide supra) aeth^utr Or^int 687 et^688 Dam Hil^830 Ambrst (AP arm non item habent post 14, 23) ... ς Ti om cum BC al et, qui tantum post 14, 23 habent, L al plor syr^p Chr^789 Cyr^act 65 Thdrt^147 | αμην: 49. 68. am Or^int Hil om ... P 17. 80. syr^sch arm aeth^pp ar^e Ambrst addunt η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην (Ambrst om αμην), quae verba (vide ante) versum 24. constituere solent.

Subscriptio: ℵAB*CD* 1. 14. 30. 35. 41. 47. 49. 135. προς ρωμαιους. Item G g προς ρωμαιους ετελεσθη, *ad romanos explicit*, am fu *explicit epistula ad romanos* ... B^2b D^b (sic, non^e) πρ. ρωμαιους εγραφη απο κορινθου, d**e *epistula pauli apost. explicit scribens a Corinthum*, go *Ad Romanos explicit. Ad Romanos scriptum est e Corintho*, P παυλου επιστολη προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου, o^scr εγραφη απο κορινθου, Thdrt (cod^1 om) ιστεον οτι η προς ρωμαιους επιστολη εγραφη απο κορινθου ... 18. h^scr προς ρωμαιους (haec om h^scr) εγραφη δια φοιβης απο κορινθου, 106. 108. εγραφη απο κορινθου η προς ρωμαιους επιστ. δια φοιβης. Item 14. 48. 116. 135* 170. b^scr d^scr e^scr al προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου. Item 37. 47. 80. 89. 114. al εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της (80. 89. om?) διακονου. Item 120. 122. a^scr k^scr al Euthal^cod η προς ρωμαιους (122. Euthal^cod add επιστολη) εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της (k^scr om) διακονου, L του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη, προς ρωμαιους· εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου. Item syr^sch: *Finita est epist. ad Romanos, quae scripta est Corintho et missa est per Phoeben ministram*, syr^p: *Finita est epist. ad Rom. quae scripta est Corinthi, per Phoeben ministram* ... 133. εγραφη η πρ. ρωμ. επιστ. δια τερτιου· επεμφθη δε δια φοιβης απο κορινθιων ... 10. 109. 110. 111. 118. 120. 128. 135** 139. 143. 144. 153. 157. 178. al mu προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρεαις εκκλησιας, atque sic et. ς (= Gb Sz) edidit. Similiter cop: *Ad Romanos scripta Corinthi, missa per Phoeben ministram ecclesiae Cenchreae.* Praeterea in codd. plur (et. L, non item Euthal^cod) stichorum numerus notatur: στιχοι Ϡκʹ (i. e. 920), P Ϡνʹ. Item notantur (cum Euthalio) αναγνωσεις εʹ, κεφαλαια ιθʹ, μαρτυριαι μηʹ (alii λθʹ, alii μθʹ). B numerat capita 21 (ab αʹ usque καʹ), am fu al 51. c*** notat: χρη γινωσκειν οτι εχη η αυτη επιστ. κυριακας ζʹ και σαββ. ιʹ ... absque subscriptione sunt KF 17. al.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α̅.

I.

2 Co 1, 1 1 *Παῦλοσ κλητὸσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ*
Act 18, 17 *θεοῦ καὶ Σωσθένησ ὁ ἀδελφὸσ* 2 *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ*
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ, σὺν

---

* *προσ κορινθ. α̅*: sic ℵA^{vid} (titulus fere absciss.) BCD (E nullam inscriptionem habet) 17. 47. 108. 109. 110. 113. al (sed 108. 109. 110. al *πρωτη*. Item 37. omisso numero.) ... FG *προσ κορινθιουσ αρχεται α'* (sed G om *α'*). Item d *ad corinth.* I., g *ad corinthios incipit*, f *ad corinthios prior inc.*, am *incipit epistula ad corinthios* I., fu *inc. ad corint.* (ita ad fin. ep. ad Rom. Tum post prologum positum est: *inc. brevis epistulas*, subscriptum vero: *expl. brebes corint. incp. corpus epistulae.*) ... P *παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ α'*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ πρωτη*, 1. 116. 121. 123. h^{scr} n^{scr} al mu *προσ κορινθιουσ πρωτη* (alii *α'*) *επιστολη* (k^{scr} *επιστ. πρωτ.*, l^{scr} om *επιστ.*), 114. al *του αγιου αποστολου παυλου επιστ. προσ κορινθ. πρωτη*, 122. *παυλου αποστολου καθολικη προσ κορινθ. πρωτη* ... ς *η προσ τουσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, Gb Sz *προσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ κορινθ. επιστ. πρωτη.*

I. 1. *κλητοσ* cum ℵBFGLP al omn^{vid} f g r vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,2,301}$ Chr^{10,3} et ^{4} (urget „*ἐκλήθην*") Euthal^{cod} Cyr$^{act\,38}$ Thdrt Dam (uterque exponit, item Thphyl Oec) Ambrst^{dis} al ... ADE d e Cyr$^{act\,38}$ om, hinc Ln [*κλητ.*] | *χριστου ιησου* cum BDEFG 17. 37. 76. 115. 119. d e f g r am fu demid tol al^{lachm} Chr^{10,3} et^{4} Ambrst Aug^{ad} donat post coll 3 (ed$^{maur\,9,601}$) (Cyr^{alicubi} teste Gb^{i} manu, item Hil teste Wtst) ... ς *ιησου χριστου* cum ℵALP al pler vg^{clc} syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,2,301}$ Cyr$^{act\,38}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

2. *τη ουση εν κορινθ.* hoc loco cum ℵAD^{b}LP al omn^{vid} (77. om *τη ουση*) r vg (etiam am demid tol etc; de fu vide post) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,4,624}$ (- *de epist. ad Corinthios* - *ubi apostolus primo quidem dicit:* ecclesiae dei, quae est Corinthi, sanctificatis in Christo Iesu, vocatis sanctis, *et post haec* - cum universis qui -) Chr^{10,4} Thdrt Dam al Aug (ut ante) Ambrst al ... Ln Ti post *ηγιασμενοισ εν χρ. ιησ.* pon cum BD*et^{c}EFG d e f g (cf et. fu ubi nunc ex correctione legitur: *ecclesiae dei sanctificatis in christo ihesu qui sunt corinthii vocatis sanctis.* At post *dei* complures litterae erasae, super quas demum litterae *sanctifica* inlatae.) | *ηγιασμενοισ εν χ̅ω̅ ι̅υ̅*: 119* om. Cf et. Or^{4,158} *εν τω προ-*

πᾶσιν τοῖσ ἐπικαλουμένοισ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη Ro 1, 7 etc.
ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼσ τὸ 2 Co 8, 7
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶσ μὴ ὑστε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένουσ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃσ καὶ βεβαιώσει ὑμᾶσ ἕωσ τέλουσ 1 Th 5, 23
ἀνεγκλήτουσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 πι-

οιμιω τησ προτερ. πρ. τουσ κορινθιουσ επιστολησ γραφοντι τη εκκλησια του θεου συν πασι τοισ επικ. το ον. του κυρ. ιυ χυ. Item[int 3,952] *memini cum interpretarer illud quod ad Corinthios scribitur:* ecclesiae dei quae est Corinthi, cum omnibus qui invocant eum, *dixisse me* etc. At haec libere allata vix quicquam probant. | *συν πασιν*: 46. 52. 109. (al[3] ap Stephanum) *συμπασι* | *του κυριου ημων* (et. Or[int 3,75] et[4,624 bis] Hil[480] Aug[ut ante] etc): A 77. 109. fu Or[4,158] (vide ante) Pelag om *ημων*. (Item Ambrst[1] ad h. l., sed paullo post addit *nostri*; Tert[marc 5,5] ad probandam eandem lectionem non recte attulerunt.) | *ιησου χριστου* et. Or[4,158] et[int 3,75. 4,624] etc ... A om *χριστου* | *αυτων* sine *τε* cum ℵ*A*[vid]BD*FG 17. 46. 109. Euthal[cod] Dam, nec exprim it vg syr[sch] cop Or[int 3,75. 4,624] etc ... ς Ti *αυτ. τε* cum ℵ[c]A**D[c]ELP al pler syr[p] arm aeth Chr[10,3] et[4] Thdrt Cyr[cat 5] Phot[cat 8] etc. Item al[4] Chr[10,5] Thphyl *ημων τε και αυτ.*

4. *τω θεω μου* cum ℵ[a]ACDEFGLP al omn[vid] it vg syr[utr] cop arm Or[cat 9] et[11] (sic[9]: *απο πολλησ διαθεσεωσ το κοινον αρπαζει, τω θεω μου λεγων, και ιδιοποιειται, ο και προφηταισ εθοσ αει λεγειν· ο θεοσ ο θεοσ μου.* Eadem vero verba apud Chr[10,9] leguntur.) Chr[10,9] Cyr[ioh 794] Thdrt etc (Dam om verba *τω θε. μου παντοτ. περ. υμων*. Per incuriam, ut vdtr.) ... ℵ*B aeth om *μου* | *του θεου* (et. Cyr[glaph 282]): A* 39. 87. Chr[10,12] (non item [10]) Cyr[ioh 794] (sic: *επι τη δοθειση υμιν εν χω ιυ χαριτι*) om

5. *παση* et. Or[1,258. 709] et[cat 11] et[prov] in Notit[95] (Mai[33]) Eus[ps 321] etc ... 17. 115. 14[lect] f vg Or[int 2,198. 482. 666] (minime probat Or[2,747] nec [1,325]) *εν παση*

6. *μαρτυριον*: 12. 67**[mg] *κηρυγμα*. Cf Chr[10,10] *εισ το μαρτυριον του κυριου, τουτεστιν εισ το κηρυγμα.* | *του χριστου* et. Or[cat 12] et[int 482] ... B*FG al[10] f g arm *τ. θεου*

8. *εωσ τελουσ* cum ℵABCLP al omn[vid] Or[cat 12] etc ... DEFG *αχρι τελ.* | D* *ανεγκλητουσ* | *εν τ. ημερα* cum ℵABCLP al omn[vid] r (*in diem*) syr[utr] cop arm aeth Or[cat 13] etc ... DEFG d e f g Ambrst Cassiod[29] *εν τ. παρουσια* (f g Ambrst *in adventu*, d e *in adventum*, Cassiod *usque ad adventum*). Item vg Pelag *in die adventus*. | *ιησου χριστου* et. Or[cat] etc ... B om *χυ*

στὸσ ὁ θεόσ, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰσ κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου*
Phil 2, 2 *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντεσ καὶ μὴ ᾖ ἐν*
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ. 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ*
3, 4 *τῶν Χλόησ, ὅτι ἔριδεσ ἐν ὑμῖν εἰσίν.* 12 *λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστοσ*
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 *μεμέρισται ὁ Χριστόσ; μὴ Παῦλοσ ἐσταυ-*
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰσ τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 *εὐχα-*
Act 18, 8 Ro 16, 23 *ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·* 15 *ἵνα*

---

9. *ο θεοσ* et. Clem[443. 658] Or[cat oph 101] Eus[mcell 84] Severian[cat 18] Cyr[lob 68] etc ... C* om *ο* | *δι ου* (*per quem* et. d e f g r vg etc) et. Or[cat oph 101] (*οτι και επι πατροσ το „δι ου" – ακουσον – πιστοσ ο θε. δι ου εκληθ.* et) Eus[marc 24] Severian[cat 18] (*παλιν δε το „δι ου" επι πατροσ κειται, ου μονον επι υιου*) Chr[10,12] (*και πωσ εκληθητε; δια του πατροσ* etc) Thdrt Phot[cat 14] (*δι ου εκληθητε αντι του υφ ου εκληθητε* etc) etc ... D[gr*] F[gr] G[gr] *υφ ου*

10. *παρακαλω δε υμασ αδελφοι* ... C[3] (:: in usum lectionis eccl.) 74. a[scr] *αδελφοι παρακ. υμασ* | *του κυριου ημ. ιησ. χριστ.* cum ℵABCLP al omn[vid] r vg syr[utr] cop arm aeth Or[cat 11] etc Cyp[106] Ambrst etc ... D[gr] E *ο χριστ. ιησ. του κυρ. ημων*, item FG d f g *ιησ. χρι. του* (F om) *κυρ. ημ.* | *μη η*: Eus[mal 78] *μη ειεν* | *σχισματα*: 17. *σχισμα*, 37. *σχηματα* | *και εν τη* et. Or[3,616] etc ... G[gr*] Eus[mal 78] Hil[461] om *εν* | l. *γνωμει*

11. *αδελφ. μου* c. ℵAB[3] (* *αδ. μοι*) C[3] D[gr] E[gr] FGLP etc ... C*[vid] d e Ambrst collat[carth] om *μου* | *εν υμιν εισιν* et. am fu demid harl* Ambrst ... vg[clc] harl** tol syr[utr] cop Dial[809] Aug[donatist 1,16] collat[carth] *εισιν εν υμιν*, *sunt in vobis*

13. *μεμερισται* et. Dial[809] etc ... 10. 39. 71. 73. arm praem *μη* (syr[sch] *Numquid divisus est Chr.? aut numquid* etc. Etiam Opt[cont donat] *Numquid divisus* etc). Ln vero *μεμ. ο χριστοσ.* edidit: quam in rem cf Thdrt (cat[18] *Θεοδώρου ὁμοῦ καὶ Θεοδωρήτου* dicit) in h. l.[163] *τοῦτο τινὲσ ἀποφαντικῶσ* (male cat[18] *ἀποφατικῶσ*) *ἀνέγνωσαν – ἐγὼ δὲ αὐτο κατ' ἐρώτησιν κεῖσθαι νομίζω.* Videtur et. Ambrst *ἀποφαντικῶσ* accepisse: *Divisum dicit Christum, quia gloriam eius homines sibi partiti sunt* etc. | *υπερ υμων* cum ℵACD[bet c] EFGLP al omn[vid] Dial[809] Severian[cat 16] Chr[10,19] Euthal[cod] Cyr[act 38] Thdrt Dam etc. Item *pro vobis* d e f g r vg etc ... Ln *περι υμ.* cum BD*. Item go *propter vos*

14. *ευχαριστω* sine additam cum ℵ*B 67** Chr[com 10,22] et Dam[com] (*προσ μεν γαρ τουσ – ελεγε· ευχαριστω οτι ουδενα υμ. εβαπτ.*) ... ς Ln[ed mai] Ti add *τω θεω* cum ℵ[c]ACDEFGLP al pler d e f g r vg (et. am floriac harl* tol) go aeth[utr] Or[int 4,687] Tert[pudic 14] (*Deo gratias ago*)

μή τισ εἴπῃ ὅτι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ
καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 16, 15
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸσ βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι,
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸσ τοῦ Χριστοῦ.
18 ὁ λόγοσ γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖσ μὲν ἀπολλυμένοισ μωρία ἐστίν, 28. 24 2 Co 2, 15
τοῖσ δὲ σωζομένοισ ἡμῖν δύναμισ θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· Es 29, 14
ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθε-
τήσω. 20 ποῦ σοφόσ; ποῦ γραμματεύσ; ποῦ συνζητητὴσ τοῦ
αἰῶνοσ τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸσ τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμοσ διὰ τῆσ

Ambrst Chr[10,20] etc. Item A 17. 23. 39. 57. 68. 219** 8[petrop] d[scr] g[scr] vg[six] fu demid harl** syr[sch] et[p] c.* cop arm Or[int4,450] Thdrt in h. l. et[3,6] et[163] Pelag al add τω θεω μου, atque sic Ln[ed min] :: ευχαριστω τω θεω vel τω θεω μου Ro 1, 8. 7, 25. 1 Co 1, 4. 14, 18 etc | κρισπον (B* κρεισπ.) et. ℵ[c] ... ℵ* πρισκον

15. ειπη: L ειπει | εβαπτισθητε cum ℵABC* 5. 6. 17. 37. 67** 71. 73. 74. 80. a[scr] e f vg cop (et. sah teste Gb[l] manu: ex fragm Borg?) syr[p mg] arm Chr[20] Dam Ambrst (ex[cdd aliquot]) al. Similiter 10. 31. Euthal[cod] εβαπτισθη ... ς εβαπτισα cum C[c]DEFGLP al pler d g r go syr[sch] et[p txt] Thdrt al Tert[pudic 14] al

16. εβαπτισα δε και ... D*FG βεβαπτικα δ. κ. | λοιπον: FG το λοιπον ... Ambrst *ceterorum* (sed nonnulli libri *ceterum*) | αλλον et. r vg[cle] am demid tol; Thdrt αλλων ... FG d e f g fu om | εβαπτισα sec: D* βεβαπτικα

17. απεστειλεν et. Or[cat 19] et[35] Severian[cat 19] etc ... A απεσταλκεν (sed λκεν periit) | χριστοσ cum ℵACDELP al omn[vid] Or[cat 19] et[35] Severian [cat 19] Chr[21] etc ... BFG Thdrt ο χριστ., hinc Ln [ο] χρ. | αλλα cum ℵA[vid]BDE al[vi] ... ς Ln αλλ cum CFGLP al certe pler etc | ευαγγελιζεσθαι cum ℵADEFGLP etc (C latet) ... B ευαγγελισασθαι

18. ο λογ. γαρ (P 38. 39. b[a scr] al om) ο ut et. Ir[17] (ex Epiph[181]) etc ... B 74. ℵ*[scr] om ὁ sec, item Cyr[hr 188] ο γαρ λογ. του σταυρ. | ημιν et. Ir[17] (ut ante) etc (39. υμιν) ... vg Pelag al *id est nobis* ... FG 8[lect] d e f g r fu* am** Ir[int 17] Cyp[224] Hil[823] Ambrst om (Tert[marc5,5] *ait crucem Christi stultitiam esse perituris, virtutem autem et sapientiam dei salutem consecuturis*) | θεου: 17. χριστου

19. γαρ (et. D[b] et[c]) : D[gr*] om | τ. συνετων (et. f g *prudentium*): F[gr]G[gr] τ. ασυνετων (F ασυν-)

20. συνζητ- cum ℵABCDEFG ... ς συζητ- cum LP al certe pler | του κοσμου cum ℵ*ABC*D[gr*]P 17. 28. 46. 74. a[scr] m[76] Euthal[cod] arm[ed] Clem [370] Or[3,175] Did[tri339] Epiph[2,48] Cyr[esa549] Dam Thphyl Tert[marc 5,5] ... ς (Gb[oo]) add τουτου cum ℵ[c]C[3]D[c]EFGL al pler syr[utr] cop arm[edd] Clem[647] Or[3,318] et[cat 25] Epiph[744] Chr[29] Thdrt. Item *huius mundi* d e f g r vg go Tert[idol 9] (*huius saeculi*) Cyp[324] Or[int 4,530] al mu

21. επειδη γαρ et Or[1,381] etc ... FG 3. 108. 177. arm om γαρ (minime

σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
τος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 *ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα*
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 *ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν*
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
ρίαν, 24 *αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-*
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 *ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ*
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 *Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,*

---

in hanc rem probant Clem^{370} Tert^{marc5,5}) | *ευδοκησεν* cum ℵABDEFG LP al pler Clem^{370} Or$^{1,231.\ 589}$ Ath^{1,48} Chr^{29} etc ... c 37. 46. 73. Ath^{1,434} Chr^{30} Dam *ηυδοκ.* | *ο θεος*: FG *τω θεω.* Quemadmodum Latini (it vg Or$^{int4,517.\ 628}$ Hil^{811} Ambrst etc) *placuit deo.* Contra Tert^{marc5,5} *boni duxit deus,* Hil^{822} *decrevit deus* | *πιστευοντας*: L *πιστευσαντας*

22. *επειδη* (FG *επει*) *και*: FG 33. 35. f g fu harl* syr^{sch} (Clem^{370}, sed totum locum libere adhibuit) Tert^{marc5,5} Cyp$^{285.\ 314}$ Hil$^{812.\ 823}$ Ambrst om *και* | *σημεια* cum ℵABCDEFGP 46. 52. 63. 80. d e f g r vg syr^{utr} ar^{e} cop go aeth^{pp} (male aeth^{ro} *doctrinam*) Clem$^{328.\ 370}$ Severian^{cat28} Chr^{30} Cyr^{act28} Thdrt Dam Tert^{marc5,5} Cyp$^{268.\ 314}$ etc ... ς (= Gb Sz) *σημειον* cum L al pler arm Euthal^{cod} Thphyl^{txt} Oec^{txt} :: cf Mt 12, 39. 16, 4 et alibi | *ζητουσιν* et. Clem$^{328.\ 370}$ ... A *επιζητουσιν*

23. *εθνεσιν* cum ℵABC*D*EFGLP 5. 10. 17. 23** 31. 37. 46. 71. 73. 80. 93. d e f g r m^{5} vg (Latt *gentibus*) cop syr^{p} arm aeth go (syr^{sch} *gentilibus* vel etiam *Graecis.* Eodem verbo v. 22 utitur.) Or^{2,737} (et ^{1,231} fluct lectio) et^{int4,628} Eus^{dem490} Cyr^{hr183} Dam al Cyp$^{285.\ 314}$ Hil$^{812.\ 823.\ 1076}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ελλησι* cum C^{3}D^{c} al pler Clem$^{370.\ 804}$ Or^{1,231} (fluct lect) Eus^{esa387} et^{ps370} Euthal^{cod} Chr^{30} Thdrt al

24. *αυτοις*: C *αυτος* (sic) | *τοις κλητοις*: FG om *τοις* | *τε* et. Clem^{370} Or^{1,231} (exprim et. syr^{p}) ... FG om (nec exprim it vg etc)

25. *σοφωτ. τ. ανθρ. εστιν* (67** *εσται*) hoc ordine cum ℵABCLP al omn vid syr^{p} Or^{3,175bis} et^{176} et^{cat26} Eus^{ps370} Chr^{32} etc ... DEFG d e f g r vg syr^{sch} arm Hil^{812} et^{823} Ambrst *σοφ. εστ. τ. ανθρ.* (Libere vero Tert^{marc5,5} „Quid est autem *stultum dei, sapientius hominibus,* nisi crux et mors Christi? Quid *infirmum dei, fortius homine,* nisi nativitas et caro dei?" Item^{marc2,2} „Sed nos scimus *stultum dei, sapientius hominibus,* et *invalidum dei validius hominibus.*") | *το ασθενες*: FG *ο ασθενες* (f g r vg *quod infirmum est*) | *ισχυροτερ. των ανθρωπων* sine *εστ.* (ita et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*B 17. 67** Or^{ps} ap Gall^{14,58} (*το γαρ ασθενες του θεου, ο μεν αποστολος λεγει, ισχυροτερον των ανθρωπων· εγω δε αν ειποιμι*) Eus^{ps370} ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *ισχ. τ. ανθρ. εστιν* cum ℵ^{c}ACLP al fere omn syr^{p} aeth Or^{3,176} et^{cat26} Chr^{32} Thdrt Dam etc. Item DEFG d e f g r vg cop arm Hil^{bis} Ambrst al *ισχ. εστιν των ανθρ.*

26. *γαρ* et. d e r vg Ir^{int144} Or$^{3,661.\ 4,93}$ et^{int530} Eus^{ps404} etc ... D^{gr}E^{gr} FG 21. f g aeth^{utr} *ουν* (Or^{1,478} *δε,* item ^{1,159} libere *γουν.* Item Pamphil^{4,22} *βλεπομεν γουν την κλησιν ημων,* sed ex Ruf interpr *videte enim*) |

ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ
πολλοὶ εὐγενεῖσ· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸσ
ἵνα καταισχύνῃ τοὺσ σοφούσ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο
ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεόσ, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
καταργήσῃ, 29 ὅπωσ μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Eph 2, 9
θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃσ ἐγε-
νήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ

ου (D*gr ουδε) πολλοι δυνατοι et. Or 1,160. 479 et 3,661 etint 2,224 Pamphil 4,22 Eusps 404 etc (Irint 144 *quoniam non multi sapientes apud vos, nec nobiles neque fortes.* Etiam 74. ου πο. ευγ. ου πο. δυν.) ... FgrG g cop om (item Or 4,530 edd ante Delar.)

27. εξελεξατο ο θε. ινα καταισχ. - εξελεξ. ο θεοσ ινα etc cum ℵBCDELP al plu d e f r vg rell Or 1,495 Eusps 404 etecl 52 al mu Tertmarc 5,5 etc ... transiluerunt ab εξελεξατο ο θεοσ priore ad εξελεξ. ο θε. alterum AFgrG al plus 15 g (Or 3,661 libere αλλα τα μωρα του κοσμ. εξελεξατ. ο θεοσ, [interprvet add *et quae infirma*] και τα μη οντα, ινα τα οντα καταργηση.). Hinc Ln [ινα καταισχ. τ. σοφουσ, και τα ασθ. τ. κοσμ. εξελ. ο θεοσ]. Similiter alii errarunt. | καταισχυνη (LP al aliq bis -υνει) τ. σοφ. cum ℵBCDELP 14. 17. 47. 62. 109. 115. 119. 121. kscr d e r vg syrutr cop arm aeth Or 1,160. 479. 495. 632 et 3,505 etcat 32 etint 2,224. 489 et 4,517. 530 Pamphil 4,22 Eusps etecl Cyrioh 636 al mu Tertmarc 5,5 etc ... ς τουσ σοφ. καταισχ. cum minusc plu

28. αγενη (ℵa): ℵ* ασθενη, item Or 1,160 cod 1 | εξουθενημενα et. Orsaepe Pamphil 4,22 Eusps 404 etecl 52 etc ... 17. Or 2,822 εξουδενωμενα, ascr εξουθενωμενα | τα μη οντα cum ℵ*AC*D*FG 17. d e g aethro Or 3,223 Euthalcod Tertmarc 5,5 Ambrst al ... ς (= Gboo Sz) praem και cum ℵcBC3DcELP al pler f m76 r vg syrutr cop arm aethpp Or 1,160. 479. 495. 632 et 3,661 etcat 22 etint 4,530 Pamphil 4,22 Eusecl 52. 55 etps 404 Chr 39 Thdrt Dam | καταργηση: P 114 116. -γησει

29. καυχησηται cum ℵABCDEL al pler etc ... ςe 1624 et 1633 (non item 1656 nec ς Gb Sz) καυχησεται cum FGP bscr oscr | ενωπ. του θεου cum ℵA BC3DEFGLP al 100 d e f g r m78 cop aethutr armzoh Or 1,120. et 632 etcat eph 102 et (omisso του) 1,160 etint 4,530 Eusps 404 Ephr 172 Chr 40 Dam etc (Irint 213 *in conspectu domini*) ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') ενωπ. αυτου cum C* (et. ℵc vdtr incepisse αυτου sed antequam perficeret abiecit) al mu vg syrutr armusc Or 1,479 Dial 817 Severiancat 23 Thdrt Ambrst al

30. σοφια (FG η σοφ.) ante ημιν (B ημων) posuimus (Gb'') cum ℵABCDE FGP 17. 37. 46. 71. 93. d e f g am fu demid tol harl** Or 1,196. 606 et 2,557 etquinquies etint 2,697. 4,466 Dial 817 Eusdem 235 etecl 99 Didtri 356 Cyr act 65 Ambrst al ... ς post ημιν pon cum L al pler vgcle harl* syrutr cop arm Or 2,025. 644 acter Eusprae 546 etecl 198 etps 148 etesa 401 etalibi Chr 41 Cyrioh 794 Thdrt Dam Pelag al | δικαιοσ. τε et. Orplus decies

Ier 9, 23 2 Co 10, 17 ἀπολύτρωσισ, 31 ἵνα καθὼσ γέγραπται· ὁ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸσ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίασ καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
13 πολλῷ ἐγενόμην πρὸσ ὑμᾶσ, 4 καὶ ὁ λόγοσ μου καὶ τὸ κήρυγμά

Dial 817 Eus saep Cyr loh et abac 556 et act 55 al mu ... D b FG Or 3,557 και δικ. Item sed libere Cyr esa 582 γεγονε γαρ ημιν απο θεου και πατρ. δικαι. και απολυτρ. και αγιασμ. (D* δικαιοσυνη, D** και δικ., D c δικ. τε. Sed** videri potest και δικ. τε dedisse. Cf ed. meam codicis D.)

31. ο καυχομενοσ

II. 1. καγω: 14. 17. add δε | μαρτυριον cum ℵ c BDEFGLP al pler d e f g vg sah syr p aeth utr arm Or cat 34 et 35 (ουκ ειπεν το κηρυγμα αλλα το μαρτυριον etc, sed eadem apud Chr 50 leguntur) Chr 49 et 50 Cyr act 38 et cat 35 (μαρτυριον του θεου φησιν τον χν̅· μεμαρτυρηκε γαρ ο θεοσ etc) Dam (αντι του· το κηρυγμα ο μαρτυρουμεν) al Pelag al ... ℵ* AC 5. 30. 71. 77. 80. 81. n scr r syr sch cop Antioch 1102 Ambr luc 12. 1454 Aug serm 160 (5,771) Ambrst (sed cdd nonnull testim.) μυστηριον (Gb'') ... ar e Thdrt ευαγγελιον, k scr σωτηριον | του θεου ... vg arm usc Ambrst cdd nonnull Pelag Christi

2. εκρινα absque του cum ℵABCD* et c EFGP al plus 10 Or cat 35 Chr 50 semel Cyr act 38 Antioch 1102 Dam (libere Or 1,487 et 3,587 εγω δε εκρινα μηδεν ειδεναι, et 4,293 εκρινα μηδεν ειδεναι. Item Ath 996 ουδεν εκρινα ειδεναι ει μη) ... ς (= Gb Sz) add του cum D b L al pler Did tri 8 Chr 50 sem Thdrt al | ειδεναι τι cum ℵAD b FGL al pler d e f g r vg (d e g Tert scire aliquid, r Ambrst me scire aliquid, f vg scire me aliquid) syr utr sah cop arm Or cat 35 Did tri 8 Chr 50 sem Cyr act 38 etc (Antioch om τι) Tert pudic 14 Ambrst etc ... Gb Sz Ln Ti τι ειδεναι cum BCP 17. 37. 73 74. 137. 177. 179. a scr Bas mor 303 Chr 50 sem Cyr mich 429 Isid 4,150 Hil 1076 al (at non probat Or int 2,174 nihil me iudicavi aliud scire inter vos). Praeterea D* et c E τι εν υμιν ειδεναι, D b του εν υμιν ειδεν. τι, item syr sch. | ιησ. χριστ. et. Or 1,437 et 3,587 et 4,12. 52. 293 et cat 35 et int 2,202. 273. 4,628 Ath 996 Did tri 8 Bas mor 303 Cyr mich 429 Antioch 1102 al mu Tert pudic 14 Pelag etc ... FG 109. 114. f g am tol harl (non fu demid) Cyr act 38 libere Or int 2,174 et 4,470. 498 Hil 1076 Ambrst al χριστ. ιησ.

3. καγω cum ℵABCP al 10 Or 4,293 et cat 340 Bas mor 303 Antioch 1102 Dam ... ς Ti και εγω cum DEFGL al pler Chr 50 Thdrt al | και εν φοβω: FG 49. f g r vg Ambrst al om εν | και εν τρομω: DEFF 49. 119. d e f g r vg Ambrst al om εν, hinc Gb u

μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματοσ
καὶ δυνάμεωσ, 5 ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων 1 Th 1, 5
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νοσ τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου τῶν καταργου-
μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε- Eph 3, 5 Ro 16, 25
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ πρὸ τῶν αἰώνων εἰσ δόξαν ἡμῶν,

---

4. *πειθοισ* (AD*P *πιθοισ*) et *λογοισ* (ℵ* *-γοσ*, k[scr] *λογου*) cum ℵ(et* et[c])A BCDELP al longe plu r (*in suasoriis sapientiae verbis*) vg (*in persuasibilibus sap. verbis*) syr[p] (item cop aeth) Or[1,168. 377. 630] et[3,308] et[4,11] et[cat eph 119] et[int 4,627] (ut r) Eus[praep 7 ox cdd] Ath[668] (*εν πειθοισ σοφιασ ελληνικησ λογοισ*) et[2,47] Bas[mor 302] Epiph[anc 75] Severian[cat 86] Cyr[hr 187. 290. 353] Chr[10,51] et[9,107] Cyr[act 36] Thdrt Dam al Hier[eph lib 1] (ut vg) et[2] (ut r) al; item Mac[106] (ap Gall[7]) Chr[1,906] (sed fluct lect) *εν πειθανοισ - λογοισ*, item *εν πειθοισ* omisso *λογοισ* F[gr]G[gr] 74. 137. a[scr] ar[e], 77. vero pergit *και λογοισ* ...... 1. 18* 48. 72. 106. 108. 132. 153** b[scr*] c[scr] o[scr] al („barb 4") d e f g am sah syr[sch] arm Or[3,635] et[4,93] Eus praep 7 Ath[956] (*κατα το μη εν πειθοι σοφιασ ανθρ. εχειν το κηρυγμα*, et[584] *ουκ εν σοφια λογων*) Epiph[396] Chr[51 cdd] Amb[ps 118, 1107] et[fid 2,485] Ambrst al *πειθοι* (Gb") et *λογων* (Or[4,93] *των λογ.*, 1. 48. 72. 106. 108. 132. 153** al[3scr] Epiph[396] Chr[51 cdd] *λογοισ*, d e am sah vide post) vel etiam absque *λογων* (sic 18* f g Or[1,377] Ath[956] Ambrst Sedul. Latini enim sic: f g (vide supra FG) Ambrst *in persuasione* (Ambrst add *humanae*) *sapientiae*; d e *in persuasione sapientiae sermones* (corrigo *sermonis*), am *in persuasione sapientiae verbi*, Amb *in persuasione sapientiae verborum*, item [*Regnum dei non*] *in persuasione verbi*-[*est, sed in ostensione virtutis*]. Item sah *in persuasione sapientiae sermonis*, syr[sch] arm *in persuasione sermonum sapientiae*, aeth[ro] *εν πειθοι λογου*, aeth[pp] *εν πειθοι σοφιασ λογου ανθρωπων*. Cf et. Glossar. N. T. ed. Alberti p. 119. *πιθοῖ: πιθανότητι.* | *σοφιασ* cum ℵ*BDEFG 17. 46. 71. Euthal[cod] d e f g r am fu* tol syr[sch] sah arm aeth Or[1,162. 377] et[3,308. 635] et[4,11. 93] et[cat 119] Or[int 4,627] Eus[praep 7 cdd] Cyr[hr 353] Chr[51 bis cdd] Severian[cat 86] Cyr[cat 36] Thdrt[cod] Dam Hier[bis] (ut supra) Amb[bis] (ut supra) ... ς (= Gb Sz) *ανθρωπινησ σοφιασ* cum ℵ[c]ACLP al pler vg[cle] demid fu** cop syr[p] Or[1,377. 630] Eus[praep 7] Ath[2,47] Bas[eth 302] Cyr[hr 187. 290] Mac[106] (Gall[7]) al Ambrst Pelag | *αλλ* cum ℵACDEFGLP etc ... B *αλλα* | *αποδειξει* et. Or[octies] etc ... D*et[c]E *αποκαλυψει*
5. *η πιστ. υμων*: 38. 48. 72. 120. c[scr] cop (non item sah) Clem[345. 649] Or[1,377. 630] *η πιστ. ημων* | *μη η*: F[gr]G 37. c[scr] om *η* | *αλλ* ut v. 4 ... B *αλλα*
6. FG 14. 41. 114. al pauc f g transiliunt a *του* (F om) *αιωνοσ τουτου* ad *του* (F om) *αιωνοσ τουτου*, item 7[lect] aeth[ro] om *ουδε των αρχοντ.* usque *των καταργουμενων*.
7. *λαλουμεν*: 17. *-λωμεν* | *θεου σοφιαν* cum ℵABCDEFGP al[15] d e f g r vg arm Clem[659. 685. 694] Or[1,168. 456] et[2,538] et[3,208] et[cat 351] Or[int 1,142. 143]

ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίς γὰρ

ενεπισ Eus Bas Chr Cyr al Hil Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) σοφια θεου cum L al plu Thdrt, item sah cop syr

8. ουδεις et. Clem Or etc ...

 οιδε τις | εγνωκεν et. Clem Or etc ... εγνωσαν

9. αλλα et. Clem etc ... A om, item Pelag | ειδεν cum ABDEFGL al pl Clem Clem Or Const Hippol (ed Lag) Eus Ath Epiph etc ... Clem Polycmartyr Bas Chron etc ιδεν. Vi... Clem Eus Epiph Thdrt Chron ... cum DEFGLP al omn Polyc Clem Or Const Eus Ps-Ath Epiph Bas Chr Macar (Gall). Cyr Euthal Thdrt Dam etc. Item quae d e f g r vg Or etc ... La Ti οσα cum ABC Clem (λεγει γαρ· οφθαλμος ουκ ειδεν — ανεβη οσα ητοιμασεν τοις υπακουουσιν αυτου.) Hipp (ut supra) Cyr Epiph Mac (Gall). Cyr et. Praeterea cf Or: *Λέγεται μὲν γεγράφθαι, καὶ ὅταν μὴ διὰ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων κείμενα ᾖ, ὡς ἐπὶ τῶν ἱστοριῶν. ἢ ὅταν τὸ αὐτὸ μὲν νόημα κείμενον ᾖ, μὴ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ῥημάτων ὡς ἐνταῦθα· τὸ γάρ· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, ταὐτόν ἐστιν· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν· ἢ τοῦτο τοίνυν φησίν, ἢ εἰκὸς καὶ γεγράφθαι ἐν βιβλίοις καὶ ἠφανίσθαι τὰ βιβλία. καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη καὶ ὀλίγα διεσώθη βιβλία, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας αἰχμαλωσίας.* Etc. De Hegesippo circa hunc locum cf Phot. 232. (pag

10. ημιν δε cum ℵACDEFGLP al pler d e f g vg syr arm aeth Or Orint et Ath Didtri etlat Epiph Mac (Gall) Chr Thdrt Dam al Hil Ambrst Pelag ... Ti ημ. γαρ cum B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. sah cop Clem Bas Euthal cod Antioch ... 13 lect 14 lect om copulam | απεκαλυψ. ο θεος cum ℵABCDEFGP al d e f g r vg syr cop arm aeth Clem Ath Bas Didtri etlat Epiph Euthal cod Mac Cyr Antioch al ... ς (= Gb Sz) ο θεος απεκαλ. cum L al longe plu syr sah Or Chr Thdrt Dam al | δια του πνευματος sine αυτου cum ℵ*ABC 17vid cop Clem Bas et Cyr (Orint Didlat per spir. sanctum) ... ς (Gb) add αυτου cum ℵcDEFGL al fere omn d e f g r vg syr sah arm aeth Or etint et et Ath

οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ-
που τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶσ ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Mt 11, 27
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖσ δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖσ ἀνθρωπί-

Did[tri 117] Bas[1,310] Epiph[898] Macar[129] Chr[63] Thdrt Dam al | *εραυνα* cum אAB*C ... ς Ln *ερευνα* cum B[3]DEFGLP rell

11. *ανθρωπων* et. Or[1,197. 524] et[3,571. 622] et[int 4,486. 642] Eus[ps 127] Bas[1,276. 310] Ath[703] Ps-Ath[2,178] Did[tri 117] et[lat 6,282] Cyr[hr 155. 257] Chr[64] Cyr[ioh 42] Thdrt Antioch[1234] Dam Hil[1029] Ambrst al ... A 17. Ath[552] Cyr[ioh 837] om | *το πνευμ. του ανθρωπου* et. Or[1,197. 524] et[3,571] et[int 4,486. 642] Eus[ps 127] Bas[1,276] Antioch[1234] etc ... FG f g arm[codd] Or[libere 2,644. 3,622] Hil[1029] Amb[apol dav 700] (non item[fid 5,568] nec[spir 2,658]) om *του ανθρωπου* | *το εν αυτω*: L *το επ αυτω* | *τα του θεου* et. Or[1,197. 524] et[3,571. 622] etc ... DG[r*] *το του θεου* ... FG[r]G g Hil[1029] *τα εν τω θεω*. Libere Tert[prax 8] et[19] *quis enim scit quae sint in deo nisi spiritus qui in ipso est.* | *εγνωκεν* (Gb'') cum אABCDEP al plus[10] Euthal[cod] Or[1,524] Ath[528] et[703] Bas[1,276. 310] et[alib] Cyr[hr 257] Cyr[ioh 42. 837] Antioch[1234] Dam. Item FG 23. Cyr[hr 155] Bas[1,319] Epiph[2,17] Ps-Ath[178] al *εγνω*. Accedunt d e f g vg Amb[spir 3,657] *cognovit* etc (Ambrst al *novit*) ... ς *οιδεν* cum L al longe plu Or[1,197] et[3,571] Ath[536. 552] Did[tri 117] Chr[64] Thdrt al, item *scit* r Aug[saepe] | *το πνευμ. τ. θεου*: P add *το εν αυτω*

12. *τ. κοσμου* cum אABCLP al omn[vid] fu harl* tol syr[utr] aeth Ius[trec fid 5] Or[1,197] Eus[marc 14] Ath[523] Bas[1,271] et[310] Epiph[897] al mu Novatian[tri 29] (Gall[3,311]) ... DEFG f g cop arm Bas[1,310 cod 1] Cyr[esai 869] *τ. κοσμ. τουτου*, item *huius mundi* d e r vg[cle] am demid harl** Or[int 3,56. 59] Hil[808] et[alib] (sed var lect) Ambrst al | *ειδωμεν* et. Or[1,167. 4,7] et[216] Ath[552] Bas[1,310] etc, item *sciamus* d e f g r vg Or[int 3,56] Hil Ambrst Faustin[451] (Gall[7]) etc ... DEFGLP al (8 ap Scri) Or[1,197] et[2,565] et[4,189] Eus[marc 14] Did[tri 117] Ath[523] Caes[11] (Gall[6]) Epiph[880. 896] Cyr[esa 869] Thphyl *ιδωμεν* | *υπο του θεου* et. Or[4,316] et[cat 46] etc ... P 76. 115. 119. k[scr] (om et. ante) Or[cant] (ap Mai[auctor cl 9,262]) om *του*

13. *α και*: FG[r]G[r] om *α* (Wtst affert ad eandem lectionem Eus[ps 15. 22. 30], sed nullus horum locorum huc quadrat.) | *εν διδακτοισ* ita utroq loco אABCDEFGLP al fere omn (al[2 scr] bis *ε. διδακτικοισ*, item 1[scr*] pri loc; 10. sec loc *εν διδαχη*) Basilid[hipp 240] Naass[hipp 112] Clem[870] Or[1,167. 197] et[2,587. 565] et[alib] Eus[marc 14] et[17] Epiph[880] (et[882]) al mu ... d e *non in doctrina humana sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus*, f g *non in doctrina humanae sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus*, r *non in sapientia* (corrige *-iae*) *humanae doctis verbis, sed docti spiritu*, Ambrst *non in doctrina verborum humanae sapientiae, sed in doctrina spiritus*, Aug[ep 242] *non doctis humanae sapientiae verbis, sed docti spiritu*, item Ioh[102] et[civ dei 14,4] *non in sap. humanae doctis verbis, sed doctis spiritus* (cdd[al] *doctis spiritu, docti spiritus*), vg *non in doctis humanae sap. verbis, sed in doctrina spiritus* (am fu* add *et virtutis*) Vig[tri 12,326] *non*

νης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς
πνευματικὰ συγκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
Io 14, 17 τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται
γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα-
E. 20, 12 κρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ
Ro 11, 34 ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

---

docti humanae sapientiae verbis, sed docti ab spiritu, m[30] *non quae docentur per humanae sapientiae verbum, sed quae docentur per spiritum* | *πνευματος* sine additam cum ℵABCD*FG 17. 67** 71. 80. 177. 178. 179. d e f g r m[30] vg (sed am fu* add *et virtutis*, fu** add *sancti*) syr[sch] cop arm Basilid[hipp 240] Naass[hipp 112] Clem[370] Or[1,167. 197] et[2,527. 565] et[3,636] et[4,216] et[cat 46] Eus[marc 17] Epiph[300] Dam al[gr] et[lat] mu ... ϛ (= Gb Sz) add *αγιου* cum D[c]ELP al pler (115. praem *αγ.*) fu** syr[p] aeth (ut solet) Eus[marc 14] Chr[64] Thdrt al | *πνευματικοις*: ℵ 17. *-κως* | *συνκρι-* cum ℵAD*FG ... ϛ Ln *συγκρι-* cum BCD[c]ELP al certe pler. Praeterea P *-νοντος* pro *-νοντες*, F[gr] *συνκρινομεν*, G *συνκρρινομεν*, g *comparantes t mus*

14. *του θεου* cum ℵABCDEFGLP al pler d e f g m[10] r vg syr[p] cop arm Naass[hipp 112] Valentinian[hipp 194] Clem[348] Or[1,686] et[2,198] et[4,74] et[prov 27] (ap Gall[14]) et[int 79. 80] et[alib] Eus[praep 681] et[marc 14. 15] Did[tri 66] al Hil[64] Amb[luc 12,1446] et[alib] Aug[ep 212] et[ioh 97] et[alib] Ambrst etc ... 2. 61. b[scr] o[scr] syr[sch] (aeth *spiritus sancti*) Ir[gr] et[lat 30] Clem[650] Or[cat 22. 47] Ath [740] (non item[lat 776]) Epiph[584. 801] Chr[65] Thdot[anc 441] (sed non [462]) al (Tert[marc 2,2] *homo animalis non recipiens quae sunt spiritus*) Hil[844] om | *αυτω*: A* om

15. Hunc versum om ℵ* (supplet ℵ[a]) harl* | *ανακρινει* sine *μεν* cum AC D*FG d e f g m[10] r vg syr[sch] cop arm ar[e] aeth[utr] (Ir[gr] et[lat 30], sed non add *αυτος δε* etc) Clem[346] Or[4,74. 166. 306] et[cat 72. 277] et[int 2,168. 188] et alib Thdrt[2,1065] Hil[64] al mu ... ϛ (Gb[o]) add *μεν* cum ℵ[a]BD[b et c]ELP al omn[vid] Euthal[cod] syr[p] Or[cat 18] Did[tri 66. 291] Macar[25] et[305] (Gall[7]) Chr[67] Thdrt[3,178] (i. e. ad h. l.) al | *παντα* cum ℵ[a]BD[b et c]EFGL al pler Ir[gr 30] Clem[346] Or[3,715. 787] et[4,74. 166. 306] Macar[25. 305] Thdrt[2,1065] Dam al; item Did[tri 66. 291] Thdrt[3,178] *παντας* ... Ln [τα] *παντα*, Ti *τα παντ.* cum ACD*P 17. 67. 71. 116. Ir[gr cod 1] Or[cat 72. 277] Nyss[2,490] Chr[67] al

16. *συνβι-* ut ℵABCLP etc ... DEFG *συνβι-* | *χριστου* cum ℵACD[c]ELP al omn[vid] d e vg syr[utr] cop arm Ps-Iust[xen et sere] Or[1,167. 2,545. 3,697] et [4,7. 180.] et[cat 42] et[alib] Or[int 2,172. 210] et[alib] ([2,361] *domini Christi*) Did[tri 66] Epiph[1025] Chr[67] Cyr[ioh 812] et[alib] al mu Pelag Vig[tri 12] al ... Ln *κυριου* cum BD*FG f g r Thphyl[txt] Aug[ioh 3,638] Ambrst Sedul. Libere Or[cat 278] *ο γαρ πνευματικος νουν εχει κυριου.*

III.

1 *Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡσ πνευματικοῖσ* He 5, 12 1 Pe 2, 2
ἀλλ' ὡσ σαρκίνοισ, ὡσ νηπίοισ ἐν Χριστῷ. 2 *γάλα ὑμᾶσ ἐπότισα*

III. 1. *καγω* cum ℵABCDEFGP al plus[10] Clem[119. 685] Or[3,668] et[cat 87] Did[tri 286] Chr[76] Euthal[cod] Dam ... ς *και εγω* cum L al pler Thdrt al | *ηδυνηθην* et. Clem[660. 685] Or[3,479. 658] et[cat epp cath 115] etc ... C Clem[119] Or[3,668] Did[tri 286] *εδυνηθην* | *λαλησ. υμιν* cum ℵABCD*et[c]EFG al plu d e f g r Clem[119. 660] Or[int 78] Did[tri 286] Epiph[880] Euthal[cod] Thdrt al Hier[iovin 1] al ... D[b]LP al fere[40] vg Clem[685] Or[3,479. 658. 668] et[cat] (ut ante) Or[int 2,98. 3,27] Chr[76] Dam Cyp[259] Ambrst Pelag al *υμ. λαλ.* | *σαρκινοισ* c. ℵABC*D* 17. 67** 71. Clem[685] et[119 cod] Or[3,479. 658. 668] Nyss[1,61] (*διο φησι πρ. κορινθιουσ - οτι σαρκινοι εστε* etc) ... ς (= Gb) *σαρκικοισ* cum D[c]EFGLP al pler Clem[660] et[119 ed] Or[cat] (ut ante) Did[tri 286] Epiph[880] al mu (:: forma *σαρκινοσ* etiam Ro 7, 14 et Heb 7, 16 ex auctoritate gravissimorum codicum legitur. Quod v. 3 *σαρκικοι* eadem ex auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut locis reliquis gravissimos testes deseramus nostramque potius opinionem quam auctoritatem sequamur. Patres in rebus eiusmodi, quae totae pendent a codicum scriptura, vix multum valent; tamen vero et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse probabile fit.) | *ωσ νηπιοισ*: 76. 89. 106. 109. 111. Clem[119] Or[cat epp cath 115] Did[286] Thphyl *ωσ νηπιουσ* coniungentes cum seqq. Item arm. Apud Clem l. l. sic invenitur: *γαλα υμασ εποτισα, ωσ νηπιουσ εν χριστω, ου βρωμα*, ac paullo post: *καὶ δὴ ἀναγνωστέον ὧδέ πωσ ῥητόν· γαλα υμασ εποτισα εν* $\overline{χω}$, *καὶ διαστήσαντεσ ὀλίγον ἐπαγάγωμεν· ωσ νηπιουσ.* Nec aliter Latini multi coniunxerunt singula; nisi quod verba Latina, ut sonant, in utrumque sensum accipi possunt. Ita apud Cyp[test 3,3] ([304]) editum est: *Et ego quidem, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus; quasi infantibus in Christo lac vobis potum dedi, non escam.* Item Hier[iovin 1] Aug[saepe] Ambrst etc. Ceterum eandem coniunctionem testatur etiam L, qui v. 2 *υμιν* pro *υμασ* exhibet.

2. *υμασ*: et. Ir[284] (*και δια τουτο παυλοσ κορινθιοισ φησι· γαλα υμασ εποτισα, ου βρωμα* etc) Clem[685] (*ωσ νηπιοισ εν* $\overline{χω}$*· γαλα υμασ εποτισα* etc) et[alib] Or[1,265] (*ο δε παυλοσ νηπιοισ διαλεγομενοσ - κορινθιοισ φησι· γαλα υμασ εποτισα, ου βρωμα* etc) et[saepe] Or[int 2,210] (*sicut ipse apostolus de quibusdam dicit* quia lacte vos potavi, non esca) et[3,385] Eus[dem 323] (*οισ και φησιν ο θειοσ αποστολοσ· γαλα υμασ επ. ου βρ.*) etc ... L Or[cat 87] (*κορινθιοισ, προσ ουσ· γαλα υμιν εποτισα, ου βρωμα* etc) *υμιν*. Cum Latinis vero plerumque et. Or[int] *lac vobis potum dedi*, quo modo si una afferuntur quae praecedunt, coniunctio ambigua fit. Cf[2,78. 98. 110] (h. l. nulla ambiguitas est. Legitur enim: - *Corinthiis dicit: Lac vobis potum dedi* etc) [365] (ut[110]) [485] (ut[110]) et[3,27. 862] (ut[2,110]) et[4,659] (item). | *ου βρωμα* sine copula cum ℵABCP al plus[15] Euthal[cod] r vg cop syr[p] Ir[gr] (ex Dam) et[lat 284] Clem[118. 660. 685] Or

1, 11 s 11, 18 οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι
Ga 5, 20 2 Co 12, 20 γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλοσ καὶ ἔρισ, οὐχὶ σαρκικοί
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τισ· ἐγὼ
μέν εἰμι Παύλου, ἕτεροσ δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
7, 17 Ro 12, 3 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώσ; τί δέ ἐστιν Παῦλοσ; διάκονοι δι' ὧν

1,245. 482 et[quater] et[cat 51. 87] et[cat epp cath 115] Or[int saep] Dial[810] Eus[dem 323] Did[tri 286] Cyr[esa 843. 918] al mu Cyp[259. 304] Hil[268. 463] Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) *και ου βρ.* cum DEFGL al plu d e f g syr[sch] arm aeth Caes[81] (Gall[6]) Thphyl Oec (non probat Or[4,244] *τοισ χρειαν εχουσι γαλακτοσ και ου στερ. τροφησ, κορινθιοισ, και γαλα ποτιζομενοισ και ου βρωμα*) | *εδυνασθε* cum ℵABCFGP al[30] Euthal[cod] Clem[118. 660. 585] Or[1,245. 437. 482] et[cat 51. 87] Chr[78] comm[tri] pp in[cant 646] (Gall[6]) Dam al ... ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* cum DEL al plu Ir[284] (ex Dam) Or[2,659] Dial[810] Did[tri 286] Caes (ut ante) Chr[76] Cyr[esa] Thdrt al | *αλλ ουδε* cum ℵABCDEFGP al fere[30] Euthal[cod] Clem[ter] Or[1,245. 482] et[cat 51. 87] Dial Cyr[esa] al mu ... ς (= Gb Sz) *αλλ ουτε* cum L al plu Or[1,437] Oec | *ετι* (L *εστιν* per incuriam): n om; hinc Ln [*ετι*]. Latini autem sic: d e f r Or[int 2,78. 210] *sed neque* (Or[int bis] *nec*) *adhuc quidem* (d e Or[int 210] om) *potestis*; g *sed neque adhuc nunc pot.*, vg *sed nec nunc quidem pot.*, Cyp[259 304] Ambrst *sed neque nunc pot.*

3. *σαρκικοι* bis cum ℵABCD[c]ELP al omn[vid] Euthal[cod] Clem[119. 660] item pri[685]. Item[pri] Or[1,437. 482] et[cat 87] Dial[810] Did[tri 286]. Item sec Or[2,558]. Item Chr[78] al mu ... D*FG *σαρκινοι*. Item[pri] Or[1,245] et[sec 3,764] | *σαρκ. εστε* cum ℵABCLP al omn[vid] Euthal[cod] vg[cle] Clem[660] Or[1,437. 482] et cat[87] Dial[810] Chr[78] Thdrt Dam al auct[novatian 374] (Gall[3]) Ambrst al ... Ti *εστε σαρκ.* cum DEFG d e f g r am fu harl demid tol Clem[665] Or[1,245] Cyp[259. 304] Hil[114] al | *εν υμιν*: F[gr]G[gr] *εν ημιν* | *ζηλ. και ερισ* (AFGL al Eus[ps 247] *ερεισ*): d e g r Cyp[304] Aug[civ dei 14,4] *aemulatio et contentio*, f vg Cyp[259] *zelus et contentio*, Ir[int 284] *zelus et discordia*, auct novatian[374] *aemulationes et dissensiones*, Or[int 3,301] Ambrst *aemulationes et contentiones*, m[60] *aemulatio et contentiones*. Scripsimus sine additam cum ℵABCP 23. 46. 57. 71. 74. a[scr] Euthal[cod] r m[60] vg cop arm aeth utr Clem[119. 660] Or[1,482] et[2,558] Eus[ps 214] al[gr] et[lat] mu ... ς (Gb[∞]) add *και διχοστασιαι* cum DEFGL al pler d e f g syr[utr] Ir[gr] et[lat 284] Chr[78] (*κ. διχοστασια*, sed[79] om) Thdrt al Cyp[259. 314]

4. *λεγη* (LP al plus[15] *-γει*) ante *τισ* cum ℵABCLP etc ... DEFG al pauc d e f g r Ambrst al post *τισ* pon | *ετεροσ δε εγω* (37. Thdrt om *εγω*, 61. 115. b[scr] o[scr] add *δε*) ... A 23. 224. c[scr] Chr[79] *εγω δε* | *ουκ* cum ℵ*ABC 17. (b[scr] k[scr] Euthal[cod] *ου*) Dam ... ς *ουχι* cum DEFGLP al pler Nyss[528] (Gall[6]) Chr[79] Thdrt al | *ανθρωποι* cum ℵ*ABCDEFG 17. 67** 71. d e f g r vg cop aeth[utr] Or[int 3,452] Dam Ambrst Aug[praed ss] ([10,796]) al ... ς *σαρκικοι* c. ℵ[c]LP al pler syr[utr] Nyss[528] (Gall[6]) | *εστε*: P add *και κατα ανθρωπον περιπατειτε*

5. *τι* bis cum ℵ*AB 17. 46. 71. 121. d e f g r vg aeth[utr] Euthal[cod] Dam Aug[ioh 80] et[alib] Ambrst Pelag etc ... ς Ti *τισ* cum CD[gr]E[gr]F[gr]G[gr]LP al pler syr[utr] cop arm Chr[79] Thdrt Thphyl Oec | *απολλωσ* et *παυλοσ*

ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡσ ὁ κύριοσ ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα,
Ἀπολλῶσ ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸσ ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ
φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεόσ. 8 ὁ φυ-
τεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστοσ δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμ-
ψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ
γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

---

hoc ordine (Gb'') cum ℵABCD*et^c EFGP 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg cop Euthal^cod Dam Aug^ioh80 Ambrst Pelag etc ... ς παυλ. et απολλ. cum D^b L al pler syr^utr arm aeth Chr^79 Thdrt al Optat^donat5 auct^voc gent2,6. Pro απολλωσ FG 37. exhibent απολλω, ut Latini *Apollo.* | τ. δε εστιν cum ℵABCP 17. 37. 46. 71. 116. Euthal^cod Dam ... ς om εστιν cum DEFGL al pler d e f g r vg cop arm Chr^79 Thdrt Thphyl Oec | διακονοι cum ℵABCD*EFG 67**71. 177. d e f g r vg cop arm aeth^utr (sed^pp om et. διακονοι) Dam Aug^ioh80 et^alib Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) Ti αλλ η διακ. cum D^b et^c LP al pler syr^utr Euthal^cod Chr^79 Thdrt Thphyl Oec Optat^donat5 (*Utique ministri*) :: contra tantam auctoritatem αλλ η retinere consentaneum non est. Bis illud quidem in N. T. legitur: Lc 12, 5 et 2 Co 1, 13. Utroque loco tantum non fluctuat. Inlatum vero est h. l. a docto lectore ut vis accederet orationi. Ceterum nec raro apud scriptores Graecos invenitur. Ita apud Xenoph. Hier. 5, 2 est: Τίνεσ ἄλλοι αὐτοῖσ καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖσ; Apud Plat. apol. 34. Τίνα ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντα ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθὸν κ. δίκαιον; Apud Lucian. Phalar. alt. 2. Οὐδὲν γὰρ ἀλλ' ἢ ἱεροσυλία τὸ πρᾶγμά ἐστιν. | δι ων (r Aug^ioh80 et^alib *per quos*): d e f g vg Aug^litt petil3 Ambrst al *eius cui* (Optat^donat5 *in quem*) | ωσ: C tol* om

6. απολλωσ: FG rursus απολλω, ut Latini *Apollo.* | αλλα cum ℵABD*FG ... CD^c LP al certe pler αλλ ... E (ut locis similibus quibus D* αλλα, D^c αλλ) αλα ... 17. f^ser Or^1,180 Cyr^esa863 ο δε pro αλλα ο

7. ωστε ουτε: A om ουτε | ουτε sec cum ℵ^c ABDEFGLP etc (cop bis ουδε) ... ℵ*C ουδε | αλλο: D* αλλα ο (E αλα' ο)

8. Inde a verbis ο φυτευων δε usque και το πνευμα του θεου v. 16. omnia desiderantur in F^gr et G g. Relinquitur tamen in utroque spatium vacuum, cuius ad initium g (i. e. scriptor partis Latinae codicis G) adnotavit: *deest in graeco.*

8. εκαστοσ δε (Thdrt γαρ): C 31. om δε (item syr^ed, non item^ms) | λημψεται cum ℵAB*D*E ... ς ληψ. cum B^3 CD^c LP al omn^vid | κοπον: C τοπον, 13^lect* σκοπον

9. γεωργιον (D* γεοργ-) absque additam et. Clem^220 Or^1,208 et^3,123.299.307 et^cat eph^162 (et^3,425 θεου γεωργια, θεου οικοδομη εσμεν) etc ... D^gr b (non item* nec^c) f vg (et. am fu** demid tol harl**) arm syr^p Chr^81bis Pelag al (sed non Or^int3,151 Ambrst al) add εστε. Item fu* add *est.* | οικοδομη: 37. οικοδομημα

10 *Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡσ σοφὸσ*
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλοσ δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστοσ δὲ
Eph 2, 20 *βλεπέτω πῶσ ἐποικοδομεῖ.* 11 *θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶσ δύναται*
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅσ ἐστιν Ἰησοῦσ Χριστόσ. 12 *εἰ δέ*
τισ ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθουσ τιμίουσ,
ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 *ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται·*
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου

---

10. *του θεου*: 55. f demid al[lachm] Clem[660] Thdrt[cod] Cyr[esa 56] (non[act 39]) Aug[op mon (6,476)] om | *εθηκα* cum ℵ*ABC* 17. 37* 39. Chr[81] edd (non montf) ... ς Ti *τεθεικα* cum ℵ[c]C[3]DELP al pler (sed LP 47. 62. al[2 scr] *τεθηκα*) Clem[660] Or[3,185] et[cat 56] Chr[61] montf Cyr[esa 56] et[act 39] Thdrt Dam al | *αλλοσ δε* et. Clem[660] etc ... DE d e Or[int 2,263] Chr[81] Gild (cf Sab) om *δε*

11. *θειναι* (LP al *θηναι*): 17. post *παρα τ. κειμ.* pon | *ιησουσ χριστοσ* cum ℵABLP al plus[50] syr[sch] sah cop arm aeth Or[cat 57] (et[1,298] -*τω κειμενω θεμελιω ιησου χριστω*-) et[int 2,97] Mcell[eus 45. 157] Eus[ecl 196] et [ps 48. 201] et[theoph 126] Ath[428] Bas[esa 486] et[2,612] Did[tri 33. 341] Chr[83] et[11,45] Cyr[act 30] al mu (et. Arnob[iun] de trin[218]). Similiter ς (= Gb Sz) *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu Euthal[cod] ... Ln Ti *χριστ. ιησουσ* cum C[3]DE 52. 137. 224 8[pe] d e f vg syr[p] Or[3,299] et[int 2,263. 419] Ps-Ath[dial trin 413] Chr[80] Dam Ambrst al[lat] mu ... C* Chr[11,46] Cyr[esa 56] *χριστοσ*, Or ap Euthy[1,201] *ο χρ.*

12. *επι τ. θεμελιον* sine *τουτον* cum ℵ*ABC* fu* sah aeth Cyr[esa 552] Amb ep[74] (p[1062]) ... ς Ti add *τουτον* cum ℵ[c]C[3]DELP al omn[vid] d e f vg (et. am demid tol harl) syr[utr] cop arm Bas[esa 487] Cyr[hr 224] Epiph[2,31] Chr[85] et[12,123] Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 2,148. 263] Aug[civ dei 21,21] Ambrst al | *χρυσιον* cum ℵB 73. Clem[660] Or[cat 57] libere Bas[esa 487] edd Epiph[2,31] Dam ... ς Ln Ti *χρυσον* cum ADELP al pler Or[3,281] (et.[libere 1,686]) et[libere cat 57 semel] et[58] Cyr[hr 224] Bas[esa 487 ed] Chr[85] Thdrt al. Praeterea post *χρυσ.* B Chr[cod mosc] add *και*. Item aeth *aurum et argentum sive ligneum et gramen et arundinem.* Item Clem[660], sed etiam *και ξυλα και χορτον*. Item Or[3,231] -*ου μονον χρυσ. και αργυρ. και λιθ. τιμ.* Item Cyr[hr 224] *χρ. και αργ. και λιθ. τιμ.* | *αργυριον* cum ℵBC 73. Clem Or cat libere[57] et[58] Bas[esa 487] edd Dam ... ς Ln Ti *αργυρον* cum ADELP al pler Or[1,686 aliud] et[3,281 libere] et[cat libere 57] Cyr[hr 224] Bas[esa 487 ed] Epiph[2,31] Chr[85] Thdrt etc

13. *εκαστου το εργον φανερον γενησεται* (17. *γενησηται*, 114. *γενηται*) ita et. D[gr b] et[c] (sed[b] servat *γενηται*) ... D* d e Ambrst *ο ποιησασ τουτο το εργον φανεροσ γενηται*, *qui fecit* (Ambrst *facit*) *hoc opus manifestus erit.* (Non huc sed ad seqq spectat Clem[660] qui pluribus libere ex h. l. allatis addit: *οποιον δε εκαστου το εργον, το πυρ δοκιμασει.* Item Or[2,498] et[1,509]. | *το πυρ αυτο* cum ABCP 17. 37. 39. 46. 67. 73. 80. 93. syr[sch] Or[2,498] et[cat 56] Eus[dem 480] Bas[3,30 ex cdd 2] Chr[85] (sed fluct lectio) Procop[esa 98] Thdrt ad h. l. et[malach 4,1] ... ς

τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 *εἴ τινοσ τὸ*
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 *εἴ τινοσ τὸ*
ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸσ δὲ σωθήσεται, οὕτωσ
δὲ ὡσ διὰ πυρόσ. Iud 23
16 *Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸσ θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ* 6, 19
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 *εἴ τισ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-* 2 Co 6, 16 Eph 2, 21
τον ὁ θεόσ· ὁ γὰρ ναὸσ τοῦ θεοῦ ἅγιόσ ἐστιν, οἵτινέσ ἐστε ὑμεῖσ.
18 *Μηδεὶσ ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τισ δοκεῖ σοφὸσ εἶναι ἐν ὑμῖν*
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸσ γενέσθω, ἵνα γένηται σοφόσ. 19 *ἡ*
γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα- Ioh 5, 13
πται γάρ· ὁ δρασσόμενοσ τοὺσ σοφοὺσ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

---

om *αυτο* cum ℵDEL al pler d e f vg syr[p] sah cop arm aeth (Clem[660] vide ante) Or[1,509] et[cat 57] Chr[odd 2] et[2,878] Cyr[zach 767] Thdrt[esa 66,16] et [dan 12,10] et[malach 3,3] Dam al Ambrst al

14. *μενει*: sic, i. e. *manserit* d e f g Aug[civ dei 21,21] ac[saop] Ambrst etc, item syr[utr] sah cop arm ... ς (= Gb Sz) *μένει*, ut D[c]EL | *εποικοδομησεν* cum ℵAB*D*LP 17. n[scr] Bas[osai 579] ... ς Ln (ignorans testes lectionis -οι- omnes praeter A) *εποικοδομ.* cum B[3]C al pler Or[1,509] al mu (224. Euthal[cod] *εποκοδ.*) | *λημψεται* cum ℵAB*CD*E ... ς *ληψετ.* cum B[3]D[c]LP al omn[vid]

15. *ουτωσ δε*: 17. om *δε*

16. *οικει εν υμιν* cum ℵACDEFGL al pler d e f g m[108] vg rell (sed aeth non expri *οικει*) Ir[int 300] Or[int 2,218] et[3,850] et[4,644] Bas[eunom 276. 297. 310] Did[tri 228] Epiph[752. 893. 902] Cyr[ioh 818] et[act 39] al mu Cyp[90. 314] Hil[165. 390] et[alib] Ambrst etc ... BP 17. 37. 46. Bas[euno 319] *εν υμιν οικει* (libere Tert[marc 5,6] *et in nobis inhabitet spir. dei.*)

17. *φθερει* cum ℵABC al pler d e f g m[108] vg (et. fu demid etc) rell Ir[int 237. 300] Or[cat 65] et[cat eph 224] Or[int 2,409. 3,384. 4,481] Eus[ps 816] Did[tri 228] Cyr[ioh 139] et[act 39] al mu Cyp[314] Hil[165] Ambrst etc ... D[gr]E[gr]F[gr]G[gr] LP 47. am *φθειρει* (L *φθειρεῖ*) | *τουτον* cum ℵBCLP al pler Euthal[cod] sah cop syr[p txt] aeth Or[65. 106] Eus[ps 816] Did[tri 228] et[manich 311] (Gall[6]) Amphil[479] (ibidem) Macar[210] (Gall[7]) Chr[89. 91] et[2,431] et[6,128] Cyr[ioh 139] Thdrt Dam al. Item d e f g m[108] vg Ir[int 237] Or[int 2,409. 3,384] Tert pudic[18] Cyp[314] Hil[165] etc *disperdet* (Tert *vitiabit*, Ir[int] *violabit*) *illum deus* ... Gb' Ln *αυτον* cum ADEFG 39. 106. syr[sch] et[p mg] arm Or[cat eph 224] | *οιτινεσ* etc: it vg Ir[int 300] Tert[pud 18] Cyp[314] etc *quod estis vos*

18. *εαυτον* (*se* vg[cle] fu demid al Cyp[247] et[324] Ambrst al) ... d e f g am tol** al[lachm] Pelag Sedul *vos* | *εξαπατατω* (47. *απατατω*): DE 23[mg] 73. 118. d e add *κενοισ λογοισ*

19. *τω θεω* (et. Ln[ed min]) cum ℵABLP al pler Euthal[cod] Or[1,881. 711] et[3,175] Dion[alex 110] (Gall[14]) Eus[praep 606] Hermia[1] (Gall[2,68]) Chr[95] Thdrt Dam al ... Ln[ed mai] Ti om *τω* cum CDEFG 61. b[scr*] o[scr] Clem[345] Or[1,638] et[cat 65] | *γαρ*: D[gr*] om (add[b] et[c]) | FG om *ο* et *τουσ* | *πανουργια*

ψ 93, 11 20 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς

(et. f g): F[gr] G[gr] πανουργει :: excidit ω propter αυτων quod sequitur.

20. σοφων et. Clem[320] Or[cat49] etc Tert[marc 5,6] Ambrst etc ... 3. 17. 38. 39. 46. 55. 76. 238. k[scr] am harl*[vid] arm[edd] Mcion[epiph 324. 325] Chr[86] odd (et[mosc 1]) Euthal[286] (in elencho μαρτυριων ex[cod vat]) Hier[pelag 2] (4,540) ανθρωπων :: ex LXX

21. εν ανθρωποις (d e in hominibus) et Dial[820] Eus[ps 38] etc: F G f g Tert[marc 5,6] Aug[ut petil 3,289] Ambrst al (sed non Pelag Bed) εν ανθρωπω

22 απολλως: FG 17. απολλω. Item Apollo it vg, ut ante. | παντα: 13 lect d e f g vg add γαρ, enim | υμων (F[gr] G[gr] δε υμ.): B 43. 48. 52. Or[prov] (Notitia[111], Mai[43]) ημων. Item Eus[luc] ap Mai[161 sq] και ελεγεν ειτε ζωη - παντα ημων εστιν. Edidimus sine εστιν cum ℵABCD*FGP 17. 46. Euthal[cod] d e aeth Dial[820] Aug[coll carth 808] Ambrst ... ς (Gb[oo]) add εστιν cum D[b] et[c] KL al pler f g vg syr[utr] cop arm Or[prov] (ut ante) Chr[86] etc Or[int 4,561. 564] Tert[res carn 20] etc

23. υμεις: B 43. Or[prov] (ut ante) ημεις

IV. 1. ημας et. Or[2,207. 2,280] et[int 2,223] Did[trin 68] etc ... 17. 109. d[scr] syr[sch] υμας | θεου: FG του θεου

2. ωδε cum ℵABCD*FGP 17. 31. 39. 67** 71. 12[lect] Euthal[cod] d e f g vg (d e f vg Or[int 2,226] Aug Ambrst al hic iam quaeritur; g hic iam i ceterum) syr[utr] cop arm aeth[utr] Or[int 2,278] Aug[litt petil 3 (2,290)] Ambrst al. Edidit autem invitis quidem testibus Ln sic: θεοῦ.[3] ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν ... ς ὃ δὲ cum D[c]KL al pler Or[3,280. 4,431] (addit: οἱ γὰρ πάντως εἰ ζητεῖται, τὸ ζητούμενον εὑρίσκεται) et[cat 71] Did[trin 68] Chr[97] Thdrt Phot ap Oec et[cat 78] (καὶ ὃ λοιπὸν ζητεῖται [sic potius quam κεῖται] ἐν τοῖς οἰκονόμοις, κἀκεῖνο ἡμᾶς λογιζέσθω - τί δέ ἐστι τοῦτο τὸ ἐν τοῖς οἰκονόμοις ζητούμενον; ἵνα etc) al, item auct[aleator] (Hoc quoque inter - quaeritur) | λοιπον (ita ℵ[corr] etiam[a vid]): ℵ* add τι. (Hoc sic accipiendum videtur: ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τ. οἰκονόμοις; ἵνα) | ζητειται: ita (quaeritur) et. d e f g vg cop syr[utr] rell Or[int 2,278] nec Latinorum quisquam aliter. Item -ται BL al plu (ap Scri omnes praeter 3) Or[3,280. 281] et[4,431] et[cat 71] rell ... ℵACD[gr]E[gr]F[gr]G[gr]P al permu

οἰκονόμοισ ἵνα πιστόσ τισ εὑρεθῇ. 3 *ἐμοὶ δὲ εἰσ ἐλάχιστόν ἐστιν*
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνησ ἡμέρασ· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 *οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν*
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριόσ ἐστιν. 5 *ὥστε μὴ*
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕωσ ἂν ἔλθῃ ὁ κύριοσ, ὃσ καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότουσ καὶ φανερώσει τὰσ βουλὰσ τῶν καρδιῶν· καὶ
τότε ὁ ἔπαινοσ γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29
6 *Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰσ ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-*
λὼν δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12 3

Euthal[cod] *ζητειτε* (FG *-τητε*): Gb' | *πιστοσ τισ ευρεθη* et. d e vg Or[quater] et[int 3,878] etc ... DGr* et[c] EGr *τισ ευρεθη πιστοσ*, D[b]FG f g go *τισ πιστ. ευρεθη*

3. *υφ υμων*: A o[scr] *υφ ημων* | *αλλ ουδε*: D* *αλλα ουδε*, FG *αλλ ουδ*

4. *αλλ ουκ*: P 73. 8[lect] *αλλ ουδε*. Etiam Hier[Pelag 2] (4,5.6) *sed nec in hoc* etc. Postea vero (4,532) et Aug[litt petil 3] *nec tamen in hoc* etc. | L* *αλλ ουκ εν τουτω ανακρινομε· κυριοσ εστιν*. Sed quae desunt: *δεδικαιωμαι· ο δε*, suppleta sunt, ab ipso* ut videtur, et super -o (in *ανακρινο*) notatum *-ων*. | *ο δε* et. Or[cat 78] ℵ[c] etc ... ℵ* syr[sch] aeth (arm?) *ο γαρ* (nil probat Ps-Iust[xen 17] *ουτε ουν του αμελουσ αμελητεον· θεοσ γαρ ο κρινων εστι.*) | *κυρ. εστιν*: D* d add *θεοσ*

5. *τι* et. Or[3,235. 4,429] et[cat 74. 75] Or[int 4,663] f g Amb[ps 48,980] Aug[serm dom 2] (3,225) etc ... 17. d e vg go arm Or[int 4.479] Ambrst Pelag al om | *κρινετε* (sic et. Latini etc): ℵAP al scribunt *-ται* | *ο κυριοσ* (sic D[b] et[c]) ... D* om *ο* | *οσ και* et. Or[3,235. 612] et[cat 75] etc Or[int 4,479. 663] Amb[ps 48,980] (*qui illuminabit*) Ambrst al ... D*EFG d e f g Aug[ps 100] et[109] et[civ dei 22,29] et[litt petil 3] (9,306) et[alib] (sed non[serm dei 2]) al om *οσ* | *του θεου*: DE 7. 91. 109. l[scr] om *του*

6. *ταυτα δε* (et. ℵ[a]): ℵ* arm om *δε* | FG* *μετασχηματισα* | *εισ εμαυτον* (et. f g *in me ipsum*): F[gr]G[gr] om *εισ* | *απολλων* (et. Ln[ed min]) cum ℵ* AB* (et B[3] *ἀπὸ πολλῶν*) ... ς Ln[ed mai] Ti *απολλω* cum ℵ[a vi] et[c] CDE FGLP al omn[vid] (et Euthal[cod]), nec aliter editum Or[cat 16] Chr Thdrt etc | *εν ημιν* et. d* f g vg (et. am fu demid harl tol omn[lachm]) etc Or[cat 77] etc ... D* 14* 17. 23. 26. 55. 115. 140. l[scr] d** e cop syr[p] Chr[3,166] (non ad h. l. nec[10,18]) Antioch[1062] *εν υμιν* | *το μη*: FG 2. om *το* | *υπερ α* (Gb') cum ℵABCP 17. 31. 73 cop syr[p] (Or[cat] utrumque testatur, vide post) Ath[452] Chr[113] ex[mosc 1] Cyr[ioh 600] ... ς *υπερ ο* cum DE FGL al pler f g syr[sch] arm go Chr[115] et[18] et[3,166] Thdrt Dam al. Nil definiunt d e vg: *supra quam scriptum est.* | *γεγραπται* sine additam cum ℵ*ABD*E*FG 46. d e f g vg (aeth[libere] *ut vos discatis, et an rectum est vobis* (quod) *efferatis vos super socium vestrum*) Or[cat 77] Aug[litt petil 3] et[alib] Ambrst al ... ς (Gb°) add *φρονειν* cum ℵ[c]C[vid]D[c]E[2]LP al pler syr[utr] cop arm go Chr[113] et[18] et[3,166] Thdrt Cyr[ioh] Antioch[1062] Dam al, item Ath[452] *φυσιουσθαι*. Euthal[cod] habet *το μη υπερφρονειν· γεγραπται ινα μη* etc. Cf Or[cat 77] *γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπίσωμεν εἰσ τὰ τοιαῦτα - ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μά-*

Ps 93(94), 11 20 *καὶ πάλιν· κύριοσ γινώσκει τοὺσ διαλογισμοὺσ τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι.* 21 *ὥστε μηδεὶσ καυχάσθω ἐν ἀνθρώποισ· πάντα
γάρ ὑμῶν ἐστίν,* 22 *εἴτε Παῦλοσ εἴτε Ἀπολλῶσ εἴτε Κηφᾶσ, εἴτε
κόσμοσ εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατοσ, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα
ὑμῶν,* 23 *ὑμεῖσ δὲ Χριστοῦ, Χριστὸσ δὲ θεοῦ.*

IV.

1 *Οὕτωσ ἡμᾶσ λογιζέσθω ἄνθρωποσ ὡσ ὑπηρέτασ Χριστοῦ*
1 Pe 4, 10 *καὶ οἰκονόμουσ μυστηρίων θεοῦ.* 2 *ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖσ*

(et. f g): F[gr] G[gr] *πανουργει* :: excidit *α* propter *αυτων* quod sequitur.

20. *σοφων* et. Clem[229] Or[cat 66] etc Tert[marc 5,6] Ambrst etc ... 3. 17. 38. 39. 46. 55. 76. 238. k[scr] am harl[*vid] arm[edd] Mcion[epiph 320. 356] Chr[96] edd (et.[mosc1]) Euthal[556] (in elencho *μαρτυριων* ex[cod vat]) Hier[pelag 2] ([4,510]) *ανθρωπων* :: ex LXX

21. *εν ανθρωποισ* (d e *in homines*) et. Dial[869] Eus[ps 32] etc: F G f g Tert[marc 5,6] Aug[litt petil 3,296] Ambrst al (sed non Pelag Bed) *εν ανθρωπω*

22 *απολλωσ*: FG 17. *απολλω*. Item *Apollo* it vg, ut ante. | *παντα*: 13[lect] d e f g vg add *γαρ*, *enim* | *υμων* (F[gr] G[gr] *δι υμ.*): B 43. 48. 52. Or[prov] (Notitia[111], Mai[42]) *ημων*. Item Eus[luc] ap Mai[131 sq] *και ελεγεν ειτε ζωη - παντα ημων ειναι*. Edidimus sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. Euthal[cod] d e aeth Dial[869] Aug[coll carth 482] Ambrst ... ς (Gb[oo]) add *εστιν* cum D[b] et[c] EL al pler f g vg syr[utr] cop arm Or[prov] (ut ante) Chr[96] etc Or[int 4,581. 594] Tert[res carn 59] etc

23. *υμεισ*: B 43. Or[prov] (ut ante) *ημεισ*

IV. 1. *ημασ* et. Or[2,787. 3,189] et[int 3,878] Did[tri 68] etc ... 17. 109. d[scr] syr[sch] *υμασ* | *θεου*: FG *του θεου*

2. *ωδε* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 39. 67** 71. 12[lect] Euthal[cod] d e f g vg (d e f vg Or[int 3,878] Aug Ambrst al *hic iam quaeritur*; g *hic iam i ceterum*) syr[utr] cop arm aeth[utr] Or[int 3,878] Aug[litt petil 3] ([9,298]) Ambrst al. Edidit autem invitis quidem testibus Ln sic: *θεοῦ*[3] *ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν* ... ς *ὃ δὲ* cum D[c]EL al pler Or[3,189. 4,431] (addit: *οὐ γὰρ πάντωσ εἰ ζητεῖται, τὸ ζητούμενον εὑρίσκεται*) et[cat 71] Did[tri 68] Chr[97] Thdrt Phot ap Oec et[cat 76] (*καὶ ὅ λοιπὸν ζητεῖται* [sic potius quam *κεῖται*] *ἐν τοῖσ οἰκονόμοισ, κἀκεῖνο ἡμᾶσ λογιζέσθω - τί δέ ἐστι τοῦτο τὸ ἐν τοῖσ οἰκονόμοισ ζητούμενον; ἵνα* etc) al, item auct[aleator] (*Hoc quoque inter - quaeritur*) | *λοιπον* (ita ℵ[corr] etiam[a vid]): ℵ* add *τι*. (Hoc sic accipiendum videtur: *ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τ. οἰκονόμοισ; ἵνα*) | *ζητειται*: ita (*quaeritur*) et. d e f g vg cop syr[utr] rell Or[int 3,878] nec Latinorum quisquam aliter. Item *-ται* BL al plu (ap Scri omnes praeter 3) Or[3,189. 291] et[4,431] et[cat 71] rell ... ℵACD[gr]E[gr]F[gr]G[gr]P al permu

οἰκονόμοισ ἵνα πιστόσ τισ εὑρεθῇ. 3 *ἐμοὶ δὲ εἰσ ἐλάχιστόν ἐστιν*
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνησ ἡμέρασ· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 *οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν*
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριόσ ἐστιν. 5 *ὥστε μὴ*
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕωσ ἂν ἔλθῃ ὁ κύριοσ, ὃσ καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότουσ καὶ φανερώσει τὰσ βουλὰσ τῶν καρδιῶν· καὶ
τότε ὁ ἔπαινοσ γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29

6 *Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰσ ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-*
λὼν δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12 3

Euthal[cod] *ζητειτε* (FG *-τητε*): Gb' | *πιστοσ τισ ευρεθη* et. d e vg Or[quater] et[int 2,878] etc ... D[gr*] et[c] E[gr] *τισ ευρεθη πιστοσ*, D[b]FG f g go *τισ πιστ. ευρεθη*

3. *υφ υμων*: A o[scr] *υφ ημων* | *αλλ ουδε*: D* *αλλα ουδε*, FG *αλλ ουδ*

4. *αλλ ουκ*: P 73. 8[lect] *αλλ ουδε*. Etiam Hier[pelag 2] (4,5.6) *sed nec in hoc* etc. Postea vero (4,532) et Aug[litt petil 3] *nec tamen in hoc* etc. | L* *αλλ ουκ εν τουτω ανακρινομε· κυριοσ εστιν*. Sed quae desunt: *δεδικαιωμαι· ο δε*, suppleta sunt, ab ipso* ut videtur, et super *-ο* (in *ανακρινο*) notatum *-ων*. | *ο δε* et. Or[cat 72] ℵ[c] etc ... ℵ* syr[sch] aeth (arm?) *ο γαρ* (nil probat Ps-Iust[xen 17] *ουτε ουν του αμελουσ αμελητεον· θεοσ γαρ ο κρινων εστι.*) | *κυρ. εστιν*: D* d add *θεοσ*

5. *τι* et. Or[3,235. 4,420] et[cat 74. 75] Or[int 4,663] f g Amb[ps 48,920] Aug[serm dom 2] (3,225) etc ... 17. d e vg go arm Or[int 4,479] Ambrst Pelag al om | *κρινετε* (sic et. Latini etc): ℵAP al scribunt *-ται* | *ο κυριοσ* (sic D[b] et[c]) ... D* om *ο* | *οσ και* et. Or[3,235. 612] et[cat 75] etc Or[int 4,479. 663] Amb[ps 48,920] (*qui illuminabit*) Ambrst al ... D*EFG d e f g Aug[ps 100] et[109] et[civ dei 22,29] et[litt petil 3] (9,209) et[alib] (sed non[serm dei 2]) al om *οσ* | *του θεου*: DE 7. 91. 109. l[scr] om *του*

6. *ταυτα δε* (et. ℵ[a]): ℵ* arm om *δε* | FG* *μετασχηματισα* | *εισ εμαυτον* (et. f g *in me ipsum*): F[gr]G[gr] om *εισ* | *απολλων* (et. Ln[ed min]) cum ℵ* AB* (et B[3] *ἀπὸ πολλῶν*) ... ς Ln[ed mai] Ti *απολλω* cum ℵ[a vi] et[c] CDEFGLP al omn[vid] (et Euthal[cod]), nec aliter editum Or[cat 10] Chr Thdrt etc | *εν ημιν* et. d* f g vg (et. am fu demid harl tol omn[lachm]) etc Or[cat 77] etc ... D* 14* 17. 23. 26. 55. 115. 140. l[scr] d** e cop syr[p] Chr[2,166] (non ad h. l. nec[10,18]) Antioch[1062] *εν υμιν* | *το μη*: FG 2. om *το* | *υπερ α* (Gb') cum ℵABCP 17. 31. 73 cop syr[p] (Or[cat] utrumque testatur, vide post) Ath[452] Chr[118] ex[mosc 1] Cyr[ioh 600] ... ς *υπερ ο* cum DEFGL al pler f g syr[sch] arm go Chr[115] et[18] et[2,166] Thdrt Dam al. Nil definiunt d e vg: *supra quam scriptum est.* | *γεγραπται* sine additam cum ℵ*ABD*E*FG 46. d e f g vg (aeth[libere] *ut vos discatis, et an rectum est vobis* (quod) *efferatis vos super socium vestrum*) Or[cat 77] Aug[litt petil 3] et[alib] Ambrst al ... ς (Gb[o]) add *φρονειν* cum ℵ[c]C[vid]D[c]E[2]LP al pler syr[utr] cop arm go Chr[118] et[18] et[2,166] Thdrt Cyr[ioh] Antioch[1062] Dam al, item Ath[452] *φυσιουσθαι*. Euthal[cod] habet *το μη υπερφρονειν· γεγραπται ινα μη* etc. Cf Or[cat 77] *γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπίσωμεν εἰσ τὰ τοιαῦτα - ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μά-*

μὴ εἷσ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸσ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 *τίσ γάρ σε*
διακρίνει; τί δὲ ἔχεισ ὃ οὐκ ἔλαβεσ; εἰ δὲ καὶ ἔλαβεσ, τί καυχᾶσαι
ὡσ μὴ λαβών; 8 *ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶσ*
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖσ
Ro 8, 36 *ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν.* 9 *δοκῶ γάρ, ὁ θεὸσ ἡμᾶσ τοὺσ ἀποστό-*
λουσ ἐσχάτουσ ἀπέδειξεν, ὡσ ἐπιθανατίουσ, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοισ καὶ ἀνθρώποισ. 10 *ἡμεῖσ μωροὶ διὰ*
Χριστόν, ὑμεῖσ δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖσ ἀσθενεῖσ, ὑμεῖσ δὲ
2 Co 11, 27 *ἰσχυροί· ὑμεῖσ ἔνδοξοι, ἡμεῖσ δὲ ἄτιμοι.* 11 *ἄχρι τῆσ ἄρτι ὥρασ*
καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
καὶ ἀστατοῦμεν 12 *καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖσ ἰδίαισ χερσίν·*
λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 *δυσφημού-*

θητε τὸ „ὑπὲρ ὃ γέγραπται“· ἐάν τισ ἕξιν ἔχων ὑποδεεστέραν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θέλει ἀναβῆναι εἰσ τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, οὐδὲ νοήσει ἃ γέγραπται. Sic Latini: d e vg *ut in nobis (vobis) discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum infletur pro alio;* Aug Ambrst *ut in nobis discatis ne supra quam* (Ambrst *quod*) *script. est unus pro altero* (Ambrst *uno*) *infletur adv. alterum;* f g *ut in nobis discatis ne supra quod script. est ut non unus advers. alterum* (g add *t pro uno*) *infletur pro alio* (g *infletur adv. alterum t pro alio*) | *ινα μη* ... DE om *μη* | *υπερ του*: FG *κατα του*. Cf et. d e f g vg.

8. Ln[ed] min *ηδ. κεκ. εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβ.;* | *επλουτησατε* (f *div. facti estis*): F *-τησετε* | *χωρ. ημ. εβασιλευσατε* (d am *regnastis;* e f g vg[clc] fu demid harl tol Or[int 2,301. 314] Hil[262. 485] Ambrst al *regnatis*, Tert[pud 14] *iam regnatis*) et. Or[cat 79 et 80] Eus[mal 95] (in[ps 147]) etc ... A om | *οφελον*: D[c]EL al aliq *ωφελ.* | *γε*: D*FG om (Latini: *et utinam regnaretis* vel *regnetis*) | *υμιν* (it vg *vobiscum*): E[gr] 115. om ... D* *συν υμιν* | *συνβασι-* cum ℵAB*CD*FGP ... ς Ln (sciebat tantum ACG *συν-*) *συμβασι-* cum B[3]D[c]EL al certe pler

9. *δοκω γαρ* sine *οτι* cum ℵ*ABCD*FG 46. 116. d e f g am fu* (fu al add *et*) demid tol Clem[587] Or[cat 84] et[int 2,412] Dam Tert[pudic 14] Hil[474] ... ς (Gb[oo]) add *οτι* cum ℵ[c]D[c]ELP al pler vg[clc] fu** harl syr[utr] cop arm go Or[3,178] Chr[116] Thdrt al Amb[ps 12,901] Ambrst Pelag

11. *αχρι* (et. Clem[587] Or[1,257] et[bis] Eus[ps 405]; *μεχρι* Eus[praep 584] Chr[137]) *της*: FG *εως* (pro *αρτι* F *αργει*, confusis Τ et Γ) | *γυμνιτευομεν* (B*D* *-νει-*) cum ℵA[corr]B*et[c]CDEFGP 37. al[3scr] etc ... ς *γυμνητευομεν* cum L al longe plu Euthal[cod]. Nec aliter editum in Clem Or Eus etc. Praeterea A* om *γυμν. και*

12. *λοιδορουμενοι*: FG add *και*, item post *διωκομενοι*: quemadmodum it vg Or[int 2,693] etc *maledicimur et benedicimus, persecutionem patimur et sustinemus*

13. *δυσφημουμενοι* (Gb'') cum ℵ*ACP 17. 46. Euthal[cod] Clem[587] Or[1,627] (sed Philocalia *βλασφ-*) et[728] et[lob 35] (Gall[14]) Eus praep[384. 655] Cyr

μενοι παρακαλοῦμεν, ὡσ περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕωσ ἄρτι.
14 *Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶσ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡσ τέκνα μου* 1 Thes 2, 11
ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 *ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺσ ἔχητε ἐν*
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺσ πατέρασ· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶσ ἐγέννησα. 16 *παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, μιμηταί* 11, 1 Gl 4, 19
μου γίνεσθε. 17 *διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅσ ἐστίν* 16, 10
μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὅσ ὑμᾶσ ἀναμνήσει τὰσ
ὁδούσ μου τὰσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼσ πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-

---

ioh[890] Dam ... ς Ln *βλασφημ.* cum ℵ[c]BDEFGL al pler it vg (f g vg *blasphemamur et*, d e *blasphemati*) Or[1,257. 2,501] Chr[129] Thdrt al Or[int 2,698] Ambrst etc (hi Latini ut vg) | *ωσ περικαθαρματα* et. Clem[587] Or[4,393] Eus[praep 584] etc ... D[gr*] *ωσ περικαθαρμα* (et. harl* *purgamentum*) ... G (certe sic plane distinctum est) 37. 123. al[4] (et. n[scr]?) *ωσπερει* (G *ωσπερι*) *καθαρματα*, 43. *ωσπερ καθ.* | *περιψημα*: cf Barn [6] (Dress[10]): *εγω περιψημα τησ αγαπησ υμων.*

14. *γραφω ταυτα* cum ℵABCLP al fere omn etc ... DEFG k[scr] d e f g vg pp[lat] *ταυτ. γραφ.* | *αλλ ωσ* cum ℵADEFGLP etc ... B *αλλα ωσ* | *νουθετων* (Gh') cum ℵACP 3. 6. 10. 17. 31. 33. 16[lect] Thphyl[txt] ... ς Ln Ti *νουθετω* cum BDEFGL al pler d e f g vg Chr[130] Thdrt Dam al Ambrst al

15. *εν γαρ χριστ. ιησου* et. Clem[653] (*και· εγω υμασ εγεννησα εν χω ιυ*) Or[int 2,130. 219] et[allib] Method[3,609] Eus[ps 406] Chr[131] Cyr[glaph 112. 116] et[esa 624. 862] et[zach 750] et[ioh 118] al mu Ambrst etc ... B Clem[556] Montan[episc in collat carth] Pacian[serm bapt] om *ιησου* | *εγεννησα* (FG *εγενησα*): confirmant Clem (Or[2,635] *παῦλοσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου γεννᾷ τοὺσ γαλάτασ*) Method Eus Cyr etc

16. *ουν* et. Clem[587] etc ... D[gr*]F[gr]G *δε*, g *itaque t autem* ... aeth[utr] Chr[131] ex[moscc] om | *γινεσθε*: 10. 31. 73. 118. vg[cle] (sed non am fu demid tol etc) arm[usc] (non item[ven]) Chr[131] Pelag add *καθωσ καγω* (10. 31. *εγω*) *χριστου* : : ex 11, 1.

17. *δια τουτ. αυτο* cum ℵ*AP 17. 46. 80. 116. syr[p] Euthal[cod] ... ς Ln Ti om *αυτο* cum ℵ*BCDEFGL al pler Or[cat 87] Chr[137] Thdrt Dam al; nec magis expri d e f g vg (hi Latini *ideo*) syr[sch] rell | *μου τεκνον* cum ℵABCP 17. 37. 46. 116. Euthal[cod] arm Chr[137] Dam ... ς *τεκν. μου* cum DEFGL al pler d e f g vg Or[cat 87] Thdrt al | *πιστον*: FG *πιστοσ* (it vg *filius meus carissimus et fidelis*) | *εν κυριω*: A[woid] ex errore[woid] *εν χριστω* | *αναμνησει*: A a[scr*] *αναμιμνησει* (sic) | *εν χριστ. ιησου* cum ℵCD[b] 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 46. 49. 67. 71. 80. 116. h[scr] o[scr] Euthal[cod] vg[cle] fu harl omn[lachm] cop syr[p] arm (aeth *Ies. Chr.*) Chr[137] Dam Ambrst al ... D*FG d f g *εν κυριω ιησου* (e tantum *εν κυριω*: in d post *domino* punctum positum; propterea videtur e omisisse ihu quod sequitur.) ... ς Ti *εν χριστω* sine *ιησ.* cum ABD[c]ELP al longe plu am demid tol syr[sch] Or[cat 87] Thdrt Thphyl Oec

κλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡσ μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸσ ὑμᾶσ ἐφυσιώ-
16, 7 Ia 4, 15 θησάν τινεσ· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέωσ πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ
θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν
δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνά-
μει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύ-
ματί τε πραΰτητοσ;

V.

1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτισ οὐδὲ
Lv 18, 7 s ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸσ ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖσ
πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέ-
Col 2, 5 σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξασ; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ

---

18. *δε* et Or[cat 88] etc ... FG d e f g vg cop pp[lat] om

19. *θελησῃ*: LP 48. 114. 116. f[scr] *θελησει* | ου et. Clem[347. 897] Or[4,11] Severian[cat 88] etc Tert[pudic 14] Ambrst etc ... D* d* om | *λογον*: FG add *αυτων* (d e f vg *eorum qui inflati sunt*, g *eorum inflantium t qui inflati sunt*) | *των πεφυσιωμενων* et. Clem[347. 897] Severian[cat 88] Chr[139] Thdrt Dam etc ... L 3. 37. 46* 49. 57. 109. 116. h[scr] al aliq Or[4,11] *τον πεφυσιωμενον*

20. *αλλ* (et. Or[4,11] etc): FG *αλλα*

21. *πνευματι*: D* d *πνευμα* (*spiritus*) | *πραυτητοσ* cum ABC[vi] 17. 12[lect] Dam ... ς *πραοτητοσ* cum ℵDEFGP al pler Euthal[cod] Clem[134] Or[3,642] Chr[140] Thdrt al :: cf ad 2 Co 10, 1. Gal 5, 23. 6, 1. Eph 4, 2. Col 3, 12. 2 Tim 2, 25. Tit 3, 2

V, 1. *εν τ. εθνεσιν* sine additam cum ℵ*ABCDEFG 6. 17. 46. 67** 177. 178. 179. Euthal[cod] d e f g vg cop arm aeth[utr] Or[cat 90] et[int 2,301. 482. 3,280] Mane ap Epiph[706] Tert[pudic 14] Lcif[186] et[215] (Gall[6]) Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add *ονομαζεται* cum ℵ[c]LP al pler syr[utr] Bas[2,670] Chr[146bis] Thdrt Dam al Cassiod (in h. l.). Cf et. Or[cat 91] *τοιαυτην οιαν μηδε εν τοισ εθν. εστιν ακουειν*. Item Cyr[cat 90] - -*εστιν ακουσαι*. | *τινα του πατρ. εχειν* (Ambrst *ita ut quis uxorem patris habeat*): DEFG *του πατρ. εχειν τινα*, f g *ita ut uxorem patris habeat aliquis*, d e vg Or[int 2,402] Lcif[186. 215] al *ita ut uxorem patris* (Lcif[186] add *sui*) *aliquis habeat*, Tert[pud] *ut uxorem patris sui quis habeat*, Or[int 3,280] *ut uxorem quidem patris aliquis habeat*

2. *ουχι* (et. Or[cat 91] Man[epiph 706] etc): FG *ου* | *αρθῃ* cum ℵABCDEFGP al 15 Euthal[cod] Mane apud Epiph[706] Or[cat 91] ... ς (= Gb Sz) *εξαρθῃ* cum L al longe plu (93. *επαρθῃ*) Bas[regg 372. 518] et[2,068] Chr[146] Thdrt Dam al | *πραξασ* (Gb') cum ℵAC 17. 31. 37. 39. 46. 71. 80. 116. Euthal[cod] Mane ap Epiph[706] Bas[2,221]. Item *gessit* Or[int 3,280] (contra 2,402 *fecit*), *admisit* Tert[pud 14] ... ς Ln *ποιησασ* cum BDEFGLP al pler

σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡσ παρὼν τὸν οὕτωσ
τοῦτο κατεργασάμενον, 4 *ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ συν-*
αχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματοσ σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 *παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰσ*
ὄλεθρον τῆσ σαρκόσ, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου 1, 8

Or[cat 91] Bas[regg 372. 518] et[2,668] Chr[146] Thdrt Dam al. Habent *fecit* it vg Or[int 2,482] Lcif[186. 215] etc

3. *απων* sine *ωσ* cum ℵABCD*P 17. 37. 39. 67. 80. 116. Euthal[cod] vg syr[sch] cop aeth Mane ap Epiph[706] Or[int 2,882] Hil[386] Aug[co ep parm 3] ([9,57]) Ambrst Pel. Cf et. Dion[alex] ap Eus[hist 7, 11, 12] *ἀλλὰ τοὺσ μὲν -συνεκρότουν ὡσ συνών, ἀπὼν μὲν τῷ σώματι, ὡσ εἰπεῖν (εἶπεν?), παρὼν δὲ τῷ πνεύματι* ... ϛ (Gb[oo]) Ti praem *ωσ* cum D[b et c]EFGL al pler d e f g syr[p] (arm *quamquam*) Dial[824] Bas[regg 470] Chr[148] Thdrt Dam al Lcif[186] et[215] Aug[gal] ([3. 2,962]) et[adim] ([8,187]) | *τον ουτωσ τουτο* (et. Dial[824] Bas[regg 470] etc): FG om *τουτο*, nec expri d e f g vg Lcif[186. 215] Amb[off 3] al (rursus Hil[386] Ambrst al exprimentes *τουτο* om *ουτωσ*)

4. *ονοματ. του κυριου* sine *ημων* cum ℵA demid syr[p txt] Lcif[186. 215] Pacian[ep 3] ... ϛ Ln Ti add *ημων* cum BDEFGLP al omn[vid] d e f g vg (et. am fu tol nec aliter harl[vid]) syr[sch] et[p] c.* rell Dial[824] Bas[regg 470] Chr[148] Thdrt Dam al Ambrst al | *ιησου* pri cum ABD* Euthal[cod] d syr[p txt] aeth[ro] Lcif[186. 215] ... ϛ add *χριστου* cum ℵD[c]EFGLP al omn[vid] e f g vg syr[sch] et[p] c.* cop arm aeth[pp] go Dial[824] Bas[regg] Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *ημων* cum ℵABDEFGL al omn[vid] d e f g vg[cle] demid syr[sch] et[p] c.* Or[int 3,980] Dial[824] Chr[148] Thdrt[ed] Lcif[186] pri loc Ambrst al ... P am fu tol harl syr[p txt] Or[1,269] et[3,257. 780. 790] et[int 3,882] Bas[regg 470] et[3,58] Thdrt[cod 1] Lcif[186] pri loc et[215] al om: hinc Ln [*ημων*] | *ιησου* sec cum ℵABD*P 46. Euthal[cod] d vg syr[p txt] aeth[ro] Or[1,269] et[3,780. 790] et[int 3,882] Dial[824] Bas[regg 470] et[3,58] Lcif[186] sec loc et[215] Ambrst al ... ϛ add *χριστου* cum D[c]EFGL al pler e f g syr[sch] et[p] c.* cop arm aeth[pp] go Or[3,257. 617] et[int 3,980] Chr[148] Thdrt Dam al Lcif[186] pri loc al. Cf huc etiam Man[epiph 706] *συνελθοντων υμων και του κυριου μετα του εμου πνευματοσ παραδουναι τον τοιουτον* etc.

5. *τον τοιουτον* et. Or[3,126. 257] et[alib] Dial[824] Man[epiph 706] etc d e f vg Or[int 2,413. 463. 683] et[3,882] Lcif[186. 216] etc ... FG[gr] g syr[sch] et[p mg] (non item[txt]) aeth *αυτον* | *του κυριου ιησου* cum ℵL al plu Euthal[cod] am tol floriac go syr[p txt] (et aeth *domini nostri Iesu*) Or[int 3,400] Bas[regg 470] Chr[149] et[1,12 cod] et[3,140] Thphyl Oec Aug[gal 3,962] et[adim 8,137] et[ep parme 3,5] ([9,58]). Item DE d e demid Ambrst *τ. κυρ. ιυ χριστου* ... AFGP al 15 fere vg[cle] fu harl syr[sch] et[p] c.* (et *ημων* et *χριστ.* c.* habet) cop arm Or[3,257] Chr[1,12 ed] et[911] et[3,690] Thdor[mop] in[cat 92] Thdrt Dam Or[int 2,261. 3,882] Lcif[186] et[216] Amb[ps 38,854] Pelag al *του κυρ. ημων ιησου χριστου*. Atque hinc Ln *τὸυ κυριου* [*ημων ιησου χριστου*] ... Ti nil nisi *του κυριου* cum B Or[2,117. 2,804. 725] et[cat 93] Man[epiph 706] et Epiph

Ga 5, 9 *Ἰησοῦ.* 6 *Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;* 7 *ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν*

---

[493] Eus[ps 183] Tert[marc 5,7] et[pudi 13] Or[int 2,398] Hil[137] et[386] Aug[ep parmc 2,57] Pacian[ep 3] (Gall[7,261]) et[bapt] (ibidem[272]) :: solemnis illius diei appellatio erat (η) ημερα (του) κυριου, cf 1 Thess 5, 2. 2 Thess 2, 2. 2 Pe 3, 10; item Act 2, 20. Cum nostra huius loci lectione convenit 2 Co 1, 14. Videbatur enimvero ιησου aut omittendum aut plenius dicendum.

6. *ου καλον* etc: Lcif[216] Ambrst om *ου*. Quam in rem cf Aug[ep parmc 2,5] ([2,56]): *cum dixisset apostolus* - ut spiritus salvus sit in die domini Iesu - *continuo subiecit:* Non bona gloriatio vestra, *vel per exprobrationem pronunciationis:* Bona gloriatio vestra. *Sic enim nonnulli et maxime Latini codices habent, cum eadem in utroque sententia teneatur.* Similiter Ambrst in h. l. Bona etc. *Hoc est* non bona est; *laeti enim erant, cum magis contristari debuerint.* Dicitur testari etiam Atto ita in codicibus Graecis inventum esse. Sed in Dacher. Spicileg 1723. I, 401 ss. id non inveni. | *ζυμοι* et. Or[3,303] et[cat 87. 88] Chr[150] et [2,233] et[saep] Bas[eth 435. 122. 304. 373] Cyr[ador 542] Euthal[cod] Thdrt Dam al, item *fermentat* m[94] f (ita Graecis superscriptum est) g. Cf Hier ad Gal[5,9]: *male in nostris codd. habetur: Modicum fermentum totam massam corrumpit*, propterea que post ad *corrumpit* addit: *sive, ut iam emendavimus, totam conspersionem fermentat.* Nihilominus et ipse in vg edidit *corrumpit*, ut confirmant am fu demid etc ... Gb' *δολοι* cum D* Bas[eth 446 ed] (sed fluct edd. Favet quidem contextus: *εξαρατε τον πονηρον εξ υμ. αυτ. ινα μη γενηται το· μικρα ζυμ. ολ. το φυρ. δολοι.* Sed cf[eth 304].) Bas[bapt 668 ed] (rursus[edd 2] *ζυμ.*) Hesych (*δολοῖ· φθείρει, κακουργεῖ*). Item *corrumpit* d e f vg Ir[265] (sive Senior. ap Ir) Or [int 2,241. 413] Lcif[216] Aug[ep parmc 2,5] Ambrst al. Etiam Tert[pudi 13] *modicum scilicet et fermentum totam desipit conspersionem.* Similiterque lectioni *δολοῖ* favet[marc 1,2] *modicoque exinde fermento totam fidei massam haeretico errore decepit.* Cf et. Mich Cerular. in Monum. eccl. Gr. ed. Cotel. 2. p. 143 sq: *κακῶς δὲ καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν ἐκλαμβάνοντες τὸ φάσκον· μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ, οὕτως ἐκεῖνο γεγραμμένον ἔχουσι· μικρὰ ζύμη ὅλ. τὸ φύρ. φθείρει, πειρώμενοι διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης τοῦ ῥήματος ἀφορμῆς ἀνατρέπειν τὴν ζύμ. τὴν τὸν ἀνάβατον ἄρτον αἴρουσαν.* Item *τὰ αἰτιάματα τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας* (ibid. 3, 495.): *οὐ γράφουσι· μικρὰ - ζυμοῖ, ἀλλὰ φθείρει, ἐκ τούτου τὸ ἔνζυμον ἐκβάλλειν πειρώμενοι.*

7 *εκκαθαρατε* sine copula cum ℵ*ABDEFG al[30] d e f g m[91] vg (et. am fu etc) syr[sch] cop go Clem[500] Bas[bapt 668] Chr[150] Oec Tert[marc 5,7] Cyp [178. 308] Lcif[216] Ambrst Pelag al ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ℵ[c]CLP al plu Euthal[cod] syr[p] aeth Or[cat 85] et[int 2,241] Thdrt Dam Thphyl | *το πασχ. ημων* sine additam cum ℵ*ABC*DEFG 17. 46. Mcion[epiph 320] et [356] Ptol[flor 3] (ap Epiph[220]) Clem[696] Or[1,150 cod] et[3,303] et[4,174] (Huet, non item Delar) et[175] et[cat 85] Or[int 2,88 153. 304. 410] Dial[864] Eus[mal 200]

ἐτύθη Χριστός. 8 *ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας καὶ ἀληθείας.*
9 *Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,*
10 *οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου*

Ath[218] ap Gall[5] Chr[11,203] Cyr[ador 206] Tert[5,7] Cyp[178. 308] Archel[602] Aug[ep parmo 2,5] et[sa·p] Ambrst Zen[158] (Gall[5]) etc ... ς (Gb[oo]) add *υπερ ημων* cum ℵ[c]C[3]LP (*υπ. υμων*) al pler syr[utr] go Or[1,750 edd] et [2,128] et[4,174 delar] et[175 delar] Hipp[148 delag] (ex Thdrt[dial 2] *ἀσύγχυτος*) Meth[825] (*ινα - και το πασχα ημων τυθη υπερ ημων χριστος*) Petr alex[112] (Gall[4]) Chr[130. 152] et[1,745] et[2,476] Thdrt Chron[420] Ps - Ath[506] Dam Thphyl Oec | *ετυθη* cum ℵABDEFGLP etc (et. syr[p mg graec]) ... ς[e] (= ς Gb Sz) *εθυθη* cum minusc ut vdtr pauc (nullus ap Scri, ap Mtthaei unus vel alter e silentio. Eadem scriptura invasit editiones Clem[686] Or[4,175] Dial[140 ed wetst] Chron[420 ed par] al. | *χριστος*: FG *ο χριστ.* Praeterea 116. Hipp[148 delag] (ut ante) Chr[11,203 cod mosc] add *ο θεος*

8. *εορταζωμεν* cum ℵBCFGL al plu d e f g m[91] vg syr[utr] cop arm aeth Or[2,128. 2,220] et[cat 95] al mu Or[int 2,212] et[saop] etc ... AD[gr]E[gr]P al fere [20] go Or[4,173] *εορταζομεν* | *μηδε* et. Or[2,128. 2,220] et[cat 95] (et[4,175] *ουδε*) etc ... B Or[4,402] *μη* | *πονηριας*: F[gr]G *πορνειας*, g *nequitiae t fornicationis.* | *αλλ*: 17. *αλλα* | *ειλικρινιας*: *-νιας* cum ℵACD*et[c]EFGLP al mu (4 ap Mtthaei, 2 ap Scri) ... ς Ln Ti *-νειας* cum BD[b] al plu :: cf ad 2 Co 1, 12 (*-νιας* ex ℵCD*FGP) et 2, 17 (*-νιας* ex ℵACDEFGP). | Ad h. v. cf et. Iustin[dial 14]: *τοῦτο γάρ ἐστι τὸ σύμβολον τῶν ἀζύμων, ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ τῆς κακῆς ζύμης πράττητε.*

9. *εγραψα υμιν εν τ. επιστολη*: ista quorsum spectent quaeritur ab Or cat[97], item a Severiano et Photio ibidem[99]. Et Or quidem sic: *ὑπέλαβόν τινες ἐκ τούτου τοῦ ῥητοῦ ὅτι πρὸ τῆς προτέρας πρὸς κορινθίους ἐπιστολῆς ἐγέγραπτο ἄλλη τις ἐπιστολὴ τῷ ἀποστόλῳ, ἥτις νῦν οὐ σώζεται - - οἱ δὲ μὴ βουλόμενοι ἐπιστολὴν ἑτέραν εἶναι πρὸ ταύτης ἐροῦσι ταύτην τὴν λέξιν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν* (sic et. Severian et Phot statuunt) *ἀναφέρεσθαι* etc. | *μη συναναμιγνυσθαι* et. Clem[561] Or[cat 97] etc. Item (*non commisceri, non misceri*) d e Tert pud[18] Lcif[216] Aug[ep parme 2,6] ([9,60]) etc ... D[b] (non item* nec[c]) al aliq Bas[eth 458 cod] *-σθε*. Item f g vg go syr[utr] Or[int 2,193] Amb[poenit 1,415] et[ep 63,1025] Ambrst Pelag *ne* (Or[int] *ut non*; g *non t ne*) *commisceamini* Sed nonnulli ex his etiam v. 11. *ne* (*ut non*) *commisceamini* habent, ut f g (*non commisceri vos t non commisceamini*) Or[int 2,196] et[218].

10. *ου παντως* sine copula cum ℵ*ABCD*EFG 17. 46. 93. Euthal[cod] d e f g vg cop go Or[int 2,195] Tert[pud 18] Lcif[216] Ambrst etc ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum ℵ[c]D[c]LP al pler syr[p] (et[sch] *non autem dico*) arm aeth Or[cat 97] Bas[eth 458] Chr[157] Thdrt Dam al | *του κοσμ. τουτου* ... D *τουτ. του κοσμ.* Item *huius mundi* d e f vg Or[int] Tert[pud] Lcif etc | *και αρπαξιν* (Gb') cum ℵABCD*FGP 17. 39. 46. 73. 93. (et 87. *η και*)

ἐξελθεῖν. 11 *νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τισ*
ἀδελφὸσ ὀνομαζόμενοσ ᾖ πόρνοσ ἢ πλεονέκτησ ἢ εἰδωλολάτρησ ἢ
λοίδοροσ ἢ μέθυσοσ ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 *τί*
Dt 17, 7 *γάρ μοι τοὺσ ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺσ ἔσω ὑμεῖσ κρίνετε;* 13 *τοὺσ*
δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

---

d f g aeth ... ς *η αρπαξιν* cum א[c]D[b et c]EL al pler e vg syr[utr] cop arm go Or[cat 97] et[int 2,196] Bas[eth 418] Chr[157] Thdrt Dam al Lcif[216] al mu | *ωφειλετε* (Gb') cum אAB*CDEFGL al fere[10] Dam. Item *alioquin debueratis* it vg Lcif Ambrst al; Tert[pud 18] *ceterum oportebat vos exire de mundo*, item[idolol 14] *dicens: Ceterum de mundo exissetis* ... ς *οφειλετε* cum B[3]P al pler Euthal[cod] Bas[eth 418] Chr[157] Thdrt al

11. *νυνι* cum א*CD* et[b] (D* *νυνει*, D[b] *νυνι*, D[c] *νυν*) al plu Or[cat 96] Chr[157] Thphyl Oec ... Ln *νυν* cum א[c]ABD[c]EFGLP al plus[20] (6 ap Mtthaei, 3 ap Scri) Euthal[cod] Bas[eth 458] Chr[158] Severian[cat 89] Thdrt Dam | *ᾖ πόρνοσ*: cf vg Ambrst *si is qui frater nominatur est* (et. am fu[2] demid tol harl, sed fu* al[lachm] om; Ambrst *inter vos est*, item fu[corr]) *fornic.*, item d e Ir[int 265] Tert[pud 18] Lcif[216] Aug[ep parmen 3,7 d] Ambrst al *si quis frater nominatur* (d e *nominetur*, Tert add *in vobis*) *fornicator.* Nec aliter syr[utr] cop aeth go ... ς (non ς[e] Gb Sz) *ῆ* cum B[3]D[gr] (incipit enim *η πορν.* novum stichum) E[gr] al mu (cf Scri). Item *si quis frater nominatur aut fornic.* f g arm Aug[fid et op 6,196] et[serm 351. 5,1360] atque et.[op parmen 3,7b]. Ediderunt *ῆ* et. Or[3,610]. | *πορν. η πλεον. η ειδωλ. η λοιδ. η μεθ. η αρπ.* etiam it vg syr[utr] cop go Ir[int 265] (Or[3,610] *η πορν. η πλεον. η ειδωλ. και τα εξησ.* Item[levit] ap Gall[14,6] -- *η μεθυσ. η λοιδ. η αρπ.* Sed[cat 98] *λεγει γαρ· η λοιδ. η μεθ. η αρπ.*) Or[int 2,196. 218] Bas[eth 458] Lcif[216] etc ... C *πορν. η μεθυσ. η ειδωλ. η λοιδ. η πλεον. η αρπ.*, 37. 116. arm *πορν. η ειδωλ. η πλεον. η λοιδ. η μεθ. η αρπ.* Similiter testes pauci alii variant. | *μηδε* et. Clem[170] Or[3,610] et[cat 98] Bas[eth 458] etc ... FG *μητε*, g *non t nec*, A Or[levit] ap Gall[14,6] *μη*

12. *τι* ... F[gr]G g *ει* (*si*) | *γαρ μοι* sine *και* cum אABCFGP 17. 31. 39. 46. 67. 73. Euthal[cod] d e f g vg cop syr[sch] aeth Or[cat 98] (Chr[158] semel; at alibi[sexies] non ita) Tert[pud 3] Amb[op 63] etc ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *και* cum D[gr]E[gr]L al pler syr[p] arm go Chr[158] sem et[1,71. 2,908] et[7,683. 10,254] et[11,471] Thdrt Dam (sed in comm affert ex Chr[158]: *επειδη γαρ ειπε· τι μοι τουσ εξω κρινειν* etc) al | *υμεισ* (d* om): C* (vitiose) *υμασ* | *κρινετε* et. א[a] ... א* *κρινειτε*

13. *εξω* (et. Or[cat 98] Chr[158], et[saepe] *εξω* ad v. 12): Or[3,702] et ad v. 12. Chr[158 sem 7,683] *εξωθεν* | *κρινει*: ita B[3]P al plu (9 ap Scri, 9 ap Matthaei), *iudicabit* f g vg arm pp[lat] (ut Aug Ambrst) ... ς (= Gb Sz) *κρινει*: ita L al mu (1 ap Scri et 1 ap Mtthaei *κρίνει*), *iudicat* d e | Ln sic: *κρίνετε*, [13]*τοὺσ δὲ ἔξ. ὁ θε. κρινεῖ*; | *εξαρ.* sine *και* cum אABC D*FGP al fere[15] Euthal[cod] d e f g vg cop arm go Aug[saep] Ambrst al ... ς (— Gb Sz) praem *και* cum D[3]EL al plu syr[utr] (syr[sch] *tollite autem*, syr[p] *et tollite*) Or[cat 98], Thdrt Dam (item[vid] Chr[159], ad quem cf Dam. Montf. edidit: *καί· Ἐξαρεῖτε*) :: LXX *καὶ ἐξαρεῖσ* (et. *-ρεῖτε* legitur) *τ. πον. ἐξ ὑμ. αὐτ.* | *εξαρατε* (Gb'') cum אABCD*FGP al fere[15]

VI.

1 *Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι*
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ*
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ, ἀνά-
ξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 *οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ κρινοῦ-*
μεν, μήτιγε βιωτικά; 4 *βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺσ*
ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ καθίζετε; 5 *πρὸσ ἐντρο-*
πὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σοφόσ, ὃσ δυνήσεται 15, 34

Enthal[cod] d e f g vg Bas[eth 446. 467] ... ς εξαρειτε cum D[b]EL al plu Or[cat 96] Eus[ps 651] (sed editum εξαιρειτε) Chr[159] Thdrt Dam al | τον πονηρον: ita et. Aug[deuter] (tom[3]p[1]pag[569]): *nec ait τὸ πονηρόν, id est hoc malignum, sed τὸν πονηρόν, quod est hunc malignum* ... 23. 48. Thdrt (in comm. non tractat) Thphyl[mg] το πονηρον

VI. 1. υμων cum ℵBCDEFGL al pler Clem[883] Chr[119] et[11,267] etc, item *vestrum* it vg Cyp[318] etc ... AP al[10] Chr[1,741] Thdrt εξ υμων. Praeterea syr[p] *ex vobis* cum asterisco exhibet. | πραγμ. εχων (g* Aug Ambrst al *habens negotium*) ante πρ. τ. ετερον: h. l. et. Clem[883] Dam vg (*habens negotium adv. alterum*, item Pelag) syr[utr] etc ... DEFG 119. d e f g cop go Chr[160] Thdrt Thphyl Cyp[318] Aug[doctri 4] et[ps 36] Ambrst post πρ. τ. ετερον (sed pro ετερον 119. Chr Thphyl αδελφον αυτου) | τον: B om

2. η ουκ cum ℵABCD*FGP al plus[10] Enthal[cod] d e f g vg syr[sch] et[p] c.* (i. e. η c.*) arm (cop *an*) Clem[883] Chr[161] Dam. Ex Latinis f g vg Cyp Aug Pelag *an nescitis*, d e Hil[50](ps[149]) Amb Ambrst *aut nescitis*. Cf et. Polyc[11] (ap Dress[378]): *An* (cdd[2] *Aut*) *nescimus quia sancti mundum iudicabunt?* ... ς (= Gb Sz) om η cum D[b]EL al plu syr[p txt] Thdor mop cat[101] Thdrt | ει: FG εαν ... D*d Hil[50. 598] om | κρινεται: et. Hil[50] ... d e f g vg Hil[598] Aug[doctr 4] Ambrst al *iudicabitur*

3 sqq. Versus 3. 4. 5. 6. ουκ οιδατε usque επι απιστων om A

3. κρινοῦμεν et. Tert[pudic 14] Hil[598] Aug[doctr 4] Ambrst etc ... d e *iudicamus* | μητιγε (73. d[scr] Thphyl μητοιγε) et. Or[2,692] et[cat 102]. Ex Latinis d e *neque*, Aug[doctri 4] *nedum*; f g vg (item aeth) Pel *quanto magis*

4. μεν ουν et. Or[cat 105] etc (it vg nil nisi *igitur*) ... FG γουν | F εαν εχεται | εξουθενημενουσ et. Or[cat 105] ... 17. εξουθενουμενουσ, Or[2,692] libere εξουδενωμενουσ

5. λεγω cum ℵDEFGLP al omn[vid] Or[cat 105] Chr[162] Thdrt Dam etc ... Ln λαλω cum B | ενι cum ℵBCLP al plus[70] Or[cat 105 sq] Chr[162] Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) εστιν cum DEFG 37. 116. 119. al mu Ath (ap Gall[5,181]) | ουδεισ σοφοσ cum ℵBC 17. 39. 46. 57. 73. syr[sch] cop Or cat[105] Dam, item 137. Enthal[cod] σοφ. ουδεισ ... FGP 37. 74. 120. ℵ[scr] ουδε εισ σοφ., item f g Aug[doctr 4] Ambrst al *quisquam sapiens* ... ς σοφ. ουδε εισ cum D[b]L al longe plu syr[p] Chr[162] (σοφ. εν υμ. ουδε εισ) Thdrt al, item *sapiens quisquam* vg Pelag Amb[serm cont aux]

διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸσ μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν ὅλωσ
ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ
Ga 5, 21 ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούσ. 9 ἢ οὐκ
Ro 1, 29 ss Ga 5, 19 ss οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα-
νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ

---

^{27} al ... Gb' *σοφοσ* sine additam cum D*E d e aeth Or$^{cat\ 106}$ Ath ap Gall^{5,181} | *οσ*: L add *ου* | *δυνησεται*: 17. *-σηται* | *διακριναι* et. ℵ^{c} ... ℵ* n^{scr} 30. 38. 39. 46. 73. 115. 119. 121. Or$^{cat\ 106}$ bis *ανακριναι*

6. *κρινεται*: G *κρινατε*, item g *contenditis t iudicio*, *contendit*; F^{gr} *κρινατε* (f *iudicio contendit*) | *τουτο* et. D* syr$^{p\ txt}$ ... CD^{b} 73. syr$^{p\ mg}$ Thdrt *ταυτα* (D^{b} *τουτα* neglecto o priore) | *επι* (*aput*, *apud* d e f vg, g *apud t inter*): D* *μετα* | *απιστων*: FG f g add *και ου* (sic uterque) *επι αγιων*. In F^{gr}G sequitur lacuna usque ad v. 15. Sed G^{gr} statim post *αγιων* iam perrexerat *Ουκ οιδατε*.

7. *ηδη μεν* absque *ουν* cum ℵ*D* 3. 17. 74. 108. 116. a^{scr} d e f vg (Latt omnes *iam quidem*; in d *iam* suppletum est) cop arm syr$^{p\ txt}$ Or$^{int\ 2,301}$ Cyp^{318} Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al ... ς Ln Ti add *ουν* cum ℵ^{c}ABCD^{3}et^{3}ELP al pler syr^{sch} syr^{p} c.* aeth Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Chr^{163} Thdrt Antioch ^{1141} Dam al | *ολωσ* et. Or$^{int\ 2,301}$ ... A syr^{sch} aeth^{ro} (aliter sed libere aeth^{pp}) Or$^{cat\ 106}$ om | *υμιν* cum ℵABCDELP al longe plu d e syr^{utr} cop Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Chr^{163} Euthal^{cod} Thdrt Antioch$^{1088.\ 1141}$ al ... ς (= Gb Sz) *εν υμιν* cum minusc mu f vg Or$^{int\ 2,301}$ Cyp^{318} al Dam Thphyl | *κριματα* et. Or^{cat} et^{int} Cyp^{318} Aug$^{doctr\ 4}$ etc ... ℵ 73. 109. Bas$^{eth\ 270}$ (sed non ed^{garn}) Antioch^{1088} et^{1141} Dam *κριμα* | *αδικεισθε; διατι - αποστερεισθε* et. Clem^{884} Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Cyp ^{318} etc ... L Antioch^{1088} et^{1141} *αποστερεισθε; διατι - αδικεισθε*

8. *αλλα* cum ℵABCD^{c}EP etc ... D*L 74. 115. 119. al^{4} (ap Scri) Or$^{cat\ 106}$ Antioch^{bis} *αλλ*. Praeterea 115. 119. Chr^{163} Thphyl *αλλ αυτοι* etc | *αδικ. κ. αποστερ.* et. Clem^{884} Or$^{cat\ 106}$ Bas$^{eth\ 270}$ Cyp^{318} etc ... DE d e *αποστ. κ. αδικ.* | *τουτο* cum ℵABCDEP 17. 31. 46. 67* 73. 80. 109. d e f vg cop Or$^{cat\ 106}$ Euthal^{cod} Antioch^{1088} et^{1142} Cyp^{318} al; Clem ^{884} *και τουσ αδελφουσ* ... ς *ταυτα* cum L al longe plu syr^{p} arm Bas $^{eth\ 270}$ Chr^{163} Thdrt Dam al

9. *αδικοι*: A*^{vid} *οι αδικ.* | *θεου βασιλ.* hoc ordine cum ℵABCDEP 17. 37. 46. 178. 179. Or$^{cat\ 106}$ Euthal^{cod} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *βασιλ. θεου* cum L al pler d e f vg Polyc^{5} (Dress^{898}) Clem^{885} Chr^{163} Thdrt Antioch^{1088} et^{1142} Dam Ir$^{int\ 265}$ (sed^{edd} aliq om *dei*) Tert$^{pud\ 16}$ Cyp^{318} al | *ου*: B* (ante^{3} iam^{2} suppl) 93. om | *ουτε* (quinquies h. v. et bis v. sq): et. Clem^{562} etc ... DE *ουδε* septies. Libere Or^{3,265}: *μη πλανασθε· θεοσ ου μυκτηριζεται· ειτε πορνοσ ειτε μοιχοσ ειτε μαλακοσ ειτε αρσενοκοιτησ ειτε κλεπτησ ειτε μεθυσοσ ειτε λοιδοροσ ειτε αρπαξ βασιλ. θεου ου κληρ.* Cf et. Or$^{cat\ 107}$: *μη πλανασθε ουν, ουτε πορνοι ουτε ειδωλολ. βασ. θεου ου κληρονομησουσιν· ουτω δε*

οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 *οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,*
οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγεσ βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 *καὶ*
ταῦτά τινεσ ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

ουδε μοιχοι -. *ουδε μοιχοι ουν' αλλ ουδε μαλακοι - ουδε αρσενοκοιται βασ. θεου κληρ. - ουτε κλεπται* etc. Haec libere adhibita esse apparet.

10. *ουτε* bis: DE *ουδε*, ut iam relatum est | *ουτ. κλεπται ουτ. πλεονεκτ.* hoc ordine cum ℵABCD*et^{3}EP al longe plu d e f vg cop aeth^{utr} arm Clem^{301} Method$^{epiph\,578}$ Iulian$^{cyr\,245}$ Ir$^{int\,265.\,305}$ Or$^{int\,2,250}$ (et^{300} *neque fures neque rapaces regn. dei possideb.*) Cyp^{307} etc ... D^{2}L al plus^{30} syr^{utr} Clem^{562} Chr^{168} Thdrt Dam Thphyl *ουτ. πλεονεκτ. ουτ. κλεπτ.* | *ου μεθυσοι* cum ℵACP (sed ponit post *ου λοιδορ.*) 17. 46. 57. 67** 72. 121. 123. a^{scr} m^{94} Clem^{562} Ps-Ath^{10} (ut P) Iulian$^{cyr\,245}$ Chr^{168} Thdrt Dam$^{parall\,383}$ ... ϛ Ln *ουτε μεθ.* cum BDEL al longo plu (D^{c} *οὐτὲ*, vdtr *οὐδὲ* voluisse ut praecedit) d e f vg syr^{utr} cop arm (at istae vers omnes etiam *ουτε λοιδ. ουτε αρπ.* exprim) Clem^{301} Ign intpol^{261} (*ουτ. μοιχ. ουτ. αρσεν. ουτ. πορν. ουτ. λοιδ. ουτ. μεθ. ουτ. κλεπτ.*) Meth$^{epiph\,578}$ (pergens *ουτε λοιδ. ουτε αρπ.*) et^{585} Quaest antioch^{288} (*ουτ. πορν. ουτ. μοιχ. ουτ. μαλακ. ουτε μεθυσ. ουτε λοιδ. βασ. θε. κληρ.*) et^{289} Euthal^{cod} al Ir$^{int\,bis}$ Cyp^{307} (sed uterq perg *neque maledici neque raptores*) etc | *ου λοιδοροι*: D* *ουτε λοιδ.* Praeterea vide ante d e f vg Ir^{int} Cyp etc, item Ign^{intpol} etc | *βασιλ. θεου* ut et. Ir$^{int\,bis}$ Clem^{bis} Or$^{1,770.\,772}$ et^{3,265} (vide ad v. 9) ac^{saepe} etc ... DE^{gr*}et^{c}E^{gr} *θεου βασιλ.* | *κληρονομησουσιν* sine *ου* cum ℵABCDE al fere^{20} Polyc^{5} (Dress^{283}) Ign^{intpol} ex$^{cdd\,2}$ (et al$^{cdd\,2}$ *κληρονομησαι δυνανται*) Or$^{cat\,107}$ sec loc Meth$^{epiph\,578}$ (*κληρονομησαι δυνανται*) et ^{585} Iulian$^{cyr\,245}$ Ath^{258} ex$^{cod\,1}$ Quaest$^{antioch\,288}$ Chr^{168} Cyr$^{ador\,418}$ Thdrt^{1,303} (sed variat lectio) Dam$^{parall\,383}$ ... ϛ (sed Gb^{0}) Ti praem *ου* cum LP al plu Ign^{intpol} ex$^{cdd\,2}$ Clem$^{301.\,562}$ Or^{3,265} et$^{cat\,107}$ pri loc (minime probant Or^{1,770} et^{772} *οτι οι λοιδοροι βασ. θε. ου κληρ.*, Eus esa^{372} *διοτι γαρ φησι, μεθυσοι βασ. θε. ου κληρ.*) Ath^{258} ex^{cdd} mu Euthal^{cod} Quaest$^{antioch\,290}$ Cyr$^{hr\,44}$ Thdrt^{3,196} (i. e. ad h. l.)

11. *αλλα απελ.* cum ℵABD^{c}ELP etc Clem^{385} Did$^{415.\,159.\,253}$ Cyr$^{hr\,44}$ Dial tri^{1081} (opp Thdrt^{5}) Cyr$^{act\,65}$ Dam ... CD*L etc Ath^{528} Chr^{164} Thdrt $^{3,196.\,498}$ et^{1,303} *αλλ απελ.* | *αλλα ηγιασθ.* cum ℵABDEP etc Did$^{415.\,159}$ Cyr$^{hr\,44}$ Thdrt^{3,196} Cyr^{act} Dam ... CL etc Clem^{385} Did^{253} Ath^{528} Chr Thdrt$^{1,303.\,3,498}$ Dial^{tri} (ut ante) *αλλ ηγ.* | *αλλα εδικ.* cum ℵABDEP etc Did^{159} Cyr^{hr} Dial^{tri} Cyr^{act} Dam ... CL etc Ath^{528} Did$^{415.\,253}$ Chr Thdrt^{ter} *αλλ εδικ.* | *του κυριου* sine *ημων* cum ℵADEL al plu d e syr p ^{txt} (Clem^{385} *εδικαιωθητε φησι τω ονοματι του κυριου*) Did^{415} Cyr act^{65} Dam Ir$^{int\,265}$ et$^{semel\,305}$ Tert$^{pud\,16}$ al ... BC^{vid}P 17. 37. 47. 73. 80. f m^{94} vg syr^{sch} et^{p} c.* cop arm aeth Ath$^{522.\,536.\,548}$ et$^{lat\,775.\,779}$ Did$^{54.\,159.\,253}$ Epiph^{693} Chr^{165} Dial$^{tri\,1081}$ (ut ante) Ps-Ath$^{12.\,177}$ Thdrt

10, 23 12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι*
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. 13 *τὰ βρώ-*
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ
Ro 8, 11 2 Co 4, 14 *τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι·* 14 *ὁ δὲ θεὸσ καὶ τὸν*
κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶσ ἐξεγερεῖ διὰ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ.
12, 27 15 *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ*

Euthal[cod] Ir[int 282] (*in nom. domini nostri*, nihil praeterea) et[305] semel Or[int 2,208. 411. 434] Cyp[207] al *του κυριου ημων*, hinc Ln *τ. κ.* [*ημ.*] | *ιησου χριστου* cum ℵBC[vid]D*EP 13. 37. 47. 73. 80. 114. 115. l[scr] d e f m[34] vg syr[sch] et[p] (sed *χρ.* c.*) cop arm aeth Ath[523. 536. 548] et[lat 775. 779] Did[quater] (et[int 6,265] omisso *domini*) Epiph[603] Chr[165] Dial[tri] (ut ante) Cyr[act 65] Euthal[cod] Ps-Ath[2,177] Thdrt Ir[int 265] et[305] bis Or[int] ter Tert[pud] Cyp al ... ς Ti *ιησου* sine *χρ.* cum AD[c]L al pler syr[p txt] Dam Thphyl Oec

12. *παντα μοι εξεστιν*: haec utroq loco Thdrt (ad h. l. atque etiam[cat 105]) *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον* dicit, *εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν* „*ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει*". *οὕτω δὲ καὶ τὸ* (cat *τὰ*) *ἑξῆσ*, etc. | *μοι* pri (et. Ir[gr 282] ex cat): aeth *nobis* (sed in eis quae sequuntur *mihi*); Clem[libere 248] *και ει παντα υμιν* ([cod] *ημιν*) *εξεστι, φησιν ο αποστολοσ, αλλ ου πα. συμφερει.* Ubi *μοι* omittitur, non tam hunc ad locum, quam ad 10, 23 respici videtur. Ita fit Ir[int 282] Tert[cult femin 10] et[exhort cast 8] (et[bapt 17] *Omnia licere* dixit sanctiss. apostolus, *sed non omnia expedire*) al. Item Clem[539] *παντα μεν γαρ εξεστιν, αλλ ου πα. συμφ., φησιν ο αποστ.*, Or[4,216] *παντα μεν γαρ εξεστιν, αλλ ου πα. συμφ.* | D* *συνφερει* | *μοι* sec: agnoscit etiam Clem[845] *μη γαρ ου παντα μοι εξεστιν; αλλ ουκ εξουσιασθ.* etc ... C* om

13. *ο δε θεοσ*: Q* om *δε* | *πορνεια* ut BCD[3]L al plu ... ℵAD*P al plu *πορνια*. Similiter v. 18. *-ει-* ut BCD[3]LP; ℵAD*FG *-ι-*. Cf et. 5, 1 ubi *-ει-* bis BC (D[3] pri loc, D* et[3] sec loc) (FG pri loc) LP, *-ι-* vero ℵA(D* pri loc, D[3] sec loc) FG. Item 7, 2 *-ει-* BCD[3]L, *-ι-* ℵAD*FGP. Praeterea cf ad Act 15, 20 et alibi. ℵ semel tantum *-ει-* confirmat: 1 Thess 4, 3 (quem quidem locum ex scriptoribus scripsit is quem D diximus).

14. *ημασ* cum ℵABCDEKLP etc (omnes ap Scri, item ap Mtthaei) d e f vg syr[utr] cop aeth Polyc[378] Meth[epiph 578] Euthal[cod] al plu Ir[int 300] Tert[marc 5,7] al plu ... ς[e] (non item ς Gb Sz) *υμασ* ex errore ut[vid]. Consentit arm, fortasse etiam unus vel alter ex minusc. Praeterea syr[p mg] add *cum eo* | *εξεγερει* cum ℵCD[3]EKL al pler (47. *συνεξεγερει*) f vg[clo] (vide post) syr[utr] cop arm aeth Meth[epiph 579] Ath[2,8 cdd 2] (ed *εγερει*, item Dam) Chr[171] Euthal[cod] Thdrt Ir[int 300] Tert[marc 5,7] Archel[603] al mu ... Ln *εξεγειρει* cum AD*PQ 37. 93. (P 37. 93. *-γειρεῖ*), item *suscitat* d e ... B 67** *εξηγειρεν*, item (sed *v* et *b* persaepe confunduntur) am fu harl *suscitavit*

15. *ουκ*: FG Meth[epiph 579] *η ουκ*, item f g *an nescitis* (contra d e vg Ir[int] Cyp[323] Lcif[6,216] al *an* non habent) | *υμων* cum ℵ[c]BCDEFGKLP al omn

οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 *ἢ* Gn 2, 24
οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται Mt 19, 5 Ga 5, 31
γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 *ὁ δὲ κολλώμενος τῷ*
κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 18 *φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρ-*
τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ
πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ* 3, 16 2 Co 6, 16
σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε

---

vid it vg rell Methepiph etc Irint Orint 4,474 Tertmarc 4,7 Cyp Lcif etc ... ℵ*A *ημων* | *εστιν* et. Methepiph Irint Orint etc ... Fgr (f *sunt Chri*) Ggr om. Praeterea G g ex errore perrexit *ποιησω μελη πορνησ · Μη γενοιτο · Η.* Post haec demum pergitur: *Αρα ουν τα* etc. | *αρασ* et Or 1,520 (*τοισ διδαχθεισι μη αιρειν τα μελη χριστου* etc) etcat 119 etint 2,683 Dial 864 Methepiph 579 Chr 177 et 178 Cyrioh 868 Thdrt Antioch 1057 al Irint 300 Tertpud 16 Cyp 323 Lcif 6,216 etc ... P 47** 57. 67* 73. 74. 115** al5scr al fere 25 Did 346 (*-ποιησομεν-*) Damtxt (in comm non tractat) *αρα*, item FG (f) g *η αρα*. At in G g *η* videtur potius ad versum 16 (*η ουκ οιδατε*) trahendum: vide ante. Ex eodem errore (partim correcto) nescio an in codice F fluxerit, ubi praeter morem ipsi litterae *H* superscriptum est *an*. | *τα μελη*: 17. *το σωμα* | *πορνησ μελη* et. Or 1,520 etcat 107. 119 Dial 864 Methepiph 579 etc ... DEFG d e f g vg Antioch 1037 Irint Orint 2,683 Tert Cyp Lcif al *μελη πορνησ*

16. *η ουκ* cum ℵABCFGP al sat mu d e f g vg syrsch cop Clem 561 Methepiph 579 Chr 178 Euthalcod Thdrted Photcat 116 Cyp 323 Lcif 6,216 al (d e Cyp Lcif *aut nescitis*, f vg *an nescitis*, g *an t aut nesc.*) ... Ti *ουκ* sine *η* cum DgrEgrKL al fere 50 syrp Mcionepiph 320 et 336 Dial 861 (*ουκ οιδατε γαρ* etc) Ps-Ath 2,4 Dialtri 1,7 et 3,28 Thdrtcod etcat 118 Dam Tertpud 16 | *φησιν* cum ℵBCDEFGKLP al omnvid it vg etc Mcionepiph 320 Dial 864 Methepiph 579 Chr Euthalcod Thdrt al Lcif 6,216 etc ... A Mcionepiph 353 Tertpud 16 Cyp 323 Ambpassim om, hinc Ln [*φησιν*]

18. FG *φυγετε* | *ο εαν*: D* 17. 106. Methepiph 573 *ο αν* | *ποιηση*: P 47* al6matth *ποιησει* | FG *αμαρτανει*

19. *το σωμα* cum ℵA*BCDEFGKP al sat mu d e f g syrsch basm Chr 179 Thdrt (ad h. l.) Orint 4,564 (*quomodo dicit quia corpus nostrum templum est dei et templum spirit. sancti*) et 474 (Tertres carn 10 – *et in illis litteris Paulus est – cum corpus nostrum ut dei templum vitiari vetat* [cf 3, 17], *cum corpora nostra membra Christi facit, cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro.*) ... Gb' Ti *τα σωματα* cum A²L 17. 28. 37. 46. 67. al plus 40 cop syrp arm Or 1,756 et 2,576 etcat 65. 119 (cf et. Or 1,756) etint 2,409 Methepiph 579 Did 62. 220. 298 etmanich 6,311 (ap Gall) etlat 273 Bas 1,319. 393 et 2,194. 532 Ps-Ath 2,4 Cyrhr 63. 177 Cyract 39 Euthalcod Thdrt 4,391 Dialtri 1,7 et 3,23 Antioch 1057 Dam Hil 349 (*templum enim dei secundum apost. corpora sunt* etc) Ambrst al (item *membra vestra* m 57. 108 vg Amb al) | *ναοσ*: 37* add *θεου*. Item Orcat 119 *ναοσ του θεου εν υμιν αγιου πνευματοσ εστιν* etc, ubi *θεου* inepte insertum esse apparet. Vide ante Orint 4,564, item Orint 3,309 – *quia corpora*

ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

1 *Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-*

---

vestra templum dei est? Siquis autem templum dei violaverit, disperdet illum deus: in quibus miscuit Or 1 Co 6, 19 et 3, 17. Similiter fit Or[1.786] Διδασκομεθα οτι τα σωματα ημων ναος του θεου εστιν. αγιου πνευματος et. Or[cat 6. 120] Meth[epiph 200] Did[quaest] Bas[1.220. 303] Cyr[hr 66. 271] etc ... ℵ 120. πνευμ. αγιον, item f (non d e g) m[53. 348] vg Or[int 4, 404. 386] Did[lat 6, 232] Ambrst etc | θεου: ℵ[c]P 121. Or[cat 120] Bas[1.320] Chr[170] (et. mosc) του θε. | εαυτων (ℵ[c]): ℵ* αυτων

20. δοξασατ. δη cum ℵ[c]ABCDEFGKL δὲ P al omn[vid] syr[sch] et[p] c.* basm (hi interpp reddunt *igitur*) Did[220] et[388] Bas[1.118] Dial[tri 1, 7] Cyr act[10] Chr[5, 265. 183] Euthal[cod] etc. Libere Meth[epiph 230] αρατε δοξασατε (ut Dind ex cod ven) sive δοξασατε ουν (ex ed[petav]). Item Ps-Ath[2, 4] -ος εχετε απο θεου. δοξασατε ουν τον θεον ενοικουντα εν υμιν ...... ℵ* cop Or[cat 120] Did[maniich 6, 311] Thdrt om δη, nec exprim d e Ir[cat 380] (*bene Corinthiis ait: Glorificate deum in corp. vestro*) Did lat[6, 287] Ath[lat 800] ... f g m[53. 348] vg Tert[pud 16] Cyp[301. 333] Leif[236] Ambrst al mu (cf Sabatier ad h. l.) *glorificate* (*clarificate* Cyp[301] Ambrst) *et portate* (ita omnes praeter m[53. 348] Tert[pud] *tollite*) *deum* (m[57] Tert[pud] Cyp[2.8] *dominum*, Leif fluctuat lectio) *in corpore vestro*. Confirmant ista etiam Tert[res carn 10] *cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro*, et Leif[265] *quos apostolus hortatur tollere deumque portare in corporibus suis*. Ceterum cf et. Chr[180] (i. e. ad h. l.) δοξασατε δη, αρατε τον θεον (cdd[2] δοξ. δη τον θεον, τουτεστι, αρατε τον θεον, cod[1] δοξ. δη αρα τον θεον) etc. Eodem spectat Chr[11, 664a] (hom. 4 in 1. Tim) δοξασωμεν δη τον θεον, αρωμεν τον θεον εν τω σωματι και εν τω πνευματι ημων, et[ibidem 665] δοξασωμεν τοινυν τον θεον, αρωμεν αυτον εν τω σωματι ημων, μη καλλωπιζωμεθα -- πως δε εστι και εν τω σωματι αραι τον θεον; etc. | εν τω σωματι υμων sine additam cum ℵABC*D*EFG 17. 46. 67** 71. 109. d e f g m[57. 348] vg cop basm arm[cod] aeth[utr] Or[cat 120] Meth[epiph 370] Did[220] et[393] (-ν. θε. τον εν τοις σωμασιν υμων) Bas[1, 118] (-εν τοις μελεσιν υμων) Cyr act[10] Dial[tri 1, 7] Euthal[cod] Dam Ir[int 380] Tert[pud 16] et[res carn 10] Cyp Leif Ambrst etc ...... ς (Gb Sz) add και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου cum C[3]D[2]et[3]KLP 37. al pler syr[utr] arm[usc] (et[zoh] add tantum και εν τω πνευμ. υμων) Chr[180] (exponit etiam in comm) Thdrt ad h. l. et (ubi lectio inter του θεου et αυτου fluct) [1, 1074]

VII. 1. εγραψατε sine μοι cum ℵBC 17. 39. 46. 109. am fu* Euthal[cod] Dam[parall 641] Tert[pud 16] et[monog 11] ... ς Ln add μοι cum ADEFGKLP al pler d e f g vg[cle] et[edd mu] syr[utr] cop basm arm aeth Or[cat 120] Meth[600] Chr[246. 186] Thdrt Dam (ad h. l.) al Hier[iovin 1] Ambrst al

*σθαι· 2 διὰ δὲ τὰσ πορνείασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίωσ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε
ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ* Ex 19, 15

2. *δε* et. C (in ed. mea *τε* est error typogr.) | *τασ πορνειασ* (-*ει*- ut BC D[3]L; -*ι*- ℵAD*P, item FG) et. Clem[554] Or[3,646] et[cat 121. 179] Meth[690] Chr[185. 186] Tert[monog 11] etc ... FG f g (non item d e) vg syr[utr] Tert[pud 16] Or[int 3,385] Cyp[315] Ambrst al *την πορνιαν* | *και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετω* (Or[cat 121] Chr[185] om *εχ.*) et. Or[3,646] et[cat 121. 179] et[int 3,287] Meth[690] Chr[3,242. 248] Cyp[316] etc ... FG 48* 114. 177. f g Tert[pud 16] (– *uxorem suam habeat; vir uxori et uxor viro debitum reddat*) om. Cf etiam Clem[554] qui *καλον ανθρωπω* usque *γυναικα εχετω* affert sine reliquis.

3. *ο ανηρ*: F om *ο* | *τ. οφειλην* cum ℵABCDEFGPQ 6. 17. 46. 67** 71. 177. d e f g vg cop basm arm aeth[utr] Clem[555. 561] Or[1,258] et[3,647] et[cat 122] Meth[690] Euthal[cod] Tert[pud 16] Cyp[316] Ambrst etc ... ς (=Gb Sz) *τ. οφειλομενην ευνοιαν* cum KL al pler syr[utr] Chr[1,263. 258] et[3,239. 242. 243] et[7,136] Thdrt Dam Thphyl Oec Anton[15]; Chr vero ad h. l. *την οφειλομενην τιμην* (:: cf 1 Pe 3, 7), atque addit: *τι δε εστιν η οφειλομενη τιμη; - δια γαρ τουτο και οφειλην το πραγμα εκαλεσεν* | *αποδιδοτω* (Clem[555] *αποδιδω*): A *αποδιδετω* | *δε και* et. it vg (et. am fu demid harl tol) syr[p] Clem[561] Or[3,647] et[cat 122] Meth[690] Thdrt Dam etc ... A 55. syr[sch] cop basm arm Or[1,258] Chr[186] Cyp[316] al om *δε*, hinc Ln [*δε*] *και*

4. *αλλα ο* cum ℵABC al ... ς *αλλ ο* cum DEGK[sil]LP al certe longe plu (F[gr] om *αλλ ο*) Or[cat 122] Meth[690] etc | *δε και* et. it vg syr[p]: syr[sch] cop basm Chr[3,239 bis] Cyp[316] al om *δε* | *αλλα η* cum ℵABCD* al ... ς *αλλ η* cum D[c] (E *αλα' ἡ*) FGK[sil]LP al certe longe plu

5. *αποστερειτε*: K d[scr] -*ρητε* | *ει μητι αν* et. Or[3,615] et[cat 124] Meth[690] Cyr[ador 525] etc ... B Dam[parall 641] *ει μητι* (sine *αν*), Clem[561] *ει μη*, Or[1,198] *εαν μητι* | *σχολασητε* cum ℵABCDEFGP al[10] Or[1,198. 3,615] et[cat 124] Euthal[cod] Cyr[ador 525] Dam (ad h. l.) al (Dion[alex can 3] *ινα πρ. καιρ. σχολασωσι τη* etc) ... ς (= Gb Sz) *σχολαζητε* cum KL al pler Meth[690] Chr[187. 188] et[5,030] Thdrt Dam[parall] al | *τη προσευχη* cum ℵ* ABCDEFGP al plus[10] d e f g vg cop basm arm aeth Or[1,198] (male differt ed[oxon]) [3,615] et[cat 124. 140] et[int 2,358. 4,461. 644] Meth[690] Dion[alex can 3] (sed vide post) Epiph[496. 1048] Euthal[cod] Dam[parall 641] (contra ad h. l. habet *τη νηστεια* pro *τη προσευχ.*) al Cyp[316] Ambrst etc. Cf et. Tatian ap Clem[548] (fragm[1] ap Ott[165]) *συμφωνία μὲν οὖν ἁρμόζει προσευχῇ, κοινωνία δὲ φθορᾶσ λύει τὴν ἔντευξιν.* Item Clem[546] *ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία* ...... ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* cum KL al pler syr[utr] go Thdrt (et[txt] et[comm]). Item Chr[187 txt] sed contra est comm, itaque rectius mosc[1] om. At habet[5,030], postquam dixit *δια τουτο αει τη νηστεια*

7, 23 *ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;* 20 *ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆσ·*
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

1 *Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸσ μὴ ἅπτε-*

---

vestra templum dei est? Siquis autem templum dei violaverit, disperdet illum deus: in quibus miscuit Or 1 Co 6, 19 et 3, 17. Similiter fit Or[1,756] *-διδασκομεθα οτι τα σωματα ημων ναοσ του θεου εστιν.* | *αγιου πνευματοσ* et. Or[cat 65. 119] Meth[epiph 579] Did[quater] Bas[1,319. 393] Cyr[hr 68. 177] etc ... B 120. *πνευμ. αγιου*, item f (non d e g) m[57. 108] vg Or[int 4, 474. 504] Did[lat 6, 272] Ambrst etc | *θεου*: א[c]P 121. Or[cat 119] Bas[1,319] Chr[179] (et. [mosc]) *του θε.* | *εαυτων* (א[c]): א* *αυτων*

20. *δοξασατ. δη* cum א[a]ABCDEFGKL(*δεῖ*)P al omn[vid] syr[sch] et[p] c.* basm (hi interpp reddunt *igitur*) Did[229] et[293] Bas[1,115] Dial[tri 1,7] Cyr[act 59] Chr[5,245. 573] Euthal[cod] etc. Libere Meth[epiph 579] *αραγε δοξασατε* (ut Dind ex cod ven) sive *δοξασατε ουν* (ex ed[potav]). Item Ps-Ath[2,4] *- ου εχετε απο θεου. δοξασατε ουν τον θεον ενοικουντα εν υμιν* ...... א* cop Or[cat 120] Did[manich 6,311] Thdrt om *δη*, nec exprim d e Ir[int 209] (*bene Corinthiis ait: Glorificate deum in corp. vestro*) Did[lat 6,207] Ath[lat 990] ... f g m[57. 108] vg Tert[pud 16] Cyp[207. 323] Lcif[216] Ambrst al mu (cf Sabatier ad h. l.) *glorificate* (*clarificate* Cyp[207] Ambrst) *et portate* (ita omnes praeter m[57. 108] Tert[pud] *tollite*) *deum* (m[57] Tert[pud] Cyp[3:8] *dominum*, Lcif fluctuat lectio) *in corpore vestro*. Confirmant ista etiam Tert[res carn 10] *cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro*, et Lcif[245] *quos apostolus hortatur tollere deumque portare in corporibus suis.* Ceterum cf et. Chr[180] (i. e. ad h. l.) *δοξασατε δη, αρατε τον θεον* ([odd 2] *δοξ. δη τον θεον, τουτεστι, αρατε τον θεον*, [cod 1] *δοξ. δη αρα τον θεον*) etc. Eodem spectat Chr[11,654a] (hom. 4 in 1. Tim) *δοξασωμεν δη τον θεον, αρωμεν τον θεον εν τω σωματι και εν τω πνευματι ημων*, et[ibidem 655] *δοξασωμεν τοινυν τον θεον, αρωμεν αυτον εν τω σωματι ημων, μη καλλωπιζωμεθα - - πωσ δε εστι και εν τω σωματι αραι τον θεον;* etc. | *εν τω σωματι υμων* sine additam cum אABC*D*EFG 17. 46. 67** 71. 109. d e f g m[57. 108] vg cop basm arm[cod] aeth[utr] Or[cat 120] Meth[epiph 579] Did[229] et[293] (*-τ. θε. τον εν τοισ σωμασιν υμων*) Bas[1,115] (*-εν τοισ μελεσιν υμων*) Cyr[act 59] Dial[tri 1,7] Euthal[cod] Dam Ir[int 269] Tert[pud 16] et[res carn 10] Cyp Lcif Ambrst etc ..... ς (· : Gb Sz) add *και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου* cum C[3]D[2]et[3]KLP 37. al pler syr[utr] arm[usc] (et[zoh] add tantum *και εν τω πνευμ. υμων*) Chr[180] (exponit etiam in comm) Thdrt ad h. l. et (ubi lectio inter *του θεου* et *αυτου* fluct) [1,1074]

VII. 1. *εγραψατε* sine *μοι* cum אBC 17. 39. 46. 109. am fu* Euthal[cod] Dam[parall 641] Tert[pud 16] et[monog 11] ... ς Ln add *μοι* cum ADEFGKLP al pler d e f g vg[cle] et[cdd mu] syr[utr] cop basm arm aeth Or[cat 120] Meth[690] Chr[165. 180] Thdrt Dam (ad h. l.) al Hier[iovin 1] Ambrst al

σθαι· 2 διὰ δὲ τὰσ πορνείασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίωσ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε
ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ Ex 19, 15

2. *δε* et. C (in ed. mea *τε* est error typogr.) | *τασ πορνειασ* (-*ει*- ut BC D[3]L; -*ι*- ℵAD*P, item FG) et. Clem[554] Or[3,646] et[cat 121. 179] Meth[690] Chr[185. 186] Tert[monog 11] etc ... FG f g (non item d e) vg syr[utr] Tert[pud 16] Or[int 3,385] Cyp[315] Ambrst al *την πορνιαν* | *και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετω* (Or[cat 121] Chr[185] om *εχ.*) et. Or[3,646] et[cat 121. 179] et[int 3,247] Meth[690] Chr[3,242. 243] Cyp[316] etc ... FG 48* 114. 177. f g Tert[pud 16] (- *uxorem suam habeat; vir uxori et uxor viro debitum reddat*) om. Cf etiam Clem[554] qui *καλον ανθρωπω* usque *γυναικα εχετω* affert sine reliquis.

3. *ο ανηρ*: F om *ο* | *τ. οφειλην* cum ℵABCDEFGPQ 6. 17. 46. 67** 71. 177. d e f g vg cop basm arm aeth[utr] Clem[555. 561] Or[1,258] et[3,647] et[cat 122] Meth[690] Euthal[cod] Tert[pud 16] Cyp[316] Ambrst etc ... ς (=Gb Sz) *τ. οφειλομενην ευνοιαν* cum KL al pler syr[utr] Chr[1,262. 258] et[3,239. 242. 243] et[7,136] Thdrt Dam Thphyl Oec Anton[15]; Chr vero ad h. l. *την οφειλομενην τιμην* (:: cf 1 Pe 3, 7), atque addit: *τι δε εστιν η οφειλομενη τιμη; - δια γαρ τουτο και οφειλην το πραγμα εκαλεσεν* | *αποδιδοτω* (Clem[555] *αποδιδω*): A *αποδιδετω* | *δε και* et. it vg (et. am fu demid harl tol) syr[p] Clem[561] Or[3,647] et[cat 122] Meth[690] Thdrt Dam etc ... A 55. syr[sch] cop basm arm Or[1,258] Chr[186] Cyp[316] al om *δε*, hinc Ln [*δε*] *και*

4. *αλλα ο* cum ℵABC al ... ς *αλλ ο* cum DEGK[sil]LP al certe longe plu (F[gr] om *αλλ ο*) Or[cat 122] Meth[690] etc | *δε και* et. it vg syr[p]: syr[sch] cop basm Chr[3,239 bis] Cyp[316] al om *δε* | *αλλα η* cum ℵABCD* al ... ς *αλλ η* cum D[c] (E *αλα' ἡ*) FGK[sil]LP al certe longe plu

5. *αποστερειτε*: K d[scr] -*ρητε* | *ει μητι αν* et. Or[3,615] et[cat 124] Meth[690] Cyr[ador 525] etc ... B Dam[parall 641] *ει μητι* (sine *αν*), Clem[561] *ει μη*, Or[1,196] *εαν μητι* | *σχολασητε* cum ℵABCDEFGP al[10] Or[1,196. 3,615] et[cat 124] Euthal[cod] Cyr[ador 525] Dam (ad h. l.) al (Dion[alex can 3] *ινα πρ. καιρ. σχολασωσι τη* etc) ... ς (= Gb Sz) *σχολαζητε* cum KL al pler Meth[690] Chr[187. 188] et[5,638] Thdrt Dam[parall] al | *τη προσευχη* cum ℵ* ABCDEFGP al plus[10] d e f g vg cop basm arm aeth Or[1,196] (male differt ed[oxon]) [3,615] et[cat 124. 140] et[int 3,358. 4,461. 644] Meth[690] Dion[alex can 3] (sed vide post) Epiph[496. 1048] Euthal[cod] Dam[parall 641] (contra ad h. l. habet *τη νηστεια* pro *τη προσευχ.*) al Cyp[316] Ambrst etc. Cf et. Tatian ap Clem[548] (fragm[1] ap Ott[168]) *συμφωνία μὲν οὖν ἁρμόζει προσευχῇ, κοινωνία δὲ φθορᾶσ λύει τὴν ἔντευξιν.* Item Clem[546] *ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία* ...... ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* cum KL al pler. syr[utr] go Thdrt (et[txt] et[comm]). Item Chr[167 txt] sed contra est comm, itaque rectius mosc[1] om. At habet[5,638], postquam dixit *δια τουτο αει τη νηστεια*

προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶσ ὁ σα-
τανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην,
οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ πάντασ ἀνθρώπουσ εἶναι ὡσ καὶ
ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστοσ ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτωσ,
ὁ δὲ οὕτωσ.
8 Λέγω δὲ τοῖσ ἀγάμοισ καὶ ταῖσ χήραισ, καλὸν αὐτοῖσ ἐὰν

την προσευχην συνεζευξεν η γραφη, item agnoscit[4, 250] *μη αποστ. φησιν αλλ. ει μη εν προσευχ. και νηστεια*. Praeterea et Dion[alex] eis quae ad[can 8] dicuntur habet: *δια τουτο ουν αλληλουσ δει συμφωνειν περι αποχησ, ινα σχολασωσι τη προσευχη και τη νηστεια* (ap Gall 3, 506) | *ητε* (et. Gb Sz) cum ℵABCDEFG 17. 46. 71. 73. 93. 137. 177. 178. (d e *et iterum ad id ipsum* omisso verbo) g (*revertimini t sitis*) aeth[utr] Or[1, 198] et[cat 124 bis] et[int 2, 258] Dion[alex] (*και παλιν επι το αυτο ωσιν*, item *και παλιν επι το αυτο εστωσαν*) Cyr[ador 525] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 611] al Aug[faust 5, 9] (*estote*) ac[saepius] (sed aliter mor eccl 1) ... ς° *συνερχεσθε* cum minusc Meth[690] Chr[186] Thdrt[haer fab 5, 25] al; ς *συνερχησθε* cum KLP al plu cop basm Thdrt ad h. l. Item *revertimini* f g (sed vide ante) vg syr[utr] go arm Cyp[316] al mu. Cf et. Tatian ap Clem[548] *γινεσθε*. | *πειραζη*: P[vid] 47* 106. *-ραζει* | *υμων*: B Meth om. Cf et. Tatian ap Clem[547] *παλιν γαρ επι ταυτο συγχωρησασ γινεσθαι δια τον σαταναν και την ακρασιαν*.

6. *συγγνωμην* (F *-μιον*) cum B*CFG ... AD* al *συγνωμην*, 2. *γνωμην* ... ς Ln *συγγνωμ*. cum ℵB[3]D[3]EKLP al pler

7. *δε* (Gb'') cum ℵ*ACD*FG 17. 23. 39. 46. 115. d[scr] d e f g am fu demid cop go Or[3, 639] et[cat 125] Chr[1, 481] Cyr[esa 53] Euthal[cod] Dam Cyp[316] Ambrst[?] al mu ... ς *γαρ* cum ℵ[c]BD[b et c]KLP al pler vg[cle] syr[utr] arm aeth Chr[186] Thdrt al | *και*: 63. 74. a[scr] g[scr] f vg Or[3, 639] Ephr[329] Ambrst om | *αλλα* cum BCD* 17. etc ... ς Ln *αλλ* cum ℵAD[c](E ἀλα' ἕκ.)FGK[sil]LP al pler[vid] | *εχει χαρισμ*. cum ℵABDEFGP 17. 37. 46. 73. 137. 177. 178. 179. d e f g am fu demid tol cop (*habet gratiam suam*) basm[vid] Clem[625] Or[3, 639] et[cat 125] et[int 4, 469] Cyr[esa 53] Euthal[cod] Cyp[316] ... ς (= Gb Sz) *χαρ. εχει* cum KL al pler vg[cle] harl go syr[p] (syr[sch] *unicuique homini donum datum est*) arm Ephr[329] Chr[186] Thdrt[bis] Dam al Aug[saep] Ambrst al ... C latet ante *χαρισμα εκ θεου*. Videbatur mihi *εχει εκαστ. ιδ.* praecedere, sed suspicor C cum ℵABD convenire. | *εκ*: 31. 37. 73. d e g Clem[625] Or[cat 125 semel] et Or[int 4, 469] Cyr[esa 53] Cyp al *απο*, *a* | *θεου*: DEFG 93. c[scr] Thdrt[4, 406] (non ad h. l.) praem *του* | *ο μεν* et *ο δε* cum ℵ*ABCDEFGP 17. 47. 61. 67** Clem[625] Or[cat 125 semel] (*ει ο μεν ουτωσ, ο δε ουτωσ απο θεου*) Cyr[esa] Euthal[cod] ... ς *οσ μεν* et *οσ δε* cum ℵ[c]KL al pler Or[3, 639] et[cat sem] (et[cat rom 7] *ο μεν* et *οσ δε*) Ephr[329] Chr Thdrt Dam al

8. *καλον*: A praem *οτι*, item syr[utr] | *τοισ*: 2. 61. 69. 109. 119. al[3 scr] Anton[15] *ταισ* (115. *αγαμαισ* sine articulo) | *αυτοισ*: 47. 115. 119. Chr[186] *αυταισ* ... K om | *αυτοισ* sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. 73. 115. 119. 123. 137. syr[sch] cop arm Or[cat 137. 146] Meth[691] Epiph[492] Cyr[hr 64]

μείνωσιν ὡσ κἀγώ· 9 *εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·*
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 *τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν*
παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ Mt 5, 32
χωρισθῆναι, 11 *ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ*
καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 *τοῖσ δὲ λοιποῖσ*
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 *καὶ γυνὴ*
εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτοσ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆσ,

---

(*καλον μεν γαρ αυτοισ, εαν*) Chr188 Euthalcod Dam (ad h. l.) ... ς (= Gbvo Sz) add *εστιν* cum Dbet cEKL syrp basm go (item d e f g vg *est illis*) Thdrt Damparall 641 Thphyl Oec | *εαν*: B *αν* | *μεινωσιν*: G d e f g vg Meth691 Amb Ambrst Aug etc praem *ουτωσ*, hinc Ln praem [*ουτωσ*]. Item 37. 73. Epiph493 add *ουτωσ*, item cop basm omissis *ωσ καγω* | *καγω* et. Clem512. 550 Orcat 127. 148 Cyrbr 64 Epiph493 etc ... DEFG Meth691 *και εγω*, nscr 120. arm *εγω*

9. *ει δε*: Euthalcod add *και* | *ουκ εγκρατ.* (*εγκρ-* ℵAB2CD3KLP etc; B*D* *ενκρ-*) et. Orcat 126. 127 Meth691 etc ... FG *ου κρατευονται* | *γαμησατωσαν* et. Orcat Meth Cyrbr etc ... FG 2. 69. 71. 93. 114. 116. 123. 179. fscr Epiph492 petav Chr188 savil *γαμειτωσαν* (114. 116. 123. al? *γαμητωσαν*) | *κρειττον* cum ℵBDE 17. 37. 73. 74. ascr etc Clem555 Orcat 127 Chr188 ... ς Ti *κρεισσον* cum ACFGKallLP al plu Orcat 110 Meth691 Cyrbr 64 Euthalcod Thdrt Dam | *εστιν* et. Orcat 110. 127 Cyrbr 64 Chr188 etc ... D*grFgrG g (f om *γαρ*) cop basm Orcat 126 et int 4, 532 Meth691 om | *γαμειν* (Gb') cum ℵ*AC* 17. 23. 46. 49. 57. Clem555 Orcat 110 Euthalcod Dambis (ad h. l. etparall 641) ... ς Ln Ti *γαμησαι* cum ℵcBC2DEFGKLP al pler Clem508 Orcat 126. 127 Meth691 Cyrbr 64 Chr188 Thdrt al

10. *αλλα* cum ℵABCvidD* etc ... ς *αλλ* cum D3 (E *ἀλα' ο*) FGKLP al certe pler Clem561 Orcat 127 Chr188 Epiph2,72 Thdrt Dam | *χωρισθηναι* cum ℵBCKLP al omnvid Clem561 Epiph2,72 Chr188 Euthalcod Thdrt Dambis (et ad h. l. etparall 641) ... Ln *χωριζεσθαι* cum ADEFG Orcat 128 Baseth 308 Caes6, 26 Epiph893

11. *μενετω* etc: FG d e f g m118 vg go Cyp316 etc *μενειν αγαμον* et *καταλλαγηναι* | P 120. *τω ιδιω ανδρι*

12. *λεγω εγω* cum ℵABCP 17. 37. 46. 73. syrsch cop aethro (aethpp om *εγω*, sed addit utro *quod ex me est*) Clem561 Orcat 128 Euthalcod ... ς *εγω λεγω* cum DEFGKL (Dgr* inepte praem *ουχ*) al pler it vg go syrp Chr189 Thdrt (Dam om *εγω*) Irint 245 Orint 2, 380 (Or4, 4 *καγω λεγω και ουχ* huc spectat, sedlibere) | *ουχ*: FG* *ουκ* | *κ. αὕτη*: ut it vg etc *et haec;* Tertad uxor 2,2 *et illa* ... ς *κ. αὐτή* (L al *αὐτῇ*)

13. *ει τισ* cum ℵD*FGP 42. 116. 238. al3 scr d e f g vg (hi Latt et Ambrst Aug etc *et si qua mulier*) Chr189 (et. mosc 1) et4, 267 Thdrt4, 469 Dam Thphylcdd (Chr4,771 *ει τισ γυνη*) ... ς Ln Ti *ητισ* cum ABCDgr c KL al plu syrutr cop basm Chr3, 212 Thdrt (ad h. l.) Cyrador 242 al

μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 *ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ*
γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα
τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 *εἰ δὲ ὁ ἄπι-*
στος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ
ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 *τί γὰρ*
οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
σώσεις; 17 *εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς*

---

13. *ουτος* (Gb″) cum ℵABCD*FGPQ 37. 46. 120. d e f g vg (et pp[a [illegible]]) go cop Cyr[ador 242] ... ς *αυτος* cum D[c]EKL al pler syr[utr] arm Euthal[cod] Chr[189] et[4, 287. 771] et[alibi] Thdrt Dam | *συνευδοκει*: B *ευδοκει* | *τον ανδρα* (Gb″) cum ℵABCDEFGQ 17. 37. 46. it vg syr[sch] cop arm go aeth[utr] Euthal[cod] Cyr[ador 242] Ambrst etc (ℵ *αυτον ανδρα*, sed *αυ* ipsa prima manu deletum vdtr) ... ς *αυτον* cum KLP al pler basm syr[p] Chr[189] Thdrt Dam Tert[uxor 2, 2]

14. *γαρ*: P om | *εν τη γυναικι* cum ℵABCKLPQ etc: DEFG it vg syr[sch] ar[e] Clem[martyrium] (ed Coteler) Tert[uxor 2, 2] al (non item Aug[serm dom 1, 45] et[73] nec[alibi]. Cf ad h. l. Sabatier.) add *τη πιστη* | *αδελφω* (Gb′) cum ℵ*ABCD*EFGP 17. 19* 46. d e f g cop basm Aug[serm dom 1, 45] et[73] („Fratres autem Christianos significare multis divinarum scripturarum documentis probari potest. Manifestissimum tamen“ - - *Sanctificatus est enim vir infidelis - - in fratre.*) et[alibi] ... ς *ανδρι* cum ℵ[c]D[c]KL al pler vg syr[utr] arm aeth go (Clem *τινι λογω ο αποστ. παυλος ηγιασθαι λεγει την γυναικα υπο του ανδρος η τον ανδρα υπο της γυναικος*) Euthal[cod] Chr[189] Thdrt Dam al Ir[int 257] Tert[uxor 2, 2]. Praeterea vg syr[sch] ar[e] Ir[int] (*propter hoc Paulus sanctificatam ait infidelem mulierem in viro fideli*) Tert[uxor] (- *et infidelis uxor a fideli marito*) Ambrst al add *τω πιστω* | *νυν δε* cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] Clem[561] Thdrt Dam al ... D*et[b](D* *νυνει* et[b] *νυνι*)EFG Chr[190] (et. [mosc 1]) *νυνι* | *εστιν*: A[vid] (?) om

15. *η η αδελφη* cum ℵ[c]ABCDEKL al pler Or[cat 127] Chr[190] Thdrt Dam Phot[cat 126] ... ℵ*FGP 3. 37. k[scr*] Chr[mosc 1] om *η* | *κεκληκεν*: 37. *βεβληκεν* | *υμας* cum ℵ*ACK 39. 46. 73. cop Euthal[cod] Dam Thphyl Pelag al ... ς Ln *ημας* cum ℵ[c]BDEFGL al pler it vg syr[utr] basm arm aeth go Nyss[700] (Gall[6]: *εν ειρ. εκαλεσεν ημας ο θεος, ουκ εν μαχη*) Chr[191] Thdrt Phot[cat 126] Oec Ambrst al

16. *γυναι* et *ανερ*: FG *γυνη* et *ανηρ* | *η τι*: A *ει τι*

17. *ει μη*: 18** 22. 23. 43. 57. 67* 120. 123. al pauc syr[p mg] *η μη* cum praegressis coniungentes. Atque sic legendum esse praecepit Chr[cat 126]: *ἕως τοῦ „ἢ μή“ στίξον τελείαν, ἵνα ᾖ οὕτως· ἢ τί οἶδας ἄνερ εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις ἢ μή; τοῦτ᾽ ἔστιν· πόθεν οἶδας εἰ σώσεις ἢ μὴ σώσεις;* etc. Quibus subiungitur: *οὕτως ὁ ἐν ἁγίοις σευηριανὸς ἔστιξεν· ἄλλως γὰρ ἐὰν στίξῃς, καὶ ἀσυνάρτητος εὑρίσκεται ἡ σύνταξις.* Eadem habes apud Oec[481] (ad *τελείαν* addit *στιγμήν.*) | *μεμερικεν* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *εμερισεν* cum ℵ[c]ACDEFGKL al omn[vid] Chr[191]

κέκληκεν ὁ θεόσ, οὕτωσ περιπατείτω. καὶ οὕτωσ ἐν ταῖσ ἐκκλη- 3, 5 Ro 12, 3
σίαισ πάσαισ διατάσσομαι. 18 *περιτετμημένοσ τισ ἐκλήθη; μὴ*
ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τισ; μὴ περιτεμνέσθω. 19 *ἡ* Ga 5, 6 6, 15
περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησισ
ἐντολῶν θεοῦ. 20 *ἕκαστοσ ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.* 24
21 *δοῦλοσ ἐκλήθησ; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύ-*
θεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 *ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶσ δοῦ-* Ro 6, 18
λοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ ἐλεύθεροσ κληθεὶσ δοῦλόσ

Thdrt Dam | *ο κυριοσ* cum ℵABCDEFG 17. 31. 37. 46. 73. 137 (confudit lectiones Reiche) 178. 179. it vg syr[sch] cop basm arm Euthal[cod] (om *ο*, ut et. 46.) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ο θεοσ* cum KL al pler (k[scr] *ο θεοσ εμερισ.*) syr[p] go Chr[191] Thdrt Dam | *εκαστον*: FG f g syr[sch] praem *και* | *ο θεοσ* cum ℵABCDEF al[8] (ut ante, item 32. 38. 63. 93.) d e f vg syr[sch] cop basm arm go Euthal[cod] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ο κυριοσ* cum KL al pler (k[scr] *ο κυρ. κεκλ.*) syr[p] Chr Thdrt Dam ... G g *ο κυρ. ο θε.* (sed *κυρ.* notam habet) | *ουτωσ* sec loco (d e g *ita*): am (non item fu demid harl, sed „al" ap Ln) *sicut ubique*, f vg *sicut* | *εν ταισ εκκλ. πασαισ*: ℵ 17. 47. 119. vg Or[4,4] *εν πασ. ταισ* (Or om) *εκκλ.* | *διατασσομαι* (et. Or[4,4]): D*EFG *διδασκω* (it vg Ambrst al *doceo*) :: cf 4, 17.

18. FG *περιτεμνημενοσ* sic | *τισ εκληθη* et. Or[1,179] et[cat 138 bis] ... D*et[c] EFG cop basm go *εκλ. τισ* | *κεκληται τισ* cum ℵABP 17. 31. 37. 46. 73. 74. a[scr] Euthal[cod], eodem ordine cop basm arm go. Item D*FG Dam g *τισ κεκληται* ... ς *τισ εκληθη* cum D[c]EKL al pler Chr[191] Thdrt, atque eodem ordine d e f vg syr[p] | ς Τὶ *ἐκλήθη, μὴ* et *κέκλητ. τισ,* (*τισ ἐκλήθη,*)

19. *η περιτομη*: FG om *η* | FG 31. 33. 35. 38. 43. al f g ab *εστιν* ad *εστιν* transiliunt (om igitur *και η ακρ. ουδ. εστιν*)

20. *εν ταυτη*: A *εν τουτω*

21. ς Τὶ *ἐκλήθησ, μὴ* | *αλλ* (D* *αλλα*) *ει και*: d e vg (et. am fu tol demid harl) *sed et si* ... FG f g vg[ms] (ap Ln) cop basm om *και* | *μαλλον χρησαι* (it vg *magis utere*): cf Chr[1,191] *τοῦτ' ἔστι μᾶλλον δούλευε - καὶ οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι τινὲσ τὸ μᾶλλ. χρῆσαι περὶ ἐλευθερίασ φασὶν εἰρῆσθαι, λέγοντεσ· εἰ δύνασαι ἐλευθερωθῆναι, ἐλευθερώθητι. πολὺ δὲ ἀπεναντίασ τὸ ῥῆμα, εἰ τοῦτο αἰνίττοιτο.* Cf et. cat[141] quae Severiani et Iohannis (i. e. Chrys) dicuntur.

22. *απελευθ. κυριου*: 17. *απ. χριστου* | *ομοιωσ* sine additam cum ℵABP 17. 31. 46. 73. vg syr[sch] et[p txt] go Chr[mosc 1] Severian[cat 141] Thdrt Ambrst Pelag al ... ς add *και* cum KL al pler vg[ms lachm] syr[p] c.* cop (basm, sed om *ομοιωσ*) arm aeth Or[int 4,461] Chr[192] Dam Thphyl Oec Amb[exhort virg 278] (non item[1,448]). Item DEFG 37. 1[scr] d e f g Euthal[cod] add *δε και* | *εστ. χριστου* cum ℵ[c]ABDEKLP al omn[vid] (sed 17. Chr *ε. του χρ.*) d e vg go Chr[192] Thdrt Dam Or[int 4,461] Amb Ambrst al ... ℵ*FG f g *χριστου εστιν*

6, 10 ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆσ ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ-
20 πων. 24 ἕκαστοσ ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡσ ἠλεημένοσ ὑπὸ κυρίου πιστὸσ εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτωσ εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικόσ; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃσ, οὐχ ἥμαρτεσ, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένοσ, οὐχ ἥμαρτεν· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸσ συνεσταλμένοσ ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ

---

24. εκληθη: D[gr*] εκληθητε | αδελφοι (harl floriac ms[lachm] Hier[iovin 1] Ambrst Pelag al *frater*): DEFG d e f g Ambrst post εκαστοσ ... 39. 120. a[scr*] Thdrt (et ad h. l. et antea[178]) om, item Chr[193] (affert[libere]: εκαστοσ εν τουτω μενετω εν ω εκληθη) | παρα θεω cum ℵBDEFGKLP al longe plu (38. 55. 63. c[scr] παρα θεου) Thdrt (ad h. l.) Dam Thphyl ... ς (= Gb Sz) παρα τω θεω cum A al mu Oec ... 13. 26. Bas[2, 450. 458. 461. 462. 465] et[bapt 672] Chr (vide ante) Thdrt[198] om

25. των παρθενων: 37. om των

26. οτι καλον et. Or[cat 146] Meth[692] Bas[2, 640] etc ... D*FG add εστιν, item it vg syr[utr] al (sed basm om οτι καλον usque ειναι) | το ουτωσ: FG Meth[692] om το

27. ς Ti γυναικί, et ἀπὸ γυναικόσ,

28. γαμησησ cum ℵBP (A γαμηση) 17. 37. 46. 113[mg] Bas[2, 640] Euthal[cod] Dam[parall 641] Anton[15] ... ς γημησ cum KL al pler Or[cat 147 bis] Chr[195] Thdrt Dam (ad h. l.) Phot[cat 148] ... DEFG λαβησ γυναικα, item Meth[692] λαβησ (sine γυν.), item *acceperis uxorem* it vg Tert[monog 11] (sed exhort cast *duxeris* tantum) Ambrst al | ουχ bis: DE ουκ, sec et. F | γημη et. Or[cat] Meth[692] Bas[2, 640] etc ... D*FG γαμη | η παρθενοσ cum ℵADEKLP al omu[vid] Or[cat] Meth[692] Bas[2, 640] etc ... BFG om η, hinc Ln [η] | τη σαρκι et. Clem[578] Or[cat 147] Meth[bis] (sed pon[bis] post εξουσιν) Bas[2, 640] Dam (ut Meth) etc ... D*FG praem εν ... d e f vg *carnis*, g *in carne t carnis*

29. ο καιροσ sine οτι cum ℵABKLP al[30] ac plur (et. cat[txt]) m[79] vg Meth[692] Eus[dem 81] Bas[2, 640] Chr[193] (ειπεν· ο καιρ. συν. εστ.) Thdrt Tert[cult fem 9] („dicens: *Tempus in collecto est*" etc; item[uxor 1, 5]) Ambrst al ... ς[e] (= ς Gb Sz) praem οτι cum DEFG al mu[vid] Dam Thphyl, item it vg[ms] (ap Ln, non am fu demid tol harl) syr[utr] cop basm arm Tert[marc 5, 7] et[8] Or[int 2, 179] | εστιν το λοιπον (D* Isid om το) cum ℵADD* et[b] P 17. 37. 44. 46. 68. 71. 73. 74. 80. 137. a[scr] cop syr[p] arm Eus[dem 81] ex[cod paris] Ephr[229] Bas[2, 640] et[eth 248] Euthal[cod] Isid[1, 412] (ο καιρ. γαρ συν. εστι λοιπον, εγραψεν ινα και οι etc) Dam[parall 634] et[668]. Interpunximus autem post εστιν cum B (ipso*), item Euthal[cod] (εστιν·

ἔχοντεσ γυναῖκασ ὡσ μὴ ἔχοντεσ ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντεσ ὡσ μὴ
κλαίοντεσ, καὶ οἱ χαίροντεσ ὡσ μὴ χαίροντεσ, καὶ οἱ ἀγοράζοντεσ
ὡσ μὴ κατέχοντεσ, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡσ μὴ κατα-
χρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 θέλω 1 Io 2, 17
δὲ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ εἶναι. ὁ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶσ

το λοιπον· ινα) etc. Cf et. Latinos. ...... FG 67[**] d e f g m vg Or[int 2,87 et 172 et 4,651] Tert[uxor 1,5] Hier[iovin 1] Aug[saepe] al mu εστιν· λοιπον εστιν. Ex Latt d e f m[79] vg Aug[saepe] *breve* (d e *breviatum*) *est. Reliquum est*; g *breve t breviatum est. Reliquum est*; Or[int ter] *breve est. Superest*; Tert[uxor 1,5] Hier *in collecto est. Superest.* Similiter Ambrst *breviatum est, et reliquum est.* Item Clem[188] ο γαρ καιροσ συνεστ. εστιν, ωσ φησιν ο αποστολοσ – επηγαγεν· λοιπον εστιν ινα etc ...... ς (= Sz qui mecum ἐστίν, τὸ λοιπὸν ἵνα) το λοιπον εστιν cum D[c]EKL al longe plu Eus[dem 81] ex[ed] Chr[1,398] Thdrt Dam (ad h. l.) al; item Meth omisso το. Distingnunt autem ς[e] Gb συνεσταλμενοσ το λοιπον εστιν· (sic L al plu[vid] syr[utr] cop basm arm Chr[1,398] Thdrt Dam ad h. l.), ς συνεσταλμενοσ· το λοιπ. εστιν ινα. Denique cf Cyp[307] *Tempus collectum; superest ergo ut*: Aug[ps 95] *De caetero, fratres, tempus breve est. Reliquum est ut*: auct[sing cleric] *Tempus quod restat breve est. Reliquum est ut* | ινα και et. Or[int 2,87. 172] Meth[692] Ephr[329] Eus[dem] Bas[3,640] Tert[marc 1,29] Cyp[307] al mu ... 67[**] am fu tol cop basm arm Or[int 4,651] om και | οι εχοντεσ: ς[e] 1624. 1633. 1641. 1656. 1678. om οι. Per errorem, ut vdtr. | ωσιν praeter Graecos ut Clem[189] Meth[692] Ephr[329] Eus[dem 81] Bas[3,640] etc etiam Tert[marc 1,29] et[alibi] Or[int 2,87. 172] Cyp[307] etc ... FG f g arm om

30. κλαιοντεσ bis (D* κλεοντεσ bis) ... FG κλεθοντεσ

31. τον κοσμον cum א*AB cop basm arm. Item addito τουτον D*FG 17. (g *mundum hunc*, d e *hunc mundum*, f *huic mundo*) ... ς τω κοσμω τουτω cum א[c]D[b et c]EKLP al pler Eus[dem 81] Ephr[329] Bas[3,640] Chr[7,818] Euthal[cod] Severian[cat 149] Thdrt (sed[3,200] i. e. ad h. l.[semel] om τουτω) Dam ad h. l. (et[parall 638] τουτω τω κοσμ.) al. Item m[79] vg Or[int 2,87. 172] Tert[cult fem 2,9] Cyp[176 et 307] Ambrst al mu *hoc mundo* (Tert *mundo isto, hoc saeculo*); item syr[utr] etc | καταχρωμενοι et. Eus[dem 81] Ephr[329] Bas[3,640] etc ... L Bas[eth 440] (invito cod[1]) Thdrt[3,200 ter] παραχρωμενοι ... 121. d e f m[79] vg basm[vid] Dam[parall 638] Cyp[307] Ambrst al mu (non item g Tert[cult fem]) χρωμενοι

32. δε et. Eus[dem 81] Bas[3,640] etc (88. Clem[573] γαρ) ... FG 61. d e f g m[79] fu Ambrst om; item Meth[692] | αρεση cum אABDEFG 17. 21. 46. 109. 139. 140. 153. (res a conlatoribus passim neglecta vdtr) Meth[675] et[81 cod] Eus[dem 81] Bas[3,640] (sed fluct lectio) ... ς Ti αρεσει cum KLP al longe plu Or[2,742] Meth[662] Ephr[323] Epiph[81 ed 99. 528. 710] Euthal[cod] Thdrt Dam al | τω κυριω et. Meth Eus Bas Ephr Epiph etc ... FG f g vg Or[2,742] Cyp[174. 316] (Tert[pud 16] *quia innupti de domino curent, quomodo placeant deo*) Amb[de virg 1] al mu τω θεω (f et. antea *quae sunt dei*)

ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 *ὁ δὲ γαμήσασ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ*
ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 *καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένοσ·*
ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ

---

33 *ο δε*: 37. 72. om *δε* | *αρεση* cum ℵABDEFG 37. al aliq Eus[dem 31] Bas[2,640] (ut ante) ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Clem[551] Meth[692] Ephr[222] Euthal[cod] Cyr[glaph 126] Thdrt Dam al

34. *και μεμερισται* cum ℵABDF[gr*]P 6. 10. 17. 31. 41. 44. 46. 67. 71. 73. 93. 109. 122. 167. f vg syr[sch] (*discrimen autem est inter*) et[p] cop basm arm aeth[utr] (*verumtamen divisus est*) Meth[692] Eus[dem 31] Eph[222] Bas[2, 605. 640] Cyr[glaph 126] Euthal[cod] Dam[parall 641] Hier[iovin 1,7] et[helvid] Aug[bon coniug 6,326] et[virgin 6,351] et[alib] Pelag al. Videntur et. Epiph agnoscere[710] (*η δε γαμησασα μεριμνα πωσ αρεσει τω ανδρι, και μεμερισται*) et Ps-Ath[2,85] (plane ut Epiph[710]) ...... ς Ti om *και* cum D[c]EFG KL al longe plu d e g m[79] Chr[106] Thdrt[4,462] et ad h. l. Dam Tert[vel virgg 4] cdd ap Hier[iovin 1,7] Amb[laps virgg 811] Ambrst al | *και η γυνη* cum ℵABD[c]FGKLP al fere[80] d e g vg (etiam am harl tol) syr[p] aeth Meth[692] Eus[dem 31] Bas[2,605] et[640] Euthal[cod] Chr[106] Thdrt[4,462] et ad h. l. Dam ad h. l. (Cyp[316] *Sic et mulier et virgo innupta* etc) ... ς om *και* cum D*E (vide post) al pauc[vid] m[79] cdd ap Hier[iovin 1,7] fu demid syr[sch] cop basm arm Tert[vel virgg 4] Amb[laps virgg] Aug[bon coniug et virgin] Ambrst al (in E inter *μεμερισται* et *η γυνη* spatii aliquid est) | *η αγαμοσ* hoc loco i. e. post *η παρθ.* cum ℵADEFGKL al pler d e f* g m[79] fu syr[utr] arm aeth[utr] Meth[692] Bas[2, 640] (add[ed] *η γαμησασα* ad *γυνη*) Euthal[cod] (et. Chr[106] agnoscere vdtr) Thdrt[2, 210] (i. e. ad h. l.) et[4,462] Dam (male om *και* inter *η γυνη* et *η παρθ.*) et[parall 641] Thphyl Tert[vel virgg 4] Cyp[316] Amb[laps virgg] Ambrst Aug[bon coniug et virgin]. Sed ex his ℵAF[b] 17. 71. 122. aeth[utr] Bas[ed] Euthal[cod] Aug[bis] *η αγαμ.* etiam post *η γυνη* addunt, atque sic Ln ... BP 6. 10. 31. 41. 44. 46. 73. 137. vg cop basm Eus[dem 31] Amb[vidu 185] et[epist 63, 1081] Hier[iovin 1,7] Pel *η αγαμοσ* tantum post *η γυνη* addunt. Ex Latt igitur totum locum exhibent: d e g Amb[laps virgg] *Divisa est et mulier et virgo. Quae innupta est* (Amb *non est nupta*) *cogitat:* fu *Et divisa est mulier et virgo. Quae innupta est cogitat:* f *Et divisa mulier* (in Graecis supra lineam additur *innupta*) *et virgo. Immaculata cogitat:* m[79] *Separata est mulier et virgo. Quae non est nupta, cogitat:* Tert[vel virgg] *Divisa est, inquit, mulier et virgo. Quare? quoniam innupta, id est virgo, cogitat:* Cyp[316] *Sic et mulier et virgo; innupta cogitat* (contra[174] *Sic et virgo et mulier; innupta cogitat*): Ambrst *Divisa est mulier et virgo. Nam quae non est nupta, cogitat:* vg *et divisus est. Et mulier innupta et virgo cogitat:* Aug[bon coniug et virgin] *Et divisa est mulier innupta et virgo. Quae innupta est, sollicita est.* De interpretibus reliquis: syr[sch] *Discrimen autem est inter mulierem et virginem. Quae viro non est, cogitat:* syr[p] *Et divisae sunt et uxor et virgo. Quae caelebs est, curat:* aeth[utr] *verumtamen divisus est. Et mulier quoque vidua et virgo quae non nupsit* etc. Sic vero Hier Iovin[1,7]: „illud breviter admoneo, in Latinis codicibus hunc locum ita legi: *Divisa est virgo et mulier.* Quod quamquam

τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ
τῷ ἀνδρί. 35 *τοῦτο δὲ πρὸσ τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ*
ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸσ τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον

---

habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edissertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apostolus ita scripsit ut transtulimus - *et divisus est;* et hac sententia definita transgreditur ad virgines et continentes et ait: *mulier innupta et virgo cogitat quae sunt domini*" etc. Patres passim libere, ut Epiph[68] et[523] et[710] Dam[parall 641] Ps-Ath[2,85]. Interpunxit Ln sic: *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ καὶ ἡ παρθένοσ ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ* etc. Gb vero ad h. l. sic: Gb'' *γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ sive γυναικί. μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθένοσ μεριμνᾷ sive γυναικί. καὶ μεμέρ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθέν. ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ.* Item Gb' *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ μεριμν.* Quorum nihil nobis placet. Verissima vero quae edidimus habemus quum pro testimoniorum gravitate, in quibus Methodii et Basilii sunt, tum pro sensu atque sententiarum loci cohaerentia. | *και* post *αγια* cum ℵBFGKL al pler d e f g m[79] am fu demid harl[**] syr[p] aeth Clem[551] Meth[698] et[675] Eus[dem 31] Bas[3,640] Thdrt[3,210] et[4,463] Dam[bis] (et ad h. l. et[parall 641]) al Tert[vel virgg 4] Cyp [174] et[316] Aug[bon coniug] et[virgin] Ambrst al ... ADF[gr]P 17. 37. vg[cle] et cdd aliq (ut tol) syr[sch] cop arm Did[tri 160] et[manich 6,311] et[lat 6,263] Epiph [81. 523] Ps-Ath[2,85] et Ath[lat 2,646] Or[int 2,264] Tert[uxor 1,3] (Hier[Iovin 1] semel habet semel non habet) Pelag al om. Cf et. Or[2,742] *και ο μεν αγαμοσ μεριμνων τα του κυρ. πωσ αρεσει τω θεω, ινα η αγιοσ τω σω. και τω πνευμ.*, et[644] *ωσ εν τω σπουδαζειν ειναι την παρθενον αγιαν πνευματι και σωματι* (hoc ordine et. arm). Atque hinc Ln [*και*] | *τω σωματι κ. τω πνευμ.* cum ℵABP 17. 37. 46. 73. 74. 118. 120. a[scr] al Clem[551] Eus[dem 31] Epiph[81] Euthal[cod] Ps-Ath[2,85] Dam[parall 641] (Or[2,742] vide ante; Epiph[523] *τω σωμ. και τη ψυχη*). Apud Meth[700] *αλλ αμφω, κατα τον αποστολον, και εν τω σωματι και εν τω πνευμ. αγιαζηται.* ... ς Ti om *τω* bis cum DEFGKL al longe plu Meth[675] et[698] Bas[3,640] Did[tri 160] et[manich 6,311] Thdrt[3,210] et[4,463] Dam ad h. l. Thphyl (Or[3,644] vide ante) | *τα του κοσμου* et. Meth[698] Eus[dem 31] Bas[3,640] etc Cyp[316] etc ... B om. Item vdtr Tert[vel virgg 4] (*nupta autem, id est non virgo, cogitat quomodo placeat viro*) et[uxor 1,3] (*nupta vero sollicita est quomodo coniugi suo placeat*), nisi omissa libertati citandi tribuamus. | *αρεση* cum ℵABDEFG 17. 21. 46. 48. 67. Eus[dem 31] Bas[3,640] ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Meth[698] Epiph[710] Chr[1,402] Euthal[cod] Thdrt[bis] Dam[bis] al

35. *συμφορον* (Gb') cum ℵ*ABD* 13. 17. 26. 49. (al[vid], neglectum enim est) ... ς *συμφερον* cum ℵ[c]D[c]EFGKLP 37. al pler Meth[698] Eus[dem 31] Bas[3,640] Chr[196] Euthal[cod] Thdrt[bis] (ut ante) Dam[bis] (ut ante) etc | *ουχ*: F *ουκ* | *ευπαρεδρον* cum ℵABDEFGP al plus[30] Clem[573. 631] Eus[dem] Bas[3,640] et[saepe] al mu ... ς (= Gb Sz) *ευπροσεδρον* cum K al plu Chr[196] (invito[mosc 1]) Dam[parall 641] (non item ad h. l.) Oec. Similiter L *προσεδρον*, 5. 6. *ευπροσδεκτον*

τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστωσ. 36 *εἰ δέ τισ ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρ-*
θένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμοσ, καὶ οὕτωσ ὀφείλει γίνεσθαι,
ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 *ὃσ δὲ ἕστηκεν ἐν*
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖοσ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ
τοῦ ἰδίου θελήματοσ, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν
τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶσ ποιήσει. 38 *ὥστε καὶ ὁ γαμίζων*
Ro 7, 3 *τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶσ ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον*

---

36. *ασχημονειν - νομιζει*: FG *ασχημονει* tantum. Sed d e f g *turpem se existimat*, Ambrst *turpem se viderit*, vg *turpem se videri existimat* | *επι την παρθ. αυτου* (P c[scr] *εαυτου*) h. l. et. D[b] ... D*et[c] d e f g vg basm arm (similiter syr[sch]) Ambrst al post *νομιζει* pon, sed vide ante FG, item it vg. Cf et. Epiph[509] *το εαν νομιζη ασχημονειν επι τ. ιδιαν παρθενον, και ουτωσ οφειλει ποιησαι, γαμειτω, ουχ αμαρτανει.* | *ουτωσ*: A *τουτο* | *γινεσθαι*: FG Meth[668] *γεινεσθαι* | P *ποιητω* (similia P passim) | *ουχ*: DEFG *ουκ* | FG *αμαρτανει* | *γαμειτωσαν* (KLP al *γαμητ-*) ... D*FG g syr[sch] arm Epiph[509] (vide ante) Aug[grat et lib arb 10, 720] (*non peccat, nubat*, ut g) *γαμειτω*. Item d e f vg Ambrst al *non peccat si nubat*

37. *οσ δε*: 17. *ο δε* | *εδραιοσ* hoc loco cum ℵ*ABDEP 17. 23. 31. 37. 39. 46. (*γενναιοσ*, item Euthal[cod]) 49. 57. 71. 73. 74. 120. 137. a[scr] d[scr] vg cop basm syr[p] Bas[3,640] Thdrt ad h. l. Amb[inst virg 249] Ambrst al ... ς post *εστηκεν* cum ℵ[c]KL al longe plu syr[sch] Thdrt[4,463] Dam al ... FG d e f g aeth[utr] arm om plane | *εν τ. καρδ. αυτου* cum ℵABDEF GP 17. 23. 31. 37. 39. 46. 73. 80. d[scr] (al?) d e f g vg syr[sch] cop basm arm aeth Bas[3,640] Euthal[cod] Thdrt[3,211] Amb[saepe] Ambrst etc ... ς Ti om *αυτου* cum KL al pler syr[p] Thdrt[4,463] Dam al | *εξουσιαν δε*: A om *δε*, item cop basm arm | *εν τη ιδια καρδια* cum ℵABP 31. 39. 46. 73. 74. a[scr] (item 37. addito *αυτου*. Vdtr agnoscere etiam Ambrst *in suo corde*) ... ς *εν τη καρδ. αυτου* cum DEFGKL al pler Bas[3,640] Thdrt[bis] Dam al; item it vg *in corde suo* ... Ln (per errorem) *εν τη καρδια* tantum cum 67** Euthal[cod] | *τηρειν* cum ℵABP al plus[20] Euthal[cod] Thdrt[3,211] et[4,464] Thphyl ... ς *του τηρειν* cum DEFGKL al plu (35. *το τηρ.*) Bas[3,640] Dam Oec | *ποιησει* cum ℵAB 6. 17. 46. 67** cop basm Bas[3,640] ... ς Ti *ποιει* cum DEFGKLP al pler (113[mg] *ποιειτω*) it (sed f* *bene faciat*) vg syr[utr] aeth[utr] Thdrt Dam al

38. *ωστε* usque *καλωσ ποιει* (vide post de *ποιησει*) et. Clem[631] Bas[3,640] etc Aug[saepe] al. Agnoscit etiam Meth[693]: *ο γαρ δυναμενοσ, φησι, και φιλοτιμουμενοσ τηρειν την εαυτου σαρκα παρθενον κρειττον ποιει· ο δε μη δυναμενοσ, γαμιζων δε νομιμωσ και μη λαθροφθορων, καλωσ.* Atque ipsa verba Pauli habet[668] *ωστε και ο γαμιζων την εαυτ. παρθενον καλωσ ποιει, και ο μη γαμιζων κρεισσον ποιει* ... FG 39. 57. b[scr*] d[scr] f g om (3. 114. totum versum om) | *γαμιζων* pri (Gb') cum ℵABDE 17. 23. 31. 46. Clem[631] Meth[668] Bas[3,640] Euthal[cod] ... ς Ti *εκγαμιζ.* cum K**LP al pler Chr[1,405] et[2,762] Thdrt[4,464] Thphyl Oec. Item K* 71. 113** Thdrt[3,211] Dam *εγγαμιζ.* | *την εαυτου παρ-*

ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν
δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν

θενον cum ℵAP 17. 31. 37. 46. 73. 109. (et. 71? 93?) Meth[683] Bas[3,640]; item (atque sic Ln) BDE (71? 93?) Clem[631] την παρθ. εαυτου (Clem αυτ.). Item *virginem suam* d e m[79] vg syr[sch] et[p] c. ob. cop basm arm aeth Aug[pecc mer 10,30] Ambrst Pel al ... ς Ti om cum KL al pler (vide ante syr[p]) Chr[bis] (ut ante) Thdrt Dam al Aug[virgin6,348. 350] et alibi | ποιει cum ℵADEKLP al pler d e vg rell (aeth *fecit*) Clem[631] Meth[683] Chr[bis] Euthal[cod] Thdrt[bis] etc ... B 6. 37. 67** Bas[3,640] ποιησει | και ο μη cum ℵ*ABDEFG 17. 37. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m[79] syr[sch] cop basm arm Clem Meth Bas[3,641] Euthal[cod] Aug[saep] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ο δε μη cum ℵ[c]KLP al pler syr[p] aeth Chr[1,405] et[2,702] Thdrt Dam al | γαμιζων sec cum ℵ*ABDEFG 17. 46. 177. 178. 179. (28. 31. h. l. non laudantur, nec magis ad γαμ. prius, qui a Sz tantum conlati sunt, 177. 178. 179.) Clem[631] Meth[683] Bas[3,641] Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ti εκγαμιζ. cum ℵ[c]K (an potius * εγγ. ut ante?) LP al pler Chr[bis] (ut ante) Thdrt[4,464] al. Item (K*?) 39. 118** Thdrt[3,211] Dam εγγαμιζ. | ποιησει cum ℵAB 6. 17. 37. 46. 67** cop Bas[3,641] Euthal[cod] ... ς Ti ποιει cum DEFGKLP al pler it vg rell (aeth *fecit*) Clem[631] Meth[683] Chr[1,405] et[2,702] Thdrt[bis] Dam al

39. γυνη: F[a] Clem[546] η γυνη, item cop basm | δεδεται sine additam cum ℵ*ABD*F[a] 17. 67** d e am demid tol harl** (cop) basm arm aeth Clem[546] Or[3,641] et bis[647] et cat[133] Athl at[777] Tert[monog 11 bis] Cyp[323] Amb[vidui 185] Aug[bon vidui 6,371] et virgin[348] et alib al ... ς (= Gb Sz) add νομω cum ℵ[c]D[b et c]EFGLP al pler f g vg[cle] fu syr[utr] Epiph[498] ex cod ven Chr[3,244. 245] ac saep Euthal[cod] Thdrt[4,469] et[3,212] Dam al Amb ep[63,1082] Ambrst Pel. Item K 12. Epiph[498 petav] add γαμω. Item cop add *viro suo*, Hier[iovin 1] *viro* | ο ανηρ αυτης: F om ο | εαν δε sine και cum ℵABD*EKP al sat mu Clem[547] Or[3,641] et[647] et cat[133] Chr[3,244. 245. 249. 250] et[1,428] Epiph[498] Thdrt[3,212] Dam. Item d e vg Aug al *quodsi*, f g Tert[bis] Cyp Ambrst al *si autem* ... Ti add και cum D[c]F[gr] G[gr]L al fere[45] syr[p] Thdrt[4,469] Oec (FG κεκοιμηθη pro και κοιμ.) | κοιμηθη et. Or[3,641] et[647] Chr[3,244. 245. 249. 250] et[1,428] Thdrt etc Tert[monog 11 bis] Cyp[323] Hier[iovin 1:4,158. 159] etc ... A basm syr[p mg] Clem Or[cat 109. 133] Epiph[498] Bas[3,296] Tert[monog 11 semel] Hier[iovin 1:148] et[gal 278] αποθανη | ο ανηρ sec sine αυτης cum ℵABKP al plus[50] syr[p txt] Or[3,641] et[cat 109. 133] Bas[3,296] Epiph[498] Chr[3,249] Thdrt[bis] Oec Vig[tri] (vide Sab) ... ς (Gb[oo]) add αυτης cum DEFGL al sat mu it vg syr[sch] et[p c.*] cop basm arm aeth Or[3,647] Chr[3,244] com et[1,428] Dam Thphyl Tert[monog 11 semel] Amb Aug Ambrst al ... pro libertate citandi plane om ο ανηρ vg[ms lachm] Clem[546] Chr[3,244 txt 245. 250] Tert[monog 11 bis] Cyp[323] al | γαμηθηναι (L* γαμησαι) et. Clem[547] Or[3,641. 647] et[cat 109. 133] Epiph[498] Bas[3,296] etc ... FG γαμηθη, item *cui vult nubat* d e f g vg Tert[monog] al mu (Cyp[323] *liberata est ut cui vult nubat*)

κυρίῳ. 40 *μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτωσ μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν*
γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντεσ γνῶσιν ἔχο-*
Ga 6, 3 *μεν. ἡ γνῶσισ φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.* 2 *εἴ τισ δοκεῖ ἐγνω-*

---

40. *μεινη*: P *μηνει* (sic) | *δοκω δε* cum ℵADEFGKLP al pler it vg syr[sch] et[p mg] cop Or[3,641] et[4,296] et[cat 84] Chr[1,428 montf] et[3,250] Thdrt[3,212] Dam al Tert[monog 8] et[exh cast 4] Aug[virgin 6,396] et[alib] al ... B 4. 17. 37. 67[**] 71. 73. 116. tol basm syr[p txt] aeth Cyr[ioh 812] Or[int 4,467] Amb[ps 118] et[alib] Ambrst al *δοκω γαρ* ... d* arm Or[3,644] om copulam | *θεου*: 17. *χριστου* | *εχειν*: f vg Or[int 4,467] Novatian[3,311] Hier[iovin 1; 4,149] et[gal 4,284] *puto autem quod* (Or[int] Novat *quia*) *et ego spir. dei habeo* (f vg[cle] Hier[semel] *habeam*) ... FG d* g Tert[monog 3] et[exh cast 4] Ambrst al *εχω*. Latt: *puto autem* (d* om) *et ego spir. dei habeo*

VIII. 1. *οιδαμεν οτι* etc (nobiscum etiam Ln interpunxit): ς ante *οιδαμεν* comma posuit; Gb Sz *οιδαμεν·* (*οτι παντεσ – εγνωσται υπ αυτου·*) | *εχομεν*: L 119* *εχωμεν*

2. *ει* sine *δε* cum ℵABP 17. 46. 71. 73. 74. 80. 116. a[scr] am fu tol harl*[vid] cop basm syr[p txt] arm Clem[348] Or[cat 249] et[int 4,578] Melet[epiph 881] Nyss[1,634] Euthal[cod] Dam Tert[pudic 14] Cyp[314] al. Item d e Ambrst *quodsi quis*, g *si autem* ℓ *quodsi* ... ς (Gb[oo]) add *δε* cum DEFGKL al pler (g vide ante) vg[cle] demid syr[sch] et[p c.*] (sed 37. *ει τισ δε*, vg[cle] demid syr[sch] *si quis autem*) Chr[10,190] Thdrt al (aeth *et si quis*) | *εγνωκεναι* (Gb') cum ℵABDEFGP 17. 31. 37. 38. 46. 71. 73. 116. d e Clem[348] Or[cat 249] Nyss[1,634] Euthal[cod] Chr[3,550] Thdrt[4,654] et[1179] Dam; item Melet[epiph 881] *γινωσκειν*, item g *cognoscere* ℓ *scire* ... ς *ειδεναι* cum KL al pler Chr[1,564] et[2,602] et[11,551] Thdrt ad h. l. Thphyl Oec. Item (sed potest etiam ad *εγνωκεναι* spectare) *scire* f g (vide ante) vg Tert[pudic 14] Cyp[314] Ambrst al mu | *ουπω* (Gb') cum ℵABP 17. 31. 46. 71. 73. 116. Clem[348] Or[cat 249] Melet[epiph 881] Nyss[1,634] Euthal[cod] Chr[2,602. 3,550] ... ς Ti *ουδεπω* cum DEFGKL al pler Chr[1,564] et[10,190] et[11,551] Thdrt[4,654. 1179] et[bis] ad h. l. Dam Thphyl Oec. Non addidimus autem *ουδεν* cum ℵABD*FGP 17. 31. 46. 71. 73. 109. 116. 238. d e f g vg cop basm arm aeth Clem Or[cat] et[int 4,578] Melet[epiph] Nyss Chr[3,550] Euthal[cod] Thdrt[4,1179] et[semel] ad h. l. Tert[pudic 14] Cyp[314] etc ... ς (Gb[o]) Ti add *ουδεν* cum D[b et c]EKL al pler (37. al om *ουπω*) syr[utr] Chr[190] et[1,564. 2,602] et[11,551] Thdrt[1] ad h. l. et[4,654] Dam al | *εγνω* (Gb') cum ℵABD*FGP 31. 37. 46. 73. 74. 116. 120. Clem Or[cat] Melet[epiph] Nyss Euthal[cod] Thdrt[4,650] et[1179] Dam ... ς Ti *εγνωκε* cum D[c]EKL al pler Chr[190] et[1,564. 2,602] et[11,551] (sed[3,550] *ειδε*, similiter 17. *ἴδει*: pro *ηδει*?) Thdrt[bis] ad h. l. Thphyl Oec | *δει*: 17. *ιδει*

κέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼσ δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τισ ἀγαπᾷ τὸν
θεόν, οὗτοσ ἔγνωσται ὑπ᾽ αὐτοῦ. 4 περὶ τῆσ βρώσεωσ οὖν τῶν
εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶσ
θεὸσ εἰ μὴ εἷσ. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν
οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί,
6 ἀλλ᾽ ἡμῖν εἷσ θεὸσ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ Ro 11, 36

3. υπ αυτου et. ℵ[c] ... ℵ* 17. Clem[248] om

4. περι της βρωσεως ουν cum ℵABD[b]FGKL al plor (115. 238. om ουν) f g m[5] syr[sch] et[p txt] cop Bath[eth250] etc Ambrst etc ... D[c]E 1. 17. 108. e[scr] d e vg syr[p mg] basm arm Aug[mor manich 1, 728] περ. δε της βρωσεωσ ... D[gr*] περ. δε τησ γνωσεωσ, P 121. περ. τησ γνωσεωσ ουν. (Sic de D statuendum esse nuperrimum loci examen me docuit. D* igitur περ. δε τησ γνωσ. dedit, D[b] περ. τησ βρωσεωσ ουν, D[c] περ. δε τησ βρωσεωσ. Erravit vero Treg, cui D* περ. δε τησ γνωσεωσ ουν, D[b] περ. δε τ. βρωσεωσ scripsisse videbantur.) | ουδεν (cf Clem[170] επεγνωκαμεν οτι ουδεν ειδωλον εν κοσμω et[825] ημιν δε ουδεν ειδωλον εν κοσμω): FG f g (non item d e) m[5] vg syr[sch] et[p] c. ob. cop Ir[int 181] (*scimus autem quoniam nihil est* etc) Or[int 2, 157. 128] Aug[mor manich] Ambrst al add εστιν | και οτι: L om οτι | ουδεισ θεοσ sine additam cum ℵ*ABDEFGP 17. 39. 46. 47. 67** 73. 116. 119. d e f g m[5] vg cop basm arm aeth Bas[eth 250] Euthal[cod] Cyr[iul 282] et[act 39] Ir[int 181] Aug[mor manich] Ambrst etc ... ς (Gb[oo]) Ti add ετεροσ cum ℵ[c]KL al plor syr[utr] Chr[200] et[1, 592] Thdrt Dam al

5. λεγομενοι: FGK οι λεγ. (L ab εισιν ad εισιν transilit). Item d e f g m[5] vg Ir[int] etc *qui dicantur* | θεοι pri et. Or[1, 522. 746] et[int 2, 157. 322] et[alib] Eus[ps 533] Chr[201] et[1, 592] Thdrt[1, 1520] et[4, 1267] et ad h. l. etc Ir[int 181] Tert[marc 3, 15] et[alib] Hil[471] Pel etc: DE d e Ambrst add και κυριοι | επι γησ cum ℵABDEFGKP al permu Or[bis] Eus[ps] Chr[201] Euthal[cod] Cyr[hr 136. 142] Cyr[act 39] Thdrt[4, 1267] etc ... ς (= Gb Sz) επ. τησ γησ cum minusc sat mu Chr[1, 592] Thdrt ad h. l. et (ubi εν τω ουραν.)[1, 1520] Dam[parall 298] Oec

6. αλλ ημιν et. Or[1, 522] et[746 bis] Did[325] Cyr[hr 136] Chr[201] Cyr[ador 175] Thdrt ad h. l. et[1, 1520] et[4, 1267] Dam ad h. l. et[1, 556] etc Hil[471. 967] etc ... B basm Ir[int 181] Eus[ps 533] om αλλ (Or[2, 322] εἰπόντι· ημιν εισ etc non probat, nec magis Epiph[478] al), atque hinc Ln [αλλ] ημιν ... 17. cop Cyr[hr 142] Epiph[467] Ps-Ath[2, 159] Cyr[act 39] ημιν δε. Similiter *nobis autem* Or[int 331. 332], *nobis vero* Ath[lat 774] et[775], *nobis tamen* Or[int 2, 157. 322] Tert[marc 5, 7] | εισ θεοσ (FG ο θεοσ) et. Ir[int 181] Clem[170] Or[1, 522] et[746] Eus[ps 533] et[alib] Did[325] Bas[1, 293. 315] Epiph[478] al mu Tert[marc 5, 7] etc ... ℵ* om θεοσ (add ℵ[a]) | ο πατηρ (Bas[3, 4] και πατηρ): basm *qui est nobis pater* | εξ ου τα παντα: D* om τα | ιησ. χρι.: P ιησ. ο χρι., d* Hil[314. 472] (non item[82. 836] et[alib]) om χριστ. | δι ου Ir[int181] Or[1, 522. 746] et[2, 322] et[3, 740] et[int saep] Eus[ps 597] et[marc 64. 105] Did[325] et[alib] Ath[600. 609] et[alib] Cyr[hr 136] Bas[1, 315] Epiph[921] al plu Hil[472. 836] ac[saep] etc ... B aeth Epiph[484] δι ον | δι αυτου (114. δι αυτον): Naz[orat 39, 12] add (omissis tamen και ημεισ δι αυτου) και εν πνευμα αγιον εν τω τα

εἰσ αὐτόν, καὶ εἷσ κύριοσ Ἰησοῦσ Χριστόσ, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ
ἡμεῖσ δι' αὐτοῦ. 7 *ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνη-*
θείᾳ ἕωσ ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
είδησισ αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται. 8 *βρῶμα δὲ ἡμᾶσ οὐ*
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν

παντα (subiuncta explicatione; eadem exscribunt et confirmant Euthy[panopl dogm] et Nicet[heracl] ad Naz[or 39] et[44]). Item 55. 72** 109. 178. (etiam al[ant] et[mss 6. 7. 8], non[2. 5. 10] nec[ed rec]) Bas[3,4] (de spir. sa. 2. Ita enim ed[basil 2] et[paris]. Postea verba ista expulsa sunt fide codicum quinque et mosc, at male, quoniam ea quae sequuntur postulant additamentum.) Cyr[ador 175] Dam[1, 219] (fid orthod[3, 10]) et[1, 419] (ibique add *οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον ὧδέ πη λέγοντα· ἡμῖν δὲ εἷσ θεὸσ ὁ πατὴρ* usque *ἐν ᾧ τὰ πάντα· τοῦ ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ μὴ φύσεισ τεμνόντων ἀλλὰ χαρακτηριζόντων μιᾶσ καὶ ἀσυγχύτου φύσεωσ ἰδιότητασ.*) et[494] (ubi rursus contextu comprobatur additamentum istud) et[parall 298] (sed *εξ αυτου* pro *εν αυτω*. Additamentum non habet ad h. l. et[1,558]). Agnoscuntur et. in Act. concilior. ap Harduin[4, 253]. At contra disputat Chr[302]: *εἰ δέ τινεσ λέγοιεν· τίνοσ ἕνεκεν πνεύματοσ οὐκ ἐμνημόνευσεν; ἐκεῖνο ἂν εἴποιμεν, ὅτι πρὸσ εἰδωλολάτρασ ἦν ὁ λόγοσ αὐτῷ, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν - εἰ τοίνυν - τί θαυμάζεισ εἰ τοῦ πνεύματοσ οὐκ ἐμνημόνευσε - ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενοσ τῆσ ἀσθενείασ τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματοσ ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἔδει τοῦ πνεύματοσ οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ. εἰ γὰρ ἀπέρριπται πατρὸσ καὶ υἱοῦ, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βαπτίσματοσ αὐτὸ συντάττεσθαι οὐκ ἔδει.* Eadem fere repetunt Dam ad h. l. (pag[38]), item cat[150] Thphyl Oec.

7. *τινεσ δε*: 37. 47. 68. 73. 80. 116. 137. cop basm *τιν. γαρ*. Similiter syr[sch] *sunt enim homines qui* etc ... K om *τινεσ δε* usque *δι ον χριστ. απεθανεν* v. 11 om | *συνηθεια* (Gb'') cum ℵ*ABP 17. 46. 67** 80. 109. cop basm syr[p mg] aeth[utr] Euth[cod] Dam ... ς Ti *συνειδησει* cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg syr[sch] et[p txt] arm Chr[303] Thdrt al Tert pudic[14] Aug[mor manich 1,728] Ambrst al | *ειδωλου*: 67** 137. Chr[304] (non[303]) *ειδωλοθυτου* | *εωσ αρτι* ante *του ειδωλου* cum ℵBDEFG 31. 37. 116. it vg (sed fu Tert[pudic] om *idoli*) syr[sch] cop arm aeth Thdrt Aug[mor manich 1,728] al ... ς post *τ. ειδωλου* cum ALP al pler syr[p] basm Chr[303. 304] Euthal[cod] Dam al | *ωσ* (47. *ωσει*): 57. 67** 114. 120. c[scr] d[scr] al[5] om | *η συνειδησισ* (et. f g *conscientia*): F[gr] *ιδησεισ*, G[gr] *η ιδησεισ* (sed *η* expunctum)

8. *ημασ* cum ℵ[c]ABDEFGLP al pler it vg syr[utr] cop basm arm aeth Clem[160. 630] Or[1,615. 763] et[3,495] Bas[2,260] et[3,500] Ath[765] etc Tert[ieiun 2] et[13] Cyp[282] etc ... ℵ* 17. 37. 108. 116. 118. 8[lect] al[3 scri] Dam *υμασ* | *παραστησει* (Gb') cum ℵ*AB 5. 10. 17. 46. 67** 71. 93. 18[lect] (sed[mg] *παριστη*[illegible] basm Clem[160. 630] [illegible] [763] Ath[765] (sed fluct lectio)

μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 *βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν* Ro 14, 13
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν. 10 *ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σὲ*
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; 11 *ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-* Ro 14, 15

Cyr[jul 242] Dam[bis] ... ϛ *παριστησι* cum ℵ[c]DELP al pler (et F *συνιστησιν*, G *συνιστησιν*) it vg Or[3,496] Bas[2,160] et[3,500] Ath[cdd 4] Chr[204] Euthal[cod] Thdrt al Iac[nisib 5, XC] Tert[ieiun 2] et [15] Cyp[322] al | *ουτε* pri sine *γαρ* cum ℵAB 2. 17. 74. 17[lect] am tol cop basm arm aeth[utr] Or[3,499] (*εν τω· ουτε εαν* etc) Bas[3,199] Euthal[cod] Tert[ieiun 15] („si quidem subiiciens: *nec si manducaverimus abundabimus, nec* etc. Non probat ibidem[2] *neque abundantes si edamus, neque deficientes si non edamus*) Cyp[322] Aug[conf 10] et[mor eccl 1, 712] ... ϛ add *γαρ* cum DEFGLP al pler it vg[cle] fu demid harl Clem[160] Or[1,763] et[3,496] Bas[2,260] Chr[204] Thdrt Dam al Iac[nisib XC] Ambrst al | *ουτε εαν φαγ. περισσευομ.* ac tum *ουτε εαν μη φαγ. υστ.* cum ℵA[**] (sed priore loc *εαν μη*, posteriore *εαν*) DEFGLP al pler it vg[cle] et fu et[cdd al] syr[utr] aeth Clem[160] Or[1,763] et [3,495. 499] Bas[2,260] Chr[204] et[9,792] Euthal[cod] Cyr[jul 242] Thdrt Dam al Iac nisib Tert[ieiun 2] et[15] Cyp[322] Aug Ambrst al ... Ln Ti *ουτ. εαν μη φαγ. υστερ.* ac tum *ουτ. εαν φαγ. περισσ.* cum A[*]B 46. (et. 17[*] *εαν μη* priore loc et *μη* sec loc) am tol demid floriac marian cop basm arm Bas[2,500] | *περισσευομεν*: B Or[3,495] *περισσευομεθα* | *υστερουμεθα*: 3. 33. 55. Chr[204] *υστερουμεν*

9. *υμων*: P 2. 32. 44. 73. 238. *ημων* | *ασθενεσιν* (Gb'') cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 42. 46. 67[**] 80. Clem[160. 606] Euthal[cod] Dam[com] ad h. l. ... ϛ *ασθενουσιν* cum L al pler Chr[205] Thdrt Antioch[1107] Dam[parall 686] et[txt] ad h. l. al

10. *ιδη*: A 17. 44. *ειδη* | *σε* cum ℵADELP al omn[vid] d e syr[utr] cop basm arm go Bas[3, 628] (sed ante *ιδη*) Chr[205] Euthal[cod] Thdrt Antioch [1107] Dam al ... BFG f g vg Or[int 2, 819] Aug[mor manich 1, 728] Ambrst al om, hinc Ln [*σε*] | *εχοντα γνωσιν* (et. ℵ[c]) ... ℵ[*] 17. 46. Or[int 2, 849] *γνωσ. εχοντ.* | *ειδωλιω* cum ℵABD[*]LP al mu[vid] (4 ap Scri, 2 ap Mtthaei) ... ϛ Ln Ti *ειδωλειω* cum D[3]EFG al plu[vid]. Praeterea habent *ιδω-* ℵAFG, non item BDELP etc | *ασθενουσ οντοσ*: k[scr] d e f (g) vg Or[int 2, 819] Aug Ambrst etc *ασθενησουσα, cum sit infirma*, g *infirmantis t cum sit infirma t - mus* | *τα ειδωλοθ. εσθιειν* (et. arm go): DEFG d e f g vg Or[int] Aug Ambrst al *εσθι. τα ειδωλ.*, item syr[utr] cop basm aeth

11. *απολλυται γαρ* cum ℵ[*]B 17. (*απολυτ.*) cop basm go Clem[606] Antioch [1107] (Thdrt[4, 669] *απολλυται, φησιν, ο ασθενησ* etc) ... ℵ[c]D[*]et[b] 32. 46. 67[**] 73. 74. 137. a[scr] d e Bas[2, 438 edd vet] et[cod] et[eth 260] Chr[205] (sed fluct lectio) Euthal[cod] Dam *και απολλυται*, AP 39. *απολλυτ. ουν*, 46. Dam *και απολλ. ουν*, Clem[170] *αλλα απολλυται* ... ϛ *και απολειται* cum D[c]EFGL al pler f g vg syr[utr] arm aeth Chr[montf] Thdrt al Ir[int 310] Ambrst al | *εν τη* (Gb'') cum ℵABDEFGP 17. Bas[eth 260] Euthal[cod] Thdrt[4, 669] Dam, item d e f g vg cop basm arm Ir[int] Ambrst al

εἰσ αὐτόν, καὶ εἶσ κύριοσ Ἰησοῦσ Χριστόσ, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ
ἡμεῖσ δι' αὐτοῦ. 7 *ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνη-*
θείᾳ ἕωσ ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
είδησισ αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται. 8 *βρῶμα δὲ ἡμᾶσ οὐ*
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν

παντα (subiuncta explicatione; eadem exscribunt et confirmant Euthy[panopl dogm] et Nicet[heracl] ad Naz[or 39] et[44]). Item 55. 72** 109. 178. (etiam al[ant] et[mss 6. 7. 8], non[2. 5. 10] nec[ed rec]) Bas[3,4] (de spir. sa. 2. Ita enim ed[basil 2] et[paris]. Postea verba ista expulsa sunt fide codicum quinque et mosc, at male, quoniam ea quae sequuntur postulant additamentum.) Cyr[ador 175] Dam[1, 319] (fid orthod[8, 10]) et[1, 419] (ibique add *οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον ὧδέ πῃ λέγοντα· ἡμῖν δὲ εἷσ θεὸσ ὁ πατὴρ* usque *ἐν ᾧ τὰ πάντα· τοῦ ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ μὴ φύσεισ τεμνόντων ἀλλὰ χαρακτηριζόντων μιᾶσ καὶ ἀσυγχύτου φύσεωσ ἰδιότητασ.*) et[484] (ubi rursus contextu comprobatur additamentum istud) et[parall 398] (sed *εξ αυτου* pro *εν αυτω*. Additamentum non habet ad h. l. et[1,558]). Agnoscuntur et. in Act. concilior. ap Harduin[4, 253]. At contra disputat Chr[202]: *εἰ δέ τινεσ λέγοιεν· τίνοσ ἕνεκεν πνεύματοσ οὐκ ἐμνημόνευσεν; ἐκεῖνο ἂν εἴποιμεν, ὅτι πρὸσ εἰδωλολάτρασ ἦν ὁ λόγοσ αὐτῷ, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν – εἰ τοίνυν – τί θαυμάζεισ εἰ τοῦ πνεύματοσ οὐκ ἐμνημόνευσε – ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενοσ τῆσ ἀσθενείασ τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματοσ ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἔδει τοῦ πνεύματοσ οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ. εἰ γὰρ ἀπέρριπται πατρὸσ καὶ υἱοῦ, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βαπτίσματοσ αὐτὸ συντάττεσθαι οὐκ ἔδει.* Eadem fere repetunt Dam ad h. l. (pag[38]), item cat[150] Thphyl Oec.

7. *τινεσ δε*: 37. 47. 68. 73. 80. 116. 137. cop basm *τιν. γαρ*. Similiter syr[sch] *sunt enim homines qui* etc ... ĸ om *τινεσ δε* usque *δι ου χριστ. απεθανεν* v. 11 om | *συνηθεια* (Gb'') cum ℵ*ABP 17. 46. 67** 80. 109. cop basm syr[p mg] aeth[utr] Euth[cod] Dam ... ς Τi *συνειδησει* cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg syr[sch] et[p txt] arm Chr[203] Thdrt al Tert pudic[14] Aug[mor manich 1,728] Ambrst al | *ειδωλου*: 67** 137. Chr[204] (non[203]) *ειδωλοθυτου* | *εωσ αρτι* ante *του ειδωλου* cum ℵBDEFG 31. 37. 116. it vg (sed fu Tert[pudic] om *idoli*) syr[sch] cop arm aeth Thdrt Aug[mor manich 1,728] al ... ς post *τ. ειδωλου* cum ALP al pler syr[p] basm Chr[203. 204] Euthal[cod] Dam al | *ωσ* (47. *ωσει*): 57. 67** 114. 120. c[scr] d[scr] al[6] om | *η συνειδησισ* (et. f g *conscientia*): F[gr] *ιδησεισ*, G[gr] *η ιδησεισ* (sed *η* expunctum)

8. *ημασ* cum ℵ[c]ABDEFGLP al pler it vg syr[utr] cop basm arm aeth Clem[169. 630] Or[1, 615. 768] et[3, 495] Bas[2, 260] et[3, 599] Ath[765] etc Tert[ieiun 2] et[15] Cyp[323] etc ... ℵ* 17. 37. 108. 116. 118. 8[lect] al[3 scri] Dam *υμασ* | *παραστησει* (Gb') cum ℵ*AB 5. 10. 17. 46. 67** 71. 93. 18[lect] (sed[mg] *παριστησιν*) cop basm Clem[169. 630] Or[1,615. 768] Ath[765] (sed fluct lectio)

μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν Ro 14, 13
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- Ro 14, 15

Cyrlul 312 Dambis ... ς παριστησι cum ℵcDELP al pler (et F συνιστησιν, G συνιστησιν) it vg Or3,495 Bas2,163 et3,599 Athcdd4 Chr204 Euthal cod Thdrt al Iacnisib5,XC Tertleiun2 et15 Cyp322 al | ουτε pri sine γαρ cum ℵAB 2. 17. 74. 17lect am tol cop basm arm aethutr Or3,490 (εν τω· ουτε εαν etc) Bas2,199 Euthalcod Tertleiun15 („si quidem subiiciens: *nec si manducaverimus abundabimus, nec* etc. Non probat ibidem2 *neque abundantes si edamus, neque deficientes si non edamus*) Cyp322 Augconf10 etmor eccl1,712 ... ς add γαρ cum DEFGLP al pler it vgclo fu demid harl Clem169 Or1,763 et3,495 Bas2,260 Chr204 Thdrt Dam al Iacnisib XC Ambrst al | ουτε εαν φαγ. περισσευομ. ac tum ουτε εαν μη φαγ. υστ. cum ℵA** (sed priore loc εαν μη, posteriore εαν) DEFGLP al pler it vgclo et fu etcdd al syrutr aeth Clem169 Or1,763 et 3,495. 499 Bas2,260 Chr204 et9,782 Euthalcod Cyrlul243 Thdrt Dam al Iac nisib Tertleiun2 et15 Cyp322 Aug Ambrst al ... Ln Ti ουτ. εαν μη φαγ. υστερ. ac tum ουτ. εαν φαγ. περισσ. cum A*B 46. (et. 17* εαν μη priore loc et μη sec loc) am tol demid floriac marian cop basm arm Bas2,599 | περισσευομεν: B Or3,495 περισσευομεθα | υστερουμεθα: 3. 33. 55. Chr204 υστερουμεν

9. υμων: P 2. 32. 44. 73. 238. ημων | ασθενεσιν (Gb") cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 42. 46. 67** 80. Clem169. 606 Euthalcod Damcom ad h. l. ... ς ασθενουσιν cum L al pler Chr205 Thdrt Antioch1107 Damparall 686 ettxt ad h. l. al

10. ιδη: A 17. 44. ειδη | σε cum ℵADELP al omnvid d e syrutr cop basm arm go Bas2,638 (sed ante ιδη) Chr205 Euthalcod Thdrt Antioch1107 Dam al ... BFG f g vg Orint2,849 Augmor manich1,726 Ambrst al om, hinc Ln [σε] | εχοντα γνωσιν (et. ℵc) ... ℵ* 17. 46. Orint2,849 γνωσ. εχοντ. | ειδωλιω cum ℵABD*LP al muvid (4 ap Scri, 2 ap Mtthaei) ... ς Ln Ti ειδωλειω cum D2EFG al pluvid. Praeterea habent ιδω- ℵAFG, non item BDELP etc | ασθενους οντος: kscr d e f (g) vg Orint2,849 Aug Ambrst etc ασθενησουσα, *cum sit infirma*, g *infirmantis t cum sit infirma t - mus* | τα ειδωλοθ. εσθιειν (et. arm go): DEFG d e f g vg Orint Aug Ambrst al εσθ. τα ειδωλ., item syrutr cop basm aeth

11. απολλυται γαρ cum ℵ*B 17. (απολυτ.) cop basm go Clem606 Antioch 1107 (Thdrt4,669 απολλυται, φησιν, ο ασθενης etc) ... ℵcD*etb 32. 46. 67** 73. 74. 137. ascr d e Bas2,438 edd vet etcod eteth360 Chr205 (sed fluct lectio) Euthalcod Dam και απολλυται, AP 39. απολλυτ. ουν, 46. Dam και απολλ. ουν, Clem170 αλλα απολλυται ... ς και απολειται cum DcEFGL al pler f g vg syrutr arm aeth Chrmonf Thdrt al Irint310 Ambrst al | εν τη (Gb") cum ℵABDEFGP 17. Baseth360 Euthal cod Thdrt4,669 Dam, item d e f g vg cop basm arm Irint Ambrst al

φὸσ δι' ὃν Χριστὸσ ἀπέθανεν. 12 *οὕτωσ δὲ ἁμαρτάνοντεσ εἰσ*
Ro 14, 21 *τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τύπτοντεσ αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν*
εἰσ Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν*
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰσ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

IX.

19 1 *Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθεροσ; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν*
15, 8 *κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ;* 2 *εἰ*

(Clem[bis] *τη ση* absque *εν*, item Or[3,601] libere *τη ημετερα γν.*) ... ς *επι τη* cum L al pler Bas[2,138] Chr[206] (*ουδε γαρ ειπεν· επι τη ση τελειοτητι, ουδε επι τη ση γνωσει, αλλ επι τη ση βρωσει*) Thdrt Severian[cat 162] Antioch[1107] al | *ση*: B 61. o[scr] om | *γνωσει* (vg[sixt] harl pp[lat aliq] vertunt *conscientia*): 6[lect**] Chr[206] (vide ante) *βρωσει* | *ο αδελφοσ* cum ℵ*ABDEFG 17. Clem[170] ... ς *αδελφοσ* cum ℵ[c]D[b et c]LP 37. 47. al pler Bas[2,138] et[eth 260] Chr[206] Thdrt Antioch[1107] etc. Posuimus autem post *εν τ. σ. γνωσει* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. it vg cop basm aeth[utr] go Bas[2,261] Ir[int 210] Ambrst al (Clem[170] *τη ση γνωσει ο αδελφ. ασθενων* et[600] *γαρ ο ασθενων τη ση γνωσει* sine rell) ... ς post *ασθενων* pon cum ℵ[c]LP al pler fu[vict] arm syr[p] (*frater infirmus*) Chr[206] Thdrt Antioch[1107] Dam al ... vg[cod] syr[sch] om

12. *εισ*: 47. *επι* | *τουσ*: FG om | *και τυπτοντεσ*: FG d e f g go basm om *και* | *αυτων*: 17. *εαυτων* | FG *αμαρτανεται*

13. *βρωμα*: FG *το βρω.* | *σκανδαλιζει*: L 116. *-λιζη* | *μου* pri et. Or[1,762] Bas[3,623] et[eth 260] et[regg 436] Chr[206] Thdrt Dam al Aug[mor manich 1,728] Ambrst al ... FG d* f g go Clem[170] Cyp[102] om | *κρεα* (et. ℵ[c]): ℵ* *κρεασ* | *μου* sec cum ℵABD[b et c]EKLP al omn[vid] syr[utr] cop basm arm aeth Clem[170] Or[1,762] et[prov] (Notitia[89] Mai[16]) Bas[eth 260] et[regg 436] et [3,628] al mu Aug[coniug adult 6,393] Amb[ps 118, 1245] ... D*FG d e f g vg Cyp [102] Aug[mor manich] auct[sing cleric] Ambrst al om, atque hinc Gb°

IX. 1. *Ουκ ειμ. ελευθεροσ; ο. ε. αποστολ.* hoc ordine cum ℵABP 5. 10. 17. 37. 46. 93. 177. 179. vg (et. am demid tol harl) syr[sch] cop arm aeth[utr] ar[e] Or[4,266] Tert[pud 14] Aug[op mon 6,478] Amb[ep 37,935] Pel al ... ς (= Gb Sz) *Ουκ ε. αποστολοσ; ο. ε. ελευθ.* cum DEFGKL al pler d e f g fu basm go Chr[209. 210] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al | *ουχι*: FG Euthal[cod] *ου* | *ιησουν* cum ℵAB 46. 74. a[scr] am fu harl tol sah basm syr[p txt] aeth[ro] Or[4,263] (Tert[prax 15] „*Nonne*, inquit, *vidi Iesum?*“) Ambrst ... FG f g vg[cle] demid Tert[pud 14] Aug[op mon] Pel *χριστον ιησουν*, floriac Euthal[cod] *χριστον* sine *ιησουν* ... ς *ιησουν χριστον* cum DEKLP al pler d e syr[sch] et[p c.*] cop arm aeth[pp] go Chr[209. 211] Thdrt Dam al | *εορακα* cum ℵB*D[c]EFGP e[scr] (rell conlatores neglexerunt) ... ς Ln Ti *εωρακα* cum AB[3]D*K[all]L al certe pler Chr etc

ἄλλοισ οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίσ μου 2 Co 3, 2
τῆσ ἀποστολῆσ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 *ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖσ ἐμὲ*
ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 *μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ*
πεῖν; 5 *μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡσ*
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶσ;
6 *ἢ μόνοσ ἐγὼ καὶ Βαρνάβασ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε-* Act 4, 36
σθαι; 7 *τίσ στρατεύεται ἰδίοισ ὀψωνίοισ ποτέ; τίσ φυτεύει ἀμπε-*

---

2. A om versum ab *εν κυριω* ad *εν κυριω* transiliens | *μου τησ* cum ℵBP 17. 31. 46. Or[4,431] Dam ... ς *τησ εμησ* cum DEFGKL al pler Chr[211] Euthal[cod] Thdrt al. Latini: *apostolatus mei* d e vg Aug[op mon 6,478] Ambrst al; *mei apostolatus* f g | *αποστολησ*: 14. 37. 8[lect] 19[lect] basm münt aeth *επιστολησ*, atque sic ς[e] 1633. | *εν κυριω* et. Or[4,431] Thdrt Dam al Aug Ambrst al ... D* 46[vid] d e tol syr[sch] ar[e] go Chr[211.212] om

3. *εστιν αυτη* cum ℵABP 17. 37. 46. Chr[212 bis] Dam ... ς Ti *αυτη εστ.* cum DEFGKL al pler it vg syr[p] cop arm Euthal[cod] Thdrt al

4. *εχομεν*: L al pauc *εχωμεν* | *πειν* cum ℵ*B*D*FG (sed ℵ*D*FG *πιν*) ... ς *πιειν* cum ℵ[c]AB[3]D[b et c]EKLP al omn[vid] :: cf ad Ioh 4, 7. 9. 10, ubi *πειν* plus auctoritatis quam *πιν* habet

5. *εχομεν*: L al pauc Clem[585. 607] (non item[169. 170. 606] ad v. 4) *εχωμεν* | *αδελφην γυναικα* (et. am fu demid tol harl**; vg[cle] harl* *γυναικ. αδελφ.*) et. Clem[585. 607] Or[cat 109] Bas[2,260] et[3,628] Chr[212] Thdrt Dam etc ... FG f g Clem[169 libere] (*μη γαρ ουκ εχ. εξουσ. φαγ. κ. πι., φησιν ο αποστ., και γυναικασ περιαγεσθαι;*) Tert[pudic 14] et[monog 8] Hil[327] Helvid ap Hier[helvid 4, 2, 137] al *γυναικασ*, item arm Hier[matth 27] et[iovin 1 (4, 2, 167)] *αδελφασ γυναικασ*. Fusius de h. l. Hier et Aug. Et Hier quidem[iovin 1]: „iungat et illud, quod in Graecis cdd. est: *Numquid non habemus potestatem sorores mulieres vel uxores circumducendi.*“ Eodem modo ipse affert locum[matth 27] praeter verba *vel uxores*, nec aliter[iovin] paullo post, atque addit: „Aut certe si *γυναικασ uxores* accipimus, non *mulieres*, id quod additur *sorores* tollit *uxores*“, etc. Aug vero[op mon 6,478]: – – „hoc quidam non intelligentes, non *sororem mulierem*, cum ille diceret: *Numquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi*, sed *uxorem* interpretati sunt. Fefellit eos verbi Graeci ambiguitas – quamquam hoc ita posuerit apostolus ut falli non debuerint, quia neque *mulierem* tantummodo ait, sed *sororem mulierem*“ etc. | *οι αδελφοι*: K al pauc Dam om *οι* | *και κηφασ*: F *και* supra lineam addit

6. *εχομεν*: L al pauc rursus *εχωμεν* | *εξουσιαν μη* cum ℵABD*FGP 17. 46. Or[cat 109] Euthal[cod] Isid[1,109] ... ς Ti *εξουσ. του μη* cum D[c]EKL al pler Bas[2,260] Chr[213] (ed[morel] om *μη*) Thdrt Dam al. Praeterea syr[p] habet *μη* c. *. Ex Latinis vero f vg Tert[pud 20] Hil[327] Ambrst (ad 2 Co 11, 21.) al *hoc operandi* (et Ambrst ad h. l. *haec operandi*), contra d e g Aug[op mon 6, 490. 491] al *non operandi.*

λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίσ ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτοσ τῆσ ποίμνησ οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρω-
Dt 25, 4 1 Ti 5, 18 πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμοσ ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ
Μωϋσέωσ νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεισ βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν

---

7. τον καρπον (Gb') cum א*ABC*D*FGP 17. 46. 137. f g tol harl floriac all[lachm] sah go Or[cat 167] ... ς εκ του καρπου cum C[2](sed vide post)D[b et c]EKL al pler d e vg[clem] am fu (sed d am* fu *de fructum*) syr[utr] cop arm Orthod[qu 119] Epiph[1072] Bas[2, 260] Chr[213] Euthal[cod] Cyr[ador 180] Thdrt al (Dam εκ των καρπων, item[vid] C[3]) | εσθιει pri: DEFG d e f g add και πινει | η τισ cum אAC*KLP al pler syr[sch] cop (sed et ante habet η τισ φυτ., item basm) basm (aeth[utr] και τισ) Bas[2, 260] Cyr[ador 180] Dam Oec ... Gb[0] Ln om η cum BC[2 vid]DEFG 31. 73. 119. it vg sah syr[p] arm go (Or[cat 167] τό· τίσ ποιμαίνει etc, item Dial[817] λεγων· τισ ποιμαινει, Epiph[1072] ο θειοσ λογοσ· τισ ποιμαινει – η τισ φυτευει etc) Orthod[qu 119] Chr[213] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Aug[ps 103] ([4, 1156]) et alib Ambrst al | τησ ποιμνησ: D*FG 3. 35. floriac sah aeth Chr[213] Epiph[1072] Thphyl Aug (et hoc et illud habet) Ambrst (*gregem ovium – de lacte earum*) αυτησ: ... 12[lect] basm Dial[817] om

8. λαλω cum אABCKLP al pler cop arm syr[p] etc ... DEFG 38. 48. 72. 122. f[scr] d e f g vg λεγω | η και ο νομοσ ταυτ. ου λεγει (Gb') cum אABCDE 46. d e vg cop syr[p] Or[1, 266] Epiph et Mcion[epiph 320 et 335] Ambrst (ταυτα vertit *eadem*, i. e. τ' αὐτὰ) al. Sic enim Epiph[320] de Mcion: μετηλλαγμένωσ· ἀντὶ γὰρ τοῦ „καὶ ὁ νόμοσ ταῦτα οὐ λέγει" φησὶν ἐκεῖνοσ „εἰ καὶ ὁ νόμοσ μωυσέωσ ταῦτα οὐ λέγει." Rursus[335] μετηλλαγμένωσ. ἀντὶ γὰρ τοῦ „ἐν τῷ νόμῳ" λέγει „ἐν τῷ μωυσέωσ νόμῳ." λέγει δὲ πρὸ τούτου· εἰ καὶ ὁ νόμ. ταῦτα οὐ λέγει. Qua in re nil attinet quod Epiph η ante και praeterit, urget enim illud tantum, quod a Mcione μωυσεωσ intrusum sit. ει vero, quod ex Mcione bis affert, nisi vitiose scriptum est, pro interrogationis particula habendum ... ... FG f g η ει και ο νομ. ταυτα λεγει. Ita etiam arm, similiterque syr[sch] (*ecce etiam lex haec dixit*) go (*aut etiam lex hoc dicit*) ... ς η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ. cum KLP al pler sah Dial[817] Chr[214] Thdrt Dam (– ταυτ. λαλει) al (et Cyr[ador 180] omisso και)

9. εν γαρ τω μω. νομω γεγραπτ. cum אABCKLP al omn[vid] vg (*scriptum est enim in lege moysi*) arm aeth Or[1, 266] Dial[817] Euthal[cod] Cyr[ador 180] al mu Aug[op mon 6, 481] al ... Gb' cum D*EFG d e f g Or[1, 170] Hil (i. e. ps[118]) γεγραπται γαρ (Hil *ait enim*). Similiter omisso μωυσεωσ Or[1, 341] εν τω νομω γεγραπτ., Ambrst *in lege enim scriptum est*. Quibuscum comparandus est Epiph[marc 335], vide ad v. 8. Ceterum D[b et c] punctis notarunt γαρ, unde coniecerim eos alteram lectionem maluisse, sed ipsa non adscripta est. | μωυσεωσ cum אBCKLP al mu ... ς μωσεωσ cum A al plu | κημωσεισ (Gb') cum B*D*FG Chr[com ad h. l. 215] Thdrt [1, 179] glossar[albertin 127] etc (Chr[215] οὐκ ἂν τοσαύτην ἐποιήσατο σπουδήν, ὡσ καὶ νόμον γράψαι ὑπὲρ τοῦ μὴ κημοῦσθαι τοὺσ βοῦσ. Rursus post: οὐδὲν οὖν ἕτερον τὸ στόμα ἀκήμωτον ὂν τοῦ ζώου τούτου βοᾷ ἢ etc. Item Thdrt[1, 179] i. e.[quaest in levit]: παῦλοσ τεθεικὼσ τὸν

*βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶσ πάντωσ λέγει; δι' ἡμᾶσ γὰρ
ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ ἡμεῖσ ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί-* Ro 15, 27
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖσ ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι

περὶ τῶν βοῶν νόμον, ὃσ ἀπαγορεύει τοὺσ βοῦσ ἀλοῶντασ κημοῦν, ἐπήγαγε· μὴ τῶν βοῶν μέλει etc. Item glossar [127] ed. Alberti: *κημώσεισ· φιμώσεισ*, item Cyr[lexic] ab eodem laudatum, nec aliter fere Hesych ad *κημὸσ* et *φίμα*, item Phot apud quem *κημοῦν* per *φιμοῦν*, *χαλινοῦν* exponitur) ...... ς Ln *φιμωσεισ* cum ℵAB[3]CD[b]et[c]EKLP (-*σησ*) al omn[vid] Or [1,170. 388. 541] et[cat 168] Dial[817] Chr[txt 214] Euthal[cod] Cyr[esai 490] Thdrt ad h. l. Dam al :: cf ad 1 Tim 5, 18 (ubi pro *φιμωσεισ* tantum D *κημωσεισ* substituit), item LXX, apud quos *φιμωσεισ* non fluctuat. Ex Latinis d e *non camum mittes*, f g vg Amb[ps 48, 910] Ambrst *non alligabis os*, Tert[marc 5, 7] *os non obligabis*, Or[int 2, 481] Aug[op mon 6, 481] *non infrenabis os*, Or[int 2, 842. 4, 672] Hil[ps 118, 246] *non obturabis os*, Aug doctr[3] *non infrenabis* (sequitur *bovem*) | *των βοων*: DEFG 31. 39 46. 73. 178. 12[lect] praem *περι*. Similiter it vg Latt *de bubus*, *de bobus* (sequitur *cura est*), nec aliter vv pler, quod non ad testandam lectionem *περι τ. βο.* trahendum est.

10. *δι ημασ* pri loco: 37* al pauc Eus[dem 326 ed] (non item[cod] ox ne[cdem 72]) *δι υμασ* | *οτι οφειλει επ ελπιδι ο αροτριων* cum ℵ*ABCP 17. 31. 37. 46. 80. 93. 137. 139. 12[lect] vg (*quoniam debet in spe qui arat arare*) Or[1,170. 541] et[cat 170] Dial[817] Eus[dem 72] (et[326] *οφ. ο αρο. επ ελπ. αροτρ.*) Euthal[cod] Cyr[ador 99] Dam Aug[ioh 10, 7] al (Ambrst *quoniam qui in spe arat et triturat, debet spei suae fructum percipere;* sah basm cop *debet is qui arat arare in spe*) ... FG *οφειλει ο εφ ελπιδει αροτριων οφειλει*, g *quoniam debet qui in spe debet qui arat debet* ... ς *επ ελπιδι οφειλει ο αροτριων* cum ℵ[c]D[b]KL al pler syr[sch] Chr[215] Cyr[ador 130] Thdrt (et[1,179 ed] *οτι επ ελπιδ. ο αροτριων αροτρια*, sed[cod] cum ς) al Or[int 1, 85] (*quia in spe debet qui arat arare*). Similiter D* *ο επ ελπιδ. αροτριων οφιλι*, D[c]E *επ ελπιδ. ο αροτρ. οφειλει*, d e f *quia* (f *quoniam*) *in spe qui arat debet arare*. | *επ* (A *εφ*) *ελπιδ. του μετεχειν* cum ℵ*ABCP 10. 17. 71 (om *του*) syr[utr] sah cop basm arm ar[e] Or[1, 170] et (omisso *του*) [cat 170] et (omisso *επ*) [1, 541] Eus[dem 72. 326] Euthal[cod] Cyr[ador 99] et[130] Or[int 1, 85] (*et qui triturat sub spe fructus percipiendi*); Aug[bis] *in spe* [*fructus*] *participandi*, item *in spe fructus percipiendi* f vg Pelag al ...... D*FG (46?) *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν*, d e g *et qui triturat* (g *et triturans*) *spei suae fructum percipere* (vide supra Ambrst) ... ς *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι* cum ℵ[c]D[b]et[c]EKL al pler Chr[215] Thdrt Dam al

11. *μεγα*: D* d *ου μεγα* | *θερισομεν* cum ℵABK al plu Chr[215] Cyr[ador 130] Dam al ... Ti *θερισωμεν* cum CDEFGLP al plus[30] Euthal[cod] Thdrt, item *metamus* it vg pp[lat]

12. *ει*: 37* *οι* | *τ. υμων εξουσιασ* cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 47. 73. 80. 137. 178. 179. d e (hi[3] *vestrorum potestatem*) f g arm Chr[216] semel ... ς (= Gb Sz) *τ. εξουσ. υμων* cum KL al pler vg (rell) Chr[216] semel Cyr ador [130] Thdrt Dam al | *ου μαλλον*: ℵ[c] 73. *ουχι μαλλ.* | *ουκ εχρησα-*

τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκο-
Dt 18, 1 *πὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.* 13 *οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ*
Nm 18, 31 *ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ*
παρεδρεύοντεσ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 *οὕτωσ καὶ ὁ*
κύριοσ διέταξεν τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγε-
Mt 10, 10 Lc 10, 7 *λίου ζῆν·* 15 *ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ*
ταῦτα ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν

μεθα et. Clem[606] Or[cat 109. 192] Chr[216] Cyr[ador 180] etc ... A *ου κεχρημεθα* sive *ουκ εχρημ.* | *ταυτη*: FG *αυτη* (d e f g vg *hac*) | *στεγομεν*: LP al pauc *-γωμεν* | *τινα* ante *εκκοπ.* (*εγκ.*) cum ℵABC 17. 46. 137. d e vg Euthal[cod] Aug[op mon 6, 481] et[alib] Ambrst al ... ς postpon cum D[gr]E[gr]F[gr]G[gr]KLP al pler syr[p] Chr[217] Cyr[ador 180] Thdrt Dam al (Or[cat 168] *ευλαβουμενοσ εκκοπην τινα δουναι τω* etc) al .:. f g sah basm arm Clem[607] Or[int 3, 640] plane om | *εκκοπην* cum ℵD*L al plus[20] (6 ap Scr, 7 ap Mtth; 37. *συνεκκοπην*) Or[cat 168] Chr[mosc1] Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εγκοπην* (sed B*FG *ενκ-*) cum ABCD[c]EFGKP al plu Clem Chr Cyr[ador] :: vdtr *εγκοπην* ut rectius pro *εκκοπην* substitutum esse

13. *τα εκ του* (g vg *quae de sacrario sunt*, item f omisso male *sacrario*, Aug *quae de templo sunt*) cum ℵBD*FG 46. f g vg sah cop basm Euthal[cod] Aug[op mon 6, 481] et[alib] ... ς Ln om *τα* cum ACD[b et c]EKLP al pler d e syr[utr] arm Chr[224] Thdrt Dam | *οι* sec: 74. 114. a[scr] vg[cle] (non am fu demid tol harl*) syr[utr] arm cop Ambrst *και οι* | *παρεδρευοντεσ* (Gb") cum ℵ*ABCDEFGP 17. 46. 47. Eus[esa 449] Euthal[cod] Dam (sed FG Euthal[cod] *παραδρευ.*) ... ς *προσεδρευ.* cum ℵ[c]KL al pler Chr[224] Thdrt Thphyl Oec | *συμμεριζ.* cum ℵABD[c]EKLP al certe pler ... Ti *συνμερ.* cum CD*FG. Ceterum Ln *συμμεριζονται.* (cum puncto)

14. *καταγγελλουσιν* (*qui - adnuntiant* it vg): G *καταγγελουσειν*, 48. a[scr] al *καταγγελουσιν*

15. *ου κεχρημαι ουδενι* cum ℵ*ABCD*et[c]EFGP 17. 37. 46. 49. 57. 71. 73. 137. 177. 179. (80. *ουδενι ου κεχρ.*) Euthal[cod] Dam; item D[b]L (omnino sic) *ουδενι κεχρημαι*, item ℵ[c] *ουκ εχρησαμην ουδενι* ... ς (= Gb Sz) *ουδενι εχρησαμην* cum K al pler Chr[225 bis] (*ουδ. τουτων εχρ.*) Thdrt Thphyl Oec | *ουδεισ* cum ℵ*BD*et[nov] 17. d e sah basm (Tert pud[14]) Ambrst (d e *quam gloriam meam nemo exinaniet*; Ambrst[ed] et mss mu *magis mori. Nemo gloriam meam evacuabit*; sah *quam gloriam meam nemo efficiat vanam*, item basm; Tert[alludens] „Et: *Nemo gloriam meam inaniet.*"); item A *ουθεισ μη* ... FG 26. g *τισ* (g *quam gloriam meam quis evacuat t exinaniat*) ... ς *ινα τισ* cum ℵ[c]CD[b et c]KLP al pler (E *ἰσ κενώσει* spatio ante *ἰσ* relicto) Bas[2, 301] et[bapt 657] et[3, 628] Chr[225] et[348] et[alib] Thdrt Dam al. Latini rell sic: *quam ut gloriam meam quis evacuet* f vg Hier[iovin2] (4, 215) Ambrst[edd aliq]; *quam gloriam meam quisquam inanem faciat* Aug[op mon 6, 482] et[alib]. Similiter interpretes rell ::

ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. 16 *ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,*
οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί
ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 *εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν*
ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 *τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ*
μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ
μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 *Ἐλεύθε-*

---

videntur omnino testes qui non ipsum *ουδεις* retinuerunt locutionem Pauli faciliorem reddidisse. Ceterum Ln sic interpunxit: *η το καυχημα μου· ουδεις κεν.* | *κενωσει* cum ℵABCD(et[*] et[b] et[c])EFGLP 17. 26. 47[*] 116. k[scr] (al?) . . ς *κενωση* cum K al pler Bas[2,201] et[bapt657] et [3,628] Chr[225] et[348] et[alib] Euthal[cod] Thdrt Dam al

16. *ευαγγελιζωμαι* cum ℵABCK al pler Chr[226] Thdrt al. Item LP al plus[5] Dam *-λιζομαι* ... DEFG *ευαγγελισωμαι*. Cf etiam f vg Aug[op mon6,482] et[alib] al *evangelizavero*; contra d e g Ambrst *evangelizem* | *καυχημα* cum ℵ[a]ABCKLP al omn[vid] vg syr[utr] sah cop arm aeth Or[cat176] Chr[226] et[2,879] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug Ambrst etc ... ℵ[*]DEFG d e f g Ambrst[codd aliq] et[ed vet] *χαρις* | *αναγκ. γαρ μοι επικ.*: 17. *αληθειαν γαρ ερω* | *ουαι γαρ* cum ℵ[*]ABCDEFGP al plus[10] it vg sah cop Or[4,463] not et[int3,834] Ath[1,209] Chr[11,793] Euthal[cod] Cyr[ador257] Aug[op mon6,482] et[alib] Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) *ουαι δε* cum ℵ[c]KL al pler syr[utr] arm aeth Chr[226] et[2,879] Thdrt Dam | *εστιν*: FG f g (*est t erit*) Ambrst *εσται* | *ευαγγελιζωμαι* cum ℵAK al pler Or[4,463] not Ath[1,209] Chr[231] et [2,879] et[11,93] Euthal[cod] Cyr[ador257] Thdrt Dam (ex his Or Ath Chr[2,879] et[11,93] Cyr[ador] priora non afferunt). Item LP 37. 48. 122. f[scr] *-λιζομαι*. Item d e *evangelizem*, g *evangelizem t evangelizavero* ... Ln Ti *ευαγγελισωμαι* cum BCDEFG Chr[11,793], item *evangelizavero* f (g vide ante) vg Or[int3,834] Aug al; Ambrst *praedicavero evglium* :: hac testium ratione vix recte fit ut priore loco *-λιζωμαι*, altero *-λισωμαι* edamus.

17. *εχω*: 18. 37. b[scr*] o[scr] praem *ουκ*

18. *μου εστιν* cum ℵ[*]ACK 13. 17. 23. 26. 30. 36. 39. 46. 57. 14[lect] n[scr] vg (*merces mea*) syr[sch] sah cop Chr[10,348] Euthal[cod*] Cyr[ador130], item Hier[iovin2] (4,215 *merces mea*) Ambrst (*erit mea merces*) etc ... ς Ln *μοι εστιν* cum ℵ[c]BLP al pler syr[p] Chr[226] et[711] et[alib] Euthal[cod**] Thdrt Dam al Aug[op mon6,482] et[alib] (*mihi merces erit*), item D[gr c] E[gr] *εστιν μοι* ... D[*]FG d e f g *εσται μοι*. Ceterum in codd. *μου ἐστὶν* scribitur, non *μού ἐστιν*. | *το ευαγγελ.* sine additam cum ℵABCD[*] 3. 17. 28. 46. 57. 74. 137. a[scr] d e vg sah cop arm aeth Chr[227bis] et[348. 746] et[3,298] Euthal[cod] Cyr[ador] Aug[op mon] et[alib] Ambrst al ... ς (Gb[oo]) add *του χριστου* cum D[b et c]E[gr]FGKLP al pler f g syr[utr] Chr[226] et[10,711] et[2,873] et[12,940] Thdrt Dam al Hier[iovin2] :: cf v. 12 | *καταχρησασθαι*: A 17. Or[cat167] *καταχρασθαι* | *τη εξουσια*: ℵ[*] praem *εν*, sed ipse ut[vid*] punctis notavit (aberraverat primum ad *εν τω ευ.*, sed statim correxit errorem) ... D[*]FG *την εξουσιαν* | *μου*: F[gr] *μοι* | *ευαγγελιω*: D[gr*] add *μου*

ρος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
Act 16, 3 21, 26 κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰου-
Act 11, 3 Ga 2, 3 δαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς
ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς
ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερ-

---

19. *πασιν* et. Clem[607] Or[3,563] et[cat oph 201] et[int 4,461] etc ... D* d e praem *εν* | *τους πλειονας* (Or[3,563] *ελευθερον μεν ειναι εκ παντων, πασι δε αυτον δουλωσαι τοις κατω, ινα τους πλειονας αυτων κερδηση*) ... 49. 109. syr[p txt] (non item[mg]) Clem[607] Or[cat oph 201] *τους* (Or om) *παντας*. Item[libere] Tert[marc 1,20] Hier[eph 3 : 4,388] (sed[iovin 3] *plures*)

20. *και*: D* 37. d e sah cop om | *ως ιουδαιος* et. Or[4,166] et[cat 177] Tert[marc 1,20] etc ... F[gr]G* 39. 67** g* Or[1,387. 391] et[3,467] et[int 3,16] Tert[marc 5,3] (*profitenti factum se Iudaeis Iudaeum ut* etc) et[praescr haer 24] om *ως*. Praeterea corrupte F[gr] *τοις ιουδαιος ιουδαιοις* et G *τοις ιουδαιοις* (sed corr est -*ος*) *ιοδαιοις*, *iudaeis iudaeis*. Libere Or[int 3,16] „*Factus sum*, inquit, *infirmus infirmis*, *Iudaeis Iudaeus*, *his qui sub lege*" etc | *τοις υπο νομον* usq *τ. υπο νο. κερδησω*: L Euthal[cod] om (transiliendo) | *μη ων αυτ. υπο νομον* cum ℵABCDEFGP al mu (ut 17. 31. 46. 71. 73. 80. 109. 137. 177. 178. 179.) it vg sah syr[p] arm go (add *sed sub gratia*) Chr[228 txt] (in comm non attingit; nec magis ista addit alibi, ut[1,771] aut[3,67] aut[11,49. 806]) Cyr[trin 481] Dam Aug[serm dom 2] ([3,2,227]) et[op mon 6,483] et[advers leg 2] ([8,581]) Ambrst (in comm quidem non tractat). Agnoscere vdtr et. Or[cat 177] - *ινα ιουδαιους κερδησω. ελευθερος ων απο του ειναι υπο νομον, εμαυτον εποιησα ως υπο νομον ινα τους υπ. νομ. κερδησω*. Praeterea etiam Or[int 2,482] potius cum edd[vet] legendum vdtr: „Si ergo factus est sub lege, cum sub lege non esset, omnia quae lex mandabat implevit", quam cum Delarue „cum sub lege esset"...... ς (= Gb Sz) om cum D[gr c] (secundis curis, iam enim plenos accentus posuerat) K al pler (omn ap Mtthaei, omn ap Scriv, etiam 37. etc) syr[sch] cop aeth Or[4,166] et[1,391] (cf et. [3,515]) Chr[aliquoties] (vide ante) Thdrt Thphyl Oec Nestor ap Mar Merc (Gall [8,635]: *his qui sub lege sunt tanquam sub lege essem, cum ipse sine lege dei non essem, sed in lege sim Christi, ut eos qui sine lege sunt lucrer*. In eundem modum Cyr[ose 16])

21. *θεου* et *χριστου* (Gb") cum ℵABCD*FGP 7. 17. 26. 31. 37. 42. 46* 67** 73. 137. d[sor] it vg Or[4,166] et[cat 178] Did[65] Chr[229] Euthal[cod] Cyr[act 30] Isid[2,138] Dam Ath[lat 776] Aug (ll. ll.) Nestor (vide ante) etc. Item syr[p] cop go ... ς *θεω* et *χριστω* cum DcKL al pler sah arm (Or[cat 178] bis affert *μη ων ανομος θεω*, sed ubi plenius affert verba Pauli, *θεου* et *χριστου* habet) Cyr[ose 16] Thdrt | *αλλ*: 37. *αλλα* | *κερδανω* (Gb' *κερδανῶ*) cum ℵ*ABCFGP 17. 37. 46. 109. (Clem[325] *ου γαρ μονον - κατα τον αποστολον ευλογον ιουδαιον γενεσθαι, αλλα και - ινα παντας κερδανωμεν*) ... ς *κερδησω* cum ℵcDEKL al pler Or[4,166] (*γινεται - ινα κερδηση*) et[cat 178] Did[65] Chr[229] Euthal[cod] Thdrt Isid

δάνω τοὺσ ἀνόμουσ· 22 ἐγενόμην τοῖσ ἀσθενέσιν ἀσθενήσ, ἵνα
τοὺσ ἀσθενεῖσ κερδήσω· τοῖσ πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντωσ
τινὰσ σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοι- Ro 11, 14
νωνὸσ αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντεσ
πάντεσ μὲν τρέχουσιν, εἷσ δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτωσ τρέ-
χετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶσ δὲ ὁ ἀγωνιζόμενοσ πάντα ἐγκρα-
τεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖσ 2 Ti 4, 8 Ia 1, 12
δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτωσ τρέχω ὡσ οὐκ ἀδήλωσ, οὕτωσ

[2,138] Dam al. Praeterea DE 122. d e post τ. ανομουσ pon. | τουσ ανομουσ cum א*ABCDEP 17. 37. 73. 109. Or[bis] Did ... ς om τουσ cum א[c]FGKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Isid Dam

22. εγενομην: FG f g add δε και | ασθενεσιν: DEFG ασθενουσιν | ασθενησ sine ωσ cum א*AB d e vg Or[4,166] (ωσ quod ter antecedit ter servat) et[int 3,16. 4,581. 671] Cyp[70] Amb[luc 2,1296] et[alib] Ambrst etc ... ς ωσ ασθεν. cum א[c]CD[b et c]E[gr]FGKLP al omn[vid] f g syr[utr] sah cop arm aeth go Or[cat 178. 340] Chr[229] et[3,504] et[3,484] Thdrt Euthal[cod] Dam al | κερδησω: 37. Or[cat bis] (non item[4,106]) κερδανω | γεγονα et. Or[cat bis] etc ... FG Clem[656] εγενομην | παντα cum אABCD*FG 46. Clem[656] Or[4,35] Naz (matth[19,1] et[apolog]) Chr[229 sem] et[9,366] Euthal[cod] (Cyr[hr 188] τοισ πασι γαρ παντα, μενων αυτοσ etc) ... ς (Gb°) praem τα cum D[b et c]EKLP al omn fere Or[3,294] et[cat 179] Mac[210] (Gall[7]) Chr[229 sem] et[2,584] Thdrt Dam al | παντωσ τινασ (115. al[3] τινα): cf Chr[229] οὐ πάντασ δὲ προσδοκῶν σώζειν, φησί, ἀλλ' ἵνα κἂν ὀλίγουσ σώσω - διὰ τοῦτο εἶπε „πάντωσ", ὅτι ἀνάγκη πᾶσα τὸν οὕτω θερμῶσ σπουδάζοντα καὶ ἐπιτυχεῖν ...... DEFG it vg (itaque etiam pp[lat] omn) παντασ (Gb'), item 17. Clem[656] Or[3,294] Mac[210] τουσ παντασ (et Or[4,35] παντα et[cat 179] παντασ η τινασ) | σωσω: Clem[656] Or[3,294] et[4,35] (non item[cat 179]) Naz[matth 19,1] Mac[210] Chr[9,366] Thphyl[ms] Tert[idol 14] (et.[monog 14]) al κερδησω, item aeth[utr] ar[e]

23. παντα (Gb') cum אABCDEFGP 17. 37. 46. 67** 73. 80. it vg sah cop arm aeth[utr] (sed sah arm *haec autem omnia*) Or[cat 180] Naz[matth 19,1] Chr[229] Euthal[cod] Ambrst Pel ... ς τουτο cum KL al pler syr[utr] go Thdrt Dam Thphyl Oec | ευαγγελιον: 37. add μου | συνκοι- cum AB* D*FG ... ς Ln συγκοι- cum אB[3]CD[c]EKLP al certe pler | γενωμαι: LP al aliq γενομαι

24. ουτωσ τρεχετε et. Ir[int 283] Cyp[17. 260. 314] Ambrst rell: FG f g praem εγω δε λεγω υμιν | βραβειον ut אABCD[c]L etc ... D*FGP -βιον | 37* καταλαβοιτε

25. εγκρα- cum אABD[c]EKLP etc ... D*FG ενκρα- | ουν (expressum vdtr etiam f m[97] vg Or[int 3,170] Cyp[17] al *et illi quidem*): א 6. 119. k[scr] syr p[txt] (add enim c.*) arm Clem[538] om; nec exprim (habent enim *illi quidem*) d e g Ir[int 283]. Libere etiam sah go al *at illi*

πυκτεύω ὡσ οὐκ ἀέρα δέρων· 27 *ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα*
καὶ δουλαγωγῶ, μήπωσ ἄλλοισ κηρύξασ αὐτὸσ ἀδόκιμοσ γένωμαι.

X.

Ex 13, 21 14, 22 1 *Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρεσ ἡμῶν*
πάντεσ ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντεσ διὰ τῆσ θαλάσσησ διῆλ-
Nm 9, 15 ss *θον,* 2 *καὶ πάντεσ εἰσ τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ*

---

26. *πυκτευω*: LP *ποικτευω*, syr[p mg gr] *πυκευω*

27. *αλλ* ut ℵACDEFGKLP etc ... B 37. *αλλα* | *υπωπιαζω* cum ℵABCD*et[d] 17. 37** 47. 132. 134. al vix mu (2 ap Scri, 2 ap Mtthaei) Or[1,616] (*υπωπιαζομεν* ed. Delar; *υποπ-* ed. Hoesch.) et[750] (*υπωπιαζων αυτου το σωμα και δουλ.*) et[4,463 not] Eusp[s 108] Bas[1,180 garn] et[3,599] Chr[226 ter] (et.[mosc 1]) et[1,287] et[2,606 bis] et[4,340] et[12,429. 809] Cyr[fest pasch 81. 145. 263] Thdrt[bis] (ad h. l. et[3,1108]) etc. Explicat Chr[10,236] *ἐνταῦθα δείκνυσι καὶ ὑπὸ ἐπιθυμίασ γαστρὸσ κατεχομένουσ καὶ ἀνιέντασ αὐτῇ τὰσ ἡνίασ* etc. Item[1,287] *ταῦτα δὲ ἔλεγε, δηλῶν τὴν ἐπανάστασιν τῆσ σαρκὸσ καὶ τὴν ἀπὸ τῆσ ἐπιθυμίασ λύτταν* etc. Item[1,913] *τοῦτο γὰρ εἰπὼν ᾐνίξατο τὴν βίαν καὶ τὸν πολὺν πόνον, ὃν ὑπομένειν ἀνάγκη τοὺσ βουλομένουσ* etc ...... Gb' Ti *υποπιαζω* cum FGKLP al[40] fere Eph[279] Bas[1,180 ex edd 2] Naz[bis] (apolog. et amor. paup.) Euthal[cod] Chr[12,460] (ibidem sequitur *ὑπεπίαζε δὲ - καὶ ἐδουλαγώγει*) Cyr[fest pasch 63] Dam[ter] (ad h. l. et[parall 617. 634]) ... D[c] et[nov] *υπωπειαζω*, 22. 31. 37* 46. 137. al[2 scri] al[8] Clem[578] Eusp[s 167] Naz[eunom 196] Ephr[2,415] Bas[edd] Chr[10,184] Thdrt[1,1459] *υποπιεζω*. Confirmat et. Hipp[prov] ap Mai[7,73] (*και ο παυλοσ δε τουτου ενεκεν υπεπιεζε το σωμα και* etc). Ex Latinis d e g (sub *aut*) m[90] Ir[int 283] Paulin[ep 12. 24. 50] *lividum facio*, f g vg Amb[parad 170 et alib] Ambrst al *castigo*, Hil[465] (ps[135]) al *subiicio*, Rufin[bened patr 2] *macero*, auct[sing cleri] *affligo*. Similiter syr[sch] *subiicio*, syr[p] *contundo*, sah *sugillo*, cop *domo*, go *castigo*. | ς (non ς[e]) *δουλαγαγω*. (Sic etiam in c ex errore editum.) | *γενωμαι*: LP al *-νομαι*

X. 1. *γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al[10] it vg sah cop Mcion[epiph 320] et[357] Clem[896] Or[4,148] Did[275] Bas[eth 245] Cyr[glaph 314] al Ir[int 264] Cyp[157. 277] etc ... ς (= Gb Sz) *δε* cum ℵ[c]KL al pler syr[utr] (arm go non exprim) Chr[237] Euthal[cod] Thdrt Dam

2. *μωυσην* cum BCFGKLP al plu (et. syr[p mg gr]) Or[1,541] et[4,143] Dial[867] Did[275] Bas[3,25] Chr[237] Thdrt (ad h. l.) etc ... ς *μωσην* cum ℵADE al mu (1 tantum ap Scri) Thdrt[1,143] etc | *εβαπτισθησαν* (Gb') cum ℵACDEFG 17. 31. 36. 39. 46. 73. 80. 109. 137. 179. al pauc Dial[867] Did[275] Bas[eth 245] et[3,25] Chr[5,84] Euthal[cod] Cyr[glaph 314] et[ador 80] Thdrt[1,143] al ...... ς Ti *εβαπτισαντο* cum BKLP al longe plu Or[1,541] et[4,143. 144] Chr[237 bis] et[3,276] et[12,648] Thdrt ad h. l. Dam Phot[cat 187] Oec | *εν τ. νεφελη κ. ε. τ. θαλασση* et. Ir[int 264] Or[bis] Dial Cyp[157] etc ... FG f g *εν τ. θαλασση - νεφελη*

καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 10, 15
ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι- Ex 17, 6
στός· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατε- Nm 14, 30 26, 64 s
στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν,
εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμη- 11 Nm 11, 4
σαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέ-

---

3. *το αυτο* cum ℵCBC[2]DEFGKLP al fere omn it vg syr[utr] sah cop arm go Mcion[epiph 320] et[357] Ir[int 264] Or[1,541. 3,715. 4,143] et[int 2,144] et[alib ter] Dial[864] al mu ... ℵ* aeth[utr] Did[261. 275] Chr[5,84] Promiss[1,30,121] om; item A 46. om *αυτο*. Item C* (inde a *-τες* usque *ε[φαγον]* rescriptum est) sive ut ℵ* sive ut A | *πνευματικ. βρωμ. εφαγ.* cum ℵ*BC[2]P 93. Euthal[cod] Cyr[glaph 314] ... Ln *πνευμ. εφαγ. βρωμ.* cum A 17. 137. Mcion[epiph] ... ς Ti *βρωμ. πνευμ. εφαγ.* cum ℵ[c](C*?)DEFGKL al fere omn it vg syr[utr] cop arm go Ir[int] Or[ter] (ut ante) et[int 2, 144. 224. 280] Dial[864] Did[bis] (*βρω. το πνευμ. εφ.*) Chr ad h. l. et[12,548] et[5,547] (*το αυτο βρ. το πν. εφ.*) et[84] Thdrt Dam

4. *το αυτο* (et. ℵ* Did[bis]): Chr[5,84] aeth (Promiss?) om, item A 46. Or[4,144] (non item[1,541. 3,715] nec[int 2,144. 169. 224. 280]) om *αυτο* | *πνευματ. επι. πομα* cum ℵABCP 17. 46. 137. Mcion[epiph] (ut ante) Or[1,541] et[4,143] et[int 2,169] Did[261. 275] Euthal[cod] al (Cyr[glaph 314] *πνευ. πο. επι.*) ... ς *πομ. πνευμ. επι.* cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] cop arm go Or[3,715] et[int 2,144. 224. 280] Dial[864] Chr[237. 3,275] et[5,84] et[12,548] Thdrt Dam al Ir[int 264] Aug[loh 26] et[45] al mu | *επιον*: D* *επιαν*, 37** 137. Or[4,143] Did[261] *επινον* | *η πετρ. δε* cum ℵBD*et[c] Or[1,541] et[3,229. 251] et[4,143] et[gall 14,50] Eus ecl[46] et[ps 60. 63. 101. 468] et[esa 541]. Item FG *πετρα δε* ... ς *η δε πετρα* cum ACD[b]KLP al omn[vid] Mcion[epiph] (ut ante) Or[1,170. 3,297. 715] et[gall 14,72] Dial[861] Eus[mai 126] et[esa 550] et[mcell 38] Did[261. 275] Chr[237] et[12,548] et alib Euthal[cod] Cyr[glaph 314] Thdrt Dam

5. *ευδοκησεν* cum ℵB[3]DEFGKLP al pler Or[cat 187] Chr[3,275] et[5,547] Thdrt Dam al ... Ln Ti *ηυδοκ.* cum AB*C 81. 118. 137. Mcion[epiph 320. 357] Clem[806] Chr[237] et[236] Euthal[cod] | *ο θεος* (et. Ir[int 264]): Mcion[epiph] Clem om; item Ir[int 280] („Quemadmodum enim in priori Testamento non in multis illorum bene sensit, sic et hic" etc)

6. *κακεινοι* et. Mcion[epiph 320] Or[cat 189] Chr[3,275] etc ... Mcion[epiph 357] *και εκεινοι*, FG *και κεινοι* (sic), o[scr] *εκεινοι*

7. *μηδε ειδωλολατραι γινεσθε* et. Mcion[epiph 320. 357] Ir[int 265] (*neque idololatrae sitis*) etc; f vg *neque idololatrae* (f *idolatres*) *efficiamini*, d e *neque idolorum cultores efficiamur* (Aug[util cred 3,50] *neque idola colamus*) ... FG c[scr] k[scr] (al[vid]) arm *μηδε ειδωλολατρας* (FG *μηδ ειδωλολ-*) *γινεσθαι*, g *ne t nec idolatres t idolorum cultores effici t efficiamini*. Similiter Aug[ps 77] ([4,817]) Ambrst *neque idolis* (Ambrst *simulacris*) *servientes* | *καθως*: DF[gr*] syr[sch] add *και* | *τινες* (A add *εξ*, item d e *quidam ex illis*, vg *quidam ex ipsis*, contra Ir[int] al *quidam eorum*) *αυτων*

Ex 32, 6 γραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸσ φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.
Num 25, 1. 9 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν
Num 21, 5 s μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον,
καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο.

ωσπερ: FG f g om | *ωσπερ* cum ℵABD^c L al plus[40] (10 ap Scri) Chr[220] et[3,275] Thdrt Dam al ... ς *ωσ* cum CD*KP 137. al mu[vid] Mcion[epiph 320. 358] Euthal[cod] ... 17. Mcion[epiph 357] *καθωσ* | *πειν* (ℵ *πιν*) cum ℵB* D*FG ... ς Ln Ti *πιειν* cum AB³CD^cEKLP al omn[vid] | *ανεστησαν*: F^gr G^gr *ανεστη*

8. *πορνευωμεν* cum ℵABD^cE al pler Chr[240] et[3,275] Thdrt Dam etc, item KLP al pauc *πορνευομεν*, item 17. 37. 73. *πορνευσωμεν* ... D*FG *εκπορνευωμεν* | *επορνευσαν*: D*FG 4. 19. 63. 67* Chr[11,558] (sed non[10,240. 3,275] nec[5,190. 6,351]) *εξεπορνευσαν* :: cf LXX *εβεβηλωθη ο λαοσ εκπορνευσαι εισ τασ θυγατερασ* etc | *επεσαν* (Gb') cum ℵABCD*FGP 17. 26. 37. 71. 93. 116. l[scr] Chr[mosc 1] Thdrt Dam ... ς *επεσον* cum D^cKL al pler (47* *επεσεν*) Chr[240] et[3,275] et[alib] Thphyl Oec | *μια* cum ℵ*BD*FG; item it vg Ir[int 265] etc ... ς Ti *εν μια* cum ℵ^cACD^b et ^c EKLP al omn[vid] vg[ms] (ap Lachm) Chr[240] et[alib] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *εικοσιτρεισ*: 37. 73. tol syr^p txt (non item[mg] nec syr[sch]) arm *εικ. τεσσαρεσ*, aeth *εικ. δυο* (*duas myriades et vicies centum*)

9. *εκπειραζωμεν*: KP al pauc *-ζομεν* ... 17. Epiph[marc 358] (non item[320]) Chr[6,351] *πειραζωμεν* (Dam[parall 308] *πειραζομεν*) ... FG *εκπιρασωμεν* | *τον κυριον* (Gb') cum ℵBCP 17. 31. 39. 46. 73. 80. 109. 137. syr^p mg cop[cod] arm aeth synod[antl] (ap Rou[3,239]) Epiph[marc 358] (vide post) Chr[6,351] Thdrt Dam[2,95] (i. e. in h. l.) et[parall 308] et[605] Sedul Cassiod (in h. l. *monet etiam ut dominum temptare non debeant*). Sic Epiph l. l. *ο δε μαρκιων αντι του „κυριον" „χριστον" εποιησεν* ...... ς Ti *τ. χριστον* cum DEFGKL al pler it vg syr[sch] et^p txt sah cop[wi] Mcion epiph[320] et[358] (vide ante) Ir[int 265] (ex Seniorib) Chr ad h. l. et[3,275] et[11,558] Thphyl Oec Aug[ps 77] (4,818) Ambrst etc ...... A 2. Euthal[cod] *τ. θεον* | *καθωσ* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 37. 46. 67** 73. 109. a[scr] al fere[10] it vg syr^p sah cop arm Ir[int 265] syn[antio] (ut ante) Chr[3,275] et[6,351] et[11,558] Euthal[cod] Dam[parall 308. 605] Ambrst etc ... ς (Gb°) add *και* cum D^cEKL al longe plu Chr[240] Thdrt al | *αυτων* (A *αυτω*): L 73. al[5] syn[antio] *αυτον* ... ℵ* (add°) 2. 122. om | *εξεπειρασαν* cum ℵCD*FGP 17. 23. 31. 37. 39. 46. 57. 73. 74. 80. a[scr] syn[antio] Euthal[cod] Dam[parall 665] ... ς Ln Ti *επειρασαν* cum ABD^cKL al longe plu Chr ad h. l. et[ter] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 308] al | *απωλλυντο* (et. Ln[ed min]) cum ℵAB (in A quod inter *απωλ* et *το* scriptum erat membrana ineunte versu laesa excidit. Dubitari tamen nequit quin *απωλλυντο* fuerit scriptum, quod ipsum v. 10 in solo A sequitur) Cyr nest[95] ... ς Ln[ed mai] Ti *απωλοντο* cum CDEFGKLP al omn[vid] Chr[quater] (ut ante) Euthal[cod] Thdrt Dam[ter] (ut ante) etc. Latini quidem (it vg Ir[int] etc) *perierunt*

10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲσ αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώ- Nm 14, 2. 37
λοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶσ συνέβαινεν 6
ἐκείνοισ, ἐγράφη δὲ πρὸσ νουθεσίαν ἡμῶν, εἰσ οὓσ τὰ τέλη τῶν Ro 15, 4 He 9, 26

---

10. *γογγυζετε* cum ABCKLP al fere omn (d[scr] *-ζητε*) f vg syr[utr] sah aeth Ir[int 265] Or[int 2, 153] Eus[ps 272] (sed editum est *-ζητε*) Bas[regg 273] Chr ad h. l. Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[ps 77] ([4,818]) Ambrst al (vitiose g *murmuraverunt*) ... ℵDEFG 17. d e cop arm Or[cat 51] Chr[3, 275] et[6, 351] et[11, 558] Aug[util cred 8, 50] *γογγυζωμεν* | *καθαπερ* cum ℵBP 93. Or[cat 51] Bas[regg 273] ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ACDEFGKL al fere omn Eus[ps 272] Bas[regg 460] Chr[quater] (ut ante) Thdrt Dam ad h. l. et[parall 403] al. Dedimus autem sine *και* cum ℵABCDEFGP al mu it vg syr[utr] sah cop arm Ir[int 265] Or[cat] et[int 2, 153] Bas[bis] (ut ante) Chr[3,275] et[6] et[11] (ut ante) Euthal[cod] Thdrt Dam[bis] (ut ante) etc ... ς (Gb[oo]) add *και* cum KL al plu Chr ad h. l. (sed[cdd 4] om) al | *απωλοντο*: A solus *απωλλυντο* | *ολοθρευτου* ut ℵABCD[c]EKLP etc ... D* *ολεθρευτου*, F[gr] G[gr] *ολεθρου*

11. *ταυτα δε* sine *παντα* cum AB 17. sah Mcion[epiph 320] et[356] et Tert marc[5,7] Or[1,170] (*φησι – χρησαμενοσ τισι ρητοισ απο τ. εξοδου και τ. αριθμων, οτι ταυτα τυπικωσ* etc) et[int 3, 63] Dial[832] et[853] Hipp[susann] (Lag[148]) Cyr[hr 3] et[317] (sed utroq loco tantum huc respicitur: *ταυτα γαρ τυπικωσ εγινετο εκεινοισ: αλλα ταυτα μεν εκεινοισ συνεβαινε τυπικωσ*) Bas[bapt 630. 661] Chr[12, 478] Cyr[nest 95] Ir[int 244] ex[cdd 2] Pacian ep[3,312]. Non satis probat Or[luc] (ap Gall[14,95] et Mai[227] *οι δε δυναμενοι διαβαινειν επι το βλεπειν οτι και ταυτα τυπικωσ συνεβαινεν εκεινοισ, εγραφη δε δι ημασ*) ...... ς *ταυτ. δε παντα* cum CKLP al pler d e vg syr[utr] cop arm Ir[int 265] Or[int 3, 263. 290. 407. 427] et[3, 799] Chr[5,547] Euthal cod Thdrt ad h. l. et[1,290] Dam al Ambrst al ... ℵDE[gr]E[gr]FG 8. 46. 57. 70. d[scr] f g aeth[utr] Ir[int 244 ed] Or[1,536] (*ουχ εωρα οτι παντα ταυτα* etc) et[int 3,486] (*Et si omnia haec figuraliter contingebant illis* etc) Chr ad h. l. et[5,178] (*παντα γαρ ταυτα τυποι* etc) Aug[util cred 8,50] *παντα δε ταυτ.* | *τυπικωσ* cum ℵABCKP al[12] syr[p mg] Mcion[epiph 320. 356] Or[1, 170. 536] et (*- πραγματων ατινα τυπικωσ συνεβαινεν εκεινοισ*) [4,8sq] et[luc] (ut ante) Hipp[susann] Eus[pasch] ap Mai[209] (respicit huc *αλλ εκεινοισ μεν τυπικωσ ταυτα συνεβαινεν, εγραφη δε δι ημασ*) Bas[bapt bis] (ut ante) Mac [7,148] (*οσα εκεινοισ συνεβη, τυπικωσ εγιγνετο, εγραφη δε* etc) Epiph[227] (*και γαρ τω οντι εκεινοισ τυπικωσ συνεβαινεν, εγραφη δε* etc) Cyr[hr 3. 317] Chr ad h. l. et[5, 547] Cyr[nest 95] al. Item *in figura* d e f g vg Ir[int 244] et[265] Or[int 3, 263. 290. 407] et[3,63] Aug[ps 77] et[alib] Ambrst etc; item *figuraliter* Or[int 3, 427. 486] et[3, 300] ...... ς Ti *τυποι* cum DEFGL al longe plu syr[p txt] (syr[sch] *in typum nostrum*) sah cop Dial ([832] *τυποσ*) et[853] Nyss cant[1, 468] Chr[5, 178] Thdrt ad h. l. (*αντι του ωσ τυποι*) et[1, 290] et[4, 204] Dam al :: cf 10, 6 | *συνεβαινεν* cum ℵBCKL al[12] Mcion[epiph bis] Or quater (ut supra) Dial[832] (vide ante) Hipp[susan] (ut ante) Bas[bapt bis] Nyss[1,400] Cyr[hr 317] Chr[5,547] et ad h. l.[cdd] Cyr[nest 95] et[esa 555] Euthal[cod] ... ς Ln Ti *συνεβαινον* cum ADEFGL al longe plu Dial[853] Chr ad h. l. (sed vide ante) et[5, 178] Thdrt[ter] (ut ante) Dam al | *προσ* ut Mcion

αἰώνων κατήντηκεν. 12 *ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ.*
1, 9 13 *πειρασμὸσ ὑμᾶσ οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινοσ· πιστὸσ δὲ ὁ*
θεόσ, ὃσ οὐκ ἐάσει ὑμᾶσ πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ
ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
1 Io 5, 21 14 *Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆσ εἰδωλολατρείασ.*
11, 24 ss 15 *ὡσ φρονίμοισ λέγω· κρίνατε ὑμεῖσ ὅ φημι.* 16 *τὸ ποτήριον τῆσ*
εὐλογίασ ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματοσ τοῦ Χριστοῦ
ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματοσ τοῦ Χρι-

---

epiph Or Dial Hipp Bas etc. Etiam א[c] ... א* 31. Epiph[marc 268 ter et 287] *εισ* | *κατηντηκεν* cum אBD*FG 39. 46. Naass[hipp 112] Or[1,170] et[cat 127] Bas[bapt 630] et[661] Euthal[cod] Cyr[nest 95] et[csa 556. 663] ... ς *κατηντησεν* cum ACD[c]KL al pler Orthod[qu 71] Or[1,596] et[3,190] et[4,257] Dial[823] et[853] Epiph[287] Chr[5,178] et[547] et ad h. l. Thdrt al; item P 3. Hipp[susan] Dam -*τησαν*

12. *πεσῃ*: P *πεσει*

13. *υμασ*: 37. *ημασ* | *ουκ ειληφεν* (A *ηλειφεν*) et. Or[1,256] etc ... FG e f g vg Or[int 1,129] et[4,608] Cyp[326] Aug[ioh 90] et[alib] Hil[846] Ambrst al *ου καταλαβη* (e f g vg etc *non apprehendat*, Or[int 1,129] *non comprehendat*; Cyp *non occupabit*) | *εασει* et. Or[1,257. 2,796] Ath[1,374] et[879] Bas[eth 283] Ephr[295] Mac[162. 181. 213] etc ... DEFG *αφησει* | *υμασ*: B 37. post *πειρασθ.* | *υπερ ο*: FG 123** add *ου*, item d f g *super id quod non* | *δυνασθε*: FG f g Aug[serm dom 2 (3,214)] et[ps 82 (4,194)] et[mendac 6,446] (non item[ioh 90] nec alib) add *υπενεγκειν*. Item Ath[1,879], sed non add reliqua. | *και την*: 17. om *και* | *υπενεγκειν* sine *υμασ* cum א*ABCD*FGLP al[10] arm Or[1,257] Mac[181] et[213] Bas[eth 283] et[3,301] Chr[246 com] et[247 txt] ex[cdd mosc] Euthal[cod] Cyr[csa 273] et[ador 185] et[alib] Thdrt[4,1077] Thphyl[cdd] ... ς (= Gb Sz) praem (sed D[c] add, posteaque deletum est) *υμασ* cum א[c](D[c])K (*επενεγκ.*) al pler Chr[3,97] et[3,44] et[4,269] et[6,191] Thdrt ad h. l. et[1,970] et[2,564] et[4,1129] Dam al

14. *φευγετε*: L *φευετε* | *ειδωλολατρειασ* ut אABD[c]KLP etc ... CD*FG al mu (9 apud Scrl) -*λατριασ*

15. *φρονιμοισ*: DE d e add *υμιν* (item sah cop) | *κρινατε* (F *κρινεται*) *υμεισ ο*: D[gr]* *κρ. ουν*

16. *ευλογιασ* (d e f g vg *benedictionis*): FG 71. 80. 213. syr[sch] *ευχαριστιασ* | *ευλογουμεν*: D[gr]* *ηυλογουμεν* | *κοινωνια* pri (א[a]): א* -*νιασ* | *εστιν* pri h. l. (et. Ln[ed mai]) cum אCDEFGKL al omn[vid] it vg syr[p] go Chr[248. 249] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst etc (Ir[int 209] *communicatio sanguinis est Christi*) ... Ln[ed min] Ti post *κοινωνια* pon cum ABP syr sch sah cop arm Cyr[nest 111] Aug[adversar leg 1 (8,560)] | *τον αρτον*: 3. 5. 71. Chr[249] Thdrt *ο αρτοσ* | *εστιν* sec post *τ. χριστ.* c. אBCDEFGKLP al omn[vid] it vg syr[p] go Chr[249] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Ti ante *του σωματοσ* c. A syr[sch] cop (sah om) Aug (ut ante) Cyr[nest 111] | *τ. χριστου* sec et. syr[utr] sah cop arm aeth ... D*FG 21. d e f g vg go Thdrt Aug[advers leg] Ambrst *τ. κυριου*. Sed go syr[p mg] Thdrt Ambrst etiam

στοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷσ ἄρτοσ, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν- 12, 12 Ro 12, 5
τεσ ἐκ τοῦ ἑνὸσ ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ Lv 7, 6
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντεσ τὰσ θυσίασ κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἴδωλόν τι 8, 4
ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοισ καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ

---

antea τ. κυριου. Cf et. Dial[870] το δε ποτηριον – ηνικα αν λεγη του αιματοσ και του σωματοσ του κυριου ειναι κοινωνιαν etc.

17. αρτου: DEFG it vg[six] demid harl tol (non item am fu) go Ambrst Pelag add και του ενοσ (D[gr]E[gr] om) ποτηριου. Contra est Lc[brug]: „Non addas *et de uno calice.*"

18. ουχ cum ℵACD*FG 17. Chr[250] ... ς ουχι cum ℵ[c]BD[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al | D* εσθοντεσ

19. οτι ειδωλοθυτ., tum οτι ειδωλον hoc ordine cum ℵ[a]BC**DEP 31. 37. 46. 73. 137. d e f (g) vg sah cop arm aeth[utr] Euthal[cod] Aug[adversar leg 1 (8,569)] Ambrst al ... ς οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ. cum KL al pler syr[utr] go Chr[251] Thdrt Dam al ... F[gr]G[gr] utroq loco ιδωλοθυτον, g *idolis immolatum* et postea *idolum* ł *idolothitum.* Praeterea pro τι εστιν priore loco D*FG d e f g m[56] vg εστιν τι, item altero loco FG d e f g m vg. Atque pro η οτι DEFG d e f g m[56] Aug[mor manich 2 (1,726)] ex[mss 9] Ambrst ουχ οτι (item k[scr] Chr[251] ex[cdd 4] φημι; ουχ οτι) ...... ℵ*AC* nil nisi οτι ειδωλοθυτον τι (ℵ* om) εστιν, omissis (hinc Gb[oo]) η οτι ειδωλον τι εστιν. Id quod confirmat Epiph[350] legens τι ουν φημι; ειδωλοθυτον τι εστιν; αλλ οτι α θυουσι etc, impugnatque Mcionem legentem[320] et[358] οτι ιεροθυτον τι εστιν η ειδωλοθυτον τι εστιν. Dicit enim προσεθετο δε ο μαρκιων το ιεροθυτον, item συ δε ω μαρκιων προσεθηκασ το ιεροθυτον etc. Similiter 17. 71. et adversar legis ap Aug om οτι ειδωλοθυτον τι εστιν η. Contra dicit Aug advers leg 1 (8,569): „Adhibuit enim apostolorum (-lum?) testem eo quod dixerit: *Videte Israel – Quid ergo dico? quod idolum sit aliquid? Sed qui sacrificant* – Quod non ita scriptum est, sed ita: *Quid ergo dico? quia idolis immolatum est aliquid? aut idolum est aliquid? Sed quia quae immolant* etc. Videtur autem eandem lectionem (nisi quod etiam ουχ οτι pro η οτι dat cum d e f g) confirmare Tert[spect 13]: *Non quod idolum sit aliquid, ut apostolus ait, sed quod quae faciunt, daemoniis faciunt,* et[coron mil 7]: „*Non quasi aliquid sit idolum, sed quoniam quae idolis* – Potuit autem accidere ut secundum interpretationum varietatem – quod ego posui: *Quid ergo dico? quia idolis immolatum est aliquid?* minus ille posuerit aut minus codex eius habuerit, et ideo tantummodo posuit: *quia idolum est aliquid.*"

20. αλλ οτι α et. Mcion[epiph 320] et [358] ... DE α δε, FG αλλα α. Item d e f g m[56] vg *sed quae.* Cf huc rursus Aug[adversar leg] l. l. Pergit enim: „Quod vero sequitur, multum ad rem pertinet, quia id aliter posuit. Ait enim apostolus: *Sed quia quae immolant, daemoniis et non deo immolant.* Iste autem dixit: *Sed qui sacrificant, daemoniis sacrificant:* quasi omnes qui sacrificant, non sacrificent nisi daemonibus". | θυ-

θέλω δὲ ὑμᾶσ κοινωνοὺσ τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 *οὐ δύνασθε*
ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέ-
Dt 32, 21 *ζησ κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζησ δαιμονίων.* 22 *ἢ παραζηλοῦμεν*
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
6, 12 23 *Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,*

ουσιν pri (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 31. 37. 46. 71. 73. 109. 137. Mcion[epiph 320. 338. 350] Eus[prae 4,16 (161)] Euthal[cod] (sed h. l. *θυσουσιν*) ... ϛ *θυει* cum KL al pler Chr[251] Thdrt Dam al. Non addidimus autem *τα εθνη* cum BDEF[gr]G[gr] d e m[56] Mcion[epiph ter] (ubi ante) Eus[prae] Tert[spect 13] (vide ante) Aug[advers leg] (vide ante, ita vero[ter] nec aliter ipse adversar legis) Ambrst ... ϛ (Gb[...]) add *τα εθνη* cum ℵAC K(L) al omn[vid] (L *οτι τα εθνη α θυει*) f g vg syr[utr] sah cop arm aeth go Or[int 2,336] Chr[251] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[mor manich 2. 1,728] et [civ dei 8,24] et [op 245] | *θυουσιν* sec (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 73. 137. Eus[praep] Euthal[cod] ... ϛ *θυει* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al ... Marc[epiph ter] (ut ante) om | *και ου* (ℵ *ουχ*) *θεω* hoc loco cum ℵABCP 17. 37. 46. 137. arm Or[int 2,336] Eus[praep] Euthal[cod] Aug[advers leg] (identidem, ut ante) ... ϛ Ti post *θυουσιν* (*θυει*) pon cum DEFGKL al pler d e f g vg syr[utr] sah cop go Chr Thdrt Dam al Aug[mor manich] et[alib] (ut ad *τα εθν.*) ... m[56] Ambrst om, item Tert[spect 13] (vide supra) om | *κοινωνουσ των δαιμονιων* cum ℵABCD[b]KLP al omn[vid] (m[56] vg *socios fieri daemoniorum*, item Ambrst) Clem[168] (om *των*) Or[1,760] etc ... D*et[c]EFG d e f g (Aug fluctuat inter utramq lectionem) go *δαιμονιων κοινωνουσ* | *γινεσθαι* (Or[1,700] *γιγν.*): B* (ut solet) *γεινεσθαι* (nec aliter D*), B[3] *γινέσθαι* (hoc accentu, sed non *γινεσθαι*) ... F[gr]G[gr] *ειναι*

21. *δαιμονιων* (confirmat et. Or[1,301] et[ter 760]; CP* priore loco *δαιμονιον*) ... K bis *δαιμονων*, quam formam etiam Or[1,760 semel] habet. Cf et. Hom[clem 7,4] (*τραπεζησ δαιμονων απεχεσθαι*) et[8] (*τραπεζησ δαιμονων μη μεταλαμβανειν*) et[9,23] (*και τραπεζησ δαιμονων αποσχομενοι*)

22. *παραζηλουμεν*: Severian[cat 195]: *αντι του „παροξυνομεν"*, item Thdrt ad h. l. *αντι του „παρακνιζομεν"*.

23. *παντα* usque *συμφερει*: 17. 119. om. Item *παντα* usq *οικοδομει*: FGP f g om | *παντα* pri sine *μοι* cum ℵ*ABC*DEFGP 46* 67** 118. 179. d e f g am demid fu harl* luxov tol sah cop go Clem[529. 548] Or[4,216] (vide ad 6, 12) Ir[int 282] (non item[gr] ex[cat]) Tert[cult femi 10] et[exhor cast 8] („apostolus: *Omnia*, inquit, *licent*, *sed non omnia aedificant*" [alii „*expediunt*"], „apostolus exclamabat: *Omnia licent, sed non omnia pro salute*") Cyp[176. 326] Amb[off 3,2 (2,111)] al ...... ϛ (= Gb Sz) add *μοι* cum ℵ[c]C[3]HKL al pler vg[cle] harl** syr[utr] arm (aeth *nobis*) Or[int 1,93] Bas[regg 414] Chr[252] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al | *παντα* sec sine *μοι* cum ℵ*ABCDE al[4] d e am fu harl* luxov tol sah cop aeth Clem[bis] Euthal[cod] (Tert[cult fem] vide ante) Cyp[176. 326] Amb[off 3,2] al ... ϛ (= Gb Sz) add *μοι* cum ℵ[c]HKL al pler vg[cle] demid harl** syr[utr] arm go Or[int 1,93] Bas[regg] Chr[252] et[4,61] Thdrt Dam al Ambrst al. Praeterea sic

ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶσ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ Phil 2, 4
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ Ps 23 (24), 1
πλήρωμα αὐτῆσ. 27 εἴ τισ καλεῖ ὑμᾶσ τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον- Lc 10, 7
τεσ διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν

Thdrt: „*παντα μοι εξεστιν*“ κατ *ερωτησιν αναγνωστεον. ειτα κατα αποκρισιν· αλλ ου παντα συμφ.* Idem de altero membro dicit.

24. *το* bis et. Clem[588] Bas[rogg 414] etc (sec loco om 46* 67**) ... A 47. Antioch[1138] (hom[78]) *τα*. Cf et. Tert[cult fem 1 2]: *Nolite vestra curare, sed alterius.* | *αλλα*: 42. 43. 45. 52. 61. 63. 67. 120. al[4 scr] (et haud dubie al) syr[sch] arm Clem[588] add *και* (Clem *ζητειτω μονον αλλα και*) | *ετερου* (Antioch Thphyl *πλησιον*) sine *εκαστοσ* cum ℵABCD*FGHP 17. 67** 71. 78. 80. it vg sah cop arm aeth Clem Euthal[cod] Amb[off 3, 2] Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add *εκαστοσ* cum D[b et c]EKL al pler syr sch (*sed omnis homo etiam quod est proximi sui*) et[p] go Bas[bapt 672] et rogg[114] Chr[252] Thdrt Antioch[1138] Dam al

25. *ανακρινοντεσ* (H *-νωντεσ*): F Thdrt[cat niceph 1, 1084] *διακριν.*

26. *του κυριου γαρ* cum ℵBCDEFG 17. 46. 74. 93. a[scr] ... ς *τ. γαρ κυρ.* cum AHKLP al pler Chr[257] Euthal[cod] Thdrt Dam al

27. *ει τισ* (Gb') cum ℵABD*FGP 46. 67** 109. 137. it vg cop arm Chr[257] (*αλλα και· εαν τισ υμασ, φησι, καλη των* etc) et[292] (*ωσ οταν λεγη· ει τισ υμασ καλει των*) Euthal[cod] (Thdrt[1, 198] *λεγει – αποστολοσ· εαν τισ καλη υμασ των*) Euthal[cod] Iac[nisib 91] („dicit apostolus: *Si quis infidelium*“ etc) Ambrst al ... ς *Ει δε τισ* cum CD[c]EHKL al pler syr[utr] sah go (aeth *et si*) Thdrt ad h. l. Dam al | *τ. απιστων* sine additam (et. D[b et c]): D*EFG d e f g fu* et al[lachm] vg[six] sah Ambrst Pelag add *εισ δειπνον* (*ad cenam* vel *caenam*) | *παν το παρατιθεμενον* et. Clem[169] ... A sah cop *παντα τα παρατιθεμενα*

28. *υμιν*: FG d e f g vg go Tert[coron mil 10] Aug[mor manich 2 (1, 726)] om (non item Aug[adim 8, 120]) | *ιεροθυτον* (Gb'') cum ℵABH sah (ut apparet conlato v. 19) syr[sch vid] (*hoc de sacrificio est;* contra v. 19 *victima idoli* pro *ειδωλοθυτον*) d e f (de his vide post) glossar[albertin 129] (*ἱερόθυτον· δαίμοσι προσενεχθέν.* Eadem editor ex Cyrilli lexico adscribit, subiungens „cf Tho. Gale ad Herodot. p. 767. ed. Gron. ubi apostolum *ἱερόθυτον* scripsisse ipsorum vendentium voce usum statuit, allato Eusebio.“) Eandem vocem habet Ps-Clem[hom 11, 15]: *προφάσει γὰρ τῶν λεγομένων ἱεροθύτων χαλεπῶν δαιμόνων ἐμπίπλασθε.* Ita et. Or[1, 764] *ὅσον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, τοῦ συνεστιᾶσθαι δαίμοσι τρόπουσ ἄλλουσ οὐκ ἴσμεν ἢ καθ' οὖσ τὰ καλούμενα παρὰ τοῖσ πολλοῖσ ἱερόθυτα ἐσθίει τισ.* Phryn. ecl. p. 159. *ἱερόθυτον οὐκ ἐρεῖσ, ἀλλ' ἀρχαῖον θεόθυτον,* quemadmodum idem App. p. 42. *θεόθυτα, ἃ οἱ πολλοὶ ἱερόθυτα καλοῦσι.* Item Hesych et Phot[lexic] *θεόθυτα· ἱερόθυτα.* Ceterum nostram loci Paulini lectionem lucu-

ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν:
29 *συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.*
ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλησ συνειδήσεωσ; 30 *εἰ*
ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
Col 3, 17 31 *εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰσ δόξαν*
θεοῦ ποιεῖτε. 32 *ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοισ γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν*

---

lenter confirmat Iulian[cyr 230]: *τοῦ χάριν ὑμεῖσ τῶν παρ' ἕλλησι παρεσθίετε μαθημάτων - καίτοι κρεῖττον ἐκείνων εἴργειν τοὺσ ἀνθρώπουσ ἢ τῆσ τῶν ἱεροθύτων ἐδωδῆσ. ἐκ μὲν γὰρ ἐκείνησ, καθὰ καὶ ὁ Παῦλοσ λέγει, βλάπτεται μὲν οὐδὲν ὁ προσφερόμενοσ, ἡ δὲ συνείδησισ τοῦ βλέποντοσ ἀδελφοῦ σκανδαλισθείη ἂν καθ' ὑμᾶσ.* Quam *ἱεροθύτων* vocem ipse Cyr repetit in refutatione ibidem p. 235. Nescio an eandem confirment d e f Ambrst *immolaticium*. Idem tenent sed addito *idolis* g fu demid al; am* *immolatium* (** *-tivum*) *idolis*, vg[ed] *immolatum idolis*. Ad quae cf supra v. 19. d e *simulacro immolatum*, f vg *idolis immolatum*, g *idolothitum*. Adnotat autem Lc[brug]: „Non mutes participium *immolatum* in nomen *immolatitium*" ...... ς *ειδωλοθυτον* cum CDEFGKLP al omn[vid] g vg (de his vide aute) syr[p] (*victima idolorum*) cop arm go Chr[258] Euthal[cod] Thdrt Dam al Tert[coro mil 10] (*idolothytum*) Aug[mor manich 2] ([1, 728], ut vg[cle]) | *δι εκεινον τον* (Chr[com ter] *δια τον*) *μηνυσαντ. και* (DE[gr] syr[sch] et[p] c. ob. add *δια*, contra d e *propter conscientiam* omisso *και*) *την συνειδησιν*: FG f g tantummodo *δια την συνειδησιν* omissis rell | *συνειδησιν* absque additam cum ℵA BCDEFGH*P al[12] it vg syr[sch] sah cop arm ar[e] aeth Dam Aug[mor manich 2] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ* cum H**KL al longe plu syr[p] go Chr[258] (et.[com]) Euthal[cod] (sed *του κυριου γαρ* etc) Thdrt Phot ap Oec et ipso Oec Thphyl (hi omnes explicant in comm) :: cf v. 26 et ad v. 31.

29. 30. Om hos versus aeth[rom]; aeth[pp] om tantum versum 29.

29. *ουχι* et. Clem[588. 607] etc ... D* 17. *ου* | *εαυτου* et. Clem[bis] etc (accurate reddit go *ipsius*) ... H 31. 37. 73. *εμαυτου* ... D* *σεαυτου*. Item *tuam* it vg (Aug Ambrst etc) syr[p] (syr[sch] *vestram*) sah cop | *αλλησ* et. Clem[bis] etc (et. f vg luxov Aug[mor manich 2] Ambrst al) ... ℵ[gr]G d e g go Amb[ep 27, 980] auct[sing cleric 519] al *απιστου*

30. *ει* sine *δε* cum ℵABCDEFGKLP al plu it vg syr[utr] sah cop arm aeth go Clem[588. 607] Chr[259] Cyr[iul 233] Euthal[cod] Dam al Aug[mor manich 2] etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc pauc[vid] (et. cat[txt 199]) Thdrt (sed non habet Thdrt ap Oec[519]) Oec ... 17. 47. luxov add *γαρ*, Ambrst auct[sing cleric 519] Sedul *ergo* (ex *ego* male ortum?)

31. L post *ειτε* sec repetit *ουν* | *τι ποιειτε* et. Clem[588] Or[1, 765] et[int 2, 75. 170. 4, 670] etc, nec aliter d e f vg (f vg Or[int ter] *aliud quid facitis*); Or[3, 495] *αλλο ποιειτε* ... D[gr]E[gr]F[gr]G g *ποι. τι* | *ποιειτε* sec: FG f g m[114] Ambrst om ... C[3] add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ*

32. *και ιουδ. γινεσθ.* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. Or[2, 727] (*και ιουδ. γιν. και τη εκκλ. τ. θε.*, omisso *κ. ελλ.*) Did[67] Euthal[cod] Cyr[act 29] ... ς *γινεσθε*

καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼσ κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
σιν. (XI.) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ Χριστοῦ. 4, 16

XI.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼσ
παρέδωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶσ
εἰδέναι ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ δὲ Eph 5, 23
γυναικὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεόσ. 4 πᾶσ ἀνὴρ

και ιουδ. cum ℵ[c]DEKLP al pler d e go Or[int 4,669] Bas[regg 421] Chr[260] et [266] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 696] al; item F[gr]G[gr] γιν. ιουδ. τε. Item (omisso και) *estote indaeis* f g vg syr[utr] sah cop arm Hil[90] Ambrst al | του (G[gr*] αυτου) θεου: F om του

33. *παντα πασιν* et. Or[2,727] et[cat 258] etc Hil[90] (*sicut et ego omnia omnibus placeo*) vg (*per omnia omnib.*) ... DE go (*omnibus omne*) πασιν παντα, FG πασιν κατα παντα. Item *omnibus per omnia* d e f g (*omnib. per t secundum omnia*) Tert[idol 14] Cyp[70] Or[int 4,667. 671] Aug[aliq] Ambrst al. In 37. aliis (etiam Herveti codicem Ni Ti editor Thdrti laudat) Thdrt cod est *παντάπασιν*. | *συμφορον* cum ℵ*ABC ... ς *συμφερον* c. ℵ[c]DEF GKLP al omn[vid] Or[2,727] et[cat 258] Petr[alex] (ap Rou[4,25. 26]) Bas[regg 421] Chr[260] Euthal[cod] Thdrt Dam al | το των: FG 115. 116. om το

XI. 2. *δε υμασ* sine *αδελφοι* cum ℵABCP 46. 71. 73. 74. a[scr] sah cop arm aeth[ro] Ath[1,718] Bas[3,60] Cyr[hr 314] (*ινα καγω ο αναξιοσ επι υμων λεγω· αγαπω δε υμασ, οτι παντοτε μου μεμνησθ.* etc) Chr[265] et[9,203] Euthal cod Orsies[5,42] ...... ς Ti add *αδελφοι* cum DEFGKL al pler it vg syr utr (add *μου*) aeth[pp] go Thdrt Dam al Ambrst al | *παντα*: P (item Cyr[hr], vide ante) *παντοτε* | *και*: A* 2. 32. 57. 61. o[scr] al pauc om | *καθωσ*: FG d f (super Graecis, non in Latinis) g Ambrst add *πανταχου* | *παρεδωκα* (FG *παραδωκα*, Ambrst *trado*): ℵ *παραδεδωκα* | *υμιν*: F[gr]G g Ambrst om | *τ. παραδοσεισ* (LP al aliq *-δωσεισ*) ... D*FG it vg Ambrst add *μου* (d e *traditionem meam*, f vg Pelag *praecepta mea*, g Ambrst *traditiones meas*) | *κατεχετε*: C aeth[utr] Ath[581] et[718] Chr[265. 267] et[9,203] praem *ουτωσ*

3. *θελω δε*: F[gr]G 47. syr[p] Ambrst om *δε* | *η κεφαλη*: 17. (teste Gb[ms]) om *η* | *ο χριστ.* cum ℵAB[3]D[c]EKLP al pler Orthod[qu 80] Clem[591] Ephr[2, 246] Chr[267] Euthal[cod] Severian[cat 202] Thdrt Dam al ... B*D*FG 115. 116. 119. (al[vid]) om *ο*. Libere Or[1,680] *πασ ανηρ ου χριστοσ εστι κεφαλη.* | *δε* ante *γυναικοσ*: P om | *του χριστ.* cum ℵABDE 17. 37. 46. Clem[668] Eus[mcell 70] Chr[260 sem] Euthal[cod] al ... ς om *του* cum CFGKLP al pler Or ap Mai[scr vet 10, 475] Eus[mcell 109] Chr[267] et[sem 268] et[11, 169] Thdrt Dam al | *ο θεοσ*: C *ο χριστ.* (inepte)

προσευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 *πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα*
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆσ· ἓν γάρ
ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 *εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται*
γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
σθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 *ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-*
πτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
Gn 2, 23. 18 *δόξα ἀνδρόσ ἐστιν.* 8 *οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ*
ἐξ ἀνδρόσ· 9 *καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ*
γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 *διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν*
ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγγέλουσ. 11 *πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ*
ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυναικὸσ ἐν κυρίῳ· 12 *ὥσπερ γὰρ ἡ*
γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ

---

4. *προσευχομενοσ*: Or[1,198] *ευχομ.*

5. *πασα δε* et. Or[1,198] etc: A syr[sch] aeth *και πασα* ... P *πασα* | *τη κεφαλη*: D*FG om *τη* | *αυτησ* cum ℵACD*FGLP al[20] Chr[271] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... ς Ti *εαυτησ* cum BD[c]EK al plu Or[1,198] | *εν*: L *εαν* (inepte)

6. *κειρασθω* (LP al *κηρασθ.*): B add *η ξυρασθω* | *κειρασθαι*: L al *κηρ.* | *η ξυρασθ.*: 37. om

7. *η γυνη δε* cum ℵ[c]ABD*FGP Isid[3,96] Thdrt (73. 118. Chr[4,74] *η δε γυν.*) ... ς om *η* cum ℵ*CD[c]EKL al plor Chr[273] Euthal[cod] Dam al | *ανδροσ*: FG praem *του*

8. K om versum | F *ουχ γαρ* | *ανηρ*: 47. *ο αν.*, item Chr[273] ex[wosc 1] *ο αν.* et *αλλ η γυ.*

9. Om versum aeth[rom]

10. *οφ. η γυνη*: H 17. 37. *η γυ. οφ.* | *εξουσιαν* et. Clem[970] ex Thdot (*κελεύει τὰσ γυναῖκασ φορεῖν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆσ κεφ. διὰ τοὺσ ἀγγ.*) etc; *potestatem* d e f g vg Tert[marc 5,8] et[virg vela 7. 17] Ambrst al ... Ir[37] (et[gr] et[int]) harl** Hier[ezech 44] Aug[genes 2 (1,082)] *καλυμμα*, *velamen*, item Or[int 3,54] *velamen et potestatem*. Cf Lc[brug]: „*Pro* potestatem *non scribas* velamen, *nec addas pronomen* suum *nomini* caput." (add *suum* fu harl* al) | *δια τουσ*: in editione codicis C male excidit *τουσ*

11. *ουτε γυνη χωρ. ανδροσ* ante *ουτε ανηρ* etc cum ℵABCD*et[c]EFGHP al plus[10] it sah cop arm aeth Clem[591] Dam Ambrst Aug[genes 3] auct[sing cleric 522] ... ς (= Gb Sz) post *ουτε ανηρ χω. γυν.* pon cum D[b]KL al pler vg syr[utr] Ign[intpol 316] Chr[274] et[4,142] Thdrt al Pelag al | *εν κυριω*: Thdrt ad h. l. *εν κοσμω* (in comm non tractat)

12. *ουτωσ* ut ℵABCDEFGLP etc ... H al mu *ουτω* (ita ς) | *δια τησ* (H non om *τησ*, male omisit Montf): K f[ser] *εκ τησ*

πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυ-
ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσισ
αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,
15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβο-
λαίου δέδοται αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τισ δοκεῖ φιλόνεικοσ εἶναι, ἡμεῖσ τοιαύτην συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰσ τὸ κρεῖσσον

13. *εν υμιν αυτοισ* ut etiam fu** (ex emendatione Victoris) tol ... DE d e vg (et. fu* demid harl etc; am *vos autem indicate*) Ambrst Pelag *υμεισ αυτοι, vos ipsi* | *τω θεω προσευχεσθ.* cum ℵABCHKLP al omnvid etc ... DEFG it vg *προσευχ. τω θεω.* Nec aliter syrutr sah cop arm aeth

14. *ουδε* sine *ἤ* cum ℵABCD*FGHP 17. 46. 47. 73. 137. it vg syrsch etp txt cop arm Euthalcod Damparall 406 Amboff 1 (2,60) Ambrst al ... ς (Gboo) praem *ἤ* cum DcEKL al pler sah syrp mg Chr274 Thdrt Dam (ad h. l.) al | *η φυσ. αυτη* (Gb'') cum ℵABCD*etcEHP 17. 37. 46. 73. 74vid 120. 137. 178. ascr Euthalcod Dam ad h. l. etparall ... ς (Sz confuse *ἡ αὐτὴ φύσισ*) *αυτη η φυσ.* cum DbKL al pler (arm? an om *αυτη*?) Chr274 Thdrt al; item *ipsa natura* d e f g vg cum pplat ... FgrGgr om *αυτη*. Cf et. Tertcoro mil 6 „*Nec natura vos*, inquit, *docet.* | *οτι αν. μεν*: ℵ* add *γαρ*, sed iam ipse* utvid notavit, item cop add *γαρ* | *εαν*: D* *αν*

15. *δεδοτ. αυτη* cum ℵAB 17. al sat mu g syrsch sah cop arm aeth Chr 271 txt Euthalcod. Item CHP 37. 46. 68. 73. 74. 80. 109. ascr dscr f vg syrp Dam ad h. l. etparall Ambrst al *αυτ. δεδοτ.* ...... Gboo Sz Ti om *αυτη* cum DEFgrGgrKL al plus45 d e Chr275 bis Thdrt Oec. Cf et. Tertvirgg vela 7 „adiicit apostolus quod honor sit mulieris redundantia capillorum, quia coma pro operimento est."

16. *αι εκκλησιαι* (et. d e g am fu**) ... f vgclo fu* demid harl tol (sah? aeth?) Tertvirgg vela 8 Cyp127 al *ecclesia*

17. *παραγγελλων ουκ επαινω* cum ℵC3 vidDcEFgrGKLP al pler d (sic, errat Sabatier) e g cop sahmünt Chr281 et3, 293. 295 Thdrt Dam al Sedul ... B (et* et***) *παραγγελλων ο. επαινων* ... Ln Ti *παραγγελλω ουκ επαινων* cum AC*FG 6. 10. 17. 31. 39. 46. 67** 73. 80. f g vg syrsch (*hoc autem quod praecipiens sum, non tanquam laudans sum*) etp arm aethvid Ambrst al ... Dgr* 137. sahwoi Euthalcod *παραγγελλω ουκ επαινω* :: *παραγγελλων* minus aptum videbatur, praeceptum enim apostoli quod sequitur primas partes tenere existimabatur | L *οτι ουχ εισ* | *κρεισσον* cum ℵABCD*FGP 17. al Dam etc ... ς *κρειττον* cum DcE(K?)L al plervid Chr281 Euthalcod Thdrt | *αλλα* cum ℵABCD* (E *ἀλλ' α εἰσ*) 37. al paucvid Euthalcod ... ς Ln *αλλ* cum DcFGKLP al pler Chr 281 Thdrt Dam | *ησσον* cum ℵABCD* alvid Euthalcod etc ... ς *ηττον* cum DcEKLP al plervid Chr281 Dam ... FG Thdrt *ελαττον*

ἀλλὰ εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 *πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων*
1, 11 3, 3 *ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι*
πιστεύω. 19 *δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεισ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι*
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 *συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ*
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 *ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-*
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ, ὃσ δὲ μεθύει.
22 *μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆσ ἐκκλη-*

---

18. *υμων*: 28. 42. 48. 52. 55. 63. 115. 119. 238. Thphyl om | *εκκλησια* absq artic cum ℵABCDEFGKLP al[80] fere Chr[283] Euthal[cod] Dam ... ς praem *τη* cum minusc sat mu Thphyl Oec (Thdrt *επι το αυτο* pro *εν εκκλη.*) | *εν υμιν υπαρχ.* cum ℵABCD[b]KLP etc (et. Or[cat 239] Euthal[cod]) ... D[*et c]EFG vg[cle] syr[utr] arm *υπαρχ. εν υμιν* ... am fu demid harl tol Or[int 2,201] Ambrst al om *εν υμιν*

19. *εν υμιν* pri et. Or[1,455] Chr[283] Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier[tit 2] ([4,428]) etc; D[c]E sah cop Archel[5,604] post *ειναι* pon, 48. 72. al[2scr] ante *αιρεσεισ* ... D[*]FG d e f g vg Or[int 4,694] Cyp[197. 326] Aug[genes 2] ([1,681]) Ambrst al (et. Tert[praescr 4] „Et ideo *haereses quoque oportebat esse, ut probabiles quique manifestarentur*"; sed ibi etiam *εν υμιν* sec deest, nec satis accurate Pauli locus exscribitur, item[praescr 30] et[res carn 63]) om, hinc Gb[o] | *ινα* cum ℵACD[b et c]EFGKLP al fere omn f g syr[utr] cop arm Or[1,455] et[int 4,694] Epiph[905] Chr[283] et[2,316] et[3,288. 290. 291. 500. 605] Euthal[cod] Thdrt Dam al Cyp[197. 326] (Tert[praesc 4] et[res carn] vide ante) Hier (ut ante) al ... Ln *ινα* [*και*], Ti *ινα και* cum BD[*] 37. (sed * *και ινα και*) 71. d e vg sah Ambrst al | *γενωνται*: LP al pauc *γενονται* | *εν υμιν* sec et. Or[1,455 ed delar] et[int 4,694] Chr[283] et[2,316] et[3,288. 290. 291. 500. 605] Euthal[cod] al Cyp[bis] al mu ... c Or[edd ante delar] (supplevit ex Philocal) Epiph [905] Chr[3,287] et[sem 288] et[libere 9,290] (qui ll. non valent contra reli) Dam semel (in txt habet, in comm om) Hier[tit] (ut ante) al pauc om, hinc Gb[o]

20. *ουν* cum ℵABCD[b et c]KLP al pler (17. *δε*) f vg Aug[op 39] ([2,50]) Ambrst etc ... D[*]FG d e g Chr[284] (sed[3,291] *συνερχ. γαρ*) om, hinc Gb[o] (laudatur in eandem rem et. Clem[187], sed iste locus non probat: *μη πη αρα και ημιν, ωσ κορινθιοισ, ο αποστολοσ χαλεπηνασ ειπη· συνερχομενων υμων ουκ εστι κυριακ. δειπνον φαγειν.*) | *ουκ εστιν*: f vg Ambrst al *iam non est*, d e nil nisi *non* (om igitur *εστ.*) ... D[*]FG *ουκ ετι*, item g *iam non*

21. *προλαμβανει* cum ℵBCDEFGKLP al plu Clem[171] etc, item *praesumit* it vg Or[int 2,201] etc ... A 3. 31. 46. 106. 108. 114. 120. al fere[10] *προσλαμβ.* | *εν τω* (d Aug[op 39] Ambrst *in manducando*) et. Clem ... DEFG *επι τω*, 3. 17. *εισ το*. Item e f vg *ad manducandum*, g *in manducandum*

22. *εισ το εσθ. κ. πινειν* (d e f g vg *ad manducandum et bibendum*) ... FG *φαγειν και πειν* | *ειπω υμιν* cum ℵABCDEFG 17. 37. 73. 80. it vg syr[sch]

σίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺσ μὴ ἔχοντασ; 17
τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ γὰρ 15, 3
παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριοσ Ἰη- Lc 22, 19 ss Mt 26, 26 ss Mr 14, 22 ss
σοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσασ
ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο
ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτωσ καὶ τὸ ποτήριον μετὰ

---

sah cop go Bas[regg585] Cyr[nest111] Dam pp[lat] ... ς *υμιν ειπω* cum KL al pler syr[p] arm[odd] Thdrt al ... P arm aeth[pp] om *υμιν*, aeth[rom] Chr[296] om *τι ειπ. υμιν* | *επαινεσω* cum ℵACDEKLP al omn[vid] syr[utr] sah (go[vid]) Bas[regg585] Chr[296] Cyr[nest111] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *επαινω* cum BFG d e f g vg pp[lat] | *ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ* etiam ς[e] Gb Sz ... ς Ln *ὑμᾶσ ἐν τούτῳ;* (ut CDLP d f etc)

23. *απο του*: FG *απο* tantum, DE *παρα* tantum (Bas[bapt650] ex[edd2] *παρα του*) | *κυριου*: F[gr]G g *θεου* | *ιησουσ* (2. 28. 29** 238. al[2scr] al aliq aeth Cyr[nest111] add *χριστοσ*. Cf Cyr[hr320]) et. Cyp[107] Ambrst al ... B 44. om | *εν τη νυκτι η* ... D*FG *εν η νυκτι*. Nec aliter d e f g vg Cyp Ambrst al *in qua nocte;* contra Promiss[8prom18] *ea nocte qua* | *παρεδιδετο* cum ℵAB*CDEFGK 17. 46. Dam ad h. l. ... ς *παρεδιδοτο* cum B[3]LP al pler Bas[bapt650] Chr[287] Euthal[cod] Thdrt Dam[parall586] etc (Cyr nest *παρεδοθη*) | *αρτον* et. Bas[bapt650] Cyr[hr330] Cyr[nest111] Euthal ap Zacagn[557] et Euthal[cod] etc ... D*FG *τον αρτ.*

24. *ειπεν* sine *λαβ. φαγ.* cum ℵABC*DEFG 8. 17. 23* 31. 46* 57. 67** 70. 71. 73. 178. d e f g am fu al[lachm] sah cop arm[zoh] Bas[bapt650] Ath ap Thdrt[4,138] Cyr[nest111] Chr[8,295] (vv. 23—25 affert) Euthal[zacagn] Dam parall[586] Cyp[107] ...... ς (= Gb Sz) add *λαβετε φαγετε* cum C[3]KLP al pler vg[cle] demid tol harl (hi[4] *accipite et manducate*) syr[utr] go aeth[pp] (et[ro] tantum *λαβετε*) arm[usc] (ut vg[cle]) Cyr[hr320] (*εκλα. κ. εδωκε τοισ μαθητ. αυτου λεγων· λαβ. φαγ.*) Euthal[cod] Chr[287. 288bis] et[7,883] Thdrt Dam ad h. l. Thphyl Oec Ambrst (ut vg[cle]) | *το υπ. υμων* sine additam cum ℵ*ABC* 17. 67** arm[zoh] Ath ap Thdrt[4,138] (sed Gall[5,169] edidit cum *κλωμενον*) Cyr[nest111] Fulg[op] ad[ferrand] (ap Gall[11,342]. Componit ibi Fulg evglistarum et Pauli locos de coena sacra) ... ... ς (Gb[o]) add *κλωμενον* cum ℵ[c]C[3]D[bet c]EFGKLP al pler d e (uterq *quod – frangitur*, item Ambrst) g (*quod - frangetur*) syr[utr] go Bas[bapt650] Chr ad h. l. et[8,295] (*το υπ. πολλων κλωμ.*) et[7,883] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[bis 4,320. 1318] (*διδομενον η κλωμενον κατα τον αποστολον* utroq loco) Dam ad h. l. et[parall586] al. Similiter D* add *θρυπτομενον*, item sah cop arm[usc] Euthal[zacagn] *διδομενον*, f vg Cyp[107] (hi[3] *quod – tradetur*). Cyr[hr320] post *το σωμα* nil addit, pergens: *και λαβων το ποτηρ.* | *εισ την*: FG om *την*. Ceterum ad ll. de coena sacra spectat et. Iust dial[41] *τύποσ ἦν τοῦ ἄρτου τῆσ εὐχαριστίασ, ὃν εἰσ ἀνάμνησιν τοῦ πάθουσ οὗ ἔπαθεν ὑπὲρ - Ἰησοῦσ χριστὸσ ὁ κύρ. ἡμῶν παρέδωκε ποιεῖν*. Item fit[dial70].

Ex 24, 8 *τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν*
τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκισ ἐὰν πίνητε, εἰσ τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. 26 *ὁσάκισ γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ*
ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ
ἔλθῃ. 27 *ὥστε ὃσ ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ*
κυρίου ἀναξίωσ, ἔνοχοσ ἔσται τοῦ σώματοσ καὶ τοῦ αἵματοσ τοῦ

---

25. *εν τ. εμω αιμ.* cum ℵBDEFGKL al pler etc (it vg Cyp etc *in meo sanguine;* Cyr^{nest} *εν τ. αιμ. τω εμω*) ... ACP 17. 23* 37. 46. 57. 73. 109. Euthal^{zacagn} *εν τω αιματ. μου* | A ab *οσακισ* transilit ad *οσακισ* ineunte versu sq. Praeterea P^{vid} 37. 43. 46. 57. 70. 73. 74. 109. a^{scr} d^{scr} (aeth *facile tempore festi mei*) Bas$^{bapt\,650}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\,536}$ om *οσακ. εαν πινητε* | *εαν* cum ℵBC 17. al pauc Or^{3,191} Euthal^{zacagn} (ex^{cod} cryptoferr) Thdrt ... ς *αν* cum DEFGKL al pler Bas^{bapt} Chr^{288} Cyr$^{nest\,112.\,114}$ Dam al

26. *γαρ*: A (vide ante) arm aeth^{utr} go om | *εαν* cum ℵABC 17. a^{scr} ... ς *αν* cum DEFGKLP al pler Bas$^{bapt\,650}$ Chr^{288} Euthal^{zacagn} Cyr$^{nest\,112.\,114}$ Thdrt Dam^{bis} al | *το ποτηριον* sine additam cum ℵ*ABC*D*FG 17. 46. 80. 109. c^{scr} d e f g vg (et. am fu etc) sah arm Euthal^{zacagn} (sed cod cryptof add *τουτο*) Cyr$^{nest\,112}$ Dam$^{parall\,536}$ Cyp^{107} Ambrst Pelag ... ς (Gb^{oo}) add *τουτο* cum ℵ^{c}C^{3}D$^{b\,et\,c}$EKLP al pler tol syr^{utr} cop aeth go Bas^{bapt} Chr^{288} Nestor$^{cyr\,114}$ Thdrt Dam ad h. l. Phot$^{cat\,220}$ al Cyp^{109} | *αχρι* cum ℵ*B* ... ς Ln *αχρισ* cum ℵ^{c}AB^{3}C rell | *αχρ. ου* sine *αν* c ℵ*ABCD*FG 17. 31. 137. 178. Bas^{bapt} Cyr$^{nest\,112}$ et Nestor$^{cyr\,114}$ Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} et Euthal^{zacagn} ex^{cod} cryptof Dam^{bis} ... ς (= Gb Sz) add *αν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler (sed nonnulli om *ου*) Chr^{288} Thdrt Phot$^{cat\,220}$ al

27. *εσθιη*: P 37. *εσθιει* ... FG *αισθιειηται* | *τον αρτον* sine *τουτον* cum ℵABCDEFG 17. 46. 61. 73. 109. 177. 178. 179. o^{scr} it am fu demid harl marian tol sah syr^{p} et (sed add *κυριου*, item ar^{e}) syr^{sch} arm^{ed} Clem^{318} Bas$^{bapt\,654}$ Ps-Ath^{2,83} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,536}$ Cyp$^{19.\,20.\,149.\,186}$ Or$^{int\,2,257}$ Cassiod^{42} al ...... ς (= Gb Sz) add *τουτον* cum KLP al pler vg^{clem} cop arm^{cdd} aeth Chr^{280} Euthal^{cod} al | *η πι.* c. ℵBCDEFG KLP al pler it vg go syr$^{p\,mg}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et parall al Cyp^{quater} Ambrst al ... A 39. 46. 109. 1^{lect} syr^{sch} et$^{p\,txt}$ sah cop aeth Clem^{318} Ps-Ath^{2,83} Or$^{int\,2,257}$ Pel Cassiod^{42} al *και πι.* Ceterum Cassiod l. l. sic verba contexta adscribit: *Itaque quicumque manducaverit panem et biberit calicem, corpus et sanguinem Christi.* | *πινη*: L al pauc *πινει*, FG *πινηται* | *του κυριου αναξιωσ* (2. Bas$^{eth\,253}$ cdd^{3} *αναξ. τ. κυρ.*) absque additam cum ABCD*EFGKP al plu it vg syr^{sch} sah cop arm aeth Clem^{318} Or$^{int\,2,257}$ (Or^{3,499} *ἡγίαζε γὰρ ἂν καὶ τὸν ἐσθίοντα ἀναξίωσ τὸν ἄρτον τοῦ κυρίου*) Bas$^{eth\,253}$ al mu Cyp quater al ... ℵD^{c}L al plus^{20} syr^{p} go add *του κυριου*. Cf et. Or^{3,500} *ο επ αυτω* (i. e. *αρτω*) *ειρημενοσ λογοσ εστιν ο ωφελων τον μη αναξιωσ του κυριου εσθιοντα αυτον.* | *και του* cum ℵABCDEFGKLP al^{40} fere Clem Bas^{eth} Ps-Ath^{2,83} Chr^{289} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... ς (= Gb

κυρίου. 28 *δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ*
ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 *ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ*
πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 *διὰ*
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.
31 *εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα·* 32 *κρινόμενοι*
δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶ-

---

Sz) om *του* cum minusc ut[vid] mu (2 ap Scri) Thphyl | *κυριου* (et. Clem Or[int] etc Cyp[quater] etc): A 17. aeth[ro] Hier[iovin 2 (4,318)] *χριστου*

28. *ανθρωπ. εαυτον* cum ℵABKL al plcr syr[utr] arm aeth (sah cop *ανθρ. δε δοκιμ. εαυτ.*) Clem[318] Or[4,373] Bas[eth 253] Chr[292 bis] Cyr[ador 421] Thdrt Dam ad h. l. al. Item 4. Or[3,475] Chr[8,785] *εκαστος εαυτον* ... Ti *εαυτον ανθρωπος* (D* *ο ανθρ.*) cum CDEFGP 46. it vg (et pp[lat]) go Euthal[cod] Dam[parall 536]. Item 17. Or[int 3,257] *εαυτον εκαστος*. Praeterea ℵ[c] 2. Epiph[cant 7,9] add *πρωτον*

29. *και πινων* sine additam cum ℵ*ABC* 17. sah aeth[ro] ... ς (Gb[oo]) add *αναξιως* cum ℵ[c]C[c] (sic, adde ad ed. meam) DEFGKLP al fere omn it vg syr[utr] cop arm go aeth[pp] Bas[eth 253] et[regg 172. 525] et[bapt 654] Chr[293] et[8,316] et[12,1001] (sed[203] et[8,316] *αναξ. του κυριου*) Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 536] al Ambrst al. Cyr[ador 421] miscet vv. 27 et 29 *ος αν εσθιη το σωμ. του κυρ. και πινη το ποτηρ. αυτου αναξιως, κριμα εαυτω εσθιει και πινει, μη διακρι. το σωμ. αυτου.* Nec aliter F[a] *ο εσθιων τον αρτον του κυριου αναξιως, η πινων το αιμα αυτου, κριμα εαυτω εσθιει και πινει.* Item Caesar[97] Quaest[ad antioch 242] add *αναξιως* ante *εσθιων*. Cf et. Or[4,444] *ωσπερ ο αναξιως εσθιων τον αρτ. του κυρ. η πινων αυτου το ποτηριον, εις κριμα εσθιει και πινει.* Item prov ap Mai[a] (sed in cod[patmio] ea verba desunt) *ο δε αναξ. εσθιων το σωμα και πινων το αιμ. του κυρ. κριμα εαυτω* etc. Et Hil[425] *Quem qui indigne acceperit, iudicium sibi acquirit.* | *κριμα*: Or[4,444] Caes[97] *εις κριμ.*, item cop | *το σωμα* absq *κυρ.* cum ℵ*ABC* 17. 67** am* fu* harl* al[lachm] sah. Praeterea aeth[ro] *si non sit pura anima eius* pro *μη διακρ. το σωμ.*, aeth[pp] eadem habet sed praemissis *μη διακρ. το σω. του κυρ. ημων και* ... ς add *του κυριου* cum ℵ[c]C[c]DEFGKLP al pler vg cle am** fu** demid harl** tol syr[utr] cop arm go Bas[eth 253] et[bapt 654] Chr[293] Euthal[cod] Thdrt Dam[bis] (ut ante) al Ambrst al ... Cyr[ador] *αυτου*, vide ante

31. *ει δε* (Gb″) cum ℵ*ABDEFG 17. 46. 109. g (*si autem*) go aeth Clem[321] Aug[adim 8,128]. Praeterea *quodsi* d e f vg Or[int 3,301] Ambrst Pel al ... ς *ει γαρ* cum ℵ[c]CKLP al pler syr[utr] sah cop arm Bas[regg 399] Chr[294] et[1,933] et[saep] Cyr[4,507] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[1,272] al Aug[ioh 22] et[alib] | *διεκρινομεν* et. Clem[323] Bas[regg 399] Dam ad h. l. etc ... 37. 46. 47. 108* 109. al plus[10] Bas[regg cod] Chr[294] et[saep] Cyr[4,507] Thdrt Dam[1,272] al *εκρινομεν*

32. *υπο* et. Clem[423] Bas[regg 399] et[463] etc ... FG *απο* | *του κυριου* cum ℵBC 17. 37. 72. 80. 178. Clem[423] Dam ... ς Ln Ti om *του* cum ADEF GKLP al pler Bas[regg 399] et[463] et[alib] Caes[80] Chr[294] et[8,249] et ap Dam

μεν. 33 *ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰσ τὸ φαγεῖν ἀλλήλουσ*
ἐκδέχεσθε. 34 *εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰσ κρίμα*
συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

1 *Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν.*
2 *οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ ἂν ἤγε-*
1 Io 4, 2 s *σθε ἀπαγόμενοι.* 3 *διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύματι θεοῦ*
λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται εἰπεῖν· κύριοσ
Ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

- parall[676] Cyr[ioh 587] Euthal[cod] Thdrt Dam[1,372] al | *συν τω κοσμω* et. Peratae et Sim[mag] ap Hipp[125] et[167] Clem[428] etc ... FG g add *τουτω*, item d e f vg pp[lat] *cum hoc mundo*

33. *μου* (et. it vg etc; errat Sab de d): 67** syr[p txt] (add enim *μου* c.*) arm Aug[ep 55] ([2,127]) Ambrst om

34. *ει* sine copula cum ℵ*ABCD*FG al[10] it vg sah cop aeth Euthal[cod] Cyp[333] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al pler demid syr[utr] arm Clem[173] Chr[296] et[304] Thdrt Dam al | *κριμα*: K *κρισιν* | *συνερχησθε*: F al pauc *-εσθε* (F *-θαι*) | *διαταξομαι* cum ℵBCK LP al pler Chr[296] etc ... ADEFG 37. 44. 47. al *διαταξωμαι*

XII. 1. *αδελφοι*: D*et[c](non item[b])EFG 52. d e f g vg aeth Did[tri 66] Ath lat[776] Ambrst al post *αγνοειν* pon | *ου θελω υμ. αγν.* [2] *οιδατε*: syr[sch] et ar[erp] breviter *volo ut sciatis*

2. *οτι οτε* (Gb'' Sz) cum ℵABCDE[gr]E[gr]LP al plus[50] f g vg syr[p] sah arm aeth[utr] Bas[regg 493] Did[tri 66] Ath[lat 776] Chr[301. 304] Thdrt[cod] al Vig[trin 12] Pelag ... ς (= Sz) *οτι* (omisso *οτε*) cum F[gr]G[gr]K[mg] al mu d e syr sch cop ar[e] Ambrst. Atque etiam Ln *οτι* [*οτε*] ... ℵ* 1. 23. 37. 108. Euthal[cod] Thdrt[ed] Dam Aug[ps 60] ([4, 658]) et[faust 21] ([8,365]) *οτε* (omisso *οτι*). Cf et. Or[int 2, 260] „scribit apostolus: *Cum autem gentes essetis, idolorum forma euntes prout ducebamini.* | *τα αφωνα* (119. om) ... F[gr] G *τα αμορφα* (g *ad simulacrorum formationes*) | D[c]L al *ἂν ἤγεσθε*. Contra B[3] al (item G ex emendatione ut[vid]) *ἀνήγεσθε*. Cf Aug l. l. *quomodo ascendebatis.*

3. *εν πνευμ. θεου*: P om *θεου* | *λαλων*: DEF[gr]G d e g (non item f vg m[5] et[10]) Hil[206. 263] Victorin[ar 1 1] al (non item Aug[faust 21] et[alib] Ambrst al) om | *ιησουσ* (Gb') cum ℵABC 6. 17* 46* 109. cop arm aeth[utr] (etiam syr[utr] ut[vid]) Euthal[cod] Cyr[ioh 796] et[apolog 244] ... F 17** f m[10] vg Cyr ioh[9. 503] et[ador 261] Ath[lat 776] Did[lat 6, 265] Hil[cod] Ambrst al *ιησου* ... ς *ιησουν* cum DEGKLP al pler d e g harl sah syr[p mg graec] Or[1, 283] et[cat 221] Chr[305] Cyr[act 29] Thdrt Dam al Novatian[3, 312] Hil[263 ed]. Ceterum Cyr[ioh 563] *ουδεισ γαρ λεγει αναθεμα ιησου, ει μη εν βεελζεβουλ, κατα*

4 *Διαιρέσεισ δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·* 5 *καὶ* Ro 12, 6
διαιρέσεισ διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· 6 *καὶ διαιρέσεισ*
ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
σιν. 7 *ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ*
συμφέρον. 8 *ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ,*
ἄλλῳ δὲ λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 *ἑτέρῳ πίστισ ἐν*

την του παυλου φωνην. Ibidem^{9} *ει γαρ ουδεισ δυναται ειπειν αναθεμα ιησου, ει μη εν βεελζεβουλ.* Item alibi. | *κυριοσ ιησουσ* (Gb″) cum ℵABC 6. 17. 31. 46. 67** 73. 109. f vg syr^{sch} sah aeth^{utr} Or$^{1,232.\ 4,226.\ 421.\ 422.\ 456}$ (et$^{int\ 1,61}$ sed fluct lectio) Did$^{tri\ 60}$ Bas$^{spir\ 28}$ edd vet Epiph^{863} et^{2,7} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 615.\ 1095}$ et$^{act\ 39}$ Amb$^{spir\ 612}$ Aug$^{faust\ 21}$ (^{8,353}) Tichon$^{reg\ 6}$ ... ς *κυριον ιησουν* cum DEF^{gr}GKLP al pler d e g m^{10} syr^{p} arm cop^{vid} Ath^{2,8} et$^{lat\ 1,775}$ Bas$^{spir\ 23}$ ex$^{edd\ omn}$ et$^{1,232.\ 182}$ Dial$^{maced\ 475.\ 478}$ (Ath$^{opp\ 2}$) Macar^{7,129} Epiph^{898} et^{2,78} Chr^{305} et^{8,589} Thdrt Dam al Did$^{int\ 6,265}$ Amb^{saep} Ambrst Aug$^{serm\ dom\ 2}$ ($^{3,2,224.\ 225}$) al. Libere ut^{vid} transponit Or^{1,232}: *ουδεισ δυναται ειπειν· κυριοσ ιησουσ ει μη εν πνευματι αγιω, και ουδεισ εν πνευμ. αγιω* (corrige *θεου*?) *λαλων λεγει αναθεμα ιησουν, το αυτο ονομαζων αγιον πνευμα και πνευμα θεου.* Nil probat Eus$^{mai\ 26}$ *ουτωσ αδυνατον εστι κυριον ιησουν ειπειν* (adde *ει*?) *μη εν πνευματι αγιω.*

4. *το δε αυτο* et. Eus$^{ps\ 461}$ et$^{ad\ mari}$ ap Mai^{302} Did$^{tri\ 60}$ Bas$^{spir\ 21}$ etc ... B Or^{4,62} Eus$^{dem\ 174}$ et$^{ps\ 195}$ *το δ αυτο* ... Bas^{2,583} *και το αυτο.* Cf et. Eus$^{marc\ 13}$ *αγνοων οτι διαιρεσεισ χαρισματων εισιν, ει και το αυτο πνευμα.*

5. *και διαιρεσεισ*: P om *και* | *και ο* (A* k^{scr} om, sed suppl ipse A* ut vdtr) *αυτοσ* ... 17. 41. 73. 115. 119. d e f m^{10} vg arm Ir$^{int\ 256}$ cdd Or$^{int\ 1,64}$ Eus$^{ps\ 195}$ Ath^{542} (sed fluct lectio) et$^{lat\ 774}$ Epiph^{901} et^{2,78} Bas$^{spir\ 31}$ Cyr$^{act\ 39}$ Chr^{306} al Hil^{806} (non item^{964}) al mu *ο δε αυτοσ* | *κυριοσ*: d Ir^{int} cod *deus*

6. *ο δε αυτοσ* cum ℵAKLP al pler (item DEFG *ο αυτ. δε*) al pler d e f g m^{10} vg syr^{utr} sah arm Eus$^{ps\ 195}$ (*ο δ αυτ.*) Bas$^{eunom\ 298}$ et^{2,583} Did$^{tri\ 60}$ Ath^{542} et$^{lat\ 774}$ Epiph^{898} et^{901} Cyr$^{act\ 39}$ Chr^{306} al mu Ir$^{int\ 265}$ Or$^{int\ 1,64}$ Hil$^{806.\ 904.\ 967}$ Aug$^{faust\ 21}$ et^{alib} Ambrst al mu ...... Ti *και ο αυτοσ* cum BC 37. 46 109. 137. Or^{4,62} Euthal^{cod} | *θεοσ* sine *εστι* cum ℵ*AC DEFGP al^{10} (c^{scr} add *χριστοσ*) d e f g m^{10} (*dominus*) vg sah arm Eus$^{ps\ 195}$ Bas^{bis} Did^{tri} Ath (et^{lat}) Epiph^{bis} Euthal^{cod} Chr^{306} al Ir^{int} Or^{int} Hil etc ... ς (= Gb Sz) praem *εστι* cum ℵ^{c}KL al pler Or^{4,62} Cyr$^{act\ 39}$ Thdrt Dam, item B add post *ενεργων* | *τα παντα*: D* om *τα*

7. *εκαστω δε*: L 37. 238. om *δε* (non probant Clem^{624} Eus^{mar} ap Mai^{302})

8. 9. K ab *αλλω δε* v. 8. transilit ad *αλλω δε χαρισμ.* Similiter al nonnihil transiliendo om.

9. *ετερω* (Or^{4,266} et$^{cat\ rom\ 84}$ Did$^{tri\ 414\ lib}$ *αλλω*) sine copula cum ℵ*BD*E FG 47. 67** d e f g m^{10} vg syr^{sch} arm Clem^{624} Or$^{3,174.\ 4,264.\ 349}$ et^{cat}

τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύ-
ματι, 10 *ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ*
δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία

---

rom[34] et[int 4,649] Eus[marc 13] et[174] Did[lat 271] Hil[165. 806] Ambrst al mu … ς Ti add *δε*, Ln [*δε*] cum ℵ[c]AD[b et c]KLP al fere omnib sah cop syr[p] Or[1,640] et[4,266] Eus[ps 316] et[marin] ap Mai[302] Caes[29] Did[tri 414] (sed[libere]) et [lat 267] Cyr[hr 77] et[250] Chr[307] Thdrt ad h. l. et[alibi ter] Dam al Hil[964] Aug semel (sed plerumq non add; cf Sab) | *αλλω δε* et. Clem[624] Cyr[hr bis] Chr Thdrt al mu Hil[964] … DEFG it (et. m[10]) vg Eus[ps 316] et[marc 13] arm Hil[165] al mu om *δε* | *χαρισματα* (F*G* add *τα*) et. Clem al mu Hil[165. 806] (*dona*) al (m[10] f *gratiae*, g *dona t gratiae*, sed g** *gratia*) … d e g** vg Tert[marc 5,8] Hil[964] Amb[saep] Aug[saep] al *gratia*, *donum*, *donatio* | *εν τω ενι* cum AB 17. 31. 67** 74. 80. a[scr] d e f m[10] vg Did[tri 141. 147] Euthal[cod] Bas[euno 298 edd] Dam Hil[806] et[964 cod] Amb[ps 45,931] ac[saepe] Aug[saep] al mu … ς *εν τω αυτω* cum ℵC[3]DEFGKLP al pler f sup graecis g cop Clem Cyr[hr 250] Bas[euno ed] Chr[307] Thdrt al Hil[964 ed] … C* om *εν τω ενι πνευμ.*, item Eus[ps 316] (sed pergit *αλλω δε γενη γλωσσων και οσα αλλα* etc; Eus[marin] praeterit *αλλω δε χαρ.* usq *πνευμ.*, item Bas[2,305]) Tert[marc] al (sed in pp vix hoc urgeri potest)

10. *δε* prim … D*FG it vg arm Clem[624] Hil[806. 964] al om | *ενεργηματα* et. Clem[624] Or[2,567] Eus[marin 302] Cyr[hr 250] Bas[2,305] et[euno 298] Caes[29] etc Aug[saep] (sed non ubique) al … DEFG *ενεργεια* (DE *-για*), item *operatio* it vg Hil[bis] al mu. Praeterea 46. *ενεργειαι*, 19. *ενεργημα.* | *δυναμεων* et. Clem Or Eus[marin] Bas[2,305] et[euno 298] Caes etc Tert[marc 5,8] Hil[964] et[806] Aug[saepe] Ambrst al … DEFG d e f[sup graecis] (non[txt lat]) g m[10] Cyr[hr 250] Gaud[serm 9] *δυναμεωσ* | *αλλω δε προφ.* cum ℵACKLP al omn[vid] syr[utr] cop Or[cat 240] Eus[marin] Caes Bas[euno 298] Cyr[hr] Chr[307] Euthal[cod] Thdrt Dam al … Ln om *δε* cum BDEFG it vg Clem[624] Eus[marc 13] Bas[2,305] Tert[marc 5,8] Ambrst al mu | *προφητεια*: 46. h[scr] al? Eus[marin] Chr[307] *-τειαι* | *αλλω δε διακρ.* cum ℵACKLP al omn[vid] syr[utr] cop Eus[marin] Caes Cyr[hr] Bas[euno] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al … Ln om *δε* cum BDEFG it vg arm Clem Bas[2,305] Tert[marc] Ambrst al mu | *διακρισισ* cum ℵCD*FGP 17. d e f g m[10] vg syr[sch] sah (dedit Münt) arm (aeth[libere]) Clem Or[cat 226] (*το χαρισμα τησ διακρισεωσ του πνευματοσ*) Bas[euno 298] Tert[marc 5,8] Hil rell omn … ς Ln Ti *διακρισεισ* cum ABD[gr c]K[all]L al pler syr[p] cop Eus[marin] Bas[2,305] Caes Cyr[hr] Euthal[cod] Chr[307] Thdrt al | *ετερω* sine *δε* cum ℵ*BDKFGP 119. l[scr] al? it (et. m[10]) vg Clem Caes Tert[marc 5,8] rell … ς Ti add *δε* cum ℵ[c]ACKL al pler syr[utr] cop arm Eus[ps 316] et[marin 302] Cyr[hr] Bas[euno] (*αλλω δε*) Euthal[cod] Chr[307] Thdrt al | *αλλω δε* usq *γλωσσων*: BK 109. d[scr] k[scr] al[vid] Eus[marin] om | *αλλω δε* et. Clem Caes etc … D* d e f m[10] vg arm Tert[marc 5,8] Hil[165. 964] et[alib] al mu (sed non Hier[qu 9] ad hedib) om *δε* | *ερμηνεια* (*-εια* ℵCD[c] etc; AD*FGLP etc *-ια*) cum ℵCD[c]EFGKLP al omn[vid] Clem Caes Bas[euno] Cyr[hr] Euthal[cod] etc … Ln *διερμηνεια* cum AD* (:: cf 12, 30. 14, 5. 13. 27. 28). Perrexerat D[gr*]

γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼσ βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, 27 6, 15 Ro 12, 4 s
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτωσ
καὶ ὁ Χριστόσ· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ εἰσ ἓν
σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνεσ, εἴτε δοῦλοι εἴτε Ga 3, 28
ἐλεύθεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ

---

per incuriam *γενη*, sed et uncis et punctis notatum est. ... m[10] Vig varimad Cassiod *interpretationes*

11. *παντα δε ταυτ.* cum ℵABCKLP al fere omn m[10] syr[utr] Clem[624] Eus marin[303] Chr[hr 230] Did[tri 142. 147] Ath[705] Caes[29] Chr[307] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[242] et[4,390] Dam al Hil[906] Aug[saepe] al (Or[int 4,618] *omnia autem* omisso *ταυτα*) ... DEFG 46. d e f g vg cop go arm Iust[rect fid 6] Or[3,350] Bas[eunom 296] Did[tri 61] Ath[523. 544] Cyr[thes 84] Thdrt[4,18] Chr[2,555. 556] Hil[965] Ambrst al *ταυτ. δε παντ.* | *το εν* et. Iust[rect fid] Clem Eus[marin] Bas eunom Cyr[hr] Did[tri ter] Ath[ter] Chr[2,555. 556] Cyr[thes] Thdrt ad h. l. et[248] Dam al ... D*FG 119. arm Ign[intpol 264] Or[3,350] Chr[307] et[2,739] Severian [6,510] (in Chr[opp]) om *το* | *ιδια* et. Iust[rect fid] Clem Eus[marin] Ath[ter] Did[ter] Cyr[hr] Bas[2,133] Caes al mu Aug[saepe] (*dividens propria singulis*) Hier[pelag 1] ([4,2,494] *dividens singulis unicuique)* al (et. syr[p mg graec]) ... P* (*διερουμενα* pro *διαιρ. ιδια*) FG d e f g m[10] vg syr[sch] arm Bas[2,588] et[eunom 296] Epiph[414. 476. 782] Or[3,350] (*χωρηγουν εκαστω*) et[int 1,64] Did[lat 271] Hil[965] (non item[cod?]) Amb[fid 2,479 et alib]) Hier[saep] Ambrst al om

12. *γαρ* et. Hipp[prov] ap Mai[74] Hil[906] etc: K a[scr] arm aeth om | *και μελη*: D*F[gr]G d e g go Hipp[prov] Hil Tichon[reg 1] *μελη δε* | *πολλα εχει* cum ℵABCP 17. 37. 73. 118. arm Hipp[prov] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Hier iovin 2 ([4,2,216]) ... ς Ti *εχει πολλα* cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] go Chr[314] Thdrt[2,101] Dam al Hil Ambrst al | *τα μελη του*: D* d e go Hil Ambrst Tich *τ. μελ. εκ του* (d e *de corpore uno*, Hil etc *ex uno corpore* | *του σωματοσ* sine additam cum ℵ*ABCFGKLP 10. 17. 23. 31. 73. 115. 119. 122* 137. d[scr] f g vg syr[utr] cop arm aeth Chr[314 sem] et[315] Euthal cod Thdrt ad h. l. al Hier[iovin 2] Aug[ps 30] et[ps 67] et[alib] al ... ς (= Gb[oo] Sz) add *του ενοσ* cum ℵ[c]DE al pler (178. praem) d e sah[münt] go Chr [314 sem] Thdrt[2,101] Dam, item (*ex uno corpore*) Hil Ambrst Tich | *χριστοσ*: C *κυριοσ*

13. *εν ενι*: 57. al aliq d e (hi[2] *nam et uno spiritu*) Clem[117] om *εν*. Item F[gr]G g om *εν* | *εισ εν*: D[gr*] (confuse) *εισ εσμεν εν* | *εν πνευμ.* (ante *εποτισθημ.*) cum ℵ(A)BC*D*FGP 17. 47. 73. 80. 137. d[scr] d e g am fu harl (hi omnes *unum spiritum potati sumus* vel *potavimus*, g sub *aut potabimur*) et (*uno spiritu*) demid tol, atque etiam (vel *unum spir.* vel *uno sp.*) syr[utr] cop arm aeth go Ign[intpol 204] Ath[583. 554] Did[tri 147. 174. 261. 272. 278] Chr[316] Euthal[cod] Aug[faust 21] Ambrst al ... ς (Gb[o]) praem *εισ* cum D[c]EK(L) al pler vg[clo] (*in uno spiritu*) Thdrt ad h. l. et[2,101] Dam. Praeterea a[scr] 134. 139. 178. 179. al fere[20] *εισ* (al[2] om) *εν πομα εποτισθ.* (Mac[hom 4,12] *και παντεσ, φησι, το αυτο πομα επο-*

σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούσ· ὅτι οὐκ
εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
σώματοσ. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ, οὐκ εἰμὶ
ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ. 17 εἰ
ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρη-
σισ; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸσ ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ
σώματι καθὼσ ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλοσ, ποῦ τὸ
σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται
δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ
κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον
τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματοσ ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά

τισθ.), item syr[p] *unum potum* (in mg[graec] πομα) *bibimus*, Clem[117] ενι ποματι επιομεν, 18* 20. 63. 113** 121. 123. εν (*sive* εισ εν) πομα εποτισθ. εισ εν πνευμα, L 21. 39. 116. εισ εν πνευμα εφωτισθημεν, A vero εν σωμα εσμεν

15. ουκ εστιν: ℵ* ουκ ειμι, sed[a] vel ipse* correxit

16. και: et. Or[int 2,61] Aug[ps 87] (4,980)·Pel al; item Aug[faust 21] *Vel si* ... D*E d e go Ambrst om | οτι: P 114. Chr[mosc 1] om. Ceterum ad finem versuum 15 et 16 punctum posuimus (ut etiam Ln, nec aliter voluit Wtst), contra ς Gb Sz interrogationis signum.

17. οφθαλμοσ: D* ο οφθ.

18. νυνι cum ℵCD[b et c]KLP al pler Chr[316 bis] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln νυν cum ABD*FG 73. 119. l[scr] Thphyl. Cf autem Etymologic: τὸ νῦν κατ' ἔκτασιν τοῦ ι γίνεται νυνί, καὶ διαφέρει τοῦ νῦν· τὸ μὲν γὰρ νῦν καθόλου ἐπιῤῥηματικῶσ τάσσεται ἐπὶ τῶν τριῶν καιρῶν, τὸ δὲ νυνὶ ἐπὶ μόνου τοῦ ἐνεστῶτοσ: ad quam sententiam cf Steph. Thes. vol. 5. p. 1609. | ο θεοσ εθετο: 17. f vg (non item d e g) Or[3, 617] (non item[int 2,61] nec[4, 618]) εθετ. ο θε. | εν εκαστον: K praem (perperam) εισ

19. τα παντα cum ℵACDEKLP al fere omn Chr[318. 319] Euthal[cod] Thdrt[bis] Dam etc ... BFG 17. om τα, hinc Ln [τα]

20. νυν δε cum ℵABCDEKL al pler Chr[319] Thdrt Dam al ... FGP 32. 47. 67. 80. 114. Chr[318] Thphyl νυνι δε | μεν cum ℵACD[b et c]EFGKLP al pler f g vg etc ... BD* 73. 114. d e arm go Aug[ps 87] et[faust 21] om; hinc Ln [μεν]

21. ου δυν. δε cum ℵBDEKL al plu d e vg (et. am fu** etc) syr[p] go Chr[324 bis] Thdrt Dam al Ambrst Aug[faust 21] al ... Gb Sz om δε et Ln [δε] cum ACFGP 17. 37. 137. al[20] f g fu* demid syr[sch] cop arm aeth Euthal[cod] Aug[ps 67] al | ο οφθαλμ. cum ℵABCDEFGLP al plus[40] Or[3,602] Bas[spir 52] Chr[324] Euthal[cod] etc ... ς (= Gb Sz) om ο cum K al mu[vid] arm Thdrt[4,572] Thphyl[txt] (non item[com])

ἐστιν, 23 *καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματοσ, τούτοισ*
τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημο-
σύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 *τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει.*
ἀλλὰ ὁ θεὸσ συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν
δοὺσ τιμήν, 25 *ἵνα μὴ ἦ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ*
ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 *καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλοσ,*
συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλοσ, συνχαίρει πάντα

23. *και α:* F[gr]G[gr] *και ο* (non mutatis sqq) | ς[e] 1624. 1633. (non amplius 1656.) *ατιμωτερα,* ut etiam L 37. al aliq | *ειναι του σωματοσ:* DEFG al[2] it vg Dam pp[lat] pler (sed non Aug[faust 21] et[20]) add *μελη* vel post *ειναι* vel (ut 17. Dam f vg) ante *ειναι* | *εχει:* F[gr]G[gr] *εχειν*

24. *εχει:* DEF[gr]G[gr] d e syr[sch] add *τιμησ* | *αλλα* cum ℵABCDEL al mu (5 ap Scri) Mcion[epiph 330] et[361] Dam ... ς *αλλ* cum FGK[sil] al plu Chr[326] Thdrt al | *ο θε. συνεκερ.* et. Mcion[epiph] etc ... A *συνεκ. ο θε.* | *το σωμα* (ℵ[c]): ℵ* om *το* | *τω υστερουμενω* cum ℵ*ABC 17. 57. 67** Melet epiph[877] init Dam ... ς Ti *τ. υστερουντι* cum ℵ[c]DEFGKL al pler Or[4,198] Dial[869] Chr[326] Euthal[cod] Thdrt Antio[1153] al | *περισσοτεραν δουσ τιμην* et. Or (sed *διδουσ*) Dial etc ... B *τι περισσοτερον δουσ*

25. *σχισματα* cum ℵD*FGL 47. 74. 109. a[scr] al plus[30] (7 ap Scri) g fu (harl* *sint scisma*) arm Bas[2,216] Antioch[1158] Dam Thphyl Aug[contin 6,311 et nat boni 8,509 et faust 20; 8,444] Sedul ... ς Ln Ti *σχισμα* cum ABCD[b et c] EK al plu d e f vg syr[utr] cop Or[4,198] Chr[326] Thdrt Oec Aug[faust 21; 8,356] Ambrst al :: minus aptum videbatur *σχισματα* de corpore dici | *το αυτο* (et. d e f g vg *id ipsum*) et. Or[3,617] et[4,198] etc: D[gr]*F[gr]G[gr] arm *τα αυτα* | *μεριμνωσιν* et. Or[bis] etc: DEFG Thphyl[mg] *μεριμνα*

26. *ειτε* pri cum ℵACDEKL al fere omn vg[edd] ap[lachm] (*si quidem*) syr[sch] (*ut quando*) cop Bas[2,216] Chr[326. 330] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Similiter 31. *ει,* Cyp[21. 70. 99] (*Si patitur*) et Aug[saep] (*Quia si*) *si* posteaque *et si.* Cf et. Or[1,214] *οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦ· ει πασχει μελοσ εν, συμπασχει παντα τα μελη, και ει δοξαζεται μελοσ εν* etc; item Eus[dem 15] *καὶ τό· ει πασχει εν μελοσ, συμπασχει παντ. τα μελη,* nil praeterea; ita etiam Thdrt[4, 1127 et alib] *ει γαρ πασχει εν μελοσ* etc, quae quidem certe contra *ει τι* testantur. Libere et. Or[2,640] *οι πιστευοντεσ εισι σωμα χριστου και μελη εκ μελουσ· εαν δε πασχη μελοσ εν, συμπασχει πα. τα μελη, και εαν δοξαζηται μελ. εν, συνδοξαζεται* etc. Item bis *εαν* Bas[regg 474] ...... Ln *ει τι* cum BFG d e f g vg syr[p] arm Ambrst al | *εν* et. Or[1,214. 2,640] Eus[dem 15] Bas[2,216 et regg 474. 476] al Cyp[ter] etc (sed Or[1,214] *μελ. εν,* Cyp[21. 99] *membrum unum*) ... A om. Similiter sed liberrime Or[4,198] *ει τινα ευπαθειαν εχει μελοσ, συνευπαθηση παντα* etc | *συνπασχ-* cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln *συμπ-* cum B[3]K[sil]L al certe pler | *μελοσ* sec loc sine *εν* (et. Ln[ed min]) cum ℵ*AB Thdrt[4, 1278] ... ς Ln[ed mai] Ti praem *εν* cum ℵ[c]CDEFGKL al omn[vid] it vg syr[utr] cop arm aeth Or[1,214] (*μελοσ εν*) et[2,640] (ut ante) Bas[2,216 et regg 474] Chr[330 bis] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al Cyp[ter] (sed[bis] *membr. unum*) etc | *συνχαι-* cum AB*CDEFG 37. ... ς Ln *συγχ-* cum ℵB[3]K[sil]L al pler

12 *τὰ μέλη.* 27 *ὑμεῖσ δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ.*
9. 10 Eph 4, 11 28 *καὶ οὓσ μὲν ἔθετο ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ,*
δεύτερον προφήτασ, τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ, ἔπειτα
χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη γλωσσῶν.
29 *μὴ πάντεσ ἀπόστολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ πάντεσ διδά-*
σκαλοι; μὴ πάντεσ δυνάμεισ; 30 *μὴ πάντεσ χαρίσματα ἔχουσιν*
ἰαμάτων; μὴ πάντεσ γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ πάντεσ διερμηνεύου-
14, 1 *σιν;* 31 *ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερ-*
βολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

---

27. *εστε σωμα* et. Or[2,640. 4,197] et[int 2,61] et[alib] (et[cat 102] *και παντεσ εστε σωμ. χριστ.*) Eus[dem 407] et[ps 53] ac[saep] etc ... F[gr]G g Amb[luc 15, 1461] (non item[17, 1476]) *σωμα εστε* | *μερουσ* et. Or[2, 640. 4, 197] et[int 4, 561. 600] Eus[dem 467] et[ps 148. 370] et[alib] Bas[2,216] Chr[338] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[2, 101] Dam al (Thdrt sic: *ου γαρ ημεισ μονοι, αλλα παντεσ οι κατα την οικουμενην πεπιστευκοτεσ· δια τουτο γαρ το εκ μερουσ προστεθεικεν.* Similiter alii explicant.) ...... D* d e f vg syr[p] (sed[mg] *μερουσ*) arm Or[2, 640] Eus[ps 53] Epiph[707] Thdrt[1, 1200] Severian[cat 248] Procl [698] (Gall[9]) Ambrst al (sed Amb[luc 15] et[17] *ex membris*; Hil[967] Aug[ioh 21] om) *εκ μελουσ*. Sic Severian l. l. (*ουκ ειπεν μελη εκ μελων, αλλα μελη πολλα εκ μελουσ ενοσ· μελοσ γαρ η κεφαλη του ολου σωματοσ.*)

28. *τριτον*: D[gr*] add *δε*, 37. Or[2,501] (non item[int 600] nec[cat 245]) praem *και* | *επειτα* pri: syr[p mg graec] *ειτα* | *επειτα* sec cum ℵABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas[2, 24] Cyr[br 296] Chr[338] Euthal[cod] Cyr[act 40] Dam. Videntur etiam agnoscere qui bis *deinde* habent Aug[gest pelag 10, 200] Ambrst ... ς *ειτα* cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec. Item[vid] f vg quum habeant *deinde - exinde* ... DEFG d e g Hil[967] Amb[ps 118, 1250] et[spir 2] ([602. 663]) om | *αντιλημψ-* cum ℵAB*D*FG ... ς *αντιληψ-* cum B[2]CD[c]EKL al omn[vid] | *γενη* (ℵ[a]): ℵ* om (per manifestam incuriam) | *γλωσσων*: vg[cle] harl** tol (demid) syr[p] arm Ambrst (sed fluct lectio) Pelag add *interpretationes* (demid *-onem*) *sermonum*. Cf huc Luc[brug]: *Correctoribus visum non est omittere* interpretationes, *quamvis Graeco consentanee ab aliis libris omittatur.*

31. *τα χαρισμ.*: FG om *τα* | *τα* sec: in F supra scriptum est | *μειζονα* cum ℵABC 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 67** 73. 137. 213. am aeth[utr] Or [2, 647. 4, 418] et[cat 94] et[int 4, 649] Philea (ap Routh[4, 88] ex Eus[hist 8, 10]) Thdor mop ex[cat 246] Euthal[cod] Cyr[thes 84] Thdrt[comm] Dam ad h. l. et[parall 634] Hier[iovin 2 : 4, 2, 210] et[pelag 1 : 4, 2, 494] et[naum 1 : 6, 1559]. Habent enim Or[lat 4,649]: *apud Paulum - dicentem: Aemulamini autem dona maiora, magis autem ut prophetetis* (cf 14, 1), item Phileas ap Eus: *ζηλωσαντεσ τα μειζονα χαρισματα οι χριστοφοροι μαρτυρεσ*, item Thdor[mop] *αντι του· ολωσ γαρ εφιεσθε των μειζονων χαρισματων· ει ουτωσ εφιεσθε, εγω υμασ επι ταυτα προοδηγησω. τουτο γαρ επηγαγεν· και ετι καθ υπερβολην* etc ...... ς *κρειττονα* (DEFG etc *-σσονα*) cum DEFGKL al

XIII.

1 *Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,*
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 *καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν*
τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, 14, 2 ss

---

longe plu d e f g vg (exc am) cop[vid] arm Or[4,77] et[int2, 141] Chr[337] Severian[cat 316] Thdrt[txt] Dam[parall 353] et[582] Phot[cat 247] Thphyl Amb[ps 86,378] et[vidui 5,194] Ambrst al (cf et. Tert[uxor 1,3] „*et meliorum donationum sectatores simus*). Ex illis habent Or[4,77] *το υπο παυλου προστεταγμενον· ζηλουτε τα χαρισμ. κρειττονα, μειζονα δε των χαρισματων το και παντων προτεταγμενον* etc, item[int 2, 141] *dicens: Aemulamini autem dona meliora, magis autem ut prophetetis;* Chr vero: *και ουκ ειπε „τα μειζονα", αλλα „τα κρειττονα"* etc, quae repetit Thphyl. | *και ετι* (G *ετει*, D[gr*] *ειτι*, F[gr] *ειτει*): FG d e g m[16] (*Item ad Cor. prima: Adhuc* etc) syr[sch] om *και* | *υμιν δεικνυμι* (A *διγνυμι*., 17. *δεικνυω*): F[gr]G g *δεικν. υμιν*

XIII. 1. *γεγονα χαλκοσ* usque *αγαπ. δε μη εχω* (v. 2.): ℵ* om, suppl[a] | *γεγονα* et. Or[cat 250] et[int 2, 176] (Or[4, 121] *-γεγονε χαλκοσ ηχων*) Bas[2,208. 2,228] et[alib] Chr[338] Cyr[fest pasch 85] etc (f vg *factus sum velut*, item Aug ioh[6] *fact. sum tamquam*, etc) ... D*E* *εν ειμι*, item F[gr]G *εν ειμι η*, d e g m[16] Ambrst *in* (g m Ambrst om) *unum sum ut* (Ambrst *velut*) | FG *χαλικοσ* | *αλαλαζον* cum ℵ[a]BCFGKL etc (syr[p mg gr] *αλλαλαζον*) ... A DE 17. d[scr] *αλαλαζων* (item 8[lect] *κυμβαλοσ αλαλαζων*)

2. *και εαν* pri loc cum ℵ[a]BDEFGL al fere omn Bas[2,208] Ephr[333] Chr[339] Euthal[cod] etc ... K *και αν* ... Ln *καν* cum AC 17. 31. Bas[2,228] Cyr[fest pasch 85] | *προφητειαν* cum ℵ[a]ABCD[2]FGK[gil] al pler ... D*L al pauc *-τιαν* | *ειδω* (*noverim* d e f g m[16] vg) ... AD* 17. 47* 72. al aliq Ephr[333] Bas[bapt 665] Dam[parall 318] *ιδω* ... FG *ουδα* (pro *οιδα*) | *παντα*: FG *τα παντ.* | *και εαν* sec loco cum ℵCDEFGKL al fere omn Ephr[333] Chr[339] Euthal[cod] etc (al pauc Bas[2,248] *και εχω*, item f vg; 47. Bas[2,228] *και* tantum omissis *εαν εχω*) ... Ln[ed min] *καν* cum AB 17. 31. Clem[614] Or[4,427] et[cat 251] Cyr[fest pasch 85] | *μεθισταναι* cum ℵBDEFG 17. 19. 31. 37. 43. 44. 48. 52. 55. 73. al pauc Clem Cyr[fest pasch] Thphyl ... Method[733] Bas[2,208] *μεθισταν* ... ς Ti *μεθιστανειν* cum ACKL al pler Or[3,576. 579] et[cat 251] Bas[2,228] et[bapt 665] Ephr[333] Chr[339] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 353] Oec | *ουθεν* (Gb") cum ℵABCD[c]L al sat mu (10 ap Scri, 5 ap Mtth) Clem[614] Ephr[333] et[2,112] Bas[2,228] ex[edd plu] et[bapt 665] Euthal[cod] Macar[hom 26] (Gall[7,99]) Dam ad h. l. et[parall 353] al ... ς[e] Gb Sz (non ς) *ουδεν* cum D*FGK[gil] al permu Clem[166] Method[733] Macar[hom 27] (Gall[7, 107]) Bas[2, 208] Chr[339] Cyr[fest pasch 85] Thdrt al. Ceterum cf Phryn[ecl 181]: *οὐθείσ, διὰ τοῦ θ, εἰ καὶ χρύσιπποσ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν οὕτω λέγουσι, σὺ δὲ ἀποτρέπου λέγειν· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι διὰ τοῦ δ λέ-*

ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 *καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ-*
άρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγά-
πην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 *ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-*

γουσιν, ουδεισ. Ad quae uberius adnotantem vide Lobeckium. In Steph. Thes. 5, 2373 exempla formae *ουθεν* ex papyris afferuntur. | *ειμι*: A *ωφελουμαι*, item Amb[luc 13, 1453] et[ps 45, 930] al *nihil mihi prodest*

3. *και εαν* pri loc cum ℵDEFGKL al pler Ephr[338] Bas[bapt 665] Chr[339] Thdrt al ... Ln *καν* cum ABC 17. al pauc Clem[614] Or[cat 252] Bas[3,203] Cyr[4,754] et[fest pasch 85] Dam | *ψωμισω* cum ℵABCDEFGL al longe plu Clem[614] Or[cat 252] Ephr[333] Bas[3,203] et[bapt 665] Chr[339] Euthal[cod] Cyr[bis] Thdrt Dam ad h. l. al ... ς[e] (non ς Gb Sz) *ψωμιζω* cum K[all] al vix mu (nullus ap Scri) Dam[parall 353] | *και εαν* sec loc cum ℵ (B *και αν*) DEFGKL al pler (Meth[733]) Ephr[333] Bas[bapt 665] Chr[339] Thdrt al ... Ln *καν* cum AC al? Or[cat 252] Cyr[4,754] Dam ... Bas[3,203] Chr[mosc 2] Cyr[fest pasch] *και* tantum | *παραδω*: FG *-δωσω* | *καυθησομαι* (Gb') cum DEFGL al permu (6 ap Scri, 9 ap Mtthaei; Wtst al neglexerunt) Bas[bapt 665] Euthal[cod] Cyr[4,754] Max[1,545]. Item *καυθησωμαι* CK al plu Or[cat 252] Ephr[333] Chr[339] (sed[mosc 1] *-σομαι*) Cyr[fest pasch 85] Thdrt Dam al. Clem[614] *παραδουσ το σωμα ινα καυθησεται*, Bas[3,203] *καυθη*, Meth[733] *και εαν το σωμα μου πυρι παραδωσω*. Confirmant eandem lectionem (*καυθησ-*) d e f g m[16] vg syr[utr] cop arm aeth go Tert[prax 1] (*quando etsi corpus suum tradidisset exurendum, nihil profecisset, dilectionem dei non habens*) Cyp[199. 204] Rebapt[13] (Gall[3,364]) Aug[ioh 7] et[13] ac[saep] Ambrst al mu lac[nisib 17] ...... Ln *καυχησωμαι* cum ℵAB 17. aeth[ro] (cop[wil]? ap Mill et Wtst) Ephr[2,112] (*-σομαι*). Inprimis cf Hier[gal 3: 4,307] (Vallars[7,517]) *Si tradidero corpus meum ut glorier* etc; ibidem[308] (Vall[518]) *Scio in Latinis codicibus, in eo testimonio quod supra posuimus:* Si tradidero corpus meum ut glorier, ardeam *habere pro* glorier; *sed ob similitudinem verbi, qua apud Graecos* ardeam *et* glorier, *id est καυθήσομαι* et *καυχήσομαι, una litterae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa.* Rursus idem[isai 58: 3,420] (Vall[4,668]): *Apostolus si etiam corpus suum tradat martyrio ut* ardeat, *sive* glorietur (*utrumque enim fertur in exemplaribus*) *absque dei caritate* etc :: at vdtr potius *καυχησωμαι* (*-σομαι*) per errorem ex *καυθησομαι* fluxisse. | *ουθεν* (et. Ln[ed min]) cum ℵA 17. 31. 73. (Bas[reg f 23] ex[ms] ap Wtst?) ... ς Ln[ed mai] Ti *ουδεν* cum BCDEFGKL al pler Ephr[333] et[2, 112] Bas[bapt 665] et[opp 303 c] Chr[339] Euthal cod Cyr[4,754] et[fest pasch 85] Thdrt Dam al

4. *χρηστ. η αγαπη, ου ζηλοι η αγαπη, ου* etc (ita et. Ln): praeeunt hanc distinctionem D et d stichorum ratione, Antioch[1180] Dam ad h. l. ℵ sic: *η αγαπη* ‖ *μακροθυμει* | *χρηστευεται* ‖ *η αγαπη* ‖ *ου ζηλοι* ‖ *η αγαπη* ‖ *ου περπερευεται* | etc, ita ut in utrumq modum distingui liceat. In B tertia manu sic distincta singula: *η αγ. μακροθυμει· χρηστευεται· η αγαπη ου ζηλοι· ου περπερευεται·* etc. Patres plurimi modo inferunt singulis quae praedicantur nomen *η αγαπη*, modo auferunt: vide post ... ς Ti *χρηστευεται· η αγ. ου ζηλοι· η αγ. ου*

στεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦ-
ται, 5 *οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, οὐ* 10, 24 Phi 2, 4
λογίζεται τὸ κακόν, 6 *οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ*
ἀληθείᾳ· 7 *πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα*
ὑπομένει.
8 *Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη-*

περπερευεται, ου etc. Hanc distinctionem confirmat Or[cat 252]. | *η αγαπη* sec loc: 41. 71. Clem[251] Or[int 4,532] Bas[regg 482] Chr[349] Thphyl Tert[pat 12] om; Cyr[fest pasch 85] (non item[95]) Cyp[199. 258. 259. 304] Aug[serm 5,1349] (non item[alibi]) al *η αγαπ. χρηστ. η αγαπ. ου ζηλοι* (addunt igitur *η αγαπ.* ante *χρηστ.*, sed servant etiam post) | *η αγαπη* tert loc cum ℵACDEFGKL al pler d e g m[16] syr[utr] go Or[cat 253] (item sed affert tantum *η αγαπη ου περπερ.* Or[2,591. 841] et[prov] ap Mai[58], in Notit[120]) Cyr[fest pasch 95] Thdrt Dam ad h. l. (om vero[parall 353] *ου ζηλ. η αγαπ.*) al Cyp[304] ...... B 17. 73. 74. a[scr] al[5] f vg cop arm Clem[251] Or[int 2,322] et[4,582] Ephr[333] (om vero *η αγ. ου περπ. ου φυσ.* [2, 112]) Bas[regg 482] Chr [349] Cyr[fest pasch 85] Thphyl Tert[pat 12] Cyp[199] Ambrst al om. Atque hinc Ln [*η αγαπ.*] | *ου περπερευεται* (vitiose ut[vid] A Ephr[333] *περπορευεται* et per errorem[vid] *περισσευεται* Or[2,591]): d e m[16] *non est perpera*, g *non perperat* t *non perperam agit*, f vg Or[int] Cyp Ambrst al *non agit perperam* (*non perp. ag.*), Tert[pat] *non proteruum sapit*

5. *τα εαυτησ* (ita et. Chr[1,124] et[cdd2] ad Chr[353] et[354]; 80. Chr[353. 354] *το εαυτησ*) et. Clem[956] Or[3,563] et[cat 121] Ephr[333] et[2,112] Bas[regg 482] al mu Tert pat[12] etc ... B Clem[252] *το μη εαυτησ*. Sic Clem: *οὐ ζητεῖ, φήσασ, τὸ μὴ ἑαυτῆσ. τὸ γὰρ ἴδιον ἡ ἀλήθεια τὸ οἰκεῖον καλεῖ, τὸ δ' ἀλλότριον ἡ φιλοκοσμία ζητεῖ* etc. At idem[947] *η αγαπη τα εαυτησ ου ζητει, αλλ επι τον αδελφον εκκεχυται*

6. *τη αδικια*: FG om *τη* | *συνχαι-* cum B*D*FG (item 12, 26 AC) ... ς Ln *συγχαι-* cum ℵAB[3]CD[c]EK[sil]L al certe pler

7. *στεγει* (*suffert* d e f g m[16] vg): F[gr]G[gr] *ασταγει* (:: corrupte ut tot alia in FG) ... Cyp[199. 252. 304] Zeno[2,6] (Gall[5,112]) *diligit* (*στεργει?*). Utrumque ut[vid] coniung aeth. Ceterum ad *στεγει* syr[p mg] add *in spe*

8. *η αγαπη* ut et. Clem[917] Or[2,564. 813] et[3,541] etc ... B om *η* | *πιπτει* cum ℵ*ABC* 17. 47* 67** 80. Nyss[anim et res 636] Andr[apoc prooem] Maxim[1,227] (Mac[oust cord 14] *ο γαρ ταπεινοσ ουδεποτε πιπτει* vix huc spect), item *cadit* g (*excidit* t *cadit*) Or[int 4, 568] et (*illud quod pronunciavit apostolus quia charitas nunquam cadet*) [569] Aug[iob 3,1,671] ac[saepe] Ambrst ... ς Ti *εκπιπτει* cum ℵ[c]C[3]DEFGKLP al pler (46. *εκλειπει*) Clem[166. 946] Or[2,564. 813] et[3,541] Ephr[333] et[2,112] Bas[regg 482] Macar[171] (Gall[7]) Chr[356] Euthal[cod] Cyr[fest pasch 85] et[95] Thdrt[bis] Dam Phot[cat 254] al, item *excidit* m[16] vg, d e f vg[edd] Tert[pat 12] Cyp[199. 304] al *excidet*, am *excedit* | *δε* cum ℵABC[3] D[b et c]EL al pler syr[p] go Chr[361. 362] Thdrt Dam al Aug[3,478] ... C*D*FG KP al pauc it vg (Ambrst al) cop arm (syr[sch] *προφητειαι γαρ*) Did tri[416] (sed incipit ab *ειτε προφ.*) om. Libere Clem[946] - *εκπιπτει· προφη-*

θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.
12 9 *ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·* 10 *ὅταν*
δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 *ὅτε ἤμην*
νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νή-

---

τειαι καταργουνται, γλωσσαι παυονται etc | *προφητειαι* (ℵD*P al -τιαι, non item ᴏD^{c}ᴇꜰɢK^{sil}ʟ etc; ᴀ -τεια, sed -θησονται) *καταργηθησονται* et. Clem^{946} (sed vide ante) Nyss$^{anim\ et\ res\ 656}$ al mu Tert pat^{12} Ambrst etc ... ʙ *προφητεια καταργηθησεται* | *γνωσις καταργηθησεται* cum ℵD*et^{c}ᴇ (sed -σεις) ᴋʟ (ᴘ *γνωσις παυσεται*) al pler d e f vg syr^{utr} cop arm go Or^{4,220} (*γνωσις η εκ μερους, ητις καταργηθησεται, οταν ελθη* etc) Did$^{tri\ 446}$ Chr^{363} Thdrt (Dam^{com} vide post) al Aug$^{act\ felic\ 8,478}$ et$^{spir\ et\ litt\ 10,107}$ Ambrst al ... ... ℵᴀD^{b}ꜰɢ^{gr}ɢ 17. 47. al pauc (sed ℵ 17. 47. *γνωσις*) g Nyss^{656} (*και γνωσεις παυσονται*) (Dam^{txt}, sed^{com} *ποία γνῶσις καταργεῖται; ἡ μερική*) Tert$^{pat\ 12}$ (*exhauriuntur linguae, scientiae, prophetiae*) *γνωσεις καταργηθησονται* :: nusquam alibi apud Paulum *γνωσεις*, hinc poterat parum aptum videri; poterat vero etiam ad *προφητειαι* et *γλωσσαι* accommodari.

9. *γαρ* cum ℵᴀʙDᴇꜰɢᴘ al sat mu it vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} Ir$^{int\ 238}$ et (*nunc enim ex parte*) ^{301} Or^{4,224} Meth^{731} (*εκ μερους γαρ ετι και ως δι εσοπτρου γινωσκ.*) Did$^{tri\ 446}$ Eus$^{ps\ 166}$ Ath^{851} Thdrt Dam al Hil^{404} Ambrst al ... Ti (Gb') *δε* cum ᴋʟ al plus^{70} (11 ap Scri) Phot^{dissert} ap Oec et$^{cat\ 256}$ *ἐκ μέρους δὲ ἀντὶ τοῦ· ἐκ μέρ. γάρ· αἰτία γὰρ τοῦ διατί μέλλουσι καταργηθῆναι καὶ παύσασθαι* ... 67** go aeth^{ro} om plane; item (sine eis quae praecedunt afferunt) Or^{4,252} et$^{cat\ 249}$ et$^{cat\ eph\ 112}$ Eus$^{marc\ 146}$ Melet$^{epiph\ 881}$ Epiph^{678}, item (*το· εκ μερους γινωσκομεν* etc) Chr^{363} etc

10. *το εκ* sine *τοτε* cum ℵᴀʙD*ꜰɢᴘ 17. 31. 39. 47. 67** 73. 74. 80. 137. it vg cop arm aeth^{utr} go Ir$^{int\ 238}$ Or^{1,645} et^{3,519} et$^{4,200.\ 252}$ et$^{cat\ 249}$ et int^{2,212} et^{alib} Eus$^{ps\ 191}$ Ath^{651} Epiph^{612} Cyr$^{ador\ 398}$ Euthal^{cod} Maxim^{2,26} Dam etc ... ϛ (Gb^{0}) praem *τοτε* cum D^{b}et^{c}ᴋʟ al pler syr^{utr} Or^{2,497} (*και τοτε*) et$^{cat\ 60}$ Melet$^{epiph\ 881}$ Chr^{363} Thdrt al | *το* (ꜰɢ^{gr}ɢ g Ir$^{int\ 238}$ *τα*) *εκ μερους* ante *καταργηθ.* et. Ir$^{int\ 238}$ Or^{saep} etiam^{cat} Eus^{ps} Ath ^{851} Did$^{tri\ 446}$ Cyr^{ador} etc ... D*et^{c}ᴇꜰɢ it vg syr^{sch} go Or$^{int\ 2,212.\ 693}$ et$^{4,520.\ 522.\ 573}$ Aug$^{act\ felic\ 8,478}$ et^{alib} (non item$^{ioh\ 96}$ et^{alib}) Ambrst al post *καταργ.*

11. *οτε*: Dɢ^{r*} fu add *δε* | *ελαλ. ως νηπ., εφρο. ως νηπ., ελογ. ως νηπ.* cum ℵᴀʙ 17. 80. 93. f vg cop aeth^{utr} Clem^{117} (*εφρο. ως νη. ελαλ. ως νη.*) Or$^{cat\ eph\ 172}$ (omissis *ελογ. ως νη.*) et$^{int\ 2,673}$ (et^{3,27} *loquebar sicut parvulus* sed pergit ut ϛ, item 37.) Bas^{1,159} Nyss^{1,187} Did^{446} (om *εφρο. ως νη.*) Thdrt^{4,654} Dam Aug$^{act\ felic\ 8,478}$ Hier$^{esai\ 56}$ al ... ϛ *ως νηπ. ελαλ., ως νηπ. εφρο., ως νηπ. ελογιζ.* cum DᴇꜰɢKʟᴘ al pler d e g fu syr^{utr} arm go Or$^{cat\ epp\ cath\ 115}$ Bas^{2,223} Epiph^{555} Chr^{363} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. al Tert$^{pud\ 1}$ (om *ως νη. ελογ.*) Aug$^{spir\ et\ litt\ 10,105}$ et op mon^{6,502} et^{alib} al | *οτε* sec sine copula cum ℵ*ᴀʙD* 67** 119. d e am harl* tol go Or^{3,479} et$^{int\ 2,476.\ 673}$ Did$^{tri\ 446}$ Hil^{462} ... ϛ *οτε δε* cum

πιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 *βλέπομεν*
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸσ πρόσ- 9
ωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρουσ, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼσ καὶ 8, 3
ἐπεγνώσθην. 13 *νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα·*
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

1 *Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ* 12, 31
ἵνα προφητεύητε. 2 *ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποισ λαλεῖ* 5

ℵ[c]D[c]EFGKLP al pler f g vg[clę] fu demid syr[utr] cop arm aeth[utr] Or[cat eph 172] et[epp cath 115] et[int 2, 79. 203. 3, 27] et[alib] Bas[1, 159] Epiph[555] Chr[262] Euthal[cod] Thdrt Dam al Tert[pudic] (*at ubi vir sum factus*) Ambrst (*at ubi*) | *γεγονα* et. Clem[117] Or[3, 479] et[cat eph 172] Did[tri 446] Bas[1, 159] Epiph[555] etc ... B Or[cat opp cath 115] *εγενομην* | *κατηργηκα* (Macar Epiph *-σα*) ante *τα τ. νηπ.* et. Clem[117] Or[3, 479] et[cat eph] et[cat opp cath] et[int 2, 203. 496] et[alib] Did[tri] Bas[1, 150] Macar[7, 182] al mu Aug[saep] al ... DEFG d e g (non f vg) syr[p] arm go Bas[2, 228] Epiph[555] Or[int 2, 79. 382] Tert[pudic 1] Hil[462] Ambrst al post *τα τ. νηπ.*

12. *βλεπομεν*: P 42. *-πωμεν*, 87. *-ποιμεν* | *γαρ* cum ℵABD[c]KLP al omn vid cop syr[p] (syr[sch] Dam Or[int 4, 573] *δε*, *autem*) Clem[120. 374. 647] Or[int 4, 600] Eus[marc 53] et [177] Did[tri 446] Cyr[iul 49] al mu Aug[act felic 4, 478] Amb[fid resurr 1163] ... D*FG d e f g vg (et pp[lat] pler) go arm om, item Clem[690] et Thdot[clem 962] al | *δι'* et. Thdot[clem] Or[1, 282. 720. 731] ac[saepe] et[int 3, 120] ac[saep] Eus[marc 53. 177] Did[tri 446] Cyr[iul 80] al mu Cyp[319] Hil[384. 404] etc ... D[gr]E[gr] 73. 80. 93. al[3 scr] al mu syr[sch] et[p c.*] arm aeth (sed lib vertit) Clem[120. 374. 647. 690] Thdrt (non ad h. l.) [2, 55. 70. 155. 4, 654] (sed his[4] ll. *ωσ εν εσοπτρω*) Tert[prax 14] Or[int 4, 462] praem *ωσ* (similiter Dam *ωσ εν αινιγμ.*) | *εν αινιγματι* (Or[1, 720] et[4, 220] *και αινιγματοσ*, non item alibi) ... LP 109. 178. f[scr] al pauc Or[1, 282. 720. 731] ac[saepe] (non item[3, 174]) et[int 4, 462] ac[saepe] (non item[4, 573]) Hil[384. 549] (non item[404]) Gaud[serm 5] (non item[1]) praem *και*. Praeterea Clem[ubique] (non item Thdot[clem]) om *εν αινιγμ.* | *γινωσκω*: DE *γιγν-* | *επιγνωσομαι*: K *γνωσομαι* | *επεγνωσθην*: FG *επιγν.* (sed iidem etiam v. 11. *λαλουν* et *λογειζομην*) ... F[gr]G d (om *et*) e g tol Cyp[319] praem *εγω*. Inepte (nisi forte cum *εγω* cohaeret) D[gr*] *καθ. και ω επιγν.*

13. *νυνι δε μενει* (f vg etc *nunc autem manet*) ... FG *μενει δε*, d e g Clem[946] *μενει δε* (pergit *τα τρι. ταυτα, πιστ.* etc) Hil[1279] Aug[ioh 83] Ambrst al *manet* (*manent*) *autem* | *μειζων*: D* *μειζω*, L Or[cat rom 94] *μειζον*

XIV. 1. *προφητευητε*: FG 46. 48. *-τευεται* (46. *-τε*)

2. *γλωσση* (Mac[7, 196] *εν γλ.*): DEFG 10. 61. g** arm Chr[375 semel] Amb[spir 659] *γλωσσαισ* | *ουκ*: ℵ *ουχ* | *ανθρωποισ*: inepte *-πουσ* F[gr]G[gr]

ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ
δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
1 σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
15 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν
λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν,
τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώ-
σει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα,

2. *θεω* c. ℵ*BD*FGP 67** Chr^{375} semel ... ς *τω θεω* c. ℵ^{c}AD^{c}EKL al fere omn Chr^{375} semel Thdrt Dam al | *ουδεισ*: ℵ *ουθισ* | *γαρ ακουει*: 17. *παρακουει* | *πνευματι*: F^{gr}G d e g am** fu floriac Pelag al *πνευμα*

3. *ο δε*: FG *ει γαρ ο*, g *si enim qui*. Similiter d e f vg *nam qui*, Ambrst *qui enim*. Cf Or$^{int\,4,619}$ *idem apostolus ait: Qui prophetat* etc | *ανθρωποισ*: rursus F^{gr}G^{gr} *-πουσ* | *παραμυθιαν*: 47. *μακροθυμιαν*

4. *ο λαλων*: FG *ο λαλει*, sed G add *ι λαλων* | *γλωσση*: DE 46. arm Mac^{7,23} *γλωσσαισ* | *ο δε προφ. εκκλ. οικοδ.*: 37. 48* 73^{a} 178. k^{scr} tol* om (:: transiliendo ab *οικ.* ad *οικ.*) | *εκκλησιαν* (et. Or^{2,467} Mac^{7,24} etc Ambrst etc): F^{gr}G g vg^{cle} (non item am fu demid tol, sed harl ut vdtr) Pel add *θεου*

5. *παντασ υμασ*: A Ambrst *υμ. παντ.*, nec aliter syr^{utr} cop | *λαλειν γλωσσαισ*: A 73^{a} am Chr^{376} semel Thphyl *γλ. λαλ.* | *ινα προφητευητε* (FG *-ετε*) et. d e g Ambrst ... D^{gr*} f vg Hier$^{iovin\,2}$ (4, 2, 216) Pelag *προφητευειν* | *μειζων* (L al pauc *-ζον*, 73. *κρεισσων* et 37. *κρεισσω*) *δε* cum ℵ*ABP 39. cop Euthal^{cod} (item Mac^{7,24} *ο δε προφ. μειζ. η ο*) ... ς *μειζ. γαρ* cum ℵ^{c}DEFGKL al fere omn d e f g vg syr^{utr} arm aeth Chr^{376} Thdrt Dam al Hier$^{iovin\,2}$ Ambrst al. Praeterea FG add *εστιν*, ut (*maior est enim, nam maior est*) it vg | *διερμηνευη* cum ℵABD^{c}KP al sat mu^{vid} Thdrt Dam Oec ... L al plus^{40} Chr^{376} Thphyl *διερμηνευει* ... D^{gr*} *διερμηνευων* (E *διερμηνευων η*, quod inde fluxit quod in D pro *-ων* supra scriptum est *η*) ... FG *η ο διερμηνευων* (g *nisi qui interpretetur*, sed f vg^{cle} demid *nisi forte interpretetur*, am fu tol *nisi forte ut int.*)

6. *νυν* cum ℵABD*FGP 73. Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς Ti *νυνι* cum D^{c}EKL al pler Chr^{376} Thphyl Oec | *τι υμασ*: P *τι υμιν* | *η εν αποκ.* cum ABDEFGKLP al pler f g vg syr^{sch} arm Clem^{666} etc ... ℵ 17. 67** 120* c^{scr} d e cop syr^{p} Thphyl om *η* | *η εν γνωσ. η εν προφητ.*: d e am demid om *εν* utrumq, f tol harl** om tantum ante *προφητ.* | *η διδαχη* (absque *εν*) cum ℵ*D^{gr*}F^{gr}G^{gr} b^{scr} tol harl** ... ς Ln Ti *η εν διδαχ.* cum ℵ^{c}ABD$^{b\,et\,c}$KLP al pler d e f g vg (et. am fu demid harl*) Clem^{667} Chr^{376} Thdrt Dam al Ambrst al

7. *μη*: D*FG post *εαν* pon. Cf it vg *nisi distinctionem sonituum* (sic f vg; d e *soni*, tol *sonitus*, g *ex phthongis*) *dederint* (d e *dent*) | *τοισ* (FG om)

εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖσ φθόγγοισ μὴ δῷ, πῶσ
γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 *καὶ γὰρ ἐὰν*
ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ παρασκευάσεται εἰσ πόλεμον;
9 *οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσσησ ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε,*
πῶσ γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ ἀέρα λαλοῦντεσ.
10 *τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφω-*
νον· 11 *ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ, ἔσομαι τῷ λα-*

φθογγοισ cum ℵADE(FG)KLP al omn^{vid} f vg (vide ante, item cop) syr^{p} (syr^{sch} *inter sonum et socium eius*) Chr^{377} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... B *φθογγου* (sine articulo), item (vide ante) d e tol arm Ambrst (*sonitus*), hinc Ln *του φθογγου* | *δω* cum ℵABD*FG al sat mu Chr^{377} Euthal^{cod} Oec ... Gb' Ti *διδω* cum D^{c}ELP al plus^{50} Thdrt Dam Thphyl ... K *δωτε*. Ex Latt *dederint* f g vg (*dederunt* Ambrst), d e *dent.* | *γνωσθησεται*: D*FG *γνωσθη*, sed etiam d e f g pariter ac vg *scietur* | *αυλουμενον*: 17. *λαλουμενον*

8. *εαν*: corrupte L om additque *εν* post *φωνην* | *σαλπ. φωνην* hoc ordine cum ℵAP 17. 119. d^{scr} Or^{4,121} (item sah cop *tuba det vocem non manifestam*) ... ς Ln Ti *φων. σαλπ.* cum BDEFGKL al pler it vg (sed d e g Ambrst *vocem tuba dederit*, f vg *vocem det tuba*) Chr^{377} Thdrt Dam | *σαλπιγξ* ut ℵBDEK^{all} etc: FG *σαλπινξ*, ALP *σαλπιξ* | *δω*: D* *δωη* ... 2. 43. 49. *διδω* (ita Wtst testatur, sed videntur haec – ut de 17. 37. docuit Treg – potius ad v. 7. spectare) | *παρασκευασεται*: A Or^{4,121} -*αζεται*

9. *ευσημον* et. Clem^{364} etc ... D*E 21. 23** 80. *ευσχημον*. Sed d e g Ambrst *significantem* (g add *t significatum*), f vg *manifestum* | *δωτε*: L *δω* | *εαν μη ευσημ. λογ. δωτε*: ad haec K^{mg} adnotat: *αντι του· εαν μη διερμηνευοιτε*, quae ex Dam ad h. l. sumpta sunt (sed habet -*νευητε*)

10. *τοσαυτα* (f vg *tam multa*, Ambrst *nam multa*, e [deficit d] *tantum*): D^{gr*}F^{gr}G om | FG *ει τυχου* (corrupte) | *εισιν* cum ℵABDEFGP 32. 39. 47. 67** 73. 137. 139. Clem^{364} Dam Thphyl ... ς *εστιν* cum KL al pler Chr^{378} Thdrt Oec | *εν κοσμω* (et. Clem etc) ... D*FG 2^{scri} *εν τω κοσμω*. Item e f vg (et. fu demid al, non item am) Ambrst al *in hoc mundo* | *ουδεν* sine *αυτων* cum ℵ*ABD*FG^{gr}P 17. 67** al^{10} e f vg sah cop arm Clem^{364} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (Gb^{o}) add *αυτων* cum ℵ^{c}D^{c}E KL al pler g syr^{utr} Chr^{378} Thdrt al | *αφωνον* (etiam e Ambrst): D*E FG f g vg add *εστιν*, c^{scr} ante *αφω.*

11. *εαν ουν*: P (nisi falsus sum) *ει ουν* | *μη ειδω* cum ℵBD^{c}EKP al pler (f g vg Ambrst al *nesciero*, e *ignorem*) ... AD*L 17. 21. 37. 46. 73. a^{scr} al pauc *ιδω* ... FG *γινωσκω* | *και ο λαλ. εν εμοι βαρβ.* et. Clem^{364} ... L a^{scr*} om | *εν εμοι* cum ℵABKP etc ... DEFG 67** al^{6} Clem Chr^{378} Dam om *εν*, nec aliter (*mihi*) e f g vg syr^{utr} cop arm Ambrst al. Cf Chr ad h. l. *εκεινοσ εμοι βαρβαροσ καγω εκεινω – ου γαρ ειπεν· εσο-*

λοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ
ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλη-
σίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσ-
ευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ
πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 τί οὖν
ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ
τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύ-
ματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ

μαι βαρβαρος, αλλα τω λαλουντι βαρβαρος. και παλιν ουκ ειπεν· ο λαλων βαρβαρος, αλλ· ο εμοι λαλων (corrige λαλ. εμοι?) βαρβ.

12. πνευματων (*spirituum* e f vg Or[int 8,105. 4,599] Ambrst): P 23[mg] 73. m[ss] (*spiritalium*) g (*spirituum t spiritalium*) sah Amb[ps 86,781] πνευματικων | περισσευητε: A 73. Ambrst προφητευητε (vitiose Ambrst[cod] *in prophetis* pro *ut prophetetis*)

13. διο (Gb') cum א*ABDEFGP 17. Dam ... ς Ti διοπερ cum א[c]KL al fere omn Chr[379] Thdrt al

14. γαρ cum אADEKLP al pler (38. δε) e f vg syr[utr] cop Chr[379] Thdrt Dam al Or[int 4,601] Ambrst al ... BF[gr]G 17[vid] 108* g sah arm om, item (φησι γαρ εαν πρ.) Bas[eth 513]. Atque hinc Ln [γαρ] | προσευχωμαι: FGP 114. 122. al[2 scr] προσευχομαι ... Chr[379] -ξωμαι

15 τι ουν εστιν et. Or[int 2,211. 4,602] etc: K om | προσευξομαι τω πν. προσευξομαι δε c. BKL (et א -ξωμαι τ. π. -ξομαι δ.) 17. 37. al pler Or[1,199. 2,426] et[cat rom 146] et[cat eph 181] Eus[ps 609] et[mal 107] Chr[379 bis] Euthal[cod] Thdrt Dam al (cf et. Or[2,719] παρα τω αποστ. πρωτον προσευξομαι, δευτερον ψαλω), item *orabo* e f g vg Or[int 2,211] et[tor] Amb[interp dav 10,052] Ambrst etc ...... (א vide ante) ADEFGP 26. 46. 47. προσευξωμαι τω πν. προσευξωμ. δε. Cf et. Or[8,201] τω λεγοντι· προσευχομαι δε τω πνευμ. προσευχομαι δε τω νοΐ. | προσευξ. δε και cum אABDEL al pler cop syr[p] Or[1,199] Eus[ps 609] et[mal 107] Chr[379 bis] Thdrt al ... FGKP 35. 46. 109. 114. e f g vg sah arm (syr[sch] et *orabo*) Or[cat rom] et[cat eph] Euthal cod Dam Or[int 1,94. 2,211] et[saep] Ambrst al om και. Libere Or[3,426]: ο αποστ. λεγει· προσευξομαι τω πν. προσευξομαι τω νοΐ. | ψαλω τω πνευμ.: FGP om τω | ψαλ. δε και cum אADEKLP al pler cop syr[p] Or cat eph Eus[ps] Chr[379 bis] Euthal[cod] Thdrt Maxim[2,300] Oec ... Ln om και cum BFG 46. 109. e f g vg sah arm (syr[sch] *et psallam*) Or[1,199] et int[1,94] et[3,363] et[4,602] Ath[228] ap Gall[5] Ps-Ath[2,309] Caes[6,120] Dam Thphyl Hil[543] Ambrst al | τω νοΐ: ς[e] 1624. 1633. (non amplius 1656.) om τω per errorem

16. ευλογησ cum אABDEP 17. 61. 73. 80. b[scr*] o[scr] Euthal[cod] Dam ... ς Ti ευλογησησ cum FGKL al pler (c[scr] k[scr] al pauc -σεισ) Chr[379] Thdrt al. Latini i. e. e f g vg pp[lat] *benedixeris*. Non autem addidimus εν cum א*AFGKL al pler e f g vg syr[utr] arm Chr[379] Thdrt Dam al pp[lat]. ... א[c]BDEP 73. 137. Euthal[cod] add εν, item (sed pariter vv. 14 et 15. *in lingua, in spiritu, in mente*) sah cop | πνευματι cum אABDEFGP 17.

τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν· 17 *σὺ μὲν γὰρ κα-*
λῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 *εὐχαριστῶ*
τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 *ἀλλὰ ἐν ἐκκλη-*
σίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατη-
χήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.
20 *Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ*

---

73. 137. Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[0]) praem *τω* cum KL al pler Chr[379] Thdrt al | *το αμην*: FG om *το* | *επειδη* cum ℵADEFGKLP al omn[vid] etc ... B *επει* | *τι λεγεισ*: FG e g (non item f vg) Aug[genes ad litt 12] Hier[gal 3 : 4, 318] Ambrst post *ουκ οιδεν* (*nescit*) pon

17. *αλλ* cum ℵADEFGKLP al pler Chr[379] Thdrt Dam al ... B f[scr] *αλλα* | *ο ετεροσ* (e f vg *alter*, g Ambrst *alius*) ... F[gr]G[gr] *ο εταιροσ*, item syr sch *socius tuus*

18. *τω θεω* sine *μου* cum ℵABDEFGP 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 179. e g am tol syr[utr] cop arm aeth[utr] ar[e] Chr[380] Euthal[cod] Thdrt[cod] Hier[iovin 2 (4, 2, 216)] al ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum KL al pler vg[cle] demid harl Thdrt[ed] Dam al Ambrst Pel (:: cf Ro 1, 8. 1 Co 1, 4. 1, 14. Phil 1, 3 et alibi). Praeterea FG d e f g vg (cum pp lat) syr[utr] item cop add *οτι* | *μαλλον*: F[gr]G g post *γλω.* pon ... 41* Chr[mosc 1] d e f vg aeth[ro] Ambrst al om (sed d *quod omnium vestrum linguam aliis loquor*, contra f vg e? *quod omnium vestrum lingua loquor*) | *γλωσση* (Gb') cum ℵADEFG 17. 31. d e f g vg arm Dam Ambrst al ... ς *γλωσσαισ* cum BKLP al pler syr[utr] cop aeth Chr[380] Thdrt al Or[int 4, 470] | *λαλω* cum ℵBDEP (et FG, vide ante) 17. 67** 73. 121. c[scr] arm Or[int 4, 470] („sicut et ipse dicit: *Omnium vestrum magis linguis loquor*"), item (vide ante) it vg syr[utr] cop *quod - loquor* ... ς *λαλων* cum KL al pler Chr[380] Euthal[cod] Thdrt Dam ... A om

19. *αλλα* cum ABDE Mcion[epiph 320] et[361] ... ς *αλλ* cum ℵ[a]FGLP al certe pler Chr Thdrt Dam ... ℵ* om | *τω νοϊ μου* cum ℵABDEFGP al[12] (17. ante *πεντ. λο.* pon) f g (vide post) vg syr[sch] arm (om *μου*) Nyss[602] (Gall[6]) Mcion[epiph 320. 361] Euthal[cod] Dam Amb[luc 1, 1280] al. Sic FG: *θελω πενται λογουσ λαλη ομεν τω νοϊ μου*, g *volo quinque serm. t verba loqui quidem mente mea* (etiam f super *ομεν quidem* notatum habet). Accedit cop *loqui quinque verba in intelligentia mea* ... ς Τι *δια του νοοσ μου* cum KL al pler d e (*quinque verba loqui per sensum meum*) syr[p] Mac[7, 129] Chr[380] Thdrt Phot[cat 271] Max[1, 659] al. Praeterea cf Mcion epiph[330] *πεπλανημένωσ ὁ μαρκίων· ἀλλὰ ἐν ἐκκλησ. θέλω πέντε λόγ. τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἑτέρωσ δὲ· διὰ τὸν νόμον.* Rursus[361]: *σὺ δὲ προσέθηκασ, ὦ μαρκίων, τὸ „διὰ τὸν νόμον", ὡσ τοῦ ἀποστόλου λέγοντοσ· „θέλω πέντ. λόγ. ἐν ἐκκλησ. διὰ τὸν νόμον". αἰδέσθητι, βαβυλὼν ἑτέρα* etc. Quam in rem cf Paulin[ep 28] (pag[145]) *malo quinque verba loqui in lege quam multa millia in lingua*, et Ambrst: *sed in eccl. volo quinque verba loqui per legem* (sic[ed ven]; contra[ed rom] *per sensum meum*) etc

20. *ταισ δε φρ. τελ. γινεσθε* et. Clem[117] etc ... FG d e f g Or[int 4, 664]

Is 28, 11 sq νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριοσ. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖσ ἀπίστοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ τοῖσ πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶσιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπι-

---

ινα ταισ φρ. τελειοι γενησθαι. (Or[lat] „quod ad Corinthios scribit dicens: *Malitia parvuli estote, ut sensibus perfecti sitis*". Prorsus ita et. d e f g.) ... tol* om

21. γεγραπται (ℵ^c): ℵ* τι γεγρ. Praeterea cf Lc^brug ad verba: *In lege scriptum est: „Non addas enim*." Addunt *enim* tol al^lachm (non am fu demid harl, nec f) arm Ambrst al, item εν τω γαρ νομω Chr^tm | ετερογλωσσοισ et. Mcion^epiph 321. 363 Or^4, 560 not (ex Philocal^cap 9) Hipp sive Constit^8, 1, 2 etc ... FG ετεραισ γλωσσαισ, ut etiam Latini (*in aliis linguis*) aliique interpretes | ετερων cum ℵAB 5. 6. 10. 17. 31. 39. 67** 73. Euthal^cod ... ϛ Ti ετεροισ cum DEFGKLP al pler Mcion^epiph (ut ante) Or (ut ante) Hipp (ut ante) Chr^388 Cyr^sopho 617 Thdrt Dam al, nec aliter it vg cop syr^p (et syr^sch *lingua alia*) arm aeth go Tert^marc 5, 8 Ambrst al :: LXX δια φαυλισμον χειλεων, δια γλωσσησ ετερασ | ουδ ουτωσ ... F^gr G e g (non d f vg) ουδεπω | εισακουσονται: F^gr G 43. g -σεται

22. εισιν: F^gr G^gr add (per incuriam) εισ | πιστευουσιν: FG πιστοισ. Cf f vg Amb^luc 1, 1280 *non fidelibus sed infidelibus*, contra d e Ambrst *non* (Ambrst add *utique*) *his qui credunt sed non credentibus*, g *non fidelibus t credentibus sed non credentibus t infidelibus*.

23. ουν cum ℵABDEKLP etc (et. Bas^regs 392) ... FG 67** d e g go Amb spir^2, 635 Ambrst om (non item f vg), hinc Ln^ed min [ουν] | συνελθῃ cum ℵADEFG**KLP etc (o^scr συνεισελθῃ) ... BG^gr* ελθῃ | η εκκλη. ολη cum ℵABKLP al omn^vid syr^p cop arm Chr^388 Thdrt Dam al ... DEFG it vg go syr^sch Amb^spir 2 Ambrst al ολη η εκκλησ. | παντεσ λαλωσιν γλωσσ. cum ℵABFGP (137. sed λαλουσιν) g Bas^regs 392 Euthal^cod Thphyl. Sed G (contra g *loquantur*) 45. λαλησωσιν, F^gr λαληωσιν ... D*et^c E d e go λαλωσιν γλωσσ. παντεσ, atque sic Ti. Similiter cop aeth Ambrst λαλω. παντ. γλωσσαισ ... ϛ παντ. γλωσσ. λαλω. cum D^gr**KL al pler (47* λαλουσιν) f vg syr^utr arm Chr^388 (sed 390 γλω. παντ. λαλ.) Thdrt Oec etc | η απιστοι: B om. Apud Ambrst sic transponitur: *infideles et idiotae* | οτι μαιν.: Lc^brug „*quod insanitis. Coniunctio* quod *mutanda non est in pron. interrogativum* quid." (*quid* habet Pelag al)

24. προφητευωσιν: 17. 93. 114. 122. -τευουσιν | δε τισ et. Or^cat 245 (εαν δε προφητευητε, εισελθῃ δε τισ usque fin. versus) et^int 4, 650 Bas^2, 30 Did^tri 290 etc ... A τε τισ, quod agnoscere vdtr syr^sch aeth ... 17. Or

στοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
25 τὰ κρυπτὰ τῆσ καρδίασ αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ
πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ
θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλ-
μὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμη-
νείαν ἔχει· πάντα πρὸσ οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ Eph 4, 12
τισ λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖσ, καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ
εἷσ διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ, σιγάτω ἐν 5
ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ 23

---

cat 245 sec loc (non item[pri]) om τισ | απι. η ιδιωτ. (115. om η ιδι.): 17. η ιδιωτ. (ap Treg ηδιωτ.) η απι. | ανακρ. υπ. παντων: K 109. om

25. τα κρυπτα cum ℵABD*FG al[10] d e f g vg (d e tol al[lachm] *occulta etiam*, demid *occ. enim*) syr[sch] cop arm go aeth (sed ex his syr arm aeth *et occulta*) Or[cat 245] et[int 2,406] Did[tri 230] Bas[3,30] Chr[6,614] Euthal[cod] Or[int 4,650] Amb[luc 2: 1307] (et Or[int 4,650] et Amb *occulta quoque*) etc ... ς (= Gb Sz) praem και ουτω (D[c]L etc -τωσ) cum D[c]KL al pler syr[p] Chr [388. 390. 392] Thdrt Dam al | και ουτωσ: d e Or[int 4,650] Ambrst *et tunc* | απαγγελλων: F 10. 14. αναγγ. (corrupte G* απαγωνγελλων, ex emendatione απαγγελλ.) | οντωσ ante [ο] θεοσ cum ℵABDEFG al fere[10] it vg syr[sch] cop arm aeth go Or[cat 245] et[int bis] Did[tri 230] Chr[6,614] Euthal cod Amb[luc 2] al ... ς post ο θε. cum KL al pler syr[p] Bas[3, 30] Chr[388. 390. 392] Thdrt Dam al | θεοσ sine ο cum ℵ*D*FG 109* l[scr*] Or[cat] Chr [388. 390. 392] ... ς Ln Ti ο θεοσ cum ℵ[c]BD[b et c]EKL al pler Did[tri] Bas Chr[6,614] Thdrt Dam al

26. συνερχησθε: o[scr] συνεισερχ., cf ad v. 23 | εκαστοσ sine υμ. cum ℵ* AB 17. 74. a[scr] cop Bas[regg 396] Euthal[cod] ... ς Ti add υμων cum ℵ[c]D EFGKL al pler it vg syr[utr] arm go Chr[392] Thdrt Dam al Ambrst al | διδαχην (35. διδασκαλιαν) εχει: A al[5] om | αποκαλυψ. εχει ante γλωσσ. εχ. cum ℵABDEFG 17. 73. 93. d[scr] d e f g vg syr[utr] cop aeth utr Bas[regg 396] Euthal[cod] al Ambrst al ... ς post γλωσσ. εχ. cum L al longe plu Chr[392] Thdrt Dam al. Praeterea K al mu fu* om γλωσσ. εχ., item 37. 47. al fere[5] arm Chr[mosc 2] om αποκαλ. εχ., go vero sic ordinat: αποκ. εχει ερμην. εχ. γλωσσ. εχ. | ερμηνειαν: DEFG διερ-, ADEL -νιαν | γινεσθω cum ℵABDEFGKL al plu Bas[regg 488] et[396] Chr Euthal[cod] Thdrt al ... ς (= Gb Sz) γενεσθω cum minusc vix mu Dam. Praeterea m[38] *fiant vobis* | και ανα μεροσ: K 46* 71. 114. om | και εισ (109. εισ δε): 31. 33. 35. a[scr**] om και

28. διερμηνευτησ cum ℵAD[b et c]EKL al omn[vid] Chr[393] et[394] Euthal[cod] Thdrt Dam al (:: vox apud antiquos Graecos non usitata) ... Ln ερμηνευτησ cum B et (praemisso ο) D*FG ... 78. ο διερμηνευων | εαυτω: FG αυτω

δύο ἢ τρεῖσ λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν
δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτοσ σιγάτω. 31 δύνασθε
γὰρ καθ' ἕνα πάντεσ προφητεύειν, ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ
πάντεσ παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταισ
Ro 15, 33 ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίασ ὁ θεὸσ ἀλλὰ
εἰρήνησ.

29. οι αλλοι cum ℵABD[b et c]EK al pler Or[cat 78] Cyr[hr 197] Bas[regg 582] Chr[394] Euthal[cod] Thdrt Dam ... D*FGL 91. 219* l[scr*] om οι | διακρινετωσαν cum ℵABD[b et c]EKL al omn[vid] (17. διακρινεσθωσαν) Or[cat] Cyr[hr] Bas[regg 582] etc ... D*FG ανακρινετωσαν. Ex Latt f vg *diiudicent*, d e Cyp[127] *examinent*, g *deiudicent t examinent*, Ambrst *examinent vel interrogent*

30. εαν δε cum ℵABD[c]EKL al omn[vid] syr[p] cop Bas[regg 393] et[465] Chr[394] Euthal[cod] Thdrt Dam al Cyp[127]. Similiter *quodsi* f vg Ambrst Pel, *et si* syr[sch] ... D*FG d e g Or[int 3, 376] (*Si alii, inquit apostolus* etc) om δε

31. καθ ενα παντεσ cum ℵABKL al fere omn (sed 17. Ambrst om παντεσ, 6. 67** εκαστοι, 38. 72. εκαστοι παντεσ) syr[p] cop Or[cat 278] Chr[394] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DEFG h[scr*] it vg syr[sch] arm παντ. καθ ενα

32. πνευματα cum ℵABKL al pler f vg (et. am fu* demid harl tol) cop syr[p] arm Or[3,571. 4,113] et[int 4,509] Epiph[497] Chr[395] Euthal[cod] Thdrt[cod] Dam al Tert[marc 4, 4] (*et spiritus prophetarum prophetis erunt subditi*) Did[lat 301 c] (apud Gall[6]) ... Gb' πνευμα cum DEFG[gr] 1. 43. 52. 67** 137. 140* 213. d e g vg[six] fu** (vide infra Lc[brug]) syr[sch] Epiph[2,77] Thdrt[ed] Or[int 2, 81] Did[lat 301 d] Novatian[29] (Gall[3,311]) Hil[1196] Ambrst al. Contra Lc[brug] sic: „*Retinendus est numerus plur.* subiecti sunt, *non surrogandus singularis* subiectus est.“ | υποτασσεται: L -σονται

33. ακαταστασιασ ο (FG om) θεοσ: A 57. syr[sch] cop Hipp[67] (ap Lag) ο θεοσ ακαταστ. Apud Tert[marc 4,4] pergitur: *non enim aversionis sunt sed pacis*, unde apparet ο θεοσ eum in exemplari suo non invenisse. Similiter Ambrst: *non est enim dissensionis auctor sed pacis.* | αλλα cum ℵABDE 47. al[8scr] al[vid] Chr[395] Euthal[cod] Dam ... ς αλλ cum FG K[all]L al pler[vid] Thdrt al | ωσ εν πασαισ etc: ς (non item Gb Sz) haec cum antecedd coniung, nec aliter ℵ`Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | των αγιων: FG 2. 10. 61. 93. 137. b[scr] o[scr] vg[cle] (et. fu demid harl tol, sed non am) f g (non item d; e? errat Sab de d, sed confudisse vdtr cum e) syr[p] c.* arm[amst] et[const] Chr[395 bis] (sed[mosc 1] altero loc διατασσομαι. At Chr[401] et[465] nec διδασκω nec διατ. addit.) add διδασκω, item Dam διατασσομαι :: cf 4, 17. | Ln ita distinxit: ἐκκλησίαισ, τῶν ἁγίων[34] αἱ γυναῖκεσ ἐν etc.

Ὡσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκεσ
ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖσ λαλεῖν, 1 Ti 2, 11 s
ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼσ καὶ ὁ νόμοσ λέγει. 35 εἰ δέ τι Gn 3, 16
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺσ ἰδίουσ ἄνδρασ ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ
λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰσ ὑμᾶσ μόνουσ κατήντησεν;
37 Εἴ τισ δοκεῖ προφήτησ εἶναι ἢ πνευματικόσ, ἐπιγινωσκέτω

34 et 35. Hos versus DEFG 93. d e f g Ambrst Sedul post v. 40. pon. Similiter fu[**] (i. e. Victor[cap]) vv. 36—40 ante versum 34. adscripsit, nec tamen eosdem versus, ut postea sequuntur, delevit.

34. *αι γυναικ.* sine *υμ.* cum ℵAB 5. 17. 31. 73. 80. 115. f vg cop basm arm aeth Or[cat 279] Mcion[epiph 321] et [363] Dial[867] Nyss[eccles 7] (1, 449) Euthal[cod] Dam Cyp[318] Pel ... ς (Gb°) Ti add *υμων* cum DEFGKL al pler d e f[sup graecis] g syr[sch] et[p c. ob.] Chr[400 bis] Thdrt al Amb[ep 69; 1062] Ambrst Sedul | *εν ταισ εκκλησιαισ* cum ℵABDEFGKL al fere omn d e f g vg[clo] am fu[*] demid harl syr[p] arm Mcion[epiph 321] Or[cat 279] Nyss (ut ante) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... 119. fu[**] tol syr[sch] cop basm aeth Mcion[epiph 363] Dial[867] *εν τη* (Mcion Dial om) *εκκλησια* | *επιτρεπεται* (Gb′) cum ℵABDEFG al plus[10] Mcion[epiph 363] Or[cat 279] Euthal[cod] Dam, item *permittitur* d e f g vg cop basm arm Amb (ut ante) Ambrst al ... ς Ti *επιτετραπται* cum K (l. *επιτετρεπται*, item Dial[ed wtst]) al longe plu Mcion[epiph 321] Dial[867] Chr[400] Thdrt al, item syr[utr] | *αυταισ*: 17. 37. e[scr] *αυτοισ* | *αλλα* cum ℵABD[*] Mcion[epiph 363] Euthal[cod] ... ς *αλλ* cum D[c]EFGK[all]L al certe pler Mcion[epiph 321] Chr [400] Thdrt Dam al | *υποτασσεσθωσαν* cum ℵAB 5. 10. 17. 39. 71. 73. 80. syr[sch] cop basm aeth Mcion[epiph bis] Euthal[cod] Dam ... ς Ti *υποτασσεσθαι* cum DFGKL (E *-τασσεται*) al pler d e f g vg syr[p] arm Dial[867] Chr Thdrt al Amb Ambrst al. Praeterea A add *τοισ ανδρασιν*

35. *ει δε τι*: DEFG it vg Ambrst al *ει τι δε, si quid autem* | *μαθειν* cum ℵ[c]BDEFGKL al pler etc (et. Or[cat 279]) ... ℵ[*]A[2] (* latet) 17. 23. 26. 31. 73. Nyss[1, 449] *μανθανειν* | *θελουσιν* et. Nyss etc, 37 al[3] Or[cat] Thdrt *εθελουσιν* ... A 73. Dam *θελωσιν* | *εστιν*: B Euthal[cod] om | *γυναικι* (Gb′) cum ℵ[*]AB 17. 31. 73. 80. 137. al fere[10] f vg cop basm arm aeth Or[cat 279 sem] Euthal[cod] (*γυναικα*) Chr[401] (sed fluct lectio) Dam Pel ... ς *γυναιξιν* cum ℵ[c]DEFGKL al pler d e f[sup graecis] g syr[utr] Or[cat sem] Chr[edd] Thdrt al Ambrst al | *λαλειν* ante *εν εκκλ.* cum ℵAB 17. 37. 57. 73. 80. f vg cop basm aeth Or[cat 279 sem] et [280] Dam Pel ... ς post *εν εκκλ.* cum DEFGKL al pler (sed al[3] ante *γυναιξιν*) d e g syr[utr] arm Or[cat 279 sem] Chr[401] Euthal[cod] Thdrt al Ambrst | *εκκλησια*: F[gr]GL al[5] d e g syr[p] Thdrt *-σιαισ*

36. *μονουσ κατηντησεν*: F[gr]G g *κατηντ. μονουσ*. Similiter cop *κατ.* ante *εισ υμ. μον.* pon

37. *επιγινωσκετω* (DE *επιγιγν-*) et. Or[cat 280] etc ... B Chr[402] *γινωσκετω* (Chr add *ταυτα*) | *κυριου* cum ℵBDEFGKL al plu Chr[402] Thdrt Dam.

ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 *εἰ δέ τισ ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται.*
39 *ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ*
κωλύετε γλώσσαισ· 40 *πάντα δὲ εὐσχημόνωσ καὶ κατὰ τάξιν γι-*
νέσθω.

Item A Or[cat 227] et[277] *θεου* (*dei* et. cop) ... ς (= Gb Sz) praem του cum minusc mu[vid] Euthal[cod] Thphyl | *εστιν* sine additam cum D*FG[r] G (et. E*, tam fideliter transcripsit) 14. (*εισιν* pro *εστ.*) d e g Or[cat 277] (confirmat additis *ωσ ου παντοσ επιγινωσκοντοσ τα του θεου*, item[280] *ινα ουν επιγινωσκωμεν τα του θεου*) et[227] et[int 2,73] et[667] (utroq loco: *ει τισ δοκει* usq *αγνοειται* affert) Hil[26] Ambrst[ed] :: quae lectio ut per se omnium maxime commendatur, ita accedente Origene ad gravissimos Graecos Latinos insigni auctoritate utitur ...... Ln *εστιν εντολη* cum א (* *εντ. εστ.*, ° *εστ. εντ.*) AB 17. Aug[op 169 (2, 663)] et ioh[98,2] (utroq loco accurate *domini est mandatum*), item cop aeth ... ς *εισιν εντολαι* (sed Gb° *εντολαι*) cum D[b et c]E**KL al pler (37. 80. Euthal[cod] *εντολ. εισιν*, 35. Chr *εισ. αι εντ.*) f vg syr[utr] basm arm Chr[402] (*εισ. αι εντ.*) Thdrt Dam al Ambrst[cod]

38. *αγνοειται* cum א*A*[vid]D*FG (FG *ηγνοειται*, D[gr*] *αγνοειτε*) Or[2, 130] (pergit statim: *ουκουν ο αμαρτωλοσ αγνοειται υπο του θεου;*) et[cat 227] (editum est *αγνοειτω*, at pergitur *οὐ μόνον οὐκ εἴ τισ ἀγνοεῖ τὰ τοῦ ἀποστόλου, οὗτοσ ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' εἴ τισ ἀγνοεῖ λέγων· πνεύματι θείῳ λέγοι* [?] *ὅ τι μὴ πνεύματι θείῳ λέγει, ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ θεοῦ*), item *ignoratur* d e, *ignorabitur* f g vg Or[int 2, 73] et[667] Ambr[pa 26; 787] Ambrst al, *non cognoscetur* Hil[26], item basm (ut Engelbr in notis per *αγνοηθησεται* reddit, item cop per *αγνοειται*. Contra cop ap Wilk *sit ignorans*) ...... ς Ti *αγνοειτω* cum אcA²BD[b et c]EKL al omn[vid] syr[utr] (cop vide ante) arm aeth Or[cat 227 txt] (sed vide ante) et[280] (sic verba Pauli afferuntur) Chr[402] Euthal[cod] Thdrt Dam al :: dubium non est quin *αγνοειτω* pro faciliore lectione habendum sit

39. *αδελφ. μου* cum אAB*D[b et c] 1. 23. 37. 43. 67** 71. 74. 115. 119. al[20] syr[utr] cop (aeth *fratres nostri*) Chr[402] Thdrt Dam al ... Ln *αδ.* [*μου*], ς Ti om *μου* cum B³D*EFGKL al plu it vg basm arm Ambrst Pel al | FG om *το* ante *προφητ.* | B 48. om *το* ante *λαλ.* | *μη κωλυετ.* hoc loco cum אABP 17. 37. 73. (cop basm *ne prohibete loqui in lingu.*) Euthal[cod] Dam ... ς post *γλωσσαισ* cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] arm aeth Chr[402] Thdrt al Ambrst al | *γλωσσαισ* sine *εν* cum אAD[c]EKLP al omn[vid] f vg syr[utr] arm Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln praem [*εν*], Ti *εν* cum BD*FG d e g cop basm (*εν γλωσση*)

40. *δε* cum אABDEFGP al[15] it vg syr[sch] cop arm Chr[402] Euthal[cod] Cyr ador[430] Thdrt Dam al Ambrst al ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al plu (basm *fiant modo omnia decenter* etc; syr[p] *enim*); item, certe enim non adscribunt, Bas[regg 309. 453. 496] et[bapt 635] Or[int 2,478] Amb[off 1: 50] al

XV.

1 *Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην* Ga 1, 11
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 *δι' οὗ καὶ σῴζεσθε,*
τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸσ εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
στεύσατε. 3 *παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοισ, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι* 11, 23 Lc 24, 26 s
Χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰσ γραφάσ, Es 53, 8 ss Ps 16 (16), 10
4 *καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰσ*
γραφάσ, 5 *καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖσ δώδεκα.* 6 *ἔπειτα* Lc 24, 34. 36

XV. 1. *ευηγγελισαμην*: DE *ευαγγελισαμ.* | *εστηκατε* et. Dial[854] etc: D*F G *στηκετε.* Latt *statis*

2. *τινι λογω*: D* d add *και.* Cf et. Ambrst *quod et sermone annuntiavi vobis* | *ευηγγελ.*: Or[cat 283] *ευαγγελισαμην* (non laudat v. 1.) | *ει κατεχετε* et. syr[p mg gr] Or[cat] Dial[851] etc ... D*F[gr]G d e g luxov Ambrst *οφειλετε* (F[gr]G *οφειλεται*) *κατεχειν*

3. Afferunt versum Ir[int 200] Or[1,434] Dial[854] Eus[ps 546] et[eclog 226] Cyr[act 14] Tert[marc 3,8] Hil[1078] Archel[591] (Gall[3]) etc | *ο και παρελαβον* et. Or[1,434] Dial[854] Eus[eclog 226] et[ps 546] Chr[410 diserte] al mu Aug[consens 3,70] et[alib] Pel al ... Ir[int 200] Tert[marc 3,8] Hil[1078] Amb[luc 24 : 1541] Ambrst al om

4. *τη ημερ. τη τριτ.* cum ℵABDE 17. 31. 37. d e cop syr[p] Cyr[hr 200] Euthal cod Cyr[ioh 1077] et (om *τη* sec) [glaph 135] Hil[1078] ... ς *τη τριτ. ημερα* cum FGKLP al pler f g vg go syr[sch] basm Mcion[epiph 321] et[365] Dial[854] Eus[mai 301] Cyr[hr 205] Chr[412] Thdrt Dam al Ir[int 200] Tert[marc 3,8] Archel [591] al

5. *επειτα* cum ℵA 17. 37. 46. 73. 109. 12[lect] Eus[hist 1,12] et[mai 301] Cyr[hr 215] Chr[412] Euthal[cod] Hesych[hier qu 57] ... ς Ln Ti *ειτα* cum BD[c]KLP al pler syr[p mg graec] sah (ap Engelbr) cop Or[1,434] Eus[mai 287. 297] Cyr[act 14] Thdrt Dam al ... D*FG *και μετα ταυτα.* Similiter *et post haec* f am fu Ambrst (vg[clo] *et post hoc*, demid *et post*), *et postea* d e, g *et postea t post haec.* Item go syr[sch] arm; basm tantum *et* :: apparet studium variandi obtinuisse, item in eis quae sequuntur. E ex D*et[c] haec monstra confecit: *μετα ταυειτα τοισ δωενδεκα.* | *δωδεκα* cum ℵABD[c]K LP al fere omn syr[sch] et[p txt] sah cop basm arm[zoh] aeth Or[1,434] Eus hist[1,12] et[mai 297. 301] Cyr[hr 215] Cyr[act 14] Hesych[hier quaest 57] (Cotoler[3,48]: *καθὼσ παῦλόσ φησιν ὅτι ὤφθη κηφᾷ, ἔπειτα τοῖσ δώδεκα, οὐ τὸν θωμᾶν συναριθμῶν, οὐ γὰρ παρῆν, ἀλλὰ ματθίαν καὶ ἰοῦστον* etc) etc. Uberrime de h. l. explicantem Aug vide post ... D*FG 122* it vg go syr[p mg] arm[usc] Eus[mai 297 bis] Dam (add: *μετὰ γὰρ τὴν ἀνάληψιν ὁ ματθίασ κατελέγη, οὐ μετὰ τὴν ἀνάστασιν εὐθέωσ*) Archel[591] Ambrst Hier al mu *ενδεκα.* Ita Aug[cons 3,71]: *Sic autem non apparet quibus duodecim, quemadmodum nec quibus quingentis. Fieri enim potest ut de turba discipulorum fuerint isti duodecim nescio qui. Nam illos quos*

ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοισ ἀδελφοῖσ ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονεσ
μένουσιν ἕωσ ἄρτι, τινὲσ δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
Act 1, 4 ἔπειτα τοῖσ ἀποστόλοισ πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ
Eph 3, 8 ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστοσ τῶν ἀποστό-
Act 9 λων, ὃσ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ καλεῖσθαι ἀπόστολοσ, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρισ
αὐτοῦ ἡ εἰσ ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-

---

apostolos nominavit, non iam duodecim sed undecim diceret, *sicut nonnulli etiam codices habent; quod credo perturbatos homines emendasse, putantes de illis duodecim app. dictum, qui iam Iuda extincto undecim erant. Sed sive illi codices verius habeant qui undecim habent, sive alios quosdam duodecim discipulos Paulus velit intelligi, sive sacratum illum numerum etiam in undecim stare voluerit — nihil inde existit quod veritati vel istorum alicui veracissimo narratori repugnare videatur* etc. Aliter idem Aug[quaest gunes 1, 117 (3, 1, 406)]. *Vult enim per synecdochen dictum. Ubi enim pars maior est aut potior, solet eius nomine etiam illud comprehendi quod ad ipsum nomen non pertinet: sicut ad duodecim apostolos iam non pertinebat Iudas, qui etiam mortuus fuit cum dominus resurrexit a mortuis, et tamen ipsius duodenarii numeri nomen apostolus in epist. sua tenuit, ubi ait eum apparuisse illis duodecim: cum articulo enim hoc Graeci codices habent, ut non possint intelligi quicunque duodecim, sed illi in eo numero insignes.*

6. πλειονεσ (Gb'') cum ℵABDKFG al plus[10] Or[1,434] Eus[ps 351] Euthal[cod] Cyr[act 14] ... ς πλειουσ cum KLP al pler Eus[hist 1,12] Chr[413] Thdrt Dam al | τινεσ δε (K add εξ αυτων) sine και cum ℵ*A*[vid]BD*EFG 67** 19[lect] it vg go sah cop basm syr[p] arm (syr[sch] *et quidam* pro τινεσ δε) Aug[cons 3,70] Ambrst al ... ς Ti add και cum ℵ[c]A[2]D[c]KLP al pler aeth (*ac sunt qui et obdormiverunt*) Or[1,434] Eus[ps 351] Archel[591] Chr Euthal cod Cyr[act 14] Thdrt Dam al

7. επειτα ωφθη cum ℵABFGKLP' 17. 37. 47. al pler Or[1,434] Eus[mal 207] (omisso ωφθη) Cyr[br 216] Euthal[cod] etc ... DE cop Cyr[act 14] ειτα | επειτα τοισ cum ℵ*AFGK 1. 17. 36. 43. 46. 48. 72. 73. 74. 93. 106. 109. 219** a[scr] al[3 scr] al aliq Or[1,434] Eus[ps 351] et[mal 207] Euthal[cod] Cyr act[14] Dam ... ς Ln ειτα τοισ cum ℵ[c]BDELP al plu Chr[414] Thdrt al

8. ωσπερει (KP 37. ωσπερι): D* Eus[ps 350] ωσπερ | ὡσπερεὶ τῷ: sic D[c]LP 37. etc. Editum etiam Ir[37] Or[1,435] Eus[ps 350] etc ... Gb'' ὡσπερεί τῳ: sic minusc mu (5 ap Scri), nec aliter editum Epiph[161] Chr[415]. Item ita Or[cod basileens] | τω et. Ir Or Eus Epiph etc ... FG 19[lect] sah (non item cop) om | καμοι: FG και εμοι

10. η εισ εμε: D*FG om η. Item it vg pp[lat] *gratia eius in me* | ου κενη εγενηθη et. Or[cat eph 111] (sed[170] ουκ εισ κενον εγενηθη) etc, item *vacua non fuit* f vg Hier[iovin 2 (4, 2, 216)] et[alib] Aug[utilit ieiun 6, 615] al, Or int[4, 631] *inanis non fuit* ... D* πτωχη ουκ εγενηθη, FG[gr] πτωχη ου γεγονεν, item d e g Amb[bened patri 12 (1, 530)] et[off 1, 44] Ambrst al *pauper*

των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτωσ κηρύσσομεν καὶ οὕτωσ ἐπι-
στεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸσ κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶσ
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲσ ὅτι ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ 16
ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ 17
Χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ

(d e *paupera*, Amb[bis] *egena*) *non fuit*. Sic g: *pauper* ./. *femininum*. Item go agnoscere πτωχη docuere Loeb. et Gabel. | αυτων (a[scr] post παντ. pon) et. Or[int 1,467. 536. 556. 585. 631] etc ... DG[r*]L* om | παντων: ℵ* 12[lect] απαντων | αλλα η cum ℵABD*K 17. ... ς αλλ η cum D[c]FG K[all]LP al pler Bas[ioh 1005] Chr[416] Thdrt Dam al | συν εμοι absque η cum ℵ*BD*FG, item *gratia dei mecum* it vg Or[int 2,101] et[4,467. 536. 556. 585. 631] Ambrst al ... ς Ti η συν εμοι cum ℵ[c]AD[b et c]KLP al omn[vi] Bas[1,102] et[2,159] Ps-Ath[2,328] Chr[116] Euthal[cod] Cyr[ioh 1005] Thdrt ad h. l. et (η εν εμοι) [3,204] Antioch[1099. 1106] Dam ad h. l. et[2,190] al, item sah arm aeth Or[int 2,127] (*quae in me est*) Hier[iovin 2] (*quae in me est*) et[alib]

11. ουν: D*FG d e f g go Ir[int 299] δε, vg Tert[pudic 19] (sed[marc 1,20] *Sive ego, inquit, sive illi* etc) *enim* ... basm om | επιστευσατε (ℵ[c]): ℵ* πιστευσατε

12. οτι εγηγερτ. εκ νεκρ. cum ℵABD[b]KLP al omn[vid] f vg (f vg *quod resurrexit a mortuis*, item al) etc Ir[299] (gr ex Thdrt) Chr[432] Euthal[cod] Cyr[act 14] Thdrt Dam al Tert[res carn 48] Ambrst al ... Ti εκ νεκρ. οτι εγηγ. cum D*et[c]EFG d e g Or[3,811] et[cat 295] (:: quae lectio non nemini praeferenda videbitur) | εν υμιν τινεσ cum ℵABP 17. 74. 120. a[scr] syr[utr] Or[3,811] et[cat 295] et[int 2,302] Chr[432 som] Euthal[cod] Cyr[act 14] Dam ... ς τιν. εν υμ. cum DEFGKL al pler arm go Epiph[508] Chr[432 bis] Thdrt al Ambrst Promiss[2, 30, 181]. Similiter it vg sah cop basm Tert[res carn 48] *quidam dicunt in vobis*.

13. ει δε usque ουκ εστιν et. ℵ[a]ABDFGKLP etc ... ℵ*E 17. 28. 43. 48* 74* a[scr] d[scr] e Cyr[act 14] om (transilientes ab ουκ εστιν ad ουκ εστιν). Cf huc Ir[int 300] *Si enim mortui non resurgunt neque Chr. resurrexit; si autem Chr. non resurrexit, inanis est praedicatio nostra, inanis est et fides vestra. Invenimur autem et falsi testes dei, quoniam testificamur quod suscitavit Christum, quem non suscitavit. Si enim mortui non resurgunt, neque Chr. resurrexit. Si autem Chr. non resurrexit, inanis est fides vestra, quoniam adhuc estis* etc. Similiter Ign[intpol 281] ει οι νεκροι ουκ εγειρονται, ουδε χρ. εγηγερται· κενον αρα το κηρυγμα ημων, κενη δε και η πιστ. υμων (al ημων)· ετι εστε etc. | ει δε: FG εαν δε ... d *nam si*, item (vide ante) Ir[int] *si enim*

14. DG[r*] om εγηγερται· [14] ει δε χριστ., item E d e Ign[intpol] (vide ante) om ει δε χρ. ουκ εγηγερτ. | αρα και cum ℵ*ADG[r]EG[r]FG[r]GKP al[25] g go Dial[854] Euthal[cod] Oec (basm *et praedicatio nostra vana et vana fides nostra*) ... La αρα [και], ς (= Gb + Sz) om και cum ℵ[c]BL al plu d e

καὶ ἡ πίστισ ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρεσ τοῦ
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
13 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ
14 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸσ οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστισ ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν,

---

f vg syrutr sah cop arm aeth Ignintpol 361 Epiph596 Cyrhr 216 Chr424 Cyract 14 Thdrt Dam Irint 309 Tertres carn 48 Ambrst Iacnisib 62 al (sed d e Irint Tert etc nec αρα exprim) | κενη και (Gb'') cum ℵABD*ΨGP 17. 23. 31. 37. 74. ascr* f g r vgclo fu demid tol (al) syrsch sah cop arm aeth go Dial854 Cyrhr 215 Euthalcod Cyract 14 etcat 290 Dam (item Epiph596 ματαια και η πιστ. υμ.) Irint 300 Tertres carn 48 Ambrst al ... ς Ti κεν. δε και cum DcEKL al pler syrp (am ergo est et) Ignintpol 361 (vide ante) Chr424 Thdrt al | υμων (Ln ὑμῶν, 15 εὑρισκόμ.) cum ℵADbetcΨGKLP al pler d e f g vg syrutr cop arm Ignintpol excdd 4 Chr 424 Euthalcod Cyract 14 Thdrt al Irint Tertres carn Ambrst al ... BD* 2. 17. 26. 34. 67** 73. 91. 106. lscr sah basm go Ignintpol excdd 2 Dial834 Epiph508 Cyrhr Oec Rufexp symb al ημων ... Archel603 om κεν. και η πι. υμ.

15. ευρισκ. δε (37. αρα, 73. γαρ) και et. f g r vg Irint 300 Or4,109 Cyrhr 215 Epiph114 etc ... DgrEgr arm go Tertres carn 48 om και, d e Chrmosc 1 Archel603 om δε | οτι (Tert qui) εμαρτυρ. κατ. τ. θεου: Irint 300 (vide ante) om κα. τ. θε., item Tertres carn (exced franek) ... 48* basm (non item sah cop) Epiph114 Cyrcat 201 om. Cf Africaristid ap Routh2,230 καταψευδομαρτυρουμεν του θεου, item Epiph508 nil nisi οτι ειπαμεν | ηγειρεν: ΨGrGGr εγειγεν, qua in scriptura εγειρεν videtur latere. | τον χριστον et. Irint 300 Afric (ubi ante) Or4,109 Eusmai 274 Cyrhr 215 Epiph 508 Cyract 14 Tertres carn Archel603 etc ... ℵ* (non itemc) add αυτου | ειπερ αρα νεκροι (ΨG οι νε.) ουκ εγειρονται et. f g r vgclo am fu demid tol harl** syrp cop arm Chr424 Cyrioh 1091 etact 14 etcat 201 Dam al Iac nisib 62 Pelag ... DE 43. d e harl* syrsch sah basm go Thdrt Irint 300 (vide ante) Tertres carn Archel603 Ambrst om. Cf et. Or4,109 ubi certe ultra ηγειρεν nil adscribitur. Item Epiph114 ubi pro ον ουκ ηγειρεν legitur ειπερ ουκ ηγειρεν, nil praeterea.

16. ει γαρ νεκρ. ουκ εγειρονται: P 123. r am fu om | P ουδε ο χρι.

17. η πιστις υμων (al 3 vel 4 ημων) sine additam cum ℵADcEFGKLP al omnvid arm Chr424 Euthalcod Cyrioh 1091 Thdrt Dam etc ... Ln add [εστιν] cum BD*, item (sed it vg etc vana est fides vestra) d e f g r vg go syrsch etp c. ob. etc (et. Irint Orint 2,303 Tertres carn) | ετι cum ℵcB DEFGKLP al plor g r syrp armzoh Archel603 Chr424 Thdrt etc ... 37. 43. οτι, Irint 309 (quoniam adhuc) Tertres carn 48 (quia adhuc) οτι ετι, d e quid adhuc (i. e. τί ἔτι) ... ℵ*A 31. syrsch sah basm armusc aeth go Euthalcod Dam praem και, cop add etiam, f vg Orint 2,302 Ambrst al adhuc enim

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντεσ ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ
ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότεσ ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων
ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸσ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπ- Col 1, 18
αρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατοσ, Ro 5, 12 ss
καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασισ νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ
πάντεσ ἀποθνήσκουσιν, οὕτωσ καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντεσ ζωοποιη-
θήσονται. 23 ἕκαστοσ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστόσ,
ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλοσ,

18. F* απολοντο

19. *εν χριστω* ante *ηλπι. εσμ.* cum ℵABD*EFG 17. 37. 39. 115. 119. 137. d e f g r vg go Ir[int 300] Or[2,802] (*μονον εν χρ. ηλπ. εσμ.*) et[cat 297] Chron [440] Euthal[cod] Thphyl (*μον. ηλπ. εσμ.*) Amb[fid 5,578] et[fid rosur 2,1167] Ambrst al ... ς post *ηλπ. εσμεν* cum D[c]KLP al pler syr[utr] sah cop basm arm aeth (sed syr[sch] sah cop basm arm *μονον* post *ζωη ταυτη* pon) Or[3,811] Chr[425] Thdrt al (Dam post *ηλπ. εσμ. μον.* pon) | FG *ελεινοτεροι* | *παντων ανθρ. εσμεν* et. Or[3,811] et[2,802] Chron[440] etc; Ir[int] *omnibus sumus hominibus* ... DE d e f r vg (non item g) go syr[sch] arm Or[cat] Amb[bis] Ambrst al *εσμ. παντ. ανθρ.*

20. *νυνι δε* cum ℵABDEKLP al omn[vi] Or[3,552] et[cat 297] etc ... FG Dial[854] (*νυν δε χρι. κηρυσσεται εκ νεκρ.* etc) *νυν δε* ... d e *si autem* | *νεκρων* et. Or[bis] et[3,538] etc ... FG praem *των*, item Dam[com] το „*εκ των νεκρ.*" *προστιθεισ* | *τ. κεκοιμημενων* sine *εγε.* cum ℵABD*EFGP 6. 17. 67** 71. 177. d e f g r vg sah cop basm arm aeth Ir[int 300] Or[2,852] et[3,538] (et[cat 297]) et[int 4,093] Dial[854] Chr[426] Euthal[cod] al Hil[1104] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εγενετο* cum D[c]KL al plor syr[utr] go Or[int 3,886] Thdrt Dam al

21. *δι'* bis et. Or[3,100] et[cat 297] Dial[854] Eus[dem 462] Did[tri 350] Ath[45. 413] etc ... F *δια* bis, G *δια* pri loc | *θανατοσ* cum ℵABD*K 17[vi] 67** Or[3,100] Dial[854] Ath[45] Euthal[cod] Cyr[iul 301] Ps-Ath[2,498] Euther[1136] Dam ... ς Ti *ο θανατ.* cum D[b]et[c]EFGLP al plor Or[cat 297] Eus[dem 462] Did[tri 350] Ath [413] Ps-Ath[2,499] (et[510]) Cyr[br 106] Euther[1187] et[1165] Chr[426] Cyr[iul 301] Thdrt al (sed ex his Eus Cyr[br] Ps-Ath [499] Euther[1187] Chr etiam postea *η αναστ.* tuentur)

22. A* *ζωοποιησονται*, sed ipse* (ut[vid]) corr *-ηθησονται*

23. *δε* et. Or[3,174] et[4,199. 408] etc ... ℵ* (sed ipse* suppl) Or[3,100] om | *του χριστου*: ς atque item ς[e] 1624. 1633. 1641. (non amplius 1656. nec Mill Wtst Gb Sz) om *του* :: ex errore | *εν τη παρουσια αυτου*: et. Or[4,199. 408] Hipp[noet 6] Eus[ps 448] Did[tri 350] Nyss[1,846] etc, r Aug[ioh 68] *in praesentia eius*, d e f am tol *in adventu eius* ... FG *οι εν τη παρ. αυτου ελπισαντεσ*, item g φt (*sperantes*) [sup graec], item *qui in adventu* (*-tum* m[39] etc) *eius crediderunt* m[39] vg[clem] fu demid Or[int 2,465] et[2,835] Hil[54] (sed[1096] tantum *qui in adventu eius*) Ambrst al

ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
Ps 109 (110), 1 πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν
Mt 22, 44 pp Heb 10, 13 βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντασ τοὺσ ἐχθροὺσ ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐ-
τοῦ. 26 ἔσχατοσ ἐχθρὸσ καταργεῖται ὁ θάνατοσ. 27 πάντα γὰρ
Ps 8, 7 (6) Eph 1, 22 He 2, 8 ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέ-
τακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸσ τοῦ ὑποτάξαντοσ αὐτῷ τὰ πάντα·

---

24. *παραδιδοι* cum BFG; item *παραδιδω* ℵADEP 31. 67** 80. Hipp[noet 6] Mcell[euseb 52] et [182] Eus[ps 448] Did[tri 350] Epiph[798] Bas[1, 170. 177] (ita[cdd] utroq enim loc fluct lectio) Nyss[1, 846] et[mal 4, 7] Cyr[iul 150] etc (Or[4, 408] *οτι παραδωσει*, et[4, 315] *οταν παραδιδωσιν*), item sah cop basm ... ς *παραδω* cum KL al pler Or[1, 747] et[4, 28] Eus[ps 448] Chr[427] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item *tradiderit* it vg pp[lat] | *πατρι* ... F[gr] *πνι* (i. e. *πνευματι*) ex errore pro *πρι* (i. e. *πατρι*) | *πασαν* ante *εξουσιαν*: syr[p c.*] habet, Nyss[1, 846] Did[tri 350] om | *δυναμιν*: 47. praem *πασαν*, item syr[sch]

25. *αχρι* cum ℵ*AB*P 17. Euthal[cod] Dam (cf et. Chr[cat 301]) ... ς Ln *αχρισ* cum ℵ[c]B[3]DEFGKL al pler etc | *αχρ. ου* sine *αν* cum ℵ*ABD*FGP 17. 31. 71. 73. 80. 93. a[scr**] sah cop basm Or[4, 408. 409] Hipp[noet 8] Eus[marc 183] et[ps 444] Epiph[798] ac[saep] Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[uu]) add *αν* cum ℵ[c]D[b et c]KL al pler Or[3, 686] (et[cat eph 183] ex Or?) Mcell[eus 50] Cyr hr[240] (fluct lectio) et [241] Caes[81] Did[tri 350] Marc[diadod 248] (Gall[5]) Chr[428] Thdrt al. Passim libere *εωσ αν*, ut Or[4, 17] Mcell[eus 51] Nyss[1, 846]; Or [2, 580] Ath[1, 708] *αχρισ αν*. | *εχθρουσ* (FG *εχθρ.*) sine *αυτου* cum ℵBDEK LP al pler d e vg (et. am fu demid tol) syr[p] arm basm Ir[int 237] Or[1, 658] et[3, 686] et[4, 408] et[int 1, 69. 4, 683] Hipp[noet] Mcell[eus 50] et Eus[marc 181] sem et[183] et[ps 444] Nyss[846] Ath[1, 708] Chr[428] Euthal[cod] Thdrt ad h. l Dam al Hil[54. 590. 1096] Ambrst al ... Ln add *αυτου* cum AFG 10. 17. 31. 73. 93. 120. f g r harl* go syr[sch] sah cop aeth Or[2, 580] et[4, 17. 409] et[int 2, 436] ac[saep] Mcell[eus 51] et Eus[marc 181] sem Caes[81] Did[tri 350] Marc[diad] Epiph[798] Cyr hr bis al Tert[marc 5, 9] et[prax 4] Hil[144] al | *τ. ποδ. αυτου*: F[gr]G g om *αυτου*

26. *εσχατοσ* usq *υπο τ. ποδ. αυτου* (v. 27): transiliendo om ℵ* 17. 92. Euthal[cod] | *εσχατ. εχθρ. κατ. ο θαν.* hoc loco cum ℵ[c]ABD[b et c]FGKLP al omn[vid] f g r vg etc ... ℵ[a]D*E d e tol harl* go aeth Hil[55. 590. 1096] Ambrst al post *παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ.* pon

27. *οτι παντα* et. Or[4, 408] et[int 2, 335] Ath[1, 708] Epiph[798] Cyr[hr 140] Nyss[1, 846] Tit[manich 338] (Gall[5]) etc f g r Aug[div quaest] ... Ln [*οτι*] *πα.*, om enim *οτι* B d e vg Hipp[noet 6] Did[tri 350] Chr[428] Ir[int 237] Hil[55. 590. 1096] Ambrst al. Praeterea ℵ Did[tri] *τα παντα* pro *πάντ.* | *υποτετακται* sine additam et. d e r Ir[int] Or Ath Did[tri] Tit[manich] (Nyss *οτι πα. υπεταξεν*) al Hil[590. 1096] Aug al ... FG f g vg syr[sch] sah cop basm arm Hipp noet[6] Or[int 3, 335] Hil[55] Ambrst al add *αυτω*, atque idem Cyr[hr 140] Epiph [798] praem | *τα παντα* ad finem: F om *τα*

28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί

---

28. *οταν δε υπ. αυτω τα παντα* et. ℵ^a Irint 337 Or4,157 etint 3,835 etter Eusmarc 183 Didtri 390 Ath 706 Bas 1,288 Nyss 1,846 al Tertprax 4 Hilcod (vide post) Ambrst al ... ℵ* 1. 37. al Hippnoet 6 Hil 55. 590 etalib aliqu (sed fluct lectio) om transiliendo | *υποταγη* (Nyss *υποταξη*) *αυτω*: D^gr G^gr Irint Orint 1,151 bis (non item 2,650. 3,835. 874) Eusmarc 183 *αυτω υποτ*. Item r *omnia ei subiecta fuerint*; Or4,157 *αυτω τα παντ. υποταγ.* | *τοτε και αυτος* cum ℵAD^cKLP al fere omn f r vgcle demid sah cop basm syrp arm aeth (go *tunc autem is ipse*) Ignintpol 258 Hippnoet 6 Eusmarc 183 Ath706 etgall 5,170 Bas 1,288 et 3,67 Ps-Ath 39 et 485 Epiph 798 Cyrhr 240 Nyss846 Caes70 Marcdiad 247 Chr428 Euthalcod Thdrt Dam al Tertprax Orint 1,151 et2,650 et3,835. 874 et4,509 Hil53. 783 Ambrst al (sed Hipp Mcell Nyss Caes sine *ο υιος*) ...... BD*FG^gr 17. 67** d e g am fu harl tol marian syrsch Irint 337 Or2,740 et4,157 Mcellous 41. 42. 53. 118 (ubique omisso *ο υιος*) Didtri 390 Hil 55. 500 etter Ps-Athlat 542 al om *και*, hinc Gb° et Ln [*και*] | *ο υιος* et. Ignintpol excdd pl Irint Orbis etint 1,151 bis etalib quater Eusmarc Athbis Cyrhr Bas 1,288 et 3,67 Didtri Epiph Marcdiad Chr Ps-Ath 2,39. 485 Euthalcod Thdrt Dam al Augdiv quaest (6,55 sq) Ambrst al ... Ignintpol excdd 2 Hippnoet 6 Mcellous quater Caes 79 Nyss846 Ps-Athlat 542 Tertprax 4 Hilsaepe al om | *ινα η ο θεος* (Irint 337 Orint 1,151 etc Tertprax Ambps 36 et 61 etc *ut sit deus*): D* *ινα ο θε. η*, item d e *ut deus sit* | *τα παντ. εν πασ.* cum ℵD^cKFGKLP al fere omn Ignintpol 258 Or4,78. 41. 315 etprov (Notit91) Mcellous 118 Eusmarc 183. 186 Ath708 Didtri 300 Nyss846 Epiph798 Titmanich 5,338 Cyrhr 140 Marcdiad 247. 248 Chr438 Thdrt Dam al ...... Ln om *τα* (Gb°) cum ABD* 17. arm Hippnoet 6 Mcellous 42 Eusmarc 187. 188 Euthalcod. Cf et. Or 1,152 *λεγομενου του θεου παντα γενεσθαι εν πασιν, ωσπερ ου δυναμεθα κακιαν καταλιπειν, ουτε θεος παντα γινεται εν πασιν* etc

29. *ποιησουσιν* (37. 47. al pauc *-σωσιν*): FG corrupte, ut toties alibi, *ποιουσειν* | Edd plu, ut ς Gb Sz, sic: *νεκρῶν, εἰ* | *νεκροι*: P *οι νεκρ.* | *υπερ αυτων* cum ℵABD*EFGKP al20 d e f g r vg go syrp sah cop basm arm (aethlibere) Or3,812 Dial864 (sed fluct lectio) Epiph114 Euthalcod Isid1,221 Dam Iacnisib 61 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *υπ. των νεκρων* cum D^cL al plu syrsch Ephr371 Chr440 Thdrt al. Praeterea cf ad h. l. Tertmarc 5,10 *Igitur et pro mortuis tingui pro corporibus est tingui; mortuum enim corpus ostendimus. Quid facient qui pro corporib. baptizantur, si corpora non resurgunt?* Similiter Tertres carn 48 *si non quae baptizantur corpora resurgunt.* Eundem in modum Chr10,287 *βαπτιζομεθα γαρ φησιν υπερ των νεκρων, τουτεστι των σωματων των ημετερων* etc. Item441 ad h. l. *τι και βαπτιζη υπερ των νεκρων; τουτεστι των σωματων* etc. Nec aliter Thdrt ad h. l. *ει δε νεκρον εστι το σωμα και ουκ ανισταται, τι δηποτε και βαπτιζεται;*

Ro 8, 36 καὶ ἡμεῖσ κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω,
νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί
Es 22, 13 μοι τὸ ὄφελοσ; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔ-
ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη-
στὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίωσ καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
6, 5 ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲσ ἔχουσιν· πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τισ· πῶσ ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεισ, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-

---

31. *υμετεραν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵBDEFGKLP al longe plu it vg syr[utr] sah cop basm arm go Dial[864] (sed fluct lectio) Chr[443] (*καυχησιν ενταυθα την αυτων προκοπην λεγων*) Thdrt[3,1310] Dam al Amb[ps 48,921] Aug[ep 157,559] ac[saep] Ambrst rell ... ς (non ς[e] Gb Sz, sed Gb') *ημετεραν* cum A al permu (3 ap Mtth, 3 ap Scri) aeth Or[2,710] et[cat 84. 297] Thdrt ad h. l. (*καυχησιν δε αυτου την πιστιν αυτου εκαλεσε*), item, sed *ημεραν* scriptum est, Euthal[cod] | *αδελφοι* cum ℵABKP al[16] r vg go syr[utr] sah cop basm arm[usc] aeth (sed syr[utr] sah cop basm *fratres mei*, aeth *fr. nostri*) Dial Euthal[cod] Aug[saep] al ... ς om cum DEFGL al longe plu d e f g arm[zoh] Or[2,710] et[cat 85. 297] Chr[443] Thdrt Dam al Ambrst | *εν χρι. ιησ. τω κυρ. ημ.* cum ℵABD[c]FGKLP al omn[vid] f g r vg rell Or[cat 85. 297] etc ... D* d e Ambrst *εν κυριω*, E[gr] *εν χριστω* (nimirum transcripsit $\overline{χω}$ a D[c] pro $\overline{κω}$ substitutum negligens ab ipso D[c] addita), item aeth Or[2,710] Chr[443] *εν χρι. ιησ.*

32. FG *εν εφεσσω*, f *effesi*, g *in effeso t i* | *το οφελ.* (KP *ωφελ.*): D*FG Clem[260] om *το* | L al pauc *αποθνησκωμεν*

33. *χρηστα* cum ℵABDEFGKLP al certe pler Clem[hom 4,21] et[opit 53] (ap Dress[39] et[150]) Eus[prae 249] Ephr[106] Ath[902] Chr[445] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 879] al ... ς (= Gb Sz) *χρῆσθ'*, Ln *χρήσθ'* per meram licentiam. In eundem modum ediderunt Clem[250] Amphil[6,191] (in iambis ad Seleuc). Nonnulli, ut 115., in mg habent *μενανδρου γνωμαι* vel simile quid, e[scr mg]: *λακωνικὴ παροιμία· μενάνδρου κωμωδιογράφου γνωμη.*

34. *υμιν*: 46. 74. al mu (4 ap Scri) *υμων* | *λαλω* cum ℵBDEP al fere[10] Dial[864] Euthal[cod], item *loquor* d e r vg Ambrst cop syr[p] go ... ς *λεγω* cum AFGKL al pler Chr[445] Thdrt Dam, tem *dico* f g m[30] floriac Or[int 1,545] syr[sch] basm arm aeth

35. *αλλα* cum BP Or[1,590] (Euthal[cod] *αλλ αιρει*) ... ς Ln *αλλ* cum ℵADEFGK[gr]L al certe pler Dial[864] Chr[449] Thdrt Dam al

36. *αφρων* cum ℵABDEFGP al plus[10] ... ς *αφρον* cum KL al pler Or[1,590] Dial[864] Epiph[509] Chr[449. 450] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ζωοποιειται* cum ℵBDEFGKLP al pler Or[1,590. 594] Dial[864] Euthal[cod] etc ... A 89. 108* Epiph[509] Chr[3,126] ex[cdd aliq] (non item ad h. l. nec[7,835. 11,548]) Thdrt[1,649] (non item[415] nec ad h. l.) *ζωογονειται.* Nil probant Latini

θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεισ,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινοσ τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ
θεὸσ δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼσ ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη

(nec Ir$^{int 300}$ etc), per *vivificatur* enim etiam ζωογονειται redditur, cf Act 7, 19. Lc 17, 33. 1 Tim 6, 13. Ceterum ℵ post ζωοποιειται perrexerat εισ την, errore vero statim intellecto punctis notavit. | αποθανη (L al pauc -νει): FG d e f g (non item r) vg Dial^{864} Ir$^{int 300}$ Or$^{int 1,34}$ (non item Or$^{1,500.504}$) Aug$^{op 193}$ Ambrst al mu (non item Tert$^{res carn 52}$) praem πρωτον, atque idem D^{gr}K^{gr} add

37. γενησομενον (f r vg Tert$^{res carn 52}$ Ambrst al *quod futurum est*) ... FG γεννησομενον, item *quod nascetur* d e g, *quod nascitur* m^{39}, *nasciturum* sup graec | σπειρεισ sec (ℵ^{a} Or^{1,500} Dial^{864} etc Tert$^{res carn}$ etc) ... ℵ* 238. om | ει: A η

38. διδωσ. αυτω cum ℵABP 17. 37. 39. 73. 80. al$^{3 scr}$ a^{vid} f vg syr^{utr} (cop *dat corpus illi*) Or^{1,500} et$^{int 1,31}$ Dial^{865} Epiph^{599} Euthal^{cod} Dam Tert$^{res carn 52}$ al ... ς αυτω διδωσ. cum DEFGKL al pler d e g m^{39} r Or^{1,504} Chr^{453} Thdrt al Ambrst al | ιδιον cum ℵ*ABDEFGP 17. 31. 42. 67** 80. 238. arm Epiph^{599} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{no}) Ti praem το cum ℵ^{c}KL al pler Or^{1,500} Chr Thdrt Dam al

39. η αυτη σαρξ: F^{gr}G 93. g syr^{sch} Chr^{453} ex$^{mosc 2}$ om σαρξ | αλλα (FG 73. al pauc αλλ): D^{gr*} r aeth^{utr} Dial^{865} Chr^{453} Aug$^{op 205}$ et^{alib} al om | αλλη μεν sine σαρξ cum ℵABDEFGKLP al plus^{70} d e f g m^{39} r vg syr^{p} aeth^{utr} Chr Euthal^{cod} Thdrt al Aug$^{op 205}$ et^{alib} Ambrst al ... ς (⊢ Gb Sz) add σαρξ cum minusc mu syr^{sch} cop arm Dial^{865} | ανθρωπων: D* d e m^{39} syr^{sch} Dial^{865} Tert$^{res carn 52}$ Ambrst al ανθρωπου | αλλη δε σαρξ κτηνων: K 37. 47. k^{scr} harl* om ... D*EFG 17. al^{5} d e f g m (non r) vg syr^{sch} Chr^{453} Tert Ambrst al om σαρξ. Item pro κτηνων D*F^{gr}G^{gr} d e m^{39} syr^{sch} Tert Ambrst al κτηνουσ (*pecoris*). Dam h. l. πτηνων, tum κτηνων, denique ιχθ. | αλλη δε sec loco: D^{gr*} om δε | σαρξ πτηνων (D*FG al pauc πετεινων) cum ℵBDEFG 17. 47. 115. 119. al d e (g) am fu* demid tol harl** cop arm aeth Euthal^{cod} Thphyl Tert$^{res carn}$ Or$^{int 1,101. 2,432}$ Ambrst al (Dam α. δε σα. πτην., α. δε κτην., α. δε ιχθ., Or$^{int 2,432}$ *alia caro volucrum, alia pecorum, alia vero pisc.*) ... ς om σαρξ cum AKLP al pler m^{39} r vg^{clo} fu** harl* syr^{utr} Chr^{453} Thdrt al Aug$^{op 205}$ et^{alib} (sed non$^{adim 8,124}$) al. Praeterea d e m^{39} r vg Ambrst om δε sec, item f g r am fu Ambrst om δε tert, ut praeteream rell qui hac in re variant. | πτηνων (D* πετεινων), tum ιχθυ. hoc ordine cum ℵABDEP 17. al^{6} d e m^{39} r vg syr^{sch} cop arm aeth Or$^{int 1,101}$ Chr Euthal^{cod} Thphyl Tert$^{res carn}$ Ambrst al (Or$^{int 2,432}$ et Dam vide ante) ... ς ιχθυ., tum πτην. (FG πετειν., a^{scr} πετειν.) cum FGKL al pler f g syr^{p} Thdrt Oec. Sic igitur FG f g: αλλη δε ιχθ. αλλη δε (f g om) σαρξ (f om) πετεινων (F -νον). Dial^{865}: αλλη δε σα. κτηνων, ετερα δε ιχθυ. (omissis α. δ. σα. πτην.)

δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνησ, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ-
ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέροσ διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτωσ καὶ ἡ ἀνά-
στασισ τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα
πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
Gn 2, 7 45 οὕτωσ καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ Ἀδὰμ εἰσ

40. *σωματα* sec et. Or[1,548. 584] et[int 1,101. 2,422] Dial[865] etc ... F[gr] G g aeth om. Libere Tert[res carn 52] *et corpora terrena et caelestia* | *αλλα* cum ABD*EP ... ς *αλλ* cum ℵD[c]FGK[sil]L al certe pler Or Dial etc

41. *αλλη* prim: F[gr] G g add *δε* | *ηλιου, και αλλη* et. d* e demid tol Or[1,523. 584] et[2,415] et[int 4,605] Dion[alex] ap Rou[4,400] (Gall[3,488]) Meth[3,710] Dial[865] Eus[praep 325. 770] al mu Tert[res carn 52] al ... F[gr] G 7[lect] g *ηλιου, αλλη δε* ... f m[39] r vg (et. am fu al) cop Or[int 2,422. 3,390. 4,481] Archel[598] Ambrst al *solis, alia* (om igitur copulam) | *σεληνησ, και* et. d e f g m[39] r vg[clo] fu demid tol Or[ter] Dion Meth Eus[praep] al Tert[res carn] Ambrst Aug[ep 205] etc ... am harl cop arm Dial[865] Or[int 2,422] et[3,390. 402] et[4,11] Archel Tert[res carn 49] Aug[ioh 67] al om *και* | *αστερων*: K al pauc *αστερωσ* | *γαρ*: K om, item Or[int 2,422] et[4,481] (non item[alib] ter)

44. *ει* ante *εστιν σωμα* cum ℵABCD*FG 6. 10? 17. 31. 39. 67** 73. 80. 93. d e f g vg cop arm aeth[utr] Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al ... ς om cum D[b et c]KKL al pler syr[sch] (*est enim*) et[p] Chr[454] Thdrt Phot[cat 324] Iac[nisib 51] al ... P 1. 2. 14. 46* 108. 132* 134. 137. 140[txt] 178. 219* k[scr] al[vi] m[39] Chr[mosc ambo] Euthal[cod] transiliunt a *πνευματικον* pri ad *πνευματ.* sec. Etiam G* et g* post prius iam *καθωσ* (pro *ουτωσ*, vide post) scripserant, sed deleta hac voce *ει εστιν* etc reposuerunt. | *εστιν και* cum ℵABCDEFG 6. 10? 17. 31. 39. 67** 73. 80. 93. it vg arm (cop *si quoddam corpus naturale, aut quoddam corpus etiam spirituale*. Nec satis liquet aeth.) Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al ... ς *και εστι* cum KL al pler syr[utr] Chr Thdrt Phot[cat] Iac[nisib] al. Praeterea ς add *σωμα* cum KL al pler syr[utr] aeth[utr] (cop vide ante) Chr Thdrt Phot[cat] Iac[nis] al: omisimus cum ℵABCDEFG 17. 67** 108* al? it vg arm Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al

45. *ουτωσ και* (Euthal[cod] om *και*), d e m[39] *sic etiam*, vg[clo] am al *sic et* ... FG f g fu demid al[lachm] arm[usc] Aug[ep 205] et[alib] al (Ambrst praeterit *ουτ. κ. γεγρ.*) *καθωσ* (demid *sicut et*; item tol *sic enim*) | *ανθρωποσ* cum ℵACDEFGLP al pler d e f g m vg syr[utr] cop arm aeth Dial[864] Chr[455] Euthal[cod] Thdrt Dam al Iac[nisib 51] Tert[marc 5,10] et[res carn 53] (cf et.[51]) Aug[aliquoties] Ambrst al ... BK 13. 39. 63. Ir[int 306] (Or[int 4,552] libere *proponit apostolus ostendere quid humano generi intulerit primus Adam, qui factus est in animam vivam; quid etiam secundus Adam, qui*

ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν

est in spiritum vivificantem) Did[tri 181] Amb[luc 6,1363] (non item[alib]) Aug ep[205 semel] om, hinc Ln [ανθρωπος] | αδαμ pri: 31. al[4] om | αδαμ sec: Ir[int] ex[edd aliq] om

46. αλλ: D* αλλα

47. ο πρω. ανθρωπος et. Thdot ap Clem[973] (ο πρωτος δ' ανθρωπ. εκ γης χοικος) Or[2,559. 4,302] et[int saep] Dial[864] al mu Tert[marc 5,10] al mu ... c* add αδαμ | γης: 37. της γης | ο δευτ. ανθρ. sine additam cum ℵ*BCD*EFG 17. 67** d e f g vg cop aeth arm[mg] in[edd const] et[aimst] Or [4,302] Hipp[fragm 46] ap Lag[128] (ex[cod]; alibi, etiam ap Gall[2,483], editum est cum ο κυριος) Dial[868] (vide post) Pet[alex] ap Rou[4,48] Ath[gall 5,167] Nyss[1,843] Naz ap Thdrt[4,63] Ps-Ath[10] Cyr[apolo 194] (omisso ανθρωπ.) Epiph[830] (ex Photino; sed[libere]: και ο δευτερ. απ ουρανου) Or[int 2,84. 85] et[3,951] (cf et. [4,546]) Tert[res carn 49] Cyp[180. 280. 289. 307] Hil[1046] Amb[pa 118,1168] Ambrst al mu ...... ς (Gb[oo]) add ο κυριος cum ℵ[c]AD[b et c]KLP al pler syr[utr] arm go Or[2,559] (Hipp[fragm 46] vide ante) Bas[spir 18 p 40] Ps-Ath[498] Chr[459] Euthal[cod] Cyr[ioh 994] et[glaph 11] Thdrt ad h. l. et[4,1051] Dam al Tert[marc 5,10] (vide post) Maximin[arian] ap Aug[8,663]. Habet autem sic Dial[868]: σκόπει δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς τόλμημα, πῶς παρεχάραξαν τὴν γραφήν. τὴν γὰρ κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ χριστοῦ ἀνελεῖν βουλόμενοι ἐνήλλαξαν τὸ „ὁ δεύτερ. ἄνθρωπος", καὶ ἐποίησαν „κύριος". Atque paullo ante legitur: ὁ ἀπόστολος ἔφη „ὁ δεύτερ. ἐξ οὐρανοῦ", καθ' ὑμᾶς „κύριος". Ac revera antea „Marcionita" locum sic affert: ὁ δεύτερ. κύριος ἐξ οὐρανοῦ. Tert vero[marc 5,10] impugnat istam lectionem Marcioniticam: *stultissimus haereticus – et in nomine hominis revincetur.* Primus, *inquit*, homo de humo terrenus, secundus dominus de caelo. *Quare secundus si non homo, quod et primus? Aut numquid et primus dominus, si et secundus?* | εξ ουρανου: FG f g vg aeth arm[mg] in[edd amst] et[const] Bas[spir 18 p 40] Ps-Ath[10] Or [int 2,84. 85] et[3,951] (cf et. [4,546]) Amb[pa 118] Ambrst al (non item Tert Cyp Hil al) add ο ουρανιος (Ps-Ath επουρ.), *caelestis*

48. τοιουτοι (c add ουτοι ex inepta repetitione) και pri loc et. Or[saep] et[int 2,85] Ir[gr] et[int 89] Tert[res carn 49] et[marc 5,10] etc ... F[gr]G g am* al[lach] Ir[int 302] (sed fluct lectio) om και | επουρανιος: D*FG ουρανιος | επουρανιοι: D* ουρανιοι, FG ουρανιοι (sic)

49. και ab initio: F f Aug[mor eccl 1,700] αρα (*igitur*), item G[mg] αρα suprascripto *igitur* ... Or[int 2,85] Cyp[180. 280. 289. 307] om (pergentes ab eis quae praecedunt ad καθως etc), item incipientes a καθως (*sicut*) Ir [int 305] Tert[marc] etc | φορεσωμεν cum ℵACDEFGKLP al longe plu (9 ap Scri) it vg go cop (anceps syr[utr]) Thdot[clem 982] (sed[ed] migne -σομεν) Or [1,591 bis] ex[edd omn] (sed[edd vel] substituer -σομεν) et [2,26] et[cat 52] et[cat]

τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

ε, 9 ε 50 *Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-*

---

luc[147] Caes[122] Mac[hom 22] (Gall[7,88]) Nyss[1,848] Chr[460] Epiph[814] Euthal[cod] Cyr[loh 921] et[iul 301] Ps-Ath[450] Max[1,449] Dam Ir[int 302. 306] Or[int 2,86 et 3,951. 978 et 4,644] Tert[res carn 49 et marc 5,10] (vide post) Cyp[quater] Hil[477] Amb[interp dav 4,2 : 670 et alib] Ambrst[txt et com] etc (Meth[779] *ινα καθωσ - φορεσωμεν*). Sic autem Chr[460]: *τουτέστιν· ἄριστα πράξωμεν - φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρ., τὴν πολιτείαν τὴν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. εἰ δὲ περὶ φύσεωσ ἦν ὁ λόγοσ, οὐ παρακλήσεωσ ἐδεῖτο τὸ πρᾶγμα οὐδὲ συμβουλῆσ· - διὸ καὶ συμβουλευτικῶσ εἰσάγει τὸν λόγον, καὶ εἰκόνα καλεῖ, καὶ ταύτῃ πάλιν δηλῶν ὅτι περὶ πράξεωσ, οὐ περὶ φύσεωσ λέγει.* Item Tert[marc 5,10]: *Et ideo iam ad exhortationem spei caelestis*, sicut portavimus, *inquit*, imaginem terreni, portemus et imag. caelestis, *non ad substantiam ullam referens resurrectionis, sed ad praesentis temporis disciplinam.* Portemus *enim inquit, non* portabimus, *praeceptive, non promissive.* Et[res carn 49]: *Atque adeo ad disciplinam totum hoc dirigit, ut hic dicat portandam imaginem Christi* - Portemus *enim, praeceptivo modo dicens, huic tempori loquitur* ...... ς Ti *φορεσομεν* cum ℵ 46. al vix mu arm aeth[utr] (Or[edd vet]) Cyr[glaph 11 et nest 71 et act 19] Thdrt (vide post) Thphyl et Oec. Sic igitur Thdrt: *τὸ γὰρ φορέσομεν προρρητικῶσ, οὐ παραινετικῶσ εἴρηκεν.* Phot[cat 327]: *τὸ φορέσομεν εἰ μὲν διὰ τοῦ ō βραχέοσ γραπτέον, προσαγόρευσίσ ἐστιν ἐξ ἀκολουθείασ ληφθεῖσα τοῦ μέλλοντοσ - πάντωσ φορέσομεν - εἰ δὲ τὸ φορέσωμεν διὰ μακροῦ γραπτέον ἐστὶν τοῦ ω̄, παραίνεσίσ ἐστιν καὶ συμβουλὴ ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἔνθεον πολιτείαν* etc. Similiter et Thphyl et Oec. | *εποuρανιου*: G[gr] *-νου*

50. *τουτο δε* cum ℵABCKLP al omn[vid] f vg rell Clem[550] Or[1,591. 2,535] Meth[791] al mu Hier[iovin 1 : 4,2,180] Aug[ep 205 : 2,771 et alib] Ambrst al ... DKFG[gr] G d e g Ir[int 306] Tert[res carn 49 et marc 5,10] *τουτ. γαρ* | *κληρον. ου δυν.* et. Ir[int 302. 304. 306] item[gr] (ex Dam[parall]) et[int 306] (cf et.[303 gr] et[lat]) Clem[495] Or[1,591 et 2,535. 843 et int 4,567] Meth[791] al mu Tert[res carn 48. 49. 51] al mu ... FG 42. f g cop Mac[7,184] Chr[460] (et. mosc ambo) Ir[int 112] (*non apprehendunt*) et[304] (*non possident*) Or[int 1,86. 101] Tert[marc 5,10] *ου κληρονομησουσιν* (*non possidebunt; g non haereditabunt t possidebunt*) | *δυναται* cum ℵBP 1. 14. 73. 119. 177. 1[lect] k[scr] Or[1,591 edd mg ante delar] (apparet inde *δυναται* in mss inventum esse), item teste Wtst Cyr[act] et Phot[ep 165], item Oec[ed] ... ς Ln Ti *δυνανται* cum ACDEFGKL al pler[vid] Ir[gr] (ex Dam[parall]) [306] Clem[495] Or[1,591 et alib] Meth[791] etc | *κληρονομει* cum ℵABC[2]D[c]EKLP al omn[vid] Clem[495. 550] Or[1,591] Meth[791] bis Tit[gall 5,348] Chr[461] al mu ... Ln *κληρονομησει* cum C*D*FG d e f g vg (sed am* *possidere*) syr[utr] cop Meth[686 libere] (*λεγων· ου γαρ η φθορα κληρονομησει την αφθαρσιαν, ουδε ο θανατοσ την ζωην*) Euthal[cod] Or[int 4,567 et 1,101] ... 21. Or[int 1,26] Dial[863] Meth[epiph 537] Aug[serm 362 : 5,1425] (non item[alib]) om plane

μεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα,

51. παντεσ (A οι παντ.) pri sine μεν cum BC*D* 23* 219* d e arm aeth utr (nec syrsch μεν expri) Or1,589 et (περι ησ και ο παυλ. φησι· παντεσ κοιμηθ., ου πα. δε αλλ.) 2,558 etint 4,692. 698 et ap Hier1,890 cddgr ap Hier1,810 („commoneo hoc quod in Latt cdd legitur: *omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur*, in Graecis voll non haberi, sed vel: *omnes dormiemus, sed non omnes immutabimur*, vel: *non omnes dormiemus, omnes autem immu.*" Alibi μὲν particulam non satis adtendisse videtur. Similiter Aug, qui *quidem* modo et Graece et Latine legi testari videtur, modo nec Graece nec Latine.) Iacnis 66 („et apostolus: *omnes*, inquit, *dormiemus, sed non*" etc; sed52: „*omnes quidem resurgemus, non omnes autem immu.*") ...... ς add μεν, Ln [μεν] cum ℵAC²DcEFGKLP al pler (kscr δε) f g vg cop syrP (go *enim*) Orthodqu 61 Dial865 Ephr2,129 Nyss1,103 Caes140 Euthalcod Chr461 et2,514. 3,731. 10,60 et 11,329 Cyrioh 645 etose 30 Thdrt Dam al Tertres carn 42 Orint 3,872 al mu | ου κοιμηθησομεθα παντ. δε αλλαγ. cum BDb vietcEKLP al fere omn cddgr ap Hier1,799 sqq et ap Acacium (vide post quae ex Hier adscripsimus) „nonnull cdd" Didymi (apud eundem Hier) cddgr nonnull ap Pelag τινα αντιγρ. ap Maxim2,329 syrutr cop aethPP go (etiam m30 agnoscit: *Ecce dico vobis mysterium: omnes immutabimur in momento* etc) Orthodqu 109 (ου παντεσ, φησι, κοιμηθησομεθα) et61 (το· παντεσ μεν ου κοιμηθησομεθα) et85 (ωσ φησιν ο θειοσ αποστ.· παντεσ αλλαγησομεθα) Or1,589 (ου πα. κοιμηθ. παντ. δε αλλ.) etthess (*omnes non dormiemus* etc teste Hier „in 3. vol. εξηγητικων primae ad Thess") et (certe afferuntur παντ. δε αλλαγησ.) int 1,101 Dial865 (πα. μεν ου κοιμ. παντεσ δε - siccod vat, malecod wtst . ου παντ. δε -) Ephr2,129 Nyss1,103 Tit ap Dam768 (ap Gall5,348) Caes140 Chr461 etquater utante Euthalcod Cyrose 30 Thdrt ad h. l. et3,519. 692 Andrapoc 19,20 (ωσ φησιν ο αποστ. περι ετερων οὐ κοιμηθησομενων μεν, αλλαγησομενων δε, εν ατομω etc) Dam al (Tertres carn 42 ita corrigendus vdtr, cf Sabatier ad h. l., sed ut ab omnibus editus est, contrariam lectionem confirmat). Item teste Hier (vide post) Thdorheracl et Djodtars et Apollinarius. Ita enim Hier in ep. 119. ad Minervium et Alexandrum (Vallars1,799 sqq): „Quaeritis quo sensu dictum sit et quomodo in 1. ad Cor. ep. Pauli apost. sit legendum: *Omnes quidem dormiemus, non autem omnes immutabimur*, an iuxta quaedam exemplaria: *Non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur:* utrumque enim in Graecis codd. invenitur. Super quo Theodorus Heracleotes - in commentariolis apostoli sic loquutus est: *Omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.* Enoch enim et Elias - de terrena conversatione ad caelestia regna translati sunt. Unde et sancti qui die consummationis atque iudicii in corporib. reperiendi sunt, cum aliis sanctis qui ex mortuis resurrecturi sunt, rapientur in nubibus - et non gustabunt mortem - *Unde ait apostolus: Omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.*" „Apollinarius, licet aliis verbis, eadem quae Theodorus asseruit" - „Didymus - in Origenis transiens sententiam contraria via graditur. *Ecce mysterium vobis loquor:*

πάντεσ δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 *ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν*

Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur. Quod ita disseruit - - Scio quod in nonnullis codd. scriptum sit: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.* Sed considerandum an ei quod praemissum est: *omnes immutabimur,* possit convenire quod sequitur: *mortui resurgent incorrupti*" etc. „Acacius Caesareae - in 4. *συμμίκτων ζητημάτων* libro proponens sibi hanc eandem quaestionem latius disputavit et utrumque suscipiens - sic loquutus est. Dicamus primum de eo quod magis in plurimis cdd. invenitur: - *omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur* - - Transeamus ad secundam lectionem, quae ita fertur in plerisque codd.: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur* - Unde et Paulum volunt scribere in 1. ad Thess. epist.: *Nos qui vivimus* etc. Ex his dictis probare conantur apostolum Paulum et qui cum eo scribebant epistolam putasse se non esse morituros, sed reperiendos in die consummationis in corpore. Quod si verum est, erravit Paulus" - Hoc autem sciendum quod magis conveniat veritati ita legere: *Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur.*" Etc. „Origenes in 3. vol. *ἐξηγητικῶν* post multa - haec intulit, de quibus nulli dubium est et Acacium pleraque delibasse. Quid est ergo quod scribunt Thessalonicensibus in verbo dei Paulus et Sylvanus et Timotheus: *Nos qui vivimus* - Nunc vero eodem sensu, quia et eodem spiritu, in 1. ad Cor. loquitur: *Omnes non dormiemus, omnes autem immutabimur, in momento*" etc. „Sunt qui hunc locum ita edisserunt. Vivi appellantur qui numquam peccato mortui sunt - Quod autem dormitionem sequatur mors, et 1. ad Cor. ep. docere nos poterit, in qua ita scriptum est: *Nunc autem Chr. surrexit ex mortuis, primitiae* - Et post paululum: *Non omnes dormiemus, sed omnes immutabimur, in momento*" etc. „Haec celeri sermone dictavi, quid eruditi viri de utroque sentirent loco - Illud autem breviter in fine commoneo, hoc quod in Latinis codd. legitur: *Omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur,* in Graecis voll. non haberi, sed vel: *Omnes dormiemus, non autem omnes immutabimur,* vel: *Non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.*" Ceterum Hier eam quam recepimus lectionem etiam in ep. ad Marcellam[qu 3] et in Esai[cap 51] confirmat ...... Ln *κοιμηθησομεθα, ου παντ. δε αλλαγ.* cum ℵ(A)C(et* et**)FG 17. (sed F *κοιμηθησωμεθα,* atque F[gr]G[gr] 17. praem *ουν.* A* vero *κοιμηθ. οι παντεσ δε αλλ.,* ex *οι* postea *ου* corr est et ante *κοιμ.* notatum *ου* [*ουν?*], reliquis per incuriam intactis. Denique 17. *αλλ ου παντ.*) g arm aeth[ro] Or[3,552 bis] (est in selectis in psalmos eisque collectis ex catenis) et[int 3,872] Did ap Hier (vide supra) cdd[gr] ap Hier et teste Hier ap Acacium (vide ante) cdd ap Aug[ep 205] (tom[2,771 s] „*omnes quidem resurgemus,* vel sicut Graeci cdd habent: *Omnes quidem dormiemus.*" Similiter alibi, ut de agone Christiano[7], de octo quaest Dulcetii[qu 3]. De ipsis Latt cdd Aug[civ 20,20]: *omnes quidem resurgemus,* in aliis *omnes quidem dormiemus*) cdd ap Pelag Cyr[ioh 645] cdd ap Maxim[2,329] ...... D* d e f vg arm mg in edd[amst] et[const] cdd[lat] ap Hier (vide supra) et ap Aug (vide ante) et ap Pelag aliosque Luc[vis 52] (Tert[res carn] vide ante) Hil[91. 109.]

τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται
ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖσ ἀλλαγησόμεθα. 53 *δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο*
ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. 54 *ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ*
θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγοσ ὁ

---

[315] al mu *αναστησομεθα* (*resurgemus*, sed am fu al *resurgimus*) ου *παντ. δε αλλαγ.*

52. *εν ριπη* (17. *ερριπη*): C* praem *ωσ* | *ριπη* et. Or[1,580] et[3,637] Eus[ps 501] al plu ... D*EFG 67** Dial[865] ex[cod wetst] (non item[vat]) Nyss[3,853] cdd[gr] ap Hier[1,802] *ροπη*. Ita enim Nyss: *παῦλοσ διδάσκει ὡσ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τελεσθήσεται ἡ ἀνάστασισ. ῥοπὴ δὲ ὀφθαλμοῦ ἐπίμυσισ βλεφάρων ἐστί* etc. Item Hier: „*εν ριπη* sive *εν ροπη οφθαλμου*, utrumque enim legitur et nostri interpretati sunt *in momento* et *in ictu* sive *in motu oculi*". Rursus ibidem ex Didymo: „quia in plerisque cdd pro *ροπη*, i. e. *ictu* vel *motu*, *ριπη* legitur". Ex Latinis Tert[res carn 42] *in momentaneo motu oculi* (item[alibi]), Amb[hex 4,68] *in momento oculi*, g *in ictu t nutu oculi*, d e f m[39] vg Ambrst al *in ictu oculi* | *σαλπισει γαρ*: 17. add *φησιν* | *εγερθησονται* cum ℵBCKLM al plor (49. *εγειρονται*, d o fu al *resurgunt*) Or[1,486. 580. 500] et[3,849] et[3,419] et[78] ap Gall[14] Dial[865] Chr[402] Cyr[ioh 615] Thdrt Cosm[261] al ... Ln *αναστησονται* cum ADEFGP 13. 19. Or[4,343] Chr[2,774] Dam Thphyl[mg]

53. *το* pri: FG *ο* | *τουτο* pri: P k[scr] *τουτον* | *τουτο* sec: F[gr]G g om | *αθανασιαν*: I Meth[791] (non item[779]) praem *την*. Item Meth[791] (non[779]) *την αφθαρσ.* Ceterum cf Corp. inscript. IV. p. 445. num. 9153. ubi est: *επεσκιασα* (sic) *το φθαρτον τουτο ενδυσασθαι αυθαρσιαν* (sic) *και το θνητον τουτο* - - (anni est p. Chr. 642.)

54. *οταν δε το* usq *ενδυσηται αθανασιαν*: FG f g om (ab *αθανασιαν* ad *αθανασιαν* transilientes) | *το φθαρτον τουτ. ενδ. αφθαρσ. και* cum ℵ[c]ABC[2]DEKLP al pler d e syr[utr] Or[1,591] et ex Heracl[4,275] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[2,181] Cosm[298] Dam al Cyp[321] Hier[ezech 44] ([5,1030]) Aug[ps 64] ([4,631]) et[alib] al. Item transpositis membris A arm *οταν δε το θνητ. τουτο ενδυσ. την αθαν. και το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ.* (similiter transpon Ir[51] ad v. 53 respiciens) ... ℵ*C*IM 64. 71. vg cop aeth[utr] go Mcion[epiph 321] et[364] (nec aliter ut[vid] Dial[866] *οταν δε καταποθη το θνητον υπο τησ αθανασιασ*) Ath[58] ex[cdd 4] (non item[cdd rell]) Ir[int 308] Hil[1102] Ambrst al om, hinc Gb[0] | *αφθαρσιαν*: 17. *την αφθ.* Cf et. Or[1,591] (vide post) | *και το θνητ. τουτο ενδυσ. αθανασ.*: praetermiserat D[graece] et[latino], sed ipse* supplevit. Cf et. Or[1,659] *λελεκται δε και· οταν το αφθαρτ. τουτο ενδ. αφθαρσιαν, τοτε γενησεται* etc, sed plenius locum exhibet[1,591]: *ιν᾽ οτε το φθαρτ. ενδυσεται την αφθαρσιαν και το θνητον την αθανασιαν, τοτε γενησηται το* etc. Cf et[4,275] ex Heracl. | *αθανασιαν*: ℵAI 17. *την αθαν.* Vide et. ante Or[659], item ad v. 53. | *νικοσ* (it vg etc Ir[int] Amb[ep 44] et[66] *in victoria*, Aug[ps 64] *in victoriam*, etc) ... BD*I (et. 37. v. 55) *νεικοσ*. Hinc Tert[res carn 51] Cyp[321] Hil[1102] et[539. 141] Hier[Osee 13] *in contentione* (etiam *-nem*). Nec aliter infra Tert[res carn 47. 54] (sed[51] *potentia*) Cyp Hil: *Ubi est*

Is 25, 8 Hos 13, 14 *γεγραμμένοσ· κατεπόθη ὁ θάνατοσ εἰσ νῖκοσ.* 55 *ποῦ σου θάνατε*
τὸ νῖκοσ; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 *τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-*
Ro 5, 12 ss *νάτου ἡ ἁμαρτια, ἡ δὲ δύναμισ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ νόμοσ.* 57 *τῷ δὲ*
θεῷ χάρισ τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκοσ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 58 *ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμε-*
τακίνητοι, περισσεύοντεσ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότεσ
ὅτι ὁ κόποσ ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸσ ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 *Περὶ δὲ τῆσ λογίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, ὥσπερ διέταξα ταῖσ*
ἐκκλησίαισ τῆσ Γαλατίασ, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιήσατε. 2 *κατὰ μίαν*

---

mors contentio tua? Aug modo *contentio* modo *victoria* habet. Sic vero Tert[marc 5,10]: *Ubi est mors victoria* vel *contentio tua?*

55. *νικοσ* et *κεντρον* hoc ordine cum ℵ*BCIM 17. 71. vg cop arm[zoh] aeth[ro] Or[3,306] et[int 1,80. 81] Eus[dem 166] Ath[57] Did[390] Cyr[hr 214] Bas[seleuc orat 11] (p[63]) Euthal[cod] Dam (et. Dial[p67] post *κατεποθ. ο θαν. εισ νικ.* pergit *που σου θαν. το νικοσ*, sed alterum membrum non add) Ir[int 222] Tert[marc 5,10] Amb[saepe] Ambrst al ...... ς Ti *κεντρον* et *νικοσ* cum ℵ[c]A** (* om *που* usq *νικοσ*) DEFGKLP al pler d e f g syr[utr] arm[edd] aeth[pp] go Or[1,240] et[int 4,547] Eus[dem 470] Ath[58] Epiph[698] Chr[462 bis] Thdrt Euther serm 15 (ap Thdrt[5,1165]) Tert[res carn 47. 51. 54] Cyp[331] Hil[1102] al :: LXX *δικη* et *κεντρον* | *θανατε* bis cum ℵ*BCDEFGI 39. 67** d e f g vg cop aeth[ro] Eus[dem 166] et[470] Ir[int 222. 208] Or[int 1,80. 81] et[4,547] Tert[marc 5,10] et [res carn 47. 51. 54] Hil[1102] Amb[saepe] Aug[saep] al mu (Clem[215] tantum affert *που σου θανατε το κεντρον*) ... ς altero loco et id quidem ante *το νικοσ* habet *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante *το κεντρον*) cum ℵ[c]A**KLMP al pler (et. D[gr c] sic vdtr voluisse: delevit enim *θανατε*, licet non adscripserit *αδη*) syr[utr] arm go aeth[pp] Or[1,240] et[3,306] Ath[58] Did[390] Bas[bapt 637] Epiph[698] Chr[462] Euthal[cod] Euther (ut ante) Thdrt al mu. Ex his *αδη* ante *το κεντρ.* habent M al arm Or[3,306] Did Bas[bapt] Euthal[cod] :: LXX *που η δικη σου θανατε; που το κεντρον σου αδη;* ad quae respiciens Cyr[esa 364] sic: *που η νικη* (sic) *σου θανατε; που το κεντρ. σου αδη;*

56. *η αμαρτια*: A praem *εστιν*, f vg add *est* (non item d e g), item syr[sch] post *αμαρτ.* et post *νομ.*

57. *διδοντι* (et. syr[p mg]): DE al fere[20] (5 ap Scri) Ath[746] ex[edd 3] Chr[462] al *δοντι*. Etiam it vg *qui dedit* | *του κυρ. ημ. ιησ. χρι.*: M 18[lect] *ιησ. χρι. τ. κυρ. ημ.*

58. *αμετακινητοι* (AB*D*I *-κεινητοι*): A f vg syr[sch] aeth Ambrst al praem *και* | *εργω*: F* 178. *οικω* | *του κυριου*: I 46. om *του* | *ο κοποσ υμ. ουκ εστιν*: F[gr]G g *ουκ εστ. ο κοπ. υμ.*

XVI. 1. *λογιασ* et. ℵABCD etc ... I *λογειασ*. Infra tantum B (ipse*? an**?) *λογειαι*

σαββάτου ἕκαστοσ ὑμῶν παρ᾽ ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν
εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 *ὅταν δὲ*
παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε, δι᾽ ἐπιστολῶν τούτουσ πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ Ἰερουσαλήμ· 4 *ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ*
κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 *ἐλεύσομαι δὲ πρὸσ*
ὑμᾶσ ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, Act 19, 21. 20, 2 s
6 *πρὸσ ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖσ*
με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἄρτι ἐν*
παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ 4, 19
κύριοσ ἐπιτρέψῃ. 8 *ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ πεντηκοστῆσ·* Act 19, 8
9 *θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ἀντικείμενοι* 2 Co 2, 12
πολλοί.

---

2. *σαββατου* (Gb′) cum ℵ^{a}ABCDEFGIP 17. 109^{ms} Chr^{466}. Item *per unam sabbati* it vg syr^{utr} ... ℵ* 37. (teste Scri) *σαββατω* ... ς *σαββατων* cum ℵ^{c}KLM al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item cop arm go | *αν* cum ℵACDEFGKLP al omn^{vid} ... BIM *εαν* | *ευοδωται* cum ℵ*BDEFGLP (*ευωδοται*) al longe pler (h^{scr} al^{5} -*δουται*) Chr^{466} Thdrt al ... ℵ^{c}ACIKM al^{8} fere Euthal^{cod} Dam *ευοδωθη* (ℵ^{c} -*δοθη*). Atque etiam it vg *placuerit* | *γινωνται*: F*LP 37. al^{5} *γινονται*

3. *παραγενωμαι*: LP al aliq -*νομαι* | *ουσ* (K *οσουσ*) *εαν* cum ℵACD^{c}EIKLMP al certe pler Or$^{cat 340}$ Chr^{466} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *ουσ αν* cum BD*FG | *δι επιστολων*: ς (non item Gb Sz) cum antecedd coniung | D* *πενψω* | *ιερουσαλημ*: A *ιεροσολυμα*

4. *η αξιον* cum ℵ*DEFG^{gr}GKL al omn fere g syr^{p} arm (go) Chr^{466} Euthal cod Thdrt Dam al ... Ln *αξιον η* (A *ην*) cum ℵ^{c}ABCIMP 17. 37. 73. 74. a^{scr} d e f vg cop syr^{sch}

5. *μακεδ. γαρ*: F^{gr} 37. *μακ. δε*

6. *δε*: I *γαρ* | *τυχον*: P al^{5} *τυχων* | *παραμενω* (FG *παραπομεινω*): BM 67** *καταμενω* | *η* (F^{gr}G 2. g om) *και* (BM 3. 116. syr^{sch} Chr$^{mosc 2}$ om) *παραχειμ. ινα* (F^{gr}G d e g *ει μη*) ... D^{gr*} *ινα ει και παραχειμ.* | D* *προπενψητε* | *ου εαν* cum ℵABCD^{b}EIKLMP al omn^{vid} ... D*FG *ου αν* | *πορευωμαι*: LM al^{5} *πορευομαι*, P al pauc -*σομαι*, al^{2} -*σωμαι*

7. *γαρ* pri: I *δε* | *ελπιζ. γαρ* cum ℵABCDEFGIMP al^{20} it vg go syr^{sch} cop Chr^{466} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ελπ. δε* cum KL al plu syr^{p} aeth Thdrt al | *επιτρεψη* (Gb″) cum ℵABCIM al fere^{20} (et P Euthal^{cod} -*τρεψει*) Chr^{466} Thphyl$^{cdd\ mosc}$. Item it vg *permiserit* ... ς *επιτρεπη* cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq -*τρεπει*

8. *επιμενῶ*, ut it vg etc *permanebo* ... B^{3}D^{c}P al mu *επιμένω*, go *maneo* | *εν εφεσω* (g *efesui l in ephesso*) ... FG *εν* (F om) *εφεσσω*

9. L *ανεωγε* | *ενεργησ* (Hier^{eph} praef *efficax*, Ambrst *operosum*) ... d e f g vg Or$^{int 3,840}$ *evidens* (i. e. *εναργησ*) | *και* (115. 119. d^{scr} etc add *οι*) *αντικ. πολλοι*: L om

Es 25, 8 Hos 13, 14 *γεγραμμένοσ· κατεπόθη ὁ θάνατοσ εἰσ νῖκοσ.* 55 *ποῦ σου θάνατε*
τὸ νῖκοσ; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 *τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-*
Ro 5, 12 ss *νάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμισ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ νόμοσ.* 57 *τῷ δὲ*
θεῷ χάρισ τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκοσ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 58 *ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμε-*
τακίνητοι, περισσεύοντεσ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότεσ
ὅτι ὁ κόποσ ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸσ ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 *Περὶ δὲ τῆσ λογίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, ὥσπερ διέταξα ταῖσ*
ἐκκλησίαισ τῆσ Γαλατίασ, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιήσατε. 2 *κατὰ μίαν*

---

mors contentio tua? Aug modo *contentio* modo *victoria* habet. Sic vero Tert[marc 5,10]: *Ubi est mors victoria* vel *contentio tua?*

55. *νικοσ* et *κεντρον* hoc ordine cum א*BCIM 17. 71. vg cop arm[zoh] aeth[ro] Or[3,306] et[int 1,80. 81] Eus[dem 166] Ath[57] Did[290] Cyr[br 214] Bas[seleuc orat 11] (p[63]) Euthal[cod] Dam (et. Dial[p67] post *κατεποθ. ο θαν. εισ νικ.* pergit *που σου θαν. το νικοσ*, sed alterum membrum non add) Ir[int 222] Tert[marc 5,10] Amb[saepe] Ambrst al ...... ς Ti *κεντρον* et *νικοσ* cum א[c]A** (* om *που* usq *νικοσ*) DEFGKLP al pler d e f g syr[utr] arm[edd] aeth[pp] go Or[1,240] et[int 4,547] Eus[dem 470] Ath[58] Epiph[698] Chr[462 bis] Thdrt Euther serm 15 (ap Thdrt[5,1165]) Tert[res carn 47. 51. 54] Cyp[331] Hil[1102] al :: LXX *δικη* et *κεντρον* | *θανατε* bis cum א*BCDEFGI 39. 67** d e f g vg cop aeth[ro] Eus[dem 166] et[470] Ir[int 222. 308] Or[int 1,80. 81] et[4,547] Tert[marc 5,10] et[res carn 47. 51. 54] Hil[1102] Amb[saepe] Aug[saep] al mu (Clem[215] tantum affert *που σου θανατε το κεντρον*) ... ς altero loco et id quidem ante *το νικοσ* habet *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante *το κεντρον*) cum א[c]A**KLMP al pler (et. D[gr c] sic vdtr voluisse: delevit enim *θανατε*, licet non adscripserit *αδη*) syr[utr] arm go aeth[pp] Or[1,240] et[3,306] Ath[58] Did[290] Bas[bapt 637] Epiph[698] Chr[462] Euthal[cod] Euther (ut ante) Thdrt al mu. Ex his *αδη* ante *το κεντρ.* habent M al arm Or[3,306] Did Bas[bapt] Euthal[cod] :: LXX *που η δικη σου θανατε; που το κεντρον σου αδη;* ad quae respiciens Cyr[osa 364] sic: *που η νικη* (sic) *σου θανατε; που το κεντρ. σου αδη;*

56. *η αμαρτια*: A praem *εστιν*, f vg add *est* (non item d e g), item syr[sch] post *αμαρτ.* et post *νομ.*

57. *διδοντι* (et. syr[p mg]): DE al fere[20] (5 ap Scri) Ath[746] ex[edd 3] Chr[462] al *δοντι*. Etiam it vg *qui dedit* | *του κυρ. ημ. ιησ. χρι.*: M 18[lect] *ιησ. χρι. τ. κυρ. ημ.*

58. *αμετακινητοι* (AB*D*I -*κεινητοι*): A f vg syr[sch] aeth Ambrst al praem *και* | *εργω*: P* 178. *οικω* | *του κυριου*: I 46. om *του* | *ο κοποσ υμ. ουκ εστιν*: FG[gr]G g *ουκ εστ. ο κοπ. υμ.*

XVI. 1. *λογιασ* et. אABCD etc ... I *λογειασ*. Infra tantum B (ipse*? an**?) *λογειαι*

σαββάτου ἕκαστοσ ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν
εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ
παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτουσ πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ Ἰερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ
κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸσ
ὑμᾶσ ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, Act 19, 21. 20, 2 s
6 πρὸσ ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖσ
με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἄρτι ἐν
παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ 4, 19
κύριοσ ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ πεντηκοστῆσ· Act 19, 8
9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ἀντικείμενοι 2 Co 2, 12
πολλοί.

---

2. *σαββατου* (Gb') cum ℵ[a]ABCDEFGIP 17. 109[mg] Chr[406]. Item *per unam sabbati* it vg syr[utr] ... ℵ* 37. (teste Scri) *σαββατω* ... ς *σαββατων* cum ℵ[c]KLM al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al, item cop arm go | *αν* cum ℵACDEFGKLP al omn[vid] ... BIM *εαν* | *ευοδωται* cum ℵ*BDEFGLP (*ευωδοται*) al longe pler (h[scr] al[5] -*δουται*) Chr[406] Thdrt al ... ℵ[c]ACI KM al[8] fere Euthal[cod] Dam *ευοδωθη* (ℵ[c] -*δοθη*). Atque etiam it vg *placuerit* | *γινωνται*: F*LP 37. al[5] *γινονται*

3. *παραγενωμαι*: LP al aliq -*νομαι* | *ουσ* (K *οσουσ*) *εαν* cum ℵACD[c]EIKL MP al certe pler Or[cat 340] Chr[406] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *ουσ αν* cum BD*FG | *δι επιστολων*: ς (non item Gb Sz) cum antecedd coniung | D* *πενψω* | *ιερουσαλημ*: A *ιεροσολυμα*

4. *η αξιον* cum ℵ*DEFG[r]GKL al omn fere g syr[p] arm (go) Chr[406] Euthal cod Thdrt Dam al ... Ln *αξιον η* (A *ην*) cum ℵ[c]ABCIMP 17. 37. 73. 74. a[scr] d e f vg cop syr[sch]

5. *μακεδ. γαρ*: FG[r] 37. *μακ. δε*

6. *δε*: I *γαρ* | *τυχον*: P al[5] *τυχων* | *παραμενω* (FG *παραπομεινω*): BM 67** *καταμενω* | *η* (FG[r]G 2. g om) *και* (BM 3. 116. syr[sch] Chr[mosc 2] om) *παραχειμ. ινα* (FG[r]G d e g *ει μη*) ... DG[r*] *ινα ει και παραχειμ.* | D* *προπενψητε* | *ου εαν* cum ℵABCD[b]EIKLMP al omn[vid] ... D*FG *ου αν* | *πορευωμαι*: LM al[5] *πορευομαι*, P al pauc -*σομαι*, al[a] -*σωμαι*

7. *γαρ* pri: I *δε* | *ελπιζ. γαρ* cum ℵABCDEFGIMP al[20] it vg go syr[sch] cop Chr[406] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ελπ. δε* cum KL al plu syr[p] aeth Thdrt al | *επιτρεψη* (Gb'') cum ℵABCIM al fere[20] (et P Euthal[cod] -*τρεψει*) Chr[406] Thphyl[cdd mosc]. Item it vg *permiserit* ... ς *επιτρεπη* cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq -*τρεπει*

8. *επιμενῶ*, ut it vg etc *permanebo* ... B[3]D[c]P al mu *επιμένω*, go *maneo* | *εν εφεσω* (g *efessi l in ephesso*) ... FG *εν* (F om) *εφεσσω*

9. L *ανεογε* | *ενεργησ* (Hier[eph] praef *efficax*, Ambrst *operosum*) ... d e f g vg Or[int 3,340] *evidens* (i. e. *εναργησ*) | *και* (115. 119. d[scr] etc add *οι*) *αντικ. πολλοι*: L om

4, 17 Act 19, 22 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεοσ, βλέπετε ἵνα ἀφόβωσ γένηται πρὸσ
1 Ti 4, 12 ὑμᾶσ· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡσ κἀγώ· 11 μή τισ οὖν
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρόσ με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

3, 5 Act 19, 1 12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν
ἵνα ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντωσ οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

1, 16 15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ,
Ro 16, 5 ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆσ Ἀχαΐασ καὶ εἰσ διακονίαν τοῖσ ἁγίοισ ἔταξαν

---

10. B*D* τειμοθεοσ, F τημοθ. | αφοβωσ: P 47. 119. αφοβοσ | κυριου: 37. 115. praem του | καγω cum ℵACKLP al[12] Thdrt Dam ... ς και εγω cum DEFG al plu Or[cat 340 bis] Chr[474] (καθωσ κ. εγ.) ... BM 67** εγω

11. ουν: D*FG[gr] d e g go arm om | εξουθενηση (17. -θενωση, 46. -δενωση): LP al[5] -νησει, 109. -δενωσει | D* προπενψατε | δε: MP ουν ... ℵ* om | προσ με cum ℵACD[c]EKLMP al omn[vid] Or[cat 340, 23] Chr[474] Thdrt al ... Ln πρ. εμε cum BD*FG Or[cat 340, 26] Dam | FG εχδεχομαι | μετα τ. αδελφων: B om

12. απολλω: ℵ* (suppl[a]) aeth om | πολλα (Or[cat 340] om) cum ℵ[c]AHCD[c]K LMP al omn[vi] am harl** syr[utr] cop aeth arm Or[cat 340] Chr[474] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... ℵ*D*EFG d e f g vg[clе] fu demid tol harl* go Ambrst al praem δηλω υμιν οτι | θελημα: 47* add θεου, cop *domini* (item Chr[mosc 1] θεου ante ουκ ην θελ.), arm[edd] μου. Praeterea Lc[brug]: *Non addas nomini* voluntas *pronomen* eius. | ινα νυν ελθη: M ινα ελθηπροσ υμασ

13. στηκετε εν τη (FG om) πιστει: cf Ign[intpol 255] στηκετε εν τ. πιστ. εδραιοι (ad εδραι. cf 1 Co 7, 37) | κραταιουσθε cum ℵBCFGKLP al pler d e g r (sed antea *et state in fide*, ut et. cop syr[sch] go) syr[p] go Chr[475] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst ... Ln praem [και] cum ADE 46. 109. f vg syr[sch] cop aeth Pelag al

15. δε cum ℵ[c]ABCD[b et c]KFGKLMP al pler it vg syr[utr] etc (cop ουν) ... ℵ* D[gr*] 71. go arm aeth[utr] om | στεφανα sine additam cum ℵ*ABC[2]KLMP al pler r go syr[sch] et[p txt] cop aeth Chr[475] al ... ℵ[c]DE al fere[10] d e am fu harl cop arm Thdrt Dam Ambrst add και φορτουνατου (31. 73. al fu etc φουρτ-), item C*FG 74. a[scr] f g vg[cle] demid tol syr[p c.*] et mg gr add και φορτουνατου (74. a[scr] φουρτ.) και αχαϊκου. Lc[brug]: „*Patres non putarunt omittendum* et Achaici.“ | εστιν cum ℵABC[2]KLMP al pler r etc ... C*[vi]DEFG (non vdtr accedere rell) d e f g vg arm εισιν. Cf et. Or[lat 4, 683] in comm ad Rom: „*sed et in alia epist. dicit de quibusdam:* quia sint primitiae Achaiae“.

ἑαυτούσ· 16 *ἵνα καὶ ὑμεῖσ ὑποτάσσησθε τοῖσ τοιούτοισ καὶ παντὶ*
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 *χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στε-*
φανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα 2 Co 11, 9
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 *ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ*
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺσ τοιούτουσ.

19 *Ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι τῆσ Ἀσίασ. ἀσπάζεται* Act 18, 2 Ro 16, 5
ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλασ καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ-
τῶν ἐκκλησίᾳ. 20 *ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ. ἀσπά-* Ro 16, 16 etc
σασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 *Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.* 22 *εἴ τισ οὐ φιλεῖ τὸν* 2 Th 3, 17 Col 4, 18

16. *ινα και*: M om *και* | *και κοπιωντι*: 17. om ... FG f g add *εν υμιν*

17. *φορτουνατου* cum ℵABCDEFGL 17. 36. 37. 47. e^{scr} d e f g r vg (h. l. etiam fu) cop (legitur *φορτουνατω* etiam ap Clem$^{ro\ 1,59}$) ... ς *φουρτουν.* cum KMP al pler Euthal^{cod}. Nec aliter editum Chr Thdrt Dam al. | *το υμετερον* cum BCDEFGMP 17. 37. 80. (71. *το ετερων*) ... ς *το υμων* cum ℵAKL al pler (137. *υμων το*) Chr^{476} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *ουτοι* cum ℵBCKLP al omn^{vid} Euthal^{cod} Thdrt Dam, item *illi* d e r (g *illi t ipsi*), similiter cop arm aeth go ... Gb″ Ln Ti *αυτοι* cum ADEFGM f (g vide ante) vg syr^{utr} Chr^{476} Oec Ambrst al

18. *ανεπαυσαν*: 37. *-σαντο* | *το εμον*: D*FG 46. d e f g r vg go Ambrst al praem *και* | *τουσ τοιουτουσ*: P *τοισ τοιουτοισ*

19. A 34. om versum; item 37. 39. 74. 177. a^{scr} om *ασπαζ.* usque *τησ ασιασ* | *αι εκκλησιαι*: CP al^{5} syr^{sch} ar^{e} Chr^{476} add *πασαι*. Contra Lc^{brug} „*Non adiicias adiectivum* omnes." | *ασπαζεται* cum ℵCDEKP 3. c^{scr} go Thdrt$^{cat\ 348}$ ... ς Ln *ασπαζονται* cum BFGLM al pler d e f g r vg rell Chr^{476} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc | *πολλα*: DE d e r post *ακυλασ*, item M 17. 74. a^{scr} arm ante *εν κυριω* pon | *ακυλασ*: F 17. *ακυλα*, ut Latini *Aquila* | *πρισκα* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵBMP 17. r am demid harl cop arm go Pelag ... ς Ln$^{ed\ mai}$ *πρισκιλλα* cum ACDEFG KL al pler vg^{clo} fu tol syr^{utr} aeth Chr Euthal (*πρισκιλα*) Thdrt Dam :·: Act 18, 2. 18. 26. *πρισκιλλα* nec fluctuat; contra Ro 16, 19 et 2 Tim 4, 19 | *εκκλησια*: D (sed D^{c} improbasse vdtr) EFG d e f g (non item r) vg^{clo} (et. demid tol, sed non am fu) go Pelag add *παρ οισ* (FG** *ουσ*) *και ξενιζομαι*. Cf Lc^{brug} „Apud quos et hospitor. *Neque hoc voluerunt patres e textu auferri.*"

20. *ασπασασθε*: 17. b^{scr} o^{scr} al pauc *ασπαζεσθε* | *αδελφ. παντεσ* et. f g r am fu demid (tol *fratres vos omnes*) Ambrst ... d e vg^{clo} harl *omnes fratr.*

22. *ει τισ*: F^{gr}G^{gr} 17. *η τισ* | *τον κυριον* sine additam cum ℵ*ABC*M 17. 73. 74. r (cop ap Mill et Wtst) Chr$^{mosc\ 1}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 40}$ ... KP al^{30} vg^{clo} demid (non am fu tol hari) syr^{sch} aeth^{utr} Chr^{477} Thdrt^{3,90} (non ad h. l.) Victorin$^{ari\ 3}$ Pel add *ημων*. Item ς (Gb^{00}) add *ιησουν χριστον* cum ℵ^{c}C^{3}DEFGKLP al plor d e f g vg (etiam am fu demid harl) syr^{utr} cop go Chr Thdrt^{3,90} Dam al Ambrst al (Victorin$^{ari\ 3}$

Ro 16, 24 κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Christum Iesum). Item add tantum ιησουν tol arm Ign^intpol sus^ Eus^ps 377 Thdrt ad h. l. Tert^pudic 14 | μαρὰν ἀθά: sic D^cL n^scr al sat mu, item B^3 μαρᾶν ἀθᾶ ... Ln Ti μαραναθά: sic M al plu^vid (6 ap Scri, 8 ap Mtth et 3 μαραναθᾶ) ... B μαράναθα ... FG** μαραννaθα. Ex Latt *maranatha* d e f vg, r *marathana*; g *in adventu domini*. Addit in mg n^scr: τη συρων φωνη μηνυει (sic) ο κυριος ηλθεν. In eundem modum explicat Chr^477: ο κυριος ημων ηλθε, item Dam ad h. l. οτι ο κυριος ηλθε, 46^mg εβραϊκη εστιν η λεξις· ο κυριος ημων ηκει.

23. του κυριου: ALP al^25 r vg (et. fu demid etc, non am) syr^sch cop Chr^478 Euthal^cod Thphyl Ambrst al add ημων | ιησου cum א*B 2. 17. 30. 41. 47. 73. 122. n^scr f am tol go Thdrt ... ς Ln add χριστου cum א^cACDEFGKLMP al pler d e g r vg^cle fu demid harl cop syr^utr arm aeth Chr Euthal^cod Dam al Ambrst al

24. μου: A 73. om | εν χριστ. ιησου: haec om 37. Euthal^cod. Dedimus sine αμην cum BFM 17. f g r fu tol al^lachm Euthal^cod Ambrst ... ς (Gb^oo) add αμην, Ln add [αμην] cum אACDEKLP al pler d e vg^cle am demid al syr^utr cop arm aeth go Chr^478txt Thdrt^txt Dam^txt. Item G g^r add γενηθητω γενηθητω (sic, bis γενε-).

Subscriptio: M nil subscriptum habet. אABC* 17. al προς κορινθιους α ... FG ετελεσθη προς κορινθιους α (G πρωτη) αρχεται προς κορινθιους β (G δευτερη insuperque β), D προς κορινθιους α (D^b add εγρα. απο φιλιππων μακεδονιας) επληρωθη αρχετε (D^b -ται) προς κορινθιους β, E προς κορινθιους α' εγρα. απο φιλιππων επληρωθη αρχεται (sic) προς κορινθιους β'. Similiter f *explicit ad cor. prior incip. ad corinthios secunda*, g *explicit ad corinthios prima incipit ad corinthios secunda*: d *ad corinthios I* (d^corr add *scribens a philippis*) *explicit incipit ad corinthios II* ... verbis πρ. κορ. α (L 115. al add επιστολη) KL al mu Euthal^cod addunt εγραφη απο φιλιππων (120. al add της μακεδονιας) δια στεφανα και φορτουνατου (K al Euthal^cod φουρτ.) και αχαϊκου (106. 108. κουαρτου) και τιμοθεου (pro his nominibus 31. υπο παυλου και σωσθενους): item B^2P al aliq εγραφη απο εφεσου (116. al add της ασιας insuperque δια στεφανα etc ut ante). Etiam Euthal^praef agnoscit απο εφεσου της ασιας. Cf etiam syr^sch: *Finita est epist. ad Cor. I. quae scripta est Philippis Macedoniae et missa est per manus Timothei*: syr^p *Finita est epist. ad Cor. I. quae scripta est a Philippis per Stephanam et Fortunatum et Achaicum et Timotheum*: go *Ad Cor. I. explicit. Ad Cor. I. scripta est e Filippa, ut dixerunt quidam; verum potius videtur secundum ipsius apostoli indicium scripta esse ex Asia*: cop *Ad Corinthios scripta Ephesi per Stephanam et Achaicum*. Sic vero ς (= Gb Sz): πρὸς κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου. Praeterea numerantur στιχοι: L 46. al plu ωο', K al ωθ', P ωηβ'. Item in paucioribus κεφφ. θ', αναγνωσεις ι', μαρτυριαι ιζ'. In vg^edd ut am fu numerantur capitula 72; in codice B a cap. κβ' ad μβ' pergitur,

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄.

I.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ* 1 Co 1, 1 etc
Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖσ ἁγίοισ πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρισ ὑμῖν* 1 Co 1, 3 etc
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸσ πάσησ παρακλήσεωσ, 4 *ὁ* Ro 15, 5

---

* *προσ κορινθιουσ β̄* ut ℵAB(C[vi])K (latet F) etc (37. al *δευτερα* pro *β̄*), 121. 123. al *προσ κορινθιουσ δευτερα επιστολη*, de DKFG d f g vide ante ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ β'*, 114. al *του αγιου παυλου επιστολη. προσ κορινθιουσ δευτερα*, 120. *η προσ κορινθ. δευτερα επιστολη*, 122. *παυλου αποστολου επιστολη καθολικη προσ κορινθιουσ δευτερα.* Similiter al. M *η προσ κορινθιουσ β' επιστολη εκτεθεισα ωσ εν πινακι* (at ipsa *εκθεσισ* non sequitur) ... ς[e] *παυλου του αποστολου η προσ κορινθιουσ επιστολη δευτερα*, ς Gb Sz *η προσ* (ς add *τουσ*) *κορινθ. επιστολη* (ς om) *δευτερα* ... am *incipit epistula ad corinthios secunda*, fu *inc. ad eosdem II.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵBMP 17. mar et vg[cdd lachm] syr[p] Euthal[cod] Thdrt ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ADEGKL al pler d e g r vg (et. am fu demid hari tol) syr[sch] cop arm aeth go Chr[487] Dam al Ambrst ... F f om | *τη ουση* et *τοισ ουσιν*: haec reddit g *usitanti* et *usitantibus*. Ceterum cf Did[mai 118]: *οὐκ ἀγνοητέον, ἔν τισιν ἀντιγράφοισ φέρεσθαι ὡσ ὑπὸ Παύλου καὶ Τιμοθέου μόνον κεχάρακται τὸ προκείμενον γράμμα.* Inde intellegitur legisse Didymum praeter *Timotheum* etiam *Silvani* nomen in titulo epistulae. Adnotat Maius ad hunc Didymi locum, pariter ac Didymum nomen Silvani etiam Basilium de spir. sanct. 25. legisse. At id ex verbis Basilii, quibus utraque ad Thess. epistula respici potest, vix effici licet.

2. m[5]: „Item ad Cor. II. *Gratia vobis et misericordia et pax a deo patre nostro et domino nostro Iesu Christo.*" Sic nec it (d e f g r) nec vg.

3. *Ευλογητοσ*: totum versum accurate affert Procop[esai 425]. Respicit etiam m[5] sic: *Benedictus deus domini nostri Iesu Christi pater gloriae;* nec aliter Tert[marc 5,11]: *benedictus deus domini nostri Iesu Christi.* Eus[ps 627] om *και πατηρ τ. κυρ. ημ. ιησ. χρι.*, 37. om *ευλογητοσ* usque *τ. κυρ. ημ. ιησ. χρι.* | *ο πατηρ*: FG om *ο* | *και θεοσ*: 37. *και πατηρ*

παρακαλῶν ἡμᾶσ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνασθαι ἡμᾶσ
παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆσ παρακλήσεωσ ἡσ παρα-
Col 1, 24 *καλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ,* 5 *ὅτι καθὼσ περισσεύει τὰ*
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. 6 *εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν*
παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημά-

4. *επι παση τη*: C al[15] Eus[ps 627] Chr[490] Procop[cat 436] Antioch[1074] *εν πα. τη* (*τη* om Chr[ter 489. 490] et Procop). Nec aliter vertunt d e f g r vg. | *ημων*: M om | *εισ το*: FG *ινα το* (it vg *ut possimus*) | *ημασ*: syr[sch] et[p] c. ob. Ambrst praem *και* | *αυτοι* et. Eus[ps] Chr Euthal[cod] Procop (sed pon ante *παρακαλ.*) Thdrt Antioch Dam etc ... D*EFG 14. d e f g (non item r) vg Amb[ps 118] al (non item Hier[esai 40] nec Ambrst) *και αυτοι* | *υπο*: F 23. 109. *απο*

5. *τα παθηματα*: et. Or[1,202] et[int 4,506] Eus[ps 627] Antioch[1074] etc (37. *τὰ παθῆτα* sic) ... D[gr]E[gr] *το παθημα* | L transilit a *περισσευει* ad *περισσευει* | *εισ ημασ* (17. 114. *υμ.*): Eus[ps] *εν ημιν*, Antioch om | *ουτωσ* et. Or et[int] Eus[ps] Antioch etc ... D*EFG 17. 37. 80. d e g cop go add *και*, item sed omisso *και* sq f vg Dam | *δια του χυ.* cum ℵABCD EFGKM(P[vi] e spatio) al plus[50] Or al mu ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu

6. *ειτε δε*: D[gr*] 32. *ει δε*, 115. *ειτε και*, 177. k[scr] *ειτε ουν* ... C al[5] *ειτε* | *υπερ τησ υμων* (L *ημων*) *παρακλ. και σωτηριασ* (42. aeth[utr] *σωτη. και παρακλ.*) cum ℵACDEFGKLMP etc ... B 17. 176. om *και σωτηριασ*, item 137. Euthal[cod] sed om etiam *ειτε παρακαλουμ. υπ. τ. υμ. παρακλ.* | *ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλησ.* sic eaque hoc loco cum ℵACMP 3[all] 23. 31. 49. 51. 57. 67. 73. 80. (et 37. additis *και σωτηριασ*) r am fu (sed fu* add *et salute*) harl flor tol* syr[sch] cop aeth (et arm sed add haec fere: *ἢ θαρροῦμεν ὑπὲρ τοῦ ὑμῶν θάρσουσ καὶ τῆσ ὑμῶν σωτηρίασ*) Antioch[1074] Ambrst. Accedunt Ephr[287] et Hier[esa 40] qui extrema tantum sic afferunt: *και η ελπ. ημων βεβ. υπερ υμων, ειδοτεσ οτι* etc. Item vg[cle] demid, nisi quod ad verba *sive consolamur, pro vestra salute* porperam addunt *sive exhortamur, pro vestra exhortatione et salute* (i. e. eadem repetunt aliter versa et aucta). Ceterum facit nobiscum Gb ...... Sz Ln. Ti post *και σωτηριασ* pergunt *τησ ενεργουμενησ* usque *βεβαια υπερ υμων*, ac tum demum addunt *ειτε παρακαλουμεθα υπ. τησ υμ. παρακλησ. και σωτηριασ* (repetunt igitur h. l. *και σωτηριασ*, sed Ln [*και σωτηριασ*]) cum BDEFGKL al[60] (sed 46. om *κ. σωτη.*) d e f g go syr[p] (sed *κ. σωτη.* c.* habet, insuperque c.* ex v. 10? per incuriam? infert: *in quem speravimus quod et adhuc eripiet*) Chr[497] Thdrt Dam al ...... ς (= Gb Sz) post *και σωτηριασ* pergit *τησ ενεργουμενησ* usque *και ημεισ πασχομεν·* tum ponit *ειτε παρακαλουμεθα, υπερ τ. υμ. υπομο. και σωτηριασ.* Denique *και η ελπισ ημ. βε. υπ. υμων*: quae quidem Erasmus inde ab ed. sua 2. de coniectura videtur dedisse, | *εν υπομονη*: 1. 108* al plus[10] add *πολλη*

τον ὧν καὶ ἡμεῖσ πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶσ ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν,
7 εἰδότεσ ὅτι ὡσ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτωσ καὶ τῆσ Phil 3, 10
παρακλήσεωσ.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεωσ
ἡμῶν τῆσ γενομένησ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύνα-
μιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότεσ ὦμεν ἐφ᾽ ἑαυτοῖσ ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺσ

| *των αυτων*: al plus[10] *των αυτου*, K om *αυτων* | *ὧν*: D[gr*]F[gr]G *ωσ*, g *quae t sicut* | *ελπισ ημων*: B al pauc *ελπ. υμων*. Item 37* a[scr] al pauc *υπερ ημων*

7. *ωσ* cum ℵABCD*E*MP 17. 31. 73. Or[1,308] Ephr[2,175] (sed om *οτι*, ut et. k[scr]) Dam ... F[gr]G[gr] *οι* (corrige *ει*? sed vide post), d e syr[sch] *si* (contra f vg Ambrst al *sicut*), g r om ... ς *ωσπερ* cum D[b et c]E[2]KL al pler Chr[499] Thdrt al | *εστε* ante *των παθημ.* et. Or Ephr etc ... DEFG d e f g r vg go post *τ. παθημ.* pon | *ουτωσ* (et. f r vg): F[gr]G d e g go syr[sch] om | *και τησ παρακλησεωσ*: f vg *eritis et consolationis*, d e Ambrst *et consolationum* (Ambrst *-nis*) *eritis*. Contra r nil nisi *etiam consolationis*.

8. *θελομεν* (P *θελωμεν* atque postea *αγνοειν*): K 109. al pauc cop arm Or[cat eph 158] Bas[eth 262] Chr[7,378] et ad h. l. [semel] (et altero loc fluct lectio) Hier[eph 3 : 4,354] *θελω* | *περι τησ* cum ℵACDEFGP 17. 31. 37[mg] 39. 47. 73. 80. 118. b[scr] o[scr] Or[cat eph] Bas[eth 263] Chr ad h. l. [semel] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1068] ... ς Ti *υπερ τησ* cum BKLM al pler Chr ad h. l. [sem] et[9,354] Dam al. Latini *de tribulatione*. | *τησ γενομενησ* sine *ημιν* cum ℵ*ABCD*FGMP 8. 17. 35. 73. 93. 137. 211. 8[lect] d e f g r vg arm Or[cat eph] Euthal[cod] Hier[eph 3] (Tert[res carn 48] *de pressura nostra apud Asiam*) ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *ημιν* cum ℵ[c]D[b et c]EKL al plor syr[utr] cop aeth go Bas[eth] Chr[500 bis] Thdrt Antioch Dam al Ambrst (sed ex his 119. al? syr[sch] cop Thphyl Ambrst om *ημων*) | *υπερ δυναμιν* ante *εβαρηθημ.* cum ℵABCMP 17. 37. 73. 80. 93. 137. r arm aeth Or[cat eph] (sed male *κατα δυν.*) Bas[eth] Euthal[cod] Hier[eph 3] ... ς Ti post *εβαρηθ.* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr[utr] (cop *magis quam poteramus*) Chr[500] Thdrt Antioch Dam al Tert Ambrst al. Sed D*FG *παρα δυναμιν*. | *εβαρηθημεν*: o[scr] al? Chr[7,378] Antioch Dam Thphyl *εβαρυνθημεν* | FG *εξαπορεθηναι* | *και του ζην*: Antioch [1068] pergit: *αλλ ο παρακαλων τουσ ταπεινουσ παρεκαλεσεν ημασ ο θεοσ.*

9. *αλλα* cum BDEK[sil]LP al plu[vid] (*αλλ* tantum duo ap Scri) Cyr[fid 62] Dam ... Ln *αλλ* cum ℵACFGM 17. 37. 47. a[scr] al Or[cat eph 158] Eus[ps 175] Chr [501] Euthal[cod] Thdrt al | *εσχηκαμεν*: D[gr*] om, D[b] ante *του θανατου* et[c] post *του θαν.* suppl | *αλλ επι*: D* *αλλα επι* | *επι τω θεω τω* (sic et. C) *εγειροντι* (et. Clem[345] etc; 38. 93. 109. 119. al[10] Euthal[cod] Thdrt Thphyl *-ραντι*) ... FG *επι θεον τον εγιροντα*

2 Ti 4, 18 *νεκρούσ,* 10 *ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶσ καὶ ῥύσεται,*
Ro 15, 30 *εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,* 11 *συνυπουργούντων καὶ*
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 *ἡ γὰρ καύχησισ*
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆσ συνειδήσεωσ ἡμῶν ὅτι ἐν ἁγιό-

---

10. *εκ τηλικουτου θανατου* et. Clem^{245} etc: d e (r) syr^{utr} go Or$^{cat\ eph\ 158bis}$ Chr^{502} Thdrt Or$^{int\ 2,248}$ Hier$^{eph\ 2}$ Ambrst *εκ τηλικουτων θανατων*, item f vg *de tantis periculis*. Contra Chr l. l. *οὐκ εἶπεν· ἐκ τοσούτων κινδύνων*. In r est *qui de tantis*, sed rell perierunt. | *ερρυσατο* cum ℵAB^{3}CDEFGKLMP rell omn^{vid} Euthal^{cod} etc ... Ti *ερυσατο* cum B* (:: qua in re nec 2 Pe 2, 7 unum B* secuti sumus. Aliter 2 Tim 4, 17. 3, 11. Col 1, 13.) | *και ρυσεται* cum ℵBCP 17. 47. 73. 93. 211. g am marian tol cop arm (aeth^{ro} anceps) Euthal^{cod} Dam, item^{libere} Ath^{445} *εκ παντων με ερρυσατο ο κυριοσ και ρυσεται, εισ ον ηλπικαμεν* omissis rell ... ς Ti *και ρυεται* cum D^{c}EFGKLM al pler f vg (et. fu al) go syr^{p} Or$^{cat\ eph\ 158bis}$ et$^{int\ 2,448}$ Chr^{1,574} Thdrt Thphyl Oec Hier$^{eph\ 2}$ Ambrst ... AD* d e demid syr^{sch} aeth^{pp} Chr^{502} plane om, hinc Ln [*και ρυσεται*] | *εισ ον* (37. add *και*) *ηλπικαμεν*, sic et. syr$^{p\ mg}$ ... 31. syr$^{p\ txt}$ arm Chr^{502} Thphyl *ηλπικ. δε* (*δη* 31. ap Wtst) ... haec una cum seqq 177. 178. 211. om | *οτι* ante *και* cum ℵACD$^{b\ et\ c}$EKLP al pler d e f vg cop syr^{p} etc ... F^{gr}G g post *και* ... BD^{gr*}M om, hinc Ln [*οτι*] | *και* (arm om) *ετι* cum ℵABC^{sic}D*et^{c}EKLMP al pler f vg cop (agnoscit et. syr^{sch}) etc ... D^{b}F^{gr}G 3. 31. 45. 47. h^{scr} k^{scr} Chr$^{mosc\ 1}$ Ambrst Hier$^{eph\ 2}$ om *ετι* ... go aeth om utrumq | *ρυσεται*: F^{gr}G^{gr} 91. go (vg^{cod} ap Wtst?) *ρυεται*

11. *υμων υπερ* (D*F *περι*) *ημων* (sic ipse ℵ* pro *υμ.* substituit) cum ℵB D$^{b\ et\ c}$(et*)E(F)KLMP al pler d e g syr^{sch} arm aeth go Chr$^{503\ semel}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item *υπερ ημων* post *τη δεησει* posito C f vg cop (sed pro *υμων* expri *ημων*) Chr$^{503\ semel}$; item syr^{p} sed *υπερ ημων* c.*, Sedul om *υπ. ημων*. Libere Ambrst: *accedente pro nobis etiam vestra oratione*. ... A 115. *ημων υπερ υμων*, G^{gr} 116. *υμων υπερ* (G *περι*) *υμων*, 93. 211. al pauc *ημων υπερ ημων* (quod et. cop vdtr vertisse) | *εκ πολλων προσωπων*: F^{gr}GM 67** Chr^{502} et^{503} et^{9,315} (non ^{11,496}) et^{12,994} *εν πολλω προσωπω*. Item g *in multa facie*, d e *in multifacie*. Contra fu** demid al *ex multarum personis facierum* (tol om *fac.*), vg^{cle} *ex multorum personis*, fu* *ex multorum faciae*, am *ex multarum facierum*. Pergitur vg^{cle} am fu demid etc *eius quae in nobis est donationis*. Ambrst vero: *ut quod multorum faciebus donum in nos collatum est*. A verbis *εκ πολλων* transilit P ad *ευχαριστειθη* (sic), omissis *προσωπων* usque *δια πολλων*. Ante *εὐχαριστηθῇ* ς^{e} 1633. inepte infert *τὸ*. | *ευχαρ. υπερ ημων* cum ℵACD*GM 17. al sat mu d e f g vg (et. am fu etc) syr^{utr} cop arm go Chr^{502} et^{503} et^{9,315} et^{11,496} et ^{12,994} Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst al ... Ti *ευχ. υπ. υμων* cum BD^{c}E (sic)F^{gr}KLP' al^{50} vg^{edd} (ap Ln ap Vallars alios) Chr^{10,457} Dam Phot (ap Oec) et Oec

τητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι 1 Co 2, 4 s
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρωσ δὲ πρὸσ ὑμᾶσ.
13 *οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-*
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕωσ τέλουσ ἐπιγνώσεσθε, 14 *καθὼσ*
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶσ ἀπὸ μέρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖσ ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8
15 *Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸσ ὑμᾶσ*

---

12. *τησ συνειδ. ημων* (*ημων* rursus ipse ℵ* pro *υμων* substituit; etiam in B rescriptum est a B² nisi est ipso B*): Or[1,287] om *ημων* | *αγιοτητι* (MP *αγιω-*) cum ℵ*ABCKMP 17. 37. 67** 73. cop arm Clem[607] Or[1,287] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 569] ... ς Ti *απλοτητι* cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg go syr[utr] Chr[514. 515] Thdrt al Ambrst al ... 93. 211. *πραοτητι*, aeth *in misericordia*. De suo add syr[sch] *et cum puritate.* | *και* (A add *εν*) *ειλικρινεια* cum ℵCD*FGKP al mu[vi] (3 ap Scri) ... ς Ln Ti *κ. -κρινια* cum ABD[c]ELM al plu :: cf ad 1 Co 5, 8 | *του θεου* cum ℵABCDEM 17. 37. 47. 73. 115. a[scr] Dam[bis] (ut ante) ... ς om *του* cum FGKLP al pler Or[1,287] Thphyl Oec. Etiam in ℵ puncta a correctore addita erant sed rursus erasa sunt. ... syr[p txt] (addit in mg) Chr[bis] (ut ante) Thdrt Ambrst plano om | *ουκ εν*: BM 37. 73. 120. a[scr] f vg syr[p] Dam[parall 569] (non ad h. l.) praem *και* | *σαρκικη*: FG *-κινη*

13. *αλλ η α* (it vg *quam quae*): BFG om *αλλ*, A 4. 17. 219* om *η*, AD* om *α*. Atque hinc Ln[ed min] *ἀλλ'* [*ἢ*] *ἃ* et[ed mai] [*ἀλλ'*] *ἢ ἃ* | *αναγινωσκετε*: DE *-σκητε* | *η και επιγινωσκετε*: B 31. 41. 109. 238. o[scr*] Oec om ... FGK 114. d e f g vg syr[sch] cop arm Ambrst al om *η* | *οτι εωσ* (Gb″) cum ℵABCD*EFG 3. 17. 39. 73. 137. 178. d e f g vg syr[sch] cop arm go Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς Ti *οτι και εωσ* cum D[c]KLMP al pler syr[p] Chr[515] Thdrt Antioch[1119] al | Ln *ἐπιγνώσεσθε* [14] *καθὼσ καὶ* etc

14. Gb Sz *ἀπὸ μέρουσ· ὅτι* | P *καυημα* | *καθαπερ* (FG *καθαπερι*) *και υμεισ ημων*: K om | *του κυριου ημων* cum ℵBFGMP 3. 17. 23. 31. 37. 38. 39. 48. 57. 67. 72. 73. 80. f g vg cop syr[sch] et[p c.*] arm aeth Chr[516] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1119] Dam Thphyl Ambrst al. Item Ln *τ. κυρ.* [*ημων*] ... ς Ti om *ημων* cum ACDEKL al longe plu d e go syr[p txt] Oec | *ιησου*: (ℵ[c])D*EFGMP 2. 3. 31. 37. 38. 39. 46. 57. 61. 67. 72. 73. 80. 93. 109 211. b[scr] o[scr] d e f g vg go syr[sch] et[p c.*] cop arm aeth Chr Antioch Thphyl Ambrst al add *χριστου* (ℵ[c] *χυ*, sed antequam lineolam adposuit rursus abstersit) ... non addidimus cum ℵ*ABCD[b et c]KL al longe plu syr[p txt] arm[edd] Euthal[cod] Thdrt Dam Oec

15. *προτερον*: L al plus[40] Antioch[1119] Thphyl Oec *το προτερ.*, K *το δευτερον* ... ℵ* 121. om. Posuimus post *εβουλομ.* cum ℵ[a]ABCDEFGLMP al plus[15] it vg syr[utr] arm go Chr[517] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς ante *ινα δευτεραν* cum KL al plu cop Thdrt al | *προσ υμ. ελθειν* cum ℵABCMP al sat mu syr[p] arm Chr Euthal[cod] Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμασ* cum DEFGKL al plus[30] d e f g vg go syr[sch] cop Chr[mosc 1] Thdrt (Antioch[1119] *ελθ. το προτ. πρ. υμ.*) Thphyl Ambrst al | *χαριν* cum ℵ*

1 Co 16, 5 *ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε,* 16 *καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰσ Μα-*
κεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίασ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰσ τὴν Ἰουδαίαν. 17 *τοῦτο οὖν βουλόμενοσ*
Mt 5, 37 Ia 5, 12 *μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βου-*
1 Co 1, 9 *λεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ;* 18 *πιστὸσ δὲ ὁ*
θεὸσ ὅτι ὁ λόγοσ ἡμῶν ὁ πρὸσ ὑμᾶσ οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 *ὁ*
τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸσ Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείσ,
δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ
ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 *ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ*

ACDEFGK al pler it vg etc ... ℵ[c]BLP 31. 71. 73. 80. 115. Thdrt ad h. l.[292] et[293] Antioch[1110] *χαραν*. Cf Chr[518]: *χαριν δε ενταυθα την χαραν λεγει.* | *σχητε* cum ℵBCP 31. Euthal[cod] Thdrt[292] et[293] Antioch[1110] Dam ... ς Ln Ti *εχητε* cum ADEFGKL al pler Chr[517. 518] al. Ceterum Antioch[1110] post *σχητε* pergit: *πεποιθωσ επι παντασ υμασ, οτι η εμη χαρα παντων υμων εστιν* :: ex 2, 3.

16. *δι υμων*: F *δια υμ.* | *διελθειν* cum ℵBCD[c]EKL al longe plu f vg (hi[2] *transire*) g (*proficiscerer t transirem*) syr[sch] et[p txt] Chr[517. 518] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Ambrst al ... Gb' Ln *απελθειν* cum AD*FGP 80. cop arm Dam. Item syr[p mg] go *ire*, d e (g, vide ante) *proficisci*, quemadmodum 38. 44. 48. 72. 74. 115. al[3 scr] Oec *ελθειν* | *υφ*: D*FG 4. 44. 47. 73. 91. 238. al pauc Chr[mosc1] Thdrt[cod] *αφ*, 17. *εφ* | D* *προπεμφθηναι*. Ceterum verba *και αφ υμων προπ. εισ τ. ιουδ.* G* g* per incuriam iam v. 15 post *προσ υμασ* addiderunt.

17. *ουν*: A *δε* (go *Hoc vero igitur cogitans*) | *βουλομενοσ* (Gb'') cum ℵABCFGP al[20] f vg cop Chr[518] Euthal[cod] Dam ... ς Ti *βουλευομενοσ* cum DEK (L *βουλευσομενοσ*) al longe plu d e g syr[utr] arm aeth[utr] go Thdrt Ambrst (d e *cum cogitassem*, g Ambrst *cogitans*) | *τη*: FG Thdrt om | *βουλευομαι* pri: 37. *βουλομαι* | *ινα η*: G super lineam *ut sit* ·/. *ητω* | *παρ εμοι*: P b[scr] o[scr] *π. εμου* | *ναι ναι* et *ου ου*: 67** vg (non item fu**) Pelag (non Ambrst) om alterum *ναι* et *ου* alterum

18. *πιστοσ δε*: Euthal[cod] om *δε* | *ο λογ. ημων*: in L *ημων* supra lineam litteris minusc suppletum est, sed ab ipso* ut vdtr | *ο προσ*: D* om *ο* | *ουκ εστιν* (Gb') cum ℵ*ABCD*FGP 17. 23. 57. 70. d e f g vg go cop arm Euthal[cod] Thphyl[mg] Ambrst al ... ς *ουκ εγενετο* cum ℵ[c]D[b et c]KL al pler (syr[utr] *non fuit*) aeth Chr[519] Thdrt Dam

19. *ο του θε. γαρ* cum ℵABCP 17. 37. 67. 73. 80. (Euthal[cod] *ο του γαρ υιοσ* omisso *θεου*) ... ς *ο γαρ του* (FG om) *θεου* cum DEFGKL al pler Chr[520] Thdrt Dam | *χριστ. ιησουσ* cum ℵ*AC ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵ[c]BDEFGKLP al fere omn (17. om *χρι.*) it vg rell ... Chr[520] (et.[mosc 1]) om | *δι ημων*: FG praem *ο*, item d e g fu Ambrst: *qui in vobis est* (e om) *qui per nos praedicatus est;* contra vg f *qui* (f om) *in vobis per nos praedicatus est* | *σιλουανου* cum ℵABCKLP etc ... DEFG *σιλβανου*. Ex Latinis f g vg *silvanum*, d e *silbanum* | *εγενετο* (it vg *fuit*, item pro *γεγονεν*): C *εστι*

ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸσ δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ 1 Co 1, 8
βεβαιῶν ἡμᾶσ σὺν ὑμῖν εἰσ Χριστὸν καὶ χρίσασ ἡμᾶσ θεόσ, 22 ὁ
καὶ σφραγισάμενοσ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ
ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν. 5, 5

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
χήν, ὅτι φειδόμενοσ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰσ Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι
κυριεύομεν ὑμῶν τῆσ πίστεωσ, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆσ χαρᾶσ
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸσ ὑμᾶσ

---

20. θεου: A al plus[10] Mcion^epiph 366bis^ (non item[321]) Thdrt του θε. | διο και δι αυτου cum ℵABCFGO^vid^P 10. 17. 31. 37. 38. 80. 137. f g vg go syr^sch^ cop arm Mcion^epiph 321^ et[366] Euthal^cod^ Dam (vide et. Thdrt com) Fulg^trasim 2,18^ al (sed o demum incipit αυτου το αμην). Similiter D* d e Ambrst και δι αυτου. Cf ϛt. Epiph[366] contra Mcionem disputans: διὰ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ τὰσ ἐπαγγελθείσασ ὑποσχέσεισ γίνεσθαι, διὰ τοῦτο φησί· καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ ...... ϛ Ti και εν αυτω cum D^b et c^KKL al pler syr^p^ Chr[530] Thdrt Thphyl Oec. At sic Thdrt in comm: οὐ δὴ χάριν καὶ δι' αὐτοῦ τὸν τῆσ εὐχαριστίασ αὐτῷ προσφέρομεν ὕμνον. | το αμην (et. ℵ^c^): ℵ* om το | δοξαν: FG f^super graecis^ g add και τιμην | δι ημων cum ℵABDEFGKP etc, d e Ambrst Sedul *ad gloriam per nos* ... CLO 1. 106. ημων (sine δι), item *ad gloriam nostram* f vg Fulg Pelag

21. ημασ συν υμιν cum ℵADEFGKLOP al pler d e g m[5] vg syr^sch^ cop arm aeth go etc ... C al[10] syr^p^ υμασ συν ημιν, B 115. υμασ συν υμιν, al pauc f Ps-Iust^fid 5 codex^ ημασ συν ημιν | και χρισασ (D*D^b^o χρει-): D^gr*^ ο και χρ. (d e f g m[5] vg *et qui unxerit*) | ημασ sec: B* υμασ

22. ο και (vg^cle^ Ambrst al *qui et*) σφρ. cum ℵ^c^BC^c^DELO etc ... FG d e f g m[5] am fu demid tol Amb^sp sa 2 616^ και ο σφρ., *et qui* etc ... ℵ*AC*KP 17. 30. 37. 74. 109. 116. al[3 scr] syr^sch vid^ cop go Ps-Iust^fid 5^ Did^tri 180^ Chr[531] Euthal^cod^ Dam και σφρ. :: pro ΗΜΑCΘCΟΚΑΙ scriptum ΗΜΑCΘCΚΑΙ | αραβωνα cum ℵAFGL 37. 47. ... ϛ Ti αρραβ- cum BCDEKOP al pler. Praeterea FP -βονα :: cf ad 5, 5; item Eph 1, 14. | ημων: 17. 115. tol υμων

23. ουκετι: Ambrst Aug^op 211 (3,789)^ *nondum veni Corinthum*, f vg Amb luc^10,1425^ *non veni ultra Corinthum* ... FG d e g syr^sch^ (et^p txt^ vide post) cop aeth go ουκ (g *non veni Corinthum*, sed d e *non venio Corinthum*)

24. υμων τησ πιστ. cum ℵABCKLOP al pler ... DEFG 74. 120. a^scr^ τησ πιστ. υμων, item it vg etc | αλλα: 73. Euthal^cod^ Dam αλλ οτι | χαρασ: 37. 71. 93. 211. arm χαριτοσ

II. 1. δε cum ℵACD^b et c^KFGKLOP al pler d e f g vg etc .. D^gr*^ τε, item aeth^utr^ (*et igitur*) ... B 17. 37. cop syr^p^ γαρ | το μη: al[3 scr] (b* c o) του μη | εν λυπη post παλιν cum ℵABCDEFGKLOP al longe plu it vg

ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
Phil 2, 27 λυπούμενοσ ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ-
πην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼσ ἐπὶ πάντασ ὑμᾶσ ὅτι
ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆσ θλίψεωσ καὶ
συνοχῆσ καρδίασ ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
5 θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ.
5 Εἰ δέ τισ λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρουσ,
1 Co 5, 2 ss ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντασ ὑμᾶσ. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶσ χαρί-

go syr^{utr} arm Chr^{581} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,529}$ al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) post *ελθειν* cum minusc vix mu, item omisso *παλιν* cop aeth post *ελθ. πρ. υμασ* | *πρ. υμασ ελθειν* cum ℵA BCKLOP al fere^{50} (omn^{18} ap Scri) syr^{p} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμασ* cum DEFG al^{10} fere it vg syr^{sch} arm go Chr^{581} Thphyl Amb$^{luc\,10}$ Ambrst al. Item ς (= Gb Sz) interposito *εν λυπη*, i. e. *ελθ. εν λυπ. πρ. υμασ* cum minusc (aeth cop vide ante)

2. *και τισ* sine *εστιν* cum ℵ*ABC cop Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,596}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,529}$ ... ς (Gb^{0}) add *εστιν* cum ℵ^{c}DEFGKLOP al omn^{vi} it vg rell Or$^{3,260.\,311}$ et$^{int\,2,109.\,604}$ Chr^{582} Thdrt al | P ο ευφρενον ει μη. Sic.

3. *και* ab initio: 17. 137. syr^{p} c.* Euthal^{cod} add *γαρ* | *εγραψα* sine *υμιν* cum ℵ*ABC*OP 17. 137. am cop Euthal^{cod} Dam$^{parall\,529}$ Ambrst ... ς (Gb^{00}) add *υμιν* cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKL al pler it vg (et. fu demid al, non am) syr^{utr} arm aeth go Chr^{582} Thdrt Dam ad h. l. al Pelag al | *τουτο αυτο* (*hoc ipsum*) cum ℵBDEFGKLP al omn^{vid} it vg go Thdrt Dam Ambrst al (sed DEFG it vg go aeth Pelag ante *εγραψα* pon) ... co Chr^{582} Euthal^{cod} Thphyl *αυτο τουτο* ... A cop arm Dam^{parall} om *αυτο* | *λυπην*: DEFG 10. 31. 38. 39. 48. 50. 72. 74. 120. a^{scr} it vg syr^{p} c.* Euthal^{cod} Pelag (non item Ambrst) add *επι λυπην* (10. 38. 39. 50. 120. *επ. λυπη*) :: ex Phil 2, 27 | *σχω* cum ℵ*ABOP al^{12} Chr^{582} Euthal^{cod} Thphyl ... ς *εχω* cum ℵ^{c}CDEFGKL al pler Thdrt Dam | *αφ ων*: FG *εφ ων*. Ex Latt *a quibus* d e Ambrst, *de quibus* f g vg Pelag

4. *αλλα τ. αγαπ. ινα γνωτε*: FG 93. 211. l^{scr} *αλλ ινα γνωτ. την αγαπ.*, item 37. *αλλ ινα την αγαπ. γνωτ.* Item d e *sed ut caritatem sciatis*, g *sed ut sciatis caritatem*, f vg Ambrst *sed ut sciatis* (Ambrst *cognoscatis*) *quam caritatem* | *εισ*: FG *προσ*

5. *ουκ εμε*: D* *ουχ εμ.* | *αλλα* cum ℵABCLOP al plu (13 ap Scri) ... ς *αλλ* cum DEFGK^{sil} al sat mu | *ινα μη επιβαρω* (f vg *ut non onerem*, d e g *ut non gravarem*): FG *ι. μ. επιβαρων*

6. *η υπο* (ο 119. 122. *απο*) *των πλειονων* (C *πλεονων*) et. Bas$^{eth\,416}$ Tert pud^{14} et^{13} etc: F^{gr}G g aeth^{ro} om

7. *μαλλον* cum ℵCKLOP al omn^{vid} f vg cop syr^{p} arm Chr^{536} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert$^{pud\,13}$ Ambrst al, item post *υμασ* DEFG 17. go

σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ
κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα
μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, Act 16, 8
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ 7, 5 ss

---

Thdrt[4,477]. Accedunt Tert[pud 13] (*uti e contrario magis vos donare et advocare*), f vg Ambrst al *ut e contrario* (*e contra* Ambrst) *magis donetis*, d e g *ut contrario* (g praem *e*) *vos magis donetis* ...... Ln[ed] min om cum AB syr[sch] Aug[ep parmen 3: 9,57]

9. γαρ και εγραψα: 112. m[78. 79] am go cop Chr[587 semel] Thdrt Ambrst Sedul om και ... FG 31. Sp[e] f g cop Chr[587 bis] Euthal[cod] Thdrt Pelag add υμιν (FG υμων) | γνω: 17. γνωτε | υμων: FG[gr] g παντων υμ. | ει cum ℵCDEFGKLOP etc (et. it vg) ... Ln[ed] min ἠ cum AB 17., 109. ωσ. Cf Tert[pud 13] *uti cognoscam probationem vestram, quod in omnibus obaudiitis mihi.*

10. καγω cum ℵ*ABC²DEOP 17. 31. 37. 47. 73. 74. al[ser] Epiph[497] Chr[587] Euthal[cod] Dam ... ς και εγω cum ℵ[c]C*FGK[sil]L al pler Thdrt al | εγω: A om | ο (D[c]EP 31. 37. ω) κεχαρισμαι ει τι (aeth[pp] *quod*) κεχαρισμαι cum ℵABCFGO (et D[c]EP 31. 37.) Euthal[cod] Dam (Sp[e] Chr[587] ει τι κεχ. ο κεχ.), atque etiam d e f g (hi omnes et Ambrst al *quod donavi, si quid donavi*; g *quod et donavi si quid et donavi*, inepte και in καιχαρισμαι et κε in κεχαρισμαι per *et* reddens). Cf et. D[gr*] qui ο sive ω om; item Tert[pud 13] go *si quid donavi, donavi*, cop syr[sch] *quod donavi, donavi*, aeth[pp] κεχαρισμαι ο κεχαρισμαι, item m[79] *quod donavi*, sed omisso altero *donavi*, Epiph[497] διο ει τι κεχαρισμαι, δι υμας κεχαρισμ. ...... ς (= Gb Sz) εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι cum D[b]KL 17. al pler syr[p] Thdrt Thphyl Oec

11. πλεονεκτηθωμεν: d e f vg *circumveniamur*; m[79] Ambrst al *possideamur*, g *possideamur t circumveniamur*

12. τρωαδα: LP τροαδα | εις το ευαγγελιον (Aug[praedest ss. 10,817] *in Troadem in evangelium*): FG Sp[e] d e f g vg Dam Ambrst al δια το ευαγγελιον, *propter evangelium*. Cf Chr[3,659] εις το ευαγγ. τουτεστι δια το ευαγγελιον ... D[gr]E[gr] δια του ευαγγελιου | χριστου: 17. 23. θεου | και θυρας μ. ανεωγμενης (DEP ηνεωγμ.) ... FG και θυρα μοι ην εωγμενη (g super ην habet *esset*). Cf it vg *cum venissem – et ostium mihi apertum esset* (g *esset apertum*)

13. τω μη cum ℵ[c]ABC*FGK al pler ... LP 37. 109. 122. al[8 ser] Euthal[cod] το μη ... ℵ*C² 73. Thdrt[cod] του μη ... DE 17. Sp[e] εν τω μη | ευρειν: D* ευρισκειν | με: Gb Sz om per incuriam | αυτοις: K om. Ceterum ς versum 13. demum a verbis αλλα αποταξαμενος incipit, non item vg.

πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15 14 *Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ·* 15 *ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις,* 16 *οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;* 17 *οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.*

---

14. DE *θριανβευοντι* | *εν τω χριστω* et. Clem[206] Dial[809] Did[tri 415] Cyr[hr 817] Cyr[ador 808] etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrst (*triumphat per nos in Chr. Iesu*) al *εν χριστω ιησου*

15. *τω θεω* et. Ir[int 200] Or[2,40. 4,267] et[int 2,198. 3,436] ac[saep] Eus[ess 492] etc (cf Chr[546] *καὶ οὐχ ἁπλῶς εἶπεν „εὐωδία", ἀλλὰ „τῷ θεῷ".*) ... K Or[2,838] et[int 3,17] Dial[809] Philcarp[725] Aug[aliq] (vide post) om. (Hoc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or[int 2,90. 138. 164] Ath[552. 765], et alibi.) Saepius vero ab Or, ut[2,40. 4,267] et[int 3,12. 17. 41], verba *εν παντι τοπω* (ex v. 14) ad *ευωδ. εσμεν τω θεω* vel ad *Christi bonus odor sumus* adduntur. Nec aliter fit apud Hil[402] et plerumque (modo omisso modo praemisso *deo*) ap Aug (cf Sab).

16. *οσμη* bis: D[gr]E[gr] *οσμην* | *εκ* bis cum ℵABC 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth[utr] go (sec tantum) Clem[206] Or[4,267] Dial[809] Philcarp[725] (Gall[9]) Euthal[cod] Cyr[ador 808] (pri tantum) Max[1,83] (pri loc *απο*) Dam Or[int 3,41. 43] Did[int 290] Hil[402] Epiph[caut 1,8] ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr[546] et[2,311] et[10,578] Thdrt al Ir[int 206] Aug[saep] Ambrst al | *προς ταυτα*: litterae *ος ταυτα* in C rescriptae, antea paullo minus

17. *οι πολλοι* cum ℵABCK al plu d e f (g *ceteri* t *plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir[gr] et[int 263] Did[mai 122] (vide post) Bas[eth 428. 514] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus[25] g (vide ante) syr[utr] arm Chr[547] Thdrt al. Sic autem Did[mai 122]: *πολλοὺς δὲ λέγει τοὺς ἀπατῶντας διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμος οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινές, ὡς ὅταν ὁ κύριος λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸς ὀλίγους διαστελλομένων, ὡς ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί* etc. *δηλοῖ ἡ λέξις καὶ τοὺς πάντας, ὡς ἐν τῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἑνὸς ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί — δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς χυδαίους, ὡς ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc. | *καπηλευοντες*: 4[a] *καλαντευοντες* | *αλλ* pri ut ℵACDEFGKL etc ... B *αλλα* | *ως* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir[int 263] Ambrst rell om | *ει*[illegible] *νιας* cum ℵACDEFGK 139 [illegible] al ... ς Ln Ti *-κρινειας* cum BL [illegible] al 1, 37 [illegible] 6, 0 | *αλλ*

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥσ 5, 12
τινεσ συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖσ ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-

---

sec: FG d e f g fu demid al syr^{p} Ir$^{int\,253}$ Ambrst al (non item Hier bedib qa$^{11:4,1,182}$) om | *κατεναντι* (Gb'') cum ℵ*ABCP 17. 37. 67. 93. 211. (37. utrumq coniung?) Did$^{mai\,128}$ (ad^{3,1}) Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} ... ς Ti *κατενωπιον* cum ℵ^{c}(sic)DEFGKL al pler Bas^{3,52} Chr^{547} Thdrt Dam al | *θεου* sec cum ℵ*ABCD* al^{15} Bas Did^{mai} Euthal^{cod} ... ς (sed Gb^{o}) Ti praem *του* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EFGKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. *συνιστανειν* cum ℵACD$^{b\,et\,c}$EKLP al pler Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... FG Thdrt^{cod} *συνιστανаι* ... Ln *συνισταν* cum BD* 17. 39. Eadem forma utuntur ad h. l. Did$^{mai\,122}$ et$^{cat\,364}$, vide post. | *η μη* cum ℵBCDEFG 31. 37. 46. 67** 74. 80. 179. 8^{pe} a^{scr} f^{scr} al^{10} it vg (hi Latt *aut numquid*) go cop Euthal^{cod} Thdrt Pelag al (sed Ambrst tantum *numquid* sine *aut*) ... ς (= Gb Sz) *ει μη* cum AKLP al plu arm Chr^{553} Dam | *χρηζομεν*: L al aliq -*ζωμεν*. Sic autem ad h. l. Did$^{mai\,122}$ – *δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡσ οὕτωσ ἔχομεν γνώμησ· εἰ μὴ ἄρα οὕτωσ διάγετε ὡσ δεῖσθαι συνιστάσησ ἡμᾶσ ἐπιστολῆσ πρὸσ ὑμᾶσ. οὕτωσ δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶσ ἐστίν, ὡσ μήτε ὑμᾶσ συνιστᾶν ἡμᾶσ* (ed. *ὑμᾶσ*) *ἄλλοισ μηδὲ* (sic) *ἑτέρουσ ὑμῖν* etc. Item cat^{364} *ἴσωσ ἐρεῖ τισ, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺσ συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῄζομεν* (*κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι· ἆρα μὴ χρῄζ.;*) *ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ ἑτέρουσ ἢ ἀφ' ἑτέρων πρὸσ ὑμᾶσ συστατικῶν τουτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν;* | *ωσ τινεσ* cum ℵBCD^{c}EFGKLP al pler Chr^{553} Thdrt Dam ... Ln *ωσ* [*περ*] *τινεσ* cum AD* 37. 73. 93. | *συστατικων* ut ℵABCKLP etc ... DEFG *συνστατ-* | *η εξ*: 17. *η ωσ εξ* | *εξ υμων* sine additam cum ℵABC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al ... ς (Gb^{o}) Ti add *συστατικων* (DEFG *συνστ-*, D* -*τικασ*) cum D$^{*et\,c}$EFGKLP al pler d e f$^{sup\,graecis}$ g go syr^{utr} Thdrt^{cod} Dam al. Insuper FG f$^{sup\,graec}$ g add *επιστολων*, item 23^{mg} syr^{p} c. ob. add *προσ ετερουσ*. Cf huc Chr$^{com\,554}$: *καὶ αἰνιττόμενοσ τοὺσ ψευδαποστόλουσ ἐπήγαγεν· ὥσ τινεσ, πρὸσ ὑμᾶσ, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸσ ἄλλουσ.*

2. *ενγεγραμμ-* cum ℵAB(C^{vi})DFG 17. ... ς Ln *εγγεγρ-* cum KLP al pler | 17. al pauc -*μμενοι* | *καρδιαισ ημων*: ℵ 4. 17. 219* al^{3} ^{scr} demid aeth ro *καρδ. υμων* | *παντων*: F^{gr}G g *των*

3. *ενγεγρ-* cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln *εγγεγρα-* cum D^{c}LP al pler ... K al pauc *γεγραμμενη*, item (*πραγματικωσ γεγραμμενη πνευματι θεου, αλλ ου μελανι*) Did$^{mai\,123}$. Nec aliter utroq loco (*scripta*) f vg

*πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀπο-
ταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ Μακεδονίαν.*
Col 2, 15 14 *Τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ·* 15 *ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζο-
μένοισ καὶ ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ,* 16 *οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ
θάνατον, οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ ἱκα-
νόσ;* 17 *οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ καπηλεύοντεσ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλ' ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ' ὡσ ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν.*

---

14. DE *θριανβευοντι* | *εν τω χριστω* et. Clem[206] Dial[809] Did[tri 415] Cyr[hr 317] Cyr[ador 308] etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrst (*triumphat per nos in Chr. Iesu*) al *εν χριστω ιησου*

15. *τω θεω* et. Ir[int 200] Or[2,40. 4,267] et[int 2,198. 3,436] ac[saep] Eus[cra 192] etc (cf Chr[546] *καὶ οὐχ ἁπλῶσ εἶπεν „εὐωδία", ἀλλὰ „τῷ θεῷ".*) ... K Or[2,838] et[int 3,17] Dial[809] Phil[carp 725] Aug[aliq] (vide post) om. (Hoc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or[int 2,90. 136. 164] Ath[563. 765], et alibi.) Saepius vero ab Or, ut [2,40. 4,267] et[int 2,12. 17. 41], verba *εν παντι τοπω* (ex v. 14) ad *ευωδ. εσμεν τω θεω* vel ad *Christi bonus odor sumus* adduntur. Nec aliter fit apud Hil[402] et plerumque (modo omisso modo praemisso *deo*) ap Aug (cf Sab).

16. *οσμη* bis: D[gr]E[gr] *οσμην* | *εκ* bis cum ℵABC 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth[utr] go (sec tantum) Clem[206] Or[4,267] Dial[809] Phil[carp 725] (Gall[9]) Euthal[cod] Cyr[ador 308] (pri tantum) Max[1,83] (pri loc *απο*) Dam Or[int 3,41. 48] Did[int 290] Hil[402] Epiph[cant 1,2] ... ϛ om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr[546] et[2,311] et[10,578] Thdrt al Ir[int 206] Aug[saep] Ambrst al | *προσ ταυτα*: litterae *οσ ταυτα* in C rescriptae, antea paullo minus

17. *οι πολλοι* cum ℵABCK al plu d e f (g *celeri* t *plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir[gr] et[int 263] Did[mai 122] (vide post) Bas[eth 436. 514] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus[25] g (vide ante) syr[utr] arm Chr[547] Thdrt al. Sic autem Did[mai 122]: *πολλοὺσ δὲ λέγει τοὺσ ἀπατῶντασ διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμοσ οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινέσ, ὡσ ὅταν ὁ κύριοσ λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸσ ὀλίγουσ διαστελλομένων, ὡσ ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί* etc. *δηλοῖ ἡ λέξισ καὶ τοὺσ πάντασ, ὡσ ἐν τῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἑνὸσ ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί – δηλοῖ δὲ καὶ τοὺσ χυδαίουσ, ὡσ ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc. | *καπηλευοντεσ*: 4* *ταλαντευοντεσ* | *αλλ* pri ut ℵACDEFGKL etc ... B *αλλα* | *ωσ* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir[int 263] Ambrst rell om | *ειλικρινειασ* cum ℵACDEFGK 122. e[scr] al ... ϛ Ln Ti *-κρινιασ* cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | *αλλ*

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρήζομεν ὥς 5, 12
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-

---

sec: FG d e f g fu demid al syr^p Ir^int 263 Ambrst al (non item Hier bedib qu 11:4,1,183) om | κατεναντι (Gb'') cum ℵ*ABCP 17. 37. 67. 93. 211. (37. utrumq coniung?) Did^mai 123 (ad^3,1) Chr^mosc 1 Euthal^cod ... ς Ti κατενωπιον cum ℵ^c(sic)DEFGKL al pler Bas^3,52 Chr^547 Thdrt Dam al | θεου sec cum ℵ*ABCD* al^15 Bas Did^mai Euthal^cod ... ς (sed Gb°) Ti praem του cum ℵ^cD^bet c EFGKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. συνιστανειν cum ℵACD^bet c EKLP al pler Chr^553 Euthal^cod Thdrt Dam ... FG Thdrt^cod συνιστανω ... Ln συνισταν cum BD* 17. 39. Eadem forma utuntur ad h. l. Did^mai 122 et^cat 364, vide post. | η μη cum ℵBCDEFG 31. 37. 46. 67** 74. 80. 179. 8^pe a^scr fscr al^10 it vg (hi Latt *aut numquid*) go cop Euthal^cod Thdrt Pelag al (sed Ambrst tantum *numquid* sine *aut*) ... ς (= Gb Sz) ει μη cum AKLP al plu arm Chr^553 Dam | χρηζομεν: L al aliq -ζωμεν. Sic autem ad h. l. Did^mai 122 - δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμης· εἰ μὴ ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρὸς ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν ἡμᾶς (ed. ὑμᾶς) ἄλλως μηδὲ (sic) ἑτέρους ὑμῖν etc. Item cat^364 ἴσως ἐρεῖ τις, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺς συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρῄζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι· ἄρα μὴ χρῄζ.;) ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸς ἑτέρους ἢ ἀφ' ἑτέρων πρὸς ὑμᾶς συστατικῶν τουτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν; | ως τινες cum ℵBCD^c EFGKLP al pler Chr^553 Thdrt Dam ... Ln ως [περ] τινες cum AD* 37. 73. 93. | συστατικων ut ℵABCKLP etc ... DEFG συνστατ- | η εξ: 17. η ως εξ | εξ υμων sine additam cum ℵABC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr^553 Euthal^cod Thdrt Ambrst al ... ς (Gb°) Ti add συστατικων (DEFG συνστ-, D* -τικας) cum D*et^c EFGKLP al pler d e f^sup graecis g go syr^utr Thdrt^cod Dam al. Insuper FG f^sup graec g add επιστολων, item 23^mg syr^p c. ob. add προς ετερους. Cf huc Chr^com 554: καὶ αἰνιττόμενος τοὺς ψευδαποστόλους ἐπήγαγεν· ὥς τινες, πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸς ἄλλους.

2. ενγεγραμμ- cum ℵAB(C^vid)DFG 17. ... ς Ln εγγεγρ- cum KLP al pler | 17. al pauc -μμενοι | καρδιαις ημων: ℵ 4. 17. 219* al^3 scr demid aeth fu καρδ. υμων | παντων: F^gr G g των

3. ενγεγρ- cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln εγγεγρα- cum D^cLP al pler ... K al pauc γεγραμμενη, item (πραγματικως γεγραμμενη πνευματι θεου, αλλ ου μελανι) Did^mai 123. Nec aliter utroq loco (*scripta*) f vg

Ex 31, 18 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-
αύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυ-
τῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
Ioh 6, 63 θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-

---

Ambrst al. Praeterea B 67** 74. f vg praem και | αλλα πνευμ.: 37. Dial[866] αλλ εν πν. | πλαξιν bis: DE πλανξιν | αλλ εν cum ℵABCDEFGK LP al pler Or[2,843] etc ... ς[e] (item Gb Sz, non ς) αλλα εν cum minusc | καρδιαις cum ℵABCDEGLP al[26] syr[p] (*in tabulis carneis in cordibus*) Eus[martyr 18 ex edd 5] (ap Heinich[425]) Euthal[cod]. Confirmant Did[mai 123]: οἱ γὰρ ἠλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡς πλάκες λίθιναι δέχονται ἐκ μέλανος τοὺς τύπους· οἱ δὲ εὔεικτοι πρὸς συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρδίαις σαρκίναις τουτέστιν αἰσθητικαῖς δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶντος θεοῦ πνεύματος, et Thdrt[com]: ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναις, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐνεγράφη καρδίαις ...... ς Ti καρδιας cum FK al plu it vg go (*cordium*) syr[sch] cop arm Ir[int 300] Or[2,843] et[int 2,96. 302. 4,529. 558] (et.[480]) Dial[866] Eus[mart edd pler] (ἀλλ' ἐν πλαξὶν ὡς ἀληθῶς καρδίας σαρκίναις, ψυχῇ τε διαυγεῖ καὶ καθαρωτάτῳ διανοίας ὄμματι καταγεγραμμ.) Chr[555] Macar[8,40] Cyr[act 40] (εν πλαξι καρδιας σαρκινης) et[esa 504] Thdrt Dam Hil[344] al

4. δε: 47. 80. om | εχομεν (46. εχωμεν): Δ εχω

5. αφ εαυτων ante ικανοι εσμ. cum ℵBC 73. 137. (37. post ικανοι) cop arm Bas[regg 425] Euthal[cod] Antioch[1102] ... Ln Ti post λογι. τι (P τι λο.) cum ΔDEFGP d e f g vg go (aeth) Ambrst al ... ς post ικα. εσμεν cum KL al pler syr[p] Did[tri 180] Chr[555] Thdrt Dam ... 17. 139. syr[sch] plane om | λογισασθαι cum ℵABKLP al pler Bas[regg] Did[tri] Euthal[cod] Antioch etc ... Ln λογιζεσθαι cum CDEFG al[10] | τι: P Chr[555] ante λογισασθ. ... B om | ως (C om) εξ εαυτων cum ℵACDEKLP al omn[vid] Bas[regg 425] Did[tri 180] Chr[555] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1102] Dam ... Ln Ti εξ αυτων cum BFG

6. ου γραμματος αλλα πνευμ. et. Or[1,606] et[3,739] et[4,86] (ex Eus[hist 6,25]) etc ... 17. ου γραμματι αλλα πνευματι. Item *non littera sed spiritu* d e f g vg etc | αποκτεννει cum ℵF(-ηννει)GKP 17. 37** 46. al[3 scr] al mu ut vid Did[mai 123] Chr[mose 2]. Item ACDEL al plu ut[vi] Euthal[cod] αποκτενει (-κτένει hoc accentu D[c]L al) ... ς αποκτεινει cum B al sat mu, nec aliter editum Or[1,695. 3,852] Bas[bapt 638] etc (sed passim[edd] -εννει vel -ενει) ... Ln de coniectura ἀποκταίνει edidit.

7. θανατου: ℵ[a] ex $\overline{\theta\upsilon}$ fecit | εν γραμμασιν cum ℵACD[b et c]EKLP al omn vid d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om εν) cop syr[p] go Or[1,704. 4,446] et[cat rom 26] (et[3,498] διακονιας τε θανατου της εντετυπ. γραμμασιν) et[int 2,172. 4,480. 519] Did[mai 123] et[tri 293] Epiph[693] Macar[7,317] Chr[561] Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst al ... Ln εν γραμματι cum BD[gr*]FG[gr]G

μασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι Ex 34, 29 ss
ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ πρόσωπον Μωϋσέωσ διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 *πῶσ οὐχὶ μᾶλλον*
ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ ἔσται ἐν δόξῃ; 9 *εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆσ*
κατακρίσεωσ δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαι-
οσύνησ δόξῃ. 10 *καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-*
τῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. 11 *εἰ γὰρ τὸ κατ-*
αργούμενον διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 *Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,*

• (*g litteris t littera*) syr^{sch} arm | *εντετυπωμενη*: FG *τετυπωμενη* | *λιθοισ* cum א*ABCDE^{gr*}FE^{gr}GP 17. 67** 73. 80. g Or^{2,460} et^{4,448} et$^{cat\ rom\ 26}$ Epiph^{668} Did^{bis} (ut ante) Euthal^{cod} Thdrt ... ς (Gb^{00}) praem *εν* cum א^{c}D$^{b\ et\ c}$EKL al pler d e f vg arm Or^{1,709} et$^{int\ 2,172.\ 4,480}$ et^{519} Mac^{7,217} Chr Dam Aug$^{epi\ et\ litt}$ ($^{10,101\ ss}$) et$^{advers\ leg\ 2}$ (^{8,593} h. l. *in litteris formata lapideis* etc, ad quod Aug: „hoc modo iste posuit verba apostolica") al (sed Ambrst al om *εν* ante *γραμμ.* ut vg) | *ατενισαι*: 7. 32. 49. 121. *ενατενισαι* | *μωυσεωσ* cum אBC(F*μουσ-*)GKL al plu (11 ap Scri) ... ς *μωσ-* cum ADE al sat mu. Minusc mu vero etiam (6 ap Scri) *-σεοσ*. | *δοξαν*: D* *-ξην*

8. *εσται*: 8^{pe} *εστιν*

9. *τη διακονια* cum אACD*FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^{scr} d e am fu** syr^{utr} aeth Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ (*si enim in ministerio damnationis gloria est*, sed^{cod} *si enim ministerium - in gloria est*) Cyr$^{ioh\ 102}$ Ambrst (*in administratione* etc) ... ς Ti *η διακονια* cum BD^{b}EKLP al pler f g vg^{cle} (etiam fu* demid al) cop go Macar^{7,217} Chr^{561} Thdrt Antioch^{1134} Dam Aug (ut ante) al ... 112. 8^{pe} Euthal^{cod} *διακονια* absq articulo | *δοξα* (Latt passim *in gloria*) ... D*EFG it vg etc (et. Or^{int}: vide ante, non item Or^{4,448}) add *εστιν* | *περισσευει*: DE 38. 72. 93. al$^{2\ scr}$ d e g syr^{utr} Macar Or$^{int\ 4,480}$ Ambrst *περισσευσει* | *δοξη* (sed א* *-ξα*) cum א*ABC 17. 39. 67** 80. Cyr$^{ioh\ 102}$ Euthal^{cod} ... ς Ti *εν δοξη* cum א^{c}DEFGKLP al pler it vg arm (go *e gloria*, sed^{cod} *in gloria*) Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ Macar (ut ante) Chr^{561} Thdrt Antioch^{1134} Dam Ambrst al

10. *ου δεδοξασται* cum אABCDEFGKLP al longe plu cop arm aeth go (Syrus anceps) Or^{3,468} et^{4,448} (et^{3,519} *επει μη δεδοξασται το δεδοξ. εν τουτω τω μερει*) et$^{cat\ rom\ 26}$ Bas$^{bapt\ 632}$ et^{655} Mac^{7,217} Euthal^{cod} al mu Aug$^{advers\ leg\ 2}$ (^{8,593}) al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ουδε δεδοξ.* cum minusc Chr^{568} (sed non$^{mosc\ 2}$) Thdot$^{anc\ 464}$ ap Gall^{9} (*ουδε γαρ δεδοξ.*). Item f (*nam nec glorificatum est*) g (*etenim neque gl.*) vg (ut f) Or$^{int\ 4,480}$ (*neque enim glor. est*) Ambrst (*nec enim gloriosum factum est*), atque d e *nam ne glorif. est* | *εινεκεν* cum אABDEF**GP al mu Dam ... ς *ενεκεν* cum CF*KL al plu Or$^{3,468.\ 519.\ 4,448}$ Mac Bas^{bapt} Chr Euthal^{cod} Thdot anc Thdrt

Ex 34, 33 13 *καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον*
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ τοῦ
καταργουμένου. 14 *ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ*
τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆσ πα-
λαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-
γεῖται· 15 *ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆσ κά-*
λυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 *ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ*

---

13. *ου*: FG *ουκ* | *μωυσησ* cum ℵBCF(**μουσ-*)F[a]GKL al plu ... ς *μωσησ* cum ADEP al sat mu | FGL 73. al *ετιθη* | *εαυτου* cum ℵDEK al pler Chr[564] Thdrt ... Ln Ti *αυτου* cum ABCF[a]FGLP 17. 37. 47. 73. 74. 115. 119. a[scr] al[2scr] Chr[mosc2] Euthal[cod] Dam ... go om | *εισ* (F[a] om) *το* (D*FG om) *τελοσ* et. d e f[sup graec] g Pelag[com] Prim ... A f vg Ambrst *εισ το προσωπον* (sed Ambrst in comm: *ideo ponebat velamen, quoniam splendorem vultus eius ferre non poterant, causa peccati; quo sublato potestas datur videndi gloriam dei usque ad finem eius*). Cf et. Archel[596]: *- intendere in faciem Moysi propter gloriam vultus eius quae aboletur.*

14. *αλλ* ut ℵACDEFGKLP etc ... B *αλλα* | *επωρωθη* (et. syr[p mg gr]) ... K 49. 93. 114. 177. g[scr*vl] Thphyl *-ρωθησαν* | *αχρι γαρ*: 39. 41. 47. d e fu[**] tol Cyp[277] (iungit *αχρι* etc cum praegressis) Ambrst al om *γαρ* | *τησ σημ. ημερασ* cum ℵABCDEFGP al[12] Clem[608] Euthal[cod] Cyr[glaph 297. 340] et[act 40], item it vg cop syr[p] arm go Or[int 2,120] Cyp[277] Ambrst al. Et. v. 15. f vg Did[lat 281] Ambrst al add *diem*, non item d e g Tert[marc 5,11] al. ... ς (= Gb + Sz) om *ημερασ* cum KL al pler syr sch aeth Did[tri 229] Bas[3,44] Chr[566] Thdrt Dam Archel[596] (Tert[marc 5,11]: „De Israel enim dicit: *ad hodiernum usque velamen id ipsum in corde eorum*" a versu 15. pendet) | *επι τη* et. Clem Did Cyr[ter] al mu ... DE FG Chr[567] *εν τη*. Nec aliter it vg Cyp etc | *ὅτι* (quemadmodum it vg syr[utr] cop etc *quoniam*, go *nam*) ... ς (et. Sz, sed = Gb) *ὅ, τι*

15. *ηνικα αν* (17. *εαν*) cum ℵABC 17. 31. Or[1,624. 686] Cyr[ador6] Thdrt ap Niceph[1,1650] ... ς Ti om *αν* cum DEFGKLP al pler Or[cat eph 130] libere Eus[esai 367] Cyr[hr 241] Caes[82] Chr[567] Euthal[cod] Cyr[glaph 297. 340] et[act 40] Thdrt ad h. l. et[1,173. 202. 290] Dam | *αναγινωσκηται* cum ℵABCDKP al[15] Or[1,624. 686] et[cat eph 130] Chr[mosc1] Euthal[cod] Cyr[ador] Thdrt ad h. l. et[1,173] et[290] atque etiam ap Niceph ... ς Ti *αναγινωσκεται* cum FGKL al longe plu Eus[esa 367] Cyr[hr 241] Caes[82] Chr[567] Cyr[glaph bis] et[act] Thdrt[1,292] Dam | *μωυσησ* cum ℵBCDEF(*μουσ-*)GK al plu Or[bis] Eus Cyr[hr] et alex Chr Dam ... ς *μωσησ* cum ALP al sat mu Caes[82] Thdrt | *επι την*: 37. *εισ την* | *κειται* hoc loco pon et. Or[bis] et[int 1,50. 2,42] Eus[esa] Cyr[hr] Caes Cyr[saep] al mu Cyp[277] etc ... D*et[c](non item[b])EFG d e f g vg go cop aeth pon ante *επι τ. καρδ. αυτ.*

16. *ηνικ. δε εαν* cum ℵ*A 17. (Or[1,686] *ηνικ. γαρ εαν*, item[3,196] *εαν γαρ*. Alibi tantum *εαν* et[3,459] *ηνικα αν*); C Mac[7,217] Dam *ηνικα δε* ... ς Ln Ti *ηνικ. δ' αν* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler (k[scr] om *αν*) Chr[567] Thdrt ad h. l. et[1,173] ... Did[229] Nyss[1,652] Bas[3,44] Thdrt[1,442] *οταν δε*

πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 *ὁ δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά
ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.* 18 *ἡμεῖσ δὲ πάντεσ
ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν
αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ εἰσ δόξαν, καθάπερ
ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.*

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν,
οὐκ ἐγκακοῦμεν,* 2 *ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ,
μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ πρὸσ*

---

17. *οὗ*: FG *που* (:: cf ad Ro 4, 15. 5, 20) | *κυριου*: L *το αγιον* ... 33. 35. om; praeterit etiam Sedul (non item Or[int saep] Victorin[ari 3] Hil[905] Ambrst etc) | *ελευθερια* cum ℵABCD[*] 17. 67[**] r syr[sch] cop Nyss[2,195] Euthal[cod] ... ς (Gb[om]) praem *εκει* cum ℵ[c]D[b et c]KFGKLP al pler d e f g m[10] vg syr[p] arm aeth go Ath[523] et[lat 780] Epiph[902] Bas[3,47] Chr[560] Cyr[glaph 297. 340] et[act 40] Dial[maced 475] Thdrt Dam al Or[int 1,50. 2,174. 195] et[alib] Novat[3,311] Hil[905] Ambrst al

18. *κατοπτριζομενοι* et. Or[1,721] et[saep] Did[tri 230] etc (17. *-ζομεθα*, item Or[3,154] ubi rell non affert) ... FG *αποπτριζομενοι*, Mac[7,217] *ενοπτριζομεθα* (sequitur *μεταμορφουμενοι*), item Or[int 2,236] *speculamur* et *transformati* | *μεταμορφουμεθα*: A 23. Or[1,721] sed post *κατοπτριζομενοι* pergit *και* et (vide ante) int[2,236] Eus[ps 521] (non affert quae praecedunt) Mac (vide ante) *-φουμενοι* | *καθαπερ* et. Or[ter] Did[tri] etc ... B *καθωσπερ*. Cf huc et. Tert[marc 5,11] „Dicit ergo nos iam aperta facie" - „contemplantes Christum eadem imagine transfigurari a gloria" - „in gloriam" - „tanquam a domino, inquit, spirituum".

IV. 1. *ταυτην*: FG *αυτην* (sed f g *hanc*). Lc[brug] vero: „*Verbum unum* ministrationem *non mutes in duo:* hanc ministrationem". (vg[cle] om *hanc*) | *ηλεηθημεν*: F *ελεηθημ.* | *εγκακουμεν* cum ℵABD[*]FG 17. 37. 39. 46. 73. Euthal[cod] (sed D[*]FG *ενκα-*, similiter 4, 16. solus D[*]. Longe aliter 18, 1. Ad D[*] accedit certe B[*] Gal 6, 9. 2 Thess 3, 13, item AB[*] Eph 3, 13.) ... ς *εκκακ.* cum CD[c]EKLP al pler Chr[576] Thdrt Dam al :: sensu quidem has formas differre minime credo. Verterunt autem *non deficimus* (d e *defec-*) d e vg Tert[pudic 15] al, *non deficiamus* f g Ambrst al, *non infirmemur* r Aug[spi et litt]; g *non fiamus segnes;* syr[sch] *non est nobis taedium*

2. *αλλα* cum ℵA[vid]BCDE al permu[vi] (9 ap Scri) Dam ... ς *αλλ* cum FGK[sil] LP al sat mu Chr[576] Thdrt | *κρυπτα* et. Tert[pudic 15] Aug[spi et litt] Ambrst etc ... K *εργα* | *αληθειασ*: 37. *καρδιασ* | *συνισταντεσ* cum ℵCD[*]FG 17. 39. 93. Euthal[cod] ... A[vid]BP 47. 67[**] 80. *συνισταροντεσ* ... ς *συνιστωντεσ* cum D[c]EKL al pler Chr[bis] Thdrt al | *ανθρωπων* (e[scr] *-πον*): K om

πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἐτύφλωσεν τὰ
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
Col 1, 15 γελίου τῆσ δόξησ τοῦ Χριστοῦ, ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 οὐ γὰρ
ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺσ δὲ δού-
Gn 1, 3 λουσ ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ σκότουσ φῶσ

---

3. FG 1[scr] *απολυμμενοισ*

4. *αυγασαι* cum ℵBFGKLP (*αυασαι*) al pler Or[3,497] Archel[3,609 cod et tob] et ap Petr[alex] Chr[579] Euthal[cod] Cyr[act 40 et iul 236 et ioh 1007] Thdrt (*αυγησαι*) Dam ... CDEH 73. Or[4,448] Dial[832] Eus[marc 96] Epiph[680. 686] Amphil[487] (Gall[6]) *καταυγασαι* ... A 10. 17. 23. 31. Archel[609 ed et 610] Eus[dem 402] Cyr[hr 106 et 106] (respicit ad Archel) Cyr[osa 562. 600. 697 et alib] al *διαυγασαι*. Scripsimus autem sine *αυτοισ* cum ℵABCD*FGH 17. 23** 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol Or[4,448] Archel[bis] Cyr[hr] Epiph[680] (et *εισ τον φω.*[686]) Euthal[cod] Cyr[osa 562. 697 et iul 236 et ioh 1007 et act 40] Thdrt (Eus[marc 96 et dem 402] add *εν ταισ καρδιαισ αυτων*) Ir[int 266] Aug[advers leg 1] al ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum D[b et c]EKLP al pler (a[scr] *αυτουσ*) m[5] vg[clc] syr[utr] aeth go Or[3,497] Dial[832] (fluctuat lectio inter *αυτων* et *αυτοισ*) Amphil[487] Chr[579 ter] Thdrt (Cyr[osa 600] *εν αυτοισ*) al. Ceterum Lc[brug]: „*Non auferas pronomen* illis". | *τησ δοξησ*: ς[e] 1624. 1633. *τον δοξησ* | *τ. χριστου*: C *τ. κυριου* ... Archel[610] *τ. κυριου ημων ιησου χριστου* (antea[609] nil add ad *του ευαγγελιου*. Or vero[3,497] pro *τ. χρ. οσ εστ.* etc habet *του θεου εν προσωπω χριστου*, ita ut cum v. 6 miscuerit. | *οσ*: FG *ο* | *τ. θεου*: ℵ[c]LP 10. 23[mg] 31. 37. 39. 47. 72. 74. 80. 106. 177. a[scr] 8[pe] al plus[10] m[5] (*invisibilis dei*) vg[ms] (sed non am fu demid etc) syr[p] arm go add (m[5] praem) *του αορατου* :: cf Col 1, 15

5. *χριστον ιησουν κυριον* cum BHKL al fere omn syr[sch] cop arm Mcion[epiph 321] (ex[cod ven]) et[366] Cyr[hr 145] Chr[380] Euthal[cod] (*τον κυρ.*) Thdrt Dam Ambrst (*dominum nostrum*, ut et. syr[sch] arm) ... Ln *ιησ. χριστ. κυρ.* cum ℵACDE d e f r am tol (vg[clc] fu demid harl *domin. nostrum*) syr[p] go (aeth *dom. nostr.*) Aug[spi et litt] al. Item FG[gr] g Mcion[epiph 321 petav] *κυριον ιησ. χριστον* ... P 42. 238. d[scr] *ιησ. χριστ.* omisso *κυριον*, Mcion[epiph 366 petav] *χρ. ιησ.* sine *κυρ.* | *δουλ. υμων*: ℵ 17. *δ. ημων* | *δια ιησουν* cum A*BDEFGHKLP al pler (al[5] *δια χριστον*) syr[utr] aeth go (item arm *propter Christum*) Cyr[hr 145] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst ... ℵ*A**C 17. d e f g r vg (hi Latt omnes *per Iesum*) cop (add *Christum*) Mcion[epiph 321] et[366] (sed[321] petav *δια ῑυ χ̄ῡ*) Aug[spi et litt] al *δια ιησου*. Item ℵ[a] 5. *δια χριστου*.

6. *ο θεοσ*: B n[scr] Mcion[epiph 366] ex[ven] (non item[321] et[367]) om *ο* | *λαμψει* cum ℵ*ABD* 67** Clem[89] (*εστιν η αληθεια η κεκραγυια· εκ σκοτουσ φωσ λαμψει*), item[vl] syr[utr] et (ex ingenio linguae) aeth[utr] ... ς Ti *λαμψαι* cum ℵ[c]CD[c]EFGHKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion[epiph 321 et 366. 367] Or[4,448] Dial[866] Ps?-Ath[2,4 bis] Mac[7,317] (*το γαρ·*

λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς
γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα
ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ
θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξα-
πορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλό-
μενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι,
10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

ειπων εκ σκο. το φως λαμψαι) Chr$^{580.\,581}$ Euthal^{cod} Cyr$^{quod\ unus\ 750}$ Thdrt Dam al Tert$^{marc\ 5,11}$ al | ος (Mac^{217} ο) etiam Or^{4,448} Dial^{868} etc am fu tol; 122. aeth^{ro} ως, arm ος και, 67** ουτος, vg^{cle} Pelag *ipse* ... D*FG 36. d e f g r demid harl Chr$^{580.\,581}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ Aug^{spi} et litt Ambrst al om | D* ελανψεν | καρδι. ημων: C 3. 47. c^{scr} Dial^{868} Chr$^{580.\,581}$ καρδι. υμων | της δοξης: 17. 67** 74. a^{scr} Tert^{marc} (non item res carn^{44}) om | του θεου cum ℵABC^{3}D^{c}EHKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go Or$^{1,574.\,632}$ et^{3,497} et^{4,448} Ath^{2,4} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{bis} (et$^{ps\ 48}$ *domini*) Ambrst ... Gb'' Ln αυτου cum C*D*FG 39. d e g r aeth^{utr} Dial^{868} Cyr$^{quod\ unus\ 750}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ al. Libere Mac^{217} του χριστου omissis εν προσω. χρι. | εν προ. χριστου cum AB 17. arm^{edd} Or^{1,632} (et^{3,497} ubi ex vv. 4 et 6 habet – αυγασαι αυτοις τ. φωτ. του ευ. της δοξ. του θεου εν προ. του χ̅υ̅) Dial^{868} Ath^{2,4} Chr$^{581\ bis}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ ... ς εν πρ. ιησου χριστου cum ℵCHKLP al pler tol syr^{utr} cop arm^{ed} go Or^{4,448} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG d e f g r vg Cyr$^{quod\ unus\ 750}$ Amb Aug (cf de his Sab) Ambrst εν πρ. χριστου ιησου

7. ῃ: G suprascriptum habet: *sit* ·/. ητω

9. εγκαταλειπομενοι (εγκ- ut ℵABKLP etc; D* ενκ-, item FG. Praeterea B^{3}DE al pauc -λιπομενοι) et. Clem^{623} Eus$^{ps\ 308.\,399.\,455}$ etc ... FG 73. 92. Eus$^{esai\ 456}$ Chr$^{563.\,564}$ Maxim^{1,378} εγκαταλιμπανομενοι (sed FG ενκαταλιμπαννομενοι)

10. ιησου pri cum ℵABCKLP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm go Ir$^{int\ 309}$ Or^{1,721} et^{saep} et$^{int\ 3,961.\ 4,459.\ 643}$ Eus^{ps} ap Mai^{104} al mu Tert$^{marc\ 5,11}$ etc ... D*FG d e f g aeth^{utr} Or$^{int\ 4,570.\ 591}$ Tert$^{scorp\ 13}$ χριστου, item D^{b} Tert$^{res\ carn\ 44}$ semel χριστου ιησου, item m^{48} tol floriac Or$^{int\ 2,688}$ et$^{4,561.\ 562}$ Amb$^{ps\ 96}$ et^{alib} (sed non$^{ps\ 118}$) *Iesu Christi.* Praeterea ς (= Gb Sz) praem κυριου cum KL al pler (m *domini nostri*) floriac syr^{p} go Chr^{564} Thdrt Dam Ambrst: om cum ℵABCDEFGP 17. 18* 31. 71. 80. 139. 177. 178. d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir$^{int\ 309}$ Or$^{1,721.\ 3,188.\ 591}$ et$^{4,30.\ 36}$ et$^{int\ 2,683}$ et^{3,961} et^{4,459} ac^{saep} Eus^{ps} ap Mai^{104} (την ιησου νεκρωσιν) Nyss^{1,645} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 406}$ et^{407} Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ al | εν τω σωματι pri sine ημων et. am* al^{lachm} syr^{p} Or^{3,188} (et^{591}) et$^{4,30.\ 36}$ (et$^{cat\ 85}$) Eus^{ps} ap Mai^{104} etc ... DEFG d e f g r vg^{cle} am^{mg} fu demid tol harl syr^{sch} cop arm (go transilit ad εν τ. σωμ. υμ. quod sequitur) Ir$^{int\ 309}$ Or$^{int\ 2,688}$ et$^{4,459\ ss}$ Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ Ambrst al add ημων | του ιησου sec et. f r vg Or$^{int\ 4,459}$ etc; D*FG d e g Ir^{int} Or^{int}

ἐλθεῖν. 2 *εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ*
Phil 2, 27 *λυπούμενοσ ἐξ ἐμοῦ;* 3 *καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ-*
πην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼσ ἐπὶ πάντασ ὑμᾶσ ὅτι
ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 *ἐκ γὰρ πολλῆσ θλίψεωσ καὶ*
συνοχῆσ καρδίασ ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ.
5 *Εἰ δέ τισ λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρουσ,*
1 Co 5, 3 ss *ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντασ ὑμᾶσ.* 6 *ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία*
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 *ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶσ χαρί-*

---

go syr[utr] arm Chr[581] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 529] al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) post *ελθειν* cum minusc vix mu, item omisso *παλιν* cop aeth post *ελθ. πρ. υμασ* | *πρ. υμασ ελθειν* cum ℵA BCKLOP al fere[50] (omn[13] ap Scri) syr[p] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμασ* cum DEFG al[10] fere it vg syr[sch] arm go Chr[581] Thphyl Amb[luc 10] Ambrst al. Item ς (= Gb Sz) interposito *εν λυπη*, i. e. *ελθ. εν λυπ. πρ. υμασ* cum minusc (aeth cop vide ante)

2. *και τισ* sine *εστιν* cum ℵ*ABC cop Euthal[cod] Cyr[ioh 898] Dam ad h. l. et[parall 529] ... ς (Gb[0]) add *εστιν* cum ℵ[c]DEFGKLOP al omn[vi] it vg rell Or[2,200. 311] et[int 2,109. 694] Chr[582] Thdrt al | P *ο ευφρενον ει μη*. Sic.

3. *και* ab initio: 17. 137. syr[p] c.* Euthal[cod] add *γαρ* | *εγραψα* sine *υμιν* cum ℵ*ABC*OP 17. 137. am cop Euthal[cod] Dam[parall 529] Ambrst ... ς (Gb[oo]) add *υμιν* cum ℵ[c]C[c]DEFGKL al pler it vg (et. fu demid al, non am) syr[utr] arm aeth go Chr[582] Thdrt Dam ad h. l. al Pelag al | *τουτο αυτο* (*hoc ipsum*) cum ℵBDEFGKLP al omn[vid] it vg go Thdrt Dam Ambrst al (sed DEFG it vg go aeth Pelag ante *εγραψα* pon) ... co Chr[582] Euthal[cod] Thphyl *αυτο τουτο* ... A cop arm Dam[parall] om *αυτο* | *λυπην*: DEFG 10. 31. 38. 39. 48. 50. 72. 74. 120. a[scr] it vg syr[p] c.* Euthal[cod] Pelag (non item Ambrst) add *επι λυπην* (10. 38. 39. 50. 120. *επ. λυπη*) :: ex Phil 2, 27 | *σχω* cum ℵ*ABOP al[12] Chr[582] Euthal[cod] Thphyl ... ς *εχω* cum ℵ[c]CDEFGKL al pler Thdrt Dam | *αφ ων*: FG *εφ ων*. Ex Latt *a quibus* d e Ambrst, *de quibus* f g vg Pelag

4. *αλλα τ. αγαπ. ινα γνωτε*: FG 93. 211. l[scr] *αλλ ινα γνωτ. την ἀγαπ.*, item 37. *αλλ ινα την αγαπ. γνωτ.* Item d e *sed ut caritatem sciatis*, g *sed ut sciatis caritatem*, f vg Ambrst *sed ut sciatis* (Ambrst *cognoscatis*) *quam caritatem* | *εισ*: FG *προσ*

5. *ουκ εμε*: D* *ουχ εμ.* | *αλλα* cum ℵABCLOP al plu (13 ap Scri) ... ς *αλλ* cum DEFGK[gll] al sat mu | *ινα μη επιβαρω* (f vg *ut non onerem*, d e g *ut non gravarem*): FG *ι. μ. επιβαρων*

6. *η υπο* (O 119. 122. *απο*) *των πλειονων* (C *πλεονων*) et. Bas[eth 415] Tert[pud 14] et[18] etc: F[gr]G g aeth[ro] om

7. *μαλλον* cum ℵCKLOP al omn[vid] f vg cop syr[p] arm Chr[536] Euthal[cod] Thdrt Dam al Tert[pud 13] Ambrst al, item post *υμασ* DEFG 17. go

σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπωσ τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτοσ. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ κυρῶσαι εἰσ αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰσ
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ
κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶσ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα
μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν.
12 Ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν Τρῳάδα εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, Act 16, 8
καὶ θύρασ μοι ἀνεῳγμένησ ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ 7, 5 ss

---

Thdrt [4,477]. Accedunt Tert[pud 13] (*uti e contrario magis vos donare et advocare*), f vg Ambrst al *ut e contrario* (*e contra* Ambrst) *magis donetis*, d e g *ut contrario* (g praem *e*) *vos magis donetis* ...... Ln[ed] min om cum AB syr[sch] Aug[ep parmen 3 : 9,57]

9. *γαρ και εγραψα*: 112. m[78. 79] am go cop Chr[587 semel] Thdrt Ambrst Sedul om *και* ... FG 31. 8[pe] f g cop Chr[587 bis] Euthal[cod] Thdrt Pelag add *υμιν* (FG *υμων*) | *γνω*: 17. *γνωτε* | *υμων*: FG[gr] g *παντων υμ.* | *ει* cum ℵCDEFGKLOP etc (et. it vg) ... Ln[ed] min *η* cum AB 17., 109. *ωσ*. Cf Tert[pud 13] *uti cognoscam probationem vestram, quod in omnibus obauditis mihi.*

10. *καγω* cum ℵ*ABC²DEOP 17. 31. 37. 47. 73. 74. a[scr] Epiph[497] Chr[587] Euthal[cod] Dam ... ς *και εγω* cum ℵ[c]C*FGK[sil]L al pler Thdrt al | *εγω*: A om | *ο* (D[c]EP 31. 37. *ω*) *κεχαρισμαι ει τι* (aeth[pp] *quod*) *κεχαρισμαι* cum ℵABCFGO (et D[c]EP 31. 37.) Euthal[cod] Dam (8[pe] Chr[587] *ει τι κεχ. ο κεχ.*), atque etiam d e f g (hi omnes et Ambrst al *quod donavi, si quid donavi*; g *quod et donavi si quid et donavi*, inepte *και* in *καιχαρισμαι* et *κε* in *κεχαρισμαι* per *et* reddens). Cf et. D[gr*] qui *ο* sive *ω* om; item Tert[pud 13] go *si quid donavi, donavi*, cop syr[sch] *quod donavi, donavi*, aeth[pp] *κεχαρισμαι ο κεχαρισμαι*, item m[79] *quod donavi*, sed omisso altero *donavi*, Epiph[497] *διο ει τι κεχαρισμαι, δι υμασ κεχαρισμ.* ...... ς (= Gb Sz) *εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι* cum D[b]KL 17. al pler syr[p] Thdrt Thphyl Oec

11. *πλεονεκτηθωμεν*: d e f vg *circumveniamur*; m[79] Ambrst al *possideamur*, g *possideamur t circumveniamur*

12. *τρωαδα*: LP *τροαδα* | *εισ το ευαγγελιον* (Aug[praedest ss. 10,817] *in Troadem in evangelium*): FG 8[pe] d e f g vg Dam Ambrst al *δια το ευαγγελιον, propter evangelium.* Cf Chr[3,650] *εισ το ευαγγ. τουτεστι δια το ευαγγελιον* ... D[gr]E[gr] *δια του ευαγγελιου* | *χριστου*: 17. 23. *θεου* | *και θυρασ μ. ανεωγμενησ* (DEP *ηνεωγμ.*) ... FG *και θυρα μοι ην εωγμενη* (g super *ην* habet *esset*). Cf it vg *cum venissem – et ostium mihi apertum esset* (g *esset apertum*)

13. *τω μη* cum ℵ[c]ABC*FGK al pler ... LP 37. 109. 122. al[3 scr] Euthal[cod] *το μη* ... ℵ*C² 73. Thdrt[cod] *του μη* ... DE 17. 8[pe] *εν τω μη* | *ευρειν*: D* *ευρισκειν* | *με*: Gb Sz om per incuriam | *αυτοισ*: K om. Ceterum ς versum 13. demum a verbis *αλλα αποταξαμενοσ* incipit, non item vg.

*πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀπο-
ταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ Μακεδονίαν.*

Col 2, 15 14 *Τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ·* 15 *ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζο-
μένοισ καὶ ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ,* 16 *οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ
θάνατον, οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ ἱκα-
νόσ;* 17 *οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ καπηλεύοντεσ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλ' ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ' ὡσ ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν.*

---

14. DE *θριανβευοντι* | *εν τω χριστω* et. Clem[206] Dial[809] Did[tri 415] Cyr[hr 317] Cyr[ador 208] etc ... 17. 87. 73. 80. vg arm Ambrst (*triumphat per nos in Chr. Iesu*) al *εν χριστω ιησου*

15. *τω θεω* et. Ir[int 206] Or[2,40. 4,267] et[int 2,198. 3,436] ac[saep] Eus[cat 492] etc (cf Chr[546] *καὶ οὐχ ἁπλῶσ εἶπεν „εὐωδία", ἀλλὰ „τῷ θεῷ".*) ... K Or[2,638] et[int 3,17] Dial[809] Phil[carp 725] Aug[aliq] (vide post) om. (Hoc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or[int 2,90. 128. 164] Ath[552. 765], et alibi.) Saepius vero ab Or, ut[2,40. 4,267] et[int 2,12. 17. 41], verba *εν παντι τοπω* (ex v. 14) ad *ευωδ. εσμεν τω θεω* vel ad *Christi bonus odor sumus* adduntur. Nec aliter fit apud Hil[402] et plerumque (modo omisso modo praemisso *deo*) ap Aug (cf Sab).

16. *οσμη* bis: D[gr]E[gr] *οσμην* | *εκ* bis cum ℵABC 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth[utr] go (sec tantum) Clem[206] Or[4,267] Dial[809] Phil[carp 725] (Gall[9]) Euthal[cod] Cyr[ador 208] (pri tantum) Max[1,83] (pri loc *απο*) Dam Or[int 3,41. 48] Did[int 290] Hil[402] Epiph[cant 1,2] ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr[546] et[2,311] et[10,578] Thdrt al Ir[int 206] Aug[saep] Ambrst al | *προσ ταυτα*: litterae *οσ ταυτα* in C rescriptae, antea paullo minus

17. *οι πολλοι* cum ℵABCK al plu d e f (g *ceteri t plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir[gr] et[int 263] Did[mal 122] (vide post) Bas[eth 438. 514] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus[28] g (vide ante) syr[utr] arm Chr[547] Thdrt al. Sic autem Did[mal 122]: *πολλοὺσ δὲ λέγει τοὺσ ἀπατῶντασ διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμοσ οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινέσ, ὡσ ὅταν ὁ κύριοσ λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸσ ὀλίγουσ διαστελλομένων, ὡσ ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί* etc. *δηλοῖ ἡ λέξισ καὶ τοὺσ πάντασ, ὡσ ἐν τῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἑνὸσ ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί — δηλοῖ δὲ καὶ τοὺσ χυδαίουσ, ὡσ ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc. | *καπηλευοντεσ*: 4* *ταλαντευοντεσ* | *αλλ* pri ut ℵACDEFGKL etc ... B *αλλα* | *ωσ* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir[int 263] Ambrst rell om | *ειλικρινιασ* cum ℵACDEFGK 122. e[scr] al ... ς Ln Ti *-κρινειασ* cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | *αλλ*

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρήζομεν ὥς 5, 12
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-

---

sec: FG d e f g fu demid al syr[p] Ir[int 268] Ambrst al (non item Hier bedib qu [11: 4,1,182]) om | κατεναντι (Gb'') cum ℵ*ABCP 17. 37. 67. 93. 211. (37. utrumq coniung?) Did[mai 128] (ad[3,1]) Chr[mosc 1] Euthal[cod] ... ς Ti κατενωπιον cum ℵ[c](sic)DEFGKL al pler Bas[3,58] Chr[547] Thdrt Dam al | θεου sec cum ℵ*ABCD* al[15] Bas Did[mai] Euthal[cod] ... ς (sed Gb[0]) Ti praem του cum ℵ[c]D[b et c]EFGKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. συνιστανειν cum ℵACD[b et c]EKLP al pler Chr[553] Euthal[cod] Thdrt Dam ... FG Thdrt[cod] συνιστανai ... Ln συνισταν cum BD* 17. 39. Eadem forma utuntur ad h. l. Did[mai 122] et cat[364], vide post. | η μη cum ℵBCDEFG 31. 37. 46. 67** 74. 80. 179. 8[pe] a[scr] f[scr] al[10] it vg (hi Latt *aut numquid*) go cop Euthal[cod] Thdrt Pelag al (sed Ambrst tantum *numquid* sine *aut*) ... ς (= Gb Sz) ει μη cum AKLP al plu arm Chr[553] Dam | χρηζομεν: L al aliq -ζωμεν. Sic autem ad h. l. Did[mai 122] – δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡς οὕτως ἔχομεν γνώμης· εἰ μὴ ἄρα οὕτως διάγετε ὡς δεῖσθαι συνιστάσης ἡμᾶς ἐπιστολῆς πρὸς ὑμᾶς. οὕτως δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, ὡς μήτε ὑμᾶς συνιστᾶν ἡμᾶς (ed. ὑμᾶς) ἄλλοις μηδὲ (sic) ἑτέρους ὑμῖν etc. Item cat[364] ἴσως ἐρεῖ τις, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺς συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρήζομεν (κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι· ἆρα μὴ χρήζ.;) ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸς ἑτέρους ἢ ἀφ' ἑτέρων πρὸς ὑμᾶς συστατικῶν τουτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν; | ως τινες cum ℵBCD[c] EFGKLP al pler Chr[553] Thdrt Dam ... Ln ως [περ] τινες cum AD* 37. 73. 93. | συστατικων ut ℵABCKLP etc ... DEFG συνστατ- | η εξ: 17. η ως εξ | εξ υμων sine additam cum ℵABC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr[553] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al ... ς (Gb[0]) Ti add συστατικων (DEFG συνστ-, D* -τικας) cum D*et[c]EFGKLP al pler d e f[sup graecis] g go syr[utr] Thdrt[cod] Dam al. Insuper FG f[sup graec] g add επιστολων, item 23[mg] syr[p] c. ob. add προς ετερους. Cf huc Chr[com 554]: καὶ αἰνιττόμενος τοὺς ψευδαποστόλους ἐπήγαγεν· ὥς τινες, πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸς ἄλλους.

2. ενγεγραμμ- cum ℵAB(C[vid])DFG 17. ... ς Ln εγγεγρ- cum KLP al pler | 17. al pauc -μμενοι | καρδιαις ημων: ℵ 4. 17. 219* al[3 scr] demid aeth ro καρδ. υμων | παντων: FE[gr]G g των

3. ενγεγρ- cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln εγγεγρα- cum D[c]LP al pler ... K al pauc γεγραμμενη, item (πραγματικως γεγραμμενη πνευματι θεου, αλλ ου μελανι) Did[mai 123]. Nec aliter utroq loco (*scripta*) f vg

Ez 31, 18 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-
αύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυ-
τῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
Ioh 6, 63 θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-

---

Ambrst al. Praeterea B 67** 74. f vg praem και | αλλα πνευμ.: 37. Dial[866] αλλ εν πν. | πλαξιν bis: DE πλανξιν | αλλ εν cum ℵABCDEFGK LP al pler Or[2,843] etc ... ς* (item Gb Sz, non ς) αλλα εν cum minusc | καρδιαις cum ℵABCDEGLP al[25] syrP (in tabulis carneis in cordibus) Eusmartyr[13] exedd[5] (ap Heinich[486]) Euthal[cod]. Confirmant Did[mai 123]: οἱ γὰρ ἠλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡς πλάκες λίθιναι δέχονται ἐκ μέλανος τοὺς τύπους· οἱ δὲ εὐεικτοι πρὸς συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρδίαις σαρκίναις τουτέστιν αἰσθητικαῖς δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶντος θεοῦ πνεύματος, et Thdrt[com]: ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναις, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐνεγράφη καρδίαις ...... ς Ti καρδιας cum FK al plu it vg go (cordium) syr[sch] cop arm Ir[int 200] Or[2,843] et[int 2,96. 303. 4,529. 558] (et.[489]) Dial[866] Eusmart edd pler (ἀλλ' ἐν πλαξὶν ὡς ἀληθῶς καρδίας σαρκίναις, ψυχῇ τε διαυγεῖ καὶ καθαρωτάτῳ διανοίας ὄμματι καταγεγραμμ.) Chr[565] Macar[8,40] Cyr[act 40] (εν πλαξι καρδιας σαρκινης) et[esa 504] Thdrt Dam Hil[344] al

4. δε: 47. 80. om | εχομεν (46. εχωμεν): A εχω

5. αφ εαυτων ante ικανοι εσμ. cum ℵBC 73. 137. (37. post ικανοι) cop arm Bas[regg 486] Euthal[cod] Antioch[1102] ... Ln Ti post λογι. τι (P τι λο.) cum ADEFGP d e f g vg go (aeth) Ambrst al ... ς post ικα. εσμεν cum KL al pler syrP Did[tri 180] Chr[565] Thdrt Dam ... 17. 139. syr[sch] plane om | λογισασθαι cum ℵABKLP al pler Bas[regg] Did[tri] Euthal[cod] Antioch etc ... Ln λογιζεσθαι cum CDEFG al[10] | τι: P Chr[565] ante λογισασθ. ... B om | ως (C om) εξ εαυτων cum ℵACDEKLP al omn[vid] Bas[regg 486] Did[tri 180] Chr[565] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1102] Dam ... Ln Ti εξ αυτων cum BFG

6. ου γραμματος αλλα πνευμ. et. Or[1,695] et[3,739] et[4,25] (ex Eus[hist 6,25]) etc ... 17. ου γραμματι αλλα πνευματι. Item non littera sed spiritu d e f g vg etc | αποκτεννει cum ℵF(-ηννει)GKP 17. 37** 46. al[3 scr] al mu ut vid Did[mai 123] Chr[mosc 2]. Item ACDEL al plu ut[vi] Euthal[cod] αποκτενει (-κτένει hoc accentu D[c]L al) ... ς αποκτεινει cum B al sat mu, nec aliter editum Or[1,685. 3,862] Bas[bapt 638] etc (sed passim[edd] -εννει vel -ενει) ... Ln de coniectura ἀποκταίνει edidit.

7. θανατου: ℵ[a] ex θ̅υ̅ fecit | εν γραμμασιν cum ℵACD[b] et[c] EKLP al omn vid d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om εν) cop syrP go Or[1,70u. 4,448] et[cat rom 26] (et[3,498] διακονιας τε θανατου της εντετυπ. γραμμασιν) et[int 2,172. 4,480. 519] Did[mai 123] et[tri 293] Epiph[693] Macar[7,217] Chr[561] Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst al ... Ln εν γραμματι cum BD[gr*]FG[gr]G

μασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι Ex 34, 29 ss
ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ πρόσωπον Μωϋσέωσ διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶσ οὐχὶ μᾶλλον
ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆσ
κατακρίσεωσ δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαι-
οσύνησ δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-
τῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. 11 εἰ γὰρ τὸ κατ-
αργούμενον διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,

• (g *litteris t littera*) syr^{sch} arm | εντετυπωμενη: FG τετυπωμενη | λιθοισ cum א*ABCDgr*FgrGP 17. 67** 73. 80. g Or^{3,480} et^{4,448} et$^{cat\ rom\ 26}$ Epiph^{603} Did^{bis} (ut ante) Euthal^{cod} Thdrt ... ς (Gb^{oo}) praem εν cum א^{c}D$^{b\ et\ c}$EKL al pler d e f vg arm Or^{1,709} et$^{int\ 2,172.\ 4,480}$ et^{519} Mac^{7,217} Chr Dam Aug$^{spl\ et\ litt}$ ($^{10,101\ ss}$) et$^{advers\ leg\ 2}$ (^{8,593} h. l. *in litteris formata lapideis* etc, ad quod Aug: „hoc modo iste posuit verba apostolica") al (sed Ambrst al om εν ante γραμμ. ut vg) | ατενισαι: 7. 32. 49. 121. ενατενισαι | μωυσεωσ cum אBC(Fμουσ-)GKL al plu (11 ap Scri) ... ς μωσ- cum ADE al sat mu. Minusc mu vero etiam (6 ap Scri) -σεοσ. | δοξαν: D* -ξην

8. εσται: 8p^{e} εστιν

9. τη διακονια cum אACD*FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^{scr} d e am fu** syr^{utr} aeth Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ (*si enim in ministerio damnationis gloria est*, sed^{cod} *si enim ministerium - in gloria est*) Cyr$^{ioh\ 108}$ Ambrst (*in administratione* etc) ... ς Ti η διακονια cum BD^{b}EKLP al pler f g vg^{cle} (etiam fu* demid al) cop go Macar^{7,217} Chr^{561} Thdrt Antioch^{1184} Dam Aug (ut ante) al ... 112. 8p^{e} Euthal^{cod} διακονια absq articulo | δοξα (Latt passim *in gloria*) ... D*EFG it vg etc (et. Or^{int}: vide ante, non item Or^{4,448}) add εστιν | περισσευει: DE 38. 72. 93. al$^{2\ scr}$ d e g syr^{utr} Macar Or$^{int\ 4,480}$ Ambrst περισσευσει | δοξη (sed א* -ξα) cum א*ABC 17. 39. 67** 80. Cyr$^{ioh\ 108}$ Euthal^{cod} ... ς Ti εν δοξη cum א^{c}DEFGKLP al pler it vg arm (go *e gloria*, sed^{cod} *in gloria*) Or^{4,448} et$^{int\ 4,480}$ Macar (ut ante) Chr^{561} Thdrt Antioch^{1184} Dam Ambrst al

10. ου δεδοξασται cum אABCDEFGKLP al longe plu cop arm aeth go (Syrus anceps) Or^{3,493} et^{4,448} (et^{3,819} επει μη δεδοξασται το δεδοξ. εν τουτω τω μερει) et$^{cat\ rom\ 26}$ Bas$^{bapt\ 638}$ et^{665} Mac^{7,217} Euthal^{cod} al mu Aug$^{advers\ leg\ 2}$ (^{8,593}) al ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ουδε δεδοξ. cum minusc Chr^{563} (sed non$^{mosc\ 2}$) Thdot$^{anc\ 464}$ ap Gall^{9} (ουδε γαρ δεδοξ.). Item f (*nam nec glorificatum est*) g (*etenim neque gl.*) vg (ut f) Or$^{int\ 4,580}$ (*neque enim glor. est*) Ambrst (*nec enim gloriosum factum est*), atque d e *nam ne glorif. est* | εινεκεν cum אABDEF**GP al mu Dam ... ς ενεκεν cum CF*KL al plu Or$^{3,493.\ 819.\ 4,448}$ Mac Bas^{bapt} Chr Euthal^{cod} Thdot anc Thdrt

Ex 34, 33 13 *καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον*
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ τοῦ
καταργουμένου. 14 *ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ*
τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆσ πα-
λαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-
γεῖται· 15 *ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆσ κά-*
λυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 *ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ*

---

13. ου: FG ουκ | *μωυσησ* cum ℵBCF(**μουσ-*)F[a]GKL al plu ... ς *μωσησ* cum ADEP al sat mu | FGL 73. al *ετιθη* | *εαυτου* cum ℵDEK al pler Chr[564] Thdrt ... Ln Ti *αυτου* cum ABCF[a]FGLP 17. 37. 47. 73. 74. 115. 119. a[scr] al[2 scr] Chr[mosc 3] Euthal[cod] Dam ... go om | *εισ* (F[a] om) *το* (D*FG om) *τελοσ* et. d e f[sup graec] g Pelag[com] Prim ... A f vg Ambrst *εισ το προσωπον* (sed Ambrst in comm: *ideo ponebat velamen, quoniam splendorem vultus eius ferre non poterant, causa peccati; quo sublato potestas datur videndi gloriam dei usque ad finem eius*). Cf et. Archel[509]: - *intendere in faciem Moysi propter gloriam vultus eius quae aboletur.*

14. *αλλ* ut ℵACDEFGKLP etc ... B *αλλα* | *επωρωθη* (et. syr[p mg gr]) ... K 49. 93. 114. 177. g[scr* vl] Thphyl *-ρωθησαν* | *αχρι γαρ*: 39. 41. 47. d e fu** tol Cyp[277] (iungit *αχρι* etc cum praegressis) Ambrst al om *γαρ* | *τησ σημ. ημερασ* cum ℵABCDEFGP al[13] Clem[603] Euthal[cod] Cyr glaph[297. 340] et[act 40], item it vg cop syr[p] arm go Or[int 2,420] Cyp[277] Ambrst al. Et. v. 15. f vg Did[lat 281] Ambrst al add *diem*, non item d e g Tert[marc 5,11] al. ... ς (= Gb + Sz) om *ημερασ* cum KL al pler syr sch aeth Did[tri 289] Bas[3,44] Chr[566] Thdrt Dam Archel[506] (Tert[marc 5,11]: „De Israel enim dicit: *ad hodiernum usque velamen id ipsum in corde eorum*" a versu 15. pendet) | *επι τη* et. Clem Did Cyr[ter] al mu ... DE FG Chr[567] *εν τη*. Nec aliter it vg Cyp etc | *ὅ,τι* (quemadmodum it vg syr[utr] cop etc *quoniam*, go *nam*) ... ς (et. Sz, sed = Gb) *ὅ, τι*

15. *ηνικα αν* (17. *εαν*) cum ℵABC 17. 31. Or[1,624. 686] Cyr[ador 6] Thdrt ap Niceph[1,1050] ... ς Ti om *αν* cum DEFGKLP al pler Or[cat eph 180] libere Eus[esai 367] Cyr[hr 241] Caes[62] Chr[567] Euthal[cod] Cyr[glaph 297. 340] et[act 40] Thdrt ad h. l. et[1,173. 292. 299] Dam | *αναγινωσκηται* cum ℵABCDKP al[15] Or[1,624. 686] et[cat eph 180] Chr[mosc 1] Euthal[cod] Cyr[ador] Thdrt ad h. l. et[1,173] et[290] atque etiam ap Niceph ... ς Ti *αναγινωσκεται* cum FGKL al longe plu Eus[esa 367] Cyr[hr 241] Caes[62] Chr[567] Cyr[glaph bis] et[act] Thdrt[1,292] Dam | *μωυσησ* cum ℵBCDEF(*μουσ-*)GK al plu Or[bis] Eus Cyr[hr] et alex Chr Dam ... ς *μωσησ* cum ALP al sat mu Caes[62] Thdrt | *επι την*: 37. *εισ την* | *κειται* hoc loco pon et. Or[bis] et[int 1,50. 2,42] Eus[esa] Cyr[hr] Caes Cyr[saep] al mu Cyp[277] etc ... D*et[c](non item[b])EFG d e f g vg go cop aeth pon ante *επι τ. καρδ. αυτ.*

16. *ηνικ. δε εαν* cum ℵ*A 17. (Or[1,686] *ηνικ. γαρ εαν*, item[3,496] *εαν γαρ*. Alibi tantum *εαν* et[3,450] *ηνικα αν*); C Mac[7,217] Dam *ηνικα δε* ... ς Ln Ti *ηνικ. δ' αν* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler (k[scr] om *αν*) Chr[567] Thdrt ad h. l. et[1,173] ... Did[290] Nyss[1,652] Bas[3,44] Thdrt[1,442] *οταν δε*

πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 *ὁ δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά*
ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 *ἡμεῖσ δὲ πάντεσ*
ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν
αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ εἰσ δόξαν, καθάπερ
ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν,*
οὐκ ἐγκακοῦμεν, 2 *ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ,*
μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ πρὸσ

---

17. *οὗ*: FG *που* (:: cf ad Ro 4, 15. 5, 20) | *κυριου*: L *το αγιον* ... 33. 35. om; praeterit etiam Sedul (non item Or$^{int\ saep}$ Victorin$^{ari\ 3}$ Hil^{805} Ambrst etc) | *ελευθερια* cum ℵABCD* 17. 67** r syr^{sch} cop Nyss^{2,186} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{om}) praem *εκει* cum ℵ^{c}D$^{b\ et\ c}$EFGKLP al pler d e f g m^{10} vg syr^{p} arm aeth go Ath^{523} et$^{lat\ 780}$ Epiph^{902} Bas^{3,47} Chr^{560} Cyr$^{glaph\ 297.\ 340}$ et$^{act\ 40}$ Dial$^{macod\ 475}$ Thdrt Dam al Or$^{int\ 1,50.\ 2,174.\ 185}$ et^{alib} Novat^{8,311} Hil^{805} Ambrst al

18. *κατοπτριζομενοι* et. Or^{1,721} et^{saep} Did$^{tri\ 230}$ etc (17. *-ζομεθα*, item Or^{3,154} ubi rell non affert) ... FG *αποπτριζομενοι*, Mac^{7,217} *ενοπτριζομεθα* (sequitur *μεταμορφουμενοι*), item Or$^{int\ 2,286}$ *speculamur* et *transformati* | *μεταμορφουμεθα*: A 23. Or^{1,721} sed post *κατοπτριζομενοι* pergit *και* et (vide ante) $^{int\ 2,286}$ Eus$^{ps\ 521}$ (non affert quae praecedunt) Mac (vide ante) *-φουμενοι* | *καθαπερ* et. Or^{ter} Did^{tri} etc ... B *καθωσπερ*. Cf huc et. Tert$^{marc\ 5,11}$ „Dicit ergo nos iam aperta facie" – „contemplantes Christum eadem imagine transfigurari a gloria" – „in gloriam" – „tanquam a domino, inquit, spirituum".

IV. 1. *ταυτην*: FG *αυτην* (sed f g *hanc*). Le^{brug} vero: „*Verbum unum* ministrationem *non mutes in duo:* hanc ministrationem". (vg^{cle} om *hanc*) | *ηλεηθημεν*: F *ελεηθημ.* | *εγκακουμεν* cum ℵABD*FG 17. 37. 39. 46. 73. Euthal^{cod} (sed D*FG *ενκα-*, similiter 4, 16. solus D*. Longo aliter 18, 1. Ad D* accedit certe B* Gal 6, 9. 2 Thess 3, 13, item AB* Eph 3, 13.) ... ς *εκκακ.* cum CD^{c}EKLP al pler Chr^{576} Thdrt Dam al :: sensu quidem has formas differre minime credo. Verterunt autem *non deficimus* (d e *defec-*) d e vg Tert$^{pudic\ 15}$ al, *non deficiamus* f g Ambrst al, *non infirmemur* r Aug$^{spl\ et\ litt}$; g *non fiamus segnes; syr^{sch} non est nobis taedium*

2. *αλλα* cum ℵA^{vid}BCDE al permu^{vid} (9 ap Scri) Dam ... ς *αλλ* cum FGK^{sil}LP al sat mu Chr^{576} Thdrt | *κρυπτα* et. Tert$^{pudic\ 15}$ Aug$^{spl\ et\ litt}$ Ambrst etc ... K *εργα* | *αληθειασ*: 37. *καρδιασ* | *συνισταντεσ* cum ℵCD*FG 17. 39. 93. Euthal^{cod} ... A^{vid}BP 47. 67** 80. *συνισταvοντεσ* ... ς *συνιστωντεσ* cum D^{c}EKL al pler Chr^{bis} Thdrt al | *ανθρωπων* (e^{scr} *-πον*): K om

πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 *εἰ δὲ καὶ ἔστιν*
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 *ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἐτύφλωσεν τὰ*
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
Col 1, 15 *γελίου τῆσ δόξησ τοῦ Χριστοῦ, ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.* 5 *οὐ γὰρ*
ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺσ δὲ δού-
Gn 1, 3 *λουσ ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.* 6 *ὅτι ὁ θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ σκότουσ φῶσ*

---

3. FG 1[scr] *απολυμμενοισ*

4. *αυγασαι* cum ℵBFGKLP (*αυασαι*) al pler Or[3,497] Archel[3,609] cod ottob et ap Petr[alon] Chr[579] Euthal[cod] Cyr[act 40] et[iul 288] et[ioh 1007] Thdrt (*αυγησαι*) Dam … CDEH 73. Or[4,448] Dial[833] Eus[marc 96] Epiph[680. 688] Amphil[487] (Gall[6]) *καταυγασαι* … A 10. 17. 23. 31. Archel[609] ed et[610] Eus[dem 402] Cyr[hr 105] et[106] (respicit ad Archel) Cyr[esa 552. 690. 697] et[alib] al *διαυγασαι*. Scripsimus autem sine *αυτοισ* cum ℵABCD*FGH 17. 23** 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol Or[4,448] Archel[bis] Cyr[hr] Epiph[680] (et *εισ τον φω.*[688]) Euthal[cod] Cyr[esa 552. 697] et[iul 288] et[ioh 1007] et[act 40] Thdrt (Eus[marc 96] et[dem 402] add *εν ταισ καρδιαισ αυτων*) Ir[int 266] Aug advers leg[1] al … ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum D[b et c]KKLP al pler (a[scr] *αυτουσ*) m[5] vg[cle] syr[utr] aeth go Or[3,497] Dial[833] (fluctuat lectio inter *αυτων* et *αυτοισ*) Amphil[487] Chr[579] ter Thdrt (Cyr[esa 690] *εν αυτοισ*) al. Ceterum Lc[brug]: „*Non auferas pronomen* illis". | *τησ δοξησ*: ς[e] 1624. 1633. *τον δοξησ* | *τ. χριστου*: C *τ. κυριου* … Archel[610] *τ. κυριου ημων ιησου χριστου* (antea[609] nil add ad *του ευαγγελιου*. Or vero[3,497] pro *τ. χρι. οσ εστ.* etc habet *του θεου εν προσωπω χριστου*, ita ut cum v. 6 miscuerit. | *οσ*: FG *ο* | *τ. θεου*: ℵ[c]LP 10. 23[mg] 31. 37. 39. 47. 72. 74. 80. 106. 177. a[scr] 8[pe] al plus[10] m[5] (*invisibilis dei*) vg[ms] (sed non am fu demid etc) syr[p] arm go add (m[5] praem) *του αορατου* :: cf Col 1, 15

5. *χριστον ιησουν κυριον* cum BHKL al fere omn syr[sch] cop arm Mcion epiph[321] (ex[cod ven]) et[366] Cyr[hr 145] Chr[580] Euthal[cod] (*τον κυρ.*) Thdrt Dam Ambrst (*dominum nostrum*, ut et. syr[sch] arm) … Ln *ιησ. χριστ. κυρ.* cum ℵACDE d e f r am tol (vg[cle] fu demid harl *domin. nostrum*) syr[p] go (aeth *dom. nostr.*) Aug[spi ut litt] al. Item FG[gr]u g Mcion[epiph 321] petav *κυριον ιησ. χριστον* … P 42. 238. d[scr] *ιησ. χριστ.* omisso *κυριον*, Mcion[epiph 366] petav *χρ. ιησ.* sine *κυρ.* | *δουλ. υμων*: ℵ 17. *δ. ημων* | *δια ιησουν* cum A*BDEFGHKLP al pler (al[5] *δια χριστον*) syr[utr] aeth go (item arm *propter Christum*) Cyr[hr 145] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst … ℵ*A**C 17. d e f g r vg (hi Latt omnes *per Iesum*) cop (add *Christum*) Mcion[epiph 321] et[366] (sed[321] petav *δια ῑῡ χ̄ῡ*) Aug[spi et litt] al *δια ιησου*. Item ℵ[a] 5. *δια χριστου*.

6. *ο θεοσ*: B n[scr] Mcion[epiph 366] ex[ven] (non item[321] et[367]) om *ο* | *λαμψει* cum ℵ*ABD* 67** Clem[89] (*εστιν η αληθεια η κεκραγυια· εκ σκοτουσ φωσ λαμψει*), item[vi] syr[utr] et (ex ingenio linguae) aeth[utr] … ς Ti *λαμψαι* cum ℵ[c]CD[c]EFGHKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion epiph[321] et[366. 367] Or[4,448] Dial[866] Ps?-Ath[2,4 bis] Mac[7,217] (*το γαρ·*

λάμψει, ὅσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν πρὸσ φωτισμὸν τῆσ
γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
7 *Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν, ἵνα*
ἡ ὑπερβολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 *ἐν παντὶ*
θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξα-
πορούμενοι, 9 *διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλό-*
μενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 *πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ*
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

ειπων εκ σκο. το φωσ λαμψαι) Chr$^{580.\ 581}$ Euthal^{cod} Cyr$^{quod\ unus\ 759}$ Thdrt Dam al Tert$^{marc\ 5,11}$ al | *οσ* (Mac^{317} *ο*) etiam Or^{4,448} Dial^{868} etc am fu tol; 122. aeth^{ro} *ωσ*, arm *οσ και*, 67** *ουτοσ*, vg^{cle} Pelag *ipse* ... D*FG 86. d e f g r demid harl Chr$^{580.\ 581}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ Aug$^{spi\ et\ litt}$ Ambrst al om | D* *ελανψεν* | *καρδι. ημων*: C 3. 47. e^{scr} Dial^{868} Chr$^{580.\ 581}$ *καρδι. υμων* | *τησ δοξησ*: 17. 67** 74. a^{scr} Tert^{marc} (non item res carn^{44}) om | *του θεου* cum ℵABC^{3}D^{c}EHKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go Or$^{1,574.\ 632}$ et^{3,497} et^{4,448} Ath^{2,4} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{bis} (et$^{ps\ 43}$ *domini*) Ambrst ... Gb'' Ln *αυτου* cum C*D*FG 39. d e g r aeth^{utr} Dial^{868} Cyr$^{quod\ unus\ 758}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ al. Libere Mac^{317} *του χριστου* omissis *εν προσω. χρι.* | *εν προ. χριστου* cum AB 17. arm^{edd} Or^{1,632} (et^{3,497} ubi ex vv. 4 et 6 habet – *αυγασαι αυτοισ τ. φωτ. του ευ. τησ δοξ. του θεου εν προ. του* $\overline{χυ}$) Dial^{868} Ath^{2,4} Chr$^{561\ bis}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ et$^{res\ carn\ 44}$ ... ϛ *εν πρ. ιησου χριστου* cum ℵCHKLP al pler tol syr^{utr} cop arm^{ed} go Or^{4,448} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG d e f g r vg Cyr$^{quod\ unus\ 759}$ Amb Aug (cf de his Sab) Ambrst *εν πρ. χριστου ιησου*

7. *ῇ*: G suprascriptum habet: *sit* ·/. *ητω*

9. *εγκαταλειπομενοι* (*εγκ-* ut ℵABKLP etc; D* *ενκ-*, item FG. Praeterea B^{3}DE al pauc *-λιπομενοι*) et. Clem^{623} Eus$^{ps\ 306.\ 399.\ 455}$ etc ... FG 73. 92. Eus$^{esai\ 458}$ Chr$^{583.\ 584}$ Maxim^{1,378} *εγκαταλιμπανομενοι* (sed FG *ενκαταλιμπαννομενοι*)

10. *ιησου* pri cum ℵABCKLP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm go Ir$^{int\ 309}$ Or^{1,731} et^{saep} et$^{int\ 2,951.\ 4,459.\ 648}$ Eus^{ps} ap Mai^{104} al mu Tert$^{marc\ 5,11}$ etc ... D*FG d e f g aeth^{utr} Or$^{int\ 4,570.\ 591}$ Tert$^{scorp\ 13}$ *χριστου*, item D^{b} Tert$^{res\ carn\ 44\ semel}$ *χριστου ιησου*, item m^{48} tol floriac Or$^{int\ 2,693}$ et$^{4,561.\ 562}$ Amb$^{ps\ 36}$ et^{alib} (sed non$^{ps\ 118}$) *Iesu Christi*. Praeterea ϛ (= Gb Sz) praem *κυριου* cum KL al pler (m *domini nostri*) floriac syr^{p} go Chr^{584} Thdrt Dam Ambrst: om cum ℵABCDEFGP 17. 18* 31. 71. 80. 139. 177. 178. d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir$^{int\ 309}$ Or$^{1,731.\ 2,188.\ 561}$ et$^{4,30.\ 36}$ et$^{int\ 2,693}$ et^{2,951} et^{4,459} ac^{saep} Eus^{ps} ap Mai^{104} (*την ιησου νεκρωσιν*) Nyss^{1,645} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 405}$ et^{407} Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ al | *εν τω σωματι* pri sine *ημων* et. am* al^{lachm} syr^{p} Or^{2,188} (et^{561}) et$^{4,30.\ 36}$ (et$^{cat\ 85}$) Eus^{ps} ap Mai^{104} etc ... DEFG d e f g r vg^{cle} am^{mg} fu demid tol harl syr^{sch} cop arm (go transilit ad *εν τ. σωμ. υμ.* quod sequitur) Ir$^{int\ 309}$ Or$^{int\ 2,693}$ et$^{4,459\ ss}$ Tert$^{res\ carn\ 44}$ et$^{scorp\ 13}$ Ambrst al add *ημων* | *του ιησου* sec et. f r vg Or$^{int\ 4,459}$ etc: D*FG d e g Ir^{int} Or^{int}

τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ εἰσ
Ro 8, 36 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατοσ ἐν ἡμῖν
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆσ
Ps 115 (116), 10 πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖσ
1 Co 6, 14 πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν κύριον

[2,682] et[4,562. 643] Amb[ps 36] al (non Ambrst) ιησου (D[gr*] praem του) χριστου, m[42] *Christi Iesu* | εν τοισ σωμασιν ημων cum ℵ 39. r vg (tol *in cordib. nostr.*) (syr[sch] cop et h. l. et ante) Or[4,30] et[37] (και την ζωην του ῑῡ εξουσιν εν τοισ σωμ. αυτων φανερουμενην) ... ς Ln Ti εν τω σωματι ημων cum ABCDEFGKLP al pler d e f g syr[p] Chr[584] Thdrt Dam al Ir[int 309] Or[int 2,682] et[4,459. 643] Tert[marc 5,11] (*in corp. nostro mortali* etc Tert[res carn 44] potius a v. 11 pendent) Amb[ps 36] Ambrst al :: omnino vdtr accommodatum ad id quod praecessit modo | φανερωθη ad finem versus et. d e f g m[42] r am fu demid tol etc Ir[int 309] Or[int 4,459. 643] etc ... A vg[cle] cop Tert[marc 5,11] ante εν τ. σωμ. ημ. pon (Or[int 4,562] *manifestetur in carne nostra mortali* omnino ex v. 11 est)

11. αει γαρ ημεισ (et. d e vg *semper enim nos*, Ir[int 309] *semper enim*, r *semper nos*): FG k[scr] f g syr[sch] ar[e] Tert[res carn 44] (Ambrst) ει γαρ ημεισ, *si enim nos* (Ambrst *si ergo nos*) ... m[42] floriac[codd 10] et[12] *sic enim nos* | αει: 67** punctis notat (?). Chr[584]: Και γαρ ημεισ etc | FG διδομεθα, sed f g *tradimur* | ινα και et. Ir[int] ... C 3. Tert[res carn] om και | του ιησου cum ℵAB(D[c] vide post)KLP al omn[vid] f m[42] r vg rell Chr[584] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1211] Dam Ir[int 309] Ambrst al ... C του χριστου, D*FG d e g ιησου χριστου (D[c] delet ῡχῡ, hinc habet tantum ιυ absque του). Tert[libere] *ut vita eius manifestetur* etc. Ceterum om versum aeth; 17. ab φανερωθη v. 10. ad φανερ. huius versus transiluit.

12. ωστε ο sine μεν cum ℵABCDEFGP 17. 31. d e f g r vg cop arm Chr[585] Euthal[cod] Thdrt Dam; sed ℵ* Dam om ο, nisi quod ipse ℵ* supra lineam supplevit ... ς (= Gb Sz) add μεν cum KL al pler syr[p] c. ob. (go *nunc*) Ambrst Thphyl Oec

13. Mcion[epiph 367] et[321] delevit („ἐξέκοψε“) κατα το γεγραμμ. επιστ. διο κ. ελαλησα. | διο και ελαλησα cum ℵFG g syr[utr] arm go (Eus[praep 12, 1,4]) Epiph[367] Aug[op 187] (non item[194]) ... ς Ln Ti om και cum BCDEKLP al omn[vid] d e f r vg (item cop aeth, sed om etiam, pariter ac vg[ms] ap Ln, ante λαλουμεν) Chr Thdrt Dam Ambrst al :: LXX om και, pariter ex edd atque ex ℵAB rell ut[vi] omn; hinc et. Eus[praep] potius a scriptura Pauli quam a LXX pendere vdtr. Propterea vero και, quod ipsi ex ℵ etc recepimus, non intrusum sed ad normam Alexandrinae versionis expulsum credo.

14. τον κυριον cum ℵCDEFGKLP al pler d e f g tol go (sed om ιησουν) syr[utr] (sed syr[sch] et[p] c.* add ημων) cop aeth Chr[585] (non item[586]) Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst ... Ln[ed min] om κυριον cum B 17. 71. 73, (17. 73. etiam τον om) r vg arm Chr[588] (et. τον om) Tert[res carn 44]

Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 *τὰ*
γὰρ πάντα δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἡ χάρισ πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων
τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
16 *Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ*
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 *τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν*

---

al | *συν ιησου* cum א*BCDEFGP 6. 17. 31. 8[pe] (e sil) d e f g r vg cop arm aeth Euthal[cod] Tert[res carn 44] (*cum ipso*, repetens *nisi quia cum ipso, sicut ipsum sapit*) Amb[de fid resur] Ambrst (non item[ed rom]) al ... ς *δια ιησου* cum א[c]D[c]KL al pler syr[utr] go Chr[585] Thdrt Dam al Ambrst ed rom | *εγερει* (38. 46. 72. 74. 109. a[scr] al[5] *εξεγερ.*) et. d e f g r vg Tert[res carn] etc *suscitabit* (d e *-tavit* sed sequitur *et constituet*) ... D[gr*] E[gr]G[gr] *εγειρει*, item P *ἐγειρεῖ* (sic) | *παραστησει* (DE *-στηση*): 17. add *ημασ*

15. *τα γαρ*: B* *ταρ*, sed iam B[2] correxit | *περισσευση*: P *-σευσει*, 43. 72* al[3 scr] al pauc *-σευη*

16. *εγκακουμεν* cum אBD*(*ενκ-*)FG 17. 39. 109. 139* o[scr] (Euthal[cod] *εγκαλουμεν*) ... ς *εκκακουμεν* cum CD[c]KKLP al plor Chr Thdrt Dam | *εξω*: D*et[nov] 73. 137. *εξωθεν*. Item Bas[2,167] *ο εξωθεν ημων* et *ο εσωθεν*, sed[76] *οσον γαρ ο εξω ημων ανθρ. διαφθειρεται, τοσουτον ο εσω ανακαινουται*. Bis etiam[1,237] et[367] *ο εξω ημων* et *ο εσω*. Et Thdrt ad h. l. *ο εξωθεν ημων* et *ο εσωθεν ημων*, sed[5,16] *οσον ο εξω ανθρ. φθειρεται, τοσουτον ο εσωθεν ανακ.* (et. ap Cyr[6,211]), et[5,1014] *μη τον εξω ανθρωπον, ον διαφθειρεσθαι ειπεν ο παυλοσ, – ουχι δε τον εσω τον ανακαινουμενον*; Ceterum *αλλ ει* usq *ημων* rescripsit C[2], vdtr* *ημων* omisisse. | *διαφθειρεται*: KL 46* 47. al plus[10] *φθειρεται* | *ο εσω ημων* cum אBCD*FGP 37. 72. 137. al[10] Or[3,460] et[cat rom 83] Ath[963] Chr[586] Euthal[cod] Dam (Bas et Thdrt vide ante), sed ex his 47. d[scr] 137. al aliq Or[3,460] Ath Chr Euthal Dam al om *υμων*, nec addunt d e f r vg syr[sch] cop go Tert[scorp 13] Or[int 2,106. 223. 252] ac[saep] Lcif Ambrst al; contra addunt g syr[p] aeth et (*ανθρωποσ ημων*) arm ... ς Ti *ο εσωθεν* cum D[b et c]EKL al pler Nyss[549] ap Gall[6] (Bas et Thdrt vide ante)

17. *ελαφρον* et. Or[1,275. 309. 645] Bas[regg 373] Chr[586] Euthal[cod] Cyr[cat 709] Thdrt al Tert[scorp 13] ... D*EFG 31. d e f g r vg go syr[sch] arm Or[int 4,586 bis] Aug[ps 93] et[alib] Ambrst al praem *προσκαιρον και*. Cf Thdrt ad h. l. *και δια μεν του παραυτικα εδειξε το βραχυ τε και προσκαιρον*. | *τησ θλιψ. ημων* cum א(C*?)DEFGKLP etc (et. Or[ter] etc): BC[2](?) syr[sch] Chr[586] om. (In C post *θλιψεωσ* incipit rasura, hinc non satis liquet utra manus C*? C[2]? habuerit *ημων*, utra non habuerit. Cf commentarium editionis meae ad h. l. sed res dubia mansit.) | *καθ υπερβο. εισ υπερβολην* et. Or[1,209. 645] et[int 4,586] Bas[regg 373] (sic ex[edd 3]) etc Tert[scorp 13] Aug[ps 93] etc. Vertunt d e *secundum excellentiam in sublimitate*, f g vg Ambrst al *supra modum in sublimitate* (f g *-tatem*), r Aug[ps 93] *iuxta incredibilem modum et in incredibilem modum* (alibi Aug alterum tantum scribit, cf Sab), Tert[scorp] *per supergressum insuper*

εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, 18 *μὴ*
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ*
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον
Ro 8, 23 *ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.* 2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον*
ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ, 3 *εἴγε καὶ ἐν-*

(et[edd al] *per supergressum in supergressum*, quod rectius vdtr) ...... ℵ* (suppl[a])C*K 38. 80. om *εισ υπερβο.*, nec exprim syr[p] cop arm aeth go

18. *σκοπουντων ημων* et. Or[1,300. 645. 678] et[int 1,88. 4,596] Eus[ps 642] etc ... D*F[gr]G d e g *σκοπουντεσ*. Post *in nobis* d e pergunt *non respicientes*, g *non contemplantes*. | L praetermisit *αλλα τα μη βλεπ.* | *προσκαιρα* (sine additam Tert[scorp 13]): FG f g r vg Or[int 1,88. 158 et 2,310 et 3,86. 389 et 4,436] Ambrst add *εστιν*, *sunt*; sed f vg Or[int] (ubique praeter[3,389]) Ambrst etiam post *αιωνια* addunt, d e tantum post *αιωνια*

V. 1. *οικοδομην* (sine *οτι* et. Clem[640] Eus[praep 663] Macar[7,34] al mu Tert[res carn 41] Or[int 1,88] al) ... DEFG d e f g m[108] (non item r) vg go Chr[598 sem] (non item[592] et[598 som]) Cyp[189] Ambrst al praem *οτι* (priore *οτι* non deleto) | *αχειροποιητον*: F[gr]G[gr] praem *ουκ* (contra f g pariter ac d e r vg *non manufactam*)

3. *ειγε* cum ℵCKLP al fere omn (52. *ει γαρ*) Clem[640] Did[mal 129] Macar[25] (Gall[7]) Chr[594] et[2,511. 514] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1211] Dam al. Ex Latt d e f g m[108] vg Aug[ps 30] al *si tamen*, Tert[marc 5,12] et[res carn 41] Ambrst al *si quidem* ... Ln *ειπερ* cum BDEFG 17. 80. *τινεσ* ap Chr[594] et Chr[5,175] (vide post) Maxim[2,320] | *ενδυσαμενοι* cum ℵBCD[c]EKLP al omn[vi] f vg syr[utr] cop arm aeth[utr] go Clem[640] Did[mal 129] *τινεσ* ap Chr (consentit ipse Chr[2,511. 514] de resurr. mortuorum) Macar[25] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1211] Andr[apoc 16,15] Dam Maxim[2,320] Iac[nisib 52] Ambrst Aug[ps 30] et[alib] al. Chr enim sic refert[594]: *τινὲσ δὲ φασίν, ὃ καὶ μάλιστα ἐγκριτέον· εἴπερ καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. ἵνα γὰρ μὴ ἀπὸ τῆσ ἀναστάσεωσ πάντεσ θαρρῶσι, φησίν· εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, τουτέστιν ἀφθαρσίαν καὶ σῶμα ἄφθαρτον λαβόντεσ, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα δόξησ καὶ ἀσφαλείασ.* Quibuscum cf Chr[2,511]: *οὐκ εἶπεν ἁπλῶσ ἐνδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, καὶ ἐπάγει· εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ δοκεῖ μὲν ἀσαφὲσ εἶναι τὸ εἰρημένον, γίνεται δὲ σαφέστερον διὰ τῶν ἑξῆσ ἐπαγομένων· καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι — ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐ τὴν σάρκα ἀποθέσθαι βουλόμεθα, φησίν, ἀλλὰ τὴν φθοράν· οὐ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸν θάνατον.* Etc (confirmat[2,514. 5,175]). ...... Gb' Ti *εκδυσαμενοι* cum D*FG d e f[sup graec] g m[108] Chr[594] cdd ap Ambrst Tert[marc]

δυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 *καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ*
σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ᾽ ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ᾽ 1 Co 15, 53
ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆσ ζωῆσ. 5 *ὁ δὲ* 1, 22
κατεργασάμενοσ ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο θεόσ, ὁ δοὺσ ἡμῖν τὸν

[5,12] et[res carn 41] Paulin[op 5] (ad Sever) al (d e m *spoliati*, f[aup gr] g cdd ap Ambrst al *exspoliati*, Tert[res carn] *exuti* et[marc] *despoliati*). Ita vero Chr ad h. l.: *εἴγε καὶ ἐκδυσάμενοι* (sic omnino restituendum pro *ενδ–*, quod et.[cat 380] praebet), *οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. τουτέστι, κἂν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα, οὐ χωρὶσ σώματοσ ἐκεῖ παραστησόμεθα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀφθάρτου γενομένου.* Item Tert[marc] „*siquidem et despoliati non inveniemur nudi*, id est recipiemus quod despoliati sumus, id est corpus". Rursus[res carn] „- *superindui desiderantes, siquidem exuti non nudi inveniamur*, id est ante volumus superinduere virtutem caelestem aeternitatis quam carne exuamur: huius enim gratiae privilegium illos manet qui ab adventu domini deprehendentur in carne, et propter duritias temporum antichristi merebuntur compendio mortis per demutationem expunctae concurrere cum resurgentibus." Cf et. quae Ambrst ad „alii codices *exspoliati*" adnotat: „id est, si exeuntes de corpore Christum vestiti fuerimus, quia quicumque in Christo baptizantur Christum induunt." :: vix dubium est quin offenderint *ενδυσαμενοι* iidem *ου γυμνοι* inveniendi.. At pro ipsa verborum continuatione *ενδυσαμενοι* retinendum est; quam ad rem verbum adhiberi potest Tertulliani: *superindui enim nisi vestito iam convenire non poterit.* (FG confusis Δ et Λ *εκλυσαμενοι* praebent, ut v. 6. *επιδημουντεσ* et *αποδημουμεν*.)

4. *σκηνει* sine *τουτω* cum ℵBCKLP al pler am arm Or[2,579. 592] et[3,282. 600] (et.[4,29]) Eus[ps 487. 521] Chr[1,511. 607] Thdrt ad h. l. Dam Oec. Cf et. Tert[res carn 42] *quia gravari nos ait, qui simus in tabernaculo, quod nolimus exui sed potius superindui, uti devoretur mortale a vita* ... Lu[ed min] add *τουτω* cum DEFG 31. 120. d[scr] (177. *εν τουτω τω σκη.*) d e f g m[39] vg[cle] fu demid (rell) syr[utr] cop aeth go Chr[594] et[1,164. 5,267] Euthal[cod] Thdrt[1,780 nota] Thphyl Tert[marc 5,12] Or[int 2,308. 4,597] Ambrst al. Sed praem *τουτω* ante *τω σκη.* vg m[39] (non item d e f g) Tert Ambrst Aug[ps 30] (non item Or[int]) etc | *βαρουμενοι* et. Or[quater] Eus[ps bis] Chr[1,511. 607] et[5,267] etc (sed ad h. l. i. e.[595] et[alib] om) etc ... D*FG Or[3,600 cod] Thphyl *βαρυνομενοι* | *εφ ω* (P *εφ ο*): ς (non ς[e] Gb Sz) *επειδη* cum 7* 20* 93. ac fortasse al pauc. Cf Oec: *ἐφ ᾧ ἀντὶ τοῦ ἐπειδή.* | *θελομεν*: L al pauc *θελωμεν* | *εκδυσασθαι*: 3. 115[schol] 119. 121. 238. al[3 scr] Eus[ps 323] *ενδυσ.* | *αλλ* ut BCDEFGKLP al omn[vid] Ir[309] Or[1,716] Eus[ps 323] et[mcell 195] etc ... ℵ *αλλα* | *θνητον* (f vg *quod mortale est*) et. Ir[309] ex Dam Or[1,501] Eus[ps] et[marc] etc Ir[int 279. 309] Tert[res carn 42] Hil[171] al ... F[gr]G g m[39] go cop Tert[marc 5,12] Ambrst al add *τουτο*

5. *κατεργασαμενοσ* (C *καταργ-*) et. Ir[309] Or[4,398] etc: DEFG *κατεργαζομενοσ*, item *qui autem efficit* d e f g m[39] vg (sed fu - *effecit*) Ir[int 309] (- *perficit*) Ambrst (ut Ir) | *θεοσ* (et. ℵ[c] Ir[gr 309] etc): ℵ* Or[4,398] *ο θεοσ* | *ο δουσ* cum ℵ*BCD*FGP 67** 73. 80. d e f g m[39] vg syr[sch] cop arm

Eph 1, 13 s *ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος.* 6 *θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες*
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 *διὰ*
Phl 1, 23 *πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους·* 8 *θαρροῦμεν δὲ καὶ*
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν κύριον. 9 *διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-*
Ro 14, 10 *μοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.* 10 *τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανε-*
Eph 6, 8 *ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται*
Io 5, 29 *ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε*
φαῦλον.

---

aeth Or^{4,266} Ir$^{int\ 309}$ Aug$^{spi\ et\ litt}$(^{10,102}) al ... ς Ti ο *και δους* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$KL al pler (a^{scr} *διδους*) syr^{p} go Ir$^{gr\ 309}$ Chr^{596} Thdrt al Ambrst ... 17. *και δους*, Euthal^{cod} Dam *και διδους* | *ημιν*: K Chr^{596} om | *αραβωνα* cum ℵDK 37. 47. o^{scr} ... ς Ln Ti *αρραβ.* cum BCFGKL al pler (P non liquet)

6. *ενδημουντες* et. Or$^{1,731.\ 3,631.\ 4,266}$ etc ... D*FG *επιδημουντ.* | *εκδημουμεν* et. Or$^{ut\ ante}$ etc ... DEFG Chr$^{596\ semel}$ *αποδημουμ.* Sed FG *επιδ-* et *αποδ-* ut ad v. 3. iam notatum est. | *απο του*: FG *υπο του* | *κυριου* (et. f vg Tert$^{marc\ 5,12}$ et$^{res\ carn\ 43}$ Cyp^{109} al): D*F^{gr}G d e g cop *θεου*

7. *ου δια*: FG f g vg praem *και* | *δια ειδους*: FG mirum in modum corrupte *δει ιδειδους*

8. *θαρρουμεν δε και* cum BCDK(FG)KLP al pler d e f vg etc (sed F^{gr} Ambrst *θα. ουν και*, G *θα. ουν δε και*, g *audemus ergo t autem et*, 3. 33. 67** 73. 8^{lect} 13^{lect} al$^{4\ scr}$ om *δε*) ... ℵ 80. Tert$^{res\ carn\ 43}$ *θαρρουντες δε και* (Tert *fidentes autem et bonum ducentes* [al *dic.*] *magis peregrinari* etc), 17. *θαρρουντες ουν και*, Or^{4,266} *θαρρουντες* | *εκ* (37. *απο*) *του σωμ.* (et. Clem^{640} Or$^{1,731.\ 4,266}$ etc, Tert *a corpore*) ... ℵ* 3. a^{scr**} om *εκ* | *κυριον*: D^{gr*} 17. am (et al^{lachm}) arm Clem Ambrst *θεον*

9. *φιλοτιμουμεθα* et. Clem^{640} etc ... 37. *-μωμεθα* | *ειτ. ενδημ. ειτε εκδημ.* et. Or$^{int\ 4,668}$ Chr^{596} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 66}$ Thdrt Dam al Aug$^{ps\ 114}$ Hier$^{eph\ 3}$ Ambrst ... 8. 39. f g (non item FG)vg (non item d e) syr^{sch} ar^{e} Clem Tert$^{res\ carn\ 43}$ Or$^{int\ 4,609}$ Lcif^{193} (Gall^{6}) al *ειτ. εκδημ. ειτ. ενδημ.*

10. D*FG *ενπροσθεν* | *τα* (Clem^{539} om) *δια* (Antioch^{1055} om) *τ. σωμ. προς α*: Ath^{77} *προς α δια τ. σωματος επρ.*, Caes^{141} Bas^{3,289} *προς α επραξ. δια του σωμ.* ... D^{gr*}F^{gr}G^{gr} *α δια του σωματος*, item f$^{sup\ graec}$ *quae per corpus*. Cf et. Tert$^{marc\ 5,12}$ *ut recipiat unusquisque quae per corpus admisit*; item$^{res\ carn\ 43}$ *uti unusquisque reportet per corpus secundum quae gessit* ... L om *τα δια τ. σωματ.* Nec exprim Orsies^{41} (Gall^{5}) *ut unusquisque recipiat pro eo quod operatus est*; n^{scr} om *προς α επρα.* | *τα δια τ. σωμ.* et. Clem^{539} Or$^{1,133.\ 254}$ et$^{3,549.\ 612.\ 625}$ et$^{cat\ 75.\ 106}$ et$^{int\ 4,668}$ Method$^{epiph\ 581}$ Eus$^{praep\ 580}$ et$^{ps\ 205.\ 302}$ Ath^{77} (vide ante) Cyr$^{hr\ 296}$ (*περι παντων τ. δια του σωμ. πεπραγμενων*) Bas^{1,295} et^{2,019} Ephr

11 *Εἰδότεσ οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπουσ πείθομεν,*
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖσ συνειδήσεσιν ὑμῶν
πεφανερῶσθαι. 12 *οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ* 1, 2
ἀφορμὴν διδόντεσ ὑμῖν καυχήματοσ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸσ τοὺσ
ἐν προσώπῳ καυχωμένουσ καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 *εἴτε γὰρ ἐξέστημεν,*
θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 *ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει*
ἡμᾶσ, 15 *κρίναντασ τοῦτο, ὅτι εἷσ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ*
πάντεσ ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντεσ μηκέτι

[2,378] et[2,123] Caes[141] Chr[598] Euthal[cod] Cyr[ioh 83. 174] al mu Tert[marc 5,12] et[res carn 43] (vide ante) Aug[ioh 23] (*unusquisqu. quae per corpus gessit*) et[serm 102] (*secundum ea quae per* etc) et[alib] Hier[iovin 2] (*unusquisq. quae gessit per corpus*) al ...... d e f g vg go arm Or[2,591] et[3,206] Thdrt[4,1016] (non item ad h. l. et[4,448. 653]) Dam ad h. l. Or[int 2,241] et[3,300] Cyp[296. 320] Lcif[194] Ambrst Amb[ps 1] al mu (Zeno vero ap Gall[5,121] *corporis sui merita*) *τα ιδια τ. σωμ.*, *propria corporis* | *φαυλον* (Gb″) cum ℵC 17. 23. 37. 39. d[ser] Or[1,153. 2,4] et[3,260. 649. 612. 625] et[cat 76] Eus[praep 590] et[ps 205] Ephr[2,378] Ath[77] Bas[3,619] Euthal[cod] Cyr[ioh 83. 174] et[ess 296] et[zach 799] ac [sacp] Dam[parall 347] ...... ς Ln *κακον* cum BDEFGKLP al pler Clem[539] Or[2,591] et[cat 106] Eus[ps 203] Bas[1,296] Chr[598] Thdrt ad h. l. et[saop] Antioch [1055] (*αγαθα* et *κακα*) Dam ad h. l. :: cf ad Ro 9, 11.

11. *πειθομεν*: P 23. 46. 109. *πειθωμεν*. Cf Oec[com] sub *ἄλλωσ*: *συμβουλῆσ καὶ παραινέσεωσ· διὸ καὶ διὰ μακροῦ τοῦ ω̄ γραπτέον.* | *πεφανερωμεθα* (37. *φανερωμεθα*, item 37* *φανερωσθαι*): K *φανερουμεθα*

12. *ου παλιν* (Gb″) cum ℵBCD*FG 10. 39. 67** 139. d e f g vg go syr[utr] cop arm (aeth[utr] *et non iterum*) Chr[602] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al ... ς Ti *ου γαρ παλ.* cum D[c]EKL al pler Dam Thphyl Oec | *αλλα*: FG 73. 74. a[scr] *αλλ* | *διδοντ. υμιν*: B* d e *διδ. ημιν* | *υπερ ημων* cum CDEF G[gr]KLP al pler d e f vg syr[utr] cop arm go Chr[602] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... ℵB 17. *υπερ υμων*. Item aeth *ut gloriemini vos quoque, ut sit vobis apud eos qui* etc. | *ινα εχητε*: K om | *τουσ*: D* *αυτουσ* (it vg *ut habeatis ad eos qui* etc) | *και μη* cum ℵB 17. 31. 37. 71. 73. 80. 118[mg] Euthal[cod] Thdrt ... ς Ti *και ου* cum CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al, item (sequente *εν*) D*FG *κ. ουκ* | *εν καρδια* cum ℵBD*FG 17. 37. 73. 121 (*και εν καρδ.* omisso *ουκ*?) Euthal[cod], item it vg Ambrst etc ... ς Ti om *εν* c. CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al

13. *ειτε γαρ*: Antioch[1236] add *και*

15. *κριναντασ τουτο*: 17. 73. *κρινοντασ τουτ.*, FG *κριναντεσ τουτ.*, Did vero[tri 67] *κριναντοσ τουτου*, pergens *και υπερ παντων απεθανεν ινα* etc (omissis mediis) | *οτι* sine *ει* cum ℵ*BC*DEFGKLP al plus[30] d e g syr[utr] aeth[utr] go Ath[44 edd] Bas[eth 254 edd] (Garnier recepit *ει* ex[cd 1]) Thdrt Dam Praedestin[395] ap Gall[10] („dicens: *considerantes hoc, quod unus pro omnibus mortuus est.* Et adiecit: *Ergo omnes*“ etc) Ambrst[vid] (fluct lectio, sed pro distinctione vorborum sacrorum *si* non legisse videtur) Aug[aliq] nt[vi] (rursus fluct lectio, cf Sab) ...... ς (sed Gb°)

ἑαυτοῖσ ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 *ὥστε ἡμεῖσ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ*
ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
Ga 6, 15 17 *ὥστε εἴ τισ ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσισ· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,*
Es 43, 18 sq *ἰδοὺ γέγονεν καινά.* 18 *τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά-*
ξαντοσ ἡμᾶσ ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντοσ ἡμῖν τὴν διακονίαν

Ti add *ει* cum ℵ[c]C* al sat mu f vg cop arm Did[mal 130] Bas[eth 478] et ex ed garn[254] Ath[mss] atque hinc[ed bened] Chr ad h. l. et[4,402. 9,685] Euthal cod Cyr[fid 67] Aug[bis] (sed cf Sab) auct[vocat 2,16] | *απεθανεν* sec: FG 21. 38. 66* 72** 8[pe] f g vg[cle] demid (non item am fu harl tol) arm Cyp [206] Ambrst al add *χριστοσ* (66* *ο χρι.*), item a[scr] ante *υπερ παντ.* | *υπ. αυτων*: 44. 47. 74. 113. a[scr] al[15] *υπ. παντων*

16. *ωστε*: 37. 47. al aliq arm[odd] add *και* | *ει και* cum ℵ*BD* 17. 39. arm Or[1,684] (*εἰπεῖν τό· εἰ καὶ χριστόν ποτε κα. σά. ἐγνώκ.* etc) et[2,99] (*καὶ δύνηται λέγειν· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κα. σά.* $\overline{χν}$ etc) et[505] (*ἐξ ἀληθείασ λέγειν· εἰ καὶ* $\overline{χν}$ *ποτε κα. σά. ἐγνώκαμεν* etc) Eus[dem 482] (*λέξων ἂν ὁμοίωσ τῷ παύλῳ· εἰ καὶ ἐγν. κα. σά.* $\overline{χν}$ etc) Nyss[euno 5,160] (*ειποντοσ του παυλου οτι ει και* etc) ... FG d e f g vg syr[sch] Or[int 3,913] et[alib] Did[lat 6,225] Aug[faust 11] et[saep] Ambrst al mu *και ει*, *et si* (Or[int 3,26] *dicat quia et si* et[3,84] *et dicent quia et si* et[4,467] *iterum dicitur quia et si*, et[4,913] *poterat dicere: Et si;* Did *ille qui dicit: Et si*) ... ς Ti *ει δε και* cum ℵ[c]C[2](* latet)D[b et c]ELP al plor syr[p] Chr[604 bis] Euthal[cod] Cyr[incarn 690] Thdrt ad h. l. et[4,1272] Dam; item K 115. cop go Or[int 3,574] Cyr[fid 106] *ει δε*, Cyr[glaph 302] *ειγε και*, Or[3,607] et[3,226] Eus[ps 60] Nyss[gall 6,571] *ει γαρ και* | *εγνωκαμεν*: 17. Or[3,226] *εγνωμεν* | *κατα σαρκ. χριστον* et. Or[2,99] Eus[dem 482] et[ps 60] Nyss[euno 5,169] etc ... DE d e cop aeth Or[3,607. 3,226] et[int 1,92. 2,79. 174] ac[saep] Hier[ezech 43] et[alib] (non item Aug[ioh 94] et[96] Amb[ep 39] Ambrst etc) *χριστ. κα. σαρκ.* (cf et. supra Or[bis] *χριστ. ποτε κα. σα.*) | *γινωσκομεν* (D* *γειγν-*): DEF[gr]G d e g Hier[ezech 43] add *κατα σαρκα*

17. *γεγονεν* et. Clem[539] Dial[831] Method[805] Ath[715] et[alib] Ephr[2,248] etc ... FG *γεγοναν* | *καινα* cum ℵBCD*FG 67** d e f g am fu demid tol cop arm[ed ven] aeth[ro] (syr[sch] *et omnia facta sunt nova a deo* etc, *τα παντα* altero omisso) Clem[539] Ath[715 cod] et[422 cod] Cyr[ioh 125] (*τα αρχ. παρ. γεγονε δε καινα*) et[iul 246] Hil[1062] Amb[ep 50] Aug[pecc merit 1 (10,25)] Promiss[5,3] ...... ς Ti add *τα παντα* cum D[b et c]KKLP al plor syr[p] go arm odd aeth[pp] Ign[intpol 248] (ad Magn[8]) Or[3,928] (omisso *τα*) Const[6,18,6] Did[tri 188] Chr[604 sem] et[605] et[808] (*και γεγονε*) Dam Tert[marc 5,12]. Item addunt *τα παντα* ante *καινα* 17. 46. 67** 72. al fere[20] vg[clo] Dial[831] Method[805] Ephr[2,248] Ath[176] et[422 ed. 715 ed] Euthal[cod] Cyr[ador 611] et[glaph 3] Procl[gall 9,661] Thdrt Or[int 2,85. 202. 246] Amb[ep 46] (*et omnia nova facta sunt*) Ambrst al

18. *εκ του θεου*: D*FG 119. om *του* | *δια χριστου* (Gb'') cum ℵBCD*FGP 3. 17. 31. 39. 57. 69. 73. (ut Chr) al pauc it vg syr[utr] cop aeth[utr]

τῆσ καταλλαγῆσ, 19 ὡσ ὅτι θεὸσ ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλ-
λάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενοσ αὐτοῖσ τὰ παραπτώματα αὐτῶν
καὶ θέμενοσ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆσ καταλλαγῆσ. 20 ὑπὲρ Χρι- Eph 6, 20
στοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡσ τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντοσ δι' ἡμῶν·
δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα
ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖσ γενώμεθα δι- 1 Pe 2, 24 ss
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

1 Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶσ· — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά Es 49, 8

arm go Chr[608] (του χρι.) Euthal[cod] Hil[978] Aug[pecc merit 1] Ambrst al ... ς δια ιησου χρι. cum D[c]EKL al pler Thdrt Dam al

19. *θεοσ* et. Or[3,23. 614] et[alib] Eus[praep 3] Did[tri 3] Epiph[696] etc: FGK 73. al[2 scr] al pauc Chr[606 som] Thdrt ο θεοσ | εαυτω: sic D[gr*] ipse ex εν εαυτω. Similiter αυτοισ ex εαυτοισ. | λογιζομενοσ: FG αστιζομενοσ (:: confusis ΛΟΓ˙ et ΑСΤ˙) | θεμενοσ: ς[e] 1624. 1633. θημ- | εν ημιν: K al[20] om εν | τον λογον: D*EFG f[sup graec] g praem του (FG om) ευαγγελιου, item d e *adnuntiationem* (habent igitur *et posuit in nobis adnuntiationem verbum reconciliationis*)

20. *υπερ χριστου ουν*: D*FG d e g ον υπερ χριστου (post *reconciliationis* pergunt d e *pro quo christo legatione fungimur*, item g *quod pro christo legationem fungimur* | δεομεθα et. f vg Or[int 4,535. 626. 675] Aug[loh 41 ac saepe] Hier[tit 2] ... D*FG d e g Chr[mosc 1] Hil[1066] Ambrst δεομενοι | καταλλαγητε et. f vg Or[int ter] Hier[tit 2] ... D*FG d e g syr[p mg] go Hil[1066] Aug[saepe] Ambrst καταλλαγηναι | τω θεω: FG om τω

21. *τον* sine *γαρ* cum ℵ*BCD*FG 17. 67** 71. 137. d e f g vg cop Or[3,163] (ἀπὸ τοῦ· τὸν μὴ etc) et[4,293] (καὶ τὸν παῦλον εἰρηκέναι οὕτωσ· τὸν μὴ etc) Eus[dem 198] (περὶ αὐτοῦ γράφων φησί· τὸν μὴ etc. Non item probat: ἐπεὶ τὸν μὴ etc ibidem[94]) et[ps 80] (λέγοντοσ· τὸν μὴ etc) Ath[391] (ὅμοιον τῷ· τὸν μὴ etc) Euthal[cod] Did[lat 290] Hil[1066] Ambrst al ... ς (Gb[o]) add γαρ cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler syr[utr] arm aeth go Chr[607] Euther[1128] (Thdrt[opp 5]) Thdrt ad h. l. et[alibi] (sed non[1,734] τοῦ δὲ παύλου λέγοντοσ· τὸν μὴ etc) Dam | γενωμεθα c. ℵBCDE(FG ενωμια corrupte)KLP al plu (sed L al Euthal[cod] γενομ-) Or[4,298] Eus[dem 198 ex cod paris] et[467] et[495] et[ps 80] Sev[niceph 1,1544] Chr[608] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[saep] Dam al ... ς γινωμεθα cum minusc vix mu | δικαι. θεου et. Or Eus[dem ter] etc ... KP 8. 26. 93. 109. 113. 116. 219. d[scr] al Eus[ps] Sev[niceph] Chr Thdrt ad h. l. et[2,1305. 1306] θεου δικαι.

VI. 1. *συνεργ. δε και* et. am fu harl go cop Bas[eth 273. 495] al Aug[pecc merit 1] Ambrst ... 3. 17. 26. 37. 39. 48. 72. 89. 92. 108. 140. a[scr] al[10] fere vg[cle demid tol] sah arm Thdrt Pelag om και | παρακαλουμεν et. f vg Bas[eth bis] Aug Ambrst Pelag ... D*E*FG d e g -καλουντεσ | υμασ

σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίασ ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸσ εὐπρόσ-
δεκτοσ, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίασ· — 3 *μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντεσ*
4, 2 *προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία,* 4 *ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάν-*
τεσ ἑαυτοὺσ ὡσ θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
11, 23 ss *ἀνάγκαισ, ἐν στενοχωρίαισ,* 5 *ἐν πληγαῖσ, ἐν φυλακαῖσ, ἐν ἀκα-*
ταστασίαισ, ἐν κόποισ, ἐν ἀγρυπνίαισ, ἐν νηστείαισ, 6 *ἐν ἁγνό-*
Ro 12, 9 *τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ,*
ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 *ἐν λόγῳ ἀληθείασ, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ*
τῶν ὅπλων τῆσ δικαιοσύνησ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 *διὰ δόξησ*
καὶ ἀτιμίασ, διὰ δυσφημίασ καὶ εὐφημίασ· ὡσ πλάνοι καὶ ἀληθεῖσ,
1 Co 15, 31 9 *ὡσ ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡσ ἀποθνήσκοντεσ καὶ ἰδοὺ*
ζῶμεν, ὡσ παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 *ὡσ λυπούμενοι*
ἀεὶ δὲ χαίροντεσ, ὡσ πτωχοὶ πολλοὺσ δὲ πλουτίζοντεσ, ὡσ μηδὲν
ἔχοντεσ καὶ πάντα κατέχοντεσ.

---

cum ℵ^{a}BD^{c}EFGKLP al pler Bas^{eth} etc ... ℵ*C 4. 17. 89. aeth *ημασ* ... D* om (d etc *ne - excipiatis*)

2. *λεγει γαρ· καιρω* cum ℵBCD$^{b et c}$EKLP al fere omn (sed 37. *διο λεγει· καιρω*) f vg syr^{utr} sah cop etc. Cf et. Eus$^{dem\ 496}$ *καθ ον - δικαιωσ αν ελεχθη· εν* (cod^{ox} om) *καιρω* etc ... D*FG d e g go Sedul *καιρω γαρ λεγει* | *σοι*: F *σου* | *ευπροσδεκτοσ* ... FG *δεκτοσ*

3. *μωμηθη* (D* *μωμωθη*): L *μομηθη* | *η διακονια* sine additam cum ℵB CKLP al pler cop vg$^{edd\ lachm}$ Or^{1,302} Euthal^{cod} Antioch^{1178} Dam ... DEFG 66** 73. d^{scr} 8^{pe} (et ante et post) d e f g vg syr^{utr} sah go Chr^{618} Thdrt Antioch^{1168} al Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al add (Antioch praem) *ημων* (item aeth *υμων*)

4. *συνισταντεσ* (Gb'') cum ℵ*CD*FG 17. Clem^{318} Cyr$^{fid\ 67}$ Euthal^{cod} ... BP 31. 73. Dam$^{parall\ 704}$ *συνιστανοντεσ*, idque Gb'' ... ς *συνιστωντεσ* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler (aliquot -*στοντεσ*) Chr^{614} Thdrt Antioch^{1166} Dam ad h. l. al. Libere Or^{1,302} *ινα μη μωμ. η διακ. αλλα εν παντι εαυτουσ συστησασθε ωσ θεου διακονοι εν* etc | *διακονοι* (d e *sicut dei ministri*): D^{gr*} *διακονουσ*, item f g vg Aug$^{doctr\ 4}$ Ambrst al

5. *ακαταστασιαισ*: F^{gr}G^{gr} inepte *καταστ.* | *εν αγρυπνιαισ*: D$^{gr\ b}$ post *εν νηστειαισ* poni voluit. Quam rem D$^{gr\ c}$ non adtendit.

7. *εν δυναμει θεου*: 47. *εν δυ. πνευματοσ θεου*

8. *δυσφημ. κ. ευφημ.*: 37. 73. 80. arm aeth *ευφημ. κ. δυσφημ.*

9. *και επιγινωσκομενοι* (DE *επιγιγνωσκ.*): f vg *et cogniti*, d e *et cognoscimus*, g Aug$^{doctr\ 4}$ *et cognoscimur*, Ambrst *et qui cognoscimur* | *αποθνησκοντεσ*: F^{gr}G^{gr} *αποθνησκομυντεσνοι*, quod ex -*σκοντεσ* et -*σκομενοι* coaluisse videtur | *ιδου*: F^{gr}G^{gr} *ετει* | *παιδευομενοι* (f vg *castigati*, Aug$^{doctr\ 4}$ *coërciti*): D*FG d e g aeth Ambrst *πειραζομενοι*, *temptati*

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸσ ὑμᾶσ, Κορίνθιοι, ἡ καρδία
ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε
δὲ ἐν τοῖσ σπλάγχνοισ ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡσ 1 Co 4, 14
τέκνοισ λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖσ.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντεσ ἀπίστοισ· τίσ γὰρ μετοχὴ δι-
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίσ κοινωνία φωτὶ πρὸσ σκότοσ; 15 τίσ Eph 5, 8. 11
δὲ συμφώνησισ Χριστοῦ πρὸσ Βελίαρ, ἢ τίσ μερὶσ πιστῷ μετὰ 1 Co 10, 20

---

11. *κορινθιοι*: FG[gr] 8[pe] f vg cop Or[int 3,72] (non item Or[2,325]) *ω κορινθειοι (-θιοι)*, *o corinthii* | *η καρδι. ημων* cum CDEFGKLP etc ... ℵB *η κα. υμων* | *πεπλατυνται* (37* -*τηται*): 2. 4. 219* al[3 scr] Cyr[nicoph 1,367] -*τυται*

12. *δε*: C a[scr] l[scr] om | C *σπλαγχοισ*, L *σπλαχνοισ* (ut et. 7, 15 -*αχνα*)

13. *αυτην*: 8[pe] *τοιαυτην* | *πλατυνθητε κ. υμεισ* (it vg *dilatamini et vos*): FG *πλαγυνθητε και υμασ*

14. *μη* et. vg Cyp[323] Lcif[217] al: FG d e f (*et nolite*) g (*et non t ne sitis*) syr[sch] arm aeth Amb[pa 118] Ambrst *και μη* | *μ. γιν. ετεροζυγουντεσ*: d e f vg Lcif Amb Ambrst al *nolite iugum ducere*, Aug[ep 78] et [130] *ne sitis iugum ducentes*, g *et non t ne sitis subiugati t tes t esse*, Cyp[323] Aug contr ep parm[2] *nolite coniungi* | *απιστοισ*: 8[pe] *ἄπιστοι* ... FG *μετα απιστων*, item it vg Cyp Lcif Aug Amb Ambrst etc *cum infidelibus* | *δικαιοσυνη και ανομια* cum ℵBCKLP al fere omn Clem[539. 660] Or[1,239. 2,305. 3,136] Bas[bapt 660] etc ... FG *δικαιοσυνησ μετα ανομιασ*, 8[pe] Or[2,127] (sed *συμφωνια* pro *μετοχη*) Dam[parall 381] *δικαιοσυνησ και ανομιασ* ... D* *δικαιοσυνησ και αδικιασ*, D[cE] Or[prov] (Notitia[95]) *δικαιοσυνη και αδικια* (Or[prov] ap Mai[24] *προσ αδικιαν*). Similiter d e f g vg Or[int 2,459] Lcif[217] Aug[ep 78] et[alib] Ambrst *quae participatio* (g add *t portio*) *iustitiae cum iniquitate*, Cyp[323] *quae partic. iustit. et iniquitati*, Tert[pudic 15] *quae societas iustitiae et iniquitati* | *η τισ* (Gb″) cum ℵBCDEFGLP 17. 31. 37. 39. 67** 73. 80. 113** 115. 8[pe] d[scr] (etiam *η τισ δε* legitur) it vg syr[sch] et[p mg] cop arm go Clem[539. 660] Or[prov] (Notitia[95]) et[int 2,459] Ephr[267] (*τισ γαρ συμφ. χρι. πρ. βελιαρ; η τισ κοιν. φωτι*) Bas[bapt] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 381] Cyp Lcif Ambrst al ... Cyr[glaph 149] *και τισ*, Or[3,136] *τισ* ... ς *τισ δε* cum K al pler syr[p txt] Chr[627] Thdrt Cosm[191] al Tert[pudic 15] | *φωτι* et. Clem[539. 660] Or[3,136] et[prov] (Notitia[95]) Hipp[83] (ap Lag) Bas[bapt 625. 660] etc Tert[pudic 15] et[spect 26] Cyp[323] Ambrst al mu ... D* d e vg[edd lachm] Lcif[217] *φωτοσ*

15. *συμφωνησισ* (D* *συνφω*-): 17. *συμφωνια*, 37. *προσφωνησισ* | *χριστου* cum ℵBCP 13. 17. 8[pe] d e f vg cop Clem[539] (et[660] cod?) Or[4,443. 453] Canon[apost 45] ex[mss] Ephr[267] Proc[esa 83] Dam ad h. l. Lcif[217] Aug[ep 245] et[alib] Ambrst al mu ... ς *χριστω* cum DEF[gr]GKL al pler g go syr[utr] Ign[intpol 334] Orthod[qu 82] Clem[660] Or[1,239] (Canon[apost] ap Mansi[mg]) Chr[627] Nyss[eunom 1,12] Bas[bapt 660] Euthal[cod] Thdrt Dam[parall 381] Tert[pud 15] et[coro mil 10] Or[int 2,459] | *βελιαρ* (et. ς Gb Sz) cum ℵBCLP al plus[50] fu harl* cop syr[p] arm aeth Ign[intpol 334] Orthod[qu 82] Clem[539] (et[660] cod?) Or[1,239] et[4,304. 443. 453] Canon[apost 45] (sed fluct lectio) Nyss[eunom 1,12]

1 Co 3, 16 ἀπίστου; 16 τίς δὲ συνκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς
Lv 26, 11 s He 8, 10 γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν
αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσον-
ταί μου λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,
Is 52, 11 Zeph 3, 19 s λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,

---

Ephr[267] Bas[bapt 660. 625] Chr[627] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[4,268] Procop[esa 28] Dam etc ...... D[gr]E[gr]K 20. 21. 37. 45. 47. 89. 179. syr[p mg gr] (syr[sch] *satana*) Ign[intpol] ex[edd 3] Thdrt[4,481] *βελιαν*, item cdd[plurim] ap Hier[eph 4,27] („*licet plurimi pro* Belial *corrupte in apostolo* Belian *legant*") *βελιαν*, go *bailiam*. Cf Tert[coro mil 10]: *quae communio Christo et Beliae*, et[habit mulieb] *quod est commercium* - ? *opinor*, *quod Christo et Beliae* ... F[gr]G[gr] *βελιαβ*, d e *beliab* ... ς[e] et (miro errore) Ln *βελιαλ* cum minusc pauc (sic certe vdtr, nisi ex vg fluxit) f g vg Or[int 2,459] Tert[pudic 15] Lcif[217] al. Ediderunt et. Clem[680] Canon[apost 45] Tit[gall 5,342] (non item[lagard 99]). Praeterea K adscriptum habet: *ὁ ἀποστάτης, τῇ ἑβραίων φωνῇ.* | *πιστω* et. Clem[539. 680] Bas[bapt 625. 660] al mu Or[int] Tert Lcif etc ... Ln[ed min] *πιστου* cum B 17. 3[pe] Ign[intpol 234] Canon[apost 45] (sed fluct lectio), item cop | 17. *μετα απιστων*

16. *συνκατα-* cum B*D*FGP ... ς Ln Ti *συγκατα-* cum ℵB[c]CD[c]EKL etc | *ναω*: 17. *ναου* | *ημεις* et *εσμεν* cum ℵ*BD*LP 6. 10. 17. 23. 31. 39. 67** 71. 80. 109. d e cop aeth Clem[544] Did[tri 62] et[226] Philo[carp 9,736] libero (*δια τον ειποντα· ενοικησω - και παλιν ο αποστολος· θεου οικος εσμεν ημεις*) Aug[ep 187] ... ς Ti *υμεις* et *εστε* cum ℵ[c](*εστε θεου*) CD[c]EFGK al pler f g vg syr[utr] arm go Ath[704] Chr[1,808] Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 2,218] Tert[pud 15] Lcif[217] Ambrst al :: cf 1 Co 1, 16 | *ναος* cum ℵ[c]BCDEFGKL al fere omn it vg rell Ath[704] Did[tri 62. 226] al mu Or[int 2,218] Tert[pud] Lcif etc ... ℵ* 122. Clem[544] et[libere 694] *ναοι* | *καθως ειπεν* et. f vg syr[utr] cop arm Clem[544] Did[tri] Ath etc ... D*EF[gr]G d e g go Tert[pud] Aug[cont ep parm 2] (non item[ep 187]) *λεγει γαρ*, Lcif[217] *scriptum est enim* | *ο θεος*: 137. *ο κυριος* ... syr[sch] Tert[pud] Aug[cont ep parm 2] om. Libere Clem[544] *ο προφητης* | *οτι*: 37. om | *εν αυτοις*: per incuriam ς[e] 1633. *και αυτοις* | *ενπεριπατησω* cum ℵ*CD*FG ... ς Ln *εμπεριπ-* cum ℵB[3]D[c]EKLP etc | *αυτων* et. d e f vg Clem[544] Eus[praep 170] et[marc 166 cod vene] et[ps 234] Cyr[hr 181] Ath[704] Epiph[202] al mu Tert[pud 15] Lcif[217] Hil[222] etc ... F[gr]GP g Or[2,120] et[4,233] Eus[marc ed] *αυτοις*. Item Chr[686] *εσονται μοι εις λαον και εγω εσομαι αυτοις εις θεον.* | *μου* cum ℵBCP 17. 37. arm Clem[544] Or[1,756] Eus[marc 166] et[ps 234] Dam ... ς Ti *μοι* cum DEFGKL al pler it vg rell Or[edd 2] et[4,233] et[int 2,159] Eus[praep 170](4,21) Ath[704] Cyr[hr 181] Epiph[202] (Chr vide ante) Euthal[cod] Thdrt al Tert Lcif etc

17. *εξελθατε* cum ℵBCFG 17. 47. 71. Euthal[cod] Dam ... ς *εξελθετε* cum DEKLP al pler. Etiam Clem[544] (sed[680] *εξερχεσθε*) Chr[628] Thdrt al | FG 37. al aliq *αφωρισθητε* | *λεγει κυριος* et. Clem[680] Lcif[217] etc ... K 4* Tert[pud 15] et[18] om (al aliq Chr Thphyl post *εισδεξ. υμας* pon)

18 *καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰσ πατέρα, καὶ ὑμεῖσ ἔσεσθέ μοι εἰσ υἱοὺσ καὶ*
θυγατέρασ, λέγει κύριοσ παντοκράτωρ. Ier 31, 9 2 Sam 7, 14
(VII.) 1 *Ταύτασ οὖν ἔχοντεσ τὰσ ἐπαγγελίασ, ἀγαπητοί,*
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺσ ἀπὸ παντὸσ μολυσμοῦ σαρκὸσ καὶ πνεύματοσ, ἐπιτελοῦντεσ ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

2 *Χωρήσατε ἡμᾶσ· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,*
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 *πρὸσ κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα*
γὰρ ὅτι ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν ἐστὲ εἰσ τὸ συναποθανεῖν καὶ συν-
ζῆν. 4 *πολλή μοι παρρησία πρὸσ ὑμᾶσ, πολλή μοι καύχησισ ὑπὲρ*
ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 *Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰσ Μακεδο-*
νίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβό- 2, 13
μενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 *ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺσ*
ταπεινοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 *οὐ*

---

18. FG *εισ πατεραν*

VII. 1. *καθαρισωμεν*: F *-σομεν* | DEFG *αγιοσυνην* (F *-σινην*)

2. *χωρησατε*: 219. a[scr**] 13[lect] 8[pe] *συγχω-* | *ημασ*: syr[sch] add *fratres mei* | *ουδενα εφθειρ.* (43. *διεφθ.*): 46* 109. om

3. *πρ. κατακρισ. ου* cum ℵBCP 17[vid] (e spatio) 73. Euthal[cod] ... ς *ου πρ. κατακρ.* cum DEFGKL al fere omn it vg rell Chr[633 bis] Thdrt Dam al Ambrst al | *οτι* (ℵ* add *εστε* sed ipse* notavit) *εν τ. κα. ημων* (sic ℵ[c] ex *υμων* restituit) *εστε*: B om *εστε* | *συνζην* cum ℵB*CDEFG ... ς *συζην* cum B[2]KLP al certe pler

4. *προσ υμασ* (sine additam et. f g Ambrst): D*E d e add *εστιν*, vg (et. am fu etc) praem *est*, item syr[sch] (non item P) | *υπερπερισσευομαι*: L 36. 45. 47. 113. 114. d[scr] e[scr] *-ρισσευμαι* | *τη χαρα*: B praem *εν* | *επι παση τη* (FG om, D[gr*]E[gr*] add *πολλη*) *θλιψει*: d e *in multa tribulatione* | *ημων*: F[gr]K al[8] scr *υμων*

5. *ελθ. ημων*: F[gr]K *ελθ. υμων* | *εσχηκεν* cum ℵCDELP al fere omn Chr[634] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[3,4] Dam ad h. l. et[parall 589] al ... Ln *εσχεν* cum BFGK 238. | *εσχ.* ante *ανεσιν* cum ℵBD[gr]E[gr]KLP al fere omn cop aeth go Chr Euthal[cod] Dam[bis] al ... Ln post *ανεσιν* cum CFG 17. 73. d[scr] it vg syr[utr] arm Thdrt[bis] Tert[res carn 40] Amb[abra 3,4] Ambrst al | *θλιβομενοι* (D[b et c], Tert[res carn] *compressi*, Amb[abra] *afflictati*, Ambrst *afflicti*, f g vg *tribulationem passi*): D* *θλιβομενοσ*, d e *tribulatio*

6. *ο* (C 4. om) *θεοσ*: cop Dam ad h. l. (non item[parall 589]) Ambrst post *τ. ταπεινουσ* pon ... 72. 74. 114. 8[lect] a[scr] Bas[eth 235] Nyss[eunno 1,58] Chr[635] Thdrt[3,4] om | *εν τη* et. Nyss[eunom 1,58] Bas[eth] etc ... c Chr[635] Thphyl[mg] *επι τη*

μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ
παρεκλήθη ἐφ᾽ ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν
ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆ-
ναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι·
εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸσ
ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ᾽ ὅτι
2, 4 ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μη-
δενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν
εἰσ σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θά-
νατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν
λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν,

---

7. ου μονον δε et. d e f vg syr[p] etc (Ambrst *et non solum*) ... F[gr]G g syr[sch] om δε | η παρεκληθη (37. -θην): D[gr*] ην (D[b et c] η) παρεκληθην (D[c] -θη) | εφ: L εν | ημιν (א[c]D[b et c]): א*D* 73. 113. υμιν | υπερ εμου: K om | ωστε με (Thdrt Dam εμε) μαλλ. χαρηναι (it vg *ita ut magis gauderem*): DE Thdrt με (εμε) post μαλλον, item FG post μαλλ. χαρηναι ... K 31. 35. 37. 39. 109. 114. al pauc om με ... Chr[626 ss] praeterit ωστ. με μα. χαρ. ac pergit ωστε ει και

8. εν τη επιστολη: D*E*FG d e f g add μου, item syr[p] πρωτη | ει και sec: Ln[ed min] ει δε και cum B | μεταμελομαι: K -μελουμαι | μετεμελομην: K -μελουμην, 1. 14[lect] εμετεμελουμην, 93. a[scr] μεταμεμεληριαι | βλεπω γαρ cum אCD[b et c]EFGKLP al omn[vid] f g syr[utr] cop arm go (aeth *ecce video*) Chr[630] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln[ed mai] βλε. [γαρ] et[ed min] om γαρ cum BD* d e Ambrst (sed fluct lectio inter *video* et *videns*) ... vg *videns*, sed fu al[lachm] add *enim* | η επιστολη: F om η | ελυπησεν υμασ (et. Ambrst Aug[civ dei 14,8]): FG f g vg υμ. ελυπ. Ceterum interpunximus: οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶσ, [9] νῦν χαίρω, nec aliter Ln in utraque editione; contra ς et Gb οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶσ. [9] νῦν χαίρω

9. νυν: D* d e om (syr[sch] *gaudium tamen conciliavit mihi*)

10. αμεταμελητον et. Clem[624] Or[4,177] etc. Reddunt d e f g m[31] vg Ambrst al *stabilem*, Aug[civ dei 14,8] et[serm 254,2] *impaenitendam* ... 41. Thphyl[mg] αμετανοητον, Or[4,372] αμελητον et[3,311] αμεταβλητον | εργαζεται cum א*BCDEP 37. Ps-Iust[gen et ser 18] Clem[624] (Or[4,372] εργαζομενη, item[4,177]) Chr[641] (et.[mosc 2], sed fluct lectio) Euthal[cod] Dam ... ς κατεργαζετ. cum א[c]FGKL al pler Or[3,311] Bas[regg 520] Thdrt Antioch[1068] al | η δε του κοσμου - κατεργαζεται (κατεργ- h. l. non fluct): K 17. 31. al[10] om, nec habet Chr[641]

11. λυπηθηναι sine υμασ cum א*BCF[gr]G 17. g Bas[eth 431] et[416] et[regg 520] Euthal[cod] Ambrst ... ς (sed Gb[n]) Ti add υμασ cum א[c]DEKLP al pler d e vg (et f *quod secundum deum contristavi vos*) go arm aeth (libere syr[utr] *quod - contristati fuistis*, cop *tristitia quam fecistis*) Clem[624] Bas[eth 396] Chr[641] Thdrt Dam al | κατηργασατο cum B*DE 37. k[scr*]

ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺσ ἁγνοὺσ εἶναι τῷ
πράγματι. 12 *ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαν-*
τοσ οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντοσ, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
13 *διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισ-*
σοτέρωσ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται

... ς Ln Ti *κατειργασ.* cum ℵB^{3}CFGKLP al pler. Etiam Clem^{624} etc. | *υμιν* cum ℵ*BDEKL al plu (pler ap Scri) d e go arm (cop Euthal^{cod} *ημιν*) Clem^{624} Bas$^{regg\,416}$ Dam ... Ln praem *εν* cum ℵ^{c}CFGP al^{25} fere f g vg syr^{utr} Bas$^{regg\,396.\,431.\,520}$ (et^{416} edd ?) Chr Thdrt al Ambrst al | *αλλα απολογ.*: FG 37. *αλλ απ.* | *αλλα αγανακτ.* (ℵ* 17. *ανακτησιν*): FG *αλλ αγ.* | *αλλα επιποθησιν* (sic et. ℵ^{c}, ℵ* *επιποθιαν*): F**G al$^{2\,scr}$ *αλλ επ.* | *αλλα εκδικ.* cum ℵBD*E(*αλλ'α εκδ.*)FGLP al permu (6 ap Scri) Clem^{624} Bas$^{regg\,416.\,431.\,520}$ Thdrt ... ς *αλλ εκδ.* cum CD^{c}K^{all} al plu Chr^{641} Dam al | *τω πραγματι* cum ℵBCDE^{gr*}FG 18. 17. 80. 213. f g vg go Clem^{624} Euthal^{cod} Dam^{bis} ad h. l. (sed priore loco *το πραγμα*) Pelag al ... ς (Gb^{0}) praem *εν*, item Ln [*εν*], cum D$^{b\,et\,c}$EKLP al pler d e arm Bas$^{regg\,431.\,520}$ Chr^{641} Thdrt al Ambrst

12. *ουκ* cum ℵCDE 17. Euthal^{cod} Dam ... ς Ln Ti *ουχ* cum BFGKLP al pler | *ενεκεν* ter cum ℵBCDFGK (L sec et tert) al^{12} Chr$^{641\,s}$ Euthal^{cod} Dam Thphyl ... ς *εινεκεν* ter cum E (sic) (L pri tantum loco) al plu Thdrt Oec | *του αδικησαντοσ - του αδικηθεντοσ*: D^{gr*}E^{gr} *τ. αδικη-θεντοσ - τ. αδικησαντοσ.* Eundem ordinem d** voluit, sed ex parte tantum mutavit antiquissimam scripturam (sic). Praeterea pro *ουδε ενεκεν* ℵ^{c}B 37. 73. *αλλ ουδε ενεκ.* | *αλλ ενεκεν* cum ℵCDEFGKLP al pler ... B al$^{2\,scr}$ *αλλα εν.* | *υμων την υπ. ημων* (et. ς Gb') c. BCD$^{b\,et\,c}$EKLP al plus^{70} d** e syr^{utr} cop arm^{zoh} aeth Euthal^{cod} Dam ... ℵDE^{gr*}F^{gr} *υμων την υπ. υμων*, G d* g *ημων την υπ. ημων* ... ς^{e} (item Gb Sz, non ς) *ημων την υπ. υμων* cum minusc vix mu f vg go arm^{usc} Chr^{642} (*τουτεστιν ινα ειδητε πωσ υμασ φιλω*) Thdrt al Ambrst al | *προσ υμασ* (120. 213. c^{scr} *ημασ*): al aliq („barb 6"!) vg^{cle} am demid harl (non item fu tol et cdd^{lachm}) syr^{sch} arm (nec exprim aeth) Ambrst Pelag om

13. *επι* (4. 37. *εν*) *δε τη* (omisso *δε* post *περισσοτερ.*) cum ℵBCDEFGKLP 17. 93. (hi^{2} *επει δε*) al^{15} it vg go syr^{sch} (*et* -) syr$^{p\,txt}$ (confirmat c.* alteram lectionem) (cop ?) Chr$^{com\,650}$ (*λεγει παλιν αλλο - επι γαρ τη παρακλ. υμων περισσοτ. μαλλον εχαρημεν επι* -) Dam (sed *επειδη τη* -) Thphyl Ambrst al ... ς om *δε* h. l. et pon post *περισσοτερ.* cum 37. al plu syr^{p} c.* aeth (Chr^{txt} refutatur commentario) Oec ... 32. 36. 39. 69. 71. e^{scr} arm Euthal^{cod} Thdrt plane om *δε*: quo quidem modo magis lectio ς quam nostra confirmatur | *τη παρακλ. ημων* cum ℵBCD EGP 3. 17. 23. 33. 115. 153. it vg go syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm aeth Ambrst al ... ς *τ. παρ. υμων* cum F^{gr}KL al pler cop syr^{p} c.* Chr^{650} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *περισσοτερωσ*: C^{vi} Thdrt -*τερον* | *αναπεπαυται*: 122. *επαναπεπαυτ.*

τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ
9, 2 ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡσ πάντα ἐν ἀληθείᾳ
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτωσ καὶ ἡ καύχησισ ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια
ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ ἐστὶν
Eph 6, 5 ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡσ μετὰ φόβου καὶ
τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
μένην ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Μακεδονίασ, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
θλίψεωσ ἡ περισσεία τῆσ χαρᾶσ αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθουσ πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰσ τὸ πλοῦτοσ τῆσ ἁπλότητοσ αὐτῶν·
3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,

---

14. *υπερ υμων κεκαυχημαι*: F^{gr}G g syr^{sch} cop Chr^{650} Thphyl *κεκαυχ. υπ. υμ.* | *αλλ*: C *αλλα* | *παντα* cum ℵBDEKLP al omn^{vi} d e f vg (g vide post) syr^{sch} arm aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... CF^{gr}G g sub *t* (*omnia t omnino*) cop syr^{p} *παντοτε*, item Chr^{650} (sed in ^{com} *παντα εφθεγξαμεν*) | *εν αληθ. ελαλησ. υμιν* cum ℵ^{a}(* om *υμ.*) BFGKL al omn^{vid} g syr^{utr} arm Chr^{650} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (cop *sicut locuti sumus vobiscum semper in veritate*) ... CDEP d e f vg go Ambrst al *υμιν εν αληθ. ελαλ.* Libere aeth. | *η καυχ. ημων* cum ℵDK GKLP al pler (non liquet C) d e f g vg go syr^{utr} arm Chr^{650} Euthal ^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... Ln *η καυ. υμων* cum BF^{gr} c^{scr} Thphyl (cop interprete Wilk *gloriatio quam fecimus super vos ad Tit.*) | Non addidimus *ἡ* post *η καυ. ημων* cum ℵ*B 115. 119* Euthal^{cod} ... ς Ti add cum ℵ^{c}CDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam. Item it vg *gloriatio nostra quae ad Titum fuit* (*quae fuit ad Tit.*), nec aliter go syr^{utr} arm (cop vide ante) | *επι τιτου* (et. syr$^{p\ mg}$ *coram Tito*): DEFGP 37. 71. 73. 80. Dam *προσ τιτον*, item *ad titum* it vg, nec aliter syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop arm

15. L al *σπλαγχνα* | *παντων* (et. ℵ^{c}): ℵ* om

16. *χαιρω* sine *ουν* cum ℵBCDEFGKLP al plus^{50} it vg cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) add *ουν* cum 37. 73. 187. 8^{pe} al pauc^{vi} go arm syr$^{p\ mg}$ (*nunc*) Chr^{651} (certo^{txt})

VIII. 1. *γνωριζομεν*: 47. 73. 80. 93. 122* al^{30} fere (48* add *μεν*) vg^{cdd} aliq (harl* *facio*, al^{lachm} *feci*) arm go Chr^{651} Euthal^{cod} Thdrt Or$^{int\ 4,}$ ^{678} (*facio*) Sedul *γνωριζω*

2. *κατα βαθουσ* (et. Bas$^{eth\ 268}$ etc): D* al^{6} Thdrt *κα. βαθοσ* | *το πλουτοσ* cum ℵ*BCP 17. 31. ... ς *τον πλουτον* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler Chr ^{653} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *απλοτητοσ*: 37. *χρηστοτητοσ*

3. *παρα* cum ℵBCDEFG 17. 45. 46. Euthal^{cod} ... ς *υπερ* cum KLP al pler Chr^{653} Thdrt Dam | *αυθαιρετοι*: L (ex pronuntiatione) *αφθαιρ.*

4 μετὰ πολλῆσ παρακλήσεωσ δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν 9, 1
κοινωνίαν τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, 5 καὶ οὐ καθὼσ ἠλ-
πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺσ ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 32 etc
θελήματοσ θεοῦ, 6 εἰσ τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶσ Τίτον, ἵνα καθὼσ
προενήρξατο οὕτωσ καὶ ἐπιτελέσῃ εἰσ ὑμᾶσ καὶ τὴν χάριν ταύτην.
7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 1 Co 1, 5
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆσ 1 Co 7, 6
ἑτέρων σπουδῆσ καὶ τὸ τῆσ ὑμετέρασ ἀγάπησ γνήσιον δοκιμάζων·
9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι
δι' ὑμᾶσ ἐπτώχευσεν πλούσιοσ ὤν, ἵνα ὑμεῖσ τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ

---

4. *μετα πολλησ*: C[*vi] add *τησ* | *εισ τουσ αγιουσ* sine additam cum ℵBC DEFGKLP al plu it vg syr[utr] cop aeth Or[int 4,678] Chr[654] Euthal[cod] Thdrt Dam Aug[op mon (6,487)] al ... ς (= Gb Sz) add *δεξασθαι ημασ* cum minusc mu (ut k[scr] 132. 139. 140.) go (*precantes nos accipere gratiam suam* etc) Ambrst (*orantes suscipi in gratiam* etc), item arm *dare nobis*

5. *ηλπισαμεν* cum ℵCDEFGKLP (sed FG *ελπ-*) al fere omn syr[p mg gr] Chr[654] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Ln[ed min] *ηλπικαμεν* cum B 73. 80. | *αλλα* cum CD*E* 17. 219. ... ς Ln *αλλ* cum ℵBD[c]E**FGLP al pler | *εδωκαν*: 73. *δεδωκαν* | *πρωτον*: 17. post *τω κυριω*

6. *εισ το*: 3. 35. 115. d[scr] al pauc Chr[655] Thphyl *ωστε* | *προενηρξατο*: Ln[ed min] *ενηρξατο* cum B (:: cf ad v. 10) ... 28. 47. *προηρξατο* | *επιτελεση*: L 122. al plus[5] *-σει*

7. *περισσευετε*: CP Chr[montf658] *-σευητε* | *πιστει*: ℵ *εν πιστ.* | *εξ υμων εν ημιν* cum ℵCDEFGKLP al longe plu (17. *εξ υμ. εισ ημασ*) it vg go syr[p] aeth Chr Euthal[cod] Thdrt al Aug[op mon (6,487)] al, etiam Ambrst[ed rom] *quae ex vobis in nos est*, item[codd] *quae ex vobis in nobis*, sed[ed ven] *quae ex nobis et vobis est* ... Ln *εξ ημων εν υμιν* cum B 30. 31. 37. 42. 73. 74. 80. 238. a[scr] b[scr] (rursus al *εξ υμ. εν υμ.*, ut et. ediderunt Dam) syr[sch] arm (cop *εν υμιν εξ ημ.*) Or[int 4,678] (*nostra in vos*) | *περισσευητε*: D*E*FG *-σητε*

8. *δια τησ ετερων σπουδησ*: et. f vg *per aliorum sollicitudinem* ... DE *δια την ετ. σπουδην*, item d e g vg[codd lachm] Aug[op mon] Ambrst *propter aliorum sollicitudinem* (Aug *studium*) | *υμετερασ* et. ς Wtst Gb Sz ... ς[e] (1624. 1633. 1656. 1678.) *ημετερασ* cum minusc aliq ut 14. 23. 32. 72. 115. 122. | *δοκιμαζων* et. d e f g vg ... D[gr*]F[gr]G[gr] Chr[mosc1] *δοκιμαζω*

9. *ιησου χριστου*: Ln[ed min] om *χρι.* cum B ... Chr[658] (et.[mosc2]) om utrumque | *δι υμασ* cum ℵBDEFGLP al plu it vg syr[utr] cop arm go Euthal[cod] Cyr[fid 108] Thdrt ad h. l. al Amb[ps 35] et[luc2] et[alibi] Ambrst al mu ... CK al plus[20] arm[odd] Or[2,593] (*περι του σωτηροσ· οσ επτωχευσεν δι ημασ πλουσιοσ ων ινα* etc) et[int 2,220] Eus[ps 169. 260. 284] et[mal]

πλουτήσητε. 10 *καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμ-*
φέρει, οἵτινεσ οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
ξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 *νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπωσ*
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτωσ καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. 12 *εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσ-*
δεκτοσ, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 *οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοισ ἄνεσισ, ὑμῖν*
θλίψισ, ἀλλ' ἐξ ἰσότητοσ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰσ τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 *ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα*
γένηται εἰσ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπωσ γένηται ἰσότησ, 15 *καθὼσ*
Ex 16, 18 *γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλατ-*
τόνησεν.

1 Co 15, 57 etc 16 *Χάρισ δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν*

---

249 Chr[659] Thdrt[1,865. 1266] et[3,1305] Dam Aug[civ dei 17,4] (non item[op mon]) Paulin (in vita Ambros, non item[op 1]) *δι ημασ* | *υμεισ* (D*et[c][non[b]]K FG it vg Ambrst al post *πτωχεια* pon) et *πλουτησητε* ct. C (–*τισητε*) K al pler ex eis qui antea *δι ημασ* Dam ... 19. 41. 55. 74. 93. a[scr] b[scr] (hic antea *δι υμασ*) Or[2,503] Eus[quater] Chr Thdrt[ter] Aug[semel] Paulin[sem] *ημεισ* et *πλουτησωμεν* | *εκεινου* ct. d e f g vg etc *illius* (sed Amb bis *illius* et[bis] *eius*) ... D[gr]E[gr]F[gr]G[gr] Or[2,503] Eus[quater] *αυτου* | *πτω-χεια*: CD*LP al –*χια*, item v. 2. D[b](non* nec[c])FGP al

10. FG *συνφερει* | *οιτινεσ* (ct. Or[int 4,678]): FG f g syr[sch] *οτι* | *ου μονον το ποιησαι αλλα και το θελειν*: syr[sch] ar[e] go[cod 1] *ου μο. το θελειν αλλ. κ. το ποιησαι* | *προενηρξασθε*: D*FG *ενηρξασθαι* :: cf ad v. 6. | *περυσι*: D[b] 17. o[scr] *περισυ*, D*FG *περσυ*

11. *του θελειν*: Chr[659] (et[mosc 2]) *εκ του θελειν* ... D* *το θελειν*

12. *αν* cum ℵD*FGL 73. 80. 219. 238. f[scr] Chr[mosc 1] Dam ... ς Ln Ti *εαν* cum BCD[c]EKP al pler[vi] Clem[488] Chr[659] Thdrt | *εχη* cum ℵBCDEKP etc ... L al mu Euthal[cod] *εχει*. Dedimus autem sine *τισ* cum ℵBC*DE FGKP al[10] it vg go syr[p txt] arm aeth Clem[488] Chr[659] Euthal[cod] Thdrt Dam Cyp[304] Ambrst al ... ς (Gb[oo]) add *τισ* cum C[3]L al pler (73. 80. ante *εχη*) cop syr[p c.*] (syr[sch] *prout est ei*, item postea) Chr[660] | *ουκ εχει* (P *εχη*): D[gr]E[gr]F[gr]G g add *τισ*

13. *υμιν* sine *δε* cum ℵ*BC 17. 33. 35. 80. d e aeth[utr] (cop syr[sch] *et vobis*) Euthal[cod] ... ς Ti add *δε* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler f g vg go syr[p] arm Clem[488] Chr[660] Thdrt Dam Cyp[304] Aug[op mon] Ambrst al | FG *ισσοτη-τοσ*, item v. sq *ισσοτησ* | *νυν*: F[gr]G** g** om

14. *το υμων*: K *το εμον*

15. FG *πολλυ* | *ὁ* sec: FG al fere[15] (5 ap Scri) om ... 26* 38. 48. 72. al aliq bis *ῷ* pro *ὁ*, item tol *cui multum* et *cui modicum*

16. *διδοντι* cum ℵ*BCKP al plu g (*danti*) Chr[cdd 2] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Gb'' Sz *δοντι* cum ℵ[c]DEFG[gr]L al[35] Chr[665], item *qui dedit* d e f vg syr[utr] arm. Praeterea c harl* cop add *ημιν*.

ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 *ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου-*
δαιότεροσ δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετοσ ἐξῆλθεν πρὸσ ὑμᾶσ. 18 *συν-*
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινοσ ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 *οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο-*
τονηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ
τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ
προθυμίαν ἡμῶν, 20 *στελλόμενοι τοῦτο, μή τισ ἡμᾶσ μωμήσηται* e 3
ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21 *προνοοῦμεν* Ro 12, 17 Prov 3, 4
γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.
22 *συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν*

---

17. *σπουδαιοτεροσ*: 17. *-τερωσ*, 13^{lect} *-τερον* | *αυθαιρετοσ*: P 46. 109. *-ρετωσ*

18. D* *συνεπινψαμεν* | *μετ αυτου*: 31. 37. 80. *αυτω* | *τον αδελφ. μετ αυτου* cum ℵ*P c^{scr} 8^{pe} cop ... ς Ln Ti *μετ αυτ. τ. αδελφ.* (:: ut propter ea quae sequuntur transponendum esse videbatur) cum $ℵ^{c}$BC DEFGKL al pler it vg etc. Praeterea 10. 238. 8^{pe} vg^{alx} fu syr^{sch} arr aeth Ambrst al add *ημων* | *ου ο*: F* om *ο*

19. *συνεκδη. ημων* (F^{gr} *υμ.*): $D^{gr}E^{gr}$ 8^{pe} arm add *εγενετο*, item ad *ordinatus* add *est* vg^{cle} demid al (sed non am fu tol) $Aug^{op\ mon}$ Ambrst al | *συν τη χαριτι* cum ℵDEF^{gr}GKL al plu d e g go syr^{utr} $Clem^{667}$ (qui plura de ea re disputat) Thdrt $Aug^{op\ mon}$ ... Ln Ti (Gb′) *εν τη χα.* cum BC(om *τη*)P al $plus^{15}$ f vg (sed vg^{cle} demid *in hanc gratiam*, nec aliter Ambrst) cop arm aeth $Euthal^{cod}$ Dam Ambrst al | *υφ ημων*: C $al^{2\ scr}$ *υφ υμων* | *την αυτου του* cum ℵ$D^{b\ et\ c}$EK al pler (item P 6. 48. 67** 74. a^{scr} *την αυτην του*, fu *ad eandem domini glor.*) syr^{utr} Chr Thdrt Dam ... Ln om *αυτου* (Gb^{o}) cum BCD*FGL 3. 28. 31. 39. 57. 71. 73. 80. 93. d^{scr} d e f g vg go cop arm aeth $Euthal^{cod}$ $Aug^{op\ mon}$ Ambrst al | *προθυμ. ημων* cum ℵBCDEGKLP al pler it vg rell Chr $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *προθ. υμων* cum F^{gr} al $pauc^{vid}$. Praeterea $D^{gr*}E$ add *τελουσιν*. In d legitur *ad domini gloriam et destinatam nostram volunt* (sic exeunte versu omissis litteris *atcm*). Edidit Ln *τ. ἐκκλησιῶν* 19 (*οὐ μόνον - - καὶ προθ. ἡμῶν*),

20. *στελλομενοι*: FG *υποστελλ.*, 93. *συστελλ.* Latini omnes *devitantes hoc* | *ημασ*: $F^{gr}G^{gr}$ 28. 31. 37. 43. 61. 73. $al^{4\ scr}$ *υμασ* | *μωμησηται* et. $Clem^{302}$ etc ... C^{2} (* latet) *μωμηται*

21. *προνοουμεν γαρ* (et. Gb′ Sz) cum ℵBDEFGP 6. 11. 67** 80. 91. f^{scr} d e f g m^{23} vg syr^{sch} et (*curae fuit nobis enim*) P arm Chr^{666} $Aug^{op\ mon}$ Ambrst al ... Gb Ti *προνοουμενοι γαρ* cum C 17. 21. 26. 32. 37. 39. 47. 73. cop go $Clem^{302}$ $Chr^{mosc\ 1}$ $Euthal^{cod}$ $Cyr^{ador\ 408}$ (:: defendimus pluribus in ed. anni 1859) ... ς (= Gb Sz) *προνοουμενοι* cum KL al pler Thdrt Dam. Cf et. $Polyc^{6}$ *προνοουντεσ αει του καλου ενωπιον θεου και ανθρωπων*. Libere aeth *et bonum cogitate coram domino* omissis rell | *ενωπιον* sec ($ℵ^{c}$): ℵ* om

ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον
πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ. 23 *εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸσ*
ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι
7, 14 *ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.* 24 *τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν*
καὶ ἡμῶν καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ αὐτοὺσ ἐνδεικνύμενοι εἰσ
πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

8, 4 1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν*
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 *οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν*
8, 10 *ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ*
8, 16 ss *πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλοσ ἠρέθισεν τοὺσ πλείονασ.* 3 *ἔπεμψα*
δὲ τοὺσ ἀδελφούσ, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ

---

22. *πεποιθησει* (B add *δε*) *πολλη*: F^{gr}G 67** 69. g om *πολλη* ... Chr^{ess} (et$^{mosc 2}$) verba *πεποιθ. πολλ. τη εισ υμ.* praeterit | *εισ*: K c^{scr} *προσ*

23. *εισ υμασ συνεργοσ*: DE d e syr^{sch} cop go Ambrst *συνεργ. εισ υμ.* | *αδ. ημων*: F^{gr} *αδ. υμων* | *δοξα χρι.*: am fu demid harl Ambrst Pelag *gloriae Christi* | *χριστου*: CF^{gr} fu* aeth *κυριου*, tol *dei*

24. *υπερ υμων*: D^{gr*}G 71. 73. 137. g *υπ. ημων* | *ενδεικνυμενοι* cum BD* E*FG 17. d e g go ... ς *ενδειξασθε* cum ℵCD$^{b et c}$E**KLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{670} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al | *εισ προσωπον* cum ℵBCDEFGKLP al longe plu it vg syr^{utr} cop arm aeth go Chr Euthal^{cod} rell ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 132. 134. 137. al vix mu

IX. 1. *γαρ* (syr^{sch} Or$^{int\,4,678}$ *de ministerio autem*, go *at de ministerio*): C 2. 41. 115. arm om | *μοι*: B *εμοι* | *το*: FG 109. Thdrt^{cod} Dam *του* ... C 17 (sed habet *προγραφειν*) 73. om

2. *καυχωμαι*: 73. *κεκαυχημαι* | *περυσι*: D^{b} 17. 73. 13^{lect} c^{scr} *περισυ*, D*FG *περσυ* | *το* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵB 17. ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *ὁ* cum CDEFGKLP al fere omn Chr^{674} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *υμων* cum ℵBCP 17. 39. 67** 74. a^{scr} 8^{pe} (e sil) Euthal^{cod}, item (*vestra aemulatio*) f vg syr^{sch} cop arm Or$^{int\,4,678}$ Ambrst al ... ς Ti *εξ υμων* cum DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam, item *quae ex vobis est* (g om) *aemulatio* d e g fu et al^{lachm} go syr^{p} :: *ο εξ υμων ζηλοσ* speciose dictum est, sed propterea non exemptum a suspicione alieni, modo ne de ineptis librariis cogites

3. *επεμψα* (et. d e f g vg Ambrst): D^{gr}E^{gr} demid al^{lachm} cop arm Aug op mon Pelag *επεμψαμεν* (D* *επενψ-*), item aeth *miserunt* | *το καυχ. ημων*: B* Dam *το κ. υμων* | *το υπερ υμων*: F^{gr}G 45. g Chr^{674} om. Cf d e f vg *ut ne* (d e *uti non*) *quod gloriamur* (d e *-mus*) *de vobis*, g *ut ne*

ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼσ ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μή-
πωσ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνεσ καὶ εὕρωσιν ὑμᾶσ ἀπαρα-
σκευάστουσ καταισχυνθῶμεν ἡμεῖσ, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖσ, ἐν τῇ
ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺσ 11, 17
ἀδελφοὺσ ἵνα προέλθωσιν εἰσ ὑμᾶσ καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προ-
επηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτωσ ὡσ εὐλο-
γίαν, μὴ ὡσ πλεονεξίαν.
6 *Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένωσ φειδομένωσ καὶ θερίσει,* Ga 6, 7 ss
καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαισ ἐπ' εὐλογίαισ καὶ θερίσει. 7 *ἕκαστοσ* Prov 22, 8

exultatio nostra | *ινα* sec: 37. 71. 73. arm syr[p] c.* Thdrt praem *αλλ* | LP 114. 115. 116. al *παρασκευασμενοι*

4. *μηπωσ*: D* *μη*, nec magis exprim *πωσ* d e f g vg Aug[op mon] Ambrst al | *εαν* (D* *αν*) ... BD[gr b] (non* nec[c]) om, item syr[sch] | FG *ευρουσιν* | *καταισχυνθωμεν*: D*et[b] (delevit enim demum[c]) א*L d e syr[sch] praem *και* | *λεγωμεν* cum אBC[2]LP al omn[vid] f vg syr[utr] cop (aeth *dicant*) Chr[675] Euthal[cod] Thdrt Dam ... C*DEFG d e g go Ambrst Aug[op mon] *λεγω*. Praeterea K om *ινα μη λεγ. υμ.*, 109. om *ημεισ ινα μη λεγωμ.* | *υμεισ*: B* Euthal[cod] *ημεισ* | *εν τ. υποστ. ταυτη* sine additam cum א*BCD*FG 8. 17. 23* 57. 67** 69. 70. 71. 177. 179. it vg cop aeth Euthal[cod] Aug[op mon] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *τησ καυχησεωσ* cum א[c]D[c]EKLP al pler syr[utr] arm go Chr[675] Thdrt Dam

5. *προελθωσιν*: F[gr]G[gr] 48. Thdrt[cod] *προσελθ.* | *εισ υμασ* cum אCKL al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al (Chr et Thphyl[ms] *προπεμψαι τουσ αδελφ. ινα προκαταρτ.*) ... Ln *προσ υμ.* cum BDEFG 37. 46. 93. | *προεπηγγελμενην* (Gb″) cum אBCDEFGP al[10] arm Euthal[cod] Thphyl. Ex Latinis *repromissam* vg, f Ambrst *promissam*, d e g m[24] *ante promissam*, Aug[op mon] *iam pridem repromissam* ... ς *προκατηγγελμ.* cum KL al pler Thdrt Dam Oec. Libere 119. Chr[675] *και προκαρτ. ταυτην την ευλογιαν υμ. ετοιμ. ειναι ουτωσ ωσ* etc | *υμων*: D* d e m[24] vg Pelag om (non item f g Aug Ambrst) | *ταυτην* (f *promissam hanc benedictionem vestram paratam esse*, vg *promissam benedictionem hanc par. esse*, item m[24]): F[gr]G g arm om (119. Chr vide ante) | *μη ωσ* cum א*FG 52. d e f g m[24] vg syr[sch] ar[e] Chr[676] (non[txt675]) Aug[op mon] Ambrst ... ς Ln Ti *και μη ωσ* cum א[c]BCD[gr]E[gr]KLP al pler syr[p] cop arm aeth go (Chr[txt]) Euthal[cod] Thdrt Dam | *ωσ πλεονεξ.* cum אBCDEFGKLP al plu Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) *ωσπερ πλε.* cum minusc ut[vi] paucis

6. *τουτο δε*: 37. 74. *αδελφοι* ... a[scr] al pauc om; 14. f m[24] vg (et. fu demid al, sed non am) cop Chr[676] (*τουτο δε λεγω. τουτεστιν οτι μετα τουτου κακεινο φημι.*) Ambrst al (non Aug[op mon]) add *λεγω*. Ln edidit: *τοῦτο δὲ (ὁ σπείρων – ἐ. εὐλογ. καὶ θερίσ.)* | *επ ευλογιαισ* pri et. Or[4,255] etc (f vg[clo] am demid al *in benedictionibus*) ... D*FG *εν ευλογια*, item *in benedictione* d e g m[24] fu al[lachm] cop go Or[int 2,204] Aug op mon Ambrst al | *επ ευλογιαισ* sec et. Or[4,255] etc ... D* *εξ ευλογιασ*,

καθὼσ προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπησ ἢ ἐξ ἀνάγκησ· ἱλαρὸν
γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεόσ. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸσ πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντεσ περισσεύητε εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼσ γέγραπται·
Ps 111 (112), 9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖσ πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰσ τὸν
Es 55, 10 αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰσ
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
γενήματα τῆσ δικαιοσύνησ ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰσ

item *de* (fu al *ex*) *benedictione* d e fu al[lachm] Or[int 2,304] Cyp[304] Ambrst al, f vg[clo] am demid al *de benedictionibus* ... F[gr]G επ ευλογια, g Aug cop *in benedictione* | και θερισει: D[gr*]E aeth om και

7. προηρηται cum ℵBCP 31. 67** 71. (F* προειρειται, F**G 17. προειρηται) Chr[cod] ap Wtst, item *sicut* (*secundum quod*) *proposuit* d e m[34] Cyp[304] Aug[op mon], *prout destinavit* f vg, *secundum propositum* g fu Ambrst Sedul, *sicut propositum habet* Hier[gal 4] ... ς Ti προαιρειται cum DEKL al pler Chr[677] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1042] Dam ad h. l. et[parall 475]

8. δυνατει cum ℵBC*D*FG ... ς Ti δυνατοσ cum C²D[b et c]EKLP al fere omn (sed 61. b[scr] o[scr] pergunt δε εστιν) Chr Thdrt Dam al (Euthal cod δυναται ut[vid], utitur compendio). Ex Latinis d e f vg Aug[op mon] Ambrst al *potens est*, g *potest* | δε: D[gr*] 109. 178. 3[pe] demid tol syr sch γαρ | παντοτε: F[gr]G 7. g om | αυταρκειαν ut ℵBC etc ... DEFGLP al ut[vi] mu -αρκιαν (D[c]E -τάρκιαν)

9. εισ τ. αιωνα (et. Clem[483] etc): FGK 6. 39. 42. 238. f g vg[clo] (et. harl tol, non am fu demid) aeth add του αιωνοσ

10. σπερμα cum ℵCD[b et c]EKLP al fere omn Chr[682] Cyr[glaph 228] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Ln σπορον cum BD*FG 80. : : Mc 4, 26 et 27 βαλη τον σπορον, και ο σποροσ βλαστα Lc 8, 5 et 11 του σπειραι τον σπορον αυτου et ο σποροσ εστιν non fluctuant, nec magis quod subsequitur πληθυνει τον σπορον υμων. Propterea σπερμα h. l. non a lectione Esaiae και ου μη αποστραφη εωσ αν μεθυση την γην και εκτεκη και εκβλαστηση και δω σπερμα τω σπειροντι και αρτον εισ βρωσιν, aliena manu derivatum puto. | τω σπειροντι: L 37. 47. τ. σπειραντι | χορηγησει et πληθυνει (C -νη) et αυξησει cum ℵ*BCD*P (αυξησει et. FG) al[15] d e f g r vg cop arm aeth Cyr[glaph 228] (et[esa 86]) Euthal[cod] Cyp[240] Aug[op mon] Ambrst al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι cum ℵ[c]D[c]F[gr]G[gr] (sed vide de his ante) KL al longe plu go Chr Cyr[esa 480] (επευχεται λεγων) Thdrt Dam al. Male h. l. ut toties alibi exscripsit E lectiones codicis D, ita ut daret χορηγησεαι et αυξησεαι, notato utroque loco ε, recte vero ex D[c] πληθυναι sumpsit. | γενηματα cum ℵBCDEFGKLP al ut[vi] plu (11 ap Scri, plus etiam ap Mtthaei) Euthal[cod] Chr[mosc 2], nec aliter Cyr[glaph 228] et[esa 86] (non item esa 480). Cf et. syr[p mg gr] γενημματα ... ς (= Gb Sz) γεννηματα cum minusc vix mu, item ut editi sunt Chr Thdrt Dam al

11. εν παντι: F[gr]G g Chr[683] (et.[mosc 2]) Aug[op mon] praem ινα sequente

πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτισ κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.
12 *ὅτι ἡ διακονία τῆσ λειτουργίασ ταύτησ οὐ μόνον ἐστὶν προσ-* Phl 2, 30
αναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλα καὶ περισσεύουσα
διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 *διὰ τῆσ δοκιμῆσ τῆσ διακο-*
νίασ ταύτησ δοξάζοντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆσ ὁμολογίασ
ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆσ κοινωνίασ
εἰσ αὐτοὺσ καὶ εἰσ πάντασ, 14 *καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπι-*
ποθούντων ὑμᾶσ διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 *χάρισ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.* 8, 16

X.

1 *Αὐτὸσ δὲ ἐγὼ Παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτητοσ* Ro 12, 1
καὶ ἐπιεικείασ τοῦ Χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰσ ὑμᾶσ· 2 *δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-*
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ λογιζομέ-

---

participio (g *locupletati*, Aug *ditati*). Sed f vg *ut in omnibus locupletati abundetis*, Cyp240 et304 Ambrst *ut in omnibus locupletemini*. | *ητισ*: DGr* 39. *ει τισ*, item *si quis* Ambrstcdd aliq eted vet | *δι ημων*: C2P al10 g* syrp mg Dam *δι υμων* | *τω θεω*: D* (nonb necc) om *τω* . . B *θεου*. Hinc Lned min om *τω*, eted mai habet [*τω*] *θεω*

12. *λειτουργιασ* et. ℵBDEFGLP etc ... C al pauc *-ργειασ*. Item (v. 11) B*L al *ευχαριστειαν* et (hoc versu) FGL al *ευχαριστειων*. | *τω θεω*: Lned min cum B 46. *τ. χριστω*. Libere f vg (non item Cyp Aug Ambrst) *in domino*. Ceterum Lned min *θεῷ.*12 (*ὅτι ἡ – τ. χριστῷ*),

13. *δια* ... Lned min praem *και* cum B | *τ. ομολογ. υμων*: 37. om *υμων* | *κοινωνιασ*: 39. 43. 1scr *διακονιασ* | *εισ αυτουσ*: P *εισ εαυτ.*

14. *δεησει*: 17. *δεησεισ*, item (sed differted rom) Ambrst *orationes* | *υπερ υμων*: ℵ*(sed ipse* correxit)BEGr 2. 4. 115. al *υπ. ημων* | *υμασ*: ℵc Ambrst add *ιδειν*, *videre*, item 17. 66mg praem *ιδειν*

15. *χαρισ* sine copula cum ℵ*BC*D*FG 17. 74. ascr d e f g vg (contra r *gratia ergo*) go Augop mon al (et. Ambrstms) ... ς (Gb00) add *δε* cum ℵcC3Dbet cEKLP al pler syrutr cop arm (aeth libere vertit) Chrsss Euthalcod rell Ambrstedd Sedul | D* *ανεγδιηγητω*

X. 1. *πραυτητοσ* cum ℵ*BFGP 17. 73. Euthalcod ... ς *πραοτητοσ* cum ℵcCDEKL al pler Chrsss Thdrt Dam al | *μεν*: K om | *εισ* (B *δι*', 92. *προσ*) *υμασ*: P *εν υμιν*, item *confido in vobis* f g r vg, *audeo in vobis* d e

2. DE 47. *παρρων* | *τη πεποιθησει*: C2 (a *δε το* usq *οπλα τησ* v. 4. omnia rescripta) cop add *ταυτη* | *τινασ*: C2 om

νουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντασ. 3 *ἐν σαρκὶ γὰρ περι-*
πατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 *τὰ γὰρ ὅπλα τῆσ*
στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸσ καθαίρεσιν
ὀχυρωμάτων, 5 *λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρό-*
μενον κατὰ τῆσ γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ πᾶν νόημα
εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 *καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντεσ ἐκδικῆσαι*
πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 *Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ Χρι-*
στοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ

---

3. *περιπατουντεσ* (FG *-ντασ*) et. Clem[508] Or[int 2,79] et[4,584] etc ... Or[1,622. 728] et[cat 65] Eus[ps 226. 320] *ζωντεσ*, Clem[495] *οντεσ*. Cf et. Diogn[5] *εν σαρκι τυγχανουσιν, αλλ ου κατα σαρκα ζωσιν.*

4. *στρατιασ* cum ℵ(B?)CDEFGKLP al mu (et quidem D[c]KLP 37. 47. e[scr] n[scr] *στρατιᾶσ*) ... ς Ln *στρατειασ* cum B (sed e manu emendatrice inlatum videtur) al plu[vid], nec aliter in Clem Or etc edi consuevit :: tanta vero formae *-τιᾶσ* auctoritas non deserenda, etsi alter locus, 1 Tim 3, 18, inter utramq formam magis fluctuat. Ceterum Ammonius notat: *στρατεία ἐκτεταμένωσ, τὸ πρᾶγμα· στρατιὰ συνεσταλμένωσ, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθοσ. ἐναλλάσσει δὲ πολλάκισ ἐν τῇ χρήσει.* Quae quum probentur ab aliis, ab aliis reprobentur (cf. Steph. Thes. Gr. Linguae), antiquissimos codd. in numero haberi par erit. | *τ. στρατ. ημων*: L per incuriam h. l. add *ου καθαιρεσιν* | Ln edidit: *στρατευόμεθα*[4] (*τὰ γὰρ - ὀχυρωμάτων*),

5. *καθαιρουντεσ* et. Clem[486. 596] Or[1,622. 2,314] et[prov] (Notitia[104]) et[cat 66] Bas[regg 454. 502. 508] Or[int 2,79. 287. 3,62] etc ... D[gr*] (E utramq lectionem miscet) *καθαιρουντων*. Cf et. Or[2,847] *- των ετοιμωσ εχοντων εκδικειν πασαν παρακοην και καθαιρουντων παν υψωμα επαιρομενον* etc (sed id non ad lectionem codicis D[gr*] pertinet) | *γνωσεωσ* et. Clem Or Meth[3,787] Bas etc ... 17. *δοξησ* | *και αιχμαλωτιζοντεσ* (D* *εχμαλ-*, 39. 71. e[scr] al fere[10] Dam *-τευοντεσ*): F[gr]G d e g m[95] om *και* | *εισ* (go praem *και*) *την υπα. του* $\overline{\chi\upsilon}$: D*EF[gr]G d e g m[95] go add *αγοντεσ*

6. *εν ετοιμω* (73. *εν ετοιμωσ*): D* Or[2,314] *ετοιμωσ* (E rursus inepte miscuit lectiones codicis D) | *πληρωθη*: C 39. r Aug[ep 185] add *προτερον* | *υμων η υπακοη*: D*et[c](non item[b])EF[gr]G d e g r Aug Ambrst *η υπακ. υμων* (D*F 114. d e g Ambrst[codd] *ημων*), item cat[415]

7. *βλεπετε;* ut et. ς (contra Ln Ti *βλεπετε.*). Sic praecepit etiam Thdrt ad h. l.: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον.* Aliter Gennad in scholio codicis 20: *κατὰ ἐπιτιμητικὴν ὑπόκρισιν τοῦτο ἀναγνωστέον.* Similiter Chr[606]: *ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἀπὸ τῶν φαινομένων δοκιμάζετε, ἀπὸ τῶν σαρκικῶν, ἀπὸ τῶν σωματικῶν.* Item cat[415] *ἀπὸ τῶν φαινομένων κρίνετε*, item Thphyl Oec. Consentiunt Latini: *videte*, ut d e f g r vg etc. | *πεποιθεν*: B *δοκει πεποιθεναι* | *χριστου*: D*E*FG d e f g fu floriac al[lachm] (non item r vg[ele] am demid etc) Ambrst (sed non[ed rom]) add *δουλοσ* | *παλιν*: P 14. d[scr] ante *λογιζ.* | *εφ* (et. Ln[ed min]) cum

Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι 12, 6 19, 10
καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκο-
δομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα
μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ
ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ
σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 τοῦτο λογιζέ-
σθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες,

---

ℵBL 21., item *apud* (*aput* d r) *se* d e f r vg, g *intra se* ... ϛ Ln$^{\text{ed mai}}$ Ti αφ cum CDEFGKP al pler Chr$^{\text{606}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam | και ημεισ sine additam cum ℵBCD*FGP al$^{\text{10}}$ d e f g r vg go syr^{utr} ar^{e} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Ambrst al ... ϛ Ti add χριστου cum D^{c}EKL al pler cop (certe ita Wilkins) Dam Oec

8. εαν τε cum ℵCDEKLP al pler r (*sive enim*) f vg (hi^{s} et Ambrst al *nam et si*) syr^{p} aeth (go *at quidem si quid*) Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... Ln$^{\text{ed mai}}$ εαν [τε] et$^{\text{ed min}}$ om τε cum BFG 17. 31. 73. 80. 177. 178. d^{scr} arm Chr Thphyl, nec magis expri d e g tol Sedul (habent *si enim*) syr^{sch} cop | περισσοτερον (17. 39. al$^{\text{6}}$ Chr$^{\text{606}}$ περισσον) cum ℵ*BCD*E*FGP 39. 46. 120. c^{scr} d e f g r vg (de his vide ante) go cop syr$^{\text{p txt}}$ arm aeth Euthal^{cod} Ambrst etc (vide ante) ... ϛ Ti praem και cum ℵ^{c}D^{c}E**L al pler syr^{sch} et$^{\text{p mg}}$ Chr Thdrt (και περισσ. τι καυχ. και περι τησ) Dam | τι (37* arm om) ... F^{gr}G d e g r^{vi} Ambrst Vig^{varimad} ante περισσ. pon | καυχησομαι cum ℵLP 114. 122. al$^{\text{3 scr}}$ (et haud dubie al) Thphyl ... ϛ Ln Ti καυχησωμαι cum BCDE(FG -σωμαι)K al pler^{vi} (17. -σωμεθα) Chr$^{\text{606 sq}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam | εξουσιασ ημων (aeth^{utr} υμων): C*P 115. 119. al pauc syr^{sch} ar^{e} cop Chr Thdrt Thphyl om ημων | ο κυριοσ (D*E*FG 8^{pe} d e f g r Vig^{varim} ο θεοσ) sine additam cum ℵ*BCD* 17. 66** d e am* fu** tol al lachm aeth Euthal^{cod} ... ϛ add ημιν cum D^{c}EFGKL al pler (74. d$^{\text{scr*}}$ ημων) demid go Thdrt Dam, item praem ημιν P 73. f vg^{cle} am** (r fu* *nobis dedit domin.*) arm syr^{p} Ambrst Vig^{varim}. Similiter vel praem vel add μοι syr^{sch} ar^{e} cop Chr$^{\text{606}}$ Thphyl

9. ινα: 6. 10. 37. 38. 48. 67. 72. 73. 74. 80. 115. a^{scr} f^{scr} f vg Ambrst al add δε | δοξω: D*EF^{gr}G d e g Ambrst δοξωμεν | ωσ αν: DF$^{\text{gr*}}$ om | εκφοβειν: DE d e g (sub *aut*) εκφοβουντεσ, *terrentes* (g *terrendo t tes*) ... P εκφοβων

10. αι επιστολ. μεν cum ℵ*B, item *quia epist. quidem* r Ambrst ... ϛ Ti αι μεν επιστ. cum ℵ^{c}DEFGKLP al omn^{vi} Meth$^{\text{epiph 561}}$ Chr$^{\text{607}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam, item *quoniam quidem epist.* d e f g vg | φησιν cum ℵDEFGKLP al omn^{vi} etc, item *inquid* d e, atque etiam cop aeth^{pp} ... Ln φασιν cum B, item *aiunt* r, *inquiunt* f g vg syr^{utr} go (arm *dicitis*) ... aeth^{ro} Method^{epiph} Ambrst om | εξουθενημενοσ cum ℵDEFGKLP etc (Dam εξουθενουμενοσ) ... Ln εξουδενημενοσ cum B

11. οιοι εσμεν (et. f g): F^{gr}G^{gr} οιοι μεν

τοιοῦτοι καὶ παρόντεσ τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρῖναι ἢ
συνκρῖναι ἑαυτούσ τισιν τῶν ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖσ ἑαυτοὺσ μετροῦντεσ καὶ συνκρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ
οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖσ δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνοσ, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸσ μέτρου,
Ro 12, 3 ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡσ μὴ ἐφικνούμενοι εἰσ ὑμᾶσ
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούσ, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν
ἀλλοτρίοισ κόποισ, ἐλπίδα δὲ ἔχοντεσ αὐξανομένησ τῆσ πίστεωσ

---

12. τολμωμεν: B τολμω | ενκρι- cum B*D* et συνκρι- cum B*D*FG ... ς Ln εγκρ- et συγκρι- cum אB[3]D[3]EK[si]LP etc | ενκριναι: FG 30. 80. n[scr] κριναι ... D*E add εαυτουσ, item (omisso εαυτουσ quod sequitur) D[b]; consentiunt autem d e *non enim audemus* (d *audimus*) *coniungere nos aut comparare quibusdam* etc. Praeterea D[gr*] om τισιν | αλλα: D*L 17. 37. 73. 74. a[scr] Chr[696] αλλ | εν εαυτοισ: F εν αυτοισ | εαυτουσ ante μετρουντεσ: א* om (suppl[a]) | εαυτουσ εαυτοισ: DEK 37. 73. 219. d e (hi[2] *comparantes nobis nosmetipsos*) Chr[696] Thdrt εαυτοισ εαυτουσ | ου συνιασιν cum א[a]B 10. 17. 31. 37. Euthal[cod] (συνίασιν) Thdrt; item א* 93. ου συνισασιν ... ς Ti ου συνιοῦσιν cum D[c]EKLP al pler (80. om ου) Chr Thdrt[cod] Dam al | ου συν. [13]ημεισ δε: haec conservavimus cum א(et* et[a] etc)BD[gr] [c]EKLP al fere omn r syr[utr] cop arm aeth go Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[civ dei 12,17] et[ps 34] et[faust 22, 47]; item certe ημεισ δε (sine ου συν.) 74** vg Pelag ... Gb[oo] cum D* FG 109 ([gr] et[lat]) d e f g Ambrst auct[sing cleric 526] Sedul Vig[varim 750]

13. ημεισ δε: vide ante | ουκ cum אBD*FGKLP al[30] Chr[696] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl ... ς ουχι cum D[c]E al longe plu Oec | εισ τα αμετρα: D*FG εισ το αμετρον. Item *in immensum* d e f g r vg. | καυχησομεθα (17. 47. 114. -χησωμεθα, 8[pe] -χωμεθα): FG f g auct[sing cler] καυχωμενοι ... Gb[o] cum D[gr*] d e | ου εμερισεν: M 49. 67** 74. a[scr] ου (sed M 67** οσου) εμετρησεν. Item *quam* (*qua*) *mensus est* d e f g vg auct[sing cler] Vig[varim]; contra r Ambrst *quam partitus est* | ημιν: F[gr]GL 46. 219* 13[lect] g om | θεοσ: DE d e Epiph[anc 6] (sed non[ed dind]) κυριοσ, item Vig[varim] *dominus Iesus* | εφικεσθαι: DE 109. Epiph[anc 6] Chr[mosc 1] αφικ.

14. ου γαρ ωσ μη cum אDEFGKLM al pler d e f g vg syr[utr] cop Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst al ... P 4. Chr ου γαρ μη ωσ ... Ln ωσ γαρ μη cum B 114. 116. (postea Ln ὑπερεκτ. ἑαυτούσ;) | εφικνουμενοι: Chr[696] εφικομενοι ... K 2. 123** αφικνουμενοι, FG αφικομενοι | αχρι γαρ (et. א[a]): א* d[scr*] om γαρ. Ceterum ediderunt Gb Sz (ἄχρι γὰρ καὶ – τοῦ χρι.) et Ln (ὡσ γὰρ καὶ – τοῦ χριστοῦ)

15. εν αλλοτριοισ: 89. 119. 178. Dam praem αλλ | κοποισ: F vitiose κονοισ, Thdrt[cod] πονοισ ... 3. Dam τοποισ | ελπιδα δε et. Clem[826] etc ... LM al[15] fere om δε, item Cyr[hr 241] (sed om ουκ εισ τα usq κοποισ)

ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰσ περισσείαν,
16 εἰσ τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κα-
νόνι εἰσ τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ 1 Co 1, 31 Ier 9, 23
καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνόσ ἐστιν δόκι-
μοσ, ἀλλ' ὃν ὁ κύριοσ συνίστησιν.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ ἀν-
έχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶσ θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶσ Eph 5, 26 s

| τησ πιστ. υμων: B d[scr] τ. πι. ημων | κανονα ημων: ℵ κα. υμων | περισσειαν ut ℵBD[c]ELM etc ... D*FGKP -σσιαν

16. υπερεκεινα: n[3] 109. 178. al (sed vix mu ut[vid]) ὑπὲρ ἐκεῖνα, ut et. editum Cyr[hr 241]; 116. υπερκειμενα

17. καυχωμενοσ: L (qui talia saepe habet) 47* al -χομενοσ

18. συνισταvων (Gb'') cum ℵBD*KFGMP al[15] Or[1,297] Ephr[278] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1197] Dam ad h. l. et ex[cod paris] bis[parall] (vdtr[506] et[720]) ... ς συνιστων cum D[c]KL al longe plu Dial[828] Eus[ps 679] Macar[gall 7,172] Chr[699] al | εστ. (FG add ο) δοκιμ. cum ℵ*BFGKLMP al omn[vid] g Or[1,297] Dial[828] Ephr[278] Euthal[cod] etc (Eus[ps] Macar Antioch om εστιν) ... ℵ[c] DE d e f r vg Dam[parall 506] (et[paris]) et[720] (non item[paris]) δοκιμ. εστ. | αλλ cum ℵDEFGKLP al omn[vi] Or Eus Ephr Euthal[cod] al mu ... ς Ti αλλα cum B et (sed pro loci natura certo dici nequit) M[vid]

XI. 1. οφελον cum ℵB(D* οφιλον)MP al plu Chr[708] et[2,608] Thdrt Dam Thphyl ... D[c]EFGKL al[25] Chr[mosc 1] Euthal[cod] Oec ωφελον :: cf ad 1 Co 4, 8. Gal 5, 12 | ανειχεσθε (et. ς Gb Sz) cum ℵBDEFGLMP al plu Chr[cod paris] et[mosc 1] et[2,608] Dam Oec ... K 37. 73. al[10] fere Euthal[cod] Chr[mosc 1] Thdrt ανεχεσθε ... ς[e] ηνειχεσθε cum minusc vix mu Chr[montf] ad h. l. Thphyl | μου: FG d e f g r vg Lcif[239] Ambrst al post αφροσυνησ pon sive expri, vide post | μικρον τι (et. ς[e]) cum ℵBDEM 17. 118. 121. 137. n[scr] al vix mu f vg go syr[p] Chr[2,608] Thphyl ... ς Gb Sz om τι cum FGKLP al plus[50] d e g r Chr ad h. l. et[3,347. 349] Euthal[cod] Thdrt Dam Oec Lcif Ambrst | αφροσυνησ cum ℵBDEP (vdtr et. M sed periit) 17. 118. 121. 137. al vix mu, item ς[e] τησ αφροσυνησ cum FG al? Chr[2,608] Thphyl, 49. αφροσυνην. Latinos vide post ... ς Gb Sz τη αφροσυνη cum KLP al plu (plerique qui τι om) Chr[708] et[3,347. 349. 357] Euthal[cod] Thdrt Dam Oec. Ex Latinis sic vero f vg *utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae;* d e *utinam portaretis pusillum insipientiam meam;* g *utinam pateremini paululum t pusillum imprudentiam meam;* r Lcif *utinam sustineretis modicum* (Lcif *pusillum*) *insipientiae meae*, Ambrst *utinam sustineretis pusillum imprudentiam meam.* Item go *utinam pateremini meae modicum aliquid insipientiae,* syr[p] *utinam autem pateremini meam paulisper insipientiam,* syr[sch] *uti-*

Gn 3, 4 ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι
δὲ μήπωσ ὡσ ὁ ὄφισ ἐξηπάτησεν Εὕαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπο τῆσ ἁπλότητοσ τῆσ εἰσ Χριστόν.
Ga 1, 6 ss 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενοσ ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ-

nam autem tolerantes fueritis me paullulum ut loquerer stulte, cop *utinam sustineretis me paulisper in insipientia mea*, arm - - *μικρον τι και τησ μου αφροσυνησ* | *ανεχεσθε*: א *ανασχεσθε* (nec correctum)

2. *θεου ζηλω*: 37. 48. 72. *ζηλ. θε.* | *τ. χριστω*: 37. *τ. θεω*, Or[3,480] *τ. κυριω* (non item Or[3,479] *κατα το· βουλομαι δε τουσ παντασ υμασ παρθενον αγνην παραστησαι τω χριστω*, cf et.[3,480]. Accurate vero hunc locum reddit Or[int 2,150] *statui enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo*, item[262] ac[saepe])

3. *φοβ. δε*: L om *δε* | *μηπωσ* et. Clem[544] Or[gall 14,26] Eus[ps 309] Epiph[275. 666] etc ... FG a[scr] Chr[705 bis] (*διο φησι· μηποτε*, item *λεγων· μηποτε*. Sed paullo ante affert verba contexta cum *μηπωσ*) et[10,632] (non item[alib]) *μηποτε* ... D* Clem[553] *μη*. Ex Latinis f g Hier[ezech 32] *ne forte*, contra d e r vg Lcif[229] Ambrst Hier[iovin 2] al mu nil nisi *ne* | *ωσ*: excidit (post *μηπωσ*) in L | *ο οφισ*: 114. c[scr] d[scr] al Chr[705] et[10,815] et[9,772] (non item[alib]) Dam om *ο* | *εξηπατ. ευαν* cum אBFGMP 17. 37. 80. g cop aeth Clem[544. 547] Or[gall 14,26] et[int 2,348. 3,284] Eus[ps 309] Epiph[275. 666] Euthal[cod] Hier[ezech] et[iovin] Gaud[serm 9] (א* *υμιν* pro *ευαν* scripsit, sed ipse* suprascripsit *ευαν*) ... ς *ευαν εξηπατ.* cum DEKL al pler d e f r vg go syr[p] arm Clem[553] Chr[705] et[1,471] Thdrt al Or[int 4,481] Lcif[229] Ambrst al mu | *εν τη* et. Clem[544] Or[gall 14] Epiph[275. 666] etc (d e *de astutia sua*, g *in astutia sua*, Or[int 3,284] *in nequitia sua*) ... DF[gr]* om *εν*, nec exprim f r vg Or[int bis] Lcif Ambrst Aug[ioh 8,2] ac[saep] al | *φθαρη* (KLP al *-ρει*) sine *ουτωσ* cum אBD*FGP 17. d e g r go cop arm Clem[544. 553] Eus[ps 309] (sed om et. *εν τη πανουργ. αυτ.*) Epiph[275] Euthal[cod] Lcif[229] Gaud[serm 9] ... ς Ti praem *ουτω* (*ουτωσ*) cum D[b et c]EKLM al pler f vg syr[utr] (aeth[utr] praem *fortasse*) Or[gall 14,26] et[int ter] Epiph[666] Chr[705] et[1,471] Thdrt Dam Archel[591] Aug[ioh 8,2] ac[saep] Ambrst al mu | *απο τησ απλοτητοσ* sine additam cum א[c]D[c]KLMP al pler f vg (vertunt ut et. Or[int] *a simplicitate*) syr[sch] et[p txt] Clem[544. 553] Or[gall] et[int 2,348] et (*a simplicitate fidei*) [4,481] Eus[ps 309] Chr[705] et[1,471] Euthal[cod] Thdrt al Hier[ezech 32] et[iovin 2], item *a castitate* Lcif[229] Ambrst al ... Ln add *και τησ αγνοτητοσ* cum א*BFG[gr]G 17. 74* a[scr] g tol go aeth[utr] syr[p] c.* Archel[591] Dam Aug[ioh 8] et[faust 21] (his ll. et alibi *a simplicitate et castitate*, sed[ep 188] et[civ dei 14,7] et[alib] tantum *a castitate*). Rursus D*E d e Epiph[666] habent *απο τησ αγνοτητοσ και τησ απλοτητοσ*. Cf et. Epiph[275] *απο τησ απλοτητ. και αγνειασ χριστου και δικαιοσυνησ*. | *εισ* $\overline{\chi\nu}$ cum אFGM 80. 89* d[scr] 8[pe] (k[scr] Eus[ps 309] *εν* $\overline{\chi\omega}$) ... ς Ln Ti *εισ τον* $\overline{\chi\nu}$ cum BDEKLP al pler Clem[544. 553] Or[gall 14,26] Epiph[666] Chr Euthal[cod] Thdrt al ... r Lcif Ambrst Gaud[serm 9] al *in Christo Iesu*

4. *αλλον*: 17. *ετερον* | *ιησουν*: FG 4* f g vg arm Ambrst al *χριστον* |

ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶσ ἀνείχεσθε· 5 *λογίζομαι γὰρ*
μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 *εἰ δὲ καὶ ἰδιώτησ* 12, 11
τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντεσ ἐν πᾶ-
σιν εἰσ ὑμᾶσ. 7 *ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖσ*
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 *ἄλλασ ἐκκλησίασ ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸσ τὴν ὑμῶν δια-*
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑστερηθεὶσ οὐ κατενάρκησα οὐ-
θενόσ· 9 *τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ-* 12, 13
θόντεσ ἀπὸ Μακεδονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα Act 18, 5

ελαβετε: FG *εδεξασθε* | *ευαγγ. ετερον*: F[gr]G g add *λαμβανεται* (g *acceρistis*) | *ανειχεσθε* cum ℵD[c]EGKLMP (F *ενειχεσται*) al plu Chr[mosc 1 semel] Euthal[cod] Dam ... ς (= Gb Sz) *ηνειχεσθε* cum 47. al mu (2 ap Scri) Chr[706 bis] Thdrt al (certe ut editi sunt) ... Ln *ανεχεσθε* cum BD* 17. Cyr[fid 120]. Item r *patimini*, contra d e f g vg Ambrst al *pateremini*.

5. *γαρ* cum ℵDEFGKLMP etc (arm *εγω γαρ ουτωσ λογιζομαι*) ... Ln *δε* c. B | *υστερηκεναι*: D*E d e r fu tol al[lachm] add *εν* (fu al om) *υμιν*. Sic d e r tol: *existimo enim me nihil minus fecisse in vobis ab aliis app.* (tol *a magnis app.*, r *ab his qui valde sunt apostoli*). Contra f vg *exist. enim nihil me minus fecisse a* (am om) *magnis app.* (fu *vobis ab aliis app.*), g *exist. me enim in nullo inferiorem esse qui supra modum sunt apostolis*, Ambrst *exist. enim me in nullo inferiorem fuisse iis qui valde sunt apostoli*.

6. *ει δε* (syr[p] c.*) *και* et. r *si autem et*, fu al[lachm] Ambrst *sed et si* ... D* om *δε*, item habent d e f g am demid tol *et si*, vg[cle] Pelag syr[sch] *nam et si*, go cop nil nisi *si* | *ιδιωτησ*: D*E d e g demid al[lachm] (Ambrst post *τω λογω*) add *ειμι* | *φανερωσαντεσ* cum ℵ*BF[gr]G 17. g (*manifestantes t -status sum*), item addito *εαυτουσ* M 108** 8[pe] go (*manifestavimus*) arm; 67. *φανερωσαι εαυτουσ* ... ς *φανερωθεντεσ* c. ℵ[c]D[c]EKLP al pler r (*manifestati facti*) vg[cle] (*manifestati sumus*, et. tol harl) syr[utr] cop Chr[706] Euthal[cod] Thdrt Dam Sedul (*manifesti sumus*) ... D*et[b] d e f am fu demid flor Ambrst al *φανερωθεισ* (*manifestus vel manifestatus sum*) ... 1. 108. *φανερωθεντι* | *εν παντι*: f g r vg Ambrst Pelag *in omnibus* | *εν πασιν*: FG f g r vg Ambrst Pelag om, nec exprim syr sch | *εν πασιν εισ υμας*: d e *in omnes vos*

7. *ἢ* (d e *an*, Aug[op mon] *numquid*): FG *η μη*, item f g r vg Ambrst Pelag *aut* (r *an*) *numquid* | *εμαυτον* cum ℵBKM al pler Or[3,734] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... DEFGLP 53. 74. 93. h[scr] *εαυτον*

8. *ουθενοσ* cum ℵBMP 17. 37. 80. 118** Euthal[cod] Dam ... ς *ουδενοσ* cum DEFGKL al pler Chr[710] Thdrt

9. *εμαυτον υμιν* cum ℵ*BMP (B *υμιν εμαυτον υμιν*) 17. 37** 73. 93. d e f vg Euthal[cod] (Aug[op mon] *me in vobis*; contra Ambrst[libere] *sine onere vestro me ipsum*) ... ς Ti *υμιν εμαυτον* cum ℵ[c]D[gr]E[gr]F[gr]GL (B

καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησισ
αὕτη οὐ φραγήσεται εἰσ ἐμὲ ἐν τοῖσ κλίμασιν τῆσ Ἀχαΐασ. 11 διατί;
ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶσ; ὁ θεὸσ οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυ-
χῶνται εὑρεθῶσιν καθὼσ καὶ ἡμεῖσ. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδα-
πόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰσ ἀποστόλουσ Χρι-
στοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸσ γὰρ ὁ σατανᾶσ μετασχηματίζεται
εἰσ ἄγγελον φωτόσ. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα-
σχηματίζονται ὡσ διάκονοι δικαιοσύνησ· ὧν τὸ τέλοσ ἔσται κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίσ με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν
ὡσ ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ

vide ante) al pler g go arm Thdrt Dam ... K 37* 115. om ὑμιν. Ln edidit* (τὸ γὰρ ὑστέρημα - ἀπὸ Μακεδ.),

10. χριστου: D[gr]* om (sed ipse* supplesse vdtr) | ου φραγησεται: ita et. ς[e] Gb Sz ... ς ου σφραγισεται de coniectura vel errore (tamen sic d[scr], 14. 74. 238. ου σφραγησετ.) | εισ εμε: FG 2. 120. 8[pe] εν εμοι ... Chr (et.[mosc 3]) Thdrt om | κλιμασιν: LP[vi] 37. al aliq κλημ- | τησ αχαΐασ: FG 14. om τησ

11. οτι: B om | ο θεοσ: D* Thdrt om ο

12. εκκοψω: 114. εγκοψω | L al pauc καυχονται | καθ. και ημεισ: F[gr] d[scr] καθ. κ. υμεισ

13. οι γαρ: F[gr]G[gr] ου γαρ | ψευδαποστολοι (etiam g pseudapostoli) ... D*E ψευδοαποστολοι. Item pseudoapostoli d e f m[61] r vg, nec aliter Ambrst Hier[gal 1] al. Apud Tert[marc 5,12] variant edd (ed. Seml. pseud-apostolos, non item[praescr 4]). | εισ αποστολουσ: FG om εισ (it vg transfigurantes se in apostolos; g sub t transfigurati etc)

14. ου θαυμα cum ℵBD*FGPR 17. 39. 67** 74. a[scr] Or[3,492] Euthal[cod] Dam[paris] ... ς ου θαυμαστον cum D[b et c]EKLM al pler Chr (ουδεν vel ut[mosc 2] ουθεν θαυμ.) Thdrt Dam ad h. l. | εισ αγγελον et. Clem[773] Or[1,746. 2,492] et[cat eph 215] Eus[ps 318] Cyr[hr 51. 78. 230] al mu Tert[marc 5,12] al mu ... D* d e m[61] Or[int 4,670 edd ante delar] Lcif[230] Ambrst Promiss[5] ωσ αγγελοσ

15. ουν: D* d e m[61] go syr[sch] arm Lcif[230] om | οι διακονοι (120. αγγελοι) αυτου: K om διακ. | αυτου: K εαυτου | ωσ διακ. δικαι.: Dam[paris] εισ διακονουσ δικ. | εσται et. Clem[611] etc ... D* d e m[61] Lcif εστιν (item go fit), r non exprim

16. με pri: 37. om | μηγε: D* μη | καγω μικρον τι cum ℵBDEFGKLMPR al plu it vg syr[sch] arm aeth go (cop ut glorier etiam paulisper) Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) μικρον τι καγω cum minusc pauc vi (nullus ap Scri) syr[p] Oec | καυχησωμαι cum ℵBFGM al plor Chr[719] Thdrt Dam ... DEKLPR 73. d[scr]* al Euthal[cod] καυχησομαι

λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ᾽ ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέωσ γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων
φρόνιμοι ὄντεσ· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ καταδουλοῖ, εἴ τισ
κατεσθίει, εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ εἰσ πρόσωπον
ὑμᾶσ δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ ἠσθενήκαμεν·
ἐν ᾧ δ᾽ ἄν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν πληγαῖσ περισσοτέρωσ, ἐν φυλακαῖσ

---

17. *ου κατα κυρ. λαλω* cum ℵBFGKPR al^{13} f g syr^{sch} arm aeth Bas$^{regg\,426}$ Chr^{719} Dam (Euthal^{cod} *ου δια* $\overline{χν}$ *λαλω*, sed *δια* $\overline{χν}$ in rasura) Or$^{int\,4,630}$ … ς *ου λαλω κα. κυρ.* cum DELM al pler d e r vg go cop syr^{p} Thdrt Thphyl Oec Or$^{int\,2,230}$ Aug$^{doctr\,4}$ Ambrst al. Sed pro *κατα κυριον* 114. f r vg^{clo} fu demid (non item am tol) Or$^{int\,bis}$ Ambrst Aug *κατα θεον*, *secundum deum*, 37. *κατα ανθρωπον*

18. *καυχωνται*: L al pauc *-χονται* | *κατα σαρκα* cum ℵ*D*FGR 17. 71. 73. 8^{po} Chr^{720} Dam … ς Ln Ti *κα. την σα.* cum ℵ^{c}BD^{c}EKLMP al pler Thdrt | *καυχησομαι*: 17. 37. g^{scr*} *-σωμαι*

20. *ανεχεσθ. γαρ*: arm add (de suo) *εἴ τισ ἐξαπατᾷ ὑμᾶσ* | *εισ προσωπον υμασ* cum ℵBD*et^{c}EFGP 17. 37. 73. o^{scr} 8^{pe} (e sil) d e f g r vg (sed am *in vos faciem* sic) syr^{p} aeth Euthal^{cod} Dam Or$^{int\,3,878}$ Ambrst al … ς *υμασ εισ προσωπ.* cum D^{b}KLM al pler syr^{sch} arm go Chr^{731} Thdrt

21. *ημεισ*: F^{gr}G g post *ησθενη.* pon | *ησθενηκαμεν* cum ℵB 17 (teste Gb^{ms}) 37. 73. 80. Euthal^{cod} … ς Ti *ησθενησαμεν* cum DEFGKLMP al pler Chr Thdrt Dam. Praeterea DE d e vg^{clo} demid al^{lachm} Ambrst (non item f g r am fu tol Aug$^{doctr\,4}$) add *εν τουτω τω μερει* | *δ᾽* et. f g r Aug: D* d e vg syr^{utr} Ambrst om | *εν αφρο. λεγω*: F^{gr}G g post *τολμω καγω* pon … ℵ* om *λεγω* (suppl ℵ^{a})

22. 23. *εισιν*; … ς (non ς^{e} Gb Sz) quater *εἰσιν*,

22. *ισραηλειται* (ut ubique edidimus) cum B*D*E*, item *-ληται* L et palimps^{pe} … ς Ln *ισραηλιται* cum ℵ(sed *ισδρα-*)B^{2}D^{c}E^{2}FGKMP etc

23. *χριστου εισιν*: F^{gr}G g *εισ. χρι.* | *λαλω* cum ℵBKLMP al pler syr^{p} cop arm etc … DEFG 1. e^{scr} Did$^{tri\,69}$ *λεγω*, item *dico* d e f g vg syr^{sch} go | *ὑπὲρ ἐγώ*: ita cum D^{c}M, separant etiam FP, L al$^{4\,scr}$ *ὕπερ ἐγώ* … G *υπερεγω*. Ln edidit *ὑπερεγώ*. | *εν πληγ. περισσ, εν φυλακ. υπερβαλλ.*, cum ℵ*F^{gr}G g Or^{1,237} Hil^{480} (g *in plagis abundantius in carcerib. supra modum*; Hil *in pla. abund. in custodiis eminentius*). Confirmat et. Or$^{3\,190}$ *τίσ δύναται ἡμῶν τοῦτο εἰπεῖν· εν φυλακ. υπερβαλλ.;* Item P *εν φυλ. υπερβαλλ. εν πληγ. περισσ.* … Ln *εν φυλακ. περισσ. εν πληγ. υπερβαλλ.* cum BD*et^{c}E 17. d e f vg (hi omnes *in carcerib. abund. in plag. supra mod.*) go aeth Or$^{4,463\,not}$ ex Philoc (sed *περισσευοντωσ*)

Dt 25, 3 ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις
Act 16, 22 τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι-
14, 19 27, 41 θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·
26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
2 Ti 3, 11 6, 4 ss κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ-
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν παρ-
εκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
Ro 1, 25 9, 5 μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ

Aug[doctr4] Ambrst al ... ς Ti *εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ.* cum ℵ[c]D[b]KLM al pler syr[utr] cop arm Or[3,316] Chr[726] Thdrt Dam ... Clem [612] Euthal[cod] *εν πληγ. υπερβαλλ.* omissis *εν φυλ. περισσ.*, Tert[scorp 13] *in carcerib. plurimum* omisso altero membro | *πολλακισ*: D[gr*] *πολλοισ*

24. *τεσσερακοντ.* cum ℵB*DE ... ς *τεσσαρακ.* cum B[3]KLP etc ... FG $\bar{\mu}$

25. *εραβδισθην* cum ℵBDEFGKLP al permu (8 ap Scri, 5 ap Matth) Or[1, 257. 3,290] Eus[ps 333] Euthal[cod] al ... ς *ερραβδισθ.* cum M al plu Chr Thdrt Dam | P *εναυγαγησα*, d[scr] *εναβαγησα*

26. *πολλακισ*: D* d e syr[sch] *πολλαισ*

27. *κοπω* (F *κονο*, ut v. 23. *κονοισ*) cum ℵ*BDEFG d e g go ... ς (Gb°) praem *εν* cum ℵ[c]KLMP al omn[vi] f vg Or[3,290. 296] et[int 2,103] Bas[regg 332] Chr[727] Euthal[cod] Thdrt Dam Aug[doctr4] Ambrst al | *διψει*: B* al[2 scr] Or[3,296] -*ψη* | *πολλακισ* bis: D* d e f vg syr[sch] *πολλαισ*

28. *επιστασισ* cum ℵBDEFG 17. 39. 67** 8[lect] (et 17[lect] *επιτασισ*) k[scr] 8p[e] (e sil) Euthal[cod] (item[lib] Naz[1,29] *επιστασια*) ... ς Ti *επισυστασισ* cum KLMP al pler Chr[727] Thdrt Dam. Explicat Chr[727] *οἱ θόρυβοι, αἱ ταραχαί, αἱ πολιορκίαι τῶν δήμων καὶ τῶν πόλεων ἔφοδοι.* Ex Latinis d e *concursus in me*, Aug[doctr4] et[ps 96] et[gal 28] *incursus in me*, f g vg Ambrst al *instantia mea* :: cf ad Act 24, 12 | *μοι* cum ℵ*BFG 17. Euthal[cod]. Eandem lectionem videntur reddidisse d e Aug[ter] *incursus in me*, item syr[utr] *coetus qui est super me quotidie* ... ς Ti *μου* cum ℵ[c]DEKLMP al pler f g vg (de his vide ante) Chr[727] Thdrt Dam | *η καθ ημεραν*: FG *η* (F* om) *καθημερινη*. Rursus FG om *η* quod sequitur ante *μεριμνα*

30. *μου*: B om

31. *ο θεοσ*: D*E d e add *του ισραηλ* | *του κυριου* sine additam cum ℵB FG[gr]GKL al[25] g am al[lachm] go syr[p] Chr[729] (et.[mosc 2]) Dam ... ς (Gb°) add *ημων* cum DEMP al plu d e f vg (et. fu demid al) syr[sch] cop arm aeth Euthal[cod] Thdrt Aug[doctr4] et[alib] Ambrst al | *ιησου* sine additam cum ℵBFG[gr]G 17. 31. 37. 118. g am al[lachm] go syr[p] arm Chr (et.[mosc 1])

ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ Ga 1, 20
ὁ ἐθνάρχησ Ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν Act 9, 25
πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
τείχουσ καὶ ἐξέφυγον τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτα- 11, 30
σίασ καὶ ἀποκαλύψεισ κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ

... ς add *χριστου* cum DEKLMP al pler d e f vg (et. fu demid al) syr[sch] cop aeth Euthal[cod] Thdrt Dam Aug Ambrst al | *εισ τουσ αιωνασ*: haec K suppl in mg

32. *πολιν δαμασκηνων* cum ℵBD*et[c]EFGP 17. 37. 74. a[scr] Euthal[cod], item it vg arm ... ς Ti *δαμασκ. πολιν* cum D[b]KLM al pler Chr[729] Thdrt Dam | *πιασαι με* sine *θελων* cum BD* d e f vg syr[sch] ar[e] arm Procop esa 245 (*φησι γουν ο παυλοσ· εν δαμασκω ο εθναρχησ αρετα του βασιλεωσ δαμασκηνων εφρουρει την πολιν πιασαι με*) Ambrst al ... ς add *θελων* cum ℵD[c]EKLMP al omn[vid] go Chr Euthal[cod] Thdrt Dam; item praem *θελων* F[gr]G g cop syr[p] aeth

33. *εν σαργανη* (K -*νει*) et. Or[2,394 bis] etc ... F[gr]G[gr] om. Explicat 112[mg] *ἐν σφυρίδι*. Similiter apud Zonaram *εἶδοσ σπυρίδοσ* dicitur.

XII. 1. *καυχασθαι δει* (et. Sz Ln, item Gb') cum BD[c]EFGLP 17. 31. 37. 39. 108. 137. al plus[30] d e f g vg go syr[utr] ar[e] Euthal[cod] Ambrst al. Sed 39. 17[lect] f vg Euthal[cod] Ambrst al praem *ει*, item ℵ[c] lectione primae manus *καυχασθαι δε* non mutata ... ς (= Sz, hunc et Gb' vide ante) Ti *καυχασθαι δη* cum KM al plu aeth[utr] (*δη* per *et ecce* expresso) Ath[gall 5,238] (*ελεγεν· καυχασθαι δη ου συμφερει μοι, αλλα τα τησ ασθ. μου καυχησομαι*) Chr[782 ss] Thdrt Dam Oec. Item ℵD* 114. cop Thphyl *καυχ. δε* | *ου συμφερον* (P -*ρει*) *μεν* cum ℵBFGP 17. 67**, item (vide post) f (g) vg cop. Similiter D[gr*] syr[sch] ar[e] aeth go Euthal[cod] *ου συμφερει* ... ς Ti *ου συμφερει* (DE *συνφ*-) *μοι* cum D[c]EKL al pler d e (g *mihi quidem*) syr[p] (sed add c. ob. *autem* post *ου*) Ath (ut ante) Chr Thdrt Dam Thphyl Oec Sedul (Ambrst vide post) | *ελευσ. δε* cum ℵBFGP 17. 73. 80. 118. 213. f g vg cop arm Euthal[cod] Dam Ambrst al. Sed B 213. *ελ. δε και* ... ς Ti *ελευσ. γαρ* cum DEKL al pler syr[utr] go (d e *ei* pro *enim*? pro *et*?) Chr Thdrt Thphyl Oec. Sic igitur totum locum reddiderunt interpretes: d e *Gloriari oportet, non expedit mihi, veniam ei ad*, g *Gloriari oportet, non expedit mihi quidem, veniam autem ad*, f vg Sedul *Si gloriari oportet, non expedit quidem* (Sedul *mihi*), *veniam autem ad*, Ambrst *Si gloriari oportet, sed non opus est mihi, veniam autem ad*; go *Gloriari oportet, sed non melius est, et enim venio ad*, syr[sch] *Gloriari oportet, sed non expedit, venio enim ad*, syr[p] *Gloriari oportet, non* (*autem* additur c. ob.) *expedit mihi, veniam enim ad*, cop *Gloriari autem non expedit quidem, veniam autem ad*,

ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώ-
ματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ τρίτου
οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
11, 11 χωρὶσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰσ τὸν
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
9, 10 11, 30 λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω

---

aeth *et ecce gloriari quidem non rectum est, veniamus quoque ad.* Ita Euthal[cod] (corrupte): *εἰ καυχᾶσθαι δεῖ οὐ συμφέρει· ἐλεύσομ. δὲ εἰσ.* Ad commendandam autem lectionem Elzevirianam facit Chr[723]: *τί τοῦτο; ὁ τοσαῦτα εἰπών, φησί· καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι, φησὶν ὡσ οὐδὲν εἰρηκώσ; οὐχ ὡσ οὐδὲν εἰρηκώσ, ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μεταβαίνειν εἰσ ἕτερον εἶδοσ καυχήσεωσ, ὃ μισθὸν μὲν οὐκ ἔχει τοσοῦτον λαμπρότερον δὲ δοκεῖ δεικνύναι τοῖσ πολλοῖσ, οὐ τοῖσ ἀκριβῶσ ἐξετάζουσι, φησί· καυχ. δὴ οὐ συμφ. μοι. τὰ γὰρ μεγάλα καυχήματα ταῦτα ἅπερ ἀπηριθμήσατο, τὰ τῶν πειρασμῶν. ἔχει δὲ καὶ ἕτερα λέγειν, τὰ τῶν ἀποκαλύψεων, τὰ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. καὶ τίνοσ ἕνεκεν φησίν· οὐ συμφ. μοι;* etc. Nec minus eandem lectionem testatur Thdrt: *ἐμοὶ μὲν οὐ λυσιτελὴσ ἡ τούτων διήγησισ, ὑμῖν δὲ σύμφοροσ· τῆσ ὑμετέρασ τοίνυν προμηθούμενοσ ὠφελείασ ἀναγκάζομαι λέγειν ἅπερ ἐμαυτῷ συμφέρειν οὐκ οἴομαι.* | *εισ*: FGP add *τασ* (sed FG *τα* habent) | *κυριου*: F[gr]G g *χριστου*

2. *εν σωματι*: D*E* *εν τω σωμ.* | *του σωματοσ* cum ℵDEFGKLM al fere omn Or[1,864] Meth[epiph573] Ath[472. 678] al mu ... Ln om *του* cum B d[scr] (d[scr] om et. v. sq) | *εωσ*: FG add *του*

3. *ειτε εν σωματι*: 2. 17. 23. 28. 73. Chr[723] Thdrt Thphyl add *ουκ οιδα* | *χωρισ* cum BD*E* Meth[epiph573] ... ς *εκτοσ* cum ℵD[b et c]E**FGKLMP al omn[vid] Chr[723] Euthal[cod] Thdrt Dam. Etiam it vg *extra corpus.* | *ουκ οιδα* cum ℵDEFGKLMP al omn[vid] it vg rell Or[int 4,604] Chr Euthal cod Thdrt Dam etc ... Ln om cum B Method[epiph573] | *ο θεοσ οιδεν*: Chr (et.[mosc?]) om. Habet autem[723] totum locum sic: *και οιδα οτι ηρπαγη εισ τον παραδεισον (ειτε εν σωματι ουκ οιδα, ειτε εκτοσ του σωματοσ ουκ οιδα) και ηκουσεν αρρητα ρηματα, α ουκ εξον ανθρωπω λαλησαι.* | *εξον* (LP 17. *εξων*) *ανθρωπω* et. Naass[hipp 112] Basilid[hipp 241] Clem[698] Or[1,196. 282. 698] ac[saepe] Ath[534] etc ... Or[4,106] *εξον ανθρωπον.* Item L 47. b[scr] 14[lect] *εξ. ανθρωπων.* Cf Naass[112]: *εἰπὼν ἡρπάσθαι ὑπὸ ἀγγέλου καὶ γεγονέναι ἕωσ δευτέρου καὶ τρίτου οὐρανοῦ εἰσ τὸν παράδεισον αὐτὸν καὶ ἑωρακέναι ἃ ἑώρακε καὶ ἀκηκοέναι ῥήματα ἄρρητα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.* Item Basilid[241]: *ἤκουσα ἄρρητ. ῥήμ., ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.*

5. *υπερ* (Or[4,166] *περι*) *του τοιουτου*: M om *του* | *υπερ δε* (et. Or[4,166]): D* *περι δε* | *ταισ ασθενειαισ* (D* *τοισ ασθενημασιν*) *μου* cum ℵD[c]EFGKLMP al pler f g vg go aeth[utr] Ath[gall 5,226] Euthal[cod] Thdrt Dam al Amb[luc 4,1341 et parad 145] Ambrst al ... Ln om *μου* cum BD* 17. 67**

καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ,
μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
7 *καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη*
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ

109. d e syr^{utr} cop arm :: cf ad v. 9 ubi iidem fere testes in eadem re consentiunt

6. *γαρ*: P arm Chr^{3,120} et^{3,396} *γαρ και* ... K go *δε*, Chr^{734} *δε και* | *καυχησασθαι*: FG *καυχασθαι* | 17. *μηπωσ εισ εμε λογισ. τισ* | *ακουει* sine *τι* cum ℵ*BD^{c}K**F^{gr}G 17. 37. 67** g am fu* demid tol harl** syr^{sch} cop arm aeth Or$^{1,197.\ 4,181}$ et$^{int\ 3,962}$ Euthal^{cod} ... ς Ln add *τι* cum ℵ^{c}D*K*KLP al pler d e f vg^{clo} fu** harl* go syr^{p} Chr^{735} et^{10,584} et^{alib} Thdrt Dam Thphyl Oec Ambrst al :: id quod ex usu Graecorum ad ornandam orationem addi poterat, quemadmodum nec a patribus quos indicavimus abiectum est | Ln sic: *ἀσθενείαισ* ^{6} (*ἐὰν γὰρ θελήσω* – *ἐξ ἐμοῦ*) ^{7} *καὶ τῇ ὑπερβ.*

7. *ινα μη* cum DEKLP al fere omn d e f vg go syr^{utr} arm Ir$^{int\ 295}$ (*Et ut sublimitate revelationum non extollar*) Or$^{int\ 2,381}$ (*Et ex sublimitate revelationum ne extollar*) et^{3,962} (*Et ne magnitudo revelationum extollat me*) Ath$^{gall\ 5,238}$ Chr^{735} et^{3,396} Thdrt ad h. l. et^{2,77} Dam al Aug$^{ep\ ioh\ 6,6}$ et^{alib} Ambrst al ... Ln praem *διο* cum ℵABFG 17. (item 67. *διο* pro *ινα*) g Euthal^{cod}. Cf et. aeth – *prout viderunt me et prout audiverunt me, quoniam excelluit in hoc etiam revelatio. Verumtamen ut quidem ne efferrem me, datus est.* | *υπεραιρωμαι*: DKLP 37. al aliq -*ρομαι* | *εδοθη*: harl *datus est enim*, verbis *et ne magnitudo* cum v. 6 connexis | *σκολοψ* (et. syr$^{p\ mg\ gr}$): LP al *σκολωψ*, K al *σκωλωψ*, 37* d^{scr} *σκωλοψ* | *σαρκι*: FG f g vg Or$^{int\ 2,381}$ Cyp^{232} Bas$^{lat\ 2,697}$ al (non item Ir$^{int\ 295}$ Ambrst al) add *μου* | *σαταvα* cum ℵ*A*BD*FG 17* 67** cop (Or^{1,268} et^{3,200} sec *του σαταvα*), item *Satanae* it vg Ir$^{int\ 295}$ Or$^{int\ 2,381}$ et^{4,601} Tert$^{pudic\ 13}$ Cyp^{232} etc ... ς Ti *σαταν* cum ℵ^{c}A**D$^{b\,et\,c}$EKLP al pler al fere omn syr$^{p\ gr\ mg}$ Or$^{3,300\ pri}$ Ath$^{gall\ 5,238}$ Mac$^{gall\ 7,30}$ et^{183} Chr^{735} et^{1,196} Euthal^{cod} Thdrt Dam (et Dam^{paris}) al | *κολαφιζη*: 17. d^{scr} 118. al -*φιζει* | *ινα μη υπεραιρωμαι* (P 37. al aliq Dam^{paris} -*ρομαι*) cum ℵ^{c}BKLP al fere omn syr^{utr} cop arm go Or^{1,268} (*δειται σκολοποσ του σαταvα κολαφιζοντοσ αυτον, ινα μη υπεραιρηται*) et^{3,300} (*αυτω* – *εδωκεν αγγελον σαταν ινα αυτον κολαφιση, ινα μη υπεραιρηται. και περι τουτου τρισ τ. κυ. παρεκαλεσεν* etc) Mac^{30} (inde ab *εδοθη* affert) Bas$^{lat\ 2,697}$ Chr^{1,196} (ut Mac) Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{2,77.\ 138}$ Dam al Tert$^{pud\ 13}$ (*datum sibi ait sudem angelum Satanae, a quo colaphizaretur ne se extolleret*) Cyp^{232} et^{306} (*Datus est mihi* etc) Hil^{283} (*Et propter eminentiam revelationum datus est mihi stimulus* etc) Ambrst (totum versum habet) etc ...... Gb° Ln [*ινα μη υπεραιρ.*]. Omittunt enim ℵ*ADEFG 17. d e f g vg aeth^{utr} Ir$^{int\ 295}$ (*Et ut sublimitate revelationum* etc) Aug$^{ep\ ioh\ 6,6}$ et^{alibi} al, item Chr^{735} et$^{3,396.\ 601}$ et^{5,585} et^{10,519} (at idem habet ^{1,196}) :: istius versus scriptura perdifficilis. Deseruimus fere quos sequi solemus codices. At *διο* si a Paulo profectum esset, quis eiecturus fuisset? Verba vero *και τη υπερβ. τ. αποκ.* ipsum Paulum non

ὑπεραίρωμαι. 8 *ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ.* 9 *καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρισ μου· ἡ γὰρ δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ Χριστοῦ.* 10 *διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαισ, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, ἐν διωγμοῖσ καὶ στενοχωρίαισ, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατόσ εἰμι.*

6 11 *Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖσ με ἠναγκάσατε. ἐγω γὰρ ὤφειλον*
11, 5 *ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-*

cum eis quae praecedunt coniunxisse quum pro eo modo quo dicta sunt tum pro sententiarum continuatione certum videtur; nec aliter intellexerunt Ir Or Ath cum interpretibus praeter Aethiopem omnibus. Admisimus etiam repetita verba *ινα μη υπεραιρ.*, quae ut italae codices, quos vg secuta est, abiecerunt omnes, ita patrum Latinorum testes italae antiquissimi (praeter Ir^{int}) omnes agnoscunt. Vix dubium est quin offenderit eorumdem verborum repetitio.

8. *υπερ* (Or^{3,200} *περι*) *τουτου* (Latini *propter quod* vel *propter hoc*): A Ir int^{295} (sed habet *Et super haec*) Or^{3,200} (vide supra) Thdrt ad h. l. et ^{2,198} praem *και*, hinc Ln [*και*] | *τρισ τον κυριον* (et. Ir^{int} Or^{3,200} et^{int} ^{4,601} etc): D*E d e cop aeth *τ. κυρ. τρ.*

9. *ειρηκεν*: FG Chr^{787} et^{1,196} *ειπεν*. Cf et. Or^{3,200} *απεκρινατο αυτω ο κυριοσ και ειπεν αυτω·* | *δυναμισ* sine *μου* cum ℵ*A*BD*FG 67** d e f g vg go arm aeth Ir$^{int\,295}$ Or$^{int\,3,891.\,904}$ et^{4,601} Bas$^{lat\,2,807}$ Archel^{591} Tert$^{pud\,13}$ Cyp^{283} Ambrst al permu (nil probat Isid^{1,428} *ἡ θεία δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται* etc) ... ς (Gb^{o}) add *μου* cum ℵ^{c}A^{2}D$^{b\,et\,c}$EK LP al fere omn syr^{utr} cop Or^{3,200} et$^{cat\,178}$ Ath$^{gall\,5,220}$ Chr^{787} et$^{1,196.\,2,12.}$ ^{10,519} Euthal^{cod} Thdrt Pallad^{289} Dam al | *τελειται* cum ℵ*ABD*FG ... ς *τελειουται* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al omn^{vid} Or^{bis} (ut ante) Ath Chr (ut ante) Euthal^{cod} etc | *ασθενειαισ μου* cum ℵADEFGKLP al pler it vg syr^{sch} sah aeth go Or$^{3,190.\,392}$ al mu ... B 67** 71. harl syr^{p} cop arm Ir$^{295\,gr}$ et^{lat} (sed^{lat} fluct lectio) om *μου* | *επισκηνωση*: L 17. 47. 116. d^{scr} f^{scr} *-νωσει*

10. *ασθενειαισ* (et. d e f am fu demid harl tol Tert$^{scorp\,13}$ etc): F^{gr}G g vg^{cle} Or$^{int\,2,673}$ add *μου* | *εν αναγκαισ* (et. ℵ^{c}): ℵ* Or^{3,218} *και αναγκαισ* (ℵ* *εν-* sed ipse* *α* super *ε* notavit) | *εν διωγμοισ*: A om | *και στενοχωριαισ* cum ℵ*B Or^{3,218}, item 74. a^{scr} arm *και εν στεν.* ... ς Ln Ti *εν στεν.* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler it vg rell Or^{2,804} et$^{int\,2,673}$ Chr Euthal Thdrt Dam Tert al | *οταν*: FG *οτε* | *δυνατοσ ειμι* (d e f vg Or$^{int\,2,196}$ et^{257} etc *potens sum*): FG *δυνατω*, g *potentior t potens sum*

11. *γεγονα*: F *εγεγωνα*, G *εγεγονα* | *αφρων* cum ℵABDEFGK al plus^{15} it vg sah cop arm aeth Or$^{cat\,75}$ Euthal^{cod} Amb$^{fid\,4}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *καυχωμενοσ* (L al *-χομενοσ*) cum LP al plu syr^{utr} go Chr^{748} Thdrt Dam al | *υφ* (B*D^{gr*} om) *υμων*: A *υφ ημ.* | *ουδεν* (c^{scr} *ουθεν*) *γαρ* et. Eus$^{ps\,103}$ etc ... B *ουδ. γ. τι* ... F^{gr}G g *ου γαρ* | *υπερ-*

στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ- 1 Co 9, 2
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυ-
νάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας,
εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι- 11, 9
κίαν ταύτην. 14 ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 13, 1
καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧττον ἀγαπῶμαι;

λιαν: cf Ambrst „*quam illi valde apostoli. Valde*, hoc est nimis, sicut quibusdam videbatur."

12. τα μεν (18* 23. 39. 49. 74. 121. 123. a^{scr} c^{scr} μεντοι): 37. 71. 73. 80. 93. αλλα τα, 8^{pe} αλλα τα μεν ... FG αλλ ε τα μεν, g *sed t quidem* ¦ κατηργασθη (D^{gr}E^{gr} -σθην) cum B*DEFG d^{scr} ... ς Ln κατειργασθη cum ℵAB^{3}KL al fere omn Chr^{744} Thdrt Dam al | σημειοις τε cum ℵ*B 17. 39. 73. 74. a^{scr} Euthal^{cod} Dam ... ℵ^{c} τε σημειοις, F^{gr}G g syr^{sch} Chr^{744} και σημειοις ... Gb' Ln Ti σημειοις cum ℵ^{a}AD* 71. 80. 8^{pe} d e f am fu tol syr^{p} arm go Ambrst ... ς εν σημειοις cum D^{c}EK LP al pler vg^{cle} demid cop Thdrt al | 8^{pe} και ποικιλαις δυναμεσι

13. ησσωθητε cum ℵ*BD* 17 (ισωθ.) :: ex Herodoto affert Steph. Thes. ἑσσοῦσθαι, ἑσσοῦνται, ἑσσωθέντες (bis), ἑσσωμένοι ... ς Ti ηττηθητε cum ℵ^{c}AD$^{b et c}$KLP al fere omn Chr^{745} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... FG ελαττωθηται | υπερ: DE 8^{pe} παρα. Latini *minus habuistis quam ceterae* d e, - *prae ceteris* f g vg, - *caeteris* Ambrst | οτι: K 47. om | αυτος εγω: FG 37. d e f g vg (et. am fu demid etc, sed cod^{lacbm} *ipse ego*) go εγω αυτος | αδικιαν: FG αμαρτιαν. Latini omnes *iniuriam*

14. τουτο cum ℵABFG al plus^{35} d e f g vg go syr^{utr} sah aeth Chr^{746} Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl Ambrst al. Item ante τριτον D^{gr}E^{gr} 93. cop arm Did$^{mal 146}$ ... ς (= Gb Sz) om cum KLP al plu Thdrt Oec | καταναρκησω sine υμων cum ℵAB 17. 67** 71. 73. 80. aeth Euthal^{cod} Dam ... ς (Gb^{o}) add υμων cum D$^{b et c}$EKL al pler it vg (d e Ambrst *vos gravabo*, g *gravabo vos*, f vg *ero gravis vobis*) syr^{utr} sah cop arm go Chr^{746} Thdrt al, item D*FG add υμας | αλλα υμας cum ℵABDEFGLP 37. 47. 48. 74. 106. 109. 112. 238. al Euthal^{cod} Dam ... ς αλλ υμ. cum K^{sil} al plu Chr Thdrt | αλλα οι cum ℵA 17. 73. ... ς Ln Ti αλλ οι cum BDEFGK^{sil}LP al pler Chr Euthal^{cod} etc

15. εγω δε ... 17. am Or$^{int 2,302}$ (*libenter enim expend.*) εγ. γαρ | δαπανησω: D*E d e Ambrst add και εκδαπανησω (*impendam et superimpendam*) | ει sine και cum ℵ*ABFG 17. sah cop (go *tamen ut abundanter vos amans minus amer*; sah *si diligo vos multum, diligitis me*; cop *si diligo vos multum, diligent me etiam parum*) ... ς Ti ει και cum ℵ^{c}D$^{b et c}$EKLP al fere omn f vg (*licet*) syr^{utr} arm aeth Chr etc ... D* d e g Ambrst et ει et και om (d e *plus vos diligens minus diligor*, Ambrst *plurimum vos* etc ut d e, g *abundantius vos diligens minus diligor*) | αγαπω cum

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων π-
ανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμ-
ᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συ-
ναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τ-
ῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ
ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω
ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μή πως ἔρις, ζῆλος, θυμοί

[illegible]

ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·
21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, 12, 2
καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάν-
των ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς

---

it vg sah cop syr[p] Chr Euthal[cod] Thdrt al Ambrst al | εριθειαι (et. B[3]): B*P (αιρειθ.) al εριθιαι, D* al εριθιαι | φυσιωσεις (d e vg *inflationes*, Ambrst *tumores*, B*D[gr]* φυσιωσις) ακαταστασιαι (d e *dissensiones*, vg Ambrst *seditiones*, a[scr] -στασια) ... FG Chr (et.[mosc]) nil nisi φυσιωσεις, f g *seditiones*. Item Antioch[1079], sed add και τα εξης.

21. ελθοντος μου cum ℵ*ABFGP 39. 93. Euthal[cod]. Item με post ταπειν. (Gb +) cum eisdem et D*E 31. 37. 47. 57. d[scr] al aliq ... ς ελθοντα με cum ℵ[c]D[c]KL al pler go Chr[754] Thdrt ad h. l. et[2,40. 728] Dam, et om με post ταπειν. cum eisdem exceptis D*E al[10] | ταπεινωσει cum BDEF GLP al plus[12] Euthal[cod] Oec ... ς ταπεινωση cum ℵAK al longe plu Chr Thdrt Dam | ο θεος μου: f vg Tert[pudic 15] Aug[op 265] Ambrst al om μου, item syr[p] habet c.* | προς υμας (et. Thdrt ad h. l.): DE d e syr[sch] cop Thdrt[2,40] et[728] ante ταπειν. ... Tert[pud 15] plane om | και πορνεια: D*E d e go Tert[pud 15] om και. Libere Eus[ps 286] και μη μεταν. επι τη αμαρτια και ανομια και ασεβεια η επρ. | Ln ᾗ ἔπραξαν;

XIII. 1. τριτον (et. Dial[867] etc): ℵ[c]A 17. 28. 31. 39. 71. a[scr] al plus[30] (nonnulli om τουτο) vg aeth[utr] Dam Aug[cont parm 3] al praem ιδου | ερχομαι: A syr[sch] ar[e] ετοιμως εχω ελθειν | επι (ℵ[c]): ℵ* 35. praem ινα, item g (*ut* – *stabit*) syr[utr] arm | μαρτυρων: 17. 73. 74. a[scr] arm Dial[867] post τριων pon | και τριων: ℵ 32. 46. f vg arm Dial[867] η τριων. Libere ac vix ad h. l. respiciens Eus[dem 117] επι στοματος δ ουν δυο και τριων μαρτυρων συνισταται παν ρημα. Praeterea cf Mt 18, 16. 1 Tim 5, 19.

2. προειρηκα: D[gr]*E[gr] 4** 61. 113[mg] o[scr] demid Ambrst Pelag add γαρ | ως: D* d e syr[p] arm om | το δευτερον (Ambrst *secundo adventu*): fu demid tol *bis*, am *vobis* ... vg[cle] om | νυν sine γραφω cum ℵABD*FG 17. 23* 67** 80. (Sz ex errore addit 108. 109. 110. 111. 112.) d e f g vg aeth[ro] Euthal[cod] (sed add το τριτον) Aug[cont ep parm 3] al ... ς (= Gb Sz) add γραφω cum D[c]EKLP al pler syr[utr] arm go Chr[760] Thdrt Dam Ambrst al. Similiter cop aeth[pp] add *dico*. Cf Chr[com]: ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἅπαξ εἶπον καὶ δεύτερον, ὅτε παρεγενόμην· λέγω καὶ νῦν διὰ γραμμάτων. Rursus paullo post: λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιστολῆς.

16 *Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶσ· ἀλλὰ ὑπάρχων παν-*
οῦργοσ δόλῳ ὑμᾶσ ἔλαβον. 17 *μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸσ ὑμᾶσ,*
8, 6. 18 *δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶσ;* 18 *παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν-*
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶσ Τίτοσ; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖσ αὐτοῖσ ἴχνεσιν;
19 *Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ*
ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
οἰκοδομῆσ. 20 *φοβοῦμαι γὰρ μήπωσ ἐλθὼν οὐχ οἵουσ θέλω εὕρω*
Gal 5, 20 1 Co 3, 3 Ro 1, 29 etc *ὑμᾶσ κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπωσ ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί,*

ℵ*A 17. b^{scr*} d^{scr} sah cop :: cohaeret cum hac lectione interrogationis signum post *αγαπωμαι*, cuius loco ς Gb Sz Ln Ti punctum habent ... ς Ln Ti *αγαπων* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler it vg Chr^{747} Thdrt Dam. Praeterea cf syr^{sch} *etiamsi, quum abunde diligam vos, vos minus diligatis me:* syr^{p} *etiamsi abundantius diligam vos, minus diligar:* aeth *et si etiam valde amavi vos, me ipsum amavi.* | *ησσον* cum ℵ*ABD*P 17 (*ισον*). 73. ... ς Ti *ηττον* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... FG *ελασσον*

16. *εστω δε*: Dam *εισ τουτο δε* | *εγω*: FG^{gr}G g syr^{p} Thphyl add *δε* | *ου κατεβαρησα* cum ABD^{c}EKLP al pler Thdrt Dam; item D* *ουκ εβαρησα* ... ℵFG 20. 23* 37. 39. 47. 57. 73. a^{scr} Chr^{751} Euthal^{cod} *ου κατεναρκησα* | *υμασ*: ℵFG 23* al Chr Euthal^{cod} *υμων* | *αλλα* cum ℵABD*E*FG LP al Euthal^{cod} Dam ... ς *αλλ* cum D^{c}K^{sil} al pler^{vi} Chr (Thdrt plane om)

17. *απεσταλκα*: 37. 49. 73. 115. 119. Chr^{751} Thdrt *απεστειλα* ... DE *επεμψα* | *δι αυτου*: FG om, item f g vg (sed antea: *numquid per aliquem eorum quos*)

18. *υμασ*: L al *ημασ* | *περιεπατησαμεν*: G* g* add (:: scriptore ad 13, 2 aberrante) *οτι εαν ελθω παλιν ου φισομαι*

19. *παλαι* cum ℵ*ABFG^{gr} 17. 67** 8^{pe} (e sil) d e f vg (non harl*) Euthal cod Ambrst^{com} (*olim*, sed^{txt} *iterum*) Pelag ... ς *παλιν* cum ℵ^{c}DEKLP al pler g harl* go syr^{utr} cop arm (sah om, aeth *veruntamen*) Chr^{753} Thdrt Dam | ς *ἀπολογούμεθα;* | *κατεναντι* (Gb'') cum ℵABFG al^{10} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *κατενωπιον* cum DEKLP al pler Bas^{3,62} Thdrt Thphyl Oec | *θεου* cum ℵ*ABD*FGP 17. 37. 57. 115. Bas^{3,62} Euthal^{cod} ... ς Ti *του θεου* cum ℵ^{c}D$^{bet c}$EKL al pler Thdrt Dam al (Chr praeterit *κατεναντι* usque *λαλουμεν*) | Gb Sz *ἐν χριστῷ, λαλοῦμεν τάδε πάντα,* | *εν χριστω*: d e om (non item Ambrst, sed variant edd) | *αγαπητοι*: P 73. *αδελφοι*

20. *γαρ*: 31. 37. 73. 80. 118. syr$^{p\,mg}$ arm *δε* | *ευρω*: 17. *ευρησω* | *καγω*: FG 115. 119. Chr^{753} *και εγω* | *ερισ* cum ℵA 17. 39. al plus^{25} (qui citantur, 6 ap Scri) syr^{sch} arm Chr Thphyl ... ς Ti *ερεισ* cum BDEFG KLP al plu it vg sah cop syr^{p} go Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1079} Dam Oec Ambrst al | *ζηλοσ* cum ABD*FG 17. 39. syr^{sch} (sed pergit etiam *θυμοσ*) arm go Antioch^{1079} Dam ... ς *ζηλοι* cum ℵD$^{bet c}$EKLP al pler

ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεισ, ἀκαταστασίαι·
21 μὴ πάλιν ἐλθόντοσ μου ταπεινώσει με ὁ θεόσ μου πρὸσ ὑμᾶσ, 12, 2
καὶ πενθήσω πολλοὺσ τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάν-
των ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ· ἐπὶ στόματοσ δύο μαρτύ- 12, 14
ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
ὡσ παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖσ προημαρτηκόσιν καὶ τοῖσ

---

it vg sah cop syrp Chr Euthal[cod] Thdrt al Ambrst al | εριθειαι (et. B[3]): B*P (αιρειθ.) al εριθιαι, D* al εριθιαι | φυσιωσεισ (d e vg *inflationes*, Ambrst *tumores*, B*DE[gr]* φυσιωσισ) ακαταστασιαι (d e *dissensiones*, vg Ambrst *seditiones*, a[scr] -στασια) ... FG Chr (et.[mosc]) nil nisi φυσιωσεισ, f g *seditiones*. Item Antioch[1079], sed add και τα εξησ.

21. ελθοντοσ μου cum א*ABFGP 39. 93. Euthal[cod]. Item με post ταπειν. (Gb +) cum eisdem et D*E 31. 37. 47. 57. d[scr] al aliq ... ς ελθοντα με cum א[c]D[c]KL al pler go Chr[754] Thdrt ad h. l. et[2,40. 728] Dam, et om με post ταπειν. cum eisdem exceptis D*E al[10] | ταπεινωσει cum BDEF GLP al plus[12] Euthal[cod] Oec ... ς ταπεινωση cum אAK al longe plu Chr Thdrt Dam | ο θεοσ μου: f vg Tert[pudic 15] Aug[ep 265] Ambrst al om μου, item syrp habet c.* | προσ υμασ (et. Thdrt ad h. l.): DE d e syr[sch] cop Thdrt[2,40] et[728] ante ταπειν. ... Tert[pud 15] plane om | και πορνεια: D*E d e go Tert[pud 15] om και. Libere Eus[ps 206] και μη μεταν. επι τη αμαρτια και ανομια και ασεβεια η επρ. | Ln ᾗ ἔπραξαν;

XIII. 1. τριτον (et. Dial[867] etc): א[c]A 17. 28. 31. 39. 71. a[scr] al plus[30] (nonnulli om τουτο) vg aeth[utr] Dam Aug[cont parm 3] al praem ιδου | ερχομαι: A syr[sch] ar[e] ετοιμωσ εχω ελθειν | επι (א[c]): א* 35. praem ινα, item g (*ut* - *stabit*) syr[utr] arm | μαρτυρων: 17. 73. 74. a[scr] arm Dial[867] post τριων pon | και τριων: א 32. 46. f vg arm Dial[867] η τριων. Libere ac vix ad h. l. respiciens Eus[dem 117] επι στοματοσ δ ουν δυο και τριων μαρτυρων συνισταται παν ρημα. Praeterea cf Mt 18, 16. 1 Tim 5, 19.

2. προειρηκα: D[gr]*E[gr] 4** 61. 113[mg] o[scr] demid Ambrst Pelag add γαρ | ωσ: D* d e syrp arm om | το δευτερον (Ambrst *secundo adventu*): fu demid tol *bis*, am *vobis* ... vg[cle] om | νυν sine γραφω cum אABD*FG 17. 23* 67** 80. (Sz ex errore addit 108. 109. 110. 111. 112.) d e f g vg aeth[ro] Euthal[cod] (sed add το τριτον) Aug[cont ep parm 3] al ... ς (= Gb Sz) add γραφω cum D[c]EKLP al pler syr[utr] arm go Chr[760] Thdrt Dam Ambrst al. Similiter cop aeth[pp] add *dico*. Cf Chr[com]: ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἅπαξ εἶπον καὶ δεύτερον, ὅτε παρεγενόμην· λέγω καὶ νῦν διὰ γραμμάτων. Rursus paullo post: λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ.

λοιποῖσ πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰσ τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 *ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντοσ Χριστοῦ, ὃσ εἰσ ὑμᾶσ οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.* 4 *καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείασ, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖσ ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ.* 5 *ἑαυ-*

2. *οτι*: 37. om | *εισ το*: FG om, item arm

3. *επει* cum ℵABDEKLP al omn[vid] Bas[1,300] Chr[761] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[5,932] et[3,304] Dam, item *quia* (d e Aug *quia*, g *quia t quoniam*, Amb ps[118] *quoniam*) d e g syr[utr] cop go Aug[cont ep parm 3] Amb[ps 118]. Similiter F[gr]G *οτι* ... f vg Or[int 4,544. 625] Aug[ioh 69. 95] ac[sæp] al *an* (etiam *numquid*, Ambrst *quomodo*, Amb[ps 36] *quid*). Item *ει* Or[3,237. 298] et[4,106. 169] Melet[epiph 877] et Epiph[893] Mac[gall 7,212] Cyr[trin 571] Thdrt[2,86]. Item *ἤ* Or[4,377] et[gall 14,06] Dial[884] Cyr[hr 145] Bas[3,52] Thdrt[2,60. 5,1020] | *εν εμοι λαλουντοσ*: F[gr]G g *λαλ. εν εμ.* | *αλλα δυνατει* (67** 123** d[scr] *-ται*, 31. 122. g[scr] *δυνατοῖ*) ... L *αλλα αδυνατ.*, 121. al *αλλ αδυν.*

4. *και γαρ* pri loc sine additam cum ℵ*BD*FGKP 2. 17. 39. l[scr*] d e g cop aeth[utr] Eus[dem 495] Euthal[cod] Dam Thphyl Paulin[ep 24] al (cf Sabatier). Cf et. Eus[ps 136] *τον καιρον του παθουσ εν ω κατα τ. αποστολον εσταυρωθη εξ ασθενειασ, αλλα ζη εκ δυν. θεου*. Item Bas[1,550] *επειδη γαρ εσταυρ. εξ ασθ., ζη δε εκ* etc ...... ς Ti add *ει* cum ℵ[c]A D[b et c]EL al pler f vg go syr[utr] arm Chr[763] Thdrt Oec. Item Or[3,472] *ει γαρ και*. Similiter 31. 93. g[scr] Dial[857] *ει γαρ ει και*: quod confirmant Or[3,226] (*ει και απεθανεν εξ ασθ. αλλα* etc) Hipp[fragm 36] (Lag[134,26] *φησι· ει και εσταυρωθη* etc) Epiph[188] (*οτι ει και απεθανεν εξ ασθ. ζη δε* etc). Item *nam etsi* f vg Or[lat 4,038] (*quia etsi passus est ex* etc) et[1,193] (*etiamsi* etc) et[2,417] (*etsi*) Ps-Ath[2,539] (*nam etsi*) Hil[1077] al | *εξ ασθενειασ*: arm Ambrst al aliq *ex infirmitate nostra* :: quod ex interpretatione loci fluxit | *εκ δυν. θεου* ... 17. om *θεου*. Cf Hil[96] *crucifixus ex infirmitate resurrexit ex virtute.* | *και γαρ ημεισ* (d e f vg *nam et nos*, g *etenim nos*) cum ℵABDELP al longe plu it vg syr[p] go (cf ed Gabel. et. Loeb., variant cdd) Euthal[cod] Thdrt Dam etc, item omisso *γαρ* F[gr]G[gr] 112. syr[sch] arm ... K *και γαρ ει ημεισ*, tol *nam etsi nos* ... ς[e] (non ς Gb Sz) *και γαρ και ημεισ* cum minusc vix mu (cop *etenim nos etiam*) Chr[765] (sed[mosc 1] *και γαρ ημεισ ει*) | *εν αυτω* cum BDEKLP al omn[vid] d e vg syr[p] go Chr[165] (*ἀλλὰ τί ἐστιν· ἐν αὐτῷ;* etc) Euthal cod Thdrt Dam Ambrst al ... ℵAFG f g cop syr[sch] ar[e] *συν αυτω* | *ζησομεν* cum ℵABD* 17. 31. 39. 73. 74* 80. Dam, item *-σωμεν* FG Euthal[cod] ... ς *ζησομεθα* cum D[c]EKL al pler Chr[765] (ibidem[semel] *σωζομεθα*) Thdrt al ... P om *αλλα ζησ. συν αυτω* | *συν αυτω*: D* 17. d e g (*in t cum ipso*) Chr[765 bis] (sed fluct lectio) *εν αυτω* | *εκ δυναμ. θεου*: F[gr]G g om; item K om *θεου* | *εισ υμασ* (f g *in vobis*, deinde *in nobis*, g *in vosmet*) c. ℵAD*FGKLP al omn[vid] (sed g[scr] ante *εκ δυν. θεου*) f g vg syr[utr] cop aeth go Euthal[cod] Thdrt Dam ... BD[c]E floriac arm Chr[765 bis] Sedul om, hinc Ln [*εισ υμασ*]. Praeterea D*E* *Εισ υμασ εαυτουσ πειρ.* coniung, item d e *In vobis ipsis temptate*, nec aliter g *in vosmet ipsos* intellegi voluit. Contra Ambrst vertit *erga vos*.

τοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκι-
μοί ἐστε. 6 *ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.*
7 *εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ*
ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς
δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 *οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας,*
ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 *χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν,*
ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
10 *διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρή-* 10, 8
σωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν
καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

---

5. *εαυτους δοκιμαζετε*: A om | *η* (r 114. o[scr] *ει*) *ουκ* et. ℵ[c] ... ℵ* om *η* | *χριστος ιησους* cum ℵAFGP 39. 8[pe] f g vg cop arm Clem[963] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum BDEKL al pler d e tol syr[utr] go Hier[gr] ap Gall[7,528] Thdrt al ... aeth Chr[765] om *ιησους* | *εν υμιν* sine *εστιν* cum BD* 17. 116. aeth Clem Chr[766 init (et 765 bis)] ... ς add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵAD[b et c]EFGKLP al pler it vg go arm (cop *habitet in vobis*) Chr[765 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al (115. 119. Thphyl ante *εν υμ.*), item Hier[gr] ap Gall[7,528] *οικει εν υμιν* | *ει μητι* (37. *μη-τοι*): 38. 47. 48. 72. 80. d[scr] 8[pe] syr[p] c.* add *αρα* ... syr[sch] ar[e] *ει δε μη*

6. *δε*: FG[gr] *γαρ*, g *autem* t *enim*, ⸉ om | *γνωσεσθε*: 17. 28. 73. 8[pe] *επιγν.*

7. *ευχομεθα* (Gb'') cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 57. 73. 80. 8[pe] it vg cop syr[p] arm aeth Euthal[cod] Isid[4,7] Dam Aug[corr et grat (10,750)] al ... ς *ευχομαι* cum D[c]EKL al pler syr[sch] go Chr[767] Thdrt Ambrst Cassiod (Complexiones[50]) | *μηδεν*: F* 37. 73. *μηθεν* | *ουχ ινα ημεις*: KL 3. 26. 46. 116. Chr[767] Thdrt[edd] *ινα μη*, item d e *ut non nos* | *ποιητε* cum ABDEFGP etc ... ℵKL al Euthal[cod] *ποιειτε* | *αλλ ινα*: D*E* Chr[mosce] *αλλα ινα*

8. *της* bis: FG om | *αλλα υπερ* cum ℵD*E*FG ... ς Ln *αλλ υπερ* cum AB D[c]E**KLP al omn[vid] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam. Praeterea 1. 4* 17. 47. al om *αλλα υπ. τ. αληθ.*

9. *χαιρομεν*: DEP al pauc *-ρωμεν*, f am *gaudeamus* | *γαρ*: D[c]E**K al[10] arm om ... syr[sch] go *δε* | *οταν*: FG *οτε* | *τουτο και* cum ℵ*ABD*FGP 17. 39. 67** it vg cop arm aeth[utr] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς (Gb[n]) post *τουτο* add *δε* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler syr[sch] Chr[768] Thdrt al, item syr[p] go Chr[mosc 1] *γαρ*, item 73. *δη*. Sed 46. 115. *δε* pro *και* habet. | *καταρτισιν*: LP 1. 23. 31. 39. 47. 72. 73. al[10] Euthal[cod] *-τησιν*

10. *ταυτα* (D[b et c]): D* *ταυτ* | *παρων μη*: DEFG 14. 47. 121. 123. c[scr] *μη παρων* (37. *μη παρ. μη*), item (*ut non praesens*) it vg | *χρησωμαι* cum ℵABKL al pler etc ... DEFGP al[5] *-σομαι* | *ο κυρ.* ante *εδωκ. μοι* cum ℵABDEFGP 17. 37. 73. 74. a[scr**] it vg cop go Euthal[cod] Dam

11 *Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,*
Ro 15, 33 *τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρήνησ*
Ro 16, 16 etc *ἔσται μεθ' ὑμῶν.* 12 *ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι.*
ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ.
13 *Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ*
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ambrst al ... ς Ti post εδωκ. (L al pauc δεδωκ.) μοι cum KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{771} Thdrt al; item^{libere} Bas$^{regg\,454}$ ην εδωκ. ο κυρ. εισ etc

11. λοιπον: D^{b} 4. 31. 43. 115. 119. f^{scr} Chr^{773} Thphyl το (31. add δε) λοιπον ... P add ουν | χαιρετε: P -εσθε | καταρτιζεσθε: L syr^{sch} praem και | το αυτ. φρονειτε: A om | τησ αγαπ. κ. ειρην. cum ℵABKP al pler (in his fere^{10} κ. τησ ειρ.) f am demid tol syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{773} Euthal^{cod} Dam^{paris} ... F^{gr}G 17. 73. g aeth^{ro} τησ ειρηνησ ... DEL 37. 49. 80. 115. 119. 123* 8^{pe} d e vg^{clc} fu (al) go arm Thdrt Thphyl Ambrst Pelag τησ ειρην. κ. τησ (80. al Thphyl om) αγαπ.

12. αγιω ante φιλημ. cum ℵBDEKP al longe plu d e Thdrt Dam Oec. Item Ign$^{intpol\,263}$ (ad Tars^{10}) et ^{315} (ad Antioch^{13}) ασπασασθε αλληλ. εν αγιω φιληματι ... AFGL al plus^{15} f g vg Chr^{773} Euthal^{cod} Thphyl Ambrst al post φιλημ. (f^{scr} εν φιλημ. αγαπησ)

13. του κυριου: 37. 41. al plus^{20} f m^{5} vg syr^{sch} cop arm aeth go Bas$^{1,204.\,317.\,320}$ et^{3,49} Did$^{tri\,49.\,56.\,173.\,174}$ et^{alib} Chr^{774} Thdrt (non Dam) Ambrst al add ημων | χριστου: B k^{scr**} Cyr$^{trin\,666}$ om | μετα πα. υμων (P Chr$^{mosc\,1}$ om υμων) absque αμην cum ℵ*ABFG(L?) 14. 17. 67** f g harl* (nec magis αμ. add m^{5}) arm^{usc} aeth^{ro} Chr$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod}, nec magis αμην add Const^{3,5,12} Bas^{1,204} et^{317} Cyr$^{trin\,666}$ Amb$^{fid\,4}$ et^{sacp} ... ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵ^{c}DEKP al pler d e vg go syr^{utr} cop arm^{zoh} Chr^{774} Thdrt Dam Ambrst al

---

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,*
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸσ τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν

Subscriptio: א*AB* 17. al *προσ κορινθιουσ β̄* ... DE *προσ κορινθ. β̄* (D[b] add *ομοιωσ και ουτοσ*, quae D[c] nec delet nec magis accentibus notat) *επληρωθη αρχεται προσ γαλατασ*. Item FG *ετελεσθη προσ κορινθιουσ β̄* (G om *β̄*) *αρχεται προσ γαλατασ*. Similiter d *ad corinthios II. explicit* (d[corr] add *scribens a filipphis*) *incipit ad galatas*, f g am fu *expl. ad corinth.* (fu *corint.*) *II.* (g om) *inc.* (am add *epistula*) *ad galatas* ... B**P ad *πρ. κορ. β̄* add *εγραφη απο φιλιππων*. Similiter d[scr] *τελοσ τησ προσ κορινθ. β' επιστολησ· εγραφη απο φιλιππων* ... KL al mu *προσ κορινθ. β'* (L al *δευτερα*) *εγραφη απο φιλιππων* (K al add *τησ μακεδονιασ*, non item L al) *δια τιτου και λουκα* (44. 106. 108. 133. h[scr] *δια τιτου, βαρναβα και λουκα*, 3. tantum *δια τιτου*). Item Euthal[cod] *εγραφη απο φιλιππων τησ μακεδονιασ δια τιτου και λουκα προσ κορινθιουσ β' επιστολη* ... syr[sch] etP *finita est epistula ad Cor. secunda, quae scripta fuit Philippis Macedoniae* (syr[sch] add *et missa fuit*) *per Titum* (syrP *per Titum et Lucam*): go *Ad Cor. secunda explicit. Ad Corinthios II. scriptum est e Filippa Macidoniae:* cop *Scripta Philippis Macedoniae, missa per Titum et Lucam* ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ κορινθ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆσ μακεδονίασ διὰ τίτου καὶ λουκᾶ*. Praeterea numerantur *στιχοι*: *χιβ'* א**, *φϡ'* KL al plu Euthal cod, *φη'* P 106. 238., *φϛ'* 147. g[scr] h[scr], *χ'* 93., *ψο'* 170. Passim notantur etiam cum Euthalio *αναγνωσεισ δ'*, *κεφαλαια ι'*, *μαρτυριαι ια'*. In B numeri a *μγ'* ad *νγ'* continuantur; am fu capp. 28 numerant.

* *προσ γαλατασ* cum אABK 3. 17. 37. 47. 80. 108. al mu cop go ... DE FG d e f g vg[edd] vide ad finem epist sec ad Cor ... l[scr] *επιστολη πρ. γαλ.*, 116. 121. *πρ. γαλ. επιστολη*, P 91. 114. k[scr] al *παυλου επιστολη προσ γαλατασ*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ γαλατασ*. Similiter alii ... Gb Sz *παυλου επιστολη προσ γαλατασ* (ut et. syr[utr]), ς[e] *παυλου του αποστ. η προσ γαλ. επιστολη*, ς *η προσ γαλατ. επιστολη παυλου*.

I. 1. *ανθρωπων*: Did[tri 56] *ανθρωπου* | *ουδε δι*: FG *ουδ. δια* | *ανθρωπου* et. Ir[int 200] Tert[marc 5,1] et[prax 28] Novatian[gall 8,296] Victorin etc: 61. b[scr*] c[scr] o[scr] Or[4,198] Eus[mcell 7] (sed non[cod ven]) Chr[ter 779. 781. 782] Cyr[incarn 699] (non item[fid 106]) Thdrt[2,128] (non item ad h. l.) *ανθρωπων*. Cf et. Eus[mai 97] *ο μη παρα ανθρωπων η δι ανθρωπων αλλα δι αποκαλυψεωσ ιυ̅ χυ̅ παραλαβων και διδαχθεισ το ευαγγελιον* | *δια ιησου χριστου και* etc: Hier ad h. l. „Sciendum quoque in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum". Hinc legisse vdtr Mcion: *δια ιυ̅ χυ̅ του εγειρ. αυτον* (sive *εαυτον*) *εκ νεκρ.*

Act 10, 6 *ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντεσ ἀδελφοί, ταῖσ ἐκκλησίαισ*
Ro 1, 7 etc *τῆσ Γαλατίασ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ*
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντοσ ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ-
2, 20 1 Ti 2, 14 *τιῶν ἡμῶν, ὅπωσ ἐξέληται ἡμᾶσ ἐκ τοῦ αἰῶνοσ τοῦ ἐνεστῶτοσ*
Ro 16, 27 etc *πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ*
δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

6 *Θαυμάζω ὅτι οὕτωσ ταχέωσ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-*
σαντοσ ὑμᾶσ ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰσ ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ

Cf ad h. v. etiam Ign[philad 1] *ὃν επισκοπον εγνων ουκ αφ εαυτου ουδε δι ανθρωπων κεκτησθαι την διακονιαν – ουδε κατα κενοδοξιαν, αλλ εν αγαπη θεου πατροσ και κυριου ι̅υ̅ χ̅υ̅* etc

2. *παντεσ*: hoc urgent Chr[785] Thdrt (*εδειξεν ωσ πολλουσ εχει του κηρυγματοσ συνεργουσ*) Eus[emes cat 8] (*τῷ πάντεσ παριστῶν ὡσ ἦν ἦν τὸ πλῆθοσ*) al Victorin (*ut oneraret Galatas et in errore gravi notaret, coniunxit secum etiam omnes fratres*) Ambrst (*ut gravet factum illorum – multos secum accensos ad errorem illorum arguendum designat*) etc ... syr[p] habet c.* | *γαλατιασ* ut ℵBDEKLP etc ... FG 114. *-τειασ*

3. *ημων* posuimus post *κυριου* cum BDEFGKL 37. 47. al plu d e f g vg (et. am al) syr[utr] arm go Thdrt al Victorin Hier Aug[pecc merit 1] Amb[fid 1] ... ℵAP 17. al fere[20] fu demid (al) cop Chr[779 txt] Euthal[cod] Ambrst Amb[spir 3] al post *πατροσ* pon (:: ut fieri solet, cf Ro 1, 7. 1 Co 1, 3. 2 Co 1, 2. Eph 1, 2 etc) ... aeth utroq loc habet; neutro habent 4* 67** 72. 74. a[scr] j[scr] al[10] Chr[785 bis] Dam Aug ad h. l.

4. *εαυτον*: 17. *αυτον* | *περι* cum ℵ*ADEFGKLP al[50] fere syr[p] Or[1,238] Thphyl Oec[txt]. Latini *pro peccatis* ... ς (= Gb Sz) *υπερ* cum ℵ[c]B 17. 67** al sat mu Ign[intpol 814] (ad Heron[titul]) Did[tri 396] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Oec[com] | *τ. αμαρτιων* (vitiose ap Or[1,238] *αμαρτωλων*) *ημων*: F[gr] *τ. α. υμων* | *εκ* et. Or[1,239. 2,702] et[cat cor 315] et[cat eph 135] etc ... H 71. 8[pe] Or[1,601. 674] *απο* | *του αιων. του ενεστωτ.* c. ℵ*AB 17. 39. syr[p] aeth[utr] (cop *ex hoc saeculo malo praesente*) Or[1,239. 601] et[2,702] et[bis in catt] Did[tri 396] Euthal[cod] Dam ... ς Ti *του ενεστ. αιων.* cum ℵ[c]DKFG HKLP al pler it vg go Or[1,674] Chr Thdrt al Victorin Ambrst al ... arm non expri *τ. ενεστωτ.* | *πονηρου*: 74. a[scr*] praem *του* | *κατ. το* (ℵ[c]; om ℵ*) *θελημα* et. Or[1,239] etc: H *κατα θελησιν*

5. *ᾧ* (8[pe] *οὗ*): H 8[pe] add *εστιν*, item d e f g vg etc | *των αιωνων*: 76. 108. 109. d[scr] Chr[789 bis] om

6. *θαυμαζω* (FG *μαζω* omissis *θαυ* litteris) ... F[gr]G g add *δε* | *ουτωσ* (H al permu *ουτω*): vertunt d e f vg Tert[praescr 27] Lcif[242] Victorin al *sic tam*, g Tert[marc 5,2] al *tam*, Or[int 3,847] *sic* ... F[gr]G[gr] 1. 3. 39. 115. 219* om | *υμασ* et. Or[int 3,847] Tert[marc 5,2] (et[praescr 27] sed fluct lectio inter *vos* et *suos*) Cyp[32. 107] Lcif[242] etc ... H 3. 17. 39. 73. 76. syr[p mg] *ημασ* | *χριστου* et. Eus[mcell 3] Bas[eth 263] Euthal[cod] etc ... DE 39. d e syr[p] c.* *ιησου χριστου*, harl* Hier *Christi Iesu*, 7. 43. 52. Thdrt Or[int 3,847] *θεου* ... F[gr*]G g Tert[marc 5,2] et[praescr 27] Cyp[32. 107] Lcif[243] Victorin om, hinc Gb[no]

ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες 9, 10
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 *ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς*
ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 *ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,*
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 *ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις*
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

---

7. *και θελοντες* et. Dial[807] Eus[mcell 3] etc Cyp[82. 107] Lcif[248] Victorin etc ... ℵ* om (suppl[a]) | *μεταστρεψαι*: ℵ *μετατρεψαι*, Chr[792] identidem *ανατρεψαι* ... Dial[807] post *μεταστρεψαι* pergit *εις ετερον ευαγγ. του χῦ*

8. *και εαν* et. Eus[mcell 3] ex[cod ven] Ath[167] Bas[eth 229. 264] et[alib] Euthal[cod] Chron[663] etc ... B 115. Dial[808] Eus[mcell 3] (edd ante Gaisf) et[4] et[6] Cyr[hr 78] Chr[704] et[3,286] Thdrt[3,253] Dam[parall 696] Thphyl *καν* | *ευαγγελισηται* c. ℵA Dial[808] (et[807] *-σεται*) Eus[mcell 3] Ath[167] Cyr[hr 78] Euthal[cod] Cyr[fid 121] Procl[696] Thdrt[3,253] Dam[1,829], *evangelizaverit* it vg Tert[praescr 6] et[carn chri 6. 24] et[marc 5,2] Or[int 2,64] Lcif[248] al, *adnuntiaverit* Archel[592] ... ς Ln Ti *ευαγγελιζηται* cum BD[gr]K[gr]F[gr]G[gr]HL al longe plu Eus[mcell 4] et[7] Chr[704] Bas[eth 229. 264] et[alib] Thdrt ad h. l. Dam, item *adnuntiet* Cyp[82. 107] ... KP 47. 73. 109. al plus[15] Thdrt[cod] ad h. l. Oec *ευαγγελιζεται* | *ευαγγελ.* sine additam cum ℵ*F[gr]G g Eus[mcell 7] Bas[eth 264] Cyr[fid 121] Dam Tert[praescr 6] et[29] et[marc 5,2] Lcif[248] Cyp[82. 107] Victorin al ... ς Ln Ti add *υμιν* cum ℵ[c]AD[c]EKLP al pler d e f vg syr[utr] cop Dial[808] Eus[mcell 4] Chr Thdrt al Tert[carn chri 6] Hier[gal] al, item add *υμας* D* Ath[167] Cyr[hr 78] Chron[663] Dam[1,829]. Item praem *υμιν* BH Archel[592], item praem *υμας* Dial[807] Chr[3,286] | *ευηγγελισαμεθα*: DEFGH 122. *ευαγγελισ-* | *υμιν* (F[gr] *ημιν*): Dial[808] Thdrt ad h. l. Tert[carn chri] om

9. *προειρηκαμεν* (Ln[ed min] post *προειρ.* non interpunxit) ... ℵ* 3. 33. 35. 67* 108* k[scr] syr[sch] cop aeth Chr[795] cat[txt 17] *προειρηκα* | *υμας*: al[8 scr] al *υμιν* | *ευαγγελιζεται*: FG *-λιζηται*

10. *πειθω* (F[gr]G[gr] *επιθω*, 73. *πεισω*): d e f g vg *modo enim hominibus suadeo aut* (g vg[clo] fu Victorin Hier[gal] *an*) *deo* (g sub *aut* habet *homines* et *deum*); floriac *modo enim hominibus suadeo aut deo quaero placere;* Ambrst *modo enim hominibus satisfacio aut deo.* Victorin ad *modo enim hom. suadeo an deo* addit: „Graecus aliter habet, *modo enim ανθρωπους πειθω η τον θεον.* Hoc est non evangelizo homines neque quae hominum sunt, sed deum. Persuadere enim non homines volo, sed deum Christum.“ Ea vero quae sequuntur *η ζητω ανθρ. αρ.* explicat: „non enim ea ago quae pro hominum commoditate sint, ut hominibus placeam, sed ut placeam deo in eo quod obsequium praesto et mandata compleo“. | *η ζητω*: P *ει ζητω* | *ει* sine *γαρ* cum ℵABD*FG 17. 39. 67** 71. 80. 8[pe] it vg cop arm Bas[eth 303] Euthal[cod] Cyr[ioh 806. 808] et[ador 246] Dam ad h. l. et[parall 725] Tert[idol 14] (*Si hominibus inquit vellem placere*) Or[int 4,678] (qui dicit: *Si hominibus placere vellem* etc. Minus probat[653. 671]) Cyp[107] et[saep] (*Si hominibus placere vellem*) Hil[90] (*Ego si adhuc hominib. placerem* etc) Victorin Ambrst Hier[gal] etc ...

11 *Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν*
ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 *οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ*
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως
Act 8, 3 9, 21 *Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 13 *ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν*
τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 *καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ*
Act 22, 3 *ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς*
ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 *ὅτε δὲ εὐδόκησεν*
ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος
αὐτοῦ 16 *ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι*
αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

---

ϛ (sed Gb^{00}) Ti add *γαρ* cum D^{b}et^{c}EKLP al pler syr^{utr} (aeth *at siquidem ergo*) Chr^{795} Thdrt Thphyl Oec | *ηρεσκον*: it vg Victorin Hil al *placerem;* sed Or^{int} Tert Cyp al *placere vellem*

11. *δε* cum ℵ*AD^{b}et^{c}E^{gr}KLP al pler syr^{utr} cop Or$^{int\,4,600}$ Chr^{797} Euthal cod Cyr$^{incarn\,699}$ et$^{thes\,278}$ Thdrt Thphyl Oec Ambrst ... Gb' Ln *γαρ* cum ℵ^{a}BD*FG 17. 213. d e f g vg Dam Victorin Hier^{gal} Aug^{gal} al ... arm aeth^{utr} om plane | *αδελφοι*: P 67** 115. 178. a^{scr} (sed rubro habet initio pericopae) om | A *ευηγγελισθεν*

12. *ουτε* ante *εδιδαχθ.* cum BD^{c}EKL al pler Oec (item Ambrst vdtr expressisse per *aut didici*, item Syrus per *etiam non did.*) ... Ln *ουδε* cum ℵAD*FGP 31. 37. 39. 73. 80. al^{1} vel^{2} (cf Gb) cat$^{txt\,19}$ cop Eus mcell^{7} Chr^{797} Euthal^{cod} Cyr$^{incarn\,690}$ Thdrt Dam ... 76. 115. Thphyl om *ουτ. εδιδαχθ.*, Cyr$^{ioh\,347}$ habet *η εδιδ.* | *δι'* ... A a^{scr**} *δια*

13. *εν τω*: P om *τω* | *επορθουν* et. syr$^{p\,mg\,gr}$ ... FG *επολεμουν*. Ex Latinis it vg Victorin Ambrst etc *expugnabam*, Aug^{gal} *vastabam*.

14. *συνηλικιωτας*: A *συνιλικιωτας*, FG *συνελειχειωτας*

15. *ευδοκησεν*: A Or$^{4,462\,nota}$ Eus$^{ps\,258}$ Ps-Ath$^{s.trin\,455}$ (item Thdrt$^{opp\,5,1025}$) Chr^{796} (non$^{2,568.\ 7,720}$) Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,121}$ Thdrt ad h. l. et^{4,1203} (non item$^{2,255.\ 3,12.\ 4,285}$) Severian^{561} (Chr$^{opp\,12}$) al *ηυδοκησεν* | *ο αφορισας* non praemisso *ο θεος* cum BFG 20. f g vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Eus ps^{258} Epiph^{893} Chr^{2,568} Thdrt^{2,255} et$^{4,285.\ 1263}$ Ir$^{int\,312}$ („Paulus - ait: *Quando autem complacuit ei qui me segregavit*" etc) Victorin Faust ap Aug^{8,430} Ambrst Hier^{gal} Gaud$^{serm\,4}$ al. Cf et. Or$^{4,462\,nota}$ *καὶ τό· ο αφορισας* etc (sed ibidem$^{462\,not}$ praecessit *ο θεος ο αφωρισας*), item ^{3,607} ...... ϛ (sed Gb^{00}) praem *ο θεος*, Ln [*ο θεος*] cum ℵADEKLP al fere omn d e cop syr^{p} c.* arm aeth Or$^{4,462\,not}$ et$^{int\,463}$ Dial^{850} Eus mcell^{7} Epiph^{2,18} Ps-Ath$^{s.trin\,455}$ Chr^{796} et^{7,720} Cyr$^{fid\,121}$ Euthal^{cod} Severian^{561} Thdrt ad h. l. et^{3,12} Dam Ir$^{int\,307}$ Aug^{gal} al | *αφορισας*: B (et* et^{3})D^{c}E^{corr} 37. 47* 113. 122. n^{scr} al Or$^{4,462\,not}$ Dial^{850} al *αφωρισας*

16. *ευαγγελιζωμαι*: LP 114. 122. al$^{8\,scr}$ al *-λιζομαι* ... D*E* *-λισωμαι* | *προσανεθεμην*: 26. 31. 55. Dam$^{(txt)}$ *προανεθ.* Ex Latt *adquievi* it

17 *οὐδὲ ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα πρὸσ τοὺσ πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλουσ,*
ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰσ Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰσ Δαμασκόν.
18 *ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κη-* Act 9, 26
φᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸσ αὐτὸν ἡμέρασ δεκαπέντε· 19 *ἕτερον δὲ*
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.
20 *ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.*

---

vg Aug Ambrst etc; Tert[res carn 50] - *statim non retulerit ad carnem et sang.* Cf Hier[gal] „*continuo non acquievi carni et sanguini*, sive ut in Graeco melius habet, *non contuli cum carne et sanguine*. Similiter Sedul „- sive, non contuli, vel nihil ab apostolis didici, ut alii putant".

17. *ουδε ανηλθον* c. ℵAKLP al pler cop syr[p txt] arm aeth Chr[800] Euthal[cod] Cyr[fid 121] Thdrt Dam, item *neque veni* (ut etiam v. 18 vertitur; contra *απηλθ. abii*) it vg Victorin (in[com] *Non*, inquit, *ivi ad app - sed abii in Arabiam*) Ambrst Aug Hier ... Ln *ουδε απηλθον* cum BDEFG 46. 74. a[scr] 115. 116. al pauc syr[sch] et[p mg] Bas[eth 293] Thphyl[mg] et[mosc 2] :: ut *ανηλθον* ex v. 18. ita *απηλθον* ex ipso v. 17 adsumi poterat. At vdtr Paulus de consilio priore loco *ανηλθ.*, quod de proficiscentibus Hierosolyma dici solebat, altero *απηλθον* posuisse. Ceterum videndum est ne verbo *απηλθον* plus iusto inferatur. Inferendum autem nescio quid esset, si Paulus revera utroque loco scripsisset. | ℵ[gr]G[gr] om male *προ* (f vg *antecessores*, d e *praecessores*, g *ad processores t ad antecessores*) | *αλλα* cum ℵABDEFGLP al plu (12 ap Scri) Bas[eth 293] Chr Thdrt Dam ... ς *αλλ* cum K[ell] al mu[vl]

18. *τρια ετη* cum ℵAP 17. 74. 122. a[scr] b[scr] o[scr] al syr[sch] cop Chr[804] Euthal[cod] Dam (Victorin: *Post tres*, inquit, *annos Hierosolymam veni*) .. ς Ln Ti *ετη τρια* cum BDEFGKL al longe plu (FG *ετη γ̄*) it vg syr[p] Thdrt al Victorin (*Deinde post annos tres veni* etc) Aug[gal] Ambrst al | *ανηλθον* (Latt[pler] *veni*, Aug[gal] Ambrst *adscendi*): 17. e[scr* vid] syr[sch] cop *απηλθ.* (17. *παλιν απηλθ.*) | *κηφαν* cum ℵ*AB 17. 67** 71. syr[sch] (ut solet) syr[p mg] cop aeth[utr] ar[e] ... ς (= Gb' Sz) *πετρον* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler it vg arm syr[p txt] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Victorin rell | *επεμεινα*: P *υπεμεινα*

19. *ουκ* ut et. ℵA etc ... B* solus *ουχ* | *ειδον* cum ABD*et[c]EFGK[ell]L etc ... ℵD[bP] *ιδον* (17. *ιδεν*) | *ουκ ειδ.* (*ιδ.*) et. Or[3,463] Eus[hist 2,1,4] Epiph[1030] etc (et. Aug Sedul *non vidi*) ... D*(non item[bet c])FG *ειδον ουδενα* (E *ουκ ειδον ουδενα* notatis *ο* et *α* in *ουδενα*. Exscripsit igitur et D* et D[c]), item it vg Ambrst al *vidi neminem*, Victorin *neminem vidi*. Ceterum sic Victorin: „Magna doctrina etiam hoc adiunxit magnoque ingenio: primo quod ita dixit: *Apostolorum neminem alium vidi;* nam Iacobum apostolum Symmachiani faciunt quasi duodecimum, et hunc sequuntur qui ad dominum nostrum Ies. Christum adiungunt iudaismi observantiam" - „Ergo hic Paulus negavit Iacobum apostolum" - „Et causa quare Iacobum [i. e. *viderit*], adiecta est: „*fratrem domini*", qui frater est habitus secundum carnem. Cum autem fratrem dixit, apostolum negavit."

Act 9, 30 15, 41 21 ἔπειτα ἦλθον εἰσ τὰ κλίματα τῆσ Συρίασ καὶ τῆσ Κιλικίασ.
22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενοσ τῷ προσώπῳ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Ἰουδαίασ
ταῖσ ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκούοντεσ ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶσ
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδό-
ξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰσ Ἱεροσό-
λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
Act 15, 2 11, 30 κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖσ τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω
Phil 2, 16 ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ δοκοῦσιν, μήπωσ εἰσ κενὸν τρέχω

---

21. ιδου: 47. 114. om | του θεου: P 17. syr[p txt] κυριου (nec aliter ut solet aeth) | κλιματα: FG[**] κλιμματα, ALP al[8 scr] etc κληματα | και τησ κιλικ. (et. ℵ[a]) ... 4* 109. d[scr]* om ... ℵ* 17. 47. 120. om τησ

22. τω προσωπω: FG 3. 108* om τω | ταισ εν: D[gr]*E[gr]* 108* 109. 219. 8[pe] (d[scr] τησ εκκλησιασ τ. ιουδ. τησ εν) τησ εν, item g *ecclesiis iudeae quae est in* | τησ ιουδαιασ ταισ: arm *quae e circumcisione*

23. ημασ: F[gr] d[scr] υμασ | επορθει: FG επολεμει. Similiter ac v. 13. it vg Victorin Ambrst al *expugnabat*, Aug[al] *vastabat*

24. εδοξαζον ante εν εμοι cum ℵABCKLP al omn[vid] syr[utr] etc ... DKFG it vg go arm Victorin Aug[saep] Ambrst al post εν εμοι

II. 1. δεκατεσσαρων et. Ir[int 200] (*Deinde post XIV annos ascendi Hierosolymam cum Barnaba* etc) Tert[marc 5,3] (*Denique ad patrocinium Petri caeterorumque apostolorum ascendisse Hierosolymam post annos XIIII scribit, ut conferret cum illis* etc) Victorin („Semel enim ante, post triennium; nunc post annos quattuordecim iterum, inquit, ascendi.") etc. Cf huc Chron[486]: *Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων (Ἀσιατικοῦ καὶ Σιλάνου) ἀνῆλθεν πάλιν εἰσ Ἱεροσόλυμα Παῦλοσ, ὅθεν γράφει Γαλάταισ περὶ ταύτησ τῆσ ἀναβάσεωσ οὕτωσ· διὰ ιδ' ἐτῶν πάλιν ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα. – τῷ εἰπεῖν αὐτόν· διὰ ιδ' ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺσ χρόνουσ τῶν ἀποστόλων τοὺσ ἀπὸ τῆσ ἀναλήψεωσ ἀριθμεῖν αὐτόν. ἀπὸ γὰρ τῆσ ἀναλήψεωσ τοῦ κυρίου ἕωσ ταύτησ τῆσ ἀναβάσεωσ πληροῦνται τῶν ἀποστόλων ἔτη ιδ' μῆνεσ ι'. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνοσ ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡσ περιέχουσιν αἱ Πράξεισ, ἔτη δ'.* Quibus verbis scriptorem minime testari codicem repertum esse in quo δ' esset pro ιδ', clarum est. Cf et. Chr[3,437] *λεγει παλιν οτι μετα δεκατεσσαρα ετη ανεβην* etc. *νυνι δε οτε ταυτα παυλοσ εγραφεν, επτακαιδεκατον ετοσ ειχε το κηρυγμα.* | *παλιν ανεβην* (c Chron *ανηλθον*) ... DEF[gr]G d e g go aeth *ανεβ. παλιν* ... cop Ir[int 200] Tert[marc 5,3] Chr[304] (sed non tractat in com) om *παλιν* | *συνπαραλαβ.* cum ℵAB*CDEFGP 17. ... ς Ln *συμπαραλ-* cum B[3]K[scr]L al pler

2. *ανεθεμην*: FG *ανεβαλομην*

ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτοσ ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη
περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺσ παρεισάκτουσ ψευδαδέλφουσ, οἵτινεσ
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶσ καταδουλώσουσιν· 5 οἷσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν

3. *ουδε*: FG *ουτε* | *ο συν εμοι*: B om *ο* | D* *περιτηθηναι*

4. *δε* (servat etiam Epiph[118] afferens vv. 3—5 *αλλ ουδε* usq *ειξαμ. τη υποταγη*, item Bas[regg 449]): Thdrt ad h. l. *ὁ δὲ σύνδεσμοσ πρὸσ τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττόσ*. Item Hier ad h. l. „Sciendum vero quod *autem* coniunctio, quae in praesenti loco ponitur, *propter subintroductos autem fratres*, superflua sit, et si legatur non habeat quod ei respondeat illamque concludat" etc | *ινα*: FG[gr] g add *μη* | *καταδουλωσουσιν* (et. Sz) cum ℵAB*CDE 26. 39. ... B[3]FG 17. Euthal[cod] Dam *καταδουλωσωσιν* (Euthal[cod] *-σοσιν*) ... ς (= Sz) *καταδουλωσωνται* cum K[sil] al plu Bas[regg 449] Thdrt al; item L *-σονται*

5. *οισ ουδε* cum ℵABCD[corr](vide post)EFGKLP al omn[vid] (in D manus recens extra lineam reposuit *οισ ουδε*, ita tamen ut *ουδε* super rasuram scriberet. Corrigendam esse D* lectionem iam D[b] significat. Quid revera dederit D[b] aut[c] certo dici nequit. Cf ed. meam.) f g vg syr[utr] cop arm (aeth[liberrime], sed agnoscit *ουδε*) Mcion[tert] codd[gr] ap Hier et ap Ambrst „quidam" ap Victorin Bas[regg 449] Epiph[118] Chr[sus] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug ad h. l. et[ep 82] Amb[ep 37] Hier al. Cf et. Or[cels 7,21] i. e. [1,709] *οὐδέποτε ἐν χώρᾳ ὑποτεταγμένοσ ἀνθρώποισ*, quae corrupta videntur ex *οὐδὲ πρὸσ ὥραν ὑποτεταγμένοσ ἀνθρώποισ* (vide ap Delarue), item Ign[intpol 256] (ep[tars 2]): *ἀλλ' ὑμεῖσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν εἴξατε τῇ ὑποταγῇ αὐτῶν* ...... D* d e Ir[int 200] („et iterum ait: *Ad horam cessimus subiectioni*") Tert[marc 5,3] Victorin Ambrst Pelag[com] („reddit caussas cur circumcidit Titum" - „ut scandalum imminens vitaretur". Item ad ipsa verba: „ut periculum vitaremus, et essent in nobis qui veritatem evangelii confirmarent.") „Latinus" ap Primas (additis Pelagii verbis) al om, hinc Gb[oo]. Cf autem Tert marc[5,3]: „Ergo *propter superinductitios*, inquit, *falsos fratres - nec ad horam cessimus subiectioni.* Intendamus enim et sensui ipsi et causae eius, et apparebit vitiatio scripturae. Cum praemittit *sed nec Titus qui mecum erat, cum esset Graecus, coactus est circumcidi*, dehinc subiungit *propter superinductitios falsos fratres*, et reliqua: contrarii utique facti incipit reddere rationem, ostendens propter quid fecerit, quod nec fecisset nec ostendisset, si illud propter quod fecit non accidisset. Denique dicas velim, si non subintroissent falsi illi fratres ad speculandam libertatem eorum, cessissent subiectioni? Non, opinor. Ergo cesserunt, quia fuerunt propter quos cederetur" - „Necessario igitur cessit ad tempus", etc. Item Victorin ad h. l.: „*Sed propter subinductos falsos fratres - ad horam cessimus subiectioni.* Quidam haec sic legunt: *nec ad horam cessimus subiectioni*, et est sensus integer cum superiori, ut neque Graecus Titus compulsus sit circumcidi, *nec tamen nos cessimus vel ad horam subiectioni*, id est ut in aliquibus cederemus. Quoniam tamen in plurimis codicibus et latinis

εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸσ ὑμᾶσ. 6 *ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν*

---

et graecis istra sententia est: *ad horam cessimus subiectioni*, id est fecimus quae illis facienda videbantur, sed non ut semper sequeremur, multis modis probatur legendum ita esse, *ad horam cessimus subiectioni.* Primum, quia vere cessit; nam et Timotheum circumcidit propter Iudaeos, ut ait in actibus apostolorum; ergo mentiri non debuit apostolus. Deinde *nec ad horam* quis diceret, si negare opus fuerat omnino factum. Et certe si Petro restitit, quid est hic: *nec ad horam cessimus?* Item si supra dictum: neque Titus qui mecum erat Graecus compulsus est circumcidi, non ergo in omnibus nec semper aut multum. Postremo propter inductos fratres, qui erant miscentes iudaismum christianismo.“ Item cf Hier ad h. l. (Vallars^{7,400a}): „Si Titus cum esset ex gentibus, nullo potuit terrore compelli ut circumcideretur Hierosolymis - quomodo quidam putant legendum esse: *quibus ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evangelii permaneat apud vos*, et intelligendum quod Titus ipse, qui compelli ante non potuit ad circumcisionem, rursum circumcisus sit atque subiectus? - Itaque aut iuxta Graecos codices est legendum: *Quibus neque ad horam cessimus subiectioni*, ut consequenter possit intelligi *ut veritas evangelii permaneat apud vos*. Aut si Latini exemplaris alicui fides placet, secundum superiorem sensum accipere debemus, ut *ad horam cessio* non circumcidendi Titi, sed eundi Hierosolymam fuerit.“ Item Ambrst ad h. l.: „Titum, quia Graecus erat sicut Galatae, negat circumcisum. Quo dicto hos arguit qui paterentur se circumcidi, cum essent Graeci. Sed ne forte opponeretur ei quia ipse circumciderat Timotheum, nunc causas exponit cur fecerit quod faciendum negabat, dicens: *Propter subintroductos autem fratres - ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evang. apud vos permaneat.* Graeci e contra dicunt: *Nec ad horam cessimus*, et hoc aiunt convenire causae; quia qui fieri prohibebat, non oportebat, inquiunt, dicere se fecisse, ne probaret esse faciendum.“ - „*Ad horam cessimus subiectioni*, hoc est, ad horam nos subiecimus servituti, humiliantes nos legi, ut circumciso Timotheo cessaret dolus et scandalum Iudaeorum.“ Etc. Cf et. Sedul ad h. l. qui „male“ „in Latinis codd.“ legi dicit: *Quibus ad horam cessimus.* Notat in eundem locum Luc^{brug}: „*Triplex vitium hic vitandum est, unum ne omittatur prima vox* quibus, *alterum ne omittatur subsequens negatio* neque, *quae a multis olim libris solebat omitti, tertium ne scribatur dativus pro ablativo* subiectione“. Ceterum cum vg^{cle} *quibus neque* consentiunt am fu demid harl tol al; conservata igitur ipsius est Hieronymi scriptura; male vero Sz, postquam „vg^{ms}“ *οἷσ* omisso retinere *οὐδὲ* retulit, addit: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in codd. Latinis reperitur.“ | *διαμεινῃ* cum ℵBDEKLP al plor Bas$^{regg\,449}$ Chr^{908} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... A(C?)FG 1. 46. 47. 109. al^{5} *διαμενῃ*

6. *δε*: 17. om | *ποτε* (ℵ^{c}): ℵ* *ποτ* | *ο θεοσ* cum ℵAP 17. 71. 73. 93. 115. 118. 219* 8^{pe} Chr^{909} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,568}$ ... ς Ln Ti om *ο* cum

μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ Ro 2, 11
οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 *ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι*
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς
περιτομῆς, 8 *ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-*
μῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 *καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν* Act 15, 12 ss
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς
εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 *μόνον τῶν πτωχῶν*
ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Act 11, 29 ss

---

BCDEFGKL al pler Eus$^{ecl\,187}$ Thdrt Dam | *προσωπον* [ο] *θεος ανθρωπου* hoc ordine cum ℵABCD^{b}KLP al fere omn Euthal^{cod} Thdrt Dam. Similiter 37. 66. Eus^{ecl} Chr^{800} *προσω. ανθρ. θεος* ... D$^{*et c}$EFG d e g go Victorin Aug *θεος ανθρωπου προσωπον.* Item 46. f vg arm (cop) Hier al *θεος προσω. ανθρ.* (cop *deus non accipit personam hominis*) | *οι δοκουντες*: syr^{sch} ar^{e} om ... FG f g Ambrst add *τι ειναι*, item vg^{cle} (et. fu demid al, sed non am nec Hier) add *esse aliquid*, item d e *esse* (*quae videntur esse; Victorin qui aliquid existimantur esse*) | FG (vitiose ut toties) *προσανθεντο*

7. *ιδοντες*: CP 17. 37. 73. f^{scr} n^{scr} 8^{pe} al pauc *ειδοτες* | *πεπιστευμαι*: FG *πεπιστευται μοι*: quemadmodum it vg *creditum est mihi* (*mihi est*) | *καθως πετρος* (F *πετρο*) *της* (F om) *περιτομης*: K om

8. *ο γαρ ενεργησας* usque *της περιτομης* (et. ℵ^{a}): ℵ*FG f g om | *πετρω*: L *πετρον* | *ενηργησεν*: D* *ενεργησεν* | *και εμοι* cum ℵBD^{c}EKL al plu Chr^{810} et^{9,812} Thphyl Oec ... Ln Ti *καμοι* cum ACD*FGP al fere^{15} Chr ^{3,440} et^{10,306} Euthal^{cod} Dam cat^{txt}

9. KP al aliq *γνωντες* | *την χαριν*: 76. syr^{p} c.* Thdrt Thphyl Ambrst add *του θεου*, item Chr^{811} floriac add *του κυριου* | *τ. δοθεισαν μοι*: 47. k^{scr} add *εις τα εθνη* | *ιακωβος και κηφας* cum ℵBCKLP al omn^{vid} vg (et. demid harl tol al, item am omisso *et*; contra fu *Petr. et Iac. et Ioh.*, al^{lachm} *Petr. et Iac. et Cephas*) syr^{utr} cop arm aeth Or^{3,767} Ath$^{gall\,5,212}$ Chr^{811} semel (et^{sem} *κηφ. κ. ιακ.*) Euthal^{cod} Thdrt$^{3,399.\,542}$ Dam Pelag ... Gb' *πετρος και ιακωβος* cum DEFG d e f g fu go Thdrt $^{1,1216.\,2,57}$ et $^{3,158.\,331}$ (Nyss^{1,236} *ου γαρ μονον πετρος και ιωανν. και ιακω. στυλοι της εκκλησ. εισιν*) Or$^{int\,3,168}$ (omisso *et*) Tert$^{marc\,4,3.\,5,3}$ Hier Ambrst al (Victorin *Petr. et Ioh. et Iac.*) ... A *ιακωβος* tantum omisso *και κηφας* | *εμοι*: FG *μοι* | *ινα ημεις* sine *μεν* cum ℵ*BFGHKLP al plu it vg go arm Or^{3,724} et ^{4,431} et$^{cat\,cor\,57}$ Chr^{811} sem et ^{812} et ^{9,312} et^{3,298} Euthal^{cod} al ... Gb Sz add *μεν*, Ln [*μεν*] cum ℵ^{a}ACDE al plus^{30} cop syr^{p} Bas$^{bapt\,673}$ Chr^{811} sem Thdrt^{2,57} et ^{3,331} (item $^{3,158.\,399.\,542}$ *ινα αυτοι μεν εις τ. περιτ., ημεις δε* etc) Dam al

10. *των πτωχων ινα* cum ℵABCHKLP al omn^{vi} Or^{3,724} al mu ... DEFG *ινα των πτωχ.*, item it vg etc | *μνημονευωμεν*: DEP d^{scr*} Dam^{paris} *-νευομεν*

Act 15, 35 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶσ εἰσ Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν
Act 11, 3 τινὰσ ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,
ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ
Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ καὶ

---

11. *κηφασ* (Sz Gb'') c. ℵABCHP 10. 17. 31. 46. 67** 80. 115. 137. vg (et. am al; fu* *Petrus Cephas*; fu[vict] demid al *Petrus*) syr[sch] et syr[p mg] cop arm aeth Eus[hist 1,12,2] (ex Clem) Euthal[cod] et[elench capp] (ap Zacagn[636]) Dam Ambrst Pelag ... ς (= Sz Gb'') *πετροσ* cum DEFGKL al pler fu[vi] demid al[lachm] go syr[p txt] Chr[818] Thphyl Oec (Tert[praescr 23] *quod allegant Petrum a Paulo reprehensum*, et[marc 1,20] *et ipsum Petrum caeterosque, columnas apostolatus, a Paulo reprehensos*) Victorin al | FG *ανθεστην*

12. *προ του γαρ* (37. *γαρ του*) *ελθ. τινασ*: d e *prius enim quam venisset quidam*, g** *priusquam enim veniret* (* *-rent*) *quidam* | *οτε δε ηλθον* cum ACD[b et c]EHKLP al fere omn f vg syr[utr] cop arm go Chr[818] Euthal[cod] Dam al Victorin Ambrst al ... Lu *οτε δε ηλθεν* cum ℵBD*FG 45. 73. d e g. Accedit Or[1,386] *οτι πετροσ ετι φοβουμενοσ τουσ ιουδαιουσ, παυσαμενοσ του μετα των εθνων συνεσθιειν, ελθοντοσ ιακωβου προσ αυτον αφωριζεν εαυτον* etc | *αφωριζεν*: L d[scr] h[scr] *αφοριζ.* | *εαυτον*: 17. d[scr] o[scr*] *αυτον* | *τουσ εκ περιτομησ*: FG add *οντασ*. Latini *eos qui ex circumcisione erant*

13. *συνυπεκριθησαν*: d e g Victorin *consenserunt cum illo* (g *ei*), f vg Hier *simulationi eius consenserunt*, Ambrst *simulaverunt cum illo* | *και οι* et. d e g syr[utr] arm aeth Victorin Ambrst Hier. Item Or[1,387] *και το αυτο πεποιηκασιν αυτω και οι λοιποι ιουδαιοι και βαρναβασ* ... B f vg cop go om *και* | *ιουδαιοι* (et. ℵ[c]): ℵ* add *παντεσ* | P *ωστε και βαρναβα* (sic) *συναπαχθηναι* | *συναπηχθη*: ℵ[c] inceperat *υ* super *α* ... 76. *συνυπηχθη*, a[scr] *συνυπαχθηναι* | *αυτων τη υποκρισει* cum ℵABCKL al pler Chr (et.[3,432]) Dam al ... DEFGHP 17. 37. 73. 76. 93. b[scr] o[scr] Euthal[cod] *τη υποκρ. αυτων*, item Victorin Ambrst *consentiret simulationi eorum*, g *simul ductus sit ypocrisi ·/. simulatione eorum*; d e f vg Hier *duceretur ab his* (f vg Hier *ab eis*) *in illa simulatione* (f vg[cle] demid tol *in illam simulationem*)

14. *ειδον* cum ℵBCD* et c EHK[sil] al pler ... AD[b]FGLP 37. Did[tri 163] *ιδον* | *οτι ουκ*: D* *ο. ουχ* | *ορθοποδουσιν* ut ABCDEFGP etc ... ℵHL etc *-δουσι* | *τω κηφα* (Gb') cum ℵABC 10. 17. 67** 137. vg (et. am harl** al[lachm], fu* *Petro Cephae*, fu[vic] demid tol harl* *Petro*) cop arm aeth ar[e] (syr[sch] ubique) Clem ap Eus[hist 1,12] (spectat enim etiam huc testimonium istud, vide post) Did[tri 163. 387] Euthal[cod] Thdrt Dial[tri] (ap Thdrt[5,947]) Phil[carp] (Gall[9,729]) Pelag. Ceterum Eus[hist 1,12,2] testatur

οὐχ Ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖσ
φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 εἰδότεσ δὲ ὅτι 3, 11 Ro 3, 20
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωποσ ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεωσ Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεωσ Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι Ps 142 (143), 2
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντεσ
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα
Χριστὸσ ἁμαρτίασ διάκονοσ; μὴ γένοιτο. 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα

---

ex Clementis sententia *κηφᾶν ἕνα γεγονέναι τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν, ὁμώνυμον πέτρῳ τυγχάνοντα τῷ ἀποστόλῳ* ...... ς (= Sz) *τω πετρω* cum DEFGKLP al pler d e f g fu[vic] demid tol harl* syr[p] go Chr[815] Dam Thphyl Oec Victorin Hier al | D*FG *εμπροσθεν* | *υπαρχων*: D* 3. 33. 35. 76. *ων* | *ουχ ιουδαϊκ.* cum ℵ*ACP 17. 37. Item ℵ[c]B D* al pauc Chr[3,428] Euthal[cod] Dam *ουχι ιουδ.* ... ς *ουκ ιουδ.* cum D[b et c]EFGK[all]L al pler Chr[816] Thdrt al | *ζησ* post *και ο. ιουδ.* (et. Gb'') cum ℵABCFGP 17. 37. 73. 116. f g am fu demid tol arm Or[4,418] Phil carp Euthal[cod] Hier Aug al ... ς Ti ante *και ο. ιουδ.* cum D[gr]K[gr]KL al pler vg[clo] syr[utr] go aeth (cop ante *εθνικωσ*) Chr[816] et[3,423] Thdrt Dam al ... d e Victorin Ambrst Sedul Agapet om *και* (om et. 74. a[scr]) *ο. ιουδαϊκ.* | *πωσ* cum ℵABCDEFGP 17. 37. 39. 57. 71. 73. 80. 116. 179. 8[pe] d e f g vg syr[sch] cop arm aeth go Or[4,418] Philcarp[720] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[1,817] Victorin etc ... ς (= Gb Sz) Ti *τι* cum KL al pler syr[p] Chr[816] Thdrt ad h. l. et[2,1047] Thphyl Oec | *αναγκαζεισ*: LP al *-ζησ*

15. *ημεισ*: 73. 118. syr[p] add *δε*, item arm *γαρ*

16. ς Ln *ἁμαρτωλοί·* [16]*εἰδότεσ* etc | *δε* cum ℵBCD*E*FGL al plus[10] it vg go Cyr[fid 33. 121. 125] Thdrt[2,1047] Hier Aug Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum AD[c]KP al pler syr[utr] cop arm aeth Chr[817] Dam al Victorin | *χριστου ιησου* (et. Ln[ed min]) cum AB 17. vg[edd] ap Ln Victorin Aug ad h. l. ... ς Ln[ed mai] *ιησου χριστου* cum ℵCDEFGKLP al fere omn it vg (et. am fu demid etc, sed vide ante) rell Chr Euthal[cod] Cyr[fid] Thdrt Dam al Hier Ambrst Aug[ep 186] et[alib] al | *εισ χριστον ιησουν*: B 17. 74. a[scr] syr[utr] cop aeth Thdrt[2,1047] Aug[ep 186] et[gra et arbi] ([10,720]) al *εισ ιησ. χρι.* ... d[scr] l[scr] om *ιησουν* | *εκ πιστ. χριστου* cum ℵABCDKLP al fere omn it vg rell Chr Euthal[cod] Cyr[fid 121] etc ... syr[p] add *ιησου* c.*, item K 8[lect] aeth Dam[parall 633] add *ιησ.* ante *χρι.* ... F[gr]G g Thdrt[2,1047] Victorin Tich[reg 3] (libere) nil nisi *εκ πιστεωσ* | *οτι* (Gb'') cum ℵABD*FG 17. 67** 177. 178. 179. 8[pe] Euthal[cod] Dam parall[633] ... ς Ti *διοτι* cum CD[c]EKLP al pler Thdrt Dam ad h. l. al | *εξ εργ. νομου* ante *ου δικαιωθ.* cum ℵABCDEFGP 17. 37. 73. 116. 118. (a[scr] *ουκ εξ εργ. νο. δικαι.*) 8[pe] it vg syr[utr] cop arm aeth Euthal[cod] Thdrt[2,1046] Dam ad h. l. et[parall] Hier Ambrst al (item Victorin omisso *νομου*) ... ς (= Gb Sz) post *ου δικαι.* pon cum KL al pler go Thdrt ad h. l. Thphyl Oec

ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συν-
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστόσ· ὃ δὲ νῦν ζῶ
Eph 1, 4 5, 2 ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντόσ με
καὶ παραδόντοσ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸσ δωρεὰν
ἀπέθανεν.

III.

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίσ ὑμᾶσ ἐβάσκανεν, οἷσ κατ' ὀφθαλ-
μοὺσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ προεγράφη ἐσταυρωμένοσ; 2 τοῦτο

---

18. *συνιστανω* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 67** 71. 80. 118. 153. Euthal[cod] Cyr[nest 88] ... ς (= Gb Sz) *συνιστημι* cum D[c]EKL al pler Chr[819] Thdrt Dam al

20. *συνεσταυρωμαι*: L *-ρομαι* | *χριστοσ*: FG 109. *ο χρι.* Cf et. Ign[intpol 346] (rom[8]): *χριστω συνεσταυρωμαι· ζω δε ουκετι εγω, επειδηπερ ζη εν εμοι ο χριστ.* | *εν πιστει ζω* et. Clem[590] Dial[864] etc ... A om *ζω* | *του υιου του θεου* cum ℵACD[b et c]EKLP al omn[vid] f vg syr[utr] cop arm aeth go Clem Dial Chr[881] Euthal[cod] Cyr[glaph 277. 408 et ador 408 et fid 684] Thdrt Dam al Aug Hier Ambrst al ... Ln *του θεου και χριστου* cum BD*FG d e g (Victorin *in fide vivo filii dei et Christi*; in explicatione *hoc est in fide vivere et dei et Christi*)

III. 1. *εβασκανεν*: 1. 2. 3. 4. 33. 35. 44. 74. 76. 106. 115. 219. a[scr] al fere[25] cat[txt et com] Cyr[glaph 420] Thdrt[cod] ad h. l. et [1,658 cdd 2 et 2,40] *εβασκηνε* (*-νεν*). Dedimus autem sine additam cum ℵABD*FG 17* 67** d e f g fu al[lachm] syr[sch] cop (et. sah teste Gb, unde?) arm[zob et cdd] ar[e] „exemplarib Adamantii" ap Hier Caes[97] Chr[833. 884] Euthal cod Cyr[glaph 420] Thdrt[1,658] Tert[praescr 27] Victorin Aug Ambrst al. Praeterea cf Hier ad h. l. „Legitur in quibusdam codicibus: *Quis vos fascinavit non credere veritati?* Sed hoc quia in exemplaribus Adamantii non habetur, omisimus"; item in 5, 7: „Id quod nunc Latinus posuit interpres *veritati non obedire*, et in Graeco scriptum est *τη αληθεια μη πειθεσθαι*, in superiori loco ita interpretatus est: *non credere veritati*. Quod quidem nos in vetustis codicibus non haberi, in suo loco annotavimus, licet et Graeca exemplaria hoc errore confusa sint." ...... ς (= Gb Sz) add *τη αληθεια μη πειθεσθαι* (:: cf 5, 7) cum CD[c]EKLP al pler vg (et. am demid tol floriac al) go syr[p] arm[usc] aeth[utr] Or[int 2,378] Ps-Ath[301] (*μη πειθ. τη αληθ.*) Thdrt ad h. l. Dam al „quibusdam codicibus" ap Hier (vide ante) Pelag al | *κατ*: D*E* *κατα* | *προεγραφη* (47. *εγραφη*) sine additam cum ℵABC 17* 23* 31. 38. 43. 52. 67** 72. 73. 93. f am fu** tol syr[sch] cop sah (teste Gb) arm aeth (Eus[lat] ap Gall[4,490] *quia ante oculos eorum descriptus*

μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε Ro 10, 17
ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; 3 *οὕτωσ ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι*
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 *τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.*
5 *ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν ὑμῖν,*
ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; 6 *καθὼσ Ἀβραὰμ ἐπίστευ-* Gn 15, 6
σεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. 7 *γινώσκετε ἄρα* Ro 4, 3 Ia 2, 23
ὅτι οἱ ἐκ πίστεωσ, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 *προϊδοῦσα δὲ ἡ*
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεωσ δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεόσ, προευηγγελίσατο
τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 *ὥστε* Gn 12, 3 Act 3, 25
οἱ ἐκ πίστεωσ εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 *ὅσοι γὰρ*
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Dt 27, 26

---

est Ies. Chr. crucifixus) Euthal[cod] Cyr[esa 737] et[glaph 429] Thdrt[1,658] Archel[603] Aug ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *εν υμιν* cum DEFGKLP al pler d e g vg[clo] fu* demid harl go syr[p] Ps-Ath[301] (*προεγρ. εν υμιν, και τουτο εσταυρ.*) Chr Thdrt ad h. l. et[2,40] Dam al Victorin Ambrst al (sed demid al Victorin Ambrst Pelag al *et in vobis crucifix.*)

2. *θελω μαθειν*: D*et[c]KF[gr]G d e g *μαθ. θελ.* | *το πνευμα*: F* om *το*

3. *εναρξαμενοι* usq *επιτελεισθε* (Clem -*λειτε*) et. Clem[500] Or[int 1,61] etc ... K om

4. *επαθετε*: 37. *ἐπαθατε*

5. *υμιν* bis: 17. Dial[tri] ap Thdrt[5,968] bis *ημιν* (pri et. 114.) | *εξ εργων νομου*: A add (:: ex v. 2.) *το πνευμα ελαβετε*

6. *καθωσ*: FG f g vg (et. fu tol, non item am demid harl) arm[edd] (non item[ed ven]) Ambrst Pelag add *γεγραπται* | *αβρα. επιστευσεν*: FG f g fu al[lachm] syr[sch] arm Ambrst al *επιστ. αβρ.* | Versus 6. 7. 8. om („erasit de suo apostolo") Mcion teste Hier, nec contra testantur Tert et Epiph.

7. *αρα*: P 73. *γαρ* | *οι εκ*: C*[vid] om *οι* | *υιοι εισιν* cum א*B Chr[887] Euthal[cod] Thdrt Ir[int 237] Victorin Amb[luc 8,1330] ... ς Ti *εισιν υιοι* cum א[c]ACDEFGKP al pler (et L 106. 219. *εισ. οι υιοι*) it vg syr[utr] cop Dam al Ir[int 332] Tert[monog 6] Cyp[277] Ambrst al

8. *προϊδ. δε* (69. 80. om *δε*) et. Ir[int 257. 332] etc ... P Chr[887] *πρ. γαρ.* Libere syr[sch]: *nam praecognoscens deus quia ex fide iustificaret gentes* | *δικαιοι τα εθνη* et. Ir[int 257. 332] Cyp[277] Victorin etc ... א 37. 73. 80. Cyr[glaph 94] *τα εθν. δικαιοι* | *προευηγγελισατο*: D* 67** *προευηγγελισται.* Vertunt d e *pronuntiavit*, f vg Ir[int] Cyp Ambrst etc *praenuntiavit*, g *prae t pronuntiavit*; Victorin *praedixit* | *ενευλογηθησονται* (et. ς Gb Sz) cum אABCDEKLP al plu Euthal[cod] Cyr[ador 54] Thdrt Dam ... ς[e] *ευλογηθησοντ.* cum FG al vix mu Chr[887] Thphyl. Sed 76. 115. Chr Thphyl *εν σοι ευλογηθ.*, item arm ... d e om *εν σοι*

10. *οτι* cum אABCDEFGP 17. 73. 80. 118. 177. 178. d e f g syr[utr] arm Euthal[cod] Cyr[glaph 94] Dam ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler vg Or[4,580] not Thdrt al (libere Chr[889] *επικαταρατοσ γαρ* omisso *γεγρ.*

κατάρατοσ πᾶσ ὃσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖσ γεγραμμένοισ ἐν τῷ
Hab 2, 4 Ha 10, 38 Ro 1, 17 *βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά.* 11 *ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶσ δι-*
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται·
Lv 18, 5 Ro 10, 5 12 *ὁ δὲ νόμοσ οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεωσ, ἀλλὰ ὁ ποιήσασ αὐτὰ ζήσεται*
ἐν αὐτοῖσ. 13 *Χριστὸσ ἡμᾶσ ἐξηγόρασεν ἐκ τῆσ κατάρασ τοῦ νό-*
4, 5 Dt 21, 23 *μου γενόμενοσ ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατοσ*
πᾶσ ὁ κρεμάμενοσ ἐπὶ ξύλου, 14 *ἵνα εἰσ τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ*

γαρ) | D* *ενμενει* | *πασιν* (sine *εν*) cum א*B 17. 31. 37. 67** 73. 116. 118. cat[txt] Euthal[cod] Cyr[ador 65] Dam ... ς Ln Ti *εν πασιν* cum א[c]AC DEFGKLP al pler (it vg *non permanet in, non permanserit in*) Or[4,5??] Chr[23?] Cyr[glaph 94] Thdrt al (:: nec aliter LXX, unde etiam Eus[dem 6] *ο μωσησ επισκηπτει λεγων· επικαταρατοσ* etc) | *γεγραμμενοισ*: 109. 178. *προγεγραμμ.*, B *ενγεγραμμ.* (B[3] *εγγεγρ.*), nec aliter affert (vide ante) Eus[dem]

11. *παρα τω θεω*: D*FG 71. 80. 219* om *τω* ... Cyr[glaph] *παρα θεου* | *δηλον*: D*E d e syr[sch] ar[e] add *γεγραπται γαρ* ... FG f g *γεγραπται γαρ* omisso *δηλον*

12. *αλλα* cum אD*E* ... ς Ln Ti *αλλ* cum ABCD[c]E**FGKLP etc | *ο ποιησ. αυτα* sine additam cum אABCD*FGP 2. 17. 67** 80. 93. cat[txt] it vg (et. am fu demid tol etc) syr[sch] et[p txt] cop arm aeth Mcion[epiph 319 et 350] Chr[828] Cyr[glaph 94] Dam Ambrst Aug Hier al ... ς (= Gb Sz) add *ανθρωποσ* (:: ut LXX) cum D[c]EKL al pler vg[six] syr[p mg] Euthal[cod] Thdrt al | *εν αυτοισ*: FG[gr] g *εν αυτω*. Ceterum sic Mcion[epiph] (utroq loco): *μαθετε οτι ο δικαιοσ εκ πιστ. ζησεται. οσοι γαρ υπο νομον υπο καταραν εισιν· ο δε ποιησασ αυτα ζησεται εν αυτοισ.* Ac pergitur in *ελεγχω*[350]: *το „μαθετε οτι ο δικ. -ζησεται“* etc

13. *υπερ ημων*: FG[gr] *υπ. υμων* | *οτι γεγραπται* (Gb'') cum ABCD*E*FG 17. 39. it vg aeth Ir[int 210] Eus[ps 545] Euthal[cod] Dam Hil[100] Aug Hier Ambrst al ... ς *γεγραπται γαρ* cum אD[c]E**KLP al pler syr[utr] cop arm Ir[210 gr] (ex Thdrt) Did[tri 125] Chr[829] Cyr[fid 99] Thdrt al. Praeterea cf huc Hier ad h. l. „Scire non possum quare apostolus in eo quod scriptum est: *Maledictus a deo omnis qui pendet in ligno*, vel subtraxerit aliquid vel addiderit. Si enim semel auctoritatem LXX interpretum sequebatur, debuit, sicut ab illis editum est, et *dei* nomen adiungere. Sin vero, ut Hebraeus ex Hebraeis, id quod in sua lingua legerat putabat esse verissimum, nec *omnis* nec *in ligno*, quae in Hebraeo non habentur, assumere. Ex quo mihi videtur, aut veteres Hebraeorum libros aliter habuisse quam nunc habent: aut apostolum, ut iam dixi, sensum scripturarum posuisse, non verba: aut, quod magis est aestimandum, post passionem Christi et in Hebraeis et in nostris codicibus ab aliquo *dei* nomen appositum, ut infamiam nobis inureret, qui in Christum maledictum a deo credimus.“

14. *η ευλογια*: FG om *η* | *εν χριστω ιησου* cum ACDEFGKLP al omn[vid] it vg cop syr[p] arm Did[tri 125] Euthal[cod] Thdrt Dam etc (Chr[830] om, item

Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματοσ λάβωμεν διὰ τῆσ πίστεωσ.
15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμωσ ἀνθρώπου κεκυ- Ro 3, 5 etc
ρωμένην διαθήκην οὐδεὶσ ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Gn 13, 15
Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέ- 17, 8 22, 18 etc
γει· καὶ τοῖσ σπέρμασιν, ὡσ ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡσ ἐφ' ἑνόσ· καὶ
τῷ σπέρματί σου, ὅσ ἐστιν Χριστόσ. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην Ex 12, 41
προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα
ἔτη γεγονὼσ νόμοσ οὐκ ἀκυροῖ, εἰσ τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίασ· τῷ δὲ Ro 4, 14
Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίασ κεχάρισται ὁ θεόσ. 19 τί οὖν ὁ νόμοσ;

---

cat[txt], quod a Chr pendere videtur) ... ℵB syr[sch] aeth εν ιησου χριστ. | επαγγελιαν (et. Aug Hier etc): D*F[gr]G k[scr] d e g Ambrst Vigil varim[747] ευλογιαν. Cf et. Tert[marc 5,3] *accepimus igitur benedictionem spiritalem. Per fidem, inquit, ex qua scilicet vivet iustus.*

15. αδελφοι: A 73. 118. arm Dam post κατ. ανθρ. λεγω ... 39. aeth[utr] om | κεκυρωμενην: C 17. Chr[831 cod] et[savil mg] προκεκυρ. (:: ex v. 17) | επιδιατασσεται: D* επιτασσεται

16. δε et. Eus[eclo 18] Cyr[glaph 94] etc ... D*FG it vg Ir[int 282] („sic dicens: *Abraham dictae sunt promissiones et*" etc) Ambrst al mu om | ερρεθησαν (Gb") cum ℵAB*CD*FGP 17. 73. 106. 109. 114. 121. al plus[10] Euthal[cod] Cyr[glaph 94. 96] Thdrt ad h. l. et[2,48. 1855] et[4,431. 1174] Dam ... ς ερρηθησαν cum B[3]D[c]EKL al plu Chr[831] Thdrt[1,1111. 1226. 1323] et[4,15] al ... 76. 115. Eus[eclo 18] Thphyl εδοθησαν | ου λεγει: 17. ου λεγω | και (47. 213. arm om) τοισ σπερμασιν et. Ir[int 282] Or[int 2,77. 85. 97] et[4,582. 618] etc: D* d e cop aeth add σου | αλλ: B αλλα | εφ et. Eus[eclo 18] etc ... FG επι | οσ et. Eus[eclo 18] etc, d e f vg Or[int 2,77. 85. 97] Amb[parad 152] (non item[luc 18,1456] et[alib]) Hier Primas al *qui* ... D[gr]*E[gr]F[gr]** Chr[831] ο, item *quod* Ir[int 282] Tert[carn chr 22] et[marc 5,4] Ambrst Aug[ep 196] ac[saep] al ... F[gr]*G g ου (g *quo*)

17. προκεκυρωμενην (d e f g vg etc *confirmatum*, pariter ac v. 15): Chron[94] προκεκηρυγμενην ... FG 52. 67** 115. al pauc Cyr[glaph 94] κεκυρωμενην | υπο του (76. 80. 115. om) θεου sine additam cum ℵAB CP 17. 28* 67** 80. f vg cop aeth Euthal[cod] Cyr[ador 55] et[glaph 94] Dam Hier Aug[doctr 4] al ... ς (Gb[∞]) add εισ χριστον cum DEFGKL al pler d e g syr[utr] arm Chr[831] Thdrt Chron[94] Thphyl al Ambrst (sed d e g syr[utr] Ambrst *in Christo*). Cf Primas qui in textu non habet, sed in explicatione scribit: *testamentum illud – quod Abrahae deus confirmavit in Christo.* | ετη post τετρακ. κ. τριακ. cum ℵABCDEFGP 17. 37. ℵ[scr] al[7] it vg syr[utr] cop Chr[831] Euthal[cod] Cyr[glaph 94] Dam Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ante τετρακ. (43. 49. 67. 69. 70. 76. 14[lect] Thphyl τριακοσ.) και τρι. cum KL al pler Cyr[ador 55] Thdrt Chron[94] al

18. ο θεοσ: F suppletum habet ο supra lineam

Ro 5, 20 He 2, 2 Act 7, 53 τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρισ οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
ἐπήγγελται, διαταγεὶσ δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσί-
1 Ti 2, 5 τησ ἑνὸσ οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸσ εἷσ ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμοσ κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμοσ ὁ δυνάμε-
νοσ ζωοποιῆσαι, ὄντωσ ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ

---

19. *παραβασεων* et. Clem[421] Or[4,580]not Eus[mcell 7] Cyr[ador 54] et[glaph 94] etc (et. Synod[antio] ap Ron[3,395]); f vg[edd] ap Ln *propter transgressionem* (cf et. Luc[brug] „*Non mutes plurale in singulare* transgressionem"). Similiter Aug ad h. l. et[epist 177] et[alib] *transgressionis gratia*, item[ep 157] et[3 cont 2 ep pelag] *praevaricationis gratia* ... F[gr]G d e g (sub *aut*) m[1] Ir[int 182. 318] Ambrst *πραξεων, factorum*. Sed ex his F[g]rG g Ir[int] Ambrst om *χαριν*, ita ut singula aliter distinguenda sint, quemadmodum Ir int[180] sic legitur: *Quid ergo lex factorum? Disposita per angelos in manu mediatoris posita est usquedum veniat* etc. Et idem[318] habet: *Legem factorum positam donec veniret semen.* Item Ambrst: *Quid ergo lex factorum? Posita est donec veniret semen* etc. Praeterea cf Aug ad h. l. „*Quid ergo?* Hucusque enim interrogatio est; deinde infertur responsio: *Lex transgressionis gratia proposita est*" etc. Sed in Retractat[1,24] sic: „Cum exponerem: *Quid ergo?* – ita distinguendum putavi ut interrogatio esset: *Quid ergo?* ac deinde – quod quidem non abhorret a vero; sed melior mihi videtur ista distinctio, ut interrogatio sit: *Quid ergo lex?* et inferatur responsio: *Transgressionis gratia proposita est.*" | *προσετεθη* (Gb') cum ℵABD[b et c]EKL(*-θην*)P al pler Syn[antio] Euthal[cod] Cyr[ador 54] et[glaph 94] Thdrt ad h. l. et[1,717] Dam Thphyl Oec. Item syr[utr] *addita est*, Aug *proposita est* ... Gb Sz *ετεθη* cum D*FG 71. 80. 109. 177. 179. Clem[421] Or[4,580]not Eus[mcell 7], item *posita est* d e f g vg Ir[int 182] (et[318] vide ante) Hier Ambrst al | *αχρισ*: nullus ut[vid] *αχρι* | *ου* et. Or Syn[antio] etc ... B 17. 71. Clem Eus[mcell] *αν* | *ᾧ*: L al[20] (6 ap Scri) Cyr[ador] et[glaph] Thdrt[1,1323] Dam *ὅ*. Item[vid] cop (*semen promissum ei*) ... Chr[431 ed ante montf] *ωσ* | *διαταγεισ δι* (L n[scr] *δε*, 114. k[scr] om): Cyr[ador 54] *διαταγῇ* | *αγγελων* (et. C[2]): C* 3. 108* d[scr] Thdrt[2,848 cod] (teste Wtst) *αγγελου* | *μεσιτου*: B* D* *μεσειτου*, item v. sq *μεσειτησ*

20. *ο δε*: 17. *ο γαρ* | *ουκ*: D* *ουχ*

21. *του* (FG om) *θεου* c. ℵACDEFGKLP rell (31. *του* $\overline{χυ}$) f g vg syr[utr] rell Chr[328] Euthal[cod] Cyr[ador 54] et[glaph 95] Thdrt Dam al Hier Aug ad h. l. et[saep] Ambrst[edd ven et rom] ... B d e Victorin Ambrst ap Mill (alios) om, hinc Ln [*του θεου*] | *ζωοποιησαι* (et. C[3]): C* *ζωοποιειν* ... Cyr glaph[95] *ζωογονησαι* | *οντωσ* (d e f vg *vere*): F[gr]G *αληθια*, g *veritate* | *εκ νομου ην αν* cum ℵ 3. 17. 57. 71. 80. 116. Item *εκ νομου ην* sine *αν* D* 2. 4* 73. 93. 218. Dam ... Ln Ti *εκ νομου* (B Cyr[ador] *εν νομω*) *αν ην* cum ABC Cyr[ador 54]. Item *εκ νομ. αν* sine *ην* 74. a[scr] (Cyr[glaph 95] *εκ νο. αν η δικαι. ην*) ... ς *αν εκ νομ. ην* cum D[b et c]EKLP al pler Chr Thdrt al ... F[gr]G[gr] nihil nisi *εκ νομου* (f g *ex lege esset*) | *η δικαιοσυνη*: P 108* om *η*

συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ Ro 11, 32
πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖσ πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ
ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰσ τὴν 1 Pe 1, 5
μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμοσ παιδαγωγὸσ
ἡμῶν γέγονεν εἰσ Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεωσ δικαιωθῶμεν· 25 ἐλ-
θούσησ δὲ τῆσ πίστεωσ οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάντεσ
γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι Ro 6, 3
γὰρ εἰσ Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 οὐκ ἔνι 13, 14 1 Co 12, 13
Ἰουδαῖοσ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλοσ οὐδὲ ἐλεύθεροσ, οὐκ ἔνι ἄρσεν Col 3, 11
καὶ θῆλυ· ἅπαντεσ γὰρ ὑμεῖσ εἷσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ

---

22. τα (FGK Dam om) παντα (Dam απαντα): 115. Thphyl[cod] τουσ παντασ | υπο αμαρτιαν cum ℵBCD[b et c]EKLP al pler Chr[832] Cyr[ador 64] et[glaph 96] Thdrt al ... Ln υφ αμαρτ. cum AD*FG 37. 73. 116. Euthal cod Dam | ιησου (17. om) χριστου: L εν χριστω ιησου ... aeth om

23. συνκ- cum ℵAB*D*FG ... ς Ln συγκ- cum B³CD[c]EK[sil]LP al certe pler | -κλειομενοι (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. Clem[116] Euthal[cod] Cyr ador et[glaph 96] et[fid 68] Dam ... ς (= Sz) Ti -κεκλεισμενοι cum CD[c]EKL al pler Clem[421] Chr[833] Thdrt al

24. A syr[p mg] παιδαγογοσ. Cf Amb[ep 72] „paedagogus ergo, sicut etiam interpretatio Latina habet, doctor est pueri.“ | γεγονεν et. Clem[116] Or[4,580] not Cyr[hr 67] Cyr[ador] et[glaph] et[fid] etc ... B Clem[421] εγενετο | εισ χριστον et. Clem[116. 156 421. 447. 476] Or[4,580] not et[int 4,580] Cyr[hr 67] Chr[833] Euthal[cod] Cyr[ador 64] et[glaph 96] et[fid 68] Thdrt Dam Hil[235] Victorin (in Christo) etc ... D*E*FG S[lect] d e f g fu al[lachm] cop arm Ambrst add ιησουν (d e in Christum Iesum, f g vg[edd] Ambrst in Christo Iesu)

26. υιοι: ℵ* υιοι οι, sed οι notatum ipsa prima ut[vid] manu | δια τησ πιστεωσ εν χρι. ιησου (a[scr] ιησου χριστου pro εν etc): P nihil nisi δια πιστεωσ, Cyr[glaph 95] (non item[ador 56]) δια πιστ. τησ εν $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$, Clem[116] δια πιστεωσ θεου εν χριστω ιησου, sed praecedit παντεσ γαρ υιοι εστε (sine θεου)

28. ουδε bis: 33. Clem[116] bis ουτε ... D[gr*] η sec loco | ουκ ενι αρσεν: F[gr*] om ενι | αρσεν (et. Clem[116]): ℵ αρρεν, item (ουκ αρρεν, ου θελυ) Clem[87] ... FG αρσησ | απαντεσ (et. Ln[ed min]) cum ℵAB³ ... ς Ln[ed mai] Ti παντεσ cum B*CDEFGKLP al omn[vi] Clem[118] Or[3,439] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | εισ εστε εν χριστω ιησου (syr[sch] in Iesu Christo) cum ℵ[c]BCDEKLP al omn[vid] syr[p] Clem[116] Ath[709] Chr[834] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. (addita explicatione τὸ εἷσ ἀντὶ τοῦ ἓν σῶμα) Dam al ... FG 17. d e f g vg (sed fu* om unum) Or[3,439] et[int 3,77] Ath[699] Bas[eth 253] Dial trin ap Thdrt[5,918] (αλλ οι παντεσ εν $\overline{χω}$ εν εσμεν) Phil[carp] ap Gall[9,727] (οι γαρ πολλοι εν εσμεν εν $\overline{χω}$) al aliq Hil[425. 952] Victorin Aug Ambrst al εν εστε εν χρι. ιη. ... ℵ*A εστε χριστου ιησου (omisso εισ post υμεισ), sed ℵ* εστε ἐϋ $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$. Cf hunc ex Naass ad 6, 15 notata.

Ro 9, 7 s ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν
κληρονόμοι.

IV.

1 Λέγω δέ, ἐφʼ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν
διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν
καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ
Col 2, 8. 20 ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδου-
λωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ
Eph 1, 10 Ro 1, 3 θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,

---

29. υμεις $\overline{\chi\upsilon}$ et. f vg Aug[ep 196] et[alib] (a Victorino quid lectum sit non satis liquet) ... D[gr*]E υμεις εις εστε εν $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$, item d e fu al Aug ad h. l. *vos unum estis in Christo Iesu* (Aug sic: „*Si autem*, ut hic subdistinguatur et subaudiatur, *vos unum estis in Christo Iesu*, ac deinde inferatur, *ergo Abrahae semen estis*) ... ℵ[gr]G g Ambrst υμεις παντες εν εστε εν $\overline{\chi\omega}$ $\overline{\iota\upsilon}$ | αρα: D[gr*]ℵ[gr]G[gr] add ουν | σπερμα: B σπερματος, item[vl] cop ... 67** σπερματα, 68. τεκνα | κατα (ita cum ℵG*; ς Ln Ti και cum ABC etc) sine και cum ℵABCDE 17. 89** d e f vg cop arm aeth Thdor[mop 126] (ap Fri) Dam Victorin Ambrst Aug[ep 196] al ... ς (Gb[oo]) praem και cum ℵ[gr]GKLP al plor g go syr[utr] Chr[894] Thdrt al

IV. 1. λεγω δε: ℵG f g add αδελφοι | ων: C* (post -ντων) vdtr omisisse; suppl C[2]

2. αλλα cum ℵABC[2](* non liquet)DKP al plu Clem[118] Euthal[cod] ... ℵGL al sat mu (8 ap Scri) Or[1,781] Chr Thdrt Dam αλλ | αχρι: L αχρις | της προθεσμιας et. Clem Or etc ... B add της

3. ουτως και ημεις (vitiose P υμεις) etc: Tert[marc 5,4] „*Adhuc*, inquit, *secundum hominem dico, dum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus positi ad deserviendum eis.*" Iam pergit Tert: „Atquin non est hoc humanitus dictum, non enim exemplum est sed veritas," etc | ημεθα cum ℵD*ℵG 17. 73. 118. (:: ita nemo antea) ... ς Ln Ti ημεν cum ABCD[b et c]EKLP al pler Clem Chr Euthal[cod] Thdrt Dam

4. γενομενον ante εκ γυν. et. Clem[118 ed] (Or[4,251] ο ελθοντος του πληρωματος του χρονου απεσταλμενος υπο του θεου γενεσθαι εκ γυναικος και γενεσθαι υπο τον νομον) Method[309] Eus[moell 7. 161] Ath[691] Cyr[hr 179] Chr[835] Euthal[cod] Cyr[glaph 253] et[fid 107] et[nest 2,28] Thdrt[1,661] et[2,562] (addit και ουκ ειπεν· απεστειλεν αυτον γενεσθαι εκ γυναικος, αλλα· γενομενον εκ γυν. απεστειλεν) et[4,385. 1048] (et[4,61] ex Basilio) Phot[amphiloch qu 90] (ubi praecipit: γενόμενον δεῖ λέγειν ἐκ γυναικός, ὥσπερ καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, διὰ τοῦ ἑνὸς ἀμεταβόλου· πρῶτον μὲν ἐκ τῆς συνεχοῦς παραθέσεως τῶν νοημάτων τε καὶ ῥημάτων· δεύτερον δὲ ὅτι γεγέννηται μὲν ὁ χριστὸς ἐκ παρθένου, τῶν δύο γραφομένων κατὰ τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἀμεταβόλων, οὐ μὴν δὲ γεννᾶται· ἅπαξ γὰρ

5 ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 3, 13
6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ- Ro 8, 15
τοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 7 ὥστε οὐκέτι Ro 8, 17
εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ διὰ θεοῦ.
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ φύσει μὴ

εκ παρθενου γεγεννηται etc) al mu, item *factum* d e f g vg (et. am harl* al) go syr[utr] cop Ir[int 305] (ex[cdd plu], ante Mass ed *natum*) et[319. 318] Tert[carn chr 20] („Hoc quidem impressius, quod *factum* dicit quam *natum*" etc) Victorin etc ...... K *γεννωμενον*, 1. 72. 78. 80. al plus[30] Clem[cod reg] Eus[mai 229] Thdrt ad h. l. et[1,310] et[4,884. 1286] Dam (etiam *γεννωμ. υπο νομ.*) cdd ap Phot (vide ante) *γεννωμενον*, item *natum* m[5] fu demid tol harl** al Cyp[288] Ps-Ath (Vigil) [570. 572. 585] Leo[serm 24] (non item[serm 22]) al

5. *εξαγορασῃ* (et. Clem[118] Meth[309] etc): FG Chr[825 cdd] Thdrt[1,300] *εξαγορασηται*

6. *οτι δε*: 37. 47. 80. *οτε δε* | *υιοι* et. vg[cle] am al Or[int 4,461] Aug ad h. l. (sed paullo post add *dei*). Praeterea Luc[brug]: „*non addas* Dei" ... D EFG d e f g m[10] vg[six] fu demid tol al go Tert[marc 5,4] („*ut certum esset nos filios dei esse, misit spiritum suum in corda nostra, clamantem*" etc) Hil[808] Victorin Hier Ambrst al add *του θεου*. Item Ps-Iust[expos 5 cod 1]. | *ο θεοσ*: B om | *το πνευμα του υιου αυτου*: Tert[marc] (vide ante) *spiritum suum* | *εισ τ. καρδ. ημων* cum ℵABCD*FGP al[15] d e f g m[10] am fu floriac mar al arm Or[int 4,461] Ath[186. 502. 552] (et[522. 526] ex[cdd]) Bas[3,41. 48] Euthal[cod] Cyr[nest 2,48] Ps-Ath[10. 184] al Tert[marc 5,4] Hil[858. 803] Hier Ambrst Ps-Ath[lat 584] al ...... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εισ τ. κ. υμων* cum D[c]EKL al longe plu vg[cle] demid tol al go syr[utr] cop aeth Did[tri 118] Chr Cyr[fid 107] et[nest 70] Thdrt Dam Victorin Aug al | *κραζον*: P al pauc *κραζων* ... F[gr]G g arm[edd] *εν ω κραζομεν* (sed G** g arm[edd] *κραζομεν*) :: ex Ro 8, 15

7. *ει*: d e f vg[cle] (et. fu demid 109[lat] al, non item am al) *est* ... F[gr]G g om. Cf et. syr[p mg] *estis servi sed filii; si autem filii, et heredes.* | *αλλα* cum ℵABCD*FGP (et. L[sil]) etc ... ς *αλλ* cum D[c]EK[sil] al plu | *δια θεου* (*per deum*) cum ℵ*ABC* 17. f g vg cop Clem[118] Bas[3,8] (praem *ἡμεῖσ δὲ δείκνυμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸσ τὸ „δι' οὗ" τέτακται*) Did[trin 412] et[443] Cyr[ioh 48] Victorin Aug Ambrst Amb[spir 2,653] Primas al. Item F[gr]G[gr] *δια θεον*. Item *θεου* tantum arm aeth[ro] ...... ς *θεου δια χριστου* cum ℵ[c]C[3]DEKLP al pler d e go Did[tri 258] Chr[835] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. (addit *συ δε και υιοσ και κληρονομοσ· ετυχεσ δε τουτων δια του χριστου, ου δια τ. νομου*) et[1,685] Dam (sed *δια χριστον*). Item addito *ιησου* ante *χριστου* 39. d[scr] k[scr] al pauc syr[utr] aeth[pp] Thdrt[4,1003] et[1,685 cod] ... marian** Hier *per Christum*, 238. 19[lect] *δια ιησου χριστου* ... 76. 115. Dial[maced 194] Thphyl *μεν* (115. Thphyl *κληρονομοσ μεν*) *θεου, συγκληρονομοσ δε χριστου* :: ex Ro 8, 17

8. *εδουλευσατε* post *θεον* cum ℵABCD[b et c]KLP al omn[vid] syr[utr] cop arm etc (et. Victorin[sem] Hier Amb[fid 5]) ... D*EFG d e f g m[86] vg go Vic-

οὖσιν θεοῖς· 9 *νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,*
Col 2, 16 Ro 14, 5 *οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε;* 10 *ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς;* 11 *φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.*

12 *Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε·* 13 *οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον,* 14 *καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-*

---

torin[sem] Ambrst Aug al (non probat Ir[int 181] *dicens: Si enim his qui non erant dii servistis, nunc cognoscentes deum, imo* etc) post *θεοις* | *φυσει μη ουσιν* (Gb'') cum ℵABCD*et[c]EP 17. 47. 71. 73. 80. 118. 177. k[scr] f vg go cop Bas[1,264. 287] Euthal[cod] Cyr[ador 204] et[thes 279] et[fid 60] Dam al Amb[incarn 722] (vide post) Hier Aug al ... ς *μη φυσει ουσι* cum D[b]FG(FG *φυσειν*)KL al pler arm (syr[p] *qui non sunt natura*) Chr [236] Dial[trin 411] (in Ath[opp]) Cyr[incarn 701] Thdrt al Mcion[tert 5,4] ... K d e m[56] aeth Ir[int 181] Victorin Ambrst edd[lat] ap Amb[incarn 722] (ipse Amb praefert *his qui natura non sunt dii*, addens: *ita enim et in Graecis cdd. invenimus, quorum potior auctoritas est*) plane om *φυσει*

9. *νυν* cum ℵABCD[c]EKLP al omn[vid] Or[4,285] Eus[eclo 80] Euthal[cod] al mu ... D*FG *νυνει*, Cyr[incarn 701] *νυνι* | *γνοντες*: K al pauc *γνωντες* | *θεον*: FG praem *τον* | *υπο*: F *απο* | *θεου*: K 46. 109. 178. Or[4,285] Dial[trin 411] praem *του*. Cf huc Ign[intpol 242] (magnes 1) *δε ου εγνωτε θεον, μαλλον δε υπ αυτου εγνωσθητε.* | *επιστρεφετε*: D* 109. *επιστρεφεσθε* ... F[gr] G[gr] *επεστρεφεται* | *δουλευσαι* cum ℵB ... ς Ln Ti *δουλευειν* cum ACD EFGKLP al omn[vid] etc

10. *ημερας*: K add *γαρ* | *κ. καιρους κ. ενιαυτους* et. m[56] f vg Or[1,756] Tert marc[5,4] Victorin Ambrst etc ... DEF[gr]G d e g Aug *κ. ενιαυτ. κ. καιρους* ... P om *και καιρ.* | Ln[ed min] *κ. ἐνιαυτούς.*

11. *υμας*: 2. 47. 73. 76. 115. Thphyl om, item vg[six] Amb[ep 23] al pauc | FG *εκοπειακα* (sic)

13. *οιδατε δε* (syr[sch] *γαρ*) ... D*F[gr]G 76. 80. d e g go Dam Victorin Aug ad h. l. et[alib] Ambrst om *δε* | *δι'*: FG *δια* | *της σαρκος*: FG 74. a[scr] om *της*

14. *τ. πειρασμ. υμων* cum ℵ*ABD*FG 17. 39. 67** d e f g vg cop Victorin Ambrst Aug Hier al, item addito *τον* C[2] Or(vid)[cat eph 158] (*ἐμφαίνεται γὰρ διὰ τούτων ὅτι ἐν τῇ σαρκὶ παύλου πειρασμὸς ἐτέροις ἐγίνετο*) ... ς Ti *τ. πειρ. μου τον* cum D[b]et[c]EKLP al pler syr[p] Chr[237] Cyr[thes 279] Thdrt Dam ... ℵ[c]C*[vid] 5. 10. 23. 31. 37. 44. 76. 80. 115. 123* syr[sch] arm aeth go Bas[eth 307] Euthal[cod] Thphyl tantummodo *τον*, quod Gb'' | *ουκ* (FG *ου*): ℵ* om (suppl[a]) | *αλλα* cum BFG Cyr thes[279] ... ς *αλλ* cum ℵACDEK[all]LP al certe pler etc | *εδεξασθε*: C *εξεδεξ*. Ceterum sic ad *υμων* (pro *μου τον*) Le[brug]: *Non facile mutandum est pronomen vestram in meam.*

λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 *ποῦ οὖν ὁ μακα-*
ρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. 16 *ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν γέγονα ἀλη-*
θεύων ὑμῖν; 17 *ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶσ*
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 *καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ*
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ ὑμᾶσ. 19 *τέκνα*

---

15. *που* cum ℵABCFGP 5. 6. 17. 31. 47. 67** 71. 73. f g vg syr[sch] et[p mg] cop arm aeth[pp] Euthal[cod] Dam Hier Pelag ... ς Ti *τισ* cum DEKL al pler d e go syr[p txt] aeth[ro] Thdor[mop] (ap Fri[137]: *τὸ οὖν „τίσ“ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ „ποῦ“*) Severian[cat 66] (*ἀντὶ τοῦ „οὐδείσ“*) Chr Thdrt (*τὸ „τίσ“ ἀντὶ τοῦ „ποῦ“ τεθεικεν*) Thphyl Oec Victorin Aug ad h. l. et[alib] Ambrst al | *ουν* sine additam cum ℵABCLP al plus[15] syr[utr] aeth[utr] Euthal[cod] Thdrt[cod] Dam Thphyl ... ς (= Gb[oo] Sz) add *ην* (FG *η*) cum DEKFG al longe plu d e g (*fuit* t *est*) go Chr Thdrt[ed] Aug Ambrst; item *εστιν*, *est* 115. f vg cop arm Victorin Hier al | *υμιν*: F[gr]G g om | *εδωκατε* sine *αν* cum ℵ*ABCD* 17. 47. Euthal[cod] Dam. Similiter FG *και εδωκατε*. Cf d e f g vg *eruissetis et dedissetis* ... ς *αν εδωκατε* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Chr[838] Thdrt al

16. *ωστε*: D*E*F[gr]G d e g Cyp[104] (non item Victorin Aug Hier Ambrst) add *εγω* | FG *εχθροσ* (F* *εχτρ-*) | *υμων* et. Clem[147] Or[3,330] etc (et. Victorin *inimicus vester*) ... d e f g vg Or[2,554] Eus[ps 21] Cyp[104] Aug Ambrst Hier *υμιν*, *vobis*. Cf et. Or[2,296] *εχθροσ γεγονα υμιν αληθευων*.

17. *αλλα* cum ℵABD[c]EFGK[sil]LP etc ... CD* al mu (3 ap Scri) Chr[838] Eus ps[148] *αλλ* | *εκκλεισαι*: 44. cdd teste Erasm *εγκλεισαι*, item *includere* sive *concludere* syr[sch] ar[e] ... 52. 73. *εκλυσαι* | *εκκλ. υμασ* cum ℵABCD EFGKLP al pler it vg rell Eus[ps] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Victorin al ... ς[e] (non item ς Gb Sz) *εκκλ. ημασ* cum minusc pauc, sed editum potius ut[vid] de coniectura Bezae | *θελουσιν*: P *θελοντεσ* | *ζηλουτε*: 37. 118. 219** 1** *ζηλωτε*. Praeterea D*EFG d e f g Victorin Ambrst add *ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα* (et Sedul: *charismata aemulamini*) :: ex 1 Co, 12, 31

18. *δε*: 17. *γαρ* ... D*FG h[scr] d e g (f *quoque*) Victorin Ambrst (item Amb[ps 36] et[vidui], sed non[interpell dav]) om | *ζηλουσθαι* (ℵB 17. 23. 39. *-σθε*) cum ℵABC 17. 23. 39. 109., item *aemulamini* f vg Hier Ambrst, similiter Dam *καλωσ δε ζηλουσθε*: contra Amb[interpell dav 4] et[ps 36] et[de vidui] Aug[doctr 4] et ad h. l. *aemulari*, Euthal[cod], ut etiam cop syr[p] arm aeth go ... ς Ti *το ζηλουσθαι* cum DEFGKLP al pler Chr[839] Thdrt Dam[paris] | *εν καλω παντοτε* ... F[gr]G g *παντοτε εν τω αγαθω* | *και μη*: DEFG *και ου* | Ln *πρὸσ ὑμᾶσ*,

19. *τεκνα* cum ℵ*BD*FG Eus[ps 406] et[mcell 26], item *filii* d e g Tert[marc 5,8] Or[int 2,857. 861. 863] Victorin Hil[456] ... ς Ti *τεκνια* cum ℵ[c]ACD[b et c]EKLP al certe pler Clem[536] Method[699] Eus[osai 409] Bas[1,151] et[eth 314] Chr[839] Euthal[cod] Cyr[ioh 148. 474] et[ador 960] et[anthropomor 870] et[alib] Thdrt[quater] Dam al, item *filioli* f vg Or[int 2,77. 180] et[saep] Hil[581] Hier Aug al :: *τεκνια* adamat Iohannes, nec id fluctuare solet, cf 13, 33. 1 Io 2, 1.

1 Co 4, 15 μου, οὓσ πάλιν ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν,
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντεσ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
Gn 21, 2. 9 ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺσ ἔσχεν, ἕνα ἐκ
τῆσ παιδίσκησ καὶ ἕνα ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ. 23 ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐκ τῆσ
Gn 17, 16 Ro 9, 9 παιδίσκησ κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ διὰ τῆσ
ἐπαγγελίασ. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο
διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσ Σινᾶ, εἰσ δουλίαν γεννῶσα, ἥτισ
ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄροσ ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·

2, 28. 3, 18. 5, 21; Paulus vero *τεκνα* ponere solet, nuspiam – praeter h. l. – *τεκνια*. | *μεχρισ* cum ℵ*B 37. 116. Item huc respicit Method[719] *μεχρι περ ο χριστ. εν ημιν μορφωθη γεννηθεισ* ... ς Ln Ti *αχρισ* cum ℵ[c]ACDEFGKLP al pler Clem[556] Meth[680] Eus[ess 409] al mu

21. *οι υπο νομ. θελοντεσ ειν.* et. Or[1,171. 2,799. 4,560 not] et[int 3,52] etc ... F[a] Or[1,228. 587] et[cat cor 127] et[rom 12] Or[int 2,78. 87] Hil[246] *οι τον νομον αναγινωσκοντεσ* | *ακουετε* cum ℵABCF[a]KLP al pler syr[utr] aeth go Or[1,171. 228. 587] et[cat cor] et[cat rom] et[int 2,78. 87. 3,52] Did[cat act 15,21] Chr[840] Euthal[cod] Cyr[glaph 75] et[zach 781] Thdrt al Hil[246] (*legem legentes non audistis quod Abraham* etc) Aug ad h. l. et[saep] Hier Amb[luc 3,1324] (hi Latt *audistis*) ...... DEFG 10. 31. 80. d e f g vg sah (cop vero *cognoscitis*) arm Or[3,799] Victorin Amb[abrah 4] Ambrst Aug[bis] (vide ap Sab) *αναγινωσκετε* (*legistis*)

23. *αλλ* ut ℵACDEFGKLP al omn[vi] Or[1,171. 587] et[4,560 not] etc ... B *αλλα* | *ο μεν* et. sah cop syr[p] arm go Or[1,171. 587] et[3,825] et[4,560 not] et[int 2,78. 3,52] etc Victorin Amb[abra 4] et[alib] Ambrst al ... B f vg Tert[marc 5,4] Hil[246] Hier al om *μεν*, hinc Ln [*μεν*] | *γεγεννηται* et. Or[1,171. 587] et[3,825] etc ... DE[gr*] 17. 37* 8[pe] syr[p mg gr] Or[4,560] *γεγενηται* (ut Sz edidit per incuriam.) | *ελευθερασ*: ℵ vitiose -*ριασ* | *δια τησ επαγγ.* cum BDEFG KLP al pler Or[1,171. 527] et[3,825] et[4,560] Thdrt ad h. l. et[1,290] al ... ℵAC 17. 73. b[scr*] o[scr] Euthal[cod] Cyr[glaph 75] et[zach 782] Dam *δι επαγγελιασ*, 3. 35. Chr[841] *κατ επαγγελιαν*

24. *αυται γαρ* (d e f vg *haec enim*) ... FG *αυτα γαρ*, g *haec t ea enim* | *δυο* cum ℵ[c]ABCDEFGKLP al pler arm go Or[cat cor 127] Euthal[cod] Thdrt al ... ς (= Gb Sz) *αι δυο* cum ℵ* al vix mu Or[1,171. 527] Chr[841] Cyr[glaph 75] al | F[gr]G[gr] *διαθηκη* et *ορου σινα* et *γενωσα* (F* *γενοσα*), item I. al *ειτισ* | *δουλιαν* c. ℵADEFGLP al ... ς Ln Ti *δουλει*- c. BCK[sil] al plu

25. *το γαρ* (demid harl sah Ambrst *δε*, go om) sine additam (Gb') cum ℵCFG 17 (sed 17* ut[vi] *το δε*) f g vg sah arm[usc] aeth[utr] go Or[int 3,59] Epiph[606] Cyr[glaph 75] et[alib] Dam Victorin Ambrst (sed vide[com]) Aug ep[196] et[civ dei 15,2] ac[saep] al ...... ς Ti *το γαρ αγαρ* cum KLP 17** al pler d e syr[sch] et[p txt] arm[zoh] Chr[842] Cyr[zach 782] Thdrt ad h. l. et[1,4] Thphyl Oec (et Ambrst[com] „Causam Agar significare dicit Hierusalem terrenam, id est synagogam, quae in servitutem generat"). Item

συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
αὐτῆσ. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτισ ἐστὶν μήτηρ He 12, 22 Ap 3, 12
ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον Es 54, 1
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐρήμου μᾶλλον
ἢ τῆσ ἐχούσησ τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπ- Ro 9, 7 s
αγγελίασ τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ᾽ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννη-
θεὶσ ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτωσ καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει
ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆσ· οὐ γὰρ μὴ Gn 21, 10. 12

το δε αγαρ ABD[gr]E[gr] 37. 73. 80. 40[lect] cop syr[p mg]. Sed d e (Ambrst[com ut vid]) om σινα | ορος εστιν: ℵ add ον | συνστοιχ- cum BDEFG ... ς Ln συστοιχ- cum ℵACKLP etc | συνστοιχει δε (28. 45. 47. 73. om δε): D*FG it vg go Or[int 3,52] Victorin Ambrst al η (D* om) συνστοιχουσα, d e g *quae consonat huic* (*ei* g), f vg etc *qui coniunctus est ei*, Ambrst *qui coniungitur huic*, Or[int] *qui confertur huic* | δουλευει γαρ cum ℵABC D*F[gr]GP al mu d e g sah cop syr[p txt] arm Cyr[glaph 75] ... ς (= Gb Sz) δουλ. δε cum D[c]EKL al longe plu syr[p mg] go Chr[842] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... f vg syr[sch] aeth Or[int 3,52] Hil[408] Hier Aug[op 196 et civ dei 15,2 et alib] al *et servit*, Ambrst *serviens*

26. ητις εστιν et. Ir[int 285] Or[1,188. 587 et 3,880 et alib et int 2,156] Eus[mcell 196 et esai 515 et ps 191. 201. 208] etc (cf et. Naass[hipp 106] επι την ανω ιερουσαλημ, ητις εστι μητηρ ζωντων) ... ℵ* (sed suppl[a]) Victorin om | ημων sine παντ. cum ℵ*BC*DEFG 5. 6. 17. 67** 177. 178. it vg syr[sch et p mg] sah cop ar[e] aeth go Or[saep] Eus[pers saep] Pamphil[pass 45] Cyr[842] Cyr[ioh 540. zach 788. 796 et glaph 75 et niceph 1,1310] Marc[mon 40] (Gall[3]) Thdrt[1,1317] (sed[codd 2] παντ. ημ.) Isid[niceph 1,1409] Tert[marc 5,4] Hil[168] Ambrst Aug[ep 196 et doctr chr 4 et alib] al ... ς (= Gb Sz) παντων ημων, Ln [παντ.] ημ. cum ℵ[c]AC[c]KLP al pler syr[p txt] arm Ir[int 285] Or[int 2,156. 3,52] Eus[esa 494 et mcell 10] (απαντων ημ., sed Gaisf om απ.) Cyr[hr 296] Macar[20] (Gall[7]) Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[saep] Dam al Hier Aug[civ dei 15 et alib]. Cf et. Polyc[3] εις την δοθεισαν υμιν πιστιν, ητις εστι μητηρ παντων ημων.

27. η ου τικτ. et. Clem[ro 2] ex Esaia Clem[444] Or[2,788. 3,170. 4,390] etc ... DE FG η μη τικτ.

28. υμεις et εστε cum BD*FG 6. 17. 61. 67** (υμεις et. k[scr] o[scr]) d e g sah aeth[ro] Ir[int 282] Or ap Hier[vallars 7,474] („Or hunc locum edisserens ita apostoli posuit exemplum: *Vos autem fratres secundum Isaac promissionis filii estis*") Victorin Ambrst Amb[abra 1,4,298 et spir 2,646] Tichon reg[3] ... ς ημεις et εσμεν (:: cf 4, 31) cum ℵACD[c]EKLP al pler f vg syr[utr] cop arm aeth[pp] go Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 75] Thdrt Dam al Hier Aug[ep 196] al | ισαακ cum ℵ[c]ABCFGKLP etc ... ℵ*DE d e ισακ | τεκνα: 47. σπερμα

29. αλλ ... B αλλα

30. παιδισκην: A cop add ταυτην :: ut LXX | ου γαρ μη: FG 37. om μη (non testatur Clem[347] εἰ γὰρ οὐ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆσ παιδ. μετὰ

κληρονομήσει ὁ υἱὸσ τῆσ παιδίσκησ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆσ ἐλευθέρασ.
31 *διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκησ τέκνα ἀλλὰ τῆσ ἐλευθέρασ.*

V.

1 *Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶσ Χριστὸσ ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν*
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίασ ἐνέχεσθε.

τ. υἱοῦ τῆσ ἐλευθ., ἀλλὰ γ' οὖν etc) | *κληρονομησει* cum ℵBDEP 17. 30. 37. 47. 66. 76. 106. 109. 116. 122. al[8 scr] Euthal[cod] Thphyl :: ita et. LXX[ed] et A, sed cdd mu *-σῃ* … ς Ti *-μησῃ* cum ACFGKL al plu Chr Thdrt Dam | *μετα του υιου* (et. ℵ[a]): ℵ* 47. om *του υιου* | *τησ ελευθερασ*: D*E*F[gr]G d e g demid Victorin Hier ad h. l. (non item esa[54]) Ambrst Aug[gest pelag] et[ioh 11,12] (non item[11,8] nec alibi) add *μου ισαακ* (d e *isac*) :: ex LXX. Ceterum Mcion, ut ex Tertulliani expositione[marc 5,4] recte concluditur, vv. 27—30 omisisse censendus est.

31. *διο* cum ℵBD* 17. 67** 115. arm Tert[marc 5,4] (*propter quod*). Item *itaque* d e f g vg Ambrst Hier (ad h. l.) al, *ergo* Victorin; *itaque igitur* go, nec aliter sah … ς *αρα* cum D[c]KL al pler syr[p] Bas[eth 247] Chr [244] Thphyl Oec; FG Thdrt *αρα ουν* … E miscens D*et[c] *διδραο* … ACP 23. 57. 73. cop Euthal[cod] Cyr[glaph 75] Marc[mon 47] Dam Hier[esa 54] Aug ad h. l. et[alib] *ημεισ δε*, syr[sch] *nos igitur* … 71. plane om, hinc Gb[oo] | *αδελφοι*: 17. syr[utr] add *μου*, cop *nostri* … aeth Ambrst plane non expri | *τησ ελευθερασ*: FG om *τησ*

V. 1. *τη ελευθερια* … FG d e f g vg go Tert[marc 5,4] Or[int 3,18] et[3,52] Victorin Hier ad h. l. et[esai 54] Ambrst Aug[ep 196] et[civ dei 15,2] *η ελευθερια*, atque sic Gb″ (Aug ad h. l. praeterit verba *qua libertate Christus nos liberavit*). Similiter aeth *quia Christus nos liberavit*. Praeterea non addidimus h. l. *ουν* cum ℵABC*DEFGP 10. 17. 31. 37* 47. 67** 71. 73. 80. 137. 177. 178. 179. it vg go sah cop arm syr[p] Or[int 3,72. 3,52] Euthal [cod] Cyr[glaph 75] Thdrt ad h. l. et[3,1579] Dam[3,160] (Tert[marc 5,4]) Victorin Hier Ambrst etc … ς (= Gb Sz) add *ουν* cum C[c]KL al plu Marc[mon] [47] Dam ad h. l. Thphyl Oec … cop Chr *τη γαρ ελευθερια* | *ημασ χριστοσ* (*χριστ. ημασ*): ς Ti praem *ῇ* cum D[b]et[c]E(sed D[c]E *ημασ η χρ.*)KL al longe plu Marc[mon 47] Chr[244] Cyr[glaph 75] Thdrt[bis] Thphyl Oec. Similiter (vide ante) FG it vg go etc … omisimus (Gb[oo]) cum ℵABCD*P 2. 4. 17. 37* 46** 52. 73. 80. 118** sah cop arm Dam[bis]. Libere syr[sch] *state igitur in libertate illa qua Chr. nos liberavit*; syr[p] *in libertate qua Chr. redemit* (ln[mg] *liberavit*) *nos state*. | *ημασ χριστοσ* (Gb″) cum ℵ*ABDEFGP 2. 17. 37. 43. 179. 14[lect] g am fu tol go Cyr [glaph 75] Dam[3,160] (d e *qua libertate nostra Chr. liberavit*) … ς *χριστ. ημασ* cum ℵcCKL al pler f vg[cle] demid al[lachm] arm Chr (*χρ. υμασ*) Thdrt Dam ad h. l. al Tert[marc] Victorin Hier (sed[esa 54] *donavit nos Christus*) Ambrst al | *ηλευθερωσεν*: C* 37. *ελευθ.* | *στηκετε ουν* (et. Gb″ Sz) cum ℵABCFGP 10. 17. 31. 52. 67** 71. 73. al? (sunt igitur minusc nonnulli qui *ουν* utroq loc om, atque sic Gb edidit) g f vg[cod]

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλοσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸσ
ὑμᾶσ οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτησ ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ- Ia 2, 10
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινεσ ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆσ χάριτοσ
ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖσ γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεωσ ἐλπίδα δικαιο-
σύνησ ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι
ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστισ δι' ἀγάπησ ἐνεργουμένη. 6, 15 1 Co 7, 19
7 Ἐτρέχετε καλῶσ· τίσ ὑμᾶσ ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε- 3, 1

---

go cop (syr[sch]) Bas[eth 347] odd[2] Cyr[glaph 75] Or[int 2,130] Victorin Aug Ambrst ... ς (= Gb Sz) Ti om ουν cum DEKL 37. 47. 137. al sat mu d e vg syr[p] Bas[eth 347 ed] Chr Thdrt Dam etc | ζυγω δουλ. hoc ordine et. Bas[eth] etc Or[int 2,130] Victorin Hier Amb[op 77] ... DEF[gr]G d e g go Aug Ambrst δουλ. ζυγ. | δουλειασ cum ℵAD*FGLP al ... ς Ln Ti δουλειασ cum BCD[b]et[c]EK[sil] al plu :: cf ad 4, 24 | ενεχεσθε (et. D[b]): D* et[c] 21. 24. 37. 46. 109. al pauc Thdrt[cod] Oec ανεχεσθ.

2. ἴδε ut D[c]KL al mu ... ς ἰδέ ... FG ειδε | παυλοσ (et. ℵ[a]): ℵ* om | περιτεμνησθε et. Or[1,615] et[cat rom 29] Epiph[112] et[113] etc: B n[scr]* περιτεμησθε | ωφελησει: L al pauc -λησῃ

3. παλιν et. Mcion ap Epiph[319] et[350] ... D*F[gr]G 73. 74. 76. a[scr] d e g go arm Chr[845] Thphyl Victorin Aug Hier Ambrst om | οτι et. Quartodecimani ap Hipp[275] etc (vide post) ... ℵ* om (suppl[c]) | ποιησαι: 61. 76. 80. 115. b[scr] o[scr] syr[utr] arm Mcion[epiph 319] et[350] Chr[845] Dam [1,317] (non item ad h. l.) al πληρωσαι. Sic autem Quartodecimani l. l.: το ειρημενον υπο του αποστολου οτι διαμαρτυρομαι παντι περιτεμνομενω οτι οφειλετησ εστι του παντα τον νομον ποιησαι. Item Mcion[epiph]: μαρτυρομαι δε παλιν οτι ανθρωποσ περιτεμνομενοσ (sed[319] περιτετμημενοσ) οφειλετησ εστιν ολον τον νομον πληρωσαι.

4. απο χριστου (Gb'') cum ℵBCD*FGP 31. 76. Thphyl ... ς Ti απ. του χρ. cum AD[c]EKL al pler Chr[846] Euthal[cod] Cyr[glaph 291] Thdrt Dam. Affert haec Graece et. Hier. | εξεπεσατε et. Epiph[113] Cyr[glaph 219] Euthal[cod] ... D[c]E 3. 37. 44. 48. 72. 74. a[scr] al[30] fere (pler ap Scri) Chr Thdrt Dam al εξεπεσετε

5. απεκδεχομεθα et. Clem[501] etc ... ℵ* εκδεχ. (απεκδ. ℵ[c])

6. εν γαρ: C* (sed suppletur antequam Latina accesserunt) 38. 39. 116. om γαρ | χριστω ιησου: aeth[utr] ιυ χω ... B Clem[501] om ιησου. Cf et. Tert[marc 5,4] „cur etiam praeputiationem negat quicquam valere in Christo, sicut et circumcisionem". | F[gr]G g ab ουτε pri ad ουτε posterius transiliunt (F spatio vacuo relicto) | δι: FG δια

7. ενεκοψεν cum ℵABCDEFGKLP al longe plu arm Caes[97] Chr[847] Euthal cod Cyr[thes 360] al mu ... ς (= Gb Sz) ανεκοψε cum minusc vix mu (sed et. Thdrt[ed]) | αληθεια sine articulo (et. Ln[ed min]) cum ℵ*AB ... ς Ln[ed mai] Ti τη αληθεια cum ℵ[c]CDEFGKL al omn[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam al (Chr om verba αληθ. μη πειθεσθ.) | μη πειθεσθαι: FG f g vg[six] demid harl cdd[lat] ap Hier Lcif[218] Victorin (non item Aug

1 Co 5, 6 σθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ. 9 μικρὰ ζύμη
1, 7 ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰσ ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ ὅτι

Ambrst) add *μηδενι πειθεσθαι*, *nemini consenseritis* (harl *consentisetis*). Contra Hier[7,487] „sequitur *Nemini consenseritis*. Sed quia nec in Graecis libris nec in his qui in apostolum commentati sunt hoc scriptum invenimus, praeterenndum videtur." Cf et. Luc[brug] „*Quod sequitur in quibusdam exemplaribus:* Nemini consenseritis, *omnium correctorum iudicio superfluit.*"

8. *ουκ εκ του* et. Or[1,676] etc ... D* 14. 32. 49. d e (uterque: *suasio ex eo est qui vos vocat*) Or[1,114] Lcif[318] (*suasio vestra ex deo est qui vocat vos*) Victorin (*suasio vestra ex deo est, qui nos vocavit*) cdd[lat] ap Hier ad h. l. item ap Sedul ad h. l. (postquam dedit: *Persuasio vestra non ex eo est qui vos vocavit*, adnotat: „non ut male in Latinis codicibus legitur: *Persuasio vestra ex deo est*") om *ουκ*. Sic locus Origenis: *και η πεισμονη εκ του καλουντοσ και ουκ εξ ημων*. Sed ista immixta sunt loco epistulae ad Rom. 9, 18 ss. ita ut praecedant verba: *τω γαρ βουληματι αυτου τισ ανεστηκε* et sequantur *μενουνγε ανθρωπε, συ τισ ει ο ανταποκρινομενοσ* etc. Uberius autem Hier[7,487] vallars: „In Latinis codicibus ita scriptum reperi: *Persuasio vestra ex deo est qui vocavit vos:* quod quidem puto *ex eo* fuisse et non intellectum paulatim ob similitudinem *ex deo* increbuisse, pro eo quod est *ex eo*. Sed nec sic potest stare sensus - Melius igitur et verius sic legitur: *Persuasio vestra non est ex eo* – Verum simpliciores quique putantes se deferre deo, ut persuasio quoque nostra in eius sit potestate, abstulerunt partem orationis *non*, et sensum contrarium apostolo reddidere." Ceterum etiam tol *ex deo* pro *ex eo* habet. Cf Luc[brug]: „*Persuasio haec*" etc. „Non est omittendum pronomen *haec*, nec eius loco scribendum *vestra*."

9. *μικρα*: L add *γαρ*. Victorin: *Nescitis quia modicum ferm. universam massam corrumpit?* | *ζυμοι* et. Or[3,300] (nisi spectat ad 1 Co 5, 6): Epiph[mare 319] et[351] *ἀντὶ τοῦ „μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ"* *ἐποίησε „δολοῖ"*. At *δολοι* pro *ζυμοι* praebent D* (ℵ* confuse) d e f vg (g *corrumpit t fermentat*) go Const[2,17,3] (*επει και ζυμη μικρα πληρωμα φυραματοσ δολοι* [Anast[quae 73] *ζυμοι* substituit]) Bas[regg 446] (sed[cdd 2] *ζυμοι*, item[regg 394] et[2,527]. Tamen et.[regg 514] *ινα μη μικρα ζυμη ολον το φυραμα δολωση*) Lcif[318] Victorin (addit „omne fermentum corruptio est panis" etc) cdd ap Hier („male in nostris codd. habetur: *Modicum fermentum totam massam corrumpit*, et sensum potius interpres suum quam verba apostoli transtulit. Hac autem ipsa sententia Paulus et ad Corinthios utitur.") cdd ap Sedul („ut male in Latinis codicibus")

10. *εγω* cum ℵABCDEKL al pler etc: Ln add [*δε*] cum C*FGP 73. 106. 108. 109** f g demid arm Chr[10,400] Euthal[cod] Dam; item cop add *γαρ* | *εν κυριω* (et. Chr[848] *και ουχ απλωσ ειπε· πεποιθα εισ υμασ, αλλ· εν κυριω*. Paullo vero ante Chr[txt] *εν χριστω*. Item *εν κυριω* Chr [10,400. 12,131. 149]) ... B Chr[4,885] et[9,803] et[10,791] (atque etiam Chr[nicepl]

οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα,
ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ
τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
λεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν

[2,448]) om | *φρονησετε* (17. 114. *-σητε*, 73. *φρονειτε*): FG[mg] add *ην* (debebat potius ῆ scribi i. e. verti) *εχι η αληθεια του χριστου*, f g[mg] *quam habet veritas christi* | *οστισ εαν* (et. Ln[ed min]) cum ℵABP 17. 39. 73. 238. al[3 scr] Dam[parall 608] ... ς Ln[ed mai] *οστ. αν* cum CDEFGK[all]L al plu Dial[580] Chr Euthal[cod] Thdrt al | *ῇ*: 116. Euthal[cod] *ειη*

11. *εγω δε*: 1. 74. 108* om *δε*, o[scr] om *εγ. δε* | *ετι* pri (C* *ειτι*): D*FG[gr]G al[7] d e g demid go arm Victorin Ambrst Hier om | *σταυρου* (23* $\overline{\chi\upsilon}$): AC 39. 49. 57. 114. cop aeth[utr] (et. Hier[com], non[txt]) add *του χριστου* | *ἄρα*: D[c]K 37. *ἀρα* | *κατηργηται*: Hier ad h. l. „*evacuatum est*, sive ut in Graeco melius habet, *cessavit*"

12. *οφελον*: D[c]EKL al mu *ωφελον* | *αποκοψονται*: DEFG al pauc *-ψωνται* | C *αναστατοντεσ*, ℵ* *αναστατουντεσ*

13. *υμεισ γαρ*: F[gr]G[gr] 80. syr[utr] Aug[iob 41,8] (non item ad h. l. nec alibi) Pacian[270] (Gall[7]) Chr[851] *υμ. δε* | *επ ελευθερια*: 17. *επ ελευθεριασ*, 46. 109. *επ ελευθεριαν* | *την ελευθεριαν*: 37. 71. 73. 116. syr[sch] et[p] c.* arm aeth add *υμων* | *τη σαρκι* et. Clem[529] Or[int 1,41] etc ... D* 17. d e f vg go Victorin Aug ad h. l. et[alib] Amb[ep 37] al (non item Hier Ambrst al) *τησ σαρκοσ*. Praeterea FG f g vg edd[lat] ap Hier Ambrst Amb[ep 37] add *δωτε*, *detis*. Quam in rem Hier ad h. l. „subauditur *detis*: quod quia in Graeco non habetur, Latinus posuit interpres". Similiter Victorin add *abutamini* (sic: *tantum ne libertate in occasionem carnis abutamini*). Cf et. Clem[529] *κἂν ἐπ' ἐλευθερίᾳ κεκλῆσθαι λέγωσιν ἡμᾶς, μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ παρέχωμεν.* | *δια τησ αγαπησ*: DEFG[gr]G 31. d e g vg[cle] cop go Bas[regg 455] Victorin Ambrst Amb[ep 37] et[77] (non item[paradis 178]) *τη αγαπη του πνευματοσ* (d e *per caritatem spiritu*)

14. *νομοσ*: KL 4. 13. 33. 35. 39* 72. 108. 118[mg] 117. 238. *λογοσ* | *εν ενι λογω* (et. syr[p mg]): Mcion[epiph 319] et[351] *υμιν* (sic: *ο γαρ πασ νομοσ υμιν πεπληρωται· αγαπησεισ τ. πλησ. σου ωσ σεαυτον.*), et Mcion[tert 5,4] *in vobis* (*Tota enim lex in vobis adimpleta est: Diliges proximum tuum tanquam te*) ... syr[p txt] *in paucis* ... D*EFG[gr]G d e g go Victorin Ambrst praem *εν υμιν*: propter has lectiones variantes Gb[o] | *πεπληρωται* cum ℵABC 17. 21. 23. 37. 39. 71. 116. Mcion[epiph] et[tert] (vide ante) Euthal[cod] Dam[parall 858] (et. Dam[paris]) Aug ad h. l. (*impleta est*) ... ς *πληρουται* cum DEFGKLNP al pler Chr[852] Thdrt Dam ad h. l.; item *impletur* it vg arm Victorin Hier Ambrst Aug[trin 8] al. Libere Amb[77] *Et in hoc verbo omne mandatum instauratur, et in isto uno sermone impletur: Diliges* etc. | *εν τω* (et. Aug ad h. l. *in eo quod diliges*

Lv 19, 18 Mt 22, 39 Ro 13, 8 s etc τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ
μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ
Ro 8, 14 6, 14 ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ
ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν

---

etc, item^trin 8^ *in eo quod scriptum est: Diliges* etc; item^grat et lib arbi^ *in eo quod* etc) ... D*FG it vg (non item syr^utr^) Mcion^epiph^ et^tert^ (vide ante) Victorin Hier Ambrst al om | *αγαπησεις*: P -σης | *σεαυτον* cum ℵABCDEKM** 17. al permu (6 ap Scri) Mcion^epiph 319. 351^ Euthal^cod^ Thdrt Dam ad h. l. et^parall 333^ ... ς (= Gb Sz) *εαυτον* cum FGLM*P al longe plu Chr Thphyl Oec : : cf ad Ro 13, 9

15. *αλληλους*: D*et^c^EFG d e f g Cyp^12. 304^ Victorin Aug post *δακν. κ. κατεσθ.* pon | *υπ* cum ℵ*BD*FG 37. 47. 74. a^scr^ g^scr^ Bas^esal 554^ Chr^852^ Euthal^cod^ Dam^parall 328^ Thphyl ... ς Ti *υπο* cum ℵ^c^ACD^b et c^KLNP al pler Or^3,415^ Bas^eth 280^ Thdrt Dam ad h. l. Oec | *υπ αλληλων*: D*et^c^E FG^gr^ d e g cop Cyp^12^ et^304^ Hil^86^ et^119^ Victorin Aug (non Ambrst Hier) post *αναλωθητε* pon

16. *ου μη τελεσητε* et. Clem^591^ etc ... D^c^E *ου μη τελεσετε*. Item *non perficietis* it vg Or^int 1,41^ Victorin Aug Hier etc

17. *επιθυμει*: L -μη | *ταυτα γαρ* cum ℵ*BD*EFG 17. it vg cop Cyp^309. 323^ Aug Hier al ... ς Ti *ταυτ. δε* cum ℵ^c^ACD^c^KLP al pler vg^edd lachm^ (sed non am fu demid tol harl) syr^p^ Chr Euthal^cod^ Thdrt Dam ad h. l. et^parall 396^ ... go Clem^591^ *ταυτα ουν*, syr^sch^ arm aeth Or^int 1,130^ et ^4,570^ *et* - | *αλληλοις* ante *αντικειτ.* cum ABCDEFG al^10^ it vg go arm Euthal^cod^ Dam^parall 396^ (atque et.^paris^) Or^int 1,130^ et^2,78^ et^4,570^ Hier Aug Ambrst (Clem^591^ om *αλληλοις*) ... ς (= Gb Sz) *αντικ. αλληλ.* cum ℵKLP al pler syr^utr^ cop Chr^853^ Thdrt Dam ad h. l. | *αντικειται*: L 46. 48. 71. 72. 76. 115. al plus^10^ Dam^parall^ (et.^paris^) Thphyl -κεινται | *ἃ* ... D^gr*^F^gr^G^gr^ *ὃ*, item syr^sch^ go ... 31. *οσα* ... B* om | *εαν* cum ℵAB^3^ 39. 47. 74. a^scr^ Euthal^cod^ ... ς Ti *αν* cum B*(*ινα μη αν* sic) C^2^DEFGK^sil^LP al pler Clem^591^ Chr Thdrt Dam ad h. l. et^parall 396^ ... C* om ... Ln^ed min^ *εαν* et^ed mai^ [*εαν*] | *ποιητε* et. Clem etc ... L al pauc Euthal^cod^ *ποιειτε*

18. *ουκ* ... ℵ^c^C al^10^ syr^p^ Did^tri 314^ Aug ad h. l. (*non adhuc*) add *ετι*

19. *ατινα εστιν*: ς (= Gb Sz) add *μοιχεια* (ℵ^c^D* -χια) cum ℵ^c^DEFGKLN al pler d e (f g) go syr^p^ arm Or^2,682^ Ir^int 306^ Cyp^309. 323^ Lcif^183^ Aug civ dei ^14,2^ [non item alibi] Ambrst cdd^lat^ ap Hier (sed FG f g Or Ir^int^ Cyp bis Lcif Aug^civ^ *μοιχειαι, adulteria*). Item 76. 115. Epiph^2,88^ libero Chr Thphyl post *πορν.* add ... om cum ℵ*ABCP 17. 47. 57. vg cop syr^sch^ ar^e^ aeth Clem^591^ Mcion^epiph 319^ et^351^ Ephr^150^ Euthal^cod^ Cyr^glaph 236^ Dam^parall 666^ (et.^paris^) Tert^pud 17^ (*In primis posuit fornicationem, immunditiam, lasciviam,*) Or^int 1,146^ et^4,694^ Hier ad h. l. (i. e.^7,510^ „in La-

πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 *εἰδωλολατρεία, φαρμακεία,* Ro 1, 29 ss 1 Co 6, 9 s
ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεισ, 21 *φθό-* Col 3, 5 ss Eph 5, 5
νοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼσ

---

tinis cdd. adulterium quoque et impudicitia et homicidia in hoc catalogo vitiorum scripta referuntur; sed sciendum non plus quam quindecim carnis opera nominata.") | *πορνεια* (ℵ^{c}D* *-νια*) *ακαθαρσια ασελγεια* (D*P *-για*): F^{gr}G g *πορνειαι ακαθαρσειαι ασελγειαι* (sed g *impudicitia*), item Or^{2,632} (omisso *ακαθαρσ.*) Cyp$^{309.\,323}$, atque *fornicationes* et. Ir^{int} Lcif, *impudicitiae* et. Or$^{int\,1,146}$

20. *ειδωλολατρεια* cum ℵABD^{c}EKLN*P etc ... CD*N** al plu (10 ap Scri) Mcion$^{epiph\,319}$ *-λατρια*, F^{gr}G^{gr} Mcion$^{epiph\,351}$ conc^{carth} ap Cyp^{331} *-λατριαι*, Or^{2,632} *-λατρειαι*, d *idololatrocinia* | *φαρμακεια* (ℵD*P al aliq *-κια*): FG 116. l^{scr} al Clem^{591} *φαρμακειαι*, d^{scr} al Dam^{paris} *-κιαι*. Item *veneficia* d e f g vg syr^{p} (non syr^{sch} cop go etc) Ir$^{int\,305}$ Or$^{int\,4,694.\,1,146}$ Cyp$^{309.\,323}$ Lcif^{183} etc | FG *εχθραι* ... syr^{sch} aeth *εχθρα* | *ερισ* cum ℵABD* al^{20} fere (6 ap Scri) syr^{sch} aeth ... ϛ *ερεισ* cum CD$^{b\,et\,c}$EFGKLNP al plu it vg (habent *contentiones*) go syr^{p} cop arm Mcion$^{epiph\,319.\,351}$ Clem^{597} Ephr^{159} Chr^{856} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,686}$ (et.^{paris}) Ir$^{int\,305}$ Or$^{int\,1,146.\,4,570}$ et^{694} Cyp Lcif Latt rell. Cf et. Iust$^{or\,ad\,gent\,5}$ *επιθυμιαν, δι ησ παν δεινον φυεται, εχθραι, ερεισ, ζηλοσ, εριθειαι, θυμοι, και τα ομοια τουτοισ* :: cf huc inprimis 2 Co 12, 20 ubi pariter atque h. l. *ερισ* et *ζηλοσ* praeferenda duximus | *ζηλοσ* cum BD^{gr*}E^{gr}F^{gr}G^{gr}(hi^{3} *ζηλουσ*)P 17. (latet A) syr^{sch} aeth go Or$^{int\,4,570}$ (*inimicitias certamina zelum furorem contentiones dissensiones haereses*) conc^{carth} ap Cyp^{331} (*inimicitiae certamina zelus ira divisiones haereses*) Dam^{parall} (cf et. Iustin l. l.) ... ϛ *ζηλοι* cum ℵCD$^{b\,et\,c}$KLN al pler d e f g vg syr^{p} cop arm Mcion^{epiph} Clem Ephr al mu Ir^{int} Or$^{int\,1,146}$ et^{694} (*inimicitiae contentiones aemulationes irae rixae discordiae haereses*) Cyp Lcif Latt^{rell} | *θυμοι*: syr^{sch} conc^{carth} ap Cyp Or$^{int\,4,570}$ (Ir^{int} fluct lectio) *θυμοσ* | *εριθειαι* ut ℵB^{3}KLP (*αιριθειαι*) etc (et. Euthal^{cod} Dam^{paris}) ... B*FG *ερειθειαι*, ACD*N 114. e^{scr} al aliq *εριθιαι* (A *αιρι-*) ... 44. *εριθια*, item syr^{sch} | *αιρεσεισ*: ℵ *-σισ*. Ceterum Hier in comm: „Septimum locum inter carnis opera *contentio* possidet" – „Post contentionem octava succedit *aemulatio*, quae Graeco sermone *ζηλοσ* significantius et notius appellatur." Sed non satis accurate in ea expositione ipsius apostoli verbum repetisse videtur, ut statim post habet: „*Ira* deinde succedit".

21. *φθονοι* sine *φονοι* cum ℵB 17. 33. 35. 57. 73. f* demid Mcion$^{epiph\,351}$ (per errorem ut^{vid} altero loco i. e.^{319} *φονοι* pro *φθονοι* habetur) Clem^{591} Euthal^{cod} Chr^{1,456} Ir$^{int\,305}$ Or$^{int\,1,146}$ et$^{4,570.\,694}$ Aug ad h. l. et$^{ep\,29}$ et$^{ep\,93}$ ac^{saep} Hier ad h. l. et$^{tit\,3}$. Dicit ad h. l. singula percensens: „*Haereses* sequitur *invidia*, quam non putemus idem esse quod zelum." Nec magis *φονοι* numero „quindecim" carnis operum (vide supra) continetur ...... ϛ add *φονοι*, Ln [*φονοι*] cum ACDEFGKLP al pler it vg (sed vide ante) cdd^{lat} ap Hier syr^{utr} cop arm aeth go Ephr^{159} Chr^{856} Thdrt ad h. l. et^{4,471} (sed eo loco om *φθονοι*) Dam

προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ βασιλείαν θεοῦ· οὐ
Eph 5, 9 *κληρονομήσουσιν.* 22 *ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη,*
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ, ἀγαθωσύνη, πίστισ,
23 *πραΰτησ, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμοσ.*
24 *οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ πα-*

(et. Dam[paris]) Lcif[183] Ambrst (Cyp[209] *homicidia* post *veneficia* ponit) al | *κωμοι*: ℵ 37* *κωμαι* ... K om | *καθωσ* sine *και* cum ℵ*BFG[gr] f vg (et. am fu demid al) syr[sch] aeth go Tert[pud 17] Cyp[209] Lcif[183] Aug[op 29] ac[saep] al ... ϛ Ti add *και*, Ln [*και*] cum ℵ[c]ACDEKLP al omn[vid] d e g tol (al[lachm]) syr[p] cop arm Mcion[epiph] Clem[581] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Ir[int 305] Hier Ambrst | *προειπον* (et. ℵ[c]): ℵ* *ειπον* ... D*K**FG *προειρηκα*

22. ℵ[corr eccles] om *δε* | *αγαθωσυνη*: DEFGLP al aliq Dam ad h. l. et[parall 398] (et.[paris]) *αγαθοσυνη*

23. *πραϋτησ* cum ℵABC 17. 31. 47. 80. 118. Cyr[hr 283] Doroth[450] (Gall[18]: *τοισ παρα τω αποστολω ηριθμημενοισ καρποισ του πνευματοσ, αγαπη, μακροθυμια, χαρα, ειρηνη, χρηστοτητι, αγαθωσυνη, πιστει, πραϋτητι και τη κατα παντων των παθων εγκρατεια*) ... ϛ *πραοτησ* cum DEFGKLNP al pler Clem[581] Or[2,763] et[cat cor 48] Meth[739] Bas[eth 290] Chr[857] Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) | *εγκρατεια* (DEFG *ενκρ-*, D*P *-τια*) sine additam cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] am fu harl syr[utr] reli Clem[581] Or[2,763] et[cat cor 48] Meth[739] Marc[mon 44] (Gall[8]) Euthal[cod] etc ... D*EFG d e f g vg[cle] (et. demid tol) go Bas[eth 290] Pallad[praef hist laus] Ir[int 305] Or[int 2,91] Cyp[209. 328] Ambrst al add *αγνεια* (*-νια*), item ℵ[corr] 73. 118. *υπομονη*

24. *οι δε* etc ... Cyp[175] et[323] *qui enim*, nec aliter auct[dupl mart 596] | *χριστου ιησου* cum ℵ (sed* praem *κυριου* quod delet[a] nisi est ipse*) ABC ℵ[corr]P 17. 47* 80. sah cop (aeth[utr] *Iesu Christi*) Bas[regg 338] cod (et cod alius *οι δε* ι̅υ̅ χ̅υ̅) Doroth[460] Procop[esa 705] Cyr[ioh 890. 1008] et[glaph 3] et[saepe] (sed[ioh 1054.] ador[75] *οι δε του ιησου χριστ.*) Dam (item Dam[paris] ι̅υ̅ χ̅υ̅) Aug ad h. l. (*qui sunt in Christo Iesu*; alibi ut[op 243] *qui autem Iesu Christi sunt*) ... ϛ om *ιησου* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr[utr] arm Mcion[epiph 319. 352] Chr[857] Euthal[cod] Thdrt Ps-Ath[523] al Or[int 2,448] et ap Hier ad h. l. Cyp[175] Hier Ambrst al. Praeterea FG add *οντεσ*. Cf f *qui autem sunt christi*, g *qui autem christi sunt* ·/. *participium* | *τ. σαρκα*: FG f g vg (sed om am*) go syr[sch] cop (non item sah) arm aeth Or[int 2,448] Cyp[175] Aug[saepe] al add *αυτων*. Praeterea cf Hier ad h. versum: „Origenes hunc locum (*Qui autem* etc) superioribus nectens ita legit: *Adversus huiusmodi non est lex, qui Christi carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis*, ut non, sicut in Latino sonat, eos qui Christi sunt carnem suam dicat crucifixisse cum vitiis et concupiscentiis, sed Christi carnem ab his cum vitiis et concupiscentiis crucifixam. Et quaerit quomodo in his qui fructus spiritus habeant et adversum quos lex esse cessavit crucifixio carnis dominicae ponatur in laude, quum ad Hebraeos in vituperatione sit positum:

θήμασιν καὶ ταῖσ ἐπιθυμίαισ. 25 *εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι*
καὶ στοιχῶμεν. 26 *μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλουσ προκαλού-*
μενοι, ἀλλήλοισ φθονοῦντεσ.

VI.

1 *Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωποσ ἔν τινι παραπτώ-*
ματι, ὑμεῖσ οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πραΰτητοσ, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇσ. 2 *ἀλλήλων*

---

rursum crucifigentes in semetipsis filium dei et ostentui habentes. Pro *rursus crucifigentes* melius unum verbum compositum in Graeco est, *ανασταυρουντεσ*, quod nos interpretari possumus *recrucifigentes.* Primum notandum quod aliud sit crucifigere, aliud recrucifigere. Deinde quia non id ipsum sit recrucifigere filium dei et crucifigere carnem Christi cum vitiis et concupiscentiis" – – „Ubi Latinus interpres *vitia* posuit, in Graeco *παθηματα*, id est *passiones* leguntur. Et quia passio potest et dolorem et ceteras necessitates significare corpusculi, caute apostolus intulit *desideria*, ut non naturam corporis videretur in spiritualibus viris negare sed vitia. Et hoc ita admonitum sit, si vulgatam editionem sequimur, legentes: *qui autem sunt Christi, carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis*, ut non carnem Christi sed suam eos crucifixisse dicamus."

25. *ει*: 37. add *δε* ... F^{gr} om ineunte versu | *ζωμεν* (L add *εν*) *πνευματι* et. f am fu demid tol Clem$^{308.\ 588}$ Hier Ambrst etc ... DEF^{gr}G d e g vg^{cle} aeth Or^{1,782} Aug ad h. l. *πνευμ. ζωμ.* | *και*: F^{gr}G d e g (Ambrst, sed non$^{ed\ venet}$) om | *στοιχωμεν*: D^{gr} ^{c}EKL al^{15} *στοιχουμεν*

26. *γινωμεθα*: KL al pauc Clem$^{308\ cod}$ *γινομεθα* ... G* 37. 47. 72. 73. 74. al plus^{20} Bas$^{regg\ 438}$ cod et^{489} cod Chr^{857} *γενωμεθα* | *προκαλουμενοι* ... LP 8^{pe} al plus^{25} Euthal^{cod} Dam^{paris} *προσκαλ.* | *αλληλοισ φθ.* cum ℵACDEFG^{2}KL al longe plu Clem^{308} Euthal^{cod} Thdrt Dam (et.^{paris}) ... Ln *αλληλουσ φθ.* cum BG*P al plus^{25} Clem^{341} Chr Thdrt^{cod} Oec.

VI. 1. *αδελφοι*: Dam$^{paris\ 405}$ ad ea trahit quae praecedunt, non item sub *σ* | *εαν και*: d e f g m^{78} vg Or$^{int\ 4,679}$ Hil^{538} Hier ad h. l. Aug ad h. l. Ambrst al *et si*, Or$^{int\ 3,381}$ *etiam si* ... K 4* 61. o^{scr} syr^{sch} arm go Dam^{paris} nil nisi *εαν*, item tantum *si* Or$^{int\ 3,897}$ Hier$^{ezech\ 16}$ et$^{gal\ 4}$ Aug$^{gen\ ad\ litt\ 6}$ et$^{contr\ mendac}$ al | *προλημφθη* cum ℵAB*DEFG ... ς *προληφθη* cum B^{3}CLP al pler ... K *προκαταληφθη*, 73. 109. 114. 115. 121. d^{scr} *προσληφθη*, 39. *προβληθη* | *ανθρωποσ*: 5. 37. 73. 80. syr^{sch} et^{p} c. ob. sah (*in vobis*) Did$^{tri\ 67}$ et^{290} add *εξ* (37. om) *υμων* ... P 76. arm habent *τισ εξ υμων* | *καταρτιζετε*: 17. *-ζεσθαι* | *πραϋτητοσ* cum ℵBP 17. 80. ... ς Ln *πραοτητοσ* cum ACDEFGKLN al plur Did$^{tri\ 67.\ 290}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam | *σκοπων*: F^{gr}G d e g Cyp^{71} et^{806} add *εκαστοσ*. Item^{vid} Victorin (ipsa sacra verba non supersunt, sed in explicatione est: *hoc ita protulit ut consideret unus-*

Ro 15, 1 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτωσ ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τισ εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.
1 Co 11, 28 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστοσ, καὶ τότε εἰσ ἑαυτὸν
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰσ τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστοσ γὰρ τὸ
ἴδιον φορτίον βαστάσει.
6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενοσ τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν
Ia 1, 16 etc 2 Co 9, 6 πᾶσιν ἀγαθοῖσ. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸσ οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωποσ, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰσ τὴν

---

quisque eorum ne et ipse templetur) | σεαυτον: Dam (sed non[paris]) εαυτον ... g *te t se ipsum*, d e *se ipsum*, Cyp om | μη και συ (D*E αυτοσ) πειρασθησ ... F^{gr}G d e g μη και αυτοσ πειρασθη | Ln πραό-τητοσ. σκοπῶν - πειρασθῇσ, [2] ἀλλήλων

2. βασταζετε et. Clem[308] ℵ^c etc ... ℵ* βαστασετε, P βαστασατε | αναπληρωσετε cum BFG 33. 85. d e f g m[78] vg syr[sch] cop aeth go Aster ap Phot[cod 271] Procl[623] (Gall[9]) Marc[mon 980] (ap Front. Ducaeum Paris. 1624) Thdrt[cod] Tert[marc 5,4] Cyp[71. 306] Victorin Hier Aug Ambrst Oros[169] (Gall[9]) etc. Quam lectionem confirmat et. Bas[regs 475] τί ἐστι τό· ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε; καὶ ποῖον νόμον ἀναπληρώσομεν τοῦτο ποιοῦντεσ; ... ϛ Ti αναπληρωσατε cum ℵACDE^{gr}E^{gr}KLNP al pler syr[p] arm Clem[308] Bas[eth 264] Ephr[286] Did[tri 67] Ath[2,3] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 228. 615] (Dam[paris] semel αναπληρουτε). Cf huc Chr[859]: οὐκ εἶπε πληρώσατε, ἀλλ' ἀναπληρώσατε, τουτέστι, κοινῇ πάντεσ πληρώσατε δι' ὧν ἀλλήλουσ φέρετε. | τον νομον: FG om τον | τ. χριστου: 17. sah τ. θεου

3. δοκει: P δοκη | τι: B*(suppl demum ut[vid] B[3])ℵ[corr] 16. 32. 38. om | φρεναπατ. εαυτον cum ℵABC 17. 37. 47. 73. 116. 118. sah cop syr[p] Chr[859] Euthal[cod] Dam[parall 628] (et.[paris]) ... ϛ εαυτ. φρεναπατ. cum DEFGKLP al pler it vg go syr[sch] arm Thdrt Dam ad h. l. al Victorin Hier etc. Praeterea de verbis μηδὲν ὤν Hier ad h. l. sic: „Dupliciter autem legi potest atque distingui, vel: *Si quis existimat esse se aliquid, cum sit nihil*, aut ita: *Si quis exist. se esse aliquid*, ut postea inferamus *cum sit nihil, se ipse seducit*. Et magis in Graeco quam in Latino resonat ista distantia. Prioris distinctionis hic sensus est: Qui se aliquid existimat esse et nihil est, ipse se decipit. Secundus sensus altior est et qui nobis magis placet: Si quis existimat se esse aliquid, in eo quod se putat esse aliquid, et non ex clementia in proximum sed ex suo opere et labore se iudicat, sua tantum virtute contentus, iste ex hac ipsa arrogantia nihil fit et ipse se decipit."

4. εαυτου: 17. 37. 108* a[scr] d[scr] αυτου | εκαστοσ: B sah om

5. γαρ: 1. 17. 61. b[scr* vid] o[scr] δε | βαστασει: Dam[paris] -αζει

6. τον λογον: K τω λογω, atque om τω κατηχουντι

7. εαν cum ℵACD^cEKLP al pler Or[4,254] et[ps 61] (Gall[12]) Ephr[24] Chr Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. et[parall 347. 503] al ... Ln αν cum BD*FG al pauc Dial[824] Dam[paris] Thphyl | σπειρη: LP al aliq Dam[paris] σπειρει

σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆσ σαρκὸσ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰσ τὸ
πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματοσ θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν 2 The 3, 13 2 Co 4, 16
ποιοῦντεσ μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.
10 ἄρα οὖν ὡσ καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸσ πάν-
τασ, μάλιστα δὲ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ τῆσ πίστεωσ.

11 Ἴδετε πηλίκοισ ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

(item Or[3,332] *α σπειρει εκαστοσ, ταυτα και θερισει*) | *τουτο* et. Tert[marc 5,4] Or[int 2,154] Ambrst Aug etc … D[gr*]F[gr]G[gr] *ταυτα*. Item *quae - haec* (d e *eadem*) d e f g (*quod t quae* etc) m[75] vg Victorin Hier ad h. l. (sed[iovin 1] *quodcumque - hoc*) al

8. *εισ την σαρκα* et. Clem[583] Or[4,254] (cf et.[1,228]) Ephr[25] Cyr[ioh 296] Procop[niceph 1,514] etc … FG *τη σαρκι* … d e f g m[75] vg Or[int 2,78. 189. 473. 657] Victorin Aug etc *in carne*, Zeno[182] (Gall[5]) *secundum carnem* | *εαυτου* cum ℵABCD[c]KLP al pler Clem[583] Ephr[25] Chr[861] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 508] … D*FG 2. 76. 115. 219* a[scr*] Thdrt Thphyl *αυτου* … Or[4,254 bis] et[int 2,78] rell Cyr[ioh 296] Procop[niceph] Aug[vera relig] (non item ad h. l.) Zeno (vide ante) Cassiod[complex 64] (libere affert verba) om | *εκ της σαρκοσ*: DEF[gr]G d e g (non item f m[75] vg Or[int] Victorin Ambrst Aug al) cop aeth Chr[861] Thdrt Zeno add *αυτου* | *εισ το πνευμα* (FG *-ματι*): D[gr*] *εκ του πνευματοσ* … d e f g m[75] vg Or[int 2,76. 189. 473. 657] Victorin etc *in spiritu*

9. *ενκακωμεν* (*ενκ-* ut B*D*, ℵAB[3] 17. 37. 39. 8[pe] *εγκ-*) cum ℵAB*D* al[4], item Chr[gue] *μη εγκακειτε* … ς *εκκακωμ.* cum CD[c]KLP al pler Clem[306. 318] Chr Thdrt Dam; item FG *εκκακησωμεν* | *θερισομεν* cum ABDBK al plu Clem[308] Chr[861] Euthal[cod] Thdrt Dam, item *metemus* it vg Tert[marc 5,4] et[res carn 23] Cyp[215. 251] Victorin Hier Aug Ambrst etc … ℵC F[gr]G[gr]LP 17. 37. 47* 80. 114. 115. 116. al[8 scr] al *θερισωμεν* | *μη εκλυομενοι*: d e Aug ad h. l. et[ep 268] et[alib] Ambrst *infatigabiles*, f g m[75] vg Victorin Hier al *non deficientes*

10. *αρα* etc: Ln[ed min] *ἆρα* (hoc accentu et. D[c] 37.) - *πίστεωσ;* | *εχωμεν* c. ℵB* 17. 37. 114. al … ς Ln Ti *εχομεν* c. AB[3]CDEFGKLP al pler etc. Cf et. *habemus* it vg etc | *εργαζωμεθα* c. ℵB*CDEFG al plu d e f g m[75] vg etc Clem[320] Chr Cyr[ioh 285. 464] Thdrt Dam Tert[marc 5,4] Cyp[245. 251] Victorin Ambrst al … Ln[ed min] *εργαζομεθα* cum AB[3]LP 31. 37. 39. 47. 72. al fere[10] Euthal[cod] … K *εργασωμεθα*, 46. 73. al pauc Dam[paris] *εργασομεθα*

11. *πηλικοισ*: B* 17. *ηλικοισ*, d[scr] *ποικιλοισ*. Reddunt d e f g vg Hil[ps 118 (353)] Aug Hier Ambrst al *qualibus*, Victorin *quantis*. Cf Chr[863] *ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο αἰνίττεται, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτὸσ ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἅπασαν, ὃ πολλῆσ γνησιότητοσ σημεῖον ἦν - τὸ δὲ „πηλίκοισ“ ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθοσ ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφαίνων λέγειν, μονονουχὶ λέγων* (cat[ms] add *ὁμοίωσ καὶ Εὐσέβιοσ*) *ὅτι οὔτε ἄριστα γράφειν εἰδὼσ ὅμωσ ἠναγκάσθην δι᾽ ἐμαυτοῦ γράψαι, ὥστε τῶν συκοφαντῶν ἐμφράξαι τὸ στόμα.* Eadem postquam attulit catena, pergit: *ἄλλοσ* (i. e. Thdor[mop]) *δέ φησι, μέλλων καθάπτεσθαι τῶν*

12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶσ
περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκωνται.
13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.

ἐναντίων, ἄγαν μείζοσιν ἐχρήσατο γράμμασιν, ἐμφαίνων ὅτι οὔτε αὐτὸσ ἐρυθριᾷ οὔτε ἀρνεῖται τὰ λεγόμενα. Thdrt ad h. l. πᾶσαν, ὡσ ἔοικε, τήνδε τὴν ἐπιστολὴν αὐτὸσ ἔγραψε, διδάσκων ὡσ οὐχ ὑφορᾶται προσώπων ἀξίωμα προκειμένησ τῆσ ἀληθείασ. τὸ δὲ „πηλίκοισ γράμμασι“ τινὲσ μὲν μεγάλοισ, τινὲσ δὲ φαύλοισ ἡρμήνευσαν. Sic vero Hier(7,530): „ne aliqua suppositae epistolae suspicio nasceretur, ab hoc loco usque ad finem manu sua ipse perscripsit, ostendens superiora ab alio exarata“ – „propter hoc igitur volens omnem occasionem falsis auferre doctoribus“ – „finem epistolae manus suae annotatione complevit dicens: Videte qualibus literis scripsi vobis: non quod grandes literae fuerint, hoc quippe in Graeco sonat πηλίκοισ, sed quod suae manus essent eis nota vestigia“. „In hoc loco vir apprime nostris temporibus eruditus, miror quomodo rem ridiculam locutus sit. Paulus, inquit, Hebraeus erat et Graecas literas nesciebat. Et quia necessitas expetebat ut manu sua epistolam subscriberet, contra consuetudinem curvos tramites literarum, vix magnis apicibus exprimebat, etiam in hoc suae ad Galatas indicia caritatis ostendens, quod propter illos id quoque quod non poterat facere conaretur. Grandibus ergo Paulus literis scripsit epistolam, quia sensus erat grandis in literis et spiritu dei vivi, non atramento nec calamo fuerat exaratus.“ | υμιν γραμμ. εγραψα (et. Hil[353] *vobis litteris scripsi*): DEFG d e g go Aug γραμμ. υμιν εγρ., f vg Victorin Ambrst *litteris scripsi vobis*

12. μη ante διωκονται (-κωνται) cum ℵABCDEP 17. 37. 73. 118. 137[vi] (excidit numerus ap Reich) d e vg (f male om *non*) Victorin Aug. Latini enim sic: vg Victorin Aug Hier *tantum ut crucis* (Aug *in cruce*) *Christi persecutionem non patiantur*, nec aliter go; d e *tantum ut crux* (sic) *Christi non fugentur* ... ς μη post ινα cum FGKL al pler g (*tantum ut ne per crucem Chr. persecutionem patiantur*) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst (*tantum ne*) | διωκονται cum ACFGKLP 37. 47* 72. 74. a[scr] al plus[10] Euthal[cod] ... ς Ln διωκωνται cum ℵBDE al plu Chr Thdrt Dam :: cf ad Ioh 17, 3, ubi ινα – γινωσκουσιν simili auctoritate recipiendum iudicavimus | του χριστου: B 37. add ιησου. Libere aeth *domini nostri Iesu Christi*

13. ουδε γαρ: 43. 47. 76. 108* a[scr*] sah ου γαρ | περιτεμνομενοι cum ℵACDEKP al sat mu Mcion[epiph 319. 352] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam, item *qui circumciduntur* f vg syr[utr] sah arm ... Gb' Sz Ln περιτετμημενοι cum B(FG)L al plus[50] (F περιτεμνημοι, G περιτεμνημενοι), item *qui circumcisi sunt* d e g go cop aeth Victorin Aug Hier Ambrst :: certum tamen non est interpretes *qui circumcisi sunt* vertentes in exemplaribus suis περιτετμημενοι pro περιτεμνομενοι invenisse. | θελουσιν: AC 23. 114. βουλονται | περιτεμνεσθαι: B -τετμησθαι |

14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ 5 6
κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ 1 Co 7, 19 2 Co 5, 17
καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη Phl 3, 16
ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοι-
ποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰη-
σοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

υμετερα: 17. 106. 109. d^{scr} o^{scr} *ημετερα* | *καυχησωνται*: DEG*P 47* ^{vl} 114. 116. al$^{2\,scr}$ al *-σονται*

14. *καυχασθαι* cum ℵBCD^{c}EFGLP al fere omn Ign$^{intpol\,257}$ (ad Tars^{3}) Or^{1,428} et$^{3,190.\,292.\,544}$ et$^{4,304.\,393}$ et$^{cat\,ro\,23.\,cor\,21}$ Eus$^{ps\,32}$ Ath^{696} Cyr$^{hr\,232}$ Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,69}$ al mu ... AD*K 47* ^{vl} *καυχησασθαι* | *εν τ. σταυ. του κυρ. ημ. ιησ. χριστου*: Ir$^{17\,gr}$ *εν τ. σταυ. του ιησου* (ed mass *του χριστου* ex cod^{reg}), item^{int} *in cruce Christi*, item Bas$^{ps\,196}$ *εν τω σταυ. του χριστου* (non item$^{esa\,570}$) | *κοσμος* ut et. Clem^{569} Or$^{plus\,decies}$ Bas$^{regg\,494}$ Cyr$^{ioh\,482.\,981.\,1008}$ etc ... FG 219. Thphyl praem *ὁ*. Item, cuiusmodi hac in re probandi vim non habent, Clem^{484} (*ο κοσμος τουτω, φησιν, εσταυρωται και αυτος τω κοσμω*) Bas bapt$^{627.\,637.\,643.\,652}$ (quater: *εγω τω κοσμω εσταυρωμαι και ο κοσμος εμοι*) | *κοσμω* cum ℵABC*D*FGP 17. Or^{3,248} et$^{4,197.\,304}$ [Ps-]Ath^{2,83} ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *τω* cum C^{3}D^{c}EKL al pler arm Clem^{569} (cf et.^{484}) Or$^{1,428.\,628\,ter}$ et$^{3,544.\,600}$ et^{4,393} et$^{cat\,cor\,21}$ Ath^{696} Bas$^{regg\,494}$ (et^{bapt} quater) Epiph^{181} Cyr$^{ioh\,981.\,1008}$ et$^{fid\,69}$ al mu

15. *ουτε* (syr^{sch} sah^{gb} *ου*) *γαρ* (Gb″) cum B 17. 47. syr^{sch} et$^{p\,txt}$ sah^{gb} arm^{ven} aeth^{ro} go Chr^{865} (item Syncell teste Gb, sed ignoro locum) Hier (ad h. l.) Aug (ad h. l.) ... ς Ln *εν γαρ χριστω ιησου ουτε* cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g vg cop syr^{p} c.* sah^{woid} cop aeth^{pp} Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin Amb$^{ep\,80}$ Ambrst :: quae lectio retinenda esset, nisi ex 5, 6 derivanda esset. | *εστιν* cum ℵ*ABCD*EFG 17. 28. 47. 67** 80. 178. d e g go syr^{sch} et$^{p\,mg}$ sah cop arm Euthal^{cod} (per errorem loci Origenis apud Wtst ad hanc lectionem adscripti sunt) Victorin Hier Aug Ambrst ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ισχυει* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler f vg syr$^{p\,txt}$ Chr Thdrt Severian$^{cat\,93}$ Dam al. Cf huc etiam et ad 3, 28. Naass^{99}: *ουκ εστιν ουτε θηλυ ουτε αρσεν, αλλα καινη κτισις, καινος ανθρωπος, ος εστιν αρσενοθηλυς.* Praeterea c^{scr} ad h. v. notat in mg: *μωυσεως αποκρυφοι.*

16. *στοιχησουσιν* cum ℵBC^{2}KLP al pler Chr Euthal^{cod} Cyr^{6,203} Thdrt Dam, item *secuti fuerint* f vg, Hil^{480} *obsecundabunt* ... Ti (Gb″) *στοιχουσιν* cum AC*DEFG^{gr}G 4. 71. d e g arm aeth Cyr$^{6,203\,mg}$ Victorin Hier Aug Ambrst Ruf$^{gall\,4,7}$ al (Victorin *et quicumque hanc regulam sectatur, pax super illos.* Sic certe Mai edidit; paullo vero post: „Hanc, inquit, regulam, hanc gloriam qui sectantur, pax super illos" etc.) | *και επι*: D^{gr}*E^{gr} 121. 238. aeth om *και* | *τ. θεου*: D*E*F^{gr}G d e *κυριου*, g *dei t domini* ... tol Hil^{480} (sed habet^{381}) om

17. *του λοιπου*: D* 8^{pe} *το λοιπον* ... Dial^{864} *των δ αλλων* (pergit *εικη κοπους μοι μηδεις παρεχεσθω*) | *κοπους μοι* (17. *μου*) *μηδεις παρ.*

Phil 25 etc 18 *Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.*

(Aug *laborem nemo mihi praestet*) ... DE μηδ. μοι κοπ. παρ., Victorin *nemo mihi molestias praestet*, d e f vg Hier Ambrst *nemo mihi molestus sit* (g *mihi nemo mol. sit*). Sed notat Hier: „Melius ergo in Graeco legitur: *De cetero labores mihi nemo exhibeat.*" | του ιησου (Gb") cum A BC* 17. 109lat f am fu demid mar tol Dial861 Euthalsacagn524 (cod1 του χυ) Epphancantic 1,10. Cf et. Petralex can 1 επειδη και στιγματα του ιησου ενδεικνυνται εν τοισ σωμασιν αυτων ... P 47. 73. 118. cop arm aethutr Ignintpol 256 (παυλου γαρ - και τα στιγμ. του χυ εν τη σαρκι περιφεροντοσ) Thdot ap Clem979 (η ψυχη - τα στιγμ. του χυ περιφερει) Mciontert 5,4 Nyssacant 12 (1,654) Euthalcod του χριστου ... ς του κυριου ιησου cum CSDCEKL al pler vgclo (sed harl tantum *domini*) syrP Thdrt Dam ... ΝD*FSrG 31. 111. d e syrsch go Chr865 Orint 2,70 Victorin Aug Ambrst Epphancant 5,7 του κυριου (DSr*FSrG 31. 111. syrsch go Chr Victorin Epphan add ημων, Orint *mei*, non item Ν d e Aug Ambrst) ιησου χριστου | βασταζω: Nyssacant 12 (1,651) περιφερω, item (vide ante) Ignintpol Thdotclem

18. του κυριου ημων cum ABCDEFGKL al pler it vg etc ... ΝP 37. 2lect aeth om ημων :: similibus ll. aliis modo adest modo omittitur | χριστου: P 46. escr om | αμην: G g Victorin Ambrst om

Subscriptio: ΝAB*C 6. 17. 135. προσ γαλατασ. Item DE πρ. γαλ. επληρωθη αρχεται πρ. εφεσιουσ, d e *ad galatas explicit* (dcorr add *scribens a roma*) *incipit ad ephesios*. FG f g ετελεσθη (*explicit*) επιστολη προσ γαλατασ αρχεται προσ εφεσιουσ. Similiter go *ad galatas explicit*; am fu al *explicit epistula ad galatas* ... BcorrKP 47. al προσ γαλατασ εγραφη (P -φει) απο ρωμησ, item omisso πρ. γαλ. 37., L 48. τελοσ τησ προσ γαλατασ· εγραφη (48. add δε) απο ρωμησ ... Euthalcod εγραφη απο ρωμησ υπο παυλου και των αδελφων προσ γαλατασ οι (pro η) επιστ αυτ (sic) ... ς (= Gb Sz) προσ γαλατασ εγραφη απο ρωμησ (απο ρωμησ confirmant etiam syrutr cop Thdrt Euthal Hier; contra Thphyl Oec Claudantiss απο εφεσου). Praeterea 113. add δια χειροσ παυλου, copcod δια τιτου, arPol δια τιτου και λουκα, slavcod δια τυχικου. Numerantur στιχοι σϙγ' (ita KL al mu), Ν**P τιβ', 80. hscr τϙβ'. Addunt pauci cum Euthal αναγνωσεισ β', κεφαλαια ιβ', μαρτυριαι ια' ... am fu al capitula 37 notant. B a capite νδ' ad νη' pergit, transit vero inde ad ep ad Hebraeos, cuius ad initium nota νθ' (i. e. 59) invenitur. Rursus ab ep ad Hebr redit ad ep ad Eph, cuius prima nota ο' (i. e. 70) est.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ* Col 1, 1 etc
τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

* *προσ εφεσιουσ* cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 89. 108. 113. 123. al. Item DEFG d e f g *αρχεται προσ εφεσιουσ*, sed DEG d e g coniungunt cum subscriptione epistulae ad Galatas. Item am al *incipit epistula* (al om) *ad ephesios*. (fu *expl. epistula ad galatas inc. argumentum ad ephesios - expl. argumentum inc. brebis. - expl. brebis. inc. corpus epistulae feliciter:* quae ratio passim invenitur) ... al *προσ εφεσιουσ επιστολη* (ut 44. 116. kscr), *επιστολη πρ. εφεσ.* (ut lscr), *η πρ. εφεσ. επιστολη* (ut 120.) ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ εφεσιουσ*, P *παυλου επιστολη προσ εφεσιουσ*. Similiter alii ... fscr *τοισ εφεσιοισ μυσταισ ταυτα διδασκαλοσ εσθλοσ* ... ς *προσ εφεσιουσ επιστ. παυλου*, ςe *παυλου του αποστολου η προσ εφεσ. επιστολη*, Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. εφεσιουσ*

I. 1. *χριστου ιησου* cum BDEP 17. d e am (allachm) go cop syrp Orcat 101 Dam Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum ℵAFGKL al fere omn f g vg (et. fu demid tol harl al) syrsch arm aeth Chr11,3 Euthalcod Cyrioh 48 Thdrt al Victorin Hier | *τοισ αγιοισ*: ℵcAP 10. 80. am fu demid tol al (vgcle) cop are Hier add *πασιν* (vgcle *omnibus sanctis*) | *τοισ* sec: D(non E) 46. om | [*εν εφεσω*]: haec non a Paulo profecta esse iudicamus, om enim ℵ*B* 67** Orcat 102 eddvet et ppvet apud Baseunom 1,255 itemvid Mciontert etepiph. Ita enim Or l. l. *ὠριγένησ δέ φησιν· ἐπὶ μόνων ἐφεσίων εὕρομεν κείμενον τὸ „τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσι“· καὶ ζητοῦμεν, εἰ μὴ παρέλκει προσκείμενον τὸ „τοῖσ ἁγ. τοῖσ οὖσι“, τί δύναται σημαίνειν. ὅρα οὖν εἰ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ ἐξόδῳ ὄνομά φησιν ἑαυτοῦ ὁ χρηματίζων μωσεῖ τὸ ὤν, οὕτωσ οἱ μετέχοντεσ τοῦ ὄντοσ γίνονται ὄντεσ, καλούμενοι οἱονεὶ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰσ τὸ εἶναι· ἐξελέξατο γὰρ ὁ θεὸσ τὰ μὴ ὄντα, φησὶν ὁ αὐτὸσ παῦλοσ, ἵνα τα ὄντα καταργήσῃ* etc. A quibus verbis commentarii Origenis in hanc epistulam dudum deperditi vel maxime pendet Hier, quamvis non dicat, ad h. l. (Vall7,545): *Quidam curiosius quam necesse est putant ex eo quod Moysi dictum sit:* Haec dices filiis Israel: Qui est misit me, *etiam eos qui Ephesi sunt sancti et fideles essentiae vocabulo nuncupatos, ut quomodo a sancto sancti, a iusto iusti, a sapiente sapientes, ita ab eo qui est hi qui sunt appellentur, et iuxta eundem apostolum elegisse deum ea quae non erant ut destrueret ea quae erant - - Alii vero simpliciter non ad eos qui sint, sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur.* Patet ex his Hieronymum ne adsequutum quidem esse Origenis interpretatio-

Col 1, 2, etc 2 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.*
2 Co 1, 3 3 *Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ὁ εὐλογήσασ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖσ ἐπ-
ουρανίοισ ἐν Χριστῷ,* 4 *καθὼσ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ πρὸ*

---

nem inde fluxisse quod ille verba *εν εφεσω* plane non legisset. Tantopere igitur vulgaris lectio Hieronymi aetate iam invaluerat. Basilius vero[1,255] sic: *τοῖσ ἐφεσίοισ ἐπιστέλλων, ὡσ γνησίωσ ἡνωμένοισ τῷ ὄντι δι' ἐπιγνώσεωσ, ὄντασ αὐτοὺσ ἰδιαζόντωσ ὠνόμασεν, εἰπών· τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσι καὶ πιστοῖσ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖσ ἐν τοῖσ παλαιοῖσ τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν.* Ceterum nescio an cum veterrima lectione illa cohaereat etiam additamentum spurium *πασιν*, de quo vide ante. Denique nec Mcion verba *εν εφεσω* legisse censendus est quoniam hanc epistulam *ad Laodicenos* inscripsit. Cf Tert[marc 5,17]: „Ecclesiae quidem veritate epistolam istam *ad Ephesios* habemus emissam, non *ad Laodicenos*, sed Marcion ei titulum aliquando interpolare gestiit, quasi et in isto diligentissimus explorator. Nihil autem de titulis interest" ac paucis verbis post inde affert locum Eph 1, 9 et 10. Item[marc 5,11]: „Praetereo hic et de alia epistola, quam nos *ad Ephesios* perscriptam habemus haeretici vero *ad Laodicenos*." (Hoc igitur loco non unum Marcionem eo titulo uti perhibet.) „Ait enim meminisse nationes, quod illo in tempore cum essent sine Christo, alieni ab Israele" etc (respicit ad Eph 2, 12). Similiter etiam Epiph[374] ex Marcionis *πρὸσ λαοδικέασ* epist citat Eph 4, 5 sq. Habet enim sic: *προσέθετο δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποστολικῷ καλουμένῳ καὶ τῆσ καλουμένησ πρὸσ λαοδικέασ· „εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα, εἷσ χριστόσ, εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. συνᾳδόντωσ μὲν τῇ πρὸσ ἐφεσίουσ, ὦ μαρκίων, καὶ ταύτασ τὰσ κατὰ σοῦ μαρτυρίασ ἀπὸ τῆσ λεγομένησ πρὸσ λαοδικέασ συνήγαγεσ* etc ...... ς Ln addunt *εν εφεσω* cum ℵ[c]AB[3]DEFGKLP al (praeter 67**) omn it vg (sed Victorin *sanctis qui sunt fidelibus Ephesi*) rell Chr Thdrt Dam etc | *και πιστοισ*: 37. tol Victorin om *και*

2. *πατρ. ημων*: (2. 122. om *ημ.*) ... P *πα. υμων* ... Cyr[glaph 210] praeom *και*

3. *ο θεοσ και πατηρ* et. Or[int 2,263. 3,978. 4,590] Eus[ps 22] Ath[430] Cyr[glaph 137] etc Hil[209] Hier Ambrst etc ... B Hil[186] om *και πατηρ*, Victorin[bis] (ad h. l.) Hil[239. 427] om *ο θεοσ και* | *του κυριου ημων* (et. ℵ[c]): ℵ* *τ. κυρ. και σωτηροσ ημ.* | *ο ευλογ. ημασ* (c[scr] d[scr] *υμασ*) et. ℵ[a]: ℵ* om *ημασ* | *εν* ante *χω̅*: ς (non ς[e] Gb Sz) om cum minusc pauc | *εν χριστω* et. Or[int 2,263. 4,590] Eus[ps 22. 338] Cyr[thes 172] etc ... D[b et c]EK 4** 46. 47. 76. 109. 115. syr[p] aeth[utr] Ath[430] (exc[cod 1]) Thphyl Victorin Sedul add *ιησου*

4. *εν αυτω* (d e f g vg Victorin etc *in ipso*. Cf et. Hil[143. 200. 240] et[alib] *in quo et elegit nos* etc): F[gr]G[gr] Did[tri 341] Ath[edd vet 430] *εαυτω* | *προ*:

καταβολῆσ κόσμου, εἶναι ἡμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ κατενώπιον Col 1, 22
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσασ ἡμᾶσ εἰσ υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ,
6 εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ ἐν
τῷ ἠγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματοσ Col 1, 14

F[gr]G[gr] προσ | εν αγαπη: ς (= Gb Sz) cum praecedentibus coniung, ut LP al ut[vid] plu f vg (hi[8] *in caritate qui praedestinavit*) go cop (certe ap Wilk). Ita et. Ambrst „hi sunt quos elegit ante mundum in Christo, ut sint incontaminati coram deo in caritate, hoc est, ut amor dei sanctam illis faciat conversationem. Nemo enim melius alicui obtemperat quam qui ex caritate obsequitur.“ ... cum seqq vero Or cat[107] *εν αγαπη προορισασ ημασ εισ υιοθεσιαν δια ιυ χυ εισ αυτον. ἤτοι τὸ ἐν ἀγάπῃ τῷ προορίσασ συναπτέον· ἢ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ ἐν ἀγάπῃ, πρὸ καταβολῆσ κόσμου προορίσασ ἡμᾶσ ἐν υἱοθεσίᾳ ιυ χυ εἰσ αὐτόν, ὥστε ἡμᾶσ εἶναι ἁγίουσ κ. ἀμώμ. κατενώπ. αὐτοῦ.* Atque[113]: *ὅθεν καὶ πρότερον γέγραπται τὸ „εν αγαπη προορισασ ημ. εισ υιοθεσιαν“, δεύτερον* etc. Item Chr[5] (*ἐν ἀγάπῃ προορίσασ ἡμᾶσ· οὐ γὰρ ἀπὸ πόνων οὐδὲ κατορθωμάτων τοῦτο γίνεται, ἀλλ' ἀπὸ ἀγάπησ* etc) Thdrt. Atque eidem distinctioni favent d e g *in caritate praedestinans*, quemadmodum etiam Victorin Ambrst (sed is alteram sequitur coniunctionem, vide supra) Hier al exscribunt. Tractat autem rem etiam Hier: „Dupliciter legendum, ut caritas vel cum superioribus vel inferioribus copuletur. Cum superioribus ita: *ut essemus sancti et immaculati coram ipso in caritate*, et postea sequatur: *praedestinans nos in adoptionem filiorum per Ies. Chr. in ipso.* Cum inferioribus autem sic: *in caritate praedestinans nos*“ etc. „Differentiam vero Graeci sermonis *προορισασ* et *ορισθεντοσ*“ (respicit ad Rom 1, 4) „Latinus sermo non explicat“ etc.

5. D*P al *προωρισασ* | *ιησου χριστου* et. Or[cat 107 bis] Eus[ps 258] Cyr[thes 178] etc Victorin Ambrst etc ... B Chr[mosc 1] *χριστου ιησου* ... Or[1,205] et cat[107] tertio loc Hil[240] om *ιησου*

6. *δοξησ*: DE praem *τησ* | *ησ* (Gb') cum א*ABP 6. 17. 23* 47. 57. 67** 69. 70. 78. 80. 118. 8[pe] Or[cat 112] Chr[7] (*ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ, φησίν. οὐκ εἶπεν· ἧσ ἐχαρίσατο, ἀλλ' ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ.* Ad haec emendandum videtur quod [6] exeunte et [7] ineunte praecessit *κατα την ευδοκιαν – εν η εχαριτωσεν* etc.) Euthal[cod] ... Thphyl *ἧ*, quocum facit Ambrst: *qua gratificavit nos in dilecto filio suo.* Aliter cop: *qui dedit nobis gratiam* ... ς Ti *εν η* cum א[c]DE(F om *η*)GKL al pler d e f g vg go syr[p] Bas[bapt 634] (Chr vide ante) Thdrt Dam Victorin Hier al | *ηγαπημενω* sine additam et. am* demid al[lachm] syr[p txt] (syr[sch] cop add tantum *eius*) Hier Sedul. Praeterea vide infra ... D*E*FG 8[pe] d e f g vg[cle] (et. am** fu harl mar tol al) go syr[p] c.* Dial[857] codd[lat] ap Hier Victorin Ambrst al add *υιω αυτου*, notatque Lc[brug]: „*Non omittas* filio suo.“ Contra est Or[cat 112 ter] et[107]: *ὠριγένησ φησίν· ἠγαπημένοσ ἁπλῶσ λέγεται ὁ σωτήρ.* Item Hier ad h. l. (Vall[7,552]): „Nec putandum, quod in Latinis codd. habetur, scriptum esse *in dilecto filio suo*, sed simpli-

αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ χά-
ριτοσ αὐτοῦ, 8 *ἧσ ἐπερίσσευσεν εἰσ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-*
3, 3 Col 1, 26 *νήσει* 9 *γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, κατὰ*
Ga 4, 4 *τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ* 10 *εἰσ οἰκονομίαν τοῦ*
Col 1, 16 19 s *πληρώματοσ τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ*

---

citer *in dilecto*" - „Nunc vero in eo quod absolute locutus est dicens *in dilecto*, ita mihi intelligendum videtur ut subaudiatur *ab omnibus*."

7. *εχομεν* cum ℵ^{c}ABD$^{b\,et\,c}$EFGKLP al omn^{vi} d e f g vg syr^{utr} arm go Ir int^{298} Or$^{cat\,112}$ Cyr$^{hr\,303}$ Bas$^{bapt\,634}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,10}$ Thdrt Dam Victorin Hier Aug$^{praed\,55}$ Ambrst al ... ℵ*D^{gr*} cop (*accepimus*) aeth Ir$^{int\,310}$ (*habuimus*) *εσχομεν* (:: item Col 1, 14 B cop; aut utroque loco *εχομεν* aut *εσχομεν* Paulum scripsisse puto. Quod si recte habet, *εσχομεν* vix edi potest) | *το* (FG *του*) *πλουτοσ* cum ℵ*ABD*EF GP 31. 47. 59. 67** cat^{txt}; 17. *το πληθοσ* ... ς *τον πλουτον* cum ℵ^{c} D^{c}KL al pler Or$^{cat\,112}$ Cyr$^{hr\,303}$ Bas^{bapt} Chr^{s} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,10}$ Thdrt Dam | *χαριτοσ*: A 109. cop Cyr$^{glaph\,10}$ *χρηστοτητοσ* :: cf Ro 2, 4

8. *ησ επερισσ.* (d e f g vg Ambrst al *quas superabundavit*, contra Victorin Hier *qua abundavit*) *εισ ημασ* (et. Or^{cat}): P om | *φρονησει*: 17. *γνωσει*, 71. *συνεσει*. Praeterea cf Hier ad h. l. „Si ex parte cognoscit Paulus et ex parte prophetat et nunc videt per speculum in aenigmate, quomodo vel ipsi vel Ephesiis in omni sapientia atque prudentia dei mysterium revelatum est? Hac itaque necessitate compellimur mutare ordinem lectionis et facere: *secundum placitum voluntatis suae, in laudem - secundum divitias gratiae eius, qua abundavit in nobis in omni sapientia et prudentia*, ut quum hucusque distinxerimus, quo scilicet *omni sapientia et prudentia* ad superiora iungantur, deinceps inferamus: *notum faciens nobis mysterium voluntatis suae sec. placitum suum*. Potest autem et hac manente sententia, quod ex parte videant - nunc in omni sapientia et prud. dici revelatum eis esse mysterium. Non quo ipsi in omni - mysterium didicerint, sed deus in omni sap. sua atque prud. iuxta quod consequi poterant eis mysterium revelaverit." Ita igitur Hier, sed nihil non ex Or sumpsit, ut ex$^{cat\,112}$s intellegitur.

9. *γνωρισασ* et. Or$^{cat\,112}$ Hier etc ... FG 76. d e f g vg go Thphyl Hil^{22} Victorin Ambrst Aug$^{serm\,1\,et\,praed\,55}$ al *γνωρισαι* | *το*: D^{gr*} *τουτου*? *τουτο το*?, sed ipse* super litteris post *το* erasis *μυστεριον* (D^{c} *μυστη-*) rescripsit | *του θεληματοσ αυτου*: aberraverat scriptor codicis A ad eadem verba versus 11 et iam perrexerat *εισ το ειναι ημ. εισ επ. δοξ. αυτου*, errore vero intellecto his deletis suprascripsit *κατα τ. ευδ. αυτου* | *κατ. τ. ευδοκιαν* (K add *του θεληματοσ*) *αυτου*: syr^{sch} ar^{e} haec non expri (*ἣν* relato ad ea quae praecedunt) ... DEF^{gr}G d e g go cop Tert$^{marc\,5,17}$ Victorin Hil^{22} om *αυτου* | *εν αυτω*: P *εν εαυτω*

10. *εισ οικονομιαν*: A *κατα την οικ.* | *εν τω χριστω* et. Ir$^{gr\,16}$ Or$^{cat\,114}$ Eus$^{mcell\,152}$ etc ... K 73. d^{scr} cat$^{txt\,114}$ (non^{111}) om *τω* ... 116. 143.

Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ, 11 *ἐν*
ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα 8, 11
ἐνεργοῦντοσ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, 12 *εἰσ τὸ*
εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν τῷ Χρι-
στῷ· 13 *ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ, ἀκούσαντεσ τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ,*
τὸ εὐαγγέλιον τῆσ σωτηρίασ ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντεσ ἐσφραγί- 4, 30 2 Co 1, 22 etc
σθητε τῷ πνεύματι τῆσ ἐπαγγελίασ τῷ ἁγίῳ, 14 *ὅσ ἐστιν ἀρρα-*

εν χ̅ω̅ ι̅υ̅ | *τα ε. τοισ* cum ℵ*ABDEFGKLP al[70] fere Eus[mcell] Chr[9] Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) *τα τε ε. τοισ* cum minusc ut[vi] paucis Epiph[868] Cyr[mich 125] | *επι τοισ ουρ.* cum ℵ*BDEL al plus[40] go Eus[mcell] Thdrt ad h. l. Dam Oec Tert[monog 5] (*universa in Christo, quae sunt super caelos et super terras*) ... ς Ti *εν τοισ ουρ.* cum ℵ[c]AFGKP al plu cop Epiph[868] et[2,68] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt[4,1278] Thphyl (etiam Or[cat 114] *τησ οικονομιασ των εν ουρανοισ και διοικησεωσ των επι γησ παντων*) Ir[int 317] (*quae in caelis et quae super terram*) Victorin (ut Ir[int]). Praeterea d e f g vg Tert[marc 5,17] Hier Ambrst al *in caelis* pariter atque *in terris* (*-rra*); nec magis accuratius distinxerunt syr[utr] aeth

11. *εκληρωθημεν* cum ℵBKLP al omn[vi] f vg (uterque et Or[int 2,450] Hier *sorte vocati sumus*, item d e g absque *sorte*) Eus[ps 258] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt Dam, nec aliter go syr[utr] (*electi sumus*, ad quod syr[p] c. ob. add *sorte*) cop arm, item *sortem consecuti sumus* Victorin Aug[praed ss], *sorte constituti sumus* Amb[exhort virg 287], *sortiti sumus* Ambrst ...... Gb' Ln *εκληθημεν* cum ADEFG (F* *εκληθησαμεν*) d e g | D* 37. 71. 73. d[scr] *προωρισθεντεσ* | *κατα* (D*FG 38. add *την*) *προθεσιν* (Eus[ps] *προγνωσιν*) ... DEFG 10. 31. 46. 47. 59. 71. 73. 80. 8[pe] d e f g cop arm go Euthal[cod] Ambrst add *του* (80. om) *θεου* | *τα παντα*: D*FG 109. (d[scr] *παντασ*) Thdrt[niceph 1,1357] om *τα* | *κατα τ. βου. του θελ. αυτου*: 37* om

12. *δοξησ* cum ℵBDEFGKLP al plu (fere omn ap Scri et Mtth) Eus[ps 258] Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Dam Thphyl ... ς (Gb[oo]) praem *τησ* cum A al vix mu (ut[vi]) Chr[12] Thdrt Oec | *αυτου* et. Or[int 2,450] Victorin Hier Ambrst ... D*F[gr]G d e g floriac Tert[marc 5,17] om ... syr[p] c.* add *et gratiae* | *τουσ προηλπ. εν τ. χ̅ω̅*: 115. om | *εν τω*: FG 1. 59. om *τω*

13. *υμεισ* et. Ir[int 301] Or[cat 118] Euthal[cod] Cyr[fid 122] etc Tert[marc 5,17] etc ... ℵ[c]AKL al plus[25] Thphyl[ms] Oec *ημεισ*, item[semel] Victorin | *τησ σωτηριασ*: FG om *τησ* | *υμων*: K 74. 115. 122. al plus[5] cop *ημων* | *εν ω και*: DEF[gr]G d e g am go cop arm Did[tri 60. 278] (non item[125. 150]) Ir[int 301] Tert[marc 5,17] Victorin al om *και*, item Ambrst om *εν ω και* | *εσφραγισθητε* (Did[tri 60. 278] *-σθημεν*, non item[125. 150]) ... B *εσφραγισθη*

14. *οσ* cum ℵDEK al longe plu (*spiritu promissionis sancto, quod est pignus* d e g) Did[tri 125] Chr[12] (com) Thdrt Dam Phot ap Oec (*ὅσ ἐστι τὸ πνεῦμα, φησίν· ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου* etc) Thphyl

βὼν τῆσ κληρονομίασ ἡμῶν εἰσ ἀπολύτρωσιν τῆσ περιποιήσεωσ, εἰσ ἔπαινον τῆσ δόξησ αὐτοῦ.

Col 1, 9 15 *Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσασ τὴν καθ' ὑμᾶσ πίστιν ἐν τῷ*
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, 16 *οὐ*
1 Th 1, 2 Ro 1, 9 *παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενοσ ἐπὶ τῶν*

Oec ... Ln ὅ cum ABFGLP (ω) al^{15} (f vg Victorin Did$^{int\,265}$ etc *qui est pignus*) Ath^{705} (et$^{int\,780}$ *qui est arrha*) Did$^{tri\,60}$ Chr^{11}(^{txt}) Cyr$^{trin\,675}$ (Cyr$^{act\,66}$ et$^{fid\,192}$ *ὅ τῶν ἁγίων* pro *τῷ ἁγίῳ ὅ*) | *αρραβων* ut ℵABDEK LP etc ... FG 37. 76. d^{scr} Euthal^{cod} *αραβων* | *τησ δοξησ*: ℵ 17. 35. om *τησ* (35. om et. *τησ* pri) ... syr^{p} add *και χαριτοσ*

15. *καγω*: syr^{p} c. ob. add *μεν* | *εν τω* (FGP om) *κυριω ιησου* et. Cyr$^{ioh\,228}$ Aug$^{op\,217}$ Hier Ambrst etc ... D*$^{}$KFG^{gr}G d e g go syr^{sch} aeth Victorin add *χριστω* (D^{gr*}E $\overline{\chi\upsilon}$) ... Aug$^{praed\,ss}$ Leo^{op} ad cler^{const} *in Christo Iesu* | *και την αγαπην την* (D*FG om) *εισ* cum ℵ^{c}D(*et^{b}et^{c})EKGKL al pler d e f g vg syr^{utr} cop go Eph^{3,223} (- *ην εχετε εισ*) Chr^{18} (in com^{19} *πανταχοῦ συνάπτει καὶ συγκολλᾷ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην*) Thdrt Dam al Victorin^{bis} Ambrst Aug$^{op\,217}$ al. Item *και την εισ παντ. τ. αγι. αγαπην* 37. 39. 73. 80. 116. 118. (n^{scr*} *αγαπην* post *παντασ*) cat^{txt} aeth Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,228}$ ...... ℵ*ABP 17. Or$^{cat\,129}$ Cyr$^{trin\,608}$ Hier Aug$^{praed\,ss}$ *και* (omissis *την αγαπ.*) *την εισ*. Cf Or^{cat} *ὠριγένησ φησί· δόξει σόλοικον εἶναι τὸ „ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ καρδίασ, εἰ μὴ ὡσ ὑπερβατὸν αὐτὸ ἀποδῶμεν." διόπερ τὸ ἑξῆσ τῆσ συμφράσεωσ οὕτωσ ἔχειν οἰόμεθα· δια τουτο καγω ακουσασ την καθ υμασ πιστιν εν τω κυριω ιησου εν επιγνωσει αυτου πεφωτισμενουσ τουσ οφθαλμουσ τησ καρδιασ και την εισ παντασ τουσ αγιουσ, ου παυομαι ευχαριστων υπερ υμων μνειαν υμων ποιουμενοσ* etc. Item cf Hier ad h. l. (rursus maxime ab Or pendentem): „Licet verbi ad verbum expressa translatio possit apostolum diligenti excusare lectori, quod videatur omnis sententiae scatere contextus et soloecismus fieri, tamen et in Graeco vitium sonat. Unde et nos Graecis potius calumniatoribus respondentes conabimur ita iuxta sensum temperare ordinem lectionis ut dicamus: *Audiens fidem vestram in domino Iesu et in omnes sanctos eius*, vidensque differentiam fidei vestrae in dominum et in omnes sanctos eius, non cesso gratias agere et memoriam vestri facere in orationibus meis, ut domini nostri Iesu Christi deus, pater autem gloriae, det vobis spiritum sapientiae et revelationis. Quod autem sequitur: illuminatos oculos cordis vestri, ita per hyperbaton reddi potest: *Propterea et ego audiens fidem vestram in domino Iesu in agnitione eius, illuminatos oculos cordis vestri, et in omnes sanctos, non cesso gratiam agens pro vobis*" etc :: dubium igitur non est quin lectio quae verba *την αγαπην* non habet alteri auctoritate testium praestet. Tamen videndum est ne testes illos sequentes non repetamus nisi antiquissimum vitium. Quod ut statuam, facit etiam geminus epistulae ad Colass. locus 1, 4.

16. *παυομαι*: D^{gr}E^{gr} Victorin *παυσομαι* | *μνειαν ποιουμενοσ* sine *υμων* cum ℵABD* 17. 33. 35. 37. 39. 73. 116 118. 219. d (male ed. Sab) go

προσευχῶν μου, 17 *ἵνα ὁ θεὸσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,*
ὁ πατὴρ τῆσ δόξησ, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίασ καὶ ἀποκαλύψεωσ ἐν
ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 *πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ καρδίασ*
ὑμῶν, εἰσ τὸ εἰδέναι ὑμᾶσ τίσ ἐστιν ἡ ἐλπὶσ τῆσ κλήσεωσ αὐτοῦ, 1 Pe 1, 13 Col 1, 27
τίσ ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τῆσ κληρονομίασ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἁγίοισ,
19 *καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθοσ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ εἰσ ἡμᾶσ*
τοὺσ πιστεύοντασ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτουσ τῆσ ἰσχύοσ
αὐτοῦ, 20 *ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν* 2, 6

Euthal[cod] Cyr[ioh 838] Hil[1092] ... ς Ti post *μνειαν* add *υμων* cum D[gr*] EKLP al pler e (certe teste Sab) f vg syr[utr] cop arm Or[cat 129] Chr Thdrt Dam al Victorin Hier Ambrst; item F[gr]G g post *ποιουμενοσ*

17. *δῳη* (Ln *δωῃ*) et. Or[cat 129. 161] etc ... B 63. Cyr[thes 375] *δω* | Ln *εν επιγνωσει αυτου* cum sqq coniung: vide supra Or et Hier

18. *τησ καρδιασ* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (omn ap Scri exc uno d) it vg syr[utr] cop arm aeth go Or[cat 129. ,161] Ath[588] Eph[3,333] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 838] Dam al Victorin rell (cf et. Clem[rom 36] *ηνεωχθησαν ημων οι οφθαλμοι τησ καρδιασ*) ... ς (= Gb Sz) *τ. διανοιασ* cum minusc vix mu Cyr[hr 302] Thdrt Oec | *υμων*: B 17. arm Cyr[ioh 838] om | *εισ το ειδεναι υμασ*: FG *ινα οιδατε*. Latini *ut sciatis* (d e add *vos*) | *τισ* pri: F[gr]G[gr] 1[lect] arm Or[cat 131. 161] (non[129]) Eph[3,333] Euthal[cod] *τι*. Similiter go *quid est spes* posteaque *quale divitiae* | *τισ ο πλουτ.* sine *και* cum ℵ*ABD*FG 17. 59. d e f g am fu tol go Euthal[cod] Victorin ... ς Ti praem *και* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler vg[cle] (et. demid al) syr[utr] cop arm aeth Or[cat 131. 161] Eph[3,333] Chr Cyr[ioh 838] Thdrt Dam al Hier Ambrst (fluctuat lectio) al | *τησ δοξησ τησ κληρονομιασ* et. Or[cat bis] etc (Eph[3,333] om *τησ κληρονο.*): ℵ *τησ κληρονο. τ. δοξ.*

19. *το υπερβαλλ. μεγεθοσ* (63. *το υπερμεγεθοσ*): F[gr]G[gr] om *υπερβαλλ.* | *εισ ημασ* et. Or[cat] Ephr etc ... D*F[gr]GP 17. 31. 37. 80. 116. d[scr] al pauc d e g Victorin Ambrst *εισ υμασ*

20. *ενηργηκεν* cum AB Euthal[cod] Cyr[ioh 838] Procop[151] (esa 9,7) ... ς Ti *ενηργησεν* cum ℵDEFGKLP al omn[vid] Or[cat 131] Eus[esa 391] Ephr[3,333] Cyr hr[220] Chr Cyr[apolog 6,174] et[fid 70] Thdrt Dam | *εν*: F[gr]G[gr] praetermittunt (post *-σεν*) | *νεκρων*: L al[25] Eus[dem 224] praem *των* | *και καθισασ* cum ℵAB 10. 17. 23. 31. 47. 57. 59. 73. 80. 116. 213. cat[txt] Eus[dem 224] et esa[391] Cyr[hr 220] Euthal[cod] Cyr[ioh 838] et[fid 220] Procop[151] cat[txt], item *et constituens* f vg Victorin Amb[fid 5], item *et sedere eum faciens* Hier (cf et. Tert[marc 5,17]) ... ς Ti *και εκαθισεν* cum DEFGKLP al pler Or cat[133] Chr Thdrt Dam Thphyl Oec, item *et constituit* d e g go cop arm aeth Hil[1100] Ambrst | *αυτον* sec cum ℵA 17. 23. 57. 80. cop syr utr aeth Or[cat 133] Eus[dem] et[esa] Euthal[cod] Procop Victorin Hier Amb fid al (cf et. Tert[marc 5,17] *ille inoperatus est in Christum valentiam suam, suscitando eum a mortuis et collocando eum ad dexteram suam et subiciendo omnia*) ... ς Ln Ti om cum BDEFGKLP al pler it vg arm Cyr[hr 220] Chr Cyr[ioh 838] Thdrt Dam Hil[1100] Ambrst :: *και καθισασ*

Col 2, 10 *καὶ καθίσασ αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ* 21 *ὑπερ-*
άνω πάσησ ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ καὶ δυνάμεωσ καὶ κυριότητοσ καὶ
παντὸσ ὀνόματοσ ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ
1 Co 15, 27 He 2, 8 *καὶ ἐν τῷ μέλλοντι,* 22 *καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ*
Ps 8, 7 (6) Col 1, 18 *αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,*
23 *ἥτισ ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν*
πᾶσιν πληρουμένου.

II.

Col 2, 13 1 *Καὶ ὑμᾶσ ὄντασ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν καὶ ταῖσ ἁμαρ-*
Col 3, 7 *τίαισ ὑμῶν,* 2 *ἐν αἷσ ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ*
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆσ ἐξουσίασ τοῦ ἀέροσ, τοῦ
πνεύματοσ τοῦ νῦν ἐνεργοῦντοσ ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθείασ, 3 *ἐν*

αυτον propter duas caussas videtur offendisse: hunc enim verbi *καθισαι* in No To plus quadragies scripti usum non testatur nisi 1 Co 6, 4. *τουτουσ καθιζετε*, ad quod *συνεκαθισεν* accedit Eph 2, 6. Nec magis alibi dictum est deum collocasse Christum ad dexteram suam, sed Christum consedisse ad dexteram dei. Haec certe plus valent quam mutata constructio. | *εν δεξια*: A[3] *εκ δεξιων* | *εν τοισ επουρανιοισ* cum ℵADEFGKLP al pler Or[cat 188] Eus[esa 391] Euthal[cod] Chr Cyr[ioh 888] et[fid 70] Procop[151] al mu, item *in caelestibus* it vg Hil[156] Hier Amb[fid 5] Ambrst al ... Ln *εν τ. ουρανοισ* cum B 71. 213. Hil[1100] Victorin

21. *αρχησ και εξουσιασ* et. Ir[int 258. 260] Or[cat 188] et[int 1,65. 4,610. 612] Eus dem[234] et[esa 391] Cyr[anthrop 391] etc (cf et. Basilid[hipp 239] *ηλθε το ευαγγελιον εισ τον κοσμον και διηλθε δια πασησ αρχησ και εξουσιασ και κυριοτητοσ και παντοσ ονοματοσ ονομαζομενου*) ... B *εξουσιασ και αρχησ*

23. *το πληρωμα*: 47. om, item Or[cat 188], sed paullo post ibidem exponit | *τα παντα* cum ℵABDEFGKLP al pler Or[cat] etc ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum minusc vix mu

II. 1. *υμασ*: 44. 45. 48. a[scr] d[scr] e[scr*] al *ημασ* | *αμαρτιαισ*: B *επιθυμιαισ* | *υμων* cum ℵBDEFGP al[15] cat[txt] d e f g m[87] vg syr[utr] cop aeth go (arm post *παραπτ.* pon) Or[cat 184 ss] (Origenis esse docet qui vertit Hier) Euthal[cod] Thdrt Lcif[218] Victorin al ... A *εαυτων* (ε ante αυ ab ipso* ut[vi] inserto) ... ς om cum KL al longe plu Chr[28 bis] Dam Thphyl Oec

2. *ποτε*: L om | *του πνευματοσ*: FG *τουτου πνευμ.*, ut etiam f g. At nec aliter d e m[87] vg Or[int 1,106] Lcif[218] al (contra Victorin Hil[327] Hier al om), sed videtur *huius* potius ad *aeris* quam ad *spiritus* trahendum, quemadmodum Ambrst *secundum principem potestatis aeris huius, spiritum qui*, item Tert[marc 5,17] *sec. principem potest. aeris huius* (nisi quod

οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῆσ Col 2, 6
σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸσ καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί· 4 *ὁ δὲ θεὸσ*
πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν
ἡμᾶσ, 5 *καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν συνεζωο-* Col 2, 13
ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — 6 *καὶ συνήγειρεν* 1, 20

---

huius cdd plur om), *qui operatur.* | *του νυν ενεργουντοσ* etc: cf Ign intpol[266] *καὶ ἐνήργει ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθ.*

3. *και* (cop om) *ημεισ*: A*D* *κ. υμεισ* ... F[gr]GL g om | *παντεσ* (73. ante *ημεισ* pon): 17. 68. 74. 115. a[scr] syr[sch] ar[e] Tert[pudic 17] (non item marc[5,17]) Aug[ps 136] (non item[alibi]) Ambrst (non item Lcif Victorin Hier al) om ... Fortun ap Aug[disp 1] *et omnes* (i. e. *et nos et omnes*) | *ημεθα* cum ℵB 17. 73. Or[1,557. 3,160] et[4,340. 350] et[cat 137] ... ς Ln Ti *ημεν* cum ADEFGKLP al pler Clem[23] Did[manich] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 175] Thdrt Dam | *τεκνα φυσει* cum ℵBK al pler Or[1,557] et[3,160] et[4,350] et[int 4,503] Chr[23. 30] Dam Tert[marc 5,17] ... Ln *φυσει τεκνα* cum ADEFGLP 3. 37. 80. 106. 108. 116. it (et. m[87]) vg cop syr[p] go (arm?) Or[4,340] et[cat 137] Did[manich 310] (ap Gall[6]) Euthal[cod] Thdrt Tert[anim 16. 21] Lcif[218] Victorin rell ... Cyr[ioh 175] *τεκν. οργησ φυσει*, 109. aeth (syr[sch] reddit per *plane*) Clem[23] (*οργησ τεκνα*) om *φυσει*

4. *εν ελεει* (ℵ[c]): ℵ* om *εν* | *αυτου* et. Clem[23] Or[cat 135] et[int 4,641] Cyr[hr 302] (sed ante *αγαπην* pon) Victorin Hier Ambrst ... D*F[gr]G 73. 118. d e g go Amb[ps 118] Aug[ioh 111] et[saep] om. Praeterea Or[cat] et cum eo Hier de coniunctione *δε* exposuerunt. Atque Hier quidem sic: „Coniunctionem vero caussalem in eo loco in quo ait: *Deus autem qui dives est in misericordia*, arbitramur aut ab indoctis scriptoribus additam et vitium inolevisse paulatim aut ab ipso Paulo, qui erat imperitus sermone et non scientia, superflue usurpatam“. Quae ille quidem omnino ex Or sumpsit, cuius verba cat[135] suppeditavit: *τὸν „δὲ“ σύνδεσμον, τὸν ὅπου „ὁ δὲ θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει“, ἡγούμεθα ἤτοι παρεμβεβλῆσθαι μάτην ἐν τοῖσ ἀντιγράφοισ, ἢ ὡσ ὑπὸ ἰδιώτου τῷ λόγῳ παύλου μὴ τεθεωρῆσθαι παρέλκοντα.*

5. *ημασ*: P 73. 118. Cyr[hr 302] libere om | *τοισ* (B arm praem *εν*) *παραπτωμασιν*: F[gr]G g *τη αμαρτια* (*peccato*), D*E *ταισ αμαρτιαισ*, item *peccatis* d e f vg Hil[403] Victorin Hier etc (solet enim *παραπτωμα* verti *delictum*, *αμαρτια peccatum*); Or[int 4,580] *delictis et peccatis nostris* (:: ex 2, 1); item Bas[1,135] *ταισ αμαρτιαισ και τοισ παραπτωμασιν.* Etiam go potius *τ. αμαρτιαισ* expressit ... B add *και ταισ επιθυμιαισ* | *συνεζωοποιησεν*: F[super lineam] add *ημασ* (f *et nos cum essemus mortui pecc. convivificavit nos Christo*), item d e vg Victorin etc *et cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos* | *τω χριστω*: B 17. 73 118. vg[cle] (non am fu demid al) tol (g *cum t in*) cop arm Chr[30] Dam Victorin Amb[ps 118] Ambrst (non item Hil[403] Hier al) praem *εν*, hinc Ln [*εν*] | *χαριτι*: D*EFG d e f g vg (et. fu demid al, sed non am al[lachm]) Victorin Aug[ioh 111] et[alib] Amb[ps 118] Ambrst al (non item Hier) praem *οὗ* (D*E *ου τη*), *cuius*

καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐν-
δείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτοσ
τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τισ καυχήσηται·
10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ
Col 1, 10 ἔργοισ ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν αὐτοῖσ περιπα-
τήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό-

---

6. εν χριστω ιησου (Or[1,750. 2,450] et[cat rom 86] et[int 2,815. 4,522. 562] Cyr[ioh 919] om ιησ., non item Eus[mcell 34] etc): F[gr]G g Victorin Hil[408] om (Aug modo habet modo om)

7. ινα ενδειξ. usq εν χριστω ιησου et. Ir[int 231] Or[1,250. 3,699] et[int 182] Eus[mcell 34] etc: ℵ* (transiliens ab εν χρ. ιησ. ad eadem verba) praetermisit; suppl ℵ[a] | το υπερβαλλον πλουτοσ (Gb'') cum ℵ[a]ABD*FG 17. 67** Or[1,250] cdd (ed τ. υ. πληθοσ) Eus[mcell 34] Euthal[cod] ... ς τον υπερβαλλοντα πλουτον cum D[c]EKLP al pler Or[3,699] Eus[mcell cod**] Chr Thdrt Dam | εν χρηστοτητι: DE ε. τη χρ. | εν χριστω (D $\overline{χυ}$) ιησου: D*E*F[gr]G d e g aeth[ro] Victorin (non Hier Ambrst etc) om ιησου (syr sch aeth[pp] ante χριστω pon)

8. τη γαρ χαρ. εστε σεσωσμενοι (P σεσωμενοι): D*E* d e syr[sch] ar[e] aeth τ. γ. αυτου χαριτι σεσ. εσμεν (εσμεν et. tol cop, cf et. infra Petr[alex]) | δια πιστεωσ (Gb') cum ℵBD*FGP 17. 67** 76. 80. Or[cat 141] (editor τη γαρ – πιστεωσ uncis inclusit) Chr[31] Thphyl[txt] ... ς Ti δια τησ πιστ. cum D[c]EKL al pler Bas[eth 275] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl[com] Oec | εξ υμων: D*FG 46. 52. 73. 76. 80. 115. 120. d[scr] d e f g arm[edd] Chr[31] com Dam Thphyl[com] Oec[com] εξ ημων. Praeterea cf huc Polyc[1] (Dress[377]) ειδοτεσ οτι χαριτι εστε σεσωσμενοι, ουκ εξ εργων, αλλα θεληματι θεου δια ιησου χριστου. Item Petr[alex] ap Gall[4,108] οθεν και χαριτι εσμεν σεσωσμενοι, κατα το αποστολικον ρητον· και τουτο, φησιν, ουκ εξ υμων (ita Gall, ap Rou[4,46] ημων), θεου το δωρον· ουκ εξ εργων, ινα μη τισ καυχησηται.

9. ουκ εξ εργων: 37. και ουκ εργων | καυχησηται: FG -σεται

10. αυτου γαρ et. ℵ[a] ... ℵ* θεου γαρ | ποιημα: 47. -ματα | εν χριστω ιησου (syr[sch] aeth *Ies. Chr.*): tol al[lachm] Tert[marc 5,17] Victorin om ιησου ... F[gr]G d e g εν κυριω ιησου | επι: FG 37. 73. 74. 109. a[scr] al [s scr] al Thdrt Dam επ ... d e f g vg Hier al *in operibus bonis*, Victorin Ambrst *in opera bona*

11. διο μνημονευετε οτι ποτε υμεισ τα εθνη εν σαρκι: Mcion[epiph 318] et[371], ut locus exscriptus est, μνημονευετε (sic[371 bis], sed[318] μνημονευοντεσ) υμεισ ποτε τα εθνη. Similiter Dial[867] φησιν· μνημονευοντεσ

Infra p. 676 verba catenae[oxon 158] sic emendanda sunt ut pro καὶ τὸ δύνατον scribatur κατὰ τὸ δύν. item ὀφείλετε pro ὀφείλει δὲ.

μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 26
του, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
τῆσ πολιτείασ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆσ ἐπαγγελίασ, Ro 9, 4 Heb 11, 13
ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺσ ἐν τῷ αἵ-
ματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσασ
τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσασ, 15 τὴν

οτι ποτε υμεισ τα εθνη. Similiter pro διο μνημονευετε οτι FG δια τουτο μνημονευοντεσ (f *propter quod memores estote*, g *propterea t ideo recordamini t memo'*) ... d e *memoriam habentes*. Cf etiam Victorin qui de v. 11 loquuturus sic incipit: „*Vos*, inquit, *qui aliquando eratis gentes in carne*" etc | ποτε υμεισ hoc ordine cum ℵ*ABD*et[c]E 17. 37. 73. 115. 116. d e f vg Dial[867] Did[tri 2] Euthal[cod] Cyr[fid 70] Hier Amb luc[22] (1525) Fortun ap Aug[disp 1,26] al ... ς υμεισ ποτε cum ℵ[c]D[b]KLP al pler syr[p] (syr[sch] cop arm aeth go ποτε post υμ. τα εθνη) Mcion epiph (vide ante) Chr Thdrt Dam al Aug[gal 3] (867) al ... F[gr]G υμεισ οι ποτε, item g *vos qui aliquando eratis gentes in carne, qui*; similiter Or[int 4,542] *vos qui aliquando gentes in carne dicebamini* | χειροποιητου: D*F[gr]G[gr] -ποιητω (d e f g vg etc - *circumcisio in carne manu facta*)

12. τω καιρω εκεινω cum ℵABD*FG 17. d e f g tol al[lachm] Mcion[epiph 318. 371] Or[int 4,542] Chr[37 com] Cyr[fid 70] Victorin Hier Aug[gal 3] ... ς (Gb[oo]) praem εν cum D[c]EKLP al fere omn vg cop go Or[cat 144] Dial[867] Chr[36 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al Tert[marc 5,17] Ambrst al | απηλλοτρι. τησ πολιτ. τ. ισρ. et. Mcion[epiph] Or[cat 144. 151] Dial Tert[marc] Victorin etc: arm om | πολιτειασ ut ℵADEFG(FG πολειτ-)K[sil]L etc, item B ε minima forma ab ipso B* vel B[2] inserto ... B[3]P al πολιτιασ | του ισραηλ: Or [1,747] του θεου, pergens και ξεν. των διαθ. αυτου | των διαθηκων τησ επαγγελιασ (Amb[luc 22,1525] *promissionis testamentorum*; Tert[marc 5,7] Aug[cont faust 19] Ambrst Gaud[serm 10] *testamentorum et promissionis*): 61. 67** 218. b[scr] o[scr] των επαγγελιων τησ διαθηκησ ... FG d* e g Tert[marc] Victorin Ambrst add αυτων, item f aeth Or[int 4,542] *eius*, item Or[4,192. 2,618] et[int 2,153. 4,407. 638] του θεου (non item[3,142. 4,105] et cat[151]). Cf huc et. Dial[851 s] ουτωσ και υμεισ ποτε ητε, φησιν, εχθροι του θεου και ξενοι τησ επαγγελιασ των διαθηκων· νυν δε αντικατηλλαξεν εν τω σωματι τησ σαρκοσ αυτου. Aliter Dial[867]. | αθεοι: FG αθ̅υ̅ i. e. αθεου | εν τω κοσμω: FG g Or[cat 141] add τουτω, item *in hoc mundo* d e f vg (sed non am tol) Or[int 2,158] et [4,542] Victorin Ambrst al

13. νυνι: 37. νυν | εν χριστω ιησου et. Mcion[epiph 318. 371] etc (syr[sch] εν ι̅υ̅ χ̅ω̅, ut solet) ... L Ir[int 310] Tert[marc 5,17] Or[int 4,542] Victorin om ιησου ... aeth plane om | εγενηθ. εγγυσ cum ℵAB 17. 31. 37. 47. 73. f vg go Mcion[epiph] Dial[867] Eus[eclo 80] Euthal[cod] Cyr[glaph 209] et[fid 100] Ir[int 310. 310] Tert[marc] Or[int] Victorin Ambrst al ... ς Ti εγγυσ εγενηθ cum DEFGKLP al pler d e g vg[edd lachm] syr[utr] arm Chr[36] Thdrt Dam al | του (B om) χριστου: Mcion[epiph] αυτου, item *eius* Tert[marc 5,17]

Col 2, 14 *ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν*
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
Col 1, 20. 22 *ποιῶν εἰρήνην,* 16 *καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ*
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
Es 57, 19 17 *καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην*
3, 12 Ro 5, 2 *τοῖς ἐγγύς,* 18 *ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι*
ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 *ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι*
καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,

---

15. ς (non Gb Sz) *λύσας·* ^{15} *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ,* etc, Ln *λύσας,* ^{15} *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ,* etc | FG *εχθραν,* item v. 16 | *εν τη σαρκι αυτου*: ita et. Tert$^{marc 5,17}$, additque: „sed Marcion abstulit *sua*, ut inimicitiae daret carnem, quasi carnali vitio, non Christo aemulae." | *καταργησας* (d e *destituens*, g *destruens*, f vg Ir$^{int 310}$ Victorin Ambrst rell *evacuans*): D^{gr*}E* *καταρτισας* | *κτιση*: P 47. 116. 118. al$^{2 scr}$ *-σει* | *εν αυτω* cum ℵ*ABFP 3. 14. 17. 31. 37. 47. 219. 238. Ath$^{414 cod}$ Procop$^{niceph 1,1626}$ et^{1646} ... ς Ti *εν εαυτω* cum ℵ^{c}DEGKL al pler syr^{p} Eus$^{mai 237}$ Ath$^{414 ed}$ et^{609} Epiph^{888} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{thes 156. 162}$ Thdrt Dam. Item *in se ipso* d e Hier, *in semetipso* f g m^{106} vg^{cle} demid tol Or$^{int 4,535. 542}$ Victorin al, am fu al *in semet ipsum*, etc ... 59* cop Ath^{526} Epiph^{2,68} Thdrt^{2,1051} (sed non ad h. l.) om | *εις ενα*: F^{gr} *εινα* (sed ι puncto notatum) | *καινον*: K *και μονον*, F^{gr}G^{gr} *κοινον*

16. *αποκαταλλαξη* (FG *-αζη*): KLP al plus^{10} *-αξει* | *εν ενι σωματι τω θεω*: Thdrt^{2,1051} *εν ενι πνευματι προς τον θεον* | *εν αυτω*: FG 115. *εν εαυτω*, item *in semetipsum* d e, *in semetipso* f g m^{106} vg go arm cdd lat ap Hier Victorin Amb$^{abra 2,6}$ Aug$^{cont faust 22}$ al; contra Tert$^{marc 5,17}$ *in eo* (quod respicit ad verba *in uno corpore*), Hier *in ea* (i. e. *cruce*). Cf Hier^{7,581}: „*per crucem interficiens inimicitiam in ea.* Non ut in Latinis codicibus habetur, *in semetipso*, propter Graeci pronominis ambiguitatem. *εν αυτω* enim et *in semetipso* et *in ea*, id est cruce, intelligi potest, quia crux, id est *σταυρος*, iuxta Graecos generis masculini est."

17. *ειρηνην* sec loco cum ℵABDEFGP 17. 71. 80. (D^{gr*} bis *ειρηνη*) d e f g vg go cop arm aeth^{utr} Or$^{int 4,542}$ Eus$^{ps 327}$ Procop$^{esa 519}$ Cyp^{296} Hil^{176} Victorin Ambrst Hier al mu. Cf et. Naass$^{hipp 111}$ *και ποιησον ειρηνην τοις μακραν, τουτεστι τοις υλικοις και χοϊκοις, και ειρηνην τοις εγγυς, τουτεστι τοις πνευματικοις* etc ... ς om cum KL al pler syr^{utr} Dial$^{869. 871}$ Const^{2,54} Eus$^{ps 528}$ Chr^{44} Euthal^{cod} Thdrt Dam. Cf et. Tert$^{marc 5,17}$: *Hoc itaque annuntiante pacem eis qui prope, et eis qui longe, accessum consecuti* etc.

18. *εχομεν*: ℵ^{a} *εσχομεν* ... Or$^{cat 151}$ (post *την προσαγωγην*) *εσχηκαμεν* | *οι αμφοτεροι*: L 37. 62. 74. 76^{vid} a^{scr} Chr^{44} om *οι*

19. *αρα ουν* (d e f vg Victorin Hier Ambrst *ergo*, g *itaque*): FG om *ουν*, item Or$^{cat cor 64}$ | *αλλα* (ita ℵBE*; AOD*FG rell^{4} Bas *αλλ*) *εστε* cum ℵABCD*E*FG 17. 31. 71. 73. it vg go Bas$^{bapt 645}$ Hil^{384} Victorin Amb^{abra}

20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-
τῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα 4, 16 1 Co 3, 16
οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν
ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν 1 Pe 2, 5
πνεύματι.

III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ 4, 1
ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος

[2,9] et[ps 38. 61. 118] Aug[ps 81] et[ps 86] et[ps 111] Ambrst ... ς *αλλα* sine *εστε* cum D[c]E[**]KLP al pler (E igitur *αλλα* ex D[c] transtulit addito *εστε* ex D* cum signis quibus deletur) syr[utr] cop arm Or[cat 151] et[cat cor 64] Bas[eth 317] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Amb[paenit 2,419] Hier | *συνπολ-* cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln *συμπολ-* cum B[3]K[sil]LP al certe pler. Praeterea *-λιται* ℵD[c]E[**]KLP etc; AB*D*E*FG Euthal[cod] *-λειται*

20. *και προφητων*: 4* Mcion[tert] om. Scribit enim Tert[marc 5,17]: „Abstulit haereticus *et prophetarum*, oblitus dominum posuisse in ecclesia sicut apostolos ita et prophetas" etc. | *ακρογωνιαιου* (L 37. al *ακρογον-*) et. Or[4,43. 142. 197] et[cat 151] et[cat cor 64] Eus[ps 63] et[530] Bas[bapt 645] etc ... D*EFG Or[1,757] Eus[hist 10,4,21] Chr[44 txt] (sed non [45] com) add *λιθου* (libere Clem[787] *ἀμέλει λίθος ἀκρογωνιαῖος εἴρηται, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη* etc), item (*cum sit angularis lapis* d e g, *ipso summo angulari lapide* f vg g sub *aut*) it vg Or[int 2,419. 3,927] (Ir[int 201] Tert[marc 5,7]) Victorin Hier Ambrst al | *αυτου* et. ℵ[a] Or[1,757. 4,43] et[cat 151] et[cat cor 64] Eus[ps bis] Bas[bapt] etc ... ℵ* (pergit *του χυ̅*) cop Or[4,142. 197] Victorin om | *χριστου ιησου* cum ℵ[a]AB 17. 39. 47. cat[txt] f vg go cop arm Or[4,43. 142. 197] et[cat 151] et[int 2,419. 3,927] (sed Or[1,757. 4,43. 142] et[int bis] add *του κυριου ημων*) Bas[bapt 645] et[eth 317] (sed[cdd 2] *ιυ̅ χυ̅ του κυρ. ημων*) Thphyl Aug[ps 81] et[ps 111] et[ioh 20] et[alib] Ambrst Hier[ezech 28] (*Christo Iesu domino nostro*) et ad h. l. al ... ς *ιησου χριστου* cum CDEFGKLP al pler d e g syr[utr] Ps-Iust[expos 5] Or[cat cor 64] Eus[ps bis] Chr[45] Euthal[cod] Thdrt al Victorin Hier[ezech 40] et[esai 50] ... ℵ* 37. aeth (Tert[marc 5,17]) *του* (37. om) *χριστου*

21. *πασα* sine *η* cum ℵ*BDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Ps-Iust[expos 5] Clem[787] Or[cat cor 64] Bas[eth 317] et[bapt 645] Chr[45] Thdrt al ... ς (Gb[∞]) add *η* cum ℵ[a]ACP al mu[vi] arm Or[cat 151] Chr[44 txt] Euthal[cod] (Bas[eunom 276] *η πασα*) Thphyl

22. *του θεου* ... B *τ. χριστου*

III. 1. *του χριστου* cum ℵ*D*FG 61. o[scr] 8[pe] d e g aeth[utr] Victorin[quater] ... ς Ln Ti *του χριστ. ιησου* cum ℵ[a]ABD[b]EKLP al pler f vg cop syr[p] go Euthal[cod] Cyr[act 66] Thdrt Dam Hil[181] Hier Ambrst al ... 47. cat[txt] Or[cat 158] *χριστ. ιησ.* (sine *του*), 115. 1[lect] tol syr[sch] arm Chr[46] Cyr[nest 111] Thphyl Hier Amb[ep 81] *ιησου χριστου*, o *του κυριου ιησου*

Col 1, 25. 1, 9 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς
Col 4, 3 ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν

:: Philem 1 et 9 legitur *δεσμ. χριστου ιησου*, quod passim cum *ιησ. χριστ.* commutatur, nusquam vero cum *του χριστου*. Praeterea non invenitur quod huc comparari possit nisi Eph 4, 1. *ο δεσμ. εν κυριω.* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *κεκαυχημαι*. Illud *πρεσβευω* vdtr etiam agnoscere Ambrst com: – *nunc se legatione huius doni fungi dei provisione, Christo mittente, declarat.* Ceterum cf ad hos versus Or[cat 153]: *ὠριγένης δέ φησιν, ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὸ δυνατὸν ζητήσαντες ἀποκαταστῆσαι αὐτὴν φαμέν, ὅτι οὐκ ἀνταποδέδωκε πρὸς τὸ „τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος", τὸ τί τούτου γὰρ χάριν πεποίηκα ἢ τί μοι γεγένηται, οὐ πάνυ τι παρίστησιν. εἰ μὴ ἄρα τοῦ μὲν ὡς πρὸς τὴν φράσιν ἀκολούθου ὡς ἰδιώτης τῷ λόγῳ ἀποπέπτωκε, τὸν δὲ ὀφειλόμενον νοῦν οὐκ εὐφραδῶς ἀποδέδωκεν, οὕτως λέξοντα ἄν· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. χ̅υ̅ ι̅υ̅ καὶ δέσμ. ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν ἐγνώρισα τὸ μυστήριον ὑπὲρ τοῦ καὶ ὑμῖν μεταδοῦναι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς πρὸ τούτων δι' ὀλίγων ἔγραψα. ὀφείλει δὲ ἀκηκοέναι τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ ὧν δέσμιος γέγονα ι̅υ̅ χ̅υ̅. σολοικισμὸν δὲ νομίζω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. δέον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δέ φησι· τούτου χάρ. ἐγὼ παῦλος δέσμιος, κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον.* Quae quidem omnia, ut solet, tacita Origenis auctoritate, in commentarium suum transtulit Hier, apud quem cf[7,586] inde a verbis: „*Quantum ad consequentiam sermonis textumque eloquii pertinet, ad id quod praemisit:* Huius rei gratia ego Paulus vinctus Iesu Christi – *diligentissime perquirentes nihil quod ei reddiderit potuimus invenire.*

2. *την οικονομιαν*: L add *μου* | *του θεου*: D*et[c]EFG d e g go ante *της χαριτος* pon ... P *του χριστου*, Δ *αυτου*

3. *οτι κατα αποκαλυψιν*: FG f g go *κα. αποκ. γαρ* ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrst (non item) om *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *εγνωρισθη* cum ℵABCD*FGP 6. 10. 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 3[pe] it vg syr[utr] cop arm go Basilid[hipp 241] (*φησι· κατα απ. εγν. μοι το μυστ.*) Clem[682] Or[cat 154] Chr[46] Euthal[cod] Cyr[nest 111] et[fid 122] Thdrt al Victorin Hier Ambrst al. Cf et. Ir[197] *το μυστηριον ο λεγει κατα αποκαλυψιν εγνωρισθαι αυτω* ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εγνωρισε* cum D[c]EKL al pler aeth[utr] Dam Thphyl Oec | P rursus *μυστεριον* et G *ολλιγω*

4. *τ. χριστου*: 17. *τ. θεου*

5. *ετεραις* cum ℵABCDEFGKLP al plus[80] (omn ap Scri) it vg arm aeth go Clem[682. 698] Or[4,105. 257. 268] Cyr[hr 280] Chr[47] Euthal[cod] Cyr[ioh 999] et[nest 111] Thdrt al Hil[518] Victorin Hier Ambrst (et. Basilid[hipp 241] *το μυστη-*

ἀνθρώπων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ Col 1, 26 2, 20
προφήταισ ἐν πνεύματι, 6 *εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-*
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
αγγελίου, 7 *οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ* Col 1, 25
τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ αὐ-
τοῦ. 8 *ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ αὕτη,* 1 Co 15, 9

ο ταισ προτεραισ γενεαισ ουκ εγνωρισθη) ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum pauc ut[vid] minusc cop syr[utr] | *τοισ αγιοισ* (Or[4,105] Thdrt[cod] om) *αποστολοισ* (B Ambrst om) *αυτου*: DEFG 115. 1[lect] d e f g go Thphyl Hil[518] Victorin *τ. αγι. αυτ. αποστ.* Praeterea Ln edidit: *τοῖσ ἁγίοισ,* | *εν* (FG Chr add *τω*) *πνευματι*: DE 2. 4** 19. 34. 38. 48. 55. 61. 72. 74. 91. al[4 scr] (et g[scr] ante *πνευμ.*) d e aeth add *αγιω*

6. *συνκληρονομα* cum ℵAB*DEFG Euthal[cod] ... ς Ln *συγκλη-* cum B[3]C K[sil]LP al certe pler | *συνσωμα* cum ℵAB*DEFG 17. 47. ... ς Ln *συσσωμα* cum B[3]CKLP al pler Euthal[cod] | *συνμετοχ.* cum ℵAB*CD*FG n[scr] ... ς Ln *συμμετ-* cum B[3]D[c]EKLP al pler | *επαγγελιασ* sine *αυτου* cum ℵABCD*P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109[lat] syr[sch] cop arm aeth Or[4,105 bis] et[259] Chr[48] (in explicatione add *του θεου*) Euthal cod Cyr[ioh 999] et[nest 111] Hier Pelag Sedul ... ς (Gb°) add *αυτου* cum D[b et c]EFGKL al pler f g vg[cle] et[cdd aliq] go syr[p] Thdrt Dam al Victorin Hil[518] Ambrst al | *εν χριστω ιησου* cum ℵABCP 17. 47. 73. 8[pe] f vg go cop syr[p] (sed $\overline{ιυ}$ c.*) arm aeth Euthal[cod] Hier[7,591 bis] Ambrst Pelag al ... ς *εν τω χριστω* cum DEFGKL al pler d e g Chr[48] Thdrt Dam al Victorin Hil[518] Hier[7,588], item *εν χριστω* Or[4,105 bis] et[259] Cyr ioh[999] et[nest 111] ... syr[sch] *in eo.* Sic Hier[7,591]: *Quod est autem hoc mysterium –? Utique illud quod sequitur,* esse gentes cohaeredes concorporales et comparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium –. *Scio appositionem coniunctionis eius per quam dicitur* cohaeredes et concorporales et comparticipes, *indecoram facere in Latino sermone sententiam. Sed quia ita habetur in Graeco, et singuli sermones syllabae apices puncta in divinis scripturis plena sunt sensibus, propterea magis volumus in compositione structuraque verborum quam intelligentia periclitari.*

7. *εγενηθην* cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat[txt] Euthal[cod] Oec[com] (non[txt]) ... ς *εγενομην* cum CD[c]EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *τησ δοθεισησ* (Gb″) cum ℵABCD*FGP 10. 17. 23. 31. 39. 47. 57. 73. 80. 137. cat[txt] d e f g vg cop[vi] Euthal[cod] Victorin Hier Ambrst al ... ς Ti *την δοθεισαν* cum D[c]EKL al pler go[vi] Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

8. *ελαχιστοτερω* et. Or[1,486] et[3,609] et[cat cor 84] Dial[870] Did[tri 197] etc ... FG 49. *ελαχιστω* | *παντων* sine *των* cum ℵABCDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Or[bis] et[cat cor] Dial Did[tri] Euthal[cod] al mu ... ς (= Gb Sz) add *των* cum P al mu go Cyr[fid 123] Thdrt Thphyl | *αγιων* et. Or Dial Did[tri] etc ... 4. Chr[cod] (ap Gb) *ανθρωπων*, Archel[592] *apostolorum*, 46. *αγι. αποστολων* ... 72* om, item Tert[marc 5,18]: *Datam inquit sibi apostolus gratiam novissimo omnium illuminandi omnes: quae dispensatio*

Ga 1, 12 1, 9 *τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ,* 3 *ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν*
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼσ προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 *πρὸσ*
Col 4, 3 *ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντεσ νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ*
τοῦ Χριστοῦ, 5 *ὃ ἑτέραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖσ υἱοῖσ τῶν*

:: Philem 1 et 9 legitur *δεσμ. χριστου ιησου*, quod passim cum *ιησ. χριστ.* commutatur, nusquam vero cum *του χριστου*. Praeterea non invenitur quod huc comparari possit nisi Eph 4, 1. *ο δεσμ. εν κυριω.* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *κεκαυχημαι*. Illud *πρεσβευω* vdtr etiam agnoscere Ambrst com: - *nunc se legatione huius doni fungi dei provisione, Christo mittente, declarat*. Ceterum cf ad hos versus Or[cat 152]: *ὠριγένησ δέ φησιν, ὡσ πρὸσ τὴν φράσιν καὶ τὸ δυνατὸν ζητήσαντισ ἀποκαταστῆσαι αὐτὴν φαμέν, ὅτι οὐκ ἀνταποδίδωκε πρὸσ τὸ „τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ ὁ δέσμιοσ", τὸ τί τούτου γὰρ χάριν πεποίηκα ἢ τί μοι γεγένηται, οὐ πάνυ τι παρέστησεν. εἰ μὴ ἄρα τοῦ μὲν ὡσ πρὸσ τὴν φράσιν ἀκολούθου ὡσ ἰδιώτησ τῷ λόγῳ ἀποπέπτωκε, τὸν δὲ ὀφειλόμενον νοῦν οὐκ εὐφραδῶσ ἀποδίδωκεν, οὕτωσ λέξοντα ἄν· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ δέσμ. χ̅υ̅ ι̅υ̅ καὶ δέσμ. ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν ἐγνώρισα τὸ μυστήριον ὑπὲρ τοῦ καὶ ὑμῖν μεταδοῦναι, ὡσ καὶ αὐτὸσ ἐν τοῖσ πρὸ τούτων δι' ὀλίγων ἔγραψα. ὀφείλει δὲ ἀκηκοέναι τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ τοῖσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ ὧν δέσμιοσ γέγονα ι̅υ̅ χ̅υ̅. σολοικισμὸν δὲ νομίζω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. δέον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δέ φησι· τούτου χάρ. ἐγὼ παῦλοσ δέσμιοσ, κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον.* Quae quidem omnia, ut solet, tacita Origenis auctoritate, in commentarium suum transtulit Hier, apud quem cf[7,586] inde a verbis: „*Quantum ad consequentiam sermonis textumque eloquii pertinet, ad id quod praemisit:* Huius rei gratia ego Paulus vinctus Iesu Christi - *diligentissime perquirentes nihil quod ei reddiderit potuimus invenire.*

2. *την οικονομιαν*: L add *μου* | *του θεου*: D*et[0]EFG d e g go ante *τησ χαριτοσ* pon ... P *του χριστου*, Δ *αυτου*

3. *οτι κατα αποκαλυψιν*: FG f g go *κα. αποκ. γαρ* ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrst (non item) om *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *εγνωρισθη* cum ℵABCD*FGP 6. 10. 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 3[pe] it vg syr[utr] cop arm go Basilid[hipp 241] (*φησι· κατα απ. εγν. μοι το μυστ.*) Clem[682] Or[cat 154] Chr[46] Euthal[cod] Cyr[nest 111 et fid 122] Thdrt al Victorin Hier Ambrst al. Cf et. Ir[197] *το μυστηριον ο λεγει κατα αποκαλυψιν εγνωρισθαι αυτω* ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εγνωρισε* cum D[c]EKL al pler aeth[utr] Dam Thphyl Oec | F rursus *μυστεριον* et G *ολλιγω*

4. *τ. χριστου*: 17. *τ. θεου*

5. *ετεραισ* cum ℵABCDEFGKLP al plus[80] (omn ap Scri) it vg arm aeth go Clem[682. 698] Or[4,105. 257. 268] Cyr[hr 280] Chr[47] Euthal[cod] Cyr[ioh 999 et nest 111] Thdrt al Hil[518] Victorin Hier Ambrst (et. Basilid[hipp 241] *το μυστη.*

ἀνθρώπων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ Col 1, 26 2, 20
προφήταισ ἐν πνεύματι, 6 *εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-*
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
αγγελίου, 7 *οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ* Col 1, 25
τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ αὐ-
τοῦ. 8 *ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ αὕτη,* 1 Co 15, 9

ο ταισ προτεραισ γενεαισ ουκ εγνωρισθη) ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum pauc ut^{vid} minusc cop syr^{utr} | *τοισ αγιοισ* (Or^{4,105} Thdrt^{cod} om) *αποστολοισ* (B Ambrst om) *αυτου*: DEFG 115. 1^{lect} d e f g go Thphyl Hil^{518} Victorin *τ. αγι. αυτ. αποστ.* Praeterea Ln edidit: *τοῖσ ἁγίοισ,* | *εν* (FG Chr add *τω*) *πνευματι*: DE 2. 4** 19. 34. 38. 48. 55. 61. 72. 74. 91. al^{4scr} (et g^{scr} ante *πνευμ.*) d e aeth add *αγιω*

6. *συνκληρονομα* cum ℵAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln *συγκλη-* cum B^{3}C K^{sil}LP al certe pler | *συνσωμα* cum ℵAB*DEFG 17. 47. ... ς Ln *συσ-σωμα* cum B^{3}CKLP al pler Euthal^{cod} | *συνμετοχ.* cum ℵAB*CD*FG n^{scr} ... ς Ln *συμμετ-* cum B^{3}D^{c}EKLP al pler | *επαγγελιασ* sine *αυτου* cum ℵABCD*P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109^{lat} syr^{sch} cop arm aeth Or$^{4,105\,bis}$ et^{259} Chr^{48} (in explicatione add *του θεου*) Euthal cod Cyr$^{ioh\,999}$ et$^{nest\,111}$ Hier Pelag Sedul ... ς (Gb^{o}) add *αυτου* cum D$^{b\,et\,c}$EFGKL al pler f g vg^{cle} et$^{edd\,aliq}$ go syr^{p} Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} Ambrst al | *εν χριστω ιησου* cum ℵABCP 17. 47. 73. 8^{pe} f vg go cop syr^{p} (sed $\overline{ιυ}$ c.*) arm aeth Euthal^{cod} Hier$^{7,591\,bis}$ Ambrst Pelag al ... ς *εν τω χριστω* cum DEFGKL al pler d e g Chr^{48} Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} Hier^{7,588}, item *εν χριστω* Or$^{4,105\,bis}$ et^{259} Cyr ioh^{999} et$^{nest\,111}$ ... syr^{sch} *in eo.* Sic Hier^{7,591}: *Quod est autem hoc mysterium –? Utique illud quod sequitur,* esse gentes cohaeredes concorporales et comparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium –. *Scio appositionem coniunctionis eius per quam dicitur* cohaeredes et concorporales et comparticipes, *indecoram facere in Latino sermone sententiam. Sed quia ita habetur in Graeco, et singuli sermones syllabae apices puncta in divinis scripturis plena sunt sensibus, propterea magis volumus in compositione structuraque verborum quam intelligentia periclitari.*

7. *εγενηθην* cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat^{txt} Euthal^{cod} Oec^{com} (non^{txt}) ... ς *εγενομην* cum CD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *τησ δοθεισησ* (Gb″) cum ℵABCD*FGP 10. 17. 23. 31. 39. 47. 57. 73. 80. 137. cat^{txt} d e f g vg cop^{vi} Euthal^{cod} Victorin Hier Ambrst al ... ς Ti *την δοθεισαν* cum D^{c}EKL al pler go^{vi} Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

8. *ελαχιστοτερω* et. Or^{1,436} et^{3,609} et$^{cat\,cor\,84}$ Dial^{870} Did$^{tri\,197}$ etc ... FG 49. *ελαχιστω* | *παντων* sine *των* cum ℵABCDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Or^{bis} et$^{cat\,cor}$ Dial Did^{tri} Euthal^{cod} al mu ... ς (= Gb Sz) add *των* cum P al mu go Cyr$^{fid\,123}$ Thdrt Thphyl | *αγιων* et. Or Dial Did^{tri} etc ... 4. Chr^{cod} (ap Gb) *ανθρωπων*, Archel^{592} *apostolorum,* 46. *αγι. αποστολων* ... 72* om, item Tert$^{marc\,5,18}$: *Datam inquit sibi apostolus gratiam novissimo omnium illuminandi omnes: quae dispensatio*

Col 1, 27 *τοῖσ ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτοσ τοῦ Χρι-*
Col 1, 26 *στοῦ,* 9 *καὶ φωτίσαι τίσ ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-*
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 *ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖσ ἀρχαῖσ καὶ ταῖσ ἐξουσίαισ ἐν τοῖσ ἐπου-*
1, 11 *ρανίοισ διὰ τῆσ ἐκκλησίασ ἡ πολυποίκιλοσ σοφία τοῦ θεοῦ,* 11 *κατὰ*

---

sacramenti occulti ab aevis in deo qui omnia condidit. At haec vix satis probant hac in re. Pergit: *rapuit haereticus* in *praepositionem*; de eis quae praecedunt nihil adnotat ... Gb[o] | *αυτη*: FG f g add *του θεου* | *τοισ εθνεσιν* cum ℵABCP 23. 31. 61. o[scr] cop aeth Euthal[cod] ... ς Ti praem *εν* cum DEFGKL al pler it vg go syr[utr] arm Dial[870] Did[tri 197] Chr Cyr[fid 123] Thdrt Dam al Hil[84. 318] Victorin Hier Ambrst al | D* *ευηγγελισασθαι* | *το ανεξιχν.* (FG *ανεξιχν.*) *πλουτοσ* cum ℵ*ABCD*FG 17. 67** Euthal[cod] (Dam *το* et *πλουτον*) ... ς *τον ανεξιχν. πλουτον* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Dial[870] Did[tri 197] Chr Cyr[fid 123] Thdrt al | *του χριστου*: 17. *αυτου*

9. *φωτισαι* (*illuminare* f g vg, *inluminare* d e am fu) sine additam cum ℵ*A 67** cod apud Bez. Cyr[fid 123] (sive[act 61]) Hil[84] Aug[gen ad litt 5] Hier (fluctuat quidem lectio et Vall edidit *omnes*, sed etiam comm bis[503] et[504] omissionem confirmat) ... Ln add [*παντασ*], ς Ti *παντασ* cum ℵ[c] BCDEFGKLP al pler it vg rell Dial[870] Did[tri 197] Chr Euthal al Tert marc[5,18] (vide ad v. 8) Victorin Ambrst al :: *φωτισαι* videbatur postulare accusativum. Quam auctoritatem secuti sumus, ea non minor est quam quae aliis locis verum restituisse videtur. | *η οικονομια* cum ℵABCDEFGKLP al pler it vg syr[utr] cop arm aeth go Dial Did[tri] al mu Tert[marc] Hil Victorin rell ... ς (= Gb Sz) *η κοινωνια* cum 37[mg] al pauc | *αιωνων*: FG f g syr[p] add *και απο των γενεων* | *εν τω θεω* et. Tert[marc 5,18] Hil[84] Victorin Hier Ambrst etc ... ℵ* (addidit[c]) Dial[870] Mcion[tert] om *εν*. Quam in rem Tert[marc 5,18] (vide ante): *rapuit haereticus* in *praepositionem, et ita legi fecit:* occulti ab aevis deo qui omnia condidit. *Sed emicat falsum* etc :: confirmat igitur Mcionis lectionem (ut etiam alibi) Dial | *τα παντα*: D*FG (Chr[cod semel]) om *τα* | *κτισαντι* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 47. 48. 73. d e f g m[99] vg syr[sch] et[p txt] cop arm aeth go Dial[870] Did[tri 197] Bas[3,9] (certe nihil addit) Euthal[cod] Cyr[fid 125] Tert[marc 5,18] Hier Ambrst Aug[gen ad litt 5] al ... ς (= Gb Sz) add *δια ιησου χριστου* cum D[c]EKL al pler syr[p] c.* Chr[53] (*και καλωσ εμνημονευσε κτισεωσ, ειπών· δια ιυ χυ*) Thdrt Dam Thphyl Oec (item[vid] Victorin. Non affert ipsa verba, sed[com] habet: *Ergo creator licet deus accipiatur, sed per Christum tamen creator deus. Creator enim non convenit deo, sed convenit Christo, et sic per Christum deo. Ille enim genuit Christum, Christus creavit omnia ipso deo operante et per se creante.*)

10. *νυν* et. Ath[690] Did[tri 197] Chr Severian[cat 157] Thdrt Iobius ap Phot[cod 222] (Bekk[184]) Dam al Hier ad h. l. et[iovin 2] ... FG d* f g vg syr[sch] ar[e] Or[3,348] Tert[marc 5,18] Victorin Ambrst al om | *πολυποικιλοσ σοφια*: 37. *πολλη ποικιλοσοφια*

πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, 12 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-* 2, 18 Ro 5, 2
θήσει διὰ τῆσ πίστεωσ αὐτοῦ.
13 *Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖσ θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,*
ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου*
πρὸσ τὸν πατέρα, 15 *ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ*

---

11. *εν τω χρι. ιησου* cum ℵ[a]ABC* 17. 37. 116. Euthal[cod] ... ς *εν χριστ. ιησ.* cum ℵ*et[c]C[3]DEKLP al pler Ath[699] Chr Thdrt Iob ap Phot[cod 222] Dam al ... 114. f Clem[369] *εν χριστω*, syr[sch] *εν ιησου*, arm sic transp: *per dominum nostrum Iesum Christum* ... FG[gr] g *εν* tantum

12. *την παρρησ.* (B* *παρησιαν*) *και προσαγωγ.* cum ℵ*AB 17. 80. Item ς Ti *την παρρ. κ. την προσα.* cum CD[b]KLP al pler Ath[699] Chr Euthal cod Thdrt Dam al. Item f vg rell ... D*et[c]E *τ. προσαγ. κ. τ. παρρ.*, FG[gr] *τ. προσαγω. εισ την παρρ.* De d e etc vide post. | *εν πεποιθησει*: D* *εν τω ελευθερωθηναι*. Reddunt autem totum locum f vg Hier al *fiduciam et accessum in confidentia*, d e *fiduciam in confidentia et libertatem*, g *fiduciam in confidentia in confidentia* (sic, *in confid.* et pro *και* [*εισ*?] *τ. παρρησ.* et pro *εν τω ελευθερωθ.*), Victorin *libertatem et aditum in confidentia*, Ambrst *libertatem in confidentia*, Sedul *libertatem et accessum*

13. *ενκακειν* (ℵB[3] al *εγκ-*) cum ℵAB*et[3]D* 18. 17. 37. 39. 46** 47. (Euthal cod *εγκαλειν*) ... ς *εκκακειν* cum CD[c]EFGKLP al pler Chr Thdrt Dam al | *δοξα υμων*: c 17. 31. 33. 37** 71. 72. 80. 116. f[scr] cop arm Euthal[cod] *δο. ημων*, harl *gloria mea* ... 47. 109. 178. om *ητ. εστ. δοξ. υμ.* Cf ad h. v. Hier[7,596 s]. Ibi de verbis *μη ενκακειν* haec scripsit: „Id quod nunc Latinus translator expressit, *ne deficiatis*, potest iuxta Graeci sermonis ambiguitatem et ita legi: *ne deficiam*, ut sit sensus - *ne deficiam in tribulationibus meis pro vobis*. Hoc est ergo quod apostolus rogat et a domino magnopere deprecatur, ne deficiat in pressuris suis" - „Potest autem secundum id quod Latinus expressit - *ne deficiatis* - illud exponi quod pro Ephesiis petat ne in pressuris apostoli lassescant atque deficiant, siquidem et ea quae sequuntur huic sensui magis congruunt" etc.

14. *τον πατερα* sine additam cum ℵ*ABCP 17. 67** demid cop aeth[utr] ar[e] (Clem[ecl proph 994] *εν δε ουρανοισ ο πατηρ, εξ ου πασα πατρια* etc) Or[1,267] et[cat 161] Cyr[hr 112. 115] Epiph[630] Euthal[cod] Cyr[ioh 178. 888] et fid[70] al Hier[dis] Vig[trin 12]; item *τον θεον και πατερα* Meth[719] Did[tri 49] et *τον θεον πατερα* [tri 193]. Sic autem Hier[7,599]: „Porro quod sequitur *ad patrem ex quo omnis paternitas* etc, non ut in Latinis codicibus additum est, *ad patrem domini nostri Iesu Christi*, sed simpliciter *ad patrem* legendum, ut dei patris nomen non domino nostro Iesu Christo, sed omnibus creaturis rationabilibus coaptetur." (Tamen paullo ante [7,596] ipse exscripsit: *ad patrem domini nostri Iesu Christi*, si sana est lectio) ...... ς (Gb[00]) add *του κυριου ημων ιησου χριστου* (:: cf 1, 3 etc) cum ℵ[c]DEFGKL al pler it vg (exc demid) go syr[utr] arm Ps-Iust

γῆσ ὀνομάζεται, 16 *ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ αὐ-*
Col 1, 11 *τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ εἰσ τὸν ἔσω*
ἄνθρωπον, 17 *κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν ταῖσ*
καρδίαισ ὑμῶν, 18 *ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα*
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ τί τὸ πλάτοσ καὶ
μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, 19 *γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆσ*

---

expos[5] Or[1,282] (*τουτου δε ενεκεν, ει μαρτυρω, εβουλομην και τεκνα καταλιπειν μετα αγρων και οικιων, ινα παρα τω θεω και πατρι του κυριου ημ. ιησ. χρ., εξ ου πασα* etc) et[int 2,130. 279. 462] et[4,686] Ephr[2,282] Bas[bapt644] Chr Thdrt Dam Phot[manich 3,16] al cdd[lat] ap Hier Victorin Ambrst al. Cf et. Valentt[hipp 198] *προσ τον θεον και πατερα και κυριον του κυριου ημων ιυ χυ* etc.

15. *εν ουρανοισ* et. Naass[hipp 97] (*αφ ου πασα πατρια ονομαζομενη επι γησ και εν τοισ ουρανοισ*) Ps-Iust[expos 5] (Clem[984] vide ante) Or[1,267. 282] et[cat] et[int 2,130] Cyr[hr 112. 115] Epiph[806] Cyr[fid 70] al Victorin etc ... P 31. 46. 47. 73. 114. 115. 120. al[8 scr] 8[pe] cat[txt] al syr[sch] et[p mg] go Or[1,267 cod] et[int 2,279. 462] et[4,676] Meth[719] Epiph[850. 860. 940] Ephr[2,282] Bas bapt[644] Cyr[ioh 178. 836] Thdrt Phot[manich 3,16] al *εν ουρανω* (Cyr[ioh] *εν τε ουρ.*)

16. *δω* cum ℵABCFG 17. 37. 39. 116. Or[cat 161] (sec loc) et[162] Meth[719] Ath[543 edd] Ephr[2,282] Cyr[hr 266] Bas[bapt 644] Euthal[cod] Cyr[ioh 178] al ... ς Ti *δωη* cum DEKLP al pler Valentt[hipp 198] Ps-Iust[expos 5] Or[cat 161] (pri loc) Ath[543 ed] Mac[129] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 838] et[fid 70] Thdrt Dam Thphyl Oec | *το πλουτοσ* cum ℵABCD*EFGP 67** 116. Ephr[2,282] Ath edd aliq (17. *το πληθοσ*, ut supra) ... ς *τον πλουτον* cum D[c]KL al pler Ps-Iust[expos 5] Meth[719] Ath[543 ed] Did[tri 49] Bas[bapt 644] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 178. 836] et[fid 70] al mu | *δυναμει:* F[gr]G g praem *εν* ... Mac[129] *δυναμιν*, d e fu al[lachm] Ambrst *virtutem*, Aug[mor eccl] *fortitudinem* (sequitur *confortari* d e, f g vg Aug *corroborari*, Ambrst *confirmari*)

18. c k[scr] *ερριζομενοι* | *εξισχυσητε:* D*P *ισχυσητε* | *βαθοσ και υψοσ* cum ℵAKL al pler syr[p] (syr[sch] libere: *altitudo et profunditas et longitudo et latitudo*) Or[2,243] et[cat 161. 163] (sec loc) et[int 3,108] Eus[mcell 136] Ephr[2,282] Ath[690] Chr[55 bis] Cyr[ioh 838] Thdrt Dam Hier[quinquies] ad h. l. ... Ln *υψοσ κ. βαθοσ* cum BCDEFG 17. 37. 57. 73. 116. it vg go cop arm aeth Or[cat 163] (sec loc) et[int 2,64] Ath[49] Mac[147] Victorin ad h. l. (alibi libere ut etiam apud alios) Ambrst Hier[esa 7] al. Praeterea cf huc Valentt[hipp 198] *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατ. μου πρὸσ τ. θεὸν καὶ πατέρα καὶ κύριον τοῦ κυρίου ἡμ. ιυ χυ, ἵνα δῴη ὑμῖν ὁ θεὸσ κατοικῆσαι τὸν χν εἰσ τὸν ἔσω ἄνθρωπον τουτέστι τὸν ψυχικόν, οὐ τὸν σωματικόν, ἵνα ἐξισχύσητε νοῆσαι τί τὸ βάθοσ, ὅπερ ἐστὶν ὁ πατὴρ τῶν ὅλων, καὶ τί τὸ πλάτοσ, ὅπερ ἐστὶν ὁ σταυρὸσ ὁ ὅροσ τοῦ πληρώματοσ, ἢ τί τὸ μῆκοσ, τουτέστι τὸ πλήρωμα τῶν αἰώνων.*

19. *τε* et. Eus[mcell 136] Ephr[2,282] etc d e f g vg Victorin Ambrst Hier etc ... D[gr]*F[gr]G[gr] om, nec exprim cop aeth et (ut passim fit) go | *τησ*

*γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τοῦ θεοῦ.*
20 *Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν* Ro 16, 25 ss
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 *αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ πάσασ
τὰσ γενεὰσ τοῦ αἰῶνοσ τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

IV.

1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ ἐγὼ ὁ δέσμιοσ ἐν κυρίῳ, ἀξίωσ περιπα-* 3, 1 Col 1, 10
τῆσαι τῆσ κλήσεωσ ἧσ ἐκλήθητε, 2 *μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ* Col 3, 12 ss
καὶ πραΰτητοσ, μετὰ μακροθυμίασ, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

---

γνωσεωσ: A 74. 115. a^{scr} post *αγαπην* ... 71. tol om (Aug$^{ep\,140}$ *scientiam caritatis*, sed$^{ep\,147}$ et^{alib} *scientiae caritatem*) | *πληρωθητε* (Euthal^{cod} *πληροφορηθητε*) *εισ παν*: B 17. 73. 116. *πληρωθη παν* | *τ. θεου*: 17. *εισ υμασ*

20. *υπερ παντα* et. Victorin Hier ... DEFG d e f g vg Ambrst al om *υπερ* ... Thdrt ad h. l. (sed non^{4,1278}) om, posito *ποιησαι* post *υπερεκπερ.* | *υπερεκπερισσου*: syr^{sch} et^{p} c. ob. Ambrst praem *και* ... P om | *δυναμιν*: 47. *ενεργειαν* (:: cf Col 1, 29) | *εν ημιν*: A 39. 68. *εν υμιν*

21. *εν τη εκκλη. και εν χρι. ιησ.* cum ℵABC 17. 73. 80. 213. vg cop Hier al. Eadem habent ς Ti omisso *και* cum D^{b}KLP al pler cat^{txt} syr^{utr} arm aeth go Chr^{56} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} (in com vero: *εν χω δε ιυ την δοξαν την αληθη λεγει, και εν τη εκκλη. το ομοιωμα*) Thphyl Oec Vig$^{tri\,12}$ ... D*FG d e f g Victorin Ambrst *εν χριστω ιησου και τη* (d e f g etc *et in*) *εκκλησια*. Eadem D^{c} agnoscit, sed pro *και* substituit (non addit) *εν*, ut iam D^{b} praeiverat ... 46. Oros$^{contr\,pelag\,457}$ (*Ipsi gloria in Christo Iesu*) om *εν τη εκκλη.*, hinc Gb^{o} | *εισ πασασ τασ γενεασ του αιωνοσ των αιωνων*: et. Ir$^{int\,14}$ *in universas generationes saeculi saeculorum* (graece – *του αιωνοσ των αιωνων*), Hier *in omnibus generationibus saeculi saeculorum*, vg Victorin *et* (vg om) *in omnes generationes saeculi saeculorum* ... FG f tol (hi^{2} *in omnes generationes saeculorum*) om *του αιωνοσ*, hinc Gb^{o}. Similiter d e Ambrst auct$^{voc\,gent\,1,24}$ *et* (auct$^{voc\,gent}$ om) *in omnia saecula saeculorum*, item g *in omnia saecula t generationes saeculorum* | *αμην*: 57. 67** om

IV. 1. Totum versum habet Ign$^{intpol\,306}$ (ad Antioch^{1}) | *εν κυριω*: ℵ aeth *εν χριστω* | *περιπατησαι*: 17. *περιπατησατε*

2. *πραΰτητοσ* cum ℵBC 17. ... ς Ln *πραοτητοσ* cum ADEFGLO^{b} al fere omn Chr^{60} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... K *υπακοησ* | *εν αγαπη*: Ln cum seqq coniung, id quod confirmat Or$^{cat\,165}$ (non item Chr^{81} Antioch^{1138}): *ἐφεσίοισ μὲν οὖν τοῖσ ἤδη ἐσχηκόσι τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ καὶ δεομένοισ τηρεῖν ταύτην λέγεται ἐν ἀγάπῃ σπουδάζοντεσ*

3 σπουδάζοντεσ τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ ἐν τῷ συνδέσμῳ
τῆσ εἰρήνησ. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼσ καὶ ἐκλήθητε ἐν
1 Co 8, 6 12, 5 s 1 Ti 2, 5 μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ὑμῶν· 5 εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα·
6 εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ
ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρισ κατὰ τὸ μέτρον

τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ. Paullo post: *τηρεῖται δὲ ἡ ἑνότησ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ἀγάπησ συνδεούσησ τοὺσ κατὰ τὸ πνεῦμα ἑνουμένουσ.*

3. *ειρηνησ*: ℵ 1. *αγαπησ*, item in a[scr] *αγαπησ* ante *ειρηνησ* rubro scriptum, sed erasum est. Cf et. quae ex Or[cat] ad v. 2. dedimus.

4. *καθωσ και* et. fu tol cop syr[p] arm Hil[1081] Hier (hi[s] *sicut et*) Victorin (*ut et*) etc ... B 19. 32. 39. 43. 55. 114. 213. 238. k[scr] vg (et. 109[lat]; non item fu tol) go syr[sch] aeth Firmil ap Cyp[150] Ambrst (*ita ut vocati estis*) om *και*. Cf et. ad h. v. Ign[intpol 264] (ad Phil[2]) *ἓν γάρ φησιν καὶ πνεῦμα, ἐπειδὴ ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ἡμῶν.* Ibidem paullo ante legitur: *εἷσ γὰρ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα· εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν*, quae eferenda sunt ad vv. 5 et 6. Item cf ad v. 4 sqq Ign[intpol 324] (ad Eph[6]) *καὶ ἐστε, ὡσ παῦλοσ ὑμῖν ἔγραφεν, ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, διὰ τὸ καὶ ἐν μιᾷ ἐλπίδι κεκλῆσθαι τῆσ πίστεωσ· ἐπείπερ καὶ εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα, εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν.* Cf et. Or[3,439] *εἷσ θεὸσ καὶ εἷσ χριστὸσ καὶ μία πίστισ καὶ ἓν βάπτισμα*, et Cyp[142] *unus deus et Christus unus, et una spes et fides una, et una ecclesia et baptisma unum nonnisi in una ecclesia constitutum.* Mcion[epiph 319] versus 5. et 6. cum editis consentientes dat, sed[374] post *εν βαπτισμα* add *εισ χριστοσ*.

6. *και πατηρ* et. Ign[intpol 264] et[324] Mcion[epiph 319] Or[cat 169] Cyr[fid 107] etc Ir[int 270] Firmil ap Cyp[150] Victorin Hil[967] Ambrst al ... 38. 47. 114. syr[sch] ar[e] Eus[mcell 174] Chr[92 txt] (non item[93 com bis]) Ir[int 118. 253] om *και* | *ο επι παντων* et. Ir[int] Firmil ap Cypr etc: 2. 46. Ign[intpol 264] (non item[324]) Cyr[fid 107] Hil[967. 1081] om. Libere transp Dial[869]: *φησι γαρ παυλοσ· εισ θεοσ πατηρ παντων και εν πασιν ημιν, πατηρ επι παντων θεοσ.* | *και δια παντων* et. Ir[int 118] et[315] ... Ir[int 253] et[270] om. Ceterum vertunt *ο επι παντ. και δια παντων* d e f vg Ir[int 116] Firmil ap Cyp al *qui super omnes et per omnia*, Ir[int 315] *qui super omnia et per omnia*, Victorin *qui super omnia et per omnes*, g m[s] Amb[luc 11] et[20] Ambrst Hier Aug[ioh 90] *qui super omnes et per omnes* | *και εν πασιν* et. Mcion[epiph 319] et[374] Eus[ps 597] et[mcell 174] Mcell[eus 131] Ath[541] etc Ir[int 118. 253. 270. 315] Firmil ap Cypr[150] Hil[1081] etc ... B 32. Victorin om *και* | *πασιν* sine additam cum ℵABCO[b]P 17. 31. 67** 71. 73. 80. 109. 177. cop aeth[utr] ar[e] Mcion[epiph bis] Ign[intpol 324] et[264] Or[cat 170] Eus[ps] et[mcell] Mcell[eus] Ath Euthal[cod] Cyr[ioh 1000] et[fid 107] al Victorin[adv ari 1,31] (Gall 8,159) Hier[7,609. 610. 611] Amb[luc 11] et[20] ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum minusc pauc Chr[93 com] (*ὁ ἐν πᾶσιν ὑμῖν τουτέστιν ὁ ἐν πᾶσιν οἰκῶν*, sed[92 txt] om *υμιν*) Thdrt Thphyl Oec. Item Gb Sz add *ημιν* (tamen

τῆσ δωρεᾶσ τοῦ Χριστοῦ. 8 *διὸ λέγει· ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώ-* Ps 67 (68), 19
τευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ. 9 *τὸ δὲ*
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα μέρη τῆσ γῆσ;

Gb^{oh}) cum DEFGKL al^{50} d e f g m^{5} vg syr^{utr} arm go Dial^{869} Dam Phot$^{manich\,3,16}$ al Ir$^{int\,118.\,253.\,270.\,315}$ Firmil ap Cyp^{150} Hil^{1098} Victorin ad h. l. Ambrst^{txt} st^{com} al

7. *ημων*: B 38. 109. k^{scr} Thdrt *υμων* | *εδοθη η χα.* cum ℵACD^{c}EKP^{corr} al pler Or$^{cat\,170}$ Chr Thdrt al; item 10. 31. Cyr$^{fid\,107}$ *η χαρισ αυτη* ... Ln om *η* (:: post *εδοθη*) cum BD*FGLO^{b}P* 1. 108* 40^{lect} k^{scr} arm Euthal^{cod} Dam | *κατα*: D^{gr} *και*

8. *ηχμαλωτευσεν* cum ℵBCDEFGKP al pler it vg rell Iust$^{dial\,39.\,87}$ Ir$^{int\,145}$ Or^{2,753} et$^{cat\,162}$ et$^{int\,2,106.\,342.\,3,458}$ Eus$^{ecl\,102}$ Chr^{94} Euthal^{cod} Cyr$^{act\,59}$ Thdrt Dam al Tert$^{marc\,5,8.\,18}$ Lcif^{196} Victorin Hil^{120} al ... AL 2. 32. 43. 47. 52. 55. 63. 71. 114. 8^{lect} al$^{3\,scr}$ aeth^{utr} Thdrt^{cod} *ηχμαλωτευσασ* (nonnulli ex minusc *αιχμαλ.*). Sed ex his tantum aeth^{utr} etiam *εδωκασ* | *εδωκεν* absque *και* cum ℵ*AC^{2}D*FG 17. 108* 7^{lect} cat^{txt} d e f g vg cop arm Iust$^{dial\,39.\,87}$ Ir$^{int\,145}$ Or$^{int\,3,458}$ Eus$^{eclo\,102}$ Tert$^{marc\,5,8}$ Lcif^{196} Hil^{120} Hier Ambrst al mu ... ς Ti praem *και* (Gb^{oo}) cum ℵ^{c}BC*et^{c}D^{c}KLP al pler syr^{utr} go aeth Or^{2,753} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{act\,59}$ Thdrt Dam Victorin | *τοισ ανθρωποισ* (Tert$^{marc\,5,8}$ *filiis hominum* – „eleganter *filiis hominum* ait, non passim *hominibus*") ... F^{gr}G g Or$^{int\,3,458}$ Eus$^{ecl\,102}$ Hil^{120} Hier ad h. l. (non item^{alibi}) *εν ανθρωποισ* :: LXX totum locum sic habent: *αναβασ* (ℵ^{c}B** al plurim *ανεβησ*, ℵ* al pauc itala *ανεβη*, item Iust$^{dial\,39.\,87}$ *ανεβη*) *εισ υψ. ηχμαλωτευσασ* (ℵ* *-σεν*) *αιχμαλωσιαν, ελαβεσ δοματα εν ανθρωπω* (ℵ* al plurim *-ποισ*). Nihilominus non videbatur *και* ante *εδωκεν* retinendum. Quum enim facile illud quidem etiam invita editione Alexandrina aliena manu inferri poterat, tum minime probabile est *και* duce editione illa expulsum esse eis quae vel maxime differunt intactis relictis. A patribus quidem inter LXX et Pauli verba non satis distinctum esse planissimum fit ex Cyr$^{ador\,410}$: *ψάλλει δὲ που καὶ ὁ θεσπέσιοσ μελῳδὸσ ὅτι ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκε δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ.* Alibi unde afferant verba in ambiguo est. Illud vero credi nequit, eundem afferendo *ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ* a Paulo et omittendo *και* a LXX pendere.

9. *κατεβη* sine additam cum ℵ*AC*DEFGO^{b} 17. 46. 67** 73. cat^{txt} d e g am* cop sah (huc enim respicit quod laudatur: *qui enim descendit in profunditates terrae*) aeth^{utr} Ir$^{int\,250.\,331}$ Thdot ap Clem^{969} Or$^{4,303.\,304}$ et$^{cat\,163}$ et$^{int\,3,358}$ Eus$^{eclo\,101}$ Chr$^{94\,sec\,loc}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\,59}$ Thdrt Oec^{txt} Tert$^{prax\,30}$ Lcif^{196} Hil$^{120.\,201.\,1077}$ Victorin Aug$^{civ\,dei\,17,4}$ Hier al ... ς (= Gb Sz) add *πρωτον* cum ℵ^{c}BC^{c}KLP al pler f vg go syr^{utr} arm Eus$^{dem\,260}$ Thdrt Dam al Ambrst | *κατωτερα* et. Or^{4,303} Eus$^{ecl\,101}$ et$^{ps\,305}$ al Tert$^{prax\,30}$ Lcif Hil Victorin etc ... Thdot ap Clem^{969} Or^{4,304} et$^{cat\,163}$ Eus$^{dem\,260}$ Cyr$^{act\,59}$ *κατωτατα* | *μερη* cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} f vg cop arm syr^{p} (et.$^{mg\,gr}$) Or^{4,303} Eus$^{dem\,ed}$ et$^{eclo\,101}$ Chr^{94} Euthal^{cod} Cyr$^{act\,59}$ Thdrt Dam al Aug$^{civ\,dei\,17,4}$ et$^{trin\,15}$ al ... Gb^{oo}

10 *ὁ καταβὰσ αὐτόσ ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰσ ὑπεράνω πάντων τῶν*
1 Co 12, 28 *οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.* 11 *καὶ αὐτὸσ ἔδωκεν τοὺσ μὲν*
ἀποστόλουσ, τοὺσ δὲ προφήτασ, τοὺσ δὲ εὐαγγελιστάσ, τοὺσ δὲ
ποιμένασ καὶ διδασκάλουσ, 12 *πρὸσ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων*
εἰσ ἔργον διακονίασ, εἰσ οἰκοδομὴν τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ,
13 *μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντεσ εἰσ τὴν ἑνότητα τῆσ πίστεωσ*
καὶ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσ ἄνδρα τέλειον, εἰσ μέ-
τρον ἡλικίασ τοῦ πληρώματοσ τοῦ Χριστοῦ, 14 *ἵνα μηκέτι ὦμεν*
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆσ διδα-
σκαλίασ ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸσ τὴν με-
1, 22 5, 23 Col 1, 18 *θοδίαν τῆσ πλάνησ,* 15 *ἀληθεύοντεσ δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰσ*

Ti om cum D*E F^{gr}G d e g go syr^{sch} ar^{e} aeth Ir^{int 259. 331} Thdot ap Clem Or^{4,304} et^{cat} Eus^{dem edd} et^{ps} Tert^{prax} Hil Lcif Victorin al :: pro ratione testimoniorum statuendum est *μερη* abundare visum esse

10. *παντων* et. Or^{1,353} et^{2,755} et^{3,248} et^{4,305} Eus^{eclo 32. 142} et^{ps 205. 256} Did tri^{32} Ath^{707} Cyr^{act 50} etc ... P 113. a^{scr} Thdot ap Clem^{969} Eus^{eclo 101} om | *πληρωση*: L 116. *-σει*. Praeterea 47. add *εαυτω* (et^{corr} *εαυτου*)

11. *εδωκεν*: syr^{p} c.* add *in ecclesia*. Similiter Clem^{324} *δεδωκε δε ο θεοσ τη εκκλησια τουσ μεν αποστολουσ* etc (non item^{824} *επει δε ο παντοκρατωρ θεοσ αυτοσ εδωκεν τουσ μεν αποστολουσ* etc), item Or^{4,5} *ο θεοσ εθετο εν τη εκκλησια αποστολουσ και προφητασ* etc :: fluxit additamentum ex 1 Co 12, 28 | *τουσ δε ευαγγελιστασ*: K praetermisit

12. *προσ τον*: 1. 109. 114. 121. 178. om *τον* | *διακονιασ*: D*FG praem *τησ*

13. *καταντησωμεν* et. Clem^{108} Or^{3,605} etc ... 44. 48. 72. 118. a^{scr} al plus 20 Clem^{624} Chr^{96} *-σομεν* ... F^{gr}G^{gr} *-σω* | *οι παντεσ* et. Clem^{108} Or^{3,445} etc (cf et. Hipp^{antichr 3 extr} *- εισ ενα τελειον κ. επουρανιον ανθρωπον οι παντεσ καταντησαι επιθυμουμεν*) ... D*FG 8^{pe} Clem^{624} Or^{3,605} om *οι* | *του υιου του θεου* et. Clem^{624} Or^{cat 171} Amb^{op 75} Hier etc ... F^{gr}G g Clem^{108} Lcif^{196} om *του υιου* ... Victorin *Christi*

14. *νηπιοι* et. Clem^{116} Or^{1,590} et^{cat 171} Cyr^{ioh 999} al mu Lcif^{196} Victorin etc ... A *ηπιοι* (praecedente *-ν*) ... Or^{3,313} om | *κυβια* cum ℵB*D*FG o^{bP} Euthal^{cod} ... ς Ln Ti *κυβεια* cum AB^{3}CD^{c}EKL al pler | *πανουργια*: FG 39. 116. a^{scr} praem *τη* | *πρ. τ. μεθοδιαν* cum ℵ(A vide post) B*D*FGKLo^{bP} al plus^{10} Euthal^{cod} (editum est etiam Or^{1,590}) ... ς Ln *πρ. τ. μεθοδειαν* cum B^{c}CD^{c}E al longe pler Chr etc ... A cop *πρ. τασ μεθοδιασ*, 17. *πρ. την μεθοδον*, Or^{3,313} *εν τη μεθοδεια* ... d e g Or int^{3,921} Lcif^{196} Victorin Ambrst *ad remedium*. Contra f vg Hier al *ad circumventionem* | *τησ πλανησ* (Or^{3,313} *του πλανουσ*): A add *του διαβολου* :: cf 6, 11

15. *αληθευοντεσ δε* et. Clem^{108} etc ... FG *αληθιαν δε ποιουντεσ*, item *veritatem autem facientes* d e f g vg Lcif^{196} Victorin Ambrst Hier ad h. l. (sed^{quaest 10 algas} *verit. aut. loquentes*) etc | *αυξησωμεν*: F^{gr}G^{gr}

αὐτὸν τὰ πάντα, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστόσ, 16 *ἐξ οὗ πᾶν τὸ*
σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσησ ἀφῆσ τῆσ Col 2, 19
ἐπιχορηγίασ κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸσ ἑκάστου μέρουσ τὴν αὔ-
ξησιν τοῦ σώματοσ ποιεῖται εἰσ οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 *Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶσ*
περιπατεῖν καθὼσ καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ
νοὸσ αὐτῶν, 18 *ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντεσ, ἀπηλλοτριωμέ-* Col 1, 21

---

115. *-σομεν* | *οσ:* DE 73. *ο* | *η κεφαλη:* D*FG om *η*, item Clem[108] – *αυξησ. εισ αυτον τα παντα· ταυτα λεγων εισ οικοδομην του σωματ. του χ̅υ̅, οσ εστι κεφαλη και ανηρ* etc | *χριστοσ* cum ℵ*ABC 17. 67** 73. Did[tri412] Bas[3,8] Cyr[ioh909] Dam ... ς praem *ο* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler Chr Thdrt al

16. *συνβιβαζ.* cum ℵAB*CD*FG ... ς Ln *συμβιβ-* cum B[3]D[c]EKLP etc | *κατ ενεργειαν* (17. *κατα την ενεργ.*): FG d e f g arm[usc] Ir[int270] Lcif [196] Victorin al (non item Amb Ambrst Hier al) om. Contra vide Amb[op76,1068] *ex quo totum corpus fidelium et sapientium, per harmoniam rationabilem verbi, hoc est enim συναρμολογουμενον, αρμονια του λογου δεδεμενον, id est harmonia verbi compaginatum et compactum atque connexum per omnem iuncturam ministrationis, in mensuram uniuscuiusque partis, augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate: ut adsurgat unum templum dei in omnibus – ut per harmoniam quandam virtutum ac ministeriorum corpus unum ex omnibus rationabilis naturae spiritibus adhaereat capiti suo Christo, ita aedificationis compage connexa ut ne tactu quidem iunctura singulorum adhaerentium discrepare videatur. Hoc est enim quod αφην dixit Graecus τησ χορηγιασ κατ ενεργειαν εν μετρω.* | *εν μετρω:* K 8. c[scr] arm[use] om | *μερουσ* cum ℵBDEFGKLO[b]P al pler d e f g syr[p] (et.[mg graece]) arm aeth go Bas[3,8] ex[codd] omn Euthal[cod] Thdrt Dam al Ir[int270] Lcif[196] Victorin Ambrst al ... Gb' *μελουσ* cum AC 14. 66[mg] vg syr[sch] cop Bas[ed] Chr Cyr[ioh909] Thphyl[mg] Hier al | *του σωματοσ* (112. 238. c[scr] post *ποιειται*): K om | *εισ οικοδομ. αυτου* cum ℵD*FG 37. 106. 109. a[scr] Cyr[zach690] ... ς Ln Ti *ε. οικ. εαυτου* cum ABCD[c]EKLO[b]P al pler Chr[97] Euthal[cod] Cyr[ioh909] Thdrt Dam al. Latini *in aedificationem sui.*

17. *μαρτυρομαι:* P *-ρωμαι* | *εθνη* cum ℵ*ABD*FGO[b] 10. 17. 47. 51. 67** d e f g m[94] vg sah cop aeth[utr] Clem[69] Euthal[cod] Dam[paris] Lcif[196] Victorin Hier Ambrst al ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem *λοιπα* cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al pler syr[utr] go arm Ephr[1,32] Chr Thdrt (*τα λοιπα εθνη τα μηδεπω πεπιστευκοτα λεγει*) Dam ad h. l. al :: cf 1 The 4, 5

18. *εσκοτωμενοι* cum ℵAB 17. Ath[959] (:: eadem forma Clem[rom36] ex A; plerumq cum altera permutata est, ut Apoc 9, 2. 16, 10; nec aliter in LXX, quemadmodum Ps 73, 20 pro *εσκοτωμενοι* pleriq *εσκοτισμ.* substituerunt) ... ς *εσκοτισμενοι* cum DEFGKLO[b]P al pler Clem[69] Ephr[1,32] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam[paris] al. Or[cat175] utramque formam agnoscere videtur: *ὅτε δὲ ἡ διάνοια – τότε ἐσκοτῶσθαι εὐλόγωσ ἂν λέγοιτο. οὔτ' οὖν ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸσ εἶναι δεῖ οὔτε ἐσκοτισμέ-*

νοι τῆσ ζωῆσ τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖσ, διὰ
τὴν πώρωσιν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, 19 *οἵτινεσ ἀπηλγηκότεσ ἑαυτοὺσ*
παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰσ ἐργασίαν ἀκαθαρσίασ πάσησ ἐν πλεο-
νεξίᾳ. 20 *ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ ἐμάθετε τὸν Χριστόν,* 21 *εἴγε αὐ-*
τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώσ ἐστιν ἀλήθεια ἐν
Col 3, 9 *τῷ Ἰησοῦ,* 22 *ἀποθέσθαι ὑμᾶσ κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν*
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ τῆσ

νουσ τῇ διανοίᾳ etc. Rursus[180] habet *ἐσκοτισμένοσ*. | *οντεσ*: ς cum seqq conig … FG Thphyl om. Non exprimunt d e g Lcif Victorin Ambrst Hier al; habent enim *obscurati intellectu* (Hier *mente*); item f vg m[94] etc *tenebris obscuratum* (m[94] *obcaecatum*) *habentes intellectum* | *αγνοιαν*: FG *αγνωσιαν* | *πωρωσιν*: P 17. *πορρωσιν*

19. *απηλγηκοτεσ* et. syr[p mg gr] Clem[60] Or[2,158] et[cat 175] et[ps] ap Gall[14,67] etc. Cf Hier ad h. l. „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est *απηλγηκοτεσ εαυτουσ*, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe *απηλπικοτεσ* nominantur, *απηλγηκοτεσ* autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent.“ „Exprimamus si possimus verbum de verbo et dicamus *απηλγηκοτεσ* indolentes sive indolorios.“ (At non mutavit editionem vulgatam.) Item *απηλγηκοτεσ* expresserunt syr[p] sah (*non dolentes*), cop *habentes dolores* …… DE *απηλπικοτεσ*, FG *αφηλπικοτεσ*, item *desperantes* d e f g m[94] vg go syr[sch] (*hi qui absciderunt spem suam*) arm aeth Victorin Ambrst al | *εισ εργασιαν ακαθαρσιασ πασησ*: A vitiose *ε[ισ ακα]θαρσιαν πασησ* | *πασησ* post *ακαθαρσ.* cum ℵABKLP al pler m[94] vg go sah cop Clem[60] (Or[cat 175] *εισ εργ. ακαθαρσ. απασησ μετα του πλεονεκτειν*) Chr Euthal[cod] Thdrt al (et. Dam[paris]) Hier Ambrst … DEFG 37. 73. 116. 8[pe] d e f g syr[utr] arm Victorin ante *ακαθαρσ.* | *εν πλεονεξια* et. vg Hier … DEFG 39. d e f g m[94] aeth Clem[60] Victorin Ambrst al *και πλεονεξιασ*

21. *αληθεια*: FG *η αλ.* Ceterum cf huc Hier[7,624]: „Quia videtur iuxta ordinem textumque sermonis scatere sententia, sic legendum est: *Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, et in illo docti estis deponere vos secundum - veterem hominem qui corrumpitur iuxta desideria erroris: sicut est veritas in Iesu*, ut sit sensus: Quomodo est veritas in Iesu, sic erit et in vobis qui didicistis Christum et audistis illum et docti estis deponere“ etc.

22. *αποθεσθαι υμασ*: hal aeth Victorin Pelag *deponite vos*, item Dam[paris] *αποθεσθε*. Cf et. Cyp[306]: „De hoc ipso ad Ephesios: *Exponite prioris conversationis veterem homin.* etc. Contra Lc[brug]: „Legendum est *deponere*, non *deponite*“. | *την προτερ. αναστροφην*: L om | *τασ επιθυμιασ* et. Clem[262. 524] Or[2,579. 763. 773. 787] et[cat 180] Cyp[306] Hil[1138] Aug[ps 25] et[saep] Hier Ambrst etc … DE d e Ter[res carn 45] Lcif[190] Victorin *την επιθυμιαν*

ἀπάτησ, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸσ ὑμῶν 24 καὶ
ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν Col 3, 10
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆσ ἀληθείασ.
25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδοσ λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστοσ μετὰ Zach 8, 16
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ Ps 4, 5 (4)
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιοσ μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον

---

23. *ανανεουσθαι*: D^{b} (non item^{c}) 10. 14. 17. 31. 38. 37. 43. 47. 73. 114. k^{scr} al d e f g m^{94} vg sah cop syr^{utr} Clem^{262} (non item^{524}) Chr^{112} Cyp^{308} Lcif^{196} Hil^{1138} Victorin Ambrst Hier al *ανανεουσθε* | *δε*: F^{gr}G g aeth om; hinc (ex errore de B) Ln [*δε*] | *τω πνευματι*: B praem *εν*, item sah cop. Nec aliter Chr$^{112\,com}$: *εν τω πνευματι του νοοσ υμων, φησιν*. Sed paullo post dicit *τω πνευμ*.

24. *ενδυσασθαι*: ℵB*D^{b}et^{c}(certe^{c} non mutavit^{b})K 4. 10. 14. 31. 37. 43. 47. k^{scr} etc (iidem fere qui *ανανεουσθε*, sed non 17. al; accedunt vero etiam alii) d e f g m^{94} vg syr^{utr} cop (sah *et induentes*) Clem$^{262.\,524}$ Eus$^{mcell\,151}$ (*και το· ενδυσασθε τον καινον ανθρωπ.*) Chr Cyp Lcif Hil Victorin Ambrst Hier al *ενδυσασθε* | *εν δικαι. και οσιοτ.* et. Clem$^{262.\,371.\,524}$ etc ... ℵ* (non item^{c}) *εν οσιοτ. κ. δικαι*. Similiter Ambrst *in veritate et iustitia*. | *τησ* (46. 109. 219. om) *αληθειασ* et. Clem^{ter} Tert$^{res\,carn\,45}$ (*in iustitia et religione veritatis*) Victorin Hier al ... D*F^{gr}G d e g m^{94} (non f vg) Cyp^{308} Lcif^{196} Hil^{1138} Amb$^{spir\,sa\,2,046}$ (*in veritate et iustitia et sanctitate*) al *και αληθεια, et veritate*. Praeterea cf ad h. v. Hier^{7,626}: „Quod autem dicit: *qui secundum deum creatus est*, non id ipsum sonat in Latino sermone quod Graeco. *Creatio* quippe apud nos *generatio* vel *nativitas* dicitur; apud Graecos vero sub nomine *creationis* verbum *facturae* et *conditionis* accipitur. Et quod apud nos *conditio*, hoc apud Graecos *creatio* sonat."

25. *λαλ. αληθειαν εκαστοσ* et. Ir$^{int\,282}$ Clem^{308} (sed$^{odd\,2}$ om *εκαστ.*) Tert$^{res\,carn\,45}$ Or$^{int\,1,29}$ etc (videntur etiam Origenis esse quae cat^{182} sine nomine auctoris praebet: *το δε· λαλειτε αληθ. εκαστ.* etc, quam in rem cf Hier) ... ℵ* (non item^{c}) *εκαστ. αληθ.* | *μετα του*: ℵ* (non item^{a}) *προσ τον* | *αλληλων*: ς (non ς^{e} Gb Sz) *αλληλοιν* sine teste ut^{vid}

26. *οργιζεσθε*: F^{gr}G g m^{86} go Tert$^{res\,carn\,45}$ Victorin^{bis} add *δε* | *επι* (*super iracundiam vestram* d e f m^{86} vg etc, g *super iracundia vestra*): D^{gr*} 3. *εν* | *παροργισμω* sine articulo cum ℵ*AB ... ς Ti praem *τω* cum ℵ^{c}DEFGKLP al omn^{vid} Clem^{308} Dial^{818} Ath^{669} Epiph^{507} Ps-Ath$^{323.\,406.\,620}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,320.\,651}$ al

27. *μηδε* (Gb'') cum ℵABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Clem^{308} etc ... ς *μητε* cum minusc Chr^{119} (non item^{118}) Thdrt ... 3. 114. Thphyl *μη*, item Clem^{371} (sed non affert una quae praecedunt) Or^{2,608} (*καὶ τό· μὴ δῶτε* etc). Cf et. m^{82} vg Cyp^{108} al (non item Hier; Ambrst fluct lectio) *nolite locum dare*

δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενοσ ταῖσ ἰδίαισ χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ
μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 *πᾶσ λόγοσ σαπρὸσ ἐκ τοῦ στό-*
ματοσ ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τισ ἀγαθὸσ πρὸσ οἰκοδομὴν
τῆσ χρείασ, ἵνα δῷ χάριν τοῖσ ἀκούουσιν. 30 *καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ*
1, 13 *πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰσ ἡμέραν ἀπολυ-*
Col 3, 8 *τρώσεωσ.* 31 *πᾶσα πικρία καὶ θυμὸσ καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ*

---

28. *ταισ ιδιαισ χερσιν το αγαθον* cum ℵ*ADEFG 37. (47. omisso *χερσιν*) 57. 73. 116. 8[pe] d e f g vg (et. fu demid etc) go cop sah (*το αγαθ.* post *ινα εχη* posito) arm aeth syr[sch] et ar[e] (hi[2] *ταισ ιδ. χερσ.* post *κοπιατω* pon) syr[p] (*το αγ. τ. ιδ. χ.*) Bas[regg 435] Euthal[cod] Antioch[1093] Dam[parall 565] (et.[paris]) Hier Aug[serm dom 2] et[cont mendac] al. Item K al fere[15] Thdrt *το αγαθ. ταισ ιδι. χερσ.* (46. *ταισ χε. αυτου*) ... ς Ti *το αγαθ. ταισ χερσιν* cum L al plu Chr[121] Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ[c]B am Ambrst *ταισ χερσ. το αγαθον* ... P 17. 67** m[88] Clem[308] et[371] *το αγαθον* (omissis *τ. ιδ. χε.*), contra Tert[res carn 45] *manibus* (omisso *το αγαθον*). Cf et. Epiph[88] *εργαζομενοι ταισ ιδιαισ χερσιν ινα δυνησθε και τοισ μη εχουσι μεταδουναι* :: videtur *ιδιαισ* huic loco contra *τον κλεπτοντα* scripto parum aptum esse habitum. | *ινα εχη* (8[pe] *σχη*): ℵ* Clem[371] *ινα εχητε* (ℵ* *-ται*) ... LP 17. 114. 116. al *ινα εχει* | *μεταδιδοναι*: D*FG Clem[371] (non item[308]) Dam[paris] *μεταδουναι* (E *μεταδόναι* confusis lectionibus D*et[c])

29. *αλλα* cum BD* ... ς *αλλ* cum ℵAD[c]EFGK[sil]LP etc | *αγαθοσ*: FG add *εστιν*, item f g demid tol al[lachm] | *τησ χρειασ* cum ℵABD[c]E**KLP al fere omn am fu[vict] tol demid syr[utr] sah cop arm (aeth, sed libere circumscribit) codd[gr] ap Hier Clem[371] Or[cat 181] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier. Et Hier[7,632] sic: „Pro eo autem quod nos posuimus *ad aedificationem opportunitatis*, hoc est quod dicitur Graece *τησ χρειασ*, in Latinis codicibus propter euphoniam mutavit interpres et posuit *ad aedificationem fidei*". Contra Lc[brug]: „Non legas *opportunitatis* pro *fidei*". ...... Gb' *τησ πιστεωσ* cum D*E*FG 46. d e f g vg[cle] (et fu* *opportunitatis fidei*) go arm[mg] (in edd[amst] et[const]) Nyss[1,449] (in Ecclesiasten[7]) Bas[regg 423. 435] et[alib] al Tert[res carn 45] Cyp[57] Victorin Ambrst al | *δω*: D*FG *δοι*, K *μεταδιδω*

30. *λυπειτε*: KL al[10] Cyr[hr 362] Bas[regg 423] (sed[cdd 2] *λυπειτε*) Thdrt *λυπητε* | *το πνευμ. το αγι.* et. Thdot ap Clem[971] Or(ut[vi])[cat 185] Ath[383] et[alib] Cyr[hr] Bas[regg] et[eth 330] Cyr[glaph 127] etc Tert[res carn 45] (*spir. dei sanct.*) et[mart 1] (om *dei*) Cyp[252. 306] Hil[303] Victorin Ambrst al ... D* et[c]EFG d e g go *το αγι. πνευ.* | *του θεου*: 2. 49. aeth Ath[553] (non[323]) Epiph[388] et[2,78] Chr[123] Tert[mart 1] om

31. *θυμοσ και οργη* cum ℵABKLP al pler go etc Or[cat 187] Bas[eth 286] Chr[125] Euthal[cod] al mu Hier (*furor et ira*) ... DEFG 37. 46. 55. 73. 116. d e f g vg cop Clem[306] Ps-Ath[323] Cyp[252. 306] Ambrst *οργη και θυμοσ* (*ira et indignatio*) ... Tert[res carn] tantum *ira* habet, Victorin tantum *indignatio*. De differentia *θυμου* et *οργησ* cf Or[cat 186]: *ὀργή ἐστιν ἐπιθυμία πονηρίασ τοῦ δοκοῦντοσ οὐ προσηκόντωσ ἠδικηκέναι - θυ-*

βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 *γίνεσθε δὲ*
εἰσ ἀλλήλουσ χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ καθὼσ Col 3, 12 s
καὶ ὁ θεὸσ ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 *Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡσ τέκνα ἀγαπητά,* 2 *καὶ*
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἠγάπησεν ὑμᾶσ καὶ Ga 2, 20
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰσ
ὀσμὴν εὐωδίασ.
3 *Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα-* Col 3, 5. 15

μὸν δέ (φασιν) ὀργὴν ἐναρχομένην etc. | *και κραυγη*: L om (115. habet in mg) | *και βλασφημια*: 17. om | A *αρθητων*

32. *δε* cum ℵAD^{c}KKLP al pler f vg sah cop syr^{p} (syr^{sch} aeth^{utr} *et* -) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam (et. Dam^{paris}) Thphyl Tert$^{res\ carn\ 45}$ Victorin Ambrst Hier al ... D*F^{gr}G 6^{lect} 14$^{lect\ semel}$ d e g (go ambiguum) *ουν* ... Ln (sed errat de d) om cum B 32. 47. 69. 177. 14^{lect} k^{scr} arm Clem^{308} Or$^{cat\ 188}$ Dam$^{parall\ 329.\ 353}$ Oec | DEFG *ευσπλαγχνοι* | *ο θεοσ εν χριστω* (sic Antioch^{1134}; item Tert$^{res\ carn\ 45}$ *sicut et deus vobis donavit in Christo*): 14. 48. 62. 72. 114. Antioch^{1116} Dam$^{parall\ 326}$ Tert$^{pudic\ 2}$ libere (*donantes invicem sicut et Christus donavit nobis*) *ο χριστοσ*, 11. 39. Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 353}$ *ο θεοσ* tantum | *υμιν* cum ℵAFGP al plu d e f g vg^{cle} (et. fu^{2} demid tol etc) go sah cop aeth Clem^{308} Or$^{int\ 4,671}$ Chr$^{133.\ 188}$ Euthal^{cod} Dam$^{paris\ bis}$ al Tert$^{res\ carn\ 45}$ Victorin Ambrst Hier al ... Gb' Ln *ημιν* cum BD^{gr}E^{gr}KL al plus^{30} (10 ap Scri) am fu* syr^{utr} arm Or$^{cat\ 188}$ Chr^{189} Thdrt Dam parall$^{329.\ 353}$ (ad h. l. om) Thphyl

V. 2. *υμασ* cum ℵ*ABP 32. 37. 71. 73. 116. 122* 238. 6^{lect*} m^{16} sah aeth^{utr} Clem$^{308.\ 524}$ (Ath^{443} fluct lectio) Euthal^{cod} Dam$^{paris\ bis}$ Thphyl Victorin (Amb$^{fid\ 1}$ fluct lectio) ... ς Ln *ημασ* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm go Bas$^{regg\ 474.\ 512}$ et$^{bapt\ 636}$ Chr Thdrt Dam ad h. l. al Hier Ambrst al | *υπερ ημων* (D^{gr}E^{gr} post *προσφοραν* pon) cum ℵADEFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm go Clem^{524} Or^{4,301} (*παρα τω παυλω λεγομενον· εαυτον παρεδωκεν υπερ ημων θυσιαν τω θεω*) Bas$^{regg\ 474}$ et$^{bapt\ 636}$ Chr Thdrt Dam ad h. l. Dam$^{paris\ sem}$ (Thphyl om) Hier Ambrst al (Amb$^{fid\ 1}$ ut ante) ... Ti *υπερ υμων* cum B 37. 73. 116. m^{16} sah aeth^{utr} Dam$^{paris\ sem}$ Victorin | *προσφοραν κ. θυσιαν*: ℵ *θυσ. κ. προσφ.* (Or^{4,301} om *προσφ. και*)

3. *πορνεια* ut BD^{c}K^{sil}L al pler ... ℵAD*FGP al *-νια*. Cf ad 1 Co 6, 13. | *πασα* post *ακαθαρσια* cum ℵABP 17. 31. 39. cop (sah post *πορν.*) Clem^{228} Or(vid)$^{cat\ 191}$ Euthal^{cod} Tert$^{pudic\ 17}$ ... ς ante *ακαθ.* cum DEFGKL al pler d e f g vg Clem^{524} Bas$^{eth\ 286}$ Chr Thdrt ad h. l. Dam al

ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼσ πρέπει ἁγίοισ, 4 καὶ αἰσχρότησ ἢ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·
5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσ πόρνοσ ἢ ἀκάθαρτοσ ἢ
Ga 5, 21 1 Co 6, 9 s πλεονέκτησ, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρησ, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
2 Th 2, 3 Col 3, 6 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶσ ὑμᾶσ ἀπατάτω κενοῖσ
Ro 1, 18 λόγοισ· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺσ υἱοὺσ τῆσ
1 Th 5, 5 ἀπειθείασ. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ ποτε
σκότοσ, νῦν δὲ φῶσ ἐν κυρίῳ· ὡσ τέκνα φωτὸσ περιπατεῖτε, — 9 ὁ

Victorin Hier Ambrst ... 37. Bas$^{esa\,594}$ Thdrt$^{4,470.\ 1034}$ om | F^{gr}G^{gr} ονομαζετω

4. *και αισχροτησ* cum ℵBD^{c}KLP al pler syr^{p} cop arm (aeth^{utr} *αισχρ. δε και μω. και ευτρ.*) Clem^{534} Bas$^{eth\,288}$ Chr Thdrt Dam al Hier ... Gb'' Ln *η αισχρ.* cum AD*FG 23. 31. 39. it vg sah (go om) Euthal^{cod} Antioch^{1105} Ir$^{int\,293}$ Victorin Ambrst al (syr^{sch} *μητε αισχ.*) (Clem^{198} om copulam) | *η μωρολογ.* (Gb'') cum ℵ*AD*FGP 23. 31. 39. c^{scr} it vg sah syr^{p} arm go (syr^{sch} *μητε*) Bas$^{eth\,288}$ Euthal^{cod} Antioch^{1105} Ir$^{int\,293}$ Victorin Ambrst ... ς Ti *και μωρολογ.* cum ℵ^{a}BD^{c}KL al pler cop aeth utr Clem$^{198.\ 534}$ Chr Thdrt Dam al Hier | *α ουκ ανηκεν* (Gb') cum ℵA BP (17. omisso *α*) 31. 67** 73. syr$^{p\,mg\,gr}$ arm Clem^{534} Euthal^{cod} Antioch^{1105}, item *quae ad rem non pertinet* (*pertinent* g am Cyp^{317} Ambrst Hier) d e f g vg Ir$^{int\,293}$ Cyp^{317} Victorin Ambrst Hier al ... ς Ti *τα ουκ ανηκοντα* cum DEFGKL al pler (Clem^{300} *μηδε τα ευτραπελα μηδε τα μη ανηκοντα*) g sub *aut* (*t ad rem non pertinentia*) Bas eth^{288} Chr Thdrt Dam al

5. *ιστε* cum ℵABD*FGP al^{30} it vg go sah cop arm Clem$^{270.\ 534}$ Chr Euthal cod Cyr$^{thes\,281}$ al Cyp^{74} (*scitote intellegentes* ut it vg) Vig^{varim} ... ς (= Gb Sz) *εστε* cum D^{c}EKL al plu Thdrt Dam Thphyl; item syr^{sch} (*hoc autem fueritis scientes*) et^{p}, item *scitote* aeth Victorin Amb$^{fid\,3}$ Ambrst Hier al | *ο εστιν ειδωλολατρησ* (Gb') cum ℵB 17. 67** Cyr thes^{281} Hier (*aut avarus quod est idolis serviens*, ita^{bis}). Item *ο εστιν ειδωλολατρεια, quod est idolorum servitus* (Amb$^{fid\,3}$ *idololatria* et^{ms} *-latra*) FG it vg go Cyp Victorin Ambrst al ... ς Ti *οσ εστιν ειδωλολατρησ* cum ADEKLP al pler syr^{p} (syr^{sch} *aut cultor idolorum*, sed^{cod} *qui est* –, aeth *et qui* etc) cop arm Clem^{270} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Cf Lebrg: „*alterius versionis est ea lectio quae habet* qui est idolorum servus." | *εν τη βασιλεια*: F^{gr}G g *εισ την βασιλειαν* | *τ. χριστου κ. θεου*: F^{gr}G g ar^{e} Ambrst Zeno^{2,6} *τ. θεου κ. χριστου* ... aeth^{utr} ar^{p} Thdrt^{3,215} (ad 1 Co 8, 6) *χριστου του θεου*, 14. om *και θεου*

6. *γαρ* et. Ir$^{int\,264}$ Cyp$^{54.\ 112.\ 202}$ etc ... ℵ* (non item^{a}) Tert$^{pudi\,17}$ om. Libere Thaum$^{canon\,2}$ (Gall^{3,403}) *πορνεια γαρ, φησι, και πλεονεξια, δι α ερχεται η οργη του θεου επι* etc

7. *συνμετοχοι* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συμμετ-* cum B^{3}D^{c}EK^{ell}LP al certe pler Euthal^{cod} etc

8. *νυν* et. Clem^{114} Or^{4,78} Thaum$^{can\,2}$ etc ... FG *νυνει*

γὰρ καρπὸσ τοῦ φωτὸσ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ Ga 5, 22
ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντεσ τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, 11 καὶ Ro 12, 2
μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖσ ἔργοισ τοῖσ ἀκάρποισ τοῦ σκότουσ, μᾶλλον
δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν
ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸσ φα-
νεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶσ ἐστίν. 14 διὸ λέγει· ἔγειρε (Es 60, 1. 26, 19)
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστόσ.

9. *φωτοσ* cum ℵABD*E*FGP 6. 10. 17. 47. 67** 179. 213. it vg go syr[sch] cop arm aeth (Or)[cat 194] (urget ipsum *φωτοσ*) Thaum[can 2] (Gall[3,403]) Euthal[cod] Lcif[218] Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) *πνευματοσ* cum D[c]E**KL al pler syr[p] Chr Thdrt Dam al | *αγαθωσυνη* cum ℵABK[vi] etc ... DEFGLP 37. al *αγαθοσυνη*

10. *τω κυριω* et. (Or)[cat 193] Thaum[can 2] Aug[adim 8,147] etc ... D*FG d e f g m[63] vg Victorin Ambrst Hier al (Lcif[218] om) *τ. θεω*

11. *συνκοινω-* cum ℵAB*D*FGL ... ς Ln *συγκοιν.* cum B[c]D[c]EK[all]P al certe pler etc ... 47. *κοινωνειτ.* | *ακαρποισ* et. Or[cat 193] (cf Hier) Thaum[can 2] Bas[bapt 688] etc: 61. 62. b[scr] o[scr] *ακαθαρτοισ*, 30* n[scr*] *αταχτοισ*. Praeterea cf ad totum h. l. Or (huius esse ex Hier clarum fit) [cat 195] *ἐπεὶ δὲ ἀπήρτηται τὰ τῆσ φράσεωσ, δοκεῖ μοι οὕτωσ ἂν ἀποκαταστῆναι·* (Hier: *Quia vero in hoc loco contextus eloquii videtur esse turbatus et tota scatere sententia, sic ordini sermo reddendus est*) *μη ουν γινεσθε συμμετ. αυτων, δοκιμαζοντεσ τι εστ. ευαρ. τω κυριω. ει και ητε ποτε σκοτοσ, νυν δε φωσ οντεσ εν κυριω, ωσ τεκνα φωτοσ περιπατειτε, τουσ καρπουσ επιδεικνυμενοι του φωτοσ, εν παση αγαθο. και δικαι. και αληθεια, και μη συγκοινωνειτε τοισ εργ. τ. ακαρπ. του σκοτουσ.*

13. *φανερουται* et. Thaum[can 2] etc ... AK**L 2. 37. 38. 78. c[scr] al pauc *-ρουνται* | *γαρ*: 109. Sedul Bed (uterq ad h. l.) *δε*, g *autem t enim*

14. Ad h. v. G[mg] notat: *in secreto enoch.* | *εγειρε* cum ℵABDEFGKLP al plu Mcion[epiph 318] et[372] Clem[70] Or[2,558] et[cat 197 ter] Ath[472 cod] Epiph[396] Euthal[cod] etc ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum minusc sat mu Naass[hipp 104] Hipp[antichr 65] Or[cat 197 sem] Ath[472 ed] Chr[147] Thdrt | *επιφαυσει σοι ο χριστοσ* et. Mcion[epiph bis] Naass[hipp 104] Hipp[antichr 65] Clem[70] (addito *κυριοσ*) Or[2,558] et[337] et[cat 197] et[int 4,698] Ath[472] Epiph[396] Chr[147] Euthal[cod] „*ἔνια τῶν ἀντιγράφ.*" apud Thdrt (probante Thdrto) Dam al (Archel[598] „sicut et ait: *Et illuminabit Christus*") Aug[ioh 23] et[23] (*illuminabit te Chr.*) Hier al ... D* nonnulli ap Chr[147] (*οἱ μὲν „ἐπιψαύσεισ," φασί, „τοῦ χριστοῦ", οἱ δὲ „ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστόσ·" μᾶλλον δὲ τοῦτό ἐστι.*) nonnulli ap Hier (vide post) Thdrt (sed praefert alteram lectionem) d e Or[int 2,400] et[3,78] Victorin Ambrst al *επιψαυσεισ του χριστου*, *continges Christum.* Inprimis cf Hier[7,647]: „Quaerat aliquis, quisnam sit iste qui dicat: *Surge qui dormis, et exsurge a mortuis;* aut cuius testimonio apostolus sit abusus. Et quidem qui

Col 4, 5 15 *Βλέπετε οὖν ἀκριβῶσ πῶσ περιπατεῖτε, μὴ ὡσ ἄσοφοι ἀλλ'*
ὡσ σοφοί, 16 *ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί*

---

simplici responsione contentus est, dicet in reconditis eum prophetis et his quae vocantur apocrypha haec lecta in medium protulisse, sicut in aliis quoque locis illum fecisse manifestum est: non quod apocrypha comprobaret, sed quod et Arati et Epimenidis et Menandri versibus sit abusus ad ea quae voluerat in tempore comprobanda." „Alius vero, quasi *προσωποποιΐαν* spiritus sancti apostolus figuraverit, ad exhortationem paenitentiae haec dicta memorabit. Ego certe secundum paupertatulam meam omnes editiones veterum scripturarum ipsaque Hebraeorum volumina diligenter eventilans nunquam hoc scriptum reperi. Nisi forte et hoc dicamus: quomodo olim prophetae in concione populi loquebantur: *Haec dicit dominus*, et: *Quoniam dominus loquutus est*, ita et apostolum spiritu sancto plenum repente in verba quae in se Christus loquebatur erupisse atque dixisse: *Haec dicit dominus.*" „Scio me audisse quemdam de hoc loco in ecclesia disputantem, qui in theatrale miraculum nunquam ante visam formam populo exhibuit, ut placeret: Testimonium hoc, inquiens, ad Adam dicitur in loco calvariae sepultum, ubi crucifixus est dominus, qui calvariae idcirco appellatus est quod ibi antiqui hominis esset conditum caput. Illo ergo tempore, quo crucifixus dominus super eius pendebat sepulchrum, haec prophetia completa est dicens: *Surge Adam qui dormis, et exsurge a mortuis*, et non ut legimus *επιφαυσει σοι χριστοσ*, id est *orietur tibi Christus*, sed *επιψαυσει*, id est *continget te Christus*, quia videlicet tactu sanguinis ipsius et corporis dependentis vivificetur atque consurgat." „Unum quod scio loquor, cum loci istius interpretatione atque contextu sensus iste non convenit." Cf ad haec et. Or[cat 197] *ὁ μὲν οὖν τισ φήσει ἔν τινι τῶν προφητῶν ἀνεγνωκότα ταῦτα τὸν ἀπόστολον ἀναγεγραφέναι· ἕτεροσ δὲ αὐτὸν τὸν ἀπόστολον προσωποποιεῖν τινὰ ἐκ τοῦ πνεύματοσ λεγόμενα εἰσ προτροπὴν τὴν ἐπὶ μετάνοιαν* etc. Ibidem Severian: *δῆλον οὖν ὅτι ἐν ἑνὶ τούτων τῶν πνευματικῶν ψαλμῶν ἤτοι προσευχῶν ἔκειτο τοῦτο.* (Paullo ante, i. e.[196], in eis quae ad v. 14. adnotata sunt non pro singulari lectione - cum Treg ad h. l. - habendum est „*επιψαυσει σοι ο χριστοσ*," sed *επιψαυσει* per incuriam ibi editum est pro *ἐπιφαύσει*, ut recte Chr[147] habet, unde hausit catena.) Adscriptum huic loco scholium praebet Dam[paris] hunc in modum: *ταύτην περιηχεῖν τὴν φωνὴν τοῖσ ἀπ' αἰῶνοσ κεκοιμημένοισ τὴν τοῦ ἀρχαγγέλου σάλπιγγα παρειλήφαμεν.*

15. *ουν*: ℵ[c]Δ vg cop (post *ακριβ.*) Pelag add *αδελφοι* | *ακριβωσ* (Latini *caute*) ante *πωσ* cum ℵ*B 17. 31. 73. 80. 118. cop Or[cat 195] (*ο δε βλεπων ακριβωσ πωσ περιπατησει παντωσ εστι σοφοσ*) et[196] (*ἐπεὶ πρόθεσιν τινεσ ἔχουσι χρηστοτέραν, οὐ σοφοὶ δὲ τυγχάνοντεσ, θέλουσι βλέπειν ἀκριβῶσ πῶσ περιπατοῦσι, προσέθηκε τό· μη ωσ ασοφοι αλλ ωσ σοφοι. σοφίασ δὲ ἔργον τὸ βλέπειν ἀκριβῶσ* -) Chr[153 bis] (et[semel] *λεγων· βλεπετε πωσ περιπατειτε.* Paullo post vero est *βλεπετε πωσ*

εἰσιν. 17 *διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονεσ, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-*
λημα τοῦ κυρίου. 18 *καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,*
ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 *λαλοῦντεσ ἑαυτοῖσ ψαλμοῖσ καὶ* Col 3, 16
ὕμνοισ καὶ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ, ᾄδοντεσ καὶ ψάλλοντεσ τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 *εὐχαριστοῦντεσ πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν* Col 3, 17
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 *ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοισ ἐν φόβῳ Χριστοῦ.* 22 *αἱ γυναῖκεσ τοῖσ* Col 3, 18 1 Pe 3, 1

ακριβ. περιπατ., nec aliter^{11,208}) Dam$^{parall\,656}$ ... d e aeth^{utr} om plane ... ς Ln Ti post *πωσ* pon cum ℵ^{c}AD^{gr}E^{gr}FGKLP al pler f g vg syr^{utr} arm (Chr^{bis} vide ante) Thdrt Dam al Lcif^{195} Victorin Ambrst Hier al

17. *συνιετε* cum ℵABP 17. 67** 73. 118. syr^{sch} arm aeth Chr^{cod} Euthal cod Antioch^{1085} Dam$^{parall\,563}$ (et^{656} *συνετε*) Hier ... ς Ti *συνιεντεσ* c. D^{c}EKL al pler Ephr^{2,77} et^{156} Chr$^{153.\,154}$ Thdrt Dam ad h. l. et^{paris}, item *συνιοντεσ* D*FG, *intellegentes* it vg go cop syr^{p} Lcif^{195} Victorin Ambrst al | *το θελημα* et. ℵ^{c} ... ℵ* *το φρονημα* | *τ. κυριου* (B add *ημων*) et. Ephr^{2,156} Euthal^{cod} etc Lcif Victorin Ambrst etc ... A 14. 55. 66** 109. 115. 178. 3^{pe} 8^{pe} d e vg^{cle} am* demid al^{lachm} (non item am** fu tol harl) (syr^{sch} anceps) Ephr^{2,77} Dam$^{parall\,656}$ (et.^{paris}) Thphyl Hier al *τ. θεου*

18. *αλλα*: 10. 37. 71. 116. 8^{pe} arm add *μαλλον* | *εν πνευματι*: FG *εν τω πνευμ.*

19. *εαυτοισ* (39. 47. *αυτοισ*): L *εαυτουσ* | *ψαλμοισ* cum ℵAD^{gr}E^{gr}FGKL al pler f vg$^{edd\,lachm}$ Eus$^{ps\,609}$ Cyr$^{hr\,280}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Tert marc^{5,18} ... BP 17. 67** 73. 116. 118. d e vg go Chr^{155} Victorin Ambrst Hier al praem *εν*, hinc Ln [*εν*] | *πνευματικαισ*: B d e (Ambrst fluct lectio) om, hinc Ln [*πνευμ.*] ... A add *εν χαριτι* | *και ψαλλοντεσ*: 37. 61. 114. 116. al plus^{5} go (item syr^{sch}) om | *τη καρδια* cum ℵ*B Or$^{cat\,201}$ (*τουτο γαρ εστι το ψαλλειν και αδειν τη καρδια τω κυριω*) ... ς Ti *εν τη καρδια* cum KL al pler syr$^{p\,txt}$ arm aeth utr Chr$^{155\,semel}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb' Ln *εν ταισ καρδιαισ* cum ℵ^{c}ADEFGP 47. 8^{pe} it vg go syr^{sch} et$^{p\,mg}$ cop Bas regg^{464} Chr$^{155\,sem}$ Victorin Ambrst Hier al

20. *υπερ παντων*: F^{gr}G g *υπ. υμων*, Thdrt^{4,1278} *υπ. παντ. υμων* | 17. 73. 118. *εν τω ονοματι* | *τ. κυρ. ημων*: ℵ om *ημ.* | *ιησου χριστου*: B *χρ. ιησ.* | *τω θεω κ. πατρι*: D*EF^{gr}G 37. 116. d e g go arm Victorin Vig varim *τ. πατρ. κ. θεω*

21. *αλληλοισ*: L *-λουσ* | *χριστου* cum ℵABLP al fere^{25} f vg syr^{utr} cop arm aeth go Or$^{(vid)cat\,201}$ et Or$^{int\,3,61}$ Bas$^{regg\,415}$ Chr Dam^{com} Victorin Ambrst al ... DE 35. d e *χριστου ιησου*, F^{gr}G g *ιησου χριστου* ... K *κυριου* ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum minusc plu Clem^{592} Euthal cod Thdrt Dam^{txt}

1, 22 1 Co 11, 3 *ἰδίοισ ἀνδράσιν ὡσ τῷ κυρίῳ,* 23 *ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆσ γυ-*
ναικὸσ ὡσ καὶ ὁ Χριστὸσ κεφαλὴ τῆσ ἐκκλησίασ, αὐτὸσ σωτὴρ τοῦ
σώματοσ. 24 *ἀλλὰ ὡσ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕ-*
Col 3, 18 1 Pe 3, 7 *τωσ καὶ αἱ γυναῖκεσ τοῖσ ἀνδράσιν ἐν παντί.* 25 *Οἱ ἄνδρεσ, ἀγα-*
πᾶτε τὰσ γυναῖκασ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἠγάπησεν τὴν ἐκκλη-
σίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆσ, 26 *ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ*

---

22. *τοισ ιδι. ανδρασιν* sine additam cum B eddgr ap Hier Clem[592] (citat vv. 21—25). Sic autem Hier ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditae sint*, in Graecis codd. non habetur, siquidem ad superiora refertur et subauditur: *subiecti invicem in timore Christi*, ut *απο κοινου* resonet *subiectae, et mulieres viris suis sicut domino*. Sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino." ... ς (Gb[∞]) add *υποτασσεσθε* cum KL al plu syr[utr] Chr al, item post *γυναικεσ* DEFgrG d e g 19[lect] ... Ln add *υποτασσεσθωσαν* cum ℵAP al fere[10] (et. cat[txt]) f vg go cop arm aeth Clem[308] (sed ibi tantum v. 22 affert) Bas[eth 309] (sed incipit locus a versu 22) Euthal[cod] Thdrt Dam[parall 406] et Dam[paris] Or[int 3,61] Victorin Ambrst al

23. *ανηρ* cum ℵABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 406] et[paris] ... ς (= Gb Sz) praem *ο* cum minusc mu Clem[592] Chr[163] Thdrt al | *εστιν* (112. al pauc Euthal[cod] add *η*) *κεφαλη* (ante *τησ γυναικ.*): B 37. 73. 80. 115. 116. al pauc f vg (non d e g) Bas[eth 309] Tert[marc 5,18] Or[int 3,61] al *κεφ. εστ.* | 17. Chr[165] om *κεφαλη* ante *τησ εκκλ.* | *αυτοσ* sine *και* cum ℵ*ABD*E*FG 72. 73. 112. 178. d e f g vg cop Clem[592] Euthal[cod] Or[int 3,61] Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum ℵcD[b et c]E**KLP al pler syr[utr] arm aeth go Bas[eth 309] Chr[163. 165] Thdrt Dam (et.[paris]) al. Item *αυτοσ* sine *εστι* cum ℵ*ABD*E*FG 17. d e f g vg aeth Clem[592] Euthal[cod] Or[int] Victorin Ambrst al ... ς (Gb[∞]) add *εστι* cum ℵcD[b et c]E**KLP al pler syr[utr] cop arm go Bas[eth 309] Chr Thdrt Dam (et. Dam[paris]) Hier | *σωτηρ* cum ℵcBDEFGKLP al pler Chr[165] Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) al ... ℵ*A 3. 17. 57. 70. Clem Bas[eth] (ita ex[cdd] ed[garn]) *ο σωτ.*

24. *αλλα* cum BD* ... ς *αλλ* cum ℵAD[c]EFGKLP al omn[vid] etc | *ωσ* cum ℵAD*FGP 17. 31. 47. 67** 73. 8[pe] Clem[592] Or[cat 305] sem Chr[165] Euthal cod Dam[parall 406] (et.[paris]) ... ς *ωσπερ* cum D[c]EKL al pler Or[cat 305] sem Bas[eth 309] Thdrt Dam ad h. l. al ... B om | *χριστω* et. Or[cat] et[int 3,61] Bas Chr[bis] rell ... Dgr* *κυριω* | *ανδρασιν* cum ℵBD*E*FgrG 17. 67** d e g Or[cat] Euthal[cod] ... ς (Gb[o]) praem *ιδιοισ* cum AD[c]E**KLP al pler f vg (hi et Latini roll *viris suis*) syr[utr] cop arm aeth go Clem Or[int] Bas[eth] Chr Thdrt Dam Ambrst Hier al

25. *γυναικασ* sine *εαυτων* cum ℵAB 17. 23. 49. 57. 70. cat[txt] et[com] (ex Chr[165]) vg[cdd] ap Ln Clem[592] (ubi accurate exscribit vv. 21—25) Or[3,630] Bas[1,68] Chr[4,765] et[10,187] et[3,256] Euthal[cod] Cyr[fid 123] Thdrt[2,122 cod] ... ς (Gb[o]) add *εαυτων* cum DEKL al pler (sed 37** *αυτων*) syr[utr] Clem[308] libere (*τασ εαυτων*) Chr[165 bis] (sed ex eodem loco verba in catenam transierunt sine *εαυτων*) Thdrt ad h. l. et[2,122 ed] Dam al;

καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ 2 Co 11, 2 Col 1, 22
αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα
ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ᾽ ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφεί-
λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν
σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν
τοῦ σώματος αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν Gn 2, 24 Mt 19, 5 1 Co 6, 16

---

item P praem εαυτων. Item FG Thdrt[4,1266] add υμων. Similiter habent *uxores vestras* it vg go cop arm aeth Or[int 2,17. 61. 74] Victorin Ambrst Hier al.

27. παραστηση: P -στησει | αυτος cum ℵABD*FGLP 6. 10. 17. 23* 31. 47. 49. 57. 67** 73. 115. 118. 137. 178. 3[pe] it vg go syr[p] arm (cop, sed non expri αυτος) Or[int 2,252. 253] et[2,61] Ephr[2,234] Bas[bapt 631] Euthal cod Thdrt[2,95] al Victorin Ambrst al ... ς (= Gb Sz) αυτην cum D[c]EK al longe plu syr[sch] Chr[166] et[2,256] Thdrt ad h. l. Dam al | εαυτω et. ℵ[c] ... ℵ* αυτω | ρυτιδα: 19* 69. ρυπιδα | η τι et. ℵ[a] ... ℵ* om

28. οφειλ. οι ανδρ. cum ℵKL al pler syr[sch] Method[epiph 581] Chr[168] et[2,259] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item B 17. syr[p] arm? οφ. και οι ανδρες ... Ln και οι ανδρ. οφειλ. cum ADEFGP 218. it vg cop go Clem[595] Victorin Ambrst Hier al | εαυτων pri loc: L om | ως τα εαυτ. σωματα et. Clem[593] ℵ[c]: Clem[308] ως τα ιδια σωμ., ℵ* ως τ. ε. τεκνα ... D*E* cop (om εαυτ.) Victorin ως το εαυτ. σωμα, item sed omisso ως d e (unde fit: *Sic et viri debent diligere uxores suas. Suum corpus diligit qui uxorem suam diligit et se ipsum diligit*), nec aliter Ambrst, nisi quod ultima verba εαυτον αγαπα (*et se ipsum diligit*) om | αγαπων: DE d e vg Victorin Ambrst Hier post τ. εαυτ. γυναικα (*uxorem suam*) pon. Praeterea Chr[168] praeterit ο αγαπων usq αγαπα.

29. γαρ: 17. om | την εαυτου σαρκα et. ℵ[c] Meth[684] Or[int 4,691] Victorin (hi[2] *suam carnem*, ut et. d e g) ... ℵ* την σαρκ. αυτου, item *carnem suam* f vg Tert[marc 5,18] Or[int 3,61] Ambrst Hier al | αλλα cum ABD[c]ELP al mu (7 ap Scri) Dam ... ς αλλ cum ℵD*FGK[sil] al plu Method[684] Chr Thdrt al | εκτρεφει: 219** g[scr] τρεφει | και θαλπει αυτην (et. vg Tert[marc] Or[int bis] Ambrst Victorin al): DEFG d e f g go αυτην και θαλπει ... Meth[684] om αυτην | καθως και: L om και | ο χριστ. cum ℵABD*FGP 17. al[25] it vg syr[utr] cop sah (ap Gb) arm aeth go Or[int bis] Method Chr Euthal[cod] Thdrt Dam[parall 641] al Tert[marc] Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) ο κυριος cum D[c]EKL al plu Dam ad h. l. Oec

30. τ. σωματος αυτου sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop aeth[utr] Method[684] (vv. 28—32 accurate affert) Euthal[cod] (fortasse sic etiam Or[int 3,61]: postquam enim plene fere attulit 5, 21—30, ad extrema *quia membra sumus corporis eius*, adscribit *et reliqua*) ... ς (Gb[o]) Ti add εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου (:: ut LXX) cum

πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσον-
ται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 32 *τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν,*

ℵ^{c}DEFGLP (item K, sed *του σωματοσ* pro *των οστεων*) al fere omn it vg syr^{utr} arm^{ed} (sed^{odd} om *εκ τησ σαρκ. αυτου*) Ir$^{294\,gr}$ (ex Dam parall) et^{lat} Chr Thdrt Dam al Victorin Ambrst Hier al. Atque Ir quidem sic: „*quoniam membra sumus corporis eius* (Ir^{gr} om), *de carne eius et de ossibus eius*, non de spirituali aliquo et invisibili homine dicens haec: *Spiritus enim neque ossa neque carnes habet*, sed de ea dispositione quae est secundum verum hominem, quae ex carnibus et nervis et ossibus consistit".

31. *τον πατερα* cum ℵAD^{c}EKLP al omn^{vid} Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Or^{1,541} et ^{3,225} et$^{cat\,206}$ Meth^{684} Tit^{338} (Gall^{5}) Epiph^{706} (ex h. l.?) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln Ti *πατερα* tantum cum BD*FG | *πατερα* sine *αυτου* cum ℵ*BD*FG 17. 67** 73. 115. cat^{txt} it vg syr^{p} arm Or^{1,541} et ^{3,225} et$^{cat\,206}$ Euthal^{cod} Thdrt^{4,1268} Thphyl^{cod} Tert$^{marc\,3,5}$ et^{5,18} Cyp^{63} Victorin Ambrst Hier (ex Or) etc ... ς add *αυτου* cum ℵ^{c}AD^{c}KLP al pler syr^{sch} cop aeth Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Meth^{684} Tit^{338} Epiph^{706} (ex h. l.?) Chr Thdrt ad h. l. Dam al | *την μητερα* cum eisdem quibuscum *τον πατερα* ... Ln Ti om *την* cum BD*FG. Praeterea P 31. 47. 108* 219** vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{3,225} Epiph^{706} Thdrt^{bis} add *αυτου* | *προσκολληθησεται*: ℵ^{c}D^{c}FG Mcion$^{epiph\,bis}$ et Epiph^{706} *κολληθησεται* | *τη γυναικι* cum ℵ*AD*FG 17. 37. 116. Mcion$^{epiph\,bis}$ Meth^{684} Epiph^{706} Euthal^{cod}. Item *adhaerebit uxori suae* it vg etc ... ς Ti *προσ την γυναικα* cum ℵ^{c}BD^{c}EKL(P omisso *προσ*) al pler Or^{1,541} et^{3,225} Chr Thdrt^{bis} Dam al :: etiam LXX inter utramq lectionem fluct. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus *αυτου*, a testibus plerisque confirmatum, omisimus cum ℵ* (add ℵ^{c}) et Mcione$^{epiph\,318.\,372}$ (quamvis ita potius Epiph quam Mcion, vide post). Sed Or^{cat} ex eoque Hier om plane *και προσκολλ. τη γυναικι* [*αυτου*], nec aliter cat^{txt}. Ita enim Or$^{cat\,206}$: *παρατηρητέον, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοισ πεποιήκαμεν, ὅτι πολλάκισ οὐκ αὐταῖσ λέξεσιν ἐκτίθενται τὴν παλαιὰν γραφὴν οἱ τὴν καινὴν διαθήκην γράφοντεσ. καὶ περὶ μὲν τούτου, ἐν μὲν τῇ γενέσει οὕτω γέγραπται „ἕνεκεν τούτου" καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸσ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. ἐνθάδε δὲ ἀντὶ τοῦ „ἕνεκεν τούτου" πεποίηκεν ὁ παῦλοσ „ἀντὶ τούτου"· παραλέλοιπέν τε τὸ μετὰ „τὸν πατέρα" εἰρημένον „αὐτοῦ", καὶ μετὰ τὸ „τὴν μητέρα" δεύτερον εἰρημένον „αὐτοῦ"· ἀλλὰ καὶ τὸ „προσκολληθήσεται πρὸσ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ"*. Quae quidem Hier ad h. l. (Vall^{7,659}) sic ad comm suum adhibuit: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eisdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: *Propter hoc - in carne una*. Nunc autem apostolus pro eo quod ibi habetur *ενεκεν τουτου*, id est *propter hoc*, posuit *αντι τουτου*, quod Latine aliis verbis dici non potest; deinde pro *patre suo et matre sua* pronomina abstulit et *patrem* tantum posuit

ἐγὼ δὲ λέγω εἰσ Χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. 33 *πλὴν καὶ ὑμεῖσ οἱ καθ' ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω ὡσ ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.*

VI.

1 *Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο* Col 3, 20
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 *τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτισ* Ex 20, 12

et *matrem*; et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una*. Hoc autem totum nunc idcirco observavimus, ut etiam in ceteris locis sicubi testimonia quasi de prophetis et de Veteri Test. ab apostolis usurpata sunt et in nostris codicibus non habentur, nequaquam statim ad apocryphorum ineptias et deliramenta curramus, sed sciamus scripta quidem ea esse in V. T., sed non ita ab app. edita et sensum magis usurpatum." Accedit autem ad Origenis in hac re auctoritatem Mcion^tert et^epiph. Apud Tertullianum enim verba Genesis in eundem prorsus modum exscribuntur, omissis *suum* et *suam* pariter ac verbis *et adhaerebit uxori suae*. Ad quem corrigendus videtur Epiphanii textus, quem vix integrum aut sanum habemus, cf[378] *κἂν τι σὺ ὦ μαρκίων παρακόψῃσ τὸ γυναικί. ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔσονται εἰσ σάρκα μίαν" δήλη σου ἔσται ἡ πᾶσα ῥᾳδιουργία.* Ceterum memorabile est, eadem verba quae Or testatur h. l. ab apostolo esse omissa, invita codicum tantum non omnium auctoritate, Marci loco gemino 10, 17 revera omitti gravissimis cum testibus.

32. *και εισ την* cum ℵABDEFGLP al pler it vg syr^utr rell Or^1,841 et^3,925 et int^2,305. 4,551 Meth^684 Tit^239 (Gall^5) Chr Euthal^cod Severian^cat 208 Thdrt Chron^33 al mu Cyp^63 Victorin Hil^518 Ambrst Hier al (Latini vel *in Christum et in ecclesiam* vel ut f g vg *in Christo et in ecclesia*, d e *in Christo et in ecclesiam*) ... BK 4. 51. 72. 73. al^10 Ir^10 gr et^lat Or^cat ioh corder 108 Epiph^668 et^1051 Tert^marc 5,18 om *εισ*, hinc Ln [*εισ*]

33. *εκαστοσ*: FG^grG^gr 13. 47. *εκαστον* ... D*E(non item d e)F 73. praem *ινα* | *ουτωσ αγαπατω* (F *αγαπα*) *ωσ εαυτον* ... DEFG it vg Dam parall 408 *ωσ εαυτον αγαπατω* (sed DG^gr* *αγαπα*, vg^ms ap Ln *dilegit*)

VI. 1. *εν κυριω* cum ℵAD^b et^c EKLP al omn^vid vg syr^utr cop arm aeth Or^cat 208 (vide post) Bas^eth 311 Chr (^182 *εν κυριω τουτεστι κατα κυριον*) Euthal^cod Thdrt Dam ad h. l. et^parall 663 (et.^paris) al Ambrst Hier al. Atque sic Or: *ἀμφίβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἤτοι γὰρ τοῖσ ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τα τέκνα τοῖσ γονεῦσιν* etc. Eadem transtulit Hier^7,662 ...... Gb^0 Ln om cum BD*FG d e f g Clem^308 (certe non add *εν κυρ.*, pergit vero statim *οι πατερεσ, μη παροργ.*) Tert^marc 5,18 Cyp^324

2. *και τ. μητερα* sine additam et. Or^4,357 et^int 1,85. 2,831 etc ... FG^gr G 37. 47. 115. 219. 238. al pauc g vg^cle (non item am fu demid harl* tol

ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 *ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ*
Col 3, 21 *μακροχρόνιοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ.* 4 *Καὶ οἱ πατέρεσ, μὴ παροργίζετε τὰ*
τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
Col 3, 22 2 Co 7, 15 Phil 2, 12 5 *Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ μετὰ φόβου*
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίασ ὑμῶν ὡσ τῷ Χριστῷ, 6 *μὴ*
Col 3, 22 *κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡσ ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡσ δοῦλοι Χριστοῦ*

---

etc) syr[sch] cop aeth Or[cat 309] Thdrt Antioch[1202] Cyp[324] Pelag add *σου* | *εστιν* et. Or[cat] et[int bis] etc: B 46. om, nec exprim aeth | *επαγγελια*: DEFG praem *τῃ* ... 2. 73. 115. Bas[eth 311] Chr[181 com] (et. cat[310]) Antioch[1202] Thphyl *επαγγελιαισ* | *ητισ εστιν* usque *επαγγ.*: Mcion[tert 5,18] om („nam etsi Mcion abstulit"). Comparat Or[cat 309] accurate apostoli verba cum LXX: *τὸ δὲ ῥητὸν εἴληπται ἀπὸ τῆσ ἐξόδου οὕτωσ ἔχον· τίμα τ. πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιοσ γένῃ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἧσ κύριοσ ὁ Θε. σου δίδωσί σοι. καὶ ἐνθάδε δὲ ἐκτιθέμενοσ ὁ ἀπόστολοσ τὴν λέξιν παραλέλοιπεν τὰ μετὰ „τὴν μητέρα σου", καὶ πεποίηκεν ἀντὶ τοῦ „καὶ ἵνα μακροχρ. γένῃ" „καὶ ἔσῃ μακροχρόνιοσ. παραλέλοιπέν τε μετὰ τὸ „ἐπὶ τῆσ γῆσ" τὸ „ἧσ κύριοσ – σοι.* Iam pergit: *ἔστι δὲ ἡ ἐντολὴ πέμπτη τῆσ δεκαλόγου· διὸ ζητητέον πῶσ δεῖ ἐκλαβεῖν τὸ „ἥτισ ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη" – τινὲσ μὲν οὖν οὕτωσ ἀνέγνωσαν· ἥτισ ἐστ. ἐντ. πρώ. ἐν ἐπαγγελίᾳ, ὡσ τῶν πρὸ αὐτῆσ ἐντολῶν οὐ περιεχουσῶν ἐπαγγελίαν – ἐοίκασιν δὲ οὗτοι μὴ τετηρηκέναι ἐπαγγελίαν κειμένην καὶ ἐπὶ τῆσ δευτέρασ ἐντολῆσ – ὁ μέντοιγε θέλων ἐπιμένειν τῇ ἀποδόσει τοῦ „ἥτισ ἐστὶν ἐντ. πρ. ἐν ἐπαγγ." ἐρεῖ ὅτι ἰδία μέν ἐστι τῆσ „τίμα τὸν πα. σου κ. τὴν μητ. σου" ἐντολῆσ ἡ ἐπαγγελία – οὐκ ἰδία δὲ τῆσ „οὐ ποιήσεισ σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸσ ὁμοίωμα" ἢ „ποιῶν ἔλεοσ εἰσ χιλιάδασ"* etc. Eadem transtulit in comm. suum Hier[7,663].

3. *σοι*: F[gr]G[gr] *σου*

4. *αλλα* cum ℵABD*E* ... ς *αλλ* cum D[c]E**FGL al omn[vid] Clem[308] etc | *κυριου*: 17. *χριστου*

5. *τοισ κατ. σαρκ. κυριοισ* (:: ut Col 3, 22, sed ibi et. lectio fluct) cum ℵABP 17. 31. 37. 39. 47. 57. 73. 115. 116. 120. Clem[308] Bas[eth 310] Chr[180 com] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 447] (et.[paris]) Thphyl ... ς Ti *τοισ κυρ. κατα σαρκ.* cum DEFGKL al pler cat[txt] Chr[180 bis] Thdrt Oec ... it (et. m[39]) vg etc *dominis carnalibus* | *καρδιασ* sine articulo cum ℵ 3. 48. 67* 72. 114. 115. 122. a[scr] al[5 scr] cat[txt] et[com ter 312] Or cat[312] Bas[eth 310] Chr[180 sem] Dam[parall 447] (et.[paris]) Thphyl[com] ... ς Ln Ti *τησ καρδιασ* cum ABDEFGKLP al longe plu Clem[308] Chr[180 sem] Thdrt Dam ad h. l. | *χριστω* et. Clem Bas etc ... AL 17. 39. 47. cop (vg[ms]? at non am fu demid tol harl nec edd[lachm]) Chr[190] (non item bis [180]) *κυριω*

6. *οφθαλμοδουλιαν* cum ℵDEFGLP 37. 120. 121. 122. al mu (5 ap Scri), etiam cat ... ς Ln Ti *-λειαν* cum ABK al plu. Cf ad Gal 4, 24. 5, 1 etc | *χριστου* cum ℵABD*FGP al plus[10] Bas[eth 310] Euthal[cod] Antioch[1160] Dam[parall 447] (et.[paris]) al ... ς (Gb[oo]) praem *του* cum D[c]EKL al

ποιοῦντεσ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆσ, 7 *μετ' εὐνοίας δουλεύ-*
οντεσ ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ, 8 *εἰδότεσ ὅτι ἕκαστοσ* Col 3, 24 s
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλοσ
εἴτε ἐλεύθεροσ. 9 *Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸσ αὐτούσ,* Col 4, 1
ἀνιέντεσ τὴν ἀπειλήν, εἰδότεσ ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριόσ
ἐστιν ἐν οὐρανοῖσ καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Col 3, 25

---

plu Chr Thdrt Dam ad h. l. | *εκ ψυχησ*: Ln coni cum seqq (non ita d; sed passim ita in cdd, ut [3]scr)

7. *μετ'*: B Dam[paris] *μετα* | *ωσ τω κυριω* cum ℵABD*FGP al plus[30] d e f g m[89] vg syr[utr] rell Bas[eth 310] Chr[190] Euthal[cod] Antioch[1169] Dam[parall 447] (et.[paris]) al Ambrst Hier al (cf et. Const[7,18] *υποταγητε τοισ κυριοισ υμων – ωσ τω κυριω και ουκ ανθρ.*) ... ς (= Gb Sz) om *ωσ* cum D[c]EKL al plu cat[txt] et[com] Thdrt Dam ad h. l. al | *ανθρωποισ*: B aeth Dam[parall 447] (et.[paris]) *ανθρωπω*

8. *ειδοτεσ*: DEF[gr*] *ειδοντεσ* | *εκαστοσ* post *οτι* (Gb') cum ABDEFGP al fere [20] d e f g m[89] vg cop arm Petr[alex can 6] (Gall[4,96]) Bas[eth 310] Euthal[cod] Antioch[1169] Dam[parall 447] (et.[paris]) Ambrst Hier al ... ς Ti ante *ποιηση* cum KL al longe plu syr[sch] (aeth non exprim) Chr[189] et[191] (semel *εκαστ.*, semel *ανθρωποσ*, semel *τισ ανθρ.*) Thdrt (*εκαστ. ημων*) Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ*et[c] syr[p] post *ποιηση* | *εαν τι ποιηση* cum B d e (hi[2] *si quod fecerit bonum*) Petr[alex can 6] (ipso canone: *ακουοντεσ μαλιστα οτι εκαστοσ εαν τι ποιηση αγαθον, τουτο κομισεται* [Gall -*σηται*] *παρα κυρ. ειτε δουλ. ειτε ελευθ.* In eis quae subiunguntur semel est: *εκαστοσ γαρ, φησι, κατα τον μεγαν παυλον, ο εαν ποιηση αγαθον κομιειται* etc, ac semel: *και οτι εκαστοσ, κατα τ. μεγ. αποστολον, ο εαν ποιηση κομιειται* etc. Similiter et. L* 46. 62. 115. 179. 18[lect] Thphyl *εαν τι* (62. 179. *τισ*) *εκαστοσ ποιηση*. Item ℵ* (et 8[pe]?) *ειδοτεσ οτι* (quod *ο τι* scribendum vdtr) *εαν ποιηση*, unde ℵ[c] *ειδ. οτι ο εαν ποιησ.* fecit ... (Gb') Ln *ο εαν* (*αν* DEFGP a[scr] al Gb') *ποιηση* (P 116. -*σει*) cum ℵ[c](vide ante)ADEFGP 3. 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. al[5] (ex minusc *εαν* 17. 37. 116. al) Petr[sec et tert loc] (vide supra) Bas[eth 310] Dam[parall 447] (et.[paris]), item *quodcumque* (Hier *quod*) *fecerit bonum* f g m[89] vg arm Ambrst Hier al (cop *quod unusquisque qui fecit bonum*) ... ς Ti *ο εαν τι εκαστ. ποιηση* cum L** al plu (sed nonnulli *ο εαν τισ εκαστοσ*) Chr[189 sem] (vide supra) Thdrt Dam ad h. l. ... K *ο εκαστοσ ποιηση* (omisso *εαν τι*) ... cat[txt 312] *ο αν τισ εργασηται*, sed[311] *ο εαν τι εκαστοσ ποιηση* | *κομισεται* cum ℵ*ABD*FGP (-*σηται*) Petr[can 6] (ipso canone, vide supra) ... ς *κομιειται* cum ℵ[c]D[c]EKL al omn[vid] Petr[sec et tert loc] Bas[eth] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 447. 508] (et.[paris]) al | *κυριου* cum ℵABD EFGP al plus[10] Petr[can 6] Euthal[cod] Dam[parall 447. 508] (et.[paris]) ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum KL al pler Bas[eth] Chr Thdrt Dam ad h. l.

9. *και αυτων* (ℵ* *εαυτ.*) *και υμων* (Gb') cum ℵ*ABDE[gr*]P 17. 31. 37. 38. 116. 8[pe] cat[txt] f vg go cop arm Clem[308] Euthal[cod] Dam[paris] Hier al ... ℵ[c]L 6. 23. 47. 67. 73. 115. 218. m[89] syr[p] Petr[can 7] Bas[eth 311 ed paris]

10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆσ
ἰσχύοσ αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸσ τὸ
δύνασθαι ὑμᾶσ στῆναι πρὸσ τὰσ μεθοδίασ τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸσ αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸσ τὰσ ἀρχάσ,

---

Cyp[325] Ambrst και υμων και αυτων (ℵ[c] εαυτ.) ... D[gr c]EFG g και αυτων υμων, item ς και υμων αυτων cum K al plu d e (hi[3] *et vestrum ipsorum*) syr[sch] aeth Bas[od] garn (ex[cdd 3]) Chr[101] Thdrt Dam ad h. l. | ο κυριοσ: 17. 74. 115. 238. a[scr] b[scr**] al Bas[eth 311] Dam[paris] om ο | ουρανοισ et. Clem Petr Bas etc ... P τοισ ουρανοισ ... ℵ 31. 47. 73. Bas[cod] Dam[paris] ουρανω | προσωποληµψια cum ℵAB*D*FG ... ς -ληψια cum D[c]EKLP al omn[vid] | παρ αυτω et. Petr (ante ουκ εστ.) Bas etc ... 31. 37. al[10] syr[p mg] Cyp[325] εν αυτω ... D*FG d e f g m[110] fu demid Pelag Sedul παρα (FG add τω) θεω ... Clem plane non add

10. του λοιπου cum ℵ*AB 17. 73. 118. Euthal[cod] Cyr[ador] (nescio locum) Procop[nicoph 2,62] Dam ... ς Τι το λοιπον cum ℵ[c]DEFGKLP al plur Chr Thdrt Thphyl Oec. Dedimus sine αδελφοι μου cum ℵ*BDE 17. d e m[95] arm aeth[utr] (Cyr[ador]) Dam ad h. l. et[parall 610] Lcif[249] Hier ... ς (Gb[0]) add αδελφοι μου cum ℵ[c]KLP al pler syr[utr] cop go Chr[193] Thphyl al; item αδελφοι omisso μου cum (A post ενδυναμ. pon) FG 47. 71. 109. f g vg Euthal[cod] Thdrt Ambrst al | ενδυναμουσθε: B 17. Or(vid)[cat 213] δυναμουσθε | ℵ* (non item[c] nec[ut vid A]) 91. εν τω κυριω. Cf huc Hier[7,660]: „Scio in Graeco pro *virtute fortitudinem* positam, id est ισχυν, quia *virtus* apud eos αρετη appellàtur. Sed haec apud nos consuetudo est scripturarum, ut indifferenter ισχυν et αρετην *virtutem* nominent.“

11. ενδυσασθε: FG add υμασ, item *induite vos* f g m[95] vg go Or[int 2,181. 471] al (Ambrst *induimini vos*) | προσ το: DEFG Dam[parall 610] εισ το | υμασ στηναι: DE στην. υμ. | στηναι (et. Clem[486] Or[cat eor 311]): K αντιστηναι, item Or[1,768] μηδεν δε δυνασθαι προσ τουσ ενδυσαμενουσ τ. πανοπλιαν του θεου και αναλαβοντασ ισχυν προσ το αντιστηναι προσ τασ μεθοδειασ etc | μεθοδιασ cum ℵAB*D*FGKL 37. al mu Euthal[cod] (passim et. editum ut Antioch[1163] cat[nicoph 1,630]) ... ς Ln μεθοδειασ cum B[3]D[c]P al plu. Ceterum apud Latinos perquam varie vertitur: d *remedium*, Lcif[249] *remedia*, e f g m[95] vg *insidias*, Tert[marc 5,18] *machinationes*, vg[ms] ap Ln Hier *versutias*, Zeno[2,43] *nequitias*. Liberrime Ambrst πρ. τ. μεθ. τ. διαβολ. vertit *adversus nationes*; in eis vero quae subiungit respondere vdtr *omnia machinamenta diaboli*.

12. ημιν cum ℵAD[c]EKLP al pler vg cop syr[p] arm Ign[intpol 232] (Eph[13]) Clem[557. 702] Or[1,768. 2,810] et[3,319. 528] et[cat 216. 217] et[int 1,141. 2,66. 292] ac saep Eus[prae 550] et[mcell 135] et[ps 264] et[esa 486] et[mai 106] Meth[787] Did[manich 313] (Gall[6]) Ephr[2,148] (ημων) Ath[648] et[871] Antioch[1211] al mu Tert[marc 5,18] Cyp[83] Amb[saepe] (et[ps 36] habet *quia non est nobis pale* etc, additque „in Latt plerisque *colluctatio* reperitur, in Graecis omnibus παλη scribitur; παλη enim Graecorum, *lucta* est Latinorum“: atque *lucta* ap ipsum Amb[bis], alibi *luctatio*, alibi *colluctatio*) al mu ... Gb' Ln

πρὸσ τὰσ ἐξουσίασ, πρὸσ τοὺσ κοσμοκράτορασ τοῦ σκότουσ τούτου,
πρὸσ τὰ πνευματικὰ τῆσ πονηρίασ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ. 13 *διὰ*
τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 *στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-*
δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆσ δικαιοσύνησ, 15 *καὶ ὑποδησάμενοι* 1 Thes 5, 8
τοὺσ πόδασ ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆσ εἰρήνησ, 16 *ἐν πᾶ-*

υμιν cum BD*FG 52. 115. 120. 17[loct] a[scr] c[scr] d e f g m[95] go syr[sch] aeth Lcif[249. 250] Ambrst | *σαρκα*: 37. -*καν* | *προσ τασ αρχασ, προσ τασ εξουσιασ*: d e m[95] Cyp[93] Lcif[249. 250] Hil[331] *adversus* (*contra*) *potestates* (ita ut *πρ. τ. αρχασ* non expressum sit) ... D[gr]E[gr] f (g) vg Amb[ps 1] et[ps 118] Ambrst al *πρ. τ. αρχ. και* (Or[1,257] Eus[ps 264] add *τασ*) *εξουσιασ*, *advers. principes* (*principatus* Amb Ambrst) *et* (g om) *potestates* | *του σκοτουσ* sine *του αιωνοσ* cum ℵ*ABD*FG 17. 67** 80. d e f g m[95] vg go cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Clem[558] et[712] Or[1,257. 307] et[prov] (Notit[120] Mai[53]) et[int 1,141] ac[saep] Eus[praep 550 cdd] et[dem 434] et[eclo 105] et[ps 99. 264. 346] et[esa 438] et[mai 106] Ath[648] (sed[cod 1] add *τ. αιω.*) al mu (Ign[intpol 332] et Antioch[1311] om et. *τουτου* quod sequitur) Tert[ieiun 17] Cyp[93] Lcif[bis] Ambrst al ...... ϛ (= Gb Sz) add *του αιωνοσ* cum ℵ[ca] (non item[cb]) D[c]EKLP al pler syr[p c.*] Or[1,768 ed delar] (non[edd ante delar]) Did[manich 313] (ap Gall[6]) Ath[cod 1] Macar[hom 21] (Gall[7,86]) Chr Euthal[cod] Thdrt al (Ephr[2,148] *του αιωνοσ τουτου* omisso *του σκοτουσ*)

13. *αναλαβετε*: D[gr*] *αναβαλετε* | *κατεργασαμενοι* (corrupte F et G): A *κατεργασμενοι*. Apud Latinos sic invenitur: *et* (e add *in*) *omnibus operis* d e, *et in omnibus perfecti* f g (sub *aut* habet *omnia* pro *in omnib.*) vg[cle] fu demid tol Lcif[249] Ambrst, *et omnibus perfecti* am, *et omnibus perfectis* cod[1] ap Ln, *et omnibus effectis* Victorin, *universa operati* Hier, *et cum omnia perfeceritis* Cyp[93]. Cum f g vg etc facit etiam m[95], sed post *et in omnibus perfecti* pergit *estote, praecincti* etc. Denique Lc[brug]: „et in omnibus perfecti stare. *Non facile scribas sublata praepositione* in, *ablativos absolute positos:* omnibus perfectis, *ut nonnulli libri*."

13. 14. *στηναι.* [14] *στητε ουν* et. Or[cat 217] Eus[mai 206] et (*λεγων· στητε ουν*) [ps 348] Dam[parall 610] al Hier[7,676. 678] etc (et. Or[int 2,143] et[alib] *state ergo*) ... D*F[gr]G d e Cyp[93] *στητε*, *stetis*, item g *stare t stetis*. Similiter Lcif [249] Victorin Ambrst *stare* omissis *στητε ουν*.

14. *περιζωσαμενοι*: D*FG Náz[niceph 1,660] Chr[4,26] *περιεζωσμενοι* (errant circa D* Wetst et Treg; correxit[o] -*ζωσαμενοι*, *ε* ante *ζ* per incuriam non deleto)

16. *εν πασιν* cum ℵBP 17. 26. 31. 34. 37. 80. 118. 213. 8[pe] cat[txt] d e f g m[95] vg cop syr[p] aeth Meth[epiph 586] (contra Gall[3,787] ex Photio[234] *επι* hausit) Naz (ut ante) Cyr[hr 78] Cyp[329] Lcif[249] Victorin al ... ϛ Ti *επι πασιν* cum ADEFGKL al pler syr[sch] arm go Ephr[3,335] (Meth[787] vide ante) Chr[205] et[4,26] Euthal[cod] Cyr[ador 106] et[zach 776] Thdrt Antioch

σιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
1 Th 5, 8 τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περι-
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
τος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
τες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
Col 4, 3 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός
Col 4, 4 μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με
λαλῆσαι.

[1211] Dam ad h. l. et[parall 610] Or[int 2,477] Hier (hi[2] *super omnia*) Ambrst (*super his omnibus*) al | θυρεον ut ℵB etc ... ADEFGKLP al -ραιον | δυνησεσθε: D*FG δυνασθαι, item d e f g m[96] vg Victorin Hier etc *in quo possitis* | τα πεπυρωμενα (Clem[90] πεπυρακτωμενα) cum ℵAD[c]EK LP al omn[vid] Clem[90] Or[2,126] et [4,406] et[allb] Dial[816] Meth[epiph 566] Ephr [3,385] Bas[1,304] Cyr[hr 78] Euthal[cod] Cyr[ador 1011] et[zach 778] al mu ... Ln om τα cum BD*FG

17. δεξασθε (AD[c]EKLP 17. al plu -σθαι) ... D*F[gr]G d e g m[96] Cyp[96] (sed[339] habet *assumere*) Lcif[249] Victorin al om, hinc Gb[o]

18. εις αυτο: D*FG εις αυτον, g *in illum*, m[96] *in ipsum*, d e *in illo*, f vg *in ipso*. Scripsimus sine additam cum ℵABD*FG 17. 31. cat[txt] d e f g m vg syr[utr] cop aeth go Bas[eth 277] Chr[307] Euthal[cod] Dam[parall 465] atque et.[paris] Victorin (*in ipso*) Hier (*in ipso*) Ambrst (*in ipsum*) etc ... ς (Gb[oo]) add τουτο cum D[c]EKLP al pler arm Ephr[3,385] et[344] Chr[308] Thdrt Antioch[1211] Dam ad h. l. | αγρυπνουντες (31. Euthal[cod] επαγρυπν.): DEFG d e f g go syr[sch] ar[e] Bas[eth 277] Victorin add παντοτε | εν παση: D* add τη | προσκαρτερησει και: D*F[gr]G d e g Victorin om; item 112. om και δεησει | περι: D*E*FG 37. 47. 73. 80. syr[p txt] Thdrt υπερ. Latini *pro me* | περι παντων των (FG om) αγιων: Dam[paris] περι τε αυτων των αγι.

19. μοι: ℵ* d e f (non g) vg Victorin Ambrst Hier al pon post δοθη | δοθη cum ℵABDEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) δοθειη cum minusc vix mu | γνωρισαι: 37. λαλησαι | του ευαγγελιου cum ℵADEK LP al omn[vid] d e f vg syr[utr] cop basm rell Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier Ambrst al ... BF[gr]G g Victorin om, item Tert[marc 5,18] „*ob libertatem praedicationis constantiam manifestandi sacramenti in apertione oris*, quam ibi expostulare a deo mandabat" etc. Atque hinc Ln [του ευαγγ.]

20. υπερ: P περι | εν αυτω: ℵ post παρρησιασωμαι pon ... B αυτο | παρρησιασωμαι (DE παρησι-, ut v. 19 F παρησια) ... FGP 47* 62. 114. 118. 122. al[2 scr] Euthal[cod] παρρησιασομαι

21 *Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖσ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα* Col 4, 7-8
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ
ἐν κυρίῳ, 22 *ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε*
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.

23 *Εἰρήνη τοῖσ ἀδελφοῖσ καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεωσ ἀπὸ θεοῦ*
πατρὸσ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 *ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν*
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

---

21. *και υμεισ* ante *ειδητε* cum ℵADEFGP al^{10} d e f g vg^{cle} (et. am** fu demid etc; am* *ut autem et sciatis vos*, Victorin *ut autem vos et sciatis*) go (*ut vos sciatis*) Euthal^{cod} Thdrt Pelag ... ς Ti post *ειδητε* cum B KL al pler (17. om *και υμ.*) syr^{utr} basm (cop *ut autem sciatis etiam*) arm aeth Chr Dam Hier Ambrst | *ειδητε*: ℵAD*F^{gr}GP al Dam *ιδητε*, item g *videatis t sciatis* | *παντα*: L *ταυτα* ... D*F^{gr}G d e g syr^{sch} arc Victorin om; Ambrst *plene* (*plene notum faciet vobis*) | *γνωρισει υμιν* cum ℵBDEFGP 17. 37. 116. 120. d e f (hi *notum faciet vobis*, f *nota* etc, g praetermisit *γνωρισει*) fu al^{lachm} (hi ut f; similiter am tol al Hier *nota vobis faciet*, Victorin *notum vobis faciet*) syr^{sch} cop basm (*exponet omnia vobis*) arm go Euthal^{cod} Ambrst (ut d). In ℵ vero sic: ante *γνωρισει* scriptum est υ, sed ab ipso* statim notatum; ℵ^{c} vero ex eo fecit *υμιν*, tamen ipse rursus delevit (*υμιν* quod sequitur intactum mansit) ... ς Ti *υμιν γνωρισει* cum AKL al pler vg^{cle} (*vobis nota faciet*, et. demid) syr^{p} Chr Thdrt Dam al | *διακονοσ* et. ℵ^{a} ... ℵ* om (115. om *αδελφοσ*)

22. D* *επενψα*, ut solet | *παρακαλεση*: F*LP al^{2scr} *-λεσει* . . 17. *-λεσητε*

23. *αγαπη*: A *ελεοσ* | *πατροσ*: fu Ambrst add *nostro*. Cf Lc^{brug}: „*Non addas pronomen* nostro". | *ιησου χριστου*: 37. 238. om $\overline{χυ}$

24. *αγαπωντων τον* (G *αγαπων τον*): F om *τον* | *ιησουν χριστον*: 17. 238. basm om *χριστ.* | *εν αφθαρσια* sine *αμην* cum ℵ*ABFG 17. 73. f g am* tol basm arm aeth^{ro} Euthal^{cod}. Nec magis add Or^{cat224} nec Chr^{cat225} nec Chr ad finem com ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DE KLP al pler vg^{cle} am** fu demid al syr^{utr} cop go aeth^{pp} Chr^{218} Thdrt al Victorin Ambrst

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

2 Co 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ καὶ Τιμόθεοσ δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖσ*
Act 16, 12 etc *ἁγίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν Φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ*

Subscriptio: ℵAB 17. 135. al basm *προσ εφεσιουσ* ... D *προσ εφεσιου[σ* suppl**] pergens versu sequente *προσ κολοσσαεισ* (inveniuntur haec exeunte pagina, videnturque propter spatii penuriam omissa *επληρωθη* et *αρχεται*). E vero *προσ εφεσιουσ επληρωθη· αρχεται προσ κολοσσαεισ*, FG *ετελεσθη επιστολη προσ εφεσιουσ αρχεται προσ φιλιππησιουσ* (F* *-πεσ-*). Similiter d *ad ephesios explicit* (** add *missa a roma per tytioum*) *incipit ad philippenses*; f g *expl. epistola ad ephesios incipit ad philippenses*; item am fu al *expl. ad ephesios incipit* (am al add *epistula*) *ad philippenses*. Cf et. go *ad ephesios explicit* (initium epistulae ad Philipp. periit) ... B**P *προσ εφεσιουσ εγραφη απο ρωμησ*, K 12. 37. 44. 47. 80. al plu *πρ. εφεσ. εγρ. απ. ρωμ. δια τυχικου*, L *εγραφη η επιστ. αυτη η προσ εφεσιουσ απο ρωμησ δια τυχικου* ... ς (= Gb Sz) *προσ εφεσιουσ εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου*. Tuentur *απο ρωμησ* B**KL al plu Euthal^{cod} d** syr^{utr} cop al (non item go aeth) Chr Thdrt Euthal al. Iidem praeter B** addunt *δια τυχικου*. Praeterea KLP al plu adnotant *στιχοι* (*στιχων*) *τιβ'* cum Euthalio; 7. *σπβ'*. Item Euthal numerat *αναγνωσεισ β'*, *κεφαλαια ι'*, *μαρτυριαι ς'*. B a capitulo ο' ad οε' pergit; am fu capp 31 habent.

* *προσ φιλιππησιουσ* cum ℵABK 1. 3. 17. 37. (*-ππισιουσ*) 47. 118. 123. al mu cop, go *ad filippisios* ... DEFG *αρχεται προσ φιλιππησιουσ* (DE *-πηνσιουσ*). Vide vg^{edd} ad finem epistulae ad Eph ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστυλη προσ φιλιππισιουσ*, P *του παναγιου παυλου επιστολη προσ φιλιππισιαυσ*, 115. 116. 121. al *πρ. φιλιππ. επιστολη*, 122. al *παυλου αποστολου πρ. φιλιππ. επιστολη καθολικη*, 120. al *η πρ. φιλιππ. επιστολη*. Similiter al ... ς *η προσ τουσ φιλιππησιουσ επιστολη*, ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ φιλιππησιουσ επιστολη*, Gb Sz *παυλου επιστολη προσ φιλιππ.*

I. 1. *δουλοι*: 8^{pe} (nisi errat conlator, ut de E erravit) *δουλοσ*, item 34. | transponens *και τιμοθ.* post $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ | *χριστου ιησου* cum ℵBDE 109. d e cop basm ... ς *ιησ. χριστ.* cum (latet A) FGKLP al pler f g vg syr^{utr} arm aeth Chr^{223} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst | 17. om *πασιν τ. αγι. εν χρι. ιησου*. Item 115. om *τοισ ουσιν εν φιλιππ.* | *σὺν ἐπισκόποισ* ... B^{3}D^{c}KK al mu Chr Euthal^{cod} Thphyl Cassiod$^{complex 71}$ (*salutat coepiscopos*) *συνεπισκοποισ*. Quam in rem cf Thdor^{mop} (cat^{223}): *προσεκτέον ὅτι τὸ „σὺν ἐπισκόποισ“ λέγει, οὐχ ὥσ τινεσ ἐνόμισαν ὥσπερ ἡμεῖσ συμπρεσβυτέροισ γράφειν εἰώθαμεν· οὐ γὰρ πρὸσ τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον εἶπεν τὸ „σύν“, ἵνα ᾖ συνεπισκόποισ ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸσ τὸ

καὶ διακόνοισ. 2 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν* Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν* 4 *πάν-* Ro 1, 8
τοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ τὴν δέησιν
ποιούμενοσ 5 *ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτησ*
ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν, 6 *πεποιθὼσ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενοσ*
ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρασ Χριστοῦ Ἰησοῦ,
7 *καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ*
τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ, ἔν τε τοῖσ δεσμοῖσ μου καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούσ μου τῆσ χά-
ριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ. 8 *μάρτυσ γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ* Ro 1, 9
πάντασ ὑμᾶσ ἐν σπλάγχνοισ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 *καὶ τοῦτο προσ-*

„*πᾶσιν τοῖσ ἐν φιλιππ. ἁγίοισ*", *σὺν τοῖσ αὐτόθι ἐπισκόποισ τε καὶ διακόνοισ.*

3. *ευχαριστω τω θε.* (cat^{lxt} *κυριω*) *μου* cum ℵABD^{c}E**KLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop basm rell ... D*E*FG d e f g Ambrst Cassiod (ut ante) *εγω μεν ευχαριστω τω κυριω ημων* | *επι παση τη* (DE om) *μνεια* ... G g *επι* (in) *παση δεησι μου* (sed *δεη. μου* punctis improbata) *τη μνιαν* (sic, g *memoria*), F *επι παση τη μνιαν* (sic)

4. *παντοτε* usq *παντων υμων*: K om | *εν παση*: ℵ* (non item^{c}) 31. 37. 80. c^{scr} add *τη* | *την δεησιν*: FG g praem *και* ... L 28. 31. 47. 67. 113. 115. 177. c^{scr} k^{scr} syr^{p} basm aeth Thphyl add *μου*

5. *της πρωτης* cum ℵABP 37. k^{scr} Euthal^{cod} ... ς Ti om *της* cum DEFG KL al pler Chr Thdrt Dam al | Ln$^{ed\ min}$ ad finem non interpg

6. *αχρι* cum ℵB a^{scr*} Euthal^{cod} (et A *αχρι ης*) ... ς Ti *αχρις* cum DEF GKLP al pler Chr Thdrt Dam al | *χριστ. ιησου* cum BDEL 1. 4. 72. 74. 91. 108* 113. 122. 219. 13^{lect} al$^{4\ scr}$ al d e f vg (et. am* fu tol) Aug$^{gr\ et\ arbl}$ Ambrst al ... ς *ιησου χριστ.* cum ℵAFGKP al plu am** demid syr^{utr} cop basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt (Dam om *ιης.*)

7. *δικαιον εμοι*: 37. 73. 116. *εμ. δικ.* | *τουτο*: L *του* | *εν τη καρδια*: K syr^{sch} cop basm aeth add *μου* | *και εν τη απολ.* cum ℵBD$^{b\ et\ c}$EKLP al plu (12 i. e. omnes ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam, item d e f g vg ... ς (= Gb + Sz) om *εν*, Ln [*εν*], cum AD*FG al vix mu vg^{ms} lachm Thphyl | *συνκοιν-* cum ℵAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln *συγκ-* cum B^{c}K^{sil}LP al certe pler | *μου της χαριτος* (Ambrst *quoniam omnes mihi participes gaudii estis*): DEFG d e f g vg *της χαρ. μου*, 39. 43. 52. k^{scr} l^{scr} al^{5} Euthal^{cod} Thphyl *μοι της χαρ.*

8. *γαρ μου* cum ℵABKLP etc ... DEFG (et. ℵ^{instaurator} ut^{vid}) 39. 80. 106. 213. 238. Chr Euthal^{cod} *γαρ μοι*, item *testis enim mihi* it vg etc. Dedimus autem sine *εστιν* cum ℵ*BF^{gr}G 17. 67** cat^{lxt} d e g syr^{sch} aeth utr Thdor$^{mop\ cat\ 233}$ Chr$^{cod\ mosc}$ ... ς (Gb^{o}) add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵ^{c}AD^{gr}E^{gr}KLP al pler f vg syr^{p} cop basm Chr^{montf} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al | *ο θεος*: F^{gr}G g *ο κυριος* | DEFG *σπλανχνοις*

εὔχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
Ro 2, 18 *ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,* 10 *εἰσ τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τὰ δια-*
φέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖσ καὶ ἀπρόσκοποι εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ,
11 *πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνησ τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,*
εἰσ δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 *Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ*
μᾶλλον εἰσ προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 *ὥστε τοὺσ*
δεσμούσ μου φανεροὺσ ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, 14 *καὶ τοὺσ πλείονασ τῶν ἀδελφῶν ἐν*
κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισσοτέρωσ τολμᾶν ἀφόβωσ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 *τινὲσ μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,*
τινὲσ δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 *οἱ μὲν ἐξ*

| *χριστου ιησου* cum ℵABD*EGP 17. 37. 73. 116. 118. 145. 178. d e g am fu demid sah syr^{p} arm Bas$^{eth\,297\,cdd\,2}$ Chr$^{cod\,mosc}$ Dam^{com} ... ς (= Gb Sz, sed Gb') $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. FKL al pler f vg^{cle} tol harl cop syr^{sch} Chr^{montf} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} Ambrst al ... D^{c} basm aeth om *ιησου*

9. *ετι*: 37. om, nec exprim f vg cop sah basm al Ambrst al | P om *και μαλλον* | *περισσευη* cum ℵAK**L al pler Clem^{347} Bas$^{eth\,297}$ Chr Thdrt Dam al, item K*P al pauci *περισσευει* et FG *περισσευοι* ... Ln Ti *περισσευση* cum BDE 37. k^{scr}, item Euthal^{cod} *περισσευσει*

10. *υμασ* et. Clem^{347} etc ... ℵ* (non item^{c}) 37. om | *χριστου*: FG f g add *ιησου*

11. *καρπον δικ. τον* (B 116. 122. om) *δια* cum ℵABDEFGKL al plus^{25} it vg (sed vide post) sah basm aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *καρπων δικ. των* cum P al plu fu^{vict} al^{lachm} syr^{utr} cop arm Bas^{eth} Chr Thphyl | *ιησου χριστου*: 37. am fu demid *χρι. ιησου* ... syr^{p} praem c.* *fidem* | *θεου*: D^{gr*} *χριστου*, harl* *eius*, F^{gr}G g *μοι* ... 112. om

12. D* *γειγνωσκειν*, D^{c}E *γιγνωσκειν* (FG *Εινωσκειν*) | *τα*: F^{gr}G^{gr} syr$^{p\,mg}$ arm *το*

13. *εν* (ℵ* 80. add *τω*, non ℵ^{c}) *χριστω γενεσθαι* (ℵ* *γεγονεναι*, non item^{c} nec$^{vi\,a}$) cum ℵABKLP al omn^{vid} d e etc Clem^{572} al Ambrst ... D^{gr}E^{gr} FG f g vg arm Thphyl *γενεσθ. εν χριστω*, Chr$^{com\,236}$ *γενεσθ. τουσ εν χρι.* ... a^{scr*} Euthal^{cod} Dam om *εν χρι.*

14. *μου*: D^{gr*} *μοι* | L om *περισσοτερωσ* usque *τον χρι. κηρυσσουσιν* (v. 15) | *τον λογ. του θεου* cum ℵABD*E*P al plus^{25} d e f vg go syr^{sch} (et^{p} *τ. θε.* c.*) sah cop basm arm aeth Clem^{572} Chr$^{11,462\,cod}$ et ^{463} Euthal^{cod} Ambrst; sed ex his D*E* d e *του θεου* post *λαλειν* pon, 48. 72. f^{scr} ante *λογον* ... F^{gr}G g *τον λογον κυριου* ... ς Ti nil nisi *τον λογον* cum D^{c}E**K al plu syr$^{p\,txt}$ Chr^{235} et $^{1,705.\,2,194.\,617}$ et ^{3,265} et $^{11,462\,montf}$ Thdrt Dam al

15. *τινεσ μεν και*: ℵ^{c} 17. 34. syr^{p} arm aeth om *και* | *κηρυσσουσιν* et. ℵ^{a} ... ℵ* *κηρυσσειν*

ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ δὲ
ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν
ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε
προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ
χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γάρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή-

16. 17. οι μεν εξ αγαπης usq κειμαι, [17] οι δε εξ εριθειας usq τ. δεσμοις μου cum ℵABD*EFGP 17. 23. 37. 44. 47. 73. 80. 137. 179. 219. k^scr d e f g vg go sah cop basm arm aeth (syr^sch sed om verba οι μεν εξ αγαπης) Bas^eth 302 Euthal^cod Tert^marc 5,20 (*alii per invidiam et contentionem, quidam vero et per sermonis existimationem, plerique ex dilectione, nonnulli ex aemulatione, iam aliqui et ex simulatione*) Victorin (omnino sic: *prima [I] causa est de malignitate, propter invidiam et contemptionem – postrema [IV] etiam est et ipsa de malo, ut quidam per contumaciam Christum pronunciant – At vero vel duplex causa de bono sic se habet, quod quidam [II] per bonam voluntatem Christum pronunciant, quidam [III] ex charitate – ad primam respondit haec quae secunda est – tertia autem quae de bonis causa est, contraria est illi quae postrema est de malis.*) Ambrst al ...... ς (= Gb Sz) οι μεν εξ εριθειας usq δεσμοις μου, [17] οι δε εξ αγαπης usq κειμαι cum D^bet c K (item L, sed una cum περισσοτερως usque κηρυσσουσιν [vide ante] om etiam οι μεν εξ εριθειας usq δεσμοις μου) al plu syr^p Chr^236 Thdrt Dam | εριθειας ut ℵAB^3KP al plu ... B* ερειθιας, DEFG 114. e^scr al εριθιας, ut et. editum Bas^eth | τον χριστ. cum ℵ*ADEKP al omn^vi Bas^eth 302 Chr Euthal^cod Thdrt Dam ... ℵ^ca(non item^cb)BFG Chr^cod om τον, hinc Ln [τον] | F^gr G^gr 37* b^scr* καταγγελουσιν | εγειρειν (Gb'') cum ℵAB D*FG 17. 31. 39. 73. (item D^bP Euthal^cod επεγειρειν) it vg sah cop basm arm aeth Antioch^1114 Ambrst al ... ς επιφερειν cum D^cEKL al pler (syr^utr *ut addant*) Chr Thdrt Dam al (Thphyl^ms προσφερ.)

18. πλην οτι cum ℵAFGP 17. c^scr al plus^10 cat^txt g sah basm (cop οτι πλην) Ath^528 ex^codd 4 Euthal^cod Cyr^fid 123 Thphyl^ms. Item B Ath^cod 1 et^edd οτι ... ς Ti πλην cum DEKL al pler (d e f vg etc) syr^utr arm aeth go Chr Thdrt Dam ... d e f vg Victorin Aug^ioh 11 et^46 al *dum*, Ambrst *dum tamen*, Cyp^133 *verum tamen*, g *dum omni modo quia* (*quid enim dum omni modo quia omni modo* sic) | αληθεια: D^cE 37. 80. 116. praem εν. In ℵ est ειτεεαληθεια. | καταγγελλεται (G* -γγελεται): cf huc Chr^236: οὐκ εἶπε· καταγγελλέσθω, νομοθετῶν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ συμβαῖνον ἀπήγγειλε, δεύτερον δέ, εἰ καὶ νομοθετῶν ἔλεγεν, οὐδὲ οὕτω τὰς αἱρέσεις εἰσῆγεν. Item cat^239: οὐκ εἶπε· καταγγελλέσθω, ὥς τινες οἴονται, λέγοντες ὅτι τὰς αἱρέσεις εἰσάγει, ἀλλὰ καταγγέλλεται, quibus adduntur verba Chrysostomi. Item Oec: πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν παρεποίησαν τὴν γραφὴν ὡς ἔχουσαν· χριστὸς καταγγελλέσθω. Eus vero^const 2,58: μονονουχὶ τῷ φάντι παραπλησίως εἰπὼν ἂν καὶ αὐτός· εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χριστὸς καταγγελλέσθω | F χαιρησομαι | εν τουτω: LP ἐν τοῦτο

19. γαρ cum ℵADEFGKLP al pler d e f g m^10 vg syr^utr cop arm etc .. B 37. 61. 116. o^scr sah δε ... basm aeth om | μοι αποβησεται: P

σεται εἰσ σωτηρίαν διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ
πνεύματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 *κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλ-*
πίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡσ
πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε
διὰ ζωῆσ εἴτε διὰ θανάτου. 21 *Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸσ καὶ τὸ*
ἀποθανεῖν κέρδοσ. 22 *εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ*
ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 *συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο,*
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ

αποβ. μοι | *ιησου χριστου* et. m[10] vg syr[utr] sah cop basm arm aeth Ath[523] al Ambrst al ... DEFG d e f g go Victorin *χριστου ιησου*

20. *αποκαραδοκιαν*: FG 18. 44. 123. h[scr] Ath[523 edd 3] *καραδοκιαν* | *ουδενι*: FG f g add *υμων* | G[gr*] *εν παρρησ. παση* | Ln *χριστοῦ* [20] *κατὰ τ. ἀπ. κ. ἐλπ. μου, ὅτι*

21. *χριστοσ*: FG[gr] d e f vg go add *εστιν*. Confirmant autem lectionem *χριστοσ* etiam Clem[541] Or[int 2,461] Cyp[230. 347] Hil[314] Victorin Ambrst al mu ... Gb' *χρηστον* c. ar[p] („*quia bonum apud me ut vivam*"). Eiusdem lectionis testem addit „Gregor[dial bis] (et[lat] et[gr])". Quod unde habeat nescio, vidi vero in ed. Par. 1705. ll. plur. ut dial[2,3. 3,17] et[gr] et[lat] confirmatum *χριστοσ*.

22. *ει δε* et. Or[int 2,131] ... D[gr*] 109. *ει τε* ... Ir[int 307] *si igitur*, Ambrst *si ergo*, Victorin *quodsi* | *εργου* et. Clem[541]: FG it vg rell Ir[int 307] Or[int 2,131] Victorin Ambrst al add *εστιν* | *και τι*: Clem[541] afferens vv. 20—24 *και* ante *τουτο* pon | *αιρησομαι*: B *-σωμαι*

23. *δε* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg (et. am fu omn[lachm], item harl sed pro seq *ex* habet *et*) go syr[p] aeth sah (basm cop arm om) Chr Euthal[cod] Dam al Or[int 1,105] et[4,597] Victorin Ambrst al; Clem[541] *τε* ... ς (= Gb Sz) *γαρ* cum minusc demid tol hal syr[sch] Or[int 2,131] Thdrt | *εισ το αναλυσαι* et. Clem ... DEFG *το αναλ.* (omisso *εισ*), ut Latini *concupiscentiam (desiderium) habens dissolvi*, item Antioch[1240] *αναλ.* (omisso *εισ το*). Libere Or[2,320] *εχει γαρ και ουτοσ επιθυμιαν του αναλυσαι κ. συν χρ. ειναι, πολλω μαλλ. κρεισσον* | *πολλω* et. Clem[541] Or[1,72. 2,320] et[int 2,131] et[alib] Bas[regg 237] etc ... D*F[gr]G d e Victorin *ποσω*, g *quanto magis t multo magis* | *γαρ* cum ℵ[a]ABC 6. 10. 17. 31. 39. 47. 67[**] f[scr] 8[pe] cop Clem[541] Or[1,72] et[int 2,131. 4,597] Euthal[cod] Ambrst Aug[doct chr 3], ubi ita disserit: „Incertum est utrum *ex duobus concupiscentiam habens*, an *compellor autem ex duobus*, ut illud adiungatur *concupiscentiam habens dissolvi et esse cum Christo*. Sed quoniam ita sequitur: *multo enim magis optimum*, apparet eum eius optimi dicere se habere concupiscentiam, ut cum ex duobus compellatur, alterius tamen habeat concupiscentiam, alterius necessitatem: concupiscentiam scilicet esse cum Christo, necessitatem manere in carne. Quae ambiguitas uno consequenti verbo diiudicatur, quod positum est *enim*: quam particulam qui abstulerunt interpretes, illa potius sententia ducti sunt, ut non solum

γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιό-
τερον δι' ὑμᾶσ. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ πα-
ραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ,
26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ
τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.
27 Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε,
ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν,
ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων,
ἥτισ ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ, ὑμῶν δὲ σωτηρίασ, καὶ τοῦτο

---

compelli ex duobus, sed etiam duorum habere concupiscentiam videretur." ...... ς (non item ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{oo} γαρ) om cum ℵ*DEFG KLP al longe plu f vg (item d e g, vide ante) go syr^{utr} basm arm aeth (Or^{2,820} vide supra) Chr Thdrt Dam al (Bas$^{regg\ 287}$ probandi vim non habet) Victorin (*quanto* pro *multo*)

24. επιμενειν et. Clem^{541} Or^{1,73} et^{2,820} et^{4,19} etc (109. συνεπιμενειν) ... B Or$^{cat\ cor\ 146}$ Petr$^{alex\ can\ 10}$ Chr$^{com\ 254}$ Euthal^{cod} Cyr$^{loh\ 262}$ al cat^{243} επιμειναι (Euthal^{cod} -μέναι) | τη σαρκι cum ℵACP c^{scr} k^{scr} o^{scr} 8^{pe} al^{10} Clem^{541} Or^{1,73} et^{2,820} et^{4,19} et$^{cat\ cor}$ Petr^{alex} Chr$^{com\ 254}$ Cyr^{loh} cat^{243} ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem εν cum BDEFGKL al longe plu Thdrt Dam Thphyl Oec, item *permanere in carne* it vg etc | LP al αναγκαιωτερον

25. παραμενω (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 20. 31. 67** 80. 8^{pe} arm Euthal cod ... ς Ti συμπαραμενω cum D^{c}EKLP al pler Chr^{diserte} Thdrt Dam Thphyl Oec. Sic enim Chr^{254}: εἰ γὰρ ἀναγκαῖον τοῦτό ἐστι, πάντωσ ἔτι (ed^{montf} ὅτι) μενῶ, καὶ οὐχ ἁπλῶσ μενῶ, ἀλλὰ μεθ' ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστι τό· καὶ συμπαραμενῶ, τουτέστιν ὄψομαι ὑμᾶσ. Latini *permanebo omnibus vobis.* | τησ πιστεωσ et. ℵ^{c} ... ℵ* add υμων

26. περισσευη: P 122. -σευει ... DE 38. 74. 114. περισσευση | εν χριστω ιησου: FG f g post εν εμοι pon

27. του ευαγγελιου: G τω ευαγγελιω, F το ευαγγελιο. Respicit huc Polyc^{5} οτι εαν πολιτευσωμεθα αξιωσ αυτου, και συμβασιλευσομεν αυτω. | του χριστου et. ℵ^{a} ... ℵ* arm^{edd} om, D* om του | ακουω (ειτε απων om ℵ*, suppl^{a}) cum ℵ*BD*P 47. 57. al^{6} ... ς Ti ακουσω cum ℵ^{a}ACD^{c}EFGKL al pler Chr^{255} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Latini (*audiam*) nil definiunt

28. πτυρομενοι: 17. πτοουμενοι | εστιν αυτοισ cum ℵABCD*FG 17. 61. 177. 178. (ητισ αυτοισ ενδ. o^{scr}) d e f g am fu tol go arm; item om μεν vg^{cle} demid (hi^{2} *illis est*) cop basm syr^{sch} (*indicium perditionis eorum* pro ητισ εστιν etc) Euthal^{cod} Ambrst Pelag. Accedunt ordini verborum εστιν αυτοισ, sed addunt μεν D^{c}EP 47. al Chr^{256} Thphyl ... ς (= Gb Sz, sed Gb') αυτοισ μεν εστιν cum KL al plu syr^{p} Thdrt Dam | υμων δε cum ℵABC^{2}P 17. 31. 39. 47. d e (hi^{2} *quae est illis* -

ἀπὸ θεοῦ· 29 *ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ*
εἰσ αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 *τὸν αὐ-*
τὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II.

1 *Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά-*
πησ, εἴ τισ κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
3, 16 2 *πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά-*

---

vestrae autem salutis) arm syr[p] et (pariter antea *αυτων*)[sch] Euthal[cod] Chr[cod mosc] Aug[1 cont 2 ep pel] (ut d e); item Cyr[fid 123] *ημων δε* ... ς *υμιν δε* cum D[c]EKL al pler f vg cop basm go aeth Chr[ed] Thdrt al Ambrst al; item C*D[gr*]F[gr]G 78. g Dam Victorin *ημιν δε* | Ln (*ἤτισ* usque *ὑπ. αὐτοῦ πάσχειν*), [30]*τὸν αὐτὸν*

29. *υμιν* et. Clem[604] Or[4,349] et[cat rom 34] et[int 4,528] etc ... A 35. 71. *ημιν*. Cf et. Ps-Iust[resp orthod 96] *ἡμῖν, φησίν, ἐχαρίσθη οὐ μόνον τὸ εἰσ αὐτὸν πιστεύειν* etc. | *το* pri (1. 121. *τα*) et. Ps-Iust[resp orthod] Clem Or etc ... FG 3. 68** (sic) 73. 120. arm om. Cf it vg: *quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut* (g om) *etiam pro illo patiamini.*

30. *οιον*: D*FG d e f g Ambrst al (non item Tert[scorp 13]: *eundem*, inquit, *agonem habentes, quem in me vidistis et nunc auditis*) add *και*, item C* post *ειδετε* | *ειδετε* (Gb'') cum ℵAB*CD*E* 17. al plu Chr Thdrt Dam ... ς (= Sz) *ιδετε* cum B[c]D[c]E**FGKLP al certe permu Clem[604] Euthal[cod] Antioch[1151] Thphyl Oec

II. 1. *ει τισ ουν*: Euthal[cod] *ει τι ουν* | *τι*: Gb'' *τισ* cum D*(et D[nov]) 1. 17. 46. 73. 137. al[12], item (sequente *παραμυθια*) Thdrt Thphyl | *τισ* ante *σπλαγχνα* cum ℵABCDEFGKLP al plus[50] (8 ap Scri, rell[5] *τι*) Chr[mosc] Euthal[cod] Dam Oec ... 4. 18. 37. 46. 72. 74. al fere[10] *τι*, 109. Thdrt[cod] *τε* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *τινα* cum minusc vix mu, sed etiam ut editi sunt Clem[604] Chr[163] Thdrt Thphyl. Apud Latinos (d e f g m[16] vg[clo] demid Victorin Ambrst al) *si qua viscera*, sed am fu tol *si quid viscera*, cod[lachm] *si quis viscera* :: soloecismum *ει τισ σπλαγχνα* tanta cum constantia servatum esse ab antiquis testibus, nec ab ipsis correctoribus, cuiusmodi ℵBCD experti sunt, mutatum, mirum est illud quidem ac probat ipsis Graecis auribus tolerabilem visum esse. Accedit quod in libros suos fideliter plures patres transtulisse videntur, quorum auctoritas minime eo frangitur quod apud alios ut Clem ad legem grammaticam correctum legitur *τινα*. Quae quum ita sint, ipsis nobis servandum erit *τισ*, nisi malumus grammatici quam editoris partes agere. | D*FG *σπλανχνα*

πην ἔχοντεσ, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντεσ, 3 *μηδὲν κατ' ἐριθείαν*
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλουσ ἡγούμε-
νοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν, 4 *μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντεσ,* 1 Co 10, 24
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 *τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν*

---

2. *συνψυχοι* cum AB*CD*FG ... ς Ln *συμψ-* cum ℵB[c]D[c]EKLP al certe pler | *το εν φρονουντ.* (d e g m[16] Hil[461] Ambrst *unum sentientes*, item Victorin „*eandem dilectionem exerceatis unanimes, unum sentientes, nihil per contentionem neque per inanem gloriam*") c. ℵ*BDFGKLP al pler d e g syr[utr] arm aeth Clem[604] Bas[regg 477] etc ... ℵ*AC 17. 73. f vg go (cop?) Euthal[cod] *το αυτο φρον.* (*id ipsum sentientes*). Cf Chr[263] *ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, φησί, μᾶλλον δὲ ἵνα τὸ ἓν φρονῆτε. τοῦτο γὰρ προϊὼν ἐδήλωσεν εἰπών· τὸ ἓν φρονοῦντεσ, ὃ τοῦ „τὸ αὐτὸ" μεῖζόν ἐστι.*

3. *κατ εριθ.* cum ℵBCD*FGLP 17. etc ... ς Ti *κατα εριθ.* cum AD[c]EK[sil] al sat mu[vid] (Ln errat de testib) | *εριθειαν* ut ℵAB[c]D[c]ELP etc ... D* al *εριθιαν*, B*FG *εριιθιαν* | *μηδε* cum ℵABC 17. 31. 37. 116. d e m[16] vg cop arm aeth Euthal[cod] Victorin Aug[serm 144] Ambrst al ... ς *ἢ* cum D[gr]E[gr]FGKLP al pler f g syr[utr] go Bas[eth 266. 281] Chr Thdrt Dam, item Hil[461] *sive per* | *κατα* sec cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 116. (49. *και κατα*, 7. 123. *η κατα*) d e m[16] vg cop syr[utr] arm Euthal[cod] Victorin Hil[461] Ambrst Aug[serm] ... ς om cum ℵ[c]DEFGKLP al pler f g go Bas[eth] Chr Thdrt Dam | *ηγουμενοι*: D[gr*](et[nov])K 46. 71. 80. 109. 219. Dam[paris] *προηγουμ.* | *υπερεχοντασ*: B praem *τουσ* ... DEFG *-χοντεσ*

4. *εαυτων*: C** (nisi potius ipsius* est) syr[sch] go Ephr[291] Thphyl *εαυτου* | *εκαστοι* pri cum ABFG 17. 116. f g m[61] (et[16] ubi corrigendum *singuli* pro *singula*) vg (*non quae sua sunt singuli considerantes*) Bas regg[380] sec loc Euthal[cod] Amb[offic 3,3] al ... ς *εκαστοσ* cum ℵCDEKLP al pler d e go syr[utr] Bas[eth 281] et[regg 380] pri loc cod Ephr[291] Chr Thdrt Dam ad h. l. et[paris] Hil[462] Victorin Ambrst al (hi *unusquisque* vel *quisque* pro *singuli*) ... cop arm Bas[regg 380] ed (pri loc) om | *σκοπουντεσ* cum ℵABCDEFGP al fere[15] d e f g m vg go arm Bas[eth 281] et[regg 380] bis Euthal[cod] Dam[paris] al Hil[462] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *σκοπειτε* cum L al plu Chr Thdrt Dam ... K 73. syr[utr] Ephr[291] Thphyl Victorin *σκοπειτω* | *αλλα και* et. aun fu Aug[serm 144] Promiss[2,1] go cop syr[utr] Bas eth[280] et[regg 381] bis etc ... D*FGK 61. o[scr] d e f g m vg[cle] demid tol al lachm aeth Victorin Ambrst al om *και* | *τα*: D[c]EK al[35] Oec *το* ... D*FG al mu (4 ap Scri) add *των* (Ephr[291] Thphyl *του ετερου*) | *εκαστοι* sec cum ℵABC[vid]D[gr]E[gr]P 17. 31. 47. 177. 178. cop Bas[eth 281] et[regg 380] bis Euthal[cod] Cyr[thes 194. 371] (et. Cyr[act 60] sed inepte *εκαστοι τουτο φρονεισθω*, et[fid 108] *εκαστοσ τουτο φρονεισθω*) Victorin Aug[serm 144] ... ς *εκαστοσ* cum KL al pler d (e delet? certe sic vdtr ap Sab non recte testantem d omittere) go syr[utr] arm Chr Thdrt Dam ... FG f g m[16] et[61] vg aeth Ambrst al om, hinc Gb[o]. Praeterea ℵ*AC 17. al Cyr thes bis ad seqq trahunt (et. Cyr[ioh 119. 185] *τουτο φρονειτω εκαστοσ εν υμιν* etc), non item Bas[ter] nec (qui verbis *τουτο* etc non praeponunt *εκαστ.*) Or[1,518] Eus[marc 94] Ath[330] Did[tri 363] Euthal[cod] Marc[mon 62. 73] (Gall[5]) al, nec magis Hil[324] Victorin Ambrst al. Contra eam con-

Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 *ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγή-*
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 *ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου*
Ro 8, 3 *λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενοσ καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ*
ὡσ ἄνθρωποσ, 8 *ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι*
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 *διὸ καὶ ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερ-*
ύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 *ἵνα*
Is 45, 23 Ro 14, 11 *ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων*

---

iunctionem est etiam eorum testium auctoritas qui *φρονεισθω* et qui *γαρ* praebent.

5. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. k[scr] cop arm aeth ar[e] Euthal[cod], nec magis add Or[1,518] ac rell qui non una afferunt quae praecedunt (Did[tri 363] *τουτο δη λογιζεσθω* etc) ... ς (Gb[oo]) Ti add *γαρ* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler d e f g m[5] go syr[p] (*et hoc* syr[sch]) Chr Thdrt Dam al Hil[824] Victorin ad h. l. et[cont ari 4,33] Ambrst al | *φρονειτε* (Gb') cum ℵABC*DEFG 17. 67** d e f g m[5] vg syr[utr] Euthal[cod] Cyr[thes 194. 371] et[alibi] (rursus alibi ut[ioh 119. 185. 959] *φρονειτω εκαστοσ εν υμιν* vel *υμων*) Hil[824. 1362] Victorin Ambrst al; cf et. Marc[mon 73] (Gall[9]) *φρονεισθε* (sed idem[62] *φρονεισθω*). Pergunt autem d e syr[sch] *quod et Christus Iesus* ... ς Ti *φρονεισθω* cum C[3]KLP al pler cop arm go Or[1,518] Eus[mcell 94] Ath[850] Bas[regg 455] Chr[268. 269] Thdrt ad h. l. et[4,41. 1295] et[alibi] (et. ap Gall[9,407]) Thdot[anc 436. 457] (Gall[9]) Dam al (Did[tri] *λογιζεσθω*, vide ante) | *εν υμιν*: B aeth Or[1,518 edd] ante[delar] *εν ημιν*

6. D* *αρπαχμον* | *το ειναι* et. Or[1,518. 641] et[3,661] et[4,37 alibi] Eus[hist 5,2,2. 8,10,2] et[dem 258. 279] et[mcell 25. 29. 75] Bas[regg 339. 472] Ath[350] Epiph[614] al mu ... FG 109. Eus([mcell 101] fluct lectio) et[ps 550] Did[tri 74. 363] (non item[42. 83]) om *το*

7. *αλλα* cum ℵBFG al pauc ... ς *αλλ* cum ACDEK[sil]LP al pler Sethiani[hipp 318] Or[1,518 alib] Eus[hist 8,10,2] et[alib] Epiph[614] Euthal[cod] Cyr[thes 98] etc | L[ed min] *γενόμενοσ.* [8] *καὶ* (item certe *γενόμενοσ, καὶ* ς Wtst etc). Versum 6 et 7 usq *λαβων* habent et. Sethiani[hipp 318]. | *ανθρωπων* et. Or[int 3,440. 838] Cyp[290] Ambrst al[gr] et[lat] plu ... Or[1,513. 641] Cyp[317] Hil[44. 1058] *ανθρωπου* (Victorin et *hominis* et *hominum* habet)

8. *μεχρι* (et. Or[1,513] et[saep] Eus[dem 224. 495. 507] et[saep] Cyr[ador 496] al plur): D*(et[nov])FG *αχρι* | *σταυρου* et. Or[1,513. 641] et[saep] Eus[dem] et[mcell] et[ps] et[eclo] Cyr[ador] etc ... ℵ *του σταυρ.*

9. *το ονομα* cum ℵABC 17. Hipp (ap Lag[137]) Dion[alex] ad Paul[samqu 7] Eus[dem 186] et[ecl 74. 224] Cyr[ioh 959] Procop[esa 445. 554. 721] ... ς Ti om *το* cum DEFGKLP al pler arm Thdot[clem 969] Or[1,513] et[2,549] et[prov] (Notit[113], Mai[46]) Eus[ps 69. 198. 400] Ath[348. 350. 740] Epiph[761] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 267. 882] et[thes 127. 194] et[fid 108] Thdrt Procl[652] (Gall[9]) Dam al | *το υπερ παν*: F[gr]G[gr] praem *εισ*

10. *ιησου* (et. ℵ[c]): ℵ* 47. 73. 114. 115. 118. al syr[p] c.* aeth Or[2,496] (non item[1,786. 3,242. 244]) Chr[287] sem (non[281]) Cyr[ioh 950] Marc[mon 62] add *χριστου* | *ινα* et *καμψη* cum ℵABCDEFGKL al pler Ir[48] (ex Epiph) Clem

καὶ καταχθονίων, 11 *καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύ-
ριοσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.*
12 *Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡσ
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ* Eph 6, 5
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 *θεὸσ γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν
ὑπὲρ τῆσ εὐδοκίασ.* 14 *πάντα ποιεῖτε χωρὶσ γογγυσμῶν καὶ δια-* 1 Pe 1, 9
λογισμῶν, 15 *ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
ἄμωμα μέσον γενεᾶσ σκολιᾶσ καὶ διεστραμμένησ, ἐν οἷσ φαίνεσθε*

---

[417] et Thdot[clem 969] Or[2,549] et[4,144] et[cat luc 86] Eus[praep 74] Ath[850] Euthal cod Chr[281. 287] Cyr[ioh 959] et[fid 108] Thdrt etc ... P al aliq (8 ap Scri) *ινα - καμψει.* Huc non valent tot patrum loci ubi verba apostoli mutata oratione afferuntur, ut Or[1,268] *καὶ ὁρῶντι ὅτι ἐν τῷ - κάμψει,* Eus[ps 648] *ὅτε πᾶν - κάμψει* etc.

11. *εξομολογησεται* cum ACDEFGKLP al plus[35] Or[2,549] et[4,145] et[cat luc 86] Ath[850 cdd 3] Chr[288] Euthal[cod] (rursus ea tantum testimonia huc valent quae etiam *ινα* etc continent) ... ς Ln (errans circa D) *εξομολογησηται* cum ℵB al plu Ir[48] Clem[417] et Thdot[clem 969] Eus[praep 74] Ath[850 ed] Chr[281] Cyr[ioh 959] et[fid 108] Thdrt | *οτι κυριοσ ιησουσ χριστοσ* et. Clem [417] Or[1,786. 2,549] et[3,242. 4,144] et[cat luc 86] et[int 2,961] Eus[ecl 27. 74] et[esa 149] Ath[850] Cyr[ioh 959] etc Cyp[290. 317] Ambrst al ... F[gr]G g m[5] Or[int 1,58] Eus ps[648] Did[tri 363] Novat[305] (Gall[3]) Hil[177. 189. 324] ac[saep] *οτι κυρ. ιησουσ* (omisso *χρι.*) ... K *οτι χριστοσ κυριοσ,* Thdot[clem 969] libere *οτι κυριοσ τησ δοξησ ιησ. χριστ. σωτηρ,* Victorin *quod Iesus Chri. dominus noster*

12. *αγαπητοι:* A lectionaria aliq demid *αδελφοι* | *ωσ* et. it vg (et. am fu demid etc) syr[p]: B 3. 17. 38. 48. 72. 178. hal harl** syr[sch] cop arm aeth Chr[294 cod] Ambrst al om | *εν τη παρουσια:* ℵ[c]F[gr]G d e g fu al[lachm] om *εν* | *νυν:* DEFG d e f g vg arm Victorin Ambrst al post *πολλ. μαλλον* pon ... 4. 38. 115. Chr[com 294] Thphyl om | *εν τη απουσια μου:* F[gr]G g om (f sub ÷ habet)

13. *θεοσ* sine articulo cum ℵABCD*FGKP 17. al pauc Eus[luc] (ap Mai[162]) Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[oo]) praem *ο* cum D[b et c]EL al pler Chr Thdrt al | *ενεργων:* 17. post *εν υμιν* pon ... A add *δυναμεισ* | *ευδοκιασ:* C aeth add *αυτου*

14. *και διαλογισμων:* K 48. 71. om

15. *γενησθε* cum ℵBCD[c]E**KLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] Phil[carp 784] (Gall[9]) Cyr[thes 284] Thdrt Antioch[1076] Dam al ... Ln *ητε* cum AD*E* FG it vg Cyp[309] Or[int 2,323] Victorin Ambrst al | *αμεμπτ. κ. ακερ.:* 17. *ακερ. κ. αμ.* | *αμωμα* cum ℵABC 17. 23. Clem[310] Victorin[graece] (*- non eritis maculati, inquit Latinus. Graecus tamen ita posuit: αμωμα τεκνα, id est filii sine vituperatione.*) Cyr[thes 284] ... ς Ti *αμωμητα* cum DEFG KLP al pler Chr[294] Phil[carp] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *μεσον* (Gb″) cum ℵABCD*FGP 17. 23. 31. 67** 73. Clem Euthal[cod] ... ς *εν μεσω*

ὡσ φωστῆρεσ ἐν κόσμῳ, 16 *λόγον ζωῆσ ἐπέχοντεσ, εἰσ καύχημα*
Ga 2, 2 1 Ti 4, 16 *ἐμοὶ εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰσ κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰσ κενὸν*
ἐκοπίασα. 17 *ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ*
τῆσ πίστεωσ ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 *τὸ δὲ*
3, 1. 4, 4 *αὐτὸ καὶ ὑμεῖσ χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι.*
19 *Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέωσ πέμψαι ὑμῖν,*
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺσ τὰ περὶ ὑμῶν. 20 *οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-*
ψυχον, ὅστισ γνησίωσ τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 *οἱ πάντεσ γὰρ*
τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 *τὴν δὲ δοκιμὴν*
1 Ti 1, 2 *αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡσ πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰσ τὸ*
εὐαγγέλιον. 23 *τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡσ ἂν ἀφίδω τὰ*

---

cum D$^{b et c}$EKL al pler Chr Phil^{carp} Thdrt Dam al | *εν κοσμω* et. Ir$^{gr\ 222}$ Clem etc Cyp^{12} Victorin Ambrst al ... FG *εν τω κοσμω τουτω*, g *in mundo hoc*, d e f m^{101} Or$^{int\ 2,222}$ Chrom$^{matth\ 339}$ (Gall^{8}) *in hoc mundo*

16. *επεχοντεσ* (ℵ^{a}): ℵ* *εχοντεσ* | *καυχημα*: DE *καυχησιν* | *ημεραν* et. f ... FG^{gr} *ημερασ* | *ουδε*: B *ουδ*

17. *αλλα* cum A^{vi}BD*FG ... ς *αλλ* cum ℵCD$^{b?et c}$EK^{sil}LP al certe pler Euthal^{cod} etc | *ει και*: FG *και ει*, f g vg etc *et si*. Sic vero d (nec aliter e): *Sct et liberi* (sic) *supra sacrificium et servitutem fidei vestrae gaudeo* | *συνχαιρω* cum ℵ^{a}(om* *και συνχ.*)B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum AB^{c}D^{c}EK^{sil}L al certe pler

18. *το δε αυτο* cum ℵBP 17. Chr$^{302\ sem}$ (Chr$^{303\ sem}$ Antioch^{1119} *το αυτο δε*) ... ς Ln Ti *το δ' αυτο* cum ACDEFGK^{sil}L al pler | *συνχαιρετε* cum B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum ℵAB^{c}D^{c}EKL al certe pler

19. *εν κυριω* cum ℵABD^{c}EKLP al pler f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} Ambrst al; sed fu* al^{lachm} Victorin *in domino Iesu Christo* ... Ln *εν χριστω* cum CD*FG 88. 71. 74. d e g cop | *υμιν*: D* (E* sed corrupte) 8^{pe} *προσ υμασ*, item *ad vos* it vg | *ευψυχω*: A *εκψ*.

20. *περι*: L *υπερ* | *υμων*: D^{gr*} *ημων*

21. *ου τα* sine *του* cum ℵABCDEFGKLP al plu (7 ap Scri) Clem^{604} etc ... ς (= Gb Sz) add *του* cum minusc mu Chr$^{303\ txt}$ (non$^{304\ com}$) Thdrt | *χριστου ιησου* (Gb') cum BL al pler (omn ap Scri) fu demid al^{lachm} cop syr^{p} aeth^{ro} Chr$^{303\ txt}$ Thdrt Thphyl ... Gb Sz Ln *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGP 17. 39. 47. 115. 177. al aliq it vg^{cle} am tol harl syr^{sch} arm Clem^{604} Chr$^{304\ com}$ Euthal^{cod} Dam Victorin Ambrst al ... K aeth^{pp} Cyp^{307} *χριστου* tantum

22. *εισ το ευαγγελιον* ... C *εν τοισ δεσμοισ του ευαγγελιου*

23. *πεμψαι* (D* ut solet *πενψαι*, etiam v. 25) .. K *εκπεμψαι* | *αφιδω* cum ℵAB*D*FG 17. Euthal^{cod} (*αφειδω*) ... ς *απιδω* cum B^{3}C(*απειδω*)

περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆσ· 24 *πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸσ ταχέωσ ἐλεύσομαι.*

25 *Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆσ χρείασ μου, πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ,* 26 *ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντασ ὑμᾶσ καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν.* 27 *καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸσ ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.*
28 *σπουδαιοτέρωσ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντεσ αὐτὸν πάλιν*

D^c E K^sil L P al pler Chr Thdrt Dam al | *εξαυτησ*: d e *ex ipsa*, g *ex ipso* (legitur igitur *quae circa me sunt ex ipsa* vel *ipso*). Contra vg Victorin etc *spero me mittere mox*; eadem etiam f habet, sed postea *quae circa me sunt ex ipso*. Similiter et. syr^p vertit *ex ipsa*, additque c. ob. *hora*.

24. *οτι και αυτοσ*: ℵ^a add *εγω* | *ταχεωσ ελευσομαι* (FG g *ελευσ. ταχ.*, item *veniam ad vos cito* f vg cop) sine additam cum ℵ^c B D E F G K L al pler d e g syr^p arm aeth go Euthal^cod Thdrt Dam Victorin ... ℵ* A C P 23. 39. 49. 57. 70. 115. 120. 122. f vg cop syr^sch Chr^805 Thphyl Ambrst al add *προσ υμασ*

25. *και συνεργον*: D* d e Victorin Ambrst Pacian^ep1 (Gall^7,259) om | *συνστρατ-* cum A C D E F G (et. ℵ ad Philem 2, item Euthal^cod) ... ς *συστρ-* cum ℵ B K L P al certe pler

26. *παντασ υμασ* (B *υμ. πα.*) sine additam cum ℵ^c B F G K L P al plu f g vg go Chr^806 Thdrt Victorin (*quia desiderans et concupiscens erat omnium vestrum*. Item subiungit *quia desiderat vos et concupiscit vos omnes*) Ambrst al ... ℵ* A C D E al^85 fere d e syr^utr cop arm aeth Euthal cod Dam Thphyl Cassiod^compl 73 add *ιδειν*, hinc add Ln [*ιδειν*] | *οτι ησθενησεν*: D* E* F G it vg *αυτον ησθενηκεναι* (d e vg *illum infirmatum*, f *illum infirmari*, g *illum t eum infirmatum t infirmari*. Victorin *esse infirmum*, Ambrst *illum infirmatum fuisse*.) In C omnia inde ab *οτι ησθενησεν* usq *ο θε. ηλεησ. αυτον* rescripta a C**, sed ipsa a C** reposita magnam partem latent.

27. *θανατω* cum ℵ* A C D E F G K L al pler etc ... ℵ^c B P 29. 31. 44. 73. 80. 115. 1^scr Chr^806 Euthal^cod *θανατου* | *αλλα* cum ℵ A D D E 17. al^8 scr al (Dam *αλλα θεοσ*) ... ς *αλλ* cum F G K^sil L P al pler^vi Chr etc | *ηλεησ.* (37. Phot *ελεη.*) *αυτον* cum ℵ A B C** D E F G P 17. 37. 57. 69. 73. 116. it vg syr^utr arm Euthal^cod Phot^manich 2,8 (Wolf^1,176) Victorin Ambrst al ... ς *αυτ. ηλεησ.* cum K L al pler go Chr^806 Thdrt Dam | *ουκ*: D* *ουχ* | *επι λυπην* cum ℵ A B C D E F G L P al plu (8 ap Scri) Chr^odd Euthal cod Dam ... ς (= Gb Sz) *επι λυπη* al sat mu (8 ap Scri) Chr^montf Thdrt Phot^manich | *σχω*: D* E F G 1. 23. 44. 46. *εχω* (E *εχῶ*)

28. *σπουδαιοτερωσ* (P *-τεροσ*): D* F G *-τερον* | *ουν* (go *nunc*): F^gr G 17.

χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ
μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ
τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευσάμενος τῇ
1 Co 16, 17 ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

III.

2, 18 4, 4 1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς

---

g δε | επεμψα (D* επενψα) αυτον: 2. 17. syr[sch] add προς υμας | χαρητε: P χαρειτε ... F χαρηται

29. προσδεχεσθε: ℵ[c]A 67** 73. 80. προσδεξασθε. Praeterea inepte, ut tol alia, FG πρους δε εχεσθαι, g *ad vero excipite*, f *excipite itaque* (sed super προς δε etiam *at vero*) | ουν: 17. om

30. χριστου cum BFG 73. 80.; ς του χριστου cum DEKL al pler Chr[307 txt] (et[308 com] του θεου) Thdrt Dam. Item *Christi* d e f g vg go syr[sch] Victorin Ambrst al ... ℵAP 17. 31. 47. (57. praem του) cop syr[p] arm aeth Euthal[cod] κυριου ... Ti Gb′ om plane cum C :: pro χριστου facile substituebatur κυριου, quemadmodum 1 Co 15, 58. 16, 10 το εργον του κυριου legitur nec fluctuat. Facile vero etiam ΧΥ vel ΚΥ omittebatur, hinc non cautum videtur cum solo C το εργον sine additamento dare. | μεχρι: DEFG εως | παραβολευσαμενος cum ℵABDEFG 177. 178. 179. al[vi]: quam scripturam confirmat, quod d e g praebent, *parabolatus de anima sua* ... ς (= Gb Sz) Ti παραβουλευσαμενος cum CKLP al pler (et. cat[266]) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Vertunt f vg aeth[utr] *tradens animam suam*, Ambrst *in interitum tradens animam suam*, Victorin *exponens in incertum* etc, syr[utr] *spernens*, cop *postponens*, go *obliviscens*. Explicant Thdrt τοῦ κινδύνου καταφρονήσας, Chr[308] αὐτὸς παρεβουλεύσατο καὶ ἐξέδωκεν ἑαυτόν, Thphyl παρεβουλεύσατο, τουτέστιν ἐπέρριψεν ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ. Hesych exponit εἰς θάνατον ἑαυτὸν ἐκδούς. Cf et. Bas[regg 482]: πῶς ἄν τις προμηθείη καὶ πρὸς κινδύνους ὑπὲρ τῆς ἐντολῆς καὶ κυρίου παραβουλεύεσθαι (ita certe ed[garn]). Derivatum est haud dubie παραβολεύεσθαι a παράβολος („audax, confidens, temerarius periclitator“), de quo cf Steph. Thes. Fluctuat autem lectio etiam alibi inter παραβολευ. et παραβουλ., ut in fragmento Eusebii apud Dam[parall 561], pluribus locis Chrysostomi ut[11,564], etiam apud Hesychium. Habet hoc Pauli loco utraque scriptura quo defendatur, sed potior auctoritas antiquissimorum codicum id quod recepimus commendat. | τη ψυχη: FG d e f g vg go syr[sch] cop aeth Victorin Ambrst al add αυτου | αναπληρωση: B 36. 43. 44. 47. 109. 122. al fere[10] (3 ap Scri) πληρωση ... ℵ 17. 114. 116. d[scr] αναπληρωσει | προς με cum ℵ[c]ABCDKFGKLP al longe plu Chr[308 montf] Thdrt Dam ... ℵ* 31. 45. 47. 120. b[scr] c[scr] o[scr] al Chr[edd mosc] πρ. εμε

III. 1. τα αυτα cum ℵ[c]ABCDEKL al omn[vid] Chr Euthal[cod] Procop[esa 650]

κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 *ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ*
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 *καί-*
περ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-
θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 *περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους* Ro 11, 1
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-

Thdrt Dam etc; item *eadem* it vg etc ... ℵ*FGP ταυτα (ταὐτὰ?), item *ista* cop | *γραφ. υμιν*: 47. 120. 179. 238. cop om *υμιν* | *ασφαλες*: A*[vid] 23. 31. 37. 73. 80. 109. 219* 238. al plus[20] Procop[esa 659] Dam praem *το*

3. *θεου* (Gb′) cum ℵ*ABCD[c]EFGKL al[70] cdd[gr] ap Aug et ap Amb (vide post) g vg[cod] (ap Gb) cdd[lat] ap Aug cop syr[p mg] Eus[ps 449] Ath[883] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[2,1047 cod] Dam al. Sic autem Aug[trin 1,13] (8,758): „*Nos enim sumus circumcisio, spiritui dei servientes*, quod est in Graeco *λατρευοντες*. Plures enim codices etiam Latini sic habent: *qui spiritui dei servimus*, Graeci autem omnes aut paene omnes. In nonnullis autem exemplaribus Latinis invenimus non *spiritui dei servimus*, sed *spiritu deo servimus*. Sed qui in hoc errant et auctoritati graviori cedere detrectant" etc. Item Aug[cont 2 epp pelag 3] (10,462): „- *qui spiritu deo servimus*, vel sicut nonnulli codd. habent: *qui spiritui deo* vel *spiritui dei servimus*". Item Aug[serm 169] „- *qui spiritui dei servimus*. Scio plerosque codices habere: *qui spiritu deo servimus*. Quantum autem inspicere potuimus, plures Graeci hoc habent: *qui spiritui dei servimus*". Rursus sic Amb[spir 2,6] „- *qui spiritui dei servimus* - Quod si quis de Latinorum codicum varietate contendit, quorum aliquos perfidi falsaverunt, Graecos inspiciat codices et advertat quia ibi scriptum est *οι πνευματι θεου λατρευοντες*, quod interpretatur Latinus: *qui spiritui dei servimus*": Cf etiam Sedul ad h. l. ...... ς (= Sz) *θεω* cum ℵ[c]D*P al mu d e f m[61] vg go syr[sch et p txt] arm aeth Chr[316. 317. 318] (*οι πνευματι θεω λατρευοντες, τουτεστιν οι πνευματικως λατρευοντες*) Thdrt[2,1047 ed] al Or[int 2,63. 290 et 3,337 et 4,487. 489] Victorin Ambrst al | *και ουκ εν σαρκι*: D[gr]E[gr] *και ου σαρκι*

4. *και εν σαρκι* (Victorin *quamquam ego habeam etiam in carne fiduciam*, vg *quamquam ego habeam confidentiam et in carne*, demid *quamquam et ego hab. conf. in carne*, atque etiam vg[ms] ap Ln om *et* ante *in carne*. Cf Le[brug] „*Non est transferenda coniunctio* et *ex fine in principium*".): D*E*FG 4. 30. 73. 74. a[scr] n[scr] o[scr] d e f g om *και*. In C post *καιπερ εγω εχων πεποιθησιν* rasura incipit, in qua C[3] reposuit *τοιαυτην εχων εν κυριω*. | *ει τις*: FG f g fu Lcif[196] add *δε* | *αλλος*: F[gr]G[gr] 37. al pauc *αλλως* ... DEFG 73. 74. a[scr] it vg go syr[p] Victorin al ante *δοκει* pon ... 46. 109. syr[sch] ar[e] Bas[regg 349] Lcif Ambrst om

5. *περιτομῇ*: ς[e] 1624. 1633. ς al (non Wtst nec Gb Sz) *περιτομή*, ut et. Eus[ps 359] et alibi ediderunt. Nec aliter cdd[pler] ap Scri. | *βενιαμειν* cum ℵABL 37* 47. go Euthal[cod]. Similiter FGKP al[2 scri] cop *βενιαμην* ... ς *βενιαμιν* cum DE al pler | *νομον*: FG praem *τον*

Ga 1, 13 s ρισαῖοσ, 6 κατὰ ζῆλοσ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην
τὴν ἐν νόμῳ γενόμενοσ ἄμεμπτοσ. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα
ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆσ γνώσεωσ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα
ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δι-
καιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεωσ Χριστοῦ, τὴν ἐκ
θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν

---

6. ζηλοσ cum א*ABD*FG ... ϛ ζηλον cum אcDbetcEKLP al omnvid Baseth 265 Euthalcod etc | την εκκλησιαν: D*FG om την ... FG 122. f g vg armedd mg etedd amat const Augserm 169 Ambrst add θεου (122. του θεου)

7. ατινα cum א*AG 17. d e g Euthalcod Cyrador 58 (totum locum affert) et562 etact 48 Lcif198 (affert vv. 4—11) Ambps 118 (1,1068 etluc sed sine praegressis). Etiam Victorinvid ... Ln praem [αλλα], ϛ Ti αλλα cum BD*, αλλ(ϛ) c. אcDcEF(αλλι τινα)KLP al pler Didtri 2 Baseth 265 Chr Thdrt Dam. Item sed f vg go syrutr cop arm Augserm 169 al. | ην μοι cum אADgrEgrFgrGKLP al pler g go cop syrutr Didtri 2 Baseth 265 Chr Euthal cod Cyrador 58. 140. 562 al mu (et. Damparis) Victorin ... Ln μοι ην cum B 7. 55. 128. 238. al2 scr d e f vg catcom Thdrt2,74. 2,207 et ad h. l. Lcif198 al | δια τον (ksor al pauc Damparis om) χριστον: catoxon ad Mc 10, 24 δια των χρηστων. Cf supra ad 1, 21.

8. μενουνγε cum אAP 17. 37. kscr oscr al sat mu cop Didtri 3 Basregg 349 cod Euthalcod Thdrt 2,74 Cyrador 58. 140. 562 etfid 71 Damparis Thphyl ... Gb Sz Ln Ti μεν ουν cum BDEFGKL al50 Baseth 265 etbapt 628. 648. 664 etregg 349 ed Chr Thdrt2,207 et ad h. l. Dam ad h. l. Oec ... arm aeth non exprim | και ηγουμαι et. אc Didtri 3 Baseth 265 etregg 349 etc ... א* 80. f vgcle fu demid allachm (non am tol) go cop aeth Cyrador 58 et fid 71 Lcif198 al om και | χριστου ιησου: Ln praem του cum B Thdrt ... AKP al plus12 f vg go syrsch aethpp Didtri 3 Baseth 265 (non item regg 349) Chr325 Euthalcod Cyrador 141 etc ιησου χριστου | μου: AP 8pe demid harl* syrp arm aeth Didtri 3 Baseth 265 etregg 349 (non itembapt 648. 664) Cyrador 58. 141. 562 al Lcif al ημων | ηγουμαι σκυβαλα sine ειναι cum א*BD*FG 17. d e f g vg cop syrsch arm aeth Serapmanich 61 (Gall5) Damparis (Or1,387 et 2,452 libere huc respicit sed hac in re non probat) Orint 2,471 Lcif198 Victorin al ... ϛ (Gb°) Ti add ειναι cum אcADcEKLP al pler syrp go Didtri 3 Baseth etregg etbapt Chr325 Euthal cod Cyrador ter al mu Augserm 169 etalib :: ειναι post ζημιαν tantum non fluct

9. εμην: א* (none) post δικαιοσυνην pon ... L 61. oscr om | εκ (L 73. cscr 115. Chr325. 328 add του) νομου: 17. εν νομω | επι τη πιστει: D* E* εν πιστει, item it vg etc in fide ... syrsch are non exprim. Praeterea ista verba passim cum seqq coniunguntur, ut LP al permu syrp Baseth 265 etbapt 648. 664 Chr328 (επι τη πιστει, φησι, του γνωναι αυτον) etc, non item Lcif Victorin Ambrst al.

δύναμιν τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, Ga 6, 7
συμμορφιζόμενοσ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἴπωσ καταντήσω εἰσ
τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα-
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί,

---

10. αναστασεωσ et. ℵ[c] ... ℵ* γνωσεωσ, 3. πιστεωσ | αυτου prim: D[gr*] om | κοινωνιαν cum ℵ*AB ... ς Ti την κοι. cum DEFGKLP al omn[vid] Bas[2,150] Chr Euthal[cod] Thdrt etc | παθηματων cum ℵ*B ... ς Ln Ti των παθημ. cum ℵ[c]ADEFGKLP al omn[vid] etc | συνμορφ- cum ℵ(* et[c]) D* ... B* συμορφ., ς Ln Ti συμμορφ- cum AB[corr]D[c]EKLP etc ... FG συνφορτ- (vide post) | συνμορφιζομενοσ (Gb'') cum ℵ*ABD*P 17. 67** 71. (113** συμμορφαζομ.) Or[1,438] codd Bas[2,150] Euthal[cod] (item huc respicit Macar[hom 10] ap Gall[7,88] - συμμορφιζομενη τω θανατω αυτου) ... ς συμμορφουμενοσ cum ℵ[c]D[c]EKL al pler Or[edd] Bas[spir sa 28] Chr Thdrt al ... FG συνφορτειζομενοσ, item cooneratus d e g go Lcif[196] (idem latere vdtr in scriptura codicis claro m ap Ir[int 309] cnihonoratus: cumhonoratus? Editum est conformis, sed codd al[2] cooperatus et[1] commemoratus), Victorin particeps oneris (pergens mortis eius)

11. την εκ νεκρ. (Gb') cum ℵABDEP 17. 31. 71. 73. 80. 137. 213. d e f g vg (Latini quae est ex [a] mortuis) go syr[utr] Bas[spir sa 28] Chr Euthal cod Dam Ir[int 309] Or[int 4,459] Tert[res carn 23] Lcif[196] etc. Praeterea F[gr] G[gr] των εκ νεκρ. ... ς (= Sz) των νεκρ. cum KL al pler (g sub aut) arm cop Thdrt Thphyl

12. ουχ: F ουκ | ελαβον et. Clem[129] Eus[ps 103] al mu Tert[res carn 23] Or[int 4,459. 675] Victorin Hil[245] etc ... D*EFG d e f g Ir[int 228] Ambrst auct sing cleric add η ηδη δεδικαιωμαι (FG[2] δικαιωμαι, G* δικαιομαι. Sed in G g iam τετελειωμαι scriptum erat, quo signis improbato substitutum δικ.) ... go pro τετελειωμ. substituit δεδικ. | διωκ. δε ει sine και cum ℵ*D*E*FG 39. 112. d e f g Macar[142] (Gall[7]) Tert[res carn 23] Or int[4,459] Hil[51. 239. 245] Victorin Ambrst al mu, nec magis και exprim syr[sch] cop arm aeth go ... ς Ln Ti add και cum ℵ[c]ABD[c]E**KLP al pler syr[p] Clem[129] Eus[ps 103] Marc[mon 47] (Gall[8]) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam | εφ ω και (και ℵ[a], ℵ* per incuriam ει) cum ℵABD[b et c]E**KLP al pler d e f vg syr[p] Clem Chr Macar[142] Euthal[cod] rell Or[int 4,459] Hil Victorin Ambrst rell ... D[gr*]E[gr]F[gr]G 67** (nisi forte ad και post δε ει spectat) 74. g Tert[res carn] om και | κατελημφθην cum ℵAB*D*FG ... ς κατεληφθην (L al -λειφθ-) cum B[c]D[c]EKLP etc | χριστου ιησου cum ℵAP 47. 73. 80. 109. 115. 120. 178. 238. c[scr] f[scr] al vg syr[p mg] cop arm Chr[330] Ambrst Aug[serm 169] al; item ς (= Gb Sz, sed Gb') του χρι. ιησ. cum KL al plu Thdrt al ... 74. 112. a[scr] f syr[sch] aeth[pp] Euthal[cod] Chr[331] ιησου χριστου, 108. syr[p txt] του κυριου ιησου ... Gb Sz Ln Ti χριστου cum BD*E*FG 17. 179. d e g go aeth[ro] Clem[129] Marc[mon 47] Mac[142] (Gall[7]) Or[int 4,459] Tert[res carn 23] Victorin Hil[245] al; item D[c]E** Marc[mon 36] Dam του χριστου

ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω
ἐπιλανθανόμενοσ, τοῖσ δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοσ, κατὰ σκοπὸν
διώκω εἰσ τὸ βραβεῖον τῆσ ἄνω κλήσεωσ τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρωσ φρο-
νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸσ ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰσ ὃ ἐφθά-
Ga 6, 16 σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

---

13. εγω: DG[r*] om | P εμαυτω | ουπω cum ℵADG[r*]P 17. 23* 31. 47. 73. 80. al fere[25] cop syr[p] c.* (* ad πω pertinet) aeth Clem[129] Bas[ps 572] et regg[487] Euthal[cod] Chr[334 sem] (et[sem] ουδεπω) Thdrt Chron[441] Antioch[1102] Dam ad h. l. et[parall 634] al Ambrst Hier[pelag 1] ... ς Ln Ti ου cum BD[c]EFGKL al plu d e f g vg go syr[sch] et[p txt] arm Chr[334 bis] al Tert[res carn] Or[int 4,459] Victorin Hier[ezech 44] al | κατειληφεναι: FG[r]G κατειληφοτα (g *comprehendisse t comprehendentem*)

14. τα μεν: K add ουν | οπισω: 28. 61. 115. al[8 scr] Or[2,626] (item[1,289. 3,207]) Ath[626. 796] Bas[3,125] Antioch[1102] Dam[parall 634] οπισθεν | τοισ δε: D*FG εισ δε τα. Item Latini (et. Or[int 4,459]) *ad ea* (f g vg Or[int] etc) vel *in ea* (d e Hil[428] etc) | επεκτεινομενοσ: FG 52. απεκτ. | κατα σκοπον: 21. 31. 37. f[scr] arm syr[p mg] κατασκοπῶν. Praeterea cf Tert[res carn 23] *secundum scopum persequor ad palmam incriminationis* (i. e. ανεγκλησεωσ ut vdtr pro ανω κλησεωσ) *per quam concurrerem.* | εισ το cum ℵAB 17. 73. 80. Clem Euthal[cod] Cyr[ador 165] Chron[441] ... ς επι το cum DEFGKLP al pler Bas[ps 121] Chr Thdrt Dam ad h. l. et[parall 634] al (cf et. Petr[alex 102 can 11] τουσ αγιουσ μαρτυρασ σπευδοντασ επι το βραβ. τησ ανω κλησ.) | του θεου: FG[r]G 46. g Clem[129] (citat plene usque ad εν χρι. ιησ.) Novat[316] (libere „et ad brabium cursu vocationis in Christo tendentes impello“) Victorin om | εν χριστ. ιησου et. f vg Or[int 4,459] Victorin al (Ambrst om ista) cop syr[p] arm go etc ... D*EFG[r]G d e g εν κυριω ιησου χριστ., item *in Iesu Christo* syr[sch] aeth

15. τελειοι: FG[r]G g add εν χριστω ιησου | φρονωμεν cum ABDEFGKP al pler etc Or[int 4,459. 675] Hil[1097] Victorin Ambrst etc ... ℵL 30. 39. 41. 55. 109. 122. n[scr] edd ap Hier[cont pelag 1] Clem[129] φρονουμεν. Ita enim Hier l. l. „*Quotquot ergo perfecti, hoc sapimus*, sive *sapiamus*: diversa enim sunt exemplaria.“ (Idem vero paullo ante et[ep ad damas] *sapiamus*.) Praeterea ℵ* (delet[c]) praem ουν | ο θεοσ: D* om ο

16. τω αυτω στοιχειν sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop sah ap Gb aeth[ro] Thdot[anc 472] (Gall[9]: *Verumtamen ad quod pervenimus, in eo et maneamus*, ut Combefis ex antiquo cod graeco dedit) Hil[1097] Aug[ep 120] et[ioh 45] et[alib] (*verumtamen in quod pervenimus, in eo ambulemus*) Ferrand[gall 11,361] al ... ς (= Gb) add κανονι το αυτο φρονειν cum ℵ[c]KLP al plu syr[utr] (syr[sch] *una semita procedamus et uno consensu*, syr[p] *eadem regula procedamus, idem sapiamus*) aeth[pp] (ad τω αυτω στοιχ. add *in una concordia*) Chr Thdrt Dam al ... DEFG 23. 31. 37. 57. 73. 80. it vg go arm Euthal[cod] Victorin Ambrst το αυτο φρονειν, τω αυτω (DcK rell[6] f vg go arm Euthal[cod] add κανονι) στοιχειν (FG συνστοιχειν)

17 *Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺσ οὕτωσ*
περιπατοῦντασ καθὼσ ἔχετε τύπον ἡμᾶσ. 18 *πολλοὶ γὰρ περιπα-*
τοῦσιν, οὓσ πολλάκισ ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺσ
ἐχθροὺσ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 *ὧν τὸ τέλοσ ἀπώλεια,*
ὧν ὁ θεὸσ ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπί-
γεια φρονοῦντεσ. 20 *ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖσ ὑπάρχει,*
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 *ὃσ*
μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆσ ταπεινώσεωσ ἡμῶν σύνμορφον τῷ
σώματι τῆσ δόξησ αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 *Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ*
στέφανόσ μου, οὕτωσ στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

---

17. *συνμιμηται* (B*D*FG *-μειμητ-*) cum ℵB*D*FG ... ς Ln *συμμ-* cum AB[s]D[c]EKLP al omn[vid] (k[scr] *συμμι-*) | *ουτω* cum ℵABD*FG etc ... Ln Ti *ουτωσ* cum D[c]EK[sil]L[sil]P etc

18. *ελεγον*: D[gr]* *ελεγομεν* | *νυν* (37. *νυνι*) *δε και* et. Lcif[195] Victorin Ambrst: D[gr]*E* 55. om *και* | FG *εκθρουσ*, A *εχχθρουσ*

20. *γαρ* et. cop syr[p txt] Victorin etc: 80. d e f g m[39] vg go syr[sch] et[p mg] arm aeth Ir[int 308] Clem[554] Or[3,693] et (*και ημων δε*) [459] et[int 2,58. 191. 292] Eus[theoph] ap Mai[147] et[ps 504] Ps-Ath[2,57. 90] Chron[441] Chr[344 com] (non [341 txt]) Thdrt[3,93] (non ad h. l.) al Cyp[285. 308] Hil[403. 545. 1099] Ambrst al *δε*

21. *συνμορφον* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *συμμ-* cum ABD[c]EKLP etc. Dedimus absque *εισ το* etc cum ℵABD*FG d e f g m[39] vg go cop arm aeth[utr] Ir[int 308] Or[cat cor 293] et[int 1,37. 4,595] Eus[mcell 177. 185] Ath[815] et[742] ex[cdd 3] Euthal[cod] Cyr[thes 284] Antioch[1247] Tert[marc 5,20] Cyp[285. 308] Hil[22. 1102] Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *εισ το γενεσθαι αυτο* cum D[b et c]EKLP al omn[vi] syr[utr] Or[3,548. 600] et[int 4,596] Caes[30] (om *αυτο*) Epiph[869] Chr[341. 344] Chron[441] Thdrt Dam al Victorin Aug[trin 1] Hier[cont iovin 1] al | *τω σωματι*: F[gr]G[gr] d e Ir[int 308] ex[cdd 2] *του σωματοσ*, item Cyr[hr 315] *ημασ - συμμορφουσ εποιησε του σωματοσ τησ δοξησ του χρι-στου* | *αυτω* cum ℵ*ABD*FGKP al[20] Eus[mcell 185] Epiph[869] Euthal[cod] Cyr[thes 284] Chr[341] ex[cdd], item *ei* d e g, *illi* Victorin ... ς *εαυτω* cum ℵ[c]D[c]EL al plu Chr[341. 345] Thdrt Dam al, item *sibi* f vg Hil[1102] Amb fid[5] al

IV. 1. *χαρα*: F[gr]G[gr] *χαρισ* | *στεφανοσ μου*: B* om *μου* (suppl demum B[c]) | *ουτωσ* (sic ℵAD[c]EFGLP al[7 scr] etc; BD* etc *ουτω*): F[gr]G g *και ουτωσ* | *αγαπητοι* sec: B 17. cop syr[sch] add *μου*, item aeth *nostri* ... D* 108* d e go Victorin om

2 *Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν κυρίῳ.* 3 *ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.*
3, 1 1 Thes 5, 16 4 *Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.* 5 *τὸ ἐπι-
εικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς.*[a] 6 *μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαρι-
στίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν.* 7 *καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας
ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

---

2. *ευοδιαν* cum ℵABDEFGKL al plu (et. syr[p mg graece]) ... ς (non item ς[e] Gb Sz) *ευωδιαν* cum P 47. k[scr] al[aliq] ut[vi]. Cf et. Lc[brug]: „Evodiam rogo. *Non scribas* Euchodiam, *addito* chi." | *συντυχήν*: hoc accentu D[c] al plu[vi], non ut ς Ln *συντύχην* ... LP 17. 37. al *συντυχειν*

3. *ναι* cum ℵABDEFGKLP al pler (omn ap Scri, omn ap Matthaei excepto 115.) it vg (d e *ita*, g *utique*, f vg *etiam*) go syr[p] arm aeth (non exprim syr[sch]: *Etiam abs te petens sum*, nec magis Or[int 4,461] *Rogo etiam te*) etc ... ς (= Gb Sz) *και* cum 115. al? Ambrst (*Et te rogo etiam*) | *συνζυγε* cum ℵ[c]AD*FG ... ς *συζυγε* cum ℵ*BD[c]EKLP al omn[vid]. Posuimus autem post *γνησιε* cum ℵABDE(FG)P 17. 27. 45. 47. 73. 116. 120. e[scr] o[scr] d e f g vg go cop aeth (arm *γνησιε μου και συζυγε και συ*) Euthal[cod] Isid[4,118] al Or[int 4,461] Victorin Ambrst al ... ς ante *γνησιε* cum KL al pler syr[utr] Chr Thdrt Dam al ... FG[gr] *εγνησιε γερμανε συνζυγαι*, g *carissime ł notissime ł proprium germane compar*, tol *charissime germane compar*. Praeterea Latini sic: *germane compar* f vg Or[int] Ambrst al, *dilectissime coniux* d e, *germane uniiuge* Victorin[bis]. Dicit autem Pelag ad h. l. *Germanus dictus est nomine, qui erat compar officii.* | *συνλαμβανου* cum ℵB*D*FG 17. ... ς Ln *συλλαμβ-* cum AB[c]D[c]EKLP al pler | *μετα και* et. cop syr[sch] Eus[hist 3,15] etc ... D*EFG 38. 49. 8[lect] d e f g vg go syr[p] arm aeth Victorin Ambrst al om *και*. Item Or[4,153] *κλημησ υπο παυλου μαρτυρουμενοσ λεγοντοσ· μετα κλημεντοσ και των λοιπων συνεργων μου, ων τα* etc | *και των λοιπ. συνεργ. μου* et. Or Eus[hist] etc ... ℵ* (non item[c]) *και των συνεργων μου και των λοιπων*

5. *πασιν*: A add *τοισ*

6. *αλλ*: A*[vi] *αλλα* („post *αλλ* unius litterae rasura") | *μετα* cum ADEFG KLP al omn[vi] ... ℵB *μετ*

7. *του θεου* et. Or[1,376] et[4,48. 358] et[int 2,267] et[alib] Did[tri 404] Cyr[ioh 840] etc Hil[596] Victorin Ambrst al ... A syr[p mg] Cyr[ioh 761] Procop[niceph 1,1145] Amb[fid 1] (non item[iacob 2,6,28]) Pelag[com] *τ. χριστου* | *νοηματα* et. Or[4,358] et[cat eph 234] et[int 2,267] et[4,618. 681] Cyr[ioh 840] etc Amb[iacob 2,6,28] Ambrst al ... FG[gr] d e g m[85] tol go Victorin Chroma[matth 2,7] (Gall[8,337]) Oros

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
καια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ καὶ εἴ
τισ ἔπαινοσ, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸσ τῆσ Ro 15, 33 etc
εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ
ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ αὐτάρκησ
εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 1 Ti 1, 12
14 πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντέσ μου τῇ θλίψει. 15 οἴ-

---

pelag Siric[ep5] *σωματα*. Cf Victorin: *ecce et hic significatio est de resurrectione - corpora, inquit, vestra in Iesu Christo: in ipsius enim maiestate et virtute corpora nostra sunt, quae cum eius adventu resurgent, reviviscent, merita accipient* etc

8. *οσα δικαι. οσα αγνα*: 37. *οσ. αγνα οσ. δικαι.* | *ει τισ αρετη*: K 17. d[scr] *η τισ αρ.*, item d[scr] *η τισ επ.* | *επαινοσ* sine additam et. am* sang[palimps] tol al Clem[562] Victorin Aug[ep 231] al. Cf et. Eus[mart pal 12] *και ει τισ αρετη και επαινοσ* ... D*E*FG d e f g vg[cle] am**: fu demid al Ps-Ath[lat 646] Ambrst auct[sing cleric] add *επιστημησ*, *disciplinae*

9. *ειδετε* cum ℵABD*et[c]E etc ... D[b]FGKLP al mu (4 ap Scri, 5 ap Mtth) Dam[paris] *ιδετε*. Ediderunt etiam Clem[562] Thdrt.

10. *ανεθαλετε* (syr[p mg gr] *ενθαλετε*): D* *εθαλατε* (item E *εθαλετε*: expalluit enim *αν* praepositum a D[b]) ... P 1. 4. 48. d[scr] al[5] *ανεθαλλετε*, 46. *ενεθαλετε* | *το*: FG *του*

12. *οιδα και* pri loc cum ℵABDEFGKLP al longe plu (8 ap Scri, 10 ap Mtth) d e f g r vg go syr[p] Clem[608] Or[int 4,559] al mu (et. Dam[paris]) Amb[ps 38] et[off 2] Ambrst al (Victorin *et humiliari novi et abundare*) ... ς (= Gb Sz) *οιδα δε* cum 137. al vix mu (37. ap Wtst et Treg *δε και*); 14. al cop syr[sch] arm aeth *οιδα* tantum | *και* ante *περισσευειν*: A om, nec expri syr[sch]

13. *ισχυω*: FG *ισχω* | *ενδυναμουντι* (37. *δυναμουντι*) *με* sine additam cum ℵ*ABD* 17. d e f r vg cop arm aeth Clem[608] Eus[ps 150. 285. 295. 364] et[esa 577] Victorin Amb[hexa 2] et[ps 36] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *χριστω* (FG $\overline{χυ}$ pro $\overline{χω}$) cum ℵ[c]D[c]E[gr]F[gr]GKLP al fere omn g Or[int 1,141. 2,257. 461. 472] (et Or[1,205] *ινα παντα ισχυσωμεν, ενδυναμουντοσ ημασ χριστου*) Eus[ps 38. 60] Ath[234] Cyr[hr 317] Chr Euthal[cod] Cyr[luc 3,24] (Mai [223]) Thdrt Dam ad h. l. et Dam[paris] etc. Similiter addunt *χριστω ιησου* Or[4,39. 210. 257] Eus[ps 595] (et. anonymus ap Amb[2,5]), *χριστω ιησου τω κυριω ημων* Or[1,794], *ιησου χριστω* Ps-Ath[2,68]

14. *εποιησατε*: F[gr]G[gr] *ποιησαται* | *συνκοι-* cum AB*D*EFG ... ς Ln *συγ-*

δατε δὲ καὶ ὑμεῖσ, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
Act 17, 14 2 Co 11, 9 *ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίασ, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰσ*
λόγον δόσεωσ καὶ λήμψεωσ εἰ μὴ ὑμεῖσ μόνοι, 16 *ὅτι καὶ ἐν Θεσ-*
σαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶσ εἰσ τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 *οὐχ*
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰσ λόγον ὑμῶν. 18 *ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι*
δεξάμενοσ παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίασ, θυ-
σίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 *ὁ δὲ θεόσ μου πληρώσει πᾶ-*
σαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτοσ αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

κοι- cum אBcDcKsilLP al certe pler | *μου τη θλιψει* cum אABKLP al omnvid etc … DEFG it vg etc *τη θλι. μου*

15. *δε* et. d e f g vg syrsch cop go Victorin Ambrst al; r *enim* … Dgr* Egr* 37. 46. 72. 73. 115. 219* fscr syrp arm aethutr (sed aethro om etiam *και*) Chr356 Thdrt om | L Euthalcod *φιλιππισιοι*, item go | *ουδεμια*: D*E*FgrG d e g praem *οτι* (servato *οτι* quod praecedit) | *λημψεωσ* cum אAB*D*FG … ς *ληψ-* cum BcDcEKLP al omnvi | *μονοι*: A* arm om

16. *εισ την χρειαν* cum אBDb(non attigitc)E**(extra lineam)FGKLP al pler d e f g vg etc (r Ambrst Augconfess 13 *usibus meis*, g *in necessitatem meam t usibus meis*) … AD*(E*) 39. 73. 80. 3pe go arm aeth Ps-Ath2,322 Oectxt Victorin (*ea quae mihi necessaria fuerant*) om *εισ* | *μοι* et. d e f vg go syrp aeth … DELP al5 r g syrp cop arm Procopniceph 2,334 Dam Thphyl Ambrst Augconfess (Latinos vide ante) *μου*. Cf Chr360 *εἰπών· εἰσ τὰσ χρείασ. καὶ οὐκ εἶπε τὰσ ἐμάσ, ἀλλ' ἁπλῶσ* etc. | D* *επεμψατε*

17. *δομα*: L al pauc *δωμα* | *αλλα* cum ABP … ς *αλλ* cum אDEFGKL al certe pler | *λογον*: FG 121. 238. praem *τον*

18. *δε* (Victorin *enim*): 17. syrsch om | *παρα* (P *παρ*, אa *απο*) *επ*. et. Irint 251 Orint 2,204 Cyp314 Victorin Ambrst al … A om | *τα*: Dgr*Egr* *το* | *παρ υμων*: Dgr*Egr* add *πεμφθεν*, item FG d e f g r syrsch Irint 251 Cyp314 Victorin Ambrst al add *πεμφθεντα* (f r vg Victorin syrsch *quae misistis*) | *οσμην*: 17. *εισ οσμ.*, item Orint 2,204 Ambrst *in odorem*

19. *πληρωσει* cum אABDcEgrKLP al plu cop arm aeth Chr361 bis Thdrtcod (Dam *πληρωση*) al … Gb' *πληρωσαι* cum D*FG 17. 37. al25 d e f g r vg Chr362 (et.mosc 2) Euthalcod Cyrthes 375 Thdrted Thphyl Victorin Ambrst al | *πασαν χρειαν υμων*: cf Chr362 *πᾶσαν χρείαν ὑμῶν ἢ πᾶσαν χάριν ἢ πᾶσαν χαράν. ἀλλ ἂν μὲν ᾖ „πᾶσαν χάριν", μὴ ταύτην μόνον φησὶ τὴν ἐπὶ γῆσ ἐλεημοσύνην, ἀλλὰ πᾶν κατόρθωμα· ἂν δὲ „πᾶσαν χρείαν", ὅπερ οἶμαι καὶ μᾶλλον λέγεσθαι, τοῦτό ἐστιν ὃ δηλοῦν βούλεται* … d e f vg Victorin Ambrst al *omne desiderium vestrum* (Vict om *vestr.*), g *omne t in desiderium t necessitatem vestr.*, contra r *omnem indigentiam vestram* | *το* (FG *του*) *πλουτοσ* (Gb') cum א*ABD*FGP 17. 67** Euthalcod … ς *τον πλουτον* cum Dbet cEKL al pler Chr Cyrthes 375 etc | *αυτου*: Dgr* *υμων* | *εν δοξη* (אa): א* om *εν*

20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶσ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἅγιοι,
μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆσ Καίσαροσ οἰκίασ. 1, 13
23 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ Ga 6, 18
ὑμῶν.

---

20. η δοξα (ℵ^{c}): ℵ* praem ω | των αιωνων: KL 47. 80. cat^{txt} om

21. ασπασασθε: FG ασπασθαι

22. υμασ: F^{gr}G g om | FG μαλλειστα, d^{ecr} μαλλιστα | δε: L 17. 115. cat^{txt} Chr^{mosc2} Thdrt Thphyl Ambrst om | εκ: B απο

23. του κυριου sine ημων cum ℵABF^{gr}GKL al plu d e g am al^{lachm} syr p ^{txt} arm Euthal^{cod} Dam al ... ς (Gb^{oo}) add ημων cum D^{gr}E^{gr}P k^{scr} al vix mu f r vg^{cle} fu demid tol al cop syr^{sch} et^{p} c.* aeth Chr Thdrt al Victorin Ambrst al | μετα του πνευματοσ (Gb'') cum ℵ*ABDEFGP 6 17. 31. 47. 67** 73. 80. 118. 120. 8^{pe} d e f g r vg cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Victorin Ambrst al ... ς μετα παντων c. ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Thphyl Oec | υμων sine αμην cum BFG 47. f g sah (ap Gb^{ms}) Chr^{3ms} Euthal^{cod} Victorin ... ς (Gb^{oo}) add αμην cum ℵAD EKLP al fere omn d e r vg cop syr^{utr} arm aeth Thdrt Dam Ambrst al

Subscriptio: ℵAB 17. 135. προσ φιλιππησιουσ ... DE προσ φιλιππην-σιουσ (sed uterque 4, 15 φιλιππησιοι) επληρωθη αρχεται προσ θεσ-σαλονικεισ ᾱ. Item FG ετελεσθη προσ φιλιππησιουσ αρχεται προσ κολοσσαισ (i. e. -αεισ). Similiter r *explicit ad philips incip ad tessa-lonicenses prologus*, d *ad philippenses explicit incipit* (d**^{ms} add *missa a roma*) *ad tessalonicenses*, f g *explicit ad philipp. incipit ad colossenses* (f *colosenses*), am al *explicit epistula* (om san^{palimps} al) *ad philipp. in-cipit epist.* (om san^{palimps} al) *ad colosenses*, fu *expl. ad philippenses inc. arg. ad thessall.*, vg$^{ms\ lachm}$ *expl. ad phil. scripta de urbe roma, habet versus* CCCLXXXVIIII ... L του αγιου αποστ. παυλου επιστολη προσ φιλιππισιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδητου, 37. al εγραφη απο ρωμησ δια (δι) επαφροδιτου, K al προσ φιλιππησιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου. Similiter alii (P non liquet) ... ς (= Gb Sz) προσ φιλιππησιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου. Confir-mant απο ρωμησ B^{corr}KL al plu vg^{cd} syr^{utr} cop Euthal^{cod} Chr Thdrt Euthal; item δι επαφροδιτου KL al plu syr^{utr} etc, cop arabs^{lips} δια τιμοθεου και επαφροδιτου. Cf et. Euthal^{cod} εγραφη απο ρωμησ υπο παυλου και τιμοθεου δι επαφροδιτου προσ φιλιππισιουσ. Praeterea numerantur στιχοι σηʹ (ita KL al plu Euthal et Euthal^{cod}), σʹ (sic ℵ^{corr}), σνʹ (sic 21. 134.), *versus* 389 (vg$^{cod\ lachm}$, vide supra): item in paucis cum Euthal αναγνωσεισ βʹ, κεφαλαια ζʹ. Numerat am capp. 19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 22). In B ab ος ʹ ad οθʹ pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

Eph 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ*
Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ 2 *τοῖσ ἐν Κολοσσαῖσ ἁγίοισ καὶ πιστοῖσ*
Eph 1, 2 etc *ἀδελφοῖσ ἐν Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ*
ἡμῶν.

---

* *προσ κολ-* cum ℵABK al mu. Formam *κολοσσαεισ* dedimus cum ℵB^c D EFGL al sat mu (17. *κολοσαεισ*), item it vg, ut etiam ς^e Gb Sz; contra ς Ln Ti *κολασσαεισ* cum AB*K al plu (7 ap Scri, 6 ap Mtth) Euthal^cod atque etiam syr^p mg gr. Etiam ℵ bis in summa pagina *κολασσαεισ*, ibidem G (bis *κολοσσαεισ*, semel *κολοσσαισ*) semel *κολασσαεισ*, semel *κολαοσαεισ* habet. Vix dubium est quin *κολασσαεισ* scriptura in inscriptione, praesertim adsumptis testibus subscriptionis, auctoritatis plus altera habet. Aliter fit 1, 2 in ipsa epistula, ubi non sine arbitrio scriptura *κολοσσαισ* cum *κολασσαισ* permutatur. Illa vero si cum gravissimis testibus ℵBD etc retinetur, nec in titulo *κολασσαεισ* scriptura fluctuantibus testibus videtur praeferenda ... DEFG *αρχεται προσ κολοσσαεισ* (de epistula quae praecedit vide supra). De Latinis codicibus vide ad finem epistulae ad Philipp. ... L al *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ κολοσσαεισ*, P [*του αγι. αποστ.*] *παυλου επιστολη προσ κολασσαεισ*, k^scr l^scr al *επιστολη προσ κολασσαεισ*, 120. al *η προσ κολασσαεισ επιστολη*. Etc ... ς^e *παυλου του αποστ. η προσ κολοσσαεισ επιστολη*, ς *η προσ κολασσαεισ επιστ. παυλου*, Gb Sz *παυλου επιστ. προσ κολοσσαεισ*.

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵABFGLP 17. 8^pe d e f g am fu al^lachm cop syr^p Euthal^cod Synops^90 (Ath^opp 2) Dam Ambrst Hier Cassiod^complex 19 ... ς *ιησ. χρι.* cum D^gr E^gr K al pler vg^clo demid tol harl syr^sch arm aeth Chr Thdrt Hier^philem 7,748

2. *κολοσσαισ* (etiam ς^e Gb Sz) cum ℵ(A hiat)BDEFGL (sed D*E *εν κολοσσαεισ*) al sat mu^vi (3 ap Scri) d e f g vg arm Chr^370 Thdrt^cod Thphyl. Item Clem^593 *κᾂν τῇ πρὸσ κολοσσαεῖσ* et^771 *τοῖσ ἐξ ἑλλήνων ἐπιστρέφουσι κολοσσαεῦσι*, nec aliter^225. 693 ex ed^migne. Eadem forma Herodot^7,30 Xenoph^anab 1,2,6 Strab^12 alii; in numis invenitur *κολοσσηνων* et *κολοσσηνων*, cf Eckhel^3,147 ... ς Gb'' Ln (ex errore) Ti (ex err) *κολασσαισ* cum KP 17. 37. al plus^50 syr^utr (sed^p mg gr *κολοσσαισ* corrupte) cop (*κολασια*) Or^1,171. 588 et^4,174 Synops^90 Chr^cod Thdrt (Euthal zacagn 562 *πρ. κολασσαεισ*) Suid. Eadem forma Polyaen^8,16 Herodot edd Xenoph^edd :: videtur *κολασσαι* scriptura sensim in usum abisse. At inde non sequitur iam Paulum ita scripsisse. | *αδελφοισ*: P ante *αγιοισ κ. πιστ.* pon, item syr^sch | *εν χριστω* cum ℵBD^c E**KLP al pler

3 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ* Phl 1, 3
Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 *ἀκούσαντες τὴν* Eph 1, 15 s Phl 5
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας
τοὺς ἁγίους 5 *διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα-*
νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου Eph 1, 13 2 Co 6, 7
6 *τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστίν,*
καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέ-
ρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 *καθὼς*

---

syr^{p} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ln add *ιησου* cum AD* E*FG 17. 31. 73. d e f g vg cop (syr^{sch} *ῑυ̅ χ̅ω̅*) Ambrst al | *πατρος ημων* sine additam cum BDEKL 17. 39. 46. 109. 115. 177. 178. 219. 238. d^{scr} k^{scr} cat^{txt} al^{5} d e am fu harl marian sah^{gb} syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth^{ro} ar^{bedw} Or$^{int\ 4,467}$ Chr^{372} et^{10,774}. Et Or quidem sic: „Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *et domino nostro Iesu Christo*". Item Chr^{372} *ἀπὸ θεοῦ, φησί, πατρὸς ἡμῶν. καίτοι ἐν ταύτῃ τὸ τοῦ χριστοῦ οὐ τίθησιν ὄνομα,* et ^{10,774} *κἀκεῖνό ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι κολοσσαεῦσιν ἐπιστέλλων καὶ εἰπών· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, τὸν υἱὸν ἐσίγησεν καὶ οὐ προσέθηκεν ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς· καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ* ...... ς (= Gb Sz) add *και κυριου ιησου χριστου* cum ℵACFG al plu f g vg^{cle} cop arm aeth^{pp} Thdrt Dam al Ambrst; item P tol *και ιησου χριστ. του κυρ. ημ.*, demid syr^{p} c.* *et Christo Iesu domino nostro*

3. *ευχαριστουμεν* ... C^{2} arm^{ed} *ευχαριστω* | *και πατρι* cum ℵAC^{2}D^{c}EKLP al omn^{vid} (sed 114. *κ. τω πατρ.*) f vg arm Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst auct$^{vocat\ gent\ 1,23}$ ... Ln *τω πατρι* cum D*FG Chr^{372}, et Ti *πατρι* cum BC*. Item *patri* d e g harl** syr^{utr} cop aeth^{utr} ar^{e} et^{lips} et^{bedw} Aug$^{unit\ eccl\ 9,368}$ Cassiod | *ιησου χριστου*: B om *χριστ.* | *περι υμων* cum ℵACD^{c}E**KLP al pler syr^{sch} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Gb' Ln *υπερ υμ.* cum BD*E*FG 17. 37. 47. 73. 116. syr^{p} Thphyl

4. *ακουσαντες*: 17. f^{scr} *ακουοντες* | *την πιστ. υμων*: 31. 37. 39. 47. 73. 80. o^{scr} al pauc add *την* | *εν χριστω* (et. ℵ^{c}): ℵ*A *εν κυριω* | *ην εχετε* cum ℵACD*E*FGP al plus^{15} d e f g vg cop syr^{p} ar^{lips} arm Euthal^{cod} Ambrst al ... ς *την* (:: ex Eph 1, 15) cum D^{c}E**KL al plu syr^{sch} Chr Thdrt Dam al ... B plane om

6. *εν παντι*: K om *εν* | *εστιν* cum ℵABCD*E*P 17. 31. 39. 48. 71. 80. 122. 177. 238. 3^{pe} 8^{pe} k^{scr} sah^{gb} cop arm aeth ar^{lips} et^{bedw} Euthal^{cod} Aug$^{ep\ 198}$ et^{199} et$^{unit\ eccl\ 45}$ (^{9,368}) Sedul ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *και* cum D^{b}et^{c}E**FGKL al pler d e f g vg syr^{utr} Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *και αυξανομενον* cum ℵABCD*E*FGLP al plus^{30} d e f g vg sah^{gb} cop syr^{utr} arm ar^{e} et^{lips} aeth Chr^{318} et^{9,312} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{com} Aug^{ter} (ubi ante) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum D^{b}et^{c}E**K al plu (Dam^{txt}, quod nihil valet commentario contra testante) | *εν υμιν*: sic d, item D^{b}et^{c} super rasuram; vdtr D^{gr*} omisisse *εν* | F^{gr}G^{gr} om *ης*

7. *καθως* sine *και* cum ℵABCD*FGP 17. 23. d e f g vg go syr^{sch} cop sah^{gb}

4, 12 ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅσ ἐστιν
πιστὸσ ὑπὲρ ὑμῶν διάκονοσ τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσασ ἡμῖν
Eph 1, 15 s τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ, ἀφ' ἧσ
ἡμέρασ ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
Eph 1, 8 αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ ἐν
1 Th 2, 12 Eph 4, 1 πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περιπατῆσαι ἀξίωσ τοῦ
κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦν-
τεσ καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, 11 ἐν πάσῃ δυνά-
μει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶσ 12 εὐχαριστοῦντεσ τῷ

---

aeth ar[lips] et[bedw] arm (?) Euthal[cod] Ambrst al ... ς (= Gb[00] Sz) add και cum D[c]EKL al pler syr[p] Chr Thdrt Dam | εμαθετε (FG μαθεται): ℵ εμαθατε | απο: 17. 80. 120. Chr[378] Thdrt παρα | υπερ υμων cum ℵ[c]CD[b et c]EKLP al pler d e f vg go syr[utr] cop arm aeth ar[lips] et[bedw] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Sedul al (et. Ambrst[txt] sed vide post) ... ς[e] 1633. Gb'' Ln υπ. ημων cum ℵ*ABD[gr]*F[gr]G 3. 13. 33. 43. 52. 80. 91. 109. a[scr]* g Ambrst[com] (*qui eis ministravit gratiam Christi vice apostoli*) | του χριστου: K 3. 108* om του ... f vg go *Christi Iesu*

9. και αιτουμενοι cum ℵACDEFGLP al pler it vg rell Clem[682] Did[tri 163] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... BK 219* Ps-Ath[lat 642] Arnob[triu 233] (teste Sab) om | την επιγνωσιν et. D*et[c] Clem[682] etc ... D[b] 37. 61. 80. o[scr] cat[txt] τη επιγνωσει. Cf Latini: *impleamini scientia* d e, *impl. agnitione* (sed am* *in agnitione*) f vg; sed g *impl. cognitionem*

10. περιπατησαι sine additam cum ℵ*ABCD*FG 17. 23* 37. 39. 57. 116. 178. al aliq Clem[682] Euthal[cod], item cop ... ς (= Gb Sz) Ti add υμασ cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam, item arm | αρεσκιαν cum ℵAC DEFGP al (D[c] αρέσκιαν, G αρεσκίαν) ... ς Ln Ti αρεσκειαν cum BL al pler[vi] | του κυριου et. Clem[682] Did[tri 163] (περιπατουντεσ αξιωσ του κυρ.): 47. f vg syr[sch] ar[e] Did[lat 267] Amb[spir 1,619] al τ. θεου (sed Ambrst *eo* pro *deo*) | τη επιγνωσει cum ℵABCD*E*FGP 17. 71. 73. al am tol arm Clem[682] Euthal[cod] Cyr[thes 286] Maxim[mystag 34]; item εν τη επιγν. ℵ[c] 6. 10. 31. 47. Chr[363. 384], *in scientia* (g *agnitione*) it vg[cle] (et. fu demid) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ti εισ την επιγνωσιν cum D[c]E**KL al pler Thdrt Dam Thphyl Oec

11. τησ δοξησ: 17. τ. ισχυοσ | μετα χαρασ: cum seqq coniunximus ut Chr[386] Thphyl Oec, item syr[sch], item D d (in utroque μετα χαρ. ευχαρ. unum stichum efficiunt) etc ... ς ante ευχαριστ. interpungit. Cui distinctioni favere vdtr P m[5] Or[int 2,451] („invenio Paulum – ad Colossenses haec scribentem: *gratias agentes deo patri* etc) Ath[175] Did[tri 93. 415] Bas[regg 471] Cyr[act 60] (qui omnes ab ευχαριστουντεσ incipiunt) | ευχαριστουντεσ: cop[mg eccl] 32. 39. al ευχαριστουμεν (c[3] -με quod -μεν legendum est) :: in usum lectionis ecclesiasticae ... B add αμα | τω

πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων
ἐν τῷ φωτί, 13 *ὃσ ἐρύσατο ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σκότουσ*
καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ ἀγάπησ αὐτοῦ,
14 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν,* Eph 1, 7
15 *ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ πάσησ κτί-* 2 Co 4, 4
σεωσ, 16 *ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ* 1, 20 Eph 1, 10

πατρι c. ABC*DEP al sat mu d e am go syr$^{p\,txt}$ arm^{zoh} aeth Did$^{tri\,98.415}$ Bas$^{regg\,471}$ Cyr$^{act\,60}$ et$^{nest\,137}$ Euthal^{cod} Dam^{com} (*πατερα ημων λεγει τον θεον*) Aug$^{op\,217}$ ... ℵ 37. f g m^{5} vg^{cle} fu al syr^{sch} cop arm^{usc} ar^{bedw} Or$^{int\,2,451}$ *τω θεω πατρι*, FG *θεω τω πατρι* ... C^{3} al^{50} demid harl* (syr^{p} *θεω και* c.*) Ath^{175} Bas$^{hexa\,17}$ Did$^{tri\,347}$ Thdrt al Ambrst al *τω θεω και πατρι* | *τω ικανωσαντι* c. ℵACD^{c}EKLP al pler vg cop syr^{utr} Or$^{int\,2,451}$ Bas$^{regg\,471}$ et$^{hex\,17}$ Did$^{tri\,98.415}$ Chr Cyr^{nest} Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug$^{op\,217}$ al ... D*FG 17. 80. d e f g m^{5} go arm aeth Did$^{tri\,347}$ Ambrst Vig$^{varim\,736}$ *τω καλεσαντι* ... Ln *τω καλεσαντι και ικανωσαντι* cum B | *υμασ* cum ℵB 4. 23. 80. 115. o^{scr} am tol syr$^{p\,mg}$ arm (?) aeth Did$^{tri\,415}$ Thphyl Ambrst ... ς Ln Ti *ημασ* cum ACDEFGKLP al pler d e f g m^{5} vg^{cle} fu demid syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop Or$^{int\,2,451}$ Ath^{175} Did$^{tri\,98}$ et^{347} Bas^{regg} et^{hexa} Cyr$^{act\,60}$ et^{nest} Chr Euthal^{cod} Thdrt al Aug$^{op\,217}$ al | *εν τω φωτι*: C* om *εν*

13. *ερυσατο* cum B*FGP Cyr$^{act\,60}$ ... ς Ln *ερρυσατο* cum ℵAB^{c}CDEKL al certe pler etc | *ημασ*: P 19. 23. 28. 31. 45. 55. c^{scr} am go *υμασ*

14. *εχομεν* cum ℵCDEFGKLP (A latet) al omn^{vi} d e f g m^{5} vg syr^{utr} arm aeth Ath^{175} Did$^{tri\,347}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,286.\,375.\,381}$ et$^{act\,60}$ Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln$^{ed\,min}$ *εσχομεν* cum B cop ar^{lips} et^{bedw} (hi^{3} *accepimus*) | *την απολυτρωσιν* sine additam cum ℵABCDEFGKLP al longe plu (d e tantum *remissionem peccatorum* omisso verbo *redemptionem*) f g m^{5} am fu harl tol al^{lachm} syr^{sch} cop sah^{gb} ar^{lips} et^{bedw} aeth go Ath^{175} Did$^{tri\,93.\,347.\,415}$ Chr Euthal^{cod} Cyr^{thes} et^{act} al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add (:: ex Eph 1, 7) *δια του αιματοσ αυτου* cum minusc sat mu vg^{cle} demid syr^{p} arm Thdrt Oec (non item Ir$^{int\,298}$ Bas bapt^{649} qui potius ad Eph 1, 7 respiciunt) | *την αφεσιν*: f vg^{six} syr sch Cyr$^{thes\,286}$ Ambrst al praem *και* ... D^{gr*} Cyr$^{apol\,197}$ om (d e om *την απολυτρω*.)

15. *οσ*: F^{gr}G^{gr} *ο*

16. Hunc versum cum verbis quae praecedunt *πρωτοτοκοσ πασησ κτισεωσ* om Mcion teste Tert$^{marc\,5,19}$: „Si non est Christus primogenitus conditionis, ut sermo creatoris, per quem omnia facta sunt et sine quo nihil factum est, si non in illo condita sunt universa in caelis et in terris, visibilia et invisibilia, sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates, si non cuncta per illum et in illo sunt condita - haec enim Mcioni displicere oportebat -, non utique tam nude posuisset apostolus: *et ipse est ante omnes.*“ | *τα παντα*: K 73. 118. om *τα* | *εν τοισ ουρ*. (Or^{3,768} Eus$^{dem\,213}$ Cyr^{act} *εν τω ουρανω*) sine *τα* c. ℵ*BD*E*FGP 17. 37. Or$^{3,226.\,766\,785}$ Cyr$^{thes\,287.\,nest\,137.\,act\,60}$, item

ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ
εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται,
17 καὶ αὐτόσ ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,
Eph 1, 22 1 Co 15, 20 18 καὶ αὐτόσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ· ὅσ
ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκοσ ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ
2, 9 Eph 1, 10 2, 16 πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι
20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιή-
σασ διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆσ

---

omnia (*universa*) *in caelis et in terra* d e f g vg (am - *et in caelis et*) Tert[marc 5,19] (vide ante) Amb[luc 2] (1,1286) Hil[287. 976. 1204] Ambrst al ... ς Ti τα εν τ. ουρ. cum ℵ[c]AD[c]E[**]KL al pler arm go Or[3,737] Syn[antioch] (Routh[3,293]) Eus[dem 210. 212. 230] et[mcell 125. 174. 195] et[alib] (et. Mcell[eus 43]) Cyr[hr 161] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item Or[int 1,86] (*sive quae in caelo sive quae in terra*) et[1,71. 191] (bis *quae in caelis sunt et quae in terra*) Victorin[ari 1] (Gall[8,165]) al; item c Mcell[eus 43] Ath[175] al τα τε εν etc | και επι cum ℵ*B Or[3,226. 763. 768] Cyr[thius] et[nest] et[act 60], item d e f g vg Tert[marc 5,19] Hil[ter] Amb[luc] Ambrst al ... ς και τα επι et Ln και [τα] επι cum ℵ[c]ACDEFGKLP al omn[vi] etc. Libere totum locum affert Bas[bex 5]: οτι εν αυτω εκτισθη τα παντα, ειτε ορατα ειτε αορατα, ειτε θρονοι ειτε κυριοτητεσ, ειτε αρχαι ειτε εξουσιαι, ειτε δυναμεισ, ειτε αγγελων στρατιαι ειτε αρχαγγελων επιστασιαι. Similiter Or[3,226. 763. 768] Eus[dem 120] et[alib] al ειτε ορατα ειτε αορατα. | τα ορατ. κ. τα αορατα: 37. τα αορ. κ. τα ορατ. | δι αυτου κ. εισ αυτον: 37. εισ αυτ. κ. δι αυτ. | εκτισται (C εκτισαι): FG κεκτεισται | Ln εἴτε ἐξουσίαι (τὰ πάντα – τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ), ὅσ ἐστιν

17. τα παντα: DEFG 17* arm om τα | εν αυτω: F[gr]G[gr] om εν, item *et omnia illi constant* Or[int 1,89], *et omnia ipsi constant* Hil[287. 976. 977. 1084]

18. η κεφαλη: 17. 47. arm om η. Cf Or[1,662] επει χριστοσ κεφαλη εστι τησ εκκλησιασ. | οσ εστιν: F[gr]G 37. ο εστιν, item g *qui* l *quod est* | αρχη: 17. 19. 24. 46. 55. 73. Chr[396] Oec[com] απαρχη ... B 47. 67** b[scr] η αρχη | εκ των νεκρων et. ℵ[c] Or[3,226] Mcell[eus 12] Ath[422] etc, item *primogenitus ex mortuis* Ir[int 148] Or[int 4,467] Cyp[285] Hil[41. 976] Ambrst al ... ℵ* Eus[mcell 55] (ex[cod]) Ir[int 220] (*primogen. mortuorum*) om εκ

19. ευδοκησεν cum ℵBCFGKL al plu Perat[hipp 124] Or[4,13] Eus[dem 296] Epiph [886] Thdrt al ... ADEP al mu Monoimos[hipp 270] Eus[ps 354] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 109] et[apol 197] Dam ηυδοκ.

20. αποκαταλλαξαι: A -ξη | δι αυτου sec cum ℵACD[b et c]EKP al longe plu syr[utr] cop ar[bedw] go Chr[390] Thdrt Dam. Sic Chr: ἵνα μὴ νομίσῃσ ἓν (rectius ut[vi] cat[310] πέντε) εἶναι μηδὲ τὸν σταυρὸν εἶναί τι καθ' ἑαυτό, λέγει· δι' ἑαυτοῦ. Paullo ante est: διὰ τοῦ αἵματοσ, φησί, τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ etc). Cf et. Eus[ps 328] γέγραπται δὲ σαφῶσ - καί· εἰρηνοποιήσασ δι' αὐτοῦ τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ etc, idem[luc] (ap Mai[164]): οἷον καὶ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸσ εἰρηνοποιήσασ τὰ πάντα δι' ἑαυτοῦ τά τε ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ τ. γῆσ ... Gb[o] Ln(ed min

γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριω- Eph. 4, 18 2, 16
μένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ
δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ 5, 27 1, 4
θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ
ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ
ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ Eph 3, 7
ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

---

per errorem habuerat) om cum BD*FGL 10. 23* 31. 47. 57. 73. 80. f scr al pauc (et. cat[txt]) it vg sah[gb] arm aeth ar[lips] Or[4,446] (*και το· ειρηνηποιησας δια του αιματος του σταυρου αυτου, ειτε τα επι της γης ειτε* etc) et[cat eph 150] et[cat luc 86] et[int 2,186] („sicut et apostolus dicit quia *pacificavit per sanguinem crucis suae sive quae*") [229. 3,943] (*pacem faciens per sanguinem crucis suae sive super terram sive in caelis*) Euthal[cod] Cyr[apol 197] et[fid 109] Thphyl Ambrst al | *επι της γης*: B om *της*. Cf et. Or[3,760]: *ειρηνοποιησας δια του αιματ. αυτου τα εν ουρανοις και τα επι γης*. | *εν τοις*: L al[25] Chr[380] sem Thdrt Dam *επι τοις*

21. FG *εκθρους* | *τη διανοια*: D*E*FG fu *της διανοιας* (P *της διανοια*), praetereaque FG f g add *υμων*. Item d e m[87] Hil[240] *sensus eius*. Cf et. Ir[int 310] *inimici cogitationi* (edd[vet] *-onis*) *eius*, Ambrst *inimic. consiliorum eius*; Tert[res carn 23] „docet apostolus Colossensibus scribens *mortuos fuisse nos aliquando, alienatos et inimicos sensus domini, cum in operibus pessimis agebamus*", sed[marc 5,19] „ita et *nos quondam alienatos et inimicos sensu in malis operibus creatori redigit in gratiam*" | *νυνι*: D* FG *νυν* | *αποκατηλλαξεν* (P al pauc *απεκατ.*) cum ℵACD[c]EKLP al omn vi f vg syr[utr] cop rell Chr Euthal[cod] Cyr[nest 148] Thdrt Dam al (cf ante Tert[marc]) ... Ln *αποκατηλλαγητε* cum B; 17. *αποκατηλλακηται* ... D*F[gr]G d e g m[87] go Ir[int 310] Ambrst al *αποκαταλλαγεντες*

22. *της σαρκος*: Mcion om, teste Tert[marc 5,19]: „Nam et supra *reconciliari nos* ait *in corpore eius per mortem*: utique in eo corpore in quo mori potuit per carnem". | *σαρκ. αυτου* et. Ir[int 310] etc ... F[gr]G g om *αυτου* | *δια του θανατου* sine additam cum BCDEFGKL al plu d e f g vg go syr[p txt] Chr[404 bis] Cyr[nest 148] Thdrt Dam Tert[marc] Ambrst al ... ℵAP al[25] m[87] cop syr[sch] et[p c.*] arm aeth ar[bedw] Chr[405] Euthal[cod] Ir[int 310] add *αυτου*, hinc Ln [*αυτου*] | *παραστησαι*: d e g m[87] *exhibete* (m *-bite*). Praecedit enim: *nunc autem reconciliati -*. Simililter Ambrst: *nunc autem reconciliatos - exhibere oportet* etc

23. *και μη*: 17. om *και* | *ου ηκουσατε*: K om | *εν παση* cum ℵ*ABCD*FG 17. 37. 39. 80. o[scr] arm Chr[405] ... ς (Gb[oo]) add *τη* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al | *υπο τον ουρανον*: FG 4* 74. a[scr] *υπ ουραν.* | *διακονος* cum BCDEFGKL al fere omn it vg syr[sch] et[p txt] cop arm Chr Thdrt Dam al Ambrst al ... ℵ*P *κηρυξ και αποστολος*, A syr[p mg] *κηρ. και αποστ. και διακονος*, Euthal[cod] *διακονος και αποστολος*, aeth *κηρ. και διακ.*

24 *Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία,*
25 *ἧς ἐγενόμην ἐγὼ*
Eph 3, 2 / 3, 5. 9 *διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,*
26 *τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,*
27 *οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος*
Eph 1, 18 *τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης,*
28 *ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-*

---

24. *νυν* et. Amb[ps 118] ([1076]) Aug[ioh 108] (uterque: *Nunc gaudeo* etc) al: D*E*FG d e f g vg Ambrst al praem *οσ* (praegresso *-ονοσ*) | *παθημασιν* sine additam cum ℵ*ABCDEFGKLP al plu it vg syr[sch] cop ar[lips] (go *in quibus patior*) Thdrt Dam al Ambrst al … ς (= Gb Sz) add *μου* cum ℵ[c] al mu syr[p] arm aeth Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] al | *υπερ υμων* (et. ℵ[a]): ℵ*L 37* om *υπερ* | *ανταναπληρω*: FG 43. 46. 108* k[scr] *αναπληρω*. Cf et. Or[1,298] *τοισ αναπληρουσι τα υστερηματα των παθηματων του χριστ.* | *εν τη*: FG om *τη* | *αυτου*: D[gr]* om | *ο εστιν* cum ℵABD[b et c]FG KLP etc … CD*E* al[10] Euthal[cod] *οσ εστ.* | *η εκκλησια*: D* 109. d[scr] om *η*

25. *εγω*: ℵ*(non item[c])AP 17. 31. 71. 120. 2[pe] arm add *παυλοσ*

26. *νυν* cum ℵBCFGP 17. 37. 47. al[10] Clem[682] Did[trl 340] … ς Ti *νυνι* cum ADEKL al longe plu Eus[mcell 99. 101] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] Thdrt Dam | *νυν* (*νυνι*) *δε*: 23. 37. 47. 49. 80. k[scr] al plus[5] arm Clem[682] Did[trl 197] *ο νυν*, Euthal[cod] *ο νυν δε* … 37. Did[trl] Hil[518] *νυν* | *εφανερωθη*: D[gr] *φανερωθεν* (E corrupte *ἐφανερώθεν*) mixtis D*et[c]) | *αγιοισ*: FG[gr]G g *αποστολοισ*

27. *τι το πλουτοσ* cum ABD[b et c]EKL (FG *το πλουτοσ* omisso *τι*, D[gr]* *τον πλουτον* omisso *τι*) al plus[40] Clem[682] Eus[mcell 99. 101] Thphyl[com] Oec … ς *τισ ο πλ.* cum ℵCP al sat mu Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] Thdrt Dam | *τουτου* et. ℵ[c] Clem[682] Eus[mcell bis] … D*FG d e f g Hil[518] Ambrst *του θεου*, item arm Cyr[fid 71] *αυτου* … ℵ* Clem[683] Chr[412] (non[414]) *του* | *οσ εστιν* cum ℵCDEKL al pler Eus[mcell 99. 101] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] Thdrt Dam … Ln *ο εστιν* cum ABFGP 17. 47. 67**. Item *quod est* it vg etc

28. *και διδασκ. παντ. ανθρωπον*: L 47. 67** 73. 109. 8[pe] f[scr] al pauc Euthal[cod] hal ar[lips] om, item Clem[683] *γραφει· νουθετουντεσ παντα ανθρωπον εν παση* (male edider. *πᾶσι*) *σοφια, ινα* etc … D*E*FG 17. 38. 39. 43. 49. 55. 72. f[scr] d e f g aeth ar[bedw] Clem[325] Ambrst al om *παντ. ανθρωπ.* (syr[sch] ar[e] om *παντ. ανθρ.* prim loc) | *σοφια*: FG d e f g add *πνευματικη* | *παραστησωμεν*: P 37. *-σομεν* | *χριστω* cum ℵ*ABCD*FG[gr]G 17. al[5] d e g ar[lips] Clem[325. 683] Euthal[cod] Ambrst … ς

στῷ· 29 *εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ* 1 Ti 4, 10
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

1 *Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ* 4, 13
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 *ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ*
ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰσ πᾶν πλοῦτοσ τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ, 1, 27
εἰσ ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 *ἐν ᾧ εἰσὶν πάν-*

(= Gb Sz) add *ιησου* cum ℵcDbetcEKLP al pler f vg go cop syrp (et sch arbedw etc praem) arm aeth Chr412 etter 415 (sed ibidemsemel om) Thdrt Dam Pelag al

29. *εισ ο*: FG *εν ο* (sic), d e f g vg *in quo*

II. 1. *γαρ*: 4. 10. 37. 47. 80. 115. 116. syrsch etp mg Dam Sedul *δε* (aeth et -) ... arm om | *υπερ* cum ℵABCDbP 17. 31. 71. 73. 114. 118. syr sch etp Euthalcod Cyrthes 287 ... ϛ Ti *περι* cum D*etcEFGKL al pler Chr Thdrt Dam al | *λαοδικια* cum ℵAB*CD*FGKLP al mu (8 ap Scri) ... ϛ Ln Ti -*κεια* cum B3DcE al plu. Praeterea 10. 31. 73. 118. syrp c.* add *και των εν ιεραπολει* | *εορα*- cum ℵ*etcCDcEP al aliq (8 ap Scri) ... ϛ Ln Ti *εωρα*- cum ABD*FGL (K?) al pluvi | -*ρακαν* cum ℵ* ABCD*P Euthalcod Thdrtcod ... ϛ -*ρακασι* cum ℵcDcEKL al omnvi Chr Thdrt Cyrthes 287 Dam | *εν σαρκι* (et. ℵa): ℵ* om

2. *συμβιβ*- cum ℵABDcEKLP al omnvi ... Ti *συνβιβ*- cum CD*. Item -*βασθεντεσ* cum ℵ*ABCD*E*P 6. 10. 17. 23. 27. 57. 67** 71. 116. 177. 178. 179. it vg (*ut consolentur corda ipsorum, instructi*) syrsch etp txt arm Clem683 Cyrthes 287 Hil1025 Ambrst (*cum fuerint instructi*) al ... ϛ (= Gb Sz) -*βασθεντων* cum ℵcDcE**KL al pler syrp mg gr Chr Euthal cod Thdrt Dam | *και εισ*: D* d e Hil Ambrst om *και* | *παν πλουτοσ* cum ℵ*B Clem683 ... AC 17. 67** Euthalcod *παν το πλουτοσ*, Cyrthes 287 *παν το πληθοσ* ... ϛ *παντα* (D* add *τον*) *πλουτον* cum ℵcDEKLP al fere omn Chr Thdrt Dam al | *του θεου χριστου* cum B Hil1025 (*in agnitionem sacramenti dei Christi, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconsi.* Quibus addit: *Deus Christus sacramentum est, et omnes sapientiae et scientiae in eo thesauri latent.*) ... D* d e Augtrin 13 Vigvarim 731 *τ. θεου ο εστιν χριστοσ, quod est Christus.* Similiter aeth utr *domini, quod de Christo;* 17. armzoh Clem683 et694 *του θεου του* (Clem om) *εν χριστω* (arm add *Iesu*), Ambrst *dei in Christo.* Item ℵ* AC 4. hscr* oscr sahgb arllps *του θε. πατροσ* (AC 4. add *του*) *χριστου*, item am fu al *dei patris Christi Iesu* ... Cyrthes 287 *τ. θε. και χριστου*, ℵc syrp txt *του θε. και πατροσ του χριστου*, 47. 73. syrsch cop Chr416 *τ. θε. πατροσ και του χριστου* (cop add *Iesu*), vgcle Pelag *dei patris et Christi Iesu*, demid *dei patris et domini nostri Christi Iesu*, tol *dei Christi Iesu patris et domini* ... ϛ (= Gb Sz) *τ. θε. και πατροσ και*

3 *τεσ οἱ θησαυροὶ τῆσ σοφίασ καὶ γνώσεωσ ἀπόκρυφοι.* 4 *τοῦτο λέγω*
1 Co 5, 3 *ἵνα μηδεὶσ ὑμᾶσ παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.* 5 *εἰ γὰρ καὶ τῇ*
σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆσ εἰσ Χριστὸν πίστεωσ ὑμῶν.
6 *Ὡσ οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ*
περιπατεῖτε, 7 *ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ*
βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼσ ἐδιδάχθητε, περισσεύοντεσ ἐν εὐχα-
4 *ριστίᾳ.* 8 *βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆσ φιλο-*

του χριστου cum D^{c}EKL al plu syr^{p} c.* (*και* post *πατροσ* habet*) Thdrt Dam al ... Gb Sz Ti *του θεου* sine additam cum D^{b}(inclusit *ο εστ.* $\overline{χυ}$ lunulis nec vero quicquam addidit)P 37. 67** 71. 80. 116. Similiter, sed non satis apparet, Euthal^{cod} *του χριστου*

3. *σοφιασ και* sine *τησ* c. ℵ*BCD* 17. 47. 71. 115. arm Clem^{694} Or$^{3,447\ sem\ 694}$ Eus$^{mcell\ 100.\ 178}$ Did$^{tri\ 87.\ 378}$ Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 287}$ et$^{glaph\ 1}$ Thphyl cod ... ς Ti add *τησ* c. ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler Clem^{068} Or$^{3,174.\ 447\ sem\ 766}$ Eus$^{mcell\ 68}$ Chr Cyr$^{iulian\ 280}$ Thdrt Dam

4. *τουτο* sine *δε* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*A*^{vid}B Euthal^{cod} Ambrst Aug$^{ep\ 149}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti add *δε* cum ℵ^{c}A^{corr}CDEKLP al omn^{vid} it vg rell Clem$^{346\ bis}$ Chr Thdrt Dam al (Sp^{e} *γαρ*, Lcif^{214} *hoc itaque dico*, Sedul *hoc ita dico*) | *μηδεισ* cum ℵ*ABCDEP 17. 23. 37. 39. 57. 71. 80. 116. al pauc Clem^{346} sem Euthal^{cod} ... ς *μη τισ* cum ℵ^{c}KL al pler Clem^{346} sem Chr Thdrt Dam | *υμασ*: C *ημασ* | *παραλογιζηται*: C^{2}P 17. *-γισηται* | *πιθανολογια*: D^{b}KL 238. *πειθανολ.* Vertunt d e Ambrst *in subtilitate sermonis*, f vg Lcif^{214} Pelag *in sublimitate sermonum* (Lcif *verborum*), Aug$^{ep\ 149}$ *in verisimili sermone*, Tert$^{marc\ 5,19}$ *subtililoquentia*

5. *αλλα*: D*E* add *γε* | *και το στερεωμα* etc: d e *ut in* (corrige *et id?*) *quod deest necessitatibus* (*υστερηματι?*) *fidei vestrae*. Similiter Aug$^{ep\ 149}$ et$^{ioh\ 98}$ *et id quod deest fidei vestrae in Christo*, Ambrst *et supplens id quod deest utilitati fidei vestrae in Christum* (et. Facund$^{lib\ 12}$ ap Sirmond^{2,781} teste Sab *et id quod deest utilitatis fidei vestrae*)

6. *τον χριστον ιησουν τον κυριον*: Clem^{346} *ιησουν χριστ. τον κυριον*, Cyr$^{act\ 48}$ *τον ιησ. χρι. κυριον*, vg (et. fu al) syr^{sch} *Ies. Chr. domin.*, DE *τον κυριον ιησουν χριστ.* (d e corrupte *domini Iesu Christi*), item 17. omisso *χριστ.*

7. *εν αυτω* et. ℵ^{c} Clem^{346} ... ℵ* om | *τη πιστει* (Gb') cum BD* 17. 39. 47. 73. 115. k^{scr} d e f vg (et. am fu al) Euthal^{cod} Thphyl Archel^{592} Ambrst al ... ς *εν τη πιστει* cum ℵD^{c}EKLP al pler demid tol hal Chr Thdrt Dam; item AC 46. 67** 71. Cyr$^{fid\ 172}$ *εν πιστει* | *καθωσ*: D*E* 45. 122. 219. d e f vg Ambrst al add *και* | *εν ευχαριστια* cum ℵ*AC 17. 23. 28. 37. 47. 57. 73. 116. al aliq am fu tol al^{lachm} cop aeth Euthal^{cod} Archel^{592} ... ς Ln Ti praem *εν αυτη* cum BD^{c}EKL al pler syr^{p} et (*in qua exuberetis in gratiarum actione*)^{sch} arm Chr^{421} Thdrt Dam (sed om^{txt} *εν ευχαριστ.*). Cf et. Ambrst *ambulantes in illa cum gratiarum actione*. Item ℵCD* 1. d e f vg (et. demid al) syr$^{p\ mg}$ ar^{lips}

σοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων,
κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 *ὅτι ἐν*
αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 1, 19
10 *καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρ-* Eph 1 21
χῆς καὶ ἐξουσίας, 11 *ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειρο-*
ποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ
τοῦ Χριστοῦ, 12 *συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ* Ro 6, 4
συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγεί- Eph 1, 19 s

---

Pelag praem *εν αυτω* ... P habet *εν αυτη* omissis *εν ευχαριστ*. Cf Luc brug: „*Quidam libri pro* in illo *masculino scribunt femininum* in ea: *sed nequaquam est omittendum* in illo, *quod multi faciunt.*"

8. *υμας εσται* cum BCKLP al omn[vid] Clem[346 sem] et[771] Or[1,317] Chr Thdrt Dam ... Ln *εσται υμας* cum ℵADE Clem[346 sem] Euthal[cod]

9. *σωματικως*: et. Perat[hipp 315] (*τὸ εἰρημένον· ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρ. τῆς θεότ. σωματικῶς* (cod *σωματι*) et[124] *πᾶν τὸ πλήρ. εὐδόκησε κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ σωματικῶς*) Monoimos[hipp 270] (*τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον ὅτι πᾶν τὸ πλήρ. ηὐδόκησε κατοικῆσαι ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶς*) Ps-Iust[expos 13] Thdot[967] (*ἐν αὐτῷ γὰρ πᾶν τὸ πλήρ. ἦν σωματικῶς*) Or[4,13] (om[307]) et[3,128] Epiph[413. 880] Nyss[gall 6,541] Cyr[glaph 304] al mu Lcif[214] Hil[778. 793. 1123] ac[saep] al mu ... Ir[gr] et[int 16] ex Valentt (*και παλιν· εν αυτω κατοικει παν το πληρ. της θεοτητος*) Cyp[247] Archel[302] om

10 *καὶ ἐστὲ*: his accentibus D[c]L etc, non *καὶ ἔστε* | *ος εστιν* cum ℵACKLP al fere omn Cyr[hr 194] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item *qui est caput* e ([vid], errat enim Sab de d) f g vg Hil[778] Ambrst al ... Ln *ο εστιν* cum BDE[gr]F[gr]G[gr] 47*, item *quod est caput* d Hil[996] | *η κεφαλη*: D*FG om *η* | *αρχης* (ℵ *της αρχ.*) *και εξουσιας* (ℵ* *εκκλησιας*, non item[c]): D[gr*]E[gr*] *εκκλησιας*

11. *εν ω και*: F[gr]G g arm Chr[cod] om *και* | *περιετμηθητε* (DE *-ετνηθητε*): arm add *per fidem* | *απεκδυσει*: B* *απεγδυσει* | *τ. σωματος* sine additam cum ℵ*ABCD*E*FGP 17. 71. 73. 116. 118. 120. 178. f[scr] it vg cop ar[lips] arm aeth[ro] Clem[581] Quaest[orthod 102] (*τ. σωμ. υμων* omisso etiam *της σαρκ.*) Bas[spir sa 29] Ps-Ath[44] Euthal[cod] Dam al Or[int 3,947. 4,674] Hil[778. 980] Ambrst al (Cyp[278] *in exspoliatione carnis*) ... ς (= Gb Sz) add *των αμαρτιων* cum ℵ[c]D[b et c]E**KL al pler syr[utr] (sed syr[sch] *in exutione carnis peccatorum*) ar[bedw] go aeth[pp] Did[tri 145] (omisso *τ. σαρκ.*) Epiph (omisso *της σαρκ.*) [893] et[2,72] Bas[eth 258] et[bapt 652] Chr Thdrt al cdd ap Aug[ep 149] (*corporis carnis* vel sicut aliqui habent *corporis peccatorum carnis*). Cf Lc[brug]: „*Nec addas* peccatorum".

12. *βαπτισματι* c. ℵ*ACD[c]EKLP al pler Bas[spir sa 29] et[eth 258] et[bapt 653] Ps-Ath[44] Chr[4,467] (Euthal[cod] *δια του βαπτισματος*) Thdrt Dam al. Item *baptismate* Tert[res carn 23] Hil[778. 969] ... ℵ[c]BD*FG 47. 67** 71. Bas[bapt cod] Chr[424] *βαπτισμω*. Item *baptismo* it vg Ambrst al ... Ps-Ath[44] add *εις τον αδην* (affert et. quae subsequuntur: *εν ω και συνηγ.*) | *συνηγερθητε*:

Eph 2, 1. 5 *ραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·* 13 *καὶ ὑμᾶσ νεκροὺσ ὄντασ τοῖσ πα-*
ραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶσ σὺν αὐτῷ, χαρισάμενοσ ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·
Eph 2, 15 14 *ἐξαλείψασ τὸ καθ᾽ ἡμῶν χειρόγραφον τοῖσ δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ-*
εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσασ αὐτὸ τῷ
σταυρῷ· 15 *ἀπεκδυσάμενοσ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξουσίασ ἐδειγμά-*
τισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσασ αὐτοὺσ ἐν αὐτῷ.

σ Or[int 3,304. 347] *-γερθημεν* | *εκ νεκρων* cum ℵACKLP 3. 37. 47. 48. 57. 67** 72. 73. 80. al plus[30] arm Bas[eth 258] Chr Euthal[cod] Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln *εκ των νεκρ.* cum BDEFG 17. al plu Thdrt Dam al

13. *υμασ*: 1. 33. 35. 114. b[scr] al mu[vi] *ημασ*, item 1. al (sed pauciores vi) postea *ημων* | *τοισ παραπτ.* cum ℵ*BL 17. 23* 31. 37. 47. 73. 80. al fere[20] go Bas[spir sa 58] Chr[424] Euthal[cod] Thdrt[4,678] Tert[res carn 23 odd] Amb[fid 3,490] ... ς (Gb°) Ln Ti praem *εν* cum ℵ[a]ACDEFGKP al plu Thdrt ad h. l. Dam al it vg Hil[204. 990] Ambrst al | *τη ακροβυστ.* et. f vg Tert[res carn] Hil[bis] Ambrst al ... D*E*F[gr]G al pauc d e g praem *εν* | *συνεζωοποιησεν* (ς et ς[e] 1624. *συνεζωποι.*) ... D*F[gr]G g Tert[res carn] Hil[778. 990] sem (non item[204]) Amb[fid] al *εζωοποιησεν* (*vivificavit*) | *υμασ* sec cum ℵ*ACKL al[50] fere tol syr[utr] ar[lips] aeth Euthal[cod] Thdrt[cod] Dam Oec, item *ημασ* B 17. 37. al plus[20] Amb[fid] ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ[c]DEFGP al mu it vg cop arm go Chr Thdrt[ed] Thphyl Tert res carn Hil Ambrst al | *συν αυτω*: 37. 47. 73. 80. 109. d[scr] 8[pe] *εν αυτω* | *ημιν* cum ℵ*ABCDEF[gr]GK al longe plu (9 ap Scri) d e g go syr utr cop arm Chr[424] Euthal[cod] (*και ημιν*) Thdrt[4,678] Thphyl (Tert[marc 5,19] Denique, si *nos deus cum Chr. vivificavit, donans delicta nobis*, non possumus etc) Hil[204. 778] Ambrst (sed fluct lectio) al ... ς[e] (non item ς Gb Sz) *υμιν* cum ℵ[c]LP al sat mu f vg aeth[utr] Thdrt ad h. l. Dam Tert[res carn 23] Hil[990. 1067] al | *τα παραπτωματα*: DE d e syr[sch] cop arm add *ημων*, item aeth *υμων*

14. *καθ*: D* *κατ* | *τοισ δογμασιν* (17. praem *συν*) ... Hipp[dan] (Lag[157,24]) *των αμαρτιων* (sic: *απαλειψασ το καθ ημων χειρογρ. των αμαρτιων, ο ην υπεναντ. ημιν*) | *ημιν* et. ℵ[a] ... ℵ* *ημων* ... P 31. 37* *υμιν* | *ηρκεν* et. Epiph[368] Chr Euthal[cod] Dam etc ... D*FG 43. 44. 72. 74. al mu (7 ap Scri) Or[3,642] Thdrt Thphyl *ηρεν* ... P *ηρκται* | *εκ του μεσου*: A om *του*

15. *απεκδυσαμενοσ* (ita et. Or[3,556. 561. 4,155] ac saep et[int 3,413. 416] etc): F[gr]G g go (*exuens se carne regna et potestates diffamavit* etc) Hil[778. 990] (et[204] *spolians se carne et principatus et potestates ostentui fecit*; sed[778] et[990] *exutus carnem et potestates ostentui fecit*) Novat[gall 3,304] (de Christo refert: *exutus carnem potestates dehonestavit, palam triumphatis illis in semetipso*) Amb[luc 7,1381] Aug[ep 149] al add *την σαρκα*, item syr sch (*per exutionem corporis sui diffamavit* etc). Sed F[gr]G g Hil[bis] Novat (vide de his Latt ante) om *τασ αρχ. και*. Cf et. Docet[hipp 267]: *ψυχη εκεινη – απεκδυσαμενη το σωμα και προσηλωσασα προσ το*

16 *Μὴ οὖν τισ ὑμᾶσ κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆσ ἢ νουμηνίασ ἢ σαββάτων,* 17 *ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων,* He 10, 1 a, 8
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 *μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-*

ξυλον και θριαμβευσασα δι αυτου τασ αρχασ κ. τ. εξουσ. μη ευρεθη γυμνη. | *εδειγματισεν*: B praem *και* | D* *θριανβευσασ* | *ἐν αὐτῷ* (Gb') ... ς *ἐν αὐτῷ*, quemadmodum G *εν εαυτω*. Apud Latinos: *in semetipso* d e f g vg Or[int 2,239. 4,580. 519. 608] Hil[204. 772. 990] al mu, *in ipso* Ambrst. Contra Or[1,371] et[3,178. 536. 514. 561] et[4,155. 356. 446] *εν τω* ([4,356] om) *ξυλω*, item Or[int 2,416] *in ligno crucis*, quo loco interpres de suo addidit: „licet in aliis exemplaribus habeatur *triumphans in semetipso*, sed apud Graecos habetur *in ligno*." In eundem sensum Epiph[694] scripsit: *ἐν γὰρ τῷ σταυρῷ ἐθριάμβευσεν ἀρχὰσ καὶ ἐξουσίασ.*

16. *μη ουν τισ* (C *τι*): 37. *μη τισ ουν* | *η εν ποσει* cum ℵACDEFGKLP al omn[vi] d e (hi[3] *vel*) f g m[63] vg (hi[4] *aut*) go syr[p] arm aeth ar[lips] Mcion epiph[319] et[378] Or[1,171] et[3,496] et[int 2,217. 224] ac[saep] Eus[dem 193] et[ps 27] Chr Euthal[cod] al mu Amb[fid resurr 1168] Aug[ep 149] Ambrst al ... B syr[sch] cop Or[4,174] Tert[marc 5,19] al *και εν πο.* Sed syr[sch] etiam *και νουμην. και σαββ.*, Tert[marc] vero quater *et* pro *η*. | *νουμην-* cum ℵACDEKLP al pler Or[1,171] et[4,174] Eus[dem 193] et[ps 28] al mu, item d *numenia*, m[63] *numiniis*, am *nominiae* ... Ln *νεομην-* cum BFG 121. 1[scr] Mcion[epiph 319. 378] Dam[parall 665], item f g vg Tert[marc] Ambrst al *neomeniae*. Item *νουμηνιασ* (*νεομ.*) cum ℵABCD[b et c]EKLP etc ... D*F[gr]G[gr] *νουμηνια, νεομηνια*, item Mcion[epiph 378] (sed non[ed] dind nec[319]) Dam[parall 665] *εν νεομηνια* | *η* (Mcion[epiph 319] *και*) *σαββατων* (et. D[c]) ... F[gr]G[gr] 37. 116. Dam[parall] *η σαββατω*, Mcion[epiph 378] (non[ed] dind) *και σαββατω*, et Or[int 2,217. 259. 4,665] *aut sabbato*. Item D[gr*] *η σαββατου* (Treg D* *-τω*, D[a] *-του*), Tert[marc] *et sabbati*

17. *α εστιν* cum ℵACDEF[a]KLP al omn[vi] f vg Or[1,171] et[4,174] et[int 2,224. 217. 259] et[saep] Eus[dem 193] et[ps 28] Chr Euthal[cod] al mu Aug[faust 6] Ambrst al ... Ln *ο εστιν* cum BF[gr]G d e g m[63] go Mcion[epiph 319. 378] Aug[ep 149] et[ioh 28] et[alib]. Cf et. Tert[marc] *quae est umbra* etc | *του χριστου* cum ℵ*ABCP 17. 37. al vix mu Euthal[cod] Oec ... Gb Sz Ln Ti om *του* cum ℵ[c]DEFGKL al longe plu (12 ap Scri) Chr Thdrt Dam Thphyl | *το δε σωμ. τ. χρ.*: Chr[428] *οὐ δέ· τὸ σῶμα χριστοῦ μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω, τουτέστιν ἐπηρεαζέτω.* Eadem Thphyl. Confirmant autem coniunctionem hanc A (a *το δε* novum versum incipiens) B P (vdtr et. ℵ) al; item aeth: *Et non sit qui contemnat vos propter corpus Christi* ... g *corpus autem Christi estis*

18. *καταβραβευετω* (FG *-βευτω*): d e g Lcif[214] Aug[ep 149] al *convincat*, f vg m[63] *seducat*, Ambrst *decipiat*. Hier vero[1,874]: „*Nemo vos superet*, id est *Nemo adversum vos bravium accipiat*: hoc enim Graece dicitur *καταβραβευετω*." | *εν* et. ℵ[a] ... ℵ* om | *θρησκια* (et. Ln[ed min]) c. CDE FGP al ... ς Ti *-σκεια* c. ℵABK[sil]L al pler. Cf ad v. 23. | *θελων*: 37. teste Treg *θαλλων* (sed ap Scri *θελλων*) | *αγγελων*: ℵ* praem *μελλοντων* (no-

τεύων, εἰκῆ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ, 19 *καὶ*
Eph 4, 15 s *οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ*
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
Lv 5, 2 *κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·* 21 *μὴ ἅψῃ μηδὲ*
γεύσῃ μηδὲ θίγῃσ, 22 *ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,*

---

tavit ℵ[a]) | *α* sine *μη* c. ℵ*ABD* 17. 28. 67** (non 30. teste Scri) d e m[68] cop ar[lips] aeth Or[1,563] (edd ante Delar. qui adnotat: at Gelenius legit ἃ μὴ ἑώρ. Nil de codd. dicit.) Tert[marc 5,19] („aliquos taxat qui ex visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum") Or[int 3,63] (*in his quae videt*) Lcif[214] (*qui videtur*) cdd ap Hier[1,874] „quidam codd" ap Aug[ep 149] Quaest[3067] (*quae videt*) Ambrst (*ea quae videt* sic ed[ven]; *in his quae non videt* ed[rom]). Sic igitur Hier[vall 1,874] (ad Algas): *quae nec ipse vidit qui vos superare desiderat, sive videt* (*utrumque enim habetur in Graeco*) *praesertim quum tumens ambulet.* Item Aug l. l.: *Nemo vos convincat, volens in humilitate cordis et cultura angelorum* (*vel sicut vestri codices habent religionem angelorum, quae Graece θρησκεια dicitur*), *quae non vidit inculcans, vel sicut quidam codices habent, quae vidit inculcans* ...... ς (sed Gb[oo]) Ti add *μη* cum ℵ[c]CD[b et c]KLP al pler (item FG *ουκ*) f g vg go syr[utr] arm Or[1,563] delar (sed vide ante) et[int 4,665] Chr (Euthal[cod] *μή*, sed om *ἅ*) Thdrt Dam al Aug et Hier (de quibus vide ante) al | *εορακεν* cum ℵB*CDEP al mu[vi] (3 ap Scri) ... ς Ln (nesciens B*) *εωρακεν* cum AB[c]FGK[ail]L al longe plu | *εμβα-* ut ℵA BCD[c]EKLP etc ... D*FG *ενβα-* (37. *ενμβατ-*). Ex Latinis reddunt d e f vg Lcif[214] etc *ambulans*, g Ambrst Quaest *extollens se*, m[62] *ambulans extollens se* (pergens *sine causa inflatus*), Aug *inculcans* | *φυσιουμενοσ*: D[gr*] *-νοι* | *αυτου* et. ℵ[a] ... ℵ* *αυτων*

19. *κεφαλην* sine additam et. Ir[int 1,11] Or[1,548] etc ... D*E* d e syr[p] arm Novat[319] add *χριστον*. Cf Ps-Ath[11] *προσ κολοσσαεισ - ειρηται οτι ο κρατων την κεφαλην, τουτεστιν τον χριστον, εξ ου παν* etc | *συνβιβαζ-* cum B*CDEFG ... ς Ln *συμβιβ-* cum ℵAB[c]K[ail]LP al certe pler | *αυξει* et. ℵ[a] ... ℵ* 37. *αυξη*

20. *ει* sine copula cum ℵ[a]ABCDEFGKLP al[25] fere d e f g am fu tol al[lachm] go cop arm aeth Chr[429] sem Euthal[cod] Cyr[glaph 189] Dam al Tert[res carn 23] Cyp[306. 351] al ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum (ℵ* *ει αποθανετε* [sic] *ουν*) ℵ[c] al plu m[62] vg[cle] syr[p] Or[int 4,665] Chr[429] sem Thdrt al Aug[ep 149] Ambrst al. Item demid add *autem*, syr[sch] *enim* | *χριστω* cum ℵABCDE FGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum minusc (1 ap Scri) | *τι*: D*E* *διατι*. Praeterea D[gr*] E*F[gr]G g arm add *παλιν* ... vg Aug[ep 149] Ambrst al *quid adhuc* | *εν κοσμω*: FG *εν τω κοσμω*, item d e m[62] fu demid al Or[int 4,665] Ambrst al *in hoc mundo* (non item Tert[res carn 23] Cyp[306. 351] al)

21. *μηδε* bis et. Or[3,496]; 38. ... 74. 109. 238. al aliq Or[4,412] et[int 4, ... 665. 666] Amb (vide post) ... *μη* bis | *μη αψη μηδ. γευση μηδ. θιγησ* (Or[int 4,665. 666] *ne* ... *gustaveris, ne attaminaveris* ...

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά Mt 15, 9
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸσ πλησμονὴν τῆσ
σαρκόσ.

III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-
στόσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ
τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Tert[marc 5,19] *ne attigeris, ne gustaveris*, etc): m[62] Novat[319] *ne tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis*, Amb[1,267. 300] ac[saepe] *ne tetigeritis ne attaminaveritis ne gustaveritis*, item al | K om *μηδε γευση*

22. *εισ φθοραν τη αποχρησει*: d e Ambrst *in interitum* (Ambrst add *et corruptionem*) *per abusionem*, g *in corruptionem ipso usu t per abusionem*, f vg m[62] *in interitu* (*-tum* m) *ipso usu*, Amb[1,267. 300] ac[saepe] Hier[algas qu 10] al *ad corruptelam ipso usu*

23. *εθελοθρησκια* c. ℵCD*P al mu[vi] (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... A latet ... ς Ln Ti *-σκεια* c. BD[c]EKL al plu[vi]. Cf Act 26, 5. Reddunt d e *religione*, f vg Hil[64] al *superstitione*, g Aug[ep 149] *observatione*, Amb[1,267] *observatione religionis*, Ambrst *simulatione* (sed[ed rom] *observatione*) *religionis* | *ταπεινοφροσυνη* (Clem[534] *-συνησ* omisso *και* quod sequitur): FG d e f g vg syr[p] Hil[64] add *του νοοσ* (*sensus*), item Ambrst *animi*, m[62] go cop Aug[ep 149] *cordis* (add *cordis* et. Or[int 4,665] versu 18, non item hoc versu) | *και* ante *αφειδ.*: B m[62] Or[int 4,665] Hil[64] Ambrst Amb[1,267] om, hinc Ln [*και*]. Reddunt autem *και αφειδ.* d e *et vexationem*, Ambrst *ad vexationem*, Or[int] *per vexationem*, g *et abundantia*, f vg Hil[64] Hier[algas qu 10] *et* (Hil om) *ad non parcendum*, m[62] *non parcendo* (ipse cod *purando*), Amb[1,267] *non in indulgentia*, Aug[ep 149] „*et vexatione corporis* vel sicut alii interpretati sunt *ad non parcendum corpori.*" Dedimus autem *αφειδια* cum ℵB*CDEFGL al longe plu Euthal[cod] (A latet) ... Ln *-δεια* cum B[c]P al mu[vi] (3 ap Scri)

III. 1. *τω χριστω* et. ℵ[a] Clem[531] Or[1,759] etc Tert[res carn 23] Cyp[2. 59] et[308] Ambrst al ... ℵ* *εν χρι.* | *ου*: FG *που* | *ο χριστοσ*: ℵ* *ο θεόσ*, sed ipse* statim correxisse vdtr | *εστιν* (37. 116. Dam[paris] ante *ο χριστον*) et ℵ[a] ... ℵ* 28. 120. om

2. *τα* pri: FG *ἅ*. Cf it vg *quae sursum sunt* (g om *sunt*) | *επι τησ γησ*: 2. 45. 47. 74. a[scr] Or[3,496] om *τησ*

3. *τω χριστω*: DE om *τω* | *τω θεω* et. Clem[531] Or[2,818] et[3,552] et[4,92. 360] Eus[ps 287] etc (iidem et. antea *τω χρι.*) ... KL al[20] fere om *τω*

4. *φανερωθη*: F[gr]G g add *και* | *υμων* (Gb'') cum ℵCD*FGP (latet A) 17. 47. 52. 73. 109. 116. k[scr] cat[txt] d e f g vg go arm aeth Eus[ps 287]

τεύων, εἰκῆ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ, 19 *καὶ*
Eph 4, 15 s *οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ*
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
Lv 5, 2 *κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·* 21 *μὴ ἅψῃ μηδὲ*
γεύσῃ μηδὲ θίγῃσ, 22 *ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,*

---

tavit א[a]) | *α* sine *μη* c. א*ABD* 17. 28. 67** (non 30. teste Scri) d e m[62] cop ar[lips] aeth Or[1,583] (edd ante Delar. qui adnotat: at Gelenius legit *ἃ μὴ ἑώρ.* Nil de codd. dicit.) Tert[marc 5,19] („aliquos taxat qui ex visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum") Or[int 2,63] (*in his quae videt*) Lcif[214] (*qui videtur*) cdd ap Hier[1,874] „quidam codd" ap Aug[ep 149] Quaest[3087] (*quae videt*) Ambrst (*ea quae videt* sic ed[ven]; *in his quae non videt* ed[rom]). Sic igitur Hier[vall 1,874] (ad Algas): *quae nec ipse vidit qui vos superare desiderat, sive videt* (*utrumque enim habetur in Graeco*) *praesertim quum tumens ambulet.* Item Aug l. l.: *Nemo vos convincat, volens in humilitate cordis et cultura angelorum* (*vel sicut vestri codices habent religionem angelorum, quae Graece θρησκεια dicitur*), *quae non vidit inculcans, vel sicut quidam codices habent, quae vidit inculcans* ...... ς (sed Gb[oo]) Ti add *μη* cum א[c]CD[b et c]KLP al pler (item FG *ουκ*) f g vg go syr[utr] arm Or[1,583 delar] (sed vide ante) et[int 4,665] Chr (Euthal[cod] *μή*, sed om *ἅ*) Thdrt Dam al Aug et Hier (de quibus vide ante) al | *εορακεν* cum אB*CDEP al mu[vi] (3 ap Scri) ... ς Ln (nesciens B*) *εωρακεν* cum AB[c]FGK[sil]L al longo plu | *εμβα-* ut אABCD[c]EKLP etc ... D*FG *ενβα-* (37. *ενμβατ-*). Ex Latinis reddunt d e f vg Lcif[214] etc *ambulans*, g Ambrst Quaest *extollens se*, m[62] *ambulans extollens se* (pergens *sine causa inflatus*), Aug *inculcans* | *φυσιουμενοσ*: D[gr*] *-νοι* | *αυτου* et. א[a] ... א* *αυτων*

19. *κεφαλην* sine additam et. Ir[int 4,11] Or[1,548] etc ... D*E* d e syr[p] arm Novat[319] add *χριστον*. Cf Ps-Ath[11] *προσ κολοσσαεισ - ειρηται οτι ο κρατων την κεφαλην, τουτεστιν τον χριστον, εξ ου παν* etc | *συνβιβαζ-* cum B*CDEFG ... ς Ln *συμβιβ-* cum אAB[c]K[sil]LP al certe pler | *αυξει* et. א[a] ... א* 37. *αυξη*

20. *ει* sine copula cum א[a]ABCDEFGKLP al[25] fere d e f g am fu tol al[lachm] go cop arm aeth Chr[429 sem] Euthal[cod] Cyr[glaph 139] Dam al Tert[res carn 23] Cyp[308. 351] al ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum (א* *ει αποθανετε* [sic] *ουν*) א[c] al plu m[62] vg[cle] syr[p] Or[int 4,665] Chr[429 sem] Thdrt al Aug[ep 149] Ambrst al. Item demid add *autem*, syr[sch] *enim* | *χριστω* cum אABCDEFGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum minusc (1 ap Scri) | *τι*: D*E* *διατι*. Praeterea D[gr*] E*F[gr]G g arm add *παλιν* ... vg Aug[ep 149] Ambrst al *quid adhuc* | *εν κοσμω*: FG *εν τω κοσμω*, item d e m[62] fu demid al Or[int 4,665] Ambrst al *in hoc mundo* (non item Tert[res carn 23] Cyp[308. 351] al)

21. *μηδε* bis et. Or[3,496]: 38. 72. 73. 74. 109. 238. al aliq Or[4,412] et[int 4,495. 665. 666] Amb (vide post) Ambrst al *μη* bis | *μη αψη μηδ. γευση μηδ. θιγησ* (Or[int 4,665. 666] *ne tetigeris, ne gustaveris, ne attaminaveris,* item

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά Mt 15, 9
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸσ πλησμονὴν τῆσ
σαρκόσ.

III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-
στόσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ
τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Tert[marc 5,19] *ne attigeris, ne gustaveris*, etc): m[62] Novat[319] *ne tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis*, Amb[1,267. 300] ac[saepe] *ne tetigeritis ne attaminaveritis ne gustaveritis*, item al | K om *μηδε γευση*

22. *εισ φθοραν τη αποχρησει*: d e Ambrst *in interitum* (Ambrst add *et corruptionem*) *per abusionem*, g *in corruptionem ipso usu t per abusionem*, f vg m[62] *in interitu* (*-tum* m) *ipso usu*, Amb[1,267. 300] ac[saepe] Hier[algas qu 10] al *ad corruptelam ipso usu*

23. *εθελοθρησκια* c. ℵCD*P al mu[vi] (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... A latet ... ς Ln Ti *-σκεια* c. BD[c]EKL al plu[vi]. Cf Act 26, 5. Reddunt d e *religione*, f vg Hil[64] al *superstitione*, g Aug[ep 149] *observatione*, Amb[1,267] *observatione religionis*, Ambrst *simulatione* (sed[ed rom] *observatione*) *religionis* | *ταπεινοφροσυνη* (Clem[534] *-συνησ* omisso *και* quod sequitur): FG d e f g vg syr[p] Hil[64] add *του νοοσ* (*sensus*), item Ambrst *animi*, m[62] go cop Aug[ep 149] *cordis* (add *cordis* et. Or[int 4,665] versu 18, non item hoc versu) | *και* ante *αφειδ.*: B m[62] Or[int 4,665] Hil[64] Ambrst Amb[1,267] om, hinc Ln [*και*]. Reddunt autem *και αφειδ.* d e *et vexationem*, Ambrst *ad vexationem*, Or[int] *per vexationem*, g *et abundantia*, f vg Hil[64] Hier[algas qu 10] *et* (Hil om) *ad non parcendum*, m[62] *non parcendo* (ipse cod *purando*), Amb[1,267] *non in indulgentia*, Aug[ep 149] „*et vexatione corporis* vel sicut alii interpretati sunt *ad non parcendum corpori.*“ Dedimus autem *αφειδια* cum ℵB*CDEFGL al longe plu Euthal[cod] (A latet) ... Ln *-δεια* cum B[c]P al mu[vi] (3 ap Scri)

III. 1. *τω χριστω* et. ℵ[a] Clem[531] Or[1,759] etc Tert[res carn 23] Cyp[2. 59] et[308] Ambrst al ... ℵ* *εν χρι.* | *ου*: FG *που* | *ο χριστοσ*: ℵ* *ο θεόσ*, sed ipse* statim correxisse vdtr | *εστιν* (37. 116. Dam[paris] ante *ο χριστοσ*) et ℵ[a] ... ℵ* 28. 120. om

2. *τα* pri: FG *ά*. Cf it vg *quae sursum sunt* (g om *sunt*) | *επι τησ γησ*: 2. 45. 47. 74. a[scr] Or[2,196] om *τησ*

3. *τω χριστω*: DE om *τω* | *τω θεω* et. Clem[531] Or[2,818] et[3,552] et[4,92. 360] Eus[ps 287] etc (iidem et. antea *τω χρι.*) ... KL al[20] fere om *τω*

4. *φανερωθη*: FG[gr] g add *και* | *υμων* (Gb'') cum ℵCD*FGP (latet A) 17. 47. 52. 73. 109. 116. k[scr] cat[txt] d e f g vg go arm aeth Eus[ps 287]

Eph 5, 3 5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, πορνείαν, ἀκα-
Eph 5, 6 θαρσίαν, πάθοσ, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτισ ἐστὶν
Ro 1, 18 Gal 5, 19 εἰδωλολατρεία, 6 δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. 7 ἐν οἷσ καὶ
Eph 2, 2 4, 21 ὑμεῖσ περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοισ· 8 νυνὶ δὲ ἀπό-

---

Nyss[1,600] (hom[cant 9]) Did[lat 208] Chr[430] Euthal[cod] Cyr[ioh 174. 815] Thdrt Dam al Cyp[260. 208] Hil[1023] Ambrst al ... ς Ln Ti ημων cum BD[b et c]KL al pler syr[utr] cop Or[4,98] (et. ημεισ et φανερωθησομεθα) [108. 280] et[int 1,191. 4,566] (Dial[861], sed etiam sic v. 3 et postea ημεισ et φανερωθησομεθα) al Hil[257] (item post ex edd[antiq] *nos apparebimus*) Amb[bon mort 12] (sed etiam *nos apparebimus*) | συν αυτω et. Or[3,552. 668] et[4,92. 108] Eus[ps 287] etc: A 57. Nyss[1,600] om

5. τα μελη sine υμων cum ℵ*BC* 17. 67** 71. Clem[581] et[295 cod] Or[1,240. 616. 721] et[2,811] et[3,226] et[int 4,566] Eus[ps 191] Euthal[cod] Maxim[mystag 24] (vdtr et. Dam[com], sed[parall 645] atque etiam[paris] habet υμων) auct[sing cleric] (fortasse et. Tert[pudic 17]: „demonstrat et Colossensibus *quae membra mortificent super terram, fornicationem*" etc) ...... ς Ln Ti add υμων cum ℵ[c]AC[3]DEFGHKLP al pler it vg go cop arm aeth ar[bedw] ar[lips] Clem[295 ed] Chr[438] Thdrt Dam al Ir[int 307] Or[int 2,448. 683] et[3,661] et[4,322. 570] Cyp[70] Hil[524] Ambrst al | πορνειαν cum BCD[c]EK[sil]L etc ... ℵAD*FGHP al -νιαν. Cf ad 1 Co 6, 13 et Prolegg | ακαθαρσιαν: DF[gr]* praem και | παθοσ επιθυμ. κακην και την πλεονεξιαν et. Ir[int 307] Amb[ps 118] Ambrst al Clem[295] (minus accurate Clem[581] Or[1,616] nec huc in testimonium adhibendi sunt) etc. Libere et. Cyp[74] *fornicationem immunditiam et concupiscentiam malam et cupiditatem quae sunt idolorum servitus*, Tert pudic[17] *fornicationem immunditiam concupiscentiam malam et turpiloquium* ... F[gr]G g πλεονεξ. παθοσ επιθυμιαν (omisso κακην). Pariter Hil[524] om κακην (reliqua accurate habet: *fornicationem immunditiam libidinem concupiscentiam et avaritiam*) | ειδωλολατρεια ut ℵAB*D[c]KKLP etc ... B[c]CD*H al mu ειδωλολατρια (C ιδω-), FG ιδωλατρια

6. δι α cum ℵABC[2]D[b et c]E**HKLP al omn[vi] f vg go syr[utr] arm Clem[295 581] etc Cyp[74] etc ... C*D*E*F[gr]G d e δι ο, item g *propter quod t quae* | η οργη: C*FG om η, hinc Ln [η] | του θεου sine additam cum B sah aeth[rom] Clem[295 codd] et[581] Cyp[74] (ep[55] ap Baluz, ep[55] ap Gerad etc) Ambrst auct[sing cleric 527] (nullo modo huc trahi potest Ir[int 307] qui nec δι α ερχ. η οργ. τ. θε. affert); item exempl unde D exscriptus est (sunt enim verba επι τ. υι. τ. απειθιασ eodem sticho quo quae praecedunt et Graece et Latine praeter morem et invito spatio apposita) ... ς add επι τουσ υιουσ τησ απειθειασ (CDEFG -θιασ, non item ℵA HKLP), item Ln [επι τ. υι. τ. απ.] cum ℵACD(vide ante)EFGHKLP al omn[vi] d e f g vg syr[utr] cop arm aeth[pp] Clem[295 ed] Chr[438] (ουκ ειπεν· εφ υμασ, αλλ· επι τουσ υι. τ. απειθ.) Euthal[cod] Thdrt al Aug[contin 6, 816] al :: ex Eph 5, 6 ubi nemo om. Ceterum reddunt ista verba *super (in) filios incredulitatis* f vg, *super (in) filios diffidentiae* d e g fu, *in fil. infidelitatis* Aug

7. ποτε: P 28. om | εν τουτοισ cum ℵABCD*HP (ℵ ex D*et[c] formavit εν τοαυτοισ deletis το litteris) 17. 26. 47. 71. 73. 8[pe] Euthal[cod] ... ς

θεσθε καὶ ὑμεῖσ τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν
αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν, 9 *μὴ ψεύδεσθε εἰσ ἀλλήλουσ,* 4, 22 ss
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖσ πράξεσιν αὐτοῦ
10 *καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰσ ἐπίγνωσιν*
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντοσ αὐτόν, 11 *ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ* Ga 3, 28
Ἰουδαῖοσ, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαροσ, Σκύθησ, δοῦλοσ,
ἐλεύθεροσ, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστόσ.
12 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡσ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-*

εν αυτοισ cum D[c]E[**]FGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Apud Latinos est *in illis*.

8. *και υμεισ* et. ℵ[a] Or[1,557] (Clem[581] *αποθεσθωσαν ουν και αυτοι*) ... ℵ* sah om | *τα παντα*: H 73. *παντα* (et 34. *απαντα*) ... FG f (g) *κατα παντα*, g *universum t secundum omnia*. Cf m[87] *Nunc autem deponite vos omnem iram, indignationem* etc. | *εκ τ. στομ. υμων*: FG f g sah cop ar[lips] aeth go Ambrst Vig[varim 729] add *μη εκπορευεσθω* (Ambrst Vig *Nunc autem deponite – blasphemiam; turpiloquium de* [Vig *ex*] *ore vestro non procedat*). Similiter sah; item cop, sed vdtr et. *βλασφημια* coniungere cum *μη εκπορ*.

9. *απεκδυσαμενοι*: P *αποδυσαμενοι* ... Or[1,755] *εκδυομενοι*, et[2,128] *εκδυσαμενοι* | *συν τ. πραξ*. (Clem[581] *επιθυμιαισ* omisso *αυτου*) *αυτου*: syr[p] add c.* *et concupiscentiis*

10. *ενδυσαμενοι* et. ℵ[c] Clem[581] Or[2,128] Eus[mcell 25] etc (Or[1,755] *ενδυομενοι*) ... ℵ* *επενδυσαμενοι* | *του κτισαντ. αυτον*: FG praem *αυτου*. Cf d e f vg Ir[int 307] Or[int 4,476] Hil[1111] Ambrst etc *eius qui creavit* (Ambrst *condidit*) *eum* (*illum* d e etc), item g *eius creantis t qui creavit illum t eum*

11. *ουκ ενι*: D*E*FG d e f g vg[six] demid hal al (sed Luc[brug]: *Non interiicias* masculus et faemina, *superfluit enim hoc loco*) Amb[fid 5,582] Hier iovin[1] Aug[serm don 1] (post *ελλ. κ. ιουδ*.) al add *αρσεν και θηλυ* | *ελλ. κ. ιουδ*.: 17. arm *ιουδ. ουδε ελλ*., item syr[sch] *Iudaeus et Syrus* | *βαρβαροσ σκυθησ* (syr[sch] *Graecus et barbarus*, aeth *agrestis et oppidanus*): D*E*FG al pauc d e f g vg go Amb Hier Ambrst al *βαρβ. και σκυθ*. Cf et. Petr[alex] ap Gall[4,96] *επει και παντα και εν πασιν εστιν ο χριστοσ, εν τε βαρβαροισ και σκυθαισ, δουλοισ και ελευθεροισ, σκοπειν οφειλουσιν* etc. Cf et. Epiph[5] et[16] *φησι γαρ· εν χριστω ιησου ου βαρβαροσ, ου σκυθησ, ουχ ελλην, ουκ ιουδαιοσ* (sec loc add *αλλα καινη κτισισ*). | *δουλοσ* sine *και* cum ℵBCD[c]E[**]KLP al pler sah syr[p] arm Clem[581] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) al ... Ln add *και* cum AD*E*FG 3. 46. 78. it vg syr[sch] cop aeth go Amb Hier Ambrst al | *παντα* cum ℵ*AC 3. 7. 17. 80. 108* al pauc Clem[581] Petr (vide ante) Ps-Ath[9] al ... ς Ln Ti *τα παντα* cum ℵ[c]BDEFGKLP (*τα παν*) (Chr et *τα παντ*. et *παντα*) Thdrt Dam al. Cf et. Ir[16] (ex Epiph) *και αυτοσ εστι τα παντα*.

12. *ουν*: L ar[lips] ar[bedw] om | *ωσ*: D*FG *ωσει*, g non exprim | *του θεου*

Eph 4, 2. 32 *νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,*
μακροθυμίαν, 13 *ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ,*
ἐάν τισ πρόσ τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἐχαρίσατο
ὑμῖν οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, 14 *ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοισ τὴν ἀγάπην, ὅ*
Eph 4, 3 *ἐστιν σύνδεσμοσ τῆσ τελειότητοσ.* 15 *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ*
Phl 4, 7 *βραβευέτω ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, εἰσ ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώ-*
ματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 *ὁ λόγοσ τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω*
ἐν ὑμῖν πλουσίωσ, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντεσ καὶ νουθετοῦντεσ

---

cum ℵBCD[c]EKLP al pler Clem[598] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Gb[o] Ln om *του* cum AD*FG c[scr] al[vid] | *και ηγαπημενοι* et. Clem etc ... B 17. 17[lect] sah om *και* (219. ante *αγιοι* pon) | D*FG *σπλανχνα* | *οικτιρμου* cum ℵABCD[b et c]EFGLP al longe plu (7 ap Scri) it vg (Latine *misericordiae*) sah cop syr[p] Clem[598] Or[3,97. 798 cd] Chr[441] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[paris] ... ς (= Gb Sz) *οικτιρμων* cum K al sat mu Clem [598] Or[3,798 cod et cat matth 180] Thdrt Antioch[1174] ... DF[gr*] syr[sch] arm go *και* (go om) *οικτιρμον* | *πραΰτητα* cum ℵABCP 17. 80. Maxim[mystag 24 cod] ... ς *πραοτητ.* cum DEFGKL al pler Clem[598. 593] Or[3,798] Chr Euthal [cod] Thdrt Dam

13. *και χαριζ.*: 17. arm om *και* | *εχη*: FGLP 17. al plus[10] Antioch[1080] Dam[paris] Thphyl *εχει* | *μομφην* (d e f g vg *querelam*): D* *μεμψιν* (E ex confusione *μεμφὴν*), F[gr]G[gr] *οργην* | *ο χριστοσ* cum ℵ[a (vid) et c]CD[b et c] EKLP al fere omn syr[utr] sah cop aeth go ar[bedw] Clem[598] Chr Euthal [cod] Thdrt Antioch[1080] Dam al Ambrst Leo[serm 48] ... Ln *ο κυριοσ* cum ABD*F(om o)G 213. d e f g m[79] vg Aug[ioh 58] Pelag ... ℵ* *ο θεοσ*, item 17. arm Aug[op 148] *ο θεοσ εν χριστω* | *υμιν*: (ℵ[c])DF[gr*]KP 17. 46. 72. al[10] Clem Thdrt Antioch[1080] *ημιν* (P *ημασ*). (ℵ[c] correcturus erat *ημιν*, sed *η* rursus abstersit). Sed 17. k[scr*] Clem pergunt etiam *ουτ. κ. ημεισ* | *υμεισ*: D*E*F[gr]G d e g m[79] sah aeth go Ambrst add *ποιειτε*, item syr[sch] ar[lips] *χαριζεσθε*

14. *ο εστιν* (Gb″) cum ABCFGP 17. 187. Clem[598. 593] Chr[10,476] (*εν αγαπη γινεσθω, οπερ συνδεσμοσ εστι τελειοτητοσ*) Antioch[1080] Dam[paris]. Item *quod est vinculum* it vg Ambrst al ... ℵ*D* Euthal[cod] *οσ εστ.* (Gb″). Cf et. Latinos. ... ς *ητισ εστ.* cum ℵ[c]D[b et c]EKL al fere omn Chr[443] Thdrt Dam ad h. l. al | *τελειοτητοσ*: D*F[gr]G d e g Ambrst *ενοτητοσ*

15. *η ειρηνη*: FG 14. 47* a[scr*] d[scr] om *η* | *χριστου* cum ℵ*ABC*D*FGP 10. 37. 47. 177. 178. 179. 8[pe] d e f g m[88] vg syr[utr] sah cop arm aeth ar[e] ar[bedw] Clem[598. 593] Euthal[cod] Dam ad h. l. Aug[gal 54] Pelag ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum ℵ[c]C[b]D[c]EKL 17. al pler go Chr Thdrt Dam [paris] al Ambrst | *εν ενι*: B 67** sah om *ενι* | *γινεσθε*: D* *γενεσθε*

16. Ln *γίνεσθε*[16] (*ὁ λόγοσ – πλουσίωσ*) *ἐν πάσῃ* | *τ. χριστου* cum ℵ[c]BC[2] DEFGL al longe plu d e f g m[88] vg go sah syr[p] (syr[sch] add post *γινεσθε* *Christo*, pergens *cuius sermo*) arm Chr[450 ter] Euthal[cod] Dam al Ambrst al ... AC* 17. al[15] aeth ar[lips] Thdrt Thphyl[ms] *τ. θεου* ... ℵ*

ἑαυτούσ, ψαλμοῖσ ὕμνοισ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντεσ Eph 5, 19 s
ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 *καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ* 23
ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντεσ τῷ
θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
18 *Αἱ γυναῖκεσ, ὑποτάσσεσθε τοῖσ ἀνδράσιν, ὡσ ἀνῆκεν ἐν* Eph 5, 22 1 Pe 3, 1
κυρίῳ. 19 *οἱ ἄνδρεσ, ἀγαπᾶτε τὰσ γυναῖκασ καὶ μὴ πικραίνεσθε* Eph 5, 25 1 Pe 3, 7

---

cop Clem[191] *τ. κυριου* | *σοφια*: m[88] add *et omni intellectu spirituali*, item go *et prudentia spirituali* | *εαυτουσ*: 17. *αυτουσ* | *ψαλμοισ* sine *και* cum ℵABC*D*FG 73. d e f g m[88] vg go syr[p] ar[bedw] Chr[454] Ambrst ed rom al ... ς (= Gb[0] Sz) add *και* cum C[2]D[bet c]EKLP al pler demid al[lachm] syr[sch] sah cop arm aeth Clem[194] Ephr[2,162] Chr[450. 452] Euthal cod Thdrt Antioch[1195] Dam Ambrst[ed ven] Pelag | *υμνοισ* sine *και* cum ℵBC*D*FG 17. d e f g m am fu demid tol go syr[p] Chr[454] Ambrst ed rom ... ς (Gb[0]) add *και* cum AC[3]D[bet c]EKL al pler vg[cle] fu[vict] syr sch sah cop arm aeth ar[bedw] Clem Ephr[2,162] Chr[450. 452] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1195] Dam Ambrst[ed ven] al | *εν τη χαρ.* cum ℵ[c]BD*E*FG 67** Clem Chr[454 bis] Thdrt ... ς om *τη* cum ℵ*AC*(vide post)D[c]E**KL al fere omn arm Chr[453] ot[acm 454] Euthal[cod] Dam al. In C scriptum est *εν χαρι*, sed punctis superpositis et substratis deletum est, hinc C[corr] om *εν χαρ.*, ut et. 89. d[acr] Ephr[2,162] (74. a[scr] *εν ευχαριστια*) | *εν ταισ καρδιαισ* cum ℵABCD*FG al[10] d e f g m[88] vg go syr[utr] sah cop arm Chr Euthal[cod] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) Ti *εν τη καρδια* cum D[c]EKL al pler aeth Clem Ephr[2,162] Thdrt Dam al :: cf huc Eph[5,19] | *τ. θεω* cum ℵABC*D*FG 17. 47. 67** 73. 179. d e f g m[88] vg sah syr utr arm Clem[194] Chr[454 bis] Euthal[cod] Ambrst[ed rom] al ... ς (= Gb Sz) *τ. κυριω* cum C[2]D[c]EKL al pler demid go cop Ephr[2,162] Chr[250 txt] Thdrt Dam al Ambrst[ed ven] Pelag

17. *και* ab initio: D*FG 2. 74. d e f vg m[88] go Ambrst al om | *αν* cum ℵACDEK al longe plu Clem[194] Chr[452. 455] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1320] Dam ... Ln Ti *εαν* cum BFGL al fere[10] | *ποιητε*: K[2]L al pauc *ποιειτε* | *κυριου* (Gb[00]) *ιησου* cum BD[c]EK 17. 37. al longe plu f am tol go syr[p] arm Clem[194 ed] Chr[450] Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst. Item *κυρ. ιησ. χριστου* ℵ vg[cle] fu Clem[codd 2] Antioch[1320], item *domini nostri Ie. Chr.* demid syr[sch] sah cop aeth ar[bedw] Amb[virgg col 8], item d e *domini Christi Iesu*. Praetereaque ℵ[c] 78. 74. 114. 118. 120. a[scr] c[scr] al[10] fere praem *του* ante *κυριου* ... L nil nisi *κυριου* ... Ln *ιησου χριστου* omisso *κυριου* cum ACD[gr*]F[gr]G g | *πατρι* sine *και* cum ℵABC 78. m[88] sah cop syr[sch] aeth[utr] go Amb[virgg col 8] al ... ς (Gb[0]) praem *και* cum DEFGKL al fere omn d e f g vg syr[p] arm Clem[194] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1320] Dam Ambrst al :: cf Eph 5, 30

18. *αι γυναικεσ*: FG arm om *αι* | *ανδρασιν* cum ℵABCD[c]E**K 17. al plus[25] m[80] vg Clem[593] Chr[457 bis] Euthal[cod] Ambrst ... ς (= Gb Sz) *ιδιοισ ανδρ.* c. L al plu Thdrt Dam ... D*E*FG d e f g syr[sch] (et[p] *υμων* c.*) cop arm aeth go Thphyl Pelag *ανδρ. υμων* | *εν κυριω*: FG *ε. τω κυ.* ... syr[sch] *in Christo*

Eph 6, 1 6 4 πρὸσ αὐτάσ. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν κατὰ πάντα·
τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρεσ, μὴ ἐρεθίζετε
Eph 6, 5 Tit 2, 9 1 Pe 2, 18 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαισ ὡσ ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ἐν ἁπλότητι καρδίασ φοβούμενοι τὸν κύριον.
Eph 6, 7 s 17 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆσ ἐργάζεσθε ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-

---

19. οι: G ω, F ο | γυναικασ sine additam c. ℵ*ABC*D^{c}E**KL al omn^{vid} harl** Clem^{593} Chr$^{457 bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ℵ^{c} add εαυτων. Item Ln add υμων cum C^{2}D*E*FG d e f g m^{30} vg rell (sed syr^{p} c. ob.) Or$^{int 2,17}$ Ambrst al | πικραινεσθε: C^{2}K 4** 46. 118. 219. al^{5} παραπικραινεσθε

20. εστιν post ευαρεστ. cum ℵABCDE 17. 37. 47. 71. 116. d e f vg (*placens est* d e, *placitum est* f vg; m^{26} Ambrst *placet*) Cyr$^{hr 119}$ ... ς Ti ante ευαρεστ. cum F^{gr}GKL al pler g Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et paris ... 46. 122* Clem^{593} om | εν κυριω cum ℵABCDEFGKL al longe plu it vg go syr^{p} arm (syr^{sch} *in conspectu domini nostri*) Chr^{sem} Thdrt Dam ad h. l. ... ς (= Gb Sz) τω κυριω cum minusc mu (m^{26} Ambrst *placet deo*) cop aeth Clem Cyr$^{hr 119}$ Chr$^{458 sem}$ Euthal^{cod} Dam^{paris}. Cf Luc^{brug} „*Non est omittenda praepositio* in."

21. ερεθιζετε cum BD$^{b et c}$E**K al longe plu syr^{sch} et$^{p txt}$ Clem^{593} Chr$^{457.458}$ Thdrt^{ed} Dam al ... Gb′ Sz Ln παροργιζετε cum ℵACD*E*FGKL 17. 31. 37. al plus^{10} syr$^{p mg}$ Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Thphyl :: ex Eph 6, 4

22. κατα παντα: 3. 47. 52. 57. 69. 73. 80. 115. d^{ser} arm Dam^{paris} om | τοισ κατ. σαρκ. κυριοισ: FG τ. κυρ. κατ. σαρκα, it vg *dominis carnalibus* | μη εν: C* μη ωσ εν | εν οφθαλμοδουλιαισ (-λιαισ cum ℵC al$^{6 scr}$ et$^{3 matth}$ etc, KL al plu -λειαισ: vide et. -λια et -λεια) cum ℵCKL al pler Clem^{593} Chr$^{459 sem}$ Thdrt Oec, item syr^{p} *non in oculo servitiorum* ... Gb′ Sz Ln εν οφθαλμοδουλεια (-λεια ut AB; DEFG al -λια, FG οφθαλμονδου-) cum ABDEFG 31. 36. 47. 71. 73. 80. 121. Euthal^{cod} Antioch^{1097} Dam ad h. l. et$^{parall 447}$ Thphyl, item Chr^{457} et$^{459 sem}$ κατ οφθαλμοδουλειαν, item cop *non in oculorum servitio* :: cf Eph 6, 6. Latini *non ad oculum inservientes.* | 37. ανθρωποπαρεσκοι | αλλ ut ℵACDEFGKL al omn^{vi} ... B αλλα | τον κυριον cum ℵ*ABCD^{gr*}E^{gr*}FGL 17. 137. al^{10} f g am fu harl syr^{utr} arm Clem Chr Euthal^{cod} Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) τ. θεον cum ℵ^{c}D^{c}E**K al pler d e vg^{cle} demid tol go cop Thdrt

23. ο εαν (et. Gb″ et Sz) cum ℵ*ABC 17. 71. al pauc it vg go cop arm Euthal^{cod} Antioch^{1097} Dam$^{parall 447}$ (et.^{paris}) Thphyl^{cod} Ambrst al. Item D*FG ο αν ... ς και παν ο, τι εαν (D^{c} al αν) cum D$^{b et c}$EKL al pler syr^{utr} (Chr$^{txt 457}$ παν ο τι αν sine και) Thdrt Dam ad h. l. ... 47. 67** 73. 115. Clem^{593} και παν ο εαν | ποιητε: L al pauc Antioch Dam^{parall} ποιειτε | ωσ τω κυριω: A 61. 8^{pe} Clem add δουλευοντεσ, item post ανθρωποισ Antioch^{1097} | και ουκ: B om και

θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ
ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. Eph 6, 9
(IV.) 1 *οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ-*
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

2 *Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-* Eph 6, 18 s
ριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ

---

24. *απολημψεσθε* (-*λημψ*- cum ℵABC*el[b]D[b]FG, D* -*ληνψ*-; ϛ -*ληψ*- cum D[c]EKL etc) c. ℵ*BC*D*elbet[c]E al plu Clem[598] etc ... ℵ[c]AC[b]KL al plus[20] Chr Thdrt Dam[parall 447] (et.[paris]) al *ληψεσθε* (ℵ[c]AC[2] *λημψ*-) | *κληρονομιας*: c[b] 23[mg] 31. 37. 47. 73. 80. 116. arm Euthal[cod] Thdrt add *υμων*, item Chr[460] (non item[457]) *ημων* | *τω κυρ. χρ.* sine *γαρ* cum ℵABCD*E 17. 47. 71. vg cop (*servite domino Iesu Christo*) ar[lips] Euthal cod Pelag ... ϛ (Gb[on]) post *τω* add *γαρ* cum D[b]et[c]KL al pler (37. 114. 121. al om *χριστ.*) syr[utr] arm go Clem[598] Chr[457. 460] Thdrt Dam al ... coniungentes cum eis quae praecedunt FG d e f g Ambrst *του κυριου ημων ιησου* (d e Ambrst om *ημων ιησου*) *χριστου*, *ω δουλευετε*

25. *ο γαρ* (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 23. 31. 71. 73. it vg go cop ar[lips] Clem[598] Euthal[cod] Ambrst al ... ϛ *ο δε* cum D[c]EKL al pler syr[utr] Chr[bis] Thdrt Dam al | *κομιειται* cum ℵ*ACD* 17. al pler Chr[457] Euthal cod Dam ... Ln Ti *κομισεται* cum ℵ[c]BD[c]EKL 3. 21. 33. 35. 37. 39. 46. 108* 109. 115. d[scr] Clem Chr[460] Thdrt Thphyl ... F[gr]G[gr] *κομιζεται* | *προσωπολημψια* cum ℵABCD*FG ... ϛ -*ληψια* cum D[c]EKL al omn vid. Praeterea FG f g vg[cle] fu demid tol harl (non item am) go arm Chr Ambrst al add *παρα τω θεω*, item cop *apud eum*

IV. 1. *οι*: FG *ω* | *παρεχεσθε* et. Or[3,724] etc ... C 2. 38. 48. 72. 74. 114. 238. al[2 scr] Clem[598] Dam[paris] *παρεχετε* | *εν ουρανω* cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. vg go syr[sch] Clem[598] Or[3,724] Euthal[cod] Dam parall[434] (et.[paris]) ... ϛ *ουρανοις* cum ℵ[c]DEFGKL al pler d e f g m[89] fu* cop syr[p] arm Chr Thdrt Dam ad h. l. :: cf Eph 6, 9

2. *Τη*: F[gr]G[gr] *H* (omissa *T* initiali) | *προσκαρτερειτε*: 17. -*ρουντες*. Similiter Or[int 2,170] „ut dicit apostolus: *Orationi instantes et vigilantes in ea*". | *εν αυτη* et. ℵ[a] Clem[309. 683] etc ... ℵ* om | *εν* (Clem[683] *συν*, non item[309]) *ευχαριστια*: D*E* d e Cyp[14. 214. 329] (certe tribus his locis totum versum affert sine *εν ευχ.*) Ambrst om

3. *ανοιξη*: L al pauc -*ξει* | *του* (D*FG om) *λογου*: 66* Clem[683] Thphyl om ... A add *εν παρρησια* | *του χριστου* et. Clem ... B*L 4. 41. 238. aeth Euthal[cod] *τ. θεου* | *δι ο* cum ℵACDEKL al omn fere d e f vg go Clem Chr Euthal[cod] Cyr[fid 72] etc ... Ln *δι ον* cum BF[gr]G g, item 71. *δι ου*

καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν
Eph 5, 16 σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸσ τοὺσ ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
Eph 4, 29 6 ὁ λόγοσ ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένοσ, εἰδέναι πῶσ
δεῖ ὑμᾶσ ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
Eph 6, 21 s 7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ
ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ καὶ σύνδουλοσ ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα
πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ
Phil 10 τὰσ καρδίασ ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ
ἀδελφῷ, ὅσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.
Act 27, 2 19, 29 10 Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Ἀρίσταρχοσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου, καὶ
Μάρκοσ ὁ ἀνεψιὸσ Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάσ, — ἐὰν ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Ἰοῦστοσ,

---

4. ινα: D^{gr*} add και

5. σοφια: 37. praem πασῃ

6. υμων: D^{gr*} ημων | πωσ δει υμασ: 3. 108. d^{scr} υμασ πωσ δει

7. τα et. ℵ^{c} ... ℵ* syr^{sch} arm add δε | κατ: D* καθ | και συνδουλοσ et. ℵ^{c} ... ℵ* om

8. D* (ut solet) επεψα | γνωτε et ημων cum ℵ*(sed υμων, vide post)AB D*F^{gr}GP 10. 17. 33. 35. 37. 44. 47. 71. 111. 116. 137. d e g arm aeth utr Euthal^{cod} Thdrt (vdtr ita etiam in com legendum) Hier$^{eph\,8}$ (ℵ^{c} super υ in υμων notaverat η, sed rursus abstersit. Volebat igitur primum substitui ημων, quod γνωτε postulabat; mutata vero sententia pro γνωτε reposuit γνω, restituens una υμων) ... ς (= Gb' Sz) Ti γνω et υμων cum ℵ^{c}CD$^{b\,et\,c}$EKL al pler f vg go syr^{utr} cop Chr Dam al (Dam γνῷ τε -) Hier^{philem} Ambrst al | παρακαλεσῃ: LP al pauc -λεσει et D* -λεσαι

9. τω πιστω και αγαπητω cum ℵABCKLP al pler (sed 37. - και τω αγαπ.) syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG 55. 112. it vg go Chr^{469} Hier$^{philem\,et\,eph\,8}$ Ambrst al τ. αγαπητ. και πιστ. | εξ υμων: ℵ^{c} super υ notaturus erat η, sed rursus abstersit | παντα: D^{gr*} demid go Hier$^{eph\,8}$ Pelag praem οι, qui. Contra est Luc^{brug}: „Omnia quae hic aguntur. *Non praeponas his verbis* qui“. | γνωριουσιν cum ℵ* ACD^{c}KL 17. al omn^{vi} Chr Thdrt^{bis} ad h. l. ... Ln γνωρισουσιν cum ℵ^{c}BD*(sed habet -σωσιν)FGP Euthal^{cod} Thdrt ad h. l.^{semel} cod et^{a,115} Dam ... 37. γνωριζουσι ... am Hier$^{eph\,8}$ Ambrst *nota faciet* | τα ωδε: FG d e f g vg Hier Ambrst al add πραττομενα (Lat *quae hic aguntur*)

10. δεξασθε: D^{gr*}F^{gr}G^{gr} al Thphyl Ambrst (*ut si venerit ad vos excipiatis illum*) syr^{sch} δεξασθαι. Quam in rem Thphyl notat: δύνασαι δὲ στίξαι μὲν εἰσ τὸ „ἐλάβετε ἐντολάσ“, εἶτα ἀπ' ἄλλησ ἀρχῆσ ἀναγνῶναι τὸ „ἐὰν ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ, ὦ κολοσσαεῖσ, δέξασθε αὐτὸν ἐντίμωσ“. Contra Dial^{807} - ἐντολάσ, ἵνα (sic) ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ· δέξασθε οὖν αὐτόν.

οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶς 1, 7 Phil 23
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
φορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν 2, 1
Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Phil 24
Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν Ro 16, 5
καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλη-

---

11. *ιησους*: D* ο $\overline{\iota\varsigma}$ | *συνεργοι*: D*E*FG arm (P it vg Dial^{807}) add *μου εισιν*, item ante *συνεργ*. Dial add *μου εισιν*, P *εισιν*. Ex Latinis vero: *hi soli sunt adiutores mei* (am fu** om) *regni* (f vg *in regno*) *dei* d e f vg Ambrst al, item g *hi soli sunt cooperatores t adiutores mei sunt in regno t um dei*

12. ς ante *δοῦλος* non interpg | *χριστου ιησου* cum ℵABCL 17. 31. 37. 39. 71. 73. 115. 116. vg cop ar^{lips} Euthal^{cod} Aug$^{corr\ et\ gr\ 10,775}$ Pelag. Item P 73. 80. 8^{pe} arm *ιησου χριστου* ... ς *χριστου* tantum cum DEF GK al pler d e f g go syr^{utr} aeth ar^{bedw} Chr Thdrt Dam Ambrst | *υπερ*: D*FG *περι* | *υπερ υμων*: ℵ* *υπ. ημων* (sed iam ante ℵ^{c} corr. est) | *σταθητε* cum ℵ*B 23. 71. Euthal^{cod} ... ς Ln Ti *στητε* cum ℵ^{c}A CDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam ... 43. 55. 91. 116. 122** 219. c scr g^{scr} l^{scr**} Ambrst^{ed} ven *ητε* | *πεπληροφορημ*. (Gb') cum ℵABCD* FG 10. 17. 31. 67** 71. 218. syr$^{p\ mg}$ Euthal^{cod} ... ς *πεπληρωμενοι* cum D^{c}EKLP al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm Chr Thdrt Dam | *εν παντι*: P om *εν* | *του* (P 47. k^{scr} om) *θεου*: D* l^{scr} d e *τ. χριστου*

13. *πολυν πονον* cum ℵABCP 80. Euthal^{cod}. Item D*FG *πολυν κοπον*. Item quod utrique respondet *multum laborem* it vg go cop arm ar^{lips} ... ς (= Gb Sz) *ζηλον πολυν* cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam, item D$^{b\ et\ c}$E 17. 23. 47. *πολυν ζηλον*. Item 10. 31. 71. 73. 137. *πολυν ποθον* sive (ut 10. 31. 137.) *ποθ. πολ.*, item 6. 67** *πολυν αγωνα* | *λαοδικια* cum ℵACD*FGP al pauc Euthal^{cod*} ... ς Ln Ti *λαοδικεια* cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod**}

14. *ο αγαπητος*: 17. d^{scr} om

15. *ασπασασθε*: FG** *ασπαζεσται*, G^{gr*} -*ζεται* | *λαοδικια* cum ℵACD*F GKP al ... ς Ln Ti *λαοδικεια* cum BD^{c}EL al plu Euthal^{cod} | *νυμφᾶν* sic et. D^{c}LP ... Ln *νύμφαν*, ut B^{c} Euthal^{cod} | *κατ οικον*: G *οικατοικον* et F *οι·κατοικον* | *αυτων* cum ℵACP 5. 9. 17. 23. 34. 39. 47. 73. ar^{lips} Euthal^{cod} ... ς Ti *αυτου* cum DEFGKL al pler syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop go Chr Thdrt Dam al. Item Ln *αυτης* cum B 67** syr$^{p\ txt}$. Item it vg *eius*

16. *η επιστολη* (109. *αποστολη*): B om ... 3. 4. 35. 37. 73. 80. 108. 116. 120. vg^{cle} (non item am fu tol al, sed demid *haec epist.*) cop add

σίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίασ ἵνα καὶ ὑμεῖσ ἀναγνῶτε.
Phm 2 17 *καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβεσ ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖσ.*
2 Thes 3, 17 18 *Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.*

αυτη, id quod Luc[brus] confirmat: „*Non omittas pronomen* haec". | *εν τη*: FG *εν των* | *λαοδικεων*, ut BD[c]EK etc ... ℵACD*FGLP al mu (8 ap Scri, 8 ap Mtth) Euthal[cod] *-καιων* | *την εκ* (F[gr]G 49. g *εν*) *λαοδικ.*: f vg Ambrst al *eam quae Laodicensium est* (Ambrst *est* post *quae* pon), d e *eam qui* (e *quae?*) *laodiciam est*, g *eam quae in laodo t ae cia est* | *λαοδικιασ* cum ℵAD*FGP al mu (C *-καιασ*) ... ς Ln Ti *λαοδικειασ* cum BD[c]EKL al plu Euthal[cod]. Ceterum formam *-δικια* confirmant etiam Latini, *laodiciae* (*laudiciae*) praebentes (contra go laudeikaia). | *ινα και*: F[gr]G g *και ινα* ... D* 1. 115. o[scr] d e Ambrst *ινα* ... f vg Pelag non exprim (ita enim habent: *facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et eam* (am *ea*) *quae Laodicensium est vos legatis*)

17. *αρχιππω*: 17. praem *τω* | *βλεπε*: F[gr]G[gr] 17. *βλεπεται* (sic)

18. *η χαρισ*: FG om *η* | *μ. υμων* sine *αμην* cum ℵ*ABCF[gr]G 17. 67** g arm[zoh] aeth[ro] ar[lips] Euthal[cod] (additur *αμην* rubro in margine) Ambrst ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ[c]DEKLP al pler d e f vg go syr[utr] cop arm[usc] et[mss] Chr[480] etc

Subscriptio: ℵ(A)B*C 17. 47. 135. 170. al *προσ κολασσαεισ* (*-λα-* etiam K al mu; *-λο-* B[corr]DEFGLP al plu). Praeterea A add *απο ρωμη*, B[c] *εγραφη απο ρωμησ*. Item P *πρ. κολοσαεισ εγραφη απο ρωμησ* ... DE *προσ κολοσσαεισ επληρωθη αρχεται προσ φιλιππησιουσ*, FG *ετελεσθη* (F *-στη*) *προσ κολοσσαεισ αρχεται προσ θεσσαλονικαιουσ προτη* (G *ᾱ πρωτη επιστολη*) ... K 12. 42. 109. 111. 113. 219. 238. al *πρ. κολ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου*, L *του αγιου παυλου επιστολη πρ. κολοσσαεισ εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου* ... 67. sic: *πρ. κολασσαεῖσ ἐγράφη ἀ. ῥώμησ διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου· λέγει δὲ τὴν λαοδικείαν περὶ τῆσ πρὸσ τιμόθεον α' ἐπιστολῆσ ὅτι ἀναγνωτε* (Mtthaei *ἀνέγνωται*) *ἐκεῖσε· εἰσ λαοδίκειαν* (supra *-κείαν*) *γὰρ ἐγράφη ἡ πρ. τιμόθεον β'* (sic) *ἐπιστολή· ἔχει ἡ πρ. κολασσ. ἀναγνώσεισ* etc. Esse „*την εκ λαοδικ.*" epistulam 1. ad Tim. notavit Thphyl ad v. 16., ut etiam in scholiis est, cf ap Matthaeium pag[173] ... d *ad colossenses explicit* ([corr] add *missa a roma*) *incipit ad philippenses*, f g *expl. ad colossenses* (f *colosenses*) *incipit ad thessalonicenses* (f *thesal.*), g insuper add *prima epistola*, am *expl. ad colosenses inc. ad thessalonicenses p̄*, fu al *expl. ad coloss. inc. ad laodicenses*, finitaque epistula illa apocrypha subscriptum est: *expl. ad laodicenses inc. ad timotheum I.* (Miro modo vg[cod marian] epistulae ad Col. subscriptum habet: *explicit epist. ad laodicenses, habet versus* CCLVIII. Subsequitur vero ipsa epist. ista apocrypha, inscripta: *inc. epist. ad laodicenses*. Cuius in subscriptione est: *expl. ad laodicenses inc. ad Timotheum I.*) ... Euthal[cod] *προσ κολασσαεισ εγραφη*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

I.

1 *Παῦλοσ καὶ Σιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-* 2 Th 1, 2 Act 17, 1
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ 2 Th 1, 2 etc
εἰρήνη.

απο ρωμησ υπο παυλου και τιμοθεου δια τυχικου και ονησιμου ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ κολοσσαεῖσ* (*κολοσσ-* ς[e], ς *κολασσ-*) *ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου* cum KL al plu etc. Agnoscunt *απο ρωμησ* et. A[**]B[cor] syr[utr] d[cor]; contra cop *scripta Athenis*. Ad verba *δια τυχικου και ονησιμου* cop ar[e] ar[lips] add *και μαρκου*, 37. 116. al pauc habent *δια τυχικ. και τιμοθεου και ονησιμου*, syr tantum *δια τυχικου*. In multis *στιχοι* notantur: *ση'* (sic K[vi]L al plu; al pauc *σν'*, *σνη'*, ar[lips] 312), ℵ[**] *στιχων τ'*, P *στιχων σ̄*. Praeterea in paucis cum Euthalio numerantur *αναγν. β'*, *κεφ. ι'* (ar[lips] *κεφ. ς'*). B a capite *π'* ad *πε'* pergit; am capp 29 numerat, fu al 31 (numeris 30 et 31, qui desunt in am, ad vv. 17 et 18 capitis 4. positis).

---

* ℵABK 17. al *προσ θεσσαλονικεισ* (B[*] *-νει-*) *α'*, item go cop basm. Item al mu *πρ. θεσσαλ. επιστ. πρωτη* sive *α'*, al et syr[utr] *επιστολη παυλ.* sive *παυλου επιστ. προσ θεσσαλ. πρωτη* ... DE *αρχεται προσ θεσσαλονικεισ α'*, F *αρχεται προσ θεσσαλονικαιουσ πρωτη*, G *αρχ. προσ θεσσαλονικαιουσ α' πρωτη επιστολη* ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ θεσσαλονικεισ πρωτη*, P *παυλου επιστολη προσ θεσαλονικεισ α'* ... ς[e] Gb Sz *παυλου* (ς[e] add *του αποστολου*) *προσ* (ς[e] *η προσ*) *θεσσαλ. επιστ. πρωτη*, ς *η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλ. πρωτη επιστολη.*

I. 1. *σιλουανοσ* cum ℵABKLP al omn[vi] Or[3,615] Euthal[cod] etc, item *silvanus* f g r vg ... DEF[gr]G[gr] *σιλβανοσ*, item d e *silbanus* | P *θεσαλονικαιων* (pro *και* male editum *καυ*) | *πατρι*: K syr[p] praem *και* ... A 37. 116. S[pe] r vg[six] basm aeth arm[mg] Did[tri 415] Ambrst Pelag add *ημων* | *και κυριω*: demid harl[*] fu[vict] al[lachm] syr[sch] aeth add *ημων* ... A 17. *κ. κυριου*, ac pergunt, ut et. D[gr] al, *ιησου χριστου* | *ειρηνη* sine additam cum BFG 47. 73. 115. cat[txt] f g r vg (et. am harl demid) syr[sch] et[p txt] basm arm aeth[rom] Or[int 4,468] (vide post) Chr[498 com] Thphyl Ambrst al. Sic vero Or[int] l. l. „Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra". Id quod confirmat et. Luc[brug]: „*Non addas:* a deo patre nostro et domino Iesu Christo". ... ς (Gb[o]) add *απο θεου πατροσ ημων* (DE 80. 1[scr] Chr[492 txt cod] Thdrt Dam

Col 1, 3 2 Th 1, 3 etc 2 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν*
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 *ἀδιαλείπτως μνημονεύον-*
τες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ
τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπρο-
2 Th 2, 13 *σθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,* 4 *εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι*
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 *ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ*
1 Co 4, 20 *ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύ-*
ματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν
2 Th 3, 7 ss *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.* 6 *καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ*
κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύμα-

---

tol om, d e om *πατρ. ημ.*) *και κυριου* (tol cop aeth[pp] add *ημων*) *ιησου χριστου*, item Ln [*απο – ιησ. χρι.*], cum ℵACᵛⁱDEKLP al pler d e fu tol cop syr[p] c.* aeth[pp] Chr[192 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam

2. *περι* (C *περι παρι* nec correctum) *παντων* (K om) *υμων*: C r om *υμων* | *μνειαν* sine *υμων* cum ℵ*AB 17. 67** 122* am harl** al[lachm] arm Euthal[cod] ... ς add *υμων* cum ℵ[c]CDEFGKLP al pler d e f g r vg[cle] (et. fu demid tol; nec aliter syr[utr] cop basm aeth) Chr Thdrt Dam al Ambrst al :: cf Eph 1, 16 | *ποιουμενοι*: C* 17. d[scr] *ποιουμενος*, item d e *faciens* | *ημων*: A *υμων*

3. *αδιαλειπτως*: D* *αδιαλιμπτως* et D[c] *-λειμπτως* (*μ* per incuriam intacto relicto) | *υμων του εργ. της πιστεως*: DEFG it vg syr[utr] cop basm Ambrst al *του εργου* (FG *το εργον*) *τ. πιστ. υμων* | *του κοπου* (17. *τ. σκοπου*) et *της υπομονης*: D*FG *τον κοπον* et *την υπομονην*, item (post *operis fidei vestrae*) r *laborem* et *sustinentiam*, item (post *reminiscentes t rememorantes opus* etc) g *laborem* et *patientiam* | *της* (19. k[scr] tol praem *και*) *ελπιδος*: A om, item Ambrst[txt], sed[com] *ut dei nutu perficerent opus coeptum, promti in studio caritatis et patientia et spei* (cdd *fidei*) *adventus domini* etc

4. *του θεου* cum ℵACKP al[12] sah basm ... ς Ln Ti om *του* cum BDEFGL al pler Chr Euthal Thdrt Dam al

5 *ημων* cum ABDEFGKLP etc: C *του θεου*, ℵ *του θεου ημων* | *εις υμας* cum ℵBC*ᵛⁱKL al pler Euthal[cod] Thdrt Dam. Item P *εν υμιν* ... Gb' Ln *προς υμας* cum AC[2]DEFG 23. 35. 73. 115. 118. Chr Thphyl ... 46. *εφ υμας*. Ex Latinis r *in vos*, f vg Ambrst *ad vos*, d e Vigil[varim] *apud vos*, g *ad t apud vos*. | *μονον*: DEK 92. 114. 120. al[3scr] Euthal cod *μονω* | *και εν πνευματι*: 1. 2. 4. 17. 67** 72. 121. 122. al[5scr] al pauc d e tol cop Thdrt[cod] Dam om *εν* | *και πληροφορια* cum ℵB 17. 48. 219. r tol sah cop basm ... ς Ln Ti *κ. εν πληροφ.* cum ACDEFGK LP al pler d e f g vg Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst | *εν υμιν* cum BDEFGKL al pler r d e f g vg rell Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... ℵACP 17. 31. 39. 49. 67** f[scr] am om *εν* (:: post *-θημεν*). Commendat dativum 1 Thess 2, 10. At vix ad *υμιν* quadrat *δι υμας*.

του ἁγίου, 7 *ὥστε γενέσθαι ὑμᾶσ τύπον πᾶσιν τοῖσ πιστεύουσιν*
ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 *ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται*
ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ,
ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστισ ὑμῶν ἡ πρὸσ τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν,
ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶσ λαλεῖν τι· 9 *αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπ-*
αγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πῶσ ἐπεστρέ- Act 14, 15
ψατε πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ
ἀληθινῷ, 10 *καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν*
ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ὀργῆσ
τῆσ ἐρχομένησ.

---

6. και τ. κυριου: r Ambrst *et ipsius domini* ... A κ. τ. θεου, 10. 39. κ. τ. χριστου | χαρασ: B add και

7. τυπον (Gb'') cum BD* 6. 17. 23. 46. 47. 67** 73. (et D^c^E 49. τυποσ) d e f r vg sah cop basm syr^sch^ ar^c^ arm aeth Euthal^cod^ Ambrst al ... ς τυπουσ cum ℵACFB^r^GKLP al pler g syr^p^ Chr Thdrt Dam al | και εν τη αχ. cum ℵABCDEFGP al[20] d e f g vg Chr[487] Euthal^cod^ Thdrt Ambrst al ... ς (= Sz, ex com) om εν cum KL al sat mu r sah cop basm Dam; item 1. 7. 37. 44. 47. 123. 238. al plus[15] (8 ap Scri) Chr[486] om εν τη

8. A 1. 4* om αφ υμων γαρ usque αχαια, transiliens ab εν τη αχαΐα (v. 7) ad αχαΐα hoc versu. | γαρ et. ℵ^a^ ... ℵ* k^scr^ om | τ. κυριου et. ℵ^c^ d e f g r vg syr^sch^ et^p txt^ sah cop arm aeth etc ... ℵ* 46. basm syr^p mg^ τ. θεου | και εν τη αχα. cum ℵCDEFGKLP al plus[85] d e f g vg Euthal^cod^ Cyr^thes 298^ Dam Ambrst ... ς (= Gb + Sz) Ti om εν τη cum B 17. 37. 47. al mu r sah cop basm Chr[500] Thdrt Thphyl | αλλα (sic ℵ, ABCD*FGP etc αλλ) εν cum ℵ(et*et^c^)ABCD*E*FGP 17. 37. 57. 72. 73. 116. d e f g r am fu demid tol al^lachm^ sah cop basm syr^utr^ arm (aeth *praeterea* pro αλλα) Euthal^cod^ (Ambrst differunt edd) ... ς αλλα και εν cum D^c^E**KL al pler vg^clo^ Chr Cyr^thes 298^ Thdrt Dam | η πιστ. υμων: DE^r^* 121. η πιστ. ημων | εχειν ημασ (B* c^scr^ basm υμασ) cum ℵABCDEFGP al plus[10] Euthal^cod^ Thdrt ... ς ημασ (K al plus[5] Dam υμασ) εχειν cum KL al longe plu Chr Dam. Sic Latini: *ita ut non sit opus nobis,* f r vg *ita ut non sit nobis necesse,* g *ita ut non necesse habere nos t nobis,* Ambrst *ita ut non necesse habeamus nos* | λαλειν: C παλιν

9. περι ημων: B al[20] fere d e sah basm cop (male vertit Wilk.) Thdrt Dam Oec περι υμων | απαγγελλουσιν: DEFG al mu^vi^ (4 ap Scri) -ελουσιν (D^c^E -έλουσιν, o^scr^ -ελοῦσιν) ... r *adnuntiatis* | εσχομεν cum ℵABCDEFGKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f g r vg sah basm cop syr^utr^ arm Chr Thdrt Thphyl^mg^ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) εχομεν cum minusc vix mu Euthal^cod^ Cyr^thes 298^ (sed^trin 538^ εσχηκαμεν) Dam al

10. εκ των νεκρων c. ℵBDEFGLP al plu (omn 13 ap Scri) Chr Euthal^cod^ Thdrt Dam Thphyl ... ς (= Gb Sz) om των cum ACK al mu arm Eus

II.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,*
ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 *ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς*
Act 16, 12 ss *οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι*
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 *ἡ γὰρ παρά-*
κλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ,
4 *ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-*
Ga 1, 10 *γέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ*
τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 *οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-*
Phil 1, 8 *κίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας,*
Io 5, 41. 44 *θεὸς μάρτυς,* 6 *οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ'*
ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπό-
στολοι· 7 *ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς*

---

dem[378] (*κατα την λεγουσαν γραφην· ον ο πατηρ ηγειρεν εκ νεκρ.*) Oec | *εκ της* cum אABP 17. 73. ... ϛ Ln Ti *απο της* cum CDEFGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Item it vg *ab ira.*

II. 1. *την προς υμας*: FG om *την*. Cf et. it vg *introitum nostrum ad vos.*

2. *αλλα* sine *και* cum אABCDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) f g vg sah cop basm syr[utr] arm Chr Euthal[cod] Cyr[thes 288] Thdrt etc ... ϛ (= Gb Sz) add *και* cum minusc mu d e | B*FG *επαρησιασαμεθα* (FG *-σιασαμεθα*) | *εν τω θεω*: D* om *τω*

3. *ουδε εν δολ.* cum אABCD*FGP 17. 23. 39. 47. 57. 73. 8[pe] cat[txt] Euthal cod ... ϛ Ti *ουτε* cum D[c]KKL al plor Chr[505 bis] Thdrt (sed etiam *ουτε εξ ακαθαρσ.* habet) Dam al

4. *δεδοκιμασμεθα*: FG *δεδοκιμασμενοι* (sed f g *probati sumus*) | *υπο*: F *απο* | *θεω* cum א*BCD*P 67** 114. 122. b[scr] Clem[874] Bas[regg 417] et [514] Oec ... ϛ *τω θεω* cum א[c]AD[c]EFGKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 511] (et paris)

5. *κολακιας* c. אACD*FGP al (2 ap Scri) Dam[paris] ... ϛ Ln Ti *-κειας* c. BD[c] KK[all]L al plor[vi] | *εν προφασει* c. א*ACDEFGKLP al pler Bas[regg 370] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 511] ... א[c]B 17. 39. 47. a[scr] Clem [819] codd Bas[eth 300. regg 515] Antioch[1097] Dam[paris] om *εν* | *θεος*: FG *ο θεος*

6. *αφ υμων*: A *αφ ημων* | *απ αλλων* c. אABCK[all] al sat mu Bas[bapt 647] Chr Euthal[cod] Thdrt ... Ti *απο αλλ.* cum DEFGLP al plu[vi] (12 ap Scri) Dam ad h. l. et[parall 511] (et.paris) al. Praeterea C* ut[vi] add *τινων*

7. *αλλα εγεν.* cum אB ... ϛ Ln Ti *αλλ εγ.* cum ACDEFGK[all]LP etc | *ηπιοι* cum א[c]AC[b]D[c]KKLP 17. cat[txt] al longe plu syr[utr] sah basm arm Clem[819] Or[3,724] et[cat cor 84] Bas[regg 370] et[eth 279] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. (sed[parall 511] et[paris] om hanc vocem) Thphyl. Ita enim Chr[505] exponit: *τουτέστιν οὐδὲν φορτικὸν οὐδὲ ἐπαχθὲς οὐδὲ βάρυ οὐδὲ κόμπον ἔχον ἀπεδειξάμεθα.* Similiter Oec. Item Thdrt: *ἔδειξε*

θάλπῃ τὰ ἑαυτῆσ τέκνα, 8 *οὕτωσ ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν*
μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰσ
ἑαυτῶν ψυχάσ, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 *μνημονεύετε γάρ,* 8 Th 3, 8
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργα-
ζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰσ ὑμᾶσ τὸ

διὰ τῆσ εἰκόνοσ καὶ τὴν ἠπιότητα καὶ τὴν κηδεμονίαν. Thphyl vero: *ἤπιοι, τουτέστιν πρᾶοι, ἀβαρεῖσ.* Addit vero etiam: *ἢ καὶ νήπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, τουτέστιν ἀκέραιοι, ἀφιλόδοξοι· τὸ γὰρ νήπιον οὐδὲν τοιοῦτον λογίζεται* ...... Ln *νηπιοι* cum ℵ*BC*D*FG 5. 23. 26. 31* 37. 39** 74. 87. 109** 114. 115. 137. 219* a[scr] d e f g vg (hi Latini *parvuli*, nec aliter Aug Hier Ambrst etc) cop aeth Clem[109 cdd 2] (quam codicum lectionem confirmat contextus; pergit enim: *ἤπιοσ οὖν ὁ νήπιοσ*) Or[3,662] et[int 3,116. 378] Cyr[thes 280]. Scribit autem Or[3,662] in h. l. sic: *καὶ παῦλοσ δὲ ὡσ ἐπιστάμενοσ τό· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δυνάμενοσ ἐν βάρει εἶναι ὡσ χριστοῦ ἀπόστολοσ, ἐγένετο νήπιοσ καὶ παραπλήσιοσ τροφῷ θαλπούσῃ τὸ ἑαυτῆσ παιδίον καὶ λαλούσῃ λόγουσ ὡσ παιδίον διὰ τὸ παιδίον.* Lc[brug] adnotat: „*Interpres vertit* parvuli, *quod alii* lenes.“ : : potior a testibus auctoritas sine dubio est lectioni *νηπιοσ*. At illa quidem parum convenit verbis quae sequuntur: *ωσ εαν τροφοσ θαλπη* etc, quamvis non offenderint Origenem. Accedit quod ΘΗΜΕΝΗΠΙΟΙ scriptura continua facile in ΘΗΜΕΝΝΗΠΙΟΙ depravari poterat. | AC 17. *εμμεσω* | *ωσ εαν* cum ℵ[c]BCD*FGP al mu Or[3,724] Chr Euthal[cod] Cyr[thes 280] Dam parall[511] ... ς *αν* cum ℵ*AD[c]EK[vid]L al longe plu Clem[109. 319] Or[3,609. 724] Eus[esa 515] Thdrt Dam[paris] | *θαλπη*: KLP al pauc Dam[paris] *θαλπει*

8. *ομειρ.* c. ℵABCDEFGKLP al[45] Bas[regg 370 cdd] Euthal[cod] Thphyl (*ὁμειρόμενοι ὑμῶν, τουτέστι προσδεδεμένοι ὑμῖν καὶ ἐχόμενοι ὑμῶν, παρὰ τὸ ὁμοῦ καὶ τὸ εἴρω, τὸ συμπλέκω. τινὲσ δὲ ἱμειρόμενοι ἀνέγνωσαν, ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμοῦντεσ. οὐκ ἔστι δέ.*) ... ς (= Gb Sz) *ιμειρομενοι* cum minusc sat mu Eus[esa 515] Bas[regg 371. 477. 478] et[bapt 678] Chr[505] (exponit: *τουτέστιν ἐπιθυμοῦντεσ· οὕτωσ ὑμῖν προσδεδέμεθα, φησίν, ὅτι* etc) et[10,025] Cyr[thes 280] Thdrt Dam. Vertunt Latini *desiderantes*. | *ευδοκουμεν* cum ℵACDEFGKLP etc . . B *ηυδοκουμεν*, 17. *ευδοκησαμεν*. Cf et. f vg *volebamus*, d e g Hier[esai 50] Ambrst *cupimus*, Aug[op mon] *placet*. | *ημιν*: 3. 37. 57. 73. 74. a[scr] g[scr] al aliq arm *ημων* | *εγενηθητε* (Gb″) cum ℵABCDEFGLP al plus[30] Bas[regg 478. eth 316] Euthal[cod] ... ς (= Sz) *γεγενησθε* cum K al plu Bas[eth 279 cdd] Chr[506] Thdrt Dam al

9. *μνημονευετε γαρ*: 47. *γινωσκετε* | *αδελφοι*: P *αγαπητοι* | *τον κοπον ημ. κ. τον μοχθον*: H praem *και* ante *τον κοπον* ... P 29. 120. 219** al[3 scr] al aliq *των κοπων* et *των μοχθων* | *νυκτοσ* sine copula c. ℵAB D*FGHP al[20] d e f g m[63] vg sah cop basm syr[sch] et[p txt] aeth Bas[eth 280] Chr[510] Euthal[cod] Cyr[thes 280] Thphyl Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum D[c]EKL al sat mu (2 tantum om apud Scri) syr[p mg] arm Chr[509] Thdrt Dam | FG (per incuriam) *κηρυξαμεν* | *εισ υμασ* et. ℵ[a] ... ℵ* *υμιν*, c[scr] *υμασ*

εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 *ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως*
καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,
11 *καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ*
Col 1, 10 Eph 4, 1 *παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι,* 12 *καὶ μαρτυρόμενοι*
εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς
τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
1, 2 13 *Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί-*
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξα-
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ,
ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 *ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ*
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ

---

10. *υμεις*: H 37. 116. demid add *γαρ* | *μαρτυρες*: D*K*FG add *εστε*, ut it vg etc | G *π.* Ωσ *οσιωσ*, F *προσ* (cum puncto sub *ρ*) *αγιοσ* (sic)

11. *οιδατε ωσ*: FG *οιδ. πωσ*. Reddunt d e f g m vg *qualiter* (antea v. 10. iidem *quam sancte*). Libere Ambrst *sicut scitis, et quomodo*. | *εαυτου*: HP (et. Chr[mosc semel]) *αυτου* | *υμασ*: ℵ om

12. *και μαρτυρ.*: AP 114. om; item sah basm om *και* | *μαρτυρομενοι* cum ℵBD[b et c]EHKL 17. al plus[25] (10 ap Scri) Chr Dam Oec ... ς Ln *μαρτυρουμενοι* cum D*FG 37. al sat mu Euthal[cod] Thdrt Thphyl | *περιπατειν* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 31. 37. 39. 71. 116. 137. 177. k[scr] 40[lect] al Euthal[cod] ... ς *περιπατησαι* cum D[c]EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *καλουντοσ* cum BDEFGHKLP al pler Chr[510. 511] Euthal[cod] Dam al; item g *vocantis*, d e syr[p mg] *qui vocat* ... ℵA 23. 31. 39. 57. 71. 73. Chr[509] Thdrt *καλεσαντοσ*, item *qui vocavit* f m[22] vg go syr[utr] sah cop basm arm Ambrst :: cf Gal 1, 6 *του καλεσαντοσ υμασ εν χαριτι* (et. 1, 15) et 5, 8 *εκ του καλουντοσ υμασ* (et. Ro 9, 11) 2 The 2, 14. 2 Tim 1, 9. 1 Pe 1, 15. 2, 9. 5, 10. 2 Pe 1, 3. | *εαυτου* non fluctuat: in ed. mea cod. D *αυτου* ex errore preli prodiit.

13. *και δια τουτο* cum ℵABP cop syr[p] Euthal[cod] Thdrt[cod] Ambrst (*Ideoque et nos*) ... ς om *και* cum DEFGHKL al omn[vi] it vg syr[sch] sah basm arm aeth go Chr rell Aug[praed 55] al | D* *αδιαλιυπτωσ* | *παραλαβοντεσ*: G g inter lineas add *a nobis αφ ημων*, quae quidem delendi notam acceperunt postquam animadversum est sequi *παρ υμων*, quibus superscribebatur *a nobis*. Valuit ad hanc confusionem quod vg statim post *cum accepissetis* habet *a nobis*. | *παρ ημων*: P 73. vg Ambrst Aug al post *παραλαβ.* pon | *εστιν αληθωσ* cum ADEFGHKLP al fere omn (120. *αληθεσ*) d e f g vg sah basm syr[utr] Chr Euthal[cod] rell Ambrst Aug al ... ℵ[a]B 17. cop *αληθ. εστιν* ... ℵ* om *αληθωσ* | *θεου*: P *του θε.* | *εν υμιν*: ℵ *εν ημιν*

14. *τα αυτα* cum ℵBDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) Or[1,22] et[3,464] Euthal[cod] etc. Reddiderunt *eadem* it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ταὐτὰ* (hoc accentu) cum A al vix mu Dial[837] (editum *ταῦτα*) | *και*

τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼσ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺσ προφήτασ,
καὶ ἡμᾶσ ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποισ ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶσ τοῖσ ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σω-
θῶσιν, εἰσ τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ πάντοτε. ἔφθα-
σεν δὲ ἐπ' αὐτοὺσ ἡ ὀργὴ εἰσ τέλοσ.

17 Ἡμεῖσ δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντεσ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ και-
ρὸν ὥρασ προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρωσ ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν
ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, ἐγὼ μὲν Παῦλοσ καὶ ἅπαξ καὶ δίσ, καὶ ἐνέκοψεν
ἡμᾶσ ὁ σατανᾶσ. 19 τίσ γὰρ ἡμῶν ἐλπὶσ ἢ χαρὰ ἢ στέφανοσ καυ- Phil 4, 1
χήσεωσ ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖσ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ
αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖσ γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. 3, 13

υμεισ: Or^{1,22} ante τα αυτα pon (non item^{3,464}) ... D^{gr*} om | υπο pri ... D*FG Or^{1,22} ed wetst απο | συμφυ- ut ℵABCKLP etc ... DEFG συνφυ- | υπο sec ... FG απο

15. των και τ. κυρ. αποκτ. ιησουν: b^{scr} των αποκτ. τον κυρ. ιησουν ... 4. 177. 178. Or^{1,22} (non item^{3,464}) Chr^{512} (non item$^{511\ txt}$) et ^{1,705} et ^{768} (libere et. ^{2,415}) al om ιησουν. Item Tert^{marc5,15} ut^{vid}, vide infra. | προφητασ cum ℵABD*E*FGP 17. 67** 71. 80. 137. 177. 178. 179. it vg sah cop basm arm aeth Or$^{1,22.\ 3,464}$ et^{int3,848} Dial^{857} Euthal^{cod} Tert^{marc5,15} („imputando etiam domini necem, *qui et dominum interfecerunt*, dicendo, *et prophetas suos:* licet *suos* adiectio sit haeretici") Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem ιδιουσ cum D$^{b\ et\ c}$E**KL al pler syr^{utr} go Chr Thdrt Dam al Mcion^{tert} (vide ante) | ημασ: ς (non item ς^{e} Gb Sz) υμασ :: ex errore ut^{vi} | FG (vitiose, ut tot alia) εδιωξαντων | αρεσκοντων: FG αρεσαντων (f vg Ambrst *et deo non placent*, g *et deo non placentibus;* contra d e harl* *et deo non placuerunt*) | εναντιων: D* 37* d^{scr} -τιον

16. ινα σωθωσιν ... FG ινα σωθησονται | τασ αμαρτιασ: B om | εφθασεν cum ℵACD$^{b\ et\ c}$EFGKLP al omn^{vid} Or$^{2,541.\ 3,792}$ Eus$^{ps\ 127.\ 331.\ 435.\ 436.\ 443.\ 496}$ et^{ecl51} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln εφθακεν cum BD* | επ αυτουσ: B f vg Or^{3,792} (non item^{2,541}) ante εισ τελοσ pon | η οργη et. Or^{bis} Eus^{saepe} etc ... DEFG it vg go Ambrst al add του θεου

17. απορφανισθεντεσ: ς^{e} 1624. (sed iam 1633. vitium corr. est) αποφα- | εσπουδασαμεν: FG -δασμεν

18. διοτι (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 23. 37. 39. 67** 71. 73. 137. Euthal cod ... ς διο cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | ενεκοψεν: FG 121. ανεκοψ.

19 ελπισ: 17. 72. 108* praem ἡ | στεφ. καυχησεωσ: A στεφ. αγαλλιασεωσ, item Tert$^{res\ carn\ 24}$ *exultationis corona* | η ουχι et. ℵ^{c} ... ℵ* om

III.

Act 17, 16 1 *Διὸ μηκέτι στέγοντεσ ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-*
6, 1 *ναισ μόνοι,* 2 *καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ*
διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰσ τὸ στηρίξαι
ὑμᾶσ καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν 3 *τὸ μηδένα σαί-*
νεσθαι ἐν ταῖσ θλίψεσιν ταύταισ. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰσ τοῦτο
κείμεθα· 4 *καὶ γὰρ ὅτε πρὸσ ὑμᾶσ ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι*

η | *εμπροσθεν* (D*F *ενπρ-*): 17. praem *μαλλον* | *ιησου* cum ℵABDEKP al plus[30] d e am fu** al[lachm] syr[utr] Thdrt Dam Oec (Ambrst fluct lectio) ... ς (Gb[oo]) add *χριστου* cum FGL al plu vg[cle] fu* demid tol harl go sah cop basm arm aeth Chr Euthal[cod] Thphyl Tert[res carn]

20. *η χαρα* et. ℵ[c] ... ℵ* 109. om *η* (item edd Compl al)

III. 1. *διο*: B *διοτι* | *ηυδοκησαμεν* cum ℵBP cat[txt] Bas[eth 298] ... ς Ln Ti *ευδοκ.* cum DEFGKL al omn[vid] etc

2. D* *επενψαμεν* | *και διακονον του θεου* (Gb' Sz) cum ℵBP (in ℵ ed. 1865. male excidit *του*) 67** 71. 73. 137. vg (fu *ministr. domini*, harl* om *dei*) go cop basm (sah omisso *τ. θεου*) syr[p txt] arm aeth Bas[eth 298] Euthal[cod] Pelag ... Gb Ln Ti *κ. συνεργον τ. θεου* cum D* d e Ambrst. Similiter arm *και συνεργ. του ευαγγ. του θεου και πατροσ* ... B nil nisi *και συνεργον* (Gb') ... FG f g *διακονον και συνεργον του θεου* ... ς (= Gb Sz) *και διακον. τ. θεου και συνεργον ημων* cum D[c]E**KL al pler syr[sch] et[p] c.* (*κ. συνεργ. ημ.* habent*) Chr Thdrt ad h. l. et (addito *πιστον* ante *διακο.*)[3,3] Dam al | *παρακαλεσαι* sine additam cum ℵABD*FGP 17. 37* 47. 73. cat[txt] al[10] it vg go sah basm cop syr[p] arm Bas[eth 298] Chr[514] Euthal[cod] Thdrt[3,4] Dam (Ambrst *et deprecetur pro fide vestra*) .. ς (Gb[o]) add *υμασ* cum DcKL al pler syr[sch] aeth Thdrt ad h. l. Thphyl Oec | *υπερ* (Gb'') cum ℵABD*E*FGKP 17. 31. 47. 73. 80. 137. cat[txt] syr[p] Bas[eth 298] Chr Euthal[cod] Thdrt[3,4] ... ς *περι* cum D[c]E**L al pler syr[sch] Thdrt ad h. l. Dam al

3. *το* cum ℵABDEKLP al plus[30] (10 ap Scri) Euthal[cod] Dam ... ς *τω* cum minusc mu Chr[515] Thdrt al; item 114. [scr] *του* ... FG *ινα*. Cf Latinos *ut nemo moveatur* | *μηδενα σαινεσθαι*: d e f vg *ut nemo moveatur* (sed d e *mo* ante *mo* om), Ambrst *ne quis moveatur*, g *ut nemo moveatur t terreatur*. Nec aliter go sah cop syr[utr] (et[p] ipsum verbum *σαινεσθαι* in mg habet). Cf Severian[cat 353] *ἔθηκε λέξιν τὴν μὴ δυναμένην ἐλεγκτικὴν εἶναι τῆσ ἐνδόσεωσ, σαίνεσθαι εἰπὼν τὸ μηδένα ξενίζεσθαι.* Cf et. Chr alios. Scribunt *μηδενασιενεσθαι* A et D*[vi] (*σαι* enim D[c] super rasuram minutioribus formis reposuit), *μηδεν ασι ενεσθαι* G, *μηδεν · ασιενισθαι* F (habent autem FG saepe syllabas inepte diremtas). Edidit Ln *μηδὲν ἀσαίνεσθαι*.

4. *προελεγομεν*: f vg *praedicebamus*, d e g *praedicavimus* ... DEF* *προσ-*

μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼσ καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 *διὰ τοῦτο*
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰσ τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπωσ
ἐπείρασεν ὑμᾶσ ὁ πειράζων καὶ εἰσ κενὸν γένηται ὁ κόποσ ἡμῶν.
6 *Ἄρτι δὲ ἐλθόντοσ Τιμοθέου πρὸσ ἡμᾶσ ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελι-* Act 18, 5. 21
σαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντεσ ἡμᾶσ ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖσ
ὑμᾶσ, 7 *διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ*
ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆσ ὑμῶν πίστεωσ, 8 *ὅτι νῦν ζῶμεν*
ἐὰν ὑμεῖσ στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 *τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα*
τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ῇ χαίρομεν

ελεγομεν, F[gr]G[gr] *ελεγομεν* | *καθωσ και*: FG d e f g syr[sch] cop om *και* | *οιδατε*: P *ιδαται*, c[scr] *ειδετε*

5. D* *επενψα* | *την πιστιν υμων* cum ℵADEFGKL al pler etc ... B 37. 73. 116. *την υμων πιστιν* | *υμασ*: K *ημασ* | *ημων*: 3. 17. 80. k[scr] cop basm *υμων*

6. *ευαγγελισαμενου*: D* *-μενοσ* | *ημιν*: A *υμιν*. Similes confusiones plures h. l. habentur. | *την πιστιν*: ℵ *τ. υμων πιστ.*, item arm *fidem vestram* | *εχετε μν. ημων*: DEFG g *μν. εχε. ημ.*, d e f vg Ambrst *memoriam nostri habetis*, ut 17. *μν. ημ. εχ.*, Euthal[cod] *ημων μν. εχ.* | *παντοτε*: syr[p] habet c.*, aeth om

7. *παρεκληθημεν*: A 3. 23. 57. *παρακεκλημεθα* | *αδελφοι*: 47. arm post *εφ υμιν* pon. Praeterea cf huc Aug[doctr chr 3 (3,47)]: *Dubium est utrum o fratres an hos fratres. Neutrum autem horum est contra fidem; sed Graeca lingua hos casus pares non habet, et ideo illa inspecta renuntiatur vocativus* o fratres. *Quodsi voluisset interpres dicere:* Propterea consolationem habuimus fratres in vobis, *minus servitum esset verbis, sed minus de sententia dubitaretur. Aut certe si adderetur* nostri, *nemo fere ambigeret vocativum esse casum – sed iam hoc periculosius permittitur.* | *περι* (al[2 scr] *υπερ*) *υμων*: B* (non item[b et c]) al pauc *πε. ημων* | *επι παση* (d e *super omnem necessitatem*, Ambrst *super omni necessitate*): FG 109. f g vg *εν παση* | *αναγκ. κ. θλιψ.* (Gb'' Sz) cum ℵABDE FG 17. 37. 47. 71. 116. 137. 8[pe] it vg go syr[utr] arm cop[lagard] (ap Wilk *αγαπη* pro *αναγκη*) Euthal[cod] Ambrst al ... ς (= Sz) *θλιψ. κ. αναγκ.* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al | *ημων*: A al pauc cop arm edd *υμων* | *δια τησ*: A *και δια τησ*, D[gr] *και τησ* omisso *δια* | *υμων πιστεωσ* (d e g am demid al Ambrst *vestram fidem*): A (f) vg[cle] fu tol al *πιστ. υμων* (f *fid. nostram*). Praeterea syr[p mg] add *et super dono spiritus Iesu Christi.*

8. *οτι*: 17. *καθοτι* | *στηκετε* cum ℵ[c]ABFGKL 37. 46. 74. 108* 109. 219* al[20] fere (9 ap Scri, 5 ap Mtth) Chr[cod] Euthal[cod] ... ς Ln (ex errore de B) *στηκητε* cum ℵ*DE al sat mu Chr Thdrt Dam al

9. *τω θεω* cum ℵ[c]ABD[c]EKL al omn[vid] d e f vg syr[utr] cop arm Chr Euthal cod Thdrt Dam Ambrst al ... ℵ*D[gr*]F[gr]G g *τ. κυριω* ... go *domino deo*

δι' ὑμᾶσ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 *νυκτὸσ καὶ ἡμέρας ὑπερ-*
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰσ τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτί-
σαι τὰ ὑστερήματα τῆσ πίστεωσ ὑμῶν;

11 *Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰη-*
σοῦσ κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ· 12 *ὑμᾶσ δὲ ὁ κύριοσ*
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ,
καθάπερ καὶ ἡμεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, 13 *εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰσ καρ-*
δίασ ἀμέμπτουσ ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων
αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

1 *Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶσ καὶ παρακαλοῦμεν ἐν*
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼσ παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶσ δεῖ ὑμᾶσ

| *επι παση*: 87. *εν παση* | *η χαιρομεν*: D[gr*] *η εχαιρομ.* | D* *ενπροσθεν* | *του θεου* et. ℵ[c] ... ℵ* 46. *τ. κυριου*

10. *ιδειν*: 17. *ειδεναι*

11. *ιησουσ* (D[gr*] om) sine additam cum ℵABD[b] 3. 17. 23. 57. 71. d e am demid harl[**] tol al[lachm] aeth Amb[fld 2,487] auct[vocat 1,24] (sed am demid harl* tol auct[vocat] om *ημων* quod praecedit) ... ς (Gb[o]) add *χριστοσ* cum D[c]EFGKL al pler f (om *ημων*) g vg[clc] fu (om *ημ.*) harl* go syr[utr] cop arm Ath[444] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ps-Ath[lat 593] Ambrst al

12. *ο κυριοσ*: D*E*F[gr]G d e g add *ιησουσ* ... A 73. *ο θεοσ* ... am* syr[sch] ar[e] om, hinc Gb[o] | *τη αγαπη*: FG *τησ αγαπησ*. Ex Latinis *abundare faciat caritatem* (vg[clc] add *vestram*. Et Lc[brug]: „*non omittas pronomen* vestram".) f g vg auct[vocat], - - *in caritate* d e Amb[fld] Aug ep[43], - - *caritate* demid Ambrst | *καθαπερ*: 109. *καθωσπερ*

13. *στηριξαι*: F[gr]G[gr] corrupte *στηρειται* | *υμων τασ καρδιασ*: DEFG *τ. καρδ. υμ.*, item it vg | *αμεμπτουσ*: BL 47. Ps-Ath[2,4] *αμεμπτωσ* | *αγιωσυνη*: B*DEFG *αγιοσυνη* ... A 23. 57. Euthal[cod] *δικαιοσυνη* | D* *ενπροσθ.* | *ιησου* (37. om) sine additam cum ℵABDEK 37. al plus[20] d e am al[lachm] aeth[ro] Euthal[cod] Dam Amb[spir sa 2,665] ... ς (Gb[oo]) add *χριστου* cum FGL al plu f g vg[clc] fu demid al go syr[utr] cop arm aeth[pp] Ps-Ath[2,4] Chr Thdrt al Tert[res carn 24] Ambrst al | *αμην* cum ℵ*A D*E 37. 43. 49. 57. 67. d e vg cop arm[usc] aeth Euthal[cod]; Ln [*αμην*] ... ς Ti om cum ℵ[c]BD[c]FGKL al pler f g fu* al[lachm] go syr[utr] arm[zoh] Chr Thdrt Dam Ambrst auct[vocat], item (sed non affert nisi verba *coram deo et patre nostro in adventu dom. nostri Ie. Chr. cum universis sanctis eius*) Tert[res carn 24] : : vdtr *αμην* hoc loco interiectum offendisse: quae sententia ipsa testium ratione commendatur. Quae enim auctoritas alibi in ipso fine epistulae *αμην* confirmat, ea h. l. contra est.

περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼσ καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. 2 *οἴδατε γὰρ τίνασ παραγγελίασ ἐδώκαμεν ὑμῖν*
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 *τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ* 5, 18
ἁγιασμὸσ ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ τῆσ πορνείασ, 4 *εἰδέναι*
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦοσ κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
5 *μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίασ καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν* Eph 2, 12
θεόν, 6 *τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν*

IV. 1. *λοιπον* cum ℵAB*DEFGKL 17. 37. al plus[30] Chr[cod] Euthal[cod] Dam ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum B[3] al sat mu Chr Thdrt al | *ουν*: B* 17. 31. 35. 36. 37. 41. 46. 111. 115. 137. 177. d[scr*] k[scr] 8[pe] demid al[lachm] syr[sch] cop arm Chr Thphyl om | *κυριω ιησου*: ℵA praem *τω* | *ινα καθωσ* cum BD*E*FG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8[pe] it vg cop syr[sch] arm (item go omisso *ινα* sq, quod reli interpretes retinent) Chr[532 com] Ambrst al ... ς om *ινα* cum ℵAD[c]E**KL al pler syr[p] aeth Chr[532 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *το πωσ*: FG *οπωσ* | *θεω*: 37. 73. praem *τω* | *καθωσ κ. περιπατειτε* cum ℵABD*E*FG 17. 23. 37. 39. 46. 57. 71. 137. 8[pe] (80. post *θεω* pergit *ινα περιπατητε και περισσ.*) d e f g am fu harl tol 109[lat] al[lachm] (sed *ambulastis*, ut et. g sub *t*) go cop arm aeth (syr[p] *ut ambulantes abundetis magis*) Euthal[cod] Ambrst. Item vg[cle] Pelag *sic et ambuletis*, demid *sic et ambulatis*. Cf et. Luc[brug]: „Sic et ambuletis. *Alii scribunt* sicut et ambulatis" ...... ς om cum D[c]E**KL al pler syr[sch] Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | *περισσευητε*: B k[scr] Euthal[cod] *περισσευσητε*

2. *οιδατε γαρ* (17. *δε*): syr[p] c.* add *αδελφοι μου* | *εδωκαμεν* cum ABD[c]KL 17. al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... ℵ 37. 73. 80. 116. *δεδωκαμεν* ... D*FG *παρεδωκαμεν*, sed d e g *dedimus*, f *dederim* | *δια του κυριου* (37. 73. 116. *εν κυριω*): D*E*FG 45. 115. syr[sch] cop aeth Chr [531. 533] Thdrt[cod] Ambrst add *ημων* | *ιησου* (17. om): FG 19. 27. 45. 74. 113. 115. 179. 238. a[scr] f g syr[utr] Chr Ambrst add *χριστου*

3. *θελημα* cum ℵBDEL al pler Chr.Euthal[cod] Thdrt al ... AFGK 45. 80. 89. 120. 8[pe] c[scr] Clem[602] Or[cat eph 176] Antioch[1067] Dam praem *το*, hinc Ln [*το*] | *του θεου*: D*FG*47. 115. 116. l[scr] om *του* | *απο τησ*: ℵ[c] 73. 115. (31.) syr[sch] arm[cod] ar[e] Chr[533 bis] Thdrt Thphyl *απο πασησ* (31. add *τησ*), item F f *απο πασι τησ*, *ab omni fornicatione*, item G g super *τησ* superscripta habent *πασι* et *omni* | *πορνειασ* ut ℵAB D[c]E[sil]L etc ... D*FG *πορνιασ*

4. *εκαστον* (AFG *-στοσ*): B[s]D[b](non item[c]) 73. Chr[533] *ινα εκαστον*. Cf it vg *ut sciat unusquisque* | *κτασθαι*: DEFG[r]G d e g go syr[sch] ante *το εαυτου σκευοσ* | *και τιμη* et. ℵ[c] Clem Or[cat] al mu Tert[marc 5,18] et pudic[17] etc ... ℵ* d[scr] *κ. εν τιμ.*

5. *εν παθει επιθυμιασ*: FG g *ε. πα. και επιθυμιασ* (g *in passione t libidine et desiderii*) | *τα εθνη*: k[scr] *τὰ λοιπα εθν.* | *τον θεον*: K n[scr] om *τον* ... d e Clem[602] Tert[pudic 17 cod] *τον κυριον*

6. *και πλεονεκτειν εν τ. πραγμ.* etc: cf huc Hier[7,632] (ad Eph[4,17 sqq]): „Ubi nos habemus *et circumscribat in negotio fratrem suum*, in Graeco

ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικοσ κύριοσ περὶ πάντων τούτων, καθὼσ
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 *οὐ γὰρ ἐκάλεσεν*
Lc 10, 16 *ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ.* 8 *τοιγαροῦν ὁ*
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰσ ὑμᾶσ.
9 *Περὶ δὲ τῆσ φιλαδελφίασ οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-*

---

legitur: *και πλεο. εν τ. πρ. τον αδ. αυτου. πλεονεξια* autem *avaritia* nuncupatur, quam nos possumus vim verbi transferentes sic in praesenti loco exprimere: *ut ne quis supergrediatur et avarus fraudet in negotio fratrem suum.* Quae enim consequentia est, vel in illo capitulo quod nunc ad exemplum vocavimus (i. e. 1 Thess 4, 3 sqq) vel in hoc quod principaliter ad Ephesios conamur exponere, inter impudicitiam et immunditiam, castitatem quoque et affectum coniugalem extraordinarie repente avaritiam nominari? Non vobis molestum sit si diu in obscurioribus immoremur: caussati enim in principio sumus inter omnes Pauli epp. hanc (i. e. ad Eph) vel maxime et verbis et sensibus involutam". | *ἐν τῷ*: arm exprimit *ἔν τω*. Latini (et it et vg cum patribus) nil nisi *in negotio* habent. | *κυριοσ* cum ℵ*ABD*H 17. Or[cat eph 176 sem] ... ς *ο κυριοσ* cum ℵ[c]D[b et c]EKL al pler Clem[603] Or[cat eph 176 sem] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Similiter F[gr]G 115. c[scr] g Cyp[336] *ο θεοσ* | *προειπαμεν* (Gb') cum ℵBDEFGH al mu[vi] (2 ap Scri) ... Gb Sz *προειπομεν* cum AKL al longe plu (11 ap Scri) Clem Or Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *διεμαρτυραμεθα* et. Clem Or etc ... D[c]KK al[30] fere *διεμαρτυρομεθα*

7. *ημασ* et. Clem[603] Or[cat eph 176] etc ... 17. 38. 39. 52. 72. 120. vg[ms] lachm syr[sch] cop ar[e] *υμασ* | *επι*: 37. *επ'* ... L* *εν*. Cf d e f g am fu *in immunditia* (vg[clo] demid al in *immunditiam*) | *αλλα* cum BD[e]E ... ς Ln *αλλ* cum ℵAD*FGHL al omn[vid] Clem Or Euthal[cod] etc

8. *τον θεον* et. Clem[602] Or[cat eph 178] etc: D*FG om *τον* | *τον και* cum ℵD*FGKL al longe plu f g vg syr[p] arm Clem Euthal[cod] Thdrt Dam Oec Pelag Bed ... Ln om *και* cum ABD[b et c]E 7. 17. 52. 55 73. 115. 116. 121. 238. o[scr] cat[txt] d e go cop syr[sch] aeth Or[cat] Ath[132] Did[tri 231] Chr Thdrt[cod] Thphyl Ambrst al | *διδοντα* cum ℵ*BDEFG 7. 14. 19. 28. 45. 52. 55. Or[cat] Ath Did (*διδουντα*) ... ς Ti *δοντα* cum ℵ[c]AKL al pler Clem Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Latini omnes *qui dedit.* | *το πνευμ. αυτου* cum ℵBDEFGHKL al omn[vi] Clem Or etc ... Ln (ex errore de B) *αυτου το πν.* cum A Euthal[cod] | *εισ υμασ* (Gb'') cum ℵBDEF[gr]GHKL al longe plu (12 ap Scri) d e g am fu tol harl** al[lachm] go cop syr[sch] et[p mg] arm Clem Or[cat] Ath[523] Chr[cod] Euthal[cod] Dam Oec ... ς *εισ ημασ* cum A al mu f vg[clo] demid harl* syr[p txt] aeth Did[tri 231] Chr[534] Thdrt Thphyl Amb[spir sa 3] Ambrst (certe sic[ven])

9. *εχετε* cum ℵ*AD[c]EHKL al pler syr[sch] cop aeth Or[cat rom 70] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Gb'' Ln *εχομεν* cum ℵ[c]D*FG 6. 31. 47. 67** 87. 115. b[scr] d e f g vg (et. fu demid etc) go syr[p] Chr Thphyl Hier[gal 1] Ambrst al ... B am hal harl** Pelag act[martyr agap 292] (ex Sab) *ειχομεν*, *ha-*

τοὶ γάρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ· 10 *καὶ* 5, 1 Io 6, 45
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 *καὶ*
φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι 2 Th 3, 12 Eph 4, 28
ταῖσ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 *ἵνα περιπα-* Col 4, 5
τῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.
13 *Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμω-*
μένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλπίδα. Eph 2, 12

---

buimus ... arm *non opus est* | *γραφειν*: H 43. 67* 73. 80. c[scr] cat[txt] cop *γραφεσθαι* (cat[txt] *του γρ.*) | *υμεισ*: 37. om | FG *θεω διδακτοι*

10. *γαρ*: F[gr] a[scr]* om | *εισ παντασ*: B praem *και* | *τ. αδελφουσ* (et. ℵ[c]): ℵ* add *υμων* | *εν ολη* sine *τουσ* cum ℵ*AD*FG Chr[mosc]. Item it vg *in omnes fratres in universa Maced.*, Ambrst *in omn. fratr. per universam Macedoniam.* ... ς Ti praem *τουσ* cum ℵ[c]BD[b et c]EHKL al omn[vid] (sed 47. 73. Thdrt *και τουσ*) Chr[540] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *αδελφοι* ... A *αγαπητοι*

11. FG Thdrt *πραττειν* | *ταισ χερσιν υμων* cum ℵ[c]BD*E*FG 31. 46. 67** 71. 73. 115. 213. k[scr] Bas[constitt 546] Chr Dam[parall 375] (et.[paris]) Thphyl; item *manibus vestris* it vg, nec quisquam interpretum aliter (nisi quod syr[sch] *in operibus vestris*). Cf et. Tert[idol 5] *eundem praecepisse dicunt secundum suum exemplum, ut manibus unusquisque operetur ad victum* ... ς (= Gb[oo] Sz) add *ιδιαισ* ante *χερσιν* cum ℵ*AD[c]E**KL al pler (37. om *υμων*) Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. Oec; item 28. *οικειαισ* :: cf Eph 4, 28. | *καθωσ*: L 17. 37. 47. 109. 116. go syr[p] add *και* | *υμιν παρηγγ.*: ℵ[c]L 47. 115. f vg *παρηγγ. υμ.*

13. *Ου*: F *Μυ* (quod non tam pro *Μη* quam inepte scriptum, ut tot alia in eodem codice) | *θελομεν* cum ℵABDEFGKL al longe plu (12 apud Scri) d e f g m[39] vg go aeth (arm ap Sz) Or[1,437] Hipp[chr et anti 66] (Lag[35]) Cyr[hr 291] Chr[541 sem] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. et [paris] Thphyl Cyp[171. 283. 310] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *θελω* cum 47. al mu[vid] syr[utr] cop (arm?) Or[cat matth 70] Eus[ps] ap Mai[104] Bas[eth 266] Chr[541 sem] et[1,934. 985. 12,66] ac[saep] Thdrt[4,1074] | *αδελφοι*: 122. ante *ινα* pon ... 31. 73. demid om, item Hipp l. l. | *κοιμωμενων* cum ℵAB 3. 11. 30. 33. 35. 36. 39. 41. 46. 67** 80. e[scr] n[scr] Or[1,437] (ante edebatur *κεκοιμ.*) Eus[ps] ap Mai[104] Chr[12,66] ex[cdd mosc 8] Euthal[cod] Thdrt[4,1074] Dam ad h. l. Cf et. it vg *dormientibus*, nec aliter syr[utr] ... ς Ti *κεκοιμημενων* cum DEFG(hi[2] *κεκοιμηνων*)KL al pler (17. *κοιμημενων*, 71. *κοιμηθεντων*) Or[cat matth 70] Hipp l. l. Cyr[hr 294] Bas[eth 266] Chr ad h. l. ac[saep] Thdrt ad h. l. Dam[parall 347] et[paris] | *λυπησθε* cum ℵBD[c]EK al plu Or[1,437] Hipp (ubi ante) Cyr[hr 294] Chr ad h. l. et[saep] Thdrt Dam al ... Ti *λυπεισθε* cum AD*et[b]FGL al mu Or[cat matth] Bas[eth 266] Euthal cod Cyr[ador 480] | *καθωσ*: ℵ[c]D*FG 47. Or[1,437] Hipp Bas[eth 266] *ωσ* | *οι μη*: F[gr]G g om *οι* (g *habentes*, contra f etc *qui spem non habent*)

1 Co 6, 14 Ro 8, 11 14 *εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτωσ καὶ*
ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 *τοῦτο*
1 Co 15, 51 s 15, 23 *γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπό-*
μενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺσ κοιμη-
θέντασ, 16 *ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέ-*
λου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 *ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ*
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ
ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα· καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσό-
μεθα. 18 *ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.*

V.

4, 9 Mt 24, 36 1 *Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν*
2 Pe 3, 10 *ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι·* 2 *αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι ἡμέρα*

---

14. *πιστευομεν* et. ℵ[c] ... ℵ* *επιστευομ.* | *και ο θεοσ* et. it vg go syr[sch] arm aeth Or[1,437] Hipp Bas[eth] etc ... B syr[p] *ο θεοσ και* | *κοιμηθεν-τασ* ... FG *κεκοιμημενουσ* | *αξει*: 37. *ἕξει*

15. *του κυριου* sec et. Or[1,437. 590] et[4,342] et[int 2,416. 3,672. 4,698] Hipp[laz 35] Bas[bapt 639] (*εν τη παρουσια*) et[eth 286] al mu Tert[res carn 24. 41] etc ... B *του ιησου*, Mcion[tert 5,15] *Christi* ... 4* *τ. θανατου* | *φθασωμεν* et. Or[1,437] cod et[590] et[4,342] Hipp Eph[3,196] Bas[eth 287] etc ... K al pauc Or[1,437] ed Bas[bapt 639] Cyr[4,765] *φθασομεν*

16. *οι νεκροι* (37* om): FG add *οι*. Cf et. it vg *mortui qui in Christo sunt* ... Dial[819] om *εν χρι.* | *αναστησονται* ... Dial[819] Eus[ps 501] Bas[bapt 639] (sed[cdd 2] *αναστ.*) Thdrt[2,1201] Chron[441] *εγερθησονται* | *πρωτον* c. ℵABD[c]E KL al omn[vi] Or[1,590. 4,342] Hipp Dial Meth[707] Eph[3,180. 198] Bas[bapt 639] edd Bas[eth 287] Chr[554] Euthal[cod] Cyr[4,765] etc ... D*FG Dial[819] Eus[mcell 182] et[ps 501] Bas[eth 287] cod et[bapt] ed Chr[558] Thdrt[4,454] al *πρωτοι*. Item it vg Or[int 2,416. 4,698] Mcion[tert 5,15] Ambrst etc *primi* ... Thdrt[2,1201] *αφθαρτοι*

17. *ημεισ οι ζωντεσ*: K 3. 14. 46. n[scr] *οι ζωντ. ημεισ* ... Dial[819] *και ημεισ* omisso *οι ζωντ.* | *οι περιλειπομενοι* (B *περιλειμενοι*) et. Or[1,590. 4,342] Hipp Dial[819] Eus[mcell 182] et[esa 576] Bas[bapt 639] etc Hil[77] Ambrst etc ... FG[gr] g m[30] Meth[707] Tert[res carn 24] Amb[fid res 1146. 1159] om | L Eph[3,198] *αρπαγησωμεθα* | *απαντησιν* et. Or[bis] Hipp Dial Eus[mcell] et[esa] Bas bapt etc ... D*E*FG *υπαντησιν*, Epiph[601] *συναντησιν* | *του κυριου* et. Or[bis] Hipp Dial Eus Bas[bapt] Cyr[4,765] al mu Tert[res carn 41] cod et[marc 3,24. 5,25] Ambrst al. Item *τω κυριω* D[b]; *obviam domino* am fu al[lachm] Tert[bis] (ut ante) Hil[77] (fluct lectio) Ambrst al ... D*E*FG d e f g m[30] vg[cle] demid tol harl Tert[res carn] Or[int 4,575] Hil[77] (fluct lectio) al *τω χριστω* | *παντοτε* ... D* d e *παντεσ* | *συν* et. Or[4,698] et[int 2,405. 416] et [4,575] Hipp Eus[mcell] et[esa] et[ps 501] etc ... B *εν* | L *εσωμεθα*

κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. 3 *ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη*
καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ αὐτοῖσ ἐπίσταται ὄλεθροσ ὥσπερ ἡ
ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 *ὑμεῖσ δέ,*
ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶσ ὡσ κλέπτησ κατα-
λάβῃ· 5 *πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρασ· οὐκ* Eph 5, 8
ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ· 6 *ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡσ οἱ λοι-*

V. 1. *και των καιρων*: 17. *η των καιρ.* | *ου χρ. εχετε* (Hierqu 11 algas *non necesse habetis ut scribam vobis*, Ambfide *non habetis opus ut vobis scribamus*. Augep 199 „*non opus habemus vobis scribere*, vel sicut alii codices habent, *non opus habetis vobis scribi*"): FgrG d e g Tertres carn 24 Ambrst *ου χρια εστιν*, d e g Ambrst *non est necesse* (g *non necesse est*) *vobis scribere* (Ambrst *scribi*), Tert *non est necessitas scribendi vobis*. | *υμιν γραφεσθαι* (23. Antioch1196 *γραφειν*, item cf Latinos) ... ℵ (ℵ* praem *του*, delet c) 47. *γραφ. υμιν*, item syrutr Tertres carn Hierqu 11 algas

2. *ημερα* cum ℵBDEFGP 17. 67** ... ς praem *ἡ* cum AKL al pler Eusluc ap Mai205 Baseth 247 Chr Euthalcod Thdrt Antioch1196 Dam ad h. l. etparis al

3. *οταν* sine copula cum ℵ*AFG 17. 44. 47. 179. d e f g go syrsch arm aeth Irint 329 Tertres carn 24 Cyp296 Orint 2,278 Hiermatth 24 al ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum ELP al pler vg Euthalcod Dam ad h. l. et parall 247 (et.paris) Ambrst al ... Ln add [*δε*] cum ℵcBDE Sv° cop syrp Eusmai 206 Chr Thdrt Antioch1198 | *λεγωσιν*: FG 17. *λεγουσιν* ... Eus mai 206 Damparis *ειπωσιν* | *ειρηνη κ. ασφαλεια*: K 4. *ειρηνην κ. ασφαλειαν*, item praemisso *εχειν* Chrcod | *αιφνιδιοσ* ut ℵBDe etc ... AD*FG LP al *εφνιδιοσ* | *αυτοισ*: B pon ante *ολεθρ.* | *επισταται* cum ℵBL 17. 37* Damparis (A latet) ... ς Ln Ti *εφισταται* cum DEKLP al pler Eus mai Chr Euthalcod Thdrt Antioch1193 etc | *αυτοισ επισταται*: FgrGgr d e Hesych ap Augep 199 *φανησεται*, *apparebit* | *η ωδιν* (ℵB* *ωδειν*, L *ωδην*) cum ℵAvidBDcE**KLP etc: FG *η ωδεινεσ*, D*E* *η ωδεινη εν* (an potius *ωδειν η εν*?), 37. *η ωδινη*, 115. *η ωδινα*. Vertunt d e g Hesych ap Augep 199 *dolores*, f vg Hiermatth Ambrst al *dolor*. | *τη*: FG om | *εκφυγωσιν*: D*FG *εκφευξονται*

4. *η ημερα υμασ* cum ℵBKLP al omnvid (sed 1. 17. 122. ecer om *η*) go Epiph 767 Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... Ln *υμασ η ημερα* cum ADEFG it vg Eusmai 206 Ambrst al. Praeterea FG d e f g vg Ambrst al add *εκεινη* | *ωσ κλεπτησ* cum ℵDEFGKLP al omnvid it vg go syrutr arm aeth Eusmai 206 Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst al ... Ln *ωσ κλεπτασ* cum AB cop | FG *καταλαβοι*

5. *γαρ* cum ℵABDEFGLP al plus20 it vg (et. fu demid tol omnlachm) go syrutr cop arm Clem218 Eusmai 206 Chr505 Euthalcod Thdrt Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum Kscil al utvid plu am Dam | *ημερασ* (d e fu al lachm *dei* pro *diei*): DgrbFgrG 47. 116. g fu allachm syrutr aeth Chr moec 1 add *και* | *εσμεν* et. am demid harl* tol al Clem218 Or2,306 et 4,446 etint 2,277 etc ... D*FG d e f g fu marian harl** allachm go syrsch (non item?) Ambrst *εστε*

ποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυ-
κτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς
Eph 6, 14. 17 δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγά-
πης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς
ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
2 Co 5, 15 etc ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε
γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ
παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ
ποιεῖτε.

1 Ti 5, 17 12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
Mc 9, 50 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον

---

6. *καθευδωμεν* et. Clem[318. 628] etc, *dormiamus* d e f g m[95] vg etc ... KLP al mu[vi] (6 apud Matth) *καθευδομεν* | *ως* sine *και* cum ℵ*AB 17. 87. 137. b[scr] f am al[lachm] go syr[sch] cop aeth Clem[bis] Antioch[1193] ... ς Ti add *και* cum ℵ[c]DEF[gr]GKLP al pler d e g vg[cle] fu demid al syr[p] arm Bas[eth 247] Chr[566] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[trin 15] Ambrst al | *νηφωμεν*: F[gr]P al *νηφομεν*. Item d e fu al[lachm] *sobrii sumus* (sed praecedit *vigilemus*)

7. *καθευδουσιν*: F[gr]G[gr] *καθευδοντες* (f g etc *qui enim dormiunt nocte dormiunt* | *μεθυσκομενοι* et. Clem[628] ... B Clem[318] *μεθυοντες*. Item postea Clem[318] (non item[628]) *μεθυσκονται* pro *μεθυουσιν*

8. *νηφωμεν*: F[gr] 37* *νηφομεν*, item d e g fu al[lachm] *sobrii sumus* | *ενδυσαμενοι* et. Clem[628] etc: K *ενδεδυμενοι* | *και αγαπης* et. ℵ[c] ... ℵ* om

9. *ημας ο θεος* et. d e f g m[95] vg go syr[p] etc ... B 37. 116. *ο θεος ημας* | *αλλα* cum ℵBD[c]K 17. ... ς Ln *αλλ* cum AD*FGLP al pler | *ιησου χριστου*: B aeth om *χρι*.

10. *περι* cum ℵ*B 17. ... ς Ln Ti *υπερ* cum ℵ[c]ADKFGKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *γρηγορωμεν*: 4. 72. 113. al plus[10] Chr[568] Thphyl *γρηγορουμεν* | *καθευδωμεν*: KLP 4. 72. 113. al[20] Chr Thphyl *καθευδομεν* | *ζησωμεν*: A al pauc *ζησομεν*, D*E 73. *ζωμεν*

12. *προϊσταμενους* cum BDEFGKLP al omn[vid] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1214] Dam ... ℵA *προϊστανομενους* :: quam formam solus ℵ praebet et. Ro 12, 8. 1 Tim 3, 4 (sed 3, 12 *προϊσταμενοι* confirmat) | *υμων*: 17. om | *νουθετουντας*: A *-ντες*

13. *και ηγεισθαι*: FG *ωστε ηγεισθαι* (quemadmodum d e f g vg *ut habeatis*) ... B al mu (8 ap Scri) *κ. ηγεισθε*, quod ipsum interpretes reddiderunt go (om *και*) cop syr[p] aeth | *αυτους*: P *αυτων* | *υπερεκπερισσως* cum BD*FG ... ς *υπερεκπερισσου* cum ℵAD[b]EKLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1214] Dam :: forma *υπερεκπερισσου* nec 3, 10 nec Eph 3, 20 fluctuat; *υπερεκπερισσως* hoc tantum loco legitur, nec fere alibi nisi Clem[rom 20] invenitur. Conferenda est similis

αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖσ. 14 *παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελ-*
φοί, νουθετεῖτε τοὺσ ἀτάκτουσ, παραμυθεῖσθε τοὺσ ὀλιγοψύχουσ,
ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸσ πάντασ. 15 *ὁρᾶτε* Ro 12, 17 1 Pe 3, 9
μή τισ κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
διώκετε εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ. 16 *πάντοτε χαίρετε,* Phl 4, 4
17 *ἀδιαλείπτωσ προσεύχεσθε,* 18 *ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο*
γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ ὑμᾶσ. 19 *τὸ πνεῦμα μὴ* 4,
ζβέννυτε, 20 *προφητείασ μὴ ἐξουθενεῖτε·* 21 *πάντα δὲ δοκιμάζετε,*

---

forma *εκπερισσωσ*, quam Mc 14, 31 ex ℵBCD al^{3} recepimus, a plerisque cum *εκπερισσου* commutatam. | *ειρηνευετε*: FG *ιρηνευσαται* ... ℵ* (non item^{c}) go aeth praem *και*. Similiter syr^{sch} ante *δια το εργον*: *et propter opus eorum pacem habete cum eis.* | *εν αυτοισ* (Gb'') cum ℵD* FGP al plus^{30} (6 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt (Thphyl ad h. l. *γραφεται και εν αυτοισ, τουτεστι τοισ διδασκαλοισ*), item *cum eis* f vg ... ς Ln Ti *εν εαυτοισ* cum ABD^{c}EKL al plu Clem^{306} Dam, item *in ipsis* d e g, *inter vos* go cop Ambrst

14. *υμασ*: D^{gr*} om | *νουθετειτε* et. Clem^{306} Or^{1,181} etc: F^{gr}G 115. *νουθετειν*, g *corripite* t *corripere* | *παραμυθεισθε* et. Clem Or etc ... D* -*θειτε* et D^{c} Bas$^{eth\,290}$ -*θειτε*, FG^{corr} -*θειται* (G* -*θεισται*), 115. o^{scr**} -*θεισθαι*, g *consolamini* t *consolari* | *αντεχεσθε*: D^{gr*}F^{gr}G^{gr} 115. d^{scr} -*εσθαι* | *μακροθυμειτε*: 115. -*θυμειν* | 17. *απαντασ*

15. *αποδοι* cum ℵ*D$^{b\,vid}$FG, D* *αποδοιη* ... ς Ln Ti *αποδω* cum ℵ^{c}ABD^{c}E KLP al omn^{vid} Ephr^{2,112} Bas$^{eth\,290}$ Chr Euthal^{cod} Antioch^{1110} etc | *εισ αλληλ.* (et. Gb'' Sz) cum ℵ*ADEFG 17. 23. 37. 39. 67** al^{10} fere d e f g m^{48} et^{78} vg^{cle} am demid al go cop syr^{sch} arm aeth Pelag ... ς Ti *και εισ αλλ.* cum ℵ^{c}BKLP al longe plu fu tol al^{lachm} syr^{p} Ephr^{2,112} Bas$^{eth\,290}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1110} Dam Ambrst^{ven}

16. *χαιρετε*: F^{gr}G g go add *εν τω κυριω*

17. D* *αδιαλιπτωσ*

18. *τουτο γαρ* cum ℵABD^{c}E**KLP etc ... Ln (errans de A) add *εστιν* cum D*E*FG d e m^{35} (hi^{3} *haec est enim*) f (om *enim*) g vg^{cle} (*est enim*, et. tol al), item post *θελημα* add 73. 80., post *θεου* 37. am fu demid | *θεου* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler Bas$^{eth\,291}$ etc ... ℵ*A 17^{lect} 18^{lect} *του θεου*, item Ath^{487} *ωσ γραφει – το θελημα του θεου εν χρι. ιησ. εστιν* | *εν χρι. ιησου* (L 177. d^{scr} om *ιησ.*): A post *εισ υμασ* pon

19. *ζβεννυτε* cum B*D*FG ... ς Ln (ignorans B*) *σβεννυτε*. cum ℵAB^{c}D^{c}EKLP al omn^{vid}, nec aliter Clem^{306} Bas$^{eth\,291}$ etc

21. *παντα δε* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al^{60} d e f g vg go syr^{p} arm aeth Clem $^{306.\,347}$ Bas$^{regg\,454}$ et$^{eth\,290}$ Chr^{561} Dam Thphyl Pelag ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum ℵ*A al mu^{vid} cop syr^{sch} Or^{4,280} et$^{int\,3,252}$ („et illud quod ait: *Omnia probate*" etc) Bas$^{regg\,523}$ Chr^{583} Euthal^{cod} Thdrt Tert^{praescr} ^{4} („quia dixit alibi: *Omnia examinate, quod bonum est tenete*") Ambrst ven | *δοκιμαζετε* et. Clem$^{306.\,347}$ Or^{4,280} et$^{int\,3,252}$ al Tert$^{praescr\,4}$ etc ... K 43. 72. 74. 109. 219** 238. al plus^{30} (a b c al^{5} ap Scri) syr^{txt}

τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
He 13, 20 s 23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλό-
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ
παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς
2 Th 3, 3 ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
2 Th 3, 1 Ro 16, 16 etc 25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον,
ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
Ro 16, 24 etc 28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

(non item[mg]) Bas[regg 454] etoth[391] Chr[10,208] Cyr[ador 468] δοκιμαζοντες, Dam[parall 687] δοκιμασαντες. Cf et. Or[int 3,171] „sed sicut apostolus dicit *omnia probantes, quod bonum est tenentes*" et[190] „*probantes*, inquit, *omnia, quod bonum est obtinentes*" ... 20. 48. 110. 113. 123. al pauc syr[sch] Clem[209. 347] Oec add και

23. αγιασαι ... F[gr]G[gr] cop αγιασει | τηρηθειη (D[gr*] -θειησαν): F[gr] om spatio vacuo relicto, nec exprim g ... Bas[eth 229] codd ευρεθη et ευρεθειη

24. πιστος: F[gr] ο πιστος ... Bas[eth 229] add ο θεος | καλων: 37* 116. παρακαλων | υμας: A ημας | ποιησει (F[gr] -ησαι): 31. 38. 48. 72. 74. 218. a[scr] add την ελπιδα ημων (74. a[scr] al? υμων) βεβαιαν

25. προσευχεσθε sine additam cum ℵAD[c]EFGKLP al pler f g vg cop syr sch aeth Thdrt Dam Ambrst al ... BD* 4** 31. 37. 39. 73. 116. go syr[p] arm Chr[364] Euthal[cod] add και, hinc Ln [και] | περι: FGP Dam υπερ

26. εν φιλ. αγιω: 47. 115. Chr[365] εν (47. om) αγι. φιλ.

27. ενορκιζω cum ABD*E* 17. 71. 80. 116. Euthal (in argumento apud Zacagn[658] ενορκιζων αυτους αναγνωναι etc) Synops[151] (eadem verba quae Euthal) Dam ... ς ορκιζω cum ℵD[b et c]E**FGKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt al :: ενορκιζω hoc tantum loco, ορκιζω Mc 5, 7. Act 19, 13. | την επιστολην: P om | πασιν: 17. go om | αδελφοις sine αγιοις cum ℵ*BDEFG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth[ro] Euthal[zacagn 658] et Synops[151] Ambrst Cassiod[complex 77] (*coniurat quoque ut omnibus fratribus praesens eius relegatur epistula*) ... ς (Gb[oo]) Ti praem αγιοις cum ℵ[c]AKLP al pler vg go cop syr[utr] arm aeth[pp] Chr[365] Euthal[cod] Thdrt Dam; 115. Thphyl αγιοις omisso αδελφ. :: non legitur alibi οι αγιοι αδελφοι, propterea vero αγιοι si scripsisset Paulus deletum esse non credo.

28. μεθ υμων sine additam cum BD*FG 17. 61. 67** o[scr] d e f g am al lachm arm[zoh] Ambrst ... ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵAD[b et c]EKLP al pler vg[cle] fu demid al go syr[utr] cop arm[usc] aeth Chr Euthal[cod] rell

Subscriptio: ℵB* προς θεσσαλονικεις (B* -νεικεις) ᾱ, item 17. omisso ᾱ ... DE πρ. θεσσ. ᾱ επληρωθη αρχεται πρ. θεσσ. β̄, FG ετελεσθη πρ.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β̄.

I.

1 *Παῦλοσ καὶ Σιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-* 1 Th 1, 1 s etc
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 *χάρισ*
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

θεσσαλονι. (F *-νικαιων*) *ᾱ αρχεται πρ. θεσσαλονι.* (F *-νικαιων*) *β̄* (F *δευτερη*). Similiter d *ad tessalonicens. I.* (d[corr] add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad tessalonicens. II.*, g *explicit ad thessalonicenses I. incipit ad thessalonicenses II.*, f *Explicit ad thessalonicenses epa. p. ap. I. Incipit ad thessalonicenses secunda.* Item am fu *explicit ad thessalonicenses p̄* (fu *ad thessall. I.*) pergentes: am *incipit argumentum ad eosdem secundae*, fu *inc. ad eosdem II. argumentum* ... AB[corr]K al mu *προσ θεσσ. ᾱ* (K al *πρωτη*) *εγραφη απο αθηνων*, item L *του αγιου αποστ. παυλου προσ θεσσαλ. επιστολη ᾱ εγραφη απο αθηνων.* Item cop *scripta Athenis et missa per Silvanum et Timotheum*, syr[sch] *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit Athenis et missa per Timotheum*, syr[p] *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit a Laodicea.* Nil subscriptum habet go ... Euthal[cod] *πρ. θεσσ. ᾱ· εγραφη απο κορινθου υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθεου* ... ς (= Gb Sz) *προσ θεσσαλονικ. πρωτη εγραφη απο αθηνων.* Numerantur in KL al plu *στιχοι ϛϙγ'* (157. *ϙϙ'*, 27. 49. 93. 219. *σ'*, cdd[lat] *versus 213*; item in paucioribus (cum Euthalio) *αναγνωσ. α'*, *κεφφ. ζ.* Numerant am fu capp. 25. In codice B a cap. *πϛ'* ad cap. *πθ'* pergitur.

* ℵABK al mu *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νεικεισ*) *β̄*, item (vide ante) praemisso *αρχεται* DEFG ... L *του αγιου αποστ. παυλου πρ. θεσσαλ. επιστολη β* ... al (ut 121. 123. h[scr]) *πρ. θεσσ. δευτερα επιστολη* vel (ut 120. k[scr]) *η προσ θεσσ. β επιστολη* vel (ut l[scr]) *πρ. θεσσ. επιστολη β̄* vel (ut 122.) *παυλου αποστ. επιστ. καθολικη πρ. θεσσ. β* et aliter; f[scr] *Ανδρασι θεσσαλιησ ταδε δευτερα ουρανιοσ φωσ*, idem ad 1 Thess *Θετταλικοισ πολιταισ ταδε κηρυξ ουρανοφοιτησ* ... ς[e] *παυλου του αποστολου η προσ θεσσαλ. επιστ. δευτερα*, ς *η προσ θεσσ. επιστ. δευτ.*, Gb Sz *παυλου πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.*

I. 1. *σιλουανοσ*: vide ad 1 Thess 1, 1. ... DEF[gr]G[gr] 67** d e *σιλβανοσ* | a[scr] *και τιμοθ. κ. σιλου.* | *εν θεω* usque *ιησ. χριστω*: 17. om | *εν θεω*: ℵ*(non[a]) 4. 80. add *και* | *κυριω*: F[gr]G g om | *ιησου χριστω*: DEF[gr]G 55. d e g (Ambrst[rom]? non item[ven]) *χρι. ιησ.*

2. Versum totum om 177. Dam | *απο θεου πατρ. ημων* cum ℵAFGKL al pler f g vg go cop syr[utr] arm aeth Or[int 4,468] (vide post) Chr Euthal

1 Th 1, 2. 3, 12 3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,*
καθὼσ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸσ ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰσ ἀλλήλουσ, 4 *ὥστε αὐτοὺσ*
ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆσ
ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ διωγμοῖσ ὑμῶν καὶ ταῖσ
θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, 5 *ἔνδειγμα τῆσ δικαίασ κρίσεωσ τοῦ θεοῦ,*
εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧσ καὶ
πάσχετε, 6 *εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖσ θλίβουσιν*
ὑμᾶσ θλίψιν 7 *καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομένοισ ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν*
1 Th 3, 13 etc *τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά-*

---

cod Thdrt Ambrst al ... Ti om *ημων* (Gb° Ln [*ημ.*]) cum BDEP 17. 49. 71. l^scr d e Thphyl Pelag :: additur *ημων* passim, sed Eph 6, 23. 2 Tim 1, 2. Tit 1, 4 non additur nec fere fluct lectio (fluctuat tamen 1 Tim 1, 2, quem locum vide). Inprimis vero cf Or^lat 4,467 sq: „- Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *a domino nostro Iesu Christo.* Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra. In secunda vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.* Ad Tim. prima et secunda: *Gratia misericordia et pax a deo patre et Christo Iesu domino nostro.* Ad Titum vero: *Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro.* Et quamvis curiosior videatur huiuscemodi observatio, tamen qui nihil otiosum credit esse in scripturis divinis, etiam horum differentias et diversitates non inanes putabit."

3. *παντων υμων*: 17. vg^cle am demid harl Aug^gra et lib arbi 10,738 (non item d e f g fu tol al Ambrst) om *παντων*, ℵ*(non item^c) om *υμων*

4. *αυτουσ* (arm aeth non expri) ante *ημασ* (P n^scr *υμ.*) cum ℵBP 17. 37. 73. 116. al^3 (ap Gb) syr^p Euthal^cod ... ς Ln Ti post *ημασ* cum ADEFGKL al pler d e f g vg Chr Thdrt Antioch^1119 Dam Ambrst al | *ενκαυχ.* (P 17. Chr *εγκ-*) cum ℵABP 17. Chr^mosc 1 Euthal^cod ... ς *καυχασθαι* cum DE(FG *καυχησασθαι*)KL al pler Chr^sav Thdrt Antioch^1120 Dam | *ταισ θλιψεσιν*: D*FG om | *αισ*: K *εν αισ* | *ανεχεσθε*: B *ενεχ.*

5. *ενδειγμα*: 30. 43. n^scr Ephr^3,416 *ενδειγματι*, 73. Thphyl *εισ ενδειγμα*, nec aliter f g vg Ambrst al *in exemplum* (contra d e *exemplum*) | *δικαιασ κρισεωσ*: 18* 49. 110. 111. 123** al^2 scr Ephr^3,416 Antioch^1120 *δικαιοκρισιασ* (et 87. *δικαιοκρισεωσ*) | *εισ το usq βασ. του θεου*: 17. 21. 30. Ephr^3,416 om | *υμασ*: G^gr *ημασ* | *υπερ ησ*: FG *περ* (sic) *ησ* | *και πασχετε*: F^gr* 1. 61. 121. o^scr om *και*

6. *ειπερ*: F^gr G^gr *περ* (sic) | *θεω*: A 41. 73. (121. sed om *παρα*) Orthod qu^96 *τω θεω* ... Dial^824 sem *παρα θεου* et^sem *παρα κυριου* | *τοισ θλιβ. υμασ*: FG *αυτοισ τοισ θλειβουσιν υμασ*, g *eis tribulantibus vos*, d e f vg *eis* (f am fu demid al *his*, vg^cle *iis*) *qui tribulant vos* (vg *vos trib.*)

7. *και υμιν*: d e *vobis autem* | *ημων* et. ℵ^c: ℵ* *υμων* | *του κυριου*: L 3. 35. 47. 52. 73. 122. al pauc demid go syr^sch cop aeth Ir^int 265 (non

μεωσ αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόντοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσιν Act 7, 30
θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ, 9 οἵτινεσ δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ
κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδο-
ξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖσ πι-
στεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶσ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ. 11 Εἰσ ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ

item[273]) add ημων | ιησου: L 47. 73. 122. al pauc demid go syr[sch] Ir int[265] (non item[273]) add χριστου | μετ: P 17. 37. Ephr[2,416] μετα

8. εν: F[gr]G d e g Ir[int265. 273] Tert[marc5,16] praem και | εν πυρι φλογοσ cum ℵAKLP al omn fere d e syr[p mg] Ephr[2,416] Chr Euthal[cod] Thdrt Cosm[511] Dam Thphyl[txt] et[com] Ambrst (*in igne flammas*) ... Gb' Sz Ln εν φλογι πυροσ cum BD[gr]E[gr]F[gr]G 47. 71. f g vg go cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Macar[7,94] (Thdrt[com] φλογι γαρ πυροσ παραδιδονται) Thphyl mg Oec Ir[int265. 273] Tert[marc5,16] (sed Mcion utramque vocem delevit, nam Tert sic: „sed *flammam* et *ignem* delendo haereticus exstinxit, ne scilicet nostratem deum faceret") :: substituendum videbatur εν φλογι πυροσ, ut etiam Hebraeus Exod 3, 2 habet. Eadem atque hoc loco lectionis fluctuatio est Act 7, 30, ubi nobis pro testium ratione εν φλογι πυροσ reponendum videbatur. Contra Apoc 1, 14. 2, 18. 19, 12. Heb 1, 7 φλοξ πυροσ non fluctuat. | διδοντοσ (f vg *in flamma ignis dantis vindictam*): D*F[gr]G διδουσ, item d e *et in ignem flammae dans vindictam*, g *et in flamma ignis dans t dare vindictam*; item *et in flamma ignis dare vindictam* Ir[int265] (sed[273] *et in flamma ignis* sine rell, ita ut haec cum eis quae praecedunt coniungantur. Similiter Tert[marc5,16].) | θεον: ℵ[c]LP al plus[10] praem τον | υπακουουσιν: 47. υπακουσασιν | ιησου cum BD[gr]E[gr]KLP 17. al[30] cop syr[p] arm[zoh] aeth Chr[mosc1] Thdrt Dam al ... ς (Gb[∞]) add χριστου, Ln [χρι.] cum ℵAFG al plu d e f g vg go syr[sch] arm[usc] Ephraem[2,416] Chr Euthal[cod] Cosm[511] Ir[int265] Ambrst al

9. ολεθρον cum ℵBDEFGKLP al pler Chr[604] Thdrt Cosm[511] Dam etc (accurate reddit go) ... Ln ολεθριον cum A 17. 73. Ephr[2,416] Chr[mosc1] Euthal[cod] Tert[marc5,16] (*quos ait poenam luituros exitialem aeternam*). Cf et. d e Ir[int265] *poenas dabunt* (Ir *pendent*) *interitus aeternas*, f am tol Ambrst *in interitum aeternas* (Ambrst *aeternum*), vg[cle] demid *in interitu aeternas* | του κυριου: DEFG al[10] arm Chr[604 txt] Thphyl om του

10. θαυμασθηναι: D*E*FG ενθαυμασθηναι, 118. θαυμαστωθηναι | εν πασιν: Ir[int273] om (*et admirabilis fieri his qui credunt in eum*); item 37. Ir[int265] (sed non[codd2]) om εν | πιστευσασιν cum ℵABDEFGKLP al longe plu (11 ap Scri) Ephr[2,416] Chr Euthal[cod] Thdrt (in comm est τοισ μη πιστ.) Cosm[511] Dam al, item (*qui crediderunt*) d e f vg syr[p] arm Ir[int265] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) πιστευουσιν cum minuse vix mu, item *credentibus* g Ir[int273] | επιστευθη: 31. επιστωθη

*ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν
ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,* 12 *ὅπως ἐνδοξασθῇ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ
τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

II.

1 *Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,*
1 Th 5, 2 2 *εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖ-
σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς*
Eph 5, 6 *δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου.* 3 *μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία*

---

11. *περι* (FG *περ*): DE[gr*] praem *και* | *αξιωση*: P 116. *-σει* | *τ. κλησεως*: FG[gr]G syr[sch] arm add *υμων*, et syr[p] *ημων*, item f vg Ambrst *vocatione sua*, g *voc. vestra t sua* | *ημων*: D[c]EKL 37. al plus[10] *υμων* ... D* 80. d e am al[lachm] syr[utr] arm[zoh] aeth Vig[varim] om | *πληρωση*: AKP al plus[5] *-σει* | *ευδοκιαν*: 17. *επιθυμιαν* | DEFGLP 37. al Dam *αγαθοσυνης*

12. *του κυριου ημων*: am* Vig[varim] om *ημων* | *ιησου* pri cum ℵBDEKL al plu (9 ap Scri) d e go sah[gb] cop aeth[ro] Thdrt[cod] Dam Oec ... ς (Gb[∞]) add *χριστου*, Ln [*χρι.*] cum AFGP 17. al sat mu f g vg syr[utr] arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Thphyl Ambrst al | *και υμεις* (A *ημεις*) *εν αυτ. κα. τ. χα. του* (K om) *θεου ημων* (tol om) *κ. κυρ.* (23. d e tol go cop syr[sch] add *ημων*) *ιησ. χριστου*: FG f g om

II. 1. *του κυρ. ημων* et. Hipp[chr et antichr 63] (ap Lag[29]) Or[1,665 etint 1,5. 3,874] al Tert[res carn 24] etc ... B syr[p] om *ημων* | *επισυναγωγης*: K *επι γης* | *επ αυτον*: K *εις αυτον*, Hipp l. l. *επ αυτης*

2. *εις*: K om | *νοος*: D(sed D[c] non addidit accentum)E 43. d e f vg (sed non fu[vict] al[lachm], nec magis g) syr[sch] et[p] c.* aeth Ambrst al (sed non Aug[ep 199. civ dei 20,19] Tert[res carn 24]) add *υμων* (sed f vg *a vestro sensu*) | *μηδε θρο.* cum ℵABD*FG 47. 73. Or[1,665] Thdrt[4,487] Dam[paris et parall 847] ... ς *μητε* cum D[c]EKLP al fere omn Hipp l. l. Chr Euthal[cod] Thdrt et Dam ad h. l. ... 17. *μηποτε* | *θροεισθαι*: B 37. al[2 scr] Chr[607] Dam[parall] etc *-σθε* | *μητε* ante *δια πνευμ.*: F Dam[parall] *μηδε* | *μητε* ante *δια λογου*: D*F[corr] *μηδε* | *μητε* ante *δι επιστ.*: F *μηδε* | *δι ημων*: P *παρ ημ.* | *η ημερα*: D* 1. om *η* | *του* (FGP 115. arm Dam[parall 847] atque et.[paris] Thphyl om) *κυριου* cum ℵABD*E*FGLP 17. 31. 37. 47. 67** 71. 73. 80. al plus[10] it vg syr[utr] sah[gb] cop arm aeth Or[1,665 etint 1,6. 3,874] Hipp l. l. Epiph[673] Chr Euthal[cod] Thdrt al Tert[res carn 24] Ambrst al (17. *τ. κυριου ιησου*) ... ς (= Gb Sz) *του χριστου* cum D[c]E**K al longe plu go

3. *εξαπατηση*: P 47* 115. 116. Dam[paris] *-τησει* | *η αποστασια*: 115.

πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, 4 *ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό-* Dan 11, 36
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. 5 *Οὐ μνημονεύετε ὅτι* Act 17, 1
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 *καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-*
δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 *τὸ γὰρ*
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
ἐκ μέσου γένηται· 8 *καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ* Es 11, 4
κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ

---

om *η* | *της ανομιας* cum אB 3. 4** 6. 23. 81. 89. 57. 70. 71. 80. sah gb cop arm Or 1,424 codd omn Cyr br 238 Euthal cod Dam fid 299 Tert res carn 24 (*deliquentiae*) et marc 5,16 (*delicti*) Amb ps 118 et Ambrst rom (uterq (*homo iniquitatis*). Cf et. Epiph 673 *ο υιος της ανομιας, ο ανθρ. της αδικιας* ... ς Ln Ti *τ. αμαρτιας* cum ADEFGKLP al pler it vg (utraque *homo peccati*) syr utr go aeth Or 1,666. 3,315. 628. 765 et int 3,858 Hipp l. l. Eus ps 898 et mal 315 Cyr br cod Chr Thdrt ad h. l. et 3,1107. 4,456 Dam ad h. l. et parall 347 al Ir int 383 Aug civ dei 20,19 al

4. *και υπεραιρομ.* (et. א a Or 1,424. 666 Eus mal 315 etc) ... א* om ... FG Or 3,315. 485. 628. 765 et 4,321 Hipp Procop niceph 3,312 (non item 3,120) *κ. επαιρομενος* | *καθισαι* (P al *-θησαι*) sine additam cum אABD*P 17. al 10 d e f vg go (demum post *sedeat* hiat cod) sah gb cop aeth utr arm ar e syr p txt Ir int 383 Or 1,424. 666. 669 et int 2,316. 3,850 Hipp Eus mal Apollin apud Hier 5,690 Cyr br 228 et ador 309 Euthal cod (Thdrt vide post) Dam fid 299 et parall 347 atque et. paris al Ir int 332 Tert res carn 24 et marc 5,16 Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) praem *ως* (FG* *ινα*) *θεον* cum D c EF gr GKL al pler g (g* *ut*, g** *quasi*) syr sch et p c.* Chr 607 (sed non mosc) Cyr glaph 136 Thdrt ad h. l. et 4,456 (sed 2,1196 et 1296 *εισελθοντα* pro *ως θεον*) al; item 3. 106. 108. 115. Thphyl post *καθισαι* addunt | *αποδεικνυντα* cum אBDEKLP al pler Or 1,666. 669 Hipp Eus mal Euthal cod Cyr glaph 136 Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. et paris et fid 299 al ... AFG 37. al 10 Or 1,424 Cyr br 238 et ador 309 Thdrt ter (vide ante) Dam parall 347 *αποδεικνυοντα* (sed A *-διγνυοντα*, FG *-δικνυοντα*)

5. *ετι* (FG *αντι*) *ων*: D*E* Ambrst *ετι εμου οντος*, Ambrst *quod me adhuc apud vos agente haec dicebam* (cdd aliq *dicebantur*) *vobis;* d e vero *quod, cum essem apud vos, haec dicebantur vobis*

6. *αυτου* cum א*AKP 17. 35. 37. 39. 52. 106. 108. 116. 120. 219* c scr k scr Or 1,424. 666 Cyr br 238 Euthal cod Dam paris et parall 347 ... ς Ln Ti *εαυτου* cum א c BDEFGL al pler Hipp l. l. Chr 612 Thdrt Dam ad h. l.

7. א* post *ηδη* per incuriam repetiit *γαρ* quod c delevit | *εως*: FG add *αν*

8. *ο κυριος ιησους* (et. Gb + Sz) cum אAD*E*FGL**P 17. 31. 47. 71. 80. 99. 115. it vg sah gb cop syr utr arm aeth ar e Ir int 182 sec loc et 323 Hipp l. l. Or 4,321 et (ex edd ante Delar) 1,666 et cat rom 456 et int 3,859 Const 7,32,1 Ath 523 (vide post) Cyr br 238 ex cdd 2 Bas 2,618 et 1,423 Chr 612. 613 Euthal cod Cyr zach 769 Thdrt ad h. l. et 2,251. 1316. 1650 et 4,459 al Tert res carn 24

καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ, 9 *οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοισ*

Hil^{580} Ambrst al ìnu (Hilarian$^{gall\,6,236}$ *domin. Christus;* Hier$^{5,660\,s}$ ex Hipp *adveniente autem Christo et iniquum spiritu oris sui interficiente* et ex Apollinar *sessurum in templo dei et interficiendum spiritu domini salvatoris*). Similiter Ir$^{int\,183}$ pri loc *dominus Iesus Christus*, Ath$^{523\,cod\,basil}$ Dam$^{parall\,247}$ atque^{paris} *ο κυρ. ιησ. χριστ.* (pergitur autem Ath$^{cod\,basil}$ *ἀποκτενεῖ*), atque adnotat ad locum Athanasii in cod. basil Doxapatres (*δοξαπατρῆσ*) haec: *σημείωσαι ὅτι τὸ ῥητὸν οὐ κεῖται νῦν οὕτωσ ἐν τῷ ἀποστόλῳ, ἀλλ' ὁ κύριοσ ἀνελεῖ τῷ πν. τοῦ στόμ. αὐτοῦ. ἔοικε δὲ ὑπό τινων τὸ $\overline{ις}$ $\overline{χς}$ ἐκβεβλῆσθαι οὐκ οἶδ' ὅ τι βουλομένων. τοῦ δ' οὕτωσ ἐξ ἀρχῆσ παρὰ τοῦ ἀποστόλου γεγράφθαι σημεῖόν ἐστιν ἐναργὲσ τά τε ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ἁγίου τούτου πατρὸσ εἰρημένα καὶ τὸ ὁμοίωσ προσενεγκεῖν τὸ ῥητὸν τοῦτο τόν τε θεῖον Χρυσόστομον ἐν τῇ πρ. θεσσ. ἐπιστ. καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν ἀσκητικῶν· ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίοισ οὕτω κεῖται τὸ ῥητὸν ἐν τῷ ὕφει τῆσ θείασ γραφῆσ.* Praeterea ex Wtst addimus haec: „In ora codicis 14. Iacobus Fabri notavit: Nicolaus Cusanus Cardinalis: Nestoriani novas biblias hic corruperunt delentes nomen *Iesus*, quod antiquae bibliae ante schisma scriptae habent, quas ex Constantinopoli transvexit" etc. ... ϛ *ο κυριοσ* omisso additamento cum BD^{c}E**KL* al pler Or^{1,668} delarue (^{1,424} habet *κυριοσ ο θεοσ*) Cyr$^{hr\,toutiée}$ Macar$^{gall\,7,91}$ Thdrt$^{2,1307.\,1394}$ et^{4,1271} Dam ad h. l. Oec Vig$^{varim\,746}$ (*quem interficiet dominus* etc) | *ανελει* (Gb') cum (ℵ)AB(D*FG) P (17.) 23. 31. 47. 57. (67**) 71. 73. 80. 99. Or^{1,424} Hipp$^{l.\,l.}$ Cyr$^{hr\,238\,toutt}$ Bas$^{1,423\,edd\,2}$ et^{2,613} Macar^{7,91} Ath^{523} (sic$^{ed\,bened}$ ex$^{cdd\,6}$; al *αποκτενει*) Euthal^{cod} Thdrt^{4,459} Dam$^{parall\,247}$ et^{paris} al. Item ℵ* Or$^{4,57.\,331}$ et$^{cat\,rom\,456}$ *αναλοι* :: id quod recipiendum esset nisi *καταργησει* sequeretur. Recte vero Or^{4,57} - *ἀναλοῖ αὐτὸ - καὶ καταργεῖ -* et^{331} *ὁ κύρ. γὰρ ἰησ. ἀναλοῖ - καὶ καταργεῖ - τὸν ἀντικείμενον λόγον* etc. Item D*FG 17. 67** *ανελοι*, sed d e f g vg *interficiet*. Hoc ipsum *interficiet*, quod cum it vg omnes Latini praebent, ut Ir$^{int\,183.\,323}$ Or$^{int\,3,250}$ Tert$^{res\,carn\,24}$ Hil^{580} etc (vide supra Hipp et Apollinar apud Hier) non tam *αναλωσει* quam *ανελει* confirmat, quam lectionem ad reprobandam non satis est quod Esai. 11, 4 loco cetera satis dissimili eadem habetur: *ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν καὶ ἐλέγξει τοὺσ ταπεινοὺσ τῆσ γῆσ καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ* ...... ϛ Ti *αναλωσει* cum D^{c}EKL al pler Or^{1,668} (sic cod Reg et Huet ex eiusque Delarue; contra Hoeschel et Spencer *ανελει*) Cyr$^{hr\,cod}$ Bas$^{1,423\,ed}$ Chr$^{612.\,613}$ et^{5,198} (verbis allatis Esai: *πατάξει τὴν γῆν* usq *ἀνελεῖ ἀσεβῆ* pergit: *τὰ αὐτὰ τῷ παύλῳ φθεγγόμενοσ λέγοντι· ὃν ὁ κύριοσ ἀναλώσει τῷ πνεύματι τ. στόμ. αὐτοῦ* usq *παρου. αὐτοῦ.*) Thdrt ad h. l. et$^{2,1050.\,1307.\,1394}$ et^{4,1271} Dam ad h. l. Thphyl Oec. Etiam syr^{utr} lectioni *consumet* favet; cop *perdet*, aeth *eiciet*. | *στοματοσ*: FG^{r} Or$^{4,331\,cdd}$ *σωματοσ* | *τη επιφανεια* (A *-νιω*): DG^{r*} f^{cr} Cyr^{hr} ex$^{edd\,aliq}$ *την επιφανειαν*

καὶ τέρασιν ψεύδουσ 10 *καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίασ τοῖσ ἀπολλυ-* 2 Co 2, 15 4, 3
μένοισ, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ
σωθῆναι αὐτούσ. 11 *καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν*
πλάνησ εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ ψεύδει, 12 *ἵνα κριθῶσιν*
ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύσαντεσ τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ
ἀδικίᾳ.

13 *Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ*
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶσ ὁ θεὸσ ἀπ'

---

9. *η παρουσια:* F om *η* | *και σημειοισ:* 17. am Promiss$^{dim\ temp\ 6}$ Ruf symb^{187} om *και*

10. *αδικιασ* cum ℵ*ABFG 17. 71. 73. 80. arm Or$^{1,424.\ 425.\ 668}$ et$^{3,151.\ 513.\ 766}$ et^{cat} eph^{218} Cyr$^{hr\ 228}$ Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 347}$ et^{paris} ... ς (Gb°) praem *τησ* cum ℵ^{c}DEKLP al pler Hipp$^{l.\ l.}$ Chr Thdrt ad h. l. et^{2,1207} Dam ad h. l. | *τοισ απολλυμ.* cum ℵ*ABD*FG 17. 71. it vg cop sah^{gb} syr^{sch} arm aeth^{utr} Or$^{1,425.\ 668}$ et$^{3,151.\ 513.\ 766}$ Cyr^{hr} Euthal^{cod} Dam parall et^{paris} Ir$^{int\ 323}$ Tert$^{res\ carn\ 24}$ al mu ... ς (= Gb° Sz) praem *εν* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syr^{p} Or^{1,424} Hipp$^{l.\ l.}$ Chr Thdrt ad h. l. et^{2,1207} Dam ad h. l. | *αληθειασ* et. Or$^{1,425.\ 668}$ Hipp Bas$^{eth\ 245}$ etc Ir$^{int\ 323}$ et ^{266} Tert$^{marc\ 5,16}$ Cyp^{86} etc ... D*E* d e add *χριστου*, Ir$^{int\ 326}$ *dei* | *εδεξαντο:* FG *εξεδεξ.*

11. *και δια τουτο* et. Ir$^{int\ 266.\ 323.\ 326}$ Or$^{1,425.\ 668}$ Hipp$^{l.\ l.}$ Bas$^{eth\ 245}$ Cyr hr^{228} Cyp$^{86.\ 193}$ Ambrst etc. Cf et. Tert$^{marc\ 5,16}$ *Propterea quod dilectionem veritatis non susceperint, ut salvi essent. Et propter hoc erit eis instinctum fallaciae, ut iudicentur omnes qui* etc ... D* 67** cat^{txt} d e vg syr^{sch} cop Chr^{614} Pelag om *και* | *πεμπει* (Gb'') cum ℵ*ABDF^{gr}* (*πενπει*) F^{gr}G^{gr} 17. 67** cat^{txt} am fu al^{lachm} Or^{1,425} et (ex edd Hoesch et Spenc)^{668} et^{4,93} Bas$^{eth\ 245}$ Cyr$^{hr\ 228}$ Dam$^{parall\ 347}$ et^{paris} Ir$^{int\ 266.\ 323.\ 326}$ (omnibus tribus ll. sic edd pler) Ambrst$^{ed\ rom}$ (non item^{ven}). Cf Cyr^{hr} l. l. *τὸ δὲ πέμπει ἀντὶ τοῦ συγχωρεῖ γίνεσθαι.* ... ς (= Sz) *πεμψει* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler d e f g vg^{cle} demid tol al cop syr^{utr} arm aeth Or$^{1,668\ delar}$ et$^{int\ 3,668}$ Hipp Ephr^{3,191} Thdor$^{mop\ cat\ 391}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 370}$ et$^{ioh\ 262}$ al mu Ir^{int} (ter, ut cum exigua auctoritate editum est) Cyp^{bis} (ut ante) Ambrst^{ven} al | *αυτουσ* (it vg *ut credant mendacio*): FG 3. 88. 35. om

12. *απαντεσ* cum ℵAFG 12. 17. 31. Or$^{1,425.\ 668}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 262}$ Dam^{paris} ... ς Ln *παντεσ* c. BDEKLP al pler Or^{4,93} Hipp Chr Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 347}$ al | *πιστευσαντεσ* et. Or^{ter} et^{int} Hipp Cyr^{hr} Ir$^{int\ ter}$ etc ... K *πιστευοντεσ* | *αλλα* cum ℵB Or^{3,497} ... ς Ln Ti *αλλ* cum ADE FGK^{sil}LP al certe pler Or^{ter} al mu | *τη αδικια* cum ℵ*BD*FG 3. 17. 33. 37. 114. 115. 116. 120. al$^{8\ scr}$ it vg arm Or$^{3,497.\ 4,93}$ et$^{int\ 3,668}$ Hipp l. l. Cyr$^{hr\ 223}$ et$^{ioh\ 262}$ Thdrt$^{3,1206.\ 1648}$ Dam^{paris} et$^{parall\ 347}$ al Ir$^{int\ ter}$ Tert$^{marc\ 4,15}$ al (it vg etc *consenserunt iniquitati*) ... ς (Gb°) Ti praem *εν* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler Or$^{1,425.\ 668}$ Chr Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. al Cyp$^{86.\ 193}$ (*sibi placent in*) Hier$^{esa\ 19}$ (*sibi complacuerint in*)

ἀρχῆσ εἰσ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει ἀληθείασ,
14 εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰσ περιποί-
ησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί,
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδόσεισ ἃσ ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λό-
γου εἴτε δι' ἐπιστολῆσ ἡμῶν· 16 αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ
Χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσασ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακα-
1 Th 3, 13 λέσαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ
ἀγαθῷ.

---

13. υπο: F απω sic | κυριου cum BD[b et c]EFGKLP etc (sed FG κυριω) ... ℵA 37. 39. του κυριου ... D* d e vg Vig[varim 137. 147] θεου | ειλατο (Gb'') cum ℵABDE(FG[gr] ιδατο)GLP 17. 23. 37. 47* 137. al vix mu Euthal[cod] Thdrt[cod] ... ς ειλετο cum K al pler[vid] Chr etc | υμας (et. ℵ[c]): ℵ*D* 39. 121. l[scr] d e f am fu demid tol al arm ημας. Contra disputat Lcbrug: „Non mutes pronomen secundae personae vos in primae nos." | απ αρχης cum ℵDEKL (A latet) al pler d e g syr[sch] cop arm aeth Chr Thdrt Dam[txt] al Ambrst Vig[varim 137. 147] ... Ln απαρχην cum BFG[gr] P 17. 35. 39. 47. 71. 120. 137. f vg syr[p] Did[tri 122] Euthal[cod] Cyr[thes 360] Dam[com] (ωσπερ απαρχην) Amb[spi sa 3,670. 685] al | πιστει: 17 πιστεως

14. εις ο και cum ℵFGP 23. 37. 47. 71. 73. 80. 116. f g vg syr[p] arm Euthalcod ... ς Ln Ti om και cum ABDEKL al pler d e cop aeth Chr [615] Thdrt Dam al Ambrst | υμας cum ℵD[c]EFG[gr]GKLP al pler g vg cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al. Cf et. Lucbrug: Quidam legunt in quam, quidam ad quod; sed male omnino illi qui scribunt pronomen primae personae nos. ... Ln ημας cum ABD* 19. 23. 48. l[scr] d e f Vig[varim 137] | ευαγγ. ημων et. ℵ[a] ... ℵ* ευαγγ. υμων, 17. om ημων

15. παραδοσεις: D*E* 44. d e Ambrst al add ημων, item 17. aeth Siricius[ep 6] (sed[ep 5] nostras) υμων | δι επιστ. ημων: Bas[eth 240] δι επ. ως δι ημων

16. ιησους χριστος cum ℵDEFGKLP al fere omn it vg etc ... A 47. ιησ. ο χριστ. atque sic edidit Ln; B χριστος ιησους ... 45. plane om | και ο θεος: και in ℵ supra scriptum sed ipsa prima ut[vid] manu ... BD*K 17. al? Chr[mosc 1] om ο, hinc Ln [ο] θεος | ο πατηρ ημ. cum ℵ*et (omisso ο)[c]BD[gr]*FG 17. 73. 238. f g vg[cod lachm] syr[sch] cop arm aeth ar[e] Ambrst[rom] Vig[ari et sab 2] (non item[varim]) ... ς Ti και πατ. ημ. cum AD[c]EKLP al pler d e vg go syr[p] Chr Thdrt Dam al Amb[fid 2, 487] Ambrst[ven] al | ο αγαπ. ημας: ℵ* om, ℵ[a] suppl | αιωνιαν: FG αιωνιον

17. παρακαλεσαι: FG* παρακλησῃ (G[corr] παρακλεσῃ), D[gr]* παρακαλεισθαι | υμων τας καρδ.: ℵA f vg Ambrst al τ. καρδ. υμων | στηριξαι (FG -ξῃ) sine additam cum ℵABD*E*FGP al[10] it vg go syr[utr] arm Chr[615] Euthal[cod] al Ambrst al ... ς (= Gb[oo] Sz) add υμας cum D[c] E**KL al pler cop aeth Thdrt Dam al | εργω κ. λογω (Gb'') cum ℵAB

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ 1 Th 5, 25 Col 4, 3 etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, 2 καὶ ἵνα
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστισ. 3 πιστὸσ δέ ἐστιν ὁ κύριοσ ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ καὶ
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶσ,
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριοσ κατ- Ga 5, 10
ευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰσ τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

DELP al plus[10] d e g vg go syr[p] aeth (cop *in omnibus et sermonib. omnib.*) Chr[616] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al mu ... ς (= Sz) *λογ. κ. εργ.* cum FGK al pler f g syr[sch] arm Dam ... 17. tantum *εργω*, d[scr] tantum *λογω*

III. 1. *το λοιπ.* et. Bas[eth 277] ... FG om *το* | *αδελφοι* (Bas[eth 277] om): FG 120. al[2 scr] f g vg syr[utr] cop arm aeth Aug[ep 217] Ambrst al ante *προσευχεσθ.* pon; item DE 78. d e go post *περ. ημων* | *τ. κυριου* cum ℵABDEKL al pler etc (et. Bas[eth 277]) ... F[gr]GP 17. k[scr] g vg (sed non fu tol al[lachm]) Chr[mosc 1 bis] Maxim[taur hom 2] Pelag *τ. θεου* | *τρεχη*: L al pauc *-χει* | *δοξαζηται*: L al pauc *-ζεται* ... FG* *δοξασθηται*

2. *παντων*: FG d e f g vg Aug[ep 217] Ambrst al add *εστιν*. Alludit Hipp chri et antichri 1 *βλεπων τω πνευματι οτι ου παντων ην η πιστισ.*

3. *εστιν*: ℵ*(non item[c]) f vg (sed non fu* tol al[lachm]) auct[vocat 1,24] post *ο κυρ.* pon ... F[gr]G g fu* tol al[lachm] Ambrst om | *ο κυριοσ* cum ℵB D[c]EKLP al fere omn am demid go syr[utr] cop Chr[621] Euthal[cod] Cyr[thes 289] Thdrt Dam al Hier[cont pelag 2] ... Ln *ο θεοσ* cum AD*FG 71. d e f g vg[cle] fu tol al Ambrst al | *οσ*: A 37. 71. 116. syr[p] c.* arm auct[vocat 1,24] add *και* | *στηριξει* cum ℵADEKLP al omn[vid] etc: B *στηρισει* ... F[gr]G[gr] *τηρησει*

4. *παραγγελλομεν* (F *-λλωμεν*) sine additam cum ℵBD* 17. 67** d e vg (et. am fu etc, sed non demid) Chr[621 bis com] Ambrst Pelag al ... ς add *υμιν* cum AD[c]EFGKLP al fere omn f g demid go syr[utr] cop arm aeth Chr[621 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ποιειτε* cum ℵ*AD* d e ... ς Ln Ti praem *και* cum ℵ[c]BD[c]EKLP al omn[vid] f g vg etc. Praeterea BF[gr]G[gr] praem *και εποιησατε*. Sed *και ποιησετε* (D[gr]* *-σατε*, D[b] 17. c[scr] *-σητε*) a F[gr]G[gr] 14. 30. 34. 41* 71. al[2 scr] omittitur. | *ποιειτε κ. ποιησετε*: g *et fecistis et facietis*, cop *fecistis et facitis*. Sic autem ed. Ln: *παραγγ.* [*υμιν και εποιησατε και*] *ποιειτε και ποιησετε*

5. *κατευθυναι*: FG *-θυνη* | *υμων* (G[gr]* *ημ.*) *τ. καρδιασ*: DE d e f vg *τ. καρδ. υμων* | *την υπομονην* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (13 apud Scri) Chr Euthal[cod] etc .. ς (= Gb Sz) om *την* cum minusc pauc[vid]

Ro 16, 17 1 Co 5, 11 6 *Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ ἀτάκτωσ
περιπατοῦντοσ καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ'*
1 Th 1, 6 *ἡμῶν.* 7 *αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶσ δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ, ὅτι οὐκ ἠτα-
κτήσαμεν ἐν ὑμῖν,* 8 *οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινοσ, ἀλλ'*
1 Th 2, 9 *ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπι-*
1 Co 9, 4 Phl 3, 17 *βαρῆσαί τινα ὑμῶν·* 9 *οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυ-
τοὺσ τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰσ τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ.* 10 *καὶ γὰρ ὅτε
ἦμεν πρὸσ ὑμᾶσ, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τισ οὐ θέλει
ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.* 11 *ἀκούομεν γάρ τινασ περιπατοῦντασ
ἐν ὑμῖν ἀτάκτωσ, μηδὲν ἐργαζομένουσ ἀλλὰ περιεργαζομένουσ·*

---

6. *παραγγελλομεν*: inepte ut tot alia F *παραισγελλ.*, G *παραιγγ.* | του (FG om) *κυρ. ημων* cum ℵAD[c]E[**]FGKLP al omn f g m[83] vg go syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. al Cyp[202] Lcif[214] Aug op mon Ambrst al ... Ti om *ημων*, Ln [*ημων*] cum BD*E* d e Cyp[88] Dam[parall 690] | *ατακτ. περιπατουντοσ* (et. d e g Or[int 2,447] Lcif[214] Ambrst): D[gr]E[gr] f vg go Or[gall 14,6] Cyp[88. 202] *περιπ. ατακτ.* | *ην*: FG *η* | *παρελαβοσαν* (et. Gb) cum ℵ*AD* (*ελαβοσαν*) 17. Bas[417 cod et reg 2 421 ex edd 2 et fide 229 cod et bapt 666 cod et 639 edd 2]. Item Gb'' Sz *παρελαβον* cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al plu (omn ap Scri) Bas[2,229 ed et 417 ed et 421 ed et 666 ed] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. Thphyl. Nec aliter (*acceperunt*) d e f (g sub *aut*) m[83] vg Cyp[bis] Lcif Aug[op mon] al ... ς (= Gb Sz) *παρελαβε* cum minusc vix mu syr[sch] ut[vid] Bas[2,639 edd vet] Oec ... Ln *παρελαβετε* cum BF[gr]G 43. 73. 80. g (*quam accepistis t acceperunt*) go syr[p] arm Or[gall 14,6] Bas[2,417 edd 2] Thdrt[1,194] Ambrst auct[sing cleric 586] ... cop *quam tradidimus vobis*, aeth *quam ordinavimus illis* | *παρ ημων*: B *αφ ημ.*, Dam[parall] *εξ ημ.*

7. *εν* (17. om) *υμιν* ... P *παρ υμ.*

8. *ουδε*: FG *ουτε* | *εφαγομεν* (Euthal[cod] *-γαμεν*): 91. 109. 120. al plus 20 (5 ap Scri) Dam ad h. l. (non item[parall 860]) Ambrst[rom] (non[ven]) *ελαβομεν* | *αλλ* ut ABDEFGKLP rell omn[vi] ... ℵ *αλλα* | *νυκτοσ κ. ημερασ* cum ℵBFG 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr[623 mosc] Euthal[cod] Ps-Ath [329] Antioch[1070] Dam[parall 860] ... ς Ti *νυκτα κ. ημεραν* cum ADEKLP al pler Chr[623] Thdrt Dam ad h. l. al

10. *ημεν*: 17. post *πρ. υμασ* pon | *τουτο* et. ℵ[c] ... ℵ*om | *παρηγγελλομεν* (B a[scr] *παρηγγελομ.*): F**(* *παρεγγ.*)G *παρηγγελλαμεν* ... D[gr*] *παραγγελλομ.* | *ου θελει*: D* *μη θελ.* | L *θελη*

11. *περιπατ. εν υμιν ατακτωσ* cum ℵABF[gr]GKLP al pler g go syr[p] Chr[623] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 860] Ambrst ... DE 37. 47. 73. d e f m[83] cop arm aeth Dam[parall 601] *εν υμ. περιπα. ατακτ.* (37. 47. 73. m[83] Dam *ατ. περιπ.*); similiter vg Aug[op mon] *inter vos quosdam ambulantes* (Aug *-lare*) *inquiete*

12 τοῖσ δὲ τοιούτοισ παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ
Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίασ ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντεσ. Ga 6, 9
14 εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ,
τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 1 Co 5, 11

---

12. *τοισ δε* etc ... D* *τουσ δε τοιουτουσ* | D *παραγγελλομ.* | *εν κυριω ιησου χριστω* (Dgr* $\overline{\chi\upsilon}$, P demid cop om) cum (Gb′) ℵ*ABD*E*(oblitus tamen est adscribere Dc)FGP 17. 31. 71. 80. d e f g m88 vg go cop arm Euthalcod Damparall607 Augop mon Ambrst al ... ς *δια του κυριου ημων ιησου χριστου* cum ℵcDcKL al pler syrutr aeth Chr Thdrt Dam ad h. l. | *εσθιωσιν*: 17. *-ιουσιν*

13. *εγκακησητε* (*εγκ-* ut ℵA al, Ti c. B*D* *ενκ-*, cf ad 2 Co 4, 1) c. ℵAB* 37. 39. 47., item D* *ενκακειτε* ... ς *εκκακησητε* (FG *-σεται*) cum DcEFGK LP al pler Chr Euthalcod Thdrt, item *εκκακειτε* Dam atque et.paris bis | *καλοποιουντεσ*: FG *καλον ποιουντεσ*, item 73. 118mg 114. 121. 122** 219. hscr Chr624 sem (etsem *καλοπ.*) et3,331. 7,454 etalib *το καλον ποιουντ.* Ex Latinis d e f m88 vg *bene facientes*, sed g *bene t um facientes*.

14. *τισ*: K *τι* | *ημων* cum ℵADEFGKLP al pler it vg go syrutr cop arm Baseth273 Chr634 (addit *οὐκ εἶπεν· ὁ παρακούων ἐμοῦ παρακούει, ἀλλ᾽ ἠρέμα αἰνίττεται*) Euthalcod Thdrt Dam Tertpudic 13 Augps 100 Ambrst al ... B 2. 23. 33. 37. 39. 43. 116. 137. bscr* aeth Thphyl *υμων*. Atque adnotat Thphyl: *τινὲσ μὲν „τῷ λόγῳ ἡμῶν“ ἀνέγνωσαν, διὰ τοῦ η. ὅθεν καὶ οὕτωσ ἐνόησαν· εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἐμοῦ τοῦ παύλου, τῷ διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ ταύτησ οἱονεὶ λαλοῦντι, τοῦτον σημειοῦσθε καὶ ἔχετε ὡσ ἀφωρισμένον. ὁ δὲ μακάριοσ ἰωάννησ „ὑμῶν“ ἀνέγνω, διὰ τοῦ υ, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν νοεῖν ὅτι, εἴ τισ ἀπειθεῖ ὑμῖν, λέγουσι πρὸσ αὐτὸν ἃ διὰ τῆσ ἐμῆσ ἐπιστολῆσ ταύτησ ἐμάθετε.* At de Chr quidem falli videtur Thphyl; nullo enim apud Chr loco non *ημων* invenitur, cf praeter comm ad h. l.3,331 et5,539 et6,327 et10,357 et 12,604, nec quicquam in verbis Chrysostomi insit quod contra hanc lectionem testetur; ipsa vero ea quae ex comm adscripsimus supra quadrant ad *ημων*. | *δια τησ επιστολησ*: FG *δι επιστ.*, m78 post *τουτον* pon (habet enim: *hunc per epistolam notate*). Notatur etiam oscr *δι. τ. επιστ.* cum seqq coniungere. | *τουτον*: 47. *τον τοιουτον* | *μη συναν.* cum ℵAvidBDb? etcE 17. d e (d e *ut non commisceamini*) go cop Chr624 (Tertpudic 13 *ne commisceamini*, sed edsemler aliaeque *nec comm.*) ... ς (Gb00) Ti praem *και* cum Dgr*FGKLP al fere omn f g m78 vg syr utr arm aeth Baseth273 Euthalcod Thdrt Antioch1069 Dam al Tertpudic 13 (sed vide ante) Augps 100 Ambrst al | *συναναμιγνυσθε* (D* *-μισγεσθαι*, E *-μισγεσθε*): *-σθε* ut DbetcEKLP al pler (testantur in eundem sensum etiam omnes qui *και μη* praebent, i. e. Dgr*FG) f g m vg syr utr arm aeth Baseth273 rell quos ante adscripsimus. Ceterum parum valet hac in re quod ℵAB (item Dgr*FgrGgr) 17. *-σθαι* praebent, quum *αι* et *ε* innumeris locis in antiquissimis cdd promiscue ponantur,

1 Th 5, 22 etc 15 *καὶ μὴ ὡσ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡσ ἀδελφόν.*
16 *αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ τῆσ εἰρήνησ δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαν-*
τὸσ ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.
Col 4, 18 17 *Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ*
Th 5, 28 etc *ἐπιστολῇ· οὕτωσ γράφω.* 18 *ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

quemadmodum hoc ipso versu ℵD*FGP 17. Euthal^{cod} *σημειουσθαι* pro *-σθε* habent. Agnoscunt vero *-σθαι* etiam d e go cop (Tert^{pudic} si *ne*, non *nec* legendum est, quod satis dubium); mihi quidem videtur scripturae Pauli parum convenire *τουτον σημειουσθε μη συναναμιγνυσθαι αυτω*, multo certe magis *τ. σημ.· μη συναναμιγνυσθε αυ.* | *ινα εντραπη*: Antioch^{1060} *ινα μη εντραπητε*

15. *και*: D* d e Tert$^{pud\ 18}$ (non item Aug^{ps100} et^{alib} Ambrst al) om | FG *εχθρ.*

16. *ο κυριοσ*: FGL 48. 115. 122** 219. al$^{3\ ser}$ f g vg^{six} demid *ο θεοσ* | *την ειρηνην*: A 67** om *την* | *τροπω* cum ℵA**BD^{c}E^{gr}KLP al fere omn syr^{utr} cop Euthal^{cod} Thdrt Dam (arm *in omni re*, aeth *in omni quod feceritis*) ... Gb' Ln *τοπω* cum A*D*FG 17. 49. d e f g vg go Ambrst al; item Chr$^{625.\ 626}$, quem sic legisse, licet cdd (omnes?) *τροπω* testari videantur, ex comm intellegitur. Habet enim sic: *τί ἐστιν, „ἐν παντὶ τόπῳ"; πανταχόθεν βούλεται εἰρηνεύειν, ὥστε μηδαμόθεν ἔχειν φιλονεικίασ ἀφορμήν. πανταχοῦ γὰρ εἰρήνη καλόν* etc. Proptereaque etiam Montf. *τόπῳ* edidit.

18. *ημων*: F^{gr}G g om; syr^{sch} om *του κυρ. ημων* | *μετα παντων υμ.* sine *αμην* cum ℵ*B 17. 44. 67** 116. fu harl tol arm^{zoh} Ambrst (nec addit *αμην* Ath^{476}) ... ϛ (Gb^{oo}) Ln add *αμην* cum ℵ^{c}ADEFGKLP al pler d e f g vg (et. am demid al) cop syr^{utr} arm^{usc} aeth go Euthal^{cod} etc

Subscriptio: ℵB* 17. al *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νεικεισ*) *β̄*.... DE *προσ θεσσ. β̄ επληρωθη, αρχεται πρ. τιμοθεον ᾱ*, FG *ετελεσθη* (F *-σθαι*) *προσ θεσσ. β, αρχεται πρ. τιμοθ. π̄.* Item d *ad tessalonicenses II.* (** add *scribens ab athenis*) *explicit incipit ad timotheum I.*, f g *expl. ad thessal. II. inc. ad timoth. I.* Item fu *expl. ad thessall. II. inc. ad colossenses argumentum*, am *explicit ad thessalonicenses sec.* posteaque sequitur *incipit epistula ad timotheum* ... AB**KP 37. 47. 118. 123. al *πρ. θεσσ. β̄ εγραφη απο αθηνων.* Item L *του αγιου αποστολου παυλου προσ θεσσαλ. δευτερα· εγραφη απο αθηνων.* Similiter al mu; Euthal^{cod} *προσ θεσσαλ. δευτεραισ* (sic) *επιστολησ* (adde *τελοσ*?)· *εγραφη απο αθηνων υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθεου* ... ϛ *πρὸσ θεσσαλονικεῖσ δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν*: *απο αθηνων* agnoscunt etiam cop syr^{p} Euthal Thdrt al; contra *e Laodicea Pisidiae* syr^{sch} et Ebedjesu, 6. 44. 71. 91. al$^{8\ ser}$ al Synops Oec *απο ρωμησ*. Passim additur etiam *δια τυχικου* (ut syr^{sch}), *δια σιλουανου και τυχικου* (ut cop), *δια σιλουανου και τιμοθεου* (ut 138.), *per Titum et Onesimum* (in prologo Latino). Praeterea numerantur *στιχοι ρϛ'* (KLP al plu Euthal; 93. *ριϛ'*, cop *τπε'*), in ℵ** *ρπ'*. Nonnulli addunt: *αναγν. α', κεφφ. ϛ'*. In B a cap. *ϙᾱ* ad *ϙγ̄* pergitur; am fu capitula IX habent.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I.

1 *Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ πάλαι ὁ θεὸσ λαλήσασ τοῖσ*
πατράσιν ἐν τοῖσ προφήταισ ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-

---

* **Hunc epistulae ad Hebraeos locum dedimus (consentiente Ln, non item ς Ti) secuti exemplum codicum ℵABCHP 17. 28. 47. 57. 71. 78. aliorum (etiam Euthal[cod]). Nec aliter cop[codd] (cf Zacagn praef. p. 74 sq). Eundem ordinem testantur etiam Athanasius (epist. fest. 39. anni 365. Consentit etiam Ps-Ath in Synopsi.) Epiphanius[873] (quo loco exponit, epistula ad Philemonem quem locum apud Marcionem habuerit, quem in ipsa ecclesia. Postquam autem dixit:** *ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοισ τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆσ πρὸσ ἑβραίουσ τεσσαρεσκαιδεκάτησ τέτακται,* **addit:** *ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρὸσ ἑβραίουσ δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρὸσ τιμόθεον καὶ τίτον καὶ φιλήμονα.*) **Cyrillus (vol. V, 2. de recta fide, ubi loci ex ep. ad Hebr petiti praecedunt epp. ad Tim. et Tit.) Euthalius (in prologo ad 14 epp. Pauli, cf Zacagn[586], ubi eis quae de ep. ad Hebr. dixit adiungit:** *ἐνταῦθα περικλείουσι τὴν κατὰ τὸν λαὸν ἰδιωτικὴν αὔξησιν αἱ ἐπιστολαί.* **Pergit autem:** *μετὰ ταύτασ αἱ πρὸσ τιμόθεον ἐτάχθησαν ἐπιστολαὶ δύο* **etc.) Theodoretus (eundem ordinem in comm suo ad omnes epp Pauli sequitur) Ioh. Dam. (ut Thdrt). Idem ordo observatur in canone qui dicitur 60. concilii Laodiceni (a. 364), quem post demum actis eius concilii additum esse tantum non certum est. Apud Latinos inprimis Hieronymus eiusdem ordinis testis est, ut in ep. 2. ad Paulinum (Vall. IV, 574) singula sic ordinat:** ***evangg. quattuor: epp. Pauli ad septem ecclesias, octava enim ad Hebraeos a plerisque extra numerum ponitur, ad Timotheum, Titum, Philemonem: actus apostolorum: epp. septem Iacobi, Petri, Iohannis, Iudae: apocalypsis Iohannis.*** **(Ipse vero Hier. in cod. Am. Fuld. aliis hunc ordinem non sequitur.) Apud Cassiodorum institutt. cap. 14.** ***ad Hebraeos una*** **post ep. ad Col. et ante epp. ad Thess. legitur (in Complexionibus vero vulgatum ecclesiae Latinae ordinem sequitur). Iam supra pag. 662. ad finem epistulae ad Galatas mentio facta est eius ordinis, quem exemplar unde B codex exscriptus est sequutum esse docet capitulorum ratio. Excepit enim illo in exemplari epistula ad Hebr. epistulam ad Galatas, subsequente ad Eph. epistula. Similiter fit in antiquissimis versionis Sahidicae membranis Romanis, quas inter 2. Cor. et ad Gal. epistulam ad Hebr. collocatam habere auctor est Zoëga in catalogo codd. copt. mss. qui in Mus. Borg. Velitris asservantur pag. 186. Longe vero usitatissima in edd. Novi Test. ea est ratio, quam in antiquitate maxime apud Latinos invaluisse scimus.**

λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ
ἐποίησεν τοὺσ αἰῶνασ, 3 ὃσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ δόξησ καὶ χαρα-

Hunc ordinem primi ut videtur testantur canones conciliorum Hipponensis (a. 393) et Carthaginiensis (a. 397). Huius enim in statutis, quae quidem eadem quae iam quattuor annis ante Hippone placuerant repetisse dicuntur, hunc in modum scriptum est (cf apud Mansi III, 924.): *Pauli apostoli epistulae tredecim, eiusdem ad Hebraeos una* (inde fit apud Innocentium in celebri ad Exsuper. episc. tolosanum epistula: *Pauli apostoli epistulae quattuordecim*). Eundem epistularum tredecim numerum, ad Hebr. epistula nondum in canonem recepta, iam ex catalogo Caii Romani refert Eusebius hist. eccl. 6, 20. Sed nec Graecorum desunt testimonia quae Latinorum usum confirmant, nisi forte potius tantum aequalium Latinorum testantur consuetudinem. Quam in rem iam Epiphanii verba supra attulimus. Ad hunc accedunt, quos Amphilochius (non Gregorius) composuit iambi ad Seleucum, in quibus relatis epp. ad Rom., ad Cor. duabus, ad Gal., ad Eph., ad Phil., ad Coloss., ad Thess. duabus, scripsisse Paulus dicitur *δύο τιμοθέῳ· τίτῳ δὲ καὶ φιλήμονι μίαν ἑκατέρῳ· καὶ πρὸσ ἑβραίουσ μίαν· τινὲσ δέ φασι τὴν πρὸσ ἑβραίουσ νόθον οὐκ εὖ λέγοντεσ· γνησία γὰρ ἡ χάρισ.* Sequuntur eundem ordinem post epist. ad Philem. collocantes ad Hebr. epistulam codd. DEKL al permu. Praeterea accesserunt ad Latinorum usum etiam ecclesia Nisibensis (cf Iunil. de partib. legis div. lib. I. cap. 6.) et Aethiopum ecclesia.

Inscriptio: ℵABK 3. 17. 37. 47. 80. n^{scr} al sah cop *προσ εβραιουσ* … M (praemissis *εγραφη απο ιταλιασ δια τιμοθεου*) *η προσ εβρ. επιστ.* (cum additamento quod parum ipsi inscriptioni convenit: *εκτεθειισα ωσ εν πινακι*), P *παυλου επιστολη προσ εβραιουσ*, L *του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. εβραιουσ*, al mu *προσ εβραι. επιστολη, η πρ. εβραι. επιστολη, πρ. εβραι. επιστ. παυλου, πρ. εβραι. παυλου επιστολη, προσ εβραι. επιστ. του αγιου παυλου* etc … f^{scr} *παυλοσ αποστολοσ εβραιοισ ταδε συγγενεεσσιν* … D (et. d), quod satis memorabile est, in subscriptione epistulae ad Philemonem praeter morem constantem non habet *αρχεται πρ. εβρ.* vel simile, nec magis habet inscriptionem quam proprie dicis (quod enim edidimus, *προσ εβραιουσ*, id non hausimus nisi ex marginibus superioribus, ubi titulus repeti solet) … f praeposito „argumento in epistolam ad hebreos" *explicit argumentum incipit ipsa epistola ad hebreos*, am (in quo ipsis singulorum librorum verbis praeposita sunt „argumentum" itemque „breves" vel „capitula") *incipit epistula ad hebraeos*, fu *ad hebraeos*; syr *ep. ad Hebr.*, syr^{p} *ep. Pauli ad Hebr.*, ar^{petrop} *epist. Hebraeorum* … ϛ *η πρ. εβρ. επιστ. παυλου*, item ϛ^{e} Gb Sz omisso *παυλου*.

I. 1. *επ εσχατου* cum ℵABDEKLMP 17. al longe plu (10 ap Scri) f vg (hi^{2} *novissime diebus istis*) cop arm Or^{4,60} Eus$^{mcell\,93.\,105}$ Ath^{175} Did$^{tri\,33}$ et^{158} Chr$^{6.\,7.\,8}$ ex^{odd} aliq Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,534}$ et$^{thes\,396}$ et$^{glaph\,107}$ et$^{fid\,110}$ Thdrt$^{2,184.\,4,386}$ Phot$^{mani\,3,10}$ Dam al … ϛ (= Gb Sz) *επ εσχα-*

κτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆσ
δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενοσ ἐκά- 3, 1 etc
θισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ, 4 *τοσούτῳ κρεί-*
των γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺσ κε-

των cum 47. l[scr] al mu d e (hi[2] *in novissimis diebus his*) harl* (*novissimis dieb. istis*) syr[utr] aeth Or[2,350] Mcell[eus 81. 92] Orthod[qu 71] Cyr[hr 149] Tit[gall 5,390] Ps-Ath[16] Thdrt ad h. l. al

2. *δι ου* et. Or[ter] Bas[hex 37] etc ... 109. *διο* | *κ. εποιησεν τ. αιωνασ* (Gb'') cum ℵABD*et[c]EM 17. 37. 53. d e f vg (hi[2] *fecit et saecula*) syr[sch] cop aeth Or[cat eph 136] Eus[mcell 92. 105] Ath[175] Tit[gall 5,390] Cyr[thes 356. 371] al Amb[fide 1,458] al mu ... ς *κ. τουσ αιω. εποι.* cum D[b]KLP al pler syr[p] arm Or[4,60] Did[tri 23. 113] Cyr[hr 161] Bas[hex 37] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 110] Thdrt ad h. l. et[4,400] Dam al

3. Cf huc insignem locum Clem[ro 36]: *ὃσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ μεγαλωσύνησ αὐτοῦ τοσούτῳ μείζων ἐστὶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα κεκληρονόμηκεν. γέγραπται γὰρ οὕτωσ· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγ. αὐτ. πνεύματα καὶ τοὺσ λειτ. αὐ. πυρ. φλόγα. ἐπὶ δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτωσ εἶπεν ὁ δεσπότησ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγ. σε· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆσ γῆσ. καὶ πάλιν λέγει πρὸσ αὐτόν· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρ. σου ὑποπόδ. τ. ποδ. σου.* | *φερων*: B* *φανερων*, B[c] (*αν* eraso) *φέρων*, rursus (saeculo fere 13.) restituta est primae manus lectio addito accentu *φανερῶν* adpositaque nota: *ἀμαθέστατε καὶ κακέ, ἄφεσ τὸ παλαιόν, μὴ μεταποίει* | *τησ δυναμ. αυτου*: M 67** om *αυτου* | *καθαρισμον* sine *δι εαυτου* (*αυτου*) cum ℵABD[b]P 17. 46* 47. 80. cat[txt 127] f vg arm Cyr[hr 220] Did[tri 76] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Ps-Ath[387] Dam[com] (*το γαρ „καθαρισμον των αμαρτιων ποιησαμενοσ" τουτο δηλοι etc*) et[nestor 566] Sedul Cassiod[ps 2] ... ς Ti praem *δι εαυτου* cum D[c]EKLM al pler d e (hi[2] *per ipsum purificatione pecc. facta*) syr[utr] (etiam aeth agnoscit, item[vi] cop ubi est *per quem fecit sanctificationem pecc.*) Ath[362] Chr (commentatur etiam[26]) Thdrt Dam[txt] Aug[pecc mer 1] (*purgatione pecc. a se facta*). Item D* 137. *δι αυτου*, item Thdrt ad h. l. adnotans *το „δι αυτου" δασεωσ αναγινωσκειν προσηκει αντι του „δι εαυτου"*. | *τ. αμαρτιων* sine *ημων* cum ℵ*ABD* E*MP 67** cat[txt 127] d e f vg cop syr[sch] aeth Cyr[hr 220] Ath[362] ex[cdd] et[edd aliq] Did[tri 76] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Dam[nest 566] al Aug (ut ante) Sedul Cassiod[ps 2] ... ς (Gb[oo]) add *ημων* cum (ℵ[c] *υμων*) D[c]E**KL tisch[6] al pler syr[p] arm ar[e] Ath[362] Chr Thdrt Ps-Ath[387] Dam ad h. l. | *ποιησαμενοσ* post *των αμαρτ.* [*ημ.*] cum ℵABDEMP 17. 37. 46. 47. 73. 116. 18[lect] cat[txt 127] d e f vg arm Did[tri 76] Cyr[hr 220] Ath[362] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Ps-Ath[387] Dam[com] Aug al ... ς Ti ante *τ. αμ.* [*ημ.*] cum KL al pler syr[p] Chr Thdrt Dam[txt] et[nest] al | *μεγαλωσυνησ*: DELP tisch[6] al *μεγαλοσυν.*

4. *τοσουτω*: P *-των*, 73. 109. Ath[750 cdd 2] *-τον*, 37* *-το* | *κρειττων*: D* o[scr] *κριττω*, D[c] 219* 238. c[scr] l[scr] cat[txt 128] *κρειττω*, LM k[scr] *κρειττον*

5, 5 Ps 2, 7 κληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱόσ
2 Sa 7, 14 μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ
εἰσ πατέρα καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι εἰσ υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
Ps 96 (97), 7 γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰσ τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησά-
τωσαν αὐτῷ πάντεσ ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸσ μὲν τοὺσ ἀγγέλουσ
Ps 103 (104), 4 λέγει· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺσ λειτουργοὺσ
Ps 44 (45), 6 s αὐτοῦ πυρὸσ φλόγα, 8 πρὸσ δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνοσ σου ὁ θεὸσ
εἰσ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνοσ, καὶ ἡ ῥάβδοσ τῆσ εὐθύτητοσ ῥάβδοσ
τῆσ βασιλείασ σου. 9 ἠγάπησασ δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησασ ἀδικίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεόσ, ὁ θεόσ σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεωσ παρὰ
Ps 101 (102), 26–28 τοὺσ μετόχουσ σου. 10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰσ κύριε τὴν γῆν ἐθε-
μελίωσασ, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ

| των αγγελων: B om των, item (vide ad v. 3) Clem[rom] | οσω (tisch[8.] 43. 46. al Ath[789] οσον): K 219. k[scr] δ[lect] Ath[cod] add και

5. ποτε ante των αγγελ. cum ℵABD[b et c]E**KLMP al fere omn d e (hi *aliquando angelorum dixit*) f vg syr[p] Eus[eclo 38] etc ... D[gr*]E[gr*] 2. o[scr] syr[sch] post τ. αγγελων ... Cyr[ioh 506] om | εσομαι αυτω et. ℵ[a] ... ℵ* om αυτω

7. προσ μεν τ. αγγελουσ: D*E* 71. d e aeth Chr[f6 bis] (non item[34 txt]) add αυτου | πνευματα et. Clem[ro 36] Or[4,430] et[int 3,962. 969] Eus[mcell 178] etc: DE 1. 39. 67** 71. tisch[6.] d e aeth πνευμα

8. του αιωνοσ: B 17. om | και cum ℵABD*E*M 17. d e am tol al[lachm] cop Cyr[fid 73]. Sic Ti: καί· ῥάβδοσ etc ... ς om cum D[c]E**KLP al fere omn f vg (et. fu demid al) syr[utr] aeth Chr Euthal[cod] Cyr[thes 378. 381] Thdrt Chron[163] Dam al | η ραβδοσ cum ℵABM 17. Cyr[fid 73] (ita etiam Ln[ed min], mutavit[ed mai] ex errore de B) ... ς (Ln[ed mai] vide ante) Ti ραβδοσ cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr Euthal[cod] Cyr[thes 378. 381] Thdrt Chron[163] Cosm[425] Dam al | τησ ευθυτητοσ cum ℵ[a]ABM 17. (e spatio) Cyr[fid 73] ... ς Ti om τησ cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr rell ut ante. ℵ* post η ραβδοσ praetermisit τησ ευθυτ. ραβδοσ, quae ℵ[a] suppl | ραβδοσ sec cum ℵABM 17. Cyr[fid 73] ... ς Ti η ραβδ. cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr rell ut ante | βασιλ. σου cum AD EKLMP al omn d e f vg rell Chr Euthal[cod] Cyr[fid] etc ... ℵB βασιλ. αυτου :: quae hoc versu contra ς dedimus, eadem fere singula auctoritate fulta et diversa a LXX, sperni nequeunt nisi arbitrium testibus anteponas; hunc in modum aliena manu a verbis LXX discessum esse minime probabile est. αυτου extremo loco ceteris paullo minus valet.

9. αδικιαν cum ℵA 17. 23. 43. 57. 8[pe] al[3] ap Alt Chr[36 mosc 3] Cyr[fid 73] Chron[163] ... ς Ti ανομιαν (D* -μιασ) cum BDEKLMP tisch[6.] al pler Chr[36 montf] Cyr[thes 378] et[cat 133] Thdrt Dam al, item syr[p] et (*iniquitatem*) d e f vg :: LXX[ed] ανομιαν, ut etiam ℵB etc; sed A al Eus[dem 179. 288] Ath[259] al | ελαιον: BL al ελεον, D[gr*] ελεοσ

ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεισ· καὶ πάντεσ ὡσ ἱμάτιον παλαιωθή-
σονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεισ αὐτοὺσ καὶ ἀλλαγήσονται,
σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 πρὸσ τίνα δὲ
τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44 etc
ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 οὐχὶ πάντεσ εἰσὶν
λειτουργικὰ πνεύματα εἰσ διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺσ μέλ-
λοντασ κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρωσ προσέχειν ἡμᾶσ τοῖσ ἀκουσθεῖ-
σιν, μήποτε παραρυῶμεν. 2 εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶσ λόγοσ Ga 3, 19 Act 7, 53
ἐγένετο βέβαιοσ, καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον
μισθαποδοσίαν, 3 πῶσ ἡμεῖσ ἐκφευξόμεθα τηλικαύτησ ἀμελήσαν-

---

11. *διαμένεισ*: hoc accentu L tisch[6] al ut[vi] plu ... D[c]EM al d e f vg *διαμενεῖσ*, *permanebis*

12. *ωσει*: D*E* Dam *ωσ* | *αλλαξεισ* cum ℵ*D*(et[b] ut[vi]) 43. d e f vg (et. am demid al; non item fu harl*), item ex ps it Ir[int 280] Tert[hermog 34] Or[int 1,71. 148] (non item Or[1,548]) Bas[1,150] etc ... ς Ln Ti *ελιξεισ* cum ℵ[c] (*ειλιξ.*)ABD[c]KLMP al fere omn fu harl* syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Cyr[act 15] Dam al :: ut LXX (cf et. Esa 34, 4), sed vide ante | *αυτουσ* sine additam cum D[c]KLMP al omn f vg (et. am demid al) cop syr[utr] Chr Euthal[cod] Thdrt etc ... Ln add *ωσ ιματιον* cum ℵABD* (sed *ωσ ειματ. αλληγ.* omisso *και* unum stichum efficiunt) d e fu arm aeth (sed d e *mutabis illos et tamquam vestimentum mutabuntur*, item aeth; item E ex D*et[c] conflavit *και ωσ ειματιον αλλαγ.*) | *συ δε*: ℵ* add *και* sed ipse (ut[vi]) punctis notavit | *ο αυτοσ*: 17. *αυτοσ* | A* *εγκλειψουσιν*

13. *εωσ αν* (et. D[b]et[c]E**): D*E* om *αν* | 37. om *σου* pri

14. *διακονιαν* et. Or[1,767. 2,20. 495. 4,191. 430] et[gall 14,80] et[int 2,451] ac[saep] Eus[prae 328] et[theoph 148] Nyss[1,658] Cyr[ioh 61] et[iulian 122] etc ... B Or[1,579] et[4,430] *διακονιασ*

II. 1. *δει περισσοτερ.*: ℵ f vg *περ. δει*, 17. *περισσ.* post *προσ. ημ.* pon | *προσεχ. ημασ* cum ℵABDE 17. 93. cat[txt 140] f vg (*oportet observare nos*) Ath[365] Euthal[cod] Aug[tris] (*oportet adtendere nos*) ... ς *ημασ προσεχ.* cum KLP al pler Thdrt Dam al; item d e *oportet nos amplius intueri* | *παραρυωμεν* cum ℵAB*D*LP 17. 47. 115. 122. n[scr] al syr[p mg gr] Euthal[cod] ... ς *παραρρυωμεν* cum B[3]D[c]EK[sil] al pler. Ceterum M om v. 1., Chr vero non habet nisi *διο χρη περισσοτ. ημ. προσεχειν τοισ ακουσθ.*

2. *αγγελων*: L *αγγελου* | *ελαβεν ενδικον*: 17. 37. *ενδι. ελαβ.*

3. *εκφευξομεθα*: 31. 109. d[scr] al[10] fere *-ξωμεθα*

τεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ
τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη, 4 συνεπιμαρτυροῦντοσ τοῦ
θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαισ δυνάμεσιν καὶ πνεύμα-
τοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.
5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,
Ps 8, 5–7 περὶ ἧσ λαλοῦμεν. 6 διεμαρτύρατο δέ πού τισ λέγων· τί ἐστιν ἄν-
θρωποσ ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐ-
τόν; 7 ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ, δόξῃ καὶ τιμῇ
1 Co 15, 27 Eph 1, 22 ἐστεφάνωσασ αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
9 τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπωσ
Ro 11, 36 χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θανάτου. 10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ,

---

4. *συνεπιμαρτ.* et. Or[cat cor 13] etc ... B* *συνμαρτ.*, B[c] *συμμαρτ.* | *τε*: MP 17. 41. 44. 106. 109. 114. al[3 scr] al fere[10] arm Or[cat cor 13] Chr[46] al om, nec exprim f vg (contra d e *signis quoque et*) | *αυτου*: D[gr*]E[gr*] *του θεου*

5. *υπεταξεν*: C f vg (et. am demid hal al; non item fu tol harl* al) Chron[162] add *ο θεοσ*

6. *τι* cum ℵABC[corr]D[gr]E[gr]KL al fere omn f vg syr[utr] arm aeth Chr[34. 57] Chron[162] Thdrt etc ... Ln[ed min] *τισ* cum C*P 2[lect] d e tol cop Euthal[cod] Dam (:: item LXX ex A al mu) | *μιμνησκη*: 17. al mu (4 ap Scri, 3 ap Mtth) Euthal[cod] *-σκει* (al pauc etiam *επισκεπτει*)

7. *ηλαττωσασ*: D* *ελαττ-* | *εστεφα. αυτον* sine additam cum BD[c]E**KL 3. 23. 33. 39. 43. 44. 47. 57. 73. 74. 108. 177. 179. 238. a[scr] (al[9] ap Scri) al plus[60] syr[edd] et[edd aliq] et syr[p txt] Chr Dam Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) add *και κατεστησασ αυτον επι τα εργα των χειρων σου*, item Ln [*και - σου*] cum ℵACD*E*MP 137. al sat mu d e f vg cop syr sch (ut iam[widm]) et[p c.*] arm aeth Euthal[cod] Thdrt Sedul al (:: ut LXX)

8. *εν τω γαρ* cum ℵBDEM 23. ... ς *εν γαρ τω* cum ACKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt al | *αυτω* pri: B d e (*subiciendo autem omnia*) arm[usc] om, syr[p] habet c. ob., atque hinc Ln [*αυτω*] | *τα παντα*: DE syr[utr] cop ante *υποταξαι* pon | *ορωμεν* etc ... d e *videmus omnia eius subiecta*

9. *βλεπομεν*: L *-πωμεν* | *χαριτι θεου* cum ℵABCDEKLP al (ex 67**) omn d e f vg cop (syr[sch] vide post, item ar[e]) syr[p] arm aeth cdd[aliq] apud Or[4,41] Eus[ps 541] Ath[44] Chr Euthal[cod] Cyr[nest 92. 128] et[capp thdrt 230] (et. ap Thdrt[5,41] et[67] in defensionibus Cyrilli) et[fest pasch 285] et[epp 24] et alibi Hier[gal 3] Faustin[gall 7,454] al (syr[sch] sic: *ipse enim deus per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem*; similiter ar[e] *etiam gustavit*

δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ σωτηρίασ αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-

---

mortem pro unoquoque per gratiam dei) ... ℵ 67[**] syr[cdd nestorianorum] (his tribuunt etiam Thphyl et Oec) syr[cod heidelberg] ar[petrop] Or[4,41. 392. 393. 450] et[int 4,518. 560] Thdor[mop] Thdrt[3,404] et ad h. l. (etiam apud Marium Mercat. ed. Gall[8,699]) Anastas[abbas] (saec. VIII. in libro contr. Iudaeos, quem Latine edidit Canis. Ant. Lectt. III.) cdd ap Hier[gal 3] Amb[fide 2,483] et[5,570] Fulg[trasim 30] Vig[eutych 2] *χωρισ θεου*. Ita enim, ut quae testimonia attulimus accuratius proponamus, de Nestorianis Thphyl: *οἱ δὲ νεστοριανοὶ παραποιοῦντεσ τὴν γραφήν φασι· χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται, ἵνα συστήσωσιν ὅτι ἐσταυρωμένῳ τῷ χριστῷ οὐ συνῆν ἡ θεότησ ἅτε μὴ καθ' ὑπόστασιν αὐτῷ ἡνωμένη ἀλλὰ κατὰ σχέσιν. πρὸσ οὓσ ὀρθόδοξόσ τισ χλευάζων τὴν ἀνοησίαν αὐτῶν εἶπεν ὅτι ἐχέτω, ὥσ φατε, ἡ γραφή, καὶ οὕτωσ οὖν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστὶ τὸ λεγόμενον· χωρὶσ γὰρ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ ἄλλου ἀπέθανεν ὁ κύριοσ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀγγέλων* etc. Similiter Oec. Ex cod. heidelberg. Tremellius edidit (cf Schaaf ad h. l.) *ipse enim excepto deo per beneficentiam suam pro quovis homine gustavit mortem.* Nec aliter ed[paris min] et ed[buttori]; item confirmat *χωρισ* (teste Treg) syr[rich 7157] (Mus. Brit [12,187]) ubi ad *χωρισ* c.* corrector recens adnotavit lectionem eam in codd. Nestorianis haberi. Accedit ar[petrop]: *quare χωρισ θεου, qui eum sibi fecerat templum, gustavit mortem pro omnibus hominibus.* Ex Graecis vero patribus sic Or[4,41]: *χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ ἐγεύσατο θανάτου, ἢ ὅπερ ἔν τισι κεῖται τῆσ πρὸσ ἑβραίουσ ἀντιγράφοισ „χάριτι θεοῦ"*. Item[4,392] *ὁ δὲ βουλόμενοσ ἀληθεύειν καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἐνεργοῦν τὸν καϊάφαν* (Io 11, 50) - *συγχρήσεται τῷ· ὅπωσ χάριτι ἢ χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θανάτου, καὶ ἐπιστήσει τῷ „ὑπὲρ παντὸσ" καὶ τῷ „χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντόσ."* et[393] *μόνου ἰησοῦ τὸ πάντων τῆσ ἁμαρτίασ φορτίον ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν ὅλων χωρὶσ θεοῦ σταυρῷ ἀναλαβεῖν εἰσ ἑαυτὸν καὶ βαστάσαι τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἰσχύϊ δεδυνημένου.* Item respicit ad hunc locum[4,450] *νῦν οὖν ὅτι ἡ οἰκονομία τοῦ ὑπὲρ πάντων πάθουσ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου γένεται οὐ χωρὶσ θεοῦ.* Adde[int 4,518] „Nam cum superius dixisset quod pro omni genere humano redemptionem semetipsum dedisset, ut eos qui in peccatorum captivitate tenebantur redimeret, dum *sine deo pro omnibus mortem gustat*", et[560] „Et si quis illud aspiciat quod dicit apostolus – et illud *ut sine deo pro omnibus gustaret mortem*", etc. Diserte tractat locum Thdor[mop cat 147]: *γελοιότατον δή τι πάσχουσιν ἐνταῦθα τὸ „χωρὶσ θεοῦ" ἐναλλάττοντεσ καὶ ποιοῦντεσ „χάριτι θεοῦ", οὐ προσέχοντεσ τῇ ἀκολουθίᾳ τῆσ γραφῆσ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μὴ συνιέναι ὅτι ποτὲ ἔφη τὸ „χωρὶσ θεοῦ" ἀδιαφόρωσ ἐξαλείφοντεσ μὲν ἐκεῖνο, τιθέντεσ δὲ τὸ δοκοῦν αὐτοῖσ εὔκολον εἶναι πρὸσ κατανόησιν. τί γὰρ ἐνταῦθα προέκειτο τῷ παύλῳ ἵνα ἐπαγγέλῃ τὸ „χάριτι θεοῦ"; τίσ δὲ αὐτὸν ἦγε πρὸσ τοῦτο ἀκολουθία; - - εἰπὼν γὰρ ὅτι „χωρὶσ θεοῦ ἐγεύσατο τοῦ θανάτου", οὐδὲν πρὸσ τοῦτο παραβλαβείσησ τῆσ θεότητοσ, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆσ οἰκείασ φύσεωσ τὴν κατὰ βραχὺ τοῦτο ἐλάττωσιν ἐδέξατο* etc. Commentatur etiam Thdrt ad h. l.

Io 20, 17 Mt 28, 10 *λειῶσαι.* 11 *ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ πάντεσ·*
δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν, 12 *λέγων·*
Ps 21 (22), 23 *ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίασ*
2 Sa 22, 3 *ὑμνήσω σε.* 13 *καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπ' αὐτῷ. καὶ*
Es 8, 17 s *πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ.* 14 *ἐπεὶ οὖν*
1 Co 15, 26 2 Ti 1, 10 *τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματοσ καὶ σαρκόσ, καὶ αὐτὸσ παραπλη-*
σίωσ μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
τὸ κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 *καὶ*
ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸσ τοῦ ζῆν ἔνο-
χοι ἦσαν δουλίασ. 16 *οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,*
ἀλλὰ σπέρματοσ Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 *ὅθεν ὤφειλεν*

(*τοῦτο γὰρ εἶπεν· ὅπωσ χωρὶσ θεοῦ – θανάτου. μόνη, φησίν, ἡ θεία φύσισ ἀνενδεήσ, τἄλλα δὲ πάντα τοῦ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ ἐδεῖτο φαρμάκου*) et[8,404] (*τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρὸσ ἑβραί. φησίν· ὅπωσ χωρὶσ – θανάτου. μόνη δὲ ἡ θεία φύσισ ἀνενδεήσ, πᾶσα δὲ ἡ κτίσισ ἐδεῖτο τοῦ τῆσ οἰκονομίασ φαρμάκου.* Hier autem[galat 2. 7,412] habet: „Christus *gratia dei*, sive, ut in quibusdam exemplaribus legitur, *absque deo* pro omnibus mortuus est.“ His ex testimoniis certum hoc est, minime a Nestorianis lectionis *χωρισ θεου* originem repetendam esse; iam enim Origenes in codd. suis invenit. Nec sine probabilitatis specie dicitur *χωρισ θεου* ad verba versus 8. *ουδεν αφηκεν αυτω ανυποτακτ.* adnotatum esse conlato 1 Co 15, 27. Inde vero non per errorem ad v. 9. tractum crediderim, sed ansam cuipiam datam emendationi verborum *χαριτι θεου* dogmaticae. Quae quidem quibus non displiceret fuisse non mirum. | *γευσηται*: D* *-σεται*

11. *καλειν*: 17. *καλων* | *αδελφουσ αυτουσ*: M syr[utr] *αυτ. αδελφ.* Cf huc Pist. Soph. ex cod[askew 214] ubi est: *δια τουτο ουν ου φειδομαι ουδε επαισχυνομαι καλων υμασ αδελφουσ μου.*

12. *εν μεσω* ut ℵBCDEHK[sil]LM etc ... AP 47. *εμμεσω*

13. *επ αυτω* (d e *in illo*, f vg *in eum*): C*[vi] 1. *εν αυτω* | *εγω εσ. πεποιθ επ αυτω*: syr[p mg] *ego ero illi in patrem et ille erit mihi in filium*

14. *αιματ. και σαρκ.* (Gb'') cum ℵBCDEMP 17. 37. 47. 137. cat[txt] d e am fu al[lachm] cop syr[p] arm Or[int 3,120] Eus[dem 450] et[ps 615] Ath[44. 878] Cyr br[45] Chr[62] Cyr[ioh 363] et[nest 5. 47] et[fid 93] et[alib] Thdrt[5,1084] al ... ς *σαρκ. κ. αιματ.* cum KL al pler f vg[clo] demid tol syr[sch] aeth Or[int 3,62. 903] Euthal[cod] Cyr[ioh 820] Thdrt ad h. l. et[2,228] et[4,427. 1308] Dam al Amb[fid 3,512] Aug[ps 118] Hier[esa 8] | *των αυτων* et. Or[int 3,62. 120] Eus[dem 450] Thdrt ad h. l. et[4,427] etc: D*E* (d e corrupte *eorundem passione*) Eus[ps 615] Thdrt[2,229] Hier[esa 8] add *παθηματων* | *δια του θανατου* et. Or[3,582. 583] Eus[dem 450] Ath[45. 876] etc: D*E* d e add *θανατον*

15. *απαλλαξη*: KLP al pauc *απαλλαξει* ... A *αποκαταλλαξη* | *δουλιασ* cum ℵD*K*HP al (Gal 4, 24. 5, 1. accedit A) ... ς Ln Ti *δουλειασ* cum ABCD[b et c]E**K[sil]LM al pler

*κατὰ πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ
πιστὸσ ἀρχιερεὺσ τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ ἱλάσκεσθαι τὰσ
ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ.* 18 *ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸσ πειρασθείσ,
δύναται τοῖσ πειραζομένοισ βοηθῆσαι.*

III.

1 *Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεωσ ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆσ ὁμολογίασ ἡμῶν Ἰησοῦν,*
2 *πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡσ καὶ Μωϋσῆσ ἐν ὅλῳ τῷ* 3, 5 Nm 12, 7
οἴκῳ αὐτοῦ. 3 *πλείονοσ γὰρ οὗτοσ δόξησ παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται
καθ᾽ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσασ αὐτόν.*
4 *πᾶσ γὰρ οἶκοσ κατασκευάζεται ὑπό τινοσ, ὁ δὲ πάντα κατασκευ-
άσασ θεόσ.* 5 *καὶ Μωϋσῆσ μὲν πιστὸσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡσ* 2 Nm 12, 7

---

17. A *ωμοιωθηναι* | *τασ αμαρτιασ*: A 17. Ath^{876} (ex$^{edd\ aliq}$) Chr$^{edd\ mosc}$ (sed et ipsi fluct) *ταισ αμαρτιαισ* (d e Amb$^{fid\ 3}$ *ut expiaret peccata*, f vg *ut repropitiaret delicta*, Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ *ad propitiandum pro delictis*, Vig$^{eutych\ 5}$ *ad deprecandum pro delictis*)

18. *πεπονθεν*: DE d e post *αυτοσ* pon | *πειρασθεισ* (vg^{cle} demid tol al, non item am fu al^{lacbm} *in quo passus est ipse et tentatus*; d e — *ipse expertus passus est*): ℵ* om (suppl^{c})

III. 1. *κατανοησατε* (d e *intuimini*, f vg *considerate*) ... D^{gr*} *κατανοησετε* | *ιησουν* cum ℵABC*D*MP 17. 34. 47. 67** 73. cat^{txt} d e f vg sah cop aeth Ath$^{361.\ 370.\ 375}$ et$^{gall\ 5,164.\ 167.\ 168}$ Cyr$^{epp\ 16}$ Euthal^{cod} Thdrt^{5,53} Dam$^{nest\ 569}$ Amb$^{fid\ 3,512}$ al ... ς (= Gb Sz) *χριστον ιησουν* cum minusc vix mu. Item C^{b}D^{c}EKL al longe plu (18 i. e. omn ap Scri) syr^{utr} arm Chr^{77} Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. al (Or^{4,431} *εχοντεσ ουν ἀρχιερ. μεγαν και αποστολον ιησ. χρ.*) Hil^{832} *ιησουν χριστον* ... Or$^{int\ 4,467}$ Cyr$^{12\ capp\ 155.\ 210}$ tantum *χριστον*, *Christum*

2. *μωυσησ* cum CKLP 17. al plu (12 ap Scri) d e f vg^{edd} (ut fu demid) sah cop Chr^{77} Euthal^{cod} Thdrt etc (vide etiam ad vv. 3. 5. 16. ubi accedunt ℵBDH etc) ... ς *μωσησ* cum ℵABDEM al sat mu am Dam | *ολω* cum ℵACDEKLMP al omn^{vid} d e f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Cyr$^{nest\ 63}$ Thdrt Dam al ... B sah cop (*επι τον οικον*) ar^{e} Cyr$^{cat\ 169}$ Amb$^{fid\ 3,512}$ om

3. *ουτοσ δοξησ* cum ℵABCDEP 37. 43. 47. 116. d e Chr^{78} ... ς (= Gb Sz) *δοξησ ουτοσ* (L -*τωσ*) cum KLM al pler f vg Euthal^{cod} Thdrt Dam$^{nest\ 569}$ et ad h. l. al ... arm Bas$^{ess\ 4:8}$ om *ουτοσ* | *μωυσην* cum ℵBCD* (-*σεωσ*) et^{b}KLP al plu etc ... ς *μωσην* cum AD^{c}EM etc. Cf ad v. 2.

4. *παντα* cum ℵABC*D*E*KM 17. 67** Chr$^{mosc\ 1}$ ... ς (Gb^{o}) praem *τα* cum C^{b}D^{c}ELP al pler arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam (et$^{nest\ 569}$) | *κατασκευασασ*: K *σκευασασ*

5. *μωυσησ* cum ℵCDEKLP etc ... ς *μωσησ* cum ABM etc. Cf ad vv. 2. 3.

θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς
υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάν τὴν παρρησίαν
14 καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
Ps 94 (95), 8–11 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φω-
νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν
Ex 17, 7 Nm 14, 22 s τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα
μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ
εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς

---

6. *οὗ* et. Did[tri230] Ath[500] Hier[ep ad dam 8,517] etc ... Gb' *ος* cum D*M 6. 67** d e f vg Lcif[6,215] Amb[ios 1,501] al (Latini hi *quae domus*, contra Hier *cuius domus*) | *εαν* cum ℵ*(ipse ex *καν* corr)BD*E*MP 17., item *si* d e f vg Amb[fid] ... ς *εανπερ* cum ℵ[c]ACD[c]E**KL al fere omn Chr[76] Euthal[cod] Thdrt Dam al Lcif[6,215] *si tamen* :: infra 3, 14 (et. it vg *si quidem, si tamen*) *εανπερ* non fluct, nec magis 6, 3 | *μεχρι τελους βεβαιαν* cum ℵACDEKLMP al omn[vi] (4. *κατασχ. βεβαι.*) d e f vg syr[utr] (syr[sch] non exprim *βεβαιαν*) cop arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al (Hier[damas] *si tamen principium substantiae usque ad finem firmum teneamus*, vdtr falsus memoria ad v. 14 aberrasse). Etiam 10, 23 verbis *κατεχωμεν την ομολογιαν της ελπιδος* addidit apostolus *ακλινη* ... Ti om cum B aeth[ro] Lcif[215] Amb[ios] :: v. 14 verba ista non fluct

8. *εν τω παραπικρασμω*: ℵ *εν τω πιρασμω*

9. *ου*) D*E* *οπου* | *επειρασαν* sine additam cum ℵ*ABCD*E* 17. d e Lcif[215] ... ς (Gb[°]) add *με* cum ℵ[c]D[c]E**KLMP al fere omn f vg syr[utr] arm (aeth add *eum*) cop (ap Wi et Lag; aliter Mill vult, quem sequitur Wtst) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Amb[spir sa 2,674] :: *με* etiam LXX ed ps 94., sed ℵ*AB[mai] al pauc itala om, videturque ex Num 14, 22 inlatum. | *υμων*: A *ημων* | *εν δοκιμασια* (Gb') cum ℵ*ABCD*EMP 17. 73. 137. d e (*in experimento*) cop Clem[70] (sed praecedit *λεγει γαρ που η γραφη*) Euthal[cod] ... ς *εδοκιμασαν με* cum ℵ[c]D[c]KL al pler f vg syr[utr] arm aeth Chr[87. 88] Cyr[glaph 298] Thdrt Dam al Lcif[215] (ita ap Gall et Sab testatur) Amb[spir sa 3]; sed ex his om *με* f vg syr[sch] Lcif Amb :: ita etiam LXX, sed ℵ*B al om *με* (Did[tri 59] om *εδοκιμ.* et in ps et ad Hebr) | *ειδον*: ACP al Did[59] *ιδον* | *τεσσερακοντα* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B[c]KLMP al omn[vi] ... DE $\overline{μ}$.

10. *διο*: 43. 55. 115. 116. a[scr*] k[scr] al[5] om | *προσωχθισα*: LP 47. al mu (5 ap Scri) *-χθησα* | *ταυτη* (Gb'') cum ℵABD*M 6. 17. 23. 57. 67** (f vg *generationi huic*, d e *gens ista*) Clem[70] (sed *λεγει γαρ που η γραφη* praecedit) ... ς *εκεινη* cum CD[c]EKLP al pler syr[utr] cop arm aeth Eus cat[174] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 298] Thdrt Dam al :: ut LXX, nec fluct lectio, nisi quod Did[tri 59] ex ipso psalmo *ταυτη* dat | *ειπον* cum ℵBC D[c]EKLMP al pler Clem Did (hi[2] ut ante) Chr Thdrt etc ... Ln *ειπα* cum AD[b] (* *ειπαν*) 4. 17. 32. 38. 49. 72. 73. 74. 112. 174. Chr[89 mosc] Euthal[cod] Cyr[glaph] :: ita LXX, sed pariter fluct lectio

μου, 11 ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατά- 4, 3
παυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρ-
δία πονηρὰ ἀπιστίασ ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντοσ, 13 ἀλλὰ
παρακαλεῖτε ἑαυτοὺσ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρισ οὗ τὸ σήμερον
καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τισ ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆσ ἁμαρτίασ·
14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆσ ὑπο-
στάσεωσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· 8 ss
σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν ὡσ ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνεσ γὰρ ἀκούσαντεσ
παρεπίκραναν; ἀλλ᾽ οὐ πάντεσ οἱ ἐξελθόντεσ ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωϋσέωσ; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖσ Nm 14, 2 ss

---

12. *βλεπετε*: 114. add *δε*, d e aeth[utr] *itaque* | *εν τινι*: C[*vid] om *εν* (*αι εν τινι υ* rescripta)

13. *αχρισ*: M *-ρι* | *καλειται*, ut d e *donec hodie vocatus*, Lcif[215] *donec hodie vocatur*, f vg *donec hodie cognominatur* (f *-minetur*) etc ... AC al *καλειτε* | *τισ εξ υμων* cum ℵACHMP 17. 37. 47. 73. al mu f vg cop syr sch arm Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 393] Thphyl Lcif[215] al ... Gb Sz Ln Ti *εξ υμων τισ* cum BDEKL al plu (12 ap Scri) d e syr[p] Thdrt Dam | *τησ αμαρτιασ* ... D[gr*] *αμαρτιαισ*

14. *του χριστου γεγοναμεν* cum ℵABCDEHMP 17. 37. 73. 137. d e f vg Or[1,32] et[cat eph 194] (omisso *του*) Eus[dem 180] et[ps 190] Euthal[cod] Cyr[glaph 393] Dam Lcif[215] al ... ς (= Gb Sz) *γεγοναμ. του* (L al pauc Eus[dem] om) *χριστου* cum KL al pler arm Eus[dem 218] Chr Thdrt al | *υποστασεωσ* (67** *πιστεωσ*. Cf Chr[91] *τί ἐστιν ἀρχὴ τῆσ ὑποστάσεωσ; τὴν πίστιν λέγει*.): A 71. 219. f vg Hier[ep damas 3,517] (non item [ep ad princip 2,686] nec Lcif[215]) add *αυτου*

15. Ln *κατάσχωμεν*, [15]*ἐν* et *παραπικρασμῷ*.[16] | *σκληρυνητε*: D* *-νετε* | *ωσ* (Chr[91] *ωσπερ*): M 44. 74. 174. 219. a[scr*] om

16. *τίνεσ* ut etiam syr[sch] ar[e]. Item Thdrt: *κατ᾽ ἐρώτησιν τὸ πρῶτον* (i. e. *τινεσ* usque *παρεπικραναν*) *ἀναγνωστέον· τὸ δὲ δεύτερον* (i. e. *αλλ ου* usq *μωυσεωσ*) *μὴ ἀποφαντικῶσ ἀλλὰ καθ᾽ ὑπόκρισιν*. Consentit Chr: *τίνων μέμνηται, φησί, σκληρυνθέντων; τίνων δὲ ἀπειθησάντων;* Item (ex Chr) Dam: *εἰπὼν τὴν μαρτυρίαν καὶ ἐρώτησιν ἐπάγει, ὅπερ ποιεῖ τὸν λόγον σαφῆ*. ... ς (Gb Sz) *τινὲσ*, ut LMP 37. al Euthal[cod]. Nec aliter d e f vg cop syr[p]. | *αλλ ου*: it vg *sed non*, item cop syr[p] (sed cod ap White om *ου*); contra syr[sch] *nonne* | *εξ αιγυπτου*: 17. *εκ γησ αιγ.* | *μωυσεωσ* cum ℵBCDEHKL 17. al plu (*μωυ-* 9 apud Scri) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς *μωσεωσ* cum AMP al sat mu. Ceterum ς (non Gb Sz) *μωσέωσ*. [17]*τίσι δὲ*. Exponit autem de huius versus ratione etiam Thdor[mop cat 176], reprobans *τινὲσ γὰρ* et *μωυσέωσ*. *τίσι* scribentes, sed verba admodum corrupta sunt.

17. *τισιν δε* sine additam cum ℵBCDEHKLP etc ... A d e (non f vg Lcif 215) add *και*, hinc Ln [*και*] | LP 47. al rursus *προσωχθησεν* | *τεσσε-*

ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 *τίσιν δὲ ὤμο-*
σεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖσ ἀπει-
4, 6 *θήσασιν;* 19 *καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι'*
ἀπιστίαν.

IV.

1 *Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένησ ἐπαγγελίασ εἰσελθεῖν*
εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τισ ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 *καὶ*
γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ
λόγοσ τῆσ ἀκοῆσ ἐκείνουσ μὴ συνκεκερασμένοσ τῇ πίστει τοῖσ ἀκού-

---

ρακοντ. cum ℵAB*C ... ς Ln (ignorans B*) *τεσσαρακ.* cum D[c]HKLM al omn[vid], DE ut v. 9. | *αμαρτησασιν*: 4. 108. 109. 219* al pauc *αμαρτανουσιν* ... A 47. *απειθησασιν* | *επεσεν* cum ℵABCHKLMP al plu (Bas [2,3] *τίνων επεσε τα κωλα εν τη ερημω;*) Macar[7,178] Euthal[cod] Dam ... Ln[ed min] (ex errore Wtstenii de C) *επεσαν* cum DE Cyr[ador 227] et glaph[266]; item 1. 4. 33. 43. 72. 73. 74. 115. 116. a[scr] al plus[10] Chr[22] *επεσον*

18. *ωμοσεν*: M* al (ut 2 ap Scri) *ωμωσεν*

19. *ηδυνηθησαν*: Macar[178] *εδυν.* | *εισελθειν*: vg[six] fu demid harl* add *in requiem ipsius.* Quam in rem Luc[brug]: „*redundat quod quidam libri subiiciunt* in requiem ipsius." Cf etiam Clem[71] *οὐ γὰρ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν κατάπαυσιν λέγονται διὰ τὴν ἀπιστίαν.* | *δι απιστ.* cum ℵABD*MP 17. al sat mu ... Ti *δια απ.* cum CD[c]EL al mu (5 ap Scri). Item 4. 109. 115. 178. 219. Thphyl *δια την* (vide ante et. Clem[71]). Praeterea 47. *δι απειθειαν*, Cyr[glaph 266] *δια την απειθειαν.*

IV. 1. *καταλειπομενησ* ut ABCD[c]KLMP etc ... ℵD* 33. 114. al[vi] Macar[178] Thdrt *καταλιπομενησ.* Praetereaque D*E* add *τησ* | *δοκη*: LMP al mu (6 ap Scri, 6 ap Mtth) Macar Thphyl *δοκει* | *εξ υμων*: 5. 56. vg[six] demid al Thdrt *εξ ημων* ... 21. Thphyl om

2. *γαρ εσμεν*: C* *παρεσμ.* | *συνκ-* ut ℵAB*CD* (item vdtr D[c] atque hinc etiam E) ... ς Ln *συγκ-* ut B[c]D[b]KLMP al certe pler | *συνκεκερασμενοσ* cum ℵ et (ut ς Gb Sz Ti) *συγκεκραμενοσ* (*-μμενοσ* 114.) 31. 41. 114., item d e vg[cle] demid harl (Gb non aliter testatur) hal syr[sch] ar[e] Cyr glaph[294] (*συγκεκραμενοσ εν πιστει τοισ ακ.*) Thdrt[herveti] (sed cf comm) Lcif[215]. Ita enim d e: *non fuit prode illis verbum auditus illos non temperatus fidem auditorum* (satis corrupte), vg *non profuit illis sermo auditus non admistus fidei ex iis* (demid etc *his*) *quae audierunt;* Lcif *non profuit illis verbum auditus non temperatus* (sic) *fidei auditorum;* syr[sch] – *quia non temperabatur cum fide illis qui audiverunt ipsum* ... Gb' Ln *συγκεκερασμενουσ* (*συνκ-* vide ante) cum ABCD*M 17[vi] (dubium utrum *-κεκερασ-* an *κεκρα-*) 23. 37. 57. 71. 73. 116. 137. cat[txt] Thdor[mop] Euthal[cod]. Item Gb' *συγκεκραμενουσ* (48. 49. 106. 109. 120. 122. 139. 219. al[4 scr] 13[lect] *-μμενουσ*) cum D[c]EKLP al plus[70] (qui a con-

σασιν. 3 *εἰσερχόμεθα γάρ εἰσ τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντεσ,*
καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν 3, 11 Ps 94 (95), 11
κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου γενη-
θέντων. 4 *εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ ἑβδόμησ οὕτωσ· καὶ κατέπαυ-*

---

latoribus citantur) Macar[178] Chr Cyr[nest 15] Thdrt Phot (apud Oec) Thphyl Oec. Accedunt alterutri harum lectionum am fu tol al (hi *non admixtis fidei ex his quae audierunt*) f (*non ammixtis fidei eorum ex his quae audierunt*) cop (*quia non confusi sunt in fide cum eis qui audiverunt*) syr[p] (*cum non admisti essent fidei qui audierant*) arm (*non conciliatos in obedientiam fidei*) aeth (*quoniam non fuerunt commixti cum fide ii qui audiverunt*). Cf etiam Ir[int 212] ubi huc respici videtur: *qui nude tantum hominem eum dicunt ex Ioseph generatum, perseverantes in servitute pristinae inobedientiae moriuntur, nondum commixti verbo* (sic Grab Mass Stier ex cdd[2]; rell *commixtum verbum*) *dei patris, neque per filium percipientes libertatem.* Sic denique Thdor[mop cat 177]: *οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖσ ἐπαγγελθεῖσι συνημμένοι· ὅθεν οὕτωσ ἀναγνωστέον· μὴ συγκεκερασμένουσ τῇ πίστει τοῖσ ἀκουσθεῖσιν* :: dubitare nequeo quin lectio Sinaitica huius loci mentem scriptoris recte reddat atque omnium sit verissima. Quamvis enim multa ad commendandam *συνκεκερασμενουσ* lectionem proferri possint, auctoritate insigni fultam illam quidem, tamen pro apta ac sana haberi nequit nisi mutatur *τοισ ακουσασιν*, ut iam antiqui senserunt; Photii enim et Theophylacti eius vocis interpretatio probanda non est; *ακουσμασιν* autem quae vox nec apud LXX nec in N. T. legitur, pro *ακουσασιν* certe a nullo codice praebetur. Antiquissimum igitur in *συνκεκερασμενουσ* vitium latet, quod tantum non unus a se arcebat Sinaiticus codex, toties praeter ceteros excellens. | *τοισ ακουσασιν*: D* syr[p mg] *των ακουσαντων*, item d e Lcif[215] *auditorum*, Chr[mosc 1] *τουσ ακουσαντασ* ... 71. *τοισ ακουσθεισιν*, ut Thdor[mop] legi praecepit. Similiter Thdrt[com]: *τί γὰρ ὤνησεν ἡ τοῦ θεοῦ ἐπαγγελία τοὺσ ταύτην δεξαμένουσ, μὴ πιστῶσ δεξαμένουσ καὶ τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει τεθαρρηκότασ καὶ οἷον τοῖσ θεοῦ λόγοισ ἀνακραθέντασ;* Iam supra adscripsimus vg[cle] am fu demid f etc habere *ex his* (*iis* vg[cle]) *quae audierunt*.

3. *εισερχομεθα* ut ℵBDEKLMP al pler d e (*intramus*) etc ... AC 17. 37* *εισερχωμεθα*, Chr[mosc 1] *ελευσομεθα*. Item f vg Primas („*verba exhortationis subiungens*") *ingrediemur*, Lcif[215] *intrabimus*. Addi licet cop. | *γαρ* cum BDEKLP al pler d e f vg syr[p] aeth Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 394] Thdrt Dam al Lcif Primas ... ℵACM 31. 47. 73. 80. cop *ουν* ... syr[sch] ar[e] arm *autem* | *την* pri: BD* om | *καταπαυσιν* pri: Cyr[glaph] add *αυτου* | *οι πιστευσαντεσ* (3. 71. 108. *πιστευοντεσ*): P post *καθωσ ειρ.* pon | *ωσ ωμοσα*: A*[vid] om *ωσ* | *ει*: C* 17. *η* ... A o[scr] om | *καταπαυσιν μου*: C* om *μου* (suppl[b])

4. *γαρ*: 109[lat] om, iungens *καιτοι* sqq cum *ειρηκε που* etc | *εν* (17. 114. Chr[montf] et[mosc c] om, item vg) *τη ημερ. τη εβδομη*: A om

Gn 2, 2 σεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
3, 19 εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι᾽ ἀπείθειαν. 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει
3, 15 Ps 94(95), 7s ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς
προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε
Ios 22, 4 τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν
περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-
τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν
αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ (τις) ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 ζῶν
γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μά-

---

5. ει (17. η): d e *et*; D* 123. 8pe dscr oscr om

6. ευαγγελισθεντες: C*P oscr ευηγγελ. | δι απ. cum ℵBDEP al plervi ... Ti δια απ. cum ACL 74. ascr Euthalcod | απειθειαν ut BCL etc ... ℵcD* απιθιαν, Db απειθιαν, AP απιθειαν ... ℵ* Cyrioh 425 απιστιαν. item f vg *incredulitatem* (contra d e Lcif215 *contumaciam*)

7. τινα οριζει (ℵc): ℵ* Cyrioh 425 οριζ. τιν. Similiter f vg *iterum terminat diem quendam* | δαυειδ ut ℵBCD*E*; DcE** al mu δαυιδ, ς δαβιδ cum minusc permu, ALP etc δᾱδ. Cf ad Mt 1, 1. | λεγων: 47. post χρονον pon | προειρηται (Gb'') cum ℵACD*E*P 17. 23. 31. 39. 47. 57. 137. cattxt d e f vg cop arm syrp (syrsch *sicut supra scriptum est quod dixerit David*) Chr93 Euthalcod Cyrioh 425 Thdrt Lcif215. Similiter B 73. 80. 137. προειρηκεν ... ς ειρηται cum DcE**KL al pler aeth (*dixit*) Dam Thphyl

8. αυτους: 49. 72. 109. 120. ascr cscr al plus10 αυτος vel αυτος ο | ιησους: oscr 61. syrsch etp mg add ο του ναυη, *filius Nun* | ουκ αν: ℵ ουκ αρα, d e Lcif215 *non*, f vg *numquam* | μετα ταυτα: C μετ αυτα

9. αρα usque του θεου et. ℵa: ℵ* om | απολειπεται (d e Lcif *restat*, f vg Orint *relinquitur*) et. Or2,125 etint 4,552 Euspa 606 Lcif215 etc ... ℵ απολειται

10. κατεπ. απο: ℵc (certe additurus erat sed mutavit consilium) Dgr* Egr* syrp Cyrioh 425 etamos 215 add παντων (aeth *requievit ab omni*)

11. σπουδασωμεν: L -σομεν | εισελθειν: D*E* d e (non item Lcif215) add αδελφοι | καταπαυσιν: syrp c.* add οι πιστευσαντες | τις (ℵc): ℵ* om | P fscr πεσει | απειθειας (AP απιθειας, Dc απειθιας): D* d e αληθειας (d e *eodem exemplo cadat a veritate*)

12. ζων: C vitiose ζω | ενεργης (d e Lcif215 Ambinterp dav 2,4 acsaep *validum*, f vg Hieresa 27 etzach 9 Primas al *efficax*) cum ℵACDEHKLP al omnvid cop syrutr rell Or1,298. 2,813. 3,138 etalib Euspa 58. 189 etecl 211

χαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενοσ ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆσ καὶ πνεύματοσ, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸσ ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίασ· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσισ ἀφανὴσ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖσ ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ, πρὸσ ὃν ἡμῖν ὁ λόγοσ.

14 Ἔχοντεσ οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺσ οὐρανούσ, 8. 1
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆσ ὁμολογίασ. 15 οὐ γὰρ 2. 17 5. 2
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖσ ἀσθενείαισ ἡμῶν,
πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶσ ἁμαρτίασ.
16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίασ τῷ θρόνῳ τῆσ χάριτοσ, 10. 22
ἵνα λάβωμεν ἔλεοσ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰσ εὔκαιρον βοήθειαν.

Cyr[ioh 145. 486] et[osa 532] etc ... B *εναργησ*, Hier[osa 66] *evidens* | *διϊκνουμενοσ* (l. *διηκνουμ.*): D[gr*] *δεικνυμενοσ* | *αχρι*: DE *αχρισ*, o[scr] Epiph[815] *μεχρι* | *ψυχησ* (in ℵ suppletum ipsa prim ut[vi] manu) sine *τε* cum ℵAB CHLP 8. 17. 47. 67** 73. 80. 108. 137. 163. b[scr] d[scr*] k[scr] Or[1,296. 2,813. 4,87] et[cat oph 723] Eus[eclo 187. 211] Ath[398] et[437] (et.[cat 461]) Epiph[815] Caes[98. 117] Chr Euthal[cod] Cyr[ador 561] et[ioh 143. 625. 871] et[osa 532] Thdrt Dam al; nec expri *τε* d e f vg syr[utr] cop arm aeth Or[int 2,70. 268] Lcif[215] etc ... ς (Gb[oo]) add *τε* cum D[gr]E[gr]K al longe plu Oec. Contra *τε* quod sequitur etiam ab interpretibus Latinis (d e Lcif Amb *artuumque et medullarum*, f vg *compagum quoque et medullarum*) aliisque expressum est. | *ενθυμησεων*: C*D* *ενθυμησεωσ*, item d e Lcif[215] Amb[spir san 2, 658] (*qui scrutator est animi et cogitationis*; contra[fid 4,584] *cogitationes cordis et secreta scrutatur animarum*) *animi* | *και εννοιων καρδιασ*: D[gr*] *εννοιων τε καρδ.*, d e Lcif *et cogitationis cordis*

13. *κτισισ*: D[gr*] *κρισισ* | *τετραχηλισμενα*: ALP al *τετραχιλ.*

14. *εχοντεσ*: C[3]H** praem *αδελφοι* (quod est initium lectionis ecclesiasticae, omisso *ουν*, quod et. 39. a[scr] om)

15. *συνπαθησαι* cum ℵAB*CD*H ... ς Ln *συμπα.* cum B[c]D[c]EKLP al certe pler | *ασθενειαισ* ut ABCK[all]L etc; ℵDEHP *ασθενιαισ* | *πεπειρασμενον* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABDE al ut[vi] pauc Or[1,223. 363] et[2,600] Chr[106] Dam Thphyl ... ς Gb'' Ti *πεπειραμενον* cum CKLP al pler (omnes ap Scri et ap Matth) Or[4,40. 348] Syn[antioch] (ap Routh[3,298]) Epiph[750. 1010. 1020] Nyss[1,840] (*εχει μεν γαρ ο πεπειραμενοσ κατα* etc) et[alib] Chr[mosc 8] Euthal[cod] Cyr[ioh 949] et[apol 185. 231] Thdrt al

16. *προσερχωμεθα*: P al plus[20] *-χομεθα* | *ουν*: 17. om | *τ. χαριτοσ*: syr[p] c.* arm Chr[106] add *αυτου*. Contra Luc[brug] „*non subiicias pronomen* eius". | *ελεοσ* cum ℵABC*D*KP 17. 71. 219. Antioch[1236] ... ς *ελεον* cum C[b]D[c]EL al pler Chr Thdrt Dam al | *ευρωμεν* (K al *-ρομεν*): B om | *εισ*: D*E* d e om (d e *ut inveniamus opportunum auxilium*)

V.

1 *Πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενοσ ὑπὲρ ἀν-*
8, 3 9, 9 *θρώπων καθίσταται τὰ πρὸσ τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ*
4, 15 *θυσίασ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,* 2 *μετριοπαθεῖν δυνάμενοσ τοῖσ ἀγνοοῦσιν*
καὶ πλανωμένοισ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸσ περίκειται ἀσθένειαν, 3 *καὶ δι'*
αὐτὴν ὀφείλει, καθὼσ περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτωσ καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
7, 27 *φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.* 4 *καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβάνει τὴν τιμήν,*
Ex 28, 1 *ἀλλὰ καλούμενοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.* 5 *οὕτωσ*
καὶ ὁ Χριστὸσ οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
Ps 2, 7 *λαλήσασ πρὸσ αὐτόν· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·*

V. 1. *προσφερη*: LP al[3 scr] Euthal[cod] *-φερει* | *δωρα τε* cum ℵACD[c](* *τε δωρα*)EKLP al omn[vi] syr[p] Epiph[760] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[5,51] (et ap Cyr[6,230]) et Cyr ap Thdrt[5,58] Antioch[1225] Dam al ... Ln om *τε* cum BD[b vi]; nec exprim d e f vg syr[sch] cop arm aeth

2. *επει και* ... D* *και γαρ*, d e *quoniam*

3. *δι αυτην* cum ℵABC*D*P 7. 17. 80. syr[sch] et[p txt] (d e *propter illam*, f vg cop *propterea*) Chr[mosc 2] Euthal[cod] Thdrt[5,51] (et. ap Cyr[6,230]) et Cyr ap Thdrt[5,58] ... ς *δια ταυτην* cum C[c]D[c]EKL al pler syr[p mg] Chr[montf] Thdrt ad h. l. Antioch[1226] ... 73. *δια τουτο*, 10. *δια ταυτα* (vide f vg cop) | L *οφειλει* | *περι εαυτου* cum ℵACD[c]EKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et Cyr ap Thdrt[5,58] Antioch[1226] Dam al ... Ln *π. αὑτου* cum BD* 219* 8[lect] 17[lect] Thdrt[5,51] (ut et. ap Cyr[6,230]) | *περι αμαρτιων* (Gb') cum ℵABC*D*P 17. 31. 47. 73. 118. 137. Chr[mosc 2] Euthal[cod] Thdrt[5,51] et Cyr ap Thdrt[5,58] ... ς *υπερ* cum C[c]D[c]EKL al pler Chr[montf] Thdrt ad h. l. Antioch[1225] Dam al

4. *ουχ*: D* *ουκ* | *τισ*: DE 37. post *λαμβανει* ... in B supra lineam a B[b et c] suppletum | *λαμβανει*: Procop[esa 294] *αρπαζει* | *αλλα καλουμ.* cum ℵABC*DEK al plu Chr[116] Procop[esa 294] Dam ... ς (= Gb Sz) *αλλ* (ς *αλλα* cum minusc mu Euthal[cod] Thphyl) *ο καλ.* cum C[b]LP al sat mu Thdrt Cyr[ador 376] Phot[manich 3,12] Thphyl | *καθωσπερ* cum ℵ*AB(C*)D* 17. Cyr[apol 185] (orientales ap Cyr) Chron[165] Dam ... Ln *καθωσ* cum (C*) Chr Procop[esa 294] (C* *καθωσπερ ααρων* aut *καθωσ και ααρ.* habuit) ... ς *καθαπερ* cum ℵ[c]C[b]D[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[5,51] (et. ap Cyr[6,230]) Phot[manich 3,12] al | *και*: C*[vid]D* d e f vg syr[sch] Cyr[apol 185] (ut ante) Chron om | *ααρων* cum ℵABCDEKLP al plu Chr Euthal[cod] Cyr[apol 185] (ut ante) Chron[165] Dam al ... ς (= Gb Sz) *ο ααρ.* cum minusc mu Thdrt ad h. l. et[5,51] (non item ap Cyr[6,230]). Praeterea d e pro *καθωσπ. κ. ααρ.* habent *non quemadmodum Aaron*.

5. *ουτ. και ο χριστοσ*: K om | *γενηθηναι*: D[gr]* al mu (3 ap Scri, 4 ap Mtth) *γεννηθηναι* ... A 71. Cyr[hr 142] (sed edd[aliq] *γενομενοσ*) Cyr[apol 185] (ut ante) Chron[165] Phot[manich 3,12] *γενεσθαι*. Cf Phrynich[eclog 108]

6 καθὼσ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν 7, 17 Ps 109(110), 4
τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ δεήσεισ
τε καὶ ἱκετηρίασ πρὸσ τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆσ ἰσχυρᾶσ καὶ δακρύων προσενέγκασ καὶ εἰσακουσθεὶσ
ἀπὸ τῆσ εὐλαβείασ, 8 καίπερ ὢν υἱόσ, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν
τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθεὶσ ἐγένετο πᾶσιν τοῖσ ὑπακούουσιν
αὐτῷ αἴτιοσ σωτηρίασ αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ἀρχιερεὺσ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺσ ἡμῖν ὁ λόγοσ καὶ δυσερμήνευτοσ λέγειν, ἐπεὶ
νωθροὶ γεγόνατε ταῖσ ἀκοαῖσ. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντεσ εἶναι διδά-
σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τίνα Ga 4, 3

γεννηθῆναι παρὰ ἐπιχάρμῳ καὶ ἔστι δώριον· ἀλλ' ὁ ἀττικίζων γενέσθαι λεγέτω.

6. *εν ετερω*: D[gr*]E[gr*] add *παλιν* | *συ*: P 23. 47. 73. d e f vg syr[p] cop basm arm Chron[165] add *ει* | *μελχισεδεκ* (item d e cop *-sedec*) ... A Chr (ita ubique ut[vl] edidit Montf.) *μελχισεδεχ* (item sic A 7, 1; non item alibi). Item f vg (etiam am fu demid etc) *Melchisedech*. Cf et. ad 6, 20. 7, 1 ss.

7. *οσ*: D* add *ων* (d non exprim) | *δεησ. τε* (exprim et. syr[p]) ... K o[scr] 52. 115. 121. al pauc Did[tri 403] om *τε* (nec exprim d e f vg syr[sch] cop basm arm aeth) | *αυτον*: 47. Did[tri 4] Thphyl ante *σωζειν* pon ... 115. 8[lect] harl* om | *εισακουσθεισ*: D* *ακουσθεισ*, sed d *exauditus* | *απο τησ ευλαβειασ*: d e *a metu*, Amb[ps 61] *ab illo metu*, Vig[varim 740] *propter timorem*, f vg *pro sua reverentia*

8. *αφ* cum ℵAB[c]CD[b et c]EKLP etc ... B*D* *απ*

9. *πασιν* ante *τοισ υπακουουσιν* (P *υπακουσασιν*) *αυτω* cum ℵABCDEP 17. 37. 47. 57. 73. 115. 116. d e f vg cop syr[utr] arm aeth Chr[118] Euthal[cod] Thdrt[1,088] et[5,51] (item ap Cyr[6,280] ad anath[10]) Antioch[1091] Dam[nestor 561] Thphyl ... ς Ti post *τ. υπ. αυτ.* cum KL al pler Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. Oec

10. *υπο του θεου*: 71. 74. 115. a[scr] 8[lect] Thphyl om *του* | *αρχιερευσ*: 37. 71. 73. 80. 116. cop arm syr[p] c.* add *εισ τον αιωνα*

11. *περι*: D[gr*]E[gr*] praem *και*. Similiter syr[sch] *De hoc ipso autem Melchisedec multus nobis sermo est* etc | *ο λογοσ*: D*P arm om *ο*

12. *τίνα* (*quae sint elementa*): sic etiam d e f vg Or[int 2,361. 3,384] Aug[ioh 98,4] Hier[gala 3] (*doceri vos* d e, *ut vos doceamini* f vg Or[int] Hier) cop syr[utr] aeth. Item Or[3,781] *πάλιν χρεί. ἔχουσι διδάσκεσθαι τίνα* (*διδάσκεσθαι* et. 71. 116. syr[p mg], vide et. Latinos), item Cyr[osa 647] *πάλιν ἐσχήκασι χρεί. τοῦ διδάσκοντοσ αὐτοὺσ τίνα* et[ador 339] *πάλιν χρεί. ἔχετε τοῦ διδάσκοντοσ ὑμᾶσ τίνα.* CLP interpg ante *τινα*, D novum stichum incipit a *τινα*, quemadmodum etiam B[c]D[c]L et ut[vl] certe pler *τίνα* (hoc accentu) praebent ... Ln *τινὰ*, quod praeivit Oec[com]: *πάλιν χρ. ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τινά. τί δὲ διδάσκειν; τὰ στοιχεῖα,*

1 Co 3, 2 *τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν*
ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ τροφῆσ. 13 *πᾶσ γὰρ ὁ μετέχων*
γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαιοσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν· 14 *τελείων*
δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνα-
σμένα ἐχόντων πρὸσ διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 *Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-*
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίασ
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, 2 *βαπτισμῶν διδαχῆσ,*
ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν, ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν, καὶ κρίματοσ αἰω-
Iac 4, 15 *νίου.* 3 *καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ.* 4 *ἀδύνα-*
τον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ δωρεᾶσ τῆσ

φησί. Item Euthal[cod] *τινᾶ* ... 67[**] om | *των λογιων* et. Clem[682. 771] Or[3,781] et[4,19] etc ... D* 8. 10. 11. 108. *τ. λογων.* Nec aliter vertunt d e (*verborum*) f vg Or[int 2,261. 3,294] Aug Hier (*sermonum*), nec magis accuratius distinguunt syr[utr] cop arm aeth | *ου στερεασ* cum ℵ*B[3] (fortasse iam[2])c 17. f vg cop Or[1,245. 482] et[3,658] et[int 2,261. 3,265] Chr[mosc 2] Euthal[cod] Cyr[ador 259] Aug[ioh 98,4] ... ς Ln *και ου στ.* cum ℵ[c]AB*DEK LP al fere omn d e syr[utr] arm aeth Clem[682. 771] Or[int 2,486. 3,862] Chr[124] Thdrt Antioch[1164] Dam

13. *δικαιοσυνησ* et. Clem[247. 682] Or[1,245. 482] etc ... D*E* add *εστιν* (item d e f vg Or[int 2,261. 486. 3,862] Aug[ioh 98,4] etc, sed varie ponitur) | *νη-πιοσ*: 17. *ηπιοσ* | *γαρ* sine additam et. Clem[682] Or[1,245. 482] et[int 2,261. 486. 3,862] Aug[ioh 98,4] etc: D*E* d e add *ακμην*, *adhuc*

14. *τελει. δε* ut et. Clem Or et Or[int] etc: 17. *τελ. γαρ*

VI. 1. *λογον* et. Clem[682] etc: L add *λοιπον* | *φερωμεθα* et. d e f vg Clem Or[int 2,432] Aug[ioh 98,5] etc ... DE[gr]*KP al aliq syr[p] *φερομεθα*

2. *βαπτισμων*: DE[gr]* 21. 31. 71. 80. d[ser] harl* *βαπτισμον.* Praeterea 47. arm aeth add *τε* | *διδαχησ* cum ℵACDEKLP al pler (43. *διαδοχησ*) f vg (*baptismatum doctrinae*) etc ... Ln *διδαχην* cum B; item *baptismorum doctrinam* (e *doctrina*) d | *αναστασεωσ τε* cum ℵACD[c]EKL al omn[vi] d e f vg cop basm syr[utr] arm aeth etc ... BDE[gr]*P om *τε* | *νε-κρων*: DE[gr]* *χειρων*

3. *ποιησομεν* cum ℵBKL 17. al plu d e f vg Chr[131] Thdrt[txt 577] (sed vide post) Thphyl Amb[poenit 2] ... Gb' *ποιησωμεν* cum ACDEP al plus[30] arm Chr[mosc] Euthal[cod] Thdrt[com 578 bis] Dam. Illustrat Thdrt his: *καὶ τοῦτο ποιήσωμεν — τῷ ἄνω προσήρμοσε „διὸ ἀφέντεσ — φερώμεθα.“ καὶ τοῦτο ποιήσωμεν — ἀντὶ τοῦ „σπουδάσωμεν“, „ἐπιθυμήσωμεν“* etc | *επιτρεπη*: LP al[4 ser] 114. Oec *επιτρεπει*

ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου 5 καὶ κα-
λὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ, 6 καὶ
παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντασ
ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ. 7 γῆ γὰρ ἡ
πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ τίκτουσα βο-
τάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι' οὓσ καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλο-
γίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ καὶ τριβόλουσ ἀδό-
κιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
μενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ θεὸσ
ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδείξασθε εἰσ 1 The 1, 3
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ διακονοῦντεσ.

---

4. *γενηθεντασ* (Or^{3,207} et^{4,368} sem, et.^{4,322}; item^{1,366} sem et^{378} *γενομενοισ*): A 37. al^{3} scr *γεννηθεντ*.

5. *θεου ρημα* et. Or^{3,207} et$^{4,312.\ 378.\ 388}$ etc ... P *ρημ. θεου*, item Tert$^{pudi\ 20}$ *et verbum dei dulce gustaverunt* | *δυναμεισ τε μελλοντοσ αιωνοσ* (d e *et virtutes futuri saeculi*, f vg *virtutesque saeculi venturi*) ... Tert$^{pudi\ 20}$ *occidente iam aevo* (*δύναι ἔτι μέλλ. αἰῶνοσ? δυνα[μεισ τε μελλο]ντοσ αιωνοσ*, ut exciderit versus in exemplari papyraceo?)

6. *παραπεσοντασ*: D^{gr*} -*ντοσ* | *παραδειγματιζοντασ*: DE -*ζοντεσ* (d e *recrucientes in eis filium dei et populare* sic)

7. *επ αυτησ* et. Or$^{1,177\ bis}$ etc ... B^{3} 213. 219** *επ αυτην*, 1. 4. 18^{lect} *επ αυτη* | *ερχομενον* (Antioch^{1107} *επερχ.*) *πολλακισ* cum ℵBDKP 37. 116. d e (*bibens venientem in se saepe imbrem*) (cop syr^{utr}) Chr^{145}, item Or$^{int\ 2,264}$ (*venientem saepius super se bibens imbrem*) ... ς *πολλακ. ερχομ.* cum ACKL al pler f vg (*saepe venientem super se bibens imbrem*) arm Epiph^{494} Chr^{146} Euthal^{cod} Cyr$^{esa\ 180}$ Thdrt Dam al Or$^{int\ 2,64}$ ... Or$^{1,117\ sec}$ *η πιουσα γη τον επ αυτησ ερχομ. υετον πολλακισ*, b^{scr} Antioch^{1107} *πολλ.* ante *τον επ αυτησ*, item Tert$^{pudic\ 20}$ *qui bibit saepius devenientem in se humorem*, Or^{1,117} pri loc *γη η πιουσα τον επ αυτ. ερχομ. υετ.* omisso *πολλ.* (sed Ruf^{interpr} *quae bibit frequenter super se ven. imbr.*) | *δι ουσ και* et. Or^{1,117} Cyr$^{esa\ 180}$ Tert$^{pudi\ 20}$ etc ... D* 120* c^{scr} d^{scr} d e f vg Or$^{int\ 2,64.\ 264}$ cop syr^{sch} (non item P) arm aeth om *και* | *του θεου*: D*E* 46. 78. d^{scr} Dam Thphyl om *του*

9. *αγαπητοι* et. ℵ^{c} ... ℵ* 1. 73. syr^{utr} aeth *αδελφοι* | *κρεισσονα* cum ℵABCD^{c}LP 3. 17. 72. al mu (4 ap Scri) Euthal^{cod} ... ς *κρειττονα* cum D*K 37. al plu. Cf ad 7, 7 et alibi.

10. *τησ αγαπησ* cum ℵABCD*E*P 6. 17. 31. 37* 47. 67** 73. 137. 179. d e f vg basm syr^{utr} ar^{e} arm aeth Chr^{12,5} Euthal^{cod} Antioch^{1169} Thphyl Hier$^{iovin\ 2}$ ... ς (= Gb Sz) praem *του κοπου* cum D^{c}E**KL al pler cop Chr$^{140.\ 150}$ Thdrt Dam Oec :: cf 1 The 1, 3 | *ησ*: B^{3} *ην* | *και διακονουντεσ* (f vg *et ministratis*) ... D* *διακονουντεσ*, item d e *et audimus* (praecedit *ministrando sanctis*)

11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸσ τὴν πληροφορίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἄχρι τέλουσ, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεωσ καὶ μακροθυμίασ κληρονο-
μούντων τὰσ ἐπαγγελίασ. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενοσ ὁ
Gn 22, 16. 17 θεόσ, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸσ εἶχεν μείζονοσ ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ᾽ ἑαυ-
τοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη-
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτωσ μακροθυμήσασ ἐπέτυχεν τῆσ ἐπαγγελίασ.
16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονοσ ὀμνύουσιν, καὶ πάσησ αὐ-
τοῖσ ἀντιλογίασ πέρασ εἰσ βεβαίωσιν ὁ ὅρκοσ· 17 ἐν ᾧ περισσό-
τερον βουλόμενοσ ὁ θεὸσ ἐπιδεῖξαι τοῖσ κληρονόμοισ τῆσ ἐπαγγελίασ

---

11. ενδεικνυσθαι (D* ενδικν.): A ενδιγνυσθαι, C* ενδειγν. | τ. πληροφοριαν: 17. add τησ πιστεωσ | αχρι (73. 80. μεχρι) τελουσ: 31. 37. om

12. νωθροι: LP al νοθρ. Iidem sic iam 5, 11. | γενησθε: 17. γενησεσθε | δια πιστεωσ: D*K* 3. δια τησ πιστ. | και μακροθυμιασ (d e *et patientiam*) et. D$^{b et c}$: D^{gr*} inepte κ. μακροθυμουντασ | κληρονομουντων: 8. 106. 108. 120. κληρονομησαντων | τασ επαγγελιασ: K om τασ

13. ειχεν μειζονοσ: 17. Did$^{tri 75}$ μειζ. ειχ. | ομοσαι: LP 17. al ωμοσαι

14. ει μην cum ℵABD*KP 17. 23. 31. 47* 71. 137. Did$^{tri 75}$ Dam. Item CD^{b}L^{corr} ει μη. Item d e f vg Amb$^{fid 2}$ Primas *nisi* (addit Prim „*nisi in hoc loco affirmative ponitur pro* certe *sive pro* quia") … ς ἦ μήν (L* ἡμῖν, Euthal^{cod} ἤμην) cum KL* al pler Chr Euthal^{cod} Cyr$^{esa 378}$ et $^{glaph 71}$ Thdrt Thphyl (ad h. l. τὸ γὰρ ἦ μὴν ἀντὶ τοῦ ὄντωσ μὴν σημαίνει) Oec (ἦ μήν, τουτέστιν ὄντωσ μήν); item syr^{p} *certe* (syr^{sch} cop aeth non expri) :: scripturam ει μην confirmat etiam Etymolog. M. p. 416. ἦ μήν, ὄντωσ δή. τὸ ἦ σύνδεσμοσ βεβαιωτικόσ, τὸ μὴν σύνδεσμοσ παραπληρωματικόσ. Paullo post: ἦ ἐπίρρημα ὁρκικόν, ὅπερ καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, ὄντωσ καὶ ἀληθῶσ. Ceterum et. Gen 22, 17 A et edd unc pler (B hiat) ει μην praebent.

15. ουτωσ: K^{corr} Chr$^{mosc 2}$ Cyr$^{glaph 71}$ ουτοσ

16. ανθρωποι sine μεν cum ℵABD*K*P 47. 52. Euthal^{cod} Cyr$^{glaph 71}$; nec aliter d e f vg syr^{utr} arm basm … ς (Gb^{0}) Ti add μεν cum CD^{c} K**KL al pler cop aeth Chr Thdrt Dam al | και πασησ αυτοισ αντιλογιασ (D* et ^{c} syr^{utr} αντιλογ. αυτ) περασ εισ βεβαι. ο ορκοσ (f vg *et omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramentum*): d corrupte *et omnique controversiae eorum novissimum in observationem* (pro *obfirm-?*) *iurandum intervenit*

17. εν ω: D^{gr*} εν τω | περισσοτερον (d e *primum*, f vg *abundantius*): B περισσοτερωσ | βουλομ. ο θεοσ et. Eus$^{dem 177. 228}$ Cyr$^{glaph 71}$ Chron ^{440} etc … DE 3. 4. cat$^{txt 518}$ d e f (non item vg) ο θεοσ βουλομ. | επιδειξαι et. Eus^{dem} Cyr^{glaph} Chron etc … A 47. 115. Thphyl επιδειξασθαι | κληρονομοισ: 37. praem κλητοισ | τησ επαγγελιασ: Eus dem^{228} τησ βασιλειασ, ibidem^{177} plane om

τὸ ἀμετάθετον τῆσ βουλῆσ αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 *ἵνα δια*
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷσ ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντεσ κρατῆσαι τῆσ
προκειμένησ ἐλπίδοσ, 19 *ἣν ὡσ ἄγκυραν ἔχομεν τῆσ ψυχῆσ*
ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰσ τὸ ἐσώτερον τοῦ κα-
ταπετάσματοσ, 20 *ὅπου πρόδρομοσ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ,*
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺσ γενόμενοσ εἰσ τὸν αἰῶνα.

VII.

1 *Οὗτοσ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺσ Σαλήμ, ἱερεὺσ τοῦ θεοῦ* Gn 14, 18 ss
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσασ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆσ κοπῆσ

---

18. *δια* et. Eus dem 177. 223 et ps 555 et mai 4,77 Did tri 168 Cyr hr 144 etc ... D gr* *μετα* | *τον θεον* cum ℵ*ACP 17. 52. Eus ps 555 et mai 77 Did tri 168 et 403 Chr 160 Cyr glaph 71 Thdrt 4,1248 Chron 440 ... ς Ln Ti *θεον* cum BDEKL al pler Eus dem 177. 223 Cyr hr 144 Euthal cod Thdrt ad h. l. et 4,84. 183 Phot mani 8,18 Dam Thphyl | *εχωμεν*: KLP 37. 114. 115. al 2 scr Eus dem 177 cod Chr mosc 8 *εχομεν* | *καταφυγοντεσ* et. Did Cyr glaph Chron etc (Eus dem 223 *προκαταφ.*) ... 39. 57. 78. 116. o scr al plus 5 Chr mosc 1** Thdrt ad h. l. (non item alibi) *καταφεύγοντεσ*. Libere Cyr hr 144 pro *οι καταφ. κρατ.* etc sic: *οι χριστον ιησουν υιον θεου καταδεχομενοι.*

19. *εχομεν*: DE al pauc *εχωμεν* | *ασφαλη* cum ℵBD b et c EKL al omn vid Euthal cod etc ... Ln Ti *ασφαλην* (Ln *ἀσφαλήν*, Ti *ἀσφαλῆν*) cum AC D*P :: istiusmodi formae sunt *αστεραν* ℵ*C Mt 2, 10; *χειραν* L Mt 9, 18 et cdd minusc Mt 12, 13 et Lc 6, 8; item A* al pauc Mc 1, 41; G mg al pauc Mc 3, 1. et minusc aliq 3, 3; ℵ*AB al Io 20, 25; *αντιοχεαν* C Act 6, 5; *διαν* DEHLP** al Act 14, 12; *ιερεαν* L He 10, 21; *υγιην* L Io 7, 23; *συγγενην* AB*D* Ro 16, 11; *μονογενην* D* He 11, 17; *δειχθενταν* D He 8, 5. Quibus ex locis intellegitur, passim dubium non esse quin ex recentiore usu fluxerint, aliquoties vero posse antiquissimae scripturae reliquias videri. Quae cum ita sint, cautius visum est exemplis quae vidimus omnibus a recipiendis illis formis abstinere; nec magis hoc loco invitis quos sequi solemus ℵB recipere consentaneum est. | „*καταπετασματοσ*" non est in B, sed ex errore conlatoris Bentleiani fluxit.

20. *ιησουσ* et. f vg Or int 3,90 Primas ... D*E* d e add *χριστοσ* | *μελχισεδεκ* (et. d *-sedec*, errat Sabatier): f vg (sed non am) ***Melchisedech*** (fu ***Melci-***)

VII. 1. *μελχισεδεκ* (*-sedec* et. d): A *-σεδεχ*. Item f vg (et. fu demid al pler, sed non am) ***Melchisedech***. | *του υψιστου* (et. ς Gb Sz) cum ℵAB CDEKLP al plu (omnib 12 ap Scri) Clem 687 Eus dem 177 ex cod paris (fluct igitur lectio) etc ... ς e om *του* cum minusc vix mu | *ο συναντησασ* ut C*LP al pler (nullus aliter ap Scri) Euthal cod etc ... ℵABC 2 DEK 17.

1 τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης,
ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπά-
τωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος
ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ
διηνεκές.

2 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ
Nu 18, 21 ss τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-

---

ος συναντ., atque sic edidit Ln | *βασιλεων*: 96. 109[gr] add *οτι εδιωξεν τους αλλοφυλους και εξειλατο λωτ μετα πασης αιχμαλωσιας* | *κ. ευλογησ. αυτον*: D*E* 61. d e add *και αβρααμ* (61. om) *ευλογηθεις υπ* (61. *απ*) *αυτου* omisso *αβρααμ* seq, cuius loco in D Wetstenio *αυτω* prima manu scriptum fuisse videbatur; tale quid adfuisse olim certe ex d verisimile fit, ubi est *cui et decimam omnium divisit cum*

2. *ω*: D[gr]* o | *και*: am fu cop om | *απο παντων* (B *παντος*): ℵ 47. Chr[171] et ex[mosce] etiam[172] Thdrt[4,87] (non ad h. l.) post *εμερισεν* pon; D* E* om *απο*, nec aliter d e f vg *cui et decimas* (d e *decimam*) *omnium divisit* | *αβρααμ*: D*E* d e om; sed vide ad v. 1. ... syr[p] c.* add *patriarcha* | *δε και*: K 109. 114. 178. c[scr] d[scr] tol al[lachm] cop arm om *και*, Thdrt om *δε*, item 49. d e om *δε και*

3. *αφωμοιωμενος* cum ℵABK al pler Epiph[711] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Ti *αφομοιωμ.* cum CDELP 1. 47. 109. 113. | *διηνεκες*: h. l. per mirum errorem ed. Compl add *εν ω οτι και του αβρααμ προετιμηθη*, quae ex notatione capitum Euthalii inrepserunt

4. *πηλικος* (et. D[c]E): D* *ηλικος* | *ουτος*: D[gr]*E[gr]* 67** om | *ω και* cum ℵACD[c]E**KLP al omn[vi] f vg (et. am fu** demid harl[sil] al[lachm]) syr[p] arm Chr[174] Euthal[cod] Cyr[glaph 63] Thdrt Dam al Aug[gen ad litt 10] ... Ln om *και* cum BD*E* d e fu* tol al[lachm] syr[sch] (libere vertit *ω και* v. 2.) cop basm (basm hiat v. 2) Primas Quaest[2977] | *αβρααμ* (c[scr] om) *εδωκεν*: A 37. 73. 116. *εδωκ. αβρα.* Libere f vg *dedit de praecipuis Abraham* | *ακροθινιων* ut ℵB(sed* *ακροθινειων*)DEK etc ... AC[2] (* latet)LP al fere[20] *ακροθηνιων*

5. *λευει* cum ℵB(*ει* instauravit et. B[3])CD* 47., item basm (ut etiam v. 11 sah) ... ς Ln *λευι* cum AD[b et c]EKLP al pler cop Euthal[cod] etc | *ιερατειαν* ut ℵBCKL al pler ... ADEP al aliq *ιερατιαν* | *αποδεκατοιν* cum B(*οιν* instauravit etiam B[3])D* ... ς Ln (ignorans D*) *αποδεκατουν* cum ℵACD[b et c]EKLP al omn[vi] etc :: cf Mt 13, 32 ubi ex B*D *κατασκηνοιν* recepimus. Ex inscriptione affert Krüger gramm. l. l. § 32. *στεφανοῖν*, 1 Pe, 15 ℵ habet *φιμοιν*, *ζηλοῖν* cod. Vat. ad Ign[epp] apud Dress[322]. |

λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 *ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ
αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐ-
λόγηκεν.* 7 *χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείτ-
τονος εὐλογεῖται.* 8 *καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρω-
ποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ.* 9 *καὶ ὡς ἔπος
εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται·*
10 *ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισεδέκ.*

11 *Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ
λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀα-*

τουτ εστιν: B suppletum in margine habet, a B[3] demum ut[vi] | *οσφυος* (d e *semine*, f vg *lumbis*): D[gr]* *οσφρυος*

6. *αβρααμ* cum ℵBCD*E* 17. 23. 57. 109. al[gb] ... ς (Gb[0]) Ti praem *τον* cum AD[b et c]E**KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *ευλογηκεν* (D* 109. *ηυλ.*) cum ℵBD*[et c]EKL 17. al pler Thdrt Dam Thphyl; item Ln *ηυλογηκ.* cum D* 109. ... ACP 19. 39. 47. 73. Chr[175] Euthal[cod] *ευλογησεν* (A 39. *ηυλογ.*) | *ο δε μη* usq *ευλογηκεν*: aeth *quem sperare iussit*, ita ut ab *οσφυος αβρααμ* (v. 5.) ad *δεδεκατ. αβρααμ* transiluisse videatur

7. *ελαττον*: 17. *ελασσον*

9. *και ως επος ειπειν* (C*D[gr]* *ειπεν*): d e *et quemadmodum dicam*, f vg *et ut ita dictum sit*, Aug[gen ad litt 10] *et sicut oportet dicere* | *δι αβρ.* cum ℵBD*E* 37. 47. 73. e[scr] ... ς Ti *δια αβρ.* cum ACD[c]E**KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *λευεις* cum ℵ[c]BC* basm, item A Euthal[cod] *λευις* ... ℵ*C[2]D* 47. *λευει*. Item ς *λευι* cum D[c]EKLP 17. al pler cop Chr Thdrt Dam al, nec aliter (*Levi*) d e f vg | *ο δεκατας λαμβανων*: 71. om

10. *αυτω*: P *αυτον*, basm *Abraham* | *μελχισεδεκ* (de *Melchisedech* h. l et infra vide ad 7, 1. 5, 6.) cum ℵBC*D* 47. 73. 118. 121. 219* 2[lect] Chr[mosc 8] ... ς Ti *ο μελχ.* cum AC[c]D[c]EKLP al pler Chr[montf 176] Euthal[cod] Thdrt Dam al

11. *ει μεν*: CL*P *η μεν* | *λευειτικης* cum ℵBDE (basm *του λευει*) ... ς Ln *λευιτικ.* cum ACKLP al omn[vi] etc | *ιερωσυνης*: DELP al pauc *ιερο-* | *ην*: B om | *επ αυτης* (Gb') cum ℵABCD*E*LP 17. 31. 37. 46. 73. 118. Cyr[glaph 64] ... 39. 71. 114. 115. 116. k[scr] o[scr] al aliq Euthal[cod] Thphyl *επ αυτην* ... ς *επ αυτη* cum D[c]E**K al longe plu Chr Thdrt Dam Oec | *νενομοθετηται* cum ℵABCD*P 17. 21. 31. 47. 73. 118. 121. al pauc Euthal[cod] Cyr[glaph] ... ς *νενομοθετητο* cum D[c]EKL al pler (39. 115. 219* k[scr] al *ενομοθ.*) Chr Thdrt Dam al | *τις* (D[c] *ησ?*): D[gr]*E[gr]* add *γαρ* | *και ου* (P *μη*) *κατ. τ. ταξ. ααρ. λεγεσθαι*: aeth om, sed eorum loco habet *quod sane dixerit*

ρων λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένησ γὰρ τῆσ ἱερωσύνησ ἐξ ἀνάγκησ
καὶ νόμου μετάθεσισ γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυ-
λῆσ ἑτέρασ μετέσχηκεν, ἀφ' ἧσ οὐδεὶσ προσέσχηκεν τῷ θυσιαστη-
ρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριοσ ἡμῶν,
εἰσ ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆσ ἐλάλησεν. 15 καὶ περισ-
5, 6 σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ
ἀνίσταται ἱερεὺσ ἕτεροσ, 16 ὃσ οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆσ σαρκίνησ
Ps 109 (110), 4 γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆσ ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησισ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσησ ἐντολῆσ διὰ τὸ αὐ-
τῆσ ἀσθενὲσ καὶ ἀνωφελέσ, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμοσ,
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονοσ ἐλπίδοσ, δι' ἧσ ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.

---

12. *ιερωσυνησ*: DELP al *ιερο-* | *και νομου*: B om

13. *λεγεται* (d e *in quo enim haec dicitur*, f vg *in quo enim haec dicuntur*): D[gr*] *λεγει* | *προσεσχηκεν* cum ℵBDEKL al pler Chr[185] Euthal[cod] Thdrt Dam etc (Thphyl *οὐδεὶσ προσέσχηκε τουτέστι προσέστη.* Oec *τὸ γὰρ προσέσχηκεν ἢ προσέστη νοήσεισ ἢ προσέσχεν*) ... Gb'' *προσεσχεν* cum AC 17. 19. 20. 80. Item P 71. k[scr] *μετεσχεν*, a[scr] o[scr] *μετεσχηκεν* (*-κε* a[scr]). Latini (d e f vg) *praesto fuit*.

14. *ο κυρ. ημων*: 17. 31. add *ιησουσ* | *περι ιερεων ουδεν* (Gb') cum ℵ* (sed pon *ουδεν* post *μωυσ.*, item 137.) et[c] ABC*D*EP 17. d e (*de sacerdotibus nihil*) arm Euthal[cod]. Item *ουδεν περι ιερεων* 47. f vg sah cop (hi[s] *nihil dixit de sacerdote*) Chr[182 codd] Cyr[glaph 64] ... ς *ουδεν περι ιερωσυνησ* (L al *ιερο-*) cum D[c]KL al pler syr[utr] aeth Chr[182 montf] Thdrt Dam al. Item *περι ιερ. ουδεν* C[c]D[b] | *μωυσησ* cum ℵBCKP al longe plu (omn 12 ap Scri) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz sed nulla caussa reddita) *μωσησ* cum ADEL al mu

15. *κατα την*: B om *την* | *ομοιοτητα* (L *ομοιωτητ.*): P *ομοιωσιν*. Vertit Primas ad h. l. *ordinem*.

16. *σαρκινησ* cum ℵABC*D*LP 17. 34. 41. 74. 80. 109. 137. 219* 238. a[scr*] al plus[10] (item H in titulo ubi est *ὅτι παύσεται ἡ τοῦ σαρ. ἱερωσύνη ἡ ἐπὶ γῆσ οὖσα· ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιοσ ἡ χυ ἐξ ἑτέρου γένουσ, οἱ κατὰ σάρκα, οὐ διὰ νόμου σαρκίνου*) Dion[alex] ap Front Duc[285] (est[paul samos] quaest[7]) Chr[12,257 ex mosc 8] Euthal[cod] Cyr[glaph 64] Dam ... ς (= Gb) *σαρκικησ* cum C[corr]D[c]EK al longe plu Chr[185] (item post [257 montf]) Thdrt Thphyl Oec :: cf ad Ro 7, 14. 1 Co 3, 1.

17. *μαρτυρειται* (Gb'') cum ℵABD*E*P 17. 31. 67** 73. 80. 118. sah cop basm syr[utr] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 64] Thphyl. Latinorum *contestatur* (d e f vg) videtur et ipsum passive accipiendum. ... ς *μαρτυρει* cum CD[c]E**KL al pler arm aeth Thdrt Dam Oec | *γαρ*: 17. *δε* | *συ*: D[c]E**KP al[10] add *ει*, item d e f vg sah cop basm syr[utr] aeth

18. *προαγουσησ*: D[gr*] *προσαγουσησ*

19. *επεισαγωγη*: D[gr*] *επεισαγωγησ* | *εγγιζομεν*: A 31. *-ζωμεν*

20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶσ ὁρ-
κωμοσίασ εἰσὶν ἱερεῖσ γεγονότεσ, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίασ διὰ
τοῦ λέγοντοσ πρὸσ αὐτόν· ὤμοσεν κύριοσ, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται·
σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονοσ δια- 7, 17
θήκησ γέγονεν ἔγγυοσ Ἰησοῦσ. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονέσ εἰσιν γε- 8, 6
γονότεσ ἱερεῖσ διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰσ τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
νην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰσ τὸ παντελὲσ δύναται τοὺσ προσερ-
χομένουσ δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰσ τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
αὐτῶν.

26 Τοιοῦτοσ γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύσ, ὅσιοσ, ἄκακοσ,
ἀμίαντοσ, κεχωρισμένοσ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότεροσ

---

20. *οι μεν γαρ χωρ. ορκωμοσιασ*: D*E* 2. 21. d e syr^{p} om (transilientes ab *ορκωμοσιασ* ad *ορκωμοσιασ*), item aeth om *οι μεν* usq *ιερεισ γεγονοτεσ*, totum versum sic reddens: *quoniam non fuit absque iuramento.* | *ορκωμοσιασ*: LP al *ορκομ-* bis, iidem sic v. sq et v. 28.

21. *μετα* cum ℵ*DEKLP al pler (120. *δι'*) Eus$^{dem\ 177}$ Dam Thphyl Oec. Item ℵ^{c}B*C Euthal^{cod} *μετ* ... Ln *μεθ* cum AB^{c} 37. k^{scr} Cyr$^{hr\ 144}$ Chr Thdrt | *μεταμεληθησεται*: inepte Mai de B, vide editionem meam | *συ*: D^{c}E**KP 36. 39. 43. 118. al Eus$^{dem\ 228}$ (non item^{177}) add *ει*, item it vg rell :: cf ad v. 17. | *εισ τον αιωνα* (haec ipsa ℵ* om, ℵ^{c} suppl) absque additam cum ℵ*BC 17. 80. f vg (et. am fu demid harl tol omn lachm, sed non hal al?) sah basm arm Euthal^{cod} Amb$^{fug\ saec\ 3}$ ... ς (Gb^{0}) Ln add *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* cum ℵ^{c}ADEKLP al pler d e hal cop syr^{utr} aeth Eus$^{dem\ 177.\ 228}$ Chr Thdrt Chron^{92} Dam al Primas :: vdtr ex v. 17. fluxisse.

22. *τοσουτο* cum ℵ*ABCD*P (sed D*P *τοσουτω*) 17. 23. 39. 115. Ath^{306} cod (teste Wtst; in ed. vero bened. non memoratur) ... ς *τοσουτον* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Ath^{306} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *και κρειττονοσ* cum ℵ*BC* Dam (:: cf *και* 8, 6) ... ς Ln Ti om *και* cum ℵ^{c}C^{c} D EKLP al omn^{vi} Ath^{306} Chr Thdrt Thphyl | *ιησουσ*: LP 109. *ο ιησ.*

23. *γεγονοτεσ* ante *ιερεισ* cum ℵBLP (K om) al fere omn f vg basm cop (*facti sunt sacerdotes plures*) syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln post *ιερεισ* cum ACDE 17. d e Chr$^{mose\ 1}$ Cyr$^{ador\ 482}$ et nest^{74} | *δια το θαν.* et. Eus$^{dem\ 224}$ et (fluct lectione)^{177} Cyr^{bis} etc ... P 114. Eus$^{dem\ 177}$ cod *δια τω θαν.*

24. *ιερωσυνην* (LP al Eus$^{dem\ 228}$ *ιερο-*): D* *ιερατειαν*

26. *και επρεπ.* cum ABDE syr^{utr} ar^{e} Eus$^{dem\ 224}$ ... ς (= Gb +; Sz per incuriam ex Gb in textum recepit) om *και* cum ℵCKLP al omn^{vid} it vg cop arm aeth (basm h. l. mutilus, hinc non satis constat de lectione) Bas$^{1,\ 181}$ Chr^{190} Euthal^{cod} Thdrt al | *ακακοσ*: A add *και* | LP *υψηλωτεροσ*

τῶν οὐρανῶν γενόμενοσ, 27 *ὃσ οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,*
ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖσ, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίασ
5, 3 9, 7. 12 *ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυ-*
τὸν προσενέγκασ. 28 *ὁ νόμοσ γὰρ ἀνθρώπουσ καθίστησιν ἀρχιε-*
ρεῖσ ἔχοντασ ἀσθένειαν, ὁ λόγοσ δὲ τῆσ ὁρκωμοσίασ τῆσ μετὰ
τὸν νόμον υἱὸν εἰσ τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 *Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖσ λεγομένοισ, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα*
ὃσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν τοῖσ οὐρα-
νοῖσ, 2 *τῶν ἁγίων λειτουργὸσ καὶ τῆσ σκηνῆσ τῆσ ἀληθινῆσ, ἣν*
5, 1 *ἔπηξεν ὁ κύριοσ, οὐκ ἄνθρωποσ.* 3 *πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ εἰσ τὸ προσ-*
φέρειν δῶρά τε καὶ θυσίασ καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι
καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 *εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆσ, οὐδ' ἂν ἦν*

---

27. *οι αρχιερεισ*: D57[*] *ο αρχιερευσ*, item Chr[mosc 1] *ωσπ. και ο αρχιερευσ* | *θυσιασ*: DEP 47. 73. 178. 19[lect] d e Chr[mosc 1*] Thdrt[cod] Amb[fid 3] Aug[pecc mer 1] *θυσιαν* ... 4[lect] f om (Bas[1, 181] *προσφερ. θυσιασ*, Chr mosc[1] *αναφ. θυσιασ*) | *προσενεγκασ* cum ℵA 17. 73. 80. Cyr[nest 93] (Chr ap Wtst) ... ϛ Ln Ti *ανενεγκασ* cum BCDEKLP al pler Chr[191] Euthal[cod] Thdrt Dam al :: vdtr ad *θυσιασ αναφερειν* accommodatum

28. *ανθρω. καθιστ. αρχιερ.* (basm cop *καθιστ. ανθρω. αρχιε.*) ... D *κα-θιστ. ιερεισ* (D[c] *αρχιερ.*) *ανθρω.*, item d e *constituit sacerdotes homi-nes* | *υιον*: 47. *ιησουν* (quod scribi solet $\overline{ιν}$, quemadmodum nec raro *υιον* per $\overline{υν}$ exprimitur)

VIII. 1. *επι τοισ* (et. Eus[dem 224]) ... A *εν τοισ* | DE 37[*vi] Eus[dem 224] (exc cod[oxon]) *μεγαλοσυνησ* | *εν τοισ ουρανοισ* (37. *-νιοισ*, 47. *εισ τον ουρανον*): et. Eus[dem] ex[ed paris] et[ps 175] ... 17. harl[*] (*in excelsis*) basm Eus[dem 224] ex[ed gaisf] *εν τοισ* (Eus om) *υψηλοισ*

2. *ουκ ανθρωπ.* cum ℵBD[*]E[*] 17. d e Eus[dem 224] (fluct lectio) et[ps 175] Chr cat[218] ... ϛ (Gb[o]) praem *και* cum AD[c]E[**]KLP al pler (et. cat[txt] et[com] [214]) f vg cop basm syr[utr] arm aeth Eus[dem] (vide ante) Chr[199] (sed aliter cat[213]) [200] Euthal[cod] Cyr[fid 111] Thdrt Chron[442] Dam al

3. *δωρα τε* ut ℵABDEKLP etc ... d e f vg syr[utr] cop basm etc non ex-prim *τε* (nec fere solent exprimere) | *και τουτον*: in ℵ *και* suppletum supra lineam ab ipso[*] vel[a], om etiam d e | *προσενεγκη*: KLP al mu *-γκει* (h[scr] al[2] *-γκοι*)

4. *ουν* cum ℵABD[*]P 17. 73. 80. 137. d e f vg cop Euthal[cod] ... ϛ (= Gb' Sz) Ti *γαρ* cum D[c]EKL al pler syr[p] arm Chr Thdrt Dam al (syr *et si*, aeth[utr] *sic si quidem*, sed *sic* cum aeth[pp] ad ea quae praecedunt tra-hendum) | *γησ*: 69. 177. c[scr] 3[pe] Thdrt praem *τησ* | *ουδ'*: 17. *ουκ* |

ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινες 10, 1
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη- Ex 25, 40 Act 7, 44
μάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν
ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·
6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός 7, 22 11
ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέ-
τηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας

ιερευς: 31. 37. 116. *αρχιερευς* | *των προσφεροντων* cum ℵABD*E*P 17. 67** 73. 137. d e f vg cop arm aeth[ro] Euthal[cod] ... ς (Gb[oo]) praem *των ιερεων* cum D[c]E**KL al pler syr[utr] aeth[pp] Chr Thdrt Dam al (sed 116. Chr[mosc 2] Dam om *των*) | *νομον* cum ℵ*AB 17. 57. 80. al[2 gb] Thdrt ... ς *τον νομον* cum ℵ[c]DEKLP al pler Chr Euthal[cod] Dam al | *τα δωρα*: L post *των προσφεροντ.* pon, item syr[sch] cop aeth

5. *υποδειγματι* et. Or[1,611. 2,563. 3,243] et[alib] (48. Or[1,171 ed] et[3,167] *υποδειγμασι*) Eus[dem 192] et[ps 176] etc ... K *δειγματι* | *μωυσης* cum ℵBKLP al plu (10 ap Scri, 1 *μωσ-*) ... ς (= Gb Sz ut 7, 14) *μωσης* cum ADE al sat mu | *ὅρα γάρ φησιν* (sic et. Ln, nisi quod post *φησιν* distinxit) ... ς *ὅρα γάρ, φησί.* (Quam rationem confirmat Euthal[cod], in quo est *ὅρα γάρ φησίν.*) Ceterum *γαρ* nec it vg (*Vide inquit*) nec interpretes alii (exc syr[p]) exprimunt. | *ποιησεις* (Gb″) cum ℵABDEKLP al plu (11 i. e. omn ap Scri) Or[1,170] Eus[praep 592] et[ps 176] Euthal[cod] etc ... ς (= Sz) *ποιησης* cum minusc mu. Reddunt d e *facis*, f vg *facito*. Apud Or[int 3,927] est: *in quibus dixit deus ad eum: Facias omnia secundum formam eorum* etc. | *δειχθεντα*: DE *-νταν*. Praeterea d e f vg post *σοι* pon (*quod tibi ostensum est*). | Gb Sz (*οἵτινες - ὄρει*), item Ln (*Ὅρα - ὄρει*)

6. *νυνι* cum ℵAD[b et c]EKLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. al ... Ln *νυν* cum BD* Ath[366] Antioch[1214] Dam[imagg 341] | LP *διαφορωτερας* | *τετυχεν* cum ℵ*AD*KL 80. 116. Ath[366] (sed[codd 2] *-χηκεν*) Euthal[cod] (sed scriptum est *ετυχεν*) Thphyl Oec ... ς *τετευχε* cum ℵ[c]BD[c]E al plu Dam ad h. l. ... P 17. 47. 73. 74. a[scr] al[15] fere Ath[edd] Chr[202] Thdrt Antioch[1214] Dam[imagg 341] *τετυχηκεν* :: cf de his formis Phrynich [395]: ubi est *τετυχηκεν* a grammaticis praeceptum esse, *τετευχε* inferioris Graecitatis dicentibus. Formae vero „grammaticis ignotae" *τετυχε* passim inventae ipse Lobeckius exempla addidit. | *και κρειττονος* cum ℵABD[b et c]LP al pler d e f vg (et. am fu etc) syr[utr] cop Ath[366] Chr Euthal[cod] Thdrt[cod] Antioch[1214] Dam ad h. l. al ... D*K 37. 69. 72. 73. 80. al[5] vg[ms lachm] arm Thdrt Dam[imagg 341] om *και*, hinc Gb[o] | ℵ[a] suppl *διαθηκ. εστ. μεσειτης* (sic et. BD*) *ητις επι κρειττο*, quae ℵ* (ut etiam 17.) praetermiserat | *εστιν διαθηκης*: ℵ[a]KP al pauc *διαθη. εστ.*

7. *αμεμπτος*: ita etiam D[b et c], item E[mg] (in ipso textu praeteriit, scripturam quippe codicis D* non adsequutus. Scripserat autem D[gr*] inepti quid, nec nisi per coniecturam Wtst *αναιτια* voluit; cf ed. meam. In d e f vg est *si illud prius culpa vacasset.*) | *δευτερας*: B* *ετερας*

Ier 31 (38), 31—34 ἐζητεῖτο τόποσ. 8 μεμφόμενοσ γὰρ αὐτοὺσ λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρ-
χονται, λέγει κύριοσ, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν
ἐποίησα τοῖσ πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆσ χει-
ρὸσ αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺσ ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριοσ.
10, 16 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰσ
ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ, διδοὺσ νόμουσ μου εἰσ τὴν διάνοιαν
2 Co 6, 16 αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, καὶ ἔσομαι αὐ-
τοῖσ εἰσ θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰσ λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδά-
ξωσιν ἕκαστοσ τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστοσ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

---

8. *αυτουσ* cum א*AD*KP 17. 39. 114. 137. Euthal[cod] Thdrt, item Chr cat[316] *οὐκ εἶπε μεμφόμενοσ δὲ αὐτήν, ἀλλὰ μεμφόμ. δὲ αὐτοὺσ λέγει.* Cf et. d e f vg *vituperans eos.* ... ς Ti *αυτοισ* cum א[c]BD[c]EL al pler Dam ad h. l. et[imagg 341] al; item Chr[308] ubi eadem verba quae ex cat hausimus habentur, nisi quod pro *αὐτήν* et *αὐτοὺσ* legitur *αὐτῇ* et *αὐτοῖσ.* | *και επι τον* ... D* om *επι.* Habet d *disponam domum israhel et domu iuda* (d e bis *domum* teste Sab.)

9. *ην εποιησα*: 47. 66[mg] 73. syr[p mg] Thdrt Dam[imagg 341] Thphyl (non item Phot[manich 3,12] i. e. apud Wolf[66]) *ην διεθεμην* :: ex LXX | *εν ημερα*: B 34. *εν ημεραισ* | *μου* (et. ς et ς[e] 1633 etc): ς[e] 1624. (ut etiam 37*) om | *εκ γησ*: D[gr]E[gr] 43. *εκ τησ* | *ην εποιησα* et *επιλαβομενου μου* et. f vg *quod feci* et *qua adprehendi.* Contra d e *quale fecit* et *qua adprehendit.*

10. *αυτη η διαθηκη* sine *μου* cum אBKLP al omn[vi] d e f vg syr[utr] cop basm rell Chr Euthal[cod] etc ... Ln add *μου* c. AD[gr]E[gr] :: *μου* etiam in LXX editum ex B etc, sed אA etc om | *επι καρδιαν αυτ.* c. א*K 70. 219* g[scr] f vg (hi[3] *in corde*) aeth Clem[80] Chr[cat 360] et[361] sem ... B *επι καρδια εαυτων* (B[3] dedit *εαυτων.* Videtur *καρδιαεαυτων* confusis C et Є litteris ex *καρδιασαυτων* ortum) ... ς Ln Ti *επι καρδιασ αυτ.* c. א[c]ADEL al pler Chr[306] Euthal[cod] Thdrt Dam al; item P 31. *επι καρδιαισ α.* Item *in cordibus* d e Prim; agnoscuntque pluralem etiam syr utr cop arm :: LXX[ed] ex AB ac pler *επι [τασ] καρδιασ*, pauci minusc *επι [του] στηθουσ καρδιασ αυτων.* Unus א *επι καρδιαν.* | *επιγραψω*: B *γραψω* :: ut LXX[ed] ex B aliis pler; אA al *επιγραψω* | *μοι* in א ex *μου* factum, ipsa prima ut[vi] manu

11. *διδαξωσιν*: D[c]E c[scr]? Chr[mosc 2] Cyr[glaph 46] *διδαξουσιν* | *τ. πολιτην* (B* *πολειτην*) cum אABDEKL al longe plu (7 ap Scri) d e cop basm syr[sch] et[p txt] arm Chr[edd] et[cat 590] Thdrt Dam (:: sic etiam LXX ex ed[vat] et א, sed A al permu pp mu hoc loco *αδελφον*, post vero *πλησιον*) ... ς (= Gb Sz) *τ. πλησιον* cum P al sat mu f vg syr[p mg] aeth Chr[306 montf] Euthal[cod] Cyr[glaph 46] Thphyl | *αυτου* pri: D* *εαυτου* |

λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ- 10, 17
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ
λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ 8
γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον
κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία Ex 25 ss 40, 8 ss etc

---

αυτου sec: D*E 46. d e om | ειδησουσιν: D* ειδεσουσιν, B* ειδουσιν (B[2] ειδησουσιν), Clem[89] εισονται | απο μικρου sine αυτων cum ℵABD* KP 2. 17. 29. 31. 38. 52. 73. 80. l[scr] o[scr] d e f vg basm arm Clem[89] Chr[200] etcat[590] Euthal[cod] Cyr[glaph 46] ... ς (sed Gb[oo]) Ti add αυτων cum D[c]L al pler syr[utr] cop aeth Thdrt Dam Thphyl Oec :: LXX[ed] habent αυτων ex ℵB etc, sed A al pp mu om | αυτων post εως μεγαλου: 78. syr[p] cop basm Clem[89] om

12. ιλεως: KLP al[10] (2 ap Scri) ιλεος | και των αμαρτι. αυτων sine additam cum ℵ*B 17. 23. f vg cop basm syr[sch] aeth ar[e] Clem[89] (και ιλεως, φησιν ο θεος, εσομαι αυτοις και των αμαρτ. αυτ. ου μνησθω) Prim. Item sed ανομιων pro αμαρτιων. 109. Chr[cat 590] Euthal[cod] (ut edd[2] etiam apud LXX). Similiter Cyr[glaph 46] ιλε. εσομ. ταις αμαρτιαις αυτ. και των ανομιων αυτ. ου μη μνησθ. ετι) ... ς Ln Ti add και των ανομιων αυτων cum ℵ[c]ADEKLP al pler (47. ανομιων tum αμαρτιων, item Chr[896 montf]; 37. κ. τ. ανομ. αυτου omissis οτι ιλεως usq αμαρτ. αυτ.) d e syr[p] arm (Chr) Thdrt Dam al :: vdtr additam ex 10, 17 fluxisse ubi non fluct, nisi forte invitis testibus nostris statuendum est etiam apud LXX olim inventum esse additamentum | μνησθω: 17. μνησθησομαι

13. εν τω: L ap Treg om τω | το δε: D[gr*] το τε

IX. 1. ειχε ut ℵBL etc; Ln Ti ειχεν ut DEP etc (A hiat). Ceterum ЄΙΤЄ in ed. Rom. nuperrima vitium est, cf N. T. meum Vaticanum in append. p. XI sq. | και cum ℵADEKLP al pler d e f vg syr[p] arm (aeth *Atque primum testamentum* etc) Chr[312] Euthal[cod] etc ... B 3. 38. 52. 115. a[scr*] b[scr*] k[scr] al (et. cat[txt 219]) syr[sch] cop basm Thphyl om (238. al pauc basm om etiam ουν) | η (D* om) πρωτη sine additam cum ℵABDEKLP al[35] f vg basm syr[utr] arm Chr[312] Cyr[ador 238] Cosm[gall 11,463. 583] Phot ap Oec[819] Dam al (d e mirum in modum corrupte: *prior eius iustitia constitutionis cultura sanctum* [e *secundum* teste Sab] *saecularem*. Contra f vg *prius iustificationes culturae et sanctum saeculare*. Vg[cod marian] super *prius* notatum habet *testamentum vel tabernaculum*. Vix probat in hac re Or[int 2,168] *Tabernaculum enim factum est primum, in quo erat* etc.) ... ς (= Gb Sz) add σκηνη cum 47. 73. 74. 80. 137. 139. a[scr] al plu (37. η πρωτη εκεινη, al pauc aeth η πρω.

καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσισ τῶν ἄρτων, ἥτισ λέγεται ἅγια.
3 *μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,*
4 *χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆσ διαθήκησ περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνοσ χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδοσ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκεσ τῆσ δια-*
Ez 10, 4 *θήκησ,* 5 *ὑπεράνω δὲ αὐτῆσ Χερουβεὶν δόξησ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέροσ.* 6 *Τούτων*
δὲ οὕτωσ κατεσκευασμένων εἰσ μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸσ εἰσίασιν οἱ ἱερεῖσ τὰσ λατρείασ ἐπιτελοῦντεσ, 7 *εἰσ δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνοσ ὁ ἀρχιερεύσ, οὐ χωρὶσ αἵματοσ ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,* 8 *τοῦτο δηλοῦντοσ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν*

διαθηκη) cop Euthal^{cod} Thdrt | *λατρειασ:* D^{gr*} *και λατριασ* | *το τε:* D^{gr*} *το δε* (arm expri *τοτε*)

2. *κατεσκευασθη:* 17. *κατεσκευασται* | *εν η η τε:* D^{gr*} om *η* alterum | *αρτων:* B basm aeth add *και το χρυσουν θυμιατηριον* (vide ad v. 4 eosdem testes) | *αγια:* B praem *τα*. Praeterea ς (sed non ς^{e} Gb Sz) *ἁγία* ut 37. cat^{txt} etc; scripturam vero *ἅγια*, ut D^{c} 17. 47. al plu^{vid} (6 ap Scri), confirmat Thdrt ad h. l. *προπαροξυτόνωσ ἀναγνωστέον, τὰ ἅγια· οὕτω γὰρ ἡμᾶσ διδάσκει νοεῖν τὸ ἕτερον ὄνομα.* Dedimus autem *αγια* sine additam cum ℵBD^{c}KLP al omn^{vi} f vg syr^{utr} cop sah basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ador 236}$ Thdrt etc ... AD*E d e Or int^{2,162} (vide et. ad v. 3) add *αγιων*. Hinc Ln edidit *ἅγια. ἁγίων.* (hac interpunctione)

3. *αγια αγιων* cum ℵ*AD*E al pler (P 47. *αγια των αγ.*, item cop basm) arm Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ador 236}$ Thdrt Dam al ... ℵ^{c}BD^{c}KL 5. 11. 46. *τα αγια των αγιων*. Hoc loco Or$^{int 2,162}$ tantummodo *sanctum*.

4. *χρυσουν εχουσα θυμιατηριον και:* B basm aeth nil nisi *εχουσα* (B* *χουσα* omisso *ε*), vide ad v. 2. | *παντοθεν:* 47. *πανταχοθεν* | *η βλαστησασα:* B 37. om *η* | *πλακεσ* (L -*καισ*): K** *πλακαι* (ex *πλακεσ* correctum)

5. *υπερανω δε αυτησ:* D*E* *υπερ δε αυτην* (-*τησ* E), d e *super eam*, f vg *superque eam* | *χερουβειν* cum BD^{c}E. Similiter AP 37. Chr$^{mosc 2}$ *χερουβειμ*. Item ℵD* d (e?) am fu al^{lachm} sah basm Primas *χερουβιν* ... ς *χερουβιμ* cum KL al pler f vg^{cle} (et. demid al) cop Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *δοξησ* ut ℵABDEKLP etc ... Gb Sz per incuriam praem *τησ*. Addunt vero D* d e *και*. | *κατασκιαζοντα:* AP 17. 80. *κατασκιαζον*, et al^{2} -*αζων* | *εστιν:* ℵ* *ενεστιν*

6. *κατεσκευασμενων:* L*P 37. al aliq *κατασκ.*

7. *ο αρχιερ.:* in A additur *ο* articulus (ab ipso^{*vid}) supra lineam | *υπερ εαυτου:* L* 47. *υπ. αυτου*

ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆσ πρώτησ σκηνῆσ ἐχούσησ στάσιν, 9 ἥτισ πα-
ραβολὴ εἰσ τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι 8, 1
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύ-
οντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροισ βαπτι-
σμοῖσ, δικαιώματα σαρκὸσ μέχρι καιροῦ διορθώσεωσ ἐπικείμενα.
11 Χριστὸσ δὲ παραγενόμενοσ ἀρχιερεὺσ τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
θῶν, διὰ τῆσ μείζονοσ καὶ τελειοτέρασ σκηνῆσ οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτησ τῆσ κτίσεωσ, 12 οὐδὲ δι' αἵματοσ τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματοσ εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰσ τὰ
ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενοσ. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων

---

8. *μηπω πεφανερωσθαι* (d e f vg *nondum propalatam* [d *-tum*] *esse sanctorum viam*): D* *μηπωσ πεφανερωσαι* | *ετι*: Dgr* *επι*

9. *ητισ* (Prim „*quae:* subaudi *res*") ... D*E d e add *πρωτη* (sed d e corrupte *qui priori parabula*) | *ενεστηκοτα*: 17. *ανεστηκοτα*, 78. 114. 179. *εστηκοτα* ... 23mg 31. 87. 46. 78. 80. 115. 116. al2scr al pauc Chr mosc3 (nonmontf215. 216) add *καθεστηκεν* | *καθ ην* (Gb' Sz) cum ℵAB D* 17. 23* 27. 67** 71. 73. 187. f vg. Agnoscunt etiam Chr (*τουτέστιν ὁ τύποσ γέγονε καθ' ὃν δῶρά τε καὶ* etc) Dam (qui verba Chr1 repetit) Oec (*καθ' ἣν παραβολὴν καὶ καθ' ὃν τύπον* etc) Primas („subauditur *parabolam* sive *figuram*") ... ς (= Gb' Sz) *καθ ον* cum DcEKLP al pler d e (sed hi2 corrupte *in timore in quo* etc) Euthalcod Thdrt (non apte sic editum videtur in Chr et Dam) Thphyl | *θυσιαι*: Dgr* *-σιαν*

10. *και πομασιν*: 47. om | *βαπτισμοισ* sine *και* cum ℵ*AD*P 6. 17. 27. 31. 73. 80. 137. 178. d e sah cop syrsch arm aeth are Euthalcod Cyr ador347 ... ς (= Gb00 Sz) add *και* cum ℵcBDcEKL al pler f vg (hi2 *et iustitiis carnis usque - inpositis)* basm syrp Chr Thdrt Dam al | *δικαιωματα* (et. Gb'' Sz) cum ℵABP 6. 17. 27. 31. 78. 80. 137. 178. cop syrsch arm are Euthalcod Cyrador347; item *δικαιωμα* D* d e (hi *iustitia carnis usque - inposita*) sah ... ς (= Gb'' Sz) *δικαιωμασιν* cum DcEKL al pler f vg syrp Chr Thdrt Dam al | Dc *μεχρισ*

11. *παραγενομενοσ*: 37. *-γεναμενοσ* | *μελλοντων* cum ℵADcEKLP al omn vi f vg cop basm syrp mg arm aeth Eusps50 et176 Cyrhr144. 193 Euthal cod Cyrador347 Ps-Ath401 Thdrt Procl685 Dam al, item Chr217 (et.mosc2 et1*; sedcat223 *γενομενων* nec aliter Mutianus vertit) ... Ln *γενομενων* cum BD* d e syrsch etp txt arpetrop Chrmosc1** etint etcat | ALP 17. 37. 114. 115. al2scr *τελειωτερασ*

12. *εισ τα αγια αιωνιαν* etc: d e *in sanctis aeternis*, item Dionalex contr paul samos295 *εἰσ τὰ ἅγια καὶ αἰώνια* (pergens *λύτρωσιν εὑράμενοσ*). Praeterea ℵ* *εισ τα αγια* per incuriam et ante et post *εφαπαξ* habet, sed priore loco delevita. | *εισ τα αγια*: P add *των αγιων* | *ευραμενοσ* (et. ς et ςe 1633. etc) cum ℵABKLP al pler (omnes 12 ap Scri) Dion alex l. l. Eusps176 Chr217 Euthalcod Thdrt Dam ... D* 27. 44. 80. al fere10 Chrcat223 Thphyl Oec *ευρομενοσ*

καὶ ταύρων καὶ σποδὸσ δαμάλεωσ ῥαντίζουσα τοὺσ κεκοινωμένουσ
ἁγιάζει πρὸσ τὴν τῆσ σαρκὸσ καθαρότητα, 14 *πόσῳ μᾶλλον τὸ*
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃσ διὰ πνεύματοσ αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων
1 Thes 1, 9 *εἰσ τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.*
24 15 *Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπωσ θα-*
νάτου γενομένου εἰσ ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου κληρο-
νομίασ. 16 *ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ*
διαθεμένου· 17 *διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μήποτε*
Ex 24, 8 ss *ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ.* 18 *ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶσ αἵμα-*

---

13. *τραγων κ. ταυρων* cum אABDE 80. 89. 47. n[scr] d e f vg cop basm syr[sch] ar[e] Cyr[ador 407] Thdrt Primas ... ς *ταυρ. κ. τραγ.* cum KLP al plor syr[p] arm aeth Ath[583] Did[tri 395] Cyr[hr 199] Chr[218] Cyr[fid 73] Euthal cod Dam al Amb[luc 9,1410 et spir ss 1,18,621] | *κεκοινωμενουσ* et. D[b et c] ... D[gr*] *κεκοιμημενουσ*

14. *ποσω*: 14. 17. *πολλω* | *του χριστου*: Did[tri 396] *ιησου* | *αιωνιου* cum א*ABD[c]EKL al longe plu syr[utr] arm Ath[523] Did[tri 158] Chr[cat 224] Thdrt ... א[c]D*P al[30] fere d e f vg cop basm Did[tri 396] Chr[218] Euthal[cod] Cyr[fid 73] Dam *αγιου* | *καθαριει*: 179. 238. a[scr] Did[tri 335] Ath[523] *καθαρισει* | *υμων* cum אD[c]EL al longe plu f am fu tol al[lachm] basm syr[p] arm aeth Ath[523 edd 2] Did[tri 396] (*τασ καρδιασ υμων απο συνειδησεωσ πονηρασ*) Chr et[txt] et[com] item[mosec] et[cat] (sed Mutianus vertit *nostram*) Mac[gall 7,178] Dam ... Gb'' Ln *ημων* cum AD*KP 44. 47. 67. 72. 120. 139. 140. h[scr] al pauc d e vg[cle] demid al[lachm] syr[sch] cop ar[e] Ath[523] Euthal[cod] Cyr[fid 73] Thdrt al | *απο*: K 238. add *των* | *θεω* (et. Clem [536]): D* *τω θεω τω* | *ζωντι* sine additam cum אDEKL al pler d e f vg syr[utr] basm arm aeth Clem al mu ... Ln add *και αληθινω* cum AP 21* 31. 66[mg] cop Chr[218 bis com] (*εισ το λατρευειν θεω ζωντι, φησι, και αληθινω*) Mac[gall 7,178] Thphyl :: ex 1 Thess 1, 9.

15. *διαθηκησ καινησ*: 17. 37. 116. Chr[225 com] d e f vg *καιν. διαθηκ.* | *μεσ. εστιν*: 17. add *ιησουσ*

17. *μηποτε* cum א[c]AD[c]EKLP al omn[vi] etc (d e *quoniam nondum valet dum vivit*, f vg *alioquin nondum valet dum vivit*) ... א*D* *μη τοτε*, item Isid[4,113] qui addit: *τὸ μήποτε τότε ἐστί, μιᾶσ κεραίασ ἐνὶ στοιχείῳ ὑπό τινων ἴσωσ ἀμαθῶσ προστεθείσησ· οὕτω γὰρ εὗρον καὶ ἐν παλαιοῖσ ἀντιγράφοισ. οὐ γὰρ ἂν θείῳ πνεύματι κοσμηθεὶσ – εἰσ τοὐναντίον περιετράπη· ἐπειδὴ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ, μετὰ θάνατον βεβαιοῦται. εἰ δὲ μή ποτε κέοιτο, εἰσ τὸ μὴ τὸν τόνον ἀναπεμπτέον, ἀλλ' εἰσ τὸ μήποτε, ἵνα μηδαμῶσ.* Cf et. Thphyl: *ἐρωτηματικῶσ τοῦτο καὶ ἀνάγνωθι καὶ νόησον.* Item Oec: *κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι.* Atque sic, i. e. *διαθέμενοσ;* Ln et Ti, non item ς Gb Sz etc. | Cf ad hunc versum et sqq Epiph[665] (haer. Manich.): *φκαί ησι·*

τοσ ἐνκεκαίνισται. 19 *λαληθείσησ γὰρ πάσησ ἐντολῆσ κατὰ νόμον*
ὑπὸ Μωϋσέωσ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν Nm 19, 6
τράγων μετὰ ὕδατοσ καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε
τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 *λέγων· τοῦτο τὸ* Ex 24, 8 Mt 26, 28
αἷμα τῆσ διαθήκησ ἧσ ἐνετείλατο πρὸσ ὑμᾶσ ὁ θεόσ. 21 *καὶ τὴν*
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆσ λειτουργίασ τῷ αἵματι ὁμοίωσ
ἐράντισεν. 22 *καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν* Lv 17, 11
νόμον, καὶ χωρὶσ αἱματεκχυσίασ οὐ γίνεται ἄφεσισ. 23 *ἀνάγκη οὖν*
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ τούτοισ καθαρίζεσθαι,
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαισ παρὰ ταύτασ. 24 *οὐ*
γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστόσ, ἀντίτυπα τῶν ἀλη-

διαθήκη δὲ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία ἐστί, διὸ καὶ ἡ πρώτη ἄνευ αἵματοσ οὐκ ἐγένετο. ἔλαβε γὰρ μωϋσῆσ τὸ αἷμα τῶν τράγων καὶ ἐρράντισεν αὐτὸ τὸ βιβλίον καὶ τὸν λαόν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ δευτέρα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ σωτῆροσ ἐδόθη διαθήκη.

18. *οθεν* (D[b et c]): D* *οδεν* | *ουδ* cum ℵP al sat mu[vi] (differunt tantum 5 ap Scri, neglexit Mtthaei) Dam ... Ln Ti *ουδε* cum ACD[b et c](gr* *ουδεν*)KL b al plu Chr Thdrt | *η πρωτη*: D*E* d e add *διαθηκη* | *ενκεκαι-* ut ℵADE ... ς Ln *εγκεκ-* ut CK[sil]LP al certe pler

19. *πασησ*: K 46* om ... D* Chr[337] *πασησ τησ* | *νομον* cum ℵ*D[c]EKP al longe plu Chr Dam al ... Ln praem *τον* cum ℵ[c]ACD*L 17. 21. 47. 71. 73. 113. 115. 120. g[scr] k[scr] cat[txt] Chr[mosc 1] Euthal[cod] Thdrt Thphyl :: infra v. 22. non fluct; cf et. ad 8, 4. | *υπο*: D[gr*] om | *μωυσεωσ* cum ℵCDEKL al plu (sed mu *-σεοσ*) ... ς (sed Gb Sz ut 7, 14.) *μωσεωσ* cum AP al sat mu | *και των τραγων* cum ℵ*AC (DE d e *τ. τραγ. κ. τ. μοσχ.*) 80. Euthal[cod] Thdrt[cod]. Item ς omisso *των* cum P 17. 37. 47. al longe plu Thdrt[ed] Dam al. Item (d e) f vg rell (praeter syrr) ... ℵ[c]KL 46. 121. k[scr] syr[utr] Chr[337] plane om | *μετα*: 37. *μεθ* | P *υσωπου*, item f am fu al *hysopo* (non item d e vg[cle]) | *εραντισεν* cum ℵACDEKL 17. 47. d[scr*] f[scr] al aliq Euthal[cod] ... ς *ερραντ.* cum P al plu

20. *λεγων*: P *-γον* | *ενετειλατο*: C 1[lect] *διεθετο* (:: cf LXX Exod. 24, 8.)

21. *εραντισεν* cum ℵACD*KL 17. 47. f[scr] o[scr] al aliq ... ς *ερραντ.* cum D[c]EP al plu (Euthal[cod] *ερ* exeunte versu, *ραντ.* ineunte)

23. *καθαριζεσθαι*: D[gr*] 67** cop (non item basm) *καθαριζεται* | *αυτα δε*: 17. *αυτα τε* | *παρα ταυτασ* cum ℵACD[b et c]KLP al pler etc ... D[gr*] *παρ. ταυτησ*, 3. 14. 109. 115. l[scr*] *παρ. ταυτα*, 73. 118. (et. ed. Compl.) *παρ. ταυταισ*

24. *αγια* post *εισηλθεν* (37. *προσηλθ.*) cum ℵAP 17. 37. 118. Euthal[cod]. Ita et. Ln[ed min] ... ς Ln[ed mai] ante *εισηλθ.* cum CDEKL al pler d e Nyss[resurr 3,840] Chr Thdrt Dam al. Libere vv pler, ut f vg *in manufactis sanctis* (ita am fu tol demid al; vg[cle] *manufacta sancta*) *Iesus introiit*; Or[int 3,286] *in sancta manufacta introivit Iesus* (sed[3,50] *in manu-*

θινῶν, ἀλλ' εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 *οὐδ' ἵνα πολλάκισ προσφέρῃ ἑαυτόν,*
ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται εἰσ τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ· 26 *ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκισ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆσ*
κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ ἀθέτησιν
ἁμαρτίασ διὰ τῆσ θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 *καὶ καθ' ὅσον*
ἀπόκειται τοῖσ ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσισ,
28 *οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ πολλῶν ἀνε-*
νεγκεῖν ἁμαρτίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ
αὐτὸν ἀπεκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.

X.

Col 2, 17 8, 5 1 *Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν*
9, 9 ss *τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ θυσίαισ*

facta sancta intravit Iesus). | *χριστοσ* sine articulo cum ℵAC*D* 17. 71. 118. arm Euthal[cod] ... ς Ti *ο χρ.* cum C[c]D[b et c]EKLP al pler Ath [351] Ps-Ath[401] Nyss[l. l.] Chr Cyr[glaph 326] Thdrt ad h. l. et[1,162] et[alib] Dam al | *εμφα-* ut ℵCD[c]KLP etc ... AD* *ενφα-* | *υπερ ημων* (et. Or[int 2,126. 248] Ath[331] Nyss etc): C 17. *υπερ υμων*

25. *ουδ*: C 238. a[scr] al *ουδε* ... P *ου γαρ* | *προσφερη*: LP al pauc *-ρει* | *εισ τα αγια*: ℵ[c] 37. 71. 73. 116. 40[lect] k[scr] sah basm (non cop) arm aeth Chr[224. 230] add *των αγιων*

26. *πολλακισ* (d e *aliquotiens*, f vg *frequenter*): D[gr]*E[gr] (scripsit *πολλά* omissa *κισ* syllaba) *πολλα* | *παθειν*: 47. 120. sah basm aeth *αποθανειν* | *νυνι* cum ℵACP 37. 39. 47. 73. (L[sil]) Or[1,250] Chr[224] Euthal[cod] ... ς *νυν* cum DEK(L?) al pler Chr[227] Thdrt Dam al | *τησ αμαρτιασ* cum ℵAP 17. 73. sah basm cop ... ς Ti *αμαρτιασ* cum CD[c]EKL al pler Or[2,699] Chr[224. 227] Thdrt Dam al. Item d e f vg etc ... D[gr]* Aug[pecc meretr 1] *αμαρτιων*, Or[1,250] *των αμαρτιων*

27. *τουτο*: 47. *ταυτα*

28. *ουτ. και* cum ℵACDEKLP al longe plu (omn 12 ap Scri) d e f vg syr[utr] sah basm cop arm aeth Chr[227] Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc vix mu | *εισ το* (17. om *το*): P *εισ των* | *ανενεγκειν*: P *-εγκαι* | *οφθησεται*: 47. ante *χωρ. αμαρτ.* | *απεκδεχομενοισ*: C* *-μενοι*, D* *εκδεχομενοισ* | *εισ σωτηριαν* sine additam cum ℵCDEKL al pler d e f vg sah cop basm syr[sch] aeth Chr Thdrt Dam[txt] Aug[pecc mer 1] ... L[ned min] add *δια πιστεωσ* cum AP 31. 47. 78. 40[lect] floriac hal syr[p] Euthal[cod] (sed cruce rubra ante *δια πιστ.* adposita). Item 27. 37. 57. 61. 71* 80. 116. 118. al pauc arm praem eadem. Cf et. Dam ad h. l. *ἐν δὲ πρώτῃ, φησίν, ὤφθη εἰσ τὸ ἆραι τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ οὐκέτι οὕτω φανεῖται, ἀλλὰ σώσων τοὺσ εἰσ αὐτὸν πιστεύσαντασ.*

αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· 2 *ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ*

X. 1. ουκ αυτην: 47. ουκ αυτων | αυταις: 37. αυτων ... 2. 30. 41. 43. 52. 74. 109. a^scr* al^4scr al aeth Dam om | θυσιαις sine additam cum ACDEHKL al omn^vi d e f vg syr^utr rell Or^int2,696 etc ... ℵP add αυτων | αις cum D*HL 73. 137. k^scr Chr^mosc1 et^1,814 Euthal^cod ut^vi Thdrt, item (accuratissime enim reddunt *hostiis quibus offerent*) d e. Eandem lectionem confirmare videntur ii qui αις post -σιαις plane om A 2. 7* 17. 47., item syr^utr arm (syr^sch *In ipsa enim lege umbra erat - ; propter hoc quum in omni anno eadem sacrificia offerrentur, nunquam potuerunt* etc; syr^p *Quum umbram enim habeat lex -, quolibet anno eisdem victimis offerunt indesinenter, quae nunquam possunt* etc; item arm αι ουδεποτε). Edidit autem Ln^ed min θυσιαις sine αις aut ας ... ς Ln^ed mai ας cum ℵCD^cEKP al pler Chr^339 Dam al. Item ας vel αις f vg basm cop aeth | ουδεποτε: A** praem αι, quod ex syr^p arm iam adnotavimus. Dicitur vero etiam 31. (omisso αις?) αι h. l. inserere. | δυναται cum D*et^cEHKL al sat mu d e f vg basm cop Chr ad h. l. Thdrt Oec (ὁ νόμος τοῦτ' ἔστιν) Or^int2,696 ... Gb' Ln δυνανται cum ℵACD^bP 17. 37. 47. 67** 73. 80 109. 116. al^30 fere (7 ap Scri) Chr^mosc3 et^1,814 Euthal^cod Dam Thphyl. Ei lectioni favere videtur Thdrt^com: *πολλὰς γάρ φησι θυσίας καὶ τὰς αὐτὰς κατ' ἐνιαυτὸν προσφέροντες τελειῶσαι τοὺς κατὰ νόμον πολιτευομένους οὐ δύνανται.* Inprimis vero huc facit Thphyl: *εἴπερ ἰσχὺν εἶχον αἱ νομικαὶ θυσίαι, οὐκ ἂν διηνεκῶς προσεφέροντο· ἅπαξ γὰρ προσενεχθεῖσαι καὶ ὠφελήσασαι ἐπαύσαντο ἄν. νῦν δὲ – πρόδηλον ὅτι ἠσθένουν τελειῶσαι – – τὸ δὲ δύνανται εἰ καὶ τὰ ἀντίγραφα ἔχουσι μετὰ τοῦ ν, ἀλλ' ὅμως εὗρον παραγραφὴν* (notam in margine) *χωρὶς τοῦ ν, τοῦτο γράφειν ἀξιοῦσαν. σκιὰν γὰρ ἔχων, φησίν, ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. καὶ ἀληθῶς γε, ὅσον κατὰ τὸ τῆς γραμματικῆς ἀκριβείας ἀκόλουθον, οὕτω δεῖ ἔχειν τὴν γραφήν, ἵνα μὴ σολοικισμὸς ἀνακύψῃ. ἐπειδὴ δὲ τῇ γραφῇ τεχνολογιῶν οὐδεὶς λόγος, καὶ οὕτως αὐτὸ νοήσωμεν ὡς τὰ ἀντίγραφα ἔχουσιν. οὐδέποτε γὰρ δύνανται, οἱ προσφέροντες δηλαδή, τελειῶσαι τοὺς προσερχομένους.* Contra quam explicationem recte observatum est nusquam ab auctore huius epistulae sacerdotes dici non posse perficere hominem, sed lex atque sacrificia (cf infra v. 11.). Ceterum Ln hac interpunctione usus est (in utraque editione): *σκιὰν γὰρ ἔχων - τῶν πραγμάτων. κατ' ἐνιαυτὸν - θυσίαις* (ed^mai add ἅς) *προσφέρουσιν, εἰς - τελειῶσαι· ἐπεὶ* etc. | τελειωσαι (D^c τελειωσαι) et. Or^int 2,696 *facere perfectos* (ut f vg *perf. facere*): D*E* d e καθαρισαι (*emundare*)

2. ουκ (et. ς Gb Sz) cum ℵACDEH**KLP 17. al longe plu (11 ap Scri, 10 i. e. omn exc 13^lect ap Mtthaei; L ουκ αν επαυ in rasura habet) d e (hi² *nam nec*) am fu harl* tol (*nonne*) al^lachm cop basm aeth (arm ει μη) Chr Euthal^cod Thdrt (non contra est comm: *διὰ τοῦτο τέλος ἐκεῖνα λαμβάνει ὡς οὐ δυνάμενα συνείδησιν καθαρὰν ἀποφῆναι.*) Thphyl Oec ... ς^e om cum H* al non mu (ut 74. 137. a^scr 13^lect; al

τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ ἅπαξ
κεκαθαρισμένουσ; 3 ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν κατ᾽ ἐνι-
αυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-
Ps 39 (40). 7—9 τίασ. 5 διὸ εἰσερχόμενοσ εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσ-
φορὰν οὐκ ἠθέλησασ, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα
καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ηὐδόκησασ· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν
κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸσ τὸ θέ-
λημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ ὁλο-
καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ ηὐδόκησασ,

---

pauc ut c^{scr} *επει καν*) f vg^{cle} demid hal harl** syr^{sch} et (licet a syr sch differat) syr^{p} (uterque quidem satis libere) ar^{e} Primas. Ceterum praecepit Thphyl: *κατ᾽ ἐρώτησιν ἀνάγνωθι*, item Oec. Consentit tol (*nonne*). | *ετι*: D* cat^{txt} d e Chr^{229} om | *τουσ*: D^{gr*} add *δε* (d e *qui observantes semel purgati*, f vg *cultores semel mundati*) | *κεκαθαρισμενουσ* cum ℵDEHKP 17. 23** 37. 39. 68. 71. 118. 116. Euthal^{cod}, item (ut Ln edidit) AC *κεκαθεριςμ*. . . . ς Ti *κεκαθαρμενουσ* cum L al pler Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

3. *εν αυταισ*: H *εν αυτοισ* | *κατ ενιαυτον*: D*E* 61. 8^{pe} o^{scr} d e f vg arm add *γινεται*

4. *ταυρων κ. τραγων* cum ACDEHKLP al fere omn d e f vg cop syr^{utr} arm^{cdd} aeth Eus$^{dem\,285}$ Chr^{230} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ℵ 37. basm arm^{zoh} *τραγ. κ. ταυρ.* :: cf 9, 13 | *αφαιρειν*: ℵ *αφερειν* (item H 109.), „sed ρ ex λ ipsa prima manu factum videtur"; L b 73. 106. 108. Chr mosc 1 *αφελειν*

5. *σωμα*: syr$^{p\,mg}$ *aures*, quae lectio est editionis Hebraicae a testibus nonnullis etiam ad Graeca translatae. Cf Thdor^{mop} cat^{232} (ap Frl^{162}): *ταῦτα μὲν εἴρηται τοῖσ ἐν βαβυλῶνι πρὸσ τὸν θεὸν βουλομένοισ εἰπεῖν ὅτι θυσίασ με οὐκ ἀπήτησασ, ἀλλὰ μόνον τὸ ὑπακούειν σου καὶ τὸ θέλημά σου ποιεῖν· καὶ εἰ εὐθυμοῖεν, τὰ τῆσ ἐπανόδου λοιπὸν ἀναμφίβολα ἦν· μεταλλάξασ οὖν αὐτὴν ὡσ ἐκ προσώπου τοῦ χριστοῦ ταύτῃ φησίν, ἀντὶ τοῦ ὠτία, σῶμα εἰπὼν κατηρτίσω μοι.*

6. *ολοκαυτωματα*: DE^{gr} d *ολοκαυτωμα* | *ηυδοκησασ* cum ACD*HP 37. 73. 120. Euthal^{cod} ... ς *ευδοκ.* cum ℵD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al

7. *ιδου*: D* syr^{sch} add *εγω*, item d e ante *ecce* | *ηκω* et. ℵ^{a}: ℵ* om | *γεγραπται*: D^{gr*} add *γαρ* | *ο θεοσ* (19. 46. 114. e^{scr} fu aeth Chr$^{mosc\,2}$ add *μου*): K 109. 179. 219* f^{scr} harl* om; al pauc (2^{scr}) aeth post *το θελ, σου* pon

8. *ανωτερον*: P 71. 115. 121. Chr^{238} (non^{247}) *ανωτερω* | *λεγων*: in A *ων* recentiore manu scriptum est | *θυσιασ και προσφορασ* (Gb′) cum ℵ* ACD*P 17. 23. 57. d e f vg sah cop syr^{sch} ar^{e} arm Cyr$^{ador\,348}$ (Or^{int} ^{4,618} „secundum quod et propheta dicit: *Hostias et oblationem noluisti nec placita sunt tibi*") ... ς *θυσιαν κ. προσφοραν* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syr^{p} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *περι αμαρτιασ*: DE d e harl* *πε. αμαρτιων* | *ουδε*: 73. a^{scr} Cyr^{ador} *ουτε* ... 17. *ουτε μην* | *ηυδο-*

αἵτινεσ κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 *τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ*
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ,
10 *ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ σώ-*
ματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 *Καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ*
τὰσ αὐτὰσ πολλάκισ προσφέρων θυσίασ, αἵτινεσ οὐδέποτε δύνανται
περιελεῖν ἁμαρτίασ· 12 *οὗτοσ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγ-* 12, 2 etc 1, 13 etc
κασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 *τὸ* Ps 109(110),1

κησασ cum AD*P 37. 73. 109. 115. 120. Euthal[cod] Cyr[ador 348] Thdrt ... ς *ευδοκ.* cum ℵCD[c]KL al pler Chr Dam al | *νομον* cum ℵAC 17. 37. 46. 47. 71. 73. 116. Chr Euthal[cod] Cyr[ador] Thdrt ... ς (Gb[o]) praem *τον* cum DEKLP al pler Dam Thphyl Oec

9. *του ποιησαι* sine additam cum ℵ*ACDEKP 17. al[10] d e harl* sah cop basm syr[p txt] aeth Chr[249] Cyr[ador 348] ... ς (= Gb Sz) add *ο θεοσ* cum ℵ[c]L al pler f vg syr[sch] et[p c.*] Chr[247] Euthal[cod] Thdrt Dam al; e[scr] 134. 153. etc *ο θεοσ μου*. Alii aliq arm Dam post *το θελ. σου* pon (in his 38. 43. 72. al qui *ο θεοσ μου* habent)

10. *εσμεν δια* (et. ς[e] Gb Sz Ln) cum ℵACD*E*P 17. 31. 47. 73. 80. 120. a[scr*] k[scr] al ut[vi] pauc Chr[247. 250] Euthal[cod] Cyr[ador 348] Thdrt, nec aliter d e f vg rell ... ς (non ς[e] etc) Ti *εσμεν οι δια* cum D[c]E**KL al longe plu (12 ap Scri, omn exc 120. ap Mtthaei) Dam Thphyl Oec. Et Thphyl quidem sic: *ἐν ᾧ θελήματι, φησί, τοῦ πατρὸσ ἡγιάσθημεν οἱ διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ σώματοσ τοῦ χριστοῦ τῆσ ἅπαξ γενομένησ ἁγιασθέντεσ· τοῦτο γὰρ ἔξωθεν προσυπακουστέον.* | *του σωματοσ*: D*E* d e τ. *αιματοσ* | *ιησ. χριστου* cum ℵACDEKLP al longe plu (omn 18 ap Scri) Chr Euthal[cod] Cyr[ador 348] Thdrt Dam Oec (Thphyl *του χριστου*, 115. *του ιησου*) ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc ut[vi] pauc

11. *ιερευσ* cum ℵDEKL 17. 47. al longe plu d e f vg (hi Latt *sacerdos*) cop syr[p txt] Chr[247. 250] Euthal[cod] Thdrt[com vi] (*τασ γαρ αυτασ θυσιασ οι ιερεισ προσφερειν ενδελεχωσ εκελευσθησαν*) Dam al ... Ln *αρχιερευσ* cum ACP 31. 37. 46. 73. 74. 80. 137. a[scr] al[15] syr[sch] et[p c.*] basm arm aeth Cyr[ador 348] Thdrt[txt] (:: 8, 3. *αρχιερευσ* non fluctuat, nec magis uno 46. excepto 5, 1. Utroque tamen loco d e *sacerdos*, ut etiam 9, 11 et 25 et alibi, quibus locis Graeci *αρχιερευσ* consentientes praebent; contra 2, 17. 5, 5 et 10. 9, 7 et alibi *summus sacerdos*. Accuratius vero vg plerumque *pontifex* et *sacerdos* distinguit.) | *καθ ημερ. λειτουργ.* (et. ℵ[c]): ℵ* *λειτ. καθ ημερ.* | *και* post *λειτουργων*: D* d e om

12. *ουτοσ* (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*EP 17. 47. 67** 80. 116. 137. 177. k[scr] cat[txt] d e f vg (hi Latt *hic*) arm Chr[247. 250] Euthal[cod] Cyr[ador 348] ... ς Ti *αυτοσ* cum D[c]KL al pler Cyr[hr 220] Thdrt Dam Thphyl Oec | *εν δεξια* cum ℵ(ut[e] restituit pro *εκ δεξια*)CDEKLP al fere omn Or[4,210] Cyr[hr 220] et[ador 348] etc (d e f vg *in dextera*, harl *ad dextram*) ... Ln

λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. 14 *μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς*
τοὺς ἁγιαζομένους. 15 *μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον·*
8, 10 Ier 31 (38), 33 *μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι·* 16 *αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς*
αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους μου
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,
8, 12 Ier 31 (38), 34 17 *καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-*
σθήσομαι ἔτι. 18 *ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ*
ἁμαρτίας.

Eph 2, 18 19 *Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων*
ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 *ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ*
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 *καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,* 22 *προσερχώμεθα*
4, 16 *μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς*

---

ed min *εκ δεξιων* cum A 31. Cf et. Ign intpol trall 9 (Dress 236) *ανεληφθη προς τον πατερα και εκαθισεν εκ δεξιων αυτου, περιμενων εως αν τεθωσιν* etc

15. *μετα γαρ*: Dgr* *μετ. δε* | *ειρηκεναι* (et. Gb'') cum ℵACDEP 17. 31. 48. 47. 67** 137. c scr al plus10 it vg syr utr cop basm aeth Chr Euthal cod Thphyl ... ς Ti *προειρηκεναι* cum KL al pler arm Thdrt Dam Oec

16. *αυτη*: Dgr* f vg Amb ps 118 add *δε* | *επι καρδιας αυτ.* (d e f vg etc *in cordibus eorum*) ... 31. 46* Euthal cod *επ. καρδιαν αυ.* | *επι την διανοιαν* cum ℵACDgr*P 17. 31. 47. 71. 73. f am fu harl* tol aeth ... ς Ti *επι των διανοιων* cum D b et c EKL al pler d e vg cle demid syr utr cop basm arm Chr Thdrt Dam al (Euthal cod om *και επ. τ. διαν. αυτ.*) :: cf ad 8, 10. LXX *εις την διανοιαν* (ℵ* *καρδιαν*) *αυτ. και επι* (A add *τας*) *καρδιας αυτων* (ℵ *επι καρδιαν αυτ.*) *γραψω αυτους* (ℵA *επιγρα. αυτ.* eaque ante *επι* pon) | *επιγραψω* (47. *γραψω*) *αυτους*: post haec 31. 37. 55. 67. 71. 73. 80. 116. al 20 syr p mg *υστερον λεγει*, item (*tunc dixit* sive *dicit*) syr p txt basm arm

17. *αυτων* pri: D* 7. 17. 28. 31. 73. d e f vg Amb ps 118 om | *αυτων* sec: 37. om | *μνησθησομαι* (Gb') cum ℵ*ACD* 17. Euthal cod ... ς *μνησθω* cum ℵ c D c KLP al pler (E inepte utrumque miscet) Chr Thdrt Dam al :: cf 8, 12.

18. *τουτων* (et. ℵ c): 38. 72. *αυτων* ... ℵ* arm om

19. *εισοδον*: K post *των αγιων* pon

20. *και*: Dgr*Egr* om | *της σαρκος*: Dgr* praem *δια*

21. L *ιερεαν μεγα̅* (quae lineola, qua *μεγαν* fit, secundis curis addita est)

22. *προσερχωμεθ.* cum ℵAC al plu d e f vg etc Chr Euthal cod Thdrt Dam al ... DgrEgrKLP al plus30 *προσερχομεθα* | *μετα* cum ℵADELP al plu vid Chr 257. 258 Euthal cod Thdrt Thphyl ... C etc (res satis neglecta est; K?) Dam *μετ* atque sic per errorem Gb Sz | *ρεραντισμενοι* cum

καρδίασ ἀπὸ συνειδήσεωσ πονηρᾶσ 23 καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα
ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἀκλινῆ, πι-
στὸσ γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενοσ, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλουσ εἰσ
παροξυσμὸν ἀγάπησ καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντεσ τὴν
ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼσ ἔθοσ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντεσ,
καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.
26 Ἑκουσίωσ γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 6, 4 ss
ἐπίγνωσιν τῆσ ἀληθείασ, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 φοβερὰ δέ τισ ἐκδοχὴ κρίσεωσ καὶ πυρὸσ ζῆλοσ ἐσθίειν μέλλον-
τοσ τοὺσ ὑπεναντίουσ. 28 ἀθετήσασ τισ νόμον Μωϋσέωσ χωρὶσ Dt 17, 6
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ δο-
κεῖτε χείρονοσ ἀξιωθήσεται τιμωρίασ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-

---

ℵ*ACD*P 31. 39. ... 17. 37. *ῥαντισμενοι*, ς *ἐρραντισμ.* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Chr Euthal^{cod} rell

23. ς Gb Sz *πονηρᾶσ· ^{23}καὶ* et Ln *πονηρᾶσ, ^{23}καὶ* | *λελουσμενοι* cum ℵD*P 39. 46. 73. ... ς Ln Ti *λελουμενοι* cum ACD^{c}EKL al pler (Clem ^{621} *λελουμενων*) Chr Euthal^{cod} rell | *το σωμα*: P b 4. 21* 71. 109. 219. a^{scr*} o^{scr} al aliq Chr$^{mosc c}$ Thdrt^{cod} *τω σωματι* | *κατεχωμεν*: KP 31. 37. 39. 71. 109. al$^{4 scr}$ al plus^{15} *-χομεν* | *τησ ελπιδοσ*: ℵ* f vg syr^{sch} ar^{e} aeth add *ημων* ... DE d e f vg ante *την ομολογ.* pon, 47. post *ακλινη*

24. L *παροξυσμον* | *και* sec: L habet tantum in mg

25. *εγκαταλειποντεσ* cum AD^{b}KLP al plu Chr^{266} Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl ... ℵ 47. 73. al$^{8 scr}$ al mu *εγκαταλιποντεσ* ... D* *καταλιποντ.* | *εαυτων* (et. ℵ^{c}): ℵ* 219* *αυτων* | *εθοσ*: D* Chr$^{mosc 1**}$ add *εστιν*, item (d e *sicut et consuetudini quibusdam*, pro *est* posito *et*) f vg (f am fu demid al *sicut est consuetudinis quibusd.*, vg^{cle} *sicut cons. est quib.*) etc | *τοσουτω*: K d^{scr} *τοσουτο*, z^{scr} *τοσουτον* | *οσω* (et. ℵ^{c}): ℵ*K c^{scr} z^{scr} al pauc *οσον* | *παρακαλουντεσ*: 17. 47. 115. Thphyl add *εαυτουσ*, item syr^{sch} ar^{e}

26. *τ. επιγνωσιν* et. ℵ^{a} ... ℵ* *τησ -σιαν* (sic) | *ουκετι* etc: D* *ουκ. περιλειπεται θυσιαν περι αμαρτιασ προσενενκιν*, d e *iam non restat peccatis hostia offerre*; D^{c} *ουκ. απολειπεται θυσια περι αμαρτιων* (E ex utroque mixtum habet textum). Ceterum totum versum exceptis *μετα το* usq *αληθειασ*, etiam P^{a} habet.

27. *εσθιειν*: 37. 116. *κατεσθιειν*

28. *μωυσεωσ* cum ℵKL 17. 37. 47. al plu^{vi} (8 ap Scri) Or^{3,361} Chr^{267} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (Gb Sz ut 7, 14 ac post) *μωσ-* cum ADEP al sat mu^{vi} | *οικτιρμων* (ADE *-τειρ-*) et. Or^{3,361} et$^{int 2,248. 3,375}$ etc ... D*E d e syr^{p} c.* add *και δακρυων*

29. *ποσω* et. Or$^{1,749. 3,206. 361}$ etc: K add *μαλλον*, item d e f vg (*quanto magis putatis deteriora* etc) Or$^{int 3,375. 396}$ (non item^{2,248} *quanto maiori-*

πατήσασ καὶ τὸ αἷμα τῆσ διαθήκησ κοινὸν ἡγησάμενοσ, ἐν ᾧ
Dt 32, 35 s Ro 12, 19 *ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ χάριτοσ ἐνυβρίσασ.* 30 *οἴδαμεν*
Ps 134 (135), 14 *γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν·*
κρινεῖ κύριοσ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 *φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰσ χεῖρασ*
θεοῦ ζῶντοσ.

32 *Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰσ πρότερον ἡμέρασ, ἐν αἷσ φωτι-*
σθέντεσ πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 *τοῦτο μὲν*
ὀνειδισμοῖσ τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
13, 3 *οὕτωσ ἀναστρεφομένων γενηθέντεσ.* 34 *καὶ γὰρ τοῖσ δεσμίοισ συν-*

---

bus suppliciis dignus putabitur) | *εν ω ηγιασθη* et. Or[1,749. 3,206] et[int 2,242. 3,206. 261] Ath[528] Chr[3,316] al mu ... Ln[ed min] om cum A Chr[306] (et.[mosc 8])

30. *ανταποδωσω* sine additam cum ℵ*D*P 17. 23* 67** d e f vg cop syr[sch] ar[e] aeth[ro] Amb[ps 38] Prim ... ϛ (Gb[oo]) Ln Ti add *λεγει κυριοσ* cum ℵ[c]AD[c]EKL al pler syr[p] arm aeth[pp] Chr[239] Thdrt Antioch[1106] Dam al :: cf Ro 12, 19. ubi nemo om; sed ibi est (ut etiam h. l. Chr[239]) *γεγραπται γαρ* pro *οιδ. γαρ τον ειπ.* | *και παλιν* sine *οτι* cum ℵAKLP al fere omn etc ... DE 31. 73. d e f vg arm aeth[pp] (non[ro]) Euthal[cod] Thdrt[4,1016] (sed fluct lect) Antioch[1106] add *οτι* (:: item LXX) | *κρινει* (f vg *iudicabit*, d e *iudicat*) ante *κυριοσ* cum ℵ*ADEK 17. 31. 55. 71. 73. d e f vg syr[utr] arm aeth[utr] Euthal[cod] Thdrt[4,1016] Antioch[1106] Prim (Dam om *κυριοσ*) :: sic et. LXX ... ϛ post *κυριοσ* cum ℵ[c]LP al pler cop Chr Thdrt ad h. l. Thphyl

31. D* *ενπεσειν*

32. *δε* et. Clem[608] Or[1,308] etc (syr[sch] arm *ergo*) ... L 46. 74. 108. 109. 114. 179. 238. a[scr] cop aeth Chr[mosc 3] om | *τασ προτ. ημερασ*: D* *ταισ προτεραισ ημεραισ* | *ημερασ* (et. ℵ[a]): ℵ* *αμαρτιασ*. Praeterea ℵ* (non item[c]) 17. 37. 71. 73. 80. 116. 118. 219* 238. al pauc cop add *υμων*

33. *θεατριζομενοι*: D* *ονιδιζομενοι*, E *νιδιζομενοθεατριζομενοι* (:: nimirum D*** obelo transfixis o et ι in *ονιδιζ.* totam vocem delendam significavit in eiusque locum *θεατρ.* substituit. Iamvero E tam inepte.). Corrupte vero d e *spectaculo inproperantium et angustia subiecti* (contra f vg *et in altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti*)

34. *τ. δεσμιοισ* cum AD* 6. 8. 17. 37[mg] 47. 67** 73. 120. 134[txt] 6[lect] h[scr] f vg (*vinctis*) syr[utr] cop arm Chr[276] et[278] (*καὶ αὐτοὺσ φέρει εἰσ μέσον τοὺσ ἀποστόλουσ. οὐ μόνον, φησί, τοῖσ οἰκείοισ οὐκ ᾐσχύνεσθε, ἀλλὰ καὶ τοῖσ ἄλλοισ ἐκοινωνεῖτε τοῖσ ταῦτα παθοῦσι – ὁρᾷσ ὅτι περὶ ἑαυτοῦ φησὶ καὶ τῶν ἄλλων τῶν δεδεμένων* etc) Euthal[cod] Antioch[1170] (vdtr et. Dam[com] ubi magnam partem verba Chrysostomi repetuntur. De Thphyl et Oec vide post.) ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb') *τ. δεσμοισ μου* cum ℵD[c]EHKLP al pler d e (sed habent *vinculis eorum*) aeth Clem[608] (exscribit vv. 32—39) Or[1,308] (omisso *μου*) Euthal[argum] (Zacagn[670]; a verbis *τ. δεσμοισ μου* sumitur argumentum Paulinae

επαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ
προσεδέξασθε, γινώσκοντεσ ἔχειν ἑαυτοὺσ κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ
μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτισ ἔχει
μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆσ γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντεσ κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι Es 26, 20
γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενοσ ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ Hab 2, 3 s
δίκαιόσ μου ἐκ πίστεωσ ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ Ro 1, 17 etc

---

originis epistulae) Thdrt[txt] (in com est: *ποτὲ μὲν αὐτοὶ λοιδορούμενοι – ποτὲ δὲ τοῖσ ταῦτα πάσχουσι κοινωνοῦντεσ καὶ παντοδαπὴν αὐτοῖσ προσφέροντεσ θεραπείαν*) Dam[txt] Thphyl[txt] Oec[txt] (Thphyl[com] *οὐ μόνον ἐν τοῖσ ὑμετέροισ [παθήμασιν] οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεωσ, ἀλλὰ καὶ τοῖσ ἄλλοισ ἐγένεσθε παράκλησισ, καὶ μάρτυσ ἐγώ*. Extrema probant lectionem *τ. δεσμοισ μου*. Oec[com] *οὐ μόνον, φησίν, ὑμεῖσ οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεωσ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοισ δεδεμένοισ χεῖρασ ὠρέγετε*. Haec propterea non satis sunt ad probandam *δεσμιοισ* lectionem, quoniam verba quae proxime praecedunt *κοινωνοὶ τῶν οὕτωσ ἀναστρεφομένων* simul respiciuntur.) | *εαυτουσ* cum ℵAH 5. 6. 36. 67. 80. d e f vg (hi Latt *scientes s. cognoscentes vos habere*) cop Clem[606] Euthal[cod] (confirmat et. Or[1,303] *γινωσκοντεσ οτι κρειττονα εχετε υπαρξιν*, item Chron[440] *γινωσκοντεσ εχειν υμασ κρειττ. υπαρξ. κ. μεν.*) ... ς (= Gb Sz) *εν εαυτοισ* cum minusc ut[vi] pauc (ut k[scr]) Antioch[1170] ... Gb Sz Ti *εαυτοισ* cum DEKL al[70] fere Chr[279] Isid[3,225] Thdrt Dam al ... P om plane | *κρεισσονα* cum ℵA 17. Chr[279] etc ... ς Ti *κρειττονα* cum DEHKL al pler Clem Or Euthal[cod] Isid Antioch[1170] etc | *υπαρξιν* sine additam cum ℵ*AD*H* 17. d e f vg cop aeth[ro] Clem[606] Chron[440] Prim ... ς (Gb[∞]) add *εν ουρανοισ* cum ℵ[c]D[c]EH**KLP al fere omn syr[utr] arm aeth[pp] Or[1,303] Chr Isid[3,225] Euthal[cod] Thdrt Antioch [1170] Dam al

35. *αποβαλητε* (et. D[c]; D[b] *-λετε* ut[vi]): DE[gr*] *απολυητε* | *μεγαλην* ante *μισθαποδοσιαν* cum ℵADEHP 17. 37. 73. 116. 137. Clem[606] Or[1,303] Eus[dem 276] Euthal[cod] ... ς post *μισθαπ.* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al

36. *εχετε χρειαν* (et. ℵ[c] Clem[606] Or[1,303] Eus[dem 276] Ephr[2,265] Cyr[glaph 94] etc): ℵ* *χρ. εχετ.* | *κομισησθε* et. Clem Eus Ephr Cyr[glaph] etc (ℵ *κομισασθαι*): Antioch[1140] *κομισητε*, Dam[Paris] *κομιεισθε* | Ln *τ. ἐπαγγελίαν, [37] Ἔτι*

37. *οσον οσον*: 80. Eus[ps 180] Thdrt[cod] Dam om alterum (libere Eus[dem 450] *επι μικρον και ο ερχομ.*) ... DE[gr*] *οθεν* pro *οσ. οσ. ο* | *χρονισει* cum ℵ*D* ... ς Ln Ti *χρονιει* cum ℵ[c]AD[c]EHKL al omn[vid] Clem[606] Eus ps [180] et[dem 450] etc :: LXX[ed] *ου μη χρονιση*, ut et. ℵA etc

38. *μου* post *δικαιοσ* cum ℵAH* f vg arm Clem[606] Thdrt[4,1205] Sedul Prim ... ς om cum DEH**KLP al omn[vi] d e syr[utr] cop aeth Eus[dem 277] Chr [261] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al :: LXX similiter fluctuat lectio, A al mu Clem etc habent *δικαιοσ μου*, non item LXX[ed] ℵB etc; sed

ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 *ἡμεῖσ δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆσ εἰσ ἀπώ-*
λειαν, ἀλλὰ πίστεωσ εἰσ περιποίησιν ψυχῆσ.

XI.

1 *Ἔστιν δὲ πίστισ ἐλπιζομένων ὑπόστασισ, πραγμάτων ἔλεγχοσ*
οὐ βλεπομένων. 2 *ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.*
Gn 1, 3 3 *Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺσ αἰῶνασ ῥήματι θεοῦ, εἰσ τὸ*
Gn 4, 4 ss *μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι.* 4 *Πίστει πλείονα θυ-*
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧσ ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιοσ, μαρτυροῦντοσ ἐπὶ τοῖσ δώροισ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 *δι' αὐτῆσ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ.* 5 *Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ*

LXX[ed] ℵB etc *μου* post *πιστεωσ* add. Passim non patet unde verba afferantur, ut Or[4,821]. | *πιστεωσ* sine *μου* et. Clem etc ... D* d e syr utr Eus[dem 277] add *μου* (:: ut LXX, vide ante) | *και εαν υποστειληται* (f vg *quod si subtraxerit se*, d e *et si subtrahent se*): D[gr*] haec omiserat ab initio sed ipse* supplevit. | *η ψυχη μου* et. Clem[609] Eus[dem 277] etc ... D*et[c](non[b])E *μου η ψυχη*

39. ℵ* *εισ απωλιασ*, sed ℵ[a] *ε. απωλιαν*

XI. 1. *υποστασισ* (D[gr*] *-σιν*) etc: f vg[cle] demid al *sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium*; am fu al *sperandorum substantia, rerum argum. non apparentum*; d e *ispirantium substantia rerum, acousator non videntium* | *βλεπομενων*: A *βουλομενων*

2. *εν ταυτη*: 47. 115. *εν αυτη*

3. *εισ το μη εκ φαινομενων* et. Clem[434] Ath[40. 176] Did[tri 185] etc: d e *ut ex non apparentibus*, f vg *ut ex invisibilibus*, item *εκ μη* syr[utr] arm Ath[176 edd vet et cdd aliq] Thphyl[com] | *το βλεπομενον* (et. Gb') cum ℵAD*E* P 17. d e cop aeth Clem[434] Ath[176] Did[tri 185] Chr[mosc2 semel] Euthal[cod] al ... ς *τα βλεπομενα* cum D[c]E**KL al pler f vg syr[utr] arm Chr[287. 288] Thdrt Dam al

4. *καϊν* ... D* *καειν* | *του θεου* cum ℵ[c]D[c]EKLP al fere omn f vg (hi[8] *testimonium perhibente* [f *-ti*] *muneribus eius deo*) syr[utr] cop arm Clem[434] (*επι τοισ δωροισ αυτω*) Chr Euthal[cod**] (sed ipse* ex *τω θεω* fecit *του θεου*) Thdrt Dam al ... Ln *τω θεω* cum ℵ*AD* 17. Euthal[cod*]. Corrupte d e: *per qua* [corrige *quam*] *testimonium consecutus est testificatur perhibentem* [*testificationem perhibente?*] *muneribus deo* | *δι αυτησ* (et. Clem): D* *δια ταυτησ* (d e f vg *per illam*) | *λαλει* cum ℵAP 17. 23. 31. 39. 47. 71. 73. 137. a[scr**] al[10] f vg syr[utr] cop arm Clem[434] Or[2,814] Ath[206] Epiph[2,96] Chr[291 ter] Euthal[cod] al mu Prim ... ς (= Gb Sz, sed Gb'') *λαλειται* cum DEKL al longe plu d e harl aeth Thdrt[com vid] (*παρὰ πάντων εὐφημεῖται τῶν εὐσεβῶν*) Oec (*ἀείμνηστόσ ἐστιν*)

ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεόσ.
πρὸ γὰρ τῆσ μεταθέσεωσ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 *χωρὶσ δὲ πίστεωσ ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν* >
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖσ ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
ποδότησ γίνεται. 7 *Πίστει χρηματισθεὶσ Νῶε περὶ τῶν μηδέπω* Gn 6, 8 ss
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶσ κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰσ σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧσ κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆσ κατὰ πίστιν
δικαιοσύνησ ἐγένετο κληρονόμοσ. 8 *Πίστει καλούμενοσ Ἀβραὰμ* Gn 12, 1 ss
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰσ τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰσ κληρονομίαν,
καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενοσ ποῦ ἔρχεται. 9 *πίστει παρῴκησεν εἰσ*
γῆν τῆσ ἐπαγγελίασ ὡσ ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖσ κατοικήσασ, μετὰ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆσ ἐπαγγελίασ τῆσ αὐτῆσ·

---

5. *ηυρισκετο* cum ℵADE 109. Epiph2,98 Euthalcod ... ς *ευρισκετο* cum KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *ενωχ*: D*K *αυτωχ* | *διοτι* (et. ℵa): ℵ* *οτι* | *μετεθηκεν* cum ℵc(et iama vid)AD*KP al pler ... ℵ*DbetcL 69. 70. 72. 114. dscr Euthalcod *μετετεθηκεν* | *μεταθεσεωσ* sine additam cum ℵ*AD*P 17. 47. 67** 80. d e f vg cop Euthalcod ... ς (Gb') add *αυτου* cum ℵcDcEKL al pler syrp (etsch *ante quam transferret eum*) arm Chr 298 Thdrt Dam al | *ευηρεστηκεναι* cum ℵDEP al pler Chr Euthalcod Thdrt Dam Oec ... Ln Ti *ευαρεστηκ.* cum AKL 1. 17. 46. 47. 71. 78. 108. 109. oscr Thphyl

6. *θεω* cum ℵ*Db 17. 115. kscr ... ς Ln Ti *τω θεω* cum ℵcAD*etcEKLP al pler Chr Thdrt Dam al | Cf ad h. v. et. Clem488 *χωρισ δε πιστεωσ αδυν. εστιν ευαρεστησαι τω θεω*, item Ephr2,408 *χωρισ δε πιστεωσ αδυνατ. ευαρεστησαι θεω* (sed2,108 om *θεω*) | *εκζητουσιν*: P *ζητουσιν*

7. *μηδεπω* (d e *non*, f vg *adhuc non*): 47. Chrmoscc (sed iidem et. *μη* et *μηδεπω*) *μηπω*, 1. *μηδεποτε*, 13lect *μη*

8. *καλουμενοσ* cum ℵDcEKLP al fere omn Chr800 Euthalcod Dam al ... Ln praem *ο* cum AD* 17. arm Thdrt. Item *qui vocatur* d e f vg. | *εξελθειν*: DE post *τοπον* pon, item *in locum exire* d e f vg | *τοπον* sine articulo cum ℵ*AD*P 17. Euthalcod ... ς praem *τον* cum ℵcDcEKL al fere omn Chr Thdrt Dam al | *ημελλεν* cum ℵADcELP al plu Euthalcod Thdrt Oec ... Ln Ti *εμελλ.* cum D*K al permuvid (6 ap Scri, 8 apud Mtth) Chr (et.mosc2) Dam Thphyl | *λαμβα. εισ κληρο.* (et. ℵc): ℵ *κληρονομιαν* (ℵa nisi est ipse* praeposuit *εισ*) *λαμβα.*

9. *πιστει*: D*E* d e praem *και* (d e *et demoratus* pro *et fide mor.*? Sed f vg *fide demor.*) | *παρωκησεν*: DcP 31. 37. 38. 39. 48. 72. 74. 121. oscr al pauc add *αβρααμ* | *γην* cum ℵADbKL al pluvid (8 ap Scri) Euthalcod Dam Oec ... ς (sed Gb00) praem *την* cum D*etcE al sat muvl (8 ap Scri) Chr Thdrt Thphyl (de correctoribus codicis D in appendice non relatum est. Db tribus lineolis transfixit *την*, contra Dc accentum dedit) | D* d *ισακ* (ut alibi) | *συνκληρονομων* cum ℵADE ... ς Ln *συγκλ-* cum KLP al certe pler | *τησ επαγγ. τησ* (ℵ* om) *αυτησ*:

10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺσ θεμελίουσ ἔχουσαν πόλιν, ἧσ τεχνίτησ
Gn 17, 19 καὶ δημιουργὸσ ὁ θεόσ. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰσ
καταβολὴν σπέρματοσ ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίασ, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸσ ἐγεννήθησαν,
Gn 15, 5 22, 17 καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼσ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
καὶ ὡσ ἡ ἄμμοσ ἡ παρὰ τὸ χεῖλοσ τῆσ θαλάσσησ ἡ ἀναρίθμητοσ.
Gn 23, 4 Ps 38 (39), 13 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντεσ, μὴ κομισάμενοι τὰσ
ἐπαγγελίασ, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰσ ἰδόντεσ καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντεσ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ.

---

ita etiam ℵ[c]; ℵ[a] vero τησ αυτησ επαγγελιασ ... D[gr*] 88. τ. επαγγ. αυτου, aeth τ. επαγγ. αυτων, arm[zoh] τ. επαγγ. sine τησ αυτ.

10. εξεδεχετο: P απεκδεχετο

11. σαρρα sine additam cum ℵAD[c]EKL al pler Chr[304] Thdrt Dam al ... D*et[b]P 4** 6. 31. 37. 47. 49. 67. 71. 72. 73. 80. 118. 116. al[2 scr] al d e f vg syr[utr] sah cop arm aeth Euthal[cod] Thphyl add στειρα (D*, sterilis d e f vg etc) sive η στειρα (D[b] 37. 67. 116. Euthal[cod]) sive στειρα ουσα (P 4** 31. 47. 73. 80. al arm aeth Thphyl; et. post δυναμιν et post ελαβεν ponitur) | ελαβεν (it vg accepit): D*EP 37. 73. 80. 116. syr[p] Euthal[cod] add εισ το τεκνωσαι, item d e filium | και sec: D[gr*] 116. sah om | παρ. καιρ. ηλικιασ sine additam cum ℵ*AD* 17. d e f vg sah cop aeth[utr] Chr[mosc1] Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz) add ετεκεν cum ℵ[c]D[c]EKLP al fere omn syr[utr] arm Chr[304] Thdrt Dam al

12. εγεννηθησαν cum ℵD[b et c]EL al pler Chr Thdrt Dam al (Chr[305] οὐ τοῦτο μόνον ἐνταῦθα λέγει ὅτι ἐγέννησεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτων ἐγένετο μήτηρ. Item Thphyl οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἡ πίστισ, τὸ γεννῆσαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτουσ etc) ... Ln εγενηθησαν cum AD*KP 17. 109. 219* Euthal[cod]. Latini (d e f vg) orti sunt. Quae permutatio in antiquiss. codd. frequens est: cf ad Mt 26, 24. Mc 14, 21. Ioh 1, 13. Act 2, 8. 7, 20. etc | και ωσ (D* 21. 37. n[scr] καθωσ) η cum ℵADEKLP 17. 23. 31. 37. 46. 47. 67. 72. 73. 80. al longe plu (12 ap Scri) Chr mosc[3] (Dam ωσ αμμοσ) Thphyl ... ς (= Gb Sz) και ωσει cum minusc vix mu Chr[305] Euthal[cod] Thdrt | η παρα το χειλοσ (:: ut et. LXX): D*E d e aeth[utr] om

13. μη κομισαμενοι cum ℵ*P 17. 23* 39. 57. 71. 80. 115. cat[txt] et[com 247] Chr[mosc3] Euthal[cod] Dam[imagg 357] Thphyl (:: similiter 10, 36. 11, 39.) ... ς Ti μη λαβοντεσ cum ℵ[c]DEKL al pler Chr[313] Thdrt ad h. l. et[2,36] Dam ad h. l. et[parall 371] (:: similiter 9, 15) ... Ln μη προσδεξαμενοι cum A. Apud Latinos (d e f vg) est: non acceptis repromissionibus. | ιδοντεσ (17. ειδοτεσ) sine additam cum ℵADEKLP al pler (omn 12 ap Scri) d e f vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[ps 118] al ... ς (= Gb Sz) add και πεισθεντεσ cum minusc ut[vi] pauc | ξενοι (et. Or[3,802] etc): D[gr*]E[gr*] add και παροικοι. Item P παροικοι pro παρεπιδημοι habet, omissis insuper επι τησ γησ. Libere

14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντεσ ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν ἀφ' ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονοσ ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν
ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπικαλεῖ- Ex 3, 6
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.
17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενοσ, Gn 22, 1 ss
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ,
18 πρὸσ ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, Gn 21, 12 Ro 9, 7
19 λογισάμενοσ ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεόσ· ὅθεν
αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλό- Gn 27, 28

---

huc respicit Clem[554]: ἐπεὶ ὡσ ξένοι καὶ παρεπιδημοῦντεσ πολιτεύεσθαι ὀφείλομεν.

14. εμφανιζουσιν: D* ενφαν- | οτι: 37. 116. add και | επιζητουσιν: D* 14. 20. 109. 178. Chr[mosc 1] Procop[esa 663] ζητουσιν

15. μνημονευουσιν cum ℵ*D* (sed[vl] -ουσαν) 47. 73. 80. Euthal[cod] Thdrt [1,1217] ... b 17. 31. Chron[442] εμνημονευσαν ... ς Ln Ti εμνημονευον cum ℵ[c]AD[c]KLP al pler d e f vg etc Ps-Ath[67] Chr Thdrt ad h. l. et[2,26] Dam al (Procop[esa 663] εκεινην εζητουν) | αφ ησ: 37. εξ ησ | εξεβησαν (Gb') cum ℵ*AD*E*P 17. 73. 80. Ps-Ath[67] (sed edd[vet] εξεβληθησαν) Euthal[cod] Chron[442] Dam ad h l. et[parall 371] ... ς εξηλθον cum ℵ[c]D[c]E** KL al pler Chr[312] Proc[esa 663] Thdrt al | αν: D* om | D* ανακανψαι

16. νυν cum ℵADEKL[sil]P al longe plu (10 ap Scri) Ps-Ath[67] Chr (et.[mosc 3]) Euthal[cod] Proc[esa 663] Chron[442] Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) νυνι cum minusc sat mu[vid] | θεοσ επικαλεισθ. (K Or[4,70] καλεισθ.) αυτων: D*P 115. d e επικαλ. αυτων θεοσ (d e *vocari eorum deus*), Dam[parall 311] (et.[paris]) θε. αυτων επικαλ., item f vg *vocari deus eorum*. Pro αυτων L habet αυτουσ.

17. αβρααμ: D* d e post πειραζ. pon, 71. post πιστει ... syr[p] habet c.*, 8[pe] Chr[mosc 3] om | ℵD* d ισαακ, ut alibi[passim] | D* μονογενην | αναδεξαμενοσ: K 80. 121. Chr[semel ex mosc 1] Thphyl[txt] (non[mg]) δεξαμενοσ

18. οτι: D*P 238. a[scr*] d e (non item f vg) Chr[323 bis] (sed non[336]) Cyr[glaph 87] om | ℵD* d ισαακ (ut et v. 17.)

19 οτι και: 109. d e sah om και | εγειρειν cum ℵDEKL al pler Or[2,37] Chr Thdrt Dam al ... Ln εγειραι cum AP 17. 71. Euthal[cod] Cyr[glaph 88] Chron[108] | δυνατοσ cum ℵD*et[c]EKL(P δυν. εστιν) al omn[vi] f vg Or[2,37] Chr[323. 324. 336] Euthal[cod] Cyr[glaph 88] Thdrt Chron[108] Dam, item *potens est* f vg Or[int 2,88] ... Ln δυναται cum AD[b], item *possit* d e | εν παραβολη (f vg *in parabola*) ... d e *in parabolam* ... Chr[mosc 3 semel] εν παραβολαισ, atque sic etiam[semel (337)] vertit Mutianus. Cf Thdor mop cat[251] το γουν εν παραβολη αντι του εν συμβολοισ.

20. πιστει sine additam cum ℵD[c]EKLP al pler syr[utr] sah cop arm aeth Chr[336] Severian[cat 251] al ... Ln Ti add και cum AD* 17. 23. 37. 67*

Gn 48, 15 ss 47, 31 *γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.* 21 *πίστει Ἰακὼβ ἀπο-*
θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
Gn 50, 24 *ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.* 22 *πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ*
τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ ἐνετείλατο.

Ex 2, 2 s 23 *Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-*
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 *πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρ-*
νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, 25 *μᾶλλον ἑλόμενος*
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
ἀπόλαυσιν, 26 *μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θη-*
σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
Ex 12, 41 *ποδοσίαν.* 27 *πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν*

---

116. b[ser] d e f vg Chr[335 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam Prim al | *μελλοντων*: L b praem *των* | *ευλογησεν* cum ℵDEKLP al pler Chr[336] Severian cat[251] Dam al ... Ln *ηυλογ.* cum A 17. 37. 109. 114. Chr[335] (et.[moscc]) Euthal[cod] Thdrt | *ισαακ* et. ℵ[c] ... ℵ[a](* om)D* d *ισακ*

21. *ευλογησεν* cum ℵKLP al pler Chr[336] Thdrt[1,110] Dam al ... Ln *ηυλογ.* cum ADE 17. Chr[335] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[niceph 1,500] | *επι το ακρον της ραβδ. αυτου*: d e vg[cle] (et. am fu demid tol etc) *fastigium virgae eius*, harl* *fastigium in cacumine virgae suae*, harl** *in fastigium virgae eius*; f Sedul *super fastigium virgae eius*, luxov *fastigium cacumen virgae eius*

23. *μωυσης* cum ℵD*KLP al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) Euthal[cod] etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14 et post) *μωσης* cum AD[c]E al mu | *διαταγμα* cum ℵDEKLP al fere omn etc (it vg *edictum*) ... Ln *δογμα* cum A[vi] 34., item 46[ms] *προσταγμα* | *του βασιλεως*: D*(non item D[c])E d e vg codd[s] ap Sab (i. e. cod Donatiani[man] recentior teste Erasm et[2] apud Zegerum) add *πιστι μεγας γενομενος μωυσης ανιλεν τον αιγυπτιον κατανοων την ταπινωσιν* (d e rell? *dolorem*) *των αδελφων αυτου*

24. *μωυσης* cum ℵKLP al longe plu (omn ap Scri) Euthal[cod] etc ... ς (Gb Sz ut ante) *μωσης* cum DE al mu (A non satis liquet)

25. *συνκακουχ.* cum ℵAD*P ... ς Ln *συγκακ.* cum D[c]KL al certe pler

26. *πλουτον* (*divitias* f vg Amb[ps 43] etc): d e Amb[parad 8] *honestatem* | *των αιγυπτου* cum ℵDEKLP b al longe plu Clem[608] Or[cat rom 69] Syn antioch ap Rou[3,299] Eus[mcell 94] Chr[mosc 8] Euthal[cod] Thdrt Phot[manich 3,13] Thphyl, item syr[utr] cop arm aeth. Item 23. f vg Or[int 1,47] *των αιγυπτιων* (*Aegyptiorum*); d e *thensauris aegyptum* ... Ln *των εν αιγυπτου* cum A 8. 31. ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *τ. εν αιγυπτω* cum minusc mu[vi] Cyr[hr 139] Chr[340. 341] Dam Oec

27. *κατελιπεν* cum ℵDKL[2]P al longe plu Clem[609] Euthal[cod] etc ... A

τοῦ βασιλέωσ· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡσ ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 πίστει Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματοσ, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυ- Ex 14, 22 ss
θρὰν θάλασσαν ὡσ διὰ ξηρᾶσ γῆσ, ἧσ πεῖραν λαβόντεσ οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλω- Ios 6, 20
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρασ. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο Ios 2, 1 6, 17
τοῖσ ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺσ κατασκόπουσ μετ' εἰρήνησ. Ia 2, 25
32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνοσ Iud 6, 4. 13 11 etc
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ

E[muralt] L* 17. 47* 109. 113. al[2 scr 8pe] κατελειπεν | A αωρατον | ορων: D[gr*] duas litteras addiderat, quae Wtstenio τα videbantur, non item mihi.

28. ολοθρευων cum ℵKLP al omn[vid] Euthal[cod] etc ... Ln Ti ολεθρευ. cum ADE Dam :: cf ad 1 Co 10, 10., ubi tantum D* ολεθρευτου contra ℵABC rell; sed Act 3, 23. εξολεθρευθησεται ex AB*CD recepimus contra ℵB[2]EP. | θιγη: E* θιγει, c[scr] θηγει

29. ξηρασ γησ cum ℵAD*E 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr Euthal[cod] Thdrt[cod]; item (*per aridam terram*) d e f vg cop syr[sch] (syr[p] deficit a v. 27) arm aeth ... ς om γησ cum D[c]KLP al pler Thdrt Dam al (:: deest etiam Exod 14, 29) | κατεποθησαν: 10. 31. 49. 71. 73 109. 218. k[scr] Chr[349 savil et codd et 350] item Thdrt κατεποντισθησαν :: similiter fluct lectio Exod 15, 4

30. ιερειχω cum ℵ (ut edidimus ubique : Mt 20, 29 ex BCLZ Mc 10, 46[a] ex B[2]CFL, ibidem[b] ex ℵBCL Lc 10, 30 ex BLX Lc 18, 35 ex BDPQ et 19, 1 ex ℵBDQΔ. Nusquam non igitur ℵ) ... ς Ln Ti ιεριχω cum ADEKLP rell | επεσαν cum ℵAD*P 17. 23. 31. 71. 109. 113. 116. 137. Chr[mosc 1] (et 37. Chr[mosc 2] επεσον) ... ς επεσε (-σεν D[c]EL Euthal[cod]) cum D[c]EKL al longe plu (4. 7. 19. 39. 43. 45. 49. 55. 110. 111. 123. κατεπεσε) Chr[349. 351] Euthal[cod] Thdrt Dam al

31. πορνη: ℵ* (non item[c]) Ephr[1, 310] praem επιλεγομενη | δεξαμενη: 69. c[scr] d[scr] f[scr] (al[vi]) Chr[351 mosc 2] (sed non[349] nec[339]) υποδεξαμενη

32. ετι: D[gr*] om | επιλειψει: 17. επιλειψη, D[gr*] επιληνψι, ut d[scr] al Dam[paris] επιληψει (k[scr] -ληψη). Respicit huc Petr[alex] ap Gall[4, 98] εἰ μή, ὡσ λέγει ὁ ἀπόστολοσ, ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶσ διηγουμένουσ ὁ χρόνοσ. | με γαρ cum ℵAD* 17. ... ς γαρ με cum D[c]EKLP al fere omn Clem[425] Chr Euthal[cod] Thdrt rell | περι: D[gr*] add δε | βαραx sine additam. c. ℵA 17. Clem[425] Epiph[701] Cyr[iul 189], item f vg cop arm ... ς Ti add τε c. D[c]EKLP al fere omn Chr Thdrt Dam ad h. l. et[parall 371] al (addendus nt[vi] Euthal[cod] qui habet βαραχθαι). Item D* praem και, ut etiam d e syr[sch] (d e *et de barac*) | σαμψων (D[gr*] σαμψω) c. ℵA 17. Clem Epiph[701] Cyr[iul 189], item d e f vg cop arm Amb[parad 152] al ... ς Ti praem και cum D[gr]E[gr]KLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item syr[sch] aeth | ιεφθαε cum ℵA 17. Clem Epiph[701] Cyr[iul 189], item f vg cop arm (Amb[parad 152] om ιεφθ.) ... ς Ti praem και cum DEKLP al fere

καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι-
Dan 6, 22 3, 27 λείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό-
ματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μα-
χαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
1 Rg 17, 17 πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ
2 Rg 4, 17 ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχω-
2 Macc 6, 18 ss 7, 7 σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,

---

omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item d e syr[sch] aeth Aug[iudic quaest 49] | δαυειδ: h. l. plene ℵD* ... ς δα,βιδ c. minusc, D[c]E al permu δαυιδ ... AKLP al plu δᾱδ. Cf ad Mt 1, 1. | τε: exprim etiam d e (sed uterque male *qui* pro *que*) tol (*quoque*) Aug[iud c quaest 49] (*et David*), non item f vg[clem] am fu demid al | προφητων: 37. demid syr[sch] arm aeth Thdrt Dam[parall 371 exparis] praem αλλων, item Amb[parad 152] *et ceteris prophetis.* Add vero harl* *Ananias, Azarias, Misahel, Daniel, Helias, Helisaeus*, item Amb *Anania, Azaria, Misael et Daniel, Elia et Elisaeo*

33. ηργασαντο cum ℵ*D* 47* ... ς Ln Ti ειργασ. cum ℵ[c]AD[c]EKLP al fere omn etc | δικαιοσυνην: D δικαιοσυνη̄, videturque lineolam demum D[b] supplesse. | στοματα: D[gr*] στομα

34. μαχαιρης cum ℵAD* ... ς μαχαιρας cum D[c]EKLP al omn[vid] (et. Euthal[cod]) etc | εδυναμωθησαν cum ℵ*AD* ... ς Ti ενεδυναμωθ. cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al omn[vid] Chr Euthal[cod] Cyr[iul 189] Thdrt Dam Phot[2,13] al. Cf et. Latinos: d e Amb[parad 152] *evaluerunt*, f vg *convaluerunt* | D* παρενβολας

35. γυναικες cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al omn[vid] (et. Euthal[cod]) ... Ln γυναικας cum ℵ*AD*. Cf et. f vg *acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos;* d e *acceperunt mulieres de resurrect. mortuorum suorum;* syr sch *et reddiderunt mulieribus filios suos ex resurrectione mortuorum;* cop (interprete Wilk.) *acceperunt mulieres mortuas ex resurrectione* | ετυμπανισθησαν: D* απετυνπανισθησαν

36. εμπαιγμων (ℵ ενπ.) et. Clem[649] etc ... D* ενπεγματων | ετι δε et. Clem etc ... 37. 39. 49. om δε

37. επειρασθ. επρισθησαν hoc ordine cum ℵ(D[gr*])LP 17. Euthal[cod] (in D[gr*] bis επιρασθησαν scriptum est omisso επρισθησ.) ... ς Ln Ti επρισθ. επειρασθ. cum AD[c]EK al pler d e f vg cop arm Or[1,690. 3,218. 465 et int 3,848] Ephr[3,156. 261] Chr Thdrt Dam al (item Or[4,208] λιθασθεντας, πρισθεντας, πειρασθεντας, εν φονω etc) | επειρασθησαν (ℵD* επιρ-, D[c]ELP etc επειρ-, in A litterae επει sive επι perierunt): d e *temptaverunt*, f vg cop arm Or[int 3,848] *temptati sunt* ... 2. 43. 8[lect] 17[lect], item vl 110. 111. (vix enim recte Sz bis επρησθησαν legi iudicavit pro επειρασθ. et επρισθ.) syr[sch] ar[e] aeth[utr] Or[1,19] Eus[praep 363] Ephr[1,28] Acac[ulceph 1,774] Socr (vide post) Thphyl om (nec exponit Chr ad h. l., sed nec magis επρισθησαν). Coniecerunt επυρασθησαν, επυρισθησαν,

ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν
ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις
καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ
τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ

επυρωθησαν, *επηρωθησαν*, *επρησθησαν* (Gataker Miscell. 44. Colomes. Observ. 5) *επαρθησαν*, *επειραθησαν*, *εσπειρασθησαν*, *επρασθησαν* alia. Mihi quidem videtur *επειρασθησαν* aut perperam inlatum esse verbis sacris aut corruptum esse. Posterius si placet, *επρησθησαν* substitui potest aut *επεραθησαν*. | *επρισθησαν*: fu* aethro (aeth[pp] ante *ελιθασθησ.* pon) Clem[609] om. Contra cf Or[3,105] *καὶ ἠσαΐας δὲ πεπρίσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἱστόρηται. εἰ δέ τις οὐ προσίεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρύφῳ ἠσαΐᾳ αὐτὴν φέρεσθαι, πιστευσάτω τοῖς ἐν τῇ πρὸς ἑβραίους οὕτω γεγραμμένοις· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν· τὸ γὰρ „ἐπρίσθησαν" ἐπὶ τὸν ἠσαΐαν ἀναφέρεται, ὥσπερ τὸ „ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον" ἐπὶ τὸν ζαχαρίαν φονευθέντα μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ὡς ὁ σωτὴρ ἐδίδαξε μαρτυρῶν, ὡς οἶμαι, γραφῇ μὴ φερομένῃ μὲν ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ δεδημευμένοις βιβλίοις, εἰκὸς δ' ὅτι ἐν ἀποκρύφοις φερομένῃ.* | *μαχαιρης* cum ℵD* ... ς *μαχαιρας* cum D[c]EKLP al omn[vid] Clem[609] Or[1,19. 690] et[alib] Eus[prae 583] Euthal[cod] rell | *αιγειοις*: ℵAD*LP al aliq *αιγιοις* | *κακουχουμενοι* et. Clem Or[1,707. 2,616] et[cat eph 103] et prov (Notit[95], Mai[24]) Eus[praep 583] et[mcell 14] ex[cod ven] et[esa 437] et[ps 286. 405] etc ... D[c]EL 37. 46. 47. 71. al fere[10] Eus[mcell ed] *κακοχουμ.*, K *κακωχουμ.*, P *κακοχομ.*, Or[3,318 delar] (non item[lommatzsch]) *κακουμενοι*. Praeterea 17. ante *θλιβ.* pon, item[libere] (*οι περιελθοντες εν μηλωταις, εν αιγ. δερμ., κακουχουμενοι, θλιβομενοι, υστερουμενοι*) Or[prov]. Libere utitur hoc versu etiam Socr[4,24]: *ἀνενεοῦντό τε καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰ τοῦ ἀποστόλου λεγόμενα· ἐνεπαίζοντο γὰρ καὶ μαστίγων πεῖραν ἐλάμβανον, ἐγυμνοῦντο, ἐδεσμοῦντο, ἐλιθάζοντο, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθνησκον, ἄνδρες περιερχόμενοι κατὰ τὴν ἔρημον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακοχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπ' ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις* etc (non praeterisset, opinor, *ἐπειράσθησαν* si legisset. Aliter de *επρισθησαν* statuendum)

38. *επι* cum ℵA 17. Or[3,318] Ath[361] (*επι ερ. πλαν. και εν σπηλ.* etc), item *επ* P 71. 73. 118. cat[txt] Socr[4,24] :: cf Mc 1, 45 ... ς *εν* cum DEKL al pler Clem[609] Or[1,609. 707] et[cat eph 103] Eus[praep 583] et[ps 248. 405] Ephr[1,38. 3,156] Chr[361. 383] Euthal[cod] Thdrt Dam al

39. *και ουτοι παντες μαρτυρηθ.* (Cyr[ioh 900] *τελειωθεντ.*): D[gr]E[gr] *κ. παντ. μαρτυρ. ουτοι* (d e f vg *et hi omnes testimonio fidei probati*) ... Clem[609] om *ουτοι* | *την επαγγελιαν* c. ℵDEKLP al pler d e f vg rell Clem Or[3,387. 3,704] et[cat cor 80] et[int 2,232] Chr Euthal[cod] Sever[cat luc 108] Cyr[glaph 204. ioh 900] etc ... L[n] *τας επαγγελιας* cum A 80. Or[int 2,378. 437] Eus[eclog 89] Cyr[niceph 1,1288] Aug[pecc mer 2] :: cf 11, 13. Praeterea Clem ad *τ. επαγ-*

ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ, τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν
νέφοσ μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2, 1 2 ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,
ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνησ
8, 1 etc καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰσ ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

γελ. trahit του θεου quod v. 40. sequitur, pergens περι ημων κρειττ. τι προειδομενου του θεου.

40. περι ημων κρειττ. τι et. Clem[609] Or[2,387. 3,704] et[cat cor 80] et[int 2,222. 372. 487] Cyr[ioh 200] etc ... D[gr*] b cop Or[niceph 1,1485] Eus[eclo 60] Procop[niceph 2,3] κρειττ. τι περι ημ.

XII. 1. τοσουτον et. ℵ[c] Clem[609] etc ... ℵ* τηλικουτον | D* ονκον | τρεχωμεν et. Clem[609] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 111] etc, d e f vg etc *curramus* ... KP 31. 39. 47. 116 al[4 scr] al aliq Eph[1,7] Ath[263] Dam[paris] τρεχομεν. Cf ad h. v. cat[259] ἄλλοσ δέ φησιν· οὕτω δεῖ ἀναγινώσκειν· τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμ. ἡμῖν νέφοσ, μαρτύρων ὄγκον, τουτέστι τὸν τῶν τοσούτων μαρτυριῶν ὄγκον, ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερ. ἁμαρτίαν· δι' ὑπομονῆσ, φησί, τρέχομεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα etc

2. σταυρον et. Or[1,296] Eus[ps 701] etc ... D* Cyr[hr 220] praem τον | τε: L δε | του θεου: ℵ om | κεκαθικεν cum ℵADEKLP al pler (omn ap Scri) (sed KP al mu κεκαθηκ.) Cyr[hr 220] Chr[307] Euthal[cod] Cyr[fid 111] al mu ... ς (= Gb Sz) εκαθισεν cum minusc (Or[1,296] και ο ιησους δηποτε υπεμεινε σταυρον αισχυνης καταφρονησας, και δια τουτο εκαθισεν εν δεξια του θεου)

3. γαρ: 38. 48. 72. al pauc d e syr[sch] ar[e] ουν, arm *age* ... harl (al?) Haymo (non item Prim) om | τον: D* 8[lect] om | τοιαυτην: 17. τοσαυτην ... 47. 8[lect] την τοιαυτ. | υπο: D* απο | εισ εαυτον cum AP Dam[paris], item *adversum semetipsum* f vg[cle] demid fu** al[lachm] (cop *in contradictionem propriam*) ... ς Ti εισ αυτον cum D[c]E**KL al fere omn Chr Dam al ... ℵ*D*E* εισ εαυτουσ, ℵ[c] 17. Euthal[cod] Thdrt εισ αυτουσ, item *adversum semetipsos* am fu* harl tol syr[sch] (*a peccatoribus his qui ipsi fuerunt adversarii animae eorum* i. e. sibi ipsis), item *in vobis* d e. Cf Thdrt: τὸ εἰσ αὐτοὺσ ἀντὶ τοῦ εἰσ ἑαυτούσ· λογίσασθε, φησί, παρ' ὑμῖν αὐτοῖσ πόσην παρὰ τῶν ἁμαρτ. ἀντιλογίαν

4 *Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν*
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 *καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν* Prov 3, 11 ss
ὡσ υἱοῖσ διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· 6 *ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ παιδεύει,*
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 *εἰσ παιδίαν ὑπομέ-*
νετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 *εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι γεγόνασιν*

ὑπέμεινεν etc ... sah arm non exprim; aeth *colloquimini de eo inter vos* | *υμων*: 37. 116. a[scr] Dam[paris] om | *εκλυομενοι*: D* *εκλελυμενοι*

4. *ουπω* sine *γαρ* et. d e f am fu tol (libere mutat verba harl) al[lachm] ... D[gr]*L 61. 73. o[scr] 8[pe] 19[lect] vg[clc] demid sah cop arm add *γαρ* | *μεχρισ* ut ℵAD[c]EKLP etc ... D* *μεχρι* | *αντικατεστητε* cum ℵADEL**P al longe plu Chr[385] Euthal[cod] Antioch[1151] etc ... L* 17. 37. 46. 72. al mu Chr[mosc 1**] Thdrt Dam[paris] Thphyl[cod] *αντεκατεστητε* (:: ut *απεκατεστησε* Ducas[29], *απεκατεστησαν* Theophan[374], *απεκατεστη* Cinnam[239] etc) ... K *αντεστητε*

5. *εκλελησθε*: K 106. 108. 114. 115. a[scr]* Chr[com 386] (*τουτέστι παρήκατε τὰσ χεῖρασ, ἐξελύθητε*) Euthal[cod] Thphyl[cod] (sed[com] *τοσοῦτον παρελθητε καὶ ἐξελύθητε ὥστε καὶ τῶν – λόγων ἐπελάθεσθε*) *εκλελυσθε* | D* *παρα τησ παρακλησεωσ*, sed d e *et obliti estis consolationem* | *υιε μου* et. Clem[68] ... D* 37. 55. 73. 74. 91. al pauc d e Clem[235] Or[int 2,606. 3,365] Antioch[1151. 1157] Dam[paris] om *μου* (:: ita LXX[ed] et. ℵAB etc paucis exceptis) | *παιδιασ* cum ℵAD*LP etc (nonnulli et. ap Scri h. v. et sqq) ... ς Ln Tl *παιδειασ* cum D[c]EK[sil] al pler[vid]. Item -ι- v. 7 cum ℵAD*LP, v. 8 cum ℵAD*, v. 11. cum ℵD*. Etiam sic Eph 6, 4 (ubi restituendum *παιδίᾳ*) ℵAD*, et 2 Tim 3, 16 ℵAD*FG. | *υπ αυτου ελεγχομενοσ* (d e *cum ab eo argueris*, f vg *dum ab eo argueris*): D[gr]E[gr] *ελεγχομ. υπ αυτ.*, item Or[int 3,356] *correptus ab eo*

7. *εισ* (Gb') cum ℵADKLP al fere[50] (sed plures[vid]) Chr[387 mosc 1] (atque sic et. in com corrigendum vdtr, nec aliter cat[com 261]) Thdrt[com cod] (hinc pro *εἰ φέρετε* etc substituendum *φέρετε γενναίωσ τὰσ ἐπιφερομένασ παιδείασ*) Procop[esa 248] (*διὸ καὶ παῦλοσ εἰσ παιδείαν ὑπομένειν παρακελεύεται*) Dam ad h. l. et[parall 678] (et.[paris]) Oec[com]. Nec aliter e? f vg Or[int 3,355] *in disciplina* (fu *-plinam*) *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*. Sed D d *εισ παιδ.*, *in disciplinam*, cum *ὃν παραδεχεται*, *quem recipit*, coniungunt. Similiter etiam syr[sch] (*sustinete igitur castigationem*) sah cop (*patienter ferte castigationem*) aeth (*castigationem vestram patienter ferte*) arm *εισ*, non *ει* agnoscunt ... ς *ει* cum minusc mu[vid] Euthal[cod] Thphyl | *υπομενετε*: D* *υπομεινατε* | *υμιν*: 17. d[scr] *ημιν* | *προσφερεται*: Euthal[cod] *προφερ.* | *τισ γαρ* sine additam cum ℵ*AP f vg sah aeth Bas[2,102] Or[int 3,355] ... ς add *εστιν* cum ℵ[c]DEKLP al omn[vid] d e syr[sch] cop arm Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1157] Dam ad h. l. et[parall 678] (et.[paris]) etc | *ου παιδευει*: P *ουκ επαιδευσεν*

πάντεσ, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 *εἶτα τοὺσ μὲν τῆσ σαρκὸσ*
ἡμῶν πατέρασ εἴχομεν παιδευτὰσ καὶ ἐνετρεπ'μεθα· οὐ πολὺ μᾶλ-
λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 *οἱ*
μὲν γὰρ πρὸσ ὀλίγασ ἡμέρασ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖσ ἐπαίδευον, ὁ
δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰσ τὸ μεταλαβεῖν τῆσ ἁγιότητοσ αὐτοῦ.
11 *πᾶσα μὲν παιδία πρὸσ μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶσ εἶναι*
ἀλλὰ λύπησ, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖσ δι' αὐτῆσ γεγυμνα-
σμένοισ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνησ.
Is 35, 3 12 *Διὸ τὰσ παρειμένασ χεῖρασ καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα*
Prov 4, 26 *ἀνορθώσατε,* 13 *καὶ τροχιὰσ ὀρθὰσ ποιεῖτε τοῖσ ποσὶν ὑμῶν,*
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 *εἰρήνην διώκετε*
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶσ οὐδεὶσ ὄψεται τὸν κύ-
Dt 29, 18 *ριον,* 15 *ἐπισκοποῦντεσ μή τισ ὑστερῶν ἀπὸ τῆσ χάριτοσ τοῦ*
θεοῦ, μή τισ ῥίζα πικρίασ ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτησ

---

8. *παιδιασ* ... ς Ln Ti *παιδειασ*: vide ad v. 5. | *νοθοι*: A *νοθροι* | *και ουχ υι. εστε* hoc ordine cum ℵAD*et^{c} 17. 37. 80. d f vg Chr^{mosc3} Euthal^{cod} Or^{int2,486} ... ς Ti *εστε κ. ο. υι.* cum D^{b}KLP al pler syr^{sch} arm aeth Ephr$^{1,327. 329}$ Macar^{218} ap Gall^{7} Chr^{586} Thdrt Antioch^{1157} Dam ad h. l. et$^{parall 678}$ al :: antea *χωρισ εστε παιδ.* non fluct apud Graecos

9. *ειτα*: syr^{sch} arm *ει δε*, ut etiam edd^{gr} aliq, ut Curcellaei. | ς^{e} (non ς) *εντρεπομεθα* ex errore preli | *πολυ* cum ℵAD* 17. Euthal^{cod} Dam^{paris} ... ς *πολλω* cum D^{c}KL al pler Chr Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall 678}$ al. Praeterea ℵ^{c}D^{gr*} add *δε* (d *quanto magis*). | *ζησομεν*: K 37. 39. 113. 116. d^{scr} al *ζησωμεν*

10. *οι μεν* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ο μεν* | *κατα το δοκουν αυτοισ* (L *αυτουσ*) *επαιδευον*: D^{gr*} *επαιδευεν* (sic) *ημασ και τα δοκουντα αυτοισ*, d *erudiebant nos secundum voluntatem suam* | D* *συνφερον*, A *συμφερων* | *εισ* (47. *προσ*) *το* et. ℵ^{c} ... ℵ* om | L *αγιωτητοσ*

11. *πασα μεν* cum ℵ*P 17. 21. d Or^{int2,661} (*omnis quidem correptio ad praesens non videtur* etc) ... ς Ln Ti *πασα δε* cum ℵ^{c}AD^{c}KL al pler f vg syr^{sch} cop Chr$^{396. 397}$ Thdrt Dam al ... D^{gr*} 31. 109. 19$^{lect\ sem}$ arm aeth Chr^{sem} ex^{mosc3} nil nisi *πασα*. Cf et. Or^{3,506} *αλλα και πασα παιδεια προσ τον καιρον ου δοκει* etc | *παιδια* ... ς Ln Ti *παιδεια*: vide ad v. 5. | *δι αυτησ* (D^{gr*} *δι αυτοισ*): Ephr^{2,90} *δι αυτην* | L *γεγυμνασμενησ* | *δικαιοσυνησ*: 17. *-συνην*

13. *τροχιασ*: 37. 116. praem *τασ* | *ποιειτε* cum ℵ*P 17. ... ς Ln Ti *ποιησατε* cum ℵ^{c}ADKL al fere omn Chr$^{396. 398}$ Thdrt rell

14. *τ. κυριον* ... d vg (et. demid al omn^{lachm}, sed non am fu) Epiph^{710} *τ. θεον* (Epiph *τον θεον ουδεισ οψετ.*)

15. *μη τισ*: D* praem *ινα* (d *providentes ne quid desit gratiae*) | *χαριτοσ*: K *δοξησ* | *ενοχλη*: Method^{778} *ενοχλησῃ* ... KP *ενοχλει* :: cf LXX *μη τισ εστιν εν υμιν ριζα* (A *ριζ. πικριασ*) *ανω φυουσα εν χολη* (A *ενοχλη*)

μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 *μή τισ πόρνοσ ἢ βέβηλοσ ὡσ Ἠσαῦ, ὅσ* Gn 25, 31 ss
ἀντὶ βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 *ἴστε γὰρ*
ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· Gn 27, 30 ss
μετανοίασ γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσασ
αὐτήν.
18 *Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ* Dt 4, 11

και πικρια | δια ταυτησ cum ℵDKL al pler Chr[400] et[406] Thdrt Dam al ... Ln δι αυτησ cum AP 17. 47. 67 80. 137. 238. Clem[622] Chr[407] Euthal[cod] (:: δι αυτησ v. 11 non fluct; cf et. 13, 2). Apud Latinos (d f vg) est *per illam.* | οι πολλοι cum ℵA 17. 47. Clem[622] Euthal[cod] Thdrt ... ς om οι cum DKLP al pler arm Chr[400. 406. 407] Dam al :: cf Mc 6, 2. 9, 26.**

16. οσ: D[gr*] om | απεδοτο cum ℵDKLP 17. al omn[vid] etc ... Ln Ti απεδετο cum AC :: ut διεδιδετο παρεδιδετο εξεδετο Act 4, 35. 1 Co 11, 23. Mt 21, 33. Mc 12, 1. Lc 20, 9; sed his ll. omnibus multo plus formis istis auctoritatis est quam h. l. | AK d[scr] πρωτοτοκεια | εαυτου cum ℵ*ACD[b et c] ... ς αυτου cum ℵ[c]D*KLP al omn[vid] Chr[407] Euthal[cod] Cyr glaph[99] Thdrt Dam al ... arm Clem[622] om

17. θελων: D[gr*] λεγων

18. ψηλαφωμενω sine ορει cum ℵAC 17. 47. d (transp; *ad ardentem et tractabilem*) f am fu demid harl (*ad ardentem intrectabilem*, cf d) tol omn[lachm] sah cop syr[sch] ar[e] aeth Or[int 2,201] (sed transp ut d) Chr[418] com (vide post, item de Thphyl) Euthal[cod] Primas al ... ς Ln add ορει cum D[gr]KL al pler (sed 37. 116. ορει ante ψηλαφ. pon, ut etiam fit Chr[417. 418]) vg[clo] (invitis omnibus vg[codd] nostris) arm Ath (ex epist festal 43. ap Cosm, cf Gall[5,219]) Ps-Ath[57] Thdrt (sed ex com nil discitur de lectione) Dam Oec. Cf et. Or[int 2,490] *Non enim accessistis ad sonum tubae et ad montem ardentem, sed accessistis ad montem Sion et civitatem dei* etc (videtur hic verbis *ad montem ardentem* potius explicari ψηλαφωμ. και κεκαυμ. πυρι quam lectio ψηλαφ. ορει confirmari). Chrysostomum quod attinet, pro teste lectionis ὄρει haberi non potest, quum ipse in com[418] dicat τί τὸ ψηλαφώμενον πῦρ πρὸσ τὸν ἀψηλάφητον θεόν. Certissimum vero in libris Chrysostomi saepissime verba sacra ab ipso adscripta manum alienam passa esse, ut luculenter codice sexti saeculi Guelferbytano homiliarum in Matthaeum docetur. Apud Theophylactum res ad liquidum perduci nequit; in com enim non habet quod ὄρει confirmet. Ceterum sunt qui ὄρει additamentum tam necessarium ducant ut si in scriptura ipsius auctoris defuisse statuendum sit, ex incuria id excidisse dicant. Dubium certe non est quin auctoritas a testibus, quos habet omissio vocis, editorem tantum non vetet eam addere (interpretes hac in re non ultimo loco ponendi sunt). Atque quaeritur an recte pro sensu loci et contextu postulent additamentum. Mihi quidem videtur ψηλαφωμενον και κεκαυμενον πυρ de ipso monte ardenti dici ac vero potuisse dici. Quod v. 22. subsequitur „σιων ορει", eo minus requirit ψηλα-

Ex 19, 16 *καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ* 19 *καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ*
φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι
Ex 19, 12 s *αὐτοῖς λόγον·* 20 *οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον*
Dt 9, 19 *θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·* 21 *καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ*
φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 *ἀλλὰ*
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἰερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 *πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-*

φωμ. ὄρει, postquam versus 20. de interdicta montis contrectatione interpositus est. | *και κεκαυμενω* (vg[odd aliq] ut hal et[lachm] *accessibilem* vel *accessibil*. Contra disputat Lc[brug].): D[gr*] Ps-Ath[57] *κεκαλυμμενω*. Praeterea D[gr*] harl sah cop arm om *και* | *και ζοφω* (Gb") cum ℵ*ACD*P 17. 31. 39. 71. 73. 80. 137. Euthal[cod] ... ς *και σκοτω* cum ℵ[c]D[b et c]L al pler Chr Thdrt Dam al ... K om; arm *και ζοφω και σκοτω* exprim

19. *φω. ρημ. ησ οι ακουσαντεσ* (sah *vocem verborum quam qui audiverant*): cop *vocem verborum quae non audiverunt* | *μη* (et. ℵ[c]): ℵ*P 10. 73. Chr[mosc2 sem] et[mosc 1* sem] om | *προστεθηναι* cum ℵCDKLP al omn (121. *προτεθειναι*) etc ... Ln[ed min] *προσθειναι* cum A

20. *θιγη*: K *θιγει* | *λιθοβοληθησεται* sine additam cum ℵACDKLMP al longe plu (12 ap Scri) d f vg rell Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl Oec[com] ... ς (= Gb Sz) add (:: ex LXX) *η βολιδι κατατοξευθησεται* cum minusc ut[vid] paucis (o[scr] inepte addit post *και ουτωσ* v. 21.)

21. *ουτω* cum ℵ*A etc ... Ti *ουτωσ* cum ℵ[c]CD[b et c]LMP etc (D[gr*] *ου* omissa syllaba) | *ἦν* (ℵ[c]): ℵ* 17. *η* | *μωυσησ* cum ℵCKL al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14.) *μωσησ* cum ADMP al mu ... harl add *enim* | *εκφοβοσ*: M al[10] Clem[69] libere Chr[mosc2] Thdrt Thphyl *εμφοβοσ* (M *ενφ.*) | *εντρομοσ*: ℵD* *εκτρομ.* (:: cuius formae exempla in Thes. Steph. non habentur) | Sic verba praebent Gb Sz Ln: [20](*οὐκ ἔφερον γὰρ – ἔντρομος*)· [22]*ἀλλὰ προσεληλύθατε*. Praeterea Ln v. 21. post *καί* ante *οὕτω* non interpg.

22 *αλλα*: A *ου γαρ* (:: cf v. 18.) | D* *σειων* | *ορει*: aeth non exprim | *και* ante *πολει* et. Or[1,183. 714. 747] et[alib] et[int 2,231. 292] et[alib] Eus[dem 304] et[esa 442. 454. 545] et[hist martyr pal 11,9] et[ps 383] et[alib] etc ... D* d aeth Hil[58] (vide post) om *και* | harl om *και πολει* (*ad Sion montem dei vivi Hierusalem*) | *ιερουσαλ. επουρανιω* (A* -*ρανιων*): D*et[c] d *επουρ. ιερουσ.* Libere Hil[58]: *Accedamus ad Sion montem, ad sanctam Hierusalem civitatem*, sed[63] „Et rursum Paulus: *Vos accessistis ad Sion montem et ad civitatem dei viventis Hierusalem*". | *μυριασιν* et. Or[1,183. 714] de[lar 747] et[3,786] et[4,174] Eus[dem 304] et[ps 191. 201. 313] ac[saep] etc, item D[c] ... D* *μυριων αγιων*, D[b] *μυριασιν αγιων* ... Or[1,714] ex ed[spencer] *μυριαδων*. Latinos etc vide post. | *και μυριασιν αγγελων* [23]*πανηγυρει*: f vg (praegressis *sed accessistis ad Sion montem – Hierusalem caelestem*, similiter d) *et multorum milium angelorum frequentiam* (sic f vg[clo] demid tol, sed am fu *frequentiae*, al[lachm] *frequentium*) d *et multitudinem angelorum frequentem* (pergens *et ecclesia*), harl *et multorum mi-*

τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖσ, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ
πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 *καὶ διαθήκησ νέασ μεσίτῃ*
Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 9, 15
25 *βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ*
ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσ παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον

---

lium angelorum nuntiorum frequentem (pergens *ecclesiam*), Amb[abel 2,8] (praegressis *sed approquinquastis Sion monti* etc) *et decem milibus laetantium angelorum*, aeth *et myriades laetorum.* Similiter Or[int 2,281] *et multitudinem angelorum collaudantium et ecclesiam primitivorum*, item [420] *et ecclesiam primitivorum adscriptam in caelis et multitudinem angelorum collaudantium deum.* Cf et. Hil[404] *et haec Hierusalem est illa quidem ecclesia angelorum multitudinis frequentium.*

23. *ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ*: hanc singulorum coniunctionem agnoscunt ACLMP 17. al plu (Scri adscribit 9, Latinos vide ante), item Or[1,714] et[3,739] (utroq loco nihil addit post *πανηγυρει*) Eus[dom 304] et[saep] (ut Or). Cf et. Bas[1,353] *ιερον. επουρανιω, εν η πανηγυρισ αγγελων και εκκλη. πρωτοτ.* etc. Nec aliter ediderunt ς Gb Sz ... ς[e] *ἀγγέλων,* [23] *πανηγύρει καὶ ἐκκλ.*, Ln *μυριάσιν, ἀγγέλων* [23] *πανηγύρει καὶ ἐκκλ.* | *και εκκλησια*: arm al[lachm] *et ecclesiarum*, item Amb[abel 2,8] pergens *primiticarum*, sed[op 23] ut vg | *απογεγραμμενων εν ουρανοισ* cum ℵACDLMP 17. 37. 47. 71. 73. 116. 137. 177. 178. 179. d f vg syr[sch] sah cop arm aeth Ign[intpol eph 5] (*εκκλησ. πρωτοτ. απογεγρ. εν ουρανω*) Or[1,184. 747. 4,174] et[int 2,281. 410] Eus[marc 136. 163] et[ps 191. 201] et[alib] Euthal[cod] Chron[84] Cosm[454] (*απογεγρ. εν ουρανω*) al mu. Cf et. Clem[60] *τα πρωτοτοκα τα εναπογεγραμμενα εν ουρανοισ*, Meth[718] *και πρωτοι των πρωτοτοκων τεκνων απογεγραμμ. εν ουρ.* ... ς (= Gb Sz) *εν ουρ. απογεγραμμ.* cum K al longe plu Cosm[474] Dam al | *πνευμασι* (*-ασι* ut ℵACLM etc; Ti ut DcP etc *-ασιν*): D* d demid Cosm[454] *πνευματι* | *δικαιων τετελειωμενων* (f vg *iustorum perfectorum*): D* d *δικαι. τεθεμελιωμενων*, *iustorum funditorum*, Hil[404] *spirituum in domino fundatorum* ... ℵ* *τελειων δεδικαιωμενοισ* (non item ℵc)

24. *μεσιτη*: D[gr*] 109. *μεσιτησ* | *κρειττον* (et. d f vg *melius*) cum ℵACDK LMP al longe plu (omn 13 ap Scri) etc ... ς (= Gb Sz) *κρειττονα* cum 17. (*-ττωνα*) 47. al vix mu Thdrt Cosm[474] | *παρα τον* cum ℵACDKMP al longe plu (d f vg *melius loquentem quam Abel*) Chr[419] (pergit quidem *το γαρ του αβελ ελαλησε*) Euthal[cod] Cyr[glaph 21] Thdrt (addit quidem *το μεν γαρ του αβελ αιμα αδεται*) Chron[84] Cosm[474] Dam ... Gb' *παρα το* cum L b 106. 108. al fere[10] (3 ap Scri) Cyr[ador 528] al, item Bas[ess 299] Proc[ess 23] *παρα το του*, sed Bas[codd] etiam *παρα το* et *παρα τον*

25. *τ. λαλουντα*: D* d harl* sah aeth add *υμιν* (d *in vobis*) | *εξεφυγον* cum ℵ*ACP 17. 57. 118. cat[txt] Chr[419] Cyr[fid 74] Dam[com]. Item *effugerunt* d f vg ... ς Ti *εφυγον* cum ℵcDc(et* *εφυγαν*)KLM al pler Thdrt Dam txt al | *επι γησ* cum ℵACDKLMP al longe plu (omn 13 ap Scri) arm Chr[419] Euthal[cod] Cyr[fid 74 sec loc] Thdrt al ... ς (= Gb Sz) *επι τησ*

ἡμεῖσ οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν
Hagg 2, 6 ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ
μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ
τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡσ πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντεσ ἔχω-
μεν χάριν, δι' ἧσ λατρεύωμεν εὐαρέστωσ τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείασ
Dt 4, 24 καὶ δέουσ· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸσ ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

γησ cum minusc vix mu Cyr$^{fd\,74}$ pri loc Dam | *τον* posuimus ante *χρηματιζοντα* cum ℵ*ACDM 17. Euthal^{cod} Cyr$^{fd\,74}$ ... ς pon ante *επι* [*τησ*] *γησ* cum ℵ^{c}KLP al pler Chr Thdrt Dam al; 37. 68. 73. 80. 116. 137. *παραιτησαμενοι τον επι γησ χρημ.* | *πολυ* cum ℵACD* 17. ... ς *πολλω* cum D^{c}KLMP al fere omn Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fd\,74}$ Thdrt Dam al | *ημεισ*: c 43. 47. *υμεισ* | *απ ουρανων* cum ACDKLP al plu Euthal^{cod} Cyr^{fd} Thdrt Dam al ... ℵM b 67** 72. al fere^{25} (8 ap Scri) Chr^{419} *απ ουρανου*

26. *ου η φωνη*: M 46. 109. om *η* | *τοτε*: sic et. M (non *ποτε*) | *επηγγελται*: 17. *επαγγελεται* | *ετι*: 19. 47. 114. Cyr$^{fd\,74}$ *οτι* ... M *οτι ετι* | *απαξ εγω*: D d *εγω απαξ* | *σεισω* (Gb″ Sz) cum ℵACM ⁄6. 17. 47. 67** 71. 73. 80. f vg syr^{sch} sah cop aeth Ath^{526} Cyr$^{fd\,74}$ Andr et Areth apoc^{7,12} et^{16,18} (et. Cosm^{512} sed respicit et prophetae et Pauli locos) ... ς (= Gb″ Sz) *σειω* cum DKLP al pler d arm Quaest$^{orthod\,83}$ Ath cdd^{2} Chr^{419} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (:: LXX^{ed} ℵAB *σεισω*, sed alii mu, ut etiam ed^{compl}, *σειω*). Praeterea D* d add *λεγει*. | *την γην*: P (ipse*) suppl *γην* supra lineam

27. *ετι*: 47. om | *την* ante *των σαλευομενων* cum ℵ*AC 17. Cosm^{512} ... ς Ti post *των σαλ.* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler Ath^{526} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... D*M arm om plane | *μεταθεσιν*: Cosm^{512} *μεταστασιν* | A om *ινα μεινη τα μη σαλευομ.*

28. *εχωμεν* cum ACD^{gr}LM al plu demid syr^{sch} cop arm Chr^{429} (in textu edd et cdd variant, sed com^{429} *τουτέστιν εὐχαριστῶμεν τῷ θεῷ, βέβαιοι μένωμεν*) Euthal^{cod} Dam al ... ℵKP 17. 31. 37. 73. al plus^{25} d f vg^{clu} am fu harl tol aeth^{utr} Ath^{526} Cyr$^{trin\,610}$ Antioch^{1245} Cosm^{512} *εχομεν* | *λατρευωμεν* cum ACDL 17. al mu Chr^{429} Cyr$^{trin\,610}$ Thdrt Cosm^{512} Dam^{com} (*εὐχαρίστωσ φησὶ λατρεύωμεν*), item *serviamus* d f vg ... Gb′ *λατρευομεν* cum ℵKMP al^{60} (11 ap Scri) arm Ath^{526} Chr mosc^{3} Euthal^{cod} (Dam^{txt}) Thphyl Oec | *ευαρεστωσ* (d f vg *placentes*): D^{gr*} 52. 56. f^{scr} *ευχαριστωσ* | *μετα*: D Cosm^{512} *μετ* | *ευλαβ. και δεουσ* (Gb″) cum ℵ*ACD* 17. 71. 73. 80. 137. arm Chr$^{mosc\,1\,sem}$ Euthal^{cod}; item syr^{sch} (*cum verecundia et timore*), item^{vi} sah cop ... ℵ^{c}(sed restituta prima scriptura)D$^{b\,et\,c}$MP *ευλαβ. και αιδουσ*, quam scripturam etiam exprimere videntur d *metu et verecundia*, f vg *metu et reverentia* ... ς *αιδουσ και ευλαβειασ* cum KL al pler Chr^{429} (*τουτέστι μηδὲν ἰταμὸν φθεγγώμεθα, μηδὲν ἀναίσχυντον*) Thdrt Cosm^{512} (add insuper *και δεησεωσ*) Dam al. Legitur etiam *ευλαβ. και φοβου* (120.) et *δεουσ κ. ευλαβ.* (115.)

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆσ φιλοξενίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
διὰ ταύτησ γὰρ ἔλαθόν τινεσ ξενίσαντεσ ἀγγέλουσ. 3 μιμνήσκεσθε Gn 18, 3
τῶν δεσμίων ὡσ συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡσ καὶ αὐτοὶ 10, 34
ὄντεσ ἐν σώματι. 4 τίμιοσ ὁ γάμοσ ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντοσ·
πόρνουσ γὰρ καὶ μοιχοὺσ κρινεῖ ὁ θεόσ. 5 ἀφιλάργυροσ ὁ τρόποσ,
ἀρκούμενοι τοῖσ παροῦσιν· αὐτὸσ γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ' Ios 1, 5 Dt 31, 6
οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντασ ἡμᾶσ λέγειν· κύριοσ Ps 117(118), 6
ἐμοὶ βοηθόσ, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωποσ;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινεσ ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντεσ τὴν ἔκβασιν τῆσ ἀναστρο-

29. *και γαρ* et. Or^{3,673} etc ... D* d *κυριοσ γαρ*

XIII. 1. *μενετω*: vg^{cle} demid tol al^{lachm} syr^{sch} ar^{e} arm add *in vobis* (non item am fu harl al^{lachm})

2. *τησ φιλοξενιασ* (ℵ^{c}): ℵ* *την φιλοξενιαν* | *δια ταυτησ* (d f vg *per hanc*): K *δι αυτησ* | *ελαθον* et. vg^{cle} am harl** al^{lachm} ... f fu demid harl* luxov tol *placuerunt*; d *didicerunt* (*εμαθον*?)

3. *δεσμιων* ... D* *δεδεμενων* | *κακουχουμενων* cum ℵAD* 17. al plu Chr Thdrt Dam al ... D^{c}KLMP 37. 71. al^{20} Euthal^{cod} Antioch^{1184} *κακοχουμ.*, C *κακωχουμ.*

4. *εν πασιν* (46. om *εν*): 23* 71* 109. (etiam ap Gb arm^{ed}) Cyr$^{hr 64}$ Did tri^{209} Epiph^{98} Caes$^{114. 313}$ Thdrt$^{niceph 1,1058}$ et^{2,553} Thphil^{alex} ap Gall ^{7,022} om | *γαρ* (Gb') cum ℵAD*MP d vg cop Euthal^{cod} Prim al ... ς Ti *δε* cum CD^{c}KL al omn^{vi} f syr^{sch} aeth^{ro} arm Clem^{622} Eus$^{dem 88}$ Did tri Ephr^{2,164} Caes$^{114. 313}$ Amphiloch^{479} Epiph^{98} Chr Thdrt ... 52. vg ^{cod} aeth^{pp} om

5. *αρκουμενοι*: M *-μενοσ* | *ειρηκεν*: C^{corr} (ut^{vi}) *εφη* | *εγκαταλειπω* (D* Dam^{paris} *ενκατ-*, non item ℵACD^{c}KLMP) cum ℵACD^{c}KLMP 17. al permu (6 ap Scri) Chr$^{mosc 2}$ Euthal^{cod} Dam^{paris} Oec ... ς Ln *εγκαταλιπω* cum D* al plu Clem^{195} Chr^{431} Thdrt Dam ad h. l. Thphyl :: ita LXX ^{ed}, sed AB al *εγκαταλειπω* Deut 31, 6. item Gen 28, 15.

6. *ημασ λεγειν* cum ℵACKLP etc ... D^{gr} *λεγειν ημασ*, M plane om *ημασ*. Ex Latinis f vg *ita ut confidenter dicamus*, d *ita audiente* (*audenter*? *audentes*?) *dicite* | *ου φοβηθησομαι* cum ℵ*C*P 17. 108* d f vg syr^{sch} cop aeth ... ς Ti praem *και*, Ln [*και*] cum ℵ^{c}AC^{b}DKLM al pler arm Chr^{431} Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: *και ου* etiam LXX^{ed} et ABℵ^{c}; sed om *και* ℵ* al pauc Clem al | *τι ποιησει*: 47* *τι ποιηση*, similiter *quid faciat* (ut pendeat a praegressis) d f vg | *ανθρωποσ*: ita etiam D (*ο* articulus perperam prelo exiit)

7. *ηγουμενων* (d f vg *praepositorum*): D* *προηγουμενων* | *αναθεωρουντεσ*: C *-ρησαντεσ*

φῆσ μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐχθὲσ καὶ σήμερον ὁ
αὐτὸσ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ. 9 διδαχαῖσ ποικίλαισ καὶ ξέναισ μὴ
παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώ-
μασιν, ἐν οἷσ οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντεσ.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν
οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντεσ. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα
περὶ ἁμαρτίασ εἰσ τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέωσ, τούτων τὰ σώματα
Lv 4, 12 Mt 27, 33 etc κατακαίεται ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦσ, ἵνα ἁγιάσῃ
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματοσ τὸν λαόν, ἔξω τῆσ πύλησ ἔπαθεν. 13 τοί-
νυν ἐξερχώμεθα πρὸσ αὐτὸν ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντεσ· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ
Ps 49(50), 13 Hos 14, 3 τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυ-

8. *εχθεσ* cum ℵAC*D*M (sic) ... ς *χθεσ* cum C³D^c KL al omn^vid Or^1,250 et 2,778 Ath^815. 817 Cyr^hr 171 Epiph^1002 Euthal^cod Cyr^fid 74 al mu | *αιωνασ* cum ℵACD^c KLMP al omn^vid f vg rell Or^bis etc ... D* d add *αμην*

9. *παραφερεσθε* cum ℵACDMP b 17. 23. 31. 37 39. 46. 72. 73. 80. al plu (8 ap Scri) d f vg (*nolite abduci*, f *nol. obduci*, d *nol. adduci*) syr sch cop Bas^3,403 Chr Euthal^cod Thdrt Dam (et. Dam^paris) Oec (*τὸ δὲ παραφέρεσθαι ἀπὸ μεταφορᾶσ τῶν μαινομένων, τῶν τῇδε κἀκεῖσε παραφερομένων εἴρηται*) ... ς (= Gb Sz) *περιφερεσθ.* cum KL 47. o^scr al mu Thphyl (*ὅρα δὲ τὸ περιφέρεσθε, ὡσ ἐπὶ τινων κούφων καὶ ἐνταῦθα κἀκεῖ ῥᾳδίωσ περιαγομένων*) | *περιπατουντεσ* cum ℵ*AD* ... ς Ti *περιπατησαντεσ* cum ℵ^c CD^c KLMP al omn^vi arm Chr Euthal^cod Thdrt Dam al

10. *εχομεν*: L h^scr *εχωμεν* | *εξουσιαν* cum ℵACD^b et ^c KP al omn^vi f vg cop aeth arm (syr^sch *ex quo non est ius edendi*) Chr^423 (*εξουσ. ουκ εχ.*) Euthal^cod Thdrt Dam al ... Ti om cum D*M d Dam

11. *ζωων*: D^gr* *ζωον* | *περι αμαρτιασ* cum ℵC³DKMP al omn^vid (sed 14. 47. *περ. αμαρτιων*, 80. 116. transp) d f vg syr^sch cop arm aeth^pp Chr ^423 Euthal^cod Thdrt al ... Ln post *αγια* pon cum C* 80. 116., item syr^sch cop arm (aeth^ro vide post) ... Ti om cum A aeth^ro (sed add post *εξω τ. παρεμβ.*) | *κατακαιεται*: D* *καταναλισκονται* | D* *παρεμβολησ*

12. *ιδιου* (3. 35. k^scr *οικειου*): 17. om | *πυλησ*: P (et alius apud Wtst? sed „58." per errorem notat) aeth *παρεμβολησ* ... 80. syr^sch Thdrt ^4,201 (sed non ad h. l. nec^1,1011. 241) *πολεωσ* | *επαθεν*: ℵ* om, suppl^c

13. *εξερχωμεθα* cum ℵACM al plu d f vg rell Chr Thdrt Dam al ... D^gr KP 47* al fere^30 (1 ap Scri) Euthal^cod Cyr^ulceph 1,976 *εξερχομεθα*

15. *δι αυτου*: K *δια τουτο* | *ουν* cum ℵ^c ACD^c M al omn^vi f vg cop arm aeth Chr Euthal^cod Thdrt Dam al ... Tol *enim* ... ℵ*D*P syr^sch om. Item d *ut per ipsum offeramus*. | *αναφερωμεν* (et. Iren^fragm pfaff apud Stieren^854): KP al fere^25 (5 ap Scri) *αναφερομεν*

σίαν αἰνέσεωσ διαπαντὸσ τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων
ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 *τῆσ δὲ εὐποιΐασ καὶ κοινω-*
νίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖται ὁ
θεόσ.

17 *Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ*
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ· ἵνα
μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντεσ· ἀλυσιτελὲσ γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.

18 *Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί-*
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θέλοντεσ ἀναστρέφεσθαι. 19 *πε-*
ρισσοτέρωσ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
σταθῶ ὑμῖν.

20 *Ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι-* 1 Th 5, 23
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 *καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰσ* 2 Th 2, 17

16. *τησ δε*: D* *τησ δ* | *ευποιΐασ* ut ℵDKMP (*ευπνΐασ*) etc ... AC *ευποιειασ* | *και*: D (D*?) 73. add *τησ* | *ευαρεστειται* (P -*στηται*): M *ευεργετειται*

17. *πειθεσθε*: Dam[paris] *υποτασσεσθε* | *υπεικετε*: ℵ[c] add *αυτοισ*, item f vg rell (sed non Orsies[43]), item Or[int2,351] *eis in omnibus* | *ωσ λογ. αποδωσοντ.* post *υπ. τ. ψυ. υμ.* c. ℵCDKMP al omn[vi] d syr[sch] cop arm aeth Hipp[lag89] Ephr[2,90] Bas[2,570] Chr[443] Euthal[cod] Cyr[ador 192] Thdrt Antioch [1213] Dam ad h. l. et[parall 358] al Orsies[43] ... Ln ante *υπ. τ. ψυχ. υμ.* cum A f vg Or[int 2,351] Prim (ibi Latt omnes *quasi rationem pro animabus vestris reddituri*). Praeterea D[gr*] *αποδωσονται*, et D* d cop arm Orsies[43] add *περι υμων, pro vobis*

18. *περι ημων*: D* d Chr[445] praem *και* | *πειθομεθα* cum (ℵ*)AC*D*MP 17. 67** 137. d (*suademus*). In ℵ* est *οτι καληνθα γαρ οτι καλην*, pro *πειθομε-* igitur *οτι καλην* scripsit ad versum sequentem aberrans ... ς *πεποιθαμεν* cum ℵ[c]C[c]D[b et c]K al pler arm Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al; item *confidimus* f vg | *εν πασι*: 17. *εν παντι*

19. *ταχιον* ut DMP al pler ... ℵACK al (ut d[scr]) *ταχειον*. Similiter v. 23., sed ibi ℵDMP *ταχιον*, ACK d[scr] *ταχειον* :: cf ad Ioh 13, 27. 20, 4.

20. *ιησουν* sine additam cum ℵACD[c]KMP al longe plu am fu* al[lachm] arm zoh Thdrt[4,1274] et[cod] ad h. l. Dam al ... D* b 17. 47. 72. 80. f[scr] al plus[10] d (sed d* *deum* pro *dominum*). f vg[cle] fu** demid tol harl al lachm syr[sch] cop arm[edd] aeth Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. add *χριστον*

21. *υμασ*: D[gr*] *ημασ* | *αγαθω* cum ℵD* d f vg (et. am fu demid harl tol omn[lachm]; hinc vg lectio firmissima) cop Euthal[cod] Primas al (ut Fulg[ad monim 1,9]). Videtur et. Nyss[1,868] confirmare eandem lectionem; certe enim huc respicit his: *ὁ τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν δι' ἑαυτοῦ τελειῶν*

τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
Ro 16, 27 etc αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

καὶ ποιῶν ἑαυτῷ ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ... ς εργω αγαθω cum CDᶜKMP al omn[vi] syr[sch] arm aeth Chr[447. 448] Thdrt ad h. l. et[4,1274] Dam al ... A εργω και λογω αγαθω, atque sic Ln[ed min] :: cf 2 The 2, 17 | εισ το ποιησαι (d *ut faciatis*): Dgr* add ημασ | ποιων cum ℵᶜCᶜDKMP al fere omn f vg syr[sch] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et [4,1274] Dam al. Ita vero d: *ipso faciente in vobis quod placeat coram se* ... ℵ*AC* praem αυτω, quod confirmare videtur Nyss[1,863] scribens ποιων εαυτω (vide ante), atque hinc Ln[ed mai] τὸ θέλ. αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν. Antea [ed min] habuerat αυτοσ ποιων ex errore Wtstii de C; habet vero ita 71. Praeterea cf d. | εν ημιν cum ℵDgrKM 17. 31. 46. 47. al plus[30] (5 ap Scri) syr[sch] arm Thdrt ad h. l. Oec[txt] et[com] ... ς Ln Ti εν υμιν cum ACP al plu d f vg cop aeth Chr Euthal[cod] Thdrt [4,1274] Dam Thphyl | ω η δοξα usq αμην: 4* 43. om | των αιωνων cum ℵAC*KMP 17. al plu f vg syr[sch] cop aeth Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al ... Ti om cum CᶜDgr (d deficit) 31. 37. 73. 80. al fere[30] arm Thdrt[4,1274] (Clem, quem ex Millio etiam Wtst et Gb adscribunt, non recte laudari vdtr) :: haec auctoritas minime satis vdtr ad delendum των αιωνων. Quod additamentum passim contra potiorem auctoritatem omittitur, ut Ro 16, 27. Gal 1, 5. Phil 4, 20. 1 Pe 4, 11 et 5, 11. Alibi εισ τουσ αιωνασ sine additamento non fluctuat, ut Ro 1, 25. Ibidem 11, 36. non addunt των αιωνων nisi plures Latini ... Gb signum[∞] apposuit verbis των αιωνων αμην, sed om αμην soli fu al[lachm] (contra am demid tol harl al[lachm] etc)

22. δε: 37. 116. ουν ... cop aeth non exprim | ανεχεσθε ut ℵACDᶜKMP al pler[vi] am (*sufferatis*) cop aeth[utr] Chr Euthal[cod] Thdrt (ἀσμένως δέξασθε τὴν - παράκλησιν) Dam al ... Ln ανεχεσθαι cum D* 17. 46. 74. al fere[10] f vg (hi *ut sufferatis*) arm | και γαρ (ℵᶜ): ℵ* om γαρ | επεστειλα: Dgr 44. 49. 67. 122** al[2scr] απεστειλα

23. τ. αδελφ. ημων cum ℵ*ACD*M 17. 31. 37. 39. 47. 66[mg] 71. 73. 116. f vg syr[sch] cop arm aeth Euthal[argum 671 zacagn] Dial[trl] ap Thdrt[823] ... ς Ti om ημων cum ℵᶜD[b et c]KP al pler Chr[447. 448] Euthal[cod] Thdrt Dam al :: legitur τιμοθεοσ ο αδελφοσ (nec fluct lectio) Philem 1. Col 1, 1. 2 Co 1, 1. Ex 1 The 3, 2 fluxisse ημων non credo. | ταχιον: cf ad v. 19. | ερχηται (D* al[2scr] -τε) ita et ℵᶜ ... ℵ* ερχησθε ... 46. b[scr*] c[scr] ερχεται

25 *Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.* Eph 6. 24 etc

25. *παντων υμων*: D* *παντων των αγιων*. Scripsimus *παντ. υμων* sine additam cum א* 17. fu arm[zoh] ... ς (sed Gb[0] cum solo 17.) Ln Ti add *αμην* cum א[c]ACDKMP al pler f vg syr[sch] cop arm[usc] aeth Chr[448] Euthal[cod] Thdrt Dam al

Subscriptio: אC 17. *πρ. εβραιους*, item A additis *εγραφη απο ρωμης*, et P 47. additis *εγραφη απο ιταλιας*, et K 109. 113. 114. al plu Euthal[cod] additis *εγραφη απο* (109. al Euthal[cod] add *της*) *ιταλιας δια τιμοθεου* ... 70. 122. al *η προς εβραιους επιστολη εγραφη απο ιταλιας δια τιμοθεου*, 68. al *παυλου αποστολου επιστολη προς εβραιους εγραφη απο ιταλ. δια τιμοθεου*, 66. pro *απο ιταλιας* habet *ἀπὸ ἀθηνῶν· ἄλλοι δέ· ἀπ' ἰταλίας*, 238. *η πρ. εβραιους αυτη επιστολη εγραφη απο ιταλιας δια τιμοθεου του αποστολου του και εις αυτους πεμφθεντος δια του μακαριου παυλου ιν' αυτους διορθωσηται*, 31. ad *εγραφη* add *εβραϊστι* ... am *explicit epistula pauli apostoli ad hebraeos. deo gratias amen*, fu *expl. ad hebraeos feliciter: seq. epist. sancti iacobi*; aeth *Finita est epist. Hebraeorum*; cop *Scripta in Italia, missa per Timotheum*, syr[sch] *Finita est ep. ad Hebr., quae scripta est ex Italia Romana et missa per Timotheum* ... nil subscriptum habent DM (cf inscriptionem) b 37. al ... ς (= Gb Sz) *πρὸς ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς ἰταλίας διὰ τιμοθέου.* Praeterea numerantur in codd. plur versus (*στίχοι*): *ψν'* א**P 106. 108. 110. al, *ψγ'* K al plu Euthal[cod] et Euthal ap Zacagn[696]; etiam *ψϛ'· ψη' ψι', ψνε', ωλ'* (93.). Item praeeunte Euthalio passim notantur *αναγν. γ', κεφφ. κβ', μαρτυρ. λ'*; am fu al capp 39 habent ... Thdrt ad finem argumenti: *γέγραφε δὲ αὐτὴν τῇ ἑβραίων φωνῇ· ἑρμηνευθῆναι δὲ αὐτήν φασιν ὑπὸ κλήμεντος.* Item Dam *τὴν πρὸς ἑβραί. ἐπιστολὴν ἱστορεῖ κλήμης, οὗ μέμνηται παῦλος, ὃς καὶ ἐπίσκοπος ῥωμαίων ἐγένετο, ὡς παύλου αὐτὴν ἑβραίοις τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ συντάξαντος· ἡρμηνεύθη, ὥς τινες, ὑπὸ λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὡς δὲ ἄλλοι, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ κλήμεντος.* Extrema iam apud Euthalium in argumento sic leguntur (Zacagn[670]): *πρὸς γὰρ ἑβραίους τῇ σφῶν διαλέκτῳ γραφεῖσα ὕστερον μεθερμηνευθῆναι λέγεται, ὡς μέν τινες, ὑπὸ λουκᾶ, ὡς δὲ οἱ πολλοί, ὑπὸ κλήμεντος.*

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α̅.

I.

Tit 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω-*
2, 2 *τῆροσ ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν* 2 *Τιμοθέῳ*
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

---

* *προσ τιμοθεον α'* cum ℵAK 17. 80. 113. 116. 121. al. Item DFG *αρχεται προσ τιμοθεον* (D* *τειμ.*) *α'*, d f g *incipit ad timotheum I.* Similiter am *incipit epistula ad timotheum I.*, item fu (post epist. *ad laodicenses*) *inc. ad timotheum I.*, go *ad Thimotheum prior* (*prima*) *incipit* ... al plu *προσ τιμοθεον πρωτη, πρ. τιμ. επιστ. πρωτη* (*πρω. επιστ.*), *επιστ. πρ. τιμ. πρωτη, η πρ. τιμ. α' επιστολη, παυλου αποστολου πρ. τιμ. επιστ. καθολικη πρωτη* (ut 122.), L *πρ. τιμοθ. πρωτησ επιστολησ παυλου* (sic), P 114. *παυλου επιστολη πρ. τιμ. α'*, syr^{utr} *ep. Pauli ad Tim. I.*, cop *ad Tim. I.* Etc ... ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ τιμοθεον επιστολη πρωτη*, Gb Sz *παυλου πρ. τιμ. επ. πρωτη*, ς *η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη.*

I. 1. *χριστ. ι̅υ̅* pri loc cum ℵDFGP 80. 116. d f g fu demid hal omn^{lachm} cop syr^{p} ar^{e} Dam Ambrst (Cyr$^{thes\ 294}$ om *χριστ.*, Prim om *ιησου*) ... ς *ιησ. χριστ.* cum AKL al pler vg^{cle} am tol syr^{sch} arm aeth Bas$^{eth\ 298}$ Chr^{635} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 78}$ Thdrt al | *επιταγην*: ℵ *επαγγελιαν* | *θεου*: 38. 48. 72. add *πατροσ και*, aeth^{ro} add tantum *και* ... 37. 73. 80. 116. 213. 8^{pe} arm post *σωτηρ. ημ.* pon ... 43. 118. plane om | *σωτηρόσ ημων*: D* 37. 43. 73. 80. 116. 118. 213. 8^{pe} praem *του* ... P *πατροσ ημων* | *και* (post *σωτ. ημ.*): 31. 38. 43. 48. 72. 118. aeth^{ro} om, item fu al^{lachm} | *χριστου ιησου* sec loc cum AD*FGP 17. 71. 72. 179. 8^{pe} ℵ^{scr} d f g vg^{cle} am fu demid tol harl go sah^{gb} syr^{utr} ar^{e} Chr com^{636} Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst Prim ... ς *ιησου χριστου* cum ℵD^{c}KL al pler vg$^{edd\ aliq}$ (ap Ln) cop arm aeth^{utr} Or^{2,130} Chr$^{635\ txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... al^{5} Thphyl tantum *ιησου*. Praeterea non praeposuimus *κυριου* cum AD*FGP 17. 31. 38. 43. 48. 71. 72. 179. 8^{pe} d f g vg go syr^{utr} sah^{gb} cop arm aeth^{utr} Or^{2,130} (*περὶ οὗ φησὶ παῦλοσ· καὶ Ἰησοῦ χριστοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν*) Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *κυριου* cum ℵD^{c}KL al pler Chr$^{635.\ 636}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

2. *πατροσ* sine *ημων* cum ℵ*AD*FG 17. 23. 31. 73. 120. 213. d f g vg (et. am fu demid tol harl) go cop arm Or$^{int\ 4,468}$ Prim ... ς (Gb^{oo}) add *ημων* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler vg$^{edd\ lachm}$ syr^{utr} sah^{gb} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst | *χριστου ιησου τ. κυρ. ημων* et. Or int^{4,468} etc ... 21. 37. *κυριου ιησου χριστου του* (21. *και*) *σωτηροσ*

3 *Καθὼσ παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενοσ* Act 10, 1
εἰσ Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃσ τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 *μηδὲ* Tit 1, 14 3, 9
προσέχειν μύθοισ καὶ γενεαλογίαισ ἀπεράντοισ, αἵτινεσ ἐκζητήσεισ
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 *τὸ δὲ τέλοσ*
τῆσ παραγγελίασ ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ καὶ συνειδή-
σεωσ ἀγαθῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου, 6 *ὧν τινὲσ ἀστοχήσαντεσ*
ἐξετράπησαν εἰσ ματαιολογίαν, 7 *θέλοντεσ εἶναι νομοδιδάσκαλοι,*
μὴ νοοῦντεσ μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 *οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸσ ὁ νόμοσ, ἐάν τισ αὐτῷ νομίμωσ χρῆται,* Ro 7, 12. 14
9 *εἰδὼσ τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμοσ οὐ κεῖται, ἀνόμοισ δὲ καὶ ἀνυπο-*
τάκτοισ, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖσ, ἀνοσίοισ καὶ βεβήλοισ, πατρο-

---

ημων ... 78. 109. 114. *κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων.* Sic ... arm aeth *τ. κυρ. ημ. χριστ. ιησ.* (aeth *ιησ. χρι.*), Thdrt *κυριου ιησου χριστου*

3. *καθωσ*: syr[sch] ar[e] om | *προσμειναι*: D* *περιμειναι* | FG *εφεσσω* | *πορευομενοσ*: Hil[1069 cod colb] *cum ires* (sed[ed] *cum irem*) | *παραγγειλησ* (LP *-λεισ*): F* b[scr*] *-γγελησ* (F* *-λλησ*)

4. *εκζητησεισ* cum ℵA 17. 23. 93. 116. ... ς Ln Ti *ζητησεισ* cum DFGKLP al pler Ir[gr 1] (ex Epiph) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *παρεχουσ. μαλλον* et. d f g vg etc ... 47. Ir[gr] et[int] *μαλλ. παρεχ.*, item arm | *οικονομιαν* (et. ς Gb Sz) cum ℵAFGKLP al fere omn cop (ipsum *οικονομιαν* retinet) syr[p txt] arm (aeth *legem*) Chr[txt] et[com] Euthal[cod] Thdrt Dam[com] (*οἰκονομίαν δὲ θεοῦ τὸ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ λέγει μυστήριον*) al ... ς[e] *οικοδομιαν* cum D[c] 192. (invito com et. Dam[txt]). Item *οικοδομην* (Gb'') D* Ir[gr 1] ex Epiph, item *aedificationem* d f g m[68] vg Ir int[1] Ambrst al go syr[sch] et[p mg] | *την εν πιστει* et. Ir[gr 1] ... FG om. Cf ad h. v. et. Ptol[epist ad flor] ap Epiph[223] *καὶ τὸν νοῦν τῶν πειθομένων αὐτοῖσ ἀνθρώπων εἰσ μωρὰσ ζητήσεισ περιέβαλον καὶ γενεαλογίασ ἀπεράντουσ.*

5. Ln *τὴν ἐν πίστει,* [5](*τὸ δὲ τέλοσ* usque *τῶν αἰώνων, ἀμήν*) [18]*ταύτην τὴν παραγγ.* Similiter Gb Sz *τὴν ἐν πίστει·* [5](*Τὸ δὲ τέλοσ – τῶν αἰώνων· ἀμήν·*) *Ταύτην τὴν παραγγ.* | *κ. συνειδησ. αγαθησ*: F[gr]G[gr] om *αγαθησ*

7. *μη νοουντεσ* usq *διαβεβ.*: ita et. Epiph[398. 424. 485], sed[419] *ου γαρ α λεγουσιν οιδασιν ουδε περι τιν. διαβεβ.* | *περι τινων* et. Clem[424] Or[4,394] Epiph[quater] ... P syr[sch] *περι τινοσ*

8. *αυτω*: P *αυτον* | *χρηται* cum ℵDFGKL al pler Ath[606] Chr[644] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *χρησηται* cum AP 73. Clem[424]

9. *ανομοισ δε* (17. *τε*): f vg Or[int 4,527. 616] Ambrst *sed iniustis*, d Leif[187. 196] Aug[gal 19] (ad[5,22]) al *iniustis autem*, g *sed iniustis autem* ... F[gr]G[gr] *αλλ* (G[gr**] om) *ανομοισ τε.* Ad hanc rem non valet Eus[mal 4,242] *δικαιω δε νομοσ ου κειται, αλλ ανομοισ και* etc, nec magis Or[2,478] *χρῆσαι τῷ· δικαιω δε νομοσ ου κειται, αλλα αδικοισ και ανυποτ.* | *ασεβεσι*

λῴαισ καὶ μητρολῴαισ, ἀνδροφόνοισ, 10 πόρνοισ, ἀρσενοκοίταισ,
ἀνδραποδισταῖσ, ψεύσταισ, ἐπιόρκοισ, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆσ δόξησ τοῦ μα-
Phil 4, 13 καρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί
με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενοσ
1 Co 15, 9 Ga 1, 13 etc εἰσ διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ
ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερ-
επλεόνασεν δὲ ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ ἀγάπησ
4, 9 τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ
Mt 18, 11 ἄξιοσ, ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺσ
σῶσαι, ὧν πρῶτόσ εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν

(-βεσι ut ℵALP etc; Ti -βεσιν ut DFG etc) et. Eus[mal] Bas[eth 296] Or[int 2,200. 3,294. 4,527. 656] Aug[gal 49] etc: D* 3. 47. cat[txt] d go syr[utr] Lcif[bis] praem και | ανοσιοισ et. f vg Or[int 4,527] Lcif[187] etc ... F[gr]G g go syr[sch] Lcif[196] Aug[gal 49] praem και (item d, sed per errorem habet *est*) | πατρο- et μητρο- cum ℵADFGL 17. 37. 137. al plu Bas[eth 296] Euthal[cod] etc ... P πατρω- et μητρω-, K πατρα- et μητρο- ... ς πατρα- et μητρα- c. minusc permu (a b c e ap Scri) Epiph[693] et[907] al. Item -λωαισ bis c. ℵAD* FGLP 17. al plu Bas[eth 296] Euthal[cod] etc ... D[c] 37. 47* al -λοαισ, K 44. 47* 80. 137. al plus[20] Epiph[693. 907] Bas[cod] Chr Thdrt Dam -λοιαισ

10. FG ανδραποδιταισ | επιορκοισ: D*P εφιορκ. | αντικειται: A praetermisit

11. κατα το: D* d f g vg arm Bas[eth 296] Lcif[187. 196] al τη κατ. το | εγω: 17. add παυλοσ

12. χαριν εχω cum ℵAFGP 17. 31. 67** 71. 73. 80. 93. 137. 238. 8[pe] cat[txt] f g vg cop arm aeth[utr] Chr[650. 651] Thdrt Thphyl Prim al ... ς (Gb[n]) Ti praem και cum DKL al longe plu d go syr[utr] Euthal[cod] Dam al Lcif[196] Ambrst | ενδυναμωσαντι cum ℵ[c]ADFGKLP etc ... ℵ* 2. 10. 17. 38. 72. Thphyl ενδυναμουντι | με et. ℵ[c] ... ℵ* om | χριστω ιησου (paucissimi testes transp): D* 3. d g harl* demid (non f vg[cle] am fu etc) arm aeth Thphyl (non item[mg]) Lcif[196] al praem εν

13. το προτερ. (Gb') cum ℵAD*FGP 17. 21. 47. 67** 71. 80. 93. Chr[mosc 1] Cyr[thes 293] ... ς τον προτερ. cum D[c]KL al pler Dial[821] (et[cd] wetst 42) Chr[650. 651] Euthal[cod] Thdrt Dam al | οντα: Ln add με cum A 73. Dial[821], item g *me primum consistentem* αλλα cum ℵADFGLP al plu (omn 13 ap Scri) Euthal[cod] Dam ... ς αλλ cum K[sil] al mu[vid] Chr Thdrt. Praeterea 49. 110. 123. al aliq Oec add και, item D[gr*] add δια τουτο | αγνοων: G αγνων, F αγνον | εν απιστ.: D[gr*] τη απιστ.

14. αγαπησ τησ: 47. k[scr] Chr[mosc 1] om τησ (et. 17. teste Wtst)

15. χριστοσ ιησουσ: 115. c[scr] k[scr] al pauc syr[sch] aeth Or[1,378] Serap[gall 5,56] Bas[2,606] ιησ. χριστ. Praeterea Or[boesch] et[spenc] add ο θεοσ, sed non[dolar] ex[cdd pl]. | εισ τον κοσμον et. Or Bas etc ... ℵ om τον

16. ηλεηθην: FG ελαιηθην (F* -θεν) | πρωτω: L 31. 37. 39. 71. 93. a[scr*]

ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦσ Χριστὸσ τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν,
πρὸσ ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰσ ζωὴν
αἰώνιον. 17 *τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ* Ro 16, 27 Iud 25 etc
θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 *Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμό-*
θεε, κατὰ τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν
αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, 19 *ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί-*
δησιν, ἥν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 *ὧν*
ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Ἀλέξανδροσ, οὓσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα 2 Ti 2, 17 1 Co 5, 5
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

---

c[scr] o[scr] al fere[10] fu al[lachm] sah cop arm Thdrt ad h. l. *πρωτον* ... D* d aeth[utr] Ambrst[ed rom] om (Aug modo habet modo non habet) | *ιησουσ χριστοσ* cum ℵKLP 37. al pler syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal cod Thdrt ad h. l. Dam al ... Ln Ti *χριστ. ιησουσ* (:: ut sexies praecessit) cum AD 17. 47. 73. 80. 93. 118. 8[pe] 13[lect] 14[lect] d f vg go sah Cyr[fid 124] Thdrt[1,1325] Ambrst al ... F[gr]G l[scr] g Serap[gall 5,56] *ιησουσ* tantum, cat[txt] Cyr[thes 295] *χριστοσ* tantum | *απασαν* cum ℵAFG 17. 31. 37. 39. 73. 116. 118. d[scr] Serap[gall 5,56] Chr[653] (et.[mosc 2]) Cyr[thes 295] et[fid 124] ... ς *πασαν* cum DKLP al pler Chr[653 a] et[653 b] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *μακροθυμιαν*: D d sah cop syr[sch] Thdrt[1,1352] Aug[serm 176. 839] (non item[serm 278] et[ps 45] et[ps 70] et[alib]) add *αυτου* (47. *αυτου μακροθυμ.*) | *μελλοντων*: ℵ* add *αγαθων*, sed deletum ipsa prima ut[vi] manu

17. *αφθαρτω* et. Syn[antioch] ap Rou[3,297] Eus[marc 141] Cyr[thes 295] etc; item *incorruptibili* g Aug[ep 147] et[148] ... D* *αθανατω*, item *immortali* d f vg go syr[p mg] aeth Tert[prax 15] Novatian[gall 3,289] al. Item F[gr]G g add *αθανατω* post *αορατω*. Similiter Aug[act felic 2,7] et[alib] (cf Sab) *immortali invisibili incorruptibili* | *μονω* sine *σοφω* cum ℵ*AD*FG 17. 37. 179. d f g vg sah cop syr[h] ar[e] arm aeth Eus[mcell 141] Cyr[thes 295] Thdrt[4,18 bis] et[4,378. 400] (et. Chr[653 b] et[654] in com ignorat *σοφω*) Tert[prax 15] Novat[gall 3,290] Ambrst Aug[act felic 2,7] al ... ς (= Gb Sz) add *σοφω* cum ℵ[c]D[b et c]KLP al pler go syr[p] Syn[antioch] Naz[1,549] (orat[30]) Did[tri 370] et[140. 152] et[alib] Dial[trin] ap Ps-Ath[426. 433] Chr[txt 653 b] et[654] Euthal[cod] Thdrt[3,1311] et[4,379] et ad h. l. Dam al :: cf Rom 16, 27 et Iud 25. | *και δοξα*: P 43. 72. 115. 238. al plus[25] (8 ap Scri) om *και*

18. *παραγγελιαν* (d f g vg *praeceptum*, Tert[praescr 25] *denuntiationem*) et. Clem[444] etc ... FG *απαγγελιαν* | *στρατευση* cum ℵ*D* Clem[445] ... ς Ln Ti *στρατευη* cum ℵ[c]AD[c]FGKLP al omn[vid] Chr Euthal[cod] Thdrt al | *εν αυταισ* (47. *αυτοισ*): L post *τ. καλ. στρατ.* pon | *στρατειαν* cum ℵAD[c]K[sil]L etc ... D*FGP Euthal[cod] *στρατιαν* (Euthal[cod] -*τιᾶν*) :: cf ad 2 Co 10, 4.

19. *πιστιν* pri loc: P praem *την* | *εναυαγησαν*: A *εναυγαγησαν*

20. *ὑμέναιοσ* (hunc accentum confirmant D[c]L): D* *υμαιναιοσ*, AFGP al *υμενεοσ*, k[scr] *υμαιναιοσ*. Ex Latt d vg *hymenaeus*, f g *hymeneus*, am

II.

1 *Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσ-*
ευχάσ, ἐντεύξεισ, εὐχαριστίασ, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 *ὑπὲρ*
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύ-
χιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 *τοῦτο*

---

hymenius, fu al[lachm] *hymineus*, al[lachm] *hyminneus* et *hymyneus*. Ceterum cf Or[2,257] *ὅπου μὲν λέγων περὶ φυγέλλου καὶ ἑρμογένουσ, οὖσ παρέδωκα, φησί, τῷ σατανᾷ, ἵνα* etc, item[2,117] *ἀλλὰ καὶ δημᾶσ καὶ ἑρμογένησ, οὖσ παρέδωκε τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφ.* Quibus locis cum 1, 20 confudit II, 1, 15 et 4, 10.

II. 1. *παρακαλω* et. f vg go syr[utr] cop arm aeth Or[1,220. 797] et[2,636] et[ps] ap Gall[14,60] al Lcif[234] Amb[inst virg 251] et[sacram 6,294] Ambrst[ed rom] Aug ep[149] adpaulin et[alib] al ... D*F[gr]G d g sah Hil[585] Ambrst[ven] *παρακαλει*, *obsecra* | *παντων* pri: FG f g Or[1,797] (non item[1,220] et[2,636]) om. Praeterea cf ad h. l. Aug[ep 149] adpaulin: *Obsecro itaque primum omnium fieri obsecrationes, orationes, interpellationes. Illa secundum Graecum eloquium discernenda sunt; nam nostri interpretes vix reperiuntur qui ea intelligenter et scienter transferre curaverint. Ecce enim sicut ea ipse posuisti:* obsecro fieri obsecrationes. *Non eodem verbo utrumque dixit apostolus, qui utique Graece illam scripsit epistulam; sed pro eo quod in Latino est* obsecro, *ille Graece dixit παρακαλω. Pro eo vero quod Latinus vester habet* obsecrationes, *ille posuit δεησεισ. Proinde alii codices, in quibus et nostri sunt, non habent* obsecrationes, *sed* deprecationes. *Tria porro quae sequuntur,* orationes, interpellationes, gratiarum actiones, *plerique Latini codices sic habent* — Orationes *vero quas Graecus habet προσευχασ, distinguere a* precibus *vel* precationibus *omnino difficile est. Quod vero quidam codices non habent* orationes *sed* adorationes, *quia non dictum est in Graeco ευχασ sed προσευχασ, non arbitror scienter interpretatum; προσευχασ enim* orationes *dici a Graecis notissimum est.* — *Pro* interpellationibus *autem, quod nostri habent, secundum codices credo vestros* postulationes *posuisti. Haec interim duo, id est quod alii* postulationes, *alii* interpellationes *interpretati sunt, unum verbum transferre voluerunt, quod Graecus habet εντευξεισ.* — *In Graeco quo verbo hic positae sunt* interpellationes, *quas ipse posuisti* postulationes, *ipsum et illic verbum est ubi scriptum est:* interpellat pro nobis — *Sed eligo in his verbis hoc intelligere, quod omnis vel paene omnis frequentat ecclesia, ut* precationes *accipiamus dictas, quas facimus in celebratione* sacramentorum — Interpellationes *autem, sive ut vestri codices habent* postulationes, *fiunt cum populus benedicitur.*

2. *εν υπεροχη*: F[gr]G[gr] k[scr] om *εν* (g *sublimatis t qui in sublimitate sunt*) | *ηρεμον*: FG *ηρεμιον* (G*[vi] *ηρειον*) | *διαγωμεν*: F*(*διαγομην*)LP al pauc *διαγομεν* | *παση*: D* d Lcif[234] om | *ευσεβεια* ... P *ευλαβεια*

καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 *ὃς πάν-* 2 Pe 3, 9 2 Ti 3, 7
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
5 *εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος* Ga 3, 20
Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 *ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ* Tit 2, 14
μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 *εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστο-* 2 Ti 1, 11 Ro 9, 1
λος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.

8 *Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ*
ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· 9 *ὡσαύ-* 1 Pe 3, 3 ss

---

3. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*A 17. 67** sah cop Cyr[thes 290. 370] ... ς Ti add *γαρ* cum ℵ[c]DFGKLP al pler d f g m[98] vg go syr[utr] arm aeth Chr[657] Euthal[cod] Thdrt Dam al Lcif[234] al

5. Ln *ἀνθρώπων ἄνθρωπος,* (igitur coniungit arcte) | *χριστ. ιησους* et. Hipp[fragm] ap Fabric[2,18] Or[int 4,514] Eus[mcell 28] Epiph[157. 467] al Tert carn chri 15 Hil[830. 1196] Ambrst al ... K 70. 72. 109. 115. b[scr] f[scr] al aliq syr[sch] arm aeth Hipp[fragm] ap Lag[140] Mcell[eus 28] Eus[mcell 8. 128] Ath[757] Epiph[2,49] Chr Thdrt[cod] al *ιησ. χριστ.*

6. *υπερ παντων:* L om *υπερ* | *το μαρτυριον:* A om, atque sic Ln[ed mai] ... ℵ* *και* (ℵ[c] *το* substituit) *μαρτυριον* ... D*F[gr]G 66** 80. 115. d g harl* (hal) Ambrst praem *οὗ, cuius* (hal *cui*) ... syr[sch] *martyrium quod evenit* (cf *εδοθη* Latinorum) | *ιδιοις:* D*F[gr]G d g harl* (hal) Ambrst add *εδοθη, datum est* (hal *confirmatum est*). Cf Lc[brug]: „*Testimonium temporibus suis.* His verbis nec praeponendum est *cuius,* nec postponendum *confirmatum est:* haec enim consulto a patribus omissa sunt."

7. *εις ο ετεθην:* FG *εν ω ετεθην,* item d f g vg Ambrst al *in quo positus sum* ... A *ο επιστευθην* | *και αποστολος:* 108* om | *λεγω* sine additamento cum ℵ[c]AD*FGP 31. 47. 67** 70. 73. 137. al plus[30] d f g vg sah cop syr[utr] aeth Ps-Ath[62] Chr Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εν χριστω* (: : cf Ro 9, 1) cum ℵ*D[c]KL 17. 37. 192. al plu go arm Euthal[cod] Thdrt | *εν πιστει* et. Eus[mai 4,97] etc Tert[pud 14] Ambrst al ... ℵ *εν γνωσει,* A *εν πνευματι*

8. *προσευχ. τους ανδρ.* cum ℵAKLP al pler syr[utr] arm Or[1,196. 211. 266. 268] et[3,155] Bas[eth 277] Marc[mon 8,82] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst ... DFG 115. (*βουλ. ουν παντι τοπ. τους ανδρ. πρ.*) d f g m[86] vg go sah cop aeth Or[3,311] Eus[ps 303. 455] et[mai 4,88] Hier[iovin 1] Amb[ps 35] (*viros in omni loco orare*) al *τους ανδρ. προσευχ.* | *οσιους* et. Or[1,266] et[2,637] et[3,155. 311] et[4,374] Eus[ps 303. 455] et[mai 4,88] etc ... 1. 17. 35. 115. 120. g[scr**] k[scr] Or[1,196. 211] Marc[mon 8,82] Chr[niceph 1,194] Dam[parall 465] *οσιας* | *διαλογισμου* cum ℵ*ADKLP al plu d f m[86. 90] vg go sah arm aeth Or 1,196. 266 et[2,637] et[4,374 cod] et[int 2,237. 3,896. 4,571. 666] Chr[661. 662] Euthal[cod] Thdrt[txt] ad h. l. Dam[parall 465] et[txt] ad h. l. al ... Gb' Ti *διαλογισμων* cum ℵ[c]F[gr]G 17. 47. 67** 73. 80. 8[pe] a[scr] c[scr] al plus[15] g cop syr[utr] Or[1,211] et[3,155. 311] et[4,374 ed] Eus[ps 303] (et[mai 4,88] *διαγογγυσμων*) Bas[eth 277]

τωσ καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφρο-
σύνησ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ
ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναισ
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω
ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
1 Co 11, 9 Gn 2, 7. 22 αὐθεντεῖν ἀνδρόσ, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτοσ
Gn 3, 6 ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξα-

---

(Macar[7,85] διαλογισμων πονηρων) Thdrt[com] ad h. l. et[2,1676] Dam[com] ad h. l. Hier[iovin 1]

9. ωσαυτωσ sine και cum ℵ*AP 17. 71. (Clem[247] et Or[1,211] γυναικ. ωσαυτ.) Bas[eth 309] ... ς Ti add και cum ℵ[c]DFGKL al longe plu d f g m[80] vg go sah cop syr[utr] arm aeth Or[1,198] Chr Thdrt Dam al Ambrst al | γυναικασ sine articulo cum ℵAD*FGP 17. 67** 71. 73. 8[pe] Clem[247] Or[1,211. 198] Bas[eth 309] Dam[parall 465] ... ς praem τασ cum D[b et c]KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. | κοσμιω c. ℵ*AD[b? et c]KLP al pler d (in habitu ornatu sic) f g m[80] (in hab. ordinato) vg rell Clem[292] (Or[198] ed oxon) Bas[eth 309] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al (et. κοσμια et τιμια legitur) ... ℵ[c]D[gr]*FG 17. Or[1,211] et[198 delar] κοσμιωσ ... K κοσμιων | αιδουσ κ. σωφροσυνησ et. Clem[292] Or[1,198. 211] etc. Vertunt pudore et sobrietate d, item g pudore l verecundia et sobr., verecundia et sobrietate f vg Amb[off 1] al, m[80] Hier[iovin 1] cum verecundia et castitate. Adnotat ibidem: „Non enim, ut male habetur in Latinis codicibus, sobrietas est legenda sed castitas, id est σωφροσυνη, unde post pauca: Si permanserint, inquit, filii in caritate et sanctificatione cum castitate ... D[gr] σωφροσυν. και αιδουσ, quemadmodum Cyp[175. 317] Ambrst cum verecundia et pudicitia verterunt. | κοσμειν: reddunt d f g m vg go (item al) Cyp Ambrst al ornantes (Cyp componentes) se | πλεγμασιν et. Clem[247] Or[1,198. 211] etc ... A καταπλεγμασιν | και χρυ. cum ℵAD*F[gr]G d (g aut l et) syr[sch] cop Or[1,211] ... ς η χρυ. cum D[c]KL al pler f m[80] vg go sah syr[p] Clem[247] Or[1,198] Bas[eth 208. 309] Chr Euthal[cod] Thdrt al Cyp[175. 317] Ambrst al ... P 17. 73. 80. aeth nec και nec η habent | χρυσω cum ℵD KL al pler Clem Or[bis] Bas[eth bis] Chr[601. 601b] Euthal[cod] Thdrt al ... Ln χρυσιω cum AFGP 17. 31. 47. 71. 72. 73. 80. 115. 8[pe] al pauc Chr[mosc 1]

12. διδασκειν δε γυναικι (Gb") cum ℵADFGP 17. 31. 37. 39. 71. 73. 80. 116. 120. 137. 8[pe] d f g m[80] vg go arm Or[cat cor 279] Bas[eth 309] Dam[parall 406] Cyp[318] Ambrst al ... ς Ti γυναικι δε διδασκ. cum KL al longe plu syr[utr] sah aeth (cop non iubeo autem mulierem docere) Thdor[mop in cat 20] Chr ad h. l. et[6,598] et[alib] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. Amb[luc 24,1540] (sed non[ep 69]) al. Cf et. Epiph[419] γυναικι ουκ επιτρεπω λαλειν ουτε αυθεντειν ανδροσ. | ανδροσ: F[gr]G[gr] ανδρασ | αλλ cum ℵD FGK[sil]LP al fere omn[vid] Bas[eth 309] etc ... Ln αλλα cum A 17.

13. πρωτοσ επλασθη et. Cyp[318] ... F[gr]G g επλα. πρωτοσ, item syr[sch] cop

πατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 *σωθήσεται δὲ διὰ τῆσ τεκνο-*
γονίασ, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σω-
φροσύνησ.

III.

1 *Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἴ τισ ἐπισκοπῆσ ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι-* 1, 15
θυμεῖ. 2 *δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶσ γυναι-* Tit 1, 6 ss
κὸσ ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,

14. *εξαπατηθεισα* (Gb'') cum ℵ*AD*FGP 17. 28. 32. 67* 71. 73. 80. 120. 137. c[scr] 8[pe] Bas[eth 309] (Chr[6,19 § 46 ed savil] ap Wtst = Chr[montf 1,378]) ... ς *απατηθεισα* cum ℵ[c]D[b?et c]KL al pler Chr ad h. l. et[1,378] et[4,765. 771. 849] et[5,51] et[6,565. 593] et[9,827] (nuspiam igitur aliter ap Montf.) Euthal[cod] Thdrt Dam al

15. *δε* (a[scr*] om) et. am fu demid harl tol: D[gr*] vg[edd lachm] *γαρ* | *μεινωσιν*: Thdrt *μενωσιν* (non item D* ut per errorem notat Treg; in cod. est D* *μινωσιν*, D[c] *μεινωσιν*)

III. 1. *πιστοσ*: *fidelis* et. f vg guelf[palimps]; g *humanus t fidelis* ... D* *ανθρωπινοσ*, item *humanus* d m[50] g (vide ante) Ambrst Sedul. Similiter supra 1, 15 Aug[serm 174] *Humanus sermo*, item[pecc mer 1] (contra ep[175] *Fidelis sermo*), item Iulian[pelag] apud Aug[1 op imp 10,907]. Contra disputat Hier[1,183] (ep[34] ad Marcell) „Illis placeat *Humanus sermo et omni acceptione dignus;* nos cum Graecis, id est cum apostolo qui Graece locutus est, erremus: *Fidelis sermo et omni acceptione dignus.* Ceterum verba *πιστοσ ο λογοσ* Chr Dam Thphyl Oec ad ea trahunt quae praecedunt, non quae sequuntur. De quo sic Chr[683b]: *πιστὸσ ὁ λόγοσ. πρὸσ τοῦτο εἴρηται, οὐ πρὸσ τό· εἴ τισ ἐπισκοπῆσ ὀρέγεται. ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο ἀμφιβαλλόμενον ἦν, διὰ τοῦτο λέγει· πιστ. ὁ λόγοσ, ὅτι δυνήσονται πατέρεσ ἀπολαύειν τῆσ τῶν παίδων ἀρετῆσ, καὶ μητέρεσ ὅταν αὐτοὺσ ἐκθρέψωσι καλῶσ.* Sequitur Chrysostomum cat[22]. Similiter Dam: *σώζονται γὰρ ὅτι ἀθλητὰσ ἔθρεψαν τῷ θεῷ. καὶ ὅτι τοῦτο σώζει, ἐπήγαγε· πιστὸσ ὁ λόγοσ, μονονουχὶ λέγων· μηδεὶσ ἀπιστείτω, φησί, διὰ τῆσ τεκνογονίασ σώζονται* etc. | *ο λογοσ*: 17. add (:: ex 1, 15) *και πασησ αποδοχησ αξιοσ*

2. *ουν* et. d vg sah cop syr[p] Or[3,645] etc, m[39] Ambrst Sedul *enim* ... FG f g syr[sch] *δε* ... arm aeth non expri | *ανεπιλημπτον* cum ℵADFG 37. ... ς *ανεπιληπτον* cum KL (P *-λειπτον*) al longe pler | *νηφαλιον* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ*AD* 17. 31. 37. (*-λειον*) 49. 72. 91. 93. 106. 115. 116. 137. 177. 178. 179. 219. c[scr] k[scr] al[20] fere Or[3,645] (item[1,479] et [3,501] et Constit[2,2,1]) Bas[eth 292] Chr[684a] Isid[3,216] Thdrt ... ς (= ς[e] Gb Sz) *νηφαλεον* cum D[c]K 47. al sat mu (4 ap Scri) Antioch[1820] Dam ... ℵ[c]FGLP 71. 109. d[scr] o[scr] al plus[5] Euthal[cod] *νηφαλαιον*

3 *μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,*
4 *τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ*
5, 8 *μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι*
οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα
μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-
2 Ti 2, 26 *ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ*
καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλό-
γους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας
τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ
δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες.

3. *μη πληκτην* sine additam cum ℵADFGKLP 17. 23* 31. 46. 57. 67** 71. 73. 80. 109. 116. 137. 177. 178. 179. 219. n[scr] al[20] fere d f g m[59] vg go sah cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Or[int 3,678] Constit[2,2,1] Bas[eth 292] ex ms[s 3] Chr[664b] edd vet et[cum] Isid[3,216] Euthal[cod] Thdrt[ed] al Tert[monog 12] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *μη αισχροκερδη* cum 37. al permu (fere omn apud Scri) Chr[montf] Thdrt[cod] Antioch[1226] Dam (sed fluct lectio ut et. in patrib aliis). Syr[p mg] potius pro *πληκτην* vdtr *πλεονεκτην* substituere, quam additamentum *μη αισχροκ.* confirmare, ut certe White in notis probare studuit. | *αλλα* cum ℵAP 17. ... ς Ti *αλλ* cum DFGKL al pler | FG *επιεικην*

4. *προϊσταμενον* et. Clem[561] Isid[3,216]: FG *προσισταμενον* ... ℵ *προϊστανομενον*. Cf ad 1 The 5, 12.

5. *επιμελησεται*: 17. d[scr] *-λησηται*

6. *εμπεσῃ*, ut ℵAD[c]KLP (*εμπεσει*, item o[scr]) etc ... D*FG *ενπεσῃ*. Cf et. ad v. 7 et ad 6, 9. | *εις κριμ. εμπεσῃ*: L 49. 71. 93. 113. 115. 120. Constit[2,2,1] (sed fluct lectio) Bas[eth 293] ex[mss 3] (sed[edd] ante[garner] om) Thdrt[cod] ad h. l. (sed non[2,908. 988] nec[4,407]) Thphyl[mg] add *και παγιδα* (:: ex v. seq assumptum vdtr), item aeth *εις παγιδα* pro *εις κριμα*.

7. Praetermiserunt hunc versum propter *ομοιοτελευτον* G* g* (sed supplent in mg) 106. | *δει δε* sine *αυτον* cum ℵAF[gr]GH 17. g ... ς (sed Gb[uo]) add *αυτον* cum DKLP al fere omn d f m[59] vg (habent enim hi Latini *oportet autem illum et testimonium habere bonum*) Bas[eth 232] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam (sed[parall 511] post *εχειν* pon) Or[int 2,216] Ambrst al | *καλην εχειν* cum ℵAHKLP al fere omn go etc Bas[eth 292] Chr[665a] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DFG k[scr] d f g m[59] vg Or[int 2,216] Ambrst al *εχειν καλην* | *εμπεσῃ* ut ℵD[c]HKLP (rursus *εμπεσει*) etc ... AD*FG *ενπεσῃ* | *και παγιδα*, ut et. f am fu demid etc Ambrst al ... D* d g vg[cle] *κ. εις πα.*

8. *σεμνους* et. ℵ[c] ... ℵ* 46* 109. 219* om | *διλογους*: 37. 115. Thdrt[cod] *διαλογους* | *προσεχοντας*: FG *-χοντες*

9. *εν καθαρᾳ συνειδησει* et. ℵ[c] Bas[eth 292] etc ... ℵ* *και καθαρας συνειδησεως*

10. *ουτοι* ... H 73. *αυτοι* | *ειτα* (et. g *deinde*): D* d f m[59] vg go Ambrst

11 *γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, πιστὰσ* Tit 2, 3
ἐν πᾶσιν. 12 *διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ, τέκνων*
καλῶσ προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 *οἱ γὰρ καλῶσ διακονήσαντεσ βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

14 *Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸσ σὲ τάχιον·* 15 *ἐὰν*
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτισ ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στῦλοσ καὶ ἑδραίωμα τῆσ ἀληθείασ.
16 *καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἐστὶν τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον· ὅσ*

---

al *και ουτω* | *ανεγκλητοι* (ut ℵACDHKLP etc, non *ανενκλ-*) *οντεσ*: FG *ανενκλητοι ον εχοντεσ*, cf d f g m vg *nullum crimen habentes*

11. *σεμνασ*: A *σεμνουσ* | *νηφαλιουσ* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACD*H al plus^{30} (similiter ac v. 2.) etc ... ς (= ς^{e} etc) *νηφαλεουσ* cum D^{c}K 37. 47. al sat mu (5 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... FGLP al mu (2 ap Scri) *νηφαλαιουσ*

12. *διακονοι* (et. d m^{50} vg): FG f g add *δε* | *καλωσ*: D^{gr*}F^{gr} *καλων*

13. *εν πιστει τη*: 46* om ... FG *εν πι. την*. Latina ambigua sunt: *multam fiduciam in fide quae est in Christo Iesu.*

14. *ελπιζων*: F^{gr} *ελπειζο*, G *ελπειζω*, 37. h^{scr*} *ελπιζω*, g *spero* | *προσ σε*: f g post *cito* pon; 46. vg^{cle} ante *ελθειν* . . F^{gr}G^{gr} 6. 67** 187. arm om | *ταχιον* (FGK o^{scr} *-χειον*) cum ℵD^{c}FGKL al pler Chr (sed^{mosc2} *ταχεωσ*) Euthal^{cod} Thdrt Dam al (D^{c} ad *ταχι* oblitus est addere *ον*) ... Gb' Ln *εν ταχει* cum ACD*P 17. 71. 73.

15. *εαν δε* et. Or^{4,378} etc, item *si autem* f vg Or$^{int 3,69}$ Ambrst al ... d g *quodsi*, F^{gr}G om *δε* | *βραδυνω*: 17. *βραδυνωσιν* | *ειδησ*: A^{vid}D^{gr*}F^{gr}G^{gr} 37. 91. al Eus$^{ps 316. 618}$ *ιδησ* | *δει* sine additam et. Or^{4,378} Eus$^{ps 316. 618}$ Epiph^{298} etc ... D* d f (non item g) vg arm Or^{2,576} et$^{int 3,69}$ Hil^{165} Ambrst al add *σε* | *εν οικω θεου* et. Or$^{4,184. 378}$ et$^{int 3,69}$ Eus$^{ps 316. 618}$ etc ... P Or^{2,576} Epiph^{298} *εν οι. κυριου*. Ceterum cf ad h. l. Epiph^{298} (magna ut saepe libertate usus): *ὡσ λέγει ὁ ἁγιώτ. παῦλοσ γράφων τῷ τιμοθέῳ διὰ τούτων τῶν λόγων· ὅπωσ γινώσκοισ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ κυρίου περιπατεῖν, ἥτισ ἐστὶν ἐκκλ. θεοῦ τοῦ ζῶντοσ, στῦ. κ. ἑδρ. τ. ἀληθείασ, ἣν οἱ πολλοὶ ἀφέντεσ εἰσ μύθουσ καὶ μωρολογίασ ἐξετράπησαν, μὴ νοοῦντεσ* etc (extrema cf ad 1, 6 sq) | *ητισ εστιν εκκλ. θεου ζωντοσ* etc: sah post verba *πωσ δει εν οικ. θε. ζωντοσ αναστρεφεσθαι* pergit *ητισ εστιν στυλοσ*, omissis *εκκλησ. θε. ζωντοσ*, item *και εδραιωμα τησ αληθει.* | *ητισ*: CP *ειτισ*

16. D^{gr*} *ομολογουμεν ωσ* (haec enim sticho seiuncta sunt) | *οσ* (et. Gb, sed Gb' et *ὅ* et *θεόσ*) c. ℵ*(nec aliter ℵ^{c})A*C*F^{gr}G^{gr} 17. 73. 181. (de C* et A* cf excursum meum in Prol. codicis C p. 39 ss) codd Liberati (vide post) sah cop aeth^{pp} syr$^{p mg}$ (ut ex forma relativi ampliore probarunt iam Wtst Gb; White ad h. l. vult et *οσ* et *ο* significari) Or$^{int 4,465}$ (legendum enim: „sicut apostolus dicit: *qui* [non *quia*] ma-

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

---

nifestatus est in carne, iustificatus etc) Epiph[891] et[2,74] Thdor[mop] (apud Mansi 9, 221) Euther ap Thdrt[5,719] (cf et. ibidem[1127]) Cyr[fid 6 bis] (nec aliter legendum[fid 124]) et[5,680] Cyr ap Oec ad h. l. et in schollis codicum aliquot ut 16. 20. 22. 27. Quibus de testibus paullo accuratius videndum. Liberati enim archidiaconi Carthaginiensis (circa 554.) breviarium caussae Nestorianorum et Eutychianorum (quod ex Garnerio repetiit Gall[12,119 ss]) capite 19. quod inscribitur de Severo, Iuliano ac Macedonio, haec tradit: „Hoc tempore Macedonius Constantinop. episc. ab imperatore Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset, et maxime illud apostoli dictum: *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu.* Hunc enim immutasse, ubi habet *οσ*, id est *qui*, monosyllabum Graecum, littera mutata Ο in Θ vertisse et fecisse Θ̅C̅, id est *deus*, ut esset: *Deus apparuit per carnem*". Quam relationem Liberati confirmavit Hincmarus, qui opp. II, 449. cap. 18. haec scripsit: „Quidam nimirum ipsas scripturas verbis inlicitis imposturaverunt, sicut Macedonius Const. episc., qui ab Anastasio imp. ideo a civitate expulsus legitur quoniam falsavit evglia, et illum apostoli locum ubi dicit: *Quod apparuit in carne, iustificatum est in spiritu*, per cognationem Graecarum litterarum Ο et Θ hoc modo mutando falsavit: ubi enim habuit *qui*, hoc est OC, monosyllabum Graecum, littera mutata Ο in Θ vertit et fecit Θ̅C̅ id est ut esset: *Deus apparuit in carne.*" Epiph[894] *ἤ· ὃσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι.* Quo loco ille de spiritu sancto. Tum demum pergit ad filium, dicens: *θεὸσ δὲ ὁ υἱόσ*, quod probat Rom 9, 5. aliis. In ancorato[2,74] ap Dind deest *ὃσ* ante *ἐφανερ.* Theodori[mopsv] verba afferuntur in actis concilii Constant. 2. collat. 4. in excerpto 54. ex Theodori libr. 13. de incarn. contr. Apollinar. „*Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu.* Eutherii est epist. ad Ioh. archiepisc. Antioch. ubi est l. l. „discens a Paulo id quod est: *Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu*". Denique Cyrilli loci multi sunt qui eum lectionis *οσ*, non *θεοσ* testem probant. Huiusmodi sunt[fid 6] *πλανᾶσθε μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μήτε μὴν τὸ μέγα τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον, τουτέστι χριστόσ, ὃσ ἐφανερώθη σαρκί, ἐδικαιώθη - ἐν δόξῃ.* Ibidem paullo post *εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί τι τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον ἢ αὐτὸσ ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸσ λόγοσ, ὃσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί·* et[124] substituendum pro *θεόσ* omnino est *ὅσ*. Subsequitur enim *τίσ ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθείσ; ἢ δῆλον ὅτι πάντη τε καὶ πάντωσ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸσ λόγοσ; οὕτω γὰρ ἔσται μέγα τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον.* Item cf[5,680] ubi eadem atque[fid 6] leguntur. Legitur etiam ap Oec ad h. l. *ὁ ἐν ἁγίοισ κύριλλοσ ἐν τῷ δωδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῶν σχολίων φησίν· ὃσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη* etc. Spectant ista sine dubio ad explanationem XII capitum, quorum in secundo[6,148] eadem verba leguntur, nisi quod pro *ὅσ*, quod ipsum nonnulli cdd. praebent, substitutum est *θεόσ*. At quae subsequuntur satis probant *ὅσ*, non *θεὸσ*, ab ipso scriptum esse. Ibi est enim: *τί*

IV.

1 *Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀποστή-* 2 Ti 3, 1 ss
σονταί τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασιν πλάνοισ καὶ

οὖν ἐστὶ τό· ἐφανερώθη ἐν σαρκί; τουτέστι, γέγονε σὰρξ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸσ λόγοσ, οὐ κατὰ μετάστασιν - ἰδίαν δὲ μᾶλλον ποιησάμενοσ σάρκα τὴν ἐκ τῆσ παρθένου, εἷσ καὶ ὁ αὐτὸσ χρηματίζων υἱόσ. Ceterum eadem illa: *ὁ ἐν ἁγίοισ κύριλλοσ* etc in scholl leguntur. Denique cf Iul[10,287] ubi Iulianus sic: *οὕτω δέ ἐστε δυστυχεῖσ ὥστε οὐδὲ τοῖσ τῶν ἀποστόλων ὑμῖν παραδεδομένοισ ἐμμεμενήκατε - τὸν γοῦν ἰησοῦν οὔτε παῦλοσ ἐτόλμησεν εἰπεῖν θεόν, οὔτε ματθαῖοσ οὔτε λουκᾶσ οὔτε μάρκοσ, ἀλλ' ὁ χρηστὸσ ἰωάννησ.* Nec Cyr in eis quae Iuliano respondet loci huius meminit; quemadmodum nec Athanasius Basilius alii in litibus Arianis eo usi sunt, qui, si *θεὸσ* continebat, luculentissimus testis deitatis Christi debuisset proferri ...... testimoniis contra *θεοσ* lectionem accedunt interpretes qui sive ὅσ sive ὅ habent, syr sch et syr[p txt] (syr[p mg] vide ante) ar[e] arm aeth[ro] (utitur relativo generis nota carente). Praebent vero ipsum ὅ, *quod* (id quod Latini ad ὅσ conformarunt proptereaque ὅσ lectionem confirmant) D* d f g vg Hil[1087] Aug[op 199] Victorin[gall 8,161] Ambrst al (excepto Hier quem ὅσ tueri iam notavimus). Affertur et. huius lectionis testis Gelas[cyzicen] sive Mac[hier] apud Gelas in actis concilii Nic. 2, 23: vide Harduin concil. I, 418 et Mansi II, 871. apud quos et Latine *quod* et Graece ὅ habetur. Praeterea ὅσ lectioni favent Barn[12] *ἴδε πάλιν Ἰησοῦσ οὐχ ὁ υἱὸσ ἀνθρώπου ἀλλ' ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ τύπῳ καὶ ἐν σαρκὶ φανερωθείσ*, Thdot[clem 968] *ὁ σωτὴρ ὤφθη κατιὼν τοῖσ ἀγγέλοισ*, Diogn[11] *οὗ χάριν ἀπέστειλε λόγον ἵνα κόσμῳ φανῇ, ὅσ ὑπὸ λαοῦ ἀτιμασθείσ, διὰ ἀποστόλων κηρυχθεὶσ ὑπὸ ἐθνῶν ἐπιστεύθη*, Clem ap Oec ad *ὤφθη ἀγγέλοισ· τὸ μυστήριον μεθ'* (male editum *ὃ μυστήριον. μεθ'*) *ἡμῶν εἶδον οἱ ἄγγελοι, τὸν Χριστόν, πρότερον οὐχ ὁρῶντεσ, οὐχ ὡσ τοῖσ ἀνθρώποισ· οὕτωσ ὁ κλήμησ ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν ὑποτυπώσεων*, Apollinar ap Nyss (Antirrh. cap. 7. ap Gall[6,522] *εἶτα ἐπάγει τοῖσ εἰρημένοισ ὅτι τὸ μυστήριον ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη· καλῶσ τοῦτο λέγων οὗτοσ ὁ ἡμέτεροσ λόγοσ.* Aliter ipse Nyss in eodem Antirrh. Vide post.) Bas[ep 65] *τοῦ μεγάλου μυστηρίου ὅτι ὁ κύριοσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί*, Nestor ap Marium Mercatorem (p. 11. serm. 2.) *τὸ ἐν τῇ Μαρίᾳ γεννηθὲν - ἐφανερώθη γάρ, φησίν, ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πν.* (Latine habetur apud Gall[6,645]), Did[lat] ap Gall[6,301] „secundum quod dictum est: *Manifestatur in carne*" (sed vide infra) al ...... ς (= Gb, sed vide supra) *θεοσ* (i. e. ΘC pro OC) cum א[c] (qui corrector est saeculi 12.) C[c]D[c]KLP al pler (37. *ο θεοσ*) Did[tri 88] (utitur verbis Pauli ad asserendam filii divinitatem) Nyss[cont eunom 10] (II, 265. id ipsum agit ut demonstret Christum a Paulo deum nominatum) et[antirrh] ap Gall[6,526. 518] (quo loco id ipsum urget *ὅτι ἀεὶ ἄτρεπτον ὂν τὸ θεῖον τῇ οὐσίᾳ καὶ ἀναλλοίωτον.*) et[1,663] (*οὗ καὶ σαρκωθέντοσ ἡ ἐμφαινομένη δόξα δηλοῖ ὅτι θεὸσ ἐφανερ. ἐν σαρκί, θεὸσ πάντωσ ὁ μονογενήσ* etc.)

Tit 1, 15 διδασκαλίαισ δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι

Contra quos locos vix valet si quid alibi minus clarum habetur. Grave vero est quod in oratione quam de ipsa filii deitate habuit, opp. II, 896 sqq prorsus abstinuit hoc epistulae ad Tim. loco. Probat deum illum esse inde quod dicatur θεοῦ δύναμισ et θεοῦ σοφία (pag 908) et similiter, nec vero luculento testimonio verborum θεὸσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί utitur. Ps-Ath[96] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[1,92. 4,19. 29] Dam[txt] (in com enim non attigit, potueritque id contra lectionis veritatem adhiberi, praesertim quum ad ὤφθη ἀγγέλοισ nihil adnotet nisi verba Chrysostomi: ὥστε καὶ ἄγγελοι μεθ' ἡμῶν εἶδον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, πρότερον οὐχ ὁρῶντεσ) Thphyl Oec al. Dubium vero est an Chr[667a] verbis incorruptis ad nos venerit; certe enim cat[31] repetens Chrysostomi verba ipsam vocem θεοσ omittit. Confirmat tamen θεὸσ lectionem homilia de S. Philogonio anno 386. habita I, 609. Videndum vero est ne locis incuriose indicatis fidamus nec testimoniis per se ambiguis, probeque notandum miram obtinuisse licentiam istum Pauli locum in patrum operibus describentium. Lectioni θεὸσ favere putatur Ign[eph 19] θεοῦ (sed Syrus του υιου) ἀνθρωπίνωσ φανερουμένου. Sed ista, etiamsi θεου scripsit Ignatius, non ex 1 Tim 3, 16 derivanda, quemadmodum in eadem epistula habetur cap. 7. ἐν σαρκὶ γενόμενοσ θεόσ. Explicatius idem dixit Ign[magn 8] εἷσ θεόσ ἐστιν ὁ φανερώσασ ἑαυτὸν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Nec magis lectionem θεὸσ probat Ign[intpol] in eadem ad Eph epist[19] θεοῦ ὡσ ἀνθρώπου φαινομένου καὶ ἀνθρώπου ὡσ θεοῦ ἐνεργοῦντοσ, quo cum loco cf Ign[intpol] ad Smyrn[5] μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον θεόν. Item afferunt ad firmandam θεὸσ lectionem Constit[7,26] θεὸσ κύριοσ ὁ ἐπιφανεὶσ ἡμῖν ἐν σαρκί, Hipp[noet 17] οὗτοσ προελθὼν εἰσ κόσμον θεὸσ ἐν σώματι ἐφανερώθη (ex eodem Hipp[ps 8] affert Thdrt [4,132] οὗτοσ ὁ προελθὼν εἰσ τὸν κόσμον θεὸσ καὶ ἄνθρωποσ ἐφανερώθη) Thaum s. Apollinar ap Phot[272] cod[230] καὶ ἔστι θεὸσ ἀληθινὸσ ὁ ἄσαρκοσ ἐν σαρκὶ φανερωθείσ. Quae quidem omnia veteres doctores quid de Christo deo senserint produnt, sed non de 1 Tim 3, 16. lectione testantur. Prolixe tractavit locum praeter alios Reiche in comm. critici tom. II. 367—389. | επιστευθη: FG πιστευθη | ανελημφθη cum ℵACD*FG ... ς ανεληφθη cum D[c]KLP al omn[vi]

IV. 1. Το δε: FG O δε (vdtr in exemplo unde FG exscripti sunt littera initialis *T* excidisse, nisi inepte articulus accommodatus est ad genus Latini verbi *spiritus*.) | εν υστεροισ καιροισ et. Encrat[hipp 276] Ps-Iust qu[23] Clem[534. 550] Or[1,627] Ath[316] etc ... 17. Or[cat cor 94] Ath[230] Thdrt[4,480] εν εσχατοισ καιρ. Ex Latinis reddunt *in novissimis temporibus* d f g vg Tert[ieiun 2] Novat[gall 3,312] Lcif[252] Hil[1066] Aug[ep 55] Ambrst al; Novat[gall 3,319] *in novissimis diebus* | τησ πιστεωσ: Or[3,629] (non item[1,627]) τησ υγιουσ πιστ., Ath[230. 316. 325. 544] τησ υγιαινουσησ πιστεωσ. Similiter Encrat[hipp 276] Epiph[1024] et[1025] τησ υγιαινουσησ (Epiph[1065] υγιουσ) διδασκαλιασ ... d *a veritate*. Epiph vero[1065] sic: πληροῦται γὰρ καὶ

βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίασ τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 *ὅτι πᾶν κτίσμα*

ἐπὶ τούτοισ τό· ἀποστήσονταί τινεσ τῆσ ὑγιοῦσ διδασκαλίασ, προσέχοντεσ μύθοισ καὶ διδασκαλίαισ δαιμονίων. ἔσονται γάρ φησι νεκροῖσ λατρεύοντεσ, ὡσ καὶ ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἡ τῶν ἁγίων κατὰ καιρὸν εἰσ θεὸν δόξα ἄλλοισ γέγονε τοῖσ μὴ ὁρῶσι τὴν ἀλήθειαν εἰσ πλάνην. | *προσεχοντεσ*: ℵ aeth praem *και* | *πλανοισ* cum ℵACDFGKL al plu d g (hi[3] *spiritibus seductoribus*) syr[utr] cop aeth Encrat[hipp 376] Ps-Iust[qu 22] Clem[550] (et[534] fluct lect) Or[1,627 delar] Ath[216] et[544 cdd 2] et[230 cdd 4] et[325 cod 1] Bas[eth 268 ed comb] et[cod] Chr[668b bis] Euthal[cod] Thdrt[4,226] al Tert[ieiun 2] Or[int 4,647. 670] Novat Hil Lcif (Ambrst *spiritus fallaces*) ... P 31. 37. 73. 116. a[scr] c[scr] al plus[20] vg go arm Iust[dial 35] Clem[534 cdd 2] Or[1,627 hoesch] et[3,629. 697] Ath[544 ed] et[230 ed] et[325 ed] Bas[eth 268 ed] ex[cdd 2] Cyr[osee 152] al Amb[fid 2] Aug[ep 55] al *πλανησ* (*erroris, seductionis*) :: cf 1 Ioh 4, 6. | *και διδασκαλιαισ* et. Encrat[hipp] Clem[bis] Or[ter] et[int bis] etc: D* d Novat Hil Lcif Ambrst om *και* ... ℵ*(non item[c])P 37* *κ. διδασκαλιασ*

2. *κεκαυστηριασμ.* (et. Ln[ed min]) cum ℵAL 1. 37. 114. o[scr] al plus[5] Or[1,627 ex ed hoesch] Cyr[ador 436] Thdrt[4,480 ed pri] ... ς Ln[ed mai] Ti *κεκαυτηρ.* cum CDFGKP al pler Encrat[hipp 376] Clem[550] Or[1,627 delar] et[3,629. 697] Epiph[716] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[4,226] et[480 ed halens] al. Cf et. Ir[gr 65] *γυναῖκασ αἵτινεσ κεκαυτηριασμέναι τὴν συνείδησιν* etc. | *την ιδιαν συνειδ.* et. Encrat[hipp] Or[3,629. 697] (et[1,627] *οικειαν* pro *ιδιαν*) ... D *τ. συνειδ. εαυτων*, d am Novat[3,318] et[319] Lcif[253] Faust ap Aug[faust 30,1] *conscientiam suam* (contra f g vg[clem] fu demid al *suam conscientiam*) ... 41. 46* Clem[550] Epiph[96] et[716] Archel[598] Ambrst om *ιδιαν*

3. *απεχεσθαι* etc. Etiam d f g vg etc *prohibentium nubere, abstinere a cibis*, sed Faust ap Aug[8,445] (i. e.[faust 30,1]) *prohibentes nubere, abstinentes a cibis* (in eundem modum vertit ar[e]). Similiter Or[int 4,647] *prohibentes nubere et abstinentes se a cibis*, item[670]. Eadem licentia utitur Epiph[410] de Cataphrygastis: *αἱ γὰρ πλείουσ τῶν αἱρέσεων τούτων τοῦ γαμεῖν κωλύουσιν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων παραγγέλλουσιν.* Sic vero Isid[4,112]: *ἴσθι ὅτι τινὲσ μὲν - φασὶ μὴ κεκρατηκέναι τὸν ἀπόστολον τῆσ φράσεωσ, ἀλλ' εἰσ τοὐναντίον περιενεχθῆναι· τὸ γὰρ κωλυόντων γαμεῖν, κατακωλυθείσ, τὸ ἀπέχεσθαι εἰσ τὴν ἐναντίαν ἀφώρισε τάξιν. οὐ γὰρ ἐκώλυον ἀπέχεσθαι· ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν· κωλυόντων γαμεῖν καὶ κελευόντων ἀπέχεσθαι βρωμάτων - ὅρα δὲ μήποτε περὶ ἓν στοιχεῖον ἢ μίαν κεραίαν γέγονε τὸ σφάλμα· κωλυόντων γαμεῖν, ἀντέχεσθαι βρωμάτων.* Nec aliter atque Paulus, quamvis libere eius verbis utatur, Hipp[253] (de Mcione): *κωλύεισ γαμεῖν, τεκνοῦν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ὧν* (contra [376] *ἃ*) *ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάληψιν τοῖσ πιστοῖσ* etc. Contra Oec ad h. l. *οὐκ ἔστι σφάλμα καλλιγραφικὸν τὸ ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ὡσ ἐνίοισ ἔδοξεν, ἀλλὰ καὶ ὀρθῶσ εἰσ τὴν ἀττίδα συνήθειαν διαπεφρασμένον· ὥσπερ τὸ - ἐκώλυσεν μὴ κλέπτειν, οὐχ ὅτι ἐπέτρεπε τὴν κλοπήν· καὶ ἐκώλυεν ἀπέχεσθαι ἀρρητοποιίασ, ἀντὶ τοῦ ἀπῆγεν ἀπὸ τῆσ τοιαύτησ πράξεωσ. οὕτωσ καὶ ἐκώλυον ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἀντὶ*

θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.
6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος
2 Ti 2, 10 Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς κα-
λῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γρα-
ώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ
γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια
2 Ti 1, 1 πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ
1, 15 τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.
Col 1, 29 10 εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ

τοῦ ἐκώλυον ἀπὸ τῆς βρώσεως. Cf et. Thphyl: οὐκ ὀφείλει ἀπὸ κοινοῦ λαβεῖν τὸ κωλυόντων, ἀλλ' ἔξωθεν προσθεῖναι τὸ συμβουλευόντων ἀπέχεσθαι βρωμάτων. | ο θεος: C[3] ων ο θε. Vide ante Hipp. | μεταλημψιν cum ℵAD*FG ... ς μεταληψιν cum CD[c]KLP etc | ευχαριστιας cum ℵCD*et[c]FGK etc ... AD[b]LP al plus[10] (3 ap Scri) -στειας. Item v. sq | επιγνωκοσι ut ℵCL etc ... Ln Ti -κοσιν cum ADFGP etc (FG επιγνωκο-) | αληθειαν: D* d add αυτου

4. θεου et. Encrat[hipp 278] Clem[580] Or[1,766] etc ... P om | μετα: FG 37. Clem[580 ter] Or[1,766] Chr[669] (non[669b]) μετ

5. εντευξεως: D[gr*] εντευξεσιν

6. χριστου ιησου cum ℵACD*FGKLP al fere[15] (K του χρι. ιησ.) d f g vg cle (et. fu demid etc) go cop syr[p] arm Euthal[cod] Thdrt ... ς ιησου χριστου cum D[c] 17. 31. 47. al plu am syr[sch] aeth Chr[669a] Thdrt[cod] Dam Aug[act felic 1] ([8,476]) Ambrst | εντρεφομενος: D[gr*] εντρεπομενος | της καλης διδασκαλιας: 45. 69. 91. 213. d[scr] al pauc syr[sch] arm Sedul τη καλη διδασκαλια | ᾗ cum ℵCDFGKLP etc ... A 80. 3[pe] Euthal cod ης, atque sic Ln[ed min] | παρηκολουθηκας cum ℵADKLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... CFG παρηκολουθησας

7. γραωδεις: G αιγραωδεις (praegresso και), D γραωδ. | μυθους: C θυμους | γυμναζε δε: D*P 116. am fu harl* tol al[lachm] aeth om δε (syr sch και γυμν., Ambrst *exercens*)

8. προς pri (et. ℵ[c]): ℵ* om | ολιγον: FG f g add μεν | εστιν sec: F[gr]G[gr] om, item Clem[71] θεοσέβεια δὲ πρ. πάντα ὠφέλιμος, κατὰ τὸν παῦλον, ἐπαγγελίαν ἔχουσα (non item Clem[309]) | επαγγελιαν et. Clem[71. 309] Chron[441] Dam[paris] etc Or[int 2,447] (*pollicitationem*; d f g vg *promissionem*) ... K 31. 37. 46. 238. al plus[30] (8 ap Scri) go syr[p txt] (non item mg) arm Oec[bis] επαγγελιας, atque sic Gb'

9. πασης et. ℵ[c] ... ℵ* syr[sch] om

10. εις τουτ. γαρ sine additam cum ℵACDP 17. 47. 67** 80. (3[pe] 8[pe]?) d f vg go cop syr[utr] arm aeth Chr[670a] Cyr[thes 287] Dam ad h. l. et Dam paris Ambrst al ... ς Ti add και cum F[gr]GKL al pler Chr[669b] Euthal cod Thdrt Thphyl Oec | αγωνιζομεθα (et. Gb') cum ℵ*ACF[gr]G[gr]K 17. 31. 39. 47. 71. 73. 93. c[scr] Cyr[thes 287] ... ς Ti ονειδιζομεθα cum ℵ[c]D

*θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πι-
στῶν.*

11 *Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.* 12 *μηδείσ σου τῆσ νεό-* Tit 2, 15. 7
*τητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.* 13 *ἕωσ ἔρχομαι πρόσ-* 4, 16
εχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 *μὴ ἀμέλει
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ μετὰ ἐπιθέ-
σεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.* 15 *ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοισ
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν.* 16 *ἔπεχε σεαυτῷ καὶ
τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώ-* 4, 18
σεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντάσ σου.

V.

1 *Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα, νεω-
τέρουσ ὡσ ἀδελφούσ,* 2 *πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ ὡσ
ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.* 3 *Χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ.* 4 *εἰ*

LP al pler (P al -*ζωμ*-) d f g vg go syr^{utr} cop arm aeth Chr^{669b} et ^{670a} et^{11,686} montf (non item apud Wtst) Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1106} Dam ad h. l. et^{paris} al Ambrst al | *ηλπικαμεν* (et. Clem^{71} *ηλπικαμεν γαρ επι θεω ζωντι, οσ εστι* etc): D* 17. *ηλπισαμεν* | *επι θεω ζωντι*: D* Euthal^{cod} *επ. θεον ζωντα* | *σωτηρ* et. Clem$^{71.\ 824}$ Or$^{1,470.\ 521}$ et^{2,762} et$^{4,166.\ 189.\ 192}$ etc Tert^{pud2} Ambrst etc ... 43. syr$^{p\ mg}$ Antioch^{1106} (pergit *παντων ημων*) *πατηρ* | *μαλιστα* (FG ℵ^{scr*} *μαλλιστα*): 74. 93. 120. a^{scr} c^{scr} al Clem^{824} (non item^{71}) Antioch^{1106} Dam^{paris} add *δε*

12. *γινου*: 47. 48. 72. d^{scr} f^{scr} 3^{pe} al *γενου* | *εν αγαπη* sine *εν πν.* cum ℵACDFG 17. 31. 47. 70. 71. 73. 93. 109. 178. d f g vg go cop syr^{utr} arm aeth ar^{e} Clem^{608} Chr$^{671b.\ 672}$ Euthal^{cod} Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) add *εν πνευματι* cum KLP al pler Thdrt Dam al

14. *χαρισματοσ*: P *χρισματοσ* | *μετα*: FG *μετ* | *πρεσβυτεριου* et. ℵ^{c} ... ℵ* 37. harl** marian go *πρεσβυτερου*, *presbyteri* (et Marianus suprascripsit *episcopi*), aeth *episcoporum*

15. *πασιν* cum ℵACD*FG 17. 31. d f g guelf^{palimps} vg go cop syr^{utr} arm ar^{e} Ambrst al ... ς (Gb^{oo}) praem *εν* cum D^{c}KLP al pler (aeth *ubique*) Chr^{672a} (add^{com} *μη εν τω βιω μονον αλλα και εν τω λογω* etc) Euthal cod Thdrt Dam al

16. *επεχε*: 6. 17. 67** 74. 80. a^{scr} syr$^{p\ mg}$ *προσεχε*. Cf Chrys^{672} *ἔπεχε* - *τουτέστι πρόσεχε σεαυτῷ* etc | *αυτοισ*: D* d f g guelf^{palimps} vg (exc tol) Ambrst al *εν αυτοισ*, item go | *σου* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

V. 1. *ωσ πατερα* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 3 *οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο γάρ*
ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 *ἡ δὲ ὄντωσ χήρα καὶ μεμο-*
νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖσ δεήσεσιν καὶ ταῖσ
προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ· 6 *ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνη-*
κεν. 7 *καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.* 8 *εἰ δέ τισ*
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται
καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

Tit 2, 3 1, 6 9 *Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα,*
ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, 10 *ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-*
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοισ
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 *νεωτέρασ δὲ*
χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-

---

4. *εκγονα*: D* 31. 39. 44. 73. 109. *εγγονα* | *μανθανετωσαν*: D* *μαθετωσαν* ... 3. 35. *μανθανετω*, item *discat* d f vg (exc am* *discant*) Amb vidu^{188} Ambrst al | *πρωτον*: 47. om | *τον ιδιον οικον*: D^{gr*} *των ιδιων οικων* | *αποδεκτον* cum ℵACDFGKLP al longe plu (9 ap Scri) d f g m vg syr^{utr} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{vidu} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) praem *καλον και* cum 37. o^{scr} al mu^{vi} cop go arm :: ex 2, 3

5. *επι* sine *τον* cum ℵ*CFGP ... ς Ln Ti add *τον* cum ℵ^{c}ADKL al certe pler etc | *θεον* cum ℵ^{c}ACKLP al omn^{vid} d e f m$^{36.\ 97}$ vg rell Chr Euthal^{cod} Thdrt al Amb$^{vidu\ 188}$ Ambrst al ... ℵ*D^{gr*} Aug$^{ep\ 130}$ ter et$^{qu\ 43}$ in^{deut} et$^{bon\ viduit\ 6,378}$ et$^{ps\ 131}$ Fulg$^{ep\ 2,12}$ *κυριον* | *ημερασ*: A* *-ρασ*

7. *και ταυτα*: ℵ^{c} syr^{sch} cop om *και* | *ανεπιλημπτοι* cum ℵACD*FG ... ς *ανεπιληπτοι* cum D^{c}KLP al omn^{vid}

8. FG *μαλλειστα* | *οικειων* sine *των* cum ℵAD*FG 73. ... ς Ti praem *των* cum CD$^{b\ et\ c}$KLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *προνοειται* cum ℵ*D*FGK k^{scr} ... ς Ln Ti *προνοει* cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *εστιν* ... K *εσται*

9. *ελαττον*: F^{gr}G^{gr} 113^{mg} 115. al *ελαττων* | *εξηκοντα*: D ξ' | *γεγονυια*: P post *γυνη* pon, item coniung cum seqq D (sticho enim ab antecedd separat) 80. 113. al d f g m^{114} vg (d f m vg *quae fuerit unius viri uxor*, g *quae fuerat* etc), item ut^{vid} go cop syr^{utr}, nec aliter Thdor mop cat^{30} Thdrt. Videtur et. Or^{3,645} *χήρα, φησίν, ἔστω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑν. ἀνδρ. γυν.* Contra Chr^{675} *οὐ γὰρ αὐτῆσ ἐστὶ τὸ ἑξήκοντα γεγονέναι ἐτῶν.*

10. *καλοισ*: P *αγαθοισ* | *ετεκνοτροφησεν* (d f g vg *si filios educavit*, Amb vidu^{189} *- educaverit*, m^{114} *- nutrivit*, Ambrst *- enutrivit*) ... F^{gr}G^{gr} *ετεκνοφορεσεν* | *επηρκεσεν*: G 109. 118** *επηρκησεν*, F *επερκησεν*

11. *καταστρηνιασωσιν* cum ℵCDKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *καταστρηνιασουσιν* cum AFGP 31. Chr$^{mosc\ 1}$. Apud Epiph^{511} est: *μετα γαρ το καταστρηνιασαι.*

μεῖν θέλουσιν, 12 *ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτη-*
σαν· 13 *ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ οἰ-*
κίασ, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦ-
σαι τὰ μὴ δέοντα. 14 *βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν, τεκνογονεῖν,*
οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδο-
ρίασ χάριν· 15 *ἤδη γάρ τινεσ ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.*
16 *εἴ τισ πιστὴ ἔχει χήρασ, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ, καὶ μὴ βαρείσθω*
ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.
17 *Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιού-* 1 Th 5, 12 ss
σθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 *λέγει* 1 Co 9, 9 Dt 25, 4
γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ ἐργάτησ Lc 10, 7 Mt 10, 10
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 *κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-*

---

14. *νεωτερασ:* D* 37. 73. 80 praem *τασ* ... 39. 43. 67* 72. 73. 74. 108* 177. a[scr] c[scr] al fere[20] Chr[690] Thdrt Dam[paris] Hier[lovin 1] (Ambrst variant edd) add *χηρασ* | KL al aliq *λοιδωριασ*

15. *τινεσ εξετραπ.* cum ℵCDKLP al omn[vi] d f vg cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[paris] al ... Ti *εξετρα. τινεσ* cum AF[gr]G g

16. *ει τισ:* P *ει δε* | *πιστη* c. ℵACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi[2] *si qua fidelis*) cop arm Euthal[cod*] (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath[874] *εἴ τισ ἐστὶ πιστὴ χήρασ ἔχουσα, διὰ τὸ καλῶσ πιστεύειν πιστὴ καλεῖται.* Similiter f vg Amb[luc 18,1490] et[offic 2;87] Aug[ioh 62,5] aeth[PP] *si quis fidelis.* Item g demid *si quis fideles*, aeth[ro] *si quis fidelem habet viduam* ... ς (sed Gb° *πιστοσ η*) Ti *πιστοσ η πιστη* cum DKL al pler d fu tol harl** al[lachm] Ambrst (hi Latini *si quis fidelis vel si qua fidelis*, tamen harl* *fidelis* prius om) syr[utr] Chr Euthal[cod**] Thdrt Dam al. Cf Chr[682] *καλῶσ προσέθηκεν· εἴ τισ πιστόσ· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰσ πιστὰσ τρέφεσθαι.* | *επαρκεισθω* cum ℵAFG 17. (FG *επαρικεισθω*) ... ς Ti *επαρκειτω* cum CDKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *επαρκεση:* FGP 41. 47* d[scr] *επαρκεσει* (F* *-κησει*)

17. FG d[scr] o[scr] al[vid] *μαλλιστα* | *εν λογω:* F[gr]G[gr] syr[p] om *εν* | *και διδασκαλια:* P *διδασκαλιασ*

18. *βουν αλοωντα* ante *ου φιμ.* (*κημ.*) cum ℵDFGKL al pler d g go syr[p] Euthal[cod] Dam Tert[marc 4,24] („*Bovi*, inquit, *terenti os non colligabis*"). Item cf Clem[478] *ὁ δὲ αὐτὸσ νόμοσ διαγορεύει βοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν· δεῖ γὰρ καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆσ ἀξιοῦσθαι* ... Ln post *ου φιμ.* pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr[sch] arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | *ου:* 37. *ου μη* | *φιμωσεισ:* D *κημωσεισ* (D[c] in mg adnotat *φιμ.*, sed nullo modo attigit *κημ.* in ipso textu) | *και· αξιοσ* ... FG f g *αξειοσ γαρ* | *του μισθου* et. ℵ[a] ... ℵ* *τησ τροφησ*, item[vid] Clem[478] (vide ante) :: cf Luc 10, 7.

19. *κατα πρεσβυτερου:* L *κα. πρεσβυτερουσ*

δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 3 *οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο γάρ*
ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 *ἡ δὲ ὄντωσ χήρα καὶ μεμο-*
νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖσ δεήσεσιν καὶ ταῖσ
προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ· 6 *ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνη-*
κεν. 7 *καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.* 8 *εἰ δέ τισ*
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται
καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

3, 2 Tit 1, 6 9 *Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα,*
ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, 10 *ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-*
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοισ
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 *νεωτέρασ δὲ*
χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-

---

4. *εκγονα*: D* 31. 39. 44. 73. 109. *εγγονα* | *μανθανετωσαν*: D* *μαθετωσαν* ... 3. 35. *μανθανετω*, item *discat* d f vg (exc am* *discant*) Amb vidu^{188} Ambrst al | *πρωτον*: 47. om | *τον ιδιον οικον*: D^{gr*} *των ιδιων οικων* | *αποδεκτον* cum ℵACDFGKLP al longe plu (9 ap Scri) d f g m vg syr^{utr} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{vidu} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) praem *καλον και* cum 37. o^{scr} al mu^{vi} cop go arm :: ex 2, 3

5. *επι* sine *τον* cum ℵ*CFGP ... ς Ln Ti add *τον* cum ℵ^{c}ADKL al certe pler etc | *θεον* cum ℵ^{c}ACKLP al omn^{vid} d e f m$^{86. 87}$ vg reli Chr Euthal^{cod} Thdrt al Amb$^{vidu\,188}$ Ambrst al ... ℵ*D^{gr*} Aug$^{ep\,130}$ ter et$^{qu\,42}$ in^{deut} et$^{bon\,viduit\,6,378}$ et$^{ps\,131}$ Fulg$^{ep\,2,12}$ *κυριον* | *ημερασ*: A* -*ραισ*

7. *και ταυτα*: ℵ^{c} syr^{sch} cop om *και* | *ανεπιλημπτοι* cum ℵACD*FG ... ς *ανεπιληπτοι* cum D^{c}KLP al omn^{vid}

8. FG *μαλλειστα* | *οικειων* sine *των* cum ℵAD*FG 73. ... ς Ti praem *των* cum CD$^{b\,et\,c}$KLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *προνοειται* cum ℵ*D*FGK k^{scr} ... ς Ln Ti *προνοει* cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *εστιν* ... K *εσται*

9. *ελαττον*: F^{gr}G^{gr} 113^{mg} 115. al *ελαττων* | *εξηκοντα*: D *ξ'* | *γεγονυια*: P post *γυνη* pon, item coniung cum seqq D (sticho enim ab antecedd separat) 80. 113. al d f g m^{114} vg (d f m vg *quae fuerit unius viri uxor*, g *quae fuerat* etc), item ut^{vid} go cop syr^{utr}, nec aliter Thdor mop cat^{30} Thdrt. Videtur et. Or^{3,645} *χήρα, φησίν, ἔστω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑν. ἀνδρ. γυν.* Contra Chr^{675} *οὐ γὰρ αὐτῆσ ἐστὶ τὸ ἑξήκοντα γεγονέναι ἐτῶν.*

10. *καλοισ*: P *αγαθοισ* | *ετεκνοτροφησεν* (d f g vg *si filios educavit*, Amb vidui^{189} - *educaverit*, m^{114} - *nutrivit*, Ambrst - *enutrivit*) ... F^{gr}G^{gr} *ετεκνοφορεισεν* | *επηρκεσεν*: G 109. 113** *επηρκησεν*, F *επερκησεν*

11. *καταστρηνιασωσιν* cum ℵCDKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al ... Ln$^{ed\,min}$ Ti *καταστρηνιασουσιν* cum AFGP 31. Chr$^{mosc\,1}$. Apud Epiph^{511} est: *μετα γαρ το καταστρηνιασαι.*

μεῖν θέλουσιν, 12 *ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτη-*
σαν· 13 *ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰ-*
κίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦ-
σαι τὰ μὴ δέοντα. 14 *βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν,*
οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδο-
ρίας χάριν· 15 *ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.*
16 *εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω*
ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 *Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιού-* 1 Th 5, 12 ss
σθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 *λέγει* 1 Co 9, 9 Dt 25, 4
γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης Lc 10, 7 Mt 10, 10
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 *κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-*

---

14. *νεωτερας*: D* 37. 73. 80 praem *τας* ... 39. 48. 67* 72. 73. 74. 108* 177. a[scr] c[scr] al fere[20] Chr[690] Thdrt Dam[paris] Hier[iovin 1] (Ambrst variant edd) add *χηρας* | KL al aliq *λοιδωριας*

15. *τινες εξετραπ.* cum ℵCDKLP al omn[vi] d f vg cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[paris] al ... Ti *εξετρα. τινες* cum AF[gr]G g

16. *ει τις*: P *ει δε* | *πιστη* c. ℵACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi[a] *si qua fidelis*) cop arm Euthal[cod*] (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath[874] *εἴ τις ἐστὶ πιστὴ χήρας ἔχουσα, διὰ τὸ καλῶς πιστεύειν πιστὴ καλεῖται.* Similiter f vg Amb[luc 18,1490] et[offic 2,37] Aug[ioh 61,5] aeth[pp] *si quis fidelis.* Item g demid *si quis fideles*, aeth[ro] *si quis fidelem habet viduam* ... ς (sed Gb° *πιστος η*) Ti *πιστος η πιστη* cum DKL al pler d fu tol harl** al[lachm] Ambrst (hi Latini *si quis fidelis vel si qua fidelis*, tamen harl* *fidelis* prius om) syr[utr] Chr Euthal[cod**] Thdrt Dam al. Cf Chr[692] *καλῶς προσέθηκεν· εἴ τις πιστός· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰς πιστὰς τρέφεσθαι.* | *επαρκεισθω* cum ℵAFG 17. (FG *επαρικεισθω*) ... ς Ti *επαρκειτω* cum CDKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *επαρκεση*: FGP 41. 47* d[scr] *επαρκεσει* (F* *-κησει*)

17. FG d[scr] o[scr] al[vid] *μαλλιστα* | *εν λογω*: F[gr]G[gr] syr[p] om *εν* | *και διδασκαλια*: P *διδασκαλιας*

18. *βουν αλοωντα* ante *ου φιμ.* (*κημ.*) cum ℵDFGKL al pler d g go syr[p] Euthal[cod] Dam Tert[marc 4,24] („*Bovi*, inquit, *terenti os non colligabis*"). Item cf Clem[478] *ὁ δὲ αὐτὸς νόμος διαγορεύει βοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν· δεῖ γὰρ καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆς ἀξιοῦσθαι* ... Ln post *ου φιμ.* pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr[sch] arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | *ου*: 37. *ου μη* | *φιμωσεις*: D *κημωσεις* (D[c] in mg adnotat *φιμ.*, sed nullo modo attigit *κημ.* in ipso textu) | *και· αξιος* ... FG f g *αξιος γαρ* | *του μισθου* et. ℵ[a] ... ℵ* *της τροφης*, item[vid] Clem[478] (vide ante) :: cf Luc 10, 7.

19. *κατα πρεσβυτερου*: L *κα. πρεσβυτερους*

Dt 19, 15 *δέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.* 20 *Τοὺσ ἁμαρτά-*
νοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.
2 Ti 4, 1 21 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ*
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 *Χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπιτί-*

---

19. *εκτοσ ει μη επι* (f vg *nisi sub duobus* etc; F[gr]G om *επι*, nec exprim d g fu) *δυο η τρι. μαρτυρων* ... cdd[lat aliq] ap Hier[ep 24] ad marcellam Cyp [325] (certe nihil add) Ambrst (non addiderim Cassiod dicentem *nec facile contra eos accusatoribus esse credendum*, nec Primas qui agnoscit verba ipso commentario: *iniustum est adv. quemvis absentem accusationem accipere*) om. Hier enim l. l. de codicum Latinorum vitiositate scribens, quam ipse ad Graecam originem voluisse se revocare profitetur, ad hunc locum respiciens monet: *Illi* (qui Latinis codicibus acquiescunt) *adversus presbyterum accusationem omnino non putent recipiendam; nos legamus: „Adversus presbyterum accusationem ne receperis nisi sub duobus aut tribus testibus“.*

20. *Τουσ* sine copula cum ℵD[c]KLP al omn[vi] vg cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Cyp[325] Lcif[234] al. (Minime in hac re probat Hipp[prov] ap Mai[7,3,75] *ὁ δὲ ἀπόστολοσ, τοὺσ ἁμαρτάνοντασ, φησίν, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε*, nec magis Or[3,724] *ἔστι δ' ὅτε χρὴ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνὴν τοὺσ ἁμαρτάνοντασ ἐνώπιον πάντων ἐλέγχειν*) ... Ln add *δε* cum AD* d f g demid go Bas[eth 292] Thphyl Hier[ep 24] ad marcell Ambrst. Item FG post *αμαρταν.* | D* *ελενχε* | *εχωσιν*: P *εχουσιν*

21. *χριστου ιησου* cum ℵAD*G 17. 31. 73. d f g vg sah cop Clem[318] Ath [526 cdd 2] Cyr[hr 79] Bas[eth 305] et[spir 24] Thdrt Lcif[234] Hil[323] Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]FKLP al pler go syr[utr] arm aeth Ath[ed] Chr Euthal[cod] Dam Hil[346]. Praetereaque ς (Gb[∞]) praem *κυριου* cum DcK LP al pler (al pauc go Ath[cod 1] *κυρ. ημων*) go syr[utr] Chr Euthal[cod] Dam, quod omisimus cum ℵAD*FG 17. 31. 73. d f g vg sah cop arm aeth Clem[318] etc (et. Hil[346]) | *αγγελων*: 17. cop syr[sch] add *αυτου* (item 43. 80. 93. Bas[spir 24] ante *αγγ.* add) | *φυλαξησ*: P *φυλαξεισ* ... 17. ante *ταυτα* pon | *προσκλισιν* cum ℵFGK 47** 67** al sat mu d f g vg Clem[318] Bas[regg 377] et[alib] (sed fluct[edd] et[edd]) Chr[890] (sed fluct lectio) Thdrt (fluct lect) Dam al ... Ln *προσκλησιν* cum ADLP 17. 23. 31. 37. 46. 47* 72. 80. 109. al plus[50] (11 ap Scri) Ath[527] („sic omn mss“) Chr[892] Euthal[cod] etc. Latini (d f g vg Lcif[234 bis] al) vertunt *in aliam* (vg[cle] demid *alteram*) *partem declinando.* Praeterea cf Bas regg[377] *πρόνοιαν ποιούμενοι πολλὴν τοῦ τε εὐσπλάγχνου καὶ μακροθύμου πρὸσ πάντασ καὶ τοῦ μήτε ὑποψίαν δοῦναί τινι προσπαθείασ ἢ προσκλίσεωσ* (rursus fluct lectio) *πρόσ τινασ* etc, item[ep 156] (alias 342) i. e. [3,246] *οὕτωσ ὑμᾶσ προσέχειν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ προσήκει ὡσ μηδὲν ἡμῶν δυναμένων κατὰ πρόσκλισιν* (sic ex[edd 3]; lect fluct) *μηδὲ προειλημμένων εἰσ τὴν διά τινων διαβολήν.* Item Thdrt *μήτε τῶν ἐλέγχων προφανῶσ γενομένων ἀναβάλλεσθαι τὴν ψῆφον τῇ πρὸσ τὸν κρινόμενον χάριτι τὸ δίκαιον διαφθείροντα.* Item Chr[890] *τουτέστιν*

θει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·.
25 ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης Tit 2, 9 s etc
τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδα- Tit 2, 5
σκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ κατα-

---

ἵνα κοινὸς ᾖς καὶ ἴσος τοῖς δικαζομένοις, τοῖς ἐπὶ σοῦ κρινομένοις, ἵνα σε μηδεὶς προκαταλάβῃ μηδὲ προοικειώσηται. Et Thphyl τουτέστι κατὰ προσπάθειαν προσκλινόμενος τῷ ἑνὶ μέρει. Cf et. Suidam: πρόσκλισις ἑτερομέρεια· „μὴ διαπράξασθαί τι κατ' ἔχθραν ἢ κατὰ πρόσκλισιν."

22. επιτιθει: D* επιτιθου | αμαρτ. αλλοτριαις: P αλλοτρ. αμαρτ.

23. αλλα cum ℵAD*FGP 17. ... ς αλλ cum D^{c}K^{sil}L al pler | οινω ολιγω: P οινω ολιγον | δια τον (A το) στομαχον sine σου cum ℵAD*P 17. d Gaud$^{praef\ ad\ benev}$ (etiam arm teste Gb om σου et h. l. et post) ... ς Ti add σου cum D^{c}FGKL al pler f g vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Clem^{177} (reliqua non add) Eus$^{praep\ 12,25}$ Ath$^{gall\ 5,280}$ (rell non add) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 264.\ 629.\ 699}$ Phot$^{manich\ 2,8}$ al Or$^{int\ 2,362}$ Ambrst al | και τας: F^{gr}G g και δια τας

24. ανθρωπων: 30. 37. n^{scr} Dam^{paris} om | τισιν: 17. Or$^{int\ 2,362}$ et^{4,479} Dam^{paris} τινων

25. ωσαυτως sine additam cum ℵDKLP al omn^{vi} d vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln add δε cum AFG f g go Or$^{int\ 2,363}$ | τα εργα τα καλα cum ℵADFGP 17. 37. 116. (71. τα εργ. καλα) d f g vg (hi^{4} *facta bona*) Thphyl Ambrst al ... ς τα καλα εργα cum KL al pler Chr^{692} Euthal^{cod} Thdrt Dam | προδηλα sine additam cum ℵA 67** ... ς add εστι cum KL al pler Chr^{692} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item DFGP 17. 67* 93. 3^{pe} al$^{3\ scr}$ add εισι. Item *manifesta sunt* Latini. | δυνανται cum ADP 17. 47. 67. 71. 73. 93. a^{scr} c^{scr} al plus^{30} Thdrt Oec ... ς δυναται cum ℵFGKL al sat mu (sed 2 tantum apud Scri) Chr^{692} Euthal^{cod} al (Dam praetermisit και τα usq δυν.)

VI. 1. δουλοι: FG δουλου. Latini: *Quicumque sunt sub iugo servi* ... 73. b^{scr*} k^{scr} sah δουλειας | του θεου: D* 17. 3^{pe} d f m^{69} vg go Ambrst al τ. κυριου ... sah *nomen bonum* pro το ον. τ. θε. | βλασφημηται: KL 17. 47* 114. 115. a^{scr} c^{scr} Dam^{paris} -μειται, G -μεται

2. εχοντες ut ℵD^{c}KLP etc ... AD*FG 37. 47* k^{scr} Dam^{paris} εχοντας | κα-

*φρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι
πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆσ εὐεργεσίασ ἀντιλαμβανόμενοι.*
Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 *εἴ τισ ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ
μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοισ τοῖσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,* 4 *τετύφωται, μηδὲν
ἐπιστάμενοσ, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεισ καὶ λογομαχίασ, ἐξ ὧν γί-
νεται φθόνοσ, ἔρισ, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,* 5 *διαπαρα-*
2 Ti 3, 8 *τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆσ
ἀληθείασ, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν.* 6 *ἔστιν δὲ*

ταφρονειτωσαν: L o[scr] al Dam[paris] *-νητωσαν* | *οτι αδελφοι εισιν* et. Clem[309] Bas[eth 310] ... ℵ* (non item[c]) c[scr] om | *οι* (post *αγαπητοι*): Dam[paris] *και* | *ευεργεσιασ*: F[gr]G[gr] 46. *ευσεβιασ* (46. *-ειασ*), 45. *εργασιασ*

3. *προσεχεται* cum ℵ* (atque sic olim R. Bentley coniecit). Latini omnes (d f g m[62] vg Cyp[54. 130] Lcif[216] Ambrst al) *acquiescit* (m *-escet*) ... ς Ln Ti *προσερχεται* cum ℵ[c]ADFGKLP al omn[vi] (47. 73. 120. 122. n[scr] *-χηται*) go syr[utr] sah cop aeth Bas[regg 523] Chr Euthal[cod] Cyr nest[4,106] Thdrt Dam al | FG *υγιαιννουσιν* | *τη κατ ευσεβειαν*: D* add *ουση*, quemadmodum d f m[62] vg Cyp etc habent *ei quae secundum pietatem est doctrinae*

4. *γινεται* (f vg *oriuntur*, Ambrst *fiunt*) ... D* d g m[62] Lcif[216] *γεννωνται*, *nascuntur* | *φθονοσ* et. Clem[340] (sed post *ερισ* pon) Bas[eth 288] ... D* 8[pe] d f g m[62] vg go sah cop Lcif Ambrst al *φθονοι* (go add *φονοι*) | *ερισ* cum ℵAK[ell]P 17. al pler[vi] syr[sch] sah cop arm aeth Clem[340] Bas eth[288] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam[parall 871] (et.[paris]) al ... Ti *ερεισ* cum D(nec D[c] mutavit)FGL 47. 8[pe] al d f g m[62] vg go syr[p] Dam ad h. l. Lcif[216] Ambrst al. Praeterea P syr[sch] sah cop praem *και* | *βλασφημιαι*: 115. 116. syr[sch] aeth Bas[cod] et edd vet Dam[parall] (et.[paris]) *βλασφημια*. Praeterea sah cop praem *και*. | *υπονοιαι πονηραι*: syr[sch] aeth *υπονοια πονηρα*. Rursus sah cop praem *και*.

5. *διαπαρατριβ.* cum ℵADFGLP al longe plu (10 ap Scri) Clem[340] Bas[eth 288] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[paris] al (etiam Antioch[1848] *διαπαρατριβαι* inter carnalia vitia laudat) ... K 43. 115. d[scr] l[scr] al pauc *διατριβαι*, al pauc *παρατριβαι* ... ς (= Gb Sz) *παραδιατριβαι* cum minusc vix mu (ut b[scr]). Apud Latinos d f m[62] vg Ambrst al habent *conflictationes*; g *conflictiones*, Lcif[216] *conflictationes malae* | *απεστερημενων τησ*: D* *απεστραμμενων απο τησ*. Cf d g m[62] *destitutorum a veritate*, Lcif[216] *a ver. destitutorum*, Amb[ps 118] *a ver. alienorum*. Contra vg *qui* (fu add *a*) *veritate privati sunt*, Ambrst *qui veritate caruerunt*. | *την ευσεβειαν* sine additam cum ℵAD*FG 17. 67** 93. d f g vg go sah cop aeth[ro] Amb[ps 118] (certe nihil add) ... ς (Gb[oo]) add *αφισταсο απο των τοιουτων* cum D[gr c]KLP al pler m[62] tol** syr utr arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Lcif[216] Ambrst al. Item Cyp[54] *discede ab huiusmodi* add v. 4. post *stupore elatus* (*τετύφωται*) et[130] post *stupore elatus est, nihil sciens* (*μηδὲν ἐπιστάμενοσ*).

πορισμὸσ μέγασ ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείασ. 7 *οὐδὲν γὰρ εἰση-
νέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·*
8 *ἔχοντεσ δὲ διατροφὰσ καὶ σκεπάσματα, τούτοισ ἀρκεσθησό-
μεθα.* 9 *οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰσ πειρασμὸν
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίασ πολλὰσ ἀνοήτουσ καὶ βλαβεράσ, αἵτι-
νεσ βυθίζουσιν τοὺσ ἀνθρώπουσ εἰσ ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.*

---

6. *η ευσεβεια*: F[gr]G g add *θεου* (g *pietas dei*). Cf et. Ambrst v. 5. *existimantes quaestum esse pietatem et dei culturam: discede ab huiusmodi.* Versu vero 6. *Est autem quaestus magnus pietas cum sufficientia.* | *αυταρκειασ* ut ℵD[c]LP etc ... AD*FG 37 (*ευτ–*) o[scr] al[vi] *αυταρκιασ*

7. *εισηνεγκαμεν*: P 106. 109. al[8 scr] *εισενεγκ.* Sic et. editum Bas[2,167], ex incuria ut[vid]. | *οτι* (Gb') cum ℵ*AFG 17. g vg[cdd lachm] sah, item (qui *και* pro *οτι* exprimunt) cop arm aeth[utr]. Cf et. Polyc[4] *εἰδότεσ οὖν ὅτι οὐδὲν εἰσηνέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ἀλλ' οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι ἔχομεν, ὁπλισώμεθα τοῖσ ὅπλοισ τῆσ δικαιοσύνησ.* Item Ephr[2,177] nec *ουδε* nec *οτι* habet. ... ϛ Ti *δηλον οτι* cum ℵ[c]D[b et c]KLP al pler Bas[2,167] Mac[228] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 316. 364]. Similiter *αληθεσ οτι* D*, *verum quoniam* d, *verum quia* m[92] Ambrst, *haud dubium quia* (vg[cle] *quod*) f vg, *aut* (pro *haut*) *dubium*, *verum tamen* fu al[lachm], *verum* Cyp[210. 240. 323]. Item go *in veritate quod*; syr [utr] *et notum est quod*

8. *διατροφασ* cum ℵAL al pler f vg (hi[2] *alimenta*) etc. Etiam Bas[2,167. 367] et[3,101] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DFGKP 46. 109. Or[4,418] *διατροφην*. Item Ambrst *alimentum*, d g m[92] Novat[319] Hier[iovin 2] et[ad tit 3,5] *victum* (g *vict. l alimentum*), Cyp[210. 240. 323] *exhibitionem*. Pergunt autem d m Novat Hier[iovin] *et vestitum* (Hier[tit] *et vestimentum*), Cyp *et tegumentum*. Contra g *et tegumenta*, f vg Ambrst *et quibus tegamur*. | *αρκεσθησομεθα* et. Or[4,418] Ephr[1,77] Bas[2,167] et[367 ed] et[3,101] etc ... K 30. 219. d[scr] n[scr] al[vi] Ephr[3,358] et[1,248] Bas[2,367 cod 1] Chr[mosc 1] Dam ad h. l. et[parall 364] *αρκεσθησωμεθα*. Ex Latinis d f g vg Novat *contenti sumus*, m[92] demid Cyp[ter] Ambrst Hier *contenti simus*. Cf Lc[brug]: „Sumus *mutatur ab aliis in* simus."

9. *βουλομενοι*: Dam[paris] *βουλευομενοι* | *παγιδα* (Cyp[quater] al *muscipulam*): 17. Ephr[1,77] Cyr[mich 494] (non item[sophon 606]) *παγιδασ*, auct sing cleric[522] *muscipulas*, Dam[paris] *εισ παγιδα* (item *κ. εισ επιθ.*) ... D*FG 37[mg] ([manu rec]) 238. d f g m[92] vg[cle] fu demid tol harl al[lachm] (non item am al[lachm]) go Chr[696] Thdrt Antioch[1045] Amb[ps 118] al (sed non Cyp[185. 210. 240. 398] Ambrst al) add *του διαβολου* :: ex 3, 7 | *ανοητουσ* et. Bas[eth 368] (ex[cdd 3]) Eph[1,77] Chr[696] et[11,167. 698] (sic certe ubique ed. Montf) Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 484] etc, item *desideria stulta* Aug[ep 130] et[civ dei 1,10] et[ps 136] Promiss[1,29] ... 2. 19. 55. Bas[eth 288] edd prior Chr[edd prior] Cyr[sophon 606] et[mich 405. 494] *ανοντοισ*, item *inutilia* d f g vg Cyp[185] (sed[210. 240. 323] om) Ambrst al, m[92] *quae nihil prosunt*

10 *ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧσ τινὲσ*
ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆσ πίστεωσ καὶ ἑαυτοὺσ περιέ-
πειραν ὀδύναισ πολλαῖσ.
2 Ti 2, 22 • 11 *Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο-*
σύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 *ἀγω-*
νίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆσ πίστεωσ, ἐπιλαβοῦ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ,
εἰσ ἣν ἐκλήθησ καὶ ὡμολόγησασ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
Ro 4, 17 *λῶν μαρτύρων.* 13 *παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντοσ*
τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντοσ ἐπὶ Ποντίου

---

10. *παντων των* et. Clem[191] Or[3,491] Ephr[1,77] etc ... D* 123. om *των* | *πολλαισ* et. ℵ[c] ... ℵ* *ποικιλαισ* (:: cf 2 Tim 3, 6 *επιθυμιαισ ποικ.* Tit 3, 3 *ηδοναισ ποικιλαισ* Iac 1, 2 *πειρασμοισ περιπ. ποικιλοισ* 1 Pe 1, 6 *εν ποικιλοισ πειρασμ.* Mt 4, 24 pp *ποικιλαισ νοσοισ*)

11. *θεου* cum ℵ*A 17. ... ς Ti *του θεου* cum ℵ[c]DFGKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ευσεβειαν* et. Petr[alex can 14] (Gall[4,106]) Ephr[1,248] etc ... ℵ* (non item[c]) 47. sah om. Cf et. Aug[serm 177] *Tu autem homo dei, haec fuge; sectare vero iustitiam, fidem, caritatem cum his qui invocant nomen domini de corde puro.* At haec libere, et paullo post ad *fidem* add *pietatem.* | *πραϋπαθιαν* cum ℵ*AFGP(sed non superest nisi ultima syllaba -*αν*), item -*θειαν* 71. 137. 8[pe] Petr[alex] ap Rou[4,46] (non item ap Gall) Ephr[1,248]. Videtur et. huc respexisse Ign trall[8] *την πραϋπαθειαν αναλαβοντεσ*, item Hesych qui *πραϋπαθειαν* explicat per *πραϋτητα* et *ησυχιαν* ... ς (= Gb" *πραϋπ.* et Sz) *πραοτητα* cum D[c]KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item ℵ[c]D* 31. *πραϋτητα.*

12. *εισ ην* sine *και* cum ℵADFGKLP al longe plu (7 ap Scri) d f g vg go sah cop syr[sch et p txt] arm aeth Petr[alex can 14] Ephr[1,248] Chr Euthal cod Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 37. al mu[vid] syr[p c.*] Thphyl Oec Ambrst | *και ωμολογησασ*: LP al aliq (3 ap Scri) *και ομολογησασ*, item Petr[alex] omisso *και* (sic ap Rou; apud Gall *ἐκλήθησ, ὡμολόγησασ*)

13. *παραγγελλω* (*ν*G[gr]G[gr] vitiose -*λλων*) sine *σοι* cum ℵ*FG 17., item g (sub *t*; habet enim *praecipio tibi t contestor*) Bas[2,584] Amb[fid 499. 500] (*praecipio* sine *tibi*) Aug[serm 177] (*testificor*) Thdrt[op lat 4,1344] (ex Mansi, ut Aug) ... ς Ln Ti add *σοι* cum ℵ[c]ADKLP al fere omn d f (g vide ante) vg (hi Latt *praecipio tibi*) Bas[1,276] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Tert[praescr 25] Ambrst (uterque ut vg), item Did[tri 72] *προστασσω σοι* | *θεου* cum ℵ (:: cf ad v. 11) ... ς Ln Ti praem *του* cum ADFGKLP etc | *ζωογονουντοσ* (Gb') cum ADFGP 17. 19* 31. 71. 93. 137. Ath[529] Bas[2,584] Nyss[adv maced] ap Mai[4,28] Cyr[thes 297] Thdrt[4,1274] al ... ς *ζωοποιουντοσ* cum ℵKL al pler Cyr[hier 79] Bas[1,276] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al | *χριστου ιησου* cum ADKLP 17. 31. 37. al pler d vg go syr[p] arm[codd] Cyr[hr 79] Chr[708 com] Euthal[cod] Cyr[thes 297] Thdrt ad h. l. et[4,1274] Dam al Ambrst al ... ℵFG al plus[5] (8 ap Scri) f g syr[sch]

Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 *τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν*
ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ κυρίου ἡμῶν Tit 2, 13
Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 *ἣν καιροῖσ ἰδίοισ δείξει ὁ μακάριοσ καὶ μόνοσ*
δυνάστησ, ὁ βασιλεὺσ τῶν βασιλευόντων καὶ κύριοσ τῶν κυριευόν-
των, 16 *ὁ μόνοσ ἔχων ἀθανασίαν, φῶσ οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶ-*
δεν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτοσ 2 Ti 4, 18
αἰώνιον, ἀμήν.

17 *Τοῖσ πλουσίοισ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ*
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ

---

sah cop arm[ed] aeth Did[tri 78] Ath[529] Chr[703 txt] Thphyl Tert[praescr 26] Amb[fid 3,500] Thdrt[ep lat 4,1344] *ιησου χριστου* (sed Ath Chr *κυριου ιησου χρι.*, Thdrt[lat] *domino nostro Ies. Christ.*) | *πειλατου* cum AD* :: cf ad Act 3, 13. 4, 27. 13, 28. In evangeliis vero eadem scriptura testatissima est; cf Lc 23, 6 etc ... ϛ Ln Ti *πιλατου* cum ℵD[c]FGKLP etc

14. *τηρησαι σε*: D* 43. z[scr] Did[tri 78] om *σε* | *ασπιλον*: D 115. syr[sch] Chr[703 com] Thphyl add *και* | *ανεπιλημπτον* cum ℵD*FG ... ϛ *ανεπιληπτον* cum D[c]KLP etc | *ιησου χριστου*: ℵ *χρι. ιησ.* (Contrariam lectionem idem v. 13. praebebat.)

15. *δειξει*: D[gr*] *δειξαι*, K c[scr] k[scr] *δειξη* | *και κυρ. των κυριευοντων*: 47. 219. om

16. *φωσ οικων απροσιτον* et. Or[3,410] Eus[mcell 141] Did[tri 370] Cyr[thes 297] al permu Or[int 4,20] (*qui solus habet immortalitatem, lucem habitat inaccessib.*). Item accurate f am tol *lucem habitans inaccessib.* Nec vero recte in contrariam partem laudantur d e vg[cle] demid al Tert[prax 15] Hil[331] Ambrst al *qui solus habet immortalitatem et lucem* (*lumen* Ambrst) *habitat* (*inhab.*) *inaccess.* Nec aliter go cop syr[sch] aeth ... D*E* fu (*qui solus habet immort. et lucem inhabitans*) harl* (ut fu sed *habitans*) Did tri[78] praem *και* | *ειδεν* ut ℵDEFGKL etc ... AP al pauc Did[tri 78] Dam paris *ιδεν* | *ουδεισ ανθρωπων* et. Tert[prax 15. 16] etc: F[gr]G g go Novat [310. 312] *ανθρ. ουδεισ* . . vg[cle] harl tol Did[tri] post *ειδ.* (*ιδ.*) pon | *και* (ℵ add *το*) *κρατοσ*: F[gr]GP 31. 72. 93. 116. n[scr] z[scr] al[10] g om *και*

17. *εν τω νυν αιωνι* (ℵ* *καιρω*) cum ℵ[c] (item ℵ*)FGKLP al omn[vi] g syr[p] Or[1,709] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1044] Dam ad h. l. et[paris] al ... DE d e f m[29] vg syr[sch] sah cop Bas[eth 269] Or[int 2,154] Ambrst al mu *του νυν αιωνοσ* | *υψηλα φρονειν* (:: cf Ro 11, 20) cum ℵ Or[1,709]. Apud Latinos d e f vg[cle] fu demid harl tol Hier[gal 3] al (similiter syr[utr]) *non sublime sapere*, addit autem Hier l. l. *pro eo quod est non superbire*; g m[29] am Or[int 2,154] Ambrst *non superbe sapere*. Ceterum Ro 11, 20. Latini plerique *altum sapere* habent ... ϛ Ln Ti *υψηλοφρονειν* cum ADEFGKLP al omn[vi] Bas[eth 269] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1044] Dam al | *ηλπικεναι* (L 17. 37. 73. al aliq Euthal[cod] *ελπικ.*) ... FG Dam[parall 475] (et.[paris]) *ελπιζειν* | *πλουτου*: D[gr*] 73. 109. 114. *πλουτω* | *αλλ επι* cum ℵAD*FGP 17. 19. 23. 47. 57. 67** 71. 73. 80. 115. 118. 120. 8[pe] al Or[1,709 cdd] Bas[eth 268] Chr Antioch[1044] Dam[parall 475] (et.

παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰσ ἀπόλαυσιν, 18 *ἀγαθοεργεῖν,*
πλουτεῖν ἐν ἔργοισ καλοῖσ, εὐμεταδότουσ εἶναι, κοινωνικούσ,
19 *ἀποθησαυρίζοντασ ἑαυτοῖσ θεμέλιον καλὸν εἰσ τὸ μέλλον, ἵνα*
ἐπιλάβωνται τῆσ ὄντωσ ζωῆσ.
2 Ti 1, 14 20 *Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενοσ τὰσ*
2, 16 *βεβήλουσ κενοφωνίασ καὶ ἀντιθέσεισ τῆσ ψευδωνύμου γνώσεωσ,*

---

paris) Thphyl, item syr[utr] ... ς Ti *αλλ εν* cum D[c]KL al longe plu Or ed Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. Oec. Latini omnes *sed in deo* pariter atque ante *in incerto*. | *θεω* sine articulo cum ℵD*FG 71. 115. 8[pe] arm Or[edd] Antioch Thphyl ... ς Ln Ti *τω θεω* cum AD[c]EKLP al pler Or[1,709]ed Bas[eth 288] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall]. Praeterea non addidimus *τω ζωντι* cum ℵAFGP 17. 23. 47. 67** 73. 118. 120. al pauc *f g* am fu* demid harl tol al[lachm] sah cop arm aeth Or edd Bas[eth 289] Chr[2,35] Antioch Dam[parall] (et.[paris]) Oec Hier[gal 3] al ... ς (sed Gb°) add *τω* (D*E* 57. 115. 8[pe] Dam ad h. l. om) *ζωντι* cum DEKL al pler *d e m*[29] vg[clo] fu[vict] syr[utr] Or ed Chr[705] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1044] Dam ad h. l. Thphyl Ambrst al | *ημιν*: 17. Or[1,709] Hier[gal 3] om | *παντα* et. Or Chr[705] et[2,35]semel Euthal[cod] Antioch[1044] al mu ... Ln *τα παντα* cum A 37. 116. al pauc Bas[eth] Chr[2,35]semel ... F[gr]G *g* plane om. Posuimus autem ante *πλουσιωσ* cum ℵADEKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) *d e f m* vg syr[utr] sah cop arm Or Bas eth Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch Dam al Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) post *πλουσιωσ* pon cum minusc vix mu aeth (*ille dabit nobis in divitiis omne*)

18. *πλουτειν* et. Or[1,709] etc ... FG *πλουτιζειν*

19. *αποθησαυριζοντασ* (L *-ζοντεσ*) ... DE *d e f m*[29] vg Ambrst rell *αποθησαυριζειν* | *εαυτοισ*: P 111. o[scr] *-τουσ* | *εισ το μελλον*: FG *εισ τον μελλοντα.* Latini *in futurum.* | L 17. al aliq (3 ap Scri) *επιλαβονται* | *οντωσ* c. ℵAD*E*FGH[capp] 17. 23. 31. 67. 71. 116. 137. 176. 179. 8[pe] (et 37. *τησ αιωνιου οντωσ*) *d e f g m*[29] vg syr[utr] sah cop arm aeth ar[e] Bas[eth 267] Euthal[capp] ap Zacagn[690] Ambrst rell. Praeterea *η οντωσ ζωη* legitur etiam Constit[8,6,1], item ap Clem Or alios, sed non hunc ipsum illi locum afferunt ... ς (= Gb Sz) *αιωνιου* cum D[c]E**K LP al pler marian Chr[705] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1044] Dam Thphyl Oec

20. *ω* (et. syr[p mg gr]): P om | *παραθηκην* cum ℵADEFGKLP al longe plu (7 ap Scri) sah cop (hi[2] servant ipsum Graecum et add *quod concredidi tibi*) syr[p mg gr] Clem[457] Ign[intpol] ad[heron 7] (*φυλαξον μου την παραθηκην*) Euthal[cod] Thdrt Dam Oec ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *παρακαταθηκην* cum minusc mu (at 137. 140. 4 ap Scri) Hipp[antichr 1] (Lag[1]) Chr[705] Thphyl | *κενοφωνιασ* cum ℵADEKLP al pler[vi] syr[utr] sah cop aeth Clem[457] Hipp[antichr] Or[1,454] Did[tri 6] Chr[705] Euthal[cod] Thdrt Dam al (sed ex his omnibus nemo interpretationem addit; hinc scriptura tantum nitimur, quae apud eos pariter atque in cdd Ni Ti fluctuare potest, licet id ab editoribus non adnotatum sit). Oec vero ad

21 ἥν τινεσ ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 2, 18
'Η χάρισ μεθ' ὑμῶν.

---

h. l. sic: *κενοφωνίασ δὲ τὰσ ματαιολογίασ. ἄρα οὖν ἐστὶ καὶ κενοφωνία οὐ βέβηλοσ. ὁ δὲ μακάριοσ ἰωάννησ* (at ad hunc certe locum Chrysost. nihil eiusmodi habet) *τὰσ νεωτέρασ παραινέσεισ καινοφωνίασ εἶπε, διὰ τῆσ αι διφθόγγου τὸ κε γράφων, ὡσ ἔοικε.* Cf ad 2 Tim 2, 16 quae ibi ex Chrys adscripsimus ... FG 73. 115** al vix mu (nullus ap Scri) Epiph^{846} (in epist Ancyrana) *καινοφωνιασ*. Item *vocum novitates* d e f g m^{62} vg Ir$^{int\,185}$ Lcif^{217} Hil^{1251} Ps-Ath$^{lat\,563}$ Ambrst reli, item arm. Ceterum nuspiam facile *κενοσ* legitur quin codd mu maximeque antiquissimi *καινοσ* praebeant.

21. *επαγγελλομενοι*: 17. *επαγγειλλαμενοι* | *μεθ υμων* cum ℵAF^{gr}GP 17. g (*vobiscum t tecum*) cop ... ς Ti *μετα σου* cum DEKL al fere omn d e f (g sub *aut*) vg syr^{utr} arm aeth Thdrt Dam al ... sah Chr Euthal^{cod} om *η χα. μ. υμ.* Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EKLP al fere omn e f vg syr^{utr} cop aeth Thdrt Dam al: omisimus cum ℵ*AD*FG 17. d g fu* arm, item (vide ante) sah Chr Euthal^{cod}.

Subscriptio: *προσ τιμοθεον α̅* cum ℵ 17. al (109. al *πρωτη* pro α̅). Item DE *προσ τιμοθεον α̅ επληρωθη· αρχεται προσ τιμοθεον β̅*, item FG *επληρωθη επιστολη προσ τιμοθ. α̅· αρχεται προσ εαυτον* (G* *αυτον*) *β* (G add insuper II.) ... A 120. al *προσ τιμοθ. α̅ εγραφη απο λαοδικειασ*, P 114. *πρ. τιμοθ. α̅ εγραφη απο νικοπολεωσ* ... K al mu Euthal^{cod} *προσ τιμοθ. α̅* (vel *πρωτη*) *εγραφη απο λαοδικειασ, ητισ εστι* (*εστιν*) *μητροπολισ φρυγιασ τησ καπατιανησ* (47. al *πακατιανησ*, al *παγκα–*, *παρακατ-*, *καπιανησ*, Euthal^{cod} *πατακατιανησ*), L *του αγιου αποστολου παυλου προσ τιμοθ. επιστολη α̅ εγραφη απο λαοδικειασ· ητισ εστιν μητροπολησ φρυγιασ τησ καπατιανησ.* Similiter al (o^{scr} *απ. λαδικιασ*, a^{scr} 74. add ad finem: *ιδου δη και η εκ λαοδικειασ* vel *–κιασ*) ... d *ad timotheum I.* (** add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad timotheum II.*, f g am fu al *expl. epist.* (fu om) *ad timotheum I.* (am p̅., al *prima*) *inc. ad eundem secunda* (f *II.*, fu *inc. arg. ad eiusdem II.*). Add ante *inc.* al^{lachm} *scripta de laudicia.* Confirmant additamentum *απο λαοδικειασ* et. syr^{sch} aeth (in epistulae inscriptione) ar^{p}, item syr^{p} cum *ητισ εστιν* etc. Contra habent cop *απο αθηνων δια τιτου του μαθητου αυτου*, ar^{e} *scripsit eam Athenis misitque cum Tito*, ar^{petrop} *απο ρωμησ δια τιτου*, 6. Synops Euthal edd aliq *απο μακεδονιασ* ... ς *πρὸσ τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείασ, ἥτισ ἐστὶ μητρόπολισ φρυγίασ τῆσ πακατιανῆσ.* Praeterea numerantur *στιχοι σλ'* (KL al plu atque etiam Euthal; in P numerus evanuit; al *σλγ'*, *σλς'*, ℵ** 80. *σν'*, al *σι'*, 90. *σα'* [*σα'*?], vg lachm *versus CCXXX.* Etiam *υ'* ex Copto et *τιε'* nescio unde retulerunt.) ... Additur et. passim cum Euthal *αναγν. α'* sive *μια*, *κεφ. ιη'*, *μαρτ. β'* ... am fu capita 30 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ B̄.

I.

1 Ti 1, 1 s 2 Co 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ
κατ᾽ ἐπαγγελίαν ζωῆσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ* 2 *Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ
τέκνῳ. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.*
Act 24, 14 3 *Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ*
Ro 1, 9 *συνειδήσει, ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ δεήσε-
σίν μου νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ,* 4 *ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένοσ σου*

---

* *προσ τιμοθεον β̄* cum ℵAK 17. 47. 118. 116. n^scr al, item 37. al *πρ. τιμ. δευτερα*. Item (vide ante) DEFG *αρχεται πρ. τιμ. β̄* ... P 114. *παυλου επιστολη πρ. τιμοθ. β̄*, 121. 123. h^scr k^scr *πρ. τιμ. δευτερα επιστ.*, 120. *η πρ. τιμοθ. β επιστολη*, 122. *παυλου αποστολου προσ τιμ. επιστολη καθολικη*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β̄ πρ. τιμοθ.* Similiter al ... ς *ἡ πρὸσ τιμόθεον ἐπιστολὴ δευτέρα*, ς^e Gb Sz *παύλου τοῦ ἀποστόλου* (Gb Sz om *τ. ἀποστ.*) *ἡ πρὸσ τιμόθ. ἐπιστ. δευτέρα.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵDEFGKP 17. 31. 46. 47. 71. 8^pe al fere^15 (4 ap Scri) d e f g am (Treg am**) fu demid hal marian omn^lachm sah cop syr^p Euthal^cod Dam Ambrst Prim Cassiod ... ς Ln *ιησου χριστου* c. AL 37. al longe plu vg^cle tol harl (am* ap Treg) go syr^p arm aeth Chr^708 Thdrt al | *επαγγελιαν*: ℵ *-λιασ*, item omisso *ζωησ* o^scr (i. e. 61.)

2. *αγαπητω τεκνω*: 17. *γνησιω τεκνω εν πιστει* | *και χριστου ιησ. του κυρ. ημων* cum ℵ^cADEFGKL al pler d f g vg go sah cop syr^p arm Or^int 4,468 („ad Tim. prim. et sec. *Gratia misericordia et pax a deo patre et Christo Iesu domino nostro*") Chr^708 Euthal^cod Thdrt al ... ℵ* 17. 37. k^scr *και κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων*. Item 43. 49. syr^sch aeth *και κυρ. ιησ. χρι.* | Ante *pax* vg^cdd aliq (ut fu** al^lachm) Or^int (vide ante) add *et*. Contra quam lectionem scribit Luc^brug: *Non est proponenda coniunctio* et *voci* pax. Sah habet *χαρισ σοι και πνευμα και ειρηνη.* | *πατροσ*: 39. 41. 49. syr^p c.* add *ημων*

3. *τω θεω* sine additam cum ℵACD^cE**FGKL al fere omn vg (et. am omn lachm al) syr^utr cop arm aeth Chr Euthal^cod Thdrt Dam Prim ... D* E* 17. 8^pe d e vg^six fu demid hal go sah Or^1,634 et^int 1,85 Ambrst Vig^varimad 736 Sedul Pelag add *μου*. Contra Luc^brug: *Nec hic addenda sunt pronomina* meo *et* (i. e. ante progenitoribus) meis. | *λατρευω*: C* *-ευων* | D* *αδιαλιπτον*

4. *επιποθων*: F^gr G cop arm *επιποθω*, g *desidero t ans*

τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶσ πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆσ ἐν
σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεωσ, ἥτισ ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι'
ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ 1 Ti 4, 14
ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν Ro 8, 15
ἡμῖν ὁ θεὸσ πνεῦμα δειλίασ, ἀλλὰ δυνάμεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ σω-
φρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇσ τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντοσ ἡμᾶσ καὶ καλέσαντοσ κλήσει
ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν Tit 1, 2
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν

5. *υπομνησιν*: Euthal[cod] (per incuriam) *υποκρισιν* | *λαβων* (Gb') cum ℵ*ACFG 17. 31. 73. 8[pe] arm … ϛ *λαμβανων* cum ℵ[c]DEKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam. Apud Latinos est *recordationem* (d e *commemorationem*) *accipiens*. | *ενωκησεν*: D* 17. *ενοικησεν* | *λωιδι* cum ℵAC DE al pler (115. d[scr] al *-ιδη*) etc (et. sah cop) … FGKL 109. Euthal cod *λοϊδι* (FG *-ιδει*), 43. *λάϊδι* | *ευνικη* (et. ϛ[e] Gb Sz) cum ℵACDEFG KLP al plu … ϛ (non ϛ[e] etc) *ευνεικη* cum minusc mu (7 apud Scri), item go | *πεπεισμαι*: 17. *πεποιθα*

6. *αναμιμνησκω* cum ℵACFGKLP etc … DE c[scr] *υπομιμνησκω* | D *αναζωοπυριν* (D[c] *-ρειν*) | *χαρισμα* (et. ℵ[c]): ℵ* *θελημα* | *του θεου*: A *του χριστου*

7. *δειλιασ* (*δειλ-* ut ℵCKL etc; ADEFGP al *διλ-*) … 238. 8[pe] d[scr] Did[262] et[166] *δουλειασ* (*-λιασ*), item aeth *subiectionis*. Cf et. Clem[566] *δουλειασ παλιν εισ φοβον* (pergit usque *εμε τον δεσμιον αυτου*), item Chr[12,66] *ου γαρ ελαβομεν, φησι, πνευμ. δειλιασ* (sed ed[savil mg] *δουλειασ*) *αλλα πνευμ. δυναμεωσ κ. αγαπ. κ. σωφρονισμ.*: miscuerunt igitur Clem et Chr hunc locum cum Ro 8, 15.

8. *επαισχυνθησ*: L* 47. 116. d[scr] al *-σχυνθεισ* | *του κυριου ημων* (et. ℵ[a]) … ℵ* om *ημων* … 72. demid syr[p] c.* add *ιησου χριστου* et go *Iesu*, item omisso *ημων* 31. 47. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ (certe sic testatur Wtst) | *συνκακοπαθησον* cum ℵADEFGL … ϛ Ln *συγκακοπ.* cum CK[sil] al certe pler | *θεου*: D* 17. 116. praem *του* (sed 116. etiam *κατ. την δυναμιν*)

9. *ημασ*: 47. om, 178. k[scr] post *καλεσαντ.* repetit | *κλησει*: vg[cle] fu demid al[lachm] syr[p mg] Ambrst al add *sua* | *αγια*: L *τη αγια* | *αλλα κατα* cum ℵACP 17. b[scr] k[scr] Cyr[glaph 9]; item 73. Ath[490] *αλλα κατα την* … ϛ *αλλα κατ* cum DEK[sil]L al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al; item FG *αλλ. καθ* | *προ χρον. αιωνιων*: P pon ante *εν χρι. ιησ.* (n[scr] om *εν χρι. ιησ.*)

10. *φανερωθεισαν*: K *φανερωθεντοσ* | *επιφανειασ* ut ℵAD[c]EK[sil]LP al pler …, CD*FG al *επιφανιασ* | *σωτηροσ*: 23. 57. syr[p mg] Or[1,488] Aug[pecc].

Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ
1 Ti 2, 7 *ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,* 11 *εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ*
κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 *δι' ἣν αἰτίαν καὶ*
ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα,
καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς
ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 *ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν*
1 Ti 6, 20 *παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·*
Ro 8, 11 14 *τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοι-*
κοῦντος ἐν ἡμῖν.

4, 10. 16 15 *Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,*
4, 10 *ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης.* 16 *δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ*

---

mcr[1] *κυριου* | *χριστου ιησου* cum ℵ*AD*E* d e sah … ϛ *ιησου χριστ.* cum ℵ[c]CD[c]E**FGKLP al omn[vid] f g vg go cop syr[utr] arm aeth Or[1,428] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt Dam al Aug[doct chr 2 et contr 2. ep pelag 2 et alib] Ambrst al | *καταργησαντος*: DE praem *του* | *ζωην*: D* praem *την*, o[scr] (i. e. 61.) praem *νυν*

11. *κηρυξ*: arm *διακονος* | *και διδασκαλος*: 17. *και διακονος* … G P 8. 21. 115. c[scr] d[scr] om *και* (:: cf 1 Tim 2, 7). Praeterea ϛ Ln[ed mai] Ti add *εθνων* cum ℵ[c]CDEFGKLP al fere omn d e f g vg go syr[utr] sah cop arm aeth Chr[718] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al. Cf et. Or int[4,627 sq] „Sed et alibi de semetipso dicit quia sit *praedicator et apostolus et magister gentium*", sed ista possunt etiam ex 1 Ti 2, 7 desumpta esse. Omisimus (et. Ln[ed min]) cum ℵ*A 17 :: pro hac auctoritate non retinendum videbatur additamentum, quod ex 1 Tim 2, 7 huc transferre, ubi primum epistulae Pauli coniunctim edebantur, tam proclive erat. Accedit quod pro continuatione sermonis additamento *εθνων* non pari modo ac loco gemino opus erat.

12. *και ταυτα* et. ℵ[c] … ℵ* 73. om *και* | *παραθηκην* cum unc omnib al longe plu etc … ϛ[e] 1633. (ut etiam ed[compl]) *παρακαταθηκην* cum 23. 72. 115. b[scr] g[scr] k[scr] al plus[15] Chr[718] Thphyl. Reddunt d e f g vg Ambrst al *depositum*, g sub *aut* add *depositionem*, Amb[tob 20] *commendatum*; versu vero 14. etiam Amb[ibidem] *depositum*, Ambrst *commendatum*. | *μου*: D[gr*]E[gr*] 45. 114. a[scr] k[scr] om

13. FG corruptissimae scripturae specimen h. l. praebent, habent enim: *Ποτυπουσιν* (G[mg] *κατα ποτυπουσιν*) *εχαι ὑγεισ εμνον* (super o in utroque ω notatum) *των* | *αγαπη τη*: D* *αγαπησ τησ*. Corrupte d: *formam habens sanorum verborum quas a me audisti et fide et dilectionem in Cho Iesu.*

14. *παραθηκην* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (9 ap Scri) Chr[714] Euthal[cod] Thdrt Dam al … ϛ (= Gb Sz) *παρακαταθηκην* cum 47. 115. 137. b[scr] k[scr] al mu[vid] Thphyl | *ενοικουντος*: 17. *δοθεντος*. Item Amb[luc 1,1270] *qui datus est nobis* (sed[tob 20,614] *qui habitat in nobis*)

15. *φυγελος* cum ℵCDEFGKLP 17. 23. 37. 39. 137. al fere[10] (3 ap Scri) d e f g am fu tol al[lachm] go sah syr[p mg gr] arm Bas[eth 265] edd vet Chr

Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενοσ ἐν Ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτη-
σέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεισ.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσασ παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ

---

[124] Procop[ens 205] Dam Oec Tert[praescr 3] Ambrst al ... ς φυγελλοσ cum A al plu vg[cle] demid cop Epiph[298] Bas[eth 285] ex[codd 2] Euthal[cod] Thdrt Thphyl. Praeterea cf ad 1 Tim 1, 20 ex Or adscripta. Cf Luc[brug]: „Ex quibus est Phigellus. *Alii scribunt unico* l, Phigelus: *sed male illi qui habent* Philetus, *quod nomen occurrit infra* 2, 17." *Philetus* est in vg[sixt] ... 43. 78. l[scr] al aliq φρυγελλοσ vel (ut 20. 74.) φρυγελοσ | ἑρμογενησ: ἑρμ- non ἑρμ- testatur antiquissimus accentuum testis D[c], item P o[scr]. Quam scripturam confirmant d e vg[codd lachm] go ... ς L,n ἑρμογ- ut f g vg[cle] am fu demid al.

16. ελεοσ ο κυριοσ ... 1. 17. 47. 73. 108. syr[utr] sah arm Or[1,183] Eus eclog[16] Bas[eth 298] ο κυρ. (arm θεοσ) ελεοσ | ονησιφορου: A ονισιφ. | ουκ επαισχυνθη (Gb') cum ℵ[c]ACD(* επεσ-, [c] επαισ-)LP 1. 17. 31. 37. 46. 47. 71. 73. 109. 115. 116. al plus[15] (5 ap Scri) Euthal[cod] Thdrt cod; item FG ου καταισχυνθη ... ς ουκ επησχυνθ. cum ℵ*K al plu Or[1,183] Bas[eth 285] Chr etc

17. σπουδαιωσ cum ℵCD*FGP 17. 31. 67** d e f g vg (hi Latt *sollicite*) Or[1,183] Bas[eth 285] Ambrst al ... ς Ti σπουδαιοτερον cum D[c]EKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item A 73. 137. σπουδαιοτερωσ. | εζητησεν ... C ανεζητησεν, 31. 47. cat[txt] επεζητ., l[scr] εξεζητ.

18. ελεοσ: D[c]K 109. 219. al[2 scr] ελεον, E ελαιον ... P Thdrt[4,1167] ante ευρειν pon | παρα κυριου (et. E**): D[c] 47. Chr[mosc 1] Thdrt ad h. l. (sed non[cod] nec[4,1167]) παρ. κυριω ... D*E* d e πα. θεω, *a deo* ... P 120. om, item Tert[resurr carn 23] | εν εκει. τη ημερα: DE d e εν τ. ημ. εκειν. | FG (ut solent) εν εφεσσω, g *in ephesso t epessi* | διηκονησεν ... 31. 37. 46. 73. 109. 116. f g vg[cle] demid tol al[lachm] (non item am fu harl* marian) go syr[utr] cop arm aeth Thdrt Ambrst Pelag (non item Prim) add μοι. Cf Lc[brug]: *Correctores e libris suis addiderunt pronomen* mihi.

II. 1. ουν: demid syr[p mg] *vero*

2. α ηκουσασ (et. f g): F[gr]G[gr] ακουσασ | μαρτυρων et. Clem[317] Or[4,259] et[int 3,396] etc Tert[praescr 25] etc ... Hipp[antichr 1] (Lag[1]) παρακλησεων | ικανοι: K δυνατοι

1, 8 4, 5 *διδάξαι.* 3 *συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη-*
σοῦ. 4 *οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-*
τίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 *ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ*
στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 *τὸν κοπιῶντα γεωργὸν*
δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 *νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ*
1 Co 15, 12 Ro 1, 3 etc *σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν.* 8 *Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγη-*
γερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
Act 28, 30 s 9 *ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ*

---

3. *συνκακοπαθησον* (et. Gb''; sed *συνκ-* cum AC*D*E*FGP; Gb'' Ln *συγκ-* cum ℵ al syr p mg gr) cum ℵAC*D*E*FGP 17. 31. 71. 80. syr p mg gr cop arm aeth, item *labora* d e f vg (g *collabora*) Ambrst al ... ς *συ ουν κακοπαθησον* cum C c D c KL al pler syr p txt go (*tu igitur labora*) Chr 781. 782 Euthal cod Thdrt Dam al | *στρατιωτης*: D*E* *συνστρατιωτης*, sed d e *miles* | *χριστου ιησου* cum ℵACD*E*FGP 17. 37. 47. 87. 118. d e f g vg go cop syr p (arm fluct lectio) Ambrst al ... ς *ιησου χριστου* cum D c E**KL al pler syr sch aeth Chr Euthal cod Thdrt Dam al

4. *στρατευομενος* et. Or cat cor 167 Eus luc ap Mai 4,170 Ephr 2,92. 166 etc ... FG f g vg Cyp 114. 266. 308 Or int 2,166 Ambrst al add *τω θεω*, item go *domino* | *εμπλεκ-* ut ℵCD c EFGKL etc ... AD*P *ενπλεκ-* | *πραγματιαις* cum ℵACD*FGLP al 8 scr etc ... ς Ln *πραγματειαις* cum D c EK sil al pler vid etc | *αρεση*: 37* Or cat cor 167 *αρεσκη* | FG f g post hunc versum aliquid spatii habent.

5. *εαν δε και*: d e g *Si autem et*, Cyp 266. 308 *Sed et si*; Ambrst ven *Et si*; Ambrst rom *Nam et si*, f vg *nam et*, pergentes *qui certat* ... A om *δε*, nec expri syr sch | *αθλη*: P 116. c scr vi *αθλει* | *αθληση*: P 116. 118. al 3 scr *αθλησει*

6. *πρωτον* (et. ℵ c): ℵ* *πρωοτερον* (ω ipsa prima manu notato) | *των καρπων*: 23. 29. 37* 49. 61 (i. e. o scr) 70. 114. 116. 122. k scr al pauc *τον καρπον*

7 *ο λεγω* cum ℵ*ACF gr GP 17. g go syr sch aeth Chr 782 com ... ς *α λεγω* cum ℵ c DEKL al fere omn d e f vg cop syr p arm Ephr 2,85 Chr 781 txt Euthal cod Thdrt Dam al Hil 1066 Ambrst al | *δωσει* cum ℵAC*DEFG 17. 67** d e f g vg (go *dat*) cop arm Dam Hil 1066 Ambrst al ... ς (= Gb'' Sz) *δωη* (*δωει* C c Euthal cod) cum C c KLP al pler Ephr 2,86 Chr Euthal cod Thdrt al | *ο κυριος*: 47. 109. om *ο*

8. *μνημονευε* et. Or int 2,131. 462: D gr* 111. *μνημονευειν* | *ιησουν χριστον* et. f g am tol harl* Or int 2,131 Amb incarn 715 Fulg gall 11,233 Prim Facund gall 11,703: D* 111. d e go arm ed Ath 742 (non item 761) Chr 782 et 780 Or int 2,462 Ambrst *χριστον ιησουν* ... vg cle fu demid harl* al lachm *dominum Ies. Christ.* Ortum autem est in D *μνημονευειν* ex -ΝΕΥΕΙΝ̄ i. e. *-νευε ιησουν*, quamvis D* plene habeat *μνημονευειν χν ιν* | *δαυειδ* ut hoc loco plene ℵCD*. Cf de hac forma et *δαυιδ* et *δαβιδ* ad Mt 1, 1.

9. *εν ω*: F gr G g add *και* | *αλλα* cum ℵACD*E** (sic) 17. ... ς *αλλ* cum

θεοῦ οὐ δέδεται. 10 *διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ,*
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίασ τύχωσιν τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξησ
αἰωνίου. 11 *Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζή-* 1 Ti 4, 9 Ro 6, 8
σομεν· 12 *εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα,* 8, 17 Mt 10, 33
κἀκεῖνοσ ἀρνήσεται ἡμᾶσ· 13 *εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνοσ πιστὸσ μέ-*
νει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 *Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενοσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*
μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόν-

---

DCE*FGK^{all}LP al pler | *ου δεδεται* (d e *sermo dei non est alligatus*, f vg *verbum – alligatum*) ... FG *ουδε εται* (sic), g *non alligatur* | *ου* (post ΘΥ) in ℵ* excidit; suppl ℵ^{c}

10. *παντα*: 17. om | *σωτηριασ τυχ. τησ εν* ... FG *σωτηριαν τυχ. τη εν* (sic) | *αιωνιου*: f vg syr$^{p\ mg}$ arm aeth Ambrst Fulg$^{trasim\ 3,31}$ al *ουρανιου*

11. *πιστ. ο λογοσ*: 74. a^{scr} add (:: ex 1 Ti 4, 9) *και πασησ αποδοχησ αξιοσ* | *ει γαρ*: 37. 8^{lect} add *και* | *συνζη-* ut ℵACDEFGP ... ς *συζη-* ut K^{all}L al certe pler. Item *-ζησομεν* cum ℵADEK al pler Or^{1,488} et$^{cat\ rom\ 35\ cor\ 13}$ Eus$^{mcell\ 34}$ et$^{ps\ 361}$ Bas$^{bapt\ 639.\ 640}$ etc Or$^{int\ 4,561.\ 595}$ Tert$^{scorp\ 13}$ Cyp^{265} etc, item corrupte FG *ζωεομεν* ... CLP 37* 47* 109. 115. o^{scr} *-ζησωμεν*

12. *υπομενομεν*: P 109. c^{scr} o^{scr} *-νωμεν* ... f vg^{cle} fu tol al cop *sustinebimus* (contra am demid *sustinemus*) | F^{gr}G g om *και συνβασιλ.* usque *απιστουμεν* spatio vacuo relicto, item f om *ει αρνησ. κακειν. αρνησ. ημ.* | *συνβα-* cum ℵADEP Dam^{paris} ... ς Ln *συμβα-* cum CK^{all}L al certe pler Euthal^{cod}. Item *-σιλευσομεν* cum ℵD^{b}(* *-λευομεν*)EK al pler Or$^{cat\ cor\ 13}$ Eus$^{mcell\ 34}$ et$^{ps\ 361}$ Bas$^{bapt\ 639}$ Chr$^{739.\ 740}$ Cyr$^{ador\ 403}$ Thdrt Dam al ... ACLP 109. Euthal^{cod} *-σωμεν* | *αρνησομεθα* cum ℵ*AC 17. 31. 73. 115. f vg (vg^{ed} fu al *negaverimus*, am tol al *negabimus*) cop Chr^{740} Dam$^{parall\ 105}$ (et ^{paris}) Thphyl Tert$^{scorp\ 13}$ (*negaverimus*) Cyp^{265} (ut Tert) al ... ς *αρνουμεθα* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. Ambrst | *κακεινοσ*: Cyp^{265} Aug$^{ps\ 32}$ *et ipse*. Similiter in E ante *κακεινοσ* manus posterior adpinxit *και αυτοσ*. | *αρνησεται*: 17. *-σηται*

13. *απιστουμεν*: Ath^{377} *απιστησομεν*, d e vg$^{ms\ lachm}$ *non credidimus* | *γαρ* cum ℵ*A^{vid}CDE*FGLP 1. 17. 31. 37. 67** 73. 80. 137. 153. al plus^{10} (3 ap Scri) f g syr^{sch} cop (aeth *et non potest* etc) Ath^{377} edd pri Chr$^{740.\ 741}$ Thdrt ad h. l. ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ^{c}K al plu d e vg go syr^{p} arm Ath^{377} ex$^{cdd\ 4}$ Thdrt^{4,1248} Dam Tert$^{scorp\ 13}$ Ambrst al

14. *διαμαρτυρομενοσ* ... c 238. Thdrt *-ρουμενοσ* | *ενωπιον του*: D* 112. om *του* | *θεου* cum ℵCFG 37. 43. 67* 71. 80. 179. 238. al fere^{10} f g demid cop syr$^{p\ mg}$ (arm ap Gb) Chr^{741} ter com Thphyl$^{com\ 2}$ Amb$^{abrah\ 2,6.\ 336}$ Pelag ... ς Ln Ti *κυριου* cum ADEKLP al longe plu d e vg go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ (arm ap Treg) Chr^{739} et^{741} sem Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl^{txt} Ambrst Prim al ... 74. a^{scr} *χριστου* | *λογομαχειν* cum ℵC^{o}

των. 15 *σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργά-*
την ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ.
Tit 3, 9 16 *τὰσ δὲ βεβήλουσ κενοφωνίασ περιίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-*
2, 18 *κόψουσιν ἀσεβείασ,* 17 *καὶ ὁ λόγοσ αὐτῶν ὡσ γάγγραινα νομὴν*
1 Ti 1, 20 *ἕξει. ὧν ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Φιλητόσ,* 18 *οἵτινεσ περὶ τὴν ἀλήθειαν*
6, 21 *ἠστόχησαν, λέγοντεσ ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν*
τήν τινων πίστιν. 19 *ὁ μέντοι στερεὸσ θεμέλιοσ τοῦ θεοῦ ἕστη-*

D[gr]E[gr]F[gr]G[gr]KLP al omn[vi] syr[utr] cop go Clem[345] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl ... Ln *λογομαχει* cum AC* d e f g vg aeth Or[int 2,167] Amb[abra 2,6. 236] Ambrst Prim rell | *επ ουδεν* cum ℵ*ACP 17. Item FG 8[pe] *επ ουδενι* (FG *-νει*) ... ς *εισ ουδεν* cum ℵ[c]DEKL al pler Chr[739. 741] Euthal[cod] Thdrt al; Clem[345] *δι ουδεν*, Dam *ωσ ουδεν*. Ex Latinis g *in nihilum t o*, f al[lachm] *in nihilo*, d e fu tol Amb[abr] *in nihil*, vg[cle] am harl al Or[int] Ambrst al *ad nihil*, auct[sing cler 536] *nihil*. Ceterum Cyr[esa 496] sic: *λέγων μὴ λογομαχεῖν ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ*. Similiter Clem[345] (quem locum vide ad v. 16). Quem in modum et. Ln coniungit singula scribens *μὴ λογομ. ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ κα. τ. ἀκ.* sine distinctione. Similiter cop: *non altercandi super aliqua re in qua non est lucrum, subvertendi audientes*. Libere go: *verbis contendere ad non quidquam prodest nisi subversionem his audientibus*. Nobiscum vero distinguit Chr[741]. Pergit enim post *εισ οὐδὲν χρήσιμον: οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ καταστρ. τ. ἀκου.* Neque aliter Latini interpretati sunt; pariter enim ac FG post *επ ουδενει* (*επ ουδεν, εισ ουδ.*) d e f g vg[cle] demid tol harl (non item am fu al[lachm]) Or[int 2,167] Aug[crescon 1] Ambrst Prim al (non item Amb[abra]) add *γαρ, enim.*

15. *τω θεω* et. Clem[318] .. AL Dam *τω χριστω*

16. *κενοφωνιασ* et. f vg Sedul *inaniloquia*, Prim *vaniloquia* ... FG al pauc *καινοφωνιασ*, item *novitates vocum* d e g (*novitatum voces t vocum novitates*. Ac super *βεβηλουσ* notat *stulta t prophanas t inaniloquia*), *vocum novitates* m[62] Leif[217] (ut d) Aug[ioh 97 et serm 290 et faust 4 et donat 8] (*verborum novitates, vocum novit.*) Ambrst (ut m). Item Chr[742], cuius verba ad 1 Tim 6, 20 adscripsimus, quem confer. | *περιιστασο* (37. *περιστασο*, ut et. Dam): FG *περιιστασον*. Cf Clem[345]: *παραινῶν ἡμῖν μὴ λογομαχεῖν τε δι' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστρ. τῶν ἀκου., τὰσ δὲ βεβ. κενοφ. περιίστασθαι.* | *ασεβειασ*: d e (f) g m[62] vg *multum* (g *plurimum t multum*) *enim proficient* (g vg[cle] demid al *proficiunt*) *ad impietatem* (f male *pietatem*) ... D*K *ασεβειο*, D[c] *ασεβεια*

17. *γαγγραινα* ut ℵACK[sil]LP etc ... DE *γανγραινα*, F *γανγρα ινα*, G *γανγρα Ἶνα* (et g vertit *sicut cancer ut serpat*) | AFG 71. al *υμενεοσ*, d f g am al *hymeneus*, fu al *hymineus*, D*P 1. al *υμαινεοσ* | *φιλητόσ*: hoc accentu D[c]KLP etc, non ut ς Ln *φίλητοσ*.

18. *αναστασιν* cum ℵFG 17. ... ς Ln Ti praem *την* cum ACDEKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ανατρεπ. την τινων πιστιν* cum ACKLP al pler Chr[742] Euthal[cod] Thdrt Dam al (*τήν τινων* ut etiam D[c]; 113. Euthal[cod] etc *τὴν τινῶν*), item *subvertunt* (f *subverte-*

κεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριοσ τοὺσ ὄντασ αὐτοῦ, Nm 16, 5. 21
καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίασ πᾶσ ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, 1 Co 3, 12 Ro 9, 21
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰσ τιμὴν ἃ δὲ εἰσ ἀτι-
μίαν· 21 ἐὰν οὖν τισ ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦοσ
εἰσ τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰσ πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰσ δὲ νεωτερικὰσ ἐπιθυμίασ φεῦγε, δίωκε 1 Ti 6, 11
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ. 23 τὰσ δὲ μωρὰσ καὶ ἀπαιδεύ- 1 Ti 4, 7
τουσ ζητήσεισ παραιτοῦ, εἰδὼσ ὅτι γεννῶσιν μάχασ· 24 δοῦλον δὲ
κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸσ πάντασ, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺσ ἀντιδιατιθεμένουσ,

---

runt) quorundam fidem f vg cop syr[p] arm aeth ... ℵ* *ανατρ. την πιστ. την τινων*, ℵ[c]F[gr]G 17. g *ανατρ. την πιστιν τινων* ... DE d e go syr[sch] Aug[op 55] Ambrst al *την πιστιν την τινων ανατρεπ.*

19. A* *ο μεν τοισ στιριοισ* | *του θεου* et. ℵ[c] ... ℵ* *του κυριου* | *τουσ οντασ*: ℵ* (non item[c]) praem *παντασ* | *πασ ο*: 37. a[scr] om *ο* | *το ονομα κυριου* cum ℵACDEFGKLP al fere[30] (11 ap Scri, al pauc *του κυρ.*) d e f g vg go syr[utr] sah cop arm aeth Or[int 2,78] Ps-Ath[91] Chr Euthal cod Thdrt Antioch[1177] Dam ad h. l. al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *τ. ονομ. χριστ.* c. minusc vix mu ... Dam[parall 484] (et.[paris]) *τ. ο. του θεου*

20. *δε*: 1. 67** om | *μονον*: 37. 80. *μονα* | *χρυσ. και αργυρα*: 37. 116. *αργ. κ. χρυ.*

21. *εκκαθαρη*: A *-θερη*, P *-θαρει* ... 17. Thdrt[3,107] post *εαυτον* pon | *εσται σκευοσ*: suppl ℵ[a] quum ℵ* omisisset | *ευχρηστον* cum ℵ*AC[b]D*E*F[gr]G (FG 48. *ευχριστ-*) 17. 23. 80. 116. 123. f[scr] d e g go cop syr sch ar[e] Ephr[170] Chr[746. 748] Thdrt ad h. l. Oec Or[int 1,100] et[3,279] Aug[ps 80] et[donat 8] Ambrst ... ς (sed Gb[oo]) praem *και* cum ℵ[c]C*D[b et c]E**KLP al pler f vg sah syr[p] arm aeth Or[1,134. 137. 556] et[int 3,238] et[4,616] Euthal cod Thdrt[3,107] Dam Thphyl Prim | *εισ* ante *παν εργον* (Latini *ad*): DEFG 47. *προσ*

22. *πιστιν* ante *αγαπην*: F[gr]G g post *αγαπην* | *των επικαλουμ.* cum ℵD EKLP al pler d e f vg go syr[sch] cop arm Chr[748] com (τί ἐστι· μετὰ τῶν ἐπικ. etc) Euthal[cod] Dam Thphyl Oec Ambrst al ... Ln praem *παντων* (:: ut 1 Co 1, 2) cum ACF[gr]G 17. 23. 31. 39. 73. 8[pe] (sed FG 73. om *των*) g sah syr[p] aeth Chr[748 txt] Thdrt Isid[4,220] | *επικαλουμενων*: A *αγαπωντων* | *τον κυριον*: cop arm *nomen domini*, sah *nomen domini Iesu* :: cf 1 Co 1, 2

23. *ειδωσ*: F[gr]G[gr] *ιδωσ*

24. *αλλα* cum ℵADEFG 17. ... ς *αλλ* cum CK[gl]LP al pler | *ηπιον* et. Or int[3,578] Ephr[1,312] et[2,128] etc ... D[gr]*E[gr]*F[gr]G[gr] aeth[ro] *νηπιον* (aeth[pp] *νηπιον ηπιον*)

25. *εν*: FG *συν*, item *cum* d (*cuminmodestia*) e f g vg Or[int 3,168] (*cum man-*

μήποτε δῴη αὐτοῖσ ὁ θεὸσ μετάνοιαν εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ,
1 Ti 3, 7 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆσ τοῦ διαβόλου παγίδοσ, ἐζωγρημένοι
ὑπ' αὐτοῦ εἰσ τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Ti 4, 1 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ ἐνστήσονται και-
Ro 1, 29 ss ροὶ χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι,
ἀλαζόνεσ, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖσ, ἀνήμεροι, ἀφι-
λάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖσ, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντεσ μόρφωσιν εὐσεβείασ τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆσ
ἠρνημένοι· καὶ τούτουσ ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-

---

suetudine) et[2,878] (*cum modestia*) Amb[abra 2,6] Hier[gal 3] (*cum mansuetudine*) | *πραϋτητι* cum ℵACD*P 17. 31. 47. 67** 71. 113** 137. Ephr[306] et[2,132] Bas[eth 306] Chr[12,256] ... ς *πραοτητι* cum D[b et c]EKL al pler Bas[regg 306] Chr[749] et[1,872] Euthal[cod] Thdrt Isid[2,270] Dam al. Vitiose FG *πριχοτητι* | *αντιδιατιθεμενουσ*: C 116. *αντιδιαθεμενουσ* ... E[gr]FG *αντικιμενουσ* (-κι- omnes tres) | *δωη* cum ℵ*ACD*FG 31. 120** Ephr[306] et[2,132] Chr[mosc 1] Isid[2,270] ... ς *δω* cum ℵ[c]D[c]EKLP 17. al pler Bas[eth 304] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *μετανοιαν*: suppl ℵ[c] ab* omissum | *εισ επιγν. αληθειασ*: A add *ελθειν* : : vide infra 3, 7.

26. *ανανηψωσιν* (A -*ανηψω*- in rasura habet, it vg *resipiscant*): C 17. 47* *ανανηψουσιν* ... D[gr]* *αναλημψωσιν* (non item[b] nec[c]) | *εζωγρημενοι*: P *εζωγρισμενοι* ... G rursus corrupte: *εξ ω* (g *a quo*) *γρημενοι* (g *capti t captivi tenentur*), F[gr] *εξωγρημ.*, posteaque pro *εισ το εκεινου* FG *εκ το εκεινου* (G* -*νον*)

III. 1. *γινωσκε* cum ℵCDEKLP al pler d e f vg go cop syr[utr] arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln *γινωσκετε* (FG 17. 116. -*εται*) cum AF[gr]G 17. 116. 238. 8[pe] g (*scitote*) aeth[ro] Aug[ep 199] | *χαλεποι*: d e f g m[62] vg Lcif[258] Ambrst al *periculosa*, Cyp[300] *molesta*, Hier[sophon 3] *pessima* (sed[mich 7] *periculosa*); Aug vero[ep 199] „*saeva* vel sicut alii codices habent *periculosa*". (Aug[ep 198] *periculosa*, sed[ps 108] *saeva*)

2 *οι ανθρωποι*: ℵ 72. 115. al aliq om *οι* | G[gr] *φιλαιγοι*, item FG *αλαζοντεσ* et 115. *αλαλαζοντεσ* | *αχαριστοι*: C* *αχριστοι*, K 37. *αχρηστοι*

3. *αστοργοι*: D[gr]E[gr] 37. 73. 116. 219. g arm Chr[755] Ambrst Optat[donat 7] (non item Cyp[300] Lcif[252] al) post *ασπονδοι* pon ... ℵ om, item 238. syr[sch] ar[e] una cum *ασπονδοι* | *αφιλαγαθοι*: A *φιλαγ.*

4. *φιλοθεοι*: FG *φιλοθνοι* (ut videatur esse, in F maxime, *φιλοθεου οι*)

5. *δε*: G[gr]* om

νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευ-
μένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 πάντοτε μαν- 1 Ti 2, 4
θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
8 ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως Ex 7, 11
καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν 1 Ti 6, 5
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· 3, 14
ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ 1 Ti 4, 6
προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, Act 13, 50 14, 2. 19

---

6. οι: o[scr] (i. e. 61.) om | ενδυνοντεσ (P h[scr] ενδυοντεσ): 27. 43. 73. 238. Oec[com] (non[txt]) εισδυνοντ. | αιχμαλωτιζοντεσ (D* εκμ-) cum ℵACD* E[gr]F G P al fere[30] Or[1,648] ex[cdd omnib] Chr[765] Thdrt ad h. l. et[4,336] al ... ς (= Gb Sz) αιχμαλωτευοντεσ cum D[c]EKL al plu Or[ed spenc] Euthal[cod] Dam | γυναικαρια sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plu Or Chr Euthal Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) praem τα cum minusc vix mu | αμαρτιαισ: A* -τιασ, sed ipse* vdtr correxisse | επιθυμιαισ (c -ιασ) et Or Chr ad h. l. et[5,422] rell Cyp[200] etc ... A syr[p] Thdrt ad h. l. (non item[4,336]) add και ηδοναισ

8. ιαννησ et. d e f g vg[cle] fu* harl tol go (*Iannis*) syr[p mg gr] Or[int 3,848] Ambrst *iannes*, cop ιανησ ... m[62] am demid fu[corr incert] al[lachm] Or[int 3,916] Cyp[200] Lcif[252] Archel[600] *iamnes* ... c* Euthal[cod*] ιωαννησ | ιαμβρησ et. cop syr[utr] (et. syr[p mg gr]) Epiph[679] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Phot[manich 3,17] al Aug[adim 25] (i. e.[8,146]) ex[mss]. Item syr[sch] *Iambres* ... FG d e f g m[62] vg go Hipp[charism] cum eoque Const[8,1] (uno tantum cod[vind] ιαμβρ. praebente) Macar[patient 3] ap Gall[7,180] (ὡς οἱ περὶ ἰαννῆ φημὶ καὶ μαμβρῆν) Antioch[1061] (ἰαννῆς καὶ μαμβρῆς) Synops[101] (ex Exodo) Or[int 3,848] et[916] Cyp[200] Lcif[252] Aug[ep 55] et[faust 13] Ambrst rell μαμβρησ. Quibus de nominibus conferri poterit Fabric. Cod. Pseudepigr. V. T. p. 813 ss, ubi etiam ex Hebraeorum et Arabum libris testimonia afferuntur. | μωυ- ut ℵCDEFGKLP al plu etc ... A 37. 67** 106. 116. al mu μω-. Item -σει cum ℵCDEFGLP 17. 47. al permu Phot[manich 3,17] Thphyl ... K al plu Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al -ση. Praeterea FGP 73. 80. praem τω | ουτοι: F[gr] αυτοι | ανθισταντα: D* αντισταντα ... 17. 238. αντεστησαν

9. πλειον: 38. 43. 45. 72. 211. 238. πλειστον. Item Cyp[200] *sed non proficient plurimum;* contra d e f vg etc *sed ultra non proficient*, g *sed non prof. ultra* | ανοια: A διανοια | εσται et. Cyp[200] Lcif[252] Aug[faust 18] et alibi Ambrst al ... D[gr]F[gr]G 3. εστιν, item g *est t erit*

10. συ δε: 37. add τεκνον τιμοθεε (initio novae lectionis) | παρηκολουθησας (FG ηκολουθησας) cum ℵACFG 17. ... ς Ti παρηκολουθηκας cum DEKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al :: cf ad 1 Tim 4, 6 ubi CFG -θησας | μου: D[gr*] μοι | τη διδασκαλια: FG om τη | αγωγη: D[gr*] αγαπη | τη αγαπη: A 115. 119. Thphyl om

11 τοῖσ διωγμοῖσ, τοῖσ παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ,
ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροισ· οἵουσ διωγμοὺσ ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων
με ἐρύσατο ὁ κύριοσ. 12 καὶ πάντεσ δὲ οἱ θέλοντεσ ζῆν εὐσεβῶσ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ
γόητεσ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντεσ καὶ πλανώμενοι.
Act 16, 1 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷσ ἔμαθεσ καὶ ἐπιστώθησ, εἰδὼσ παρὰ τίνων
ἔμαθεσ, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφουσ ἱερὰ γράμματα οἶδασ τὰ δυ-
νάμενά σε σοφίσαι εἰσ σωτηρίαν διὰ πίστεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστοσ καὶ ὠφέλιμοσ πρὸσ διδασκαλίαν,

---

11. εγενετο cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln[ed min] εγενοντο cum A 38. 72. 109. 219. 8[lect] 15[lect] | αντιοχεια cum CD[c]K[all]LP etc, item FG αντειοχεια ... ℵAD*G[mg] αντιοχια :: sed cf alibi. Praeterea 46. add ἃ διὰ τὴν Θέκλαν ἔπαθεν, quemadmodum Dam[com] ἃ διὰ Θέκλαν πέπονθε λέγει. | ερυσατο cum AD* d[scr] ... ς ερρυσατο cum ℵCD[c]EFGKLP al pler etc | κυριοσ: D[gr]E[gr] θεοσ

12. ζην ευσεβωσ (et. Ln[ed min]) cum ℵAP 17. 37. 71. 8[pe] cop syr[p] aeth Or[3,133] et[465] Eus[ps 18] Ath[492] Chr[1,236. 913] et[3,240. 4,702] Dam[parall 430] (et. paris) ... ς Ln[ed mai] Ti ευσεβ. ζην cum CDEFGKL al pler d e f g vg go syr[sch] arm Eus[ps 309] Ath[230. 262. 788] Bas[eth 283] Chr ad h. l. Euthal[cod] Thdrt al Or[int 2,145. 425] Hil[307] rell; item Petr[alex] huc respiciens ap Rou[4,50] ευσεβωσ θελοντων ζην, et Antioch[1118] οι ευσεβ. θελοντεσ ζην | εν χρι. ιησου et. Or[3,133] et[465] Eus[ps 18] Bas[eth 283] Chr ad h. l. et [1,236. 913] et[4,702] al mu Ambrst al ... 39. 46. syr[p] Petr[alex] Eus[ps 309] Ath[230] Chr[3,240] Antioch[1118] al Or[int 2,145. 425] Hil[307] al om ιησου

13. γοητεσ (D[b]et[c]FG γοηταισ): D* γοηται

14. τινων cum ℵAC*F[gr]GP 17. 71. d e g Ambrst ... ς τινοσ cum C[c]DEKL al pler f vg go cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hil[241] Aug[doctr chri 4] al

15. ιερα γραμμ. cum ℵC[b]D*FG 17. arm Epiph[363] (και τιμοθεω γραφων ελεγεν οτι απο νεοτητοσ ιερα γραμματα εμαθεσ) Dam[com (269)] ... ς Ti praem τα, Ln [τα] cum AC*D[c]EKLP al fere omn Clem[71] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam[txt] al. Cf et. Hipp[prov] ap Mai[7,71] σολομών, ἐκ βρέφουσ τὰ ἱερὰ γράμμ. παιδευόμενοσ. | DE οιδεσ | πιστεωσ: 17. 37. praem τησ. Item 73. 118. Clem om τησ quod sequitur (47. om τησ εν) | χριστω ιησου: Clem om ιησου, 47. 8[lect] syr[sch] aeth ante χριστω pon

16. πασα: syr[sch] add enim; item auct[dupl martyr] ap Cyp[604] | θεοπνευστοσ και etiam d e g am fu al[lachm] go syr[p] arm aeth Or[4,4] Did[tri 231] Chr[772. 773] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... f vg[cle] demid harl tol al[lachm] syr[sch] cop Or[int 2,444. 466] Thdor[mop] ap Facund[3,6] (Gall[11,697]) Hil[1251] Ambrst Prim al om και. Cf et. Tert[cult femin 1,3] *legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari.* Clem[71] ἐξ ὧν γραμμάτων καὶ συλλαβῶν τῶν ἱερῶν τὰσ συγκειμένας γραφὰσ – ὁ αὐτὸσ ἀκολούθωσ ἀπόστολοσ θεοπνεύστουσ καλεῖ ὠφελίμουσ οὔσασ πρὸσ διδασκαλίαν

πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,
17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν 1 Ti 6, 11
ἐξηρτισμένος.

IV.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ 1 Ti 5, 21
μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ Tit 2, 13

---

etc. Or[2,443] ὅτι πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος οὖσα ὠφέλιμός ἐστι. τὸ γὰρ ἓν τῶν δύο δεῖ σε παραδέξασθαι ἐπὶ τούτων τῶν γραφῶν, ἢ ὅτι οὐκ εἰσὶ θεόπνευστοι, ἐπεὶ οὐκ εἰσὶν ὠφέλιμοι, ὡς ὑπολαμβάνοι ἂν ὁ ἄπιστος, ἢ ὡς πιστὸς παραδέξασθαι ὅτι ἐπεὶ εἰσιν ὠφέλιμοι, θεόπνευστοί εἰσιν. Cf et. Amb[spi san 3] *Unde et in scriptura divina θεοπνευστος omnis ex hoc dicitur, quod deus inspiret quae locutus est spiritus.* | *ωφελιμος*: f[scr] add *εστι*, item *est* vg[clo] demid harl tol (non item am fu al[lachm], nec magis d e g) syr[p] c.* aeth Or[int 2,414. 468] auct[dupl mart] ap Cyp[594] Hil Ambrst Thdor[mop] ap Facund Prim (*est utilis*) al | *ελεγμον* cum ℵACFG 31. 71. 80. (et 137. *ελεγχον ελεγμον*) Dam[parall 594] (et paris) ... ς *ελεγχον* cum DEKLP al pler Clem[71] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. | *προς επανορθωσιν*: F[gr]G* g* om (G g add in mg); om et. Or[int 2,468] | *παιδιαν* cum ℵAD*FG al (ut d[scr] o[scr]) ... ς Ln Ti *παιδειαν* cum CD[c]EKLP al pler Euthal[cod]

17. *αρτιος* et. Clem[71] ... D*E *τελειος*. Latini *perfectus* | *εξηρτισμενος* et. Clem[71] ... FG al aliq *εξηρτιμενος*, K al mu (3 ap Scri) *εξηρτημενος*. Etiam *εξηρτυμενος* et *απηρτισμενος* legitur.

IV. 1. *διαμαρτυρομαι* sine additam cum ℵACD*EFGP 17. 23. 31. 39. 67** 71. 73. 80. 120** d e f g vg go cop syr[sch] arm aeth ar[e] Ath[530] Did[tri 95] Cyr[thes 381] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *ουν εγω* cum D[c]KL al pler (c[scr] *γουν εγ.*) syr[p] (Bas[eth 315] om *ουν*) Chr Euthal[cod] (Thdrt om *εγω*) Dam al | *του θεου και*: 17. om | *χριστου ιησου* cum ℵACD*FGP 47. 71. 73. 8[pe] d e f g am fu demid tol omn[lachm] 109[lat] go cop Did[tri 95] Cyr[thes 381] ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]EKL al pler vg[clo] harl syr[utr] arm aeth Ath[530] Bas[eth 315] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του κυριου* cum D[c]EKL al pler (sed E? al fere[10] om *του*. Rursus testes aliq add *ημων*) go syr[sch] et[p] c.* ar[e] Chr[773] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... omisimus cum ℵACD*FGP 31. 47. 73. d e f g vg cop syr[p txt] arm aeth Ath[530] Bas[eth 315] Did[tri 95] Cyr[thes 381] Ambrst al | *κρινειν*: FG 17. 67** 73. 109. 113. 114. 120. b[scr] Thdrt Thphyl *κριναι* | *και την επιφανειαν* cum ℵ*ACD*FG 17. 67** d e f g am fu harl tol omn[lachm] cop Did[tri 95] Chr[773] (vide post) Cyr[thes 381]. Nec contra est *et per adventum* demid Prim, Aug[crescon 1] *et per manifestationem*. Qui vero ex Latinis reddiderunt *per adventum*, ut vg[clo] Ambrst Pelag, videntur *κατα* reddidisse, quamvis possit et ipsum *per* de contestandi modo explicari. Sic autem Chr[773]: *κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. κρίνειν, πότε; ἐν τῇ ἐπιφα-*

καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρωσ
ἀκαίρωσ, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸσ ὅτε τῆσ ὑγιαινούσησ διδασκαλίασ
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἑαυτοῖσ ἐπισωρεύ-
σουσιν διδασκάλουσ κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆσ
ἀληθείασ τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺσ μύθουσ ἐκτραπή-
2, 3 *σονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐ-*
Phi 2, 17 *αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη*
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸσ τῆσ ἀναλύσεώσ μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν

νείᾳ αὐτοῦ τῇ μετὰ δόξησ, τῇ μετὰ βασιλείασ. ἢ τοίνυν τοῦτο λέγει, ὅτι οὐχ οὕτωσ ἥξει ὡσ νῦν· ἢ ὅτι διαμαρτύρομαί σοι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν. Quae secundo loco habet, testantur eam quam recepimus lectionem. Quae vero antecedunt, respondere videntur verbis *κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν*. Hinc utramque lectionem cognovisse Chrysostomus videtur ... ς (= Gb, sed Gb′) *κατα την επιφανειαν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler (vg^{cle} etc vide ante) go syr^{utr} arm aeth (*in adventu regni eius*) Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Chry vide ante)

2. *ευκαιρωσ ακαιρωσ*: C *ακαιρ. ευκαιρωσ* ... 70. 115. om *ακαιρωσ* (sed 115. in scholio habet) | *παρακαλεσον επιτιμησον*: hoc ordine cum ℵ* FG 37. 116. d e f g vg go cop Or^{3,485} Aug$^{doctr\ chr1\ 4}$ et$^{donat\ 2}$ et^{alib} Amb$^{ep\ 40}$ et$^{ps\ 37}$ et$^{luc\ 10}$ Ambrst al ... ς Ln Ti *επιτιμ. παρακαλ.* cum ℵ^{c}ACD^{gr}E^{gr}KLP al pler syr^{p} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier$^{tit\ 2}$ ... syr^{sch} om *παρακαλεσον*

3. *ανεξονται*: C *ενεξοντ.* | *κατα τασ*: DEP *προσ τασ*. Ex Latinis habent d e f vg Hil$^{1037.\ 1287}$ Lcif^{252} Ambrst al *ad sua desideria*; g fu Cyp^{324} Aug$^{ioh\ 97}$ *secundum* etc | *τασ ιδιασ επιθυμιασ* cum ℵACDEFGP al plus^{30} Ephr^{3,51} Thdrt Thphyl Oec, item (vide ante) it vg Cyp Hil Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *τασ επιθυμ. τασ ιδιασ* cum KL al longe plu Chr Dam Aug$^{ioh\ 97}$ (*sec. desid. sua*) | *εαυτοισ επισωρευσουσιν* (P *-σωσιν*, 112. o^{scr} *-ουσιν*) cum ℵACDEKLP al pler d e syr^{p} Ambrst etc ... FG 37. 73. 80. 116. f g vg go syr^{sch} cop arm Cyp Hil^{bis} Lcif^{252} al *επισωρ. εαυτ.*

5. *συ δε*: 37. add *τεκνον τιμοθεε* :: cf ad 3, 10. | *κακοπαθησον*: F^{gr} *και κοπαθεσον*, G *καικοπαθησον* (g *et labora*) ... ℵ* (non item^{c}) om ... A add *ωσ καλοσ στρατιωτησ χριστου ιησου* :: cf 2, 3 | *πληροφορησον* (F vitiose *πληποφο-*): FG *-ρεσον* ... vg^{cle} fu demid harl al lachm (non am tol al) add *sobrius* (harl* *subditus*) *esto*

6. *τησ αναλυσεωσ μου* cum ℵACFG^{gr}GP 17. 31. 37. 47. 73. 8^{pe} arm Eus hist 2,22,5 ex$^{cdd\ 3}$ Ath^{262} Ephr^{289} Pallad$^{gall\ 8,280}$ Euthal^{cod} Euthal^{prolog} ap Zacagn^{528} Dam^{2,196}. Item *resolutionis meae* g vg^{cle} tol al^{lachm} Cyp ^{17} (*assumptionis meae*) Ambrst (*solutionis meae*) al ... ς Ti *τησ εμησ αναλυσεωσ* cum DEKL al pler Eus^{hist} ex$^{cdd\ 6}$ Marc^{mon} ap Gall^{3,34} Chr Euthal^{prolog} ex$^{cdd\ 2}$ Thdrt Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item *meae so-*

καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή- 1 Ti 6, 12
ρηκα· 8 *λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆσ δικαιοσύνησ στέφανοσ, ὃν*
ἀποδώσει μοι ὁ κύριοσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιοσ κριτήσ, οὐ Ia 1, 12
μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖσ ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9 *Σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με ταχέωσ.* 10 *Δημᾶσ γάρ με ἐγ-* Col 4, 14
κατέλιπεν ἀγαπήσασ τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰσ Θεσσαλο-
νίκην, Κρήσκησ εἰσ Γαλλίαν, Τίτοσ εἰσ Δαλματίαν· 11 *Λουκᾶσ* Col 4, 14

---

lutionis (*resol.*) d e f am fu demid al Cyp[310] (*meae assumpt.*) Amb[ps 47] al ... Tert[scorp 13] *et tempus deversionis insistit* (omisso *meae*)

7. *τον καλον αγωνα* cum ℵACFG 17. 37. 116. Ephr[2,165] Ps-Ath[62] Chr[775] semel et[3,504] (Cyr[nest 5,134] *ινα τον καλον αγωνα αγωνισαμενοι, τον δρομον τελεσαντεσ, την πιστιν* etc. Eus[esa 579] *τον καλον ηγωνισμ. αγωνα*). Item *bonum certamen* (*agonem* Cyp Aug[ps]) f g vg Cyp[17. 310] Aug[ps 88] et[ioh 3,10] ... ς Ti *τον αγωνα τον καλον* cum DEKLP al pler Or[1,752. 2,730. 4,247] Eus[ps 22] Bas[2,574] Chr[775 sem] et[3,244. 481] et[11,334] et[1,326. 562. 633] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item *certamen* (Tert *agonem*) *bonum* d e Tert[scorp 13] Amb[hexa 5] et[ps 36,17] et[saep] Ambrst Archel[592] al

8. *αποδωσει*: 106. *ανταποδ.* | *ο κυριοσ* cum ℵACDEFGKLP al pler Eus[ps 32] al mu ... 17. 46. 115. 116. 219* 238. 8[pe] d[scr*] k[scr] Ephr[2,165] Chr[3,504] om articulum | *πασι* et *ηγαπηκοσι* cum ℵ*(sed om *τ. ηγαπ.*)CL etc ... Ln Ti *πασιν* et *-κοσιν* ut ℵ[c]AD[c]EFGP al | *πασι* cum ℵACD[c]E** FGKLP al fere omn g go cop syr[p] arm aeth Ephr[2,165] Chr ad h. l. et [1,633] Euthal[cod] Thdrt Dial[trin 3] (ap Thdrt[5,1031]) Dam al Cyp[17. 310] Archel[592] Aug[ps 31] et[ps 118] et[ep 199] Hier[pelag 1] et[3] et[alibi] al. Praeterea cf Chr[716]: *εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον τιμοθέῳ. ἀλλ' οὐκ εἶπε „καὶ σοί", ἀλλὰ „πᾶσι", δηλῶν ὅτι εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον αὐτῷ* ... D*E* 67** d e f vg syr[sch] ar[e] Amb[ps 118,12] et[alibi] Aug[ep 198] Ambrst Prim al om, hinc Gb[o] | *τοισ ηγαπηκοσι*: excidit in ℵ*, suppl (sed *-κοσιν*) ℵ[c]

9. *προσ με*: DE *πρ. εμε* | *ταχεωσ*: 17. *ταχειον*, 73. 118. *εν ταχει*

10. *γαρ με*: D[gr*] *με γαρ* | *εγκατ-* ut ℵACD[c]EK[sil]LP etc ... FG *ενκατ-* ... D* *κατελ.* Item *-λιπεν* cum ℵD*K[sil] al pler (unus ap Scri *-λειπεν*) ... Ti *-λειπεν* cum ACD[b et c]EFGLP 17. 47* 109. al Euthal[cod] | K *θεσσαλονικην* | *κρησκησ* et. syr[p mg gr]; go[cod] *kreskus*, e (teste Wtst) f vg Ir[int 301] Ambrst al *Crescens*, d g *cresces* ... K 31. 47** 67. 72. 219. 238. al plus[30] (10 ap Scri) cop Eus[hist 3,4,8] Euthal[cod] *κρισκησ*, go (ex cod uno) syr[sch] *crispus*, ar[p] *priscus* | *γαλλιαν* cum ℵC 23. 31. 39. 73. 80. am* tol („codices Latini" teste Wtstenio) aeth[ro] Eus[hist 3,4,8] Epiph [433]. Ita enim Eus: *τῶν δὲ λοιπῶν ἀκολούθων τοῦ παύλου κρίσκησ μὲν ἐπὶ γαλλίασ* (cod[venet] *εἰσ γαλλίαν*) *στειλάμενοσ ὑπ' αὐτοῦ μαρτυρεῖται.* Item Epiph: *ἀρχὴ δὲ ἐν τῇ γαλλίᾳ, ὡσ καὶ περί τινων τῶν αὐτοῦ ἀκολούθων λέγει ἐν ταῖσ αὐτοῦ ἐπιστολαῖσ ὁ αὐτὸσ παῦλοσ· κρήσκησ, φησίν, ἐν τῇ γαλλίᾳ· οὐ γὰρ ἐν τῇ γαλατίᾳ, ὥσ τινεσ πλανηθέντεσ νομίζουσιν, ἀλλὰ ἐν τῇ γαλλίᾳ.* Cf et. Thdrt: *εἰσ γαλατίαν· τὰσ γαλλίασ οὕτωσ ἐκάλεσεν, οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο πάλαι· οὕτω δὲ καὶ νῦν*

Col 4, 10 ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ
Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
1 Ti 1, 20 Act 19, 33 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει

αὐτὰς ὀνομάζουσιν οἱ τῆς ἔξω παιδείας μετειληχότες. Similiter Theod[mop cat 79] τὰς νῦν καλουμένας γαλλίας· οὕτως γὰρ αὐτὰς πάντες ἐκάλουν οἱ παλαιοί ... ς Ln Ti γαλατιαν (k[scr] Euthal[cod] -τειαν) cum ADEFGKLP al pler d e f g vg[cle] am** fu demid harl al lachm go cop syr[utr] (contra arm γαλιλειαν, sed γαλατιαν edd[amst] et const in mg) Chr[779] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ir[int 201] Ambrst Prim | δαλματιαν cum ℵDEFGKP al longe plu it vg rell Epiph[482] Chr Thdrt al Ir[int 201] Ambrst al ... A δερματιαν, C 2. 7. 13. 14. 21. 26. 39. 41. 67** 113** 123. n[scr] o[scr] Dam Oec δελματιαν, atque sic Ln edidit.

11. μονος μετ εμου: D*E συν εμοι μονος. Item *mecum solus* d e f g vg go syr[p] Ir[int 201] Ambrst al | αγε cum ℵCDEFGKL al pler Chr al ... Ln ed min Ti αγαγε cum A 31. 38. 47. 71. 72. 238. al[2 scr] Euthal[cod] Thdrt Dam

12. δε: 17. 115. 238. om | απεστειλα: F[gr] επεστ. | F[gr]G εφεσσον, g *ephessum*

13. φελονην ut ℵACDEFG al plu etc ... ς (non item ς[e] Gb Sz) φαιλονην cum L al mu (5 ap Scri et 1 φαιλωνην); K 37. al aliq φελωνην | απελιπον cum ℵDEK[al] al plu etc ... Ti απελειπον cum ACFGLP al mu (1 ap Scri) Euthal[cod] | μαλιστα (ita et. f g): D*E* 37. 116. k[scr] 40[lect] d e vg Ambrst al add δε | μεμβρανας et. syr[p mg gr]: 37. βεμβρανας. Cf de hac scriptura Steph. Thes.

14. μοι κακα: LP 37. 57. 91. 114. 115. κακα μοι, item f vg (non item d e g) Ambrst al | αποδωσει (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*E*FG 6. 17. 31. 37. 67** 71. 73. 80. 106. 108. 109. 110. 116. 137. 8[pe] f g vg[cle] demid harl al[lachm] (item Luc[brug]: „*futurum indicativi* reddet *non vertas in praesens imperativi* reddat") go syr[sch] cop arm aeth Chr[780 com] et[781] (ὃ καὶ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά.) Eulog ap Photium[cod 180 pag 542] (vide post) Dam[parall ...] (licet caput illud inscribatur: περὶ ἀρᾶς ὑπὸ κυρίου κ. προφητῶν καὶ ἀποστόλων ποτὲ γενομένης.) Oec Aug[serm in monte 1,72] et[73] (priore loco: *Et apostolus non ait* „reddat" *sed* „reddet" *- quod verbum praenuntiantis est, non imprecantis.*) Hier[pelag 3] Ambrst al. Sic autem Phot l. l. ἀποδώσει αὐτῷ κύριος - οἱ μὲν ἄλλοι τῶν πατέρων οὐκ ἀρὰν εἶναί φασι τὸν λόγον, ἀλλὰ μόνον ἀπόφασιν ὧν ἔμελλεν ἀλέξανδρος πείσεσθαι ὑπὸ κυρίου· οὗτος δὲ (Eulogius) ἀρὰν ἀντικρὺς εἶναί φησι etc. ... ς Ti αποδωη cum D[c]E**K(-δωει)L al longe plu d e am fu tol al Orthod[qu 125] (vide post) Chr[780 txt] et[1,270] et[alib] Euthal[cod] Thdrt (addit: πρόρρησίς ἐστιν, οὐκ ἀρά) Dam ad h. l. Thphyl (addit: ἀντὶ τοῦ ἀποδώσει· μᾶλλον γὰρ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά) Hier[eccleslast] Prim. Ita Orthod[qu 125]: εἰ ἀποδιδόναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ - ὁ ἀπόστολος παῦλος ἀπηγόρευσε, πῶς αὐτὸς ὧν εἶπεν ἐν-

αὐτῷ ὁ κύριοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 *ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν*
γὰρ ἀντέστη τοῖσ ἡμετέροισ λόγοισ. 16 *ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο-*
λογίᾳ οὐδείσ μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντεσ με ἐγκατέλιπον· μὴ
αὐτοῖσ λογισθείη· 17 *ὁ δὲ κύριόσ μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν*
με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματοσ λέοντοσ. 18 *ῥύσεταί με ὁ κύ-* 3, 11
ριοσ ἀπὸ παντὸσ ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰσ τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων,
ἀμήν.

αντία ἔπραξε, ποτὲ μὲν τῷ ἀρχιερεῖ ποτὲ δὲ ἀλεξάνδρῳ τῷ χαλκεῖ ἀρασάμενοσ; εἰ μὲν ἀντέτυπτεν – ἢ ἀντεκάκωσε – ἐνῆν λέγειν ὅτι τὰ ἐναντία ὧν ἐδίδαξεν ἔπραττε. τὸ δὲ λέγειν τὰ ἑκάστῳ μέλλοντα συμβήσεσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ, τῷ μὲν ἀρχιερεῖ – τῷ δὲ ἀλεξάνδρῳ τὸ ἀποδῴη αὐτῷ – οὐκ ἔστιν οὔτε κατάρα οὔτε λοιδορία, ἀλλὰ προρρήσεισ πρέπουσαι ἀνδρὶ ἀποστόλῳ, μὴ ἐκδικοῦντι ἑαυτὸν ἀλλὰ διδόντι τόπον τῇ ὀργῇ. At in his potius *ἀποδώσει* quam *ἀποδῴη* ab auctore profectum videtur. | *ο κυριοσ:* K b^{scr} k^{scr} al^{vid} Eulog ap Phot (vide ante) om *ο* | *τα εργα αυτου:* 47. om *τα*, א* (non item^{c}) om *αυτου*

15. *αντεστη* (FG *ανθεστη*) cum א*ACD*FG 17. ... ς Ti *ανθεστηκε* cum א^{c}D^{c}EKLP al pler Chr ad h. l. et$^{1,270.\ 2,505}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

16. *παρεγενετο* cum א*ACFG 17. 39. 14^{lect*} k^{scr} Eus$^{hist\ 2,22,3\ odd}$ Chr^{12,3} ^{edd} Euthal^{prolog} ap Zacagn^{533} ex$^{cdd\ 2}$ ... ς Ti *συμπαρεγενετο* (Ti *συνπ-* cum א^{c}DE) cum א^{c}DEKLP al pler Eus$^{hist\ ed}$ (ex cdd) Chr ad h. l. et^{9,153} Euthal$^{prolog\ edd}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: altero loco ubi *συνπαραγίνεσθαι* legitur, Lc 23, 48 *οι συνπαραγενομενοι*, quattuor tantum minusculi differunt. | *εγκατ-* ut ACD$^{b\,et\,c}$EKLP al pler ... א(sed v. 10 *εγκ-*)D*FG *ενκατ-*. Item *-λιπον* cum אD*K^{al} al pler ... Ti *-λειπον* cum ACD$^{b\,et\,c}$EFGLP al (nullus ap Scri) Euthal^{cod}

17. *μοι:* o^{scr} (i. e. 61.) Euthal$^{prolog\ 533}$ (sed$^{cdd\ 2}$ *μοι*) *μου* ... A om | *παρεστη:* 8^{pe} *συμπαρεγενετο* | *πληροφορηθη* et. Eus$^{hist\ 2,22}$ ... FG 19. 73. 116. 123** k^{scr} al pauc Euthal$^{prol\ cod\ 1}$ Oec^{com} *πληρωθη*. Cf Chr^{781} *πληροφορηθη, τουτεστι πληρωθη.* | *ακουσωσιν* (Gb') cum אACDEFGP 17. al fere^{10} Eus$^{hist\ 2,22,3}$ Euthal^{prolog} al ... ς *ακουση* cum KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *ερυσθην* cum אAC 37. Euthal^{cod} ... ς *ερρυσθην* cum DEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam al

18. *ρυσεται* sine copula cum אACD* 17. 31. 67** 71. 80. d e f vg (demid *liberavit autem*) cop arm Eus$^{hist\ 2,22,4}$ Chr^{semel} ex$^{mosc\ 1}$ Ambrst al ... ς praem *και* cum D^{c}EFG^{gr}GKLP al pler g syr^{utr} aeth Chr^{781} et^{782} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Sed FG pro *ρυσεται* habent *ερρυσατο*, item d e f g vg^{cle} fu demid tol al Prim al *liberavit* (contra am Ambrst^{ven} recte *liberabit*) | *ο κυριοσ:* K om articulum | *βασιλειαν αυτου:* D^{b}(non* nec^{c})FG *βασ. εαυτου* | *ᾧ:* A k^{scr} *αυτω* | *η δοξα:* FG arm om *η*

1, 16 Act 18, 2 etc 19 *Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.*
Ro 16, 23 Act 21, 29 20 *Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-*
λήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 *σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζε-*
ταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες.
Phil 25 Phil 4, 23 22 *Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.*

---

19. *ασπασαι*: 73. 238. 18^{lect} Euthal^{cod} *ασπασασθε* | *πρισκαν* et. d e f vg^{cle} am demid harl** tol al^{lachm} cop arm aeth ... 4** 23** 47. 48** 72. 74. 80. 113. 238. a^{scr} al plus^{10} g fu harl* marian alius^{lachm} (*priscillum*) syr^{utr} Chr^{782} Thphyl Oec Ambrst *πρισκιλλαν* (122. a^{scr} al -*κιλαν*), 91. *κρισκαν και πρισκιλλαν* | *ακυλαν*: 46. 109. add *λεκ-τραν την γυναικα αυτου και σιμαιαν* (109. *σημ*-) *και ζηνωνα τους υιους αυτου*, item 109^{lat} *et lectram feminas* (sic) *eius et simean et sinona filii* (sic) *eius*.

20. *εραστος*: 37. add *δε* | *τροφιμον* (LP cop *τροφημον*, fu *Trophemum*, tol* *Firmum*) *δε*: P 4. 45. 74. 238. a^{scr} o^{scr} (i. e. 61.) arm aeth om *δε* | *απελιπον* cum ℵDFGK^{al} al pler^{vi} (nullus aliter ap Scri) ... CLP 17. 31. 39. 47* Euthal^{cod} *απελειπον* (A latet) | *μιλητω* (ar^{p} reddit *Melite*): C^{*vi} 17. *μηλητω*, P o^{scr} *μηλιτω* ... A *μηλωτω*. Pro *Mileti* cdd lachm *Meleti* et *Militi*, harl *Milite* praebent. | *ασθενουντα*: DE d e vg (non f nec g) syr^{sch} Ambrst ante *εν μιλητω* pon

21. *ασπαζεται* etiam *f* am fu tol omn^{lachm} cop syr^{utr} ... FG^{gr}G g vg^{cle} demid harl aeth *ασπαζονται* | *πουδης*: D^{gr} ^{b} (non item^{c}) 23. 46. 109. 13^{lect} l^{scr*} o^{scr} Oec *σπουδ*. | *λινος* et. syr$^{p\ mg\ gr}$ (*λῖνος* ut D^{c}L al mu; ς c. K al mu Euthal^{cod} *λῖνος*) ... P *ληνος* | *παντες* et. ℵ^{c} ... ℵ* 17. om

22. *Ο κυριος* usq *πνευμ. σου*: 57. 67** om | *ο κυριος* sine additam cum ℵ*FG^{gr}G 17. 8^{pe} g aeth^{utr} ... Ln add *ιησους* cum A 31. 114.; item ς add *ιησους χριστος* cum ℵ^{c}CDEKLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al | *η χαρις μεθ υμων* (ut e? f g vg^{cle} demid al^{lachm} cop syr^{p} aeth^{pp} arm ap Treg Euthal^{cod} Dam Ambrst^{rom} Prim; 47. 109^{gr} et^{lat} am fu harl tol al^{lachm} Chr^{784} Thdrt Thphyl Oec *μεθ ημων*, syr^{sch} arm ap Gb *μετα σου*) cum ℵACD^{c}E**F GKLP etc ... D*et^{b}E* d *ερρωσο* (D* *ερρωσ*) *εν ειρηνη*, item e? ... 8^{pe} aeth^{ro} Ambrst^{ven} plane om, hinc Gb^{o}. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e vg syr^{utr} cop aeth^{pp} arm^{usc} Chr^{784} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst^{rom} Prim ... omisimus cum ℵ*ACFG 17. 67** 71. f g aeth^{ro} Ambrst^{ven}

Subscriptio: ℵC 17. nil nisi *προς τιμοθεον*, item aeth *viro Timotheo* ... 7. 14. al *προς τιμοθεον δευτερα*, 115. *τελος της πρ. τιμοθ. δευτερας επιστολης* ... DE *πρ. τιμοθ. β´ επληρωθη*, FG *ετελεσθη* (G *ετελεσ*) *πρ. τιμοθ. β´* (G insuper add *II.*) ... A *προς τιμοθ. β´ εγραφη απο λαοδικειας*, vg$^{cod\ lachm}$ *explicit ad timotheum II. scripta de laudicia*, quemadmodum aeth in epistulae inscriptione post *Timotheo* add *et scripta est dum erat Laodiceae* ... P *πρ. τιμοθ. β´ εγραφει απο ρωμης* ... Euthal^{cod} 122. *πρ. τιμοθ. β´* (122. *η πρ. τιμ. β´ επιστολη*) *εγραφη*

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 *Παῦλοσ δοῦλοσ θεοῦ, ἀπόστολοσ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ* Ro 1, 1 etc
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ τῆσ κατʼ εὐσέβειαν

απο ρωμησ, οτε εκ δευτερου παρεστη παυλοσ τω καισαρι ρωμησ (122. *ρωμαιων*) *νερωνι* ... K al plu *πρ. τιμοθ. δευτερα· τησ εφεσιων εκκλησιασ επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο ρωμησ οτε εκ δευτερου παρεστη παυλοσ τω καισαρι ρωμησ νερωνι*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β΄ προσ τιμοθ. τησ εφεσιων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη* etc ut K. Similiter al ... d e *ad timotheum II.* (d** e add *scribens a roma*) *explicit incipit ad titum*, f g *expl. ad tim. II.* (g *secunda*) *inc. ad titum*; am *explicit ad timotheum secunda. Incipit argumentum ad titum Expl. argumentum. Incipiunt capitula. Expl. capp. Inç. epistulā ad titum*, fu *expl. ad timotheum II. Inc. ad titum argumentum. Expl. arg. inc. brebis. Expl. breb. inc. corpus epist.*; cop *scripta Romae, missa per Onesimum*; syr^{sch} *finita est epist. ad Tim. II. quae scripta est e Roma*; syr^{p} *finita est epist. II. ad Tim. qui erat episcopus primus ecclesiae Ephesi: quae scripta est a Roma, quum secundum stetit Paulus coram Nerone caesare Romano*; eadem cum syr^{p} habet ar^{p} ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ τιμόθεον δευτέρα, τῆσ ἐφεσίων ἐκκλησίασ πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλοσ τῷ καίσαρι νέρωνι.* Praeterea numerantur *στιχοι*: ℵ**P al *ρπ΄*, K al plu (etiam Euthal) *ροβ΄*, L *ρ̅ο̅ και δυο*, vg$^{cod\ lachm}$ *versus CLXXII*, 73. *ρο΄*, 157. *ροη΄*, al *ροθ΄* et aliter. Passim et. cum Euthal notantur *αναγν. α΄, κεφφ. θ΄, μαρτυρ. α΄*. In am fu capitula 25 habentur.

---

* ℵAK 17. 37. 47. 116. 123. al *προσ τιτον*, DEFG *αρχεται προσ τιτον*, cop *ad Titum incipit* (Latinos vide ante) ... 44. 80. *προσ τιτον επιστολη*, 120. al *η προσ τιτον επιστολη* ... P *παυλου επιστολη προσ τιτον*, k^{scr} *προσ τιτον επιστολη παυλου*, H al *παυλου αποστολου επιστολη προσ τιτον*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ τιτον*. Similiter al ... ς *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸσ τίτον ἐπιστολή.*

I. 1. *ιησου χριστου* cum ℵD^{c}EFGHIKLP al pler d e f g vg^{cle} am demid, harl al^{lachm} go syr^{sch} arm aeth Chr$^{780.\ 790}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier^{tit} Ambrst^{ven} (differunt edd?) Prim al ... Ti *χριστου ιησου* cum A 106. 108. 113. fu tol al^{lachm} cop syr^{p} Cassiod ... D^{gr*} *χριστου* tantum | *κατ*: FG *κατα*

2 Ti 1, 9 s 2 ἐπ᾽ ἐλπίδι ζωῆσ αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴσ θεὸσ πρὸ
χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖσ ἰδίοισ τὸν λόγον αὐτοῦ
1 Ti 1, 11 ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν
1 Ti 1, 2 θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρισ καὶ εἰρήνη
2 Ti 1, 2 2 Io 3 etc ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν.
5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
Act 14, 23 διορθώσῃ καὶ καταστήσῃσ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρουσ, ὡσ ἐγώ σοι

---

2. *επ* cum ℵAD[c](et iam[b?])EIKLP etc ... D* *εφ* ... FGH *εν*, ut etiam g *in spe*, d e f vg *in spem* ... 17. 87 (* teste Treg) 108. e[scr] om | *επηγγειλατο*: 47. *προεπηγγ.* | *αψευδησ*: G *αψευστοσ*, F *αψευτοσ* | *αιωνιων*: F[gr]G[gr] *αιωνων*

3. FG *φανερωσεν* | *εν κηρυγματι*: haec Sab., quem secuti sunt Gb Sz Ln, male testatus est delere d | *ὅ*: 23. 106. 108. c[scr] k[scr] al[3] *ω* | *επιστευθην εγω*: 17. *εγω επιστ.*

4. *χαρισ*: 17. add *υμιν* | *και ειρηνη* (Gb'') cum ℵC*DEFGIP 17. 73. 137. d e f g vg go syr[sch] cop arm aeth[ro] (sed habet *ειρην. σοι και χαρισ*) Or[int 4,468] (*ad Titum vero: Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*) Chr[780] et[794] et[11,687] (dicit in nulla alia Paulum epistula nisi 1 Tim 1, 2 *τον ελεον* praemisisse: *διατί τῶν ἄλλων ἐπιστολῶν οὐδαμοῦ τὸν ἔλεον προέταξεν ἀλλ᾽ ἐνταῦθα;*) Dam (ad 1 Tim 1, 2 *οὐδαμοῦ τὸν ἔλεον ἢ ἐνταῦθα ὠνόμασεν*) Hier[tit] Aug[rom 12] (i. e.[3,2,2642] *ceteras omnes* - excepta ep. ad Hebr. - *talem continent salutationem, nisi quod ad Tim. in utraque interponit misericordiam* etc) Ambrst Cassiod al ... ς (= Sz) Ln *ελεοσ ειρηνη* cum AC[b]KL al pler (115. *ελε. και ειρ.*) syr[p] aeth[pp] (*ειρηνη σοι και χαρισ και ελεοσ*) Thdrt Dam[txt] Thphyl Oec | *πατροσ* (vide ante et. Or[int]): 17. aeth add *ημων* | *και* sine *κυριου* cum ℵACD*I 17. 73. 120. d e vg go cop arm (sed fluet lectio) Or[int 4,468] Thdrt Hier[tit] al ... ς *και κυριου* cum D[c]EFGKLP al pler f g syr[utr] aeth Chr Euthal[cod] Dam al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*I 17. 73. d e vg go cop arm (ut ante) Or[int] Thdrt Hier[tit] al ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]EFGKLP al pler (120. om *ιησου*) f g syr[utr] aeth Chr Euthal[cod] Dam al

5. *απελ-* (Gb') cum ℵ*ACD*IFG 17. 23. 31. 45. 57. 67** 73. 113** 137. al Or[3,645] Bas[eth 292] ex[cdd 3] ... ς *κατελ-* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Bas[ed] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item *-λιπον* cum ℵDEK 17. 31. 37. al pler, item Or Bas rell ... Ti *-λειπον* cum ACFGILP 47. 137. al (vix mu) | *τα λειποντα*: Thphyl *τα ελλειποντα* ... 17. o[scr] (i. e. 61.) *καταλειπ.* (omisso *τα*) | *επιδιορθωση* cum ℵCD[b?]et[c]E**IKLP 17 (-*σει*) 37. 47. 73 (sed *διορθ.*) al longe plu Or[3,645] Bas[eth 292] ex[cdd 3] Chr Hier[gr] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Sic enim Hier ad h. l. „*omne quod corrigitur imperfectum est. Nam et in Graeco praepositionis adiectio, qua scribitur επιδιορθωση, non id ipsum sonat quod διορθωση, id est* corrigeres, *sed ut ita dicam* supercorrigeres." Tamen ubi affert ista Pauli verba, ut[pelag 1] et[aggae 2], cum vg *corrigas* posuit ... Sz Ln *επι-*

διεταξάμην, 6 *εἴ τισ ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ, τέκνα*
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα. 7 *δεῖ γὰρ*
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, 1 Ti 3, 2 ss
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 *ἀλλὰ*
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 *ἀντ-*
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺσ ἀντιλέγον-
τασ ἐλέγχειν. 10 *Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ*
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆσ περιτομῆσ, 11 *οὓσ δεῖ ἐπιστομί-*

διορθωσησ cum AD*E*FG al vix mu (nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Bas[eth] ex[ed paris] (sed D* *επανορθωσησ*, FG *διιορθωσησ*) | *καταστησησ*: FGL 115. a[scr**] c[scr] al *-στησεισ*

6. *ανεγκλητοσ*: F *ανεκκλητοσ* (non item v. 7)

7. FG *αυθαδην* (sed uterque *λυ-* pro *αυ-*) et *αισχροκερδην*

8. *φιλοξενον*: 52. *φιλοπτωχον* | *σωφρονα*: cf Hier[lit 7,708]: „*Sit autem episcopus et* pudicus, *quem Graeci σωφρονα vocant, et Latinus interpres verbi ambiguitate deceptus pro* pudico prudentem *transtulit.*" Habent vero d e f g vg Cyp[119] Lcif[191] al *sobrium*, m[50] tantum *prudentem*. | *οσιον*: K 114. om; am ante *δικαιον* pon. Rursus male Sab. de d, eiusque errorem repetierunt Gb Sz Ln; d enim minime om *δικαιον οσιον*. | *εγκρατη* ut ℵCKLP etc ... ADEFGI al *ενκρατη* :: cf ad 1 Co 7, 9. 9, 25. Act 24, 25. Gal 5, 23. 2 Pe 1, 6.

9. *την διδαχην*: 37. 74 238. al[3 scr] om *την* | *ινα*: F[gr]G 17. 73. g add *και*, sed 17. 73. l[scr] al[6] cop m[50] f vg[cle] (non item am fu* al[lachm]) Lcif[194] Hier[lit] al om *και* seq | *εν τη διδασκ. τη υγιαινουση* (FG *υγειεννουση*): 3. 37. 47. 57. 73. 106. 108. 112. 116. al pauc Bas[eth 292] *εν τη υγιαιν. διδασκ.* ... I Lcif[194] om *τ. υγιαινουση* ... A *τουσ εν παση θλιψει* :: cf 2 Co 1, 4 | *ελεγχειν* (41. *διελεγχ.*): 109[gr] add *μὴ χειροτονεῖν διγάμους μηδὲ διακόνουσ αὐτοὺσ ποιεῖν, μηδὲ γυναῖκασ ἔχειν ἐκ διγαμίασ· μηδὲ προσερχέσθωσαν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λειτουργεῖν τὸ θεῖον. τοὺσ ἄρχοντασ τοὺσ ἀδικοκρίτασ καὶ ἅρπαγασ καὶ ψεύστασ καὶ ἀνελεήμονασ ἔλεγχε ὡσ θεοῦ διάκονοσ.*

10. *πολλοι* sine *και* cum ℵACIP 17. a[scr] al[30] am** demid go cop syr[utr] arm aeth Clem[340] Chr[mosc 1] Thdrt[ed] Antioch[1084] et[1089] Thphyl Oec Ambrst[ven] Hil[936] ex[ed erasm] Aug[rom 84] (i. e.[2630]) ... ς (sed Gb[0]) Ti add *και* cum DEFGKL al plu (d[scr] *και πολλοι και*) d e f g vg Chr[801] Euthal[cod] Thdrt[cod 1] Dam Lcif[194] Hil[936 ed bened] Hier[lit] al | *ματαιολογοι*: F[gr]GP 73. 74. 123. 238. a[scr] c[scr] al plus[10] g syr[sch] cop (sed om *και* sq) aeth Oec Hier[esai 27] (sed non ad h. l. nec[aggal 2]) praem *και*, item 17. praem *εργαται δολιοι* | *μαλιστα* (FG *μαλλ-* ut alibi) cum ℵAFGIKLP al omn[vi] d e f g vg rell etc ... Ln add [*δε*] cum CD[gr] E[gr] demid aeth Thphyl Hier[lit 706] (non item[708] nec alibi) | *εκ τησ περιτομ.* c. ℵCD*I 17. 73. ... ς Ln Ti om *τησ* c. AD[c]EFGKLP al pler etc

11. *δει*: 17. *χρη*

ζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ
αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-
φήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτό-
μως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς
μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
Ro 14, 14. 20 15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ
συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦν-
ται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

---

11. *χαριν*: 109[gr] add *τὰ τέκνα οἱ τοὶς ἰδίους γονεῖς ὑβρίζοντες ἢ τύπτοντες ἐπιστόμιζε καὶ ἔλεγχε καὶ νουθέτει ὡς πατὴρ τέκνα* (plura vitia ut *οἱβρίζοντες, νουθέτη, γονῆς* correximus)

12. *ειπεν* sine *δε* cum ℵ[c]ACDEIKLP al fere omn d e vg rell Clem[350] etc ... ℵ*FG f g cop add *δε*, item 115. *γαρ* | *ιδιος αυτων προφ.* (cf et. Ir[371] *Accusabit autem eos Homerus proprius ipsorum propheta*, quae ex huius loci imitatione videntur scripta): F[gr]G[gr] lect[18**] Clem[350] om *αυτων* | D* 73. *ψευσταισ* (uterque paullo ante *κρηταισ*)

13. *εστιν αληθησ*: DE d e f vg cop Hier[lit] al *αληθ. εστ.* | *υγιαινωσιν*: L 48. o[scr] 13[lect] *-νουσιν* | *εν τη πιστει* et. Ba[aeth 708] ℵa. Item d e f g vg Or[int 4,531] Hier[lit] Ambrst al ... ℵ* 47. 219. om *εν*

14. *εντολαισ*: FG Thdrt *ενταλμασιν* ... 47. *γενεαλογιαισ*, Lcif[242] *mendaciis*, sed subsequitur: *te increpemus atque obiurgemus - cur volueris dei mandatis derelictis hominum haerere blasphemiis atque mandatis.*

15. *παντα* sine *μεν* cum ℵ*ACD*E*FGP 17. 46. 67** 109. d e f g vg arm aeth Or[3,496] (*παντα γινεται καθαρα*) Dam[parall 368] Tert[coron 10] Cyp[96] Novat[218] Hier[lit] al ... ς (Gb[00]) add *μεν* cum ℵ[c]D[c]E**KL al pler syr[p] Chr[809] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Addunt vero *γαρ* cop syr[sch] (non Or); go habet *at omne*. Cf et. Clem[562] *παντα ουν καθαρα τοισ καθαροισ λεγει, τοισ δε μεμιασμενοισ* etc | *μεμιαμμενοισ* (D* *μεμιανμ-*) cum ℵACD*L 17. 31. 47. al plus[10] Chr Euthal[cod], item P 109. 118. d[scr] f[scr] (L?) *μεμιαμενοισ* et FG *μεμειαμενοισ* ... ς *μεμιασμενοισ* cum D[b?et c]E 37. al longe plu, item (ut certe editi sunt) Clem[562] Or[3,496] Ephr[3,370] Thdrt Dam al | *και απιστοισ* (aeth[pp] *τοισ απιστεισ* sine *και*): aeth[ro] om. Male Gb Sz ad „aeth[ro]" addunt etiam „Hier Ambrst"; 174. vero ap Sz om *και απιστ. ουδ. καθ. αλλα μεμιαντ.*

16. *ειδεναι*: 37. praem *μη* | *απειθεισ*: P *αυθαδεισ* | *και* ante *προσ παν* et. ℵ[c] ... ℵ* cop om | *αγαθον* et. ℵ[a] ... ℵ* om

II.

1 *Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ.* 2 *πρεσ-*
βύτασ νηφαλίουσ εἶναι, σεμνούσ, σώφρονασ, ὑγιαίνοντασ τῇ πίστει,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 *πρεσβύτιδασ ὡσαύτωσ ἐν καταστήματι*
ἱεροπρεπεῖσ, μὴ διαβόλουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένασ, καλοδι- 1 Ti 2, 9 3, 11
δασκάλουσ, 4 *ἵνα σωφρονίζουσιν τὰσ νέασ φιλάνδρουσ εἶναι, φι-* 5, 14
λοτέκνουσ, 5 *σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ, ἀγαθάσ, ὑποτασσο-*
μένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 1 Pe 3, 1
6 *Τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει σωφρονεῖν ' περὶ πάντα,*

II. 1. *α πρεπει*: 17. om | FG *υγειεννδυσῃ*, item v. 2. *υγειεννοντασ*

2. *πρεσβυτασ*: 2. 44. o^scr 8^pe *πρεσβυτερουσ* | *νηφαλιουσ* (F -*λειουσ*) cum ℵACFH 17. al sat mu Bas^eth 291 Chr^818 Thdrt al ... D*GLP al[15] Euthal^cod Oec *νηφαλαιουσ*, D^cEK al[25] Dam *νηφαλεουσ* | *σωφρονασ*: vertunt h. l. (cf ad 1, 8) d e f g m^80 vg *prudentes*, Hier^tit vero *pudicos*

3. *πρεσβυτιδασ* et. Clem^628 Or^cat cor 279 ... 44. *πρεσβυτερασ* (17. *πρεσβυται*). Cf et. Or^4,428 *ὅπου κελεύονται ἀνάλογον τοῖσ πρεσβυτέροισ πρεσβύτιδεσ* (cod[1] -*τεραι*) *εἶναι καὶ καλῶν διδάσκαλοι* (cod[1] *καὶ καλοδιδάσκαλοι*). | *καταστηματι* (d e f g vg *habitu*): F *κατασχηματι*, G *καταστηματι* sed in mg: „*σχημα* Ε *στημα*" | *ιεροπρεπεισ* (H *ιερωπρ.*) cum ℵADEFGH*KLP al pler syr^p mg gr Or^cat cor 279 Bas^eth 291 ex^cdd vet Chr Euthal^cod Dam al ... CH** 17. 31. 37. 73. 116** 14^lect** Clem^628 Bas^291 ed bened ex^cdd omn Thdrt -*πρεπει*. Item *sancto* (Ambrst *in statu religione digno*) vel similiter (ut syr^p *decente sacerdotium*) d e f g m^80 vg cop syr^utr arm (aeth libere) Hier^tit Ambrst al. Sed cf Hier ad h. l. „ut sint in habitu sancto, sive ut melius legitur in Graeco, *ἐν καταστ. ἱεροπρεπεῖσ*, ut ipse quoque earum incessus et motus, vultus, sermo, silentium quamdam decoris sacri praeferant dignitatem." | *μηδε οινῳ* cum ℵ*AC 73. (syr^sch *μηδε διαβ. μηδε – και καλ.*) ... ς Ln Ti *μη οινῳ* (:: cf 1 Tim 3, 8) cum ℵ^cDEFGHKLP al pler it vg rell Clem Bas Chr Euthal^cod etc

4. *σωφρονιζουσιν* cum ℵ*AFGHP 122. o^scr Euthal^cod ... ς *σωφρονιζωσι* cum ℵ^cCDEKL al pler Clem^628 Or^cat cor 279 Bas^eth 291 Chr Thdrt Dam al | *φιλοτεκνουσ*: K om

5. *οικουργουσ* (Gb') cum ℵ*ACD*EFG 8^pe (cf Steph. Thes. sub *οἰκουρόσ, οἰκουργόσ, οἰκουργέω*. Cf et. Clem^ro 1 *τὰ κατὰ τὸν οἶκον σεμνῶσ οἰκουργεῖν ἐδιδάσκετε*) ... ς *οικουρουσ* cum ℵ^cD^cHKLP al pler syr^p mg gr Clem^628 Bas^eth 291 Chr Euthal^cod Thdrt Dam al | *υποτασσομενασ*: in ℵ *σ* ultimum ex *ι* effictum. Vix ipsa prima manu. | *ο λογ. τ. θεου*: C 5. syr^p arm add *και η διδασκαλια* (:: cf 1 Tim 6, 1) | *βλασφημηται*: P 37* 47* 116. 179. al[3] scr -*μειται*

6. *τουσ*: 67** 115. Thphyl om | *σωφρονειν*: ς Ln Ti post hanc vocem distinguunt, *περι παντα* cum seqq coniungentes, nec aliter D d syr

1 Ti 4, 12 σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθο-
ρίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντιας
1 Ti 6, 1 Eph 6, 5 1 Pe 2, 18 ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους ἰδίοις
δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέ-

---

utr cop aeth Chrys Thdrt. Sed rectissime Hier ad h. l. alteram coniunctionem praecepisse puto. „*Et licet*", ait, „*quidam de Latinis*" (cdd[2] om *de Latinis*) *ita existiment legendum:* Iuvenes similiter hortare ut pudici sint, *et postea inferant:* in omnibus te ipsum formam praebens bonorum operum, *tamen sciamus* „in omnibus" *ad superiora esse referendum, id est* „hortare ut pudici sint in omnibus". *Sciendum quoque est quod continentia non solum in carnis opere et animi concupiscentia, sed in omnibus rebus necessaria sit* etc. Cf et. Lcif[196] „- *ut sobrii sint in omnibus. Per omnia te ipsum formam praebens bonor. operum*" etc

7. *περι παντα:* P *περι παντων* ... 1. 31. 34. 37* 73. n[scr] Thdrt Dam *περι παντας* (item Aug[exod quaest 119] *circa omnes*), atque tum pro *σεαυτον* D* (d *in omnibus*) 1. 37* n[scr] Chr[316] Dam *εαυτον* praebent. In scriptura vero continua ΠΑΝΤΑϹΕΑΥΤ- pari iure *παντα σεαυτ.* et *παντας εαυτ.* legi potest. | *παρεχομ. τυπον* cum ℵ[c]ACDEF GKLP al fere omn d e f g vg Chr Euthal[cod] Thdrt rell Ambrst al ... ℵ* 120. Lcif[196] Hier ad h. l. *τυπ. παρεχ.* | *αφθοριαν* (Gb') cum ℵ*AC D*E*KLP 17. 28* 31. 47. al fere[10] Dam Oec[com]. Item F[gr]G[gr] *αφθονιαν* (confusis litteris ρ et ν) ... ς *αδιαφθοριαν* cum ℵ[c]D[c]E**L al plu (18** 20. 106. al Thdrt[cod] *αδιαφοριαν*) syr[p mg gr] Chr Thdrt al. Praeterea c 73. 80. 8[pe] (h[scr**] post *σεμνοτητ.*) arm Chrom[matth 5,9] (Gall[8,340]) add *αγνειαν*, similiter syr[p] | *σεμνοτητα:* ς (non item ς[e] Gb Sz) add *αφθαρσιαν* cum D[c]E**KL 37. al plus[30] syr[p mg gr] arm Chr[mosc1] Thdrt

8. *υγιη:* 1. 121. e[scr] *ὑγιᾶ* ... G *υγειην*, F *υγιειη*. Cf ad 1, 9. 2, 1 et 2. | *μηδεν εχων:* Or[prov] in Notit[87] add *τι*, item Chr[mosc1] | *λεγειν* (K inepte *εχειν*) hoc loco cum ℵACDEFGP 14. 17. 37. 47. 73. 91. d e (*nihil habens quod dicere de nobis malum* uterque) g (*nihil habens dicere de nobis turpe*) Ambrst (*nihil habens dicere de nobis dignum reprehensione*) syr[utr] aeth Or[prov] (ut ante) Ephr[2,77] Thdrt, item *nihil habens malum dicere de nobis* f vg Lcif[196] cop (sed *de vobis*) ... ς ante *φαυλον* pon cum KL al pler tol arm Chr Euthal[cod] Dam Hier[tit] Aug[ps 81]. Libere Hil[947] *nihil habens turpe aut malum de nobis dicere.* | *περι ημων* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg syr[utr] arm aeth Or[prov] Chr Euthal[cod] Dam al Lcif[196] Hil[947] Aug[ps] Hier[tit] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *περι υμων* cum A al mu cop Ephr[2,77] (post *φαυλον* add *πραγμα*) Thdrt

9. *δουλους* ... D* *δουλοι* (d e *servi*, et sequitur *subditi sint*), quam ad lectionem id quod sequitur *υποτασσεσθαι* in *-σσεσθωσαν* mutatum est manu emendatrice quae praecessit D[b] nostrum. (D[b et e] correxerunt *δουλους*.) Addit autem G* g *δε*. | *ιδιοις δεσποταις* cum ℵCF[gr]G KL al pler g Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ti *δεσποτ. ιδιοις* cum

γοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους
ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν την τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶ-
σιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ
τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζή-
σωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα
καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται Ga 1, 4 1 Ti 2, 6

ADEP 27. 57. 238. cum al[2] (ap Gb) d e f vg Hier[lit] Ambrst al. Praeterea cf Hier ad h. l. „Quidam hunc locum ita legunt: *Servi dominis suis subditi sint*, et postquam huc usque distinxerint, inferunt: *in omnibus placeant*, quum in Graeco alius sit ordo lectionis, id est, *servi dominis suis subditi sint in omnibus*, ut sequatur *ευαρεστουσ ειναι*, quod nos, licet non plene, tamen ex parte aliqua interpretari possumus, *ut complaceant sibi*, ne videlicet super conditione sua videatur eis dei iniqua sententia." Nec aliter Ambrst: *subditos esse in omnibus, optimos, non responsatores, non fraudantes* etc. Eandem distinctionem confirmat m[69]: *subditi sint in omnibus, et placeant, non contradicentes*.

10. *μη νοσφιζ.* cum ℵAC*D^cEKLP etc ... C^bD^gr*F^grG^gr 17. 12[lect] *μηδε νοσφ.* | *πασαν πιστιν* hoc ordine cum ℵ^cACDEP 31. 37. 73. 116. 120. d e syr^p arm Hier[lit] Ambrst. Similiter F^grG g *πασαν ενδικν. πιστιν* ... ς Ti *πιστιν πασαν* c. KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... f vg m[69] Prim *in omnibus fidem bonam ostendentes* (Hier *ostend. bon.*), nec aliter (*sed ostendant veritatem suam in omni re*) syr[sch] ar[e] ... ℵ* 17. om *πιστιν*, sed 17. postea *αγαπην* pro *αγαθην*. Similiter Thphyl pro *πασαν* habet *πασιν*, sed in mg *πασαν*. | A *ενδιγνυμενουσ* | *την διδασκ. την* cum ℵACDEFG 17. Chr[818] Thdrt ... ς (= Gb + Sz) om *την* sec cum KLP al pler Epiph[894] Euthal[cod] Dam al | *ημων*: ς (non ς[e] etc) *υμων* vitiose | *θεου*: Vig[varim 747] *Iesu Christi* ... P om | *εν* (19. 112. *επι*) *πασιν* (5. 6. add *ανθρωποισ*): 47. om

11. *γαρ*: 2. 31. 37. 43. 44. 47. 52. 55. 109. 112. 114. 116. a[scr**] o[scr] (i. e. 61.) om | *σωτηριοσ* sine articulo cum ℵ(sed* *σωτηροσ*, [c] *σωτηριοσ*)AC*D* syr[utr] (ut[vid]), item, sed pro *σωτηριοσ* habent *του σωτηροσ ημων* (am Cyr[br] Hier om *ημων*), FG f g vg cop Epiph[894] (*η χαρισ του κυριου και σωτηροσ ημων χριστου* etc) et[2,67] (*η χα. του κυρ. ημ. και σωτηροσ, διδασκουσα* etc) Cyr[br 224ed] Leif[196] Ambrst Hier[lit] ... ς Ti *η σωτηριοσ* cum C^cD^bet^cEKLP al omn[vid] Clem[7] Cyr[br] ex[codd 5] Nyss[2,506] Epiph[2,74] Ps-Ath[253] Cyr[thes 298] et[fid 75] Chr Euthal[cod] Procl gall[9,647] Thdrt Dam al ... aeth om plane

12. *τασ* et. Clem[7] ... D* om

13. *επιφανειαν* (DEFGP al pauc *-νιαν*): 17. praem *την* | *χριστου ιησου* cum ℵ*F^grG g cop ... ς Ln Ti *ιησ. χριστ.* cum ℵ^cACDEKLP al omn[vid]

ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

---

d e f vg syr[utr] arm aeth Clem[7] Epiph[895] et[2,74] Cyr[hr224] Chr Euthal cod Thdrt al Lcif[195] Hier[tit] Ambrst al

14. *εαυτον* (et. ℵ[c]): ℵ* 238. *αυτον* ... DE d e Lcif[195] post *υπερ ημων* pon | *λυτρωσηται*: P *-σεται* | *καθαριση*: P *-ρισει* | *περιουσιον*: d e g Lcif[195] Aug[pecc mer e 1] Ambrst *abundantem*, f vg *acceptabilem*. Cf Hier ad h. l. „Saepe mecum considerans quid sibi vellet verbum *περιούσιον*, et a sapientibus saeculi huius interrogans si forte alicubi legissent, nunquam invenire potui qui mihi quid significaret exponeret. Quamobrem compulsus sum ad Vetus Instrumentum recurrere, unde arbitrabar et apostolum sumsisse quod dixerat. Hebraeus enim ex Hebraeis et secundum legem Pharisaeus utique id ponebat in epistola sua quod in Veteri Testamento legisse se noverat. In Deuteronomio itaque reperi: *Quoniam populus sanctus tu domino deo tuo, et in te complacuit domino deo tuo, ut esses ei in populum περιούσιον ex omnibus populis qui sunt super faciem terrae*. Et in 134. psalmo, ubi nos habemus: *Psallite nomini eius, quoniam suave est, quoniam Iacob elegit sibi dominus Israel in possessione sibi*: pro eo quod est *in possessione*, in Graeco scriptum est *εἰς περιουσιασμόν*, quod quidem Aquila et Quinta Editio *εἰς περιούσιον* expresserunt, LXX vero et Theodotio *περιουσιασμὸν* transferentes, commutationem syllabae fecere, non sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco *περιούσιον*, in Hebraeo s g o l l a, expressit *ἐξαίρετον*, id est *egregium* vel *praecipuum*: pro quo verbo in alio volumine Latino sermone utens *peculiarem* interpretatus est. Recte igitur Christus Iesus, magnus deus noster atque salvator, redemit nos sanguine suo, ut sibi Christianum populum peculiarem faceret, qui peculiaris tunc esse posset si bonorum operum aemulator existeret. Unde et illud quod in evangelio secundum Latinos interpretes scriptum est: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, melius in Graeco habetur *panem nostrum ἐπιούσιον*, id est *praecipuum*, *egregium*, *peculiarem*, eum videlicet qui de caelo descendens ait: *Ego sum panis qui de caelo descendi*. Absit quippe ut nos, qui in crastinum cogitare prohibemur, de pane isto qui post paullulum concoquendus et abiciendus est in secessum, in prece dominica rogare iubeamur. Nec multum differt inter *ἐπιούσιον* et *περιούσιον*: praepositio enim tantummodo est mutata, non verbum. Quidam *ἐπιούσιον* existimant in oratione dominica panem dictum quod super omnes *οὐσίας* sit, hoc est super universas substantias. Quod si accipitur, non multum ab eo sensu differt quem exposuimus. Quicquid enim egregium est et praecipuum, extra omnia est et super omnia." Cf et. Victorin[arium 1,29] (ap Gall[8,163]): „Sic rursus et Paulus in ep. ad Tit. *populum περιούσιον*, circa substantiam, hoc est circa vitam consistentem populum, sicuti et in oblatione dicitur: *Munda tibi populum circumvitalem aemulatorem bonorum operum circa tuam substantiam venientem*" - Ibidem[2,8] (Gall[8,177]): Illuc sanctus apostolus ad Tit. epistola sic dixit Graece: *ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς* usq *καλῶν ἔργων*.

15 *Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι-* 1 Ti 4, 11 s
ταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

III.

1 *Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθ-* Ro 13, 1 ss
αρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 *μηδένα βλασφη-* 2 Ti 2, 17 2, 24 s

---

Latinus cum non intelligeret *περιούσιον ὄχλον, περιούσιον, τὸν περιόντα*, id est circa vitam quam Christus et habet et dat, posuit *populum abundantem*. Quid meriti est ut salvetur populus quo abundat? Hoc autem rursus magna caussa et veluti necessitas, quo *περιούσιος*.

15. *λαλει*: A *διδασκε* | *επιταγης*: 73. 118. *υποταγης* | *περιφρονειτω* (c *-νειτων*): 1. 43. 70. 106. 108. 121. 219^{**} al^{10} (5 ap Scri) *καταφρονειτω*. Cf $Hier^{tit}$: „Existimet aliquis hoc ipsum nunc ad Titum scribi quod ad Timotheum dictum est: *Nemo adolescentiam tuam contemnat*. Nos vero iuxta Graeci sermonis differentiam aliud putamus significare *περιφρονείτω*, quod hic scribitur, et aliud *καταφρονείτω*, quod ad Tim. dictum est, et praepositiones *περὶ* vel *κατὰ* sensum facere diversum. Quod autem non fortuito et ut libet Paulus apostolus non solum nominibus et verbis, verum etiam praepositionibus diversis utatur pro varietate caussarum, perspicuum fieri poterit ex eo quod ait: *Mulier enim ex viro, vir vero per mulierem* - Existimamus itaque *καταφρόνησιν* ad contemtum proprie pertinere - *περιφρόνησις* autem illud sonat, sicut Stoici tamen asserunt qui distinguunt inter verba subtiliter, quum qui confidens sibi, se alio esse meliorem, despicit eum quem inferiorem putat, et super id est plus sapiens humiliorem existimat dignum esse contemtu."

III. 1. *υπομιμνησκε* (G *υπομειμνησ και*, g *admone et*): A arm add *δε*, syr^{sch} praem *και* | *αρχαις* sine *και* cum ℵACD^{gr*}E^{gr}F^{gr}G 17. 31. 67. g („Dam" ap Wtst: vix recte) ... ς (Gb^{o}) add *και* cum D^{c}E**KLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm aeth $Bas^{eth\,201.\,318}$ Chr $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam ad h. l. $et^{imagg\,303}$ al $Lcif^{243}$ $Hier^{tit}$ Ambrst al | *πειθαρχειν*: F^{gr}G g syr^{sch} arm $Bas^{eth\,318}$ edd vet praem *και*, item A arm add *και* | *αγαθον*: ita ℵ^{c} ex *αγαθους*, quod * dederat, restituit. Praeterea cf Hier ad h. l. „*ἀρχαὶ* quippe quae leguntur in Graeco magis *principatus* quam *principes* sonant, et ipsam significant potestatem, non eos qui in potestate sunt homines. Sed quia dixerat: Admone illos principatibus et potestatibus subditos esse, poterat his qui tormenta formidant occasio ad negandum dari, iuxta apostoli dictum se assererent principatibus et potestatibus esse subiectos et facere quod iuberent; propterea subiecit *obedire ad omne opus bonum* - Quod vero sequitur, *paratos esse*, dupliciter legendum, ut vel subaudiatur, ad omne opus bonum paratos esse, vel certe cum superioribus copulato

μεῖν, ἀμάχουσ εἶναι, ἐπιεικεῖσ, πᾶσαν ἐνδεικνυμένουσ πραΰτητα
πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι,
ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ ἐπιθυμίαισ καὶ ἡδοναῖσ ποικί-
λαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί, μισοῦντεσ ἀλλήλουσ·
2,11 4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆροσ
2 Ti 1,9 ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν
ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν ἡμᾶσ διὰ λουτροῦ παλιν-

---

hoc quod ait, *obedire ad omne opus bonum*, et hucusque finito, quasi aliud proprium et speciale praeceptum sit, *paratos esse*."

2. *μηδενα*: F[gr]G *μη*, g *non t neminem*, K *μηδεν* | *ενδεικνυμενουσ* (A *ενδειγνυμενουσ*) et. ℵ[c]: ℵ* *ενδικνυσθαι* | *πραΰτητα* cum ACP 17. 31. 67** ... ς *πραοτητα* cum ℵ[c]DEFGKL al pler Bas[eth 201] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... in ℵ scriptum est *σπουδην* exeunte versu et *τα* ineunte eo qui sequitur, unde probabile fit in exemplo ex quo ℵ descriptus est *σπουδην* super *πραΰτη*- scriptum fuisse.

3. *ποτε και ημεισ* cum ℵACDEF[gr]GKL al omn[vi] d e g vg[clo] harl Clem[4] (*ἦμεν γάρ, ἦμέν ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι* etc) Or[1,379] Bas[eth 250] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 2,426] Hier[tit] Ambrst al ... P f am fu demid tol omn[lachm] Or[3,148] et[int 2,203. 411. 3,231] Lcif[242] Amb[spir sa 2] *και ημεισ ποτε*. Atque sic Or[3,148]: *ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖσ ἀπειθεῖσ ἀνόητοι, πλανώμενοι - καίτοιγε κἀκεῖνο τὸ ἀποστολικὸν ἅπαξ μνησθεὶσ σαφέστερον πειράσομαι παραστῆσαι. οὐ γὰρ εἴρηκεν· ἦμεν γάρ ποτε ἀνόητοι, ἀπειθεῖσ, ἀλλὰ παῦλοσ ὁ ἀπόστολοσ, ὁ ἀπὸ τοῦ ἰσραήλ, ὁ κατὰ τὴν ἐν νόμῳ δικαιοσύνην γενόμενοσ ἄμεμπτοσ, λέγει· ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖσ ποτέ, οἱ ἀπὸ τοῦ ἰσραήλ, ἀπειθεῖσ, ἀνόητοι.* Qua in re non urget *καὶ ἡμεῖσ* ante *ποτὲ* positum, sed ipsum *καὶ ἡμεῖσ* dici ab apostolo. Anteponit vero hoc loco quoniam id ipsum est quod urget. | *ανοητοι* et. Clem[4] Or[1,379] et[3,148] Bas[eth 250] etc Or[int 2,411. 426. 434] et[3,231] Hier[tit] Amb[spir sa 2] et[ps 40] Ambrst al ... DE d e fu al[lachm] (non item f g vg[clo] am demid tol al) syr[sch] Or[3,693] (item huc respicit[2,307] *ανοητοι οντεσ ποτε και απειθεισ πλανωμενοι* etc) Or[int 2,203] Lcif[243] Aug rom[1,2] (i. e.[3,2,2654]) add *και* | *απειθ. πλανωμενοι* et. Clem Or et[saepe] Or[int] etc ... 17. om | *επιθυμιαισ* et. ℵ[c] Clem Or[saepe] etc ... ℵ* praem *εν* | *στυγητοι* (FG *στοιπητοι* corrupte pro *στοιγ-*): ℵ* (non item[c]) *-ται* ... D* *μισητοι* (it vg *odibiles*)

4. *η χρηστοτησ*: FG om *η*

5. *των εν*: F[gr] om *εν* | *ἃ* cum ℵAC*D*FG 17. 67. Clem[5] Ath[536 edd vet et edd aliq] Dial[macedon] ap Thdrt[5,1046] (sed fluct lectio) Cyr[glaph 165] et[ador 221. 405. 585] et[esa 343. 576] et[alib] ... ς Τι *ὧν* cum C[b]D[c]EKLP al pler Ath[536 ex edd plu] Cyr[hr 302] Did[tri 82] et[116] Dial[trin 3,5] ap Thdrt[5,997] Chr Euthal[cod] Procop[494] Thdrt Dam al | *το αυτου ελεοσ* cum ℵAP 17. 31. 47. 67** 73. 118. 137. Clem[5] Ath[536] Cyr[hr 302] Did[tri 82. 116] Cyr[glaph 165] et[ador 221. 405. 585] et[esa 343] Dial[trin] ap Thdrt[5,997] Dial[maced] ap Thdrt[5,1046] Dam (sed *εαυτου*) (nonnulli ex his *το πολυ αυτου ελεοσ* ut Did

γενεσίασ καὶ ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ ἁγίου, 6 *οὗ ἐξέχεεν ἐφ'*
ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν, 7 *ἵνα δι-*
καιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα
ζωῆσ αἰωνίου. 8 *πιστὸσ ὁ λόγοσ, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε* 1 Ti 4, 9
διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ 2, 8
πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ· 9 *μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεαλογίασ καὶ ἔριν καὶ μάχασ* 1, 4 etc
νομικὰσ περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖσ καὶ μάταιοι. 10 *αἱρε-*
τικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,

Dial[trin]), item *το ελεοσ αυτου* D*EFG et *το πολυ ελ. αυτου* Thdrt[1,1328.1368.1426] et[2,97] Procop[oss 494], sed d e f vg Lcif[243] Hier[tit] Ambrst al *secundum suam misericordiam* (g om *αυτου*) ... ς *τον αυτου ελεον* cum D[b](et[c] *τον ελεον αυτου*)KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. al | *λουτρου* sine articulo cum ℵCDEFGKLP al omn[vi] Or[1,379. 3,148. 693] Ath [586] Cyr[hr 302] etc ... Ln[ed min] praem *του* cum A | *παλινγενεσιασ* cum ℵACDEFG n[scr] ... ς Ln *παλιγγ.* cum K[all]LP al pler | *πνευματοσ* et. Or [1,379] (*του πνευμ.*) et[2,685. 693] et[4,134] et[int 2,208] Cyr[hr 302] Ath[586] Did[tri 116] etc ... D*E*F[gr]G d e g Lcif[243] Ambrst al (non item f vg Hier[tit] al) praem *δια*, item syr[p] c. ob. *δια* ante *ανακαι.*

6. *οὗ*: D* 39. *ὅ* | *σωτηροσ*: P 31. Cyr[hr 302] *κυριου*, 17[lect] *θεου*

7. *γενηθωμεν* cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. 137. Ath[586] Chrys[h26] ... ς *γενω-μεθα* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler Cyr[hr 302] Euthal[cod] Thdrt[cod 1] (et[ed] *γι-νωμεθα*) Dam al | *κατ*: D* *κατα*, FG *καθ* ... 47. 112. om *κατ ελπιδα*

8. *και περι*: 7. 47. om *και* | *φροντιζωσιν*: 17. *φροντιζουσιν* ... 37. 73. 116. 118. Thdrt (sed[cod 1] -*ζωσι*) *φροντισωσι* | *προϊστασθαι*: 17. *επι-στασθαι* | *θεω* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plus[30] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl ... ς (Gb[o]) praem *τω* cum minusc plu Chr[331] Oec | *καλα* cum ℵACD*FG 37. 47. 52. 57. 73. 80. 116. 137. Chr[331] Dam ... ς (Gb[oo]) praem *τα* cum D[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt al

9. *γενεαλογιασ*: F[gr]G g *λογομαχιασ* | *εριν* (D*FG *ερειν*) cum ℵ*D[gr]E[gr]F[gr] G[gr] aeth. Item Hier[tit 735] *de genealogiis et contentione et rixis quae ex lege veniunt* ... ς Ln Ti *ερεισ* cum ℵ[c]ACKLP al pler (ℵ[c] al mu *ερισ*, 116. *εριδασ*) d e f g m[62] vg cop syr[utr] arm Chr[331] Euthal[cod] rell Lcif[218] Hier[tit 733. 734] Ambrst al (Latini omnes *contentiones*) : : cf ad 1 Ti 6, 4. Gal 5, 20. 2 Co 12, 20. 1 Co 3, 3. quibus locis omnibus lectioni *ερεισ* a multis vel plurimis datae praeferenda altera *ερισ* videbatur. | *μα-χασ*: K add *τασ* | D* *περιστασο*

10. *και δευτεραν νουθεσιαν* cum ℵACKLP al omn[vi] f vg syr[sch] cop ($\bar{\beta}$ pro *δευτεραν*) arm aeth Ir[88 gr] et[lat] et[177 gr] (ex Eus[4,14]) Or[1,627] Dion[alex] ap Gall[14,115] (ex comm[ecclesiast]) Ath[7.9. 723] Euthal[cod] Cyr[esai 496] al mu Hier[tit 733] et[cdd Lat] ap Hier[737] („Legitur in Latt codd, quod verum papa quoque Athanasius approbabat, *post unam et alteram correptio-nem*, quod scilicet non sufficiat tantum semel eum corripi“ etc) Prim

11 *εἰδὼσ ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτοσ καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκα-
τάκριτοσ.*
2 Ti 4, 9 12 *Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸσ σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον
ἐλθεῖν πρόσ με εἰσ Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.*
Act 18, 24 13 *Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίωσ πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖσ λίπῃ.* 14 *μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰσ τὰσ ἀναγκαίασ χρείασ, ἵνα μὴ ὦσιν
ἄκαρποι.*
15 *Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντεσ. ἄσπασαι τοὺσ φι-
λοῦντασ ἡμᾶσ ἐν πίστει.*
Ro 16, 24 etc *Ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.*

---

al ... Ti *νουθεσιαν και δευτεραν* cum D[c], item F[gr]G g *νουθ. η δευτερα* (g *secundam*), item D*E d e *νουθ. και δυο* ... m[63] Ir[int 177] (non item[gr]) Tert[praescr 6. 16] Cyp[80] Pamphil[lat] (ap Gall[4, 12]) Lcif[216] Aug[op 43] Amb[abra 2, 6] et[fid 452] et[saep] Ambrst al (vdtr et. Hier[787], sed vide ante) om *και δευτεραν*. Praeterea sic ad h. l. Hier[lat]: „*correptionem* sive, ut in Graeco melius habetur *νουθεσίαν*, *devita: νουθεσία* autem commonitionem magis et doctrinam absque increpatione significat."

11. *εξεστραπται* et. Ir[gr 177] (ex Eus[hist 4, 14]) Or[1, 627] etc ... AFG *εξεστρεπται* | FG (ut plerumque) *αμαρταννει*

12. D* rursus *πενψω* et (v. 13) *προπενψον* | *προσ σε*: 17. syr[sch] arm ante *αρτεμαν* pon | *εισ νικοπολιν* (f vg *Nicopolim*, d *Nicopoli*): FG om *εισ* (ut Latini) | *εκει*: 112. *εκεισε*, P *και*

13. *απολλων* cum ℵD[b]H* 26. Euthal[cod] ... FG *απολλωνα*, g *apollo t apollonem* ... ς Ln Ti *απολλω* cum CD*et[c]EH**KLP al pler, d e f vg *apollo* | *σπουδαιωσ*: FG *ταχαιωσ* | *λιπη* cum ℵD* 37. 48. 47* 70. 116. al[10] fere (2 ap Scri, item o[scr] *λοιπη*, f[scr] *λυπη*) Thdrt[cod] ... ς Ln Ti *λειπη* cum ACD[c]EFGLP etc ... K al pauc *λειπει*

14. *ωσιν*: F[gr]G[gr] post *ακαρποι*

15. *ασπασαι*: A *ασπασασθε* | *η χαρισ μετα παντ. υμων*: aeth[ro] (non item[pp]) om | *η χαρισ* sine additam: DE d e add *του κυριου* et Hier ex cdd lat *domini nostri*, item FG 30[mg] f g vg (et. am fu tol etc excepto demid) Ambrst Prim al add *του θεου*. Sic vero Hier ad h. l. „Sciendum quod in Graecis codicibus ita scriptum est: *Gratia cum omnibus vobis*, ut nec *domini* nec *nostri* in libris feratur authenticis." | *παντων υμων* (17. *του πνευματοσ σου* :: cf 2 Tim 4, 22): sine additam cum ℵ*ACD* 17. d fu arm aeth[ro] Ambrst Hier[lat] Pelag ... ς (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] cum ℵ[c]D[b]et[c]EFGHKLP al pler e f g vg (et. am demid tol etc excepto fu) syr[utr] cop aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al

Subscriptio: ℵC 17. aeth *προσ τιτον*, DE *προσ τιτον επληρωθη*, FG *ετελεσθη επιστολη προσ τιτον* ... AP arp[etrop] *πρ. τιτον εγραφη απο νικοπολεωσ* (in P *νικοπολ.* non satis legi potest) ... K 47. 113. 123. al *προσ τιτον τησ κρητων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονη-*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 *Παῦλοσ δέσμιοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ*
Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 *καὶ Ἀπφίᾳ τῇ*

θεντα εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ, Item H. 116. *παυλου αποστολου* (L *του αγιου αποστ. παυλου*) *επιστολη προσ τιτον τησ κρητων* (L *κρητ-*) *εκκλησιασ πρωτον επισκοπον* (116. *επισκ. πρωτ.*) *χειροτονηθεντα· εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ.* Similiter alii, Euthal^{cod} *προσ τιτον εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ.* ... d e *ad titum* (d** *scribens e nicopolim*, eadem e post *explicit*) *explicit incipit ad filemonem*, f g *explicit* (g add *t finit*) *epistola ad titum incipit ad philemonem*, am fu al *expl. ad titum* (al add *scripta*) posteaque *incipit ad philemonem* (accuratiora de fu vide ad finem 1 Tim). Cop *scripta est in Nicopoli et missa per Artemam discipulum eius*, syr^{sch} *finita est epist. ad Titum, quae scripta est e Nicopoli et missa est per Zinam et Apollo*, syr^{p} *finita est epist. ad Titum qui primus erat episcopus ecclesiae Cretensium, quae scripta est e Nicopoli Macedoniae*, Ebediesu adnotat *per Epaphroditum* ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ τίτον τῆσ κρητῶν ἐκκλησίασ πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεωσ τῆσ μακεδονίασ.* Praeterea numerantur *στιχοι*: ϙ̄ς̄ in HKL al plu (et. Euthal), vg^{cdd} *versus XCVII* vel (ap Ln) *CXVII.*, ϙ′ in Euthal^{cod}, ϙς′ in 18. al, ρζ′ in 93. 174. 219. al. Item in paucis *αναγν. α′, κεφ. ς′, μαρτυρ. α′.* In am fu al recensentur capp. X.

---

* *προσ φιλημονα* ut ℵA 17. 37. 47. 87. n^{scr} cop go. Item DKFG d e f g am fu al *αρχεται* (*incipit*) *προσ φιλημονα* (Cassiod et vg^{cdd} *Philimonem*). Cf et. Or^{3,263} *εν τη προσ φιλημ. επιστολη* ... KLP 113. 116. 121. 123. al *παυλου* (L *του αγιου αποστολου παυλου*) *επιστολη προσ φιλημονα* (P *φιλιμονα*), 44. h^{scr} *πρ. φιλημ. επιστολη*, k^{scr} l^{scr} *επιστ. πρ. φιλ.*, 120. *η πρ. φιλ. ἐπιστολη*, 122. al *παυλου αποστολου επιστ. προσ φιλημονα* ... 153. *παυλου αποστολου επιστ. προσ φιλημ. και απφια* (-*αν*?) *δεσποτασ ονησιμου και αρχιππον τον διακονον* ... syr sch aeth^{pp} *παυλου η πρ. φιλ. επιστολη*, iber *η του αγιου παυλ. αποστ. πρ. φιλη. επιστ.*, aeth^{ro} *πρ. φιλη. και εγραφη οτε ην εν τη πολει ρωμη*, ar$^{cop\ berol}$ *η πρ. φιλη. επιστολη*, ar^{diez} *η του αγι. παυλου πρ. φιλη. τον μαθητην αυτου επιστολ.*, item ar^{po} sed add *και αυτη εν τω των επιστολων αριθμω η τρισκαιδεκατη*, ar^{e} *η τρισκαιδεκατη επιστολη η προσ φιλημονα*, syr^{p} *η προσ φιλη. και απφιαν και αρχιππον επιστολη*, arm^{ven} *προσ φιλημ. και προσ αρχιππον διακονον και προσ απφιαν* ... ς *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸσ φιλήμ. ἐπιστολή.*

1. *δεσμιοσ* et. Eus$^{ps\ 537}$ etc ... D*E* d e ar^{diez} *αποστολοσ*, 33. 35. 153. *δουλοσ*, Cassiod *apostolus vinctus* | *χριστου ιησου* cum ℵAD^{c}E**FGKP al longe plu f g vg^{cle} (et. harl**, sed* om *ιησου*) cop iber Hier^{philem}

Col 4, 17 *ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν*
Ro 1, 7 etc *σου ἐκκλησίᾳ.* 3 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν*
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Eph 1, 15 s etc 4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενοσ*
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 *ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-*
στιν ἣν ἔχεισ πρὸσ τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ,
6 *ὅπωσ ἡ κοινωνία τῆσ πίστεώσ σου ἐνεργὴσ γένηται ἐν ἐπιγνώ-*

(sed tantum^{txt}, non item^{com}) Ambrst Cassiod^{com} (sed non^{txt}) ... D* E*L al plus^{15} (5 ap Scri) cat^{txt} d e am fu demid tol omn^{lachm} syr^{utr} arm aeth Chr^{842} (in com *του χριστου*) Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambr ep^{63,1045} et ep^{87,1107} et alibi Prim al *ιησου χριστου* | *ο αδελφοσ*: DEF om *ο* | *αγαπητω*: Hier ad h. l. „Non habetur in Graeco *ηγαπημενω*, quod *dilectus* dicitur, sed *αγαπητω*, id est *diligibili*. Inter *dilectum* autem et *diligibilem* hoc interest, quod *dilectus* appellari potest et ille qui dilectionem non meretur, *diligibilis* vero is tantum qui merito diligitur.“ Addunt vero D*E d e Ambrst *αδελφω*.

2. *απφια* (d e *apphiae*): D* *αφφια*, F^{gr}G 47. 238. g *αμφια*, 3. *αππια*, item f vg *appiae* | *αδελφη* (Gb'') cum ℵAD*E*FGP 17. 31. 73. 113^{mg} d e f g am harl* tol cop arm ar^{e} ar$^{cop\ berol}$ aeth^{pp} Hier. Item vg^{clo} fu demid harl** Ambrst Pelag *sorori carissimae*, item syr^{p} sed *sorori* cum obelo ... ϛ Ti *αγαπητη* cum D^{c}E**KL al pler syr^{sch} (syr^{p} vide ante) Thdor$^{mop\ cat\ 105}$ (*ὥσπερ ἀγαπητὸν ἐκεῖνον ἐκάλεσεν, οὕτω καὶ ταύτην* etc) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *τω* ante *συνστρατ.*: F om | *συνστρατιωτη* cum ℵADEFG ... ϛ *συστρατ.* cum KLP al omn^{vid} | *τη* et *εκκλησια*: D^{gr*} *την* et *εκκλησιαν* | *σου*: 38. *αυτου*, Ambrst *eius*, cop *eorum* ... arm om
3. *πατροσ ημων* (F^{gr} *υμων*) et. ℵ^{c} ... ℵ* om *ημων*
4. *ευχαριστω*: 47. *ευχαριστωμεν* | *σου*: c^{scr} om
5. *την αγαπ. κ. τ. πιστιν* cum ℵACFGKLP al pler f g vg (et. am fu** etc; al^{lachm} om *κ. τ. πιστ.*) cop syr^{p} Chr Euthal^{cod} rell Hier al . . DE 3. 33. 37. 48. 73. 106. 108. 116. d e fu* al^{lachm} syr^{sch} arm aeth Ambrst *τ. πιστ. κ. τ. αγαπ.* | *προσ τον* cum ℵD^{c}FGKLP al fere omn syr^{p} (accurate disting inter *προσ* et *εισ*) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item diversitatem praepositionum innuunt d e f vg Hier *in domino Iesu* (d e add *Christo*) *et in omnes sanctos*, g *ad dominum Iesum et in omnes sanctos* ... Ln *εισ τον* cum ACD* 17. 137, item Ambrst *in dominum Iesum et in omnes sanctos* | *ιησουν*: cop *χριστον*, 177. *θεον* (omisso *κυριον*), 115. om ... D*E 31. 73. d e iber arr aeth^{utr} add *χριστον*
6. *οπωσ*: F *ινα πωσ*, G *ιναπωσ* | *η κοινωνια* et. ℵ^{c} ... ℵ* *η διακονια* | *τησ πιστεωσ*: Ambrst^{txt} om, item (*ut operatio eius cum cognitione fiat bonitatis*) ^{com} | *ενεργησ*: d e *manifesta*, f vg Pelag Prim *evidens*, quibus reddi potius videtur *εναργησ*. Ambrst *accepta*. Sic autem Hier ad h. l. „Unde ait: *evidens fiat in agnitione omnis boni*, sive ut in Graeco melius habetur, *efficax*; *ἐνεργὴσ* enim proprie transferri potest

σει παντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ Χριστόν. 7 *χαρὰν γὰρ πολ-*
λὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα
τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 *Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-*
στῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 *διὰ τὴν ἀγά-*

---

efficax sive *operatrix.*" | *αγαθου*: F^{gr}G 48. 72. 91. 153. 219** al fere^{15} (6 ap Scri) g vg^{cle} fu (non item am demid harl tol al^{lachm}) Pel Prim praem (sed k^{scr} add) *εργου*. Cf Lc^{brug} „*correctores iudicarunt non esse omittendum* operis." | *του εν* cum ℵDEF^{gr}GKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt rell, item d e g Ambrst *quae in nobis* (g *vobis*) *est*, vg^{cle} *quod est in vobis*, fu Hier *quod in nobis* (*vobis*) *est*. Cf et. Lc^{brug} „*nec hic omittendum censuerunt* quod est in vobis; *immo* quod est *neutrum praetulerunt* quae est *feminine, et secundam personam* in vobis *primae* in nobis" ... Ln om *του* cum AC 17., item (nec enim exprimunt) f harl tol al^{lachm} (et am demid harl* qui etiam *in vobis* om) | *εν υμιν* (ut et. ς et Gb′) cum ℵFGP al permu (et. 17. 31. 37. 47. 73. 80. 137. 178.) f g vg^{cle} marian al^{lachm} cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ (arm?) Chr^{848} com (sed non explic) Thphyl (explicat per *εν σοι*) Oec^{com} (dicit enim *του οντοσ και νυν εν υμιν*) Hier (fluct lectio, sed agnoscit et. comm) Prim ... Gb Sz Ln Ti *εν ημιν* cum ACDEKL al fere^{50} (qui laudantur, 9 ap Scri) d e fu harl** tol hal marian** syr$^{p\ mg}$ arm^{zohr} (teste Peterm) iberic Chr^{848} txt Euthal^{cod} Thdrt (sed non explic) Dam (ut Thdrt) Oec^{txt} Ambrst (sed non explicat) Pelag^{com} (om in textu, sed dicit in com: *omnes sanctos diligis, in tantum ut omnes boni nostrorum in Christo evidenter te fidelem esse cognoscant.* Eadem Prim sub *aliter*, sed scribit *ut omnes inter nos boni in Chro.*) | *εισ χριστον* sine additam cum ℵ*AC 4* 17. cop aeth^{ro} Hier Ambrst ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add *ιησουν* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{p} arm (syr^{sch} aeth^{pp} praem) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Pelag et Prim *Christo Iesu* in textu, sed in com tantum *Christo*)

7. *χαραν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACDEFG 17. 31. 47. 48. 72. 74. 178. 211. 137. a^{scr} cat^{txt} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\ 3,889}$ Chr^{849} Oec com Hier Ambrst al ... ς Gb″ Ti *χαριν* cum KLP al longe plu (11 ap Scri) Thdrt Dam Thphyl (*χάριν ἔχομεν τουτέστι χαρὰν ἔχομεν*) Oec txt | *γαρ* et. Or$^{int\ 3,889}$ ... 4. 29. 37. 114. 115. d^{scr} l^{scr} al pauc arm aeth Thphyl om | *πολλην εσχον* cum ℵACFGP 17. 73. 74. 80. 137. a^{scr} (sed *εχω*) f g vg cop arm Thdrt Ambrst al; item D*E d e Or$^{int\ 3,889}$ Hier *πολλην εσχομεν* ... ς Ti *εχομεν πολλην* cum D^{c}(sed *πολλ. εχομ.*) KL (sed *εχωμεν*) al pler (sed 37. 47. al *πολλ. εχ.*) syr^{utr} Chr Dam Thphyl Oec | *και παρακλησιν* et. Or$^{int\ 3,889}$ Chr^{849} (*καὶ παράκλησιν· τουτέστιν οὐ μόνον ἡδόμεθα ἀλλὰ καὶ παραμυθούμεθα*) etc ... ℵ om | *επι τη*: D*L 145. *εν τη*, nec aliter (i. e. *in caritate*) vertunt d e f vg Or^{int} Hier Ambrst; g vero *de* | D*FG *σπλανχνα* (F *σπανχν.*)

8. *εν χριστω παρρησ. εχων* (a^{scr} *εχ. παρρη.*): L 47. l^{scr} *παρρησ. εν χρι. εχων*, d^{scr} *εχων εν χρι. παρρησιαν* ... D^{gr*} *παρρ. εχω εν χρι. ιησου.* item sed *habens* d e vg Hier, D$^{b\ et\ c}$E *παρρη. εχων εν χρι.* (E add *ιησου*)

πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτοσ ὢν ὡσ Παῦλοσ πρεσβύτησ, νυνὶ
1 *δὲ καὶ δέσμιοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ,* 10 *παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ*
1 Co 4 15 *τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖσ δεσμοῖσ, Ὀνήσιμον,* 11 *τόν ποτέ σοι*
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 *αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα.* 13 *ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην*
πρὸσ ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖσ δεσμοῖσ
τοῦ εὐαγγελίου, 14 *χωρὶσ δὲ τῆσ σῆσ γνώμησ οὐδὲν ἠθέλησα*

---

9. *αγαπην*: A *αναγκην* | *νυνι* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln[ed min] *νυν* cum A 67** 73. 115. Thphyl | *χριστου ιησου* cum ℵACP 17. 31. 37. 73. 116. cop ar[cop berol] aeth[ro] iber Ambр[s 34,804] Ambrst (et Chr[9,403] *εν χριστω ιησου*) ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]EFGKL al pler d e f g vg syr[utr] arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier al ... D[gr*] om utrumque. Edidit autem ς *παρακαλῶ· – καὶ δέσμιοσ ἰησοῦ χριστοῦ.*, Gb Sz *παρακαλῶ· – καὶ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ·*, Ln *παρακαλῶ. τοιοῦτοσ ὢν (ὡσ παῦλοσ), πρεσβύτησ, νυνὶ δὲ καὶ δέσμ. χριστοῦ ἰησοῦ,*

10. *παρακαλω*: 39. add *δε*, 47. add *ουν* | *παρακ. σε*: a[scr] *παρακ. δε* | *ον* cum ℵCDEFGKLP al fere omn d e f g vg syr[sch] etc ... Ln add *εγω* cum A 37. 68. syr[p] Chr[mosc2] ad h. l. et[1,860] | *δεσμοισ* sine *μου* cum ℵ*AD*FG 17. 23* 52. 116. d e f g vg Ambр[s 36,804] Hier Ambrst al ... ς (Gb[oo]) add *μου* cum ℵ[c]CD[c]EKLP al pler syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al

11. *και σοι* cum ℵ*FG[gr]G 17 (om *και εμοι*) 31. 47. 67* 115. 120. 211. b[scr] g am fu tol (item vg[cle] demid al *et mihi et tibi*) syr[sch] aeth Chr[1,860] Hier Prim (Chr[1,86] ex[ed savil] *και εμοι και σοι*) ... ς Ln Ti om *και* cum (ℵ[c] sed restitutum est) ACDEKLP al pler d e f syr[p] arm Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst | *ανεπεμψα*: D*E* 23. al[5] d e g arm Chr[851] *επεμψα* (D* -*νψα* ut solet), idque Gb' | *σοι* sec c. ℵACD*E 17. d e g vg[cle] demid harl** cop syr[sch] arm aeth Hier Ambrst Pelag Prim, item Chr[851] *προσ σε* (quemadmodum etiam demid Ambrst *ad te*) ... ς Ti om cum D[c]E**FG[gr]KLP al fere omn f am fu harl* tol al lachm go syr[p] Euthal[cod] Thdrt Dam al

12. *αυτον* cum ℵ*AC* 17. aeth ... ς Ti praem *συ δε* cum ℵ[c]C[2]DEFGKLP al fere omn it (g *tu autem t itaque illum*) vg go syr[utr] cop arm Chr ad h. l. et[1,88] Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier Ambр[s 118,1149] Ambrst al | *σπλαγχνα* (DEFG -*νχνα*) sine additam cum ℵ*AFG[gr]G[gr] 17. ... ς add *προσλαβου* cum ℵ[c]CDEKLP al pler d e f vg go syr[utr] Chr ad h. l. et [1,88] Dam al Hier Ambр[s 118] Ambrst al. Item 37. 73. 116. 238. cop aeth ante *αυτον* add, item g arm Thdrt post *αυτον* :: cf v. 17.

13. *εβουλομην*: ℵ *ηβουλ.* | *υπερ*: 73. *αντι* | *μοι διακονη* (P 47* -*νει*) cum ℵACDEFGP 17. 47. 177. 178. 179. d e f g vg go arm Thdrt Thphyl Ambр[s 118] Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *διακονη* (L al pauc -*νει*) *μοι* cum KL al pler cop syr[sch] aeth Chr ad h. l. et[1,88] Euthal[cod] Dam Oec

ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ
ἑκούσιον· 15 *τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ ὥραν, ἵνα αἰώ-*
νιον αὐτὸν ἀπέχησ, 16 *οὐκ ἔτι ὡσ δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον,*
ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν
σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 *εἰ οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ*
αὐτὸν ὡσ ἐμέ. 18 *εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-*
λόγα. 19 *ἐγὼ Παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ*
λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. 20 *ναί, ἀδελφέ, ἐγώ*
σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.
21 *Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ*
ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεισ. 22 *ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω*
γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

---

14. *σησ* (post *τησ*): F^{gr} om | *ωσ*: Or^{3,263} om | *κατα αναγκην*: D*FG 37. 73. c^{scr} Or^{3,263} *κατ αναγκ.* | *κατα* (FG 116. *κατ*) *εκουσιον*: D* *εκουσειον*, item *voluntarium* d e f g vg Hier Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst al (sed Aug gra et lib arb ^{10,720} *ex voluntate*)

15. *εχωρισθη*: P add *σου*. Item vg (non d e f g) Hier Prim al (non Amb bon mort^{12,412} Ambrst) add *a te* post *discessit ad horam.* | *απεχησ*: L a^{scr*} *-χεισ*

16 *αλλα* cum ℵD*E* 17. 37. ... ς Ln Ti *αλλ* cum ACD^{c}E**KLP al pler etc ... 19. 91. d^{scr} o^{scr} add *ωσ* | *υπερ δουλον*: d e f vg^{cle} fu demid tol harl omn^{lachm} Ambrst al *pro servo*, sed am Hier *plus servo* | F^{gr}G g om *αλλα υπ. δουλ.* | *αδελφον* et. ℵ^{c}: ℵ* om | FG (ut plerumque) o^{scr} *μαλλιστα* | *ποσω* (1. 39. d^{scr} *ποσον*) *δε*: P d^{scr} o^{scr*} syr^{sch} om *δε*

17. *με* cum ℵACDEFGLP al fere^{35} (11 ap Scri) etc ... ς (= Gb Sz) *εμε* cum K al sat mu

18. *σε*: K 17. 80. 81. 153. n^{scr} syr^{p} arm om (non item it vg go cop syr sch aeth) | *οφειλει* (L *ωφειλει*): F^{gr}G^{gr} add *τει* | *εμοι*: FG *μοι* | *ελλογα* (D* *ενλ-*) cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. ... ς *ελλογει* cum ℵ^{c}(sed restitutum *-γα*)D$^{b\ et\ c}$EKL al pler (137. *ευλογει*) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item Hesych *ἐλλόγει· καταλόγισαι.*

19. *εγω*: 37. add *δε* | *αποτισω*: D* *αποδωσω*, quod et. in scholiis codicum^{aliq}, ut 19. 20., legitur. Latini *reddam* | *προσοφειλεισ* (L *προσωφ-*): D*E* d e add *εν κυριω*

20. *οναιμην*: 17. n^{scr} *ωναι-* | D*FG *σπλανχνα* (FG *σπανχν.*) | *χριστω* cum ℵACD*FGLP al fere^{15} d e f g vg^{six} fu al^{lachm} go syr^{utr} cop arm aeth^{utr} ar^{e} ar^{vat} ar$^{cop\ berol}$ ar$^{cop\ hug}$ iber Chr Thdrt^{cod} Thphyl Oec^{com} (*δια τον χριστον*) Amb$^{luc\ 7,1377}$ Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *κυριω* cum D^{c}EK al longe plu vg^{cle} am demid tol ar^{pol} Thdrt^{ed} Dam Oec^{txt}. Ceterum desunt reliqua in F^{gr}G g.

21. *υπερ α* cum ℵACP 17. 31. 73. cop syr^{p} ... ς Ti *υπ. ο* cum DEKL al pler d e f vg go syr^{sch} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier Ambrst al | *ποιησεισ*: L *-σησ*

Col 1, 7 23 *Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν Χρι-*
Act 12, 12 27, 2 *στῷ Ἰησοῦ,* 24 *Μάρκοσ, Ἀρίσταρχοσ, Δημᾶσ, Λουκᾶσ, οἱ συν-*
εργοί μου.
2 Ti 4, 10 s Col 4, 14 25 *Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ*
Phil 4, 23 etc *ὑμῶν.*

---

22. *γαρ*: 114. syr[p] *δε* | *οτι*: 52. 70. 178. d[scr] n[scr] o[scr] g[pe] add *και* | *προσευχ.* (c[scr] d[scr] l[scr*] *ευχων*) *υμων*: L om *υμ.*

23. *ασπαζεται* cum ℵACD*EP al[15] cat[txt] d e vg go cop syr[utr] arm aeth arr[omn] Chr Euthal[cod] Thdrt Thphyl Hier Ambrst al... ς (= Gb Sz) *ασπαζονται* cum D[b et c]KL al longe plu f iber Dam Oec

25. *του κυριου* absque *ημων* cum ℵP 17. 31. 47. 116. syr[p] arm ... ς Ln Ti add *ημων* cum ACDEKL al pler d e f vg rell Chr Euthal[cod] rell | *πνευματ. υμων* sine *αμην* cum AD* 17. d arm ar[cop bug] Hier Ambrst ed (ap Sab) ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵCD[b et c]EKLP al fere omn e f vg syr[utr] cop aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst[ven] Prim

Ceterum de hac epistula apud Marcionem Epiph[378] et Tert[marc 5,21] parum consentientes existimarunt. Epiph enim sic: *ὅμωσ ἀπὸ ταύτησ τῆσ πρὸσ φιλήμονα οὐδὲν παρεθέμεθα διὰ τὸ ὁλοσχερῶσ αὐτὴν ἐνδιαστρόφωσ* (ita Dind pro *διαστρόφωσ*) *παρ' αὐτῷ κεῖσθαι.* Tert vero: *Soli huic epistolae brevitas sua profuit, ut falsarias manus Marcionis evaderet.*

Subscriptio: ℵC 17. aeth[ro] *προσ φιλημονα* (in A periit), DE *προσ φιλημ. επληρωθη* ... P *προσ φιλημ. εγραφει απο ρωμησ*, K 47. al (et. praeposito *ἡ* 120.) *προσ φιλημονα εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμου οικετου*, item 123. sed *δι' ονησ.* et omisso *οικετ.*, item 37. al sed *δι' ονησ.* et omissis *προσ φιλημ.*, L et (omissis *τ. αγ. απ. παυλ. επιστ.*) 113. *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ φιλημ. και απφιαν δεσποτασ του ονησιμου και προσ αρχιππον τον διακονον τησ εν κολοσσαισ* (113. *κολασσ.*) *εκκλησιασ· εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμου οικετου*, item 116. *παυλου αποστ. επιστολη προσ φιλ. και απφ.* etc ut L, sed *κολασσαισ* et *δι' ονη. οικ.*, Euthal[cod] *πρ. φιλημ. και απφ. δεσποτασ ονισημου* (sic) *και προσ αρχιππον διακονον τησ εκκλ. εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμ. οικετου.* Similiter alii, sed etiam plura add 48. et 203. quorum ille post *απο ρωμησ* sic pergit: *εκ προσωπου παυλου και τιμοθεου δια ονησιμου οικετου· αλλα δη και μαρτυσ χριστου γεγενηται ο μακαριοσ ονησιμοσ εν τη ρωμαιων πολει επι τερτουλλου του τηνικαυτα την επαρχικην* (sic haud dubie legendum, Sz *ἐπάρχην*) *εξουσιαν διεποντοσ τη των σκελων κλασει την ψηφον υπομεινασ του μαρτυριου.* Eadem fere 203. ... G g, in quibus desiderantur vv. 21—25, adnotat: *προσ λαουδικησαασ αρχεται επιστολη, ad laudicenses incipit epistola* (et ante - propter ea quae desunt - et post hanc subscriptionem spatium vacuum). In f adnotatum: *usque huc scbas* (i. e. *scribas*) ... d e *ad filemonem explicit* (d** et e add *scribens a roma*): nullum *incipit* sequitur; am fu al *expl. ad philemonem* (al *philim.*; etiam add al[lachm] *scripta de urbe roma*). Tum sequitur: *inc.*

epistula (al om) *ad hebraeos*, fu *inc. ad hebraeos capit.* ... syr[sch] ἐτελέσθη ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ., ἥτισ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου, item cop ar[cop] borol aeth[pp] - ἐγράφη ἐν ῥώμῃ καὶ (cop om) ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου, ar[e] - ἣν ἔγραψεν ἀπὸ ῥώμ. καὶ ἀπέστειλε διὰ ὀνησίμου, ar[po] ἐτελέσθη ἡ ἐπιστολή, καὶ χάρισ τῷ Θεῷ, καὶ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου φιλήμονοσ. Item syr[p] ἐτελέσθη ἡ ἐπιστ. πρ. φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότασ ὀνησιφόρου, καὶ πρὸσ ἄρχιππον διάκονον τῆσ ἐν κολασσαῖσ ἐκκλησίασ, ἥτισ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου, arm πρὸσ φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότασ ὀνησίμου, καὶ πρὸσ ἀρχίππαν διάκονον τῆσ κολοσσαίων ἐκκλησίασ, ἐγράφη ἀπ. ῥώμ. διὰ ὀνησίμ. οἰκέτου, iber τέλοσ τῆσ ἐπ. ἣν ἔγραψεν ἀπ. ῥώμ. πρ. φιλήμ. καὶ ἀπφίαν δεσπότασ ὀνησίμου καὶ ἄρχιππον διάκονον τῆσ ἐν κολασσαῖσ ἐκκλ. διὰ ὀνησίμου οἰκέτου ... ς (= Gb Sz) πρὸσ φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου. Euthal[548] ap Zac. agnoscit πρ. φιλ. κ. απφ. κ. αρχ. τον διακ. τησ εν κολασσ. εκκλ. Praeterea numerantur στιχχ. λζ' (ita KL al pl, et. Euthal), Euthal[cod] λς', P μη', al μζ', μβ', arm λη', vg[lachm] *versus XXXIII*, et aliter; item (ut Euthal) αναγν. α', κεφφ. β' (iber ἔχει δὲ ἓν κεφ.) ... am fu capp 4 habent.

Insuper Euthal (ap Zacagn[541]) hos numeros habet: ὁμοῦ τῶν δεκατεσσάρων ἐπιστολῶν ἀναγνώσεισ λα' (31), κεφάλαια ρμζ' (147), μαρτυρίαι ρκζ' (127), στίχοι ͵δπλς' (4936)

De testibus in quibus epistulam ad Philemonem excipit ad Hebraeos epistula, vide quae ad initium epistulae ad Hebr. a nobis adnotata sunt.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

11, 6 1 *Ἀποκάλυψισ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεόσ, δεῖ-
ξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν*

---

* *αποκαλυψισ ιωαννου* (א -*ανου*) cum אC (item A in subscriptione, periit inscriptio) 2. Synops[152], 8. 82. 93. 95. *ιωαννου αποκαλυψισ*, 50. *αποκαλυψ. του αγιου ιωαννου*. א vero in paginarum titulis ubique i. e. ter *αποκαλυψεισ ιωαννου*, nec aliter subscriptio. Vide infra patrum locos ... 14. 17. 91. 97. *αποκαλ. ιωαννου του θεολογου* (item 16. additis *ην εν πατμω τη νησω εθεασατο*), 1. 25. 28. 31. 38. 51. 90. 94. *αποκαλ. του αγιου ιωανν. του θεολογου* (item 37. additis *ην ειδεν εν πατμω*), item praemisso *ή* 47., 6. *ιωαννου του θεολογου αποκαλυψισ*, Are *ιωανν. του θεολ. και ηγαπημενου αποκαλυψισ* ... B 12. *αποκαλ. ιωανν. του θεολογου και ευαγγελιστου*, 42. *αποκαλυψ. ιωανν. του αποστολου και ευαγγελιστου*, P *η αποκαλυψισ του αποστολου ιωαννου και ευαγγελιστου*, 96. *αποκαλ. του αγιου ιωανν. του αποστολου και ευαγγελιστου θεολογου*, And *αποκαλ. του αγιου αποστ. και ευαγγελιστ. ιωανν. του θεολ.*, 29. *αποκαλ. του αγιου αποστολ. ιωανν. και θεολογου και ευαγγελιστου*, 7. *αποκαλυψ. του αγιου και ενδοξου αποστολου και ευαγγελιστου ιωαννου του θεολογου· ην εν πατμω τη νησω εθεασατο*, 30. *αποκαλυψ. του αγιου ενδοξοτατου αποστολου και ευαγγελιστου παρθενου ηγαπημενου επιστηθιου ιωαννου θεολογου* (sic singula) ... fu *inc. apocalypsis sancti iohannis amen*, am nil inscriptum habet (sed vide subscr.), all[lachm] *inc. apoc. iohannis apostoli*, lips[5] *inc. apocalipsis sancti ioh. apost.*, lips[6] demid *inc. liber apocalipsis* (demid -*lypsis*), all[lachm] *inc. apocalypsis*; cop *αποκαλ. του αγιου ιωαννου*, syr *apocalypsis quae facta est Iohanni evangelistae a deo in Patmo insula, in quam eiectus fuit a Nerone Caesare*, aeth *visio Iohannis, iohannis episcopi constantinopolis metropolis, quum oportuit eum in exilium mitti.* Ex patribus vero cf Iust[dial 81] *παρ᾽ ἡμῖν ἀνήρ τισ, ᾧ ὄνομα Ἰωάννησ, εἷσ τῶν ἀποστόλων τοῦ χριστοῦ, ἐν ἀποκαλύψει γενομένῃ αὐτῷ χίλια ἔτη – προεφήτευσε* Melit ap Eus[hist 4,26,2] *τὰ περὶ τοῦ διαβόλου καὶ τῆσ ἀποκαλύψεωσ Ἰωάννου* (haec cum aliis

ἀποστείλασ διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
2 ὃσ ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ o
Χριστοῦ, ὅσα ἴδεν. 3 μακάριοσ ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντεσ 6, 9

Melitonis scriptis innotuisse sibi scribit Eus) Apollonius ap Eus[hist 5,18] *κέχρηται δὲ καὶ μαρτυρίαισ ἀπὸ τῆσ ἰωάννου ἀποκαλύψεωσ* (sic igitur Eus de Apollon testatur) Ir ap Eus[hist 5,8,5] (*ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ περὶ τῆσ ἰωάννου ἀποκαλύψεωσ*: his Eus ad librum Irenaei respicit) Clem[793] *ὥσ φησιν ἐν τῇ ἀποκαλύψει ἰωάννησ* Or[3,720] *ἰωάννησ - ἐν τῇ ἀποκαλύψει* et[2,525] *ἐν τῇ ἰωάννου ἀποκαλύψει* et[4,16] *φησὶν οὖν ἐν τῇ ἀποκαλύψει ὁ τοῦ ζεβεδαίου ἰωάννησ* Hipp[antichr 36] *οὗτοσ γὰρ ἐν πάτμῳ τῇ νήσῳ. ὁρᾷ ἀποκάλυψιν μυστηρίων φρικτῶν* etc et ex marmore innotuit titulus libri quem scripsit *ὑπὲρ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου καὶ ἀποκαλύψεωσ* Dion ap Eus[hist 7,25] (qui locus classicus est de apocalypsi) Method[716] *τὴν ἀποκάλυψιν ὁ ἰωάννησ ἐξηγούμενοσ λέγει* et[677] *ὁ χριστόληπτοσ ἡμῖν παρέστησεν ἐν βιβλίῳ τῆσ ἀποκαλύψεωσ ἰωάννησ* Ephr[2,194] *καθὼσ καὶ ἰωάνν. ὁ θεολόγοσ ἐκήρυξε λέγων· ἰδοὺ ἔρχεται* (affert Apoc 1, 7) Eus[dem 386] *κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν ἰωάννου* et[hist 3,20,1] *ἧσ δὴ καὶ ἡ τοῦ ἰωάννου ἀποκάλυψισ μνημονεύει* Ath[opist fest 2,9] (in qua est canon Athanasii) *ἰωάννου ἀποκάλυψισ* et[327] *ἐν τῇ ἀποκαλύψει τάδε λέγει* Epiph[641] *ἐν τῇ τοῦ ἰωάννου ἀποκαλύψει* et[77] *ἰστέον ἐστὶν ἀπὸ τῆσ τοῦ ἁγίου ἰωάννου ἀποκαλύψεωσ* et Alogi ap Epiph[454] *τί με, φασίν, ὠφελεῖ ἡ ἀποκάλυψισ ἰωάννου λέγουσά μοι περὶ ἑπτὰ ἀγγέλων καὶ ἑπτὰ σαλπίγγων* Cyp[op 63,12] *aquas namque populos significare in apocalypsi scriptura divina declarat dicens* (affert 17, 15) Hier[7,541] (in ps. 149) *legimus in apocalypsi Iohannis* ...... ς *ἀποκάλυψισ ἰωάννου τοῦ θεολόγου* (cuius rationis testes vide supra), Gb Sz nil nisi *αποκαλυψισ* sine codice Graeco ut[vid]

1\. 1. *αποκαλ. ιησ. χρι.* etc: Dion ap Eus[7,25,9] *αποκαλυψισ ιησ. χρι. ην εδωκεν αυτω δειξαι τοισ δουλ. αυτου εν ταχει* (sic nec fluct lectio), *και εσημανεν αποστειλασ δια του αγγελου αυτου τω δουλω αυτου ιωαννη,* [2] *οσ - και την μαρτυρ. αυτου οσα ειδεν.* Item Victorin[gall 4,52] *Apocalypsis Ies. Chr. quam dedit illi deus, et ostendit servis suis quae oportet fieri cito. Et significavit: Beati qui legunt et qui audiunt sermones huius prophetiae et servant quae scripta sunt.* Item Vig[varim 751 (644)] *Apocalypsis - servo suo Iohanni*, sed om *α δει γεν. εν ταχει*. Cf ante Dion. | *θεοσ*: lips[4] ante *dedit illi* pon, Dion (vide ante) plane om | *αυτω*: B *αὐτὴ* | *δουλοισ* et. ℵ[c] ... ℵ* *αγιοισ* | *δια του*: 28. 99. *δι'* | *αποστειλασ*: Prim *nuncianda* (*et significavit nuncianda per* etc), Ps-Aug[3107] *significans servo suo Ioh.* pro *και εσημ. αποστ. δια* etc | *τω δουλω*: A (vitiose) *του δουλου* | *ιωαννη* cum ℵ[c]ABP al omn[vi] etc ... ℵ* *ιωανει*

2\. *του θεου*: 28. 99. And[a] om. Item Prim[com] (sed semel add *dei*) „ac ne *verbum* tantum sentiendum quisquam putaret, nomen rursus *Iesu Christi* subiunxit." | *ιησου χριστου*: 12. *ιησου* tantum, Dion (vide ante) *αυτου* | *οσα* cum ℵABCP al fere[50] (omn ap Scri) vg cop syr arm aeth Dion[eus] And[a p c] Prim ... ς (= Gb Sz) add *τε* cum 1. al vix mu

22, 10 τὸν λόγον τῆσ προφητείασ καὶ τηροῦντεσ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸσ ἐγγύσ.
4 Ἰωάννησ ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ ταῖσ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρισ ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ
πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρι-
Col 1, 18 στοῦ, ὁ μάρτυσ ὁ πιστόσ, ὁ πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων

(nonnulli ex eis qui additamenta ad οσα ιδεν praebent) arm[edd] Areth | ιδεν cum ℵAB 7. 98. ... ς Ln ειδε (ειδεν) cum CP al pler. Praeterea 1. 7. 12. 28. 37. 38. 46. 49. 50. 86. 88. 91. 96. 99. al plus[10] arm And[a] et[p] (non item[c]) add και ατινα εισι (pauci εστι) και ατινα (vel α) χρη γενεσθαι μετα ταυτα. Item 13. tantum και ατινα εισιν add. Item Are ad οσα τε ειδεν adnotant: ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ πρόσκειται καὶ ταῦτα· καὶ ὅσα ἤκουσε καὶ ἅτινα εἰσὶ καὶ ἅτινα δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

3. ο αναγινωσκων et οι ακουοντεσ: accurate reddunt *qui legit et qui audiunt* am fu demid tol harl omn[lachm] Prim etc ... vg[cle] *qui legit et* (lips[4. 5. 6.] add *qui*) *audit*, Victorin *qui legunt et qui audiunt* | τον λογον cum ℵB 100. aeth (et 36. του λογου) ... ς Ln Ti τουσ λογουσ cum ACP al pler vg cop syr Aud Are Victorin Prim :: cf 22, 7. 10. 18. Praeterea C add τουτουσ | τησ προφητειασ: ℵC -τιασ (item 11, 6; ℵ etiam 19, 10. 22, 7., sed non 22, 10. 18. 19.) ... ABP al pler -τειασ. Sed cf etiam ad 11, 6 etc. Edidimus absque additam cum ℵABCP al pler fu tol al[lachm] etc ... 7. 16. vg[cle] am demid harl cop syr arm[edd] Prim add ταυτησ, *huius*, item aeth add *huius libri*; Victorin praem *huius*

4. ιωαννησ: ℵ ιωανησ | απο ο ων cum ℵACP 1. 2. 5. 6. 7. 10. 11* 12. 16. 17. 28. 34. 37. 38. 49. 51. 69. 79. 91. 96. 99. And[a] et[p]. Cf et. Ath[227] ἐν τῇ ἀποκαλύψει τάδε λέγει· ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ. τοῦ δὲ ὁ ὢν καὶ τοῦ ἦν τίσ ἂν ἀφέλοιτο τὸν ἀΐδιον; ... ς (= Gb Sz) απο του ο ων invito suo codice edidit Erasm, sed ita certe 30. 92[mg], nec aliter Are editus est ... B 8. 9. 11** 13. 14. 17. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 32. 33. 35. 36. 40. 41. 42. 46. 47. 50. 55. 56. 82. 86. 87. 90. 92[txt] 93. 94. 95. 97. 98. 100. arm[edd] And[bav] et[c] Victorin Prim απο θεου ο ων, item 31. Cassiod απο κυριου ο ων (Cass enim: „Sed quis est iste *dominus, qui est, qui fuit et qui veniet*“?) | ἃ cum BC al plus[40] (in his etiam 6. 14. 87. 93. 94. 95. 97. 98. 100.) And[c] Are[txt] ... ς (Gb[oo]) add εστιν cum P 1. 38. 49. al mu[vi] And[p] et[bav] Are[com], item 36. εισιν ... ℵA 47. 79. 99. And[a] των, atque sic Ln[ed min] ... 80. plane om | αυτου: 28. 79. 99. And[a] Prim et Are[com] (non cat[cod barocc]) του θεου, aeth *domini Ies. Chr.* ... 35. om

5. ο μαρτ. ο πιστοσ: 35. 87. And[c] οσ μαρτυσ πιστοσ εστιν. Cf et. Aretham ad verba ο μαρτυσ ο πιστοσ: δεῖ προσυπακούειν τό· ὅσ ἐστιν, ἵν' ᾖ· καὶ ἀπὸ ἰησοῦ χριστοῦ, ὅσ ἐστιν μάρτυσ ὁ πιστόσ. Item vg Victorin Prim *qui est testis fidelis* | των νεκρων cum ℵABCP al[50] (etiam 93. 94. 95. 97. 98. 99. 100.) vg cop syr Lugdun[ep] ap Eus[hist 5,2,3] Orthod[qu 85] Method[779] et[794] Epiph[502] (tamen his locis potuerit etiam ad

τῶν βασιλέων τῆσ γῆσ. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶσ καὶ λύσαντι ἡμᾶσ ἐκ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶσ 5, 10

Col 1, 18 respici, quem locum cf) And^a et^c Are^txt et^com Victorin Prim ... ς (= Gb Sz) praem εκ cum 1. 91. 96. al arm^cdd AndP et^bav :: ex Col 1, 18 vdtr fluxisse | βασιλεων: ita ipse* ut^vi in ℵ ex -λειων restituit | τω (ℵ* om) αγαπωντι cum ℵABC al plus^45 ... ς (= Gb Sz) τω αγαπησαντι cum P 1. 28. 36. 79. 91. 92^mg 96. 99. al And^a etP et bav Are ... 35. 87. And^c οσ ηγαπησεν. Item vg (praetereunt Victorin Prim) *qui dilexit* | και λυσαντι cum ℵAC 1. 6. (7. vide post) 12* 28. 36. 38. 69. 79. 99. syr arm (λύσαντι τοὺσ δεσμοὺσ τῶν ἁμαρτ.) And^a txt Prim (*suo nos sanguine solvit a peccato*) Cassiod (pergit post *et qui veniet* - cf ad v. 4 - sic: „evidenti relatione patefacit, protestans ipsum esse dominum Christum, qui nos redemit sanguine pretioso"). Item 7. λυσαντι και των τησ αμαρτιασ κηλιδων (cod κιλ-) λουσαντι τη εκχυσει του ζωοποιου αιματοσ και υδατοσ και ποιησαντι ημασ βασιλειον ιερατευμα και λουσαντι (iam sequuntur ημασ απο των αμαρτ. etc). Et 16. 45. 69. similiter? ... ς Ti και λουσαντι cum BP al longe plu vg cop aeth^utr AndP txt et^bav txt Are^txt; item (praecunte οσ ηγαπησεν) 35. 87. And^c και ελουσεν. Praeterea cf And a c P τούτῳ, φησίν, ἡ δόξα τρέπει τῷ δι' ἀγάπην τῶν δεσμῶν τοῦ θανάτου ἡμᾶσ λύσαντι (^c λύσ. ἡμ.) καὶ (P add ἐκ) τῶν τῆσ ἁμαρτίασ κηλίδων λούσαντι τῇ ἐκχύσει τοῦ ζωοποιοῦ αἵματοσ αὐτοῦ (^c αὐτ. αἵμ.) καὶ ὕδατοσ καὶ ποιήσαντι βασίλειον ἱεράτευμα etc. Item Are διασογραφεῖται τοῦτο πρὸσ διάφορον διάνοιαν· λούεται μὲν γὰρ ὁ τὰσ κηλίδασ καὶ τοὺσ σπίλουσ ἀποκαθαιρόμενοσ· λύεται δὲ ὁ τῶν ἐγκλημάτων ἑαυτοῦ ἀπαλλαττόμενοσ. Tum sequitur ἄλλωσ, ubi bis τῷ λούσαντι ἡμᾶσ legitur. | ημασ sec et. ℵ^c ... ℵ* om | εκ των cum ℵAC 1. 12. 28* 36. 38. 79. 92^mg 99. And^a etP et^bav ... ς Ti απο των cum BP al pler And^c Aretha. Item vg Prim *a peccatis* (Prim *-to*) | ημων cum ℵBCP al pler vg rell (sed aeth^utr υμων ut antea bis υμασ) And^a b c Aretha ... Ln^ed min om cum A 1. 12. 16. AndP; nec exprim Prim

6. και εποιησεν cum ℵACP al pler And^a b P et (praegresso και ελουσεν) ^c Aretha ... B 7. 9. 13. 14. 16. 23. 29. 36. 45. 55. 92^txt και ποιησαντι. Cf Arethas: προσυπακουστέον δὲ πρὸσ τὸ „ἐποίησεν" τὸ „ὅσ" ἀναφορικὸν ἄρθρον, ἵν' ᾖ· ὃσ ἐποίησε. μὴ γὰρ οὕτωσ ἐξακουομένου διὰ τὸν σολοικισμὸν ἡ φράσισ ἀχρειωθήσεται. μὴ ἔστω οὖν πρὸσ τὴν προκειμένην δοτικὴν πτῶσιν ἐπιφερομένη ἔννοια, ἀλλ' ἐξ εὐθείασ ἐπαγομένη. Item sub ἄλλωσ sic: δοτικῆσ γὰρ πτώσεωσ προλειφθείσησ ἐν τῷ „λούσαντι ἡμᾶσ" ἐπήγαγε τὸ „ἐποίησεν ἡμᾶσ" ἐλλειπτικῶσ τοῦ ἄρθρου. ἦν γὰρ τὸ ἀνελλειπὲσ οὕτω· τῷ λούσαντι ἡμᾶσ ἐν τ. αἵμ. αὐτοῦ καὶ ποιήσαντι ἡμᾶσ. κἂν μὲν ἡ ἐπιφερομένη ἔννοια ὁμοιοπτώτωσ ἐπήνεκτο οὕτω προαγομένη, ᾧ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶσ, οὐδὲν νῦν ἡμῖν περὶ τούτου προὔκειτο ζήτημα. ἐνέργειαν δὲ ὑποστήσαντοσ διὰ τοῦ „ἐποίησε" ῥήματοσ, ἀναγκαίωσ ἐπ' εὐθεῖαν πτῶσιν ἀποκλίνομεν, τὸν ἐνεργοῦντα ἐπιποθοῦντεσ μαθεῖν etc. | ημασ cum ℵBP al pler vg^cle demid lips And^omn Aretha Victorin Prim,

Ex 19, 6 Es 61, 6 *βασιλείαν, ἱερεῖσ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ*
κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Zach 12, 10 ss 7 *Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶσ*
Dan 7, 13 *ὀφθαλμὸσ καὶ οἵτινεσ αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν*
21, 6 etc Es 44, 6 *πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ. ναί, ἀμήν.* 8 *ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ*
ω, λέγει κύριοσ ὁ θεόσ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, ὁ παντο-
κράτωρ.

---

item cop (syr et *ημασ* et *ημιν* exprimere potest), aeth *υμασ* ... Ln$^{ed\ min}$ *ημιν* cum A 13. 23. 27. 31. 38. 55. Cf etiam Arethas in com: *ἀλλὰ καὶ βασιλείαν ἡμῖν δωρησάμενοσ* ... Ln$^{ed\ mai}$ *ημων* cum C; similiter am fu harl tol omn^{lachm} *et fecit nostrum regnum*, perguntque am fu harl *sacerdotes*, tol al^{lachm} *et sacerdotes* | *βασιλειαν* (et. Gb Sz) cum ℵ*AC al^{50} (et. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) And^{c} Are et^{txt} et^{com} (syr cop *fecit nos regnum sacerdotale*). Item *βασιλειαν και* ℵ^{c} 9. (pergens *ιερατευμα*) 80. 99., item vg^{cle} demid lipss Victorin Prim *et fecit nos regnum et*, Tert$^{exhort\ cast\ 7}$ *regnum quoque nos et sacerdotes deo et patri suo fecit*. Praeterea vide ante am fu etc ... B *βασιλειον*, pergens *ιερεισ*. Item 13. 14. 23. 27. 55. 92^{txt} *βασιλειον*, pergentes *ιερατευμα*, quemadmodum And in com *καὶ ποιήσαντι ἡμᾶσ βασίλειον ἱεράτευμα, ἀντὶ ἀλόγων θυσιῶν θυσίαν ζῶσαν καὶ λογικὴν λατρείαν προσφέροντασ* ... ς (= Gb Sz) *βασιλεισ και* cum P 1. 28. 36. 79. al mu^{vi} (30* omisso *και*?) And$^{a\ p\ bav}$. Cf et. Tert$^{coron\ 15}$ *Nam et reges nos deo et patri suo fecit Christus Iesus*, ut$^{monogam\ 7}$ habet *Nos autem Iesus – sacerdotes deo patri suo fecit* et^{12} *quia sacerdotes nos deo et patri fecit* | *εισ τουσ αιωνασ* et. ℵ^{c} ... ℵ* *εισ τον αιωνα* | *των αιωνων* (et. Ln$^{ed\ mai}$) cum ℵBC al pler vg syr arm aeth And$^{p\ c\ bav}$ Aretha ... Ln$^{ed\ min}$ Ti om cum AP 9. 28. 79. 97. 99. cop And^{a} :: legitur in apocalypsi *εισ τουσ αιωνασ των αιωνων* aliis locis duodecim; *των αιωνων* tantum non fluctuat | *αμην*: 33. tol om

7. *μετα*: C Ephr^{2,194} *επι*. Libere aeth^{utr} *in nube* | *των νεφελων*: 35. And^{c} et^{bav} om *των* ... Ephr add *του ουρανου* | *οψεται* c. ABCP al pler And^{a} et^{c} Are. Nec aliter vg Or$^{int\ 3,869}$ Victorin Prim ... ℵ 1. 12. cop And^{bav} et^{p} *οψονται* | *αυτον*: 1. 46. 88. Ephr^{2,253} (non^{215} nec^{194}) om | *οφθαλμοσ* ... 87. Ephr^{2,194} et^{2,253} (sed non^{2,215}) *ο οφθ.* | *αυτον* sec et. Ephr $^{2,194.\ 215.\ 253}$ ℵ^{c} ... ℵ* om | *εξεκεντησαν*: 1. al? And^{bav} *-τισαν* | *επ* (et. ℵ^{c}; ℵ* om) *αυτον*: Ephr^{2,194} *επ αυτω* ... 1. 47* om. Praeterea cf ad h. v. Prim^{com} *et videbit illum omnis terra* (sed paullo ante praecessit *et videbit eum omnis oculus*. Item *Idcirco adiecit: et qui eum confixerunt*), tum: *et plangent se adveniente eo. Ita, Amen.*

8. *αλφα* cum ℵABCP al fere^{25} (et. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) lipss al^{lachm} cop And^{c} Aretha ... ς *Α*, atque *α* (non *αλφα*) praebent 1. 29. 38. 47. 49. 90. 99. 100. al sat mu And$^{a\ p\ bav}$. Codd am fu demid Λ et ω Graecis litteris. | *και το ω* (et. ℵ^{c}): ℵ* praem *και εγω*, item Epiph^{519} *και εγω ειμι* (sed paullo ante absque his legitur) | *ω*: sic, absque signo, ℵAC 14. 31. 93. 94. al mu; B 82. 95. al vix mu

9 Ἐγὼ Ἰωάννησ, ὁ ἀδελφὸσ ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸσ ἐν τῇ 22, 8
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ 1 Thes 3, 8
καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν 2 etc
Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα 4, 1 s
ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡσ σάλπιγγοσ 11 λεγούσησ· ὃ βλέπεισ

ω̅, P 35. 79. 91. al ω̅ | και το ω absque additam cum ℵ[c]ABCP al plus[45] (et. 91. 92[txt] 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) syr arm aeth Diad[gall 5,243] Aretha (vide post) Amb[fid 2,476] (idem[abr 5,232] potius ad 21, 6 spectat) Prim. Quae apud Aretham leguntur: ἄλφα διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι, ὅτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν ἐν γράμματι στοιχείων· ω διὰ τὸ τέλοσ τῶν αὐτῶν. ἀρχὴν δὲ καὶ τέλοσ τίσ οὐκ ἂν ἐννοήσοι τὸ πρῶτοσ σημαίνεσθαι καὶ τὸ ἔσχατοσ; explicare potius videntur αλφα et ω, quam additamentum testari ... ς (= Gb Sz) add αρχη και τελοσ cum ℵ* 1. 35. 87. 92[mg] al mu[vi] vg cop Or[int 3,909]? And[c] et[bav], item 28. 36. 49. 79. 80. 99. And[a] η (99. om) αρχη και το τελοσ | λεγει: 99. om. Cf et. post Hipp. | κυριοσ ο θεοσ c. ℵABCP 1. al plus[50] Diad[gall 5,243] And[a p c bav] Are Amb[fid 2] Prim. Cf et. Or[int 1,58] „Iohannem in apocalypsi dicentem: *Haec dicit dominus deus, qui est et qui erat et qui venturus est, omnipotens*". Item Hipp[noet 6] (Lag[48,8]) ουτωσ γαρ και ιωαννησ ειπεν· ο ων και ο ην και ο ερχομενοσ, ο θεοσ ο παντοκρατωρ ... ς (= Gb Sz) ο κυριοσ cum 30.? | ο παντοκρατωρ: B 28. 79. And[a] om ο. Respicit huc et. Epiph[488] εν τη αποκαλυψει· ο ων απ αρχησ και ερχομενοσ παντοκρατωρ.

9. ιωαννησ: ℵ ιωανησ | ο αδελφ. cum ℵABCP 1. al plus[50] vg rell Or[3,720] Dion ap Eus[hist 7,25,11] And Are Prim Cassiod ... ς (= Gb Sz) ο και αδελφ. ex errore | συνκοι- ut ℵCP 79. etc, ς Ln συγκοι- ut AB al pler | συνκοιν. (συγκοιν.) cum ℵABCP al plu Or[3,720] Dion[eus 7,25,11] And[a p c bav] ... 6. 7. 8. 11. 17. 29. 31. 41. 47. 82. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. al fere[20] Arethas κοινωνοσ, idque Gb' | βασιλεια cum ℵABC al fere[50] vg cop Or Dion[eus] And[a c] Aretha Prim ... ς (= Gb Sz) εν τη βασιλ. cum P 1. 7. 49. al vix mu And[p] et[bav] ... syr aeth om και βασιλεια | εν ιησου (Gb'') cum ℵ*CP 38. am fu demid tol lips[5. 6.] cop Or[3,720]; item sine εν Dion[eus] et κυριου ιησου aeth ... B al[50] vg[cle] harl lips[4.] al[lachm] arm And[c] Arethas Prim Haym εν χριστω ιησου, ℵ[cc] syr εν ιησου χριστω ... A 25. εν χριστω, idque Gb'' ... ς ιησου χριστου cum 1. 28. 79. al vix mu And[a p bav] | τη καλουμενη (40. λεγομενη): 1. om | δια pri: C vitiose και | και δια την cum ℵBP al longe plu syr arm And[p] et[bav] ... Ln Ti om δια cum AC 1. 4. 9. 28. 31. 34. 35. 37. 38. 48. 79. 87. vg cop Dion[eus] And[a] et[c] Aretha Prim | ιησου cum ℵ*ACP 12. 28. 36. 79. vg (et. am fu al fere omn) Dion[eus] And[a] et bav ... ς (Gb[00]) add χριστου cum ℵ[cc]B al pler lips[4.] cop syr arm aeth And[p] et[c] Are Prim Haym

10. εγενομην: A praem εγω | οπισω μου φωνην μεγαλην (et. Ln[ed mai]) cum ℵCP al plu (28. οπ. μου φωνην σαλπιγγοσ μεγαλην) vg And[a] Prim ... Ln[ed min] φων. μεγαλ. οπισθεν (38. οπισω) μου cum A 38. aeth, 16. And[p] φωνησ μεγαλησ οπισω μου ... Ti φωνην οπισω μου μεγαλ.

2, 1. 8. 12. 18 3, 1. 7 3, 14 *γράψον εἰσ βιβλίον καὶ πέμψον ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ, εἰσ Ἔφεσον*
καὶ εἰσ Ζμύρναν καὶ εἰσ Πέργαμον καὶ εἰσ Θυάτειρα καὶ εἰσ
Σάρδεισ καὶ εἰσ Φιλαδελφίαν καὶ εἰσ Λαοδικίαν. 12 *καὶ ἐπ-*
έστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτισ ἐλάλει μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψασ

---

cum B 2. 7. 8. 13. 14. 17. 29. 31. 32. 37. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. al fere[20] Are, item And[c] *φωνησ οπισω μου μεγαλησ*

11. *λεγουσησ* (38. *φωνουσησ*, 90. 95. *λαλουσησ*, 12. *ηχουσησ*): א[co] *λεγουσαν* ... 7. om | o (34. 35. 38. 87. cop Prim *α*) *βλεπεισ* (haec ipsa supplet א[c], omissa ab א*) absque *εγω ειμι* etc cum אABC al fere[50] vg cop syr arm aeth And[a] et[c] Aretha Prim Haym ... ς (= Gb Sz) praem *Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτοσ και ο εσχατοσ, και* cum 1. 36. 38. 49. al (16. 69. 92[txt] om *και* ultim) And[p], item P 7. *εγω αλφα και το ω· πρωτοσ και ο εσχατοσ· και* (7. om *και*) | *εισ βιβλιον*: א *εισ το βιβλ.* | *και πεμψον* et. א[c] ... א* om *και* | *επτα* cum אABCP al plus[50] vg cop syr arm aeth And[a c p bav] Aretha Prim Haym ... ς (= Gb Sz) om cum? Etiam 1. habet. | *εκκλησιαισ* sine additam cum אABCP al plus[50] (et. 51., Sz errat) am fu demid harl lipss tol omu lachm syr aeth arm[zoh] And[a c p bav] Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) add *ταισ εν ασια* cum? (et. 1. om) vg[clo] cop arm[usc] ar[e] | *και* post *εφεσον*: 28. 94. 100. tol And[p] om. Atque 100. And[p] om et. post *ζμυρναν, περγαμον, θυατειρ.* et (et. tol) *σαρδ.* | *ζμυρναν* c. א am fu (harl) omu lachm ... ς Ln Ti *σμυρναν* c. (A)BCP rell. Cf Steph. Thes. ubi ex Herodiano (Philet. p. 457. Piers.) affertur: *ζητεῖται πῶσ γραπτέον τὸ σμύρνα, ἐπειδή τινεσ μετὰ τοῦ ζ γράφουσιν αὐτό, ἕτεροι δὲ μετὰ τοῦ σ.* In numis modo *σ* modo *ζ* invenitur. Etiam inscriptiones passim *ζ* pro *σ* praebent ... A 1. 7* 32. 35. 50. 69. 82. 95. *εισ μυρναν* (7* 95* *μυραν*) ... harl *zmernam*. א *κ. ε. ζμυ.* post *θυατ.* pon | *εισ θυατειρα* c. א al pler (cop *θυατηρα*) And[a c p] Are. Item P 12. 36. 46. 88. *εν θυατειροισ* (:: cf 2, 18 et 24) ... Ln Ti *εισ θυατειραν* (B -*τηραν*, AC -*τιραν*) cum ABC 6. 8. 11. 14. 34. 35. 87. 91. Synops[153]. Item 1. 12. And[bav] *εισ θυατειρασ*. Ex Latinis am demid harl lips[4. 5.] al[lachm] *thyatiram*, vg[clo] fu lips[6.] tol Prim *thyatirae*. Contra Livius[37,8] *circa Thyatira* et[37,21] *per Thyatira*. Aeth[PP] agnoscit *θυάτειρα* (sed habet etiam *φιλαδέλφεια* et *λαοδίκεια*, postquam praecessit *ἔφεσον* et *πέργαμον*), aeth[ro] *θυάτειρον*. Apud Diog. Laert. Arcesil. 4, 30 est *τηλοῦ μὲν φρυγίη, τηλοῦ δ᾽ ἱερὴ θυάτειρα.* Atque Steph. Byz. ex inepta etymologia concludit proprie dicendum esse *ἡ θυγάτειρα.* | א* om *κ. εισ σαρδ.*, suppl[c] post *λαοδικ.* | *φιλαδελφιαν* cum אABCP (-*φίαν* hoc acc.) 7. 28. 32. 90. 91. 93. 98. 100. al ... ς Ln Ti *φιλαδελφειαν* cum minusc longe plu And Are. Cf Moschop. *περὶ σχεδ.* 121. *φιλαδέλφεια πόλισ τὸ ει δίφθογγον, φιλαδελφία δὲ ἰῶτα.* Similiter anonym. in Boisson. anecdot. 4, 408. | *λαοδικιαν* (ut iam supra constanter in ep ad Eph edidimus) cum אAC 8* 28. 100. etc ... ς Ln Ti -*δικειαν* cum BP al longe plu And Are

12 *και* pri et. Ir[int 2/6] Cyp[293] (testim 3,26) Victorin etc ... B al fere[40] (et.

εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 *καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον*
υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς Dan 7, 13. 10, 5
μασθοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 *ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες*
λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ
πυρός, 15 *καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ* 2, 18 Dan 10, 6
πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 *καὶ* Ez 1, 24 Ez 43, 2

91. 92. 93, 94. 95. 96. 97. 98.) add *εκει* (31. *εκει* pro *και*) | *ελαλει* (Gb'') cum ℵBC al fere^{50} And$^{a\,c\,p\,bav}$ Aretha, item *loquebatur* vg Ir^{int} Cyp Prim al ... A *λαλει* ... ς (= Sz) *ελαλησε* cum P 1. 7* al mu | *ειδον* cum ℵ*AP al pler And Aretha ... Ti *ιδον* cum ℵ^{c}BC 7. 14. 92. al

13. *εν μεσω* c. BP al certe pler etc ... Ti *εμμεσω* c. AC ... ℵ *μεσον* | *των λυχνιων* c. ACP 1. 12. 28. 38. 45. 100. am* cop sah syr arm^{gb} ar^{e} aeth And$^{a\,p\,bav}$ Ir$^{int\,2.6}$ Cyp^{295} Matern^{34} ap Gall^{7} Prim al ... ς (Gb^{oo}) *τ. επτα λυχν.* cum ℵB al pler vg^{cle} am^{ms} fu demid harl lipss omn^{lachm} arm^{tro} And^{c} Are Haym al. Praeterea post *λυχνιων* 34. 35. 49. 87. vg^{cle} demid lipss al (sed non am fu tol al) And^{c} add *των χρυσων* | *ομοιον*: A *ομοιωμα*, item harl *similitudinem* | *υιον* cum ℵB 1. 7. 8. 11. 14. 17. 28. 31. 35. 41. 82. 87. 92^{txt} 94. 100. al^{20} fere And^{c}, item *similem filium* am* ... ς Ln *υιω* cum ACP al plu And$^{a\,p\,bav}$ Aretha | *ποδηρη* cum ℵBCP al fere omn etc ... Ln$^{ed\,min}$ Ti *ποδηρην* cum A 11. | *προς τοις*: 35. 38. 87. *εν τοις* | *μασθοις* cum ℵ 7. 29. 46. 88. 97. 100. (quae forma passim invenitur., Praebent etiam DFGr al Lc 23, 29.) ... ς Ti *μαστοις* cum BCP al longe plu And^{c} et$^{a\,mg}$ Are^{bis} ... Ln *μαζοις* cum A 10. 17. 28. 37. 49. 79. 80* 91. 96. And^{a*} et^{p} et ^{bav} :: cf et. ad Lc 23, 29. Explicat de variis his formis Steph. Thes. | *χρυσαν* cum ℵ*AC ... ς *χρυσην* cum ℵ^{c}BP al omn^{vid} And^{omn} Are

14. *λευκαι ως* (et. Gb Sz Ln) cum ℵAB al fere^{55} And^{c} Are, item Ir$^{int\,256}$ *albi quemadmodum*, sed ex his B al^{20} And^{c} *λευκαι και ως*, 46. 48. *λευκ. ωσπερ* ... ς (= Gb Sz) Ti *λευκ. ωσει* cum CP 1. 28. 49. 79. 91. 96. 100. al And$^{a\,p\,bav}$ | *λευκον ως* (38. 100. *ωσει*) et. Ir$^{int\,256}$ (*quemadmodum lana alba quomodo nix*): 8. *και ως*, 36. vg arm aeth Victorin *λευκ. και ως* (36. *ωσει*) ... Cyp^{295} et^{178} (hab virgg ^{16}) Prim nil nisi *aut nix*. Cf et. Are^{com} *τοῦτο ὅ ἡ πολιὰ θρὶξ καὶ ὡσεὶ χιὼν ὑποσημαίνει.* | *ως* ante *φλοξ* (7. *φλογξ*): 27. om

15. *και* et. Ir$^{int\,256}$ etc ... 7. Prim om | *χαλκολιβανω* (P 7. 32. 100. *χαλκωλιβ.* sive *χαλκω λιβ.*): vg Cyp^{295} Victorin al *aurichalco* (am *orichalc.*, fu *aericalco*, tol *aerichalc.*), item Prim *aurichalco Libani*, Ir$^{int\,256}$ *chalcolibano*, syr aeth *aes Libani* | *πεπυρωμενω* cum ℵ 16. 46. 69. 88. (al?) vg cop sah syr aeth Ir^{int} Cyp Victorin Matern$^{prof\,relig}$ (Burs^{35}) Prim Haym. Sic enim vg Haym: *similes aurichalco sicut in camino ardenti*; Ir^{int} *similes chalcolibano quemadmodum in camino succensus est*; Cyp *similes aurichalco sicut de fornace ignis*, Victorin *similes aurichalco tanquam in fornace conflato* (in com quidem est: *pedes apostolorum dicit qui per passionem conflati in universo orbe verbum eius praedicaverunt*),

*ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.* 17 *καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν,*
2, 8 *ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν*
Es 48, 12 *αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος*

Matern Prim *similes aurichalco sicut de fornace ignea.* Item syr *quod flammat sicut in fornace*, aeth *quod candefecerunt in igne*, cop *accensus in igne* :: pro tanta auctoritate (ℵ Ir^{int} Cyp) omnino retinendum videbatur *πεπυρωμενω*, quod ipsum nescio an aptius sit quam *πεπυρωμενοι*, ut iam sensit Bengel in Gnom. Videtur ipsis eis commendari quae Dan 10, 2 leguntur ...... ς Ti *πεπυρωμενοι* cum BP al longe plu And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are. Sic And: *πόδες τοῦ χριστοῦ καὶ οἱ ἀπόστολοι τῇ καμίνῳ τῶν πειρασμῶν πυρωθέντες κατὰ τὴν τοῦ διδασκάλου μίμησιν.* Item Are: *πόδας δὲ τοῦ χριστοῦ καὶ θεμελίους τῆς ἐκκλησίας καὶ τοὺς θείους ἀποστόλους ἐκληπτέον, καθαροὺς μὲν καὶ αὐτοὺς τῷ πυρὶ τῶν πειρασμῶν ἀναφανέντας* etc. Item cf anonym^{com} ap Aug^{3,2,3108} *similes aurichalco Libani, igniti velut in fornace ignis*, et^{3109} *similes aurichalco, tanquam in fornace conflati* ...... AC *πεπυρωμενης*, atque sic Ln edidit ... 97. om *ως εν κα. πεπυρ.* | *πολλων* (et. Ir$^{int\ 244}$): Ir$^{int\ 256}$ om

16. *και εχων* cum ℵ^{c}BCP al pler cop (sine *και*) And$^{a\ p\ bav}$ Are ... ℵ* 34. 35. 36. 87. And^{c} *και ειχεν*, item vg arm Cyp^{295} Victorin Matern (ut v. 15) Prim Haym al *et habebat* (syr *et erat ei in manu eius*), Ir$^{int\ 256}$ *et habet* ... Ln$^{ed\ min}$ om cum A 41. aeth^{utr} (vide post) | *δεξια χειρι αυτου* cum ℵACP 12. 14. 17. 31. 32. 35. 36. 37. 46. 48. 49. 79. 87. 88. 91. 92. 96. al pauc And$^{a\ c\ bav}$ Are ... ς *δεξια αυτου χειρι* cum 1. 38. 100. al plu^{vi}, B *χειρι αυτου τη δεξια*, Ir$^{int\ 256}$ *manu dextera sua* ... 10. 28. 95. vg arm And^{p} Cyp^{295} Matern Prim al om *χειρι* | *αστερας*: Ln ed min *αστερες* cum A 41. aeth^{utr} (vide ante) | *οξεια*: 46. 48. om | *ως ο ηλιος*: 37. 46. 47. 69. 88. 97. 100. om *ο* | *φαινει*: And^{p} *φαινων*, Ir$^{int\ 256}$ *fulgens* ... ℵ ante *ως ο ηλιος* pon, item (*splendebat*) Cyp^{295} Matern Prim Cassiod

17. *ειδον* cum ℵAP al plor etc ... Ti *ιδον* cum BC 7. | *επεσα* cum ℵABCP etc ... 6. 13. 14. 25. 28. 29. 30. 32. 51. 79. 92. 93. 94. 95. 98. And^{a} Are *επεσον* | *προς τους ποδας* cum ABCP al fere omn etc ... ℵ 13. *εις τ. ποδας* :: cf ad Mt 18, 29 (ubi *εις τ. ποδ. αυτου* aliena manus addidit) et ad Ioh 11, 32 (ubi *εις* pro *προς* alienae manus visum est). Plerumque *παρα* vel *προς* dicitur, Act 10, 25 *επι.* | *ως νεκρος*: ℵ et* et^{c} *ωσει* (ℵ* *ωσι* scripserat) *νεκρ.* | *εθηκεν* (et. Gb Sz) cum ABCP al plus^{40} And^{c} Are, vg Prim etc *posuit* ... ς (= Gb Sz) *επεθηκε* cum ℵ 1. 28. 49. 79. 92^{mg} al vix mu And$^{a\ p\ bav}$, item Cyp^{295} Matern *imposuit* | *την δεξιαν αυτ.* sine additam cum ℵ*et^{c}ABCP al plus^{40} vg arm aeth And^{c} Are Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) add *χειρα* cum ℵ^{cc} 1. 28. 91. 92. 96. al vix mu syr And$^{a\ p\ bav}$ | *λεγων* sine additam cum ℵABCP al fere^{50} vg cop syr arm aeth And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are Cyp^{295} Prim al ... ς

18 *καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸσ καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰσ τοὺσ αἰῶ-*
νασ τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰσ κλεῖσ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου.
19 *γράψον οὖν ἃ εἶδεσ καὶ ἅ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ* 11
ταῦτα, 20 *τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓσ εἶδεσ ἐπὶ τῆσ*
δεξιᾶσ μου, καὶ τὰσ ἑπτὰ λυχνίασ τὰσ χρυσᾶσ. οἱ ἑπτὰ ἀστέρεσ 16
ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ 11
ἐκκλησίαι εἰσίν.

(= Gb Sz) add *μοι* cum 1. al vix mu aeth | *μη φοβου* et. ℵ[c] Cyp etc ... ℵ* om. Nec agnoscit, ut vdtr, Ir[int 256]: *Iohanne vero non sustinente visionem – et vivificans eum verbum et admonens – dicebat: Ego sum primus et ego novissimus, et qui vivo et fui mortuus* etc | *πρωτοσ* et. Or[4,28] etc: A *πρωτοτοκοσ* (male additur Are[com], ubi est: *ἐγὼ γάρ εἰμι, φησίν, ὁ ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ὑμῶν – καὶ πρωτότοκοσ πάσησ κτίσεωσ.*) | *και ο εσχατοσ*: Epiph[519] *και ο μετα ταυτα.* Sed potest etiam ad locos geminos, ut 2, 8. 2, 13. spectare.

18. *και ο ζων* et. ℵ[c] Or[4,28] Ir[int 256] Cyp[295] etc ... ℵ* om *και* | *και εγενομην*: Prim *quia fui*, Cyp[295] Matern (ut ante) al *qui fueram* | *και ιδου* et. Ir[int] Cyp etc ... Or[4,28] om *και* | *αιωνασ των αιωνων* sine additam cum ℵ*ACP 36. 38. (om *τ. αιωνων*) vg cop arm (sed fluct lectio) aeth utr Or[4,28] (et[4,36]) And[p] Ir[int 256] Cyp[295] Ath[lat 560] Matern (ut ante) Prim al ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ[c]B al pler syr arm[edd] And[ac bav] Are | *τασ κλεισ* cum ℵACP al plu And[a c bav] et And[com] Are[com] ... B al plus[30] (et. 92[txt] 93. 94. 95. 97. 98. 100.) And[p] Are[txt] *τασ κλειδασ* | *του θανατου και του αδου* cum ℵABCP al plus[50] vg rell And[c] et[p] Are Ir[int 256] Cyp[295] Matern Prim Cassiod ... ς (= Gb Sz) *του αδου και του θανατου* cum 1. 28. 36. 79. al And[a] et[bav]

19. *ουν* cum ℵABCP al fere[50] vg cop syr aeth And[a c p bav] Prim Haym al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. 97. al vix mu arm Are om | *ειδεσ* cum ℵCP al pler etc ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. | *μελλει* et. ℵ[c] ... ℵ* *δει μελλειν*, item C *δει μελλει*. Cf vg Prim al *quae oportet fieri.* | *γενεσθαι* cum ℵ*BCP 6. 11. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96 100. And[a p bav] ... ς Ln Ti *γινεσθαι* cum ℵ[c]A 1. 7. 38. al longe plu And[c] Are

20. *αστερων ουσ* cum ℵACP 1. 8. 12. 46. 80** 88. And[a**] et[bav] ... ς Ti *αστερ. ων* cum B 6. 7. 14. 38. 91. al pler And[a* c p] Are | *ειδεσ* cum ℵACP al pler etc ... B 7. 36. *ιδεσ* | *επι τησ δεξιασ* cum ℵBCP al omn[vi] And[a c p] Are ... Ln *εν τη δεξια* cum A And[bav]. Item vg Prim Haym al *in dextera.* | *και τασ* (29. 30* 51. 55. 90. 93. 95. 98. 100. om) *επτα λυχνιασ*: 97. *και των επτα λυχνιων* | *τασ χρυσασ*: 97. om ... 19. 25. 94. add *ταυτα εισιν* (94. *εστιν*) | *των επτ. εκκλησ. εισιν*: 97. *εισι των επτ. εκκλ.*, item vg Prim al *sunt sept. ecclesiarum* ... ℵ* om *εισιν* (suppl ℵ[c]) | *και αι λυχνιαι αι* (30. 33. 35. 36. om) *επτα* cum ABCP al[30] vg Are ... ς (= Gb Sz) *και αι* (ita ℵ[c], sed ℵ* 1. 23. 92[mg] And[bav] om) *επτα λυχνιαι* cum ℵ* et[c] 38. 91. al plu And[a c p bav] ... Prim om *αι επτα.* Praeterea ς (= Gb Sz) add *ασ ειδεσ* cum P 1. 14[mg] 79. 91. 92[mg] 93. al mu[vi] cop And[a p bav] ... omisimus cum ℵABC al[40] (et. 87.

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
1, 13. 16 κρατῶν τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούσ,
καὶ ἐπείρασασ τοὺσ λέγοντασ ἑαυτοὺσ ἀποστόλουσ καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρεσ αὐτοὺσ ψευδεῖσ· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεισ, καὶ ἐβάστασασ

---

94. 95. 97. 98. 100.) vg syr arm aeth And[c] Are Prim al | *επτα εκκλ. εισιν*: 34. 38. 47. 87. arm And[c] praem *αι* ... 7. 97. om *επτα*, ita ut habeant *και αι λυχνιαι αι επτα εκκλ. εισιν*

II. 1. *τησ* cum ℵBP al omn[vid] (sed 36. *τω τησ*) arm And[a b p bav] Are ... Gb' Ln *τω* cum AC :: cf etiam ad 2, 8 et 18; item 2, 12. 3, 1. 7. 14. | *εν εφεσω* cum ℵABCP al plus[50] vg m[106] (hi[2] *Ephesi ecclesiae*, Prim *eccl. Ephesi*) And[a p c bav] Are; item 16. *εφεσου*, 1. 38. arm Or[int 3,961] *εφεσιων* ... ς (= Gb Sz) *εφεσινησ*, sine teste ut[vid]. Ortum enim videtur ex falsa lectione vocis *εφεσιων*, cuius ultima syllaba compendio utitur. | *ο κρατων*: 34. 35. 87. 90. 98. And[c] praem *κυριοσ* | *δεξια αυτου*: ℵ* (non item[c]) arm *δεξ. αυτ. χειρι*, 35. 87. And[c] *δεξ. χειρι αυτ.* | *εν μεσω*: Ti *εμμεσω* cum AC ... 1. *επι* (hinc Erasm finxit *επι μεσω*) | *επτα*: 100. ante *χρυσων* pon ... 38. 69. 97. arm om | *χρυσων* cum ℵBP al omn[vid] etc ... Ln Ti *χρυσεων* cum AC

2. *και τον κοπον* sine *σου* cum ACP 10. 12. 17. 28. 36. 37. 46. 49. 79. 91. 96. 100. vg syr arm[gb] And[a] et[bav] Hier[lov2] Aug[ep 48] Prim al (item Victorin *laborem tuum et opera et patientiam tuam*) ... ς (Gb[o]) add *σου* cum ℵB al plu lips[6] cop (arm?) aeth And[c] et[p] Are ... 29. 30. 98. om *και τ. κοπον* | *και οτι* cum ℵBCP al omn[vi] vg syr arm aeth pp And[a c p bav] Are Victorin Aug[ep 48] Prim al ... Ln[ed min] om *και* cum A cop aeth[ro] | *δυνη*: 100. *δυνηση* | *βαστασαι* cum ℵABC etc ... P 1. 38. And[bav] *βασταξαι* | *επειρασασ* cum ℵABCP al plus[50] And[a c p bav] Are ... ς (= Gb Sz) *επειρασω* sine codice ut[vi]. Verba enim *και επειρασασ τ. λεγοντ. εαυτ. αποστ.* quum desint in codice 1., suppl Erasm (duce vg). | *λεγοντασ* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *φασκοντασ* rursus sine codice, vide ante | *εαυτουσ* (12. And[p] om) *αποστολουσ* cum ℵACP 18. 25. 51. am arm And[bav]. Item Gb Sz Ti sed addunt *ειναι* (Gb[oo]) cum ℵ[cc]B al fere[50] vg And[a c p] Are Victorin Aug[ep 48] Prim al ... ς *ειναι αποστολουσ* sine codice, vide ante | *και ευρεσ αυτ. ψευδεισ*: arm *et Hebraeos, et mendacium dicunt*

3. *υπομονην εχεισ και εβαστασασ* cum ℵ[c]ABC al[40] vg cop syr arm aeth And[c] Are Aug[ep 48] (ut vg *patientiam habes et sustinuisti*) Prim (*habuisti patientiam et tolerasti*, etiam arm *habuisti*). Item ℵ* sed post *εχεισ* add *και θλιψεισ πασασ* ... ς (= Gb Sz) *εβαστασασ και υπομ. εχεισ* cum 28. 38. 49. 79. 91. al And[bav] et[P]. Item P 7. 16. 45. 46. 88. *εβα-*

διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακεσ. 4 *ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι* 14, 20
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκεσ. 5 *μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-*
πτωκεσ, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆσ, ἐὰν
μὴ μετανοήσῃσ. 6 *ἀλλὰ τοῦτο ἔχεισ, ὅτι μισεῖσ τὰ ἔργα τῶν Νι-* 15
κολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα* 11 etc
λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου 22, 2
τῆσ ζωῆσ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

στασ. με (similitor harl* arm *eos*) *και υπομ. εχεισ* ... 1. 92^{mg} And^{a} *εβαπτισασ και υπομ. εχεισ* ... 33. 34. 35. nil nisi *εβαστασασ*, 37. Victorin nil nisi *υπομον. εχεισ* | *δια* (6. 14? 31. om) *το ονομ. μου* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* sine teste ut^{vi} | *και ου κεκοπιακεσ* (51. -*κασ*) cum AC 51. ... Gb Sz *και ουκ εκοπιασασ* cum ℵ ℵP al fere^{50} And^{a} et^{c} Are. Item, quod utrique lectioni respondet, *et non defecisti* vg cop syr aeth Aug^{ep43} Prim ... 16. 37. 38. 69. arm And^{p} *και κεκοπιακασ*, item 1. *καικοπίακασ* sic ... ς (= Gb Sz) *κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ*: id quod finxisse ipse Erasm vdtr (una cum *και* ante *δια το ονομ. μου*). Adnotat vero eam lectionem etiam 92^{mg}

4. *αλλα* cum ℵB 6. 7. 8. 14. 31. 35. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. And^{c} Are ... ς Ln *αλλ* cum ACP 1. 28. 29. 38. 100. etc And$^{a\,p\,bav}$ | *κατα σου*: vg$^{edd\ vet}$ (ut$^{lugdun\ 1569}$) lips$^{5.\ 6.}$ add *pauca*. Sed recte iam Lcbrug „*Non his addas* pauca". | *οτι την αγαπην σου την πρωτην* ... A *οτι την πρωτην σου αγαπην* | *αφηκεσ* cum ℵ*et^{c}C ... ς Ln *αφηκασ* cum ℵ^{c}ABP al omn^{vid}

5. *μνημονευε*: 38. *μνημονευσον* | *ουν* (80. And^{a} *γουν*): Prim om, item Cyp$^{ep\,13}$ (lips^{19}) et$^{ep\,28}$ (lips^{34}) et$^{ep\,52}$ (lips^{55}) et$^{laps\,16}$ (ed$^{lips\,144}$), sed quum ter ibi sit *cum scriptum sit: Memento unde*, et semel *quia scriptum est: Memento unde*, nihil testimonii inde ad hanc rem sumi licet. Similiter apud alios fit. | *πεπτωκεσ* cum ℵ, item (ut Gb Sz Ln Ti) *πεπτωκασ* ABC al plus^{40} And^{c} Are, item *cecideris* Cyp^{quater} Prim al ... ς (= Gb Sz) *εκπεπτωκασ* cum P 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. al And$^{a\,p\,bav}$, item *excideris* vg auct$^{ad\ novat\ 374}$ (Gall^{3}) Victorin al | *ερχομ. σοι* (12. 96. arm aeth om *σοι*) sine additam cum ℵACP vg cop aeth^{utr} auct ad nov^{374} Aug$^{ep\,43}$ Hier$^{iov\,2}$ al ... ς^{e} (Gb^{oo}) add *ταχυ* cum B al fere omn harl* syr arm And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are Prim (:: ex 2, 16. 3, 11.). Item ς *τάχει*, quod iam Erasm ex cod 1., ubi est *ταχεῖ*, male ediderat. | *μετανοησησ*: 1. (-*ησισ*) 7. 97. -*ησεισ* (ut etiam Erasm edidit)

6. *τουτο εχεισ*: lips$^{4.\ 5.\ 6.}$ Prim *hoc habes bonum*. Cf et. Epiph^{77} *εχεισ δε τι καλον* ... arm *hoc fac* | *ἃ* cum ℵBCP al omn^{vid} vg rell Ir$^{int\,105}$ Epiph^{77} etc. Item *sicut* aeth^{utr} Prim ... A om

7. *ουσ*: demid lips$^{4.}$ harl* Prim *aures*; lips$^{4.}$ al^{lachm} cop (et postea) add *audiendi*. | *ταισ εκκλησιαισ* c. ℵBP al omn^{vi} vg rell And$^{a\,c\,p\,bav}$ Prim al ... A *ταισ επτα εκκλ.*, atque sic Ln edidit; C *ταισ εκκλ. ταισ επτα* | *νικωντι* (B 7. 79. 82* -*κοντι*) cum ℵBCP al omn^{vi} etc ... Ln Ti *νι-*

8 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ζμύρνῃ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέ-*
1, 17 s etc *γει ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ὃσ ἐγένετο νεκρὸσ καὶ ἔζησεν·* 9 *οἶδά*
3 etc *σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιοσ εἶ, καὶ τὴν βλα-*
σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίουσ εἶναι ἑαυτούσ, καὶ οὐκ εἰσὶν
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 *μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεισ πάσχειν.*

κουντι cum A. Cf et. ad 2, 17 et 15, 2. | *δωσω αυτω*: ℵ 10. 17. 46. 49. 88. 91. 96. om *αυτω*. Item vg[cle] lipss harl om *αυτω*, sed am fu demid tol al *Vincenti dabo ei.* | *εν τω παραδεισω* cum ℵ*et°ABC al[40] vg syr aeth Are Cyp[310] Or[int 2,109] Prim al … ℵ[cc]P *εν μεσω τω παραδεισω* … ς (= Gb Sz) *εν μεσω του παραδεισου* cum 1. 28. 35. 36 49. 79. 91. 92[mg] 96. al cop arm And[a c p bav] Ps-Ath[lat 586] | *του θεου* sine additam cum ℵACP 1. 28. 36. 79. 92[mg] al arm And[a p bav] … Gb Sz Ti add *μου* cum B al plus[45] vg cop syr aeth And[c] Cyp Or[int] Prim al

8. *τησ εν* (et. Gb Sz; ς *τησ*, vide post) cum ℵBCP etc … Ln *τω εν* cum A (:: vide ad 2, 1.) | *εν ζμυρνη εκκλ.* cum ℵ am fu al[lachm] (:: ut 1, 11) … Gb Sz Ln[ed mai] Ti *εν σμυρνη εκκλ.* cum BCP al plus[50] And[c p bav] Are, item A *εν σμυρνησ* ut Ln[ed min]. Item *Smyrnae* (*Zmyrnae*) *ecclesiae* vg, *ecclesiae Smyrnae* Prim cop aeth; syr *eccles. quae in Smyrna* (95. *εκκλησιασ ο εν σμυρνηι*) … ς (= Gb Sz) *εκκλησιασ σμυρναιων* cum 1. (sed habet *μυρναιων*) arm. Item 28. 79. And[a] *σμυρναιων εκκλ.* | *ταδε λεγει*: aeth add *spiritus sanctus* | *πρωτοσ*: A *πρωτοτοκοσ* (:: cf ad 1, 17) | *και ο* (31. 38. 96. om) *εσχατοσ*: 14. add *ο πρωτοσ των νεκρων* | *οσ*: 2. 9. 13. 23. 25. 26. 27. 29. 32. 42. 48. 50. 51. 82. 90. 93. 94. 95. 97. 98. om

9. *οιδα σου* sine *τα εργα και* cum ACP 19. 47. vg cop aeth[utr] And[c com] (*οἶδά σου, φησίν, τὴν θλίψ. καὶ τ. πτω. ἐν τοῖσ σαρκικοῖσ, ἣν* etc. Minus certa scriptura commentarii est in And[a] etP, ubi eadem sic leguntur: *θλίψιν δὲ καὶ πτωχ. ἐν τοῖσ σαρκικοῖσ φημί, ἣν* etc) Victorin Prim al … ς (Gb[oo]) add *τα εργα και* cum ℵB al pler syr arm And[txt] (ut est in[a c p bav]) Are[txt] et[com] anonym[august 3118] | *πτωχειαν* ut ℵBP al pler … AC 1. 97. *-χιαν* | *αλλα πλουσιοσ* cum ℵABCP al plus[50] And[a c p bav] (hi omnes[txt]) Are, item *sed dives es* vg Victorin Prim al … ς (= Gb Sz) *πλουσιοσ δε* cum 1. al? Fluxisse vdtr ex And[com], ubi post expositionem verborum *τὴν θλίψιν καὶ τ. πτωχ.* pergitur in And[c]: *πλούσιοσ δὲ εἶ ἐν τοῖσ πνευματικοῖσ*, in And[a] etc *πλούσιοσ δ' ἐν τοῖσ πν. εἶ.* Libere arm *sed paupertas tua dives erit.* | *εκ* (35. 87. And[c] *σου εκ*) *των λεγοντων* cum ABC al[40] vg (*ab his*) cop syr Prim (ut vg) And[c] (vide ante) Are. Item ℵ *την εκ των λεγ.* … ς (= Gb Sz) om *εκ* cum P 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And[a p bav] | *ιουδαιουσ* (et. ℵ[c]): ℵ*C *ιουδαιων* | *εαυτουσ* (28. 79. ante *ιουδ.*, 36. al ante *ειναι* pon): 6. 31. 36. And[bav] *αυτουσ* … 16. 69. om | *σατανα*: ℵ[cc] add *εισιν*

10. *μηδεν* cum ℵP al pler vg syr (aeth *ne timeas quidquam tu quod passurus es*) And[a c bav] Are Cyp[267] Prim (vg *nihil horum timeas*, am Cyp Prim *nihil eorum timeas*) … Gb″ Ln *μη* cum ABC 8. 38. 49. And[p],

ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολοσ ἐξ ὑμῶν εἰσ φυλακὴν ἵνα πειρα-
σθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸσ ἄχρι θανάτου, Ia 1, 12: 7 etc
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ. 11 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω*
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ 20, 6
θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε*
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 *οἶδα ποῦ* 1, 16
κατοικεῖσ· ὅπου ὁ θρόνοσ τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖσ τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἀντείπασ

---

item cop arm. Cf And[c com] *μὴ φοβηθῇσ, φησίν, τὴν ἐκ τῶν θεομάχων - θλίψιν.* Item And[a p] *μὴ φοβεῖσθαι δέ φησι τὴν ἐκ τῶν* etc. | *πασχειν* cum ℵACP 1. 7. 28. 35. 36. 49. 51. 79. 87. 91. 95. 96. al vix mu And[a c bav] ... B 2. 6. 8. 13. 14. 29. 31. 38. 41. 47. 50. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere[15] And[p] Are *παθειν* | *ιδου* sine additam cum ℵACP 1. 7. 14. 35. 36. 38. 51. 79. 92. al mu And[a c bav]; nec magis exprim *δη* vg Prim etc ... Ti add *δη* cum B 6. 8. 29. 31. 49. 91. 93. 94. 95. 96. 97. al[20] And[p] Are | *βαλλειν* (et. Sz) cum ℵ*et[c](vide post) ACP 12. 17. 18. 29. 30. 32. 34. 35. 36. 38. 46. 87. 88. 90. 92. 93. And[c] (et[bav] *βαλλεῖν*). In ℵ* est *βαλλειν βαλιν*, ℵ[c] delevit *βαλιν*. Praeterea 38. post *ο διαβ.* pon, item (95. *βαλειν*) cop syr arm aeth ... ς (= Sz) Ti *βαλειν* cum (ℵ* vide ante) B 1. 6. 7. 14. 49. 79. 91. 94. 95. 96. al plu And[a] et[p] Are | *ο διαβολ. εξ υμων* cum ABCP al[45] vg And[c] et[bav] Are Prim al. Item (vide ante) cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εξ υμων ο διαβολ.* cum ℵ 1. al mu[vi] And[a] et[p] | *πειρασθητε*: 1. *πειραθητε* (unde per errorem in ed. prim. Erasm *παραθῆτε*) | *και εξετε* cum ℵB al pler (8. *κ. εξητε*) vg (*ut temtemini et habebitis*) arm And[a c p] Are anonym[august 3118] Haym al ... Ln *και εχητε* cum AP 36. And[bav] Prim (*habeatis*) ... C 1. 11. 12. *και εχετε* | *ημερων* cum ℵACP 1. 7. 28. 87. 91. al mu And[a c p bav] Prim (*dierum*) ... B 2. 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 41. 47. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere[20] Are *ημερασ*. Item *diebus* vg arm, *dies* anonym[august] | *γινου*: praetermissum a ℵ* supplevit ℵ[c] | *αχρι*: 38. *μεχρι*. Cf huc et. Tert[scorp 12]: „mandaverat etenim spiritus ad angelum ecclesiae Smyrnaeorum: *Ecce diabolus ex numero tuo coniicit* (*coniiciet*) *in carcerem, ut temtemini diebus decem. Esto fidelis*" etc.

11. *ουσ*: demid lips[4. 5. 6.] harl** (2, 7. erat*) Prim *aures*, item lips[4.] cop add *audiendi* :: cf ad 2, 7.

12. *τησ εν περγαμω εκκλησιασ*: vg Ambr[ps 118,1217] Quaest[102,2950] anonym[august 3118] al *Pergami ecclesiae*, Or[int 3,961] Prim *ecclesiae Pergami*

13. *οιδα* sine *τα εργ. σου και* cum ℵACP 38. vg cop aeth[utr] Hier[iovin 2] Quaest[102,2950] Prim al ... ς (Gb[o]) add *τα εργα σου και* cum B al fere omnib arm syr And[omn] (sed in com non attinguntur ista verba) Are | *το ονομα μου* et. ℵ[cc] ... ℵ* *το ον. σου* | *εν ταισ ημεραισ* absque *και* cum ℵBP 1. 6. 7. 8. 12. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 35. 36. 38. 41. 46. 49.

4, 20 *ὁ μάρτυσ μου ὁ πιστόσ μου, ὃσ ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σα-*
Nm 25, 2 31, 16 *τανᾶσ κατοικεῖ.* 14 *ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεισ ἐκεῖ κρατοῦν-*
τασ τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃσ ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-

---

51. 79. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus^{20} demid syr arm aeth^{utr} And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are Quaest^{102,2950} Prim ... ς (Gb^{oo}) Ln Ti praem *και* cum AC 91. al? vg cop Bed Haym | *εν ταισ ημεραισ* sine additam cum AC vg cop Prim Haym; sed vg^{cle} lips$^{4.\,6.}$ Prim (non item am fu harl tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} Haym) add *illis*. Similiter ℵ* qui add *εν ταισ*. Cf Haym: „*cuius latinitatis sit haec locutio, non facile patet, nisi forte per subauditiones intelligatur. Si enim dixisset:* Non negasti fidem meam in diebus Antiphae testis mei, qui occisus est apud vos, *planus esset sensus et facile intelligeretur. At cum dicitur:* Non negasti fidem meam et in diebus Antiphas testis meus, *et cetera, obscura est sententia. Ideoque necessariae sunt subauditiones, ut ita hanc sententiam pronuntiemus:* Et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam. Et in diebus illis, in quibus exstitit Antiphas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, non negasti fidem meam" ...... Gb'' Ti add *αισ* cum B 6. 14. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. al fere^{20} demid syr aeth^{utr} Quaest^{102,2950}. Item ς add *εν αισ* cum ℵ^{c}P 1. 7. 35. 49. 79. 91. 96. al (arm *in die in quo*) And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are ... ed. Erasm 1. *εμαισ*, ut etiam 92^{mg} | *αντειπασ* cum ℵ$^{c\,c}$A 2. 9. 13. 19. 23. 41. 42. 50** 97. Sic nomen istud scriptum fuisse, probabile fit etiam ex miro interpretum cop et syr errore; cop enim *et in diebus prodidisti testem fidelem*, syr *in dieb. illis quibus contendisti cum illo teste meo illo fideli meo* (alius vero codex: *quibus spectaculum factus est ille testis meus* etc) ... ς Ln Ti *αντιπασ* cum ℵ*BCP al longe plu etc; vg^{cle} am fu harl** al *Antipas*, sed omn^{lachm} lips$^{5.\,6.}$ Prim Haym *Antiphas*, lips$^{4.}$ *Anthiphas*; harl* *antiquis* (i. e. *et in diebus antiquis*); praeteriit nomen aeth (*in diebus quibus occiderunt apud vos iustum meum fidelem, ubi habitat satanas*) | *ο μαρτ. μου*: 12. 36. cop ar^{e} om *μου* | *ο πιστοσ μου* cum AC 14. 92. syr ... ς om *μου* cum ℵBP al pler vg cop aeth And^{omn} Are Prim al | *οσ απεκτανθη* c. ℵABCP al pler vg cop syr arm And$^{a\,p\,bav}$ Are Prim al ... 6. 31. 87. demid aeth^{utr} And^{c} Quaest^{102,2950} om *οσ* | *παρ υμιν*: 95. *παρ υμων* | *ο σατα. κατοικει* (38. om *οπου ο σα. κατ.*) c. ℵABCP 1. al fere^{50} vg cop arm And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are Quaest^{102} Prim al ... ς (= Gb Sz) *κατοικ. ο σατ.* cum? syr aeth. Totum versum sic Quaest^{102,2950}: *Et angelo Pergami ecclesiae scribe: Haec dicit – et non negasti fidem meam in diebus quibus Antipas testis meus fidelissimus occisus est apud vos, ubi satanas habitat.* Cf et. Tert$^{scorp\,12}$: *mandaverat etenim spiritus ad angelum eccl. Smyrnaeorum – item ad Pergamenorum de Antipa fidelissimo martyre, interfecto in habitatione satanae.*

14. *αλλ* cum ℵACP al sat mu And^{a} ... Ti *αλλα* cum B 6. 8. 13. 14. 31. 36. 93. 94. 95. 97. al And^{c} etp ^{bav} Are | *κατα σου* et. Or$^{int\,3,961}$ atque et. ℵ^{c} ... ℵ* om | *οτι εχεισ* (A *εχει*) cum ℵABP al omn^{vid} vg^{cle} demid lips$^{5.\,6.}$ harl** And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are Quaest^{102,2950} Haym ... Ln Ti om *οτι* cum C am fu harl* tol lips$^{4.}$ al^{lachm} cop syr Prim | *βαλααμ*:

λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 10
15 *οὕτωσ ἔχεισ καὶ σὺ κρατοῦντασ τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν*
ὁμοίωσ. 16 *μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω* 8
μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματόσ μου. 17 *ὁ ἔχων οὖσ* 8, 9. 7 etc
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικοῦντι δώσω

13. 36. 38. praem *του* | *εδιδασκεν* cum ℵACP 1. 28. 79. al And[a p], item *docebat* vg (lips[6.] *docet*) Quaest Prim ... Gb' *εδιδαξε* cum B 6. 7. 14. 29. 31. 38. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus[30] cop arm And[c] Are Or[int 2,347] (*docuit*) | *τω βα.* cum AC 7. 11. 95. Item ς (non ς[e] etc) *εν τω βα.* cum 1. 18. ... ς[e] (= Gb Sz, sed Gb') *τον βα.* cum ℵ[c] al pler (And[a] et[c] et[bav], sed vide post) Are ... P And[p] et And[com] in[a] et[p] et[c] *εν τω βαλααμ τον βαλ.* ... B nil nisi *βαλ.*, item ℵ* om *τω βαλ.*, qua in re scriptor a *βαλ-* (i. e. *βαλακ*) ad *βαλ-* (i. e. *βαλειν*) transiluisse videtur. Dedimus vero *βαλακ* cum ℵ[c]AP al pler vg etc ... BC al pauc fu al[lachm] *βαλαακ*, Or[int 2,347] Haym *Balach* | *βαλειν* ℵ[c] *βαλλειν* ... A corrupte *βασιλει* | *φαγειν* cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49 79. 91. 98. al aliq (et 9. 13. 16. 23. 69. *του φαγειν*) vg cop arm syr And[a] et[bav] Or[int 2,347] Quaest Prim ... Ti *και φαγειν* cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 93. 94. 95. al fere[20] And[c] et[p] Are | *ειδωλοθυτα* et. Or[int 2,347] Quaest Prim al ... vg Haym om. Cf et. Tert[praescr 33] „*Ioh. vero in apocalypsi* idolothyta edentes *et* stupra committentes *iubet castigare.*"

15. *των νικολαϊτ.* cum ℵP 1. 7. 28. 38. 91. al sat mu And[a c p bav] Are ... Sz (et Gb[oo]) Ln Ti om *των* cum ABC al[30] arm | *ομοιωσ* cum ℵABC al[50] vg cop syr And[c] Are Quaest[102] Prim. Sunt tamen ut 14. 92[txt] vg[clo] (item ut editi sunt Quaest Prim) qui *ομοιωσ* cum *μετανοησον* coniung ... ς (= Gb Sz) *ο μισω* cum 1. 92[mg] al? arm; item And[a] *ην μισω.* Item P 12. 13. 17. And[p] et[bav] *ομοιωσ ο* (And[p] *ην*) *μισω.* Praeterea lips[4.] *que ego odi similiter* ... 38. (sed notatur foramen in codice) aeth plane om

16. *μετανοησον* sine *ουν* cum ℵP 1. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. al vg syr And[a] et[bav] Quaest[102] Prim al ... Gb Sz Ln Ti add *ουν* cum ABC al fere[45] cop arm aeth And[c] et[p] Are | *σοι* (ℵ* *συ*): 12. 14. 38. 92. arm om | *μετ αυτων*: Prim *tecum* (item Hier?). Contra dicit And in com: *ἐν τῇ ἀπειλῇ δὲ ἡ φιλανθρωπία· οὐ γὰρ μετὰ σοῦ φησίν, ἀλλὰ μετ' ἐκείνων πολεμήσω τῶν νοσούντων ἀνίατα.* Ceterum ex his commentarii Andreae verbis inrepserunt in textum quae 7. 16. 45. 69. post *στοματοσ μου* addunt: *και εν τη απειλη η φιλανθρωπια.*

17. *ουσ*: demid lips[5. 6.] Amb[poenit 1,408] Prim *aures*, lips[5.] cop add *audiendi* | *νικουντι* cum AC ... ς *νικωντι* cum ℵBP al omn etc, sed 7. 8. 36. 79. And[bav] *νικοντι* | *δωσω αυτω* (ℵ 92[txt] vg[clo] tol al[lachm] om *αυτω*) sine *φαγ.* cum ℵABC 6. 8. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92[txt] 93. 94. 95. 97. al plus[15] vg cop aeth[utr] Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add *φαγειν* cum P 1. 7. 14. 28. 49. 79. 91. 92[mg] 96. al arm syr And[a p bav] Amb[poenit 1,408] Quaest[102,2950], item 13. 14. *του φαγειν*, item 35. 87.

αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν,
3, 12 19, 12 *καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ*
μὴ ὁ λαμβάνων.
18 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Θυατείροισ ἐκκλησίασ γράψον·*
19, 12 *τάδε λέγει ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ ὡσ*
2 etc *φλὸξ πυρόσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·* 19 *οἶδά*
σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ

And[c] *φαγειν* post *του μαννα* | *του μαννα* cum AC 8. 29. 31. 35. 38. 51. 87. 92[txt] 93. 94. 95. 97. al[20] fere Are. Item B *το μαννα*, item 14. *μαννα* (* *μανα*), *manna* vg (tol *edere manna*) Victorin et (*manducare manna*) Amb[poen 1] Quaest[102] ... ℵ 36. 91. *εκ του μαννα*, Prim *de manna illo*, item (*εκ* sive *απο*) cop arm syr ... ς *απο του μαννα* cum 1. 7. 28. 49. 79. 92[mg] 96. al And[a p bav] ... P *απο του ξυλου*. Cf et. huc Tert[scorp 12] *Exinde victori cuique promittit nunc arborem vitae et mortis veniam secundae, nunc latens manna cum calculo candido et nomine ignoto, nunc* etc. | *δωσω αυτω* sec loc: ℵ 38. om | *ο ουδεισ*: *ο* ab ℵ* praetermissum suppl ℵ[c] | *οιδεν* cum ℵABCP al plus[50] (46. 88. *ειδεν*) And[omn] Are. Latini *scit* (vg etc), *novit* (Prim) ... ς (= Gb Sz) *εγνω*, quod Erasm sine teste Graeco dedisse videtur, 1. enim *ο ουδεισ* usque *λαμβανων* om. | C hoc versu plura vitiose: *κεκρυμενου*, *ψημον λευκην*, *κενον*.

18. *τησ* cum ℵBP rell ... Ln *τω* cum A ... C om. Cf Epiph[455] *γραψον τω αγγελω τησ εκκλ. τω εν Θυατειροισ*, item paullo post *γραψ. τω αγγελω τω τησ εν Θυατειροισ εκκλησιασ.* | *Θυατειροισ* (*-τιροισ* AC Epiph cod, *-τηροισ* P 79. 93. 94.) cum ℵACP 1. al plu arm Epiph[455] And[a c p] Are; And[bav] *-τειραισ*, ut edidit Erasm ... B 7. 8. 14. 19. 41. 82. 97. al[10] fere *Θυατειρη* (B al *-τηρη*, 14. *-τειρα*), item *Thyatirae* vg cop aeth Quaest[102,2951] Prim (*angelo ecclesiae qui est Thyatirae*) al :: cf ad 1, 11 | *εκκλησιασ*: A om | *τ. οφθαλμ. αυτου* cum ℵBCP al fere omn cop syr arm aeth Epiph[ed dind ex cod ven] And[a etc et bav] Are ... Ln om *αυτου* cum A 36. 38. vg Epiph[455 ed petav] And[p] Quaest[102] Prim al | *φλοξ* cum ℵ fu omn[lachm] ... ς Ln Ti *φλογα* cum ABCP etc | *οι ποδεσ* etc: And[bav] *τουσ ποδασ αυτου ομοιουσ* | *χαλκολιβανω* (P *χαλκωλιβανω*, 7. *χαλκῶ λιβάνω*): Latini ut 1, 15, sed Quaest[102] *aeramento Tyrino*; syr *aeri Libanico*; aeth *fervor aeris Libani* (*et pedes eius sicut fervor aeris Libani*)

19. *τα εργα και*: Gb[o] cum 12. (cop apud Wtst) Epiph[455 petav] (non item dind ex ven) | *και την αγαπην* (Or[int] *carit. tuam*) *και την πιστιν και την διακονιαν* (ℵ* om *και τ. διακο.*, ℵ[c] suppl *και διακο.*, ℵ[cc] *κ. την διακ.*) cum ℵ*et c et cc BP 6. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 36. 38 (sed om *την* sec et tert) 49. 87. 91. 92. 93. 94. 96. 97. al fere[20] am fu demid tol al cop syr arm aeth (sed cop aeth ter add *σου*) And[a c p bav] Are Or[int 3,75] Quaest[102,2951] Prim ... AC 48. 95. vg[cle] Epiph[455] *και την* (C om) *πιστιν και την* (Epiph om) *αγαπην* (vg[cle] add *σου*) *και την διακονιαν* ... ς *και την αγαπην και την διακονιαν και την πιστιν* cum 1. | *και*

τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 *ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖσ τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέ-* 1 Rg 16, 31
γουσα αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺσ ἐμοὺσ δούλουσ
πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 *καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα* 14

την (A 36. om, atque sic Ln) *υπομονην* sine *σου* cum ℵ 49. demid al lachm Or[int 2,75] Quaest[108] Prim ... ς Ln Ti add *σου* cum ABCP al pler vg (et. am fu al) syr (etiam cop aeth, sed vide ante) And[a c] et (praemisso *και την υπακοην σου*) P Are Haym ... Epiph[455] And[bav] om | *τα εσχατα* cum ℵABCP al fere[50] vg rell And[omn] Are Or[int] Quaest Prim ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. (posito post *εργα σου* puncto). Libere Epiph post *διακ.* pergit: *και οτι τα εσχατα σου πλ. τ. πρωτ.*

20. *αλλ εχω* cum ℵCP 6. 7. 14. 28. 29. 31. 38. 91. al mu And[a p bav] Are ... Ti *αλλα εχ.* cum AB 8. 13. 30. 33. 34. 35. 36. 87. 93. 94. 95. 97. al And[c] ... Epiph *εχω δε* | *κατα σου* sine additam cum ABCP al[50] fere am fu demid tol harl lips[5.] al[lachm] cop syr aeth Epiph[455] And[c] Tert[pudic 19] Quaest[102, 2951] ... ℵ 12. 17* 36. 43. And[bav] add *πολυ*, 28. 79. And[a] *πολλα*, item arm Cyp[72] Prim *multa* ... ς (= Gb Sz) add *ολιγα* cum 1., item vg[clo] lips[4. 6.] Haym *pauca* | *αφεισ* cum ℵ*ABCP al fere[45] Epiph[455] And[a] et[bav] ... 34. 35. 47. 95. And[c] Are *αφιησ*, ℵ[c] 26. 36. arm And[p] *αφηκασ*, 38. *ποθεισ* ... ς (= Gb Sz) *εασ* sine cod ut[vi] (desunt enim in 1. *οτι αφεισ*) | *την γυναικα* sine *σου* cum ℵCP 1. 7. 36. 38. 95. al vg cop arm aeth Epiph[455] And[bav] Tert[pudic 19] Quaest[102] Haym ... Gb Sz Ln Ti add *σου* cum AB al[40] syr And[a c p] Are Cyp[72] Prim. Praeterea A insuper add *την*, atque sic Ln | *ιεζαβελ* cum ℵ[c]AB CP 1. al[40] vel plurib (ℵ* *ιαζαβελ*) cop Epiph[455] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *ιεζαβηλ* cum? | *η λεγουσα* cum ℵ*AC ... B al[45] fere And[a c p] Are *η λεγει* ... ς *την λεγουσαν* cum ℵ[c]P 1. 36. 88. al And[bav]; item Epiph[455] omisso *την*. Voluit Winerus scribi *ἡ λέγουσα*. | *αυτην* cum ℵB 7. 16. 40. 69. ... ς Ln Ti *εαυτην* cum ACP al pler etc | *προφητιν* cum ℵ (-*τιν* restituit ℵ[c] ex -*τειαν*) AC al longe plu Epiph[453] etc ... BP 7. 36. 87. 96* And[bav] *προφητην*. Praeterea ℵ add *ειναι*. | *και διδασκει και πλανα* (1. *πλαναται*) cum ℵABCP 1. al plus[50] (92. *η διδ. κ. πλα.*) syr aeth (*et docet ut seducat*) And[omn], item cop (*dicenti quia ego propheta et doctor, et seducit*) et arm Tert[pudic 19] Quaest[102] ... ς (= Gb Sz) *διδασκειν και πλανασθαι* cum?; sed Are *διδασκειν και πλαναν*. Cf etiam vg *quia permittis – docere et seducere*, Cyp[72] *quod uxorem tuam – sinis docere et seducere*, Prim *quod sinis uxorem tuam – et sinis eam docere et seducere*. Sic Epiph[455]: *οτι αφεισ την γυν. ιεζ. απαταν τουσ δουλ. μου, λεγουσαν εαυτην προφητιν, διδασκουσαν φαγειν ειδωλ. και πορν.* etc. Cf et. Tert[pudic 19] *ubi ad angelum Thyatirenorum spiritus mandat habere se adversus eum quod teneret mulierem Iezabel quae se propheten dicit et docet atque seducit servos meos ad* etc. | *τουσ* cum ℵABCP al certe pler etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. (in quo ipso *πλανᾶται* ex *πλανᾶ τοὺσ* ortum videtur) | *φαγειν ειδωλοθ.* cum ℵABCP al fere[50] vg rell Epiph And[omn] Are Tert[pudic] Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) *ειδωλοθ. φαγ.* cum 1. 36. (et fortasse al pauc)

μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῆσ.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰσ κλίνην, καὶ τοὺσ μοιχεύοντασ μετ' αὐτῆσ
εἰσ θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆσ.
Ps 7, 10 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆσ ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺσ καὶ καρδίασ, καὶ
δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ
λοιποῖσ τοῖσ ἐν Θυατείροισ, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινεσ οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡσ λέγουσιν· οὐ βάλλω

---

21. αὐτῇ: arm αυτοισ | και ου θελει (A Quaest^{108} Prim ουκ ηθελησεν) μετανοησαι εκ τησ πορν. αυτησ (κ ταυτησ) cum א^{c}(א* om κ. ου θε. μεταν.)ABCP al plus^{50} vg cop syr aeth Epiph^{455} And^{omn} (sed^{bav} om hunc versum) Are Tert$^{pud\ 19}$ Cyp^{72} Quaest^{108} Prim al ... 38. ει (και ει?) μεν θελει etc ... ς (Gb Sz) εκ τησ πορνειασ αυτησ, και ου μετενοησεν cum 1., item arm εκ τ. πορν. αυτων, και ου μετενοησαν | πορνειασ ut BCP etc ... אA -νιασ

22. ιδου sine additam cum אABCP al plus^{50} vg cop And^{omn} Are Tert pudic^{19} Quaest^{108} Prim al ... ς (= Gb Sz) add εγω cum 1. (suppl ipse* supra lineam) arm | βαλλω cum AC 1. al pler And^{omn} Are, item *mitto* am fu demid|tol harl lipss omn^{lachm} Prim al (Haym *pono*) ... א (* καλω, ^{c} βαλω)B (βάλω)P 38. al pauc βαλω, item *mittam* vg^{cle} Quaest^{108}, *dabo* Tert^{pudic} | μοιχευοντασ: 14. 92. -σαντασ | κλινην: A φυλακην, arm καμινον. Apud Prim est: *alia translatio* luctum *pro* lecto *posuit*. | μετανοησουσιν (et. Ln$^{ed\ min}$) cum אA ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti μετανοησωσιν cum BCP al omn^{vi} etc | εργ. αυτησ cum אBCP 6. 7. 14. 19. 29. 31. 35. 38. 49** 87. 91. 92^{txt} 93. 94. 95. 96. al plus^{30} am fu harl* tol lips^{5} omn^{lachm} syr And^{c} Are Tert$^{pudic\ 19}$ Haym ... ς (= Gb Sz, sed Gb') εργ. αυτων cum A 1. 12. 36. 49* 79. 92^{mg} al vg^{cle} demid harl** lips^{4} et^{6} cop arm aeth And^{a} et^{p} et^{bav} Cyp^{72} Quaest^{108} Prim

23. και τα τεκνα cum אBCP etc ... Ln$^{ed\ min}$ om και cum A cop | αυτησ ... 46. 88. arm And^{bav} αυτων | εν θανατω: 36. εν θυμω | ερευνων cum AC ... ς ερευνων cum א(sed ubique praeter h. locum εραυ-)BP al omn etc | τα εργα: C om τα | υμων cum א^{c}(* om)ACP al pler am fu demid harl lips^{5} al syr aeth And^{omn} Are Prim Haym ... B 38. vg^{cle} lips$^{4.\ 6}$ tol al cop arm Cyp^{330} Quaest^{108} αυτου (*opera sua*)

24. τοισ λοιποισ cum אABCP 1. 6. al^{45} fere am fu demid lipss al cop syr aeth And^{omn} Prim. Sed א* τ. εν (א^{c} om) λοι. Item Gb' λοιποισ cum 2. 3. 17. 18. 96. al? ... ς (= Gb Sz) και λοιποισ cum 92^{mg} vg^{cle} harl tol Are Quaest^{108} Haym ... arm om | θυατειροισ (AC al -τιροισ, P al -τηροισ) cum א^{a}et$^{c.c}$ACP etc ... B θυατηραισ, 14. 92. -τειραισ ... א^{c} θυατειρη, item *Thyatirae* vg Quaest^{108} Prim al | οιτινεσ cum אABCP 1. al plus^{50} am fu demid tol harl lipss omn^{lachm} cop arm syr aeth And^{omn} Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) praem και cum? vg^{cle}. Libere Quaest^{108} *qui hanc doctrinam non habetis et ignoratis altitudinem* etc | βαθεα cum ABC al^{20} fere And^{c} et^{p} Are (sed nec And^{com} nec

ἐφ' ὑμᾶσ ἄλλο βάροσ· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 3, 11
ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλουσ τὰ ἔργα μου, δώσω
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ Ps 2, 8 s
σιδηρᾷ, ὡσ τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡσ κἀγὼ εἴληφα 12, 5
παρὰ τοῦ πατρόσ μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρω- 22, 16
ϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ. 7 etc

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ· 1, 4. 16
οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ. 2 γίνου 2, 2 etc
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕ-

Are^com) ... ς (= Gb Sz) βαθη cum ℵP 1. 28. 36. 79. al And^a et^bav, item And^com Are^com | βαλλω (Gb'') cum ACP al plus^40 syr And^omn Are, item *mitto* Victorin Quaest^102 anonym^august 3114 ... ς (= Sz) βαλω (B 1. 82. βάλω) cum ℵB 1. 14. 49. 82. 91. 92. al vg cop Prim Haym

25. αχρι cum ℵC 14. 15. 82. ... ς αχρισ cum BP al plu And^omn Are ... A 47. εωσ | αν (38. om) ηξω cum ℵACP etc ... B 2. 8. 13. 14. 29. 82. 93. 94. 95. 97. 98. al^15 ανοιξω ... aeth *usque dum miserear*

26. και ο νικων: 7. 16. 38. 69. 98. anonym^august 3114 om και | εξουσιαν επι et. ℵ^c ... ℵ* om επι

27. κεραμικα ut ℵABCP etc ... 13. 29. 31. 46. 88. 91. 94. κεραμεικα | συντριβεται cum ℵAC 1. 7. 38. al vix mu And^a et^bav ... Gb' συντριβησεται cum BP al^50 fere vg cop syr aeth And^c et^P Are Prim anonym aug Haym. Cf Areth^com de ὡσ, quod vult αἰτιατικῶσ positum, ἀντὶ τοῦ ἵνα. διὰ τοῦτο, φησί, ῥάβδοσ δίδοται σιδηρᾶ, ἵνα τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται σκεύη. Pergit: εἰ δὲ καὶ ἀνελλήνιστοσ ἡ σύνταξισ, οὐδέποτε γὰρ ὁριστικὸν ῥῆμα ὑποτακτικῇ λέξει συντέτακται, οὐδὲν μελήσει τοῖσ διανοίᾳ μόνῃ, ἀλλ' οὐχὶ λέξεωσ ἀκριβείᾳ, τὴν σωτηρίαν πορίζουσιν. Praeterea cf ad h. v. (et ps 2.) Naass^hipp 104 περὶ τούτου γέγραπται· ποιμανεῖσ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ.

28. πρωϊνον cum ℵCP al certe pler etc ... Ti προϊνον cum AB And^bav

III. 1. τησ εν σαρδ. εκκλησιασ (C vitiose -ιαισ): syr tantum *qui est Sardibus* | τα επτα πνευματα cum ℵABCP al fere omn vg rell etc ... ς (non ς^e Gb Sz) om επτα cum 12. 28. Fluxit igitur apud Erasm et ς ex errore. | ονομα cum ℵABCP 1. al plus^40 (qui citantur) And^omn Are ... ς (= Gb Sz) praem το cum? | οτι ζησ cum ℵACP al plu And^omn (arm *viventis*) ... B 6. 8. 14. 29. 92^txt 93. 94. 95. 97. 98. al plus^15 Are και ζησ

2. γρηγορων cum ℵ^cABCP al omn^vid etc ... ℵ* εγρηγορων (ε erasum - a ℵ^c - et iam antea notatum a ℵ^a vel ℵ*) | στηρισον cum ACP al^18 (in his

ρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε
οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν
16, 15 1 Th 5, 2 Mt 24, 43 μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω
ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ᾽ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι

93* 95. 96**) ... ς (= Gb Sz) *στηριξον* cum ℵB 1. al plu And[a e p bav] Are ... 9. 13. 25. 28. 29. 30. 36. 40. 79. 94. 98. syr *τηρησον* | *εμελλον* cum ℵACP 12. 28. 34. 35. 36. 38. 79. 87. (item 1[mg] 16. Are *εμελλεν*, 7. *ημελλεν*) vg (*quae moritura erant*) cop syr ar[e] And[a e p bav] Victorin Prim al ... Gb' *εμελλες* (sed B 19. 94. 97. *ημελλ.*) cum B 2. 6. 8. 14. 91. al plus[20] ... ς (— Gb Sz) *μελλει* cum? (1[txt] om ἃ ἔμ. usque *πεπληρωμ.*); aeth *qui in eo sunt ut moriantur*; Vig[trin 8] *quae moritura sunt* | *αποθανειν* cum ℵACP 1[mg] al mu vg cop syr arm aeth. Item 28. 36. 79. And[a] Are *αποθνησκειν* ... Gb' *αποβαλλειν* cum B 2. 6. 8. 14. 91. al plus[20] (sed 49. 91. al *αποβαλειν*) | *ευρηκα*: B *ευρηκαν* | *τα εργα* cum ℵBP al fere omn And[omn] Are ... Ln Ti om *τα* cum AC 1[mg] (sic etiam Erasm edidit ed 1. et sqq) | *πεπληρωμενα* (40. ante *τα εργ.* pon): 94. om | *τ. θεου μου* cum ℵABCP al[50] vg cop syr aeth And[a etc] Are Prim al ... ς (— Gb Sz) om *μου* cum 1. al pauc[vi] arm And[p et bav]. Item Vig[trin 8] *coram domino.*

3. *ουν* pri cum ABCP al fere omn vg cop syr arm And[omn] (sed[a] *γουν*) ... ℵ 14. aeth Are Prim om :: cf ad 2, 16. 2, 5. | *και ηκουσας* (cop *erraveris*) *και τηρει* cum ℵACP 1. 7. 38. 87. 91. 96. al vg cop syr And[omn] Prim al ... Gb° cum B 2. 6. 14. 49. al plus[30] (aeth[utr] om *και τηρει*, arm om *ειληφας και*) Are | *εαν ουν* (vg *si ergo*): Prim *si autem*, 36. *εαν δε* | *γρηγορησης* (7. *-σεις*) et. ℵ° ... ℵ* cop Prim *μετανοησης* (sed cop add *et non vigilaveris*) | *ηξω ως κλεπτης*: Prim *veniam et suscitabo adventum meum ad te, quasi fur veniam* | *ηξω* pri sine additam cum ACP 1. 12. 28. fu demid harl* tol lips[6] omn[lachm] cop arm aeth And[a p bav] (Prim vide ante) ... ς (Gb°) add *επι σε* cum ℵB al pler vg[cle] am lips[4. 6] syr And[c] Are Haym (sed om post alterum *ηξω*) al | *γνωση* (*-σει* 7. 45.) cum ℵB 2. 7. 8. 14. 29. 35. 38. al[20] vg (*nescies*) (etiam cop aeth syr) And[c] Prim al ... ς Ln Ti *γνως* cum ACP 1. al sat mu And[a p bav] Are; item arm *et nemo scit adventum meum* | *ποιαν*: ℵ *οιαν*

4. *αλλα* cum ℵAC 14. 38., item Gb Sz *αλλ* cum BP al plus[40] And[a c p] Are, item *sed* vg cop syr aeth Or[int 3,947] Prim (*verum*) al ... ς (— Gb Sz) om cum 1. al[vi] arm And[bav] | *εχεις ολιγα ονοματ.* cum ℵACP 1. 28. 38. al sat mu vg cop arm syr aeth (reddit *ονοματα* per *homines*) And[a et bav] Or[int] Prim ... Ti *ολιγ. εχεις ονοματ.* cum B al plus[30] And[c p] Are ... 6. 14. 31. 92. 98. *ολιγ. ονομ. εχεις* | *εν σαρδεσιν* cum ℵABCP al[50] (omn ap Scri) vg cop syr arm aeth And[omn] Are Prim al ... ς (— Gb Sz) praem *και* cum 1. | *ἃ οὐκ* cum ℵABCP al pler And[c] ... Ti *οι ουκ* cum 1. 17. 28. 37. 38. 46. 79. 88. (98. *αι*) vg cop arm And[a p bav] Are Tert[res carn 27] Prim (Latini *nomina - qui*) | *αυτων*: C *εαυτων*. Praeterea aeth add *cum mulieribus.* | *μετ εμου*: aeth *tecum* ... arm om

ἄξιοί εἰσιν. 5 *ὁ νικῶν οὕτωσ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, καὶ*
οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ ζωῆσ, καὶ ὁμο-
λογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρόσ μου καὶ ἐνώπιον τῶν Mt 10, 32 Lc 12, 8
ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ* 2, 7 etc
ἐκκλησίαισ.

7 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε* Es 22, 22
λέγει ὁ ἅγιοσ ὁ ἀληθινόσ, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων Iob 12, 14
καὶ οὐδεὶσ κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίξει· 8 *οἶδά σου τὰ*

---

5. *ουτωσ* cum ℵ*AC al[20] vg cop syr arm aeth Prim al ... ς Ti *ουτοσ* cum ℵ^c BP al plu (53. *ουτοσ ουτωσ*) And[a c p bav] Are | *περιβαλειται* cum ℵABP etc ... C *περιβαλλεται* | *εξαλειψω*: 38. *απαλειψ*. Respicit huc Tert[scorp 12] *victori cuique promittit – nunc albam vestiri nec deleri de libro vitae.* | *εκ της βιβλου* usq *το ονομα αυτου*: 1. 28. om (propter *ομοιοτελ.*) | *ομολογησω* cum ℵABCP al certe pler And[omn] Are ... ς (: Gb Sz) *εξομολογησομαι* cum? | *ενωπ. του πατρ. μου*: ℵ *εμπροσθεν τ. πα. μου*

7. *Και τω*: 38. Prim om *και* | *εν φιλαδελφια* cum ℵA(-*φιασ*)BCP al mu (6 ap Scri) ... ς *εν φιλαδελφεια* cum minusc longe plu ... Ln[ed min] *εν φιλαδελφειασ* c. A (-*ιασ*). Apud Latinos (vg Hil[5] Prim al) est *angelo Philadelphiae ecclesiae.* | *ο αγιοσ ο αληθιν.* cum BCP al fere omn vg cop syr arm aeth Or[2,525] (et apud Epiph[530]) And[a p bav] Are Hil[5] Prim al ... ℵA *ο αληθιν. ο αγιοσ* ... 35. 87. And[c] *κυριοσ ο αγι. και αληθ.* | *την* et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] ℵ^c etc ... ℵ* om | *κλειν* cum ℵA BCP al plus[35] Or[4,97] et ap Epiph[530] And[c] ... ς (= Gb Sz) *κλειδα* cum 1. 14. 28. 36. 79. 87. al mu Or[2,525] And[a p bav] Are | *του δαυ.* cum ℵBP al fere omn Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[omn] Are ... Ln om *του* cum AC 38. (:: at solet ante *δαυ.* genitivum omitti *του*, ut Mt 12, 23. 20, 30. 21, 9. Lc 1, 27. 32. 69. Ioh 7, 42. Act 7, 45. 15, 16 etc) | *δαυειδ* (*δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ*, vide ad Mt 1, 1) et. Ir[int 253] etc (cop aeth *domus Davidis*): 7* 16. 38. 45. *αδου*, item cdd ap And: *ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ δαυὶδ ᾅδου γέγραπται*, et ap Are: *ἐπειδὴ δέ τινα τῶν ἀντιγράφων οὐ τὴν δαυὶδ* (barocc *τοῦ δαυ.*) *ἔχει κλεῖδα* (cod barocc *κλεῖν*), *ἀλλὰ τοῦ ᾅδου, οὐδὲν διάφορον* (barocc *διάφωνον*) *οὐδὲ ἐν τούτῳ· δείκνυται* (barocc *-υσι*) *γὰρ ἐκ τούτου ὡσ ζωῆσ καὶ θανάτου τὴν κυρείαν ἅτε θεὸσ ὁ χριστὸσ ἀναμφιβόλωσ ἔχει.* Positum igitur est ΑΔΟΥ pro ΔΑΔ. Refertur etiam a Gb „*abyssi* cop", quod unde habeat nescio, certe non est ex ed. Wilk. | *ο ανοιγων* et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]) Hipp[daniel 20] (Lag[150]) Hil[5] Prim etc (Hipp *αὐτὸσ γὰρ ἦν ἡ τελεία σφραγὶσ καὶ κλεὶσ ἡ ἐκκλησία, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶσ κλείει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίγει, ὡσ ἰωάννησ λέγει*) ... ℵ Or[4,97] *και ανοιγων* (ℵ *ανυγ.*) | *κλεισει* cum ℵABCP al[40] fere (sed 7. 29 al *κλεισῃ*) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[c] (Are vide post) Ir[int 252] (*habens clavem David; aperit et nemo claudet, claudet et nemo aperiet*) Hil[5] ... ς *κλειει* cum 1. 6. 31. 36. 49. 92[mg] al vg (cop) arm syr Hipp dan (Or[int 4,506] „qui solus ipse est *qui aperit et nemo claudit, claudit et*

2, 2 etc *ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύ-*
2, 13 *ναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου*
2, 9 *τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.* 9 *ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συν-*
αγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ
Es 45, 14 *προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-*
πησά σε. 10 *ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε*

---

nemo aperit") And[a p bav] Prim anonym[aug 2114] al ... 28. 79. *κλειων*. Praeterea B al[35] add *αυτην*: omisimus cum ℵACP al mu vg cop arm syr Ir[int] Or[bis] et Or[int] And[omn] Are Hil Prim al | *και* (A Hil om, atque sic Ln) *κλειων* c. ℵAP 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. al[vi] (sed 28. 79. *και ο κλει.*) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] Hipp[l. l.] And[a c p bav] Prim (in ℵ *και κλειων* punctis notatur rursum rasis. Puto ℵ[c] et posuisse puncta et mutato consilio erasisse) ... ς Ti *και* (vg[cle] am demid al mu om, non item fu tol lips[4.] al[lachm] nec anonym[aug] Haym) *κλειει* cum C 31. 92[mg] al vg arm syr anonym[aug] Haym. Vide ante etiam Ir[int] Or[int] ... B al plus[30] (in his et. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) *ει μη ο ανοιγων*, item 5. 7. 13. 37. 45. *ει μη ο ανοιγων, και κλειων* ... libere Are pro *ο ανοιγων* etc *ουδεις κλεισει ει μη ο ανοιγων, και ουδεις ανοιξει ει μη ο κλειων*, item aeth *et nemo aperit et nemo claudit nisi ille* | *ανοιξει* (-*υξει* ℵ, 7. 29. al -*ξη*) cum ℵB al[40] fere cop Ir[int] (vide ante) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[c] Are (vide ante) Hil[5] ... ς Ln *ανοιγει* cum ACP 1 (*ανειγει*) 36. 92[mg] al vg arm syr Hipp[l. l.] And[a p bav] Or[int] (vide ante) Prim al

8. *σου τα εργα* et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]): ℵ *τα εργα σου*, item vg etc | *ενωπ. σου θυραν*: 95. Or[2,525] (et ap Epiph) *θυρ. ενωπ. σου* | *ηνεωγμενην* cum ℵP 31. 35. 38. 87. ... ς Ln Ti *ανεωγμ.* cum ABC al pler etc (et. Or[2,525] And Are) | *ην ουδεις* cum ℵABCP al[50] vg cop syr arm aeth Or[2,525] (et ap Epiph) And[c] et[bav] Are Prim ... ς (= Gb Sz) *και ουδεις* cum 1. 92[mg] al pauc[vi] And[a] et[p] | *αυτην* et. Or etc ... ℵ 49. And[bav] om, nec magis exprim vg etc | *μικραν*: 38. 79. And[a] *ου μικρ.* | *εχεις*: 1. 91. And[a] *εχει*

9. *διδω* cum AC ... ς *διδωμι* cum BP al omn[vi] And[omn] Are ... ℵ *δεδωκα* ... *dabo* vg cop aeth Prim Haym al | *ιδου ποιησω*: 1. 12. 49. And[a p bav] *και ποιησω* ... arm *ποιησω* | *ηξουσιν* (Gb") cum ℵACP 2. 6. 14. 28. 31. 33. 35. 36. 79. 94. ... ς *ηξωσι* cum B al longe plu And[omn] Are, item 1. *ηξω* | *προσκυνησουσιν* (Gb') cum ℵACP 1. 2. 13. 25. 31. 79. 94. ... ς *προσκυνησωσι* cum B al pler And[omn] Are | *γνωσιν* cum ABCP al pler And[omn] Are, item *scient* vg cop (*et scient omnes*) syr arm aeth Haym al. Item 15. 36. *γνωσονται*, 49. *γνωσωνται* ... ℵ 14. Prim *γνωση* (Prim[bis] *scies*, postea *et tu cognosces et ipsi qualem tibi dilectionem exhibeam*) | *εγω* cum ℵACP al sat mu vg (et. am fu al pler) cop syr arm aeth And[omn] Haym al ... Gb[oo] cum B al[35] vg[edd lachm] Are Prim

τηρήσω ἐκ τῆσ ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ μελλούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ
τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, πειράσαι τοὺσ κατοικοῦντας ἐπὶ τῆσ γῆσ.
11 *ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ, ἵνα μηδεὶσ λάβῃ τὸν στέφανόν* 22, 7 2, 25
σου. 12 *ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,*
καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Es 56, 5
θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ θεοῦ μου, τῆσ καινῆσ Ἰε-
ρουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ 21, 2 2, 17
τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα* Ga 4, 26
λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ. 2, 7 etc

14 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε*
λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, ἡ ἀρχὴ τῆσ κτίσεωσ 19, 11 Col 1, 15

---

10. *οτι*: A *και*, 38. *και οτι* (et. arm[gb]) | *τηρησω*: ℵ om

11. *ερχομαι* absque *ιδου* cum ℵABCP 1. al[50] fere am tol omn[lachm] cop syr ar[o] And[omn] Are Prim Haym al ... ϛ (· Gb Sz) praem *ιδου* cum 28. 36. 79. al vg[clo] fu demid harl lipss arm aeth Bed | *ινα μηδεισ λαβη*: 7. 16. 45. *ινα μη λαβη τισ ταχυ*

12. *ποιησω αυτον* et. ℵ[c] ... ℵ* *ποι. αυτω* | *εν* (ℵ* om) *τω ναω* et. Or[4,208] etc ... ϛ[e] 1624. 1633. 1641. (item edd aliae nonnullae) *ε. τ. λαω* per errorem | *τ. θε. μου*: 11. 29. 36. om *μου* | *ετι*: ℵ om | *επ αυτον*: C 28. om ... 36. 79. 92[txt] And[a] *επ αυτω* | B ab *ονομα* pri ad sec transiliens om *του θεου μου κ. το ονομα*, item 1. 12. syr transiliendo a *του θεου μου* pri ad sec om *και το ονομα τ. πολεωσ τ. θε. μου*. Similiter al pauc. | *το ονομα*: 38. add *μου και το ονομα* | *η καταβαινουσα* (P *-βεννουσα*) cum ℵ*ACP 1. 12. 15. 25. 28. 37. 40. 45. ... ϛ[e] (non ϛ Gb Sz) *η καταβαινει* cum B al pler And[omn] Are, item *quae descendit* vg etc ... ℵ[c] *τησ καταβαινουσησ* | *εκ* cum ℵABCP 1. al sat mu And[a p bav], item *de caelo a deo meo* vg Prim al ... 2. 6. 7. 16. 29. 31. 35. 87. 93. 94. 95. 98. al[15] And[c] Are *απο*. Praeterea in ℵ ex ο̈: priore in *ουρανου* ℵ[c] fecerat *θεου* (ΘΥ) sed ipse[c] restituit *ου* antequam mutasset reliqua. | *μου* ultim cum ℵACP al sat mu vg[cle] am (al pler) cop syr aeth And[omn] Are Prim al ... B al[30] fu arm (sed arm[gb] *eius*) om

13. *ουσ*: fu demid lips[5. 6.] al[lachm] *aures* et cop add *audiendi*

14. *τησ εν λαοδικια* (*-κια* cum ℵAC 7. 94. etc; Gb Sz Ln Ti *-κεια* cum BP etc) *εκκλησιασ* cum ℵABCP al[50] fere (sed 95. om *εκκλησ.*) And[omn] Are, item *Laodiciae ecclesiae* vg m[31] Haym, fu Prim *ecclesiae Laodiciae* (*-ceae* Prim), nec aliter cop arm syr aeth ... ϛ (= Gb Sz) *τησ εκκλησιασ λαοδικεων* cum 1. al? | *ο αμην*: vg *amen*, m[31] *ille amen*, Prim *qui est amen* | *ο μαρτυσ*: ℵ* (non item[c]) aeth praem *και* | *και αληθινοσ* cum ABP al pler vg m[31] cop arm aeth And[c p bav] Are Prim al. Item ℵC 2. *και ο αληθινοσ* ... 7. 14. 28. 45. 79. syr And[a] *ο αληθιν.* | *η αρχη* (28. 79. And[a] *απαρχη*): ℵ aeth praem *και* | *κτισεωσ* et. ℵ[c] ... ℵ* *εκκλησιασ*, 94. ar[pol] *πιστεωσ*

3, 2 etc τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός.
ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε
ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 ὅτι
λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ
οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ
τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ-
σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα
περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ
He 12, 6 Prov 3, 12 κολλύριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους

15. ουτε ψυχρος ει (ℵ* om) ουτε ζεστος (46. ζεστ. ει ουτε ψυχρ.) ... m[33] syr om ουτε ψυ. ει (es m[33] post *calidus* pon) | οφελον (BP 98. ωφελ.) ψυ. ης η ζεστος: A 1. 47. om (a ζεστος ad ζεστος transilientes) | ἦς (B 16. 32. εἶς) cum ℵBCP al fere[40] And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) ειης cum ?

16. ουτως οτι (vg Amb[ps 118] Prim al *sed quia*): ℵ οτι ουτως ... arm om; 36. om ουτως | χλιαρος et. ℵ[c] ... ℵ* χλιερος | και (cop om) ουτε cum ℵABCP etc ... 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 48. 49. 50. 87. al[20] fere syr ου | ζεστος ουτε ψυχρος cum ℵBC 1. al[40] fere cop syr arm And[omn] Are Salvian[gall 10,31] ... ϛ (= Gb Sz) ψυχρ. ουτε ζεστος cum AP al vix mu vg ... 10. m[33] harl* aeth[utr] Amb[ps 118] Ambrst[rom 12,10] Salvian[gall 10,26] Prim Haym om και ουτε ζε. ουτε ψυχρ. Praeterea ℵ* post ψυχρ. add ει, item ℵ[c] post ζεστ. | μελλω σε εμεσαι (B* εμμεσαι, ℵ[c] εμειν, 38. And[c] add και ελεγχω σε) εκ τ. στομ. μου et. Victorin Amb[ps] Ambrst Prim Salvian[bis] ... ℵ* παυσε του στομ. σου

17. οτι πλουσ. ειμι cum AC 1. 6. 28. 31. 35. 38. 48. 79. 87. 95. al mu[vi] vg syr And[a] et[c] Are Haym al ... ℵBP al[25] fere m[33] vg[six] arm aeth And[p] et[bav] Cyp[241] Amb[ps 118,1199] om οτι, hinc Gb* | ουδεν (Gb') cum AC 12. et And[bav] ... ϛ ουδενος cum ℵBP al pler And[a p c] Are | οτι συ ει ο ταλαιπ. et. ℵ[c] ... ℵ* οτι ταλ. ει | ελεεινος cum ℵBP al pler And omn Are ... Ti ελεινος cum AC 7. (ελεῖνος) :: cf Steph. Thes., ubi praeter al affertur Eust. Il. p. 1276, 63. ὅτι δὲ τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἐλεινὸν τρισυλλάβως ἐλέγετο, παραδεδώκασιν οἱ τεχνικοί. Scripsimus autem sine articulo cum ℵCP 1. 14. 28. 36 (om et. ante ταλ.) 47. 79. 90. 92. 95. al And[a] et[bav] (And[p] om και ελεειν.) ... Gb Sz Ln Ti ο ελε. cum AB al[30] fere And[c] Are | και γυμνος h. l. et. Cyp[241] Prim al ... 7. 8. 16. m[33] arm aeth Amb[ps 118] Haym ante και τυφλος pon

18. συμβουλευω (28. -σω) σοι: 38. cop add ουν, item demid lips[6] *igitur suadeo tibi* | αγορασαι: 38. -ρασον | παρ εμου χρυσιον cum ℵAC 1. 28. 36. 49. 79. al mu[vi] vg m[33] arm syr aeth And[a] et[p] Cyp[241] Victorin al ... Ti χρυσ. παρ εμ. cum BP 6. 7. 8. 14. 29. 38. al[30] fere cop Are ... 31. 34. 35. 87. 97. And[c] et[bav] om παρ εμου | εκ πυρος (B πυρας): cf vg *aurum ignitum probatum*, Amb[ps 118] *aurum igne probatum* | περιβαλη (7. -λει): B 14. 28. 79* 80. 87. 92. And[a] Are περιβαλλη | φανερωθη: 14. φανη. Praeterea Cyp[241] Prim add *in te* | αι-

ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 *ἰδοὺ*
ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου Cant 5, 2
καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸσ αὐτὸν καὶ δειπνήσω
μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετ' ἐμοῦ. 21 *ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι* Mt 19, 28
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω* 2, 7 etc
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

IV.

1 *Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,*
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡσ σάλπιγγοσ λαλούσησ μετ' ἐμοῦ, 1, 10

σχυνη: P 7. 36. *ασχημοσυνη* | *κολλυριον* (B 38. *κολυ*-) cum ℵBC 2. 6. 7. 8. 14. 31. 35. 38. 82. 87. 92[txt] al[20] fere And[c] et[p] Are. Item *collyrio* vg Cyp[341] Prim Haym ... ς Ln *κολλουριον* cum AP 36. 49. 91. 92[mg] 95. 98. al mu[vi] And[bav], item m[82] *collurio* ... 1. And[a] *κουλλουριον*, 28. 29. 79. *κουλουριον*, cop *καλοουριον* | *εγχρισαι* (ℵ *ενχρ*-) cum ℵAC 7. 16. 18. 28. 36. 45. And[a] (:: non pro inf. aor. 1. act. sed pro imp. aor. 1. med. habendum puto, quemadmodum Latini interpretes ut vg m *inunge* praebent, nec aliter rell), Ln Ti *ἔγχρῖσαι* (7. 28. *ἔγχρισαι*) ... B al plus[35] And[c] Are *ινα εγχριση* (B -*ισει*) ... ς |(= Gb Sz qui *ἐγχρίσαι* receperunt) *εγχρισον* cum P 1. 49. 79. 91. 92[mg] 96. al And p et[bav]. Praeterea 10. 37. 91. 96. add *επι* | *ινα βλεπησ* (7. -*πεισ*): 36. om

19. *εαν*: ℵ 36. *αν* | *ζηλευε* (Gb'') cum ABC al plus[30] And[c] Are ... ς *ζηλωσον* cum ℵP 1. al sat mu And[a p bav] ... 6. 11. 31. *ζηλου*, 91. *ζητησον*, Prim *crede* | *ουν*: 7. 12. 16. 28. om

20. *ακουση τησ φων. μου και* cum ℵABCP al omn[vi] vg rell Mac[gall 7,117] And[omn] Are Amb[ps 48,899] et[118,1217] Prim al ... Or[3,428] (*ἐάν τισ ἀνοίγῃ μοι, ἐλεύσομαι* etc) et[4,406] (*ἐάν τισ ἀνοίξῃ μοι τ. θύρ.*) et[int 3,110] (*si quis aperuerit mihi ostium*) et[406] (*si quis mihi aperuerit*) Hil[311] om. Similiter Or[4,242] *διὰ τοῦτο ἑστηκέναι φησὶν ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούειν, ἵν' ἐάν τισ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσέλθῃ πρὸσ αὐτὸν* etc, et[3,418] *ἕστηκε γὰρ ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούει, καὶ ἐάν τισ ἀνοίγῃ αὐτῷ, εἰσέρχεται* etc. Item Epiph[788] *ἐγὼ κρούω, καὶ ἐάν τίσ μοι ἀνοίξῃ, ἐλευσόμεθα πρὸσ αὐτὸν ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου* etc. | *ανοιξη*: ℵ *ανοιξω* | *και ελευσομ.* cum ℵB al[35] fere And[c] ... ς (= Gb + Sz) Ln om *και* cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 79. al vg m[82] cop arm syr aeth Or[3,426] et[int] (vide ante) Macar[gall 7,117] And[a p bav] Are Hil[311] Prim al

22. *οὖσ*: fu demid lips[4. 5. 6.] al[lachm] Prim *aures*, [lips 4.*] cop add *audiendi*

IV. 1. *ιδον* (-*ων* B) cum ℵAB 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* cum P al pler And[a p c] Are | *ηνεωγμενη* cum ℵAP 1. 31. al And[p] et[bav] ... Gb Sz et (falsus de A) Ln *ανεωγμενη* cum B al plus[30] And[a] et[c] Are | *η*

1, 1. 22, 6 *λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.*
Ez 1, 26 ss *2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-*
21, 11 *ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος*
10, 1 *ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου*
ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους

(38. 91. 97. om) *φωνη*: ℵ Prim praem *ιδου* | *λαλουσης*: 33. 40. 93. *λεγουσης* ... ℵ Prim *λαλουσαν* (*loquentem*), 98. *-σα* | *λεγων* cum ℵ*AB al plus[20] And[c] ... ς (= Gb Sz) *λεγουσα* cum ℵ[c]P 1. 38. 49. 79. 91. 92[mg] al And[a p bav] Are ... 7. 16. *και λεγουσης*, 36. *και λεγουσα μοι* ... 15. om, nec expri Prim | *αναβα* cum ℵBP al omn[vl] And[omn] Are ... Ln *αναβηθι* cum A | *ἃ* cum ℵBP al omn[vl] vg rell And[omn] Are Prim al ... Ln *οσα* cum A. Praeterea Ln interpg: *δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως ἐγεν*. Quam distinctionem praeivit Hier[dan 7].

2. *ευθεως* cum ℵAB al[25] am fu harl tol (om et. *ευθε.*) lips[5. 6.] omn[lachm] syr (Hier[dan 7] *Post haec statim fui in spiritu*) Prim al ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum P 1. 7. al sat mu vg[cle] demid cop (sed om *ευθε.*) arm aeth And[omn] Are ... ℵ[c] *ευθε. δε* | ante *επι* in ℵ erasum est o | *επι τον θρονον* (Gb'') cum ℵAB al plus[30] And[c] Are ... ς *επι του θρονου* cum P 1. 28. 36. 79. 91. 96. al And[a p bav]

3. *και ο καθημενος* cum ℵABP 7. 13. 19. 26. 36. 41. 42. 92. al vg syr Hier[dan 7] Prim anonym[aug 3115] al ... 1. 6. 8. 14. 31. 38. al plus[35] cop arm aeth[utr] And[omn] Are Victorin om, hinc Gb[oo]. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ην* cum? (vg *similis erat* etc) invitis ℵABP eisque omnibus qui citantur And[omn] Are | *ιασπιδι*: B 13. 26. 41. 42. 44. add *σμαραγδω και* | *σαρδιω* cum ℵAB al[45] fere (82. al *σαρδειω*) And[a c p] Are ... ς (= Gb Sz) *σαρδινω* c. P 1. 36. al And[bav] | *ιρισ* c. ℵ[c](*ιρεισ* i. e. *ιερεισ* raso *ε*)B(*ϊρεισ*)P al fere omn vg (*iris*) cop syr Prim (*arcus*) And[omn] Are. Cf et. Tert[coron 15] *et alius iridis ambitu ornatur caelesti prato* ... ℵ*A 28. 79. arm aeth (*sacerdotes*) *ιερεισ*, item postea 28. arm *ομοιοι* | *κυκλοθεν*: 7. 16. 32. 50. 51. 79. 90. 94* And[a] et[bav] *κυκλωθεν*, 36. 38. 47. *κυκλω* | *ομοιοσ* sec cum AP 1. 6. 7. 11. 12. 30. 36. 79. al[vl] And[a*] et[bav]. Item *similis* vg cop syr Prim anonym[aug] al ... ℵ[c]B 2. 8. 9. 13. 14. 29. 38. 47* 48. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] Are *ομοιωσ*, idque Gb' ... ς[e] (= ς Gb Sz, sed Gb') *ομοια* cum 31. 47** 49. 91. 96. al? And[a**] et[p] ... ℵ* om *ομοι. ορασ. σμαραγδ.* [4] *και κυκλ. τ. θρονου* propter *ὁμοιοτέλευτον* | *ορασει σμαραγδινω* cum ℵ[c]AP al sat mu And[a p c] (sed *σμαραγδω*, ut et. 87.) et[bav] Are ... B al[25] fere *ορασισ σμαραγδινων*, 14. *ορασεισ σμαραγδων*, 38. 47. *ωσ ορασισ σμαραγδου*

4. *και* ab initio cum ℵ[c]AP 1. al sat mu vg cop arm aeth And[omn] Are Prim al ... B 2. 8. 9. 14. 29. 33. 36. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. 97. syr om | *κυκλοθεν*: 7. 16. 32. 51. 90. al[vl] *κυκλωθεν*, 28. 36. 79. And[a] et[p] *κυκλω* | *θρονουσ* pri loc cum ℵA 34. 35. And[c]. Confirmat anonym[aug] *in circuitu throni vidi sedes viginti quatuor et supra sedes* etc; vg Prim h. l. *θρονουσ* vertunt *sedilia* ... ς Ti *θρονοι* cum BP al pler

εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέ- 11, 16
ρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς 3, 4. 5
κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 *καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-*
ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυ- 8, 5 11, 19
ρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ 1, 4
θεοῦ· 6 *καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυ-* 15, 2 Ez 1, 22
στάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα Mt 24, 10

And[a p bav] Are | *εικοσι* sine *και* cum ℵAP al[25] fere And[a] et[p] Are; item qui *κδ'* h 1. 93. 95. 98. al And[c] et[bav] cop ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 7. al mu[vi] arm syr | *τεσσαρας*: ℵA *τεσσαρες*, item P al pler; de B al vide ante ... Ln[ed mai] *τεσσερας* sine teste h. l. | ℵ om *επι τους θρον. εικ. τεσσ.* sed non simul *και* ante *επι*, item 32. omisso simul *και* | *επι τ. θρονους* sine additam cum ABP al plus[40] vg cop syr (item aeth) And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) add *ειδον* cum 49. 91. 95. 96. al[vi]. Praeterea ς (= Gb Sz) Ti add *τους* cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 49. 91. 94. 95. al mu And[c] Are: omisimus cum AP 1. 38. al plus[10] And[a p bav] | *εικοσι* sine *και*, quod ς (Gb Sz) add: similiter atque ante. Pro *τεσσαρας* (ut P al pler etc) A *τεσσερας*, atque sic edd Ln Ti :: cf ad 7, 1 ubi semel *τεσσαρας* in omnib. testib. Posuimus autem *εικ. τεσσ.* hoc loco cum BP al plor vg rell And omn Are Prim ... Ln ante *θρονους* cum A 17. 18. 19. | *περιβεβλ. εν* cum ℵB al pler And[c p bav] Are ... Ln om *εν* cum AP 28. 79. And[a] | *ιματιοις*: ℵ om | *επι τας* sine *εσχον* cum ℵABP al plus[45] vg arm syr aeth (cop *et habentes coronas* etc) And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *εσχον* cum? | *χρυσους* cum ABP al omn[vi] And[omn] Are ... ℵ *χρυσεους* :: cf ad 2, 1.

5. *εκπορευονται* et. am fu lips[6.] harl omn[lachm] Prim Haym ... 7. vg[cle] demid tol lips[4. 5.] anonym[aug] *εξεπορευοντο* | *φωναι και βρονται* cum ℵABP al plus[40] vg cop arm aeth (syr *vox tonitruum*) And[omn] Are Prim al ... ς (Gb Sz) *βροντ. κ. φων.* cum 1. 29. 38. 95. | *ενωπιον τ. θρονου* sine additam cum ℵAP 1. 36. 38. al vix mu vg cop arm aeth And[p] et[bav] Prim al ... Gb + Sz add *αυτου* cum B al[40] syr And[a] et[c] Are (in B est *ενωπιον ον αυτου*, *τ* supra lineam et *θρονου* in mg suppletis) | *α εισιν τα* - [6]*και ενωπ. τ. θρονου*: ℵ* om, transiliens a *θρονου* ad *θρονου* | *α εισιν* cum ℵ[c]P 1. 36. 94. And[bav]; item A *α εστιν* (ita Ln edidit). Item vg[cle] harl al[lachm] Prim *lampades* (Prim *phialae*) - *qui sunt* ... ς Ti *αι εισι* cum B al pler And[a p c] Are, item *lampades* - *quae sunt* am fu demid tol lips Haym ... 14. 92[txt] *και* (pro *α εισι*) | *τα επτα* cum ℵ[c]AP 1. 14. 28. 36. 38. 79. 91. 92[txt et mg] al And[a p bav] ... B al[35] fere And[c] Are om *τα*, hinc Gb[o]

6. *θρονου* pri: 7. 40. 46. add *αυτου*, item cop *dei* | *ως* cum ℵABP al[50] fere vg cop syr ar[e] And[c] et[bav] Are Hier[dan 7] Aug[civ dei 20,16] Victorin Cassiod Haym ... ς (Gb Sz) om cum 1. 94. al arm aeth Prim anonym[aug] | *υαλινη*: 9. 10. 35. 38. 43. 47. 49. 97. *υελινη* | *εν μεσω* ut ℵBP al omn[vi] ... Ti *εμμεσω* cum A | *και κυκλω* (8. *κυκλωθεν*) *τ.*

Ez 1, 10 ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῷον
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῷον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡσ ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, ἓν καθ' ἓν
αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγασ ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν
Es 6, 3 ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ λέγοντεσ·

θρονου: 28. 29. 30. 98. harl* cop arm^{zoh} om | *τεσσερα* h. l. et v. 8. cum A et ℵA ... ς *τεσσαρα* cum ℵBP etc et BP etc | *οφθαλμων*: 16. 28. 36. *οφθαλμουσ* | *ενπροσθεν* cum ℵBP ... ς Ln Ti *εμπροσθ.* cum B al certe pler etc

7. *εχων* cum AB 7. 28. 36. ... ς Ln *εχον* cum ℵP al pler etc (et. Ir^{gr} ex Anast) ... cop *simile faciei filii hominis*, item arm^{zoh} aeth | *το προσωπον* cum ℵAP 1. 28. 36. 38. 49. 79. 92^{txt} al sat mu And^{a} et^{bav} ... B al^{30} fere arm Ir$^{gr\,190}$ (ex Anast$^{quaest\,144}$) And^{c} et^{p} Are om *το* | *ωσ ανθρωπου* cum A 11. 13. 36. vg (*quasi hominis*) Ir$^{int\,190}$ Prim (hi^{2} *quasi humanam*), item (atque ita Gb Sz) *ανθρωπου* sine *ωσ* B al^{30} fere (sunt iidem fere qui *το* om) arm Ir^{gr} ex Anast And^{c} et^{p} Are ... ℵ *ωσ ομοιον ανθρωπου*, item Victorin *faciem similem homini*, cop vide ante, 35. *ομοιον ανθρωπου* ... ς (= Gb Sz) *ωσ ανθρωποσ* cum P 1. 7. 28. 38. 49. 79. 91. 92^{txt} 96. al? And^{a} et^{bav} | *το τεταρτ. ζωον* cum ℵAP al sat mu vg cop syr And^{a} p^{bav} Prim al ... B al^{25} fere And^{c} Are om *ζωον*. Item aeth om *ζωον* quater, item Ir^{int} Victorin ter. | *πετομενω* cum ℵABP al plus^{20} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενω* cum 1. 7. 28. 31. 36. 91. 95. al Ir ex Anast

8. *τα τεσσ.* cum ℵAP al^{30} fere And^{c} ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum B 1. 8. 32. 38. 47. 48. 50. 94. 97. 98. al And^{a} p^{bav} Are | *εν καθ εν αυτων* cum AP 7. 12. 28. 30. 32. 35. 36. 37. 39. 49. 79. 87. 91. 96. al plus^{5} And^{c} p^{bav} (And^{a} *εν καθ αυτων*) arm; item (Gb') omisso *αυτων* B al plus^{25} Are ... ℵ 38. *εν εκαστον αυτων* ... vg cop anonym^{aug} Haym *singula eorum* (Prim al om *eorum*), item syr *unumquodque ex illis* ... ς (= Gb Sz) *εν καθ εαυτο* cum 1. 92^{mg}. Praeterea 34. 35. And^{c} add *εστωσ* | *εχων* cum A 1. 2. 7. 13. 16. 30. 32. 36. 39. 87. 92^{txt} 93. 98. ... Gb Sz Ln *εχον* cum B al plus^{25} And^{omn} ... P 38. 50. cop *εχοντα* ... ς (= Gb Sz) *ειχον* cum ℵ 92^{mg} (ex ed. Erasm) al? (28. *εχει*, 9. *εσχον*) Are. Item *habebant* vg arm Prim al ... 31. 91. aeth om | *ανα πτερυγασ* ... B *αν. πτερυγων* | *κυκλοθεν* (7. 28. 36. 79. And^{a**} p^{bav} -*κλωθεν*) *και* (14. 92^{txt} *εξωθεν και*, B al^{4} *και εξωθεν και*) *εσωθεν* (91. *εξωθεν*, 28. 33. 35. 38. 98. aeth om *και εσωθεν*): vg Haym *in circuitu et intus*, Victorin *et per circuitum et intus*, anonym^{aug} *in priora et retro*, Prim *ante se et retro*, „vel sicut alia translatio dicit *intus et foris*" | *γεμουσιν* cum ℵABP al^{50} (79. *γεμ. οφθαλμουσ*) vg (*plena sunt oculis*) And^{c} p^{bav} Prim al ... ς (= Gb Sz) *γεμοντα* cum 1. 38. al? Are (And^{a} *εχοντα οφθαλμουσ*) | *ουκ εχουσιν* et. ℵ^{c} fu tol lips^{6} harl al^{lachm}: ℵ* *ουχ εξοσαν* (sic), item vg^{cle} am demid lips$^{4.\,5}$ Victorin anonym^{aug} Prim *non habebant* | *λεγοντεσ* cum ℵABP 1. al plus^{40} (Prim

ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν 1, 8
καὶ ὁ ἐρχόμενοσ. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν
καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ 21, 5 15, 7
αἰῶνασ τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ
ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺσ στεφάνουσ
αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντεσ· 11 ἄξιοσ εἶ, ὁ κύριοσ καὶ 5, 12
ὁ θεὸσ ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, 10, 6

---

quae non habebant – dicentes; contra vg Victorin al *dicentia*) And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* c. 8. 29. 49** 93. 96. al? | *αγιοσ* ter cum ℵ[c]AP 1. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 92. 94. 95. al[30] fere vg cop syr arm[usc] aeth Ephr[348] (i. e. [2,194]) et[2,252] And[a p bav] Are Victorin Prim al; item Tert[orat 3] „cui illa angelorum circumstantia non cessat dicere: *Sanctus sanctus sanctus*" ... ℵ* 29. octies; B al[25] fere And[c] novies (cf Dam[1,496] de hymno Trisagio[28] *ἐπειδὴ δὲ τὸν τρισάγιον ὕμνον ἐν ταῖσ συνήθεσιν εὐχαῖσ τρίτον φαμὲν* etc); 38. 40. sexies, 12. 51. bis | *κυριοσ ο* (ℵ* om, suppl[c]) *θεοσ*: 7. 17* 28. 36. 39. 79. Ephr[348] And[a] *κυριοσ σαβαωθ* | *ο παντοκρατωρ*: ℵ 36. Ephr[2,252] (non[348]) om *ο* | *ο ην και ο ων*: 17. 31. 36. 38. 49** 94. lips[4] cop Ephr[348] et[2,252] And[p] et[c] Ansb *ο ων και ο ην* | *και ο ερχ.*: aeth om

9. *δωσουσιν* cum AP 1. 28. 36. 38. 79. al sat mu And[a] et[p] ... ℵB 7. 12. 14. 16. 32. 39. 92. And[bav] *δωσουσιν* ... 2. 6. 9. 29. 31. 35. 49. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al[15] And[c] Are *δωσι*, 18. 27. 40. *δωσει* ... vg *cum darent*, postea *procidebant* (sed fu tol *procident*), Prim *cum dederant*, postea *cadebant* | *δοξαν* et. ℵ[c] ... ℵ* om | *ευχαριστιαν* (28. 32. 95. al And[bav] *-ειαν*): A *ευχαριστειασ* | *επι τω θρονω* cum ℵA ... ς Ti *επ. του θρονου* cum BP al omn[vi] And[omn] Are | *των αιωνων* sine additam cum ABP al pler vg cop syr aeth arm[edd] And[omn] Are Prim al ... ℵ 32. 95* arm[cdd] add *αμην*

10. *πεσουνται*: ℵ praem *και* (:: ut 3, 20. *και ελευσομαι*) | *εικοσι* sine *και* cum ℵAP al plus[20] etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 38. al vix mu ... B 1. 7. 28. 92. 95. 96. 98. al mu totum hunc numerum per *κδ'* reddunt, et h. l. et alibi. Cf ad 4, 4. | *ενωπ. του καθημ. επι τ. θρονου*: Prim *in conspectu throni* omissis *τ. καθημ. επι* | *προσκυνησουσιν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABP 1. al fere omn And[omn] Are ... ς (ex Erasmo, qui male legerat 1., nisi potius accommodavit ad *βαλλουσιν* quod ibi sequitur) *προσκυνοῦσι* cum 92[mg]. Vg cop Prim al *adorabant*, vide ad v. 9; postea vg[cle] demid lipss al[lachm] cop arm *mittebant*, sed am fu tol harl* al *mittent*, Prim *mittentes* | *των αιωνων*: ℵ 32. add *αμην* | *βαλουσιν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ[c]AP al plu (de vg etc vide ante) And[p] et[c] Are ... ς *βαλλουσι* cum ℵ*B 1. 12. 28. 30. 32. 36. 49* 79. 87. 92[mg] al And[a] et[bav]

11. *ο κυριοσ*: ℵ praem *κυριε* | *ο κυριοσ και ο θεοσ ημων* cum ℵAB al[40] fere am (*domine et de. nost.*) syr And[c] et(omisso *και*)[p] Are. Item P 7.

ὅτι σὺ ἔκτισασ τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

Κε ε, υ ε 1 *Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου*
βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά.
2 *καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίσ ἄξιοσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ;*

---

14. 16. 28. 36. 38. 39. 47. 79. And[a] et[bav] *κυριε ο θεοσ ημων*, item vg[clo] fu demid tol omn[lachm] al cop arm aeth Prim al *domine deus noster*. Sed ex his B al[40] fere syr arm And[c] et[p] Are add ο *αγιοσ* (87. ο *ουρανιοσ*): non item ℵAP 7. al fere[10] vg cop aeth And[a] et[bav] Prim al ... ς nil nisi *κυριε* cum 1. al? | *την τιμην*: ℵ And[bav] om *την* | *την δυναμιν*: A om *την*, atque sic Ln edidit | *οτι*: 14. praem *και* | *τα παντα* cum ℵAP 1. 28. 36. 38. 49. 79. al mu cop arm And[a] et[bav] ... B al[30] And[c] et[p] Are om *τα* | A *δια θεληματι σου* | *ησαν* cum ℵA al[40] fere vg cop syr aeth Are Prim „sicut alia editione translatum invenimus" anonym[aug] Haym ... B 14. 38. 51. *ουκ ησαν* ... ς (= Gb Sz) *εισι* cum P 1. 7. 35. 49. 79. 87. 91. al And[a c bav] (et And[p] *εκτισθησαν και εισι*, arm *et stant firma*) ... 36. Vig[628] (ed. Col. Agr. 1618. *et propter voluntatem tuam facta sunt*) Prim (*et ex tua potestate haec sunt constituta*) om *ησαν και*. Similiter A om *και εκτισθησαν*.

V. 1. *ειδον* cum ℵP al pler etc ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. And[bav]. Item v. seq. | *βιβλ. γεγραμμ.*: omissum ab ℵ* suppl ℵ[c] | *εσωθεν* cum ABP al omn[vi] (vg Cyp[289] Victorin anonym[aug] Prim al *intus*, Hil[5] *de intus*) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[3,4:6] Hipp[dan 20] (Lag[150]) etc ... ℵ Or[4,97] *εμπροσθεν*. Cf et. Or[4,98] *μίαν κεφαλίδα ἐν ᾗ γέγραπται τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν.* | *οπισθεν* cum ℵA 1. 14. al syr Or[2,525] (et ap Epiph) et[4,97] Cyp (*retro*) Cassiod (*retro*) ... Gb' Sz *εξωθεν* cum BP al[40] cop arm aeth Or in Philocal[2] Hipp[dan 20] And[omn] (sed And[bav] *εσωθ. κ. εξωθεν· και οπισθεν*) Are Oec (i. e. „*ἑρμηνεία Οἰκουμενίου*" inserta And[a] (vide ed[110]), item *foris* (Hil *deforis*, fu *foras*) vg Hil[5] Prim anonym[aug] al | *κατεσφραγισμενον*: ℵ[c] 13. 17. aeth Or[4,97] *και κατεσφρ.* ... 95. *κατεσφιγμενον*, Hipp[l. l.] *εσφραγισμενον*

2. *ειδον*: vide ad v. 1. | *ισχυρον* et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]) Cyp[289] Hil[5] Prim al ... ℵ post *κηρυσσοντα* pon, Hipp[l. l.] om ... Or[philoc 2] praem *αλλον*, item 35. 87. And[c] add *αλλον* ante *αγγελ.* | *εν φωνη* cum ℵAB al[40] fere Or[philoc 2] And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum P 1. 28. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 96. al vg arm Or[2,525] (et. ap Epiph) And[a] et [bav] Cyp[289] Hil[5] Prim al | *τισ αξιοσ* sine *εστιν* cum ℵAP 38. al[10] aeth Or[2,525] (et. ap Epiph) et[philoc 2] et[int 3,406] Hipp[dan 20] And[bav] ... ς (sed Gb[oo]) add *εστιν* ante *αξιοσ* cum 1. al? vg (*quis est dignus*) arm syr Hil[5] Prim al. Item B al[30] cop And[a c p] Are Cyp[289] add *εστιν* post *αξιοσ*.

3 καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆσ γῆσ οὔτε ὑπο- 13
κάτω τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
αὐτό. 5 καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνί- 4, 4
κησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆσ φυλῆσ Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ Gn 49, 9
βιβλίον καὶ τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ.

---

3. **εδυνατο cum ℵ 6. 8. 29. 30. 31. 32. 35. 48. 49* 50. 87. 90. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al[vi] Or ap Epiph[530] And[a c bav] Are ... ς Ln Ti ηδυνατο cum ABP 1. 7. 14. 49** 79. 92. 95. al mu[vi] Or[2,525. 3,408] et[4,97] And[p] | εν τ. ουρανω sine ανω cum ℵAP 1. 28. 36. 47. 49. 51. 87. 91. al mu vg cop arm aeth Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[3,408] et[int 3,405] And[a p bav] Are Cyp[289] Hil[5] et[44] Victorin Prim al ... Gb + Sz add ανω cum B 7. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[30] syr And[c] :: cf Exod 20, 4 etc | ουτε επι τ. γ. cum ℵB 4. 6. 8. 14. 18. 19. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[3,408] And[c] et[p] Are ... ς Ln Ti ουδε επι τ. γ. cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. al mu (in his et. 38.) And[a] et[bav] | ουτε υποκ. cum B 4. 8. 14. 18. 19. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] (in his et. 38.) Or[ut ante] And[c] et[p] Are ... ς Ln Ti ουδε υποκατ. cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. And[a] et[bav] ... ℵ 12. 49* 94. aeth om ουτε υποκ. τ. γησ. Eadem 1. And[a] post ου. βλεπ. αυτο pon | ουτε βλεπ. (sic et. Ln) cum ℵB eisdem (triginta) quos ad ουτε επι notavimus (item 38. et 16.) Or[ut ante] And[c] et[p] Areth. Accedit A, sed is totum versum 4. in eadem verba cum v. 3. exeuntem om ... ς Ti ουδε βλεπ. cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. And[a] et[bav] :: patet pro hac testium ratione aut ter ουτε aut ουδε ter edendum esse.**

4. **Versum hunc om A 98. | και sine εγω cum ℵP 1. 12. 28[2] 36. cop syr arm aeth Or[2,525] (et ap Epiph[530] et in Philoc[2]) And[bav] Hil[5] ... ς Ln Ti και εγω cum B al pler vg And[a] et[c] Are (Or[int 3,405]) Prim al, item And[p] καγω | εκλαιον et. ℵ[c] ... ℵ* εκλαιαν sic | πολυ (Gb'') cum ℵB (πολυν)P al[50] And[omn] Are, item *multum* vg Cyp[289] Prim al ... ς πολλα cum? ... 1. arm[edd] aeth πολλοι, cop *omnes* ... Or[2,525] (et ap Epiph et in Phil) et Or[int 3,405] Are Hil[5] om | ευρεθη et. Or[2,525] Cyp[289] etc ... ℵ* ευρεθησεται (non item[c]) | ανοιξαι sine additam cum ℵBP al[40] vg cop syr arm[usc] aeth Or And[c] Are Cyp Hil[5] et[44] Prim (*qui aperiret librum aut solveret signacula eius*) anonym[aug] al ... ς (= Gb Sz) add και αναγνωναι cum 1. 36. 49. 91. al arm[edd aliq] And[a p bav] | ουτε: 28. Are ουδε. Libere Or[int]: [4] *Sed ego flebam*, statim pergens [5] *et venit quidam ad me et dixit: Noli flere* etc.**

5. **ο λεων ο et. Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[3,408] et[4,97] Eus[dem 386] Epiph[1044] etc ... ℵ 14. 28[2] om ο sec. Praeterea ς (= Gb Sz) add ων cum 1. al? And[p]: omisimus cum ℵABP al plus[50] Or Eus Epiph And[a c bav] Are, item vg (*leo de tribu*) etc | δαυειδ (49. Or ap Epiph praem του): cf ad Mt 1, 1. | ανοιξαι cum ℵAP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 51. 79.**

6 *Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ*
7, 17 *ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων κέ-*
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
1, 4. 4, 5 Zach 4, 10 *θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν.* 7 *καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν*
4, 6 ss *ἐκ τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.* 8 *καὶ ὅτε ἔλαβεν*
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι

---

91. al vg cop aeth Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[int 2,405] And a p bav Cyp[289] Hil[5] al ... Gb″ Ti *ο ανοιγων* cum B al[40] fere (90. *ο ανοιξασ*) And[c] Are. Item syr ar[e] *ille aperiet* (ut 13. *ανοιξει*), Eus[dem] (libere) *και αυτοσ ηνοιξε* | *τασ επτα σφρ.* cum ABP 1. al[50] fere am fu tol harl omn[lachm] cop arm[edd] syr aeth Or[2,585] (et ap Epiph et in Philoc) And[a c bav] Are Hil[5] Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *λυσαι* c. א al? vg[clu] demid lipss arm[zoh] And[p] Cyp[289] Or[int] Hier[dan 13] Haym

6. *και ειδον* (*ειδ-* ut אP etc, Ti *ιδ-* c. 36. 92. And[bav], B 7. *ιδων*) sine additam cum אBP 1. al[45] lips[5.] cop syr arm aeth Hipp[dan 20] And[omn] Are Ir[int 256] Cyp[291] Prim Matern[prof relig 40] (ed. Burs) ... A om ... ς (= Gb Sz) add *και ιδου* cum A (vide ante) 35. 87. al? vg (et. am fu etc) | *εν μεσω* bis cum אBP al omn[vi] etc ... Ti *εμμεσω* bis cum A | *εστηκωσ* cum א 1. 7. 28. 32. 36. 87. ... ς Ln Ti *εστηκοσ* cum ABP al longe plu, item Or[4,162] Hipp[dan 20] etc ... And[bav] om | *ωσ* et. Ir[int 256] Or etc: 31. 50. 95. arm Hipp[dan 20] om | *εσφαγμενον*: 7. 31. 32. 38. And[p] et bav* *εσφραγισμενον* (And[p] et. in com, sed non convenit contextui) | *εχων* cum אAB 7. 28. 30. 32. 36. ... ς Ln *εχον* cum P al longe plu etc | *οι εισιν* cum אA 1. 38. 51. 87. al And[p] et[bav]. (Nil de Latinis definiendum: *oculos septem qui sunt septem spiritus*) ... Gb′ *α εισι* cum B al[45] fere (47. 97. *ατινα*) And[a] et[c] Are | *τα επτα* cum אB al pler vg[cle] am** demid tol harl** al[lachm] lipss cop syr arm Hipp[dan 20] (om *τα*(And[a c p] Are Ir[int 256] Cyp[291] Matern (ut ante) Prim Haym al ... Ln om *επτα* cum A 1. 12. And[bav] am* fu harl* al[lachm] aeth anonym[aug] | *πνευματα του θεου* hoc ordine cum אABP al plus[40] vg rell Hipp[dan 20] And[omn] Are Ir[int] etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου πνευματ.* cum 1. al? | *απ. εισ πασ. τ. γην* sine *τα* articulo cum אAB al[40] fere And[c] et[p] Are ... ς praem *τα* cum 1. 7. 79. al Hipp[dan 20] And[a] et[bav] | *απεσταλμενα* cum א 38. 49. eisque sine articulo, item praemisso *τα* (atque sic ς) 1. 79. al? Hipp And[a] et[bav]. Similiter A *απεσταλμενοι*, ut Ln edidit ... Ti *αποστελλομενα* (sine articulo) cum B al plus[35] And[c] et[p] Are, item Gb″ praemisso *τα* cum 7. 8. 9. 13. 16. Nil definiunt Latini: *spiritus dei missi* (Ir[int] *dimissi*). P non liquet.

7. *ειληφεν* sine additam cum אAP al[40] (et B, sed add *την*) am* harl* lips[4. 5.] arm aeth[utr] And[bav] et[c*] ... ς (Gb[oo]) add *το βιβλιον* cum 1**[mg] 7. 36. al? am** lips[6.] tol cop syr Hipp[dan 20] Cyp[291] Prim Matern (ut ante) al; item sed post *επι του θρονου* pon 38. vg[cle] fu demid al[lachm] And[c**] et[a] et[p] Are | *του* (א* *τησ*) *καθημενου*: Cyp[291] Prim praem *dei*

8. *τεσσερα* cum אA ... ς *τεσσαρα* cum BP al omn[vl] etc | *εικοσι τεσσα-*

ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας
χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 14, 2
9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον 4, 11
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ
θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ 1, 6
ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς

ρεσ: B 1. 7. 8. 88. 92. 93. 95. 96. 97. 98. al κδ′ | *επεσαν* c. ℵA 1. 7. 9. 26. 27. 42. 49. ... B al longe plu Hipp[dan 20] And[omn] Are *επεσον* | *εχοντες εκαστος*: ℵ *εκαστος εχοντες*: Hipp om *εκαστ.* | *κιθαραν* c. ℵABP al[40] cop syr arm aeth[utr] ar[e] And[a**] et[c] Are Hil[ps 140] (ed[veron 592]) ... ς *κιθαρας* cum 1. 7. 29. 36. 49. 51. 91. 96. al vg Hipp And[a*] et[p] et [bav] Are Cyp[291] Prim Matern (ut ante) al | *χρυσας* cum ABP al tantum non omn Hipp[dan 20] And[omn] Are ... ℵ *χρυσεας* | *α εισιν* cum ℵB 36. al? ... ς Ln Ti *αι εισιν* cum AP al pler And[omn] Are | *αι προσευχαι* cum ℵ[c]ABP 1. 28. 36. 38. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al cop Hipp[dan 20] And[a p bav] et[c**] Are. Confirmat Or[1,755] *τὰ δὲ θυμιάμ. εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγί.* et[3,310] *καθὰ γὰρ Ἰω. ἐν ἀποκαλύψει φησί, θυμιάματά εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγίων* ... ℵ* 6. 14. 26. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 40. 87. 90. 92. 94. 95. 97. 98. al mu And[c*] om *αι*. Confirmat Meth[704] *καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐμήνυσε, τὰ θυμιά. τὰ ἐν ταῖς φιάλαις τῶν εἰκ. τεσσ. πρεσβ. προσευχὰς ἁγίων εἶναι φράσας* ... 2. 7. 8. 19. 27. 29. 41. 42. 48. 50. 82. 93. *προσευχων*

9. *αδουσιν*: A *αδωσιν* | *τω θεω*: pon post *ημας* (vide post) 16. 31. 34. 35. 39. 87. vg arm Hipp And[bav] et[c] Aug[pecc mer 1] Prim al; aeth post *εν τ. αιμ. σου* ... 1. harl* cop Cyp[291] Fulg[verit praed 3,12] Haym om. Praeterea ς Ln[ed min] add *ημας* c. ℵBP (1.) al longe plu (cop) And[a] et[p] Are (Cyp al), item qui testes ante *τω θεω* pon (vide ante) ... omisimus (et. Ln[ed mai] et Gb[0]) cum A 44. (qui *τω θεω ημων* habet) aeth :: maiore auctoritate utitur si quis addit quam qui omittit; at assumpto versu eo qui sequitur non videtur ferri posse.

10. *αυτους* cum ℵAB 1. al[50] fere am (et al ap Wtst, quod ex Laur. Valla vdtr hausisse) cop syr arm aeth[utr] And[omn] ... ς (= Gb Sz) *ημας* cum? vg[cle] fu demid tol harl lipss omn[lachm] Cyp[291] Fulg (ut ante) Matern (ut ante) Prim al Are (ut certe editus est) | *τω θεω ημων* cum ℵBP al omn[vi] vg rell (aeth[utr] *fecisti ex eis in regnum dei sacerdotes et reges*) And[omn] Are Cyp[291] (*et fecisti nos regnum deo nostro sacerdotesque fecisti*) Matern (ubi ante) Fulg (ubi ante) Prim al ... Ti om cum A | *βασιλειαν* (Gb′) cum ℵA vg cop Cyp (vide ante) Prim Fulg al ... ς *βασιλεις* cum B al omn[vi] arm syr aeth And[omn] Are | *βασιλευσουσιν* (et. Gb Sz) cum ℵP 1. 2. 4. 5. 6. 8. 30. 31. 32. 36. 47. 49. 50. 79. 82. 87. 91. 96. 97. 98. al[10] fere am fu harl tol lips[5] omn[lachm] cop And p c bav Are[com] Cyp[291] Fulg (ubi ante) ... Gb′ Ln Ti *βασιλευουσιν* cum AB 7. 14. 28. 29. 35. 88. al[30] fere syr And[a] ... ς (= Gb Sz) *βα-*

9, 18 Dan 7, 10 *φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν*
πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χι-
4, 11 *λιάδες χιλιάδων,* 12 *λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιός ἐστιν τὸ ἀρ-*
νίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν
καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 *καὶ πᾶν κτίσμα*
8 *ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ*
7, 10 *τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντας· τῷ*

σιλευσομεν cum? vg[cle] demid lips[4. 6.] (arm *ut regnent*) Are (Prim *regnavimus*) Matern (ubi ante) Haym

11. *ειδον* cum ℵP al pler etc ... Ti *ιδον* c. AB (*ιδων*) 7. 14. 92. And[bav] | *ως φωνην* cum ℵB** 6. 7. 8. 29. 31. 35. 36. 38. 51. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al[30] fere syr And[a c p] Are Fulg[fabian fragm 34] Cassiod ad h. l. (in ps 1. fluct lectio) ... ϛ Ln Ti om *ως* cum AB*P 1. 14. 49. 79. al vix mu vg cop arm aeth And[bav] Prim al | *κυκλω* cum ℵABP al[50] fere And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) *κυκλοθεν* cum 1. al? | *και των πρεσβυτερων*: 1. om (Erasm de suo i. e. consulta vg ed *και πρεσβ.*) | *και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδων* cum ℵABP etc ... ϛ (non item ϛ[e] Gb Sz) om per errorem praeeunte 1. (et Erasm); sed revera vg (et[cle] et[mss]) om *μυριαδες μυριαδων και*, et 38. And[bav] om *και χιλι. χιλιαδων*. Cf Prim *et erat numerus eorum millia millium utique innumerabilium.*

12. *λεγοντες*: 38. 95. 97. *λεγοντων*, item vg Prim al *dicentium* | *αξιος* cum A ... ϛ Ln *αξιον* cum ℵB al omn[vi] etc (P latet) | *εσφαγμενον*: 38. *εσφραγισμενον* | *την* (36. om) *δυναμιν*: arm om (una cum *και* sq) | *πλουτον* cum ℵAP 1. al sat mu And[a] et[p] ... B 7. 8. 14. 29. 31. al[30] And[c] et[bav] Are praem *τον*

13. *ο* (ℵ *το*) sine *εστιν* cum ℵAB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al[30] tol cop Are ... ϛ (Gb[oo]) add *εστιν* cum P 1. 28. 35. 36. 47. 49. 79. 87. 96. al mu[vi] And[omn], item *quae in caelo est* vg, sed Prim *quae est in caelis* | *επι της* (16. 28. 79. om) *γης* cum ℵABP al plus[35] vg cop syr And[c p bav] Are ... ϛ (= Gb Sz) *εν τη γη* cum 1. al vix mu arm aeth And[a] Prim (*in terra*; contra vg *super terram*) | *και υποκατω της γης* cum ABP al pler vg syr aeth And[omn] Are Prim al ... ℵ 12. 14. 33. 47. 95. fu cop arm om | *επι της θαλασσης* (38. *επι την θαλασσαν*, ℵ vg cop syr Prim al *εν τη θαλασση*) sine additam cum ℵ 28. 38. 47. 79. cop syr arm aeth And[a] Prim Cassiod[ps 1] ... Gb'' Ln add *εστιν* cum A 6. 7. 8. 14. 29. 31. 51. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[25] Are. Item ϛ Ti add *α* (34. 35. 87. And[c] *οσα*) *εστιν* cum B 1. 30** 34. 35. 49. 87. 91. 96. al aliq (item 36. sed om *και τα* quae sequuntur) And[c p bav]; item vg Fulg (ubi ante) Haym al *et quae sunt* (Fulg *est*) *in mari* (libere lipss[4. 6.] *et mare*, pergentes *et quae in eo sunt*) | *παντα* (87. 98. *παντας*) *και* (B add *παντας*) *ηκουσα λεγοντας* (35. 87. And[c] *λεγοντων*) cum ℵB 30. 34. 35. 36. 87. 98. And[c]. Similiter 13. 14. 28. 47. 92. And[a] *και παντας* (14. 92. *παντα*) *ηκουσα λεγοντας* (14. *λεγοντα*, item 92?) ... ϛ *παντα, ηκουσα λεγοντας* cum P 6. 32. 90. al vix mu. Item Ln *παντα ηκουσα λεγοντα* cum A 1. 12.

καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 14 καὶ τὰ 19, 4
τέσσερα ζῷα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσ-
εκύνησαν.

VI.

1 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγοντος ὡς φωνὴ

al? And[bav] (item omisso ηκουσα And[p]) ... Gb'' Ti *παντας ηκουσα λεγοντας* cum 2. 7. 8. 16. 29. 37. 38. 48. 49. 50. 51. 79. 91. 93. 94. 96. 97. al[20] fere (40. insuper *παντα* ante *τα εν* add) Are. Similiter vg anonym[aug] Prim al *omnes audivi dicentes.* Nec magis *και* ante *ηκουσα* exprim cop arm (om *παντ.*) aeth. Syr vero *et audivi eum qui sedet super thronum dicentem* :: unde tot turbae? *και* ante *ηκουσα* parum aptum videbatur, hinc a testibus plurimis omissum. Praeterea alios offendit scriptura *παντα – λεγοντας.* Hinc vel *λεγοντα* scripserunt, vel *παντας*, vel (servato *και* sed transposito) *και παντας ηκ. λεγοντας* et *και παντα ηκ. λεγοντα*, vel (ut ℵ) *παντας* ante *ηκ. λεγοντας* addiderunt. | *επι τω θρονω* cum AB 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31 32. 35. 40 (omisso *τω*) 51. 87. 92. 93. 98. al[15] fere And[c] ... ς *επι του θρονου* cum ℵP 1. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu And[a p bav] Thdor[stud 5,74] Are | *και τω αρνιω*: cop om, ℵ[c]A syr om *και* | *η ευλογια*: P om *η* | *και το κρατος* et. ℵ[c] ... ℵ* *παντοκρατορος* | *των αιωνων* sine additam cum ℵAP 7. 35. 87. 94. al vix mu vg cop syr arm And[c] Prim anonym[aug] al ... B 1. al[40] fere aeth[utr] And[a p bav] Thdor[stud 5,94] Are add *αμην* (Tert[uxor 1,1] *cui sit honor gloria claritas dignitas potestas nunc et in saecula saeculorum, amen*)

14. *τεσσερα* cum A ... ς *τεσσαρα* cum ℵBP etc. Cf ad v. 8. | *ελεγον* cum ℵAP 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49** 79. al mu[vi] And[a p bav], 87. And[c] *ελεγεν*, item *dicebant* vg syr arm aeth Prim al ... Gb' Ti *λεγοντα* cum B al[25] fere cop Are | *αμην* cum ℵAP 1. 6. 14. 28. 36. 38. 79. al And[a p bav] ... Ti praem *το* cum B al[40] fere And[c] Are | *και οι* sine additam cum ℵABP 1. al[50] fere am fu tol al[lachm] And[omn] Are Cassiod[ps 1] (sed ad h. l. agnoscit: *respondebant: fiat; quibus concessum praebentes viginti quattuor seniores in facies cadentes adorabant*) ... ς (— Gb Sz) add *εικοσιτεσσαρες* cum? vg[clo] demid harl lips[5] al[lachm] arm[zoh] Prim Haym | *επεσαν* cum ℵAP 1. 7. 8. 30. 35. 36. 49. 87. al And[c] et[p] ... B al plus[40] And[a] et[bav] Are *επεσον* | *προσεκυνησαν* sine additam cum ℵABCP 1. al[50] fere am fu demid harl* tol lips[6] omn[lachm] cop syr arm zoh aeth And[omn] Are Cassiod[ps 1] et ad h. l. ... ς (— Gb Sz) add *ζωντι* (sic male vertit Erasm pro *τω ζω.*) *εις τους αιωνας των αιωνων* cum vg[clo] lips[4] (add insuper *amen*) et[5] Prim Haym

VI. 1. *ιδον* cum ℵAB 7. 14. 92. And[bav*] ... ς Ln *ειδον* c. CP al plur And[a c p] Are | *οτε* cum ℵACP 1. 6. 7. 28. 38. 79. 91. al demid cop syr arm

Zach 6, 1 ss βροντῆσ· ἔρχου. 2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ καθή-
μενοσ ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανοσ, καὶ ἐξῆλ-
θεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ
δευτέρου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλοσ ἵπποσ πυρ-
ρόσ, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην

---

aeth And^{a} Victorin Prim (omisso ιδον) Haym ... B al fere^{40} vg^{cle} am fu tol harl omn^{lachm} And$^{c\,p}$ Are οτι (And^{bav} om οτε aut οτι, atque pro ιδον correctum est ιδου) | μιαν: 1. om, hinc Erasm male ἓν edidit | εκ των επτα cum ℵABCP al^{40} fere vg syr aeth And$^{a\,c\,p}$ Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) om επτα cum 1. 6. 28. 31. 79. al cop arm And^{bav} | σφραγιδων: ab ℵ* omissum suppl^{c} | και ηκουσα: 7. 36. Prim (qui antea *et cum aperuisset* omisso ιδον) om και | ενοσ εκ: omissum εκ in ℵ suppl ipse*, item 91. om | λεγοντοσ: ℵ (item 14*?, οσ rescriptum) syr λεγοντων, A post βροντησ transp | φωνη cum ABC al^{40} fere (7. 87. 93. al φωνῇ, ut etiam in Aretha editum et Valla praecepit) And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) φωνησ cum P 1. 6. 31. al? And^{p} et^{bav} ... ℵ 26. 91. φωνην, item vg et (omisso ωσ) arm | βροντησ: A add λεγοντοσ, vide ante | ερχου sine additam (Gb') cum ACP 1. 2. 10. 17. 18. 28. 36. 87. 88. 47. 49. 79 (qui ωσ φωνη βροντ. post ερχου pon) 91. 96. am arm ar^{e} And^{a} et^{bav} (atque sic et. com) Are ... ς (= Gb Sz) add και βλεπε cum?, item Gb Sz και ιδε c. ℵB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{30} And^{c} et^{p}, item *et vide* vg^{cle} fu rell (praeter am) cop (syr *et vide* omisso ερχου) aeth (omisso και) Victorin Prim al

2. και ιδον cum AC 7. 36. And^{bav}. Item ς Ln και ειδον cum ℵP 1. al sat mu And^{a} et^{p}. Item *et vidi* vg^{cle} am harl** lips$^{4.\,5.}$ al^{lachm} cop arm aeth ... Gb^{oo} cum B al^{30} fere fu demid harl* tol lips^{6}. And^{c} Are Victorin Prim Haym | επ αυτον cum ℵABCP al^{45} fere And$^{a**\,p\,c\,bav}$ Are ... ς (= Gb Sz) επ αυτω cum 1. 92^{sil} al? And^{a*} | νικων: A arm ο νικων | και (26. vg arm And^{bav} om) ινα νικηση (1. 28. 36. And^{bav} νικησει) et. Tert$^{coron\,15}$ (*accipit et angelus victoriae coronam procedens in candido equo ut vinceret*): ℵ και ενικησεν ... 32. 36. add και ενικησεν. Sic Prim: *et exiit ut vinceret, et victor exiit.*

3. την σφραγ. την δευτερ. cum ℵACP 1. 6. 12. 34. 35. 49. 87. And^{c} et^{bav}, item *sigillum* (*signaculum*) *secundum* vg cop Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) την δευτερ. σφραγ. cum B al pler aeth^{utr} And^{a} et^{p} Are | ερχου sine additam cum ABCP 1. 2. 6. 7. 8. 14. 16. 28. 29. 31. 36. 38. 49. 51. 91. 92. 93 95. 96. 97. 98. al plus^{20} am fu omn^{lachm} syr arm^{zoh} And^{a} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) add και βλεπε cum? Are (ex ipso codice?), item ℵ 34. 35. 39. 40. 48. 87. 94. And^{c} et^{p} και ιδε, item *et vide* vg^{cle} demid tol harl lipss cop arm^{usc} aeth (omisso και) Victorin Prim al

4. και εξηλθεν: ℵ 34. 35. And^{c} et^{p} και ιδον (sic ℵ; rell ειδον) και ιδου εξηλθεν | πυρροσ cum ℵC 30. 47. 48. 49** 50. 91. 93. 94** 96. 97. 98. al mu^{vi} And^{a} et^{p} Are. Item *rufus* vg arm syr aeth^{pp} (et^{ro} *rufus in*

ἐκ τῆσ γῆσ καὶ ἵνα ἀλλήλουσ σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-
του ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ μέλασ, καὶ ὁ
καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα Ez 5, 1
ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου
δηναρίου, καὶ τρεῖσ χοίνικεσ κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ
τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃσ.

---

similitudine ignis) Victorin Prim al. Cf et. Tert[pud 20] „nam et apocalypsis *viridi* equo mortem, *russeo* autem praeliatorem imposuit" ... A BP 1. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 92. 94* 95. al[30] fere cop (aeth vide ante) And[c] et[bav] *πυροσ* | *τω καθημενω*: A *εν τ. καθ.* | *επ αυτον* cum ℵAB CP al plus[40] And[a** c bav] Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 29. 87. al And[a*] et[p] (fluctuat lectio et. in com) | *εδοθη αυτω* et. ℵ*BCP etc (vg *et qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret*; Prim vero et anonym[aug] *et sedenti super eum datum est ut*): ℵ[c]A 31. om *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | *εκ τησ γησ* cum ℵ*BCP al fere[40] And[a c p] Are, item *de* vg anonym[aug] Prim ... ς (= Gb Sz) *απο τ. γ.* cum 1. 36. al aliq ... ℵ[c] om, item Gb[oo] Ln om *εκ* cum A 7. 16. 39. 46. And[bav] | *και ινα* cum ℵACP 1. 35. 36. 38. 87. al vg syr And[c] et[bav] Prim al ... Gb[oo] *και* cum B al fere[40] cop arm aeth And[a] et[p] Are | *σφαξουσιν* cum AC 36. ... ς *σφαξωσι* cum ℵBP 1. al pler And[omn] Are (sed 6. 28. 79. And[a] *κατασφαξ.*) | *μαχαιρα μεγαλη*: A *μεγαλ. μαχαιρ.*, item cop aeth

5. *τ. σφραγ. την τριτην* cum ℵABCP al plus[30] And[c p bav] Are, item vg cop arm Prim al ... ς (= Gb Sz) *τ. τριτ. σφραγ.* cum 1. 36. 38. al aeth. Libere mutant 28. 79. 80. And[a]: *και ηκουσα ανεωγμενησ τησ τριτησ σφραγιδοσ του τριτου ζωου.* | *ερχου* sine additam (Gb') cum ACP 1. 4. 7. 10. 16. 17. 28. 36. 37. 38. 39. 47. 49. 79. 80. 91. 96. am fu al[lachm] arm[zoh] aeth ar[e] And[a] et[bav] ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item Gb Sz *και ιδε* cum ℵB 6. 8. 9. 12. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al mu And[c] et[p] Are, item *et vide* vg[cle] demid harl tol lipss al cop syr arm[usc] Victorin Prim al | *και ιδον* cum ℵA 1. 7. 36. And[bav]. Item ς Ln *και ειδον* cum CP 28. 47. 49. 79. 91. al mu And[p]. Item *et vidi* am fu al[lachm] syr arm Prim (sed om *και ιδου*) ... Gb[oo] cum B 6. 8. 9. 12. 14. 26. 27. 29. 31. 35. 38. 80. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al (sat multi igitur ex eis qui *και ιδε* tuentur iidem *και ιδον* omittunt) vg[cle] demid harl tol lipss al cop aeth And[a] et[c] Are | *επ αυτον* cum ℵABCP al plus[40] And[c] et[bav] Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. al vix mu And[a] et[p]

6. *ωσ φωνην* cum ℵACP 6. 12. 17. And[bav] vg Haym ... ς Ti om *ωσ* cum B al pler cop syr arm aeth And[a c p] Are Prim | *εν μεσω* cum ℵBP al omn[vi] etc ... Ti *εμμεσω* cum AC | *λεγουσαν*: aeth praem *ωσ φωνην αετου* :: similiter 8, 13 | *σιτου*: in ℵ puncta imposita sed rursus rasa | *κριθων* cum ℵACP 1. 12. 79. syr And[p] et[bav] ... ς *κριθησ* cum B al

7 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου.* 8 *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ*
20, 14 *χλωρόσ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ Θάνατοσ, καὶ*
Ez 14, 21 *ὁ ᾅδησ ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ἐπὶ τὸ
τέταρτον τῆσ γῆσ, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆσ γῆσ.*

---

pler And[a] et[c] (et. com *τοὺσ δὲ τρεῖσ χοίνικασ τῆσ κριθῆσ* [praecessit *εἰκὸσ δηλοῦν*] *τοὺσ* etc) Are, item *hordeo* vg etc | *δηναριου* sec: A praem *του* ... 12. 14. om | *το ελαιον κ. τον οινον*: 36. vg Prim al *τ. οινον και τ. ελαιον*. Item And[com] *τὸ μέντοι ἐντετάλθαι μὴ ἀδικεῖσθαι τὸν οἶνον κ. τὸ ἔλαιον* etc. | *αδικησησ*: P 7. 98. al *-κησεισ* (P *-σισ*)

7. *την σφραγ. την τεταρτ.* cum ℵABCP etc ... 38. And[bav] *την τεταρτ. σφραγ.* | *φωνην* cum ℵA 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al vg arm aeth And a et[bav] (et[p] *φωνησ*) Haym ... Gb Ti om cum BCP al[40] vg[edd aliq lachm] cop syr And[c] Are Prim :: ut vv. 1. 3. 5. lectione non fluctuante | *του τεταρτου ζωου*: C *το τεταρτον ζωον* | *λεγοντοσ* cum ℵABCP al pler vg arm And[omn] Are (Prim *audivi quartum animal dicens*) ... ς (→ Gb Sz) *λεγουσαν* cum 1. | *ερχου* sine additam (Gb') cum ACP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al am fu al[lachm] arm ar[e] And[a] et[bav] ... ς (→ Gb Sz) add *και βλεπε* cum ?, item Gb Sz *και ιδε* cum ℵB al[35] fere And[p] et[c] Are, item *et* (aeth om) *vide* vg[cle] demid tol al cop syr aeth Prim Haym

8. *και* (C om) *ιδον* cum ℵAC 7. 28. 36. 92. And[bav], item ς Ln *και ειδον* c. P 1. 49. 79. 91. 94. 96. al And[a] et[p]. Nec aliter am fu al[lachm] cop syr arm (et. Prim, sed om *και ιδου*) ... B 6. 14. 38. al plus[30] vg[cle] demid tol al aeth (om etiam *και ιδου*) And[c] Are om, hinc Gb[oo] | *χλωροσ*: Tert[pud 20] *viridi equo imposuit*, cf ad v. 4. | *ο καθημενοσ*: C om *ο* | *επανω αυτου* cum ℵAB al pler vg (et. am fu lips[4. 6.] al) cop rell And omn Are Victorin Prim Haym ... Gb[o] Ln[ed min] om *αυτου* cum CP 1. 12. demid hari lips[5.] tol al[lachm] (*qui sedebat desuper*: sic hi Latini) And[bav] Ansb al | *Θανατοσ* sine articulo cum ℵC 16* 37. 49. 95. 96. (item 91. in conlatione Bentleiana, non ed. Verc) ... ς Ln Ti *ο θανατ.* (A *αθανατ.*) cum ABP al pler And[omn] Are. Non satis hac in re probat Or[3,565]: *ἐν δὲ τῇ ἀποκαλύψει ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἀκολουθεῖ τισίν*, paulloque post: *ἐκ τοῦ· ὁ θάνατ. καὶ ὁ ᾅδησ ἀκολουθεῖ αὐτοῖσ.* | *ηκολουθει* cum ℵBCP al[40] vg arm And[c] et[p] Are Victorin Prim anonym[aug] al (A latet) ... ς (→ Gb Sz) *ακολουθει* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And[a] et[bav] anonym[aug] sec loc (ita et. Victorin ap Sab. laudatur, sed *sequebatur* est ap Gall). Cf et. Or[3,565]. | *μετ αυτου* cum ACP 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. 97* al And[a] et[bav] ... Gb' *αυτω* cum ℵB al fere[40] And[c] et[p] Are | *εδοθη αυτοισ* (Gb') cum ℵACP 1. 28. 49. 79. al And[a p bav] Are ... Gb Sz *εδ. αυτω* cum B al plus[40] vg cop syr arm aeth And[c] anonym[aug] Prim al | *επι το τεταρτ.* (28. 36. 79. 80. And[a] add *μεροσ*) *τ. γησ, αποκτειναι* hoc ordine cum ℵABCP al fere[50] vg rell And[omn] Are Prim al ... ς (→ Gb Sz) *αποκτειναι* ante *επι το* etc pon cum 1. | *και* (1. om) *υπο* (And[bav] *απο*) *των*: A *και το τεταρτον των*

9 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἶδον ὑποκάτω τοῦ*
θυσιαστηρίου τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 20, 4 1, 9 etc
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 *καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ*
λέγοντεσ· ἕωσ πότε, ὁ δεσπότησ ὁ ἅγιοσ καὶ ἀληθινόσ, οὐ κρίνεισ 3, 7
καὶ ἐκδικεῖσ τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆσ γῆσ;
11 *καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα*

---

9. *την πεμπτην* (א^{c} 1. *ε'*) *σφραγιδα* cum א^{c}ABCP etc (*quintum sigillum* et. Cyp^{251}) ... א* *την σφραγιδαν την ε* (sed *ε* litteram excipit *ιδον*, unde fit *ειδον*, quum *ε* signo careat), 14. 92. *τ. σφρ. τ. πεμπτ.*, item vg^{clo} demid lips$^{5. 6.}$ tol al (non item am fu al) | *ιδον* cum א*ABC 7. 14. (14. 92. *και ιδον*) 32. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum א^{c}P al pler And$^{a\ c\ p}$ Arc. Praeterea C add *και*. | *θυσιαστηριου* et. Clem^{235} ... Cyp$^{254.\ 310}$ anonym^{aug} Prim Cassiod (ad h. l.) Haym add *dei* | *των εσφαγμενων* (7. 16* 33. arm^{zoh} *εσφραγισμ.*, Clem *μεμαρτυρηκοτων*) cum ABC al longe plu vg syr aeth^{pp} Clem^{235} And^{a} et^{c} Arc Victorin Prim anonym ^{aug} al ... אP 1. 10. 12. 17. 36. 37. 46. 49. 91. 96. cop arm aeth^{ro} And^{p} et^{bav} praem *των ανθρωπων* | *και δια την* cum אBCP al omn^{vi} vg (et. am fu demid lipss omn^{lachm}) And^{omn} Arc Haym ... Ln om *δια* cum A tol cop Cyp^{254} et^{310} Prim | *μαρτυριαν* sine additam cum אACP 1. 28. 36. 38. 47. 79. al vg cop And^{a} et^{bav} Haym ... B al^{40} syr And^{p} Arc add *του αρνιου*, item 34. 35. 87. And^{c} *ιησου χριστου*, item arm aeth Cyp Prim (hi^{2} *martyrium suum* sine *ην ειχον*) *αυτου* | *ειχον* et. א^{c} ... א* *εσχον*

10. *εκραξαν* cum אABC al^{40} fere And^{c} Arc, item *clamaverunt* Cyp^{254} et^{310} Prim al ... ς (- Gb Sz) *εκραζον* cum P 1. 31. 36. 38. 79. (91. *εκραζαν*) al And$^{a\ p\ bav}$, item *clamabant* vg Haym | *φωνη μεγαλη* cum אACP 1. 7. 29. al mu And$^{a\ p\ bav}$ Arc ... B al^{30} And^{c} *φωνην μεγαλην* | *και αληθινοσ* (AC *-θεινοσ*) cum אABCP al^{35} And^{c} et^{bav} Arc ... ς (- Gb Sz) *και ο αληθιν.* cum 1. 30** 87. al (35. omisso *και*) syr And^{a} et^{p} | *κρίνεισ*: sunt etiam qui *κρινεῖσ*, ut And^{a} et^{bav} | *εκδικεισ* et. Cyp$^{254.\ 310}$ Hil$^{ps\ 110,634}$ Amb$^{ps\ 30,809}$ al mu ... א *εκδικησεισ* | *εκ των* (Gb'') cum אABC al^{40} And^{c} Arc, item vg Cyp etc *de* ... ς *απο των* cum P 1. 7. 28. 35. 49. al (38. *και των*) And$^{a\ p\ bav}$

11. *εδυθη* et *στολη λευκη* cum אABCP 1. al^{50} cop syr Clem^{235} And$^{a\ c\ p}$ (et^{bav} sed om *στολη λευκη*) Arc ... ς (- Gb Sz) *εδοθησαν* et *στολαι λευκαι* cum? vg arm aeth Cyp$^{254.\ 310}$ Prim al | *αυτοισ εκαστω* (Gb'') cum אACP 7. 14. 16. 35. 36. 38. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 96. al^{10} And^{c} et^{p}, item *eis singulis* Cyp^{310} Prim; similiter *eis* (*illis*) *singulae* am demid al^{lachm} arm (ap Treg tantum *αυτοισ*) Cyp^{254} Haym (fu al tantum *singulae*), *unicuique ex illis* (*eorum*) syr cop aeth. Item *αυτων εκαστω* (And^{a}) vel *εκαστω αυτων* (28.) 28. And^{a} ... ς (- Gb Sz) *εκαστοισ* cum? (1. a verbis *και εδοθη αυτοισ* pergit ad *ινα αναπαυσ.* omissis mediis) ... Gb Sz Ti *αυτοισ* cum B al^{25} fere Arc ... 2. 4. 11. 12. 19. Clem^{235} *εκαστω* | *ερρεθη* cum ABCP al plu And^{a} et^{p} Arc, א 47. 98. *ερεθη* ... 35. 48. 50. 87. 90. 91. al And^{c} *ερρηθη* ... 1.? (vide ante)

11, 7 13, 7 *ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕωσ πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδου-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντεσ ἀποκτέννεσθαι ὡσ
καὶ αὐτοί.*

14, 10 12 *Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸσ
Ez 32, 7 μέγασ ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιοσ μέλασ ἐγένετο ὡσ σάκκοσ τρίχινοσ, καὶ
Mc 24, 6 Mt 24, 29 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡσ αἷμα,* 13 *καὶ οἱ ἀστέρεσ τοῦ οὐρανοῦ*

And[bav] *εδοθη* | *αναπαυσωνται* c. ℵAC al longe plu (14[**] *αναπαυεσωνται*) And[a c p] Are ... Ti c. BP 1. 7. 8. 28. 36. 79. 98. al And[bav] *αναπαυσονται* | *ετι* (sed ℵ 6. *επι*) ante *χρονον* cum (ℵ)ABCP al omn[vi] (sed 38. *ετι τινα*) vg[cle] demid harl cop syr aeth[pp] (aeth[ro] *ετι*, sed non exprimit *χρον. μικρ.*) And[omn] Are ... Ln post *χρονον* pon cum A am fu tol omn[lachm] Haym (Cyp Fulg[rem pecc 5] *brevi adhuc tempore*) | *μικρον* cum ℵACP 1. 28. 38. 51. 79. al (36. 47. ante *χρον.* pon) vg cop syr arm aeth[ro] And[a p bav] Cyp Fulg (de his[2] vide ante) ... Gb Sz Ti om cum B al[45] fere And[c] Are | *εωσ* sine additam cum ℵABCP al plus[30] And[c] Are ... ς (Gb Sz) add *ου* cum 1. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 96. al And[a p bav] | *πληρωσωσιν* cum ℵBP 1. al fere[50] (28. 31. 36. 79. 95. *-σονται*) And[omn] ... Gb' Ln *πληρωθωσιν* cum AC 29., item *compleantur* (*imple.*) vg (lips[5. 6.] Cyp Fulg *donec impleatur* [*compl.*] *numerus conservorum* etc) ... ς (Gb Sz) *πληρωσονται* cum? Are (ex ipso codice?) | *και οι συνδουλ. αυτων*: 36. 38. om ... B vg cop arm Cyp Fulg om *και* | *οι μελλοντεσ* cum ℵACP etc ... B al[30] And[a] Are Cyp[310] (non item[254]) praem *και* | *αποκτεννεσθαι* cum ℵAC 2. 17. 18. 19. 35. 47. 50. 51. 93. And[c]. Item 4. 7. 8. 13. 26. 28. 29. 31. 32. 36. 48. 49. 50. 79. 87. 90. 91. 94. 95. 96. 98. *αποκτεινεσθαι* ... ς (Gb Sz) *αποκτεινεσθαι* cum BP 1. 6. 14. 30. 38. 92. 97. al And[a p bav] Are. Praeterea ℵ* (non item ℵ[c]) add *υπο αυτων* | *ωσ και αυτοι*: 29. 38. tol cop arm aeth om *και*. Libere Cyp[254. 310] *exemplo ipsorum* (*illorum*).

12. *ιδον* cum ABC 7. 14. 32. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. ℵP 1. al pler And[a p c] Are ... 18. 29. 30. 40. 90. 93. 95. 98. aeth auct[novat 378] (Gall[2]) anonym[aug] om | *οτε ηνοιξεν* (ℵ* *ηνυξεν*): 1. 12. 13. 14. 36. 37. 46. 49. 91. 92. 95. 96. am al[lachm] Prim praem *και* | *σεισμοσ* sine *ιδου* cum ℵBCP 1. al[50] fere (36. And[p] om et. *και*) am fu demid tol (hi[3] om etiam *και*) harl* omn[lachm] cop syr arm aeth And[a c bav] Are Prim (postea *et ecce sol*) anonym[aug] Haym (hi[3] om etiam *και*) ... ς (Gb Sz) praem *ιδου* cum A al ? vg[cle] harl** lipss (auct[novat] *ecce* omisso *και*) | *μεγασ εγενετο* cum ℵBCP al fere omn vg[cle] harl (e silentio) And[omn] Are Prim Cassiod ... Ln Ti *εγενετο μεγασ* cum A 31. am fu demid lipss tol omn[lachm] auct[novat] Victorin anonym[aug] Haym | *μελασ εγενετο* cum ℵB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus[10] cop arm And[c] ... ς (Gb Sz) Ln Ti *εγενετ. μελασ* cum ACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg syr And[a p bav] Are anonym[aug] Prim al (sed auct[novat] Victorin *et factus est sol niger*) | *η σεληνη ολη* cum ℵABC al[40] vg cop syr arm aeth And[p] Are auct[novat] Victorin Prim anonym[aug] al ... ς (Gb Sz) om *ολη* cum P 1. 35. 49. 87. 91. 96. al And[a c bav] Promiss[17] ap Prosp

ἔπεσαν εἰσ τὴν γῆν, ὡσ συκῆ βάλλουσα τοὺσ ὀλύνθουσ αὐτῆσ ὑπὸ
ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸσ ἀπεχωρίσθη ὡσ βι-
βλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄροσ καὶ νῆσοσ ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ οἱ μεγιστᾶνεσ καὶ οἱ Es 24, 21 2, 10
χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶσ δοῦλοσ καὶ ἐλεύ-
θεροσ ἔκρυψαν ἑαυτοὺσ εἰσ τὰ σπήλαια καὶ εἰσ τὰσ πέτρασ τῶν
ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖσ ὄρεσιν καὶ ταῖσ πέτραισ· πέσετε ἐφ' Hos 10, 8 Lc 23, 30
ἡμᾶσ καὶ κρύψατε ἡμᾶσ ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ

---

13. *του ουρανου*: *caeli* am demid tol lipss al[lachm]; vg[clo] harl *de caelo* (Tert[hermog 34] *et stellae quidem de caelo ruent, sicut fici arbor cum valido commota vento acerba sua amittit*); sed fu al[lachm] auct[novat] Victorin anonym[aug] Prim non exprim ... A *του θεου* | *επεσαν* cum ℵACP 1. 7. 28. 30. 51. al ... B al plus[30] And[omn] Are *επεσον* | *εισ την*: ℵ 47. And[bav] *επι την* | *βαλλουσα* cum ℵ 16. 30. 35. 39. 51. 87. 90. 97. And[c]. Cf etiam And[comm] *καὶ ἡ συκῆ εἰσ παράδειγμα παραλαμβάνεται, ὡσ τοὺσ ἀτελεῖσ καρποὺσ - καταβάλλουσα.* ... Gb' Ti *βαλουσα* cum 2. 4. 6. 7. 8. 9. 11. 13. 18. 19. 26. 27. 29. 31. 32. 33. 34. 40. 41. 42. 46. 47. 48. 93. 94. 95. 98. al fere[10]; 38. *αποβαλουσα* ... ϛ Ln *βαλλει* cum ABCP 1. (*βάλει*) 14. 36. 49. 92. al (28. 79. *αποβαλλει*) vg And[a p bav] Are auct[novat] anonym[aug] Prim al | *υπο* cum ABCP al pler etc ... ℵ 14. 31** *απο* | *ανεμου μεγαλου* cum ℵABC al[30] vg And[c] Are auct[novat] Prim al ... ϛ (= Gb Sz) *μεγαλου ανεμου* cum P 1. 28. al mu And[a p bav] (Tert[hermog] vide ante) anonym[aug] | *σειομενη* cum ℵBCP al fere omn And[omn] Are ... Ln[ed min] *σαλευομενη* cum A 12.

14. *ο ουρανοσ* cum ℵABCP al[40] fere And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) om ο cum 1. al? | *ελισσομ.* cum ℵABC 2. 4. 6. 7. 14. 19. 26. 29. 30. 32. 37. 38. 41. 42. 48. 49* 50. 90. 91. 92. 93. 96. 98. al And[c et p] Are ... ϛ *ειλισσομ.* cum P 1. 36. 47. 49** 79. 95. al mu[vi] And[a et bav]. Item *-σσομενον* cum ABCP 1. 7. 14. 35. 36. 49. 79. 87. al mu vg (*involutus*) And[a c bav] Victorin (*qui involvitur*; auct[novat] *cum involv.*, Prim *cum evolv.*) ... ℵ 6. 8. 31. 38. 91. al plus[20] And[p] Are *-σσομενοσ* | *νησοσ* (BC *νησσοσ*) ... ℵ *βουνοσ* ... vg auct[novat] Victorin Prim al *insulae* | *αυτων*: ℵ 26. 31. om | *εκινηθησαν* cum ℵ[c]BCP 1. al pler ... ℵ* *εκινησαν*, A *απεκεινησαν* ... 95. *εσαλευθησαν*

15. *και* (A om) *οι χιλιαρχ. και οι πλουσιοι* cum ℵABCP al[40] vg syr arm aeth (cop om *και οι χιλιαρχ.*) And[a c p] Are auct[novat 375] (Gall[8]) Prim al ... ϛ (= Gb Sz) *και οι πλουσ. και οι χιλιαρχ.* cum 1. 36. 38. al And[bav] | *και οι* (ℵ 50. 95. om) *ισχυροι* cum ℵABCP al plus[40] And[a c p] Are (*et fortes* vg etc) ... ϛ (= Gb Sz) *και οι δυνατοι* cum? ... 1. 12. 36. aeth And[bav] om | *και ελευθεροσ* sine *πασ* (Gb'') cum ABC al[40] vg syr aeth And[c] Are auct[novat] Prim al ... ϛ *και πασ ελευθερ.* cum ℵ[c]P 1. 28. 38. 49. 91. 96. al cop arm And[a p bav] ... ℵ* om plane

16. *πεσετε* cum ℵBC 1. al pler And[omn] Are ... Ln Ti *πεσατε* cum AP 7. 28. 79. | *κρυψατε*: ℵ 29* *κρυψεται* (29* -τε) | *επι τω θρονω* cum ℵB

θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ
μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς
τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς
20, 8 Zach 6, 5 γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε
ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνα-
τολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ

---

al plus[25] And[c] Are ... ς Ln επι του θρονου cum ACP 1. 7. 14* 28. 36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu And[a p bav] | απο (And[bav] om) της et. ℵ[c]: ℵ* επι της

17. η ημερα: 38. om η | η μεγαλη: 9. 14. 27. auct[novat 375] om | της οργης αυτων cum ℵC 38. vg syr Promiss[17] Fulg[ep 2,3] Haym al ... ς Ln Ti τ. οργ. αυτου cum AB P al fere omn cop arm aeth And[omn] Are Prim ... auct[novat] *interitionis* | σταθηναι: 34. 35. 36. And[c] στηναι ... 40. 48. Are σωθηναι

VII. 1. Και μετα cum ℵBP al omn[vi] syr arm aeth[utr] And[omn] Are Haym ... Ln om Και cum AC vg (cop *Post hoc autem*) Prim :: ut 4, 1. 7, 9. nec ibi fluct lectio; aliter 18, 1. | μετα τουτο (Gb″) cum ℵABC al[40] cop aeth And[c] Are ... ς (= Sz) μετα ταυτα cum P 1. 28. 36. 47. 79. 92. 95. al vg syr arm And[a p bav] Prim al | ιδον cum ℵABC 7. 14. 32. 92. And[bav] ... ς Ln ειδον c. P al pler And[a c p] Are | τεσσαρας pri ut BCP etc, ℵ δ′, A τεσσαρες, 7. τεσσαρεις (ut 38. τεσσαρες 4, 10). Item τεσσαρας sec ut ℵABC etc, P τεσσαρες. Item τεσσαρας tert ut ℵBCP etc, A τεσσαρες: hinc forma τεσσερας h. l. sine teste (Ti ter, sed invito commentario). Ln[ed min] τεσσαρες αγγελους, τεσσαρας γωνιας, τεσσαρες ανεμους, sed[ed mai] ter τεσσαρας | ανεμ. της γης: 38. vg[cod ap Gb] (at non am fu demid harl tol lips nec cdd[lachm]) cop arm And[a] om της γης | πνεη (36. πνει): ℵ 87. And[c] πνευση | ανεμος: C 14. 26. 92. 93. 95. 98. ο ανεμ. | επι της γης (*super terram* vg, sed Prim *in terris*): A om | επι της θαλασσης: A om της | μητε sec (i. e. post θαλασσης): C μη | επι παν δενδρον cum ℵP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And[a p bav] ... Gb′ Ln Ti επι τι δενδρον cum BC al fere[40] (vg *in ullam arborem*, Prim *in ulla arbore*) And[c] Are ... A επι δενδρον, cop syr arm aeth *super arbores* :: παν, quod prorsus est ex usu apocalypsis (cf 9, 4. 21, 27), vario modo emendatum est

2. ιδον cum ABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln ειδον c. ℵP al pler And[a c p] Are | αλλον αγγελον et. Or[4,1] etc ... 13. 79. 91. Are αγγ. αλλον ... Prim om αλλ. | αναβαινοντα cum ℵABCP al[45] fere (vg *ascendentem*) Or[4,1] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) αναβαντα cum 1. arm | ανατολης cum ℵBCP al fere omn Or And[omn] Are ... Ln ανατολων cum A 90. (:: cf 16, 12. 21, 13) | εκραξεν cum ℵBC al omn[vi] Or (et[codd 2]

μεγάλῃ τοῖσ τέσσαρσιν ἀγγέλοισ οἷσ ἐδόθη αὐτοῖσ ἀδικῆσαι τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 *λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν*
θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺσ δούλουσ τοῦ 18, 16 Ez 9, 4
θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 *καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν*
τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἐσφρα- 14, 1
γισμένοι ἐκ πάσησ φυλῆσ υἱῶν Ἰσραήλ· 5 *ἐκ φυλῆσ Ἰούδα δώδεκα* Gn 49, 8
χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆσ Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυ-

---

εκεκραξεν) And$^{a\ c\ bav}$ Are, item *clamavit* vg Prim al ... AP And^{p} *εκραζεν* | *τοισ τεσσαρσιν* et. ℵ^{c} ... ℵ* *τοισ τεσσαρεσ* | *οισ εδοθη αυτοισ*: 16. 17. 28. 49. 79. And^{a} om *αυτοισ*

3. *αδικησητε* (7. *αδικισειτε*): ℵ *αδικησεται* | *μητε την θαλασσ.* cum BCP al fere omn Or^{4,1} et^{3} And$^{a\ c\ p}$ Are. Item ℵ And^{bav} *μηδε τ. θαλ.* Nec aliter fu demid tol harl* lips^{4} arm syr aeth Prim al ... Ln$^{ed\ min}$ *και τ. θαλ.* cum A 37. 38. 41. 42. vg^{clo} am harl** lips$^{5.\ 6}$ omn^{lachm} Haym (cop *και* pro *μητε* bis) | *μητε τα δενδρα* et. Or^{bis} ... ℵ *μηδε τα δενδρα* ... Prim *neque ullam arborem* | *αχρι* cum ℵ(*αχρισ*)ACP 1. 12. Or^{bis} And^{bav} ... ς *αχρισ ου* cum B al pler And^{c} et^{p} Are. Item 18. 28. 79. And^{a} *αχρισ αν.* | *σφραγισωμεν* (31. 38. Are^{veron} *-ισομεν*) et. ς^{e} Gb Sz ... ς *σφραγιζωμεν* ex errore Erasmi (et. 1. *-ισωμεν*) | *του θεου ημων* et. Or^{bis} ... 28. 47. 90. 95. lips^{6} cop arm^{treg} (sed arm^{gb} *τ. θε. μου*) aeth om *ημων*

4. *και ηκουσα* (ℵ male *-σαν*) *τον ἀριθμ. των εσφραγ.* et. Or^{bis} etc ... A om | *εκατον* (c 2. 6. 7. 35. 38. 87. 91. 96. 97. And^{c} add *και*) *τεσσερακ.* (cum ℵC, ς *τεσσαρακ.* cum AP etc) *τεσσαρεσ* (A δ' supra lineam, 7. *τεσσαρεισ*, 14. 97. praem *και*) *χιλιαδεσ* ... ς *ρμδ' χιλιαδεσ* (1. And^{a} *-αδασ*) cum B 1. al sat mu ... 29. 30. 40. 90. 95. And^{p} om una cum *εσφραγισμ.* | *εσφραγισμενοι* cum ℵACP 1. al sat mu Or^{4,1} And$^{a\ bav}$ Are ... B 2. 6. 7. 14. 31. 32. 35. 79. 94. 97. al fere^{10} Or$^{4,3\ ed\ huet}$ And^{c} *εσφραγισμενων* (item And^{p} qui ab *εσφραγισμενων* transilit ad *εσφραγ.*)

5—8. *δωδεκα* ubique cum ℵAC 1. 6. 14. 38. 48. 51. 92. al mu And^{omn} Are ... ς *ιβ'* cum BP al permu Or^{4,1}. Alii variant, ut 91. post *ιουδα* habet *δυοκαιδεκα*, tum *ιβ'* post *ιωσηφ*, *δωδεκα* vero post reliqua nomina. Ubique *duodecim* am, ubique *XII.* fu. | *εσφραγισμενοι* bis tantummodo i. e. v. 5. post *εκ φυλησ ιουδα δωδ. χιλ.* et v. 8. exeunte (Gb'') cum ℵABCP 6. 14. 29. 35. 38. 49. 51. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus^{25} fu cop And^{c}. Sunt vero etiam qui primo tantum loco adponunt, non item ultimo, ut 91. syr Prim ... ς ubique i. e. duodecies, post *χιλιαδεσ* add cum 31 (sic certe vdtr ap Scri) al pauc^{vi} vg (et. am demid lipss tol et – nisi quod v. 6. tertio loc omittere vdtr – al^{lachm}) arm Are. Alii ut 36. 79. And^{bav} et harl* bis adponunt v. 5. posteaque praeter ultimum locum (sed 36. etiam ultimo loco) omittunt. 1. 7. ter ponunt v. 5. omnibusque reliquis locis (etiam ultimo 7., sed 1. praeter ultimum) om. Aethiops semel tantum ponit i. e. exeunte v. 8. Praetereo rationes alias. Adnotat Erasmus: „Graecis *signati* non repetitur nisi in initio et fine. Nec additur ad singulas tribus,

λῆσ Γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ, 6 *ἐκ φυλῆσ Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ*
φυλῆσ Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Μανασσῆ δώδεκα
χιλιάδεσ, 7 *ἐκ φυλῆσ Συμεὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Λευεὶ*
δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδεσ, 8 *ἐκ φυλῆσ*
Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ
φυλῆσ Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.
5, 9 9 *Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-*

---

ut admonet Valla, quamquam in nostris exemplaribus addebatur." Non satis recte ille quidem. Vide supra de 1. Praeterea pro *εσφραγισμενοι* inde a v. 5. B al[25] fere (ut 2. 6. 9. 29. 31. 32. 51. 93. 94. 95. 97. al[10] fere) habent *εσφραγισμεναι*, alii ut 7. 14. 98. *εσφραγισμενων*.

5. *εκ φυλησ* ante *ρουβην*: 7. praem *και* ... 91. om *εκ φυ. ρουβ*. Similiter passim alii errarunt. | *ρουβην* cum ℵABCP etc ... 7. 14. 28. 92. 93. 94. 95. 97. *ρουβιν*, 1. (7?) 17. 19. 32. 36. 38. 51. 79. And[a p bav] *ρουβιμ* ... 4. 10. 29. 35. 49. 87. 96. Are *ρουβειμ*, 31. And[c] *ρουβειν* ... 6. 9. 26. 27. 50. Or[4,1] *ρουβημ* | *γαδ*: 9. 13. 16. *δαν* (et 1. *δᾶδ*), item cop *δαν* pro *μανασση* habet. At Or[4,1] testatur *καὶ τὰσ λοιπὰσ φυλὰσ* nominari *παρὲξ τοῦ δάν*. Item And[com]: *ἐπισημαντέον δὲ τοῦτο, ὅτι ἡ φυλὴ τοῦ δάν, ὡσ ἐξ αὐτῆσ τικτομένου τοῦ ἀντιχρίστου, ταῖσ λοιπαῖσ οὐ συντέτακται, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆσ ἡ τοῦ λευί, ὡσ ἱερατικὴ πάλαι εἰσ ἀριθμὸν μὴ ἐρχομένη*. Ex Andrea hausit Arethas. Ceterum ℵ om *εκ φυλ. γαδ δωδ. χιλιαδεσ*.

6. *εκ φυ. ασηρ*: 7. praem *και* | *νεφθαλειμ* cum P 1. 7. 28. 29. 31. 32. 35. 36. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 92* 95. 96. 97. al mu[vi] And omn Are ... Ti *νεφθαλιμ* cum AB 6. 9. 14** 30. 92** 93. al[vi]. Item C *νεφθαλιν* ... ℵ *νεφθαλι* ... 14* 27. 94. 98. *νεφθαλημ* | *μανασση* cum ℵ(C *μανασσην*)P 1. al plu And[c] et[p] Are, item *Manasse* vg etc ... A *μαννασση*, B And[a] et[bav] *μανασση*

7. *εκ φυλ. συμεων δωδ. χιλ.*: ℵ 87. om | *λευει* cum ℵ (ita etiam alibi ubique edidimus, cf Lc 3, 24. 3, 29. Heb 7, 5. Cf et. *λευεισ*, *λευειν* Mc 2, 14. Lc 5, 27 et 29. Heb 7, 9.) ... ς Ln Ti *λευῖ* cum ABCP rell | *ισσαχαρ* cum ℵAP 7. 29. 32. 92. 93. 98. al vg[clo] am demid al ... ς Gb Sz Ln Ti *ισαχαρ* cum BC 1. al pler fu al[lachm] ... ς[e] *ἰσασχὰρ* sine codice ut[vi]. Ceterum istud nomen *ἰσσάχαρ* et *ἰσάχαρ* in codd plerisque scribi solet (et. BP), non *-χάρ*.

8. *ιωσηφ* et *βενιαμ.*: ℵ 28. transpon | *βενιαμειν* cum AP And[bav] (32. 48. *βενιαμην*) ... ς *βενιαμιν* cum ℵBC al pler | *εσφραγισμενοι*: B al plus[25] *εσφραγισμεναι*, de qua lectione cf ad vv. 5—8. (*εσφραγισμενων* hoc loco legi non videtur. Aliter fit v. 5.)

9. *ιδον* c. ℵAB (*ιδων*) 7. 14. 92. ... ς Ln *ειδον* c. CP al pler And[omn] Are | *και ιδου* cum ℵBP al omn[vi] syr And[omn] Are ... A vg cop aeth Cyp[272. 310] Prim al om; item C om *ιδου* | *οχλοσ πολυσ* cum ℵBCP al omn[vi] syr And[omn] Are ... Ln *οχλον πολυν* cum A vg Cyp[bis] Prim al, item cop aeth. Similiter Method[678] *και ειδον απο πασησ γλωττησ και φυ-*

τὸν οὐδεὶσ ἐδύνατο, ἐκ παντὸσ ἔθνουσ καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτεσ ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένουσ στολὰσ λευκάσ, καὶ φοίνικασ ἐν ταῖσ χερσὶν αὐτῶν·
10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν 12
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ πάντεσ οἱ 19, 1
ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 10
τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσ-

---

λησ και παντοσ εθνουσ πληθοσ πολυ, ο αριθμησαι αυτο ουδεισ ηδυνατο. | ον (et. ℵ[c], sed ℵ* per incuriam οσ): A και | αυτον cum ℵACP 1. 14. 36. 92. al vix mu (et. Meth αυτο, vide ante). Respicit et. Cyp[310] *quam dinumerare ex his nemo poterat* ... B 6. 7. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al fere[20] And[omn] Are om, nec exprim vg Cyp[272] Prim al, hinc Gb[o] | εδυνατο cum ℵABC al plus[20] Are ... ς ηδυνατο cum P 1. 14. 28. 47. 49** 51. 87. 92. 95. al mu Meth[678] And[a p c] (et[bav] δυναται) | εστωτεσ cum ℵAP 1. 36. 49. 50. 91. al And[a p bav] ... B al[30] And[c] Are εστωτασ ... C 38. εστωτων, 11. 19. 93. εστωτα | ενωπιον τ. θρονου et. Cyp[272. 310] etc ... A επι του θρον. | περιβεβλημενουσ cum ℵ*ABC al fere[35] And[c] Are (item Fulg[verit praed 2,13] *vidi turbam magnam – stantes – amictos* –). Item 48. 95. -μενασ ... ς (= Gb Sz) περιβεβλημενοι cum ℵ[c]P 1. 28. 36. 49. 91. al And[a p bav], item *amicti* vg Victorin, *et erant amicti* (Promiss[1.38] *et induti erant*) Cyp Prim Fulg[fabian fragm 34] al | φοινικασ (Gb') cum ℵ*B 6. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al[20] Are (cop *habentes palmas*) ... ς Lu Ti φοινικεσ cum ℵ[c]ACP 1. 7. 35. 36. 38. 87. al And[omn], item *et palmae in manibus eorum* vg Haym, item et *palmae fuerunt* (*erant*) etc Cyp Fulg Prim Promiss al

10. κραζουσιν cum ℵABCP al[60] And[a c bav], item *clamabant* vg Haym, *dicebant* Cyp[272] Prim ... ς (= Gb Sz) κραζοντεσ cum 1. al? And[p] Are, item cop arm | λεγοντεσ: And[p] και λεγ. | τω θεω ημων: A 38. του θεου ημων, item cop ... 1. And[a] θεω (sine articulo) ημων eaque post τω καθημ. επι τ. θρον. pon, unde Erasmus finxit τω καθ. επι τ. θρονου του θεου ημων, quae inepta lectio transiit etiam in editionem ς (non item ς[e] etc) | ℵ* (non item ℵ[c]) om τω καθημενω | επι τω θρονω cum ℵ*ACP al plus[30] And[c] et[p] Are ... ς επι του θρονου cum ℵ[c]B 1. 7. 36. 79. al mu And[a] et[bav] | τω αρνιω: ℵ[c] του αρνιου. Praeterea ℵ* (non item[c]) add εισ τουσ αιωνασ των αιωνων αμην.

11. παντεσ οι et. ℵ[c] ... ℵ* om οι | ειστηκεισαν (sed ℵAP 36. ιστ- et ℵ -κισαν, B 7** 32. 35. 36. 79. al -κησαν, 1. And[bav] -κεσαν) cum ℵABP al longe plu And[omn] Are ... Ti εστηκεισαν (C -κισαν) c. C 51. al[vl] (sed notatio critica praeeunte Wtst hac de forma parum certa; 30. ειεστηκεισαν) ... ς εστηκεισαν cum? | επεσαν cum ℵACP 9. 12. 13. 27. al ... ς επεσον cum B al pler And[omn] Are | ενωπ. του θρονου sine additam cum ℵACP al sat mu vg cop And[a p bav] Prim al ... B al plus[25] syr

5, 12 ωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντεσ· ἀμήν, ἡ
εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων,
9 ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι
οἱ περιβεβλημένοι τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ τίνεσ εἰσὶν καὶ πόθεν
Io 21, 15 ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδασ. καὶ εἶπέν μοι·
οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆσ θλίψεωσ τῆσ μεγάλησ, καὶ ἔπλυναν
τὰσ στολὰσ αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπὶ
Is 49, 10 τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούσ. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψή-

---

aeth And^{c} Are add *αυτου* | *επι τα προσωπα* cum ℵAHCP al^{50} fere vg syr arm And^{a} et^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *επι προσωπον* cum 1. And^{p} et^{bav}, item cop aeth Fulg$^{fab\ fragm\ 34}$ | *τω θεω*: tol Fulg$^{fab\ fr\ 34}$ om (at habent am fu demid harl lips^{6} omn^{lachm} Prim al)

12. *αμην*: vg^{ms} (ap Gb) cop om | *και η σοφια*: 26. ante *και η δοξα* pon (And^{p} post *και η τιμη κ. η ευχαριστ.* pon, sic) ... A om | *η ευχαριστια* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *η* | *αμην* sec cum ℵABP al pler vg (et. am fu etc) cop rell And$^{a\ c\ bav}$ Thdor$^{stud\ 5,94}$ Are Haym ... Ti om cum C 28. (? tacet Scri) 36. And^{p} om, nec magis add Prim Fulg$^{fab\ fr}$ Ansb

13. *εισ εκ*: ℵ 91. om *εκ* | *τασ στολ. τασ* (C om) *λευκασ*: 28. 79. *τασ λευκ. στολασ* | *εισιν*: 1. 12. And^{bav} om

14. *ειρηκα* cum ℵACP 1. 28. 36. 79. al vix mu And$^{a\ p\ bav}$ ... B al^{40} And^{c} Are *ειπον* | *κυριε μου* cum ℵBCP al fere^{40} vg (et. am fu demid lips^{6} al^{lachm}) cop syr And^{omn} Are Cyp$^{272.\ 310}$ Haym ... Ln *κυρ.* [*μου*], et ς (= Gb Sz) om *μου* cum A 1. al? vg$^{cdd\ aliq\ lachm}$ aeth^{utr} arm Prim | *μοι*: ℵ om | *εκ τησ θλιψ. τησ μεγαλησ* cum ℵBP al omn^{vi} And^{omn} Are, item *de tribulatione magna* vg Haym, *ex magna tribul.* Cyp$^{272.\ 310}$ anonym^{aug} (Prim *ex trib. magn.*), *ex illa pressura magna* Tert$^{scorp\ 12}$ ... Ln *απο θλιψεωσ μεγαλησ* | *επλυναν* (vg *laverunt*) ... 1. 2. 9. 13* 29. 30. 41. 42. 50. 93. 94. 95. 97. 98. *επλατυναν* (1. *-τειναν*). Quam ad lectionem adnotat Erasm: „*i. e. dilataverunt stolas suas. Interpres* (i. e. vg) *legisse videtur επλυναν*". | *ελευκ. αυτασ* cum ℵAP 1. 10. 12. 19. 37. 46. 49. 79. 91. 96. (28. *και ελευκαναν τασ στολ. αυτων και ελευκαναν αυτασ* sic) vg cop syr And^{p} et^{bav} (et^{a} sed *αυτουσ*) Cyp$^{272.\ 310}$ Prim al (Tert$^{scorp\ 12}$ *et laverunt vestim. sua et candidaverunt ipsum in* etc) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ελευκ. στολασ αυτων* cum ?, sed 2. ap Sz (et 28. vide ante) *ελ. τασ στολ. αυτων* ... Ti *ελευκαναν* sine additam cum B al plus^{30} aeth^{utr} arm And^{c} Are :: at vix credibile est additum esse aliena manu *αυτασ*, quum res planissima esset

15. *δια τουτο*: B* 28. 79. And^{a} et^{p} praem *και* | *επι του θρονου* cum ℵAP 1. 28. 29. 35. 36. 49** 87. 92. al mu And^{omn} ... Ti *επι τω θρονω* cum B al plus^{30} Are | *σκηνωσει επ αυτουσ*: ℵ* *γινωσκει αυτουσ*, ℵ^{c}^{a} *σκη-*

σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺσ ὁ ἥλιοσ οὐδὲ πᾶν καῦμα,
17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺσ καὶ
ὁδηγήσει αὐτοὺσ ἐπὶ ζωῆσ πηγὰσ ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸσ 21, 4 Es 25, 8
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν την σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ

νωσει pro γινωσκει, sed iam[c] επ αυτουσ pro αυτουσ (hinc[e] non animadvertisse γινωσκει pro σκηνωσει putandus est)

16. ετι pri cum ADP al pler And[omn] Are ... ℵ 36. vg cop syr arm aeth Cyp[310] Fulg[trasim 8,10] Prim al om. Item ετι sec cum ℵAB al pler vg syr aeth And[p] Are Cyp Prim al ... P 1. 34. 35. 36. 38. 40. 87. cop arm And[a c bav] Fulg[trasim] om :: cf Es 49, 10 ubi neutrum ετι | ουδε διψ. cum ℵBP al plor And[omn] Are ... Ln ουδε μη διψ. cum A 14. 92. | διψησουσιν cum AB al plor And[a c p] Are. Item ℵ 29. διψασουσιν ... P 14. And[bav] διψησωσιν | ουδε μη πεσῃ cum ℵAP 1. 14. 28. 36. 79. al (98. om μη) ... Ti ουδ ου μη πε. cum B al[40] fere And[omn] Are | πεσῃ: 38. And[a] πεσειται | ο (38. And[a] om) ηλιοσ: cop *umbra* ... ℵ* add ετι, sed ipse ℵ* punctis improbavit | παν: 6. 11. 31. arm το

17. ποιμανει cum ℵABP 1. 6. 7. 14. 28. 30. 36. 38. 49** 51. 79. 92. 96* al vg syr arm aeth And[a p bav] Are Cyp[310] (pro *teget* enim quod edi solet legendum *reget*, ut vg Vig[varim] Prim al) Vig[varim 782] (ed Col[625]) Prim al ... Gb' Ti ποιμαινει cum 2. 4. 13. 29. 31. 32. 33. 34. 35. 37. 40. 41. 47. 48. 49* 50. 87. 90. 91. 93. 94. 95. 96** 97. 98. al cop And[c] | οδηγησει cum ℵABP 1. 14. 28. 36. 38. (-γησῃ) 51. 79. 92. al vg syr cop arm aeth And[a p bav] Are Cyp Vig[varim] Prim al ... Gb' Ti οδηγει cum 2. 4. 6. 7 (οδιγει) 13. 29. 30. 31. 32. al plus[20] (sunt igitur paullo plures qui οδηγει quam qui ποιμαινει tuentur) am* al[lachm] And[c] | ζωησ cum ℵABP al plus[40] vg arm aeth[utr] And[c] Are Cyp[310] Vig[varim] anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) ζωσασ cum 1. 38. 79. al cop (*super fontem aquae vivae*) syr (*ad fontes aquarum vivarum*) And[a p bav] | παν δακρυον (ℵ* δραχυον, cf et. ad 21, 4): 14. cop παντα τα δακρυα | εκ των cum ABCP al plus[35] am fu demid tol omn[lachm] (hi Latt *ex*) arm And[c] et[bav] Are Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) απο των cum ℵ 7. 28. 47. 49. 50. 79. 92. al vg[cle] lipss (hi *ab*) cop And[a] et[p]. Cf et. Tert[res carn 58] „Proinde et Iohanni angelus: *Et delebit deus omnem lacrymam ab oculis eorum.*“ Quae non satis liquet utrum ab h. l. an ab 21, 4 pendeant, quo quidem loco et ipso απο et εκ leguntur. Apud Es 25, 8. est αφειλε κυριοσ ο θεοσ παν δακρ. απο παντοσ προσωπου.

VIII. 1. οταν cum AC :: supra, l. c. 6, 1. 3. 5. 7. 9. 12. οτε ηνοιξεν nusquam fluctuat ... ς οτε cum ℵP al omn[vi] And[omn] Are | εγενετο σιγη

1, 4 Tob 12, 15 Lc 1, 19 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. 2 καὶ ἴδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἳ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
5, 8 ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια-
μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ
4, 5 11, 19 ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοί-
Mt 24, 31 1Co 15, 52 μασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ

---

etc: aeth *siluit omne quod in caelo et quod in terra* | *ημιωρον* cum AC 91. 97. ... ς *ημιωριον* cum ℵP al pler And[omn] Are

2. *ιδον* c. ℵABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. P 1. al pler And[a p c] Are | *τους επτα*: 1. 26. om | *εστηκασιν*: 38. *ειστηκεισαν*, 6. 9. 13. 27. *εστηκεισαν*? Cf ad 7, 11. | *εδοθησαν*: A 35. 87. 93. 95. 96. *εδοθη*

3 *ηλθε* (14. *εξηλθ.*): aeth add *ab oriente* | *επι του θυσιαστηριου* (Gb'') cum ℵBC (*του -ριον*) 6. 7. 14. 28. 29. 31. 35. 38. al[30] And[a c p] Are ... ς Ln *επι το θυσιαστηριον* cum AP 1. 36. 49. al mu | *λιβανωτον*: C *λιβανον το* | *ινα δωσει* cum ℵAC 1. 8. 28. 29. 87. 94. 95. al[10] And[a] etc[*] et[bav] ... ς *ινα δωση* cum BP al sat mu And[p] etc[**] Are ... 6. 9. 14. 36. *ινα δω* | *το ενωπιον*: ℵ om *το*

4. *ο καπνος*: ℵ* (non[c]) 26. om *ο* | *του αγγελου*: 38. 97. om *του* ... 14* *των αγγελων* | *των θυμιαματων ταις προσευχαις* (vg Amb[isaac 5,309] *incensorum de orationibus*): Amb[ep 64,1060] Prim *thymiamatum* (Prim *supplicationum*, fortasse potius *suffitionum*) *orationum*

5. *τον λιβανωτον* et *αυτον* cum ℵABP etc ... ς (non ς[e] Gb Sz) *το λιβανωτον* et *αυτο* cum 7. 33. 34. (item, si recte viderunt, *το* et *αυτον* 36. 40. 50.) | *εκ του πυρος του θυσιαστηριου*: Prim *de igne irae dei*, sed addit: „aliter *ex igne arae dei*" | *εβαλεν*: P *εβαλλεν* ... A *ελαβον* | *βρονται και φωναι και αστραπαι* cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 87. al[20] vg arm And[c] Prim al, item aeth[pp] *et factum est tonitru et fulgur* (i. q. *φωναι*) *et fulmen* ... A 16. 38. cop syr *βροντ. κ. αστραπ. κ. φωναι*, similiter aeth[ro] (*et venit fulmen et factum est tonitru et fulgur*) ... ς *φωναι και βρονται και αστραπαι* cum P 1. al mu And[a] et[p] anonym aug, item Are omissis *φωναι και*, 7. And[bav] *φω. κ. αστρα. κ. βροντ.* | *και σεισμος* (46. *-σμοι*): vg[cle] demid lipss harl** arm add *magnus* ... 48. Are om

6. *οι* ante *εχοντες* cum ABP 1. (sed 1. om *οι* ante *επτα*) al pler And[a c p] Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ 36. And[bav] | *αυτους* cum ℵ*A ... ς Ti *εαυτους* cum ℵ[c]BP al fere omn (14. *επ αυτους*) And[omn] Are

7. *ο πρωτος* sine additam cum ℵABP al fere[40] harl* tol syr Are ... ς

ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆσ γῆσ κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶσ χόρτοσ χλωρὸσ κατεκάη.
8 *Καὶ ὁ δεύτεροσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ὡσ ὄροσ μέγα πυρὶ* Ier 51, 25
καιόμενον ἐβλήθη εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆσ θαλάσσησ αἷμα,
9 *καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάσ, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.*
10 *Καὶ ὁ τρίτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ* Is 14, 12 Dan 8, 10
ἀστὴρ μέγασ καιόμενοσ ὡσ λαμπάσ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων.
11 *καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέροσ λέγεται ὁ ἄψινθοσ. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-*

(= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum 1. 28. 36. 38. 79. 98. al vg (et. am fu lipss omn[lachm] etc) cop arm aeth And[a c p bav] Prim al | *μεμιγμενον* cum ℵP 12. 37. 38. 46. vg[ms] (ap Gb) And[p] et[bav] anonym[aug] Ansb ... 7. *μεμιγμενη* ... ς Ln Ti *μεμιγμενα* c. AB al pler And[a] et[c] Are vg Prim al | *εν αιματι* cum ℵABP al fere[40] vg (*mixta in sanguinem* am al, vg[cle] al *mixta in sanguine*) And[a c p] Are Prim (*commixta in sanguinem*) al ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum 1. al demid harl* And[bav] anonym[aug] | *εβληθη*: 34. 35. 87. And[c] *-θησαν* | *και το τριτον τησ γησ κατεκαη* cum ℵABP al fere[50] vg syr arm aeth And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 35. cop | *και το τριτ. των δενδρων κατεκαη*: B* al aliq aeth om | *χορτοσ χλωροσ*: 7. 94. *ο χορτ. ο χλωρ.*

8. *αγγελοσ*: ℵ om | *πυρι* cum ℵAP 1. al mu vg cop syr aeth And[omn] Prim anonym[aug] al ... Gb[oo] cum B al[35] arm Are | *εγενετο*: ℵ *εγενηθη*

9. *το τριτον* pri: ℵ 35. 36. 87. Ath[406] And[c] add *μεροσ* (35. 68. 87. And[c] etiam v. 8. add). Similiter vg Prim etc ubique *tertia pars*. | *των ε. τ. θαλ.* cum ℵAP al sat mu Ath[406] And[a] et[c] ... B al plus[25] And[p] et[bav] Are om *των*, hinc Gb[oo] ... 1. 12. am harl omn[lachm] arm om *των εν τη θαλασση*. Vg[cle] fu demid lipss tol *in mari* post *τα εχοντ. ψυχασ* pon; Prim vero vertit *piscium*, omissis *τα εχοντ. ψυχασ*, sed add: „Alia editio dicendo *habentium animas* ostendit evidenter spirituali eos morte necatos.“ | *ψυχασ* (13. 48. Are *τασ ψυ.*) et. Ath[406]: ℵ *ψυχην*, item cop aeth | *διεφθαρησαν* (Gb″) cum ℵAP 1. (*-ρισαν*) 10. 12. 13. 17. 28. 37. 49. 51. 79. 91. 96. And[a**] ... ς *διεφθαρη* cum B al plu And[c p bav] Are

10. *και επεσεν* sec loc: Prim non expri | *και επι των πηγων των υδατων*: A om | *των υδατων* cum ℵBP 1. al fere[35] qui citantur ... ς (= Gb Sz) om *των* cum ?

11. *λεγεται*: 7. *ελεγετο* | *ο* ante *αψινθ.* cum ABP al[40] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ*(sed vide post)et[c] 1. 7. 14. 36. 38. al arm And[a p bav] | *αψινθοσ* cum ℵ[c]ABP al plor And[a c bav] Are ... ℵ* *αψινθιον*,

των εἰσ ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
12 *Καὶ ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον*
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆσ σελήνησ καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
Am 8, 9 *ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον*
14, 6 *αὐτῆσ, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίωσ.* 13 *καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἀετοῦ*
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντοσ φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ
τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆσ σάλπιγ-
γοσ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

And[p] *αψινθιοσ.* Item *absinthium* vg[cle] demid harl* (*absentium*) tol al lachm cop Prim (*absentium*) anonym[aug] Haym; item *absinthius* am, *absentius* fu. Ceterum ℵ* per incuriam post *αψινθ.* repetit *και λεγεται*, quae delevit ℵ[c]. | *εγενετο* (Gb') cum ℵABP al pler And[a c p] Are vg cop Prim al ... ς *γινεται* cum 1. 36. al And[bav] | *των υδατων*: ς (non ς[e] etc) om ex errore Erasmi ut[vi] | *εισ αψινθον* cum ABP al pler And[c p] (et[bav] *ωσ αψινθοσ*) ... ℵ 7. 8. 16. 28. 49. 79. And[a] Are *εισ αψινθιον* | *των ανθρωπων* cum ℵABP 1. al fere[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *των* cum? | *εκ των*: A *επι των*

12. *ινα σκοτισθη*: 35. 87. arm aeth (vide post) And[c] *και εσκοτισθη* | *και η ημερα μη φανη* (vide post) *το τριτ.* (A *τεταρτον*) *αυτησ* cum ℵAP al sat mu vg (*et diei non luceret pars tertia*) And[a p bav] Are Haym (*ut non luceret diei pars tertia*) ... B al[25] fere *και το τριτον αυτησ* (14. 28. 29. 30. 40. 50. 51. 93. 98. *αυτων*) *μη φανη* (al mu *φανῇ*, et. B interpg) *η* (B 98. om) *ημερα* ... libere variant minusc alii. Item libere cop pro *ινα σκοτ.* etc *ut obscurarentur, ut non luceret tertia illarum pars in die et similiter etiam nocte*, aeth *percussus est sol, et obtenebrata est tertia pars eius, et tertia pars lunae, et tertia pars stellarum, et tertia pars diei et noctis.* Prim post *stellarum* pergit *ut minus lucerent, et dies eandem partem amitteret et nox similiter.* Syr pro *ινα σκοτ.* etc *ut obtenebraretur tertia pars earum, et obtenebrata est dies, ut non luceret tertia pars eius, et nox similiter.* Praeterea pro *μη φανη*: ς *μη φαινη* cum P (*φενη*) 28. 49. 79. al (36. al *μη φαινει*) And[a p bav] Are ... 35. 87. arm And[c] *ουκ εφαινεν*

13. *ιδον* c. ABP 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. ℵ al pler etc | *ενοσ* et. vg anonym[aug] Haym aeth exprim ... ℵ om, item cop arm | *αετου* cum ℵAB al[35] fere vg cop syr aeth And[c] Are (atque etiam Are[com]) anonym[aug] Haym ... ς (= Gb Sz) *αγγελου* cum P 1. 7. 28. 36. 47. 79. al (13. *αγγελου ωσ αετου*) arm And[a p bav] (atque etiam And[com]) Victorin | *πετομενου* cum ℵAP al plus[30] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενου* cum B 1. 6* 7* 32. al vix mu | *μεσουρανηματι* (7. 36. 97. *-νηματι*): 1. *μεσουρανισματι* ... syr *in medio caudae cui est sanguis.* Cf et. ad 14, 6. | *φωνη μεγαλη*: 7. 28. 37. 49. 79. 96. And[a] add *τρισ*, item omisso *μεγαλη* 17. 36. | *ουαι* ter ... 1. And[bav] syr aeth bis tantum | *τουσ κατοικουντασ* (Gb') cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 48.

IX.

1 *Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ* 8, 10
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέ- 20, 1
ατος τῆς ἀβύσσου. 2 *καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη*
καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη Ioel 2, 10
ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 *καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ*
ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 *καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδική-* 7, 2 s
σουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ
μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ

---

51. 87. 92. al plus[20] And[c] ... ς Ln *τοις κατοικουσιν* cum ΑΡ 1. 7. al sat mu And[a p bav] Are. Ceterum Prim a v. 12. statim transit ad 9, 10. praetermissis mediis omnibus.

IX. 1. *ιδον* cum ΑΒ 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. ℵΡ al pler etc | *αστερα* et *πεπτωκοτα* et. ℵ[c] ... ℵ* *αστερας* et *πεπτωκοτας* | *εις την γην*: 38. 97. *επι της γης*, 29. *προς την γην*

2. *και ηνοιξεν το φρεαρ της αβυσσου* cum ΑΡ 1. 7. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 96. al vix mu vg[cle] fu lips demid tol harl** omn[lachm] syr And[a c p] (in com: *φρεαρ δε της αβυσσου - τινες εφησαν - την γεενναν*. Praeterea nihil.) anonym[aug] (sed praem insuper *et accepit putei abyssi clavem*) ... ℵΒ al plus[30] am harl* tol* cop aeth[utr] arm And[bav] Are om (propter *ομοιοτελευτον* ut[vi]), hinc Gb[o] | *εκ* (et. ℵ[c]; ℵ* *επι*) *του φρεατος ως* (And[c] *ωσπερ*, Α om) *καπνος* (ℵ* ipse restituit ex *καμινος*): 1. 35. 41. 87. om | *μεγαλης* cum ℵΑΡ 1. 28. 79. al mu vg cop arm aeth And[a p bav] anonym[aug] Haym ... Gb' *καιομενης* cum Β al plus[35] syr And[c] Are ... 36. 37. 38. 40. 41. 42. *μεγαλης* (38. *μεγαλου*) *καιομενης* (Birch codicibus 37. 40. 41. 42. ex errore *καιομ. μεγ.* tribuere vdtr, quod de 38. certum est) | *εσκοτωθη* cum Α 12. 14. 92. And[bav] ... ς *εσκοτισθη* cum ℵΒΡ al pler And[a c p] Are | *εκ του καπνου του φρεατος*[2] *και* et. ℵ[c] ... ℵ* om (ab *εκ του καπνου* priore ad *εκ τ. καπνου* posterius transiliens)**

3. *αυτοις* cum ℵΒ 7. (:: vide ad vv. 4 et 5.) ... ς Ln Ti *αυταις* cum ΑΡ al pler And[omn] Are

4. *ερρεθη* cum ℵΑΡ al pler And[a p bav] Are ... Β 35. 50. 87. And[c] *ερρηθη*, 28. *ερριθη* | *αυτοις* cum ℵΒ 14. 87. 90. 92. ... ς Ln Ti *αυταις* cum ΑΡ al pler And[omn] Are | *αδικησουσιν* cum Α 36. ... ς *αδικησωσι* cum ℵΒΡ al fere omn And[omn] Are :: cf v. 5. *βασανισθησονται* | *ουδε* (38. And[a] *μηδε*) *παν χλωρον*: cop post *ουδε παν δενδρ.* pon ... ℵ harl* arm anonym[aug] Cassiod om | *ανθρωπους* sine additam cum ℵΑΒΡ 1. 6. 7. 8. 14. al[40] cop syr arm (*hominem terrestrem*) aeth And[omn] Are anonym [aug] ... ς (= Gb Sz) add *μονους* cum 49. 91. 96. al[vi], item *tantum homines* vg Haym | *σφραγιδα*: ℵ 2. *-ιδαν* | *του θεου* cum ℵΑΒΡ al pler

ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 *καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐ-*
τούσ, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνασ πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸσ
αὐτῶν ὡσ βασανισμὸσ σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 *καὶ*
Iob 3, 21 *ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ*
οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει
Ioel 2, 4 *ὁ θάνατοσ ἀπ' αὐτῶν.* 7 *καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι*
ἵπποισ ἡτοιμασμένοισ εἰσ πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν ὡσ
στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡσ πρόσωπα ἀν-
Ioel 1, 6 *θρώπων,* 8 *καὶ εἶχαν τρίχασ ὡσ τρίχασ γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντεσ*
αὐτῶν ὡσ λεόντων ἦσαν, 9 *καὶ εἶχον θώρακασ ὡσ θώρακασ*

---

vg cop syr aeth And[c] et[p] Are Haym ... Gb[o] cum 1. 12. 17. 28. 47. 79. harl* arm And[a] et[bav]. Cf et. Cassiod *unde exeuntes lucustae tamquam scorpiones neque fenum neque arborem laedebant, nisi eos tantum qui signum crucis in suis frontibus non habebant.* | *μετωπων* sine *αυτων* cum ℵAP 1. 12. 28. 79. am harl* tol al[lachm] And[a] et[bav] (item com: *οι μη σεσημειωμενοι τη θεια σφραγιδι τα μετωπα*) ... ς (Gb[o]) Ti add *αυτων* cum B al pler vg[cle] fu demid lipss al syr arm aeth And[c] et[p] Are Cassiod Haym

5. *αυτοισ* cum ℵA 1. 7. 12. ... ς Ti *αυταισ* cum BP al pler And[omn] Are | *βασανισθησονται* (edd Erasmi *-σωνται*) cum ℵAP 1. 12. 36. 38. And[bav] ... ς *βασανισθωσι* cum B al pler And[a c p] Are ... 7. *βασανισωσιν* (*-νησωσιν*), item *cruciarent* vg[clu] lips[4.] (non item am fu tol harl demid lips[5. 6.] omn[lachm]) arm aeth | *παισῃ* (7. 87. al mu And[bav] *πεσῃ*): 10. 26. 37. 41. 42. 43. 49. 96** *πληξῃ*

6. *ζητησουσιν*: 2. 8. 9. 10. 19. 27. 42. 50. 91 96. harl* *ζητουσιν* | *ου μη* cum ℵABP 1. al plus[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *ουχ* cum? | *ευρησουσιν* cum ℵB 6. 7. 8. 29. 30. 32. 36. 38. 47. 48. 50. 51. 91. 94. 95. 96. 97. 98. al mu And[p] Are; *invenient* vg Amb[luc 9,1419] al. Item *ευρησωσιν* 1. 2. 9. 11. 14. 27. 92. 93. (*-σοσιν*) ... Ln Ti *ευρωσιν* cum AP 12. 17. 28. 34. 35. 46. 49. 79. 87 And[a] et[c] (et[bav] *ευρουσιν*); *inveniant* harl* | *αποθανειν*: 7. *τον θανατον*, omisso *ο θανατοσ* | *φευγει* cum AP 1. 12. 17. 36. 38. And[p]. Item ℵ *φυγῃ*, harl* *fugiat* ... ς *φευξεται* cum B al pler And[a c p] Are, item *fugiet* vg | *ο θανατ. απ αυτων* cum ℵAP 1. (28. omisso *απ*) 36. 38. 79. al mu[vi] vg (et. am demid tol harl lipss omn[lachm]; fu *mors fugiet ab eis*) sah (cop ut fu) syr And[a] et[p] ... Gb Sz *απ αυτων ο θαν.* cum B al plus[30] arm And[c] et[bav] Aretha

7. *ομοιοι* cum ℵ ... ς Ln Ti *ομοια* cum BP al omn[vi] And[omn] Are ... A *ομοιωματα* | *ομοιοι χρυσῳ* (Gb') cum ℵAP 1. 28. 30[mg] 35. 36. 79. 87. al vg syr arm aeth (cop *existentes coloris aurei*) And[omn] ... Gb Sz *χρυσοι* cum B al fere[10] Are

8. *ειχαν* cum ℵA (non item v. sq) ... ς Ti *ειχον* cum BP al omn[vi] And[a c p] (sed[bav] *και εχοντεσ*) Are

σιδηρῶσ, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων Ioel 2, 5
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰσ πόλεμον. 10 *καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ*
ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ πέντε· 11 *ἔχουσιν ἐπ᾽*
αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβρα- Iob 28, 22
ϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

---

10. *και εχουσιν*: 38. And[p] *κ. ειχον*. Item *et habebant* vg etc | *ομοιασ* ut ʙᴘ al fere omn And[omn] Are, item *similes scorpionum* vg etc (cop *sicut scorpionum*, aeth *sicut cauda scorpii* ... ℵA 14. *ομοιοισ* | *κεντρα, και εν* (et. Sz) cum ℵABP al plus[35] cop syr ar[e] Are ... ς (= Sz) *κεντρα ην εν* cum? vg[cle] fu demid harl[**] lips[6] al[lachm] Haym ... Gb′ *κεντρα εν* cum 1. 7. 28. 34. 35. 36. 38. 40. 46. 47. 79. 87. 90. 92. al am tol harl[*] al[lachm] arm aeth anonym[aug] And[omn] | *εν ταισ ουρ. αυτων* sine *και* (etiam Gb′ Sz) cum ℵABP 6. 7. 8. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al mu am fu demid tol lips[6] omn[lachm] syr (cop *et est potestas earum in cauda sua laedendi*, aeth *et in cauda sua habebant aculos quibus icebant hominem*) And[c] Are Prim (*potestas in caudis earum erat laedendi*) ... ς add *και* cum 1. 36. 47. 79. al vg[cle] harl lips[4. 5] And[a p bav] | *η εξουσια αυτων* cum ℵAP 1. 17. 34. 35. 36. 46. 87. al vg cop ar[e] And[p c bav] Prim Haym ... B 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 79. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al mu syr And[a] Are *εξουσιαν εχουσιν*, item 51. 90. 92. al *εξουσιαν εχουσαι* ... 7. om plane (item aeth, vide ante), ita ut habeat *κεντρα εν ταισ ουρ. αυτων του αδικησαι* etc | *αδικησαι* cum ℵAP 1. 6. 28. 32. 35. 36. 48. 51. 79. 87. al And[omn] Are ... Gb′ Sz *του αδικησαι* cum B al[30] fere :: sunt igitur lectiones quae a nostra differunt inprimis hae: *και κεντρα ην εν ταισ ουρ. αυτων· και η εξουσια αυτων* [*του*] *αδικησαι* etc, et *και κεντρα·* [*και*] *εν ταισ ουρ. αυτων εξουσιαν εχουσιν* [*του*] *αδικ.* etc

11. *εχουσιν* idque sine *και* (et. Gb) cum ℵA 6. (teste Treg) al? (cop *fuit super eos rex*), item ς (= Gb Sz) *και εχουσιν* cum P 1. al sat mu vg (*et habebant*, sed fu *et habent*) syr arm aeth And[a c bav] (et[p] *και ειχον*) Prim Haym (hi[2] ut vg) ... Gb′ Sz Ti *εχουσαι* cum B al[25] fere Are anonym[aug] | *επ αυτων βασιλεα* (36. *-λεισ*) cum A (et ℵ *εαυτων τον βασιλ.*) P (supplet ipse[*] in mg, sed scribit *αυτον*) 1. 14. 28. 36. 79. 92. al vg cop (vide ante) And[a p bav] anonym[aug] Prim al. Item ς *εφ αυτων βασιλεα* cum? ... Ti *βασιλεα επ* (16. al *υπ*) *αυτων* (42. 87. *αυτον*, 7. *αυτουσ*) cum B al plus[30] syr arm And[c] Are ... aeth non expri *επ αυτων* | *τον αγγελον* cum ℵA(*αρχοντα τησ αβυσσου τον αγγελον, ονομα* etc)P 1. 7. 14. 28. 36. 79. al mu And[a p bav] ... Ti om *τον* cum B al plus[30] And[c] Are ... pro *regem angelum* habent am[*] harl[*] *regem angelorum* | *ω ονομα αυτω* cum ℵ ... 18. *ω ονομα*, vg etc *cui nomen*, And[p] *ονομα αυτου* ... ς Ln Ti *ονομ. αυτω* cum ABP al plor And[a c bav] Are | *αβαδδων* cum ℵAP 51. al vix mu vg anonym[aug], item syr ... 2. 8. 13. 14? 19. 26. 38. 41. 42. 50. al *αβααδδων*, B 27. 30. 93.

11, 14 12 *Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.*

13 *Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώ-*

---

al *αββααδδων*, 1. 4. 6. 10. 11. 12. 17. 28. 31. 49. 79. 94. al And$^{a\,p\,bav}$ Are *αββαδων*, 9. 36. 96. *αββαδδων*, 35. 87. 95. And^{c} *αββααδων*, 14 (ap Scri) 92. *αβλαδδων* ... Haym *labbadon*. „Quod in quibusdam edd. invenitur scriptum *abadon*, ubi scilicet primum est *a*, sed falso scriptum est et vitio scriptoris factum. Sed primum ibi ponendum *l*, et *labbadon* dicendum, sicut b. Hieronymus dicit in Hebraeis interpretationibus." Cf igitur Hier de nominib. Hebr., ubi interpretatur *solitarius eorum*. Similiter lips$^{6.}$ *laabadon*. Prim vero *Armageddom* habet, cop *Magedon*, arm *Albagon*, aeth *Abdon*. | *και εν τη* cum ℵAP 1. 6. 36. al pauc aeth ar^{e} And^{bav} ... Gb'' Ti *εν δε τη* cum B al^{40} vg (fu om *δε*) syr And$^{a\,c\,p}$ Are Prim al. Libere cop *quod explicatur graece*. | *ελληνικη* (38. And^{p} add *ρησει*): ℵ *ελληνιδι*. Libere arm *quod vocatur in armeniaca lingua*. | *ονομα εχει* (98. *εχων*): ℵ 36. *εχει ονομα* ... vg om (*graece autem Apoll.*) | *απολλυων* (49* 98. *απολυων*, And^{bav} *ο απολλ.*): am fu *apollion*, vg^{cle} demid harl al mu *apollyon*, al^{lachm} *apollon* ... vg Haym add *latine* (am fu lipss tol omn^{lachm} *et lat.*, Haym *lat. autem*) *habens* (am lips$^{6.}$ tol harl al^{lachm} Haym *habet*) *nomen* (fu om *hab. nom.*) *Exterminans*, item Prim *et latina lingua nomen habens Exterminans*, item anonym^{aug} (post *cui nomen hebr. Abaddon, graece απολλυων*) add *latine Perdens*.

12. *η ουαι η μια*: ℵ* *ουαι μια*, ℵ^{c} *ουαι η μια* | *απηλθεν*: 28. 79. 80. And^{a} *παρηλθεν* | *ερχεται* (Gb') cum ℵ*A 7. 8. 14. 29. 30. 31. 49* al plus^{20} ... ς *ερχονται* cum BP 1. 28. 32. 35. 36. 38. 79. 87. al sat mu And^{omn} Are | *ετι*: 36. 37. And^{a} et^{bav} *αι* (47. *ετι και αι*) ... 1. 49. 97. And^{p} om ... 7. cop *δευτερα* pro *ετι δυο*. Cf Hier$^{ezech\,7}$ *Vae unum abiit, et vae alterum veniet cito*. | *μετὰ ταῦτα*. ^{13}*Καὶ* cum AP 1. 28. 49. 87. al sat mu vg syr And^{omn} Are anonym^{aug} Haym (item Prim, sed om *μετα ταυτ.*) ... 8. 29. 31. 47. 48. 50. 90. al mu *μετα ταυτα και* coniungunt et ad sqq trahunt; item ℵ cop omisso *και*. Item B 14. *και μετα ταυτα* ... aeth om *μετ. ταυτα*

13. *Και*: ℵ etc om, vide ante | *φωνην μιαν* (14. *μιαν φω.*) ... ℵ^{c} And^{p} *φωνησ μιασ* ... 34. 35. 87. And^{c} *φωνην μεγαλην* ... 38. om *μιαν*, nec exprim cop arm ... am fu omn^{lachm} *vocem, unum*, item Cyp^{322} Prim anonym^{aug} *unum*, idque hoc modo: *et audivi unum ex quatuor cornibus* (Cyp *angulis*) etc ... ℵ* om *μιαν εκ των τεσσα. κερατων*, ut habeat *φωνην του θυσιαστηριου* (:: similiter ac 16, 7.), suppl ℵ^{c} sed omisso *τεσσαρ*. Item 14. 92. om *των τεσσαρων κερατων*. | *τεσσαρων* (1. 92. al *δ'*) cum BP al fere omn vg^{cle} demid lips$^{4.\,6.}$ (arm, vide post) And^{omn} Are Cyp^{322} Prim anonym^{aug} (arm *των τεσσαρων ζωων α ην ενωπιον του θυσιαστηριου*) ... Ln om cum ℵ^{c}A 28. 79. (hi^{2} *εκ των κερατ. κεκραγοτοσ του θυσιαστ.*) am fu harl lips$^{5.}$ tol omn^{lachm} cop syr aeth Haym Bed. De ℵ* 14. 92. vide ante :: excidisse puto *τεσσαρων*, quod

πιον τοῦ θεοῦ, 14 *λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα·* 7, 1 16, 12
λῦσον τοὺσ τέσσαρασ ἀγγέλουσ τοὺσ δεδεμένουσ ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 *καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρεσ ἄγγελοι οἱ*
ἡτοιμασμένοι εἰσ τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 *καὶ ὁ ἀριθμὸσ τῶν*
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδεσ μυριάδων· *ἤκουσα τὸν*

---

per δ' scriptum fuisse probabile est, in codice summae antiquitatis (primi saec.), unde eadem ratio ad alios et ipsos antiquissimos transiret. Aliena manu eum numerum additum esse haud credibile. Videbaturque eo magis tuendus quum Cypriani et, qui et ipse italae testis videtur, Primasii auctoritate utatur. | *του χρυσου του* (28. om): 14. arm om, item 92. servato *του*

14. *λεγοντα* (Gb') cum א*A ... Gb' *λεγοντοσ* cum B al[30] fere Are, 40. *λεγων* ... ς *λεγουσαν* cum P 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al, item א[c] And[p] *λεγουσησ* (vide ante). Latini i. e. vg Cyp Prim al *dicentem* | *εκτω* (et. Cyp etc): A And[bav] om | *ο εχων* cum אABP al fere[45] And[a p bav] ... 34. 35. 87. And[c] *τω εχοντι* ... ς (= Gb Sz) *οσ ειχε* cum? Are (ex codice?). Latinis quidem (vg Cyp al) est *qui habebat tubam*, Prim *qui tubam portabat* | *τεσσαρασ* (1. 92. al δ') cum ABP etc: א 87. *τεσσαρεσ*, 7. *τεσσαρεισ* | *επι*: 7. 19. 87. *εν* (ut vg *in flumine*, sed Prim *super flumen*) | *τω μεγαλω* (et. Cyp Prim anonym[aug] Haym): P add (repetit) *ποταμω* ... arm[zoh] And[p] (*τω* retinet) om, item Cassiod (libere *angeli qui erant in Eufrate fluvio quattuor alligati.* Similiter alii in comm.) | *ευφρατη*: B *εφρατη*. Ceterum cf huc Epiph[456] (*ἄλογοι*): *λυσον τουσ τεσσαρασ αγγελουσ τουσ επι του ευφρατου. και ηκουσα τον αριθμον του στρατου, μυριαι μυριαδεσ και χιλιαι χιλιαδεσ, και ησαν ενδεδυμενοι θωρακασ πυρινουσ και θειωδεισ και υακινθινουσ.*

15. *ελυθησαν*: A *ελυπηθησαν* | *αγγελοι οι ητοιμασμενοι* (And[bav] *ετοιμ.*, 28. 79. *προητοιμ.*): א 41. 90. 98. om *οι* | *και ημεραν* cum AP al sat mu vg And[a p bav] Cyp[323] Prim anonym[aug] al ... B al plus[20] And[c] Are *και εισ την ημε.*, item 28. 38. 49. 79. 91. 96. *και την ημεραν* ... א 1. (et. ed. Compl) om | *ινα*: א per incuriam add *μη* | *το τριτον*: 28. 87. 79. 80. And[a] add *μεροσ* (ut et. vg *tertiam partem*). Cf supra.

16. *των στρατευματων* cum אABP 1. al fere[45] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *των* cum? arm | *του ιππικου* cum אABP 1. 7. 14. 28. 31. 36. 38. 49[mg] 79. 92. al And[a p bav] Are ... Gb' *του ιππου* cum 2. 8. 9. 13. 16. 29. 35. 49[txt] 51. 91. al plus[20] (18. *του ιππου αυτων*, 8. *των ιππων*). Vg anonym[aug] *numerus equestris exercitus*, Prim *numerus militantium equitum illius* | *δισμυριαδεσ* cum AP 1* 31. 36. (et 11. 12. *δυσμυρ.* et 18. *δισμυριων*) And[bav], item *dismyriades* Cyp[323] et *bismyriad.* anonym[aug] (i. e. Tichonius) et Tichon ap Prim („Alia porro translatio quam Ticonius exposuit, habet: *Et numerus equestris exercitus bismyriadis myriadum*, ubi expositionem praeteriens hoc tantum adiecit: non dixit quot myriadum.“ (haec ipsa verba apud anonym aug leguntur). Ipse Prim habet *octoginta milia* ... ς *δυο μυριαδ.* cum

ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτωσ ἴδον τοὺσ ἵππουσ ἐν τῇ ὁράσει
καὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντασ θώρακασ πυρίνουσ καὶ
ὑακινθίνουσ καὶ θειώδεισ· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡσ κεφαλαὶ
Ioel 2, 5 λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸσ
καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν·

ℵ (sed *μυριαδων μυριαδασ*) 1[**] (teste Treg) 28. 79. al[vi] Are ... B al fere[40] arm And[a c p] *μυριαδεσ*. Vide ad v. 14. Epiph, qui ad *μυριαι μυριαδεσ* add (atque sic etiam arm) *και χιλιαι χιλιαδεσ* ... vg *vicies millies* (am fu etc *milies*) *dena millia* (am fu al *milia*) | *ηκουσα* cum ℵA BP 1. al plus[40] am fu demid tol lips[5. 6.] omn[lachm] cop syr arm (aeth om *ηκουσα τ. αρι. αυτων*) And[omn] Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? (11. *ηκουσα δε*) vg[cle] lips[4.] harl Are

17. *ουτωσ* (et. Cyp[322]): 38. arm Prim anonym[aug] om | *ιδον* (*ἴδων* B) cum ABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. ℵP al pler And[a c p] Are | *ιπ-πουσ* cum ℵAP etc ... B 14. *ιππικουσ* | *επ αυτων*: ℵ *επανω αυτ.* | *υα-κινθινουσ*: Prim *spineas* (tractat etiam uberius in comm) | *θειωδεισ*: ℵ* *θιωδεισ*, ℵ[c] levi rasura restituit *θιωδεισ* | *εκπορευεται*: 38. And[p] *εξεπορευετο*

18. *απο* cum ℵABCP al[50] fere And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *υπο* cum 1. al? | *των τριων*: C om *των*, ℵ arm om *τριων* | *πληγων* cum ℵABCP al plus[40] vg cop syr arm aeth And[omn] Are Cyp[322] rell ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. al? And[bav] | *απεκτανθησαν*: 36. 38. 97. And[a] *απ-εκτανθη* | *εκ του πυροσ* cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. al And[a] et[bav] (vg *de igne*) ... Gb' *απο τ. πυρ.* cum B 7. 14. al[25] fere And[c] et[p] Are | *και του καπν.* cum ℵAB 7. 8. 14. 29. 38. 79. al[25] fere am fu demid lips[5. 6.] harl* tol omn[lachm] cop aeth And[c] et[p] Are Cyp. Haym ... ς (= Gb Sz) *και εκ του καπν.* cum CP 1. 6. 31. al vg[cle] lips[4] harl** arm syr And[a] et[bav] | *και του θειου* cum ℵABC al[40] fere vg cop aeth And[c] et[p] Are Cyp Haym ... ς (= Gb Sz) *και εκ τ. θει.* cum P 1. 6. 31. 79. al syr arm And[a] et[bav] | *του εκπορευομενου* (7. om *εκπ.*) et. am fu tol harl* et** Cyp Prim ... 28. 36. 38. 79. vg[cle] lips al lachm cop And[a] et[p] *των εκπορευομενων* | *των στοματων*: 91. 95. *του στοματοσ*. In ℵ super *των* ante *στοματων* ℵ[c] notavit *ου*, sed rursus abstersit. Item *ore* vg Cyp Prim al, sed iidem sic etiam v. 17.

19. *η γαρ εξουσ. των ιππων* (A *τοπων*, arm om) et *εστιν* (38. *ην*, Prim *erat*) cum ℵABCP al fere[45] vg cop syr arm aeth And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *αι γαρ εξουσιαι αυτων* et *εισιν* cum 1. (sed *εστιν*) al? ... Cyp[322] om ista, post *de ore eorum* (exeunte v. 18) pergens: *est et in caudis eorum; caudas enim.* (Ceterum totum locum 9, 13—21 cum aliis nonnullae edd. Cypriani non habent.) | *και εν ταισ ουραισ αυτων* (29. *των ιππων*) cum ℵABCP al plor vg cop syr arm And[c p] Are Cyp

αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάσ, καὶ ἐν αὐταῖσ
ἀδικοῦσιν. 20 *καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν*
ἐν ταῖσ πληγαῖσ ταύταισ, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν 16, 11
αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ Ps 134 (135), 15 etc
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,
ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 *καὶ οὐ*
μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν
οὔτε ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Prim al ... ϛ (= Gb Sz) om cum 1. 36. And[bav], item aeth ... 38. And[a] *εν ταισ ουραισ και*, eaque ante *εν τω στοματι αυτων* pon | *ομοιαι* (1. 49. *ομοιοι*): C* om | *οφεσιν* cum ℵACP 1. 14. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 92. 96. al And[a p bav] (sed[bav] in mg *ομοιαι των οφεων*) ... B al[30] And[c] Are *οφεων* | *εχουσαι*: ℵ[c]P 36. *εχουσαισ* (quod ℵ[c] ex *εχουσασ* ℵ* restituit). Cf demid *similes serpentibus habentibus* (vg *habentes*) ... C* (sed correxit C[b]) And[p] et[bav] *εχουσιν* | *κεφαλασ* (et. vg Cyp al): Prim add *draconum* | *αδικουσιν*: 38. *ηδικουσαν*

20. *ουδε* ante *μετενοησαν* (B *εμετανοησ.*) cum ℵB 14. 38. 92., item *neque* vg cop syr Cyp[323] Prim al ... ϛ (= Gb Sz) Ln *ουτε* cum AP 1. 30** 36. al vix mu And[a] et[bav], item *neque* vide ante ... Gb Sz Ti *ου* cum C 6. 7. 8. 28. 29. 30* 31. 32. 35. 47. 48. 49. 50. 51. 79. 87. 91. 93. al plus[20] And[c] et[p] Are. Cf et. And[com] *ἐπήγαγε· καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι φειδοῦσ ἀξιωθέντεσ καὶ ταῦτα μὴ πεπονθότεσ ἀμετανόητοι μεμενήκασι, μήτε τῇ εἰδωλολατρίᾳ μήτε τοῖσ φόνοισ καὶ τοῖσ πορνείαισ - ἀποταξάμενοι, τοῖσ αὐτοῖσ ὑποκείσονται.* | *εκ των εργων των χειρων αυτων* (vg *de operibus manuum suarum*): Prim *factorum suorum malorum* | *ινα μη*: 1* om *μη* | *προσκυνησουσιν* cum ℵAC 7* 36. 42. ... ϛ *προσκυνησωσι* cum BP al pler And[omn] Are | *τα δαιμονια*: 38. *τω δαιμονι* | *και* (38. *η*) *τα ειδωλα* cum ℵABCP 1. al plus[10] And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) om *τα* cum? arm | *και τα χαλκα* cum ℵABCP etc ... 2. 6. 7. 8. 9. 13. 16. 29. 30. 31. 33. 36. 47. 48. 50. 90. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] aeth[ro] Are om | *και τα ξυλινα* (et. Cyp[323]): ℵ ante *και τα λιθινα* pon | *δυνανται* cum ℵAB*(ita videtur)CP 7. 28. 35. 36. 38. 47. 49. 50. 79. And[a c p] ... ϛ *δυναται* cum B** al pler And[bav] Are. In B vdtr ipse* primam scripturam emendasse, in qua spatium quod inter *α* et *τ* est suadet ut *ν* scriptum fuisse statuamus. Quam rem in editione non satis explicui.

21. *εκ των φονων αυτων*: 38. *εκ τουτων ουτε εκ των φονων*, similiter 17* *εκ των εργων αυτων ουτε εκ τ. φον. αυτων*. Omittit etiam arm *αυτων* pri sec tert loc (teste Treg) | *φαρμακιων* cum ABP 7. al[vi] And[bav] (:: eandem formam infra 18, 23 *φαρμακια* ex ℵACP hausimus. Poterat etiam Gal 5, 20 ex ℵD*P recipi. Cf eiusdem formae exempla in Steph. Thes.) ... ϛ Ln *φαρμακειων* cum ℵ 1. al sat mu And[a p] et[bav**] ... C al[25] And[c] Are *φαρμακων* | *πορνειασ* (ℵ[c]CP *-νιασ*) cum ℵ[c]BCP al omn[vi] vg rell And[omn] Are ... ℵ*A *πονηριασ*

X.

8, 2 1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
4, 8 νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ στῦλοι πυρόσ, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰσ ἑαυτῶν φωνάσ. 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ

X. 1. ειδον cum ℵCP al pler And[a c p] Are (:: cf ad v. 5.) ... Ti ιδον cum AB 7. 14. 92. And[bav] | αλλον c. ℵAC 35. 36. 38. 87. al non ita mu vg cop sah syr arm aeth And[c p bav] Are anonym[aug] al; item post αγγελον 7. 16. Prim ... Gb[o] cum B 1. al plus[25] And[a] | η ιρισ (ℵ* θριξ) cum ℵ*et[c]ABC al[25] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) ιρισ omisso η cum P 1. 7. 32. 36. 38. 98. al arm And[a*etP] ... 28. 79. 80. And[a**et b] ιριν (And[b] ιρην, 28. ιριν) ... aeth[ro] και η ιρισ. Cf huc etiam Tert[coro 15] *et alius iridis ambitu ornatur caelesti prato.* | επι την κεφαλην cum AC 9. 12. ... ς επι τησ κεφαλησ cum ℵBP al pler And[omn] Are | αυτου pri (post κεφα.) cum ℵABCP 1. al[45] vg cop syr arm aeth And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum? | ο ηλιοσ: 38. om ο | στυλοι et. vg[clo] anonym[aug] Victorin Prim Cassiod: 38. am fu tol demid lips[s] omn[lachm] syr ar[e] arm aeth (non item cop) στυλοσ

2. και εχων cum ℵABCP al plus[20] (38. κατεχων omisso και) syr And[c] ... ς (= Gb Sz) και ειχεν cum 1. 7. 28. 35. 36. 47. 49. 79. 91. 96. al vg cop arm And[a p bav] Are Victorin Prim al | βιβλαριδιον cum ℵ*AC**P 1. al AndP Are ... ℵ[c vi](super βλ enim notavit λι, sed abstersit antequam id quod volebat absolveret)C* 7. 10. 14. 17. 28. 36. 37. 38. 47. 49. 79. 91. 92. 96. And[a] et[bav] βιβλιδαριον ... Gb' βιβλιον cum B al[25] And[c] | ηνεωγμενον cum ℵCP 1 (-μενων) 7. 31. 33. 34. 35. 87. And c p bav ... ς ανεωγμ. cum B al plu And[a] Are ... A cop om | τον δεξιον (et. cop): C om | επι τησ θαλασσησ et επι τησ γησ cum ℵABCP al[45] And[c] etP Are ... ς (= Gb Sz) επι την θαλασσαν et επι την γην cum 1. al pauc[vi] (And[a] et[bav] επι την θαλασσαν et επι τησ γησ, 94. επι τησ θαλασσησ et επι την γην)

3. ℵ* post εκραξεν add ωσ, ℵ[c] delevit | αι επτα βρονται (ℵ* per incuriam φωναι, ℵ[c] reposuit βροντ.): ℵ*(non item[c]) 1. 4. 7. 18. arm AndP om αι | τασ εαυτων φωνασ cum ABCP al pler vg cop (*vocem suam*) syr And[omn] Are Victorin al ... ℵ 7. ταισ εαυτ. φωναισ, item arm aeth

4. και οτε: ℵ 37. 79. And[a] Prim και οσα (*et quae*) | αι (1. 98* om) επτ. βρονται sine additam cum ℵABCP 1. al[45] am fu demid tol cop syr arm aeth And[omn] Are Prim (vide ante) ... ς (= Gb Sz) add τασ φωνασ

ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ Dan 8, 26
ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃσ. 5 καὶ ὁ ἄγγελοσ, ὃν εἶδον
ἑστῶτα ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ Dan 12, 7
τὴν δεξιὰν εἰσ τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ
αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ὃσ ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ 14, 7
τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
χρόνοσ οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ φωνῆσ τοῦ ἑβ-
δόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον Am 3, 7

εαυτων cum? vg[clo] harl lipss omn[lachm] Haym | *εμελλον* cum ℵP 1. 6. 7. 8. 28. 29. al longe plu And[a c p] Are :: ut 3, 2 ℵACP etc ... Ln Ti *ημελλον* cum ABC 2. 12. 14. 83. 38. 42. 50. 92. 94. 97. And[bav] | *λεγουσαν* sine *μοι* cum ℵABCP 1. al plus[40] am fu harl lipss tol omn[lachm] syr arm aeth And[omn] Are Prim al (And[p] *φωνησ* et *λεγουσησ*) ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum? vg[clo] demid cop | *α ελαλησαν*: ℵ *οσα* | *αι επτα βρονται* sec loc: C om *επτα* | *μη αυτα* cum ℵABCP al[35] vg (arm om *αυτα*) And[c] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *μη ταυτα* cum? ... 1. 10. 12. 17. 36(?) 37. 49. 79. 91. 96. And[a] et[p] (et com *δια δε του σφραγισαι - και μετα ταυτα γραψαι*) et[bav] *μετα ταυτα* | *γραψησ*: 7. 28. 98. *γραψεισ*, And[p] *γραψον* ... 1. 10. 12(?) 17. 36. 37. 49. 79. 91. 96. And[a] et[bav] *γραψεισ*

5. *ειδον* cum ℵCP al pler And[omn] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. | *εστωτα*: 30. 31* 38. 97. 98. om | *την δεξιαν* cum ℵBCP al fere[50] cop syr arm aeth And[a c p] Are Prim ... ς (= Gb Sz) om cum A 1. 36. al? vg And[bav] | *εισ τον*: 14. *επι τον*

6. *ωμοσεν εν* cum ℵ[c]ACP 1. 6. 7. 28. 31. 32. 36. 40. 79. 91. al And[a p bav] Are (uterq et. in com), item *per viventem* vg Prim al ... ℵ*B al[25] cop And[c] om *εν*, hinc Gb[o] | *των αιωνων*: 1. 12. 47. arm And[p] et[bav] om ... 16. 36. add *αμην* | *και την γην και τα εν αυτη*: A 1. 12. om | *και τα εν αυτη* (post *γην*): 28. 79. 80. And[a] omissis *και τα εν αυτω* habent h. l. *και τα εν αυτοισ*. Item cop aeth om *και τα εν αυτω* et *και τα εν αυτη* posteaque habent *και τα εν αυτοισ παντα* | *και την θαλασσ. και τα εν αυτη* cum ℵ[c]BCP al pler vg And[omn] Are Haym al ... ℵ*A 30. 31. 32. 38. 40. 49. 98. arm Prim om | *ουκετι εσται* cum ℵ[c]ABCP al[45] syr arm And[c p bav] Are, item *amplius non erit* am fu lipss demid tol omn[lachm], *iam non erit* anonym[aug] Prim ... ℵ* 40. *ουκετι εστιν*, cop *non est* ... ς (= Gb Sz) *ουκ εσται ετι* cum 1. 79. And[a], item vg[clo] *non erit amplius*

7. *αλλ* cum ℵABCP 1. al[25] ac multo plurib And[omn] Are ... ς *αλλα* cum 14. al | *του* (C om) *εβδομ. αγγελου* et. vg anonym[aug] Prim *septimi angeli*: ℵ *του αγγελ. του εβδομ.* | *μελλη* (et. 1.): 7. 28. 30. 31. 35. 36. 51. 79. 87. 91. 98. *μελλει* | *και* cum ℵABCP 1. al pler am al[lachm] syr[cdd] arc aeth And[a c bav] ... 10. 17* 37. 49. 91. 94. 96. vg[clo] fu demid tol al[lachm] cop arm syr[polygl] And[p] Are Prim Haym om | *ετελεσθη* cum ℵACP al fere[40] cop syr[cdd] And[c] et[bav] ... ς (= Gb Sz) *τελεσθη*

τοῦ θεοῦ, ὡσ εὐηγγέλισεν τοὺσ ἑαυτοῦ δούλουσ τοὺσ προφήτασ.
8 *καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ*
καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτοσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
Ez 2, 8 ss 3, 1 ss 9 *καὶ ἀπῆλθα πρὸσ τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλα-*
ρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου
τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡσ μέλι. 10 *καὶ*
ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον

(*-σθεις* B 7.) cum B 1. 7. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al? And^{a} et^{p} ... vg syr^{polygl} ar^{e} aeth *consummabitur*, Prim (Cassiod) *finietur*, item (sed vix ex cod Gr) Are *τελεσθησεται* | *ωσ*: 10. 28. 37. 49. 79. 91. 96. And$^{a\ p\ bav}$ Are^{com} (non^{txt}) *ο* | *ευηγγελισεν*: 10. 12. 17. 19. 26. 28. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} (non^{p}) *ευηγγελισατο* | *τουσ εαυτου* (14. 36. *αυτου*, item sed post *δουλ.* B al^{25} And^{c}) *δουλουσ* (ℵ add *και*) *τουσ προφητασ* cum ℵABCP al plus^{40} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) *τοισ εαυτου* (28. 79. *αυτου*, item sed post *δουλ.* 97. al? Are) *δουλοισ τοισ προφηταισ* cum 1. 28. 79. 97. al And^{a} et^{p} Are ... vg *evangelizavit per servos suos prophetas*, Prim *ev. per prophetas servos suos*

8. *και η φωνη ην ηκουσα* et. am fu demid tol lipss omn^{lachm} (sed lips$^{4.\ 6.}$ n[lachm] *et vocem quam audivi*) ... 7. vg^{cle} Prim *και ηκουσα φωνην* | *λαλουσαν* et *λεγουσαν* cum ℵABCP 7. 14. 36 (addito *μοι*) 91. 92. And^{bav}, item am fu demid lipss tol al *et vox* (lips$^{4.\ 6.}$ al *vocem*) *quam audivi* - *loquentem mecum et* (am* om) *dicentem* (al^{lachm} *dixit mihi*, sed lips$^{5.}$ al *loquuta est mecum dicens*), Prim *et audivi vocem de caelo iterum loquentem mecum: Vade* etc ... ς *λαλουσα* et *λεγουσα* cum 1. al pler And$^{a\ c\ p}$ Are | *υπαγε*: 4. 6. 11. 31. 32. 48. vg^{cle} lips$^{4.\ 5.}$ demid Prim Haym add *και* | *βιβλαριδιον* cum ℵP 1. al vix mu And^{p} et^{bav} ... Ti *βιβλιδαριον* cum B al fere^{40} And^{a} et^{c} Are ... Gb' Ln *βιβλιον* cum AC 6. 14. | *ηνεωγμενον* cum ℵACP 1. 35. 36. 87. 92. al And$^{c\ p\ bav}$ ... B al plus^{30} And^{a} Are *ανεωγμενον* | *εν* (6. 11. 31. om) *τη χειρι* ... 36. *εκ χειροσ*, *de manu* vg Prim al ... C om | *του αγγελου* cum ℵABCP 1. al^{25} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *του* cum 8 (certe non pro *του* afferunt Wtst Sz Scri) al?

9. *απηλθα* cum A 16. 27. 50. 97. ... ς *απηλθον* cum ℵBCP al pler And^{omn} Are | *δουναι μοι* cum ℵABC al^{40} fere vg syr And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *δοσ μοι* cum P 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. 96. al? cop And$^{a\ p\ bav}$ | *βιβλαριδιον* c. A**(**βιβλαριον*)CP 1. al^{vi} And^{p} et^{bav} ... B al^{40} And^{a} et^{c} Are *βιβλιδαριον* ... ℵ 11. al^{vi} *βιβλιον* | *λαβε και καταφ. αυτο* et. am fu harl lips$^{4.\ 5.}$ *accipe et devora illum* (*eum*), Prim *sume et comede eum*; sed vg^{cle} demid tol al *accipe librum et devora illum*; cop *sume eum tibi* ... ℵ* *λαβε αυτο και καταφ.*, item ℵ^{c} sed addit insuper *αυτο* | *κοιλιαν*: A *καρδιαν*. Cf And^{com} *πικρανεῖ δὲ σου ὅμωσ τὴν κοιλίαν, δηλαδὴ τὴν καρδίαν τὴν τῶν λογικῶν τροφῶν χωρητικήν.*

10. *βιβλαριδιον* cum ACP 1. al And^{p} et^{bav} ... ℵB al^{30} fere And^{c} Are *βιβλιον* ... 8. 10. 14. 17. 28. 32. 36. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} *βιβλιδα-*

αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡσ μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον
αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 *καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν*
προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖσ καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ βασιλεῦ-
σιν πολλοῖσ.

XI.

1 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ* 11, 18 Ez 40, 3
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσ-

---

ριον | *κατεφαγον*: 36. *-φαγα*, item postea *εφαγα* | *ην*: 87. *εγενετο*, item cop | *ωσ μελι γλυκυ* (7. *γλυκαζων*) cum ℵCP al pler vg syr And omn Are ... AB 36. cop *γλυκυ ωσ μελι* ... arm om *γλυκυ*, aeth om *ωσ μελι*. Cf Prim *et cum accepissem libellum de manu angeli, et cum comedissem eum, statim repletus est venter meus.* | *οτε εφαγον αυτο*: 34. 35. And[c] om | *επικρανθη*: ℵ *εγεμισθη*, item (vide ante) Prim *repletus est*; ℵ[c] vero post *η κοιλ. μου* add *πικριασ*. Ceterum ad vv. 9 et 10. cf Or [3,408] (ex selectis in Ezech 2, 19 ubi est *και εν αυτη κεφαλισ βιβλιου*, adhibitis verbis ps. 38, 9 *εν κεφαλιδι βιβλιου γεγραπται περι εμου*): *καὶ ἄλλην δὲ κεφαλίδα βιβλίου γεγραμμένην εὑρήσεισ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τὸν Ἰωάννην κατεσθίοντα· πλεῖον γὰρ κεφαλίδοσ οὐ χωρεῖ φαγεῖν ἡ ἀνθρώπεια φύσισ.* Quibuscum cohaerent quae[4,94] habet: *ἀλλὰ καὶ ὁ ἐσθίων Ἰωάννησ μίαν κεφαλίδα, ἐν ᾗ γέγραπται τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν* (cf supra 4, 6).

11. *λεγουσιν* cum ℵAB al[30] am* harl And[c] Are ... ς *λεγει* cum P 1. 7. 28. 31. 38. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al[vi] vg[cle] am** fu al plu (sed vg[cle] demid lipss al[lachm] *dixit*, am** fu al *dicit*) cop syr arm aeth And[a p bav] Prim (*ait*) | *επι λαοισ* (87. *λαουσ*): 95. *επι λαου*, et cf postea Prim | *και εθνεσιν* cum ℵAP 1. 31. 36. 38. 47. al vg cop And[a p bav] ... Ti *κ. επι εθν.* cum B al plus[30] syr And[c] Are Prim (*in populo et in nationes et linguas et reges multos*, sed paullo post in com *in populos, in nationes, in linguas et reges*)

XI. 1. *ομοιοσ ραβδω*: 38. *ωσ ραβδοσ* | *λεγων* (ℵ* *λεγει*) sine additam cum ℵ*et[c]AP 1. al plus[35] am fu harl tol lips[6.] omn[lachm] anonym[aug] (hi Latt omnes *dicens*) cop (ut am etc) And[p] (add *μοι*) et[bav] Are (et. com: *πῶσ γὰρ ὁ κάλαμοσ ἄψυχοσ ὢν ἔλεγεν*), item Prim *dedit mihi — dicens*, aeth[utr] *et dedit mihi — et dixit mihi*, vg[cle] demid lips[4.] *et dictum est mihi*, lips[6.] *dicens, et dictum est mihi.* Similiter 28. 79. And[a] *και φωνη λεγουσα* (Haym: „Postquam autem datus est ei calamus, divina vox dicit illi") ... ς[e] (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελοσ ειστηκει* cum 36. al? arm; item ℵ[cc*]B 10. 14. 34. 35. 37. 49. 87. 91. 92. 96. syr And[c] Victorin *και ειστηκει* (B *ιστηκει*, ℵ[cc*] *εστηκει*) *ο αγγελοσ*. Praeterea 49[mg]: *σημείωσαι ὅτι ἐν ἄλλῃ βίβλῳ οὕτω γράφεται· ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγουσα· ἔγειραι, καὶ τὰ ἑξῆσ.* | *εγειρε* cum ℵABP al[25] And[a*] ... ς *εγειραι* cum 1. al plus[20] And[c] et[p] Are ...

κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 *καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε*
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν
16, 8 *πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο.* 3 *καὶ δώσω*
τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
Zach 4, 2 ss *σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους.* 4 *οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι*
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 *καὶ*
2 Rg 1, 10 *εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος*

---

10. 18. And^{bav} *εγειρον* | *μετρησον*: 7 (om *και* quod praecedit) 95. *μετρησαι*

2. *την αυλην την* et. ℵ^{c} ... ℵ* *της αυλης της* | *την εξωθεν* cum ABP al pler vg (sed vg^{six} *infra*) cop syr arm aeth And^{p} (et.^{com}) Are Tich Prim al ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *την* (ℵ* *της*) *εσωθεν* c. ℵ 1. 12. 35. 80. 87. And$^{a\,c\,bav}$, item *intrinsecus* Vict | *ναου* et. ℵ^{c} ... ℵ* *λαου* :: qui frequens error est (ita etiam v. 1. pro *ναον* 29. *λαον*) | *εκβαλε* (80. And^{a} *εκβαλλε*): ℵ* praem *και*, non item ℵ^{c} | *εκβ. εξωθεν* cum ℵ^{c}A (P *εσωθεν*) 1. 12. 14. 26. 28. 34. 35. 36. 37. 49. 79. 87. 91. 92. 96. And$^{a\,c\,bav}$ ... ς Ti *εκβ. εξω* c. B al plu (ℵ* *εσω*) And^{p} Are | *μετρησῃς*: 1. (-*σεις*) 7. 79. *μετρησεις* | *τοις εθνεσιν* et. ℵ^{c}: ℵ* praem *και* | *πατησουσιν*: A *μετρησουσιν* | *τεσσερακοντ.* cum ℵA ... ς *τεσσαρακοντ.* cum P al pler; B al *μ'* | *δυο* (sine *και*) cum ℵP 14. 35. 38. 49. al plu And$^{a\,c}$ Are, item 1. al mu qui *μβ'* praebent, item vg^{cle} am demid al pler Prim al ... Ln Ti *και δυο* cum AB (*μ' και β'*) 30. al And^{p} am

3. *εξηκοντα* et. Hipp^{quinquies} (Hipp$^{antichr\,43}$ et^{47} et^{61} item$^{fin\,mund\,21}$ et dan^{39}): ℵ^{cc*} et (om *διακοσιας*) 14. add *πεντε*, 29. om *χιλ. δια.* | *περιβεβλημενοι* c. ℵ^{c}C 1. al pler vg (am fu harl* omn^{lachm} *amicti saccos*, vg^{cle} demid tol harl** lipss Haym *amicti saccis*) rell And^{omn} Are anonym^{aug} et Prim (hi^{3} *saccis amicti*) Victorin (*amicti ciliciis*) ... ℵ*ABP 4. 7. 28. 48. 79. 96. *περιβεβλημενους*, id quod recepit Ln

4. *εισιν αι δυο* et. ℵ^{c} ... ℵ* *οι* pro *αι* | *ελαιαι* cum ℵP al omn^{vi} Hipp antichr^{47} And^{omn} Are etc ... vitiose A *αυλαιαι*, C *αλαιαι* | *και αι δυο* cum ℵ^{c}ABCP al^{35} Hipp And$^{a\,c\,p}$ Are (1* And^{bav} om *αι δυο ελαι και*) ... ς (= Gb Sz) om *αι* cum ℵ* al pauc^{vid} (non 1. qui post *εισιν* pergit *αι δυο λυχνιαι*) | *αι ενωπιον* cum ABCP 1. al longe plu (94. *οι ενωπ.*) And$^{a\,c\,p}$ ... Gb^{o} *αι* cum ℵ 6. 7. 14. 31. 32. 34. 35. 47. 48. 87. 92. 95. And^{bav} Are. Nec vg anonym^{aug} al exprim articulos istos: *hi sunt duae* (am *duo*) *olivae et duo candelabra in conspectu*, sed Prim *hi sunt duae olivae et duo candelabra consistentia sub conspectu.* | *του* (Ln om cum AB om) *κυριου* cum ℵABCP al plus^{40} vg cop syr (aeth non solet distinguere inter *κυρ.* et *θε.*) Hipp And^{c} et^{p} Are Victorin anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *τ. θεου* cum 1. 28. 36. 79. al^{vi} arm And^{a} et ^{bav} | *εστωτες* cum ℵ*ABC al^{30} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *εστωσαι* cum ℵ^{c}P 1. 7. 28. 29. 36. 38. 47. 49. 79. 91. 95. al^{vi} Hipp And$^{a\,p\,bav}$

5. *θελει* pri cum ℵABCP 1. al plus^{30} And$^{a\,c\,p}$ Are. Sed ℵ 35. 87. vg^{cle} (lips^{4} *voluerit nocere eos*) And^{c} Victorin ante *αυτους* pon (lips^{5} *eos voluerit nocere*, lips^{6} *nocere eos voluerit*, Prim *eos vellet nocere*), 14. *θελ.*

αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺσ ἐχθροὺσ αὐτῶν· καὶ εἴ τισ θελήσῃ αὐ-
τοὺσ ἀδικῆσαι, οὕτωσ δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν
ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸσ βρέχῃ τὰσ ἡμέρασ τῆσ 1 Rg 17, 1 Ex 7, 10
προφητείασ αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰσ αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκισ ἐὰν
θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον 13, 1 Dan 7, 7
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νι-

---

αδικ. αυτουσ ... ς (= Gb Sz) θελη cum 7. al? And^{bav} ... Hipp$^{antichr 47}$ θελησει, vg *voluerit*, anonym^{aug} *vult*, Prim *vellet* | εκπορευεται: 14. 92. εκπορευσεται, Hipp εξελευσεται, item vg anonym^{aug} Prim al *exiet* | ει τισ sec loc: ℵ*(non^{c})c 1. η τισ ... 38. οστισ | θελησῃ cum ℵA (et 38. Hipp θελησει), item *voluerit* (sed sic etiam pri loc) vg; contra Prim *vult* ... ς (= Gb Sz) θελη cum? ... Gb Sz Ln Ti θελει cum BCP al pler And^{omn} Are. Praeterea θελησῃ (θελησει, θελει) ante αυτουσ posuimus cum ℵ(θελ. αδικ. αυτ.)ABCP al^{25} fere vg (Hipp θελησ. εν τουτοισ) And^{a} et^{c} Are ... ς post αυτουσ pon cum 1. 36. 49. al mu And^{p} et^{bav} Prim | αδικησαι sec loc: 28. 36. 37. 43. 79. And^{a} et^{p} αποκτειναι (anonym^{aug} *Et si quis vult eos laedere vel occidere, ignis exiet ex ore eorum et devorabit inimicos eorum.*) | ουτωσ: A om

6. εξουσιαν pri sine articulo cum ℵB al omn^{vid} Hipp$^{antichr 47}$ And^{omn} Are ... Ln την εξουσιαν cum ACP | εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον (14. 38. 97. τον ουρ. κλεισ.) cum ℵACP 1. 28. 36. 49. 79. al mu vg cop syr arm Hipp And$^{a\,p\,bav}$ anonym^{aug} (- *claudere caelum nubibus ne* -) Prim al (et. Haym add *nubibus*) ... Gb Sz Ti τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι cum B al^{30} And^{c} Are | υετοσ (38. 97. υετουσ) βρεχῃ (Hipp βρεξῃ, 38. βρεξει, 28. 30. 32. 36. 41. 98. βρεχει) cum ℵABCP al^{40} fere syr arm Hipp And^{c} et^{bav} Are Prim Promiss^{13} (hi^{2} *ne imbrem pluat*) ... ς (= Gb Sz) βρεχ. υετ. cum 1. 7. al pauc cop And^{a} et^{p} ... vg anonym^{aug} al *pluat* | τασ ημερασ cum ℵABCP al plus^{40} arm Hipp And$^{c\,p\,bav}$ Are, item Promiss *per dies* ... ς (= Gb Sz) εν ημεραισ cum 36^{vi} al?, 1. And^{a} εν ταισ ημεραισ, item *diebus* vg, *in diebus* fu anonym^{aug} Prim | τησ προφητειασ (ut ℵP al, ABC etc -τιασ) αυτων cum ℵABCP al^{30} vg Hipp And$^{c\,p\,bav}$ Are anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) αυτων τησ προφητ. cum 1. 95. al pauc^{vid} And^{a} ... syr^{codd} *in diebus illis* sine additam | και παταξαι et. ℵ^{c} ... ℵ* om και | αυτα: 1. 91. And^{bav} om | εν πασῃ πληγῃ cum ℵACP 1. al^{40} fere Hipp And^{omn} Are Prim, item cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) πασῃ πληγ. sine εν cum B al pauc^{vi} vg Haym ... 95. plane om. Posuimus autem ante οσακισ etc cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. al vg cop syr arm aeth Hipp And$^{a\,p\,bav}$ Prim al ... Gb Sz post οσακ. εαν θελ. pon cum B al^{30} fere And^{c} Are | οσακ. εαν cum ℵABP etc ... C 38. οσακ. αν | θελησωσιν cum ℵABP al pler And$^{a\,c\,p}$ Are ... C θελησουσιν ... 14. 36. 97. And^{bav} θελωσιν, 12. θελουσιν

7. τελεσωσιν: 1. And^{a} et^{p} τελεσουσι | το θηριον: A add το τεταρτον | το (et. ℵ^{c}; ℵ* τοτε) αναβαινον: A το αναβαινων | μετ αυτων πολε-

κήσει αὐτοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. 8 *καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ
τῆσ πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ καλεῖται πνευματικῶσ
Σόδομα καὶ Αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ αὐτῶν ἐσταυρώθη.*
9 *καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν
τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰσ μνῆμα.* 10 *καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ*

μον cum ℵABCP al[35] vg syr arm Hipp[antichr 47] And[c] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *πολεμ. μετ αυτ.* cum 1. 36. al vix mu cop And[a p bav] | *νικησει*: C 7. *νικηση* (C *νεικ.*) | *και αποκτ. αυτους*: 1. 12. 36. 41. 87. 97. syr[odd] And[bav] (invito com) om

8. *το πτωμα* cum ABC al[35] cop arm aeth Are anonym[aug] et „alia translatio" apud Prim („duorum dixit corpus unum" quibus verbis apud Tichon respondent „duorum dicit unum corpus") ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* cum ℵP 1. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al vg syr And[omn] Victorin Prim al | *επι της*: ℵ[c.c*] praem *εσται*, item 28. 37. 43. 79. And[a] *εασει* (et 18. *ριψει* post *μεγαλης*). Similiter ex Latt vg *iacebunt* vel post *corpora eorum* (vg[clo] demid lips[4. 6.] al[lachm] Promiss) vel ante (lips[5.] al[lachm] Victorin Haym) vel post *civitatis magnae* (am[**] tol al[lachm]) addit; item Prim post *corp. eorum* pergit *ponet in medio civit. magn.*; anonym[aug] et „alia translatio" ap Prim *proicietur*; contra am* fu nihil add. | *της πολεως* cum ℵABCP 1. al[35] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *της* cum? | *της μεγαλης*: 28. 79. And[a] add *αταφα* (ut And[com] *αταφα καταλειψει* et Are[com] *αταφα ριψει*) ... aeth add *cuius nomen Patmus* | *αιγυπτος*: 36. *γομορρα* | *οπου και*: ℵ[c] 1. 7. 12. 14. 34. 35. 36. 87. 92. lips[4.] cop And[c p bav] (sed And[com] *ἐν ᾗ καὶ ὁ κύριοσ πέπονθεν*) om *και* | *ο κυριος αυτων* cum ℵ[c]ABCP al plus[40] vg cop syr arm aeth Or[int 3,869] („secundum enim ipsum Ioh. locus *in quo dominus eorum crucifixus est vocatur spiritualiter Sodoma et Aegyptus*") And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *ο κυρ. ημων* cum 1. al? ... ℵ* nil nisi *ο κυριος*

9. *βλεπουσιν* cum ℵABCP 1. al plus[40] syr (*videntes*) And[omn] Are anonym aug ... ς (= Gb Sz) *βλεψουσιν* cum? vg cop arm aeth Prim al | *εκ των λαων και* (ℵ add *των*) *φυλων* cum ABCP etc ... ℵ *εκ των φυλων και λαων*, item *de tribubus et populis* vg[clo] (non item am fu demid tol lipss omn[lachm], nec anonym[aug] Prim Haym) | *και* ante *γλωσσων* in ℵ ipse* suppl | *και εθνων*: 1. om, sed post *τα πτωμ. αυτ.* add *και οι εκ των εθνων* | *το πτωμα αυτ.* cum ℵABC al plus[35] cop arm aeth And[c] Are anonym[aug] ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα αυτ.* cum P 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr And[a p bav] Prim al | *και ημισυ* cum ℵACP 28. 30* 37. 49. 51. 79. 95. al cop syr arm (item vg *per tres dies et dimidium*) ... Gb° Ti om *και* cum B al[36] And[omn] Are ... anonym[aug] Prim om *ημερας τρεις και ημισυ*, Cassiod habet tantum *triduo*; tol transiliens a *corpora eorum* ad *corpora eorum* praetermittit *ημερ. τρ. και ημισυ και τα πτωμ. αυτων* | *τα πτωματα*: And[a] *τα σωματα*, 14. *το σωμα* | *αφιουσιν* cum ℵACP 1. 12. 28. 36. 79. (6. *αφησουσι*, 95. *αφι-*

χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖσ καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλή- Esth 9, 22
λοισ, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ
τῆσ γῆσ. 11 *καὶ μετὰ τὰσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆσ ἐκ* Ez 37, 5
τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖσ, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν,
καὶ φόβοσ μέγασ ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺσ θεωροῦντασ αὐτούσ. 12 *καὶ*
ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖσ· ἀνάβατε

ασι) And[a] et[bav], item *sinunt* am fu harl tol lips[5.] omn[lachm] anonym[aug]. Ceterum accentum *ἀφίουσιν* (et. Ln) tuentur P 79. And[bav] et *ἀφίοῦσι* And[a], commendat eundem forma *ἀφίομεν* Lc 11, 4; contra *ἀφιοῦσιν* (Ti) in 1. 36. invenitur, quod cum *συνιοῦσιν* (Mt 13, 13; Ln *ίουσιν*, vide supra) conferri potest ...... ς *αφησουσι* cum B al pler cop syr (aeth) And[c] et[p] Are, item *sinent* vg[cle] demid lips[4. 6.] Prim al | *μνημα* cum ℵ*ABP 1. al[40] cop syr And[omn] Are anonym[aug]. Item c 36. *μνημειον* ... ς (= Gb Sz) *μνηματα* cum ℵ[c] 98. al pauc[vi] vg arm aeth Prim al

10. *επι τησ γησ*: 6. 87. *επι την γην*, 28. 79. *την γην* | *χαιρουσιν* cum ℵ ABCP 1. al[40] arm And[a c bav] anonym[aug] ... ς (= Gb Sz) *χαρουσιν* cum ?, item 38. And[p] Are *χαρησονται*, item *gaudebunt* vg cop aeth Prim al | *επ*: 28. 38. 79. *εν* | *ευφραινονται* (Gb') cum ℵACP 1. 12. 28. 36. 79. 95. arm And[a] et[bav] anonym[aug] ... ς *ευφρανθησονται* cum B 6. 7. 8. 14. al pler vg cop syr And[c] et[p] Are Prim al ... aeth om *και ευφραιν.* | *πεμπουσιν* cum ℵ*P 28. 36. 79. 80* vg[odd] ap Ln arm And a* et[bav] anonym[aug] ... ς Ln Ti *πεμψουσιν* cum ℵ[c]AC 1. al mu[vi] vg cle am fu al pler cop syr And[a**] Prim al ... Gb'' *δωσουσιν* cum B al[30] And[c] et[p] Are | *αλληλοισ*: c 27. *αλληλουσ* | *οι δυο προφητ.* cum AB CP etc ... ℵ *οι προφ. οι δυο*

11. *μετα τρεισ* sine articulo cum ℵP 1. 14. 28. 35. 36. 37. 38. 40. 49. 91. 96. arm And[c] et[bav], nec exprim articulum vg anonym[aug] (hi *post dies tres*) Prim (*post tres dies*), Vig[varim 644] (et[colon 637]) *post tertium diem* ... ς Ln Ti *μετ. τασ τρεισ* cum ABC al plu And[a] et[p] Are | *ημισυ*: ℵ* A *ημισου* (ita A** etiam antea v. 9., A* non *ημισυ* sed *ημισι*, ut puto) ... C *το ημισυ* ... transponitur sic: 14. 28. 38. 79. And[a] et[p] *τρεισ και* (14. 38. om) *ημισυ ημερασ*, Promiss[16] *post tres et dimidium diem* | *εν αυτοισ* (et. Gb Sz) cum A 18. 28** 36. 79. 95. arm And[a] Vig varim (*intravit in eis*) ... CP 1. 7. 12. 17. 38. And[bav] *αυτοισ* (omisso *εν* post *-λθεν*, sed C transp sic: *εισηλθ. εκ τ. θεου αυτοισ*), atque sic Gb'' ... ℵB al[30] And[c] et[p] Are *εισ αυτουσ*, vg Prim al *in illos* ... ς (= Gb Sz) *επ αυτουσ* cum 49. 91. 96. | *εστησαν*: 38. *στησονται* posteaque *επιπεσειται* | *επεπεσεν* (Gb'') cum ACP al[15] And[a] et[bav] ... ς *επεσεν* cum ℵB al plu And[c] et[p] Are | *επι τουσ θεωρουντασ* cum ℵAB al fere omn And[omn] Are ... CP 17* *επι των θεωρουντων*

12. *ηκουσαν* cum ℵ*ACP 30** al ut[vi] pauc vg (et. am fu et omn) syr[odd] arm (ita refert Bode de edd mai. et min.; non item[zoh]?) Haym al (sed Prim praeterit totum v. 12) ... 38. *ακουσονται*, aeth *venit vox* ... Gb'' Ti *ηκουσα* cum ℵ[c]B al[35] cop syr[ed polygl] (cf Bode ad h. l.)

ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸσ
16, 18 μέγασ, καὶ τὸ δέκατον τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν
τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-
βοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ
8, 13 ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
10, 7 15 Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ
12, 10 μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντεσ· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου
Dan 2, 44 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰσ τοὺσ
4, 4 etc αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι οἱ

---

are Andomn Are anonymaug :: quum per totum librum constanter vates dicat ηκουσα — capp 5 usque 10. tredecies, capp 10 usque 18. septies — multo probabilius est aliena manu ηκουσα pro ηκουσαν, quam ηκουσαν pro ηκουσα substitutum esse. | φωνης μεγαλης et λεγουσης cum ℵCP 1. 10. 12. 17. 28. 36. 37 (Bi praetermisit λεγουσης) 49. 79. 91. 95. 96. Anda p bav ... ς Ln Ti φωνην μεγαλην et λεγουσαν cum AB (sed** λεγουσα sic) al plu Andc Are | αυτοις cum ℵBCP al omn fere (31* αυτους) vg (et. am fu et omn) rell Andomn Are ... Ln om cum A 28. anonymaug | αναβατε cum ℵACP 26. 36. 42. ... ς αναβητε cum B al pler Andomn Are | εθεωρησαν: 38. 97. εθεωρουν

13. και εν cum ℵACP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth Andomn Prim al ... B al25 Are om και | ωρα cum ℵACP 1. 36. 95. al vix mu vg cop syr arm aeth Anda anonymaug Prim al ... Gb'' ημερα cum B al fere40 sah Andc p bav Are | και το: C ωστε το | δεκατον et. vg sah syr arm aeth Andomn Are anonymaug Prim al ... B cop τριτον (uterque per γ' exprim), 32. δωδεκατον | εμφοβοι (C ενφοβοι): ℵ 14. εν φοβω | εγενοντο και: 28. 79. 80. Anda γενομενοι

14. η ουαι (et. ℵ*): ℵc 1. 87. om η | απηλθεν: ℵ 28. 79. Anda παρηλθεν | ιδου η ουαι η τριτ. (28. 79. Anda η τριτ. ουαι) ερχεται (ℵ 36. post ιδου pon) cum (ℵ)ACP 1. 28. 36. 79. al vix mu vg (et ecce vgcle am al Prim al; sed fu tol lips5. allachm om et) cop syr Anda etbav Prim al ... Ti η ουαι η τριτ. ιδου ερχετ. cum B al35 Andc etp Are ... 6. 7. 33. 35. 46. om ιδου, item fu

15. ο εβδομος: A om ο | εγενετο et. ℵc ... ℵ* εγενοντο | λεγοντες cum AB 2. 6. 8. 9. 14. 16. 19. 26. 27. 30. 37. 41. 42. 90. 92. 93. 98. ... ς (= Gb Sz) λεγουσαι cum ℵCP al plu Andomn Are | εγενετο η (Andp om) βασιλεια cum ℵABCP al plus40 vg cop syr arm aeth Anda c p Are Prim al ... ς (= Gb Sz) εγενοντο αι βασιλειαι cum 1. 7. al? Andbav (sed invito comm) | του κοσμου: 28. Anda Prim om | του κυριου ημων: 28. τ. θεου ημων, item Ambfid resurr 2,1162 Prim dei nostri | και του χριστ. αυτου ... 28. 79. tol Anda ιησου (28. του) χριστου, item Are post κοσμου pergit και του κυριου ημων ιησου χριστου | βασιλευσει ... 14. 16. 27. 28. 35. 79. 87. Anda* βασιλευει | αιωνων: ℵ 12. 18.

ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ αὐτῶν, ἔπεσαν
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 *λέγοντεσ·* 4, 8
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
καὶ ὅτι εἴληφασ τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσασ,
18 *καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸσ*
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖσ δούλοισ σου τοῖσ
προφήταισ καὶ τοῖσ ἁγίοισ καὶ τοῖσ φοβουμένοισ τὸ ὄνομά σου,
τοῖσ μικροῖσ καὶ τοῖσ μεγάλοισ, καὶ διαφθεῖραι τοὺσ διαφθείροντασ 19, 2

38. 40. vg^{clo} demid tol (non item am fu lips^{6} harl omn^{lachm}) arm^{usc} add *αμην*

16. *οι εικοσι* cum ℵ^{c}BCP al omn^{vi} And^{omn} Are ... Ln om *οι* cum ℵ*A | *εικοσι τεσσαρ.* cum ℵACP al plus^{20} And^{omn} Are; B 1. 7. al plus^{10} cop *κδ'*, item *viginti quattuor* vg Cyp^{312} Prim al ... ς (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* cum 80. al vix mu, item syr arm | *οι ενωπιον* cum ℵCP al longe plu And$^{a\,c\,p}$ Are (vg Prim al *qui in conspectu - sedent*; contra Cyp *in consp. d. sedentes*) ... Ln om *οι* cum AB 1. 7. 12. 14. 46. 92. 95. And^{bav} | *του θεου* cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al vg cop arm aeth And$^{a\,p\,bav}$ Prim al ... B al plus^{35} syr And^{c} Are praem *του θρονου* ... Cyp plane om | *οι* (ℵ^{c}C 2. 95. om) *καθηνται* (Gb') cum ℵ*et^{c}B C al plus^{35} And^{c} Are; item *qui in consp. d. sedent* vg Prim al ... ς Ln Ti *καθημενοι* cum AP 1. 7. 14. 36. 38. 91. 92. al (sed 14. 92. praem *οι*) And$^{a\,p\,bav}$; item *sedentes* Cyp cop arm | *επεσαν* cum ℵACP 1. 7. 8. 30. 31. 49* al vix mu And^{p} ... B al^{25} fere And$^{a\,c\,bav}$ Are *επεσον*. Praeterea ℵ 95. al^{vi} praem *και*

17. *σοι* ... B *σε* | *κυριε*: ℵ And^{bav} *κυριοσ* | *ο θεοσ*: 28. 79. vg^{six} And^{a} add *ημων* | *ο παντοκρατωρ* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *ο* | *και ο ην* sine additam cum ℵABCP 1. al plus^{35} am fu harl demid tol lips^{5} lips^{6**} omn^{lachm} syr arm^{zoh} aeth And$^{c\,p\,bav}$ Are Cyp^{312} Prim al ... ς (= Gb Sz) add *και ο ερχομενοσ* cum 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg^{cle} lips^{4} lips^{6*} cop arm^{usc} And^{a} | *και οτι* cum ℵ*C fu :: ista lectio praesertim accedente fu non abicienda videbatur; ex minusculis non exscripta est, sed non mirum quod a plerisque testibus *και* eiusmodi abiectum ... ς Ln Ti om *και* cum ℵ^{cc}ABP al certe pler vg (exc fu) rell And^{omn} Are Cyp Prim al. Praeterea pro *quia* (*οτι*), ut vg^{cle} fu lips^{6} al^{lachm} harl (Cyp Prim *quod*), habent am demid tol al *qui*. | *ειληφασ* cum ℵABP al omn^{vi} etc ... Ti *ειληφεσ* (:: cf ad 2, 3 et 4) cum C

18. *ωργισθησαν* (28. 32. 94. al^{vi} *οργισθ.*) cum ℵ^{c}ABCP etc ... ℵ* *ωργισθη* | *η οργη σου*: 38. add *επ αυτουσ* | *καιροσ* (et. Cyp^{312} etc): C *κληροσ* | *νεκρων*: 38. *εθνων*. Praeterea cf Prim: „*et tempus mortuorum, vel sicut alia translatio habet quo* (al. *quod*) *mortuis iudicetur*.“ | *και τοισ αγιοισ* (38. add *σου*) *και* (1. 28. 36. 79. al^{vi} arm And^{a} et^{bav} Cyp om) *τοισ* (ℵ om) *φοβουμενοισ* cum ℵBCP etc ... A *και τουσ αγιουσ και τουσ φοβουμενουσ*, atque sic Ln$^{ed\ min}$ | *τοισ* (38. praem *και*) *μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ* cum ℵ^{c}BP al omn^{vi} vg rell And^{omn} Are Cyp

τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸσ τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
8, 5 16, 18 16, 21 ὤφθη ἡ κιβωτὸσ τῆσ διαθήκησ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγέ-
νοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸσ καὶ χάλαζα
μεγάλη.

XII.

15, 1 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆσ, καὶ ἐπὶ τῆσ
Mich 4, 10 κεφαλῆσ αὐτῆσ στέφανοσ ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα,

---

Prim al ... ℵ*AC *τουσ μικρουσ κ. τουσ μεγαλουσ*, atque sic Lu (et ed min et[ed mai]) | *και* ante *διαφθειραι*: A om, atque sic Ln[ed min] | *τουσ διαφθειροντασ* (et. Ln[ed min]) cum ℵAB al longe plur And[a] Are, item *perdentes* cop ... P 1. And[p] et[bav] *τουσ φθειροντασ* ... Ln[ed mai] *τουσ διαφθειραντασ* cum C 7. 10. 35. 47. 48. 49. 87. 91. 96. And[c]. Item *qui corruperunt* vg Cyp Prim al.

19. *ηνοιγη* c. ℵACP 1. 7. 14. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 92. 95. al And[omn] ... B al[25] Are *ηνοιχθη* | *ο εν τω* c. ACP 14. 35. 38. 87. 92. 95. arm And[c], item *quod est in caelo* Victorin ... ϛ om *ο* cum ℵB al pler And[a p bav] Are; nec exprim vg Prim al | *ουρανω*: ℵ* (non item[c]) add *ανω* | *ωφθη*: C *εδοθη* | *τ. διαθηκ. αυτου* c. ABP 1. 28. 35. 36. 79. 87. 95. al vg syr And[a c bav] anonym[aug] ... Gb Sz *τ. θια. του* (B 7. 90. 91. om) *κυριου* c. B al[40] fere And[p] Are Victorin, ℵ 94. *τ. θια. τ. θε.*, item alterutrum arm aeth ... vg[cod] (ap Gb) cop ar[e] Prim Haym plane om *αυτ.*, hinc Gb[o] : : *αυτου* reliquis auctoritate praestat; *τ. θεου* vero eiusmodi est unde facile reliquae manaverint | *εγενοντο* et. ℵ[c] ... ℵ* *εγενετο* | *και φωναι και βρονται* (6. 31. anonym[aug] om *κ. φων.*, vg om *κ. βροντ.*) et. Prim Haym ... 14. 28. 36. 38. 79. 87. 97. cop syr And[a] et[c] *και βροντ. κ. φων.* (sah *facta sunt tonitrua et voces et fulgura*) | *και σεισμοσ* cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49 (suppl ab ipso*) 79. 95. al (sed 11. om *και*, 12. add artic) vg syr arm aeth And[p] Prim al (sed anonym[aug] habet tantum *et facta sunt fulgura et tonitrua et terrae motus*) ... 34. 35. 87. And[a c bav] *κ. σεισμοι* ... B al plus[30] Are om plane, hinc Gb[o]

XII. 1. *Και σημειον* etc: cf Hipp[antichr 60] *και ιωαννησ φησι· και ειδον σημειον μεγα και θαυμαστον, γυναικα περιβεβλημενην τον ηλιον, και η σεληνη υποκατω των ποδων αυτησ, και επι τησ κεφαλησ αυτησ στεφανοσ αστερων δεκαδυο.* Item Method[716] *και ωφθη μεγα σημειον εν τ. ουραν.* usque finem v. 6. | *περιβεβλημενη*: A *περιβλεπομενη* | *η* (1. 97. om) *σεληνη* et. Hipp Meth ... ℵ* (non[c]) *την σεληνην* ... 38. add *ην* | *δωδεκα* (28. 32. al aliq *ιβ'*): 1. 12. Hipp And[a] et[p] *δεκαδυο*

2. post *εν* (B *εγ*) *γα. εχουσα* addidimus *και* (et. Ln[ed mai]) c. ℵC 95. am fu demid lips[4. 6.] tol omn[lachm] aeth Prim (*et erat praegnans – et clamabat*; demid tol al *et in utero habens et clamat*, fu lips[4. 6.] al *et in utero habens et clamabat*, am *et in utero habens et clamans*) ... ϛ Ln[min] Ti om *c.*

καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο 1
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸσ μέγασ, ἔχων κεφα- Ez 29, 3
λὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ἑπτὰ δια- 13, 1
δήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν
ἐνώπιον τῆσ γυναικὸσ τῆσ μελλούσησ τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον
αὐτῆσ καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃσ μέλλει ποιμαίνειν 2, 27 19, 15 Ps 2, 9
πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆσ
πρὸσ τὸν θεὸν καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν

ABP al pler vg^{cle} lips^{5} Haym (item Victorin *et in utero habens clamans*) Hipp Meth^{717} And^{omn} Are, item cop (*et gravida exclamans*) syr arm | *κραζει* cum ℵAP 1. 28. 36. 79. 95. al demid tol al^{lachm} Hipp Meth And^{a} et^{bav} (vide ante etiam am Victorin cop) ... Gb' Ln *εκραζεν* cum C 1. 7. 8. 31. 38. 87. al plus^{20} vg^{cle} fu lips$^{4.6}$ al And^{c} et^{p} Are Prim Haym. Item Gb' *εκραξεν* cum B al^{12} vg^{cod} (ap Ln), item syr arm | *ωδινουσα* et. Hipp Meth etc ... Ln$^{ed\ min}$ praem *και* cum A

3. *πυρρος* cum ℵAP al mu Meth^{717} And$^{a\ p\ bav}$ Are, item *rufus* vg Or$^{int\ 3,807}$ anonym^{aug} (*rubeus*) Prim al ... BC 1. al^{30} And^{c} *πυρος*, item (*coloris ignei, ignitus*) cop syr ar^{e} arm; addit etiam aeth^{pp} (aeth^{ro} tantum *rufus*) *in similitudinem ignis*. Atque *πυρρ.* (*πυρ.*) ante *μεγας* posuimus cum ℵBC al^{35} cop syr aeth ar^{e} Meth And^{c} et^{p} Are Prim ... ς post *μεγας* pon cum AP 1. 28. 36. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg And^{a} et^{bav} Or^{int} anonym^{aug} Haym | *κεφαλας αυτου*: A 87. *κεφ. αυτων* | *επτα διαδηματ.* cum ℵABCP al plus^{35} am fu demid tol lipss omn^{lachm} Meth And$^{a\ c\ p}$ Are Or^{int} (male habetur *cornua* pro *diadem.*, sed in eis quae paullo post sequuntur recte *diadem.*) Haym ... ς (= Gb Sz) *διαδημ. επτα* cum? vg^{cle} Prim ... 1. 12. And^{bav} (contra comm) om *επτα*

4. *αυτου*: 1. om | ℵ* post *αστερων* (C *αστρων*) per incuriam repetit *το τριτον*, quod ℵ^{c} delevit | *του ουρανου* et. Or^{int} Meth etc ... 1. And^{p} om. Libere ad h. l. respicit Ir$^{int\ 164}$: *praecursores vero sunt draconis eius, qui per huiusmodi phantasiam abscedere faciet in cauda tertiam partem stellarum et deiiciet eas in terram.* | *εστηκεν*: C *εστηκει*, 14. 92. *εστη* | *τεκειν*: 37. 49. 91. 96. Hipp *τικτειν*, Meth *εκτεκειν* | *τεκνον*: 38. *παιδιον*

5. *αρσεν* cum AC (:: quae soloeca dictio non ineptior aliis in apoc. adhibitis). Item P 95. Meth And^{bav} *αρσενα* ... ς *αρρενα* (B *αρενα*) cum ℵB 1. al pler Hipp And$^{a\ c\ p}$ Are. Reddit accurate vg anonym^{aug} Haym *filium masculum*, sed Prim tantum *masculum*, Victorin tantum *filium*. | *εν ραβδω* cum ℵABC al pler vg Meth And^{c} Are Prim al ... P 1. 12. 28. 95. 97. arm And$^{a\ p\ bav}$ om *εν* | *ηρπασθη* cum ACP 1. 7. 14. al longe plu And^{omn} Are ... ℵ 10. 29. 31. 37. 47. 49. 91. 95. 96. Hipp antichr^{60} Meth^{717} *ηρπαγη* (:: quae forma usitatior est nec fluctuat 2 Co 12, 4), item B *ηρπαχθη* | *τεκνον*: 38. *παιδιον* | *προς* sec cum

Dan 12, 11 *εἰσ τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ,*
Dan 12, 1 *ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα.* 7 *καὶ*
ἐγένετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῖ, 8 *καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόποσ εὑρέθη αὐτῶν ἔτι*

ℵABCP al^{40} vg rell Meth (Hipp *εισ*, sed *προσ τ. θεον*) And^{c} et^{p} Are Prim al ... ϛ (= Gb Sz) om cum 1. 36^{vi} al And^{a} et^{bav}

6. *εχει*: 38. vg^{cle} fu lips^{6} al (sed non am demid harl tol lips$^{4.5}$ al^{lachm}) *ειχε* | *εκει* pri cum ℵABP al^{40} Hipp (47. Hipp post *τοπον* pon) Meth And^{c} et^{p} Are ... ϛ (= Gb Sz) om cum C 1. 14. 36. 38. al And^{a} et^{bav}; item vg rell Prim al | *απο* ante *τ. θεου* c. ℵACP 1. 49. 51. 91. 95. 96. al Hipp$^{antichr 60}$ And^{a*} et^{bav} ... B al plus^{25} Meth And$^{a**\,c\,p}$ Are *υπο* | *τρεφουσιν* cum ℵC 36. And^{bav} (et 30. 98. *εκτρεφουσιν*) ... ϛ Ln *τρεφωσιν* cum AP 1. al mu Hipp Meth And$^{a\,c\,p}$ ... Gb' Ti *εκτρεφωσιν* cum B al plus^{25} Are | *αυτην*: ita ℵ^{c} correxit pro *αυτον* ℵ* ... 14. om | *χιλιασ διακοσ. εξηκοντα*: B *χιλ. διακ. ξ'*, 28. al *ασξ'* ... ℵ^{cc*} add *πεντε* ... 14. *αωξ'* (i.e 1860), cop *mille et octingentos et nonaginta* : : cf ad 12, 6

7. *ο μιχαηλ* cum ℵBCP al omn^{vi}, nec aliter vg ... Ln *ο τε μιχαηλ* cum A, item syr | *πολεμησαι* cum ℵB 1. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al^{30} And^{omn}. Item Gb Sz Ln Ti *του πολεμησαι* cum ACP 36. 37. 49. 51. 91. 95. 96. al pauc. Cf et. Cass: *Et factum est bellum in caelo, Michael et angeli eius, ut pugnarent cum dracone*; item Prim: *Et accidit praelium in caelo, Michael et angelis eius, ut pugnarent cum dracone.* Item syr – *et Michael et collegium angelorum eius ad praeliandum cum dracone* ... ϛ (= Gb Sz) *επολεμησαν* cum? Are (quod vix e cod. Gr fluxit). Item vg anonym^{aug} Victorin Hier$^{esa\,27}$ *Mich. et angeli eius proeliabantur* (anonym Vict *pugnabant*, Hier *bellabant*) *cum dracone* : : ex qua lectione Latina non efficiendum est *επολεμησαν* illos in codd. suis reperisse. | *μετα* cum ℵABCP al^{40} vg syr And^{omn} Are anonym^{aug} Prim al ... ϛ (= Gb Sz) *κατα* cum 1. 94. al^{vi}. Item libere Ambrst ad 1 Co 15, 52: *Vidi Michael et angelos eius in caelo pugnantes adversus draconem et angelos eius, qui est diabolus et satanas.*

8. *ισχυσαν* cum ℵCP 1. 28. 36. 79. al mu vg (*non valuerunt*) syr arm And$^{a\,p\,bav}$ Are Hier$^{esa\,27}$ (*non praevaluerunt*) anonym^{aug} Victorin Prim al. Item B 14. *ισχυον* ... Gb Sz Ln$^{ed\,min}$ *ισχυσεν* cum A al plus^{30} cop aeth And^{c}. Praeterea ℵ add *προσ αυτον* | *ουδε* cum ℵABC al plus^{30} And^{c} et^{p} Are ... ϛ (= Gb Sz) *ουτε* cum P 1. 36. al And^{a} et^{bav} | *τοποσ* (14. om) *ευρεθη αυτων* (28. 79. And^{a} et^{p} *αυτων ευρ.*) cum ABCP 1. al mu (et. 14.) vg syr arm And$^{a\,p\,bav}$ Are anonym^{aug} Victorin Prim al ... ℵ^{cc} 17. 36. Hier$^{esa\,27}$ *τοπ. ευρ. αυτοισ*, *locus inventus est eis* ... Gb'' et (ex errore) Ln$^{ed\,min}$ *τοπ. ευρεθη αυτω* (29. *αυτω ευρ.*) cum 6. 7. 8. al plus^{30} (sunt iidem fere qui *ισχυσεν* praebent) cop And^{c}, item (*nec invenit amplius locum in caelo*) aeth ... ℵ* *τοτε ευρεθη* | *ετι*: ℵ^{cc} 7. 28. 79. arm Hier^{esa} om

ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγασ, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ,
ὁ καλούμενοσ διάβολοσ καὶ ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην 20, 2 Gn 3, 1
ὅλην, ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλή-
θησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν·
ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ 11, 15 19, 1
ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆσ μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν
τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, 18, 20

---

9. *ο δρακων* etc: anonym[aug] Victorin *draco magnus, anguis antiquus*, Hier esa[27] *draco magnus, coluber antiquus*, vg Victorin Promiss[8] Haym *draco ille magnus, serpens* (Promiss *ille serp.*) *antiq.*, Prim *ille draco, serpens magnus et antiq.* | *ο μεγασ ο οφισ*: And[b] (bis omisso artic.) *μεγασ οφισ*, 95. *ο οφ. ο μεγασ* ... ℵ 1. And[p] *ο μεγασ οφισ* (cf ante Prim, qui et ipse *μεγασ* cum *οφισ* coniung) | *διαβολοσ*: arm *βεελζεβουλ* | *και* (ℵ om) *ο σατανασ* cum ℵACP 1. 95. al vix mu And[p] et[bav], id quod confirmat comm: *εἰ δὲ μετὰ τοῦ ἄρθρου κεῖται „ὁ σατανᾶσ“, οὐχ ὡσ ἄλλοσ ὢν παρὰ τὸν διάβολον· εἰ καὶ κεῖται καθ' ὑπέρβατον, οἷον ὁ διάβολοσ ὁ καὶ σατανᾶσ, ἀλλ' ὡσ τὰ δύο καλούμενοσ, τὸ μὲν* etc ... B al fere[40] And[a] et[c] Are om *ο*, hinc Gb[o] | *μετ αυτου εβληθησαν*: 26. 28. 79. And[a] om, item 49. anonym[aug] Hier[esa] (non item Prim Promiss etc) om *εβληθησαν*, item 1. And[bav] om *μετ αυτου*

10. *ηκουσα*: 95. And[a] *ηκουσαν* | *εν τω ουρ.* (95. arm anonym[aug] *εκ του ουρανου*) *λεγουσαν* cum ℵABCP al[25] vg cop syr arm aeth And[c bav] et[p] (sed And[p] *φωνησ μεγαλησ* et *λεγουσησ*) Are anonym[aug] Prim Fulg fid cath[538] al ... ς (= Gb Sz) *λεγουσ. εν τ. ουρ.* cum 1. al pauc[vi] And[a] ... 41. 42. tol om *εν τ. ουρ.* | *χριστου*: C *κυριου* | *εβληθη* (Gb'') cum ℵABCP al[40] And[a] et[c] Are .. ς *κατεβληθη* cum 1. 49. al pauc[vi] And[p] et[bav]. Latinis est *proiectus est* (ut v. 9.) vg, *praecipitatus est* Prim (v. 9. *missus est*), *exclusus est* anonym[aug] (ut v. 9.). | *κατηγωρ* cum A (:: quae vox Graecis ignota sed ab ipsis Rabbinis recepta est) ... ς (= Gb Sz) *κατηγοροσ* cum ℵBCP al omn[vi] Or[cat eph 218] And[omn] Are | *αυτουσ* (Gb') cum AP 1. 28. 36. 79. And[a p bav] ... ς *αυτων* cum ℵBC al pler And[c] Are (:: ut solet construi *κατηγορεῖν*) | *ενωπ. τ. θεοῦ ημων*: 1. 14. 28. 79. 90. 92. 98. cop arm aeth And[a] et[p] om *ημων* (14. om etiam post *αδελφων*)

11. *αυτοι*: ℵ *ουτοι*, item cop | *το αιμα*: 14. 86. *του αιματοσ* ... 28. 79. And[a] *το ονομα* | *τον λογον τησ μαρτυρ. αυτων*: C *την μαρτυριαν αυτων* ... cop *sanguinem testimonii ipsius* ... 43. 47. 87. arm *αυτου* pro *αυτων* | *ουκ* ut ℵBCP etc ... A *ουχ*, atque sic Ln | *ουκ ηγαπησ. την ψυχην* (35. 87. And[c] *τασ ψυχασ*) *αυτων* (ℵ[c] *εαυτων*): arm *non acquieverunt draconi*

οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖσ σκηνοῦντεσ· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
4 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐδίωξεν
τὴν γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
Es 40, 31 Dan 7, 25 αἱ δύο πτέρυγεσ τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν ἔρημον
εἰσ τὸν τόπον αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺσ καὶ
ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεωσ. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφισ ἐκ
τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ ὡσ ποταμόν, ἵνα

12. ουρανοι cum ℵBCP al plus^{25} And^{c} Are ... ς Ln Ti οι ουρα. cum A 1. 28. 30** 36. 47. 49. 79. 91. 95. al arm And$^{a\,p\,bav}$ | εν αυτοισ σκηνουντεσ (C κατασκην.): ℵ 26. 29. 30. 31. 98. And^{a} ε. αυτ. κατοικουντεσ (sed ℵ κατ. εν αυτ.). Item vg Prim al *qui habitatis in eis.* | την (ℵ εισ την) γην (A αγαπην) και την θαλασσαν cum ℵACP 28. 79. 95. And^{bav} (:: cf 8, 13). Item Gb Sz Ln τη γη και τη θαλασση cum B al^{40} And^{c} et^{p} Are. Item *vae terrae et mari* (anonym^{aug} *vae tibi terra et mare,* Prim *vae vobis terra et mare*) vg cop syr arm aeth anonym^{aug} Prim Promiss^{3} al ... ς (= Gb Sz) τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν (And^{a} ut solet -ατταν) cum 1. al? And^{a} (ut est etiam in comm) | εχων (1. And^{a} ο εχ.) θυμον μεγαν (38. -γα, And^{p} μεγ. εχ. θυ.): ℵ om μεγαν

13. ειδεν cum ℵACP al pler And$^{a\,c\,p}$ Are ... B 7. 14. 92. And^{bav} ιδεν ... Hipp$^{antichr\,60}$ (postquam v. 7—12 praeteriit) και τοτε ιδων ο δρακων εδιωξε την etc pro και οτε ειδεν etc; sed postea^{61} και ειδε, φησιν, ο δρακων και εδιωξε etc | ο δρακων οτι εβληθη et. ℵ* ... ℵ^{c} οτι εβληθη ο δρακ. | εδιωξεν et. Hipp ... ℵ^{c} εξεδιωξεν (ℵ* corrupte εδωκεν) | αρσενα cum ℵCP 14. 92. 95., item A αρσεναν, ut Ln Ti ... ς αρρενα (αρενα B 28.) cum B al pler Hipp And^{omn} Are

14. εδοθησαν et. ℵ* ... ℵ^{c} εδοθη | αι δυο cum ACP 7. 12. 27* 28. 36. 79. 95. Hipp$^{antichr\,61}$ And$^{a\,p\,bav}$. Confirmat And^{com}: *αἱ δύο διαθῆκαι, δι' ὧν πάντωσ αἱ πτέρυγεσ τοῦ ἀετοῦ σημαίνονται* ... ς om αι cum ℵB al pler Hipp$^{antichr\,60}$ And^{a} Are | του αετου: ℵ om του, item arm (98. αυτου pro αετου του). Apud Prim legitur *duae alae quasi aquilae magnae.* | πετηται: 1. 28. 38. 79. πεταται, item η in B super rasuram repositum | εισ την ερημον: 1. 12. And^{a} (invito comm) om | οπου τρεφεται (sed 26. 27. 32. -φηται) cum ℵACP 1. 6. 26. 27. 28. 32. 36. 79. 94. 95. al vg cop syr arm aeth Hipp$^{antichr\,60}$ et^{61} And^{a} et^{bav} anonym^{aug} Prim al ... Gb' οπωσ τρεφηται (sed 14. τρεφεται, item η in B super rasuram) al^{35} And^{c} et^{p} (cf com *ὅπωσ ταύταισ – τρέφηται*) Are | τρεφ. εκει καιρον: ℵ* om καιρον, ℵ^{c} vero και καιρον supplevit | και ημισυ (ℵ* ημισου, ℵ^{c} substituit ημισυ) καιρου: C om

15. εβαλεν: A* ελαβεν ... 7 υπερεβαλεν | εκ του στοματ. αυτου ante οπισω τησ γυναικ. cum ℵABCP al^{40} vg rell And^{omn} Are anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) post οπ. τησ γυναικ. pon cum 1. al? | υδωρ

αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 *καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί,* 17, 18
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 17 *καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-*
κων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι-
πῶν τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ 14, 12 19, 10
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII.

XII. 18 *Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆσ θαλάσσησ.* 1 *καὶ*

ωσ ποταμον: arm om *ωσ ποτ.*, 29. 30. 98. om *υδωρ* | *αυτην* cum ℵAB C (*ποιησ. αυτ ποταμοφ.*) al[40] fere And[a] et[c] Arc, item *eam* vg Prim al … ς (= Gb Sz) *ταυτην* cum P 1. 7. al And[p] et[bav] | *ινα αυτ. ποταμ. ποιηση* (7. 36. And[bav] *-ησει*): Prim *ut eam perderet* … cop om

16. *και εβοηθ. η γη τη γυναικι*: cop rursus om | *ηνοιξεν η γη*: 34. 35. 36. 40. 41. 42. al[vi] And[c] anonym[aug] om *η γη* | *και κατεπιεν* usq *στοματοσ αυτου*: syr om | *τον ποταμον ον*: A arm *ο υδωρ ο* | *εβαλεν*: B *ενεβαλεν*, 14. 92. *ανελαβεν* (sed 14. post *γυναικι* v. 17. repetit *και ηνοιξεν* usque *ανεβαλεν*. Apud Scri et v. 17. et v. 16. habet *ανελαβεν*, apud Treg v. 16. *εβαλεν* et tantum v. 17. *ανελαβεν*) | *εκ τ. στομ. αυτου*: aeth add *et nescivit quod datae fuerint ei alae*

17. *ωργισθη*: B 7. 36. And[bav] *οργισθη* | *επι τη γυναικι* cum ℵABP 1. al omn[vi] Hipp[antichr 60] And[omn] Arc, item *in mulierem* vg anonym[aug] al … Ln om *επι* cum C; item *mulieri* Prim | *ποιησαι πολεμον* (et. vg Prim al) … ℵ anonym[aug] *πολεμ. ποιησαι* | *λοιπων*: ℵ *επιλοιπων* … Hipp *αγιων* | *ιησου* cum ℵ[c]AB*CP al plus[10] am fu demid lips[5. 6.] omn lachm cop syr arm (aeth *domini Iesu*) Hipp And[omn] Arc Haym al. Item ℵ** 1. 7. 8. *του ιησου* … ς (= Gb Sz) *του ιησου χριστου* cum? vg[cle] tol lips[4.] Prim … ℵ* *του θεου*, 98. *θεου*

18. *εσταθην* cum BP al fere omn cop ar[e] And[omn] Arc. Agnoscitur etiam capitum Andreae ratione, quoniam inde a verbis *Και εσταθην* novum caput, i. e. cap. 36. incipit … Gb' Ln *εσταθη* cum ℵAC 87. 92. vg syr arm aeth[utr] anonym[aug] Haym al (sed Prim hunc versum praeterit). Commentatur de eadem scriptura Haymo: *notandum autem quod idem draco non supra petram sed super arenam stetisse dicitur. Cunctis enim liquet quia serpens in petra vestigium habere non valet* etc : : dubium non est quin scriptura *εσταθη*, praesertim interpretum ratione habita, antiquissima auctoritate alteri praestet. Sed non minus mihi dubium videtur quin, quamvis Bentlejo aliisque gravibus patronis gaudeat, a vero abhorreat. *εσταθην επι την αμμον τησ θαλασσησ* arcte cum verbis *και ειδον εκ τησ θαλασσησ αναβαινον* cohaeret. (Conferre iuvat Dan. 10, 4. *καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενα τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου*, postquam praecessit 8, 2. *καὶ ἤμην ἐν σούσοισ - καὶ ἤμην*

11, 7. 12, 3 Dan 7, 3 ss *εἶδον ἐκ τῆσ θαλάσσησ θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ*
κεφαλὰσ ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
17, 3 *ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίασ.* 2 *καὶ τὸ θηρίον*
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡσ στόμα λεόντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 *καὶ*
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσ ἐσφαγμένην εἰσ θάνατον, καὶ ἡ

ἐπὶ τοῦ οὐβάλ.) *εσταθη* vero de dracone dictum et otiosum est et contra id quod modo praecessit *απηλθεν*. Frustra etiam est quod *εσταθη* rebus v. 2. narratis commendari volunt. Quomodo enim sibi respondent statio draconis super arenam maris et verba *και εδωκεν αυτω ο δρακων τον θρονον αυτου*?

XIII. 1 et 2. *ειδον* bis cum ℵP (C tantum v. 2) al pler And[omn] Are ... Ti *ιδον* bis cum AB (C 7. tantum v. 1.) 14. 92. | *αναβαινον*: 7. 32. *αναβαινων* | *εχον*: 1. 7. 8. 30. 31. 32. 98. al *εχων* | *κερατα δεκα και κεφαλ. επτα* cum ℵABCP al[40] fere cop syr aeth And[omn] Are Prim ... ς (= Gb Sz) *κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ.* cum? (1. *εχων κεφαλ. επτα* omissis rell) vg arm | *επι τ. κερατ. αυτου* et. ℵ[c] ... ℵ* 7. *αυτων* pro *αυτου* | *δεκα διαδηματα*: ℵ *διαδημ. δεκα* ... Prim om *δεκα* (et bis ad h. l. et post), cop *quattuor* substituit | *αυτου* post *κεφαλασ*: P *αυτων* (sed *των* ineunte versu ipsa quidem prima manu praeter lineam adscriptum est. Versus qui praecedit exit *αυ*, ita ut inter scribendum altera syllaba omissa fuerit.) | *ονοματα* cum ℵAB al[40] vg[clo] am lips[5. 6.] omn[lachm] syr And[c] Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ονομα* cum CP 1. 28. 79. 95. al aliq fu demid lips[4.] tol cop (om *βλασφ.*) arm aeth And[a p bav] Prim Haym

2. *ειδον* cum ℵCP etc ... Ti *ιδον* cum AB etc. Vide ad v. 1. | *ην ομοιον*: 28. 35. 87. *ομοι. ην*, item *similis erat* vg Ir[int 326] anonym[aug] Prim al ... 1. 12. 46. arm And[p com] et[bav] om *ην*, hinc Gb[o] | *αρκου* c. ℵABCP 1. al[30] And[a* c bav] ... ς (= Gb Sz) *αρκτου* cum 29. 30** 47. 87* 90. 91. 92. 94** 95. 96. 98. al And[a**] et[p] Are | *στομα* sec et. Ir[int] ... 38. arm aeth om | *λεοντων* cum ℵ 14. 92. syr, item Victorin (ap Sab est *tanquam ora leonum*, ap Gall *tanquam leonem*, quod vitiosum vdtr) :: quae lectio ab aliena manu abhorret; nec mirum quod a plerisque in vulgarem mutata est ... ς Ln Ti *λεοντοσ* cum ABCP al pler vg cop aeth arm And[omn] Are Ir[int 326] anonym[aug] Prim al | *ο δρακων*: ℵ om *ο* | *και* (7. And[bav] om) *εξουσιαν μεγαλην*: 29. 30. 50. 93. 98. om (And[a] om *και τ. θρον. αυτου*) ... A** add (i. e. repetit) *εδωκεν αυτω*

3. *και μιαν* cum ℵABCP 1. al[40] am tol al[lachm] cop syr arm aeth And[a c bav] Are Ir[int 326] Prim ... ς (= Gb Sz) *και ειδον μιαν* cum 95. al? vg[clo] fu demid lips al[lachm] And[p] anonym[aug] Haym | *εκ των* cum ℵAB** CP al[40] vg syr aeth And[c] Are Ir[int] anonym[aug] Prim Haym ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum B* 1. 36. al? And[a p bav] cop arm | *ωσ* cum ℵACP 1. 28. 29. 36. 38. 79. 95. al And[a] et[bav] et[c com] Are[com] *(τὸ ῥητὸν παριστᾷ, οὐκ ἐσφαγμένην ἀλλ' ὡσ ἐσφαγμ. φάσκον, καὶ τῷ „ὡσ" ὁμοιωματικῷ*

πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ 17, 8
ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν
τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντεσ· τίσ
ὅμοιοσ τῷ θηρίῳ, καὶ τίσ δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; 5 καὶ 12, 18
ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίασ, καὶ ἐδόθη 11, 2
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνασ τεσσεράκοντα δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ

μορίῳ χρησάμενον etc) ... B al plus^{30} And$^{c\ txt}$ et^{p} Are^{txt} *ωσει* ... arm om | *εσφαγμενην*: passim, ut 91. And$^{p\ txt}$ And$^{a\ bis}$, *εσφραγισμενην* scriptum est | *του θανατου αυτου*: B* om *αυτου* | *εθαυμασεν* (ς^{e}) c. ℵBP al pler And^{c} Are (in comm *ἀντὶ τοῦ· θάμβουσ ἐπλήσθη*), item *admirata est* vg Ir^{int} Haym (Prim ut^{vid} *et admiratae sunt gentes inhabitantes terram*) ... A 1. 12. 28. 36. 79. And^{a} et^{p} *εθαυμασθη*, ac sic ς Ln. Item C *εθαυμαστωθη*. | *ολη η γη* cum ℵABCP al pler vg rell And$^{a\ c}$ Are Ir^{int} rell ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *εν ολη τη γη* cum 1. 12. 28. 36. 79. And^{p} (et^{bav} sed omisso *εν*) :: *εθαυμασεν* et *εθαυμασθη* scriptura unciali facile confunduntur, *σεν* et *σθη* enim CEN et COH scribuntur. | *οπισω*: 38. *οπισθε* ... 14. 92. *επι*

4. *τω δρακοντι* cum ℵABCP al fere^{15} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *τον δρακοντα* cum ? (1. transilit a *και προσεκυνησαν* pri ad alterum. Item 29. cop.) | *οτι εδωκεν* cum ℵACP 12. 34. 35. 36. 46. 79. 87. 95. am fu demid lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr ar^{e} aeth And^{omn} Ir$^{int\ 326}$ Prim (reddit *οτι* per *eo quod*) al. Item 28. *οτε εδωκεν* ... ς (= Gb Sz) *οσ εδωκεν* cum? vg^{cle} tol lips$^{4.\ 6.}$ arm. (Sed *qui dedit* respondet etiam lectioni *τω δεδωκοτι*.) ... B al plus^{35} Are *τω δεδωκοτι* (Gb'), item 14. 92. *τω δοντι* | *την εξουσιαν* cum ℵABCP al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *την* sine cod ut^{vi} (:: sunt enim ista ex interpretatione Erasmi, vide ante) | *τω θηριω* sec cum ℵBCP al plus^{40} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *το θηριον* cum A 79. al pauc^{vi} And^{a} ... 12. And^{p} et^{bav} om *και προσεκ. τω θηριω*, item arm et usque *τω θηριω* tert syr | *και τισ* cum ℵABCP 1. 10. 12. 14. 17. 28. 35. 36. 37. 38. 42* 47. 49. 79. 87. 91. 92. 95. 96. vg cop syr aeth And^{omn} Ir^{int} Prim al. Item *aut* arm^{gb} anonym^{aug} ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 6. 7. 8. 29. 31. al^{30} fere Are (arm^{treg}) | *δυναται* cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 95. 97. al ? vg (*poterit*) And^{omn} Ir^{int} anonym^{aug} Prim (etiam hi^{3} *poterit*, contra Ir^{int} *potest*) al ... Gb'' *δυνατοσ* cum B al fere^{40} Are

5. *και βλασφημιασ* cum ℵC 38. 51. 94. 95. al^{vi} vg^{cle} demid tol lipss (rell vide post) syr aeth (cop *magnas blasphemias*) Dion^{euseb} ex interpretatione Rufini Haym (fu *et blasphemiae*, al^{lachm} *et blasphemia*, am *blasphemiae* sine *et*) ... Ln *και βλασφημα* cum A 12. 28. 34. 35. 47. 79. 87. Dion$^{eus\ 7,10.\ edd\ 2}$ And$^{a\ c\ p}$ ... Gb'' Ti *και βλασφημιαν* cum BP al^{35} (cf supra fu etc) arm Dion$^{eus\ 7,10\ ed}$ Ir$^{int\ 326}$ Are ... 1. 31. 32. And^{bav} om *και εδοθη αυτω στομ. λαλ. μεγ. κ. βλασφημ.*, item praeterit Prim | *εξουσια* et. ℵ^{c} Dion^{eus} Ir^{int} etc ... ℵ* om | *ποιησαι* (et. ς Gb Sz) cum ACP 1. 12. 18. 28. 36. 79. 95. vg (lips$^{4.\ mg}$ *operari* pro *facere*) syr And$^{a\ p\ bav}$ anonym^{aug} Prim ad h. l. Item ℵ sed add *ο θε-*

στόμα αὐτοῦ εἰσ βλασφημίασ πρὸσ τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
11, 7 7, 9 14, 6 *νοῦντασ.* 7 *καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ*
νικῆσαι αὐτούσ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν
17, 8 *καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνοσ.* 8 *καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντεσ οἱ*
κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ

λει, item aeth sed add *signa quae voluit* ... ϛ[e] *πολεμον ποιησαι* cum B al pler And[c] Are, item 14. 92. cop ar[e] *πολεμησαι* ... arm Dion[eus] (sed habet *εδοθη αυτω εξουσια και μηνεσ τεσσ. δυο*) Ir[int sae] Prim sec loco (ad v. 18.) om ipsum *ποιησαι*, hinc Gb[oo] | *τεσσερακοντ.* cum ℵAC ... ϛ *τεσσαρακ.* cum P al pler And[a c p] Are, sed B 28. 36. 79. al And[bav] *μβ'* | *δυο* cum ℵCP al pler (B etc vide ante) And[a c p] Are, item vg[cle] et[odd pler] (am XLII) anonym[aug] Prim al ... Ln *και δυο* cum A 16. 95. fu syr Ir[int]

6. *εισ βλασφημιασ* cum ℵAC 1. 18. 34. 35. 36. 87. 95. vg[cle] fu demid tol lips[s] omn[lachm] And[c] ... ϛ *εισ βλασφημιαν* cum BP al pler syr arm And[a p bav] Are, item *in blasphemia* am Prim Promiss[10], *in blasphemiam* anonym[aug], item Ir[int] *ad blasphemiam*, sed[ed mass] *os suum blasphemum* ... libere *blasphemandi, ut blasphemaret* cop aeth | *το ονομα αυτου* et. ℵ[c] ... ℵ* *αυτον* | *και την σκηνην αυτου*: C tol* om | *τουσ εν* (Gb'') cum ℵ*AB**C al[30] fere syr aeth And[c] ... ϛ Ti *και τουσ εν* cum ℵ[c]B*P 1. al mu vg cop syr[edd] arm And[a p bav] Are Ir[int] anonym[aug] Prim al | *σκηνουντασ* (36. *οικουντασ*, 94. *κατοικουντασ*): ℵ *-ντεσ*, nec correctum est

7. *και εδοθη αυτω* usque *και νικησαι αυτουσ* cum ℵB 1**[mg] al pler vg cop aeth (et syr post *και εθνοσ* pon) And[a] et[c] Are anonym[aug] Prim Promiss[10] al ... Ln om cum ACP 1* 12. 14. 92. arm[zoh] And[p] et[bav] Ir int :: at exciderunt ista propter *ὁμοιοτέλευτον* | *ποιησαι πολεμον* cum ℵB al[30] fere cop syr aeth And[a] Are Prim Promiss[10] ... ϛ *πολεμ. ποιησ.* cum 1**[mg] 35. 87. al vg And[c] anonym[aug] Haym al | *εξουσια*: in ℵ sic[c] pro *-σιαν* * restituit | *και λαον* (C *λαουσ*) cum ℵABCP al plus[25] vg syr aeth And[a] et[c] Are Ir[int] Prim ... ϛ (= Gb Sz) om cum 1. 36. 49. 91. al cop arm And[p] et[bav] Haym (anonym[aug] *super omnem tribum et linguam* omissis et *και λαον* et *κ. εθνοσ*)

8. *αυτον* cum ABC al plus[30] And[a] et[c] Are ... ϛ (= Gb Sz) *αυτω* cum ℵP 1. 7. 38. 49. 87. 91. 95. al[vi] And[p] et[bav]. Ex Latinis vg[cle] lips[4. 6.] tol al[lachm] Ir[int] *eam*, am fu demid lips[5.] Ir[int odd 3] Prim Haym *eum*. Pro *προσκυνησουσιν* (ut am fu demid lips[5.] tol al anonym[aug] Haym) vg cle lips[4. 6.] al[lachm] Ir[int] Prim *adoraverunt.* | *οὗ οὐ* cum C Ir[int] (*cuius non est scriptum nomen*), item corrupte A *ουαι*. Rursus *το ονομ. αυτου* cum AC ... ϛ *ὧν οὐ* cum ℵ(sed ℵ* om ου, ℵ[c] suppl)P al plu vg cop syr arm aeth And[omn] Are anonym[aug] Prim al; similiter B 8. 29. al plus[10] *ων* (8. *ω*) *ουτε*. Item pro *αυτου* habent ℵ* 95. syr arm *αυτων*, ℵ[c]BP al pler And[omn] Are om, nec expri Latinorum quisquam | *το ονομα* cum ABC al[40] cop syr And[c p bav] Ir[int] anonym[aug] ... ϛ (= Gb Sz) *τα*

βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου.
9 *εἴ τισ ἔχει οὖσ, ἀκουσάτω.* 10 *εἴ τισ εἰσ αἰχμαλωσίαν, εἰσ αἰχμα-* 2, 7 etc Ier 15, 2
λωσίαν ὑπάγει· εἴ τισ ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαιρῃ
ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστισ τῶν ἁγίων. 14, 12
11 *Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ γῆσ, καὶ εἶχεν κέ-*

ονοματα cum ℵP 1. 28. 79. 95. vg arm aeth And^{a} Are Prim Haym | *εν* (B *επι*) *τω* (C om) *βιβλιω* cum ABCP al^{30} And^{omn} Are; item ℵ^{c} *εν τω*, sed *βιβλιω* (ℵ*) per incuriam immutatum reliquit ... ς (= Gb Sz) *εν τη* (ℵ* 36. om) *βιβλω* cum ℵ* 1. al vix mu And^{com} Are^{com} | *του* ante *εσφαγμενου* cum ℵABCP 1. al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *του* sine cod? ... 1. 16. 38. 48. And^{a} *τ. εσφραγισμενου*

9. *ει*: C *η*, item bis v. sq. | *ουσ*: fu demid lips$^{4. 5.}$ (etiam cop syr aeth et h. l. et supra capp 2 et 3, quod non adnotavimus singulis locis) Prim Haym (non item supra capp 2 et 3.) *aures*, item lips$^{4.}$ lips^{6**} cop add *audiendi*

10. *ει τισ εισ αιχμαλωσιαν, εισ αιχμαλ. υπαγει* (et. Ln$^{ed\ mai}$) cum A am fu al^{lachm} (am *qui in captivitatem, vadit in captivitatem*, fu al^{lachm} *qui in captivitatem, in captivitatem vadit*). Item sed omisso altero *εισ αιχμαλωσιαν* ℵBCP 28. 38. 79. 95. And^{bav}, item 14. 32. 47. 92. *ει τισ αιχμαλωσιαν υπαγει*, 1. And^{a} *ει τισ αιχμαλωσιαν συναγει* ... 6. 8. 29. 31. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al^{30} fere And^{p} *ει τισ εχει αιχμαλωσιαν υπαγει* ... 7. 36. *ει τισ αιχμαλωτιζει* (36. *αιχμαλωτησει*), *υπαγει* ... ς *ει τισ αιχμαλωσιαν συναγει, εισ αιχμαλωσιαν υπαγει* cum Are (ex cod?) ... Gb' cum 33. 35. And^{c} *ει τισ εισ* (33. om) *αιχμαλωσιαν απαγει* (35. *επαγει*) *εισ αιχμαλωσιαν υπαγει*. Similiter vg^{cle} demid lips$^{4. 5. 6.}$ tol al^{lachm} Haym *Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet* (lips$^{5. 6.}$ al^{lachm} *vadit*, lips$^{4.}$ *vadat*), Ir^{int} *Si quis in captiv. duxerit, in captiv. ibit*, Prim *Qui captivum duxerit, et ipse capietur*. Item syr *si quis in captivitatem abducit, in captivitatem abit*; cop *ducens in captivitatem ingrediatur*. Libere aeth *et captus fuit mihi animus meus*; item arm *sunt enim quidam qui in captivitatem tradentur*, atque pergit: *et sunt quidam qui gladio morientur, et sunt quidam qui ipsi ipsos occident* ... Ln$^{ed\ min}$ *ει τισ εισ αιχμαλωσιαν συναγει, εισ αιχμαλωσιαν υπαγει* ex errore et coniectura | *μαχαιρη* bis cum AC ... ς *μαχαιρα* cum ℵBP al omn^{vi} And^{omn} Are | *αποκτενει* (B 26. 87. *-κτένει*) cum BCP 1. 7. 26. 36. 38. 49. 87. 91. 96. al And^{a} et^{p} Are, item vg Ir^{int} Prim al *occiderit* ... 35. 95. And^{c} *αποκτεννει*, ℵ 28. 79. *αποκτεινει*. Similiter cop *occidens gladio occidetur gladio*, syr *si quis gladio occidit, oportet eum gladio occidi*. Item Ln *ἀποκταίνει* de coniectura ... A *αποκτανθηναι* omisso *δει* (habet igitur *ει τισ εν μαχ. αποκτανθηναι αυτον εν μαχ. αποκτανθηναι*) ... 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 32. al plus^{10} om, item And^{bav} una cum *δει αυτον* | *εν μαχαιρ.* sec: 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 38. 47. al plus^{10} om (sunt iidem fere qui antea *αποκτενει* om, sed 38. 47. non om) | *πιστισ*: 38. 97. *θλιψισ* | *των αγιων*: aeth add *et non admirandum satanae*

11. *ειδον* cum ℵCP al pler And^{omn} Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 92. ...

r. 4. 8 ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡσ δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν
γῆν καὶ τοὺσ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντασ ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον
τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ
ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
εἰσ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺσ κατοι-

aeth om (*Et deinde exiit alia bestia*) | αναβαινον: c -βαινναν ... 7. -βαινων | δυο (12. δεκαδυο, 38. post ομοι. αρνιω pon): 2. 6. 8. 13. 29. 31. 32. al[15] fere Are om, item Hipp[antichr 49] sec loc (τὸ δὲ εἰπεῖν· τὰ κέρατα ὅμοια ἀρνίῳ, sed paullo ante habet τὰ δὲ δύο κέρατα, atque[ibid 48] καὶ εἶχε κέρατα δύο etc) | ομοια: c per incuriam ονομα

12. του πρω. θηριου ... 14. του θηρ. του πρωτ. | ποιει ante ενωπιον αυτου cum ℵABCP al fere omn And[a p bav] Are ... 34. 35. 87. And[c] ποιησει ... 38. vg (*faciebat*) cop syr arm aeth Hipp[antichr 48] et[49] Ir[int 326] εποιει (item Prim, sed habet *faciebat in terra*, pergens: „*deo subiecit ut inhabitantes terram adorarent bestiam*" etc) | και ποιει ante την γην cum ℵACP 1. 28. 36. 79. al mu Hipp[49] And[a] et[bav], item *et facit* fu tol al[lachm] Ir[int] anonym[aug] ... 34. 35. 87. And[c] και ποιησει ... Ti και εποιει cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 49. al plus[20] Hipp[48] And[p] Are, item cop syr arm aeth, item *et fecit* vg[cle] am demid al[lachm] Ipsa | την γην και: P per incuriam (aberravit scriptor ab altero ποιει ad prius) ενωπιον | τουσ εν αυτη κατοικουντασ cum ℵABP 1. al plus[20] Hipp[48] et[49] And[omn] Are (anonym[aug] *eos qui in ea sunt*) ... ς τουσ κατοικ. εν αυτη cum C 14. 92. al, item *habitantes in ea* (*in eam* am) vg, *qui habitant in ea* Ir[int] (Prim vide ante) | ινα προσκυνησουσιν cum AC 7. 14. 30* 36. 98. And[bav] ... ς ινα προσκυνησωσι cum BP al pler Hipp[bis] And[a c p] Are ... ℵ προσκυνειν | το θηριον το πρωτον: 6* 35. 41. 42. 87. 95. (hi[2] ap Scri ad του πρωτου θηριου notantur, per errorem ut[vid]) And[c] τω θηριω τω πρωτω | του θανατου αυτου (et. Ir[int] Hipp[bis] anonym[aug]): A om του θανατου ... P 14. 92. om αυτου, item vg Prim al

13. ποιει: 35. 87. cop And[c] Ir[int 326] anonym[aug] ποιησει ... 31. Hipp[antichr 48] εποιει, item *fecit* vg (exc fu) aeth Prim Haym | σημεια μεγαλα: 35. 87. And[c] μεγ. σημ. | ινα και πυρ cum ℵACP 1. 35. 38. 87. al vg syr (cop sed om και) Hipp And[c p bav] Ir[int] Prim al (anonym aug *ita ut ignem*; 28. 79. And[a] ινα εν πλανη ποιη [28. ποιει] πυρ) ... Gb Sz και (14. 92. om) πυρ ινα cum B al[25] Are | ποιη (P 95. ποιει) καταβαινειν (Hipp καταβηναι) εκ του ουρανου cum ℵP 1. 95. al vix mu syr (aeth *ut descendere faceret ex caelo ignem*) Hipp And[bav] anonym[aug]. Item Ln Ti ποιη (35. And[c] ποιηση) εκ του ουραν. καταβαινειν (C καταβαιννιν, 35. And[c] καταβηναι) cum AC 28. 34. 35. 38. 79 vg And[a c p] Ir[int] Prim al ... Gb Sz εκ του ουρανου καταβαινη (B 6. 7. 30. 36. 50. 98. -βαινει) cum B al[25] fere cop Are ... 87. post ινα και πυρ pergit εκ του ουρ. καταβηναι εισ etc | εισ την γην cum ℵACP 1 al sat mu Hipp And[a c bav], item *in terram* vg Ir[int] anonym[aug] al (Prim

κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώ-
πιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰ-
κόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. s
15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνή- 14, 9 Dan 3, 5 s
σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας,

---

om, ut et. 95.) ... B 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. al[30] fere And[p] Are επι την γην (14. της γης)

14. τους κατοικουντας et. Hipp[antichr 48] Ir[int 328] etc ... 2. 6. 8. 29. 30. 31. 32. 49. al[20] fere Are praem τους εμους. Praeterea cf Prim „*et seduxit eos qui inhabitant terram*, vel sicut alia translatio habet, *terram et qui habitant in ea*". | δια τα σημεια usque κατοικ. επι της γης: B* syr om (transiliunt igitur ab επι της γης priore ad alterum) | ποιησαι et. Hipp: 38. ποιειν | λεγων: B ex emendatione 1. 14. 92. 94. 95. Hipp λεγον, B[mg] λεγοντος ... arm pro λεγων usque ποιησαι: *dicunt ei habitantes super terram: Fac* | ποιησαι sec: ℵ praem και | εικονα cum ℵBCP al omn[vi] etc: Ti εικοναν cum A And[bav] | ος cum AB CP 28. 33. 34. 35. 36. 79. 87. 92. And[c] et[bav] ... ς ὃ cum ℵ 1. al pler Hipp And[a] et[p] Are | εχει cum ℵACP 1. al mu vg Hipp And[c] et[bav] Prim al ... Gb' ειχε cum B plus[25] syr And[a] et[p] Are | την πληγην cum ACP al plu Hipp And[omn] ... ℵ(πληγης)B 2. 6. 8. 13. 14. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 40. 41. 42. 92. 93. 94. 97. 98. Are om την | της μαχ. και εζησεν cum ℵACP al sat mu (14. 92. praem απο) vg cop syr arm aeth (*quae vulnerata fuit per gladium et convaluit*) Hipp And[omn] Prim (*quae habet plagam factam de gladio et vixit*) al ... B al plus[25] Are και εζησεν απο (16. 39. add της πληγης) της μαχ. | μαχαιρης cum ℵAC ... ς μαχαιρας cum BP al omn[vi]

15. αυτω cum ℵBP** al omn[vi] Hipp[antichr 48] And[omn] Are ... Ln αυτη cum ACP*[vi] | δουναι πνευμ. cum ℵAP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth And[a p bav] Prim al (Hipp[49] το ειρημενον υπο του προφητου οτι δωσει πνευμα τη εικονι και λαλησει η εικων του θηρ.) ... B al plus[25] Hipp[48] And[c] Are πνευμ. δουν. Cf et. Ir[int] „*Et imaginem*, ait, *iubebit fieri bestiae, et spiritum dabit imagini, uti et* etc ... C om δουναι | ινα και (7. 38. 95. And[a] om) λαληση (7. 95. 98. -σει) η εικ. του θηριου et. Ir[int] etc: C 14. 16. 28. 31. 79. cop syr (Hipp[48], sed agnoscit[49], vide ante) om | και ποιησ. οσοι usque τη εικο. του θηριου: C 28. om | ποιηση cum ABP 1. al plu Hipp And[a p] Are ... ℵ 14. 36. 79. 92. 95. 98. And[c] et[bav] ποιησει | οσοι εαν cum ABP al plus[20] Hipp And[c] et[p] Are ... ς οσοι αν c. ℵ 1. al mu And[a] et[bav] ... 31. 95. om αν | προσκυνησουσιν cum ℵ 7* 14. 31. 36. 42. And[bav] ... ς Ln Ti προσκυνησωσι cum ABP al pler Hipp And[a c p] Are | τη εικονι cum ℵBP al[40] fere Hipp And[c] et[bav] Are ... ς (= Gb Sz) Ln την εικονα cum A 1. al vix mu And[a] et[p] | αποκτανθωσιν (14. 92. αποκτανθηναι) sine ινα, idque nec ante οσοι, cum ℵB 6. 14. 28. 29. 31. 35. 38. 51. 79. 87. 92. 93. 94. 97. 98. al[15] And[c p bav]. Quam lectionem confirmat Ir[int] *uti et*

19, 18. 20 14, 9 τοὺσ μικροὺσ καὶ τοὺσ μεγάλουσ, καὶ τοὺσ πλουσίουσ καὶ τοὺσ
πτωχούσ, καὶ τοὺσ ἐλευθέρουσ καὶ τοὺσ δούλουσ, ἵνα δῶσιν αὐτοῖσ
χάραγμα ἐπὶ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν τῆσ δεξιᾶσ ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-
14, 11 15, 2 τῶν, 17 ἵνα μή τισ δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων
17, 9 τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματοσ

---

loquatur imago, et eos qui non adoraverint eam faciet occidi, item am *et faciat quicumque non adoraverit imaginem bestiae occidantur* ... ς add *ινα* ante *αποκτ.* cum 1. 49. 91. al Are; item Ln add ante *οσοι* cum AP 7. 11. 26. 36. 95. Hipp^{bis} And^{a}, item vg^{cle} et$^{edd\ pler}$ Prim al. Sic enim Latini: *et faciat* (fu demid lips^{4} al^{lachm} *faciet*) *ut quicumq. non adoraverint* (fu demid tol lips^{6} omn^{lachm} *adoraverit*) *imaginem bestiae occidantur* (fu rell *occidatur*), Prim *et faceret ut qui* (paullo ante *quicumque*) *non adorarent imag. best. occiderentur.*

16. *ποιει*: ℵ^{c} Hipp$^{antichr\ 49}$ (sed^{48} *ποιει*) *ποιησει*, vg *faciet*, Prim *fecit* | *τουσ μικρουσ και τουσ μεγαλουσ*: ℵ om *τουσ* sec ... Prim sic transp: *magnos et pusillos* | *και τ. πλουσ. και τ. πτωχουσ*: ℵ 79. *κ. τ. πτωχουσ κ. τ. πλουσιουσ* ... Prim tantum *et divites*, pergens *et servos*, omissis rursus *και τουσ ελευθερ.* | *και τ. ελευθ. κ. τ. δουλουσ*: 36. 39. *κ. τ. δουλ. κ. τ. ελευθ.*, And^{bav} om *κ. τ. ελευθ.*, 95. om omnia | *δωσιν* cum ℵ*et(*δωσι*)ℵ^{c}ABCP 6. 10. 12. 13. 14. 17** 35. 36. 37. 38. 49. 51. 87. 91. 92. 96. al And$^{a\ c\ bav}$ ... 2. 7. 16. 28. 30. 32. 79. 93. 97. 98. al^{10} fere (Are^{morell}) *δωσωσιν*. Item 4. 18. 29. 31. 40. 46. 94. al And^{p} Are^{veron} *δωσουσιν* idque Gb′ ... ς (= Gb Sz) *δωση* cum (1. *δωσει*) Hipp^{bis} ... 26. 95. *λαβωσι το*, perguntque *χαραγμα αυτου* ... vg Prim al *habere* pro *ινα δωσιν αυτοισ*. Libere etiam Ir^{int} „*Et characterem autem*, ait, *in fronte et in manu dextra faciet dari.* | *αυτοισ* et. ℵ^{c} ... ℵ* *αυτω* | *χαραγμα* cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 38. 47. 79. 87. 95. 97. 98. al vg syr arm Hipp^{bis} And^{omn} Ir$^{int\ 326}$ Prim al ... Gb′ *χαραγματα* cum B al^{25} fere Are | *επι τησ χειροσ*: 2. 6. 8. 13. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 38. 51. 93. 94. 97. 98. al om *τησ* | *αυτων τησ δεξιασ*: 38. 97. *τησ δεξ. αυτων* | *η επι*: 38. *και επ αυτο*, 12. And^{bav} Haym *και επι*, similiter (vide ante) Ir^{int} | *επι το μετωπον* cum ℵAP al plus^{30} cop arm aeth Hipp^{bis} And^{c} Are Ir^{int} (vide ante) anonym^{aug}. Item C Are^{com} *επι του μετωπου* ... ς (= Gb Sz) *επι των μετωπων* cum B 1. 28. (om *αυτων* sq) al mu vg And$^{a\ p\ bav}$ Prim Haym; item syr (sed etiam antea *super manus ipsorum dextras*)

17. *ινα μη* cum ℵ*C 6. 28. 32. 79. 96. tol cop syr Hipp$^{antichr\ 48}$ et^{49} And^{a} Ir$^{int\ 326}$ anonym^{aug} („sic ergo facient *ut nemo possit*" etc) Prim al ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *και* cum ℵ^{c}ABP al pler vg (exc tol) arm aeth And$^{c\ p\ bav}$ Are (atque hic in comm *περιττὸσ ὁ σύνδεσμοσ ὁ καί*) Haym | *μη τισ*: 35. 87. And^{c} *μηδεισ* | *δυνηται* cum ℵAC 8. 29. 30. 35. 36. 37. 38. 40. 47. 49. 51. 87. 91. 93. 95. al mu Hipp^{bis} And^{e} Are ... Ti *δυναται* cum BP 1. 6. 7. 14. 28. 31. 32. 50. 79. 92. 94. al^{5} And$^{a\ p\ bav}$ | *αγορασαι η πωλησαι*: 35. 87. And^{c} *πωλ. η αγορ.* etc | *ει μη ο εχων*: 1. *ει μη ἢ εχων*, C *ει μητ εχων* | *το χαραγμα το ονομα του*

αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθ-
μὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς
αὐτοῦ χξϛʹ.

θηριου cum ABCP 1. 6. 7. 14. 28. 29. 31. 35. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus^{20} am (*nomine*) al^{lachm} (*nomen*) cop arm aeth Hipp^{bis} And^{c} et^{P}. Similiter sed του ονοματοσ c fu tol lips^{5} syr And^{a} et^{bav} Ir^{int} (*characterem nominis bestiae*) Prim (*notam nominis bestiae*), atque sic Ln ... ϛ (= Gb Sz) το χαρ. η το ονομ. τ. θηρ. cum? Are (ex codice? In com habet: καὶ τί τὸ χάραγμα ἐπιφέρει, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου. διττὴ δὲ τούτου ἡ γνῶσις, ἢ διὰ προφορᾶς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος ἢ διὰ ψήφου.) vg^{cle} lips$^{4. 6.}$ anonym^{aug} (*nisi qui habet nomen aut notam bestiae*) Haym (et demid *characterem bestiae aut nomen bestiae*). Similiter ℵ 36. 38. το χαρ. του θηριου η (86. και) το ονομ. αυτου | η τον αριθμ. του ονομ. αυτου: B his praem η τον αριθμον του θηριου

18. ωδε η σοφ. εστιν. ο εχων νουν etc: sic et. Hipp$^{antichr\,48}$, sed^{50} habet λεγει γαρ ο προφητησ και αποστολοσ· ωδε ο νουσ. ο εχων σοφιαν etc | νουν sine artic cum ℵ^{c}ABCP al fere^{40} arm Hipp^{50} And^{omn} Are ... ϛ (= Gb Sz) τον νουν cum 1. 87. al? ... ℵ* ουσ (39. νουσ et 14. ουν pro νουν) | τον αριθμον: 14. 36. 92. το ονομα | και ο αριθμ. αυτου: ℵ om (vide post de CP etc); 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 97. 98. al plus^{15} And^{c} anonym^{aug} om και (hinc passim ista coniuncta sunt: αριθμ. γαρ ανθρωπ. εστιν ο αριθμ. αυτου) ... CP 1. 10. 18. 28. 37. 38. 49. 79. 91. 95. 96. am fu lipss omn^{lachm} syr (arm add εστιν τουτο) Hipp^{bis} And$^{a\,P}$ (om ὁ) et^{bav} anonym^{aug} add εστιν (idem in exemplo suo scriptor codicis ℵ invenisse putandus est proptereaque transiliendo praeterisse και ο αριθμ. αυτ.): non addidimus cum AB al^{35} fere vg^{cle} demid tol cop aeth And^{c} (sed vide ante) Are Victorin Prim Haym | χξϛʹ ut B (perperam in ed. mea σʹ pro ϛʹ. Idem vitium in cod. 28.) 1. 6. 14. 28. 30. 32. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al mu Hipp^{bis} And^{c} Are, item cop ... ℵ εξακοσιαι (-ιαι et. C) εξηκοντα εξ, A εξακοσιοι εξηκ. εξ, atque sic Ln, P 7. 16. 29. 95. And^{P} et^{bav} (item^{a}) εξακοσια εξη. (And^{a} add και) εξ. Confirmant Ir$^{int\,326}$ („et esse numerum *sexcentos sexaginta sex*, quod est sexies centeni et deni sexies et singulares sex"), Victorin et Prim (vide infra). ... C 11. „quidam" ap Ir εξακοσιαι δεκα εξ, 5. χιϛʹ, item anonym^{aug} *sexcenti sexdecim*. Disserit autem Ir^{328} in hanc rem sic: *His autem sic se habentibus et in omnibus antiquis et probatissimis et veteribus scripturis numero hoc posito et testimonium perhibentibus his qui facie ad faciem Iohannem viderunt, et ratione docente nos quoniam numerus nominis bestiae secundum Graecorum computationem per litteras quae in eo sunt, sexcentos habebit et sexaginta et sex, hoc est decadas aequales hecatontasin et hecatontadas aequales monasin* (ap Eus$^{hist\,5,8}$ τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων καὶ ἐν πᾶσι τοῖς σπουδαίοις καὶ ἀρχαίοις ἀντιγράφοις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου κειμένου, καὶ μαρτυρούντων αὐτῶν ἐκείνων τῶν κατ' ὄψιν τὸν Ἰωάννην ἑωρακότων, καὶ τοῦ λόγου διδάσκοντος ἡμᾶς ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὀνό-

XIV.

5, 6 1 *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸσ ἐπὶ τὸ ὄροσ Σιών, καὶ*
7, 4 *μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἔχουσαι τὸ*

ματοσ τοῦ θηρίου κατὰ τὴν τῶν ἑλλήνων ψῆφον διὰ τῶν ἐν αὐτῷ γραμμάτων ἐμφαίνεται) – ignoro quomodo erraverunt quidam sequentes idiotismum et medium frustrantes numerum nominis, quinquaginta numeros deducentes, pro sex decadis unam decadem volentes esse (vide quae his respondent Graeca ap Stieren p. 798). *Hoc autem arbitror scriptorum peccatum fuisse, ut solet fieri, quoniam et per litteras numeri ponuntur, facile litteram Graecam quae sexaginta enuntiat numerum in iota Graecorum litteram expansam; post deinde quidam sine exquisitione (ἀνεξετάστωσ) hoc acceperunt, alii quidem simpliciter et idiotice usurpaverunt denarium numerum; quidam autem per ignorantiam ausi sunt et nomina exquirere habentia falsum erroris numerum (ἐτόλμησαν καὶ ὄνομα ἀναζητεῖν ἔχον τὸν ἐσφαλμένον καὶ διημαρτημένον ἀριθμόν). Sed his quidem qui simpliciter et sine malitia hoc fecerunt arbitramur veniam dari a deo. Quotquot autem secundum inanem gloriam statuunt nomina continentia falsum numerum, et quod a se fuerit adinventum nomen definierunt esse illius qui venturus est, non sine damno tales exient, quippe qui et semetipsos et credentes sibi seduxerunt.* Eundem vero numerum χιϛ' sequitur etiam Tichonius (idem qui anonym[aug]): *Sexcenti et sexdecim graecis litteris sic fiant χιϛ'. Quae notae solutae numerus est; redactae autem in monogrammum et notam faciunt et numerum et nomen. Hoc signum Christi intelligitur et ipsius ostenditur similitudo, quam in veritate colit ecclesia.* In eum vero numerum quem et ipsi recepimus haec addit Ir[int 329]: *certius ergo et sine periculo est sustinere adimpletionem prophetiae quam suspicari et divinare nomina quaelibet, quando multa nomina inveniri possunt habentia praedictum numerum – ευανθασ enim nomen habet numerum de quo quaeritur, sed nihil de eo affirmamus. Sed et λατεινοσ nomen habet sexcentorum sexaginta sex numerum, et valde verisimile est, quoniam novissimum regnum hoc habet vocabulum. Latini enim sunt qui nunc regnant, sed non in hoc nos gloriabimur. Sed et τειταν, prima syllaba per duas graecas vocales ε et ι scripta, omnium nominum quae apud nos inveniuntur magis fide dignum est.* Etc. Item haec scripsit Victorin: *Sicut ex litteris graecis computum habent, sic in compluribus τειταν inveniuntur. τειταν enim hunc numerum habet quem gentiles Solem Phoebumque appellant, computaturque graece sic: τ trecenti, ε quinque, ι decem, τ trecenti, α unum, ν quinquaginta, qui simul ducti fiunt sexcenti sexaginta sex. Quantum enim attinet ad litteras graecas, hunc numerum nomenque explent; quod nomen si velis in latinum convertere, intelligitur per antiphrasin* d i c l u x, *quae litterae hoc modo computantur:* D *quippe quingenti figurat,* I *unum,* C *centum,* L *quinquaginta,* V *quinque,* X *decem, quod computatis litteris facit similiter sexcenti sexaginta sex, id est quod graece sonat τειταν, nempe id quod la-*

ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν 7, 3 etc
μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν 1, 15 19, 6
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν
ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν·

---

tine dicitur diclux, *quo nomine per antiphrasin expresso intelligimus Antichristum* -. *Item invenimus in quodam codice graeco* αντεμοσ, *quibus computatis litteris invenies numerum ut supra, α unum, ν quinquaginta, τ trecenti, ε quinque, μ quadraginta, ο septuaginta, σ ducenti, quae simul sexcenti sexaginta sex secundum Graecos faciunt. Item aliud eius nomen gothice quod per se liquebit, id est* γενσηρικοσ, *quod eodem modo graecis litteris computabis, γ tres, ε quinque, ν quinquaginta, σ ducenti, η octo, ρ centum, ι decem, κ viginti, ο septuaginta, σ item ducenti: quae, ut supra dictum est, sexcenti sexaginta sex faciunt.* Similiter de αντεμοσ aliisque nominibus ad h. l. scribit Prim. Item And ὡσ ἐν γυμνασίασ τε λόγῳ πολλά ἐστιν εὑρεῖν, κατὰ τὸν μακάριον ἱππόλυτον καὶ ἑτέρουσ, ὀνόματα τὸν ἀριθμὸν τοῦτον περιέχοντα, προσηγορικά τε καὶ κύρια. κύρια μὲν οἷον λαμπέτισ, τειτάν, ἐκ τοῦ τείνω καθ' ἱππόλυτον, λατεῖνοσ – βενέδικτοσ – προσηγορικὰ δὲ κακὸσ ὁδηγόσ, παλαιβάσκανοσ, ἀληθὴσ βλαβερόσ, ἀμνὸσ ἄδικοσ etc. Similiter Are. Cf etiam Or[3,414] ubi ad Ezech. 4, 9 de senario numero scribitur ἐπείπερ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸσ οὗτοσ πάθουσ σύμβολον καὶ κακώσεωσ τοῦ σωτῆροσ τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ πεπονθότοσ καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει ἰωάννου τοῦ ὀνόματοσ τοῦ θηρίου τὸν χξϛ' (male deest ϛ') ἔχοντοσ ἀριθμόν. Quibus addit fluctuare numeros etiam in Ezechielis codicibus.

XIV. 1. ιδου cum ABC 7. 14. 36. 92. ... ϛ Ln ειδον cum ℵP al pler Or[4,2] Meth[677] rell | το αρνιον cum ℵABC al[30] cop syr Or Meth Are ... ϛ (= Gb Sz) om το cum P 1. 28. 35. 36. 49. 91. 96. al arm And[omn] | εστοσ cum ℵACP 79. Item B 1. al plus[10] Or Meth And[a c bav] εστωσ ... ϛ εστηκοσ cum 6. 8. 14. 49. 91. 98. al mu[vi] And[p] Are. Item 7. 87. εστηκωσ | επι το: C om το | σιων: C om | και μετ (91. μετα) αυτου sine additam cum ℵACP al sat mu vg cop aeth Or Meth And[a p bav] Cyp[294] anonym[aug] Prim al ... B al[35] syr And[c] Are add αριθμοσ | εκατ. τεσσερακοντ. τεσσαρεσ cum ℵAC ... ϛ εκατ. τεσσαρακ. τεσσ. cum P al plu And[a c p] ... B 1. al plu And[bav] Are ρμδ' ... aeth add *infantes* | εχουσαι: 14. praem αι | αυτου και το ονομα cum ℵABC al pler (7. 16. 98. om το ονομ.) vg rell Or Meth And[omn] Are Cyp[294] anonym[aug] Prim al ... ϛ (= Gb Sz) om cum P 1. al? | του πατρ. αυτου (29. om αυτ.): aeth add *et sancti spiritus eius* | γεγραμμενον (29. εγγεγρ.): A praem το ... 1. καιομενον (cui lectioni And[com] favere vdtr)

2. ωσ φωνην υδ. πολλ. και: cop om | και ωσ φων. βροντ. μεγαλησ (ita et. ℵ[c], ℵ* om μεγαλ.): 28. 79. om | και η φωνη ην ηκουσα cum ℵABC al pler vg cop syr Or[4,2] Meth[677] And[c] Are anonym[aug] Prim al ... ϛ (= Gb Sz) και φωνην ηκουσα cum P 1. 28. 79. 91. al? And[a p bav]. Libere aeth. Ceterum And[p] ut solet και ηκουσα φωνησ εκ του - φωνησ - φωνησ - και φωνησ ηκουσα etc. | ωσ κιθαρωδ. cum ℵABCP al pler etc ...

5, 9 Ps 33 (32), 3 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν
τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο μαθεῖν
1 τὴν ᾠδὴν εἰ μη αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ, οἱ ἠγο-
ρασμένοι ἀπὸ τῆσ γῆσ. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντεσ τῷ ἀρνίῳ
ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ
τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη
Zeph 3, 13 ψεῦδοσ· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

ς (= Gb Sz) om ωσ cum 1. 91. al? And[p] et[bav] | κιθαριζοντ. εν τ. κιθαρ. αυτων: cop om, item Prim om εν τ. κιθαρ. αυτ., item C om αυτων

3. ωδην sine ωσ cum ℵBP al[40] cop syr aeth arm Or[4,2] Meth[677] And[c] et[p] Are Prim ... ς (= Gb Sz) Ln praem ωσ cum AC 1. 28. 36. 79. 95. al vg And[a] et[bav] Haym | καινην: ℵ add και ην (sed ην demum supra lineam add ipse*) | ενωπ. του θρονου και: 13. 38. 39. 97. om | και (ℵ arm add ενωπιον) των πρεσβυτ. et. Or Meth etc ... C om | ουδεισ: B 8. 11. 29. 30. 31. 32. 93. 94. ουδε εισ | εδυνατο cum ℵAC al fere[30] Or Are ... ς ηδυνατο cum BP al plu Meth And[a c p] (And[bav] ου δυναται) | ει μη αι et. vg *nisi illa* etc ... ℵ[c] 7. 28. 32* 93. om αι | εκατ. τεσσ. τεσσαρεσ: B al mu ρμδʹ, 1. εκατον μδʹ ... ℵ* μιαν pro τεσσαρεσ (correxit ℵ[c]), C om τεσσαρεσ | τεσσεραχοντ. cum ℵAC ... ς τεσσαραχ. cum P al pler etc | απο τ. γησ: aeth add *Aegypti*

4. ουτοι εισιν οι μετα etc et. Or[4,2] Meth[677] And[omn] Are Tert[res carn 27] Cyp[174. 316] etc: A vg[cod] (ap Gb) aeth[utr] om ουτοι εισιν | ουκ εμολυνθησαν: Tert[res carn 27] Hier[cont helvid] *vestimenta sua non coinquinaverunt* | ουτοι sec sine εισιν cum ℵACP 1. 28. 38. am harl* al[lachm] (item vg[clo] demid tol lipss *hi sequuntur*) cop (*illi ambulantes*) arm Or And[a] et[bav] (Ambrst[2 cor 11] Ps-Ath[lat 647] ut vg[clo]) ... ς (Gb°) add εισιν cum B al pler fu al[lachm] syr Meth And[c] et[p] Are Cyp[bis] Prim | οι ακολουθουντεσ (Meth -θησαντεσ): ℵ om οι. Similiter (vide ante) vg[clo] demid tol etc cop | οπου αν cum ℵACP 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 95. al mu[vi] Lugdun[epist] ap Eus[hist 5,1,10] Meth And[omn] ... B 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 50. 92. 93. 94. al mu[vi] Or Are οπου εαν | υπαγη cum ℵBP al pler Or Lugdun[epist] Meth And[a c p] Are (Lugdun[ep] sic: ἦν γὰρ καὶ ἔστι γνήσιοσ χριστοῦ μαθητήσ, ἀκολουθῶν τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ). Item vg Cyp[bis] al *quocumque ierit* (luxov harl* *abierit*); contra Ambrst Prim *quocumq. vadit* ... Ln Ti υπαγει cum AC 7. 16. 28. 36. 87. And[bav] | ηγορασθησαν sine additam cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 79. 87. 95. al vg cop arm aeth Or[4,3] et[4,8] Meth[678] And[omn] Ps-Ath[lat 647] ... B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. al plus[30] syr ar[e] Are praem υπο ιησου | απο των ανθρωπων et. Or[bis] Meth And[omn] Are (Prim praeterit ουτοι ηγορασθ. usq τω αρνιω et sqq) ... C om | απαρχη cum ABCP al pler vg cop syr Or[bis] Meth And[omn] Are ... ℵ 16. 39. απ αρχησ, item ut[vi] aeth (arm *in conspectu*, pergens *dei et agni*) | τω αρνιω et. Or Meth etc ... ℵ*(non item[c]) praem εν

6 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι,* 8, 13
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ 18, 7
• *τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνοσ καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,*
7 *λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-*

---

5. *εν τω στομ. αυτ. ουχ ευρεθη* cum ℵACP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr arm Or[4,2] et[4,2] Meth[678] And[a p bav] anonym[aug] al ... B 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 35. 38. al[20] cop aeth[utr] (ex usu linguae) And[c] Are Aug[pecc mer 2] *ουχ ευρ. εν τ. στο. αυτ.* | *ψευδοσ* cum ℵABCP al plus[45] vg rell Or[bis] Meth And[c p bav] Are Aug[pecc mer 2] anonym[aug] al ... ς (= Gb Sz) *δολοσ* c. 1. al pauc[vid] And[a] | *αμωμοι*: 7. *αμωμητοι* | *γαρ* cum ℵB al fere omn vg[cle] am[**] demid harl[*] tol lips[6] cop syr arm aeth Or[bis] Meth And[omn] Are Ps-Ath[lat 647] Haym ... Gb[0] Ln om cum ACP 12. am[*] fu harl[**] luxov lips[4. 5.] omn[lachm] And[bav] (17. *οτι αμ. εισιν*, Aug[pecc mer] *quia irreprehensibiles sunt*) | *εισιν* sine additam cum ℵABCP 1. al[50] fere am fu harl tol omn[lachm] cop syr arm[zoh] aeth Or[bis] Meth And[a p bav] Aug[pecc mer 2] Haym ... ς (= Gb Sz) add *ενωπιον του θρονου του θεου* cum? vg[cle] demid lipss arm[usc]; item 38. 35. 48. And[c] Are add *ουτοι εισιν οι ακολουθουντεσ τω αρνιω*

6. *ειδον* cum ℵCP al pler And[a c p] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. And[bav] | *αλλον* cum ℵ[cc]ACP 49. 51. 79. 91. 95. al mu[vi] vg cop syr arm aeth And[a] Cyp[264] et[312] anonym[aug] Vig[varim 726] (ed[colon 632]) Matern[44] (ed[burs]) Haym; item 38. 35. And[c] post *αγγελον* ... Gb[00] cum ℵ[*]B al plus[25] Or[4,16] And[p] et[bav] Are Amb[interp iob 2,637] | *πετομενον* cum AC 14. 29. 31. 35. 38. 79. 91. al[20] Or And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενον* cum BP 1. al sat mu ... ℵ *πεταμενον* | *μεσουρανηματι* (ℵ[*] *μεσω ουρανηματι*): 1. *μεσουρανισματι* ... aeth *medio caeli et terrae*, syr *in caelo cum sanguine* (cf ad 8, 13) | *ευαγγελισαι* cum ABCP al pler And[p] et[bav] Are ... ℵ 10. 28. 33. 35. 36. 49. 51. 79. 96. Or And[a] et[c] *ευαγγελισασθαι* :: *ευαγγελιζειν* praeter hunc locum tantum Apoc 10, 7. (*ευηγγελισεν*) legitur; quinquagies vero *ευαγγελιζεσθαι*. Praeterea 28. 79. And[a] praem *ερχομενον*. | *επι τουσ* cum ℵACP 33. 35. Or[4,16] And[c]. Libere Cyp[264] *ut annuntiaret super terram et super omnes nationes* etc (et[312] *evangelizare sedentibus super terram et in omnes* etc), item Matern[44] *ut adnuntiaret super terram per omnes* etc ... ς om *επι* cum B al pler And[a p bav] Are ... 38. 97. *τοισ καθημενοισ*. Similiter vg Cyp[312] (vide ante) al *sedentibus*. | *καθημενουσ* cum ℵBCP al[40] vg Or And[c] et[p] Are Cyp[312] (vide ante) Haym ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln[ed min] *κατοικουντασ* cum A 14. 28. 79. 92. al And[a] anonym[aug] Vig[varim]. Item 1. 36. And[bav] *τουσ καθημενουσ τουσ* (36. *και*) *κατοικουντασ*. | *και επι παν* cum ℵABCP al[40] vg syr Or And[c] et[p] Cyp[264. 312] (Matern vide ante) Haym (praeterit Prim hunc quoque versum) ... ς (= Gb Sz) om *επι* cum 1. 28. 36. 79. al cop And[a] et[bav] Are

7. *λεγων* cum ABCP al fere[45] (7. post *εν φω. μεγ.* pon) vg[cle] fu demid harl tol lipss al cop arm And[omn] Are anonym[aug] Vig[varim] (ubi ante) ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* cum 1. am al[lachm] Or[4,16] Cyp[312] Matern[44]

ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆσ κρίσεωσ αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
18, 2 8 | Ps. 11, 9 | Dan 4, 27 ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰσ
ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ δεύτεροσ ἠκολούθησεν λέγων·
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ
πορνείασ αὐτῆσ πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλοσ ἄγγε-

... ℵ om | εν φωνη cum ℵBCP al omn[vl] Or And[omn] Arε ... Ln om εν cum A, item vg Cyp rell (vg *magna voce*, sed Cyp Matern Vig[varim] *voce magna*) | φοβηθητε: Cyp[284] (non item[312]) Prim Matern *metuite potius* (contra vg Cyp[313] anonym[aug] Vig[varim] *timete* sine *potius*), additque Prim „*ut ostenderet illum temporis articulum* - *adiecit* potius." | τον θεον cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al am fu cop syr arm Or And[omn] Cyp[bis] Prim Vig[varim] ... Gb'' τον κυριον c. B al[40] vg[cle] demid harl tol lips al[lachm] Arε anonym[aug] Matern Haym | αυτω δοξαν: 28. 38. δοξ. αυτ. | κρισεωσ αυτου: 1. 7. om αυτου | τω ποιησαντι cum ℵACP 1. 7. 16. 18. 35. 36. 38. 39. 49. 91. 95. 96. al (sed 7. 16. 18. 38. 39. praem αυτω) And[c p bav] ... B al[30] Or And[a] Arε αυτον (Or om) τον (B* om) ποιησαντα | και την θαλασσαν cum ℵB al[40] fere Or And[omn] Arε ... ς (= Gb Sz) Ln Ti om την cum ACP 1. (ℵ. θαλασσασ) 6. 95. al? ... 36. vg[cle] fu lips[4. 5.] harl (non item am demid tol lips[6.] omn[lachm]) Vig[varim] Prim Matern Haym (non item Cyp[284]) om και | πηγασ υδατων: 14. 92. τασ πηγ. των υδ.

8. αλλοσ αγγ. δευτεροσ (C -ρον) cum ℵ[c]CP 6. 7. 9. 10. 17. 18. 28. 37. 40. 46. 49. 79. 91. 96. al? cop syr arm And[p] et(β') [bav], item 36. omisso αλλοσ ... Ln Ti αλλ. δευτερ. αγγελ. cum AB 1. al fere[30] And[a] et[c] Arε Prim ... ℵ* 95. αλλ. δευτερ. (sine αγγ.) ... ς αλλοσ αγγελ. (sine δευτ.) cum 14. vg aeth anonym[aug] | ηκολ. λεγων: ab his verbis ℵ* transiluit ad αυτοισ λεγων v. 9. Supplevit ℵ[c]. | επεσεν επεσεν cum AP 1. 28. 36. 37. 47. 49. 79. 91. 95. al[vi] vg m[110] syr arm And[a] et[p] Arε anonym[aug] Prim al ... ℵ[c]BC al plus[30] cop aeth And[c] et[bav] om επεσεν alterum | βαβυλων: male ς[e] 1624. βαβουλων | η μεγαλη cum ℵ[c]ABCP al[45] (1. η μεγ. βαβ.) vg m[110] cop syr arm And[omn] anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) η πολισ η μεγαλη cum? aeth Arε (ex codice?) | η (post μεγαλη) εκ του cum AC 26. 33. 34. 35. 38. 51. 90. 95. vg syr arm aeth[utr] And[c] anonym[aug] Haym ... ς οτι εκ του cum 1. 36. al? And[a] et[p] Arε ... Gb'' εκ του cum ℵ[c]BP al plus[30] m[110] cop (arm[zb]) Prim. Sic enim m: *de vino fornicationis eius biberunt omnes gentes*; Prim vero *cecidit cecidit Babylon illa magna a vino irae fornicationis suae.* Nihil addit h. l., postea in com dicit: *A vino fornicationis suae ceciderunt universae gentes* (cf ad *ceciderunt* infra ℵ[c]) | οινου: arm add *inebriante* | του θυμου (et. vg[cle] am al pler anonym[aug] Prim etc): 1. 96. And[a] (invito com) fu al[lachm] m[110] Prim[com] (affert ibi illa verba quae modo adscripsimus; antea vero, ubi ipsa apocalypsis verba dat, *irae* non om) Cassiod (libere; scribit enim *quae vino fornicationis impleta cum suis perditis erroris crapulam sustinebat*) om, hinc Gb[o] | πορνειασ ut ℵ[c]AP etc ... BC al πορνειασ | αυτησ ... B 2. 7. 29. al[15] ταυτησ | πεποτικεν (*potavit* vg syr arm aeth anonym[aug]; m[110] *biberunt*):

λοσ τρίτοσ ἠκολούθησεν αὐτοῖσ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τισ προσ- Ier 51 (28), 7
κυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ
τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸσ πίεται Ps 74 (75), 9
ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ
ποτηρίῳ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 καὶ ὁ καπνὸσ Es 34, 10
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰσ αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχου-
σιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸσ οἱ προσκυνοῦντεσ τὸ θηρίον καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τισ λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματοσ 13, 16 13, 17

א^{c} 12. cop Prim^{com} (vide ante) πεπτωκαν (12. -κεν) | παντα τα cum א^{c}ABCP 1. al^{30} (sed 28. 79. ἧσ πεπότικε τὰ ἔθνη πάντα. Illud ἧσ et. 47. al.) And^{omn} Are ... ς om τα cum?

9. αλλοσ αγγελ. τριτοσ cum ABCP (א^{c} αλλ. αγγ. ηκολουθ. τριτ.) al^{40} am* fu omn^{lachm} tol^{vi} cop syr arm And^{omn} ... ς (= Gb Sz) τριτ. αγγελ. cum? vg^{cle} demid (et am** lips$^{4.5.}$ *angel. tertius*) aeth Are Cyp^{322} Prim (Haym *et tertius secutus est*) ... Gb′ αλλοσ αγγελ. cum 1. 14. 92.; 12. nil nisi αγγελ. | αυτοισ et. And^{omn} Are Cyp ... A Prim αυτω | ει: C η | προσκυνει (38. -νησει) ante το θηριον (C 95. τω θηριω, A το θυσιαστηριον, 14. το ποτηριον) cum אABCP al fere^{40} m^{56} vg cop syr aeth arm And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) το θηριον προσκυν. cum 1. al? | την εικονα (7. 39. 95. τη εικονι) αυτου: sic et. Cyp$^{98.111.264.322}$ ... C τ. εικ. αυτων | και λαμβανει et. Cyp ... C 14. om και | χαραγμα: 28. 35. 36. 37. 79. 95. And^{c} praem το | επι του μετωπου: א επι τω μετωπω | αυτου post χειρα: 14. 92. om

10. του θεου et. Cyp$^{98.111.264}$ Prim (nec aliter vg m^{56}): 14. 38. 92. αυτου | εν τω ποτηριω cum אBCP al pler vg rell And^{omn} Are Cyp al ... Ln$^{ed\ min}$ εκ του ποτηριου cum A 7. 16. 39. | τησ οργησ: A την οργην | βασανισθησεται cum אBCP al pler vg syr arm aeth And^{omn} Are Cyp Prim al ... Ln$^{ed\ min}$ βασανισθησονται cum A 8. 14. 36. 92. | αγγελων αγιων cum אCP 38. 92. 95. (36. αγιων αγγελ. αγιων) vg^{cle} am fu tol lipss al syr Cyp^{322}; item And^{bav} vg$^{aliq\ lachm}$ αγγ. και αγιων, et 14. αγιων αγγελων ... ς των αγιων αγγελ. cum B al pler luxov And a c p Are Cyp$^{98.111.264}$ Prim ... Gb′ Ti των αγγελων cum A 26. m^{56} vg^{ms} (ap Gb) cop, item addito αυτου aeth^{utr} ... arm του θεου | αρνιου: syr θρονου

11. του βασανισμου: arm om | αυτων: 7. 16. 39. 41. 42. 49. Are lips$^{4.}$ αυτου | εισ αιωνασ (א add των) αιωνων cum אAB al pler vg rell And^{c} et^{bav} Cyp Prim al ... CP 1. 7. 14. 28. 79. 92. And^{a} et^{p} et^{com} Are εισ αιωνα αιωνοσ (sic C 28. 79., sed 1. 7. 14. 92. And Are αιωνων) | αναβαινει post αιωνων (-νοσ) cum אABCP 1. 6. 7. 8. 14. al^{30} am fu demid luxov lips$^{5.}$ (et$^{6.}$) harl tol omn^{lachm} m^{56} syr And^{omn} Are Cyp$^{111.264.322}$ ... ς (= Gb Sz) ante εισ αιω. pon cum? vg lips$^{4.}$ cop arm Cyp^{98} Prim Haym | 38. ημερασ κ. νυκτοσ αναπαυσιν | το θηριον etc:

αὐτοῦ. 12 *ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς*
ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 *καὶ ἤκουσα φωνῆς*
19, 9 *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ*
ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται
ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
1, 13 Dan 7, 13 14 *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή-*
μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφα-

---

36. 95. *τω θηριω και τη εικονι αυτου* ... 7. nil nisi *τη εικονη* | *το χαραγμα*: 1. And^{a*} om *το*

12. *η υπομονη* cum ℵABCP 1. al^{30} (14. *η δε υπομ. των αγι. εστιν· ωδε*) And^{omn} ... ϛ om *η* cum? Are (ex codice?), item arm syr | *οι τηρουντεσ* (sed ℵ 36. 38. 95. *των τηρουντων*) sine *ωδε* cum ℵABCP al^{40} vg cop syr aeth And^{c} Are (id quod convenit And^{com} et Are^{com}) Prim al ... ϛ (= Gb Sz) praem *ωδε* cum 1. 7. 49. 79. 91. al And$^{a\,p\,bav}$ | *του θεου*: vg^{ms} ap Gb *eius* ... 1. And^{p} om | *ιησου*: 28. 79. And^{a} *ιησ. χριστου*, 37. 49. 91. 96. *του ιησου*

13. *εκ του ουρανου* ante *λεγουσησ* cum ABCP al pler m^{90} vg rell And$^{c\,p\,bav}$ Are Prim al ... ℵ 38. And^{a} post *λεγουσ.* (38. And^{a} *λεγ. μοι*) pon | *λεγουσησ* sine *μοι* cum ℵABCP al^{25} am fu lips$^{5.\,6.}$ omn^{lachm} cop syr aeth And^{c} Are Haym ... ϛ (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. m^{90} vg^{cle} demid tol arm And$^{a\,p\,bav}$ Prim | *εν κυριω* cum ℵAB al omn^{vi} m^{90} vg etc ... CP *εν χριστω*, syr *in deo* | *αποθνησκοντεσ*: cop *resurgentes* | *απαρτι*: nec ante nec post interpgunt ℵAC etc; cum eis quae praecedunt coniung P 91. 96. 97. al sat mu; cum eis quae sequuntur B al fere^{30}. Etiam vg^{edd} variant; ed^{cle} coniungit cum seqq., item ut^{vi} m^{90}, item lips$^{5.}$ *amodo enim iam dicit.* Etiam Prim eodem modo separat sententias. Contra Are: *ἡ σύνταξις οὕτως. τὸ πνεῦμα λέγει· γράψον ἀπάρτι.* | *ναι* (35. 36. 96. al *και*) *λεγει* cum ℵ^{c}ACP al sat mu m^{90} vg etc ... B 6. 7. 8. 14. 49. al^{20} *λεγει ναι* ... ℵ* om *ναι* | *αναπαησονται* cum ℵAC; item B 1. al plus^{10} And^{bav} (etiam Are) *αναπαυσονται* ... ϛ *αναπαυσωνται* cum P al plu And$^{a\,c\,p}$ | *εκ των κοπων*: 14. 92. *απο των εργων* | *τα γαρ* (et. Gb') cum ℵACP 16. 26. 38. 95. vg syr Aug$^{clv\,dei\,20,9}$ Prim al ... ϛ Ti *τα δε* cum B al pler And^{omn} Are; libere arm aeth; cop om copulam

14. *και ιδον* cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} (om *και* sq) ... ϛ *και ειδον* cum P al pler And$^{a\,c\,p}$ Are ... ℵ om | *καθημενον ομοιον* cum ℵABCP al^{40} vg cop And^{c} Are anonym^{aug} (*sedentem filium hominis*) Prim al ... ϛ (= Gb Sz) *καθημενοσ ομοιοσ* cum 1. 7. 49. 91. al And^{a} et^{p} | *υιον* cum ℵAB 2. 8. 9. 11. 13. 14. 27. (28. *υιων*) 30. 31. 32. 33. 41. 42. 50. 79. 92. 94. 98. (∴ cf 1, 13) ... ϛ *υιω* cum C 6. 7. 38. al sat mu Synops^{154} And^{omn} Are, item vg Prim (anonym^{aug} vide ante) ... P 26. *υιου*, 1. *υιοσ* | *εχων* cum AB 1. 6. al pler (96. *ο εχων*) And$^{a\,p\,bav}$ Are, item ℵ^{c}C *εχον* ... ℵ* 13. 26. 27. 28. 29. 42** 79. 95. *εχοντα* (38. *εχοντι*) | *επι τησ κεφαλησ* cum ℵBCP al plus^{30} Synops^{154} And^{omn} Are ... Ln

νον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 *καὶ ἄλλοσ*
ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- Iohel 3, 13 (18)
μένῳ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸσ τῆσ γῆσ. 16 *καὶ*
ἔβαλεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 *καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ*
ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸσ δρέπανον ὀξύ· 18 *καὶ*
ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ
τοῦ πυρόσ, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺσ βό-
τρυασ τῆσ ἀμπέλου τῆσ γῆσ, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆσ.

Ti *επι την κεφαλην* cum A 8. 28. 29. 30. 38. 40. 51. 79. 93. 94. 98. | *χρυσουν*: 38. *χρυσεον*

15. *αλλοσ αγγελοσ*: 31. 38. *αγγελ. αλλ.* | *εκ τ. ναου*: A pon post *κραζ.* | *ναου* (ℵ aeth add *αυτου*) ... 1. 7. 12. 16. 28. 38. 49. 79. al aliq arm And$^{\text{a p bav}}$ (sed non attingit And^{com}) *ουρανου* | *εν φων. μεγαλ.* cum ℵABCP al plus^{40} vg syr arm And^{omn} Are ... Prim om ... ς (— Gb Sz) *εν μεγ. φωνη* cum ?, sed 1. *εν μεγ. τη φωνη*, item cop | *οτι ηλθεν* sine *σοι* cum ℵABCP al plus^{35} vg rell And^{c} et^{p} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) add *σοι* cum 7* al^{vi} ... 1. 12. 17. 36. And^{a} et^{bav} *σου* ... syr om *πεμψον το δρεπ. σου* usque *ο καθ. επι την νεφελην* v. sq | *θερισαι* (Gb″) cum ABCP al^{30} fere And^{omn} Are ... ς *του θερισαι* cum 29. 49. 91. 93. 96. al, item ℵ 38. *του θερισμου*

16. arm^{zoh} om versum; 1. transilit ab *επι* priore ad alterum; syr om (ut iam notatum est) *ο καθημ. επι τ. νεφελησ* | *επι τησ νεφελησ* cum ℵA 16* 36. 38. 47. 97. And$^{\text{a p bav}}$ ... ς Ti *επι την νεφελην* cum CP al plu And^{c} Are ... B 7. 8. 13. 14. 92. 93. 94. *επι τη νεφελη*

17. Om versum 14. 90. | *εξηλθεν*: B *ηλθεν* | *του εν τω*: 7. 40. om *του* | *εν τω ουρανω*: C om *τω* | *δρεπανον*: cop *gladium*, item bis v. sq.

18. *εξηλθεν* cum ℵBCP al omn^{vi} vg^{clo} demid lipss tol cop rell And$^{\text{a c p}}$ Are Haym ... Ln om cum A And^{bav} am fu omn^{lachm} Ansb Rup. Item Prim qui habet: *item et alius angelus, habens potestatem* (omissis *εκ τ. θυσιαστ.*) | *εχων* sine articulo cum ℵBP al omn^{vi} And Are ... Ln Ti *ο εχων* cum AC. Etiam vg *qui habet*, item syr | *εφωνησεν* sine *εν* cum ℵABCP al sat mu And$^{\text{a p bav}}$ ... 6. 7. 8. 14. 29. al^{30} And^{c} Are add *εν* | *φωνη* cum ℵAB 31. 38. 95. al? vg arm syr aeth^{utr} Haym ... ς Ti *κραυγη* cum C al pler cop And^{omn} Are | *λεγων* (ℵ* om *ν*): 14. 92. om | arm^{zoh} om *πεμψ. σου το δρεπ. το οξυ και* | *σου το δρεπανον*: ℵ *το δρεπ. σου* (29. *σου το δρεπ. σου*), item vg etc *falcem tuam* | *βοτρυασ*: 28. 79. And^{bav} *βοτρυσ* ... 94. *βοτανασ* | *τησ αμπελου*: ς (non item ς^{e} Gb Sz) om cum 1. | *ηκμασαν* (A *ηχμ-*) *αι σταφυλαι* cum ℵACP 1. 7. 28. 38. 49. 79. al sat mu vg syr aeth And$^{\text{a p bav}}$ Haym (Prim praeterit nonnihil; item cop om *οτι* usq *γησ*) ... Gb″ Ti *ηκμασεν η στα-*

19, 15 19 *καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελοσ τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐτρύ-*
Is 63, 3 *γησεν τὴν ἄμπελον τῆσ γῆσ καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ*
τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 *καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸσ ἔξωθεν τῆσ πόλεωσ,*
καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆσ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ
σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

12, 1 1 *Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,*

φυλη cum B al[30] And[c] Are | *αυτησ* cum ℵACP 1. 28. 38. 49. 79. al mu vg aeth[utr] And[a] et[bav] Hier[zach 5] Haym ... Gb' Ti *τησ γησ* cum B 7. al plus[30] syr And[c] Are

19. *εβαλεν* pri cum ℵABCP etc ... 2. 7. 8. 29. 87. al[30] And[c] Are *εξεβαλ.* | *εισ την γην* cum ABCP al fere omn And[omn] Are ... ℵ 38. 97. *επι τησ γησ* | *εισ την ληνον* (C *αλωνα*) et *τον μεγαν* cum ABCP 6. 8. 14. 29. 31. 32. 38. 40. 41. 42. 43. 48. 49* 50. 90. 92. 96. al Are. Confirmant eam lectionem anonym[aug] et Prim *misit in torculari* (anonym *torcular*) *irae dei magnum*. Addit anonym[aug]: „non in torcular magnum, sed ipsum misit in torcular, id est superbum quemque". Item Prim: „dicendo irae dei sententiam hic pro ira dei posuit, quam superbo dicit inflictam, quem etiam magnum vocat. Tu, inquit, humiliasti sicut vulneratum superbum; nam *torcular*, sicut Graeca exemplaria continent, feminini generis posuit, et *magnum* masculini". Agnoscit *torcular* etiam Victorin; item Haym qui habet: *in lacum* (sic vg), addens: „Quid per *lacum* sive, ut alia translatio habet, *torcular* intelligitur nisi" etc ... ς (= Gb Sz) *εισ την ληνον* et *την μεγαλην* cum ℵ 7. 28. 35. 79. 95. al And[a c p]. Item 1. 91. 94. 97. 98. al And[bav] *εισ τον ληνον* et *τον μεγαν* ... 12. 34. aeth Victorin om *τον μεγαν*

20. *ηπατηθη*: 1. *ετεθη* | *η ληνοσ*: 16. 36. 38. 91. 97. 98. *ο ληνοσ* | *εξωθεν* cum ABCP al[40] arm And[c] Are[txt] ... ς (= Gb Sz) *εξω* cum ℵ 1. 28. 38. 79. al And[a p bav] Are[com] | *εκ τησ*: 42. 98. *εκ του* | *χιλιων* (am* om) *εξακοσιων* (ℵ* 26. *διακοσιων*) cum ℵ[c]ACP etc. Item B 6. 8. 14. 28. 38. 92. 97. al *αχ'* ... And[a] *χιλ. εξακ. εξ*, item 79. *αχς'*. Cf And[com]: *ἀπὸ χιλίων δὲ καὶ ἑξακοσίων σταδίων προϊοῦσα διὰ τὸ τῆσ πονηρίασ αὐτῶν τέλειον· ἡ χιλιὰσ γὰρ ἀριθμῶν τελειότατοσ. ἑξακοσιοστῷ δὲ ἔτει τοῦ νῶε τὴν ἁμαρτίαν ὕδατι κατακλυσθεῖσαν ἔγνωμεν· ἓξ δὲ ὅτι τὴν ἐν ἑξαημέρῳ γεγενημένην κτίσιν τοῖσ πονηροῖσ καθύβρισαν ἐπιτηδεύμασιν· ἐργασίασ δὲ ὁ τῶν ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸσ σύμβολον, ἐν αἷσ ὁ κόσμοσ συνίστη.* Hinc igitur orta lectio 79. And[a]. Cf et. aeth *et fluxit ad decem et sex stationes* (i. e. milliaria).

XV. 1. *ιδον* cum ℵABC 7. 14. 92. Item vv. 2 et 5. excepto ℵ, qui bis *ειδον* ... ς Ln *ειδον* cum P al pler And[omn] Are | *εν τω ουρανω*: arm[zoh] om | *θαυμαστον*: 14. 92. *θαυμασιον*

ἀγγέλουσ ἑπτὰ ἔχοντασ πληγὰσ ἑπτὰ τὰσ ἐσχάτασ, ὅτι ἐν αὐταῖσ 17, 1
ἐτελέσθη ὁ θυμὸσ τοῦ θεοῦ. 2 καὶ ἴδον ὡσ θάλασσαν ὑαλίνην 4, 6 13, 11
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺσ νικῶντασ ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆσ εἰκό-
νοσ αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ ἑστῶτασ ἐπὶ 5, 8
τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντασ κιθάρασ τοῦ θεοῦ. 3 καὶ Ex 15, 1
ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέωσ τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν Ps 110(111), 2. 144 (145), 17
τοῦ ἀρνίου, λέγοντεσ· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ
θεὸσ ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασι-
λεὺσ τῶν ἐθνῶν· 4 τίσ οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά 16, 7 Ier 10, 7

---

1. *πληγασ επτα*: 28. 31. 38. 79. And^{a} et^{p} *επτ. πληγ.* ... 36. om *επτα* | *εν αυταισ*: 17. 28. 79. And^{a} et^{bav} *εν ταυταισ*

2. *ιδον* et ς Ln *ειδον*, vide ad v. 1. | *υαλινην* pri: 13. 31. 35. 38. 49. 91. 95. 96. 98. *υελινην*, 29. 97. *υελλινην*. Item sec loc 7. 13. 35. 38. 49. 91. 95. 96. 98., item 29. 97. ut ante | *νικωντασ* c. ℵABP al omn etc ... Ti *νικουντασ* cum C :: cf ad 2, 7 et 11. | *εκ του θηριου και εκ* (ℵ 7. 16. 38. 39. om, item Prim) *τησ εικονοσ αυτου και* cum ℵACP al sat mu vg cop syr aeth arm^{odd} (arm^{zoh} om *και εκ τησ εικ. αυτ.*) And^{omn} Are Prim Haym ... B 14. 92. al^{25} *εκ τησ εικονοσ και εκ* (98. om) *του θηριου αυτου και* | *εκ του αριθμου* cum ℵABCP al plus^{25} vg cop syr arm aeth Prim (*et superstantes vidi eos qui de bestia et imagine eius victoriam ferrent*, nil praeterea) Haym ... ς (= Gb Sz) praem *εκ του χαραγματοσ αυτου* cum 1. 35. 36. 79. al (sed 1. al And Are add *και* post *αυτου*) And$^{a\ c\ p}$ (sed And^{com} non tangit) Are (respicit etiam com) | *κιθαρασ* sine articulo cum ℵACP al plu And$^{a\ p\ bav}$ ... B 2. 7. 8. 29. 35. 38. 43. 87. 94. 97. al^{5} And^{c} Are praem *τασ* | *του θεου*: ℵ praem *κυριου*

3. *και αδουσιν* usq *δουλ. του θεου* (et. Cyp^{312}): C om propter ὁμοιοτέλ. | *αδουσιν*: ℵ And^{p} *αδοντασ* | *μωυσεωσ* (sed 29. 35. al And^{a} et^{c**} -*σεοσ*) cum ℵAB 1. al^{30} fere And$^{a\ c\ p}$ ... ς (= Gb Sz) *μωσεωσ* cum P 28. al mu And^{bav} Are | *του δουλου* cum ℵAP 1. 28. 38. 91. 96. al^{10} And^{omn} ... ς Ti om *του* cum B al plu Are | *ο βασιλευσ* cum ℵ^{c}ABCP etc (ℵ^{c}? 30. om *ο*) ... ℵ* 18. 29. 47. 90. 98. *βασιλευ* | *των εθνων* cum ℵ^{c}ABP 1. 6. 7. 8. 14. al plus^{40} cop aeth arm And^{omn} Are Cyp^{312} Amb$^{fid\ res\ 2,1170}$ Prim (*omnium gentium*) ... ς (= Gb Sz) *τ. αγιων* cum? Videtur compendiis *seculorum* et *sanctorum* confusis ortum esse ... ℵ* C 18. 95. vg^{cle} fu demid tol omn^{lachm} lipss syr ar^{e} arm$^{usc\ mg}$ Haym al *τ. αιωνων*, idque Gb′ (:: ex 1 Tim 1, 17)

4. *τισ*: 36. *και τισ* | *ου μη*: ℵ 95. om *μη* | *φοβηθη* sine *σε* cum ABCP 1. 12. 14. 36. 43. 47. 79. 92. am fu demid tol omn^{lachm} cop aeth arm And$^{a\ p\ bav}$ Cyp^{312} Prim al ... ς (Gb^{oo}) add *σε* cum 6. 7. 8. 29. 38. al plu vg^{cle} lipss syr And^{c} Are Haym. Item ℵ 95. *σε* ante *ου φοβ.* | *κυριε*: 14. 92. demid arm aeth^{utr} Cyp Amb$^{fid\ res\ 2,1170}$ Prim om, hinc Gb^{o} ... cop ar^{e} *κυριον* (posteaque ar^{e} *το ονομ. αυτου*) | *δοξασει* (Gb″) cum ABCP al plus^{15} Are ... ς *δοξαση* cum ℵ 1. 7 8. 29. 38. al plu And

σου; ὅτι μόνοσ ὅσιοσ, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνή-σουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 *Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸσ τῆσ σκηνῆσ τοῦ*
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 *καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-*
19, 8 Ex 9, 2 1, 13 *τεσ τὰσ ἑπτὰ πληγὰσ ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν*

---

omn | *οσιοσ* cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg (*pius*) And^{a} et^{bav} Are Cyp Prim al ... Gb'' *αγιοσ* cum B 6. 7. 8. al plus^{40} And^{c} et^{p}; demid *sanctus et pius es*, syr *sanctus es et iustus*, arm *sanctus et dignus adorari* ... cop om *οτι μον. οσιοσ*. Praeterea add *ει* 10. 36. 37. 49. 95. 96. And^{p}, praem *ει* 38. 47. Item vg^{cle} et$^{edd\ pler}$ Amb (non Cyp) Prim al | *παντα τα εθνη* cum ℵACP 1. al sat mu vg cop arm syr aeth (*quoniam tu* - *et super omnes gentes et prosternent se* etc) And$^{a\ p\ bav}$ Cyp Amb Prim al (Are *παντωσ τα εθνη*, unde?) ... Gb'' *παντεσ* cum B 6. 7. 14. 29. 43. al^{30} And^{c} | *ενωπιον σου*: A 95. arm aeth^{utr} add *κυριε* :: vide ante | *οτι τα δικαιωμ. σου* etc: ℵ *οτι δικαιωμ. ενωπιον σου εφαν.*

5. *μετα ταυτα*: C *μετ αυτα* | *ιδον* cum ABC 7. 14. 92. ... ς Ln *ειδον* cum ℵP 1. al pler And^{omn} Are | *και ηνοιγη* cum ℵABCP 1. al^{45} syr arm aeth And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *κ. ιδου ηνοιγ.* cum? vg cop (omisso *και*) anonym^{aug} Prim al

6. *εξηλθον* cum ℵA**(A* *-λθεν* ut^{vi})BP al omn^{vi} And^{omn} Are ... Ti *εξηλθαν* cum C | *οι εχοντεσ* cum AC al plus^{25} And^{a} et^{c} Are arm ... ς (= Gb Sz) om *οι* (post *-λοι*) cum ℵBP 1. 48. 79. al And^{p} et^{bav}; nec expri vg etc (*habentes*) | *εκ του ναου* cum ℵACP 1. 7. 28. 29. 36. 43. 47. 79. 94. (pon ante *οι εχοντ.*) 95. al vg syr aeth (add *αυτου*) And$^{a\ p\ bav}$ (convenienter comm) anonym^{aug} Prim al, item cop (*in templo* ante *οι εχοντ.*) arm (post *ενδεδυμ.*) ... 10. 49. 91. 96. *εκ του ουρανου* ... Gb** Ti om cum B al^{30} And^{c} Are (invito comm) | *ενδεδυμενοι* cum ℵACP 1. al sat mu vg etc ... B al plus^{30} And^{c} Arc praem *οι ησαν* | *λινον* (B 14. 18. 92. 97. *λινουν*, 36. *ληνουν*, 7. *ληνον*) *καθαρον* cum (ℵ vide post) P al pler vg^{cle} (Lc^{brug} *legendum est* lino, *ex quo fiunt vestes lineae, non* lapide, *ex quo vestes fieri nequeunt*) syr arm And^{omn} Are anonym^{aug} (*induti lino mundo*), item ℵ *καθαρουσ λινουσ*, cop *circumamicti vestibus linteis splendidis*, item Prim (*vestiti lintea munda et candida. Mortificatio assolet in linteo figurari.*) et „alia translatio" ap Haym (vide post) ... Ln *λιθον καθαρον* cum AC 38^{mg} 48. 90. am fu demid tol lipss omn^{lachm} cdd ap And (*λίνον ἢ λίθον καθαρόν, καθὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι, διά τε τὴν τῆσ φύσεωσ αὐτῶν καθαρότητα καὶ τὴν πρὸσ τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον χριστὸν ἐγγύτητα*). Cf et. Haym (ut etiam Bed et Ansb): „*vestiti lapide mundo et candido*" i. e. *ornati et amicti domino Iesu Christo, iuxta illud: Omnes qui baptizati estis Christum induistis. Qui bene lapis dicitur, quo electi circumdantur* etc. Vel si legamus: vestiti *lapidibus mundis, sicut in quibusdam cdd. invenitur, per hos lapides designantur virtutes* etc. *Alia translatio habet: vestiti lino mundo, per quod puritas vitae*" etc. Conferunt ad *λιθον* lec-

λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 *καὶ*
ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας Ez 22, 31 4, 9
χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 8 *καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ*
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν Es 6, 4 Ex 40, 35
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 *Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ* Ex 7—10
ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ 15, 7
θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 *Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιά-*

---

tionem Ez. 28, 13: *παν* (A *παντα*) *λιθον χρηστον ενδεδεσαι, σαρδιον και τοπαζιον* etc ... aeth[utr] (*pura et lucida*) ar[e] om | *λαμπρον* (ℵ *λαμπρους*) sine copula cum ℵABCP 1. al plus[30] am fu demid lips[5.] tol omn[lachm] cop syr And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 32** al? vg[clo] lips[4. 6.] arm aeth Prim Haym | *και περιεζωσμ.*: 1. (omisso *και*) *περιζωσμενοι* | *περι* (28. 79. *επι*): 1. 12. 31. And[a] et[p] (et. comm) om

7. *και εν εκ* (et. ℵ[c]): ℵ* 1. 7. 12. 16. 79. 90. arm And[a p bav] om *εν* | *επτα φιαλας*: ℵ fu om *επτα* | *χρυσας*: arm Prim om (in And[com] fluctuat lectio) | *των αιωνων*: ℵ 12. 28. 46. cop add *αμην*

8. *καπνου* cum ℵACP 1. al sat mu vg And[a p bav] Prim al ... Ti praem *εκ του* cum B al[30] And[c] Are | *εδυνατο* cum AC 2. 6. 7. 8. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 33. 48. 50. 51. 90. 93. 94. 97. 98. And[bav] Are ... ς *ηδυνατο* cum ℵBP 1. al plu And[a c p] | *εις τον ναον*: ℵ ante *εισελθειν* pon | *αχρι*: C *αχρις ου* | *τ. επτα αγγελων*: P 1. 10. 12. 17. 18. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And[a p bav] om *επτα*

XVI. 1. *μεγαλης φωνης* (Gb") cum ABC 8. 13. 14. 31. 43. 92. al plus[10] Are ... ς *φων. μεγαλ.* cum ℵP 1. al plu vg And[omn] Prim al :: *φωνη μεγαλη* huc usque tredecies legebatur ac tantum non fluct | *εκ του ναου* cum ℵACP 1. al sat mu vg arm And[omn] (sed[a] et[bav] post *λεγουσης* pon) Prim al ... 13. demid tol lips[6.] cop ar[e] *εκ του ουρανου* (tol post *λεγουσης*), aeth *e caelo e sanctuario eius* ... B al[30] syr (sed non polygl) Are om, hinc Gb[oo] et Ti om | *υπαγετε και* c. ℵABCP al longe plu vg (et. am fu demid al) syr aeth And[c] et[p] Are Prim al ... 1. 7. 12. 28. 36. 49. 79. al fere[10] lips[4.] (tol om *υπαγ. και*) cop arm And[a] om *και*, hinc Gb[o] | *εκχεετε* c. ℵACP 1. 12. (14. *εκκεχετε*, 92. *εξεχετε*) ... ς Ti *εκχεατε* cum B al pler And[omn] Are | *επτα φιαλας* cum ℵABC al[25] vg syr arm And[c] et[p] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om *επτα* cum P 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop (*phialas vestras*) aeth And[a] et[bav]

2. *και απηλθεν* usq *εις την γην* et. ℵ[c] ... ℵ* om (propter *ομοιοτελ.*) | *ο πρωτος*: 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. vg[cod] (ap Gb) et[sixt] cop arm

λην αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκοσ κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ
13, 17 τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ ἔχοντασ τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺσ
προσκυνοῦντασ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 Καὶ ὁ δεύτεροσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν·
καὶ ἐγένετο αἷμα ὡσ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆσ ἀπέθανεν, τὰ
ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τοὺσ ποταμοὺσ
11, 6 8, 10 καὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ
ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντοσ· δίκαιοσ εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιοσ,

---

aeth And^{a} et^{c} add *αγγελοσ*. Cf Lc^{brug}: *Non addas* angelus, *sed subaudias.* | *εισ τ. γην* (Gb'') cum ℵ^{c}ABCP al^{36} vg arm And^{c} Are Prim al ... ς *επι την γην* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And^{a} et^{p} (And^{bav} *επι τησ γησ*) (Are^{com} et *εισ* et *επι*) | *ελκοσ κακον και πονηρον*: ℵ* *ελκον πονηρον και κακον*, ℵ^{c} post *ελ*, quo versus exit, addidit *κοσ κα*, quibus rursus extersis (quum *κακον* post *πονηρον και* animadvertisset) satis habuit *ελκοσ* pro *ελκον* reponere | *κακον*: A om; item cop arm aeth And^{p} et^{com} Are^{com} om *κακ. και* | *επι τουσ ανθρωπ.* (Gb') cum ℵABCP al^{36} syr arm And^{c} Are Prim (*super omnes*) ... ς *εισ τ. ανθρ.* (vg *in homines*) cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al vg cop (*in hominibus*) And$^{a\ p\ bav}$ Haym | *τουσ*: 7. 28. 29. 39. 79. And^{a} om | *προσκυνουντασ* ante *τη εικ. αυτ.* cum ℵABCP al plus^{30} vg cop arm syr aeth And^{c} et^{bav} (And^{p} et 79. *πρ. την εικονα αυτ.*) Are Prim al ... ς (= Gb Sz) post *τη εικ. αυτ.* cum? (1. And^{a} *την εικονα προσκ. αυτου*)

3. *και ο δευτ. εξεχεεν*: ℵ* om, suppl^{c} | *δευτεροσ* sine additam cum ℵ^{c}ACP 18. 95. am fu demid tol lipss omn^{lachm} aeth anonym^{aug} Prim ... ς (Gb^{oo}) add *αγγελοσ* cum B al pler vg^{cle} cop syr arm And^{omn} Are Haym | *αιμα ωσ* (ℵ *ωσει*) *νεκρου*: 7. 12. 39. And^{bav} *ωσ αιμ. νεκρου* ... 1. 46. arm om *ωσ* | *ψυχη*: A *-χησ* | *ζωησ* (et. Gb) cum AC 95. syr aeth ... ς (= Gb Sz) *ζωσα* cum ℵBP 1. 7. 28. 38. 91. 96. al And$^{a\ p\ bav}$ Are, item *vivens* vg cop arm ... Gb^{o} Sz om cum 6. 8. 14. al^{30} And^{c} Prim | *τα εν τη* cum AC And^{bav}; item 95. syr *των εν τη* ... ς om *τα* cum ℵBP al pler And$^{a\ c\ p}$ Are, item vg arm Prim al | *εν τη θαλασση* (28. haec ante *απεθ.* pon): ℵ *επι τησ θαλασσησ*

4. *τριτοσ* sine additam cum ℵABCP al plus^{30} vg (exc lips$^{4.}$ et^{sixt}) aeth Are Prim ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum 1. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 96. al lips$^{4.}$ vg^{sixt} cop syr arm And^{omn} | *εισ τ. ποταμ.*: ℵ 18. 31. *επι τ. πο.*, item *super* vg Prim | *και τασ πηγ.* cum ℵACP 10. 43. 49. 79. 91. 95. 96. cop And^{bav} Prim ... ς Ti *και εισ* (18. 31. vg *επι*) *τασ πηγ.* cum B 1. al plu vg syr arm aeth And$^{a\ c\ p}$ Are Haym (ut vg) | *εγενετο* cum ℵBCP 1. al pler vg And^{omn} Are ... Ln *εγενοντο* cum A 36. 95., item *et facta sunt sanguis* Prim Haym

5. *των υδατων* (95. praem bis *του επι*): 1. arm om | *δικαιοσ* sine additam cum ℵABCP 1. al^{45} am fu demid tol lips$^{6.}$ omn^{lachm} cop syr arm And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) add *κυριε* cum? vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$

ὅτι ταῦτα ἔκρινασ, 6 *ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,*
καὶ αἷμα αὐτοῖσ ἔδωκασ πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 *καὶ ἤκουσα τοῦ θυ-*
σιαστηρίου λέγοντοσ· ναί, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ 19, 2 15, 3
καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ σου.
8 *Καὶ ὁ τέταρτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ*
ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐν πυρί. 9 *καὶ ἐκαυμα-*
τίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα 12, 6

---

aeth | *ει*: 7. om | *ο ην*: B 2. 8. 14. 29. 30. 40. 41. 42. 43. 92 93. 98. al *οσ ην* | *ο οσιοσ* cum ℵP 5. 6. 11. 12. 18. 27. 28. 31. 35. 49. 79. 91. 94. 96. al^{vi} And^{P} et^{bav} Are ... ς (= Gb Sz) *και ο* (retinent Gb Sz, sed Gb^{0}) *οσιοσ* cum 1. 34. 36. al? And^{a}; item *και* omisso *ὁ* 95. al^{vi} ... Ln Ti nil nisi *οσιοσ* (omissis *και ο*) cum ABC al^{25} fere And^{c} ... vg *qui es et qui eras sanctus*, Prim *qui es et qui fuisti*, postea *et qui es pius* ... cop aeth om *ο οσιοσ*

6. *αιματα* cum ℵ 36. 39. (:: et hoc loco et 18, 24. *αιματα* ex usu Hebraeorum edendum videbatur, utroque loco de „sanctis et prophetis" dictum. Non mirum quod utroq loco a plerisque *αιμα* substitutum est.) ... ς Ln Ti *αιμα* cum ABCP al fere omn And^{omn} Are | *εδωκασ* cum ℵBP al omn^{vi} And^{omn} Are ... Ln Ti *δεδωκασ* cum AC. Praeterea ℵ pon ante *αυτοισ*, item 14. 92. *εδωκασ αυτοισ αιμα.* | *πειν* (C *πιν*, ut Ln edidit) cum AC ... ς *πιειν* cum ℵBP rell | *αξιοι εισιν* cum ABCP 1. al plus^{40} fu tol lips$^{4.}$ And^{omn} ... ℵ *οπερ αξιοι εισιν*, item am lips$^{5.6.}$ omn^{lachm} *ut digni sunt*. Item ς (= Gb Sz) *αξιοι γαρ εισι* cum? Are (ex codice?), item *digni enim sunt* vg^{cle} Haym; cop aeth *οτι* (*quoniam*) *digni sunt*

7. *του θυσιαστηριου* cum ℵACP al plus^{40} fu (*altare dicens*) al^{lachm} (*altarem dicentem*, item al^{lachm} *ab altare dicente*) syr arm And^{c} et^{bav} (convenienter comm) Are^{com} (*εἰρῆσθαι δὲ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ περιέχοντοσ τὸ περιεχόμενον συνεκδοχικῷ τῷ τρόπῳ.* Tum pergit *ἐκ τούτου τοίνυν τοῦ λογικοῦ καὶ λειτουργικοῦ θυσιαστηρ. τὴν φωνήν φησιν ἐνεχθῆναι*) ... B 1. And^{a} et^{P} *εκ του θυσιαστ.*, item 36. cop aeth^{PP} (libere mutat aeth^{ro}) *φωνην εκ τ. θυσ.* (pergitur *λεγουσαν*), Prim *aliam vocem dicentem* ... ς (= Gb Sz) *αλλου εκ τ. θυσ.* cum? vg^{cle} (*alterum ab altari dicentem*), item (unde?) Are. Praeterea cf am lips$^{5.}$ *alterum dicens*, lips$^{4.6.}$ *alterum angelum dicentem*. Lc^{brug}: *Non est omittendum* ab altari, *quod Romani patres restituerunt ex veteribus manuscriptis.*

8. *τεταρτοσ* sine additam cum ABCP al plus^{20} am fu tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr aeth Are ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum ℵ 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al mu vg^{cle} lips$^{4.6.}$ demid cop arm And^{omn} Prim Haym | *τουσ ανθρωπ. εν* (ℵ And^{bav} om) *πυρι* ... B al^{20} And^{c} Are *εν πυρι τ. ανθρ.*

9. *καυμα μεγα*: 18. 28. 79. And^{a} *καυματι μεγαλω* | *εβλασφημησαν* sine additam cum ℵACP 1. 36. 38. 79. 95. al vg cop arm aeth And$^{a\ p\ bav}$ Tichon Prim al ... Gb + Sz Ti add *οι ανθρωποι* cum B al^{40} syr And^{c} Are | *το ονομα* (95. *κατα του ονοματοσ*, 28. *εισ το ονομα*) ... A *εγω-*

*τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντοσ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰσ πληγὰσ ταύτασ, καὶ
οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.*
18, 2 10 *Καὶ ὁ πέμπτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
σῶντο τὰσ γλώσσασ αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,* 11 *καὶ ἐβλασφήμησαν
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐ-
τῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.*
9, 14 Es 11, 15 s 12 *Καὶ ὁ ἕκτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοι-
μασθῇ ἡ ὁδὸσ τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου.* 13 *καὶ
ἴδον ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ δράκοντοσ καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ θη-
ρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-*

πιον ... arm om | *του θεου του* rescripta in ℵ, antea inepti quid | *την εξουσιαν* cum ℵAP 10. 12. 36. 37. 49. 91. 96. And^p et^bav ... ς om *την* cum BC 1. al longe plu And^a et^c Are | *ου* ... C *ουχι*

10. *πεμπτοσ* sine additam cum ℵABCP al plus^30 am fu demid tol lips^5· omn^lachm syr aeth Tichon al ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum (1. *ο αγγελοσ* omisso *πεμπτ.*) 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^cle lips^4· 6· cop arm And^omn Are Prim Haym | *εσκοτωμενη* cum ℵ*ACP al pler ... ℵ^ccB 28. 29. And^a et^p *εσκοτισμενη* (And^com fluct cdd) | *εμασωντο* cum ℵACP 1. 6. 7. 8. 9. 13. 14. 37. 50. 79. 92. 93. 94. 95. 96. 98. And bav ... ς *εμασσωντο* cum B al plu And^a c p Are | *εκ του* ... ℵ *απο του*

11. *τον θεον του ουρανου*: 91. *το ονομα του θεου* | *και εκ* (38. And^p et bav om) *των ελκων* (38. *ελκουσων*) *αυτων*: ℵ om ... vg *et vulneribus suis*, cop *et per opera sua*, arm *et ex doloribus amaris* | *εκ των εργων αυτων* ... ℵ om. Praeterit totum versum Prim.

12. *εκτοσ* sine additam cum ℵABCP 1. al plus^30 am fu tol lips^5· omn^lachm sah syr aeth ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^cle lips^4· 6· demid cop arm And^omn Are Tichon Prim | *την φιαλην αυτου* ... 6. 7. 13. 14. 27. 32. 38. 42. 92. 94. 97. Are *αυτου τ. φιαλ.* | *ευφρατην* (B *εφρατην*) sine articulo (et. Gb Sz) cum ℵBP 2. 6. 7. 13. 29. 30. 31. 32. 36. 37. 38. 43. 49. 91. 93. 94. 96. 97 98. al plus^10 And^bav Are ... ς Ln Ti praem *τον* cum AC 1. 14. 28. 35. 79. 87. 95. al And^a c p | *το υδωρ αυτου* ... 1. 12. 36. And^bav om *αυτου* | *ανατολησ* (Gb") cum ℵBC al^40 And^c p bav Are ... ς Ln Ti *ανατολων* cum A 1. 6. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And^a. Libere Prim *ut praepararetur via venienti regi ab oriente sole*; item Tich *ut praeparetur via eorum qui sunt ab ortu solis*.

13. *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum C al pler ... ℵ *ειδοθη* | *εκ τ. στομ. του δρακ. και*: C 9. 27. 39. aeth om. Item ℵ* om eadem et sqq *εκ τ. στομ. του θηρ. και*. Igitur C transilit a *στομ.* pri ad sec,

θαρτα ὡσ βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα 1 Rg 22, 21 s
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον τῆσ ἡμέρασ τῆσ μεγάλησ τοῦ θεοῦ
τοῦ παντοκράτοροσ. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡσ κλέπτησ· μακάριοσ ὁ 3, 3 Lc 12, 37
γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸσ περιπατῇ
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺσ
εἰσ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. Zach 12, 11

ℵ* ad tertium, item 36. om *και εκ τ. στομ. του θηρ.* | *τρια ακαθαρτ.* cum ℵAC 1. 7. 28. 36. 38. 79. 91. 95. 96. al mu vg And^a p bav Prim al … B al[25] And^c Are *ακαθ. τρια* | *ωσ* (ℵ^c And^p *ωσει*) *βατραχοι* cum ℵ^cAB 2. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al[25] cop syr arm aeth And^a c p (sed^a add *εκπορευθεντα*, vide post), item *in modum ranarum* vg Tich, tol Prim *exeuntes in modum ranarum*, Promiss[11] *exeuntes velut ranas*. Item ℵ* 18. 36. 38. 49** 97. Are *ωσ* (ℵ* *ωσει*) *βατραχουσ* (item Promiss[11], vide ante) … ς (= Gb Sz) *ομοια βατραχοισ* cum 1** (* om plane), item cf vg. Ceterum exeunte versu addunt *εκπορευθεντα* et. 28. 47. 79. quemadmodum Are^com *προσυπακουστέον τὸ ἐξιόντα*. Similiter ante *spiritus tres* et. demid vg^six *exire*, lips^4. Haym *exisse*.

14. *δαιμονιων* cum ℵAB al[30] And^c Are … ς (= Gb Sz, sed Gb') *δαιμονων* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. al And^a p bav | *α* (28. add *και*) *εκπορευεται* (et. ς^e Gb Sz Ln) cum A 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 49. 90. 91. 92. al plu And^c Are. Item B 7. 16. 36. 39. *α εκπορευονται*, item *qui exeunt* Tich syr. Similiter *et procedunt* (Prim *exeunt*, fu lips^6. al^lachm *procedent*) vg^cle fu demid lipss al^lachm Prim Haym. Sed ℵ^c *εκπορευονται* sine *α*, et am tol al^lachm arm *procedunt* (am *procedent*) omisso *et* aut *qui* … ς (non ς^e etc) *εκπορευεσθαι* cum ℵ* 1* (1** *α εκπορευεσθαι*) 48. 79. 95. And^a et^bav … cop aeth om plane | *επι*: ℵ 38. *εισ* | *τησ οικουμενησ ολησ* (vg Prim al *totius terrae*, Tich *tot. orbis*) cum ℵAB al fere omn vg cop syr arm aeth And^c p bav Are Tich Prim al … ς *τησ γησ και τησ οικουμενησ ολ.* c. 1** (1* *τησ γησ οικουμ.*, item And^a *τησ γησ τησ οικουμ.*) | *εισ τον πολεμ.* cum ℵAB al plus[30] And^a et^c Are … ς (= Gb Sz) om *τον* cum 1. 36. 43. al arm And^p et^bav | *τησ ημερασ* sine *εκεινησ* cum ℵA 14. 38. 92. 95. vg cop arm aeth Tich Haym … ς (Gb°) Ti add *εκεινησ* cum B 1. al plor syr And^omn Are Promiss[11] Prim (hi[2] *diem illum magnum*). Praeterea, ut Ln edidit, A 95. *τησ μεγαλησ ημερασ*.

15. *ιδου*: arm praem *sic enim dixit dominus* | *ερχομαι* (ℵ* *ερχεται*, sed *ομ* super *ετ* ipsa prima ut^vi manu notatum): ℵ* (vide ante) 38. 47. *ερχεται*, item „alia editio“ ap Bedam, et Prim (omisso *ιδου*) *qui venit, pergens subito sicut fur*. Etiam 36. post *κλεπτησ* add *ταχυ*. | ℵ* *ο τε γρηγορων* | *περιπατη* (7. 28. 98. *-τει*): 36. 38. *περιπατηση* (36. *-σει*) | *βλεπωσιν*: 1. 28. 36. 79. And^bav *-πουσι*

16. *συνηγαγεν*: ℵ *-γον*, item syr … arm^zoh *συναξω* | *τον* ante *τοπον* (A *ποταμον*) cum AB 1. al pler And^omn Are, item arm … ℵ 14. 92. om, item syr; sed 14. 92. om *τον* etiam post *τοπον* | *ἁρμ-* hunc spi-

17 *Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·*
21, 6 *καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα·*
γέγονεν. 18 *καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ*
4, 5 etc *σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, οἷοσ οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποσ ἐγένετο*

---

ritum confirmant 35. 37. 38. 39. 67. 95. And[a] et[bav] etc, item am (*hermagedon*) al[lachm] (*hermagelon*) Tichon (ut am); contra *ἀρμ-* 1. 7. 49. And[bav] etc, item vg[cle] demid (hl[2] et lips[5.] *armag-*) lipss (lips[4. 6.] *ermag.*) Prim (ut vg[cle]). Similiter cop *ερμακεδων*, syr aeth *armagedon* sive *-geddon*, arm[zob] *armachedon*. *αρμαγ-* cum ℵΑ 1. 7. 35. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 95. al mu And[a o p bav] (Are *ερμαγ-*) etc. In ℵ *αρμαγεδων* super *α* alterum ℵ[c] notaverat *ε*, sed rursus abstersit ... Β al[25] *μαγεδων* (sive ut Β al? *-δδων*), 14. 92. *μακεδδων*, fu al[lachm] Tich cod *magedon*. Edidimus vero *-γεδων* cum ℵΑ 1. al sat mu And[omn] Are, item vg etc (vide ante) ... ς *-γεδδων* cum Β al pauc, item Prim Haym

17. *και ο εβδομοσ*: ℵ* *και οτε*, sed[c] substituit *και ο ζ*. Dedimus sine *αγγελοσ* c. (ℵ*)ΑΒ al plus[30] am fu tol lips[5.] omn[lachm] syr ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum ℵ[c] 1. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg[cle] demid lips[4. 6.] cop arm aeth And[omn] Are Prim Haym | *επι τον* cum ℵΑΒ al[25] And[c] Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') *εισ τον* cum 1. 14. 28. 31. 49. 79. 91. 92. 96. al And[a p bav]; item vg *in aerem*, Prim *in aere* | *φων. μεγαλη* cum ℵΒ al pler vg cop syr arm aeth[utr] And[a c p] Are Prim al ... Gb° Ln om *μεγαλη* cum Α 1. 12. 46. And[bav] (cf et. Cassiod *et tantis necessitatibus terra percussa est ut vox exiret a domino* etc) | *εκ του* (et. Gb') cum ℵΑ 1. 12. 18. 36. 38. 46. 95. And[a p bav], item *de* vg Prim al ... ς Ti *απο του* cum Β al pler And[c] Are | *ναου* (Gb'') cum ℵ (sed pergit *του θεου* pro *απο τ. θρονου*) Α 10. 14. 92. 95. vg cop syr ar[e] aeth[utr] (sed add *eius*) Prim Haym ... ς *ναου του ουρανου* cum Β al longe plu And[c] et[p] Are ... 1. 12. 18. 28. 36. 47. 79. arm And[a] et[bav] *ουρανου* | *απο του θρονου* (aeth[utr] rursus add *eius*, 94. add *του θεου*): ℵ om

18. *αστραπαι κ. φωναι κ. βρονται* cum (ℵ vide post) Α 2. 18. 28. 36. 40. 79. 95. al vg arm And[a com] Prim Haym, item omissis *και βροντ.* Β, omissis *και φων.* 12. And[p] et[bav] Tich. In ℵ vero ante *αστραπαι* habetur *βρονται και*: per incuriam, quum postea sequatur *και βροντ.* Tamen et ipsa correctio (a ℵ[ca] ut[vl]) negligenter facta; punctis enim tantum *βρονται* post *φωναι και* positum improbatur ... 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 37. 38. 39. 40. 43. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. al plus[10] syr And[c] Are *αστραπ. κ. βροντ. κ. φωναι* ... ς (= Gb Sz) *φων. κ. βροντ. κ. αστραπ.* cum 1. al vix mu And[a txt]. Et aliter legitur. | *σεισμ. εγενετο μεγ.* cum ℵΑ 1. 14. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 92. 95. 96. al mu vg (et. am demid lipss omn[lachm] tol) cop syr aeth And[a] et[bav] Tich al ... Β al fere[25] fu arm And[c] et[p] Are Prim om *εγενετο*, hinc Gb° | *οιοσ ουκ εγενετο* et. ℵ[c] ... ℵ* vitiose *οισ ουκ εγενοντο* | *ανθρωποσ εγενετο* cum Α 38. (*εγεν. ανθρ.*) cop arm aeth ... ς *οι ανθρωποι* (26. *ουρανοι*) *εγενοντο* cum 1. 7. 8. al pler (item 91. omisso *εγενοντ.*) And[a c p] Are.

ἐπὶ τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω μέγασ. 19 *καὶ ἐγένετο ἡ*
πόλισ ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεισ τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. 14, 8 17, 5
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ. 20 *καὶ πᾶσα* 14, 10 Es 51, 22
νῆσοσ ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 *καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ*
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χαλάζησ,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

XVII.

1 *Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ* 15, 1 Ier 51, 13
φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα
τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολ- Nah 3, 4
λῶν, 2 *μεθ' ἧσ ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐμεθύσθησαν*
οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνείασ αὐτῆσ. 3 *καὶ* 18, 9

Item omisso *οι* ℵB 12. 14. 17. 36. 70. 92. And[bav]. Item *homines fuerunt* (Tich *facti sunt*) vg syr Tich | *επι τησ γησ*: 7. 14. Tich om | *ουτω* ut ℵAB etc ... 1. 28. 35. 95. 97. al And[a] et[bav] *ουτωσ*

19. *αι* (28. 79. And[bav] om) *πολεισ* et. ℵ[c] ... ℵ* syr *η πολισ* | *επεσαν* cum ℵ[c]AB 7. 8. 28. 38. 42. 49. 96** 97. And[bav] ... ς *επεσον* c. 1. 6. 14. al longe plu And[a c p] Are ... ℵ* syr *επεσεν* | *δουναι*: ℵ 28. 79. And[a] praem *του* | *το ποτηριον*: ℵ 95. om *το* | *του οινου*: ℵ om *του* | *τησ οργησ*: 14. 92. om | *αυτου* (36. *του θεου*): ℵ cop om

20. *και* pri: 1. om | *και ορη ουχ ευρεθησαν*: 28. 79. And[a] *κ. ορη, και ουχ ευρ.*

21. *ωσ*: in ℵ ipse* supplevit; 48. aeth Prim om | *η πληγη αυτησ* (12. 29. *αυτου*, B arm om) ... 7. 14 28. 31. 38. al[10] And[a] et[c] *η πληγ. αυτη* ... vg (*propter plagam grandinis, quoniam magna facta est vehementer*) om. Contra Prim *quoniam magna plaga a grandine facta est*; item Tich *quoniam magna est plaga eius nimis.*

XVII. 1. *ηλθεν* et. Hipp[antichr 36] And[omn] Are Cyp[177. 317] etc ... A *εξηλθεν* | *εισ*: 7. *τισ* | *εκ των* ... ℵ 28. 95. om *εκ* | *λεγων* sine *μοι* cum ℵA BP al[40] vg cop syr arm And[c] Are Cyp Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. 28. 79. al aeth And[a p bav]. Cf et. Hipp *ελαλησε μοι λεγων*. Item Tich *et dixit mihi* pro *και ελαλ. μετ εμ. λεγ.* | *επι υδατ. πολλων* (Gb') cum ℵAP 1. 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. 95. arm Hipp And[omn] ... ς Ti *επ. των υδατ. των πολλ.* cum B al longe plu Are

2. *επορνευσαν* et. Hipp[antichr 36] etc ... ℵ *εποιησαν πορνιαν* | *οι κατοικ. την γην* ante *εκ του οινου* (et. ℵ[c], ℵ* *οικου*) *τ. πο. αυτησ* cum ℵABP al

21, 10 Ez 11, 1 13, 1 ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην
ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχοντα κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν
19, 16 καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
Ier 51, 7 ταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμων βδελυγμάτων
καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-

---

plus^{30} vg syr arm Hipp And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) pon post της πορν. αυτης cum 1. al? cop aeth ... Cyp Tich om και εμεθυσθ. usq πορν. αυτης, item Prim om κ. εμεθυσθ. οι κατ. τ. γην

3. εν πνευματι cum ℵABP etc ... 2. 19. 26. 29. 30. 33. 40. 50* 51. 90* 93. 94. 97. 98. al om εν | ειδον cum ℵP al pler Hipp (ut ante) And^{omn} Are ... B 7. (92?) ιδον ... A ιδα (ita Ti ed) | κοκκινον: B κογκινον, item v. sq | γεμοντα ονοματα cum ℵ*AP (P γέμοντα sic, non γέμον τὰ) 9? 18?. Eodem modo Ln, Ti vero γέμον τὰ ὀνόματα ... ℵ^{c}B 8. 14. 29. 38. 48. 47. 50. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al^{10} γεμον ονοματα, item 7. 30. 32. γεμων ονοματα ... ς γεμον ονοματων cum 1. 6. 28. 31. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 92^{mg} 96. al? Hipp And^{omn} Are | εχοντα cum ℵP ... A 7. 30. 32. 94. εχων ... ς Ln Ti εχον cum B 1. al pler And^{omn} Are | κεφαλ. επτα και: 1. om | κερατα δεκα: post haec verba P 38. add h. l. versum 18. (habent tamen etiam iusto loco) και η γυνη ην ειδες etc. Addit eundem etiam And, sed is ibi facit partem commentarii, ubi est: προκαθαιρεθήσεται ἡ κρατοῦσα σήμερον· φησὶ γὰρ ἡ ἀποκάλυψις· καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες etc, pergitque And: καὶ περὶ μὲν τούτου ἐν τοῖς καθεξῆς, ὡς ἂν χορηγήσῃ ὁ θεός, ἀκριβώσομεν. Ex quo Andreae loco ortus est error codicum P 38. et si qui alii sunt.

4. ην περιβεβλη. cum ℵABP al^{30} vg syr (item^{vi} arm aeth) Hipp$^{antichr\ 36}$ And^{omn} Are Cyp$^{177.\ 317}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) ἡ cum 1. al? | πορφυρουν κ. κοκκινον (P rursus κογκι-) cum ℵABP al^{25} fere Hipp ... 1. 6. 12. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al aliq And^{omn} Are πορφυραν και (91. om) κοκκινον (1. κοκινον) ... ς (= Gb Sz) πορφυρα κ. κοκκινω cum? | και κεχρυσωμ. cum ℵA 1. 7. 36. 38. 48. al vg cop syr arm (aeth^{libere}) And^{a} Cyp^{bis} Tich Prim al ... Ti om και cum BP al plus^{30} Hipp And^{c} (περικεχρ., ut etiam 34. 35.) et^{p} et^{bav} Are. Cf huc et. Tert$^{cult\ fem\ 12}$: *Sedet certe in purpura cum coccino et auro et lapide pretioso.* | χρυσω (Gb') cum ℵP 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al Hipp And^{a} et^{bav} ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω c. AB al^{30} And^{c} et^{p} Are | εχουσα usque πορνειας της γης: P om | ποτηριον χρυσουν c. ℵAB al plus^{30} vg cop syr arm aeth Hipp And^{c} Are Cyp^{bis} Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) χρυ. ποτ. cum 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And$^{a\ p\ bav}$ | γεμων cum ℵ* 7. 14(?) 30. 32. 94. al^{vi} ... ς Ln Ti γεμον cum ℵ^{c}AB al longe plu Hipp And^{omn} Are | τα ακαθαρτα της cum ℵAB 1. al^{45} (90. τ. ακαθαρματα τ.) Hipp And^{omn} (et Are των ακαθαρτων της sine codice?) Tich (*immunditiarum*) ... ς (= Gb Sz) ακαθαρτητος cum? vg (*immunditia*, am** Cyp Prim *immunditiae*; Cyp pergit *et fornicationis*) | πορνειας ut AB etc ... ℵ al πορνιας | αυτης cum (ℵ vide post) A 1. 7. 28. 31*

τῆσ ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ 14, 8 etc
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. 6 *καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα*
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 *Καὶ*
εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον
τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντοσ αὐτὴν τοῦ ἔχοντοσ
τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 *τὸ θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν* 11
καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν
οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ 13,

---

35. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg aeth And^{omn} Tich ... Gb″ Ti *τησ γησ* cum B al^{30} cop Hipp Are, item *totius terrae* Cyp Prim Promiss^{7} ... ℵ syr$^{cdd\ aliq}$ *αυτησ και τησ γησ* ... arm om

5. *πορνῶν* (ut B al plu): Gb′ *πόρνων* ut 2. 7. 12. 29. 49.*50. 93. 96. 98. al And^{bav} ... vg Tich Prim al *fornicationum*, hinc (ut^{vi}) Are^{txt} invito comm *πορνειων*

6. *ειδα* cum ℵA (*ιδα*, ut Ti) ... ϛ *ειδον* cum P al pler Hipp$^{antichr\ 37}$ rell. Item B 7 (*ιδων*) 14. 92. *ιδον*. | *μεθυ. εκ του αιματοσ* cum A 1. 7. 28. 30. 31. 32** 36. 47. 49. 79. 87. al mu vg cop Hipp And$^{a\ p\ bav}$ Victorin Tich Prim (hi Latini et vg *de sanguine*) al ... ℵ^{c}BP 2. 6. 8. 9. 14. 29. al plus^{15} And^{c} Are *με. του αιματοσ* (sine *εκ*); item Tert^{scorp} (*ebria sanctorum cruore*) Promiss^{7} (*ebriam sanctor. sanguine*) ... ℵ* 38. *με. τω αιματι* (ad quod etiam Tert et Promiss pertinent) | *και* ante *εκ του* c. ℵAP al mu vg rell Hipp etc ... B 2. 8. 9. 29. al^{20} And^{c} Are (sed Morell et Cram de suo add) om *και* | *εκ* sec: 6. 11. 31. 96. al om | *μαρτυρων*: A -*ριων* | *ιησου*: 95. *του ιησ.*, Prim *Iesu Christi*, Prom^{7} *Christi Iesu* ... 1. 36. And^{p} (arm?) om | *ιδων* (ℵ 7* *ειδων*) *αυτην* (14. 92. cop om) ante *θαυμα μεγα* cum ABP al fere omn vg etc ... ℵ 38. post *θαυμ. μεγ.* pon

7. *σοι ερω* cum ℵP 1. 14. 36. 48. 49. 79. 91. 92. 96. al am fu demid tol al^{lachm} (al om *σοι*) And$^{a\ p\ bav}$ Prim Haym ... Gb′ Ln Ti *ερω σοι* cum AB al^{25} vg^{cle} cop syr arm aeth Hipp$^{antichr\ 37}$ And^{c} Are | *του εχοντοσ*: 1. 38. 79. And^{a} *και του* (38. om) *εχοντ.*

8. *το θηριον* cum ℵABP 1. al^{40} Hipp And^{omn} Are ... ϛ (— Gb Sz) om *το* cum? | *ειδεσ* cum ℵP al pler ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. | *ἦν*: A *η* | *υπαγειν* cum ℵBP al fere omn vg (*et ascensura est de abysso et in interitum ibit*) cop syr aeth Hipp$^{antichr\ 37}$ And$^{a\ c\ bav}$ Promiss^{8} (*ascensura – et itura*) ... Ln Ti *υπαγει* cum A 12. And^{a} Are Ir$^{int\ 330}$ (*et ascendet ab abysso et in perditionem vadit*) Prim (*ascensura est ex abysso et in perditionem vadit*) | *θαυμασονται* cum ℵB al omn^{vi} And^{omn} Are ... Hipp *θαυμασουσιν* ... Ln Ti *θαυμασθησονται* cum AP :: cf ad 13, 3. | *επι τησ γησ* cum ℵAP 1. al sat mu cop syr arm And^{omn} Are ... Gb′ *την γην* cum B al fere^{30} Hipp; item *inhabitantes terram* vg Prim (praem *omnes*) | *ου γεγραπται* cum ℵBP al pler Hipp And^{omn} Are ... A *ουκ εγεγρα-*

κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.
13, 18 13, 1 9 *ὧδε ὁ νοῦσ ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν,*
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 *καὶ βασιλεῖσ ἑπτά εἰσιν·*
20, 3 *οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷσ ἔστιν, ὁ ἄλλοσ οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ*
8 *ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι.* 11 *καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν,*
καὶ αὐτὸσ ὄγδοόσ ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰσ ἀπώλειαν
ὑπάγει. 12 *καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ δέκα βασιλεῖσ εἰσίν, οἵτι-*

πται ... 8? (non testatur Scri) 9. *ουκ εγεγραπτο*, atque sic edidit Ln | *το ονομα* (Gb') cum AB 8. 14. 29. 38. al^{25} cop syr Hipp ... ς *τα ονοματα* cum ℵP 1. al sat mu vg arm aeth And^{omn} Are Prim al :: cf ad 13, 8. | *επι το βιβλιον* c. ℵAP 1. 6. 31. 36. 49. 91. al And$^{a\,c\,bav}$ (et^{P} *επι τω βιβλιω*) Are ... B 2. 7. 14. 38. al^{20} *επι του βιβλιου*, idque Gb' ... 79. Hipp *εν βιβλω*, 95. *εν τω βιβλιω* | *βλεποντων* cum ℵABP al^{40} And$^{c\,P}$ bav ... ς (= Gb Sz) *βλεποντεσ* cum 1. 36. 43. 49. 91. 96. al ut^{vid} Hipp, item vg Prim al *videntes* | *το θηριον οτι ην* cum ℵAP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth Hipp And$^{a\,P\,bav}$ Prim al ... B al^{30} And^{c} Are *οτι ην το θηριον*, idque Gb'' | *και* (ℵ* add *παλιν*) *παρεσται* cum (ℵ*)ABP 6. 7. 14. al fere^{40} Hipp And^{c} et^{P} Are Prim (*et ventura est*). Similiter syr arm, nisi potius *και παρεστιν* confirmant, quod ℵ^{c} 1. 11. 12. 16. 36. 48 (?) 47. 79. And^{a} et^{bav} praebent ... cop ar^{e} *et cecidit* ... ς (= Gb Sz) *καιπερ εστιν* cum? ... vg non exprim (vide post) nec aeth

9. *ωδε*: B om, *και παρεσται* cum *ο νουσ* etc coniungens. Coniungunt *ωδε* cum *παρεσται* 14. 29. 93. 94. 97. 98., item haud dubie al; non item P 7. 8. 31. 87. 95. 96. etc. Vertit vg: *Et hic est sensus qui habet sapientiam*; nec aliter Prim al. | *αι* (95. *και*) *επτα κεφαλαι*: Hipp om *αι* | *επτα ορη εισιν* cum ℵABP al^{30} vg syr arm Hipp And^{omn} Are Prim Promiss^{8} al ... ς (= Gb Sz) *ορη εισιν επτα* cum 1. al? (14. 92. om *επτα*) | *επ*: 14. 92. *επανω*

10. *βασιλεισ επτα εισιν* cum AP 1. 36. 38. 47. 49. 79. 91. 95. 96. al mu^{vi} vg syr Hipp$^{antichr\,37}$ And$^{a\,P\,bav}$ Prom^{8} Prim al ... ℵ cop *επτα βασ. εισιν* ... B al^{20} arm And^{c} Are *βασ. εισ. επτα* | *επεσαν* cum ℵABP al plu Hipp$^{antichr\,37}$ et$^{dan\,4}$ And^{a} et^{bav} ... 2. 7. 13. 14. al^{20} And^{c} et^{P} Are *επεσον* | *ο εισ* cum ℵABP al plus^{40} vg^{clo} am fu demid tol omn lachm lips$^{5.\,6.}$ syr Hipp^{dan} (sed om *ὁ*) And^{omn} Are Promiss^{8} ... ς (= Gb Sz) *και ο εισ* cum 1. al^{vi} lips$^{4.}$ cop (*et reliquus non est et alter* etc) arm. Item 96. aeth Hipp^{antichr} Prim *ο δε εισ* | *δει* post *αυτον* cum AP 1. 14. al sat mu Hipp And$^{a\,P\,bav}$ ... ℵ post *μειναι* ... B al fere^{30} And^{c} Are ante *αυτον*, item vg Prim *oportet illum*

11. *και ουκ εστιν*: 95. Hipp$^{antichr\,37}$ om *και* | *και αυτοσ*: ℵ om *και*, item (*angelus ipse est ex septem*) cop | *αυτοσ* cum AP 1. al sat mu vg And^{omn} Are Promiss Prim al ... ℵB al plus^{25} *ουτοσ* | *ογδοοσ*: ℵ 32. 41. 42. *ο ογδ.* | *υπαγει*: am fu lips$^{6.}$ *vadet*, Prim *ibit*

12. *ειδεσ* cum ℵAP al pler ... B 7. *ιδεσ*

νεσ βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν Dan 7, 24
λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ 17
τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούσ, ὅτι 19, 16 etc
κύριοσ κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλη-
τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, Es 8, 7
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· 18, 8

---

12. *ουπω* cum א^{c}(* *ουτω*)BP 1. al fere omn vg (et. am demid tol omn^{lachm} lipss) cop syr arm aeth Hipp And^{omn} Are Ir$^{int\,323}$ Prim al ... Ln *ουκ* cum A fu | *αλλα* cum אA 14. 95. ... ς *αλλ* cum BP al pler Hipp And^{omn} Are

13. *γνωμην εχουσιν* cum אAP 1. al sat mu vg syr arm Hipp$^{antichr\,37}$ And^{a} et$^{p\,semel}$ et^{bav} Ir$^{int\,323}$ Tich Prim al ... Gb Sz Ti *εχουσι γνωμην* cum B al^{30} cop And$^{p\,semel}$ et^{c} Are | *την δυναμιν*: 14. 92. And^{bav} om *την* | *την εξουσιαν* cum אP 1. 29. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 94. 96. 97. al Hipp And$^{a\,p\,bav}$ ... Gb^{oo} Ln Ti om *την* cum AB al^{25} arm And^{c} Are | *αυτων* (Gb'') cum אABP al^{25} Hipp And^{omn} Are ... ς *εαυτων* cum 1. al pauc? ... arm^{zoh} om | *διδοασιν* cum אABP al certe pler (etiam 1**; 1* *διασιν*) And$^{c\,p\,bav}$ Are; item *dant* Ir$^{int\,323}$; *tradunt* am al^{lachm} ... ς (= Gb Sz) *διαδιδωσουσιν* ex fictione Erasmi; sed *δωσουσι* 18. 79. And^{a}, *διαδωσουσι* 38. Hipp, *tradent* vg^{cle} fu demid tol lipss al^{lachm} Prim, *dabunt* Tich

14. *και εκλεκτοι* (haec om 8. 38.) *και* (And^{p} om) *πιστοι*: 35. 79. 87. *κ. πιστ. κ. εκλεκτ.* ... 1. *οτι εκλ. κ. πιστ.*, And^{a} *οτι πιστ. κ. εκλεκτ.*

15. *λεγει* cum אBP 1. al omn^{vi} Hipp And^{omn} Are ... Ln *ειπεν* cum A, item *dixit* vg cop arm Tich Prim al ... aeth^{utr} om *και λεγ. μοι* | *τα υδατα α*: א* *ταυτα α*, א^{cc} *ταυτα τα υδατα α* | *ειδεσ* cum אAP etc ... B *ιδεσ* (7. *οιδασ*) | *η πορνη*: et. א^{c}, א* om *η* | *λαοι*: א *και λαοι*

16. *ειδεσ* cum אAP etc ... B 7. 36. *ιδεσ* | *και το θηριον* cum אABP 1. al^{45} am fu demid tol lips^{5} omn^{lachm} cop syr aeth (arm *του θηριου*) Hipp And^{omn} Prim al ... ς (= Gb Sz) *επι το θηριον* cum? vg^{cle} lips$^{4.\,6.}$ Are (unde hausit editor?) ... vg^{cod} ap Gb Tich Bed om | *ηρημωμενην* (14. 92. 95. *ειρημ-*) ... B 1. 49. 79. 97. And^{bav} *ερημωμ.* | *ποιησουσιν αυτην*: Hipp *αυτ. ποιησ.* ... 34. Prim post *κ. γυμν.* pon | *και γυμνην* sine additam cum אAP 1. 34 (vide ante) 38. 79. 95. al vg syr arm aeth Hipp And^{a} Prim (*et desertam et nudam facient illam*) ... B mg(**) al^{30} (cop *destruent illam, relinquent eam nudam*) And^{c} Are add *ποιησουσιν αυτην* ... B^{txt} 1. 2. 8. 31. 33. 36. 40. 48. 97. plane om | *κατακαυσουσιν*: 1. 12. 36. 38. *καυσουσιν* | *πυρι* cum אBP 35. 87. al^{vi}

17 ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ καρδίασ αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
10, 7 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν
16, 19 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ
ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πόλισ ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆσ γῆσ.

XVIII.

19, 1 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆσ δόξησ
αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-

And[c] ... ϛ Ln Ti *εν πυρι* (:: 18, 8. *εν πυρι κατακαυθησεται*. non fluct) cum A al pler Hipp And[a p bav] Are

17. *θεοσ*: 14. 92. *κυριοσ* | *καρδιασ αυτων*: sic ℵ[c] reposuit pro inepta scriptura ℵ* *καρδ. αυτου* | *την γνωμ. αυτου*: ℵ[c] *τ. γν. αυτων* ... 18. 39. arm aeth praetereunt *την γν. αυτ. και ποιησαι* | *και ποιησαι μιαν γνωμ.* (vide post de *γνωμ. μιαν* etc) cum ℵ*(ℵ[c] om *και ποιησαι*) BP al plor cop syr aeth (arm[libere]) Hipp And[c p bav] Are ... Ln om cum A 79. vg And[a] Tichon (Prim[libere] *deus enim in cordibus eorum iniecit ut perficiant quod illi placitum est et esse illos in consensu et metu, et tradere* etc). Praeterea *μιαν γνωμην* cum ℵP 1. 36. 48. (95. vide post) al And[p] et[bav] ... Gb Sz Ti *γνωμ. μιαν* cum B al plus[25] And[c] Are ... 35. 87. *γνωμ. αυτων*, 95. *μιαν γνωμ. αυτων* | *αυτων* post *βασιλειαν*: A *αυτω*, B 14. 92. *αυτου* ... 79. om | *τελεσθησονται* cum ℵ AP 1. 12. 37. 46. 49. 79. 91. 96. al[5] Hipp And[a] et[bav] et[p] ... B 7. 8. 14. 29. 31. 38. al[30] And[c] Are *τελεσθωσιν* idque Gb'' ... ϛ (= Gb Sz) *τελεσθη* cum? | *οι λογοι* cum ℵABP al fere[45] Hipp And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) *τα ρηματα* cum?

18. *ειδεσ* cum ℵP al pler etc ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. | *η εχουσα*: ℵ 90. 94. 95. om *η* (:: post -*λη*) | *βασιλειαν*: P[semel] (priore loco i. e. exeunte versu 8., ad quem vide) praem *την* | *βασιλεων*: ℵ *βασιλειων* | *τησ γησ* cum ℵAP etc ... B (sed suppletur supra lineam) al fere[30] praem *επι*, item 16. 39. *των επι*

XVIII. 1. *Μετα ταυτα* cum ℵABP al fere[30] cop syr Hipp[antichr 40] And[p] Are Tichon Cassiod ... ϛ praem *και* 1. 7. al sat mu vg arm aeth And[a c bav] Prim al | *ειδον* cum ℵAP al pler ... B 7 (*ιδων*) 14. 33. 36. 92. *ιδον* | *αλλον αγγελ.* cum ℵABP al plus[30] vg cop syr arm aeth (*Et post hoc alius ang. descendit*) Hipp And[omn] Are Tich Prim Cassiod al (sed 31. 32. 48. 49. lips[6] And[c] Are post *αγγελ.* pon, item 91. *ετερον*) ... ϛ (= Gb Sz) om *αλλον* cum 1. 14. 92. al?

2. *εκραξεν*: A *εκεκραξεν* | *εν* cum AP 9. 36. 37. 42. 49. 79. 91. 96. And[bav], item *in forti voce* am fu demid lips[5. 6.] (et[4] *voce in forti*) omn lachm cop Haym. Etiam vg[cls] Tichon *in fortitudine* ... ℵB al plu Hipp

βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ 14, 8
παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸσ ὀρνέου ἀκαθάρ- Ies 34, 11 ss 13, 21 s
του καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ πορνείασ
αὐτῆσ πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ μετ' 14, 8 17, 2
αὐτῆσ ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ δυνάμεωσ τοῦ Ier 51 (28), 7 Nah 3, 4
στρήνουσ αὐτῆσ ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ

And[a c p] Are om, item Prim *voce magna et forti* | *εν* (vide ante) *ισχυρα φωνη* cum (ℵ)A(B)P al pler vg[cdd pler] cop syr arm aeth Hipp And[omn] Are Tich Prim al, sed 1. 12. Hipp And[p] et[bav] add *μεγαλη*, 36. *και μεγαλη* ... 16. 29. 30. 39. 40. 47. 93. 98. *ισχυραν φωνην* ... ς (= Gb Sz) *εν ισχυι φωνη μεγαλη* cum? ... vg[cle] tol Tich *in fortitudine*, hinc Gb' *εν ισχυι* | *λεγων*: P om | *επεσεν επεσεν* cum A 1. 7. 36. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al[vi] vg syr arm[usc] Hipp And[a] et[p] Tichon Haym al ... P *επεσεν επεσεν επεσεν* ... ℵB al[30] cop arm[zoh] aeth[utr] And[c] et[bav] Are Prim *επεσεν* :: cf ad 14, 8. | *βαβυλων* sine articulo cum ℵAP etc ... B 14. 92. And[p] Are *η βαβυλ.* | *δαιμονιων* cum ℵAB 95. ... ς Ti *δαιμονων* cum P al pler Hipp And[omn] Are | *πνευμ. ακαθαρτου* sine additam cum ℵBP al fere omn vg rell Hipp And[omn] Are Prim al ... Ln add *και μεμισημενου* cum A 16. Habentur vero etiam in P 1. 12. 31. 36. 38. 48. 79. tol* Hipp And[a p bav] Are (sed invitis Andreae et Arethae commentariis), qui quidem omittunt *και φυλακη παντοσ ορνεου ακαθαρτου*. Eadem om etiam 7. 14. 92. | *ορνεου*: A *θηριου*, arm *spiritus* | *και μεμισημενου* (Tich reddit *inquinatae*, ut 51. *μεμιασμενου*): 7. 14. 92. am fu al[lachm] om ... 34. And[c] praem *και φυλακη παντοσ θηριου ακαθαρτου*. Item syr post *κ. μεμισημενου* add *et custodia omnis animalis dentis immundi et exosi*.

3. *εκ του οινου του θυμου* cum ℵB al longe plu vg[cle] demid lips[4] syr Hipp[antichr40] And[c] Are Tich ... P 1. 35. 36. 37. 47. 49. 79. 87. 91. 96. cop arm aeth[pp] And[a p bav] *εκ του θυμου του οινου* ... Ln *εκ του θυμου* cum A am fu tol lips[5. 6.] omn[lachm] aeth[ro] Haym Ansb. Item sed *του θυμου* post *τησ πορν.* ponens C (igitur *εκ τησ πορν. του θυμου*) ... Prim *de vino fornicationis*, ut etiam And[com] om *του θυμου*. Rursus 38. syr om *τησ πορνειασ*. | *πεπωκαν*: *πεπω-* (P 1. 38 48. 49. 97. And[bav] *πεπο-*) cum P 1. 8. 31. 32. 37. 38. 39. 47. 48. 49. 50. 90. 93. 97. 98. al plus[10] Hipp And[a c p bav] Aré, item *biberunt* vg syr arm Tich Haym al ... ℵABC 7. 14. 92. al plus[10] cop aeth *πεπτω-* (ut Ln ed min). Item *-καν* cum AC; ℵB al[35] And[c] et[p] Are *-κασιν* ... ς *-κε* cum P 1. 49. 96. al Hipp And[a] et[bav] (sed P 1. al *-κεν*) :: *πεπτω-* pro *πεπω-* non potest non pro antiquissimo vitio haberi ... 18. 36. 37. 79. *πεποτικε*. Praeterit Prim: *quod de vino fornicationis eius et reges terrae fornicati sunt*. | *μετ αυτησ εποργευσαν*: haec verba ℵ per incuriam post *τησ γησ* alterum repetierat, sed ipse* animadverso errore inclusit uncis | *τησ γησ* alterum: 1. *αυτησ* | *στρηνουσ*: C 47. 94. And[a] et[p] *στρηνου*

4. *αλλην φωνην* (38. syr *φων. αλλ.*): C And[p] *αλλησ φωνησ*, sed tantum

Ier 51 (28), 6, 9 *οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συγκοι-*
νωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ
λάβητε, 5 *ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ*
Ps 136 (137), 8 *καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.* 6 *ἀπόδοτε αὐτῇ*
ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 *ὅσα*

And[p] postea *λεγουσης* ... cop arm non exprim *αλλην* | *εξελθατε* (et. Ln[ed min]) cum ℵA 79. And[bav]; item ς *εξελθετε* cum P 1. 32. 49. 91. 95. 96. al Hipp[antichr 40] And[a] et[p]. Item *exite* vg m[110] cop arm syr Tich ... Gb' Ln[ed mai] *εξελθε* cum BC al plus[25] And[c] Are. Item *exi* Cyp[184. 316] Promiss[v] | *εξ* (And[p] *απ*) *αυτης* post *ο* (And[p] et[bav] om) *λαος μου* cum ℵCP 38. aeth And[p] ... ς Ln Ti ante *ο λα. μου* pon cum AB al pler vg m[110] cop syr arm Hipp And[a] et[c] Are Cyp Tich Prim al ... 1. 8. 12. And[bav] om | *συνκοιν-* cum ℵAC ... ς Ln *συγκ-* cum BP al certe pler etc | *εκ των πληγων αυτης* ante *ινα μη λαβ.* cum ℵABC 1. al plus[25] vg m[110] syr arm Hipp And[a c p] Are Tichon ... ς (= Gb Sz) post *ινα μη λαβ.* pon cum? cop aeth Cyp[184. 316] Prim Haym ... P And[bav] om *και εκ των πλ. αυτ.* (apparet in P excidisse versum), item arm[odd] | *ινα μη λαβητε*: 79. And[a] *ινα μη βλαβῆτε*, item Tich *ne laedamini*, Cyp Prim *ne perstringaris*

5. *εκολληθησαν* cum ℵABCP 1. al[40] m[110] vg (vide post) cop syr arm Hipp And[omn] Are. Ita Latini: m[110] *adpropinquaverunt*, vg Cyp Prim al *pervenerunt*, Tich *adscenderunt* ... ς (= Gb Sz) *ηκολουθησαν* cum? Si Altero fides est, invenitur in 33. 34. Videtur ita etiam vertisse aeth. | *αχρι*: And[a] *μεχρι*, P Hipp *εως* | *εμνημονευσεν*: 2. 8. 29. 35. 43. 49. 87. 93. al plus[10] add *αυτης*, ac plerique pergunt *ὁ θεός·* ita ut *τὰ ἀδικήμ. αὐτῆς* cum seqq. coniungant.

6. *απεδωκεν* sine additam cum ℵABCP al[40] m[110] am fu demid tol al[lachm] cop syr aeth Hipp[antichr 41] And[c] ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum 1. 31. 91. 96. al vg[cle] lips al[lachm] And[a] et[bav] Are Tich Promiss[v] Haym, item *ημιν* arm And[p]. Absunt nonnulla in Cyp[316] et Prim. Uterque enim: *ideo* (Prim *et ideo*) *reddidit ei dupla* (Prim *reddit ei duplicia*): *et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei.* Item Promiss[v] *reddite ei sicut et ipsa reddidit vobis: in poculo quo miscuit vobis miscete ei duplum.* | *και* ante *διπλωσατε*: ℵ om | *διπλωσατε* sine additam cum ℵABC 2. 8. 9. 14. 19. 29. 43. 50. 90. 92. 95. al mu m[110] vg Hipp Tich al ... ς add *αὐτῇ* cum P 1. 7. 31. (38. *αυτα*) 91. al mu cop syr aeth And[omn] Are. Praeterea post [*τα*] *διπλα* B 2. 8. 9. 14. al plus[20] (plerique minusculi qui *αὐτῇ* om hoc additamentum habent) add *ὡς καὶ αὐτὴ* (14. *αυτοι*) *καὶ* (sed hoc *και* om 14. 92. al) | *τα διπλα* cum ℵC 8. 14. 29. 43. 92. al fere[20] Hipp ... ς Ln om *τα* cum ABP 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are | *ποτηριω* sine *αυτης* cum ℵACP 1. al mu vg m[110] syr aeth Hipp And[omn] Are Cyp Tich Prim (hi[3] *in quo poculo miscuit*) etc ... B 7. 8. 14. 20. 38. al plus[20] cop (qui pergit, ut et 38. 87., *ως* pro *ω*) add *αυτης* | *αὐτῇ*: B *αυτην*

ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν Is 47, 7–9
καὶ πένθοσ. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα
καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθοσ οὐ μὴ ἴδω, 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆσ, θάνατοσ καὶ πένθοσ καὶ λιμόσ, καὶ ἐν
πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ κρίνασ αὐτήν.
9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ Ez 26, 16 27, 30
οἱ μετ' αὐτῆσ πορνεύσαντεσ καὶ στρηνιάσαντεσ, ὅταν βλέπωσιν τὸν
καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότεσ διὰ τὸν
φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, 16, 19

---

7. *εδοξ. αυτην* cum ℵ*AB(ipse* supra lineam suppl)CP al plus^{15} ... ς *εδ. εαυτην* cum ℵ^{c} 1. 8. 14. al plu Hipp$^{antichr\,41}$ And^{omn} Are | *τοσουτον δοτε* (P *δωτε*) et. Tich Promiss^{7} etc: Cyp^{316} *in tantum datus est*, Prim *in tantum datur* ... 1. *κερασατε* | *και πενθοσ*: 1* 10. 12. 37. 49. 91. 96. And^{P} om ... arm *πενθοσ* (omissis *βασανισμ. και*) | *οτι* pri: 79. And^{a} *διοτι*, 1. *και* ... And^{bav} om | *οτι* (35. 87. And^{c} add *εγω*) *καθ.* cum ℵABCP al fere^{40} And$^{a\,c\,bav}$ Are, item (*quia regina sum*) Prim ... ς om *οτι* cum 1. al vix mu Hipp And^{P}, item m^{110} vg Cyp Tich al | *καθημαι*: B 14. 92. *καθιω* ... 2. 8. 29. 30. 48. 50. 90. 93. 98. al plus^{5} *καθωσ*, 94. *ειμι καθωσ* | *βασιλισσα*: C *βασιλευουσα* | *ιδω*: ℵC *ειδω*

8. *ημερα*: 14. 92. m^{110} aeth Cyp^{316} Promiss^{7} Prim *ωρα* | *θανατοσ και*: B 2. 6. 8. 9. 29. 30* 35. 38. 87. 93. 94. 97. 98. al^{15} And^{c} om *και*. Praeterea B habet *θανατου πενθοσ και λιμου*. | *κυριοσ ο θεοσ* cum ℵ^{c}BCP al pler (79. add insuper *ο παντοκρατωρ*) m^{110} cop syr arm Hipp And$^{c\,p\,bav}$ (et^{a} *κυρ. ο παντοκρατωρ*) Cyp Tich ... ℵ* *ο θεοσ ο κυριοσ* ... A 95. vg aeth^{utr} om *κυριοσ*, atque sic Ln$^{ed\,min}$ ... 6. 31. 38. 40. 48. 96. Are Promiss^{7} Prim Haym om *ο θεοσ* | *κρινασ* cum ℵ*ABCP al fere^{25} Hipp And^{P} et^{bav}, item *iudicavit* am fu omn^{lachm} (vg^{cle} demid lipss Cyp Tich Prim al *iudicabit*, sed id ex frequentissima litterarum v et b confusione explicandum vdtr), item cop syr arm ... ς (= Gb Sz) *κρινων* cum ℵ^{c} 1. 6. 31. 79. al m^{110} (*iudicat*) And^{a} et^{c} Are

9. *κλαυσονται* cum ℵA 1. 36. al vix mu Hipp$^{antichr\,41}$ And^{P} et^{bav} ... Gb" Sz Ln Ti *κλαυσουσιν* cum BCP al fere^{40} And^{a} et^{c} Are :: *κλαυσετε* nec Lc 6, 25 nec Ioh 16, 20 fluct; Apoc vero 18, 11 *κλαυσουσι* sine dubio aliena manu inlatum est: hinc etiam hoc loco magis *κλαυσουσιν* quam *κλαυσονται* alienam manum prodit. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αυτην* cum P 1. 79. al pauc^{vi} aeth And^{a} et^{P} (item 36. And^{bav} *ταυτην*) ... om cum ℵABC al plus^{30} vg cop syr arm Hipp And^{c} Are Cyp Tich Prim al | *επ αυτην* cum ℵBCP al^{35} Hipp And^{c} Are ... ς Ln *επ αυτη* cum A 1. 36. 38. 79. 95. 97. al^{vi} And^{a} et^{bav} (And^{P} *επ αυτησ*) ... 14. 92. Prim om | *και στρηνιασαντεσ*: ℵ* om, suppl ℵ^{c}, praetereaque ℵ^{cc*} add *στεναξωσιν* | *βλεπωσιν*: 32. 98. And^{bav} *βλεπουσιν* ... ℵ *ιδωσιν* | *πυρωσεωσ* et. ℵ^{c} ... ℵ* *πτωσεωσ*

10. *εστηκοτεσ*: 95. *εστωτεσ*, 79. And^{a} *στηκοντεσ* | *ουαι* bis et. Hipp Tich Prim al ... 36. 40. arm^{zoh} And^{bav} semel tantum, 35. 87. And^{c}

Ez 27, 36 *Βαβυλὼν ἡ πόλισ ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσισ σου.* 11 *καὶ*
οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
Ez 27, 5 ss *αὐτῶν οὐδεὶσ ἀγοράζει οὐκέτι,* 12 *γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ*
λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρασ καὶ σιρικοῦ
17, 4 *καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐλεφάντινον καὶ*
πᾶν σκεῦοσ ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρ-
μάρου, 13 *καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον*

---

ter | *βαβυλων*: 35. 49. 87. And^{c} praem *η* | *ισχυρα*: 79. And^{a} *οχυρα* | *μια ωρα* cum ℵBCP al^{40} Hipp And^{c} et^{bav}, item vg Tich Prim ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum 1. 38. al arm And^{a} et^{p} Are ... A 95. *μιαν ωραν* | *ηλθεν*: A om

11. *τησ γησ*: ℵ add *σου* | *κλαιουσιν κ. πενθουσιν* cum ℵACP 1. 49. 91. 95. al And^{a} (sed eraso *κλαυσουσι*) et^{p} et^{bav} ... Gb'' *κλαυσουσι και πενθησουσιν* cum B al^{25} vg (*flebunt et lugebunt*) Hipp And^{c} Are Prim (*flebunt plangentes eam*). Legitur etiam *κλαυσουσι και πενθουσιν* ut 6.; 38. *κλαυσουσιν επ αυτη και πενθουσιν*, 16. 39. *κλαυσουσιν* et 79. *κλαυσονται* (omissis *κ. πενθ.*, quae et. syr om) | *επ αυτην* cum ℵCP 10** 18. 32. 39. Hipp, item *super illam* vg ... ς Ln *επ αυτη* cum 6. 7. (38. vide ante) 43. 49. 91. al mu^{vi} And^{c} Are ... A *εν αυτη*, 35. 87. 92. *επ αυτησ* ... B *επ αυτουσ*, 12. And^{bav} *εφ εαυτουσ*, 36. And^{a} et^{p} *εφ εαυτοισ*, 1. 79. *εν εαυτοισ* ... arm *επι σοι* | *αυτων*: 31. 38. 87. *αυτησ* | *ουκετι*: cum antegressis P 49. 79. 91. And^{a} etc, item *nemo emet amplius* vg etc; cum seqq coniungunt ABC 1. 7. 29. 31. 35. 39. (*και ουκετι*) 40. 41. 43. 47. 48. 50. 87. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al And$^{c\,p\,bav}$ Are ... nec ante nec post distinguit ℵ

12. *γομον χρυσου* (18. 36. Hipp *-σιου*, 39. *-σουν*) *και αργυρου* (12. 18. 94. Hipp *-ριου*) *και λιθου τιμιου* cum ℵAB etc ... CP *γομ. χρυσουν κ. αργυρουν και λιθουσ τιμιουσ* | *και μαργαριτων* cum ℵ 35. 87. 95. Prim (*et margaritarum*, sed praecedit etiam *et lapidum pretiosorum*). Habent pluralem etiam cop et syr (sed uterq ut Prim) ... CP *κ. μαργαριτασ*, ut Ln$^{ed\ mai}$; item A (vide etiam fu) *κ. μαργαριταισ*, ut Ln$^{ed\ min}$ ... ς Ti *κ. μαργαριτου* cum B al pler vg (vide post) arm aeth Hipp And^{omn} Are, item vg^{cle} lips Haym *margaritae*, am demid al^{lachm} *margariti*, fu al^{lachm} *margaritis* | *βυσσινου* cum ABCP al^{25} And^{c} Are, item ℵ *βυσσινων* ... ς (= Gb Sz) *βυσσου* cum 1. 36. 49. 79. 91. 96. al Hipp And$^{a\,p\,bav}$ | *και πορφυρασ* cum ℵC 7. 35. 95. al Hipp And^{a**} et^{c} ... Gb' *και* (Gb^{o} ex errore) *πορφυρου* cum BP 1. 6. 8. 14. 29. al plus^{20} And$^{a*\,c\,p}$ Are ... A om; Prim post *κ. σιρικου* pon | *σιρικου* cum ℵABCP 7. 32. al :: ut et *σιρικὸν* et *σηρικὸν* (rubri coloris pigmentum) promiscue dicitur (cf Steph. Thes.), quod eiusdem originis est, ita etiam pro *σηρικὸσ* poterat *σιρικὸσ* in usum vel potius abusum abire. (Propter eandem caussam etiam Ln$^{ed\ mai}$ vdtr recepisse.) ... ς Ln$^{ed\ min}$ Ti *σηρικου* cum minusc plu ut^{vi} ... 31. 35. 36. 94. al *συρικου* (1. om *και σιρ.*) | *ξυλον*: P *ξυλινον* ... A *σκευοσ* | *εκ*: C 18. om | *ξυλου* cum ℵBCP al omn^{vi} cop syr arm Hipp And^{omn} Are Prim ... Ln$^{ed\ min}$ *λι-*

*καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη
καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀν-
θρώπων.* 14 *καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν
ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν.* 15 *οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλου-* Ez 27, 30

θου cum A vg, item[vi] aeth (*et omnem ornatum qui habet gemmam pretiosam*) | *χαλκου*: C* *καλκου* | *και μαρμαρου*: ℵ 1. om

13. *κινναμ-* cum ℵAB**CP 7. al fere[15] And[c] et[bav], item vg Prim (ap Sab) Haym *cinnamomum* ... ς *κιναμ-* cum B* 1. 6. 14. 38. 48. 49. 79. 87. al mu Hipp And[a] et[p] Are. Item *-μωμον* cum ACP 1. al mu vg And[omn] Are al ... ℵB al[25] Hipp *-μωμου*, item Prim (post *et marmore* pergit *et cinnamomi et incensum et unguentum*) | *και αμωμον* cum ℵ*ACP 6. 11. 12. 17. 19. 31. 33. 35. 36. 79. 87. am fu tol lipss omn[lachm] syr aeth Hipp And[c] Haym al ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ[c]B 1. al plu vg[clo] demid (et Le[brug]: „*Non addas* et amomum") cop arm And[a p bav] Are Prim (vg[six] *amomum* pro *cinnam.*) | *θυμιαματα*: 1. 95. Hipp And[a] et[p] *θυμιαμα*, item *incensum* Prim ... B 14. 92. *θυμιαματος*, 94. vg Haym *θυμιαματων*, *odoramentorum*. Pergunt vero vg Haym *et unguenti* (lips[4. 6.] *-torum*) *et thuris et vini et olei et similae et tritici et iumentorum et ovium* etc, non item Prim. | *και μυρον* (79. And[a] *σμυρναν*): C om | *και οινον*: 6. 31. 32. 33. 48. And[c] Are post *κ. ελαιον* pon ... B al fere[2] om | *και κτηνη κ. προβατα* cum ℵACP al sat mu (18. 91. om *κ. προβ.*) vg cop syr arm aeth Hipp And[a p bav] Prim al ... B al plus[20] And[c] Are *κ. προβατ. κ. κτηνη*. Praeterea Hipp add (:: de suo) *και τραγους* | *ιππων* (ℵ[c] pro ω volebat o, sed rursus abstersit): 95. *ιππους* | *ρεδων* cum ℵABCP 1. al mu And[a p bav], item *redarum* am omn[lachm], *rhedarum* vg[clo] Prim. Vide post And[com] ... 2. 6. 7. 31. 38. al[25] And[c] Are *ραιδων* (al *ῥαίδων*, al *ῥαιδῶν*) ... 14. 43. 92. *ῥεδίων*. Quam recepimus lectionem confirmat And[com]: *διὰ δὲ τοῦ ῥέδων τὰ ὀχήματα εἰκὸς σημαίνεσθαι· ῥεδιοῦμ γὰρ ῥωμαϊστὶ τὸ ὄχημα λέγεται· ἡ δὲ τούτου γενικὴ τῶν πληθυντικῶν ῥεδιώρουμ, ἥτις κατὰ συγκοπὴν ῥέδων γέγονε.* | *σωματων*: 14. 92. *ψυχων*. Ceterum vertunt arr *mulorum et camelorum*.

14. *η οπωρα*: C om *η* | *σου* ante *της επιθ.* cum ℵACP 35. 87. 95. (sed 35. 87. etiam post *ψυχης* addunt); item *et poma tua desiderii animae* am fu tol omn[lachm], Prim *pomorum quoque tuorum concupiscentia animae* ... ς post *ψυχης* pon cum B al pler vg[cle] (*poma desiderii animae tuae*) demid lipss Hipp And[omn] Are Haym | *τα λιπαρα* (ℵ* *ριπαρα*, 7. *λειπαρα*): 14. 92. om *τα* ... 95. add *σου* | *τα λαμπρα*: C 79. And[p] om *τα* | *απωλοντο* cum ℵ 7. 8. 10. 11. 16. 35. 37. 39. 49. 87. 91. 96. Item Gb Sz Ln Ti *απωλετο* cum ABCP al[30] Hipp And[c] Are. Nec aliter (*perierunt*) vg Prim Haym, cop syr aeth ... And[p] *απωχετο* ... ς (= Gb Sz) *απηλθεν* cum 1. 79. And[a] | *αυτα* post *ου μη* cum ℵA 35. 38. 95. Hipp ... Ln Ti ante *ου μη* pon cum BCP al[15], item *et amplius illa iam non* vg (Prim vero *nec iam ea ultra*) ... ς post *ευρ.* cum 1. al plu And[omn] Are | *ευρησουσιν* cum ℵACP 34. 35. 36. 87. 90. vg syr aeth[utr] (cum

τήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ
10, 19 17, 4 βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, 16 λέγοντες· οὐαὶ
οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν
19 καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-
Ez 27, 27 γαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς
κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν

οι εμποροι coniung, ut et. 87. al) And[c] Haym ... Gb'' Ti ευρης (7. ευρεις) cum B al plus[20] Hipp And[a] et[p] Are ... ς ευρησης cum?, sed 1. 37. 49. 91. 96. And[bav] ευρησεις, item Prim *invenies*. Praeterea 6. 11. 31. 47. add ουτε ψυχας ανθρωπων του λοιπου εμπορευση.

15. κλαιοντες sine και cum ℵACP 1. al sat mu vg rell Hipp And[omn] Are Prim al ... B al[20] και κλ., item *et flebunt* syr

16. λεγοντες (B 26. λεγουσιν) cum ℵABC al[30] cop (*flebunt et plangent dicentes*) syr (*et fleb. et plangent dicentes*) arm ... ς (Gb[oo]) praem και cum P al plu vg aeth Hipp And[a c p] Are Prim al ... 1. 12. 16. 39. And[bav] plane om | ουαι ουαι cum ℵACP al sat mu vg rell Hipp And[omn] Are Prim al ... B al[25] om alterum; 35. 87. ter ουαι | ℵ* (excidit versus) praetermisit η μεγαλη η περιβεβλη(μενη adest), suppl[c] | η πολις η μεγαλη: 38. η μεγ. πολ. | η ante περιβεβλ.: A om | βυσσινον cum ℵA CP (βυσι–) 1. (βυσσυνον) al sat mu Hipp[antichr 31] And[a c bav] Are, item *byssino* am fu tol omn[lachm] Tich Prim Haym ... B al[25] And[p] βυσσον, item vg[cle] lips[6] *bysso* | βυσσ. κ. πορφυρ. κ. κοκκ. hoc ordine cum ℵB CP al omn[vi] vg rell Hipp And[omn] Are Prim al ... Ln κοκκιν. και πορφυρ. και βυσσιν. cum A ... Prim *purpura et byssino et coccino* | πορφυρουν cum ℵABC al plu Hipp And[a] et[bav] Are ... P 18. 35. 36. 40. 47. 87. 94. And[c] et[p] πορφυραν | και κοκκινον (1. κοκιν-): P 48. Are om και | και κεχρυσωμενη (ℵ -μενον, ς[e] 1624. 1633. -μενοι per incuriam) cum ℵABCP etc ... 1. 79. And[bav] om και | εν χρυσ. cum ℵC 1. 36. 49. 79. 91. al Hipp And[a p bav] ... Gb[oo] Ln om εν cum ABP al[30] And[c] Are, nec aliter vg Tich Prim | χρυσω cum ℵ 1. 14. 36. 49. 79. 91. 92. al And[a p bav] ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω cum ABCP al plus[20] Hipp And[c] Are :: adamant substituere χρυσιον pro χρυσος, cf ad 17, 4. 1 Tim 2, 9. Act 17, 29. | τιμιω: B (exeunte versu) om | μαργαριτη cum ℵACP 95. cop aeth Prim ... ς Ti μαργαριταις c. B al fere omn vg syr arm Hipp And[omn] Are Tich Haym | ηρημωθη: 1. 79. And[bav] ερημωθη | ο τοσουτος: P 95. om ο

17. ο επι (B add τον) τοπον πλεων cum ℵABC al[30] am fu demid lips[6] omn[lachm] syr arm. Similiter Prim *omnis per mare navigans*; vg[cle] tol lips[4. 5.] *in lacum* pro *in locum* praebent, Haym *in longum* ... P 6. 12. 36. 49. 79. al[10] And[c p bav] Are Tich ο (6. 31. 32. 79. 91. al And[bav] Are om) επι των πλοιων πλεων (31. ante επι τ. πλοι. pon). Similiter aeth *omnes artifices navium* ... ς (— Gb Sz) επι των πλοιων ο (And[a] om) ομιλος cum 1. al? Hipp And[a]. Libere cop *gubernatores omnes maris et omnes navigantes in mari stabunt a longe*

θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 *καὶ ἔκραζον* Ez 34, 10
βλέποντεσ τὸν καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ λέγοντεσ· τίσ ὁμοία
τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 *καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν,* Ez 27, 30
καὶ ἔκραζον κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ 10, 16
ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντεσ οἱ ἔχοντεσ τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα- 16
λάσσῃ ἐκ τῆσ τιμιότητοσ αὐτῆσ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 *εὐ-* Es 44, 23
φραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸσ τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆσ.
21 *Καὶ ἦρεν εἷσ ἄγγελοσ ἰσχυρὸσ λίθον ὡσ μύλον μέγαν, καὶ* Ier 51 (28), 63 s

---

18. *και* ab initio: And[p] om; 38. Prim om *και εκρα.* | *εκραζον* cum ℵB 1. al pler (9. 13. 27. *εκραυγαζον*) And[a c p] Are ... Ln *εκραξαν* (:: praecedit *εστησαν*) cum ACP 35. 87. 95. Hipp[antichr 41] And[bav]; item *clamaverunt* vg Tich :: cf ad v. 19 | *βλεποντεσ* cum ℵ(ipse* ex *λεγοντ.*) ABCP al plus[40] Hipp And[omn] Are ... (Gb Sz) *ορωντεσ* cum 1. al? | *καπνον* cum ℵBCP al fere omn cop rell Hipp And[omn] Are Tich Prim ... Ln[ed min] *τοπον* cum A 10. vg Haym | *τισ*: C praetermisit | *τη πολει* sine *ταυτη* cum ℵABP etc (et. Hipp) ... ς add *ταυτη* cum C vg Prim Haym

19. *εβαλον* cum ℵB al fere omn Hipp[antichr 41] And[omn] Are, *miserunt* vg, *mittentes* Prim. Item Ln Ti *εβαλαν* cum C ... P 29. *εβαλλον* ... A *επεβαλον*, 95. *επεβαλλον* | *επι τασ κεφαλασ*: ℵ *επι τησ κεφαλησ* | *αυτων*: C *εαυτων* | *εκραζον* cum ℵBP al pler And[a c p] Are ... Ln *εκραξαν* cum AC 35. Hipp, item *clamaverunt* vg ... Prim *clamabunt* | *κλαιοντ. κ. πενθουντεσ*: 27. post *λεγοντ.* pon. ... A 1. om | *λεγοντεσ* sine *και* cum ℵAC 1. 35. 87. 95. al vg[clo] fu demid tol lips[4.] cop Hipp Haym ... BP al[30] am lips[5. 6.] omn[lachm] syr aeth And[c p bav] (transilit And[a] ab *λεγοντεσ* v. 18. ad *λεγ.* v. 19) Are Prim *και λεγοντ.* | *ουαι ουαι* cum ABCP al pler vg syr aeth arm Hipp And[a p bav] Are Prim ... ℵ 26. 29. 36. 37. 40. 41. 42. 95. cop semel tantum ... 36. 87. And[c] ter | *τα πλοια* cum ℵABCP al[30] Hipp And[c] ... ς (= Gb + Sz) om *τα* cum 1. 35. 79. 87. al And[a p bav] Are | C mirum in modum vitiose *τιμιοτητοσ ααυτησ* | *ηρημωθη*: 1. 79. And[bav] *ερημωθ.*

20. *επ αυτη* cum ℵBC al plus[35] Hipp And[c] Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτην* cum P 1. 35. 36. 79. al And[a p bav] ... Ln[ed min] *εν αυτη* cum A 98. | *και οι αποστολ.* cum ℵABP al fere[40] am fu lips[5.] cop syr aeth Hipp And[a c p] Are Tich Prim ... ς (= Gb Sz) om *και οι* cum C 1. al pauc[vl] vg[cle] demid tol lips[4. 6.] omn[lachm] arm And[bav] Haym

21. *ισχυροσ λιθον* cum ℵ[cc](sed vide post)BCP al fere omn vg cop arm aeth Hipp[antichr 42] And[omn] Are Prim Haym ... ℵ* *λιθον ισχυρον*, item 40. *ισχυρον λιθον.* Ceterum ℵ[cc] pro *λιθον* reponi voluit *ισχυροσ*, rursus exstincto *ισχυροσ* satis habuit ex *ισχυρον* effingere *ισχυροσ* ... A syr Tich om *ισχυρον.* Libere cop *et angelus fortis exclamavit clamorem et sustulit magnum lapidem molarem.* | *ωσ* (79. And[a] *ωσει*) *μυλον μεγαν* cum BP al fere omn Hipp And[omn] (sed And[p] *μεγαν ωσ μυλ.*)

ἔβαλεν εἰσ τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτωσ ὁρμήματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλισ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 *καὶ φωνὴ κιθα-*
Es 24, 8 Ier 25, 10 *ρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ*
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ πάσησ τέχνησ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
Es 21, 8 Ier 16, 9 *ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι,* 23 *καὶ φῶσ λύχνου*
οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφησ οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ τῆσ γῆσ,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 *καὶ*
ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν
ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

Are ... AC *ωσ μυλινον* (C *μυλικον*) *μεγαν*, atque sic Ln. Cf et. Latinos: *quasi molarem magnum*, Tich *ut molam magnam*, Prim *ad magnitudinem molae magnae* ... ℵ *ωσ λιθον μεγαν*, item sed omisso antea *λιθον* (teste Alter etiam *ωσ* deest) 36. *ωσ λιθον μεγα* | *η μεγαλη πολισ*: And^p *η μεγαλοπολισ* | *ου μη ευρεθη ετι* sine additam cum ACP al pler vg rell Hipp And^omn Are Tich Prim al ... ℵB 14. 92. add *εν αυτη* (vide ℵ ad initium v. 22.)

22. *και* ab initio: ℵ 1. om | *σαλπιστων*: Hipp *σαλπιγκτων* ... ℵ 35. 87. *σαλπιγγων* | *και πασ τεχνιτησ* usq *ευρεθη εν σοι ετι*: 14. 92. fu arm Hipp om; 7. transfert ad finem versus. Libere mutat 39. *και πασησ τεχνησ επινοια ου μη* etc | *πασησ τεχνησ* cum BCP al omn vg syr aeth And^c p bav Are Prim al ... ℵA cop om | *και φωνη μυλου* (C *μυθου*) *ου μη ακουσθη* (B *ευρεθη*, 4. 6. 31. And^c Are *φανῇ*) *εν σοι ετι* cum ABCP al pler vg cop And^omn Are Prim al ... ℵ 29. 38. 40. 87. 93. 98. syr arm aeth Hipp om

23. *και* (B om) *φωσ λυχνου ου μη φανη* (ς *φανῇ*) *εν σοι ετι*: A 26. vg^edd ap Ln Hipp om. Praeterea pro *εν σοι* C *σοι*, item am fu demid lips al^lachm Prim *tibi*, hinc Ln om *εν*. | *νυμφησ*: C praem *φωνη* | *οτι* pri cum ℵABCP 1. al sat mu vg cop syr aeth Hipp And^omn Are Tich Prim al ... 2. 29. 30. 38. 93. 94. 97. 98. al plus^10 om ... arm *ουδε* | *οι εμποροι* (B *ενπ.*) *σου* cum ℵBCP al pler vg rell Hipp And^omn Are Tich Prim al ... A 95. om *οι*, 36. 79. om *σου* | *τησ γησ*: arm add *qui oblectabantur in te* | *φαρμακια* cum ℵACP 7. 36. 87. And^p et^bav ... ς Ln *φαρμακεια* cum B 1. al plu Hipp And^a (et^p comm) Are

24. *αιματα* cum B 2. 6. 7. 8. 9. 14. 16. 29. 31. 35. 36. 47. 49. 87. 90. 91. 92. 93^vi 94. 95. 96. 97. 98. al fere^20 And^c p bav Are, item And^com (arm *παν το αιμα*) ... ς (= Gb Sz) Ln *αιμα* cum ℵACP 1. 38. 79. al pauc Hipp And^a :: cf 16, 2. | *ευρεθη*: 7. 14. 30. (92?) *ευρεθησαν* | *εσφαγμενων*: 38. *εσφραγισμενων* ... arm *γεγραμμενων*, pergens *εν τη γη ζωντοσ*

XIX.

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν 12, 10 Ps 103 (104), 35
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλουΐα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ 16, 7
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτισ ἔφθειρεν τὴν γῆν
ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ Dt 32, 43
χειρὸσ αὐτῆσ. 3 καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλουΐα, καὶ ὁ καπνὸσ Es 34, 10
αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 4 καὶ ἔπεσαν οἱ
πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, καὶ προσεκύ- Ps 106 (106), 48

XIX. 1. *Μετα* cum ℵABCP al^{35} vg cop syr And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *Και μετα* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And$^{a\ p\ bav}$ | *ωσ* cum ℵABCP al longe plu (36. post *μεγαλην* pon) vg cop And^{a**} et^{c} Are Haym ... ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{o}) om cum 1. 7. 12. 16. 18. 38. 47. syr arm And^{p} et^{bav} Tich Prim | *μεγαλην* ante *οχλ. πολλ.* cum ℵABCP al fere^{30} am fu demid tol lipss omn^{lachm} cop syr aeth arm And^{c} Are Tich Haym ... ς (— Gb Sz) post *οχλ. πολλ.* cum 49. 91. 96. al ... 1. 40. 79. vg^{cle} And$^{a\ p\ bav}$ om. Libere Prim *vocem turbarum ingentium clamantium voce magna.* | *οχλου πολλου*: vg *turbarum multarum* (et. fu al), sed am lipss omn^{lachm} Haym *tubarum mu.* | *λεγοντων* cum ℵABCP 1. al fere^{40} vg And^{omn} Are Tich Prim al ... ς (— Gb Sz) *λεγοντοσ* cum? arm ... 8. *λεγουσαν*. Praeterea 1. And^{a} add *το* | *η σωτηρια*, *salus* (fu tol al): am demid lipss al^{lachm} Haym *laus* | *και η δοξα* sine additam cum ℵc(* om)ACP 36. 38. 79. al vg arm And^{a} et^{bav} Tich Prim al; item B al^{35} And^{c} post *και η δυναμισ*, idque Gb″ ... ς (= Gb Sz) *και η δοξα και η τιμη* cum 1. 36. al cop And^{p}; item Are *κ. η τιμη κ. η δυναμισ κ. η δοξα*, syr *κ. η δυναμ. κ. η δοξ. κ. η τιμ.* | *του θεου ημων* cum ℵABCP al fere^{40} cop And^{c} et^{bav} ... 36. 47. vg cop syr arm aeth Are Tich Prim al *τω θεω ημων* ... ς (= Gb Sz) *κυριω τω θεω ημων* cum 1. And^{a} ... And^{p} plane om

2. *αι κρισεισ*: A om *αι* | *πορνην*: 14. 18. 46. 47. 49. (92?) *πολιν* | *εφθειρεν* cum ℵCP 1. 35. 36. 79. 87. 95. al And^{a} ... A *εκρινεν* ... Gb″ *διεφθειρε* cum B al plus^{35} And^{c} et^{p} Are ... arm om *ητισ εφθειρ. την γην* | *πορνεια* ut BCP al pler ... ℵA al *πορνια* | *τ. δουλ. αυτου* et. ℵ^{c} ... ℵ* *τ. δουλ. αυτησ* | *εκ χειροσ* cum ℵABCP al^{30} And^{c} Are, item And^{com} in^{a} ... ς (= Gb Sz) *εκ τησ χειρ.* cum 1. 35. 36. 79. al And$^{a\ p\ bav}$, item^{com} in^{c} et^{p}

3. *ειρηκαν* cum ℵAP 1. 35. 79. 87. al^{vi} And^{a} et^{bav} ... 14. 92. 94. 95. al? And^{p} et^{c} *ειρηκασι* ... C *ειπαν*, 38. *ειπον* ... B al plus^{25} Are *ειρηκεν*, item cop *και δευτεροσ ειρηκεν* | *αυτησ*: 1. 47. aeth^{utr} And^{p} om | *αναβαινει*: 35. 38. 87. *ανεβαινεν* ... 79. And^{a} *ανεβη*

4. *επεσαν* cum ℵAB*CP 1. 49. 79. 96. 97. al^{vi} And^{bav} ... ς *επεσον* c. B** al longe plu And$^{a\ c\ p}$ Are | *οι πρεσβυτεροι* ante *οι εικοσι τεσσ.* c. ℵCP

νησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντεσ· ἀμὴν ἀλλη-
Ps 133 (134), 1 *λουΐα.* 5 *καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ*
θεῷ ἡμῶν, πάντεσ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ
Ez 1, 24 (14 2) *μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.* 6 *καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ*
ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
λεγόντων· ἀλληλουΐα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν ὁ παντο-
Ps 117 (118), 24 *κράτωρ.* 7 *χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν*

---

1. al plus[20] vg[cle] am fu omn[lachm] syr And[c] et[bav] Are ... Ln *πρεσβυτεροι* post *οι εικ. τεσσ.* cum AB 14 (* om *οι*) 36. 79. 90. 91. 92. 94. demid tol lipss cop arm aeth And[a] et[P] Prim Haym | *εικοσι τεσσαρεσ* cum ℵABCP al pler vg And[omn] Are Prim al, sed B 1. al fere[15] And[bav] *κδ'*, fu al XXIIII. ... ς (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* c. 30? al? syr | *τεσσερα* cum ℵAC ... ς *τεσσαρα* cum BP al pler. Passim per *δ'* scribitur. | *ζωα* (95. *ζωΐα*): ℵ* om, suppl ℵ[c] | *επι τω θρονω* (Gb') cum ℵABC al[25] And[c] Are ... P *επι των θρονων* ... ς *επι του θρονου* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al And[a] (om *του*) P[bav]

5. *φωνη - εξηλθεν λεγουσα* et. ℵ[c] ... ℵ* *φωναι - εξηλθον λεγουσαι* | *εκ του* cum ℵP 1. 31. 32. 36. 47. 48. 49. 79. 91. 93. 96. al mu And[a] P[bav], item *de* vg Prim al.... Gb'' Ln Ti *απο του* cum ABC al[25] And[c] Are. Cf et. And[com] *θρόνοσ δὲ τοῦ θεοῦ τὰ χερουβὶμ καὶ τὰ σεραφίμ, ἀφ' ὧν ὑμνεῖν αὐτὸν ἐγκελεύονται* etc, similiterque Are[com]. | *θρονου* ... B 14. 92. *ουρανου* | *τω θεω* (Gb'') cum ℵABCP al plus[10] ... ς *τον θεον* cum 1. 7. al plu And[omn] Are | *οι φοβουμ. αυτον* cum ℵCP ... ς Ln Ti praem *και* cum AB al omn[vi] vg rell And[omn] Are Prim al | *οι μικροι* cum ℵABCP al[35] vg cop syr arm aeth And[c] P[bav] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 49. al And[a]

6. *ωσ* pri: 1* 8. 12. 31. 35. 87. And[a] P[bav] Prim (vide post) om; 36. post *φωνην* pon | *ωσ* sec cum ℵBP al pler vg rell And[omn] Are Tich Prim ... Ln om cum A 6. 12. 94. Libere Prim sic: *et audivi vocem tubarum magnarum* (in com: „in *tubis* illa praedicatio designatur quam Isaias dicit: *Clama*" etc) *et quasi vocem tonitruum fortium et quasi sonum aquarum multarum dicentium.* Contra Tich cum vg facit. | *λεγοντων* (et. ς[e]) cum AP 6. 35. 36. 38. 79. 87. 95. al And[a], item *dicentium* vg Prim ... ℵ *λεγουσων*, And[P] *λεγουσησ* ... Gb Sz Ti *λεγοντεσ* cum B al plus[20] And[c], item *dicentes* Tich ... ς Gb' *λεγοντασ* cum 1. al[10] fere Are | *κυριοσ ο θεοσ* cum ℵ[c]ABP etc ... 1. 8. 12. 36. arm[zoh] And[P] om *κυριοσ* ... ℵ* *ο θεοσ ο κυριοσ*, And[bav] *ο θεοσ, ο θεοσ* | *ημων* c. ℵBP al[40] vg syr And[omn] Are Tich ... ς (= Gb Sz) Ln om cum A 1. 49. 95. al cop arm aeth. Etiam Cyp[293] alludens tantum *regnavit dominus deus omnipotens*; Prim nil nisi *dominus*

7. *αγαλλιωμεν* cum ℵAP 1. 12. 18. 35. 36. 79. 87. 95. And[a] P[bav] ... ς *αγαλλιωμεθα* cum B al longe plu And[c] Are | *δωμεν* cum ℵ*B 1. 6. 7. 14. 35. 38. 47. 48. 49 50. 51. 90. 91. 92. al mu And[a] et[c] Are. Item *demus* vg Cyp[293] Prim ... Ln Ti *δωσομεν* cum ℵ[c]A; P 11. 79. *δωσωμεν*

αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν 14 15, 6
καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.
9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰσ τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ 14, 13
ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ 21, 5 22, 6
εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι
αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν 12, 17

(36. δοσωμεν) ... And^{bav} δοξασωμεν. Similiter Tich *glorificemus*, pergens *nomen eius*. | αυτω et. ℵ^{c}(* αυτων): 1. 12. 32. And^{c} et^{bav} αυτου | η γυνη (ℵ^{co} νυμφη, quod arm add) αυτου: 1. 7. 12. 16. 39. om αυτου (aeth^{utr} add post αρνιου) | εαυτην: And^{a} αυτην

8. περιβαληται: 8. 14. 49** 87. 98. And^{a} -λληται | λαμπρον καθαρον cum ℵAP 7. 91. 95. am fu demid luxov lips^{4} al^{lachm} cop sah (aeth *purpuram lucis puram*) Tich Prim; item Gb Sz λαμπρ. και καθαρ. cum B al^{30} vg^{cle} lips$^{5-6}$ tol al^{lachm} syr And^{c} Are ... ς καθαρον και λαμπρ. cum 1. 36. al arm (sed praem λευκον) And^{a} et^{p}, item omisso και 79. And^{bav} | των αγιων εστ. (Gb'') cum ℵABP al plus^{30} syr And$^{c\,p\,bav}$ Are Tich Promiss^{8} Prim ... ς εστι των αγιων cum 1. al mu vg (al lachm om εστι) cop sah And^{a}

9. και: arm add *unus e presbyteris* | γραψον: 1. And^{a} et^{bav} om | το δειπν.: B 16. 38. 87. 97. 98. τον δειπν. (:: cf et ad v. 17.) | του γαμου cum ℵ^{c}AB al pler vg rell And^{c} et^{p} Are Prim al ... ℵ*P 1. 16. 36. 39. 79. And^{a} et^{bav} om. Cf et. And^{com}: δεῖπνον δὲ χριστοῦ ἡ τῶν σωζομένων ἑορτὴ etc. | και λεγει μοι sec loc cum ℵ^{c}ABP al plor vg rell (sed sah om μοι, arm vide post) And^{omn} Are Prim al ... ℵ* 6. 11. 36. 38. 98. om (arm om και λεγει μοι usq του θεου εισιν). Miro errore post κεκλημενοι 6. 11. 31. pergunt και δηγε και απιοντεσ (11. -οντων) ωσ δει, quae quidem ex comm. Arethae fluxerunt ubi est: καὶ δή γε καὶ μετὰ τὴν κλῆσιν ἀπιόντεσ ὡσ δεῖ. | ουτοι οι λογοι et. ℵ^{c}: ℵ* add μου | αληθινοι cum ℵBP al pler And^{omn} Are ... Ln Ti praem οι cum A 4. 48. | αληθιν. του θεου εισιν cum ABP al plus^{25} am demid cop syr And^{c} Are (item fu al^{lachm} *haec verba verba dei sunt*; Prim *haec verba vera et iusta dei sunt*.) Libere aeth *quoniam hoc verbum veritatis domini est* ... ς αληθιν. εισι του θεου cum ℵ* 1. 38. 49. 79. 91. And$^{a\,p\,bav}$ (sah *vera et dei*) ... ℵ^{c} 95. 98. vg^{cle} lipss tol al^{lachm} του θεου αληθιν. εισιν

10. επεσα cum ℵAP 1. 2. 7. 12. 16. 26. 27. 35. 36. 38. 39. 42. 49. 50. 79. 87. 94. 96* 97. And^{a} et^{bav} ... ς επεσον cum B 6. 14. 29. 31. 90. 91. 92. 95. al sat mu And^{c} et^{p} Are | εμπροσθεν: B ενωπιον | ποδων αυτου: 39. 95. ποδ. του αγγελου | προσκυνησαι αυτω (B αυτον): P 79. And^{a} et^{bav} και προσεκυνησα αυτω | ορα μη: 32. 95. add ποιησησ, item vg Cyp^{306} Prim *feceris*. Item arm add πεσησ εμπροσθεν μου· και γαρ εγω, item aeth^{pp} προσκυνησησ μοι, pergens οτι δουλοσ και

σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ
γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
6, 2 11 *Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός,*
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 *οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ*
12, 2 2, 17 *πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα*
γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 *καὶ περιβεβλημένος*

εγω ως συ. | *αδελφ. σου* cum ℵ^{c}ABP al pler vg rell And^{omn} Are Cyp ^{256} Prim Cassiod$^{ps\,96}$ al ... ℵ* 6. om *σου* | *των εχοντων*: 1. 12. And^{a} praem *και* | *ιησου* pri cum ℵABP 1. al plus^{30} And^{omn} Are ... ς (Gb^{o}) praem *του* cum 30** 47. al? ... arm Prim *ιησου χριστου*, aeth *domini Iesu* | *ιησου* sec (Gb') cum ℵABP 1. 12. 14. 16. 36. 49. 79. 92. 95. And $^{a\,p\,bav}$ ... ς *του ιησου* cum 6. 35. al pler And^{c} ... 48. Are (et^{txt} et com) *του υιου*

11. *ειδον* cum ℵP al pler Hipp$^{noet\,15}$ Or^{4,55} And$^{a\,c\,p}$ Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92? And^{bav} ... arm om (*Et posthoc apertum fuit caelum*) | *ηνεωγμενον* cum ℵAP 42** Hipp^{noet} And^{p} ... ς *ανεωγμενον* cum B (*ανεογμ-*) al pler Or^{4,55} And$^{a\,c\,bav}$ Are | *καλουμενος* cum ℵ(sed post *πιστος* pon)B al pler vg (et. am fu demid tol lipss al^{lachm}) cop sah syr aeth Ir$^{int\,256}$ Or^{4,55} (accuratissime 11—16 affert) et^{4,57} (*ουτος δε ο λογος του θεου ο πιστος καλουμενος και αληθινος καλειται*) et^{int} ^{2,60} (11—14 affert) And^{c} Cyp^{285} Victorin Tich Hier$^{esai\,66}$ Prim al (libere Or^{4,45} *εν δε τη αποκαλυψει επι λευκου ιππου καθεζεσθαι λεγεται λογος πιστος και αληθινος*) ... Ln om cum AP 1. 4. 6. 12. 17* 31. 32. 48. 79. vg^{cod} ap Ln arm (sed^{ed} habet^{mg}) Hipp And$^{a\,p\,bav}$ Are (com: *ὃν καὶ πιστόν φησι καὶ ἀληθινόν*) | *και αληθινος*: am fu tol al^{lachm} add *vocatur* (sic habent: *et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax vocatur.*)

12. *οι δε οφθ.*: ℵ *οι δε* (punctis notatur rursus rasis. Debebant super *οι* sq poni.) *οι οφθ.* | *φλοξ* cum ℵBP 1. al^{25} arm Hipp And$^{a\,p\,bav}$ ... ς (Gb^{oo}) Ln praem *ως* cum A 35. 36. 87. 91 95. al vg syr aeth (cop *similes erant*) Ir^{int} Or^{4,55} et^{57} Or$^{int\,2,60}$ And^{c} Are Cyp^{287} Prim al | *επι την κεφαλην*: 14. 92. *εν τη κεφαλη*. Hipp post *πυρος* pergit *διαδημ. πολλα επι την κεφ. αυτου.* | *εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδεις οιδεν* cum (ℵ*, sed exciderunt verba *γεγραμμενον ο ουδεις*) AP 1. 7. 31. 38. 47. 48. 79. al vg cop sah arm Ir^{int} Hipp Or^{4,55} et^{56} et$^{int\,2,60}$ And^{a} et ^{bav} Are Cyp Prim (*nomen magnum*) al ... ℵ^{c} 9. 13. 16. 27. 39. aeth *εχ. ονοματα γεγραμμενα α ουδ. οιδεν* ... Ti *εχ. ονοματα γεγραμμενα και* (94. add *εχων*) *ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδ.* cum B al^{25} syr And ^{c} et^{p}. In And^{com} est: *τὸ δὲ ἄγνωστον τοῦ ὀνόματος τὸ τῆς οὐσίας αὐτοῦ σημαίνει ἀκατάληπτον. ταῖς γὰρ οἰκονομίαις ὢν πολυώνυμος, ὡς ἀγαθός, ὡς ποιμήν, ὡς ἥλιος, ὡς φῶς, ὡς ζωή - καὶ ταῖς ἀποφάσεσιν ὁμοίως, ὡς ἄφθαρτος, ὡς ἀθάνατος - τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀνώνυμος.*

ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Es 63, 1 ss
λόγοσ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐφ' ἵπποισ λευκοῖσ, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν.
15 καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν

13. *περιρεραμμενον* cum ℵ*; prope accedit Or[4,58] *ερραμμενον*. Item Latini: vg Cyp[297] Prim *vestem aspersam sanguine*, Hier[esai 66] *veste aspersa sanguine*, Ir[int] *vestimentum aspersum sanguine*, Cyp[285] *veste conspersa sanguine*, Or[int] *vestimento sanguine consperso*, Tich *veste sparsa sanguine* :: nimirum *aspersa, conspersa, sparsa* magis reddunt *περιρεραμμ.*, *ρεραντισμενον*, *ερραμμενον*, quam *βεβαμμενον* ... ℵ[cc] *περιρεραντισμενον*, P 36. *ρεραντισμενον*, 32. 35. 87. 95. Hipp Or[4,55] And[c] *ερραντισμενον* ... ς Ln Ti *βεβαμμενον* cum AB 1. al plcr And[a p bav] Are :: rara vox *περιρραινεσθαι* (ut et. *ραινεσθαι*) ad mutandum incitasse videtur. Ceterum *βεβαμμενον* potius *intinctum* quam *aspersum* est. | *αιματι*: 6. 31. 32. 38. 48. And[c] Are praem *εν* | *κεκληται* (Gb″) cum ℵ[c]ABP al[30] Hipp, item *vocabatur* fu demid lips[4. 6.] al[lachm] Or[int 3,60] Hier[esai 66]. Item ℵ* *κεκλητο*, Or[4,55] *εκεκλητο* ... ς *καλειται* cum 1. 31. 36. 48. 49. 79. 91. al And[omn] Are, item *vocatur* vg[cle], am tol lips[5.] al[lachm] Ir[int], *dicitur* Cyp[285. 297] Novat[295] (Gall[3]) Tich | *το ονομα* (et. ℵ[c]): ℵ* om *το* (vide ante) ... 14. post *αυτου* pon (et. 92?)

14. *τα στρατευματα εν τω ουρ.* (et. ς, sed non ς[e] etc) cum ℵB 1. 6. 7. 11. 12. 16. 18. 27. 31. 35. 38. 79. 87. 97. And[a], item omisso et. *τα* ante *στρ.* 14. 92. And[bav], item 32. Or[4,55] *τα στρ. αυτου εν τ. ουρ.* (et[4,58] *τα εν τω ουρ. στρατευ.*), 8. 36. *τα στρα. των ουρανων* (36. *του ουρανου*) ... ς[e] Gb Sz Ln Ti *τα στρ. τα εν τω* (95. om) *ουρ.* cum AP 30. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 91. 95. al And[c] (et[p] *στρατ. αυτω ηκολ. τα εν* etc). Item vg etc *exercitus qui sunt in caelo*. Non exprim *εν τ. ουρ.* cop arm. | *ηκολουθει*: 1. 38. 90. (sed scribit *-θηr*) And[a] et[bav] *ηκολουθουν* | *εφ ιππ.* cum ℵAP 1. 7. 36. 38. 95. al sat mu And[a] et[p] (item 12. 17* 79. And[bav], pergentes, ut et. 36., *πολλοι* pro *λευκ.*) ... Ti *επι ιππ.* cum B al plus[20] Or[4,55] And[c] Are | *λευκοισ*: arm[ven] om; vide ante 12. 17* 36. etc | *ενδεδυμενοι* et. ℵ[c] ... ℵ* Or[4,55] *ενδεδυμενοισ*, id quod et. Or[4,58] confirmat: *ἐπίσκεψαι δὲ τοὺσ λευκοὺσ ἵππουσ τῶν ἀκολουθούντων τῷ λόγῳ, ἐνδεδυμένουσ βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν*. Non item Ir[int 3,60]. | *βυσσινον λευκον καθαρον* cum (A *λευκ. βυσσ. καθ.*) BP al[25] (95. *λευκοβυσσινον καθαρ.*, 7. syr *βυσσ. καθ. λευκ.*) And[c] et[bav] Are, item *vestiti* (Prim *induti*) *byssinum album mundum* am fu demid lips[5.] al[lachm] Ir[int] Cyp[297] Prim, *vestiti byssino albo mundo* tol, *induti albo byssino, mundo* Tich, *induti byssino albo puro* Or[int]; cop *byssinis splendentibus*; aeth *vestiti purpura lucis purae* ... ς (= Gb Sz) *βυσσ. λευκ. και καθαρ.* cum ℵ 1. al vix mu vg[cle] lips[4. 6.] sah Or[4,58] (et[4,55] nil nisi *βυσσινον καθαρον*) And[p] (et[a] *βυσσ. λαμπρον και καθ.*) Hier[esa 66] (*bysso albo atque mundissimo*)

15. *οξεια* cum ℵAB 1. 36. 38. 79. al am fu demid omn[lachm] cop sah arm aeth[pp] Ir[int 256] Or[4,55] And[a] et[bav] Hier[esa 66] ... Gb + Sz *διστομοσ*

1, 16 2, 12 *αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸσ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σι-*
12, 5 Ps 2, 9 *δηρᾷ, καὶ αὐτὸσ πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ*
14, 19 Es 63, 3 *τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ.* 16 *καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ*
τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺσ βασιλέων καὶ κύ-
17, 14 *ριοσ κυρίων.*
Ez 39, 17–20 17 *Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν*
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖσ ὀρνέοισ τοῖσ πετομένοισ ἐν μεσουρα-
νήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰσ τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 *ἵνα*

οξεια cum B al plus[40] vg[clo] lips[a] tol syr aeth[ro] And[c] et[p] Are Cyp[297] Tich Prim. Item Tert[marc 3,14] *Ioh. in apocalypsi ensem describit ex ore dei prodeuntem bis acutum, praeacutum, quem intelligi oportet sermonem divinum*, nisi his potius ad 1, 16 et 2, 12 respicitur, unde omnino *διστομοσ* huc inlatum est. | *παταξη* (ℵ 7. 29. *-ξει*) cum ℵABP 1. al fere omn (9. 27. *παραταξη*) Or And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πατασση* cum? Apud Latinos vg Ir[int] Tich Haym *procedit - percutiat*; Cyp[297] Prim Hier[66] *exibat* (Hier *egrediebatur*) - *percuteret* | *τα εθνη*: 38. 97 sah praem *παντα* | *του θυμου* h. l. et. Ir[int] Tich etc: ℵ sah Or[4,55] post *τησ οργησ* pon, 95. ante *του οινου* | *τησ οργησ* sine *και* cum ℵ (sed vide ante) ABP al plus[85] vg cop arm aeth Or (vide ante) And[c] Are Ir Tich ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 36. 79. al vix mu And[a p bav] ... syr Cyp[297] Prim de *του θυμου τησ οργησ* alterutrum om; uterque enim *torcular vini irae dei*

16. *επι το ιματιον αυτου και* et. Ir[int 256] Or[4,55] Cyp[297] Aug[maximin 2,2] (tom[8,700]) Tich Prim ... A aeth[ro] (non item[pp]) om. Libere Cassiod ad h. l. *habens etiam pro significatione carnali in femore suo scriptum: Rex* etc | ℵ om *επι* ante *τον μηρον* | *ονομα* cum ℵABP al fere[40] And[c p bav] Are ... ς (= Gb) praem *το* cum 1. al pauc[vi] And[a]

17. *ειδον* c. ℵP al pler And[omn] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. ... aeth[libere] om | *ενα αγγ.* c. AP 1. 7. 38. 47. 49. 87. 91. 95. 96. al mu[vi] vg aeth And[p] et[bav] Are Prim al ... 35. 87. And[e] *ενα αλλον αγγ.*, ℵ 36. cop sah arm Haym *αλλον αγγ.* ... B al fere[30] syr And[a] Tich plane om *ενα*, hinc Gb[0] | *εκραξεν* c. ℵAP al pler And[omn] Are; item *clamavit* vg etc ... B 12. 95. tol *εκραζεν* | *εν φωνη* cum ℵB 2. 7. 14. 16. 92. al fere[10] ... ς Ln Ti om *εν* c. AP al plu vg (et Latt) And[omn] Are | *πετομενοισ* cum ℵAB al[25] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενοισ* cum P al mu | *εν μεσουρανηματι* (P *μεσουρ.*): Prim *caeli* reddit („*omnibus avibus caeli*“) | *συναχθητε* cum ℵABP al[45] And[c] et[p] Are, item *congregamini* am fu demid lips[4. 5.] tol omn[lachm] cop sah syr ar[e] arm aeth Tich ... ς (= Gb Sz) *και συναγεσθε* cum?, item *et congregamini* vg[clo] lips[6.] Haym ... 1. And[a] et[bav] Prim Cassiod om | *το δειπνον το μεγα του* cum ℵABP al plus[25] And[c] et[p] Are (sed in his 6. 16. 31. 32. 35. 38. 39. 48. 51. 55. 87. 94. And[c] Are *τον δειπν. τον μεγαν*, item 4. 8. 29. 35. 41. 42. 95. 96. *τον δειπν. το μεγα*), item vg cop sah syr ar[e] Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz) *το* (79. *τον*) *δειπν. του μεγαλου* cum 1. 36. 49. 79. al ? lips[6.] arm aeth And[a] et[bav]

φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυ-
ρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ σάρ-
κας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
19 Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρα- 17, 19
τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη- 16, 14
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ
ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας 16, 13 20, 10
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ
χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης
ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ Es 30, 33

---

18. *και σαρκας χιλιαρχων*: 1. 49. arm om (arm^{zoh} om *κ. σα. ισχυρ.*) | *επ αυτων* cum ʙᴘ al fere omn And^{omn} Are ... א *επ αυτοις* .. ᴀ 14. 92. *επ αυτους*, atque sic Ln (:: 20, 4. *εκαθισαν επ αυτους* non fluct) | *παντων* (And^{a} *ελευθ. παντ. τε*): ʙ* *απαντων*, Are add *των* ... 1. cop arm And^{p} om | *ελευθ. τε* cum אᴀʙᴘ al^{35} cop And^{c} et^{bav} et(vide ante)^{a} Are ... ς (= Gb Sz) om *τε* cum 1. 6. al aliq And^{p}, nec expri vg syr arm aeth | *και μικρων* cum אᴀᴘ al pler vg cop syr aeth And omn Are Tich Prim al ... ʙ 9. 14. 30. 36. 38. 47. 92. 98. om *και*. Non addidimus autem *τε* post *μικρων* cum אᴀᴘ 1. 35. 36. 48. 79. 87. 95. al mu And^{omn} Are, nec magis exprim vg rell ... Gb + Sz Ti add *τε* cum ʙ al plus^{30} (in his et. 9. 14. 30. 38. 47. 92. 98.) | *μεγαλων*: א 95. praem *των*

19. *ιδον* cum אᴀʙ 7. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum ᴘ al pler And^{omn} Are | *και τα στρατ.* et. א^{c} ... א* *κατα στρ.* | *αυτων* cum אʙᴘ al pler vg rell And^{omn} Are Tich Prim ... Ln *αυτου* cum ᴀ 6. 11. 31. | *τον πολεμον* cum אᴀʙ al^{25} Are ... ς (= Gb + Sz) om *τον* cum ᴘ 1. 6. al sat mu And^{omn} Synops^{154}

20. *και μετ αυτου ο* cum אᴘ 14. 37. 38. 49** 79. 91. 96. vg And^{p} Synops Prim ... ᴀ 41. cop *και οι μετ αυτου ο* (cop *και ο*). Item 34. *και οι μ. αυτου*, pergens *ψευδοπροφηται* ... ς (= Gb Sz) *και μετα τουτου ο* cum 1. 49* al^{vi} And^{a} et^{bav} ... Ti *και ο μετ αυτου* cum ʙ al fere^{30} arm syr (*et ille propheta falsus qui cum eo*) And^{c} Are | *τη εικονι* cum א^{c}ᴀᴘ al fere omn And^{omn} Are ... א* 38. 39. *την εικονα* ... ʙ *το χαραγμα*. Libere transpon Prim *qui fecerat signa sub oculis eius; quibus signis seducti erant adorare imaginem bestiae et qui acceperant caragma illius*. | *εβληθησαν* cum אᴀʙᴘ etc ... 1. 36. 38. And^{p} et^{bav} *βληθησονται* | *οι δυο*: arm om. Libere aeth *et proiiciebant eos vivos*. | *της καιομενης* cum אᴀᴘ And^{bav}, quam soloecam scripturam confirmant vg *in stagnum ignis ardentis sulphure*, Prim *in stagnum ignis ardentis igne et sulphure* (contra Promiss^{12} *in stagnum ardens igne*), item aeth ... ς Ti *την καιομενην* cum ʙ al omn^{vi} And$^{a\,c\,p}$ Are | *θειω* cum אᴀʙᴘ al^{30} And^{p} Are ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum 1. 35. 36. 49. 79. 87. al And a c bav

καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

18, 1 9, 1 1 *Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν*
κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 *καὶ*
12, 9 Es 24, 22 *ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅ ἐστιν ὁ διάβολος καὶ*
ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 *καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς*
τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ
πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
17, 10 *αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.*

---

21. *εξελθουσῃ* cum ℵABP 1. al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εκπορευομενῃ* cum? | *ορνεα*: A* *θηρια*?

XX. 1. *ιδον* cum AB 7. 92. ... ς Ln *ειδον* cum ℵ al pler ... aeth rursus libere om | *αγγελον*: ℵ^{c} 32. (16. 39. post *αγγ.*) arm aeth Tich Haym praem *αλλον* | *εκ του ουρανου* et. ℵ^{c} ... ℵ* om | *κλειν* cum ℵAB al^{25} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) *κλειδα* cum 1. 7. al And^{a} et^{p} Are | *επι την χειρα* cum AB al pler And^{omn} Are ... ℵ 38. *εν τῃ χειρι*. Latini *in manu sua*.

2. *ο οφις ο αρχαιος* cum A ... ς *τον οφιν τον αρχαιον* cum ℵB al omn^{vi} And^{omn} Are (79. aeth^{utr} om *τ. οφιν*) | *ο εστιν* cum ℵ. Cf et. Aug^{civ} dei^{20,7} et Victorin *qui cognominatus est*, Promiss^{4} *qui vocatur* ... ς Ln Ti *ος εστιν* cum AB rell | *ο διαβολ.* cum ℵ 14. 38. 79. 97. Are ... ς Ln Ti om *ο* cum AB al pler And^{omn}. Item *ο σατανας* cum ℵAB al^{25} And^{c} Are ... ς om *ο* cum 1. al sat mu And$^{a p bav}$. Praeterea B al fere^{25} syr And^{c} et^{p} Are add (:: ex 12, 9) *ο πλανων την οικουμενην ολην* (29. 92. om *ολην*): omisimus cum ℵA 1. 31. 79. 95. al vg cop arm aeth And^{a} et^{bav} (nec attingunt commentarii) Victorin Aug^{civ} dei Tich Promiss^{4} Prim al | ℵ ab *αυτον* post *εδησεν* transiluit ad *αυτον* post *εβαλεν*, nec omissa supplevit corrector

3. *εκλεισεν* (1. 8. 12. 79. And^{a} et^{bav} *εδησεν*) sine additam cum ℵAB al fere^{40} vg syr arm And^{omn} Are Victorin Aug etc ut v. 2 ... ς (= Gb Sz) add *αυτον* cum 1. al pauc^{vi}, item cop (*clausit os eius*) aeth | *επανω αυτου*: A *εμμενως αυτον* | *πλανησῃ* (-*σει* ℵ) cum ℵA 1. 79. 95. al And^{a} et^{bav} ... Gb Sz Ti *πλανα* cum B al fere^{40} And^{c} et^{p} Are | *ετι* ante *τα εθνη* cum ℵAB al plus^{25} vg syr And^{c} et^{p} Are Victorin Aug^{civ} dei ^{20,7} Prim al .., ς (= Gb Sz) pon post *εθν.* cum? ... 1. 14. 40. cop aeth And^{a} Tich Promiss^{4} om | *τελεσθῃ*: 40. 47. And^{p} *τελεσθωσι* | *τα χιλια*: 1. 12. 79. And^{a} et^{p} om *τα* | *μετα* sine copula cum ℵAB al fere^{30} am fu tol lips$^{4. 5.}$ omn^{lachm} Victorin Aug^{civ} dei Tich Promiss^{4} Prim ... ς (Gb^{oo}) praem *και* cum 1. al mu vg^{cle} lips$^{6.}$ demid cop arm aeth And^{omn} Are ... 29. 30. syr *μετα δε* | *αυτον λυθηναι* cum ℵ 1. 31. 38.

4 *Καὶ ἴδον θρόνουσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούσ, καὶ κρίμα* Dan 7, 9 12, 27
ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινεσ οὐ προσεκύνησαν
τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ 6, 9 etc
τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν
μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 *οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν*
ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασισ ἡ πρώτη. 6 *μακά-*
ριοσ καὶ ἅγιοσ ὁ ἔχων μέροσ ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
ὁ δεύτεροσ θάνατοσ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ τοῦ Is 61, 6

49. 79. 91. 96. al vg And^{omn} Victorin Aug$^{civ\ dei}$ Tich Promiss^{4} Prim ... Ln Ti *λυθην. αυτον* cum AB al^{20} Are

4. *ιδον* cum AB 7. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum ℵ 1. al pler And$^{a\ c\ p}$ Are | *πεπελεκισμενων* (94. *πεπελεκημενων*): A *πεπολεμημενων*. Ex Latinis vg *decollatorum*, Cyp Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al *occisorum* | *και οιτινεσ* (And^{a} *ειτινεσ*) *ου*: ℵ *ει τινεσ ουν ου* (*ου* ipsa prima manu supra lineam suppleto) ... Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim *et si qui non* | *το θηριον* c. ℵAB al fere^{30} Are ... ς (= Gb Sz) *τω θηριω* cum 1. 32. 49. 90. 91. 95. al And^{omn} | *ουδε* cum ℵAB 2. 7. 13. 14. 29. 38. 47. 48. 92. 95. al plus^{10} Are ... ς *ουτε* cum 1. al permu And^{omn} | *την εικονα* (et. ς Gb'') cum ℵAB 1. al^{25} And^{a*} et^{c} et^{bav} Are ... ς^{e} (etiam Gb Sz) *τη εικονι* cum 7. 49. 91. 95. al mu^{vi} And^{a**} et^{p} (et. Are^{com}) | *επι το μετωπον*: 7. 12. 16. 39. 79. 94. vg (non item Cyp^{273} Victorin Prim al) And^{a} et^{p} *επι των μετωπων*. Dedimus autem sine *αυτων* cum ℵAB al fere^{25} vg (et. am fu demid lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm}) syr And^{c} et^{p} Are Cyp^{273} Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) add *αυτων* cum 1. 49. 79. 91. al tol lips$^{4.}$ cop arm aeth And^{a} et^{bav} | *του χριστου* (syr add *αυτων*) cum ℵAB al pler And^{a} et^{c} Are ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) om *του* cum 1. 32. al? And^{p} et^{bav} | *χιλια* sine articulo cum ℵA 1. 12. 32. 34. 49. 79. 91. 96. arm And^{omn} ... ς (Gb^{0}) praem *τα* cum B al longe plu Are

5 *οι λοιποι* usque *χιλια ετη* cum AB al sat mu vg cop arm aeth And^{omn} Are Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ℵ 7. 8. 14. 29. 92. al^{20} syr om (propter *ὁμοιοτέλευτον*) | *οι λοιποι* sine copula cum A vg^{cle} am fu tol lips$^{5.\ 6.}$ et^{4*} omn^{lachm} Victorin Aug Prim Haym ... B 1. 12. 16. 31. 38. 49. al plus^{10} demid lips^{4**} cop And^{omn} Are *και οι* ... ς *οι δε* cum? aeth | *νεκρων*: B 32. 34. And^{c} (invito comm) *ανθρωπων* ... Victorin Aug$^{civ\ dei}$ Prim *eorum* | *εζησαν* cum AB al fere^{20} vg (*vixerunt*) cop And$^{c\ p\ bav}$ Are Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) *ανεζησαν* cum? ... 1. And^{a} *ανεστησαν*. Item *revixerunt* Victorin, similiter arm (*et post haec ex mortuis nemo revixit*) aeth. | *αχρι* cum AB al fere^{20} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εωσ* cum? | *τελεσθη*: 79. And^{a} *τελεσθωσι* ... 38. *τελεσθηναι* | *αυτη*: 7. 16. 39. praem *οτι*

6. *και αγιοσ*: 14. 92. om, item Or$^{int\ 3,105}$ | *επι τουτων*: 14. *επι τουτω*, 29. 79. 92. cop Hipp$^{antichr\ 65}$ *επι τουτον*, item *in hoc* Or$^{int\ 3,105}$ | *ο*

*θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια
ἔτη.*
7 *Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶσ ἐκ*
Ez 38, 2 *τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ,* 8 *καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν
ταῖσ τέσσαρσιν γωνίαισ τῆσ γῆσ, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν
αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ
θαλάσσησ.* 9 *καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτοσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκύ-*
21, 2 *κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ-
νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούσ·*

δευτερ. θανατ. cum ℵAB al[35] vg Hipp And[c] et[p] Are Or[int 2,105] Victorin Aug[civ dei 20,7] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) *ο θανατ. ο δευτερ.* cum 1. 49. 79. al[vi] cop And[a] et[bav] | *αλλα* cum ℵ ... ς Ln Ti *αλλ* cum AB rell omn ut[vi] | *του θεου*: ℵ praem *και* | *του θεου κ. του χριστου*: 38. *τω θεω κ. τω χριστω* | *βασιλευσουσιν* cum ℵB al omn[vi] vg cop syr arm aeth And[omn] Are Victorin Aug Tich Prim al ... A *βασιλευουσιν* | *μετ αυτου*: 2. 8. 16. 39. 40. 48. 94. 97. *μετα ταυτα* | *τα χιλ. ετη* cum ℵB 14. 18. 38. 47. 92. syr ... ς Ln Ti om *τα* cum A al pler arm And[omn] Are

7. *οταν τελεσθη* cum ℵA al fere[20] vg cop sah syr aeth And[omn] Aug[civ dei 20,11] Hier[ezech 38] Tich Prim al ... 1. *οτε ετελεσθησαν* ... B 7. 14. 29. 92. al plus[20] arm Are *μετα*

8. *τα εθνη*: ℵ 79. praem *παντα* (arm *τα εθν. παντα*) | *τα εν* cum AB al pler vg (*gentes quae sunt*) And[omn] Are Aug[civ dei 20,11] Tich Prim ... ℵ 14 29. 35. 87. 92. sah om *τα*, item Hier[ezech 38] *gentes in quattuor angulis* | *ταισ*: 1. 14. 37. om | *τεσσαρσιν*: ℵ *τετρασι*. Pro *τα εν ταισ* etc sah *εκ των τεσσαρων γωνιων τησ γησ* eaque post *μαγωγ* pon | *τησ γησ* et. ℵ[c] ... ℵ[*] om | *τον γωγ* cum ℵ[c]AB al omn[vi] sah And[omn] (And[a] praem *και*, ut etiam 79. arm) Are ... ℵ[*] om *τον* | *και μαγωγ* cum ℵ[*]A 1. 79. And[a]. Cf et. Are[com] *ὥσπερ πολεμάρχησ ὁ γὼγ καὶ μαγώγ.* ... ς Ti *κ. τον μαγωγ* cum ℵ[c]B al pler And[c] et[p] (And[bav] om *και μαγωγ*) Are | *συναγαγειν* cum AB al pler cop syr And[c] et[p] Are Hier[ezech 38] (*ut congreget*) ... ℵ 11. 12 (sed sequitur *συναγει*) 17. 31. 82. 79. praem *και*, item vg aeth Aug[civ dei 20,8] Prim (vg *solvetur - et exibit et seducet - et congregabit*; Aug et Prim *solvetur - et exibit ad seducendas - et trahet*) | *τον πολεμον* cum ℵAB al[30] Are ... ς (= Gb + Sz) om *τον* cum 1. 38. 49. 79. al mu sah arm And[omn] | *ων ο αρ. αυτων* cum ℵAB al plus[35] ... ς (- - Gb Sz) om *αυτων* cum 1. 38. 48. 49. 79. al mu And omn Are | *ωσ η*: 2. 7. 13. 29. 39. 94. 97. Are *ωσει*

9. *και ανεβησαν*: 14. 92. om | *εκυκλευσαν* (Gb') cum AB 2. 8. 29. 49. al[20] ... ς *εκυκλωσαν* cum ℵ 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are :: *κυκλοω* Lc 21, 20. Ioh 10, 24. Act 14, 20. Heb 11, 30. Altera forma hoc tantum loco. Similiter supra 3, 19 *ζηλευε* pro *ζηλωσον*. | *την παρεμβ. τ. αγιων*: B 97. add *και την πολιν των αγιων* | *πυρ* usque *εισ την λιμνην* suppl ℵ[c] ... ℵ[*] om | *εκ του ουρανου* sine additam (Gb') cum A 12. 18.

10 καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ 19, 20
πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτησ,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνας τῶν
αἰώνων.
11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' Dan 7, 9 s
αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ τό-
ποσ οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ. 12 καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ μεγάλουσ
καὶ τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοί-

---

79. lips[4] And[a] Tich[semel] (hom. 18. exeunte) Prim (quocum toties ℵ* facit, qui h. l. silet) Rup ... Gb Sz add *απο του θεου* cum B al plus 25 cop sah arm ar[e] And[c] et[p] Are Victorin Aug[civ dei 20,8] Tich[semel] (hom. 18. med.) ... ς praem *απο του θεου* cum ℵ[c] P 7. al mu vg (et. am fu tol omn[lachm] lipss) syr Hier[ezech 38]. Item 1. 17. 19. And[bav] *εκ του* (om And[bav]) *θεου απο του ουρανου* ... demid nil nisi *a deo* :: inlatum vdtr *απο τ. θεου* ex 21, 2 et 10.

10. *και του θειου* cum ℵ 7. 13. 16. 18. 32. 33. 35. 39. 47. 49. 79. 87. 95. al[vi] And[a c p] ... ς Ln Ti om *του* cum ABP 1. al sat mu Are (And[bav] om *και τ. θει.*) | *οπου και* cum ABP al[25] vg[cle] am lipss omn[lachm] syr And[a] et[c] Are Victorin Aug[civ dei 20,8] Prim Haym ... ς (= Gb Sz) om *και* cum ℵ 1. 91. al fu (*est* pro *et*) demid tol cop sah arm aeth And[p] et[bav] Hier[ezech 38] Cassiod[ps 1] | *και* (7. om, ℵ add *οπου*) *ο ψευδοπροφητησ*: Tich Prim *et pseudoprophetae* (non item Victorin Aug Hier Cassiod) | *εισ τ. αιων. των αιωνων* (16** 47. And[p] om *αιωνων*): 1. 12. arm And[bav] om

11. *ειδον* cum ℵP al pler And[a c p] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92 And[bav] | *μεγαν λευκον* cum ℵABP al[25] vg cop syr aeth Are auct[novat 375] Aug[civ dei 20,14] Prim (sed hi[2] Latt *magnum et candidum*) Haym ... ς (= Gb Sz) *λευκον μεγαν* c. 1. al mu arm Ir[int 336] Ephr[380] et[336] And[omn] | *επ αυτον* cum BP al fere[40] Ephr[336] And[a] et[c] Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln *επ αυτου* cum A 1. 95. ... 33. 35. Ephr[380] And[p] et[bav] *επ αυτω* ... ℵ 38. *επανω αυτου* ... vg auct[novat] Aug Prim al *super eum*, Ir[int 336] *in eo* | *απο του προσωπου* cum ℵAP 38. 95. ... ς Ti om *του* cum B al pler Ephr[336. 380] And[omn] Are. Praeterea 95. Ephr[bis] add *αυτου*. | *η γη και ο ουρα.* cum ℵABP al pler vg cop syr Ir[int 336] And omn Are Haym ... 10. 37. 49. 91. 96. tol arm aeth Ephr[bis] auct[novat] Aug[civ dei] Prim *ο ουρα. και η γη*

12. *ειδον* cum ℵP al pler ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92. And[bav] ... aeth[libere] *et post hoc venerunt omnes mortui* etc | *τουσ μεγαλ. και τουσ μικρ.* cum ℵ[c] (et. ℵ*, sed *και* pro *τουσ* pri) AP al fere[30] (sed 7. ista pon ante *τουσ νεκρ.*) And[a p bav], item *magnos et pusillos* (Ir *minores*) vg sah syr aeth arm Ir[int 336] auct[novat] Amb[fid res 2,1166] Aug[civ dei 20,14] Tich Prim al ... B 4. 26. 31. 32. 48. And[c] Are *τουσ μικρουσ κ. τουσ μεγαλ.* (sed 4. 26. 31. 32. 48. And[c] Are haec post *εστωτασ* pon). Item ς *μικρουσ και μεγαλουσ* sine cod Graeco ut[vl], sed *pusillos et magnos* et. m[29] cop

Mal 3, 16 χθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆσ ζωῆσ· καὶ ἐκρίθη-
σαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖσ βιβλίοισ κατὰ τὰ ἔργα
6, 8 αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτῇ,
καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτοῖσ,
καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατοσ
21, 8 καὶ ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ. οὗτοσ ὁ θάνατοσ
2, 11 etc ὁ δεύτερόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρόσ. 15 καὶ εἴ τισ οὐχ εὑρέθη

... 1. 2. 8. 19. 27. 29. 30. 42. 50. 90. 94. 97. 98. plane om :: cf 11, 18. 18, 16. 19, 5 et 18. | εστωτασ: al^{5} (vide ante) And^{c} Are post τουσ νεκρουσ pon ... 2. 14. 30. 92. om; item Aug$^{civ\ dei\ 20,14}$ Prim (non item auct^{novat} Amb$^{fid\ res\ 2}$ Promiss^{19} Tich al) om εστωτ. ενωπ. τ. θρον. | ενωπιον: ℵ* επι, ℵ^{c} substituit ενωπιον sed oblitus est exstinguere επι | θρονου cum ℵABP al^{40} vg m^{29} cop sah syr aeth arm And^{c} et^{bav} Are Amb$^{fid\ res\ 2}$ Haym (auct$^{novat\ 375}$ *throni domini*, Promiss^{19} *throni dei*) ... ς (= Gb Sz) θεου cum 1. al And^{a} et^{p} | ηνοιχθησαν cum ABP 1. 11. 14. 31. 32. 33. 35. 48. 79. 87. 92. And^{c} Are; And^{p} ηνοιγησαν ... ς (= Gb Sz) ηνεωχθησαν cum 7. al^{vi} And^{a} et^{bav}; 37. 38. 49. 91. ανεωχθησαν ... 2. 8. 29. 30. 40. 41. 42. 50. 51. 94. 97. 98. ηνοιξαν, 9. 13. 16. 27. 39. ηνοιξε ... ℵ ηνεωχθη, sed ℵ* om και αλλο βιβλιον ηνοιχθη (ηνεωχθη). Transiluit igitur ℵ* ad ηνεωχθη post βιβλιον, tamen nec ℵ^{c} mutavit ηνεωχθη post βιβλια quum supplebat verba omissa in hunc modum: και αλλο βιβλ. ηνεωχθη. Ceterum etiam 1. om και αλλο βιβλ. ηνοιχθη. | αλλο βιβλι. cum ℵ^{c}ABP al plus^{30} vg m^{29} etc ... ς βιβλι. αλλο cum? | ηνοιχθη cum AP 3. 7. 11. 29. 35. 40. 79. 87. al? And^{a} Are, item And^{p} ηνοιγη ... ς ηνεωχθη cum ℵ(vide ante)B 7. 31. al sat mu And^{c} et^{bav} Are; item 37. 38. 49. 96. 97. ανεωχθη | εν τοισ βιβλιοισ: ℵ εν ταισ βιβλοισ ... arm om

13. τουσ νεκρ. τουσ εν αυτη cum ℵABP al^{30} m^{29} vg (*mortuos qui in eo erant*) cop sah syr aeth Method^{792} And^{c} Are Ir$^{int\ 336}$ (*mortuos quos in se habuit*) Or$^{int\ 1,24}$ (*mortuos quos habebat in se*) Amb$^{fid\ res\ 2}$ (*mortuos qui in ipso erant*) Aug$^{civ\ dei\ 20,14}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) τουσ εν αυτη νεκρουσ cum 1. (sed habet εν αυτοισ) 49. 96. al And$^{a\ p\ bav}$ (Promiss^{19} *quos penes se habebat mortuos*) | και ο θανατ. και usque τα εργα αυτων: 40. 91. syr om. Similiter erravit 38. ab εν αυτη ad εν αυτοισ transiliens. | εδωκαν cum ℵBP 1. al fere omn vg rell Meth^{792} And^{omn} Are Ir^{int} rell ... Ln εδωκεν cum A 2. 48. | τουσ νεκρ. τουσ (B τοισ) εν αυτοισ cum ℵABP al^{30} vg cop sah Meth^{792} And^{a} et^{c} Are Or$^{int\ 1,24}$ (*mortuos suos qui erant in eis*) Ir^{int} (*mortuos quos apud se habuerunt*) Aug$^{civ\ dei}$ et Prim (uterque *mort. quos in se habebant*) al ... ς (= Gb Sz) τουσ εν αυτοισ νεκρ. cum 1. 49. al And^{p} et^{bav}; item aeth, qui insuper add *et tradidit terra quoque eos qui fuerunt in ea mortui* | εκριθησαν (vg Prim etc *iudicati sunt*): ℵ κατεκριθησαν | εργ. αυτων: B 7. 14. 92. al plus^{10} And^{c} et^{p} εργ. αυτου

14. ουτοσ: ℵ praem και | ουτοσ ο θαν. ο (79. And^{a} om) δευτερ. εστιν cum ABP 8. 14. 35. 87. 92. al plus^{20} am fu omu^{lachm} lips^{6} tol syr

ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμένοσ, ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.

XXI.

1 *Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτοσ* Es 65, 17
οὐρανὸσ καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 66, 22 2 Pe 3, 13
2 *καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν* 3, 12 He 12, 22

And[c] (et[a]) Are. Item 9. 10. 37. 49. 91. 96. vg[clo] demid lips[6.] *ουτ. εστιν ο θαν. ο δευτεροσ.* Item And[p] *ουτ. ο θαν. εστ. ο δευτερ.*, item 7. omisso *εστ.* ... ℵ 38. *ουτ. ο δευτερ. θανατ. εστιν*, ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ουτ. εστ. ο δευτ. θανατ.* cum? lips[4.] sah ... agnoscit ista verba et. Ir[int 336] *missi sunt in stagnum ignis, secundam mortem.* Alludit huc et. Hipp[antichr 65] *ο γαρ δευτερ. θαν. εστιν η λιμνη του πυροσ του καιομενου.* ... 1. 18. 31. 41. 42. 94. 97. cop arm[zoh] And[bav] Promiss[10] Prim Haym ista verba plane om | *η λιμνη του πυροσ* cum ℵABP 2. 7. 8. 14. 29. 38. 91. 92. al[30] vg[edd pler] (fu lips[5.] tol *stagnum ignis*, am al[lachm] *in stagnum ignis*, lips[4.] *stagn. et ignis*, al[lachm] tantum *ignis*) sah syr (Hipp[antichr 65] vide ante) aeth (*et mors quidem secunda gehennae ignis illa*) And[a c p] Are (Ir[int] vide ante) ... ς (= Gb + Sz) om cum 1. 18. 31. 41. 42. 94. al vg[clo] lips[6.] cop arm And[bav] Promiss[10] Prim Haym

15. *ευρεθη* et. Ir[int 336] Aug[civ dei 20,15] Tich Prim al ... ℵ* (non item[c]) *ευρεθησεται* | *εν τη βιβλω* cum ℵAP 7. 38. 49. 79. al mu And[p] et[bav] (And[a] *εισ την βιβλον*) ... B 1. al[25] And[c] Are *εν τω βιβλιω*, idque Gb″

XXI. 1. *ειδον* cum ℵP al pler And[a c p] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92. Item Ir ex Anastasio, ut ex cod Coisl 120. exscripsi in Anecd. sacr. et prof. p. 120. | *η πρωτη γη* et. Tert[hermog 34] Tich al ... 13. 29. arm Ir[int 336] Aug[civ dei 20,16] Prim om *πρωτη* | *απηλθαν* cum ℵA. Item Gb Sz *απηλθον* cum B 8. 9. 13. 29. 30. 32. 38. 92. 94. 97. al fere[15] And[c] Are. Item *abierunt* (Ir Tert al) vel *recesserunt* (Aug Prim) Ir[int 336] Tert[hermog 34] Aug[civ dei 20,16] Tich Prim ... P 2. 4. 11. 31. 35. 47. 87. 98. *απηλθεν* ... ς (= Gb Sz) *παρηλθε* cum 1. 49. 79. al And[a p bav]; item *abiit* vg | *και η θαλ. ουκ εστιν ετι*: A *και την θαλασσαν ουκ ιδον ετι*

2. *και* ab initio sine additam cum ℵABP 1. al plus[40] am fu tol demid al[lachm] cop sah syr arm aeth Ir[int 336] (et[gr] in Anecd[120]) Aug[civ dei 20,16] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) add *εγω ιωαννησ* cum? vg[clo] lipss al[lachm] (arm[usc mg]) | *ειδον* et *ιδον* ut v. 1. Posuimus autem post *καινην* cum ℵABP al fere[45] am fu demid tol al[lachm] syr arm aeth Ir[int 336] et (in Anecdotis)[gr] And[omn] Are Aug Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz) pon ante *την πολιν* cum? vg[clo] lipss al[lachm] (arm[usc mg]), item (qui

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡσ νύμφην κεκοσμη-
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆσ. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ
Ez 37, 27 θρόνου λεγούσησ· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
2 Co 6, 16 καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸσ
ὁ θεὸσ ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν
7, 17 Es 25, 8 ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατοσ οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθοσ οὔτε

---

antea *εγω ιωανν.* non habent) cop sah | *εκ του ουραν. απο του θεου* cum ℵAB al plus[25] vg (et. am fu demid tol etc) cop sah syr aeth Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[c] et[p] Are Aug[civ dei] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) *απο του θεου εκ τ. ουραν.* cum P 1. 49. 79. 91. 96. al arm And[a] et[bav] ... 41. Ir[int 336] om *απο τ. θεου*

3. *και ηκουσα φωνησ μεγαλ.* (arm[zoh] om) *λεγουσησ*: ita et. ℵ[c] Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] ... ℵ* *και φωνη μεγαλη* et *λεγουσα* | *εκ του θρονου* cum ℵA 18. vg arm[usc mg] Ir[int 336] Aug[civ dei 20,16] Amb[fid res 2,1166] Haym ... ς *εκ του ουρανου* cum BP al fere omn cop sah syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim Cassiod ... Ir[gr] ex Anast[anecdot] om | *σκηνωσει* et. Ir[int 252. 336] et[gr] ex Anast[anecdot] etc ... ℵ* (non item[c]) *εσκηνωσεν*. (Scriptum etiam in am *habitavit*, non *habitabit*; item lips[6] *habitabat*, fu *habitat*.) | *και αυτοι λα. αυτ. εσονται*: Ir[gr] ex Anast[anecdot] om, non item Ir[int 336] | *λαοι αυτου* (Gb′) cum ℵA 1. 79. 92. al And[a] et[bav] Ir[int 336] (ut edider. Voss Grab Mass Stieren) ... Gb Sz Ti *λαοσ αυτου* cum BP al[35] vg cop sah syr aeth arm And[c] et[p] Are Amb[fid res 2] Aug[civ dei 20,16] Tich Prim. Ita etiam in Ir ediderat Feuard[1575. 1596]; at codicum ut vdtr fide post mutatum est :: *λαοι* multo minus quam *λαοσ* manum emendatricem prodit | *και αυτοσ*: ℵ om *και*, Ir[gr] ex Anast (non item Ir[int]) om *αυτοσ* | *εσται μετ αυτων* hoc ordine cum ℵP 1. 31. 32. 47. 49. 79. 91. 96. al mu cop aeth (*erit dominus c. illis*) And[omn] Aug[civ dei 20,16] Prim ... Gb Sz Ln Ti *μετ αυτ. εσται* cum AB al plus[20] vg syr Are Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] Amb[fid res 2] Tich Haym. Dedimus autem ista sine additam cum ℵB 1. 7. 8. 29. 38. 92. al[25] cop arm ar[e] Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[c] et[p] Are Aug[civ dei] Prim Haym ... ς (sed Gb[oo]) add *θεοσ αυτων* cum P 79. al (12. *θε. ων αυτων*) And[a] et[bav]; item Ln Ti add *αυτων θεοσ* cum A vg syr Ir[int 336] Amb[fid res 2] Tich

4. *εξαλειψει* sine additam cum ℵBP al[25] cop syr arm aeth Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] And[a c bav] Are (*εκλειψει* pro *εξαλ.*) Amb[abra 2,5,322] et[fid res 2,1166] et[ps 36,797] et[obit theodos 1206]. Addunt vero B al[15] *απ* (98. *εξ*) *αυτων*, item deletis postea *εκ* (*απο*) *τ. οφθαλμ. αυτ.* 40. 41. ... ς (= Gb Sz) Ln Ti add *ο θεοσ* cum A 1. al pauc[vi] vg And[p] Tert[res carn 58] Aug[civ dei 20,16] Tich Prim | *δακρυον* et. ℵ[c] ... ℵ* *δραχυ* (:: ut iam 7, 17) | *εκ των* cum ℵA 32., item tol *ex*, Amb[abra] et[fid res] et[ps] *de* ... ς Ti *απο των* cum BP al fere omn Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[omn] Are, item *ab* Ir[int] Amb[obi theod] Aug[civ dei] Prim al | *θανατοσ* sine articulo cum ℵ 38. 47. al? Ir[gr] ex Anast[anecd] ... ς Ln Ti *ο θανατ.* cum ABP al pler

κραυγὴ οὔτε πόνοσ οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 *καὶ*
εἶπεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ Es 43, 19 2 Co 5, 17
λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 *καὶ* 19, 9. 22, 6
εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. 16, 17 22, 13 etc

---

And[omn] Are | *ουτε* (Ir[int] *non*) *πενθοσ ουτε* (Ir[int] *non*) *κραυγη* (ℵ *ουτ. κραυ. ουτ. πενθ.*) *ουτε πονοσ* (haec ℵ om): Ir[gr] ex Anast[anecd] om; item una cum *ουκ εστ. ετι* om (:: transiliendo) 35. 87. 98. And[p] | *ετι* sec: 1. om. In ℵ ex *ετι* factum *οτι* ipsa prima ut vdtr manu. Iam igitur deest *ετι*. | *οτι* cum ℵ(vide ante)B al fere omn vg[cle] demid tol (hi Latt *quia prima*) cop syr arm aeth Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecd] And[a c p] Are Aug[civ dei 16,7] Prim (hi[3] *quia priora*) al ... 79. al? *τα γαρ πρωτα* ... AP And[bav] om (atque sic Lu edidit); item am fu luxov lipss omn[lachm] Haym, qui omnes *quae prima* pro *quia pr*. Sed recte ut puto iam Lc[brug]: „*Non est commutanda coniunctio* quia *cum relativo* quae.“ | *απηλθαν* cum A (:: v. 1. sic ℵA). Item ς *απηλθον* cum P 1. 7. al sat mu And[a p bav] ... ℵB al fere[20] Ir[gr] ex Anast[anecd] And[c] Are *απηλθεν*

5. *και* ab initio: 2. 29. 41. 50. 90. 94. 97. om. Item Ir[int 336]. | *επι τω θρονω* cum ℵABP al[30] And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) *επι του θρονου* cum 1. 49. al And[bav] ... 35. 79. 87. And[a] *εν τω θρονω* | *ιδου*: 41. Are *ιδου ιδου* ... A praem *και* | *καινα ποιω παντα* cum ℵAP 35. 37. 38. 49. 87. 91. 96. vg Ir[int 336] Aug[civ dei 20,16] Prim al. Similiter 79. And[bav] *καινοποιω παντα*, cop *ποιω καινα παντα* ... B al plus[20] syr And[c] Are *παντα καινα ποιω* ... ς *καινα παντα ποιω* cum 1. al And[a] et[p] | *και λεγει* sine *μοι* cum AB al plus[15] am tol demid omn[lachm] syr Ir[int] (*Et dicit dominus: Omnia scribe, quoniam*) Tich ... ς (Gb[oo]) add *μοι* cum ℵP 1. al plur vg[cle] fu lipss (sed hi Latt excepto lips[5.] *et dixit*) cop arm aeth And[omn] Are Prim (*Et dixit mihi: Haec verba*) Haym | *πιστοι και αληθιν.* cum ℵAB al[25] vg cop syr aeth Ir[int] Are Tich Prim (vg et Prim *fidelissima sunt et vera*) Haym ... ς (= Gb Sz) *αληθιν. και πιστ.* cum P 1. al mu arm And[omn]. Praeterea B al fere[25] syr Are add *του θεου*, item And[c] post *εισι*.

6. *ειπεν* (et. Ir[int] *dixit*): ℵ *λεγει* | *γεγοναν* (Gb'') cum ℵ[c](vide post)A et *γεγονασιν* 38. Item Ir[int] *facta sunt* (reliqua non affert). Respondet vero etiam *factum est*, quod vg Prim Haym praebent. Ceterum in ℵ ex *γεγονα* quum *γεγοναν* fecisset ℵ[c], accidit ut tota vox punctis improbaretur, *ν* quod supra lineam additum erat, absterso rursus ... ς *γεγονε* cum? 10? 17? 41? Videtur Erasm ad vg conformasse ... ℵ*BP 1. al pler (conlati sunt fere[35], Or[4,28] (*ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει λέγει· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτοσ – καὶ πάλιν· γέγονα τὸ α καὶ τὸ ω, καὶ ὁ πρῶτ. καὶ ὁ ἔσχ., ἡ ἀρχὴ κ. τὸ τέλοσ*) And[omn] Are *γεγονα* (post quam vocem P al[vi] punctum pon), idque Gb', item syr arm ... ℵ[co] (? an ℵ[c] ex emendatione?) cop aeth luxov Tich plane om | *εγω το* (Gb'') cum ℵBP 1. 7. 11. 12. 13. 26. 31. 32. 33. 35. 47. 48. 79. 87. 91. syr arm And[a c bav] Are. Accedit Cyp[237]: „Item in apocalypsi: *Ego a et ω, initium et finis. Ego sitienti*“ etc. Item *το* (omisso *εγω*) 1. 2. 4. 5. 8.

ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς
2 etc δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδε-
22, 15 λυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλο-
λάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ
20, 10 20, 14 καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
15. 1 17, 1 9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ

---

9. 16. 18. 19. 27. 29. 30. 37. 40. 42. 49. 50. 51. 90. 92. 94. 96. 97. 98. Or^{4,23} And^{p}, idque Gb' ... ς Ln Ti *εγω ειμι το* cum A 38. 39. vg Cyp$^{285. 327}$ (utroq loco est: „Item in apoc.: *Ego sum*" etc) Tich (omisso *γεγον.*) Prim al, item (omisso *γεγον.*) cop aeth | *το αλφα* cum ℵABP al fere^{15} cop And^{c} et^{bav} ... ς *τὸ Α* cum 1. 49. al mu And^{a} et^{p} Are, qui α praebent. Item Α atque item ω in codd Latt, ut am fu, et patrib Latt scribi solet. | *η αρχη*: 8. 29. 32. 37. al fere^{10} And^{bav} Are om *η*. Sed 2. 7. 29. 31. 96. al plus^{5} praem *και* | *το τελος*: iidem om *το* qui antea *η* om | *τω διψωντι*: P om *τω* | *αυτω* cum B 2. 8. 29. 31. 35. 48. 87. 92. 94. 97. al^{15} aeth And^{c} Are ... ς (– Gb + Sz) Ln om cum ℵAP al sat mu And$^{a\ p\ bav}$, nec magis exprim vg cop syr arm Cyp rell :: quum etiam 2, 7. idem *αυτω* (post *τω νικωντι*) a ℵ al^{7} plerisque Latinis ac reliquis interpretibus abiectum sit, item 2, 17 a ℵ aliis, 6, 4 a ℵ^{c}A, videtur hoc quoque loco ab ipso auctore positum, quamvis ℵAP etc contra stent. | *της πηγης*: A om | *δωρεαν* et. ℵ^{c}: ℵ* *δωρεας*

7. *κληρονομησει* cum ℵAP 1. 7 (*-μηση*) 9. 17. 37. 38. 47. 49. 79. 91. al vg cop syr arm aeth And$^{a\ p\ bav}$ Tert$^{pudic\ 19}$ (*qui vicerint haereditate habebunt ista*) Cyp$^{287. 327}$ Tich Fulg$^{fid\ cath\ 328}$ Prim al ... B al^{30} And^{c} Are *δωσω αυτω*, idque Gb' :: vdtr ad 3, 21 correctum | *ταυτα* cum ℵABP al fere^{40} vg rell (sed arm *ταυτα παντα*) And$^{c\ p\ bav}$ Are Tert^{pudic} Tich Fulg Prim al (Cyp$^{278. 327}$ *et ea et eorum haereditatem*) ... ς (= Gb Sz) *παντα* cum 1. al? And^{a} | *αυτω* (Cyp Tich *eius*): A 1. 79 arm And^{a} et^{bav} *αυτων*, Tert^{pudic} *illis*. Iidem vero pergunt *και αυτοι εσονται μοι* (And^{bav} *μου*) *υιοι*. | *αυτος*: A om | *υιος* cum ℵABP al fere^{30} (ex his 8. al aliq *μου* pro *μοι*) And^{omn} Are ... ς praem *ὁ* cum 91. (certe ita Romae editum) al?

8. *τοις δε* (P om) *δειλοις* cum ℵABP al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *δειλοις δε* cum 1. al? | *απιστοις* sine additam cum ℵAP 1. 49* 79. al pauc^{vi} m^{37} vg cop arm And^{a} et^{bav} Tert$^{pudic\ 19}$ Tich Prim al ... Gb + Sz add *και αμαρτωλοις* cum B al plus^{35} syr aeth And^{c} et^{p} Are | *και εβδελυγμενοις*: 1. 12. 49* 79. al And^{a} et^{bav} om *και* | *φαρμακοις* (7. 98. And^{c} et^{bav} *φαρμάκοις*) cum ℵABP 1. al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *φαρμακευσι* cum? | *ψευδεσιν*: A *ψευσταις* | *ο θανατ. ο δευτερ.* cum ℵAB al plus^{25} vg m^{37} syr arm And^{c}, item omisso *ο* priore al pauc Are ... ς (= Gb Sz) *ο δευτερος θανατος* cum 1. 49. al mu (sed 1. And^{a} om *ο*) And$^{a\ p\ bav}$ ... P nil nisi *θανατος*

9. *ηλθεν* sine additam cum ℵABP 1. al fere^{40} vg cop syr aeth And^{omn}

φιάλασ τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλη-
σεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ 19, 7
ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄροσ μέγα καὶ 17, 3 Ex 40, 2
ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ κατα- 3
βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆσ ὅμοιοσ λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡσ λίθῳ ἰά- Ex 48, 31 ss
σπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχοσ μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα

Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) add *προσ με* cum? lips[4.] arm | *εισ* (35. 38. 87. *ο πρωτοσ*) *εκ* cum ℵABP al[35] vg cop syr arm And[c] Are Prim Haym ... ς (= Gb + Sz) om *εκ* cum 1. 35. 38. 79. 87. And[a p bav] | *των γεμοντων* cum ℵ*AP 12. 79. And[bav] ... ℵ[c] *των γεμουσων* ... ς *τασ γεμουσασ* cum 1. 7. al mu[vl] And[a]. Item Ti *γεμουσασ* cum B 8. 29. 31. 38. 49. 91. 92. al[15] (35. *εχουσασ*) And[c] et[p] Are | *των επτα πληγ.* cum ℵ*et[c]AP 1. 7. 35. 49. 87. al And[a] et[p] ... Gb[o] Ti om *των* cum B al[20] And[c] et[bav] Are | *την νυμφ. την γυναικ. του αρνιου* cum ℵ AP 33. 35. 38. 87. vg cop syr aeth arm (post *νυμφην* add *και*) And[c] Cyp Tich[semel] (hom. 19.) Matern[burs 27] Prim Haym ... ς *την νυμφ. του αρνιου την γυναικ.* cum 1. 79. al And[a p bav] lips[5.] ... B 7. 8. 29. 31. 49. al[25] Are *την γυναικα* (13. 32. add *και*) *την νυμφ. του αρνιου*, idque Gb' ... Gb'' *την γυναικ. του αρνιου* cum Tich[semel] (hom. 15.), item demid *την νυμφην του αρν.*

10. *επι οροσ* cum ℵA 35. 87. ... ς Ti *επ οροσ* cum BP al pler | *την πολιν* sine *τ. μεγαλ.* cum ℵABP al plus[25] vg cop syr aeth Are Cyp[298] Amb virgin[234] Tich Matern[burs 27] Prim al ... ς (= Gb Sz) add *την μεγαλην* cum 1. 31. 49. 79. 91. 96. al And[omn] | *την αγιαν*: 1. 31. 79. And[a c bav] *και αγιαν* | *εκ του ουρανου*: 11. 31. 32. 33. 35. 51. 90. And[c] *απο τ. ουρ.* (iidem pleriq pergunt *εκ του θεου*) | *απο τ. θεου* cum ℵAP 1. 7. 38. 47. 49. 79. 91. al And[a p bav], item *a deo* vg Cyp Matern Prim al ... Gb' Ti *εκ τ. θεου* cum B al[25] And[c] Are ... 92. 94. Amb[virgin 234] Cassiod om

11. *εχουσαν την δοξ.* (ℵ Ir[gr] ex Anast[anecd] add *απο*) *του θεου* (cop om *τ. θεου*): A 98. om | *ο φωστηρ* sine copula cum ℵABP al plus[30] am fu tol lips[5.] omn[lachm] syr And[c] et[bav] Tich al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 7. al mu vg[cle] demid lips[4. 6.] arm aeth (cop *ο φωστ. δε*) And[a] et[p] Are Prim Haym. Praeterea ante *και ο φωστ.* And[p], ut certe edidit Sylburg, infert: *ἐν ᾗ ἡ γυνὴ τοῦ ἀρνίου ἡ ἄνω Ιερουσαλὴμ ὑπὸ θεοῦ κοσμηθήσεται καὶ δοξασθήσεται.* Quae ut apparet non ad verba sacra trahi debebant. | *ωσ* (arm om) *λιθω*: 1. 7. 12. 17* 18. 38. 47. And[p] et[bav] om | *κρυσταλλιζοντι*: BP 1. 8. 29. 35. 79. 87. 97. 98. al And[a] et[bav] *-αλιζοντι*

12. *εχουσα* pri cum ABP al plus[25] And[omn] (sed 1. al? And[a] et[p] add *τε*) ... ς (= Gb Sz) *εχουσαν τε* cum 35. 87. al Are (sed 35. 87. om *τε*) ... ℵ *εχοντι*, nec correctum est. Libere vg Haym *et habebat*, Prim *et habet*; sed Tich *habentem* (*εχουσαν*). Libere aeth *Et magnus murus eius.* | *εχουσα* sec cum ℵ[c] (sic; ℵ* *εχοντασ*) ABP al plus[30] And[c] et[bav]

πυλῶνασ δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖσ πυλῶσιν ἀγγέλουσ δώδεκα, καὶ ὀνό-
ματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
13 *ἀπὸ ἀνατολῆσ πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνεσ τρεῖσ,*
καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνεσ τρεῖσ.
14 *καὶ τὸ τεῖχοσ τῆσ πόλεωσ ἔχων θεμελίουσ δώδεκα, καὶ ἐπ'*

(item 79. And[a] *και εχουσα*), item *habens* am fu lips[5.] omn[lachm]; *qui habet* Prim ... ϛ (= Gb Sz) *εχουσαν* cum 7. 35. 87. al Are; item *habentem* vg[cle] demid tol lips[4.6.] ... And[p] *και* | *πυλωνας*: 11. 31. And[p] *πυλεωνας*, item postea 1. And[p] et[bav] *πυλεωσιν* | *δωδεκα*: B al ubique *ιβ'*, item ℵ sec et tert loco. Passim vero etiam legitur *δεκαδυο*, ut sec loco habent 7. 8. 35. 49. 50. 87. 94. 97. 98. | *και επι τ. πυλ. αγγελ. δωδεκα* cum ℵBP al omn[vi] vg[cle] am demid tol lips[6] al[lachm] cop arm aeth Amb[virgin 234] Tich Prim al ... Ln om cum A fu al[lachm] syr | *επι τοις πυλωσιν* cum BP al fere omn And[omn] Are, item *in portis* vg Amb Prim al. Contra Tich *super portas* ... ℵ 18. *επι τους πυλωνας*. Pro *αγγελους* (*angelos*) am Prim Haym, etiam Amb[edd] *angulos*. Quod per errorem scribi docet etiam Prim[comm]; item ut puto Haym[com], etsi bis ibi *angulos* legitur. Recte iam Le[brug]: *Cave pro* angelos, *quod significat caelestes nuncios, legas* angulos, *id est vocalem quintam* u *pro* e *secunda.* | *ονοματα* cum ABP al omn vg etc: ℵ add *αυτων*, item arm *singulorum* | *επιγεγραμμενα*: ℵ *γεγραμμενα*, 18. *εγγεγραμμενα* | *α εστιν* sine additam cum ℵP 1. 37. 39. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al aeth[utr] (ut Prim) arm (*quae scripta erant secundum duodecim* etc) And[a p bav] et (omissis *α εστιν*) Prim ... Ln Ti add *τα* (Ti om) *ονοματα* cum AB al[30] vg cop syr And[c] Are Haym, ex quibus A al[12] add *τα*, B al plus[15] And[c] Are om | *υιων* c. ℵABP al[25] And[c] et[bav] Are ... ϛ *των υιων* c. 1. 7. 49. 91. 96. al ... 32. 79. 94. And[a] et[p] *του* ... 12. 27. 47* plane om

13. *απο ανατ.* cum ℵABP al plus[30] And[a c p] Are ... ϛ (= Gb Sz) *απ αν.* cum 1. al And[bav] | *ανατολης* cum ℵAP 1. 32. 38. 79. And[a p bav] ... Gb Sz Ln Ti *ανατολων* cum B al fere[35] And[c] Are | *και απο* ter cum ℵABP al fere[35] vg[cle] am lips[5. 6.] al[lachm] (item cop et aeth sed pri loc omittunt *και*, item syr sed om *και απο νοτου* usq ad finem versus) And[c] Are (praeterea etiam primo loco habent And[a p bav], non item sec et tert) ... ϛ (= Gb + Sz) om *και* ter cum 1. al fu demid tol lips[4.] (al[lachm] om tantum prim loco) And[a p bav] Tich Prim | *βορρα* – *νοτου* (sic ℵ[c] pro *βορρα* inepte repetito reposuit) – *δυσμων* (sic ℵ[c] pro *νοτου*) cum ℵ[c](et ℵ*)BP al fere omn vg (exc am) cop arm And[omn] (add autem And[a] et[p] post *απ. δυσμ. πυλ. τρ.* etiam haec: *και απο μεσημβριας πυλ. τρεις*) Are Tich Prim ... A am *βορρα* – *δυσμων* – *νοτου*, 91. aeth *δυσμων* – *βορρα* – *νοτου*, 98. *νοτου* – *βορρα* – *δυσμ.*, 1. *βορα* – *δυσμων* – *μεσημβριας* | *τρεις*: ℵ sec et tert loco *γ'*, item B al quater

14. *εχων* cum ABP 1. 7. 32. 97. 98. And[bav] ... ϛ Ln *εχον* cum ℵ[c] (ℵ* om) al pler[vi] And[a c p] Are ... 38. *ειχε* ... aeth om (*Duodecim fundamenta muri urbis, et scripta in eis* etc) | *δωδεκα*: ℵ *ιβ'* pri et tertio loco, item

αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με- Ez 40, 3
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺσ πυλῶνασ αὐτῆσ καὶ τὸ τεῖχοσ αὐτῆσ.
16 καὶ ἡ πόλισ τετράγωνοσ κεῖται, καὶ τὸ μῆκοσ αὐτῆσ ὅσον τὸ Ez 41, 21
πλάτοσ. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα
χιλιάδων· τὸ μῆκοσ καὶ τὸ πλάτοσ καὶ τὸ ὕψοσ αὐτῆσ ἴσα ἐστίν.
17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχοσ αὐτῆσ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων
πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδώμησισ τοῦ Zach 2, 5

B al tor. Rursus in aliis paucis *δεκαδυο* invenitur. | *επ αυτων* cum ℵ ABP al plus^{40} And^{omn} Are; item *super ea* Tich Prim ... ς (= Gb Sz) *εν αυτοισ* cum? Sed *in ipsis* vg ... 1. (sed in mg habet *και επ αυτων*) 7. om *και επ αυτ.* | *δωδεκα* (*ιβ'* vide ante, 18. 19. *δεκαδυο*) *ονοματα* cum ℵABP al fere^{25} vg syr arm And^{omn} Are Tich (sed vide post) Haym ... ς (= Gb Sz) om *δωδεκα* cum 7. al^{vi} (in 1. in marg suppleta sunt *και επ αυτων ιβ'*) lips^{6} cop aeth Prim (similiter Tich *duodecim nomina apostolorum*, omisso *δωδεκα* ante *αποστ.*)

15. *μετρον καλαμον* cum ℵ*ABP al^{35} vg syr (aeth vide post) And^{c} et^{p} Are Tich Prim (vide post). Sic vg Tich: *mensuram harundineam auream*, Prim *harundinem auream ad mensuram* (pergens *ut metiretur*); aeth *harundinem auream magnitudinis baculi* ... ℵ^{c} 11. 27. 31. *μετρον καλαμου* ... ς (= Gb Sz) om *μετρον* cum 1. 79. al^{vi} cop arm And^{a} et ^{bav} | *μετρηση*: B 7. And^{bav} *μετρησει* | *και το τειχοσ αυτησ* (vg om *αυτησ*) cum ℵAP etc ... B al fere^{50} Are om

16. *το μηκοσ αυτησ*: *αυτησ* male transfert ℵ ante *τετραγωνοσ* | *οσον* cum ℵABP al^{40} syr arm aeth And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) praem *τοσουτον εστιν* cum? (in 1. desunt *και το μηκοσ αυτ. οσον το πλατ.*, hinc Erasm vertit vg). Sed *tanta est quanta* vg Prim al; similiter cop. Praeterea ς (Gb^{00}) post *οσον* add *και* cum A al^{vi} vg cop syr arm aeth Prim al; sed omisimus cum ℵBP al plus^{35} And$^{a\ c\ p}$ Are | *το πλατοσ*: arm add *καὶ τὸ ὕψοσ ἴσον*, pergens: *καὶ ἦν τὸ μέτρον τοῦ μήκουσ αὐτῆσ ιβ' χιλιάδ. σταδί. καὶ τὸ πλάτοσ αὐτῆσ σύμμετρα κύβῳ.* | *τω καλαμω*: P 1. 11. 12. 31. 32. 79. And$^{c\ p\ bav}$ et^{a**} praem *εν* | *επι σταδιων* (et. ς sed non ς^{e} Gb Sz) cum ℵP 1. 35. 79. al^{vi} And$^{a\ p\ bav}$ .. ς^{e} Gb Sz Ln Ti *επι σταδιουσ* cum AB al pler And^{c} Are | *δωδεκα* cum ℵAP al sat mu And^{a} et^{p} Are ... 8. 29. 31. 38. 94. 97. 98. al fere^{20} And^{c} *δεκαδυο* ... B 1. 35. al And^{bav} *ιβ'* | *χιλιαδων*: B praem *και*. Item B al plus^{25} syr And^{c} add *δωδεκα* (B al *ιβ'*) | *το μηκοσ*: 38 vg^{cle} (non item am fu demid tol rell) syr aeth praem *και*

17. *εμετρησεν* cum ℵAP al sat mu vg rell And$^{a\ p\ bav}$ Are Prim al (vg *et mensus est murus eius*, Prim *murus autem dimensus est*) ... B al fere^{30} And^{c} om | *τειχοσ*: per incuriam ℵ *χιλοσ*, nec corr. est | *εκατ. τεσσερακ.* (-*σε*- cum A; ς -*σα*- cum P etc) *τεσσαρων*: ℵ *εκατον μδ'*, B 1. 7. al mu cop *ρμδ'* ... A *δ' και εκατον τεσσερακοντ.* | *πηχων* cum ABP al omn^{vid} etc ... ℵ *πηχεων*

τείχουσ αὐτῆσ ἴασπισ, καὶ ἡ πόλισ χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
Es 54, 11 ss καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχουσ τῆσ πόλεωσ παντὶ λίθῳ
Ex 28, 17 ss τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιοσ ὁ πρῶτοσ ἴασπισ, ὁ δεύτεροσ σάπ-
φειροσ, ὁ τρίτοσ χαλκεδών, ὁ τέταρτοσ σμάραγδοσ, 20 ὁ πέμπτοσ
σαρδόνυξ, ὁ ἕκτοσ σάρδιον, ὁ ἕβδομοσ χρυσόλιθοσ, ὁ ὄγδοοσ βή-
ρυλλοσ, ὁ ἔνατοσ τοπάζιον, ὁ δέκατοσ χρυσόπρασοσ, ὁ ἑνδέκατοσ

---

18. *και η* omisso *ην* cum ℵ^c^(ℵ* *ην* omisso *η*)AP, item syr aeth, item Tich (*Et supellex muri et civitas aurum purum simile vitro mundo*, in quibus deest *ἴασπισ*.) ... ς Ti *και ην η* cum (ℵ* vide ante) B al certe pler And^omn^ Are, item vg (*Et erat*, ut etiam Prim al) | *ενδωμησισ* cum ℵ* (*ενδωμασι*) et^c^A 38. 97. ... ς Ln Ti *ενδομησισ* cum BP al pler (certe ita videtur) And^omn^ Are :: cf Thesaur. Steph. sub *δομέω* et *δωμάω*. | *ομοιον* cum ℵABP al^30^ And^omn^ Are ... ς *ομοια* cum 1. al pauc^vi^ And bav (et 79. *χρυσιω καθαρω ομοια*). Cf et. Latinos: vg^cle^ lips^4. 6.^ *erat structura muri eius ex lapide iaspide, ipsa vero civitas aurum mundum simile vitro mundo*, item am fu tol lips^5.^ omn^lachm^ sed *auro mundo simile*, item demid sed *ex auro mundo simili*. Prim *fuit aedificatio muri eius – ex auro mundo similis* etc. Tich vide ante. | *υαλω* cum ℵABP etc: 9. 10. 13. 17. 19. 26. 27. 30. 35. 38. 41. 42. 47. 49. 90. 91. 94. 96. 98. And^a*^ *υελω*, 29. 97. *υελλω* | *καθαρω*: P om

19. *οι θεμελιοι* sine *και* cum ℵ^c^ABP al^25^ am fu demid lips^6.^ omn^lachm^ And^c^ Are Tich Bed al ... ς (Gb^o^) praem *και* cum ℵ* 1. 7. 35. 49. 79. al mu vg^clo^ tol lips^4. 5.^ cop syr arm aeth And^a p bav^ Haym; Prim *fundamenta autem*. Cf et. Ir^gr^ ex Anast^anecdot 120^ *καὶ ἴδον τὴν πόλιν ἱερουσαλὴμ ἔχουσαν τὴν δόξαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τεί-χουσ αὐτῆσ* etc | *κεκοσμημενοι*: 92. arm om; item Prim *ex omni lapide pretioso*. Cf et. Tich, ubi est *fundamenta muri civitatis omni lapide pre-tiosi*. | *ο πρωτοσ*: ℵ *ο εισ* | *ο δευτεροσ*: ita etiam ℵ, sed iam pergit *ο γ'*, *ο δ'* usque *ο ιβ'*. | *σαπφειροσ* et. ℵA etc (32. *σαμπφειροσ*) ... BP *σαπφιροσ* | *χαλκηδων*: 35. *καρχηδων* (quemadmodum cop *χαρκητον*) ... B 1. 29. 98. And^bav^ *χαλκιδων* | *σμαραγδοσ*: am fu omn^lachm^ *zma-ragdus* (*-actus*)

20. *σαρδονυξ* cum ℵBP etc (50. *σαλδ.*): 29. 31. 48. 79. And^a^ et^c^ Are^veron^ *σαρδωνυξ* ... A *σαρδιονυξ*, ut edidit Ln | *σαρδιον* (Gb'') cum ℵABP al fere^35^ arm (cop *σαρδινον*) And^c^ Are ... ς *σαρδιοσ* cum 1. 7. 38. al sat mu And^a p bav^, vg^cle^ demid lipss Tich Prim *sardius*, item *sardi-nus* am al^lachm^ tol, *sardonius* fu al^lachm^ | *βηρυλλοσ* cum ℵ 8. 30. 31. 32. 35. 38. 47. 48. 50. 90. 91. al mu^vi^ And^c^ et^p^ Are; item A 29 *βη-ριλλοσ*, 49. *βυριλλοσ*. Item vg^cle^ demid al^lachm^ Prim *beryllus*, Tich *berillus*, fu *byrillus*, am *birillus* ... B *βηρυλλιοσ*, 7. 31. 79. 92. And^a^ et bav^**^ (* *βιρυλιοσ*) *βηρυλλιοσ*, 1. *βηριλλιοσ*. Item P *βηρυλλιον* | *ενα-τοσ* cum AB 1. 7. 8. 35. 38. 50. 79. 91. 92. 94. 96. 97. al And^c^ ... ς *εννατοσ* cum P 29. 31. 47. 48. 49. 98. al mu And^a p bav^ Are ... ℵ (vide ante) *θ'* | *τοπαζιον* cum ℵ^c^AB etc, et. vg^cle^ demid fu^**^ (ex *topagine*) al Tich *topazius*: P *τοπανζιον* ... ℵ* *τοπαδιον*, am al^lachm^ *topadius* |

ὑάκινθοσ, ὁ δωδέκατοσ ἀμέθυστοσ. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνεσ
δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷσ ἕκαστοσ τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸσ 12
μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆσ πόλεωσ χρυσίον καθαρὸν ὡσ ὕαλοσ
διαυγήσ. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ
παντοκράτωρ ναὸσ αὐτῆσ ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλισ οὐ 21, 5 Es 60, 19
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆσ σελήνησ, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ
δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνοσ αὐτῆσ τὸ ἀρνίον.
24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸσ αὐτῆσ, καὶ οἱ Es 60, 3 ss

χρυσοπρασοσ cum ℵ*BP al plur And[omn] Are; item 7. χρυσοπρασσοσ. Item vg[clo] demid Tich *chrysoprasus*, am *chryssoprassus*, al[lachm] *crissoprassus*, fu *chysoliprassus* ... ℵ[c] χρυσοπρασιοσ, Prim *chrysoprasius* ... A χρυσοπρασον, idque recepit Ln ... 2. 29. 30* 98. χρυσοπασοσ et 97. -πασσοσ et 40. 50. 92. -παστοσ ... 13. 27. 39. χρυσοπρασινοσ | αμεθυστοσ cum ABP 8. al mu And[bav*], item vg cop syr aeth ... ℵ* αμεθυστινοσ ... ℵ[c] 1. 7. 29. 31. 38. al[20] And[a c p bav**] Are αμεθυσοσ

21. ℵ και οι ιβ' πυλ. (ℵ[c] add ιβ') μαργαριται. Cf et. Prim: *Et duodecim portas, singulae ex singulis margaritis*, pergens *et plateas eius* etc. Tich: *Et duodecim margaritae singillatim, et unaquaeque porta erat ex una margarita.* Hier[osa 66]: *Et in duodecim portis erant duodecim margaritae.* | ανα: A 35. ινα (vitiose) | εισ: P add και | πυλωνων: 38. 97. πυλων | εξ ενοσ: B 79. 92. praem ωσ | υαλοσ: 7. 8. 18. 35. 39. 41. 49. 91. 94. 96. 98. al Ir[gr] ex Anast[anecdot] Are υελοσ, 29. 38. 97. υελλοσ | διαυγησ cum ℵABP 1. al plus[40] Ir[gr] ex Anastas[anecd] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) διαφανησ cum?

22. ειδον cum ℵP 1. 7. al pler And[omn] Are ... Ti ιδον cum AB 92. Item Ir[gr] ex Anast[anecdot] | ο γαρ κυριοσ ο θεοσ: ℵ* οτι ο κυρ. ο θεοσ (ℵ[c] ο γαρ ο κυρ. θεοσ, sed vdtr per incuriam ο ante θεοσ delevisse pro ο ante κυρ.) ... Ir[gr] ex Anast[anecd] οτι κυριοσ, item syr aeth *quia dominus.* Cf et. Vig[varim 749] (ed[colon 642]): *Dominus autem et agnus templum eius est.* | ναοσ αυτησ cum ℵBP 1. al omn[vi] Ir[gr] ex Anast[anecd] And[omn] Are ... Ln praem ο cum A | εστιν: 7* om

23. και η πολισ (et. Ir ex Anast): 38. 97. add αυτη, item syr | φαινωσιν absque εν cum ℵ*ABP 1. 7. al[30] And[omn] Are, item *luceant ei* Prim syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) add εν cum ℵ[c] 49. 91. 96. al And[a], item *in ea* vg (sed am *luceant ea* omisso *in*) cop ... 35. 79. al And[p] αυτην | αὐτῇ· ἡ γὰρ cum ℵ*et[c]AP al mu vg rell etc ... Ir[gr] ex Anastas[anecd] αυτη οτι η ... B al[30] αὐτῇ γὰρ ἡ, idque Gb' | και ο λυχν. αυτησ το: 79. And[a] ο λυχν. αυτησ (And[a] αυτου) και το

24. και περιπατ. τα εθνη δια τ. φωτ. αυτησ cum ℵABP al plus[40] vg cop (*in lumine eius gentes*) syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) και τα εθνη των σωζομενων εν (1. om) τω φωτι αυτησ περιπατησουσι cum 1. (sed add τα εθνη δια του φωτοσ αυτησ): quae lectio confusis scholio et verbis sacris orta est. Cf And[com]: τὰ μὲν

60, 5 βασιλεῖσ τῆσ γῆσ φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰσ αὐτήν, 25 καὶ οἱ
πυλῶνεσ αὐτῆσ οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρασ, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,
26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰσ αὐτήν.
Es 52, 1 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα
καὶ ψεῦδοσ, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Ez 47, 1 1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατοσ ζωῆσ λαμπρὸν ὡσ κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.

γὰρ σωζόμενα ἔθνη, καθὼσ εἴρηται, φησίν, ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆσ περιπατήσουσιν. | φερουσιν: B al fere[25] add αυτω (iidem fere om την, quod sequitur) | την (B al fere[25] om) δοξαν sine additam cum ℵAP 1. 10. 11. 17. 18. 38. 47. 79. aeth[utr] ar[o] And[a p bav] Amb[obit theod 1296] Tich (*et reges terrae afferent gloriam*, nil amplius) Prim ... ς (Gb[**]) add και την (B 8. 13. 29. 30. 31. 32. 46. 48. 50. 90. 94. 97. 98. Are om) τιμην cum B al plus[30] vg (*gloriam suam et honorem*) cop syr And[c] Are (arm δοξαν εκ τησ τιμησ αυτησ) | αυτων cum ℵAP al mu vg (vide ante) aeth arm And[a p bav] Are Amb Prim ... B al[30] cop syr And[c] Haym των εθνων

25. ημερασ et. ℵ[c] ... ℵ* ημερα ... aeth arm add και νυκτοσ, atque arm pergit: αλλ ηνεωγμενοι εισιν αει· και νυξ ουκ εσται, αλλ η δοξα και η τιμη των εθνων.

26. εισ αυτην: B al[25] Are add ινα εισελθωσιν. Totum versum om 1.

27. εισελθη et. Ir[gr] ex Anast[anecd 120] (And[a] εισελθοι) ... ℵ εισελθωσιν | κοινον c. ℵABP al fere[40] Ir[gr] ex Anast And[omn] Are, item vg (*coinquinatum*) Amb[hexa 6, 7, 129] (*commune*) Prim (*immundum*) ... ς (= Gb Sz) κοινουν cum? (l. κοινῶν) | ο ποιων cum ℵ* (om exeunte versu syllabam ων) 2. 7. 8. 13. 16. 19. 27. 29. 30. 38. 39. 40. 47. 50. 51. 90. 94. 97. 98.; item omisso ο ℵ[c]A 18. 41. 68. 92., atque sic Gb' Ln; item Ir[gr] ex Anast[anecd] πασ ποιων. Cf et. vg Amb[hexa] Tich Prim al *faciens*. Item cop *nemo impurus ingredietur illam et facientes abominationes*. Syr *et qui* (sive *quod*) *facit immunditiem*; ar[e] *nec is qui operatur impuritatem* ... ς ποιουν cum BP 1. al sat mu And[omn] Are ... arm om | βδελυγμα: ℵ* (non item[c]) praem ωσει | γεγραμμενοι: 11. 31. εγγεγραμμ. | του αρνιου ... ℵ τ. ουρανου ... Ir[gr] ex Anast[anecd] om

XXII. 1. ποταμον sine additam cum ℵABP al fere[30] vg cop syr aeth ar[e] Hil[22] Amb[spir sa 3, 697] Tich Prim al ... ς (— Gb Sz) praem καθαρον cum 1. al?; item 7. 26. 31. 32. 33. 38. 46. 48. 49. 79. 91. 96. arm (vide post) And[omn] Are add καθαρον | λαμπρον: 38. 40. And[bav] om item arm (qui καθαρον expressit) | του θρονου: ℵ om του ... 92. τ. στοματοσ

2 ἐν μέσῳ τῆσ πλατείασ αὐτῆσ καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ
ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆσ ποιῶν καρποὺσ δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον 2,7 Ez 47,7
ἀποδιδοὺσ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰσ θερα-
πείαν τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ Zach 14,11
θρόνοσ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
λατρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ 7,3
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, 21,23.25

2. *εν μεσω* cum ℵBP rell ... Ti *εμμεσω* cum A (:: cf ad 1, 13.) | *εντευθ. κ. εκειθεν* (Gb″) cum AB al[30] And[c] et Are, item cop syr arm. Et. P *εντευθεν*, sed sqq perierunt ... ς *εντευθ. κ. εντευθεν* cum 1. 35. 49. 79. 91. al And[a p bav] ... ℵ* *ενθεν και* (ℵ[c] add *ενθεν*). Libere vg Hil[22] Amb[spir 3,697] Tich Amb Cassiod[ps 1] al *et ex utraque parte fluminis* | *ξυλον ζωησ*: ℵ praetermisit (excidit versus quo scripta erant *ενθεν ξυλ. ζω.*) | *ποιων* cum A 18. ... ς Ln *ποιουν* cum ℵB al pler And[omn] Are | *μηνα* cum ℵB al omn[vi] And[omn] Are ... Ti *μηναν* cum A. Praeterea ς (· Gb Sz) add *ενα* cum 1. al pauc[vi] And[p et bav] Are ... om cum ℵAB al[35] And[a etc]. Latini: *per menses singulos* (Amb Tich *sing. mens.*) *reddens* (Tich *et reddens*) *fructum suum* vg[cle] demid lipss tol Amb[spir 3,697] Tich al; Hil[22] *singulis mensibus reddens fructum suum*, am** Prim *per sing. mens.* (am *mens. sing.*) *reddentes fructum suum*, am* fu omn[lachm] *per menses singula reddentia fructum suum.* | *εκαστον* cum ℵA al pler And[omn] Are ... B 39. 40. *εκαστω*, idque Gb′; 2. 8. 16. 38. al[10] *εκαστοσ*, idque Gb″. Posuimus autem ante *αποδιδ.* cum ℵAP (ex spatio liquet) 1. al plur And[omn] Are ... Gb″ Ti post *αποδιδ.* cum B al fere[15], item syr *in omni mense reddens unumquodque fructum suum* | *αποδιδουσ* (Gb″) cum ℵB al plus[25] And[bav] Are ... ς Ln *αποδιδουν* cum A al mu And[a c p] ... 1. 29. *αποδιδοντα*. Legitur igitur *εκαστον αποδιδουσ*, *εκαστον αποδιδουν*, *αποδιδουσ εκαστον*, *αποδιδουσ εκαστοσ*, *αποδιδουν εκαστον*, *αποδιδοντα εκαστον*, et aliter. | *τον καρπον*: 1. 29. 30. 40. 92. om *τον* ... ℵ *τουσ καρπουσ* | *του ξυλου* cum ABP etc ... ℵ *των ξυλων* | *εισ θεραπειαν* (P -*πιαν*, non item ℵAB): 11. 31. 32. 33. And[c] praem *καταγγελλεται*, quod ex comm Andreae fluxit. Agnoscit etiam Are[com] (*πρὸσ τούτοισ καὶ τὰ φύλλα φησὶ τοῦ ξύλου εἰσ θεραπείαν καταγγέλλεσθαι, οἱονεὶ φημίζεσθαι, τῶν ἐθνῶν*). | *των εθνων*: ℵ om *των*

3. *καταθεμα* cum ℵ[c](ℵ* *καταγμα*)ABP 1. al[40] (qui notantur) And[omn] Are ... ς (Gb Sz) *καταναθεμα* cum? | *ετι* cum ℵ[c]ABP al plu vg syr aeth Prim Fulg[fabian fragm 34] ... 1. 7. 38. al[15] And[omn] Are *εκει* (arm *ετι εκει*, item Haym *non erit in ea amplius*) ... ℵ* cop om | *εσται* bis: 92. *εστιν* | *ο θρονοσ*: ℵ om *ο* | *οι δουλ. αυτου*: 7. 47. 92. *οι δ. του θεου* | *λατρευσουσιν*: 2. 8. 12. 38. 98. *λατρευουσιν*

4. *επι των*: ℵ praem *και*

5. *ουκ εστ. ετι* cum ℵAP 2. 19. 35. 68. vg syr Amb[ps 118,1122] Tich Prim Haym ... ς (⁻ Gb Sz, sed Gb′) *ουκ εστ. εκει* cum 1. 7. al sat mu arm

Dan 7, 27 *καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος*
21, 5 *ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν*
αἰώνων. 6 *καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ*
1, 1 *ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν*
8, 11 *ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.*
7 *καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς*
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

And[omn] Are ... Ir[gr] ex Anast[anecd 181] *ουκ εσται εκει ετι* ... Gb″ Ti *ουκ εσται* tantum c. B al fere[20] cop aeth | *ουκ εχουσιν χρειαν* cum ℵ, item ς (= Gb Sz) *χρει. ουκ εχ.* cum P 1. 31. 32. 35. 47. 48. 49. 79. 91. 96. al mu[vl] And[omn] Are; item *neque opus habent* cop ... Ln *ουχ εξουσιν χρει.* cum A, item *non egebunt* vg Tich, *non indigebunt* Amb[ps 26,797] et[abra 2,9,344]; item *neque opus erit* Prim (Promiss[glor 2,203] *nec lumen lucernae opus erit*), *non egebit* Haym; syr *non erit eis indigentia* ... Gb Sz Ti *ου χρεια* cum B 7. 8. 38. al[20] arm; vide etiam Prim | *φωτος λυχνου* cum ℵA 18. 38 (*λυ. φω.*) 47. 79 (*φως λυ.*) vg (sed fu om *λυχν.*, item cop) syr aeth ar[e] And[a] Amb[abra 2,9,344] Tich Prim Haym (cf et. Promiss, vide ante) ... ς Ti *λυχνου* cum BP 1 (*λυχνον*) al pler And c p bav Are Amb[ps 26,797] et[ps 118,1122] | *φωτος* (AP 11. 12. 32. 48. 79. And bav *φως*) *ηλιου* cum ℵAP 1. 11. 12. 31. 32. 35 (om *φωτ. λυχν. και*) 38. 48. 49. 79. 91. 96. al mu vg (lips[5.] om *φωτος*) cop syr aeth And[a c p bav] Are Amb[ter] Tich Prim al ... Ti *φωτος* tantum cum B 2. 7. 8. 16. 30. 39. 51. 92. 94. 97. 98. al[8] | *οτι κυριος ο θεος*: Ir[gr] ex Anast[anecd] *ο γαρ κυριος* | *φωτιει* cum ℵB 1. al[20] Ir[gr] ex Anast[anecd] And[a p]; Ln *φωτισει* cum AP 12. 42. And[bav]; item *illuminabit* vg[clo] demid lips[4.] fu (*inluminavit*) al[lachm] cop Amb[ps 26] et[ps 118] (et[abra] *erit lux omnibus*) Tich Haym, *lucebit* Prim ... ς (= Gb Sz) *φωτιζει* cum 31. 32. 48. 79. al am tol lips[5. 6.] al[lachm] syr And[c] Are | *επ αυτους* cum ℵA 35. Ir[gr] ex Anast[anecd], item *super illos* Amb[ps 26], *super eos* Tich Prim ... ς (Gb + Sz) om *επ* cum BP al fere omn And[omn] Are; item *illos* vg Haym, *eos* Amb[ps 118] | *βασιλευσουσιν*: Ir[gr] ex Anast[anecd] *βασιλευουσιν*, pergens (ut etiam 40.) *εις αιωνα* (40. add *του*) *αιωνος*

6. *ειπεν* cum ℵAP 1. al mu And[omn] Are, item *dixit* vg Prim Haym ... Gb″ *λεγει* cum B al fere[30] arm | *ο κυριος* cum ℵA 35. 92. ... ς Ti om *ο* cum BP al pler And[omn] Are | *των πνευματ. των* cum ℵABP al[25] vg (exc am qui *omnipotens* habet) cop syr (aeth *deus noster, spiritus prophetarum*) Are Prim Haym (*deus spiritus prophetarum*). Similiter 35. And[c] *των πνευματ. των αγιων*. Confirmat lectionem quam recepimus etiam Are[com]: *τοῦτο γὰρ βούλεται παριστᾶν διὰ τοῦ· κύριος τῶν πνευμάτων, ὡσπερεὶ ἔλεγεν· κύριος τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος* ... ς (= Gb Sz) *των αγιων* cum 1. 79. al arm And[a p bav] (etiam com: *ὁ γὰρ τῶν προφητῶν θεός*) | *απεστειλεν*: ℵ* (non item[c]) syr add *με*

7. *και ιδου* cum ℵAB al[25] vg syr aeth And[a] ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 1. 35. 38. 79. 91. al mu demid cop And[c p bav] Are Prim Haym | *ερχομαι* cum ℵ*AB etc ... ℵ[c] *ερχονται*, 12. *ερχεται* | *ταχυ* (12. *εν τα-*

8 Κἀγὼ Ἰωάννησ ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου 19, 10
τοῦ δεικνύντοσ μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ
σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων
τοὺσ λόγουσ τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ
λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃσ τοὺσ λόγουσ τῆσ προφητείασ τοῦ βιβλίου 10, 4 Dan 12, 4
τούτου· ὁ καιρὸσ γὰρ ἐγγύσ ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, 1, 3

χει): aeth[rom] add *ex improviso sicut fur* | του βιβλιου τουτου: etiam Dionys ap Eus[hist 7,25,7] ... arm syr[polygl] (non ap Schaaf) ταυτησ

8. καγω cum ℵAB al fere[15] Dionys[eus 7,25] And[p] ... ϛ και εγω c. 1. al pler And[a c bav] Are ... am fu lips[6.] cop nil nisi εγω (non item vg[clo] demid rell Prim etc) | ο βλεπων και ακουων ταυτα cum ℵ 31. 32. 33. 48. 79. al ? cop Dion[eus 7,25,11] And[a c bav] Are. Item ϛ (-- Gb Sz) ο βλεπ. ταυτα και ακουων cum 1. al aeth ... Gb Sz Ln Ti ο (38. 50. om) ακουων κ. βλεπ. ταυτ. cum AB al fere[30] vg syr arm Prim Haym And[p] | και οτε ηκουσα και εβλεψα: aeth om | και εβλεψα cum ℵ 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. 96. al And[omn] Are. Item vg Prim *postquam* (Prim *cum*) *audissem et vidissem* ... A και εβλεπον, 16. 35. 88. 94. 98. και ειδον ... Gb' Ti και οτε ιδον (ut 7. 92., B ἴδων, rell ειδον) cum B al plus[30] | επεσα (et. ϛ Gb') cum ℵA 1. 16. 30. 35. 38. 68. And[bav] ... ϛ[e] επεσον cum B al plur And[a c p] Are | εμπροσθεν των: A προ | δεικνυντοσ cum ℵ 2. 4. 7. 9. 10. 26. 27. 49. 50. 96. 97. al[vi] Are ... ϛ Ln Ti δεικνυοντοσ cum (A διγνυοντ.) B al plur And[omn]

9. ορα μη (32. add ποιησησ): vg Aug[ioh 18] Prim *vide ne feceris* (Aug add *hoc*) ... arm add πεσησ εμπροσθεν μου και προσκυνησησ· και γαρ εγω, item aeth προσκυνησησ μοι :: cf ad 19, 10. ubi iidem testes similiter. | ειμι cum ℵAB 1. al[25] am fu demid tol lips[5. 6.] omn[lachm] cop syr aeth Ath[388] And[omn] Are (sed And[c] et Are add εγω) Haym ... ϛ (Gb Sz) praem γαρ cum? vg[clo] lips[4.] Aug[ioh 18] (*nam ego conserv. tuus sum*) Prim (*quia conserv. tuus sum*), item arm | και των τηρ. cum ℵAB al plur vg rell (sed arm om των προφητων και) Ath[388] And[a et c] Haym ... 1. 4. 10. 11. 12. 17. 31. 32* 37. 47. 48. 49. 91. 94. 96. And[p et bav] Are Prim om και | τουσ λογουσ, ut etiam am fu lips[5.] demid tol omn[lachm] syr aeth ... 38. vg[clo] lips[4. 6.] cop arm Prim add τησ προφητειασ

10. τουσ λογουσ: ℵ* add τουτουσ (sed punctis notatur ab ipso* fortasse) | ο καιρ. γαρ cum ℵAB al fere[25] vg cop syr arm And[c] Tich Haym (2. 18. 40. 79. And[a] ο γαρ καιρ.) ... ϛ (¬ Gb Sz) οτι ο καιρ. cum 1. 49. 91. al aeth And[bav], item *quia iam tempus* (Prim *temp. iam*) Cyp[254. 314] Prim ... Gb Sz Ti ο καιροσ (sine γαρ vel οτι) cum 4. 16. 27. 30. 48. 68. Are

11. ετι quater: arm non expri | ο αδικων αδικησατω ετι: vg *qui nocet noceat adhuc*; Tich[homil 7] *qui perseveraverit nocere noceat*; Prim *qui perseverant nocere noceant.* Sed Tich ad h. l. (homil. 19.) *qui iniustus*

Dan 12, 10 *καὶ ὁ ῥυπαρὸσ ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιοσ δικαιοσύνην ποιησάτω*
ἔτι, καὶ ὁ ἅγιοσ ἁγιασθήτω ἔτι.
7 Es 40, 10 12 *Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθόσ μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-*
1, 8 21, 6 *ναι ἑκάστῳ ὡσ τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.* 13 *ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,*
7, 14 *ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ.* 14 *μακάριοι οἱ*

---

est iniusta faciat adhuc (pergens: *et sordidus sordescat adhuc*). Ad quem Tichonii locum respiciens, ut vdtr, Prim: „nam et alia translatio: *qui iniustus est*, inquit, *iniusta faciat adhuc*". (Quae quidem ex ipso contextu apparet non ad *ο ρυπαροσ* etc, sed ad *ο αδικων* spectare.) Cf et. Viennens. et Lugdun. epist ap Eus[hist 5,1,58] *ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ ἄνομοσ ἀνομησάτω ἔτι καὶ ὁ δίκαιοσ δικαιωθήτω ἔτι.* | *και ο ρυπ. ρυπ. ετι* cum ℵB al pler vg rell Or[4,419] et[441] And[a p bav] Are Cyp[254. 314] Aug[ps 7] et[ps 80] Tich Prim Fulg[remiss pecc 2,17] al ... A 1. 20. 21. 33. 35. 68. 97. And[c] om | *ο ρυπαροσ* cum ℵB al plus[30] Or[bis] (*γαρ* quod additur neutro loco ad verba sacra pertinet) And[a p bav] Are ... ς (= Gb Sz) *ο ρυπων* cum? Latini *qui in sordibus est* | *ρυπανθητω* cum ℵ 18* 32. Or[4,419] et[441] ... Gb Sz Ln Ti *ρυπαρευθητω* cum B al plus[30] And[a p bav] Are; 13. 92. *ρυπαρωθητω* ... ς (= Gb Sz) *ρυπωσατω* cum? Latini *sordescat* | *δικαιοσυνην ποιησατω* cum ℵAB al fere[40] (7. *δικ. ποιητω*) am fu demid tol lips[4.] omn[lachm] (hi Latt omnes *iustitiam faciat*) cop syr And[c p bav] Are Tich (ut am etc). Similiter Cyp[254. 314] Fulg[remiss pecc 2,17] Prim *adhuc* (Prim om) *iustiora faciat* ... ς (= Gb Sz) *δικαιωθητω* cum 38. 79.; item vg[clo] lips[5. 6.] *iustificetur*; Aug[ps 7] et[ps 80] *iustior fiat*. Item arm et (*iustus sit*) aeth. Cf et. supra Vienn et Lugd[epist]. | *και ο αγιοσ αγιασθητω ετι* (Cyp[314] Prim *similiter et sanctus sanctiora*): 79. 92. And[a] om. Apud Or[4,419] legitur: *και ωσ ο ιωαννησ φησι· και ο καθαροσ καθαρισθητω ετι και ο αγιοσ αγιασθητω.* Similiter aeth post *et iustus iustus sit* pergit *et purus purus sit*, sed antea non expri *και ο δικαιοσ δικ. ποι. ετι.*

12. *ιδου* cum ℵAB al[40] vg cop sah syr arm And[a] et[c] Are Cyp[254. 314] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. aeth And[p] et[bav] | *ταχυ*: 7. repetit post hanc vocem ex versu 7. verba *μακαριοσ ο τηρων* etc. | *αποδουναι* et. ℵ[c] ... ℵ* *αποδοθηναι* | *ωσ τ. ε. εστιν αυτου* cum ℵA 21. syr (*sicut est opus eius*); 38. And[bav] *αυτου εστιν* ... B 13. 30. 35. 49. 91. 92. 94. 96. 97. 98. al plus[10] *ωσ τ. ε. εσται αυτου*, item ς *αυτου εσται* cum 1. al mu And[omn] Are ... 79. *κατα τα εργα αυτου*, item *secundum opera sua* vg cop Tich, *sec. facta sua* Cyp Prim, item *sec. opus eius* aeth

13. *εγω* sine *ειμι* cum ℵAB 1. al[30] am fu** al[lachm] Ath[506] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) add *ειμι* cum? vg[clo] demid fu* tol lipss al[lachm] cop arm aeth Cyp[294] Tich Prim, item (hunc enim versum plene affert) Or[4,6] et[21] | *το αλφα* cum ℵ. A al[12] cop And[c] Are Haym ... ς *τὸ Α* cum B al plur, nec aliter legitur Or[bis] Ath And[a p bav]. Solet etiam in Latinis cdd, ut in am, legi Λ. Similiter ω, cuius loco apud Are *ω μέγα* exhibetur. | *ο πρωτοσ και ο εσχατ.* cum ℵB al pler Or[4,6] et[21] Ath[506] And[omn] Are (Ath praem *και*) ... Ln Ti *πρωτ. και εσχατ.* (bis sine

πλύνοντεσ τὰσ στολὰσ αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ
ξύλον τῆσ ζωῆσ καὶ τοῖσ πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰσ τὴν πόλιν. 21, 8 Phil 3, 2
15 *ἔξω οἱ κύνεσ καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖσ καὶ*
οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶσ ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδοσ. 16 *ἐγὼ Ἰησοῦσ*
ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖσ ἐκκλη- 5, 5 Es 11, 1
σίαισ. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸσ 2, 28
ὁ πρωϊνόσ. 17 *καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ* Es 55, 1

---

articulo) cum A 3. 7. 8. 9. 21. 22. (96. om tantum ante *εσχ.*). De Epiph[519] vide ad 1, 17. Posuimus autem ista ante *η αρχ. κ. το τελ.* (et. Gb Sz) cum ℵAB al plus[20] vg syr aeth Or[4,23] (vide post) Ath And[c] Cyp[294] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) post *αρχη κ. τελοσ* (sed Or[bis] *η αρχ. κ. το τελ.*) cum 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. al arm Or[4,6] (sed[4,21] *η αρχη κ. τ. τελ.* ante *το α και το ω* pon) And[a p bav] Are. Cf et. Or[4,23] *γεγονα* (ex 21, 6) *το α και το ω, και ο πρωτ. κ. ο εσχατοσ, η αρχη και το τελοσ* ... cop om *ο πρωτ. κ. ο εσχατ.* | *η αρχη κ. το τελοσ* cum ℵAB al plu Or[ter] Ath[508] (praem *και*) And[c] ... ς (= Gb Sz) om articulos cum 1. al mu[vi] And[a p bav] Are

14. *οι πλυνοντ.* (7. *πλυναντ.*) *τασ στολασ αυτων* (et. Gb″) cum ℵA 7. 38. vg arm[usc mg] aeth[utr] Ath[508] edd par et col (edd rell et edd[plur] *πλατυνοντ.* pro *πλυ.*) Prim (ut apparet ex comm; ipsa verba praeterit) Fulg[remiss pecc 2,17] Haym. Praeterea vg[cle] lips[4. 5.] (non item am fu demid tol lips[6.] omn[lachm]) arm[mg] add *in sanguine agni* ... ς *οι ποιουντεσ τασ εντολασ αυτου* (And[p] Are *εμου*) cum B al pler cop syr arm And[omn] Are Tert[pud 19] (*qui ex praeceptis agunt*) Cyp[294] (*qui faciunt praecepta eius*) Tich (*qui servant mandata haec*). Cf etiam Cassiod: *beatos dicens qui conscientias suas bonis actibus mundaverunt.* | *η. εξουσια αυτων*: post haec verba ℵ* pergit *ωσ δε η εξουσια*, quae ℵ[c?]delevit | *πυλωσιν*: 1. And[p] et[bav] *πυλεωσιν*

15. *εξω* sine copula cum ℵAB 1. al fere[40] vg m[108] syr (Hipp[antichr 65] *ιωανν. δε λεγει· εξω οι* etc) Ath[506] And[omn] Are Tich Haym ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum? lips[5.] cop (praem *et* arm aeth) Prim Fulg[remiss pecc 2,17] | *πασ* sine articulo cum ℵAB al[25] Hipp[antichr 65] Ath[506] ... ς (Gb[oo]) add *ο* cum 1. 7. 30* 31. 32. 38. 79. al mu And[omn] Are | *ποιων και* (35. add *ο*) *φιλων* cum ℵ 11. 31. 32. 38. 35. 48. Hipp[antichr 65] Ath[506] And[c] Are ... ς Ln Ti *φιλ. κ. ποι.* cum AB al plu vg syr And[a p bav] Tich Prim Fulg[remiss pecc] al ... alterutrum omittentes cop *omnes facientes mendacium*, arm *amans mendacium*, aeth *amantes opus mendacii*

16. *επι ταισ εκκλ.* cum ℵB al pler syr And[c] ... Ln *εν ταισ εκκλ.* cum A 18. 21. 38. 79. vg (*in ecclesiis*) Ath[506] And[a] et[c] ... Gb′ Ti *ταισ εκκλ.* cum 1. 4. 11. 12. 31. 47. 48. arm And[p] et[bav] Are | *δαυειδ* (*δαυιδ, δαβιδ*, vide ad Mt 1, 1.) sine *του* cum ℵAB al plus[20] Ath And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum 1. 7. al. Ceterum post vocem *δᾱδ* hiat 1. usque ad finem libri. | *ο αστηρ*: 7. 35. 49. 79. And[a c bav] praem *και* | *ο πρωϊνοσ* cum ℵB al fere[25] Ath And[a] et[p]; item (ut Ti) A

ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.

15, 18 18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προ-
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τισ ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ'
αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ πληγὰσ τὰσ γεγραμμένασ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
Dt 4, 2 19 καὶ ἐάν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆσ προφητείασ

---

91. And^{bav} *ο προϊνοσ*. Item sed ante *ο λαμπροσ* (35. om) 4. 32. 38. 40. 48. And^{c} Are. Praemittit autem ex his *και* unus A ... ς (= Gb Sz) *και ορθρινοσ* cum? Praemittunt *και* etiam vg (*stella splendida et matutina*) Prim Haym (non item Tich Vig$^{varim\ 745}$ (ed$^{col\ 688}$)

17. *το πνευμα και η νυμφη* (et. Ath^{506}): ℵ om *το* et *η* | *ερχου* bis et *ερχεσθω* cum ℵAB al fere^{40} Ath^{506} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *ελθε* bis et *ελθετω* cum? | *και ο διψων*: am al^{lachm} Tich om *και* | *ο θελων* cum ℵAB al^{35} am tol lips$^{5.\ 6.}$ al^{lachm} cop aeth Ath And^{omn} Tich Haym ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 33. 46. vg^{clo} fu lips$^{4.}$ al^{lachm} syr arm Are Prim | *λαβετω υδωρ* cum ℵAB al fere^{40} Ath And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *λαμβανετω το υδωρ* cum? Coterum ad finem huius versus tol add *amen* omissis versibus 18—21. Item 12. om versus 18 et 19.

18. *μαρτυρω* cum ℵAB al plus^{35} And$^{a\ p\ bav}$ ... 11. 31. 34. 35. 48. And^{c} Are *μαρτυρομαι* ... ς (= Gb Sz) *συμμαρτυρουμαι* cum? Ex Latinis vg Haym *contestor*, m^{83} Tich Prim *testor*. Praeterea Are^{com}: *μαρτύρομαι ἐγώ· ἀντὶ τοῦ διαμαρτύρομαι, οἱονεὶ διαβεβαιοῦμαι.* | *εγω* cum ℵAB al fere^{40} m^{83} am fu demid lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr arm And^{omn} Are Prim (*ego Iohannes*) ... ς (= Gb Sz) *γαρ* cum? Sed vg^{clo} lips$^{6.}$ *enim*, lips$^{4.}$: *ego enim*, Tich Haym *ergo*, cop *autem*, aeth *et ego* | *παντι τω* cum ℵAB al^{30} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) om *τω* cum 8. 49. 79. 91. 96. al? And^{p} et^{bav} | *επιθη* (-*θει* 7.) cum AB al fere^{40} And$^{c\ p\ bav}$ Are ... ℵ 79. And^{a} *επιθησει* (-*ση* 79.). Sed ℵ* om *επ αυτα επιθησει*, ita ut ab *επιθη* (*επιθησει*?) ad *επιθησει* transiluerit. ℵ^{c} quidem *επιθησει* non mutavit. ... ς (= Gb Sz) *επιτιθη* cum? Latinis est *apposuerit* (vg Amb$^{paradis\ 171}$ Tich), *addiderit* (Prim), *adiecerit* (m^{83}). | *επ αυτα* cum ℵ^{c}AB al fere^{40} (98. And^{a} *επ αυτω*) ... ς (= Gb Sz) *προσ ταυτα* cum? Latinis (vg Prim al) est *ad haec*, m^{83} *supra haec*, Tich *ad ea*, Amb *ad hoc* | *επιθησει* cum ℵAB al plu (35. 38. 91. *επιθησεται*) And$^{a\ c\ bav}$ Are, item vg (et. fu demid lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm}) Haym *apponet*, m^{83} *inponet*, am *apponit*, Amb Prim *adiiciet* ... 8. 13. 16. 49. 51. 96. 97. 98. al plus^{10} *επιθησαι*, item *apponat* lips$^{4.}$ Tich | *επ αυτον* (17** 79. 92. A^{recentiss} *επ αυτω*, And^{a} *αυτω*) ante *ο θεοσ* cum ℵ 32. 33. 37. 48. 49. 79. 91. 96. al^{vi} And^{omn} Are Amb Tich ... ς Ln Ti post *ο θεοσ* cum B al plu (et. A^{recentiss}) vg Prim Haym ... A* om | *τασ πληγασ* cum ℵA al longe plu m^{83} vg cop syr aeth Amb Tich Prim al ... B 31. 32. 33. 37. 48. 49. 91. 96. And^{omn} Are *τασ επτα πληγ.* | *εν τω* cum ℵAB al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *τω* cum?

19. *εαν* cum AB etc ... ℵ *αν* | *αφελη* cum ℵA al fere^{40} And^{omn} Are. Item B *αφελειται* ... ς (= Gb Sz) *αφαιρη* cum? | *λογων*: ℵ add *τουτων*.

ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
20 *Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου* 7, 17
κύριε Ἰησοῦ.
21 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.* He 13, 25 etc

Similiter Amb[parad 171] *de verbis his prophetiae huius* | *του βιβλιου* cum ℵAB al fere[40] And[omn] Are . . . ς (= Gb Sz) *βιβλου* cum? Praeterea 79. 94. m[83] lips[4.] And[a] *της προφητ. του βιβλ. τουτου*, am vero et Amb (vide ante) *prophetiae huius* omisso *του βιβλ. τουτ.* | *αφελει* cum ℵAB al[20] And[a c bav] Are, item *auferet* vg m[83], *demet* Tich, *adimet* Prim, Amb[parad] *delebit* . . . 2. 8. 18. 35. 38. 47. 49. 91. 96. al[10] And[p] *αφελοι* (al pauc *αφελη*) . . . ς (= Gb Sz) *αφαιρησει* cum? | *απο του ξυλου* cum ℵAB al[40] m[83] am demid lips[6.] al[lachm] syr arm aeth And[a c bav] Are Tich . . . ς (= Gb Sz) *απο βιβλου* cum? Sed And[p] *απο του βιβλιου*, item vg[cle] fu lips[4. 5.] al[lachm] Amb Prim Haym | *και* (m[83] om) *εκ* cum ℵB al fere omn vg m[83] syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim al . . . Ln om *εκ* cum A 10. 38. cop | *των γεγραμμενων* (35. *εγγεγρ.*) sine *και* cum ℵAB al fere[40] cop syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim (Tich *a ligno vitae et ex civitate sancta, scripta in libro*; Prim *de libro vitae et de civ. sancta, scripta in libro hoc*) . . . ς (= Gb Sz) praem *και* cum? Tamen sic vg Haym | *εν τω βιβλ. τουτ.* cum ℵAB al plus[30] And omn Are . . . ς (= Gb Sz) om *τω* cum? Praeterea ad hos duo versus cf Tert[hermog 22]: *Scriptum esse doceat Hermogenis officina. Si non est scriptum, timeat vae illud adiicientibus aut detrahentibus destinatum.* Item cf And[com] et Are[com]: *διαμαρτύρεται ἡμῖν τοῖς ἀκούουσι μήτε προσθεῖναί τι μήτ' ἀφελεῖν, ἀλλὰ τὰ γραφικὰ ἰδιώματα τῶν ἀττικῶν συντάξεων καὶ τῶν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν ἡγεῖσθαι* (Are inepte *μὴ ἡγ.*) *ἀξιοπιστότερα καὶ σεμνότερα.*

20. *ταυτα*: ℵ* (non item[c]) add *ειναι*. Similiter cop (non item sah) add *quia erunt*, sed etiam pro *ναι ερχομαι ταχυ* habet *et venient brevi*. Praeterea *ναι* istud (demid *Etiam*, *Amen*) praetereunt arm et Prim. | *αμην*: testes multi cum *ερχομαι ταχυ* coniungunt, ut etiam And[a c p], non item Prim qui subiungit „more cantici canticorum ecclesia devota respondit: *Etiam, veni domine Iesu Christe*" . . . om vero *αμην* ℵ cop | *ερχου* sine *ναι* cum ℵAB al plus[10] vg cop syr arm aeth And[c] et bav Are, item Prim, qui per *etiam* omnino vdtr *αμην* reddidisse et verbis eis quae adscripsimus et paullo ante ubi ipsa verba contexta refert . . . ς (= Gb Sz) praem *ναι* cum (7. *και*) 35. 38. 49. 79. 91. al plu And[a] et[p] | *κυριε ιησου* sine additam cum ℵ*AB al longe plu vg syr aeth And[c] (item[bav] in[com]) Prim[pri loco] (ubi textum affert) Haym . . . ℵ[c] 4. 11. 13. 20. 31. 32. 38. 48. 55. 79. 94. cop arm ar[e] And[a] et[p] (et[bav txt]) Are Prim[sec loco] (vide supra) add *χριστε*

21. Hunc versum Prim om. | *κυριου* sine *ημων* cum ℵAB al[30] And[a c bav] . . . ς (= Gb Sz) add *ημων* cum 30. al pauc[vi] vg cop syr arm And[p] . . . pro *του κυρ. ιησου* 12. 20. 31. 32. 49. Are nil nisi *του χριστου*, item aeth *Iesu Christi* | *ιησου* cum ℵA 26. . . . ς *ιησου χριστου* cum B

al pler vg cop syr arm aeth And[omn] ... vide ante qui tantum του χριστου pro τ. κυρ. ιησου | μετα παντων cum A am ... ℵ μετα των αγιων ... Gb Sz μετα παντων των αγιων cum B al plus[40] cop syr arm And[omn] Are ... ς μετα παντων υμων cum? vg[cle] fu demid lips omn lachm aeth. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵB al fere omn[vi] vg (et. am etc) cop syr arm aeth And[c] et[p] Are ... omisimus cum A 79. fu al[lachm] (ut[vi]) And[a] et[bav] Are

Subscriptio: ℵ αποκαλυψεισ (ita etiam in paginarum titulis; aliter inscriptio) ιωαννου, A αποκαλυψισ ιωαννου, 2. 55. τελοσ τησ αποκαλυψεωσ του αγιου ιωαννου του ευαγγελιστου, 98. τελοσ τησ του αγιου ιωαννου του θεολογου θειασ αποκαλυψεωσ ... B 7. 30. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 90. 91. 94. 96. 97, al plu nihil subscriptum habent; multi alii ad finem libri hiant, ut P et (septem de tredecim codicibus quos contulit Scriv) 8. 14. 28. 29. 87. 93. 95. ... fu *expl. apocalypsis sancti iohannis feliciter*, am lips[5.] *explicit liber apocalypsis* (*-lipsis* lips[5.]) *sancti iohannis apostoli* (*et evangelistae. Deo gratias* add am), lips[4.] *explicit apocalypsis*, al[lachm] *expliciunt apocalipsis. amen*, cod[basiliens] *expl. liber apocalypsis*. (sequitur: *Incipit prologus septem epp. canonicarum*) ... syr *finita est apocalypsis Iohannis evangelistae, et totum Nov. Testamentum in linguam Syrorum translatum. Gloria deo*, aeth *hic finita est visio Iohannis Abucalamsis. Amen. Quod est dictum: Quam vidit in vita sua, visio: et scripta fuit a beato Iohanne evangelista dei eius*, ar[p] *absoluta est opitulante domino nostro I. Chr. visio Iohannis apost. et evang. dilecti a domino. Amen, amen. Est autem apocalypsis, quam revelavit ei dominus ob inditas in illa hominibus utilitates. Ipsi gloria in saeculum saeculorum, amen.* ... Distincta est apocalypsis ab Andrea in λογουσ κδ' et κεφφ. οβ'. Utraque haec distinctio in And[comm] testibus omnibus, item apud Aretham observatur. Etiam in P aliisque codd. (non item in ℵABC) capita ista LXXXII. ipsi libro praeposita sunt. In Cassiodori Complexionibus in apocalypsin distinguuntur capp. 33. Primasius commentarium suum in quinque libros distribuit. Cod[lat] Parisinus, qui Wetstenio est bibl. Reg. 3561., *versus* MDCCC numerat. (In Graecis vero codd. stichorum notatio non inventa videtur.)

LIPSIAE
IMPR. GIESECKE & DEVRIENT.

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM APPOSUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR

VOLUMEN III

PROLEGOMENA

SCRIPSIT

CASPARUS RENATUS GREGORY

ADDITIS CURIS † EZRAE ABBOT

PARS ALTERA

LIPSIAE
J. C. HINRICHS
1890

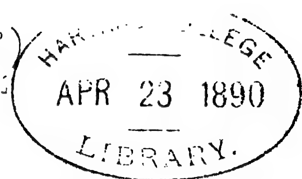

AD INTERIM.

Hic habes lector benevole partem prolegomenorum alteram in qua quae pauca de codicibus minusculis dicenda erant ut potui dixi. Inter hos fragmenta nonnulla tenuiora necnon codices iuniores ad tempus censeri invitus eo consilio passum sum ut facilius in praesens explorentur fidentius sine revocatione in posterum extrudantur.

Spero fore ut pars tertia quae et ultima erit hoc anno e prelo evadat.

Lipsiae, 19 Ianuarii 1890.

CASPAR RENÉ GREGORY.

PROLEGOMENA.

ADDENDA ET EMENDANDA.

P. 450, l. 6 retro lege Alter*i*; — p. 487: adde haec de codice 90: num. 168 (hodie in bibl. univ.) saec. XVI, 20.5×14.3, foll. 227 et 253, col. 1, ll. 17—30; (Phm Heb); — p. 525: cod 324, ante Apl 32 lege Evl 97; p. 542, l. 19 pro quam lege qua; — p. 557, dele cod 567, est Evl 251; — p. 564: cod 654 adde Facs apud Wattenbach. (cf Act 252), tab. 19; — p. 574: cod 729 ante Par. adde (Evl 61); — p. 575: cod 743 pro Ap 109 lege Ap **123**; — p. 588: cod 858 ante Romae adde (P 400); — p. 602. 603: codd 1046—1070 pro Coutloumousii lege Cutlumusii; — p. 603: cod 1073 pro in Iudam lege de Iuda; — p. 617: cod 9, l. 5 lege *e* Stephani amicis;

p. 616 ad fin adde:

(Ac 417) Londin. mus. Brit. Add. 11859. 11860.
1274. saec. XI, in fol, membr rescr, foll.?, coll. 2, ll.?; sect, can: fragm ex Evv. [Scr. 608.] Vidi 20 Iul 1883.

p. 652 ad fin adde.

(Evv 1274) Londin. mus. Brit. Add. 11860.
417. saec. XIII, in fol, membr rescr, foll. 2 (foll. 4 [3] et 8 [7]), coll. 2, ll. 23: *Iac* 4, 1—16 *Iud* 4—15. [Scr. 234.] Vidi 20 Iul 1883.

VII.

DE CODICIBUS UNCIALIBUS.

SUPPLEMENTUM.

Adde p. 439, l. 5.

O[h]**:** Taurinensis Regius B. VII. 30.
saec. VIII vel IX, 14.5 cm × 10.1 cm, membr, foll. 303, col. 1 (8 cm × 5 cm), ll. 20, litterae maiores coloratae; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litterae textus alt. 2 mm ad dextram inclinatae; litterae glossarum rectae; optime exaratus:

[Psalterium et Cantica cum glossis;] foll. 273r—274v *Lc* 1,46—55; 68—79; 2,29—31. Exscripsi diebus 8 et 9 mensis Februarii anni 1886.

Adde p. 392, post T[f].

T[g]**:** Parisiis musei Aegypt. in Lupara (Louvre) 7332.
saec. IV—VI?, membr, fragmenta duo parva: continent vocabula quattuor ex *1 Tim* 6,2 et viginti fere ex *1 Tim* 3,15.16; teste Zahnio habet *ω εφανερωθη* et *και ε*[*δικαιωθη*]. V. cl. Theodorus Zahn. detexit et, quae legit, typis exscripsit[1].

Adde p. 396, sub codice W[e].

W[e]**:** Atheniensis bibliothecae Nationalis.
saec. IX, 33.3 cm × 23.5 cm mut, membr, foll. 2, col. 1, ll. 4 etc; litt 17.18.24 in lin, litt alt. 4 mm; atr fusc; spir et acc; litt unc *εϑοσ* compressae; sunt eiusdem codicis atque folia illa decem iam descripta; sunt haec folia duo in tegumento codicis qui, saeculo XIV scriptus Zonarae continet *ἑρμηνείαν εἰσ τοὺσ ἱεροὺσ κανόνασ*; fuit olim codex 31 in bibliotheca monasterii *τῶν μεγάλων πυλῶν*.

continet *Ioh* 3,12.13.20.21.22 cum commentario ex Ammonio, Origene, Theodoro, Severo Antiocheno, Diodoro; Severi laudantur

[1] Zahn, T., *Forschungen u. s. w. III. Theil. Supplementum Clementinum*, Erlangae a. 1884, p. 277. 278.

verba ἐκ τῆσ πρὸσ ἐμισηνοὺσ ε̄ ἐπιστολῆσ. Detexi et exscripsi die 16 mensis Augusti anni 1886.

Emendatius lege p. 397 sub codice X.

X: Monacensis bibl. univ. MS. fol. 30 olim I. 26.
saec. X, 37.6 × 26.3, membr, foll. 160, coll. 2 (26.3 × 6.2; 2 coll. = 16.4), ll. 45, litt mai nig, membr crass, atr fuscorubrum, disp et lin usit, litt infra lin:

continet *Mt* 6,6(7—9)(10)11. 7,1 etc ut p. 397 *Mc* 6,47—16,20 (mut 14,13.14.25.26.27.61.62.63.64 15,32—16,8 mg abscisso) *Lc* ut p. 397 *Joh* 1,1—3,8 (4,6—5,42 chart m sec; olim sine dubio 3,8—7,1) 7,1 etc ut p. 397; ordo est Mt Joh Lc Mc, etsi bibliopegus Matthaeum duobus primis foliis exceptis post Mc posuit; Mt Joh Lc comm habent, Mc caret commentario quippe qui apud Mt et Lc iam satis illustratus sit; comm in Mt et Joh nomen Chrys prae se fert, in Lc Titi; comm magna ex parte e quaestionibus et responsis constat; f. 51 v, a et 52 r, a ησυχίου πρεσβυτ ϊεροσολ; f. 57v πιλουσιωτου; f. 92 r, b τοῦ πηλουσιώτου.

V. cl. Iohannes Bruderus anno 1882 contulit. Vidi 23 Mart 1887 et 30 Aug 1888.

Adde X[b], cf infra, p. 449.

Adde p. 440, sub finem.

W[i]: Parisiensis.
saec. VII vel VIII, 17.3 cm mut × 21.8 cm mut, membr, folia duo (olim in fasciculo quartum et quintum), coll. 2, ll. 15 olim 24; membr non tenuis; litterae unciales magnae, ad dextram inclinatae; hic illic spiritus; accentus tantum non desunt (ἦν fol. 1v, b, l. 9); litterae εϑοσ compressae; litterae maiores atrae; lect man sec quae etiam sub init lectionis uniuscuiusqne Amm addidit; compendia usitata:

continet *Lc* 4,3—5.6—8.10—13.14—16.18.19.21.22.23—25. 26—29. Olim Emanuelis Milleri, professoris illustris Parisiensis. Exscripsi Parisiis die 29 mensis Novembris anni 1884.

W[k]: Parisiensis.
saec. VIII vel IX, 21 cm mut × 18.5 cm, membr, foll. 2 (olim in fasciculo primum et octavum), coll. 2, ll. 25 olim 29; litterae maiores nigrae, maximae coloratae; litterae unciales haud ita magnae; spir et acc indiligenter appositi; capp, Amm (non Eus), lect:

continet *Lc* 20,19—23.36—43; 23,31—35.36—41.42—48.49—54. Lc 20,19 legit ὄχλον ut syr[p bars mg] et om ταύτην. Olim Emanuelis Milleri. Exscripsi die 29 mensis Novembris anni 1884.

W[l]: Parisiensis bibliothecae Nationalis, Suppl. Gr. 726: folia 6. 7.

saec. VII, 21.7 cm mut × 16.7 cm, membr rescriptus, foll. 2 (olim in fasciculo quartum et quintum), coll. 2 (20.5 × 6; coll. 2=13.5), ll. 30; litterae maiores nigrae; litterae supra lineas; litt alt 3 mm; litterae unciales magnae rotundae quadratae; litterae 9 etc in lin; capp, titl, Amm, Eus, lect, mus rubr:

continet *Mc* 13,34—14,29; detexi et partim exscripsi mense Octobri anni 1885.

W[m]: Parisiensis bibliothecae Nationalis, Suppl. Gr. 726: folia 1—5 et 8—10.

saec. VII vel VIII, 33.4 cm × 21.7 cm, membr rescriptus, foll. 4, coll. 2, ll. 26; litterae unciales magnae; litterae supra lineas; capp, titl, lect:

nondum accurate excussi; quae legi folia 9v. 2r et 9r. 2v continent *Mc* 1,27—41. Detexi mense Octobri anni 1885.

W[n]: Vindobonensis Caesareus.

saec. VII, 32.5 cm × 24.5 cm, membr, fol. 4 (olim in fasciculo 3.4.5.6), coll. 2 (22.8 cm × 7.5 cm; coll. 2 = 17 cm), ll. 24, litterae maiores et maximae coloratae; membranae non tenues; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litt alt. 5 mm; litterae textus, litterulis eis non exceptis quae lineas claudunt, rotundae et quadratae, nunquam compressae; qui vero nonnullas compressas habent lectionum tituli fortasse manus posterioris sunt; litterae maximae et ornamenta inusitatam speciem prae se ferunt; litterae rudes, sed currente calamo ductae, non cum labore pictae; adsunt spir et acc, sed non ubique; mus rubr ornantur solae lectiones ecclesiasticae; Amm, Eus, lect (manu posteriore?); errores nonnulli ex itacismo insunt;

continet *Io* 6,71 *εἶσ ὢν*—7,46 *ανθρωποσ* pr; Io 7,2 habet *εγγύσ*. Exscripsi die 21 mensis Martii anni 1887.

W[o]: Mediolani Ambrosianus Q. 6. sup.

saec. IX, 14.3 × 12.5 (mut), membr rescr, foll. 16 (foll. 8 in codice: foll. 15.18.31.34.47.50.62.65) col. 1 (12.2 × 7.9), ll. 22.23.24, litterae maiores auratae in rubro; membranae tenues; litterae unciales parvae ad rectam inclinatae; spiritus et accentus; litterae supra lineam; litterae 23 in linea; litt alt. 2.5 mm; capp, titl, Amm (non Eus), lect:

continet *Mt* 25,35—26,2 27,3—17 *Mc* 1,12—24 2,26—3,10 *Lc* 1,24—37 1,68—2,(4?) 4,28—40 6,22—35 8,22—30 9,42—53 17,2—(14?) 18,7—(19?) 22,11—25 22,52—66 23,35—(49?) 24,32—46.

Folia haec rescripsit librarius codicis grammatici anno 1425 exarati bibliothecae a Johanne Baptista Porta Neapolitano dono dati. Similia sunt codicis W^h. Vidi 16 Febr 1886 sub auspiciis viri doctissimi Antonii Mariae Ceriani.

Adde p. 409, sub finem codicis Σ.

Φ: Beratinus ecclesiae sancti Georgii.

saec. VI, 31.4 × 26.8, membr purpur, foll. 190, coll. 2 (21 × 9; 2 coll. = 21.5), ll. 17, litt 8—12 in lin, litt alt. .007; membr med; scriptura argentea; litterae unciales magnae simplices rotundae et quadratae nec spiritibus neque accentibus ornatae continue scriptae sunt; apostrophus hic illic invenitur; punctum simplex aliquid elongatum vel punctum duplex adhibetur; ϊ et ϋ scribuntur; litterae maiores litterarum seriem excedentes indicant paragraphos; compendia usitata usurpantur; capp-tab, capp, titl, Amm, Eus:

continet *Mt* 6,3 *η αριστερα—μη ποι* 7,26 8,7 *θεραπευσω—αυτω* 18,24 19,3 *αυτον—θελον* 23,4 23,13 [Steph 14] *οτι καταισθιετε* [Steph 13 sequitur]—*αμην* 28,20 *Mc* 1,1 *Αρχη—εγω* 14,62; textus codicis est Syriacus (vide supra, p. 199—201), praebet tamen multa Prae-Syriaca, nunc Occidentalia, quod plerumque fit, nunc alia. Congruit saepe in lectionibus Prae-Syriacis cum codicibus N et Σ item cum 13.69.124.346. Habet codex additamentum illud codicis D Mt 20,28.

Anno iam 1356 fuit hic codex in monasterio Theologi in urbe Berat. Hodie est ecclesiae sancti Georgii in domo archiepiscopali repositus. Anno 1868 indicavit codicem archiepiscopus Anthymus D. Alexoudes[1], unde instructus v. cl. Iohannes Sakkelion, illo tempore Patmiensis hodie Atheniensis, notitiam anno 1875 cum v. cl. Ludovico Duchesne[2] professore Parisiensi communicavit. Hortante Duchesnio anno 1885 codicem examinavit v. cl. Petrus

[1] *Σύντομοσ ἱστορικὴ περιγραφὴ τῆσ ἱερᾶσ μητροπόλεωσ Βελεγράδων καὶ τῆσ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆσ δικαιδοσίαν ὑπαγομένησ χώρασ νῦν πρῶτον συνταχθεῖσα καὶ ἰδίοισ ἀναλώμασι τύποισ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Βελεγράδων Ἀνθίμου Δ. Ἀλεξούδη τοῦ ἐκ Μαδύτων τῆσ θρακικῆσ Χερσονήσου· ἐν Κερκύρᾳ. Τυπογραφεῖον ἡ Ἰονία ἀδελφῶν Καῶν·* 1868. Quae de codicibus Beratinis refert, p. 113—115, ea v. cl. Batiffol iterat in libro suo (ut infra, p. 445, adn. 2), p. 122. 123.

[2] Cf supra, p. 409, n. 2.

Batiffol, presbyter Parisiensis, et descriptionem edidit eodem anno[1], anno tandem 1886 textum edidit cum descriptione et facsimili[2]. De *Φ* littera, cf supra, p. 437.

Ψ: Athous Laurae.

saec. VIII vel IX, 21 cm × 15.3 cm, membr, foll. 261, col. 1 (15 cm × 8.7 cm), ll. 31; litterarum altitudo .0175; litterae maiores nigrae; atramentum suffuscum; litterae supra lineas; capp-tab; Amm (Mc 233 : 16,8), Eus, lect; mus in lect eccles., subscriptiones simplices; fasciculi α̅—η̅ desunt; fasciculus κ̅ϛ̅ habet nonnisi septem folia, sed nihil textus deest; fasciculo ultimo μ̅α̅ exciderunt folia primum et octavum:

continet *Mc* 9,5 *καὶ μωσῇ μίαν*—finem *Lc Io* | *Act* | *1.2 Pe Iac 1.2.3 Io Iud* | *Rom—Philem Hebr*—8,11 *καὶ οὐ μὴ* | folium excidit | *Hebr* 9,19 *ὑπὸ μωύσεωσ*—subscr Hebr.

Mc 16,8 *ἐφοβοῦντο γάρ*: τ͂ (with ἀ above)

Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖσ περὶ τὸν
πέτρον συντόμωσ. ἐξήγγειλαν: Μετὰ
Δὲ ταῦτα. καὶ αὐτὸσ ι̅σ̅ ἐφάνη ἀπὸ ἀνατολῆσ
καὶ μέχρι δύσεωσ ἐξαπέστειλεν δι᾽ αὐτῶν
τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆσ αἰω
νίου σωτηρίασ ἀμήν:
ἔστιν καὶ ταῦτα φερόμενα
μετὰ τὸ ἐφοβοῦντο γάρ.
Ἀναστὰσ δὲ κ. τ. λ. usque ad versum 20
et sub finem *εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον.*

In codice nostro Marci evangelium eodem fere modo finitur qui e codice L notissimus est; id vero interest quod nihil adnotationis ante *πάντα δὲ* noster interponit, quod antiquiorem sibi vindicare fontem videretur, nisi fortasse vocabula *ἐφάνη*, *μέχρι*, *ἀμήν* seriorem textus conformationem testarentur. Vix est quod dicam τ͂ (with ἀ above) (*τέλοσ*) post *ἐφοβοῦντο γάρ*: lectionis ecclesiasticae neque vero ipsius evangelii finem

[1] Batiffol, P., „Evangeliorum codex Graecus purpureus Beratinus Φ", *Mélanges d'archéologie et d'histoire, de l'école française de Rome, V^e^ année*, Paris. et Romae 1885, p. 358—376.

[2] Batiffol, P., „Les manuscrits grecs de Bérat d'Albanie et le codex purpureus Φ." *Archives des missions scientifiques et littéraires*, troisième série, tome treizième, Paris. 1887, p. 467—556; separatim impressus est liber, Paris. 1886, paginis 126.

indicare. Tituli pariter atque subscriptiones librorum prorsus simplices sunt; sub finem tamen evangelii Iohannis additur: *εὐαγγελιστῶν τεσσάρων θεῖοι λόγοι γραφέντεσ, ὧδε λῆξιν ἔσχον τῶν πόνων.* Lectorem non latebit Iacobum post epistulam Petri alteram stare, neque id casu, nam desinit Act liber fasc. *κζ*, fol. 8 recto, et 1 Petr incipit eodem folio verso. Ioh 7,53—8,11 deest. Act 20,28 legit codex *τοῦ κυρίου*. 1 Io 5,7.8 deest. 1 Tim 3,16 *θεὸσ ἐφανερώθη*.

Perlustravi die 26 mensis Augusti anni 1886. Spero fore ut codicem accuratius excutere possim.

Ω: Athous Dionysii 10.

saec. VIII vel IX, 22.2 cm × 16 cm, membr, foll. 289, coll. 2 (15.3 cm × 3.5 cm; coll. 2 = 9.5 cm), ll. 22; litterae maiores sub initium paragraphorum rubrae; membrana crassa; disp et lin usit; atramentum fuscum; litterae supra lineas; mus ad lect; litterarum altitudo .0125, litt 13—15 in lin; capp-tab, capp, titl, Amm (Mc 234 : 16,9), Eus, lect, pict, syn, men, subscr (*ἐξεδόθη* et *στίχ*):

continet *Mt Mc Lc Io* sine lacuna; Mt 10,37 habet obeliscos in mg; Mt 16,2.3 *ὑποκριταὶ* et *οὐ συνίετε;* Lc 22,43.44 habet obeliscos in mg; Io 5,3.4 inest; Io 7,53—8,11 signis in mg damnatur.

Perlustravi die 28 mensis Augusti anni 1886 et iterum tractare velim.

ב: Athous Andreae *Β′*.

saec. IX vel X, 20.4 cm × 15.8 cm, membr, foll. 152, col. 1 forma crucis (20.4 × $\frac{4.6}{9.8}$), ll. 37; membrana non tenuis; disp et lin usit; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litterarum alt. .00176; prol, capp-tab, capp, titl, Amm (Mc 237 : 16,15), Eus, lect, versus; fasciculi $\overline{α}$—$\overline{κ}$ mut:

continet *Mt Mc Lc Io;* Mt 1,1—10 litteris evanidis; 1,10—12 mut. Desunt Mt 2,15 *τὸ ῥηθὲν*—3,11; Mc 5,41—6,18 *ἠρώδη;* 8,35 *τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν*—9,19 *ἄπιστοσ;* Io 18,34 *ἀφ᾽ ἑαυτοῦ*—21,25. Mt 16,2.3 prorsus deest. Io 5,3.4 habet obeliscos in mg. 7,53—8,11 nullo signo notatur.

Perlustravi die 24 mensis Augusti anni 1886 et iterum tractare velim.

Emendatius lege p. 414, sub codice Gᵇ.

G^b: Vaticanus Romanus Gr. 2302, olim Lat. 9671.

saec. IX, 23.6 cm (olim 27?) × 19.1 cm, membr, rescr, foll. 6,

coll. 1 (22 cm × 12.5 cm), ll. 21.22; litterae maiores paragraphis praescriptae; membrana crassa; atramentum fuscum; litterae supra lineas; litterae unciales ad dextram inclinatae; litterarum alt. .005:

Sextum quod nunc accedit folium detexi, et exscripsi die 20 mensis Aprilis anni 1886. Folium hodie in paginas 69—72 dividitur, quae hoc ordine legendae sunt 69—72.70—71. Continet *Act* 16,30 δεῖ ποιεῖν—40, ita ut proximo ante folium Cozzanum primum loco olim steterit.

Adde p. 417, sub finem codicis P.

S: Athous Laurae

saec. VIII vel IX, 28.1 cm × 21.7 cm, membr, foll. 120, col. 1 (19 cm × 12.5 cm), ll. 30; litterae maiores atrae, maximae coloratae fortasse manu secunda; membrana non tenuis, atramentum atrofuscum; disp usit; lin inusit; litterae supra lineas; spir et acc; litterae nunc rectae nunc ad dextram inclinatae; fasciculi α̅ et ι̅ε̅ desunt; desunt omnia post fasciculum ιζ' nisi folia quartum et quintum ex fasciculo ut videtur ιϑ'; prol, capp-tab, capp, titl, lect, subscr, στίχ:

continet *Act Cath Ro 1Cor* 1,1—5,8 | fasciculus ι̅ε̅ deest | *1Cor* 13,8 εἴτε δὲ προφ.—16,24 *2Cor* 1,1—11,23 ϑανάτοισ | *Eph* 4,20—6,20.

Perlustravi 26 Aug a. 1886 et iterum tractare velim.

ℶ: Romae Vat. Gr. 2061, olim Basil. 100, antea Patiriensis 27.

saec. V, 30 cm circ × 27 cm circ, membr tenuiss rescript, foll. [codex habet 316] 21 (haec sunt folia 198.199.221.222.229. 230.293—303.305—308), coll. 3 (21.5 cm × 5.3 cm; coll. 3 = 19.5), ll. 40 vel 41, litt 12—15 in lin, litt alt. .0035, litterae unciales purae rotundae et quadratae carent ut videtur spiritibus et accentibus, neque habent ι et υ puncta; litterae sub initium paragraphorum non multo maiores (circ .0045) columnae limitem excedunt sed non toto corpore; compendia usitata occurrunt; non nisi punctum simplex ad summam litteram adhibetur; librorum tituli perbreves sunt, ut προσ ϑεσσαλονικεισ α, ιωαννου β; sub finem libri uniuscuiusque vacat quidquid spatii e columna superest ita ut cum libro novo incipiat columna nova; non vid Euth habere:

continet *Act* 26,4—27,10 (f. 221); 28,2—31 (f. 302); *Iac* 4,14—5,20 (f. 222); *2Pe* 2,[2?]—3,15 (f. 301); *1Ioh* 4,6—5,21 (f. 308); *2Ioh* 1—13 (f. 307 r); *3Ioh* 1—15 (f. 307 v); *Rom* 13,4—15,9 (f. 305); *1Cor* 4,[4?]—6,16 (f. 297); 12,23—14,21 (f. 306); 15,3—16,1 (f. 198); *2 Cor* 4,7—6,8 (f. 303); 7,15—10,6 (f. 199); *Eph* 5,[5?]—6,[22?] (f. 300); *Phil* 1,1—2,9 (f. 230); *Col* 1,20—4,6 (f. 229. 293); *1 Thess* 1,1—2 (f. 293 v); *1 Tim* 5,6—6,45 (f. 298); *2 Tim* 1,1—2,25 (f. 295); *Tit*

3,13—15 (f. 294 v); *Philem* 1—25 (f. 294 r et v); *Hebr* 11,32—13,4 (f. 299). De ordine Act Cath Paul nondum liquet; ordo usitatus perspicuus est Col 1 Thess et Tit Philem et 2 Ioh 3 Ioh, paene perspicuus Philem Hebr. De textu etiam nondum lecto non liquet.

Codex ille rescriptus usque ad finem saeculi XVII (1696—1699) fuit monasterii sanctae Mariae de Patirio, suburbii Rossanensis, in Calabria, et inde in bibliothecam monasterii s. Basilii de Urbe translatus est. Folia haec detexit Montefalconius[1] dum codices in monasterio Basiliano excutiebat; Vitalius vero, qui hos codices in usum Blanchini rescensuit[2], de codice 100 silet, etsi multus est in 97 et 101. Maius, cardinalis doctissimus, folia haec rescripta in tabellis suis notavit: Vatican. Lat. 9569, et fortasse notitiam publici iuris fecisset, si praefationem in editionem suam codicis Vat. 1209 (codicis B) ipse scripsisset. Vir clarissimus Petrus Batiffol, quem iam supra ad codicem Φ evangeliorum nominavi, folia casu perspexit mense Aprili anni 1887. „Casu“ scripsi, melius scripsissem „cura“ vel „ex proposito“, nam presbyter ille in manibus habet historiam codicum[3] in bibliotheca Vaticana Patiriensium. Quoniam vero historia illa, cui etiam foliorum nostrorum editio subiungetur, vix ante annum peractum lucem videbit, ipse Batiffolius, qua est humanitate, schedas suas mihi commodavit ut foliorum et litterarum rationem accuratius intellegerem.

Adde p. 429, sub codice H.

Ex foliis novem Athois octo hodie possidet Laura Athoa, nonum bibliothecae Parisiensi Nationali dono dedit v. cl. Duchesnius; folium hoc continet Gal 4,30—5,5. Eadem bibliotheca anno 1888, legante Emanuele Millero, accepit folia alia novem huius codicis Par. nat. Suppl. Gr.

[1] Montfaucon, *Bibliotheca bibliothecarum MSS*, Paris. 1739 vol. 1, p. 195; *Diarium Italicum*, Paris. 1702, p. 214.

[2] Bianchini, *Evangeliarium quadruplex*, Romae, 1749, vol. 2, pars 1. p. dvi—dxxv.

[3] Batiffol, P., *Rossano et les librairies basiliennes de la Grande Grèce*, Paris. (anno 1890 Deo volente).

1074, quae haec praebent: *Col* 1,26 ἀποκεκρυμμένον — τῆς φιλοσοφίας 2,8 2,20 εἰ ἀπεθάνετε — φανερωθήσεσθαι 3,4 *Hebr* 12,10 οἱ μὲν γὰρ προσ — πολλοί 15 13,24 καὶ πάντας — ἀμήν. 25 | subscr | στίχ ψγ' | tabula capitum 1 Tim capp-tab 1—4 usque ad vocabulum ἀταράχως | *1 Tim* 1,7 μὴ νοοῦντες — εἶτα εὔα 2,13. Ordo codicis est Hebr Tim. In museo etiam Roumiantseff Moscuae exstat folium unum quod *Hebr* 1,3 ῥήματα τῆς δυνάμεωσ — 1,8 ὁ θσ̄ εἰσ τὸν continet. Unum ex foliis Petropolitanis exhibet ex adverso impressam imaginem folii deperditi quod *Col* 3,11 καὶ ἰουδ — ἀλλήλων 3,13 continebat. V. cl. Henricus Omont fragmenta codicis omnia edidit.[1]

Adde p. 435, sub finem codicis R.

S: Athous Laurae

saec. VIII vel IX: vide supra, p. 447: continet *Rom* *1 Cor* 1,1—5,8; 13,8—fin; *2 Cor* 1,1—11,23; *Eph* 4,20—6,20.

ב: Romae Vaticanus Gr. 2061.

saec. V; vide supra, p. 447: continet fragmenta epistularum Paulinarum, exceptis ut videtur Gal et 1 Thess.

Adde p. 442 (pro 398) sub finem X.

X^b: Monacensis bibliothecae regiae 208.

saec. IX vel X, 27.6×22.8 valde mut, membr, foll. 14 (foll in codice 235—248), coll. 3 (25×5.5; coll. 3 = 20.7), ll. 42; litterae maiores nigrae; membrana crassa; dispositio membranarum et lineatio usitatae; atramentum fuscum; litterae supra lineam; litterarum altitudo .002; litterae textus unciales iis quas habet X non prorsus dissimiles, litterae commentarii minusculae:

continet *Lc* 1,1—2,40; hic illic mutilus est; codex numeratus est Evv 429 inter codices minusculos (cf infra Evv 429), ibi vero delendus est.

In catalogo codicum minusculorum alios codices (e. g. Evv 309.994) numeravimus qui hoc modo textum uncialem commentarium vero minusculum exhibent. Nescio utrum hi

[1] Omont, *Notice sur un très ancien manuscrit grec en onciales des épîtres de saint Paul, conservé à la bibliothèque nationale.* Paris. a. 1889, p. 59 cum facsimilibus duobus. Libellus excerptus est ex libro: *Notices et extraits des mss*, vol. xxxiii, pars prior, p. 141 ss.

postea uncialibus adsociandi sint, an illi X et X^b minusculis. X^b vero lubens propterea hodie uncialibus adnumeravi quia columnae eius tres indolis antiquae speciem prae se ferunt.

Adde p. 441, post T^z.

T^k: Caïrae v. cl. A. Papadopuli Keramei.
saec. VI vel VII, 24 cm×21 cm, membr, foll. 3, coll. 2 (17×13.5), ll. 27; litterae Copticis similes; folia ϛζ', ϛη', ϛϑ', ϱ', ϱϑ', ϱι'.

continet *Mt* 20,3—32 22,4—16. In monasterio Coptico sine dubio scriptus. Olim v. cl. Iconomopuli Cairensis. V. cl. Kerameus me de his foliis certiorem fecit, quae posthac publici iuris faciet.

Adde p. 366, l. 19.

V. cl. Iosephus Cozza-Luzi facsimile paginarum 1235—1518 sive foliorum N. T. antiquorum edidit: *N. T. e cod Vat 1209 nativi textus Graeci primo omnium phototypice repraesentatum* ... apud photographum Danesium, Romae 1889.[1] Cum codicem 30 Mart anni 1886 tractarem folio cuique verso inscriptos numeros unciales antiquos detexi qui manum orientalem nisi fallor prodebant. Excidisse ante codicis initium folia triginta unum docet numerus $\overline{\text{CΛZ}}$ paginae 452 inscriptus. E quibus foliis octo praefationem continuisse fasciculorum ratio suadet.

De fragmentis N. T. uncialibus quae inter reliquias papyraceas archiducis Raineri ex Aegypto Vindobonam delatas hucusque detecta sunt vix habeo quod dicam. Die 19 Mart 1887 v. cl. Car. Wessely. quinque frustula mihi ostendit; — *primum* saec. III, papyr, quod alii praeeunte v. cl. Gustavo Bickell evangelio cuidam canonicis antiquiori, alii commentationi cuidam patristicae tribuerunt; — *alterum* saec. IV vel V, membr, coll. 2 ad minimum, aliquid ex Mt 18 exhibet; — *tertium* saec. IV, membr, coll. 2 ad minimum: *Mc* 15,29—38; — *quartum* saec. VI, membr, coll. 2 Gr-Copt: *Mt* 15,(12)—(16); — quintum saec. VII, membr, coll. 2: *Ioh* 1,29. Quartum ex Evl esse verisimile est. Cf etiam infra, p. 734, Evl 348.349. Altero, tertio, quinto signa darem sub littera T si clarius haec fragmenta a frustulis ceteris distinguere possem.

[1] Venit libellis quas dicunt Italicis 200. „Si numerus subscriptorum, qui requirant eius codicis 1209 etiam Veteris Testamenti volumina [tria scilicet quae eodem pretio singula venirent], erit idoneus, et hoc opus ingens arripietur."

VIII.

DE CODICIBUS MINUSCULIS
ET
DE LECTIONARIIS.

VIII.

DE CODICIBUS MINUSCULIS.

Codices minusculis sive cursivis litteris inde ab exeunte saeculo nono usque ad saeculum decimum septimum scripti uncialibus praesertim antiquioribus omni iure plerumque posthabendi sunt, nonnulli tamen maiorem sibi auctoritatem ideo vindicant quod textum scriptura multo antiquiorem testantur. Haud ita multi vero ad hunc diem accurate examinati sunt.

Henricus Stephanus, Waltonus, Millius huiusmodi codices contulerunt, et seriore tempore idem fecerunt vel saltem catalogos instruxerunt Moldenhauerus, Treschovius, Henslerus, Rinckius, Dermoutius, Reichius, Muraltus, Knittelius, Begtrupius, Pappelbaumius, Fleckius, Tregellesius, Burgonius, Martinus (cf infra, p. 459 cod. 4—41). Optime autem meriti sunt Wetstenius, Birchius, Alterus, Griesbachius, Matthaeius, Scholzius, Scrivenerus, in primis Matthaeius saeculi decimi octavi exeuntis et Scrivenerus hodie, de quorum omnium laboribus iam supra capite quinto dictum est. De codicum minusculorum gregibus, quippe quae singulae textum codicis uncialis antiqui interdum exhibeant, disseruit callide v. cl. T. K. Abbottus, professor Dublinensis, praeceptoris sui Guilelmi Hugonis Ferrari conlationes editurus, cf infra, Evv 13, p. 462.

Operarii quidem pauci sunt, messis autem multa. Scilicet in hoc catalogo sunt codicum duo milia octingenti. Exstant autem plus quam tria milia, ducentos enim alios ipse vidi.

Exarati sunt codices minusculi fere semper in membrana de qua iam dictum est supra, p. 340. Inde

tamen a saeculo ut videtur nono[1] adhibita est charta nunc membranae admixta nunc sola.[2] Codices chartacei sunt in primis saeculorum decimi tertii, quarti, quinti, saepissime vero folia inferioris aetatis chartacea in codicibus membranaceis veteribus iam mutilis factis suppleta sunt.

De compendiis quae ad apparatum codicum attinent, ut Carp, Eus-tab (vel Eus-t), capp-tab (vel capp-t), etc. vide supra, p. 342.343. Haec dehinc accedant:

Ac C P Ap: Act Cath Paul Apoc.

Apl: Apostolus, i. e. lectionarium quod lectiones ecclesiasticas ex Act Cath Paul praebet.

adult: locus de adultera Ioh 7,53—8,11.

arg: argumentum breve vel prologus brevis; doleo me primum non satis accurate inter *arg* et *prol* distinxisse.

atr {nig / fusc / suffusc}: atramentum nigrum, fuscum, suffuscum.

C: Cath = epistulae catholicae.

can: canones Eusebii supra *Eus* nominati; inde ab hoc loco pro *Amm* et *Eus* scribo *sect* et *can* ne fabula de Ammonio sectionum auctore perpetuetur.

color: colorata.

cont: contulit vel contulerunt.

Euth: Euthalii apparatus in Act Cath Paul; saepe tamen non nisi partem huius apparatus exhibent codices.

[1] Vide infra Evl 249. De charta vide sis dissertationes uberrimas, tam historica quam herbaria scientia refertas, virorum cll. Iosephi Karabacek et Iulii Wiesner, „Das arabische Papier. Eine historisch-antiquarische Untersuchung", et „Die Faijûmer und Uschmûneiner Papiere. Eine naturwissenschaftliche, mit Rücksicht auf die Erkennung alter und moderner Papiere und auf die Entwicklung der Papierbereitung durchgeführte Untersuchung", in actis *Mittheilungen aus der Sammlung der Papyrus Erzherzog Rainer*, vol, 2 et 3, Vindobonae a. 1887, p. 87—178 et 179—260.

[2] Codices in quibus charta cum membrana coniuncta est, sunt Evl 249 iam laudatus, Evv 69.206.233.

Evl: Evangelium, i. e. lectionarium quod lectiones ecclesiasticas ex evangeliis praebet.

disp / lin } usit: significat membranae facies in fasciculis complicandis usitate dispositas esse, id est primam in quoque fasciculo paginam faciem quae dicitur ‚carneam‘ sive interiorem exhibere: lin usit: faciei quae dicitur ‚coriaceae‘ sive exteriori lineas eas impressas esse, quibus scribentis calamus dirigitur.[1]

litt { supra / infra / in } lin: significat litteras supra vel infra lineam vel in linea stare.

litt mai rubr: litterae maiores rubrae.

litt mai caerul: litterae maiores caeruleae.

litt max aur: litterae maximae auratae.

μαρτ-t: *μαρτυριῶν* tabulae.

μαρτ: *μαρτυριῶν* notatio in mg.

membr { ten / med / crass }: membrana tenuis vel media vel crassa.

orn: ornamenta. orn color: ornamenta colorata.

P: Paul = Pauli epistulae.

man Ioh Proch *vel* rad Ioh Proch: in tabula picta in evangelium Iohannis extenditur manus Dei vel radius de nube, Iohannes audit et dictat, Prochorus scribit.

sect: sectiones, cf supra *can*.

Textui adduntur nonnunquam commentarii vel catenae[2] patrum, quorum hi potissimum excerpti sunt: commentarii Chrysostomi Theophylacti Oecumenii, item Victoris Antiocheni in Marcum, Titi Bostrensis in Lucam, Ammonii et

[1] Vide etiam *Académie des inscriptions et belles lettres. Compte Rendu*, Parisiis a. 1885, Iul.—Sept., p. 261—268; *American journal of philology*, vol. 7, a. 1886, p. 27—32.

[2] Cf supra, p. 407, de codice Ξ.

Cyrilli Alexandrini in Iohannem, Andreae (et Arethae) in apocalypsim.

Interdum subiunguntur etiam tractatus breves nunc de ipsis libris nunc de apostolis, ut Cosmae Indicopleustae de evangeliis Evv 113.203.409.411.473.568.570.573, vel Pseudo-Dorothei de septuaginta discipulis et de duodecim apostolis Act 10.17.179.223, vel Euthalii de Pauli peregrinationibus; cf editiones Erasmi, Stephani 1550, Millii.

Graeca ex codicibus pleraque immutata damus, ut lectorum oculis errores usitati clarius obiciantur.

Quotiens codici annus quo exaratus sit inscribitur, per annos mundi numeratur; non nisi pauci iique inferioris temporis habent annum post Christum natum, ut codex Evv 522.

Westcotti Hortiique *N. T. vol. 2*, cf supra, p. 198, ita laudatur W H *Intr.* Scriveneri (Scr) libri, cf supra, p. 273, ita laudantur: anni 1853 *Coll.*, anni 1859 *Aug.*, *A plain introduction etc*, ed. 2, *Intr.*[2], ed. 3, *Intr.*[3] Matthaeii (Matth) Novum Testamentum a. 1782—1788 laudans, passim pro titulo tomi posui *Mt*, *Mc*, *Ro*, etc. Griesbachii (Gb *vel* Grsb) *Symb. crit.* vol. 1 et 2, cf supra, p. 247, adn. 1, reddo: *S. c.* 1 et *S. c.* 2.; *Comm. crit.* 1 et 2: *C. c.*[1] et *C. c.*[2]; *Curae: Cur.* Mignii *Patrologia Graeca* ita laudatur; *MPG.*

Bibliothecae ita compendiis significantur:

Ath. nat.: Athenis nationalis
Berol. reg.: Berolini regia
Cant. univ.: Cantabrigiae universitatis
Flor. Laur.: Florentiae Laurentiana
Lips. univ: Lipsiae universitatis
Lond. Lamb.: Londinii Lambethana
Lond. mus. Br.: Londinii Musei Britannici
Med. Amb.: Mediolani Ambrosiana
Mon. reg.: Monachii regia
Mosc. syn.: Moscuae sanctae synodi
Mosc. typ.: Moscuae typographiae synodalis
Ox. Bodl.: Oxonii Bodleiana
Par. nat.: Parisiis nationalis
Petr. caes.: Petropoli caesarea
Rom. Vat.: Romae Vaticana
Ven. Marc.: Venetiis s. Marci
Vind. caes.: Vindobonae caesarea

1.

QUATTUOR EVANGELIA.

1. (Ac 1 P 1) Basil. bibl. univ. A. N. IV. 2, olim B. VI. 27. saec. X (Burgon. XII vel XIII), 18.7 × 11.6, membr, foll. 297 (non 306), col. 1 (13.6 × 6.8), ll. 38; litt mai aur; disp et lin usit; litt infra lin; ι adscriptum et ita τῳ; prol, capp, titl, sect (Mt 352 28,1 Mc 236 16,12 Lc 340 24,36 Ioh 227 21,15), (non can), syn, (lect et ἀναγνώσεισ Mt 116 Mc 70 Lc 114 Ioh 67 m sec), pict (man Ioh Proch); Act Cath Paul habent apparatum Euthalii (init, ἀναγν m ser): *Evv Act Cath Paul* (Phm·Hebr); Act autem et Epp praemisit bibliopegus evangeliis; in evangeliis insignis est textus, qualem fere repraesentat Origenis in Mt commentarius; item cum codd. 118 (cf Griesbach. *Symb. crit.* 1, p. ccii—ccxxiii) 131 saepe consentit, saepius cum cod. 209 (cf WH *Intr.* § 211); adult sub finem Ioh.

Dominicanis Basileensibus ab ordinis generali Iohanne Ragusino legatus, mutuo acceptus a Reuchlino qui eum cum Oecolampadio et Gerbelio editionem primam Erasmi castigantibus communicavit, in bibliothecam universitatis cum ceteris Praedicatorum codicibus a. 1559 receptus, a Polano in Novi Testamenti versione Germanica, a. 1603 edita, adornanda adhibitus, ab Iselio aliis locis in Bengelii (Bas. γ.) usum excerptus, conlatus est a Wetstenio, nuper etiam in usum Tischendorfii a v. cl. C. L. Rothio, in evangeliis etiam a Tregellesio; Tregellesius conlationem Rothii Lipsiae cum sua contulit. Facsimile apud Scrivenerum, *Intr.*[3] tab. ix, num. 23. Plura dat Wetstenius. De codicibus Helvetiae cf librum v. cl. Omontii, *Catalogue des manuscrits grecs des bibliothèques de Suisse* (ex actis *Centralblatt für Bibliothekswesen*) Lipsiae, a. 1886. Vidi 9 Sept 1885.

2. Basileae bibl. univ. A. N. IV. 1, olim B. VI. 25. saec. XII (alii XV), 19.5 × 15.2, membr, foll. 248, col. 1 (13.6 × 9.9), ll. 20; litt mai rubr, orn color; disp et lin usit; fasciculis 31 (fol praefixum quod Mt capp-tab continet; fol 8 ex fasc 31 deest sed textus integer est); capp-tab (Mt 70 propter 41.42.43 numeris λβ' λγ' λδ' repetita, et numerum μβ' repetitum; Ioh caret capp-tab), capp, titl, sect (Mt 359 28,19 Mc 240 16,19 Lc 342 Io 231 21,17) (non can): *Evv*; textus inferioris indolis est, scatetque scribae mendis.

Ab Erasmo in manus typothetarum traditus ad editionem N. T. suam primam anni 1516 typis exprimendam (ipse additamenta sua manu in margine posuit; μὴ προσποιούμενοσ Ioh 8,6 delevit), a Martino Crusio Tubingae a. 1577 adhibitus, ab Iselio, ut cod. 1, in Bengelii (Bas. *β*.) usum excerptus, a Wetstenio examinatus est. Vidi 9 Sept 1885.

3. (Ac 3 P 3) Vind. caes. Suppl. Gr. 52 olim Koll. 5.
saec. XII, 24.9 × 17.7, membr, foll. 451, col. 1 (16.3 × 10.2), ll. 24; litt mai aur, max color; membr tenuis et alba; disp usit; lin inusit; atr nig; litt infra lin; *ι* adscr; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,19), can, (subscr m post), pict (man Ioh Proch); Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); adult deest sine signo.

Rodulphus sive Rolandus de Rivo, natu Bredanus (cf Kollarii *Catalogum)*, codicem monasterio canonicorum regularium beatissimae virginis Mariae in vico Corsendonck prope Turnhout in Quempinia dono dedit. Fuit nescio quo tempore „fratris Martini Harney ord pred". Erasmus codicem adhibuit anno 1519 in editione N. T. secunda sua adornanda. Quae ipse Erasmus fol. 1 scripsit, repetit Kollarius. Posthac bibliothecae conventus Praedicatorum Bruxellensis fuit. Walkerus (cf supra, p. 229 et Wordsworthii verba *Old Latin biblical texts. No. I*, Oxoniae a. 1883, p. xxiii—xxvi et 55—67) contulit in usum Bentleii, cum editione Genevae anni 1620 communicavitque conlationem suam cum Wetstenio quae conlatio inedita exstat Cantabrigiae Coll. Trin. B. XVII. 34. Iterum contulit Alterus (cf supra, p. 255). Vide Treschovium, *Tentamen descriptionis codicum veterum aliquot Graecorum Novi Foederis manuscriptorum*, Havniae a. 1773, p. 85 sqq. Vidi 18 Mart 1887.

4—41. Codices Parisienses. In codices Novi Testamenti Graecos Parisienses perscrutandos conferendi sunt libri viri clarissimi Henrici Omontii (cui in bibliotheca nationali cura codicum Graecorum mandata est), *Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la bibliothèque nationale*, Paris. a. 1886—1888; *Inventaire sommaire des manuscrits du Supplément grec de la bibliothèque nationale*, Paris. a. 1883; *Inventaire sommaire des manuscrits grecs conservés dans les bibliothèques publiques de Paris autres que la bibliothèque nationale*, Paris. a. 1883; *Inventaire sommaire des manuscrits grecs des bibliothèques Mazarine, de l'Arsenal et de Sainte-Geneviève à Paris*, in libro *Mélanges Graux*, Paris. 1884, p. 305—320; — liber v. cl. Henrici Bordier, *Description des peintures et autres ornements contenus dans les*

manuscrits grecs de la bibliothèque nationale, Paris. a. 1883; — et in primis liber viri clarissimi I. P. P. Martini, *Description technique des manuscrits grecs relatifs au Nouveau Testament, conservés dans les bibliothèques de Paris*, Parisiis a. 1884, cum facsimilibus.

---

4. Par. nat. Gr. 84, olim 2867.
saec. XIII (Scholz. XII, Martin. XI), 18.5 × 14.3, membr, foll. 212, col. 1, ll. 26—28; litt mai rubr; capp-tab cum harmonia in columnas disposita, capp, titl, sect (post Mc sect 227 [sic: cf Martin. p. 19] propter codicis mutilationem nulla sectionum indicatio legitur), can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ, versus; habet puncta (,:) et (;) pro (:): *Evv*; desunt Mt (1,1—2,8 m sec) 2,9—20 (2,20—6,26 m sec) Mc 15,42—16,14 Ioh 1,1—13; 1,49—3,11. Adult signis damnatur. Sub initium habentur quaestiunculae de duplici Christi unctione | Greg Nyss τίσ ὁ κατὰ λιπῶν τὴν σινδόνα καὶ γυμνὸσ φυγῶν Mc 14,50.51 | Chrys περὶ τῆσ ἀγχόνησ τοῦ ἰούδα | de feminis ad crucem Ioh 19,25 | τοῦ πυλουσιώτου (Isidor. ep. 34, lib. 1) de Mt 11,3 | de Ioh 2,4 πῶσ νοητέον τί ἐμοι καὶ σὺ γύναι | διὰ τί ματθ. καὶ μάρκ. λέγουσιν ἐν τινι ὄρει μετὰμορφωθῆναι τὸν χ̅ν̅, λοῦκᾶσ δὲ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρα | Chrys εἰσ τὴν ἀλήψασαν τὸν χ̅ν̅ μύρω | πῶσ ἡ μαγδαλϊνη ἡ μαρία κατὰ ματθ. ἥψατο τῶν ποδῶν τοῦ σωτῆροσ | περὶ τῆσ τοῦ χ̅υ̅ ἀνθρωπίνησ μορφῆσ.

Hic codex frater videtur esse codicis Evv 273, uterque ab occidente oriundus. Olim Fonteblandensis fuit; Stephani est γ′. Scholzius contulit Mt et Io (cf Scholz. Proll. de hoc codice, lin. 3), fortasse codicem totum (cf ibidem, lin. 14.15) Martin. p. 18. 19. Vidi Aug 1883, 2 Iul 1885.

5. (Ac 5 P 5) Par. nat. Gr. 106, olim 2871.
saec. XIV (Evv ceteris libris paulo vetustiora) (Scholz. XII), 21 × 15.5, membr, foll. 348, col. 1, ll. 28; litt mai rubr et color; nomina propria ita ~ distincta; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Eph Col Phil 1.2 Thess Hebr); libri compactor evangelia post ceteros libros posuit; quoad ordinem Col Phil cum codice Dpaul consentit; Mt 16,11 legit προσέχειν· προσέχετε δέ· Olim in Calabria fuit Romani μοναχου καὶ ρακενδητού μονησ θεοτοκου τησ εποψησ κράτοσ βεβαληνου (cf Evv 877) καλαβρ... επαρ.... Olim Fonteblandensis. Stephani est δ′. Scholzius contulit. Martin. p. 19.20. Vidi 4 Sept 1884.

6. (Ac 6 P 6) Par. nat. Gr. 112, olim 3425.
saec. XIII (Scholz. XI), 14.2 × 10.5, membr, foll. 235, col. 1 9 × 7), ll. 30—47 litteris minimis exaratus; prol, capp-tab, capp, titl,

sect (Martinus negat; habet tamen Mt 356 Mc 234 16,9 Lc 342 Ioh 226 [ex errore puto]) (non can), (lect, subscr, στίχ man sec), syn, men, Euth, orn (vide Bordier. p. 223); *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); folium Tit 2,1—Phm 12 in alium locum transiit vel deest; sub finem stat Chrysostomi liturgia. Olim Fonteblandensis. Stephani fuit ε'. Scholzius contulit Mt Mc 1—4 Ioh 7 et 8. Martin. p. 20. Vidi 21 Aug 1885.

7. Par. nat. Gr. 71, olim 2866.
saec. XII (Scholz. XI), 20.2 × 16, membr, foll. 186, col. 1 (13.8 × 11.2), ll. 29; litt mai rubr, max color; disp et lin usit, litt infra lin; Carp, Eus-tab, prol, capp, titl cum paraphrasi metrica, sect (Mc 241), can, lect, init, syn (incipit ex professo a Matt sive Pentecoste), men, versus, pict (Ioh Proch): *Evv;* textus similis textus codicis 4. Olim Fonteblandensis. Stephani ϛ'. Scholzius contulit Mc 1—6 Ioh 3—8. Martin. p. 20. 21 et facsimilia, p. 22. 196. (198). 199. 200. Vidi 9 Jun 1885.

8. Par. nat. Gr. 49, olim 2242.
saec. XI, 28.7 × 21.8, membr, foll. „201“ (re vera 199, omissis 124.125), coll. 2, ll. 22, litt mai et max rubr; folia male in ordinem redacta hoc ordine lege 5—12.3[v].4.1.13—16.2.17—27.29.28.31.30. 32.33; Carp, Eus-tab, capp, titl, sect (Mc: 240: 16,19), can, lect, init, syn, men, pict (cf Bordier. p. 132. 133): *Evv;* Io 5,3.4 et 7,53—8,11 signis in mg damnantur. Olim Antonellii Petruccii, Ferdinando I regi Neapolitano a secretis, postea Fonteblandensis, fuit Stephani ζ' (cf Scrivener. *Intr.*[3] p. 180, adn. 1). Scholzius contulit Ioh. Martin. p. 21.23. Vidi 5 Nov 1884.

9. Par. nat. Gr. 83, olim 2862.
a. 1167 (non 1168), 23.5 × 17, membr, foll. 298, col. 1 (16.4 × 11), ll. 20; disp usit, lin inusit; litt magnae atrae rubro variatae, rubrae fusco ut in monachorum Hibernorum codicibus; Carp, Eus-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,8) (non can), subscr, ῥήμ, στίχ, versus, syn, men, pict (cf Bordier. p. 179. 180): *Evv;* Ioh 1,1—14 m sec; Mt εὐαγγ .... πρῶτον, Mc εὐ .... β̃, Lc εὐ .... τρίτον; subscriptio memorabilis cf Mtf. et Scholz. *Bib.-kr. Reise*, p. 4.

Manu Solomonis notarii, fortasse in Sicilia, exaratus, erat olim Petri Stellae, dein Tellerii (vide Evv 11), dein Boistallerii. Stephani fortasse ιβ', Kusteri Paris. 3 (De Louvois cont). Scholz. cont Mt 1—8 Mc 1—4 Ioh 4—8. Cf Mtf. *Pal. Gr.* p. 61. 305—307; facs p. 308 III; in subscr a Mtf exscripta, p. 307, l. 5 non legendum est νοταρίων; est nisi fallor compendium pro civitate unde ortus est Solomon; l. 8 lege χωρικίασ ἐμῆσ; l. 17 lege ὥρα ϝ. Martin. p. 23. Vidi 30 Iun 1885.

9a. Vir clarissimus Fredericus Madan, bibliothecae Bodleianae Oxonianae bibliothecarius tertius, habet exemplar evangelii Matthaei Graeco-Latinum quod bibliothecae dilectae daturus est:

saec. XV, 28.7 × 19.7, chart, foll. 129 (135), coll. 2 Gr-Lat (Latt constanter ad dextram), ll. 21, capp, titl (capp Latt 29), sect (non can), lect, subscr, ῥήμ, στίχ, scholia Latina, pict in mg multae: *Mt.* Bartholomaeus ὁ μελζιοσ scripsit in usum Seraphini Valerani canonici; Melzi genti Mediolanensi nomen erat. Olim erat codex ut videtur monasterii sancti Epiphanii sive canonicorum regularium ordinis sancti Augustini fortasse Papiae sive Ficini. Excutienda est inscriptio quae haec adumbrare videtur, ut et nomen domini Guilelmi „de domibus (?) mediolanensibus" (codicis donatoris?). Hic codex, quod ad Graeca attinet, ex codice 9 exscriptus est, unde fit ut numero sibi proprio non distinguatur. In historiam codicis 9 noscendam plurimum valet. Vidi 5 Mart 1883.

10. Par. nat. 91, olim 2865.

saec. XIII, 18.9 × 15, membr, foll. 275, col. 1 (13.5 × 9), ll. 24; litt mai et max rubr, pict; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl (etiam capp Latt m post), sect (Mc 237: 16,14), can, lect, init, syn, men; Latina saepe in mg, man post: *Evv.* Dorotheus archiep. Mitylenaeus cod a. 1439 bibliothecae canonicorum regularium Veronae dono dedit, teste Timotheo Veronensi in codice; posthac fuit Joh. Huralt. Boistallerii (ut Evv 9.263.301.306.314). Wetst. et quodammodo Grsb. (*S. c.* 1, p. cxli—cxliii) hunc cum Kusteri 1 (olim item Par. 2685) confuderunt; vide infra cod. 285. Scholz. cont Mc 1—4 Ioh 5—8. Martin. p. 23.24. Vidi 8 Iul 1885.

11. Par. nat. 121 et 122 olim 3424,3 et 4 duobus tomis.

saec. XII, 16.2 × 9.3, membr, foll. 230 et 274 = 504, col. 1 (11.1 × 4), ll. 16; litt mai aur, max color, pict; Eus-tab ante unumquodque evangelium, capp, titl, sect (Mc 233: 16,7), can: *Evv.* Olim Nicolai τῆσ κοριάνησ, tum ἰωαννικίου qui haec fere fol. 274v scripsit: *παρέλαβα ἐγὼ ἰῶ ανήκηωσ ἱερῶμοναχωσ τὰ βηβλήα του πανμακαρωσ ἀνου νηκωλάου τησ κοριάνησ· ἐν πρώτησ β· ἐξαΰμερα· και ταΰθηκὰ* (= ethica) *του μεγάλου βασιλήου· καὶ τετραβάγγελων· καὶ ἐβαγγέλησν καθημερινῶν· καὶ ἀπώστολωσ καθημερϊνῶσ· καὶ ὁ βήωσ του ἁγίου νηκωλάου· και πανηγιρικων· και τριῶδιν: καὶ παρακλητικῶν· στιχερ[αριν?] και στιχεράρην σαρακωστι . . . προφητήαν . και . . . μερινῶσ, σηναξά . . . .* Lectori non latebit Iohannicium lectionarium hoc rite evangelium appellasse, illud apostolum, et *καθημερινόσ* addidisse quia plerumque post Pentecosten non habent lectionaria nisi *σαββατοκυριακάσ.* Olim

erat cardinalis Caroli Mauritii Tellerii (*1641 [1642?]; a. 1671 archiep. Remensis facti; † a. 1710. Is bibliothecam, cuius catalogus *Bibliotheca Telleriana* iam a. 1693 Parisiis prodiit, legavit abbatiae s. Genovefae Parisiensi). Kusteri Paris. 4 (De Louvois cont). Scholzius contulit. Martin. p. 24. Vidi 29 Aug. 1885.

12. Par. nat. 230.
saec. XI, 26.4 × 20.5, membr, foll. 294, col. 1 (txt 16.8 × 11.6; comm 24 × 16.7); ll. txt 21, comm 57 etc; litt mai rubr; pict; membr med et ten; disp et lin usit; atr fusc; litt infra lin; Carp, Eus-t, prol, arg, capp-t (in unum ad init conlectae cf codd 19. 39. 135.142.165.196.305), capp, titl, sect, can, subscr, syn, men: *Evv* cum comm (in Mt Chrys; Mc Vict; Lc Tit Bost; Ioh Chrys); Mc 16,9—20 cum Victoris scholio; adult deest. In locum conlationis codicum 119.120 et alius ignoti, fortasse 17, quam Wetstenius lectionibus omnium confusis numero 12 signaverat, hunc codicem substituit Scholzius qui Mc Lc Ioh contulit. Vide Griesbachii, *Symb. crit.* 1, p. cxliv. Martin. p. 24. 25. Vidi 11 Nov 1885.

13. Par. nat. 50, olim 2244,2.
saec. XIII (Scholz. XII), 23.7 × 18.9, membr, foll. 170, coll. 2 (18.7 × 6.4), ll. 28—30, litt mai rubr et color; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9) (non can), lect, syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ; notabile est Mc Lc Ioh ab initio fasciculorum non ordiri, subscriptiones Mt ἑβραιστί, Mc ῥωμαιστί, Lc ἑλληνιστί scriptum praedicare, subscr in Mt et titulum capp-tab in Mc et Lc ἐκ τοῦ κατὰ ... εὐαγγ. pro τοῦ κατὰ ... εὐ. ponere: *Evv;* desunt Mt 1,1—2,20; 26,33—52; 27,26—28,9; Mc 1,20—45; Ioh 16,19—17,11; 21,2—fin. Textus insignis Mt 16,2.3 omisso; Lc 22,43.44 omisso (post Mt 26,39 posito?); Io 7,53—8,11 post Lc 21,38 posito. In Calabria vel Sicilia scriptus, fuit Telleriano-Remensis 56. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 6) neglegenter, item Wetstenius, maiore diligentia Griesbachius et anno 1797 Gr. Begtrupius Danus (Begtrupii conlatio edita est apud Birchium, *Variae lectiones ad textum quatuor evangeliorum*, Hauniae a. 1801, p. xc—xciii), denique W. H. Ferrarus Dublinensis anno 1868, qui 13.69.124.346 archetypi unius apographa esse censuit. Haec Ferrari conlatio edita est a v. cl. T. K. Abbotto in libro: *A collation of four important manuscripts of the gospels*, Dublinii a. 1877 cum facs. Vide WH *Intr.* § 211. V. cl. Oscar de Gebhardt, *N. T. Gr.* Lipsiae a. 1881, p. 458, designavit archetypum codicum horum signo Φ. De aliis huius familiae codicibus vide codices 69.124.346.543.788.826; cf Martin. p. 25.26, et eiusdem *Introd. à la critique textuelle du Nouveau Testament, partie pratique,*

vol. 3 [Paris. sine anno [a. 1885]], p. 188—206, cum facsimilibus, p. 184.205.[509.510]. Vidi 22 Nov 1884.

14. Par. nat. 70, olim 3424.
saec. X (Burgon. XIII), 17.3×11.8, membr, foll. 392, col. 1, ll. 17; litt mai aur in rubr, max color; pict (Bordier. p. 106—108 cf ornamenta in codice U[evv]); praeclare exaratus (cf Evv 411); Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can: *Evv:* Mt 1,1—9 3,16—4,9 supplet manus saec. XIII vel XIV; lege folia hoc ordine 5—8. 1—4.9; folia 153—162 stant post f. 170. Inest canon paschalis anni 1162, manu altera, fol. 184r—186v. Fuit card. Mazarini. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 7). Mtf. *Pal. Gr.* p. 280.281 et facsm. p. 282, num. v. Scholz. cont Mt 7—21 Mc 1—6 Lc 3.4.9.11 Ioh 3—9. Silvestr. praebet facs, *Paléographie universelle*, No. 78 vel 46, item Labartius, *Histoire des arts industriels*, Paris, vol. 2 [1864], tab. 84. Burgon. (Scr. *Intr.*[3] p. 40, adn. 1 et p. 181) cod s. XII vel XIII esse vult. Nullam sane auctoritatem habet subscriptio ista, fol. 392, quae annum 964 videtur spectare, manui enim seriori debetur: ipsa tamen codicis scriptura saeculi decimi manum prodit. Vidi 20 Aug 1883.

15. Par. nat. 64, olim 2868.
saec. XII (Scholz. X), 18.2×14.3, membr, foll. 225, col. 1 (12.9×9.3), ll. 23.24; litt mai aur, max color; pagg uniuscuiusque evangelii priores iterantur, primo loco litt aureis, deinde atramento; tabb mire pictae et evangeliis praemittuntur et medio in textu interponuntur, cf Bordier. p. 103—106, et Labartium (cf Evv 14) vol. 1, p. 67, vol. 3, p. 53 et tab. 83; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men; ι adscr: *Evv;* Mc 16,8 auro: ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων, ἕωσ ὧδε πληροῦται ὁ εὐαγγελιστήσ· ἐν πολλοῖσ δὲ, καὶ ταῦτα φέρεται. Adult deest; m post addit in mg. Olim Medicaeus id est ex codicibus a Catharina de Med. Parisios latis. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 8). Cont Scholz. maximam partem Mt Mc Ioh. Martin. p. 26—28 cum facs finis Marci. Vidi 2 Iun 1885.

16. Par. nat. 54, olim 1881.
saec. XIV, 31.6×25.2, membr, coll. 2 Gr-Lat (Lat ad dextram), ll. 26; tabulae pictae cf Bordier. p. 227—231; hic codex memorabilis est propter quattuor textus colores, quos nemo quoad sciam, ne Borderius quidem, accurate descripsit: *cocco* ducta est narratio simplex: *minio* ducta sunt verba Iesu, genealogia Iesu, verba angeli Mt 1,20.21; *caeruleo* verba ex Veteri Testamento et verba discipulorum (quaedam ex errore coccinea detersit librarius ut

caerulea reponeret), Zachariae, Mariae, Elisabeth, Simeonis, Iohannis Baptistae; *atro* verba pharisaeorum, hominum ἐκ τοῦ ὄχλου, Iudae Ischariotis, centurionis, diaboli, pastorum, scribarum. Borderius latius de hoc codice disserit, haec attamen minus accurate dicta notabit lector: p. 227 non erat textus olim auro exaratus (f. 72r titl et ll. $2^{1}/_{2}$ Graece, f. 73v ll. 14 Christi verba auro ducta sunt; ita f. 76v); p. 231 de fol. 201r quem vult Borderius servum esse centurionis in urbe Kapharnaum, filius viduae est ex urbe Naïn. Tabulae nonnullae vel prorsus vel partim pigmento fraudantur, ex quibus praebet fol. 203v exemplum aptum ad methodum pictoris indagandam. Notandum est fasciculos Graece, postea Armeniace, numeratos ex decem foliis constare. Manus antiqua paginas etiam Latine numeravit; vide f. 108.109.110 = vetera 97.98.99. Latinis brevioribus subiunguntur signa varia ne laedat oculos vacuitas; vide foll. 16v, b; 20r, b; 13v, b. Librarius Latinus omisit (ex incuria?) multa, quae manus posterior addidit. (Eus-tab Latine), capp-tab in Ioh, capp, titl, sect (desunt sub finem Mc) (non can), lect, subscr in Lc: *Evv* Gr-Lat; deest Mc 16,14—20 — [Latina desunt Mc 9,18—fin (m post 9,18—11,13) Lc (m post 5,21—44?) Ioh (m post 1,1—12,17)] — Latina non ex Graecis fluxerunt. Mt 7,13 „lata via et spaciosa est illa quae", m nov corr; Mt 13,3 „Ecce qui exiit seminare semen suum, et dum seminat quaedam cecid.", m nov corr in mg „Exiit seminans seminis et dum seminat eum".

Olim Strozzii, deinde Medicaeus (cf cod 15). Wetstenius codicem anno 1715 contulit; Scholzius contulit Mc et locos selectos ex reliquis evangeliis. Facsm. apud Silvestrium (ut cod. 14), vol. 2, num. 91. Martin. p. 29. Vidi 21 Dec 1884.

17. Par. nat. 55, olim 2244.

saec. XV, 30.9 × 21, membr, foll. 353, coll. 2 Gr-Lat (19 × 5.5; 2 coll = 13), ll. 25, litt mai aur et color, max pict; tabulae optime pictae; uno loco Mt 2,19 sect; lect, (syn Latt): *Evv* Gr-Lat. Manu Georgi Hermonymi scriptus; Hermonymus natu Spartiates Parisios venit a. 1472, Guilelmi Budaei et Reuchlini praeceptor fuit, codices multos etiam Romae scripsit, e. g. Evv 30.30a.70. 287.288.880 Act 116.116a Apoc 41; vide librum v. cl. Henrici Omontii: *Georges Hermonyme de Sparte maitre de grec à Paris et copiste de manuscrits* . . . Parisiis a. 1885, qui primum in actis *Memoires* et *Bulletin de la société de l'histoire de Paris et de l'Ile-de-France*, vol. 12 et vol. 13 lucem vidit; addendi sunt catalogo codicum ab Hermonymo scriptorum codices Vat. Reg. Gr. 68 (= Apoc 41) et 76

(= Act 116a) et Athen. nat. —?—. Olim Caroli cardinalis de Bourbon (card. factus a. 1476, † a. 1488) archiepiscopi Lugdunensis; vide Leopoldum Delisle, *Le cabinet des manuscrits*, Parisiis a. 1868, vol. 1, p. 169.170. Olim Fonteblandensis. Wetstenius contulit. Vide Griesbach. *Symb. crit.* 1, p. clii. Scholzius contulit Mc et locos ex reliquis evangeliis selectos. Burgonius sine iure negat codicem ab Hermonymo scriptum esse. Vidi 18 Febr 1885.

18. (Ac 113 P132 Ap 51) Par. nat. 47, olim 2241.
a. 1364, 28.9 × 21.3, membr, foll. 444, col. 1, ll. 23; litt mai et max rubr; arg, capp-tab, capp (non titl), (non sect can), lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ, vers, syn, men; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr sic: aliter Martin.) *Apoc*, *Psalmi cum odis*. Constantinopoli scriptus in monasterio *τῶν μαγκάνων*, a Nicephoro *τοῦ καννάβη* dono datus monasterio *τοῦ ζωοδότου χυ ἐν τῷ τοῦ μυζιθρᾶ τῆσ λακεδαίμονοσ κάστρω*. Emptus a. 1687. Scholzius contulit Evv Act, cetera perlustravit. Contulit Reichius Act exceptis (ut supra, p. 268, adn. 2), a. 1847, p. 21—25; iniuria cum Marshio putabat hunc esse Stephani ζ'. Martin. p. 30.31. Vidi a. 1884.

19. Par. nat. 189 olim 1880.
saec. XII, 32 × 23.6, membr, foll. 387, col. 1 (txt 12.9 × 10.5, comm 25.6 × 18), ll. txt 15 etc, comm 39 etc; litt mai rubr, pict (Borderius, p. 181.182), membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, optime exaratus; capp-t omnes sub initium tomi (cf Evv 12), capp, titl (harmonia sive concordantiae titulorum summis in paginis), sect, can, subscr: *Io Mt Lc Mc* cum catena (Chrys in Io, Vict in Mc). Olim Medicaeus (cf cod. 15). Scholz. cont. Vidi 18 Oct 1885.

20. Par. nat. 188, olim 1883.
saec. XI, 33.6 × 23.3, membr, foll. 274, col. 1 (txt 14.5 × 7.5, comm 30.7 × 16.2); ll. txt 36 etc comm 51 etc; membr crass, disp et lin usit, atr fusc; litt interdum supra lin (man sec capp-tab cum harm, capp, titl, sect, can, lect, init, subscr, στίχ): *Evv* cum comm (Mt Chrys, Mc Vict [Cyr Al in primo loco tribuitur], Lc Tit, Io Chrys), additis dissertationibus Eusebii, Isidori, Hippolyti, Cosmae, Sophronii, Iohannis Mansuri (sc. Damasceni). Manus posterior supplevit nonnulla ut Mc 9,5.37. Volebat corrector aliquis, fortasse ipsa prima manus sui emendatrix, codicem ad textum qualem habent codices 215.300 conformare; vide Burgon. *The last twelve verses of ... Mark*, Oxon. 1871, p. 119.279.280, qui perspexit codices 20 et 300 in Marco paginas eadem non solum textus sed etiam commentarii syllaba constanter incipere, quamquam ante correctionem illam textu prorsus inter se discrepabant. Manus secunda addidit

sub finem Marci: εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον, ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη· ὁμοίωσ ἐκ τῶν ἐσπουδασμένων· στίχοισ 1590 κεφαλαίοισ 237, et similia sub finem Lc et Ioh. Vide sis codices Λ (supra, p. 339. 405.406) 117.157.164.215.262.300.376.428.565.566. Adult ad finem Ioh. Ex oriente perlatus a. 1669. Scholzius „longe maximam partem" contulit. Martin. p. 31—35 cum facsim: (p. 34, l. 15 lege ἀπαραλείπτωσ non -πτά). Vidi 8 Oct 1885.

21. Par. nat. 68, olim 2860.
saec. XII (Scholz. X, Martin. XIV), 22.9 × 18, membr, foll. 203, coll. 2 (16.3 × 4.6; coll. 2 = 11.4); litt mai nig vel rubr vel caer, max rubr et caerul; tabulae pictae occidentales; disp et lin usit, litt infra lin; capp, titl, sect (Mc 237: 16,15) (non can), (man saec. XV lect, init, ἀναγν [ἀναγνώσματα numerantur continuo, Mt 120, Mc fin 190 Lc fin 309, Ioh fin 379], syn, men): *Evv;* foll. 133—136 man saec. XV supplevit Lc 20,10—21,26 [deest 21,26—22,50] 22,51—23,27; Ioh 5,4 habet obelos in mg. Adult deest. Sub finem Lucae scripsit manus prima cryptographice κύριε σῶσον με, τὸν ἁμαρτωλὸν ὀνήσιμον, unde videtur Onesimus librarius fuisse. In Calabria ut videtur exaratus, olim Fonteblandensis fuit. Scholzius contulit Mt 1—11 Marci et Ioh 4.5.7.8. Martin. p. 35.36 (errat de Lc mutilo, de can, de ἀναγν). Vidi 12 Iun 1885.

22. Par. nat. 72, olim Colbertinus 2467.
saec. XII (Scholz. XI), 26 × 19, foll. 232, col. 1 (17.2 × 12), ll. 22; ι adscr; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8): *Evv*, bonae notae; desunt Mt 1,1—2,2 4,19—5,25 (folia hoc ordine legenda sunt 7—10.1—6.11) Ioh 14,22—16,27. Lectiones variae in mg. Wetstenius et Scholzius contulerunt. Martin. p. 36.37 cum facsim. Vidi 12 Iun 1885.

23. Par. nat. 77, olim Colbert. 3947.
saec. XI vel XII, 23 × 18.4, membr, foll. 230, col. 1 (15.1 × 10.6), ll. 22, litt mai paragraphorum atr, capitum aur, max color; capp-tab, capp, titl, sect, (non can), lect: *Evv;* desunt Mt 1,1—5.7—16; Lc 24,46—fin; Ioh 1,1—2,20; 21,25. Post medium saec. XII et in Italia, teste viro cl. Omontio, addita est versio Latina Mt Mc Lc (1,1—4,18). Samuel Berger, Vulgatae versionis peritissimus, me certiorem amicissime fecit hanc versionem esse Vulgatam eamque bonae familiae. In Italia ut videtur exaratus. Scholzius contulit magnam partem. Martin. p. 37. Vidi 18 Iun 1885.

24. Par. nat. 178, olim Colbert. 4112.
saec. X (Scholz. Martin. Omont. XI), 25.9 × 18, membr, foll. 240, col. 1 (txt 15.2 × 7.7; comm 22.1 × 15); ll. txt 25

comm 58; litt mai rubr in nig; membr ten, atr fusc, disp et lin usit, litt supra lin; prol, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, (syn man post): *Evv* cum comm (Mc Vict); desunt Mt 27,20—fin; Mc 1,1—4,21. Scholzius contulit codicem fere integrum. Cramerus codicem hic illic adhibuit in catena in evangelium Marci edenda, *Cat. Gr. patr. in N. T.* Oxonii a. 1844, vol. 1, ubi vide p. xxix. Martin. p. 37.38 cum facsim. Vidi 6 Oct 1885.

25. Par. nat. 191, olim Colbert. 2259.
saec. XI (Scholz. X), 30.2 × 23.2, membr, foll. 292, col. 1 (txt 15.3 × 10.2; comm 26.1 × 17.5); ll. txt 18, comm 42; litt mai rubr; membr crass et med; disp et lin usit, atr fusc; litt infra lin; ~ ante partem alteram vocabuli a linea rupti; ι adscr; prol, capp-tab, capp, titl (non sect, can), lect hic illic; folia ita legenda sunt 13.14.16.15.17—79.1—12.80—83.107.84—118: *Evv* cum comm (Mc Vict); desunt Mt 1,1—4,25 23,1—25,42 26,43—26,55 28,10—fin Mc 1,1—7,35 Lc 8,31—41 9,43—53 10,39—11,4 (chart man nov 10,39—42 11,27.28) Ioh 13,25—fin. Scholzius contulit totum. Martin. p. 38.39. Vidi 29 Oct 1885.

26. Par. nat. 78, olim Colbert. 4078.
saec. XI, 24.1 × 18.5, membr, foll. 179, col. 1 (16.7 × 11.4), ll. 27.28; litt mai nig, max rubr, orn color, nitide scriptus; disp usit, lin inusit; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can), lect, syn, men: *Evv*. Manu Pauli scriptus. Hic illic in mg stant vocabula Latina manu saec. XIV, teste Omontio, scripta. Contulerunt Wetstenius et Scholzius. Martin. p. 39. Vidi 23 Iun 1885.

27. Par. nat. 115, olim Colbert. 6043.
saec. X, 16 × 12.1, membr, foll. 460, col. 1 (11.3 × 5.9), ll. 19, litt mai aur in rubr, orn aur argent purp (pict, vide Borderium, p. 137); disp et lin usit, litt supra vel in lin; nitide exaratus; scriptura eadem quam Act 122 exhibet; scriptura tabularum uncialis scripturae tabularum codicis Par. nat. 923 similis est; ornamenta etiam sub init evangeliorum pariter atque ornamenta in mg similia ac in cod 923 sed meliore arte picta; capp-tab, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), can (in eadem linea atque sect), (syn man post): *Evv;* lege folia hoc ordine 85.156.86 et postea 155.157. Deest Mt 25,30—39 nisi alio loco stet folium 124*. Ioh 18,3—21,25 in chart, man saec. XVI (Scholz. XIV). Codicum 27—33 lectiones, a Larroquio sane festinanter conlectas, communicavit Petrus Alixfus cum Millio, quo teste emendator quidam textum huius

codicis 27 (Millio Colb. 1) in evangeliis tribus posterioribus misere violavit. Wetst. et Scholz. contulerunt. Martin. p. 40. Vidi 20 Aug 1885.

28. Par. nat. 379, olim Colbert. 4705.

saec. XI, 23.1 × 18.7, membr, foll. 292, col. 1, ll. 19, litt mai rubr, max color; indiligenter scriptus; capp-tab (in unaquaque capitum tabula errat librarius ex incuria de capp numero), capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can (m post lect, init), subscr, vers: *Evv*; desunt Mt 7,17—9,22 14,33—16,10 26,70—27,48 Lc 20,19—22,46 Ioh 12,40[44.46]—13,1 15,24—16,12 18,16—28 19,11—fin (m poster saec. XV supplet 19,11—20,20 21,5—18); textus multa cum D communia habet. Vir cl. Hort, *WH Intr.* p. 242, huius codicis lectiones fere singulares easque vetustissimas in prioribus evangelii Marci capitibus laudat. Millio Colb. 2 (vide cod. 27). Totum contulit Scholzius. Martin. p. 40. 41. Vidi 14 Febr 1885.

29. Par. nat. 89, olim Colbert. 6066.

saec. X (Scholz. XII), 18.1 × 14.1, membr, foll. 169, col. 1 (14 × 8.5), ll. 30; litt mai nig, max color; ι adscr; Eus-tab, prol Cosmae, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, subscr, vers, syn, men: *Evv* cum scholiis nonnullis et lectionibus variis; deesse Mt 1—15 male tradunt Mill. et Martin.; Mc 16,15 usque ad finem et Lc 4,28—5,7 folia tria deperdita supplevit manus saeculi XVI charta. Manus saec. XI addit f. 121 v—122 r catechismum de Iesu natalitiis. Scriptus ut videtur a viro Latino eoque monacho neophyto (f. 121 v). Millius (Colb. 3) textum cum textu codicis 71 convenire dicit. Scholzius contulit Mc 1—5 Ioh 5—8. Martin. p. 41. Vidi 7 Iul 1885.

30. Par. nat. 100, olim Colb. 4444.

saec. XV (Scholz. et Martin. XVI), 22.7 × 14.9, chart, foll. 313, col. 1, ll. 18; litt mai rubr; litt max habent spatium coloribus destinatum; ~ supra nomm propr; ut in Evv 288 incipit Lc fasc. ϰʹ; capp (etiam capp Latt), titl, (non sect, can), errores m pr in margine correcti: *Evv* sine lacuna. Manu Georgii Hermonymi exaratus; cf supra, cod. 17. In libri sive foliorum fronte stat: Monseigneur Lecoq; olim etiam numeratus est „six vingt seize“ (= 136). Millio Colb. 4 in Mt. Scholzius contulit locos selectos, textum a textu codicis 17 differre dixit. Martin. p. 41 (nota bene capita Latina passim codici inesse, non ut Martinus vult solum Ioh 8). Vidi 27 Nov 1884.

30a. Cant. univ. Kk. 5.35, olim 2077.

saec. XV, 23.5 × 15.5, chart, foll. 403, col. 1 (13.8 × 8), ll. 14, capp (et capp Latt), titl, subscr; litt mai rubr, max vacant coloribus non additis: *Evv*. Scriptus manu Georgii Hermonymi ex

codice 30 vel ex eodem codice cum codice 30. Praeterea videtur codex 30 ex codice 288 vel ex eius antigrapho fluxisse. Olim fuit codex I. B. Hantini viri Gallici numismatici, ex cuius bibliotheca Moorius episcopus hunc codicem accepit anno 1706. Marshius episcopus hunc codicem a codice 62 non distinxit (cf Scrivener. *Intr.*[3], sub cod. 62). Accurate inter se conferendi sunt hic codex et codices 30.70.287.288. Codex 70 habet aliquid commune cum codice 287 etiam cum codicibus 30 et 288. Vidi Cantabrigiae mense Ian 1883, Parisiis 22 Iul 1885.

31. Par. nat. 94, olim Colb. 6083.
saec. XIII (XII?), 18 × 14.1, membr, fol. 188, col. 1 (13.2 × 9.2), ll. 25; disp et lin usit, litt infra lin; litt mai aur, max color, orn, pict; capp-tab (Mc Lc Ioh m post), capp, titl; multa erasa et correcta: *Evv;* Lc 3,38—4,19 et 5,39—6,33 supplevit m sec charta adhibita; sub initio et sub finem folia duo inserta preces exhibent. Millio fuit Colb. 4 post Mt (cf cod. 30). Scholzius contulit locos selectos. Martin. p. 42. Vidi 20 Iul 1885.

32. Par. nat. 116, olim Colb. 6511.
saec. XII, 14.7 × 10.9, membr, foll. 244, col. 1 (10.5 × 7.5), ll. 21; disp et lin usit; litt mai rubr; prol (fallitur Martinus qui hunc prologum in evangelium Marci et hic et alibi passim mutilum esse sibi persuaserit), capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), (non can), (lect, init, ἀναγν m sec): *Evv;* deest Mt 1,1—10,22; m sec supplet Mt 11,7—12,34 in chart: Mt 24,14—30 mut; desunt Lc 22,36—fin Ioh 1,1—4,20. Adult abest. Ioh 5,3.4 obelis damnatur. Millio Colb. 5. Scholzius contulit locos selectos. Martin. p. 42. Vidi 26 Aug 1885.

33. (Ac 13 P 17) Par. nat. 14, olim Colb. 2844.
saec. IX vel X (Scholz. Martin. XI), 37.8 × 24.8, membr, foll. 143, col. 1, ll. 48 (ita m pr in Evv) 52 et 51 (m post); litt mai nig (at m sec rubro duxit has litteras); errores ex itacismo, folia lacerata; capp, titl; Euth prol in Cath Paul una stant foll. 73—76: *Prophet Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); desunt Mc 9,31—11,11 13,11—14,59 (Lc 13,7—19,44) Lc 21,38—23,26. Manus prima exaravit vetus testamentum et evangelia, manus alia saeculi X Act Cath Paul; bibliopega librorum ordinem confudit; iam saeculo XIII vel XIV fuit liber nondum mutilus male in ordinem redactus. Textus plurima codicibus uncialibus optimis communia habet. Eichhornius appellat hunc codicem: „Die Königin unter den Cursiv geschrieben Handschriften", *Einl. in das N. T.* Lipsiae a. 1827, vol. 5, p. 217.

Contulerunt Larroquius, Griesbachius (*Symb. crit.* tom. 1), Begtrupius (ap. Birchium, *Varr. lect. ad Apoc.* p. 95 sqq.), Scholzius, accuratissime vero Tregellesius a. 1850, qui multa, ubi vel membrana vel atramentum deerat, per vestigia ex adverso adhaerentia legit; vide Tregellesium, *Printed text* (cf supra, p. 270), p. 161.162. Vide W H *Intr.* § 211. Facsimile apud Scrivener. *Intr.*[3] tab. XIII, no. 39; cf Mus. Brit. Add. 20,002, qui ll. 42 habet: *Catal. of anc. mss. in the Brit. Mus. part 1, Greek*, Lond. 1881, tab. 20. Martin. p. 42.43. Vidi 29 Aug 1884, 24 Ian 1885.

34—41 aeque ac H^paul^ cancellarii Seguierii olim fuerunt, qui pronepoti suo Henrico Carolo de Cambout de Coislino, duci et pari Franciae, episcopo Metensi, bibliothecam legavit; vide Montefalconium, *Bibl. Coislin.* Parisiis, a. 1715, fol. Wetstenius contulit codices hos qua potuit diligentia; Scholzius dicit Wetstenium eos „cursim" contulisse.

---

34. Par. nat. Coisl. 195, olim 306.

saec. X [Scholz. Martin. XI], 28.8 × 19,2, membr, foll. 469, col. 1 (16.4 × 7.5, commentarius 21.6 × 14.5), ll. 22 etc; orn colores inusitatos exhibent (Bordier. p. 123—125); atramenta varia; Carp, Eus-tab, prol (in comm), arg, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), subscr, στίχ; pict, vers: *Evv* cum catena catenae in codice 194 simili (Mc est Vict Ant sine scholio in 16,9—20; Lc est Tit Bostr) f. 1—3 man nova homil Pselli; foll. 163 r—169 v patristica Sev, Hesych, Eus, Isid Pel, Dion Al etc; neque evangelia neque patristica satis accurate excussi. Antea fuit monasterii S. Nicolaï cognomento Stauronicetae in Monte Atho. Mtf. p. 247. Contulit Wetstenius, item cursim Scholzius. Martin. p. 43—45 (Martinus, p. 45, laudat ex Tischend. *N. T.* ed. VIII, vol. 1, p. 828 adnotationem de Ioh 7,53—8,11, additque: „mais c'est une erreur. Nous avons vérifié le passage avec soin et cette note n'y existe nulle part." Tischendorfius vero erravit solum de loco adnotationis, nam stant re vera haec verba fol. 169 verso, ll. 6—8 inter patristica illa supra laudata). Vidi 30 Sept 1885.

35. (Ac 14 P 18 Ap 17) Par. nat. Coisl. 199, olim 44.

saec. XI vel XII, 18.6 × 13.9, membr, foll. 328, col. 1 (13.7 × 9.2), ll. 27; litt mai rubr; capp-tab, arg, capp, (titl unum vidi), (non sect, can), lect, init, ἀναγν, syn, men, versus, subscr, στίχ; Act lect; Cath Paul Euth et lect; Apoc scholia: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*; sub finem Paul stat Chrysostomi

homilia de dominica resurrectionis. Adult signis damnatur. Mtf. p. 250. Wetstenius contulit, item cursim Scholzius. Martin. p. 45.46. Vidi 1 Oct 1885.

36. Par. nat. Coisl. 20, olim 26.
saec. X (Scholz. Martin. XI), 29,3 × 21.3, membr, foll. 509, col. 1 (11.2 × 7.8, comm 22.6 × 15.5), ll. 19 (comm ll. 44 etc), litt max color; praeclare exaratus; Carp, Eus-tab, prol (prol in Mc non mutilus est, [fallitur Martinus]) capp-tab, capp, titl, sect, pict: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant cum scholio in 16,9—20); foll. 1.2 litteris uncialibus saec. IX praebent fragmenta ex parallelis sacris (non ut Martinus vult ex lectionario) στοιχεία ΝΞΟ. Olim Laurae s. Athanasii in monte Atho. Mtf. p. 63—65, cum facsim. Contulit Wetstenius, item cursim Scholzius. Martin. p. 46.47. Vidi 31 Aug 1885.

37. Par. nat. Coisl. 21, olim 238.
saec. XI vel XII, 31 × 24, membr, foll. 357, col. 1 (14.3 × 9.7, comm 23.7 × 16.8), ll. 21 etc comm 43; disp et lin usit; litt infra lin; litt mai rubr; Eus-tab, prol (prol in Mc non est mutilus, [fallitur Martinus]), capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, pict: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant); adult stat sub finem libri et habet προσποιούμενοσ sine μή. Mtf. p. 65.66. Wetstenius contulit, item cursim Scholzius. Martin. p. 47. Vidi 3 Sept 1885.

38. (Ac 19 P 23) Par. nat. Coisl. 200, olim 45.
saec. XIII, 17.5 × 13.6, membr, foll. 300, col. 1 (11.7 × 7.5), ll. 30; disp et lin usit, litt infra lin, atr nig, litt mai aur, max color, orn color; capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), (non can), pict (Bordier. p. 226.227); Cath et Paul habent Euth sed non capp et titl; permulta erasa sunt et iterum scripta; in mg adnotationes Latt et Graecae: *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); desunt (ipse non excussi) Mt 14,15—15,30 20,14—21,27 Mc 12,3—13,4.

Scriptus iussu Michaelis Palaeologi imperatoris (a. 1260—1282), qui codicem anno 1269 vel 1270 dono Ludovico IX Galliarum regi (mortuus est a. 1270) misit. Roberti Stephani ϑ'. Fuit posthac Prez Savigni, et ex eius domo in bibliothecam patrum Cadomensium (Caen) societatis Jesu a. 1640 migravit. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 250. 251; p. 251, l. 6 post „salutem" adde „optatam"; Montefalconius (quem sequuntur Scholzius et non sine dubitatione Scrivenerus *Intr.*[3] p. 184 adn.) minus accurate dixit codicem Apoc non Paul continere. Wetstenius contulit codicem, item cursim Scholzius. Facsim. in libro Silvestri, *Paléographie universelle*, no. 84 ubi codex iniuria

"evangelistarium" appellatur. Cf. librum Bergeri de Xivrey, ***Notice d'un ms grec du XIIIe siècle conservé à la bibliothèque impériale*** etc Paris. a. 1863 (ex actis ***Bibliothèque de l'école des chartes, XXIV année, tôme IV, cinquième série***, Paris. a. 1863, p. 97—118). Martin. p. 47.48; fallitur Martinus p. 48, de scriptura, quippe quae scripturae codicis 298 non similis sit. Vidi 3 Oct 1885.

39. Par. nat. Coisl. 23, olim 315.
saec. XI (Martinus X, sed postea lapsu quodam [vide infra] 1218), 33.5 × 26, membr, foll. 288, col. 1 (13.3 × 10.5 etc; comm 27.9 × 28.6), ll. 17 etc (comm 44 etc); disp usit, lin inusit; litt mai rubr; capp-tab (in unum ad initium conlectae cf codd. 12.19) Mc habet 52' quattuor inusitatis sub initium additis fortasse ex commentario, textus tamen margo recte ponit titulum *α' περὶ δαιμονιζομένου*, Ioh ex incuria habet 17 cum sint re vera in tabula duodeviginti; capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), subscr, *στίχ*: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant); Mt et Mc diversis manibus eiusdem saeculi; inter Mt et Mc stant nonnulla ex Sev, Eus, Hes, et inter Mc et Lc ex Dion Alex pariter atque in codice 34; Mt 16,2.3 et Ioh 7,53—8,11 prorsus desunt:

Constantinopoli (*τὸ πατριαρχεῖον*) ut videtur scriptus saeculo decimo primo ineunte, patriarcha Sergio II (a. 999—1019), in monasterium S. Athanasii in monte Atho translatus est a. 1218 per monachum Macarium (cf supra, p. 430). Fortasse eiusdem archetypi apographus est atque codex 34. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 66—75. Adhibuit secundo loco Cramerus (vide ad cod. 24) vol. 1, p. xxviii, in Victoris commentario in Mc edendo. Contulit Wetstenius et cursim Scholzius. Martin. p. 48.49. Vidi 3 Sept 1885.

40. Par. nat. Coisl. 22, olim 375.
saec. XI vel XII, 29.9 × 21.5, membr, foll. 312, col. 1 (11.9 × 10.7; comm 24.6 × 17.4), ll. 18 etc (comm 48 etc); disp et lin usit; litt mai rubr; *ι* adscr; manus alia foll. 157r—164r deinde manus prima; Carp, Eus-tab, prol (Mci prologum mutilum esse alucinatur Martinus), capp-tab, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can: *Evv* cum comm (in Mc est Vict Ant); desunt Lc 21,21—23,32 et Ioh 20,25— 21,25 (ipse non excussi). Antea fuit monasterii sancti Nicolai cognomento Stauronicetae in monte Atho, pariter atque codex 34. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 66. Contulit Wetstenius, item cursim Scholzius. Martin. p. 49.50. Vidi 3 Sept 1885.

41. [Par nat. Coisl. 24, olim 241.
saec. XI, 30.8 × 24, membr, foll. 224, col. 1 (21.2 × 15.3), ll. 33.32, latt recte, lin non semper recte, litt infra lin, litt mai

rubr, capp-tab in Mc, capp, titl, hic illic lect, subscr, στίχ: catena in Mt Mc (Mc Vict Ant). In evangeliorum catalogo vix locum habet hic codex, nam textus non integer est; desunt praeterea folia circiter 30 et f. 136 quaerit Graeculus quidam: ὢ τι ἐποίησεν ὁ κόψασ τὸ φυλλον ὧδε· λίπει. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 75. Contulerunt Wetstenius et cursim Scholzius. Martin. p. 50. Vidi 17 Sept 1885.]

42. Medicaeus. Nunc latet. Lectiones eius a Petro Pithaeo margini editionis Stephanicae tertiae anni 1550 adscriptas, communicavit Eduardus Bernardus cum Millio qui eas edidit; vide Millii *N. T. Gr.* ed. Kuster. Amstelodami a. 1710, proll. paragr. 1462. Millius nomen Regii Medicaei codici a Pithaeo datum compendio Med notavit. E nomine videbatur codex Regius Parisiensis ex codicibus a Catharina de Medici Parisios perlatis esse. Dionysius Amelottius (a. 1606—1678) codice in Trecensi (Troyes) collegio usus est, Scholzius autem codicem frustra in bibliothecis Galliae publicis etiam in urbe Trecensi quaesivit. Millium non fugit lectiones lectionum codicis K similes esse.

43. (Ac54 P130) Parisiis bibliothecae armamentarii 8409 et 8410. olim Gr. 4.

saec. XII (vol. 1 fortasse XI), 20.8 × 16.3, membr, voll. 2, foll. 199 et 190, col. 1; vol. 1 ll. 23, vol. 2 ll. 25; vol. 1 litt mai aur, max color, vol. 2 litt mai ad init lect rubr, max rubr; Carp, Eus-tab, prol, capp-tab, capp, titl, sect (Mc234: 16,9), can, (lect, init, ἀναγν m sec), subscr (Iac et Paul στίχ, Paul hic illic etiam ἀναγν, κεφ, μαρτ): *Evv* (vol. 1) *Act Cath Paul* (Phm Hebr) (vol. 2). Ex vocabulo μητροπόλεωσ pro ἐκκλησίασ in 2 Tim subscriptione substituto concludit Scholzius codicem Ephesi scriptum esse. Codex fuit Patris de Berziau qui anno 1661 codicem seminario sive oratorio Sammagloriani (S. Magloire) dono dedit. Amelottius et Simonius inspexerunt; Scholzius contulit locos selectos. Martin. p. 50.51. Vidi 14 Aug 1884.

44. Lond. mus. Brit. Add. 4949.

saec. XII (Scholz. XI), 30.7 × 24.2, membr, foll. 259, col. 1, ll. 21.22; litt mai rubr; capp, titl (utraque adesse Scrivenerus negat) sect (Mc234: 16,9), can, (lect man sec), syn, men, (subscr et στίχ in Ioh), pict: *Evv;* Mt16,2.3 deest sed m sec addit in ima pagina; Ioh 5,3.4 signis damnatur; Ioh 7,8 erasit manus secunda duas paene lineas et rescripsit; adult deest. Caesar de Missy (a. 1703—1775), capellanus Gallicus regis Georgii III Angliae, codicem ex Atho monte in Angliam pertulit, a. 1746 Wetstenio monstravit, posthac conlationem codicis cum Wetstenio communicavit quam Wetstenius haud

emendate edidit; haec conlatio, olim teste Scrivenero, *Intr.*[3] p. 185, codici adsociata, anno 1883 evanuerat. Dignum sane codicem qui denuo conferatur quodammodo contulit Bloomfieldius (vide supra, p. 267, adn. 2) a. 1860. Vidi 27 Iul 1883.

45—58. De codicibus Oxoniensibus consulendi sunt libri Henrici Octavii Coxe, *Catalogi codicum MSS. bibliothecae Bodleianae, pars prima recensionem codicum Graecorum continens*, Oxonii a. 1853, et *Catalogus codicum MSS. qui in collegiis aulisque Oxoniensibus hodie adservantur*, I. II, Oxonii a. 1852.

---

45. Ox. Bodl. Baroccianus 31.
saec. XIV, 18.5 × 13.5, membr, foll. 398, col. 1, ll. 20; litt mai aur vel rubr; nitide scriptus; Eus-tab, capp-tab (Ioh 19 numero ε' omisso), capp, sect (Mc 233 : 16,8), can, lect, subscr, στίχ, pict; imae paginae humiditate laesae: *Evv;* desunt Mt 2,5—15. Totum contulit Millius (Bodl. 1), locos selectos Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxx. clxxi. Vidi 7 Febr 1883.

46. Ox. Bodl. Baroccianus 29.
saec. XII vel XIII (Scholz. XV et fortasse iure, nam ipse dubito an recte de saeculis anno 1883 ineunte iudicaverim), 18.5×12.5, membr, foll. 342, col. 1, ll. 18, litt mai aur; Carp, Eus-tab, prol in Ioh, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ, vers, pict; tabula paschalis: *Evv;* textus teste Griesbachio saepe cum codicibus 52 et 61 consentit. Fuit Michaelis Zoriani (τοῦ ζωριάνου) qui codicem ornandum curavit. Totum contulit Millius (Bodl. 2), locos selectos Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxxi. Vidi 7 Febr 1883.

47. Ox. Bodl. Misc. 9, olim 1864.
saec. XV, 12×10×9!, membr, foll. 554, col. 1, ll. 17.14.18; disp non usit; prol, arg, capp-tab, capp (et. capp Latt), titl, subscr, vers, στίχ in Mc, non eleganter scriptus: *Evv;* Ioh 8,6 καὶ προσποιούμενοσ. Hunc codicem pariter atque codices 56 et 58 scripsit Iohannes Serbopoulos vel Zerbopoulos (noli offendere in forma SEPBO = στερβο huic codici inscripta), Graecus saeculo decimo quinto exeunte Readingae in Anglia degens; Iohanni exemplar erat codex 54 (vide cod. 54) unde sequitur codicem 47 ut et 56 delendos esse si variationes textus ex Iohannis ingenio non ex aliis codicibus fluxerint. Waltonus (cf supra, p. 221) conlatione utitur ab Usserio facta, siglo Bodl. 1. Millio Bodl. 6. Vidi mense Mart 1883.

48. Ox. Bodl. Misc. 1, olim 2044.
saec. XII (Scholz. XIII), 28.9 × 22.5, membr, foll. 145, coll. 2, ll. 30; optime exaratus; ι adscr; Eus-tab, subscr, χειρ, ῥήμ, στίχ: *Evv* cum scholiis a prima manu. Millius contulit (Bodl. 7). Vidi 20 Febr 1883.

49. Ox. Bodl. Roe 1, olim 247.
saec. XI (XII?), 14.7 × 11, membr, foll. 223, col. 1, ll. 26; lin usit, litt mai rubr, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect, (hic illic can), lect, subscr et στίχ in Lc: *Evv;* insunt sub finem nonnulla ex Cassiodori historia tripartita charactere Longobardico scripta. Anno 1413 fuit Demetrii τοῦ στραβόποδοσ, qui eo tempore annos duodetriginta habens codicem ecclesiae cuidam dono dedit. In Angliam pertulit codicem Thomas Roe (vide supra, p. 356) et bibliothecae Bodleianae dono dedit anno 1628. Millius contulit (Roe 1). Vidi 28 Febr 1883.

50. Ox. Bodl. Laud. Gr. 33, olim D. 122.
saec. XI vel XII, 29.2 × 22, membr, foll. 241, col. 1, ll. 18—26, capp-tab, capp, titl, sect, can, subscr, στίχ, pict: *Evv* cum catena (in Mc est Vict Ant); desunt Mt 1,1—9,35 12,3—23 17,12—24 25,20—32 Ioh 5,28 (non 18)—fin; manus recentior supplevit Mc 14,40—fin; interdum praebet codex lectiones bonas. Laudii (vide supra, p. 412) factus est anno 1633 et ab eo universitati anno 1636 dono datus. Millius contulit (Laud. 1). Griesbachius contulit pauca. Ex hoc codice catenam in Mc primo loco edidit Cramerus (ut supra, ad cod. 24), vol. 1, p. xxviii. Vidi 19 Febr 1883.

51. (Ac 32 P 38) Ox. Bodl. Laud. 31, olim C. 63.
saec. XIII, 30.3 × 22.7, membr, foll. 325, coll. 2, ll. 28, prol, Euth in Act Paul Cath, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can), lect, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Evv* (hoc ordine exaratus est codex); desunt 2 Pe 3,2—17 Mt 18,12—35 Mc 2,8—3,4; textu simillimus est editioni Complutensi. Olim Laudii (vide cod. 50). Millius contulit (Laud. 2), Bentleius (γ' in conlatione Bentleii Cantabrigiae colleg. Trin. B. XVII. 5; δ' = 477, ε' = 60, ϑ' (?) = 113, κ' = 54, ο' = 440, τ' = 489). Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxxii—clxxx, cf vol. 2, p 154 sq. Dignus est qui iterum conferatur. Vidi 17 Febr 1883.

52. Ox. Bodl. Laud. 3, olim C. 28.
a. 1286, 16.8 × 13, membr, foll. 158, col. 1, ll. 27, litt mai rubr, proll, capp-tab, capp, titl, sect, can, lect, pict: *Evv;* textus non prorsus spernendus. Scriptus manu νἰκήτα τοῦ μαυρώνη

(qui etiam Evv 341 scripsit) δι' ἐξόδου καὶ ἐνεργίας, ἰωάννου τοῦ [πουλ]ουμϊστρϊνοῦ. καὶ οἱ ἀναγῖνωσκοντες αὐτῷ εὐχέσθε ἡμῖν. Olim Ioasaphi monachi. Laudii factus a. 1640. Millius contulit (Laud. 5), et Griesbachius, *Symb. crit.* vol. 1, p. clxxx. Vidi 16 Febr 1883.

53. Ox. Bodl. Selden. supra 28, olim 3416.
saec. XIV, 15,5 × 12, membr, foll. 140, col. 1, ll. 29.33; litt mai rubr; prol, capp-tab, capp, titl, subscr, nitide scriptus: *Evv;* teste Millio textus similis est textus codicis 4. Scriptus manu (Nicolai?) ἀναγνώστου τοῦ καβαλλάρη. Neophytus quidam sibi arrogat honorem sumptus impensi, videtur tamen inferioris aevi fuisse. Millius contulit (Selden. 1). Vidi 17 Febr 1883.

54. Ox. Bodl. Seld. supra 29, olim 3417.
a. 1338, 16.3 × 12.4, membr, foll. 228. col. 1, ll. 25.27; Eus-tab, prol, capp-tab, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, vers, verborum Hebraicorum interpretatio; quae Scrivenerus, *Intr.*[3] p. 186, adn. 1, post Burgonium contra Millium de paragraphis in hoc codice scribit, pravae Millii verborum interpretationi innituntur: *Evv;* frater vel sane germanus est codicis 109, frater est vel pater vel filius codicis 171, pater vel patruus codicum 47.56.58; Ioh 8,2 post αὐτοὺς addit ἔν τισιν ἀντιγράφοις οὕτως· pergitque ἄγουσι cf etiam Evv 780. Nitide tribus tantum digitis Theodosii cuiusdam ceteris forsan mutili anno 1338 scriptus. Iohannes Serbopoulos (cf supra, ad cod. 47) addidit ima pagina fol. 38 v Mt 12,42, fol. 193 in mg Ioh 5,9 καὶ pr—περιπάτει et 5,12, locos a Theodosio omissos. Millius contulit (Seld. 2); Bentleii erat κ' (cf supra, cod. 51). Vidi 2 Mart 1883.

55. Ox. Bodl. Seld. 6 (Coxe Seld. 5), olim 3394.
saec. XIII (Scholz. XV), 19.6 × 14.5, membr, foll. 349, col. 1, ll. 21, litt mai rubr; arg in Mt, capp-tab, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ, pict, nitide exaratus: *Evv;* Ioh. Ern. Grabius, *Septuaginta interpretum tom. 1. . . . ex . . . cod. Alex.* Oxonii a. 1707, proll. cap. iii, sect. 6, laudat Iudic 6,1—24 in minoribus quibusdam foliis insertis scriptum, nihil tamen de his foliis in schedis meis habeo. Olim γροιγορίου ἱερομονάχου. Millius contulit (Seld. 3). Vidi 28 Febr 1883.

56. Ox. collegii Lincolniensis *II.* 18.
saec. XV, 20.5 × 14.3, chart, foll. 232, col. 1, ll. 24; capp-tab, prol in Mt Lc, capp (et capp Latt), titl, ἀναγν, subscr, vers, interpr nomm Hebr: *Evv;* filius vel fratris filius codicis 54, affinis

codicibus 58 et 61; Ioh 8,6 addit καὶ προσποιούμενοσ. Iohannes Serbopoulos (cf supra, cod. 47) codicem in Anglia scripsit; utrum tribus digitis scripserit necne vix procul dubio est, attamen versus Theodosii illius in cod. 54 exscripsit suo nomine pro Theodosii nomine posito, unde factum est ut nonnulli versuum finem de Iohanne apostolo interpretaverint! Edmundus Audleius Sarum episcopus codicem collegio Lincolniensi dono dedit anno circiter 1502. Waltonus (cf supra, p. 221) exhibet lectiones varias nonnullas ab Usserio conlectas, iniuria vero codicem cum Act 33 coniungit. Millius cursim contulit (Lincoln. 1). V. cl. Orlando T. Dobbinus codicem adiit (cf infra, cod 61), Scrivenerus perlustravit; v. cl. R. C. Pascoe quattuor capitibus conlatis Millium triginta quattuor lectiones varias e sexaginta quinque in his capitibus omisisse, in una errasse repperit, cf Scriv. *Intr.*[3] p. 186. Vidi 27 Febr 1883.

57. (Ac 35 P 41) Ox. collegii beatae Mariae Magdalenae 9.

saec. XII, 23 × 19.5, membr, foll. 291, col. 1, ll. 25, litt mai aur sed rarae; omnia compendiis scripta; capp-tab, capp, titl, interdum lect; manus nova hic illic codicem foedavit, versuum numeris minus eleganter additis: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Psalmi cum odis;* deest Mc 1,1—11; alucinantur deesse Rom 1.2 Cor Scholzius et Scrivenerus. Inscriptio fol. 1 anno 1386 scripta ita se habet: ἐσκωτώθην ὁ πανυψυλωτατοσ (in schedis meis -του) αὐθέντησ ἡμον Πάλσασ ἡπὸ τῶν ἀγαρηνῶν ἔθνων κ. τ. λ. Hammondus bis contulit, cuius ut videtur schedas, fortasse cum Usserii schedis coniunctas, adhibuit Waltonus (cf supra, p. 221) cui fuit Magd. 1. Etiam Millius contulit codicem, Wetstenius vidit anno 1715, v. cl. Dobbinus (vide infra, cod. 61) nuper examinavit. Vidi 7 Apr 1883.

58. Ox. collegii Novi 68.

saec. XV, 19.8 × 14.5, membr, foll. 342, col. 1, ll. 20.21; prol, capp-tab, capp (etiam capp Latt) titl, hic illic sect et ἀναγν, syn, vers, interp nomm Hebr: *Evv* (non Act Cath Paul), affinis codicibus 47.54.56.61. Iohannes Serbopoulos scripsit codicem, fortasse e codice 54, et versus illos mutatos ut in codice 56 subiunxit. Hic codex fuit olim Iohannis Hopkinsoni Lincolniensis. Usserius contulit in usum Waltoni (cf supra, p. 221), item Millius (Nov. coll. 1). Wetstenius vidit anno 1715. Dobbinus contulit locos selectos (cf cod. 61). Vidi 23 Mart 1883.

59. Cant. Gonvillii et Caii collegii 403.

saec. XII, 20 × 14.5, membr, foll. 238, col. 1 (14.5 × 10), ll. 23, capp, titl (Ioh 17, omisso 18), sect (non can); atr nig; litt

mai pict; codex neglegenter scriptus octoginta una lacunis ex ὁμοιοτελεύτῳ laborat: *Evv.* Olim fortasse Roberti Grossteste episcopi Lincolniensis († anno 1253), erat hic codex fratrum minorum Oxoniensium qui eum Ricardo Brynckleio eiusdem ordinis fratri Cantabrigiensi saeculo decimo sexto ineunte commodaverunt. Mox anno 1567 in bibliotheca Gonvillii et Caii sedem nactus est donante Thoma Hatcher. Waltonus (cf supra, p. 221) exhibet lectiones nonnullas (cf infra Evv 62); Millius contulit; Wetstenius vidit a. 1716. Scrivenerus contulit a. 1860. De historia codicis secutus sum virum clarissimum I. Rendel Harrisium, *The origin of the Leicester codex of the New Testament*, Londinii a. 1887, p. 18—23, ubi plura invenies de Brynckleio et de Hatchero. Vidi 29 Ian 1883.

60. (Ap 10) Cant. univ. Dd. 9.69, item 556.

a. 1297, 20.5 × 14, membr, foll. 324, col. 1 (14.6 × 9.3), ll. 24; membr med et ten, disp et lin usit, atr nigrofusc; bene exaratus; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect, (non can) subscr, pict: *Evv;* eodem volumine continentur Apoc saec. XV scripta, et sub finem preces. Scripsit Michael ὁ μαντυλίδησ anno 1297 in usum Georgii τοῦ μουγδουφῆσ. Codex fuit Iohannis Moore, episcopi Eliensis, quo mortuo anno 1714 pretio magno emptam Georgius I rex bibliothecam eius universitati Cantabrigiensi dono dedit. Millius contulit (Moori 1). Bentleii ε′ (cf supra, Evv 51). Cf librum viri cl. Franc. Delitzsch., *Stud. zur Entstehungsgesch. d. Polyglottenbibel d. Card. Ximenes*, Lipsiae a. 1871, p. 33.34. Vidi 18 Oct 1886.

61. (Ac 34 P 40 Ap 92) Dublini collegii Trinitatis A. 4.21, olim G. 97.

saec. XVI, 15.8 × 12, chart, foll. 455, col. 1, ll. 21, prol, capp-tab, capp (etiam capp Latt quae paragraphos definiunt), titl, sect, can, subscr, στίχ: *Evv Paul* (Phm Hebr) *Act Cath* (Iac Iud Pe Io) *Apoc* (Apoc pluribus manibus scripta est); e familia codicum Evv 54.56.58.47 est. Orlando T. Dobbinus, *The codex Montfortianus, a collation of this celebrated MS .... throughout the gospels and acts with the Greek text of Wetstein and with certain MSS* [Evv 56.58 Ac 33] *in the university of Oxford*, Londonii a. 1854, p. xx, 64, 196, et I. Rendel Harrisius, (cf supra, cod. 59) p. 46—53, sagaciter de codicis historia disseruerunt. Franciscus Froy, sive potius teste Harrisio Roy, e fratribus minoribus Oxoniae saeculo decimo quinto ineunte degentibus, primus quod sciamus hunc librum possedit qui fortasse ex ipsius manu fuerat. Videtur textus evangeliorum e codice Evv 56, actuum et epistularum e codice Act 33 fluxisse; Evv 56 anno circiter 1502, Act 33 anno iam 1483 in bibliothecam

collegii Lincolniensis Oxoniae recepti, ad manum erant librario Oxoniensi anno circiter 1520 scribenti. Posthac fuit codex Thomae sive ut vult Harrisius Iohannis Clementis (cf Harris, p. 53—56), deinde Willelmi Charki (cf Harris, p. 33—45) cui etiam codex Evv 69 inter libros suos praesto erat; hoc tempore anno circiter 1580 videtur Apoc codici 61 addita fuisse e codice 69 exscripta; Charkius lectiones multas in codicis margine inscripsit. Thomas Montfortius Cantabrigiensis codicem posthac possedit, unde nomen codicis „Montfortiani". Denique fuit Iacobi Usserii archiepiscopi Armachani (a. 1580—1656), qui codicem iam in usum Waltoni (cf supra, p. 221) conlatum collegio Trinitatis dono dedit. Contulerunt Millius, Iohannes Barrett (cf supra, p. 400), Dobbinus. Refert Scrivenerus, *Intr.*[3] p. 187, paginam in qua comma 1 Ioh 5,7.8 stat artificio quodam perpolitam esse; verum tamen omnibus codicis foliis id commune est, in hac vero unica pagina manibus contrectantium inquinata magis oculis obicitur. Vidi 25 Maii 1883.

62. Sedis incognitae. (capp, lect, men: Evv.)
Hic codex, ex Oriente advectus, olim fuit Henrici Googii (unde Goog.), collegii Trinitatis Cant. e sociis. Conlatio codicum D. 59.61.62 manu scripta, in usum Waltoni (cf supra, p. 221) facta, collegio Emmanuel Cantabrigiae a. 1667 data, ibi exstat hodie. Temere Marshius episcopus hunc in codice Cant. univ. Kk. 5.35. (cf supra, cod. 30a) inveniebat, cum eundem esse cum Evv 30a censebat.

63. Dublini collegii Trinitatis A. 1 8, olim D. 20.
saec. X vel XI, 31.8 × 24, membr, foll. 237 [pagg. 474], col. 1, ll. txt 18—24 comm 48—52, litt mai rubr, prol usitat, capp-tab, capp, titl cum harmonia, sect (Mc 234 : 16,9), can, (lect, init man sec), paginae 363—420 alia manu, subscr, pict: *Evv* cum comm; deest Io 21,25 folio deficiente; adult abest. Fuit Usserii (cf Evv 61) signo Armachani 1 vel Usserii 1. Henricus Dodwell codicem in usum Fellii (cf supra, p. 222.223) contulit, Ricardus Bulkeley in usum Millii; v. cl. Dobbinus contulit Matt anno 1855, v. cl. Iohannes Twycrosse codicem integrum anno 1858.

Fol. 1 rescriptum est lectionarii fragmentum: saec. IX, 22 circ × 18, membr, unc, foll. 2 mut, coll. 2, ll. 22, litt unc rectae magnae spir et acc ornatae: nonnulla ex Mc Lc Ioh, lectiones in horas 3.6.9. V. cl. T. K. Abbottus disseruit de hoc fragmento in actis *Hermathena*, Dublini a. 1884, num. 10, p. 151—153 cum facsimili et lectionibus variis: Mc 15,35 om *ἀκούσαντεσ*, Lc 23,1 *πρὸσ τὸν πειλᾶτον* cum L. Vidi 25 Maii 1883.

64. Marchionis de Bute.
saec. XII vel XIII, 11.8 × 8.7, membr, tomis duobus, foll. 441, col. 1, ll. 18, litt mai aur; ~ supra nomina propria; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, init, syn, (subscr et vers m nov): *Evv;* Ioh 8,8 add *ἑνὸσ ἑκάστου κ. τ. λ.* Codex fuit Thomae Goadii († a. 1638), deinde Usserii Armachani (cf Evv 61), qui eum sine dubio cum codicibus 61 et 63 collegio Trinitatis Dublini dono dedit. Waltono fuit Em, Millio Usser. 2. Dodwellius et Bulkleius contulerunt (cf cod 63). Inde ab anno 1702 (de anno v. cl. T. K. Abbottus Dublini me certiorem fecit) e bibliotheca collegii Trinitatis elapsus, fuit codex Iohannis Iones (25 Maii 1728?), Iohannis comitis de Moira († 1793), Iacobi Verschoyle episcopi de Killala (*1748, † 1834), comitum Huntingdonensium. Hodie in manus v. cl. marchionis de Bute venit. Vide sis quae Scrivenerus, *Intr.*[3] p. xv. 188.189, dictante per litteras Burgonio narravit. Vidi codicem apud virum clarissimum Burgonium 30 Oct 1883.

65. Lond. mus. Brit. Harleianus 5776.
saec. XI (Scholz. XIII), 22.8 × 17.8, membr, foll. 309, col. 1, ll. 22; litt mai rubr; Carp, Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), subscr, *στίχ;* multa erasa sunt: *Evv;* finis versus Ioh 21,25 manu nova suppletus est folio ultimo amisso (cf cod. 63). Daniel archiepiscopus *τῆσ Προκοννήσου* codicem die 11 mensis Augusti anno 1674 Iohanni Covell capellano Anglico Constantinopoli dono dedit. Covellius codicem in Angliam anno 1677 transtulit. Millius contulit (Cov. 1). Vidi 8 Maii 1883.

66. Cant. coll. Trinitatis O.8.3, olim Gal. 292.
saec. XII vel XIII, 21.8 × 15.5, chart, foll. 282, col. 1, ll. 21, Carp, (folia 5 vacant Eus-tab) capp-tab, capp, titl, sect, can, syn, men, pict, lect, *ἀναγν*: *Evv* (cum scholiis manu nova); manus alia pauca in textu correxit. Fuit Thomae Gale olim scholae Paulinae Londinensis magistri deinde decani Eboracensis (*1636, † 1702). Millius contulit, Scrivenerus etiam anno 1862. Vidi 30 Ian 1883.

67. Ox. Bodl. Misc. 76.
saec. XI, 23.7 × 17.8, membr, foll. 202, coll. 2, ll. 20; litt mai aur et color; Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 235 : 16,12), can, lect, subscr: *Evv;* deest Ioh 6,65—fin; fol. 3r confessio fidei et symbolum quod „Athanasii“ dicitur. Robertus Huntington episcopus Rapotensis (Raphoe) († 1701) codicem ex oriente advexit; Millius contulit (Hunt. 2). Vidi 22 Febr 1883.

68. Ox. coll. Lincolniensis Gr. *II.* 17.

saec. XII exeuntis, 21 × 14.5, membr, foll. 291, col. 1, ll. 23; litt mai aur; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, (syn, men, vers addidit Theodulus hieromonachus): *Evv.* Zacyntho in Angliam (vide Evv 95 et Evl 3) anno ut videtur 1676 advexit Georgius Wheeler insignis antiquitatum explorator. Millius contulit (Wheel. 1). Non inveni folia lectionarii quae stare inter Lc et Ioh Scrivenerus dicit: silet Millius quem edit testem. Vidi 27 Febr 1883.

69. (Ac 31 P 37 Ap 14) Leicestrensis in aedibus novis concilii urbani in receptaculo 20.

saec. XV, 37.8 × 27, membr et chart, foll. 213, col. 1, ll. 38, litt mai sub init librorum rubrae; fasciculi plerique sunt quiniones foliis 1.5.6.10 membraneis cett chartaceis; prol in Hebr, capp-tab (ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια cf Evv 159.178.211. 357.443), capp Latt litteris Graecis notata in mg, subscr: *Paul Act Cath Apoc Evv* (hodie Evv Paul Act Cath Apoc); deest Mt 1,1—18,15; textus singularis indolis est praesertim in evangeliis (cf supra, Evv 13 ex quo tamen vix transcripta sunt); [nonnulla videntur ex lectionariis fluxisse ut tituli evangeliorum ἐκ τοῦ κατὰ μάρκον κ. τ. λ.]; fol. 159v symboli expositio; fol. 160v vitae apostolorum; fol. 161r de 5 patriarchatibus. Codex fuit olim Ricardi Brynkeley Franciscani Oxoniensis saeculo decimo sexto ineunte, deinde Willelmi Chark (non Clark) Cantabrigiensis (cf Evv 61), denique Thomae Hayne, qui anno 1645 eum bibliothecae Leicestrensi dono dedit. Millius contulit (L.), item Ioh. Iackson et Guilelmus Tiffin quorum conlationes a Geeio margini Novi Testamenti Oxoniensis adscriptas Caesar de Missy sibi comparavit cumque Wetstenio anno 1748 communicavit. Conlatio fortasse alia Iacksonii exstat Cantabrigiae in collegio Iesu O. Θ. 1. Contulerunt codicem Tregellesius anno 1852, Scrivenerus anno 1855 (*Aug.* p. xl—xlvii), T. K. Abbottus (cf Evv 13). V. cl. I. Rendel Harrisius accurate de hoc codice disseruit in libro, *The origin of the Leicester codex of the New Testament*, Londinii, a. 1887, pagg. 66 cum facsimilibus. Scriveneri et Abbotti libris accedunt facsimilia. Vidi 21 Iun 1883.

70. Cant. univ. (sic) Ll. 2.13.

saec. XV, 28.5 × 17.7, membr, foll. 186, col. 1 (19.2 × 9.1), ll. 23; litt mai aur, max color; titl Graeci usitati in mg, capp Latt: *Evv;* cf Evv 30.30ᵃ.287.288: correcta sunt nonnulla in mg nunc manu Hermonymi nunc manu Budaei. Scriptus Parisiis inter annos ut videtur 1491—1494 in usum Guilelmi Budaei (cf Evv 30) manu Georgii Hermonymi, fuit Bunckleii Londinensis, deinde Moori

episcopi. Millius contulit (Bu.). Vidi Cantabrigiae anno 1883, Parisiis 22 Iul 1885.

71. Lond. Lambethanus 528.
saec. XII, 16.3 × 12.2, membr, foll. 265, col. 1, ll. 21—26; litt mai rubr; Carp, Eus-t, (capp-t m saec. XV), capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, (lect, init partim saec. XV): *Evv;* textus melioris notae est; Millius textum textus Evv 29 similem esse dicit, cf etiam Evv 529. Ipsum annum Christi 1160 (͵αρξ) addit manus posterior fol. 263v, quo tamen anno sine dubio scripsisset librarius ͵ϛχξή. Codicem, olim archiepiscopi Ephesini unde Ephesinum dictum, in Angliam transtulit Philippus Traheron (etiam Treherne) capellani Anglicani munere Smyrnae annis 1669—1674 functus (cf I. B. Pearsonium, *A biographical sketch of the chaplains to the Levant company 1611—1706*, Cantabrigiae a. 1883, p. 32.33), contulitque in usum Millii cum editione Fellii — conlatio exstat forma rudiori Lond. mus. Brit. Burney 24, forma nitidiori Lond. Lambeth. 528 b — et anno 1679 bibliothecae Lambethanae dono dedit. Wetstenius codicem et conlationem a. 1746 vidit. Scr. conlationem Traheronis ad codicem a. 1845 correctam (g) edidit, *Coll.* p. xxxvi—xxxviii. Vidi 26 Iul 1883.

72. Lond. mus. brit. Harleianus 5647.
saec. XI, 25.2 × 20, membr, foll. 268 (269), col. 1, ll. 22.24; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can, subscr, *στίχ*, pict, vers: *Evv;* schol et lectt var in Mt, schol duo in Mc (16,19 et 20), lectt varr in Lc, lectt duae in Ioh. Olim monasterii Simeonis Thaumaturgi *ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει* tempore Petri abbatis. Fuit etiam presbyteri Davidis, filii Michaelis episcopi metropolitani Bosrae, qui librum ex libris patris eius accepit; haec fere indicant adnotationes Arabicae (Anglice versae) et Graecae in codice. Bibliopola T. Iohnson codicem nondum in Angliam delatum cum Wetstenio conferendi causa communicavit anno 1731. Grsb locos nonnullos cont, *S. c.* 1, p. clxxxi. Vidi 1 Maii 1883.

73. Ox. aedis Christi, Wakii 26, olim 4.
saec. XII, 25.1 × 20.7, membr, foll. 291, col. 1, ll. 21; (Carp exsciss), Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc deficit post ι'), can, lect, pict: *Evv;* add Ioh 8,8 *ἑνὸσ ἑκάστου κ. τ. λ.* Theophanes episcopus codicem monasterio Deiparae dono dedit. Codicem Maurocordatus princeps Hungaro-Walachiae anno 1724 archiepiscopo Cantuariensi Guilelmo Wakio dono dedit; Wakius (*1657 — † 1737) olim (collegii) Aedis Christi e canonicis legavit collegio codices centum octoginta tres (cf infra indicem codd Gr sub voce Oxon). Iohannes Walker Evv 73 et 74 in usum Wetstenii cum N. T. Gene-

vensis a. 1620 exemplari contulit quod exstat eadem bibliotheca Aedis Christi numero 35. De codd Aedis Christi cf v. cl. G. W. Kitchin. *Cat. codd. MSS. in bibl. aedis Christi,* Oxonii a. 1867, pagg. 82. Vidi 12 Mart 1883.

74. Ox. aedis Christi, Wakii 20.

saec. XIII, 20.1 × 14.8, membr, foll. 204, col. 1, ll. 26.27; Carp, Eus-t, prol usitat, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), can, lect, init, syn, men, subscr in Ioh: *Evv*; desunt Mt 1,1—14. 5,29—6,1. Codicem manu Theodori *χωρικοῦ γραφέωσ* pagi *Ἁγίου Πέτρου* in Arcadia saeculo decimo tertio exeunte scriptum dono dedit episcopus Apollonados monasterio Gregorii (*τῇ μονῇ ... λεγομένῃ τῶν πασχάνων καὶ ἐν τῷ ὄρει τοῦ μεγάλου ἀγροῦ διακειμένῃ*). Fuit posthac monasterii *τοῦ παντοκράτοροσ* in monte Atho unde in Angliam delatus est anno 1727. Walkerus contulit (cf Evv 73). Vidi 3 Mart 1883.

De Theodoro Hagiopetrita vide viri clarissimi Francisci Delitzsch. dissertationes, *Handschriftliche Funde*, fasc. 2, Lipsiae a. 1862, p. 51—53, *Zeitschrift für die gesammte lutherische Theologie und Kirche*, Lipsiae a. 1863, p. 217—219. Scripsit Theodorus Evv 234 anno 1278, 856 anno 1280, 484 anno 1292, 483 anno 1295, 412 anno 1301, et anno 1295 synaxarion hodie bibliothecae typographei synodalis Moscuae num. 26 in fol.; Evv 90 codicis cuiusdam a Theodoro anno 1293 scripti recentius apographum est.

75. Genevae bibl. urbis Gr. 19.

saec. XI, 21.6 × 16, membr, foll. 492, col. 1, ll. 19; litt mai rubr, max aur et color; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236: 16,13), can, lect, init, pict (minus usitati generis; Christi nativitas ita depingitur qualiter apud Bordier. p. 134 F.° 4r° et p. 137 ll. 1—8 tabulae in Evv 269 et 270 descriptae sunt; rad Ioh Proch); sub fin foll. 2 chart saec. XVI tabb paschales Matthaei Blastaris adiciunt: *Evv;* textu similis est codici 6. Mt 16,11 *προσέχειν· προσέχετε δὲ* 16,20 om *ἰησοῦσ*. Wetst. vidit anno 1714. Scholz. cont locc sell, Cellerierus professor Genevensis Mt 1—18 Mc 1—5 in usum Scholzii. Cf Omont (ut Evv 1). Vidi 26 Sept 1883.

76. (Ac 43 P 49) Vind. caes. Nessel. 300, olim Lambec. 28.

saec. XII vel XIII (Scholz. XI), 19.1 × 13.8, membr, foll. 358, col. 1 (13 × 8.5), ll. 27, litt mai rubr; membr med, disp et lin usit, atr nig, litt infra lin; prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), (non can), lect, init, syn, men, pict (rad Ioh Proch, non modo Proch sed etiam Ioh sedet): *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr);

sub fin Ioh, foll. 170—178 lectiones tres eccl. Saepissime dicitur hic codex in Lc 2,22 αὐτῆσ cum editione Complutensi solus praebere, re vera tamen legit αὐτῶν. Olim „Andreae Contrarii et amicorum" (vide Evv 255.368) Venetiis. Gerh. von Mastricht (cf supra, p. 229) cont a. 1690 in usum Millii, qui in append. „Viennensem" nuncupavit; ipse vero Gerhardus in editione sua anni 1711 „Caesareum". Ashius cont a. 1691. Wetst. cod ex ipsa conlatione Gerhardi secunda citat, libro impresso ut videtur diffisus. Alter. cont a. 1786. Vidi 17 Mart 1887.

77. Vind. caes. Nessel. 154 (non 114), Lambec. 29.
saec. XI, 23.8 × 18.5, membr, foll. 300, col. 1 (11.1 × 8.2; comm 16.8 × 13.2 etc), ll. 21 (comm 54 etc); litt mai aur, max color; membr ten et med, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, praeclare exaratus; tabb multae pictae in mg pulcherrimae; Carp, Eus-t, prol usit (duo in Ioh), capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, (lect, syn m post), sub fin Mc ll. $4^{1}/_{2}$ de transfiguratione, sub fin prol Lc interpr vocc Hebr in Lc; *Evv* cum comm (in Mc Vict Ant). Olim Budensis in bibliotheca Matthiae Corvini regis Hungariae (a. 1458 — 1490). Treschov. cont, item Alterus. Vidi 16 Mart 1887.

78. Pestini musei nationalis 2 quarto Gr.
saec. XII, 25 × 15, membr, foll. 293, col. 1, ll. 22, Eus-t, capp-t, capp, titl, lect, syn, pict: *Evv*. Olim, ut cod 77, Corvini, cuius bibliotheca Buda a Turcis a. 1527 expugnata dispersa est, saeculo decimo septimo Georgii δεσμοφύλακοσ Ναυπλίου fuit. A. circ. 1686 ut videtur factus est Sam. Bened. Carpzovii Dresdensis († 1707), deinde filii eius, Ioh. Aen. Carpzovii († a. 1767 Lubeci), deinde Ioh. Bened. Carpzovii IV prof. Helmstadiensis, († a. 1803). Nicolaus Iancović de Jeszenicze, comitatuum regis Hungariae assessor ex auctione librorum nepotis (?) Carpzovii Helmstadii in Hungariam retulit et a. 1836 museo nationali Pestinensi venum dedit. C. F. Boernerus cont in usum Kusteri (a quo Lipsiensis nuncupatur); item ad locc sell nescio quis in usum Scholzii.

79. Lugd. Bat. bibl. univ. 74.
saec. XV Gr (Lat nisi fallor vetustiora), 16.5 × 12, membr, foll. 208, coll. 2 Gr-Lat (Gr ad dextram), ll. 26—28; capp usque ad Mt ξγ', (non titl), lect init ἀναγν usque ad Mt ϱζ': *Evv* Gr-Lat; deest Mt 1,1—14,13; post Ioh 1,40 habet Lat in textu glossam ex Mt 18,20 et Rom 6,3. Videtur esse codex, quem Franc. Gomarus, Brugensis, *Opp. theol.* Amstelod. a. 1644, p. 416 b laudat, quem Geo, Dousa a. 1597 Cnstpoli adtulit. V. cl. W. N. Du Rieu bibliothecarius Leidensis qua est humanitate Evv 79.122 Act 38 Paul 350 Evl 6 Lipsiam perlustrandos misit.

80. Parisiis viri clarissimi Lesoeuf.
saec. XII (non XI), 23.3 × 16.2, membr, foll. 309, col. 1 (14.7 × 9.4), ll. 23; litt mai rubr, max color, disp et lin usit, litt infra lin, prol et arg, capp-t, capp (etiam capp Latt saec. xv), titl; man rec addidit capp et versus hodiern et conlationem in mg; ~ supra nomm propr; ~ hic illic ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; rubricator multa correxit: *Evv;* locus Lc 3,23—38 ex codice qui hanc genealogiam per coll. 3, ll. 23 disponebat exscriptus inde ordine perverso exaratus est quia librarius ordinem columnarum cum linearum ordine commutavit: e. g. *τοῦ ἰωρὰμ · τοῦ καϊνάν · τοῦ ἰωσῆ · τοῦ ἐσρώμ · τοῦ ἐνῶσ;* cf infra, cod 109. Olim e libris Ioh. Geo. Graevii, conlatus a Bynaeo a. 1691, deinde fuit Iohannis van der Hagen, qui codicem Wetstenio a. 1739 Ultrajecti monstravit; postea Heningae, cuius bibliotheca venum data (cf catal. Heningae a. 1841, p. 25) in bibliothecam Ambrosii Didot cessit, qua venum data factus est viri clarissimi Lesoeuf Parisiensis apud quem mensi Martio a. 1885 codicem vidi et conlationemmarginalem exscripsi.

81. [Codices Graeci in correctorio bibliorum Latinorum saeculo VIII scripto laudati, inter quos Wetst. cod. 12 agnoscere voluit; de correctoriis vide infra IX. 2.(1). Vix est cur eiusmodi testibus reservetur hic numerus, quem W H *Intr.* ad Evv 565 transtulerunt.]

82. (Ac 44 P 51 Ap 5).
[Codices ignoti quibus Laurentius Valla (cf infra, X, 2 sub nomine Valla) in adnotationibus suis usus est. Erant fortasse codices Graeci tres in Mt (Mc Lc), septem in Ioh, omnes ut videtur seriores. His quoque vix reservandus est numerus, quem W H *Intr* ad Evv 597 transtulerunt.]

83. Mon. reg. 518.
saec. XI, 21.4 × 16.5, membr, foll. 321, col. 1 (13.6 × 9.5), ll. 20, litt mai rubr; prol, capp-t, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* adult signis in mg damnatur. Olim erat Augustae Vindelicorum. Bengel. cont (August. 1), Scholz. locc sell. Burgon. perlustr. Vidi 24 Mart 1887.

84. Mon. reg. 568.
saec. XII, 17.3 × 13.2, membr, foll. 65, col. 1 (11 × 9.1), ll. 19; litt mai nig; membr crass, atr suffusc, disp et lin usit, litt infra lin; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Mt* 1,18—13,10 13,27—42 14,3—18,25 19,9—21,33 22,4—*Mc* 7,13; non tamen ipse excussi; f. 52 v sub fin capp-tab Mc *εὐαγγέλιον B̄ κατὰ μάρκον* et Mc incipit f. 53 r sine titulo. Olim Augustae Vindelic., ut Evv

83, erat Bengelio August. 2. Scholz. cont locc sell. Burgon. perlustr. Vidi 24 Mart 1887.

85. Mon. reg. 569.

saec. XIII, 14 × 9.7, membr, foll. 30, col. 1 (10.1 × 6.2), ll. 25, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr suffusc, litt infra lin; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Mt* 8,15—9,17 16,12—17,20 24,26—45 26,25—54 *Mc* 6,13—9,45 *Lc* 3,12—6,44 *Ioh* 9,11—12,5 19,6—24 20,23—21,9. Olim., ut Evv 83.84, Augustae Vindelic. unde Bengelio August. 3. Burgon. perlustr. Vidi 24 Mart 1887.

86. Posoniensis [Pressburg] lycaei Augustani.

saec. X, 24 × 18, membr, foll. 280, col. 1, ll. 22; prol, Eus-tab, pict, syn: *Evv*. Vendente sacerdote quodam τοῦ Πεπαγωμένου a. 1183 Michael quidam sacerdos Constantinopoli in usum imperatoris Alexii II Comneni emit. Fuerat bibliothecae Budensis. Anno 1699 Carolus Rayger, medicinae doctor, ab amico suo Maurocordato in Italia accepit. Deinde cum ceteris Gleichgrossii, pastoris Posoniensis, Raygeri soceri, libris emptus hic codex in Lycei bibliothecam anno 1722 concessit. Haec de Raygero ex catalogo, lingua ungarica, a. 1878.1879 a v. cl. Carolo Hamath edito amicissime in meum usum excerpsit v. cl. Stephanus Schnellerus, academiae theologicae Posoniensis rector. Sub nomine Byz[antini] cont Bengel.

87. Olim Trevirensis.

saec. XII, in fol, membr: *Ioh* cum catena. Olim, pariter atque Evv 178.774, *τῆσ μονῆσ τοῦ προδρόμου τῆσ κειμένησ ἔγγιστα τῆσ Ἀετίου ἀρχαϊκὴ δὲ τῇ μονῇ κλῆσισ Πέτρα* Constantinopoli (cf Mtf. *Pal. Gr.* p. 110), fuit cardinalis Nicolai de Cusa (ad Mosellam prope Treviros: a. 1401—1464) Edidit Balthasar Corderius codicem integrum in libro, *Catena patrum Graecorum in s. Ioannem ex antiquissimo Graeco codice MS. nunc primum in luce edita*, Antwerpiae a. 1630. Treviris et Cusae diebus 2 et 3 Augusti anno 1883 frustra codicem quaesivi. Wetstenii 87 est Evv 250.

88. Olim Camerarii?

saec.? in 4, membr: *Evv*. Conlatus a Ioachimo Camerario (a. 1500.—1575.) cum editione Novi Testamenti Erasmiana, et in adnotationibus suis in N. T. 1552 (Cantabrigiae anno 1642. cum N. T. Bezae recensis) laudatus ut liber vetus diligenter exaratus.

89. Gottingensis universitatis cod. theol. 53.

a. 1006, in 4, foll. 172 (syn exscissum est), Carp, Eus-t, capp-t, sect, can, lect: *Evv*, cum lectt varr pauc; hic illic correctus. Anno 1006 scriptus, fuit Damiani Sinopei qui eum dono Aug.

Gabr. Gehlio Ienensi dedit; is cont, deinde conlationem edidit: *Cod.* IV. *evang. MS*, Francofurti et Lipsiae a. 1729, in 8; quo libro sub nomine Gehl[iani] usus est Bengelius. Matth. a. 1786. 1787 cont, *Mc*, append. p. 272—318, cod. 20, cum facsimili.

90. (Ac 47 P 14) Amstelaedami bibliothecae ecclesiae Remonstranti-Reformatae 186.

saec. XVI, in 4, chart, duobus voluminibus, capp Latt, lect, syn: *Ioh Lc Mt Mc Paul Act Cath* (Iud bis stat); textu in Evv codici 74 similis. Descripsit Iacobus Faber Daventriensis (a. 1472—1515), Erasmi et Iacobi Fabri Stapulensis amicus, exemplari usus codice quem Theodorus Hagiopetrita (cf Evv 74) anno 1293 scripserat; addidit Faber in evangelia lectiones varias alterius codicis qui antea Wesselio magistro Groningensi († a. 1489) a papa Sexto IV (a. 1471—1484) dono datus, eo tempore fratrum Regularium in monte divae Agnetis apud Svollam e libris erat: item geminato textu epistulam Iudae edidit, altero ex codice „Guardiani [?]" Collitarum conventus de Zirchze exscripto. Serius Abrahami Hinckelmanni Hamburgensis factus (vide Hinckelmanni librorum catalogum, num. 168 *Bibliotheca manuscripta* etc, Hamburgi a. 1695, quo anno mortuus est); deinde anno 1715 Ioach. Morgenweckii Hamburgensis, († a. 1730); anno 1732 emptorem habuit cum ceteris eius libris Ioh. Christoph. Wolfium; anno denique 1734 comparavit sibi codicem Wetstenius, comparatumque contulit. Wetstenio fusius de suo codice disserente pauca haec excerpsi. Conferenda sunt quae scripsit v. cl. Franciscus Delitzschius, *Handschriftliche Funde*, Lipsiae a. 1862, fasc. 2, p. 54—57, et *Zeitschrift für die gesammte lutherische Theologie und Kirche*, Lipsiae a. 1864, p. 617—625, et *Studien* etc (vide Evv 60), p. 35.

91. Olim Perronianus.

saec. X (Mtf.), membr: *Evv.* Fuit monasterii S. Taurini Ebroicensis (Evreux), deinde nisi fallitur Millius cardinalis Perronii († a. 1618) Montefalconius lectiones codicis cum Millio (Per.) communicavit; vide Millii *N. T. Gr.* ed. Kuster. proll. sect. 1506. Fortasse, monente per litteras v. cl. F. I. A. Hortio, idem est ac codex Par. nat. Gr. 177, olim Ebroicensis, Scholzio et nobis Evv 299. Hunc „e bibliotheca V. C. Basilii Zanchii Bergomensis" nactus Perronius, episcopus Ebroicensis factus, Benedictinis Ebroicensibus dono dedit. Vide sis Omont. *MSS grecs des départements*, Paris. a. 1886, p. 29s.

92. (Ac 49) Basileae bibl. univ. O. II. 27.

saec. X, 26 × 20.3, membr, foll. 141, col. 1 (19.7 × 11.6), ll. 31.32; disp usit, lin non semper usit, una tantum linea ad

duas scripturae lineas ducta; litt infra lin, capp-tab, titl (capp Latt m nov summis paginis), pict: *Mc* cum comm Vict, et scholia in Cath (textus Cath non nisi carptim scribitur). Anno 1485 fuerat Ioh. Camerarii episcopi Wormatiensis; de quo cf *Allgemeine Deutsche Biographie*, vol. 4, Lipsiae a. 1876, p. 701 „Dalberg, Ioh.“; porro in cod. Basil. bibl. univ. F. VI. 54. fol. 35 v, exstat epistula Iohannis Reuchlin ad Iohannem Camerarium Dalburgium Wormat. episc. Andreae Faeschii Basileensis factus Wetstenio ad conferendum commodatus est. Burgon. perlustr. Item nomen Camerarii fol. A r detexi 10 Sept 1885.

93. Olim Gravii: *Evv.* G. G. Vossius laudat in libro *De Iesu Christi genealogia.* Ita Wetstenius. Locum apud Vossium frustra quaesivi. Estne hic codex fortasse idem ac ille Graevii (1632—1703) qui Evv 80 numerum habet, in quo genealogia Lc 3, 23—38 mire turbatur?

94. [Basileae bibl. univ. O. II. 23.
saec. XV vel XVI, 21.8 × 14.2, chart, foll. 172, col. 1, ll. 22, litt mai rubr: comm Vict in Mc et Tit Bostr in Lc; insunt etiam Dion Alex ep ad Basilidem et nonnulla Eusebii. Olim Faeschii ut Evv 92. Wetstenius contulit. Vix hoc loco et numero dignus est codex patristicis potius adnumerandus minime enim integer evangeliorum textus est. Vidi 9 Sept 1885.]

95. Oxon. coll. Lincoln. Gr. *II.* 16.
saec. XII, 27.3 × 20.5, membr, foll. 110, col. 1, ll. 20; litt mai rubr; (sect m sec, non can) syn, men: *Lc* 11,2—24,53 *Ioh* 1,1—7,1 7,18—20,30 21,11—25 cum comm; adult additur alia manu in mg: *ταῦτα μετὰ καὶ τοῦ κεφαλαίου τῆσ μοιχαλίδοσ. ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων ὠβέλισται: — καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστοσ κ. τ. λ.*, vers. 8 additur *ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ.* Constantinopoli (?) anno 1676 a Georgio Wheeler (cf Evv 68 et Evl 3) in Angliam advectus. Millius contulit (Wheeleri 2), et Nicollius excussit Ioh 5—7 in usum Scholzii. Vidi 27 Febr 1883.

96. Oxon. Bodl. Misc. 8.
saec. XV, 13.6 × 9.7, chart, foll. 62 (66), col. 1, ll. 18; capp Latt: *Ioh* (sine comm: fallitur Scr. *Intr.*[3] p. 194); deest Ioh 18,18—34 folio exsciso; adult abest. Scriptus manu Iohannis Trithemii († a. 1516) abbatis Spanhemiensis monasterii, videtur codex fuisse Iani Cornarii († Ienae a. 1558) et filii eius Achatis Cornarii († Crucenaci a. 1573); Crucenaci sine dubio possedit a. 1573 Martinus Ruffinus et a. 1607 Heidelbergae dedit Abraham Scultetus Georgio Hackwello Anglo, ille vero universitati Oxoniensi dono dedit

dedit. Usserius in usum Waltonii (Trit) contulit; contulit Millius (Trit); item Ioh 3 et 4 Griesbachius. Vidi 21 Febr 1887.

97. Olim Hirsaugiensis, nunc latet.

a. 1500, in 12, membr, foll. 71: *Ioh.* Manu Nicolai (Basellii cognomine teste Bengelio) monachi Hirsaugiensis scriptus fortasse ex codice 96, „quocum", ait Bengelius, „singulariter convenit". Z. C. Uffenbachius codicem cum Ioh. Henr. Maio et cum Bengelio conferendi causa communicavit. I. D. Michaelis pariter ac v. cl. Scrivenerus erraverunt in eo quod Giessensem dixerint codicem et cum codice Uffenbachiano 3 (Evv 101) commutaverint. In Scriveneri, *Intr.*[3] p. 194, adnotatione omnia permiscentur: ut breviter dicam, 97 *non* fuit Uffenbachii; — Wetstenius, ipse numerorum auctor, numero 101 Uffenb. 3 designat; — ipse Bengelius dicit de Uff. 3 „vix unquam citavi"; — ϑεὸν sub finem Ioh 8,27 non est Uffenb. 3 mg sed Hirs. = 97 mg, cf Beng. *App. crit.* ed. 2, p. 255. Conlationem Maii a I. C. F. Schulzio professore Giessensi communicatam invenies apud I. D. Michaelem, *Orientalische und exegetische Bibliothek*, pars II (a. 1772), p. 243 seqq. Ceteri codices Hirsaugienses, iis exceptis qui post annum 1634 in arce Blumeneck custodiebantur, cum ipso monasterio anno 1692 combusti sunt; cf Christoph. Frider. Stälinum, *Zur Gesch. und Beschreibung alter und neuer Büchersamml. vom Königr. Württemberg*, Stuttg. et Tübingae a. 1838, p. 78—82. Ubi codex nunc sit nescio.

98. Oxon. Bodl. E. D. Clarke 5.

saec. XII, 21.5 × 15.8, membr, foll. 222, coll. 1, ll. 25; litt mai rubr; ι adscr; capp-tab, capp, titl, sect, (non can), lect, init, subscr, στίχ, pict: *Evv.* Ex Oriente ab Ed. Dan. Clarke advectus. Loci Mt 6.9.10 Mc 5.6 Lc 4.5.6 conlati sunt in usum Scholzii. Vidi 15 Febr 1883. Wetstenii 98 est Evl 294.

99. Lipsiae bibl. univ. 35.

saec. XV vel XVI, 20.8 × 18, membr, foll. 22, col. 1 (15.5 × 13.4), ll. 22.23; litt mai rubr; itacismis scatet; Carp, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init (syn saec. X): *Mt* 4,8—5,27 6,2—15,30 (fol. 22: saec. XVI, chart, *Lc* 1,1—13). Contulit Matthaeius (cui est 18) *Thess* p. 319. Vidi et facsimile feci. Wetst. 99 nobis 155 est.

100. Pestini bibliothecae universitatis V. Gr. 1, olim 8.

saec. X, 23.5 × 18, membr, foll. 374 (8 sub init et 8 sub finem chartacea sunt), col. 1 (17 × 14), ll. 39—45; cum comm in marg triplice, pict; Eus-t, capp-t, prol usit, capp, titl, sect, can, lect, init, (ἀναγν, syn, men m post), vers: *Evv* cum catena; deest Ioh 21,25. Videtur auctore Scholzio codex Pestinensis idem esse ac codex (100 Wetst.) Pauli Eubeswaldii baronis quo I. C. Wagenseilius (*Sota*, p. 33) in

Hungaria usus est, unico loco Ioh 8,6 allato. Fuit profecto Ioh. Pannonii saeculo decimo quinto Quinqueecclesiensis in Hungaria episcopi. V. cl. Sam. Márkfius, codicem edidit: *Cod. Gr. IV evang. e bibl. universitatis Pestin.* Pestini a. 1860, p. xvii, 439 in fol.; ipso tamen teste p. xiv.xv, haud satis accurate.

101. [Olim Uffenbachianus 3.
saec. XVI, in 12, chart: *Ioh.* Olim Uffenbachii (cf supra, p. 482 et Evv 97); Bengelius codicem ex editione aliqua priscarum Basileensium exscriptum esse putavit unde fit ut vix unquam citaverit. Delendus est numerus.]

102. [Hoc numero nonnisi codicis B Vaticani lectiones designantur inde a Mt 24 usque ad Mc 8,1 a Wetstenio e margine N. T. Plantiniani quod fuerat Iacobi le Long sub nomine lectionum codicis bibliothecae Mediceae transcriptae. Verum fontem indicavit v. cl. Westcottus in libro Smithii, *Dict. of the Bible*, sub voce *New Testament*, a. 1863, vol. 2, p. 516 b, ed. Americana, a. 1876, vol. 3, p. 2124 b, adn. b. WH *Intr.* App. p. 4, hoc numero Evv 489 designant.]

103. [Ita designavit Wetstenius lectiones paucas e codice „plus quam octingentorum annorum" cardinalis Mazarini olim Constantinopolitano ab Emerico Bigotio excerptas, quas Curcellaeus in N. T. Gr. anni 1658 edidit; temere Scholzius lectionum fontem dixit Par. nat. Gr. 196; fortasse in Evv 14 aut 278 quaerendus est.]

104. Olim Vignerii.
saec. X, membr: *Evv.* Fuit Hier. Vignerii presbyteri Oratorii († a. 1661). Bigotius excerpsit in usum Curcellaei. Schedas Bigotii, pariter atque omnes quas M. Falcarius Amstelaedamum ad D. Blondellum atque S. Curcellaeum miserat, Wetstenio Ioh. Dreibergius a. 1744 tradidit. Estne Evv 885?

105. (Ac 48 P 24) Ox. Bodl. Misc. 136, olim Ebnerianus.
saec. XII, 20.5×16, membr, foll. 426, col. 1, ll. 27; coopertorium recentius argenteum cum ornamentis eburneis; litt mai aur; fasciculi numerantur signis Georgiacis; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, (sub fin men manu Ioasaphi anno 1391 scr), subscr, στίχ: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); adult abest in loco additur tamen manu Ioasaphi sub finem Ioh; fol. 425 symb Nic-Cstpltnum. Erat Hier. Guil. Ebneri ab Eschenbach Norimbergensis; Conr. Schoenleben scripsit librum: *Notitia egregii cod. N. T. MS quem Noribergae servat v. cl. H. G. Ebner ab Eschenb.* Noribergae a. 1738, p. 44, tabulae 13; De Murr scripsit de codice anno 1788. Contulit (item Ac 221 P 276) H. O. Coxius; schedae eius ante annum 1845 cum R. I. F. Thoma († a. 1873) communicatae vel latent vel perierunt.

Facs. in libro Tregellesii: *Introd.* (vide supra, p. 270, adn. 1), p. 220. Vidi anno 1883.

106. Olim comitis de Winchelsea. Nunc latet.
saec. X, membr: *Evv.* Conlationem a I. Iacksonio a. 1748 factam communicavit Caesar de Missy cum Wetstenio quo teste plurima cum versione Syriaca Philoxeniana communia habet. Comes de Winchelsea et Nottingham litteris 15 Iunii a. 1883 datis me certiorem fecit codicem evangeliorum penes se non esse. Vir quoque nobilis Georgius Osborn nescire se testatur ubi codex sit. Praebet codex interpretationem Arabicam vocis παρασκευή Mt 27,62.

107. Ox. Bodl. E. D. Clarkii 6.
saec. XIII (Scholz. XIV et post), 21.7×16.7, membr, foll. 351, col. 1, ll. 22 vel 18, litt mai aur et caerul, capp-t, capp, titl, pict; haud una manu; prima Matthaei pagina auro scripta: *Evv.* Nescio quis (fortasse Nicoll.) locos selectos in usum Scholzii contulit. Vidi 15 Febr 1883. Wetstenii Griesbachiique 107 invenies infra sub numero 201.

108. Vind. caes. Suppl. Gr. 6, olim Koll. 4.
saec. XI, 31.8×23.7, membr, voll. 2, foll. 426, col. 1 (txt 12.7×10.2; comm 25×17), ll. txt 16 etc comm 46 etc, litt mai aur, max et orn color; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; Carp cum additamento, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can, subscr, στίχ, pict (man Ioh Proch): *Evv* cum comm (Mc Vict, Lc Tit Bost); adult deest. Fuit Iani Parrhasii, deinde Antonii Seripandi, deinde coenobii S. Iohannis de Carbonaria Neapoli; cf Mtf. *Diarium Italicum*, Paris. a. 1702, p. 307.308, qui codicem 4 Nov a. 1698 inspexit. Cont Treschovius, Alterus, Birchius, Scholzius; cf Burgon. (ut supra, p. 144, adn. 2), p. 288. Vidi 18 Mart 1887.

109. Lond. mus. Br. Addit. 5117.
a. 1326, 19.2×14.6, membr, foll. 225, col. 1, ll. 24—31; litt mai rubr; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (non can), lect, init, syn, men; foll. 34—137 ceteris antiquiora (?): *Evv;* adult deerat, man ser erasit paginam (fol. 198r) et inserto folio locum addidit; genealogia Lc 3,23—38 ex codice in coll. 2, ll. 28 scripto exscripta, nominibus quae secundum columnas legenda erant secundum lineas transpositis confusionem incredibilem passa est, ita ut Deum Arami filium exhibeat, Pharem omnium progenitorem. Dignus est hic codex qui accurate excutiatur, nam parens est codicis 54, quem vide sis. Olim Ricardi Mead medici Londinensis doctrina celebris, qui a. 1746 Wetstenio exhibuit; postea Askewii. Vidi 6 Iul 1883.

110. [Ber. reg. Gr. fol. 1 et 2 (H.); Ravianus. Delendus.
saec. XVI, in fol, voll. 2, foll. 292 et 295: *N. T.* ex editione Complutensi exscriptum, lectt varr nonnullis ex Erasm et Steph additis. Olim Ioh. Ravii Upsaliensis. Cf Wetst. *N. T. Gr.* vol. 1, proll. p. 58.59; Griesb. *S. c.* 1, p. clxxxi—clxxxxii; Geo. Gottl. Pappelbaum. *Cod. MS N. T. Gr. Rav.* Ber. a. 1796. Vidi.]

111. Ox. Bodl. E. D. Clarkii 7.
saec. XII, 21 × 15.4, membr, foll. 181, col. 1, ll. 31; capp-tab, capp, titl, sect (non can), lect sub initium, subscr, versus iamb et heroici, στίχ: *Evv;* desunt Ioh 16,27—17,15; 20,25—21,25. Nescio quis (fortasse Nicoll.) locc sell in usum Scholzii cont. Numero 111 designabantur olim lectiones variae a Petro Fagiardo marchione Velesio ad mg exemplaris N. T. Gr. Steph. anni 1550 adscriptae, a Ioh. Mariana cum Ludovico ab Alcasar, qui comm. in Apoc Antverpiae a. 1614 edidit, postea cum Ludovico de la Cerda, communicatae. Hic edidit in libro: *Adversaria sacra,* Lugduni a. 1626, unde repetierunt Waltonus (cf supra, p. 221), Millius in appendice (cf supra, p. 225. 226). Wetst. *N. T. Gr.* vol. 1, proll. p. 59—61, has lectiones ex codd Latt haustas esse demonstravit. Vidi 111 14 Febr 1883.

112. Ox. Bodl. E. D. Clarkii 10.
saec. XI, 14.5 × 11.3, membr, foll. 167, col. 1, ll. 33; litt mai aur; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can (usque ad fol. 60r can in eadem linea ac sect, cf codd 192.198.212.507), lect, init, syn, men, subscr, pict, verbb peregrinorum interpr; ι adscr: *Evv.* Nescio quis (fortasse Nicoll.) locc sell in usum Scholzii cont. Numero 112 olim designabantur lectt Caryophili (cf supra, p. 219) in codice hodie Barberino V. 1 olim 209 conlectae; teste catalogo Barberino cura Francisci Arcudii conlatio edita est: cf de his lectt Birchium, *Varr. lectt. . . . evang.* Hauniae a. 1801, p. xlii—lii. Vidi 112 14 Febr 1883.

113. Lond. mus. Brit. Harl. 1810.
saec. XI, 22.9 × 16.7, membr, foll. 270, col. 1, ll. 26; litt mai aur, max color; Carp, Eus-t, capp-t, prol Cosmae Ind, capp, titl, sect, can, lect, init, (syn m ser), tabulae pictae 24; pict ex fol. 205 invenies apud W. de Gray Birch. et Henr. Ienner. *Early drawings and illuminations,* Londini a. 1879, p. xiv.xv. tab. vi; subscr, vers: *Evv;* lectiones habet bonas; tractatus duo de evangeliorum discrepantia in historiis resurrectionis. Bentl. ϑ′ (? cf supra, Evv 51). Grsb. cont locc sell, *S. c.* 1, p. clxxxxii s. Vidi 2 Maii 1883.

114. Lond. mus. Brit. Harl. 5540.
saec. XI (X ?, Scholz. XIII), 13.5 × 10.5, membr, foll. 280, col. 1, ll. 20. litt mai atr (rubr m sec), max aur caer rubr; Carp,

capp-t, capp, titl, sect (non can); Ioh εὐ. ἐκ τοῦ κατὰ; errores ex itacismo: *Evv* cum comm manu ser; desunt Mt 17,4—18; 26,59—73; man rec suppl Mt 28,19—Mc 1,12: lectt bonas habet; sub fin exstat catechesis Chrys, *MPG Chrys*, vol. 8, coll. 721—724. A. 1617 erat Nicol. Fabri Dominicani. Grsb. cont *S. c.* 1, p. clxxxxiii s. Facs in *N. T. Gr.* Londin. Tayl. et Walt., a. 1837. Vidi 2 Maii 1883.

115. Lond. mus. Brit. Harl. 5559.
saec. X vel XI (Scholz. XII), 18.5 × 15, membr, foll. 271, col. 1, ll. 19; capp, titl, sect, passim can: *Evv;* textus Griesbachio teste multa habet haud vulgaris indolis; desunt Mt 1,1—8,9; Mc 5,23—36; Lc 1,78—2,9; 6,4—15; Ioh 10,3—16; 11,2—[20; 11,25—28; 11,31 mut]—21,25. Smyrnae a. 1724 fuit B. Mouldi. Grsb. cont *S. c.* 1, p. clxxxxv s. Vidi 2 Maii 1883.

116. Lond. mus. Brit. Harl. 5567.
saec. XII, 16.6 × 13.1, membr, foll. 300, col. 1, ll. 23; litt mai rubr, max color; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20) (non can), lect, init, ἀναγν, syn, men (vett et nova): *Evv.* A. 1649 fuit Athanasii monachi, a. 1724 Bernardi Mouldi tunc Smyrnae degentis. Grsb. cursim cont *S. c.* 1, p. clxxxxvii s., quo teste (cum ℵ* al[2] vv) om ἐπὶ τῇ Ioh 5,2. Vidi 3 Maii 1883.

117. (Apl 6) Lond. mus. Brit. Harl. 5731.
saec. XV, 20.5 × 14.8, chart, foll. 202 (ex 16 foliis fasciculi constant), Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20) (non can), lect, init, syn, men, subscr (Mc et Ioh ut cod *Λ*, cf supra, p. 339), στίχ, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—18 et 15,18—39. Subiungitur foll. 183—202 men cum lectt ex Apostolo. Olim Ricardi Bentleii 148. A. 9. xxxvi. Grsb. cont *S. c.* 1, p. clxxxxix—ccii. Vidi 7 Maii 1883.

118. Ox. Bodl. Misc. 13.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 256, (sect m ser Mc 234 : 16,9), lect, init, ἀναγν, (syn et men m post): *Evv;* man ser suppl (chart) Mt 1,1—6,2, (membr) Lc 13,35—14,20 et 18,8—19,9, (chart) Ioh 16,25—21,25. Olim Marshii (24) archiepisc. Armachani († 1713). Grsb. diligenter cont *S. c.* 1, p. ccii—ccxxiii. Textum plurima bonae notae cum 1.209.131 habere testantur WH *Intr.* § 211. Vidi 23 Febr 1883.

119. Par. nat. Gr. 85.
saec. XII vel XIII, 22.9 × 16, membr, foll. 237, col. 1 (15.5 × 10), ll. 23; litt mai rubr, max aur; prol (πρόγραμμα, προθεωρία), capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12) (non can), hic illic lect, subscr, στίχ, vers, pict: *Evv.* Olim Tellerii 57 (vide cod. 11). Abbas de Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 5). Grsb. cont. *S. c.* 1, p. cxlviii s.: plurima cum 120 communia habere, et horum codicum

vel utrumque vel alterutrum Colinaeo in N. T. edendo (a. 1534) praesto fuisse idem testatur. Martin. p. 51. Vidi 2 Iul 1885.

120. (Evl 312) Par. nat. Suppl. gr. 185.
saec. XII (Scholz. XIII), 18.3 × 13.7, membr, foll. 177, col. 1 (12 × 8), ll. 30; litt mai aur; foll. 154—177 Evl saec. X, col. 1, ll. 24.27, litt mai rubr flav, tituli silaceo liti; capp, titl, sect (non can); memb med vel ten, disp usit, atr nig; ~ supra nomm propr: *Mt Lc Ioh* (Mc = foll. 40—67 exsciso); Ioh 1,1—22 man nov; de textus cum Evv 119 affinitate cf 119. —— *Evl* mut continet lectiones inde a die quinto hebdomadis sacrae usque ad finem menologii. Olim Dav. Chambelli, postea monasterii s. Victoris Parisiensis. Videtur fuisse Stephani ιδ'. Griesb. cont, *S. c.* 1, p. cl—clii. Martin. p. 52 et 166. Vidi 28 Oct 1885.

121. Par. s. Genovefae A. o. 34, olim 4. A. 34.
a. 1284, 20 × 15, membr, foll. 241, col. 1, ll. 24; litt mai rubr, max color; ~ supra nomm propr; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20) (non can), lect, init, syn, men, subscr: *Evv;* deest Mt 5,21—8,23; lectiones bonae non prorsus desunt. Manu Ioasaphi scriptus. Grsb. cont *S. c.* 1, p. ccxxiii s. Frustra quaesivit Scholz. Tischendorf. perlustravit. Martin. p. 52.53. Vidi 20 Aug 1884.

122. (Ac 177 P 219) Lugd. Bat. bibl. publ. Gr. cod. 74 A.
saec. XII, 18.1 × 14.1, membr, foll. 222, col. 1 (12.4 × 9), ll. 30.32; litt mai rubr, max virid in rubr; membr crass, atr fusc, disp et lin usit; compendia multa; Eus-tab, capp-tab, capp, titl, sect (Mc 234:16,8), can, lect, versus heroici, στίχ, men: in Act Cath Paul habet Euth omissis multis: *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); desunt Act 1,1—14; 21,15—22,28; 1 Ioh 4,20—Iud fin; Rom 1,1—7,13; 1 Cor 2,7—14,23. Sub finem evangeliorum ἑρμηνεία διαφόρων κεφαλαίων ἀπορουμένων quaestionibus et responsionibus 27. Manu Basilii monachi et diaconi scriptus vel saltem rubricatus. Olim Meermani 116; cum Meerm. 117 (Evv 562) et 118 (Ac 178 P 242 Ap 87) a. 1824 venditus. Iac. Dermoutius cont, *Collect. crit. in N. T.* pars 1, Lugd. Bat. a. 1825. Vidi Lipsiae 8 Dec 1888.

123. Vind. caes. Nesselii 240, olim Lambec. 30.
saec. XI (X?), 20.8 × 15.3, membr, foll. 328 (330), col. 1 (Mt fol. pr. col. 2), ll. 18; litt mai atr, max color; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt in lin, optime exaratus; Carp, Eus-t, proll, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), pict, subscr: *Evv.* Augerus Gislenius Busbeqius (*1522, †1592: *A. G. Busbequii D. legationis Turcicae epistolae quatuor*, Hanoviae a. 1605, p. 295: litteris 16 Dec 1562 datis). Caroli V legatus ad Turcas codicem Constantinopoli

in Europam pertulit. Treschov. (cf Evv 3) p. 32—34 de codice disseruit. Alter. et Birch. cont. Vidi 17 Mart 1887.

124. Vind. caes. Nesselii 188, olim Lambec. 31.
saec. XII, 21.8×18, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 25; litt mai rubr item caerul in atr, max rubr et caerul; membr crass, disp ut apud Latinos, lin inusit, atr fusc et fusconig, litt infra lin; Carp, Eus-t, item harmonia in ima pagina, capp-t, capp, titl, sect, can, syn, men: *Evv;* deest Lc 23,31—24,28; insunt emendationes a manu prima ut ad Mc 2,14 Lc 3,1. In Calabria exaratus, fuit Leonis cuiusdam. Iohannes Sambuci „Pannonii Caesaris cons. et historicus" Neapoli Vindobonam detulit (a. 1564?). Cont Treschov. Alter. Birch. denique Emm. Hoffmannus in usum T. K. Abbotti (vide Evv 13) apud quem facs invenitur. Affinis codicum 13.69.346. Vidi 15 Mart 1887.

125. Vind. caes. Suppl. Gr. 50*, olim Kollar. 6.
saec. X (XI?), 22.3×17.4, membr, foll. 306, col. 1, (14.1×9.2), ll. 23, litt mai aur, max et orn color; membr crass, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin; ˜ ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; (arg et prol Cosm m post), capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, (lect, init m post), pict, (subscr, στίχ, vers m post): *Evv;* manus post add etiam nonnulla de geneal Mariae et de resurr et multa inter lineas correxit. Cont Treschov. Alter. Birch. Vidi 19 Mart 1887.

126. Guelferbytanus 16. 6. Aug. Quarto.
saec. XI, 21×15.5, membr, foll. 219, col. 1, ll. 26, Eus-t, prol, capp-t, (lect, syn m post), pict; *Evv:* textu minus usitato. Cf I. F. Heusinger. *Progr. de IV evv. cod Graeco,* Guelferb. a. 1752, item Knittel., *Neue Krit. üb. 1 Joh. 5, 7,* Brunsv. a. 1785, p. 365 ss. Tischendorf. perlustr.

127—181 Romanos perl, nonnullos cont Birch. a. circ. 1782.

---

127. Rom. Vat. Gr. 349.
saec. XI, 32.4×25.8, membr, foll. 378, col. 1 (14.5×11), ll. 16, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr fusc, litt infra lin; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), (non can), lect: *Evv;* rarissime additur comm, cui tamen spatium lineaeque vacant. Birchius cont. Vidi 26 Mart 1886.

128. Rom. Vat. Gr. 356.
saec. XIII vel XIV (Birch. XI), 32.2×24.4, membr, foll. 370, col. 1 (17.8×12.8), ll. 18, litt mai rubr; membr alb, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin; scriptura similis codici Evv 80; arg, capp-t cum harm, capp, titl, subscr, στίχ, vers, tabularum pictarum spatium vacat. Birch. perlustr. Vidi 26 Mart 1886.

129. Rom. Vat. Gr. 358.
saec. XII, 28.7×22.6, membr, foll. 355, col. 1 (13.1×8.6), ll. txt 18 comm 44, litt mai rubr; membr ten et med, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; Carp cum additamento, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, pict, vers: *Evv* cum comm (in Mc Vict) ex Eus Isid Cyr etc; Ioh 8,3—11 additur sub finem, fol. 355, his praemissis: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν πολλοῖσ ἀντιγράφοισ κείμενον γεγράφαμεν.* Scriptus manu Eustathii *ἐν μικρῷ χρόνῳ.* Nicolaus de Cusa (vide Evv 87) emit Constantinopoli a. 1438. Birch. perl. Vidi 26 Mart 1886.

130. Rom. Vat. Gr. 359.
saec. XV vel XVI (Birch. XIII), 28.4×21.1, chart, foll. 229, coll. 2 (20.6×6.5; 2 coll = 14), ll. 26, litt mai rubr, max color; chart alb, atr nig; capp Latt: *Evv* Gr-Lat; Graeca ad dextram; Ioh. 19,12—fin deest; textus Gr ad textum Lat saepe conformatus. Scriba erat Latinus. Birch. cont. Vidi 26 Mart 1886.

131. (Ac 70 P 77) Rom. Vat. Gr. 360.
saec. XIV vel XV (Birch. XI), 23.5×17.5, membr, foll. 233, coll. 2 (15.4×4.8: 2 coll = 11), ll. 37, litt mai rubr; membr crass, disp usit sed foll. 10 in fascic; lin inusit, atr subnig; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 234:16,9), (non can), (lect, init m sec), syn, men, subscr, *στίχ*, vers; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); m pr multa correxit; textus bonae notae, cf WH *Intr.* § 211. Aldus Manutius Pauli filius codicem bibliothecae Vat, Sixto V papa (a. 1585—1590), dono dedit. Concluditur ex consonantia textus cum editione *N. T. Gr.* Aldina anni 1518 hunc codicem in eam editionem edendam adhibitum esse. Birch. cont evangelia. Ex errore Scholz. quarto loco „Ap 66“ designavit, deest vero Apoc. Vidi 26 Mart 1886.

132. Rom. Vat. Gr. 361.
saec. XII vel XIII (Birch. XI), 27×15.9, membr, foll. 289, col. 1 (12.9×9.8), ll. 20, litt mai rubr; membr med, disp et lin usit, atr fusconig, litt infra lin; ~ ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; ~ supra nomm propr; Eus-t, prol usit (in Ioh non usit), capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, (lect, init m sec), subscr, (syn, men m al), pict in aur: *Evv;* Ioh 8,8 add *ἑνὸσ ἑκ. αὐτ. τὰσ ἁμαρτ.* Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

133. (Ac 71 P 78) Rom. Vat. Gr. 363.
saec. XI, 20.1×16.3, membr, foll. 332, col. 1 (15×10.3), ll. 29, litt mai aur; membr med, disp usit, lin vix usit, atr nig, litt infra lin; arg, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), (non can), lect, init; subscr, syn, men, pict, vers; Euth: *Evv Act*

Cath Paul (Phm Hebr); hic illic lectt varr in mg. Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

134. Rom. Vat. Gr. 364.
saec. XII (Birch. XI), 21.5×15.9, membr, foll. 297, col. 1 (13.9×9.7), ll. 20, litt mai aur; nitide exaratus; membr nunc ten nunc crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra vel ex incuria in lin; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, pict: *Evv;* adult deest. Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

135. Rom. Vat. Gr. 365.
saec. X, 24.5×20.2, membr, foll. 174, col. 1 (16.5×11.3), ll. 25, litt mai nig; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt supra lin; capp-t in unum sub fin conlectae (cf Evv 12) (tab in Ioh deest), capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), subscr, pict, vers: *Evv;* foll. 1—25 Mt 1,1—20,12 saec. XV, chart; adult sub fin (cf supra, vol 1, p. 328). Birch. cont locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

136. Rom. Vat. Gr. 665.
saec. XIII, 24.7×17, chart, foll. 235, col. 1 (18.1×12.1), ll. 32: *Mt Mc* cum comm Euth Zig: deest Mc 15,1—fin. Birch. cont locc sell in Mt. Vidi 29 Mart 1886.

137. Rom. Vat. Gr. 756.
saec. XI vel XII, 28.6×21.5, membr, foll. 300, col. 1 (14.5 ×11.8), ll. 19; membr crass, atr fusconig; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8; in comm 234:16,9), (non can), syn, men, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict). Olim *φραγκίσκου ἀκκίδου εὐγενοῦσ κολασσέωσ* qui Romam detulit a. 1583. Birch. cont. Vidi 29 Mart 1886.

138. Rom. Vat. Gr. 757.
saec. XII, 30.1×23.3, membr, foll. 380, col. 1, ll. 37: *Evv* cum comm (Mc Vict); Mt 1,1—4,11 et capp-t et vers m rec. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perlustr. Vidi 29 Mart 1886.

139. Rom. Vat. Gr. 758.
saec. XII, 37.6×27.7, membr, foll. 233, col. 1, ll. var: *Lc Ioh* cum comm. Inscribitur annus 1173 m quidem ser, ut puto tamen post m pr repetitus. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

140. Rom. Vat. Gr. 1158.
saec. XII, 23.6×17, membr, foll. 408, coll. 2 (14.5×4.4; 2 coll = 9.8), ll. 22, membr med et crass, atr subnig, scriptura similis codici Evv 80; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict: *Evv.* Regina Cypri codicem Innocenti VII papae (a. 1404—1406) dono dedit. Birch. et Scholz. cont locc sell. Lc 1,64 habet *καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ διηρθρώθη* ut editio Complutensis. Vidi 29 Mart 1886.

141. (Ac 75 P 86 Ap 40) Rom. Vat. Gr. 1160.
saec. XIII vel XIV, 23.4×16.7, membr, voll. 2, foll. 400, col. 1 (14.7×8.4), ll. 26; – ante partem alteram vocabuli in duas lineas divulsi; scriptura scholae Ioasaphi; arg, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*. Birch. perl. Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

142. (Ac 76 P 87) Rom. Vat. Gr. 1210.
saec. XI (Birch. XII), 12×8.3, membr, foll. 324, col. 1 (8.9×5.5), ll. 30, litt mai aur, membr ten, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, scriptura nitida minutissima; capp-t m sec in unum sub fin conlectae (vide Evv 12), capp, titl, (syn, men anni 1447), subscr, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); lect varr nonnullae in mg; Psalmi et cantica sub init foll. 1—72. Birch. et Scholz. cont. Vidi 30 Mart 1886.

143. Rom. Vat. Gr. 1229.
saec. XI, 32.1×24.6, membr, foll. 275, col. 1 (19×10.5), ll. 24, litt mai aur; membr crass, disp et lin usit, atr fusconig, litt infra lin; capp-t, capp, titl, sect passim, can passim, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict). Paulo IV papae (a. 1555—1559) ut videtur dono datus. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

144. Rom. Vat. Gr. 1254.
saec. X vel XI, 15.5×11.8, membr, foll. 267, col. 1 (11.1×7.1), ll. 21, litt mai rubr in nig; membr ten, disp usit, lin inusit, atr suffusc, litt infra lin sed rectae optimae; Eus-t, capp-t litt uncc, capp, titl, sect (Mc 240:16,9), (non can), lect: *Evv*; (f. 1—35 Mt 1,1—11,11 et f. 241—268 Ioh 14,1—fin item quaedam Maximi et chron saec. XIV). Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

145. Rom. Vat. Gr. 1548.
saec. XI (Birch. XIII), 17.6×13, membr, foll. 161, col. 1 (11.4×7.6), ll. 17, litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, scriptura singularis, paragraphi multi; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect: *Lc Ioh;* desunt Lc 4,15—5,36 Ioh 1,1—26; f. 64—75 Lc 17—21 multaeque emendationes manu Nicolai presbyteri *περρεττ. χώρασ βαδουλτ* (?) saec. XV vel XVI; Ioh 5,4 asteriscis notatur; adult habet schol: *τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἐν πολλοῖσ ἀντιγράφοισ οὐκ ἔστι, ἀπὸ τό· ἄγουσι δὲ οἱ γραμμ., μέχρι τό· οὐκέτι ἁμαρ.* Blanch. cont locc sell et edidit facs *Ev. qdr.* 2,1, p. 505.493. Birch. et Scholz. inspex. Vidi 31 Mart 1886.

146—153 codd Palat.-Vat., olim electoris Palatini, dono dedit Maximilianus elector Bavariae Urbano VIII papae (a. 1623—1644).

Catalogum instruxit v. cl. Henricus Stevensonus, pater: *Codd. mss. Palatini Graeci*, Romae a. 1885.

---

146. Rom. Vat. Pal. Gr. 5.
saec. XII, 31.1×23.5, membr, foll. 265, col. 1 (txt 11.2×9.6; comm 21×18.2), ll. txt 13 comm 34; litt mai rubr; membr med, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin, capp-t in Mc, sect, can: *Mt Mc* cum comm. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 7 Apr 1886.

147. Rom. Vat. Pal. Gr. 89.
saec. XIV (Birch. XI), 16.6×13, membr, foll. 351, col. 1 (11.9×7.7), ll. 20, litt mai rubr; membr ten alb, disp et lin usit, atr suffusc vel subnig, litt infra lin; ˜ ante part alt vocabuli in duas lineas divulsi; prol usit, capp-t, capp, titl, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv*. Birch. et Scholz. perlustr. Vidi 7 Apr 1886.

148. Rom. Vat. Pal. Gr. 136.
saec. XI (Birch. XIII), 19.1×10.5, membr, foll. 153, col. 1 (11.8×10.8), ll. 21, litt vix mai nig; membr ten et med, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, syn: *Evv* cum schol nonnullis; textus haud malae notae. Birch. et Scholz. cont. Vidi 9 Apr 1886.

149. (Ac 77 P 88 Ap 25) Rom. Vat. Pal. Gr. 171.
saec. XV (Birch. XIV), 35.5×23.4, membr, foll. 179, col. 1 (22.6×13.9), ll. 34, litt mai rubr; membr ten alb, atr subnig; foll. 10 in fascic; lect; prol in Cath et Paul: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 7 Apr 1886.

150. Rom. Vat. Pal. Gr. 189.
saec. XI (Birch. XII), 11.6×8.7, membr, foll. 331, col. 1 (7.3×4.7), ll. 23, litt mai aur; Eus-t, prol, arg, capp-t, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*, vers, pict (Mc *βάπτισμα*: *ισ̅* nudus): *Evv*. Birch. et Scholz. cont. Vidi 9 Apr 1886.

151. Rom. Vat. Pal. Gr. 220.
saec. X (Birch. XI), 24.5×17.5, membr, fol. 224, col. 1 (14.4×8.3), ll. 28; litt mai nig, max color aur; membr ten, disp et lin usit, atr fusconig, litt supra lin; litt ad dextr inclinatae et satis magnae; schol uncc; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), pict: *Evv* cum scholiis; textus haud malae notae; adult et Mt 16,2.3 desunt; f. 61r—96r inter Mt et Mc multi tractat de Christi familia etc ex Eus Afric et al; sub init m post interpr nomm Hebr. Olim *νικολάου γαϊτάνου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ*. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 9 Apr 1886.

152. Rom. Vat. Pal. Gr. 227.
saec. XIII, 21.7×16, membr, foll. 308, col. 1 (13.9×9.2), ll. 20, litt mai caerul; membr ten, atr fusconig, disp usit; (non prol), capp-t, capp, titl, pict: *Evv;* f. 308v Ioh 21,24 fin 25 m post in rasura. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 9 Apr 1886.

153. Rom. Vat. Pal. Gr. 229.
saec. XIV (Birch. XIII), 21×13.6, chart, foll. 266, col. 1 (14.6×8.9), ll. 25, litt mai rubr; chart fusc, atr fusc; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init, syn, men, subscr plen, *στίχ*, vers: *Evv;* f. 1—19 minores al manu? Birch. inspexit. Scholz. cont maximam codicis partem. Vidi 9 Apr 1886.

154—156 codices Reginenses sive Alexandrinos quos card. Azzolino legaverat Christina Sueciae regina, Romae Alexandra cognominata, Alexander VII papa (a. 1689—1691) bibliothecae Vaticanae pretio comparavit.

154. Rom. Vat. Reg. Gr. 28.
saec. XIII (Birch. XV), 26.3×20.7, chart, foll. 355, col. 1 (23×15.6), ll. 40, litt mai rubr; chart fusc, atr nig: capp, sect, (non can), (lect, syn, men m ser): *Evv* cum comm Thphyl; manus a. 1442 folia nonnulla supplevit, e quibus ult Birchium de codicis aetate fefellit. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 3 Apr 1886.

155. Rom. Vat. Reg. Gr. 79.
saec. XIV (Birch. XI), 15.3×11.3, membr, foll. 306, col. 1 (10.4×6.9), ll. 20, litt mai rubr, membr med, atr suffusc; litt infra lin; capp, titl (sect [Mc 241:16,20] m ser?), syn, subscr, *στίχ*: *Evv;* f. 1—8 lect nonnullae ex Paul m post. Andreas Rivetus Lugdunensis (a. 1644?) codicem D. T. Rutgersio apud Ordines foederati Belgii legato Suecico dono dedit; cuius affinis Daniel Heinsius in libro, *Sacr. Ex. ad N. T.* Lugd. Bat. a. 1639 citavit; post quem possedit Nic. Heinsius. Wetstenio fuit 99. Birch. et Scholz. cont locc sell. V. cl. Oscar de Gebhardt inspexit a. 1882. Vidi 5 Apr 1886.

156. Rom. Vat. Reg. Gr. 189.
saec. XII, 12×10, membr, foll. 244, col. 1 (8.2×6.7), ll. 23, litt mai aur; membr ten, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can): *Evv.* "Ex bibliotheca Goldasti" legitur f. 1. Birch. et Scholz. cont locc sell. Gebhardt. inspexit a. 1882. Vidi 5 Apr 1886.

157. Rom. Vat. Urbinas Gr. 2.
saec. XII, 18.7×13.5, membr, foll. 325, col. 1 (14.1×9.4), ll. 22, litt mai aur; membr ten vel med, disp et lin usit, atr fusc,

litt infra lin, nitide scriptus; Carp cum additamento, prol multi, Eus-t, capp-t, capp, titl, lect, subscr ut Λ^{evv}, pict (man Ioh Proch), vers: *Evv;* textu crebris haud unius stirpis lectionibus antiquis praeclaro; vide WH *Intr.* § 211 fin; cf etiam v. cl. Theod. Zahn. *Gesch. d. N. T. Kanons*, vol. 1, p. 456, adn. 2, 457, adn. 1, cui videtur hic cod paucis Marcionis textus testibus plus semel accedere. Scriptus (a. 1128?) in usum Iohannis II Porphyrogeniti (a. 1118—1148). Olim Urbini repositum cum aliis libris Urbinatibus Clem. VII (a. 1523—1534) in biblioth. Vatic. transtulit. Blanchin. (cf Evv 145) cont locc sell, p. 505 et facs p. 493. Birch. *Varr. lect in evv.* a. 1801, p. xxxi—xxxvii item facs, item Scholz. cont. V. cl. W. H. Simcoxius cont Mart Apr 1886. Vidi 5 Apr 1886.

158. Rom. Vat. Reg. Pii II. Gr. 55.
saec. XI, 9×7.8, membr, foll. 235, col. 1 (5.8×4.2), ll. 20, litt mai aur; membr ten, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, omnia abbreviata; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, hic illic lect: *Evv;* Ioh 21,11—fin m post saec. XIII vel XIV. Cum esset olim e libris Pii II (a. 1458—1464) iubente Clem. XI in biblioth. Vat. cum ceteris transiit. Birch. Scholz. Duchesnius perl; cf idem Duchesn. *De codd. MSS. Gr. Pii II. in biblioth. Alex.-Vat.* Paris. a. 1870, p. 1—3. 30. Vidi 5 Apr 1886.

159—168 in bibliotheca a Franc. II. card. Barberino in familiae suae palatio Romae saec. XVII Leone Allatio adiuvante condita servantur.

---

159. Rom. Barb. IV. 64, olim 8.
saec. XI, 26.3×20.6, membr, foll. 203, col. 2 (16.3×5.5; 2c = 12.5), ll. 25; litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin; (Carp, Eus-t, capp-t Mt saec XVI), capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can, lect, subscr, (syn, men saec. XVI): *Evv;* habet titl εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ; f. 1—8. 185—203 chart saec. XVI. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

160. Rom. Barb. IV. 27, olim 9.
a. 1123, 22.6×18, membr, foll. 216, col. 1 (15.7×10.7), ll. 23, litt mai rubr; membr crass, disp usit, atr fusc, litt infra lin; ι adscr; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, vers in Lc: *Evv.* Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

161. Rom. Barb. III. 71, olim 10.
saec. X vel XI, 20.4×15.7, membr, foll. 203, coll. 2 (14×4.6; 2c = 10.2), ll. 24, litt mai rubr in aur; membr crass, disp usit, lin

inusit, atr fusconig; litt infra et in et supra lin; capp-t, capp, titl cum harm, sect, can, (lect m sec), vers: *Evv;* deest Ioh 16,4—21,25; propter lect Occid e. g. Ioh 3,6 7,29 Lc 24,25 dignus qui conferatur. Birch. perlustr. Vidi 1 Apr 1886.

162. Rom. Barb. IV. 31, olim 11.
a. 1153, 23.4×17, membr, foll. 248, col. 1 (17.1×11.3), ll. 23; litt mai aur, max color; membr ten et med, disp usit, atr nig; pagina prima cuiusque evangelii auro scripta; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), pict, subscr: *Evv.* Manu Manuelis presbyteri *κουκελλάρου τοῦ ἁγίου στεφανίτου.* Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

163. Rom. Barb. V. 16, olim 12.
saec. XI, 28.4×20.2, membr, foll. 173, coll. 2 (20.6×6; 2c = 14), ll. 33, litt mai color singul ut apud Occid; membr crass, disp usit, atr nig; Eus-t, capp-t, capp, (non titl), sect (Mc 237:16,15), can, lect plen, init, syn, men, subscr, *ῥήμ, στίχ,* pict: *Evv.* Birch. inspexit. Perperam dixit Scholz. inesse „solummodo pericopas in ecclesia legi solitas". Vidi 8 Apr 1886.

164. Rom. Barb. III. 38, olim 13.
a. 1039 (sic), 17.4×13.7, membr, foll. 214, col. 1 (12.8×9.5), ll. 27, litt mai rubr; membr crass, atr nig et fusconig; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,15), can, lect, (syn, men m sec), subscr ut *Λ, στίχ, κεφ,* pict: *Evv;* f. 15.16 Mt 7,12—8,4 m post. Manu Leonis presbyt. et calligraphi scriptus. Bartholomaeus quidam emit Hierosolymis a. 1168. Birch. et Scholz. cont. Vidi 1 Apr 1886.

165. Rom. Barb. V. 37, olim 14.
a. 1291 (sic), 30.4×20.4, membr, foll. 215, coll. 2 (22.1×6.3 Gr, 5 Lat; 2 coll = 12.5), ll. ?; membr crass, disp usit, lin inusit, atr viridnig, litt infra lin et litt *Latt infra lin!*; Carp, Eus-t, capp-t in unum sub init conlectae (vide Evv 12), capp, titl (partim m ser), sect (Mc 236:16,12), can, syn, vers: *Evv* Gr-Lat, Latt ad dextram. Manu Romani hegumeni monasterii cuiusdam sancti Benedicti iussu Pauli archiepis. Rossanensis scriptus. Eugenia Iohannis Pontani (a. 1426—circ. 1503) filia codicem bibliothecae Barb. dono dedit. Birch. et Scholz. cont locc sell. V. cl. Victor Gardthausenius fusius de codice disseruit: *Sitzgsber. d. phil.-hist. Cl. d. sächs. Gesellsch. d. Wissensch.* vol. 32, Lipsiae 23 Apr. a. 1880, p. 73—78. Vidi 8 Apr 1886.

166. Rom. Barb. III. 131, olim 115.
saec. XIII, 21.3×16.5, membr, foll. 75, col. 1 (14.1×10.5), ll. 27, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr nig, litt infra lin; capp, titl, sect,* can, lect: *Lc* 9,33—24,24 *Ioh* 1,23—fin;

Lc 22,43.44 et adult asteriscis notantur. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 1 Apr 1886.

167. Rom. Barb. III. 6, olim 208.
saec. XIII (Birch. XII, Scholz. XIV), 12.5×8.5, membr, foll. 264, col. 1 (9.9×5.2), ll. 25, litt mai aur; membr med, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, ~ ante partem alt vocabuli in duas lin divulsi; capp-t, capp, titl, subscr, (pict m post Ital?): *Evv;* adult signis damnatur. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 1 Apr 1886.

168. Rom. Barb. VI. 9, olim 211.
saec. XIII, 34×22, membr, foll. 217, coll. 2 (23.1×6.5; 2c = 14.8), ll.?; membr crass, disp usit, lin usit, atr fusconig; capp-t, capp, titl, sect, can; (Mc subscr, ῥήμ, στίχ): *Evv* cum comm Thphyl; sub init laesus madore; desunt Lc 24,13—53 Ioh 1,1—14. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 15 Apr 1886.

169. Rom. Vallicellianus B. 133.
saec. XI, 12×10, membr, foll. 249, col. 1 (8.4×6.2), ll. 19, litt mai aur; membr med, disp et lin usit, atr suffusc, litt infra lin, nitide exaratus; prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8; m rec 241), can, subscr, syn, men, pict: *Evv;* adult deest. Ex libris Achillis Statii qui, bibliothecam s. Mariae in Vallicella sive patrum Oratorii s. Philippi Nerii fundavit; hodie possidet hanc bibl. Societas Romana. Vide Blanchin. *Ev. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 530 s. et facs ante p. 527. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 25 Mart 1886.

170. Rom. Vallicell. C. 61.
saec. XIII vel XIV (item XV), 21.5×15.7, membr, foll. 277 (278. 279 vac), col. 1 (13.4×9.4), ll. 23, litt mai rubr; membr med et crass, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin (membr et atr ut Ioasaph, scriptura tamen rectior); (f. 142—fin man al disp et lin inusit; - ante partem alt vocabuli in duas lin divulsi; ι subscr); prol, arg, capp-t, capp, titl, sect, can (post f. 56 capp, titl, sect, can m ser), lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ, vers (syn, men, capp-t Mt sub fin m ser): *Evv*; Mt 1,1—Lc 16,7 m pr Lc 16,7—Ioh fin m saec XV. Blanch. (vide Evv 169), p. 533 s. et facs ante p. 527. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 25 Mart 1886.

171. Rom. Vallicell. C. 73 secundo.
saec. XIV (Mtf. XI), 14.4×10.9, membr, foll. 253 (f. 254 vac), col. 1 (8.5×6.5), ll. 20, litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin, ι post subscr sic τωι; prol (non usit), arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12), can, lect, subscr, vers: *Evv.* Vide Evv 54. Olim Statii ut Evv 169. Blanch. (vide Evv 169), p. 534 s. et facs ante p. 527. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 25 Mart 1886.

172. [Olim Rom. Vallicell. F. 90.
Blanch. (vide Evv 169), p. 529 s. et facs ex Ioh 1,1—4 ante p. 527, et Birch. (saec. XII, in 4, membr, foll. 217: *Evv.*) viderunt, hodie tamen (ita et iam a. 1818—1821, cf Scholz. *Bibl.-kr. Reise*, p. 114) nihil inest nisi Pentateuchus Hebr *typis* exscriptus. Fortasse alicubi in eadem bibliotheca latet.]

173. Rom. Vat. Gr. 1983, olim Basil. 22.
saec. XII vel XIII, 20×13.3, membr, foll. 155, coll. 2 (16.4×5.1; 2 c = 11), ll. 20, litt mai color in nig; color singul; membr crass, disp usit, atr subnig, litt infra lin, errores multi ex itacismo; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (vix can), lect, men, subscr, ῥῆμ, στίχ: *Evv;* deest Ioh 13,1—21,25. Scholz. opinatur codicem „ad usum ecclesiae cuiusdam Asiae minoris" scriptum esse. Mihi videtur occidentalis esse. Olim monachorum s. Basilii. Blanch. (vide Evv 169), p. 516 et facs. Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 2 Apr 1886.

174. Rom. Vat. Gr. 2002, olim Basil. 41.
a. 1052 (sic), 24.6×19, membr, foll. 132, coll. 2 (18.2×6.5; 2 c = 15), ll. 30, litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr fuscorubr, litt infra lin; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr, ῥῆμ, στίχ: *Evv;* desunt Mt 1,1—21 Ioh 1,1—27 8,47—21,25. Scriptus manu Constantini πρωτοπαππᾶ (?) οἰκῶν ἐν πόλει ταβερνῶν· Georgila duce Calabro praefecturae praesidente. Blanch. (vide Evv 169), p. 517 et facs, Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 2 Apr 1886.

175. (Ac 41 P 194 Ap 20) Rom. Vat. Gr. 2080, olim Bas. 119.
saec. X vel XI, 20.2×14.5, membr, foll. 247, col. 1 (16.9×10.5), ll. 35. 37, omnia nig; membr med, disp usit, atr fusc; subscr; mut et permixt: *Evv Act* cum scholl uncc *Apoc Cath Paul* (Phm Hebr); deest Mt 1,1—4,17; de vero ordine librorum fidenter loqui nolo nam temporis angustiae ne eum accurate exquirerem prohibebant. Blanch. (ut Evv 169), p. 519a et facs, Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 2 Apr 1886.

176. Rom. Vat. Gr. 2113, olim Basil. 152.
saec. XIII (Birch. XII), 21.2×14.5, membr, foll. 77, coll. 2 (17.1×5; 2 c = 11.6), ll. 38, litt mai color; membr crass, disp et lin usit, atr subnig, vel fusconig, litt infra lin; capp, titl, sect, (non can), lect: *Evv;* desunt Mt 1,1—10,13 Ioh 2,1—fin; textus indolis singularis est. Blanch. (vide Evv 169), p. 518b et facs, Birch. et Scholz. perl. Vidi 3 Apr 1886.

177. Rom. Vat. Gr. (?), olim Basil. 163.
saec. XI, in 8, membr: *Evv;* deest Ioh 1,1—29. Blanchinus perlustravit, *Evangeliarium quadruplex*, Romae a. 1749, pars 1, vol.

2, p. 525. Birchius et Scholzius contulerunt locos selectos. Nescio an fortasse sit Vaticanus Gr. 2117 olim Basilianus 156; cf infra, Evv 870.

178. Rom. Angelicus A. 1. 3 (sic).
saec. XII, 37.9×29.7, membr, foll. 272, coll. 2 (26.5×8; 2c = 19.5), ll. 23, litt mai aur; membr crass, disp et lin usit, atr nig-fusc, litt infra lin; Eus-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 234:16,9), (non can): *Evv;* deest Ioh 21,17—fin; titl evang ἐκ τοῦ κατὰ ut Evv 69. Olim ut Evv 87 monasterii Petrae vel Prodromi prope Cisternam Aetii Cstpoli; cf Geo. Codinum, *De antiquitatibus CP*, Bonnae 1843, p. 52, (et 82.91.111.126). Fuit cardin. Passionei. Hodie in bibliotheca Romana Eremitarum Augustinianorum Angelica dicta. Blanch. (vide Evv 169), p.561 s. et facs p. 558, Birch. Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

179. Rom. Angelicus A. 4. 11.
saec. XII, 19.7×16.7, membr, foll. 248, col. 1 (13.1×11), ll. 22, litt mai rubr; membr med, atr fusconig, litt infra lin; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, et. harm in ima pagina, sect, init, (syn, men saec. XV vel XVI chart): *Evv;* f. 23.30 saec. XV chart; f. 214—218 saec. XV membr; Ioh 18,26—fin saec. XV vel XVI. Olim, ut 178, Passionei. Blanch. (vide Evv 169), p. 562, Birch. Scholz. perlustr. Vidi 30 Mart 1886.

180. (Ac 82 P 92 Ap 44) Rom. Propag. L. VI. 19, ol. 251.
saec. XIV et a. 1273, 18.7×13.5, membr, foll. ?, coll. 1 (13×9), ll. 22, litt mai rubr; membr ten et med, disp et lin usit, atr suffusc vel subnig, litt infra lin; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,19), can, lect plen; init, (syn, men saec. XV in chart): *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc* item itinerarium Pauli et tractatus de vita apostolorum et adsumptione Mariae; Apoc finit 22,20 ταῦτα: — ἀμήν. Ac C P Ap scripsit Iohannes ὁ θεοτοκίτησ a. 1273. Olim (a Cypro delatus) Borg[2] (vide supra, T[a], p. 391). Zoega inspexit Evv in usum Birchii, cf Birch. *Var. lectt. ad Evv*, p. lvii., *ad Act*, p. xv, *ad Apoc*, p. xvi; in libris reliquis usus est Birch. Engelbrethi conlatione. Scholz. cont locc sell. Vidi 19 Apr 1886.

181. Olim Franc. Xav. cardinalis de Zelada.
saec. XI, in fol, membr, foll. 596: *Evv* cum schol. Birch. cont locc sell, *Var. lectt ad Evv*, p. lviii. Hodie latet.

182—198 sunt bibliothecae Laurentianae (s. Lorenzo) Florentiae, quam Cosmus de Medici († a. 1464) condidit, nepos Laurentius († 1494) amplificavit; cf A. M. Bandinium, *Cat. codd Gr biblioth. Mediceae Laurentianae*, Florent. a. 1764—1770, 3 tom in fol. Birch. Scholz. Burgon. (*Guardian*, 20 et 27 Aug. a. 1873) perlustraverunt.

---

182. Flor. Laur. VI. 11.
saec. XIV, (al. XII), 25.3×18, membr, foll. 226, col. 1 (16.5×10.3), ll. 24, litt mai et max et orn rubr; membr nunc ten nunc crass, disp et lin usit, atr nig et subnig, litt infra lin, scriptura similis Evv 80; capp-t, capp, titl, (subscr, vers in Lc): *Evv*. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

183. Flor. Laur. VI. 14.
saec. XII (al. XIV), 16.7×13.1, membr, foll. 349, col. 1 (9.2×6.8), ll. 19, litt mai aur; membr med, disp et lin usit sed foll. 10 in fasc, atr fusconig, litt infra lin; Eus-t, capp-t, capp (et. capp Latt m nov), titl, sect (Mc 234:16,9), can, (lect, ἀναγν continuo per Evv, syn, men a. 1418 ,ᾱυιή·): *Evv*. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

184. Flor. Laur. VI. 15.
saec. XIII, 22.8×14.2, membr, foll. 72, coll. 2 (19.1×5; 2c = 10.8), ll. 49, litt mai rubr in nig; membr med, disp Lat, atr nig, lin in carnea; Carp, prol, capp-t, sect (Mc 236), can, lect: *Evv*. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

185. Flor. Laur. VI. 16.
saec. XIV (al. XII), 34.5×16.9, membr, foll. 341, col. 1 (14.8×8.5), ll. 21, litt mai rubr; membr ten et med, disp et lin usit, atr nig, litt infra lin; ~ interdum ante part alt saepe post part prior vocabuli in duas lineas divulsi; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20 sect in subscr 236), (non can), lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ (non syn): *Evv*. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

186. Flor. Laur. VI. 18.
saec. XI, 28.3×21.7, membr, foll. 266, col. 1 (11.6×8.5; comm 21.9×15.8), ll. 20 comm 48; litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, syn, men, pict (in Mt: $\overline{\chi\sigma}$ de nube benedicit Mt): *Evv* cum comm (in Mc Vict). Manu Leontii calligraphi (eiusdem Evl 208?). Bandin. 1,130a—136a, edidit syn; facs tab. iii, 3.4, p. 164. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

187. Flor. Laur. VI. 23.
saec. XII, 20.1×16, membr, foll. 212, col. 1 (13.5×9.7), ll. 25; litt mai aur, max orn pict color; membr med, disp et lin usit, atr viridnig, litt infra lin; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237), (non can), subscr, pict (passim tabulae medio in textu intra exiguum trium linearum spatium optime pictae sunt): *Evv*. Band. 1,147s (pict p. 163, facs tab. iii, 9, p. 164), Birch. et Scholz. cont. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

188. Flor. Laur. VI. 25.
saec. XII, 15.2×11.6, membr, foll. 228, coll. 1 (10×7), ll. 26, litt mai rubr; membr crass, disp et lin usit, atr nig et fusc, litt infra lin; prol (Lc Ioh), capp-t (Ioh), capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv*. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

189. (Ac 141 P 239) Flor. Laur. VI. 27.
saec. XIV (Evv) et XII (Ac C P), 11.5×9.8, membr, foll. 452, col. 1 (6.6×4.9), ll. 24, litt mai rubr; membr ten, disp et lin usit, atr nig vel subnig, capp-t, capp, (non titl), lect, *ἀναγν*; Euth in Cath et P: *Evv Act Cath Paul;* Ac C P stant inter capp-t Lc et Lc! deest Ioh 19,38—fin. Band. 1,150b. edidit men. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

190. Flor. Laur. VI. 28.
saec. XIV (a. 1285 m rec in rasura), 14.3×11.3, membr, foll. 439, col. 1 (10.2×6.5), ll. 17; membr ten, disp et lin usit, atr subnig, litt infra lin; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, pict: *Evv*. Band. 1,156. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

191. Flor. Laur. VI. 29.
saec. XII, 13.2×9.5, membr, foll. 180, col. 1 (9.7×6.9), ll. 27; membr ten, disp usit (foll tamen 10 in fasciculo), lin vix usit, atr nig; prol, capp Latt, hic illic *ἀναγν*, subscr, *στίχ*: *Evv*. Band. 1,156a. Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

192. Flor. Laur. VI. 30.
saec. XIII, 12×8.8, membr, foll. 200, col. 1 (8.8×5.1), ll. 28; litt mai rubr; membr crass, disp usit, lin inusit, atr subnig, litt infra, lin; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236), can plerumque in eadem linea, lect (sic), init, subscr: *Evv*. Birch. et Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

193. Flor. Laur. VI. 32.
saec. XII vel XIII (alii XI), 15.8×12.8, membr, foll. 165, col. 1 (11.5×6.6), ll. 27; litt mai aur; membr med, disp et lin usit, atr nig vel fusconig, litt infra lin; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240 [sic]:16,19), (non can), (lect, *ἀναγν* m ser passim), pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

194. Flor. Laur. VI. 33.
saec. XI, 30.1×24.6, membr, foll. 263, col. 1 (12.2×10, comm 23.8×18), ll. 22 comm 50; membr crass, disp usit, atr fusc, litt sine lin (?), capp, sect (Mc 241:16,20), (non can), subscr, *στίχ*,

pict: *Evv* cum comm uberr (eodem atque Evv 34?); foll. 6 m nov supplet. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

195. Flor. Laur. VI. 34.
saec. XI, 27.8×22, membr, foll. 277, col. 1 (16.9×11, comm 25×17.5); ll. 25 comm 46; membr crass, disp et lin usit, atr fusc, litt infra lin; prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, vers: *Evv* cum comm (Mc Vict abbreviat); foll priora Mt mut. Olim monasterii Cisterc. s. Salvatoris de Septimo. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

196. Flor. Laur. VIII. 12.
saec. XII, 24.6×18.4, membr, foll. 369 (numerata 15 Iun a. 1472), col. 1 (19.5×12.4), ll. 44; text et litt mai rubr, comm nig (ut Evv 254); membr crass, disp usit (saepe tamen foll. 6), lin inusit, atr nig; litt infra lin; prol, capp-t sub init in unum conlectae (vide Evv 12), capp, titl, pict (Lc habet discipulum; man Ioh Proch): *Evv* cum comm. Sub init foll. 4: saec. XIV, chart, col. 1, ll. 27: *Mt* 15,10—17,22. Olim Iohannis τοῦ χρυσάνθου. Laurentius de Medicis, cognomine Magnificus, conventui s. Marci de Florentia ord. Praedic. a. 1473 dono dedit. Blanch. *Ev. Quad.* pars 2, vol. 2, p. 584b. Birch. et Scholz. cont. Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

197. (Ac 90) Flor. Laur. VIII. 14.
saec. XI, 30.1×23.8, membr, foll. 154, col. 1 (20.2×13.7), ll. 23; (litt mai rubr m sec); membr med, disp et lin usit, atr fusc, litt nunc supra nunc in lin; prol, capp-t, capp, titl: foll. 26—154 *Mt* 24,3—*Mc* fin cum comm (Mt Chrys, Mc Vict). — Foll. 1—12: col. 1 (8.2×7.8), ll. 10 comm ll. 36: *Iac* 2,10—4,15 cum comm. Foll. 19—25: col. 1, ll. 34, Chrys quaest de Mt. Band. 1,354 s. et facs, tab. v, 1, p. 388. Birch. Scholz. Burgon. (?) perl. Vidi 17 Mart 1886.

198. Flor. Laur. Aedil. Flor. 221.
saec. XIII, 24×16.8, chart, foll. 171, col. 1 (17×10.2), ll. 29, litt mai rubr, chart fusc, atr fusc; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 241: 16,20), can (in eadem linea atque sect post Mc ιδ'), lect, init, (non ἀναγν), subscr: *Evv*; fol. 1 chart m ser. Olim bibliothecae Aedilium Florentinae ecclesiae. Cf. Bandin. *Biblioth. Leopoldin.*, vol. 1 (Flor. 1791), p. 534b. Birch. Scholz. Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

199—203 perlustravit Birch. Fuerant ante a. 1788, 199.200 in mon. s. Mariae ord. Bened., 201—203 in mon. s. Marci ord. Praedicat.

---

199. Flor. Laur. Conv. Sopp. 160, olim Badia 99 vel 67 A.C.
saec. XII, 14.2×11.9, membr, foll. 214, col. 1 (10×8), ll. 27, litt mai aur, membr med, disp et lin usit, atr fusconig, litt infra

lin; Eus-t, capp-t cum harm, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, harm in ima pagina, subscr, *στίχ*, vers, pict: *Evv* cum scholiis nonnullis; inest tractatus de concordia evangeliorum. Antonius Corbinellius († a. 1423) mon. s. Mariae dono dedit. Birch. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

200. Flor. Laur. Conv. Sopp. 159, olim Badia 69 vel 66 A.C. saec. XI (alii X), 22.4×17.5, membr, foll. 229, coll. 2 (15.1×4.7; 2 c = 11.1), ll. 25, litt mai aur, membr med, disp et lin usit, atr suffusc vel fusconig, litt infra lin; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, (syn, men saec. XIV): *Evv* cum scholl paucis in mg; insunt fragm. orat. Gregorii Nyss contr. Arianos, et *ἑρμηνεία περὶ τῆσ γενεαλογίασ τοῦ χ̅υ̅.* E libris monasterii s. Iustinae ord. Ben. Olim, ut Evv 199, Corbin. Birch. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

201. (Ac 91 P 104 Ap 94) Lond. mus. Br. Add. 11837. a. 1357, 34.7×27.1, foll. 493, coll. 2, ll. 22; arg, capp-t, capp, titl, (non sect, can), lect, init, *ἀναγν*, syn, subscr, *στίχ*, vers; Euth in Cath et Paul: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* insunt quaedam isagogica. Manu Methodii *τοῦ ϑυτοραχενδύτου* scriptus. Olim monasterii s. Marci fratr. Praedicat. Florent. Ioh. Bapt. Lamius partim cont (*de erudit. apost.* Flor. 1738) unde Wetst. lect nonnullas hausit. Birch. perl. Erat Sam. Butleri episc. Lichfeld. Grsb. ex errore bis numeravit 107 et 201. Bloomfield. perl. Scr. cont, *Coll.* p. xliv—xlvi signo m. Vidi 5 Maii 1883.

202. Lond. mus. Br. Add. 14774. saec. XII, 25.1×20.6, membr, foll. 278, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init: *Evv; ἐκ τοῦ κατὰ κ. τ. λ.* (cf Evv 69); menda non desunt; conlatione dignus. Olim praed. s. Marci Florentiae num. 705. Birch. perl. Bloomfield. cont. Vidi 5 Iul 1883.

203. [Flor. bibl. nat. Convent. I. 10.7, olim praed. s. Marci. Flor. 707. saec. XVI, 22×14.7, chart, col. 1, ll. 26: *Evv Paul* (Phm Hebr) *Act Cath* lingua Graeca hodierna. Scholz. Birch. perl. Vidi 19 Mart 1886. Numero non dignus.]

204. (Ac 92 P 105) Bononiae bibl. universitatis 2775. saec. XIII (al XI), 19.7×13.7, membr, foll. 443, col. 1, ll. 25; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Olim monasterii s. Salvatoris Bonon. num. 640 (et 54). Birch. Scholz. cont locc sell. Burgon. (*Guardian* 1873, p. 143) et Gebhardt. perl. Vidi 12 Mart 1886.

205—215. 217 Venetos s. Marci perl. Birch. et Burgon.; cf. Anton. M. Zanettium, *Graeca d. Marci bibliotheca codicum MS per titulos*

digesta, (Venetiis) a. 1740. De Bessarionis codicibus a. 1468 bibl. Marc. datis cf Ioseph. Valentinellium, *Biblioth. MS. ad s. Mar. Ven. Codd. MSS. Latt.* vol. 1, Venetiis a. 1868, p. 10—55.

---

205. (Ac 93 P 106 Ap 88) Ven. Marc. 5.
saec. XV, 39.8×28, membr, voll. 2, foll. 441, col. 1, ll. 55.56; prol in Cath Paul, capp-t, capp, (et. capp Latt), titl, subscr: *V. T. Evv Act Cath Apoc Paul* (Phm Hebr): habet bonas lectiones. Scriptus ut videtur a Ioh. Rhosenio iussu Bessarionis card. († a. 1472) qui codices suos bibliothecae a. 1468 dono dedit. Perl Birch. Ex Evv 209 exscriptum esse quod ad Evv attinet hunc cod censet Rinck., ex unciali exemplari nunc deperdito utrumque codicem Burgonius (*Guardian*, 24 Sept a. 1873 et 1 Apr a. 1874, p. 384). Holmesii 68 in V. T. Vidi 5 Mart 1886.

205a. [(Ac 94 P 107 Ap 109) Ven. Marc. 6.
[206]. saec. XV, 38.3×27, membr (f. 1—190. 347—431; chart 191—346), foll. 431, col. 1: *V. T. Evv Act Cath Apoc Paul* (Phm Hebr). Olim Bessarionis „locus 1" ut Evv 205 „locus 41". Ex antecedente codice transcriptus est, ideoque nullum numerum sibi vindicat. Birch. et Burgon. perl. Holmesii 122 in V. T. Vidi 5 Mart 1886.]

207. Ven. Marc. 8.
saec. XI (al. X vel XII), 27.6×21.3, membr, foll. 267, coll. 2, ll. 22; Carp, (non Eus-t), prol in 4 Evv, arg, capp-t, capp, titl, sect, (Mc 241), (non can), syn, men, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—13 Mc 1,1—11; adult sub fin Ioh. Olim Bessarionis. Birch. et Burgon. perl. Vidi 4 Mart 1886.

208. Ven. Marc. 9.
saec. XI (al. X vel XII), 17.9×14.4, membr, foll. 239, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can: *Evv.* Birch. et Burgon. perl. Vidi 24 Febr 1886.

209. (Ac 95 P 108 Ap 46) Ven. Marc. 10.
saec. XIV (al. XI vel XII) et XV, 19.5×12, membr, foll. 411, col. 1, ll. 27, prol, capp-t, capp (et capp Latt m nov), titl, sect (Mc 236), (non can), lect; Euth in Cath, Paul: *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Evv Apoc* (Apoc est saec. XV, ll. 24, scriptura Evv 205 similis); plurima bonae notae in Evv habet cum Evv 1 communia, multa cum 118.131; codicis 205 fortasse parens. Olim Bessarionis qui in conc. Flor. a. 1439 secum habebat. Birch. Engelbreth. Fleck. Burgon. (*Guardian*. a. 1873, p. 1229) perl. Cf WH *Intr.* § 211. Vidi 24 Febr 1886.

210. Ven. Marc. 27.
saec. XI vel XII (Birch. X), 37.5×29.5, membr, foll. 372, col. 1, ll. var; capp, titl, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict); deest Mt 1,1

—2,18 (m see suppl Mt 1,1—3,6[sic]); ἐκ τοῦ κατά (cf Evv 69). Birch. et Burgon. perl. Vidi 1 Mart 1886.

211. Ven. Marc. 539.
saec. XII, 29.5×24, membr, foll. 280, coll. 2, Gr-Arab (Arab ad dextr), ll. 29. 26; capp-t in Lc, sect (Mc 236:16,12), can passim, syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv;* desunt Lc 1,1—2,32 Ioh 1,1—4,2; ἐκ τοῦ κατά; sub fin nonnulla habet de patriarchatibus etc, eadem fere quae habet codex ut videtur affinis 346, cf Martin. *Quatre mss importants,* p. 54. Birch. cont locc sell. Burg. perl. Vidi 27 Febr 1886.

212. Ven. Marc. 540.
saec. XI (al. XII), 17.4×12.8, membr, foll. 273, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 241), (can m sec), lect, pict pulcherrimae (βάπτισμα: ιω nudus): *Evv;* f. 39—52. 190—201. 266—273 saec. XV. Birch. cont loco sell. Burgon. perl. Vidi 6 Mart 1886.

213. Ven. Marc. 542.
saec. XI, 20.8×16, membr, foll. 356, col. 1, ll. 18; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can (sect, can passim desunt), lect hic illic, (non ἀναγν), pict, vers: *Evv;* Ioh 19,6—21,25 saec. XIV vel XV. Birch. cont loco sell. Burgon. perl. Vidi 25 Febr 1886.

214. Ven. Marc. 543.
saec. XIV, 23.9×15.8, chart, foll. 227, col. 1, ll. 27; arg, capp-t cum harm, capp, (non titl, sect, can), lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, vers: *Evv.* Birch. et Burgon. perl. Vidi 2 Mart 1886.

215. Ven. Marc. 544.
saec. X vel XI, 32.8×24.1, membr, foll. 271, col. 1, ll. 24 etc, litt supra lin; Carp, Eus-t, capp-t cum harm, capp, titl, sect (Mc 237:16,14), can, lect, init, syn, (pict m post): *Evv* cum comm (Mt Chrys, Mc Vict, Lc Tit, Ioh Chrys); similis Evv 20 et 300. Birch. et Burgon. perl. V. cl. Dan. Riccobonius cont in usum Burgonii. Vidi 1 Mart 1886.

216. [Olim Canonicii, qui e Corcyra in Italiam pertulit: *Evv* litt minutis. Munter. perl. Latet; cf tamen Evv 523.524.]

217. Ven. Marc. I. 3.
saec. XII (al. XIII), 20.6×15.7, membr, foll. 306, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12), (non can), vers: *Evv;* sub init quaedam tractatiunculae. Petrus de Montagnana a. 1478 Venetiis cod dono dedit congregationi canonicorum regular. Lateranen. s. Augustini „ita ut sit tamen ad usum doctorum canon. in monast. s. Ioh. in Viridario commorantium Paduae". Munter. perl in usum Birchii; item Burgon. Vidi 26 Febr 1886.

218. (Ac 65 P 57 Ap 33) Vind. caes. Ness. 23, olim 1.
saec. XIII, 31.9×22.4, membr, foll. 623, coll. 2, ll. 49. 50; capp-t, capp, titl, sect, (non can), subscr; Euth: *V. T. Act Cath Paul* (Hebr Tim), *Apoc;* desunt Ap 13,5—14,8 15,7—17,2 18,10—19,15 20,7—22,21; lectt haud vulgares habet. In Italia puto scriptus. Busbeckius Constantinopoli Vindobonam pertulit. Treschov. inspexit. Alter. edidit (vide supra, p. 255 s). Birch. perl. Vidi 15 Mart 1887.

219. Vind. caes. Ness. 321, olim 32.
saec. XIII, 15.8×12, membr, foll. 232, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, subscr: *Evv.* Olim Ioh. Sambuci. Alter. cont. Vidi 17 Mart 1887.

220. Vind. caes. Ness. 337, olim 33.
saec. XIV, 9.7×6.8, membr, foll. 303, col. 1, ll. 22. litteris minutissimis; capp, titl, sect (Mc 234:16,10), lect, init, syn: *Evv.* Alter. cont. Vidi 18 Mart 1887.

221. [Vind. caes. Ness. 117, olim 38.
saec. X, 28×19.4, membr, foll. 251, col. 1, ll. 35. 41. 43: evangeliorum segmenta cum comm; vix biblicis adnumerandus textus haud integer. Busbeckius Cnstpoli pertulit. Vidi 16 Mart 1887.]

222. Vind. caes. Ness. 180, olim 39.
saec. XIV, 21.7×15.1, chart, foll. 346, col. 1, ll. 32: *Evv* cum comm; desunt Mt 1,1—6,19 Ioh 14,2—16,4 16,7 circ—fin. Busbeck. Cnstpoli pertulit. Vidi 17 Mart 1887.

223. [Vind. caes. Ness. 301, olim 40.
saec. X (al. XIV), 17.7×14.2, membr, foll. 115, col. 1, ll. 32: comm in Mt Lc Ioh sine textu non dignus numero. Vidi 17 Mart 1887.]

224. Vind. caes. Suppl. Gr. 97, olim Kollar. 8.
saec. XII, 14×11.8, membr, foll. 97, col. 1, ll. 19; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr: *Mt.* In Calabria puto scriptus, Neapoli a. 1716 (fortasse ex archivio ss. Apostt.) erat Eusebii Caraccioli. Treschov. inspexit. Alter. cont. Vidi 19 Mart 1887.

225. Vind. caes. Suppl. Gr. 102, olim Kollar. 9.
a. 1192, 13.7×9.8, membr, foll. 171, col. 1, ll. 29; lect, init, *ἀναγν*, syn, men, pict rud: *Evv.* Manu Constantini *βισσκιανίτου* (?). Treschov. inspexit. Alter. cont. Vidi 19 Mart 1887.

226—233 Escurialenses Moldenhauerus in usum Birchii a. circ. 1783 tractavit. Locum habent in Em. Milleri libro: *Cat. des mss. grecs de la bibliothèque de l'Escurial*, Paris. a. 1848. V. cl. Ios. Ferd. Montanus codd quattuor bibliorum Graecorum, undeviginti Novi Testamenti

a. 1870 in usum v. cl. Guilelmi Kellii recensuit, qui catalogum cum Scrivenero communicavit. Cf Car. Graux. de codd Escurial.

---

226. (Ac 108 P 228) Escurial. χ. IV. 17.
saec. XI, in 8, membr, foll. ?; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, pict: *Evv Act Cath Paul* (?); praebet lectt bonae notae; m ser multa correxit; Moldenh. cont (Birch. Esc. 2).

227. Escurial. χ. III. 15.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 158; prol, capp-t, sect, pict: *Evv;* manus a. 1308 multa correxit; folia nonnulla transposuit bibliopegus. Olim Hurtadi de Mendoza. Moldenh. cont locc sell (Birch. Esc. 5).

228. (Ac 109 P 229) Escurial. χ. IV. 12.
saec. XIV, in 8, chart, foll. ?; Eus-t, syn: *Evv Act* [*Cath Paul* (Miller. Evv sola)]; adult deest. Olim Nicol. Nathanielis Cretensis, deinde Andreae Darmarii calligraphi Epidaurii. Moldenh. perl (Birch. Esc. 7).

229. Escurial. χ. IV. 21.
a. 1140, in 8, membr, foll. 296; (lect saec. XIV), pict: *Evv;* desunt Mc 16,16—20 Ioh 1,1—11; lectiones multas haud vulgares habet; manus saec. XIV multa correxit. Manu Basilii notarii Argyropoli. Moldenh. cont (Birch. Esc. 8).

230. Escurial. ψ. III. 5. (al. Φ, vel. y).
a. 1013, in 4, membr, foll. 218, coll. 2; Carp, capp-t, syn, men, (syn, men dupl), subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv.* Manu Lucae monachi et presbyteri. Moldenh. cont (Birch. Esc. 9).

231. Escurial. ψ. III. 6. (al. Φ, vel y).
saec. XII, in 4, membr, foll. 181; Eus-t, capp-t, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Evv;* glossam Latinam interlinearem in Mt habet; adult signis damnat manus post quae hic illic schol addit. Moldenh. cont locc sell (Birch. Esc. 10).

232. Escurial. ψ. III. 7. (al. Φ, vel y).
a. 1302, in 4, membr, foll. 288, titl, syn, dupl: *Evv.* Moldenh. perl (Birch. Esc. 10).

233. Escurial. Υ. II. 8.
saec. XIII (al. XI), in 8, partim membr partim chart, foll. 279, coll. 2, propter scribendi compendia difficilis lectu; prol, Eus-t, capp-t, ῥήμ, στίχ: *Evv* cum comm teste Moldenh. inedito. Olim Matthaei Dandoli (num. 80) Veneti (Birch. Esc. 12).

234. (Ac 57 P 72) Havniensis reg. theol. 1322, olim 1.
a. 1278, 25.3×18.5, membr, foll. 315, coll. 2, ll. 35; Carp, Eus-t, capp-t, lect, syn, men; Euth: *Act Paul* (Phm Hebr) *Cath*

Evv; m ser multa correxit. Manu Theodori Hagiop. (vide Evv 74). Olim Fridr. Rostgaardi qui hunc cod et Evv 235 Venetiis a. 1699 emit. Christ. Gotth. Henslerus cont: *Codd. N. T. Graecorum qui Havniae in bibl. reg. adservantur notitia, adiecta lectionis varietate. Specimen primum,* Havniae a. 1784, p. xvi. 40; alias schedas Hensler. cum Birchio communicavit. Contuli locc sell mense Maio a. 1878. Vide Carolum Graux. *Notices sommaires des mss grecs de la grande bibl. roy. de Copenhague,* Paris. a. 1879.

235. Havniensis reg. theol. 1323, olim 2.
a. 1314, 21.8×15.4, chart, foll. 279, col. 1, ll. 23; capp-t, lect: *Evv*; textu haud vulgaris indolis. Manu Philothei *ἱερομονάχου*. Hensler. cont. Graux. inspexit. Vidi mense Maio a. 1878.

236. [Vacat hic numerus, cui quae olim adsignabantur lectiones ab Evv 440 profluxisse nunc certum est.]

237—259 codices, praeter 241. 252. 254. 258, Moscuenses sunt. Horum plerosque, Alexio Michaelis filio regnante (a. 1645—1676) consilio Niconis patriarchae ab Arsenio monacho ex monasteriis in monte Atho positis coemptos bibliotheca sanctae synodi Moscuae recepit. Omnes contulit Matthaeius (vide supra, p. 249 s).

---

237. Moscuae syn. 42.
saec. X, in fol, membr, foll. 288, pict: *Evv* cum scholiis (Mc Vict); adult sub fin Ioh addita hac nota: *τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον ἐν τοῖσ ἀκριβεστέροισ τῶν ἀντιγράφων οὐχ εὕρηται.* Olim Isaaci *πρώτου ἱερομονάχου* qui cod monasterio Philothei in monte Atho dono dedit. Matthaeius cont (d) *Thess.* p. 242.

238. Mosc. syn. 48.
saec. XI, in fol, membr, foll. 355; capp-t: *Mt* et *Mc* cum comm (Mc Vict). Ex hoc cod edidit Matthaei: *Vict. Ant. cat. in Mc.* Moscuae a. 1775. Matthaei. cont (e) *Thess.* p. 200.

239. Mosc. syn. 47.
saec. XI, in fol, membr, foll. 277; capp-t: *Mc* 16,2—8 *Lc* 1, 1—53 1,70—24,53 *Ioh* 1,1—16,23 cum comm. Olim ut vid monasterii Pantocratoris in monte Atho. Matthaei cont (g) *Thess.* p. 228.

240. Mosc. syn. 49.
saec. XII, in fol, membr, foll. 410, txt rubro comm atram; capp-t: *Evv* cum comm Euth Zig; desunt Mc 8,12—34 14,17—54 Lc 15,32—16,8. Olim monasterii Philothei in monte Atho, deinde Dionysii. Matthaei cont (i) *Thess.* p. 203.

241. (Ac104 P120 Ap47) Dresdae reg. A. 172.
saec. XI, 22.6×17, membr, foll. 353, col. 1, ll. 31; prol, capp-t, capp, titl, syn, men: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Apoc*; lectt habet bonae notae. Alexius quidam emit Cstpoli a. 1453. A. 1616 cum aliis libris 30 donavit Pachomius mon. monasterio Docheiarii. Fuit Matthaeii qui cont (k) *Thess.* p. 192. Emptus accessit biblioth. Dresd. cum cett Matthaeii codd a. 1788. Tregellesius perl. Vidi mense Ian 1880.

242. (Ac105 P121 Ap48) Mosc. syn. 380.
saec. XII, in 8, membr, foll. 510; syn, men, vers, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc Psalmi* Matthaei. cont (l) *Thess.* p. 187.

243. Mosc. typographei synodalis 13.
saec. XIV vel XIII, in fol, chart, foll. 224: *Mt* et *Lc* cum comm Thphyl; sub finem fragm ex Greg Naz. Olim monasterii τῶν ἰβήρων in monte Atho. Matthaei. cont (m) *Thess.* p. 245; fragm Greg Naz edidit in *Lecct. Mosq.* Lipsiae a. 1779.

244. Mosc. typogr. synod. 1.
saec. XII, in fol, membr, foll. 274; pict: *Evv* cum comm Euth Zig. Matthaei. cont (n) *Thess.* p. 202.

245. Mosc. syn. 278, olim 265.
a. 1199, in 4, membr, foll. 246; Eus-t, capp-t, sect, lect, (syn, men m ser): *Evv*; inest fragm chronol Hipp. Manu Iohannis presbyteri. Olim monasterii Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (o) *Thess.* p. 199. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. αι.

246. Mosc. syn. 261.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 189; capp-t, lect, (syn, men m ser): *Evv*; desunt Mt 12,41—13,55 Ioh 17,24—18,20; lectt bonas habet; m ser adscripsit ad marg lectt var. Matthaei. cont (p) *Thess.* p. 263.

247. Mosc. syn. 373.
saec. XII vel XI, in 8, membr, foll. 223; prol, capp-t, sect, can, lect: *Evv*; lectt bonas habet. Olim monasterii Philothei in monte Atho. Matthaei. cont (q) *Thess.* p. 255.

248. Mosc. syn. 277, olim 264.
a. 1275, in 4, membr, foll. 260 (250?); (syn m post): *Evv*; textu similis Evv 71. Manu Meletii monachi Beroea orti iubente Cyro Alypio monasterii s. Georgii τοῦ μαύρου oeconomo scriptus. Matthaei. cont (r) *Thess.* p. 197. Facs apud Sabas p. 13 (tab 12?)

249. Mosc. syn. 94.
saec. XI, in fol, membr, foll. 309: *Ioh* cum comm, qui saepe perperam textui admiscetur. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho. Matthaei. cont (s) *Thess.* p. 232.

250. Mosc. syn. sine numero, in cistella lignea repositus.
saec. XIII, in 8, membr, sect: *Ioh* 7,39—21,10; foll. 183—224 ex V^{evv} sunt (vide supra, p. 393.394). Wetst. et Griesb. numero 87 designant. Matthaei. cont (v) *Thess.* p. 265.

251. Mosc. tabularii caesarei.
saec. XI, in 4, membr, foll. 270; Carp, Eus-t, capp-t, sect, pict: *Evv;* cum codice 59 affinis esse videtur. Olim Auxentii cuiusdam. Theoleptus Zigoloras monasterio cuidam a. 1400 donavit. Matthaei. cont (x) *Thess.* p. 256; cf Franc. Delitzsch. (vide Evv 60), p. 37—39.

252. Dresdae reg. A. 145.
saec. XI, 22×17.5, membr, foll. 123, col. 1 (16.5×11.5), ll. 31; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, ἀναγν: *Evv*; m pr nonnulla correxit, lectt varr addidit. Olim Matthaeii qui cont (z) *Thess.* p. 198. Tregelles. perl. Vidi mense Ian 1880.

253. Olim Moscuensis Nicephori.
saec. XI vel X, in fol, membr, foll. 248; prol, capp-t, sect, can: *Evv* cum scholiis (Mc Vict); Mt 1,1—8 m ser; lectt singg praebet. Olim Nicephori Chersonis et Slabinii archiepiscopi qui Matthaeio commodavit. Matthaei. cont (10) *Thess.* p. 234, item schol in Mc cum catena a. 1775 (vide Evv 238) edita.

254. Dresdae reg. A. 100.
saec. XI vel X, 29.8×23.3, membr, foll. 227, col. 1, ll. 24, textus rubro; capp-t, sect, can, lect, pict: *Lc* et *Ioh* cum comm. Fuit a. 1482 Laurae in monte Atho. Possidebat ipse Matthaei. qui cont (11) *Thess.* p. 248. Tregelles. perl. Vidi mense Ian 1880.

255. [Mosc. syn. 139.
saec. XII vel XIII, in fol, membr, foll. 299 (1—8 et 299 chart): comm in Mt Ioh Mc Lc cum textus libere immutati fragmentis (Mt Ioh Chrys, Mc Vict, Lc Tit). Olim Dionysii ἱερομονάχου τοῦ ῥήτορος καὶ τῶν φίλων (vide Evv 76). Matthaei. cont (12) *Thess.* p. 222. Codicibus biblicis haud adnumerandus.]

256. [Mosc. syn. 138 et typographei synodalis 3.
saec. IX, in fol, membr, voll. 2, foll. 147, pict: comm in Mt Ioh Lc Mc cum textus fragmentis (Mc Vict). Matthaei. cont (13.14) *Thess.* p. 218.220.]

257. [Mosc. syn. 120 est. O^{evv}, vide supra, p. 384.]

258. Dresdae reg. A. 123.
saec. XIII, 21.2×16.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 27.28; lect, syn, pict: *Evv.* Dassdorf. cont in usum Matthaeii (17) *Thess.* p. 317. Tregelles. perl. Vidi mense Ian 1880.

259. Mosc. syn. 45.
saec. XI vel X, in fol, membr, foll. 263; Carp, Eus-t, prol, capp-t, sect, can, syn, men: *Evv* cum comm (Mc Vict); adult sub finem Ioh hac addita nota: *εὕρηται ἐν τισιν ἀντιγράφοισ καὶ τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον προσκείμενον εἰσ τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον*; textus saepe cum Evv 250 consentit. Olim monasterii *τῶν Ἰβήρων* in monte Atho. Matthaei. cont (a) *Thess.* p. 237, etiam comm in Mc edidit (ut Evv 238).

260—469 primus Scholzius adhibuit, integre conlatis quinque 262. 299.300.301.346, maxima ex parte undecim 260.270.271.277.284. 285.298.324.353.382.428.

---

260. Par. nat. Gr. 51.
saec. XIII (al. XII), 30.5×22.4, membr, foll. 241, col. 1, ll. 24; prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, pict (cf Bordier. p. 181): *Evv*; *ἐκ τοῦ κατά* (vide Evv 69). Olim, ut Evv 309, domini Trichet du Fresne. Scholz. cont max part. Martin. p. 53. Vidi 8 Nov 1884.

261. Par. nat. Gr. 52.
saec. XII (al. XIV), 28.1×22.7, membr, foll. 175; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), lect, (init m ser), *ἀναγν*, (subscr, *στίχ* m ser): *Evv*; pagg. 1—28 chart, saec. XV et XVI Mt 1,1—10,21 Ioh 21,19—25; desunt Mt 10,21—11,1 14,25—19,21 Lc 24,39—53 Ioh 20,15—21,19. Olim in monasterio Prodromi (ut Evv 87). Scholz. cont locc sell. Vidi 11 Nov 1884.

262. Par. nat. Gr. 53.
saec. X (al. XII), 32.9×25, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 27, capp-t, capp, (hic illic titl), sect, can, harm in ima pagina (Lc Ioh sect m ser, can, harm desunt), subscr ut *Δ*: *Evv*; Lc *ἐκ τοῦ κατά*; textus multa bonae notae habet. In Italia puto scriptus, Constantinopoli a. circ. 1735 in Europam delatus. Scholz. totum cont, *Curae*, p. 42 s, *Reise*, p. 11—16. Martin. p. 54 s. Vidi 17 Nov 1884.

263. (Ac 117 P 137) Par. nat. Gr. 61.*
saec. XIII vel XIV, 21.1×15.7, membr, foll. 294, col. 1, ll. 28.29; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), (non can), lect, subscr, *στίχ*: *Evv Act Cath Paul* (Thess Hebr); textum habet conlatione dignum; non inest Apoc. Olim Boistallerii (cf Evv 10). Scholz. cont locc sell. Martin. p. 54. Vidi 28 Mai 1885.

264. Par. nat. Gr. 65.
saec. XII (al XIII), 20.5×14.2, membr, foll. 287 (foll bibliopegus transposuit), col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), can, harm in ima pag, syn, subscr, *στίχ*: *Evv*; desunt Mt

1,1—7,14 14,31—15,24 15,37—16,24 17,8—18,7 Lc 18,17—30 Ioh 5,23—36 6,69—7,12 21,23—fin; non nisi m sec Mc 8,27—10,35 Lc 9,52—11,36. Paulus Lucas ex oriente Parisios a. 1718 adtulit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 56. Vidi 9 Iun 1885.

265. Par. nat. Gr. 66.
saec. XII (al. X), 25.1×19, membr, foll. 372, col. 1, ll. 19; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can: *Evv*; Mt 13,24—33 supplet m sec sub Mt fin (m pr hoc loco exemplaris nisi fallor folia duo pro uno evolvit). Olim Philiberti de la Mare 564. Scholz. cont Mt et locc sell in cett evv. Burgon. laudat textum. Martin. p. 66. Vidi 11 Iun 1885.

266. Par. nat. Gr. 67.
saec. XIII vel XIV (al. X), 24.2×16.6, membr, foll. 282, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,15), (non can), lect plen, syn, men, subscr, vers: *Evv*. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 57. Vidi 11 Iun 1885.

267. Par. nat. Gr. 69.
saec. XII vel XIII (al. X), 20.5×15.5, membr, foll. 396 (olim 418), col. 1, ll. 19; prol, capp-t, sect (Mc 241 : 16,19), can in eadem lin in Mt Mc, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*: *Evv*; desunt Mt 1,1—8 Mc 1,1—7 Lc 1,1—8 24,50—Ioh 1,12; sub fin lectt eccles paucae. Olim Arsenici hierom., deinde a. 1605 Nicod. papae et hierom. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 58 et facs. Vidi 12 Iun 1885.

268. Par. nat. Gr. 73.
saec. XII, 24.7×19.5, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 25; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, lect, (init m sec), syn, men, (pict): *Evv*. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 60. Vidi 13 Iun 1885.

269. Par. nat. Gr. 74.
saec. XII (al. XI), 23.8×19.8, membr, foll. 215, col. 1, ll. 28; (Eus-t m ser), prol in Ioh, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), vers, pict: *Evv*; Lc 24,50—53 m ser. Olim Henrici IV regis. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 16 Ian 1885.

270. Par. nat. Gr. 75.
saec. XII (al. XI), 18.3×13.3, membr, foll. 346, col. 1, ll. 19; capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, syn, men, pict: *Evv*; teste Burgonio textus insolitae indolis. Olim Romae in bibliotheca s. Silvestris de urbe. Scholz. cont max part. Bordier. p. 136. Martin. p. 61. Vidi 16 Iun 1885.

271. Par. nat. Suppl. Gr. 75.
saec. XI (al. XII), 19.2×13.2, membr, foll. 252, coll. 2, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, pict: *Evv*. Scholz. cont max part. Martin. p. 62. Vidi 22 Aug 1885.

272. Lond. mus. Br. Add. 15581.
saec. XI vel XII, 14,3×12,5, membr, foll. 218 (foll a bibliopego transposita), col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, (non can): *Evv;* Mt 16,2.3 deest. Olim Melchis. Thevenoti († 1692); deinde Par. nat. Gr. 76; deinde Thom. Roddii bibliopolae quo vendente in museum Brit. devenit. Scholz. cont locc sell. Vidi 11 Iul 1883.

273. Par. nat. Gr. 79.
saec. XIII (al. XII), 22×16, membr, foll. 201, col. 1, ll. 29—31; Carp, Eus-t, capp-t cum harm, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, syn, men, (et. syn, men m ser), subscr, vers: *Evv; μετροφάνης* quidam saec. XV supplet Ioh 14,14—19,37; insunt fragmenta varia chronol et exeget. Frater videtur esse Evv 4. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 62. Vidi 23 Iun 1885.

274. Par. nat. Suppl. Gr. 79.
saec. X, 23.8×16.6, membr, foll. 232, col. 1, ll. 26, bene exaratus; capp, titl, sect (Mc 239 : 16,17), (non can), lect, init, mus rubr ad lectt, syn, men: *Evv;* Mt 16,2.3 deest; app. brevior Mci additur in mg, vide facs apud Martin; desunt Mc 1,1—16 6,21—54 Joh 1,1—20 3,18—4,1 7,23—42 9,10—27 18,12—29 ex quibus man nov nonnulla supplet. Olim Maximi Panagiotae protocanonarchae Callipoli. Scholz. et Burgon. perl. Martin. p. 63—65 et facs. Vidi 19 Iun 1885.

275. Par. nat. Gr. 80.
saec. XII (al. XI), 25.6×20.8, membr, foll. 230, col. 1, ll. 24; prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can: *Evv;* Olim Memmianus. Scholz. perl. Martin. p. 65. Vidi 23 Iun 1885.

276. Par. nat. Gr. 81.
a. 1092, 20.1×14.5, membr, foll. 307, col. 1, ll. 21; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, plen, init, pict, vers: *Evv;* insunt fragmenta varia de evangelistis, evangeliis, etc. Manu Nicephori monachi in monasterio Meletii. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 65. Vidi et annum detexi 21 Iun 1885.

277. Par. nat. Gr. 81. A.
saec. XI (al. XII vel XIII), 16.9×13, membr, foll. 261, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, (*ἀναγν* m sec continuo numeratae), (syn, men saec. XV), subscr, *στίχ*, (pict m sec): *Evv.* Scholz. cont max part. Martin. p. 66. Vidi 27 Iun 1885.

278. Par. nat. Gr. 82.
a. 1072 (al. XII), 20.2×15, membr, foll. 305, col. 1 (12.7×9.5), ll. 21; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men, vers, pict (man Ioh Proch): *Evv;* Mt 13,43—17,5 saec. X. Manu

Methodii monachi et presbyteri. Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Iun 1885.

279. Par. nat. Gr. 86.
saec. XII, 17.4×13.7, membr, foll. 250, col. 1, ll. 23—26; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, syn: *Evv*. Ios Georgirenus, archiepisc. Sami cod ex Patmo Parisios pertulit et Ludovico Magno regi a. 1676 dono dedit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 67. Vidi 3 Iul 1885.

280. Par. nat. Gr. 87.
saec. XII, 18.8×14.1, membr, foll. 177, col. 1, ll. 25.26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,19), can passim, syn, subscr, στίχ in Mt: *Evv;* nihil deest. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 68 fallitur de lacunis. Vidi 3 Iul 1885.

281. Par. nat. Gr. 88.
saec. XII, 21.3×15.6, membr, foll. 249, col. 1, ll. 22.23; Eus-t, capp, titl, sect in Mt Mc, (non can), (lect m ser, raro m pr), subscr in Ioh: *Evv*. Meletius eremita dono dedit monasterio τῆσ ὑπεραγίασ θκοῦ τοῦ ἱέραξ. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 68. Vidi 4 Iul 1885.

282. Par. nat. Gr. 90.
a. 1176, 17.8×12.8, membr, foll. 150, coll. 2, ll. 33.34; arg, capp-t, capp, titl, (sect, [Mc 235:16,12] m sec), (non can), lect passim, subscr: *Evv;* in tegumento saec. XIV, 34.2×28, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 25: *Evl* σάββ. δ' τ. νηστ. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 68. Vidi 8 Iuli 1885.

283. Par. nat. Gr. 92.
saec. XIII (al. XIV), 19.1×12.7, membr, foll. 159, col. 1, ll. 31.33; capp, titl; *Evv;* m saec. XVI supplet Mt 8,2—13,10 19,7—21,2 23,16—24,33 Ioh 18,11—36 foliis chartaceis. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 69. Vidi 8 Iul 1885.

284. Par. nat. Gr. 93.
saec. XIII, 19.4×15, membr, foll. 254, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234;16,9), can, hic illic lect, (syn, men m ser), subscr, pict (nubes sine manu, Ioh Proch): *Evv;* adult deest nisi m ser. Olim Tellerii (vide Evv 11) num. 159 et Petri Stellae num. 176. Scholz. cont max part. Martin. p. 69. Vidi 8 Iul 1885.

285. Par. nat. Gr. 95.
saec. XV (al. XIV), 19.9×13.8, membr, foll. 246, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, subscr, pict: *Evv;* adult signis damnatur. F. Aug. Iustinianus dono dedit Ioannae Mariae Cataneo. Tellerii 58. De Louvois cont in usum Kusteri (Paris. 1). Wetst. et Griesb. 10. Scholz. cont max part. Martin. p. 70. Vidi 20 Iul 1885.

286. Par. nat. Gr. 96.
a. 1432, 21.7×14, chart, foll. 264, col. 1, ll. 21; Carp, capp-t, capp, titl, sect (Mc 232:16,6), can: *Evv;* subiungitur canon paschalis 1432—1502. Manu(?) Callisti hieromonachi, canon (an ipse codex integer?) manu Davidis *τοῦ ῥαιδεστϊνοῦ* iussu Callisti exaratus. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 70. Vidi 23 Iuli 1885.

287. Par. nat. Gr. 98.
a. 1478, 23.9×14.1, chart, foll. 322, col. 1, ll. 18.19; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), pict: *Evv.* Georgius Hermon. (vide Evv 17.30a) scripsit in usum Dav. Chambellani. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 70. Vidi 26 Nov 1884.

288. Ox. Bodl. Canonici Gr. 33: **Matth.** [Scr. 487.]
Par. nat. Gr. 99: **Luc.**
Par. Instituti 3 in Quarto: **Ioh.** [Scr. 471.]
saec. XV, 24×15, chart, foll. 90 et 93 et 67, col. 1, ll. 18; capp (et. capp Latt), titl: *Mt Lc Ioh;* Mc sive fasc *ιγʹ—ιθʹ* deest. Georg. Herm. (vide Evv 17 et 30a) scripsit. Matt erat Antonii Dizomaei (cf infra Evv 522—525); Lc erat Germani Brixii, deinde Iac. Tusanni; Ioh erat C. Emmerei Sanguintiniani, deinde Henr. Iac. Nonpar. de Caumont, ducis de la Force († 1726), deinde Antonii Moriau, qui bibliothecae urbis Paris. concessit unde accepit bibliotheca Instituti. Scholz. cont locc sell in Mt. Martin. p. 70 de Lc. Vidi Oxoniae 7 Febr 1883, Paris. 21 et 25 Nov 1884.

289. Par. nat. Gr. 100 A.
a. 1625, 18×12.2, chart, foll. 336, col. 1, ll. 19; capp Latt: *Evv.* Lucas *ἀρχιθύτησ* scripsit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 71. Vidi 23 Iul 1885.

290. Par. nat. Suppl. Gr. 108.
saec. XIII vel XIV, 21.9×14.5, chart, foll. 259, col. 1, ll. 22; arg, capp-t cum harm, capp, lect, init, *ἀναγν*, syn, subscr, *στίχ*, vers: *Evv.* Olim Sorbonnae. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 71. Vidi 25 Aug 1885.

291. Par. nat. Gr. 113.
saec. XIII (al. XII vel XIV), 18.5×13.2, membr, foll. 290, col. 1, ll. 20; prol, arg, capp-t, capp, titl, init, *ἀναγν*: *Evv;* scholia pauca insunt. Olim presbyteri Nicolai *μαυροματ.* Scholz. cont locc sell. Martin. p. 71. Vidi 22 Aug 1885.

292. Par. nat. Gr. 114.
saec. XIII (al. XI), 18.5×11.2, membr, foll. 290, col. 1, ll. 19.22; mann plur; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, (syn m

ser), pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—7,13 Ioh 19,5—fin. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 72. Vidi 22 Aug 1885.

293. Par. nat. Gr. 117.
a. 1262 (sic), 13.3×8.9, membr rescr, foll. 340, col. 1, ll. 20. 19.23; (videtur scriptura prior saec. IX vel X, unc, coll. 2: Evl esse); prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), syn, subscr, στίχ, pict: *Evv;* Mc 1,1—3,8 m ser. Manuel Irenaei filius scripsit iussu Blasii monachi. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 73. Vidi 26 Aug 1885.

294. Par. nat. Gr. 118.
a. 1291, 11.5×8.8, membr, foll. 238 (239), col. 1, ll. 19—24; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can (post fol. 120), lect, init, pict: *Evv;* deest Mt 1,18—11,14. Petrus monachus scripsit Hierosolymis *ἐντὸσ τοῦ ἁγίου τάφου.* Georgirenus (vide Evv 279) Patmi Paris. a. 1676 adlatum Ludovico XIV dono dedit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 73. Vidi et annum detexi 28 Aug 1885.

295. Par. nat. Gr. 120.
saec. XIII, 11.5×7.1, membr, foll. 239, col. 1, ll. 24.25; capp-t, capp, titl: *Evv;* Mt 1,1—12 saec. XVI vel XVII. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 74. Vidi 28 Aug 1885.

296. (Ac 124 P 149 Ap 57) Par. nat. Gr. 123 et 124.
saec. XVI, 12.4×8,8, membr, foll. 257 et 303, col. 1, ll. 20; capp Latt: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Apoc* (ex editis?). Angelus Vergecius scripsit, (et. P 151), ad cuius calami ductus ferunt typos officinae reg. Paris. quibus etiam R. Steph. usus est formatos esse; numerus 1428 quem Martin. sub fin legere sibi visus est *ἀμήν* Vergecii usitatum est. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 74. Vidi 29 Aug 1885.

297. Par. nat. Suppl. Gr. 140.
saec. XII, 13.7×9, membr, foll. 196, col. 1, ll. 28; capp-t, (non titl), sect hic illic, lect, init, syn, men: *Evv;* adult deerat, manus tamen serior folio exscisso folia duo suppl cum adult; f. 186 nonnulla Gerasimi de fide. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 74. Vidi 22 Oct 1885.

298. Par. nat. Suppl. Gr. 175.
saec. XII, 19×13.9, membr, foll. 222, col. 1, ll. 27.28; capp-t, capp, titl, sect (Mc 231:16,2), (non can), lect, init, *ἀναγν,* syn, men: *Evv.* Olim bibliothecae publicae Iesuitarum Lugduni erat. Scholz. cont max part. Martin. p. 75. Vidi 3 Oct 1885.

299. Par. nat. Gr. 177.
saec. X vel XI, 27.7×20.9, membr, foll. 328, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,8^{b}), can, subscr,

pict: *Evv* cum comm (Mc Vict). insunt fragmenta nonnulla de locis quibusdam. Scholz. cont totum. Martin. p. 75. Vidi 6 Oct 1885.

300. Par. nat. Gr. 186.
saec. XI, 33.2×23.3, membr, foll. 209, col. 1, ll. 36; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237), can: *Mt Mc Lc* cum comm (vide Evv 20). Olim Fonte-Blandensis. Scholz. cont totum. Martin. p. 77.

301. Par. nat. Gr. 187.
saec. XI vel XII, 34.1×26.8, membr, foll. 221, col. 1, ll. 22 comm 48; capp-t, sect, (non can), subscr, στίχ: *Evv* cum comm (Mc Vict); adult sub fin Ioh. Olim Boistallerii (vide Evv 10). Scholz. cont totum. Martin. p. 78. Vidi 6 Oct 1885.

302. [Par. nat. Gr. 193.
saec. XVI, in fol, chart, foll. 172: schol in Mt et Lc. Non manu Hermonymi scriptus. Olim Mazarini. Numero non dignus. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 79. Vidi 28 Oct 1885.]

303. Par. nat. Gr. 194. A.
a. 1255, 29.2×23.3, chart, foll. 321, col. 1, ll. 33; (syn m ser), vers: *Evv* cum comm Thphyl manu Nicandri monachi; foll. 2—9 saec. XIV (al. XI), membr, coll. 2, ll. 20: *Ioh* 1,1—3,29 ex schola Ioasaphi quod ad scripturam attinet: foll. 320.321 saec. X, membr, coll. 2, ll. 32: ex Chrys hom in Mt 13 et 14 MPG 57, 215—217; fol. 1 fragm patrist saec. XII, coll. 2, ll. 35. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 79. Vidi 27 Aug 1885.

304. Par. nat. Gr. 194.
saec. XII (al. XIII), 27.6×21.7, membr, foll. 242, col. 1, ll. 31—33; *Mt Mc* cum comm; deest Mc 14,16—25; textus bonae notae. Olim Foucqueti, olim Caroli de Montchal archiepiscopi Tolosani, olim Tellerii. „Anonymus Tolosanus“ apud Possinum, *Cat. Gr. patr. in Mc*, Romae a. 1673. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Martin. p. 79. Vidi 16 Feb 1885.

305. Par. nat. Gr. 195.
saec. XIII, 31.4×23, chart, foll. 261, col. 1. ll. 51.54; capp-t in unum sub init conlectae (vide Evv 12), capp, titl, (sect passim, lect, init m ser): *Evv* cum comm Euth Zig; Ioh 21,6—fin m ser; foll. 1.2. 260.261 saec. XI, membr, coll. 2, ll. 32 patristica. Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 80. Vidi 20 Oct 1885.

306. Par. nat. Gr. 197.
saec. XII, 28.2×20.5, membr, foll. 559, col. 1, ll. 25: *Mt Ioh* cum comm Thphyl; desunt Ioh 21,1—8.24.25. Olim Boistaller. (vide Evv 10). Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.

307. [Par. nat. Gr. 199.
saec. X vel XI, 29×22.4, membr, foll. 306, col. 1, ll. 30: comm in Mt et Ioh ex Chrys; textus vix integer; fortasse ex Evv 308 exscriptus. Scholz. cont. locc sell. Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.]

308. [Par. nat. Gr. 200.
saec. X vel XI (al. XII), 28.1×22.7, membr, foll. 187, col. 1, ll. 27; comm in Mt et Ioh ex Chrys; txt in mg (!) vix integer et ut vid m post. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.]

309. Par. nat. Gr. 201.
saec. X vel XI (al. XII), 26×19.8, membr, foll. 303, col. 1, ll. 37; text unc: *Mt Ioh Lc Mc* cum comm (Mt et Ioh Chrys, Lc Tit, Mc Vict). Olim domini du Fresne. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl (ut supra, p. 153), p. 282—287. Martin. p. 81. Vidi 2 Nov 1885.

310. Par. nat. Gr. 202.
saec. XII (al. XI), 31×20.7, membr, foll. 378, col. 1, ll. 27; text rubr (vide Evv 196): *Mt* 1,7—12,37 16,4+ cum comm. Arsenius praepositus monasterio s. Sabae dono dedit. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 82. Vidi 2 Nov 1885.

311. Par. nat. Gr. 203.
saec. XII, 35.2×29.4, membr, foll. 357, col. 1, ll. 28: *Mt* cum comm Thphyl; „deest Mt 1,1—5,4“ (non excussi). Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 83. Vidi 2 Nov 1885.

312. [Par. nat. Gr. 206.
a. 1307 [1308], 26×20.5, membr, foll. 87, col. 1, ll. 30 etc: comm Vict in Mc; textus non integer numero non dignus est. Scriptus iussu τοῦ κυρίου γάλτρου τοῦ βερ [γτ ?] (Gardth. dicit „aus Bergamo)“. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Martin. p. 83. Vidi 3 Nov 1885.]

313. Par. nat. Gr. 208.
saec. XV (al. XIV), 30.2×21, chart, foll. 460, col. 1, ll. 32.28, text rubr: *Lc* 1,1—12,16 cum comm uberr. Olim Mazarini. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 83. Vidi 5 Nov 1885.

314. Par. nat. Gr. 209.
saec. X (al. XII), 28×20.3, membr, foll. 349, col. 1, ll. 32; titl; text unc: *Ioh* cum catena Cramerianae prorsus dissimili. Olim Boistallerii (vide Evv 10). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Martin. p. 83. Vidi 14 Oct 1885.

315. Par. nat. Gr. 210.
saec. XIII? (al. XII. XIV. XV), 27.7×19.4, membr, foll. 156, col. 1, ll. 23—31; *Ioh* cum comm; desunt 1,1—21 14,25—15,16 21,33—fin. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 5 Nov 1885.

316. Par. nat. Gr. 211.
saec. XIV (al. XII vel XIII), 34×22, chart, foll. 129, col. 1, ll. 33; capp, titl: *Ioh* 1,16—12,25 *Lc* 18,18—fin cum comm. Constantinopoli delatus. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 5 Nov 1885.

317. Par. nat. Gr. 212.
saec. XII, 32.7×23.6, membr, foll. 352, col. 1, ll. 29: *Ioh* 10, 9—fin cum comm. Olim Medicaei (vide Evv 42). Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 6 Nov 1885.

318. Par. nat. Gr. 213.
saec. XIV vel XV (al. XVI), 34×23.8, membr, foll. 16, coll. 2, ll. 58.63; txt rubr: *Ioh* 7,9—12,8 cum comm; adult fol. 3 v, b, l. 8 inest. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 6 Nov 1885.

319. [Par. nat. Gr. 231.
saec. XII, 21.1×16, membr, foll. 203, col. 1, ll. 33: comm in Mt et Ioh: txt vix integer numero non dignus est. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 84. Vidi 11 Nov 1885.]

320. Par. nat. Gr. 232.
saec. XII (al. XIII vel XIV), 22.9×17.3, membr, foll. 392, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl: *Lc* cum comm. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 85. Vidi 11 Nov 1885.

321. [Par. nat. 303: est Evl 101.]

322. [Par. nat. 315: est Evl 14.]

323. [Par. nat. Suppl. Gr. 118.
saec. XIV vel XV (al. XVI vel XVII), 21×14.3, chart, foll. 94 [pp. 188], col. 1, ll. 28: pp. 111—121 varia „ex Mt inde a 6,8 usque ad 24,44" (non excussi); numero non dignus; inest fabula de Calila et Dimna Graece versa. Martin. p. 85. Vidi 22 Oct 1885.]

324. (Apl 32) Par. nat. Gr. 376.
saec. XIV (al. XIII), 18.6×12.8, membr, foll. 315, col. 1, ll. 29: Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, (syn, men et catalogus imperatorum m ser): *Evv;* foll. 1—145 Apl non excussi; foll. 140—145 lectt pro *μεγ. ε'* et *παρασκ* non dignae sunt qui numerum Evl 97 retineant. Olim Mazarini. Scholz. cont max part. Martin. p. 85. Vidi 10 Nov 1885.

325. [Par. nat. Gr. 377: est Evl 98.]

326. [Par. nat. Gr. 378.
saec. XIV, 24.1×16.2, chart, foll. 255, col. 1, ll. 31 etc: homiliae in lectt dominicales, numero non dignae. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 86. Vidi 11 Nov 1885.]

327. [Par. nat. Gr. 380: est Evl 99.]

328. [Par. nat. Gr. 381: est Evl 100.]

329. Par. nat. Coisl. Gr. 19.
saec. XII (al. XI), 32.6×23.6, membr, foll. 321, col. 1, ll. 25 comm 50; capp-t in Ioh: subscr in Lc, *στίχ* Lc Ioh: *Evv* cum comm (Mc Vict); Mt 25,36—fin al man sine comm; Mt 14,11—20 caret comm; comm in Lc et Ioh uberr; „bonae notae". Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 62 s. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 86. Vidi 29 Aug 1885.

330. 8^pe. (Ac132P131) Petr. caes. Muralt. 101 (XI, 1.2.330).
saec. XII, 22.7×17.5, membr, foll. 289, col. 1, ll. 30; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, syn, men, pict 10: *Evv Act Cath Paul;* inest frag Evl. Olim Laurae in monte Atho. Erat Par. nat. Coisl. Gr. 196; Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 249 s. Scholz. cont locc sell. Muralt. cont (8). Martin. p. 86. Scr. bis numerat 330 et 476.

331. Par. nat. Coisl. Gr. 197.
saec. X vel XI (Mtf. XII), 24×17.5, membr, foll. 275, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 235:16,12), can, lect, init: *Evv.* Olim Hectoris d'Ailli episcopi Tullensis qui a. 1530 codicem bibliothecae urbis Tulli dono dedit. Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 250. Scholz. cont locc sell. Martin. p. 87. Vidi 1 Oct 1885.

332—342 codd universitatis Taurinensis descripsit Iosephus Pasinus, *Codd. mss. bibl. reg. Taurin. Athenaei,* Taurini a. 1742, part. 2 (Pasini numeros uncis inclusos addo). Cf Scholz. *Bib.-krit. Reise,* p. 68. 69.

---

332. Taurini univ. Ç. II. 4, (20).
saec. XII (al. XI), 31.1×23.3, membr, foll. 304, col. 1, ll. 33; capp-t, capp, titl, pict (cf Pasin.): *Evv* cum comm (Mc Vict); fol. C v nominatur Gabriel episc. Philadelphiae. Inligatus a. 1258 (sic). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 9 Feb 1886.

333. Taur. univ. B. I. 9, (4).
a. 1214, 34.6×26, chart, foll. 377, col. 1, ll. 45 etc; *Mt* et *Ioh* cum catena quae Nicetae *τοῦ σερρῶν* nomen prae se fert. Olim Arsenii archiep. Monembasiae deinde Gabrielis episc. Philadelphiae, quorum uterque teste Pasino sub fin saec. XVI in Italia degebat. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

334. Taur. univ. B. III. 8, (43).
saec. XII vel XIII (al. XIV), 28.6×21.6, membr, foll. 267, col. 1, ll. 30; prol, capp-t, capp, titl: *Mt Mc* cum comm. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

335. Taur. univ. B. III. 2, (44).
saec. XVI, 28.7×20.7, chart, foll. 110, col. 1, ll. 29; (prol, arg, *στίχ* in Mt): *Evv.* Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

336. [Taur. univ. B. II. 17, (101).
saec. XVI, 30.2×21.5, chart, foll. 191+, col. 1, manibus plur: λόγοι ex patribus in locos ut vid Lucae, numero non digni. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.]

337. [Taur. univ. B. III. 25, (52).
saec. XII, 28.5×22.6, membr, foll. 114, coll. 2, ll. 28: loci ex Mt cum cat, numero non digni. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.]

338. Taur. univ. B. VII. 33, (335).
saec. X (al. XIII), 14×10.7, membr, foll. 362, col. 1, ll. 18, exquisite exaratus; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can: *Evv;* Ioh 5,4 et adult signis damnantur. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 9 Febr 1886.

339. (Ac 135 P 170 Ap 83) Taur. univ. B. V. 8, (302).
saec. XIII, 21.6×15.7, membr, foll. 200, coll. 2, ll. 56.58; manibus tribus exaratus; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237: 16,15), can, syn, men; Euth in Ac C P: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* item *Psalmi;* insunt epistula Pilati cum responso et Hipp de Mariae geneal; librorum ordo hodie inversus est. Scholz. F. I. A. Hort. (cf Scr. *Intr.*[3] p. 215, adn. 1), Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

340. Taur. univ. B. VII. 16 (sic), (344).
saec. XIV (al. XI), 14.8×10.6, membr, foll. 243, col. 1, ll. 21.22; capp-t, (capp, titl, sect, init m ser): *Evv*; m ser multa correxit. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 9 Feb 1886.

341. Taur. univ. B. VII. 14, (350).
a. 1296, 15.3×12.3, membr, foll. 268, col. 1, ll. 24; Carp, capp-t, lect: *Evv.* Manu Nicetae Mauroni lectoris. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

342. Taur. univ. B. V. 24, (149).
saec. XIII (al. XIV), 20.3×15.5, membr, foll. 300, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict: *Evv.* Scholz. et Burgon. perl. Vidi 8 Feb 1886.

343—353 Mediolan. Ambros. adiit Scholz. *Bib.-krit. Reise*, p. 70—73.

---

343. Mediolani Ambrosianus H. 13 sup.
saec. XI (al. XII), 17.3×12.1, membr, foll. 263, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 242:16,20), can, (lect m ser), pict: *Evv.* Manu Antonii mon. et presbyt. 1 Sept die dominica ἰνδικτοσ δὲ ἀνύουσα ἡ τρίτη scriptus. Scholz. cont Mt et Ioh. Burgon. perl. Vidi 17 Feb 1886.

344. Med. Amb. G. 16 sup.
saec. X (al. XII), 16.4×12.2, membr, foll. 327, col. 1, ll. 19; (Carp saec. XII), capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,14), (non can), (lect, syn m ser), subscr: *Evv* valde mut; m sec multa corr et Lc 13,21—16,23 22,12—27 23,45—Ioh 21,12 foliis chartac supplevit; Mt 16,2.3 deest sine signo; m post erasit Mt 1,1—10 Mc 8,7—18 Lc 1,57—62 2,3—15 et iterum scripsit; Ioh 21,12—25 deest. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 17 Feb 1886.

345. Med. Amb. F. 17 sup.
saec. XI, 14.8×11.4, membr, foll. 375, coll. 2, ll. 15: capp, titl, sect (Mc 237:16,16), can, lect, (syn, men m rec), subscr, ῥήμ, στίχ, vers, pict Ioh: *Evv;* Mt 1,11 ἰωσ. δὲ ἐγ. τὸν ἰωαχείμ; deest Mt 1,1—10. Scholz. cont locc sell. Vidi 19 Feb 1886.

346. Med. Amb. S. 23 sup.
saec. XII, 22.3×16.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 31.32; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv;* deest Ioh 3,26—7,52; praebet lectt singulares, ut Mt 1,16 ubi solus inter codd Graecos lectionem versionum veterum Lat et Syr habet ἰωσὴφ ᾧ μνηστευθῆσα παρθένοσ μαριὰμ ἐγέννησεν ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; insunt varia tam historica quam exegetica. In Calabria ut vid exaratus „Callipoli in Salentinis" a. 1606 emptus est. Affinis est Evv 13. 69. 124 (cf Evv 13). Nescio qui in usum Ferrari contulerunt, v. cl. Cerianius locc sell cont. Burgon. et Rosius cont Lc 21,37—24,53. Facs apud Abbott. (ut Evv 13). Vidi 18 Feb 1886.

347. Med. Amb. R. 35 sup.
saec. XII, 23.1×16,5, membr, foll. 245, col. 1, ll. 25; Carp, capp-t cum versibus heroicis, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect: *Evv;* adult sub fin Ioh. Manu Constantini Chrysographi. Scholz. cont locc sell. Vidi 19 Feb 1886.

348. Med. Amb. B. 56 sup.
a. 1022, 19.6×14.9, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 30. 31; Carp, Eus-t, prol, capp, titl, sect (Mc 236:16,11), can, lect, syn plen, men: *Evv;* Mt 16,2.3 Ioh 5,4 adult signis damnantur. In Calabria exaratus. Scholz. cont locc sell. Martinus hunc codicem ex familia 13. 69. 124. 346 esse censet. Burgon. perl. Facs *Pal. soc.* 9,130. Vidi 12 Febr 1886.

349. Med. Amb. F. 61 sup.
a. 1322, 22.6×15, chart, foll. 399, col. 1, ll. 14—25; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), syn, men, subscr, (vers m ser): *Evv;* folia multa in Ioh transposita sunt. Emptus in Corcyra. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 17 Feb 1886.

350. Med. Amb. B. 62 sup.
saec. XI, 20×15.8, membr, foll. 305, col. 1. ll. 21; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init, (syn, men saec. XIV), pict: *Evv;* Mt 1,1—4,25 saec. XVI; deest Ioh 21,8—fin. Scholz. cont locc sell. Vidi 13 Feb 1886.

351. Med. Amb. B. 70 sup.
saec. XII (al. XI), 21.6×15.4, membr, foll. 268, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 233:16,8), can, subscr: *Evv*; hic illic Lat inter lin saec. XV addita. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 13 Feb 1886.

352. Med. Amb. B. 93 sup.
saec. XI (al. XII), 24.8×18.8, membr, foll. 219, col. 1, ll. 20; capp, titl, (sect m ser): *Evv;* desunt Mt1,1—17 Mc1,1—15 16,13—20 Lc1,1—7 24,43—53 Ioh1,1—9(sic) 21,3—fin. E Calabria advectus a. 1607. Evanida iterum atramento duxit m saec. XV. Scholz. cont locc sell. Vidi 13 Feb 1886.

353. Med. Amb. M. 93 sup.
saec. XII (al. XIII), 28.2×21.7, membr, foll. 194, col. 1, ll. 23 etc comm 59 etc; capp, titl, sect et can sub init (postea passim m ser): *Evv* cum cat uberr simili catenae in Evv 181; desunt (Mt 15, 30—16,23 ?) Ioh 21,24.25. Ex insula Barginensi. Scholz. cont max part. Vidi 18 Feb 1886.

---

354. Venetiis Marcianus 29.
saec. XI, 24.5×16, membr, foll. 442, col. 1, ll. 22: *Mt* 1,1—27,66 cum comm Thphyl. Theodorus Constantinus ord. praed. emit Cstpoli a. 1415. Olim Bessarionis *τουσκλῶν* (cf Evv 205). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 5 Mart 1876.

355. Ven. Marc. 541.
saec. XII (al. XI), 16.6×12.6, membr, foll. 410, col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, capp-t, (capp, titl, sect, can, lect m ser ?), (syn m rec): *Evv*. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 6 Mart 1886.

356. [Ven. Marc. 545.
saec. XVI, 22.5×16, chart, foll. 176, col. 1, ll. 21; comm Titi Bostr in Lc sine textu, numero non dignus. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 3 Mart 1886.]

357. Ven. Marc. 28.
saec. XI, 32×21.5, membr, foll. 281, col. 1, ll. 35; (capp-t m ser), capp, titl, lect: *Lc* et *Ioh* cum cat; *ἐκ τοῦ κατά* (vide Evv 69). Olim Bessarionis; a. 1722 Hieron. Venerii. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 1 Mart 1886.

358. Mutinae bibl. Estensis II. A. 9.
saec. XIV, 15.3×12.5, membr, foll. ? , col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, (lect, init m post), subscr: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 13 Mart 1886.

359. Mutinae bibl. Estensis. III. B. 16.
saec. XIII vel XIV, 18.3×13.5, chart, foll. ? , col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, (can m ser), lect, init, syn, men: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 13 Mart 1886.

360. Parmae reg. 2319.
saec. X vel XI, 19.4×15.6, membr, foll. ? , coll. 2, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, (lect, init m ser), (syn, men m rec), vers, pict: *Evv;* textu singularis indolis. Olim possidebat I. B. De Rossi (1) qui cont. Scholz. cont. Vidi 13 Mart 1886.

361. Parmae reg. 1821.
saec. XIII, 10.8×8, membr, col. 1, ll. 20; capp-t cum harm, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv;* Lc 8,14—11,20 deest. Olim possidebat De Rossi (2) qui cont. Scholz. cont. Vidi 13 Mart 1886.

362. Florentiae Laurentianus Conv. Soppr. 176.
saec. XIII, 33.7×23.6, membr, foll. 314, col. 1, ll. 32; txt rubro: *Lc* 6,29—12,10 cum cat Nicetae. Olim s. Mariae 74. Laudat Lamius (ut Evv 201). Philippus E. Pusey et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

363. (Ac 144 P180) Flor. Laur. VI. 13.
saec. XIV (al. XIII), 21×14.3, membr, foll. 306, col. 1, ll. 32; arg, capp-t cum harm, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, vers; Euth in P et C: *Evv Act Paul* (Phm Hebr), *Cath*; adult signis damnatur. Bandin. 1,122—125. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 16 Mart 1886.

364. Flor. Laur. VI. 24.
saec. X (al. XIII), 13.7×10, membr, foll. 224, col. 1, ll. 20, scriptura Scholzio videbatur Slavonica esse; (capp, titl, sect, can, lect m post), (non *ἀναγν*), (syn, men saec. XV): *Evv;* Mt 1,1—13 saec. XV; Ioh 8,8 add *ἑνὸς ἑκάστου κ. τ. λ.* Scholz. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

365. (Ac 145 P181) Flor. Laur. VI. 36.
saec. XIII, 19.1×13.6, membr, foll. 358, col. 1, ll. 33; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), vers, pict optimae: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Psalmi cum odis.* Ex Graecia Florentiam advexit Iuvenal Goan ord. Minor. a. 1794. Codicis descriptionem manu Bandini scriptam inveni sub finem voluminis tertii catalogi *Biblioth. Leopold. Laurentiae,* (Flor. a. 1793), foll. 715a—717a, et numero audito ipsum statim in manus tradidit custos (corrigendus Burgon. ap. Scr. *Intr.*[3] p. 217). Scholz. cont locc sell. Vidi 17 Mart 1886.

366. Flor. Laur. Conv. Soppr. 171.
saec. XII, 29.5×22.7, membr, foll. 323, col. 1, ll. 31, text rubr; capp, titl cum harm: *Mt* cum cat plen; 1,1—2,16 deest; m ser schol in mg adscripsit. Olim s. Mariae. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

367. (Ac 146 P182 Ap 23) Flor. Laur. Conv. Soppr. 53.
a. 1331, 24.5×17.5, chart, foll. 349, col. 1, ll. 32; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, vers, Lc στίχ: *Evv Act Paul Cath Apoc;* adult signis damnatur; insunt nonnulla liturgica. Manu Marci. Abbatia („Badia") de Florentia (s. Mariae ord. Bened.) emit a. 1482; erat congr. s. Iustinae. Scholz. et Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

368. (Ac 150 Ap 84) Flor. Riccardi. 84.
saec. XV, 15.5×10.5, chart, foll. 124, col. 1, ll. 21: *Ioh Apoc 1.2.3 Ioh;* inest Platonis ep ad Dionys et dial 13 de legg. Olim Cosmae Oricellarii *καὶ τῶν φίλων*. Scholz. cont locc sell. Vidi 18 Mart 1886.

369. Flor. Riccardi. 90.
saec. XIV (al. XII), 13.8×10.7, membr, foll. 23+, col. 1, ll. 25; capp, titl, sect, can, lect, init: *Mc* 6,25—9,45 10,17—16,9; insunt grammatica et Avienus m saec. XV. Burgon. perl. Vidi 17 Mart 1886.

370. Flor. Riccardi. 5.
saec. XIV, 27.6×19.5, chart, foll. 424, col. 1, ll. 32; capp, titl, sect, (non can), lect: *Evv* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—17 Ioh 16,29—fin. Lamius citat p. 232. Burgon. perl. Vidi 18 Mart 1886.

371. Romae Vaticanus Gr. 1159.
saec. X, 20.5×16.8, membr, foll. 315, col. 1, ll. 21; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, pict: *Evv*. Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

372. Rom. Vat. Gr. 1161.
saec. XVI (Scholz. XV), 24.2×16.7, membr, foll. 199, col. 1, ll. 30; speciem libri impressi habet; capp Latt: *Evv;* deest Ioh 3,1—21,25. In Italia (manu Honorii?) exaratus. Scholz. cont locc sell. Vidi 29 Mart 1886.

373. Rom. Vat. Gr. 1423.
saec. XV, 41.3×28, chart, foll. 221, col. 1, ll. comm 46; sect (Mc 241:16,20), (non can), subscr, στίχ, vix mut: *Evv* cum cat uberr. Olim card. Sirleti († 1585). Scholz. cont locc sell. Vidi 30 Mart 1886.

374. Rom. Vat. Gr. 1445.
saec. XII, 29.2×21.4, membr, foll. 173, col. 1, ll. 45; (capp-t, capp, titl m post), pict: *Evv* cum comm Petro Laod adscripto (Mc Vict).

Erat a. 1221 (exscripsi a. 1215 ex cod; an Iohannis sit nescio) Iohannis cuiusdam qui Theodosiopoli acceperat. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 30 Mart 1886.

375. Rom. Vat. Gr. 1533.
saec. XI vel XII, 17.1×14, membr, foll. 199, coll. 2, ll. 26; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, pict: *Evv*. Olim Ioh. Metelli. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

376. Rom. Vat. Gr. 1539.
saec. XI, 10.9×7.8, membr, foll. 185, col. 1, ll. 28; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20; in subscr 241), subscr ut *Δ*, vers: *Evv;* Mt 16,2.3 deest; adult signis damnatur; Lc 1, 42—71 et folia duo in Mc suppl m ser. Franc. Accida filius Emanuelis chorepiscopi Rodii protonotarius et protopapas Messinae a. 1585 Sixto V vel bibl. Vat. dono dedit. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

377. Rom. Vat. Gr. 1618.
saec. XV, 30.6×20.9, chart, foll. 339, col. 1, ll. 30; text rubr: *Mt* cum cat *Mc Lc Ioh* cum ἐρωταπόκρ. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

378. [Rom. Vat. Gr. 1658.
saec. XIV, 30.9×21.8, membr, coll. 2, ll. 59: Chrys hom in Mt; foll. A—D saec. IX, membr, litt unc, coll. 2, ll. 28: *Zach* 4,9 ss. Numero non dignus. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.]

379. Rom. Vat. Gr. 1769.
saec. XV, 29.7×20.2, chart, foll. 437, col. 1, ll. 27; capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell. Vidi 31 Mart 1886.

380. Rom. Vat. Gr. 2139.
a. 1499, 23.2×15.3, membr, foll. 202, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t (et. capp Latt), sect, can, subscr: *Evv*. Demetrius Moschus Lacon. impensis Ioh. Franc. Pici Mirand. scripsit. Scholz. cont locc sell. Vidi 3 Apr 1886.

381. Rom. Vat. Pal. 20.
saec. XIV, 31.4×25, chart, foll. 226, col. 1, ll. 33: *Lc* cum cat; deest Lc 1,1—15 (alia?). Scholz. cont locc sell. Vidi 7 Apr 1886.

382. Rom. Vat. Gr. 2070, olim Basil. 109.
saec. XIII, 21.7×18.2, membr, foll. 167, coll. 2, ll. 24, folia invertit bibliopegus; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, subscr, στίχ: *Evv*. In Calabria exaratus. Scholz. cont max part. Vidi 2 Apr 1886.

383.
384.
385. } Olim Rom. Collegii Romani quodque saec. XVI, in 4, chart: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell. Latebant anno 1886.

386. (Ac 151 P 199 Ap 70) Rom. Vat. Ottob. 66.
saec. XIV (al. XV), 29.4×21.2, membr, foll. 393, col. 1, ll. 24; Eus-t, capp-t, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ; Euth in C P: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* adult signis damnatur. Olim (ut Evv 388. 389. 390 P 202) ex codicibus Ioh. Angeli ducis ab Altaemps († 1627). Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

387. Rom. Vat. Ottob. 204.
saec. XII, 21.8×16.6, membr, foll. 298, col. 1, ll. 21; lect, init, subscr, στίχ: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

388. Rom. Vat. Ottob. 212.
saec. XIII (al. XII), 21.3×15.7, membr, foll. 315, col. 1, ll. 21; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ, pict: *Evv;* adult prorsus deest. Olim Alexii et Theodorae qui librum monasterio nescio cui dederunt; serius Ang. ducis de Altaemps fuit (cf Evv 386). Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

389. Rom. Vat. Ottob. 297.
saec. XI, 17.1×13.6, membr, foll. 192, col. 1, ll. 23; Eus-t, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 240:16,9), can, subscr, στίχ: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

390. (Ac 164 P 203) Rom. Vat. Ottob. 381.
a. 1282 (sic), 22×15.1, membr, foll. 336, col. 1, ll. 29; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, init, syn, men, subscr, vers; Euth in Paul: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath* (non Apoc); Ex Evv tomus alter constat. Erat in insula Scio a. 1389. Olim Altaemps (ut Evv 386). Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

391. Rom. Vat, Ottob. 432.
saec. XI, 29.1×23.2, membr, foll. 232, col. 1, ll. 17 etc; Carp, prol usit, capp-t, capp, titl, sect, can: *Evv;* Ioh 7,53—8,11 saec. XV. Donavit Abachus Andrianus abbas in monte Atho Benedicto XIII (a. 1724 —1730) qui bibl Vat inseruit. Scholz. cont locc sell. Vidi 6 Apr 1886.

392. Rom. Barber. V. 17, olim 225: foll. 7—391.
saec. XII, 28.8×20.4, membr, foll. 383, col. 1, ll. 36; capp, titl: *Mt Lc Mc Ioh* cum comm Thphyl; de foll. 1—6 vide supra Y^{evv}, p. 398. Scholz. cont locc sell. Vidi 8 Apr 1886.

393. (Ac 167 P 185) Rom. Vallicell. E. 22.
saec. XIV (al. XVI), 26.7×17.3, chart, foll. 222, col. 1, ll. 34; capp, titl, (lect m ser): *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Evv*; item *Psalmi cum odis;* insunt theologica varia Georgii Pisid, Chrys, Greg Naz. Scholz. cont locc sell. Gebhardt. perl. a. 1882. Vidi 28 Mart 1886.

394. (Ac 170 P 186) Rom Vallicell. F. 17.
a. 1330, 23.6×16, membr, foll. 344(350), col. 1, ll. 29; arg, capp-t, lect, init, ἀναγν, syn, men; Euth in Ac C P: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); foll. 163v—170 lectt μεγ. ε' etc. Michael presbyt. ὁ καλόθετος scripsit. Blanchin. *Ev. quad.* pars 1, vol. 2, p. 531s. Scholz. cont locc sell. Gebhardt. perl. a. 1882. Vidi 28 Mart 1886.

395. Rom. Casanatensis G. IV. 1.
saec. XII, 28×20.9, membr, foll.?, coll. 2, ll. 25; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can passim, pict: *Evv;* Ioh 21,19-25 saec. XVIII. Bibliothecae s. Mariae supra Minervam sive Casan. a. 1765 emptus accessit. Scholz. cont locc sell. Vidi 5 Apr 1886.

396. Rom. Chisianus R. IV. 6.
saec. XII (Gebh. XIII), 22.4×16.5, membr, foll. 115, col. 1, ll. 27; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can: *Evv;* deest Mt 1,1—23,27. Scholz. cont locc sell. Gebhardt. perl. a. 1882. Vidi 15 Apr 1886.

397. Rom. Vallicell. E. 40 (sic).
saec. X vel XI (al. XV), 24.2×21, membr, foll. 295, col. 1, ll. 10 comm 36: *Ioh* cum cat uberr. Blanch. 1,2, p. 538 a cum facs. Scholz. cont locc sell. Bis inscius numerat duce Burgonio Scr. 397 et 617. Vidi 28 Mart 1886.

398. [Taurin. universitatis C. II. 5.
saec. XVI (al. XIII), 31.1×21.8, chart, foll. 310, coll. 2, ll. 30: locc sell evv cum cat numero non digni; insunt opuscc duo Amphil. Olim Gabr. Sev. metrop. Philadelph. Scholz. cursim cont. Vidi 9 Febr 1886.]

399. [Taurin. univers. C. II. 14.
saec. XVI (al. XV), 29.7×20.8, chart, foll. 404, col. 1, ll. 22 etc; prol, capp-t, vers: *Io Lc Mt* cum comm; textus tamen vix integer numero non dignus est. Scholz. cursim cont. Hort. perl. a. 1864. Vidi 9 Feb 1886.]

400. (Ac 181 P 220) Berol. reg. A. Duodec. 10. Diezii.
saec. XV, 12.7×9.6, membr, foll. 249, col. 1, ll. 14. 15. 16; Euth; madore valde laesus: *Mt* 12,29—13,2 *Act Cath Paul* (Phm Hebr); desunt Act 1,11—2,11 Rom 1,1—27 1 Cor 14,12—15,46 2 Cor 1,1—8 5,4—19 1 Tim 4,1—Heb 1,9. Olim Henr. Benzelii archiep. Upsalensis († 1758); deinde Laur. Benzelstiernae episc. Arosiensis; deinde H. F. de Diez. Cf Car. Aurivill. *Recensio codd MSS ab H. Benz. in oriente collectorum*, Upsal. 1802, p. 15, num. XII. Geo. Thph. Pappelbaum. cont: *Cod ms Gr* etc Berol. 1815. Vidi Mart 1887.

401. Neap. bibl. nat. II. Aa. 3.
saec. XII (al. XI), 20.6×15.5, membr, foll. 113, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect passim, (non can), (vers m ser): *Ioh* 1,1—12,1

Mc 6,1—16,20 *Mt*(?) *Lc;* adult deest. Scholz. cont locc sell, *Bib.-kr. Reise*, p. 135. Vidi 24 Apr 1886.

402. Neap. bibl. nat. II. Aa. 5.
saec. XIV (al. XV), 15.9×11.4, membr, foll. 253, col. 1, ll. 24; capp-t, lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ, pict: *Evv.* Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Apr 1886.

403. Neap. bibl. nat. II. Aa. 4.
saec. XIII (al. XII), 17.2×12.3, chart, foll. 212, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, sect (Mc 240:16,19), (non can), lect, init, men: *Mt* 12,22—19,12 19,18—28,20 *Mc Lc* 1,1—5,21 5,36—24,53 *Ioh* 1,1—18,36. Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Apr 1886.

404. Olim Neap. abbatis Scotti.
saec. XI, in 8, membr; prol: *Evv;* Scholz. cont locc sell. Latet.

405—418 olim Naniani hodie s. Marci Venetiis. Cf Ioh. Aloys. Mingarellium, ut supra, p. 393, adn. 1. Ven. Wiedmann. et I. G. I. Braun. locc sell in usum Scholzii cont: in codd 405.406.408.409 Mt 6.24 Mc 4.5.10 Lc 4.5.9 Ioh 5.7.8; in codd 412.415.417 Mt 24 Mc 4 Lc 4 Ioh 5; in cod 407 Lc 5.9 Ioh 5.7.8; in cod 416 Mc 4 Lc 4 Ioh 5. *Burgon.* perl: *Guardian,* 19 Nov 1873, p. 1494 s, 7 Ian 1874, p. 19 s.

---

405. Ven. Marc. I. 10, olim Nan. 3.
saec. X (al. XI), 20.7×17.2, membr, foll. 228, col. 1, ll. 22, folia a bibliopego inversa; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, subscr: *Evv;* desunt Mt 1,1—17 Ioh 6,55—9,13 11,30—45 18,22—36. Olim monasterii ss. Cosmae et Damiani urbis Prusiensis. Cf 405—418. Vidi 26 Feb 1886.

406. Ven. Marc. I. 11, olim Nan. 4.
saec. XI, 16.4×13.9, membr, foll. 297, col. 1, ll. 18; capp-t, capp, titl, sect, (non can), (lect m ser): *Evv;* desunt Mc 4,41—5,14 *Lc* 3,16—4,4 Ioh 20,3—21,25. Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

407. Ven. Marc. I. 12, olim Nan. 5.
saec. XII vel XIII (al. XI), 15.2×13, membr, foll. 87, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect pauc (hic illic m ser), subscr, στίχ, vers, pict: *Lc* 5,30—*Ioh* 9,2; adult signis damnatur. Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

408. Ven. Marc. I. 14, olim Nan. 7.
saec. XII, 23.5×20.1, membr, foll. 261, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234), can, raro lect, subscr, στίχ, vers, (syn, men m ser chart): *Evv;* Mt 1,1—13 m ser. Olim monasterii Chrysostomi prope Iordanem. Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

409. Ven. Marc. I. 15, olim Nan. 8.
saec. XIV (al. XII), 21×14.6, membr, foll. 210, col. 1, ll. 28; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men, vers, subscr, στίχ: *Evv;* insunt varia de evv discrepantia et nonnulla Cosmae Ind; in men *μεγ. ε'* et *παρασκ.* plene scribuntur. Cf 405—418. Vidi 26 Feb 1886.

410. Ven. Marc. I. 17, olim Nan. 10.
saec. XIII vel XIV, 23.7×17, chart, foll. 212, col. 1, ll. 32.25 etc; (Carp, prol in 4 evv, Eus-t, prol Mt saec. XIII membr), prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, vers, subscr, στίχ. Manu Ioasaphi monachi (non illius Ioasaphi Evv 480). Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

411. Ven. Marc. I. 18, olim Nan. 11.
saec. X (al. XI), 16.8×12.4, membr, foll. 375, col. 1, ll. 20; optime exaratus similis fortasse Evv 14; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, vers, (pict exscis): *Evv.* Cf 405—418. Vidi 3 Mart 1886.

412. Ven. Marc. I. 19, olim Nan. 12.
a. 1301, 17.8×13.2, membr, foll. 327, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, sect (Mc 241:16,9), can, lect, init, syn, men, vers: *Evv;* Ioh 1,1—14 m ser; textu Evv 483.484 similis. Manu Theod. Hagiop. (cf Evv 74). Cf 405—418. Vidi 2 Mart 1886.

413. Ven. Marc. I. 20, olim Nan. 13.
a. 1302, 22.3×17, membr, foll. 270, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect, init, subscr, στίχ, syn, men: *Evv;* Ioh 8,8 add *ἑνὸσ ἑκ. αὐτ. τὰσ ἁμαρτ.* Manu Theodosii *τάχα καὶ ῥακενδύτου.* Olim monasterii s. Catharinae in monte Sina. Cf 405—418. Vidi 2 Mart 1886.

414. Ven. Marc. I. 21, olim Nan. 14.
saec. XIV, 23.5×16.7, membr, foll. 225, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, subscr, syn, men: *Evv.* Manu Philippi monachi. Cf 405—418. Vidi 5 Mart 1886.

415. Ven. Marc. I. 22, olim Nan. 15.
a. 1356, 18.3×13.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 27; capp-t, capp, titl, arg, lect, init, *ἀναγν*, subscr, syn, men, pict: *Evv.* Cf 405—418. Vidi 6 Mart 1886.

416. Ven. Marc. I. 24, olim Nan. 17.
saec. XIV, 19.5×15, membr, foll. 225, col. 1, ll. 22; capp-t, (capp, titl m ser), sect (Mc 234:16,9), can passim, (lect m ser), *ἀναγν*: *Evv;* desunt Mt 1,1—25,36 26,17—27,17 27,35—Mc 2,25 Ioh 18,8—21,25; adult deest. Cf 405—418. Vidi 27 Feb 1886.

417. Ven. Marc. I. 25, olim Nan. 18.
saec. XIV, 23.2×15, membr, foll. 112, col. 1, ll. 27.26; capp, titl, sect (Mc234:16,9), can passim, (lect, init m ser), subscr (longiores m ser): „*Mt*5,44—fin *McLc*1,1—6,9"(non excussi). Cf405—418. Vidi5Mart1886.

418. Ven. Marc. I. 28, olim Nan. 21.
saec. XV, 21.4×15.8, chart, foll. 110, coll. 2, ll. 17; capp-t cum harm, capp, titl, sect, lect, init; errores multi ex itacismo: *Mt Mc* 1,1—13,32; Mt 6,13 *καὶ ἡ δόξα τοῦ πρσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνσ εἰσ τοὺσ αἰ.* Cf 405—418. Vidi 26 Feb. 1886.

419. Ven. Marc. I. 60.
saec. XII (al. XI), 19.4×15.4, membr, foll. 260, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect plene, init, mus rubr: *Evv;* Ioh 8,44—11,33 21,7—25 saec. XVI chart. Olim monasterii s. Michaelis de Muriano num. 241. Cf Ioh. Bened. Mitarellium, *Biblioth. codd mss monast. s. Mich.* Venetiis 1779. Burgon. perl. Vidi 26 Feb 1886.

420. Messanensis universitatis 18.
saec. X (al. XIV), 17.3×12.6, membr, foll. 127, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, *πρόγραμμα* in 4 evv, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 241: 16,20), can, et. harm in ima pagina, subscr, *στίχ*, vers, pict: *Mt Mc;* lectt varr in mg. Olim patrum soc. Iesu. Münter. a. 1786 perl in usum Birchii. Schulzii 237. Vidi 3 Apr 1886.

421. (Ac 176 P 218) Olim Syracusanus.
saec. XII, membr; Eus-t, prol: *Evv Act Cath Paul?* Olim Landolini. Münter. Syracusae perl. Schulzii num. 238. Syracusae 30 Apr 1886 frustra quaesivi; non est in bibliotheca Seminarii, quae a. 1781 fundata, tempore Münteri nondum bene in ordinem redacta est; catalogus in medio saec. XIX scriptus de cod. silet.

422. Mon. reg. 210.
saec. XI, 23.8×16.8, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 28; itacismis scatet; manibus ad minimum tribus; Carp, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can usque ad Mt ρκθ', lect (lect, init m ser), syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv;* Ioh al man; librarius interdum glossas textui intrusit. Manu Iosephi monachi in Italia exaratus. Olim Iohannis Masebiari et Georgii. Cf Ignat. Hardt. *Cat. codd mss Gr bibl. reg. Bavaricae,* Monachii a. 1806—1812. Scholz. cont locc sell, item Burgon. *Guardian,* 10 Sept 1873, p. 1175. Vidi 24 Mart 1887.

423. Mon. reg. 36 et 37.
a. 1556, 33.9×23.7, chart, foll. 465 et 576, col. 1, ll. 30: *Mt* et *Ioh* cum cat Nicetae. Scripsit Emmanuel *μπαιβενὶσ ὁ ἐκ μονεμβασίασ,* ut etiam Evv (424) 425. (432). Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1887.

424. [Mon. reg. 83.
saec. XVI, 34×22.8, chart, foll. 399, col. 1, ll. 30: foll. 1—44v comm Tit Bost in Lc numero non dignus. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1887.]

425. [Mon. reg. 37: est Evv 423 vol. 2.]

426. Mon. reg. 473.
saec. XIV, 24.8×17, chart, foll. 208, col. 1, ll. 26, capp-t: *Lc* 6,17 —11,28 cum comm Nicetae; est *δεύτερον τῶν τεσσάρων τεῦχοσ τῶν εἰσ τὸ κατὰ λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον κατὰ συναγωγὴν ἐξηγήσεων*. Olim Augustanus 9. Vidi 24 Mart 1887.

427. Mon. reg. 465.
saec. XIII (al. XII), 25.8×20.7, membr, foll. 140, col. 1, ll. 34; sect (Mc 240:16,20), (non can), lect, (ῥῆμ et στίχ in Lc): *Lc Mc* cum comm Thphyl. *Μαῦροσ* scripsit. Olim Augustanus 10. Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Mart 1887.

428. Mon. reg. 381.
saec. XIII, 32.2×23.8, chart, foll. 335, col. 1, ll. 33; Mt habet subscr ut *Δ*, pict: *Evv* cum comm Thphyl; sub fin Mt nonnulla Hipp Eus Isid Hesych; fol antepenult deest. Olim Augustanus 11. Scholz. cont max part. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1886.

429. [Mon. reg. 208.
saec. XI (a. 978?), 27.7×23.3, membr, foll. 234, coll. 2, ll. 35; quaest et respons in Mt et Ioh sine textu; numero non dignus est; de Lc 1,1—2,40 cf supra X[b], p. 449. Manu Iohannis presbyt. et *ἐκδίκου* Magnae ecclesiae. Scholz. cont locc sell. Burgon. perl. Vidi 24 Mart 1887.

430. Mon. reg. 437.
saec. XI, 29.6×22, membr, foll. 354, col. 1, ll. 24: *Ioh* 1,1—8,14 cum cat Nicetae. Vendidit a. 1590 Leontius monachus Cyprius Martino Crusio Tubingensi qui biblioth. Augustanae inseruit; inde Monachium translatus est. Vidi 24 Mart 1887.

431. (Ac 180 P 238) Olim Argentorati. Periit a. 1870.
saec. XII, in 12, membr; Eus-t, prol: *Evv Act Epp*. Olim collegii societatis Iesu Molsheimensis. Herm. Goldhagenius lectt nonnull ex hoc cod in *N. T. Gr*. Mogunt. 1753 edidit. Arendtius cont a. 1833.

432. [Mon. reg. 99.
saec. XVI, 34.4×22.8, chart, foll. 572, col. 1, ll. 30: foll. 217—277 comm Vict in Mc sine textu numero non dignus; cf Evv 423. Hoc cod usus est Peltanus in Vict Ant in Mc Ingolstadii a. 1580 edendo. Scholz. cont locc sell. Vidi 24 Mart 1887.]

433. Ber. reg. MS. quarto 12 (kn.)
saec. XI (al. XII), 20.4×14.8, membr, foll. 80, col. 1, ll. 24; litteris minutissimis nitidissimis; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, *εὐαγγ. ἐκ τοῦ κατὰ* Mt et Ioh: *Mt* 1,1—21 6,12—32 22,26—28,20 *Mc* 1,1—5,29 9,21—13,12 *Lc* 8,27—24,53 *Ioh* 1,1—9,21 20,15—21,25. Guil. Ern. de Knobelsdorf ex Oriente Berolinum pertulit. Geo. Theoph. Pappelbaum. cont *Cod ms Gr.* etc. Berol. 1824. Schulzio est 239. Vidi Mart 1887.

434. Vind. caes. Ness. 71, olim 42.
saec. XIV, 30×19.8, membr, foll. 424, col. 1, ll. 29: *Lc* 1,5—6,21 cum cat uberr. Busbeck. Cstpoli adtulit. Birch. et Scholz. cont locc sell. Vidi 15 Mart 1887.

435. Lugd.-Bat. bibl. univ. Gronovii 137 (sic).
saec. X, 22×15.5, membr, foll. 284, col. 1, ll. 24; pict; *Evv;* desunt Mt 1,20—2,13 22,4—9; m al vix ser suppl Ioh 10,14—21,25. Olim Gronovii. Iac. Dermout. cont (vide Evv 122).

436. Olim Meermani 117 (corio Russico inligatus).
saec. XI, in 4, membr, foll. 277: *Evv.* Olim 54 in biblioth. Iesuit. collegii Clarom.; deinde Meerm.; a. 1824 emit Paynius bibliop. Londin. Mtf. *Pal. Gr.* p. 295 refert inesse tabulam ubi carmen *εὐαγγελιστῶν θεῖα πυκτὶσ τεττάρων* plus quam millies legitur. Latet.

437. Petr. caes.
saec. XI, membr; *Evv.* Manu Michaelis Cerularii patriarchae Cstpltani (a. 1043—1058). Olim Coislin., deinde Sangermanensis. Matthaeius, *N. T. Gr.* ed. 2, vol. 3, p. 99, vidit Petropoli, non tamen in Muralti catalogo locum habere videtur (cf Evv 330).

438. Lond. mus. Br. Add. 5111 et 5112.
ante a. 1189, 25.7×18, membr, voll. 2, foll. 211 et 241, col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, subscr, pict: *Evv;* deest Mt 1,6—15. Manu Gregorii monachi qui a. 1189 mortuus est. Olim Askewii 621. Bloomfield. cont. Vidi 28 Iul 1883.

439. Lond. mus. Br. Add. 5107.
a. 1159, 31.7×24.5, membr, foll. 219, coll. 2, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, subscr: *Evv.* Manu Nephonis monachi Athoi. Olim Askewii 622. Bloomfield. cont. Vidi 9 Maii 1883.

440. (Ac 111 P 221) Cant. univ. Mm. 6.9.
saec. XII, 19×13.9, membr, foll. 288 (294), col. 1, ll. 28.30, fascc signis Armeniacis numerantur; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), lect, init, (syn, men m rec): *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); habet lectt singul. Olim Moorii episc. qui bibliothecae a. 1715 dono dedit. Bentleio fuit o'. Griesb. lectionibus ex hoc cod haustis numerum Evv 236

Paul 61 dedit, *S. c.* 1, 243—304. Scholz. cont locc sell. Scriv. cont, in Evv v[scr] vel cant[scr] Act et Paul o[scr], *Aug.* p. xxxv ss. Vidi 13 Dec 1883.

441. (Ac 110 P 222) Cant. univ. Nn. 5.27. } Libri impressi cum
442. (Ac 152 P 223) Cant. univ. Nn. 3.20.21. } adnott mss. Delendi.

443. Cant. univ. Nn. 2.36.
saec. XII, 28.1×21.3, membr, foll. 235, coll. 2, ll. 24; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, syn, men, subscr: *Evv*; *εὐ. ἐκ τοῦ κατά* ut Evv 69; capp iterum divisa e. g. Mt *ιθ'* habet particulas 13. Olim Antonii Askewii medici docti († 1774). In bibliothecam univ. a. 1785 emptus cessit.. Vidi 18 Oct 1886.

444. (Ac 153 P 240) Lond. mus. Br. Harl. 5796.
saec. XV, in fol, membr, foll. 324, col. 1, ll. 26—29; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb). Vir Graecus emit a. 1537 aspris 500. Bern. Mouldius emit Smyrnae a. 1722. Scholz. cont Mt 5. Vidi mense Maio 1883.

445. Lond. mus. Br. Harl. 5736.
a. 1506, 20.9×15, chart, foll. 194, col. 1, ll. 24; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, init: *Evv*; Mt 16,2.3 et adult desunt. Manu Antonii *ἐπάρχου*. Olim collegii Iesuitarum Agennensis. Scholz. cont Mc 5. Vidi 8 Maii 1883.

446. Lond. mus. Br. Harl. 5777.
saec. XV, 22.9×15, membr, foll. 228 (231), col. 1, ll. 25; capp-t, capp, titl, sect (Mc 232:16,6), (non can), lect, init, syn, men, subscr: *Evv;* desunt Mt 1,1—17 26,47—27,40 Mc 1,1—9 Lc 1,1—18 Ioh. 1,1—21. Olim Covelli 5, qui eum ex Evv 65 exscriptum putavit. Scholz. cont Mc 5. Bloomfield. cont. Vidi 28 Apr 1883.

447. Lond. mus. Br. Harl. 5784.
saec. XV, 19.6×14.7, membr, foll. 329, col. 1, ll. 21.22; Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,9), can passim, lect, init, syn, men: *Evv*. Scholz. cont Mc 5. Vidi 1 Maii 1883.

448. Lond. mus. Br. Harl, 5790.
a. 1478,31.2×21.5, membr, foll. 299, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, subscr, pict pulcherrimae; dignus fortasse qui conferatur. Manu Iohannis *ῥώσου τοῦ κρητόσ*, iussu Franc. cardinalis s. Mariae Novae, Romae exaratus. Scholz. cont Mc 5. Vidi 24 Iul 1883.

449. Lond. mus. Br. Add. 4950 et 4951.
saec. XIII, 12.8×9.1, membr, voll. 2, foll. 146 et 171, col. 1, ll. 23.24; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv*. Manu Gerasimi monachi. Olim Caesaris de Missy Berolinensis Londinii a. 1748. Scholz. cont Mc 5. Vidi 9 Maii 1883.

Hucusque pariter fere a nobis et a Scrivenero numeratur: ille vero deinceps numeris Scholzianis, quos ad ultimum 469 nos sequimur, codices quosdam Italicos a Burgonio inspectos supponit.

---

450. Hierosolymis monasterii s. sepulchri 1.
a. 1043, in 4, membr; Eus-t: *Mt Mc Lc* cum versione Arabica. Manu Euphemii clerici et anagnostae. Scholz. cont locc sell. Coxius perl: *Report to her majesty's government of the Greek MSS yet remaining in the libraries of the Levant*, a. 1858. [Scr. 450 = nobis 581.]

451. Hierosol. mon. s. sepulchri 2. [Scr. 451 = nob. 582.]
saec. XI, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

452. Hierosol. mon. s. sepulchri 3. [Scr. 452 = nob. 583.]
saec. XIV, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

453. Hierosol. mon. s, sepulchri 4. [Scr. 453 = nob. 584.]
saec. XIV, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

454. Hierosol. mon. s. sepulchri 5. [Scr. 454 = nob. 585.]
saec. XIV, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

455. Hierosol. mon. s. sepulchri 6. [Scr. 455 = nob. 586.]
saec. XIV, in 4, membr: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell.

456. Hierosol. mon. s. sepulchri 7. [Scr. 456 = nob. 587.]
saec. XIII (Cox. XI), in 4, membr: *Evv;* comm in Mt. (Cox. 43. Matt litt unc aureis?). Scholz. cont locc sell. Cox. perl.

457. (Ac 186 P 234) S. Sabae 2. [Scr. 457 = nob. 588.]
saec. XIII, in 4, membr, syn, men: *Evv Act Epp*. Scholz. cont locc sell.

458. S. Sabae 3. [Scr. 458 = nob. 589.]
a. 1272, in 16, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

459. S. Sabae 7. [Scr. 459 = nob. 590.]
saec. XII, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

460. S. Sabae 8. [Scr. 460 = nob. 591.]
saec. XII, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

461. Petropoli. [Scr. 461 = nob. 592.]
a. 835, 16.4×9.8, membr, foll. 344, col. 1, ll. 19; capp, titl, lect: *Evv;* insunt quaedam genealogica Max. Manu Nicolai monachi. Olim s. Sabae (9) ubi Scholz. locc sell cont; deinde Porfirii ep. Kiov.; nunc Petrop. Cf Gardthausen. *Beitr. z. gr. Pal.* [1877], tab. 2, cf p. 8 etc; facs apud Wattenb. et de Velsen, *Exem. codd Gr.* Heidelb. 1878, tab. 1; cf Amphiloch. ПАЛЕОГР. ОПИСАНІЕ, 1, Moscuae, 1879, p. 7.

462. (Ac 187 P 235 Ap 86) S. Sabae 10. [Scr. 462 = nob. 593.]
saec. XIV, in 4, membr: *NT*. Scholz cont. locc sell.

463. S. Sabae 11. [Scr. 463 = nob. 594.]
saec. XIV, in 4, chart: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

464. S. Sabae 12. [Scr. 464 = nob. 597.]
saec. XI, in 4, chart: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

465. S. Sabae 19. [Scr. 465 = nob. 596.]
saec. XIII, in 8, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

466. (Ac 189 P 237 Ap 89) S. Sabae 20. [Scr. 466 = nob. 598.]
saec. XIII, in 8, membr: *NT*. Scholz. cont locc sell.

467. Patmiensis. [Scr. 467 = nob. 599.]
saec. XI, in 4, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell. De codd 467—469 cf infra Evv 1160—1181.

468. Patmiensis. [Scr. 468 = nob. 595.]
saec. XII, in 8, membr: *Evv* cum comm. Scholz. cont locc sell.

469. Patmiensis. [Scr. 469 = nob. 597.]
saec. XIV, in 4, membr: *Evv*. Scholz. cont locc sell.

Hoc loco desinit Scholzii catalogus. Numerorum qui sequuntur plerisque codices adsignare et his numeris in citando designare iam annis 1880 et 1881 necesse habebam: unde fit ut, quod dolendum est, ea codicum dinumeratione quam v. cl. Scrivenerus iubente et praeeunte Burgonio (*Guardian*. 5 Iul 1882, p. 933; vide Scr. *Intr.*[3] p. 224) nunc in catalogo meo uti nequeam.

470—489 cont Scr. *Coll.* et (477 et 489) *Aug.* (vide supra, p. 273). Post numeros invenies signa a Tischendorfio in apparatu adhibita.

---

470. a^scr. Lond. Lambethanus 1175.
saec. XI, 30.2×24.7, membr, foll. 215, coll. 2, ll. 23.24; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can passim, lect, subscr: *Evv;* deest Mt 1,1—13; adult sub fin evang m ser; Lc ἐκ τοῦ κατά; insunt liturgica nonnulla. I. D. Carlylius († 1804), prof. ling. Arab. Cantabr., Evv 470—475.488 ex Oriente in Angliam detulit. I. Farrer. cont a. 1804. Scr. cont *Coll.* [Scr. 509.] Vidi 25 Iul 1883.

471. b^scr. Lond. Lambethanus 1176.
saec. XII, 19.4×14.6, membr, foll. 240, col. 1, ll. 23.24; (Carp, Eus-t m ser), capp-t, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can), lect, syn, men, init, pict: *Evv;* eximiae notae; adult deest; insunt in foll. 1—7 chart nonnulla de geneal virginis et Christi, de fratribus Iesu, de concordia evv, de epiphaniis Iesu. Olim (cf Evv 470) Carlylii. Scr. cont *Coll.* [Scr. 510.] Vidi 25 Jul 1883.

472. c^{scr}. Lond. Lambethanus 1177.
saec. XIII.XIV.XV (Scr. XII), 19.4×14.5, membr, foll. 210, col. 1, ll. 17—25 etc, manibus plur; capp-t, capp, titl, sect (Mc 235: 16,14), hic illic can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Evv;* desunt Mt 4,1—7,6 20,21—21,12 Lc 4,29—5,1 5,17—33 16,24—17,13 20,19—41 Ioh 6,51—8,2 12,20—40 14,27—15,13 17,6—18,2 18,37—19,14; optimae notae (Scr. „by far the most important at Lambeth"). Olim Carlylii. Scr. cont *Coll.* [Scr. 511.] Vidi 25 Iul 1883.

473. d^{scr}. Lond. Lambethanus 1178.
saec. XIII vel XIV (Scr. XI), 28.7×23.5, membr, foll. 309, col. 1, ll. 22—24, optime exaratus; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), can, lect, init, syn, men, subscr, vers: *Evv;* deest Mt 1,1—8. Olim Carlylii. Ioh. Forsterus cont Mt Mc 1—8 a. 1804. Scr. cont *Coll.* [Scr. 512.] Vidi 25 Iul 1883.

474. e^{scr}. Lond. Lambethanus 1179.
saec. XI (Scr. X), 22.2×17.3, membr, foll. 351, col. 2, ll. 24, fascicc habent signa Armeniaca; capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, lect: *Evv;* desunt Mt 1,1—13,53 16,28—17,18 24,39—25,9 26,71—27,14 Mc 8,32—9,9 Ioh 11,8—30 13,8—21,25. Olim in mon. Trinitatis in insula Chalce. Olim Carlylii, Scr. cont *Coll.* [Scr. 513.] Vidi 26 Iul 1883.

475. f^{scr}. Lond. Lambethanus 1192.
saec. XI (Scr. XIII), 20,4×15.5, membr, foll. 272, col. 1, ll. 21—24; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, vers; *Evv;* deest Ioh 16,8—22; m ser suppl Mc 3,6—21 Lc 12,48—13,2 Ioh 18,37—21,25; textu bonae notae praesertim Lc 19 et 20. Olim Carlylii. Scr. cont *Coll.* Bloomfield. perl. [Scr. 515.] Vidi 28 Iul 1883.

g^{scr}: est Evv 71.

476. h^{scr}. Lond. mus. Brit. Arundel. 524.
saec. XI, 17.5×13.5, membr, foll. 218, col. 1, ll. 27; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,15), can, lect, syn, men: *Evv;* deest Ioh 11,18—41. Hunc cum codd aliis Thom. marchio de Arundel († 1646) ex Oriente in Angliam detulit; Henr. Howardus ex eadem familia societati regiae dono dedit; recepit a. 1831 museum Brit. Scr. cont *Coll.* [Scr. 566.] Vidi a. 1883.

477. i^{scr}. Cant. coll. Trin. B. 10.17.
saec. XIII, 21×15, membr, foll. 317, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, (syn m ser): *Evv.* Olim in monasterio Pantocratoris in monte Atho. Bentleius (cui erat δ') collegio Trin. legavit. Scr. cont *Aug.* [Scr. 508.] Vidi a. 1883.

j^{scr}: est pars codicis N, cf supra, p. 383.

478. k^scr. Lond. mus. Br. Add. 11300.
saec. X vel XI, 17.5×12, membr, foll. 268, col. 1, ll. 26, eleganter scriptus; Carp, Eus-t, capp-t, capp, sect, can, lect, init, subscr, στίχ; scholia sex in mg: *Evv;* adult signis damnatur. Fertur episcopi Caesareae Philippi fuisse; in museum a. 1838 cessit. Scr. cont *Coll.* Bloomfield. perl. Facs in *Cat. of anc. MSS in the Brit. Mus. Greek.* Londin. 1881, pars 1, p. 23, tab. 16. [Scr. 575.] Vidi 9 Nov 1883.

479. l^scr. (Ac 193 P 249) Wordsworthii.
saec. XIII, 17.5×13, membr, foll. 231, col. 1, ll. 29; capp-t, capp, (non titl, sect, can), lect, init, ἀναγν, στίχ, subscr; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); adult signis damnatur. Olim in monasterii τοῦ μετεώρου, et Gerasimi hieromon., postea in bibliotheca Suchtelen. Christoph. Wordsworthius (postea episc. Lincolniensis, † 1885) emit Londinii a. 1837; legavit filio Iohanni Wordsw. hodie episcopo Sarisburiensi. Scr. cont *Coll.* [Scr. 542.] Vidi 20 Jun 1883.

m^scr: est Evv 201.

480. n^scr. (Ac 247 P 250) Lond. mus. Br. Burneii 18. Mettis bibl. publ. 4.
a. 1366, 32.8×23.1, membr, foll. 222 et 232, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, (non titl, sect, can), lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); in fasciculis Mettensibus m rec Heb 12,17—13,25 inseruit, qui locus evangeliis subnexus inter Londinenses exsulabat; consentit plerumque cum Evv 201.479.480. Manu Ioasaphi. Erat pariter ac Evv 481.482.484.485 Evl 184 Caroli Burneii. In Mus. Brit. a. 1818 emptus cessit. Scr. cont Evv et Hebr 12,17—13,25 *Coll.* Foll. 210—221 in mus. Brit. in ordinem redegi 26 Apr 1883; fascc κη′—νε′ scil. Act Cath Paul (Heb 12,17—fin except.) detexi Mettis (Metz) 4 Aug 1884. [Scr. 568.]

481. o^scr. Lond. mus. Br. Burneii 19.
saec. X, 22.4×17.7, membr, foll. 218, col. 1, ll. 22; pict (man Ioh Proch): *Evv.* S. Laurentii Escurialensis a. 1809. Erat Burneii (cf Evv 480). Scr. cont *Coll.* [Scr. 569.] Vidi 24 Apr 1883.

482. p^scr. Lond. mus. Br. Burneii 20.
a. 1285, 19×15.2, membr, foll. 317, col. 1, ll. 22.23; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, (syn, men m ser), pict: *Evv;* multa bonae notae habet; saepe cum Evv 489 consentit. Manu Theophili monachi. Scr. cont *Coll.* [Scr. 570.] Vidi 24 Apr 1883.

483. q^scr. (Ac 194 P 251) Olim Pickeringii.
a. 1295, in 8, membr, foll. 360; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, lect, syn, men; Euth: *Evv Act Epp Apoc;* plerumque cum

Evv 484 consentit. Manu Theodori Hagiopetritae. Olim Caesaris de Missy, deinde ducis de Sussex, deinde bibliopolae Guil. Pickeringii, hodie latet. Scr. cont *Coll.* [Scr. 543.]

484. r^scr. Lond. mus. Br. Burneii 21.
a. 1292, 34×25, chart, foll. 258, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* exceptis locis 183 consentit cum Evv 483. Manu Theodori Hagiopetritae impensis *σκευοφύλακος* Gerasimi. Scr. cont *Coll.* Scr. *Intr.*[3] num. 571 et facs tab. vi, num. 15. Vidi 25 Apr 1883.

485. s^scr. Lond. mus. Br. Burneii 23.
saec. XII, 19.5×15.3, membr, foll. 230, col. 1, ll. 23—25; Carp, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, *στίχ*, pict: *Evv*; desunt Lc5,22—9,32 11,31—13,25 17,25—18,3 Ioh8,14—21,25. Scr. cont. *Coll.* [Scr. 572.] Vidi 25 Apr 1883.

486. t^scr. Lond. Lambethanus 1350.
saec. XV (al. XIV), 21.7×14.8, chart, foll. 51, col. 1, ll. 21; prol, capp: *Ioh* sub fin tomi qui Ioh Dam de fide orth. continet. Haud pauca bonae notae habet. Olim Barth. Cassani Graeci presb. qui a. 1732 T. Wagstaffio dono dedit. Scr. cont *Coll.* [Scr. 517.] Vidi 26 Iul 1883.

487. u^scr. Constantinopoli patriarchae Hierosolymitani?
saec. ? : *Evv.* Olim Carlylii, deinde Lambeth. C. 4; a. 1817 biblioth. patriarchae Hierosol. Constantinopolitanae restitutus. Conlationem Mt et Mc a Geo. Bennet. factam (Lond. Lambeth. 1255, num. 25,) Scr. *Coll.* edidit. [Scr. 516.]

488. v^scr. Constantinopoli patriarchae Hierosolymitani?
saec. XIV, chart, pagg. 246; capp-t, titl, sect, can, lect: *Evv.* Constantinopoli in Angliam delatus et iterum restitutus (cf Evv 487). Erat Lambeth. 1224. Carol. Burneius cont Mc 1,1—4,16 et Ioh 7,53—8,11; hanc conlationem (Lambeth. 1223) edidit Scr. *Coll.* [Scr. 514.]

v^scr: est Evv 440 Ac 111 P 221.

489. w^scr. (Ac 195 P 252) Cant. coll. Trin. B. 10.16.
a. 1316, 18.5×13, chart, foll. 363, col. 1, ll. 28.29; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*, vers; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); pauca praesertim Act 7,48—60 suppl m ser. Manu Iacobi monachi in monte Sina exaratus. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho, deinde Bentleii (*τ'*). Scr. cont. *Aug.* p. xxxviii ss. WH numero 102 designant. [Scr. 507.] Vidi Ian 1883.

---

490. Lond. mus. Br. Add. 7141.
saec. XI (Scr. XIII), 25.3×19.7, membr, foll. 192, coll. 2, ll. 27; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, lect, init: *Evv*;

ἐκ τοῦ κατά. Olim Claudii Iac. Rich. consulis Bagdati. Museo a.1825 emptus accessit. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 574.] Vidi 14 Maii 1883.

491. (Ac 196 P 253) Lond. mus. Br. Add. 11836.
saec. XI, 18.8×13.5, membr, foll. 305, col. 1, ll. 34; (spatium in Eus-t), capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12), (non can): *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Psalmi cum odis;* desunt Mt1,1—28 Act1,1—28 7,8—39 Ps1—3. Olim ecclesiae s. Barnabae in urbe Bassa. Erat Butleri episc. Bloomfield. cont. Scr. perl. [Scr. 576.] Vidi 7 Iul 1883.

492. Lond. mus. Br. Add. 11838.
a.1326, 24×16.5, membr, foll. 269, col. 1, ll. 24; capp-t, capp, titl, lect, *ἀναγν*, (syn, men m ser), pict: *Evv.* Manu Constantini monachi iussu Callinici archim. monast. s. Demetrii scriptus. Olim in monte Sina erat, serius Butleri ep. Bloomf. perl, item Scr. [Scr. 577.] Vidi 4 Iul 1883.

493. Lond. mus. Br. Add. 11839.
saec. XV, 27×20, chart, foll. 157, col. 1, ll. 27; titl in Mc m ser, lect; *Evv;* m ser suppl Mt4,14—11,27 Mc1,1—6,2; m post add lectt varr. Olim Butleri ep. Bloomfield. perl, item Scr. [Scr. 578.] Vidi 5 Iul 1883.

494. Lond. mus. Br. Add. 32341.
saec. XIV, 20.3×15.2, membr, foll. 222, col. 1, ll. 23, itacismis scatet; prol, capp-t, capp, sect, can, lect, init, syn, subscr, vers: *Evv;* desunt Mc 6,56—7,17 10,8—25 Lc 8,37—51 11,17—32 20,28—21,2 24,26—53 Ioh 1,1—22. Vendidit I.G. Chesterus a. 1884. Vidi 20 Ian 1886.

495. Lond. mus. Br. Add. 16183.
saec. XII, 16.9×12.2, membr, foll. 181, col. 1, ll. 28.29; Carp, (spatium Eus-t destinatum), capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men: *Evv;* lectt singg habet; multa correcta; *ἐκ τοῦ κατά.* Manu —?— *τοῦ ζαγορενοῦ.* Vendidit a. 1846 C. K. Macdonaldius; quem montem Sina adiisse constat, unde vero codices 495 et 496 detulerit nescitur. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 581.] Vidi 13 Iul 1883.

496. (Ac 197 P 254) Lond. mus. Br. Add. 16184.
saec. XIII (al. XIV), 19.7×13.2, membr, foll. 300, col. 1, ll. 33.34; Carp cum additamento, prol, capp-t, capp, titl, sect, can passim, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); quaedam optimae notae habet, fortasse multa; adult deest. Vendidit Macdonaldius ut Evv 495. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 582.] Vidi 13 Iul 1883.

497. Lond. mus. Br. Add. 16943.
saec. XI, 15.7×12.3, membr, foll. 184, col. 1, ll. 22.23; Carp, Eus-t, prol in 4 evv, capp, (titl *α′-ε′* in Mt), sect, can, lect, pict (man Ioh Proch): *Evv;* insunt pauca Max Cosm al. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 583.] Vidi 28 Iul 1883.

498. (Ac 198 P 255 Ap 97) Lond. mus. Br. Add. 17469.
saec. XIV, 26.7×19, membr, foll. 186, col. 1, ll. 35; (prol m ser), capp-t, sect, can; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Mt 1,1—2,12 Mc 5,2—6,10 Act 1,1—5,2 Iac 1,1—5,4 Iud Rom 1,1—4,9 2 Thess 2,14—3,18 1 Tim 1,1—13 6,19—21 2 Tim 1,1—2,19; insunt multa historica et exegetica; fol. 1 v exhibet catalogum librorum V. T. et N. T. (Mt Lc Mc Ioh). Vendidit a. 1848 Thom. Roddius. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 584.] Vidi 5 Maii 1883.

499. Lond. mus. Br. Add. 17741.
saec. XII, 23.8×17.2, membr, foll. 216, col. 1, ll. 22; sect ad init lectionum eccl, (non can), lect, init: *Evv;* desunt Mt 1,1—12,21 Ioh 17,13—21,25; adult abest; habet lectt singg; ἐκ τοῦ κατά. Emptus a. 1849. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 586.] Vidi 14 Iul 1883.

500. Lond. mus. Br. Add. 17982.
saec. XIII, 20.6×14.8, membr, foll. 244, col. 1, ll. 23; Carp, (spatium Eus-t destinatum), capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), (non can), lect, ἀναγν, (syn, men m ser chart), subscr, vers: *Evv;* deest Ioh 18,7—21 19,40—21,25. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 587.] Vidi 14 Iul 1883.

501. Lond. mus. Br. Add. 18211.
saec. XIII, 24.2×19.2, membr, foll. 157, col. 1, ll. 23; capp-t, sect (Mc 233 : 16,19), lect: *Evv;* desunt Lc 9,14—17,3 21,15—24,53 Ioh 1,1—18; m post suppl Mt 1,1—20 Mc 1,1—16 Lc 1,1—20 Ioh 1,38—4,5; adult aberat, m vet add in mg; aberat Ioh 7,8 ἐγὼ οὔπω ... ἑορτὴν τ. sed m vet add in mg. Olim Patmi erat. Borrellius amicus F. V. I. Arundellio, capellano Anglico Smyrnae a. 1834 dono dedit. Emptus in auctione a. 1850. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 588.] Vidi 14 Iul 1883.

502. Lond. mus. Br. Add. 19387.
saec. XII, 21.7×16.3, membr, foll. 235, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, vers: *Evv;* deest Mt 1,1—8,5. Manu Leonis cuiusdam. Olim in monasterio Maximi erat. Vendidit cum Evv 503 a. 1853 Const. iste Simonides. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 589.] Vidi 16 Iul 1883.

503. Lond. mus. Br. Add. 19389.
saec. XIII, 12.3×8.5, membr, foll. 60, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect, (non can): *Ioh;* fasc. α′—κζ′ cum ceteris evv desunt. Manu Cosmae monachi τοῦ παναρέτου. Emptus cum Evv 502. Bloomfield. et Scr. perl. [Scr. 590.] Vidi 17 Iul 1883.

504. Lond. mus. Br. Add. 17470.
a. 1033, 20.5×16.5, membr, foll. 287, col. 1, ll. 20; capp-t cum harm, prol Cosm, arg, capp, titl cum harm, sect (Mc 240 : 16,19), can, lect

passim, vers: *Evv; Mt ἐκ τοῦ κατά*; bonae notae; insunt varia Max et chron et de cherubim. Manu Synesii presbyteri. Vendidit Thom. Roddius a. 1848. [Scr. 585.] Facs *Pal. soc.* 12,202. Vidi 14 Iul 1883.

505. Lond. mus. Br. Harl. 5538.
saec. XII (al. XIV), 12.5×9.2, membr, foll. 226, col. 1, ll. 23; lect: *Evv*. Scholzio Evl 149. Scr. perl. [Scr. 567.] Vidi 2 Maii 1883.

506—520 Constantinopoli in Angliam a. circiter 1731 delati, fuerunt pariter ac Evv 73.74 Guilel. Wakii archiep. Cantuar. († 1737), qui libros suos collegio aedis Christi Oxoniae dono dedit. A. 1732 Evv 73.74. 506.507.509 Evl 211.212 Act 191 in usum Bentleii cum N. T. ex officina Wetsteniana anni 1711 cont Ioh. Walkerus., conlatione margini Novi Test. Genevae a. 1620 editi adscripta; hoc exemplar in dicta biblioth. signatum Wakii 35 servatur. Thom. Mangeius, Philonis opp. editor, Evv 506.510.512.517 a. 1749.1750 cont. Gaisford. a. 1837 catalogum scripsit; cf Kitchin. *Cat. codd mss qui in bibl. Aedis Christi ap. Oxon. adservantur*, Oxon. a. 1867. Scr. a. 1861 perl.

---

506. (Ac 199 P 256 Ap 26) Ox. aedis Christi Wakii 12.
saec. XI vel XII, 31.3×23, membr, foll. 240, coll. 2, ll. 36; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, lect, init, syn, men, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* desunt Lc 16,26—30 17,5—8 24,22—24 Ioh 1,1—7,39 8,31—9,11 10,10—11,54 12,36—13,27 Act 1,1—7,49 10,19—14,10 15,15—16,11 18,1—21,25 23,18—28,31 Iac 1,1—3,17 1Cor 12,11—15,12 16,13—15 2Cor 13,4.5 Gal [5,16—6,1] 6,1—18 2Tim 3,10.11 Tit 3,5—7; insunt nonnulla de synodis, de geneal Iosephi, Chrys περὶ τῶν μυροφόρων, de concordia evv quod ad Christi post resurrectionem epiphanias attinet, Basil epist ad Greg Nyss; notabile est nomen Euth ut episc σουλκῆς codici inesse (cf supra, p. 154, adn. 1 fin). Walker. et Mang. cont. Scholzio erat Evl 181 Apl 57. Scr. cont a. 1864. [Scr. 492.] Vidi 19 Febr 1883.

507. Ox. aedis Christi, Wakii 21.
saec. XI, 28.5×21, membr, foll. 221, coll. 2, ll. 26; (Carp m ser), Eus-t, (prol m ser) arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can in eadem linea, lect, init, syn, subscr (et. m ser), ῥήμ, στίχ: *Evv*. Inest nomen Ἀβραμίου τοῦ Θεοφίλους ἐκ προσώπ. Τευδάτου πατρικίου (cf Mtf. *Pal. Gr.* p. 46). Ex monasterio Pantocratoris in monte Atho a. 1727 in Angliam delatus. Walker. cont. [Scr. 493.] Vidi 7 Mart 1883.

508. Ox. aedis Christi, Wakii 22.
saec. XIII, 26.8×18.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 24.27; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,19b), (non can), lect, init, subscr, στίχ: *Evv*;

desunt Mt 1,1—23 5,26—6,23 Lc 24,9—28 Ioh 3,14—4,1 15,9—16,6 19,31—21,25. Scr. perl. [Scr. 494.] Vidi 8 Mart 1883.

509. Ox. aedis Christi, Wakii 24.
saec. XII (al. XI), 30.2×22.2, membr, foll. 229, col. 1, ll. 24; Eus-t, prol vel arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), can, pict: *Evv;* Ioh 19,13—29 21,24.25 m pr repetiti sunt. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho, a. 1727 in Angliam delatus est. Walker. cont. Scr. perl. [Scr. 495.] Vidi 9 Mart 1883.

510. Ox. aedis Christi, Wakii 25.
saec. XII (al. X vel XI), 27.3×21.1, foll. 229, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, capp, (non titl), (non sect, can), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, pict: *Evv*; adult signis damnatur. Mangeius cont. Scr. perl. [Scr. 496.] Vidi 9 Mart 1883.

511. Ox. aedis Christi, Wakii 27.
saec. XIII, 24×16.2, chart, foll. 337, col. 1, ll. 19—21; (prol in Lc m ser), capp-t, capp, titl, sect (Mc m ser 233 : 16,9), can passim, lect, subscr in Mt, pict: *Evv;* manus plur seriores suppl Mt 1,1—18,9 24,22—44 Mc 14,13—16,20 Lc 1,1—7,5 Ioh 15,15—25 21,13—25. [Scr. 497.] Vidi 12 Mart 1883.

512. Ox. aedis Christi, Wakii 28.
saec. XIV, 24.2×17.5, membr, foll. 210, col. 1, ll. 24; capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, vers in Ioh, pict (Mt nativitas): *Evv*. Manu Gregorii. Olim erat monasterii magni Nicolai *τοῦ καλοχωρίου;* a. 1724 fuit presbyteri Nicolai *σταγγίλου*. Mangeius cont. Scr. perl. [Scr. 498.] Vidi 14 Mart 1883.

513. Ox. aedis Christi, Wakii 29.
a. 1130, 19.9×16.2, membr, foll. 162, col. 1, ll. 25; capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), can, lect, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* desunt Mt 5,3—30 8,4—25 13,46—18,28 Lc 1,44—75 4,42—5,36 8,10—28 11,13—33 14,11—31 Ioh 20,12—21,1; m rec suppl Mt 1,1—5,3. Manu Charitonis monachi. Scr. perl. [Scr. 499.] Vidi 15 Mart 1883.

514. Ox. aedis Christi, Wakii 30.
saec. XII, 18,5×14, membr, foll. 226, col. 1, ll. 23; (Carp?), Eus-t, arg, capp-t in unum conlectae (et. ad evang quodque), capp, titl, sect, can, subscr, (syn?): *Evv;* deest Ioh 20,18—21,25. Scr. perl. [Scr. 500.] Vidi 20 Mart 1883.

515. Ox aedis Christi, Wakii 31.
saec. XI, 17.8×13, membr, foll. 127, col. 1, ll. 33—35; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, (init m ser), pict: *Evv;* Ioh 21,21—25 m ser. Scr. perl. [Scr. 501.] Vidi 21 Mart 1883.

516. Ox. aedis Christi, Wakii 32.
saec. XI, 18.6×14, membr, foll. 287, col. 1, ll. 23; Carp, (Eus-t exscissae), prol, arg, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, pict: *Evv;* deest Mc 16,2—17. Scr. perl. [Scr. 502.] Vidi Mart 1883.

517. (Ac 190 P 244 Apoc 27) Ox. aedis Christi, Wakii 34.
saec. XI vel XII, 25.7×19.5, membr, foll. 201, col. 1, ll. 31 et 29; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), lect, init; Euth: *Act Cath Apoc Paul* (Phm Heb) *Evv;* desunt Act 1,1—17,24 18,13—28,31 1 Ioh 3,9—4,9 Heb 7,26—9,28 Lc 2,15—46 6,42—24,53 Ioh totus; insunt m ser pauca de patriarchatibus etc. Erat a. 1437 in diocesi metropolitae ζυχχίας καὶ μαντράχου. Mangeius cont. Scr. cont totum a. 1863. [Scr. 503.] Vidi 29 Mart 1883.

518. Ox. aedis Christi, Wakii 36.
saec. XII, 15.9×13, membr, foll. 249, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), lect, init, *ἀναγν*, syn, (men ex alio cod): *Evv;* Ioh *ἐκ τοῦ κατά.* [Scr. 504.] Vidi 10 Apr 1883.

519. Ox. aedis Christi, Wakii 39.
saec. XIII, 14.7×11.7, membr, foll. 308, col. 1, ll. 17—24, mann plur; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ*: *Evv.* Scr. perl. [Scr. 505.] Vidi 9 Apr 1883.

520. Ox. aedis Christi, Wakii 40.
saec. XII, 11.8×8.5, membr, foll. 213, col. 1, ll. 22.23; capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr: *Evv.* Scr. perl. [Scr. 506.] Vidi 6 Apr 1883.

521. Ox. Bodl. MS. Gr. bibl. d. 1.
saec. XIV, 24.5×18.3, membr, foll. 271, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* insunt etiam lectt paucae eccles. Olim Meermani (tom. 4) 76 (?). Bohnius bibliopola Londin. emit a. 1824, deinde Theod. Williamsius v. d. m. Hendonensis, deinde Thom. Thorpius bibliop. Lond., denique Ioseph. Mendhamus v. d. m. Clophillensis, cuius vidua bibliothecae Bodleianae dono dedit. Burgon. cont a. 1869. Cf Evv 436. [Scr. 562.] Vidi 3 Aug 1883.

522—525 olim abbatis M. Aloys. Canonicii emit Bandinelius Venetiis a. 1817 in usum bibl. Bodl. ubi nunc servantur. Fieri potest ut Evv 216 inter eos exstet.

---

522. (Ac 200 P 257 Ap 98) Ox. Bodl. Canon. Gr. 34.
a. 1515, 23×16.5, chart, foll. 319, col. 1, ll. 25; (capp Latt m ser); Euth: *Evv Paul* (Phm Heb) *Act Cath Apoc;* deest Apoc 2,11—23; insunt pauca ex Eus de Act, pauca de apostolis. Scriptus Mirandulae a. 1515. 1516

iussu Ioh. Fr. Pici de Mirand. manu Mich. Damasceni Cretensis. Scr. cont Apoc (kscr), *Aug.* p. lxxv. [Scr. 488.] Vidi 8 Feb 1883.

523. Ox. Bodl. Canon. Gr. 36.
saec. XI, 25.5×19, membr, foll. 270, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, ἀναγν, syn, men, pict: *Evv;* adult abest. Olim Georgii τοῦ φλεβάρη. Scr. perl. [Scr. 489.] Vidi 10 Feb 1883.

524. Ox. Bodl. Canon. Gr. 112.
saec. XII, 14.5×11.2, membr, foll. 186, col. 1, ll. 21—28; Carp, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men: *Evv;* m ser add notas de pascha a. 1497—1522. Scr. perl. [Scr. 490.] Vidi 10 Feb 1883.

525. Ox. Bodl. Canon. Gr. 122.
saec. XV, 31.3×22.2, membr, foll. 312, coll. 2 (vel col Slav et mg Gr), ll. 20; [prol, capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ, pict]: *Evv;* codici Slavonico a. 1429 scripto add m ser in mg textum Graecum capp Latt. Slavonica scripsit Gabriel monachus Georgii filius in monasterio Németzsk iussu Marinae coniugis Ioh. Alexandri „voyevod" Moldavo-Walachiae. Scr. perl. [Scr. 491.] Vidi 8 Feb 1883.

526. Ox. Bodl. Barocc. 59.*
saec. XI (al. XV), 21.5×14, membr, foll. 6, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, harm in ima pagina, lect, init: *Lc* 23,38—50 24,46—53 *Ioh* 1,30—3,5. [Scr. 610.] Vidi 7 Feb 1883.

527. Ox. Bodl. Cromwell. 15.
saec. XI, 21.8×16.5, membr, foll. 216, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can, subscr: *Evv;* desunt Mc 16,17—20 Ioh 19,29—21,25; lectt varr passim in mg; insunt varia Chrys Bas Hipp Tit Thd Mops Cyr Al. Olim monast. Pantocratoris in monte Atho, in Angliam advectus a. 1727. [Scr. 482.] Vidi 20 Feb 1883.

528. Ox. Bodl. Cromwell. 16.
saec. XI, 20.8×15, membr, foll. 354, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, lect, init, syn, pict: *Evv.* Olim Pantocratoris ut Evv 527. Mangeius cont. [Scr. 483.] Vidi 21 Feb 1883.

529. Ox. Bodl. Misc. 17.
saec. XI, 14×10×7!, membr, foll. 358, col. 1, ll. 20; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men, subscr: *Evv,* fol. 1 Mt bis suppletum est m ser. Conant. bibliop. Lond. codicem ab Oxonia acceptum Samueli Smalbrokio canonico Lichfeldiensi a. 1776 vendidit, qui a. 1800 bibl. Bodleianae dono dedit. [Scr. 484.] Vidi 2 Mart 1883.

530. Ox. Bodl. Misc. 141.
saec. XI, 15.6×11.8, membr, foll. 303, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 247 : 16,5), can, (lect m ser), subscr: *Evv;* desunt Mc 14,69—

15,10 Ioh 20,10—23 21,3—24; insunt scholia evanida; insunt pauca de humano Iesu adspectu, pauca Severiani. Burgon. perl. [Scr. 485.] Vidi 8 Mart 1883.

531. Londinii v. cl. I. Bevan Braithwaitii 1.
saec. XII, 20.3×15.9, membr, foll. 96, col. 1, ll. 21; sect, can, lect: *Mc Lc* 1,1—17,35. Emptus Athenis a. 1884 cum Evv 573. V. cl. Guilel. Car. Braithwaitius cont.

532—546, a. 1870—1872, Ianina in Epiro in Angliam advectos emit baronissa de Burdett-Coutts; codd I et II signati in bibliotheca scholae Rogeri Cholmeleii in vico Highgate dicto qui prope Londinium est repositi sunt, codd III signati apud ipsam baronissam servantur. Scr. et filius eius v. cl. F. G. Scrivenerus cont vel conferre in mente nuper habebant, *Intr.*[3] p. 235.

---

532. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 3.
saec. XII, 18.5×14.2, membr, foll. ?, col. 1; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, *ἀναγν*, (subscr, *στίχ* Lc), vers, pict: *Evv;* desunt Mt 13,37—44 22,31—23,4 Lc 8,3—16 Ioh 8,1—28 10,1—12,10 13,18—34 14,11—26 15,24—21,25; adult signis damnatur. [Scr. 545.] Vidi 18 Apr 1883.

533. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 4.
saec. XII, 16.9×13.6, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; arg, capp-t, sect (Mc 241: 16,20), (non can), lect, init, vers: *Evv;* desunt Mt 1,1—9,13 Lc 1,1—15 Ioh 21,1—16. [Scr. 546.] Vidi 10 Iul 1883.

534. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 7.
saec. XIII, 13.9×8.9, membr, foll. ?, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, pict: *Evv;* desunt Lc 1,25—42 20,37—21,24. Manu Marci (?). [Scr. 547.] Vidi 10 Iul 1883.

535. Lond. Highgate Burd.-Coutts. I. 9.
saec. XI (Scr. XII), 17.6×13.6, membr, foll. ?, col. 1, ll. 17. 18; capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, lect, init, syn, men: *Mt Mc;* desunt Mt 11,28—13,33 18,13—21,15 21,33—22,10 24,46—25,22 Mc (3,11—5,31 ?) 9,18—12,6 12,34—43 16,14—20. [Scr. 548.] Vidi 10 Iul 1883.

536. (Ac 201) Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 7.
saec. XII (Scr. XIII), 13.5×9.4, membr, foll. ?, col. 1, ll. 26. 30; prol in Act, capp-t cum harm, capp, titl, sect passim, (non can), (lect, *ἀναγν* m ser in Mt), subscr, *στίχ: Evv Act;* deest Act 26,24—28,31; foll. ult quinque al man vet; insunt versus heroici Greg Naz. [Scr. 549.] Vidi 10 Iul 1883.

537. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 13.
saec. XIII (Scr. XII), 18.1×13.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 29; sect (Mc 237 : 16,14), (non can): *Evv*; adult abest; insunt pauca Chrys. [Scr. 550.] Vidi 10 Iul 1883.

538. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 18.
saec. XIII, 15.4×11.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21—27; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, lect, men, subscr, vers, *στίχ*, pict: *Evv*; *ἐκ τοῦ κατά*; desunt Mt 1,1—12,41 15,14—30 Mc 14,9—20; invenies Ioh 1,1—15 fol. 2. [Scr. 552.] Vidi 7 Aug 1883.

539. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 23 (sic).
saec. XI (Scr. XIII), 17.3×12.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 29; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, lect: *Evv*; desunt Mt 1,1—17 Mc 1,1—14 3,22—4,10 Lc 1,1—17 Ioh 1,1—46; Mt 16,2.3 prorsus abest; passim in mg interpr Lat m vet. [Scr. *Intr.*[3] num. 551 („II. 16" [Scr.] Evl est: item „II. 23" habet Scr. inter Evl sub num. 244).] Vidi 1 Aug 1883.

540. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 26.1.
saec. XIV (Scr. XIII), 18.5×13.7, membr, foll. 27, col. 1, ll. 19—21; capp, titl, sect, can: *Mc* 3,21—4,13 4,37—7,29 8,15—27 9,9—10,5 10,29—12,32. [Scr. 553.] Vidi 10 Iul 1883.

541. Lond. Highgate Burd.-Coutts. II. 26.2.
saec. XIV, 21.4×14.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr, *στίχ*: *Mt* 18,32—24,10 26,8—28,20 *Mc* 1,16—13,9 14,9—26. [Scr. 554.] Vidi 10 Iul 1883.

542. Lond. Burdett-Coutts. III. 4.
saec. XIII, 17.7×13.6, membr, foll. ?, col. 1, ll. 24; prol (et. Cosm), capp-t, capp, titl, sect (Mc 232 : 16,6), can, lect, init, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv*; deest Ioh 19,25—21,1. [Scr. 555.] Vidi 12 Nov 1883.

543. Lond. Burdett-Coutts. III. 5.
saec. XII, 28.5×22.5, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 27—30; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, syn, men, subscr, *ῥήμ*, *στίχ*: *Evv*; Mt Mc *ἐκ τοῦ κατά*; desunt Mt 12,11—13,10 Mc 8,4—28 Lc 15,20—16,9 Ioh 2,22—4,6 4,52—5,43 11,21—47; insunt nonnulla de patriarchatibus etc; e familia Evv 13.69.124.346 esse videtur (cf Evv 13). [Scr. 556.] Vidi 10 Iul 1883.

544. Lond. Burdett-Coutts. III. 9.
saec. XIII, 13.2×9.4, membr, foll. ?, col. 1. ll. 22; capp, titl, sect (Mc 235 : 16,12), (non can), pict; *Evv*. [Scr. 557.] Vidi 10 Iul 1883.

545. Lond. Burdett-Coutts. III. 10.
a. 1430, 19.9×14.5, chart, foll. ?, col. 1, ll. 16; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, vers, pict: *Evv*. Manu Theodori *τοῦ*

κοτζᾶ ἐκ χώρασ μεθώνησ scriptus impensis Nicolai *τοῦ λαρδέα.* [Scr. 558.] Vidi 10 Iul 1883.

546. Lond. Burdett-Coutts. III. 41.
saec. XIV (Scr. XII vel XIII), 15.7×10.4, membr, foll. ?, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, versus, pict: *Evv;* desunt Ioh 18,30—21,25 et teste Scr alia circa Mt 12,16 (ipse non accurate excussi). [Scr. 559.] Vidi 10 Iul 1883.

547—554 Parhamenses in museo Britannico depositi a. 1883 iacebant fortasse hodie iacent cf *Catalogue of . . . books in the library of Robert Curzon* [postea creati Baronis de la Zouche] *at Parham*, a. 1849. Numerus prior est codicum omnium Parham. alter Graecorum tantum.

---

547. (Ac 202 P 258) Curzon. 71.6.
saec. XI, 23×16,5, membr, foll. 348, col. 1, ll. 31; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*, vers; Euth: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath;* adult signis damnatur; sub fin quaedam catechetica *τί ἐστι χριστιανόσ; κ. τ. λ.* Curzon. e monasterio Caracallae in monte Atho adtulit a. 1837. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 534.] Vidi 11 Maii 1883.

548. Curzon. 72.7.
saec. X (Scr. XI), 15.8×11.7, membr, foll. 167, col. 1, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect, (non can), pict: *Evv;* folia nonnulla in Ioh bibliopegus invertit; sub fin capita 24 de virgine, de Iesu nativitate etc. E monasterio s. Sabae prope Hierosolyma a. 1834 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 535.] Vidi 12 Maii 1883.

549. Curzon. 73.8.
saec. XI, 28.9×23.7, membr, foll. 198, col. 1, ll. 12 etc comm 33 etc; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, syn, men, subscr: *Evv* cum comm uberr (Mc Vict). E monasterio *Ξενοφῶντος* in monte Atho a. 1837 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 536.] Vidi 8 Maii 1883.

550. Curzon. 74.9.
saec. XII (Scr. XI), 25.3×19.1, membr, foll. 219 (?), col. 1, ll. 28. 38 etc; Carp, (prol m ser), capp-t, capp, titl, sect (240: 16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv.* Anno 1609 erat Gerasimi *ἀπὸ τορφάνη.* E monasterio Caracallae in monte Atho a. 1837 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 537.] Vidi 10 Maii 1883.

551. Curzon. 75.10.
saec. XII, 21.8×15.4, membr, foll. 233, col. 1, ll. 22.23; capp-t, capp, titl, sect, can nonnisi sub init, lect, init, (syn, men m ser), subscr, vers, *στίχ*, pict: *Evv.* E monasterio Caracallae in monte Atho a. 1837 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 538.] Vidi 14 Maii 1883.

552. Curzon. 76.11.
saec. XII, 20.9×15.4, membr, foll. 252, col. 1, ll. 27; capp-t in Lc, capp, titl, sect passim, (non can): *Evv;* lectt haud vulg. habet. E monasterio s. Sabae a. 1834 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 539.] Vidi 14 Maii 1883.

553. Curzon. 77.12.
saec. XIII, 21.8×15.8, membr, foll. 304, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Evv;* adult signis damnatur. E monasterio s. Sabae a. 1834 translatus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 540.] Vidi 14 Maii 1883.

554. Curzon. 78.13.
a. 1272, 14.3×11, membr, foll. 230, col. 1, ll. 21; capp, titl, lect: *Evv;* m ser suppl Lc 1,34—56; adult abest. E monasterio s. Sabae a. 1834 advectus. Scr. et Burgon. perl. [Scr. 541.] Vidi 12 Maii 1883.

555. Cant. univ. Hh. 6.12.
saec. XV vel XVI, 20.1×14.5, chart, foll. 182, col. 1, ll. 20—23; prol, capp-t, subscr: *Evv.* Scr. et Hort. perl. [Scr. 609.] Vidi 18 Oct 1886.

556. Cheltenham. in comitatu Glocestr. 13975.
saec. XII, 32.5×25, membr, foll. 197, col. 1, ll. 25 etc comm 61 etc; capp, titl, sect (Mc 239:16,20), can, syn, men, pict: *Evv* cum comm uberr (Mc Vict); ἐκ τοῦ κατά κ.τ.λ.; adult inest, caret vero comm. Olim comitis Strangfordii 464, deinde Thomae Phillippsii Mediomontani, nunc Ioh. E. A. Fenwickii (cf Evv 676). Burgon. perl. Hort. cont locc sell. [Scr. 526.] Vidi 30 Iun 1883.

557. Holkham. comitis de Leicester 3.
saec. XIII, 22×15.8, membr, foll. 183, col. 1, ll. 27; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 231:16,9), (non can), subscr, pict: *Evv.* Burgon. perl. [Scr. 524.] Vidi 23 Iun 1883.

558. Holkham. comitis de Leicester 4.
saec. XIII, 21.5×16.6, membr, foll. 352, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect ad init lectt (Mc 231:16,9), (non can), lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ, pict: *Evv.* Burgon. perl. [Scr. 525.] Vidi 23 Iun 1883.

559. Lond. collegii de Sion, Arc. 1.3.
saec. XI, 27.6×20.9, membr, foll. 152, col. 1, ll. 24, madore laesus; capp, titl, (sect m ser [Mc 234:16,9]), lect, init: *Evv;* desunt Mt 1,1—10,17 18,19—19,3 27,26—49 (?) Mc 1,1—13 (?) Lc 1,1—14 4,20—39 Ioh 1,1—17 4,9—30 9,14—20,25; habet lectt haud vulg. Eduardus Payne collegio donavit. [Scr. 518.] Vidi 20 Iul 1883.

560. Glasguae musei Hunteriani V. 7. 2.
saec. XII vel XIII, 18×14, membr, foll. 367, col. 1, ll. 18—24, mann plur; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, syn, men,

pict (man Ioh Proch): *Evv;* Mt ἐκ τοῦ κατά. In Italia exaratus. Olim erat Caesaris de Missy Londinii a. 1748. [Scr. 520.] Vidi 26 Maii 1883.

561. Glasguae musei Hunteriani V. 7. 3.
saec. XIII, 19×13.5, membr, foll. 291, col. 1, ll. 21—25; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), subscr: *Evv.* „Brianus Walton Marcii 21,1656, praetul. 20 s." Erat Caesaris de Missy a. 1748. [Scr. 521.] Vidi 26 Maii 1883.

562. Glasguae musei Hunteriani T. 8. 2.
saec, XVI. 14.2×10.5, chart, foll. 78, col. 1, ll. 20; capp Latt: *Ioh.* „Balthasar Hydoreus Arnemius sibi e suis comparavit." [Scr. 522.] Cf Evv 96.97.101. Vidi 26 Maii 1883.

563. Edenburgi universitatis A. C. c. 25.
saec. XI, 14.5×10.8, membr, foll. 198, col. 1, ll. 22—26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 239 : 16,16; loco 240 litt rubr: 16,19), can, lect, subscr, pict: *Evv;* deest Ioh 21,19—25; Mt 16,2.3 prorsus deest; Mc ἐκ τοῦ κατά. Ioh. Chiesleius ex Oriente a. 1650 advexit et universitati dono dedit. [Scr. 519.] Vidi 28 Maii 1883.

564. Lipsiae universitatis Tischend. IV.
saec. X, 17×13.3, membr, foll. 360, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, prol, capp, (non titl), sect (Mc 236 : 16,12), can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ, vers: *Evv;* adult sub fin Ioh additis verbis in mg ἰδοὺ ὧδε; insunt nonnulla Hipp Max Epiph. Tischendorfius ex Oriente adtulit, lectt nonnullas et fragm Hipp et vers exhibuit *Anecd. sac. et prof.* a. 1855, p. 20—29. [Scr. 478.] Vidi 21 Iul 1884.

565—572.574.575 Petropolitanos descripsit v. cl. Eduardus de Muralt, *Cat. des mss grecs de la bibliothèque impér. publique,* Petropoli a. 1864, et *N. T. Gr.* Hamburgi a. 1848.

---

565. 2pe. Petr. caes. Muralti 53 (VI. 470).
saec. IX (X?), 20.7×13, membr purpur, foll. 405, ll. 18.19, scriptura aurea (litt β modo inusitato deorsum protenditur); Eus-t m ser, capp-t, capp, titl, sect, subscr ut Δ, pict: *Evv* cum lectt varr in scholl semiuncc; m rec suppl Mt 20,18—26 21,45—22,9 Lc 10,36—11,2 18,25—37 20,24—36 Ioh 17,1—12; desunt Ioh 11,26—48 13,2—23; teste Hortio inter primos lectionum Occid fontes praesertim in Marco habendus. Olim monasterii s. Ioh. prope Houmish-Khan in Ponto, cuius archimandrita Sylvester imperatori Russiae a. 1829 dono dedit; ferebatur manu Theodorae imperatricis (saec. IX) scriptus esse. Muralt. cont, *N. T.* a. 1848; cf etiam *Bulletin scientifique publié par l'acad. de Saint-Petersbourg,* num. 77 (vol. 4, num. 5; 20 Apr 1838), coll. 72—80 et facs. V. cl. Ioh. Belsheim. edidit ex hoc codice, *Das Evan-*

gelium des Marcus („Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger" 1885, num. 9), Christianiae a. 1885, addita conlatione Mt Lc Ioh cum textu recepto. [Scr. 473.] WH *Intr.* § 211 numero 81 designant. Cf Evv 1143.

566. tisch [2] (?). Petr. caes. Muralti 54.
saec. IX vel X, 20×15, membr, foll. 121, coll. 2, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl: *Mt Mc;* scholl uncc in mg; est pars prior codicis $\varDelta^{evv}$, cf supra, p. 405 s; ad mg Mt τὸ Ἰουδαικὸν [? εὐαγγέλιον] ter citatur. Tischendorf. ex Oriente a. 1859 adtulit, *Notitia ed. cod. bibl. Sin.* a. 1860, p. 58.59.

567. Petr. caes. Muralti 56 (VII).
saec. IX vel X, 30×19.7, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 26; syn, men: *Ioh* 7,38—21,14.

568. Petr. caes. Muralti 67.
saec. X vel XI, 21.7×16.6, membr, foll. 256; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, pict: *Evv.* V. cl. Sandrinus consul in Syra bibliothecae dono dedit.

569. 7[pe]. Petr. caes. Muralti 72 (IX. 3. 471).
a. 1062, 25×18, membr, foll. 357, col. 1, ll. 14 comm 51; Eus-t, capp-t, prol, lect, syn, men, vers, pict: *Evv* cum comm (Mc Vict); textus quaedam bonae notae habet; insunt fragmenta Epiph et Isid. Manu Nicolai monachi. Emit a. 1757 Eugenius hierodiaconus Bulgarius de Sophronio monacho in monasterio ut vdtr Pauli Thaumaturgi Σπυρίδωνοσ. Muralt. cont (7). [Scr. 475.]

8[pe]: est Evv 330.

570. tisch [4] (?). Petr. caes. Muralti 97.
saec. XII, 20×15.5, membr, foll. 191 prol Cosm: *Evv;* desunt Mt 1,1—16,30 Ioh 16,20—21,25. Tisch. *Not.* p. 60. [Scr. 478.]

571. 4[pe]. Petr. caes. Muralti 98.
saec. XII vel XIII, 22.5×15, membr, foll. 194, col. 1, ll. 23.24; Eus-t, capp-t, sect, can, lect, pict: *Evv;* deest Ioh 7,1—21,25. Olim Pogodini 100 (472). Muralt. cont (4). [Scr. 474.]

572. Petr. caes. Muralti 99.
saec. XII, 18.7×12.5, membr, foll. 19, col. 1, ll. 12; punctum stat post vocabulum unumquodque ut in F^{evv}: *Mc* 8,3—9,50. Tischendorf. (ut Evv 566), p. 64. [Scr. 480.]

573. Lond. v. cl. I. Bevan. Braithwaitii 2.
saec. XIII vel XIV, 11.5×7.6, membr, foll. 189, col. 1, ll. 29: *Evv.* Regnante Andronico Comneno (a. 1273—1332) exaratus. Emptus cum Evv 531.

574. Petr. caes. Muralti 105.
saec. XII vel XIII, 17.5×12.5 membr, foll. 225, col. 1, ll. 27; capp-t, pict: *Evv;* desunt Ioh 10,1—11,38 (?) 11,39—57 12,25—13,1 15,26—16,15. Olim Karahissarae. V. cl. Titoffius olim legatus Russicus apud Turcas bibliothecae dono dedit.

575. 11pe. Petr. caes. Muralti 118 (Q.V.1.15).
saec. XV, 17.5×14.2, membr, foll. 384; Eus-t, syn, men, pict mult: *Evv*. Scriptus iussu Demetr. Palaeol. Muralt. cont (11). [Scr. 477.]

576. Comitis de Herries.
saec. XIII, 21.8×15.5, membr, fol. 1, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect, (non can), (lect, *ἀναγν*, m ser): *Mt* 22,4—19. Vidi 6 Dec 1883.

577. Montepessulanensis scholae medicinae H. 446.
a. 1346, 15.1×11.3, chart, foll. 259, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 232 : 16,6), can, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv;* habet lectt singg. Manu Gregorii. Olim Buheri, cf Delislium, *Cab. des MSS*, Paris. vol. 2 (1874), p. 266—276. Vidi 5 Maii 1885.

578. Atrebatensis (Arras) 970.
a. 1361, 20.5×14, chart, foll. 241, col. 1, ll. 25.26; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), lect, (init m ser), syn, men, vers: *Evv;* m saec. XVI fol quod adult carebat excisso foll duo interposita pericopa illa supplevit. Manu Iohannis. Vidi 4 Nov 1884.

579. Par. nat. Gr. 97.
saec. XIII, 22×15.9, membr, foll. 152, col. 1, ll. 28—39; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,5), (non can): *Evv;* habet app Marci duplicem; deest Ioh 20,15—21,25. Martin. p. 91—94, num. 743. Vidi Oct 1884.

580. Par. nat. Gr. 119.
saec. XII vel XIII, 15.2×12.3, membr, foll. 385, col. 1, ll. 16; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv*. Martin. p. 34 num. 744. Vidi 28 Aug 1885.

581—588. 592—600 Italianos perl Burgon. *Guardian* 29 Ian. et 5 Feb 1873.

---

581. Ferrarae univ. 119. NA. 4.
saec. XIV, 17.2×12.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 23.26 etc; capp-t, (capp Latt m post), sect passim ad lectt, lect, init, syn (syn Lat m post), men: *Evv;* insunt liturg. Burgon. perl. [Scr. 450.] Vidi 11 Mart 1886.

582. (Ac 206 P 262 Ap 103) Ferrarae univ. 187.188. NA. 7.
a. 1334, 40.2×30, chart, foll. ?, col. 1, ll. 39; capp Latt litt Gr notata; *Evv Paul* (Phm Hebr) *Act Cath Apoc;* hic est vol. 4; voll. 1—3

continent V.T. Manu Nicodemi τοῦ ξένου. Burgon. perl. [Scr.451.] Vidi 11 Mart 1886.

583. Parmae reg. 5.
saec. XI (Burg. XII vel XIII) 30.4×24, membr, foll. 284, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can in eadem linea, lect, init, syn, men, pict mult (f. 12 r nativ, infra Constant et Helen): ***Evv;*** **insunt foll. 1.2 et 284 theologica man ser. Olim familiae Bonvisianae Lucensis. Burgon. perl. [Scr. 452.] Vidi 13 Mart 1886.**

584. Parmae reg. 65 (sic).
saec. X vel XI, 18.7×13, membr, foll. 318, col. 1, ll. 20.18; capp-t, capp, titl, sect (Mc234:16,9), can in eadem lin, lect, init, subscr: ***Evv;*** **Mt1,1—20 deest; adult deest; lectt varr in mg. Burgon. perl. [Scr. 453.] Vidi 13 Mart 1886.**

585. Mutinae bibl. Estensis II. A. 1.
saec. XI (Burg. XII), 18.4×11.7, membr, foll.?, col. 1; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), can, syn, men, pict: ***Evv;*** **lectt varr in mg. Burgon. perl. [Scr. 454.] Vidi 13 Mart 1886.**

586. Mutinae bibl. Estensis II. A. 5.
saec. XIV, 16.8×12.5, membr, foll. 239, col. 1, ll. 20; arg, capp-t, capp, (non titl), lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr dupl, στίχ, vers: ***Evv;*** **fol ex alio cod evv sub init. Burgon. perl. [Scr. 455.] Vidi 13 Mart 1886.**

587. Mediolani Ambr. M. 48 sup.
saec. XII, 22.3×18.7, membr, foll. 183, col. 1, ll. 25.27; prol Cosm, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19 med), (non can), pict: ***Evv;*** **Ioh 21,8—25 saec. XV. Burgon. perl. [Scr. 456.] Vidi 17 Feb 1886.**

588. Med. Amb. E. 63 sup.
a. 1321, 21.6×14.9, membr, foll. 221, col. 1, ll. 22; Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc241:16,20), can passim, lect, init, ἀναγν, subscr, pict: ***Evv;*** **desunt Mt10,27—13,19 27,49—28,20 Lc24,5—53 Ioh1,1—18 4,51—7,3. Burgon. perl. [Scr. 457.] Vidi 16 Feb 1886.**

589. Med. Amb. A. 178 sup.
saec. XIV, 32.4×22.2, membr et chart, foll. 120, coll. 2, ll. 38: ***Lc*****6,46—17,25 21,28—22,58** ***Ioh*****1,14—8,20 cum comm. Vidi 12 Feb 1886.**

590. Parmae reg. 15.
saec. XIII, 24.5×18, membr, foll.?, col. 1, ll. 39.35 etc; rude exaratus, prol, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), subscr, στίχ: ***Mt Mc*** **cum comm. Vidi 13 Mart 1886.**

591. Rom. Corsin. 41. G. 16.
saec. XIII, 29.8×24, membr, foll. 226, col. 1, ll. 24 comm 42; capp-t, capp, titl cum harm, subscr: ***Evv*** **cum comm. Olim monasterii**

Ioh. Thersiti τοῦ στίλα. Illud mon. erat „caput monasterium ordinis Basiliani" „apud Stilum" situm „urbem Calabriae ulterioris in regno Neapolitano diocesis Squillacensis". Thersitem a. 1129 obiisse alii dicunt, alii 1066 vel 1059. Mennitius ord. Basil. praefectus generalis curavit codices, qui in monasteriis huius ordinis in Calabria supererant, Romam asportandos. Vidi 26 Mart 1886.

592. (Ac 207 P 263) Med. Amb. Z. 34 sup.
saec. XV (a. 1489?) (al. XIII vel XIV), 16.5×12, chart, foll. 295, col. 1, ll. 31 etc, mann plur; capp-t, capp, titl, sect (passim?), (non can), syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ, vers, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); bibliopegus Evv epistulis postposuit; insunt nonnulla de synodis. Burgon. perl. [Scr. 461.] Vidi 19 Feb 1886.

593. Ven. Marc. I. 58.
saec. XIII, 24.7×17.5, membr, foll. 153, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,15), (non can), lect, init: *Mc* 1,44—*Lc* 24,53 *Ioh* 1,15—11,13 (non excussi). Burgon. perl. [Scr. 462.] Vidi 5 Mart 1886.

594. Ven. s. Lazari 1531.
saec. XIV (Burgon. XIII), 25.2×19.5, membr, foll. 234 (?), col. 1, ll. 17; capp-t, arg in Ioh, lect, init, (ἀναγν m ser), subscr, στίχ: *Mt* 1,21—*Lc* 23,15 23,33—48. Burgon. perl. [Scr. 470.] Vidi 8 Mart 1886.

595. Ven. Marc. I. 56.
saec. XVI, 29.1×20, chart, foll. ?, col. 1, ll. 26; capp-t in Ioh, capp Latt, sect (Mc 239 : 16,17), (non can), lect, init, syn: *Evv;* deest Mt 1,1—5,44; Mt 16,2.3 om οὐ ante συνίετε. In Occidente exaratus. Olim erat s. Michaelis in Muriano num. 49, cf Mitarellium, *Biblioth. mon. s. Mich.* Ven. 1779, p. 360 et 1099. Scholzio ex errore Evl 143. Burgon. perl. [Scr. 468.] Vidi 27 Feb 1886.

596. Ven. s. Marc. I. 57.
saec. XI, 29.6×21, membr, foll. 228, col. 1, ll. 29; capp-t, capp, titl: *Mt Mc* 1,1—12,17 cum comm Thphyl. Olim in „Archivio". Burgon. perl. [Scr. 465.] Vidi 5 Mart 1886.

597. Ven. Marc. I. 59.
saec. XIII, 16.7×12.5, membr, foll. ?, coll. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, (lect, subscr, στίχ m rec): *Evv;* habet lectiones bonae notae. Burgon. et v. cl. Rosius cont capita sedecim conlationemque amicissime mecum communicaverunt. [Scr. 464; huc pertinet etiam Scr. 469, cui male intellectus num. XII (WH *Intr.* App. p. 4b) locum fecit.] Vidi 6 Mart 1886.

598. Ven. Marc. 494.
saec. XIII (Burgon. XV), 43×28.5, chart, foll. 320, coll. 2, ll. 50; omnia breviata: *Lc* cum comm. Burgon. perl. [Scr. 466.] Vidi 6 Mart 1886.

599. Ven. Marc. 495.
saec. XV, 40.9×29.3, chart, foll. 437, col. 1, ll. 42; capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, vers: *Ioh Mt Mc Lc* cum comm (Mc Vict teste Burgonio textum inusitatum habet), cf Zanettium, p. 259. Burgon. perl. [Scr. 467.] Vidi 6 Mart 1886.

600. Ven. Marc. II. 7.
saec. XIV, 32.8×25, chart, foll. 430, col. 1, ll. 31; capp-t in Ioh, capp, titl: *Evv* cum comm Euth Zig. Vidi 6 Mart 1886.

601—644 (cf tamen 609) debemus libro Henrici Octavii Coxii (* 1811, † 1881) iam supra ad Evv 450 laudato.

---

601. Caïrae patriarchae Alex. 2.
s. XIII, in 4, membr: *Evv*.

602. Caïrae patr. Alex. 15.
s. XI, in 4, membr: *Evv* mut.

603. Caïrae patr. Alex. 16.
saec. XI, in 4, membr, syn, bene exaratus: *Evv*.

604. Caïrae patr. Alex. 17.
saec. XI, in 4, membr: *Evv*.

605. Caïrae patr. Alex. 68.
saec. X, in 4, membr: *Evv*.

606. Caïrae monasterii Sinaitici 100.
saec. XVI, in fol, chart: *Evv Psalmi*.

607. Hierosolymis monasterii s. sepulchri 2.
saec. X, in 4, membr, optime exaratus: *Evv*.

608. Hierosol. mon. s. sepulchri 5.
saec. X, in 4, membr, optime exaratus: *Evv*.

609. Par. nat. Suppl. Gr. 911.
a. 1043, 17.5×13.6, membr, foll. 315, coll. 2 Gr-Arab (Gr ad sinistram), ll. 18.17; sect: *Lc* Gr-Arab; desunt 1,22—25 (foll. 67—73 m rec) 24,8—33. Manu Euphemii clerici et lectoris scriptus. Olim Hierosol. mon. s. sepulchri 6, ubi Coxius perl. Martin. p. 88, num. 634. Vidi 14 Oct 1885.

610. Hierosol. mon. s. sepulchri 14.
saec. XII, in 4, membr: *Evv* cum schol.

611. Hierosol. mon. s. sepulchri 17.
saec. XI exeuntis, in 4, membr: *Evv* cum scholl paucis.

612. Hierosol. mon. s. sepulchri 31.
saec. XI, in 4, membr, optime exaratus: *Evv*.

613. Hierosol. mon. s. sepulchri 32.
saec. XI, in 4, membr: *Evv*.

614. Hierosol. mon. s. sepulchri 33.
saec. XII, in 4, membr: *Evv*.

615. (Ac 208 P 264) Hierosol. mon. s. sepulchri 40.
saec. XII, in 4, membr, optime exaratus: *Evv Act Epp*.

616. Hierosol. mon. s. sepulchri 41.
saec. XI ineuntis, in 4, membr, optime exaratus: *Evv.*

617. Hierosol. mon. s. sepulchri 43.
saec. XI, in 4, membr, optime exaratus: *Evv;* „Mt cum schol scriptum est litt uncialibus et deauratis". Estne Evv 456?

618. Hierosol. mon. s. sepulchri 44.
saec. XIV, in fol, membr: *Evv.*

619. (Ac 209 P 265) Hierosol. mon. s. sepulchri 45.
saec. XII, in 4, membr: *Evv Epp λέξεισ τῶν πράξεων.*

620. Hierosol. mon. s. sepulchri 46.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

621. Hierosol. collegii s. crucis. 3.
saec. XI, in 4, membr; capp, syn: *Evv.*

622. S. Sabae 27.
saec. XII, in fol, membr: *Evv.*

623. (Ac 210 P 266) S. Sabae 52.
saec. XI, in 4, membr, syn: *Evv Epp.*

624. (Ac 211 P 267) S. Sabae 53.
saec. XI, in 4, membr: *Evv Epp.*

625. (Ac 212 P 268) S. Sabae 54.
saec. XII, in 4, membr: *Evv Epp.*

626. S. Sabae 56.
saec. X, in 4, membr: *Evv.*

627. 628. 629. 630. S. Sabae 57, 58, 59, 60: unumquodque saec. X exeuntis, in 4, membr: *Evv.*

631. 632. 633. 634. 635. S. Sabae 61: unumquodque saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

636. 637. 638. 639. 640. S. Sabae 62: unumquodque saec. XII, in 4, membr: *Evv.*

641. S. Sabae in turri 45.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

642. S. Sabae in turri 46.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

643. S. Sabae in turri 47.
saec. XI, in 4, membr: *Evv.*

644. Larnakae in Cypro episcopi Citiensis.
saec. XII ineuntis, in 4, membr; syn: *Evv.*

645. Lond. mus. Br. Add. 22506.
a. 1305, 24.5×18.2, membr, foll. 279, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, (sect in Mt m rec), lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, pict: *Evv;* adult signis damnatur. Manu neophyti Cyprii exaratus. Olim in monasterio Prevatiae (Prevoliae?) in insula Creta. Anno 1849 erat Michaelis *Συρμαλενίου* in insula Melo qui H. O. Coxio a. 1857 vendidit. [Scr. 591.] Facs *Pal. soc.* 12, 205. Vidi 23 Iul 1883.

646. Constantinopoli *ἁγίου τάφου* 436.
saec. XVI, 20×15, membr, foll. ?, col. 1, ll. 22; mann plur; Eus-t, capp-t, sect, can: *Evv.* Vidi 6 Sept 1886.

647. Constantinopoli *ἁγίου τάφου* 520.
saec. XIII, 25.2×18.6, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 24; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, sect (Mc 240: 16,19), can, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv;* Ioh 5,3.4 signis damnatur. Vidi 6 Sept 1886.

648. Constantinopoli *ἁγίου τάφου* 574.
saec. XIV, 24.6×17.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 23; capp-t, lect, init, subscr: *Evv*; desunt fin Mc, init et fin Lc, multa in Ioh. Vidi 6 Sept 1886.

649. Constantinopoli *τοῦ ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου* 1.
a. 1303 (?), 29.5×22, chart, membr, foll. 294, coll. 2, ll. 44: *Evv* cum comm; m post multa suppl. Manu Georgii *καρῦκα τοῦ ἀργύρου* (?). Vidi 5 Sept 1886.

650. Constantinopoli *τοῦ ἑλλ. φιλ. συλλόγου* 5.
saec. XIII, 13.2×17.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 24; capp-t, sect, (non can), lect, init, syn, men, subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* desunt Mt 1,1—10,1 Lc 23,39—56 Ioh 1,1—18. Vidi 5 Sept 1886.

651. Dessaviae ducalis.
saec. XI vel XII, 19×15, membr, foll. 190, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, titl, sect, (non can), lect, syn, men: *Evv.* V. cl. Gebhardt. Sept 1881 perl.

652. Mon. reg. 594.
saec. X vel XI, 22.4×16.7, membr, foll. 305, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, (lect, init m post), syn, men, subscr, pict: *Evv;* m ser add Ioh 8,8 *ἑνὸς ἑκ. αὐ. τ. ἁμαρτ.*; insunt quaedam de resurr. Olim Othonis regis Graeciae, Monacum translatus a. 1879. Vidi 24 Mart 1887.

653. Berol. reg. Gr. octav. 3.
a. 1077, 13.8×10.6, membr, foll. 266, col. 1, ll. 16; capp-t, capp, titl, sect et can passim, lect, mus rubr ad lectt, subscr, ἐξεδ, στίχ: *Mt Ioh;* insunt etiam ἑωθινὰ et διάφορα. Manu Marci monachi. V. cl. Henr. Brugsch. ex monte Sina Berolinum adtulit. [Scr. 640.] Vidi 9 Mart 1887.

654. Berol. reg. Gr. octav. 4.
saec. XII, 12×9.4, membr, foll. 178, col. 1, ll. 25; capp, titl: *Evv;* desunt Mt 1,1—20 3,12—4,15 Mc 16,1—20 Ioh 19,3—21,25. Brugsch. cum Evv 653 Berol. adtulit. [Scr. 641.] Vidi 9 Mart 1887.

655. Berol. reg. Gr. quart. 39.
saec. XI, 24.7×19.3, membr, foll. 313, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, et. harm in ima pag, lect, subscr, ἐξεδ, στίχ, pict: *Evv;* Lc 22,43.44 Ioh 5,3.4 7,53—8,11 signis damnantur; insunt scholia Cyr Clem Al Chrys. [Scr. 635.] Vidi Mart 1887.

656. (Ac 213 P 269) Berol. reg. Gr. octav. 9.
saec. XIV, 13.5×10.2, membr, foll. 140, col. 1, ll. 32, litt minutiss; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr, ἐξεδ, στίχ: *Lc* 24,51—53 *Ioh Act Cath Paul;* desunt 2 Thess Tim Tit Heb; Ioh m post; adult signis damnatur. [Scr. 642.] Vidi Mart 1887.

657. Berol. reg. Gr. octav. 12.
saec. XI, 11.9×9.5, membr, foll. 297, col. 1, ll. 21.22; Carp, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, syn, men, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—9 Lc 1,1—10 Ioh 8,7—21. Vidi Mart 1887.

658. Berol. reg. Gr. quart. 47.
saec. XII, 21.2×14.9, membr, foll. 220, col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can in eadem linea, lect, syn, men: *Evv;* Ioh 8,8 add ἑνὸς ἑκ. αὐ. τ. ἁμ. Nicephorus presbyter a. 1291 monasterio Portae Sinai dono dedit. Brugsch. cum Evv 653 Berol. adtulit. [Scr. 636.] Vidi Mart 1887.

659. Berol. reg. Gr. quart. 55.
saec. XII, 21×15.5, membr, foll. 292, col. 1, ll. 20; prol et arg, capp-t, sect (Mc 241 : 16,20), can, lect, subscr, ἐξεδ, pict: *Evv.* Manu Hilarionis. [Scr. 637.] Vidi Mart 1887.

660. Berol. reg. Gr. quart. 66.
saec. XI, 22.5×16.5, membr, foll. 139, col. 1, ll. 21; Eus-t, capp-t in Mc, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,15), can, lect passim, pict multae et eximiae (nub Ioh Proch; βάπτισμα, ισ nudus, genius fluvii dormit ad pedes ιυ): *Evv;* m ser suppl Ioh 6,60—8,59. Olim in ecclesia τῆσ θεοτόκου τῆσ κοιμήσεωσ. Emptus Cnstpoli a. 1882. [Scr. 638.] Vidi Mart 1887.

661. Ber. reg. Gr. quart. 67.
saec. XI, 25×19.5, membr, foll. 234, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict (man Ioh): *Evv;* Mt 16,2.3 et adult signis damnantur; insunt canones paschales a. 1034—1037. [Scr. 639.] Vidi Mart 1887.

662. Olim Hamilton. 244.
saec. XII, 24.5×17.2, membr, foll.?, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl. sect (Mc 241:16,20), can in eadem linea, pict: *Evv;* deest Lc 24,48—53; adult signis damnatur. Olim Hamiltoni, deinde Chalcographei reg. Berol. Emit Butler. Londin. 1889. [Scr. 632.] Vidi 9 Mart 1887.

663. Argentorati (Strassburg) v. cl. Eduardi Reussii.
saec. XIII, 16×11, membr, foll. 277, col. 1, ll. 18; capp-t, capp, titl, can, lect: *Evv;* deest Mt 26,27—39; facit saepe cum editione Complutensi. V. cl. Nicephorus Glykas hodie in insula Imbro episcopus codicem v. cl. Reussio dono dedit. Cf Reuss. *Notitia codicis* etc Cantabr. [1889]; et *Theol. Litztg.* Lipsiae 1889, coll. 524.525 et coll. 577—579.

664. (Ac 243 P 303 Ap 106) Zittaviae bibl. urbis A. 1.
saec. XV, 31×20.2, chart, foll. 775, col. 1, ll. 30; prol usit, arg, capp-t. capp, titl, subscr, ἐξεδ, στίχ, vers (vide Act 253): *VT Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Olim Davidis Fleischmanni († 1606), deinde Ioh. Fleischmanni qui a. 1620 bibliothecae urbis dono dedit. Matthaei. cont 1801—1802, sed periit ut vdtr conlatio. Vidi 1889.

665. Cheltenham. in comitatu Glocestr. 6899.
saec. XVI, in 4, chart, foll. 14—123; capp Latt, subscr, ἐξεδ, στίχ: *Mt* Gr-Lat cum comm Hier. (Ex editis?). Vidi 30 Iun 1883.

666. Cantabrig. in Massachusetts provincia, univ. Harvard.
saec. XII vel XIII, 21.7×15.2, membr, foll. 295, col. 1, ll. 23.24; capp-t, capp, titl, sect α'—κβ' in Mt, (lect, subscr sub fin Ioh m ser), pict: *Evv;* m saec. XIV supplet Ioh 3,4—18 5,12—6,7 7,2—21,25. Olim in Albania. Vidi Apr 1889.

667. Madisonae in Nova Caesarea provincia, seminarii theol. Drew. MS. 3.
saec. XI vel XII, 10×9, membr, foll. 178, col. 1, ll. 25—27, litt minutiss; capp-t, capp, titl, vers: *Evv;* foll. 163 et 170 saec. XVI. V. cl. Albertus L. Longus qui a. 1888 Constantinopoli emptum in Americam misit tabulam photographicam et codicis descriptionem amicissime mihi commodavit.

668. Syracusae in Novo Eboraco provincia, universitatis.
saec. XII, 22×16.2, membr, foll. 201, col. 1, ll. 27.28; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men, pict: *Evv;* Mc

ἐκ τοῦ κάτα; lectt habet nonnullas bonas. V. cl. A. L. Longus codicem Constantinopoli in Americam pertulit. Vidi Parisiis 16 Iul 1885.

669. Sewanee in Tennessee prov. v. cl. A. A. Benton. 3.
saec. X, 19.6×16.6, membr, foll. 290, col. 1, ll. 17; (capp-t m ser), capp, titl, sect, can, (syn m ser), pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—27,58 Lc 1,1—2,16 Ioh 1,1—14; Lc 22,43.44 Ioh 5,3.4 signis damnantur. Olim Chaneae in Creta. V. cl. I. Rendel. Harrisius perl, *Sunday School Times*, Philadelphiae 4 Iun 1887, p. 355 a—c.

670. Sewanee in Tennessee Bentonii 2.
saec. XI vel XII, membr, fol. 1: *Lc* 8,3—24 9,13—34. V. cl. Harrisius perl.

671. Ashburnhamensis 204.
saec. XII vel XIII, 19.5×15.2, membr, foll. 104, col. 1, ll. 18—20, mann plur; capp-t, capp, titl, sect usque ad Lc λζ', can foll. 3 Lc: *Mt* 25,19—21.24—28.32—35.40.41—55 27,8—28,20 *Mc* 1,4—5,1 5,15—6,28 7,12—27 8,4—11,13 (passim mut) 13,2—14,24 14,70—15,47 *Lc* 1,1—5,21 6,22—49 8,4—9,18 9,32—11,29 12,1—13,22 13,34—16,2 19,17—21,34 22,13—28 22,42—23,31 24,5—48 *Ioh* 1,1—2,5; nonullas lectiones Occidentales habet. Comes de Aberdeen ex Oriente adtulit. [Scr. 544.] Vidi 19 Dec 1883.

672. Cant. univ. Add. 720.
saec. XI, 14×10.7, membr, foll. 278, col. 1, ll. 19.20; capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, pict: *Evv;* desunt Mt 28,1—20 Mc 15,29—16,20 Lc 1,1—3,23 (24,46—53 suppl m ser). Vendidit 9 Iun 1870 professor Valetta. Hort. perl. [Scr. 618.] Vidi Ian 1883.

673. Cant. univ. Add. 1837.
saec. XII vel XIII, 20.7×15.8, membr, foll. 164, col. 1, ll. 19, humiditate laesus; capp-t, capp, lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ: *Mt* 10,42—13,3 13,16—27,24 27,37—28,20 *Mc* 1,1—14,21 *Lc* 3,16—4,35 5,23—7,4 7,15—19,33. Emptus 3 Oct 1874. Hort. perl. [Scr. 619.] Vidi Ian 1883.

674. Cant. univ. Add. 1879. 11.
saec. XII, 22.5×17, membr, foll. 4, col. 1, ll. 26; capp, titl, sect, can, lect, (init, ἀναγν m ser): *Mt* 10,42—12,43. Olim Tischendorfii. Emptus a. 1876. Hort. perl. [Scr. 620.] Vidi Ian 1883.

675. Cant. univ. Add. 1879. 24.
saec. XIII vel XIV, 20.5×13.7, membr, foll. 2, col. 1, ll. 25; prol, capp, titl, lect, vers: *Mt* 26,20—39. Olim Tischendorfii. Emptus a. 1876. Hort. perl. [Scr. 621.] Vidi Ian 1883.

676. (Ac 254 P 304) Cheltenham. 1284.
saec. XII, 19.6×15, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28, mann plur; capp-t, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr; Euth: *Evv Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt Mt 9,36—10,22 Mc 1,21—2,1 Ioh 1,1—22. Erat a. 1422 in ecclesia s. Georgii τοῦ ὄντως ἐν ἐλαράνδω (?). Anno 1752 emit Nicolaus Trimodis de φρατζέλου (?). Erat Lammensii Gandavensis, deinde Phillippsi, hodie Fenwickii, cui Phillippsii bibliotheca Mediomontana (Middlehill) testamento cessit. Burgon. perl. [Scr. 527.] Vidi 30 Iun 1883.

677. Cheltenham. 2387.
saec. XIII, 16×14, membr, foll. ?, col. 1, ll. 25; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can), (syn, men m post), pict (man Ioh Proch): *Evv;* mut Mt 1,1.2.8—13; desunt Mc 1,1—19 Lc 1,1—18 Ioh 1,1—23. Thorpii bibliopolae, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 528.] Vidi 29 Iun 1883.

678. Cheltenham. 3886.
saec. XII (al. XI), 27×20.6, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, (lect, init, ἀναγν m ser), pict: *Evv.* Olim Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 529.] Vidi 30 Iun 1883.

679. Cheltenham. 3887.
saec. XIII, 20.8×15.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 25.26; Eus-t, capp-t, sect (Mc 234), (non can), pict multae, vers: *Evv.* Olim Guildfordii, ut Evv 678. Burgon. perl. [Scr. 530.] Vidi 30 Iun 1883.

680. (Ac 255 P 305 Ap 107) Cheltenham. 7682.
saec. XI, 17×13, membr, foll. 190, coll. 2, ll. 50.41.48.52, mann plur, litt minutiss; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp (et. capp Latt), titl, sect in Mt, can sub fin Mt, lect, subscr; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* habet lectt bonas; insunt nonnulla Doroth Epiph Damasc. Olim Fred. Northii, deinde Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 531.] Vidi 29 Iun 1883.

681. Cheltenham. 7712.
saec. XIII, 19.3×14.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 26; (Carp cum additamento, Eus-t, prol Cosm m ser), capp, titl, sect (Mc 234), (non can), (lect m ser), syn, men, subscr, στίχ, pict (rad Ioh Proch): *Evv.* Olim Northii, deinde Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 532.] Vidi 30 Iun 1883.

682. Cheltenham. 7757.
saec. XI, 15.4×12.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, proll mult in 4 Evv, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, subscr,

vers mult: *Evv*. Olim Guildfordii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. Burgon. perl. [Scr. 533.] Vidi 30 Iun 1883.

683. Holkham. in comitatu Norfolc. 5.
saec. XIII, 20×15, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv*. Bibliotheca Holkhamensis comitis Leicestriae est. Vidi 23 Iun 1883.

684. Holkham. 104.
a. 1228, 29.1×21.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 42; capp-t, capp, titl, subscr, vers, *στίχ*: *Evv* cum comm Thphyl. Manu Gregorii monachi. Olim Iulii Iustiniani Veneti (cf Mtf. *Diar. Ital.* p. 433—437) cuius libri hodie Holkhamenses videntur fuisse. Vidi 25 Iun 1883.

685. Lond. Huthii 354.
saec. XIII, 24.5×16.5, membr, foll. 219; prol in 4 Evv, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ* in Ioh, vers: *Evv*; adult signis damnatur. Olim Libri librorum furis. Vidi 16 Maii 1883.

686. Lond. mus. Br. Add. 5468.
a. 1338, 22×15.8, membr, foll. 226, col. 1, ll. 29; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237: 16,15), (non can), lect, init, syn, men, subscr ut *Λ*: *Evv*. Ioh. Iacksonio Conantius bibliopola Londin. a. 1777 vendidit. Burgon. perl. [Scr. 573.] Vidi 20 Iul 1883.

687. Lond. mus. Br. Add. 11868*.
saec. XI, 23.4×17.2, membr, foll. 7, coll. 2, ll. 29; capp, titl, sect, can, (lect m ser): *Mt* 10,33—11,12 13,44—14,6 15,14—18.20—23.26—29.30—32 15,34—17,10 17,12—15.18—20.22—24 17,26—18,16; Scr. perl. [Scr. 579.] Vidi 20 Iul 1883.

688. Lond. mus. Br. Add. 22736.
a. 1179, 24.2×19.3, membr, foll. 226, coll. 2, ll. 24; capp-t, capp, titl, sect (Mc 242: 16,20), (non can), pict: *Evv*. Manu Iohannis lectoris. Vendidit a. 1859 v. cl. Spyrid. Lambros Atheniensis. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 592.] Vidi 21 Iul 1883.

689. Lond. mus. Br. Add. 22737.
saec. XIII (al. XII), 21.1×15.7, membr, foll. 313, col. 1, ll. 20; arg, capp-t, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν* (?), syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv*. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 593.] Vidi 21 Iul 1883.

690. Lond. mus. Br. Add. 22738.
saec. XIV (al. XIII), 17.1×11.8, membr, foll. 237, col. 1, ll. 23.24; Carp, Eus-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men, pict: *Evv*; habet lectt singg. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 594.] Vidi 23 Iul 1883.

691. Lond. mus. Br. Add. 22739.
saec. XIII vel XIV, 18.8×13.9, membr, foll. 275, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl passim, sect (Mc 237 : 16,15), (non can), lect, init, ἀναγν, subscr, ἑξεδ, στίχ, pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 595.] Vidi 23 Iul 1883.

692. Lond. mus. Br. Add. 22740.
saec. XII vel XIII, 20.8×15.5, membr, foll. 237, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, pict: *Mt Mc Lc;* deest Lc 2,7—21; teste v. cl. Eduardo A. Guy consentit saepe cum Evv 71. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 596.] Vidi 28 Iul 1883.

693. Lond. mus. Br. Add. 22741.
saec. XIII vel XIV, 25.7×19.7, membr, foll. 208, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, prol, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), (non can), subscr, ἑξεδ, vers: *Evv;* desunt Mc 2,2—17 Lc 1,27—44 Ioh 7,1—21,25. Emptus cum Evv 688. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 597.] Vidi 23 Iul 1883.

694. Lond. mus. Br. Add. 24112.
saec. XV, 29.6×21.3, chart, foll. 211, coll. 2 Gr-Lat, ll. 33.34; capp-t, capp, (non titl), lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, ἑξεδ, στίχ: *Evv* Gr-Lat, Latt tamen desunt praeter init Mt Mc Ioh. In auctione a. 1861 emptus. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 598.] Vidi 23 Iul 1883.

695. Lond. mus. Br. Add. 24373.
saec. XIII, 24.1×19.3, membr, foll. 299, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241), can, lect, init, syn, men, subscr, ἑξεδ, pict: *Evv;* deest Mt 1,11—15,18. Vendidit a. 1862 H. S. Freeman, quondam Ianinae consul. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 599.] Vidi 23 Iul 1883.

696. Lond. mus. Br. Add. 24376.
saec. XIII (al. XIV), 27.8×21.3, membr, foll. 350, coll. 2, ll. 19; capp-t, capp, (non titl), lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, ἑξεδ, στίχ, pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 600.] Vidi 24 Iul 1883.

697. Lond. mus. Br. Add. 26103.
saec. XIII vel XIV, 20.3×15.3, membr, foll. 242, col. 1, ll. 25; capp, titl, sect, (non can), pict (rad Ioh Proch): *Evv*. Olim in pago prope Corinthum. Vendidit a. 1865 ex Athenis v. cl. C. L. Merlin. Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 601.] Vidi 24 Iul 1883.

698. Lond. mus. Br. Add. 27861.

saec. XIV, 17.1×13, membr, foll. 186, col. 1, ll. 19.20.25; capp-t, capp, titl, sect passim (Mc 237 : 16,14), (non can), lect, syn, men: *Mc Lc Ioh.* Bloomfield. cont. Burgon. perl. [Scr. 602.] Vidi 24 Iul 1883.

699. (Ac 256 P 306 Ap 108) Lond. mus. Br. Add. 28815. Lond. Highgate, Burd.-Coutts. II. 4: **Eph-Apoc.**

saec. XI, 29.3×20.6, membr, foll. 369, col. 1, ll. 30; capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, harm interdum in ima pagina, lect, pict: *Evv Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* m ser suppl Mt 28,19.20; desunt Rom 16,19—27 1Cor 1,1—11 2Cor 10,9—13,13 Gal 1,1—12; locus Mt 16,2.3 abest; schol passim in mg. Vendidit a. 1871 v. cl. Ivor B. Guestius. Ad eundem codicem pertinere divulsos fasciculos primus vidit v. cl. Eduardus A. Guy, Americanus. Bloomfield. cont. Burgon. perl. Scr. cont B. C. II. 4 a. 1871. [Scr. 603.] Vidi 4 Aug 1883.

700. Lond. mus. Br. Egerton. 2610.

saec. XI, 14.8×11.7, membr, foll. 296, col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, capp-t, (capp et titl et sect et can sub init Mt Mc Lc), subscr: *Evv;* lectt habet eximiae notae. In auctione a. 1882 emptus. Burgon. perl. V. cl. W. H. Simcoxius, cont *American journal of philology,* V, 4 (1884), p. 454—465, item v. cl. H. C. Hoskierus. [Scr. 604.] Vidi 12 Nov 1883.

701. Lond. v. cl. Whitii.

saec. XIV, 19×16, membr, foll. 170, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men: *Evv.* Olim in ecclesia Heracleensis ad Propontidem. Thomas Paynius, quondam capellanus Cstplitanus, Carolo duci de Marlborough a. 1738 donavit unde erat Blenheim. 3. B. 14. Hodie est viri cl. Whitii. Burgon. perl. Vidi Nov 1883.

702. Lond. v. cl. Whitii.

saec. XII, 21.3×16.3, membr, foll. 143, col. 1, ll. 30; capp-t, capp, sect in Mt Mc (Mc 233 : 16,9), can, lect, subscr, *ἐξεδ, ἀναγν: Evv;* desunt Mt 1,1—7,20 8,26—10,8 17,19—18,24 20,31—21,31 Mc 13,27—14,11 16,18—20 Lc 2,16—3,8 17,13—18,1 22,8—32 24,22—53 Ioh 5,9—30 6,8—29 7,4—28 7,48—8,19 (11,12) 11,38—21,25. Vidi 22 Nov 1883.

703. Olim Lond. Quaritchii.

a. 1251, 21.6×17, membr, voll. 2, foll.? (vol. 1 foll. 198), col. 1, ll. 18; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9 vdtr), can, lect, init, syn, men, mus rubr ad lectt, pict, vers: *Evv;* adult deerat sed m ser ex fasc. $\overline{\mu\alpha}$ foll. 3 et 6 exscissit inseruitque foll. 3.6.7 Ioh 7,18—28 7,48—8,17 addita pericopa illa; Ioh 1,28 m pr *βηθαβαρᾶ* m ser *βηθανία* 8,2 *βαθέοσ ἦλθεν ὁ* $\overline{\iota\sigma}$ 8,5 *νόμω ἡμῶν, μωϋσῆσ* 8,7

ἀναβλέψασ; insunt sub init quaedam chronologica (Hipp ?) quibus addit librarius et annum mundi 6759 (sc. A. D. 1251) et ex falsa computatione annum Domini 1259. Vidi 31 Iul 1883. Ubi hodie sit, nescio.

704. Hodie Lond. Quaritchii catal. 94, num. 145.
saec. XIII, 11.2×8.2, in 16, membr, voll. 2, foll. 324, col. 1, ll. 18; *Evv;* foll. priora Mt habent in mg versionem Lat.

705. Hodie Lond. Quaritchii catal. 94, num. 146.
saec. XIII, 24×17.1, membr, foll. 253, col. 1, ll. 18; capp-t, pict: *Lc Ioh;* f. 148 r *τέλος τῶν κατὰ λουκᾶν εὐαγγελίων;* Lc 8,21 om *αὐτόν*. Anno 1521 erat Gortynae in Creta. Vidi 15 Dec 1883.

706. Ox. Bodl. Misc. Gr. 293.
saec. XIII, 19.2×13.7, membr, foll. 213, col. 1, ll. 27; (capp-t Lc m ser), sect (Mc fin nihil), (non can), lect, *ἀναγν*, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ: Evv.* [Scr. 486.] Vidi Mart 1883.

707. Ox. Bodl. Misc. Gr. 305.
saec. XI, 25.4×19, membr, foll. 149, col. 1, ll. 27; capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can, subscr, pict: *Evv;* Mt 16,2.3 Ioh 5,3.4 8,3—11 signis damnantur; lectt varr passim in mg. Constantinopoli delatus, a. 1882 emptus. [Scr. 606.] Vidi 3 Apr 1883.

708. Ox. Bodl. Misc. Gr. 306.
saec. XI, 19×15.3, membr, foll. 200, col. 1, ll. 32.30; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, pict (Mc habet aquilam, Ioh leonem): *Evv;* deest Mt 20,15—24,22. Olim Constantinopoli. Emptus a. 1882. [Scr. 607.] Vidi 2 Apr 1883.

709. Ox. Bodl. Misc. Gr. 314.
saec. XI, 19.6×15.8, membr, foll. 115, coll. 2, ll. 21; capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 237 : 16,15), can, et. harm in ima pagina, lect, init, subscr, *ῥήμ*, *στίχ: Evv;* desunt Mt 1,1—20,1 (m ser suppl Lc 3,25—4,11 6,25—42) Lc 15,5—24,53 Ioh 1,1—9,11 13,3—15,10 16,21—20,25; textus conlatione dignus; lectt varr in mg. Emptus Rhodi a. 1882. V. cl. E. B. Nicholsonius locc sell cont. [Scr. 737.] Vidi 27 Iun 1883.

710. Ox. Bodl. Misc. Gr. 323.
saec. XIII, 18.1×12.9, membr, foll. 183, col. 1, ll. 23.24; capp, titl, sect, (non can): *Mt* 19,15—21,19 21,31—41 22,7—28,20 *Mc* 1,9—3,18 3,35—15,15 15,32—16,14 *Lc* 1,8—2,19 3,17—4,(?)40 5,8—22,5 22,36—23,10 *Ioh* 8,4—21,18. Vendidit a. 1883 v. cl. Guil. Wardius qui Epheso detulerat. Vidi 12 Dec 1883.

711. Ox. Oriel. MS. 81.
saec. XI vel XII, 19.7×15.1, membr, foll. 236, col. 1, ll. 22.23; capp-t, sect (Mc 233 : 16,8), can: *Evv;* desunt Mt 1,1—14 (14—17 mut). 17—20 (20—24 mut) 1,24—2,2 28,15—20 Mc 1,(1—5 mut) 6.7

Lc 1,(1—5 mut) 6.7 8,25—37 24,30—53 Ioh 1,1—3 (3—9 mut).9—14 18,23—21,25; Mt 16,2.3 Ioh 5,4 signis damnantur. V. cl. Ioh. Hextus ex Corcyra a.1878 detulit et hortante avunculo v.cl. Dan. Parsonsio bibliothecae dono dedit. Vidi 18 Maii 1883.

712. (Ac 257 P 307) Wisbechiae in comitatu Cantabrig. v. cl. Alex. Peckoveri 20.

saec. XI, 15.5×12.7, membr, foll. 240, col. 1, ll. 33; capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men, subscr, ἐξεδ, στίχ, vers, pict (man Ioh Proch); Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Iud 12—25. Manu ἰωαννικίου monachi. Vendidit Quaritchius a. 1876. [Scr. 560.] Vidi 22 Iun 1883.

713. (Apl 90) Wisbechiae d. cl. Algerinae Peckoveri.

saec. XII vel XIII, 19.4×15.7, membr, foll. 356, col. 1, ll. 16.17; Carp, (prol m ser), capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, (ἐξεδ m ser), pict: *Evv;* desunt Ioh 10,27—11,14 11,29—42; teste I. Rendel. Harrisio affinis 13 est (cf Evv 13), *Journal of the soc. of bibl. lit. and exeg.* Boston. Mass. (1887), p. 79—89. — Folia 17 rescr unc Apl. — Olim erat Athenis. Vendidit Quaritchius a. 1876. [Scr. 561.] Vidi 22 Iun 1883.

714. Worliae in comitatu Somerset. v. cl. Guil. Franc. Rosii.

saec. XIII vel XIV, 13.8×9.5, membr, foll. 338, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men, subscr, στίχ, vers: *Evv;* deest Ioh 20,17—21,25; insunt chronologica Hipp. Olim Woodhousii (4) qui diu in Corcyra degebat († 1866), postea in auctione venum datus. Burgon. et Rosius cont. [Scr. 563.] Vidi 3 Aug 1883.

715. Worliae v. cl. Guil. Franc. Rosii.

saec. XIII, 27×20.9, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 29.28; prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237:16,15), (non can), (lect passim m rec), syn, men, subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv;* insunt multa isagogica. Burgon. et Rosius cont (c). [Scr. 564.] Vidi 3 Aug 1883.

716. Worliae v. cl. G. F. Rosii.

saec. XIV (Burgon. XIII), 21.5×15, membr, foll. 213, col. 1, ll. 24.26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 242), can, lect, init, ἀναγν, syn, subscr, ῥήμ, στίχ: *Evv;* textus est indolis singularis; Lc 5,26 habet θάμβουσ pro φόβου; post δαιμόνια Mc 3,22 habet glossam ἤγουν φίλοσ δαιμονιῶν καὶ μάγοσ; Ioh ἐκ τοῦ κατά. Olim ap. Quaritch. et ap. Sotheby venum datus. Emptus a. 1877. Burgon. et Rosius cont. [Scr. 565.] Vidi 3 Aug 1883.

717. Conistoniae in comitatu Lancastr. v. cl. Iohannis Ruskinii.

saec. XI, 16.4×12.5, membr, foll. 281, col. 1, ll. 21; Carp cum additamento, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240:16,19), (non can),

lect passim, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, pict (man Ioh): *Evv; ἐκ τοῦ κατά.* Erat Gerasimi monachi. Vidi 13 Iun 1883.

718. Ashdoniae in comitatu Essex. v. cl. H. B. Swetii.
saec. XIV (Burgon. XI vel XII), 16.3×12.6, membr, foll. 254, col. 1, ll. 24; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234), (can ad init Mt m ser), lect, init, syn, men, subscr ut *Δ*, *στίχ*, *κεφφ*, vers: *Evv;* m ser suppl Ioh 18,39—21,25; lectt varr multae in mg; Ioh 7,8 m pr *οὐκ* m ser *οὔπω;* Ioh 8,8 add *ἑνος ἐκ. αὐ. τ. ἀμ.* Vendidit Mullerus bibliopol. Londin. [Scr. 736.] Vidi 26 Oct 1883.

719. Vind. caes. Gr. theol. 19.
a. 1196, 25.4×21, chart, foll. 322, col. 1, ll. 40.34; txt rubr post f. 69 r: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest; quaedam Photii sub fin. Manu Pauli monachi. Busbeck. Cnstpoli Vindob. detulit. Vidi 15 Mart 1887.

720. (Ac 258 P 308) Vind. caes. Gr. theol. 79 et 80.
a. 1138, 29.9×22, chart, voll. 2, foll. 296, col. 1, ll. 56: *Mc Ioh Mt Cath Lc Paul* (Gal ... Phm Hebr Rom 1.2 Cor) cum comm Thphyl. Manu Leonis de Rhaul. Cod 80 erat Ioh. Sambuci. Vidi 15 Mart 1887.

721. Vind. caes. Gr. theol. 90.
saec. XII, 28.7×21.8, membr, foll. 502, col. 1, ll. 25; capp-t, capp, titl: *Mc Lc* cum comm Thphyl; *τῆσ βασιλίσσησ ἐννόημα μαρίασ: ὁ δὲ τρυγήσασ τοὺς μελιρύττουσ λόγουσ, ψυχῆσ ἀληθῶσ ἔργον εὐγενεστάτησ: θεοφύλακτοσ ποιμενάρχησ βουλγάρων.* Olim Bessarionis, deinde Sambuci. Vidi 16 Mart 1887.

722. Vind. caes. Gr. theol. 95.
saec. XV, 28.8×21, chart, foll. 135r—274, col. 1, ll. 31; capp, titl, lect, init: *Mt* 1,13—28,20 *Mc* 1,1—10,9 *Lc* 1,1—15,7 cum comm Thphyl; ex exemplari ut videtur iam mutilo exscriptus. Busbeck. Cnstpoli adtulit. Vidi 16 Mart 1887.

723. Vind. caes. Gr. theol. 122.
saec. XV, 26.8×18.8, chart, foll. 397, col. 1, ll. 38; prol, arg, capp-t cum harm, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, vers in Lc: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest. Olim Seb. Tenagelii bibl. caes. praefecti. Vidi 16 Mart 1887.

724. Vind. bibl. privatae caes. 7972.
saec. XV, 14.8×11, membr et chart, foll. 198, col. 1, ll. 22; capp-t in unum conlectae sub init, capp, et. capp Latt, (non titl), subscr: *Evv*; insunt Doroth vitae ev'tarum. Vidi 19 Mart 1887.

725. Bruxellis reg. 11358.
saec. XIII, 15.5×11.5, membr, foll. 210, col. ?, ll. ?; syn, pict: *Evv.* Ioh. Doverinus canonicus Leodiensis Iohanni Livineio canonico et cantori Antverpiensi dono dedit. Erat Iesuitarum Antverpiensium.

Vide H. Omontium, *Cat. des mss grecs de la bibl. roy. de Bruxelles* etc, Gandavi a. 1885, p. 10.

726. Bruxellis reg. 11375.
saec. XIII, 20.2×14.4, membr, foll. 244, col. ?, ll ?; pict: *Evv*. Olim Capucinorum s. Honorati Parisiensium.

727. Par. nat. Gr. 179.
saec. XIV [Martin. XVI], 34.4×25, membr, foll. 246, coll. 2, ll. 50; prol dupl, capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl; deest Mt 16,4—17,6. Martin. p. 94 num. 745. Vidi 6 Oct 1885.

728. Par. nat. Gr. 181.
saec. XIV (Martin. XIII), 30.3×21.7, membr, foll. 231, coll. 2, ll. 61.68 etc; prol, capp-t, capp, titl, sect passim, (non can), subscr, *στίχ*, pict: *Evv* cum comm Thphyl. Martin. p. 95 num. 746. Vidi 6 Oct 1885.

729. Par. nat. Gr. 182.
saec. XIII vel XIV (Martin. XII v. XIII), 29.6×21.5, membr, foll. 342, coll. 2, ll. 37.47 etc; prol, capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl. Foll. 2 sub fin Evl minusc (sic) non digna sunt quibus servetur numerus Evl 61. Martin. p. 95 num. 747. Vidi 6 Oct 1885.

730. Par. nat. Gr. 183.
saec. XIV, 25.1×16.6, chart, foll. 331, col. 1, ll. 32; prol, capp-t, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl; deest Ioh 21,3—25; adult abest. Martin. p. 96 num. 748. Vidi 6 Oct 1885.

731. Par. nat. Gr. 184.
saec. XIV et XV, 24×14.4×12.5 (14), chart, foll. 426, col. 1, ll. 37 etc; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, *ἀναγν*, subscr Lc, pict rud, vers: *Evv* cum comm Thphyl; adult abest. Martin. p. 96 num. 749. Vidi 6 Oct 1885.

732. Par. nat. Gr. 185.
saec. XIII vel XIV, 31×20.8, chart, foll. 271, col. 1, ll. 49; prol dupl, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, vers: *Evv* cum comm Thphyl. Martin. p. 97 num. 750. Vidi 6 Oct 1885.

733. Par. nat. Gr. 190.
saec. XII, 29.7×22.3, membr, foll. 347, col. 1, ll. 40 etc; prol, capp-t, capp, titl: *Evv*. Martin. p. 97 num. 751. Vidi 10 Oct 1885.

734. Par. nat. Gr. 192.
saec. XIV (Martin. XV), 29.9×22, membr, foll. 297, col. 1, ll. 37: *Io Mt Lc* cum comm Thphyl. Martin. p. 98 num. 752. Vidi 29 Oct 1885.

735. Par. nat. Gr. 196.
saec. XV (Martin. XIII), 23.8×15.5, membr, foll. 164, col. 1, ll. 40; *Mt Lc* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—12,33 et alia nisi fallor;

foll. 49—164 scriptura prior unc, coll. 2, Basilii hom. Martin. p. 98 num. 753. Vidi 30 Oct 1885.

736. Par. nat. Gr. 198.
saec. XII (Martin. XI), 27.5×19.9, membr, foll. 235, col. 1, ll. 35 etc; capp-t, capp, titl: *Mt Ioh* cum comm Thphyl; adult deest. Martin. p. 98 num. 754. Vidi 2 Nov 1885.

737. Par. nat. Gr. 204.
saec. XIII, 26.6×20.8, membr, foll. 176, col. 1, ll. 30.28; *Mt* cum comm Thphyl. Martin. p. 99 num. 755. Vidi 3 Nov 1885.

738. Par. nat. Gr. 205.
a. 1327, 29.3×20.9, chart, foll. 81, col. 1, ll. 34 etc: *Mt* cum comm Thphyl. Martin. p. 99 num. 756. Vidi 3 Nov 1885.

739. Par. nat. Gr. 207.
saec. XV, 34.2×22.7, membr, foll. 48, col. 1, ll. 34 etc: *Lc* cum comm Thphyl. Martin. p. 99 num. 757. Vidi 5 Nov 1885.

740. Par. nat. Gr. 234.
saec. XIV vel XV (Martin. XII v. XIII), 24.9×17.5 chart, foll. 444, col. 1, ll. 33 etc; capp, titl, lect: *Evv* cum comm (Ioh Chalcedonensis?). Martin. p. 100 num. 761. Vidi 11 Nov 1885.

741. Par. nat. Gr. 235.
saec. XIV (Martin. XIII—XVI), 24.5×16.6, chart, foll. 362, col. 1, ll. 42 etc, mann plur: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest. Martin. p. 100 num. 762. Vidi 12 Nov 1885.

742. Par. nat. Gr. 1775.
saec. XV, 21.9×15, chart, foll. 160, col. 1, ll. 26.28, text rubr: *Ioh* cum comm Thphyl; deest Ioh 21,22—25; adult abest. Martin. p. 101 num. 764. Vidi 3 Nov 1885.

743. (Ac 259 Ap 109) Par. nat. Suppl. Gr. 159.
saec. XIV (Martin. XIII), 40.1×29.2, chart, foll. 406, col. 1, ll. 34; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr *1.2.3 Ioh* sine comm *Ioh* cum comm Nicetae. Martin. p. 88 num. 738. Vidi 22 Oct 1885.

744. Par. nat. Suppl. Gr. 219.
saec. XIII (Mtf. et Omont. XII), 23.8×21, membr, foll. 367, col. 1, ll. 27; (capp-t in Mt m rec), pict: *Evv* cum comm Thphyl; Mt 1,1—3,6 m rec. Olim monasterii s. Iustinae Padovensis (cf Evv 367). Cf Mtf. *Diar. Ital.* p. 78. Martin. p. 99 num. 759. Vidi 21 Oct 1885.

745. Par. nat. Suppl. Gr. 227.
saec. XVI (Martin. XVII), 24.6×17.5, chart, foll. 212, col. 1, ll. 22; capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), (non can): *Evv*. Ex Evv 732 exscriptus? Martin. p. 87 num. 633. Vidi 28 Oct 1885.

746. Par. nat. Suppl. Gr. 611.
saec. XI (Martin. X), 27×20.5, membr, foll. 396, col. 1, ll. 27 etc comm 52 etc; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233), can, (ἀναγν m ser), subscr: *Evv*. Martin. p. 89 num. 740. Vidi 19 Oct 1885.

747. Par. nat. Suppl. Gr. 612.
saec. XII (a. 1164—1169?), 24.4×19.7, membr, foll. 377, col. 1, ll. 9—25 comm 47; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), can, (lect, init m rec): *Evv* cum comm; Ioh 6,19—21,25 caret comm. Martin. p. 90 num. 741. Vidi 20 Oct 1885.

748. Par. nat. Suppl. Gr. 903.
saec. XII, in 8, membr, foll. 278; capp-t, capp, titl, sect (Mc 237: 16,15), (non can), lect, init plen, subscr: *Mt* 7,25—8,28 12,36 —13,8 13,38—28,20 *Mc* 1,1—6,1 6,10—7,22 7,28—16,20 *Lc* 1,1 —3,18 3,34—8,53 9,9—16,11 16,21—23,49 24,6—53 *Ioh* 1,1—15,6 16,19—18,18 18,38—19,29. Vidi 12 Oct 1885.

749. Par. nat. Suppl. Gr. 904.
saec. XIII, 33×24.1, membr, foll. 199, col. 1, ll. 41.42; prol, capp, titl: *Evv* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—3,10 4,3—7,28 12,1 —24,26 24,44—28,20 Mc 14,62—16,20 Lc 2,51—5,12 5,26—11,51 21,34—21,38 22,28—34 Ioh 1,15—5,45 19,35—20,1 21,19—25. Martin. p. 174 num. 773. Vidi 13 Oct 1885.

750. Par. nat. Suppl. Gr. 914.
saec. XII, 30.7×22, membr, foll. 319, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), (non can), subscr, pict: *Evv*. Martin. p. 91 num. 742. Vidi 9 Oct 1885.

751. Par. nat. Suppl. Gr. 919.
saec. XIII, 15(17)×12.4, membr, foll. 19, col. 1, ll. 47: Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect, can, syn et men singularis indolis: *Mt* 2,13 —9,17. Martin. p. 89 num. 739. Vidi 9 Oct 1885.

752. Par. nat. Suppl. Gr. 927.
saec. XII vel XIII, 15.6×11,6, membr, foll. 199, col. 1, ll. 27; capp, titl, sect (Mc 234), (non can), (lect, syn men m rec), subscr, vers, pict: *Evv*. Martin. p. 175 num. 774. Vidi 10 Oct 1885.

753. Par. nat. Suppl. Gr. 1035.
frag. VIII, fol. 12: saec. XI vel XII, 20.3×15,1, membr, fol. 1, col. 1, ll. 22; (sect, lect, init m ser): *Mt* 23,11—21.

frag. XIII, fol. 28: saec. XII vel XIII, 15.5×11.6, membr, fol. 1, col. 1, ll. 19; lect, init: *Mt* 6,6—20. Vidi 5 Oct 1885.

754. Par. nat. Suppl. Gr. 1076.
saec. XI, in fol. parv, membr, foll. 465; Carp: *Evv* cum comm. Ianina perlatus.

755. Par. nat. Suppl. Gr. 1080.
saec. XVI, in 4, chart, foll. 332: *Evv.* Ianina delatus.

756. Par. nat. Suppl. Gr. 1083.
saec. XI, in 4, membr, foll. 179: *Evv;* mut sub fin. Manu Michaelis exaratus, erat Stephani monachi.

Inter codices Athenienses ii primum recensentur qui iam in catalogo v. cl. Cremi anni 1876 inveniuntur, deinde ii quibus v. cl. Sakkelion anno 1886 numeros adsignaverat, deinde ii qui numeros in alia quadam bibliotheca appositos prae se ferunt, ii denique qui prorsus numeris carent.

Codices multi Athenienses ex monasterio *τῶν μεγάλων πυλῶν* sive *δουσικοῦ* delati sunt, quod in Thessalia iuxta Epirum situm est.

---

757. (Ac 260 P 309 Ap 110) Athenis nat. theol. 12.
saec. XIII vel XIV, 28.7×20.6, chart, foll. 414, col. 1, ll. 24; capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, (syn, men saec. XVI), *ἐξεδ*, *στίχ*, vers, pict (man Ioh Proch); Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc* (cum schol); m saec. XVI suppl in charta Mt 1,1—2,11 (15,20—23,27 valde mut est) 27,60—28,14; deest Eph 4,28—6,24; adult signis damnatur. Olim in monasterio s. Nicolai *τοῦ ἐν ῥαλατ* (?). Ex monasterio s. Georgii *μαλεσσίνης* in Locride a. 1843 delatus. Vidi 8 Iun 1886.

758. Ath. nat. theol. 13.
saec. XIV vel XV, 14.1×10.7, membr, foll. 301, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, vers dupl, pict praeclarae (rad Ioh Proch): *Evv;* adult signis damnatur. Ex dono v. cl. Nicolai *Γ. Νικοκλέους* Atheniensi a. 1870. Vidi 9 Iun 1886.

759. Ath. nat. theol. 14.
saec. XIII vel XIV, 21.2×14.2, membr, foll. 295, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl passim, sect, can passim, lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, pict: *Evv;* habet quod rarissime accidit Ioh 7,53—8,2 omisso 8,3—11, ita ut post 8,2 locus *ἐγώ εἰμι τὸ φῶς κ. τ. λ.* continuo sequatur. Vidi 9 Iun 1886.

760. Ath. nat. theol. 15.
saec. XII, 21×15, membr, foll. 283, col. 1, ll. 23; Eus-t, capp, titl, sect (Mc 232: 16,8), (non can), subscr, pict: *Evv.* Vidi 9 Iun 1886.

761. Ath. nat. theol. 16.
saec. XIV, 20.3×14.1, membr, foll. 281, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, lect, syn, men, subscr: *Evv.* Monasterium *ἁγίας μάρτυρος θείας κυριακῆς* dono dedit museo Aeginae. Vidi 11 Iun 1886.

762. Ath. nat. theol. 17.
saec. XIV, 21.2×15.2, membr, foll. 332, col. 1, ll. 21; capp, titl, lect, init, ἀναγν, subscr Mc: *Evv.* *Πόνημα μάρκου ἱερομον. δι' ἐξωνήσεωσ ἰατροῦ γρηγορίου ἱερομον.* Ex monast. s. Georgii *μαλεσσίνησ* in Locride a. 1843 delatus. Vidi 11 Iun 1886.

763. Ath. nat. theol. 18.
saec. XIV, 21.6×15.3, membr, foll. 324, col. 1, ll. 21; capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, ἀναγν, (syn, men saec. XV): *Evv;* m saec. XV suppl Mt 1,1—13,46; adult signis damnatur. Cum Evv 762 Athenas delatus. Vidi 11 Iun 1886.

764. Ath. nat. theol. 19.
saec. XIV, 28.2×19.3, membr, foll. 332, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, subscr: *Evv;* Mt 4,3—5,14 valde mut: desunt Mt 6,7—15 6,25—9,9 Ioh 21,3—25. Ban Gregorius Kritsioun a. 1598 dono dedit monasterio Batopedii in monte Atho. Vidi 11 Iun 1886.

765. Ath. nat. theol. 20.
saec. XII, 18.1×12.5, membr, foll. 229, col. 1, ll. 29.31; capp-t, capp, titl, sect (Mc 240: 16,19), (non can), lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Evv;* deest Ioh 19,5—21,25. Monasterium virginis *τοῦ Λεοντίου* dono dedit museo Aiginae. Vidi 12 Iun 1886.

766. Ath. nat. theol. 21.
saec. XIV, 19×12.5, membr, foll. 316, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), (non can), lect: *Evv;* deest Mt 28,5—20 (5—9 saec. XV); Ioh 18,15—21,25 saec. XVI; Ioh 1,28 *βηθαγαβρῆ.* Vidi 12 Iun 1886.

767. (Ac 261 P 310) Ath. nat. theol. 22.
saec. ?, 11×16, membr, foll. 327, col. 1, ll. 33; Eus-t, syn in Apl; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Vidi 12 Iun 1886.

768. Ath. nat. theol. 23.
saec. XII, 16.1×12.9, membr, foll. 221, col. 1, ll. 24; capp-t, capp, titl, (lect, init, ἀναγν, subscr, ἐξεδ, στίχ m ser): *Evv;* deest Mt 1,1—3,6; m saec. XV suppl Mt 3,6—9,15; m saec. XIV suppl Mt 1,1 —2,25; adult deerat, m saec. XV add. Vidi 12 Iun 1886.

769. Ath. nat. theol. 24.
saec. XIV, 21.8×14.6, chart, foll. 253, col. 1, ll. 24; arg, capp-t, lect, init, ἀναγν, (syn, men saec. XV), subscr, ἐξεδ, στίχ: *Evv;* Mt 1,1 —15 saec. XV; adult signis damnatur. Anno 1834 *ἐκ τῶν κατὰ τὴν Μῆλον διαλυθέντων μονυδρίων* delatus. Vidi 12 Iun 1886.

770. Ath. nat. theol. 66.
saec. XII, 27.2×20.8, membr, foll. 270, col. 1, ll. 24—26; capp, titl: *Mt Ioh* cum comm; foll 1—18 vetustiora sunt; Mt 1,1—5,46 deest;

adult prorsus abest. Ex dono *Σταύρου Παρθενοπούλου ὑδραίου.* Vidi 28 Iun 1886.

771. Ath. nat. theol. 67.
saec. XII, 30.9×22.9, membr, foll. 153, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect (Mc post 227 non adduntur), can, lect, bene exaratus: *Evv* cum comm; desunt Mt 1,1—18,9 18,15—19.23—26.33—35 19,7—9 20,3 15 Mc (1,1—16 m rec) 2,25—3,18 Lc (1,1—7 m rec) 1,8—27 8,47 —12,2 12,20—39 22,10—54 Ioh (1,1—15 m rec) 6,33—50 11,27 —44 13,36—14,30 18,22—19,16 19,33—21,13. Manu Neophyti monachi presbyteri catechetae. Olim in monasterio s. Lucae in Boeotia. Teste Cremo anno 1821 anno *ἐπαναστάσεωσ* combusserunt in illo monasterio libros multos manuscriptos non solum Turcae et Albanitae sed etiam monachi *ὡς ἄχρηστα.* Vidi 29 Iun 1886.

772. Ath. nat. theol. 216.
saec. XIV, 24.5×19.5, membr, foll. 387, col. 1, ll. 31; capp, titl, (lect m ser): *Evv* cum comm Thphyl; Mt 1,1—6,18 Ioh 21,24.25 saec. XVI; adult deest. Vidi 23 Iul 1886.

773. Ath. nat. Sakkel. 1.
saec. XI, 34×24.9, membr, foll. 285, col. 1, ll. 15 etc comm 57 etc; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 235: 16,12), can, subscr, *ἐξεδ, στίχ,* pict: *Evv* cum comm; insunt multa isagogica Eus Isid Hesych Meth Hipp Cosm Sophr Ioh-Dam Cyr-Al; adult deest. Manu Iohannis monachi et syncelli *τοῦ γεγονότοσ πρωτοθρόνου καὶ πρωτονοταρίου τοῦ δρό . . .* (?) in monasterio virginis *τοῦ σκουτρ̃* (?). Olim monasterii Salvatoris sive *δουσικοῦ.* Vidi 1 Apr 1886.

774. Ath. nat. Sakkel. 2.
saec. XII, 25.2×19.3, membr, foll. 368, col. 1, ll. 20; Carp, Eus-t dupl, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, syn, men, subscr, vers, pict: *Evv.* Olim *τῆσ μονῆσ τοῦ προδρόμου τῆσ κειμένησ ἔγγιστα τῆσ ἀετίου · ἀρχαϊκὴ δὲ τῇ μονῇ κλῆσϊσ πέτρα* (cf Evv 87). Vendidit hieromonachus *κύροσ ὁ ἀπὸ τῆσ μονῆσ τῶν νοσσίων.* Vidi 4 Iun 1886.

775. Ath. nat. Sakkel. 3.
saec. XIII, 12.3×10, membr, foll. 223, col. 1, ll. 24; prol usit, arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240: 16,9), can passim, lect, init, syn, subscr, *ἐξεδ*: *Evv.* Vidi 4 Iun 1886.

776. Ath. nat. Sakkel. 5.
saec. XI, 21×16,5, membr, foll. 387, col. 2, ll. 19; Carp, prol dupl (Cosm et al longior), capp-t, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), can, lect, syn, men, vers, *στίχ, κεφ, τίτλ,* pict: *Evv;* Mt 16,2.3 deest, m ser

add in mg; Lc 22,43,44 signis damnatur; adult deest, m ser add in mg. Vidi 5 Iun 1886.

777. Ath. nat. Sakkel. 6.
saec. XII, 21.6×15.2, membr, foll. 185, col. 1, ll. 29; pict 24, etiam medio in textu (man Ioh Proch): *Evv; ἐκ τοῦ κατά*; Mt 16,2.3 et adult prorsus desunt (adult non in Lc). Vidi 5 Iun 1886.

778. Ath. nat. Sakkel. 7.
saec. XII, 23.7×17.6, membr, foll. 195, col. 1, ll. 25; Carp, Eus-t, (prol usit m ser); capp-t, capp, titl, sect (Mc 238: 16,20), can, lect, init, subscr, *στίχ*, (vers m ser), (pict Mt ex alio cod): *Evv*. Vidi 7 Iun 1886.

779. Ath. nat. (1).
saec. XII, 18.5×14.4, membr, foll. 171, col. 1, ll. 27.28; sect ad init lectt eccles, (non can), lect, init, syn, men: *Evv*. Vidi 22 Iul 1886.

780. Ath. nat. (5).
saec. XI, 20.4×16, membr, foll. 241, col. 1, ll. 22; arg Mt, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 235: 16,12), can, (lect, init m ser): *Evv;* schol passim m vet; Mt 16,2.3 prorsus deest; adult deerat, m saec. XIV vel XV excissit folium et foliis duobus insutis adult infarsit; manus illa scripsit Ioh 7,45—8,23 21,3—25; praeterea exhibet ille interpolator Ioh 8,2 ut in codd Ioh. Serbopuli, cf Evv 54. Vidi 22 Iul 1886.

781. Ath. nat. (14).
saec. XIV, 22.6×15.7, chart, foll. ?, col. 1, ll. 24; capp-t, cum harm, arg, (capp m ser), (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, vers: *Evv;* desunt nonnulla in Ioh; adult signis damnatur. Olim monasterii *μεγάλων πυλῶν* 14. Vidi 14 Aug 1886.

782. Ath. nat. (16).
saec. XII, 23.7×18.3, membr, foll. 290, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, (lect m ser), syn, men: *Evv;* Ioh 8,8 *ἑνὸς ἐκ. αὐ. τ. ἁμ.* *Μεγ. πυλῶν* 16. Vidi 14 Aug 1886.

783. Ath. nat. (17).
saec. XIV, 29.3×22, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), (non can), lect, init, syn, men, vers, pict ex alio codice vetustiore (man Ioh Proch): *Evv*. *Μεγ. πυλῶν* 17. Vidi 14 Aug 1886.

784. Ath. nat. (20).
saec. XIV, 27×14.2, chart, foll. ?, col. 1, ll. 28.27; sect usque ad Mc *κγ'*, (non can), pict rud: *Evv;* desunt Mt 1,1—5,3 Mc 1,1—16 Lc 1,1—19; Ioh 8,6 *ἔγραψεν εἰσ τὴν γῆν· εἶτισ οὐχ* (sic) *ἥμαρτεν βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτήν· οἱ δὲ ἀκούσαντεσ.* *Μεγ. πυλῶν* 20. Vidi 13 Aug 1886.

785. Ath. nat. (21).
saec. XI, 19.7×15, membr, foll. 230, col. 1, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241:16,20), (non can), lect, syn, men, subscr, *στίχ*, pict ex cod Gr-Lat: *Evv;* m ser suppl Lc 22,29—23,17 23,56—24,53 Ioh 7,12—8,2 9,19—21,55. In Calabria puto exaratus, manu Sergii monachi. Vidi 5 Iun 1886.

786. Ath. nat. (22).
saec. XIV, 18.2×12.4, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21; prol, capp, titl, sect passim, can, lect, init, syn, men, subscr: *Evv. Μεγ. πυλῶν* 22. Vidi 14 Aug 1886.

787. Ath. nat. (23).
saec. XII. 18.5×13, membr, foll. ?, col. 1, ll. 24; capp-t, capp, titl, sect, (lect, init, *ἀναγν*, syn, men m ser), subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv. Μεγ. πυλῶν* 23. Vidi 14 Aug 1886.

788. Ath. nat. (26).
saec. XI, 22×17.5, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26; Carp, Eus-t, prol in 4 Evv, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can (et. passim harm in ima pagina), lect passim, syn, men, subscr: *Evv;* Mt 16,2.3 deest; Lc 22,43.45 stat post Mt 26,39; Ioh 7,53—8,11 stat post Lc 21,38. est familiae Evv 13 (cf Evv 13). In Calabria exaratus iubente ut videtur Leone. *Μεγ. πυλῶν* 26. Vidi 14 Aug 1886.

789. Ath. nat. (27).
saec. XIV, 23.1×17.8, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, (syn, men saec. XVI), subscr, *στίχ*, vers: *Evv;* m saec. XVI suppl Mt 1,1—5,40 Ioh 19,12—21,25. *Μεγ. πυλῶν* 27. Vidi 12 Aug 1886.

790. Ath. nat. (39).
saec. XIV, 28.1×20, chart, foll. ?, col. 1, ll. 24; prol usit, arg, capp-t, capp, titl, sect, can sub init, lect, init, syn, men: *Evv;* desunt Mt 1,1—13 28,7—20 Mc 1,1—16 16,5—20 Lc 1,1—17 21,21—38. In Italia puto exaratus. *Μεγ. πυλῶν* 39. Vidi 13 Aug 1886.

791. Ath. nat. (60).
saec. XII, 21.6×15.5, membr, foll. 229, col. 1, ll. 24; Eus-t, capp, titl, sect (desunt sub fin Mc), (non can), lect passim, (syn, vers m ser), pict: *Evv;* Mt 1,11 *ἰωσ. δὲ ἐγ. τὸν ἰωακείμ*. Vidi 7 Iun 1886.

792. (Ap 111) Ath. nat. (67[M]).
saec. XIII, 9.4×6.9, membr, foll. 145, col. 1, ll. 32; capp-t, capp, titl, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv Apoc;* insunt quaedam ex V. T.; Mt 16,2.3 deest; Ioh *ἐκ τοῦ κατά*. In Calabria exaratus. Ex dono v. cl, Demetr. *Βερνάρδουσ*. Vidi 4 Iun 1886.

793. Ath. nat. (71).
saec. XII, 18.9×15.2, membr, foll. 255, col. 1, ll. 18; capp, titl: *Evv*. Vidi 7 Iun 1886.

794. (Ac 262 P 311) Ath. nat. (118).
saec. XIV, 21×15.1, chart, foll. 272 (?), col. 1, ll. 32; capp-t, capp, titl, sect (desunt post 67 in Mc), (non can), lect, (pict m ser [rad Ioh]): *Evv Act Cath Paul* (Hebr Tim); m ser suppl Mt 1,1—9,19 1 Tim 5,4—Phm; post Phm repetit man ser Hebr!; deest Iud^{v}dtr (Rom 1,1—7.17—23 mut); Mt 16,2.3 addit m pr in mg; m rec addit Ioh 7,53—8,11 in mg. Manu Pauli exaratus (?). Vidi 7 Iun 1886.

795. Ath. nat. (150).
saec. XIV (?), 14.8×10.5, chart, foll. 2, col. 1, ll. 18; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv*. *Μεγ. πυλῶν* 150. Vidi 13 Aug 1886.

796. (Ac 263 P 312) Ath. nat. (767).
saec. XI, 16×10.4, membr, foll. 325, col. 1, ll. 34; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 240 : 16,9), (non can), lect, init, (syn in Apl saec XV), pict Mt: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt 2 Pe 3,14—1 Ioh 2,6 Heb 13,1—25; m saec. XV suppl Heb 12,28—13,25; Act 20,28 legit *τοῦ κῦ θῦ*. Vidi 8 Iun 1886.

797. Ath. nat.
saec. XIV, 19×14.1, chart, foll. ?, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, vers Mc; *Evv;* Ioh 21,25 m rec in folio novo; adult signis damnatur. Vidi 13 Aug 1886.

798. Ath. nat.
saec. ?, 17×12.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; capp, titl, sect, can: *Evv;* mut passim (desinit Mc 8,2 ?). Vidi 14 Aug 1886.

799. Ath. nat.
saec. XII, 18.6×13.8, membr, foll. 366, col. 1, ll. 18; capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), can, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv;* adult deest. V. cl. Greg. *Παπαδόπ.* emit *ἐκ Ἀργυρόπολει* a. 1878. Vidi 7 Iun 1886.

800. Ath. nat.
saec. XII, 27.3×19.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21 etc comm 50 etc; prol Mc Ioh, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 234 : 16,9), can, subscr, *ἐξεδ*: *Evv* cum comm; desunt Ioh 13,29—18,23 19,24 —21,25; adult abest. Olim *μεγ. πυλῶν*. Vidi 14 Aug 1886.

801. (Ac 264 P 313) Ath. nat.
saec. XV, 21.3×14.4, chart, foll. 324, col. 1, ll. 27; prol usit, capp-t cum harm, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*; Euth: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Evv;* adult signis damnatur. Vidi 8 Iun 1886.

802. Ath. nat.
saec. XIV, 25.1×18.6, membr, foll. 24, col. 1, ll. ?; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, vers: *Lc* 1,1—6,13 (?). Erat *Ἀνανίου ἡγουμένου*. Vidi 8 Iun 1886.

803. Ath. nat.
saec. XVI, 21.9×15.6, chart, foll. 177, col. 1, ll. 20; (prol usit, capp-t Mc), capp, titl, sect, (non can), lect, init, *ἀναγν*, subscr, (*ἐξεδ*, *στίχ* Mt): *Mt Mc Lc*. Vidi 8 Iun 1886.

804. Athenis bibliothecae *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XII, 13.8×10, membr, foll. 261, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, (prol Cosm Mt Lc m ser), capp-t, capp, titl, sect, (Mc 235:16,10), can, lect, init, subscr, *ἐξεδ*, pict Ioh: *Evv;* deest Ioh 15,19—21,25. Vidi 10 Iun 1886.

805. Athenis bibl. *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XIII, 18.6×12.8, membr, foll. 244, col. 1, ll. 22; prol usit, capp-t, capp, titl, (lect, init m ser), subscr: *Mt Mc Lc*; desunt Mt 1,1—9 3,16—5,46 11,7—12,48 13,25—26,31 27,58—28,20 *ὑμῶν* Mc 7,21—30 Lc 1,1—9.47—79 7,31—8,16 8,29(—32 mut)—24,53. Vidi 10 Iun 1886.

806. Athenis bibl. *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XIV, 15×10.6, membr, foll. 368, col. 1, ll. 22; prol usit, capp-t, sect sub init lectt eccl (Mc 234:16,9), (non can), lect, init, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv*. Vidi 11 Iun 1886.

807. Athenis bibl. *τῆσ Βουλῆσ*.
saec. XIV, 31.2×22.9, membr, foll. 88—371, col. 1, ll. 38.39; arg Lc, capp-t, capp, titl cum harm, sect (Mc 240:16,19), can, lect: *Evv* cum cat; desunt Mt 1,1—15,29 Mc 1,1—14 Ioh 21,8—25; adult caret commentario. Vidi 17 Iun 1886.

808. (Ac265 P314 Ap112) Athenis dominae cl. Mamoukae.
saec. XII, 20×15, membr, foll. ?, col. 1, ll. 30; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 241), can, lect plen, init, syn et men in Apl, subscr, *στίχ*, vers, pict; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*. Vidi Iul 1886.

809. Athenis dom. cl. Mamoukae.
saec. XI, 24.9×19.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 19; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (233:16,8), can: *Evv* cum schol. Vidi Iul 1886.

810. Athenis dom. cl. *Οἰκονόμου* 6.
saec XI, membr, foll. 104: *Evv*. (?).

811. Athenis societatis archaeologicae Christian.: *Evv*.

812. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XII, 20.2×15.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 24; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (indiligenter adpositae), (non can), (lect, syn, men m ser), pict ex alio cod: *Evv*. Vidi 20 Maii 1886.

813. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XII, 16.7×12.3, membr, foll.?, col. 1, ll. 27; prol Cosm et al, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,14), can, subscr: *Mt* 27,14—30 28,1—18 *Mc* 7,31—16,20 *Lc* 1,1—12,6. Vidi 20 Maii 1886.

814. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XIII, 31.3×23, chart, foll.?, col. 1, ll. 43; capp, titl: *Evv* cum comm (Mc Vict, Lc Tit); deest Ioh 20,10 et fortasse al. Erat *ϑύτου* Victoris. Vidi 20 Maii 1886.

815. Corcyrae comitis de Gonemi.
saec. XIV, 28.2×20.4, membr, fol. 1, col. 1, ll. 28; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Mt* 9,32—10,16. Vidi 19 Maii 1886.

816. Corcyrae.
saec. XII, 21.8×16, membr, foll. 259, col. 1, ll. 22; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can, subscr, (*στίχ* m nov): *Evv*; m saec. XIV suppl Ioh 18,34—19,6 21,14—25. Olim *σπυρίδωνοσ μουστοζύδη*. Vidi 18 Maii 1886.

817. Basileae A. N. III. 15.
saec. XV, 29.2×21.3, chart, foll. 255, col. 1, ll. 38—46 etc; prol, capp-t: *Evv* cum comm Thphyl; adult deest. Olim Praedicatorum Basiliens. Gr. 27; bibliotheca accepit a. 1559. Nomine „Vulgarius archiep." in tegumento codicis scripto ut videtur deceptus Erasmus de Vulgario patre quodam alucinatus est, quem in titulo editionis N. T. primae nominat (cf supra, p. 208). Vidi 11 Sept 1886.

818. Escurialensis Ψ. III. 13.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 373: *Evv* cum comm Thphyl.

819. Escurialensis Ψ. III. 14.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 361: *Evv* cum comm Thphyl. Olim erat Hurtadi de Mendoza.

820. Escurialensis Ω. I. 16.
saec. XIII, in fol, chart, subscr: *Evv* cum comm Thphyl.

821. Matriti reg. O. 10.
saec. XVI, in fol, chart, foll. 542: *Ioh* vdtr cum cat; Gen cum cat praecedit.

822. Matriti reg. O. 62 (non etiam 63).
saec. XII, in fol, membr, foll. 281: *Mt* vdtr cum cat.

823. (Ac 266 P 315) Berol. reg. octav. 13.
saec. XIII, 18.5×13.5, membr, foll. 251, col. 1, ll. 36.39.35, litteris minutissimis; spatium ad Eus-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), (non can), pict 16: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr); item *Psalmi cum odis;* Mt 1,1—3,9 m ser. Smyrna Berolinum a. 1886 perlatus. Gebhardt. a. 1886 perl. Vidi 18 Mart 1889.

824—831 qui Cryptae Ferratae hodie servantur recensuit v. cl. Anton. Rocchius, *Codd Cryptenses* etc Tusculani a. 1882.

---

824. (Ac 267 P 316 Ap 113) Cryptae Ferratae *A'. α'.* 1.
saec. XIV, 29×21, chart, foll. 386, col. 1, ll. 28; capp-t cum harm, sect et can raro, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, *στίχ*, vers, pict Mc; Euth: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* adult signis damnatur. [Scr. 622.] Vidi 18 Apr 1886.

825. Cryptae Ferratae *A'. α'.* 2.
saec. XIII, 23×16, membr, foll. 337, col. 1, ll. 21; arg, capp-t, lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, pict: *Evv;* adult signis damnatur. Ioseph. Schirus hierom. et s. congr. de prop. fide vicarius apost. e Corcyra a. 1729 advexit et bibliothecae dono dedit. [Scr. 623.] Vidi 18 Apr 1886.

826. Cryptae Ferratae *A'. α'.* 3.
saec. XII, 22×17, membr, foll. 234, coll. 2, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, init, syn, men, subscr, *στίχ: Evv;* Mt 16,2.3 deest (m rec add in mg); Lc 22,43.44 deest; adult sequitur Lc 21,38; videtur esse familiae Evv 13 (cf Evv 13), et codici 69 simillimus. In Calabria exaratus. V. cl. Guil. Henr. Simcoxius me suadente maiorem Lucae partem Apr 1886 amicissime contulit et consanguinitatem cum illa familia detexit. [Scr. 624.] Vidi 18 Apr 1886.

827. Cryptae Ferratae *A'. α'.* 4.
saec. XIII, 21×16, membr, foll. 225, col. 1, ll. 24; capp, titl, sect, (Mc 234:16,12), (non can), subscr, vers, spatium ad pict: *Evv*; m ser suppl Ioh 19,21—21,25; adult deest. [Scr. 625.] Vidi 18 Apr 1886.

828. Cryptae Ferratae *A'. α'.* 5.
saec. XII, 27×20, membr, foll. 176, coll. 2, ll. 27; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, lect, syn, men, subscr, *ῥήμ*, *στίχ*, pict: *Evv;* Mt 16,2.3 et adult prorsus desunt. [Scr. 626.] Vidi 18 Apr 1886.

829. Cryptae Ferratae *A'. α'.* 6.
saec. XII, 22×17, membr, foll. 209, coll. 2, ll. 26; capp-t, capp, titl, sect (Mc 236:16,12 sed subscr 237), can, lect, syn, men, subscr Mc ut *A, στίχ, κεφ: Evv;* deest Mt 1,1—13,28; consanguineus familiae 13?;

Mt16,2.3 Ioh 5,4.5 adult signis damnantur et Lc 22,43.44 habet notam „Lc". [Scr. 627.] Vidi 18 Apr 1886.

830. Cryptae Ferratae *Α'. α'.* 8.
saec. XIII, 22×12, membr, foll. 118, col. 1, ll. 26; prol usit, capp-t, capp, titl, sect, can: *Evv;* m ser suppl Mt 4,3—5,5; desunt Mt10,15—25,3 Mc14,28—16,20 Ioh18,39—21,25. Olim Simeonis hieromon. [Scr. 628.] Vidi 18 Apr 1885.

831. Cryptae Ferratae *Α'. α'.* 17.
saec. XI, 15×13, membr, foll. 69, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, (non titl), sect, (non can), lect, init, subscr: *Lc* 19,25—24,53 *Ioh;* adult sub fin Ioh et folium videtur deesse ubi 7,53—8,11 stare debet. [Scr. 629.] Vidi 18 Apr 1886.

832. (Ac 143) Flor. Laur. VI. 5.
saec. X, 33.7×25.2, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 37: *Mt Ioh* [Lc] *Cath* cum comm; textus Lucae non integer est, saepe substituitur *προεγράφη εἰσ τὸ κατὰ ματθ.;* deest Iud 3—25. Vidi 16 Mart 1886.

833. Flor. Laur. VI. 26.
saec. XIV, 25.3×17.1, chart, foll. 359, col. 1, ll. 41: *Evv* cum comm Thphyl. Vidi 16 Mart 1886.

834. Flor. Laur. XI. 6.
saec. XIV, 33.5×25.3, membr, foll. 287, coll. 2, ll. 43; prol, capp-t, capp, titl, subscr Mt, vers Lc: *Evv* cum comm Thphyl; fortasse ex Evv 835 exscriptus. Vidi 17 Mart 1886.

835. Flor. Laur. XI. 8.
a. 1284, 32.4×25.1, membr, foll. 207, coll. 2, ll. 51, capp-t, capp, titl, vers Lc: *Evv* cum comm Thphyl; pater fortasse codicis Evv 834. Vidi 17 Mart 1886.

836. Flor. Laur. XI. 18.
saec. XIV, 28×22.6, chart, foll. 277, col. 1, ll. 33; capp, titl: *MtMcIoh* c. comm Thphyl. Ol. s. Marci (ut Evv 196). Vidi 17 Mart 1886.

837. Mediol. Ambr. E. S. IV. 14: foll. 38—66.
saec. XIV, 28.6×21.9, membr, foll. 29, coll. 2, ll. 27; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, subscr: *Mt* 1,17—5,30 17,24—24,29 27,60—28,20 Mc 1,1—32; *ἐκ τοῦ κατά.* Vidi 19 Feb 1886.

838. Olim Mediolani Hoeplii.
saec. X vel XI, 12×9, membr, foll. 299, col. 1, ll. 22; Carp, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9) can, syn, men, subscr, pict: *Evv;* desunt Mt 1,1—9 26,72—27,10 Lc 1,1—10 2,20—35 22,67—23,11 Ioh 8,7—21 16,25—17,4; locus Ioh 5,3.4 deest sine signo. Trivulsi erat. Vidi 20 Feb 1886.

839. Messinae universitatis 88.
saec. XIV, 26×21.5, membr, foll. 260, col. 1, ll. 22; Carp, Eus-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), can, syn, men, pict: *Evv*. Olim s. Salvatoris. [Scr. 630.] Vidi 3 Apr 1886.

840. Messinae universitatis 100.
saec. XIII, 26.7×20, chart, foll. 125, col. 1, ll. 24; titl: *Lc* 1,51—22,46 cum comm. [Scr. 631.] Vidi 3 Apr 1886.

841. Modenae III. F. 13.
saec. XV, 29.7×22.5, chart, foll. 244, col. 1, ll. 34 (et. coll. 2 ll. 36): *Mc Lc Ioh* cum comm Nicetae; omnia breviata; nescio an textus integer sit. Vidi 13 Mart 1886.

842. Modenae III. G. 9.
saec. XIV, 23.2×17.3, membr, foll. 206, col. 1, ll. 43: *Mt* 1,1—20,22 cum comm. Vidi 13 Mart 1886. Cod. III. G. 14 Mc cum comm Vict ex eadem bibliotheca non addo quia saec. XVIII ex codice nescio quo hodie hic vel alibi servato exscriptum esse verisimile est.

843. Neapoli bibliothecae nationalis II. AA. 37.
saec. XII, 16.3×12, membr, foll. 235, col. 1, ll. 24; Carp cum additamento, prol usit, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), can: *Evv*; foll. 38—41 saec. XIV; adult deest. Estne Evv 404? Vidi 4 Apr 1886.

844. Padovae universitatis 695.
saec. XV, in 8, membr, foll. 232; capp-t, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, *ἐξεδ: Evv*; desunt Mt 1,1—10 Mc 1,1—10 15,4[14,60?]—16,20 Lc 1,1—12 Ioh 1,1—16; adult signis damnatur. V. cl. Gebhardt. perl 13 Maii 1882 et me amicissime de codice certiorem fecit.

845. Pistoiae bibliothecae Fabronianae 307.
a. 1330, in 4, membr, foll. 301 (?), capp, sect, (non can), lect, syn, men, subscr, *ἐξεδ, στίχ: Evv*; adult signis damnatur. V. cl. Gebhardt. perl 13 Maii 1882.

846. Romae Angelicae B. 1. 4.
saec. XIV, 32.7×23.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 31: *Lc* 6,32—12,17 cum comm; cf Evv 853. Olim Passionei. Vidi 31 Mart 1886.

847. Romae Angelicae B. 1. 5.
saec. XII, 29.5×22.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 33; capp-t, syn, subscr, *στίχ: Mt Mc* cum comm. Olim Passionei. [Scr. 723.] Vidi 1 Apr 1886.

848. Romae Angelicae D. 3. 8.
saec. XIV, 24.3×16.6, membr, foll. 442, col. 1, ll. 21; prol, capp-t: *Lc* cum comm Thphyl. Olim Passionei, cf Blanchin. *Ev. quad.* pars 1, vol. 2, p. 563, facs p. 560. Vidi 2 Apr 1886.

849. Romae Barberinae IV. 77.
saec. XVII, 27.5×20.5, chart, foll. 152, col. 1, ll. 21: *Ioh* 7,25—10,18 cum comm Cyr Al (=libb. 5 et 6); Ioh 7,32 *οἱ ἀρχ. καὶ οἱ φαρ.* bis. Ex Evv 850 exscriptus? [Scr. 730.] Vidi 8 Apr 1886.

850. Romae Barberinae IV. 86.
saec. XII, 28.3×20.8, membr, foll. 381, coll. 2, ll. 350: *Ioh* 1,1—10,17 cum comm Cyr Al (=libb. 1—6). Olim collegii Parisiensis soc. Iesu ex dono Octavii Bulgarini. [Scr. 729.] Vidi 8 Apr 1886.

851. Romae Propag. L. VI. 9.
saec. XIV, 27×20.7, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 20; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), lect, init, (syn, men saec. XVI), pict, vers in Ioh: *Evv*. Manu Basilii. Olim Borgianus. [Scr. 413 inter lectionaria.] Vidi 19 Apr 1886.

852. Romae Propag. L. VI. 10.
a. 1300 (sic), 23.4×16.5, membr, foll. 165, col. 1, ll. 27; capp, titl, sect (Mc 236 : 16,12), (non can), syn, men: *Evv;* desunt Mt 28,18—20 Mc 1,1—21 Lc 1,1—22 Ioh 1,1—27; locus Mt 16,2.3 deest. Manu Andreae impensis Iohannis cuiusdam. [Scr. 732.] Vidi 19 Apr 1886.

853. Romae Casanatensis G. II. 9.
saec. XV, 33.4×22.4, chart, foll. ?, col. 1, ll. 30: *Lc* 6,29—12,10 cum cat uberr; cf Evv 846. Vidi 6 Apr 1886.

854. Romae Vat. Gr. 641.
a. 1287, 25.4×16.8, chart, foll. 467, col. 1, ll. 28: *Evv* cum comm Thphyl. [Scr. 666.] Vidi 29 Mart 1886.

855. Romae Vat. Gr. 643.
saec. XII, 28.5×21, membr, foll. 584, col. 1, ll. 36; pict: *Evv* cum comm Thphyl. [Scr. 668.] Vidi 29 Mart 1886.

856. Romae Vat. Gr. 644.
a. 1280, 33.2×24.3, chart, foll. 349, coll. 2, ll. 44; sect, (non can): *Evv* cum comm Thphyl. Manu Theodori Hagiopetritae (cf Evv 74), iubente Cyrillo quodam, sub rege Mich. Palaeol., exaratus. [Scr. 669.] Vidi 29 Mart 1886.

857. Romae Vat. Gr. 645.
saec. XII, 29.4×21.2, membr, foll. 391, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, capp, titl: *Lc Ioh* cum comm Thphyl. [Scr. 670.] Vidi 29 Mart 1886.

858. Romae Vat. Gr. 647.
saec. XIV, 34.2×24.5, chart, foll. 338, col. 1, ll. 48: *Paul* (Phm Hebr?) *Evv* cum comm Thphyl. [Scr. 671.] Vidi 29 Mart 1886.

859. Romae Vat. Gr. 759.
saec. XVI, 22×14.5, chart, foll. 261, col. 1: *Lc* 12,32—24,53 cum comm uberr. [Scr. 672.] Vidi 29 Mart 1886.

860. Romae Vat. Gr. 774.
saec. XII, 20×15, membr, foll. 160, col. 1, ll. 27; sect nonnunquam, (non can), lect, init: *Mt Mc Lc* 1,1—24,27. — Foll. 1—17 Apl *διάφορα*. — Vidi 29 Mart 1886.

861. Romae Vat. Gr. 1090.
saec. XVI, 27.3×21, chart, foll. 510, col. 1, ll. 40: *Evv* cum comm. [Scr. 674.] Vidi 29 Mart 1886.

862. Romae Vat. Gr. 1191.
saec. XII, 22.9×27, membr, foll. 402, col. 1: *Ioh* cum comm Thphyl. Manu Arsenii. [Scr. 675.] Vidi 29 Mart 1886.

863. Romae Vat. Gr. 1221.
saec. XIII, 38.5×27, membr, foll. 400, coll. 2, ll. 41: capp-t, capp, titl, lect, subscr: *Evv* cum comm Thphyl; Ioh 18,10—21,25 videtur deesse. [Scr. 676.] Vidi 30 Mart 1886.

864. Romae Vat. Gr. 1253.
saec. XIV, 16.6×11.1, chart, foll. 550, col. 1, ll. 14; capp-t, sect (Mc 235:16,9), (non can), lect, init, (syn, men saec. XV), subscr, *στίχ*: *Evv*. Olim Ant. Car. Carafae. Vidi 30 Mart 1886.

865. Romae Vat. Gr. 1472.
saec. XV, 35.9×25.2, chart, foll. 123, col. 1, ll. 29: *Ioh* cum comm Chrys. Vidi 30 Mart 1886.

866. (Ap 114) Romae Vat. Gr. 1882: foll. 10—16.
saec. XIV, 22.6×15, membr, foll. 7, col. 1, ll. 26; capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*: *Mt* 7,24—10,40. — Foll. 93—96: saec. XIII, 26×16.8, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 46: *Apoc* 6,17—13,2 Gr-Lat. Vidi 31 Mart 1886.

867. Romae Vat. Gr. 1895.
saec. XIV, 16×11, membr, foll. 223, col. 1, ll. 20; arg, capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*, vers: *Evv*; deest Mt 1,1—6,1; adult signis damnatur. [Scr. 680.] Vidi 31 Mart 1886.

868. Romae Vat. Gr. 1933.
saec. XVII, 39.9×26.3, chart, foll. 624, col. 1, ll. 26: *Lc* cum cat; deest 1,1—11. Ex Evv 381 exscriptus? [Scr. 683.] Vidi 2 Apr 1886.

869. Romae Vat. Gr. 1996.
saec. XII, 27.8×22, membr, foll. 245, col. 1, ll. 25; capp, titl: *Ioh* c. cat; deest Ioh 1,1—6,19 11,57—21,25. [Scr. 684.] Vidi 2 Apr 1886.

870. Romae Vat. Gr. 2115: foll. 166—179.
saec. XI, 18.2×12.8, membr, foll. 14, col. 1, ll. 23.24; capp, (non titl), sect, (non can), lect: *Lc* 11,5—16,14. Vidi 7 Apr 1886.

871. Romae Vat. Gr. 2117.
saec. XI, 13.2×11.1, membr, foll. 164, col. 1, ll. 29; prol, capp-t, capp, titl, (subscr m ser): *Evv;* deest Ioh 1,1—36. Olim Basil. 156; estne fortasse Evv 177? [Scr. 687.] Vidi 3 Apr 1886.

872. Romae Vat. Gr. 2160.
saec. XII, 21×16, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 26; Carp cum additamento, prol usit in Ioh, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, lect, init, subscr, *στίχ*, vers in Ioh, pict: *Evv;* deest Mt 6,4—21 Ioh 13,16—21,25. Erat Aemilii H. F. Alterii Romani a. 1781. Gebhardt. a. 1882 perl. [Scr. 690.] Vidi 3 Apr 1886.

873. Romae Vat. Gr. 2165.
saec. XI, 33.9×24.9, membr, foll. 289, coll. 2, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, subscr, *ῥήμ*, *στίχ*: *Evv;* Mt 16,2.3 et adult signis damnantur; sub fin de 12 apostolis. In Calabria puto exaratus. Olim Column. 4. [Scr. inter lectionaria 391.] Vidi 3 Apr 1886.

874. Romae Vat. Gr. 2187.
saec. XIII, 28.5×19.7. membr, foll. 383, col. 1, ll. 27: *Ioh* cum comm Thphyl. Olim Columnensis 26. [Scr. 691.] Vidi 3 Apr 1886.

875. Romae Vat. Gr. 2247.
saec. ?, 20.1×14.9, membr, foll. 228, col. 1, ll. 23; Eus-t, prol in Ioh, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, pict: *Evv.* Bartholomaeus de Rimbertinis Florentinus emit a. 1437. Nicolaus de Cobicis (Cub?) monasterio Carthusiano Florentino a. 1480 testamento dedit. Erat Ioh. Car. de Salviatis. Column. 86. [Scr. 692.] Vidi 3 Apr 1886.

876. Romae Vat. Gr. 2275.
foll. 45.46: saec. XVI, 34.7×23.8, chart, foll. 2, col. 1, ll. 40: *Mt* 5,17—34 7,9—23; sine dubio Romae ex alio codice Romano exscriptus.
foll. 137—153: saec. XVI, 34.5×23.5, chart, foll. 17, col. 1, ll. 34: *Mt* cum schol; foll. 155—163 fragm Mt cum comm, fol. 183 fragm Mt(?) cum comm, fol. 184 fragm Ioh cum comm non excussi. Vix numero dignus. [Scr. 694.] Vidi 3 Apr 1886.

877. Romae Vat. Gr. 2290.
a. 1197, 26.6×21, membr, foll. 218, coll. 2, ll. 25; Carp, Eus-t, arg, capp-t, capp, titl, sect, can, vers: *Evv.* Exaratus manu Athanasii monachi iubente Iohannicio *τοῦ λογοθέτου* in monasterio s. Georgii *τῶν βεβαλίνων* (cf Evv 5). [Scr. 694.] Vidi 3 Apr 1886.

878. Romae Vat. Ottob. 37.
saec. XII, 34.3×21.8, membr, voll. 2, foll. 248, col. 1, ll. 46; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, vers: *Evv* cum comm Thphyl. Olim Altaemps. [Scr. 703.] Vidi 6 Apr 1886.

879. Romae Vat. Ottob. 100.
saec. XVI, chart, foll. 105: *Lc* 6,29—12,10 cum comm uberr. Ex Evv 853 exscriptus? [Scr. 704.] Vidi 6 Apr 1886.

880. Romae Vat. Ottob. 208.
saec. XV, 21.2×13.8, chart, foll. 355, col. 1, ll. 17; capp, titl, sect, (non can), pict: *Evv*. Manu Geo. Hermonymi. [Scr. 705.] Vidi 6 Apr 1886.

881. Romae Vat. Ottob. 453 et 454 et 455.
saec. XV, 34,8×24.2, chart, foll. 171 et 171 et 181, col. 1, ll. 31, mann duabus: *Evv* c. comm Thphyl. [Scr. 707. 708. 709.] Vidi 6 Apr 1886.

882. Romae Vat. Palat. 32.
saec. X, 36.5×26.7, membr, foll. 181, coll. 2, mann duabus: *Ioh*? (man altera homilias scripsit, altera *λόγουσ* quibus videtur inesse textus). [Scr. 713.] Vidi 7 Apr 1886.

883. Romae Vat. Palat. 208.
saec. XV, 20.7×14.3, chart, foll. 247, col. 1, ll. 24: *Ioh* cum comm Thphyl; deest 21,19—25. [Scr. 714.] Vidi 9 Apr 1886.

884. Romae Vat. Reg. Gr. 3.
saec. XI, 35.3×26.5, membr, foll. 256, col. 1, ll. 30: *Lc Ioh* cum comm Chrys; deest Lc 1,1—3,1. [Scr. 696.] Vidi 3 Apr 1886.

885. Romae Vat. Reg. Gr. 5.
saec. XV, 30.3×22.3, chart, foll. 439, col. 1, ll. 29: *Evv* cum comm; txt sub init Mt videtur integer esse, in Mc et Lc non est integer. Olim I. Vignerii I. C. (cf Evv 104). [Scr. 697.] Vidi 3 Apr 1886.

886. (Ac 268 P 317 Ap 115) Romae Vat. Reg. Gr. 6.
a. 1454, 34.6×24.5, chart, foll. 336, col. 1, ll. 59; capp-t: *Evv* cum comm Nicetae *Act Paul* (Phm Hebr) cum comm Thphyl *Apoc* cum comm (mut). Olim Ignatii metrop. *σνλη βϱίασ*, deinde (?) Demetrii Leontarii, deinde Christiani Ravii Berlinatis. [Scr. 698.] Vidi 3 Apr 1886.

887. Romae Vat. Reg. Gr. 9.
saec. XI, 30×25, membr, foll. 197, col. 1, ll. 38: *Ioh* cum comm. [Scr. 699.] Vidi 3 Apr 1886.

888. Ven. Marc. 26.
saec. XIV et XV, 37.5×26, chart, foll. 307, col. 1, ll. 46; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, subscr: *Mt Ioh Mc Lc* cum comm: foll. 1—63 Thphyl in prophetas; sub fin varia. Vidi 25 Feb 1886.

889. Ven. Marc. 30.
saec. XIV, 38.4 × 30, membr (multa rescr), foll. 228, col. 1, ll. 32; capp-t: *Evv* cum comm Thphyl. Vidi 2 Mart 1886.

890. Ven. Marc. 31.
saec. XIV, 42.3 × 30.5, chart, foll. 397, coll. 2, ll. 38; arg, capp-t, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *στίχ*: *Evv* cum comm Thphyl. Olim Bessarionis. Vidi 2 Mart 1886.

891. (P 318) Ven. Marc. 32.
saec. XIV, 34.4 × 24.5, chart, foll. 474, col. 1, ll. 42; capp, titl sub init: *Evv Paul* (usque ad Phm; Heb deest). Vidi 25 Feb 1886.

892. Lond. mus. Br. Add. 33277.
saec. IX vel X, 23.5 × 11.5, membr, foll. 353, col. 1 (10.2 × 6.4), ll. 20; capp, titl, sect, can, lect, (syn, men saec. XIII): *Evv;* Ioh 10,6—12,18 14,24—21,25 saec. XVI. V. cl. H. L. Dupuis vendidit 30 Iul 1887.

893. Ven. Marc. I. 61.
saec. XII, 25.4 × 19.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 21; capp-t: *Mt* 1,4—9,8 (1,1—4 madore laesus) cum cat uberr. Olim s. Michaelis in Muriano. Vidi 5 Mart 1886.

894. Ven. Marc. II. 144: foll. 1. 2 et penult. ult.
saec. XI, 24.8 × 21, membr, foll. 4, col. 1, ll. 18; capp, titl, sect, can: *Mc* 14,62—15,46. Vidi 6 Mart 1886.

895. Olim Lond. Quaritchii.
saec. XI vel XII, 20.6 × 15.8, membr, foll. 239, col. 1, ll. 25. 26; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237 : 16,15), can, lect, subscr, pict: *Evv;* Mc 1,16 *ἀμφιβάλλοντασ τὰσ ἀμφιβλ.*; Ioh 8,2 *ἐπὶ τ. ἱερ.* Vidi 31 Iul 1883. Ubi hodie sit, nescio.

896. Edenburgi v. cl. Makellari 311.
saec. XII, 22.5 × 17, membr, foll. 275, col. 1, ll. 23; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233 : 16,8), (non can), (lect, init, subscr, *στίχ* m ser): *Evv;* adult deest. Olim Nicolai *πρώτου ἱερέωσ*. Vidi 31 Maii 1883.

897. Edenburgi universitatis, David. Laing. 6.
saec. XIII, 23.9 × 17.2, membr, foll. 335 (?), col. 1, ll. 17; capp-t, capp, titl, (sect [Mc 239 : 16,20], [non can], lect, init m ser), subscr, *ἐξεδ*: *Evv;* desunt Mt 1,1—7,6 27,63—28,7 Lc 22,36—47 23,45—24,1 Ioh 8,33—10,24 (12,18—14,21 m ser); adult signis damnatur. Olim *τοῦ βλασχαρμενη*, deinde *τοῦ ἀληθει μερχορι καὶ κωνσταντίνου καὶ σταθη μερχουρυ*. Erat Woodhousii. Laing. emit 1869. Vidi 28 Maii 1883.

898. Edenburgi universitatis, Laing. 667.
saec. XIII, 19.4 × 14.3, membr, foll. 79, col. 1, ll. 28; sect (Mc 236 : 16,14), (non can), (lect, init m ser), syn, men, subscr: *Mt* 1,17

—2,9 3,2—4,2 5,15—31 6,2—19 7,23—8,12 17,9—26 24,37—28,20 *Mc* int *Lc* 1,1—48 5,13—30 7,45—8,14 10,1—20 13,30—19,10 19,30 —20,2 23,10—30 *Ioh* 1,42—2,10. Vidi 30 Maii 1888.

899. Upsalae universitatis 4, Sparvenfeldii 45.
saec. XI, 15×11.5, membr, foll. 208, col. 1, ll. 25; Eus-t, capp-t, pict: *Evv;* fol ult m ser. Ioh. Gabr. Sparvenfeldius († 1727 cf Belsheim. *Codex Aureus,* Christianiae a. 1878, p. xvii) Venetiis a. 1678 emit. V. cl. Ioh. Belsheim. et v. cl. C. Annerstedt. bibliothecarius amicissime me de codicibus Upsalensibus certiorem fecerunt. [Scr. 613.]

900. Upsalae universitatis 9, Sturtzenbecker.
saec. XIII, 24×18, membr, foll. 288, col. 1, ll. 22; pict: *Evv.* A. Fr. Sturtzenbeckerus ab antistite quodam Graeco a. 1784 accepit et testamento bibliothecae legavit. [Scr. 614.]

901. (Ac 269 P 319) Upsalae universitatis 12, Björnsthal. 2.
saec. XI, 17×12.5, membr, foll. 328, col. 1, ll. 31; syn, men; Euth: *Evv Act Cath Paul.* Olim I. Björnsthalii prof. Upsal. [Scr. 616.]

902. Upsalae universitatis 13, Björnstahl. 3.
saec. XII, 16×12, membr, foll. 230, col. 1, ll. 24; prol, capp-t: *Evv.* Olim Björnsthalii 3. [Scr. 615.]

903. Caïrae patriarchae Alexandrini 421.
a. 1382, chart: *Evv.* Manu Theoleipti Damiettae exaratus impensis Cyriaci lectoris *τοῦ Δομηνίκου.* V. cl. Gardthausen. perl, *Cat. codd Gr Sinait.* p. 258.

904. Caïrae patriarchae Alexandrini 952.
a. 1360, chart: *Evv.* Manu Thphylacti. Gdth. (ut Evv 903), p. 260.

905—1140 Athoi sunt. Hos omnes, iis exceptis qui in Laura et Batopedio et s. Andrea iacent, in censum retulit v. cl. Spyrid. P. Lambros Atheniensis qui schedas suas amicissime mecum a. 1886 communicavit; hodie publici iuris fiunt in libro: *Κατάλογοσ τῶν ἐν ταῖσ βιβλιοθήκαισ τοῦ ἁγίου ὄρουσ ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμοσ α', μέροσ α',* Athenis, a. 1888. Saepe nisi fallor inter Evv et Evl inter Act et Apl vix accurate distinguit Lambros. Ipse per septem dies dum in monte illo sacro cursabam libros paucos leviter perlustravi. De codicibus in monasterio Batopedio consului catalogum in Paris. nat. Suppl. Gr. 667. In monasterio Laura Evv et Evl 182, Act Epp Apl 50 vidi ex quibus tamen nonnisi paucos codices accuratius tractavi.

---

905. in Atho s. Andreae *Α'.*
saec. XII, 28.2×19.4, membr, foll. 225, col. 1, ll. 28; prol Cosm, capp, titl, sect (Mc 234), can, lect, syn, men, subscr, pict: *Evv;* Mt 16,2.3

signis damnatur; foll. 2 sub init et 1 sub fin theologica quaedam praebent. Vidi 24 Aug 1886.

906. in Atho s. Andreae *E'*.
saec. XII, 18.3×14.2, membr, foll. 164, col. 1, ll. 29; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), (non can), lect, subscr, *ἐξεδ*, vers, pict: *Evv*. Olim patriarchae metrop. *κοσσινιτρ.*(?) Vidi 24 Aug 1886.

907. in Atho s. Andreae *H'*.
saec. XIV, 22×15.3, chart, foll. ?, col. 1, ll. 26; prol in 4 evv, capp-t, capp, titl, sect (Mc 239 : 16,20), (non can), lect, init, syn, pict: *Evv*; Ioh 8,6 habet *εὕρωσι* pro *ἔχωσι*. Vidi 24 Aug 1886.

908. in Atho s. Andreae *Θ'*.
saec. XIII, 21.2×14.3, membr, foll. 312 (?), col. 1, ll. 22; arg, capp-t, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv*. Vidi 24 Aug 1886.

909.	in Atho Batopedii	206	: *Evv*.	**916.**	Atho Batopedii	216	: *Evv*.
910.		207		**917.**		217	
911.		211		**918.**		218	
912.		212		**919.**		219	
913.		213		**920.**		220	
914.		214		**921.**		414	
915.		215					

Numeri 44.71.121.122.165.168.372 in Batopedio Theophylactum habent sine dubio nunc textui Evv nunc textui Paul subiunctum. Praeterea facile fieri potest ut nonnulli ex codicibus Batopedianis infra inter lectionaria laudatis Evv non Evl contineant.

922. (Ac 270 P 320 Ap 116) in Atho s. Gregorii 3.
a. 1116, 14.2×10.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241 : 16,20), (non can), subscr ut *Δ*, *στίχ*, vers: *Evv Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*; adult signis damnatur. Manu Constantii (nomen est monasticum; Constantini nomen *κοσμικόν*). Vidi 29 Aug 1886.

923. in Atho *τοῦ ἡγουμένου* monasterii s. Gregorii.
saec. XII, 19.8×15.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 34; arg, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234 : 16,9), (non can): *Evv*. Vidi 29 Aug 1886.

924. in Atho s. Dionysii 4.
saec. XII, 26×18.2, membr, foll. 356, col. 1, ll. 21; Carp, Eus-t, capp-t, sect, can, subscr, pict (Ioh Proch): *Evv*. Vidi 28 Aug 1886.

925. in Atho s. Dionysii 5.
saec. XIV, in 8, membr, orn: *Evv*.

926. in Atho s. Dionysii 7.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv*. Manu Nicephori.

927. (Ac 271 P 321) in Atho s. Dionysii 8.
a. 1133, in 8, membr, foll. 280; Carp, Eus-t, syn, men, pict: *Evv Act Epp*. Manu Theoctisti.

928. in Atho s. Dionysii 9.
a. 1305, in 8, membr; syn, men: *Evv*.

929. in Atho s. Dionysii 12.
saec. XIII, in 8, membr; Eus-t, pict (non Ioh): *Evv*.

930. in Atho s. Dionysii 22.
saec. XII, in 8, membr; pict: *Evv;* mut sub fin.

931. (Evl 400) in Atho s. Dionysii 23.
saec. XIII, in 8, membr; Eus-t, pict: *Evv*. — Sub init et sub fin foll. 2, saec. VI (?), coll. 2: *Evl*.

932. in Atho s. Dionysii 24.
saec. XIII, in 8, membr; pict; litt mai color: *Evv*.

933. in Atho s. Dionysii 25.
saec. XII, in 8, membr; syn, men: *Evv*.

934. in Atho s. Dionysii 26.
saec. XII, in 8, membr: *Evv*.

935. (Ac 272 P 322) in Atho s. Dionysii 27.
saec. XIII, in 8, membr; syn et men in Evl et in Apl: *Evv Act Epp*.

936. in Atho s. Dionysii 28.
saec. XII, in 16, membr: *Mt*; mut sub init et sub fin.

937. in Atho s. Dionysii 29.
saec. XI, in 16, membr: *Evv;* mut sub fin.

938. in Atho s. Dionysii 30.
a. 1319, in 16, membr; syn, men: *Evv*.

939. in Atho s. Dionysii 31.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, syn, men: *Evv*.

940. in Atho s. Dionysii 32.
saec. XIII, in 16, membr; syn, men, pict: *Evv;* mut sub fin Ioh.

941. (Ac 273 P 323) in Atho s. Dionysii 33.
saec. XIII, in 16, membr, litteris minutis; Carp, Eus-t, syn, men, pict: *Evv Act (Cath?) Paul Psalmi*.

942. in Atho s. Dionysii 34.
saec. XIII, in 16, membr; Eus-t, pict: *Evv*.

943. in Atho s. Dionysii 35.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, Eus-t, pict: *Evv*.

944. in Atho s. Dionysii 36.
saec. XIII, in 16, membr; Eus-t, pict: *Evv*.

945. (Ac 274 P 324) in Atho s. Dionysii 37.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, Eus-t, syn, men: *Evv Act Epp*. Manu Thomae in monasterio τῆσ εὐεργέτιδοσ exaratus.

946. in Atho s. Dionysii 38.
saec. XIII, in 16, membr; Carp, Eus-t, pict: *Evv.*

947. in Atho s. Dionysii 39.
saec. XIII, in 16, membr: *Evv;* mut sub fin.

948. in Atho s. Dionysii 40.
saec. X, in 16, membr; pict: *Evv.*

949. in Atho s. Dionysii 64.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv* cum comm Thphyl; foll. 3 ult laesa.

950. in Atho s. Dionysii 67.
saec. XII (?), in 8, membr: *Evv;* mut sub init et sub fin; incipit Mc 5.

951. in Atho s. Dionysii 80.
saec. XIV, in 4, membr; Carp, prol, capp-t, syn, men, vers, pict: *Evv* cum comm; insunt interpret vocabb Hebraic et quaedam de Virgine.

952. in Atho s. Dionysii 310.
saec. XIV, in 4, membr; syn, men: *Evv.*

953. in Atho s. Dionysii 311.
saec. XIV, in 4, membr; capp-t, syn, men: *Evv.* *Ἐγράφη δι' ἐξόδου καὶ κόπου κῦρ Σωφονίου ἀπὸ τὴν ἱερὸν καὶ ἁγίαν (μονὴν) τοῦ Κουτλουμουσίου.*

954. in Atho s. Dionysii 312.
saec. XIV, in 4, membr; capp-t, syn, men: *Evv;* sub fin lectt nonnullae ex Apl, *εὐχαί,* homil. Manu Longini.

955. in Atho s. Dionysii 313.
saec. XV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

956. (Ac 275) in Atho s. Dionysii 314.
saec. XVII, in 8, membr; prol Chrys in 4 evv, Sophronii et Dorothei vitae apostolorum, prol Thphyl, capp-t: *Evv Act* (Act nonnisi foll. 5).

957. in Atho s. Dionysii 315.
saec. XVI, in 8, membr; capp-t, syn, men, pict: *Evv;* mut sub fin.

958. in Atho s. Dionysii 316.
saec. XV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

959. (Ac 276 P 325) in Atho s. Dionysii 317.
a. 1331, in 8, membr; prol, capp-t, syn, men: *Evv Act Epp;* sub fin foll. 12 *τροπάρια.*

960. in Atho s. Dionysii 318.
saec. XIV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

961. in Atho s. Dionysii 319.
saec. XV, in 8, membr; capp-t, syn, men: *Evv.*

962. in Atho s. Dionysii 320.
a. 1498, in 8, membr: *Evv.*

963. in Atho s. Dionysii 321.
a. 1636, in 8, membr; prol ut in Evv 956, capp-t: *Evv.* Manu Cyriaci.

964. in Atho Docheiarii 7.
saec. XIII, in fol, membr: *Evv* cum comm; mut sub fin.

965. in Atho Docheiarii 21.
saec. XII, in 4, membr, foll. 255; syn, men: *Evv*.

966. in Atho Docheiarii 22.
saec. XIV, in 4, membr; syn, men, pict: *Evv*.

967. in Atho Docheiarii 30.
saec. XIII, in 8, membr: *Lc* 6,7 — *Ioh;* mut sub fin.

968. in Atho Docheiarii 35.
saec. XIII, in 8, membr, coll. 2; syn, men: *Evv*.

969. in Atho Docheiarii 39.
saec. XIV, in 8, membr; litt max et orn color, pict: *Evv;* mut sub fin.

970. in Atho Docheiarii 42.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv* cum comm Thphyl; sub fin synodi, canones etc.

971. in Atho Docheiarii 46.
saec. XIII, in 8, membr; prol, syn, men: *Evv*.

972. in Atho Docheiarii 49.
saec. XIII, in 8, membr; Carp, pict rubr: *Evv*.

973. in Atho Docheiarii 51.
saec. XII, in 8, membr; syn, men: *Evv;* sub init quaedam ex Chrys.

974. in Atho Docheiarii 52.
saec. XII, in 8, membr; pict Mt Lc: *Evv*.

975. in Atho Docheiarii 55.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Evv;* sub fin lectt pauc ex Apl.

976. in Atho Docheiarii 56.
saec. XII, in 16, membr; pict: *Evv;* mut sub init.

977. in Atho Docheiarii 59.
saec. XIV, in 16, membr: *Lc Ioh*. Manu Georgii.

978. in Atho Docheiarii 76.
a. 1361, in fol, chart: *Evv* cum comm ut in Evv 964. Manu Gabrielis *ἀλίτρου καὶ τάχα ῥακενδύτου*.

979. in Atho Docheiarii 142.
saec. XVII, in 8, chart; syn, men: *Evv*.

980. in Atho Esphigmeni 25.
saec. XII, in 4, membr, foll. 273, coll. 2, litt mai rubr; Carp, Eus-t, syn, men: *Evv*.

981. in Atho Esphigmeni 26.
saec. XIV, in 4, membr: *Evv;* mut sub init et sub fin; init madore laesum.

982. in Atho Esphigmeni 27.
a. 1311, in 4, membr rescr, foll. 175; Carp, syn, men, pict: *Evv*. Manu Theodori iussu Barnabae exaratus. Scriptura prior saec. VI (?): *Evl*.

983. in Atho Esphigmeni 29.
saec. XIII, in 8, membr, coll. 2: *Evv*.

984. in Atho Esphigmeni 30.
saec. XIV, in 8, membr: *Evv*.

985. in Atho Esphigmeni 31.
saec. XII, in 16, membr: *Evv;* mut sub init et sub fin.

986. (Ac 277 P 326 Ap 117) in Atho Esphigmeni 186.
saec. XIV, in 8, chart; syn, men: *EvvActEppApoc;* fol. 1 Mt deest.

987. in Atho Zographi 4.
saec. XII, in 8, membr, foll. 176 (476?): *Evv*.

988. in Atho Zographi 14.
a. 1674, in 8, chart: *Evv*. Manu Theocliti monachi.

989. in Atho Iberorum 2.
saec. XII, 34.6×26.6, membr, foll. 265, col. 1, ll. 18 comm 47; Eus-t dupl, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234:16,9), can, pict: *Evv;* adult deerat m rec add in mg. Vidi 25 Aug 1886.

990. in Atho Iberorum 5.
saec. XIV, 23.3×18, membr, foll. 460, col. 1, ll. 18; arg, capp-t, capp, titl, sect (Mc 233:16,8), (non can), pict 36 (ισ̄ nudus): *Evv*. — Insunt foll. 2 *Apl* saec. XV. Vidi 25 Aug 1886.

991. in Atho Iberorum 7.
saec. XI, 26.2×20.5, membr, foll. 214, col. 1, ll. 24; Carp, prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, syn, men, subscr, ἐξεδ, mut et folia transposita: *Evv;* Lc 22,43.44 deest. Vidi 25 Aug 1886.

992. in Atho Iberorum 9.
saec. XIII, 20.2×14.2, membr, foll. 232; Carp, Eus-t, capp-t, sect, (non can), lect, pict: *Evv;* Ioh 8,8 add *ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ* (9) *οἱ δὲ ἀναγινώσκοντεσ καί*. Vidi 25 Aug 1886.

993. in Atho Iberorum 18.
saec. XII, 26×19.5, membr, foll. 98, coll. 2, ll. 38; *Ioh* cum comm Thphyl; desunt 1,1—3,13 21,24.25. Vidi 25 Aug 1886.

994. in Atho Iberorum 19.
saec. X, 28.4×21.8, membr, foll. 246, col. 1, ll. 36; capp-t, (sect, can m ser), mut et folia transposita; propter textum litteris semiuncialibus exaratum ut X^{evv} inter codices unciales stare posset: *Mt Ioh* cum comm; Mt 1,1—2,19 Ioh 21,23—25 fortasse alia desunt; Mt 16,2.3 deerat m ser add in mg. Vidi 25 Aug 1886.

995. in Atho Iberorum 21.
saec. XIV, 27.1×19.7, membr, foll. 291 (?), col. 1, ll. 20, pag pr evang uniuscuiusque rubr; Carp, Eus-t, capp-t, sect (Mc 234: 16,9), can, lect, init, syn, men: *Evv.* Vidi 25 Aug 1886.

996. (Ac 278 P 327) in Atho Iberorum 28.
saec. XIV, 20.6×15.4, membr, foll. 268, col. 1, ll. 30; Carp, Eus-t, prol, capp-t, lect, syn: *Act Paul* (Phm Hebr) *Cath Evv.* Vidi 25 Aug 1886.

997. (Ac 279 P 328) in Atho Iberorum 29.
saec. XIII, 20.2×14, membr, foll. 354, col. 1, ll. 26: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Vidi 25 Aug 1886.

998. in Atho Iberorum 30.
saec. XII, 20×14.4, membr, foll. 215, col. 1, ll. 23; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, lect, init, syn, men: *Evv;* mut fin Mt, init Mc, fin Lc, init Ioh. Vidi 25 Aug 1886.

999. (Ac 280 P 329) in Atho Iberorum 31.
saec. XIV, 23.5×16.6, membr, foll. 260, col. 1, ll. 29; prol, capp-t, capp, titl, sect, (non can), lect, init, syn, men: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Vidi 25 Aug 1886.

1000. in Atho Iberorum 32.
saec. XIII, 22×17.2, membr, foll. 280, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 241: 16,20), (non can), syn, men: *Evv;* m ser suppl multa. Vidi 25 Aug 1886.

1001. in Atho Iberorum 33.
saec. XIII, 23.4×17.7, membr, foll. 273, col. 1, ll. 21; capp-t, capp, titl, sect (Mc 233: 16,8), can, pict, vers: *Evv;* Ioh 8,8 add *ἑνὸς ἐκ. αὐ. τ. ἁμ.* Manu Hyacinthi *χωριχογράφου.* Vidi 25 Aug 1886.

1002. in Atho Iberorum 51.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 219; syn, men: *Evv.* Monasterium accepit a. 1631.

1003. (Ac 281 P 330) in Atho Iberorum 52.
saec. XII, in 8, membr, foll. 305; syn, men: *Evv Act Epp.*

1004. in Atho Iberorum 53.
a. 1291, in 8, membr rescr, foll. 191: *Evv.* Manu Theophylacti monachi.

1005. in Atho Iberorum 55.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 227; pict: *Evv.*

1006. in Atho Iberorum 56.
saec. XI, in 8, membr, foll. 221; Carp, Eus-t, prol Cosm, pict: *Evv.*

1007. in Atho Iberorum 59.
saec. XII, in 8, membr, foll. 294; prol Cosmae: *Evv.*

1008. in Atho Iberorum 61.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 144, coll. 2; Eus-t, pict: *Evv.*

1009. in Atho Iberorum 63.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 230; syn, men: *Evv.*

1010. in Atho Iberorum 66.
saec. XII, in 8, membr, foll. 187; syn, men: *Evv.*

1011. in Atho Iberorum 67.
a. 1263, in 8, membr, foll. 150: *Evv;* m ser multa foll chartac supplet.

1012. in Atho Iberorum 68.
saec. XI, in 8, membr, foll. 237: *Evv.*

1013. in Atho Iberorum 69.
saec. XII, in 8, membr, foll. 295: *Evv;* mut init fin.

1014. in Atho Iberorum 72.
saec. XI, in 8, membr: *Evv.* In compagine fol eccles.

1015. in Atho Iberorum 75.
saec. XIII, in 16, membr, pict: *Evv.* Foll sub init et sub fin ex libris ecclesiasticis saec. IV (?).

1016. in Atho Iberorum 371.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 627; capp-t, capp: *Lc* cum comm Nicetae; foll. 410—627 chartacea suppleta sunt a. 1576 manu Parthenii *τοῦ καὶ* Phthiotae.

1017. in Atho Iberorum 548.
saec. XV, in 8, chart; syn, men, pict: *Evv.*

1018. in Atho Iberorum 549.
saec. XV, in 8, chart: *Evv.*

1019. in Atho Iberorum 550.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv;* mut init fin.

1020. in Atho Iberorum 562.
saec. XIV, in 4, chart; syn, men: *Evv.*

1021. in Atho Iberorum 599.
saec. XIII, in 4, membr: *Evv* cum comm Thphyl.

1022. in Atho Iberorum 607.
a. 1263, in 16, chart: *Evv* cum comm Thphyl.

1023. in Atho Iberorum 608.
a. 1336, in 16, chart; syn, men: *Evv.* Manu Nicolai.

1024. in Atho Iberorum 610.
saec. XVII, in 16, chart; syn, men: *Evv.*

1025. in Atho Iberorum 636.
saec. XIII, in 4, membr; syn, men: *Evv.*

1026. in Atho Iberorum 641.
saec. XIV, in 8, membr; pict Mc Ioh: *Evv.*

1027. in Atho Iberorum 647.
a. 1492, in 8, chart, foll. 449: *Evv* cum comm Thphyl.

1028. in Atho Iberorum 665.
saec. XI, in 4, membr; prol, capp-t: *Evv* cum comm; deest Mt 1,1—4,24; mut fin.

1029. in Atho Iberorum 671.
saec. XIV, in 8, chart; prol, capp-t, vers, (syn, men?): *Evv* cum comm Thphyl.

1030. in Atho Iberorum 809.
a. 1518, in 8, chart: *Evv Psalmi;* insunt multa liturgica.

1031. in Atho Iberorum 871.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Lc Ioh;* mut init fin.

1032. in Atho Caracallae 19.
saec. XIV, in 4, membr: *Evv.*

1033. in Atho Caracallae 20.
saec. XIV, in 8, membr; Carp, Eus-t, prol Cosm, syn, men: *Evv.*

1034. in Atho Caracallae 31.
saec. XIII, in 8, membr; capp-t, orn, pict, pag pr evang uniuscuiusque aur: *Evv.*

1035. in Atho Caracallae 34.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv.* Foll. 4 sub init et sub fin liturgica.

1036. in Atho Caracallae 35.
saec. XIV, in 16, membr; syn, men: *Evv.*

1037. in Atho Caracallae 36.
saec. XIV, in 16, membr; syn, men, pict: *Evv.*

1038. in Atho Caracallae 37.
saec. XIV, in 16, membr; pict: *Evv.*

1039. in Atho Caracallae 111.
saec. XIV, in 4, chart, coll. 2; syn, men: *Evv.*

1040. (Ac 282 P 331) in Atho Caracallae 121.
saec. XIV, in 4, chart; Eus-t, prol, syn, men: *Evv Act Paul* (*Cath?*).

1041. in Atho Caracallae 128.
a. 1293, in 4, chart; Eus-t: *Evv.* Manu Cyrilli hieromonachi.

1042. in Atho Caracallae 198.
saec. XIV, in 16, chart: *Evv.* Manu Sophronii hieromonachi.

1043. in Atho Constamoniti 1.
saec. XIV, in fol, chart: *Mt Ioh* cum comm Thphyl (text int?).

1044. in Atho Constamoniti 61.
saec. XVI, in 8, chart: *Evv;* mut.

1045. in Atho Constamoniti 106.
saec. XIII, in 16, membr: *Lc Ioh;* mut.

1046. in Atho Coutloumousii 67.
saec. XII, in 8, membr, foll. 141; syn, men: *Evv.*

1047. in Atho Coutloumousii 68.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 185, coll. 2: *Evv;* m ser suppl folia chartacea 2—34.155—183.

1048. in Atho Coutloumousii 69.
saec. XII, in 8, membr, foll. 267; pict rud: *Evv.* Alexius ὁ *Χρυσόπουλοσ ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν* monasterio dono dedit.

1049. in Atho Coutloumousii 70.
saec. XII, in 8, membr, foll. 203; Carp, Eus-t, pict: *Evv.*

1050. in Atho Coutloumousii 71.
a. 1268, in 8, membr, foll. 232: *Evv.* Manu Iosephi monachi *χωρικογράφου* iubente Ignatio monacho exaratus.

1051. in Atho Coutloumousii 72.
saec. XI, in 8, membr, foll. 295: *Evv.*

1052. in Atho Coutloumousii 73.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 267: *Evv;* m ser suppl folia chartacea 1—12.247—267.

1053. in Atho Coutloumousii 74.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 218; Eus-t, orn rud: *Evv;* m ser suppl folia chartacea 157—180.208.209.

1054. in Atho Coutloumousii 75.
saec. XII, in 16, membr, foll. 351: *Evv.* Sophronius monachus a. 1622 supplevit folia chartacea 1—61.250—351.

1055. in Atho Coutloumousii 76.
saec. XI, in 16, membr, foll. 190: *Evv;* mut init fin.

1056. in Atho Coutloumousii 77.
saec. XI, in 16, membr, foll. 353, pict: *Evv.* Germanus papa tulit *ἀπὸ τὴν Ἡράκλειαν.*

1057. in Atho Coutloumousii 78.
saec. XIII, in 16, membr, foll. 201, litt minutissimis: *Evv.*

1058. (Ac 283 P 332) in Atho Coutloumousii 90 a.
saec. XI, in 8, membr, foll. 294, pict evanidae, orn passim excissa: *Evv Act Epp.*

1059. in Atho Coutloumousii 278.
saec. XIV, in 8, chart; syn, men: *Evv.*

1060. in Atho Coutloumousii 281.
saec. XV, in 8, chart; capp-t: *Evv* (?).

1061. in Atho Coutloumousii 283.
a. 1362, in 8, chart; capp-t, syn, men, pict: *Evv* (?).

1062. in Atho Coutloumousii 284.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv.*

1063. in Atho Coutloumousii 285.
a. 1674, in 4, chart, coll. 2: *Evv.*

1064. in Atho Coutloumousii 286.
saec. XVIII, in 4, chart, pict: *Evv.*

1065. in Atho Coutloumousii 287.
saec. XVI, in 4, chart, coll. 2; syn, men: *Evv.*

1066. in Atho Coutloumousii 288.
a. 1583, in 4, chart, coll. 2: *Evv.*

1067. in Atho Coutloumousii 289.
a. 1562, in 4, chart: *Evv.*

1068. in Atho Coutloumousii 290.
a. 1562, in 4, chart, coll. 2; pict: *Evv.*

1069. in Atho Coutloumousii 291.
a. 1576, in 4 (?), chart, coll. 2; pict: *Evv.*

1070. in Atho Coutloumousii 293.
a. 1597, in fol, chart (?); pict: *Evv.* Manu Matthaei monachi ex *Πωγωνιανῆσ τῆσ Ἠπείρου* Moscuae exaratus (cf Evv 1115).

1071. in Atho Laurae.
saec. XII, 28.3×19.5, membr, coll. 2, ll. 26.27; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 234: 16,9), can, syn, men, subscr ut *Δ*, *στίχ*: *Evv*; Lc 22,43.44 deerat, m ser add in mg; Ioh 8,6 *κάτω κεκυφὼσ τῷ δακτύλω κατέγραφεν*; 8,9 *ἕκαστοσ δὲ τῶν ἰουδαίων ἐξήρχετο ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· ὥστε πάντασ ἐξελθεῖν* et multa alia. In Calabria nisi fallor exaratus, manibus duabus, partim litteris Neritinis. Vidi 27 Aug 1886.

1072. (Ac 284 P 333 Ap 118) in Atho Laurae.
saec. XIV, 29.3×22.3, membr, coll. 2, ll. 29; arg, capp-t cum harm, capp, (non titl), lect, init, *ἀναγν*, syn, men, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*; adult signis damnatur. Vidi 27 Aug 1886.

1073. (Ac 285) in Atho Laurae.
saec. X, 22×17, membr, col. 1, ll. 23: *Evv Act*; Mt 16,2.3 deerat, m ser add in mg; adult deest; sub fin Chrys in Iudam et Greg in *πάσχα*. Vidi 27 Aug 1886.

1074. in Atho Laurae.
saec. XI, 12.3×11.2, membr, foll. 200, col. 1, ll. 26; sect, harm in ima pagina: *Evv*; Mt 16,2.3 deest. Vidi 27 Aug 1886.

1075. (Ac 286 P 334 Ap 119) in Atho Laurae.
saec. XIV, 29.1×21.6, chart, col. 1, ll. 28: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc.* Vidi 27 Aug 1886.

1076. in Atho Laurae.
saec. X, 16.2×12.4, membr, col. 1, ll. 22; *Evv;* Mt 16,2.3 deest; adult additur sub fin Ioh: *εὕρηται καὶ ἕτερα ἐν ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ· ἅπερ συνείδομεν γράψαι πρὸσ τὸ τέλει τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελίου ἅ ἐστιν τάδε,* cf Evv 1078. Vidi 27 Aug 1886.

1077. in Atho Laurae.
saec. X, 17.5×12.3, membr, col. 1: *Evv;* Lc 22,43.44 signis damnatur; adult deest. Vidi 27 Aug 1886.

1078. in Atho Laurae.
saec. X, 19.1×14, membr, col. 1, ll. 23; commentarius abscissus est: *Evv;* Mt 16,2.3 deest; adult sub fin eadem adnotatione atque Evv 1076 sed *τῷ* pro *τὸ* et *εὐαγγελιστοῦ* pro *-λίου.* Vidi 27 Aug 1886.

1079. in Atho Laurae.
saec. X, 20×14, membr, col. 1, ll. 24: *Evv;* Lc 22,43.44 et Ioh 5,3.4 signis damnantur. Vidi 27 Aug 1886.

1080. in Atho Laurae.
saec. IX vel X, 19.5×13.5, membr, col. 1, ll. 16; capp, titl, sect, can in eadem linea, pict: *Evv;* Mt 16,2.3 deerat, m ser add in ima pagina; adult deest. Vidi 27 Aug 1886.

1081. in Atho Xeropotami 103.
saec. XII, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1082. in Atho Xeropotami 105.
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1083. in Atho Xeropotami 107.
saec. XII, in 16, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1084. in Atho Xeropotami 108.
saec. XIV, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1085. in Atho Xeropotami 115.
saec. XII, in 4, membr, litt mai aur; scriptura magna, pict: *Evv.* Callinicus monachus a. 1557 de Turcis emit et monasterio dono dedit. Vidi 29 Aug 1886.

1086. in Atho Xeropotami 123.
a. 1648, in 4, chart: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1087. in Atho Xeropotami 200.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1088. in Atho Xeropotami 205.
saec. XVI, in 16, chart: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1089. in Atho Xeropotami 221.
saec. XIV, in 8, chart; pict Lc: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1090. in Atho Xeropotami in ecclesia.
saec. XII (?), in 8, membr: *Evv.* Vidi 29 Aug 1886.

1091. in Atho Panteleemonis XXV.
saec. XIII, 23.8×18.3, membr, foll. 189, coll. 2, ll. 30; Carp, Eus-t, capp-t, capp, titl, sect (Mc 237: 16,14), can, lect, init, syn, men, pict (man Ioh Proch): *Evv.* Vidi 23 Aug 1886.

1092. in Atho Panteleemonis XXVI.
saec. XIV, 26.6×18.2, membr, foll. 250, col. 1, ll. 25; capp-t cum harm, capp, titl, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr, ἐξεδ, στίχ, vers: *Evv;* insunt διάφορα ex Apl; adult damnatur signis m ser. Vidi 23 Aug 1886.

1093. in Atho Panteelemonis XXVIII.
a. 1302, 24.3×17.3, membr, foll. 190, col. 1, ll. 24; capp, titl, (sect m ser), subscr, pict: *Evv;* Mt 16,3 om ὑποκριταί et legit οὐ διακρίνετε. Michael μορραίτησ scripsit. Vidi 23 Aug 1886.

1094. (Ac 287 P 335 Ap 120) in Atho Panteleemonis XXIX.
saec. XIV, 22×16.3, membr, foll. 272, col. 1, ll. 30; prol Cosm, capp-t, capp, titl, sect (Mc 232: 16,6), can, lect, men Apl, subscr, στίχ: *Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* foll. 118—126 prol in Ac C P; Mt 1,1—9,34 deest. Vidi 23 Aug 1886.

1095. in Atho Pauli 4.
saec. XIV, 20×14.6, membr, col. 1, ll. 22; arg, capp-t, lect, init, ἀναγν, syn, men, subscr: *Evv.* Vidi 28 Aug 1886.

1096. in Atho Pauli 5.
saec. XIII, 18.3×13, membr, col. 1, ll. 34; capp, titl, sect (Mc 233: 16,7 fin), (non can): *Evv.* Sub fin fol. 1 ex Evl coll. 2, ll. 25: Mt σαββ. ιγ'—ιδ'. Vidi 28 Aug 1886.

1097. in Atho Protati 41.
saec. X, in 8, membr, col. 1; pict rud: *Evv.* Sub fin fol. 1, saec. X: theologica.

1098. in Atho Simopetrae 25.
saec. XII, in 4, membr: *Ioh* cum comm; deest Ioh 1,1.2. Vidi 29 Aug 1886.

1099. in Atho Simopetrae 26.
saec. XII, in 4, membr; Carp, Eus-t, syn, men: *Evv;* adult signis damnatur. Vidi 28 Aug 1886.

1100. in Atho Simopetrae 29.
saec. X, in 8, membr; Carp, Eus-t: *Evv;* Mt 16,3 om ὑποκριταί; adult deest. Vidi 28 Aug 1886.

1101. in Atho Simopetrae (34?).
a. 1276, in 8, membr, coll. 2, pict: *Evv*. Iubente Callisto monacho manu Simeonis presbyteri et *πρωτεκδίκου τῆσ ἁγιοτάτησ μητροπόλεωσ Ῥόδου Καλιανδρ*. exaratus.

1102. in Atho Simopetrae 38.
saec. XIII, in 8, membr: *Evv*. Manu *Νίκονοσ* monachi. Vidi 28 Aug 1886.

1103. in Atho Simopetrae 39.
saec. XI in 8, membr: *Evv;* mut sub init. Vidi 28 Aug 1886.

1104. in Atho Simopetrae 40.
saec. XIV, in 16, membr; syn, men: *Evv*. Vidi 28 Aug 1886.

1105. in Atho Simopetrae 41.
saec. XIII, in 16, membr; (syn men saec. XV), pict Mt Mc: *Evv*. Vidi 28 Aug 1886.

1106. in Atho Simopetrae 63.
a. 1321, in 4, chart; syn, men: *Evv*. Vidi 28 Aug 1886.

1107. in Atho Simopetrae 145.
a. 1571, in 8, chart; syn, men: *Evv*. Vidi 28 Aug 1886.

1108. in Atho Simopetrae 146.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv;* mut init fin. Vidi 28 Aug 1886.

1109. in Atho Simopetrae 147.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv*. Vidi 28 Aug 1886.

1110. in Atho Stauroniketae 43.
saec. XI, in 4, membr, foll. 298, coll. 2 (13 × 4.5); Eus-t, pict: *Evv*.

1111. in Atho Stauroniketae 53.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 308; pict: *Evv*.

1112. in Atho Stauroniketae 54.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 31: *Lc* cum comm; mut init fin.

1113. in Atho Stauroniketae 56.
saec. XIII, in 8, membr; Carp, Eus-t, (syn m ser), pict: *Evv*.

1114. in Atho Stauroniketae 70.
saec. XIV, in 4, chart; Eus-t, prol Thphyl: *Evv*.

1115. in Atho Stauroniketae 97.
a. 1596, in 4, chart, coll. 2: *Evv*. Exaratus Moscuae manu Matthaei hieromonachi et *πρωτοσυγγέλου τῆσ μεγ. ἐκκλησίασ τοῦ ἐκ πωγωνιανῆσ* (cf Evv 1070).

1116. in Atho Stauroniketae 127.
saec. XV, in 8, chart: *Evv*; mut init fin.

1117. in Atho Philothei 5.
saec. XIV, in 4, membr; syn, men, pict: *Evv*.

1118. in Atho Philothei 21.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2; Eus-t, syn, men: *Evv*.

1119. in Atho Philothei 22.
saec. XIV, in 4, membr: *Evv;* mut init fin.

1120. in Atho Philothei 33.
saec. X, in 4, membr; pict Mc: *Evv;* mut sub fin.

1121. in Atho Philothei 39.
a. 1304, in 8, membr; Carp, Eus-t: *Evv.*

1122. in Atho Philothei 41.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Evv;* inest computatio paschalis. Manu Iohannis lectoris.

1123. in Atho Philothei 44.
saec. XI, in 8, membr, prol Cosm, (men m ser): *Evv;* insunt chronologica Hipp.

1124. in Atho Philothei 45.
saec. XII, in 8, membr: *Evv;* mut passim.

1125. in Atho Philothei 46.
saec. XII, in 8, membr: *Evv;* sub finem theologica quaedam.

1126. in Atho Philothei 47.
saec. XIII, in 8, membr: syn, men: *Evv.*

1127. in Atho Philothei 48.
saec. XII, in 8, membr; syn, men: *Evv.*

1128. in Atho Philothei 51.
saec. XII, in 16, membr: *Evv;* mut init fin.

1129. in Atho Philothei 53.
saec. XIII, in 16, membr: *Evv*; mut init fin.

1130. in Atho Philothei 68.
saec. XV, in 4, chart, coll. 2, pars prior: *Evv* cum comm; deest Mt 1,1—5,10; pars altera est Greg theol.

1131. in Atho Philothei 71.
saec. XV, in 8, chart: *Evv;* foll pauca supplevit man s. XVII.

1132. in Atho Philothei 72.
saec. XV, in 8, chart: *Evv.*

1133. in Atho Philothei 74.
saec. XIV, in 8, chart: *Evv;* mut sub fin.

1134. in Atho Philothei 77.
a. 1671, in 8, chart: *Evv.*

1135. in Atho Philothei 78.
saec. XV, in 8, chart: *Evv;* m ser suppl initium; mut sub finem.

1136. in Atho Philothei 80.
a. 1337, in 8, chart; syn, men: *Evv.*

1137. in Atho Philothei 86.
saec. XIII, in 4, chart, txt rubr comm atramen: *Evv* cum comm Thphyl; mut sub init. Iohannes Armenius emit a. 1554.

1138. in Atho Chiliantarii 5.
saec. XII, in 8, membr: *Evv*. Manu Theodosii monachi.

1139. in Atho Chiliantarii 19.
saec. XVIII, in 8, chart: *Evv*. Olim Melchisedek Letenaki.

1140. in Atho Chiliantarii 105 in thesauro in ecclesia.
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2, ll. 11: *Evv*.

1141. Berat apud archiepiscopum.
saec. XI, 21 × 16, membr, foll. 255, col. 1, ll. 25; Eus-t, capp, sect, can, pict: *Evv*. V. cl. Batiffol. perl (ut supra, p. 445, adn. 2), p. 12, num. xi.

1142. Berat in ecclesia Mangalemina.
saec. XII, in 4, membr, foll. 260; Eus-t, capp, sect, can, (syn m ser), pict: *Evv*. Iohannes (ut monachus Callinicus) avunculus Theodori Lascaris monasterio τῇ ἐλεούσῃ dono dedit. Hodie in ecclesia Mangalemina suburbana τῆσ κοιμήσεωσ τῆσ παναγίασ. Batiffol. perl (ut Evv 1141), p. 12.13 num. xii, et p. 36.

1143. Berat in ecclesia τοῦ εὐαγγελισμοῦ.
saec. X, 24 × 19, membr purpur, foll. 413, col. 1, ll. 17, scriptura aurea; capp-t, capp, sect, can, pict: *Evv*. Batiffol. perl (ut Evv 1141), p. 15.16 cum facs. Cf Evv 565.

1144. 1145. } Chalcis monasterii Trinitatis 11 et 12: uterque *Evv*.

1146. Chalcis scholae 8: *Evv*.

1147. Chalcis scholae 27.
a. 1370, in fol, membr, col. 1; capp-t, lect, init, ἀναγν, syn, men: *Evv*. Manu Ioasaphi. Vidi 3 Sept 1886.

1148. Chalcis scholae 95.
saec. XIII, in 4, membr, col. 1, pict: *Evv*. Vidi 3 Sept 1886.

1149. (Ac 288 P 336) Chalcis scholae 133.
saec. XIII, in 4, membr, col. 1: *Psalmi Evv Act Cath Paul* (Phm Hebr). Vidi 3 Sept 1886.

1150. Constantinopoli s. Sepulchri 227: membr: *Evv* cum comm.

1151. Constantinopoli s. Sepulchri 417: chart, pict: *Evv*.

1152. Constantinopoli s. Sepulchri 419.
a. 1133, membr, pict: *Evv*. Manu Nicolai.

1153. Constantinopoli s. Sepulchri 435.
saec. XIII, membr: *Evv* cum comm Thphyl.

1154. Constantinopoli s. Sepulchri 439.
saec. XII, membr; Eus-t, capp-t, pict: *Evv*; fol prior Mt et fol ult Ioh desunt.

1155. Constantinopoli s. Sepulchri 441.
saec. XII, membr; Carp, capp-t: *Evv;* init Mt deest.

1156. in Lesbo monasterii τοῦ λείμωνοσ 35: foll. 121—156.
a. 1322, 32.5×26, membr, foll. 36, col. 1: *Mt* cum comm Thphyl. Perl v. cl. A. Papadopulos Kerameus, *Μαυρογορδατεῖοσ βιβλιοθήκη*, Cnstpoli a. 1885, p. 50, facs tab. 2, num. 1.

1157. in Lesbo monasterii τοῦ λείμωνοσ 67.
saec. XI, 23.5×18, membr, foll. 395; capp, subscr, ἐξεδ: *Evv;* deest Mc 1,1—3,5; Latina inter lineas Ioh 1,1—12. Papadopulos perl (ut Evv 1156), p. 67.

1158. in Lesbo monasterii τοῦ λειμωνοσ 97.
saec. XV, 20×14.8, chart: *Evv.* In compagine foll. 2, saec. XI homil. Papadopulos perl (ut Evv 1156), p. 82.

1159. in Lesbo monasterii τοῦ λείμωνοσ 99.
saec. XIV, 24×16, chart, pict: *Mt Mc Lc;* Lc mut. Papadopulos perl (ut Evv 1156), p. 83.

1160—1178.1180.1181 Patmienses hausi ex catalogo manu scripto v. cl. Iohannis Sakkelionis olim in Patmo hodie in bibliotheca nationali Athenis bibliothecarii. Sine dubio repeto inter hos Evv 467—469.

1160. in Patmo 58.
saec. XII, in 4, membr, foll. 525, Mt Ioh txt rubr: *Evv* cum comm (Mc Vict Lc Tit Ioh Thphyl.)

1161. in Patmo 59.
saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 235: *Mt Ioh Lc* cum comm. Coxius perl.

1162. in Patmo 60.
saec. XI, in 4, membr, foll. 380: *Mt Ioh Mc Lc;* insunt quaedam Eus Isid Tim-Anagn de Christo in sepulchro.

1163. in Patmo 76.
a. 1038, (Gardthausen. 1039 neglecto mense, sc. Octobre), in 4, membr, foll. 244: *Evv.* Gardthausen. perl (ut Evv 1185—1244), p. 263.

1164. in Patmo 80.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 253, mann duabus; prol, capp-t, lect, pict: *Evv* cum schol.

1165. in Patmo 81.
a. 1335, in 8, membr, foll. 294; prol, capp-t, syn, men, vers, pict (man Ioh Proch): *Evv.* Gardth. perl (ut Evv 1163).

1166. in Patmo 82.
saec. X, in 8, membr, foll. 309, errores multi insunt; Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, pict: *Evv.*

1167. in Patmo 83.
saec. XI, in 8, membr, foll. 280; Carp, prol, capp-t, pict: *Evv.*

1168. in Patmo 84.
saec. XI, in 4, membr, foll. 267; pict: *Evv;* schol pauca in Mt.

1169. in Patmo 90.
saec. XII, in 4, membr; prol: *Evv;* deest Ioh 7,23—21,25.

1170. in Patmo 92.
saec. XII, in 4, membr, foll. 236, mann duabus; prol, capp, vers, pict: *Evv.*

1171. in Patmo 94.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 213; prol, capp-t, vers: *Evv.*

1172. in Patmo 95.
saec. X, in 8, membr, foll. 344; Carp, prol, capp-t, mus rubr in lectt eccles: *Evv.* Videtur olim fuisse archiepiscopi Coi Serapheim.

1173. in Patmo 96.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 253, Carp, prol, capp-t: *Evv.*

1174. in Patmo 97.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 159, errores multi insunt; prol, capp-t, syn, men: *Evv;* deest Ioh 17,1—21,25.

1175. in Patmo 98.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 271; pict: *Evv.*

1176. in Patmo 100.
saec. XII, in 8, membr, foll. 219: *Mc Lc Ioh;* desunt Mc 1,1—5,(?) Ioh 9,(?)—21,25.

1177. in Patmo 117.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 115: *Lc* 11,14—24,53 cum comm Thphyl.

1178. in Patmo 208.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 458, txt rubr in Mt Ioh: *Evv* cum comm Nicetae.

1179. in Patmo 275.
a. 1082, in 4, membr: *Evv.* Manu Theoduli *τοῦ Καταλέκτι ἐκ θέματοσ Ῥακλέβου, ἀπὸ κόμησ λεγομένησ τὸ Στροβίςζη.* Gardthausen perl (ut Evv 1185—1244), p. 262.

1180. in Patmo 333.
saec. XV, chart: *Evv.*

1181. in Patmo 334.
a. 1368, chart; vers, pict: *Evv.*

1182. Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου* 6.
saec. XIV, 35×25, chart, coll. 2, ll. 39; capp-t, vers: *Evv* cum comm Thphyl; deest Ioh 12,34—21,25. Vidi 21 Aug 1886.

1183. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου 11.
saec. XIV, 30.8×22.4, chart, col. 1, ll. 29; capp-t: *Mc* 4,13—16,20 *Ioh* (post 16,11 valde mut) cum comm Thphyl. Vidi 21 Aug 1886.

1184. Thessalonicae v. cl. *Σπυρίου.*
saec. XIII, 21.8×15.2, membr, col. 1, ll. 33: *Ioh* cum comm. Vidi 22 Aug 1886.

1185—1244 in Sina monte in bibliotheca monasterii s. Catherinae recensuit v. cl. Victor Gardthausen. *Cat. codd Gr Sinaiticorum,* Oxon. 1886.

1185. in Sina 148: *Evv.*

1186. in Sina 149.
saec. XII, 17.5×13, membr, foll. circ. 360; pict: *Evv.*

1187. in Sina 150.
saec. X vel XI, 23×18, membr, coll. 2: *Evv;* adult signis damnatur et habet schol quale est in *Λ;* insunt quaedam Epiph et Chrys.

1188. in Sina 151.
saec. XI, 19.5×15, membr; syn, men: *Evv.* Manu Georgii.

1189. in Sina 152.
a. 1346, 25×19.5, membr; capp-t, syn, men: *Evv.* Manu Georgii *τοῦ Γαλησιώτου* iubente Isaaco Palaeologo exaratus. Facs ap. Kondakov. *Putešestvie na Sinaj,* Odessae a. 1882, 93,1; 94,1.

1190. in Sina 153.
saec. XI vel XII, 21.5×16, membr, foll. circ. 390; Carp, Eus-t, prol, capp-t, syn, men: *Evv.*

1191. in Sina 154.
saec. X vel XI, 21×17, membr; Eus-t, capp-t, *στίχ,* pict: *Evv.*

1192. in Sina 155.
saec. XI, 21.5×17, membr, foll. circ. 230; Carp, Eus-t, syn, men, vers: *Evv.*

1193. in Sina 156.
saec. XIV (?), 21.5×17, membr; prol, capp-t, syn, pict: *Evv.*

1194. in Sina 157.
saec. X vel XI, 22×16, membr, foll. circ. 270; syn, men, pict: *Evv.* *Ἐγράφη . . . ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἔνθα εἶδεν ὁ ἅγιοσ Ἰωάννησ ὁ θεολόγοσ τὴν ἀποκάλυψιν, διὰ χειρὸσ Ἰωάννου μοναχοῦ πρὸσ τὸν καθηγούμενον μοναχὸν κύρον Θεόκτιστον.*

1195. in Sina 158: *Evv.*

1196. in Sina 159.
saec. XIV, 20×14, membr et chart promiscue; pict: *Evv.*

1197. in Sina 160.
saec. ?, 13×7, membr; capp-t, pict: *Evv.*

1198. in Sina 161.
saec. XII vel XIII, 14×9, membr, capp-t, syn, men: *Evv*.

1199. in Sina 162.
saec. XI vel XII, 19×13, membr; syn, men: *Evv*. Manu Macarii monachi et hierodiaconi.

1200. in Sina 163.
saec. XII, 19×13, membr: *Evv*; foll pauc chart suppl m rec.

1201. in Sina 164: *Evv*.

1202. in Sina 165.
saec. XV, 17×13, membr; prol, pict, syn, men: *Evv*. Manu Ioh. Rhosi exaratus, fortasse, id quod conicit Gardthausen, paulo ante a. 1450, in usum monasterii Sinaitarum Cretensis.

1203. in Sina 166.
saec. X, 19.5×15, membr, foll. circ. 200; capp-t, sect, pict: *Evv;* deest Ioh 21,9—25.

1204. in Sina 167.
saec. XII, 18×13, membr; capp-t, syn, men: *Evv*.

1205. in Sina 168.
saec. XIII, 12.5×9.5, membr, foll. circ. 260; syn, men, pict: *Evv*.

1206. in Sina 169.
saec. XIV, 22×16, membr (?): *Evv;* deest Ioh 11,47—21,25.

1207. in Sina 170.
saec. X vel XI, 19×14, membr, litteris minutis; syn, men, pict: *Evv*.

1208. in Sina 171.
saec. XIII vel XIV, 20×14, membr; syn, men: *Evv*.

1209. in Sina 172: *Evv*.

1210. in Sina 173.
saec. XI vel XII, 19×14, membr: *Evv*.

1211. in Sina 174.
saec. X vel XI, 11.5×10, membr, foll. circ. 300: *Evv;* deest Ioh 21,19—25.

1212. in Sina 175.
saec. XI, 25×18, membr, prol, capp-t, syn, men: *Evv*. Manu Arsenii monachi.

1213. in Sina 176.
a. 1286, 17×10.3, membr, foll. circ. 300; prol, syn, men: *Evv*. Manu Georgii *τοῦ Τλιπαθῆ*.

1214. in Sina 177.
saec. XI, 17×11, membr; capp-t, syn, men: *Evv*.

1215. in Sina 178.
saec. XIII, 18×12, membr: Carp, Eus-t, syn, men, pict: *Evv*.

1216. in Sina 179.
saec. X, 18.5×14, membr; Carp, capp-t, syn, men, pict: *Evv*. Folium ultimum habet quaedam Latina ex a. 1377.

1217. in Sina 180.
a. 1186, 22×15, membr, coll. 2; syn, men: *Evv*.

1218. in Sina 181.
saec. XII vel XIII, 26×17, membr, fasciculi Arabice numerantur: *Evv*.

1219. in Sina 182.
saec. XI, 19.5×17, membr; capp-t, syn, men: *Evv;* insunt nonnulla Arab et Syr mann serioribus.

1220. in Sina 183.
saec. X, 25×19, membr; capp, titl: *Evv;* deesse videtur Mt1,1—14,1; insunt Arabica quaedam.

1221. in Sina 184.
saec. XI, 21×16, membr; Carp, capp-t: *Evv;* deest Ioh 4,37—21,25.

1222. in Sina 185.
saec. X vel XI, 27×22, membr, foll. circ. 170, coll. 2: *Evv*.

1223. in Sina 186.
saec. X vel XI, 19×16, membr, indiligenter exaratus, capp-t: *Evv*.

1224. in Sina 187.
saec. XI, 18×14, membr, foll. circ. 430; syn, pict: *Evv*.

1225. in Sina 188.
saec. X, 22×17, membr; Carp, Eus-t, capp-t, syn, men: *Evv*. Folio ultimo inscribitur homil Theod. episc. *Τριμηθούντων* et vita Chrys.

1226. in Sina 189.
saec. XIII, 15.5×12, membr, foll. circ. 200: *Evv;* videtur m ser nonnulla chartis supplevisse.

1227. in Sina 190.
saec. XIV, 17×12, membr, mann plur; syn, men: *Evv*.

1228. in Sina 191.
saec. XII, 26×21, membr, foll. circ. 200; sect: *Evv;* deest Ioh 20,11—21,25.

1229. in Sina 192.
saec. XIII, 14×11.5, membr; (syn, men m ser): *Evv;* deest Mt1,1—11; man s. XVI suppl folia 40.

1230. in Sina 193.
a. 1124, 26×19, membr, coll. 2; Carp, Eus-t, *στίχ: Evv* cum schol. Manu *Καλοῦ* presbyteri iubente Cosma monacho exaratus. Facs Kondakov. (ut Evv 1189), 91, 4.

1231. in Sina 194: *Evv.*

1232. in Sina 195.
saec. XV (?), 21×14, chart; syn, men: *Evv;* m ser suppl folia priora. Monachus Ioachim monasterio Sinaitarum dono dedit.

1233. in Sina 196.
saec. XV, 20×15, chart; capp-t, pict: *Evv.*

1234. in Sina 197.
saec. XIV, 19×12.5, chart: *Evv;* m ser suppl fol ult Ioh.

1235. in Sina 198: saec. XIV, 17×13, chart; pict: *Evv.*

1236. in Sina 199.
saec. XIV, 21×14, chart: *Evv.* Erat papae Georgii a. 1548.

1237. in Sina 200: saec. XV vel XVI, 19×14, chart: *Evv.*

1238. in Sina 201.
a. 1244, 25.5×16.5, chart, foll. circ. 160: *Evv.* Manu Iacobi monachi iubente (?) Nilo monacho exaratus.

1239. in Sina 203: saec. XVI, 15.5×10, membr: *Evv.*

1240. (Ac 289 P 337) in Sina 259: *Evv Act Epp.*

1241. (Ac 290 P 338) in Sina 260: *Evv Act Epp.*

1242. (Ac 291 P 339) in Sina 261.
saec. XIV, 20.5×16, membr; syn, men: *Evv Act Epp.*

1243. (Ac 292 P 340)	in Sina	262	: *Evv Act Epp.*
1244. (Ac 293 P 341)		263	
1245. (Ac 294 P 342)		264	
1246. (Ac 295 P 343)		265	

1247. (Ac 296 P 344) in Sina 266.
saec. XV, 27.5×18; syn, men, pict: *Evv Act Epp;* insunt quaedam de 12 apostolis et preces pro Symeone monacho Moschopulo.

1248. (Ac 297 P 345) in Sina 267: *Evv Act Epp.*

1249. (Ac 298 P 346) in Sina 268.
saec. XV et a. 1572, 21×15, chart, mann duabus: *Act Evv Epp.*

1250. (Ac 299 P 347) in Sina 269.
saec. XV, 21×15, chart: *Act Epp Evv.* Manu Acacii.

1251. (Ac 300 P 348) in Sina 270.
saec. ?, 29×16, chart; syn, men: *Evv Act Paul* (Phm Hebr) *Cath;* Iac videtur deesse.

1252. in Sina 302.
a. 1306, 29×23, membr, coll. 2; prol, capp-t: *Evv* cum comm Thphyl. Impensis Lucae metropolitae *Μυρίων.* Facs Kondakov. (ut Evv 1189), 92,7.

1253. Sinaiticus 303.
saec. XVI?, 30 × 23, chart, foll. 203, coll. 2; pict: *Evv* cum comm Thphyl; desunt Mt 1,1—2,1 Ioh 9,3—21,25.

1254. **1255.** **1256.** Sinaiticus 304, 305, 306: *Evv* cum comm Thphyl (?). Inspiciendi sunt. Omitto 307 anno 1804 exscriptum.

1257. Smyrnae scholae evangelicae Γ'. 1.
saec. XI, in 8, membr, foll. 251; arg, pict: *Evv*. Perl v. cl. Papadopulos Kerameus, *Κατάλογοσ τῶν χειρογράφων τῆσ ἐν Σμύρνῃ βιβλιοθήκησ τῆσ εὐαγγελικῆσ σχολῆσ*, Smyrnae a. 1877, p. 50 b.

1258. Smyrnae scholae evangelicae Γ'. 2.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 209; prol, arg, capp-t, subscr, *ἐξεδ*, *στίχ*, vers: *Evv*. Perl Papadopulos (ut Evv 1257), p. 50 b—54 a.

1259. Smyrnae scholae evangelicae Γ'. 5.
saec. XV, in 8, membr, foll. 290; Carp, Eus-t, prol, capp-t, syn, men: *Evv*. Perl Papadopulos (ut Evv 1257), p. 54 a.

1260. Cortonae bibl. communalis 201.
a. 1460, 21.5 × 14.7, chart, foll. 58, col. ?, ll.   : *Mt;* sub finem stant Ioh cap. 1, Magnificat, Benedictus, Nunc dimittis. Frater Bonaventura de Balneo-Regio scripsit in usum „fratris Iohannis Baptistae de Rhodo prope Candie". Cf Mancini. G., *I manoscritti della libreria del comune e dell' accademia Etrusca di Cortona*, Cortonae 1884, p. 59. Notitiam codicis debeo v. cl. Gebhardtio.

1261. Paris. nat. Coislin. Gr. 128.
saec. XIII, 32.3 × 24.7, membr, foll. 345, col. 1, ll. 39.40; prol, capp-t, interpr vocc Hebr, vers: *Evv* cum comm Thphyl. Olim Laurae in monte Atho. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 200. 201. Martin. p. 102: num. 765. Vidi 30 Sept 1885.

1262. Paris. nat. Coislin. Gr. 129.
saec. XIV, 33 × 24, membr, foll. 317, coll. 2, ll. 38 etc, text rubr comm nigr: *Evv* cum comm Thphyl. Montf. p. 201. Martin. p. 102: num. 766. Vidi 30 Sept 1885.

1263. Paris. nat. Coislin. Gr. 198.
saec. XIV, 24.7 × 16.7, chart, foll. 435, col. 1, ll. 26. 33; Eus-t, prol, capp-t, sect, (non can): *Evv* cum comm Thphyl. Montf. p. 250. Martin. p. 102: num. 767. Vidi 1 Oct 1885.

1264. Paris. nat. Coislin. Gr. 201.
saec. XV, 28.6 × 21.5, chart, foll. 605, col. 1, ll. 35; capp-t: *Lc* cum comm Nicetae. Manu Iohannis Chrysocephali Holoboli. Olim monasterii Nicolai *τοῦ σταυρωνικήτα*. Montf. p. 251. Vidi 2 Oct 1885.

1265. Paris. nat. Coislin. Gr. 203.
saec. XIII, 26.4 × 19.5, membr, voll. 2, foll. 436, col. 1, ll. 33. 35; capp-t, (ἀναγν m ser): *Evv;* mut init. Montf. p. 264. Martin. p. 103: num. 768. Vidi 2 Oct 1885.

1266. Paris. nat. Coislin. Gr. 206.
saec. X vel XI, 27.9×21.8, membr, voll. 2, foll. (voll. 1, foll. 215) col. 1, ll. 26; capp-t, capp, titl, lect: *Mt Ioh Mc Lc* cum comm. Martin. p. 103: num. 769. Vidi 3 Oct 1885.

1267. (P 428) Paris. nat. Coislin. Gr. 207.
saec. XIV, 27.6 × 20, chart, foll. 295, col. 1, ll. 35. 36: *Ioh Rom 1.2 Cor Gal* 1,1—2,15 cum comm Thphyl. Martin. p. 104: num. 770. Vidi 3 Oct 1885.

1268. Londin. mus. Brit. Addit. 19386.
saec. XIII vel XIV, 28.3 × 20.7, foll. 267, col. 1 (et coll. 2), ll. 27. 30 etc; Carp, Eus-t, prol, capp-t, capp, titl, sect (Mc 239: 16,19 med vel 20), (non can), lect, init: *Evv* cum comm Thphyl. Vidi 18 Iul 1883.

1269. Romae Vat. Urb. 4.
saec. XIV, 27.9 × 20.7, chart, foll. 126, coll. 2, ll. 32; capp, (non titl), lect, init in txt (ita ut primo intuitu videatur Evl esse), syn, men, subscr: *Evv* cum versione Latina interlineari. Librarius Latinus versionem evangelii secundum Marcum die 22 Febr a. 1392 finivit. [Scr. 402 inter Evl.] Vidi 5 Apr 1886.

1270. Cahirae patriarchae Alexandrini 82.
saec. XIV, in fol, chart: *Evv* cum comm Thphyl. Coxius perl.

1271. Cahirae patriarchae Alexandrini 87.
saec. XI, in fol, membr: *Evv* cum comm Thphyl. Coxius perl.

1272. Athenis nat. (111).
saec. XV, 13.5 × 9.3, membr, foll. 299, col. 1, ll. 20; sect (Mc 233: 16,8), (non can), lect, syn, men: *Evv;* foll. 9—16 saec. XVI, chart, Mt 4,25—7,24. Consentit cum Evv 651. 992 in lectione dramaticae indolis quoad sciam prius non notata: Ioh 8,8.9 *ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ οἴδε ἀναγινώσκοντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδ.* Vidi 8 Iun 1886.

1273. Aucklandiae in insula Nova Zealandia, bibl. urbis.
saec.?, 16.5×14, membr(?), foll.?, col.?, ll.?; Eus-t, capp-t, capp, titl, sect, can, *στίχ: Evv;* Mt 6,13 om doxologiam. Olim in monte Atho, deinde v. cl. Georgii Grey. V. cl. Aldis in usum I. Rendel. Harrisii perlustravit, cf *The Sunday School Times,* Philadelphiae, a. 1887, 23 Apr, p. 260 a—c.

2.

ACTUS ET EPISTULAE CATHOLICAE.

1. (Evv 1 P 1): Basil. univ. A. N. IV. 2: *Act Cath.*

2. (P 2) Basil. univ. A. N. IV. 4.
saec. XII (al. XIII vel XIV), 15 × 10, membr, foll. 216, col. 1, ll. 27; prol, capp passim evanida, item lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Olim Ioh. Amerbachii typographi Basil. saec. XV et XVI. Hunc librum textu nonnullis locis mutato officinae typographicae commisit Erasmus ut adhiberetur in Act Cath Paul anno 1516 excudendis; cf Evv 2. Ioh. Batterius cont ut videtur in usum Millii (B. 2). Millii errores de codice correxit Wtst. Multi perl. Vidi 10 Sept 1885.

3. (Evv 3 P 3): Vindob. Suppl. Gr. 52: *Act Cath.*

4. (P 4) Basil. univ. A. N. IV. 5.
saec. XV vel XVI, 15.4 × 11, membr, foll. 287, col. 1, ll. 17—19; mann plur: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* lectt varr in mg. Olim fratrum Praedicatorum Basil. Erasmus usus est ut Act 8,37 (lect ex mg) 15,34 24,6—8. Batterius cont epp Iohannis in usum Millii (B. 3). Wtst. cont. Vidi 11 Sept 1885.

5. (Evv 5 P 5): Paris. nat. Gr. 106: *Act Cath.*

6. (Evv 6 P 6): Paris. nat. Gr. 112: *Act Cath.*

7. (P 9) Paris. nat. Gr. 102.
saec. XI (al. X, Omont. XII), 18.1 × 15, membr, foll. 390, col. 1, ll. 20; prol (non Act), capp-t, capp, titl, *μαρτ*, pict: *Act Cath Paul* (Heb Tim). Videtur Stephani *ι'* esse, ex errore (?) Lc 5,19 Ioh 2,17 laudatus. Martin. p. 105. Vidi 30 Iul 1885.

8. (P 10) Latet. Stephani est *ια'*. Millio teste ex lectt circiter 400 consentiunt 276 cum vg. Steph. laudat ex errore (?) Mt 10,8.10 12,32 Ioh 2,17 Apoc 13,4.

9. (P 11) Cantabr. univ. Kk. 6.4.
saec. XI vel XII, 17.7 × 12.2, membr, foll. 247, col. 1, ll. 22: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 3,6—17 1 Tim 4,12—2 Tim 4,3 Heb 7,20—11,10 11,23—13,25. Olim Vatabli prof. ling. Hebraicae Paris. Stephani amici, unde Steph. *ιγ'* (ex errore Mt 27,64 Ioh 2,17 laudatus), deinde I. B. Altini (Hautin.), deinde episc. Moori (cf Evv 60). Bis ex errore Scholz. numeravit, 9 et 112 (P 225). In Cath multa eximiae notae habet. Perl et Cath contulit Hort. Vidi 18 Oct 1886.

10. (P 12 Ap 2) Paris. nat. Gr. 237.
saec. X, 20.8×16.2, membr, foll. 246, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, *μαρτ*-t, capp, titl, *μαρτ*, subscr, *στίχ*: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*; inest Pseudo-Doroth de 12 app et 72 discip, cf Act 17.89.179. Wtst. et Scholz. cont. Martin. p. 105. Vidi 12 Nov 1885.

11. (P 140) Paris. nat. Gr. 103.
saec. XI (al. X), 21.4×17, membr, foll. 333, col. 1, ll. 18; prol: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum schol; desunt Act 2,20—31 1 Cor 12,17—13,2 Heb 11,35—13,25 (m rec suppl Heb 11,35—12,1); de scholiis indolis inusitatae cf Reich. (ut supra, p. 278), p. 30—35. Cursim cont Wtst. Act Cath, Reichius et Scholz. Paul. Martin. p. 106. Vidi 4 Aug 1885.

12. (P 16 Ap 4) Paris. nat. Gr. 219.
saec. XI, 32.4×23.7, membr, foll. 313, col. 1, ll. 40; prol, capp-t, capp, titl, syn, men: comm in Act Cath Paul (Heb Tim) Apoc; txt non integer. Olim Mediceorum. Ioh. Lascaris a. 1518 Petro Merieli dono dedit. Adhibuisse Donatus Veronensis in Oecumenii editione principe a. 1532 instruenda male creditur. Wtst. a. 1715, Grsb. Scholz. A. W. Grafton (locc sell in usum Alfordii) cont. Martin. p. 107. Bordier. p. 138. Vidi 7 Nov 1889.

13. (Evv 33 P 17): Paris. nat. Gr. 14: *Act Cath*; de Act cf WH *Intr.* § 212.

14. (Evv 35 P 18 Ap 17): Paris. Coisl. Gr. 199: *Act Cath.*

15. Paris. nat. Coisl. Gr. 25.
saec. X vel XI, 32.5×23.4, membr, foll. 254, col. 1, ll. comm 35 etc; prol, *ἀποδημία παύλου*, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ*: *Act Cath* cum commentariis ab Andrea presbytero digestis. Cf Mtf. *Bibl. Coisl.* p. 75—82. Wtst. cont, item Cramer. *Catenae*, Oxon. vol. 3 (a. 1838), p. iv—xi. 425—451, vol. 8 (a. 1840), p. 583—596. Martin. p. 108. Vidi 17 Sept 1885.

16. (P 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 26.
saec. X, 29.6×23, membr, foll. 381, col. 1, ll. 40; prol: *Act Cath Paul* cum comm (Oec similis); propter txt litt unce exaratum poterat codd unce adnumerari. — Foll. 380. 381, saec. X: vita Longini. Olim Laurae in monte Atho. Mtf. p. 82. Wtst. cont. Martin. p. 109. Vidi 17 Sept 1885.

17. (P 21 Ap 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 205.
saec. X, 22.8×17.7, membr, foll. 270, col. 1, ll. 27; prol et capp-t, et *μαρτ*-t in unum conlect sub init, capp, titl, lect, init, *μαρτ*, subscr, *στίχ*, mus rubr: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*; m saec. XIV suppl Rom 16,17—27 1 Cor 1,1—7 Heb 13,15—25 Apoc 1,1—5; insunt vitae prophetarum, Pseudo-Doroth de 12 et 70, *ὅροι πίστεως ὀρθοδοξίας.* Antonius monachus a. 1079 emit. Olim CPoli, deinde Seguierii. Mtf. p. 264—266. Wtst. cont. Martin. p. 109. Vidi 17 Iun 1885.

18. (P 22 Ap 18) Paris. nat. Coisl. Gr. 202.(2), foll. 27—328.
saec. XIII, 24.4×18, chart, foll. 302, col. 1, ll. 22 etc comm 38 etc: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum comm. De Apoc cf infra p. 677, Apoc 18. V. cl. Omont. iudicat scripturam Melchiticae similem esse. Mtf. p. 263. Wtst. cont. Martin. p. 110. Vidi 2 Oct 1885.

19. (Evv 38 P 377): Paris. Coisl. Gr. 200: *Act Cath.*

20. (P 25) Londin. mus. Br. bibl. regiae I. B. I.
saec. XIV, 21×18, chart, foll. 145, col. 1; ll. 22.23, valde mut; prol in Cath, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb); ordinem invertit bibliopegus; folium in Hebr transpositum vel amissum. Vidi 5 Maii 1883.

21. (P 26) Cantabr. univ. Dd. 11.90.
saec. XIII, 16.4×13.4, membr, foll. 159, col. 1, ll. 22—25; prol, lect, *στίχ*: *Act Cath Paul* (Phm [Heb]); desunt Act 1,1—12,2 14,22—15,10 Rom 11,22—33(?) 15,14—16.24—26 16,4—20 1 Cor 1,15—3,12 2 Tim 1,1—2,4 (?) Tit 1,9—2,15 Phm 3—25 Heb. Erat saec. XIV hieromonachi Cosmae (eiusdem qui Evl 8 scripsit?). Teste Wetst. Ioh. Lucas ling. Arab. prof. Cantabr. (cuius nomen libro inscriptum est) ex Oriente in Angliam detulit unde Millii „Lu" (e. g. Act 20,23.26.28) etsi ex incuria Mill. in prolegg suis de codice tacet. Wetst. cont. Vidi 18 Oct 1886.

22. (P 75) Londin. mus. Br. Add. 5115 et 5116.
saec. XI vel XII, 19.3×14.7, membr, voll. 2, foll. 298, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, lect, syn, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—11 3,16—4,2 Heb 6,7—7,1. Non eadem manu qua Evv 109 exaratus quocum adsociatur. Erat in monasterio *τοῦ Κωνστάντοσ*. Olim Ricardi Meadii apud quem Wtst. Londinii a. 1746 perl, deinde Askewii († 1774). Paulus Act cap. 20 in usum Griesbachii cont. Bloomfield. locc sell cont. Vidi 10 Mai 1883.

23. (P 28 Ap 6) Oxon. Bodl. Barocc. 3.
saec. XI, 13.3×10, membr, foll. 297, col. 1, ll. 21 comm 57—66; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum comm; m saec. XIV suppl Act 1,1—3,10; desunt Act 3,10—11,13 14,9—26 17,6—19 20,28—24,12 1 Pe 2,2—16 3,7—21 2 Cor 9,14—11,9 Gal 1,1—18 Eph 6,1—19 Phil 4,7—23 Apoc 1,10—17 9,11—17 17,10—18,8 20,1—22,21. Bentleii *χ'* (cf Evv 51). Mill. cont (Baroc.), item Grsb. 1 Cor 15, *S. c.* 2, 148. Vidi 6 Jan 1883.

24. (P 29) Cantabr. coll. Christi F. 1. 13.
saec. XII, 22.5×15, membr, foll. 303, col. 1, ll. 22, passim mut: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—11 18,20—20,14 Iac 5,14—1 Pe 1,4; m rec multa mutavit. Thom. Galius in usum Fellii cont. Millio erat Cant. 2. Bentleius cont (cf Evv 51), item Ioh. Wigleius in usum Iacksonii (Cant. coll. Iesu O. *Θ'*. 1), item Scr. a. 1855 (l), *Aug.* p. lxiv. Vidi Ian 1883.

25. (P 31 Ap 7) Londin. mus. Br. Harl. 5537.
a. 1087, 11.7×9.4, membr, foll. 286, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* deest 1 Ioh 5,14—2 Ioh 5; foll. 287—292 m ser lexicon. Manu Iohannis *τοῦ τζουτζούνα* (cf Ac 89) mon. et presb. *ἐν τῷ ἀρτακίῳ κατοικήσαντοσ τοῦ καὶ γαμβροῦ τοῦ κυρίου μανουὴλ τῆσ μαρουδίασ.* Mill. cont (Cov. 2), item Grsb. Act 14—18 Rom 1—4, *S.c.* 2, 148—151. 184, item Bloomfield., item Vansittart. 1. 2 Thess, item Scr. Apoc (1), *Aug.* p. lxxvi. Vidi 30 Apr 1883.

26. (P 32) Londin. mus. Br. Harl. 5557.
saec. XII, 18×15, membr, foll. 293, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, lect, (syn m rec), subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—11 Heb 11,34—12,6 (13,20—25 mut). Covellius (cf Evv 65) CPoli a. 1675 possidebat. Mill. cont (Cov. 3), item Paulus Act 1—3, item Bloomfield. Vidi 3 Maii 1883.

27. (P 33) Londin. mus. Br. Harl. 5620.
saec. XV, 21.1×15, chart, foll. 134, col. 1, ll. 22: *Act Cath Paul* (Phm Heb); iudicibus Millio et Grsb. ex Act 29 exscriptus, *S. c.* 2, 151—153. 184. Ioh. *Δράκωσ* habuit a. 1654. Erat a. 1663 Perae. Covellius Adrianopoli ante a. 1675 possidebat. Mill. § 1487 (Cov. 4), Grsb. Bloomfield. cont. Vidi 1 Mar 1883.

28. (P 34 Ap 8) Londin. mus. Br. Harl. 5778.
saec. XII, 22.3×16.5, membr, foll. 156, col. 1, ll. 30, folia passim mut; (prol Paul), capp, titl, lect, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Act 1,1—20 5,40—7,34 Apoc 6,14—8,1 22,19—fin. Olim in monte Sinai erat, unde Covellius in Angliam detulit (cf Evv 65). Mill. § 1488 (Sin.) cont, item Bloomfield. Act Paul. Vidi 28 Apr 1883.

29. (P 35) Genevae bibl. urbis 20.
saec. XI (Omont. XII), 13.7×10.3, membr, foll. 269, col. 1, ll. 18; lect passim m ser: *Act Cath Paul* (Phm Heb); m ser suppl Act 1,1—8 2,36—45; in Act Cath multa bonae notae habet. Nescio quis in usum Millii cont § 1500 (Genev.). Grsb. *S. c.* 2, 152. Scholz. cursim cont. Vidi 26 Sept 1883.

30. (P 36 Ap 9) Oxon. Bodl. Misc. 74.
saec. XI, 28.3×18.7, membr, foll. 233, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, subscr, *στίχ: 3 Ioh Apoc Paul* (Phm Heb) cum scholl multis; m saec. XIII praemisit Act 15,19—2 Ioh. Huntington. (cf Evv 67) ex Oriente in Angliam detulit. Millio erat Hunt. 1. Vidi 21 Feb 1883.

31. (Evv 69 P 37 Ap 14) Leicestr. urbis 20: *Act Cath;* desunt Act 10,45—14,17 Iud 7—25. Cf WH *Intr.* § 212.

32. (Evv 51 P 38) Oxon. Bodl. Laud. 31: *Act Cath;* deest 2 Pe 3,2—18. Grsb. cont Act 1—10. 17.

33. (P 39) Oxon. coll. Lincoln. ω. 25.
saec. XII, 19.7 × 15.5, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 27; prol, ἀποδημία παύλου, lect, syn, men, subscr, στίχ, pict: *Act Cath* (Iac Iud 1.2 Pe 1.2.3 Ioh) *Paul* (Phm Heb); desunt 1 Pe 1,1—16 Ro 1,1—19. Robert. Flemmyng. decanus Lincolniensis a. 1483 dono dedit. Nescio quis in usum Waltonii cont. Mill. cont (Lin. 2), item Dobbin. Act (censet Dobbin. Ac 34 P 40 ex hoc codice exscr esse). Vidi 7 Mart 1883.

34. (Evv 61 P 40 Ap 92) Dublin. coll. Trin. A. 4. 21: *Act Cath;* famosi nominis propter locum 1 Ioh 5,7.8, quem Erasmus ne fidem frangeret editioni N. T. tertiae praeeunte codice inseruit.

35. (Evv 57 P 41) Oxon. coll. Magdalenae 9: *Act Cath.*

36. Oxon. coll. Novi 58.
saec. XII (al. XIII), 26 × 20.5, membr, foll. 245, col. 1, ll. comm. 39; mart Pauli, capp, titl: *Act Cath* cum catena; textus bonae notae. Conlatus in usum Waltonii. Mill. cont (N. 1). Cramer. catenam cum textu edidit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. vol. 3 (1838) et vol. 8 (1840). Tischendorfius lectiones huius codicis varias bis laudat, „cat" vel „cat^{ox}" et 36. Vidi 21 Mart 1883.

37. (P 43) Oxon. coll. Novi 59.
saec. XIII, 24 × 17.5, membr, foll. 298, col. 1, ll. 20, nitide exaratus; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholl in mg; m ser suppl He 13,21—25. Hunc codicem partem codicis Evv 58 esse ex errore credebat Walton., quem primo secutus Wetst. serius errorem correxit *N. T. Gr.* vol. 2, p. 453, num. 36. Mill. cont (N. 2), item Dobbin. Vidi 22 Mart 1883.

38. (P 44) Lugduno-Batav. bibl. acad., Voss. Gr. Q. 77.
saec. XIII, 18.3 × 13.4, membr, foll. 215, col. 1, ll. 22; prol, lect, ἀναγν, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Olim Pauli Petavii (1) Parisiensis; Claud. Sarravius cont (a. 1647). Christina Sueciae regina codicem de haeredibus Petavii a. 1650 emptum Isaaco Voss. (†1688) dono dedit. Ioh. Gachon. conlationem Sarravii in usum Fellii exscripsit. Eadem conlatio postea Cotterii medici erat qui eam cum Allixio a. 1680 communicavit, Allixius cum Wetstenio. Vossius codicem in Angliam Paulo Colomesio deinde Millio (Pet. 1) utendum permisit. Wetst. Lugduni a. 1717 perl, a. 1731 cont. Item Dermout. (cf Evv 122). Per humanitatem bibliothecarii Lugdunensis codicem Lipsiae 12 Dec 1888 tractare mihi licuit.

39. (P 45 Ap 11) Olim Petavii 2; hodie latet.
saec. ?, chart: *Act Cath Paul;* desunt Act 1,1—18,22 Iac 1,1—5,17 3 Ioh 9—Iud 25 1 Cor 3,16—10,13. Sarravius cont (cf Act 38). Millio erat Pet. 2.

40. (P46 Ap12) Romae Vat. Reg. Gr. 179.
saec. XI, 25×19.1, membr, foll. 169, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, capp, titl, μαρτ, lect, men, subscr, στίχ, στίχων notatio in mg: *Act* cum scholl brevv *Cath Paul* (Hebr Tim) [*Apoc*]; desunt Tit 3,3—Phm; additur Apoc (capp, titl) saec. XV foll. 155—169. Textus bonae notae est. Olim Petavii (3). Sarravius cont. Erat Christinae reginae (cf Evv 154—156). Zacagnius prologos Euthalii ex hoc codice edidit et conlationem codicis editioni inseruit (cf supra, p. 154). Millio est Pet. 3. Birch. cursim examinavit et in Apoc capp. 1.2 cont, cf Birch. *Act*, p. xiii, *Apoc*, p. xx sqq. Ioh. Gagnaeus laudavit sub nomine „Dionysiani" (cf Wtst.). Fol. 3: ἀθανασίου (sic) ἐπ. ἰούλκησ (sic), ἔκθεσισ κεφαλαίων τῶν πράξεων σταλῆσα πρὸσ ἀθανάσιον ἐπ. ἀλεξανδρ.; fol. 52 v ἐκθαλίου (sic) ἐπ. σούλκησ ἐκθ. κεφ. τῶν καθ. (cf supra, p. 154 adn. 1, sub fin, et Evv 506). Vidi 5 Apr 1886.

41. (Evv 175 P194 Ap20) Romae Vat. Gr. 2080: *Act Cath.*

42. (P48 Ap13 Evl 923 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.
saec. XI, 20.5×15, membr, foll. 302, col. 1, ll. 23.22; capp-t, capp (non in Ap), lect: *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc*; desunt Act 2,3—34 (27,19—34 m rec) 2 Pe 1,2 1 Ioh 5,11—21 Apoc 18,3—13 (sub fin onomasticon Novi Testamenti Dorotheo martyri adscriptum; inest fol. 1 ex Evl); praebet lectt haud vulgares; convenit saepe cum (Evv 51) Ac 32 P38 et cum editione Complutensi. Olim Seidelii. Kusterus conlationem a Nic. Westermanno factam editioni N. T. Millianae a. 1710 inseruit. P. D. Burkius ap. Bengel. *App. crit.* ed. 2, a. 1763 lectt multas addidit ex nova conlatione a Westermanno et I. C. Schmidlino facta. Henricus Middeldorpf. accuratius descripsit et conlationem edidit in *Biblisch-exeget. Repert.* (ab E. F. K. et G. H. Rosenmüllero editum), vol. 2 (Lipsiae 1824), p. 87—118, et apud E. F. K. Rosenmüller. *Commentatt. theol.* vol. 2, pars 2 (Lips. 1832), p. 167—206. Cf Franc. Delitzsch. *Studien zur Entstehung der Polygl. Bibel des Card. Ximenes*, Lipsiae 1871, p. 36.37.

43. (Evv 76 P49) Vindob. caes. Gr. theol. 300: *Act Cath.*

44. (Evv 82 P51 Ap5) vacat; cf Evv 82. WH numerum ad Act 224 transtulerunt.

45. (P52 Ap16) Hamburgi bibl. urbis, cod. Gr. 1252.
saec. XV, 20×15, chart, foll. 268, col. 1, ll. 22; prol: *Cath Apoc Paul* (Phm Hebr) *Act* hoc ordine; inde ab Eph 3,7 al manu. Olim Iohannis Ciampini Romae. Erat Zachariae Conradi ab Uffenbach Francofurti ad Moen. consulis, qui codicis usum a. 1717 Wetstenio concessit (Uffenb. 1), item Bengelio (Uffenb. 2). Vidi 17 Mai 1878.

46. (P55) Monac. reg. 375.
saec. X (al. XI), 32.1×24.5, membr, foll. 381, col. 1, ll. 40; textus litt semiuncc exaratus interdum vero minuscc immixtis; στίχ signis

veteribus e. g. 1 Cor *[illegible]* (edidit v. cl. I. Rendel. Harris. apud I. H. Thayer., *Notes on Scrivener's Plain introd.* Boston. 1885, p. 31): *Act Cath Paul* (Phm Hebr) cum comm Oecumenii; habet lectiones nonnullas bonas. Olim cont Bengel. (Aug 6.); item Matthaei. Anno 1806 Monacum translatus. De codicibus Augustanis cf Matthaeius, „Kurze Nachricht von den XIII Handschriften des Griechischen Neuen Testaments in Augsburg, von welchen der verstorb. Abt Ioh. Alb. Bengel nur VII verglichen hat", *Allgemeiner Litterarischer Anzeiger,* Lipsiae 1800 (vol. 5), coll. 1593—1599. 1713—1717. 1769—1771. 1793—1797. 1849—1854. 1897—1901. 1947—1952. Scholz. cont Act 3—20 1 Cor 1—3. Vidi 24 Mart 1887.

47. (Evv 90 P 14) Amstelaed. eccl. Remonstr.-Reform. 186: *Act Cath.*

48. (Evv 105 P 24) Oxoniae Bodl. Misc. 136: *Act Cath.*

49. [(Evv 92) Basil. bibl. univ. O. II. 27: comm in Cath numero non dignus.]

50. (P 8) Latet.
Steph. ζ', quem Stephanus ad Act semel (17,5), ad Cath septies, ad Paul vicies septies laudat, cf Scr. *Intr.*[3] p. 180, adn. 1 et p. 250. Millio videbatur codicis textus "fere universus" in Stephani editione "absorptus esse".

51. (P 133 Ap 52) Paris. nat. Gr. 56.
saec. XII, 25.3×16.3, foll. 375, col. 1, ll. 23; prol in CP, capp, lect, subscr in P: *Act Cath Paul* (Phm Hebr) *Apoc;* desunt Act 5,5—26 (folia hoc ordine legenda 20.13.25.15.24.14.26.19) 7,56—8,8 9,37—10,4 Apoc 10,4—11,1 22,17—21. Olim Mazarini. Scholz. cursim cont. Martin. p. 111. Vidi 15 Ian 1885.

52. (P 50) Latet.
„Rhodiensem" laudavit Stunica (cf supra, p. 206) cum Compluti adversus Erasmum disputaret. Hodie saltem Compluti codex non est. Cf Delitzsch. (vide Act 42), p. 30—33.

53. (P 30) Cantabrig. coll. Emanuel. I. 4. 35.
saec. XII, 9.3×7.5, membr, foll. 145, col. 1, ll. 24; litteris minutissimis eleganter exaratus; prol, capp-t, capp, titl: *2 Pe* 2,4—3,18 *1 Ioh* 1,1—3,20 *Paul* (Phm Heb); desunt 1 Cor 11,7—15,56 Heb 11,27—13,25; inde a 1 Tim 6,5 manu alia scriptus; habet multa scribendi compendia; m pr add scholl nonnulla in mg. Collegio a. 1598 Samuel Wrightius dedit. Walton. varr lectt exhibet. Perl Millius (Cant. 3.) et Hort. Scrivenerus cont (n), facs. *Intr.*[3] tab. xii, num. 33. Vidi Ian 1883.

54. (Evv 43 P 130) Paris. bibl. armament. 8410: *Act Cath.*

55. Textus secundus epistolae Iud in Act 47, in quo bis scripta est.

56. (P 227) Oxoniae Bodl. Clarkii 4.
saec. XII, 23×14.5, membr, foll. 220, col. 1, ll. 27.28; prol, capp-t, *μαρτ*-t, capp, lect, syn, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Act 10,15—36; insunt orationes, item nomina apostolorum et diaconorum, item miracula quae apostoli fecerunt. Fasciculi more inusitato signantur. Gaisford. locc sell cont, item nescio quis in usum Scholzii. Vidi 12 Feb 1883. Olim significabat numerus 56 lectiones, quas Wetst. in mg N. T. Raphelengiani a. 1591 manu adscriptas repperit iudice Scholzio ex Act 84.87.88.89 haustas; cf Evv 102 P 59 Ap 23.

57. (Evv 234 P 72) Havniae reg. theol. 1322: *Act Cath.*

58. (P 224 Evl 922) Oxoniae Bodl. Clarkii 9.
saec. XIII, 18.4×12.8, membr, foll. 181, col. 1, ll. 24—28; lect: *Act Cath Paul* (Phm Heb); Heb 13,7—25 evanidus. In tegumento foll duo ex Evl. Gaisford. cont. Wetst. 58 est Act 22. Vidi 15 Feb 1883.

59. (P 62) Londin. mus. Brit. Harleian. 5588.
saec. XIII, 25.4×17, chart, foll. 132, col. 1, ll. 36; prol, *ἀποδημία* et mart Pauli, capp, sectiones 168 in Act, lect plen, init, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). Olim Cusae in hospitali, cf Evv 87. Grsb. *S. c.* 2,160—162.186 Act 11.12.13 1 Pe Rom Eph 1 Cor 1—7 cont. Vidi 3 Maii 1883.

60. (P 63 Ap 29) Londin. mus. Brit. Harleian. 5613.
a. 1407, 21.8×14.5, chart, foll. 267, col. 1, ll. 26; prol, subscr, *στίχ: Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* Apoc man al; desunt Iac 1,1—11 Apoc 22,2—18.20.21; insunt varia Chrys de coena Domini, de Iuda traditore etc foll. 225 r—237 v. Grsb. Act 1—8 1 Pe 1 Ioh 5 Ro 1 Co 2 Co 3 Eph Apoc cont, *S. c.* 2,162—164.191—225. Vidi 9 Nov 1883.

61. Londin. mus. Brit. Addit. 20003.
a. 1044, 18×12.6, membr, foll. 57, col. 1, ll. 23; capp-t in Iac, (lect m ser): *Act* 1,1—48 7,17—17,28 23,9—28,31; textu ceteros Act codices minuscc antecellit. Manu Iohannis monachi iubente Iacobo monacho exaratus. Tischendorf. a. 1853 ex Aegypto in Europam pertulit, a. 1854 vendidit. Tischend. cont (lo[ti]), *Anecdota*, 1855, p. 7.8.130—146, item Tregelles., item Scr (p[scr]), *Aug.* p. lxviii—lxx. Facs Act 13,18—20 apud Smith. *Dictionary of the Bible*, vol. 3, sub voce *New Test.* Cf WH *Intr.* §§ 211.212. Vidi 9 Nov 1883. De numero 61 apud Grsb. et Scholz. cf supra Evv 440.

62. (P 65) Paris. nat. Gr. 60.
saec. XIV, 34.3×23.3, chart, foll. 135, col. 1, ll. 35; prol, capp-t, capp, titl, lect, syn, subscr, *στίχ, στίχοι* in mg numerantur; in Paul folia multa bibliopegus invertit: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum scholl brevv in mg; desunt Act 1,1—7,34 13,21—25,8. Grsb. locc sell cont, *S. c.* 2,166.188. Scholz. perl. Vidi 26 Maii 1885.

63. (P 68) Vindob. caes. Gr. theol. 313.
saec. XIV, 17.1×12.3, membr, foll. 157, col. 1, ll. 26; prol, capp-t, lect, syn, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum scholl paucis. Olim Ioh. Sambuci (cf Evv 124) donante Mediolani Octavio Ferrario a. 1562. Cf Treschov. (ut Ev.v3), p. 79 sq. Alter. cont, *N. T.* 2, 741—788; item Birch. *Var. lectt. ad Act* etc p. xxii. Vidi 18 Mart 1887.

64. (P 69) Vindob. caes. Gr. theol. 303.
saec. XII (Kollar. XIV), 18.8×14.5, membr, foll. 279, col. 1, ll. 22, diligenter exaratus; prol, capp-t, lect, init, syn, men, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Ioh. Tarchaniotae scriptus. Busbecq. (cf Evv 123) CPoli Vindobonam pertulit. Cf Treschov. p. 76 sq. Alter. cont, *N. T.* 2, 789—853, item Birch. Vidi 17 Mart 1887.

65. (Evv 218 P 57 Ap 33) Vindob. caes. Gr. theol. 23: *Act Cath.*

66. (P 67 Ap 34) Vindob. caes. Gr. theol. 302.
saec. XI (1064—1068), 18.2×14, membr, foll. 368, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, lect (non Cath), syn, men, subscr, στίχ in CP, pict, vers, interpr nomm Hebr, nomina prophetarum, Ps-Dorothei lib de 12 et de 70 app, de ἀναστάσεωσ nomine, colorum nomina et λίθοι apud Ezech et in Exod, menses Rom Gr Hebr Aegypt Cappad Athen Laced Bithyn Cypr Maced, item Gr seriores inde a Sept, litterae Hebr cum signific, nomina angelorum et archang, episcopi CPtani Rom Alex Antioch Hier, chronograph. „Adam usque ad Christum", reges Assyr Aegypt Rom CPtani: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum scholl in mg; nihil deest de Apoc; bis correctus est textus, m ser (67**) lectiones e codice eximio et in Paul codicibus BM affini hausisse videtur, cf WH *Intr.* § 212. Ioh. VIII inter patriarch, Constantinus inter reges ultimum locum habet uterque sine regni annis, unde concludo librum inter annos 1064 et 1068 exaratum esse. Olim Arsenii archiep. Monembasiae (olim Epidauri Limerae hodie Malvasiae). Sambucus (cf Evv 124) emit „in aedibus Mataloniis" in Italia a. 1564. Cf Treschov. p. 134, et Andr. Christian. Hwiid. *Libellus criticus* etc Hauniae a. 1785. Alter. cont, *N. T.* 2, 415—558, item Birch. (ut Act 63), p. xxi. Grsb. ex errore huic codici lacunam in Apoc eam tribuit, qua re vera codex Apoc 33 (Evv 218) laborat. Vidi 17 Mart 1887.

67. (P 70) Vindob. caes. Gr. theol. 221.
a. 1330, 22.4×17.5, membr, foll. 174, col. 1, ll. 31; prol, capp-t, lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Leonis cuiusdam. Busbecq. CPoli Vindobonam pertulit. Cf Treschov. p. 76 sq. Alter. cont, *N. T.* 2, 689—740, item Birch. Vidi 17 Mart 1887.

68. (P 73) Upsalae univ. MS. Gr. 1.
Codex e duobus mutilis compactus, 23×17, membr, foll. 220, col. 1, ll. 38.

(a.) saec. XII: *Act* 8,14—*1Cor* 15,38.

(b.) saec. XI: *1Cor* 13,6—*Phm* (Heb Tim) *Cath* cum catena; bis igitur adest 1Cor 13,6—15,38 non eodem textu. Sparwenfeld (42) emit Venetiis a. 1678. Cf Petr. Fabian. Aurivill. *Cod ms Gr Novi Foed.* Upsalae 1786 cum facs duobus Act 10,34—36 1 Tim 3,16; cf Michaelis, *Neue orient. und exeg. Bibliothek*, pars 5, Göttingae 1788, p. 148—163.

69. (P 74 Ap 30) Guelferbytanus 16. 7. Aug. quarto.
saec. XIII et XIV, 22.7×15.5, chart, foll. 204, col. 1, ll. 29; prol. — (a.) saec. XIII: *Act Cath Paul* cum lectt varr in mg; textus est bonae notae. Georgius monachus scripsit. — (b.) saec. XIV: *Apoc.* Cf Knittel. *Beyträge zur Kritik über Johannes Offenbarung*, Brunsvigae et Hildesheimiae a. 1773, item Matthaei. (X) *Apoc*, p. 221—228, item Franc. Delitzsch. (cf Act 42), p. 34.

70—96 cursim cont. Birch. *Varr. lectt ad Ac C P*, Hauniae a. 1798.

---

70. (Evv 131 P 77) Romae Vat. Gr. 360: *Act Cath.* Birch. Rom 1 Cor 1—4 cont, reliqua perl.

71. (Evv 133 P 78) Romae Vat. Gr. 363: *Act Cath.*

72. (P 79 Ap 37) Romae Vat. Gr. 366.
saec. XV (Birch. XIII), 19.5×13.5, chart, foll. 218, col. 1, ll. 24; prol: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Birch. locc sell cont, item Scholz. Vidi 27 Mart 1886.

73. (P 80) Romae Vat. Gr. 367.
saec. XI, 20.8×16.3, membr, foll. 165, col. 1, ll. 30; prol etc plen, capp-t, μαρτ-t, lect, init, ἀναγν, syn, men, στίχ: *Act Cath Paul* (Heb Tim); Philem mut; textus bonae notae. Caryophilus usus est (cf supra, p. 219). Birch. „per omnia" cont, item Scholz. locc sell. Vidi 27 Mart 1886.

74. Romae Vat. Gr. 760.
saec. XI (Birch. XII), 25.8×21, membr, foll. 257, col. 1, ll. 24: *Act* cum comm. Birch. et Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

75. (Evv 141 P 86 Ap 40) Romae Vat. Gr. 1160: *Act Cath.*

76. (Evv 142 P 87) Romae Vat. Gr. 1210: *Act Cath.* Birch. Act Iac 1.2 Pe 1 Ioh „exacte cont".

77. (Evv 149 P 88 Ap 25) Romae Vat. Palat. Gr. 171: *Act Cath.*

78. (P 89) Romae Vat. Reg. 29.
saec. X (al. XII), 25.5×18, membr, foll. 177, col. 1, ll. 21, litt supra lin; prol etc, subscr, στίχ: *Act Cath Paul;* desunt 2 Cor 11,15—12,1 Eph 1,10—Heb 13,25; textus bonae notae; insunt scholl saec. XI. Samuel Gerlachius pastor Thermiferinus (filius [?] Stephani Gerlach. qui codicem „a Graecis" in Europam pertulit; cf Gerlach. *Tagebuch einer Mission nach Constantinopel*, Francofurti 1674) a. 1626 Matthiae

Berneckero (et. Berneggero) prof. Argentoratensi dono dedit, item vidua Berneggeri a. 1640 Ioh. Henr. Boeclero prof. Argentorat. Blanchin. perl, *Ev. quadr.* 2, 2, p. 591 et facs 1, 2, p. 532, tab. 3. Birch. per omnia accurate examinavit. Scholz. locc sell cont. In Tischendorf. *N. T.* ed. 7 crit. mai. ex errore est Paul 248. V. cl. Gebhardt. a. 1882 perl, cf *Theologische Literaturzeitung*, Lipsiae a. 1889, coll. 569—571. Scr. ex errore bis numerat, 78 et 201. Vidi 3 Apr 1886.

79. (P 90) Romae Vat. Urbin. 3.
saec. XI, 19.2×13.9, membr, foll. 161, col. 1, ll. 30; prol in unum conlecti sub init tomi, lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Birch. et Scholz. perl. Vidi 5 Apr 1886.

80. (P 91 Ap 42) Romae Vat. Pii II 50.
saec. XII, 16.8×13, membr, foll. 327, col. 1, ll. 21.22; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* plurimae correctiones et additamenta m ser; fol. 7 in catalogo librorum erasit m rec Heb ante 1 Tim; sub init saec. XI nonnulla de apostolis. Erat e Pii II (Aeneae Silvii a. 1458—1464) codicibus Graecis, quos in bibliotheca s. Silvestri de Urbe diu servatos Clemens XI in bibliothecam Vat. transtulit. Birch. „per omnia diligenter bis" cont; item Scholz. locc sell. Duchesnius (cf Evv 158) perl. Vidi 5 Apr 1886.

81. Romae Barberin. VI. 21.
saec. XIV (al. XI), 35×27.3, membr, foll. 295, coll. 2, ll. 32; prol et capp-t in Act, hic illic capp et titl: *Act Cath* cum comm. Birch. cursim inspexit. Ex incuria Scr. non nisi caput unum Act inesse dicit. Vidi 15 Apr 1886.

82. (Evv 180 P 92 Ap 44) Romae Propag. L. VI. 19: *Act Cath.*

83. (P 93 Ap 99) Neapoli bibl. nationalis II. Aa. 7.
saec. XII (al. X vel XI), 26.5×18.6, membr, foll. 123, coll. 2, ll. 37, *στίχων* numeri in mg notantur; prol, capp-t, tabulae multae: *Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc* (mut post Apoc 3?); 1 Ioh 5,7 in mg habet. Textum olim cum codice Pamphili Caesareae conlatum esse profitetur. Evagrius scripsit. Birch. et Scholz. *Bib.-kr. Reise*, p. 136 seq. locc sell cont. Nescio quis in usum Burgonii cont. Vidi 24 Apr 1886.

84. (P 94) Florent. Laurent. IV. 1.
saec. X, 32.6×25.6, membr, foll. 244, col. 1, ll. 21 etc comm 51; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm uberr Oec; deest Heb 13,21—25. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscionium, *Bibliothecae Mediceo-Laurentianae catalogus*, Florentiae a. 1752, vol. 2, 2. Vidi 16 Mart 1886.

85. (P 95) Florent. Laurent. IV. 5.
saec. XIII vel XIV, 31.1×25.2, chart, foll. 285, col. 1, ll. 31; prol, syn: *Act Paul* (Rom Heb Col 1.2 Th Tit 1.2 Cor 1.2 Tim Eph

Phm Gal Phil) cum comm Thphyl. Birch. et Scholz. locc sell cont. Vidi 15 Mart 1886.

86. (P 96 Ap 75) Florent. Laurent. IV. 30.
saec. X (al. XI), 19×14.1, membr, foll. 377, col. 1, ll. 18, optime exaratus; prol, capp-t, capp, lect, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* fol. ult Apoc saec. XVI. Birch. et Scholz. locc sell cont; Propter Birchii errorem (IV, 20 pro 30) Scholz. hunc codicem iterum num. 147 designavit. Facs ap. Biscion. 2,70. Vidi 15 Mart 1886.

87. (P 97) Florent. Laurent. IV. 29.
saec. X, 26×19.5, membr, foll. 294, col. 1, ll. 19; optime exaratus; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholl brevv; epp habent interpr Lat inter lin saec. XII. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscion. 2,66. Vidi 15 Mart 1886.

88. (P 98) Florent. Laurent. IV. 31.
saec. XI, 17.5×14.1, membr, foll. 276, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, capp, lect, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); fin Tit deest. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscion. 2,72. Vidi 15 Mart 1886.

89. (P 99 Ap 45) Florent. Laurent. IV. 32.
a. 1092, 12.6×8.8, membr, foll. 276, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* inest Ps-Doroth de 12 et 70. Concursu et sumptibus Iohannis Tzutzunae mon. et presb. (cf Ac 25) et Cales monachae matris eius exaratus. Birch. et Scholz. locc sell cont. Facs ap. Biscion. 2,73. Gardthausen. ex incuria etiam a. 992 adscripsit, *Gr. Pal.* p. 345, cf p. 347.

90. (Evv 197) Florent. Laurent. VIII. 14: *Iac* 2,10—4,15 cum comm.

91. (Evv 201 P 104 Ap 94) Londin. mus. Brit. Add. 11837: *Act Cath.*

92. (Evv 204 P 105) Bonon. bibl. univ. 2775: *Act Cath.*

93. (Evv 205 P 106 Ap 88) Venet. Marc. 5: *Act Cath.* Rinck. cont.

94. [(Evv 206 P 107 Ap 109): Venet. Marc. 6: *Act Cath.*] Rinck. cont.

95. (Evv 209 P 108 Ap 46): Venet. Marc. 10: *Act Cath.* Rinck. cont.

96. (P 109) Venet. Marc. 11.
saec. XIII vel XIV (al. XI), 28.7×24, membr, foll. 302, coll. 3 Gr Lat Arab: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum versione duplici Lat et Arab; desunt Act 1,1—12 25,21—26,18 Phm; textus haud malae notae et iudice Scholzio qualis in Act 142. Olim monasterii s. Michaelis de Troyna in Sicilia. Birch. et Rinck. cont. Vidi 6 Mart 1886.

97. (P 241) Guelferbytanus 104.2. Gud.
saec. XII, 18.5×13.7, membr, foll. 226, col. 1, ll. 27: *Act Cath Paul* cum schol in mg; deest Act 16,39—17,18; insunt preces et dialogi. Theodoretus quidam, in catechumenorum in monasterio Laurae in Atho monte bibliotheca deposuit. Olim Langeri bibliothecae Guelf. praefecti, qui conlationem cum Grsb. communicavit (Grsb. est 98).

98. (P 113 Apl 82) Dresd. reg. A. 104.
saec. XI, 30×22, membr, foll. 186, coll. 2, ll. 40; prol et capp-t in C et P: *Apl Cath Paul Apl;* codici biblico quem Matthaeius *a* designat, foll. 37—121 Cath Paul cum lectt varr et scholiis, praemittuntur (*a*[1] Matthaeii) foll. 1—37 lectiones ex Act (errat Matthaeius ubi asseverat nullum deesse versum) cum lectt varr et scholiis et subiunguntur (*a*[3] Matthaeii) foll. 121—186 menologium ex Apl sine scholiis; etsi lectiones illae ex actibus Apl potius quam Act sunt, nihilominus hodie numerum in Act non respuo. Olim Ieremiae patriarchae in monasterio Stauronicetae in monte Atho. Erat Matthaeii, qui a. 1788 cum Apoc 90 vendidit. Textus huius codicis in primis usus est Matthaeius in Act et Epp, cf eius *Act*, p. xii. xiii. xvii, *Rom*, p. xv. xvi. 264. 265, *Cath*, p. xxviii—xxx cum facs. Scholz. bis numeravit, 98 ut Moscuensem, 107 (P 237) ut Dresdensem. Tregelles Dresdae perl. Vidi a. 1880 et posthac percepi Matthaeii esse codicem, id quod bibliothecarius ex actis emptionis a. 1788 confirmavit.

99. (P 114) Moscuae Synodi 5; foll. 1—111.
a. 1345 (1445?), in fol, chart, foll. 111 (464), col. 1, indiligenter scriptus; prol, arg, capp-t, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb); textu haud vulgaris indolis; insunt peregrinationes et martyrium Pauli; foll. 112—407 patristica; foll. 408—464 paterici pars (cf Leon. Allatius, *De libris ecclesiasticis Graecorum*, Paris. 1644, p. 53, Hamburgi 1712, p. 39). Scriptus manu *μετροπολίτου πέργησ καὶ ἀτταλείασ θεογνώστου, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου τῆσ κενῆσ δευτέρασ παμφυλίασ. ἐν ἀττάλου τῇ μητροπόλει ἀμβλυωπῶν.* Anno 1547 dono dedit *ἀρχιερεὺσ νεῖλοσ* monasterio Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont (c), *Thess*, p. 183, *Cath*, p. xxvi, *Act*, p. xi, facss *Cor* et *Heb*. Facs habet Sabas, p. 18.

100. (P 115) Moscuae Synodi 334.
saec. XI, in 4, membr, foll. 386, col. 1; prol, capp-t, (syn m rec): *Act Cath Paul* (Rom Hebr Col 1.2 Thess Phil 1.2 Tim Tit Phm Eph Gal 1.2 Cor); textu haud vulgaris indolis; m rec *ἀναγν´* continuo numeravit ita ut ultima in 2 Cor 365ta sit. Matthaei. cont (d) *Rom*, p. 270—273, *Cath*, p. xxv seq, facs *Act*.

101. (Paul 116) Moscuae Synodi 333.
saec. XIII, in 4, chart, foll. 240, col. 1, mann duabus; prol, mart Pauli, capp-t, syn: *Act* cum scholiis nonnullis *Cath Paul* (Phm Hebr). Matthaei. cont (f), *Thess*, p. 185. 186, *Cath*, p. xxv, facs *Act*.

102. (P 117) hodie K [cath paul], cf supra, p. 415 seq. Hunc numerum WH *Intr. App.* p. 4, codici Evv 489 Ac 195 P 252 adsignaverunt.

103. [P 118] Moscuae Synodi 193.
saec. XII, in fol, membr, foll. 236; prol, mart et itin Pauli, capp-t: scholia in A C P cum fragmentis textus, quae in Act pessime interpolata

sunt ex lectionariis; numero ad Paul non dignus, numero ad Act inde minus indignus quia m rec Act 1,1—9,12 in mg scripsit. Olim monasterii Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont (h), *Rom*, p. 269 seq, *Act*, p. xvi, *Cath*, p. xxvii.

104. (Evv 241 P 120 Ap 47) Dresdae reg. A. 172: *Act Cath*.

105. (Evv 242 P 121 Ap 48) Moscuae Synodi 380: *Act Cath*. Multa bonae notae habet.

106. (P 122) Moscuae Synodi 328.
saec. XI, in 4, membr, foll. 228, col. 1; prol, capp-t, lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Phm Heb), item Psalmi cum odis; insunt liturgica nonnulla. Olim Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (m), *Thess*, p. 181 seq, *Act*, p. xii, *Cath*, p. xxiv, facs *Rom*.

107. Vacat. Cf Act 98.

108. (Evv 226 P 228) Escurial. X. IV. 17: *Act Cath*.

109. (Evv 228 P 229) Escurial. X. IV. 12: *Act Cath* (?).

110—192 inseruit Scholz.; 115.133.160 totos cont, max. ex parte 120—123.126.127.131.137.161—163.174, ad locc sell nonnullos alios.

---

110. Vacat. Scholzio fuit Evv 441 P 122 liber impressus. WH *Intr.* numerum 110 codici nostro 214 adsignaverunt.

111. (Evv 440 P 221) Cantabrig. univ. Mm. 6.9: *Act Cath*.

112. h. (P 179) Mutinae Estensis II. G. 3.
saec. IX vel X, 33.3×22.8, membr, foll. ?, col. 1, ll. 30; prol, Euthalii apparatus plenus: *Cath Paul* (Phm Heb). Est pars codicis H^act minusculis litteris scripta, cf supra, p. 415. Scholz. cont. Tisch. laudat signo h. Vidi 13 Mart 1886. Scholzii 112 est Act 9. WH *Intr. App.* p. 4, num. 112 codici nostro 216 adsignaverunt.

113. (Evv 18 P 132 Ap 51) Paris. nat. Gr. 47: *Act Cath*. Scholz. Act integre cont, reliqua cursim. Reichius Act 113.114.117.127 Paul 139. 140.153 cont (cf supra, p. 268).

114. (P 134) Paris. nat. Gr. 57.
saec. XI (al. XIII), 29.7×22.3, membr, foll. 231, coll. 2, ll. 24; capp, titl, lect, syn, men, subscr, *στίχ*: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum lectt varr et scholiis; insunt etiam Eccl Sap-Sol Cant Prov 1,1—28,8; habet lectt haud vulgares. Scholz. cursim cont, item Reichius. Martin. p. 112. Vidi 28 Feb 1885.

115. (P 135) Paris. nat. Gr. 58.
saec. XI (al. XIII), 25.6×19.8, membr, foll. 174, col. 1, ll. 28.27; prol, capp-t, subscr, *στίχ* in Paul: *Act Cath Paul* [Phm Heb]; desunt Act 1,1—14,26 1 Thess 5,17—28 2 Thess 1,12—3,4 1 Tim 1,1—24 2,15 —3,3 2 Tim 2,21—4,22 Tit 2,15—3,15 Phm Heb; hic illic scholia brevv in mg. Scholz. totum cont. Martin. p. 113. Vidi 30 Maii 1885.

116. (P 136 Ap 53) Paris. nat. Gr. 59.
saec. XV, 28×18.2, chart, foll. 331, col. 1, ll. 21; prol, capp-t, capp Latt, lect, subscr ad Paul, *ἀναγν κεφ μαρτ* ad Rom—Col: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum lectt varr in mg. Geo. Hermonymus scripsit. Olim Claromontanus (?). Erat Tellerii 1. Scholz. perl. Martin. p. 113. Vidi 20 Mart 1885.

117. (Evv 263 P 137) Paris. nat. Gr. 61: *Act Cath.* Reichius cont.

118. (P 138 Ap 55) Paris. nat. Gr. 101.
saec. XIII, 22.7×15.8, chart, foll. 200, col. 1, ll. 28; prol, itin Paul, capp-t, capp, (non titl), lect, *ἀναγν* continuo numerata A C P, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Act 19,18—22,17; scholia pauca in Act, multa in Paul, pauca in Apoc; inest encomium Pauli e Chrysostomi scriptis a Theodoro Magistro consarcinatum. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 114. Vidi 28 Iul 1885.

119. (P 139 Ap 56) Paris. nat. Gr. 102 A.
saec. XIII vel XIV (al. X), 23.5×17, membr, foll. 229, col. 1, ll. 26.25; prol, lect, init, *ἀναγν*, men, subscr, *στίχ: Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* deest 2 Cor 1,8—2,4. Scholz. locc sell cont, item Reichius Paul. Martin. p. 114. Vidi 4 Aug 1885.

120. (P 141) Paris. nat. Gr. 103 A.
saec. XIII (Omont. XII, al. XI), 24.5×16.8, membr, foll. 243, col. 1, ll. 22; prol (Euth et Theodoreti), capp-t, lect, *ἀναγν* continuo A C P numeratae, subscr, *στίχ* passim: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* lectt habet haud vulgares; desunt Act 1,1—21,20 (m ser suppl Act 5,38—6,7 7,6—16 7,32—10,25) 28,23—31 Rom 1,1—2,25 10,17—14,22 1 Cor 6,19—7,12 8,8—9,19 Eph 4,14—25 Phil 1,6—4,23 Col 1 Thess 1,1—4,1 5,26—28 2 Thess 1,1—10 2 Tim 2,5—19 Tit 3,2—15 Phm Iac 2,23—3,8 4,2—14 5,20 fin 1 Ioh 2,11—3,3 3,24—5,14 2 Ioh 3 Ioh 11—15 Iud. Scholz. max part cont. Martin. p. 115. Vidi 7 Aug 1885.

121. (P 142) Paris. nat. Gr. 104.
saec. XIII, 18.5×12.9, chart, foll. 257, col. 1, ll. 24.23; prol, capp-t, titl, lect, (*ἀναγν?*), syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); m ser suppl Act 1,1—5,20 10,23—35 13,4—16 Heb 8,13—10,7; desunt Tit Phm Heb 1,1—5,2. Olim Thuani erat (Iac. Aug. Thuanus †1617, filius Franc. Aug. Th. †1642) deinde Colbert. Scholz. max part cont. Martin. p. 115. Vidi 8 Aug 1885.

122. (P 143) Paris. nat. Gr. 105.
saec. X (al. XI), 20.8×16, membr, foll. 248, col. 1, ll. 17; prol, mart Pauli, capp, titl, *μαρτ*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* nonnisi fragmenta haec: Act 13,48—15,22 15,29—16,36 17,4—18,26 20,16—28,17 1 Pet 2,20—3,2 3,17—1 Ioh 3,5 3,21—5,9 2 Ioh 8—3 Ioh 10 Iud 7—Rom 4,16 4,24—7,9 7,18—1 Cor 1,28 2,13—8,1 9,6—14,2

14,10—Gal 1,10 2,4—Eph 1,18 1 Tim 1,14—5,5. Scholz. max part cont. Martin. p. 116. Vidi 18 Aug 1885.

123. (P 144) Paris. nat. Gr. 106 A.
saec. XIV (Omont. XIII), 22.1×15.8, chart, foll. 276, col. 1, ll. 29.30; prol, itin Pauli, capp-t, *μαρτ*-t, capp, titl, *μαρτ*, lect, subscr, *στίχ*: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest 1 Pe 1,9—2,7; insunt scholia et hymni. Scholz. max part cont. Martin. p. 117. Vidi 20 Aug 1885.

124. (Evv 296 P 149 Ap 57) Paris. nat. Gr. 123.124: *Act Cath.*

125. (P 150) Paris. nat. Gr. 125.
saec. XIV, 16.8×12.4, membr, foll. 394, col. 1, ll. 16; prol, lect, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*: *Act Cath Paul* (Phm Heb). CPoli Parisios translatus. Scholz. cursim cont. Martin. p. 117. Vidi 29 Aug 1885.

126. (P 153) Paris. nat. Gr. 216.
saec. X, 33.4×24, membr, foll. 333, coll. 2, ll. 21; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ*: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum catena. Olim Mediceus. Scholz. max part cont. Cramer. catena in 2 Cor usus est, vol. 5 (a. 1841), p. iv. Cf Reichius, p. 37—40. Martin. p. 118—121 cum facs. Vidi 7 Nov 1885.

127. (P 154) Paris. nat. Gr. 217.
saec. XI, 33.2×25.6, membr, foll. 373, col. 1, ll. 28.33; prol, capp-t, subscr, *στίχ*: *Act Cath* cum scholiis in mg *Paul* (Eph Heb Phil) cum comm Theodoreti; deest Phm 7—25. Scholz. max part cont. Reichius cont, p. 40 seq. Martin. p. 121. Vidi 7 Nov 1885.

128. (P 155) Paris. nat. Gr. 218.
saec. XI, 32×24.8, membr, foll. 317, col. 1, ll. 37; *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum cat. Martin. p. 122. Vidi 7 Nov 1885.

129. (P 156) Paris. nat. Gr. 220.
saec. XIV (al. XIII), 29.4×20.7, membr, foll. 388, coll. 2, ll. 41 etc: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum cat. Scholz. cursim cont. Martin. p. 122. Vidi 7 Nov 1885.

130. Paris. nat. Gr. 221.
saec. XII, 28.4×21.9, membr, foll. 177, col. 1, ll. 14 etc comm 41 etc: *Act Cath* cum comm; desunt Act 20,38—22,3 2 Pe 1,14—3,18 1 Ioh 4,11—Iud 8. Ex Oriente Parisios perlatus. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 122. Vidi 7 Nov 1885.

131. [(P 158) Paris. nat. Gr. 223: numero in Act non dignus; cf P 158.]

132. (Evv 330 P 131) Petrop. caes. Muralt. 101: *Act Cath.*

133. (P 166) Taurin. universitatis C. VI. 19.
saec. XII (al. XIII), 20.4×14.6, membr, foll. 295, col. 1, ll. 24; prol, pict: *Act Cath Paul* (Heb Tim); m ser suppl Act 1,1—8 Rom 1,1—11. Scholz. cont. Hort. perl et Cath bonae notae esse observavit. Vidi 9 Feb 1886.

134. (P 167) Taurin. univ. B. V. 19.
saec. XII vel XIII, 21.1×15, membr, foll. 370, col. 1, ll. 19: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* deest Act 1,1—2,47. Scholz. locc sell cont. Vidi 8 Feb 1886.

135. (Evv 339 P 170 Ap 83) Taurin. univ. B. V. 8: *Act Cath.* Hort. Cath perl.

136. (P 169) Taurin. univ. C. V. 1.
saec. XII vel XIII, 23.7×17.3, membr, foll. 174, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, lect, init, syn: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Heb 13,(24)25; inest Ps-Doroth de 12 et 70. Vidi 9 Feb 1886.

137. (P 176) Mediolani Ambros. E. 97 sup.
saec. XIII (XI?), 25.6×18.8, membr, foll. 276, col. 1, ll. 23; prol, (m ser itin et mart Paul), lect, init, *ἀναγν*, (m ser syn, men, liturgica), subscr, *στίχ: Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* deest Iud 3—25; plurima bonae notae praesertim (Act) e textu occidentali habet, cf WH *Intr.* § 212. Corcyrae emptus. Scholz. plurima cont. Vidi 16 Feb 1886.

138. (P 173) Mediolani Ambros. E. 102 sup.
saec. XV (al. XIV), 24.8×17.1, chart, foll. 202, col. 1, ll. 19: *Paul* (Phm Heb) *Cath* [non Act]. Olim I. V. Pinelli. Scholz. cursim cont. Vidi 16 Feb 1886.

139. (P 174 Ap 156) Mediolani Ambros. H. 104 sup.
a. 1434, 29.3×22, chart, foll. 164, coll. 2, ll. 31; prol, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Manu Athanasii *τοῦ ἑξεδακτίλου* iubente Iohanne exaratus. Emptus Patavii a. 1603. Vidi 17 Feb 1886.

140. (P 215 Ap 74) Venet. Marc. 546.
saec. XI, 30.5×24.5, membr, foll. 268, col. 1, ll. 21; prol, itin et mart Pauli, *στίχ;* Euth (non omnia): *Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* Ac habet scholia nonnulla, P C uberrima, Ap comm Andr; manus duae seriores suppl Act 1,8—19,12 Gal 2,21—1Tim 4,10. Erat a. 1481 Neophyti metropolitae Ephesi. Emptus „Gallicio" a. 1624 teste bibliothecario. Vidi 25 Feb 1886.

141. (Evv 189 P 239) Florent. Laurent. VI. 27: *Act Cath.*

142. (P 178) Mutinae bibl. Estensis III. B. 17.
saec. XII, 18×13.8, membr, foll. ?, col. 1, ll. 22; prol, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); vide ad Act 96. Scholz. locc sell cont. Vidi 13 Mart 1886.

143. (Evv 832) Florent. Laurent. VI. 5: *Cath;* deest Iud 4—25.

144. (Evv 363 P 180) Florent. Laurent. VI. 13: *Act Cath.*

145. (Evv 365 P 181) Florent. Laurent. VI. 36: *Act Cath.*

146. (Evv 367 P 182 Ap 23) Florent. Laurent. Convent. Soppr. 53: *Act Cath.*

147. Vacat; cf Act 86.

148. (P 184) Florent. Laurent. Convent. Soppr. 191.
a. 984, 33.9×24, membr, foll. 342, col. 1, ll. 15 etc comm 46; prol, capp, titl: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm. Manu Theophylacti presbyteri *καὶ νομικοῦ δι(δασκάλου?)*. Olim „Badia" 2574. Facs Mtf. *Pal. Gr.* p. 282, num. 6. Vidi 17 Mart 1886.

149. (P 349 Ap 180) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 150.
saec. XII (al. XIII), 18.6×13.3, membr, foll. 144, coll. 2, ll. 32, omnia compendiis scripta; subscr, *στίχ: Cath Apoc Paul* (Phm Hebr) Gr-Lat; Graece abest 1Ioh 5,7.8, Latine 7 post 8 ponitur. Olim s. Marci de Florent. ord. Praed. (Camaldoli 176). Vidi 18 Mart 1886.

150. (Evv 368 P 230 Ap 84) Florent. Riccardi. 84: *1.2.3 Ioh.*

151. (Evv 386 P 199 Ap 70) Romae Vat. Ottob. 66: *Act Cath.*

152. (Evv 442 P 223): delendus.

153. (Evv 444 P 240) Londin. mus. Brit. Harl. 5796: *Act Cath.*

154. (P 187) Romae Vat. Gr. 1270.
saec. XIV (al. XV), 22.2×16.5, membr, foll. 164, col. 1, ll. 36; prol, capp-t, lect: *Act Cath Rom 1Cor* 1,1—15,45 cum comm; in catalogo epistularum ante Paul invenitur ordo Heb Tim. Scholz. locc sell cont. Vidi 30 Mart 1886.

155. (P 188) Romae Vat. Gr. 1430.
saec. XII, 35.9×28.5, membr, foll. 270, col. 1, ll. 20; prol: *Paul* (Phm Heb) *Cath* cum comm al manu; foll. 1.231 (alia?) saec. XIV. Scholz. locc sell cont. Vidi 30 Mart 1886.

156. (P 190) Romae Vat. Gr. 1650.
a. 1037 (sic), 34.6×27.2, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 43; prol, capp-t, *μαρτ*-t, capp, titl, *μαρτ*, lect, subscr, *στίχ* (etiam in mg), vers, (Euth uberr): *Act Cath Paul* (Heb Tim); deest Act 1,1—5,4. Manu Theodori clerici Siceliotis iubente Nicolao archiep. Calabriae in urbe Rhegii scriptus. Olim in monasterio Cryptoferratense. Cf Scholz. *Bib.-kr. Reise*, p. 99 sq. Zacagnius Euth cont, *Collect.* p. 402. Wtst. Grsb. Scholz. ex errore huic codici num. Paul 58 adsignaverunt, ut Vat. 165. Gebhardt. mense Maio 1882 perl. Vidi 31 Mart 1886.

157. (P 191) Romae Vat. Gr. 1714.
saec. XI vel XII, 21.8×17.2, membr, foll. 46, col. 1, ll. 25; prol, capp-t, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ:* „*Act* 18,14—19,9 24,11—26,23 *Iac* 3,1—5,20 *3Ioh Rom* 6,22—8,32 11,31—15,23 *1Cor* 1,1—3,12"; non excussi. Scholz. locc sell cont. Vidi 31 Mart 1886.

158. (P 192) Romae Vat. Gr. 1761.
saec. XI, 24×18, membr, foll. 481, col. 1, ll. 21; prol dupl, capp-t, capp, titl, (lect, init m ser): *Act Cath Paul* (Phm Heb); f. 481 fin Heb saec. XVI. Scholz. locc sell cont. Ex hoc codice Maius codicis B lacunas in editione sua supplevit, cf supra, p. 364. Vidi 31 Mart 1886.

159. Romae Vat. Gr. 1968.
saec. X (al. XI), 15.9×10.6, membr, foll. 84, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, lect, (liturg m ser), subscr: *Act Iac 1Pe;* desunt Act 1,1—5,29 6,14—7,11. Olim Basilian. 7. Scholz. cursim cont. Vidi 2 Apr 1886.

160. (P 193 Ap 24) Romae Vat. Gr. 2062.
saec. X (al. XI), 27.2×20.4, membr, foll. 187 N. T. (item circ. foll. 100 rei theologicae), col. 1, ll. 26; capp, titl, subscr, στίχ: *Act Apoc Cath Paul* (Phm Heb) cum scholiis; desunt Act 1,1—28,19 Heb 3,12—13,25. Cf Blanchin. *Ev. quadr.* 1,2, p. 522 sq et facs. Olim Basilian. 101. Scholz. totum cont. Vidi 2 Apr 1886.

161. (P 198 Ap 69) Romae Vat. Ottob. 258.
saec. XIV (al. XIII), 24.7×18.7, chart, foll. 216, coll. 2, ll. 32; prol, subscr: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* Gr-Lat (Lat columnam exteriorem habet); desunt Act 1,1—2,27 Apoc 18,22—22,21. Scholz. max part cont. Vidi 6 Apr 1886.

162. (P 200) Romae Vat. Ottob. 298.
saec. XIV (al. XV), 17.1×12.1, membr, foll. 265, coll. 2, ll. 27; *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum versione Vulgata ad quam textus Graecus passim accommodatus est; saepissime transposita sunt vocabula; quod ad versus et syllabarum divisionem attinet Graeca textum Latinum sequuntur. Codex famam quandam inde lucratus est quod (fol. 105 v) notissimam istam interpolationem in locum 1 Ioh 5,7.8 habet nisi fallor iam ipso in codice scribendo ex Latinis versam. Scholz. max part cont. Burgessio episc. curante a. 1829 facs loci illius in usum cardinalis Wisemanni confectum apud Hornium exstat, *Introduction to the holy scriptures,* Lond. ed. 11 (a. 1863), vol. 4, p. 217. Vidi 6 Apr 1886.

163. (P 201) Romae Vat. Ottob. 325.
saec. XIV, 19.3×12.6, chart, foll. 215, col. 1, ll. 26; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Scholz. max part cont. Vidi 6 Apr 1886.

164. (Evv 390 P 203 Ap 71) Romae Vat. Ottob. 381: *Act Cath.*

165. Romae Vat. Ottob. 417.
saec. XVI (al. XIV), 21.4×14.7, chart, foll. 339, col. 1, ll. 21; foll. 49—72 *Cath;* ordo est Iac 1.2 Pet 1 Ioh Iud 2.3 Ioh; foll. 17—48 videntur esse lectiones ex Paul; insunt varia s. Ephraemi et aliorum patrum. Scholz. locc sell cont. Vidi 7 Apr 1886.

166. (P 204 Ap 22) Romae Vallicellian. B. 86.
saec. XII et XIII et XIV, 17.6×12.4, membr, foll. 258, col. 1, ll. 26.25; prol, capp, titl, μαρτ, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* — sive ut accuratius loquar: fol. praef saec. XVI Act 1,1—13; foll. 1—103: saec. XII: Act—Iud 24; foll. 104—191 saec. XIII: Iud 24—Col; foll. 192—228 saec. XII: 1 Thess—Phm; foll. 229—254 saec. XIV:

Apoc cum scholiis. Quae saec. XII sunt, scripsit Georgius Eliae filius; quae saec. XIII, Ioachim hieromonachus. Olim congregationis oratorii de urbe ex libris Achillis Statii qui bibliothecam Vallicellianam fundavit. Cf Blanchin. (ut Act 160) p. 535—538, et facs p. 527. Scholz. locc sell cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 25 Mart 1886.

167. (Evv 393 P 185) Romae Vallicellian. E. 22: *Act Cath.*

168. (P 205) Romae Vallicellian. F. 13.
saec. XIV, 23.7×16.3, chart, foll. 204, col. 1, ll. 40; prol, *μαρτ*, *αναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) et prol in Apoc; deest Act 1,1—7,23. Scholz. locc sell cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 28 Mart 1886.

169. (P 206) Romae Chisianus R. V. 29.
a. 1394, 29.3×21.9, membr, foll. 248, col. 1, ll. 21; prol, capp, lect, init, *αναγν*, syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Ioasaphi *ἀπὸ τῆσ ἁγίασ μονῆσ τῶν ὁδηγῶν* CPoli; syn et men scripsit Iohannes eodem scripturae genere usus. Scholz. locc sell cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 15 Apr 1886.

170. (Evv 394 P 186) Romae Vallicellian. F. 17: *Act Cath.*

171. (P 209) } Olim Romae collegii Romani, uterque saec. XVI, in
172. (P 210) } fol, chart: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont. Latebant anno 1886.

173. (P 211) Neapoli nation. II. Aa. 8.
saec. XI, 22.3×17.2, membr, foll. 245, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, lect, *αναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); mut; fin Heb saec. XVI. Scholz. locc sell cont. Tregelles. hoc numero lectt quasdam marginales ex Act 83 haustas significari putabat. Vidi 24 Apr 1886.

174. (P 212) Neapoli nation. II. Aa. 9.
saec. XV vel XVI, 21.8×14.2, chart, foll. 208, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, lect, init, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Nicolai presbyteri. Scholz. max part cont. Vidi 24 Apr 1886.

175. (P 216) Messinae universitatis 104.
saec. XII, 29.5×22.8, membr, foll. 241, coll. 2, ll. 25, *στίχ* in mg numer; prol, capp-t, *μαρτ*-t, *μαρτ*, lect, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb). In Calabria exaratus. Münter. perl, cf Birch. *Varr lectt... Evv*, Hauniae 1801, p. xciv sq. Vidi 3 Apr 1886.

176. (Evv 421 P 218) Olim Syracusanus: *Act Cath.* Latet.

177. (Evv 122 P 219) Lugdun. Batav. bibl. publ. Gr. 74 A: *Act Cath.*

178. (P 242 Ap 87) Cheltenhamensis 1461.
saec. XIV et XV (al. XI vel XII), 24.5×16.8, membr, foll. circ. 227, col. 1, ll. 24—30, manibus tribus exaratus; prol, capp-t in Paul, capp, lect, init, *αναγν*, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Act 1,1—4,24 5,2—16 6,2—7,2 7,16—8,10 8,38—9,13

9,26—39 10,9—22 10,43—13,1 23,32—24,24 28,23—Iac1,5 3,6—4,16 2 Pet3,10—1 Ioh1,1 3,13—4,2 Iud16—25 Rom14,23 (ubi 16,25 additur)—15,14 1Cor3,15—15,23 2Cor10,14—11,19 13,5—13 Eph1,1—2,14 5,29—6,24 Col1,24—26 2,4—7 2Thess1,1—3,5 Heb9,3—10,29 Apoc14,4—14 21,12—22,21. Anno1693 erat in domo professa Parisiensi Societatis Iesu ex dono R. P. De la Chaire; cf infra p.736, Evl366. Fuit Claromontanus, deinde Meermani 118, deinde Phillipsii, hodie Fenwickii. Scrivener. a. 1856 Apoc (m) cont, item ceteros libros cursim, *Aug.* p. lxxvi sq. Vidi 2 Nov 1883.

179. (P128 Ap82) Monaci reg. Gr. 211.
saec. XI (Delitzsch. XIII), 27×21.2, membr, foll. 227, col. 1, ll. 25; Eus-t, prol, capp, titl, lect, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); schol in Paul m ser; inest Ps-Doroth de 12 et 70. Olim Zomozerabi Bohemi. V. cl. Franciscus Delitzsch. Apoc cont, *Handschriftliche Funde* 2 (Lipsiae a. 1862), p. 45—48 cum facs. Vidi 24 Mart 1887.

180. (Evv431 P238) Olim Argentorati: *Act Cath;* bonae notae, cf WH *Intr.* § 212. Arendt. lectt varr in Act Cath Paul cum Scholzio communicavit. Periit a. 1870.

181. (Evv400 P220) Berol. reg. A. duodec. 10: *Act Cath.*

182. (P243) Patmius [Scr. 182=nobis 214].
saec. XII, in 8, membr: *Act Cath Paul.*

183—189. Bibliothecae monasteriorum Hierosolymitani sancti Sepulchri et sanctae Sabae et sanctae Crucis hodie in unum conlectae sunt in monasterio sancti Sepulchri. V. cl. Papadopulus Kerameus catalogum iam scripsit, mox spero sub auspiciis Patriarchae Nicodemi publici iuris faciet. Cf v. cl. I. Rendel. Harris. „The Library of the convent of the Holy Sepulchre at Jerusalem", *Haverford College Studies*, Haverfordiae in provincia Pennsylvania, 1889, num. 1, p. 1—17.

---

183. (P231) Hierosolymis s. Sepulchri 8. [Scr. 183=nobis 215.]
saec. XIV, in 8, membr: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont.

184. (P232 Ap85) Hierosolymis s. Sepulchri 9. [Scr. 184=nob. 216.]
saec. XIII, in 4, membr: *Act Cath Paul* cum comm, *Apoc* sine comm. Scholz. locc sell cont.

185. (P233) s. Sabae 1. [Scr. 185=nobis 217.]
saec. XI, in 12, membr: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont. Cf Scr. *Int.*[3] p. 552, adn. 1.

186. (Evv457 P234) s. Sabae 2: *Act Cath.* [Scr. 186=nobis 218.]

187. (Evv462 P235 Ap86) s. Sabae 10: *Act Cath.* [Scr. 187=nob. 194.]

188. (P236) s. Sabae 15. [Scr. 188=nobis 193.]
saec. XII, in 4, membr: *Act Cath Paul.* Scholz. locc sell cont.

189. (Evv 466 P 237 Ap 89) s. Sabae 20: *Act Cath.* [Scr. 189=Act 91 ex incuria bis numeratus.]

190. (Evv 517 P 244 Ap 27) Oxonii aedis Christi, Wakii 34: *Act Cath.*

191. (P 245) Oxonii aedis Christi, Wakii 38.
saec. XI vel XII, 17.7×14, membr, foll. 306, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, capp, titl, syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholiis. Olim s. Sabae. CPoli in Angliam a. 1731 delatus. Walkerus a. 1732 cont. Vidi 10 Apr 1886.

192. (P 246) Oxonii aedis Christi, Wakii 37.
saec. XI, 20.7×15.3, membr, foll. 237, col. 1, ll. 22—24; prol et capp-t in Cath, capp, lect, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 21,6—23,31 1 Pet 5,10—14; saec. XIII vel XIV supplevit Michael quidam chartis Act 1,1—3,20 7,27—10,26 10,38—11,19 12,2—15,25; m al saec. XIII suppl Iac 1,1—16 membr; m al saec. XIII suppl Iud 18—25 Heb 13,20—25; cf supra, p. 397: W[f evv]. Mangeius a. 1749 cont. Vidi Apr 1883.

Explicit Scholzii catalogus.

---

193. g[scr]. (Evv 479 P 249) Wordsworthii: *Act Cath.* [Scr. 188.]

194. f[scr]. (Evv 483 P 251) olim Pickeringii: *Act Cath.* [Scr. 187.]

195. k[scr]. (Evv 489 P 252) Cantabr. coll. Trinitatis B. 10. 16: *Act Cath;* m ser suppl Act 7,48—60. [Scr. 224.]

196. (Evv 491 P 253) Londin. mus. Brit. Add. 11836: *Act Cath.* [Scr. 226.]

197. (Evv 496 P 254) Londin. mus. Brit. Add. 16184: *Act Cath.* [Scr. 227.]

198. (Evv 498 P 255 Ap 97) Londin. mus. Brit. Add. 17469: *Act Cath;* desunt Act 1,1—5,2 Iac 1,1—5,4 Iud. [Scr. 228.]

199. (Evv 506 P 256 Ap 26) Oxonii aedis Christi, Wakii 12: *Act Cath;* desunt Act 1,1—7,49 10,19—14,10 15,15—16,11 18,1—21,25 23,18—28,31 Iac 1,1—3,17. [Scr. 193.]

200. (Evv 522 P 257 Ap 98) Oxonii Bodl. Canon. Gr. 34: *Act Cath.* [Scr. 211.]

201. (Evv 536) Londin. Highgate Burd.-Coutts. II. 7: *Act;* deest Act 26,24—28,31. [Scr. 219.]

202. (Evv 547 P 258) Curzon. 71.6: *Act Cath.* [Scr. 215.]

203. Londin. mus. Brit. Add. 19392 a.
saec. XI, 24.5×19.6, membr, foll. 2, col. 1, ll. 17 comm 37—45: *Iac* 1,1—23. [Scr. 230.] Vidi 19 Iul 1883.

204. (P 260) Londin. mus. Brit. Add. 22734.
saec. XI, 29.8×23.4, membr, foll. 248, col. 1, ll. 20 etc comm 56 etc; prol, capp-t, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm Oec; desunt Act 4,15—32 (alia?) Eph 6,21—24 Heb 13,24.25. Olim

Ioh. Car. de Salviatis († 1553), deinde papae Pii VI. Vendidit v. cl. Lambros 26 Mart 1859. Vidi 21 Iul 1883.

205. (P 477 Ap 181) Londin. mus. Brit. Add. 28816.
a. 1111, 29.8×21.2, membr, foll. 149, col. 1, ll. 32.33; prol, itin et mart Pauli, capp-t, capp, titl, *μαρτ*, lect, init, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Rom 16,3—6 1 Cor 16,15—24; m ser suppl Eph 5,3—6,17; insunt nonnulla de synodis, nonnulla isagogica; notabile est huic codici etiam inesse nomen Euthalii ut *ἐπισκόπου σουλκῆσ* f. 1 r et f. 54 v (cf supra, p. 154 adn. fin, item Evv 506). Manu Andreae monachi exaratus *εἰσ τὸ ὄροσ τοῦ πατρὸσ κυρίου μοναχοῦ* [corrige apud Scr.] *μελετίου τῆσ μυοπόλεωσ ἐν τῇ μονῇ τοῦ σωτῆρος*. Vendidit Ivor B. Guest. 11 Nov 1871. Facs *Pal. soc.* pars 1—8, tab. 84. [Scr. 232.] Vidi 4 Aug 1883. | [Scr. 194.]

206. (Evv 582 P 262 Ap 103) Ferrarae univ. 187.188 NA. 7: *Act Cath.*

207. (Evv 592 P 263) Mediolan. Ambr. Z. 34 sup: *Act Cath.* [Scr. 197.]

208. (Evv 615 P 264) Hierosol. s. Sepulchri 40: *Act Cath.*

209. (Evv 619 P 265) Hierosol. s. Sepulchri 45: *Act* (*λέξεισ?*) *Cath.*

210. (Evv 623 P 266) s. Sabae 52: *Cath.*

211. (Evv 624 P 267) s. Sabae 53: *Cath.*

212. (Evv 625 P 268) s. Sabae 54: *Cath.*

213. (Evv 656 P 269) Berol. reg. Gr. octav. 9: *Act Cath.* [Scr. 252.]

214. a[scr]. (P 270) Londin. Lambeth. 1182.
saec. XIII (Scr. XII), 26.3×17.5, chart, foll. 397, col. 1, ll. 20; prol, itin Pauli, capp-t, capp, lect, syn, men, liturgica, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* Act 1,1—12,3 13,5—15 (?) 2 Ioh—Iud saec. XIV; bonae notae Act 5.13.(27).69 similis. Ex insula quadam Graeca a Carlylio in Angliam delatus (cf Evv 470). Scr. cont(a), *Aug.* p. lv. WH num. 110 huic codici adsignaverunt. [Scr. 182.] Vidi 26 Iul 1883.

215. b[scr]. (P 271) Londin. Lambeth. 1183.
a. 1358, 25.5×17.5, chart, foll. 236, col. 1, ll. 27, folia pauca bibliopegus invertit; prol, itin Pauli, capp-t, capp, titl, lect, init, syn, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt 1 Cor 11,7—27 1 Tim 4,1—5,8; m ser multa correxit. Manu Theophanis (corrige apud Scr. *θσ̄ ἅγιοσ*). Scr. cont (b), *Aug.* p. lvii. [Scr. 183.] Vidi 26 Iul 1883.

216. c[scr]. (P 272) Constantinop. patriar. Hierosol.
saec. XV, in 4, chart: *Act Cath Paul;* deest Act 7,52—8,25; bonae notae codex Act 214 affinis. Postquam Carlylius in Angliam secum detulerat factus Lambethanus 1184 (cf Evv 470) denique a. 1817 CPolin restitutus rediit (cf Evv 487). Scr. edidit conlationem a W. Sandersonio a. 1804 in usum Carlylii factam (Lambeth. 1255, 10—14), *Aug.* p. lviii. WH num. 112 huic codici adsignaverunt. [Scr. 184.] Vidi Lambeth. 1255 26 Iul 1883.

217. d^scr. (P 273) Londin. Lambeth. 1185.
saec. XV (Scr. „XIV?"), 21.1×14.8, chart, foll. 209, col. 1, ll. 26.22.24etc, manibus pluribus; prol, capp-t, capp, lect, init, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 2,36—3,8 7,3—59 12,7—25 14,8—27 18,20—19,12 22,7—23,11 1Cor 8,12—9,18 2Cor 1,1—10 Eph 3,2—Phil 1,24 2Tim 4,12—Tit 1,6 Heb 7,19—9,12; man al iteravit 1Cor 5,11.12 2Cor 10,8—15. Carlylius in Angliam detulit. Scr. cont (d), *Aug.* p. lix. [Scr. 185.] Vidi 26 Iul 1883.

218. e^scr. (P 274) Constantinop. patriarch. Hieros.
saec. XIV, in 4, chart: *Act Cath Paul.* Videtur fuisse Lambeth. 1181 (Scr. ipse incertus esse videtur quo ex codice e^scr fluxerit). In Angliam adlatus et iterum CPolin missus (cf Evv 487). Scr. edidit collationem ad Act 1,1—27,12 a Ioh. Fentonio in usum Carlylii factam (Lambeth. 1255, 27—33). [Scr. 186.] Vidi Lambeth. 1255 26 Iul 1883.

f^scr: est Evv 483 Ac 194 P 251. g^scr: est Evv 479 Ac 193 P 249.
h^scr: est Evv 201 Ac 91 Ap 94.

219. j^scr. Londin. mus. Brit. Burneii 48: vol. 2, foll. 230 r—244 v.
saec. XIV, 37.7×26.5, chart, foll. 15, col. 1, ll. 27 etc relicto spatio cui inscriberetur commentarius; prol, capp-t, capp, titl, lect, subscr, *στίχ: Cath* (inter quas Iud etiam: corrigendus Scr.); codex habet homil Chrys in Gal-Heb al manu. Scr. cont (j), *Aug.* p. lxiii. [Scr. 225.] Vidi 27 Apr 1883.

k^scr: est Evv 489 Ac 195 P 252. l^scr: est Ac 24 P 29.
m^scr: est Act 178 P 242 Ap 87. n^scr: est Ac 53 P 30.
o^scr: est Evv 440 Ac 211 P 221. p^scr: est Ac 61.

220. (P 275) Londin. mus. Brit. Add. 19388.
saec. XIV, 18.4×14.9, membr, foll. 94, col. 1, ll. 21; prol dupl, capp, titl, lect, subscr, vers, *στίχ: Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt Rom 1 Cor 2 Cor 1,1—11,25 Iac 4,4—5,4 1 Pet 3,15—Iud. Simonides iste vendidit a. 1853. Bloomfield. cont. [Eadem manu ac Evv 502 scriptus? Ita fieret saec. XII.] Vidi 17 Iul 1883.

221. (P 276) Oxonii Bodl. Canon. Gr. 110.
saec. X, 19×13.5, membr, foll. 379, col. 1, ll. 18; prol, capp-t, capp, titl, pict, subscr et *στίχ* in Paul: *Act Cath Paul* (Phm Heb); foll. 378.379 homil Cyr. Coxius cont (cf Evv 105). [Scr. 212.] Vidi Feb 1883.

222. (P 277) Oxonii Bodl. Misc. 118.
saec. XIII, 23.2×17, membr, foll. 149, col. 1, ll. 29.30; prol, itin et mart Paul, capp, titl, lect, syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt 2 Pet 2,15—3,18 3 Ioh; m ser suppl Rom 16,17—1 Cor 1,1—7. [Scr. 213.] Vidi 23 Feb 1883.

223. (P 278) Londin. Highgate Burdett.-Coutts. III. 1.
saec. XI vel XII, 28.7 × 21.8, membr, foll. 359, col. 1, ll. 22; prol dupl, itin et mart Pauli, capp-t in Act, capp, titl, lect, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* desunt 2Cor 1,1—3 Eph 1,1—4 Heb 1,1—6. Manu Antonii monachi τοῦ μαλεύκησ (?). [Scr. 220.] Vidi 18 Apr 1883.

224. (P 279) Londin. Burdett.-Coutts. III. 37.
saec. XIII (Scr. XII), 15.8 × 11.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20; lect, subscr, στίχ in Heb: *Act Cath Paul* (Phm Heb); Heb 10,15—11,7 suppl m rec chartis; textu haud vulgari. [Scr. 221.] Vidi 10 Iul 1883.

225. (P 280) Cheltenhamensis 7681.
a. 1108 [sic], 31.2 × 22.8, membr, foll. 268, coll. 2, ll. 24; prol, itin et mart Pauli, ὑπόμνημα de Petro et Paulo, capp-t, (lect, init m ser), subscr, στίχ, pict: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Manu Callistri monachi. Anno 1554 erat Demetrii τοῦ ῥαδουκλάβου ἐκ τὰ βρανιανά. Olim Northii, deinde Phillippsii, hodie Fenwickii. [Scr. 198.] Vidi 2 Nov 1883.

226. (P 281) Curzon. 79.14.
a. 1009, 26.2 × 20.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 18—21; Ps-Doroth de 70 et 12; de patriarchatibus; subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Act 20,20—35. Ad fin: saec. XI, 25.5 × 18.9, membr, foll. 2, col. 1, ll. 26: ex vita s. Sabae per Cyrillum Scythopolitanum, cf Ioh. Bapt. Cotelerius, *Eccl. Gr. mon.* vol. 3 (Paris. 1686), p. 278—286. Curzon. in monasterio s. Sabae a. 1834 emit. [Scr. 216.] Vidi Iul 1883.

227. (P 282) Curzon. 80.15.
saec. XII, 27 × 21.8, membr, foll. ?, col. 1, ll. 12—30 comm 39—45; prol, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath* cum comm; m saec. XV suppl Act 14,2—17,22 2 Cor 5,13—6,6 8,22—9,6 Col 1,1—9. Olim in monasterio Caracallae in monte Atho. [Scr. 217.] Vidi 21 Iul 1883.

228. (P 283) Curzon. 81.16.
saec. XIII, 33.9 × 22, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 31; prol, praed et mart Pauli, capp, titl, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath.* Curzon. de monasterio Simopetrae a. 1837 in Angliam detulit. [Scr. 218.] Vidi 21 Iul 1883.

229. (P 248) Worliae in comitatu Somerset, Rosii.
saec. XIV, 19.6 × 14.3, membr, foll. 244, col. 1, ll. 22; capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath.* Olim Woodhousii 13. [Scr. 223.] Vidi 3 Aug 1883.

230. Escurial. *P* [Miller. R]. III. 4.
saec. XIII, in 4, membr: *Act Cath;* mut sub fin; igne laesus. [Scr. 202.]

231. Escurial. *T.* III. 12.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 237; men: *Act Cath.* [Scr. 203.]

232. Escurial. X. III. 3.
saec. XII, in fol, membr; men: *Act* cum scholiis in mg. [Scr. 204.]

233. (P 473) Escurial. X. III. 10.
saec. XII, in fol, membr, foll. 137: *Act Paul.* [Scr. 205.]

234. Escurial. Σ [Miller. S]. I. 5.
saec. XVI, in fol, chart: *Cath* cum comm.?

235. (Ap 125) Escurial. Ψ'. III. 6.
saec. XI, in 4, membr, foll. 265: *Act Cath Apoc.* [Scr. 207.]

236. (Ap 126) Escurial. Ψ'. III. 18.
saec. X, in 4, membr, foll. 239: *Act Cath Apoc* cum scholiis in mg. [Scr. 208.]

237. (P 475) Escurial. Ω. IV. 22: foll. 1—64.
saec. XV, in 4, chart, foll. 64: *Act Paul.* Foll. 65—145 pleraque theologica praebent. [Scr. 209.]

238. (P 479) Mutinae bibl. Estensis II. A. 13.
saec. XV, 10.3×8.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 20. 21; lect, init, syn, men: *Act Cath Rom* 1,1—5 [numero sub Paul indignus]. [Scr. 195.] Vidi 13 Mart 1886.

239. (P 476) Mutinae bibl. Estensis II. C. 4.
saec. XI vel XII, 24.5×18.2, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26; prol, itin et mart Pauli, capp, titl, syn, subscr, *στίχ*, vers: *Act Cath Paul* (Phm Heb); insunt chronologica Hipp, et sub fin multa theologica. [Scr. 196.] Vidi 13 Mart 1886.

240—244. Nisi fallor sequitur Coxius librorum (Act Paul Cath) ordinem sibi usitatum.

---

240. (P 284) Cahirae patriarchae Alexandrini 8.
saec. XIV, in 4, chart: *Paul Cath.* Coxius perl (cf Evv 601).

241. (P 285) Cahirae patriarchae Alexandrini 59.
saec. XI, in 4, membr: *Act Paul Cath.* Coxius perl. Codicem 54 eiusdem bibliothecae sine numero seposui donec exploraverint alii utrum recte inter codices biblici textus censeretur.

242. (P 286) Cahirae patriarchae Alexandrini 88.
saec. XI, in fol, membr: *Act Paul Cath;* praefixi sunt Psalmi. Coxius perl.

243. (P 287 Ap 102) s. Sabae 20.
saec. XI ineuntis, in 4 minori, membr: *Act Paul Cath Apoc.* Coxius perl. Fieri potest ut hic codex s. Sabae 20 nec non codex 35 iam inter Act 185—189 locum habuerint, descriptiones vero Coxii tantum a Scholzianis discrepant ut locum proprium ad interim saltem sibi vindicent.

244. (P 288) s. Sabae 35.
saec. XI, in 4, membr: *Act Paul Cath.* Coxius perl.

245. (P 289) Vindob. caes. Gr. theol. 141.
saec. XII, 25.8 × 17.2, chart, foll. 153, col. 1, ll. 39, txt rubr, omnia compendiis scripta; prol, capp-t: *1.2.3 Ioh Iud Rom 1.2 Cor Gal* cum comm; m rec suppl nonnulla. Olim Ioh. Sambuci. Vidi 16 Mart 1887.

246. (P 297) Vindob. caes. Gr. theol. 150.
saec. XIV, 25.8 × 17.3, chart, foll. 331, col. 1, ll. 48; prol, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Ioh. Sambucus Patavii emit. Vidi 16 Mart 1887.

247. (Evv 480 P 250) Mettis bibl. publ. 4: *Act Cath.*

248. (P 298) Berolini reg. MS. Gr. quart. 57.
saec. XIII, 22 × 15, chart, foll. ?, col. 1, ll. 24; prol, capp-t: *Act Cath Paul* (Phm Heb); deest Heb 7,9—13,25. Vidi a. 1882. 1887.

249. Paris. nat. Suppl. Gr. 906.
saec. XII, 20.8 × 14.5, membr, foll. 48, col. 1, ll. 20 mut: *Act Iac.* Vidi 13 Oct 1885.

250. (P 299 Ap 121) Paris. nat. Coislin. 224.
saec. XI, 25.4 × 20.2, membr, foll. 378, col. 1, ll. 20 etc comm 45 etc; Euthalii apparatus: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc.* Cf Mtf. *Bib. Coisl.* p. 274—279. Martin. p. 126: num. 264. Vidi 5 Oct 1885.

251. (P 301 Ap 122) Athenis nat. theol. 217.
saec. XIV, 25.7 × 17, chart, foll. 453, col. 1, ll. 42; prol, capp-t, capp, mart: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl *Apoc* cum comm Andr [Areth]. Vidi 23 Iul 1886.

252. (P 302) Berolin. reg. MS. Gr. quart. 40.
saec. XI, 27.3 × 22, membr, foll. 222, coll. 2, ll. 26; prol, capp-t, lect, subscr, *στίχ: Act Paul* (Heb Tim) *Cath.* Facs apud Wattenbach. *Schriftt. z. Gesch. der gr. Schr.* Berol. 1876, tab. 13. Vidi Mart 1887.

253. (Evv 664 P 303 Ap 106) Zittaviae bibl. urbis A. 1.

254. (Evv 676 P 304) Cheltenham. 1284: *Act Cath.*

255. (Evv 680 P 305 Ap 107) Cheltenham. 7682: *Act Cath.*

256. (Evv 699 P 306 Ap 108) Londin. mus. Brit. Add. 28815: *Act Cath.*

257. (Evv 712 P 307) Wisbechiae Peckoveri 20: *Act Cath;* deest Iud 12—25.

258. (Evv 720 P 308) Vindob. caes. Gr. theol. 79.80: *Cath.*

259. (Evv 743 Ap 109) Paris. nat. Suppl. Gr. 159: *1.2.3 Ioh.*

260. (Evv 757 P 309 Ap 110) Athenis nat. theol. 12: *Act Cath.*

261. (Evv 767 P 310) Athenis nat. theol. 22: *Act Cath.*

262. (Evv 794 P 311) Athenis nat. (118): *Act Cath.*

263. (Evv 796 P 312) Athenis nat. (767): *Act Cath;* deest 2 Pet 3,14—1 Ioh 2,6.

264. (Evv 801 P 313) Athenis nat.: *Act Cath.*

265. (Evv 808 P 314 Ap 112) Athenis Mamoukae: *Act Cath.*

266. (Evv 823 P 315) Berolin. reg. Gr. octav. 13: *Act Cath.*
267. (Evv 824 P 316 Ap 113) Cryptoferratae *A'. α'.* 1: *Act Cath.*
268. (Evv 886 P 317 Ap 115) Romae Vat. Reg. Gr. 6: *Act.*
269. (Evv 901 P 319) Upsalae univ. 12: *Act Cath.*
270. (Evv 922 P 320 Ap 116) Athous s. Gregorii 3: *Act Cath.*
271. (Evv 927 P 321) Athous s. Dionysii 8: *Act Cath.*
272. (Evv 935 P 322) Athous s. Dionysii 27: *Act Cath.*
273. (Evv 941 P 323) Athous s. Dionysii 33: *Act* (*Cath?*).
274. (Evv 945 P 324) Athous s. Dionysii 37: *Act Cath.*
275. (Evv 956) Athous s. Dionysii 314: *Act* (nonnisi foll. 5).
276. (Evv 959 P 325) Athous s. Dionysii 317: *Act Cath.*
277. (Evv 986 P 326 Ap 117) Athous Esphigmeni 186: *Act Cath.*
278. (Evv 996 P 327) Athous Iberorum 28: *Act Cath.*
279. (Evv 997 P 328) Athous Iberorum 29: *Act Cath.*
280. (Evv 999 P 329) Athous Iberorum 31: *Act Cath.*
281. (Evv 1003 P 330) Athous Iberorum 52: *Act Cath.*
282. (Evv 1040 P 331) Athous Caracallae 121: *Act* (*Cath?*)
283. (Evv 1058 P 332) Athous Cutlumusii 90a: *Act Cath.*
284. (Evv 1072 P 333 Ap 118) Athous Laurae: *Act Cath.*
285. (Evv 1073) Athous Laurae: *Act.*
286. (Evv 1075 P 334 Ap 119) Athous Laurae: *Act Cath.*
287. (Evv 1094 P 335 Ap 120) Athous Panteleemonis XXIX: *Act Cath.*
288. (Evv 1149 P 336) Chalcide scholae 133: *Act Cath.*
289. (Evv 1240 P 337) Sinaiticus 259: *Act Cath.*
290. (Evv 1241 P 338) Sinaiticus 260: *Act Cath.*
291. (Evv 1242 P 339) Sinaiticus 261: *Act Cath.*
292. (Evv 1243 P 340) Sinaiticus 262: *Act Cath.*
293. (Evv 1244 P 341) Sinaiticus 263: *Act Cath.*
294. (Evv 1245 P 342) Sinaiticus 264: *Act Cath.*
295. (Evv 1246 P 343) Sinaiticus 265: *Act Cath.*
296. (Evv 1247 P 344) Sinaiticus 266: *Act Cath.*
297. (Evv 1248 P 345) Sinaiticus 267: *Act Cath.*
298. (Evv 1249 P 346) Sinaiticus 268: *Act Cath.*
299. (Evv 1250 P 347) Sinaiticus 269: *Act Cath.*
300. (Evv 1251 P 348) Sinaiticus 270: *Act Cath.*

301. (P 259 Ap 102) Paris. nat. Armen. 9.
saec. XI, 28.9×22.7, membr, foll. 323, coll. 2 (3 cum mg Ital), 11.36; prol, itin Pauli, capp-t, lect, subscr, *στίχ*: *Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc;* deest Apoc 19,16—22,21. Nerses episcopus Tarsensis (a. 1153—1198) videtur versionem Armeniacam addidisse; manus recens versionem Italicam addidit in Cath Paul Apoc. Martin. p. 123: num. 240. Vidi 3 Sept 1885.

302. (P 260) Berol. reg. Gr. quart. 43.
saec. XIV, 24.3 × 17.5, membr, foll. 116, col. 1, ll. 39, optime exaratus; prol, capp, titl, lect, syn, men, subscr, *στίχ, μαρ: Act Cath Paul* (Phm Heb); ~~praemittuntur Psalmi~~. Manu Iosephi. V. cl. Brugsch. Cahira Berolinum detulit. Facs Wattenb. (cf Ac 252) tab. 18. Vidi Mart 1887.

303. (P 261) Berol. reg. (Hamilton. 244 [625]).
a. 1090 (?), 15 × 11, membr, foll. 330, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, (capp, titl, lect?), syn, men, subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Tit Heb Phm); insunt nonnulla de pascha et nonnulla Maximi. Olim Lilii Bartholomei Tybernii (?). [Scr. 248.] Vidi Mart 1887.

304. (P 292) Athenis nat. theol. 70.
saec. XI vel XII, 16.1 × 12.2, membr, foll. 321, col. 1, ll. 19; prol, capp-t, capp, titl, lect, (init, syn, men scripsit Polycarpus hieromonachus saec. XV vel XVI), subscr, *στίχ: Act Cath Paul* (Phm Heb) cum schol in mg; pagg. 1—16 prorsus mutilae; deest Iud 17—25. Manu Cosmae *βασιληκοῦ κληρικοῦ κουβουκλισίου καὶ ψάλτου τῆσ μεγάλησ ἐκκλησίασ* (de titulo *κουβουκλείσιοσ* cf Du Cange, *Gloss. Graec.* et *Concil. Nicaen.* II. act. 1). Ex dono Nicolai G. *Νικοκλέουσ* a. 1870. Vidi 1 Iul 1886.

305. (P 295) Athenis nat. theol. 71.
saec. XV, 18.2 × 12.4, membr, foll. 273, col. 1, ll. 21; prol dupl (Euth et Theod), itin et praedic et mart Pauli, capp-t, capp, titl, *μαρτ*, lect, init, *ἀναγν* (continuo), syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* Rom 16,25—27 post 14,23; lectiones videtur habere haud vulgares. Olim *τοῦ ῥουσάνου*. Vidi 2 Iul 1886.

306. (P 296) Athenis nat. theol. 72.
a. 1364, 21.5 × 13.7, chart, foll. 250, col. 1, ll. 23, prol (et Theod), itin et mart Pauli, capp-t, lect, init, (syn, men m ser), men mut, subscr, *μαρτ, στίχ: Act Paul* (Phm Heb) *Cath;* mut hic illic esse videtur. Scriptus manu Constantini *τοῦ ἀλεξοπούλου* iussu *ῥετιοντίνου πατρικίου τῇ κλήσει ἄζυγοσ τὲ καὶ ἱερομονάχου τοῦ βαρλαάμ*. De novo religatus manu Nicolai *υἱοῦ παπὰ μϊχαὴλ τοῦ ἀγϊομνήτη* a. 1464. Vidi 2 Iul 1886.

307. (P 469 Ap 105) Athenis nat. (43).
saec. XII, 23.9 × 21.7, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22; prol, capp-t, (capp, titl in Apoc), *μαρτ*, lect, *στίχ* (Apoc *,αυ*): *Act Cath Paul* (Phm Heb) Apoc; m rec suppl Apoc 21,27—22,21; insunt nonnulla de scripturis et epitome fidei. Olim *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 13 Aug 1886.

308. (P 420) Athenis nat. (45).
a. 1295, 24 × 16.2, chart, foll. ?, col. 1, ll. 29; prol, capp, titl, lect, init, *ἀναγν*, syn, (syn et liturg m al), subscr: *Act Paul* (Heb Tim) *Cath;* m ser suppl Act 1,16—7,2 1 Cor 14,26—2 Cor 10,11. Olim *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 17 Aug 1886.

309. (P 300 Ap 124) Athenis nat. (64).
saec. XII, 22.8 × ?, membr, foll. 327, col. 1, ll. 22; prol (Euthalii apparatus uberr), capp-t, μαρτ-t, capp, titl, lect (mus rubr in lectt), init, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Heb Tim) *Apoc*; deest Apoc 18,22—22,21; f. 134 r πίναξ habet ordinem Paul Cath Apoc. Olim *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 13 Aug 1886.

310. Athenis nat. (66).
saec. XI, 24.6 × 17.6, membr, foll. 294 (Act Cath foll. 1—87), col. 1, ll. 25, prol, capp-t, lect, init, ἀναγν, subscr, στίχ: *Act Cath* cum scholiis in mg; m ser suppl Act 1,1—5,23; deest Act 8,14—33; foll. 87—fin Chrys hom in Act. Vidi 8 Iun 1886.

311. (P 419) Athenis nat. (221).
saec. XV, 14.8 × 11.2, membr, foll.?, col. 1, ll. 30; prol, mart Pauli, capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) cum scholiis paucis; inest Ps-Doroth de 12; 1 Ioh 5,7 ad vocabulum τρεῖσ habet in mg schol *τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸσ ἑαυτοῦ*. Vidi 29 Iul 1886.

312. (P 421) Athenis nat.
saec. XIV, 24.5 × 15.7, chart, foll. 356, col. 1, ll. 21; prol, lect, init, ἀναγν, (syn, men saec. XVI): *Act Paul* (Phm Heb) *Cath*; m saec. XVI suppl Act 1,1—8,33 10,28—11,20 13,22—43 1 Cor 6,3—13,11 Iud 21—25. Vidi 8 Iun 1886.

313. (P 422) Athenis nat.
saec. XIV, 29.5 × 21.3, membr, foll. 220, coll. 2, ll. 25, lect, init, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath*; deest Act 1,1—7,35. Vidi 23 Iul 1886.

314. Zacynthi in insula.
a. 1580: *Act.* Est numerus *ι* in libro Nicolai *Κατράμη*, archiepiscopi Zacynthi, *Φιλολογικὰ ἀνάλεκτα*, p. 160. Hac occasione moneatur lector de alio codice *Act*, num. *κδ'* in eodem libro, p. 167, quem „veterem" praedicat Catrames.

315. (P 474) Petrop. caes. Porfirianus.
a. 1301, Euth plen: *Act Paul.* Est scriptura recentior in codice P^{act}, cf supra, p. 417.

316. Matriti reg. O. 78.
saec. XI, in 4, membr, foll. 62: Thphyl in Act Cath. Nescio an textus integer sit, plerumque vero datur textus integer in codicibus cum Thphyl comm.

317. (P 423) Cryptae Ferratae *Α.' β'.* 1.
saec. X, 23 × 18, membr, foll. 139, coll. 2, ll. 25; Euthalii apparatus uberr, prol, capp-t, capp, titl, lect plen in txt, subscr, στίχ (στίχ hic illic in mg): *1.2.3 Ioh Iud Paul* (Heb Tim); desunt 2 Tim 4,8—Phm.

Prologo in Paul nomen εὐθαλίου ἐπισκόπου σούλκησ inest cf supra, p. 154 adn et Evv 506 et Act 205. [Scr. 243.] Vidi 18 Apr 1886.

318. (P 424) Cryptoferratae *A'. β'. 3.*
saec. XI vel XII, 26×17, membr, foll. 172, coll. 2, ll. 29; prol, itin Pauli, lect, init, syn, men, subscr, στίχ: *Act Cath* (Iac Iud 1.2 Pe 1.2.3 Ioh) *Paul* (Phm Heb). [Scr. 244.] Vidi 18 Apr 1886.

319. (P 425) Cryptoferratae *A'. β'. 6.*
saec. XI, 23×17, membr, foll. 193, col. 1, ll. 26; prol in Paul; lect in txt, men, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Heb Tim); deest Tit 1,2—Phm. Cryptoferratae scriptus. [Scr. 245.] Vidi 18 Apr 1886.

320. (P 426) Messinae univ. 40.
saec. XIII, 34×26, chart, foll. 224, col. 1, ll. 28; prol: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desunt Act 1,1—8,2 Heb 8,2—13,25; Cath et Paul comm habent. [Scr. 241.] Vidi 3 Maii 1886.

321. (P 427) Romae Casanatensis G. II. 6.
saec. XV vel XVI, 33×23.2, chart, foll.?, col. 1, ll. 30, textus rubr; prol in Paul, subscr, vers, στίχ: *Cath Paul* (Heb Tim) cum cat; (deestne Iac 1,1—18?). [Scr. 261.] Vidi 5 Apr 1886.

322. Athous Iberorum 639.
saec. XV, in 8, chart, mut fin: *Evl Act.* Cf Evl 684.

323. (P 429 Ap 127) Lesbi monasterii τοῦ Λείμωνοσ 55.
saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 204; prol, subscr, στίχ: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath Apoc;* foll. 1—24 suppl m saec. XVI. Ἀρσαβήρ mus rubr in Act addidit. V. cl. Papadopulus Kerameus perl, *Μαυρογορδατεῖοσ βιβλιοθήκη*, CPoli 1885, p. 62.

324. Hierosolymis s. Crucis 1.
saec. X exeunt, in 4, membr: *Act Cath* cum cat. Manu Cosmae monachi. Coxius perl.

325. Romae Vatic. Gr. 652.
saec. XIV, 28.2×19, chart, foll. 105, col. 1; lect: *Act Cath* cum comm Thphyl. Burgon. perl. [Scr. 239.] Vidi 29 Mart 1886.

326. (P 430) Romae Vatic. Gr. 1208.
saec. XII, 28.1×19.9, membr, foll. 395, col. 1, ll. 19, scriptura aurea; capp-t, capp, titl, pict: *Act Cath Paul* (Heb Tim). Fertur fuisse Carlottae reginae Hieros. Cypr. Armen. quae Romae a. 1487 mortua est. Facs *Pal. soc.* 9,131. [Scr. 246.] Vidi 30 Mart 1886.

327. Romae Vatic. Gr. 1227: foll. 256—305.
saec. XV, 32.1×22, chart, foll. 50, col. 1, ll. 28: *1.2.3 Ioh Iud* cum comm Thphyl. Vidi 30 Mart 1886.

328. (P 431) Romae Vatic. Gr. 1971.
saec. X, 17.2×13.3, membr, foll. 247, coll. 2, ll. 31; Euth plen, prol, capp-t, μαρτ-t, lect, ἀναγν, men, subscr plen, στίχ: *Act Cath Paul* (Heb Tim) cum scholl paucis. [Scr. Paul 319.] Vidi 2 Apr 1886.

329. (P 432) Romae Vatic. Gr. 2099.
saec. XI (al X), 18.4 × 15.2, membr, foll. 125, col. 1, ll. 21; Euth prol, capp, titl, lect, subscr: *Paul* (?) *Cath*. In Occidente scriptus. [Scr. 256.] Vidi 2 Apr 1886.

330. (P 433) Romae Vatic. Palat. 38.
saec. XI vel XII, 22.2 × 15.5, membr, foll. 351, col. 1, ll. 24; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Hebr). Berriman. perl. [Scr. 247.] Vidi 7 Apr 1886.

331. (P 145) Romae Vatic. Reg. Gr. 76: **Iac 1.2 Pet.**
Paris. nat. Gr. 109.110.108.111: **Paul.**
saec. XV, 17.7 × 12.1, membr, foll. 308, col. 1, ll. 14; prol, itin Paul, capp-t, capp, (non titl): *Iac 1Pet 2Pet* 1,1—3,16 *Paul* (Phm Heb); desunt Gal Eph; 2 Cor 13,1—13 m ser a. 1511. Manu Georgii Hermonymi. Conferendus est Act 116 qui eodem antitypo usus esse videtur. Quaerendi sunt fasciculi ς'—θ' (2 Pet—Iud 25) et κζ'—λα' 2 Cor 13,1—Eph 6,24) ex hoc codice. Videtur praeterea Paul 350 ex eodem fonte fluxisse. Par. 109.110.111 olim Paul 146.147.148 numerabantur. Parisiensia cursim cont Scholz. Gebhardt. Vat. Reg. 76 anno 1882 perl. Vidi 5 Apr 1886 et Apr 1885.

332. (P 434 Ap 128) Venet. s. Marc. II. 114.
a. 1069, 30.6 × 24.3, membr, foll. 286, coll. 2, ll. 22.23; prol, itin et mart Pauli, capp, titl, lect, init, ἀναγν, (syn, men saec. XIV) subscr, στίχ: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*. Manu Sabae monachi. Vidi 4 Mart 1886.

333. (P 435) Edinburgi v. cl. Makellari.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 147, col. 1, (14 × 9), ll. ?: *Act Cath Paul* (Phm Heb). V. cl. W. M. Lindsay. inspexit et amicissime me de codice certiorem fecit.

334. (P 436) Lincopiensis [Linköping] dioeceseos biblioth., Benzel. 35.
saec. X, in 4, membr, foll. 244, col. ?, ll. ?; lect: *Act Cath Paul* (Heb Tim); deest 2 Thess 3,7—Hebr 1,5. Olim Erici Benzelii archiep. Upsal. († 1743).

335. (P 437 Ap 129) Upsalae univ. Gr. 11.
saec. XI, 16.5 × 12, membr, foll. 182, col. 1, ll. 31—35; prol, capp-t: *Act Cath Paul Apoc;* desunt Act 1,1—9,33. Ex testamento professoris I. Bjornsthalii (Björnsthål). [Scr. 236.]

336.	Athous Batopedii	41	: *Act.*	**340.**	Athous Batopedii	259	: *Act.*
337.		201		**341.**		328	
338.		203		**342.**		380	
339.		210		**343.**		419	

De codicibus Athois cf supra, p. 593.594: Evv 905—1140. Non dubito quin nonnulli horum etiam Paul et Apoc contineant.

344. (P 438) Athous Dionysii 68.
saec. XIII, in 8, membr; syn, men: *Act Epp.*

345. Athous Dionysii 75.
a. 1376; in fol, membr; lect, (syn, men saec. XVII): *Act.* *Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ ἰωάσαφ πόνοσ;* de librario Ioasapho cf supra, p. 544: Evv 480; p. 636: Ac 169: p. 651 sub Ac 385.

346. (P 439) Athous Dionysii 382.
a. 1660, in fol, chart; prol: *Act Epp;* ad fin *λόγοι* Greg Thess a. 1665. Manu *Γαλακτίωνοσ.*

347. (P 440) Athous Docheiarii 38.
saec. XIV, in 8, membr; syn, men: *Act Epp.*

348. (P 441) Athous Docheiarii 48.
saec. XIV, in 8, membr; prol, capp-t: *Act Epp.*

349. (P 442) Athous Docheiarii 136.
a. 1702, in 4, chart: *Act Epp.* Manu Theocleti.

350. (P 443) Athous Docheiarii 139.
saec. XV, in 8, chart; syn, men: *Act Epp.*

351. (P 444) Athous Docheiarii 147.
saec. XIV, in 8, chart, mut sub fin; syn, men: *Act Epp.*

352. (P 445) Athous Esphigmeni 63.
saec. XIII, in 8, membr: *Act Epp* cum comm in mg.

353. (P 446) Athous Esphigmeni 64.
saec. XIII, in 8, membr; pict: *Act Epp.*

354. (P 447) Athous Esphigmeni 65.
saec. XIV, in 8, membr: *Act Epp.*

355. (P 48) Athous Esphigmeni 66.
saec. XII, in 8, membr: *Act Epp.*

356. (P 449) Athous Esphigmeni 67.
saec. XIII, in 16, membr; syn, men: *Act Epp.*

357. (P 450) Athous Esphigmeni 68.
saec. XII, in 16, membr: *Act Epp.*

358. (P 451) Athous Iberorum 24.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 361; pict 20: *Act Epp.*

359. (P 452 Ap 130) Athous Iberorum 25.
saec. XI, in 4, membr, foll. 319: *Act Epp Apoc.*

360. (P 453) Athous Iberorum 37.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 209; syn men: *Act Epp.*

361. (P 454) Athous Iberorum 57.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 181: *Act Epp.*

362. (P 455 Ap 131) Athous Iberorum 60.
saec. XIII, in 8, membr: *Act Epp.* Ad finem saec. XIV, chart; prol: *Apoc.*

363. Athous Iberorum 642.
saec. XV, in 8, chart: *Act. Κανὼν πανηγυρικὸσ τοῦ μανουὴλ σαβίου τοῦ χάνδακοσ πρωτοψάλτου.* De codice Iberorum 639 quaerendum an habeat Act.

364. Athous Iberorum 643.
a. 1520, in 8, chart; prol, syn, men: *Act.*

365. Athous Iberorum 648.
saec. XIV, in 4, chart, mut sub init: *Act Cath* cum comm; desunt ut videtur Iac et 1 Pe.

366. (P 456) Athous Constamoniti 108.
saec. XIII, in 16, membr: *Cath Paul.*

367. Athous Cutlumusii 16.
saec. XII, in 4, membr, foll. 145 (in codice 299), col. 1: *Act Cath* cum comm Theodoreti (?).

368. (P 457) Athous Cutlumusii 57.
saec. XIV, in 16, membr, foll. 55, mut init et fin; prol: *Epp.*

369. (P 458) Athous Cutlumusii 80.
a. 1262, in 8, membr, foll. 179; mut sub init: *Act Epp.* Manu Iohannicii.

370. (P 459) Athous Cutlumusii 81.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 228: *Act Epp.*

371. (P 460) Athous Cutlumusii 82.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 145: *Act Epp;* epp habent scholl. Manu Nicolai *τοῦ γαλησιώτου.* Foll. 1—8 saec. XV, chart: *βιβλίον ἀρσενίου δομεστικοῦ.* Ad fin foll. 2: saec. XII, membr: Genesis.

372. (P 461) Athous Cutlumusii 83.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 329: *Act Epp.*

373. (P 462) Athous Cutlumusii 275.
saec. XVI, in 4, chart, coll. 2, mut sub init: *Act Epp.*

374. (P 463 Ap 132) Athous Pauli 2.
saec. IX, 21.5 × 18.9, membr, col. 1, ll. 21 comm 48; capp, titl: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum scholl; desunt nonnulla m pr e. g. Act 1,1—6,5 10,46—12,14 (?)—13,11 Rom 8,11—20. Manu Mariae Armeniae reginae? Ad init vita And Caes. Vidi 28 Aug 1886.

375. (P 464) Athous Protati 32.
saec. XIV, in 4, membr; prol, praedic et mart Pauli, capp-t, syn, men: *Act Epp.*

376. (P 465) Athous Simopetrae 42.
saec. XIII, in 16, membr; mut init fin: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Vidi 29 Aug 1886.

377. (P 466) Athous Stauronicetae 52.
saec. XIII, in 4, membr: *Act Epp.*

378. (P 467) Athous Philothei 38.
saec. XIII, in 8, membr, syn, men: *Act Epp*. De codice Philothei 6 quaerendum an habeat Act.

379. (P 468) Athous Philothei 76.
a. 1577, in 8, chart: *Act Epp*. Manibus Maximi et Gabrielis in monasterio Philothei scriptus.

380. Beratinus archiepiscopi.
a. 1158, 22×16, membr, foll. 98, col. 1, ll. 17: *Act* cum scholl. Batiffolius perl, cf supra, p. 444. 445.

381. (P 352) Cahirae patriarchae Alexandrini 942.
saec. XI, membr, coll. 2, mut init: *Act Cath Paul* (Phm Heb). Gardthausen. perl.

382. (P 353) Chalcide in monasterio Trinitatis 16.
saec. ?: *Act Cath Paul* (Heb Tim).

383. (P 354) Chalcide scholae 9.
saec. ?: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath*.

384. (P 355 Ap 133) Chalcide scholae 26.
saec. X, 31.3×23, membr, col. 1, ll. 26; prol, capp-t: *Act Cath Apoc Paul* (Phm Heb) cum scholl uncc. Vidi 3 Sept 1886.

385. (P 356) Chalcide scholae 33.
saec. XI vel XII, membr, col. 1: *Act Cath Paul* (Phm Heb); cum scholl; Act valde mut; inest prol in Apoc. Vidi 3 Sept 1886.

Quid codici 34 insit, nescio; scriptus est a. 1371 manu Ioasaphi.

386. (P 357 Ap 134) Chalcide scholae 96.
saec. XII, membr, col. 1: *Act Cath Paul* (Phm Heb) *Apoc*. Vidi 3 Sept 1886.

387. (P 358) Patmius monasterii s. Iohannis 14.
a. 1215, in 4, membr, foll. 251; prol, itin et mart Pauli, chronol Hipp: *Act Cath Paul*.

388. (P 359) Patmius monasterii s. Iohannis 15.
saec. XI, in fol, membr, foll. 357; prol, μαρτ-t, capp-t, capp, μαρτ, vers: *Act Cath Paul* cum scholl.

389. (P 360) Patmius monasterii s. Iohannis 16.
saec. X, in fol, membr, foll. 197; prol, μαρτ-t, capp, lect, μαρτ, στίχ: *Act Cath Paul* cum comm; desunt foll. 2 ex Act.

390. (P 361) Patmius monasterii s. Iohannis 263: foll. 1—119.
saec. X, in 8, membr, foll. 119 (276 in cod): *Act Cath 2 Cor Eph Phil Col 1.2 Thess 1.2 Tim Tit* cum comm; propter textum litt uncc ut vdtr exaratum codicibus uncialibus adsociassem nisi prius perlustrare voluissem. Foll. 120—276 theologica et philosophica.

391. (P 362) Thessalonicae gymnasii Graeci 12.
saec. XII, 24.6×17.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 23; prol, capp-t,

lect, syn, men: *Act Cath Paul* (Heb Tim); scholl pauca; fol. 1 Act est saec. XVII. Vidi 21 Aug 1886.

392. (P 363) Thessalonicae gymnasii Graeci 15.
saec. XIV, 17.7×13.4, membr, foll.?, col. 1, ll. 22; prol, capp, titl, lect, syn, men, subscr: *Act Paul* (Phm Heb) *Cath.* Vidi 21 Aug 1886.

393. (P 364) Thessalonicae gymnasii Graeci 16.
saec. XI, 21.8×15.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 31; prol, mart Pauli, capp-t, μαρτ-t, subscr Euseb Pamphili, στίχ, στίχ in mg: *Act Cath Paul* (Heb Tim); deest Tit 1,3—fin (et Phm?). Habet Euthalium ἐπισκ. σουλκησ (cf Act 317). In Calabria scriptus, deinde in Bulgaria servabatur, ubi Bulgarus multa erasit. Vidi 21 Aug 1886.

394. (P365) Sinaiticus 274.
saec. X, 23.5×17, membr, foll.?, col.?, ll.?; prol, catal libb habet Hebr Tim, capp-t, (syn, men m ser): *Act Cath Paul* (Phm Heb vid).

395. (P 366) Sinaiticus 275.
saec. XI, 21×16, membr; pict: *Act Cath Paul* (Phm Heb).

396. Sinaiticus 276: *Act.*

397. Sinaiticus 277: *Act.*

398. Sinaiticus 278: *Act.*

399. (P 367 Ap 135) Sinaiticus 279.
saec. XV, chart; prol: *Act* cum scholl *Epp Apoc* 1,1—13,8.

400. (P 368) Sinaiticus 280.
saec. XIV (?), 18.5×11, chart, foll. circ. 312; prol: *Act Cath Paul* (Heb Tim vid).

401. Sinaiticus 281: *Act* (?).

402. Sinaiticus 282: *Act* (?).

403. (P 369) Sinaiticus 283.
saec. X, 17×12, membr; prol, capp-t, pict: *Act Cath Paul* (Phm Heb); desuntne Phil—2 Thess?

404. Sinaiticus 284: *Act.*

405. Sinaiticus 285: *Act.*

406. **407.** **408.** **409.** Sinaiticus 287, 288, 289, 290: *Act* (?).

410. **411.** **412.** Sinaiticus 291, 292, 293: *Act* (?).

413. (P 370) Sinaiticus 300.
saec. XVI, 18×13, chart, foll. circ. 128: *1.2 Pet 1.2.3 Ioh Paul* (Heb Tim?)

414. Sinaiticus 301: *Act* (?).

415. (P 247) Paris. s. Genovefae A. o. 35.
saec. XV (al XIV), 17.7×12, membr, foll. 132, col. 1, ll. 24: *Paul* (Phm Heb) *Cath.* [Scr. 210]. Vidi 20 Aug 1884.

416. Venetiis s. Marci II. 61: foll. 200—296.
saec. XVI, 19.9×14.4, chart, foll. 97 (302), col. 1, ll. 19: *Act.* Vidi 6 Mart 1886.

3.

EPISTULAE PAULINAE.

1. (Evv 1 Ac 1) Basil. univ. A.N.IV.2: (Phm Heb).

2. (Ac 2) Basil. univ. A.N.IV.4: (Phm Heb).

3. (Evv 3 Ac 3) Vindob. caes. Suppl. Gr. 52: (Phm Heb).

4. (Ac 4) Basil. univ. A.N.IV.5: (Phm Heb).

5. (Evv 5 Ac 5) Paris. nat. Gr. 106: (Eph Col Phil 1.2 Thess Heb). V. cl. Hort., *Journal of philology*, Cantabr. 1871, vol. 3, p. 70, adn. 2, codicem hunc codicibus minuscc Paul melioribus adnumerat. VanSittart. Heb cont (exstant Cantabrigiae in quattuor ex Paulinis quae dicuntur epistulis conlationes quas confecit v. ill. Aug. Art. VanSittart. olim Cantabrigiensis).

6. (Evv 6 Ac 6): Paris. nat. 112: (Phm Heb). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

7. Basil. univ. A.N.III.11.
saec. XI, 29×21.3, membr, foll. 387, col. 1, ll. m pr 28—32, manus aliae 42—51, manibus quattuor exaratus — (A) saec. XI, foll. 1—228, — (B) saec. XI, foll. 236—291.311—387, — (C) saec. XI, foll. 229—236, — (D) saec. XIII, foll. 292—310; prol, itin et mart Pauli, capp-t, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm; (A) Rom 1.2 Cor, (B) Gal 3,14—Col 4,13 1 Tim 1,1—Heb 12,18, (C) Gal 1,1—3,14, (D) Col 4,14—capp-t 1 Tim. Olim Dominicanorum Basiliensium. Polanus usus est (?). Erasmus in Paul edendo ut videtur adhibuit. Multi perl. Vidi 8 Sept 1885.

8. (Ac 50) latet.

9. (Ac 7) Paris. nat. Gr. 102: (Heb Tim). VanSittart. 1.2 Thess. Heb cont.

10. (Ac 8) latet.

11. (Ac 9) Cantabr. univ. Kk. 6.4: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

12. (Ac 10 Ap 2) Paris. nat. Gr. 237: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

13. Lectt varr a Iac. Fabro Stapulensi in comm suo ad Paul, Paris. a. 1512, laudatae.

14. (Evv 90 Ac 47) Amstelaedami eccl. Remonstr.-Reform. 186.

15. Olim Amandi apud Lovanienses. Erasmus teste Zegero in defensione contra Gerontodidascalum Rom 1,32 hinc citavit. Erat fortasse collegii canonicorum Corsendoncensium. Vix est cur numerus retineatur.

16. [(Ac 12 Ap 4) Paris. nat. 219: (Heb Tim). VanSittart. 1.2 Thess cont. Textus haud continuus indignus numero esse videtur.]

17. (Evv 33 Ac 13) Paris. nat. Gr. 14: (Heb Tim). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont. Grsb. Tregelles. WH *Intr.* § 212 textu praeclarum praedicant.

18. (Evv 35 Ac 14 Ap 17) Paris. nat. Coisl. Gr. 199: (Phm Heb).

19. (Ac 16) Paris. nat. Coisl. Gr. 26: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

20. Paris. nat. Coisl. Gr. 27.
saec. X, 35.4×26.7, membr, foll. 252, col. 1, ll. 39 etc; prol, capp, titl, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm; deest Rom 1,1—6,13. Olim Laurae in monte Atho. Wetst. cont; item 1.2 Thess Heb VanSittart. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 82. Martin. p. 128. Vidi 17 Sept 1885.

21. (Ac 17 Ap 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 205: (Phm Heb).

22. (Ac 18 Ap 18) Paris. nat. Coisl. Gr. 202.(2): (Heb Tim).

23. Paris. nat. Coisl. Gr. 28.
a. 1056, 37.9×26.7, membr, foll. 272, col. 1, ll. 47 etc; prol Euth et Theod, capp, titl, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm. Olim Laurae in monte Atho. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 82. Martin. p. 128. Vidi 17 Dec 1885.

24. (Evv 105 Ac 48) Oxon. Bodl. Misc. 136: (Phm Heb).

25. (Ac 20) Londin. mus. Br. bibl. regiae I. B. I: (Phm Heb).

26. (Ac 21) Cantabr. univ. Dd. 11. 90.

27. Oxon. coll. Magdal. Gr. 7.
Cantabr. univ. Ff. I. 30.
saec. XI, 30×21.5, membr, foll. Oxon. 170 (Rom 1.2 Cor), Cantabr. 169, col. 1, ll. txt 2—21 comm 48; prol, itin et mart Pauli, capp-t, capp, lect, subscr, *στίχ: Paul* cum comm Oec; m ser suppl Gal 1,1—8 Eph 1,1—13 Phil 1,4—2,10 2 Thess 3,16—18. Cantabr. cont Wetst. anno 1716. Oxon. contulit nescio quis in usum Waltonii, item Millius. Vir ill. Henr. Bradshaw. codices Cantabr. et Oxon. ex uno divulsos esse vidit. VanSittart. 1.2 Thess cont. Pars Oxoniensis numero 42 designabatur. Cf praeterea Act 42 et 54a. WH numerum 27 codici Paul 252 tribuunt. Vidi Cant Ian 1883 et 18 Oct 1886, Oxon 6 Apr 1883.

28. (Ac 23 Ap 6) Oxon. Bodl. Barocc. 3: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

29. (Ac 24) Cantabr. coll. Christi F. 1. 13: (Phm Heb).

30. (Ac 53) Cantabr. coll. Emanuel. I. 4. 35: (Phm Heb).

31. (Ac 25 Ap 7) Londin. mus. Brit. Harl. 5537: (Phm Heb). Van Sittart. Heb 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess cont.

32. (Ac 26) Londin. mus. Brit. Harl. 5557: (Phm Heb). VanSittart. Heb cont.

33. (Ac 27) Londin. mus. Brit. Harl. 5620: (Phm Heb).

34. (Ac 28 Ap 8) Londin. mus. Brit. Harl. 5778: (Phm Heb). Van Sittart. Heb cont.

35. (Ac 29) Genevae bibl. urbis 20: (Phm Heb).

36. (Ac 30 Ap 9) Oxon. Bodl. Misc. 74: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

37. (Evv 69 Ac 31 Ap 14) Leicestrensis 20: (Phm Heb). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 cont. In his quoque capitibus textus optimae notae.

38. (Evv 51 Ac 32) Oxon. Bodl. Laud. 31: (Phm Heb).

39. (Ac 33) Oxon. coll. Lincoln. ω. 25: (Phm Heb.) VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

40. (Evv 61 Ac 34 Ap 92) Dublin. coll. Trinitatis A. 4.21: (Phm Heb).

41. (Evv 57 Ac 35) Oxon. coll. Magdalenae 9: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

42. Vacat. Hoc signo olim notata est pars prior codicis 27.

43. (Ac 37) Oxon. coll. Novi 59: (Phm Heb).

44. (Ac 38) Lugduno-Batav. univ. Voss. Gr. Q. 77: (Phm Heb).

45. (Ac 39 Ap 11) latet.

46. (Ac 40 Ap 12) Romae Vatic. Reg. Gr. 179: (Heb Tim).

47. Oxon. Bodl. Roe. 16.
saec. XI, 29×21.5, membr, foll. 255, coll. 1, ll. 12—19 etc; prol, subscr, *στίχ: Paul* (Heb Tim) cum comm et lectt varr; bonae notae. Olim ecclesiae s. Trinitatis (sine dubio in monasterio s. Trin.) in insula Chalcide; in Angliam pertulit T. Roe. (cf supra, Evv 49) a. circ. 1628. Millius cont (Roe. 2), item Tregelles, item VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb. Cramer. adhibuit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. vol. 5 (1841), p. iv. 477—479, vol. 6 (1842), p. 410—418. Vidi 28 Feb 1883.

48. (Ac 42 Ap 13 Evl 923 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.

49. (Evv 76 Ac 43) Vind. caes. Gr. theol. 300: (Phm Heb).

50. (Ac 52) latet.

51. [Olim Evv 82 Ac 44 Ap 5; hodie vacat.]

52. (Ac 45 Ap 16) Hamburgi urbis. Gr. 1252: (Phm Heb).

53. Vacat. Ita olim numerata sunt M^paul foll Hamb.: cf supra, p. 432.

54. Monaci reg. Gr. 412.
saec. XII vel XIII, 30.2×21.4, membr, foll. 358, col. 1, ll. 24: *Rom* 7,7—16,24 cum catena. Olim Augustanus. Bengel. cont (August. 5). Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. vol. 4 (1844), p. iv, 163—529.

54a. Monaci reg. Gr. 110.
saec. XVI vel XVII, 33.6×21.5, chart, foll. 112, col. 1, ll. 27: *Rom* 7,7—9,21. E Paul 54 exscriptus numero proprio non dignus. Vidi 24 Mart 1887. Olim collegii soc. Iesu Monacensis. Olim numero Paul 127 signatus.

55. (Ac46) Monaci reg. 375: (Phm Heb).

56. Vacat. [Ita numeratur codex Tigurinus (bibl. urbis C. 163) a. 1517 manu Huldrici Zwinglii ex editione Erasmiana anni 1516 exscriptus. Vidi 5 Sept 1885.]

57. (Evv218 Ac65 Ap33) Vindob. caes. Gr. theol. 23: (Heb Tim).

58. Vacat. [Ita ex errore numeratus est Ac156 P190).

59. Paris. nat. Coisl. Gr. 204.
saec. X vel XI, 28×22.8, membr, foll. 312, coll. 2, ll. 32: *Gal—Phm Hebr* cum comm. E tribus tomis tertius est; quaerenda sunt tomi 1 et 2. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 264. Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* Oxon. voll. vi (1842). vii (1843). Videtur apud Martin. deesse. Vidi 2 Oct 1885.— Apud Wetstenium et Griesbachium numerus 59 lectiones codd Mediceorum duorum varias ad Eph et Phil eiusdem generis atque Evv102 Ac56 Ap23 designabat.

60. [Codices in correctorio Bibliorum Latinorum laudati; cf infra, IX. 2. (1). b.]

61. Vacat. [Ita olim numeratus P221.]

62. (Ac59) Londin. mus. Brit. Harl. 5588: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

63. (Ac60 Ap29) Londin. mus. Brit. Harl. 5613: (Phm Heb).

64. Vacat. [Ita olim numerabantur M^paul folia Londin.; cf Act60 et supra, p. 433.]

65. (Ac62) Paris. nat. Gr. 60: (Heb Tim).

66. Londin. mus. Brit. Harl. 5552.
saec. XVI, 16.2×10.6, membr, foll. 233, col. 1, ll. 18: *Paul* cum scholl paucis et lectt varr *Cath.* Codex numero non dignus est quippe qui editionis Erasmianae primae apographum videatur esse: sub hoc numero lectiones marginales in Paul olim citabantur. Cf Grsb. *S. c.* 2, 166—180. Vidi 2 Maii 1883.

67. (Ac66 Ap34) Vindob. caes. Gr. theol. 302: (Phm Heb). Cf WH *Intr.* § 212, qui 67** praeclarae indolis et M^paul affinem esse dicunt.

68. (Ac63) Vindob. caes. Gr. theol. 313: (Phm Heb).

69. (Ac64) Vindob. caes. Gr. theol. 303: (Phm Heb).

70. (Ac67) Vindob. caes. Gr. theol. 221: (Phm Heb).

71. Vindob. caes. Suppl. Gr. 61.
saec. X vel XI, 24.1×17, membr, foll. 170, coll. 2, ll. 29; prol, capp-t, capp, titl, lect, *μαρτ*, subscr, *αναγν*, *κεφ*, *μαρτ*, *στίχ*: *Paul* (Heb Tim); non habet comm; desunt Rom 1,1—4.(5—8).(16).(23).(28) 2,3—3,8 Tit Phm; ad fin stant catecheses Cyr-Hier. In Calabria nisi fallor scriptus. Birch. eadem manu atque Evv124 scriptum esse putavit. „Ex archivio sanct. apostolorum Neapolis", testatur in codice Eustachius

Caracciolus. Alter. cont, *N. T.* 2,854—920, item Birch. *Varr. lectt. Act Cath Paul*, 1798, p. xxi. Vidi 19 Mart 1887.

72. (Evv 234 Ac 57) Havniae reg. theol. 1322: (Phm Heb).

73. (Ac 68) Upsalae univ. Gr. 1: (Heb Tim).

74. (Ac 69 Ap 30) Guelferbyti duc. 16.7. Aug. 4to.: (Phm Heb).

75. (Ac 22) Londin. mus. Brit. Addit. 5116: (Phm Heb). Paulus varr lectt ex 1 Tim cum Griesbachio communicavit.

76. Lipsiae univ. Gr. 361: foll. 1—85.
saec. XIII, 32.6 × 23.8, membr rescr, foll. 85 (327), col. 1, ll. 30—40; prol, capp: *Rom* 1,1—25 1,30—16,23 (fin ep) *1 Cor* 1,1—5,8 *Gal Eph* 1,1—2,19 cum comm Thphyl; insunt praeterea fragm cat in Ioh | fragm Exod | Lev | Num | frag Deut | hist Byzant inde a Leone Armenio usque ad mortem Basil. Maced | Cleomed theoria cyclica | Ps-Aristot de Zenone de Xenoph de Gorgia | de mundo | de virtute | physicae auscultationis libri primi fragm et lib. sec | 3 Esrae 1,29—3,6 4,60—5,72 Tob 4,9—7,16. Scriptura prior saec. IX uncialis theologica habet. Matthaei. cont (s), *Thess.* p. 305—315.

77. (Evv 131 Ac 70) Romae Vatic. Gr. 360: (Heb Tim).

78. (Evv 133 Ac 71) Romae Vatic. Gr. 363: (Phm Heb).

79. (Ac 72 Ap 37) Romae Vatic. Gr. 366: (Phm Heb).

80. (Ac 73) Romae Vatic. Gr. 367: (Heb Tim).

81. Romae Vatic. Gr. 761.
saec. XII, 35 × 25.4, membr, foll. 266, col. 1; Euth appar, capp, titl, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) [Heb non deest] cum comm Oec. Birch. et Scholz. cont. Vidi 29 Mart 1886.

82. Romae Vatic. Gr. 762.
saec. XII, 31 × 23, membr, foll. 411, col. 1; txt litt semiuncc inter comm interspersus: *Rom 1.2 Cor* cum comm. Birch. et Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

83. Romae Vatic. Gr. 765.
saec. XI, 36.1 × 29.6. membr, foll. 177, col. 1; Euth appar: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Birch. et Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

84. Romae Vatic. Gr. 766.
saec. XII, 37.7 × 29, membr, foll. 249, col. 1; prol, capp, titl: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Birch. et Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

85. (Ap 39) Romae Vatic. Gr. 1136.
saec. XIV (al XIII), 25.4 × 17.1, membr, foll. 60, coll. 2, ll. 46: *Apoc Paul*; desunt Apoc 1,1—3,17 6,18—13,11 1 Tim 6,5—Heb 13,25. Lat additur sub init ad sinistram; habet lectt haud vulgares. Birch. Apoc cont. Scholz. perl. Vidi 29 Mart 1886.

86. (Evv 141 Ac 75 Ap 40) Romae Vatic. Gr. 1160: (Phm Heb).

87. (Evv 142 Ac 76) Romae Vatic. Gr. 1210: (Phm Heb).

88. (Evv 149 Ac 77 Ap 25) Romae Vatic. Palat. Gr. 171: (Phm Heb).

89. (Ac 78) Romae Vatic. Reg. Gr. 29: desinit Eph 1,10.

90. (Ac 79) Romae Vatic. Urbin. 3: (Phm Heb).

91. (Ac 80 Ap 42) Romae Vatic. Pius II 50 (Phm Heb; in catalogo librorum sub init Heb Tim).

92. (Evv 180 Ac 82 Ap 44) Romae Propag. L. VI. 19: (Phm Heb).

93. (Ac 83) Neapoli nat. II. Aa. 7: (Heb Tim).

94. (Ac 84) Florent. Laurent. IV. 1: (Phm Heb).

95. (Ac 85) Florent. Laurent. IV. 5: *Paul* (Rom Heb Col 1.2 Thess Tit 1.2Cor 1.2Tim Eph Phm Gal Phil) cum comm Thphyl.

96. (Ac 86 Ap 75) Florent. Laurent. IV. 30: (Phm Heb).

97. (Ac 87) Florent. Laurent. IV. 29: (Phm Heb).

98. (Ac 88) Florent. Laurent. IV, 31: (Phm Heb).

99. (Ac 89) Florent. Laurent. IV. 32: (Phm Heb).

100. Florent. Laurent. X. 4.
saec. XI vel XII, 32×24, membr, foll. 426, col. 1, ll. 28: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Olim s. Salvatoris de Septimo Cistereiencium Florentiae. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.

101. Florent. Laurent. X. 6.
saec. X, 34.4×26, membr, foll. 285, col. 1, ll. varr; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.

102. Florent. Laurent. X. 7.
saec. XI, 33.3×24.5, membr, foll. 270, col. 1, ll. varr; prol, capp, titl, syn, men, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum cat. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1887.

103. Florent. Laurent. X. 19.
saec. XIII, 24.6×18.7, membr, foll. 260, coll. 1, ll. varr; prol, capp-t, capp, titl, lect, syn, men, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum cat. Birch. et Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.

104. (Evv 201 Ac 91 Ap 94) Lond. mus. Brit. Add. 11837: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

105. (Evv 204 Ac 92) Bononiae univ. 2775: (Phm Heb).

106. (Evv 205 Ac 93 Ap 88) Venet. Marc. 5: (Phm Heb). Rinck. cont.

107. [Evv 206 Ac 94 Ap 109) Venet. Marc. 6: (Phm Heb). Rinck. cont.]

108. (Evv 209 Ac 95 Ap 46) Venet. Marc. 10: (Phm Heb). Rinck. cont.

109. (Ac 96) Venet. Marc. 11: (Heb Tim). Rinck. cont. Haud malae notae.

110. Venet. Marc. 33.
saec. XI, 40×33, membr, foll. 369, col. 1, ll. varr; prol Euth et Theod: *Paul* (Phm Heb) cum cat. Olim Bessarionis. Rinck. cont. Vidi 2 Mart 1886.

111. Venet. Marc. 34.
saec. XI vel XII, 33.6×26.5, membr, foll. 332, col. 1, ll. varr; prol, itin Pauli, capp-t, capp, titl, vers: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Olim Bessarionis. Rinck. cont. Vidi 25 Feb 1886.

112. Venet. Marc 35.
saec. XI, 37.1×30, membr, foll. 159, col. 1, ll. 40; (lect m ser): *Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1 Cor 2 Cor 1,1—20 1 Thess 4,13—2 Thess 2,14 Heb 10,25—13,25. Olim Bessarionis. Rinck. cont. Vidi 26 Feb 1886.

113. (Ac 98 Apl 77) Dresdae reg. A. 104: (Phm Heb).

114. (Ac 99) Moscuae Synodi 5: (Phm Heb).

115. (Ac 100) Moscuae Synodi 334: *Paul* (Rom Heb Col 1.2 Thess Phil 1.2 Tim Tit Phm Eph Gal 1.2 Cor) cum comm Thphyl.

116. (Ac 101) Moscuae Synodi 333: (Phm Heb). Haud malae notae.

117. (Ac 102) est K[act paul], cf supra, p. 431.

118. (Ac 103) Moscuae Synodi 193: (Phm Heb).

119. Moscuae Synodi 292.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 462: *1.2 Cor* cum comm Thphyl. Olim monasterii Pantocratoris in monte Atho. Matthaei. cont (i), *Rom*, p. 274 et facs *Cor*.

120. (Evv 241 Ac 104 Ap 47) Dresdae reg. A. 172: (Phm Heb).

121. (Evv 242 Ac 105 Ap 48) Moscuae Synodi 380: (Phm Heb).

122. (Ac 106) Moscuae Synodi 328: (Phm Heb).

123. Moscuae Synodi 99.
saec. X vel XI, in fol, membr, foll. 241; prol Euth et Theod, capp-t: *Paul* (Phm Heb) cum scholl uberr. Ad init stat martyrium Onesiphori et Porphyrii. Olim Laurae in monte Atho. Matthaei. cont (n), *Rom*, p. 267 seq et facs.

124. Moscuae Synodi 350.
saec. XIV, in 8, chart, foll. 117—157(460): *Rom* 1,1—14,1 cum comm Thphyl. Insunt alia theologica et ascetica. Olim monasterii Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (q), *Rom*, p. 257—262 et facs.

125—246 catalogo inseruit Scholzius, qui 177.178.179 totos, 157 max ex part, ceteros aut cursim aut non cont.

---

125. Monaci reg. Gr. 504.
a. 1387, 22×14, chart, foll. 381, col. 1, ll. 33, txt minio scriptus; prol: *Paul* (Rom 1.2 Cor Gal Col Phil Eph 1.2 Thess 1.2 Tim Tit Heb) cum comm Thphyl; Phm videtur deesse. Nicetas *πριμικήριοσ τοῦ σκευοφύλακοσ σύμηθεν ὁ δομεστικόσ* emit de Michaele *μπελιστρῆσ τοῦ κυπρίου τοῦ ἐπονομαζομένου καπετάνου*. Vidi 24 Mart 1887.

125a. Monaci reg. Gr. 455.

[126.] a. 1389(?), 26.6×20.9, chart, foll. 439, col. 1, ll. 32; prol: *Paul* cum comm Thphyl. E Paul 125 vel ex eodem exemplari atque Paul 125 exscriptus, numero novo non dignus. Vidi 24 Mart 1887.

127. Vacat. [Ita olim numeratus est Paul 54a.]

128. (Ac 179 Ap 82) Monaci reg. Gr. 211: (Phm Heb).

129. Monaci reg. Gr. 35.
saec. XVI, 34.6×21.4, chart, foll. 488, col. 1, ll. 30: *Paul* (Rom 1.2 Cor Heb Gal Eph Col Phil 1.2 Thess 1.2 Tim Tit Phm) cum comm Thphyl. Vidi 24 Mart 1887.

130. (Evv 43 Ac 54) Paris. armamentarii (8409 et) 8410: (Phm Heb).

131. (Evv 330 Ac 132) Petrop. caes. Muralt. 101.

132. (Evv 18 Ac 113 Ap 51) Paris. nat. Gr. 47: (Phm Heb.)

133. (Ac 51 Ap 52) Paris. nat. Gr. 56: (Phm Heb).

134. (Ac 114) Paris. nat. Gr. 57: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

135. (Ac 115) Paris. nat. Gr. 58: [Phm Heb etsi utraque deest].

136. (Ac 116 Ap 53) Paris. nat. Gr. 59: (Phm Heb).

137. (Evv 263 Ac 117) Paris. nat. Gr. 61*: (Heb Tim). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

138. (Ac 118 Ap 55) Paris. nat. Gr. 101: (Phm Heb). Bonae notae.

139. (Ac 119 Ap 56) Paris. nat. Gr. 102A: (Phm Heb). Reichius cont, item 1.2 Thess VanSittart.

140. (Ac 11) Paris. nat. Gr. 103: (Heb Tim). Reichius cont, item 1.2 Thess VanSittart. Haud malae notae.

141. (Ac 120) Paris. nat. Gr. 103A: (Phm Heb).

142. (Ac 121) Paris. nat. Gr. 104: (Phm Heb).

143. (Ac 122) Paris. nat. Gr. 105: (in fragmentis ordo epistularum non elucet).

144. (Ac 123) Paris. nat. Gr. 106A: (Phm Heb).

145. (Ac 331) Paris. nat. Gr. 109.110.108.111: (Phm Heb).

146.
147. } [Ita olim numerabantur Par. nat. Gr. 109.110.111 hodie Paul 145].
148.

149. (Evv 296 Ac 124 Ap 57) Paris. nat. Gr. (123).124: (Phm Heb).

150. (Ac 125) Paris. nat. Gr. 125: (Phm Heb).

151. Paris. nat. Gr. 126.
saec. XVI, 11.3×7.5, membr, foll. 168, col. 1, ll. 18; subscr: *Paul* (Phm Heb). Manu Ang. Vergecii (cf Evv 296). Scholz. cursim cont. Martin. p. 130. Vidi 29 Aug 1885.

152. [Paris. nat. Suppl. Gr. 136. Delendus. Continet theologica varia, non vero Heb Apoc. Scholz. „locc sell cont“. Vidi 22 Oct 1885.]

153. (Ac126) Paris. nat. Gr. 216: (Phm Heb). Reichius cont, item 1.2 Thess VanSittart.

154. (Ac 127). Paris. nat. Gr. 217: (Eph Heb Phil). VanSittart. 1.2 Thess cont, cf *Journal of Philology*, Cantabr. vol. 2 (1869), p.35 seqq.

155. (Ac128) Paris. nat. Gr. 218: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

156. (Ac 129) Paris. nat. Gr. 220: (Phm Heb).

157. Paris. nat. Gr. 222.
saec. XI, 31.2×25.9, membr, foll. 227, col. 1, ll. 14 etc comm 41 etc; prol: *Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1,1—11.21—29 3,26—4,8. 9,11—22 1 Cor 15,22—43 Col 1,1—16. CPoli in bibliothecam Colbertinam a. 1676 translatus. Martin. p. 130. VanSittart. 1.2 Thess cont. Vidi 7 Nov 1885.

158. [Ac131] Paris. nat. Gr. 223.
a. 1045, 28.9×21.5, membr, foll. 273, col. 1, ll. (ff. 1—201) 23 etc comm 55 etc (ff. 202—273) 40; pict: *Paul* (Phm Heb) cum comm; ff. 202—273 saec. XII, comm in Act Cath textu non integro. Olim Boistallerii. Cf Reichius, p. 42 sq., Scholz. *Reise*, p. 41. Scholz. max part cont. Cramer. scholl in 2 Cor adhibuit, *Cat. Gr. patr.* vol. 5, p. iv. Facs apud Mtf. *Pal. Gr.* p. 293, num. 2. Martin. p. 130. VanSittart. 1.2 Thess cont. Vidi 9 Nov 1885.

159. (Ap 64) Paris. nat. Gr. 224.
saec. XI, 30×22.3, membr, foll. 274, col. 1, ll. 21 etc comm 51 etc; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ, pict: *Paul* (Phm Heb) *Apoc* cum comm. Scholz. locc sell cont, item 1.2 Thess VanSittart. Martin. p. 131. Vidi 10 Nov 1885.

160. Paris. nat. Gr. 225.
saec. XVI, 30.2×20.2, chart, foll. 401, col. 1, ll. 29: *Rom—2 Thess* cum comm Thphyl. Scholz. cursim cont. Martin. p. 132. Vidi 10 Nov 1885.

161. Paris. nat. Gr. 226.
saec. XVI, 31.2×21.5, chart, foll. 96, col. 1, ll. 32 etc; *Rom* 1,1—6,11 cum comm. In Occidente scriptus. Scholz. cursim cont. Martin. p. 132. Vidi 10 Nov 1885.

162. Paris. nat. Gr. 227.
saec. XVI, 34.5×23, chart, foll. 213, col. 1, ll. 31: *1 Cor* cum catena, quae sola quod sciamus Origenis in 1 Cor comm servavit. „Ex bibliotheca I. Iacobi Mentelii viri patricii Castrotheodoricensis (Chateau-Thierry)", qui Paris. a. 1671 mortuus est. Scholz. cursim cont. Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* vol. 5 (1844), p. iii. 1—344. Martin. p. 132. Vidi 13 Apr 1885.

163. Paris. nat. Gr. 238.
saec. XIII, 19.6×13.2, membr, foll. 391, col. 1, ll. 23.22: *Heb* 1,1—8,11 cum comm. Olim Adrianopoli. Scholz. cursim cont. Cramer. edidit, *Cat. Gr. patr.* vol. 7, p. iii. 279—598. Martin. p. 132. Vidi 12 Nov 1885.

164. Paris. nat. Gr. 849.
saec. XVI, 32.9 × 22.6, chart, foll. 261, col. 1, ll. 30; prol, subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm Thphyl. Olim Medicaeus. Martin. p. 133. Vidi 29 Oct 1885.

165. Taurini universitatis C. VI. 29.
saec. XVI vel XVII, 20.6 × 14.3, chart, foll. 71, col. 1, ll. 17.18: *1.2 Thess 1.2 Tim Tit Phm Heb*. Scholz. locc sell cont. Vix numero dignus. Vidi 9 Feb 1886.

166. (Ac 133) Taurini univ. C. VI. 19: (Heb Tim).

167. (Evv 339 Ac 135) Taurini univ. B. V. 8: (Phm Heb).

168. [Taurini univ. C. V. 10.
saec. X, 22 × 16.2, membr, foll. 289, col. 1, ll. 29; prol, capp-t, *στίχ*: comm in Paul (Phm Heb) cum textus segmentis. Indignus numero. Vidi 9 Feb 1886.]

169. (Ac 136) Taurini univ. C. V. 1: (Phm Heb).

170. (Evv 339 Ac 135) Taurin. univ. B. V. 8: (Phm Heb).

171. Mediolani Ambros. B. 6 inf.
saec. XIII, 33.5 × 26, membr, foll. 241 (ff. 1—44 saec. XVI chart), col. 1, ll. 16 comm 34; prol, capp-t, capp, titl, subscr, *στίχ*: *Paul* (Phm Heb) cum comm Chrys; Rom 1,1—2 Cor 5,19 est saec. XVI (deest Rom 1,3—10,9); Rom 16,25—27 post 14,23 locum habet; deest Heb 4,7—13,25. Scholz. locc sell cont. Vidi 12 Feb 1886.

172. Mediolani Ambros. A. 51 sup.
saec. XII, 20.8 × 16.7, membr, foll. 175, col. 1, ll. 30—39; lect, subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm brev ex Chrys; desunt Rom 1,1—4,4 1 Tim 3,3—Phm. Rhegii in Calabria a. 1606 emptus. Scholz. perl. Vidi 11 Feb 1886.

173. (Ac 138) Mediolani Ambros. E. 102 sup: (Phm Heb).

174. (Ac 139 Ap 156) Mediolani Ambros. H. 104 sup: (Phm Heb).

175. Mediolani Ambros. F. 125 sup.
saec. XIV vel XV, 30.9 × 18.3, chart, foll. 341, col. 1, ll. 30: *Paul* (Phm Heb) cum comm; passim mut; incipit Rom 2,14, desinit Heb 11,10. E Thessalia advectus. Scholz. locc sell cont. Vidi 17 Feb 1886.

176. (Ac 137) Mediolani Ambros. E. 97 sup: (Phm Heb).

177. Mutinae bibl. Estensis II. A. 14.
saec. XV, in 16, membr: *Paul*. Scholz. totum cont. Diu deest de bibliotheca.

178. (Ac 142) Mediolani Ambros. III. B. 17: (Phm Heb).

179. (Ac 112) Mutinae Estensis II. G. 3: (Phm Heb). Est pars minuscula codicis H[act], cf supra, p. 415.

180. (Evv 363 Ac 144) Florent. Laurent. VI. 13: (Phm Heb).

181. (Evv 365 Act 145) Flor. Laur. VI. 36: (Phm Hebr).

182. (Evv 367 Ac 146 Ap 23): Florent. Laurent. Conv. Soppr. 53.
183. Vacat. (Ac 147 Ap 76) Olim ita ex errore signatus est Ac 86 P 96.
184. (Ac 148) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 191: (Phm Heb).
185. (Evv 393 Ac 167) Romae Vallicell. E. 22: (Phm Heb).
186. (Evv 394 Ac 170) Romae Vallicell. F. 17: (Phm Heb).
187. (Ac 154) Romae Vatic. Gr. 1270: (Heb deest; catalogus sub init habet Heb Tim).
188. (Ac 155) Romae Vatic. Gr. 1430: (Phm Heb).
189. Romae Vatic. Gr. 1649.
saec. XIII, 32.9 × 25.3, membr, foll. 137, coll. 2, ll. 48; prol: *Paul* (Heb Tim) cum comm Theod. Scholz. cursim cont. Vidi 31 Mart 1886.
190. (Ac 156) Romae Vatic. Gr. 1650: (Heb Tim).
191. (Ac 157) Romae Vatic. Gr. 1714: (fragmenta).
192. (Ac 158) Romae Vatic. Gr. 1761: (Phm Heb).
193. (Ac 160 Ap 24) Romae Vatic. Gr. 2062: (Phm Heb).
194. (Evv 175 Ac 41 Ap 20) Romae Vatic. Gr. 2080: (Phm Heb).
195. Romae Vatic. Ottob. 31.
saec. XI (al. X), 38.4 × 26.2, membr, foll. 181, col. 1, ll. 20 etc comm 49 etc: *Paul* (Phm Heb) cum comm; Rom—1 Cor 14,17 desunt. Vidi 6 Apr 1886.
196. Romae Vatic. Ottob. 61.
saec. XV, 24.8 × 17, chart, foll. 198, col. 1, ll. 48: *Paul* (Heb Tim) cum comm; desunt Rom 1,1—16,5; m ser add Phm 20—25. Scholz. perl. Vidi 6 Apr 1886.
197. (Ap 78) Romae Vatic. Ottob. 176.
saec. XV, 23.5 × 16.6, chart, foll. 187, col. 1, ll. 26: *Paul* (Phm Heb) *Apoc*. Olim Georgii Sauromani. Scholz. perl. Vidi 6 Apr 1886.
198. (Ac 161 Ap 69) Romae Vatic. Ottob. 258: (Phm Heb).
199. (Evv 386 Ac 151 Ap 70) Romae Vatic. Ottob. 66: (Phm Heb).
200. (Ac 162) Romae Vatic. Ottob. 298: (Phm Heb).
201. (Ac 163) Romae Vatic. Ottob. 325: (Phm Heb).
202. Romae Vatic. Ottob. 356.
saec. XV, 24 × 16.8, chart, foll. 144, col. 1, ll. 22: *Rom* 1,1—9,1 cum cat. Olim Augusti ducis ab Altaemps. Scholz. perl. Vidi 6 Apr 1886.
203. (Evv 390 Ac 164 Ap 71) Romae Vatic. Ottob. 381: (Phm Heb).
204. (Ac 166 Ap 22) Romae Vallicell. B. 86: (Heb Tim).
205. (Ac 168) Romae Vallicell. F. 13: (Phm Heb).
206. (Ac 169) Romae Chisianus R. V. 29: (Phm Heb).
207. Romae Chisianus R. V. 32.
a. 1394, 25.3 × 16.3, chart, foll. 279, col. 1, ll. 42: *Paul* (Phm Heb) cum comm; deest Heb 10,33(?)—13,25; folia nonnulla suppl manus aliae seriores. Scholz. cursim cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 15 Apr 1886.

208. Romae Chisianus R. VIII. 55.
saec. XI, 37.8×27, membr, foll. 168(158?), col. 1, ll. comm 50 etc; prol, capp-t, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm Theod. Paulus Magoula a. 1487 emit. Scholz. cursim cont. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 15 Apr 1886.

209. (Ac 171)
210. (Ac 172) } Olim Romae collegii Romani. Latent.

211. (Ac 173) Neapoli nat. II. Aa. 8: (Phm Heb).

212. (Ac 174) Neapoli nat. II. Aa. 9: (Phm Heb).

213. Romae Barberin. IV. 85.
a. 1330(?), 27.9×20.6, membr, foll. 267, col. 1, ll. 17 comm 52; prol, capp, titl, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm in mg. Propter lectionem variam Col 2,2 *τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ τοῦ χριστοῦ* putatur ex codicibus Barb. sub Evv 112 laudatis fuisse. Scr. ex errore bis numerat 213 et 296. Vidi 8 Apr 1886.

214. Vindob. caes. theol. Gr. 166: foll. 1—70.
saec. XIV, 23.7×16, chart, foll. 70(145), col. 1, ll. 30: *Rom 1 Cor* 1,1—12 cum comm (txt int?). Ad fin nonnulla de bissextili, Anast Sin *ὁδηγόσ*, et Ioh patr. Hieros. disputatio de azymis. Olim Busbequii. Scholz. cursim cont. Vidi 16 Mart 1887.

215. (Ac 140 Ap 74) Venet. Marc. 546: (Phm Heb).

216. (Ac 175) Messinae univ. 104.

217. Panormi I. E. 11.
saec. X (al. XII), 22×17.1, membr, foll. 61, col. 1, ll. 23; prol, capp-t, subscr, *στίχ: 2 Cor* 4,18—*Phil* 4,23 *1 Thess* 2,6—*2 Tim* 1,8 *2 Tim* 2,14—*Heb* 6,6. Münter. locc sell (cum edit. Griesb. anni 1774) 11 Nov 1785 cont, cf Birch. *Varr. lectt . . . IV Evv*, p. xcvi. Vidi 27 Apr 1886.

218. (Evv 421 Ac 176) Olim Syracusae. Latet.

219. (Evv 122 Ac 177) Lugduni Batav. bibl. publ. Gr. 74A: (Heb Tim).

220. (Evv 400 Ac 181) Berol. reg. A. duodec. 10: (Phm Heb).

221. (Evv 440 Ac 111) Cantabr. univ. Mm. 6. 9: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont.

222. [Evv 441 Ac 110] Delendus.

223. [Evv 442 Ac 152] Delendus.

224. (Ac 58) Oxon. Bodl. Clarkii 9: (Phm Heb).

225. [Ac 112 Scholzii] Vacat. Est Ac 9 P 11.

226. Delendus. Est P 27.

227. (Ac 56) Oxon. Bodl. Clarkii 4: (Phm Heb). VanSittart. Heb cont.

228. (Evv 226 Ac 108) Escurial. X. IV. 17.

229. (Evv 228 Ac 109) Escurial. X. IV. 12.

230. Vacat. Evv 368 qui Paul 230 designatur Paul non continet.

231. (Ac 183) Hierosolymis s. Sepulchri 8. [Scr. 231 = nobis 305.]

232. (Ac184 Ap85) Hierosol. s. Sepulchri 9. [Scr. 232=nob. 472.]
233. (Ac185) s. Sabae 1. [Scr. 233=nob. 258.]
234. (Evv457 Ac186) s. Sabae 2. [Scr. 234=nob. 281.]
235. (Evv462 Ac187 Ap86) s. Sabae 10. [Scr. 235=nob. 282.]
236. (Ac188) s. Sabae 15. [Scr. 236=nob. 283.]
237. (Evv466 Ac189 Ap89) s. Sabae 20. [Scr. 237=nob. 113.]
238. (Evv431 Ac180) Olim Argentorati. Incendio periit.
239. (Evv189 Ac141) Florent. Laurent. VI. 27.
240. (Evv444 Ac153) Londin. mus. Brit. Harl. 5796: (Phm Heb).
241. (Ac97) Guelferbyti duc. Gud. Gr. 104.2.
242. (Ac178 Ap87) Cheltenhamensis 1461: (Phm Heb).
243. (Ac182) Patmius. [Scr. 243=nob. 303.]
244. (Evv517 Ac190 Ap27) Oxon. aedis Christi, Wakii 34: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.
245. (Ac191) Oxon. aedis Christi, Wakii 38: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.
246. (Ac192) Oxon. aedis Christi. Wakii 37: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess cont.

Explicit Scholzii catalogus.

---

247. (Ac415) Paris. s. Genovefae A.o.35: (Phm Heb). [Scr. 247.]
248. (Ac229) Worliae, Rosii: (Phm Heb). [Scr. 262.]
249. g^{scr}. (Evv479 Ac193) Wordsworthii: (Phm Heb). [Scr. 258.]
250. (Evv480 Ac247): { Lond. mus. Brit. Burneii 18. / Mettis bibl. publ. 4. }: (Phm Heb). [Scr. 259.]
251. (Evv483 Ac194) Olim Pickeringii. Latet. [Scr. 257.]
252. (Evv 489 Ac 195) Cantabr. coll. Trin. B. 10.16: (Phm Heb). [Scr. 260.]
253. (Evv491 Ac196) Londin. mus. Brit. Add. 11836: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont; teste VanSittarto similis est codici Paul 221. [Scr. 268].
254. (Evv 496 Ac 197) Londin. mus. Brit. Add. 16184: (Phm Heb). [Scr. 279.]
255. (Evv498 Ac198 Ap97) Londin. mus. Brit. Add. 17469: (Phm Heb). [Scr. 269.]
256. (Evv 506 Ac 199) Oxon. aedis Christi, Wakii 12: (Phm Heb). [Scr. 277.]
257. (Evv522 Ac200 Ap98) Oxon. Bodl. Canon. Gr. 34: (Phm Heb). [Scr. 249.]
258. (Evv547 Ac202) Curzon. 71.6: (Phm Heb). [Scr. 233.]
259. (Ac301 Ap102) Paris. nat. Armen. 9: (Heb Tim). [Scr. 282.]
260. (Ac302) Berol. reg. Gr. quart. 43: (Phm Heb). [Scr. 300.]

261. (Ac 303) Berol. reg. (Hamilton. 244 [625]): (Tit Heb Phm). [Scr. 298.]

262. (Evv 582 Ac 206 Ap 108) Ferrarae univ. 187.188. NA. 7: (Phm Heb). [Scr. 222.] [Scr. 223.]

263. (Evv 592 Ac 207) Mediolani Ambros. Z. 34 sup: (Phm Heb).

264. (Evv 615 Ac 208) Hierosol. s. Sepulchri 40.

265. (Evv 619 Ac 209) Hierosol. s. Sepulchri 45.

266. (Evv 623 Ac 210) s. Sabae 52.

267. (Evv 624 Ac 211) s. Sabae 53.

268. (Evv 625 Ac 212) s. Sabae 54.

269. (Evv 656 Ac 213) Berol. reg. Gr. octav. 9: (Heb deest). [Scr. 302.]

270. (Ac 214) Londin. Lambeth. 1182: (Phm Heb). [Scr. 252.]

271. (Ac 215) Londin. Lambeth. 1183: (Phm Heb). [Scr. 253.]

272. c^scr. (Ac 216) Constantinop. patriarchae Hieros. [Scr. 254.]

273. d^scr. (Ac 217) Londin. Lambeth. 1185: (Phm Heb). [Scr. 255.]

274. e^scr. (Ac 218) Constantinop. patriarchae Hieros.

275. (Ac 220) Londin. mus. Brit. Add. 19388: (Phm Heb). [Scr. 270.]

276. (Ac 221) Oxon. Bodl. Canon. Gr. 110: (Phm Heb). VanSittart. 1.2 Thess Heb cont. [Scr. 250.]

277. (Ac 222) Oxon. Bodl. Misc. 118: (Phm Heb). [Scr. 251.]

278. (Ac 223) Londin. Highgate, Burdett.-Coutts. III. 1: (Phm Heb). [Scr. 264.]

279. (Ac 224) Londin. Burdett.-Coutts. III. 37: (Phm Heb). [Scr. 265.]

280. (Ac 225) Cheltenhamensis 7681: (Phm Heb). [Scr. 280.]

281. (Ac 226) Curzon. 79.14: (Phm Heb). [Scr. 234.]

282. (Ac 227) Curzon. 80.15: (Phm Heb). [Scr. 235.]

283. (Ac 228) Curzon. 81.16: (Phm Heb). [Scr. 236.]

284. (Ac 240) Cahirae patriarchae Alexandr. 8.

285. (Ac 241) Cahirae patriarchae Alexandr. 59.

286. (Ac 242) Cahirae patriarchae Alexandr. 88.

287. (Ac 243 Ap 104) s. Sabae 20.

288. (Ac 244) s. Sabae 35.

289. (Ac 245) Vindob. caes. Gr. theol. 141: (Heb deest).

290. e^scr. (Ap 93) Londin. Lambeth. 1186.
saec. XI, 20.4×15.4, membr, foll. 144, col. 1, ll. 23; prol, capp, titl, lect, *μαρτ*, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) *Apoc;* desunt Rom 1,1—16,15 1Cor 4,19—6,1 10,1—21 Heb 3,14—9,19 Apoc 14,16—15,7 19,4—22,21. Scr. cont, *Aug.* p. lxii. Todd. in catalogo bibliothecae, Londin. 1812, facs edidit. [Scr. 256.] Vidi 26 Iul 1883.

291. Londin. mus. Brit. Add. 7142.
saec. XIII, 31×23, membr, foll. 198, col. 1, ll. 20—25; prol, capp-t, capp, titl, (lect m ser), subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum scholl

ex Chrys; desunt 2 Cor 1,9—19 11,3—13,7 Gal 1,1—21 Col 3,24—4,18 1 Tim 1,8—3,13. Scr. perl. VanSittart. 1.2 Thess cont. [Scr. 267.] Vidi 11 Mai 1883.

292. (Ac 304) Athenis nat. theol. 70: (Phm Heb).

293. (Ap 91) Romae Vatic. Gr. 1209: pars recentior, foll. 1519—1536. saec. XV, 27×27, membr, foll. ?: *Heb* 9,14—13,25 *Apoc.* Miconis conlationem edidit Ford. (cf supra, p. 361, adn. 5). Textum exhibet editio Romana anni 1868 (cf supra, p. 365.366). [Scr. 263.] Vidi 30 Mart 1886.

294. Florent. Riccardi. 85. saec. XV, 16.9×11.5, chart, foll. 153(163), col. 1, ll. 19: *Paul* (Phm Heb). Olim Marsili Ficini Florentini († 1499). Erat Manfredi Macigni (?) 310. Burgon. perl. [Scr. 226.] Vidi 18 Mart 1886.

295. (Ac 305) Athenis nat. theol. 71: (Phm Heb).

296. (Ac 306) Athenis nat. theol. 72: (Phm Heb). Cf Paul 213.

297. (Ac 246) Vindob. caes. Gr. theol. 150: (Phm Heb).

298. (Ac 248) Berol. reg. Gr. quart. 57: (Phm Heb).

299. (Ac 250 Ap 121) Paris. nat. Coislin. 224: (Phm Heb).

300. (Ac 309 Ap 124) Athenis nat. (64): (Heb Tim).

301. (Ac 251 Ap 122) Athenis nat. theol. 217: (Phm Heb).

302. (Ac 252) Berol. reg. quart. 40: (Heb Tim).

303. (Evv 664 Ac 253 Ap 106) Zittaviae urbis A. 1: (Phm Heb).

304. (Evv 676 Ac 254) Cheltenham. 1284: (Phm Heb).

305. (Evv 680 Ac 255 Ap 107) Cheltenham. 7682: (Heb Tim).

306. (Evv 699 Ac 256 Ap 108) { Londin. mus. Brit. Add. 28815. Londin. Highgate, Burdett.-Coutts II. 4. }: (Heb. Tim).

307. (Evv 712 Ac 257) Wisbechiae Peckoveri 20: (Phm Heb).

308. (Evv 720 Ac 258) Vindob. caes. Gr. theol. 79 et 80: (Gal Phm Heb Rom 1.2 Cor) cum comm Thphyl.

309. (Evv 757 Ac 260 Ap 110) Athenis nat. theol. 12: (Phm Heb).

310. (Evv 767 Ac 261) Athenis nat. theol. 22: (Phm Heb).

311. (Evv 794 Ac 262) Athenis nat. (118): (Heb Tim).

312. (Evv 796 Ac 263) Athenis nat. (767): (Phm Heb).

313. (Evv 801 Ac 264) Athenis nat.: (Phm Heb).

314. (Evv 808 Ac 265 Ap 112) Athenis Mamoukae: (Phm Heb).

315. (Evv 823 Ac 266) Berol. reg. octav. 13: (Phm Heb).

316. (Evv 824 Ac 267 Ap 113) Cryptoferratae *A'. α'*. 1: (Phm Heb).

317. (Evv 886 Ac 268 Ap 115) Romae Vatic. Reg. Gr. 6: (Phm Heb).

318. (Evv 891). Venet. Marc. 32: (Phm [Heb]).

319. (Evv 901 Ac 269). Upsalae univ. 312.

320. (Evv 922 Ac 270 Ap 116) Athous s. Gregorii 3: (Phm Heb).

321. (Evv 927 Ac 271) Athous s. Dionysii 8.

322. (Evv 935 Ac 272) Athous s. Dionysii 27.
323. (Evv 941 Ac 273) Athous s. Dionysii 33.
324. (Evv 945 Ac 274) Athous s. Dionysii 37.
325. (Evv 959 Ac 276) Athous s. Dionysii 317.
326. (Evv 986 Ac 277 Ap 117) Athous Esphigmeni 186.
327. (Evv 996 Ac 278) Athous Iberorum 28: (Phm Heb).
328. (Evv 997 Ac 279) Athous Iberorum 29: (Phm Heb).
329. (Evv 999 Ac 280) Athous Iberorum 31: (Phm Heb).
330. (Evv 1003 Ac 281) Athous Iberorum 52.
331. (Evv 1040 Ac 282) Athous Caracallae 121.
332. (Evv 1058 Ac 283) Athous Cutlumusii 90a.
333. (Evv 1072 Ac 284 Ap 118) Athous Laurae: (Phm Heb).
334. (Evv 1075 Ac 286 Ap 119) Athous Laurae: (Phm Heb).
335. (Evv 1094 Ac 287 Ap 120) Athous s. Panteleemonis XXIX: (Phm Heb).
336. (Evv 1149 Ac 288) Chalcide scholae 133: (Phm Heb).
337. (Evv 1240 Ac 289) Sinaiticus 259.
338. (Evv 1241 Ac 290) Sinaiticus 260.
339. (Evv 1242 Ac 291) Sinaiticus 261.
340. (Evv 1243 Ac 292) Sinaiticus 262.
341. (Evv 1244 Ac 293) Sinaiticus 263.
342. (Evv 1245 Ac 294) Sinaiticus 264.
343. (Evv 1246 Ac 295) Sinaiticus 265.
344. (Evv 1247 Ac 296) Sinaiticus 266.
345. (Evv 1248 Ac 297) Sinaiticus 267.
346. (Evv 1249 Ac 298) Sinaiticus 268.
347. (Evv 1250 Ac 299) Sinaiticus 269.
348. (Evv 1251 Ac 300) Sinaiticus 270: (Phm Heb).
349. (Ac 149 Ap 180) Flor. Laur. Conv. Soppr. 150: (Phm Heb).
350. Lugduni Batav. univ. 66.
saec. XV, 19×13, chart, foll. 157, col. 1, ll. 18; prol, capp-t, μαρτ-t Rom-Gal, capp Latt litteris Graecis dinumerata, subscr, ἀναγν et κεφ et μαρτ Rom-Col, στίχ Col: *Paul* (Phm Heb). Scriptura similis scripturae Dizomaei? Ex eodem fonte atque Paul 136. Humanitate bibliothecarii Lugdunensis Lipsiae 23 Ian 1889 tractare potui.
351. (Ac 307 Ap 105) Athenis nat. (43): (Phm Heb).
352. (Ac 381) Cahirae patriarchae Alex. 942: (Phm Heb).
353. (Ac 382) Chalcide mon. Trinitatis 16: (Heb Tim).
354. (Ac 383) Chalcide scholae 9.
355. (Ac 384) Chalcide scholae 26: (Phm Heb).
356. (Ac 385) Chalcide scholae 33: (Phm Heb).
357. (Ac 386) Chalcide scholae 96: (Phm Heb).

358. (Ac387) Patmius mon. s. Iohannis 14.
359. (Ac388) Patmius mon. s. Iohannis 15.
360. (Ac389) Patmius mon. s. Iohannis 16.
361. (Ac390) Patmius mon. s. Iohannis 263.
362. (Ac391) Thessalonicae gymnasii Graeci 12: (Heb Tim).
363. (Ac392) Thessalonicae gymnasii Graeci 15: (Phm Heb).
364. (Ac393) Thessalonicae gymnasii Graeci 16: (Heb Tim).
365. (Ac394) Sinaiticus 274: (Phm Heb vid).
366. (Ac395) Sinaiticus 275: (Phm Heb).
367. (Ac399 Ap135) Sinaiticus 279.
368. (Ac400) Sinaiticus 280: (Heb Tim vid).
369. (Ac403) Sinaiticus 283: (Phm Heb).
370. (Ac413) Sinaiticus 300: (Heb Tim ?). MS 1.

371. Madisonae in Novae Caesareae provincia, seminarii theol. Drew. a. 1366 et 1369, 28.4×20, membr, foll. 103, col. 1, ll. 23; prol, lect, init, *ἀναγν*, subscr, *στίχ*: *Paul* (PhmHeb); desunt Rom 1,1—16,18 1Cor 10,24—11,27 1Cor 15,22—40 Phm Heb1,1—7,2. Manu Ioasaphi (cf Evv 480 et Ac 345). V.cl. Albert. L. Long. CPoli emit et in Americam a. 1885 transtulit, cf *The Independent*, Novi Eboraci, 28 Ian 1886, p. 99b—100a. Vidi Parisiis 16 Iul 1885.

372. Londin. mus. Brit. Arundel. 534. saec. XIV, 27.5×17.6, chart, foll. 418, col. 1, ll. 31.33; prol; *Paul* cum comm Thphyl (Rom Heb Col 1.2Thess Tit 1.2Cor 1.2Tim Eph Phm Gal Phil); fol. 1 Rom 1,1 init deest. Vidi 19 Iul 1883.

373. Vindob. caes. Gr. theol. 157. a. 1088, 24.5×20.2, membr, foll. 227, col. 1, ll. 30; prol, capp, titl, lect, subscr, *στίχ*: *Paul* (Heb Tim) cum comm; desunt Rom 1,1—6 Tit 1,11—Phm 25 (et fortasse alia). In Italia scriptus. Vidi 16 Mart 1887.

374. Vesontii bibl. urbis 200. saec. XV exeuntis, 34.8×24.1, chart, foll. 262, col. 1, ll. 30; prol, subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm Theodoreti; videtur textus integer esse. Olim Ioh. Bapt. Boisot. Vesontini prioris de Grandecourt et de La Loye (?). Vidi 19 Maii 1885.

375. Paris. nat. Gr. 224 A. saec. XV, 29.2×21.4, chart, foll. 262, col. 1, ll. 23: *Rom Heb 1 Cor* 1,1—23 cum comm; deest Rom 1,1—11. Vidi 8 Oct 1885.

376. a. Paris. nat. Suppl. Gr. 1001: foll. 3—12: saec. XIV, 29×21.8, chart, foll. 10, col. 1, ll. 30.31: *Rom* 16,2—3 *2Tim* 2,19—4,22 *Col* 1,1—4 *Heb* 1,12. Vidi 10 Oct 1885.

b. ibid. Suppl. Gr. 1035: fragm. xiii: fol. 17: saec. XIV, 27×24.8, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 25; prol Euth et Theod: *2Tim* 4,16—[20]—22. Vidi 5 Oct 1885.

c. Escurial. Ψ'. II. 20: fol. 92: fragm *1 Cor* (?).

d. RomaeVatic. Ottob.74: saec.XV, 32.8 × 23, chart, foll.267—280, col.1, ll.29: *Rom*1,1—2,26 cum comm Theodoreti. Olim Altaempsii 74. [Scr. 326.] Vidi 6 Apr 1886.

e. Romae Vatic. Palat. Gr. 423: foll. 7.8: saec. XII, 30 × 24.1, membr, foll. 2, col. 1, ll. 15 comm 45; prol, capp, titl, subscr, στίχ: *Col* 4,10—*1 Thess* 1,4 cum comm. Contuli; nihil notabile inveni. [Scr. 330.] Vidi 9 Apr 1886.

377. (Evv 38 Ac 19) Paris. nat. Coisl. Gr. 200: (Heb Tim). VanSittart. 1 Cor 1,1—8,10 1.2 Thess Heb cont.

378. Paris. nat. Coisl. Gr. 29.
saec. XIII, 29.6 × 25.2, membr, foll. 357, col. 1, ll. 30, scriptura compendiis plena: *Paul* cum comm Chrys; textus videtur integer esse. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 83. Vidi 18 Sept 1885.

379. Paris. nat. Coisl. Gr. 30.
saec. XII, 30 × 22.8, membr, foll. 177, col. 1, ll. 15 etc. comm 50 etc; prol Euth et Theod, itin Pauli, capp-t, capp, titl, lect passim, subscr, στίχ, pict: *Paul* (Phm Heb) cum comm; m saec. XV suppl Rom 4,19—5,10 11,25—15,29 1 Cor 15,20—2 Cor 1,23 1 Thess 4,4—1 Tim 6,15. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 83.84. Vidi 18 Sept 1885.

380. Paris. nat. Coisl. Gr. 95.
saec. XI, 35.4 × 26.7, membr, foll. 349, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm Oec. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 150. Martin. p. 134: num. 339. Vidi 30 Sept 1885.

381. Paris. nat. Coisl. Gr. 217.
saec. XIII, 27.8 × 20.7, membr, foll. 227, col. 1, ll. 17 etc comm 48 etc; prol Euth et Theod, capp-t, capp, titl, subscr, vers, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 273. Martin. p. 134: num. 340. Vidi 3 Oct 1885.

382. Athenis nat. (69).
saec. X, 26.7 × 19.2, membr, foll. 377, col. 1, ll. 31, textu litteris uncialibus exarato inter codd unce enumerari poterat: *Paul* (Phm Heb) cum comm brevi Theodoreti; desunt Rom 1 Cor 1,1—15,28 Heb 11,38—13,25 et fortasse alia; foll. 61—65.366—369 suppl m ser. Ad init Kedreni synopsis (cf MPG 121, p. 373), saec. XIV init mut. Olim monasterii *Μεγάλων πυλῶν*. Vidi 13 Aug 1886.

383. Athenis nat. (100).
saec. XIII, 30.1 × 21.5, chart, foll. ?, col. 1, ll. 40: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Sub fin man rec nonnulla Sergii diaconi. Vidi 13 Aug 1886.

384. Escurial. X. IV. 15.
saec. XII, in 8, membr: *Paul*. Miller. *Catal.* num. 408.

385. Bononiae univ. 2378.
saec. XIV, 27.6×22.4, membr, foll. 19 (27), col. 1, ll. 33; prol, capp-t, subscr: *Eph Phil Col 1Thess*. Ad fin foll. 8 chart Bas et al theol. Olim s. Salvatoris 600. Vidi 12 Mart 1886.

386. Florent. Laurent. VI. 8.
saec. XIII, 28.2×20, chart, foll. 143 (ex 311), col. 1, ll. 33; subscr, στίχ: *Phil* 1,3—*Phm Hebr* cum comm. Vidi 16 Mart 1886.

387. Florent. Laurent. X. 9.
saec. XIV, 22.8×17.4, chart, foll. 602, col. 1, ll. 25; subscr: *Paul* cum comm Thphyl (Rom Heb 1.2 Cor); m saec. XV suppl foll. 1—92 (Rom) 600—602. Vidi 17 Mart 1886.

388. Florent. Laurent. XI. 7.
saec. XV, 23.8×16.5, chart, foll. 529, col. 1, ll. 28: *Paul* cum comm Thphyl (Rom 1.2 Cor Heb Gal Eph Col Phil 1.2 Th 1.2 Tim Tit Phm). Olim Athanasii sacerdotis. Erat Nicolai de Nicholis, deinde conventus s. Marci de Florentia ord. frat. praed. Vidi 17 Mart 1886.

389. Florent. Laurent. Conv. Soppr. 21.
saec. XVI, 20.8×14.2, chart, foll. 136, col. 1, ll. 25: *Rom* cum comm Thphyl. Vidi 17 Mart 1886.

390. Mediolani Ambros. A. 62 inf.
saec. XI, 32.6×24.6, membr, foll. 316, col. 1, ll. 32; prol, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb [?]) cum comm; deest Heb 11,19—13,25; foll. 1—64 epitome comm in Mt Ioh Lc Act. „Ex suburbio Corcyret." Vidi 11 Feb 1886.

391. Mediolani Ambros. C. [E?]. 295.
saec. XI, 35.7×27.5, membr, foll. 190, col. 1, ll. 16 etc comm 38 etc; prol, itin et mart Pauli; capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum cat; desunt Tit 3,2—Heb 1,14. [Scr. 289.] Vidi 13 Feb 1886.

392. Mediolani Ambros. D. 541 inf.
saec. XI, 38.5×31.3, membr, foll. 323, col. 1, ll. 8 etc comm 43 etc; prol, capp, titl, subscr, στίχ: *Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1,1—5,18 Heb 10,25—13,25 et alia; nonnulla suppl m ser. Ex Thessalia. Vidi 15 Feb 1886.

393. Mediolani Ambros. E. 2 inf.
saec. XIII, 33.7×26.2, chart, foll. 268, col. 1, ll. 32: *Heb* cum comm Nicetae; cf Paul 163. Foll. 1.2.267.268: saec. XII, 32.4×25.2, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 21: lectt V. T. Vidi 12 Feb 1886.

393a. ex codice 393 exscriptus: Mediol. Ambros. A. 241 inf: saec. XVI, 33×22.4, chart, foll. 104, col. 1, ll. 19—21: *Heb* 1,1—8 cum comm Nicetae. [Scr. 287.] Vidi 12 Feb 1886.

394. Neapoli nat. II. B. 23.
saec. XIV, 34×23, chart, foll. 435, col. 1, ll. 30, mut: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Olim Fulvii Orsini. Vidi 24 Apr 1886.

395. Neapoli nat. II. B. 24: foll. 354—925.
saec. XV vel XVI, 31 × 21, chart, foll. 572, col. 1, ll. 29: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl. Vidi 24 Apr 1886.

396. Romae Barberin. VI. 13.
saec. XII, 34.6 × 26.7, membr, foll. 189, col. 1, ll. 18 etc comm 38 etc; subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm; desunt Rom 1,1—25 Heb 8,5—13 et 11,17 (foliis transpositis?). [Scr. 297.] Vidi 15 Apr 1886.

397. Romae Casanatensis G. V. 7.
saec. XIV, 24.7 × 16.7, chart, foll. 515 ex 550 (?), col. 1, ll. 28: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl; m ser suppl foll. 1—33. Manu Methodii monachi? Olim Iesuitarum domus professae Romae. Vidi 5 Apr 1886.

398. Romae Vatic. Gr. 549.
saec. XII, 20.9 × 20.8, membr, foll. 380, col. 1, ll. 29; *Rom* 4,9—*Eph* 6,9 cum comm Thphyl. [Scr. 305.] Vidi 29 Mart 1886.

Vat. Gr. 550, quem in censum recipit Burgon. apud Scr. *Int.*[3] p. xxiv, nonnisi Chrys homilias in Rom habet; de Vat. Gr. 551 et 552 incertus sum, an textus integer sit.

399. Romae Vatic. Gr. 646.
saec. XIII, 27.4 × 17.5, chart, foll. 204, col. 1, ll. 31: *Paul* cum comm Euth Zig. Vidi 29 Mart 1886.

400. (Evv 858) Romae Vatic. Gr. 647.
saec. XIV, 30.1 × 21.5, chart, foll. 250, col. 1, ll. 24: *Paul* cum comm Thphyl. Vidi 29 Mart 1886.

401. Romae Vatic. Gr. 648.
a. 1232, manu Simeonis sive Sabae Hierosolymis scriptus. De hoc codice schedae meae imperfectae sunt; foll. 388, chart. (?) [Scr. 312.]

402. Romae Vatic. Gr. 692.
saec. XI, 35.5 × 25.5, membr, foll. 93, coll. 2: *1.2 Cor Gal Eph* cum cat. Vidi 29 Mart 1886.

403. Romae Vatic. Gr. 1222.
saec. XVI, 30.5 × 20.5, chart, foll. 437, col. 1, ll. 28; prol, capp-t, subscr, *στίχ: Rom Heb 1.2 Cor 1.2 Tim Eph* cum comm Thphyl. Olim Ant. Car. Carafae. Vidi 30 Mart 1886.

404. Romae Vatic. Gr. 2180.
saec. XV, 29.5 × 21, chart, foll. 294, col. 1, ll. 36; capp-t sub init in unum conlectae, syn, men: *Paul* (Phm Heb) cum comm Thphyl; deest Heb 13,22—25. Olim Columnensis 10. [Scr. 323.] Vidi 3 Apr 1886.

405. Romae Vatic. Ottob. 17.
saec. XV, 33.3 × 23, chart, foll. 294, col. 1, ll. 29; subscr: *Paul* (Heb Tim) cum comm. Manu Gregorii. Vidi 6 Apr 1886.

406. Romae Vatic. Palat. Gr. 10.
saec. X, 33.5×24.2, membr, foll. 268, col. 1, ll. varr comm 42; prol, itin et mart Pauli, capp, titl, subscr, *στίχ: Paul* (Phm Heb) cum comm; deest Heb 13,10—17. In Calabria exaratus. [Scr. 327.] Vidi 7 Apr 1886.

407. Romae Vatic. Palat. Gr. 204.
saec. X, 33.7×24.5, membr, foll. 181, col. 1, ll. 15 comm 55: *Paul* (Phm Heb) cum comm. [Scr. 328.] Vidi 7 Apr 1886.

408. Venetiis Marci 36.
saec. XIV, 31.5×25.5, membr, fol. 196, coll. 2, ll. 38: *Paul* (Heb Tim) cum comm Theodoreti. Vidi 24 Feb 1886.

409. Athous Cutlumusii 90 b.
saec. XII, in 4, membr, foll. 82: *Paul* mut init et fin.

410. Athous Cutlumusii 129.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 360: *Paul* cum comm Thphyl.

411. Constantinopoli s. Sepulchri 2 } : *Paul* cum comm (?).
412. „ „ „ 3 }

413. Patmius s. Iohannis 61.
saec. X, in 4, membr, foll. 150: *Paul* cum comm.

414. Patmius s. Iohannis 62.
saec. XII, in fol, membr, foll. 192: *Rom—Heb 1Tim* cum comm.

415. Patmius s. Iohannis 63.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 227: *Rom 1.2Cor* cum comm ut in Act 388 P 359. Sub fin ἐρωταποκρίσεισ τῶν δύο μεγάλων ἀρχιερέων ἤγουν Bas et Greg.

416. Patmius s. Iohannis 116.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 208: *1 Cor—Thess Tim Tit* mut init et fin.

417. s. Sabae in turri 41.
saec. XIV, in fol, chart: *Paul* cum comm Thphyl. Coxius perl.

418. Groningae univ. A. C. 1.
saec. XV, 15×10.5, membr, foll. 189, col. 1, ll. 20: *Paul* (Phm Heb); desunt Rom 16,20—1Cor 1,6 2 Cor 13,5—Gal 1,1 2 Tim 4,10—Tit 1,5 Hebr 13,18—25; Rom 16,8—20 est in folio 189. V. cl. bibliothecarius I. W. G. van Haarst. 29 Nov 1889 me de codice certiorem fecit. cf Franc. Delitzsch. *Polygl.* p. 29 adn.

419. (Ac 311) Athenis nat. (221): (Phm Heb).
420. (Ac 308) Athenis nat. (419); (Heb Tim).
421. (Ac 312) Athenis nat.: (Phm Heb).
422. (Ac 313) Athenis nat.: (Phm Heb).
423. (Ac 317) Cryptoferratae A'. β'. 1: (Heb Tim). [Scr. 291.]
424. (Ac 318) Cryptoferratae A'. β'. 3: (Phm Heb). [Scr. 292.]
425. (Ac 319) Cryptoferratae A'. β'. 6: (Heb Tim). [Scr. 293.]

426. (Ac 320) Messinae univ. 40: (Phm Heb). [Scr. 283.]
427. (Ac 321) Romae Casanatensis G. II. 6: (Heb Tim). [Scr. 336.]
428. (Evv 1267) Paris. nat. Coisl. Gr. 207.
429. (Ac 323 Ap 127) Lesbi τοῦ λειμωνοσ 55: (Phm Heb).
430. (Ac 326) Romae Vatic. Gr. 1208: (Heb Tim). [Scr. 294.]
431. (Ac 328) Romae Vatic. Gr. 1971: (Heb Tim). [Scr. 319.]
432. (Ac 329) Romae Vatic. Gr. 2099. [Scr. 322.]
433. (Ac 330) Romae Vatic. Palat. 38: (Phm Heb). [Scr. 295.]
434. (Ac 332 Ap 128) Venet. Marc. II. 114: (Phm Heb).
435. (Ac 333) Edenburgi Makellari: (Phm Heb).
436. (Ac 334 Ap 129) Lincopiensis, Benzel. 35: (Heb Tim). [Scr. 272.]
437. (Ac 335) Upsalae univ. Gr. 11. [Scr. 273.]
438. (Ac 344) Athous Dionysii 68.
439. (Ac 346) Athous Dionysii 382.
440. (Ac 347) Athous Docheiarii 38.
441. (Ac 348) Athous Docheiarii 48.
442. (Ac 349) Athous Docheiarii 136.
443. (Ac 350) Athous Docheiarii 139.
444. (Ac 351) Athous Docheiarii 147.
445. (Ac 352) Athous Esphigmeni 63.
446. (Ac 353) Athous Esphigmeni 64.
447. (Ac 354) Athous Esphigmeni 65.
448. (Ac 355) Athous Esphigmeni 66.
449. (Ac 356) Athous Esphigmeni 67.
450. (Ac 357) Athous Esphigmeni 68.
451. (Ac 358) Athous Iberorum 24.
452. (Ac 359 Ap 130) Athous Iberorum 25.
453. (Ac 360) Athous Iberorum 37.
454. (Ac 361) Athous Iberorum 57.
455. (Ac 362 Ap 131) Athous Iberorum 60.
456. (Ac 366) Athous Constamoniti 108.
457. (Ac 368) Athous Cutlumusii 57.
458. (Ac 369) Athous Cutlumusii 80.
459. (Ac 370) Athous Cutlumusii 81.
460. (Ac 371) Athous Cutlumusii 82.
461. (Ac 372) Athous Cutlumusii 83.
462. (Ac 373) Athous Cutlumusii 275.
463. (Ac 374 Ap 132) Athous s. Pauli 2: (Phm Heb).
464. (Ac 375) Athous Protati 32.
465. (Ac 376) Athous Simopetrae 42.
466. (Ac 377) Athous Stauronicetae 52.
467. (Ac 378) Athous Philothei 38.

468. (Ac 379) Athous Philothei 76.
469. (Ac 307 Ap 105) Athenis nat. (43): (Phm Heb).
470. (Ap 142) Escurial. T. III. 17.
saec. XII, in 4, membr, foll. 189 (202): prol, mart Pauli, μαρτ-t: *Paul.* De Apoc vide Apoc 142. Insunt litterae Dion Areop duae et alia pauca.
471. Athenis nat. (259): pagg. 1—5. 399—402.
saec. XV vel XVI, 21.9×15.2, membr, foll. 4, col. 1, ll. 22; prol, capp-t, capp, titl, subscr, στίχ: *2Cor* 4,14—7,8. 12,2—fin. Foll. 5—398: saec. XVI vel XVII, chart: theologica. Vidi 22 Iul 1886.
472. Escurial Ψ. III. 2.
saec. XIV, in fol, chart: *Paul.*
473. (Ac 233) Escurial. X. III. 10.
474. (Ac 315) Petrop. caes. Porfir.
475. (Ac 237) Escurial. Ω. IV. 22.
476. (Ac 239) Mutinae Estensis II. C. 4.
477. (Ac 205 Ap 181) Londinii mus. Brit. Add. 28816: (Phm Heb).
478. Mediolani Ambros. N. 272 sup.
saec. XVI, 24.5×15.7, chart, foll. A etc et 1—9, col. 1, ll. 30 etc: fragm ex Paul cum comm. [Scr. 225 et 303.] Vidi 18 Febr 1886.
479. (Ac 238) Mutinae Estensis II. A. 13: *Rom* 1,1—5.
480. Romae Vatic. Reg. Gr. 4.
saec. X, 33×26.3, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 28: *Rom* cum comm Chrys. [Scr. 324.]. Vidi 3 Apr 1886.

4.

APOCALYPSIS.

1. Mayhingae bibl. Oettingen-Wallerstein.
saec. XII, 22.5×15, membr, foll. 90 (foll. 65—90 chart), col. 1, ll. 30—32: *Apoc* cum comm Andr; deest 22,16—21. Olim Basileensis, deinde Reuchlini. Erasmus de Reuchlino mutuum sumpsit et antigrapho tantum in Apoc anno 1516 edenda usus est. Frobenius typographus Basileensis codicem retinuit et anno tandem 1553 nescio cuidam dono dedit. In bibliotheca familiae Oettingensis latuit usque ad annum 1861, quo anno v. cl. Franciscus Delitzsch. Mayhingae repperit, *Handschriftliche Funde*, Lipsiae fasc. 1, a. 1861, fasc. 2, a. 1862 cum facsimili; fasc. 2 exhibet conlationem a Tregellesio factam; cf supra, p. 209.210. Bonae notae, cf WH *Intr.* § 346, p. 263.

2. (Ac 10 P 12) Paris. nat. Gr. 237. Stephani ιε'.

3. Latet. Stephani ιϛ' in Apoc 77ies laudatus. „Regius" non erat. Lectt varr Lc 22,30.67 2Cor 12,11 1Tim 3,3 quas editio Milliana (*N. T.* proll. § 1176) hinc citavit ex errore typographorum fluxisse videntur.

4. (Ac 12 P 16) Paris. nat. Gr. 219. Cum comm Arethae.

5. Vacat. Varr lectt a Valla allegatae. Cf Evv 82.

6. (Ac 23 P 28) Oxon. Bodl. Barocc. 3. Cum comm. Caspar. Wetstenius cappellanus Friderici filii regis Anglici 6.26.27.28 in usum consanguinei eius I. I. Wetst. cursim cont. Cramer. (cf Act 15) edidit comm in Apoc, vol. 8, p. 171—436.

7. (Ac 25 P 31) Londin. mus. Brit. Harl. 5537. Scr. cont (l), *Aug.* p. lxxvi. Bonae notae.

8. (Ac 28 P 34) Londin. mus. Brit. Harl. 5778. Scr. cont (d), *Aug.* p. lxxi seq.

9. (Ac 30 P 36) Oxon. Bodl. Misc. 74.

10. (Evv 60) Cant. univ. Dd. 9.69: saec. XV, col. 1, ll. 27.28: *Apoc* cum scholiis nonnullis. In Occidente scriptus. A. W. Grafton. in usum Alfordii (*N. T.* ed. 2.) partim cont. Vidi 18 Oct 1886.

11. (Ac 39 P 45) Latet, quod dolendum est, nam cum paucissimis Irenaei lectioni in 13,18 suffragatur, et ceteroqui bonae notae est.

12. (Ac 40 P 46) Romae Vat. Reg. Gr. 179: foll. 155—169, saec. XV; capp, titl: *Apoc.* Birch. capp 1.2 cont, *Apoc*, p. xx sqq. Haud malae notae. Vidi 5 Apr 1886.

13. (Ac 42 P 48 Evl 923 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.

14. (Evv 69 Ac 31 P 37) Leicestrensis. Scr. cont (f), *Aug.* p. xl. Cf. Scr. *Intr.*[3] p. 274, adn. Haud malae notae.

15. (E^evv) Basileensis univ. A. N. III. 12: *Apoc* 3,3—4,8; cf supra, p. 372.373,

16. (Ac 45 P 52) Hamburgi urbis Gr. 1252. Textu similis Apoc 7.

17. (Evv 35 Ac 14 P 18) Paris. nat. Coisl. Gr. 199. Grafton. (cf Apoc 10) locos 364 cont.

18. (Ac 18 P 22) Paris. nat. Coisl. Gr. 202. (2): foll. 1—26. saec. XII, 24.4×17.5, membr, foll. 26, col. 1, ll. 27 etc comm 60 etc, sunt fascc. *ιγ'—ιε'* ex alio codice: *Apoc* cum comm *ἀνδρέου πρωτοθρόνου.* Grafton. (cf Apoc 10) locos 283 cont. Vidi 2 Oct 1885.

19. (Ac 17 P 21) Paris. nat. Coisl. Gr. 205. Grafton. (cf Apoc 10) locos 220 cont.

20. (Evv 175 Ac 41 P 194) Romae Vatic. Gr. 2080. Blanchinus Apoc 22,20.21 transcripsit.

21. Romae Vallicell. D. 20. saec. XV, 32.2×21.7, chart, foll. 93, col. 1, ll. 28; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr.

Wetstenio 21 et 22 erant codices duo nescio qui Gallici a Bentleio in specimine suo (cf supra, p. 234 seqq.) laudati. Scholz. Vallicell. substituit, retinuit vero in apparatu lectiones Wetst.-Bentleianas (cf Kelly. *Revelation,* p. xi adn. a Scr laudatus).

22. (Ac 166 P 204) Romae Vallicell. B. 86: foll. 229—254: *Apoc* cum scholiis. Scholz. lectt Wetst.-Bentl. retinuit, cf Apoc 21. Vidi 25 Mart 1886.

23. (Evv 367 Ac 146 P 182) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 53. Hunc pro Evv 38 (Scholzio Apoc 23) substitui qui Apoc non continet.

De Wetstenii 23 cf Evv 102. Scholz. quanquam alium codicem numero supposuit, tamen lectt varr Wetstenii retinuit.

24. (Ac 160 P 193) Romae Vatic. Gr. 2062.

25. (Evv 149 Ac 77 P 88). Romae Vatic. Palat. Gr. 171. Birch. capp. 1.2.3,1—9 cont.

26. (Evv 506 Ac 199 P 256) Oxon. aedis Christi, Wakii 12. Cf Ap 6.

27. (Evv 517 Ac 190 P 244) Oxon. aedis Christi, Wakii 34. Cf Ap 6.

28. Oxon. Bodl. Barocc. 48: foll. 51v—74v. saec. XV, 20.5×14.5, chart, foll. 24, col. 1, ll. 22; capp, titl: *Apoc;* deest 17,5—22,21; bonae notae. Bentleii *x'* (Cant. coll. Trin. B. xvii. 5, cf supra, Evv 51). Caspar. Wetst. cursim cont (cf Apoc 6), item Scr. (n), *Aug.* p. lxxvii seq. Delitzschio (cf Apoc 1), 2, p. 36, adn. et p. 43, videntur Apoc 28 et 79a ex Apoc 79 exscripti esse.

29. (Ac 60 P 63) Londin. mus. Brit. Harl. 5613. Scr. cont (e), *Aug.* p. lxxi.

30. (Ac69 P74) Guelferbytanus 16.7. Aug. quarto: saec. XIV, bonae notae, cf Act 69.

31. Londin. mus. Brit. Harl. 5678: foll. 221v—244.
saec. XV, 28.8×21.6, chart, foll. 24, col. 1, ll. 23; prol: *Apoc.* Praemittuntur quaedam Dionysii Areopagitae. Olim ut Evv 445 Hagenoae collegii societatis Iesu. Paulus capp. 1—8 in usum Griesbachii cont, item Scr. (c), *Aug.* p. lxx.

32. Dresdae reg. A. 124.
saec. XV, 19.5×12, membr, foll. 16, col. 1, ll. 30—40: *Apoc.* Ad finem Theodori *τοῦ προδρόμου λόγοσ διὰ στίχων εἰσ τὸν βίον καὶ εἰσ τὴν ἁγιότητα.* Olim Loescheri, deinde Bruhlii 638. Dassdorf. cont, item Matthaeius (t), *Apoc.* p. 339. Scr. ex errore bis numerat, 32 et 111. Vidi plus semel.

33. (Evv 218 Ac 65 P 57) Vind. caes. Gr. theol. 23. Desunt Apoc 13,5—14,8 15,7—17,2 18,10—19,15 20,7—22,21.

34. (Ac66 P67) Vind. caes. Gr. theol. 302.

35. Vindob. caes. Gr. theol. 307: foll. 142r—173v.
saec. XIV, 18×14.2, membr, foll. 32, col. 1, ll. 20 etc comm 35etc; *στίχ* 314: *Apoc* cum comm Andr. Foll. 1—141 Euthymii epistola de haeresibus etc. Busbeq. CPoli Vindobonam detulit (cf supra, Evv 123, p. 494). Alter. cont, *N. T.* 2, p. 921—940, item Franc. Delitzsch. (cf Apoc 1), 2, p. 40—42, qui vel hunc ex Apoc 121 exscriptum esse vel ex eodem exemplari utrumque putat. Scr. teste Apoc 87 similis est textu. Vidi 18 Mart 1887.

36. Vindob. caes. Suppl. Gr. 93.
saec. XIII (al. XIV), 16.1×11, membr, foll. 56, col. 1, ll. 36; prol, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr; deest 19,21—22,21; bonae notae. In Italia scriptus. Olim „archivii ss. apostolorum de urbe Neapolis". „Datus est pro bibliotheca sac. caes. maiestatis sic illa mandante anno 1716". Alter. cont, *N. T.* 2, p. 941—967. Vidi 18 Mart 1887.

37. (Ac72 P79) Rom. Vat. Gr. 366. Birch. cont. Textu similis Apoc 28.

38. Romae Vatic. Gr. 579: foll. 22—46.
saec. XV (al XIII), 21.3×13.2, chart, foll. 24 (371), col. 1, ll. 30; capp-t, capp: *Apoc* cum lectt varr m pr. Textu bonae notae. Insunt alia multa. Birch. cont, *Apoc.* p. ix—xii. Scholz. et Tregelles. perl. B. H. Alford. in usum Tregellesii cont (cf supra, p. 391). Vidi 27 Mart 1886.

39. (P 85) Romae Vatic. Gr. 1136 a. Desunt 1,1—3,17 6,18—13,11.

40. (Evv 141 Ac 75 P86) Romae Vatic. Gr. 1160.

41. Romae Vatic. Reg. Gr. 68.
saec. XV (al. XIV), 23.1×15.3, chart, foll. 70, col. 1, ll. 14; prol Oec et Areth ex And, capp-t: *Apoc* sine comm. Manu Georgii Hermonymi (cf supra, p. 464, Evv 17). Birch. et Scholz. cont.

42. (Ac 80 P 91) Romae Vat. Pii II Gr. 50.

43. Romae Barberin. IV. 56: foll. 224—229 v, a.
saec. XIV, 24.9 × 17.8, membr, foll. 5 (233), coll. 2, ll. 58: *Apoc* 14,17—18,20 cum comm. Insunt quaedam ex Athan et catena in Octateuchum. Birch. et Scholz. cont. Vidi 8 Apr 1886.

44. (Evv 180 Ac 82 P 92) Romae Propag. L. VI. 19.

45. (Ac 89 P 99) Florent. Laurent. IV. 32. Birch. capp. 1—3 cont.

46. (Evv 209 Ac 95 P 108) Venet. Marc. 10: *Apoc* saec. XV, col. 1, ll. 24.

47. (Evv 241 Ac 104 P 120) Dresdae reg. A. 172.

48. (Evv 242 Ac 105 P 121) Moscuae Synodi 380.

49. Moscuae Synodi 67: foll. 306—364.
saec. XV, in fol, chart, foll. 58 (365), col. 1. ll.?; prol, capp: *Apoc* cum comm Andr. Textus bonae notae. Foll. 1—305: orationes 16 Greg Naz cum comm Nicetae (A in editione Greg Naz Matthaeiana). Olim Laurae in monte Atho. Matthaei. cont (o), *Cor*, p. 276 seq. et facs.

50. Moscuae Synodi 206: foll. 53—88.
saec. XV, in fol, chart, foll. 35, col. 1, ll.?: *Apoc*. Insunt vitae sanctorum. Olim monasterii Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont. (p), *Thess*, 186 seq et facs.

51—88 catalogo inseruit Scholz. qui 51 totum, 68.69.82 fere totos, ceteros vel cursim vel omnino non contulit.

---

51. (Evv 18 Ac 113 P 132) Paris. nat. Gr. 47.

52. (Ac 51 P 133) Paris. nat. Gr. 56.

53. (Ac 116 P 136) Paris. nat. Gr. 59.

54. Vacat. Olim ex errore ita dinumeratus est Evv 263.

55. (Ac 118 P 138) Paris. nat. Gr. 101.

56. (Ac 119 P 139) Paris. nat. Gr. 102 A.

57. (Evv 296 Ac 124 P 149) Paris. nat. Gr. 123. 124.

58. Paris. nat. Gr. 19: foll. 91—126.
saec. XV vel XVI, 20 × 14.5, chart, foll. 36, col. 1, ll. 22; capp Latt in mg: *Apoc*. Inest Hiob et Iustini cohortatio ad Graecos. Scholz. cursim cont. Contuli 1,1—11,13 anno 1884.

59. Paris. nat. Suppl. Gr. 99.
saec. XV vel XVI, 20.7 × 14.2, chart, foll. 88, col. 1, ll. 24—29; prol, capp: *Apoc* cum comm Andr. Scholz. cursim cont. Olim Aegidii de Noailles. Vidi 22 Aug 1885.

60. (P 152) Delendus.

61. Paris. nat. Gr. 491: foll. 281—293.
saec. XIII vel XIV, 24.2 × 15.7, chart, foll. 13: *Apoc* 1,1—22,8 cum scholl paucis. Insunt varia Bas Theodoreti Max. Scholz. cursim cont. Martin. p. 135. Vidi 3 Nov 1885.

62. Paris. nat. Gr. 239.
a. 1422, 21.5×14.3, chart, foll. 119, col. 1, ll. 26.27: *Apoc* cum comm And. Manu Michaelis Calophrenae (?). Scholz. cursim cont. Martin. p. 136. Vidi 12 Nov 1885. De Paris. nat. Gr. 240 olim hic posito cf Apoc 139.

63. Paris. nat. Gr. 241.
saec. XVI, 20.5×15, chart, foll. 294: *Apoc* cum comm Andr. Manu Andreae Darmarii. Olim Thuanus, deinde Colbertinus 4032. Martin. p. 136. Vidi 12 Nov 1885.

64. (P 159) Paris. nat. Gr. 224.

65. Moscuae univ. 25: foll. 203—209.
saec. XII, in 4, membr, foll. 7, ll. ?: *Apoc* 16,20—22,21. Foll. 1—202: saec. IX vel X: quaedam ex Bas Greg-Nyss Petr-Alex. Olim Coislin. 229. Scholz. cursim cont, item Matthaei, *N. T. Gr.* ed. 3, vol. 3, append. p. 98—102. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 292.

66. Vacat. Scholz. ex errore ita Evv 131 designavit.

67. Romae Vatic. Gr. 1743.
a. 1301, 22.5×16.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 29; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Scholz. cursim cont, nullo tamen loco citat. Vidi 31 Mart 1886.

68. Romae Vatic. Gr. 1904: vol. 2, foll. 264—282.
saec. XI vel XII, 28.7×20.5, membr, foll. 19, col. 1, ll. varr, comm 37: *Apoc* 1,11—2,20 3,16—6,9 7,17—9,5 21,18—22,21 cum comm Areth. Scholz. non nisi 7,17—8,12 20,1[—21.18?]—22,21 vidit et „integre fere" cont. W. H. Simcox. a. 1886 omnia contulit et textum Apoc 35 (et 87) similem esse invenit. Vidi 31 Mart 1886.

69. (Ac 116 P 198) Romae Vatic. Ottob. 258.

70. (Evv 386 Ac 151 P 199) Romae Vatic. Ottob. 66.

71. Vacat. Ita olim ex errore Evv 390 designatus.

72. Romae Chisianus R. IV. 8.
saec. XVI, 20.5×13.4, chart foll. ?, col, 1, ll. 17: *Apoc* cum comm Andr. Olim monasterii *τοῦ σωτῆρος χῦ τοῦ ἀρχαδοῦ*. Scholz. cursim cont, item W. H. Simcox.. 1,1—3,17 et locc sell. Mors Simcoxii praematura eo magis nobis lugenda est, quod Apocalypsis codices hoc consilio pro viribus conferebat, ut eorum familias definire posset. Vidi 15 Apr 1886.

73. Romae Corsinianus 41. E. 37.
saec. XV (al. XVI), 19.2×12.5, chart, foll. 97, col. 1, ll. 30; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. In Italia scriptus. Olim bibliothecae s. Silvestri de urbe. W. H. Simcox. Apr 1886 cont et Apoc 28.79.99 adsociari iubebat. Vidi 26 Mart 1886.

74. (Ac 140 P 215) Venet. Marc. 546: *Apoc* cum comm Andr.

75. (Ac 86 P 96) Florent. Laurent. IV. 30.
76. Vacat. Idem est atque Apoc 75.
77. Florent. Laurent. VII. 9.
saec. XVI (al. XV), 21.4×14, chart, foll. 363, col. 1, ll. 25, text rubr: *Apoc* cum comm. Scholz. cursim cont. Vidi 17 Mart 1886.
78. (P 197) Romae Vatic. Ottob. Gr. 176.
79. Romae Vatic. Gr. 656.
saec. XIV (al. XIII), 17×11.7, chart, foll. 207, col. 1, ll. 17: *Apoc* cum comm Andr. Textus bonae notae. Viri cll. Fessler. et Brunn. in usum Delitzschii (cf Apoc 28 et 79 a) cont. Vidi 29 Mart 1886.
79 a. Monaci reg. Gr. 248.
saec. XVI, 23.3×16, chart, foll. 84, col. 1, ll. 28; prol, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Ex 79 ut videtur iubente card. Guil. Sirleto (†1585), exscriptus, qui bibliothecae Bavaricae inter annos 1540—1547 dedit, cf Franc. Delitzsch. *Handschr. Funde*, 2, p. 35—37. Theod. Peltano in Andr. edendo Ingolstadii a. 1547 erat „cod. ducalis alter", adhibuisse autem Sylburgium in Graeca editione [Haidelberg. a. 1596] Scholzio ne credas. Matthaei. cont, item Delitzsch. bis. Vidi 24 Mart 1887.
80. Monaci reg. Gr. 544.
saec. XIV, 20.3×14.8, chart, foll. 169, col. 1, ll. 20; prol, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Olim Caesaris Manuelis Palaeologi (†1424). Erat Augustanus 7. Adhibuerunt Peltanus et Sylburg. Dav. Hoeschel. cont, item Bengel. (Aug. 7 vel Andr. 1). Matthaei. perlustravit, *Allgem. Litter. Anzeiger*, a. 1800, num. 180. Scholz. locc sell cont. Delitzsch. (cf 79 a), 2, p. 31—34. Vidi 24 Mart 1887.
81. Monaci reg. Gr. 23: fol. 333—415.
saec. XVI, 35.7×23.8, chart, foll. 83 (415), col. 1, ll. 30; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Insunt multa Greg Nyss. Peltano (cf Apoc 79a) fuit „ducalis primus". Hoeschel. in usum Sylburgi cont, item Delitzsch. (cf 79 a), 2, p. 38. 39. Vidi 24 Mart 1887.
82. (Ac 179 P 128) Monaci reg. Gr. 211. Cf de Apoc Delitzsch. (cf 79 a), 2, p. 45—48; cum B^{apoc} facit.
83. (Evv 339 Ac 135 P 170) Taurin. univ. B.V. 8. V. cl. Hort. qui a. 1864 capp quinque cont, B^{apoc} affinem esse putavit.
84. (Evv 368 Ac 150) Florent. Riccardi. 84.
85. (Ac 184 P 232) Hierosol. s. Sepulchri 9. [Scr. 85 = nobis 142.]
86. (Evv 462 Ac 187 P 235) s. Sabae 10. Scholz. ter laudat Apoc 1, 2. 4. [Scr. 86 = nobis 23.] 86^2. Scholzii Apoc 89 est.
87. (Ac 178 P 242) Cheltenhamensis 1461. Scr. cont (m), *Aug.* p. lxxvi.
88. (Evv 205 Ac 93 P 106) Venet. Marc. 5.

Explicit Scholzii catalogus.

89. (Evv 466 Ac 189 P 267) s. Sabae 20. Scholzio 86^{a}. [Scr. 89 = nobis 108.]

90. Dresdae reg. A. 95.
saec. XII (Grsb. X, Scholz. XV), 31.1×23, membr, foll. 16, coll. 2, ll. 30: *Apoc.* Olim monasterii Iberorum in monte Atho. Matthaeii fuit, qui a.1788 vendidit. Matthaei. cont (r), *Rom.* p.278 et facs. Scholzio fuit 50^{a}. Tregelles. perl. Vidi Ian 1880.

91. (P 293) Romae Vat. Gr. 1209: pars recentior. Textus bonae notae.

92. (Evv 61 Ac 34 P 40) Dublin. coll. Trin. A. 4.21: Apoc saec. XVI exeunte ex Apoc 14 ut videtur exscripta.

93. (P 290) Londin. Lambeth. 1186. Deest Apoc 14,16—15,7 19,4—22,21. Scr. cont (a).

94. (Evv 201 Ac 91 P 104) Londin. mus. Brit. Add. 11837. Scr. cont(b).

95. Curzon. 82.17.
saec. XI vel XII, 26×19.7, membr, foll. 16, col. 1, ll. 13 etc comm 49: *Apoc* cum comm brev. Eximiae notae. Olim monasterii Caracallae in monte Atho. Curzon. a.1837 in Angliam tulit. Scr. a. 1855 cont (g), *Aug.* p. lxxii. Vidi 3 Maii 1883.

96. Curzon. 93.2.
saec. XIV, 27.6×19.2, chart, foll. 22, col. 1, ll. 28: *Apoc* cum scholl brevv. Olim monasterii Caracallae in monte Atho. Curzon. a.1837 in Angliam tulit. Scr. a. 1855 cont (h), *Aug.* p. lxxiii. Vidi 4 Maii 1883.

97. (Evv 498 Ac 198 P 255) Londin. mus. Brit. Add. 17469. Scr. cont(j).

98. (Evv 522 Ac 200 P 257) Oxon. Bodl. Canon. Gr. 34. Scr. cont (k), *Aug.* p. lxxv. Textu similis est Apoc 30.

99. (Ac 83 P 93) Neapoli nat. II. Aa. 7. (Nisi fallor.)

100. Neapoli nat. II. Aa. 10. (Nisi fallor.)
saec. XIV vel XV, 26×18.7, membr, foll. ?, col. 1, ll. 27: *Apoc* cum comm Andr.

101. Petropoli Muralt. 129.
saec. XV, in 4, chart, foll. 25, col. 1, ll. 35; prol: *Apoc* cum comm Andr abbrev. Cf Tischendorf. *Notitia*, a.1860, p.60. Muralt. *Catal.* p.73 lectt pauco edidit.

102. (Ac 301 P 259) Paris. nat. Armen. 9. [Scr. 109.]

103. (Evv 582 Ac 206 P 262) Ferrarae univ. 187.188. NA.7. [Scr. 102.]

104. (Ac 243 P 287) s. Sabae 20.

105. (Ac 307 P 469) Athenis nat. (43).

106. (Evv 664 Ac 253 P 303) Zittaviae urbis A. 1.

107. (Evv 680 Ac 255 P 305) Cheltenham. 7682. [Scr. 104.]

108. (Evv 699 Ac 256 P 306) Londin. Highgate, Burd.-Coutts. II. 4. [Scr. 89.]

109. (Evv 206 Ac 94 P 107) Venet. Marc. 6.

110. (Evv 757 Ac 260 P 309) Athenis. nat. theol. 12.
111. (Evv 792) Athenis nat. (67[M]).
112. (Evv 808 Ac 265 P 314) Athenis Mamoukae.
113. (Evv 824 Ac 267 P 316) Cryptoferratae *Α'. α'*. 1. [Scr. 110.]
114. (Evv 866) Romae Vatic. Gr. 1882: foll. 93—96. [Scr. 115.]
115. (Evv 886 Ac 268 P 317) Romae Vatic. Reg. Gr. 6.
116. (Evv 922 Ac 270 P 320) Athous s. Gregorii 3.
117. (Evv 986 Ac 277 P 326) Athous Esphigmeni 186.
118. (Evv 1072 Ac 284 P 333) Athous Laurae.
119. (Evv 1075 Ac 286 P 334) Athous Laurae.
120. (Evv 1094 Ac 287 P 335) Athous Panteleemonis XXIX.
121. (Ac 250 P 299) Paris. nat. Coisl. 224. Delitzsch. (cf Apoc 1), 2, p. 40 seq.
122. (Ac 251 P 301) Athenis nat. 217.
123. (Evv 743 Ac 259) Paris. nat. Suppl. Gr. 159.
124. (Ac 309 P 300) Athenis nat. (64).
125. (Ac 235) Escurial. Ψ. III. 6.
126. (Ac 236) Escurial. Ψ. III. 18.
127. (Ac 323 P 429) Lesbi *τοῦ Λειμῶνος* 55.
128. (Ac 332 P 434) Venet. Marc. II. 114.
129. (Ac 334 P 436) Lincopiensis, Benzel. 35.
130. (Ac 359 P 452) Athous Iberorum 25.
131. (Ac 362 P 455) Athous Iberorum 60.
132. (Ac 374 P 463) Athous s. Pauli 2.
133. (Ac 384 P 355) Chalcide scholae 26.
134. (Ac 386 P 357) Chalcide scholae 96.
135. (Ac 399 P 367) Sinaiticus 279.

136. Vindob. caes. Gr. theol. 69.
a. 1507, 29.9×20.8, chart, foll. 120, col. 1, ll. 27; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Venetiis manu Andreae Darmari Epidaurotae scriptus. Fortasse Apoc 59 affinis? Vidi 15 Mart 1887.

137. Vindob. caes. Gr. theol. 163.
saec. XV, 21.2×16.4, chart, foll. 83, col. 1, ll. 30: *Apoc* cum comm Andr (sub nomine Methodii monachi). In Italia scriptus. Olim Ioh. Sambuci. Vidi 16 Mart 1887.

138. Vindob. caes. Gr. theol. 220.
saec. XV, 20.7×15, chart, foll. 151, col. 1, ll. 20; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr (non Orig). Vidi 17 Mart 1887.

139. Paris. nat. Gr. 240.
a. 1543, 22.5×15.4, chart, pagg. 322, col. 1, ll. 21: *Apoc* cum comm Andr. Manu Christophori Aueri ortu Germani Romae scriptus. Olim sub Apoc 62 commemoratus. Unde exscriptus sit quaerendus. Vidi 12 Nov 1885.

140. Paris. nat. Coisl. Gr. 256: foll. 207 v—228 r.
saec. XI vel XII (Mtf. X vel XI), 25.6×19.7, membr, foll. 22 (229), col. 1, ll. 29: *Apoc;* m ser 1,1—19 suppl. Insunt Antiochi monachi pandectae, item fol. 205 haereticorum nomina a Simoniacis usque ad Messalianos, item fabula de mediatore. Vidi 5 Oct 1885.

141. Athenis bibl. *τῆσ βουλῆσ.*
saec. XVI, 21.2×15.3, chart, foll. (Apoc 23), col. 1, ll. 24: *Apoc.* Insunt vitae sanctorum, acta Thomae, alia theologica. Vidi 21 Iun 1886.

142. (Paul 479) Escurial. *T.* III. 17: foll. 158—189.
saec. X, in 4, membr, foll. 32 (202): *Apoc* cum comm.

143. Escurial. X. III. 6: foll. 235—240.
a. 1107, in fol, membr, foll 6 (292): *Apoc.* Insunt varia theologica. Manu Leontii monachi in monasterio s. Philippi *τοῦ μελιτυροῦ* scriptus.

144. Matriti O. 19: num. 7.
saec. XVI, in fol, (chart?), foll. 385, manibus plurr: *Apoc* cum comm Andr (?).

145. Florent. Laurent. VII. 29: foll. 193—224.
saec. XVI, 21.2×14.2, chart, foll. 32 (224), col. 1, ll. 25; prol, capp, titl: *Apoc* 1,1—7,5 cum comm Andr. Inest Geo. Pachymerae paraphrasis in Dion Areop. Vidi 17 Mart 1886.

146. Messinae univ. 99.
saec. XIII, 27×21.2, membr, foll. 138, coll. 2, ll. 24: *Apoc* cum comm (Oec txt integro?) [Scr. 113]. Vidi 3 Apr 1886.

147. Mutinae Estensis III. E. 1.
saec. XV vel XVI, 30.5×20.8, chart, foll. ?, col. 1, ll. 26; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Sub init quaedam Anast Sin. Vidi 13 Mart 1886.

148. Mutinae Estensis III. F. 12.
saec. XV, 30.3×20.8, chart, foll. ?, col. 1, ll. 32; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Sub init Dion Areop et alia. Vidi 13 Mart 1886.

149. Romae Angelicae A. 4. 1.
saec. XIV vel XV, 21.5×14, chart, foll. 86 (240+), col. 1, ll. 29; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. [Scr. 120.] Vidi 31 Mart 1886.

150. Romae Angelicae B. 5. 15: medio in codice.
saec. XV, 20.8×14.7, chart, foll. ?, col. 1, ll. 20: *Apoc.* Insunt liturgica multa. [Scr. 121.] Vidi 2 Apr 1886.

151. Romae Chisianus R. V. 33: foll. 44 v—71 v.
saec. XIV, 25.4×18.4, chart, foll. 28 (347), col. 1, ll. 32: *Apoc* cum comm Andr et Oec. Insunt varia theologica manibus variis scripta. Gebhardt. a. 1882 perl. W. H. Simcox. a. 1886 init cont; saepe cum Apoc 68 consentit, saepe cum Apoc 8. 14. 31, quibus passim Apoc 6. 29. 92. 94 (100) accedunt. [Scr. 122.] Vidi 18 Apr 1886.

152. Romae Vatic. Gr. 370: foll. 149—251.
saec. XI, 29.5×22.8, membr, foll. 251, col. 1, ll. 27; prol, capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Insunt opera Dionysii Areopagitae. W. H. Simcox. (cf supra, p. 680, Ap 72) a. 1886 cont; Apoc 1 et 12 affinis est. Vidi 27 Mart 1886.

153. Romae Vatic. Gr. 542: foll. 265—369.
a. 1331, 28×21, membr, foll. 105 (369), col. 1, ll. 29: *Apoc* cum comm Andr. Insunt homiliae Chrys in Ioh. Vidi 29 Mart 1886.

154. Romae Vatic. Gr. 1190: vol. 1, foll. 174 r—184 v.
saec. XV vel XVI, 30.2×20.8, chart, foll. 11 (1387 in 3 voll.): *Apoc*. W. H. Simcox. a. 1884 1,1—4,6 cont; videtur textu Apoc 151 similis esse. Vidi 29 Mart 1886.

155. Romae Vatic. Gr. 1426: foll. 131—159.
saec. XIII, 34.4×23.5, chart, foll. 29 (665), col. 1, ll. 46: *Apoc* cum comm (Oec txt integro?) Vidi 30 Mart 1886.

156. (Ac 139 P 174) Mediolani Ambros. H. 104 sup.

157. Romae Vatic. Gr. 1976.
saec. XVI, 21.2×14.3, chart, foll. 114, col. 1, ll. 20; capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Olim Neophyti monachi *ῥοδίνου τοῦ κυπρίου*. [Scr. 116.] Vidi 2 Apr 1886.

158. (Evl 561) Romae Vatic. Gr. 2129: pagg. 17—158.
saec. XVI, 29.5×21.2, chart, foll. 71 (351), coll. 2, ll. 30; capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Foll. 1—5 lectiones ex evv nonnullas habent. [Scr. Evl 389.] Vidi 2 Apr 1886.

159. Romae Vatic. Ottob. Gr. 154.
saec. XV, 14.3×10.6, chart, foll. 144, col. 1, ll. 20: *Apoc* cum comm. Vidi 6 Apr 1886.

160. Romae Vatic. Ottob. Gr. 283.
a. 1574, 21.4×14.8, chart, foll. 123, col. 1, ll. 22; capp: *Apoc* cum comm Andr. *Εἰσ χίον* manu Iohannis *εὐριπιώτου ἐπικεκλημένου* scriptus. Olim Altaemps. [Scr. 118.] Vidi 6 Apr 1886.

161. Romae Vatic. Palat. Gr. 346.
saec. XV, 36.7×25.3, chart, foll. 86, col. 1, ll. 30; prol, capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. [Scr. 119.] Vidi 9 Apr 1886.

162. Venet. Marc. I. 40.
saec. XVI, 27×14.9, chart, foll. 150, col. 1, ll. 20: *Apoc* cum comm Andr. Vidi 27 Feb 1886.

163. Venet. Marc. II. 54: foll. 1—30.
saec. XV vel XVI, 36×24.7, chart, foll. 30 (237), col. 1, ll. 41; prol, capp-t, capp, titl: *Apoc* cum comm Andr. Insunt alia theologica. Anno 1532 monasterio Virginis dictae *ἀγχάραθο* dono datus. Vidi 4 Mart 1886.

164. Athous s. Annae 11.
saec. XV, in fol, chart, foll. ?, coll. 2, ll. ?: *Apoc.* Insunt nonnulla Isaaci Syri, *κανὼν τοῦ ἁγίου γεωργίου*, Cantica cum comm Pselli.

165. Athous Batopedii 90.
166. Athous Batopedii 90 bis.
} Uterque *Apoc.*

167. (Evl 642 Apl 170) Athous s. Dionysii 163.
a. 1622, in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr. Insunt lectt ex Apl-Evl paucae. Manu Ieremiae.

168. Athous Docheiarii 81.
a. 1798, in 4, chart; capp-t: *Apoc* cum comm. Manu Theodoreti.

169. Athous Iberorum 34.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 157: *Apoc* cum comm Andr. Insunt alia theologica.

170. Athous Iberorum 379.
saec. X, in 8, membr: *Apoc* cum comm Andr.

171. Athous Iberorum 546.
saec. XIV, in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr (videtur mut esse).

172. Athous Iberorum 594.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Apoc.* Insunt alia.

173. Athous Iberorum 605.
a. 1601, in 8, chart: *Apoc* cum comm Maximi *τοῦ πελοποννησίου*. Manu Callinici *ἐν Ἁγίᾳ* exaratus.

174. Athous Iberorum 644.
a. 1685, in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr.

175. Athous Iberorum 661.
a. 1562. in 8, chart: *Apoc* cum comm Andr.

176. Athous Constamoniti 29.
saec. XVI, in 8, chart: *Apoc.*

177. Athous Constamoniti 107.
saec. XIII, in 16, membr: *Apoc* (?).

178. (Apl 161) Patmius monasterii s. Iohannis 12.
saec. XIV, in 8, membr, foll. 278: *Apoc.* Inest etiam Apl.

179. Patmius monasterii s. Iohannis 64.
saec. XII, in 8, membr, foll. 145; capp: *Apoc.*

180. (Ac 149 P. 349) Florent. Laurent. Conv. Soppr. 150.

181. (Ac 205 P 477) Londinii mus. Brit. Add. 28816.

182. Dresdis reg. 187: pagg. 342—381.
saec. XVI, 20.3×15.3, membr, foll. 21, col. 1, ll. 26: *Apoc* cum comm Andr. Olim comitis Gotter., deinde C. St. Iordani, deinde Val. Ern. Loescheri, denique I. Fr. Gühling. V. cl. Schnorr. de Carolsfeld, bibliothecarius humanissime 24 Dec 1889 me de codice certiorem fecit.

183. (Apl 163) Thessalonicae *ἑλληνικοῦ γυμνασίου* 10: foll. 4 ad fin.
saec. X, 29.7×22, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 27 textus litt unc scriptus; *λόγοι*, capp, titl: *Apoc* 7,16—8,12 cum comm Andr. Vidi 21 Aug 1886.

5.

LECTIONARIA[1].

Catalogum codicum Graecorum qui textum librorum Novi Testamenti continuum tradiderunt iam absolvi. Pergendum est ad codices qui *lectiones* (*ἀναγνώσεισ*, *ἀναγνώσματα*) sive *segmenta* (*περικοπάσ*, *τμήματα*) textus Novi Testamenti in ritibus ecclesiasticis coram populo legenda exhibeant. A *paraschis* et *haphtharis* Veteris Testamenti quae in Iudaeorum synagogis legebantur exordio ut videtur sumpto lectiones ex evangeliis et mox aliis Novi Testamenti libris in Christianorum secundi saltem saeculi coetibus recitabantur. Primo in lectionibus definiendis licentia quaedam dabatur, deinde ordinationes anno ecclesiastico accommodatae alia in alia regione in perpetuum statuebantur; de quibus tamen quod ad ecclesias Graecas una excepta attinet haud multa hucusque explorata habemus. Ordinatio ea quam vergente ad finem saeculo quarto Antiochiae[2] observatam esse liquet in Constantinopoli recepta ecclesiis deinceps omnibus quotquot orthodoxiae, ut aiunt, Constantinopolitanae adhaerebant tanquam lex facta est; quas autem mutationes postea ad hunc diem subierit nondum investigatum est. Quibus porro modis ordinatio lectionum Constantinopolitana primo memoriae traderetur incertum est. In serioribus saeculis ut de lectionum tabulis sileamus,

[1] Cf supra, p. 161—168; — F. H. Rheinwald, *Kirchliche Archäologie*, Berolini 1830, p. 273—278; — Reuss. *Gesch. der heil. Schr. N. T.* ed. 5. Brunsvigae a. 1874, 2, p. 114, § 384; — Scrivener. in libro *Smith and Cheetham's Dictionary of Christian antiquities*, Londinii a. 1880, vol. 2, p. 953b—967a, item in *Intr.*[3] suo, p. 78—86. 279. 280; — Guil. Eduard. Scudamore in libro *Smith and Cheetham's Dict.* vol. 1, p. 740b—745a.

[2] Cf supra p. 162, adn. 2.

nunc continui librorum Novi Testamenti textus margini lectionis cuiusquam initium et finis[1] appingebantur, nunc excerptae ipsae lectiones eo ordine scribebantur quo in ecclesia legendae erant, libros autem eos qui hunc scribendi ordinem sequuntur *lectionaria* nuncupamus.[2] Neque vero in lectionariis proprie dictis tantum lectiones huiusmodi inveniuntur sed etiam in aliis libris Graecorum ecclesiasticis; quapropter rectius de lectionibus quam de lectionariis hoc loco sermo fieret. Tanta autem est huius rei amplitudo ut non tam particulam Partis VIII quam partem libelli nostri integram sibi vindicet; quam equidem lubens ei concessissem nisi longius a prolegomenorum in editionem Tischendorfianam proposito exspatiari nollem.

Libros Graecorum ecclesiasticos non sine magno labore esse tractandos percepit ipse Allatius[3] qui solus de his libris fusius disseruit. Nihilominus praeter lectionaria proprie dicta, de quibus statim nobis dicendum erit, vix necesse est plus quam sex libros hoc loco commemorare: *μηναῖον, μηνολόγιον, τριώδιον, τυπικόν, εὐχολόγιον, ἀνθολόγιον*. His omnibus libris inserebantur nunc *ἑωθινά*, nunc lectiones in *ἀκολουθίαις*, nunc lectiones in unam hebdomadam (*εὐαγγέλια τῆσ ἑβδομάδος, τῇ*

[1] Cf supra, p. 163.

[2] Huius loci non sunt lectiones eae in ecclesiis recitatae quae aliunde quam ex libris biblicis sumebantur e. g. ex *Κλίμακοσ* Iohannis Scholastici, ex *Λαυσιακῷ* sive Palladii historia Lausiaca de vitis patrum.

[3] Dissertatio Allatii prima, qua divinorum officiorum potiores et usitatiores libri percensentur, titulum habet „De libris ecclesiasticis Graecorum", altera titulum habet „In libros ecclesiasticos Graecorum Triodium, Pentecostarium, Paracleticum examen". Has duas iam Parisiis a. 1644 editas, de novo recudendas curavit Ioh. Alb. Fabricius, Hamburgi a. 1712 (*Biblioth. Gr.* lib. 5). Pauca neque haec semper accurata addidit Guil. Cave, *Scriptorum eccl. historia literaria*, Basileae a. 1741, sub finem (p. 20—41): „Dissertatio secunda de libris et officiis Graecorum".

Utinam Eustathius, archiepiscopus Corcyrensis, vel Iacobus archimandrita ille Hagioritanus in monasterio s. Dionysii, de libris his disserere vellet!

β' τῶν ἀσωμάτων, τῇ γ' τοῦ προδρόμου, τῇ δ' τῆς θεοτόκου, τῇ ε' τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τῇ παρασκευῇ σταυρωσίμῃ) nunc lectiones ex Apl et ex Evl in unamquamque diem. Accuratius ageremus, si quodque librorum ecclesiasticorum genus (menaea menologia etc.) catalogum sibi proprium sortiretur, hodie vero antecessores inviti sequimur, qui nonnullos horum librorum inter lectionaria proprie dicta loco et numero ornarunt. De lectionariis iisque Novi Testamenti nunc dicendum est.

Quo tempore primum instituta sint talia lectionaria nescitur. Lectionariorumr Gaecorum saeculi septimi fragmenta habemus, nisi de scripturae aetate fallor; immo nihil obstat quin talia iam diu exstiterint.

Ii libri qui lectiones ex evangeliis continent multo crebrius fortasse multo prius descripti sunt quam ii qui lectiones ex actibus et epistulis continent, qua de re notabile est περικοπάς in evangeliis longius quam in actibus et epistulis in textu continuo inter se disiungi. Haec lectionaria evangeliorum nomen habent εὐαγγέλιον, Evangelium. Scriptores haud paucos occidentales nomine „evangeliarium" vel etiam „evangelistarium" usos esse, minime nescio nam ipse alterum supra adhibui. Re tamen accuratius indagata inveni nomen codicis qui quattuor evangelia textu continuo scripta habet τετραευαγγέλιον esse, nomen lectionarii εὐαγγέλιον.[1] Vocabulo εὐαγγελιστάριον tabula dierum et lectionum designatur talis qualis hodie in lectionariis Graecis ad lectionariorum finem typis exprimitur.[2] Caveat vero lector ne nomina haec in biblio-

[1] Idem multis abhinc annis docebat, ut nunc compertum habeo vir rei liturgicae peritissimus Henricus Bradshaw. Cf praeterea Scudamorius (vide supra, p. 687, adn. 1) p. 742b.

In codicibus invenimus exempli gratia Evl 181 anno 980 scriptum subscriptionem habere: ἐγράφη τὸ τίμιον καὶ ἅγιον εὐαγγέλιον, nomen iteravit a. 1049 libri compactor; — Evl 330 anni 1185: εὐαγγελιστῶν τὴν θεόπνευστον βίβλον ἤγουν τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον.

[2] Matthaeius, *Vetustum ecclesiae Graecae CPtanae, ut videtur, evangeliarium bibliothecae serenissimi ducis Saxo-Gothani*, Lipsiae, 1791, Millium vocabulum „evangelistarium" finxisse censet oblitus

thecarum catalogis et in virorum doctorum operibus recte libris adsignari temere credat; τετραευαγγέλιον saepe ex errore enim „evangelistarium“,[1] „evangeliarium“, „evangelium“, nuncupatur, εὐαγγέλιον saepe τετραευαγγέλιον,[2] evangeliarium, evangelistarium. Nomen etiam ἐκλογάδιον (nunc ἐκλογάδιον nunc ἐκλογάδιν in nominativo scribitur) τοῦ εὐαγγελίου saepe occurrit. Eodem modo lectionaria quae lectiones ex Act Cath Paul continent diversis eiusdem materiae nominibus Apostoli, sive Praxapostoli nuncupantur, nos quod brevius est, quod in ecclesia usitatius est, praetulimus. Qui vero mos diu invaluit his nomen „lectionarii“ κατ᾽ ἐξοχήν reservare nulla auctoritate nititur, et confusioni magis quam usui inservit.

Incipit „Evangelium“ pariter atque „Apostolus“ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα Ioh 1,1, inde a quo die septem hebdomades evangelio secundum Iohannem et pari serie libro Actuum consecrantur, evangelio secundum Matthaeum sedecim hebdomades inde a Pentecoste, evangelio secundum Lucam hebdomades inde a „novo anno“ (Sept α′) usque ad Ieiunium, evangelio secundum Marcum Ieiunii tempus (nonnisi σαββατοκυριακαί), dum in Apostolo Mt Lc Mc consociantur Paul Cath. Lectiones sibi peculiares habet ἡ ἁγία καὶ μεγάλη ἑβδομάσ inde a Dominica Palmarum usque ad Sabbatum Magnum.

Lectiones τῇ πρώτῃ καὶ τελευταίᾳ τῆσ ἑβδομάδοσ, κατὰ σάββατον καὶ κυριακήν, κατὰ σάββατον καὶ κατὰ μίαν σαββάτων, sabbato et die dominica uniuscuiusque hebdomadis recitatae libro Evangelii fundamento sunt. Hae nominantur σαββατοκυριακαί (sc. ἀναγνώσεισ). His adsociantur fere semper lectiones diurnae (καθημεριναί) per hebdomades Iohanneas (τῇ

Montefalconium, *Pal. Gr.* p. 68. 88. 89, a. 1708 vocabulo similiter usum esse, necnon iam anno 1675 Fellium, Millii fautorem, *N. T. Gr.* praef. [p. 3]. Cf Fr. Schweizer. apud Herzog, *Real-Encyklopädie*, ed. 2, Lips. 1879, vol. 4, p. 422.

[1] Cf *Hermathena*, X, Dublinii a. 1884, p. 146 seqq.

[2] Cf Mucciolius (vide infra, p. 711, Evl 144), p. 98.

β' τῆσ α' ἑβδομάδοσ, τῇ γ' κ. τ. λ.)[1], nonnunquam per hebdomades Matthaeanas et Lucanas; in Matthaeanis inde ab hebdomade fere ιβ', in Lucanis inde ab hebdomade fere ιγ' habent feria secunda usque ad sextam lectiones ex Marci evangelio. Ieiunium non ex Novo Testamento sed ex Vetere lectiones diurnas habet quas nunquam in „Evangelii" libro scriptas repperi.

Quae εἰσ τὰσ παννυχίδασ legenda sunt saepe Dominicae τῆσ τυροφάγου postponuntur, interdum Sabbato Magno postponuntur vel ad codicis finem stant. Evangelia τῶν παθῶν et ὡρῶν Parasceves Magnae plerumque suo in loco, nonnunquam tamen ad codicis finem scribuntur. Evangelia ἑωθινά nonnunquam post Sabbatum Magnum, saepius vero ad codicis finem conlocantur.

Hactenus de lectionibus dierum qui vel dominici sunt vel a dominicis pendent, ideoque cum paschatis migratione per annos mutantur. Pars autem „Evangelii" et „Apostoli" altera, quae Menologium nuncupatur lectiones dierum eorum festorum exhibet, qui pari iure in quemvis hebdomadae locum incidere possunt, ideoque immobiles (ἀκίνητοι) sunt. Menologium vero cum per menses (μῆνασ) dividatur a primo mensis Septembris die incipit et die mensis Augusti ultimo desinit.

Qui lectionum ordinem curiosius indagare voluerit, ei adeundi erunt catalogi lectionum (συναξάρια et μηνολόγια) qui multis evangeliorum et epistularum codicibus insunt et non semel publici iuris facti sunt (cf supra, p. 163, adn. 1). Si per spatii angustiis licuisset melius hoc fere modo quodque „Evangelium" in catalogo describeretur (linea ita ducta | divisionem indicat): Ioh πάσχα—πεντηκοστή (in codicibus N') (ἑβδ) | Mt κυρ. α'—κυρ. ιζ' (σαβ. κυρ.) | Lc κυρ. α'—τυροφ. (σαβ. κυρ.) | παννυχ. | Mc νηστ. σαβ. κυρ. α'—ε' | σαβ. λαζ. κυρ. βαΐων | μεγ. ἑβδ. β'—ε' | παθῶν | ὡρῶν | μεγ. παρασκ. λειτ.—μεγ. σαβ. || μηνολ.—Aug. λα' | διάφ. | ἑωθ; — sive fusius:

[1] Prima Iohannis hebdomas etiam ἡ διακαινήσιμοσ nuncupatur unde etiam τῇ β' τῆσ διακαινησίμου κ. τ. λ. scribitur.

Ioh πάσχα—πεντηκοστή (*N'*) sc. usque ad Pentecosten, ἑβδ (sc. evangelia in unumquemque hebdomadis diem).

Mt κυρ. α'—κυρ. ιζ' (sc. usque ad dominicam decimam septimam; interdum finitur σαβ. vel κυρ. ις') σαβ. κυρ. (sc. non nisi lectiones σαββατοκυριακαί; si plenae hebdomades codici insunt, ἑβδ ut ad Iohannem).

Lc κυρ. α'—τυροφ. (sc. usque ad κυριακὴ τῆσ τυροφάγου; ἡ τυρόφαγοσ nonnunquam ἡ τυρινη, ἡ τυροαπόθεσισ, ἡ ἀποτύρωσισ nuncupatur) σαβ. κυρ. (vel ἑβδ.).

παννυχ. (sc. εὐαγγέλια εἰσ τὰσ παννυχίδασ vel εὐαγγέλια τῆσ α' ἑβδομάδοσ τῶν νηστειῶν, vel εὐαγγέλια τοῦ λυχνικοῦ).

Mc νηστ. (sc. εὐαγγέλια τῶν νηστειῶν, nonnisi σαββατοκυριακά).

σαβ. λαζ. κυρ. βαΐων (sc. σάββατον τοῦ λαζάρου et κυριακὴ τῶν βαΐων). μεγ. ἑβδ. β'—ε' (sc. εὐαγγέλια τῆσ ἁγίασ καὶ μεγάλησ ἑβδομάδοσ;—μεγ. β'—μεγ. ε').

παθῶν (sc. εὐαγγέλια ιβ' τῶν παθῶν; codices nonnulli scribunt εὐαγγέλια τοῦ πάθουσ quemadmodum Latini dicunt).

ὡρῶν (εὐαγγέλια τῶν ὡρῶν—α' γ' ς' θ').

παρασκ. λειτ. (sc. τῆσ μεγάλησ παρασκευῆσ; re vera hodie in ecclesia Graeca λειτουργία in Parasceve Magna prorsus omittitur, in antiquioribus vero lectionariis invenitur saepius εἰσ τὴν λειτουργίαν, nonnunquam ut hodie scribitur εἰσ τὸ ἑσπερινόν sive εἰσ τὴν ἑσπέραν sive εἰσ τὸ λυχνικόν) —σαβ. (sc. usque ad τὸ μέγα σάββατον, quem sequitur dies resurrectionis, huius partis lectionarii ultimum diem).

μηνολ. (sc. μηνολόγιον inde a Sept α' die Simeonis Stylitae et initio novi anni). Locus Ioh 8,3—11 nunc in memoriam Theodorae Sept ια' (vel ιη'), Euphemiae Sept ις', Pelagiae Oct η', Barbarae Dec δ', Eudociae Mart α', Maria Aegyptiae Apr α' scribitur.

διάφ. (sc. εὐαγγέλια εἰσ διαφόρασ μνημάσ, e. g. εἰσ ἐγκαίνια ναοῦ, εἰσ σχῆμα μοναχοῦ, εἰσ ἀσθενοῦντασ). Ioh 8,3—11 saepe εἰσ ἐξομολογουμένουσ ἄνδρασ καὶ γυναῖκασ sive ἐπὶ ἐξομολογουμένων sive εἰσ μετανοοῦντασ καὶ γυναικῶν scribitur.

ἑωθ. (sc. εὐαγγέλια ια' ἑωθινὰ ἀναστάσιμα).

Quae hic de Evangelio, de duabus eius partibus et de divisionibus minoribus dixi, normam exhibent quam sequuntur plerique Evangelii codices. Pauci lectionibus ex Evv lectiones ex Act et Epp addunt nomenque prae se ferunt Apostoloevangelii (*ἀποστολοευαγγέλιον, ἀποστολοευάγγελον, ἀποστολοεβάγγελον*), cf Evl 60. 104. 133. 241. 250^{vid}.421. Pauci libri non nisi lectiones selectas habent, cf Evl 1. 6. 30. 117. 131. 132. 142. 204. 206. 300. Singularis indolis sunt Evl 10. 305. 398 quae *σαββατοκυριακῶν* carent, Evl 438 quod etiam in Ioh nonnisi *σαβ. κυρ.* habet, Evl. 114. 306. 836 quae *κυριακάσ* solas praebent.

Saepe ante initium lectionum notantur sectiones Eusebianae ita ut locus in codice apud textum continuum facilius inveniri possit. Codices nonnulli *προκείμενα* et *στίχουσ* liturgicos lectioni unicuique praemittunt.

Lectionaria antiquiora litteris uncialibus exarata sunt, quorum tamen multa plurimis codicibus scriptura miniscula exaratis iuniora sunt. Scilicet in libris ecclesiarum usui destinatis scriptura uncialis usque ad saeculum undecimum vigebat.

Apostolus multo rarius quam Evangelium exscriptus est, rarissime antiquitatis laudem sibi vindicat, rarissime litteris uncialibus ornatur cf Apl 1. 19. 70. 71. 80.

Non est quod dicam lectionariorum testimonium in re critica ideo caute adhibendum esse quia initio lectionum fere semper, fine autem et medio nonnunquam vocabula vel addita vel omissa vel mutata sint, ut de quo ageretur facilius audientibus liqueret.

Lectionaria fortasse iam medio saeculo decimo sexto typis exscripta eaque ex codicibus non ex editionibus Complutensibus vel Basileensibus hausta diu lectiones nobis in Occidente minus usitatas exhibebant.[1]

[1] Hi tituli addantur: *ΘΕΙΌΝ ΚΑῚ ἹΈΡΟΝ`* | *ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ* | *Τὸ πάλαι μὲν, παῤ Ἐμμανουήλου τοῦ* | *γλυζουνίου, τυπωθὲν. νῦν δὲ παρὰ* | *Ἰωάννου πέτρου τοῦ πινέλλου, τῆσ* (sic) | *ἰσοῖσ τύποισ*

μετατυ-|πωθὲν. | *Καὶ παρὰ Θεοφυλάκτου ἱερομονάχου τοῦ|Τζαν-φουρνάρου ἐπιμελῶσ διορθωθὲν.* | CON PRIVILEGIO. |*Ἔτει ἀπὸ τῆσ ἐν σάρκου οἰκονομίασ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν| Ἰησοῦ Χριστοῦ.αχμέ.*[1645] 30cm×20.2cm, pagg. *σκζ'*(3) (txt24cm×7cm: coll. 2=15.4); deinde sequuntur folia 14 sine numeris hoc titulo; *ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑ-|ΡΙΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΝ|Τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχὴν πόθεν|ἄρχονται καὶ ποὺ καταλή-|γουσιν:-|Ἔτι δὲ κανόνια λέ. ἐν οἷσ εὑρίσκεται ἀείποτε τὸ|εὐαγγέλιον τῶν κυριακῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ,|ὁμοίωσ καὶ τὰ ἑωθινὸν καὶ ποῖοσ ἦχοσ ψάλλε-|ται ἐν ἑκάστῃ κυριακῇ. καὶ ἕτερα ἀναγ-|καῖα, περὶ τοῦ εὑρεῖν τὴν ἡμέραν τοῦ|ἁγίου πάσχα, καὶ πασχάλιον διη-|νεκὲσ· Συντεθὲν παρ' Ἐμ-|μανουήλου τοῦ Γλυ-|ζωνίου.* | CON PRIVILEGIO. | ***ἘΝΕΤΙΗΣΙΝ.*** *Παρὰ Ἰωάν Πέτρω τῷ Πινέλλω. αχμέ.*

Praefatio Antonii Pinelli (nomen excidit vel extrusum est ex hac editione) in libro priore ad Gabrielem metropolitam Philadelphiae anno 1614 *ἐν ταῖσ κλειναῖσ Βενετίαισ* data est; Evangelistario vero praefatus est Theophanes *Ξενάκιοσ ὁ Κύπριοσ*, ad omnes orthodoxos Graecos, anno 1614 *Ἐνετίῃσι.*

Θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον ἐξ ἀρίστων ἐκδόσεων τῆσ Νέασ Διαθήκησ ἀκριβῶσ διορθωθὲν μετὰ προσθήκησ τῶν τῆσ παλαιᾶσ μαρτυρίων καὶ νεωτέρασ εἰσ τὰ κανόνια τῶν εὐαγγελίων τυπικῆσ ὑποσημειώσεωσ τοῦ ἀοιδίμου ἐν ἱερομονάχοισ Βαρθολομαίου τοῦ Κουτλουμουσιάνου. Ἐνετίῃσιν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ τυπογραφείου τοῦ ἁγίου Γεωργίου 1851. 37.8 cm×27 cm, pagg. 240, coll. 2; — deinde *Βιβλίον ἤτοι εὐαγγελιστάριον κ. τ. λ.* pagg. 49.

Ἀπόστολοσ ἤτοι πράξεισ καὶ ἐπιστολαὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων Καθ' ὅλον τὸ ἔτοσ ἐπ' Ἐκκλησίασ ἀναγινωσκόμεναι, Ἐξ ἀρίστων ἐκδόσεων τῆσ Νέασ Διαθήκησ ἐπιμελῶσ διωρθωθεὶσ μετὰ προσθήκησ διαφόρων Ἀποστόλων καὶ Ἀντιφώνων, ἀπὸ τὰσ προλαβούσασ ἐκδόσεισ ἐλλειπόντων. Νῦν δὲ ἀκριβέστατα διορθωθεὶσ ὑπὸ Πολυχρονίου Φιλιππίδου. ἔκδοσισ δευτέρα. Ἐν Βενετίᾳ Ἐκ τῆσ Ἑλληνικῆσ Τυπογραφίασ τοῦ Φοίνικοσ 1844. 24.8 cm × 17.5 cm, pagg. 376, col. 1 (19.5×11.2). Item: *Ἀπόστολοσ... ἀπὸ τῶν προλαβούσων ἐκδόσεων ἐλλειπόντων ἀδείᾳ τῆσ ἁγίασ τοῦ Χριστοῦ μεγάλησ ἐκκλησίασ. Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆσ Βενετίασ. Ἔκδοσισ νέα. Ἐν Ἀθήναισ παρὰ τῷ ἐκδότῃ Ν. Μιχαλοπούλῳ* 1885. 23.8 cm×26.2 cm, pagg. 320, col. 1 (18.6×11.2).

(1.) EVANGELIA.

1. Paris. nat. Gr. 278.
saec. X? (Omont. XIV), 30.3×24, membr, UNC, foll. 265, coll. 2, ll. 10, litt. 7—9 in lin, spir et acc m pr, mus m ser: nonnisi lectiones ex evangeliis selectae inde a πάσχα usque ad διάφορα. Scriptura indolis singularis est. Montf. *Pal. Gr.* p. 228—230 cum facs. Wetst. cursim cont, item Scholz. Martin. p. 137. 138. Bordier. p. 94. 95. Vidi 24 Sept. 1885.

2. Paris. nat. Gr. 280.
saec. X, 28.6×21.8, membr, UNC, foll. 257, coll. 2, ll. 18, mus, passim mut (cf fol chart in cod): *Evl.* Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 138. Vidi 12 Nov 1885.

3. Oxon. coll. Lincoln. *II.* 15.
saec. XI, 29×22.5, membr, UNC, foll. 281, coll. 2, ll. 19, mus: *Evl* (Ioh ἑβδ, Mt Lc σαβ. κυρ.); men plen. Olim Alexandri τοῦ ἐν κορίνθω cui pater Georgius mater Helena coniux Διατρίσ. Mill. cont (Wheel 3, cf supra, p. 481, Evv 68). Vidi 24 Feb 1883.

4. Cantabr. univ. Dd. 8.49.
saec. XI, 27.9×22.3, membr, foll. 199, coll. 2, ll. 24. 25, mus: *Evl* (Ioh ἑβδ, Mt Lc σαβ. κυρ.); Maria Aegypt sic τῆσ ὁσίασ μαρίασ τῆσ αἰγυπτ. τὸ αὐλετ (=αὐλητρίδιον) καὶ εἰσ ἀγ. πελαγίαν καὶ εἰσ λοιπὰσ τὰσ ἀπὸ πορνῶν Ioh 8,1—12 (non 3—12). Olim Moori (cf Evv 60). Mill. cont (M. 2 in appendice editionis suae). Hort. perl. Vidi 18 Oct 1886.

5. Oxon. Bodl. Barocc. 202.
saec. X, 31×23, membr, UNC, foll. 150, coll. 2, ll. 19; litt. 7—12 in lin; mus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit μεγ. γ' πρωΐ. Mill. cont (Bodl. 3), item Wetst. Erat Bentleii α' (cf Evv 51). Vidi 7 Feb 1883.

6. (Apl 1) Lugduno-Batav. univ. Scaligeri 243.
saec. XI (?), 19.2×13.3, chart, UNC, foll. 278 (pagg. 556), coll. 2 Gr Arab, ll. 18; lectiones inde a dominica Palmarum usque ad sabbatum post resurrectionem domini; hora unaquaeque passionis habet quattuor lectiones; dies resurrectionis habet octo εὐαγγέλια ἀναστάσιμα, deinde lectt tres ex Apl unam ex Evl; dies unaquaeque hebdomadis post resurr habet lect ex Evl, deinde lectt tres ex Apl, unam ex Evl. Wetst. a. 1731 cont, item Dermout. *Collectanea crit. in N. T. pars prior*, Lugduni-Bat. a. 1825. Per humanitatem bibliothecarii Lugdunensis codicem Lipsiae anno 1889 tractare mihi licuit.

7. Paris. nat. Gr. 301.
a. 1204, 30.9×23.2, membr, foll. 316, coll. 2, ll. 23 etc, mus: *Evl;* Ioh Mt Lc ἑβδ—τυροφ | παvν | νηστ | μεγ. β'—ε' | παθῶν | ὡρῶν —σάβ || menol Sept α'—Aug λα' | ἑωθινά. Manu Georgii Rhodii presbyteri. Cf Montf. *Pal. Gr.* p. 63 et 319. Wetst. et Scholz. cont. Martin. p. 138. Vidi 14 Nov 1885.

8. Paris. nat. Gr. 312.
saec. XIV, 34.2×28, membr, foll. 309, col. 2, ll. 29.28; sine mus; habet ι subscr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Manu Cosmae monachi. Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 139. Vidi 16 Nov 1885.

9. Paris. nat. Gr. 307.
saec. XIII, 30×23.8, membr, foll. 260, coll. 2, ll. 24; mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 140. Vidi 16 Nov 1885.

10. Paris. nat. Gr. 287.
saec. XIII, 32.2×24.5, membr, foll. 142, coll. 2, ll. 23: *Evl;* propterea singularis quia Mt Lc (Ioh deest) non nisi lectiones inde a feria secunda usque ad sextam (*παρασκ.*), sine *σαββάτων—κυριακῶν*, ergo sine *νηστειῶν* continet; id est quae evangelio quod ad Mt et Lc attinet sabbato-dominicali desunt, in evangelio autem hebdomadali locum habent, hic seorsim scriptae sunt. Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 140. Vidi 13 Nov 1885.

11. Paris. nat. Gr. 309.
saec. XIII, 30.1×23, membr, foll. 142, coll. 2; mus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Wetst. et Scholz. cursim cont. Martin. p. 140. Vidi 16 Nov 1885.

12. Paris. nat. Gr. 310.
saec. XIII, 30.5×23, membr, foll. 366, coll. 2, ll. 24; mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Wetst. et Scholz. cursim cont. Vidi 16 Nov 1885.

13. Paris. nat. Coislin. Gr. 31.
saec. XI, 37.1×26, membr, UNC, foll. 283, coll. 2, ll. 18, litt 11—14 in lin; mus aur, pict: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc *σαβ. κυρ.*); titulo *ἐκλογάδιν σὺν θεῷ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ κυριακῶν καὶ ἑορτῶν*; foll. 1—4 hom Andr Cret; foll. 6r—7r,b *πάσχα* litt aur, deinde β' et γ' litt rubr, deinde δ' ll. 5 aur cett atramento; titulus *εὐαγγέλιον α' τοῦ πάθουσ* normam Latinam „passionis", ut dicitur, sequi videtur, namque plurali numero *τῶν παθῶν* in harum lectionum titulis dicitur. Olim Laurae in monte Atho. Montf. *Bibl. Coisl.* p. 84. Scholz. cont. Martin. p. 141. Vidi 29 Sept 1885. De codice Wetstenii 13 quem cont et saepe laudat, e. g. Lc capp. 18.19 Ioh cap. 19, non constat. Ex errore sine dubio de numero eundem esse ait atque Regius 1982 olim Colb. 1241 qui nullo modo biblicus est.

14. Paris. nat. Gr. 315.
saec. XVI (al. XV), 27.2 × 19.1, chart, foll. 348, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Wetst. et Scholz. cursim cont. Ex errore inter Evv numero 322 censebatur. Martin. p. 142. Vidi 16 Nov 1885.

15. Paris. nat. Gr. 302.
saec. XIII, 25.6 × 19.1, membr, foll. 310, coll. 2, ll. 22.23: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Scholz. cursim cont. Martin. p. 142. Vidi 14 Nov 1885.

16. Paris. nat. Gr. 297.
saec. XII, 27 × 21.6, membr, foll. 199, coll. 2, ll. 18—20: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Wetst. et Scholz. cont. Martin. p. 142. Vidi 14 Nov 1885.

17. Paris. nat. Gr. 279.
saec. IX (al. XII), 26 × 18.6, membr, UNC, foll. 192, coll. 2, ll. 28, litt 8—12 in lin: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); bonae notae. Scholz. cursim cont. Martin. p. 143. Vidi 16 Oct 1884.

18. Oxon. Bodl. Laud. Gr. 32.
saec. XII vel XIII (al. XI), 30.5 × 25, membr, foll. 272, coll. 2, ll. 21—24: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); passim mut. Mill. (Bodl. 4) et Grsb. cont. Vidi 16 Feb 1883.

19. Oxon. Bodl. Misc. 10.
saec. XIII, 31.4 × 22.5, membr, foll. 322 (pp. 643), coll. 2, ll. 24, mus, fasc. *α'-γ'* et *ς'* m rec: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Heneagius Finchius, comes de Winchelsea, Caroli II Angliae regis ad Turcos legatus extraordinarius, a Parthenio patriarcha Constantinopolitano a. 1661 accepit. Cont Mill. (Bodl. 5), qui Evl 7 et hoc et Evl 18 similia esse putabat. Grsb. cont, *S. c.* 2, 3—13. Fortasse idem Evl est quod olim ex errore signo Evv 106 designabatur (cf supra, p. 491, Evv 106). Vidi 20 Febr 1883.

20. Oxon. Bodl. Laud. 34.
a. 1047, 30 × ?, membr, foll. 177, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Onesimi. Laud. a. 1633 accepit. Mill. cont. (Laud. 4), item cursim Grsb. Vidi 20 Feb 1883.

21. Oxon. Bodl. arch. Selden. B. 56.
saec. XII vel XIV, 24.2 × 19.5, membr, foll. 59, coll. 2, ll. 28, prorsus mut: *Evl* (Mt Lc *σαβ. κυρ.*); non nisi fragmenta inde a *σαβ. δ'* Mt usque ad *μεγ. παρασκ.*; folia hoc ordine legenda 1—3. 15. 4—11. 16. Mill. cont (Seld. 4), item cursim Grsb. Vidi 12 Mart 1883.

22. Oxon. Bodl. arch. Selden. B. 54: foll. 155—217.
saec. XIV, 26.7 × 21.2, membr, foll. 63, coll. 2, ll. 23—27: fasc. *ιδ'—κα'* ex *Evl;* non nisi fragmentum inde a *μεγ. γ' πρωΐ* usque ad Ian *ε'*. Praemittuntur homiliae Greg Naz saec. XI. Mill. cont (Seld. 5), item cursim Grsb. Vidi 28 Feb 1883.

23. Olim R. Meadii apud quem Wetst. vidit, deinde Askewii, deinde equitis D'Eon (cf Evl 184) qui in Galliam misit. Hodie latet. UNC.

24. Monaci reg. Gr. 383.
saec. X, 31.8×24.2, membr, UNC, foll. 265, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); folia hoc ordine legenda 2. 1. 3. 6. 5. 4. Bengel. perl (August. 4), item Matthaei. et Scholz. Vidi a. 1880 et 24 Mart 1887.

25. Londin. mus. Brit. Harl. 5650.
saec. XIII (al. XII), 24.2×15.9, membr, foll. 267, coll. 1, ll. 21—23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Foll. 113—120 ἑωθινά saec. XI, 22.8×15.9, col. 1, ll. 24.25; haec signata sunt 25[b]. Rescripta sunt foll. 45—100.102.107 (prius minusc); foll. 103—106, in 8, (prius unc); foll. 101.108.165—167 in fol, (prius unc). Teste manu seriori (?) Nicephorus lector et πρωτοψάλτησ iubente Nicolao presbytero τοῦ σκινοπλόκου codicem scripsit. Grsb. et Bloomf. cursim cont. Vidi 5 Maii 1883.

26. (Apl 28) Oxon. Bodl. arch. Seld. supra 2.
saec. XIII, 21.3×15, membr, foll. 180 quorum multa rescribenda suppeditavit haud unicus tantum codex. (cf supra p. 440, W[h evv]), col. 1, ll. 20—28: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); multa desunt; nonnulla supplevit m rec. E rescriptis multa nunc fere evanida Evl UNC praebet, coll. 2, ll. 28, e. g. fol. 2v κυρ. γ' Ioh. Fol. 180 Act 27,4—28 ex Apl. Olim ut videtur ...stotelis, lectoris ecclesiae metrop. Philadelphiae. Grsb. cursim cont, *S. c.* 2,18—23. Vidi 15 Mart 1883.

27. Oxon. Bodl. arch. Selden. supra 3.
saec. XIV, 25.2×18, membr, foll. 150, coll. 2, ll. 21; fragmenta ex Evl (Mt Lc σαβ. κυρ.) inde a κυρ. ε' Mt usque ad Ian α'. Pagg. 77—84 rescr. Pagg. 97—158 saec. IX, UNC rescr, coll. 2, ll. 23: ex Evl. Mangeius (cf Evv 506—520) Iul a. 1749 cont, schedae vero eius latent; item cursim Grsb. *S. c.* 2,23—26. Vidi 3 Mart 1883.

28. Oxon. Bodl. Misc. 11.
saec. XIII, 25.7×19.5, membr, foll. 198[202], coll. 2, ll. 20—23; mus, manibus ad minimum duabus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); mut sub fin. Mangeius cont (cf Evl 27), item cursim Grsb. Vidi 22 Feb 1883.

29. Oxon. Bodl. Misc. 12.
saec. XII vel XIII, 26×21, foll. 156, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit Feb κ'. Grsb. cursim cont. In ordinem redegi 26 Feb 1883.

30. (Apl 265) Oxon. Bodl. Cromwell. 11.
a. 1225, 21.7×16, membr, foll. 209 (pagg. 415), col. 1, ll. 15—24: post liturgias Chrysostomi Basilii Praesanctificatorum subiunguntur lectiones ex Evl et Apl in dies magnos festales (Dec κδ' κ. τ. λ., σαβ. et κυρ. τοῦ ἀποκρέω, κυρ. ε' τῶν νηστειῶν (νϊστϊῶν), σαβ. Lazari, κυρ. τῶν βαΐων, εὐ. ιβ' τῶν παθῶν, ἑωθινά, N̅. Manu Michaelis χωρικοῦ καλλιγράφου. Mangeius cont (cf Evl 27), item Grsb. cursim. Vidi 19 Feb 1883.

Olim Norimbergensis.

31. saec.XII, in4, membr, foll.281, col.?, ll.?: *Evl.* I.C.Doederlein. cont, *Literar. Museum*, vol.1 (Altdorf. 1778), p.475—519. Teste I. D. Michaele codicum D L 1.69 similis est. C. G. de Murr. perl, *Beschreibung der vornehmsten Merkwürdigkeiten der Reichstadt Nürnberg*, (Norimb.?), p.75 cum facs, et *Memorabilia bibliothecarum publicarum Norimbergensium et universitatis Altdorfinae*, pars 1, Norimb.1786, p.34—45, et facs tab.1, num.1. Norimbergae frustra quaesivi.

Gothae ducalis MS. 78.

32. saec.XI, 34.5×25, membr, foll.273, coll.2, ll.20, mus rubr, pict m ser: (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. Matthaei. cont, *Vetustum ... evangeliarium* etc., Lipsiae 1791, in 8, pp. 96. Vidi 26 Sept 1889.

Olim Romae card. Alex. Albani.

33. saec. XI (?Scholz.IX), in 4, membr, UNC: *Evl.* Steph. Ant. Morcellius menologium et lectt varr ex hoc codice edidit *Μηνολόγιον τῶν εὐαγγελίων ἑορταστικόν sive Kalendarium ecclesiae Constantinopolitanae* etc. *Accedunt quattuor evangeliorum lectiones in codice variantes*, in fol, vol.1, pp.326, vol.2, pp.311, Romae a.1788. Michaelis exhibet lectt ex Morcellii editione haustas, *Neue orient. u. exeget. Bibliothek*, vol.8 (1791), p.243—254.

Monaci reg. Gr. 329.

34. saec.IX (al.X), 28×20.4, membr, UNC, voll.3, foll.430, coll.2, ll.18: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); desunt init et fin; incipit vol.3, fol.118, σαβ. α' Ioh et desinit vol.3, fol.117 Dec δ'. Olim Radziviliorum virorum in Polonia nobilium. Erat Mannheimensis. Frid. Theod. Rinck. lectt edidit apud Eichhorn. *Allg. Biblioth. der bibl. Lit.* vol.3 (1790), p.646—664. Hardt. *Catal.* vol.3, p.314 seq. Scholz. locc sell cont. Facs ap. Silvestr. *Pal. univ.* vol.2, num.68. Vidi 24 Mart 1887.

Romae Vatic. Gr. 351.

35. saec.X, 33.8×25, membr, UNC, foll.151, col.1, ll.11: nonnisi lectt selectae in dies festos πάσχα, ἀναλ, N̄, μεταμορφ. κ. τ. λ.—μεγ. ε'. Blanchinus, *Evang. quadr.* pars 1, vol.2, p.504, facs p.492, tab. v. Birch. perl (cf Evl 36). Vidi 26 Mart 1886.

Romae Vatic. Gr. 1067.

36. saec.VIII vel IX (al. XI), 34×25.2, membr, UNC, foll. 268, coll. 2, ll.21, litt 13 in lin: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Blanchinus (cf Evl 35), p.508, facs p.492, tab.iii. Birch. totum cont et textum magnopere commendat, *Varr. lectt ... IV Evv*, p. xiii seq. Vidi 29 Mart 1886.

(Apl 7) Romae coll. Propag. Borgian. L. VI. 6.

37. saec.XII, 27.4×21.9, membr, foll.160, coll.2. ll.24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m saec.XV, foll.1—15, ἑωθινά et πάσχα—ε'

τῆσ β' Ioh suppl; Pelagia Ioh 8,3—11. Olim in monasterio χαρακάλου in monte Atho. Birch. cont (cf Evl 36), p. lviii et *Act*, p. xiv. Scr. ex incuria bis numerat 37 et 412. Vidi 19 Apr 1886.

38. Vacat; est Evl 117. WH hoc numero Evl 183 designant.

39. Vacat; est Evl 118. WH hoc numero Evl 184 designant.

40. Escurialensis I.
saec. X, in 4, membr, UNC, mus: *Evl*. Maria Hungariae regina codicem ab Iohanne Diassorino pessima fraude tanquam κτῆμα s. Chrysostomi commendatum Philippo II. dono dedit. Moldenhauer. in usum Birchii cont.

41. Escurialensis X. III. 12.
saec. X vel XI, in 4, membr, foll. 204, UNC, mus: *Evl*. Olim Hurtadi de Mendoza. Moldenhauer. in usum Birchii cursim cont.

42. Escurialensis X. III. 13.
saec. X vel XI, in 4, membr, UNC, fol. 227, manibus duabus, mut: *Evl*. Olim Hurtadi de Mendoza. Moldenhauer. locc sell cont. Montanus ex errore quattuor evangelia inesse dixit. V. cl. Guilelmus Regel. Petropolitanus amicissime mense Maio 1887 in meum usum inspexit.

43. Escurialensis X. III. 16.
saec. XI vel XII (Miller. XIII), in 4, membr, coll. 2: *Evl*. Moldenhauer. perl.

44. (Apl 8) Havniae reg. 1324.
saec. XII (? al. XV), 26.6×19.1, membr, foll. 195, ff. 1—80. 124—195, coll. 2, ll. 24—26 sed ff. 81—123, col. 1, ll. 30—32, manibus duabus, mut: *Evl*. Frid. Rostgaard. Romae a. 1699 emit. C. G. Hensler. cont; cf Birch. *Varr. lectt.* 1798, p. xxiv, et *Varr. lectt... IV Evv*, 1801, p. cvi. Vidi mense Maio a. 1878. Vide Car. Graux. (cf Evv 234), p. 32.

45. Vindob. caes. Gr. iurid. 5.
saec. X, 29.8×20.1, membr, UNC, foll. 6, coll. 2, ll. 21, mus: fragmenta *Evl* ex παθῶν et ὡρῶν. Insunt nomocanon Photii et canones apostolorum. Busbecq. CPoli Vindobonam detulit. Alter. cont. *N. T.* 2,1002—1007. Vidi 18 Mart 1887.

46. Vindob. caes. Suppl. Gr. 12.
saec. IX vel X, 16.5×14.1, membr purpur, UNC, foll. 182, col. 1, ll. 9, scriptura aurea, litt. 7—11 in lin, litt alt. . 0075: nonnisi lectiones 19 selectae *πάσχα, ε' μετὰ τὸ πάσχα, ἀντίπασχα, ἀνάληψισ, N̄, μεταμόρφωσισ, γένεσισ τῆσ θεοτόκου, εἰσ τὴν ὕψωσιν, παραμονὴ τ. χ̄ῡ γενν., χ̄ῡ γενν., εἰσ τὴν περιτομήν (καὶ εἰσ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου βασιλείου), τῶν φωτῶν, εἰσ τὴν ὑπαπάντην, κυριακῇ τῆσ ἀποκρέω, ε' τῆσ τυροφάγου, τῷ εὐαγγελισμῷ, τῶν βαΐων, μεγ. ε', τῷ ἁγίῳ σαββάτῳ, τῶν ἐγκαινίων καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, εἰσ ἐπινίκια, εἰσ ἀσθενοῦντα, εἰσ μετάνοιαν.* Olim s. Iohannis de Carbonaria Neapoli;

monachi inter annos 1714—1733 imperatori Carolo sexto, eo tempore regi Neapolitano, dono dederunt. Vide Treschov. (cf Evv 3), p. 91—107. Alter. cont. *N. T.* 2, 1069—1078. Facs apud Silvestr. *Pal. univ.* vol. 2, num. 69, et apud I. O. Westwood. *Pal. sacr. pict.* tab. iv. Scr. cum codice Latino *i* confudit, cf I. H. Thayer. *Notes on Scrivener's Plain introd.* Boston. 1885, p. 38. Vidi 19 Mart 1887.

47. Moscuae s. Synodi 42, olim 43.
saec. X (Matthaei. „ante saec. VIII"), in fol, membr, UNC, foll. 246, coll. 2, mus; erroribus ex itacismo scatet: *Evl.* Matthaei. cont (b), *Thess.* p. 252 et facs. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. ii.

48. Moscuae s. Synodi 43, olim 44.
a. 1055, in fol, membr, foll. 250, coll. 2, mus: *Evl.* Manu Petri monachi et presbyteri. Olim in monasterio Iberorum in monte Atho. Matthaei. cont (c), *Thess.* p. 250 et facs. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. x.

49. Moscuae typographei synodalis 11.
saec. X et XI, in fol, membr, foll. 437, coll. 2, pict: *Evl;* foll. 2—286, saec. X, foll. 287—437 inde a *σαβ. α' τῶν νηστειῶν κ. τ. λ.* paullo recentiora. Nicephorus metropolita Cretensis et antistes Lacedaemoniae a. 1312 codicem monasterio Deiparae *τοῦ βροντοχίου* dono dedit. Matthaei. cont (f), *Thess.* p. 251.

50. Moscuae typographei synodalis 226, olim 12.
saec. XIV (? Matthaeius „eorum omnium qui adhuc in Europa innotuerunt" vetustissimum praedicavit), in fol, membr, UNC, foll. 231, coll. 2, mus, mut sub init, foll. 1—16 tranposuit bibliopegus. Matthaei. cont (h), *Thess.* p. 253 et facs. Facs apud Sabas. *Spec. pal.* tab. iii.

51. Moscuae typographei synodalis 9.
saec. XIV, in 4, chart, foll. 42: fragm *Evl.* Matthaei. cont (t), *Thess.* | p. 255 et facs.

52. (Apl 16) Moscuae s. Synodi 266.
saec. XIV, in 4, membr (sed *Cath.* p. xxvi chart), foll. 229: euchologium cum lectiones ex Vet. pariter atque *ἀποστολοευαγγέλια* ex Novo Test. Matthaei. cont (ξ), *Thess.* p. 196, *Cath.* p. xxvi.

53. (Apl 17) Moscuae s. Synodi 267.
saec. XV, in 4, chart, foll. 333: euchologium cum lectionibus ex Novo Test. Olim monasterii *τοῦ σιμένου* in monte Atho. Matthaei. cont (χ), *Thess.* p. 196, *Cath.* p. xxvi.

54. (Apl 18) Moscuae s. Synodi 268.
a. 1470, in 4, chart, foll. 344: euchologium cum lectionibus ex Novo Test. Manu Dometii hieromonachi. Olim Batopedii in monte Atho. Matthaei. cont (ψ), *Thess.* p. 196, *Cath.* p. xxvi.

55. (Apl 19) Moscuae typographei synodalis 47.
a. 1602, in 4, chart, foll. 586: euchologium cum lectionibus ex Vet et 107 ex Novo Test. Venetiis exaratus. Matthaei. cont (ω), *Act*, p. xiv—xvi.

56. (Apl 20) Moscuae typographei synodalis 9 formae minimae.
saec. XV vel XVI, in 16, chart, foll. 429: homiliae patrum; foll. 15—18. 409. 410 lectiones sex ex Novo Test habent. Matthaei. cont (16), *Thess.* p. 316.

57. Dresdae reg. A. 151.
saec. XV, 21.5×15.7, chart, foll. 408, coll. 1, ll. 20: euchologium cum lectionibus ex Novo Test. Anno 1515 Naupliae, 1545 Venetiis. Erat Loescheri, deinde comitis de Brühl. Matthaei. cont (19), *Ioh*, p. 378—390. Vidi a. 1880.

58—181 catalogo addidit Scholzius, qui 60 totum, 81. 86 magna ex parte, ceteros aut cursim aut prorsus non contulit.

---

58. Paris. nat. Suppl. Gr. 50.
saec. XVII (Scholz. XV), 28×21, chart, foll. 49, col. 1, ll. 11: lectiones quinque ex Mt et Lc. Insunt pauca de infirmis unguendis. Scholz. cursim cont. Scr. ex errore bis numerat 58 et 365, Martin. (p. 164) 365 omisso 58. Vidi 27 Dec 1884.

59. Vacat. Hoc numero, cui subiacebat Evv 299, WH Evl 185 designant.

60. (Apl 12) Paris. nat. Gr. 375.
a. 1021, 23.5×17, membr, foll. 195, col. 1, ll. 28 etc: *Apl-Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Eliae monachi et presbyteri in castro Coloniae in Gallia scriptus. Fuit monasterii s. Dionysii, deinde Thuanus, deinde Colbertinus. Cf Montf. *Pal. Gr.* p. 292 et facs; alphabetum Runicum etiam exhibet. Scholz. totum cont, *Bibl.-krit. Reise*, p. 26—31. Martin. p. 144. Vidi 9 Nov 1885.

61. (Evv 729) Paris. nat. Gr. 182.
Lectt. duae Mt 26,67—72 Ioh 19,10—20.

62. Vacat. Est Evv 303.

63. Paris. nat. Gr. 277.
saec. IX, 28.6×20.9, membr, UNC, foll. 158, coll. 2, ll. 22, mut et a bibliopego perturbatum: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); modo Latino scribitur *ευαγγέλια εισ τὸ πάθοσ τοῦ κυρίου* (cf Evl 13). Martin. p. 47. Vidi 12 Nov 1885.

64. Paris. nat. Gr. 281.
saec. IX, 27.8×20.2, membr, UNC, foll. 210, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). CPoli delatus. Scholz. permultas pericopas cont. Martin. p. 147. Vidi 12 Nov 1885.

65. Paris. nat. Gr. 282.
saec. IX, 30×23.7, membr rescr, UNC, foll. 213, coll. 2, ll. 20: *Evl.* Scriptura recentior est liber quidam liturgicus saec. XIII. Scholz. permultas pericopas cont. Martin. p. 148. Vidi 12 Nov 1885.

66. Paris. nat. Gr. 283.
saec. IX, 28.6×21.1, membr rescr, UNC, foll. 275, coll. 2, ll. 19: *Evl*. Scriptura recentior est liber quidam liturgicus. Scholz. permultas pericopas cont. Martin. p. 148. Vidi 12 Nov 1885.

67. Paris. nat. Gr. 284.
saec. XII (al. XI), 29.4×22.8, membr, UNC (?), foll. 270, coll. 2, ll. 18, pict, mus: fragmenta ex *Evl*; Pelagia Ioh 8,3—11. Martin. p. 149. Vidi 12 Nov 1885.

68. Paris. nat. Gr. 285.
saec. XII (al. XI), 32.5×24.5, membr, foll. 357, coll 2, ll. 23, mut et perturbatum: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); m rec nonnulla suppl. Scholz. cursim cont. Martin. p. 149. Vidi 13 Nov 1885.

69. Paris. nat. Gr. 286.
saec. XII (al. XI), 30.7×23.3, membr, foll. 257, coll. 2, ll. 25: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Theodora et Pelagia Ioh 8,3—11; pauca desunt, pauca suppl m rec. In usum CPtanum scriptus, lectiones a patriarcha legendas nota propria designat. Scholz. cursim cont. Martin. p. 150. Vidi 13 Nov 1886.

70. Paris. nat. Gr. 288.
saec. XII (al. XI), 34.4×26.9, membr, foll. 313, coll. 2, ll. 25. 26: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Theodora et Pelagia Ioh 8,3—11; folia nonnulla ad init et ad fin suppl m rec. Ex Oriente a. 1669 translatus. Scholz. cursim cont. Martin. p. 150. Vidi 13 Nov 1885.

71. Paris. nat. Gr. 289.
a. 1066, 31.7×22.8, membr, foll. 159, coll. 2, ll. 25. 27: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia et Maria Aegyptiae Ioh 8,3—11. Manu Iohannis presbyteri in usum Georgii monachi scriptus. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 151. Vidi 13 Nov 1885.

72. Paris. nat. Gr. 290.
saec. XIII, 25×19.3, membr, foll. 190, coll. 2, ll. 20—29: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*).

72a. eodem tomo foll. 1—3: saec. IX, 25×18.3, membr, UNC, foll. 3, coll. 2, ll. 19, mus; *Evl* (Ioh 5,1—11 6,61—69 7,1—15). Martin. p. 151. Vidi 13 Nov 1885.

73. Paris. nat. Gr. 291.
saec. XII, 27.3×21.2, membr, foll. 34 (et folia alia multa mutila), coll. 2, ll. 25, mus: fragmentum ex *Evl* (*νηστειῶν* et *μεγ. ἑβδ.*). Scholz. cursim cont. Martin. p. 152. Vidi 13 Nov 1885.

74. Paris. nat. Gr. 292.
saec. XII, 24.6×20.3, membr, foll. 274, coll. 2, ll. 18; *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Olim Mazarini. Scholz. cursim cont. Martin. p. 152. Vidi 13 Nov 1885.

75. Paris. nat. Gr. 293.
saec. XII, 28×22.7, membr, foll. 250, coll. 2. ll. 29: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ [?]). Pelagia Ioh 8,3—11. Ex Oriente Parisios translatus. Scholz. cursim cont. Martin. p. 152. Vidi 13 Nov 1885.

76. Paris. nat. Gr. 295.
saec. XII, 33×23.1, membr, foll. 182, coll. 2, ll. 27—29, mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); menol desinit Ian λα'. Scholz. cursim cont. Martin. p. 153. Vidi 14 Nov 1885.

77. Paris. nat. Gr. 296.
saec. XII, 27.9×21.8, membr, foll. 258, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). CPoli Parisios advectus. Scholz. cont. Martin. p. 153. Vidi 14 Nov 1885.

78. Paris. nat. Gr. 298.
saec. XII, 25.5×19.1, membr, foll. 95, coll. 2, ll. 28, mus: *Evl*; nonnisi fragmenta; folia pauca supplevit man saec. XIV; Pelagia Ioh 8, 3—11. Scholz. cursim cont. Martin. p. 154. Vidi 14 Nov 1885.

79. Paris. nat. Gr. 299.
saec. XIV (al. XII vel XIII), 32.1×25, membr, foll. 120, coll. 2, ll. 26, non habet mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ): desunt lectiones tres sub initio et desinit μεγ. β'; propterea omnino singularis quia in evangelio diei $\bar{N}$, εἰσ τὴν λειτουργίαν, inter Ioh 7,52 et 8,12, versus 7,53—8,11 inveniuntur. Scholz. cursim cont. Martin. p. 154. Vidi 14 Nov 1885.

80. Paris. nat. Gr. 300.
saec. XII, 26.8×21, membr, foll. 128, coll. 2, ll. 21. 24; litterae maximae coloribus et ornamentis inusitatis decorantur; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Scholz. cursim cont. Martin. p. 155. Vidi 14 Nov 1885.

81. Paris. nat. Gr. 305.
saec. XIV, 29.6×23.8, membr, foll. 197, coll. 2, ll. 22, mut; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11; m rec nonnulla suppl. Scholz. magn part cont. Martin. p. 155. Vidi 16 Nov 1885.

82. (Apl 31) Paris. nat. Gr. 276.
saec. XIV, 24.9×16.7, chart, foll. 150, col. 1, ll. 27, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scholz. cursim cont. Martin. p. 155. Vidi 12 Nov 1885.

83. (Apl 21) Paris. nat. Gr. 294.
saec. XII, 28×21.8, membr, foll. 245, coll. 2, ll. 26; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia et Maria Aegypt. Ioh 8,3—11; ἑωθινὰ inter Ioh et Mt stant. Scholz. cursim cont. Martin. p. 156. Vidi 13 Nov 1885.

84. (Apl 9) Paris, nat. Suppl. Gr. 32.
saec. XIII, 32.3×22, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 66: est menaeum Sept [5]—Feb 15, quod hic illic lectt ex V. T. et N. T. continet. Scholz. cursim. cont. Martin. p. 156. Vidi 27 Oct 1885.

85. (Apl 10) Paris. nat. Suppl. Gr. 33.
saec. XII vel XIII, 29.8×22.8, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 48. 55 etc: est menaeum 7 Sept—27 Ian, mut et perturbatum. Scholz. cursim cont. Martin. p. 157. Vidi 27 Oct 1885.

86. Paris. nat. Gr. 311.
a. 1336, 34.2×25.6, membr, foll. 382, coll. 2, ll. 20; scriptura qualis erat Ioasaphi Constantinopolitani: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Ioh 8,3—11 (signis damnatus) ἐπὶ ἐξομολογουμένων. Ignatius monachus ecclesiae monasterii τῶν ὁδηγῶν sive s. Deiparae Constantinopoli dono dedit. Fuit Boistallerii. Montf. *Pal. Gr.* p. 326, et facs p. 324 iii. Scholz. magn part cont, *Bibl.-krit. Reise*, p. 7. Martin. p. 157. Vidi 16 Nov 1885.

87. Paris. nat. Gr. 313.
saec. XIV (al. XIII), 25.2×19.5, membr, foll. 121, coll. 2, ll. 27 etc; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); παθ. ita εὐ. τῆσ ἀγρυπνίασ τ. ἁγ. π. Scholz. cursim cont. Martin. p. 158. Vidi 16 Nov 1885.

88. Paris. nat. Gr. 314.
saec. XIV, 32.6×18, membr, foll. 190, coll. 2, ll. 22—26: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 156. 157 chart inserta ne propter lectiones in festum Iacobi Adelphothei monasterii patroni Oct κβ', ad σαβ. ζ' Lc revolvendum esset. Foll. 179. 180 W$^{a\ err}$, cf supra, p. 394. Martin. p. 158. | Vidi 18 Aug 1883.

89. Paris. nat. Gr. 316.
saec. XIV, 25.8×17, chart, foll. 208, col. 1, ll. 25 mut; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia et Maria Aeg. Ioh 8, 3—11. Scholz. cursim cont. Martin. p. 159. Vidi 16 Nov 1885.

90. Paris. nat. Gr. 317.
a. 1533, 29.6×20.1, chart, foll. 223, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Euphemia, Pelagia, Mar. Aeg. Ioh 8, 3—11. Manu Stephani lectoris. Montf. *Pal. Gr.* p. 88. Scholz. cursim cont. Martin. p. 159. Vidi 16 Nov 1885.

91. Paris. nat. Gr. 318.
saec. XIV (al. XI vel XIII), 26.6×19.7, membr, foll. 322, coll. 2, ll. 23 etc; non habet mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Leontius monachus in insula Cypro a. 1553 verba pauca addidit, cf Montf. *Pal. Gr.* p. 89. Scholz. cursim cont. Martin. p. 160. Vidi 16 Nov 1885.

92. (Apl 35) Paris. nat. Gr. 324.
saec. XIV, 22×14.7, chart, foll. 212, col. 1, ll. 21: liturgiae (Bas Chrys Praesanct); foll. 123—187 insunt lectt nonnullae ἑωθ, διαφ, menol. Scholz. cursim cont. Martin. p. 160. Vidi 11 Nov 1885.

93. (Apl 36) Paris. nat. Gr. 326.
saec. XVI (al. XIV), 20.8×13.6, chart, foll. 144, col. 1, ll. 25 etc: liturgiae (Chrys Bas); insunt lectt ex N. T. Scholz. cursim cont. Martin. p. 161. Vidi 11 Nov 1885.

94. (Apl 29) Paris. nat. Gr. 330.
saec. XII (al. XIII), 17.9×13.8, membr, foll. 176, col. 1, ll. 17 etc: liturgiae; insunt lectt ex N. T. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 161. Vidi 11 Nov 1885.

95. Paris. nat. Gr. 374.
saec. XIV (Omont. XI), 23.4×17.5, membr, foll. 114, coll. 2, ll. 31.33: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); *non* videtur mutilus esse nec praeter fol. 2 (quod post fol. 8 stare debet) inversa sunt folia. CPoli Parisios delatus. Scholz. locc sell cont. Martin. p. 161. Vidi 9 Nov 1885.

96. (Apl 262) Paris. nat. Suppl. Gr. 115.
saec. XVI (al XII), 21.8×14.5, chart, foll. 171, col. 1, ll. 25: liturgica; insunt εὐαγγ. ἑωθινά et menol brev ex Apl. Scholz. cursim cont. Martin. p. 161. Vidi 27 Oct 1885.

97. (Evv 324 Apl 32) Paris. nat. Gr. 376.

98. Paris. nat. Gr. 377.
saec. XV (al. XIII), 22.9×17.3, membr rescr et partim bis rescr, (Gr et Lat), foll. 196, col. 1, ll. 21.22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 104 seqq saec. XVI; Pelagia Ioh 8,3—11. In Occidente scriptus. Olim Mazarini. Scholz. cursim cont et ex errore etiam Evv 325 designavit. Martin. p. 162. Vidi 10 Nov 1885.

99. Paris. nat. Gr. 380.
saec. XVI (al. XV), 21×15, chart, foll. 243, col. 1, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scholz. cursim cont, et ex errore etiam Evv 327 designavit. Martin. p. 162. Vidi 5 Nov 1885.

100. Paris. nat. Gr. 381.
a. 1550, 21×15, chart, foll. 306, col. 1, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11) textu indolis minus usitatae. Manu Michaelis Maurici. Scholz. cursim cont, et ex errore Evv 328 designavit. Martin. p. 162. Vidi 5 Nov 1885.

101. Paris. nat. Gr. 303.
saec. XIV (al. XIII), 27.8×19.8, membr, foll. 279, coll. 2, ll. 25, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Scholz. ex errore etiam Evv 321 designavit. Martin. p. 163. Vidi 14 Nov 1885.

102. Mediol. Ambros. S. 62 sup.
a. 1370, 27.9×21.9, chart, foll. 120, col. 1, ll. 35; comm in εὐαγγέλια κυριακῶν. (Item foll. A. 1. 119. 120: saec. XIII, 26.8×18.2, membr, foll. 4, col. 1, ll. 24: ex Evl.) Manu Stephani presbyteri et protopapae. Emptus Tarenti a. 1606. Scholz. locc sell cont, *Bibl.-krit. Reise*, p. 72. Burgon. perl. Vidi 18 Feb 1886.

103. Mediol. Ambros. D. 67 sup.
saec. XIII, 29.7×20.3, membr, foll. 138, coll. 2, ll. 31. 32; pict permultae (baptisma: ισ̅ nudus): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). In

Occidente scriptus etsi v. cl. Ceriani adnotationem de emptione „Corneliani (cf Apl 46) in Salentinis a. 1606" invenire non potuit. Scholz. locc sell cont. Vidi 13 Feb 1886.

104. (Apl 47) Mediol. Ambros. D. 72 sup.
saec. XII vel XIII, 29.2×22.3, membr, foll. 128, coll. 2, ll. 23: *Apl-Evl* inde a παρασκ. τ. ς'vdtr Mt usque ad κυρ. ι' Lc; uniuscuiusque diei apostolus evangelio praecedit, cf Evl 60. Librarius nisi fallor Evl ex alio libro, ex alio Apl exscripsit. E Calabria a. 1607 Mediolanum delatus. Scholz. locc sell cont. Vidi 15 Feb 1885.

105. Mediol. Ambros. M. 81 sup.
saec. XIII, 25.4×18, membr, foll. 157, coll. 2, ll. 20, rudi scriptura exaratus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1—19 saec. XVI; desinit κυρ. πρὸ τῶν φώτων. Olim Andreae presbyteri. Erat in Corcyra. Scholz. locc sell cont. Vidi 18 Feb 1886.

106. Mediol. Ambros. C. 91 sup.
saec. XIII, 30.2×23.6, membr, foll. 355, coll. 2, ll. 20, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); folia pauca saec. XVI. In usum CPtanum accommodatum. Corcyrae emptus. Scholz. locc sell cont. Vidi 13 Feb 1886.

107. Venetiis s. Marci 548.
saec. XII (al. XI), 30.9×23.2, membr, foll. 265, coll. 2, ll. 20, pict (man Ioh Proch): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); folia nonnulla ita addidit man saec. XVI ut ὧραι in μεγ. ἑβδ. starent; Pelagia Ioh 8, 3—11. Burgon. perl. Vidi 25 Febr 1886.

108. Venetiis s. Marci 549.
saec. XI vel XII, 31.7×24, membr, foll. 292, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut sub fin: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Burgon. perl. Vidi 1 Mart 1886.

109. Venetiis s. Marci 550.
saec. XIV (Scholz. XI), 28.4×20.5, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 28, pict (man Ioh Proch): *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Burgon. perl. Vidi 4 Mart 1886.

110. Venetiis s. Marci 551.
saec. XIII (Scholz. XI), 35×26, membr, foll. 278, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); man saec. XVI nonnulla sub fin suppl. Burgon. perl. Vidi 26 Feb 1886.

111. Mutinae Estensis II. C. 6.
saec. X, 24.7×15.9, membr, UNC, foll. ? , col. 1, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scholz. locc sell cont. Burgon. perl. Vidi 3 Mart 1886.

112. (Apl 4) Florent. Laurent. „Conventi Soppresi" 24. Cf infra, p. 778. Scholz. ex errore etiam Apl 48 designavit.

113. Florent. Laurent. VI. 2.
saec. XIII, 37×29.8, membr, foll. 341, coll. 2, ll. 19: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); foll. 213—341 inde a γ' τ. ιζ' Lc supplevit saec. XIV nisi

potius XV Georgius ὁ μακρόσ; sub init versus Arsenii archiep. Monembasiae ad papam Clem. VII (1523—1534) scripti. Scholz. perl. Vidi 16 Mart 1886.

114. Florent. Laurent. VI. 7.
saec. XIV (al. XII), 34 × 26.2, membr, foll. 180, coll. 2, ll. 18: Ioh Mt Lc plerumque non nisi κυριακαί; hic illic vero alii dies ut ἑβδ α' Ioh, β' τ. Ν', nulla tamen σάββατα; deinde νηστειῶν—βαΐων | μεγ. ε' | σβ. ἑσπ. | menol paucorum dierum. Vidi 16 Mart 1886.

115. Florent. Laurent. VI. 21.
saec. X, 24.1 × 19.6, membr, UNC, foll. 261, coll. 2, ll. 20, litt 10—15 in lin, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Demetrii presbyteri. Facs apud Bandin. 1, tab. iii, num. 8. Scholz. cursim cont. Vidi 16 Mart 1886.

116. Florent. Laurent. VI. 31.
saec. X, 30.5 × 22.8, membr, UNC, foll. 226, coll. 2, ll. 20, litt 12—15 in lin, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Facs apud Bandin. 1, tab. iii, num. 6. et Silvestr. *Pal. univ.* 2, num. 73.

117. Florent. Laurent. Medic. Palat. 244.
saec. XII, 33.6 × 27.5, membr, foll. 119, coll. 2, ll. 10, scriptura aurea, pict: lectiones fere viginti duae selectae ex Ioh et menol; foll. 3 ad fin liturgica cum lectt ex N. T. Michael Collurenites CPoli Trapezunta misit. Codex CPolim a. 1330 reductus est. Olim ducis Etruriae. Angelus Bandinius de Evl 117 et 118 (cf Evv 118) disseruit, *Illustrazione di due evangeliari greci del seculo XI*, Venetiis a. 1787. Birch. perl et Evl 38 numeravit. Scholz. cursim cont. Facs apud Silvestr. *Pal. univ.* 2, num. 80. Vidi 18 Mart 1886.

118. Florent. Laurent. Medic. Palat. 243.
saec. XIV (al. XI), 38.3 × 28.5, membr, foll. 368, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult ἐπὶ γυναικῶν ὁμολογουμένων. Olim s. Silvestri CPoli (Romae?). Florentiam a. 1454 delatus. Cf Ang. Bandin. (cf Evl 117), *Bibliotheca Leopold.-Laurent.* vol. 3, Florent. 1793, p. 487—504. Scholz. locc sell cont. Vidi 18 Mart 1886.

119. Romae Vatic. Gr. 1155.
saec. XIII, 35 × 27, membr, foll. 268, coll. 2, ll. 25, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

120. Romae Vatic. Gr. 1156.
saec. XII vel XIII, 35.7 × 27.3, membr, foll. 344, coll. 2, ll. 20, mus rubr, tabulae optime pictae permultae: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

121. Romae Vatic. Gr. 1157.
saec. XI (al. XIII), 36.7 × 25.5, membr, foll. 419, col. 1, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); m ser nonnulla suppl. Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1886.

122. Romae Vatic. Gr. 1068.
a. 1175, 26.7×19.3, membr, foll. 194, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Germani monachi iubente Theodoreto monacho scriptus. Scholz. locc sell cont. Vidi 29 Mart 1889.

123. Romae Vatic. Gr. 1522.
saec. X, 28.4×22.4, membr, UNC, foll. 197, coll. 2, ll. 11, vers, pict: nonnisi lectiones selectae inde a πάσχα usque ad menol. Cf Evl 1; de codicum horum duorum saeculo nihil certe definire possum; fieri potest ut recte Omont. saec. XIV tribuat. Blanchin. *Ev. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 504, et facs p. 492, tab. 4. Scholz. locc sell cont. Vidi 31 Mart 1886.

124. Romae Vatic. Gr. 1988.
saec. XII (al. XI vel XIII), 19.9×14.7, membr, foll. 162, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit δ' τ. διακ. et desinit nisi fallor εὐ. τ. παθῶν. Phil. Vitali. apud Blanchinum, (cf Evl 123), p. 518 et facs p. 505, tab. 3. Scholz. locc sell cont. Vidi 2 Apr 1887.

125. Romae Vatic. Gr. 2017.
saec. XI vel XII, 22.1×16.7, membr, foll. 123, coll. 2, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. Blanchin. (cf Evl 123), p. 518 et facs p. 505, tab. 3. Vidi 2 Apr 1886.

126. Romae Vatic. Gr. 2041.
saec. XII, 31×22.8, membr, foll. 337, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11; foll. 249 v—254 v (inter μεγ. παρασκ. et σαβ.) κατήχησισ τῆσ μεγάλησ παρασκευῆσ. Librarius anonymus impensis Georgii protospatharii τοῦ μωρογεωργίου scripsit; de protospathario cf Codinus Curopalates, *De officialibus* etc, ed. Bekker. Bonnae a. 1839, p. 251. Blanchin. (cf Evl 123), p. 517a et facs 505, tab. 3. Scholz. locc sell cont et de librario Spathia Morogeorgii filio fabulatus est, *Bibl.-krit. Reise*, p. 102 seq, ubi pro απο σπαδια lege sis πρωτοσπαθαρίου. Vidi 2 Apr 1886.

127. Romae Vatic. Gr. 2063.
saec. IX, 27×18.2, membr, UNC, foll. 178, coll. 2, ll. 20, litt 9—13 in lin, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 111 a—115 a Sept α'—ιϛ' saec. XIV. Montf. *Pal. Gr.* p. 233 et facs p. 234, i. Blanchin. (cf Evl 123), p. 503. 524 et facs p. 492, tab. 4. Vidi 2 Apr 1886.

128. Romae Vatic. Gr. 2133.
saec. XIV, 29.5×22.7, membr, foll. 393, col. 1, ll. 13: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim Cryptoferratensis. Scholz. locc sell cont. Vidi 3 Apr 1886.

129. Romae Vatic. Regin. Gr. 12.
saec. XII (al. XIII), 26.1×21.9, membr, foll. 339, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); foll. 220—290 πανν.—μεγ. σαβ. et 299—388 Dec ε'—fin ἑωθ chart saec. XV. Scholz. locc sell cont. Vidi 3 Apr 1886.

130. Romae Vatic. Ottob. 2: voll. 2.
saec. IX, 33.7×24.3, membr, UNC, foll. 348, coll. 2, ll. 20, litt 9—13 in lin, (pict in chart m ser): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11). Anno 1583 erat Francisci Accidae Messinensis. Scholz. locc sell cont. Vidi 5 Apr 1886.

131. Romae Vatic. Ottob. 175.
saec. XIV, 24.2×18, membr, foll. 70, col. 1, ll. 12, mus rubr, non mutilus: lectiones selectae πάσχα | Maii ια' | Iun ε' | Sept α'. κε' | μεγ. ε'. παρασκ—f. 45 v; foll. 45 v—46 v nova; foll. 47—70 r κατήχησισ τῆσ μεγάλησ παρασκευῆσ (cf Evl 126). Scholz. locc sell cont. Vidi 6 Apr 1886.

132. Romae Vatic. Ottob. 326.
saec. XIV (al. XV), 16.3×13.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 13, scriptura argentea: lectiones selectae εὐαγγέλια . . . τῶν ιβ' ἑορτῶν (εὐαγγελισμὸν—ὕψωσιν). Franciscus Accidas Messinensis a. 1583 emit, emptumque cardinali Sirleto dono dedit. Scholz. locc sell cont. Vidi 6 Apr 1886.

133. (Apl 39) Romae Vatic. Ottob. 416.
saec. XIV, 21.5×13.4, chart, foll. 296, foll. 1—5 col. 1, foll. 6 seqq coll. 2, ll. 29: *Apl-Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); liturgica adduntur ante lectt singg; μεγ. β'—ε' habent ὄρθρ et ὥραι γ' ς' θ' in unoquoque die. Vidi 7 Apr 1886.

134. Romae Barberin. VI. 4.
saec. XIII, 33.7×28.5, membr, foll. 343, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11; foll. 1—9. 271—274 chart, saec. XVI. Scholz. locc sell cont. Vidi 15 Apr 1886.

135 barb^ev. Romae Barberin. IV. 54: (scriptura antiquior).
saec. VIII, 25.1×17.6, membr rescr, UNC, foll. 165, coll. 2, ll. 23: fragmenta ex *Evl*. Scholz. perl, *Bibl.-krit. Reise*, p. 108. Tischendorf. edidit Mt 24,34—37. 42—44 25,14—16 Ioh 19,11. 13—20. 25, *Mon. sac.* vol. 1 (1855), p. vi. xxxix. 207—210 et facs tab. 3, num. 6. Simcoxius a. 1886 cont. Vidi 8 Apr 1886.

136. Romae Barberin. IV. 54: (scriptura recentior).
saec. XII, 25.1×17.6, membr, foll. 165, col. 1, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); mut ad init et desinit Ian α'. Vidi 8 Apr 1886.

137. Romae Vallicell. D. 63.
saec. XI vel XII, 23.7×18.4, membr, foll. 105, coll. 2, ll. 20, scriptus litteris Neritinis: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); omnia bibliopegus perturbavit. Olim Neriti in Salentinis, cf Ant. Palatius, *De situ Iapygis*, p. 131. Erat Petri Polidori qui bibliothecae dono dedit. Scholz. locc sell cont. Vidi 28 Mart 1886.

138. Neapoli II. A. a. 6.
saec. XV vel XVI, 26.8×20.7, chart, foll. 255, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); μεγ. β'—ε' ad codicis finem iterantur.

Christophorus Palaeologus a. 1584 ecclesiae Petri et Pauli Neapolitanae dono dedit. Vidi 24 Apr 1886.

139. Venetiis s. Marci 12.
saec. X, 32×24, membr, UNC, foll. 219, coll. 2, ll. 17, mut et a bibliopego perturbatus (fol. 83 est libri finis, fol. 218 initium): *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m saec. XIV margines lectionibus aliis implevit; Oct η' τῆσ ἁγ. πελαγίασ τ. πόρνησ = Sept ιϛ' sed m ser fol. 219 chart Pelagiae nomine Ioh 8,3—11 add. Olim card. Bessarionis. Facs apud Silvestr. *Pal. univ.* vol. 2, num. 72. Vidi 24 Feb 1886.

140. Venetiis s. Marci 626.
saec. XIII, in 4, chart: *Evl*. Nescimus quem codicem Scholzius hoc numero indicare voluerit. Fortasse Evl 270?

141. Venetiis s. Marci I. 9.
saec. XI, 30.1×24.7, membr, foll. 268, coll. 2, ll. 15; *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim in monasterio s. Catharinae Sinaitarum quod est in insula Zacyntho, cf Mingarellius, *Gr. codd. mss. apud Nanios*, Bononiae a. 1784, p. 2. Vidi 5 Mart 1886.

142. Venetiis s. Marci I. 23.
saec. XIV vel XV, 16.7×12.2, membr, foll. 45, col. 1, ll. 15: lectt selectae Dominicarum et festorum magnorum; ex bibliopegi incuria folio antepenultimo incipit. Mingarell. (cf Evl 141), p. 12. Vidi 5 Mart 1886.

143. Vacat. Hoc numero designabatur Evv 595.

144. Olim Caesenae Malatestianus 27.4 (hodie Romae?).
saec. XII, in fol, membr, UNC, mus rubr: nonnisi lectiones selectae ex evangeliis. Cf Ioseph. Maria Mucciolus, *Catal. codd. mss. Malatestianae Caesenatis bibliothecae fratrum minorum conventualium*, tom. 1, Caesenae a. 1780, p. 170—200.

145. Olim Caesenae Malatestianus 29.2 (hodie Romae?).
saec. XII, in fol, membr: *Evl*. Cf Evl 144.

146. Cantabrig. univ. Dd. 8.23.
saec. XII (al. XI), 39.8×30.1, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 29, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11; in Sept α' adnotationes patriarchales adduntur, unde apparet in usum CPtanum scriptum esse codicem. Hort. perl. Vidi 18 Oct 1886.

147. } Codices his numeris adsignati, Lond. mus. Brit. Harl. 2970.
148. } 2994. Latine scripti sunt. Subest nescio quis error.

149. Vacat. Hoc numero designabatur Evv 505.

150. Londin. mus. Brit. Harl. 5598.
a. 995, 35.2×26.7, membr, UNC, foll. 374, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Manu Constantini presbyteri. Covellius a. 1677 CPoli in Angliam detulit, Millio monstravit (*N. T.* § 1426) Harleio ut videtur vendidit. Bloomfield. cont, item Scr. (H) *Aug.* p. xlvii—l.

Facs apud Woidium (cf supra, p. 357), p. xv, Spohnium (cf ibid), Hornium, *Introduct.* etc ed. 10, Londini a. 1856, p. 224, Porterum, *Principles of textual criticism*, Belfastiae a. 1848, *Pal. soc.* num. 26. 27, *Smith's Dict. of the bible*, sub voce „New Testament". Vidi 27 Apr 1883.

151. Londin. mus. Brit. Harl. 5785.
saec. XII, 31.9 × 23.8, membr, foll. 359, coll. 2, ll. 18, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). In usum CPtanum scriptus. Bloomfield. perl, item Scr. Vidi 28 Iul 1883.

152. Londin. mus. Brit. Harl. 5787.
saec. IX vel X, 31.5 × 23, membr, UNC, foll. 224, col. 2, ll. 24. 25, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). „Prusensis" (Brusa in Anatolia, in Bithynia?) nescio quo iure dictus; cf *Catal. of anc. MSS in the Brit. Mus.* a. 1881, p. 23, facs tab. 17. Vidi 28 Iul 1883.

153. Idem est qui Evv 436; an tamen potius Evl sit quaerendum.

154. Monaci reg. Gr. 326.
saec. XIII, 31.8 × 25, membr, foll. 49, coll. 2, ll. 21, passim mut et a bibliopego perturbata folia: fragmentum ex *Evl* σάβ. ά τ. νηστ — menol fin Dec. Olim Mannheimensis. Vidi 24 Mart 1887.

155. Vindob. caes. Gr. theol. 209.
saec. X, 21.7 × 16.6, membr rescr, UNC, foll. fere 135 (ex 143; ff. 128—135 minusc), col. 1, ll. 27, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ. vdtr). Scriptura recentior saec. XIV, comm in Mt 1, 8—25, 46. Scholz. bis numeravit 155 et 180. Scholz. et St. Fr. Lad. Endlicher. lectiones nonnullas excerpserunt, cf Scholz. *N. T.* vol. 2, p. liv—lxiii. Vidi 17 Mart 1887.

156. Romae Vallicell. D. 4. 1.
saec. XI, in fol, membr, foll. 380, coll. 2, ll. ? pict (man Ioh Proch): *Evl*. Cf Blanchinus, *Evang. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 527—529 et facs p. 526. Hodie latet.

157. Oxon. Bodl. Clarkii 8.
a. 1253, 20.7 × 17, coll. 2, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit σάβ. γ΄ Ioh. Manu Demetrii lectoris τοῦ βριζωπούλου. Vidi et annum librariique nomen detexi 13 Feb 1883.

158. Hierosol. s. Sepulchri 10.
saec. XIV, in fol, membr: *Evl*. [Scr. 158 = nobis 261.]

159. Monasterii virginum τῆσ μεγάλησ παναγίασ a s. Melana erecti.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl*. [Scr. 159 = nobis 262.]

160. s. Sabae 4.
saec. XIV, in 8, membr: *Evl* (? et Apl ?). Manu Antonii in monasterio s. Sabae exaratus. [Scr. 160 = nobis 281.]

161. s. Sabae 5.
saec. XV, in 8, chart: *Evl* (?). [Scr. 161 = nobis 282.]

162. s. Sabae 6.
saec. XV, in 16, chart: *Evl.* [Scr. 162 = nobis 283.]

163. s. Sabae 13.
saec. XIII, in 4, chart: *Evl.* [Scr. 163 = nobis 284.]

164. s. Sabae 14.
saec. XIV, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 164 = nobis 285.]

165. s. Sabae 17.
saec. XV, in 4, chart: *Evl.* [Scr. 165 = nobis 286.]

166. s. Sabae 21.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 166 = nobis 287.]

167. s. Sabae 22.
saec. XIV, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 167 = nobis 288.]

168. s. Sabae 23.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 168 = nobis 289.]

169. s. Sabae 24.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 169 = nobis 290.]

170. s. Sabae 25.
saec. XIII, in fol, membr: *Evl.* [Scr. 170 = nobis 264.]

171. (Apl 52) s. Sabae sine numero.
a. 1059, in 8, membr: *Evl* (? „lectt ex V. T. et N. T.“ menaeum?). In monasterio s. Deiparae a Sergio monacho monasterii [Laurae] in Olympo Bithyniae siti scriptus; cf Scholz. *Bibl.-krit. Reise*, p. 146. [Scr. 171 = nobis 265.]

172. Patmius s. Iohannis.
saec. IV (IX?), in fol, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 172 = nobis 266.]

173. Patmius s. Iohannis.
saec. IX, in 4, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 173 = nobis 267.]

174. Patmius s. Iohannis.
saec. X, in 4, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 174 = nobis 268.]

175. Patmius s. Iohannis.
saec. X, in 4, membr, UNC: *Evl.* [Scr. 175 = nobis 213.]

176. Patmius s. Iohannis.
saec. XII, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 176 = nobis 270.]

177. Patmius s. Iohannis.
saec. XIII, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 177 = nobis 271.]

178. Patmius s. Iohannis.
saec. XIV, in 4, membr: *Evl.* [Scr. 178 = nobis 272.]

179. (Apl 55) Treveris in thesauro cathedralis 143. F: foll. 1—8.
saec. X vel XI, 25.8 × 19.7, membr, UNC, foll. 8 [138], coll. 2, ll. 25, mus rubr: foll. 1—8 habent lectt paucas ex evangeliis, alia lectt ex V. T. Vidi 2 Aug 1884.

180. Andoverae in provincia Massachusetts, seminarii theologici MS. 1.
saec. XIV, 20.3 × 15, membr, foll. 202, col. 1, ll. 24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. (1—8) sub init et pagg. 317—356 chart; folia

membr pleraque rescr super minusc liturgica. M. Schauffler. CPoli in Americam detulit. Vidi 4 Ian 1886. Scholz. hoc numero etiam Evl 155 designavit.

181. pa[scr]. **Curzon. 83. 18.**
a. 980, 31.3×22, membr, foll. 222, coll. 2, ll. 22; *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Nicolai (?) sub Stephano episcopo Ciscissae scriptus. Anno 1049 sub Niceta episc. Ciscissae curavit Michael notarius et lector codicem religandum. Erat monasterii Caracallae in monte Atho unde Curzon. a. 1837 detulit. Scr. cont (P), *Aug.* p. 1—lii (p. 1 „caetera vix legibilia" sunt: συγκέλλου τοῦ πρωτοθρόνου), et facs *Intr.*[3] tab. iii, num. 36, item *Pal. soc.* 10,154. [Scr. 234.] Vidi 3 Maii 1883. Hoc numero Scholzius ex errore Evv 506 designavit.

182. **Curzon. 1.1.**
saec. IX, 26.5×19.3, membr, foll. 3, coll. 2, ll. 19: *Mt* 1,1—22 7,7.8 *Mc* 9,41 11,22—26 *Lc* 11,1—4 ex Evl. Olim monasterii Docheiarii in monte Atho. Scr. cont (P[2]), *Aug.* p. lii; minime Evl 183 similis est. [Scr. 233.] Vidi 4 Maii 1883.

183. x[scr]. **Londin. mus. Brit. Arundel. 547.**
saec. X (al. IX), 29.4×23.2, membr, UNC, foll. 329, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); sub fin folia UNC ex alio codice ε′ et παρασκ. τ. δ′ ἑβδ. Ioh. Textus haud malae notae. Henr. Howard. Norfolciensis societati regiae Londin. dono dedit (cf Evv 476). Bentleius cont (cf Evv 51), Cant. coll. Trin. B. xvii. 8. Scr. cont (x), *Coll.* p. lix seqq et facs *Intr.*[3] tab. vi, num. 16. WH numero Evl 38 designant. *Catal. of anc. MSS. in the Brit. Mus.* a. 1881, p. 23. Facs Westwood. *Pal. sac.* tab. 3, num. 4, et *Catal. of Burney MSS*, tab. 1. [Scr. 257.] Vidi 24 Apr 1883.

184. y[scr]. **Londin. mus. Brit. Burneii 22.**
a. 1319, 30×22.5, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 27.28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); textus bonae notae. Olim equitis Deonis (d'Eon). Scr. cont (y), *Coll.* p. lxi seqq, et facs *Intr.*[3] tab. xiii, num. 37; item facs apud Westcott. *Smith's Dict. of the bible*, sub voce „New Testament". WH huic codici numerum 39 dederunt. [Scr. 259.] Vidi 25 Apr 1883.

185. z[scr]. **(Apl 59) Cantabr. coll. Christ. 13. 4. 6.**
saec. XI, 30×22.5, membr, foll. 218, coll. 2, ll. 28—32, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); μεγ. ἑβδ. habet etiam lectiones 4 ex prophetis et 4 ex epistulis; Pelagia Ioh 8,3—11. Textus haud malae notae. Athanasius ὁ τάγρι a. 1261 emit. Franciscus Taylerus, collegii alumnus, in Aede Christi apud Cantuarienses concionator, a. 1654 bibliothecae dono dedit. Scr. cont (z), *Aug.* p. lii seqq cum facs. WH huic codici numerum 59 dant. [Scr. 222.] Vidi Ian 1883.

186. Cantabr. coll. Trin. O. IV. 22.
saec. XII, 31.5×22.5, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim Galii (cf Evv 66). Scr. cont. [Scr. 221.] Vidi Ian 1883.

187. Londin. mus. Brit. Arundel. 536.
saec. XIII, 23.7×15.2, membr, foll. 217, coll. 1, ll. 24—27, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. τοῦ πάθου[σ] ut apud Latinos. Ad init folia 3 chartacea lectiones ex epistulis m rec habent. Henr. Howard. Norfolc. societati regiae Londin. dono dedit (cf Evv 476). Bloomfield. cont. [Scr. 256.] Vidi 19 Apr 1883.

188. Londin. mus. Brit. Add. 5153.
a. 1033, 27×19.4, membr, voll. 2, foll. 141 et 133; coll. 2, ll. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1—5 chart m rec πάσχα — σάβ. τ. διακ. Manu Arionis monachi. Erat Askew 621. Museo a. 1786 emptus cessit. Bloomfield. cont. [Scr. 260.] Vidi 14 Maii 1883.

189. (Apl 175) Londin. mus. Brit. Add. 11840.
saec. XII, 28.2×22, membr, foll. 236, coll. 2, ll. 22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. τοῦ πάθουσ ut apud Latinos; habet in ὥρασ lectiones ex prophetis et ex epistulis; foll. 1—8 saec. XIV Apl inde a πάσχα usque ad παρασκ. τ. β' ἑβδ. Foll. 235.236 catechismus inest. Bloomfield. cont. [Scr. 261.] Vidi 3 Iul 1883.

190. Londin. mus. Brit. Add. 17370.
saec. XI vel XII, 31.8×23.6, fol. 1, coll. 2, ll. 16, litt minusc magnae 6—10 in lin: σάβ. τ. τυροφ. [mut] et κυριακή [mut]. Ex dono v. cl. Harrisii olim Alexandrini a. 1848. Bloomfield. cont. [Scr. 262.] Vidi 19 Iul 1883.

190 a. Londin. mus. Brit. Add. 19392 b.
saec. XIII, 26.7×20.1, membr, foll. 2, coll. 1, ll. 21: γ' τ. διακ. et δ' τ. διακ. Bloomfield. cont. [Scr. 262.] Vidi 19 Iul 1883.

191. Londin. mus. Brit. Add. 18212.
saec. XII, 27.5×21.5, membr, foll. 297, coll. 2, ll. 25, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); folia hoc ordine legenda 3—26.83—90.27—82.91. Foll. 2 saec. XI Sophonia 2,11—Haggai 1,5. Olim Arundelii (cf Evv 476). Sothebeius vendidit a. 1850. Bloomfield. cont. [Scr. 263.] Vidi 16 Iul 1883.

192. Londin. mus. Brit. Add. 19460.
saec. XIII, 24×18.2, membr, foll. 104, coll. 2, ll. 30—33, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.), incipit σάβ. δ' Ioh, desinit post Nov ιβ'. Boonius a. 1853 vendidit. Bloomfield. cont. [Scr. 264.] Vidi 17 Iul 1882.

193. Londin. mus. Brit. Add. 19993.
a. 1335, 25.2×17.5, chart, foll. 281, col. 1, ll. 23.24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Impensis papae Georgii in monasterio Georgii τοῦ

βαϑῦ (? καϑῦ) scriptus. V. cl. G. Alefson. a. 1851 in insula Cypro emit. Boonii a. 1854 vendiderunt. Bloomfield. cont. Facs *Pal. soc.* 12,206. Vidi 18 Iul 1883.

194. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 85.
saec. IX, 32.7×24.7, membr, UNC, foll. 259, coll. 2, ll. 18, passim valde mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυϱ.). [Scr. 202.] Vidi 8 Feb 1883.

195. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 92.
saec. X, 41×30.5, membr, UNC, foll. 483, coll. 2, ll. 14, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυϱ.). [Scr. 203.] Vidi 8 Feb 1883.

196. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 119.
saec. XV, 29.2×18, chart, foll. 155, col. 1, ll. 26: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ?); omnia perturbata. Nicolaus presbyter a. 1626 nomen suum fol. 1 inscripsit. [Scr. 204.] Vidi 7 Feb 1883.

197. Oxon. Bodl. Canonici Gr. 126.
saec. XV, 21.5×15.5, chart, foll. 8, col. 1, ll. 20: lectiones 3 ex evangeliis, 2 ex epistulis. [Scr. 205.] Vidi 8 Febr 1883.

198. Oxon. Bodl. Clarkii 45.
saec. XII, 29.5×23.5, membr, foll. 276, coll. 2, ll. 24, mus rubr, humiditate laesus, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). [Scr. 206.] In ordinem redegi a. 1883.

199. Oxon. Bodl. Clarkii 46.
saec. XIII, 28×23, membr, foll. 252, coll. 2, ll. 21—24, mus rubr, passim mut et perturbatus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυϱ.). [Scr. 207.] Vidi 13 Febr 1883.

200. Oxon. Bodl. Clarkii. 47.
saec. XII, 27×21.2, membr, foll. 292, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). [Scr. 208.] Vidi 12 Feb 1883.

201. Oxon. Bodl. Clarkii 48.
saec. XIII, 26.7×19.7, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 27.28, mut, itacismis scatet: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυϱ.); desinit menol in Maio. [Scr. 209.] Vidi 12 Feb 1883.

202. Oxon. Bodl. Cromwell. 27.
saec. XII (al. XI), 27.5×22.7, membr, foll. 315, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Olim Antonii monachi et *πϱωτοσυγκέλλου*. Ex monte Atho a. 1727 advectus. Mangeius cont. [Scr. 210.] Vidi 17 Feb 1883.

203. Oxon. Bodl. Misc. 119.
saec. XIII, 28.3×20.5, membr, foll. 300, col. 1, ll. 21—24: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Folium 299 fuerat in alio codice anno 1067, tempore Constantini *τοῦ δουκᾶ* scripto ultimum. In tegumento: saec. IX vel X, 27.2×20, membr, UNC rescr, fol. 1, coll. 2, ll. 29, litt 11—12 in lin, mus rubr: *Rom* 14,2—4 (*κυϱ. τ. τυϱοφάγου*) *Heb* 1,1—11 (*σάβ. α′ τ.*

νηστειῶν); hoc folium exscripsi; legit Heb 1,3 ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆσ μεγαλοσύνησ. [Scr. 211.] Vidi 21 Feb 1883.

204. Oxon. Bodl. Misc. 140.
saec. XI, 23.5×17.6, membr, foll. 205, col. 1, ll. 10, mus rubr: lectiones selectae ἑωθ | πανν | βαΐων | μεγ. ἑβδ. | menol novem solis diebus | 4 διάφορα. Sine dubio similia inde a πάσχα usque ad κυρ. τ. τυροφάγου olim codex alter habebat. [Scr. 212.] Vidi 21 Feb 1883.

205. Oxon. Bodl. Barocc. 197.
saec. X, 30×18.5, foll. 5, coll. 2, ll. 20, litt 6—12 in lin, mus rubr, partim rescr: fragmentum ex Evl μεγ. ἑβδ. [Scr. 201.] Vidi 9 Feb 1885.

206. Oxon. Aedis Christi, Wakii 13.
saec. XI, 30.8×23, membr, foll. 255, coll. 2, ll. 14, litt minusc permagnae 7 fere in lin, mus rubr: pars evangelii modo inusitato ita redacta ut Ioh ἑβδ | menol Feb β'—Iun ϛ' | νηστ—μεγ. σάβ. | παθῶν | ὡρῶν | ἑωθινά contineat. In uno vel altero post hunc tomo Mt et Lc et menol Iun ζ'—Ian λα' ut videtur continebantur. Manus saec. XIV vel XV ἑωθ. θ'—ια' suppl.

206 a. Foll. i—iv huic tomo praemissa: saec. IX, 28.3×20.5, membr, UNC, foll. 4, coll. 2, ll. 21, litt magnae retro inclinatae 8—10 in lin: σάβ. τ. ἀποκρέω—κυρ. τ. τυροφάγου. [Scr. 213.] Vidi 1 Mart 1883.

207. Oxon. Aedis Christi, Wakii 14.
saec. XII, 29.3×22.5, membr, foll. 246, col. 2, ll. 19—21, mus rubr, pict, manibus pluribus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); modo inusitato post μεγ. ε' sequuntur menol, διάφ, ἑωθινά, et ad finem subiunguntur non solum εὐ. τ. παθῶν et ὡρῶν sed etiam μεγ. παρασκ. et σάβ.; m rec pauca ad fin suppl. Foll. 1 et 146: 26.3×20, lectiones ex V. T. habent. [Scr. 214.] Vidi 2 Mart 1883.

208. Oxon. Aedis Christi, Wakii 15.
a. 1068, 25×19.5, membr, foll. 217, coll. 2, ll. ?, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Leontius monachus scripsit. Inligatus et depictus est (ἀνεκαινίσθη ἡ δέλτοσ αὕτη καὶ ἐκοσμήθη) cura et impensis Michaelis et Basilii τῶν πρεσβυτέρων καὶ αὐταδέλφων ἐν τῇ λαίρα τοῦ ἑξηκονταγένουσ. Foll. 2 in tegumento (olim foll. 4, hodie mut) pauca ex libro psalmorum habent. [Scr. 215.] Vidi 1 Mart 1883.

209. Oxon. Aedis Christi, Wakii 16.
saec. XII (al. XIII), 24.3×19.5, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 21. 22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit ε' τ. γ' Ioh, desinit Iun η'. [Scr. 216.] Vidi 2 Mart 1883.

210. Oxon. Aedis Christi, Wakii 17.
saec. XII vel XIII, 24.2×18.6, membr, foll. 227, coll. 2, ll. 21, mus rubr, pict, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ); manus saec. XV nonnulla foliis chartaceis suppl. [Scr. 217.] Vidi 2 Mart 1883.

211. Oxon. Aedis Christi, Wakii 18.
saec. XII vel XIII, 31.2×20.5, membr rescr, foll. 209, coll. 2, ll. 28—30, pict (cf f. 70v pict Lc cum Act 33 f. 1v.): *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Walkeri E, cf supra, p. 229, adn. 2. Fol. 1 de Vari cum sex sociis martyrio. [Scr. 218.] Vidi 3 Mart 1883.

212. Oxon. Aedis Christi, Wakii 19.
saec. XI, 28.4×21.7, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ, Mt Lc σαβ. κυρ.). In usum CPtanum scriptus. Walkeri H, cf supra, p. 229, adn. 2. [Scr. 219.] Vidi 3 Mart 1883.

213. Oxon. Aedis Christi, Wakii 23.
saec. XIII (al. XI), 30.5×24, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). In usum CPtanum scriptus. [Scr. 220.] Vidi 8 Mart 1883.

214. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 2.
saec. XII vel XIII, 26×20.9, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 23, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. τοῦ πάθουσ ut apud Latinos; adult εἰσ ἐξομολογουμένουσ. Folia rescripta (Scr. *Intr.*[3]) non vidi. [Scr. 239.] Vidi 1 Aug 1883.

215. (Apl 176) Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 8.
saec. XIII, 24.7×18.7, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26.27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Ioh 1,18 ὁ μονογενῆσ sine υἱόσ. Folia pauca rescripta sub fin: saec. X, UNC, coll. 2, ll. 32; quae legi ex Hiob et ex 1 Pe sunt. [Scr. 240.] Vidi 1 Aug 1883.

216. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 10.
saec. XII, in 12: liturgica. [Scr. 251.] Vidi 1 Aug 1883.

217. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 23.
saec. XIII. 23.8×19, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11; desinit Aug ϛ'. [Scr. 241.] Vidi 1 Aug 1883.

218. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. I. 23.2 (apud Scr. I. 24.)
saec. XIV, 32×25.7×11, chart, foll. ?, coll. 2, ll. 18, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). In usum CPtanum scriptus. [Scr. 242.] Vidi 1 Aug 1883.

219. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. II. 5.
saec. XII, 28×21.3, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); foll pauca ad fin man ser. Religavit (ἐσταχώθη) Neophytus presbyter. [Scr. 243.] Vidi 1 Aug 1883.

220. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. II. 16 [sic].
saec. XIV, 21.3×16.4, membr rescr, foll. ?, coll. 1, ll. 21, mut medio et fin: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scriptura antiquior: saec. X, coll. 1, ll. 21: *Evl.* [Scr. 244.] Cf supra, p. 553, Evv 539. Vidi 10 Iul 1883.

221. Londin. Highgate Burdett.-Coutts. II. 30.
saec. XIII, 29×19.2, chart, foll.?, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult [εἰσ ἐξομολογουμένουσ]. [Scr. 245.] Vidi 1 Aug 1883.

222. Londin. Burdett.-Coutts. III. 21.
saec. XIII, in fol, membr, pict, mut: *Evl.* [Scr. 246.] Haec ex Scr *Intr.*[3] Anno 1883 reperiri non potuerunt Burdett.-Coutts. III. 21 et III. 42, quos solos inter codices eo tempore in Britannia Magna notos non vidi.

223. Londini Burdett.-Coutts. III. 29.
saec. XIV, 21×15.5, chart, foll.?, col. 1, ll. 21: lectiones ex Novo Testamento paucae inter liturgica. [Scr. 252.] Vidi 10 Iul 1883.

224. Londini Burdett.-Coutts. III. 34.
saec. XIV (Scr. XIII), 26.5×19.6, foll.?, col. 1, ll. 21—23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Romani presbyteri. [Scr. 247.] Vidi 7 Aug 1883.

225. Londini Burdett.-Coutts. III. 43.
a. 1437, 28.9×21.3, chart, foll. 206, col. 1. ll. 17: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Illo anno possidebat fortasse scribendum curaverat Georgius presbyter ὁ κοτύλησ. [Scr. 248.] Vidi 7 Aug 1883.

226. Londini Burdett.-Coutts. III. 46.
saec. XIV, 22.6×18.3, membr, foll. 220, col. 1, ll.?: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); incipit παρασκ. τ. γ′ Ioh; passim mut; menologio foll multa exciderunt. Fascc λ′—λβ′ rescr, coll. 2, minusc: lectiones ex V. T. [Scr. 249.] Vidi 10 Iul 1883.

227. Londini Burdett.-Coutts. III. 52.
saec. XIV (Scr. XIII), 23.8×19.3, membr, foll.?, col. 1, ll. 25. 26; prorsus mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit σαβ. ς′ [ζ′] Ioh; Lc tantum non periit; desinit Mart ις′. [Scr. 250.] Vidi 10 Iul 1883.

228. (Apl 263) Londini Burdett.-Coutts. III. 53.
saec. XV, 21.5×14.6, chart, foll. 226, col. 1, ll. 26, mut: liturgica cum lectionibus paucis ex V. T. et N. T. [Scr. 253[2].] Vidi 10 Iul 1883.

229. Londini Lambethanus 1187.
saec. XIII, 26×19.4, membr, foll. 177, coll. 2, ll. 26, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. Pag. 289 Chrys λόγοσ εἰσ τ. ἁγ. ἡμέραν τοῦ πάσχα. Bloomfield. perl. [Scr. 223.] Vidi 27 Iul 1883.

230. Londini Lambethanus 1188.
saec. XIII, 28.7×22.6, membr, foll. 318, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Manu Theodori calligraphi. Ultimo folio verso Athanasiam abbatissam (?) a. 1292 mortuam esse inscriptum est. Bloomfield. perl. [Scr. 224.] Vidi 27 Iul 1883.

231. Londini Lambethanus. 1189.
saec. XIII, 22.3×18.2, membr, foll. 151, col. 2, ll. 27, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Iohannes Aloura (? Aleuxa) a. 1618 monasterio

s. Georgii *τοῦ ζοπαιοφόρου* in memoriam parentum dono dedit. Bloomfield. perl. [Scr. 225.] Vidi 26 Iul 1883.

232. Londini Lambethanus 1193.
saec. XII (al. IX vel XIII), 23.5×17.1, membr, foll. 153, coll. 2, ll. 26, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); man saec. XIV foll. 1—14 et alia suppl. Bloomfield. perl. [Scr. 226.] Vidi 30 Iul 1883.

233. Curzon. 84.19.
saec. XI, 37.5×29.2, membr, foll. 188, col. 1, ll. 25, paginae uniuscuiusque scriptura in figuram crucis conformata est (cf supra, p. 446, ב°ʹʹ): pars prior *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*) — *κυρ. τ. τυροφάγου* | *παννυχ.* Fertur manibus Alexii et Emanuelis Comneni esse. Olim in monasterio Pantocratoris in monte Atho erat, deinde Xenophontis, unde Curzon. a. 1837 in Angliam tulit. [Scr. 235.] Vidi 22 Maii 1883.

234. Londini collegii de Sion, Arc. 1.1.
saec. XIII (Scr. XII), 26.5×21.1, membr, foll. 246, coll. 2, ll. 19. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); m ser nonnulla suppl; lege 37.53.38 — 43.52.44 et 201.218.202 et 243.245.246.193.244. Folia 241.242, quibus m ser Aug *ϑʹ—κϑʹ* suppl, rescripta sunt; scriptura prior uncialis saeculi fortasse VI vel VII lectiones ex Vet Testam *αʹ, βʹ, γʹ εἰσ τὴν παραμονὴν τῶν βαΐων*, habet; quae legi sunt ex Sophon 3,[14] 15—19 Zach 9,9—10[15]; ante Sophon stabat sine dubio Gen 49,1—2.8—12. Olim Eduardi Paynii num. 1 (cf Evv 559). [Scr. 227.] Vidi 17 Iul 1883.

235. Londini collegii de Sion, Arc 1.2.
saec. XIII vel XIV, 26.2×19.4, membr, foll. 142, coll. 2, ll. 24, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *γʹ τῆσ βʹ* Ioh m ser nonnulla suppl; lege 32.39.40.33. Olim Eduardi Paynii num. 3. [Scr. 228.] Vidi 17 Iul 1883.

236. Londini collegii de Sion, Arc. 1.4.
saec. XIII (Scr. XIV), 25.2×20.4, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 19, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); desinit Iul *κʹ*. Olim ecclesiae s. Marci. [Scr. 229.] Vidi 20 Iul 1883.

237. Ashburnhamensis 205.
saec. XII, 26.3×19.6, membr, foll. 142, coll. 2, ll. 18—21, mus nig et rubr, manibus pluribus, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); desinit Dec *κεʹ*. Folia 128—136 ex alio codice Feb *βʹ—διάφορα*. Folia 137.139 al man Dec *κεʹ*—Ian *εʹ*. Fol. 140 lectt ex V. T. Fol. 141 chart lect ex evangeliis. [Scr. 237 et 238.]

237a. Ashburnhamensis 208: fasc. *βʹ*, foll. 6.7.
saec. IX, 27.2×21.6, membr rescr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 17.18: *σαβ. τ. δʹ* Ioh 8,31—42 et *κυρ. εʹ* Ioh 4,5—13. Exscripsi 19.20 Dec 1883. Scriptura recentior (menaeum) propterea notitiam meretur, quia tomum

alium eiusdem menaei manu Ignatii metropolitani Selymbriensis scripti iam supra, p. 440, sub Wˢᵉᵛᵛ laudavi. Hic tomus continet menses Nov et Dec. Dolendum est haec rescripta non ex illo codice Wˢ esse.

238. Conistoniae v. cl. Iohannis Ruskini.
saec. XI vel XII, 31.7×26, membr, foll. 144, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragmentum *Evl* inde a *γ' τῆσ ς'* Lc (*ἑβδ*) usque ad *μεγ. παρασκ*; passim mut; m ser nonnulla suppl; hoc ordine legenda foll. 73—114. 72. 115—144. 1—71; itacismi insunt; plus semel cum codicibus melioribus consentit. Quaritch. vendidit. Vidi 14 Iun 1883.

239. Glasguae musei Hunteriani V. 5.10.
a. 1259, 26.6×20, membr, foll. 112, coll. 2, ll. 27—33: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); multa inter folia 64 et 65 desunt. Olim Caesaris de Missy Berolinensis, Londinii a. 1748. [Scr. 230.] Vidi 26 Maii 1883.

240. Glasguae musei Hunteriani V. 3.3.
saec. XII vel XIII, 26×21, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 22—25: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Nicetas quidam ecclesiae s. Georgii dono dedit. Erat monasterii Prodromi. De Missy a. 1747 possidebat (cf Evl 239). [Scr. 231.] Vidi 26 Maii 1883.

241. (Apl 44) Glasguae musei Hunteriani V. 4.3.
a. 1199, 27.3×21, membr, foll. 176, coll. 2, ll. 26: *Apl Evl* (Mt Lc *ἑβδ*) inde a *β' τῆσ N'* usque ad *κυρ. τῆσ τυροφάγου*. Nisi fallor ex duobus libris altero Apl altero Evl exscriptus. Scriptus impensis hieromonachi Gregorii *καθηγουμένου* monasterii s. Michaelis, vel monasterii *τοῦ κωφοῦ*. De Missy (cf Evl 239) a. 1748 possidebat. [Scr. 232.] Vidi 26 Maii 1883.

242. Moscuae Synodi 313, olim 300: foll. 238.239.
saec. VIII vel IX, in 4, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 28: fragmentum Evl. Matthaei. *Notitia* a. 1805, p. 194. Facs apud Sabam, *Spec. pal.* p. 6.7. tab. iv, *κυρ. ιδ'* Mt 23,12 22,2—8 habet.

243. Petropoli caesar. Muralti 21 (in codice 69).
saec. VII vel VIII, in fol, membr, UNC, foll. 14, coll. 2, ll. 18, tabulae pictae (15): folia ut videtur ex Evl propter tabulas pictas excissa; hodie teste Muralto in Evl 252.

244. Petropoli caesar. Muralti 35.
saec. IX vel X, in fol, membr, UNC, fol. dimid, coll. 2, ll. 5: Lc 1, 24—27 Mt 20,10—29 ex Evl. Tischendorf. ex Oriente detulit, cf *Anecdota*, p. 12, num. 5.

245a. Petropoli caesar. Muralti 36.
saec. X vel XI, in 4, membr, UNC, fol. 1, coll. 2, ll. 20: Ioh 12, 47 seqq Lc 24,36 seqq ex Evl. Tischendorf. ex Oriente detulit, cf *Anecdota*, p. 12, num. 7.

245b. Petropoli caesar. Muralti 37: fol. 2.3.
saec. IX, in 8, membr rescr, UNC, foll. 2(3): Ioh ex Evl (?). Fol. 1 est ex Psalmis.

246. 1[pe]. Petropoli caesar. Muralti 39 (IV. 13).
saec. IX, in fol, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 21: Lc 9, 33—36 Mt 17,1—9 Mc 6,14—18 Mt 8,11—13. [Scr. 194.]

247. Petropoli caesar. Muralti 40. (IV).
saec. IX, in fol, membr, fol. dimid, coll. 2, ll. 11: Mt 8,10—13. Cf fin Evl 246.

248 a et b. Petropoli caesar. Muralti 43.
saec. IX vel X, in fol, membr, UNC, foll. 7(?), coll. 2, ll. 22: ex lectionariis (Evl) duobus.

249. petrop[ev]. (Apl 178) Petropoli caesar. Muralti 44.
saec. IX, in 4 min, membr, UNC, foll. 69: fragmenta ex Evl et Apl ut videtur; insunt lectiones 10 ex Mt, 2 ex Mc, 2 ex Lc, 3 ex Ioh. Tischendorf. a. 1859 ex Oriente detulit, cf *Notitia*, p. 54. [Scr. 191.]

250. (Apl 179) Petropoli caesar. Muralti 55.
saec. IX vel X (ita Muralt.; an potius XI?), in fol, membr, foll. 198, coll. 3 (veri simile 2), ll. 28: *Apl-Evl*. Anno 1859 ut videtur dono dedit princeps Lobanoff. Rostoffskius legatus Russicus apud Portam Sublimem.

251. 3[pe]. Petropoli caesar. Muralti 56 (VII, 179).
saec. X, in fol, membr, foll. 251, coll. 2, ll. 26, mut ad init: *Evl*. Ex errore de Muralti verbis hunc codicem supra Evv 567 numeravi. Muralt. cont (3). [Scr. 195.]

252. Petropoli caesar. Muralti 69.
saec. X vel XI, in 4, membr, foll. 49, coll. 2, ll. 24, passim mut: *Evl*. Anno 1858 donavit metropolitanus Trapezuntinus.

253. 6[pe]. Petropoli caesar. Muralti 71 [X, 180].
a. 1020, in 4, membr, foll. 170, coll. 2, ll. 20: *Evl*. Salerni scriptus. Muralt. cont (6). [Scr. 196.]

254. Petropoli caesar. Muralti 80.
saec. XI, in 4, membr, fol. 1, col. 1, ll. 14, mus rubr: fragmentum ex Evl Mt 24,34—25,13. Olim in monte Atho.

255. Petropoli caesar. Muralti 84.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 41, coll. 2 (Gr-Arab?), ll. 25: incipit Lc 7,2 desinit Ioh 11,13 ex Evl Graeco-Arabico.

256. petrop[ev. 2]. (Apl 180) Petropoli caesar. Muralti 90.
saec. XII, in 8, membr, foll. 93, col. 1 (?), ll. 21: fragmentum *Apl*, nescio quot additas habeat lectiones ex evangeliis. Tischendorf. ex Oriente detulit, *Notitia*, p. 63, num. 11. [Scr. 192.]

257. Petropoli caesar. Muralti 37a.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 3, col. 1 (?), ll. 12: Ioh 5,24—30 Lc 10,16—19 ex Evl.

258. 9pe. Petropoli caesar. Muralti 111 (XI, 3,181[101?]).
saec. XIII, in 4, membr, foll. 3, coll. 2, ll. 20: fragm ex Evl Mt 28,12—18, Lc 4,16—22 Ioh 10,9—14 19,6.9—11. 14—20, 25—28. 30—35. Muralt. cont (9). [Scr. 197.]

259. Petropoli caesar. Muralti 112.
saec. XIII, in 16, membr, rescr, foll. 15, col. 1 (?), ll. 11: fragmenta ex „Evl". Tischendorf. ex Oriente detulit, *Anecdota*, p. 11, 4.5.6.

260. 10pe. Panticapaeense Palaeologi.
saec. ? : *Evl*. Conlatio Odessa ad Muraltum missa est, cf Muralt. *N. T.* p. lvi. lvii. [Scr. 198.]

261. Paris. nat. Suppl. Gr. 27.
saec. XII, 33.1×27.5, membr, foll. 207, coll. 2, ll. 24, mus rubr, pict (man Ioh Proch; praeterea litterae magnae callide ita pictae sunt ut textum illustrent): *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Desalleurs. legatus a. 1753 regi dono dedit. Martin. p. 163, num. 364. [Scr. 158.] Vidi 11 Sept 1884.

262. Paris. nat. Suppl. Gr. 242.
saec. XVII (Scr. XV), 41.7×27.4, chart, foll. 265, coll. 2, ll. 27, pict (Bordier. p. 293—296): *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Facs apud Silvestrum, vol. 2, num. 15. Martin. p. 166, num. 420. [Scr. 159.] Vidi 20 Oct 1885.

263. Vesontii [Besançon] bibl. urbis 44.
saec. XIII, 29.7×19.5, membr, foll. 210, coll. 2, ll. 22, mus rubr, passim mut, m ser fascc litteris Armeniis numeravit: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); fol. 148 exscissum et suppletum ad eum finem nisi fallor ut lectionem in memoriam Gregorii Armeni insereretur. [Scr. 193.] Vidi 1 Maii 1885.

264. Venet. s. Marci I. 4.
a. 1381 vel 1391, 21.5×15, chart, foll. 209, col. 1, ll. 22, rude scriptus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Manu Iohannis presbyteri. Operae pretium est subscriptionem hoc loco edere: *εἰ καὶ ασφαλματα· εὕρηται ἐν τη βίβλω ταύτην, τοῦ ἁγίου καὶ πανσέπτοσ εὐαγγελίου εὐχεστὲ δηὰ τὸν χ̅ν̅· καὶ μὴ καράσθε ὥτϊ ουδὴσ δίναται, γραφῆ ἄνευ βορβώρου καὶ σσωλειχεισμου, ὥτϊ καὶ ὁ γράφων παραγράφει· εγράφῆ δὲ τὸ παρὸν καὶ ἅγιον εὐὰγγελιῶν· διαχιροσ ἰώαννου ἱερέωσ; ἐνμηνῆ δϊκαὶμβρίω εισ την: ι̅ά: ἐπὶ ἔτουσ ͵ϛωϡʹ*. Si volebat Iohannes ͵ϛωϟʹ scribere, esset annus 6890 = 1381, si vero ͵ϛϡʹ, esset 6900 = 1391, qui annus quodammodo magis placet. „Gallicio 1624". [Scr. 170.] Vidi 3 Mart 1886.

265. Venet. s. Marci I. 45.
saec. X, 34.2×26.5, membr, UNC, foll. 78, coll. 2, ll. 20, ornamenta multa exscissa: fragmentum ex Evl *παθῶν εʹ*—Maii *κεʹ*. Nescio

quis (v. cl. Veludo?) sub initium nomina Theodori τοῦ γραπτοῦ Oct ια′ et abbatis Iohannicii Nov δ′ e saeculo nono utriusque citat ut codicem saeculi decimi esse demonstret. Olim Nanianus 164. [Scr. 171.] Vidi 27 Feb 1886.

266. Venet. s. Marci I. 46.
saec. XII(?), 26×20.3, membr, foll. 50, coll. 2, ll. 22, mus rubr, mut init fin: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit ε′ τ. ε′ Ioh, desinit κυρ. ι′ Lc. Olim Nanianus 165. [Scr. 172.] Vidi 5 Mart 1886.

267. Venet. s. Marci I. 47.
a. 1046, 33.6×26.4, membr, foll. 350, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); in usum CPtanum scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. Codex pulcherrimus. Ad finem haec: *μηνὶ μαΐω ἰνδ. ιδ′ ἔτουσ ͵ςφνδ′. προσηνέχθη παρά βασιλείου μοναχοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου [τῆσ σεβασμίασ μονῆσ τῆσ κοιμήσεωσ τῆσ θεοτόκου εἰσ τὴν αὐτὴν* (haec non legi; ex Scr.[3] p. 290, adn. 1 hausi)] *μονὴν βιβλία τέσσαρα· τὸ αὐτὸ εὐαγγέλιον, ἀπόστολοσ, προφητεία, καὶ ἀναγνοστικὸν, ὁ βίοσ τοῦ ἁγίου· καὶ ἐστύχηται δίδωσθαι ὑπὲρ τῆσ αὐτῆσ προσενέξαιωσ ἐνὶ ἑκάστω χρόνω ἀπὸ τοῦ δοχείου τῆσ αὐτῆσ μονῆσ ὑπὲρ μνήμησ αὐτοῦ νόμισμα ἓν ἥμισι· μέχρι[σ ὅ]του τὰ τῶν χριστιανῶν συνίσταται· πεφυλάττεται δὲ καὶ ἡ ἁγία μονὴ αὕτη· ἐν γάρ τῶ τυπικῶ τῆσ μονῆσ περί τε τοῦ κατίδουσ των αὐτῆσ βιβλίων, καὶ περί τῆσ διανομῆσ τοῦ ἑνὸσ ἡμίσου νομίσματοσ σαφέστερον διερμηνεύει.* Olim Nanianus 166, cf Mingarellius, p. 366—376. [Scr. 173.] Vidi 26 Feb 1886.

268. Venet. s. Marci I. 48.
saec. XII, 26.4×20.9, membr, foll. 281, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); ὧραι α′ γ′ ς′ lectiones ex V. T. et ex epistulis habent; ad fin *N′* addit m ser nonnulla de Iosepho Mariae coniuge apocrypha. Olim Nanianus 169. [Scr. 174.] Vidi 4 Mart 1886.

269. ven[ev]. Venet. s. Marci I. 49: foll. 251*—254.
saec. VII vel VIII, 23.7×18.4, membr, UNC, foll. 3$^{1}/_{8}$, coll. 2, ll. 21: fragmentum ex Evl (Mt 8,32—9,1.9—13 Ioh 2,15—22 3,22—26 6,16—26). Tischendorf. edidit, *Mon. sacr. ined.* vol. 1, p. 199. Olim Nanianus 171. [Scr. 175.] Vidi 3 Mart 1886.

270. Venet. s. Marci I. 50.
saec. XIV vel XV, 29.1×20, chart, foll. 403, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ [Mt Lc σαβ. κυρ ?]); adult *ἐπὶ ἐξομολογουμένων . . . καὶ γυναικῶν.* Olim Nanianus 184. [Scr. 176.] Vidi 5 Mart 1886.

271. Venet. s. Marci I. 51.
saec. XVII, 17.9×13.8, chart, foll. 11, col. 1, ll. 23.24: fragmentum Evl; *πάσχα—N′* nonnisi *κυριακαί*; desinit κυρ. δ′ Mt in folio recto. Olim Nanianus 222. [Scr. 177.] Vidi 26 Feb 1886.

272. Venet. s. Marci I. 52.
saec. XVI, 26×18.9, chart, foll. 276, col. 1, ll. 26, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult *ἐπὶ ἐξομολογουμένων*. Erat papae Zancarol. Corcyrae. Olim Nanianus 223. [Scr. 178.] Vidi 5 Mart 1886.

273. Venet. s. Marci II. 17: foll. 5—13.
saec. XIII, 24.1×18, membr, foll. 9, coll. 2, ll. 22, mus rubr: fragmenta ex Evl (*σαβ. κυρ.* ex Mt); lege 9.12.8.7.13.10.11.6.5. Olim Nanianus 38. Vidi 27 Feb 1886.

274. Venet. s. Marci II. 143.
a. 1580, 21.3×16, chart, foll. 504, col. 1, ll. 20: *Apl-Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc *σαβ. κυρ.*); adult *ἐπὶ ὁμολογουμ. γυναικῶν*. Manu Emmanuelis Casimatii. Olim Nanianus 202. Vidi 6 Mart 1886.

275. Venetiis s. Marci I. 53.
saec. XII (Burgon. XIII), 30×22, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 23, humiditate corruptus: *Evl*. Olim in thesauro ecclesiae s. Marci. Burgon. perl. [Scr. 181.] Vidi 6 Mart 1886.

276. Venet. s. Marci I. 54.
saec. XIII (Burgon. XII), 27.7×21.3, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 24, madore paene deperditus: *Evl* (Mt Lc ἑβδ vdtr). A. 1722 Hieronymi Veneris. Olim in thesauro ecclesiae s. Marci. [Scr. 182.] Vidi 27 Feb 1886.

277. Venet. s. Marci I. 55.
a. 1439, 33.1×25.8, chart, foll. ?, coll. 2, ll. 19, mut et corruptus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Manu Sophronii Ferrarae scriptus (id quod cum anno Burgonio debeo; ipse neutrum notaveram). [Scr. 183.] Vidi 6 Mart 1886.

278. Venet. s. Georgii Graecorum *B'*.
saec. XIII vel XIV, 29.4×21.6, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Burgon. perl. [Scr. 186.] Vidi 8 Mart 1886.

279. Venet. s. Georgii Graecorum *A'*.
saec. XII (Burgon. XIV), 31.4×26, membr, foll. 413 (481?), coll. 2, ll. 21, optime exaratus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); in usum CPtanae ecclesiae et patriarchae scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. Ad finem exstat nomen Antonii *τοῦ μαλάκη*. Burgon. perl. [Scr. 184.] Vidi 7 Mart 1886.

280. Venet. s. Georgii Graecorum *Γ'*.
saec. XIV, 24.3×18.3, membr, foll. 240, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); in usum CPtanum scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. Fol. 240 v: *ἐπληρώθη τό παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον παρ' ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦσ ἱερέωσ καὶ πρωτεκδίκου τῆσ ἁγίασ μητροπόλεωσ λακεδαμονίασ νικολάου τοῦ μαλωτροῦ καὶ οἱ μέλλοντεσ ἀναπτύσσειν αὐτὸ ἱερεῖσ, εὔχεσθε κἀμοῦ τοῦ τάλανοσ ἐν ταῖσ ἱεραῖσ ὑμῶν τελεταῖσ ἵνα ὁ κύριοσ καὶ ὑμᾶσ συνχωρήσῃ τῶν ἐμπταισμάτων ἐν τῇ φρικτῇ αὐτοῦ τῆσ ἀνταποδώσεωσ ἡμέρᾳ.* Deinde m ser: *ὀφείλει πᾶσ ὁ τὸ ἅγιον*

εὐαγγέλιον τοῦτο ἀναγινώσκων εὔχεσθαι καὶ μνημονεύειν ἐν ταῖσ ἱεραῖσ τελεταῖσ νικολάου τοῦ εὐσταθίου ὅσ ἀγόρασασ αὐτό δέδωκεν ἐμοὶ τῶ πνευματικῶ ἡσαΐα ἵνα μνημονεύω αὐτοῦ ἕωσ ἐν τοῖσ ζῶσι διατελῶ μετα δὲ τὴν ἐνθένδέν μου ἀπαλλαγήν, ἀφήσω εἰσ μοναστήριον ὅ ἂν βουλευθῶ: ἔλαβον δὲ ἔτει ἀπὸ χριστοῦ, ͵αυξβ' ἰνδ. ια'. Burgon. perl. [Scr. 185.] Vidi 8 Mart 1886.

281. Bononiae univ. 3638.
saec. XIV, 29,1×24.5, membr, foll. 233, coll. 2, ll. 27.28: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); adult *επὶ ἐξομολογουμένων*. Olim Anthimi *τοῦ ὀυγγροβλαχίασ*. [Scr. 160.] Vidi 12 Mart 1886.

282. Parmae reg. 14.
saec. XIV, 29.1×24.5, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); mut *κυρ. ιϛ'* Mt—*σαβ. β'* Lc; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 161.] Vidi 13 Mart 1886.

283. Sienae univ. X. IV. 1.
saec. XI vel XII, 36.8×30.4, membr, foll. 313, coll. 2, ll. 23, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Lc 22,23.24 in lectione *τοῦ νιπτῆροσ* signis damnatur. Fol. 288 narrat codicem CPoli Venetias perlatum, a Petro (di Giunta Torregiani da Signa) Florentino emptum, anno deinde 1359 a fratre Andrea di Grazia, curatore hospitalis Scalae Sienae, in usum hospitalis emptum, denique a. 1785 bibliothecae universitatis cessisse. [Scr. 162.] Vidi 20 Mart 1886.

284. Mediolani Ambros. Q. 79 sup: fol. 1.
saec. X, 25.5×21, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 21: fragm *μεγ. ε'* ex Evl (Mt 26,17—20 Ioh 13,3—12). [Scr. 163.] Vidi 17 Feb 1886.

285. Mediolani Ambros. E. S. V. 14.
a. fol. 1—37: saec. XII, 26.9×21.9, membr, foll. 37, coll. 2, ll. 22: fragm Evl (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*).

b. fol. 67: saec. XIV, 28.7×22, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 32: fragm Evl (*παθῶν η'—ιβ'*). Olim habuerunt partes huius codicis numeros duos E. S. V. 13 et 14. De foll. 38—66 cf supra, p. 586, Evv 837. [Scr. 164.165.] Vidi 19 Feb 1886.

286. Mediolani Ambros. E. 101 sup.
saec. IX, 25.5×17.2, membr rescr, UNC: lectiones ex Evl; non excussi; v. cl. Cerianius nonnulla ex Lc capp. 9.10.11 legit. Scriptura recentior a. 1150 Theod Stud et Anast Sin quaedam habet. Vidi 16 Feb 1886.

287. (Apl 181) Mediolani Ambros. D. 108 sup.
saec. XIII, 29×21.6, membr, foll. 204, coll. 2, ll. 29: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Maria Aegypt Ioh 8,3—11. „Marthani in Salentinis emtus". Foll. 1.2.204: saec. XIII, 28.5×20.6, membr, foll. 3, coll. 2, ll. 23: fragm Apl ex actuum hebdomadibus 5 et 6. [Scr. 166.] Vidi 15 Feb 1886.

288. Mediolani Ambros. A. 150 sup.
saec. XIII, 30.4×24, membr, foll. 124, coll. 2, ll. 24 etc, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1—9. 104—123 chart, saec. XVI. [Scr. 167.] Vidi 12 Feb 1886.

289. Mediolani Ambros. C. 160 inf.
saec. XIV, 32.6×25.5, membr, foll. 156, coll. 2, ll. 27.28, mut: *Evl* (Mt Lc ἑβδ); Ioh deest, item magna menologii pars. [Scr. 168.] Vidi 13 Feb 1886.

290. (Apl 182) Mediolani Ambros. P. 274 sup.
saec. XIV vel XV, 26.3×18.2, chart, foll. 198, col. 1, ll. 23, mut et perturbatus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 190—193 lectt ex epistulis in quamlibet hebdomadem. Praeceptor musicae Carrerius Corcyrensis a. 1856 vendidit. [Scr. 169.] Vidi 18 Feb 1886.

291. Florent. Laurent. s. Marci 706.
saec. XI vel XII, 23.7×20, membr, foll. 181, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). De hereditate Nicolai de Nicolis. [Scr. 187.] Vidi 18 Mart 1886.

292. carp^{ev}. Carpentoracti bibl. urbis 11.
saec. X, 35.8×27, membr, UNC, foll. 277, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt ἑβδ usque ad κυρ. θ' deinde σαβ. κυρ., Lc ἑβδ); lectiones a vulgatis passim discedunt. Anno 1091 Epiphanius magister Paschales monasterio Deiparae τῆσ ἀλύπου (non ἄμπου), τῆσ οὕτω ἐπονομαζομένησ, τοῦ γερίου, dono dedit. Serius Theophanes monachus filius τοῦ ξηροῦ ecclesiae Deiparae τῆσ ἀμαργετίνοσ dono dedit. Insunt lamentationes de morbis pestiferis quibus insula Cyprus laboravit, fol. 150r: a. 1438, fol. 146v: a. 1575. Erat in Cypro ad minimum usque ad a. 1605, cf fol. 57r. Tischendorf. a. 1843 perl, *Anecdota*. p. 151 seqq; ex incuria adult abesse credebat (cf fol. 274r, a). [Scr. 189.] Vidi mense Nov 1884.

293. tisch^{ev}. Lipsiae univ. Tischendorf. V.
saec. VIII vel IX, 27.5×21.5, membr rescr, UNC, foll. 89, coll. 2, ll. 20, mus rubr (sic): *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Scriptura recentior Psalt habet. Tischendorf. ex Oriente detulit, *Anecdota*, p. 29—34. [Scr. 190.] Vidi 22 Iul 1884.

294. tubing^{ev}. Tubingae univ. 2.
saec. XI, in membr, fol. 1: fragm ex Evl (Ioh 1, 38—50). Griesbachio et Scholzio erat R^{evv}, cf supra, p. 388.

295. bandur^{ev}. Olim Montefalconii.
saec. X, in fol, membr, fol. 1 (vel dimid?), coll. 2, ll. 18: fragment ex Evl (Lc 18, 11—14). Anselmus Bandurius Montefalconio dono dedit, cf *Pal. Gr.* p. 233—235 cum facs. Wetstenio, Grsbachio, Scholzio erat O^{evv}, cf supra, p. 384.

296. Cantabrigiae in prov. Massachusetts, universit. Harvard. Dr. 69. saec. IX vel X, 31×22, membr, UNC, foll. 6, coll. 2, ll. 19: fragmentum ex Evl (Mt 4,25—5,13.36—45 Ioh 14,27—15,3 16,18—33 17,1—13.18). Eduardus Everett. a. 1819 in Graecia emit, *Memoirs of the American Academy of Arts and Sciences*, Bostoniae, series 1, vol. 4, p. 409—415. V. cl. Eduardus A. Guy. cont (1ʰ). Vidi 28 Oct 1878.

297. Cantabrigiae in Massachusetts, univ. Harv. (?). saec. XII, in 4, membr, foll. 230, coll.?, ll?: *Evl.* E. A. Guy. cont (2ʰ). Vidi 28 Oct 1878.

298. Cantabrigiae in Massachusetts, univ. Harvard. A. R. G. 1. 3. saec. XIII, 31.5×24.5, membr, foll. 202, coll. 2, ll. 25. 26: *Evl.* Foll. 11 membr rescr et 1 chart add m ser. Guy. cont (3ʰ). Lc 7,6 cum ℵ* B omittit πρὸσ αὐτόν. Vidi 28 Aug 1878.

299. Lond. soc. biblicae Brit. et Exter. (24). saec. XIII, 28.7×18.2, membr rescr, foll. 176, col. 1, ll. 33—36, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Scriptura vetustior est Ξᵉᵛᵛ, cf supra, p. 406. [Scr. 200.] Vidi 16 Iul 1883.

300. Sinaiticus 204 in thesauro scevophylacis. saec. X vel XI, 28×21.5, membr, UNC, foll. circ. 200, coll. 2, ll. 16, scriptura aurea, litteris magnis, pict: videtur lectiones selectas 70 inde a πάσχα usque ad ἑωθινὰ habere. Burgon. a. 1862 perl. Fertur manu Theodosii scriptus esse.

301. Madisonae in Nova Caesarea provincia, semin. theol. Drew. MS. 2. saec. XII, 32×22, membr, foll. 334, coll. 2, ll. 19, mus rubr, mut: *Evl.* V. cl. Albertus L. Long. a. 1888 CPoli in Americam misit et amicissime facsimile photographicum cum codicis descriptione mihi dedit.

302a. Sewickley, in provincia Pennsylvania, v. cl. R. A. Bentonii. saec. XII vel XIII, in fol, membr, foll.?, coll. 2, ll.?: fragmentum ex Evl.

302b. Eiusdem. saec. XII, (in 4), membr, foll.?, coll. 2, ll.?: fragmentum ex Evl.

302c. Sewanee, in provincia Tennessee, v. cl. A. A. Bentonii. saec. XV, 30.6×21.7, chart, foll.?: fragmentum ex Evl (menol). Haec tria fragm olim Chaneae in insula Creta erant. V. cl. Harris. perl (cf supra, p. 566, Evv 669).

303. Princetoniae in provincia Nova Caesarea, seminarii theologici. saec. XII vel XIII, 31.6×27, membr, foll. 339, col. 2, ll. 22. 23: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). In usum CPtanum scriptus. (Inest fol. 1* ex alio codice vetustiore quem Iohannes πρόεδροσ cum novem aliis libris *βίουσ ἄθλουσ τε μαρτύρων καὶ ὁσίων* ecclesiae vel monasterio nescio cui dono dedit.) Saeculo fortasse decimo quarto Abul Fath presbyter, presbyteri Abul Badr filius, ecclesiae Mar Saba in Alexandrina dioecesi

dono dedit, quod testatur in codice Gregorius patriarcha. Deinde in monasterio Iberorum in monte Atho erat unde a. 1857 v. cl. Sebastianoff Parisios tulit, ubi Firminus Didot. emit. Denique a. 1885 in Americam cessit. Cf *The Independent*, Novi Eboraci, 1888, 18 Oct., p. 1343 ab, 1889, 24 Ian., p. 111 ab. Vidi Parisiis a 1885.

304. Woolvici (?), v. cl. Ch. C. G. Batii.
saec. XIV vel XV, 24.5×16.9, chart, foll. 219, col. 1, ll. 24—28, sine mus (sed cf post f. 37 signa pauca), mut locis 26 et init et fin: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). In usum CPtanum scriptus. Olim ecclesiae ut videtur Prodromi, deinde Deiparae. Repertus a. 1876 in ruinis monasterii in monte Torrodos in insula Cypro. Emit v. cl. A. E. Batius a. 1878 in vico Kikos (?) prope illum montem. Burgon.perl. Vidi apud Burgonium 30 Oct 1883.

305. Cantabr. univ. Add. 679. 2.
saec. XII, 25.5×20.8, col. 1, ll. 18, mut: modo inusitato non habet nisi lectiones feriae secundae usque ad sextam, omissis σαββατοκυριακῶν (cf Evl 10); ex errore duobus locis scripsit librarius σαββατοκυριακάσ. Socius est Apl 77. F. S. Ellis. a. 1870 vendidit. Hort. perl. [Scr. 291.] Vidi Ian 1883.

306. (Apl 183) Cantabr. univ. Add. 1836.
saec. XIII, 16.5×13.5, membr, foll. 136 (olim 186), col. 1, ll. 16—18, mut et madore male affectus: fragmentum Evl κυρ. β' Mt — menol; m ser nonnulla suppl; propterea minus vulgaris, quia nonnisi κυριακάσ habet (cf Evl 114); hebdomades duae seriores vero habent σάββ; ad fin ἀκολουθία εἰσ ὁσίουσ lectiones duas ex epistulis cum lectt ex evv habet. Quaritch. a. 1874 vendidit. Hort. perl. [Scr. 292.] Vidi Ian 1883.

307. Cantabr. univ. Add. 1839.
saec. XII vel XIII, 25.7×19.3, membr, foll. 104 (olim 192), col. 2, ll. 16—18; fragmentum ex Evl (Lc σαβ. κυρ.) κυρ. ϛ' Lc — Dec κϛ'. Quaritch. a. 1876 vendidit. Hort. perl. [Scr. 293.] Vidi Ian 1883.

308. Cantabr. univ. Add. 1840.
saec. XI vel XII, 29×21, membr, foll. 112, coll. 2, ll. 30—33, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ sed inde a κυρ. ια' Lc nonnisi σαβ. κυρ.). Quaritch. a. 1876 vendidit. Hort. perl. [Scr. 294.] Vidi Ian 1883.

309. Cantabr. univ. Add. 1879. 2.
saec. X, 27.5×20, foll. 8, coll. 2, ll. 22, mus: fragmentum Evl (Lc σαβ. κυρ.) Lc κυρ. ζ'—κυρ. ιζ'. Tischendorfii fuerat, cuius filius a. 1876 vendidit. Hort. perl. [Scr. 295.] Vidi Ian 1883.

310. Cantabr. univ. Add. 1879. 12.
saec. XI vel XII, 24×15.5, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 25, mus: fragmentum ex Evl, σάβ. τ. λαζάρου, κυρ. τ. βαΐων, μεγ. β'. Olim Tischendorfii (cf Evl 309). Hort. perl. [Scr. 296.] Vidi Ian 1883.

311. Cantabr. univ. Add. 1879. 13.
saec. XII, lat. 21.5, membr, frustula foliorum 4, coll. 2 Gr-Arab (Arab ad dextram): fragm ex Evl (Lc *σαβ. κυρ.*), Lc *κυρ. ε′* et *ϛ′*. Olim Tischendorfii (cf Evl 309). Hort. perl. [Scr. 297.] Vidi Ian 1883.

312. Sinaiticus.
saec. IX, in fol, membr, foll. 2, coll.?, ll.?, mut: fragm ex Evl, Mt 20,8—15 Lc 1,14—20. Tischendorf. 1844 vidit et, quae legit, edidit in annalibus Vindobonensibus, *Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst*, vol. 114, p. 53 sqq. Olim *Λ*^ev designatus (cf supra, p. 406).

313. Londini, Highgate, Burdett.-Coutts. [II. 5].
saec. XIV, 35.2×28.4, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 21, sine mus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); passim mut et desinit *μεγ. ε′*. Vidi 12 Nov 1883.

314. Londini, Highgate, Burdett.-Coutts. II. 14.
saec. XII, 33×26, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl *σβ′. β′ νηστ—κυρ. δ′ κυρ. ε′—σβ. λαζάρου*. Vidi 1 Aug 1883.

315. (Apl 184) Londini, Burdett.-Coutts. III. 42.
saec. XIV, in?, membr, foll.?, col.?, ll.?: liturgica quibus insunt lectiones 15 ex Novo Testamento, 3 ex Iesaia. [Scr. 253]. Cf Evl 246.

316. Londini mus. Brit. Add. 14637.
saec. VII, 25.4×17.9, membr Syriace rescr, UNC, foll. 23, coll. 2, ll. 31: fragmenta ex Evl (Ioh Mt Lc *σαβ. κυρ.*) *σάβ. ζ′* Ioh—*σάβ. τ. N̄ κυρ. γ′* Mt—*σάβ. η′ σάβ. θ′* Mt—fin Mt *σάβ. α′* Lc—*κυρ. ϛ′ κυρ. η′ —κυρ. ια′*. Folia hoc ordine legenda: 12.1.11.3.9.13.8.2.10.4.16.6.14. 15.7.17.5.18.19.20.21.22.23. Scriptura recentior saec. X vel XI, excerpta patristica Syriaca habet. Vidi 27 Nov 1883.

317. Londini mus. Brit. Add. 14638.
saec. IX (Wright. VIII), 16.7×11.8, membr Syriace resc, UNC, foll. 18 (ex 26 quae codex habet), coll. 1, ll. 20: fragm ex Evl (Ioh [Mt] Lc *σαβ. κυρ.*) (f. 14) *σάβ. β′* et (f. 15) *γ′* Ioh (f. 18) *κυρ. ϛ′* | (f. 11) *κυρ. δ′—σβ. ε′* Lc (f. 3) *σβ. ϛ′—κυρ. ϛ′* (f. 12) *σβ. ζ′* (f. 2) *κυρ. ζ′* | (f. 5.17.16) Lc 4,40.41 (?) — *μεγ. σάβ.—ἑωθ. α′* | (f. 8) Dec *κϛ′—κυρ. μ. τ. χ̄ῡ γενν.* (f. 1) Ian *α′*—(f. 13) *παραμονὴ τ. θεοφ.* (f. 7) *ϛ′—ζ′* (f. 4) Mart *κε′* (f. 9) Iun *κδ′* (f. 6) *κδ′—κθ′* (f. 10) Aug *ϛ′—ιε′*. Vidi 28 Nov 1883.

318. Londini mus. Brit. Add. 19737.
saec. XII vel XIII, 33.1×25.8, membr, foll. 279, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt *ἑβδ* Lc *ἑβδ* usque ad *κυρ. ια′* deinde *σαβ. κυρ.*); passim mut et desinit Iun *κδ′*. Mt 16,3 legit *τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν τούτων πῶσ οὐ δύνασθε*; Sotheby. a. 1854 vendidit. [Scr. 565.] Vidi 20 Iul 1883.

319. Londini mus. Brit. Add. 21260.
saec. XII vel XIII, 31.3×25.8, membr, foll. 360, col. 2, ll. 20, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Boonii a. 1856 vendiderunt. [Scr. 267.] Vidi 23 Iul 1883.

320. Londini mus. Brit. Add. 21261.
saec. XIV (al. XIII), 21.7×14.6, membr, foll. 196, col. 1, ll. 19. 20, non habet mus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit δ' τ. ϛ' Ioh, desinit Iun. H. Stevens. a. 1856 vendidit. [Scr. 268.] Vidi 25 Iul 1883.

321. Londini mus. Brit. Add. 22735.
saec. XII vel XIII, 31.1×24.1, membr, foll. 304, coll. 2, ll. 23. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult εἰσ ἐξομολογουμένουσ. Foll. 298—304 saec. XI, in fol, membr, foll. 7, coll. 2, ll. 26: Greg Naz Theophania *Opp.* Paris. 1778, tom. 1, p. 669 E, et oratio in laudem Basilii Magni, p. 770. V. cl. Spyr. Lambros Atheniensis a. 1859 vendidit. [Scr. 269.] Vidi 25 Iul 1883.

322. Londini mus. Brit. Add. 22742.
saec. XI (al. XIII), 29.1×22, membr, foll. 79, coll. 2, ll. 24, mus rubr, mut: fragmentum ex Evl (Ioh Mt ἑβδ), desinit κυρ. ιζ' Mt. [Scr. 270.] Vidi 20 Iul 1883.

323. Londini mus. Brit. Add. 22743.
saec. XIII (al. XII), 36.9×25, membr, foll. 213, coll. 2, ll. 18: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Fol. 213 Chrys hom 45 in Gen, *Opp.* ed. Mtf. alt. Paris. a. 1837, tom. 4, p. 536. [Scr. 271.] Vidi 25 Iul 1883.

324. (Apl 258) Londini mus. Brit. Add. 22744.
saec. XIII, 28.4×21.7, membr, foll. 189, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); incipit σαβ. γ' Ioh, passim mut; horae μεγ. παρ. lectiones ex prophetis et epistulis habent. V. cl. Lambros Atheniensis a. 1859 vendidit. [Scr. 272.] Vidi 20 Iul 1883.

325. Londini mus. Brit. Add. 24374.
saec. XIII, 29.5×23.1, membr, foll. 90, coll. 2, ll. 18, mus rubr: fragm ex Evl (Lc σαβ. κυρ.); Lc [σαβ. κυρ. α'] [κυρ. δ'] κυρ. ιϛ'—μεγ. παρασκ. et foll. 4 ex menol. Fol. 1: saec. XIV, 28.5×21.7, coll. 2, ll. 21: σαβ. κυρ. α' Mt. V. cl. H. Stanh. Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 273.] Vidi 24 Iul 1883.

326. Londini mus. Brit. Add. 24377.
saec. XIII, 30.3×22, membr, foll. 182, coll. 2, ll. 21. 22, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ [Mt] Lc σαβ. κυρ.); m ser nonnulla suppl; m al fin scripsit; fol. 180 rescr. Manu Michaelis monachi; finem addidit Iosephus (?). Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 274.] Vidi 24 Iul 1883.

327. Londini mus. Brit. Add. 24379.
saec. XIV, 36.9×27.8, membr, foll. 178, coll. 2, ll. 26—30, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); desinit Ian α'. In usum CPtanum scriptus. V. cl. H. S. Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 276.] Vidi 24 Iul 1883.

328. Londini mus. Brit. Add. 24380.
saec. XIV, 28.4×22.2, membr, foll. 126, coll. 2, ll. 21. 27, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). V. cl. H. S. Freeman. a. 1862 vendidit. [Scr. 277.] Vidi 24 Iul 1883.

328a. ibidem, Add. 25881.
saec. XIV, 27.7×20.8, foll. 2, coll. 2, ll. 24: fragm ex Evl (*κυϱ. τ. N̄—δ' τ. α'* Mt). Vidi 24 Iul 1883.

329. Londini mus. Brit. Add. 27860.
saec. XI vel XII, 20.4×15, membr, foll. 115, coll. 2, ll. 28, non habet mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*); incipit *δ' τ. διαχ.* et hiat *δ' τ. ς'* Ioh—*κυϱ. ιε'* Mt; in Ioh summis in paginis numerantur dies inde a *πάσχα* e. g. *δ' τ. ς'* est *ἡμέϱα λϑ'*. Textus nisi fallor minus vulgaris. Manu Nicetae monachi. Erat F. Gagii. Boonii a. 1860 vendiderunt. [Scr. 278.] Vidi 24 Iul 1883.

330. Londini mus. Brit. Add. 28817.
a. 1185, 28×22.3, membr, foll. 306, coll. 2, ll. 21, non habet mus, passim mut [desunt foll. 40]: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*). Manu Cosmae monachi impensis Basilii *τοῦ παπληνοῦ* in domo ut vdtr Theodori *τοῦ χαϱαβδ.* et coniugis eius *ζωῆσ*. V. cl. Ivor. B. Guest. a. 1871 vendidit. Gebhardt. a. 1881 perl. [Scr. 279.] Vidi 29 Oct 1883.

331. Londini mus. Brit. Add. 28818.
a. 1272, 24.3×18.5, membr, foll. 118, coll. 2, ll. 25—29, mut, non habet mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*); incipit *παϱασκ. τ. ζ'* Ioh. Manu presbyteri *τοῦ μεταξάϱη*. V. cl. Ivor. B. Guest. a. 1871 vendidit. Gebhardt. a. 1881 perl. Facs *Pal. soc.* 12,204. Vidi 29 Oct 1883.

332. Londini mus. Brit. Add. 29713.
saec. XIV, 33.2×25, membr, foll. 295, coll. 2, ll. 25, pict, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); foll. 247v—251v m al nonnulla scripsit. Erat ecclesiae vel monasterii metropolis Xanthi *τοῦ πϱοδϱόμου*. In museo Brit. iam anno 1874. Vidi 16 Nov 1883.

333. Londini mus. Brit. Add. 31208.
saec. XIII, 33.1×25, membr, foll. 272, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Insunt adnotationes Armeniacae. CPoli delatus. Burgonius a. 1880 vendidit. V. cl. W. F. Rosius cont et Evl 184 similem esse cognovit. [Scr. 281.] Vidi 29 Oct 1883.

334. Londini mus. Brit. Add. 31919.
saec. XI, 32.8×25.8, membr rescr, foll. 75 vel pauciora, coll. 2, ll.?: fragm ex Evl (Mt *ἑβδ*). De codice cf supra, p. 439.440, W^s err. E foliis 75 litt minusc olim scriptis quot ex Evl provenerint nescio. Vv. cll. Abbot. et Mahaffeius nonnulla *β' τ. δ'* Mt legerunt. [Scr. 282.] Vidi 7 Nov 1883.

335. Londini mus. Brit. Add. 31920.
saec. XI, 23.7×19.3, membr, foll. 226, coll. 2, ll. 21, non habet mus: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*). Olim Blenheim. [Scr. 283.] Vidi 31 Oct 1883.

336. Londini mus. Brit. Add. 31921.
saec. XIV (al. XI vel XII), 26×20.5, membr, foll. 178, coll. 2, ll. 24, mus rubr, passim mut: *Evl* (Mt Lc *ἑβδ*); m ser nonnulla suppl;

incipit κυρ. α' Mt, desinit Sep ιγ'. Olim Blenheim. [Scr. 284.] Vidi 31 Oct 1883.

337. Londini mus. Brit. Add. 31949.
saec. XII vel XIII, 29×22, membr, foll. 103, coll. 2, ll. 27, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). V. cl. H. C. Clements. a. 1882 dono dedit. [Scr. 285.] Vidi 31 Oct 1883.

338. Londini mus. Brit. Burnei. 408.
saec. X, 20.1×15.5, membr, rescr, UNC, foll. fortasse 157 ex 163 quae habet tomus, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl; quae legi e menol erant; nisi fallor haud una manu, ita ut ex codicum plurium foliis hic tomus confectus sit; folia ultima scripturam antiquiorem minusc habent. Scriptura recentior est Chrys in Mt. Vidi 18 Iul 1883.

339. Londini mus. Brit. Egerton. 2163.
saec. XIII vel XIV, 28.2×20.9, membr, foll. 207, coll. 2, ll. 25. 26, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); pro *τυροφάγου* habet *τυροαπόθεσιν;* pro *βαΐων* habet *βαϊόφορον;* Sept α' non *συμεὼν τοῦ στυλίτου* habet sed *συμ. τοῦ ἐν μάνδρα* (vgl. Ioseph. *Antiq. Iud.* lib. 10, cap. 9, par. 5); habet tamen mentionem *χαλκοπρατείων* ut codices in usum CPtanum scripti. Sotheby. a. 1872 vendidit. Vidi 16 Nov 1883.

340. (Apl 186) Londini mus. Brit. Harl. 5561.
saec. XIII vel XIV, 18.7×14.3, membr, foll. 43—188 (ex 276), coll. 1, ll. 26. 27: lectiones ex N. T. habet quae in libris liturgicis interdum insunt; fol. 43r *ἀκολουθία ἀποστόλων καὶ εὐαγγελίων τῆσ ἑβδομάδοσ ὅλησ* | fol. 53v Sept α'—fol. 81r Aug κθ' | fol. 81r *κυρ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου* | *νηστ* | *μεγ. ἑβδ* | f. 116v *παθῶν* | fol. 129v *μεγ. παρασκ.—σαβ.* | fol. 135v *πάσχα*—fol. 188 *κυρ. λγ'*. [Scr. 258.] Vidi 18 Iul 1883.

341. Oxon. Bodl. Misc. 307.
saec. XI vel XII, 24.5×12.9, membr, foll. 355, coll. 2, ll. 22, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Theodora monacha *κατὰ κόσμον παλαιολόγη ἡ γουδ*[*ρινα*?] ecclesiae vel monasterio dono dedit *ψυχικῆσ ἕνεκα σωτηρίασ τοῦ μακαρίτου μοι αὐθέντου μου τοῦ ἀνδρόσ μου, κυροῦ νικολάου, τοῦ γουδ... ἐκείνου· ὀφελεῖ οὖν, ὁ κατὰ καιρὸν εὑρισκόμενοσ ἱερεύσ. ἐκτελεῖν τὸ ἐκείνου ἐκφώνημα μνημόσυνον, ἀπαρετίτωσ, ἐν τε ταῖσ θείαισ ἁγιστείαις, καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἱεραῖσ τελεταῖσ.* Anno 1882 emptus. [Scr. 288.] Vidi 5 Apr 1883.

342. Oxon. Bodl. Misc. 308.
saec. XII vel XIII, 29.6×23.8, membr, foll. 217, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Anno 1882 emptus. [Scr. 289.] Vidi 4 Apr 1883.

343. Oxon. coll. Keblii.
saec. XIII, 24.8×16.8, membr, foll. 151. coll. 2, ll. 25. 26, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit β' τ. ε' Ioh, desinit Maii κα';

habet εὐ. τοῦ πάθουσ ut apud Latinos. V. cl. Grev. I. Chester. a. 1882 dono dedit. [Scr. 298.] Vidi 14 Feb 1883.

344. Curzon. 85.20.
saec. XII, 34.1×25, membr, foll.?, coll. 2, ll. 22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); m ser fascc tres priores suppl; μεγ. β′—ε′ etiam horas α′ γ′ ς′ ϑ′ habent. Curzon. in monasterio s. Sabae a. 1834 emit. [Scr. 236.] Vidi 5 Iul 1883.

345. Wisbechiae, v. cl. Peckoveri 70.
saec. XIII, 21×14.6, membr, foll. 157, col. 1, ll. 22. 24, manibus duabus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); f. 78—157 m al. Vidi 22 Iun 1883.

346. Worliae in comitatu Somerset, v. cl. Guil. F. Rosii.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 156, col. 1, ll. 20—27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit ε′ τ. ε′ Ioh, desinit Ian?; Pelagia Ioh 8, 3—11. Olim Woodhousii 28, deinde 1869—1876 Braggii; a. 1876 emit Burgonius, cuius sororis filius v. cl. Rosius est. [Scr. 255.] Vidi 3 Aug 1883.

347. Vindob. caes. Gr. theol. 160: foll. 1—4 et foll. 6 sub fin.
saec. XIII, 23.4×17, membr, foll. 10, col. 1, ll. 21: fragm ex Evl β′—σάβ. τ. διακ.; e decem foliis sunt 6 rescripta, scriptura vero vetustior non est Novi Testamenti. Folia 5—213 (?) patristica Basil Greg Nyss continent. Olim Sebast. Tengnagelii. Vidi 17 Mart 1887.

348. Vindob. archiducis Raineri.
saec. VI, 24.5×11.5, papyr, minusc, fragmentum, mutilum, col. 1, ll. 22. 20: *Lc* 7,(36)—(44) 10,(38)—(42). Textus bonae notae est. Ex Fayyûm Vindobonam a v. cl. Theodoro Graf. delatus. V. cl. Carolus Wessely. edidit *Wiener Studien*, vol. 4, Vindob. 1882, p. 198—215.

349. Vindob. archiducis Raineri.
saec. VI, in fol, membr, fragm folii, coll. 2 Gr-Memph, col. lat. 5.5, litt supra lin, litt alt. 005 ex Evl (?) Gr-Copt. Mt 15, (12)—(16). Cf supra, p. 450, sub numero quattuor. Vidi 19 Mart 1887.

350. Montepessulani scholae medicinae H. 405.
saec. XV, 20.5×14.5, chart, foll. 2—44 (ex 154), col. 1, ll. 20: εὐ. τῶν παθῶν—σάβ. Foll. 44—154 orationes, apocrypha, profana, Neograeca habet; finem scripsit Phanuel de la Bro ἐκ τῆσ ῥοδῶν καβάλλαρεισ. Fol. 34 r m rec orationem dominicam ita scripsit: *πατέρι μό υστυράνησ· αγυάστη. το όνά· μα σό· ελθέτο· υ βασυ λυσο· εγένηθη τό το· θέλυμα σο οσ νοραvο· κε επῦ τήσ· γυησ· τον αρτονημό το· νεπνο· σύ δο συ μὺ συμέ· ροκέ άφέ· συύτα: οφύμα τά υμό καὶ* [nota, non plena scriptura] *μῦ υσυνέκεισ ὑμασ ἀπο τό· πόνη· ῥο·* — Vidi 5 Maii 1885.

351. Olim Henrici Bordier. cf supra, p. 458, Evv 4—41.
saec. XII, 35×27.2×11.5, membr, foll. 313, coll. 2, ll. 24, mus rubr, pict (cf Bordier. p. 305—307): *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); in usum

CPtanum scriptus; m ser fascc Hebraice numeravit. Foll. 2 et 1: saec. X, 34.3×26, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 33: Chrys (*MPG*) vol. 1, col. 991.992.994.995. Foll. 307.308: saec. XI, 34.7×24.8, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 31: hagiographica (Euthymii?). Fol. 309: saec. XIV, 34.5×23.5, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 33: homilia de apostolis (?). Athenis Parisios delatus. Erat Henrici Bordier., viri clarissimi codicum amantissimi, qui 2 Sept 1888 mortuus est. Vidi 28 Iun 1885.

352—360 fragmenta quae illustris ille Emanuel Millerus Parisiensis ex Atho Parisios detulit non sine fructu contuli.

---

352. Paris. olim Eman. Milleri 4.
saec. VIII vel IX, 32.5×23, membr, unc, foll. 2, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl *παρασκ.* et *σάβ. τ. διακ.* et *παρασκ.* et *σάβ. τ. β' ἑβδ.* Ioh 2,18—22 3,22—29 5,46—62 6,14—22. Vidi 1 Feb 1885.

353. Paris. olim Eman. Milleri 5.
saec. IX, 31.4×21.3, membr, unc, foll. 4, coll. 2, ll. 23, mus rubr: fragm ex Evl, *παθῶν α' β' δ'*, Ioh 16,24—17,4 18,2—26.30—40. Vidi 1 Feb 1885.

354. Paris. olim Eman. Milleri 6.
saec. VII vel VIII, 29×19.8, membr, unc, foll. 4, coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl (Mt *ἑβδ*) *δ' τ. θ'—γ' τ. ι'* Mt, Mt 20,7—28 21,12—14. 17—20 15,32—39 14,22—34 21,18—27. Vidi 1 Feb 1885.

355. Paris. olim Eman. Milleri 7.
saec. VII, 26.2×19.5, membr, unc, fol. 1, coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl *κυρ. ι'* (?) et *σάβ. ιβ'* Lc 13,17—29. Vidi 1 Feb 1885.

356. Paris. olim Eman. Milleri 8.
saec. X, 22.4×20.2, membr, unc, fol. 2 mut, coll. 2, ll. 20, mus nig deinde rubro superducta: fragm ex Evl, Sept *κθ'* (?) *λ'* Oct *α' β' γ' ιβ' ιγ'* (?). Fortasse Evv 13.69.124.346 affinis. Vidi 12 Feb 1885.

357. Paris. olim Eman. Milleri 9.
saec. X, 30×23.7, membr, unc, foll. 2, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragm ex Evl (menol locupletiss) Ian *ια'—κ'* Mart *ιβ'—λα'*. Vidi 14 Feb 1885.

358. Paris. olim Eman. Milleri 10.
saec. X, 28.4×21.1, membr, unc, foll. 6, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl (Mt Lc *ἑβδ* sed Lc *σαβ. κυρ.* post *κυρ. ια'*); *σάβ. τ. γ'* Mt—*δ' τ. δ' παρασκ. τ. ια'* Lc—*σάβ. κυρ. ιγ'—κυρ. ιδ'*. Vidi 14 Feb 1885.

359. Paris. olim Eman. Milleri 11.
saec. X, 24×17.9, membr, unc, foll. 2, coll. 2, ll. 19, mus rubr: fragm ex Evl, *σάβ. α' τ. νηστ.—σάβ. β' κυρ. δ' σάβ. ε'*. Vidi 14 Feb 1885.

360. Paris. olim Eman. Milleri 12.
saec. VIII, 30.2×21, membr, unc, foll. 2, coll. 2, ll. 23, mus rubr m ser, Evl 354 similis: fragm ex Evl, Aug *ϛ'* et *διάφορα*. Vidi 14 Feb 1885.

361. Paris. nat. Gr. 256.
saec. XII, 31.8×25.5, membr, foll. 236, coll. 2, ll. 24, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); μεγ. β'—ε' horas habent; Theodora (Sept ια') Ioh 8,3—11; desinit Feb ε'. Martin. p. 168: num. 426. Vidi 6 Nov 1885.

362. Paris. nat. Gr. 928.
saec. IX, 29.2×21.7, membr rescr, unc, foll. 227 ex 240 (pagg. 479), coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl. Superscriptum est menaeum; pagg. 1—4. 49—70 chart, saec. XVI. Cum menaeis Ignatii Selymbr. Evl 334. 237a conferre velim. Martin. p. 169: num. 427. Vidi 3 Nov 1885.

363. Paris. nat. Gr. 975. B.
saec. X, 32×24, membr rescr, unc, foll. 55 (hodie foll. 1—114 [formae minoris] in hoc codice exceptis foliis 33. 34. 39. 40), coll. 2, ll. 22, mus rubr: fragm ex Evl praesertim ex Lc—menol. Foll. 33 et 40: saec. IX, membr rescr, coll. 2, ll. 39 ex Chrys de Lazaro, *MPG*, vol. 62, p. 775. 776 (non 48,779 vel 50,641). Foll. 39 et 34: saec. IX, 32×24, coll. 2, ll. 39: de Zosima, *Acta sanctorum*, *Aprilis* (die 2), Antverpiae a. 1675, p. 82, col. 1, A—83 col. 1, B. Superscripta sunt patristica. Vidi 10 Feb 1885.

364. Paris. nat. Gr. Suppl. Gr. 24.
saec. XII, 33.2×24.7, membr, foll. 339, coll. 2, ll. 22. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); habet εὐ. εἰσ τὸ πάϑοσ ut apud Latinos; foll. 163—199 al man vix seriori. In usum CPtanum scriptus. Martin. p. 165: num. 416. Vidi 26 Oct 1885.

365. Paris. nat. Suppl. Gr. 29.
saec. XII, 24.9×19.3, membr, foll. 198, coll. 2, ll. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1. 2. 7. 148. 195—198 chart, saec. XVI. Martin. p. 165: num. 417. Vidi 27 Oct 1885.

366. Paris. nat. Suppl. Gr. 74.
saec. XII, 19.5×13.7, membr, foll. 72, foll. 1—48, coll. 2, ll. 16. 17 habent, foll. 49—72 col. 1, ll. 16, mus rubr vel aur, manibus duabus vel tribus: fragm ex Evl, incipit κυρ. ε' νηστ., desinit Dec κε'; textus nisi fallor non prorsus vulgaris. Olim Petri Daniel Huetii episcopi Abrincensis, qui domo professae Iesuitarum Parisiensi a. 1692 dedit, cf catal. domus professae, p. 9—18 (ad fin *Catal. mss codd. coll. Claromont.* [F. Clement. et L. G. O. Fendrix de Brequigny scripserunt] Paris. 1764), ubi num. 13 habet. Martin. p. 164: num. 366. Vidi 23 Oct 1885.

367. Paris. nat. Suppl. Gr. 567.
saec. XIV (Omont. XV, Martin. XVI), 33.1×25.2, membr, unc, foll. 173, coll. 2, ll. 14: lectiones σαββατοκυριακαί et festorum quorundam. De saeculo vix fidenter affirmaverim fortasse enim spirant ornamenta artem ea seriorem quam scriptura prae se ferre videtur. Foll.

341.342: saec. IX vel X, 32.8×29, membr, unc, coll. 2, ll. 19: Lc 1, 57—68 ex Evl. Martin. p. 164: num. 367. Vidi 25 Sep 1885.

368. Paris. nat. Suppl. Gr. 686: foll. 34.36.
saec. IX, 30×22.9, membr, unc, foll. 2, coll. 2, ll. 21: Feb γ' et κδ'—Mart ϑ' ex Evl. Martin. p. 167: num. 421. Vidi 19 Oct 1885.

369. Paris. nat. Suppl. Gr. 758.
saec. XII, 28×22, membr, foll. 111, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit παρασκ. τ. ϛ' Ioh. Martin. p. 167: num. 423. Vidi 16 Oct 1883.

370. (Apl 187) Paris. nat. Suppl. Gr. 805: foll. 1—7.
saec. IX, 28.4×20.6, membr rescr, unc, foll. 7, coll. 2, ll. 19, mus rubr: fragm ex Evl. Superscripta sunt officium Graecum et lectiones ex V. T. Fol. 303: saec. XIV, in 4, chart, col. 1: fragm ex Apl, menol Aug ιβ'—κδ'. Vidi 16 Oct 1885.

371. Paris. nat. Suppl. Gr. 834.
saec. XIII, 32.2×23, membr, foll. 90 mut, coll. 2, ll. 26.27, mus rubr: fragm ex Evl. Martin. p. 168: num. 424. Vidi 12 Oct 1885.

372. Paris. nat. Suppl. Gr. 905.
a. 1055(?), 30.3×24.7, membr, foll. 255, coll. 2, ll. 20, pict ex alio cod: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. [1—3]4.5 m rec. Martin. p. 168: num. 425. Vidi 13 Oct 1885.

373. Paris. nat. Suppl. Gr. 1081.
saec. X vel XI, in fol parv, membr, unc, foll. 253: *Evl*. Ex Ianina delatus. Huius codicis pariter ac sequentis notitiam v. cl. Henrici Omontii amicitiae et litteris debeo.

374. Paris. nat. Suppl. Gr. 1096.
a. 1070, in fol parv, membr, foll. 329, pict: *Evl*. Cf Evl 373.

375. Berol. reg. Gr. fol. 51.
saec. XII, 32.2×24, membr, foll. 214, coll. 2, ll. 25.27, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); διάφορα post μεγ. σάβ. quod minus saepe accidit; foll. 214—236 saec. XVI sed pleraque vacc; (menol deest?). [Scr. 370,] Vidi Mart 1887.

376. Berol. reg. Gr. fol. 52.
saec. XII, 29.6×22.9, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 27, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 371.] Vidi Mart 1887.

377. Berol. reg. Gr. fol. 53.
saec. XI, 30×22.5, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); in usum CPtanum scriptus. [Scr. 373.] Vidi Mart 1887.

378. Berol. reg. Gr. quart. 44.
saec. XII, 27.5×20.4, membr, foll. 46, coll. 2, ll. ?, mus rubr: fragm ex Evl, πάσχα—N̄. Wattenbach. *Schrifttafeln* etc, Berol. 1876, tab. 14. [Scr. 373.] Vidi Mart 1887.

379. Berol. reg. Gr. quart. 61.
saec. XII vel XIII, 29.4×21.6, membr, foll.?, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh deest, Mt Lc σαβ. κυρ.). [Scr. 374.] Vidi Mart 1887.

380. Berol. reg. Gr. quart. 64.
saec. XII vel XIII, 26.6×20.7, membr, foll.?, coll. 2, ll. 23—30, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). [Scr. 375.] Vidi Mart 1887.

381. Olim Hamiltonii 245.
saec. XII, 33×24.2, membr, foll. 378, coll. 2, ll. 21, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11; in usum CPtanum scriptus. Codicem hunc praeclarum Chalcographei regii Berolinensis curatores a. 1882 emerunt, Londinii mense Maio a. 1889 vendiderunt; Ellisius emit. [Scr. 368.] Vidi 9 Mart 1887.

382. Olim Hamiltonii 246.
saec. XIII, 33.8×25.5, membr, foll?, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Foll. 1. 2. 3. 50: saec. X, 31.2×21.2, membr, foll. 4: fragm Eus-tab ex Evv. Chalcographei regii Berolinensis curatores a. 1882 emerunt. | Vidi 10 Mart 1887.

383. (Apl 259) Athenis nat. theol. 25.
saec. XII, 33.7×25, membr, foll. 327 (pagg. 654), coll. 2, ll. 19, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit m pr Maii ια'; fin et hic illic nonnulla alia suppl haud una manu; hora θ' habet etiam lectt ex Ier et Heb, Maii κα' ex Act; διάφ. ante menol. Olim *τῆσ μονῆσ τοῦ φιλοσόφου τῆσ ἐν τῇ ἐπαρχία λακεδαιμονίασ πλησίον τῆσ χώρασ δημητζάνησ.* Vidi 12 Iun 1886.

384. Athenis nat. theol. 26.
saec. XII, 32.9×24.7, membr, foll. 291, coll. 2, ll. 23, mus rubr, *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); habet *εὐ. τοῦ πάθουσ* postea vero *τῶν παθῶν;* in usum CPtanum scriptus. Vidi 15 Iun 1886.

385. Athenis nat. theol. 27.
saec. XII, 30.8×23.7, membr, foll. 162 (pagg. 324), coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim *κτῆμα τοῦ πρώην αὐτοτελοῦσ μονυδρίου τῶν ἁγίων πάντων τοῦ ἐν τῷ δήμῳ Φελλόησ τῆσ ἐπαρχίασ Καλαβρύτων.* Vidi 15 Iun 1886.

386. Athenis nat. theol. 28.
saec. XII, 32.2×22.4, membr, foll. 286, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); mut sub init; Theodora Ioh 8,3—11. Vidi 15 Iun 1886.

387. Athenis nat. theol. 29.
saec. XI, 31×22.2, membr, foll. 243, coll. 2, ll. 26, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult *εἰσ ἐξομολογουμένουσ ἄνδρασ καὶ γυναῖκασ.* Olim monasterii *τῆσ παναχράντου ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρῳ.* Vidi 15 Iun 1886.

388. Athenis nat. theol. 30.
a. 1527, 31.7×21.3, chart, foll. 217, col. 1, ll. 20, non habet mus, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Scriptus manu vel impensis

Iohannis τοῦ μανη[τρίου], qui ecclesiae Salvatoris τοῦ ἐπονομαζομένου τοῦ λαμπήρϊ dono dedit. Anno 1640 Marinus ζαχαράτοσ εἰσ τοὺσ ἁγ. ἀναργήρουσ εἰσ τὸ κάστρη obtulit. Vidi 15 Iun 1886.

389. Athenis nat. theol. 31.
saec. XI vel XII, 31.2×23.2, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 18.22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m saec. XIV, foll. 2 membr suppl, saec. XVII foll. 4 chart; ἀναγνώσεισ numerantur. Vidi 15 Iun 1886.

390. Athenis nat. theol. 32.
saec. X vel XI, 30.7×23.2, membr, foll. 144 (pagg. 288), coll. 2, ll. 23, mus rubr, passim graviter mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Theodora Sept ιη′ Ioh 8,3—11. Vidi 16 Iun 1886.

391. Athenis nat. theol. 33.
saec. XVI, 30.4×19.8, membr, foll. 355 (pagg. 710), coll. 2, ll. 23, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Anno 1843 acceptus ἐκ τῆσ ἐν Λοκρίδι διατηρουμένησ μονῆσ τοῦ ἁγίου Γεωργίου Μαλεσσίνησ. Vidi 16 Iun 1886.

392. Athenis nat. theol. 34.
saec. XII, 30.1×23.9, membr, foll. 212, coll. 2, ll. 19, passim mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit δ′ τ. ε′ Ioh, desinit Feb β′; m saec. XVII nonnulla suppl. Vidi 16 Iun 1886.

393. Athenis nat. theol. 35.
saec. XII, 29.4×22.7, membr, foll. 248, coll. 2, ll. 21, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ); in usum CPtanum scriptus. Vidi 15 Iun 1886.

394. Athenis nat. theol. 36.
saec. XII, 29.8×23.4, membr, foll. 305 (pagg. 610), coll. 2, ll. 23, mus rubr, pulcherrime scriptus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 7.8 saec. XIV. Vidi 16 Iun 1886.

395. Athenis nat. theol. 37.
saec. XIV, 29.7×21.9, membr, foll. 171 (pagg. 342), coll. 2, ll. 23—26, mut, pessime scriptus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); m pr desinit Mart κε′; man saec. XVII nonnulla suppl. Olim monasterii s. Nicolai. Vidi 16 Iun 1886.

396. Athenis nat. theol. 38.
a. 1328, 29.4×21, chart, foll. 222, coll. 2, ll. 30, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); man saec. XVII nonnulla suppl (foll. 1—27?); in usum CPtanum scriptus; Pelagia habet Ioh 8,3—11. Manu Hilarionis Beroeae scriptus, his de occasione additis: ἐπειδὴ κατὰ συγχώρησιν θεοῦ κατέλαβε τὸ ἄνομον γένοσ τῶν μουσουλμάνων καὶ ἐξορίσθημεν ἀπὸ τὸ ἅγιον ὄροσ τοῦ ἄθωνοσ διὰ τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, μετὰ πολλὰ κατηντήσαμεν καὶ εἰσ βέροιαν· εἰσ τὴν μονὴν τῆσ ὑπεραγίου

θεομήτορος τῆς ἐπικεκλημένης ὑπαπαντῆς· ἐπειδὴ οὐχ εὗρον τὸ τυχὸν εὐαγγέλιον εἰς τὴν μονὴν· ἐγράφη παρ' ἐμοῦ τοῦ χωρικογράφου διὰ τὸ μὴ εὑρεθῆναι τεχνίτης: καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εἰ· εὑρήσατε σφάλμα· συγχωρήσατε καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ διὰ τὸν κύριον ἱλαρίωνος ἱερομονάχου. ἐγράφει δὲ ἐν ἔτει ͵ϛωλϛ' ἰνδ. ι'. Teste v. cl. Sakkelione, cui haec verba monstravi, nihil de hac montis Athonis expugnatione aliunde memoriae traditum est. Vidi 17 Iun 1886.

397. Athenis nat. theol. 39.
saec.?, 30×23, membr, foll. 108 (pagg. 216), col. 1, ll. 20, mut: fragm ex Evl, (Ioh deest, Mt Lc *ἑβδ*), incipit *β' τ. ι'* Mt. Haec ex catalogi Kremi. Anno 1876 invenire non potui.

398a. Athenis nat. theol. 40.
saec. XIV, 27.7×19.9, membr rescr, foll. 79, coll. 2, ll. 30.32, non habet mus: fragm ex Evl (Mt Lc *ἑβδ*) quod, pari modo atque Evl 10 et 305, ex codice hebdomadali lectiones quodammodo supplet, quae in codice sabbato-dominicali deficiebant; fol. 1 incipit *τὰ λειπόμενα εὐαγγέλια τῶν ἑβδομάδων*, sed *σαββατοκυριακαὶ* non nisi brevissime verbis *ζήτει κ. τ. λ.* indicantur, et *νηστ.* omnino absunt; menol non mutilum desinit Aug *ζ'*; Pelagia Ioh 8,3—11. Ad fin legitur: *ὁ εὐλαβέστατος ἱερεὺς καὶ κληρικὸς τῆς ἁγίας εἰρήνης τῶν γαλάτων ἰωσὴφ ὁ ἀγαπητός.*

398b. Scriptura antiquior eiusdem codicis: saec. X, 27.7×19.9, membr, foll. 79, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragm ex Evl (Mt Lc *σαβ. κυρ.*). Vidi 17 Ian 1886.

399a. Athenis nat. theol. 41.
saec. XIII, 27.5×22.8, membr, foll. 53 (1—6.132—178), coll. 2, ll. 23, mus rubr: fragm ex Evl, praesertim ex menol; Pelagia Ioh 8,3 —11 (sub titulo *ἐκ τοῦ κατὰ λουκάν*). Vidi 18 Iun 1886.

399b. Folia 7—131 in eodem tomo.
saec. XIV, 28.7×22, chart, foll. 125, coll. 2, ll. 29: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Barbara habet lectionem ex Mc sub titulo Mt. Vidi 18 Iun 1886.

400. (Evv 931) Athous s. Dionysii 23: saec. VI (?): foll. 2.

401. Athenis nat. theol. 42.
a. 1048, 27.5×22.1, membr, foll. 275, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); adult *εἰς ἐξομολογουμένους*. Impensis Leontii cuiusdam scriptus. Olim in monasterii Deiparae Leontii dictae in insula Aegina. Vidi 18 Iun 1886.

402. Athenis nat. theol. 43.
a. 1089, 25×19.5, membr, foll. 204 (pagg. 408), col. 1, ll. 30, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Pelagia Ioh 8, 3—11; pag. 393 quaedam de evv *ἑωθ* legendis; in usum CPtanum scriptus. Manu

Andreae notarii et calligraphi (καὶ εἴ τι ἐγίνετο ἄχρι ψιλοῦ σφάλματοσ· διὰ τὸν χν̄ συγχωρήσατε μοι) impensis Theophylacti monachi et presbyteri τοῦ νηκλημῶτου [sic] τῆσ μονῆσ τοῦ ἁγίου νικολάου τῆσ βάλτασ scriptus. Vidi 19 Iun 1886.

403. Athenis nat. theol. 44.
saec. XIV, 25.2×17.4, membr, foll. 257 (pagg. 514), col. 1, ll. 20; non habet mus, passim mut et perturbatus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Receptus a. 1834. Vidi 19 Iun 1886.

404. Athenis nat. theol. 45.
saec. XII, 27.8×22.3, membr, foll. 155 (pagg. 312), coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh deest, Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit σάβ. β′ Mt; Pelagia habet lectiones duas, secundo loco Ioh 8,1—11 (non 3—11). Vidi 19 Iun 1886.

405. Athenis nat. theol. 46.
a. 1274, 25.7×21.3, membr, foll. 151 (pagg. 302), coll. 2, ll. 28 etc, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Theodora (Sept ια′) Ioh 8,3—11. In usum CPtanum scriptus. Olim musei in insula Aegina. Vidi 19 Iun 1886.

406. Athenis nat. theol. 47.
saec. XIV, 28.8×21, chart, foll. 242 (pag. 484), coll. 2, ll. 20, non habet mus, mut et perturbatus: *Evl* (Ioh deest, Mt Lc ἑβδ). Vidi 21 Iun 1886.

407. Athenis nat. theol. 48.
saec. XIII, 28.6×21.9, membr, foll. 260 (pagg. 520), coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Eudocia Ioh 8,1—11 (non 3—11); nonnulla suppl m saec. XVI. Vidi 21 Iun 1886.

408. Athenis nat. theol. 49.
saec. XII, 28.2×22.3, membr, foll. 167 (pagg. 334), coll. 2, ll. 27, mus rubr, humiditate laesus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Vidi 1 Apr 1886.

409. Athenis nat. theol. 50.
saec. XI, 27.4×19.5, membr, foll. 270 (pagg. 540), coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11); τοῦ πάθουσ (cf Evl 13). Manu Georgii cuiusdam. Anno 1843 ex monasterio Georgii Maless. (cf Evl 391) acceptus. Vidi 22 Iun 1886.

410. Athenis nat. theol. 51.
saec. XIII, 19.9×14.3, membr, foll. 302 (pagg. 604), col. 1, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim in museo in insula Aegina. Vidi 22 Iun 1886.

411. Athenis nat. theol. 52.
saec. XII, 26.3×20.2, membr, foll. 156 (pagg. 312), col. 1, ll. 29, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); adult ἐπὶ ἐξομολογουμένων. Pagg. 3.4: saec. XIII, Chrys in Ioh, *MPG*, vol. 59, col. 479, l. 28—480, l. 4. Vidi 1 Apr 1886.

412. Athenis nat. theol. 53.
saec. XII, 25.2×20.8, membr, foll. 250, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*); in usum CPtanum scriptus. Olim monasterii vel ecclesiae *τοῦ σωτῆϱοσ*. Vidi 22 Iun 1886.

413. Athenis nat. theol. 54.
saec. XIV, 29.9×22.5, membr, foll. 158 (pagg. 316), coll. 2, ll. 25, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); desinit in *μεγ. ἑβδ*. V. cl. *Α. Σακκελάϱιοσ, ὁ καθηγητὴσ τοῦ β' γυμνασίου Ἀθηνῶν* a. 1871 dono dedit. Vidi 23 Iun 1886.

414. Athenis nat. theol. 55.
saec. XIV, 16.6×13.2, membr rescr, foll. 240, col. 1, ll. 18: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*). Foliis multis prius minusc saec. X philosophica (?) inscripta erant, paucis prius unc non theologica. Anno 1868 e dono *Κυϱίλλου Ἀθανασιάδου ἐξάϱχου τοῦ ἁγίου τάφου* receptus. Gardthausen. perl. Vidi 23 Iun 1886.

415. Athenis nat. theol. 56.
saec. XIV, 22.7×17.5, membr, foll. 215 (pagg. 430), coll. 2, ll. 20, passim mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*); man saec. XV multa suppl; *εὐ. τοῦ πάθουσ* (cf Evl 13). Pagg. 427. 428 rescr: saec. X, 21.9×16, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 28: fragm ex Evl. Vidi 23 Iun 1886.

416. Athenis nat. theol. 57.
saec. XV, 28.9×19.6, chart, foll. 396 (pagg. 792), col. 1, ll. 20, pict (man Ioh Proch): *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Sub init: 16 Febr a. 1437 Martyrius metropolitanus *ναυπάκτου ἐκοιμήθη*; 16 Sept 1457 *ἐχειϱοτονήθη* Theodosius metrop. *ναυπ.* Olim *ἀνῆκε εἰσ τὸ ἐν Ἀκαϱνανίᾳ διαλυθὲν μονήδϱιον τοῦ Μεϱταϱίου*. Anno 1848 receptus. Vidi 25 Iun 1886.

417. Athenis nat. theol. 58.
a. 1534, 27.6×21, chart, foll. 396 (pagg. 792), col. 1, ll. 16: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*); Pelagia Ioh 8,3—11. Manu Iohannis presbyteri *τοῦ κατὰ κόσμον εὐλογημένου, καὶ οἰκονόμου ἄϱτησ*. Librum ornandum curavit Parthenius hieromonachus manu *σύμου χϱυσοχόου ἐκ πόλεωσ ἄϱτησ*. Olim *μονηδϱίου τοῦ Μεϱταϱίου*; cf Evl 416. Vidi 25 Iun 1886.

418. Athenis nat. theol. 59.
saec. XV, 25×19.6, chart, foll. 206 (pagg. 412), coll. 2, ll. 21 etc: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*). Olim in monasterio Georgii Maless., cf Evl 391. Vidi 25 Iun 1886.

419. Athenis nat. theol. 60.
saec. XVI, 19.5×14.3, chart, foll. 341 (pagg. 682), col. 1, ll. 17: (*Evl ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυϱ.*); in usum CPtanum scriptus. Olim in museo in insula Aegina. Vidi 25 Iun 1886.

420. Athenis nat. theol. 61.
saec. XV vel XVI, 21.5×15.3, chart, foll. 342 (pagg. 684), col. 1, ll. 17: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim in monasterio Georgii Maless., cf Evl 391. Vidi 25 Iun 1886.

421. (Apl 188) Athenis nat. theol. 62.
saec. XII, 23.5×17.3, membr, foll. 292 (pagg. 584), col. 1, ll. 22. 23, mus rubr, mut: *Apl-Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); προκείμενον et στίχουσ in lectt habet; εὐ. τοῦ πάθουσ (cf Evl 13); adult inter διάφορα. Olim τῆσ μονῆσ τῆσ ἐν Σαλαμίνι. Vidi 26 Iun 1886.

422. (Apl 189) Athenis nat. theol. 63.
saec. XIV, 27×20.8, chart, foll. 342, col. 1, ll. 28. 30, non habet mus, mut: *Apl-Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ): Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 26 Iun 1886.

423. (Apl 190) Athenis nat. theol. 64.
a. 1732, 20.1×14.2, chart, foll. 32, col. 1, ll. 18. 19: non habet mus: nonnisi lectt paucae ex Apl-Evl e menol et διαφόρων. Manu Nicephori hieromonachi στάμενα καὶ συγχωρεῖτέ μου καί ἐμένα. διὰ τῶν ἀμέτρων μου σφαλμάτων. Vidi 26 Iun 1886.

424. Athenis nat. theol 65: fragmenta ex Evl.
a. pagg. 1—4: saec. XII, 37.3×28, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 24, mus rubr: ε′ et παρασκ. τ. θ′, et γ′—παρασκ. τ. ι′ Mt.

b. pagg. 5—8: saec. XIII, 30.3×21.4, membr, foll. 2, col. 1, ll. 22: κυρ. β′—σάβ. δ′ τ. νηστ.

c. pagg. 9—52 (lege 46. 51. 52. 47): saec. XIII, 28.3×22.9, membr, foll. 22, coll. 2, ll. 22, mus rubr: σάβ. γ′ Lc—μεγ. β′.

d. pagg. 53—134: saec. XIII, 27.2×19.9, membr, foll. 42, col. 1, ll. 25, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.), κυρ. ζ′ Ioh—παθῶν. Vidi 28 Iun 1886.

425. Athenis nat. Sakkelionis 4.
saec. X, 31.3×23.3, membr, UNC, foll. 272, coll. 2, ll. 20, mus rubr, errores multi ex itacismo, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Anno 1548 dono dedit Georgius ὁ φέρ[μικοσ?] monasterio τῶν μεγάλων πυλῶν. Vidi 31 Maii 1886.

426. (Apl 191) Athenis nat. (3).
saec. XII, 16.1×13.2, membr, foll. 49 (pagg. 194—392), col. 1, ll. 21: menol Sept α′—Iun κθ′ ex Apl-Evl; pagg. 371—386 m ser ἑωθ. α′—η′. Pagg. 9—193: euchologium. Vidi 22 Iul 1886.

427. (Apl 192) Athenis nat. (5).
saec. XIII, 21×13, membr, foll. 350 (?), col. 1, ll. 32 pict: *Apl-Evl* (ἑβδ passim), (Ioh deest?). Vidi 16 Aug 1886.

428. Athenis nat. (10).
saec. XII, 30.2×25.2, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim μεγ. πυλῶν 10. Vidi 16 Aug 1886.

429. Athenis nat. (12).
saec. XII, 29×23.5, membr, foll. 197, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); man saec. XVI Ian α'—διάφ suppl; Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11). Vidi 30 Iul 1886.

430. Athenis nat. (13).
saec. XII, 32.4×22.8, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 30, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 16 Aug 1886.

431. Athenis nat. (13).
saec. XV vel XVI, 28.4×20.9, chart, foll. ?, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Manu Nicolai presbyteri καὶ μεγάλου σακελαρίου τῆσ πηγαδιωτήσησ καὶ κτήτοροσ. Olim μεγ. πυλῶν. Vidi 14 Aug 1886.

432. Athenis nat. (15).
saec. XII, 30.6×24.8, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); in usum CPtanum scriptus. Olim μεγ. πυλῶν. Vidi 13 Aug 1886.

433. Athenis nat. (17).
saec. XII, 23.7×18.4, membr, foll. 139, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); adult εἰσ ἐξομολογουμένουσ. Vidi 27 Iul 1886.

434. Athenis nat. (18).
saec. XII, 28.5×23.3, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 24, pict, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Ad finem nonnulla de re cryptographica. Olim μεγ. πυλῶν. Vidi 14 Aug 1886.

435. Athenis nat. (19).
saec. XIV, 21.7×18, membr, foll. 191, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,2—11, dicitur vero ἐκ τοῦ κατὰ λουκάν. Vidi 7 Iun 1886.

436. Athenis nat. (19).
a. 1545, 31.9×21.7, chart, foll. 251, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); man al β'—ε' τ. δ' Ioh suppl; Maria Aegypt. Ioh 8,2—11. Scriptus impensis metropolitani νέων πατρῶν ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου κυροῦ γρηγορίου, ἐκ τῆσ ἐπαρχίασ ζητουνίου ἕλκοντοσ τὴν γεννετὴν σειράν. Olim μεγ. πυλῶν. Vidi 16 Aug 1886.

437. Athenis nat. (24).
saec. XII, 27.9×23, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Olim μεγ. πυλῶν. Vidi 14 Aug 1886.

438. Athenis nat. (25).
saec. XIII, 19.2×14.2, membr, foll. ?, col. 1, ll. 25.26: *Evl* (Ioh Mt Lc σαβ. κυρ. more inusitato, rarius enim accidit ut Ioh lectiones hebdomadales desint); inest praeterea δ' τῆσ μέσησ N'; in μεγ'. ἑβδ. nonnisi δ' ε' σάβ. Olim μεγ. πυλῶν. Vidi 13 Aug 1886.

439. (Apl 193) Athenis nat. (66).
saec. XIV, 20×16.5, membr, foll.?, col. 1, ll. 28; non habet mus: lectiones multae Apl-Evl inde a fol. circ. 49 usque ad finem. Praecedit euchologium. Olim μεγ. πυλῶν. Vidi 16 Aug 1886.

440. (Apl 194) Athenis nat. (112).
a. 1504, 21.2×13, chart, foll.?, col. 1, ll. 24, non habet mus: *Apl-Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. τοῦ πάθουσ (cf Evl 13). Olim μεγ. πυλῶν. Manu Euthymii hieromonachi. Vidi 16 Aug 1886.

441. Athenis nat.
saec. XI, 29.2×22.7, membr, foll. 200 (?), coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Nicephori monachi. Fortasse in Calabria scriptus. Vidi 2 Aug 1886.

442. Athenis nat.
saec. XII, 29.6×23, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 20, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,1—11 (non 3—11); post τυροφ. statim sequuntur εὐ. τ. παθῶν; de κυρ. ιζ' Mt legimus: κυρ. δὲ εἰσ τὴν ιζ' λέγεισ οἷον ἂν θέλεισ. Vidi 13 Aug 1886.

443. (Apl 195) Athenis nat. 86.
saec. XIII, 29.3×22, membr, foll. 252, coll. 2, ll. 65: menaeum Sept—Febr est quod vero lectiones multas ex *Apl-Evl* et ex V. T. continet, unde etsi cum dubitatione huic catalogo inserui. Olim in monasterio τῆσ παναχράντου ἐν Ἄνδρῳ (cf supra, p. 738, Evl 387) unde ex dono monasterii bibliothecae nationali cessit. Vidi 30 Iul 1886.

444a. Athenis nat.
saec. X, 26.5×20.3, membr rescr, UNC, foll.?, coll. 2, ll. 23 (?), mus rubr: fragm ex Evl. Scriptura recentior saec. XIV, 20.3×13.2, foll.?, col. 1, ll. 25: liturgica. Vidi 14 Aug 1886.

444b. Athenis nat.
saec. XIV, 28×24.5, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 21, mus rubr: fragm ex Evl, Lc 1,18—25.57—62. Vidi 30 Iul 1886.

445. Athenis nat.
saec. XIV, 28×21.8, chart, foll.?, col. 1, ll. 29, non habet mus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8, 1—11 (non 3—11); εὐ. τοῦ πάθουσ (cf Evl 13). Vidi 14 Aug 1886.

446. (Apl 196) Athenis nat.
saec. XII vel XIII, 20.5×14.8, membr, foll.?, col. 1, ll. 21: ἀκολουθία lectiones multas ex Apl-Evl habet. Praecedunt liturgica. Vidi 14 Aug 1886.

447. Athenis nat.
saec. XI vel XII, 27.6×20.6, membr, foll.?, coll. 2, ll. 31.37, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); propterea singularis quia librarius post finem *N'*, id est post Ioh 8,12, adult addidit. Ὁ οἰκονόμοσ Βησσαρίων

anno 1875 codicem dedit *δωρεὰν εἰσ τὸν πρωτοσύγγελον κύριον Ζαχαρίαν ἵνα τὸ προσφέρει εἰσ τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην.* Vidi 30 Iul 1886.

448. Athenis nat.
saec. XIII, 26.1×20.2, membr, foll. 174 (pagg. 348), coll. 2, ll. 19, mus rubr, passim mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); man ser nonnulla suppl. Olim Callipoli. Vidi 2 Aug 1886.

449. Athenis nat.
saec. XII, 30.1×22.7, membr, foll. 340(?), coll. 2, ll. 18, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); in usum CPtanum scriptus. Vidi 2 Aug 1886.

450. Athenis *τῆσ βουλῆσ.*
saec. XII, 35.4×28.9, membr, foll. 478, coll. 2, ll. 14, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). E monasterio Eliae prophetae dono acceptus. Vidi 9 Iun 1886.

451. Athenis v. cl. Athanasii Bournias.
a. 1052, 30.7×23.2, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); m rec nonnulla suppl. Clemens monachus monasterio Deiparae *τοῦ σπηλαίου* dono dedit. Vidi 19 Iun 1886.

452a. Athenis v. cl. Bournias.
saec. X, 27×23, membr, unc, fol. 1, coll. 2, ll. 18: fragm ex Evl, Lc 2,9—20. Vidi 19 Iun 1886.

452b. Athenis v. cl. Bournias.
saec. XII, 30.7×24.2, membr, foll. 30(?), coll. 2, ll. ?: fragm ex Evl (Mt Lc *ἑβδ*). Vidi 19 Iun 1886.

453. Athenis v. cl. Varouccas.
saec. XI, 22.4×17.8, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). In Calabria nisi fallor scriptus. Vidi 18 Aug 1886.

454. Dublin. coll. Trin. A. 1.8: fol. 1.
saec. IX vel X, 22×18.5, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, ex *ὡρῶν γ' ς' θ'.* V. cl. T. K. Abbott. de fragmento disseruit, facs et conlatione additis, *Hermathena*, Dublinii a. 1884, X, p. 151—153: Mk 15,34 *λιμα* 35 om *ἀκούσαντεσ* Lc 23,1 *προσ* (pro *ἐπὶ*) 40 *εσμεν* (pro *εἶ*). Codex est Evv 63, cf supra, p. 479. Vidi 25 Maii 1883.

455. Toleti magni conventus canonicorum, armar. 31, num. 31.
saec. X, 24×19.5, membr, foll. 173, coll. 2, ll. 21—23, mut: *Evl*: incipit *κυρ. ε'* Ioh, desinit Iun; m ser, fortasse Christiani cuiusdam Mozarabici passim in margine Arabica scripsit, quibus ut videtur dies facilius distinguerentur. Nihil indicat codicem olim cardinalis Ximenis fuisse. V. cl. Samuel Berger., Parisiensis, in meum usum mensi Septembri a. 1887 perlustravit et clarissima eius coniux facsimile duxit.

456. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XIII vel XIV, 29.6×23.8, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *εὐ. τοῦ πάθουσ* (cf Evl 18). In Italia nisi fallor scriptus. Vidi 20 Maii 1886.

457. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XIV, 11.4×15.4, chart, foll.?, col.1, ll.25, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); tituli lectionum e minus usitatis sunt. Vidi 20 Maii 1886.

458. Corcyrae archiepiscopi Eustathii.
saec. XV, 21.2×13.7, chart, foll.?, col. 1, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); incipit *γ' τ. α'* Ioh, desinit Aug *ϛ'*; Pelagia habet Ioh 8,3—11; in usum CPtanum scriptus. Vidi 20 Maii 1886.

459. Corcyrae v. cl. Eleutherii Iohannis filii.
saec. XII, 27.9×23.1, membr, foll.?, coll. 2, ll. 18, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 7,53—8,11 (non 8,3—11). Vidi 18 Maii 1886.

460. Corcyrae v. cl. Eleutherii Iohannis filii.
saec. XII, 29.9×21.5, membr, foll. 299, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Vidi 18 Maii 1886.

461. Corcyrae v. cl. Eleutherii Iohannis filii.
a. 1413, 28.5×20.3, chart, foll.?, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Manu Georgii *τοῦ σιδεροκαστρίτου* impensis Nicephori *τοῦ λούβρου καὶ κεφαλῆσ πόλεωσ Βελλαγράδων* scriptus. Inest catalogus librorum 28 in ecclesia (monasterio) s. Mariae. Vidi 18 Maii 1886.

462. Corcyrae v. cl. Aristidis S. Varouccas.
saec. XVII vel XVIII, 19.6×13.9, chart, foll.?, col. 1, ll. 25, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); Maria Aegypt. Ioh 8,3—11. Vidi 18 Maii 1886.

463. Cryptoferratae A. *α'*. 7.
saec. XII, 25×20, membr, foll. 45, coll. 2, ll. 25, mus nig: fragm ex Evl (Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *σβ. η'* Mt, desinit *παθ. ε'; εὐ. τοῦ πάθουσ* (cf Evl 13). Anno 1322 fuit Petri presbyteri. Fol. 61 v: eclipsis lunae die Veneris 18 Mart a. 1345. [Scr. 313.] Vidi 18 Apr 1886.

464. Cryptoferratae *Α'. α'*. 9.
saec. XII, 34×25, membr, foll. 292, coll. 2, ll. 25, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*); desinit Ian *η'*; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 314.] Vidi 18 Apr 1886.

465. Cryptoferratae *Α'. α'*. 10.
saec. XI, 33×26, membr, foll. 246, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,3—11. Foll. 138—187 insunt liturgica (Chrys, Bas, Greg, Praesanctif) a. 1475 manu Iohannis *Ῥωσου τοῦ χρητὸσ* scripta. Olim cardinalis Iuliani „della Rovere". Iohannes Sanctus de Bechalva ecclesiae s. Mariae Cryptoferr. dono dedit. [Scr. 315.] Vidi 18 Apr 1886.

466. Cryptoferratae *Α'. α'*. 11.
saec. XIV vel XV, 15.8×12.5, membr rescr, foll. 181, col. 1, ll. 14, non habet mus: fragm ex Evl (Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *κυρ. α'* Mt

desinit ἑωϑ. γ' (post μεγ. σάβ.: εὐ. τοῦ πάϑουσ, cf Evl 13). Scriptura antiquior saec. X, 16×13, membr, foll.?, col. 1, ll. 23; capp, titl, sect, (non can), lect, init: *Evv* (vidi nonnulla ex Lc et ex Ioh); his fragmentis rescriptis numerum non dedi, quippe quae vix operae pretium sit perscrutari. [Scr. 416.] Vidi 18 Apr 1886.

467. Cryptoferratae *Α'*. α'. 12.
saec. X vel XI (Rocchi. XIV), 16.5×12.3, membr, foll. 97, col. 1, ll. 22, non habet mus, mut et perturbatus: fragm ex Evl (Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit in Mt, desinit Dec. [Scr. 417.] Vidi 18 Apr 1886.

468. Cryptoferratae *Α'*. α'. 13.
saec. XIV vel XV, 16.2×12.5, membr (partim rescr), foll. 62, col. 1, ll. 18: fragm ex Evl, ex ἑωϑ et menol; desinit vdtr Mart η'. [Scr. 318.] Vidi 18 Apr 1886.

469. Cryptoferratae *Α'*. α'. 14.
saec. XII, 24×17, membr, foll. 73, coll. 2, ll. 23, non habet mus, mut init et fin: *Evl*, incipit κυρ. ι' Lc, desinit Sept ε'. In occidente scriptus. [Scr. 319.] Vidi 18 Apr 1886.

470. Cryptoferratae *Α'*. α'. 15.
saec. XI vel XII, 18×15, membr, foll. 69, col. 1, ll. 23, mut et madore maculatus: *Evl*, incipit σάβ. τοῦ λαζάρου; adult εἰσ ἐξομολογουμένουσ. In Occidente e codice ad usum CPtanum accommodato exscriptus. Rocchius Evl 33 similem esse vult. [Scr. 320.] Vidi 18 Apr 1886.

471. Cryptoferratae *Α'*. α'. 16.
saec. XI, 20×15, membr, foll. 55, coll. 2, ll. 26, mut: fragm ex Evl, pauca ex Ioh deinde ὥρα γ'—διάφ. In Italia scriptus. [Scr. 321.] Vidi 18 Apr 1886.

472. Cryptoferratae *Α'*. δ'. 11.

a. fragm. 2: saec. XI, 24.8×19.7, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, σάβ. τοῦ λαζάρου—μεγ. β'.

b. fragm. 4: saec. XII, 15.8×11.7, membr, foll. 2, coll. 1, ll. 23: fragm ex Evl, menol Mart (η'?) ϑ'.

c. fragm. 6: saec. XIII, 22×17, membr. foll. 4, coll. 2, ll. 22, mus rubr: fragm ex Evl, ex σαβ. κυρ. Mt. [Scr. 330.] Vidi 18 Apr 1886.

473. (Apl 197) Cryptoferratae *Α'*. δ'. 2.
saec. X, 15×11, membr, foll. 155: lectiones ex V. T. quibus adsociantur paucae ex N. T. [Scr. 323.]

474. Aucklandiae in insula Nova Zealandia, bibl. urbis.
saec.?: *Evl*. Olim in monte Atho, deinde v. cl. Georgii Grey. Cf v. cl. I. Rendel. Harris. (vide Evv 1273).

475. (Apl 198) Cryptoferratae *Α'*. δ'. 4.
saec. XIII, 25×18, membr rescr, foll. 257: lectiones ex V. T. quibus adsociantur nonnullae ex N. T. Apocalypsi non excepta. Manu Iohannis Rossanensis hieromonachi Cryptoferratae. [Scr. 325.]

476. (Apl 199) Londini Burdett.-Coutts. III. 44.
saec. XV (Scr. XIV), in 8, chart, foll. 339, col. 1, ll. 27, mann duabus: typicum quod duas lectiones ex evangeliis (Mt 11,27—30 Mc 8,34—9,1) decem ex epistulis continet, item 11 ex V. T. et 6 ex libris apocryphis. [Scr. 290.]

477. (Apl 62) Londini Lambeth. 1194.
saec. XI, 19×14.2, membr, foll. 109, col. 1, ll. 17: lectiones ex Apl et Evl in dies selectos. Bloomfield. perl. Vidi 30 Iul 1883.

478. (Apl 102) Cryptoferratae A'. β'. 2: foll. 159—213.
saec. XI, 15×10, membr, foll. 55 (ex 256): lectiones ex N. T.

479. (Apl 147) Athous Simopetrae 148.
saec. XVII, in 8, chart: liturgica quibus insunt lectiones ex N. T.

480. Cryptoferratae A'. δ'. 16. |Vidi 29 Aug 1886.
saec. X, 24×18, membr rescr, foll. 214 (ex 234), coll. 2, ll. 25: fragm ex Evl (? Evv). [Scr. 331.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

481. Cryptoferratae A'. δ'. 17.
saec. X, 20×15, membr rescr, UNC parv, foll. 25, col. 1, ll. 27: fragm ex Evl (? Evv). [Scr. 332.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

482. Cryptoferratae A'. δ'. 19.
saec. X, 19×13, membr rescr, UNC, foll. 39, coll. 2, ll. 24: fragm ex Evl. [Scr. 333.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

483. Cryptoferratae A'. δ'. 20 (vel Δ'. δ'. 6, fragm. 3).
saec. X vel XI, 23×17, membr rescr, foll. 21, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl. [Scr. 334.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

484. Cryptoferratae A'. δ'. 21.
saec. X, 33.4×23.1, membr rescr, foll. 97, col. 1, ll. 31 etc: fragm ex Evl (?). [Scr. 335.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi.

485. Cryptoferratae A'. δ'. 22.
saec. X vel XI, 17×14, membr rescr, foll. 118, coll. 2, ll. 33 (?): fragm ex Evl (?). [Scr. 336.] Vidi 18 Apr 1886 sed non excussi; vix litteras ipsas percipere potui.

486. Cryptoferratae A'. δ'. 24.

a. fragm. 1 (etiam Z'. α'. 2 numeratum): saec. XIII, 24.7×17.2, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 28: fragm ex Evl κυρ. β' et σάβ. γ' Lc.

b. fragm. 2 (etiam B'. α'. 23. fragm. 1): saec. VIII vel IX, 20×13, membr rescr, UNC, foll. 2. coll. 2, ll. 27: fragm ex Evl, Iun κγ'. κδ' (Evv?).

c. fragm. 4 (etiam Z'. α'. 24, olim Z'. β'. 1) est R[paul], cf supra, p. 435.

d. (Apl 200)
fragm. 9 (etiam Γ'. β'. 3): saec. XI, 18.6×13.9, membr rescr, foll. ?, coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl. Scriptura recentior saec. XIV, foll. 201, col. 1, ll. 19: euchologium; foll. 40—73 insunt lectiones ex epistulis et evangeliis eucharisticae. [Scr. 340.] Vidi 18 Apr 1886.

487. Cryptoferratae Γ'. α'. 18.
saec. XVII, 26×20, chart, foll.170: diaconicum, foll.120—135 εὐ. ἑωθινά. [Scr. 338.]

488. (Apl 201) Cryptoferratae Γ'. β'. 2.
saec. XI, 17×13, membr, foll. 151: euchologium, foll. 141—145.147 lectt ex evv et epp eucharisticae. [Scr. 339.] Vidi 18 Apr 1886.

489. (Apl 202) Cryptoferratae Γ'. β'. 6.
saec. XIII vel XIV, 18×12, membr, foll. 101, col. 1, ll. 21: euchologium, foll. 89—98. 100—101 v lectiones paucae ex N. T. [Scr. 341.] Vidi 18 Apr 1886.

490. Cryptoferratae Γ'. β'. 7.
saec. IX vel X, 17×14, membr, foll. 173, col. 1, ll. 17: euchologium, fol. 168 m ser lect ex evv in μεγ. ἑβδ; fol. 173 κυρ. ζ'. [Scr. 342.] Vidi 18 Apr 1886.

491. Cryptoferratae Γ'. β'. 8.
saec. XIII, membr, foll. 8 rescr: fragm ex Evl. Haec folia prope finem codicis locum habent. Codex est: saec. XII. 23×15, membr, foll. 145: liturgiae Chrys Bas Praesanct. [Scr. 343.]

492. (Apl 203) Cryptoferratae Γ'. β'. 9.
saec. XVI, 11×8, membr. foll. 95; euchologium, foll. 36 v—38 epp et evl in liturgia defunctorum. [Scr. 344.]

493. Cryptoferratae Γ'. β'. 11.
saec. XII, 14×12, membr, foll. 20: euchologium, foll. 17—20 lectiones tres ex evv. [Scr. 345.]

494. (Apl 204) Cryptoferratae Γ'. β'. 12.
saec. XIV, 15×12, membr, foll. 98: euchologium, foll. 84 lectiones complures ex epp et evv eucharisticae. [Scr. 346.]

495. (Apl 205) Cryptoferratae Γ'. β'. 13.
saec. XIII, 23×16, membr, foll. 188, col. 1, ll. 18: euchologium, foll. 59—136 lectiones 26 ex epp et evv eucharisticae. Manu Iohannis Rossanensis. [Scr. 347.] Vidi 18 Apr 1886.

496. Cryptoferratae Γ'. β'. 14.
saec. XIII, 19×14, membr, foll. 54, col. 1, ll. 23: euchologium, fol. 38 inest teste Rocchio Ioh 8, (3—11) εἰσ ἐξομολ. An aliae lectiones insint nescio. [Scr. 348.] Vidi 18 Apr 1886.

497. (Apl 206) Cryptoferratae Γ'. β'. 15.
saec. XI—XIII, 18×13, membr, foll. 41, col. 1, ll. 22: euchologium, fol. 36 lectio ex evv, fol. 39 v ex epp. [Scr. 349.] Vidi 18 Apr 1886.

498. (Apl 207) Cryptoferratae Γ'. β'. 17.
a. 1565, 21×15, chart, foll. 269, col. 1, ll. 21: liturgica, foll. 26—110 epp et evv propria in quibusdam liturgiis; fol. 121—124 videtur inesse synax ad Apl-Evl. [Scr. 350.] Vidi 18 Apr 1886.

499. Par. nat. Suppl. Gr. 687: foll. 11 et 15.
saec. XIII, 34.3×25.7, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 20: γ′—ε τ. διαχ. ex Evl. Martin. p. 167: num. 422. Vidi 19 Oct 1885.

500. (Apl 208) Cryptoferratae Γ′. β′. 19.
saec. XVI, 29×21, chart, foll. 145, col. 1, ll. 28: foll. 16—131 *Apl-Evl* teste Rocchio. [Scr. 352.] Vidi non vero excussi 18 Apr 1886.

501. (Apl 209) Cryptoferratae Γ′. β′. 23.
a. 1641, 32×22, membr, foll. 75, coll. 1: euchologium, foll. 1—9.15—21.72 v lectiones ex evv et epp. Manu Basilii Falascae hegumeni monasterii Cryptoferratensis. [Scr. 353.] Vidi 18 Apr 1886.

502. (Apl 210) Cryptoferratae Γ′. β′. 24.
saec. XVI exeuntis, 32×23, chart, foll. 302, col. 1, ll. 28: *Apl-Evl* in σαβ. κυρ. foll. 1—114 r, deinde liturgica. [Scr. 354.] Vidi 18 Apr 1886.

503. Cryptoferratae Γ′. β′. 35.
saec. XIII, 18×15, membr, foll. 83, col. 1, ll. 21: liturgica, quibus insunt lectiones paucae ex evv. [Scr. 355.] Vidi 18 Apr 1886.

504. (Apl 211) Cryptoferratae Γ′. β′. 38.
saec. XVII, 30×22, chart, foll. 91 (praecedunt foll. 35 typis impressa): foll. 33—86 *Apl-Evl* inter liturgica, teste Rocchio. [Scr. 356.] Vidi 18 Apr 1886.

505. (Apl 212) Cryptoferratae Γ′. β′. 42.
saec. XVI, 26×19, chart, foll. 344: *Apl-Evl* inde a πάσχα usque ad μεγ. σαβ. inter liturgica. [Scr. 357.]

506. (Apl 213) Cryptoferratae Δ′. β′. 22.
saec. XVIII, 40×27, chart, foll. 77, col. 1. ll. 27; paramonarium, fol. 1—45 insunt lectiones ex prophetis, epistulis, evangeliis. [Scr. 358.] Vidi 18 Apr 1886.

507. Cryptoferratae Δ′. γ′. 7.
saec. XIV, 11×8, membr, foll. 115, col. 1, ll. 19: anastasimum, insunt εὐ. ἑωθινά. [Scr. 359.] Vidi 18 Apr 1886.

508. Cryptoferratae Δ′. γ′. 26.
saec. XVIII, 41×27, chart, foll. 103, col. 1, ll. 19: anastasimum, insunt ἑωθινά. [Scr. 360.] Vidi 18 Apr 1886.

509. Cryptoferratae Δ′. δ′. 6: fragm. 3.
saec. VIII et X vel XI, membr rescr, foll. ? (foll. 2 bis rescr unde saec. VIII): fragm ex evangeliis. De fragm. 4, cf supra, Evl 483. [Scr. 361.]

510. Florent. Laurent. Gaddianus 124.
saec. XII, 23.7×18.7, membr, foll. 131, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit β′ τ. μέσησ N′, desinit Dec κϑ′. Bandini. *Biblioth. Leopold.* vol. 2, col. 137. Vidi 18 Mart 1886.

511. Florent. Riccardi. 69: foll. 111.
saec. IX, 22.3×14.8, membr rescr, unc, foll. 1, coll. 2, ll. 24: fragm ex Evl (Ioh); non excussi; lectio altera incipit Ioh 6,5. Scriptura

recentior est saec. XIV, 22.4×16.5, foll. 114, col. 1: Lycophronis Cassandra cum comm Tzetzae. Vidi 18 Mart 1886.

512. Messinae univ. 58.
saec. XV vel XVI, 28.4×20.8, chart, foll. 236, col. 1, ll. 17: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 43—96.185 m al. Olim monasterii s. Salvatoris Messinae. [Scr. 306.] Vidi 3 Maii 1886.

513. Messinae univ. 65.
saec. XII, 35×26.8, membr, foll. 318, coll. 2, ll. 25, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8, 2—11. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 300.] Vidi 3 Maii 1886.

514. Messinae univ. 66.
saec. IX, 35.5×24.5, membr, UNC, foll. 256, coll. 2, ll. 28, mus rubr, habet sect in mg quod rarissime fit (cf Evl 574): *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); εὐ. τοῦ πάθουσ (cf Evl 13); Ioh 8,2—11 εἰσ ἐξομολογουμένουσ. In Italia scriptus. [Scr. 301.] Vidi 3 Maii 1886.

515. Messinae univ. 73.
saec. XII, 33×25, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 28, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); e codice in usum CPtanum accommodato exscriptus; Pelagia Ioh 8,2—11. Manu Nili monachi in monasterio s. Salvatoris Messinae scriptus. Fol. 26v terrae motus 26 Sept a. 1173. [Scr. 305.] Vidi 3 Maii 1886.

516. Messinae univ. 75.
saec. XIII, 31.3×24.3, membr, foll. 136, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit γ' τ. ε' Ioh, desinit Mart κε'. Olim s. Salvatoris. [Scr. 302.] Vidi 3 Maii 1886.

517. Messinae univ. 94.
saec. XII, 26.5×19.8, membr, foll. 184, coll. 2, ll. 21, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit παρασκ. τ. ε' Ioh, desinit Sept κδ'. Olim s. Salvatoris. [Scr. 307.] Vidi 3 Maii 1886.

518. Messinae univ. 95.
saec. XIII, 28.6×20.7, membr, foll. 186, coll. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); εὐ. τ. πάθουσ (cf Evl 13). In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 311.] Vidi 3 Maii 1886.

519. Messinae univ. 96.
saec. XII, 26.5×20, membr, foll. 298, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Olim s. Salvatoris. [Scr. 303.] Vidi 3 Maii 1886.

520. Messinae univ. 98.
a. 1148, 27×21.5, membr, foll. 283, coll. 2, ll. 24, litteris Neritinis scriptus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8, 2—11. Foll. 277—281 Hipp de antichr. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 304.] Vidi 3 Maii 1886.

521. Messinae univ. 111.
saec. XII, 24×18.5, membr rescr, foll. 119, coll. 2, ll. 23, non habet mus, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit κυρ. δ' Ioh, desinit

παθ. ε΄. Scriptura antiquior: saec.V vel VI: e Basilii operibus videtur esse. Fol ad fin fragm ex Galeno habet. In Italia scriptus litteris Neritinis. Olim s. Salvatoris. [Scr. 308.] Vidi 3 Maii 1886.

522. **Messinae univ. 112.**
saec. XII, 24×18.7, membr, foll. 146, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit κυρ. ε΄ Ioh, desinit Mart θ΄. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 309.] Vidi 3 Maii 1886.

523. **(Apl 214) Messinae univ. 150.**
saec. XII vel XIII, 16.4×13.5, membr, foll. 60, col. 1, ll. 22: fragm ex *Apl-Evl*, omnia perturbata. In Italia scriptus. [Scr. 312?.] Vidi 3 Maii 1886.

524. **Messinae univ. 170.**
saec. XII, 22×16, membr, foll. 187, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); desinit Dec κ΄. In Italia scriptus. Olim s. Salvatoris. [Scr. 310.] Vidi 3 Maii 1886.

525. **Messinae univ. 175.**
saec. VIII vel IX, 27.6×19.9, membr, foll. 2, coll. 2, ll. 17: fragm ex Evl, ex παθῶν ζ΄—ι΄. Vidi 3 Maii 1886.

526. **Pistoiae Fabronianus.**
saec. X, membr, foll. 12, coll. 2: fragm ex Evl. V. cl. Gebhardt. 13 Maii 1882 perl.

527. **Romae Angelicus D. 2. 27.**

a. **foll. 4. 5. 6.: saec. X, 21.4×15.5, membr, UNC, foll. 3, coll. 2, ll. 36: fragm ex Evl, ex σαβ. κυρ. Mt Lc.**

b. **fol. 7: saec. X, lat. 22.1, membr, UNC, foll. 1/2, coll. 2, ll. (9): fragm ex Evl.**

c. **fol. 8: fol mut ex Evl, ex menol. Vidi 2 Apr 1886.**

528. **(Apl 215) Romae Barberin. III. 22.**
saec. XV, chart, foll. 254: liturgica quae lectiones ex epistulis et evangeliis continent; ἑωθινά. [Scr. 409.] Vidi 1 Apr 1886.

529. **(Apl 216) Romae Barberin. III. 129.**
saec. XIV, membr, foll. 188: liturgica, foll. 184—188 lectiones ex epp et evv. [Scr. 410.] Vidi 1 Apr 1886.

530. **(Apl 217) Romae Barberin. IV. 1.**
saec. XV vel XVI, chart, foll. 386: liturgica, lectiones ex N.T., non vero accurate excussi. [Scr. 408.] Vidi 1 Apr 1886.

531. **Romae Barberin. IV. 13.**
saec. XI vel XII, membr, foll. 145: liturgica, lectiones paucae ex evv, ἑωθινά ad fin. [Scr. 406.] Vidi 1 Apr 1886.

532. **(Apl 218) Romae Barberin. IV. 25.**
saec. XI vel XII, membr, 22.8×14.4: liturgica, foll. 139—155 lectiones ex epp et evv in dies festos nonnullos, ἑωθινά. [Scr. 407.] Vidi 1 Apr 1886.

533. (Apl 219) Romae Barberin. IV. 28.
saec. XII, 22.3 × 17.9, membr, foll. 206, coll. 2, ll. 23; lectiones ex V.T., foll. 6v. 7v. 50v—53 lectiones ex epp (Ioh et Pet), fol. 204 lectiones ex evv *σαβ. κυρ. α'—γ'* (? *νηστ.*) In Italia scriptus. Vidi 8 Apr 1886.

534. Romae Barberin. IV. 30.
saec. XII, 22.9 × 17.8, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,3—11. In Italia scriptus. [Scr. 404.] Vidi 8 Apr 1886.

535. Romae Barberin. IV. 43.
saec. XIII vel XIV, 24.1 × 18.5, membr, foll. 221, coll. 2, ll. 23, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 403.] Vidi 8 Apr 1886.

536. Romae Barberin. IV. 53.
saec. XI vel XII, 24.6 × 18.9, membr, foll. 161, coll. 2, ll. 22, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); fol. primum nunc ultimum est; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 405.] Vidi 8 Apr 1886.

537. Romae Barberin. VI. 18.
saec. XII, 31.7 × 26.3, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 22, mut et perturbatus: *Evl* (Mt Lc *ἑβδ*), Ioh paene deest. Olim Caroli Strozzae Thomae filii, num. 5. [Scr. 411.] Vidi 15 Apr 1886.

538. Romae Chisianus R. VII. 52.
saec. X vel XI, 29.9 × 23.9, membr, UNC, foll. 227, coll. 2, ll. 12, mus rubr: fragm ex Evl, *πανν.* | *νηστ.* | *μεγ. ἑβδ.* | *παθῶν.* Leodegarius archidiaconus CPtanus ecclesiae s. Francisci de Colle Paradisi (in conventu videtur) donavit. Inde Chisianus factus est. [Scr. 414.] Vidi 15 Apr 1886.

539. Romae Vaticanus Gr. 350.
saec. XI, 33 × 28.7, membr, foll. 314, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). in usum CPtanum scriptus. Anno 1106 (ita ad finem m ser) dono datus. [Scr. Evv 643.] Vidi 26 Mart 1886.

540. Romae Vaticanus Gr. 352.
saec. XIII vel XIV, 32.1 × 23.9, membr, foll. 244, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). [Scr. 376.] Vidi 26 Mart 1886.

541. Romae Vaticanus Gr. 353.
saec. IX vel X, 29.8 × 20.8, membr, UNC, foll. 237, coll. 2, ll. 20, mut: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); incipit *κυρ. γ'* Ioh; f. 37 v m ser Slavonica. [Scr. 377.] Vidi 26 Mart 1886.

542. Romae Vaticanus Gr. 355.
saec. IX vel X, 33.2 × 25.8, membr, UNC, foll. 315, coll. 2, ll. 19: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). [Scr. 378.] Vidi 26 Mart 1886.

543. Romae Vaticanus Gr. 357.
saec. IX vel X, 39.5 × 32.5, membr, UNC, foll. 322, coll. 2, ll. 15, mus rubr: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*); *εὐ. εἰσ τὸ πάθοσ* (cf Evl 13). [Scr. 379.] Vidi 26 Mart 1886.

544. Romae Vaticanus Gr. 362.
saec. XI, 19.5×15, membr, foll. 200, col. 1, ll. 23, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.).

545. Romae Vaticanus Gr. 540: foll. 1.2.195.196.
saec. X, in fol, membr, foll. 4, coll. 2, ll. 20, mus rubr: fragm ex Evl praefixum Chrys in Ioh hom να'—πη'. Vidi 29 Mart 1886.

546. Romae Vaticanus Gr. 781.
saec. X vel XI, 25×19, membr, foll. 152, coll. 2, ll. 27: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Olim Blasii praepositi Cryptoferratae. [Scr. 382.] Vidi 29 Mart 1886.

547. Romae Vaticanus Gr. 1217.
saec. XIII vel XIV, 22.2×16.4, membr, foll. 151, coll. 2, ll. 30: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); foll. 1-16 chart, saec. XVI. Vidi 30 Mart 1886.

548. (Apl 220) Romae Vaticanus Gr. 1228: foll. 16—39.
saec. XIV, 23×15.2, chart, foll. 34, col. 1, ll. 19: lectiones ex epp et evv in hebdomadam unam (cf supra, p. 688.689). Olim Ant. Car. Carafae. Vidi 30 Mart 1886.

549. Romae Vaticanus Gr. 1534. B.
saec. XIII vel XIV, 33.8×26.5, membr, foll. 223, coll. 2, ll. 25; non habet mus: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); in usum CPtanum scriptus. [Scr. 383.] Vidi 31 Mart 1886.

550. Romae Vaticanus Gr. 1601.
saec. XII, 23.9×18.2, membr, foll. 192, coll, 2, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. 384.] Vidi 31 Mart 1886.

551. Romae Vaticanus Gr. 1625.
saec. XIII, 35.3×27.4, membr, foll. 361, coll. 2, ll. 21, mus rubr, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); in usum CPtanum scriptus; Pelagia Ioh 8,3—11. [Scr. Evv 678.] Vidi 13 Mart 1886.

552. Romae Vaticanus Gr. 1813: foll. 1—13.
saec. XIV, 18×13.4, membr, foll. 13 (266), col. 1, ll. 19: *εὐ. ἑωθινά*; foll. 14—fin liturgica. [Scr. 385.] Vidi 31 Mart 1886.

553. Romae Vaticanus Gr. 1886.
saec. XIII vel XIV, 25.5×19.5, membr, foll. 110, coll. 2, ll. 29: fragm ex *Evl* (Ioh deest^{vdtr} Mt Lc ἑβδ); deesse menol videtur. [Scr. 386.] Vidi 31 Mart 1886.

554. (Apl 221) Romae Vaticanus Gr. 1973; foll. 24v—57r.
saec. XIV, 16.9×12.4, membr (minusc rescr), foll. 34 (79) col. 1, ll. 18: lectiones ex epp et evv in dies plures festos. Vidi 7 Apr 1886.

555. (Apl 222) Romae Vaticanus Gr. 1978: foll. 49—75.
saec. XV, 19.7×12.8, chart, foll. 27(115), col. 1, ll. 21: lectiones ex epp et evv in totam hebdomadam cf supra, p. 688.689 et *διάφορα*. Manu Iohannis presbyteri *ῥώσου χρηστὸσ τῶ γένη· διὰ παρακλήσεωσ τινὸσ, δημητρίου, σέρβου*. Vidi 7 Apr 1886.

556. (Apl 223) Romae Vaticanus Gr. 2012.
saec. XV, membr, foll. 211: liturgica, insunt lectiones nonnullae ex V. T. et N. T. [Scr. 387.] Vidi 2 Apr 1886.

557. (Apl 224) Romae Vaticanus Gr. 2051: foll. 84—121.
saec. XV, 27.1×19.8, chart, foll. 38(128), col. 1, ll. 28: lectiones ex epp et evv in dies festos. Foll. 1—83 liturgiae Chrys, Bas, Germani. Vidi 7 Apr 1886.

558. (Apl 225) Romae Vaticanus Gr. 2052.
a. 1561, 35×24, chart, foll. 207, coll. 2, ll. 28: foll. 50—205 insunt lectiones ex epp et evv in multos dies. Foll. 1—5 liturgiae Chrys Bas Praesanct. Manu Stephani *Φραντζέ* presbyteri. Vidi 7 Apr 1886.

559. Romae Vaticanus Gr. 2061.
a. saec. VIII, 28.5×22, membr rescr, UNC, foll. 7 (164. 169. 174. 175. 209. 214. 227). coll. 2, ll. 21: fragm ex Evl.
b. saec. VII vel VIII, membr rescr, UNC, foll. 39(254—292), col. 1, ll. 14: fragm ex Evl. Hunc codicem perl Montf. et Maius, eruit tandem v. cl. Petrus Batiffolius, cf supra, p. 447. 448, ℶ[evv]: et cf *The Independent*, Novi Eboraci 25 Sept 1887, p. 1067[cd]. 1068[a].

560. Romae Vaticanus Gr. 2100.
saec. XIV, 17.7×13.5, membr, (minus rescr), foll. 79, col. 1, ll. 19: *κυρ. δ'* Lc—*κυρ. ἀποκρέω* cum comm (fortasse homil Xiphilini; exstantne homiliae aliae tam vetustae in *κυριακάσ*?). [Scr. 388.] Vidi 3 Apr 1886.

561. Romae Vaticanus Gr. 2129: foll. 1—5.
saec. XVI, chart, foll. 5: lectiones ex evv nonnullae. Cf Apoc 158. [Scr. 389.] Vidi 2 Apr 1886.

562. Romae Vaticanus Gr. 2138.
a. 991, 25.9×18.5, membr, foll. 91, coll. 2, ll. 29: fragm ex Evl, incipit *σάβ. τοῦ ἀποκρέω*. Manu Cyriaci monachi et presbyteri *ἐν ἄστεω καπούησ* scriptus. Olim Cryptoferratae A. 15. Gebhardt. a. 1882 perl. Vidi 3 Apr 1886.

563. Romae Vaticanus Gr. 2144.
saec. VIII vel IX, 21×14.3, membr, UNC, foll. 193, coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh *ἑβδ* Mt Lc *σαβ. κυρ.*). CPoli delatus. [Scr. 390.] Vidi 3 Apr 1886.

564. Romae Vaticanus Gr. 2167.
saec. XIII vel XIV, 31.5×23, membr, foll. 361, coll. 2, ll. 21, pict: *Evl* (Ioh Mt Lc *ἑβδ*). Olim Columnensis 6. Vidi 3 Apr 1886.

565. Romae Vaticanus Gr. 2251.
saec. VIII (?), 21×14, membr, UNC (quid hic a. 1886 scribere voluerim dubito), foll. 4 ad init et ad fin, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, *κυρ. ϛ'—ζ'* Mt Greg Naz praepositum et postpositum. [Scr. 393.] Vidi 3 Apr 1886.

566. Romae Vatic. Ottob. Gr. 444: foll. A. B.
saec. IX, 25.2×18.7, membr, UNC, foll. 2, coll. 2, ll. 22: fragm ex Evl, σαβ. et κυρ. ις' Mt. Codex continet λόγουσ (Chrys?). [Scr. 396.] Vidi 6 Apr 1886.

567. Romae Vatic. Palat. Gr. 1: fol. A.
saec. IX vel X, 26×19.3, membr, UNC, foll. 2 (= fol. 1 in libro), coll. 2, ll. 23: fragm ex Evl, δ' et ε' τ. δ' et κυρ. δ' Ioh. [Scr. 397.] Vidi 7 Apr 1886.

568. Romae Vatic. Palat. Gr. 221.
saec. XV, 24.5×10.5, chart, foll. 397, col. 1, ll. 32: κυρ. τ. χῦ γενν. κυρ. ια' Lc cum homil Xiphilini. [Scr. 398.] Vidi 9 Apr 1886.

569. Romae Vatic. Palat. Gr. 239.
saec. XVI, 22.1×14.7, chart, foll. 192, col. 1, ll. 23: homiliae in κυριακάσ nonnullas (Xiphilini? hoc saeculo nisi fallor scripsit episcopus Thessalonicensis de κυριακῶν). [Scr. 399.] Vidi 9 Apr 1886.

570. Romae Vatic. Pii II Gr. 33.
saec. X vel XI, 21.2×15.4, membr, foll. 158, coll. 2, ll. 26: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit δ' τ. διακ.; Pelagia Ioh 8,3—11. In Italia litteris Neritinis scriptus. Blanchin. *Evang. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 504, facs p. 492, tab. vi. [Scr. et 188 et 401.] Vidi 5 Apr 1886.

571. Romae Vatic. Reginae Gr. 44.
saec. XVII, 20.9×15, chart, foll. 356, col. 1, ll. 20: homil in lectiones ex evv. [Scr. 391.] Vidi 5 Apr 1886.

572. (Apl 226) Romae Vatic. Reginae Gr. 49.
saec. XIV, 20.8×14.3, chart, foll. 337, col. 1, ll. 27: foll. 52—63r ἑωθινά et lectiones ex epp et evv in totam hebdomadem. Foll. 330v a. 1474 scripsit Anastasius monachus hierodiaconus ἀπὸ τόπου πελοπονίσου. Vidi 5 Apr 1886.

573. (Apl 227) Romae Vatic. Reginae 59.
saec. XII, 28×19.5, membr, foll. 137, col. 1, ll. 47: menaei speciem habet, insunt vero lectiones multae ex V. T. et ex N. T. Anno 1647 possidebat „Alexander Pauli filius Petavius senator Parisiensis". [Scr. 395.] Vidi 5 Apr 1886.

574. Syracusae seminarii 3.
a. 1125, 26.6×20, membr, foll. 255, coll. 2, ll. 25, non habet mus: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); sect saepe in mg (cf supra, p. 752, Evl 514); ad finem catalogus thron patriarch et synod. Manu Georgii monachi. [Scr. 362.] Vidi 30 Apr 1886.

575. (Apl 228) Syracusae seminarii 4.
saec. XV vel XVI, 21.3×14, chart, foll. 219, col. 1, ll. 18, mut et perturbatus: fragm ex Apl-Evl; ex παθῶν et menol. Ex dono equitis Marii Landolinae. [Scr. Apl 113.] Vidi 30 Apr 1886.

576. Venet. s. Lazari 1631.
saec. XII, 26.9×21.6, membr, foll. 200 (?), coll. 2, ll. 22: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Ad fin foll. 2 dimidiata ex alio Evl. Olim in ecclesia quae sepulchrum Michaelis Doukae continebat. Vidi 8 Mart 1886.

577. Athous s. Dionysii 378.
saec. XVII vel XVIII, in 16, chart: ἑωθινά; eodem modo praebent lectiones paucas s. Dionysii 437.440.446.468.469.488.515.532.540.543 quibus hodie numeros adsignare nolo.

578. Edinburgae univ. Laing. 9.
saec. XI vel XII, 29×22.3, foll. 260 (264), coll. 2, ll. 25, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); in usum CPtanum scriptus. Olim Woodhousii 38. Vidi 29 Maii 1883.

579. Athous s. Andreae Γ′.
saec. XIII vel XIV, 25.3×19.3, membr, foll. 231, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.; sed post μεγ. σάβ. stant Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Manu Nicetae τοῦ ῥαγκούση. Vidi 24 Aug 1886.

580. Athous s. Andreae Δ′.
saec. IX vel X, 18.4×15.4, membr, foll. 103, coll. 2, ll. 24, mut: fragm ex Evl (Mt Lc σαβ. κυρ.), incipit κυρ. ια′ Mt desinit Feb ϑ′. Vidi 24 Aug 1886.

581. Athous s. Andreae ϛ′.
saec. XVI, 31×21.1, chart, foll. ?, col. 1, ll. 25: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Vidi 24 Aug 1886.

582. Athous s. Andreae Ζ′.
saec. XIV, 24×18, membr, foll. 125, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit δ′ τ. ε′ Ioh desinit nisi fallor μεγ. σαβ. Vidi 24 Aug 1886.

583.	Athous Batopedii	48	: *Evl.*	598.	Athous Batopedii	221	: *Evl.*
584.		192		599.		223	
585.		193		600.		224	
586.		194		601.		(225)	
587.		195		602.		(226)	
588.		196		603.		(227)	
589.		197		604.		228	
590.		198		605.		229	
591.		200		606.		230	
592.		202		607.		231	
593.	De codd Batopedii cf supra p. 593: 905—1140.	204		608.		232	
594.		205		609.		233	
595.		208		610.		234	
596.		209		611.		235	
597.		220		612.		236	

613.	Athous Batopedii	237	: *Evl.*	**620.**	Athous Batopedii	253	: *Evl.*
614.		238		**621.**		254	
615.		239		**622.**		255	
616.		240		**623.**		256	
617.		241		**624.**		257	
618.		242		**625.**		271	
619.		243		**626.**		291	

627. Athous s. Dionysii 1.
saec. VIII vel IX, 26.7×19.1, membr, UNC, foll. 237, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc *σαβ. κυρ*). Vidi 28 August 1886.

628. Athous s. Dionysii 2.
saec. XII, in 4, membr, foll. 220, pict: *Evl.*

629. Athous s. Dionysii 3.
saec. XII, in 4, membr, foll. ?, coll. 2, mut init fin: *Evl.*

630. Athous s. Dionysii 6.
saec. XIII, in 8, membr, foll. ?, coll. 2, mut fin: *Evl.*

631. Athous s. Dionysii 11.
saec. XIII, in 8, membr, foll. ?, coll. 2, mut init fin: *Evl.*

632. Athous s. Dionysii 13.
saec. XIII, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, pict: *Evl.*

633. Athous s. Dionysii 14.
saec. XI, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr: *Evl;* foll. 1—50 chart, saec. XVII.

634. Athous s. Dionysii 15.
saec. XII, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

635. Athous s. Dionysii 16.
saec. XII, in fol, membr, foll. 323, coll. 2, mut init: *Evl.* Fol. 323 Turcica.

636. Athous s. Dionysii 17.
saec. XII, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

637. Athous s. Dionysii 18.
saec. X, in fol, membr, foll. ?, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.*

638. Athous s. Dionysii 19.
saec. XI, in fol, membr, foll, ?, mus rubr: *Evl.*

639. Athous s. Dionysii 20.
saec. XII, in fol, membr, foll. 299, coll. 2, mus rubr, pict: *Evl.*

640. Athous s. Dionysii 21.
saec. IX, 27×21, membr, UNC, foll. 258, coll. 2, ll. 19: *Evl.* Vidi 28 Aug 1886.

641. Athous s. Dionysii 85.
saec. XII, in 8, membr: fragm ex Evl (non vidi nisi menol). Olim Michaelis episcopi Antiochiae. Vidi 28 Aug 1886.

642. (Ap 167 Apl 170) Athous s. Dionysii 163: lectiones nonnullae ex epp et evv.

643. Athous s. Dionysii 302.
a. 1655, in fol, chart, coll. 2: *Evl.* Manu Ioasaphi.

644. Athous s. Dionysii 303.
a. 1559, in fol, chart, coll. 2: *Evl.* Manu Neophyti monachi.

645. Athous s. Dionysii 304.
saec. XVII, in fol, chart, coll. 2: *Evl.*

646. Athous s. Dionysii 305.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Evl.* Manu Nili.

647. Athous s. Dionysii 306.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Evl.*

648. Athous s. Dionysii 307.
saec. XVII, in 4, chart, coll. 2: *Evl,*

649. Athous s. Dionysii 308.
saec. XV, in 4, chart, coll. 2: *Evl;* folia nonnulla manus saec. XVII supplevit.

650. Athous s. Dionysii 309.
a. 1395, in 4, chart, coll. 2, pict: *Evl.*

651. Athous Docheiarii 1.
saec. XII, in fol, membr, coll. 2: *Evl.*

652. Athous Docheiarii 10.
a. 1247, in fol, membr, coll. 2: *Evl.*

653. Athous Docheiarii 13.
a. 1276, in fol, membr, coll. 2: *Evl.* Ad init et ad fin folia saec. IX (?), UNC: *Evl.*

654. Athous Docheiarii 14.
saec. XII, in fol, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.*

655. Athous Docheiarii 15.
saec. XIV, in fol, membr, coll. 2: *Evl.*

656. Athous Docheiarii 19.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.*

657. Athous Docheiarii 23.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

658. Athous Docheiarii 24.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

659. Athous Docheiarii 36.
saec. XI, in 8, membr, mus rubr, mut fin: *Evl.*

660. Athous Docheiarii 58.
saec. XIV, in 16, membr, mut init fin: *Evl.*

661. Athous Docheiarii 137.
saec. XV, in 4, chart, mut fin: *Evl.*

662. Athous Esphigmeni 19.
saec. XI, in fol, membr, foll. 205, coll. 2, mus rubr, pict (man[?] Ioh Proch): *Evl.*

663. Athous Esphigmeni 20.
saec. XI, in fol, membr, foll. 296, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

664. Athous Esphigmeni 21.
saec. XII, in 4, membr, foll. 242, coll. 2, mus rubr: *Evl* (?).

665. Athous Esphigmeni 22.
saec. XII, in 4, membr, foll. 220, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

666. Athous Esphigmeni 23.
saec. XI, in 4, membr, foll. 230, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

667. Athous Esphigmeni 24.
saec. XII, in 4, membr, foll. 193, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

668. Athous Esphigmeni 27.
saec. IX vel X (?), membr rescr, coll. 2: *Evl.*

669. Athous Esphigmeni 28.
saec. XIV, in 8, membr, mut med: *Evl.*

670. Athous Esphigmeni 35.
saec. XIV, in 8, membr, coll. 2, mut fin, multa suppl chart saec. XVI: *Evl.* Esphigmeni 34, et 38 lectiones paucas ex N. T. continent.

671. Athous Esphigmeni 60.
saec. XIII, in 8, membr, passim mut et perturbatus: *Evl.*

672. Athous Iberorum 1.
saec. IX vel X, 40×27, membr, UNC, foll. 312, coll. 2, ll. 19, pict (βάπτισμα: ισ nudus), mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Vidi 25 Aug 1886.

673. Athous Iberorum 3.
saec. XII vel XIII, 32×24.6, membr, foll. 298, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); mut init fin. Vidi 25 Aug 1886.

674. Athous Iberorum 4.
saec. XIV, 28.4×22.3, membr, foll. 205, coll. 2, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Vidi 25 Aug 1886.

675. Athous Iberorum 6.
saec. XII, 24×18, membr, foll. 269, coll. 2, ll. 10, mus rubr, pict (man [?] Ioh Proch): nonnisi paucae lectiones in dies festos maiores. Liber ὡσ κόσμημα scriptus. Vidi 25 Aug 1886.

676. Athous Iberorum 20.
saec. XIII, 27.7×20.6, membr, foll. 164, coll. 2, ll. 23: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit β' τ. δ' Ioh. Vidi 25 Aug 1886.

677. Athous Iberorum 23.
a. 1205, 26×10, membr, foll. 186, coll. 2, ll. 24: *Evl.* Manu Constantini lectoris. Vidi 25 Aug 1886.

678. Athous Iberorum 35.
saec. XIV, 22.9×18.7, membr, foll. 145, coll. 2, ll. 25: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). In Italia nisi fallor scriptus. Vidi 25 Aug 1886.

679. Athous Iberorum 36.
a. 1201, 22.1×18.7, membr, foll. 209, coll. 2, ll. 25: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Nicolai lectoris impensis Michaelis presbyteri scriptus. Vidi 25 Aug 1886.

680. (Apl 229) Athous Iberorum 39.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 262: *Apl-Evl*.

681. Athous Iberorum 635.
saec. XIV, in 8, chart, mut init fin: *Evl*.

682. Athous Iberorum 637.
saec. XIV, in 4, membr, mut fin: *Evl*.

683. Athous Iberorum 638.
saec. XV, in 8, chart: *Evl*.

684. (Ac 322) Athous Iberorum 639.
saec. XV, in 8, chart, mut fin: *Evl* (Evv?) *Act*.

685. Athous Iberorum 640.
saec. XIV, in 8, chart, mut fin: *Evl*.

686. (Apl 230) Athous Iberorum 825.
saec. XV, in 8, chart: *Apl-Evl*.

Iberorum 826 (a. 1642) lectiones paucas ex epp et evv, 880 ex evv continet.

687. (Apl 231) Athous Iberorum 884.
saec. XV, in 8, chart, mut init fin: *Apl-Evl*.

688. Athous Caracallae 3.
saec. XIV, in fol, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl*. Folia priora m rec.

689. Athous Caracallae 11.
saec. IX (?), in 4, membr, UNC, coll. 2, mus rubr: *Evl*.

690. Athous Caracallae 15.
saec. XIII, in 4, membr, mut fin: *Evl*.

691. Athous Caracallae 16.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, passim mut: *Evl*.

692. Athous Caracallae 17.
a. 1232, in 4, membr, coll. 2, mut: *Evl*.

693. (Apl 232) Athous Constamoniti 6.
a. 1560, in 4, chart: *Apl-Evl*. Manu Danielis ῥακενδύτου.

694. Athous Constamoniti 98.
saec. XIV, in fol, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl*.

695. Athous Constamoniti 99.
saec. XIV, in fol, membr rescr: *Evl*. Scriptura vetustior saec. XII: theologica Latina.

696. Athous Cutlumusii 60.
(a. 1169), in 4, membr, foll. 256, coll. 2, pict: *Evl.* Anno 1169 compactus impensis Gerasimi monachi in monasterio Theodori *τοῦ Κλησουριώτου* manu Lucae tabularii (?) et clerici.

697. Athous Cutlumusii 61.
saec. XII, in 4, membr, foll. 278, coll. 2, pict: *Evl.*

698. Athous Cutlumusii 62.
saec. XII, in 4, membr, foll. 288, coll. 2, pict (man [?] Ioh | Proch): *Evl.*

699. Athous Cutlumusii 63.
saec. XII, in 4, membr, foll. 337, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

700. Athous Cutlumusii 64.
saec. XI, in 4, membr, foll. 238, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

701. Athous Cutlumusii 65.
saec. XI, in 8, membr, foll. 306, mus rubr: *Evl.* Folia duo ultima: saec. XI, membr, coll. 2, mut: *Evl.*

702. Athous Cutlumusii 66.
saec. XI, in 4, membr, foll. 165, coll. 2, mus rubr, mut: *Evl.*

703. Athous Cutlumusii 86.
saec. IX (Lambros VI vel VII)?, membr rescr, UNC, folia 2—10. 15. 17. 29. 30. 35—38. 178. 193. 195. 197. 200. 205—208 et alia multa, coll. 2: *Evl* (? Evv).

704. Athous Cutlumusii 90.
saec. X (?), in 4, membr, UNC, foll. 492, coll. 2, ll. 19: *Evl.*

705. Athous Cutlumusii 279.
saec. XIV, in 8, chart: *Evl* (? Evv).

706. Athous Cutlumusii 280.
saec. XVI?, in 4, chart, coll. 2, mut init fin: *Evl* (? Evv).

707. (Apl 233) Athous Cutlumusii 282.
saec. XVI, in 8, chart: *Apl-Evl* in *κυριακὰσ* et *παθῶν.*

708. Athous Cutlumusii 292.
saec. XVI, in 8, chart, pict: *Evl.*

709. (Apl 234) Athous Cutlumusii 356.
saec. XVII, in 8, chart: *Apl-Evl.*

710. Athous Xenophontis 1.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2: *Evl.*

711. Athous Xenophontis 58.
saec. XVI, in 8, chart: *Evl.*

712. (Apl 235) Athous Xenophontis 59.
saec. XVI, in 8, chart: *ἑωθινὰ* et lectiones ex epp et evv in unam hebdomadem.

713a. Athous Xenophontis 68.
saec. XVIII, in 8, chart: *ἑωθινά.*

713 b. Athous Gregorii 71.
saec. XVII, in 16, chart: ἑωθινά.

714. Athous Xeropotami 110.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

715. Athous Xeropotami 112.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

716. Athous Xeropotami 118.
saec. XIII vel XIV, in 4, chart, foll. 60: fragm ex Evl. Vidi 29 Aug 1886.

717. Athous Xeropotami 122.
a. 1560, in fol, chart: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

718. Athous Xeropotami 125.
a. 1654, in 4, chart, pict: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

719. Athous Xeropotami 126.
a. 1586, in 4, chart, coll. 2: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

720. Athous Xeropotami 234.
saec. IX, in 4, membr, UNC, foll. 2 ad init, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh) κυρ. α'—β' τ. γ'. Codex est: a. 1587, in 4, chart: synaxarium Mart—Aug. Vidi 29 Aug 1886.

721. (Apl 236) Athous Xeropotami 247.
saec. XVII, in 4, chart: psalterium quod sequuntur ἑωθινὰ et Apl. Vidi 29 Aug 1886.

722. Athous Panteleemonis L.
saec. X, 33.1×25, membr, UNC, foll.?, coll. 2, ll. 23: *Evl.* Foll. 1.2 ex al cod. Foll. 3—22 ex codd pluribus. Vidi 23 Aug 1886.

723. Athous Panteleemonis IV. 6. 4.
saec. XIV, 29.9×23.5, membr, foll. 171, coll. 2, ll. 21: fragm ex *Evl* (Lc σαβ. κυρ.), incipit σβ. η' Lc, desinit Mart ϛ'. Vidi 23 Aug 1886.

724. Athous Panteleemonis IX. 5. 3.
saec. XI, 33.2×25, membr, foll. 249, coll. 2, ll. 21: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); hic illic lectiones ex V. T. in horis et menol; foll nonnulla chart saec. XVI suppl; Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 23 Aug 1886.

725. Athous Panteleemonis XXVII. 6. 2.
saec. XII vel XIII, 30.3×22.3, membr, foll. 256, coll. 2, ll. 16, pict: lectiones σαββατοκυριακαὶ et in dies magnos festos. Vidi 23 Aug 1886.

726. Athous Panteleemonis XXVII. 6. 3.
saec. XI, 30.9×24.5, membr, foll. 296, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Vidi 23 Aug 1886.

727. Athous Panteleemonis XXVIII. 1. 1.
saec. XIII vel XIV, 25×18, membr, foll. 236, coll. 2, ll. 19, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ). Vidi 23 Aug 1886.

728. Athous s. Pauli 1.
saec. XIII, 26.3×19.5, membr, foll. 50, col. 1, ll. 28, non habet mus: fragm ex Evl, ex Ioh (ἑβδ' et menol Dec κ'—Aug λα' et ἑωϑ). Vidi 28 Aug 1886.

729. Athous Protati 11.
saec. XII, in fol, membr, coll. 2, mus rubr, pict: *Evl.*

730. Athous Protati 14.
saec. IX? (Lambros VII), in fol, membr, foll. 3, coll. 2, mus rubr: fragm ex Evl (Ioh).

731. Athous Protati 15.
saec. XI, in fol, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

732. Athous Protati 44.
saec. XIV, in fol, chart, coll. 2, mus rubr: *Evl.*

733. Athous Protati 56.
saec. IX (? Lambros VII), membr, foll. 10, coll. 2: fragm ex Evl, ad init et fin, παρακλητικῷ praepositum et postpositum.

734. Athous Simopetrae 17.
saec. XIV (? a. 1188), in 4, membr, coll. 2, mut init: *Evl.* Manu Constantini. Vidi 29 Aug 1886.

735. Athous Simopetrae 19.
saec. XII (Lambros XIV), in 4, membr, coll. 2, mus rubr, pict, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

736. Athous Simopetrae 20.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut fin: *Evl.* Foll. 2 ult saec. XVI. Vidi 29 Aug 1886.

737. Athous Simopetrae 21.
saec. XII (Lambros X), in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

738. Athous Simopetrae 24.
saec. XI (Lambros X), in 4, membr, coll. 2, mut fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

739. Athous Simopetrae 27.
saec. XIII, in 8, membr, coll. 2, mut fin: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

740. Athous Simopetrae 28.
saec. XIV, in 8, membr, coll. 2: *Evl.* In Italia puto scriptus. Vidi 29 Aug 1886.

741. (Apl 237) Athous Simopetrae 30.
saec. XIII vel XIV, in 8, membr, coll. 2, mus rubr, mut fin: *Evl.* Ad init fol. 1, ad fin foll. 2 ex Apl, mus rubr. Vidi 29 Aug 1886.

742. Athous Simopetrae 33.
saec. XII (Lambros XIII), in 8, membr, coll. 2: *Evl.* Vidi 29 Aug 1886.

743. (Apl 238) Athous Simopetrae 70.
saec. XIV et XVII, in 8, chart: *Apl-Evl*. Ad finem liturgica. Vidi 29 Aug 1886.

744. Athous Stauronicetae 1.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2: *Evl*.

745. Athous Stauronicetae 27.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2: *Evl*.

746. Athous Stauronicetae 42.
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2: *Evl*.

747. Athous Stauronicetae 102.
a. 1319, in 4, chart, coll. 2: *Evl*. Manu Theodori hieromonachi iubente Michaele presbytero *τοῦ Ῥόδω ἀμπέλη*.

748. Athous Philothei 1.
saec. XII, in fol, membr: *Evl*.

749. Athous Philothei 2.
saec. VIII (?), in 4, membr, foll. 36, coll. 2, mut fin: *Evl*. Incipit *σβ. τ. γ'* Ioh.

750. Athous Philothei 3.
saec. XIII, in 4, membr, coll. 2, mut init: *Evl*.

751. (Apl 239) Athous Philothei 6.
saec. XI, in 4, membr, coll. 2: *Apl Act* (?) *Evl Gen Prophetae Prov* (?).

752. Athous Philothei 18.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl*. Finis suppl chart saec. XVI.

753. Athous Philothei 25.
saec. XIV, in 4, membr, mut fin: *Apl-Evl τῶν κυριακῶν*. Menol chart, saec. XIV.

754. Athous Philothei 61.
a. 1583, in 4, chart, pict: *Evl*. Manu Gabrielis *τάχα καὶ ἱερομονάχου τῆσ ἐκκαλίου πόλεωσ*.

755. (Apl 240) Athous Philothei 213.
saec. XVI, in 16, chart: lectiones ex epp et evv.

756. Athous Chiliantarii 6.
saec. XIII, in 8, membr: *Evl*.

757. (Apl 241) Athous Chiliantarii 15.
saec. XV, in 8, chart: lectiones ex epp et evv in unam hebdomadem.

758. Beratinus in ecclesia.
saec. XI vel XII, 35×26.5, membr, foll. 310, coll. 2: *Evl*.

759. (Apl 242) Cahirae patriarchae Alexandrini, Coxii 18.
saec. XV, in 4, chart: lectiones ex V. T. et N. T. Coxius perl.

760. Cahirae patr. Alex. 927.
saec. XIV vel XV: *Evl*. V. cl. Gardthausen. perl.

761. Cahirae patr. Alex. 929.
a. 1338: *Evl.* Manu Beniamini τάχα ἱερομονάχου. Gardthausen. perl.

762. Cahirae patr. Alex. 943.
saec. XIII, Graeco-Arab: *Evl.* Gardthausen. perl.

763. Cahirae patr. Alex. 944.
saec. XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

764. Cahirae patr. Alex. 945.
saec. XI—XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

765. Cahirae patr. Alex. 946.
saec. XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

766. Cahirae patr. Alex. 948.
saec. XI: *Evl.* Gardthausen. perl.

767. Cahirae patr. Alex. 950.
saec. XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

768. Cahirae patr. Alex. 951.
saec. XI: *Evl.* Gardthausen. perl.

769. Cahirae patr. Alex. 953.
saec. XI vel XII: *Evl.* Gardthausen. perl.

770.	Chalcide monasterii Trinitatis	1	: *Evl.*
771.		2	
772.		3	
773.		4	
774.		5	
775.		6	
776.		7	
777.		8	
778.		9	
779.		10	

780.	Chalcide scholae	1	: *Evl.*
781.		2	
782.		3	
783.		4	
784.		5	
785.		6	
786.		7	

787. Chalcide scholae 12.
saec. XII, in fol, coll. 2: *Evl.* Vidi 3 Sept 1886.

788. Chalcide scholae 74 (75?).
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2: *Evl.* Vidi 3 Sept 1886.

789. Chalcide scholae 84.
a. 1338, in 4, chart, col. 1: *Evl.* Vidi 3 Sept 1886.

790. Constantinopoli in ecclesia s. Georgii.
saec. XIII, 36.8 × 28.3, membr, foll. 336, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.). Manu Theopempti. Vidi 6 Sept 1886.

791. Constantinopoli in ecclesia s. Georgii.
saec. XIII vel XIV, 33.5 × 25.4, membr, foll. 424, coll. 2, ll. 28: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Olim Ferrarae. Postea ecclesiae s. Sophiae CPoli a. 1438 dono datus. Vidi 6 Sept 1886.

792. CPoli *ἁγίου τάφου*.
saec. XIII vel XIV, 38.2×29, membr, foll.?, col. 1 (crucis forma), ll. 25, mus rubr, mut init: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ). Vidi 6 Sept 1886.

793. CPoli *ἁγίου τάφου*.
saec. XII, 29.8×22.5, membr, foll.?, coll. 2, ll. 21, mut init: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.), desinit Iul ιϛ'. Vidi 6 Sept 1886.

794. CPoli *ἁγίου τάφου* 426.
saec. XII vel XIII, 28.9×22.2, membr, foll.?, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 6 Sept 1886.

795. CPoli *ἁγίου τάφου* 432.
saec. XIII vel XIV, 26.3×20.3, membr, foll.?, coll. 2, ll.?, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 6 Sept 1886.

796. CPoli *τοῦ ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου* 48.
saec. XV, 20.7×15.2, chart, foll. 249, col. 1, ll. 20: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.), incipit σβ. δ' Ioh. Olim v. cl. *Παπ. Κεραμέωσ*.

797. (Apl 243) Hierosolymis collegii s. Crucis 6. | Vidi 5 Sept 1886.
saec. XI, in fol, membr, mus rubr: lectiones in *κυριακὰσ* ex V. T. et N. T. Coxius perl. Cf supra, p. 637, Ac 183—189.

798. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνοσ* 1.
saec. X, 30×24, membr, foll. 79, coll. 2, ll. 20, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ. κυρ.); incipit κυρ. ε' Ioh, desinit Feb ζ'. Kerameus (cf Evv 1156), p. 17, cum facs, tab. *Α'*, num. 1.

799. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνοσ* 37.
saec. X vel XI, 30×23.5, membr, foll. 288, coll. 2, mus rubr: *Evl*. Kerameus (cf Evv 1156), p. 51.

800. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνοσ* 38.
saec. XI, 30×24, membr, foll. 208, coll. 2, mus rubr: *Evl*. Ad finem *σημείωμα περιέχον τὸ σχῆμα καὶ τὰσ ὀνομασίασ τῶν ἐν τῷ τεύχει εὑρισκομένων μουσικῶν σημείων*. Kerameus (cf Evv 1156), p. 51, cum facs scripturae *τοῦ σημειώματοσ*, tab. *Β'*, num. 2.

801. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνοσ* 40.
saec. XIV, 31×21, chart: *Evl*. Kerameus (cf Evv 1156), p. 51.

802. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνοσ* 41.
saec. XII vel XIII, 32×23, chart, foll. 221, coll. 2: *Evl*. Kerameus (cf Evv 1156), p. 51.

803. in Lesbo monasterii *τοῦ Λείμωνοσ* 66.
saec. XII vel XIII, 24.5×17, membr, foll. 428, mus rubr: *Evl*. Novo tegumento compactus a. 1558. Kerameus (cf Evv 1156), p. 67.

804. in insula Milone.
saec. XII, in fol, membr: fragm ex Evl. Coxius perl.

805. Patmius 68.
saec. IX, in fol, membr, foll. 289, mus rubr: *Evl*.

806. Patmius 69.
saec. IX, in 4, membr, foll. 205, mut: *Evl.*

807. Patmius 70.
saec. IX, in 4, membr, foll. 295, mus rubr: *Evl.*

808. Patmius 71.
saec. IX, in 4, membr, foll. 185, erroribus scatet: *Evl.*

809. Patmius 72.
saec. XII, in 4, membr, foll. 318, mus rubr, pict, Eus-tab: *Evl.*

810. Patmius 73.
saec. XII, in fol, membr, foll. 330, mus rubr: *Evl.*

811. Patmius 74.
saec. XII, in fol, membr, foll. 345, mus rubr, pict: *Evl.*

812. Patmius 75.
saec. XII, in fol, membr, foll. 293, pict: *Evl.* Arabica hic illic in margine.

813. Patmius 77.
a. 1069, in fol, membr, foll. 331, mus rubr: *Evl.*

814. Patmius 78.
saec. XII, in 4, membr, foll. 183, erroribus scatet, mut sub fin: *Evl.*

815. Patmius 79.
saec. XI, in fol, membr, foll. 315, mus rubr, pict: *Evl.*

816. Patmius 85.
saec. XI, in 4, membr, foll. 210, mus rubr: *Evl*, desinit Feb.

817. Patmius 86.
saec. XI, in 4, membr, foll. 175, mus rubr: *Evl.*

818. Patmius 87.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 271, pict, erroribus scatet: *Evl.*

819. Patmius 88.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 312: *Evl.*

820. Patmius 89.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 151: *Evl.*

821. Patmius 91.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 209, passim mut: *Evl.*

822. Patmius 93.
a. 1205, in 4, membr, foll. 259, mus rubr, erroribus scatet: *Evl.*

823. Patmius 99.
saec. XI, in 4, membr, foll. 195, mus rubr, erroribus scatet: *Evl.*

824. Patmius 101.
saec. XIV, in 4, membr, foll. 123, passim mut: *Evl.*

825. Patmius 330.
a. 1427, chart: *Evl.* Manu *Ἱερανθυγόρου.*

826. Patmius 331.
saec. XV, chart: *Evl*.

827. Patmius 332.
a. 1444, chart: *Evl*.

828. s. Sabae, Coxii 40.
saec. XII, in fol, membr: *Evl* Gr.-Arab.

Duodecim lectionaria Evll Scholz. (cf supra, p. 712, Evl 160—171) in monasterio s. Sabae enumeravit, Coxius vero decem tantum (17. 23. 24. 25. 26. 40. 44. 55, in turri 12. 16); Coxii igitur 40 et in turri 16 hoc loco posui, quippe quae inter Scholziana agnoscere non potuerim.

829. (Apl 244) s. Sabae in turri, Coxii 16.
saec. XII, in 4, membr: lectiones ex V. T. et N. T.

830. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου Α'.
saec. IX vel X, 29.7×19.9, membr, UNC, foll. ?, coll. 2, ll. 28, mus rubr, mut: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ.κυρ.), incipit γ' τ. ε' Ioh, desinit ad init παθῶν. Vidi 21 Aug 1886.

831. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου Β'.
saec. XIV, 24.7×16.8, chart, foll. ?, col. 1, ll. 27, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); menol deest. Vidi 21 Aug 1886.

832. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου Γ'.
saec. XV vel XVI, 29.3×21.7, chart, foll. ?, coll. 2, ll. 24, non habet mus, mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ), incipit β' τ. ς' Ioh, desinit Iun κδ'. Vidi 21 Aug 1886.

833. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου Δ'.
saec. XIV vel XV, 30.9×25, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 26: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); incipit β' τ. β' Ioh; Pelagia Ioh 8,3—11. Vidi 21 Aug 1886.

834. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου Ε'.
saec. XII vel XIII, 28.1×21.5, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 24: *Evl* (Ioh ἑβδ Mt Lc σαβ.κυρ.); foll. 1—7 chart, saec. XVII. Vidi 21 Aug 1886.

835. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου Ζ'.
a. 1072, 27.5×20.6, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Evl*; εὐ. τοῦ πάθουσ (cf Evl 13). Ὑπὲρ μνήμησ καὶ ἀφέσεωσ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ· νικολάου μονάχου καὶ καθ' ἡγουμένου μονῆσ . . . τοῦ πόθω κτησαμένου τὴν ἁγίαν δέλτον ταύτην· ἐγράφη δὲ διά λουκᾶ μονάχου ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀσώτου· οἱ ἀναγινώσκοντεσ τὴν ἁγίαν δέλτον ταύτην· πρεσβυτεροπαπαδοδιάκονοι· εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ διὰ τὸν κύριον· εἰ καὶ ὡσ ἄνθρωποσ ἔσφαλα· σύνγνωτέ μοι διὰ τὸν θεόν : ἀμήν : ἐτελειώθη δὲ ἐν ἔτη ͵ςφπ' ἰνδ. δεκάτησ ἐπὶ τῇ ἀφαιρέσει· τῶν ἐσθητῶν ὀφθαλμῶν ῥωμανοῦ βασιλέωσ τοῦ διογένουσ· καὶ τῇ ἐπελεύσει τῶν ἀθέων τουρκῶν. ἀμήν. λουκᾶσ μόναχοσ. Vidi 21 Aug 1886.

836. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου Θ'.
(a. 1340? saec. XVI?), 29.2×21.8, chart, foll. ?, col. 1, ll. 14: *Evl* (Ioh Mt Lc κυρ. sine σαβ.). Vidi 21 Aug 1886.

837. (Apl 245) Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου ΙΔ'.
saec. XV vel XVI, 21.8×14.3, chart, foll.?, col. 1, ll. 25, mut: lectiones ex epp et evv et V. T. Tempus mihi deerat ad excutiendum. Vidi 21 Aug 1886.

838. Thessalonicae v. cl. Σπυρίου.
a. 1186, 33.3×24.8, membr, foll.?, coll. 2, ll. 28, mus rubr: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); εὐ. τοῦ πάθουσ (cf Evl 13); adult εἰσ ἐξομολογουμένουσ. Scriptus manu Theodori ἀναγνώστου καλλιγράφου τοῦ καλοπόυλου, διὰ εὐχῶν τοῦ ὁσίου πατρὸσ ἱλαρίωνοσ τῆσ μονῆσ τῆσ θεοτόκου ... ἐπον. μασεσύνη ἐξόδου τοῦ κυρίου γερασίμου, qui monasterio donavit. Vidi 22 Aug 1886.

839. 840. 841. 842. 843. Sinaiticus 205, 206, 207, 208, 209: *Evl.*

844. Sinaiticus 210.
saec. X (?), 35×21, membr, UNC, foll. circ. 200.

845. Sinaiticus 211.
saec. IX, 27×17×9.5, membr, UNC: *Evl.* Fasciculi Arabice numerantur. Cf Kondakovius, *Putešestvie na Sinaj v 1881 godu*, Odessae a. 1882, p. 104, facs 89,1.

846. Sinaiticus 212: *Evl.*

847. Sinaiticus 213.
a. 967, 21×15×8, membr, UNC, foll. circ. 330, coll. 2: *Evl.* Manu Eustathii presbyteri. Kondakov. (cf Evl 845), p. 104, facs 79—83; 89,8.

848. Sinaiticus 214.
saec. XI, 28×21×6, membr, UNC, coll. 2: *Evl.*

849. Sinaiticus 215.
saec. X exeunte, 27×19.5×3, membr, UNC, coll. 2: fragm ex Evl, incipit σβ. τ. νηστ.

850. Sinaiticus 216.
saec. XII, 30×21×6, membr, coll. 2, pict: *Evl.* Fasciculi litteris Arabicis signati sunt. Kondakov. (cf Evl 845), p. 104.

851. Sinaiticus 217.
saec. XI, 31×24×8, membr, mus rubr: *Evl.* Ad finem Georgica quaedam.

852. Sinaiticus 218.
saec. XI, 29×22×9, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 104.

853. Sinaiticus 219.
saec. XI, 30×22.5×8, membr, foll. 2, mus rubr: *Evl.*

854. Sinaiticus 220.
a. 1167, 30×21×10, membr, coll. 2, rubr: *Evl.* Manu Basilii *νοταρίου τοῦ σκηνοῦρι* (cf Evl 866), Bethlehemi in monasterio *τῶν ἁγίων κελλίων* scriptus. Kondakov. (cf Evl 845), p. 104, facs 92,1.

855. Sinaiticus 221.
saec. XII, 31×24×9, membr, coll. 2, mus rubr, Carp, Eus-tab: *Evl.*

856. Sinaiticus 222.
saec. XI, 29×22×10, membr, foll. circ. 424, coll. 2, mus rubr: *Evl.* In fine „indices et cantica in diem natalem Deiparae".

857. Sinaiticus 223.
a. 1039, 29×22×5, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl.* Ad finem „capita quaedam" ex Mt. Manu Nicephori presbyteri.

858. Sinaiticus 224.
saec. XI, 27.5×21×6.5, membr, coll. 2, mus rubr, mut fin: *Evl.*

859. Sinaiticus 225.
saec. XI vel XII, 28.5×21×4.5, membr, coll. 2: *Evl.* Manu *στρατηγοῦ*. Kondakov. (cf Evl 845), p. 105, „litteras Bulgaricis simillimas esse contendit".

860. Sinaiticus 226.
saec. XII, 30×23×8, membr, coll. 2, mus rubr: *Evl*; folia nonnulla chart in fine.

861. Sinaiticus 227.
saec. XI, 30×23×7, membr, coll. 2: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 105.

862. Sinaiticus 228.
saec. XV, 31.5×25×6, membr, coll. 2: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 105.

863. Sinaiticus 229.
saec. XI, 26×20, membr, foll. circ. 325, mus rubr: *Evl.* In fine nomina mensium Gr-Arab.

864. Sinaiticus 230.
saec. XI, 25×20.5×6.5, membr, coll. 2: *Evl.* Fascc Georgiace numerati.

865. Sinaiticus 231.
a. 1033, 26×21, membr, foll. circ. 160: *Evl.* Fascc passim Georgiace numerati.

866. Sinaiticus 232.
a. 1174, 26×19, membr, foll. circ. 152: *Evl.* Manu Basilii notarii *τοῦ σκηνοῦρι* (cf Evl 854).

867. Sinaiticus 233.
saec. XII, 30×21×7, membr, coll. 2, mus rubr, pict (Lc Mariam cum Iesu infante depingit): *Evl.* Tituli Arabici passim additi sunt.

868. Sinaiticus 234.
a. 1119, 24.5×20×4, membr: *Evl.* Manu Leontii. Ultima pagina scripturam Latinam evanidam habet. Kondakov. (cf Evl 845), p. 106, facs 92,5.

869. Sinaiticus 235.
saec. XI vel XII, 27.5×20×6, membr, coll. 2: *Evl.* Fascc partim Arabice numerati.

870. Sinaiticus 236.
saec. XI, 25×20×6, membr, coll. 2, mut init, mus rubr: *Evl.* Ad finem quaedam Arabica.

871. Sinaiticus 237.
saec. XI, 25.5×16.5, membr, foll. circ. 208: *Evl*; menol deest.

872. Sinaiticus 238.
saec. XI, 31.5×20.5×6, membr, coll. 2, mut fin: *Evl.* Kondakov. (cf Evl 845), p. 106.

873. Sinaiticus 239.
a. 1373, 32×23.5, membr, foll. circ. 368, coll. 2: *Evl.* Manu Ioasaphi (cf supra, p. 544, Evv 480 et p. 649, Ac 345). Kondakov. (cf Evl 845), p. 106, facs 93,3.

874. Sinaiticus 240.
saec. XV vel XVI, 20.5×13×6, membr, foll. circ. 360: *Evl.* Ad finem *ἀκολουθίαι.*

875. Sinaiticus 241.
saec. XI, 24×18×7, membr, coll. 2, mut: *Evl*, incipit *παρασκ. τ. ς´* Ioh.

876. Sinaiticus 242.
saec. XI vel XII, 26.5×19.5×5, membr, mut init fin; fragm ex Evl, incipit *μεγ. σαβ.*; fascc. 2 in medio libro chart suppl.

877. Sinaiticus 243.
saec. XI, 24×19×2.5, membr, foll. 104+, coll. 2, mut init fin: *Evl*, incipit *σαβ. ιδ´* Mt.

878. Sinaiticus 244: *Evl.*
879. Sinaiticus 245: *Evl.*
880. Sinaiticus 246: *Evl.*
881. Sinaiticus 247: *Evl.*
882. Sinaiticus 248: *Evl.*
883. Sinaiticus 249: *Evl.*
884. Sinaiticus 250: *Evl.*

885. Sinaiticus 251.
saec. XIV, 31×20, chart, foll. circ. 232: *Evl.*

886. Sinaiticus 252.
saec. XVI, 31.5×21, chart, foll. circ. 416: *Evl.*

887. Sinaiticus 253.
saec. XIV, 26×16, chart, foll. circ. 304: *Evl.*

888. Sinaiticus 254.
saec. XIV, 27×21×7, chart: *Evl.*

889. Sinaiticus 255.
saec. XIII vel XIV, 15×9.5×7, chart, mus rubr, manibus duabus, perturbatus ut vid: *Evl.* Duabus manibus scriptus quarum altera Ioannicii monachi erat.

890. Sinaiticus 256.
a. 1420, 20×14, chart, foll. circ. 272: *Evl.* Manu Stamatii presbyteri *τάχα δὲ καὶ πρωτοπαπᾶ.*

891. Sinaiticus 257.
saec. XIV (?), 17×11, membr, foll. 190: *Evl,* incipit *ε' τ. γ'* Ioh.

892. Sinaiticus 258.
saec. XV, 19×14×6, chart, male conservatus: fragm ex Evl.

893. (Apl 246) Sinaiticus 271.
saec. XV vel XVI, 15×11×7, chart: lectiones ex evv et act (?epp?).

894. (Apl 260) Sinaiticus 272.
saec. XV (?), 22×14, chart, mut init fin: lectiones ex evv et act (?epp).

895. (Apl 261) Sinaiticus 273: lect ex epp et evv.

Procul dubio plurimis e libris angustiori sensu liturgicis apud Gardthausenium, *Cat. codd. Gr. Sinaiticorum*, Oxoniae a. 1886, insunt lectiones ex evangeliis pariter atque ex actibus et epistulis. Enumerantur menaea 550—640, anthologia, *ἑορτολόγια, ἀκολουθίαι* 641—732, triodia et pentecostaria 733—775, *παρακλητικαί, τροπολόγια, ὀκτωήχοι, μακαρισττάρια, ἐξαποστειλάρια, ἀναποδισματάριον* 776—838, *θεοτοκάρια* 839—862, horologia, menologia, *κονδακάρια, εἱρμολόγια* 863—955, euchologia 956—1011, liturgiae proprie dictae 1040—1093, *τυπικὰ* 1094—1110, *κυριακοδρόμια* sive homiliae in *κυριακάσ* (Philothei, Theophanis, Maximi, Gerasimi) 1111—1174. 1177. Cum vix operae pretium esset haec nondum explorata catalogo addere, non nisi paucis numerum hodie adsignavi.

---

896. Sinaiticus 550.
saec. XIII, 35.5×25×10, membr (?), coll. 2; lectiones ex evv, item psalmi et hymni.

897. Sinaiticus 659.
saec. XV, 21.5×15.5×6, chart: lectiones ex evv et multa patristica, liturgica, hagiologica.

898. Sinaiticus 720.
saec. XVII, 20.5×5×1, chart: lectiones ex evv in *ἀκολουθίαισ.*

899. Sinaiticus 738.
saec. XIV, 16.5×11, membr, foll. circ. 344: lectiones ex (epp et ?) evv in triodio.

900. (Apl 247) Sinaiticus 748.
saec. XV vel XVI, 21×14.5×3.5, chart, mut init fin: lectiones ex V. T. et N. T. in triodio.

901. Sinaiticus 754.
a. 1177, 25×19, fascc. *α'—ιβ'* membr, *ιγ'—μα'* chart: lectiones ex (epp et?) evv in triodio. Manu Simeonis scriptus.

902. Sinaiticus 756.
a. 1205, 28×21, membr, coll. 2: lectiones ex (epp et ?) evv in triodio. Manu Michaelis Hierosolymitani, qui *ἐκ γένουσ συροπώλων* erat. Kondakov. (cf Evl 845), p. 115, facs 92,4.

903. Sinaiticus 775.
saec. XIII, 26.5×19, membr, foll. circ. 208: lectiones ex (epp et ?) evv in pentecostario.

904. Sinaiticus 796.
saec. XIII, 21.5×15, membr, foll. circ. 192, mut init: lectiones ex (epp et ?) evv in paracletica.

905. Sinaiticus 797.
saec. XV, 17×11×8, membr: lectiones ex (epp et ?) evv in paracletica.

906. Sinaiticus 800.
saec. XIV vel XV, 26×18×6, chart: lectiones ex (epp et?) evv in paracletica.

907. Sinaiticus 929.
saec. IX vel X, 15×9.5, membr rescr, foll. 165: fragmenta ex Evl. Scriptura recentior *εἱρμολόγιον* a. 1350 (?) scriptum est.

908. (Apl 248) Sinaiticus 943.
a. 1697, 20×15×4, chart: lectiones ex V. T. et N. T. in *ὡρολογίῳ τοῦ Θηκαρᾶ.*

909. Sinaiticus 957.
saec. X, 12×9×3, membr: lectiones ex (epp et ?) evv in euchologio.

910. Sinaiticus 960.
saec. XIII vel XIV, 16×14.5×6, membr rescr: lectiones ex (epp et ?) evv in euchologio.

911. (Apl 249) Sinaiticus 961.
saec. XIII, 16×12×3, membr, foll. circ. 104: lectiones ex epp (et evv ?) in euchologio.

912. Sinaiticus 962.
saec. XI vel XII, 14×11×7.5, membr: lectiones ex (epp et ?) evv in euchologio.

913. Sinaiticus 965.
saec. XIV, 16×12×2, membr: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

914. Sinaiticus 968.
a. 1426, 21×13×7, membr: lectiones ex (epp et ?) evv in euchologio. Manu Bartholomaei Rhosi scriptus. Kondakov. (cf Evl 845), p. 115, et facs 90,4.

915. (Apl 250) Sinaiticus 972.
saec. XV, 22×13×9.5, chart, foll. circ. 440; lectiones ex N. T. in euchologio.

916. (Apl 251) Sinaiticus 973.
a. 1153, 17×13×6, chart: lectiones ex epp et evv in euchologio. Manu Auxentii presbyteri.

917. (Apl 252) Sinaiticus 977.
saec. XV, 21.5×15, chart, foll. 496: lectiones ex N. T.

918. Sinaiticus 981.
saec. XIV et XVI, 15×10×6.5, chart: lectiones ex (epp et ?) evv in euchologio.

919. Sinaiticus 982.
saec. XIV, 24×15×6, chart: lectiones ex (epp et?) evv in euchologio.

920. Sinaiticus 986.
saec. XV, 20.5×14, chart, foll. circ. 112: lectiones ex N. T. in euchologio.

921. Sinaiticus 1042.
saec. XIV, 23.5×16×3, chart: lectiones ex N. T. in liturgiis.

922. (Ac 58 P 224) Oxon. Bodl. Clarkii 9.

923. (Ac 42 P 48 Ap 13 Apl 56) Francofurti ad Viadrum, lycei.

924. (Apl 253) Romae Vatic. Reg. 54.
saec. XIII, 32.5×24, membr, foll. 166, coll. 2, ll. 60: menaeum; foll. 78—90 v Apl-Evl. Vidi 5 Apr 1886.

925. Venet. s. Marci II. 188.
saec. XVII, 22.3×15.2, chart, foll. ?, col. 1, ll. 29: lectiones nonnullae Gr-Lat (Graecae litteris Latinis). Olim Ambrosii Racoli ordinis praedicatorum filii conventus ss. Martini et Rosae. Olim Gesuati 165. Vidi 6 Mart 1886.

926. Londini mus. Brit. Add. 10068.
Haec catena in Ps continet folia nonnulla rescripta quae non excussi; teste catalogo manu scripto scriptura vetustior Evl saec. XII, coll. 2 habet; tot vero evangelia huius saeculi non rescripta praesto sunt ut vix operae pretium esse videatur oculos super his foliis fatigare.

927. (Apl 185) Londini mus. Brit. Add. 24378.
saec. XIV, 34×23.5, membr, foll. 270, coll. 2, ll. 46.56 etc: menaeum Sept—Feb; insunt lectt ex evv et epp. Freeman. vendidit. [Scr. 275.] Vidi 7 Nov 1883.

928. Paris. nat. Suppl. Gr. 179.180: fol. 79.
saec. XIII, 23.5×15.7, chart, fol. 1, col. 1, ll. 27: *Ioh* 5,24—30(45). Foll. 1—70 sunt codd duo theologici. Martin. p. 166: num. 418. Vidi 21 Oct 1885.

929. (Apl 254) Novi Eboraci seminarii theologici Unionis (?).
saec. XIII, in 4, membr, foll. 30(?), col. 1, ll.?: fragm ex menaeo; insunt lectt ex N. T. V. cl. Hardinus ex Oriente adtulit. Vidi Lipsiae a. 1889.

930. Londin. mus. Brit. Add. 19459.
saec. XIII, 29.1×22.5, membr, foll. 230, coll. 2, ll. 28.24, passim mut: *Evl* (Ioh Mt Lc ἑβδ); pauca suppl m rec. Vidi 20 Iul 1883.

931. (Apl 126) Venet. s. Marci II. 130.
saec. XV vel XVI, 20.5×15, chart, foll. 75, col. 1, ll. 18: *Apl-Evl τῶν κυριακῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ*. Vidi 6 Mart 1886.

932. Londin. Highgate, Burdett.-Coutts. I. 1.
saec. XIII, 9.3×7.4, membr, foll.?, col. 1, ll. 24—28: Psalmi; foll. 2 ultima hymnos Virginis et Zachariae habent. [Scr. Evv 612.] Vidi 1 Aug 1883. Non est quod dicam, me multos Psalmorum codices perlustravisse, quibus *ᾠδαὶ* insunt. Nescio cur in catalogo starent.

933. Romae Vallicellian. C. 7.
(a. 1292), 32.3×23.4, membr, foll. 142, col. 1, ll. 32: *κυριακαὶ* cum comm Thphyl. [Scr. Evv 733.] Vidi 25 Mart 1886.

934. 5pe. Petrop. caes. Muralti 64 (IX. 1).
a. 994, in 4, membr, foll. 222, col. 1, ll. txt 17 comm 48: Psalmi et cantica inter quae Lc 1,46—55.68—79 2,29—32. Olim Coislin. 188.

935. (Apl 256) Paris. nat. Gr. 13.
saec. XII vel XIII (al. XI), 40×30, membr, foll. 478, coll. 2, ll. 68.71: *Psalmi ᾠδαί*: *Apl-Evl* in menaeo et triodio. Martin. p. 164: num. 415. Vidi 7 Ian 1885.

936. (Apl 257) Paris. nat. Gr. 263.
saec. XIII, 38.5×28.7, membr, foll. 200, coll. 2, ll. 62: triodion, pentecostarium, octoechus, horologium cum lectionibus ex N. T. Martin. p. 170: num. 428. Vidi 6 Nov 1885.

(2.) APOSTOLI.

1. (Evl 6) Lugduno-Batav. univ. Scaligeri 243.

2. Londin. mus. Brit. Cotton. Vespas. B. XVIII.
saec. XI, 28.1×21.5, membr, foll. 230, coll. 2, ll. 16, mus rubr, mut: *Apl* (ἑβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.) Folia Armenice numerantur. Casleius bibliothecarius a. 1735 cont conlationemque cum T. Nieuwenhuis, prof. in seminario Mennonitarum Amstelaedami communicavit, Nieuwenhuis ut vid cum Wetst. Scr. perl. Vidi 2 Maii 1883.

3. Hoc numero designavit Scholzius lectiones varias in 1 Pet et 1 Ioh, quas Ioh. Batteleius ex lectionario in aula Trinitatis Cantabrigiae servato contulit et cum Millio communicavit (Trin), cf Mill. *N. T.* § 1470; codex hodie latet; cf Apl 24. Wetstenio (cf Wetst. *N. T.* vol. 2, p. 15) et Griesbachio, in Paul, Apostolus 3 fuerat Evl 19 quod Millius ad Heb 10,22.23 tantum laudavisse videtur.

4. (Evl 112) Florent. Laurent. „Conventi Soppresi" 24.
saec. XI, 18.6×13.8, membr, foll. 145, col. 1, ll. 22, mut: *Apl* cum lectionibus nonnullis ex evv (cf fol. 95 r); incipit σαβ. β' ἀπὸ τὸ πάσχα. Olim „Badia" 2742. Scholz. ex errore bis (ter?) numeravit, 4 et 48 (et 43?). Vidi 18 Mart 1886. Grsb., in Paul, Apostolus 4 est Apl 6.

5. Gottingae univ. MS. theol. 54.
saec. XV, 27.5×20, membr, foll. 56, col. 2, ll. 27—30, mut: *Apl*. Olim monasterii Constamoniti in Atho monte, num. 19. Anno 1748 erat Caesaris de Missy, Berolinensis, Londinii degentis. Matthaeius cont (V), *Thess.* p. 281—305 et facs. Griesbachio, in Paul, Apostolus 5 erat Apl 265.

6. (Evv 117) Londin. mus. Brit. Harl. 5731. Hic Griesbachio in Paul Apl 4; et Grsb., in Paul, Apl 6 nobis Apl 5 est.

7. (Evl 37) Romae coll. Propag. Borgian. L. VI. 6. Grsb., in Paul, Apl 7 nobis Apl 8 est.

8. (Evl 44) Hauniae reg. 1324.

9. (Evl 84) Paris. nat. Suppl. Gr. 32.

10. (Evl 85) Paris. nat. Suppl. Gr. 33.

11. Paris. nat. Suppl. Gr. 104.
saec. XIII (Omont. XII), 24.8×18.9, membr, foll. 139, coll. 2, ll. 24: *Apl* (ἑβδ usque ad παρασκ. μετὰ τ. *N'*, deinde σαβ. κυρ.). Martin. p. 170. Vidi 24 Aug 1885.

12. (Evl 60) Paris. nat. Gr. 375.

13. Moscuae Synodi 4.
saec. IX vel X, in fol, membr, (non unc [sic]), foll. 313, col. 2: *Apl.* De novo religatus manu Ioachimi hieromonachi a. 1525. Olim in monasterio Iberorum in monte Atho. Matthaeius cont (b), *Rom*, p. 277, et facss duo *Act.*

14. Moscuae Synodi 291.
saec. XI vel XII, in 4, membr, foll. 277^{vid}: *Apl.* Olim in monasterio Esphigmeni in monte Atho. Matthaei. cont (e), *Rom*, p. 277.

15. Moscuae typographei synodalis 31.
a. 1116, in fol, membr, foll. 200: lectiones ex V. T. quibus in fine nonnulla ex epistola Iohannis adiecta sunt. Olim in nosocomio Laurae in monte Atho. Matthaei. cont (tz), *Thess*, p. 195 et facs.

16. (Evl 52) Moscuae Synodi 266.

17. (Evl 53) Moscuae Synodi 267.

18. (Evl 54) Moscuae Synodi 268.

19. (Evl 55) Moscuae typographei synodalis 47.

20. (Evl 56) Moscuae typographei synodalis 9.

21. (Evl 83) Paris. nat. Gr. 294.

22. Paris. nat. Gr. 304.
saec. XIV, 34.7×27.3, membr, foll. 302 (pagg. 604), coll. 2, ll. 22: *Apl.* Martin. p. 171. Vidi 14 Nov 1885.

23. Paris. nat. Gr. 306.
saec. XII, 33.2×25.7, membr, foll. 187 (pagg. 374), coll. 2, ll. 28: *Apl.* Martin. p. 171. Vidi 16 Nov 1885.

24. Paris. nat. Gr. 308.
saec. XIII, in 8, membr, foll. 201: lectiones ex V. T., quibus foll. 165r,b—166v,a lectiones tres ex 1 Ioh, foll. 189v—191v manu rec lectiones tres ex 1 Pet adiectae sunt. V. cl. Hort. an hic Apl 3 sit quaerit. Vidi 16 Nov 1885.

25. Paris. nat. Gr. 319.
saec. XII (al. XI), 31.5×21.5, membr, foll. 274, col. 1, ll. 21—23: *Apl.* Impensis Iohannis Amati manu Theophylacti monachi scriptus. Martin. p. 172. Vidi 16 Nov 1885.

26. Paris. nat. Gr. 320.
saec. XII, 23.2×19.5, membr, foll. 208, coll. 2, ll. 21, mus rubr: *Apl* (*ἑβδ*). Martin. p. 172. Vidi 11 Nov 1885.

27. Paris. nat. Gr. 321.
saec. XIV, 29.1×20.3, membr, foll. 237, col. 1, ll. 23: *Apl;* folia 1—4 et 5—28 ex alio codice vel folia reiecta; fol. 28 incipit recte *πάσχα;* fol. deest inter fol. 155 et 156. Scriptura qualis fere Ioasaphi (cf Evv 480). Martin. p. 172. Vidi 11 Nov 1885.

28. (Evl 26) Oxon. Bodl. arch. Seld. supra 2.

29. (Evl 94) Paris. nat. Gr. 330.

30. Paris. nat. Gr. 373.
saec. XIV, 21.3×16.7, membr, foll. 118 (pagg. 236), col. 1, ll. 21. 22: *Apl* (*ἑβδ* usque ad *N'*, deinde *σαβ. κυρ.*)

31. (Evl 82) Paris. nat. Gr. 276.

32. (Evv 324 Evl 97) Paris. nat. Gr. 376.

33. Paris. nat. Gr. 382.
saec. X, 24.2×18.1, membr, foll. 271, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Apl* (*ἑβδ*); foll. 1—10 (*πάσχα—δ' τ. β'*) chart, saec. XVI. Martin. p. 173. Vidi 5 Nov 1885.

34. Paris. nat. Gr. 383.
saec. XVI, 21.4×13.5, chart, foll. 206, col. 1, ll. 30. 32: *Apl* (*ἑβδ*). Martin. p. 174. Vidi 5 Nov 1885.

35. (Evl 92) Paris. nat. Gr. 324.

36. (Evl 93) Paris. nat. Gr. 326.

37. Vacat. Nescio cur in Evv 368 exstare Apl scripserit in catalogo Scholzius, qui in libro *Bibl.-kr. Reise*, p. 82. 83 de Apl tacet.

38. Romae Vatic. Gr. 1528.
saec. XV, 20.9×15.3, chart, foll. 235, col. 1, ll. 26: *Apl* (*ἑβδ*). Manu Macarii monachi Eucholii dicti. Franc. Accidas filius chorepiscopi Rhodii protonotarius et protopapa Messinae hunc librum ex Oriente pertulit et Sixto V anno 1585 dono dedit. Vidi 31 Mart 1886.

39. (Evl 133) Romae Vatic. Ottob. Gr. 416.

40. Romae Barberin. 18.
saec. X, membr rescr: „lect. Ap. et Ep." (Cf Scholz.) Scriptura recentior (40 b): (saec. XIV) lectiones ex V. T. habet cui paucae ex Cath adiectae sunt. Estne fortasse Barber. III. 65?.

41. Romae Barberin.? [„sine numero" Scholz. et in catalogo].
saec. XI, in 4, desunt foll. 1—114: *Apl*. Confer. Scholz. *Bibl.-kr. Reise*, p. 107, l. ult.

42. Romae Vallicellian. C. 46: foll. 227—241.
saec. XVI, 21.5×16, chart, foll. 115, col. 1, ll. 24, itacismis scatet: *Apl*. Vidi 25 Mart 1886.

43. Vacat? Olim Apl 4 etiam huic numero adsignatus?

44. (Evl 241) Glasguae musei Hunteriani V. 4. 3.

45. Glasguae musei Hunteriani V. 3. 4.
saec. XII, 28×20, membr, foll. 239, coll. 2, ll. 22, mus rubr: *Apl*. Scriptus iubente Luca *τοῦ ἐν ἀντιοχεία*. Anno 1747 erat Caesaris de Missy (cf Evl 5). Vidi 26 Maii 1883.

46. Mediol. Ambros. C. 63 sup.
saec. XIV, 23.6×16.1, membr, foll. 153, col. 1, ll. 27. 28, mut: *Apl*; desinit Iul. „Corneliani in Iapygia emptus 1606". Vidi 13 Feb 1886.

47. (Evl 104) Mediol. Ambros. D. 72 sup.
48. (Evl 112) Vacat. Scholz. Apl 4 tertio ita numeravit.
49. s. Sabae 16.
saec. XIV, in 4, chart; *Apl*. Scholz. perl. [Scr. 49=nobis 120.]
50. s. Sabae 18.
saec. XV, in 8, membr: *Apl*. Scholz. perl. [Scr. 50=nobis 89.]
51. s. Sabae 26.
saec. XIV, in fol, membr: *Apl*. Scholz. perl. [Scr. 51=nobis 86.]
52. (Evl 171) s. Sabae. [Scr. 52=nobis 65.]
53. (Evl 160) s. Sabae 4. [Scr. 53=nobis 59.]
54. s. Sabae.
saec. XV, in 8, membr: *Apl*. Scholz. perl. [Scr. 54=nobis 73.]
55. (Evl 179) Treveris in cathedrali. Insuntne lectiones ex epp?
56. (Ac42 P48 Ap13 Evl 923) Francofurti ad Viadrum lycei. Inestne lectio ex Apl?
57. Vacat. Ita olim ex errore Evv 506 numeratus est a Scholzio.
58. Oxon. aedis Christi, Wakii 33.
a. 1172 (?), 28.7×21.2, membr, foll. 265, coll. 2, ll. 23, mus rubr: *Apl* (*ἑβδ*). Manu Niconis hieromonachi in monasterio s. Nicolai *τοῦ σπηλαιώτου* scriptus. Vidi 28 Mart 1883.

Explicit Scholzii catalogus.

---

59. (Evl 185) Cantabr. coll. Christi 13.4.6. [Scr. 53.]
60. Londinii Lambeth. 1190.
saec. XI (Scr. XIII), 25.7×18.5, membr, foll. 259, coll. 2, ll. 25, mut: *Apl* (*ἑβδ*). Bloomfield. perl. [Scr. 57.] Vidi 26 Iul 1883.
61. Londinii Lambeth. 1191.
saec. XIII vel XIV, 20.2×17.1, foll. 153 (79+fragmenta), col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (*ἑβδ* usque ad *N′*, deinde *σαβ. κυρ.*); incipit *κυρ. γ′* Ioh. Bloomfield. perl. [Scr. 59.] Vidi 26 Iul 1883.
62. (Evl 477) Londinii Lambeth. 1194. [Scr. 60.]
63. Londinii Lambeth. 1195.
saec. XV (Scr. XIII), 26.3×18.3, chart, foll. 125, col. 1, ll. 17: *Apl* (*σαβ. κυρ.*). Bloomfield. perl. [Scr. 61.] Vidi 30 Iul 1883.
64. Londinii Lambeth. 1196.
saec. XII (Scr. XIII), 27.3×21.1, foll. 219, coll. 2, ll. 23: *Apl* (*ἑβδ* usque ad *N′*, deinde *σαβ. κυρ.*). Bloomfield. perl. [Scr. 62.] Vidi 30 Iul 1883.
65. Londinii mus. Brit. Add. 32051.
saec. XIII, 28×20.5, membr, foll. 192, coll. 2, ll. 29, mus rubr, mut: *Apl* (*ἑβδ* usque ad *N′*, deinde *σαβ. κυρ.*) Olim ecclesiae archiepiscopalis Heracleae in ora Propontidis. Thomas Paynius, a. 1738 capellanus

Anglicus CPolitanus, in Angliam pertulit et Carolo duci de Marlborough (unde Blenheim 3. c. 12) dono dedit. Videtur esse Bentleii Q; cf Ellis. *Bentleii crit. sacr.* p. xxx, et Berriman. *Critical dissertation on 1 Tim. iii. 16*, p. 105. [Scr. 52 et 70 et 81.] Vidi 28 Apr 1883.

66. (Evl 216) Londinii Highgate, Burdett.-Coutts. I. 10. [Scr. 64.]

67. (Evl 223) Londinii Burdett.-Coutts. III. 29. [Scr. 66.]

68. Londinii Burdett.-Coutts. III. 24.
saec. XIV (Scr. XII vel XIII), 27×20.6, membr, foll. 160, coll. 2, ll. 28—29, mus rubr, mut: *Apl* (*ἑβδ*); incipit β′ τ. γ′. [Scr. 65.] Vidi 10 Iul 1883.

69. (Evl 249) Petrop. caes. Muralt. 44.

70 a. Petrop. caes. Muralt. 38.
saec. IX, in 8, membr bis rescr, fol. 1, coll. 2: fragm ex Apl; Tischendorf. legit Rom 13,11 et 2 Cor 11,21—23 in ultima folii columna, cf *N. T.* ed. VII, proll. p. ccxxvi.

70 b. Petrop. caes. Muralt. 49.
saec. IX, in 8, fragmenta quattuor ex Act 2,22.26.27.28; an ex Apl sint nescio. Vix vero operae pretium est haec vocabulorum frustula numerare.

71. Petrop. caes. Muralt. 40 a.
saec. XI, in 8, membr bis rescr, fol. 1, ll. 27: fragm ex Apl? (Act 13,6—20?).

72. Petrop. caes. Muralt. 45 a.
saec. XIII, in 16, membr, foll. 11: fragmenta ex Apll duobus? Tischendorf. *Anecdota*, p. 11, num. xiii. 4 et 5.

73. 3pe. Petrop. caes. Muralt. 57 (VIII. 80).
saec. IX vel X, in 4, membr, foll. 356, coll. 2, ll. 18: *Apl.* Socius est Evl 251. [Scr. 54.]

74. Petrop. caes. Muralt. 110.
saec. XIII, in 8, membr rescr, foll. 1, ll. 10: fragm ex Apl? Scriptura prior Arabica est. Tischendorf. *Anecdota*, p. 11, num. xiii. 3.

75. Cantabrigiae in prov. Massachusetts, univ. Harvard. A. R. g. 3. 10.
saec. XII, 21×14.5, membr, foll. 281 (p. 562), coll. 2, ll. 23: *Apl.* Eduardus Everett. a. 1819 CPoli in Americam pertulit. V. cl. E. A. Guy. cont (2 h). [Scr. 74.] Vidi 28 Oct 1878.

76. Novi Eboraci, biblioth. Astori, sine numero.
saec. XIII (?), 24×17, chart, foll. 223, coll. 2, ll. 25: *Apl.* Olim Meermani, deinde I. Williamsii, deinde ducis de Sussex. V. cl. S. M. Iackson. humanissime me de hoc codice certiorem fecit.

77. Cantabrigiae univ. 679. 1.
saec. XII vel XIII, 25.5×20.8, membr, foll. 96, col. 1, ll. 18: *Apl* (*ἑβδ*). Fasc primus al man. Desinit *παρασκ.* τ. λγ′. Socius est Evl 305. F. S. Ellis. 10 Feb 1870 vendidit. Hort. perl. [Scr. 79.] Vidi Ian 1883.

78. (Evl 476) Londinii Burdett.-Coutts. III. 44.

79. Londinii mus. Brit. Add. 11841.
saec. XI (al. XII vel XIII), 19.8×14.5, membr, foll. 86, coll. 2, ll. 22.23, mut: lectiones ex V. T. quibus foll. 52 v—54 r, ad Sept 23 *παραμονὴν τῆσ μνήμησ τοῦ ἁγ. ἰωάννου τοῦ θεολόγου*, tres ex 1 Ioh (3,21—4,6 4,9—16 4,20—5,5), foll. 78 r—v, b et 74 r et v (foliis perturbatis), ad Iun 28 *τῶν ἁγίων ἀποστ. πέτρου καὶ παύλου*, tres ex 1 Pet (1,3—8 1,13—19 2,11—24) adsociantur. [Scr. 75.] Vidi 5 Iul 1883.

80. tisch[6: f.] Lipsiae univ. Tisch. VI. f.
saec. IX vel X, 24.7×17.7, membr, UNC, foll. 1, coll. 2, ll. 24: fragm ex Apl, Hebr 1,3—12 [et 11,24] *σάβ.* et *κυρ. ά τῶν νηστ.* Tischendorf. ex Oriente Lipsiam pertulit et Hebr 1,3—12 edidit, ***Anecdota***, p. 37.38 et facs tab. II, num. VI. F. [Scr. 71.] Vidi 22 Iul 1884.

81. Londinii mus. Brit. Add. 29714.
a. 1306, 28.3×22, membr, foll. 178, coll. 1, ll. 28.29, passim mut: ***Apl.*** Manu Ignatii. Nicolas Parassoh. 27 Iun 1874 vendidit. [Scr. 69.] Vidi 28 Apr 1883.

82. (Ac 98 P 113) Dresdae reg. A. 104.

83. Oxoniae Bodl. Misc. 319.
saec. XIII, 28.8×21.3, membr, foll. 14, coll. 2, ll. 22, mus rubr: lectiones paucae ex Apl f. 1 r 2 Tim 3,[2]—9 | f. 1 v *ἀναγνώσματα τοῦ δωδεκαημέρου* (inde a Iesu natalitiis usque ad Epiphaniam); *ἀνάγνωσμα α'* Rom 5,18—21; —*β'* Rom 8,3—9; —*γ'* Rom 9,29—33: —*δ'* 2 Cor 5,15—21; —*ε'* Gal 3,28—4,5; —*ς'* Col 1,18—22; —*ζ'* Phil 3,3—9; —*η'* Rom 8,8—14. Sequuntur fol. 5 r, a—14 v *προκείμενα καὶ ἀλληλουάρια κ. τ. λ. τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.* Manu lectoris Simeonis *τοῦ ἁγιοσιμωνίτου.* [Scr. 76.] Vidi 12 Dec 1883.

84. Oxoniae Bodl. arch. Seld. supra 9: foll. 122—128.
saec. IX, 29×22.5, membr, UNC rescr ex codicibus pluribus veteribus; foll. 3½, coll. 2, ll.?: lectiones ex V.T. et ex 1 Pet et 1 Ioh(?). Scriptura recentior saec. XV orationes Procli habet. Scriptura antiquior nonnullis locis (e. g. f. 45 r) saec. XI et XII, V. T. praebet. Cf Holmes. ***Praefatio ad Pentateuchum***, num. 132. Vidi 12 Dec 1883.

85. Vindob. caes. Gr. theol. 308.
saec. XI, 18.2×14, membr, foll. 87, col. 1, ll. 22: ***Apl*** (*ἑβδ* usque ad *Ν'*, deinde *σαβ. κυρ.*), incipit *β' τ. ς'*. Insunt praescriptiones multae liturgicae. In Italia nisi fallor scriptura Neritinae simili scriptus. Erat Tengnagelii. Vidi 18 Mart 1887.

86. Vesontii (Besançon) bibl. urbis 41.
saec. XII, 22.6×16.9, membr, foll. 141, coll. 2, ll. 20.22: ***Apl*** (*ἑβδ* usque ad *Ν'*, deinde *σαβ. κυρ.*); *ἀντιφωναὶ* et *ἦχοι* dantur. Manus recentior hic illic Arabica addidit. Vidi 29 Maii 1885.

87a. Paris. nat. Gr. 922: fol. A.
saec. XIV, 28.7×19.9, membr, fol. 1, coll. 2, ll. 19: fragm ex Apl, Rom 11,16—26, praefixus codici saec. XII, membr, foll. 265, coll. 2, ll. 24: parallela.

87b. Paris. nat. Suppl. Gr. 804: foll. 88 et 89.
saec. XV, 26×19, chart, foll. 2, coll. 1: fragm ex Apl, β'—ε' τ. γ', Act 6,14—7,60 8,5—29. Vidi 20 Maii 1885.

88. Paris. nat. Suppl. Gr. 800.
saec. XIV, 21.9×14.5, chart, foll. 115, col. 1, ll. 22.23, mut: *Apl*. Martin. p. 174, num. 130. Vidi 14 Oct 1885.

89. Mutinae bibl. Estensis II. D. 3.
saec. XV, 29.1×20, chart, foll. ?, coll. 2, ll. 27: *Apl*. [Scr. 50.] Vidi 13 Mart 1886.

90. (Evv 713) Wisbechiae d. cl. Algerinae Peckoveri: foll. 17, UNC rescr.
Scriptura recentior Evv 713 habet.

91. Athenis nat. 68.
saec. XII vel XIII, 27×21.7, membr, foll. 218, coll. 2, ll. 24, mus rubr: *Apl* (ἑβδ). Vidi 1 Iul 1886.

92. Athenis nat. 69.
a. 1485, 22.2×14.7, chart, foll. 347, col. 1, ll. 20, non habet mus: *Apl* (ἑβδ). Vidi 1 Iul 1886.

93. Athenis nat. (35).
saec. XV vel XVI, 28.2×20.4, chart, foll, ?, col. 1, ll. 26: *Apl* (ἑβδ) et Psalmi cum odis. Rom 9,5 om *ἐπὶ πάντων θ̄σ̄*. Olim monasterii *μεγάλων πυλῶν*. Vidi 13 Aug 1886.

94. Athenis nat. (63).
saec. XI vel XII, 25×17.3, membr, foll. ?, col. 1, ll. 28, passim mut: *Apl* (ἑβδ); incipit β' τ. γ', desinit Aug κε'. *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 17 Aug 1886.

95. Athenis nat. (65).
saec. XI, 23.7×19.2, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 21, mus rubr, passim mut: *Apl* (ἑβδ); desinit Iul ια'. *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 16 Aug 1886.

96. Athenis nat. (95).
a. 1576, 20.8×15.5, chart, foll. ?, col. 1, ll. 25, non habet mus, mut: *Apl* (ἑβδ); incipit β' τ. γ'. Manu Meletii monachi, nisi fallor. *Μεγ. πυλῶν*. Vidi 16 Aug 1886.

97. Athenis nat.
saec. XII vel XIII, 12.5×9, membr, foll. 4 (ad init et ad fin codicis), col. 1, ll. 25.26: fragm ex Apl, praemissa et postposita codici saec. XIV, 19.1×12.5, membr, foll. ?, col. 1, ll. 19: *κλίμαξ* nisi fallor. Vidi 14 Aug 1886.

98. Athenis nat.
saec. XV vel XVI, 22×15.4, chart, foll. ?, col. 1, ll. 23: *Apl* (ἑβδ). Vidi 14 Aug 1886.

99. Athenis nat.
saec. XV vel XVI, 20.6×15.4, chart, foll. 190, col. 1, ll. 17: *Apl* (ἑβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.). Simeon, episcopus τοῦ τρεβαινοῦ, Georgio filio τοῦ μάνου τοῦ κυριάκη dono dedit. Vidi 8 Iun 1886.

100. Escurial. X. IV. 9.
saec. XIV, in 8, chart, foll. 331: fragm ex *Apl* ut videtur.

101. Escurial. Ψ'. III. 9.
saec. XIII, in 4, membr, foll. 136: *Apl* (fortasse non nisi lectiones selectae?).

102. (Evl 478) Cryptoferratae *A'*. β'. 2.

103. Cryptoferratae *A'*. β'. 4.
saec. X vel XI, 15×12, membr, foll. 139, col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (ἑβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); incipit παρασκ. τ. β'. In Calabria nisi fallor ex codice CPtano scriptus. Olim Petri Buseli Romani. [Scr. 83.] Vidi 18 Apr 1886.

104. Cryptoferratae *A'*. β'. 5.
saec. XI, 19×16, membr, foll. 245, coll. 2, ll. 20, mus rubr: *Apl* (ἑβδ). In Calabria ex codice CPtano scriptus. [Scr. 84.] Vidi 18 Apr 1886.

105. Cryptoferratae *A'*. β'. 7.
saec. XI, 15×12, membr, foll. 64, coll. 1, ll. 27, mut: *Apl* (ἑβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); incipit γ' τ. ς'. In Calabria scriptus. [Scr. 85.] Vidi 18 Apr 1886.

106. Cryptoferratae *A'*. β'. 8.
saec. XIV (? Rocchi. XII vel XIII), 16×12, membr, foll. 27, col. 1, ll. 16. 17, indiligenter scriptus, itacismis scatet, madore male affectus, mut: *Apl* (ἑβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); incipit ε' τ. γ', desinit Dec ιζ'. Manu Arsenii. Olim ecclesiae s. Angeli de Davar (Depar?). [Scr. 86.] Vidi 18 Apr 1886.

107. Cryptoferratae *A'*. β'. 9.
saec. XII, 15×11, membr, foll. 104, col. 1, ll. 22: *Apl* (ἑβδ usque ad *N'*, deinde σαβ. κυρ.); desinit Nov θ'. [Scr. 87.] Vidi 17 Apr 1886.

108. Cryptoferratae *A'*. β'. 10.
saec. XIII, 16×13, membr, foll. 16, col. 1, ll. 22, mut: fragmenta duo ex Apl (?). [Scr. 88.] Vidi 17 Apr 1886.

109. Cryptoferratae *A'*. β'. 11.
saec. XI, 29×22, membr, foll. 191, coll. 2, ll. 25, mus rubr, passim mut: *Apl* (ἑβδ); incipit ε' τ. ε', desinit Iun ιβ'. In folio palimpsesto ad fin aliquid ex Ioh subter scriptum vidi, in opere autem ut videtur theologico. De novo religavit frater Petrus Yaconissa. [Scr. 89.] Vidi 17 Apr 1886.

110. Cryptoferratae *A'*. δ' 24: num. 3 (etiam *Γ'*. β'. 21).
saec. X vel XI, 20×15, membr rescr, foll. 4, coll. 2, ll. 27: *Apl* nisi fallor. Vidi 18 Apr 1886.

111. Florent. Laurent. s. Marci 704.
saec. XII, 28×21.5, membr, foll. 217, col. 2, ll. 23, mus rubr, mut: *Apl*; foll. 1—12 liturgica; foll. 211—216 chart saec. XV. Nicolaus de Nicolis s. Marco de Florentia ord. praed. legavit. Vidi 18 Mart 1886.

112. Mediolani Ambros. C. 16 inf.
saec. XIII, 23.1×18.2, membr, foll. 29, coll. 2, ll. 34: foll. 23 v, b—24 v, b 1 Pet 1,3—9 13—19 2,11—24; adsunt praeterea lectiones ex V. T. Ex Calabria a. 1607 advectus. Vidi 13 Febr 1886.

113. Messinae univ. 93.
saec. XII vel XIII, 25×19.7, membr, foll. 331, coll. 2, ll. 22, *Apl* (ἑβδ). In Calabria scriptus. Vidi 3 Maii 1886.

114. Romae Barberin. IV. 11.
a. 1556, 22.5×16, chart, foll. 158, col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (ἑβδ usque ad *N*', deinde σαβ. κυρ.) [Scr. 125.] Vidi 1 Apr 1886.

115. Romae Barberin. IV. 60.
saec. XII, 25.1×19.5, membr, foll. 322, col. 1, ll. 22, mus rubr: *Apl* (ἑβδ); foll. 1—21 saec. XVII, chart, πάσχα—ε' τ. μεσο*N*'. [Scr. 126.] | Vidi 8 Apr 1886.

116. Romae Barberin. IV. 84.
saec. XII, 28×19.5, membr, foll. 189, coll. 2, ll. 24, mut: *Apl* (ἑβδ); foll. 1—28 δ' τ. γ'—*N*' saec. XIV. [Scr. 127.] Vidi 8 Apr 1886.

117. Sinaiticus 295.
saec. XV, 27.5×19.5×5, chart: *Apl*. Manu μωυσέωσ. Anno 1538 dono datus.

118. Romae Vatic. Gr. 368.
saec. XIII vel XIV, 25.5×19.6, membr, foll. 136, coll. 2, ll. 26: *Apl* (ἑβδ usque ad *N*', deinde σαβ. κυρ.); ad fin lectiones in usum patriarchae et lectiones ex V. T. in dies festos primi ordinis. [Scr. 116.] | Vidi 27 Mart 1886.

119. Romae Vatic. Gr. 369.
saec. XIV, 28.4×20.7, chart, foll. 226, coll. 2, ll. 24: *Apl* (ἑβδ). [Scr. Ac 253 P 304.] Vidi 27 Mart 1886.

120. Romae Vatic. Gr. 2068.
saec. XII, 24.8×18.9, membr, foll. 232, coll. 2, ll. 24 pict, mut: *Apl* (ἑβδ), desinit Iul ιϛ'. Olim Basilianus 107. Blanchin. *Ev. quadr.* pars 1, vol. 2, p. 523, facs p. 505, tab. 4. [Scr. 49 et 115.]

121. Romae Vatic. Gr. 2116.
saec. XIII, 19.1×13.5, membr, foll. 111, col. 1, ll. 21, mut: *Apl* (ἑβδ usque ad *N*', deinde σαβ. κυρ.); incipit κυρ. ζ', desinit Feb. [Scr. 119.] Vidi 3 Apr 1886.

122. Romae Vatic. Palat. Gr. 241.
saec. XV, 22×18.7, chart, foll. 149, col. 1, ll. 21: *Apl* (ἑβδ usque ad *N*', deinde σαβ. κυρ.). Manu Iohannis τοῦ συφροπούλου 18 Maii, die Martis, τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, ἰνδ. ζ'. [Scr. 123.] Vidi 9 Apr 1886.

123. Romae Vatic. Regin. Gr. 11.
saec. XII, 28.1×20.1, membr, foll. 168, col. 1, ll. 24, mut: *Apl* (ἑβδ), desinit β′ τ. λε′. [Scr. 120.] Vidi 3 Apr 1886.

124. Venet. s. Marci II. 115.
saec. XI vel XII, 32.2×23.5, membr, foll. 277 (ex 354), coll. 2, ll. 21.23, mus rubr: *Apl* (ἑβδ); praecedunt theologica in foliis chart. Olim Nanianus 170, cf Mingarelli. p. 379—381. Vidi 6 Mart 1886.

125. Venet. s. Marci II. 128.
saec. XIV, 21.2×15.2, chart, foll. 361, col. 1, ll. 19, mut: *Apl* (ἑβδ). Vidi 5 Mart 1886.

126. (Evl 931) Venet. s. Marci II. 130.

127. Athous s. Dionysii 386.
a. 1542, in 8, chart: *Apl*. Praecedunt *μακαρισμοὶ τῶν ὀκτὼ ἤχων*. Manu Dosithei monachi.

128. Athous s. Dionysii 387.
saec. XVII, in 8, chart, mut init fin: *Apl*.

129. Athous s. Dionysii 392.
saec. XVI, in 8, chart, mut init fin: *Apl*.

130. Athous Docheiarii 17.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Apl*.

131. Athous Docheiarii 20.
saec. XIV, in 4, membr, coll. 2, mus rubr, mut init fin: *Apl*.

132. Athous Docheiarii 27.
saec. XIII, in 4, membr, mut init fin: *Apl*.

133. Athous Docheiarii 141.
saec. XVII, in 8, chart, mut fin: *Apl*.

134. Athous Docheiarii 146.
a. 1524, in 8, chart: *Apl*. Manu Demetrii *τάχα καὶ πρωτοκανωνάρχου Ζιχνῶν*.

135. Athous Iberorum 831.
saec. XV, in 8, chart, mut init: *Apl*.

136. Athous Caracallae 10.
saec. XI, in 4, membr, mus rubr, mut init fin: *Apl*; incipit *παρασκ. τ. ζ′*.

137. Athous Caracallae 156.
saec. XV, in 8, chart: *Apl*.

138. Athous Constamoniti 21.
saec. XVII, in 8, chart: *Apl*.

139. Athous Constamoniti 22.
saec. XIV, in 8, chart: *Apl*.

140. Athous Constamoniti 23.
saec. XV, in 8, chart: *Apl*.

141. Athous Cutlumusii 277.
saec. XVI, in 4, chart: *Apl.*

142. Athous Cutlumusii 354.
saec. XV, in 8, chart, foll. 158: *Apl.* Praecedunt foll. 2 ex πατεϱικοῦ.

143. Athous Cutlumusii 355.
saec. XVII, in 8, chart, foll. 140, mut init: *Apl.*

144. Athous Protati 54.
saec. XIV, in fol, chart, coll. 2: *Apl.*

145. Athous Simopetrae 6.
a. 1305, in fol, membr, coll. 2: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

146. Athous Simopetrae 10.
saec. XII (Lambros XIV), in fol, membr, coll. 2, passim mut: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

147. (Evl 479) Athous Simopetrae 148.

148. Athous Simopetrae 149.
saec. XVII, in 8, chart, mut init fin: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

149. Athous Simopetrae 150.
saec. XVI, in 8, chart, mut init fin: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

150. Athous Simopetrae 151.
saec. XVI, in 8, chart, mut init fin: *Apl.* Vidi 29 Aug 1886.

151. Athous Stauronicetae 129.
a. 1554, in 8, chart: *Apl.*

152. Athous Philothei 17.
saec. XII, in 4, membr, coll. 2, mus rubr: *Apl.*

153. Beratinus penes archiepiscopum.
saec. XIII, in 4, membr: *Apl.* Batiffol. perl (cf supra, p. 445, adn. 2), p. 11, num. 6.

154. Chalcide in monasterio s. Trinitatis 13: *Apl.*
155. Chalcide in monasterio s. Trinitatis 14: *Apl.*
156. Chalcide in monasterio s. Trinitatis 15: *Apl.*

157. Chalcide scholae 59.
saec. XIII vel XIV, in fol, membr, coll. 2: *Apl.* Vidi 3 Sept 1886.

158. Chalcide scholae 74.
saec. XII vel XIII, in 4, membr, coll. 2: *Apl.* Vidi 3 Sept 1886.

159. Chalcide scholae 88.
a. 1564, in 4, chart, col. 1: *Apl.* Vidi 3 Sept 1886.

160. Patmius monasterii s. Iohannis 11.
saec. XI, in 4, membr, foll. 298, mus rubr: *Apl.*

161. (Apoc 178) Patmius monasterii s. Iohannis 12.

162. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου 8.
saec. XVI, 29.2×21.5, chart, foll. ?, col. 1, ll. 26, mut init: *Apl* (ἱβδ). Vidi 21 Aug 1886.

163. (Ap 184) Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου 10.
saec. XI, 29.8×22.8, membr, foll. ?, coll. 2, ll. 27, mus rubr: *Apl* (ἑβδ). Vidi 21 Aug 1886.

164. Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου 13.
a. 1474, 26.8×20, chart, foll. ?, col. 1, ll. 23: *Apl* (ἑβδ). Vidi 21 Aug 1886.

165. Sinaiticus 296.
a. 1454, 21×14, chart: *Apl.* Manu Manuelis presbyteri Trapezuntini.

166. Sinaiticus 297.
a. 1510, 20.5×12.5×5, chart: *Apl.*

167. Sinaiticus 298.
a. 1551, 20.5×14.5×3, chart: *Apl.*

168. Sinaiticus 299.
saec. XVI, 21×13.5×3, chart: *Apl* (? Act et Apl ?).

169. Cryptoferratae Γ'. β'. 18.
saec. XIV, 12×13, chart, foll. 54: liturgica, fol. 41 lectio ex epp. [Scr. 105.] Vidi 18 Apr 1886.

170. (Ap 167 Evl 642) Athous s. Dionysii 163.

171. Cryptoferratae Α'. δ'. 5.
a. 1072, 24×16, membr, foll. 162: lectiones ex V. T. Fol. 162 rescr lect ex Paul, item manu recentiore. [Scr. Evl 326.]

172. Cryptoferratae Α'. δ'. 6.
saec. XIII, 28×20, membr, foll. 37: lectiones ex V. T. additis circiter tribus ex epistulis lectionibus. [Scr. Evl 327 Apl 93.]

173. Cryptoferratae Α'. δ'. 9.
saec. XII, 22×18, membr, foll. 117, coll. 2: lectiones νηστ. ex V. T. quibus ad horas et vesperas in feriis ultimis μεγ. ἑβδ. lectiones quaedam ex Paul adduntur. [Scr. Evl 328 Apl 94.]

174. Sinaiticus 294.
saec. XIV, 26×18, chart, foll. circ. 256, mut init: *Apl.*

175. (Evl 189) Londin. mus. Brit. Add. 11840.

176. (Evl 215) Londin. Highgate, Burdett.-Coutts. I. 8.

177. (Evl 241) Glasguae musei Hunteriani V. 4. 3.

178. (Evl 249) Petrop. caes. Muralti 44.

179. (Evl 250) Petrop. caes. Muralti 55.

180. (Evl 256) Petrop. caes. Muralti 90.

181. (Evl 287) Mediolani Ambros. D. 108 sup.

182. (Evl 290) Mediolani Ambros. D. 274 sup.

183. (Evl 306) Cantabr. univ. Add. 1836.

184. (Evl 315) Londin. Burdett.-Coutts. III. 42.

185. (Evl 927) Londin. mus. Brit. Add. 24378.

186. (Evl 346) Londin. mus. Brit. Harl. 5561.
187. (Evl 370) Paris. nat. Suppl. Gr. 805.
188. (Evl 421) Athenis nat. theol. 62.
189. (Evl 422) Athenis nat. theol. 63.
190. (Evl 423) Athenis nat. theol. 64.
191. (Evl 426) Athenis nat. (3).
192. (Evl 427) Athenis nat. (5).
193. (Evl 439) Athenis nat. (66).
194. (Evl 440) Athenis nat. (112).
195. (Evl 443) Athenis nat. 86.
196. (Evl 446) Athenis nat.
197. (Evl 473) Cryptoferratae Α'. δ'. 2.
198. (Evl 475) Cryptoferratae Α'. δ'. 4.
199. (Evl 476) Londin. Burdett.-Coutts. III. 44.
200. (Evl 486. d) Cryptoferratae Α'. δ'. 24. (9).
201. (Evl 488) Cryptoferratae Γ'. β'. 2.
202. (Evl 489) Cryptoferratae Γ'. β'. 6.
203. (Evl 492) Cryptoferratae Γ'. β'. 9.
204. (Evl 494) Cryptoferratae Γ'. β'. 12.
205. (Evl 495) Cryptoferratae Γ'. β'. 13.
206. (Evl 497) Cryptoferratae Γ'. β'. 15.
207. (Evl 498) Cryptoferratae Γ'. β'. 17.
208. (Evl 500) Cryptoferratae Γ'. β'. 19.
209. (Evl 501) Cryptoferratae Γ'. β'. 23.
210. (Evl 502) Cryptoferratae Γ'. β'. 24.
211. (Evl 504) Cryptoferratae Γ'. β'. 38.
212. (Evl 505) Cryptoferratae Γ'. β'. 42.
213. (Evl 506) Cryptoferratae Δ'. β'. 22.
214. (Evl 523) Messinae univ. 170.
215. (Evl 528) Romae Barberin. III. 22.
216. (Evl 529) Romae Barberin. III. 129.
217. (Evl 530) Romae Barberin. IV. 1.
218. (Evl 532) Romae Barberin. IV. 25.
219. (Evl 533) Romae Barberin. IV. 28.
220. (Evl 548) Romae Vatic. Gr. 1228.
221. (Evl 554) Romae Vatic. Gr. 1973.
222. (Evl 555) Romae Vatic. Gr. 1978.
223. (Evl 556) Romae Vatic. Gr. 2012.
224. (Evl 557) Romae Vatic. Gr. 2051.
225. (Evl 558) Romae Vatic. Gr. 2052.
226. (Evl 572) Romae Vatic. Reginae Gr. 49.
227. (Evl 573) Romae Vatic. Reginae Gr. 59.

228. (Evl 575) Syracusae seminarii 4.
229. (Evl 680) Athous Iberorum 39.
230. (Evl 686) Athous Iberorum 825.
231. (Evl 687) Athous Iberorum 884.
232. (Evl 693) Athous Constamoniti 6.
233. (Evl 707) Athous Cutlumusii 282.
234. (Evl 709) Athous Cutlumusii 356.
235. (Evl 712) Athous Xenophontis 59.
236. (Evl 721) Athous Xeropotami 247.
237. (Evl 741) Athous Simopetrae 30.
238. (Evl 743) Athous Simopetrae 70.
239. (Evl 751) Athous Philothei 6.
240. (Evl 755) Athous Philothei 213.
241. (Evl 757) Athous Chiliantarii 15.
242. (Evl 759) Cahirae patriarchae Alexandrini, Coxii 18.
243. (Evl 797) Hierosol. s. Crucis 6.
244. (Evl 829) s. Sabae in turri, Coxii 16.
245. (Evl 837) Thessalonicae ἑλληνικοῦ γυμνασίου ΙΔ'.
246. (Evl 893) Sinaiticus 271.
247. (Evl 900) Sinaiticus 748.
248. (Evl 908) Sinaiticus 943.
249. (Evl 911) Sinaiticus 961.
250. (Evl 915) Sinaiticus 972.
251. (Evl 916) Sinaiticus 973.
252. (Evl 917) Sinaiticus 974.
253. (Evl 924) Romae Vatic. Reginae 54.
254. (Evl 929) Novi Eboraci seminarii Unionis.
255. Romae Vatic. Reginae Gr. 70.
a. 1544, 20×13.5, membr, foll. 18, col. 1: lectiones quinque [Scr. 122.] Vidi 5 Apr 1886.
256. (Evl 935) Paris. nat. Gr. 13.
257. (Evl 936) Paris. nat. Gr. 263.
258. (Evl 324) Londin. mus. Brit. Add. 22744.
259. (Evl 383) Athenis nat. theol. 25.
260. (Evl 894) Sinaiticus 272.
261. (Evl 895) Sinaiticus 273.
262. (Evl 96) Paris. nat. Suppl. Gr. 115.
263. (Evl 228) Londin. Burdett.-Coutts. III. 53.
264. (Evv 860) Romae Vat. Gr. 774.
265. (Evl 30) Oxon. Bodl. Cromwell. 11.

TABULA SIGNORUM MUTATORUM

QUATTUOR EVANGELIA

γʹ : Steph : 4
γʹ : Bentl : 51
δʹ : Steph : 5
δʹ : Bentl : 477
εʹ : Steph : 6
εʹ : Bentl : 60
ϛʹ : Steph : 7
ζʹ : „ : 8
θʹ : „ : 38
θʹ : Bentl : 113 (?)
ιβʹ : Steph : 9 (?)
ιδʹ : „ : 120 (?)
κʹ : Bentl : 54
οʹ : „ : 440
τʹ : „ : 489

---

a : Matth : 259
a : Scr : 470
Aug 1 : Beng : 83
„ 2 : „ : 84
„ 3 : „ : 85
b : Scr : 471
B : Fell : codd 12 Bdl
B : Walker : 507
Bas βʹ : Beng : 2
„ γʹ : .. : 1
Bodl 1 : Walton : 47
Bodl 1 : Mill : 45
Bodl 2 : Walton : 96
Bodl 2 : Mill : 46
Bodl 6 : Mill : 47
Bodl 7 : Mill : 48
Bu : Mill : 70
Byz : Bengel : 86
c : Scr : 472
C : Walker : 73
Cam : Beng : 88
Colb 1 : Mill : 27
„ 2 : „ : 28
„ 3 : „ : 29
„ 4 : „ : {30, 31}
„ 5 : „ : 32
„ 8 : „ : 33
„ 9 : „ : 27
„ 10 : „ : 28
„ 11 : „ : 27
Cov 1 : „ : 65
d : Matth : 237
d : Scr : 473
D : Walker : 509
e : Matth : 238
e : Scr : 474
Em : {Walton, Mill} : 64
Eph : Mill : 71
f : Scr : 475
g : Fell : Goodii
g : Matth : 239
g : Scr : 71
G : Fell : 59
Gal : Mill : 66
Gehl : Bengelii : 89
Go : Mill : 62
Gon : {Walton, Mill} : 59
Goog : Walton : 62
h : Scr : 476
Hirs : Beng : 97
Hunt 2 : Mill : 67
i : Matth : 240
i : Scr : 477
k : Matth : 241
k : Scr : 478
l : Matth : 242
l : Scr : 479
L : Fell : 56
L : Mill : 69
L : Scr : 61
L : Abbott : 69
Laud 1 : Mill : 50
„ 2 : „ : 51
Laud 5 : Mill : 52
Lin : {Walton, Mill} : 56
Lincoln 1 : Mill : 56
Lips : Mill : 78
m : Fell : 61
m : Matth : 243
m : Scr : 201
M : Fell : 57
M 1 : Mill : 60
M : Abbott : 346
Magd 1 : {Walt, Mill} : 57
Med : Mill : 42
Mont : {Walton, Mill} : 61
Moori 1 : Mill : 60
n : Matth : 244
n : Scr : 480
{N : Fell, N 1 : Mill, Nov 1 : Fell, Nov coll 1 : Mill} : 58
o : Matth : 245
o : Scr : 481
p : Matth : 246
p : Scr : 482
P : Abbott : 13
Paris 1 : Mill-Kust : 285
„ 3 : „ : 9
„ 4 : „ : 11
„ 5 : „ : 119
„ 6 : „ : 13

Paris7 : Mill-Kust : 14
„ 8 : „ : 15
Par 10 : Beng : ex Sim
Per : Mill : 91
q : Walker : 506
q : Matth : 247
q : Scr : 483
r : Matth : 248
r : Scr : 484
Roe 1 : Mill : 49
s : Matth : 249
s : Scr : 485
Seld 1 : Mill : 53

Seld 2 : Mill : 64
„ 3 : „ : 55
t : Scr : 486
tisch 2 : Tisch : 566
tisch 4 ? : Tisch : 570
Tr : Fell; Trit : Walton; „ : Mill } : 96
u : Scr : 487
U : Fell : 63.64
Uff 3 : Beng : 101
Usser 1 : Mill : 63
„ 2 : „ : 64

v : Matth : 250
v : Scr : 440
v : Scr : 488 (cf supra, p. 275, l. 15 retro)
V : Abbott : 124
Vien : Mill : 76
w : Scr : 489
Wheel 1 : Mill : 68
„ 2 : „ : 95
Wo 1 : Beng; „ 2 : „ } e Wolf
x : Matth : 251
z : Matth : 252

---

1 : Walker : 74
2 : Muralt; 2^{pe} : Tisch } : 565
4 : Muralt; 4^{pe} : Tisch } : 571
7 : Muralt; 7^{pe} : Tisch } : 569
8 : Muralt; 8^{pe} : Tisch } : 330
10 : Matth : 253
10 : { Wetst; Griesb } : 285
11 : Matth : 254

11 : Muralt; 11^{pe} : Tisch } : 575
12 : Wetst : cf Evv 12
12 : Matth : 255
13 :; 14 : } Matth : 256
17 : Matth : 258
18 : „ : 99
20 : „ : 89
81 : { Westcott-Hort } : 565
82 : { Westcott-Hort } : 597

87 : { Wetst; Griesb } : 250
98 : Wetst : Evl 294
99 : Wetst : 155
102 : { Westcott-Hort } : 489
107 : { Wetst; Griesb } : 201
111 : Wetst : lectt Velesii
112 : Wetst : lectt Cryph
236 : { Griesb; Scholz } : 440
257 : Scholz : O^{evv}

---

450 Scr : 581	466 Scr : 598	481 Scr : 461	497 Scr : 511
451 „ : 582	467 „ : 599	482 „ : 527	498 „ : 512
452 „ : 583	468 „ : 595	483 „ : 528	499 „ : 513
453 „ : 584	469 „ : 597	484 „ : 529	500 „ : 514
454 „ : 585	470 „ : 594	485 „ : 530	501 „ : 515
455 „ : 586	471 „ : 288	486 „ : 706	502 „ : 516
456 „ : 587	472 „ : Steph 1550	487 „ : 288	503 „ : 517
457 „ : 588		488 „ : 522	504 „ : 518
458 „ : 589	473 „ : 565	489 „ : 523	505 „ : 519
459 „ : 590	474 „ : 576	490 „ : 524	506 „ : 520
460 „ : 591	475 „ : 569	491 „ : 525	507 „ : 489
461 „ : 592	476 „ : 330	492 „ : 506	508 „ : 477
462 „ : 593	477 „ : 575	493 „ : 507	509 „ : 470
463 „ : 594	478 „ : 564	494 „ : 508	510 „ : 471
464 „ : 597	479 „ : 570	495 „ : 509	511 „ : 472
465 „ : 596	480 „ : 572	496 „ : 510	512 „ : 473

513 Scr : 474	556 Scr : 543	599 Scr : 695	642 Scr : 656
514 „ : 488	557 „ : 544	600 „ : 696	643 „ : Evl 539
515 „ : 475	558 „ : 545	601 „ : 697	644 „ : comm
516 „ : 487	559 „ : 546	602 „ : 698	645 „ : Chrys
517 „ : 486	560 „ : 712	603 „ : 699	646 „ : Chrys
518 „ : 559	561 „ : 713	604 „ : 700	647 „ : Chrys
519 „ : 563	562 „ : 521	605 „ : 664	648 „ : Chrys
520 „ : 560	563 „ : 714	606 „ : 707	649 „ : Chrys
521 „ : 561	564 „ : 715	607 „ : 708	650 „ : Chrys
522 „ : 562	565 „ : 716	608 „ : 1274	651 „ : Chrys
523 „ : 701	566 „ : 476	609 „ : 555	652 „ : Chrys
524 „ : 557	567 „ : 505	610 „ : 526	653 „ : Chrys
525 „ : 558	568 „ : 480	611 „ : 848	654 „ : Chrys
526 „ : 556	569 „ : 481	612 „ : Evl 932	655 „ : Chrys
527 „ : 676	570 „ : 482	613 „ : 899	656 „ : Chrys
528 „ : 677	571 „ : 484	614 „ : 900	657 „ : Chrys
529 „ : 678	572 „ : 485	615 „ : 902	658 „ : Chrys
530 „ : 679	573 „ : 686	616 „ : 901	659 „ : { Chrys / Evl 545 }
531 „ : 680	574 „ : 490	617 „ : 397	
532 „ : 681	575 „ : 478	618 „ : 672	660 „ : { Chrys / Ap 153 }
533 „ : 682	576 „ : 491	619 „ : 673	
534 „ : 547	577 „ : 492	620 „ : 674	661 „ : Chrys
535 „ : 548	578 „ : 493	621 „ : 675	662 „ : Chrys
536 „ : 549	579 „ : 687	622 „ : 824	663 „ : Chrys
537 „ : 550	580 „ : 272	623 „ : 825	664 „ : Chrys
538 „ : 551	581 „ : 495	624 „ : 826	665 „ : comm
539 „ : 552	582 „ : 496	625 „ : 827	666 „ : 854
540 „ : 553	583 „ : 497	626 „ : 828	667 „ : comm
541 „ : 554	584 „ : 498	627 „ : 829	668 „ : 855
542 „ : 479	585 „ : 504	628 „ : 830	669 „ : 856
543 „ : 483	586 „ : 499	629 „ : 831	670 „ : 857
544 „ : 671	587 „ : 500	630 „ : 839	671 „ : 858
545 „ : 532	588 „ : 501	631 „ : 840	672 „ : 859
546 „ : 533	589 „ : 502	632 „ : 662	673 „ : Evl 122
547 „ : 534	590 „ : 503	633 „ : 745	674 „ : 861
548 „ : 535	591 „ : 645	634 „ : 609	675 „ : 862
549 „ : 536	592 „ : 688	635 „ : 655	676 „ : 863
550 „ : 537	593 „ : 689	636 „ : 658	677 „ : catech
551 „ : 539	594 „ : 690	637 „ : 659	678 „ : Evl 551
552 „ : 538	595 „ : 691	638 „ : 660	679 „ : comm
553 „ : 540	596 „ : 692	639 „ : 661	680 „ : 867
554 „ : 541	597 „ : 693	640 „ : 653	681 „ : comm
555 „ : 542	598 „ : 694	641 „ : 654	682 „ : comm

683 Scr : 868	707 Scr : }	731 Scr : Chrys	755 Martin : 737
684 „ : 869	708 „ : } 881	732 „ : 852	756 „ : 738
685 „ : Chrys	709 „ : }	733 „ : Evl ?	757 „ : 739
686 „ : patrist	710 „ : 146	734 „ : (Chrys ?)	758 „ :hom
687 „ : 871	711 „ : Chrys	735 „ : Chrys	759 „ : 744
688 „ : Chrys	712 „ : Chrys	736 „ : 718	760 „ : comm
689 „ : Evl 562	713 „ : 882	737 „ : 709	761 „ : 740
690 „ : 872	714 „ : 883	738 Martin : 743	762 „ : 741
691 „ : 874	715 „ : Chrys	739 „ : 751	763 „ : comm
692 „ : 875	716 „ : comm	740 „ : 746	764 „ : 742
693 „ : 876	717 „ : Chrys	741 „ : 747	765 „ : 1261
694 „ : 877	718 „ : Chrys	742 „ : 750	766 „ : 1262
695 „ : Chrys	719 „ : Chrys	743 „ : 579	767 „ : 1263
696 „ : 884	720 „ : Chrys	744 „ : 580	768 „ : 1265
697 „ : 885	721 „ : Chrys	745 „ : 727	769 „ : 1266
698 „ : 886	722 „ : Chrys	746 „ : 728	770 „ : 1267
699 „ : 887	723 „ : 847	747 „ : 729	771 „ : comm
700 „ : Chrys	724 „ : Chrys	748 „ : 730	772 „ : „
701 „ : „	725 „ : Chrys	749 „ : 731	773 „ : 748
702 „ : „	726 „ : 848	750 „ : 732	774 „ : 752
703 „ : 878	727 „ : Greg Naz	751 „ : 733	775 „ : conlatio
704 „ : 879	728 „ : Orig	752 „ : 734	776 „ : conlatio
705 „ : 880	729 „ : 850	753 „ : 735	
706 „ : Chrys	730 „ : 849	754 „ : 736	

ACTUS ET EPISTULAE CATHOLICAE.

ζ' : Steph : 50	ια' : Steph : 8	ιε' : Steph : 10
ι' : „ : 7	ιγ' : „ : 9	

a : Matth : 98	Cov 5 : Mill : 28	j : Scr : 219
a : Scr : 214	d : Matth : 100	k : Matth : 104
Aug 6 : Beng : 46	d : Scr : 217	k : Scr : 195
b : Scr : 215	Dionys : Beng : 40 (?)	l : Matth : 105
B 2 : Mill : 2	e : Scr : 218	l : Scr : 24
„ 3 : „ : 4	E : Fell } : 53	L : Fell : 33
Baroc : „ : 23	Em : Walt }	L : „ : 37
c : Matth : 99	f : Matth : 101	Laud 2 : Mill : 32
c : Scr : 216	f : Scr : 194	Lin : Walton } : 33
Cant 2 : Mill : 24	g : Scr : 193	Lin 2 : Mill }
„ 3 : „ : 53	Genev : Mill : 29	lo^{tl} : Tisch : 61
Colb 6 : „ : 13	h : Matth : 103	Lu : Mill : 21
Cov 2 : „ : 25	h : Scr : 91	m : Matth : 106
„ 3 : „ : 26	h : Tisch : 112	m : Scr : 91
„ 4 : „ : 27	Hunt : Mill : 30	Magd 1 : Mill : 35

n : Scr : 53	P : Fell } : 38	Sin : Mill : 28
N : Fell : 38	Pet 1 : Mill } : 38	Uff 1 : Wetst } : 45
N 1 : Mill : 36	P : Fell } : 39	Uff } : Beng } : 45
N 2 : „ } : 37	Pet 2 : Mill } : 39	Uff 2 } : Beng } : 45
Nov 2 : Walton } : 37	P : Fell } : 40	Vien : Mill : 43
o : Scr : 111	Pet 3 : Mill } : 40	W : Walker : 191
p : Scr : 61	Seidel : Mill : 42	x : Matth : 69

44 : { Westcott-Hort } : 224	102 : { Westcott-Hort } : 195	61 : { Griesb Scholz } : 111
56 : Wetst : Rapheleng	110 : { Westcott-Hort } : 214	97 : Griesb : P 71
56 : Grsb : Rapheleng		98 : Griesb : 97
58 : { Wetst Griesb } : 22	112 : { Westcott-Hort } : 216	112 : Scholz : 9
		147 : Scholz : 86

182 Scr : 214	206 Scr : 234	227 Scr : 197	247 Scr : 330
183 „ : 215	207 „ : 235	228 „ : 198	248 „ : 303
184 „ : 216	208 „ : 236	229 „ : 220	249 „ : 252
185 „ : 217	209 „ : 237	230 „ : 203	250 „ : 302
186 „ : 218	210 „ : 415	231 „ : 256	251 „ : 248
187 „ : 194	211 „ : 200	232 „ : 205	252 „ : 213
188 „ : 193	212 „ : 221	233 „ : 253	253 „ : Apl 119
189 „ : 91	213 „ : 222	234 „ : 417	254 „ : 324
193 „ : 199	214 „ : 132	235 „ : Steph 1550	255 „ : Chrys
194 „ : 206	215 „ : 202		256 „ : 329
195 „ : 238	216 „ : 226	236 „ : 335	257 „ : Chrys
196 „ : 239	217 „ : 227	237 „ : 269	258 „ : „
197 „ : 207	218 „ : 228	238 „ : 334	259 „ : isagog
198 „ : 225	219 „ : 201	239 „ : 325	260 „ : comm
199 „ : 255	220 „ : 223	240 „ : 301	261 „ : 321
200 „ : 254	221 „ : 224	241 „ : 320	262 Martin 259
201 „ : 78	222 „ : 257	242 „ : 267	263 „ 249
202 „ : 230	223 „ : 229	243 „ : 317	264 „ 250
203 „ : 231	224 „ : 195	244 „ : 318	
204 „ : 232	225 „ : 219	245 „ : 319	
205 „ : 233	226 „ : 196	246 „ : 326	

EPISTULAE PAULINAE.

a : Matth : 113	c : Matth : 114	Cov 5 : Mill : 34
a : Scr : 270	c : Scr : 272	d : Matth : 115
Aug : Beng : 55	Cant 2 : Mill } : 29	d : Scr : 273
Aug 5 : „ : 54	„ 3 : „ } : 29	e : Scr : 290
b : Scr : 271	Colb 7 : „ : 33	E : Fell } : 30
B 2 : Mill : 2	Cov 2 : „ : 31	Em : Walton } : 30
B 3 : „ : 4	„ 3 : „ : 32	f : Matth : 118
Baroc : Mill : 28	„ 4 : „ : 33	f : Scr : 251

g : Scr : 249
h : Matth : 118
h : Scr : 104
Hunt 1 : Mill : 36
i : Matth : 119
j : Scr : 250
k : Matth : 120
k : Scr : 252
l : Matth : 121
l : Scr : 29
L : Fell : 39
Laud 2 : Mill : 38

Lin : {Fell, Mill} : 39
Lu : Mill : 26
m : Matth : 122
m : Scr : 37
Magd 1 : Mill : 41
Magd 2 : {Walt, Mill} : 42
n : Matth : 123
n : Scr : 30
o : Scr : 221
Pet 1 : Mill : 44
q : Matth : 124

Roe 2 : Mill : 47
s : Matth : 76
Seidel : Mill : 40
Sin : Mill : 34
{Uff, Uff 2} : Beng : 52
Vien : Mill : 49
W : Walker : 245
x : Matth : 74

---

27 : {Westcott-Hort} : 252
113 : Rinck : 408

225	Scr : 478	266	Scr : 306	293	Scr : 425	320	Scr : Chrys
231	„ : 305	267	„ : 291	294	„ : 430	321	„ : Chrys
232	„ : 472	268	„ : 253	295	„ : 433	322	„ : 432
233	„ : 258	269	„ : 255	296	„ : 213	323	„ : 404
234	„ : 281	270	„ : 275	297	„ : 396	324	„ : 480
235	„ : 282	271	„ : 306	298	„ : 261	325	„ : 317
236	„ : 283	272	„ : 436	299	„ : 302	326	„ : 376d
237	„ : 349	273	„ : 437	300	„ : 260	327	„ : 406
243	„ : 303	274	„ : 319	301	„ : 298	328	„ : 407
248	„ : 89	275	„ : Chrys	302	„ : 269	329	„ : Chrys
249	„ : 257	276	„ : Steph 1550	303	„ : 478	330	„ : 376e
250	„ : 276			304	„ : Apl 119	331	„ : Chrys
251	„ : 277	277	„ : 256	305	„ : 398	332	„ : Chrys
252	„ : 270	278	„ : 307	306	„ : } cf sub 398	333	„ : Chrys
253	„ : 271	279	„ : 254	307	„ :	334	„ : Chrys
254	„ : 272	281	„ : 304	308	„ :	335	„ : theol
255	„ : 273	282	„ : 259	309	„ : Chrys	336	„ : 427
256	„ : 274	283	„ : 426	310	„ : 399	337	„ : lexic
257	„ : 251	284	„ : Act 238	311	„ : 400	338	„ : impr?
258	„ : 249	285	„ : 476	312	„ : 401	338	Martin : 376
259	„ : 250	286	„ : 393	313	„ : Act	339	„ : 380
260	„ : 252	287	„ : 393a	314	„ : 402	340	„ : 381
261	„ : 131	288	„ : 392	315	„ : 403	341	„ : ?
262	„ : 248	289	„ : 391	316	„ : Chrys	342	„ : 22
263	„ : 293	290	„ : 316	317	„ : Chrys	343	„ : comm
264	„ : 278	291	„ : 423	318	„ : Chrys		
265	„ : 279	292	„ : 424	319	„ : 431		

APOCALYPSIS.

ιϛʹ : Steph : 3

a : Matth : 82
a : Scr : 93

{Andr 1, Aug 7} : Beng : 80

b : Scr : 94
Baroc : Mill : 6
c : Scr : 31
Cov 2 : Mill : 7
„ 5 : „ : 8
d : Scr : 8
e : „ : 29
f : „ : 14
g : „ : 95
h : „ : 96
Hunt 1 : Mill : 9
j : Scr : 97
k : Matth : 47
k : Scr : 98
l : Matth : 48
l : Scr : 7
m : Scr : 87
M : Mill : 10

n : Scr : 28
o : Matth : 49
p : „ : 50
P : Fell : {11, 12}
q : Walker : 26
r : Matth : 90
Seidel : Mill : 13
Sin : „ : 8
t : Matth : 32
Uff, Uff 2 : Beng : 16
x : Matth : 30

—

50^2 : Scholz : 90
85 : Scr : 142
86 : „ : 23
86^2 : Scholz : 89
101 : Scr : 109

102 : Scr : 103
103 : „ : Steph 1550
104 : „ : 107
105 : „ : Evv394?
107 : „ : 181
108 : „ : 129
109 : „ : 102
110 : „ : 113
111 : „ : 32
112 : „ : 182
113 : „ : 146
114 : „ : 153
115 : „ : 114
116 : „ : 157
117 : „ : 115
118 : „ : 160
119 : „ : 161
120 : „ : 149
121 : „ : 150
122 : „ : 151

LECTIONARIA: (1.) EVANGELIA.

ξ' : Matth : 52
χ' : „ : 53
ψ' : „ : 54
ω' : „ : 55

—

Aug 4 : Beng : 24
B : Matth : 47
bandur^{ev} : Tisch : 295
barb^{ev} : Tisch : 135
Bodl 3 : Mill : 5
„ 4 : „ : 18
„ 5 : „ : 19
c : Matth : 48
carp^{ev} : Tisch : 292
E : Walker : 211
f : Matth : 49
H : Walker : 212
H : Matth : 50
H : Scr : 150
Laud 4 : Mill : 20

M 2 : Mill : 4
O : {Wetst, Griesb, Scholz} : 295
P : Scr : 181
P^2 : „ : 182
petrop^{ev} : Tisch : 249
petrop$^{ev.2}$: Tisch : 256
R : {Griesb, Scholz} : 294
Seidel : Mill : 297
Seld 2 : „ : 26
„ 3 : „ : 27
„ 4 : „ : 21
„ 5 : „ : 22
t : Matth : 51
tisch^{ev} : Tisch : 293
tubing^{ev} : Tisch : 294
ven^{ev} : Tisch : 269
Wheel 3 : Mill : 3

x : Scr : 183
y : „ : 184
z : „ : 185

—

1 : Muralt, 1^{pe} : Tisch : 246
3 : Muralt, 3^{pe} : Tisch : 251
5 : Muralt, 5^{pe} : Tisch : 934
6 : Muralt, 6^{pe} : Tisch : 253
9 : Muralt, 9^{pe} : Tisch : 258
10 : Muralt, 10^{pe} : Tisch : 260
16 : Matth : 56
19 : Matth : 57
38 : Westc-Hort : 183
39 : „ : 184
59 : „ : 185

158 : Scr : 261	207 : Scr : 199	255 : Scr : 346	303 : Scr : 519
159 : „ : 262	208 : „ : 200	256 : „ : 187	304 : „ : 520
160 : „ : 281	209 : „ : 201	257 : „ : 183	305 : „ : 515
161 : „ : 282	210 : „ : 202	258 : „ : 340	306 : „ : 512
162 : „ : 283	211 : „ : 203	259 : „ : 184	307 : „ : 517
163 : „ : 284	212 : „ : 204	260 : „ : 188	308 : „ : 521
164 : „ : 285a	213 : „ : 206	261 : „ : 189	309 : „ : 522
165 : „ : 285b	214 : „ : 207	262 : „ : 190	310 : „ : 524
166 : „ : 287	215 : „ : 208	263 : „ : 191	311 : „ : 518
167 : „ : 288	216 : „ : 209	264 : „ : 192	312 : „ : 523 ?
168 : „ : 289	217 : „ : 210	265 : „ : 318	313 : „ : 463
169 : „ : 290	218 : „ : 211	266 : „ : 193	314 : „ : 464
170 : „ : 264	219 : „ : 212	267 : „ : 319	315 : „ : 465
171 : „ : 265	220 : „ : 213	268 : „ : 320	316 : „ : 466
172 : „ : 266	221 : „ : 186	269 : „ : 321	317 : „ : 467
173 : „ : 267	222 : „ : 185	270 : „ : 322	318 : „ : 468
174 : „ : 268	223 : „ : 229	271 : „ : 323	319 : „ : 469
175 : „ : 269	224 : „ : 230	272 : „ : 324	320 : „ : 470
176 : „ : 270	225 : „ : 231	273 : „ : 325	321 : „ : 471
177 : „ : 271	226 : „ : 232	274 : „ : 326	322 : „ : 478
178 : „ : 272	227 : „ : 234	275 : „ : 927	323 : „ : 473
180 : „ : 155	228 : „ : 235	276 : „ : 327	324 : „ : V.T.
181 : „ : 275	229 : „ : 236	277 : „ : 328	325 : „ : 475
182 : „ : 276	230 : „ : 239	278 : „ : 329	326 : „ : Apl 171
183 : „ : 277	231 : „ : 240	279 : „ : 330	327 : „ : „ 172
184 : „ : 279	232 : „ : 241	280 : „ : 331	328 : „ : „ 173
185 : „ : 280	233 : „ : 182	281 : „ : 333	329 : „ : V. T.
186 : „ : 278	234 : „ : 181	282 : „ : 334	330 : „ : 472
187 : „ : 291	235 : „ : 233	283 : „ : 335	331 : „ : 480
188 : „ : 578	236 : „ : 344	284 : „ : 336	332 : „ : 481
189 : „ : 292	238 : „ : 237a	285 : „ : 337	333 : „ : 482
190 : „ : 293	239 : „ : 214	286 : „ : 300	334 : „ : 483
191 : „ : 249	240 : „ : 215	287 : „ : 923	335 : „ : 484
192 : „ : 256	241 : „ : 217	288 : „ : 341	336 : „ : 485
193 : „ : 263	242 : „ : 218	289 : „ : 342	337 : „ : 486
194 : „ : 246	243 : „ : 219	290 : „ : 476	338 : „ : 487
195 : „ : 251	244 : „ : 220	291 : „ : 305	339 : „ : 488
196 : „ : 253	245 : „ : 221	292 : „ : 306	340 : „ : 486d
197 : „ : 258	246 : „ : 222	293 : „ : 307	341 : „ : 489
198 : „ : 260	247 : „ : 224	294 : „ : 308	342 : „ : 490
199 : „ : cf Evv 68	248 : „ : 225	295 : „ : 309	343 : „ : 491
200 : „ : 299	249 : „ : 226	296 : „ : 310	344 : „ : 492
201 : „ : 205	250 : „ : 227	297 : „ : 311	345 : „ : 493
202 : „ : 194	251 : „ : 216	298 : „ : 343	346 : „ : 494
203 : „ : 195	252 : „ : 223	299 : „ : T[f]	347 : „ : 495
204 : „ : 196	253 : „ : 315	300 : „ : 513	348 : „ : 496
205 : „ : 197	253[2] : „ : 228	301 : „ : 514	349 : „ : 497
206 : „ : 198	254 : „ : 238	302 : „ : 516	350 : „ : 498

351 : Scr : Apl 17	372 : Scr : 377	391 : Scr : 873	410 : Scr : 529
352 : „ : 500	373 : „ : 378	392 : „ : 564	411 : „ : 537
353 : „ : 501	374 : „ : 379	393 : „ : 565	412 : „ : 37
354 : „ : 502	375 : „ : 380	394 : „ : 571	413 : „ : 85
355 : „ : 503	376 : „ : 540	395 : „ : 573	414 : „ : 538
356 : „ : 504	377 : „ : 541	396 : „ : 566	415 : Martin : 935
357 : „ : 505	378 : „ : 542	397 : „ : 567	416 : „ : 364
358 : „ : 506	379 : „ : 543	398 : „ : 568	417 : „ : 365
359 : „ : 508	380 : „ : 544	399 : „ : 569	418 : „ : 928
360 : „ : 509	381 : „ : 860	400 : „ : Apl 122	419 : „ : 312
361 : „ : Evv 839	382 : „ : 546	401 : „ : 188	420 : „ : 262
362 : „ : 574	383 : „ : 549	402 : „ : 1269	421 : „ : 368
363 : „ : 477	384 : „ : 550	403 : „ : 535	422 : „ : 499
364 : „ : 158	385 : „ : 552	404 : „ : 534	423 : „ : 369
365 : „ : 58	386 : „ : 553	405 : „ : 536	424 : „ : 371
368 : „ : 381	387 : „ : 556	406 : „ : 531	425 : „ : 372
369 : „ : 382	388 : „ : 560	407 : „ : 532	426 : „ : 361
370 : „ : 375	389 : „ : 561	408 : „ : 530	427 : „ : 362
371 : „ : 376	390 : „ : 563	409 : „ : 528	428 : „ : 936

(2.) APOSTOLI.

ξ' : Matth : 16	Bodl 5 : Mill : 3	3 : {Wetst et Grsb in Paul} : Evl 19 (?)
χ' : „ : 17	e : Matth : 14	
ψ' : „ : 18	Seidel : Mill : 56	
ω' : „ : 19	Trin : Mill : 3	3 : Muralt : 73
	tz : Matth : 15	4 : Griesb in Paul : 6
a² : Scr : 87 cf Ac 214	v : „ : 5	5 : Grsb in Paul : 84
b : Matth : 13	z : Scr : 59	6 : Grsb in Paul : 5

7 : Grsb in Paul : 8	71 : Scr : 80	91 : Scr : 197	111 : Scr : 213
16 : Matth : 20	72 : „ : 70	92 : „ : 198	112 : „ : 214
49 : Scr : 120	73 : „ : 180	93 : „ : 172	113 : „ : 228
50 : „ : 89	74 : „ : 84	94 : „ : 173	114 : „ : Evv 155
51 : „ : 86	74 [bis] : Scr : 75	95 : „ : Evl 483	115 : „ : 120
52 : „ : 65	75 : Scr : 79	96 : „ : 200	116 : „ : 118
54 : „ : 73	76 : „ : 83	97 : „ : 201	117 : „ : 264
57 : „ : 60	77 : „ : 82	98 : „ : 200	118 : „ : 223
59 : „ : 61	79 : „ : 77	99 : „ : 202	119 : „ : 121
60 : „ : 62	80 : „ : 183	100 : „ : 203	120 : „ : 123
61 : „ : 63	81 : „ : 65	101 : „ : 204	121 : „ : 227
62 : „ : 64	82 : „ : 113	102 : „ : 205	122 : „ : 255
63 : „ : Ac 315	83 : „ : 103	103 : „ : 206	123 : „ : 122
64 : „ : 66	84 : „ : 104	104 : „ : 207	124 : „ : 216
65 : „ : 68	85 : „ : 105	105 : „ : 169	125 : „ : 114
66 : „ : 67	86 : „ : 106	106 : „ : 208	126 : „ : 115
67 : „ : 184	87 : „ : 107	107 : „ : 209	127 : „ : 116
68 : „ : 263	88 : „ : 108	108 : „ : 210	128 : Martin : 256
69 : „ : 81	89 : „ : 109	109 : „ : 211	129 : „ : 262
70 : „ : 65	90 : „ : 102	110 : „ : 212	130 : „ : 88

Bible . N.T. Greek. 1877.

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

DELECTUQUE CRITICO AC PROLEGOMENIS INSTRUXIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

EDITIO CRITICA MINOR EX VIII. MAIORE DESUMPTA.

LIPSIAE

J. C. HINRICHS BIBLIOPOLA.

MDCCCLXXVII.

NOTANTUR INTERIM

QUAE AD SIGNA APPARATUS CRITICI INTELLEGENDA IN PRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

I. Codices unciales ad evangelia adhibiti sunt quinquaginta tres:

ℵ cod. Sinait. Petrop. saec. IV med.
A cod. Alex. Lond. saec. V.
B cod. Vatic. Rom. saec. IV.
C cod. Ephraemi rescr. Par. V.
D cod. Bezae Cantabr. VI.
E cod. Basil. VIII.
F cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.
Fª margo Octateuchi Coisl. VII.
G cod. Seidelii Lond. IX—X.
H cod. Seidelii Hamb. IX—X.
I cod. rescr. Petrop. V et VI.
Iᵇ (antea Nᵇ) rescr. Lond. V.
K cod. Cyprius par. IX.
L cod. Par. VIII.
M cod. des Camps Par. IX.
N cod. purp. Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) (Patm. 33) VI.
O cod. Mosc. IX.
Oª cod. Guelferb. IX.
Oᵇ cod. Bodl. IX.
Oᶜ cod. Veron. VI.
Oᵈ cod. Turic. VII.
Oᵉ cod. Sangall. IX.
Oᶠ cod. Noroff. Mosc. IX.
P cod. rescr. Guelferb. VI.
Q cod. rescr. Guelferb. V.
R cod. rescr. Nitr. Lond. VI.
S cod. Vat. Rom. a. 949.
Tª cod. Borg. Rom. V.
Tᵇ cod. Petrop. VI.
Tᶜ cod. Porfir. Petrop. VI.
Tᵈ cod. Borg. Rom. VII.
U cod. Nan. Venet. IX—X.
V cod. Mosc. IX.
Wª cod. Par. VIII.
Wᵇ cod. rescr. Neap. VIII.
Wᶜ cod. Sangall. IX.
Wᵈ cod. Cantabr. IX.
X cod. Landish. Monac. IX—X.
Y cod. barb. Rom. VIII.
Z cod. rescr. Dubl. VI.
Γ cod. Oxon. et Petrop. IX. a. 844 (?).
Δ cod. Sangall. IX.
Θª cod. Tisch. Lips. VII.
Θᵇ cod. Petrop. VI—VII.
Θᶜ cod. Petrop. VI.
Θᵈ cod. Petrop. VIII.
Θᵉ cod. Porfir. Petr. VI.
Θᶠ cod. Porfir. Petr. VI.
Θᵍ cod. Porfir. Petr. VI.
Θʰ cod. Porfir. Petr. IX—X.
Λ cod. Oxon. IX.
Ξ cod. Zacyn. rescr. Lond. VIII.
Π cod. Petrop. IX.

Evangeliaria et unc. litt. scripta.

barb Barberin. rescr. VIII.
carp Carpentor IX.
crypt Cryptoferr. rescr. IX.
ven Venet. rescr. VIII.

II. Item ad actus apostolorum duodecim:

ℵ A B C D vide ad. evv.
E cod. Laud. Oxon. VI.
Fª vide ad evv.
G cod. Petrop. VII.
H cod. Mutin. IX.
I cod. rescr. Petrop. vide ad. evv. V et VII.

g – Widener

(Widener)

L cod. Angel. Rom. IX.
P cod. rescr. Porfir. IX.

III. Item ad epistulas catholicas septem:

ℵ A B C vide ad evv.
K cod. Mosc. IX.
L cod. Angel. Rom. IX.
P cod. rescr. Porfir. IX.

IV. Item ad epistulas Paulinas viginti:

ℵ A B C vide ad evv.
D cod. Clarom. Par. VI.
E cod. Sangerm. Petrop. IX.
F cod. Aug. Cantabr. IX.
F[a] vide ad evv.
G cod. Boern. Dresd. IX.
H cod. Coisl. Par. (foll. 12) Ath. (9) Petrop. (5) Mosc. (2) Taur. (2) Porfir. (1) VI.
I cod. rescr. Petrop. VI.
K cod. Mosc. IX.
L cod. Angel. Rom. IX.
M cod. Hamb. et Lond. IX.
N cod. Petrop. IX.
O cod. Petrop. VI.
O[b] cod. Mosc. VI.
P cod. rescr. Porfir. IX.
Q cod. papyraceus Porfir. V.
R cod. Cryptoferraten. VII—VIII.

V. Item ad apocalypsim quinque.

ℵ A vide ad evv.
B cod. Vat. 2066. VIII.
C vide ad evv.
P cod. rescr. Porfir. IX.

ITALAE (saec. II.) CODD.

Italae codices ad evangelia adhibiti sunt viginti:

a Vercell. IV. b Veron V. c Colb. Par. XI. d Cantabr. VI. e Palat. Vind. V. f Brix. VI. ff[1] Corb. Petrop. VIII. ff[2] Corb. Par. VI—VII. g[1] Sangerm. VIII. g[2] Sangerm. X. h Clarom. Vat. V. i Vind. VI. k Bobb. Taur. V. l Rehdig. Vratisl. VII. m cod. Speculi Rom. VIII. n Sangall. V. o Sangall. VII. p Sangall. VIII. q Monac. VI. s Ambros. VI.

Item ad actus app. quattuor:

d Cantabr. VI. e Laud. VI. m cod. Speculi Rom. VIII. s rescr. Bobb. Vindob. V.

Item ad epp. cath. tres:

ff Corb. Petrop. VIII. m vide ante. r[o] cod. Frising. Monac. VI. s vide ante.

Item ad epp. Pauli septem:

d Clarom. Par. VI. e Sangerm. Petrop. IX. f cod. Aug. Cantabr. IX. g Boern. Dresd. IX. gue Guelferb. IV. m vide ante. r cod. Frising. Monac. VI et VII.

VULG. (saec. IV.) CODD.

(SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI. bodl demid em erl for VI. fos fu VI. gat harl ing mm mt pe prag VI. reg san VI. taur tol

Item al[lachm] et omn[lachm] (alius vel alii[1]: omnes[1]) codices a Lachmanno adhibiti. In apocalypsi tres codd Lipsienses: lips[4.5.6.] Aliquoties etiam ratiohabita est codicis hal Halensis, flor Floriacensis, lux Luxoviensis, mar Marianae Scoti cod. Vindob., san Sangallensis epp. Paul.

flor gue lux mar mich: sunt lectionaria Latina.

VERSIONES RELIQUAE:

aeth: aethiopica saec. IV. (?) ex edd. Rom. et polygl. et P. Platt.
arm: armenica saec. V.
arr: arabicae
basm: basmurica saec. III—IV.
cop: memphitica saec. II—III.
fr: francica saec. IX (e Lat.)
go: gothica saec. IV.
pers^p: persic. e polygl. (e Syr.)
pers^whe: persic. Wheloci
sah: sahidica saec. III.
sax: anglosaxonica saec. VIII—IX (ex vulg. Lat.)
sl: slavonica saec. IX.
syr^cu: syriaca Curetoni saec. II e cod. Nitr. saec. V.
syr^hr: syr. hierosolymitana saec. V (?) e cod. Vat. a. 1030.
syr^p: syriaca posterior (a. 508 et 616) ex ed. Whit.
syr^sch: syriaca ex ed. Schaafii saec. II—IV (?).

PATRUM nomina pleraque per se clara erunt.
Chr^gue: Chrys. e cod. Guelf. s. VI.
Dam^par cod.: Joh. Damasceni parallela sacra ex cod. Rupefuc. saeculi fere 8.
Eus^mar236: Eus. quaest. ad Marinum apud Mai. Nov. PP. Biblioth. vol. IV.
Marc^epiph: ap. Epiphan.
Marc^tert: Marcion ap. Tertull.
Naas^109: Naasseni in Philosoph. Hippol. ed. princ. Item alia similia.

---

al: alii
aliq: aliquot vel aliquoties
c: cum sive auctoritate. Ita Gb^oo c. A. i. e. Griesb. omitti vult auctoritate cod. A.
cat: catena
et. (cum puncto): etiam
evgg vel evgll: evangeliaria
mg: margo
min: minusculi
mu: multi
pauciss: paucissimi
pler: plerique
pm: permulti
rell: reliqui
unc: unciales
y^scr etc sunt codd. a F. H. Scrivener conlati.
2^pe etc sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Muralt conlati.
49^ev etc: evgliar. nr. 49 etc.

Gb: Griesb. ed. (Evv. 1827) Gb^o et Gb^oo significant omissionem Griesbachio minus probabilem et valde probabilem visam. Item Gb′ et Gb″ lectionem a Griesbachio commendatam et valde commendatam; Gb + aliquid a Griesbachio cum maxima dubitatione in textum receptum. Schu: Dav. Schulz. in ed. Griesb. 1827. Gb et Sz consentiunt cum ς, si non nominantur. ς (= Gb Sz) i. e. ς exceptis Gb Sz.
Ln: Lachmanni ed. mai. 1842. 1850. Ln cum Tischendorfio consentit si non nominatur.
ς: ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Steph. 1550. Quae ubi differunt, ς est Rob. Steph., ς^e Elz.
Sz: Scholzii ed. 1830. 1836.
Ti: ed. Tisch. anni 1859.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1 [1.8] *Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ* 1 ss Lc 3, 23—38
Ἀβραάμ. 2 *Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν* 2—6 1 Chr 2, 1–15
τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ, 3 *Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς* 3—6 Ru 4, 18 ss
Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀράμ, 4 *Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέν-* Gn 38, 16 ss
νησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 *Σαλ-* Ios 2, 1 Ru 4, 18
μὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 *Ἰεσσαὶ δὲ* 2 Sa 12, 24
ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-

---

* *κα. μαθθ.* c. ℵB (*-θθ-* etiam D sah). Eandem formam simplicissimam atque antiquissimam confirmant cdd[it] et [vg] nonnulli. Etiam D (ut ℵB) ubique in summa pagina nil nisi *κατα μαθθαιον* habet, item a b e q al for al syr[cu] ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κα. ματθαιον* (Ln Ti *μαθθ.*) cum CEKMSUVΓΔ al pl; item cdd[it] et [vg] pl cop syr[cdd] ... ς *το κατα ματθ. αγιον* (ς[e] om) *ευαγγ.* c. minusc pl

1. *δαυειδ* ubique: ita ubi plene scriptum habent ℵABCDHLTT[d]ΔΘ[b]Ξ sah, D[epp] E[act] ... Gb Sz *δαυιδ*, ut passim plene scribunt B[3]EMVΓΛF[epp] G[epp] alii unc et min ...codd unc omn plerumque *δᾱδ*, ita semper FK NPQRUZΠ, P[act] [epp] [ap], item al et min pl ... ς (Gb″) *δαβιδ* cum min pm

4. *αμιναδ-* bis cum ℵCEKLMSUVΠ etc: Ti *αμειναδ-* cum BΔ sah. Item *-δαβ* c. ℵ (pri tantum loc) BCEKLMSUVΔΠ al plu ... ℵ (sec tantum loc) Γ al mu *-δαμ*

5. *βοες* cum ℵB k sah cop ... Ln *βοος* c. C 33. ... ς Ti *βοοζ* c. EKLMSU VΔΓΠ al pler it[pler] vg etc | *ιωβηδ* cum ℵBC*Δ al[6] (33. *-βηλ*) sah cop aeth arm[scho] ... ς *ωβηδ* c. C[3]EKLMSUVΓΠ etc

6. *δαυ. δε* c. ℵBΓ al[8] g[1.] (om *δε*) g[2.] k for sah cop syr[cu] et [sch] arm pers[p] Aug Op ... ς add *ο βασιλευς* c. CEKLMSUVΔΠ al pler it[5] vg al | *σολο-*

7—12 1 Cor 9, 10 ss μῶνα ἐκ τῆσ τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆσ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμώσ, Ἀμὼσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείασ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ μετοικε-
Esr 3, 2 σίασ Βαβυλῶνοσ. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνοσ Ἰεχονίασ
ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, 14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰα-
κὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίασ, ἐξ ἧσ ἐγεννήθη
Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ. 17 [2.10] Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ
Ἀβραὰμ ἕωσ Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕωσ
τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ τῆσ
μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ ἕωσ τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ.
18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτωσ ἦν. [2.5] μνηστευθεί-

---

μωνα cum BCEKLMSUVΓΠ etc, ℵ* 1. σαλομων, ℵ^{b} σαλωμωνα (et. v. 7 σαλωμων) ... ς Ln -μωντα cum Δ al

7 sq ασαφ cum ℵBCD^{lucae} 1. 209. c g$^{1.2.}$ k q sah cop syr$^{p\ mg}$ arm aeth pers^{p} ... ς Ti ασα c. EKLMSUVΓΔΠ al pler it^{mu} vg syr$^{cu\ et\ utr}$ etc

8 sq οζειαν· οζειασ (ℵ -ιασ) c. ℵ*B*D^{luc}Δ sah ... ς οζιαν· οζιασ c. ℵ^{b}B^{3}CEKLMSUVΓΠ etc

9 sq εζεκιαν· εζεκιασ c. ℵBCEKLMSUVΓΔΠ etc ... D^{luc} εζεκεια

10. αμωσ bis cum ℵBCD^{luc}MΓΔΠ* al mu it^{pl} sah cop arm ... ς αμων cum EKLMSUVΠ^{2} al pl a f vg syr^{omn} al

10 sq ιωσειαν· ιωσειασ cum ℵBD^{luc}Δ sah ... ς -σιαν (ita et. ℵ^{b}) -σιασ c. CEKLMSUVΓΠ etc

11. τον ιεχονιαν c. ℵBCEKLSVΓΔΠ al pl it vg sah cop syr^{cu} syr^{sch} etc ... MU al plus^{30} syr^{hr} syr^{p} c.* τον ιωακειμ· ιωακειμ δε εγεννησε τον ιεχονιαν. Eadem confirmat Ir$^{int\ 3,21,9}$

15. μαθθαν cum B*D^{luc} ... ς ματθαν cum ℵCEKLMPSUVΓΔΠ etc

18. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ cum ℵCEKLMPSUVΞΓΔΠ al fere omn sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{3,965} Eus$^{dem\ 320}$ etc; B Or$^{int\ 3,965}$ $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ ... Ti Gb' $\overline{χυ}$ cum (D periit

σησ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ Μαρίασ τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺσ
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου. 19 [4.10] Ἰωσὴφ δὲ ὁ
ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη
λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντοσ, ἰδοὺ
ἄγγελοσ κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸσ Δαυείδ,
μὴ φοβηθῇσ παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ- Lc 2, 21
σεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸσ γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 23 ἰδοὺ ἡ παρθέ- Es 7, 14
νοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεόσ. 24 ἐγερ-
θεὶσ δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ
ἄγγελοσ κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ
ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Lc 2, 7 et 21
Ἰησοῦν.

II.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν Βηθλεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ ἐν
ἡμέραισ Ἡρώδου τοῦ βασιλέωσ, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παραγέ-

sed videtur quia d) 71. it vg sax fr syr[cu] pers[w] Ir[int bis] al | *γενεσισ* (Gb) cum ℵBCPSZΔ al syr[p] Eus[dem] al ... ς (Gb') *γεννησισ* cum EKLMU VΓΠ al pler syr etc | *μνηστευθ.* cum ℵBC*Z 1. 209* it vg sah cop syr[omn] arm al Ir[int] ... ς Ti add *γαρ* cum C[3]EKLMPSUVΓΔΠ al pler d Eus[dem] Bas[2,597] al

19. *δειγματ.* (Gb') cum ℵ[a]vel[b]BZ 1. Eus[steph 221] ... ς *παραδειγματ.* c. ℵ*et[c]CEKLMPSUVΓΔΠ al fere omn it[pl] vg (*traducere*) Eus[dem] al

20. *μαριαμ* cum ℵCDEKMPSUVZΓΔΠ etc ... BL 1. Eus[es] sah cop *μαριαν*

22. *υπο* cum ℵBCDZΔ 1. 33. 127* ... ς (Gb[0]) add *του* cum EKLMSUVΓΠ al pler Eus[dem] al

23. *ο θεοσ*: Ln om ὁ cum B ex errore[birch]

24. *εγερθ.* cum ℵBC*Z 1. 209. ... ς Ti *διεγερθ.* cum C[3]DEKLMSUVΓΔΠ etc (it vg *exsurgens*) | *ιωσηφ* c. ℵKZΓΔΠ al pm ... ς Ln Ti *ο ιωσ.* c. BCDE LMSUV al pl

25. *υιον* c. ℵBZ 1. 33. a[vid] b c g[1.] k sah cop syr[cu] Amb[bis] al ... ς *τον υιον αυτησ* (D[2]L d q om) *τον πρωτοτοκον* (g[2.] *unigenitum*) cum CDEKL MSUVΓΔΠ al pler f ff[1.] g[2.] q syr[utr] arm aeth al :: ex Lc 2, 7. ubi nemo lectionem mutavit

νοντο εἰσ Ἱεροσόλυμα 2 *λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶσ βασιλεὺσ*
(Nm 24, 17) *τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ*
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 *ἀκούσασ δὲ ὁ βασιλεὺσ Ἡρῴδησ*
ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 *καὶ συναγαγὼν*
πάντασ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ γραμματεῖσ τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ'
Mi 5, 1 Io 7, 42 *αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸσ γεννᾶται.* 5 [5. 7] *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθ-*
λεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ· οὕτωσ γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 *καὶ*
σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶσ ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖσ ἡγεμόσιν
Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενοσ, ὅστισ ποιμανεῖ τὸν λαόν
μου τὸν Ἰσραήλ. 7 [6. 10] *τότε Ἡρῴδησ λάθρα καλέσασ τοὺσ μάγουσ*
ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέροσ, 8 *καὶ*
πέμψασ αὐτοὺσ εἰσ Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντεσ ἐξετάσατε ἀκρι-
βῶσ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπωσ
κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 *οἱ δὲ ἀκούσαντεσ τοῦ βασιλέωσ*
ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν
αὐτοὺσ ἕωσ ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 *ἰδόντεσ δὲ*
τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 *καὶ ἐλθόντεσ εἰσ*
τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίασ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, καὶ
πεσόντεσ προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντεσ τοὺσ θησαυροὺσ
(Es 60, 6) *αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.*
12 *καὶ χρηματισθέντεσ κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸσ Ἡρῴδην,*
δι' ἄλλησ ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰσ τὴν χώραν αὐτῶν.

13 *Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται*

II, 1. *ιεροσολυμα* cum ℵBC^{3}DMSZΓ etc ... C*EKLUVΔΠ etc *ιερουσαλημ*
2. *ειδομεν* cum ℵ^{b}BDLUΓΔ al pl ... ℵ*et^{c}CEKMVZΠ al mu *ιδομ.*
3. *ο βα. ηρω.* cum ℵBDZ al^{4} b c k cop Eus$^{dem\,348}$ ... ς *ηρω. ο βα.* cum CEKLMSUVΓΔΠ al pler it^{mu} vg sah al mu
5. *ειπαν* cum ℵB ... ς Ln *ειπον* cum CDEKLMSUVZΓΔΠ etc
8. *εξετ. ακριβ.* (Gb') cum ℵBC*D al^{5} it vg sah cop al ... ς *ακρ. εξετ.* c. C^{3}EKLMSUVΓΔΠ al pler Or$^{3,\,661.\,788}$
9. *ειδον* c. ℵ^{b}BDELMUΓΠ^{2} al pl ... ℵ*CKVΔΠ* al mu *ιδον* | *εσταθη* (Gb') cum ℵBCD al^{3} Or$^{3,\,661}$ Eus$^{dem\,418}$ ... ς *εστη* cum EKLMSUVΓΔΠ etc
11. *ειδον* cum ℵ^{b}BDLMUΓΔΠ^{2} al pl, item ℵ*CEKVΠ* al mu *ιδον*, it^{4} syr^{cu} et ^{utr} sah cop etc ... ς (= Gb Sz) *ευρον* cum minusc permu it^{4} vg
13. *φαινεται* cum ℵCDEKLMSUVΓΔΠ etc ... Ln *εφανη* cum B it vg Ir^{int} | *κατ οναρ* h. l. ℵDELMSUVΓΔ al pler it vg etc ... Ln ante *φαιν.* (*εφανη*) pon c. BCKΠ al^{10}

κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶσ παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰσ Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕωσ ἂν
εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδησ ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. 14 *ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα*
αὐτοῦ νυκτόσ, καὶ ἀνεχώρησεν εἰσ Αἴγυπτον, 15 *καὶ ἦν ἐκεῖ ἕωσ*
τῆσ τελευτῆσ Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ
προφήτου λέγοντοσ· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.
16 *Τότε Ἡρῴδησ ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυ-* Ho 11, 1
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλασ ἀνεῖλεν πάντασ τοὺσ παῖδασ τοὺσ ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ ὁρίοισ αὐτῆσ ἀπὸ διετοῦσ καὶ κατωτέρω,
κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 *τότε ἐπλη-*
ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 18 *φωνὴ ἐν* Ier 18, 51
Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸσ καὶ ὀδυρμὸσ πολύσ, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ
τέκνα αὐτῆσ, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.
19 *Τελευτήσαντοσ δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαί-*
νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 *λέγων· ἐγερθεὶσ παρά-*
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰσ γῆν Ἰσραήλ·
τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντεσ τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 *ὁ δὲ* (Ex 4, 19)
ἐγερθεὶσ παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ γῆν Ἰσραήλ. 22 *ἀκούσασ δὲ ὅτι Ἀρχέλαοσ βασιλεύει τῆσ Ἰου-*
δαίασ ἀντὶ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ Ἡρῴδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν·
χρηματισθεὶσ δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη τῆσ Γαλιλαίασ.

---

15. *υπο κυρ.* (Gb') c. ℵBCDZΓΔΠ al … ς *υπ. του κυρ.* c. EKLMSUV al pler

17. *δια* (Gb') cum ℵBCDZ al^{10} fere it vg etc, sed D al^{3} praem *υπο* (al add *του*) *κυριου* … ς *υπο* cum EKLMSUVΓΔΠ(Π* add *του*) al pler syr p mg gr

18. *κλαυθμοσ* (Gb'') cum ℵBZ 1. 22. it vg sah cop syr^{sch} syr^{hr} al Iust^{tr} ^{71} … ς *θρηνοσ και κλαυθμ.* c. CDEKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{cu} et^{p} arm | *ηθελεν* cum ℵBCEKLMSUVΓΔΠ al fere omn etc … Ln *ηθελησεν* cum DZ al pauc

19. *κατ οναρ* post *φαιν.* cum ℵBDZ al^{10} fere a c g$^{1.}$ k q vg sah al … ς ante *φαιν.* cum CEKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{p}

21. *εισηλθ.* c. ℵBC cop … ς Ti *ηλθεν* c. DEKLMSUVΓΔΠ al omn^{vid} it vg etc

22. *τησ* (Gb') cum ℵB al^{25} fere arm Eus$^{dem 365}$ … ς Ti praem *επι* c. CD EKLMSUVΓΔΠ al pl :: *βασ. επι* in LXX frequentissimum | *του πα. αυ. ηρωδ.* cum ℵBC* … ς Ti *ηρ. τ. πα. αυ.* cum C^{3}DEKLMSUVΓΔΠ etc

23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰσ πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπωσ
(Is 11, 1) πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖοσ κληθήσεται.

III.

1–12
Lc 3, 1–18
Mc 1, 1–8
Io 1, 6ss 1 [7.8] Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ παραγίνεται Ἰωάννησ ὁ
βαπτιστὴσ κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆσ Ἰουδαίασ, 2 λέγων· μετα-
4, 17 νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 [8.1] οὗτοσ γάρ
Is 40, 3 ἐστιν ὁ ῥηθεὶσ διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· φωνὴ βοῶν-
τοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ
τρίβουσ αὐτοῦ. 4 [9.6] αὐτὸσ δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδεσ καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο
πρὸσ αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχω-
ροσ τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽
αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 7 [10.5] ἰδὼν δὲ πολλοὺσ
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βάπτισμα
εἶπεν αὐτοῖσ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆσ μετα-
Io 8, 39 νοίασ, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβρα-
άμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖ-
7, 19 ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δέν-

---

23. *ναζαρεθ* cum CEKMUVΓΠ al plus[30] (21, 11 et. ℵBD) it[pler] vg sah cop al;; Δ 1. *ναζαραθ* ... ς *ναζαρετ* c. ℵBDLS etc

III, 1. *δε* cum ℵBCUΓ al pl it[pl] vg sah cop syr[utr] etc ... DEKLMSVΔΠ al plus[30] b ff[1.] g[1.] q tol cop[cd1] etc om (Gb[0])

2. *λεγων* c. ℵB sah cop g[2.] q aeth Hil ... ς Ti *και λεγ.* c. CDEKLMSUVΓΔΠ etc

3. *δια* (Gb') cum ℵBCD al[10] fere it vg al ... ς *υπο* cum EKLMSUVΓΔΠ etc

4. *ην αυτου* cum ℵBCD 1. 209. ... ς *αυτου ην* cum EKLMSUVΓΔΠ etc

6. *εβαπτιζοντο*: C[3] 33. Hil add *παντεσ*, Ln [*πα.*] :: cf ad Mc 1, 5. | *ποταμω* c. ℵBC*MΔ al plus[30] sah cop syr[cu et utr et hr] arm aeth Or[4, 126. 129] al ... ς Ti om cum C[3]DEKLSUVΓΠ al pl it vg Or[4, 127] libere al

7. *βαπτισμα* cum ℵ*B sah Or[4, 124. 126. 131] Hil ... ς Ti add *αυτου* cum ℵ[b] CDEKLMSUVΓΔΠ etc

8. *καρπον αξιον* (Gb Sz) c. ℵBCD[suppl]EKMSVΓΔΠ al pler it[pl] vg sah cop syr[p] al mu Or[4, 126] al Ir[int184] ... ς *καρπουσ αξιουσ* cum LU al mu a g[2.] m syr[cu et sch] pp[aliq gr et lat] :: cf Lc 3, 8

10. *ηδη δε* (Gb') cum ℵBCD[suppl]MΔ al[6] d sah cop syr[cu et sch] al Or[4, 124]

δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 11 [11.1] ἐγὼ μὲν ὑμᾶσ βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰσ
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ ἰσχυρότερόσ μου ἐστίν, οὗ
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν
πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. 12 [12.5] οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ
εἰσ τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 [13.10] Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἐπὶ Mc 1, 9–11 Lc 3, 21s
τὸν Ἰορδάνην πρὸσ τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ
δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
καὶ σὺ ἔρχῃ πρόσ με; 15 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ
αὐτόν· ἄφεσ ἄρτι· οὕτωσ γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶ-
σαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 [14.1] βαπτισθεὶσ δὲ ὁ
Ἰησοῦσ εὐθὺσ ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ
οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, ἐρ-

---

Ir[314 gr] et [lat] al ... ς ηδ. δε και cum EKLSUVΓΠ al pler syr[p] :: cf Lc 3, 9

11. *υμασ βαπτ.* cum ℵ(ℵ[b] Or[4,131.132] *εν υδ. βα.*)B 1. 33. 209. ff[1.] g[2.] m am for Iust[tr 49] Clem[ecl 996] (*υμ. υδ. βα.*) Or[bis] etc ... ς *βα. υμ.* cum CD[suppl]EKLMSUVΓΔΠ al pler it[pl] (et. d) vg[ed] sah cop etc :: cf Lc et Mc

12. *τ. σιτ. αυτου* cum ℵBCD[suppl]EMSVΓΔ al pl c d f m vg sah cop al Hil ... ELU al plus[20] it[5] harl* syr[cu et utr] arm al Iust[tr] al Ir[int 273] al om *αυτου* (Gb°) | *αποθηκην* cum ℵCD[suppl]EMSVΓΔ al pl a c d f q vg sah cop al Iust[tr] etc ... Ln add *αυτου* cum BELU al[20] it[4] harl* syr[cu et utr] arm al Cyr Amb al

14. *ο δε* cum ℵ*B sah Eus[ps 408] ... ς Ti add *ιωαννησ* cum ℵ[b]CD[suppl]EKLMPS UVΓΔ etc

15. *πρ. αυτ.* cum ℵCD[suppl]EKLMPSUVΓΔ etc ... Ln *αυτω* c. B al[6] it[pler] vg cop Eus[ps]

16. *βαπτ. δε* c. ℵBC* al[4] ff[1.] l. vg sah cop syr[sch] Op ... ς Ti *και βαπτ.* c. C[2]D[supp]EKLMPSUVΓ al pler it[pl] (et. d) syr[cu et p] al Hipp[theoph 5] etc | *ευθ. ανεβ.* c. ℵBD[supp] al[4] it[pl] vg sah cop syr[cu et sch] aeth Hipp[theoph] al ... ς *ανεβ. ευθ.* cum CEKLMPSUVΓΔ al pler d h m syr[p] arm | *ανε-ωχθ.* (B Hipp[theoph] *ηνεωχθ.*: ita Ln) c. ℵ*B tol sah syr[cu] Ir[int 184] codd Hil[bis] Vig ... ς Ti add *αυτω*, Ln [*αυ.*] c. ℵ[b]CD[supp]EKLMPSUVΓΔ etc | *ειδεν* cum ℵBEMUΓ al pl ... CD[supp]KLPVΔ al mu *ιδεν* | *πνευμ.* (et. cop) *θεου* c. ℵB ... ς Ln Ti *το πν. του θε.* cum CD[supp]EKLMSUVΓΔ etc | *ερχομ.* cum ℵ*B a b c g[2.] h am tol harl* cop Hil ... ς Ti *και ερχ.* c. ℵ[c]CDEKLMPSUVΓΔ al omn[vid] f ff[1.] m vg etc

Ps 2, 7 Es 42, 1 17, 5 *χόμενον ἐπ' αὐτόν.* 17 *καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα·*
οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV.

1–11 Lc 4, 1–13 Mc 1, 12 s 1 [15.2] *Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἀνήχθη εἰσ τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα-*
τοσ, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 12 [16.5] *καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ*
τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 *καὶ*
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ
Deu 8, 3 *λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.* 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· γέγραπται·*
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματοσ θεοῦ. 5 *τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ*
διάβολοσ εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ, 6 *καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν*
Ps 91, 11 *κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ*
καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον τὸν

---

17. *ηυδοκησα* cum ℵ*etcCLP al pm ... ς Ln Ti *ευδ.* cum ℵ^{b}BDEKMSUVΓΔ al pl. Ev. Ebion. teste Epiph sic: *κ. φωνὴ ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα· σύ μου εἶ ὁ υἱὸσ ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ηὐδ. καὶ πάλιν· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. καὶ εὐθὺσ περιέλαμψε τὸν τόπον φῶσ μέγα. ὃν (ὃ?) ἰδών, φησίν, ὁ Ἰω. λέγει αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνὴ ἐξ οὐρ. πρὸσ αὐτόν· οὗτόσ ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ὃν ηὐδ. καὶ τότε, φησίν, ὁ Ἰω. προσπεσὼν αὐτῷ ἔλεγε· δέομαί σου κύριε, σύ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκώλυεν αὐτῷ λέγων· ἄφεσ, ὅτι οὕτωσ ἐστὶ πρέπον πληρωθῆναι πάντα.* Similiter Iust$^{tr\ 103}$ et ^{38}

IV, 1. *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵCDEKLMPSVΓ etc ... Ti $\overline{\iota\varsigma}$ cum BUΔ

2. *τεσσερακ.* bis cum ℵB*CLPΔ ... ς Ln *τεσσαρακ.* c. B**EKMSUVΓ, item D sec loco, priore $\overline{\mu}$ | *κ. τεσσ. νυκτ.* cum ℵD (it vg cop al *τεσσ. ημ. κ. τεσσ. νυκτ.*) ... ς Ln Ti *κ. νυ. τε.* cum BCEKLMPSUVΓΔ etc

3. *προσ. ο πει. ειπ. αυτω* c. ℵB al^{10} fere ff$^{1.}$ k l vg cop syr^{sch} arm aeth Chr^{mos} ... ς *προσ. αυτω ο πει. ειπ.* cum CEKLMPSUVΓΔ al pler f g$^{1.}$ sah syr^{p} al ... D al a b c g$^{2.}$ h syr^{cu} *προσ.* (D it^{aliq} *προσηλθεν*) *αυτω ο πει.* (D it^{aliq} add *και*) *ειπ. αυτω* (Ln)

4. *ο* (Gb†) cum ℵBCDELPUVZΔ al^{20} fere ... ς om cum KMSΓ al longe pl | *επι* c. ℵBEKLMPSUΓΔ al pler ... Gb″ Ln Ti *εν* c. CD al^{6}; it vg utroq loc in

5. *εστησεν* (Gb′) c. ℵBCDZ al pauc sah ... ς Ti *ιστησιν* c. EKLMPSUVΓΔ al pler

6. *λεγει* c. ℵ*etcBCDEKLSUVΓΔ etc ... Ln *ειπεν* c. ℵ^{b}Z 157. al it^{pl} vg

σαῦδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειρά- Deu 6, 16
σεις κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διά-
βολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασι-
λείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά
σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου Deu 6, 13
προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 $^{17.6}$ τότε ἀφίησιν
αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
12 $^{18.4}$ Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς 12 s: Mc 1, 14 s
τὴν Γαλιλαίαν. 13 $^{19.7}$ καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ, ἐλθὼν κα- Lc 4, 14 s
τῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβου-
λὼν καὶ Νεφθαλείμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν Es 9, 1 s
θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς
ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν
χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 $^{20.6}$ Ἀπὸ τότε
ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ 3, 2
βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

---

7. παλιν c. sqq conjg CDKLMUZ etc; c. antecdd ℵ^{c}E 33. al it^{mu}

9. ειπεν c. ℵBCDZ al^{8} it vg ... ς Ti λεγει c. EKLMPSUVΓΔ etc | ταυ. σοι πα. c. ℵBC*Z al^{4} l am for Or^{ter} Chr^{mo4} ... ς Ln ταυ. πα. σοι c. C^{3}DEKLMPSUVΓΔ al pler vv^{pler}

10. υπαγε cum ℵBC*EKPSVΔ 1. al pl f k vg (harl**) fr sah cop syr^{sch} et p Or^{3,540} Ign$^{philipp\ 12}$ Petr^{alex} (ap. Rou. 4, 24) al Ir$^{int\ 819}$ Tert Hier^{mt} ... Gb (sed Gb^{0}) Sz Ti add οπισω μου, Ln [ο. μ.] c. C^{2}DELMUΓZ al^{150} fere it^{pler} harl* syr^{cu} et (vel cum* vel sine*) syr^{p} arm aeth Iust$^{tr\ 108}$ Ath$^{315\text{-}426\text{-}658}$ al :: e 16, 23

12. ακ. δε c. ℵBC*DZ al k am for cop aeth Or^{ter} Eus$^{hi\ et\ dem}$ Aug ... ς Ln add (Gb^{00}) ο ιησους c. C**EKLMPSUVΓΔ al pler it^{pler} etc

13. ναζαρα c. ℵ^{b}B*Z 33. k Or^{4,179}; CPΔ -ραθ (Ln) ... ς -ρετ c. B^{2}LSΓ al pl Or^{4,170} ... Ti -ρεθ c. ℵ*DEKMUV al pm it^{pler} vg cop Or^{ter} Eus^{dem} | καφαρναουμ (Gb″) c. ℵBDZ 33. it vg sax fr cop Or Epiph Nonn. Accedunt passim CIXRTT^{b}ΔΞ ... ς καπερναουμ c. CEKLMPSUVΓΔ al^{omn} fere etc

15. D*L it^{pler} (non k al) am for (non fuld al) γαλιλαιας

16. σκοτει c. ℵ*CEKLMPSUVΓΔ etc ... Ln Ti σκοτια c. ℵ^{b}BD Or^{1,686} | φως h. l. ℵBC al^{5} it^{pler} am for Or^{4,91} Eus$^{dem\ 483}$ Chr^{mo5} Cyr$^{es\ 149}$ ... ς ante μεγα c. DEKLMPSUVΓΔ al pler k vg etc | ειδεν c. ℵ^{b}BEMUΔ al pl: ℵ*CKLPV al mu ιδεν

18–22 Mc 1, 16–20 Lc 5, 1–11 Io 1, 35–43 18 *Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ εἶδεν*
δύο ἀδελφούσ, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντασ ἀμφίβληστρον εἰσ τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ἁλεεῖσ. 19 [21.2] *καὶ λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω*
ὑμᾶσ ἁλεεῖσ ἀνθρώπων. 20 *οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκο-*
λούθησαν αὐτῷ. 21 [22.6] *Καὶ προβὰσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλουσ δύο*
ἀδελφούσ, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸσ αὐτῶν καταρτί-
ζοντασ τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούσ. 22 *οἱ δὲ εὐθέωσ*
ἀφέντεσ τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.
Mc 1, 39 Lc 4, 44 23 [23.1] *Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖσ*
συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ
Mc 1, 28 *θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.* 24 *καὶ*
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ νόσοισ καὶ βασάνοισ
συνεχομένουσ καὶ δαιμονιζομένουσ καὶ σεληνιαζομένουσ καὶ παρα-
λυτικούσ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. 25 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ*
Mc 3, 7 sq Lc 6, 17 *ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ Δεκαπόλεωσ καὶ Ἱεροσολύ-*
μων καὶ Ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

---

18. *περιπ.* c. ℵBCEKLMPSUVΓΔΠ etc ... D it^{pler} Eus^{dem} *παραγων* (*cum transiret*) :: cf Mc | *δε* (Gb Sz) sine additam c. ℵBCDKMPSUVΓΠ etc ... ς add *ο ιησουσ* c. EΔ al pm a c h m vg^{ed} arm | *ειδ.* c. ℵBDEMUΓΔ Π^{2} al pl ... CKLPVΠ* al *ιδεν* | *αλεεισ* c. ℵ*B*C ... ς Ln Ti *αλιεισ* c. ℵ^{b} B^{3}DEKLMSUVΓΔΠ etc. Item v. 19.

19. *αυτοισ*: C^{2} it^{mu} syr$^{cu\ et\ sch}$ aeth Cyr^{es149} add *ο ιησουσ*, Ln [*ο ιη.*]

21. *ειδεν* c. BDEMUΓΔΠ^{2} al pl: ℵCKLVΠ* al *ιδεν*

23. *εν* (Ln om ex errore de B) *ολη* (ℵ*om) *τ. γαλ.* c. ℵ*BC 157. cop syr$^{cu\ et\ utr}$ aeth ... ς Ti *ολην την γαλιλαιαν* c. ℵ^{b}DEKMSUVΓΔΠ al omn^{fere} it vg Eus^{dem} al | *περιηγ.* et *γαλιλ.* absque *ο ιησ.* c. B 157. 20^{ev} k syr^{cu} ... ℵC*D al^{10} fere it^{pler} vg etc post *περιηγ.* add (Ln), ς post *γαλ.* c. C^{3}EKMSUVΓΔΠ al pler

24. *απηλθεν*: ℵC al mu cop syr$^{p\ mg}$ al Or^{3,738} *εξηλθεν* | *και δαιμ.* c. ℵC^{2} DEKSUVΓΠ al pler it vg syr$^{cu\ et\ utr}$ al; item omisso *και* BC* 18. 235. cop Eus^{dem} (Ln Ti) ... MΔ al^{10} om

V.

1 [24.10] Ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ· καὶ καθίσαν- Lc 6, 17
τοσ αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [25.5] καὶ ἀνοίξασ
τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ λέγων· 3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ 3–6 Lc 6, 20 ss
τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 [26.10] μα-
κάριοι οἱ πραεῖσ, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 [27.5] μα-
κάριοι οἱ πενθοῦντεσ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 [28.5] μακάριοι
οἱ πεινῶντεσ καὶ διψῶντεσ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθή-
σονται. 7 [29.10] μακάριοι οἱ ἐλεήμονεσ, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.
9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακά-
ριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν. 11 [30.5] μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶσ καὶ
διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν
ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν
τοῖσ οὐρανοῖσ· οὕτωσ γὰρ ἐδίωξαν τοὺσ προφήτασ τοὺσ πρὸ ὑμῶν.
13 [31.2] Ὑμεῖσ ἐστε τὸ ἅλασ τῆσ γῆσ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλασ μωρανθῇ,
ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰσ οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω κατα-
πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 [32.2] Ὑμεῖσ ἐστε τὸ φῶσ τοῦ

V, 1. *προσηλθαν* cum ℵ*B* ... ς Ln -*λθον* c. ℵ[b]B[3]CDEKMSUVΓΔΠ etc | *αυτω* (et. Or[ter] Eus[dem148]): B Or[3,496] om (Ln)

4. 5. *μα. οι πραεισ* etc ante *μα. οι πενθ.* c. D 33. a c ff[1.] g[1.2.] h k l vg fr syr[cu] Clem[579s] Or[3,740] Amm et Eus[can] (videtur ita, sed ipsi numeri qui huc pertinent in cdd[gr] pler mutati inveniuntur) Nyss[1,778] Bas[1,147vid] etc ... ς *μακ. οι πενθ.* (ℵ[b] add *νυν*) etc ante *μα. ο πρα.* c. ℵBCEKMSUVΓΔΠ al[omn] fere b f syr[sch] et P cop arm aeth Chr[mt] Tert patient[11] (sic) Op

9. *οτι* c. ℵCD 13. 124. it[9] vg syr[sch] ... ς (Gb[0]) Ti add *αυτοι*, Ln [*αυ.*] c. BEKMSUVΓΔΠ al pler f k am gat syr[cu] et P cop al Or[int4,684]

11. *πονηρον* c. ℵBD it[10] vg cop syr[hr] aeth Cyr[4,896] Lcif Hil al ... ς Ti add (q Op praem) *ρημα* c. CEKMSUVΓΔΠ al omn[vid] q syr[utr] al Or[3,272] Const[2,8,1.5,2,2.] Op | *καθ υμων*: Ti ante *παν* c. D h k m flor syr[cu] et utr (exc P cod) Const[2,8,1.] Tert Lcif | *ψευδομ.* c. ℵBCEKMSUVΓΔΠ al omn[vid] it[5.] vg syr[cu] et utr cop arm aeth Const[bis] etc ... Gb[0] Ti om c. D it[6] flor Or[3,272] Lcif Hil[ter] al

13. *βληθεν εξω κατ.* cum ℵBC 1. 33. syr[p cod] Or[1,794] ... Ti *βληθηναι εξ. και κατ.* cum DEKMSUVΓΔΠ al pler (it vg etc)

κόσμου. οὐ δύναται πόλισ κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη· 15 οὐδὲ
καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν
λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτωσ λαμψάτω
τὸ φῶσ ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπωσ ἴδωσιν ὑμῶν τὰ
καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
17 [22.10] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺσ προ-
φήτασ· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 [24.5] ἀμὴν γὰρ
Lc 16, 17 λέγω ὑμῖν, ἕωσ ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία
κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕωσ ἂν πάντα γένηται.
19 [25.10] ὃσ ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων
καὶ διδάξῃ οὕτωσ τοὺσ ἀνθρώπουσ, ἐλάχιστοσ κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃσ δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτοσ μέγασ
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
Ex 20, 13 21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐ φονεύσεισ· ὃσ δ' ἂν φο-
νεύσῃ, ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ὀργι-
ζόμενοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχοσ ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃσ δ' ἂν εἴπῃ
μωρέ, ἔνοχοσ ἔσται εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ. 23 ἐὰν οὖν προσ-
φέρῃσ τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇσ ὅτι ὁ ἀδελ-
φόσ σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφεσ ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν

---

20. *υμ. η δικ.* (Gb') cum ℵBEKLMVΓΔΠ al plus[50] Iust[tr105] Clem[825] Const Bas[2,630. 658. 664] al ... ς Ln *η δικ. υμ.* c. SU al pl Clem[526] Or al

21. *ερρεθη* c. ℵLMSUΔΠ al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. BDEK (*ερρεθη*) VΓ al mu

22. *τω αδ. αυτ.* c. ℵBΔ[2] 48. 198. vg (exc mm) sax fr aeth ar[p] Or[1, 112. 181] Bas[bapt2, 5] Ps-Ath (ep. 2. ad Castor.) Iust[ap1, 16] Ptol[flor33, 6] schol[21. 237.] al cddgr ap Aug[retract19] cdd ap Hier (pelag *in plerisq cdd antiquis sine caussa additum non est;* item mt) Tert[vid] (orat10 et apol45) ... ς add *εικη* c. DEKLMSUVΓΔ*Π al pler it syr[cu et utr et hr] cop arm go al Ps-Iust[sen11, 9] Eus[dem 444] Cyr Chr[hom16 item hom17] al mu Ir[int 242. 247] (contra esse videtur quod[272fin] habet: *pro eo quod est:* Non occides, *neque irasci quidem praecepit*) al mu | *ραχα* c. ℵ*D a b c (*rachab*) d (*racha*) f* ff[1.] h q al am fu al Tert Cyp al ... ς Ln Ti *ρακα* c. ℵ[b]BE unc rell min certe pler (al *ρακκα*) f** k vg[ed] etc

23. *κακει* c. ℵBLSΓ al sat mu Or[1, 198] Chr[mosc] Quaest[antioch284] ... Ti *και εκει* c. DEKMUVΔΠ al plus[50] Const[2, 53] Cyr[hr] Chr[montf]

τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου,
καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 [26.5] ἴσθι εὐνοῶν τῷ 25 s Lc 12, 58 s
ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕωσ ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε
παραδῷ ὁ ἀντίδικοσ τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴσ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰσ
φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ
ἂν ἀποδῷσ τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 [27.10] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη·
οὐ μοιχεύσεισ. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ βλέπων γυναῖκα Ex 20, 14
πρὸσ τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου ὁ δεξιὸσ σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ 18, 9 Mc 9, 47
βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου
καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰσ γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά 18, 8 Mc 9, 43
σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέ-
ρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά
σου εἰσ γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ- Deu 24, 1
ναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι Mt 19, 9 Mc 10, 11 s Lc 16, 18

---

25. *μετ αυτ.* h. l. (Gb′) c. ℵBDL al[6] a b c g[1.] h q syr[cu] et [sch] cop arm aeth Amb al ... ς post *οδω* c. EKMSUVΓΔΠ al pler f ff[1.] g[2.] k vg syr[p] sah go Carpoc[epiph 27, 5] Clem[605] Chr[mt] al | *ο κριτησ* c. ℵB al[4] k arm aeth Carpoc[epiph] (item ap Ir[int 1, 25, 4]) Chr[hom 15] et [20] Hil Arn ... ς Ti add *σε παραδω* (D* -*δωσει*, item antea) c. DEKLMSUVΓΔΠ al pler it[pler] vg syr[cu] et [utr] cop sah go Hier :: cf Lc

27. *ερρεθη* c. ℵB*KLMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DEVΓΠ* al mu | *ερρ.* (Gb Sz) c. ℵBDEKSUVΓΠ al plus[100] a b f k m go syr[sch] cop arm aeth Or[4, 330] Cyr al ... ς add *τοισ αρχαιοισ* c. LMΔ al certe pm it[5] vg syr[cu] syr[p] c.* Eus[dem ter] et [ps] Chr Ir[int 242]

28. *επιθυμησαι* c. ℵ* 236. Clem[554] Or[4, 330. 1, 112. 1, 476] Quaest[antioch 238] Chr[hom 254. 255] Isid[4, 122] Tert[ter] vel[plus] ... Gb″ Sz Ln Ti add *αυτην* c. BDEKLSUVΓΔΠ al pl Thphil Or[4, 336] Eus[dem 126] al; item ς *αυτησ* c. ℵ[b] M al certe pm Iust[ap 1, 15] Athen[leg 33] Or[3, 416]; item it vg etc | *αυτου*: B *εαυτου* (Ln)

30. D om versum | *ε. γ. απελθη* (D it[pl] vg Leif *α. ε. γ.*) c. ℵB (item D, propterea enim om versum) al[5] it[pler] vg syr[cu] cop aeth (Or[4, 330] libere) Leif al ... ς *βληθη* (L -*θησει*) *ε.* (L al add *την*) *γ.* cum EGKLMSUVΓΔ (sed δ est)Π al pler f go syr[utr] arm Chr

31. *ερρεθη* c. ℵB*LMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DEGKVΓΠ* al mu | *δε* c. ℵ[b]BDEGLMSUVΓΔ al pler it vg etc ... ℵ[a]KΠ al plus[24] syr[cu] et [sch] arr om | *οσ* c. ℵBDL al[16] it vg Chr (et.[mo9]) ... ς (Gb[0]) praem *οτι* c. EGK MSUVΔΠ etc

πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸσ λόγου πορνείασ, ποιεῖ
αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃσ ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.
Lev 19, 12 Deu 23, 21 33 *Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐκ ἐπιορκήσεισ,*
ἀποδώσεισ δὲ τῷ κυρίῳ τοὺσ ὅρκουσ σου. 34 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν*
μὴ ὀμόσαι ὅλωσ· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνοσ ἐστὶν τοῦ θεοῦ·
35 *μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰσ*
Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλισ ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέωσ· 36 *μήτε ἐν τῇ*
κεφαλῇ σου ὀμόσῃσ, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
Iac 5, 12 *μέλαιναν.* 37 *ἔστω δὲ ὁ λόγοσ ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν*
Ex 21, 24 *τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.* 38 *Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν*
Lc 6, 29 *ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντοσ.* 39 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ*
ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· [38.5] *ἀλλ᾽ ὅστισ σε ῥαπίζει εἰσ τὴν δεξιὰν*
σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 *καὶ τῷ θέλοντί σοι*
κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφεσ αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 [39. 10] *καὶ ὅστισ σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο.*

---

32. *πασ ο απολ.* c. ℵBKLMΔΠ al plus[50] c f ff[1.] g[2.] l m vg go syr[sch] et P arm aeth cdd ap Aug[conjug adult] ... ς Ti *οσ αν απολυση* (Or *-σει*) c. DEGSUV al pl a b g[1.] h k cdd ap Aug syr[cu] cop Or[3,647] :: poterat haec lectio ex 31 et 19, 9 oriri, illa ex Lc | *μοιχευθηναι* c. ℵBD al[6] Thphil[8, 18] Or[4, 647. 648] Chr[txt et com] (et.[mo6]) al ... ς Ti *μοιχασθαι* c. EKLMSUVΔΠ al pler (Bas[3, 297 allud]) :: Thom[619] *μοιχᾶται ὁ ἀνήρ, μοιχεύεται δὲ ἡ γυνή.* At non est quod talem distinctionem potius evglstam quam scriptores codicum putemus neglexisse, quibus *μοιχασθαι*, quod haud dubie eodem sensu usurpabatur, accommodatius ad *μοιχαται* (et h. l. et 19, 9) ponendum videri poterat | *οσ εαν απολ. γαμηση*: B al[6] *ο απ. γαμησασ*

33. *ερρεθη* c. ℵB*LSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DEKMVΠ* al mu

36. *μι. τριχα* (ℵ*EL al *-χαν*) *λευ. ποι. η* (L om) *μελ.* c. ℵBL al it[10] vg cop aeth arm Cyp[308] Aug[semel] al ... ς *μι. τρι. λευ. η μελ. ποι.* c. EKMSUVΔΠ al pler syr[p] go ... D 1. k Clem[262] Cyp[178] Aug[semel] *ποιησ.* (D* *ποιειν*) *τρ. μι.* (1. *μ. τ.*, Clem om *μι.*) *λευ. η μελ.*

37. *εστω*: B 245. Eus[dem23] *εσται*

38. *ερρεθη* c. ℵB*E*LMSUΔΠ** al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DE[2]KVΠ* al mu

39. *ραπιζει* c. ℵB 33. al[3] ... ς Ti *-σει* c. DEGKLMSUVΔΠ al omn fere Eusdem Chr | *εισ* c. ℵ*B 435. al[15] fere Dial Eus[dem cod] Bas[1, 419] Chr (et.[mo6]) ... ς Ti *επι* c. ℵ[c]DEGKLMSUVΔΠ al pler Eus[dem ed] Bas[bapt 637] | *σιαγονα* c. ℵ 1. 33. 127. 157. 435. al plus[50] a f h em Dial Bas[1, 419] Bas[bapt637] Chr Dam Or[int3, 166] ... Ln *σιαγ. σου* c. BD (it[mu] vg) Eusdem, ς Ti *σου σιαγ.* c. EGKLMSUVΔΠ al pl c g[1.] k go al

42 τῷ αἰτοῦντί σε δόσ, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ Lc 6, 30
ἀποστραφῇσ. 43 [40.5] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεισ τὸν πλη- Lev 19, 18
σίον σου καὶ μισήσεισ τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα- Lc 6, 27 s
πᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων
ὑμᾶσ· 45 ὅπωσ γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, 45 ss Lc 6, 35 ss
ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺσ καὶ ἀγαθοὺσ καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίουσ καὶ ἀδίκουσ. 46 [41.5] ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺσ ἀγα-
πῶντασ ὑμᾶσ, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺσ ἀδελφοὺσ ὑμῶν μόνον, τί
περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε Deu 18, 13
οὖν ὑμεῖσ τέλειοι ὡσ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τέλειόσ ἐστιν.

---

42. *δοσ* c. ℵBD 13. 124. Clem[596] ... ϛ *διδου* c. EGKLMSUVΔΠ etc :: cf Lc | *δανισασθ*. c. ℵB*DΔ etc (Lc 6, 34 -ι- et. ΔLPΞ) ... ϛ Ln Ti *δανεισ*. c. B[2]EGKMUΠ etc; L *δανησ*.

43. *ερρεθη* c. ℵB*LSUΔΠ[2] al pl ... Ln Ti *ερρηθη* c. B[2]DEGKMVΠ* al mu

44. *τ. εχθρ. υμων* c. ℵB al[7] it[7] vg sax fr cop syr[cu] Thphil[8, 14] Or[4, 324. 329. 351], item[1, 768. 4, 358] Dial[30] Eus[ps539] Ir[int210] Cyp[ter] al ... (Gb[00]) add *ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ* c. DEKLMSUΔΠ al pler c f h go syr[sch et p] arm aeth Athen[legal1] Clem[605] Eus[prae 13, 7] Const[1, 2] Chr :: cf Lc | *και προσευ*. c. ℵB al[9] k cop syr[cu] Thphil Athen Clem[605] Or (ut ante) Dial Eus[prae] Ir[int210] Cyp[ter] al ... ϛ (Gb[00]) praem *καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ* (c. min; Gb Sz *τοισ μισουσιν* c. unc omn) *υμασ* c. DEKLMSUΔΠ al pler it[pler] vg go syr[utr] arm aeth Const[1,2] Chr Aug al :: cf Lc | *διωκοντ*. c. ℵB al[5] k m em syr[cu] cop aeth Athen Dial Or[4, 324. 329. 351] Ir[int210] Cyp[ter] al ... ϛ (Gb[0]) praem *επηρεαζοντων υμασ* (D 157. Eus om) *και* c. DEKLMSUΔΠ al pler a b c f h go syr[utr] arm Eus[prae] et [es] Const Chr

46. *το αυτο* c. ℵBEKLMSUΔΠ al pler go syr[utr] arm etc (1. etc *τουτο*) .. Ln Ti *ουτωσ* c. DZ al[5] h k syr[cu] cop aeth Cyp Lcif

47. *αδελφ*. c. ℵBDZ al mu it[pler] (k om versum) vg fr sax syr[cu et sch] cop aeth arr perss Cyp al ... Gb *φιλουσ* c. EKLMSUΔΠ al plus[150] f h syr[p] arm go Bas[2, 458] Lcif al | *εθνικοι* (Gb) c. ℵBDZ al[20] it[pler] vg syr[cu et p et hr] cop aeth al Bas Cyp Lcif al ... ϛ (Gb′) *τελωναι* c. EKLMSUΔΠ al pl h k syr[sch] syr[p cod] go | *το αυτο* (Gb′) c. ℵBDMUZ al plus[30] syr[sch] go arm aeth al; item *hoc* it[pler] vg, *haec* g[1.] ... ϛ *ουτω* (*-ωσ*) c. EKLSΔΠ al pl h cop syr[cu et p]

48. *ωσ* c. ℵBF[a]LΣ 1. 13. 33. 124. al Clem[bis] Or[bis] Eus[dem 104] Ath[1, 450. 716] al ... ϛ Ti *ωσπερ* c. DEKMSUΔΠ al pler | *ο ουρανιοσ* (Gb″) c. ℵBD[b]EF[a]LUZ al[30] fere it[5] vg syr[p] arm aeth al Clem[381allud] Or[1, 532. 2, 26] Ath[bis]

VI.

1 [12.10] *Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσ-
θεν τῶν ἀνθρώπων πρὸσ τὸ θεαθῆναι αὐτοῖσ· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖσ·* 2 *ὅταν οὖν ποιῇσ
ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃσ ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ
ποιοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ ῥύμαισ, ὅπωσ δοξασθῶσιν
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐ-
τῶν.* 3 *σοῦ δὲ ποιοῦντοσ ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί
ποιεῖ ἡ δεξιά σου,* 4 *ὅπωσ ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ
πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.* 5 *καὶ ὅταν προσ-
εύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡσ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖσ συναγω-
γαῖσ καὶ ἐν ταῖσ γωνίαισ τῶν πλατειῶν ἑστῶτεσ προσεύχεσθαι, ὅπωσ
φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν
αὐτῶν.* 6 *σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰσ τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλεί-*

Bas[1, 228. 334] Chr Cyp al ... ς *ο εν τοισ* (D* om) *ουρανοισ* c. D*E²KMSΔΠ al pl b c d g[1.] h k syr[cu et sch] al Clem[792 allud] Lcif

VI, 1. *δε* c. ℵLZ al[15] g[1.] cop syr[utr] aeth pers[p] Op ... ς Ln om c. BDEKMSUΔΠ al pl it[pler] vg go syr[cu] al Chr Hil al | *δικαιοσυνην* (Gb) c. ℵ* et[b] BD 1. 209. al it[pler] vg Or[int4, 512] etc ... ς *ελεημοσυνην* c. EKLMSUZΔΠ al pler f k syr[p] (et.[mg gr]) go arm al Chr | *ουρανοισ* c. ℵ*D 1. 33. Chr ... ς Ln Ti praem *τοισ* c. ℵ[c]BEKLMSUΔΠ al pler

4. *η σου ελε.* (D ε. σ., item it vg) *η* (Δ om *η* post *-νη*) c. ℵ*DΔ 33. ... ς Ln Ti *η σου η ελε.* c. ℵ[b]BEKLMSUΔΠ etc | *αποδωσει* cum ℵBKLUZ al plus[40] it[pler] vg cop syr[cu] arm aeth al Or[4, 256] Const[8, 14 lib] Chr Cyp Aug al ... ς (Gb⁰) Ti praem *αυτοσ* c. DEMSX[vid]ΔΠ al pl h q syr[sch et p]. Item v. 6. al pauc h; v. 18 al pauc syr[sch] | *σοι* c. ℵBDZ al[9] cdd[gr] ap Aug ff[1.] k vg fr sax cop syr[cu] Cyp Aug Hier Chrom al ... ς (Gb[00]) add *εν τω φανερω* c. EKLMSUX[vid]ΔΠ al pler it[7] syr[sch et p] go arm aeth al Const Chr Op al

5. *προσευχησθε ο. εσεσθ.* (ℵ* *-χησθε* omissis *ουκ εσ.*, ℵ[a] *-χη ο. εσεσθ.*, ℵ[c] *-χησθε ο. εσεσθ.*) c. ℵ* et[c] BZ 1. 22. 118. it[pler] vg go sah cop syr[p mg] aeth arm[cdd] Or[1, 227] Chr Aug al ... ς *προσευχη ο. εση* c. DEKLMSUX[vid] Δ (non *δ*) Π al pler q syr[cu et sch et p txt] al | *ωσ* c. ℵBDZ 33. ... ς Ti *ωσπερ* c. EKLMSUΔΠ al fere omn Or Chr | *οπωσ* c. ℵBDKLZΠ* al[40] fere Or[1, 227. 228] Chr ... ς (Gb[00]) add *αν* c. EMSUΔΠ** al pl | *απεχ.* c. ℵBDZ al[15] it (exc f) vg arm aeth Or[1, 228] Bas[2, 556. 665] Chr Aug al ... ς (Gb[00]) praem *οτι* c. EKLMSUΔΠ al pler f Or[1, 227] Bas[2, 320]

6. *ταμειον* (ℵD *-μιον*) c. ℵBDEL al ... ς Ln Ti *ταμιειον* c. KMUXZΔΠ al

‛ασ τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ
πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 $^{43.5}$ Προσ-
τόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι
τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐ-
τοῖσ· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶσ αἰτῆ-
σαι αὐτόν. 9 οὕτωσ οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖσ· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖσ 9 ss Lc 11, 2–4
ρανοῖσ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
ενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ· 11 τὸν ἄρτον
μῶν τὸν ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφειλή-
ματα ἡμῶν, ὡσ καὶ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν τοῖσ ὀφειλέταισ ἡμῶν· 13 καὶ
ή εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶσ ἀπὸ τοῦ πονη-
ρῦ. 14 $^{44.6}$ Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα 18, 35 Mc 11, 25
ὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ· 15 ἐὰν δὲ μὴ
ιφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώ-

---

pl | τω sec: D al^{4} om (it vg al non exprim), hinc Gb^{0} | σοι c. ℵBDZ al^{5} ff$^{1.}$ g$^{2.}$ k vg sax fr sah cop syr^{cu} et ^{hr*} Or$^{1,228.\ 3,422}$ Eus$^{ps\ 237.\ 631}$ Hil Amb al ... ς (Gb^{00}) add εν τω φανερω c. EKLMSUXΔΠ al pler it^{7} syr^{sch} et P go arm aeth

7. βατταλογησ. c. ℵB (D^{d} βλατταλ., D* βλαττολ.) ... ς Ln Ti βαττολογ. c. KLMUZΔΠ al pler

10. ελθατω c. ℵDE^{2}GΔ ... ς Ln ελθετω c. BE*KLMSUZΔΠ al omn^{vid} | επι γησ c. ℵBZΔ 1. 22. 406. Clem^{593}libere Or$^{1,240ter241.\ 242}$ ... ς ε. τησ γ. c. DEGKLMSUΔΠ al pler Or^{1,226} Const$^{8,18.\ 7,24}$ Eus^{luc201}

12. αφηκ. c. ℵ*BZ 1. 124^{mg} harl* for fu syr^{p} Or$^{1,227.\ 252}$ Nyss^{orat5} Bas^{2,606} ... DELΔΠ** al αφιομεν ... ς αφιεμεν c. ℵ^{c}GKMSUΠ* al pler it vg (et. am) syr^{cu} et ^{sch} go arm aeth Or^{1,255} Const^{bis} Chr Cyp al :: cf Lc

13. πονηρου (Gb Sz) c. ℵBDZ al^{5} (al mu verba οτι σου etc in mg tantum vel rubro scripta habent) schollis cdd multorum a b c ff$^{1.}$ g$^{2.}$ l vg (ita am fu for tol emm gat mm etc; vg^{ed} add *amen*, item sax) sax fr cop arr^{edd} et ^{cdd} pers^{w} Or^{1,227} (et.^{271sq}) Nyss^{1,761} Caes^{3,116} et ^{1,29} Cyr^{hr23,231} Max^{1,363} Cyp (add *amen*) Tert ($^{orat.8}$) rell omn (exc Op) ... ς add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην c. EGKLMSUVΔΠ al pler f g$^{1.}$ (om *amen*) q syr^{utr} et ^{cu} (om κ. η δυν.) et ^{hr} aeth arm go al (habent similia tantum k sah) Const^{2,18} Chr al Op

15. ανθρωποισ c. ℵD 1. 118. 209. al a c ff$^{1.}$ g$^{1.}$ h k l vg sax fr syr^{sch} ar^{p} Aug al ... ς (Gb^{00}) Ln add τα παραπτωματα αυτων c. BEGKLMSUVΔΠ al pler it^{3} sah cop syr^{cu} et P go al Op

ματα ὑμῶν. 16 [45.10] Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσ οἱ ὑπο-
κριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπωσ
φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύοντεσ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν
τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν
καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπωσ μὴ φανῇσ τοῖσ ἀνθρώποισ
νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν
θησαυροὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὅπου σὴσ καὶ βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου
20 s Lc 12, 33 s κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 [46.5] θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν
θησαυροὺσ ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴσ οὔτε βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν
22 s Lc 11, 34–36 ὁ θησαυρόσ σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. 22 [47.5] Ὁ λύχνοσ
τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ. ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ,
ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου
πονηρὸσ ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶσ τὸ
Lc 16, 13 ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν, τὸ σκότοσ πόσον. 24 [48.5] Οὐδεὶσ δύναται
δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
25–33 Lc 12, 22–31 θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 [49.5] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ

---

16. ωσ c. ℵBDΔ al[4] ... ς Ti ωσπερ c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | Ln εαυ-των c. B al pauc | απεχ. c. ℵBD al[10] a b f h k m q arm aeth Aug al ... ς praem οτι c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler c ff[1.] g[1.2.] vg

18. Ln νηστ. τοισ ανθρ. c. B k | κρυφαιω bis (Gb′) c. ℵBD 1. 22. ... ς κρυπτω c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler | σοι (Gb Sz) c. ℵBDGKLMSUVΓΠ al plus[150] f ff[1.] l m q vg syr[cu et utr et hr] cop go etc ... ς add εν τω φα-νερω c. EΔ al certe pm it[6] aeth arm[edd aliq]

21. σου bis (Gb′) c. ℵB 1. 28. sah cop syr[p mg cd] aeth it (exc f) vg sax fr Bas[2, 350. 54] Mac al ... ς υμων c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler syr[cu et utr] go al | εσται και: Ln om και cum B

22. ο οφθ. c. ℵEGKLMSUVΓΔΠ al omn[vid] f am fu for al sah cop syr[cu et utr] go arm Clem[294] Eus[ps 34] al ... Ln add σου c. B it[pler] vg[ed] aeth Or[int 3, 109. 164] Hil al | εαν c. ℵ al[6] a ff[1.] q vg syr[cu] Hil Amb ... ς Ln Ti add ουν c. BEGKLMSUVΓΔΠ al pler f g[1.] h k (b enim) syr[utr] Chr Aug | ᾖ h. l. c. ℵB b[scr] f ff[1.] am fu for al ... ς Ln Ti post απλουσ c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler it[pl] (vg[ed] ante απλ.) Chr Aug al

24. μαμωνα (Gb Sz) c. unc omn et min pler a b k am fu cop arm ... ς μαμμωνα c. min pauc it[6] vg sah go

μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί
ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα
τοῦ ἐνδύματοσ; 26 ἐμβλέψατε εἰσ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι
οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰσ ἀποθήκασ, καὶ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖσ μᾶλλον διαφέ-
ρετε αὐτῶν; 27 τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματοσ τί μερι-
μνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶσ αὐξάνουσιν· οὐ κο-
πιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ 10, 31
τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον
τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ
θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι;
31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντεσ· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί
περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζη-
τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰσ

---

25. φαγητε c. ℵ 1. 4. 22. cdd quos sequitur Hier a b ff[1.] k l vg sax fr syr[cu] aeth pers[w] ar[r] Clem[579] (sed non accurate inter Mt et Lc distinxit) Ath[1,389] (accurate affert 25—30) Bas[2,81.388] (utroq loc υμων bis, sed[2,389] add και τ. πι.) Chr[ter] al Hil al ... ς (Gb[oo]) Ti add και τι πιητε c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler syr[utr] go al; item Ln η (sah om) τι πιητε c. B al[10] „cdd nonnull" ap Hier c f g[1.] h m q gat lux (sah) cop arm (Or[1,711] liberrime) Mc[mon] Max[1,359] :: cf v. 31

28. αυξανουσιν o. κοπιωσιν (B 33. -ιουσιν) o. νηθουσιν c. ℵB al[5] Ath[1,389] Chr[com] ... ς αυξανει o. κοπια o. νηθει c. EGKLMSUVΓΔΠ al pler Bas[2,389]

32. επιζητουσιν c. ℵB al[6], Max[1,359] ... ς -ζητει c. EGKLMSUVΔΠ al pler Chr

33. τ. βασιλ. (B δικαιοσυνην: ita Ln) sine additamento c. ℵB g[1.] k m am Eus[pr 12,16] Ps-Ath[2,378] ... ς Ti add του θεου c. EGKLMSUVΔΠ al pler it[pler] vg syr[cu et utr] al Clem[992lib] Mc[mon] Chr al Cyp al; et. των ουρανων et αυτου legitur | κ. τ. δικαι. (B βασιλειαν: ita Ln) αυτου: 113. 245. Iust[ap1,15] Clem[242.992] Chr[txt et com] om. Huc cf Or[1,197] item[1,219.2,260.3,768] et[alibi] αἰτεῖτε τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ προστεθήσεται ὑμῖν· καὶ αἰτεῖτε τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται. Cf et. Clem[416] et[579]

34. ς[e] 1624 μεριμνησετε ex errore

τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆσ. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ 1
κακία αὐτῆσ.

VII.

1 s Lc 6, 37 s 1 [50.2] *Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.* 2 *ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί-*
νετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν
3–5 Lc 6, 41 s 3 [51.5] *τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ*
σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖσ; 4 *ἢ πῶσ ἐρεῖσ*
τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου,
καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸσ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 *ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶ-*
τον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεισ ἐκβαλεῖν
τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 [52.10] *Μὴ δῶτε*
τὸ ἅγιον τοῖσ κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺσ μαργαρίτασ ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺσ ἐν τοῖσ ποσὶν αὐτῶν
7–11 Lc 11, 9–13 *καὶ στραφέντεσ ῥήξωσιν ὑμᾶσ.* 7 [53.5] *Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται*
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 *πᾶσ*
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
γήσεται. 9 *ἢ τίσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸσ*
αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 *ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει,*

---

34. *εαυτησ* (Gb'') c. ℵBGLSV (B*L *αυτησ*)' al plus[30], item it vg ... ς *τα εαυτησ* c. EKMUΠ al pl, Δ *τα περι αυτησ*

VII. 2. *μετρηθησεται* (Gb Sz) c. ℵBEGKLMSUVXΔΠ al pl a b k am fu for tol cop syr[cu] et [utr] al Clem[rom13] Or[3, 239] al mu ... ς *αντιμετρηθ*. c. min it[pl] vg[ed]

4. *εκ* c. ℵB al[12] (it vg *de*) ... ς Ti *απο* c. EGKLMSUVXΔΠ etc

5. *εκ τ. ο. σ. την δοκ.* c. ℵBC ... ς *την δοκ. εκ τ. ο. σ.* c. EGKLMSUVXΔΠ al omn[vid] it vg Chr :: cf Lc

6. *καταπατησουσιν* c. BCLX 33. (et. *ρηξουσ.*) s[scr] ... *-σωσιν* c. ℵEGKMSUVΔΠ al pler

8. *ανοιγησεται* c. ℵCEGKLMSUVXΔΠ etc': Ln *ανοιγεται* c. B cop syr[cu] et [utr]

9. *η* (U om) *τισ* (Ln *ἤ τισ*) *εστιν* c. ℵB[3]CEGKMSUVXΔΠ al longe pl it[7] vg Cyp Aug al ... B*L b c h emm syr[cu] et [utr] sah cop al om *εστιν* (Gb[0] Ln) | *ον* c. ℵ*BC al pauc a b c g[1.] h mm Aug[bis] sah cop arm (et.[vid] syr[cu]et[utr] aeth)... ς Ti *ον* (M al *οσ*) *εαν* (K*LΔ *αν*) c. ℵ[b]EGKLMSUVXΔΠ al pler it[5] vg Cyp Aug[semel] | *αιτησει* c. ℵBCLΔ al[10] ... ς *αιτηση* c. EGKMSUVXΠ al pler

10. *η και* (sah non expri) c. ℵBC 1. 33. 435. al arm sah; item KMSΠ al plus[30] *η και εαν* (Ti); it vg cop syr[cu] *aut si* ... ς *και εαν* (L *αν*) c. EG

ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ οἴδατε
δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ δώσει ἀγαθὰ τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 [54.5] Lc 6, 31
πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτωσ
καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ· οὗτοσ γάρ ἐστιν ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται.
13 [55.5] εἰσέλθατε διὰ τῆσ στενῆσ πύλησ· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ Lc 13, 24
εὐρύχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν
οἱ εἰσερχόμενοι δι᾽ αὐτῆσ· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμμένη
ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντεσ
αὐτήν. 15 [56.10] Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινεσ ἔρ-
χονται πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
ἅρπαγεσ. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. [57.5] 16–21 Lc 6, 43–46
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰσ ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 [58.5] οὕτωσ πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ δὲ 12, 33
σαπρὸν δένδρον καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺσ πονηροὺσ ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺσ

LUVXΔ al pl syr[utr] aeth | αιτησει c. ℵBCLΔ 33. ... ς αιτηση c. EGKMS ΓVXΠ al pler

12. ουν c. ℵ[b]BCEGKMSUVXΔΠ etc: ℵ*L al plus[5] syr[sch] arm ar[p] om | εαν c. ℵC al Chr ... ς Ln Ti αν c. BEGKLMSUVXΔΠ al pler

13. εισελθατε c. ℵBCLΔ al[6] ... ς -θετε c. EGKMSUVXΠ al pler | οτι: 118* a b h l q arm[zoh] Cyp Lcif al τι (118* και τι), quam | η πυλη c. ℵ[b]BCG KLMSUVXΔΠ rell omn[vid] it[5] vg go syr[cu et utr] sah cop arm aeth Chr Or[int3, 853] al ... Ln om cum ℵ* a b c h k m for Naass[116] Clem[664 et 578] Or[1, 228 et 2, 800 et 3, 270] Eus[ps268] Or[int2, 387] Cyp Lcif al

14. οτι (Gb') c. ℵ*B*X (ὅτι) 1** al haud dubie mu m vg[edd] ap Gb sah[mün] cop arm[scdd] Naass[116] Or[3, 527] ... Gb Sz Ln τι c. ℵ[b vid et c] B[3]EGKLMSUV ΔΠ al plus[150] it[pler] vg syr[cu et utr] go arm[zoh] aeth Ephr al Cyp al. Legitur et. και. Ceterum B add δε, item sah[woid] | η πυλη (et. it[7] syr[cu et utr] sah cop arm aeth go Or[3, 527] etc): 113. 182* p[scr] a h k m Naass[116] Clem[664] Clem[hom 18, 7] Or[1, 642 et 2, 713 et 3, 144. 220 et alib] Eus[ps 14. 378] Eus[eccl105] Ps-Ath[2, 498] Cyp al om; hinc etiam Ln [η πυ.]

15. προσεχ. absque δε c. ℵB al[15] it[pler] vg syr[cu et sch] sah arm aeth Iust[tr35] Ath[1, 215] Chr Ps-Ath[lat 2, 609] Lcif Hil al ... ς Ti add δε c. CEGKLM SUVXΔΠ al pler f cop syr[p] go

16. σταφυλας (et. Schu probat) c. ℵB (C* σταφυληνας) al[9] it vg syr[cu et utr] go Bas[1, 479. 118] Chr ... ς Ti σταφυλην c. C[2]EGKLMSUVXΔΠ al pler arm aeth :: cf Lc

18. ενεγκειν pr c. ℵ*[vid]B Dial[40] (ενεγκειν) et[41] (προσενεγκ.) Or (cum He-

3, 10 καλοὺσ ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτε-
ται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούσ. 21 [59.2] Οὐ πᾶσ ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύ-
σεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
22 s Lc 28, 25–27 πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 22 [60.5] πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ
τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεισ
πολλὰσ ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖσ ὅτι οὐδέποτε
ἔγνων ὑμᾶσ, ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24–27 Lc 6, 47 ss 24 [61.5] Πᾶσ οὖν ὅστισ ἀκούει μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ
αὐτοὺσ ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ
ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶσ ὁ
ἀκούων μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺσ ὁμοιωθή-
σεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν

---

racl)[4, 221], item ενεγκειν sec c. ℵ Dial[40] (ενεγκαι) et[41] (προσενεγκαι) Or[3, 267] ... ς Ln Ti bis ποιειν c. (ℵ*corr priore tantum loco; B sec tantum loco) CEGKLMSUVXΣΔΠ etc

19. παν c. ℵBC*EGKMSUVXΔΠ etc ... C**LZ al plus[30] b c g[1.] h syr[cu] sah add ουν, Ln [ουν]

20. απο c. ℵBLXΣΔΠ unc[7] etc (a f): Ln εκ c. C et (ex) it[pler] vg Lcif (de k Hil)

21. τοισ c. ℵBC(*et[2])Z 1. 33. al pauc Inst[ap1, 16] Naass[112] Cyr[4, 146. 378] ... ς Ti om c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Or[2, 557] Cyr[4, 307] Bas[2, 329] Chr

22. επροφητ. c. ℵB*CLZ al[5] ... προεφ. c. B[3]EGKMSUVXΔΠ al pler

24. τουτουσ: B* al[4] a g[1.] k m go syr[hr] Cyp al om, Ln [τουτ.] | ομοιωθησετ. (et. Schu prob) c. ℵBZ al[12] edd ap Euthy a b c ff[1.] g[1.] l vg sah arm aeth syr[p mg] Or[1, 112] Bas[1, 486] Cyr[es559. 77] Chr Amb al ... ς Ti ομοιωσω αυτον c. CEGKLMSUVXΔΠ al pler f h k m q syr[cu] et[sch] et [p txt] cop go Cyp Lcif Hil al | αυτ. τ. οικ. c. ℵBCZ 1. 33. Or[1, 307. 3, 526] ... ς τ. οικ. αυτ. c. EGKLMSUVXΔΠ al pler Bas al

25. ηλθον c. ℵCLXΔΠ etc: B ηλθαν | προσεπεσαν (Ln -παισαν de coniectura) cum ℵBCEXΣΔ al mu syr[p mg gr] Cyr[es77] Chr Dam ... ς -σον c. KLMSUVΠ al pler

26. αυτ. τ. οικ. c. ℵBZ 1. ... ς τ. οικ. αυτ. c. CLXΓΔΠ etc Or[1, 112] Bas al

27. ηλθον c. BCLXΓΔΠ etc: ℵ ηλθαν

οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ
πτῶσισ αὐτῆσ μεγάλη.
28 $^{62.2}$ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, Mc 1, 22 Lc 4, 32
ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ αὐτῶν.

VIII.

1 $^{63.2}$ Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, ἠκολούθησαν αὐτῷ 1–4 Mc 1, 40–44 Lc 5, 12–14
ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸσ προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτείνασ
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ
ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅρα μηδενὶ Lev 14, 2
εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ
δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
5 $^{64.3}$ Εἰσελθόντοσ δὲ αὐτοῦ εἰσ Καφαρναούμ, προσῆλθεν 5–13 Lc 7, 1–10

---

28. ετελεσεν (et. Schu prob) c. ℵBCZ^{vid}Γ al^{18} Or^{3,685} Chr ... ς συνετελεσεν c. EKLMSUVXΔΠ al pler

29. αυτων c. ℵBC^{3}KΔΠ^{1}et^{2} al^{10} fere f sah cop syr^{hr} arm^{codd} aeth Eus$^{dem\,444}$ Aug; item αυτων και οι φαρισαιοι (Ln) c^{2} 33. al pauc a c ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ h l q (k) vg syr$^{cu\,et\,utr}$ al Eus$^{dem\,27}$ (c^{1}nil add nisi και οι φαρισ.)... ς om c. ELMSUVXΓΠ^{2} al pler go :: cf Mc 1, 22 Lc 5, 30

VIII. 1. καταβαντι δε αυτω (V*Δ om αυ.) c. ℵ*EKLMSUVXΓΔΠ etc ... ℵ^{b}BC al^{10} fere καταβαντοσ (1. al καταβαινοντ.) δε αυτου, Z και καταβαντοσ αυτου (Ln). Item a b c (f) g$^{1.}$ q Hil *et descendente eo*

2. προσελθων (Gb') c. ℵBEMΔ al^{35} sah go syr^{p} arm aeth Cyr$^{act\,46}$ (Chr) Dam ... ς ελθων c. CKLSUVXΓΠ al longe pl; item *veniens* it^{pler} vg syr$^{cu\,et\,sch}$ cop al (Did$^{tri\,101}$)

3. ηψατ. αυτ. c. ℵBC*Z^{vid} al^{10} fere ff$^{1.}$ k am sah cop aeth go ... ς (Gb^{o}) add ο ις cum C^{2}EKLMSUVXΓΔΠ al pler b h q (et it^{5} vg syr$^{cu\,et\,sch}$ praem) syr^{p} arm Hil | εκαθερισθη c. B*ELXΠ* al ... ς Ln εκαθαρισθ. c. ℵB^{3}CKMSUVΓΔΠ^{2} al pler

4. αλλα (et. ς^{e} Gb Sz) ... ς αλλ c. LMUΓ al permu | προσενεγκον c. BC ... ς -γκε c. ℵEKLMSUVΓΔΠ etc | μωυσησ c. ℵBC^{2}KZΠ etc ... ς μωσησ c. C*ELMUVXΓΔ etc

5. εισελθοντοσ δε αυτου c. ℵBCZ al^{10} (Or^{4,171}). Item it^{pler} vg etc *cum autem (post haec autem cum) introisset* ... Gb Sz Ti εισελθοντι δε (VX al om) αυτω c. XΓΔΠ unc^{7} al plus^{100} Chr ... ς εισελθοντι δε τω ιυ c. C^{3}L al pm | καφαρναουμ c. ℵB etc (cf ad 4, 13) ... ς καπερναουμ c.

αὐτῷ ἑκατοντάρχησ παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖσ
μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικόσ, δεινῶσ βασανιζόμενοσ. 7 λέ-
γει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἑκα-
τοντάρχησ ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃσ· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου. 9 καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώ-
τασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου,
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκού-
σασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖσ ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν
11 ss Lc 13, 28 s λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 [65.5] λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλι-
θήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ ἐξελεύσονται εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
13 [66.5] καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡσ ἐπίστευ-
σασ γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖσ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

CEKLMSUVXΓΔΠ etc | εκατονταρχησ c. ℵ* al ... ς Ln Ti -αρχοσ c. ℵ[b] unc rell min pler (cf ad vv. 8 et 13, item ad 27, 54)

7. λεγει c. B 47[ev] b h k q am fu syr[cu] et [sch] sah arm ... ς και λεγει c. ℵCLXΓΔΠ unc[6] etc | αυτω c. ℵB k cop ... ς add ο ις c. C et rell qui και λεγ.

8. αποκρ. δε c. ℵ*B 33. sah ... ς Ti και αποκρ. c. ℵ[b]C et rell qui modo και λεγ. | εκατονταρχησ c. ℵ* al ... ς Ln Ti -ρχοσ. Cf ad v. 5 | λογω c. ℵBCLXΔΠ unc[7] al pler Or[4,278] al mu, item *dic verbo* it[pler] vg sah cop syr[cu] et [utr] go al ... ς (= Gb Sz) λογον c. Γ al pm g[1.] ff[1.] aeth Bas[3, 127] ed

9. υπο εξουσιαν c. CEKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff[1.] am fu for syr[sch] et [p] arm aeth go (Valentt ap Ir[84]) Chr[bis] ... ℵB al[4] it[pler] vg[ed] Chr[semel] Hil al add τασσομενοσ (Ln) :: ut Lc

10. ακολουθουσιν: Ln add αυτω c. C al[6] Chr, item it vg (exc gat) syr [cu] et [utr] sah cop aeth | ουδε usq ευρον (GV al ηυρ.) c. ℵCEGKLMSUVX ΓΔΠ al pler it[pl] vg syr[sch] et [p txt] arm al (Or[4, 314] ex Lc ?) Chr Dam[2, 596] ... Ln παρ ουδενι τοσ. πιστ. εν τω ισρ. ευρ. c. B al[2] (item[3] omissis εν τ. ισρ.) a k q gat sah cop syr[cu] et [p mg] aeth Aug al

12. εξελευσονται c. ℵ* it[pler] syr[cu] et [sch] Heracl ap Or[4, 276] Ir[int] Cyp[semel] Aug[saepe] al ... ς Ln Ti εκβληθησονται c. ℵ[a]BC unc rell et min omn f ff[1.] g[2.] vg sah cop go al Cyp[semel] Chr

13. εκατονταρχη c. ℵ*BCEGKLMSVXΓΠ al plus[100] ... ς (= Gb Sz) -ρχω c. ℵ[b]UΔ al certe pm | ωσ c. ℵB al pauc a b g[1.2.] h k q syr[cu] et [sch] sah cop

14 [67.2] *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν* 14—17 Mc 1, 29—34
πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 *καὶ ἥψατο τῆσ* Lc 4, 38—41
χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει αὐτῷ. 16 *ὀψίασ δὲ γενομένησ προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζο-*
μένουσ πολλούσ· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντασ τοὺσ
κακῶσ ἔχοντασ ἐθεράπευσεν, 17 *ὅπωσ πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ* Esr 53, 4
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· αὐτὸσ τὰσ ἀσθενείασ ἡμῶν ἔλα-
βεν καὶ τὰσ νόσουσ ἐβάστασεν.

18 *Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πολλοὺσ ὄχλουσ περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν* Lc 8, 22
ἀπελθεῖν εἰσ τὸ πέραν. 19 [68.5] *καὶ προσελθὼν εἷσ γραμματεὺσ* Mc 4, 35 19—22
εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 *καὶ* Lc 9, 57—60
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 *ἕτεροσ δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύριε,*
ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 *ὁ*
δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ
ἑαυτῶν νεκρούσ.

23 [69.2] *Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰσ τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ* 23—27 Mc 4, 35—41
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 *καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ μέγασ ἐγένετο ἐν τῇ θα-* Lc 8, 22—25
λάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸσ δὲ

Chr[semel] Ir[int] ... ς Ti *και ωσ* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al longe pler c f ff[1.] vg syr[p] arm go aeth Or[bis] Bas[3, 127] Chr[semel] | *ο παισ* c. ℵB al[4] it vg cop syr[hr] Bas[3, 127] ... ς Ti add *αυτου* c. CEGKLXΓΔΠ unc[7] al pler syr[cu et utr] sah go arm aeth Chr | *εν τῃ ωρ. εκ.* c. ℵBEGKLMSUVXΓΠ al pler f ff[1.] k vg syr[cu et utr] cop go arm aeth ... Ln *απο τησ ωρασ εκει-νησ* c. CΔ al[5] it[8] sah Bas[3, 127] al

15. *αυτῳ* (Gb') c. ℵ*BCEFGKM[2]SUVXΓΠ al[150] k q syr[cod et p] go arm al Or[4,278] al ... ς *αυτοισ* c. ℵ[b]M*LΔ al mu it[pler] vg syr[cu et sch] cop aeth

18. *πολλ. οχλ.* (108. it[7] vg *οχλ. πο.*) c. ℵ[c]CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it[pler] vg etc ... ℵ* cop *οχλουσ*, B *οχλον* (Ln)

21. *μαθητων* cum ℵB al[10] it[5] sah ... ς add *αυτου* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler ff[1.] g[1.] k m vg cop syr[cu et utr] go al

22. *ο δε* c. ℵ 33. b c k (nil nisi *dicit illi*) q ... ς Ln Ti add *ιησουσ* cum BCEGKLMSUVXΓΔΠ etc | *λεγει* c. ℵBC 1. 33. al k (item *ait* a b c ff[1.] q vg) ... ς *ειπεν* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler g[1.] m

23. *το πλοι.* c. ℵ*et[c]EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr ... ℵ[b]BC al mu (Or[4,179] libere) om *το* (Ln) :: ut Lc

ἐκάθευδεν. 25 *καὶ προσελθόντεσ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε
σῶσον, ἀπολλύμεθα.* 26 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγό-
πιστοι; τότε ἐγερθεὶσ ἐπετίμησεν τοῖσ ἀνέμοισ καὶ τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 27 *οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγον-
τεσ· ποταπόσ ἐστιν οὗτοσ, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ
ὑπακούουσιν;*
28–34 Mc 5, 1–17 Lc 8, 26–37
28 *Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πέραν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γα-
δαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆσ
ὁδοῦ ἐκείνησ.* 29 *καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντεσ· τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ
τοῦ θεοῦ; ἦλθεσ ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶσ;* 30 *ἦν δὲ μα-
κρὰν ἀπ᾽ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.* 31 *οἱ δὲ δαί-
μονεσ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἐκβάλλεισ ἡμᾶσ, ἀπόστειλον
ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.* 32 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑπάγετε.*

---

25. *προσελθοντεσ* cum ℵB 33^{vid} sah cop a c ff^{1}· k l am fu for harl emm sax Hier al ... Gb Sz Ti add *οι μαθηται* et Ln [*οι μαθ.*] c. C^{2}EFKLM SUVΓΔΠ al plus^{100} h arm pers^{p} Eus^{ps619}; item ς addito *αυτου* c. C^{*vid}X 1. al mu it^{3} vg^{ed} syr^{sch} et ^{p} go aeth | *σωσον* c. ℵBC al^{4} ... ς add *ημασ* c. EKLMSUVXΓΔΠ al pler it vg etc Eus^{ps619} Chr

27. *και* pr c. ℵBEKLMSUVXΔΠ al pler d f k am for go syr^{p} arm al ... Ln om c. C al pauc it^{7} vg sah cop syr^{sch} aeth | *αυτω υπακ.* c. ℵB 1. 33. Eus^{dem446} Chr ... ς Ti *υπακ. αυτ.* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler it vg etc

28. *ελθοντοσ αυτου* c. ℵ^{b}BC al^{10} (it vg fere ut 8, 1; sed nec v. 23 aliter); ℵ* *ελθοντων αυτων* ... ς Ti *ελθοντι αυτω* cum EKLMSUVXΔΠ al pler | *γαδαρηνων* (Gb' Sz) cum (ℵ* *γαζαρηνων*) BC*MΔ (*γαραδηνων*) al^{15} fere syr^{sch} et ^{p} ^{txt} perss Epiph(^{650} haer. 66, 38) cat^{ox} (*των εν γαδαροισ*) „*ολιγα*" ap Or$^{4, 140}$. Ceterum Or inter singg evglstas non distinxit. Cf et.$^{4, 172. 179}$ ... Gb'' Ln *γερασηνων* c. (cdd ap Or) it (et. d et δ) vg sah syr$^{p\ mg}$ (sed etiam *Gergusenorum* et *γεργεσιων* habet) Hil al ... ς *γεργεσηνων* c. ℵ^{c}C^{3}EKLSUVXΠ al pler cop go arm aeth. Ita Or, ut ex$^{4, 140}$ apparet, in evgliis legi voluit, sed invitis ut videtur suis cdd.

29. *υιε* c. ℵBC*L al plus^{20} ff^{1}· k l m am for tol harl* cop Or^{508} Eus$^{dem\ 168. 272}$ item^{es401} item$^{ps189. 345}$ Cyp Victorin ... ς (= Gb) praem *ιυ̅* c. C^{3}EKMSUVXΔΠ al pler it^{7} d vg sah syr^{utr} go arm aeth Eus$^{dem\ 433. 434}$ Chr :: cf Mc et Lc

31. *αποστειλ. ημ.* (Gb) c. ℵB 1. al^{8} a b c d ff^{1}· g^{1}· k l vg sah cop syr$^{p\ mg\ cod}$ arr aeth Cyr$^{act\ 47}$ ... ς (Gb' prob Schu) *επιτρεψον ημιν απελθειν* c. CEKLMSUVXΔΠ al pler (f h *iube nos ire*) q (*permitte nos ire*) syr^{utr} go arm :: cf Lc

32. *αυτοισ*: C it^{4} syr^{sch} add *ο ισ̅*, Ln [*ο ισ̅*] | *απηλθον* c. ℵCEKLMSUVXΔΠ

οἱ δὲ ἐξελθόντεσ ἀπῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν
πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθα-
νον ἐν τοῖσ ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντεσ ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντεσ
εἰσ τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ
ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλισ ἐξῆλθεν εἰσ ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντεσ
αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπωσ μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

IX.

1 [το. 1] Καὶ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰσ τὴν 1–8 Mc 2, 3–12 Lc 5, 18–26
ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνησ
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδοὺ
τινὲσ τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτοσ βλασφημεῖ. 4 καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐνθυμεῖσθε πο-
νηρὰ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν·

---

etc ... Ln Ti -θαν c. B | εισ τουσ χοιρ. c. ℵBC* al[9] it[pler] (et. d) vg sah cop syr[sch] aeth al ... ● Ti (Schu prob) ε. την αγελην των χοιρων (ll. pp. non praecessit ε. τ. αγελ. τ. χοι.) c. C[3]EKLMSUVXΔΠ al pler f h syr[p] go arm | πασα (C* post αγ.) η αγελη c. ℵBC*MΔ al[10] it (et. d) vg sah syr[utr] arm go aeth al ... ς (=Gb) Ti add των χοιρων c. C[3]EKLSUVXΠ al pler cop Chr

34. υπαντησιν c. ℵB 1. 33. ... ς Ti συναντησιν c. CEKLMSUVXΔΠ al pler Cyr[es106] | του ιυ c. ℵC 33. y[scr] Cyr[es106] ... ς Ln Ti τω ιυ c. B unc rell min pler | οπωσ: B ινα (Ln)

IX. 1. πλοιον (Gb′) c. ℵBC[3]LV[mg]X al[25] sah go Or[4, 179] ... ς Ti το πλ. c. C*EFKMSUVΔΠ al pl cop Chr

2. προσεφερον cum ℵBEFKLMSUVXΔΠ al omn[vid] it vg etc ... Ln προσφερουσιν c. C | αφιεντ. c. ℵB Or[4, 451], D αφιοντ., item *remittuntur* d f ff[1.] k vg syr[utr] go aeth Ir[int313] ... ς Ti αφεωντ. c. CEFKLMSUVXΔΠ al omn vid it[6] Or[3, 126] Eus[ecl 329] | σου αι αμαρτ. (Gb′) c. ℵBCΔ* al[15] Or[3, 126] item addito σου M al[10] ... ς σοι αι αμαρτιαι σου cum EFKLSUVXΠ al pler it[pler] (et. d) vg etc (D[gr]Δ[2] etc omisso σου)

3. ειπον c. ℵCDEFKLMSUVXΔΠ etc ... Ln Ti ειπαν c. B

4. ιδων c. ℵCDE*FKLSUVXΔΠ[2] al pl it vg cop al ... BME[2]Π[1] al plus[50] fu sah syr[utr] go arm al ειδωσ (Gb′ Ln) | ινατι (prob Schu) c. ℵBCD 1. 22. 33. 209. al it vg al ... ς Ti add υμεισ c. EFKLMSUVXΔΠ al pler go syr[p] arm

ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 6 ἵνα δὲ
εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέ-
ναι ἁμαρτίασ, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶσ ἆρόν σου τὴν
κλίνην καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶσ ἀπῆλθεν εἰσ
τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντεσ δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν
τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖσ ἀνθρώποισ.

9–13 Mc 2, 14–17 Lc 5, 27–32

9 $^{71.2}$ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθή-
μενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-
λούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. 10 $^{72.2}$ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλ-
θόντεσ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ. 11 καὶ
ἰδόντεσ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· διατί μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν; 12 $^{73.2}$ ὁ δὲ
ἀκούσασ εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κα-

---

5. αφιεντ. cum ℵ^{c}B (et αφιοντ. ℵ*D) d f ff$^{1.}$ k q vg syr^{utr} go aeth ... ς Ti αφεωντ. c. CE unc rell min omn^{vid} a b c g$^{1.}$ h | σου αι αμαρτ. c. ℵBC DEFKLMVX al^{100} (*peccata tua* k) ... ς (= Gb Sz; sed prob Schu) σοι αι αμαρτ. c. SUΔΠ al mu b d for go; item addito σου al^{10} it^{pl} vg al pl | εγειρε (Gb'' Sz) c. ℵBCDEFKLMSVXΠ etc ... ς εγειραι c. U al pl

6. εγερθεισ c. ℵCEFKLMSUVXΔΠ al omn^{vid} q (*surgens tolle*) go arm ... B b c f ff$^{1.}$ l vg sah cop syr^{utr} εγειρε (Ln :: ut Mc), item addito και D it^{5} aeth Hil

8. εφοβηθ. (Gb'') και c. ℵBD al^{5} it vg sah cop syr^{sch} aeth al ... ς εθαυμασαν και c. CEFKLMSUVΓΔΠ al pler syr^{p} arm

9. ο ις εκειθ. c. ℵ^{c}BCEFKLMSUVXΓΔΠ al omn^{fere} syr^{utr} sah go arm aeth; item D 124. cop it vg Eus$^{dem\ 120\ et\ theoph\ 136}$ εκειθ. ο ις ... ℵ*L om εκειθ. | μαθθ. c. ℵB*D sah go ... ς ματθ. c. B^{2}C unc rell et min cop etc | ηκολουθει cum ℵD al^{3} ... ς Ln Ti -θησεν c. BC unc rell al pler it vg

10. ιδου c. ℵD a b c f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ vg sah cop aeth Hier ... ς Ln Ti και ιδ. c. BC unc rell al omn^{vid} h k q go arm syr^{p} Eus^{dem}

11. ελεγον cum ℵBCL al^{5} Cyr$^{es\ 105}$, item *dicebant* it^{pler} vg syr^{sch} ... ς Ti ειπον c. DEKMSUVXΓΔΠ al pler, d k syr^{p} *dixerunt*

12. ο δε c. ℵBD (sic) 248. sah aeth ... ς Ti ο δε ις c. CE unc rell et min omn fere it (sed non d) vg cop syr^{utr} go al | ειπεν c. ℵBC*D^{vid}X it^{6} vg sah aeth Hier ... ς (Gb^{0}) add αυτοισ c. C^{3}EKLMSUVΔΠ al omn^{vid} a f h q cop syr^{utr} arm go | αλλ c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti αλλα c. B (Eus$^{dem\ 168\cdot 168}$)

κῶσ ἔχοντεσ. 13 πορευθέντεσ δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ
οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ. 14—17
14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντεσ· Mc 2, 18—22 Lc 5, 33—38
διατί ἡμεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνοσ πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίοσ;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶσ δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνά-
φου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον
εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνοσ
ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰσ
ἀσκοὺσ καινούσ, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. 18—26
18 $^{74.2}$ Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ αὐτοῖσ, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν Mc 5, 22—43 Lc 8, 41—56
προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ
ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερ-
θεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ

---

13. ελεοσ (Gb′) c. ℵBC*D al^{8} … ς ελεον cum C^{3}EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler Clem$^{580. 947}$ Bas$^{2, 272}$ | αλλα c. ℵBCDELMUXΓΔΠ etc … ς Ln αλλ c. GKV etc | αμαρτωλουσ c. ℵBDV*Γ*Δ al^{20} a b f ff$^{1.}$ h k l q vg syr^{utr} perss arm go aeth al Bas$^{2, 272}$ Hier^{mt} Aug$^{consens 2, 61 dis}$ … ς (=Gb) add εισ μετανοιαν c. CEGKLMSUV^{mg}XΓ^{mg}Π al pler c g$^{1. 2.}$ sah cop syr$^{p\ mg}$ Chr diserte Bas$^{2, 280}$

14. νηστευομ. c. ℵ*B al^{8} … ς Ti add πολλα c. ℵ^{c}CDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it vg sah cop syr^{utr} etc; item ℵ^{b}vel^{a} πυκνα (:: ut Lc)

17. απολλυντ. c. ℵB al^{15} f vg sah cop syr^{utr} go (item D k Arp) … ς Ti απολουνται c. CEFGKLMSUVXΓΔΛΠ al pler it^{pler} arm aeth | αλλ. βαλλ. (D k βαλλ. δε) οι. νε. εισ ασκ. καιν. (Δ al νεουσ) c. BDEFGKLMUVXΓΔΠ al pler k q syr^{utr} go … ℵC al^{2} it^{pler} vg αλλ (ita ℵ, C αλλα) οιν. νε. εισ ασκ. βαλλ. καιν. (it^{pler} vg καιν. βαλλ., ℵ καιν. βλητεον): Ln c. C | αμφοτεροι c. unc omn al plus^{150} … ς (=Gb Sz) -τερα c. min

18. εισελθων (Gb′) cum ℵ^{c}CDEMX al plus^{30} Bas$^{2, 296}$ Chr, item εἰσ ἐλθὼν (ut Gb Sz) KSVΔΠ al^{40} fere, similiter vv aliq … ℵ^{b}B εισ προσελθων (Ln), item a b c ff$^{1.}$ vg … C^{3}GLU al mu τισ προσελθων (similiter al) … ς ελθων c. min, ℵ* al (sah) προσελθων | λεγων c. ℵD al mu it^{pl} am fu for sah cop syr^{sch} arm aeth etc et addito κυριε M al^{4} f ff$^{1.}$ h vg^{ed} Hil … ς Ln Ti add οτι c. BCEFGKLSUXΓΔΠ al pler q go syr^{p}

19. ηκολουθει c. ℵCD 33. al pauc it^{pler} vg … ς Ti ηκολουθησεν (EM etc -σαν) c. BFGKLSUXΓΔΠ al pler f k sah cop al Bas$^{2, 296}$ Chr

γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 *ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον*
ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 *ὁ δὲ στραφεὶσ καὶ*
ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.
καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. 23 *καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ*
εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντοσ καὶ ἰδὼν τοὺσ αὐλητὰσ καὶ τὸν ὄχλον
θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 *ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον*
σιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 *ὅτε δὲ ἐξεβλήθη*
ὁ ὄχλοσ, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἠγέρθη τὸ
Lc 7, 17 *κοράσιον.* 26 *καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰσ ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.*

27 [75.10] *Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ*
δύο τυφλοὶ κράζοντεσ καὶ λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὸσ Δαυείδ.
28 *ἐλθόντι δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει*
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 *τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων·*
κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 *καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν*
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶσ
γινωσκέτω. 31 *οἱ δὲ ἐξελθόντεσ διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ*
ἐκείνῃ.

32–34 12, 22ss Lc 11, 14s
32 *Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον*

---

22. *ο δε* c. ℵ*D a b c k q ... ς Ln Ti add ις c. ℵᵇBC unc rell et min f ff[1]· g[1]· h vg etc | *στραφεισ* c. ℵBD al[12] ... ς *επιστραφεισ* c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler :: ut Mc | *θυγατερ* c. ℵBCEFKMSUΓΔΠ al omn[vid] (item Or bis) ... Ti *θυγατηρ* c. DGL

23. *ελεγεν* (Gb′) c. ℵBD al[6] Chr, *dicebat* it[pl] vg etc; it[4] *dixit* ... ς *λεγει αυτοισ* c. CEFGKLMSUΓΔΠ al pler etc

27. *αυτω* c. ℵCEFGKLMSUΓΔΠ al pler ... Ln om c. BD al[3] Chr[mos] | *υιοσ* (Gb′) c. BGUΠ al[30] fere Ps-Ath[3, 275] Dam ... ς *υιε* c. ℵC[2]DEFKLMSΓ al permu Chr

28. *προσηλθον* c. ℵCD unc rell etc ... Ln Ti *-θαν* c. B | *δυναμ.* (ℵ*et[b] add *υμιν*, [a] et[c] om) *τουτ. ποιησ.* (it[7] vg arm add *vobis*) c. ℵC[3]DEFGKLMSUΓΔΠ al omn[vid] it[plor] am fu for etc ... B q vg[ed] *τουτ. δυν. ποιησ.* (Ln)

30. *ανεωχθ.* c. ℵC[3]EFGKLMSUΓΔΠ al omn fere ... Ln Ti *ηνεωχθ.* c. BD 33., C* *ηνοιχθ.* | *ενεβριμηθη* c. ℵB* 1. 22. 118. ... ς *ενεβριμησατο* (L *ενβρ.*) c. B[3]CDEFKLMSUΓΔΠ al pler

32. *ανθρωπ.* c. CDEFGKLMSUΓΔΠ al pler it vg go syr[p] arm al ... Ln om c. ℵB al[4] sah cop syr[sch] aeth :: cf 12, 22

κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 *καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν*
ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως
ἐν τῷ Ἰσραήλ. 34 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαι-*
μονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 [76.2] *Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς* Mc 6, 6
κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν. 36 [77.6] *ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν,* Mc 6, 34
ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 1 Pe 2, 25 Nm 27, 17
37 [78.5] *τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς,*
οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 *δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ* Lc 10, 2
ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

1 [79.2] *Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ* Mc 3, 14s
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν et 6, 7 Lc 9, 1
αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 [80.2] *Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·* 2—4
πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Mc 3, 16–19 Lc 6, 14–16
καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Act 1, 13
3 *Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης,*

---

33. *λεγοντες* c. ℵBCD unc rell (exc V) et min plus[180] it[pler] vg etc … ϛ (= Gb Sz) add *οτι* c. V al mu a arm

35. *μαλακιαν* cum ℵ[b]BC*DSΔ al[50] it[pler] vg sah cop syr[utr] go aeth al Chr … ϛ (= Gb Sz) add *εν τω λαω* c. ℵ*C[3]EFGKLMUXΓΠ al pl c g[1.] tol gat arm (:: cf 4, 23)

36. *εσκυλμ.* (Gb Sz) c. ℵBCDEFGKMSUXΓΔΠ al[150] fere, item *vexati* it vg etc (sed d *fatigati*), Bas[2, 290] Chr al … ϛ *εκλελυμενοι* c. L al certe mu | *ερριμμενοι* c. ℵBCD[2]L (*ερημμενοι*) 126. y[scr] … D* *ρεριμμενοι* (Ld); ϛ *ερ-ριμμενοι* c. EFGKSUXΓΔ al pler

X. 2. *και* ante *ιακ.* c. ℵ*B d syr[sch et p mg] … ϛ Ti om c. ℵ[c]CD[gr]EFGKLMS UVXΓΔΠ al omn[vid] it vg etc

3. *μαθθ.* c. ℵBD … ϛ *ματθ.* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc | *και* (122. om) *λεββ.* (Gb') c. D 122; edd ap Aug[consens 2, 70] Hesych (in lexico *ἰάκ. ἀλφαίου ὁ καὶ θαδδ. καὶ λευὶ παρὰ τῷ μάρκῳ, παρὰ δὲ τῷ ματθ. λεβαῖος, παρὰ δὲ λουκ. ἰούδας ἰακώβου*) Or[int 4, 460] diserte. Huc etiam trahendum videtur Or contr. Cels. 1, 62 … ℵB 17. 124. sah cop c ff[1.]

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος
καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
5 $^{81.10}$ Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγεί-
λας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
15, 24 Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρό-
7–8 Lc 9, 2 βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 7 $^{83.2}$ πορευόμενοι δὲ κηρύσ-
Mc 10, 9 10, 8 σετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας
9–15 θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκ-
Mc 6, 8–11 Lc 10, 4–12 βάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν
Mt 9, 8 ss μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς
ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ
ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 $^{83.2}$ εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην
εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως
ἂν ἐξέλθητε. 12 $^{84.5}$ εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε
αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν
ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστρα-

---

g^{2}· l vg sax fr *και θαδδαιος* (Ln) :: ut Mc ... ς *κ. λεββαιος ο επικληθεις θαδδαιος* c. C^{2}EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr^{utr} arm aeth

4. *καναναιος* (Gb′) c. BCDL al^{5} it (et. *δ*) vg cop (D it^{4} vg Or^{int} *χαν.*) ... ς *κανανιτης* c. ℵEFGKMSUVXΓΔΠ al pler sah syr^{p} al Chr | *ο* ante *ισκ.* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵ*BDKMSΔΠ al pl Chr ... ς om c. ℵ^{b}CEFGLUVXΓ al plus^{40} :: ut Mc et Lc | *ισκαριωτης* c. ℵBEFGKLMSUVXΓΔΠ etc, item D f k l am fu for syr^{sch} arm *σκαριωτης* ... C *ισκαριωθ* (Ln), item it^{pl} *scarioth* vel *carioth*

5. *σαμαριτων* cum ℵCD^{2}GLΠ* al (ℵ *σαμαριται, σαμαριτις, σαμαρια* constanter) ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* cum BEKMUXΓΔΠ^{2} (FSV e sil) al pler ... D* (it vg) *σαμαριτανων*

8. *νεκρ. εγειρετε* (D *-ρατε*) h. l. (et. Gb) c. ℵ*et^{c}BC*D al^{15} a b c ff^{1}· g$^{1.2}$· h k l q vg sax fr cop aeth pers^{whe} arr Cyr^{semel} Chr^{bis} Hil; item ς ante *δαιμ. εκβ.* c. min syr^{sch}; item post *δαιμ. εκβ.* PΔ al pauc syr^{p} Chr^{bis} ... Sz Ti om c. ℵ^{b}(vel^{a})C^{3}EFGKLMSUVXΓΠ al plus^{150} f sah arm syr^{cdd} et ed princ pers^{p} aeth^{cdd2} Eus$^{dem 188}$ Bas^{2,278} Chr

10. *ραβδον* c. ℵBD 1. 33. 118. al b c f ff^{1}· g^{1}· h l q *δ* vg sah syr^{sch} syr p ^{cdd} arm aeth Eus^{luc169} et ^{ps348} Chr Hil ... Gb″ Sz Ti *ραβδους* cum CEFGKLMPSUVXΓΔ^{gr}Π al^{150} etc | *αυτου* cum ℵBCL al^{6} h sah cop Thph Ir$^{int 237 cdd}$ ... ς (Gb^{0}) add *εστιν* cum EFGKMPSUVXΓΔΠ al pler arm; item post *γαρ* D al^{5}, similiter it^{pler} vg

13. *ελθατω* c. ℵCL 13. 33. 346. al ... ς Ln *ελθετω* c. BEFGKMPUXΓΔΠ etc (SV etc *εισελθετω*, D *εσται*)

γήτω. 14 [86.2] καὶ ὃσ ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσῃ τοὺσ
λόγουσ ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆσ οἰκίασ ἢ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 11, 24
ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ
ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 [86.5] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ πρόβατα Lc 10, 3
ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡσ οἱ ὄφεισ καὶ ἀκέραιοι ὡσ
αἱ περιστεραί. 17 [87.1] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παρα- 17—22 Mc 13, 9—13 Lc 21, 12—17
δώσουσιν γὰρ ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια, καὶ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν
μαστιγώσουσιν ὑμᾶσ· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνασ δὲ καὶ βασιλεῖσ ἀχθή-
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν.
19 [88.2] ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶσ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί λαλή- Lc 12, 11s
σητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ
γὰρ ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν
τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνα-
τον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ
θανατώσουσιν αὐτούσ. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 24, 9. 13
διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται.
23 [89.10] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰσ
τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰσ πόλεισ τοῦ

14. αν c. אBDKL al mu ... ς Ti εαν c. CEF unc rell min pl | εξω c. אBD al[12] it vg cop aeth (item L etc εκ) ... ς Ti om c. CEF unc rell min pler arm | εκ c. אC al[10] it vg arm syr[p] ... ς Ti om c. BD unc rell min pler

15. γομορρων c. אBEFGKSUVXΓΔΠ al pl a b c f g[1.] q vg Bas[2, 262] Chr[codd] ... Gb' Ti γομορρασ c. CDLMP al plus[30] ff[1.] h k Chr[montf et mo6]

19. παραδωσιν c. אBE* al[8] item d f g[1.] k Cyp[saepe] al ... DGLX al[40] (it[8] vg tradent) παραδωσουσιν (Gb') ... ς Ti παραδιδωσιν c. CE[2]FKMSUV ΓΔΠ al pl | δοθησεται - - ωρα (C* cop syr[hr] ημερα) τ. λαλησητε (-σητε c. אBCEFGVXΓΠ** al pm, ς Ln Ti -σετε c. KMSUΠ* al pl): DL al plus[10] k floriac harl* arm Or[1, 296] (sed habet[int3, 562]) al Cyp[semel] (sed [ter] habet) Op om; hinc Gb[0] et Ln [δοθ. -λαλ.]

23. φευγ. εισ τ. ετεραν c. אB al[2] Or[3, 478. 4, 293.] (item [3, 700] codd) Petr Ath[1, 91 et 259] Cyr[gloph 112]; item ς Ti φ. ε. τ. αλλην cum CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Clem[597] etc, item alterutrum it[4] vg cop syr[utr] go aeth ... DL al[8] it[7] gat mm arm Or[1, 280-296] φευγ. εισ τ. ετεραν (DL 247. αλλην)· καν (D εαν δε) εν τη ετερα (D εν τη αλλη, L al[9] Or[1, 296] εκ ταυτησ: ita Gb) διωκωσιν (D -κουσιν, L 247. εκδιωξουσιν) υμασ (Or[1, 280] παλιν omisso υμασ) φευγετε εισ την αλλην: ita Gb, Ln φ. ε. τ. ετ. [καν - - αλλην] | γαρ: DM al[15] it[pler] vg cop arm aeth al om (Gb[0]) | του ισρ. c. אCLX

Lc 6, 40 Io 13, 16 Ἰσραὴλ ἕωσ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 [90.3] Οὐκ ἔστιν μαθη-
τὴσ ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλοσ ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ, καὶ
ὁ δοῦλοσ ὡσ ὁ κύριοσ αὐτοῦ. [91.10] εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ
ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺσ οἰκιακοὺσ αὐτοῦ. 6 μὴ οὖν φοβη-
Mc 4, 22 Lc 8, 17 θῆτε αὐτούσ· [92.1] οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκα-
λυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 [93.5] ὃ λέγω ὑμῖν
ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰσ τὸ οὖσ ἀκούετε, κηρύ-
ξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε
δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ
6, 29 τρίχεσ τῆσ κεφαλῆσ πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε·
πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖσ. 32 Πᾶσ οὖν ὅστισ ὁμολο-
γήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν

ΓΔΠ unc[8] etc: Ln om του c. BD | εωσ c. ℵBX al ... ς Ln Ti add αν c. CD unc rell min pler Or[1, 296] Chr; item ℵ[c] al add ου

25. τον οικοδ. et τουσ οικ. cum ℵB[3]CD unc rell min omn[vid] ... Ln τω οικοδεσποτη et τοισ οικιακοισ c. B*| βεελζεβουλ: ℵB βεεζεβουλ | επεκαλεσαν c. ℵ[c]BCEFGKMSVXΓΔΠ etc, item επεκαλεσαντο ℵ* al[2] απεκαλεσαν U al[40] ... ς (= Gb Sz) εκαλεσαν c. 1. al ut[vid] mu; L εκαλεσαντω, D καλουσιν | οικιακ. c. ℵBEFGKLVXΓΔΠ al pl ... Gb″ οικειακ. c. CDMU al pl

28. μη φοβεισθε c. ℵBCEFGLMUVXΓΔΠ al plus[100] Eus[pr 13, 10] Bas[2, 284. 296] Cyr[apol 246] al, item K al mu -βησθε ... ς (= Gb Sz) φοβηθητε c. DS al sat mu[vid] (Clem[hom 17, 5] Or[1, 296] etc) :: cf Lc | αποκτεννοντων cum ℵCDUΓΔΠ[2] 1. al plus[30], item Gb Sz αποκτενοντων cum EF[W]GKLMSVXΠ* al plus[100] ... ς(Schu prob) αποκτεινοντ. c. B al pm | φοβεισθε c. ℵBC al ... ς Ln Ti φοβηθητε c. D unc rell min pler Or al :: in Lc φοβηθητε quater nec fluctuat | δυναμ. και (et. Iust[ap 1, 19] Clem[hom] Thdot 972 Or[ter] etc): it[7] (non f ff[1.] k vg) cop syr[utr] arm aeth Or[1, 296] Or[int 3, 876] Tert[semel] al om και, hinc Ln [και] | ℵ[c]EF[we]GKMSUVΓΔ al plus[50] την ψυ. κ. το σωμ.

29. επι την γην (X etc τησ γησ): Or[aliq] etc εισ την παγιδα ... L Or[2, 722] Novatian Op om, hinc Gb[oo]

31. φοβεισθε (Gb′) c. ℵBDL al[8] Or[1, 296] Cyr[ador 204] ... ς φοβηθῆτε c. CEGKMSUVXΓΔΠ al pler Bas[2, 284] Chr

ἀυτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ· 33 [94.2] ὅστισ
δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ
αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. 34 [95.5] Μὴ 34–36 Lc 12, 51–53
νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν
εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ Mich 7, 6
τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆσ μητρὸσ αὐτῆσ καὶ νύμ-
φην κατὰ τῆσ πενθερᾶσ αὐτῆσ, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου
οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 [96.5] Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ Lc 14, 26 s
οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ
ἔστιν μου ἄξιοσ, 38 καὶ ὃσ οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ Lc 17, 33 Io 12, 25
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ. 39 [97.3] ὁ εὑρὼν τὴν 38 s 16, 24 s
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσασ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 [98.1] Ὁ δεχόμενοσ ὑμᾶσ ἐμὲ δέχεται, Lc 10, 16 Io 13, 20
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενοσ δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 [99.10] ὁ δεχό-
μενοσ προφήτην εἰσ ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται,
καὶ ὁ δεχόμενοσ δίκαιον εἰσ ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψε-
ται. 42 [100.8] καὶ ὃσ ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον Mc 9, 41
ψυχροῦ μόνον εἰσ ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ
τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1 [101.10] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ διατάσσων τοῖσ
δώδεκα μαθηταῖσ αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖσ πόλεσιν αὐτῶν.

2 [102.5] Ὁ δὲ Ἰωάννησ ἀκούσασ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα 2–6 Lc 7, 18–23

---

32. εν ουραν. c. ℵDEFGLMSUXΓΔΠ al pler Clem Or[1,290·296·299] Chr ... Ln ε. τοισ ουρ. c. BCKV al[8] Or[3,719] Cyr[4,965]

33. δ' αν c. ℵDEFGKMSUVXΓΔΠ etc ... BL 300. δε (Ln), item C δ' | καγω αυτ. c. ℵBDΔ al plus[15] Or[1,298] et [3,543] Cyr[4,965] Chr al, item it vg arm go ... ς Ti αυτον καγω c. CEFGKLMSUVXΓΠ al pler Or[1,296], item syr utr aeth | εν ουρ. c. ℵCDEGKLMSUΓΔΠ al pler Or[1,296·297] Chr ... BVX al pauc Or[1,298] Cyr ε. τοισ ουρ. (Ln)

36. οικιακοι c. ℵB*CDEFGKLMSVXΔΠ etc: B[3]UΓ al plus[40] οικειακοι (Gb'')

41. λημψεται bis c. ℵBCDLZΔ Chr[sue] ... ς ληψ. c. XΓΠ unc[8] al omn

42. εαν c. ℵCEFGKLMPSUVZΓΔΠ al pler ... BD 33. αν (Ln)

τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ
Deu 8, 15 εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
Es 35, 5 s εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
61, 1 20, 18 s βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτω-
χοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ
7–11 Lc 7, 24–28 ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς
ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον
ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς
οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ
λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 [103.2] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ

XI, 2. δια (Gb′ prob Schu) cum ℵBC*DPZΔ 33. 124. q (item it[6]) syr[cu] et [utr] arm go Dial[87] ... ς δυο c. C[2]EFGKLMSUVXΓΠ al pler ff[1.] g[1.] vg cop aeth syr[p mg] Or[3, 469] Chr al :: e Lc

4. ιωαννη: DΔ -ννει

5. και χωλ. c. ℵBCEFGKLMPSUVXΓΔΠ etc ... ZΔ 28. it[6] vg cop arm aeth Or[3, 586. 4, 110] Chr[gue] om και, Ln [και] | και κωφοι: it[5] vg cop aeth Or [4, 110] om και, Ln [και] | και νεκρ. c. ℵBDLPZΔ 1. 13. al it[6] for syr[cu] et [utr] arm go Chr Bas[sel] ... ς om και cum CEFGKMSUVX al pler cop it[5] vg Or[3, 586 lib], Ln [και] | και πτωχοι: c f ff[1.] (non it[7]) vg (sed non for) item Or[4, 110] om και, Ln [και]

6. ος εαν cum ℵCLPXZΓΔΠ unc[8] etc ... Ln ος αν c. BD al[3]

7. εξηλθατε c. ℵBCDGLPZ al[7] Chr[gue] ... ς εξηλθετε c. XΓΠ unc[6] al pler, FΔ εξεληλυθατε

8. εξηλθατε c. ℵBCDLPZΔ al[9] Chr[gue] ... ς εξηλθετε c. XΓΠ unc[7] al pler, F εξεληλυθατε | ανθρωπ. ιδειν c. ℵ ... ς Ln Ti ιδειν; ανθρωπ. c. BC D rell test omn[vid] | εν (D* it vg om) μαλακ. c. ℵBDZ 47[ev] it[7] vg (exc gat) ... ς add ιματιοις, Ln [ιμ.] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler syr[cu] et [utr] cop arm aeth go :: ita Lc | βασιλεων c. ℵBCDLMPUZΓΔΠ[2] al pl ...EFGKSVXΠ* al fere[90] βασιλειῶν vel (ita Gb′, Sz) -λείων :: cf Lc. Praeterea ς Ln Ti add εισιν c. ℵ[c]CD unc rell etc ... om c. ℵ*B

9. εξηλθατε c. ℵBCDLPZΔ al[7] Chr[gue] ... ς εξηλθετε c. XΓΠ unc[7] al pler, F εξεληλυθατε | προφ. ιδ. c. ℵ*BZ Or[3, 473] (quamvis Mt et Lc miscere videatur) Chr[comm] cat[ox 367] (est cat[marc], sed „ex Mt" ista verba afferuntur) (f k cop coniung *videre prophetam*) ... ς (Ln) ιδειν; προφητην, quem ordinem tuentur ℵ[c]CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] Or[4, 117] Chr [txt] :: ita et. Lc

10. ουτος c. ℵBDZ b g[1.] k syr[cu] aeth Or[4, 110] Amb Op Quaest ... ς add γαρ, Ln [γ.] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ etc :: cf 3, 3 ubi γαρ non fluctuat |

γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου Mal 3, 1
σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 [104.5] ἀμὴν Mc 1, 2
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
αὐτοῦ ἐστίν. 12 [105.5] ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12–13 Lc 16, 16
ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν
αὐτήν. 13 [106.10] πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάν-
νου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλείας Mal 3, 23
ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 [107.5] Τίνι δὲ 14–19 Lc 7, 31–35
ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν
ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν· ηὐλήσαμεν
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλ-
θεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον Io 10, 20

εγω: Z c ff¹· g²· cop Chr Amb om, Ln [εγ.] | ος κατασκ. c. ℵBCDLXΓΔΠ unc⁸ al omn it⁵ vg syr^cu et sch syr^p mg cod etc ... Ti και κατασκ. c. P a b c k cop syr^p Chr

11. αυτ. εστ. c. ℵBDLXZΓΔΠ unc⁸ etc ... Ti εστ. αυτ. c. C it^pler vg

13. επροφητ. c. ℵB*CDZ al³, Δ προφητευσαν ... ς προεφητ. cum B³LXΓΠ unc⁸ al pler

14. ηλειας c. B*D (alibi et. ℵ) ... ς Ln Ti -λιας c. ℵB²C unc rell et min

15. ωτα c. BD 32. k ... ς (Ln) add ακουειν c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ etc :: sine ακ. semper Mt (13, 9 et 43 et. ℵ); in Mc et Lc ακ. nusquam fluctuat

16. παιδιοις c. unc omn al plus¹⁵⁰ ... ς (= Gb Sz) παιδαριοις cum min pauc | καθημ. ante εν (Gb') c. ℵBCDLMZΔ al²⁰ it vg al pl Chr ... ς post αγορ. c. EFGKSUVXΓΠ al pler :: cf Lc | εν ταις αγοραις cum ℵBZ 124. 157. cop syr^p ... ς Ti εν αγοραις c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pl ... D εν τη αγορα, Ln (ex errore) Gb' εν αγορα c. al pl, item *in foro* it vg etc :: cf Lc | α (Chr και) προσφωνουντα et λεγουσιν (Gb') c. ℵBDZ al¹⁰ ff¹· g²· l vg cop syr^p mg Chr^com gue; C α προσφωνουσιν et και λεγ. ... ς και προσφωνουσι et και λεγ. c. EFGKLMSUVXΔ etc, item b c f h :: cf Lc | τοις ετεροις (Gb') c. BCDEFKLMXZΓΔΠ* al plus⁵⁰, item αλληλοις Chr^com gue, *invicem* vel similiter it⁵ cop, *aliis* d g²· k go, *ad alterutrum* f; absque αυτων (Gb⁰) cum ℵBDZ 1. al it vg cop go ... ς (Ln) τοις εταιροις c. GSUVΠ² al pl syr^cu et utr arm aeth ff¹· l vg, adduntque αυτων c. unc iisdem et CEFKLMXΓΔΠ* al pl syr^omn arm aeth

17. λεγουσιν ... ς και λεγουσιν: vide ad v. 16. | εθρηνησαμεν (prob Schu) c. ℵBDZ al³ it⁷ vg cop go al Clem¹⁰⁵ Aug ... ς add υμιν c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler a b h q syr^omn arm aeth :: ita Lc

ἔχει. 19 *ἦλθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέ-*
γουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ, τελωνῶν φίλοσ καὶ
ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆσ.
20 [108.5] *Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰσ πόλεισ ἐν αἷσ ἐγένοντο*
21—23 Lc 10, 13—15 *αἱ πλεῖσται δυνάμεισ αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·* 21 *οὐαί σοι*
Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγέ-
νοντο αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ μετενόησαν. 22 *πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτό-*
τερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν. 23 *καὶ σὺ Καφαρναούμ,*
μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ, [109.10] *ὅτι εἰ*
ἐν Σοδόμοισ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν
10, 15 Lc 10, 12 *ἂν μέχρι τῆσ σήμερον.* 24 *πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτό-*
τερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.

---

19. *εργων* c. ℵB* 124. codd ap Hier (in h. l.) cop syr^{sch} et ^{p} cop arm^{cdd} aeth pers^{p} pers^{cod} (scholl: *διο και εδικ. η σοφ. απο τ. τεκν. αυτησ ητοι επι τοισ εργοισ* etc; aliud: *δικαιουται δε και απο εργων σοφια κατα σοφιαν επιτελουμενη η απο λογων*) ... ς Ln Ti *τεκνων* c. B^{3}CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{pler} vg syr^{cu} et $^{p\ mg}$ arm^{ed} go al Chr *Hil*

21. *χοραζειν* c. ℵBCEFGKMVΔΠ (Γ *-ζην*) etc; item ς Ln *χοραζιν* c. U al pl ... SX etc *χωραζειν* vel *-ζιν*, D *χοραζαϊν*, similiter Latt | *βηθσαϊδαν*: *-δαν* c. ℵ*BEFGKMSUXΓΔΠ etc ... Gb″ Ln *-δα* c. ℵ^{corr}(c ut ^{vid}) CDLV al^{90} (vv pler vel omn) Or^{3,119} al | *σποδω*: ℵCU al Or^{3,119} et ^{int1,87} al add *καθημενοι*, Δ etc *-μεναι*

23. *καφαρναουμ* (Gb″) cum ℵBD 33. it (d *caparnaum*) vg sax fr cop go Ir^{int278} etc ... ς *καπερναουμ* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc. Cf ad 4, 13. | *μη* (D*L *η*, praecedit *-ουμ*) et *υψωθηση* (L *-σει*) cum ℵBCDL al^{3} it^{6} (item g^{1} sed *quae* i. e. *ἣ* pro *μη*, item k *ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas*) vg syr^{cu} cop arm aeth pers^{wh} Ir^{int278} Hier (ad h. l. ex cdd suis) ... ς *η* et *υψωθεισα* c. KMXΔΠ* al pl go Caes^{3,79} Chr^{gue}, item Gb′ Ti *ἣ* et *υψωθησ* c. EFGSUVΓΠ^{2} al plus^{50} Chr, item (*quae – exaltata es*) f g^{1} h q cod ap Hier syr^{utr} pers^{p} et ^{cod} (ap Whel.) | *ουρανου* c. ℵBDSΔ al Caes Chr^{gue} ... ς *του ουρ.* c. CEFGKLMUVXΓΠ al pler | *καταβιβασθηση* cum ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} syr^{cu} et ^{utr} cop arm al ... Ln Ti *καταβηση* c. BD Caes, item (*descendes*) it vg Ir^{int} aeth, item (*vadis*) go (:: in Lc BD syr^{cu} aeth *καταβηση*) | *εγενηθησ.* c. ℵBCD 1. 157. al ... ς *εγενοντο* c. EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler Chr | *γεν. εν σοι*: B *εν σοι γεν.* (Ln) | *εμεινεν* c. ℵBC 1. 33. al ... ς Ti *εμειναν* cum DEFGKSUVΓΠ al pler; LXΔ etc *εμεινον*, M al *εμενον*

25 [110.5] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξο- 25—27 Lc 10, 21 s
μολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἔκρυψασ
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ·
26 καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.
27 [111.2] Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, [112.8] καὶ
οὐδεὶσ ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τισ
ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι.
28 [113.10] Δεῦτε πρόσ με πάντεσ οἱ κοπιῶντεσ καὶ πεφορτισμένοι,
κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶσ. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶσ καὶ
μάθετε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πραΰσ εἰμι καὶ ταπεινὸσ τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρή-
σετε ἀνάπαυσιν ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγόσ μου χρηστὸσ
καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

1 [114.2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν 1—8 Mc 2, 23—28
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο Lc 6, 1—5
τίλλειν στάχυασ καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντεσ εἶπαν αὐτῷ·
ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Deu 23, 25 Ex 20, 10
3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνα- 3—4 1Sam 21, 6
σεν καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; 4 πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ

---

25. *εκρυψασ* c. ℵBD 12. Clem[hom8,6] (et.[18,15] et [16]) ... ϛ *απεκρυψ.* c. CEFGKLMSUVΓΔΠ al pler Ir[93] Or[3,757] Eus[ps89] (sed possunt hi tres etiam a Lc pendere) al :: cf Lc ubi non variat

26. *ευδοκ. εγεν.* c. ℵB 1. 33. k (*placitum factum est*) cop, item (ut ante) Marcos ap Ir ... ϛ Ti *εγεν. ευδοκ.* c. CDEFGKLMSUVΓΔΠ al pler (Or[3,137] ut ante) Chr etc

27. *ω εαν* c. ℵBCEFGKLMSUVΓΔΠ al omn fere Clem[806] ... D al Clem[hom] Marcos ap Ir Iust[tr] et [ap] Clem[saep] Or[saep] al *ω* (Clem[hom] Iust Ir[int122] et [235] *οισ*) *αν*, ita Ln

29. *πραυσ* c. ℵBC*D Clem[93] Or[3,199.724] Ath[1,451] cdd Bas[1,145] Cyr[es199] ... ϛ *πραοσ* c. C[3]EFG unc rell al omn Or[saep] Eus[ps saep] etc

XII, 1. *σαββασιν* c. ℵCDLΓΔΠ unc[7] rell omn ... Ln *σαββατοισ* c. B

2. *ειπαν* c. ℵBC 33. ... ϛ *ειπον* c. DEGKLMSUVΔΠ al pler

3. *δαυειδ*, ϛ *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*: cf ad 1, 1. | *επεινασεν* c. ℵBCDEFGKMSUVΓΔΠ etc ... ϛ (= Gb Sz) add *αυτοσ* c. L al mu it[pler] arm syr[p mg] Chr

Ex 29, 33 τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν
οὐδὲ τοῖσ μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖσ ἱερεῦσιν μόνοισ; 5 [115.10] ἢ οὐκ
Nm 28, 9 s ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖσ σάββασιν οἱ ἱερεῖσ ἐν τῷ ἱερῷ τὸ
σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
9. 13 Hos 6, 6 ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω καὶ
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺσ ἀναιτίουσ. 8 κύριοσ γάρ ἐστιν
τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου.

9–14 Mc 3, 1–6 Lc 6, 6–11 9 [116.2] Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰσ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν
Lc 14, 5 αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τίσ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ ὃσ ἕξει
πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖσ σάββασιν εἰσ βόθυνον,
οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωποσ
προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν καλῶσ ποιεῖν. 13 τότε λέγει
τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατε-
στάθη ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. 14 [117.4] ἐξελθόντεσ δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμ-
βούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

---

4. εφαγον (praegresso εισηλθεν) c. ℵB o[scr] (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ti εφαγεν c. CD unc et min rell it vg rell Eus[ps] Chr | ὃ c. BD 13. 124. b k q harl* ... ς ουσ c. ℵCEGKMSUΓΔΠ al pler it[pl] vg etc
6. μειζον (Gb' Sz) cum ℵBDEGKMSUVΓΠ al plus[100] ff[1.] q cop Chr Cyr[act47] Ir[int], (C* μειζοων o eraso) ... ς -ζων c. (C vide ante) LΔ al pl it[pler] (et. d) vg etc
7. ελεοσ c. ℵBCD al[3] Or[2,568] ... ς ελεον c. LΓΔΠ unc[7] al pler Or[3,269] Chr
8. εστιν c. ℵBC(et*et[3])DEGKLMSUVΓΔΠ etc ... ς (= Gb Sz) εστι και cum min f vg syr[p]
10. ανθρ. χειρ. c. ℵBC k l vg (sed non gat mm) cop syr[cu] aeth ... ς ανθρ. ην την χειρ. c. GKSVXΓΠ al pl b c g[2.]; item DLMΔ etc ανθρ. ην εχει την χειρ., similiter EU etc | θεραπευσαι c. ℵDL al pauc ... ς Ln Ti -πευειν c. BCEGKM unc rell min pler
11. τισ εσται c. ℵBC[2]EGKMSUVΓΔΠ al pl c g[2.] vg syr[p], item D al plus[20] etc τισ εστιν ... Ti τισ c. C*LX 61. 124. ff[2.] cop Vict[odd2] (ed Mosq); similiter it[4] | εγερει: CDL (G εγειρει) 124. k syr[cu] et utr εγειρει: ita Ln
12. σαββασιν: Ln σαββατοισ cum B
13. σου τ. χειρ. c. ℵ*et[cb]BL 1. 33. 124. 157. 346. al ... ς τ. χ. σου cum ℵ[ca]CDEGKMSUVXΓΔΠ al pler Chr | απεκατεσταθη (Gb') c. ℵBC[2]EFGLM SVXΓΔ al[50], UΠ απεκατεστη ... ς αποκατεσταθη c. DK al pm
14. εξελθ. δε (D it[pler] al και εξ.) usq κατ αυτου (Gb' prob Schu) c. ℵB

15 [118.10] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ γνοὺσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ πάντασ, 16 καὶ
ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πλη-
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· 18 ἰδοὺ ὁ 18–21 Es 42, 1–4
παῖσ μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητόσ μου εἰσ ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου·
θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τισ ἐν ταῖσ πλατείαισ
τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ
λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν.
21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
22 [119.5] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενοσ τυφλὸσ καὶ 22 ss Lc 11, 14–23
κωφόσ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 [120.7] καὶ ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτόσ ἐστιν
ὁ υἱὸσ Δαυείδ; 24 [121.2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον· οὗτοσ 24 ss Mr 3, 22–30 Mt 9, 34
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων. 25 [122.2] εἰδὼσ δὲ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ·

CD al[7] it vg cop syr[cu] et [sch] pers[p] aeth Eus[dem452]; item L al arm Chr οι δε φαρ. εξελθ. σ. ε. κ. αυτου ... ς οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ αυτου εξελθ. c. EGKMSUVXΓΠ al pler syr[p]

15. πολλοι c. ℵB a b c ff[1.] g[1.] k vg aeth Eus[ecl201] ... ς Ti οχλοι πο. c. CDEGKLMSUVΓΔΠ al pler it[3] cop al Or[3, 480] Eus[dem452], X al πο. οχλ.

17. ινα c. ℵBCD 1. 33. Or[4, 25] Eus[dem] et [ecl] ... ς οπως c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pl Chr

18. ον c. ℵ*B 115. 244. (ff[1.] *quem suscepit*) Eus[ecl201] et [marc97cod] ... ς Ti εισ ον cum ℵ[b]C[2]EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Eus[dem452semel] et [marc ed] Chr ... C*[vid]D 1. 33. Eus[dem452semel] εν ω, item *in quo bene placuit anima mea* vel similiter it[pler] vg Ir[int] Hil | ηυδοκ. c. ℵ(*et [b] etc)CD al Eus [marc97] ... ς Ln Ti ευδοκ. c. B unc rell min pler Eus[dem] et [ecl] Chr

21. τω ονομ. c. ℵBCEFGKLMSUVXΓΔΠ al plus[100] Chr al ... ς (= Gb Sz) εν τω ον. c. D al mu it vg arm Eus[dem97] (ex Esa.) Ir[int189] al

22. προσηνεχθη α. δαιμονιζομενοσ τυ. κ. κω. c. ℵCDEGKLMSUVXΓΔΠ etc ... B syr[cu] et [utr] cop aeth προσηνεγκαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον (Ln) | τον κωφον c. ℵBD ff[1.] k g[1.] cop syr[cu] aeth ... ς τ. τυφλον και κωφ. c. CEGKMSUVΓΠ al pler arm syr[p cod bodl] al; item LXΔ etc τ. κωφ. και τυφλον ... it[pl] vg sax fr om plane | λαλειν c. ℵ*BD al plus[10] it vg cop arm ... ς και λαλ. cum ℵ[c]CEGKLMSUVXΓΔΠ al pler syr[p] al

25. δε c. ℵBD k cop syr[cu] ... ς add ο ις c. CEGKLMSUVXΓΔΘΠ etc

πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆσ ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλισ
ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται. 26 *καὶ εἰ ὁ σα-*
τανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶσ οὖν στα-
θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 *καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω*
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 *εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ*
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 *ἢ πῶσ*
δύναταί τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 *ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν,*
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει. 31 $^{123.2}$ *Διὰ τοῦτο λέγω*
ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖσ ἀνθρώποισ,
Lc 12, 10 *ἡ δὲ τοῦ πνεύματοσ βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται.* 32 *καὶ ὃσ ἐὰν*
εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃσ
33—35 *δ᾽ ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ*
Mc 7, 16—18 Lc 6, 43—45 *οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.* 33 $^{124.10}$ *Ἢ ποιή-*
σατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε
τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ
καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 *γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ δύ-*
νασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντεσ; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματοσ

---

27. *κριτ. εσοντ. υμ.* c. ℵBD al a b f ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h k l q am for Cyr^{act}, item al^{3} it^{2} vg^{ed} et ^{mss} ^{mu} *κρ. υμ. εσ.* ... ς *υμ. εσ. κρ.* cum CEGKMSUVXΓΔΠ etc; L etc *υμ. κρ. εσ.*

28. *εν πν. θε. εγω* c. ℵBCDEGKLSUVXΓΔΠ etc ... ς *εγω* (M etc om) *ε. πν. θε.* c. min f m vg syr^{cu} al Chr^{gue}

29. *αρπασαι* c. BC*X 1. al^{8} (Valentt ex Thdot ap Clem^{981}) ... *διαρπασαι* c. ℵC**DEGKLMSUVΓΔΠ al pler Eus$^{ps\ mai\ 105}$ Chr :: cf Mc | *διαρπαση* c. ℵDGKSΠ* al plus^{80} Chr^{gue}; item ς *-σει* c. BCELMUVXΓΠ^{2} al pl; D al pauc *-σαι* ... Ln Ti *αρπασει* c. 1. al pauc (ex errore)

31. *ουκ αφεθησ.* c. ℵB al^{10} g$^{2.}$ k vg cop arm aeth al Ath^{1,561} Cyr$^{hr\ 17,\ 1}$ Bas^{2,261cod} Hil al ... al^{10} etc add *αυτοισ*, item ς (Gb^{0}) Ti *τοισ ανθρωποισ* c. CDEGKLMSUVXΓΔΠ al pler it^{4} syr^{utr} etc

32. *οσ εαν* (Gb″) c. ℵBCEFGKLMSUVXΓΔΠ etc ... ς *οσ αν* c. D al mu etc | *ουκ* (ℵ* *ου μη*) *αφεθ.* c. ℵ*et^{b}et^{c}CDEGKLMSUVXΓΔΠ etc ... Ln *ου μη αφεθη* c. B | *τουτ. τ. αιων.* c. ℵBCD al mu Or^{4,388}; item KXΔΠ al Or bis etc *τω αιω. τουτω* ... EFGLMSUVΓ al plu Bas^{2,261} Epiph^{51,35} al nu *τω νυν αιωνι* (Sz Gb′)

τῆσ καρδίασ τὸ στόμα λαλεῖ. 35 [125.5] ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ
τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸσ ἄνθρω-
ποσ ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 [126.10] λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν
περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου
δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. 38—42
38 [127.5] Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲσ τῶν γραμματέων καὶ Lc 11, 16 29—32
Φαρισαίων λέγοντεσ· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39 [128.5] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ 16, 4
σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶσ ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Ion 2, 1
κήτουσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆσ γῆσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ.
41 ἄνδρεσ Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ Ion 3, 5
ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα
Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται 1 Reg 10, 1
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ, 43—45
καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε. 43 [129.5] Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον Lc 11, 24—26
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων

---

35. *αγαθ. θησαυρου* c. ℵBCDEFGKMSUVXΓΔΠ al plus[130] it (exc f* ff²·) vg (exc gat mm) sax fr cop syr[sch et p] pers Or[3,665] Did[128] etc ... ς (= Gb Sz) add *της καρδιας* cum L al mu f* ff²· gat mm syr[cu] arm aeth (sed L 1. etc *τ. κα. αυτου*) Clem[944] Or[3,641] al | *τα αγαθ.* c. ℵCLUΔ al pm Or[3,665] Chr ... Gb' Sz Ln Ti om *τα* c. BDEGKMSVXΓΠ al plus[70] Dial[126] etc | *πονηρα*: LUΔ al perm Chr *τα πον.*

36. *ὃ* cum ℵBD (item *quod* it [exc h *quodcunque*] vg) ... ς *ο εαν* c. CEGK MSUVXΓΔΠ etc, L al Or[3,636] *ο αν* | *λαλησουσιν* c. ℵBC, D *λαλουσιν* ... ς (Ln) *λαλησωσιν* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al omn[vid] Or (Latt *locuti fuerint*)

38. *αυτω* c. ℵBCDLM al[10] it[pler] vg cop syr[omn] arm aeth al Chr ... ς om c. EGKSUVXΓΔΠ etc | *τ. γραμμ. κ. φαρ.* (K etc *τ. φαρ. κ. γρ.*) c. ℵCDE GLMSUVXΓΔΠ al pler it vg etc: Ln om *και φαρ.* c. B al² Chr[com] om *και φαρ.*

41. *νινευειται* c. ℵBCD (* *-ευειται*) LXΔ ... ς Ln *νινευιται* c. EGKMSUVΓΠ etc

42. *σολομωνοσ* bis (Gb Sz) cum ℵB (C sec loc) DEGKLMSUVXΓΠ etc ... ς *-μωντοσ* c. (C pr loco) Δ al Or[3,545] et alibi

ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰσ τὸν οἶκόν
μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-
βάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτωσ ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
πονηρᾷ.

46–50 Mc 3, 31–35 Lc 8, 19–21

46 [130.2] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντεσ αὐτῷ λαλῆσαι.
[47 εἶπεν δέ τισ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω
ἑστήκασιν ζητοῦντέσ σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
49 καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ
ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστισ γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέ-
λημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου ἀδελφὸσ καὶ
ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

---

44. *εισ τ. ο. μ. επιστρ.* (Z etc *υποστρ.*) c. ℵBDZ 33. aeth ... ς *επιστρ. εισ τ. ο. μ.* c. CEGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere it vg syr[omn] arm Or[int3, 257] :: cf Lc | *ελθον* (ℵ* om) c. ℵ[a]BCEKLMSUVΔΠ etc ... Ti *ελθων* c. DF GXΓ al plus[25] Chr[gue] | *και σεσαρωμ.* c. ℵC*Z[vid] al plus[10] a c (ff[1.]) h q syr[cu et utr] Chr ... Ln [*και*], ς Ti om *και* c. BC[2]DEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler b f g[1.] k cop arm aeth

46. *ετι αυτ. λαλουντ.* c. ℵB 33. al[4] c f vg cop, similiter it[6] ... ς Ti *ετι δε αυτ. λαλ.* c. CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler q syr[p] aeth; item DLZ etc *λαλουντοσ δε αυτου* | *η μητηρ* (al[4] it[6] vg cop Or[3, 480] add *αυτου*) *κ. οι αδελφ. αυτου*: ℵ[b](non* nec[c])Z al[3] it[pm] Or om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *ζητουντ. αυτ. λαλ.* (*αυ. λα.* c. ℵ[a]BCZ unc rell etc: DL etc *λα. αυ.*): ℵ* om

47. *ειπ. δε τισ αυτω* (ℵ[a] *τισ των μαθητων αυτου*) – *εξω* (1. om; D al a post *εστηκ.*) *εστηκασιν* (D* -*κεισαν*) *ζητ. σοι λαλ.* (D etc *λαλ. σοι*, al[5] a Or[int3, 835] *σε ιδειν*, ℵ[a] l vg cop nil nisi *σε*: ita Gb') c. ℵ[a]CDEFG KMSUVXZΔΠ al pler it[pl] vg syr[utr] cop arm aeth Or[int3, 835] ... ℵ*BLΓ al[4] ff[1.] k syr[cu] om

48. *τ. λεγοντι αυτ.* c. ℵBDZΠ*[vid] al ... ς Ti *τ. ειποντι αυτ.* c. CEFGKLMSU VΓΔΠ[corr*] al pler

49. *χειρα* (ℵ* -*ραν*) c. ℵ*D al[10] a b ff[1.] g[1.] k q vg Or[3, 480] Aug ... ς Ln Ti add *αυτου* c. BCZΓΠ unc rell et min pler c f h etc

50. *ποιηση* (-*σει* KLZΓ al) c. ℵBEFGMSUVXΠ al pler, item KLZΓ al (*fecerit* it vg) ... Ti *ποιη* c. CΔ 251; item D *ποιει* (*facit*)

XIII.

1 $^{131.2}$ Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας 1—9 Mc 4, 1—9
ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν Lc 8, 4—8
ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς
ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ
ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ
πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ
τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν,
ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα- 10—17 Mc 4, 10—12 Lc 8, 9s

---

XIII, 1. εν c. ℵBZ al^{3} a b c e ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ k vg arm aeth Or^{3,2}et^{3} ... ς Ti add δε cum CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f h q syr^{utr} cop | εκ c. ℵZ 33. (item *de domo* c f h q vg Or^{int}) Or^{3,2} Chr ... ς Ti απο c. CEFGKLMSU VXΓΔΠ al pler ... B etc Or^{3,3} om, D it^{7} om εκ της οικιας

2. πλοιον c. ℵBCLZ al^{15} ... ς Ti το πλοι. c. DXΓΔΠ unc^{8} al pler cop arm

3. σπειρειν cum BCEFGKUVZΓΔΠ al pl Or^{1,308} et$^{307.8,760}$ ... ℵDLMSX al plus^{65} Or^{3,3} σπειραι (Gb') :: ut Mc et Lc

4. ηλθεν (DLZ al -θον, servato -γεν sq: ita Ln) et και κατεφαγεν c. ℵC EFGKMSUVXΓΔΠ al pler Or^{3,760} Chr, item DLZ al ... Ti ελθοντα et κατεφαγεν c. B al

5. εξανετειλεν c. ℵCDEFGKLMSUVXZΓΔΠ etc: B -λαν | γης c. iisdem (sed Z hiat) ... B της γης (Ln)

7. επνιξαν c. ℵD al^{3} ... ς Ln Ti απεπνιξαν (:: ut Lc) c. BCZ unc et min rell

8. επεσεν: C 33. 243. επεσαν (33. et. v. 7.), 247. -σον | D εδιδουν | εκατον etc: DX etc ρ′ ξ′ λ′ (λ′ et. ℵ). Item v. 34

9. ωτα c. ℵBL a (e spatio) e ff$^{1.}$ k (Tert^{marc4,19} „*illa quoque pronuntiatio eius* [Esaiae] *ad populum:* Aure audietis et non audietis, *dedit Christo frequenter inculcare:* Qui habet aures audiat.“ Haec pari iure ad 11,15. 13, 9 et 43 adhibentur.) ... ς (Ln) add ακουειν c. CDEFGKMSUVXΓΔΠ etc :: cf ad 11, 15

10. οι μαθητ. c. ℵBDEFGKLMSUVZΓΔΠ al pler e ff$^{1.}$ g$^{2.}$ k vg arm Or^{3,480}

βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
25—29 Lc 8, 18 δέδοται. 12 [132.5] ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευ-
θήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
13 [133.1] διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ
13 s Es 9, 4 s Io 12, 40 Act 28, 26 s βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ
ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκού-
σετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως
ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
16 s Lc 10, 23 s καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 [134.5] ὑμῶν δὲ μακά-
ριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.
17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν
ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ

Or[int3,835] ... cx al plus[10] it[pl] syr[cu et sch] syr[p] c.* cop aeth Eus[dem] ο. μα. αυτου (Ln) | ειπαν c. אBL 33. ... ς Ln ειπον c. CDEFGKMSUVXΖΓΔ etc

11. ειπεν c. אCZ ff[1.] k cop aeth Eus[dem 454] Chr[mo4] ... ς Ln Ti add αυτοις c. BDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

14. αυτοις c. אBC unc rell (exc DM*) al plus[130] q am for harl* arm syr[p] Bas[2,279] Chr ... ς (= Gb Sz) επ αυτοις c. DM* al mu k (*super eos*) cop syr[sch] aeth Eus[dem] Ir[int] (*erga eos*); item *in eis* (*illis*) it[7] vg ... a c g[2.] syr[cu] plane om

15. τ. ωσιν c. BD unc rell (exc אC) al omn[vid] it[6] vg syr[p] ... אC it[5] cop syr[cu et sch] arm aeth Ir[int] add αυτων, hinc Ln [αυτ.] | συνωσιν (ita et. ς 1550, item ς[e] 1624. 1633) ... C al συνιωσι (C -ειωσιν): ita Gb' Sz | επιστρεψωσιν c. אBCDLMUXΓΔ al longe pl ... EFGKSVΠ al pm -ψουσιν | ιασομαι (Gb') cum אBCDE*et[8]FGLMSVΓΔ**Π al plus[50] ... ς -σωμαι c. E**KUXΔ* al pl[vid]

16. υμων sec c. אCD unc rell (exc B) min pler it[5] vg syr[cu et utr] al Heges ap Phot[bibl282] Or al Ir[int206] ... Ln om c. B al pauc it[6] | ακουουσιν c. אBCDMX al[35] fere Or Eus[ps 366] Chr[mo4] Cyr[ter] al ... ς ακουει c. EFGKLSUVΓΔΠ al pl Chr[ed]

17. αμην c. אX al[10] fere a b c f ff[1. 2.] g[1. 2.] h arm aeth Hil al ... ς Ln Ti add γαρ (:: cf Lc) c. BCD unc rell et min pler k (q *autem*) syr[omn] cop al | ιδαν (א 33. ιδ., B ειδ.: ita Ln Ti) c. אB 33. ... ς ειδον c. CEFGLMSUΓΔ al pl; KXVΠ al mu ιδον ... D ηδυνηθησαν ειδειν

ἤκουσαν. 18 [135.2] ὑμεῖσ οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί- 18—23 Mc 4, 13—20 Lc 8, 11—15
ραντοσ. 19 παντὸσ ἀκούοντοσ τὸν λόγον τῆσ βασιλείασ καὶ μὴ
συνιέντοσ, ἔρχεται ὁ πονηρὸσ καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείσ. 20 ὁ δὲ ἐπὶ
τὰ πετρώδη σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺσ
μετὰ χαρᾶσ λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ
πρόσκαιρόσ ἐστιν, γενομένησ δὲ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον
εὐθὺσ σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ σπαρείσ, οὗτόσ
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν
καλὴν γῆν σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείσ,
ὃσ δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ
τριάκοντα.
24 [136.10] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὡμοιώθη
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺσ ἀνθρώπουσ ἦλθεν αὐτοῦ
ὁ ἐχθρὸσ καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν.
26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτοσ καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη
καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντεσ δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου
εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρασ ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;

---

18. σπειραντοσ c. ℵ*BX al[8] syr[p] ... ς Ti σπειροντοσ c. ℵ[c]CDEFGKLMSU VΓΔΠ al pler

22. τ. αιωνοσ c. ℵ*BD al[3] a ff[2] g[1] h k arm ... ς τ. αι. τουτου c. ℵ[b]CEF GKLMSUVXΓΔΠ al pler it[5] cop syr[omn] al | συνπνιγει c. ℵBCDLXΔ ... ς Ln συμπν. c. EFGKMSUVΓΠ al certe pler

23. την καλ. γην c. ℵBCLΔ al[9] Or[1,308] ... ς την γην την καλ. c. DEFGKM SUVXΓΠ al pler :: cf v. 8. | συνιεισ c. ℵBD 238. Or[1,308] ... ς συνιων c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler (:: Rom 3, 11 nemo lectionem συνιων mutavit)

24. σπειραντι c. ℵBMSXΔΠ al[25] fere item *qui seminavit* it[pl] vg cop syr[omn] al Amb ... ς Ti σπειροντι c. CDEFGKLUVΓ al pler syr[p mg] cod Eus[es] 128. 556 Chr (et.[gue]), item *seminanti* d h k δ Aug

25. επεσπειρεν cum ℵ[b] (et* επεσπαρκεν) B al[6] Antitact (ap Clem[526] et ap Thdrt[1,16]) (Ir[287] allud Clem[774] Or[3,134]) item *superseminavit* it[pler] (et. d δ) vg Ir[int 287] (sed [gr] ex catenis εσπειρε) Amb al ... ς εσπειρε c. CD[gr] EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler e q (Ir[gr] vide ante) Chr (et.[gue]; sed non comm)

27. εσπειρασ c. ℵBKLSUΓΔΠ al pl Chr (et.[gue]); M -ραμεν ... Ti εσπειρεσ

πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· ἐχθρὸσ ἄνθρωποσ
τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεισ οὖν ἀπελθόντεσ
συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντεσ τὰ
ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖσ τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι
ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ
τοῖσ θερισταῖσ· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ
31 s *εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε*
Mc 4, 31 s Lc 13, 19 *εἰσ τὴν ἀποθήκην μου. 31* [137.2] *Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν*
αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινά-
πεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μι-
κρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ,
μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ.
Lc 13, 21 *33* [138.5] *Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖσ· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-*
λεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

---

c. CDEFGVX al[13] | *ζιζαν.* c. ℵ[b]BCDEFGKMSUVΓΔΠ al plus[60] syr[p] arm[zoh] syr[p txt] Chr (et.[gue]) ... ς *τα ζιζ.* c. ℵ[*]LX al mu[vid] cop syr[p mg] arm[odd]

22. *οι δε δουλοι* c. ℵCEFGKLMSUVXΓΔΠ al omn fere it[8] vg etc; D it[7] syr[sch] *οι δουλ.* post *λεγ. αυτ.* ... B 157. cop om *δουλοι* (Ti), item g[2.] h | *λεγουσιν αυτω* (BC *αυτ. λεγ.*: ita Ln Ti) c. ℵBCD 157. z[scr] it[7] syr[cu] et [sch] ... ς *ειπον αυτω* c. EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler f ff[1.] q vg cop syr[p] arm aeth Chr (et.[gue]) | *συλλεξωμεν*: FKLMSΠ al[50] *–ξομεν*

29. *ο δε φησιν* c. ℵBC q (*at ille ait*) syr[p mg cod], item *et ait* it[5] vg; D b f *ο δε λεγει αυτοισ* ... ς *ο δε εφη* c. EFGKLMSUVXΓΔΠ etc

30. *μεχρι* c. ℵ[b]CEFGKMSUVXΓΔΠ al pler Chr[gue], item ℵ[*]et[c]L Chr (et.[mo8]) *αχρι* ... Ln *εωσ* (:: quod saepe pro *μεχρι* substitutum) c. BD Chr[mo1] Eulog | *εν καιρω* c. ℵ[b]BDFGKMSUVXΓΔΠ al[100] Chr[gue] ... ς (= Gb Sz) *ε. τω καιρ.* c. ℵ[*]et[c]CEL al certe pm syr[cu] cop | *αυτα εισ* (Gb[oo]) *δεσ-μασ* c. ℵBCEFGKMSUVΓΠ al pler ff[1.] vg[ed] cop arm[cdd] syr[p] aeth Chr [gue] ... Ti *αυτα δεσμασ* c. LXΔ al[6] Chr (et.[mo6]), item *adligate ea fasci-culos* it[7] am for al syr[cu] et [sch] arm[zoh]; item *δεσμασ* omisso *αυτα* D e f h k (Or[3, 135] Ir[int335]) | *συναγαγετ.* c. ℵCEFGKLMSUVXΔΠ al omn[fere] Chr (et.[gue]) ... Ln *συναγετε* c. BΓ 1. ... D *συνλεγεται*. Cf huc Manich ap Epiph[66, 65] (ex ev. Hebr?)

32. *κατασκηνοιν* c. B[*]D ... ς *–νουν* c. ℵB[3]CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

33. *ενεκρυψ.* c. ℵBCD unc[11] et min certe pm (Valentt ap Ir[88]) Clem[694] Chr[gue] ... GL al plus[110] Cyr[4, 365] Chr[montf] al *εκρυψεν* (Gb') :: cf Lc

34 [139.6] *Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν παραβολαῖσ τοῖσ* 34: Mc 4, 33s
ὄχλοισ, καὶ χωρὶσ παραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖσ, 35 *ὅπωσ πλη-* Ps 78, 2
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου λέγοντοσ· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖσ τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆσ.

36 [140.10] *Τότε ἀφεὶσ τοὺσ ὄχλουσ ἦλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.* 37 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ*
σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου, 38 *ὁ δὲ*
ἀγρόσ ἐστιν ὁ κόσμοσ· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 *ὁ δὲ ἐχθρὸσ*
ὁ σπείρασ αὐτά ἐστιν ὁ διάβολοσ· ὁ δὲ θερισμὸσ συντέλεια αἰῶνόσ ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 *ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ*
ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ-

---

34. *ουδεν* c. ℵ*BCMΔ al[15] fere f syr[p] arm Clem[808] Or[3, 3] Chr[bis] (et.[gue]) ... ς *ουκ* c. ℵ[c]DEFGKLSUVXΓΠ al pler it[pler] vg syr[cu] et [sch] al Or[3, 446] Eus[ps 462sq] al :: ut Mc

35. *ησαιου* c. ℵ* 1. 13. 33. 124. 253. aeth[cod m] cdd ap Eus[ps 462] (et. cat p[a]) item cdd Porphyrii et cdd nonnull ap Hier (ad h. l.: *Legi in nonnullis cdd.* – per Isaiam prophetam dicentem. *Quod quia minime inveniebatur in Isaia, arbitror postea a prudentibus viris esse sublatum* etc. Cf et. Hier in breviar. in ps 77). Ceterum et. Clem[hom 18, 15] veterrimam scripturam *ησαιου* confirmat ... ς Ln Ti om c. ℵ[b]BCD unc[13] et min pler it vg syr[cu] et [utr] cop arm rell Eus[ps 462sq] (vide ante) Chr Hier (vide ante) | *καταβολησ* c. ℵ[b]B 1. 22. e k syr[cu] Or[3, 696] (Clem[804] Eus[ps]) ... ς add *κοσμου* c. ℵ* et [c]CDEFGKLMSUVXΓΔΠ al pler it[pler] vg syr[utr] cop al Clem[hom] Chr (:: LXX *απ αρχησ*. Sed *απ. καταβ. κοσμ.* legitur Mt 25, 34 Lc 11, 50 Io 17, 24 etc nec fluctuare solet)

36. *οικιαν* (Gb″) c. ℵBD it[pler] vg syr[cu] cop aeth arr, item addito *αυτου* al[6] Or[3, 3. 4. 442. 481] Chr ... ς add *ο ι̅ς̅* c. CEFGKLMSUVXΔΠ al pler f h q syr[utr] al (r arm post *ηλθ.*) | *προσηλθον* c. ℵCDEFGKLMSUVXΓΔΠ etc ... Ln Ti *-λθαν* c. B 33. | *φρασον* c. ℵ[c]CD unc rell et min omn[vid] Or quater etc ... ℵ*B Or[4, 254] (it[7] *enarra, narra*, sed it[4] vg *edissere* vel *dissere*) *διασαφησον* (Ln)

37. *ειπεν* c. ℵBD a b ff[1. 2.] g[1.] k l am fu for em cop aeth Or[3, 443] ... ς add *αυτοισ* c. CLXΓΔΠ unc[8] al omn[vid] it[4] vg[ed] syr[cu] et [utr] arm

39. *εστιν* (ita et. it[pl] vg): B post *εχθροσ* (ita Ln); it[4] post *διαβ.* | *αιωνοσ* c. ℵBD 13. 33. 124. 346. Or[4, 254] ... ς *του αιωνοσ* c. ℵ[c]CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc

40. *κατακαιεται* (D *-ονται*) c. ℵBD 1. al certe pm Cyr[inl 339] (it vg *com-*

νοσ. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ
συλλέξουσιν ἐκ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺσ
ποιοῦντασ τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον
τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
Dan 12, 3 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡσ ὁ ἥλιοσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
πατρὸσ αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρω-
ποσ ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα
ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺσ μαργα-
ρίτασ· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν
πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰσ τὴν θάλασσαν καὶ
ἐκ παντὸσ γένουσ συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβά-
σαντεσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντεσ συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰσ

---

buruntur, exuruntur) ... Gb Sz Ti *καιεται* c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al[30] | *του αιωνοσ* (Gb′) c. ℵBDΓ al[10] it[pler] vg syr[cu] arm aeth Cyr[iul329] Ir[int 287] Or[int3,870] Hil al ... ς add *τουτου* c. CP unc[12] et min pler f h q cop syr[utr] Chr

43. *εκλαμψουσιν* c. ℵBCP unc[12] min pler: D 124. 238. (Iust[ap1,16]) Or[3,444ter] Cyr[iul329] *λαμψουσιν* | *ωτα* c. ℵ*B a b e k am for san Hil[cdd] ... ς add *ακουειν*, Ln [*ακ.*] c. ℵ[c]CDEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] it[pl] vg[ed] syr[cu et utr] cop al Or[3,444]

44. *ομοια* cum ℵ*(ℵ[b] *ομοι. δε*)BD a c e ff[1.2.] g[1.2.] k l vg syr[cu] cop aeth (Chr) ... ς praem *παλιν*, Ln [*πα.*] c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn[vid] it[8] syr[utr] arm Or[3,446] Hil | *πωλ. παντ.* (B al[6] arm[cdd] Or[3,446] om) *οσα εχ.* c. ℵ(B)D al[5] it[pler] vg syr[cu et sch] cop (Or[3,446]) Chr Or[int3,39] ... ς *παντ. οσ. εχ. πωλ.* c. CEFGKLMP unc[7] min pler f q syr[p] arm aeth Or[1,186]

45. *ανθρωπω*: ℵ*(add[b])B al[2] Ath[2,396] Cyr[ador102] Chr Amb om

46. *ευρων δε* (Gb, item Sz confusis lectionibus) c. ℵBDL 1. 33. al it[pler] vg syr[cu et sch] arm aeth Cyr[nest52 et ador102] ... ς *οσ ευρων* c. CEFGKMPSUVXΓΔΠ al pler f q cop syr[p] Cyr[glaph117] Chr

48. *ην οτε*: D it[pler] *οτε δε* | *αναβιβασαντεσ* (D it[pler] *ανεβιβασαν*) sine *αυτην* c. ℵBCEFGKLMUVXΓΠ al pler c ff[1.] q vg arm aeth Cyr[4,398 et es341] ... Ln Ti add *αυτην* c. PSΔ al[8], item D it[pler] | *επι τ. αιγ. και* c. ℵ*et[c]BDP unc[12] min pler it[8] syr[cu et utr] cop arm aeth; item Ln *και επ. τ. αιγ.* c. ℵ[b]C 1. it[3] vg Cyr[4,398 et es341] Or[int3,259] ... Gb′ Ti *επ. τ.*

ἀγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 141.1 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς 54–58 Mc 6, 1–6
καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ
οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν
τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 142.1 ὁ δὲ Lc 4, 24
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ Io 4, 44

αγγ. (omisso και) c. L al³ a | αγγη c. ℵBCM** al³ Or³,⁴⁵⁴·⁴⁵⁶sq Cyrbis Isid¹,²⁰⁵ ... ϛ (Ln) αγγεια c. DLPXΓΔΠ unc⁸ etc

51. συνηκατε (Gb″) cum ℵBD b c e ff¹·²· g¹· k l vg cop aeth Or³,⁴⁵⁷ ... ϛ praem λεγει αυτοις ο ις c. CEFGKLMSUVXΓΔ al omnvid it³ (item a g²· syrcu libere) syromn arm Chrvid | ναι (Gb′) c. ℵBD al³ ff¹·²· k vg syrcu syrhr aethpp Or³,⁴⁵⁷ Ath¹,⁸⁶⁰ Hil ... ϛ add κυριε c. CEFGKLMSUVXΓΔΠ al pl itpl syrutr cop arm Chr Orint⁴,⁵⁵⁴

52. ειπεν c. ℵB*CEFGKLMSUVXΓΔΠ etc: Ln λεγει c. BmgD (item it vg ait) | τη βασιλεια (Gb) c. ℵBCKΠ al¹¹ e k cop arm aeth Or³,⁴⁵⁹ Ath²,²⁴ Cyr ⁴,³¹⁶·⁷⁵⁰·⁸⁸⁰ al ... DM etc εν τη βασ. (Gb′ Ln) ... ϛ εις την βασιλειαν c. EFGLSUVXΓΘΠmg etc

54. εκπλησσεσθ. c. ℵBCDEFGLUVXΔΠ etc ... ϛ εκπληττ. c. KMSΓ etc

55. ουχ η c. ℵBCMΔ al pauc Orter Eusps³⁷³ Bas²,²⁸¹ Cyr⁴,⁶²²... ϛ Ti ουχι η c. DEFGKLSUVXΓΠ al pler Eussteph²²³ Chr | ιωσηφ c. ℵᵃBC al³ syr cu cop arm syrp mg itpler vg Or³,⁴⁶²·⁴,¹¹⁵ Eussteph²²³ Hier... ϛ ιωσης c. KLΔΠ al plu k q** armzoh aeth syrsch et p Bas²,²⁸¹ ... ℵ*DEFGMS UVXΓ al mu Or⁴,²⁸²ιωαννης

56. ταυτ. παντ. c. ℵBCMSUΓΠ al pl Eusps³⁷³ ... Ti παντ. ταυτ. c. DEFGK LVXΔ al pl it vg Or⁴,²⁶⁹ Bas²,²⁸¹

57. ιδια πατρ. cum ℵZ al³ (ff¹·) Or³,¹³⁸, item C ιδι. πατρ. αυτου ... Ti πατρ. αυτου c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler itpl vg etc ... BD 33. 346. a k πατριδι (Ln)

πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεισ
πολλὰσ διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1–2 Mc 6, 14 ss Lc 9, 7 ss 1 [143.2] Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδησ ὁ τετραάρχησ
τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖσ παισὶν αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν
Ἰωάννησ ὁ βαπτιστήσ· αὐτὸσ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ
3–5 Mc 6, 17 ss Lc 3, 19 s τοῦτο αἱ δυνάμεισ ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 [144.2] ὁ γὰρ Ἡρῴδησ κρα-
τήσασ τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρῳδιάδα
τὴν γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννησ
21, 26 αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι
6–12 Mc 6, 21–29 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡσ προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 [145.6] γενεσίοισ
δὲ γενομένοισ τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆσ Ἡρῳδιάδοσ
ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγη-
σεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆσ
μητρὸσ αὐτῆσ· δόσ μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
νου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ

XIV, 1. τετρααρχησ c. ℵCZΔ cop (ita ℵ ubique: Lc 3, 19. 9, 7. Act 13, 1, item Lc 3, 1 ter, accedente [exc Act] C ubique) ... ς Ln Ti τετραρχ. c. BD rell testibus

3. εδησεν c. ℵ*B ff$^{1.}$ h Or^{3,470} ... ς Ln Ti add αυτον c. ℵ^{a}et^{c}CD unc rell etc Or^{3,469} | και εν (B** al add τη) φυλ. απεθετ. c. ℵ*B*et** al^{2} ff$^{1.}$ h; item Or^{3,471} και απεθ. εν τη φυλ., ℵ^{c} 33. Or^{3,470} εν (ℵ^{c} add τη) φυλ. και απεθετο ... ς Ti και εθετο εν (Ti τη) φυλ. c. CEGKLMSUVX ΓΔΠ al pler item it^{pl} vg syr^{omn} cop arm ... D etc nil nisi εν τη φυλ. :: cf Mc | φιλιππου c. ℵBCEGKLMSUVXΣΓΔΠ etc ... Ti om c. D a c e ff$^{1.}$ g$^{1.}$ k vg Aug^{cons2,92}

4. ιωανν. c. ℵ*et^{c}D al^{5} ... ς Ln Ti ο ιω. c. BCE unc^{13} min pler Or^{3,470} | αυτω (ℵ* al^{2} om) h. l. c. ℵ^{c}BZ 251. ... ς Ti post γαρ c. CD unc^{12} min pler it vg al Or Chr

6. γενεσιοισ δ. γενομενοισ (al^{3} αγομενοισ) c. ℵBDLZ (al^{3}), item -ιων δ. -μενων CK al^{3} Chr; item vv pl ... ς γενεσιων δ. αγομενων c. EGMSUV XΓΔΠ al pler syr$^{p\,mg}$

7. ο εαν c. ℵCEGKLMSUVXΣΓΔΠ al pler ... Ln ο αν c. BD al pauc

9. λυπηθεισ (ita ex it^{cdd} tantum a, b al^{5} ελυπηθη sine δε ut L*) et δια τουσ c. BD (L* ελυπηθη et δια τουσ) 1. 13. 124. 346. a (b ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ h q**) ... ς ελυπηθη et δια δε τουσ c. CEFGKL^{2}MSUVXΓΔΠ(Z) al pler c f k q* cop syr^{omn} arm

καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπε-
κεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ
ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθα-
ψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 $^{146.\,3}$ ἀκούσας Mc 6, 32 s Lc 9, 10 s
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ'
ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν
πόλεων.
14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' 14–21 Mc 6, 34–44
αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 $^{147.\,1}$ ὀψίας Lc 9, 12–17 Io 6, 1–13
δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν
ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα
ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
τους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς. 19 καὶ
κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς

---

10. *ιωανν.* c. ℵ*BZΘ 1. ... ς *τον ιω.* c. ℵ^{c}CDLXΓΔΠ unc^{8} al pler

12. *πτωμα* (Gb') c. ℵBCDL al^{15} k cop syr^{cu} et^{sch} ... ς Ti *σωμα* c. EFGK MSUVXΓΔΠ al pler syr^{p} (it^{pler} vg *corpus*) | *αυτον* c. ℵ*BΘ a ff^{1} ... ς Ln *αυτο* c. ℵ^{b}CDLXΓΔΠ unc^{8} etc

13. *ακουσας δε* c. ℵBDLZ al^{15} f k Or$^{3,\,473}$ ... ς Ti *και ακουσας* c. CEFGK MSUVXΓΔΘ al pler syr^{p} arm | *πεζοι* c. ℵILZ al^{4} it^{pler} vg syr$^{p\,mg}$ ... ς Ln *πεζη* c. BCDEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler a ff^{1} Or$^{3,\,474}$

14. *εξελθων* (Gb'') c. ℵBD al^{7} it^{6} vg syr^{cu} cop arm aeth ... ς add ο ις c. CIXΓΔΠ unc^{8} etc | *επ αυτοις* cum ℵBCXΓΔΘΠ unc^{8} (L *εν αυτοις*) al plus^{100} Or$^{3,\,481}$ ... ς (= Gb Sz) *επ αυτους* c. min; D *περι αυτων*

15. *προσηλθον* cum ℵCD unc^{13} min omn^{vid} ... Ln Ti *-θαν* cum B 33. | *οι μαθηται* c. ℵBZ al^{3} b k arm Or$^{3,\,481.\,509}$ ... ς add *αυτου* c. CDLXΓΔ ΘΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc | *παρηλθ. ηδη* c. ℵZ 1. Or$^{3,\,475}$ et ^{509} ... ς Ln Ti *ηδη παρ.* c. BCDI unc^{13} etc | *ουν* c. ℵCZ 1. 238. cop syr$^{p\,mg}$ Or$^{3,\,475}$ et ^{476} ... ς Ln om c. BDILXΔΘΠ unc^{8} al pler it vg al mu Or$^{3,\,481}$

16. *ο δε* c. ℵ*D 61. k syr^{cu} et ^{sch} pers^{p} cop arm aeth ... ς Ln Ti add ις c. ℵ^{c}BCEFGIKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler etc

18. *ωδε αυτους* cum ℵBZ 33. ... ς Ti *αυτ. ωδε* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler f ff^{1} vg ... D etc om *ωδε*

19. *επι του χορτου* c. ℵBC*I (L *επι του χορτους*) al^{10} Or$^{3,\,479}$ et ^{ter}, D al^{2} *επ. τον χορτον*, item *super faenum* it vg etc ... ς Ti *επι τους χορτους* c. C^{3}EFGKMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr$^{p\,txt}$ Chr | *λαβων* c. BC^{3}EFGKLMPSUVΓΔ

πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν
εὐλόγησεν, καὶ κλάσασ ἔδωκεν τοῖσ μαθηταῖσ τοὺσ ἄρτουσ, οἱ δὲ
μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. 20 *καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν,*
καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνουσ πλήρεισ.
21 *οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν ἄνδρεσ ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶσ γυναι-*
κῶν καὶ παιδίων.

22–33 Mc 6, 45–52 Io 6, 15–21

22 $^{148.6}$ *Καὶ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον*
καὶ προάγειν αὐτὸν εἰσ τὸ πέραν, ἕωσ οὗ ἀπολύσῃ τοὺσ ὄχλουσ.
23 $^{149.2}$ *καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ κατ᾽ ἰδίαν*
προσεύξασθαι. $^{150.4}$ *ὀψίασ δὲ γενομένησ μόνοσ ἦν ἐκεῖ.* 24 *τὸ*
δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆσ θαλάσσησ ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν
κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίοσ ὁ ἄνεμοσ. 25 *τετάρτῃ δὲ φυλακῇ*
τῆσ νυκτὸσ ἦλθεν πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
26 *ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἐταράχθη-*
σαν, λέγοντεσ ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

Π al^{130} it^{pler} vg al Or^{3,479} ... ϛ (= Gb Sz) *και λαβων* c. ℵC*I(X?) al mu^{vid} ff$^{1.}$ h cop arm ... D *ελαβεν* | *ευλογ.* c. ℵBLXΓΔΘΠ unc^{8} al pler Or^{3,481} ... Ln Ti *ηυλογ.* c. CDIPT^{c} al Or^{3,479} et^{510} Chr

21. *γυν. κ. παιδ.* c. ℵBCEFGIKLMPST^{c}UVXΓΔΘΠ rell fere omn etc ... D 1. it^{pler} cop Or^{3,478} et^{479} Amb *παιδ. κ. γυν.* (Ln)

22. *και* pr c. ℵ*C* ff$^{1.}$ syr^{cu} Chr^{edd} ... ϛ Ln Ti add *ευθεωσ* (:: ut Mc ubi nemo om) c. ℵ^{b}BC^{3} unc rell min omn^{vid} it^{pler} vg al pler Or$^{3,480.482}$ | *ηναγκ.* c. ℵBC*DIPΔΘ al^{25} e f ff$^{1.}$ am fu for san tol em syr^{cu} et^{sch} syr^{p} syr^{hr} cop arm aeth al Or$^{3,480.482}$ Chr ... ϛ (= Gb Sz) add *ο $\overline{ις}$* c. C^{3} LXΓΠ unc^{8} etc | *τ. μαθητ.* c. ℵCDGILMSUVΓΔΘ al^{70} e f l vg arm Or^{3,480} et^{482} (et. diserte) Chr ... ϛ (= Gb Sz) Ln add *αυτου* c. BEFKPXΠ al pl it^{pler} syr^{omn} cop aeth

25. *ηλθεν* (Gb'') cum ℵBC^{2}T^{c} al^{10} it vg syr^{cu} et ^{sch} et $^{p\ mg}$ cop arm aeth Or^{3,483} Eus^{dem92} et ^{ps588} Chr ... ϛ Ti *απηλθ.* c. C*^{vid}DLPXΓΔΘΠ unc^{8} al pler syr$^{p\ txt}$ | *πρ. αυτ.* (Gb Sz) c. ℵBC*(D)PST^{c}VΓΔΘ al^{30} ff$^{1.}$ g$^{1.}$ l q vg cop syr^{p} aeth Or^{3,483} Chr al ... ϛ add *ο $\overline{ις}$* c. C^{3}EFGKLMUXΠ al pl it^{pl} syr^{cu} et ^{sch} arm al Eus^{dem92} et ^{ps588} | *επι την θαλ.* c. ℵBPT^{c}ΔΘ al^{5} Or^{3,483} ... ϛ *ε. τησ θαλασσησ* c. CDLXΓΠ unc^{8} al pler Eus^{bis}

26. *ιδοντ. δε αυτ.* c. ℵ* it^{8} Eus^{dem446}; item *και ιδ. αυτ.* 1. c g$^{2.}$ vg Eus dem^{92} Aug$^{cons\ 2,99}$ ... Ln *οι δε μαθηται ιδοντ. αυτ.* c. ℵ^{a}BD al^{4} (f), item ϛ Ti *και ιδοντ. αυτ. οι μαθηται* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ al pler syr^{omn} cop aeth (arm) | *επι τησ θαλασσησ* c. ℵBCDT^{c} al^{20} Eus^{dem92} et^{446} Chr ... ϛ Ti *επι την θαλ.* c. LPXΓΔΘΠ unc^{8} al pler

27 εὐθὺσ δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖσ λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
βεῖσθε. 28 [151.10] ἀποκριθεὶσ δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ εἶπεν· κύριε, εἰ
σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρόσ σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν·
ἐλθέ. καὶ καταβὰσ ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτροσ περιεπάτησεν ἐπὶ
τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενοσ καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε,
σῶσόν με. 31 εὐθέωσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπε-
λάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰσ τί ἐδίστασασ;
32 [152.6] καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰσ τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μοσ. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντεσ· ἀληθῶσ
θεοῦ υἱὸσ εἶ.

34 [153.2] Καὶ διαπεράσαντεσ ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰσ Γεννησαρέτ. 34—36 Mc 6, 53—56
35 καὶ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν
εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ τοὺσ
κακῶσ ἔχοντασ, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

---

27. *ευθυσ* c. ℵBDT^{c} ... ς Ti *ευθεωσ* c. CLPXΓΔΘΠ unc^{8} etc | *ελαλ. αυτοισ* c. ℵ*DT^{c} 231. ff$^{1.}$ syr^{cu} cop arr Eus^{dem446} ... ς Ti add *ο ις̅* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΘΠ etc; ℵ^{a}B 131. *ο ις̅ αυτ.* (Ln); it^{pler} vg syr^{sch} *Iesus locutus est eis*

28. *αυτω* (Δ etc om) *ο* (D om) *πε. ειπ.* c. ℵCDEFGKLMPSUVXΓΘΠ al pler it^{pl} syr^{p} arm Eus^{dem92} ... B al^{5} g$^{1.}$ cop syr^{sch} *ο πε. ειπ. αυτ.* (Ln) | *ελθ. πρ. σε* c. ℵBCDΔΘ al^{15} it am san syr^{omn} cop arm aeth Eus^{dem} cat^{ox} ... ς *πρ. σε ελθ.* c. EFGKLMPSUVXΓΠ etc

29. *πετρ.* c. ℵBD Eus^{dem92} ... ς Ti *ο πετρ.* cum CEFGKLMPSUVXΓΔΠ rell omn^{vid} | *και ηλθεν* c. BC^{*vid} syr^{cu} arm Chr ... ς (Ln) *ελθειν* c. ℵ^{c}C^{2}DEFGKLMPSUVXΓΔΠ etc ... ℵ* *ελθειν ηλθεν ουν*

30. *ανεμον* c. ℵB* 33. cop ... ς Ln Ti add *ισχυρον* c. B^{2}et^{3}CD unc^{14} al pler etc

32. *αναβαντ.* c. ℵBDT^{c} al^{3} Or^{3,488} Cyr^{hr} ... ς Ti *εμβαντων* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler

33. *οι δε* c. ℵBC^{2}T^{c} al^{10} ff$^{1.}$ cop aeth Did^{101} ... ς Ln Ti add *ελθοντεσ* c. DEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler it (exc ff$^{1.}$) vg syr$^{cu et utr}$ arm

34. *επι* c. ℵBCDT^{c}Δ al^{6} ... ς Ln Ti *εισ* c. EFGKLMPSUVXΓΠ al pler cop arm Or$^{3,483sq\ 487.\ 502}$ | *εισ γενν.* c. ℵBDT^{c}Δ 33. syr^{cu} et ^{p} item$^{mg\ gr}$ arm ... ς Ln Ti om *εισ* c. CLPXΓΠ unc^{8} etc | *γεννησαρετ* c. ℵBCT^{c}Γ al pm f (*genesaret*) syr^{p} et $^{mg\ gr}$ arm, item Or^{3,487}et^{502} ... Ln Ti *γεννησαρεθ* c. EFGKLMPUVXΔΠ al pl g$^{2.}$ q cop etc ... D* it^{pl} vg syr$^{cu et sch}$ *γεννησαρ* (*genesar*)

XV.

1–9 Mc 7, 1–13 1 $^{154.6}$ *Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρι-
σαῖοι καὶ γραμματεῖσ λέγοντεσ·* 2 *διατί οἱ μαθηταί σου παρα-
βαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰσ χεῖρασ ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.* 3 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐ-
τοῖσ· διατί καὶ ὑμεῖσ παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν*
Ex 20, 12 21, 17 *παράδοσιν ὑμῶν;* 4 *ὁ γὰρ θεὸσ ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πα-
τέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
τελευτάτω.* 5 *ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί·
δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ
ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.* 6 *καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν.* 7 *ὑποκριταί, καλῶσ ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν*

XV, 1. *τω* $\overline{ιυ}$ c. ℵBCEFGKLMPSUVXΓΔΠ al omn fere f q syr$^{cu et utr}$ cop al: D it^{pler} vg aeth Hil Aug$^{cons 2, 102}$ *προσ αυτον*, 1. Or$^{3, 487}$ *αυτω* :: cf Mc | *απο* c. ℵBD 1. 124* al^{7} Or$^{3, 487 bis}$ ... ς Ti *οι απο* c. CEFGKLMPSUVXΓΔΠ al pler | *φαρ. κ. γραμμ.* c. ℵBD 1. 13. 33. 124. 346. e cop arm syr^{sch} Or$^{3, 487 bis}$ ... ς Ln Ti *γραμμ. κ. φαρισ.* c. iisdem qui *οι απο*, item it^{pler} vg syr$^{cu et p}$ aeth (sed ponunt ante *απο* 1. it^{pl} [non e ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg] syr^{omn} Hil)

2. *τ. χειρ.* c. ℵBT^{c}Δ 1. al f g$^{1.}$ arm Or$^{3, 487 et 4, 418}$ Cyr$^{glaph 218}$ ... ς Ln Ti add *αυτων* c. CDLXΓΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg al mu

4. *ενετειλ. λεγ.* c. ℵ* et ^{cb}CLXΓΔΘΠ unc^{8} rell pler f syr^{p} ... ℵ^{ca}BDT^{c} 1. 124. it (exc f) vg syr$^{cu et sch}$ syr$^{p mg}$ cop arm aeth al Ptol$^{33, 4}$ Cyr$^{glaph 218 et es 26}$ Ir$^{int 238}$ Hier *ειπεν* (Gb′, improb Schu, Ln) :: cf Mc | *πατερα* c. ℵBC*DEFGST^{c}VXΓΔΘ al^{100} e ff$^{1.}$ g$^{1. 2.}$ vg^{ed} aeth Or$^{3, 490}$ Cyr$^{es 25}$ Ir^{int} al ... ς (= Gb Sz) add *σου* c. C**KLMUΠ al pm it^{pl} am etc

5. *ου μη* c. ℵBCDT^{c} al^{5} it^{pl} syr^{cu} cop aeth (Or$^{3, 491}$) Cyr$^{glaph 218 et es 26}$ Or$^{int 3, 841}$ ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *και* c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f q vg syr^{sch} syr^{p} arm Hier Quaest | *τιμησει* (Gb′) c. ℵBCDE^{2}T^{c}ΔΘΠ^{2} al^{15} Or$^{3, 491}$ (omisso *μη*) Cyr$^{glaph 218 et es 26}$, item it vg etc ... ς *τιμηση* c. E*FGKLMSUVXΓΠ^{1} etc | *η τ. μη. αυτ.* (T^{c} etc om *αυτου*) c. CLXΓΔΘΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} cop arm aeth Or Cyr al ... ℵCD syr^{cu} om (Ln)

6. *τον νομ.* c. ℵ* et ^{cb}CT^{c} al^{8} Ptol ... ς *την* (Δ om) *εντολην* c. EFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler c f g$^{1.}$ q vg etc ... ℵ^{ca}BD a b ff$^{1. 2.}$ e syr$^{cu et sch}$ syr$^{p mg}$ cop arm aeth al Or$^{3, 490}$ Eus$^{es 448}$ Ir^{int} Aug *τον λογον* (Ln)

7. *επροφητ.* c. ℵB*CDLT^{c} al^{3} Or$^{4, 121}$ ... ς *προεφητ.* c. B^{3}XΓΘΠ unc^{8} etc

Ἠσαΐασ λέγων· 8 ὁ λαὸσ οὗτοσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία Es 29, 13
αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-
τεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενοσ 10–11 Mc 7, 14 s
τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖσ· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχό-
μενον εἰσ τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον
ἐκ τοῦ στόματοσ, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 [155.10] τότε προσ-
ελθόντεσ οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδασ ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκού-
σαντεσ τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν·
πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ἐκριζω-
θήσεται. 14 [156.5] ἄφετε αὐτούσ· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· 23, 16. 24 Lc 6, 39
τυφλὸσ δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον πεσοῦνται.
15 [157.8] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν 15–20 Mc 7, 17–23
παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰσ τὸ στόμα εἰσ τὴν κοιλίαν
χωρεῖ καὶ εἰσ ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ
τοῦ στόματοσ ἐκ τῆσ καρδίασ ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆσ καρδίασ ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί,
φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
20 ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοισ χερ-
σὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

---

8. *ο λα. ουτ.* etc (Gb) c. ℵBDLT[c] al[2] it (exc f) vg syr[cu et sch] cop perss arm aeth Ptol Clem[461] Or[3,492] item[2,723 et 4,121] Eus[ps 473 et mai 75] etc ... ς *εγγιζει μοι ο λα. ουτ.* (Δ om) *τω στοματι αυτων, και τοισ χειλ.* c. CEFGKMSUVXΓΔΘΠ al pler f syr[p]

12. *οι μαθ.* c. ℵBD al[5] e Chr ... ς add *αυτου* c. CEFGKLMSUVXΓΔΘΠ al pler it[pler] vg al omn[vid]. Cf ad 8, 21 | *λεγουσιν* c. BD (d *dicunt*) al[6] syr[cu et sch] arm ... ℵ *ειπαν*, ς c. CLXΓΔΘΠ unc[8] al pler it vg al Chr *ειπον*

14. *οδηγ. εισ. τυφλοι* c. ℵ*et[cb]CEFGMSUVXΓΔΘΠ al pler q syr[cu] Chr[semel] ... ℵ[c]BDLZ al[10] it[pler] vg syr[utr] al Or[3,497] etc *τυφλοι εισιν οδηγοι* (Ln) | *τυφλων* c. ℵ[ca]CEFGKLMSUVXZΓΔΘΠ etc ... ℵ*et[cb]BD 209. syr[cu] cop[edd2] om

15. *την παραβ.* c. ℵBZ 1. cop Or[3,498] ... ς Ti add *ταυτην* c. CDLXΓΘΠ unc[8] al pler it vg syr[omn] arm aeth Chr

16. *ο δε* (Gb') c. ℵBDZ 33. it[pler] vg etc ... ς add *ις* c. CLXΓΔΠ unc[8] al pler f q syr[p]

17. *ου* c. BDZ 33. 238. it[pler] vg syr[cu et sch] aeth arm al ... ς *ουπω* c. ℵC EFGKLMSUVXΓΔΠ al pler q cop syr[p]

21—28 Mc 7, 24—30 21 *Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ·
ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.* 23 *ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέ-*
10, 6 *γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.* 24 $^{150\text{-}5}$ *ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.* 25 $^{150\text{-}6}$ *ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει
αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι.* 26 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ
ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.*
27 *ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.*
28 *τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.*
29—31 Mc 7, 31—37 29 $^{160\text{-}6}$ *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.*
30 *καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν χω-
λοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔριψαν
αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς,* 31 *ὥστε*

---

22. *εκραξεν* c. ℵ*Z 13. 124. Or^{3,508}; *clamavit* it^{5} vg syr^{p} Aug$^{cons\,3,108}$ Hil; item (Ln) ℵ^{c}BD al *εκραζεν*, c ff$^{1.}$ q *clamabat*, k *exclamabat*, syr^{cu} cop arm ... ς Ti *εκραυγασεν* c. CEGHLSUVXΓΔΠ al pler Bas^{3,298} Chr montf, item M 299. *-γαζεν* | *λεγουσα* c. ℵBCZ al^{5} a e g$^{2.}$ q am fu syr$^{cu\,et\,sch}$ cop arm aeth Or^{3,508} ... ς Ti praem *αυτω* c. EGKLMSUVXΓΔΠ al pler Bas (item it^{5} vg^{ed} syr^{p}, item D *οπισω αυτου*) | *υιος* c. BD al^{2} Bas^{3,298} ... ς *υιε* c. ℵCEGKLMSUVXZΓΔΠ al pler Or^{3,508}
23. *ηρωτουν* c. ℵBCDX ... ς *-των* c. E**GKLSUVΓΔΠ al omn^{vid}
25. *προσεκυνει* c. ℵ*BDM (*-νη*) al^{5} Or^{3,505}, item *adorabat* b c ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ k arm ... ℵ^{c}CEFGKLSUVXΔ al plus^{100} Chr (item *adoravit* a f l q vg cop al) *προσεκυνησεν* (Gb″)
26. *εξεστιν* c. D a b c ff$^{1.2.}$ g$^{1.}$ l pers^{p} et^{cod} (Clem$^{hom\,3,19}$) Or^{3,505bis} Bas^{sel} (ad h. l.) Hil Amb Ambrst Hier, item *εστι* Eus$^{ps\,68}$ Tert$^{marc\,4,7}$ ... ς *εστι καλον* c. ℵBCEGKLMSUVXΓΔΠ al omn^{vid} (mu *καλ. εστ.*) it^{5} vg cop syr^{omn} al Or^{3,622} Chr :: ut Mc nec fluct
30. *ερειψαν* c. ℵDL ... ς Ln Ti *ερριψ.* c. BCEGKMPSUVXΓΔΠ etc | *αυτου* (Gb″) c. ℵBDL al^{6} it^{pler} vg syr^{cu} cop arm arr Chr Aug ... ς *του ιυ* c. CEGKMPSUVXΓΔΠ al pler f q syr^{sch} syr^{p} aeth pers^{p}

τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς
καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον
τὸν θεὸν Ἰσραήλ.
32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· 32-39 Mc 8, 1-10
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν
μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ
θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους
ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ παραγγείλας
τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθη-
ταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορ-
τάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-

31. τον οχλον (sequente βλεποντας) c. ℵCDUΔ al[15] (in his 33. 237. sequente βλεποντα, item d) Or[3,508] ... ς (Ln) τους οχλους c. BEFGKLMPS VXΓΠ al longe pl Chr | και χω. c. ℵBCDMPΔ al[5] f k for syr[cu et utr] cop aeth ... ς om και c. EFGHKLSUVXΓΠ al pler it[pler] vg arm al | εδοξαζον c. ℵL al[40] it vg syr[cu] arm Or[3,508] Chr ... ς Ln Ti -ξασαν cum BCD unc rell et min pl syr[utr] al

32. ημεραι τρ. c. BCDEFGHKLMPSUVXΓΔ al plus[100] Bas[2,290] (D add εισιν και, it similiter) ... ς (= Gb Sz) ημερας τρ. c. ℵ al mu Or[3,509. 519] Chr[txt et com]

33. οι μαθ. c. ℵB al[4] it[pler] vg cop arm al ... ς add αυτου c. CDEFGHKL MPSUVXΓΔΠ al pler c f q syr[omn] aeth

35sq παραγγειλας et ελαβεν c. ℵBD al[5] Or[3,510] ... ς Ti εκελευσε et και λαβων c. CLPXΓΔΠ unc[9] al pler; item it vg

35. τω οχλω cum ℵBD[gr] al[10] it[7] vg syr[p] arm aeth Or[3,510] ... ς Ti τοις οχλοις (CU* etc τους οχλους) c. LPXΓΔΠ unc[9] (CU* etc) al pler a d e f k q syr[cu et sch] cop al Hil

36. και ευχαριστησας c. ℵBD al[5] (it[pl] vg) syr[cu et sch] ... ς Ti ευχαριστησας c LPXΓΔΠ unc[9] al pler e (** vel*) f ff[1.] arm syr[p] aeth Chr ... c[*vid] a ευχαριστησεν omisso εκλασεν | εδιδου c. ℵBD al[6] Chr Thdor mop schol ... ς Ln Ti εδωκεν cum CEF unc[13] al pler it vg cop syr[omn] arm | τοις μαθ. c. ℵBD al[10] e ff[1.] g[2.] emm cop arm Chr ... ς add αυτου, Ln [αυτ.] c. CLPXΓΔΠ unc[9] al pler a b e f ff[2.] g[1.] vg syr[omn] | τοις οχλ. (prob Schu) c. ℵBKLMΠ al[20] e f ff[1.] cop syr[cu et sch] al ... ς (Ln) τω οχλω c. CDEFGHPSUXΓΔ al pler it[pl] vg syr[p] arm Chr

37. το περισσ. των κλ. ηραν c. BD 1. 33. it[8] vg aeth ... ς ηραν το πε. τ. κλ. c. ℵCLPXΓΔΠ unc[9] al pler it[4] etc :: ut Mc et Mt 14, 20

δασ πλήρεισ. 38 *οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρεσ χωρὶσ παιδίων καὶ γυναικῶν.* 39 *καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια Μαγαδάν.*

XVI.

1–4 Mc 8, 11–13 Lc 12, 54–56 1 [161.4] *Καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πει-*
ράζοντεσ ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐ-
τοῖσ. 2 [162.5] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ·* [*ὀψίασ γενομένησ λέγετε·*
εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανόσ· 3 *καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών,*
πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανόσ. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρα-
νοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;]
12, 39 4 [163.6] *γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον*
οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ
ἀπῆλθεν.
5–12 Mc 8, 14–21 5 *Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτουσ*
Lc 12, 1 *λαβεῖν.* 6 [164.2] *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε*

---

38. *παιδ. κ. γυναικ.* c. ℵD 1. 124. it[pler] vg syr[cu] cop aeth ... ς Ln Ti *γυν. κ. παιδ.* c. BC unc rell min f pler syr[utr] arm Chr

39. *ενεβη* c. ℵBS al mu (D *ενβαινει*) ... Gb Ti *ανεβη* (improb Schu) c. CLXΓΔΠ unc[8] al[100] | *μαγαδαν* c. ℵBD syr[cu] (*-don*) syr[hr] perss, ℵ[c] *μαγεδαν*, item *magedan* vel similiter it[pler] vg Aug (*Dalmanutha non dixit Mt sed Magedan*) ... CM etc *μαγδαλαν* ... ς *μαγδαλα* c. LXΓΔ[gr]Π unc[8] al pler arm syr[p] aeth Chr

XVI, 1. *επηρωτων* c. ℵ*et[cb] al[5] cop Or[3,511] (Chr *ηρωτων*) ... ς Ln Ti *επηρωτησαν* c. (ℵ[ca] *ηρωτ.*) BCD unc rell et min pler vv pl

2. *οψιασ* usque *ου δυνασθε* (v. 3) c. CD(F)GHKLMSUΔΠ al pler (et E cum*) it vg syr[sch] syr[p] cop aeth al Eus[canon] Chr cat[ox] x[com] ... ℵBV XΓ al[14] cdd[pler] ap Hier syr[cu] arm (sed[uso] ex Latino) Or[3,514] om

3. *και πρωι* usq *ουρ.*: F al pauc syr[p cod bars] om | *το* (C** 33. praem *και*: ita Ln) *μεν* c. C*(et**)DLΔ al[11] a c g[2.] ff[2.] l q vg syr[p] aeth Aug ... ς (Gb[oo]) praem *υποκριται* c. EFGHMSUΠ al pler it[5] syr[sch] cop al :: e Lc | *δυνασθε* c. CDEFHKΔΠ etc: GMU etc *δυν. δοκιμαζειν*, L *δοκιμαζετε*, et aliter

4. *ιωνα* cum ℵBDL 262. ff[1.] g[1.] l am fu for san harl em tol Hil[lib] ... ς (Gb[o]) add *του προφητου* c. CXΓΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg[ed] etc Or :: cf 12, 39

5. *οι μαθ.* c. ℵBCD al[3] (Δ om) e arm Hil[689] ... ς add *αυτου* c. LXΓΠ unc[9] etc

ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 [165.6] οἱ δὲ
διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖσ λέγοντεσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺσ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖσ, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτουσ οὐκ ἐλάβετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺσ πέντε
ἄρτουσ τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσουσ κοφίνουσ ἐλάβετε; 10 οὐδὲ
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσασ σπυρίδασ ἐλά-
βετε; 11 πῶσ οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε
δὲ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆσ διδαχῆσ τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων.

13 [166.1] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη Καισαρείασ τῆσ 13—20 Mc 8, 27—30 Lc 9, 18—21
Φιλίππου ἠρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ
ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν
Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ
ἕνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

---

8. *ειπεν* c. ℵBDKLMSXΔΠ al[30] it[pler] vg syr[p] arm aeth Or[3,520] Lcif ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* c. CEFGHUVΓ al pl a ff[1.] syr[cu et sch] cop al | *ελαβετε* c. CLXΓΔΠ unc[9] al pler f syr[cu et sch] syr[p] Or[3,519] Eus[dem 98] Chr ... ℵBD al[8] it[pler] vg etc *εχετε* (Ln) :: e Mc

10. *σπυριδασ* c. ℵCLXΓΔΠ unc[9] etc: Ln *σφυριδ.* c. BD p[scr] (item D 15, 37)

11. *αρτων* (Gb″) c. ℵBCKLMSΠ al[50] d e f cop syr[p cod] Chr ... ς *αρτου* c. D[gr]EFGHUVXΓΔ al pl it[pl] vg al mu Or[3,518] Lcif Amb | *προσεχετε δε* (Gb″) c. ℵBC*L al[4] cop al Or, item absque *δε* D* al[2] it[pler] (et. d) vg Lcif ... C** al permu q *προσεχειν; προσεχετε δε* (q om *δε*) ... ς *προσεχειν* c. XΓΔΠ unc[9] al pler syr[cu et p] arm (M** etc add *αλλα*)

12. *τησ ζυμ. των φαρ. και σαδδ.* pr cum ℵ* 33. (sed om *κ. σαδδ.*) ff[1.] syr[cu] ... ℵ[c]BL al[3] it[3] vg cop aeth syr[p cod] *τησ ζυ. των αρτων* (Ln), item ς *τ. ζυ. του αρτου* c. CXΓΔΠ unc[9] al pler c f q syr[sch et p] ... Ti c. D 124* a b ff[2.] arm Lcif *τησ ζυμησ*, item 1. e Or[3,519] *των αρτων* | *αλλα* c. ℵBCDGHKLMSUXΔΠ etc ... ς Ln *αλλ* c. EFΓ etc

13. *τινα* c. ℵBT[d] c vg cop syr[hr] aeth arr pers[w] sax fr Ir[int cod] Or[int 3,521] Amb[sem] ... ς add *με*, Ln [*με*] c. DLXΓΔΠ unc[9] (item C) al omn[vid] it[pl] for harl* syr[cu et utr] al Hil al :: cf Mc et Lc, uterque *τινα με* absque *τ. υι. τ. ανθρ.*

14. *ειπαν* c. BT[d]Π*.33. ... ℵ unc rell et min pler *ειπον* | *αλλοι δε* (et. Or[4,115]): Ln *οι δε* c. B Eus[steph 228] Chr | *ηλειαν* c. BD ... ς *ηλιαν* c. ℵC unc rell et min

15. *αυτοισ*: C al it[7] vg (at non am al) arm[zoh] fr add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$, Ln [*ο* $\overline{\iota\varsigma}$]

Io 6, 69 16 *ἀποκριθεὶσ δὲ Σίμων Πέτροσ εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ*
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ. 17 [167.10] *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·*
μακάριοσ εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυ-
ψέν σοι ἀλλʼ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 18 *κἀγὼ δέ σοι*
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτροσ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
18, 18 *τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆσ.* 19 *δώσω*
σοι τὰσ κλεῖδασ τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃσ ἐπὶ
τῆσ γῆσ ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ ἐπὶ τῆσ
γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 20 [168.2] *τότε διεστείλατο τοῖσ*
μαθηταῖσ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ.
21–23 Mc 8, 31–33 Lc 9, 22 21 *Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ δεικνύειν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ*
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 [169.6] *καὶ προσλαβόμενοσ αὐτὸν ὁ*
Πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώσ σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο. 23 *ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου,*
σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ
τῶν ἀνθρώπων.

---

17. *αποκρ. δε* c. ℵBDT[d] al[5] it[6] vg cop Eus[dem121] … ς *και αποκρ.* c. CLXΓΔΠ unc[9] al pler it[3] syr[p] | *ε. τοισ ουρ.* c. ℵCDLXΓΔΠ unc[9] al pler Clem[807] Or[2,496] et [3,684] etc … Ln om *τοισ* c. B y[scr] Or[3,525]

19. *δωσω σοι* (DL etc *σοι δωσ.*) sine *και* c. ℵB*C[2]D 1. 33. ff[1.] syr[cu] et [sch] … ς Ln Ti praem *και* c. B[3]C[1] et [3]E unc rell et min pler it[pler] vg cop syr[p] al Eus[dem] Phot Cyp al | *τ. κλειδασ* c. ℵ*B*LT[d] Or[3,525. 529. 530] (item [3,614]) … ς Ti *τ. κλεισ* cum ℵ[c]B[3]CD unc rell min omn[vid] Or[3,613] Eus[dem] al | *ο εαν* pr c. ℵCLT[d]XΓΔΠ unc[9] etc, *ο εαν* sec c. iisdem et B … BD pr loco *ο αν* (Ln); item D sec loco *ο αν*

20. *διεστειλατο* c. ℵB[3] et [mg]CLXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] cop syr[sch] et [p] aeth Or[3,532. 557. 566. 710] Chr … B*D cdd[aliq] ap Or[3,532] syr[cu] e arm[vid] *επετιμησεν* (Ln) :: e Mc et Lc | *τ. μαθητ.* c. ℵBCD arm Or[3,532] et [566] Hil … ς add *αυτου* c. LXΓΔΠ unc[9] etc (et. Or[3,532a] et [537. 710]) | *ο* $\overline{χς}$ c. ℵ*BLXΓΔΠ al[70] it[5] syr[cu] et [sch] etc … ς $\overline{ις}$ *ο* $\overline{χς}$ c. ℵ[c]C unc[9] (D[gr] *ο* $\overline{χς}$ $\overline{ις}$) etc d f g[2.] l vg etc

21. *ο* (Ln om c. B[3]D) $\overline{ις}$ c. ℵ[cb]CLXΓΔΠ unc[9] etc, B[3]D : ℵ*B* cop $\overline{ις}$ $\overline{χς}$, ℵ[ca] Or [4,300] Chr Ir[int210] plane om | *εισ ιερ. απ.* c. ℵBD[gr] al[7] e Or[saep] cat[ox] Ir[int] Hil … ς *απ. εισ ιερ.* c. CLXΓΔΠ unc[9] etc

22. *ηρξ. επιτ.* (D[gr] Or[3,710] al[4] post *αυτω* pon: ita Ln) *αυτω λεγων* (D etc *και λεγειν*) c. ℵC(D)LXΓΔΠ unc[8] etc : B 346. *λεγει αυτω επιτιμων*

24–28
24 [170.2] Τότε ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· εἴ τισ Mc 8, 34–9, 1
θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν Lc 9, 23–27
σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν 10, 39
ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν Lc 17, 33
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν- Io 12, 25
θρωποσ, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ;
27 [171.10] μέλλει γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 [172.2] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν Ro 2, 6
τινεσ τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν
ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1–9
1 Καὶ μεθ' ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον Mc 9, 2–10
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ Lc 9, 28–36
εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ
ἐγένετο λευκὰ ὡσ τὸ φῶσ. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖσ Μωϋσῆσ καὶ
Ἠλείασ συνλαλοῦντεσ μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν

---

23. ει εμου c. ℵ*B 13. 124; item ℵ[c]C ει μου, D Marcell[eus 10] it[pler] vg ει εμοι ... ς Ti μου ει c. LXΓΔΠ unc[8] al pler Or[saep]

25. εαν c. ℵBC al mu[vid] ... ς αν c. DLXΓΔΠ unc[9] al pler

26. ωφεληθησεται c. ℵBL al[9] e f q gat sah cop syr[utr] Or[1, 281] et [3, 545] et [4, 295] etc ... ς ωφελειται c. CDXΓΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg arm

27. τ. πραξιν c. ℵ[c]BCD unc[12] etc ... ℵ*F al[25] it[pler] d vg etc τα εργα

28. οτι c. ℵBL al[5] it[7] etc ... ς Ti om cum CD unc[13] al pler a q vg etc | των ωδ. εστωτων (Gb) c. ℵBCDLSU al[30] Or[3, 550] et [4, 306] etc; item ς των ωδ. εστηκοτων c. EMΠ etc; item alterutrum it vg etc ... Sz Ti ωδε εστωτες c. EFGHVXΓΔ al plus[30]

XVII, 3. ωφθη c. ℵBD al[5] it[8] am etc ... ς ωφθησαν c. CEFGHKLMSUVΓΔΠ al pler f ff[1.] q vg (et. for) | μωυσης c. ℵBDKLSΠ etc (vide ad 8, 4) ... ς μωσης c. CEFGHMSUVΓΔ etc | ηλειας c. ℵB*D ... ς Ln Ti ηλιας cum rell | συνλαλ.. (c. ℵBDΔ, ς Ln Ti συλλαλ. c. C unc rell etc) με. αυτ. c. ℵB 1. ff[1. 2.] q syr[cu] et [sch] sah cop aeth Cyr[es183] Or[int2, 173] et [3, 563] ... ς Ti με. αυτ. συλλαλ. c. CDLΓΔΠ unc[9] etc (et. Or[3, 559])

τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι· εἰ θέλεισ, ποιήσω
ὧδε τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 5 ἔτι
αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούσ, καὶ
3, 17 2 Pe 1, 17 ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγα-
πητόσ, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθη-
ταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ
προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἁψάμενοσ αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ
φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντεσ δὲ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ
μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρουσ
ἐνετείλατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕωσ οὗ
10–13 Mc 9, 11–13 ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 [173.6] Καὶ ἐπηρώτη-
σαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· τί οὖν οἱ γραμματεῖσ λέγουσιν ὅτι
Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· Ἠλείασ μὲν
ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλείασ

---

4. ποιησω c. ℵBC* b ff^{1} ... ς -σωμεν cum C^{3}DLΓΔΠ unc^{9} etc :: ut Mc et Lc | μωυ- c. ℵBDKLSΠ al ... ς μω- c. CΓΔ unc^{8} etc; item -σει cum ℵB DKΔΠ* etc ... ς -σῃ c. CLΓΠ^{2} unc^{6} etc | ηλ. (-λεια c. ℵB*D : ς Ln Ti -λια cum rell) μιαν c. ℵCDKLΔΠ al^{25} it^{pler} vg etc ... ς μι. ηλ. cum BΓ unc^{8} etc

5. φωτεινη et. Or^{3,564}: Gb (improb Schu) φωτοσ c. 13. 124. 209. al pauc Ephr | ευδοκησα c. ℵBLΓΔΠ unc^{8} etc ... Ln ηυδοκησα cum CDG al^{10} | ακου. αυτ. cum ℵBD 1. 33. ff^{1} Or^{3,565} etc ... ς αυ. ακουε. c. C unc^{13} rell pler it^{pler} vg etc

6. επεσαν c. ℵBCD 33. 124. ... ς -σον c. LΓΔΠ unc^{9} al pler

7. και προσηλθεν ο ι̅ς̅ και c. ℵBD it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} ... ς Ti και προσελθων ο ι̅ς̅ c. C unc^{13} al pler q syr^{p} arm Chr. Item αψαμενοσ αυτων c. ℵB (al κ. προσελθ. ο ι̅ς̅ και αψαμ.) ... ς Ti ηψατο αυτ. και cum CD unc^{13} al pler

9. εκ (Gb Sz) c. ℵBCD unc^{13} etc ... ς απο c. K*^{vdtr} al mu Or^{3,563} :: cf Mc et Lc | εγερθη cum BD ... ς αναστη c. ℵC unc^{13} al omn^{vdtr} Or^{1,365} et^{3,566} :: at ita Mc, ut solet; nusquam Mt

10. οι μαθητ. c. ℵLZ al^{3} it^{pler} vg sah cop arm Or^{3,567} ... ς add αυτου c. BCD unc^{12} al pler f q syr^{omn} aeth Chr | ηλειαν c. ℵB*DΔ ... ς Ln Ti ηλιαν c. B^{2}C unc rell etc

11. ο δε (Gb'') cum ℵBDLZ al^{6} it^{pler} vg etc ... ς add ι̅ς̅ c. C unc^{12} al pler f q aeth | ειπεν c. BD 33. 124. a b c e ff^{2} am sah cop ... ς add αυτοισ c. ℵCZ unc^{13} al pler it^{5} syr^{omn} arm aeth :: ut Mc | ηλειασ c. ℵBD ... ς Ln Ti ηλιασ | ερχεται (Gb') c. ℵBD al^{5} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} etc ... ς add πρωτον c. CEΓΔΠ unc^{9} (L) al pler f q syr^{utr} :: e Mc

ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα
ἠθέλησαν. οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐ-
τῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ
εἶπεν αὐτοῖσ.
14 [174.2] Καὶ ἐλθόντων πρὸσ τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ 14–21 Mc 9, 14-29 Lc 9, 37-42
ἄνθρωποσ γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου
τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶσ πάσχει· πολλάκισ γὰρ πίπτει
εἰσ τὸ πῦρ καὶ πολλάκισ εἰσ τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν
τοῖσ μαθηταῖσ σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διεστραμμένη, ἕωσ
πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.
19 [175.5] Τότε προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον·
διατί ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ·
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ
μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

---

12. *εν αυτω* c. BCLΞΠ unc^{7} etc: ℵDFU al^{24} it^{pler} Iust^{tr} *αυτω* :: ut Mc

14. *ελθοντων* cum ℵBZ al^{8} sah ... ς Ti *ελθοντ. αυτων* cum C unc^{14} al pler cop syr$^{sch\ et\ p}$ arm aeth Or^{3,578} ... D it (exc q) vg etc *ελθων* (*cum venisset*) | *αυτον* c. ℵBCLXZΓΔΠ unc^{9} etc ... ς (= Gb Sz) *αυτω* cum E*?M*? al mu ... D etc *ενπροσθεν αυτου*

15. *κακ. πασχει* cum CDXΓΔΠ unc^{9} al omn it vg etc ... Ln *κακ. εχει* cum ℵBLZ^{vid}

17. *με. υμ. εσομ.* (ff^{2} Eus *ειμι*) cum ℵBCDZ al^{6} ff^{1} Or Eus^{ps} ... ς *εσομ. με. υμ.* cum LX unc^{12} al pler it^{pler} vg etc

20. *ο δε* c. ℵBD al^{4} a ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ n am for tol sax syr^{cu} sah cop arm aeth ... ς add $\overline{ις}$ c. C unc^{14} al pler it^{5} vg syr$^{sch\ et\ p}$ | *λεγει* cum ℵBD al^{5} it^{7} am fu for al ... ς *ειπεν* c. C unc^{14} al pler it^{4} vg^{ed} arm | *ολιγοπιστιαν* c. ℵB 1. 13. 22. 33. 124. 346. syr^{cu} sah cop arm aeth Or^{3,466} Dam^{par465cod} Hil ... ς Ti *απιστιαν* c. CD unc^{14} al pler it vg syr$^{sch\ et\ p}$ arm^{cod1} :: proclive est dicere substituto *ολιγ.* pro *απ.* mitigatam esse vituperationem. At talem mitigationem potius a posterioribus exspectares testibus, qui magno consensu *απ.* exhibent. Poterat *απ.* substitui propter sequentia, quibus omnis *πιστισ* excludi videbatur: quam mutationem suadebat etiam 13, 58. | *μεταβα* c. ℵB al^{4} Or$^{3,202\ et\ 579}$ Cyr^{hr77} ... ς *μεταβηθι* cum CD unc^{14} al pler Or$^{3,319\ et\ 466}$ Eus

22 s Mc 9, 30—32 Lc 9, 43—45 — 22 [176.2] *Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖσ*
ὁ Ἰησοῦσ· μέλλει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰσ χεῖρασ
ἀνθρώπων, 23 *καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-*
θήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Mc 9, 33 — 24 [177.10] *Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰσ Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ*
τὰ δίδραχμα λαμβάνοντεσ τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλοσ
ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 *λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰσ τὴν*
οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων;
οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ
τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 *εἰπόντοσ δέ· ἀπὸ τῶν*
ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
27 *ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούσ, πορευθεὶσ εἰσ θάλασσαν βάλε*

---

ps[194] | *ενθεν* cum ℵBD 1. 435. Or[3,202] et[466] et[579] ... ς *εντευθεν* cum C unc[14] al pler Eus[ps] Cyr[hr]

21. ς Ln Ti *τοῦτο δὲ τὸ γένοσ* (aeth[ppl] *et talis*) *οὐκ ἐκπορεύεται* (ℵ[b] *εκβαλλετ.*) *εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ* (aeth[ppl] *νη. κ. πρ.*) c. ℵ[b]CDL XΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[sch] et [p] cop[wi] et [schw] arm al Or[3,579] Chr Hil Amb Aug ... om cum ℵ*B 33. e ff[1] syr[cu] syr[hr] sah cop[cd] aeth [rom] et [cdd] Eus[canon] (Mc 9, 28 sq i. e. sect. 92. in canone 10. posuit ubi recensentur singulis propria; Mt vero 17, 19—21 canone 5. cum solo Lc 17, 5 sq composuit)

22. *συστρεφομ. δε αυ.* c. ℵB 1., item it[8] vg Hil ... ς Ti *αναστρ. δε αυτ.* (D *αυτ. δ. ανα.*) cum CD unc[14] al pler, item ff[1] syr[sch] et [p] arm (c sah cop syr[cu])

23. *εγερθησ.* c. ℵCDI unc[14] al longe pl Or[4,301] ... Ln *αναστησετ.* cum B al[20] fere Or[3,588] Chr

24. *καφαρν.* c. ℵBD 33. Praeterea cf ad 4, 13. ... ς *καπερναουμ* c. CI unc[14] etc | *ειπαν* c. ℵ[c]BD ... ς *ειπον* cum ℵ*CI unc rell etc | *διδρ.* sec absq *τα* c. ℵ*D ... ς Ln Ti *τα* (pri loc nemo om) *διδρ.* c. ℵ[c]BCI unc rell etc

25. *εισελθοντα* (ita ℵ* et [cb], D *-ντι*, ℵ[ca]B 1. aeth *ελθ.*) cum ℵ(* et [cb], item [ca])BD 1. b n aeth Cyr[act 48] et [ioh189], item Dam[par cod] ... ς Ti *οτε εισηλθεν* c. ILXΓΔΠ unc[8] al pler item it[7] vg etc ... var testes alii

26. *ειποντοσ δε* (c Cyr add *αυτου*) cum ℵBCL 1. sah cop arm aeth[rom] Or[3,585] Chr Cyr[ioh189] Dam[par cod], sed ℵCL aeth[rom] praem *λεγει αυτω ο πετροσ* (ℵ *ο δε εφη*) *απο των αλλοτριων* ... ς Ti *λεγει αυτω ο πετροσ* (syr[cu] et [p] *Simon*, D aeth[ppl] syr[hr] pers[w] om: Gb[oo]) c. DXΓΔΠ unc[9] al pler f q syr[cu] et [p] et [br] al Bas[eth260]; similiter Latt

27. *σκανδαλιζωμεν* c. ℵLZ ... ς Ln Ti *-σωμεν* c. BDI unc[13] al omn[vid] Or

ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξασ τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεισ στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸσ αὐτοῖσ ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 $^{178.2}$ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ 1—5 Mc 9, 33—37 Lc 9, 46—48
λέγοντεσ· τίσ ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ
προσκαλεσάμενοσ παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡσ τὰ παι-
δία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστισ οὖν
ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡσ τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτόσ ἐστιν ὁ μείζων ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃσ ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοι-
οῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 $^{179.8}$ ὃσ δ' ἂν σκανδα- Mc 9, 42 Lc 17, 2
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰσ ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλοσ ὀνικὸσ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆσ θαλάσσησ. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ Lc 17, 1
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 $^{180.6}$ εἰ δὲ ἡ

3, 385 Cyr^{ioh189} | εισ cum ℵBIKLMUVΖΓΔΠ al permu ... ς add την cum DEFGHSX al pl Cyr^{ioh189} et ^{es662} Chr | αναβαντα c. ℵBDE*HKLMUVΠ etc: E^{2}FGISXZ^{vid}ΓΔ etc αναβαινοντα

XVIII, 1. εν εκεινη: BM sah^{cod} cop add δε | ωρα c. ℵBDIZ unc^{14} al pler f q vg sah cop syr^{utr} al cdd ap Or ... Gb″ Ln ημερα cum 1. al^{8} it^{pler} syr^{cu} arm Or^{3,588sq} Hil

2. προσκαλεσαμενοσ c. ℵBFLV* etc ... ς Ln Ti add ο ι̅σ̅ c. DIXΓΔΠ unc^{8} etc

4. ταπεινωσει (Gb″ Sz) cum ℵBDZ unc^{14} al pl etc ... ς -ση c. minusc

5. εαν cum ℵB unc^{13} al pler Or^{3,597} et ^{596} Chr ... Ln αν cum DLZ y^{scr} Or^{3,596} | εν παιδ. τοι. c. BDLZ al^{4} it^{pler} vg aeth Or^{3,598} et ^{596sq} Lcif ... ς παιδ. τοι. εν c. EFHKMUVΓΠ al pl q ... ℵG syr^{p} arm παιδ. εν τοι., SXΔ etc om εν | τοιουτο c. ℵBKLMSVZΔΠ etc ... ς Ln Ti τοιουτον c. DX unc^{6} al plu

6. περι c. ℵBLZ etc ... ς επι c. DU al ... Gb″ Ti εισ c. XΓΔΠ unc^{8} etc

7. εστιν cum ℵD unc^{13} al pler (item it vg etc) Or^{3,600sq} Chr ... Gb^{0} Ln om cum BL al^{15} syr^{sch} sah aeth etc | ανθρωπω cum ℵDFL al^{6} g$^{1.}$ am for san syr^{cu} et ^{utr} cop (Or^{3,602}) cat^{ox} ... ς (sed Gb^{0}) Ti add εκεινω c. BEGH unc^{9} al pler it^{pler} vg etc

Mc 9, 43. 45 χείρ σου ἢ ὁ πούσ σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν,
ἢ δύο χεῖρασ ἢ δύο πόδασ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
5, 29 Mc 9, 47 νιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰσ τὴν ζωὴν εἰσελ-
θεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ.
10 $^{181.10}$ Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διὰ παντὸσ βλέπου-
12–14 Lc 15, 4–7 σιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. 12 $^{182.5}$ Τί
ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ
ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶσ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶσ
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖσ
μὴ πεπλανημένοισ. 14 οὕτωσ οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ
πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.
15 $^{183.5}$ Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν

---

8. *αυτον*.(Gb'') c. ℵBDL al^{7} it vg sah syr^{cu} et^{sch} etc ... ς *αυτα* c. XΓΔΠ unc^{8} al pler cop syr^{p} | *κυλλ. η χωλ.* c. ℵB al^{8} it^{pler} vg ... ς Ti *χω. η κυ.* c. DE unc^{13} al pler e q sah cop etc

10. *εν ουρ.* c. ℵDLVXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc, item B *εν τω ουρανω* (ita Ln) ... P al^{9} e ff$^{1.}$ sah etc om; hinc Ln [*εν ουρανω*]

11. ς *ἦλθε γὰρ* (varie differunt a b n syr^{cu}) *ὁ* (Δ om) *υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι* (L^{2mg} *ζητησε σωσε*, G etc *ζητησαι και σωσαι*) *τὸ ἀπολωλόσ* c. DIXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg syr^{cu} et^{utr} arm aeth al Chr cat^{ox} ... om (Gb^{oo}) c. ℵBL* al^{3} e ff$^{1.}$ sah cop syr^{hr} aeth^{cod} Or^{3,610} Eus (in canone) Hil Hier Iuv :: frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse

12. *αφεισ* et *πορευθεισ* c. ℵEFGHIKMSUVXΓΔΠ al pler q syr^{omn} ... Ln *αφησει* (D etc *αφιησιν*) et *και πορευθεισ* (D *πορευομενοσ*) cum BL(D) al^{3} it^{pler} am arm aeth | *ενενηκοντ.* cum unc omnib etc ... ς *εννενηκ.* cum minusc mu. Item v. sq

14. *υμων* c. ℵDLXΔΠ unc^{7} al plu it vg etc ... Ln *μου* c. BFHIΓ al^{25} sah cop syr^{cod} syr$^{p\ txt}$ arm aeth al Or^{3,609sq} et^{612} :: v. 10 *μου* non fluct | *εν* (Gb') cum ℵBDLM^{mg} al^{7} e* harl* ... ς *εισ* c. I unc^{13} al pler it^{pler} vg Or$^{3,609\,sqq}$

15. *αμαρτ.* sine *εισ σε* c. ℵB al^{3} sah Or^{3,610} et ^{int2,194} Cyr^{ador} etc ... ς Ti add *εισ σε* c. DI unc^{14} al pler it vg cop syr^{cu} et^{utr} al etc | *υπαγε* c. ℵBD al^{35} ff$^{1.2.}$ sah syr^{utr} arm al Or^{3,610} et $^{int\,2,194}$ etc ... ς (= Gb) add *και* c. I unc^{14} it^{pler} vg cop aeth

μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησασ τὸν
ἀδελφόν σου. 16 [184.10] ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ
ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν Deu 19, 15 2 Cor 13, 1
ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ
καὶ τῆσ ἐκκλησίασ παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸσ καὶ ὁ
τελώνησ. 18 [185.7] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ
ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται 16, 19
λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 [186.10] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο
συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ
ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖσ παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖσ. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖσ συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν
ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.
21 [187.5] Τότε προσελθὼν ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσά- 21 s Lc 17, 3 s
κισ ἁμαρτήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτά-
κισ; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλ᾽ ἕωσ
ἑβδομηκοντάκισ ἑπτά. 23 [188.10] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ
τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη

16. σεαυτου c. ℵKLM al[20] Or[3,611] Bas[epp et mon a] Chr ... ς Ln Ti σου c. BDI unc[11] al pler Cyr[ador]

17. ειπον c. ℵL Or[3,611] ... ς Ln Ti ειπε c. BDI unc rell etc

18. οσα εαν pri c. ℵIXΔ unc[8] al pler Or[3,612sq]; item sec c. ℵ[b et c]BXΔΠ unc[9] al pler ... BDKLΓΠ al mu οσα αν pri loc (Ln); item ℵ*D[suppl]L etc sec loc | εν ουρανω pri c. B 124. Or, sec c. ℵB 124. Or ... ς Ti bis εν τω ουρανω c. XΓΔΠ unc[8] (M pri loc) al pler Bas[eth 284] ... ℵD[suppl]L etc pri loc εν τοισ ουρανοισ, item sec loc DLM etc

19. παλιν c. ℵDLMΓΔ etc ... Ti παλ. αμην c. BIXΠ unc[8] al[100] it[8] etc ... Ln (ex errore) αμην cum minusc pauc ff[1.] Cyp | συμφωνησουσιν c. ℵBDEHILVΔ 33. al mu ... ς -σωσιν c. XΓΠ unc[6] al pl Or[3,614 et 617] | εξ υμων (al it[pl] vg syrr ante συμφ.) c. ℵBDL al[5] it[pl] vg (syr[omn]) Or[1,793] etc ... ς Ti υμων ante συμφ. c. IXΓΔΠ unc[9] al pler q arm Or[3,614] Bas eth ... 33. a ff[1.] n vg[edd] om εξ υμ.

21. προσελθ. ο (D om) πε. ειπ. αυτω (ℵ* om) c. ℵ*BD al[2] Or[3,619] ... ς Ti αυτω ο πε. ειπ. c. ℵ[c]EFGHKL unc[8] al pler syr[p] arm Chr

22. αλλ c. ℵ unc[14] al omn[vid] ... Ln Ti αλλα c. BD

24. προσηνεχθη cum ℵLXΓΔΠ unc[9] etc it vg Or[3,627c et 632bis] ... Ln Ti προσηχθη c. BD Or[3,621 et 627b]

εἷσ αὐτῷ ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. 25 *μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ*
ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα
καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 *πεσὼν*
οὖν ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ᾽
ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 *σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ*
δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.
28 *ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ*
ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν
λέγων· ἀπόδοσ εἴ τι ὀφείλεισ. 29 *πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλοσ αὐτοῦ*
παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ ἀποδώσω
σοι. 30 *ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυ-*
λακὴν ἕωσ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 *ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι*
αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντεσ διεσάφησαν

---

24. *εισ αυτω* c. א*B ... ς Ln Ti *αυτω εισ* c. א^{c}D unc^{14} (it vg *ei unus*) Or^{3,627} Chr

25. *ο κυριοσ* c. אBDL etc ... ς Ln add *αυτου* c. E unc^{12} al pler it^{8} vg al mu ... 1. g$^{1.}$ syr^{cu} Chr om | *γυναικα* c. אB 1. al h ... ς Ln Ti add *αυτου* c. D unc^{14} etc | *ειχεν* c. אDLΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc Or^{3,633} Dam^{par} ... Ln Ti *εχει* c. B al^{4} Or^{3,628}

26. *εκεινοσ* c. א^{c}DLΔ al^{8} it^{pler} vg syr$^{cu\,et\,utr}$ cop aeth Lcif ... ς Ln om c. א*B unc^{11} al pler q sah arm Dam^{par328} | *λεγων* absque *κυριε* c. BD al^{3} it^{6} vg syr^{cu} Or^{3,628} Chr Lcif ... ς add *κυριε* c. א unc^{13} al pler it^{3} (al transp) sah cop syr^{utr} arm aeth Dam^{par} | *αποδωσ. σοι* c. אBL al^{5} it^{5} vg sah cop syr^{omn} arm aeth Or^{3,628} Lcif ... ς *σοι αποδ.* cum E unc^{11} al pler f q ... Ti om *σοι* c. D it^{4}

27. *εκεινου* c. אD unc^{13} al pler it vg etc ... Ln om c. B al^{2}

28. *εκεινοσ*: Ln om c. B arm^{zoh} | *αποδοσ* c. אBDLΠ* al^{4} it^{pler} vg etc ... ς (Gb^{00}) add *μοι* c. CΓΠ^{2} unc^{10} al pler e f syr^{omn} arm Chr | *ει τι* c. אBCD unc^{12} al^{150} q Or$^{3,622\,et\,629}$ Chr Dam^{par328} ... ς (= Gb Sz) *ο,τι* cum minusc mu (it^{pler} vg *quod*, d *quae*) arm aeth

29. *πεσ. ουν ο συ. αυτ.* c. אBC*DGL al^{9} it^{pler} vg syr^{cu} sah aeth Or^{3,633} Lcif ... ς Ti add *εισ τουσ ποδασ αυτου* c. C^{2}ΓΔΠ unc^{8} al pler f q syr$^{sch\,et\,p}$ arm Dam^{par} | *επ εμοι* c. אB unc^{11} al omn^{vid} ... Ln *επ εμε* c. CDL | *και* (D *καγω*) sine *παντα* (Gb″ Sz) cum א*BC*DΔ unc^{8} al^{100} it^{6} syr^{cu} syr$^{cod\,et\,p\,txt}$ arm Dam^{par} Lcif ... ς add *παντα* c. א^{c}C^{2}LΓΠ (K) al mu it^{6} vg syr$^{sch\,et\,p\,mg}$ sah cop aeth Chr; item Ln [*πα.*]

30. *αλλα* c. א^{c}(א* *και*)BCDEGHKLMSUΓΠ al pl ... ς^{e} (= Gb Sz) *αλλ* c. FΔ al pm | *εωσ* c. אBCL arm ... ς Ti *εωσ ου* c. D unc^{12} etc

31. *ουν* c. א*$^{et\,ob}$BD 33. e ... ς Ti *δε* c. א^{ca}C unc^{12} al pler it^{pler} vg etc | *οι συνδ. αυτου* c. אCD unc rell etc: Ln *αυτου οι συνδ.* c. B | *τ. γινο-*

τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενοσ
αὐτὸν ὁ κύριοσ αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι
τὸν σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶσ ὁ κύριοσ
αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖσ βασανισταῖσ ἕωσ οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτωσ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν.

XIX.

1 $^{190.6}$ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τού- Mc 10, 1
τουσ, μετῆρεν ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰου-
δαίασ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ ἐκεῖ.
3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ 3–9 Mc 10, 2–12
λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ' Gen 1, 27
ἀρχῆσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τού- Gen 2, 24

μενα c. ℵ^{ca}DL al^{15} it^{pler} vg ... ς Ln τ. γενομ. c. ℵ*et^{cb}BC unc^{12} e Dam^{par} | εαυτων c. ℵBC unc^{11} al^{50}... ς αὑτων c. DHL al pl

33. καγω c. ℵBDL al Or^{1,264} ... ς και εγω c. C unc^{12} al pler

34. εωσ ου: Ln om ου c. B arm | αυτω c. ℵ*et^{cb}C unc^{13} al pler sah cop syr^{sch} et P aeth Dam$^{par 228}$ ... Ln om c. ℵ^{ca}BD 124* al^{15} fere (Or^{1,254})

35. ουρανιοσ c. ℵBC^{2}DKLΠ al^{30} Or^{1,254} et ^{3,684} Dam^{par} ... ς Ti επουρανιοσ c. C*EFGHMSUVΓΔ al longe pl | καρδ. υμων c. ℵBDL al^{5} it^{pler} vg syr^{cu} sah cop aeth arr Or^{1,254} ... ς (= Gb) add τα παραπτωματα αυτων c. C unc^{12} al pler f h syr^{sch} et P sah^{münt} arm Chr Dam^{par}

XIX, 1. τησ pr: ς^{e} male om

3. οι φαρ. c. ℵDΓ unc^{8} al pler sah Or^{3,686} Naz$^{or 37,5}$ ... Ln om οι c. BC LMΔΠ al^{15} cop | λεγοντεσ (Gb″) c. ℵBCKLMΓΠ al^{30} it^{pler} vg syr^{cu}et^{sch} sah cop arm aeth Or^{3,686} Naz$^{or 37,5}$ Hil ... ς λεγοντ. (D* d λεγουσιν) αυτω c. DM^{mg} unc^{8} c h q syr^{p} Dam^{par} Op | εξεστιν c. ℵBLΓ al Aug .. ς Ti add ανθρωπω cum ℵ^{c}CD unc^{11} al pler it vg syr^{omn} sah cop al Or^{3,686} et ^{687}

4. ειπεν c. ℵBDL al pauc it^{6} sah cop aeth Or^{3,687} ... ς add αυτοισ c. C unc^{12} al pler it^{5} vg syr^{omn} al Dam^{par} Op | ποιησασ c. ℵCDZ unc^{13} al pler it vg etc ... B al^{4} arm Or$^{3,637 bis}$ Meth$^{resurr 772}$ al κτισασ

5. ενεκα c. ℵBLZ ... ς Ti ενεκεν c. CD unc^{12} al certe pler

του καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν.
6 *ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν,*
5, 31 Deu 24, 1 *ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω.* 7 *λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆσ ἐνετεί-*
λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 *λέγει αὐτοῖσ·*
ὅτι Μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
λῦσαι τὰσ γυναῖκασ ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ. 9 [190.2]
5, 32 Lc 16, 18 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορ-*
νείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 [191.10] *λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-*
θηταί· εἰ οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ,
οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσιν*
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ᾽ οἷσ δέδοται. 12 *εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινεσ*
ἐκ κοιλίασ μητρὸσ ἐγεννήθησαν οὕτωσ, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
εὐνούχισαν ἑαυτοὺσ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενοσ
χωρεῖν χωρείτω.
13—15 Mc 10, 13—16 Lc 18, 15—17 13 [192.2] *Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰσ χεῖρασ*
ἐπιθῇ αὐτοῖσ καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ.

---

5. *πατερα* c. ℵBDZ unc^{11} al pl it vg al Or^{3,638} etc ... CEIΔ al plus^{50} sah cop syr^{omn} etc add *αυτου* | *κολληθησ.* (Gb'') c. BDEFGHISUV al^{50} ... ς *προσκολληθ.* (:: ut LXX) cum ℵCKLMZΓΔΠ al pl Ath^{1,89} al
6. *σαρξ μια* c. BCILZΓΔΠ unc^{9} etc: ℵD it (exc m q) vg *μι. σαρξ*
7. *μωυσησ* ... ς *μωσησ*. Item v. sq: cf Proll | *απολυσαι* c. ℵDLZ al^{2} it^{7} vg etc ... ς add *αυτην* c. BCINΓΔΠ unc^{9} al pler it^{2} syr^{utr} etc
9. *οτι* c. ℵCILNΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{5} vg etc ... Ln Ti om c. BDZ it^{7} | *μη επι πορνεια* c. ℵCINZ unc^{13} al^{150} g^{2} vg syr^{utr} etc; item ς (= Gb Sz) praemisso *ει* cum minusc pauc ... Ln *παρεκτοσ λογου πορνειασ* (:: ex 5, 32) c. BD al^{6} it^{pler} syr^{cu} etc | *και γαμηση αλλην*: BN al^{2} ff^{1} cop Or^{3,647sq} om | *μοιχαται* c. ℵC^{3}DIZ unc^{13} al pler it^{pler} vg etc ... BC*N al^{2} it^{2} cop *ποιει αυτην μοιχευθηναι* | *μοιχαται* sine additamento c. ℵC^{3}DLS al^{16} it^{9} gat mm syr^{cu} sah etc ... ς Ln Ti add *και ο απολελυμενην γαμησασ* (C*INΔΠ etc *γαμων*) *μοιχαται* c. BC^{1}INZ unc^{11} al pler it^{5} vg etc :: ex ll. pp.
10. *οι μαθητ.* c. ℵB al^{2} it^{3} sah^{cod} Dam$^{par\ cod}$ ... ς add *αυτου* c. CDINZ unc^{13} al pler it^{pl} vg al mu
11. *τουτον* c. ℵCDINZ unc^{13} etc: B al^{2} e aeth Or^{3,649sq} Cyp^{bis} om; hinc Ln [τουτ.]
13. *προσηνεχθησαν* c. ℵBCDL al^{15} ... ς *-χθη* c. I^{vid}ΓΔΠ unc^{9} al pler

14 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε
αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸσ ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
16 [193.2] Καὶ ἰδοὺ εἷσ προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί 16–22 Mc 10, 17–22 Lc 18, 18–23
ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με
ἐρωτᾷσ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷσ ἐστὶν ὁ ἀγαθόσ. εἰ δὲ θελεισ εἰσ
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰσ ἐντολάσ. 18 ποίασ; φησίν. ὁ δὲ
Ἰησοῦσ εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεισ, οὐ μοιχεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐ ψευδο-
μαρτυρήσεισ, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεισ
τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκοσ· πάντα
ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 [194.2] ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ

---

14. *αυτοισ* c. ℵCDLM al it[4] vg cop syr[cu et sch] syr[p] c.* etc ... ς Ln Ti om c. BI unc[10] al pler it[pl] sah arm | *πρ. εμε* c. ℵLΔ ... ς Ln Ti *πρ. με* c. BCD unc[10] etc

15. *τ. χειρ. αυτοισ* (ℵ *επ αυτοισ*) c. (ℵ)BDLΔ* al[10] syr[cu et sch] sah cop aeth Or[3, 658 et 663] ... ς *αυτοισ τ. χειρ.* c. CΔ[corr] unc[9] al pler it vg etc

16. *προσ. αυτω ειπ.* c. ℵB al[3] f e (item it[9] cop add *αυτω*) sah etc ... ς *προσ. ειπ.* (D *λεγει*, vg *ait*) *αυτω* c. CDLΓΔ unc[9] al pler vg syr[omn] Or [3, 664] | *διδασκ.* c. ℵBDL al[4] it[3] aeth Or[3, 664bis] ... ς (Gb[oo]) add *αγαθε* c. CΓΔ unc[9] al pler it[8] vg syr[omn] sah cop | *σχω* c. BD(C*?) Or[3, 664txt] ... ς *εχω* c. C(C[2]?)EFGHKMSUVΓΔ etc ... ℵL etc *κληρονομησω*, idque ℵL etc post *ζω. αιω.* pon

17. *τι με ερωτασ περι του* (D Or[3, 664] om) *αγαθ.* cum ℵBDL 1. 22. it[9] vg syr[cu et p mg et hr] cop arm aeth Or[3, 664sqq] Eus[praep 11, 21] Dionys[areo 1, 315] Antioch[hom1] etc ... ς (= Gb, sed rursus Gb′) *τι με λεγεισ* (Δ om) *αγαθον* c. CΔ unc[9] al pler f q syr[sch et p txt] sah etc | *εισ εστ. ο* (D 1. om) *αγαθοσ* c. ℵBDL 1. 22. a syr[hr] arm Or[3, 664 et 665]; item addito *ο θεοσ* it[5] vg etc ... ς (= Gb) *ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο θεοσ* c. CΓΔ unc[9] al pler it[5] syr[sch et p] sah aeth Eus[prae] Chr al | *εισ τ. ζω. εισελθ.* (D it[7] *ελθειν*) c. ℵBCDKL al[3] it (exc q) vg aeth Or[3, 667sq] Ir[int 241] ... ς *εισελθ. ε. τ. ζω.* c. ΓΔ unc[8] al pler q syr[omn] sah cop al Chr | *τηρησον* c. ℵCL unc[11] al omn[vid] Or[3, 667sq ter] Chr ... Ln Ti *τηρει* c. BD

18. *ποιασ φησιν* c. ℵL ... Ln *εφη αυτω ποιασ* c. B 13. c fu ... ς Ti *λεγει αυτω ποι.* c. CD unc[11] al omn fere it[pl] vg al mu | *ειπεν* (H etc add *αυτω*) c. ℵCD unc[12] etc ... Ln *εφη* c. B al[2]

19. *πατερα* c. ℵBC*D unc[12] al[60] it[5] am arm Or[3, 668sq] Ir[int241] al ... ς (= Gb Sz) add *σου* c. C[2] al pl it[6] vg etc

20. *παντ. ταυτ.* c. ℵCLΓΔ unc[6] al pl it vg etc ... Ln *ταυτ. παντ.* c. BDH KM al[20] etc | *εφυλαξα* (Gb′) c. ℵBDL 1. 22. Ath[cod] ... ς *-ξαμην* c. C

θέλεισ τέλειοσ εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸσ
πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
22 $^{195.2}$ *ἀκούσασ δὲ ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ*
ἔχων κτήματα πολλά.
23—26 Mc 10, 23—27 Lc 18, 24—27 23 *Ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν*
ὅτι πλούσιοσ δυσκόλωσ εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 *πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπή-*
ματοσ ῥαφίδοσ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. 25 *ἀκούσαντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγον-*
τεσ· τίσ ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 *ἐμβλέψασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν*
αὐτοῖσ· παρὰ ἀνθρώποισ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυ-
νατὰ πάντα.

---

unc^{11} al pler Or^{3,669} Ath Chr. Item absque additam c. ℵBL 1. 22. ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l am for fu al Ir$^{int 241}$ Cyp al ... ς (Gb^{0}) add *εκ νεοτητοσ μου* (D om *μ.*) c. ℵ^{cb}CD unc^{11} al pler it^{8} vg^{ed} syr^{omn} al Or^{3,670}

21. *εφη* c. ℵCD unc rell al fere omn ... Ln *λεγει* cum B al^{3} (*ait*, *dicit* it vg) | *πτωχοισ* c. ℵCZ unc^{12} al omn^{vid} Clem^{537} Or$^{3,670 sqq}$ et ^{674} et^{683} etc ... Ln Ti *τοισ πτωχ.* c. BD sah cop | *εν ουρανω* c. ℵLZΔ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop arm Or^{3,670} et^{683} etc ... Ln Ti *εν ουρανοισ* c. BCDΓ al^{20} e g$^{1.}$ sah Cyr^{hr} Cyr$^{ador 462}$

22. *ο νεαν.* sine additam c. ℵLZ Chr item e f h item aeth ... ς add *τον λογον* c. CD unc^{13} al pler it^{4} vg cop syr^{p} arm Or^{3,678}; item Ln *τ. λογ. τουτον* c. B 51^{ev} it^{5} al

23. *πλουσ. δυσκολ.* c. ℵBCDLZ al^{7} it^{7} vg aeth ... ς *δυσκ. πλουσ.* c. XΓΔ unc^{9} al pler it^{5} syr^{omn} arm

24. *οτι* c. ℵCLMZ al sah cop syr$^{cu et utr}$ aeth ... ς Ln Ti om c. BDX unc^{9} al pler it vg arm | *καμηλον* c. ℵBCDXZ et unc^{omn} al pler ... al^{10} al pler *καμιλον*, item syr^{p} (exc^{cod} barsa). Scholion: *κάμηλον δὲ ὧδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ δεσμοῦσι τὰσ ἀγκύρασ οἱ ναῦ-ται.* | *τρυπηματοσ* c. ℵ^{c}DLXZΓΔ unc^{6} al pler Clem^{936} Or et Cels ap Or^{1,641} et^{642} al ... ℵ*B *τρηματοσ*, CKMU al^{20} *τρυμαλιασ* | *εισελθειν* c. ℵCLZΔ unc^{6} al^{100} etc ... ς Ln *διελθειν* c. BDGSVXΓ al sat mu it vg etc | *των ουρανων* c. Z 1. 33. 124. 157. 48^{ev} it vg syr^{cu} al Clem^{936} Or^{3,680} Eus$^{es 575}$ etc ... ς *του θεου* c. ℵBCD unc^{13} al pler sah cop syr$^{sch et p}$ arm Or$^{1,641 sq}$ et ^{681} etc. Idque sine additam c. ℵLZ 1. 33. al ff$^{1.}$ syr^{cu} Or$^{1,641 sq}$ et^{3,681} Eus^{es} etc ... ς add *εισελθειν* c. CX unc^{11} al pler syr^{p}, item Ln ante *εισ* c. BD it (exc ff$^{1.}$) vg etc

25. *οι μαθητ.* c. ℵBC*DKLZΔ al^{15} it (exc ff$^{1.}$) vg etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* c. C^{3}XΓ unc^{8} al pler etc

26. *δυνατ. παντ.* c. ℵLZ, item Gb Sz Ln Ti *παντ. δυνατ.* c. BC*HKSUV*

27 Τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφή- 27–30 Mc 10, 28–31
καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 196.10 Lc 18, 28–30 Lc 22, 30
ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖσ οἱ ἀκολουθή-
σαντέσ μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ θρόνου δόξησ αὐτοῦ, 197.5 καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα
θρόνουσ κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 29 198.2 καὶ
πᾶσ ὅστισ ἀφῆκεν ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα
ἢ ἀγροὺσ ἢ οἰκίασ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματοσ, πολλαπλασίονα λήμ-
ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 199.2 πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 200.10 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσασ δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλουσ ἑστῶτασ ἐν τῇ ἀγορᾷ
ἀργούσ, 4 καὶ ἐκείνοισ εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα,

---

XΓΔ al^{80} Or etc ... ς παντα δυνατα εστι cum C^{3}DEFGHV^{2} al mu it vg

28. παλινγενεσια c. ℵB*CDELZΔ al ... ς Ln Ti παλιγγε. c. B^{3}XΓ unc^{8} etc | και αυτοι c. ℵDLZ 1. 124. Or^{1,283} et ^{3,686} Amb^{bis} (*et ipsi*) ... ς Ln Ti και υμεισ c. BΘX unc^{11} al pler it vg etc

29. οστισ (et. Gb prob Schu) c. ℵBCDE*KLΔ al^{30} Or^{1,283} et $^{3,685.686}$ etc ... ς οσ c. E^{2}X unc^{8} al pl it^{7} | μητερα absque η γυναι. c. BD 1. it^{7} syr^{hr} Or^{1,283sq} Ir^{int} ... ς add η γυναικα c. ℵCKX unc^{11} al pler it^{7} syr^{cu} et ^{utr} sah cop arm etc | η οικιασ idque h. l. cum ℵ^{a}(ℵ* om)C*L 1. (for) syr^{hr} cop aeth^{rom} Or^{1,283} et ^{3,690} Cyr^{ador} (Ir^{int}) ... ς Ln οικιασ η post αφηκ. c. BC^{3}DX unc^{11} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr} sah arm etc (sed K al pl it^{11} vg οικιαν η) | ενεκα c. ℵD Cyr^{ador} ... ς Ln Ti ενεκεν cum BC unc rell al omn^{vid} Or al | του εμου ονομ. c. ℵB 124. ... ς Ln Ti του ονομ. μου c. CD unc rell al pler Or^{1,283sq} al | πολλαπλασ. c. BL sah syr^{hr} Or^{1,283bis} et^{284} et^{alib} al ... ς εκατονταπλασιονα c. ℵC DX unc^{11} al omn^{vid} it vg etc | λημψεται c. ℵBCDL ... ς ληψετ. c. rell

XX, 2. συμφω. δε c. ℵBCDLS(Δ) al permu it vg etc ... Gb′ και συμφ. c. XΓΔ* unc^{8} al^{130} e syr^{cu} al Chr

3. περι c. ℵBCDΠ unc^{11} etc ... ς (= Gb Sz) add την c. VΔ al mu

4. και εκεινοισ (Gb″) c. ℵBXΓΔ unc^{8} al pl ... ς Ln Ti κακεινοισ c. CDKLΠ al mu | αμπελωνα c. BD unc^{13} etc ... ℵCΠ al^{30} etc add μου

καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 *οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν*
περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτωσ. 6 *περὶ δὲ τὴν ἐν-*
δεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλουσ ἑστῶτασ, καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 *λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶσ ἡμᾶσ*
ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα.
8 *ὀψίασ δὲ γενομένησ λέγει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ τῷ ἐπιτρόπῳ*
αὐτοῦ· κάλεσον τοὺσ ἐργάτασ καὶ ἀπόδοσ τὸν μισθόν, ἀρξάμενοσ
ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕωσ τῶν πρώτων. 9 *καὶ ἐλθόντεσ οἱ περὶ τὴν*
ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 *ἐλθόντεσ δὲ οἱ πρῶτοι*
ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ
αὐτοί. 11 *λαβόντεσ δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου* 12 *λέγον-*
τεσ· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσουσ αὐτοὺσ ἡμῖν
ἐποίησασ τοῖσ βαστάσασι τὸ βάροσ τῆσ ἡμέρασ καὶ τὸν καύσωνα.

---

5. *παλιν δε* c. ℵCDL al it^{4} vg etc ... ς Ln *παλιν* c. BX unc^{12} al pler it^{8} mm cop | *ενατην* (Gb'') c. ℵBCΠ unc^{11} al pm ... ς *εννατ.* c. DGΓ al pl

6. *ενδεκατην* c. ℵBDL 11. it^{9} vg sah^{münt} aeth Or^{3,699} et^{700} Cyr^{ador83} ... ς (Gb^{00}) add *ωραν* c. C unc^{13} al pler it^{4} etc | *εστωτασ* c. ℵBC^{2}DL 33. it^{10} vg syr^{cu} sah cop aeth Or^{3,699} et^{700} ... ς (= Gb) add *αργουσ* c. C* unc^{13} al pler f h m q syr^{utr} arm

7. *αμπελωνα* c. ℵBC*NΓ unc^{12} al pler it^{4} am for syr^{cu} et^{utr} etc ... C^{3}D ZΠ al^{20} it^{pl} vg sah etc add *μου*, hinc Ln [*μ.*]. Item sine additam c. ℵBDLZ 1. it^{11} vg sah cop^{dz} perss Or^{3,695} ... (Gb^{00}) add *και ο εαν η δικαιον ληψεσθε* (CNX *λημψ.*, tol syr^{cu} etc *δωσω υμιν*) c. CNXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{8} tol syr^{cu} et^{hr} et^{utr} al

8. *αποδοσ* c. ℵCLZ Or$^{3,696\,bis}$ et^{774} ... ς Ln add *αυτοισ* c. BDN unc^{13} al omn^{vid} it vg etc

9. *και ελθ.* c. ℵCLNXΣΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{utr} cop aeth ... Ln *ελθ. δε* c. B syr^{cu} sah ... D etc *ελθ. ουν*

10. *ελθ. δε* c. ℵLXΣΓΔΠ unc^{9} al pler q cop syr^{p} et addito *και* N etc ... Ti *και ελθ.* c. BCD al^{5} e syr^{cu} et^{sch} aeth | *πλειονα* c. ℵC^{2}vel^{3}XΓΔΠ unc^{9} al pler Chr, item D *πλειω* ... Ln Ti *πλειον* c. BC*NZ al^{8} | *λημψ.* c. ℵB*CDLNXΣ ... ς *ληψ.* c. rell | *το ανα* c. ℵCLΣZ 33. ... ς Ln om *το* c. BD unc^{13} al pler Chr | *και αυτοι* post *δηναρ.* c. ℵBLZ 33. syr^{sch} arm aeth ... ς Ln Ti post *ελαβον* c. CDN unc^{13} it (d om) vg syr^{cu} et^{p} sah cop

12. *λεγοντ.* c. ℵBC^{2}D 1. it (exc q) vg syr^{omn} aeth Or^{3,694} Chr ... ς add *οτι* c. C*^{vid}NZ unc^{14} al pler q arm Or^{3,696} | *αυτουσ ημιν* c. ℵDLZ al^{6} it^{pler} vg syr^{cu} et^{sch} sah cop aeth ... ς Ti *ημιν αυτουσ* c. BCN unc^{13} al pler c arm Or^{3,696} Chr

13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
δηναρίου συνεφώνησάσ μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ
τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡσ καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω
ποιῆσαι ἐν τοῖσ ἐμοῖσ; ἢ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ ἐστιν ὅτι ἐγὼ
ἀγαθόσ εἰμι; 16 οὕτωσ ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι
ἔσχατοι.
17 [201.2] Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν 17–19 Mc 10, 32–34 Lc 18, 31–33
τοὺσ δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ· 18 ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτὸν εἰσ θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν
εἰσ τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
20 [202.6] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου 20–28 Mc 10, 35–45
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν
οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν

---

13. *ενι αυτων* (B *αυτ. ενι*) *ειπ.* c. ℵ(B)D 124. it[pler] vg arm Or[3,705] Chr ... ς Ln Ti *ειπ. ενι αυτ.* c. CNZ unc[13] al pler e q etc | *συνεφωνησασ μοι* c. ℵBCDN unc[13] etc ... LZ 33. sah cop etc *συνεφωνησα σοι*

15. *η ουκ* c. ℵCNXΓΠ unc[10] al omn[vid] it vg etc ... Ln *ουκ* c. BDLZ syr[cu] arm | *ο θελ. ποιησ.* c. ℵBDLZ al[6] it[7] vg syr[sch] aeth Chr ... ς *ποι. ο θελ.* c. CNX unc[13] al pler it[5] syr[cu] et P sah cop arm | *ἢ* sec (et. ς[e] Gb Sz) c. ℵB*CDNXZΠ unc[9] etc ... ς Gb'' Ti *ει* c. B[3]HSΓ al pl Did[trin1,18] Chr (it[pler] vg *an*)

16. *εσχατοι* sine additam c. ℵBLZ 36. sah cop aeth[cod] ... ς Ln Ti add *πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι* c. CDN unc[13] al fere omn it vg syr[omn] arm aeth Or[3,694] (in textu) et [707] :: cf 22, 14

17. *δωδεκα* c. ℵDLZ etc ... ς (Gb[0]) Ln add *μαθητασ* c. BCNXΠ unc[10] al pler it[pl] vg etc, item addito *αυτου* Γ al[10] it[5] syr[sch] | *και εν τη οδω* c. ℵBLZ al[7] sah cop arm pers[p] Or[4,800] et [3,709] ... ς *εν τ. οδ. και* c. CDNXΓΠ unc[10] al pler syr[omn] aeth it[4] (et[3]) etc (it[6] vg etc om *εν τ. οδ.*)

18. *εισ θανατον* c. ℵ ... B aeth om ... ς Ln Ti *θανατω* (:: ut Mc, nec fluct) c. CDNZ unc rell etc

19. *εγερθησ.* c. ℵC*LNZ 50. ... ς Ln *αναστησεται* c. BC[2]DXΓΔΠ unc[8] etc

20. *παρ* c. ℵCNXZ unc[13] al omn[vid] etc ... Ln Ti *απ* c. BD

21. *ουτοι* c. ℵBDN unc[13] etc ... C al[2] it[3] sah cop Bas[se131] et [138bis] Isid[1,137] om; hinc Ln [ουτ.] | *δεξιων* c. ℵB Dam[par378cod] ... ς Ti add *σου*

τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν
αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖσ· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε,
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν
τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου. 24 [203.2]
24 ss Lc 22, 25–27 *ἀκούσαντεσ δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ*
δὲ Ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντεσ
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζου-
σιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτωσ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ ἐὰν θέλῃ ἐν
23, 11 Mc 9, 35 *ὑμῖν μέγασ γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, 27 καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν*
ὑμῖν εἶναι πρῶτοσ, ἔσται ὑμῶν δοῦλοσ· 28 [204.4] *ὥσπερ ὁ υἱὸσ τοῦ*
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

---

c. CDN unc[13] (Z hiat) al omn[vid] it vg etc | *ευω. σου* c. ℵBCNZ unc[14] al pler it[8] etc … ς (= Gb Sz) om *σου* c. D al it[6] vg arm

22. *πινειν* (BG etc *πιειν*) absque additam c. ℵBDLZ 1. 22. it[pler] vg syr[cu] sah cop al Or[3, 717] Epiph[781] et [742] etc … ς (= Gb) add *και* (Sz *η* cum unc[omn] exc S al[100] it[3] syr[utr] arm) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* c. CXΓΔΠ unc[9] al pler it[3] syr[utr] etc :: ex Mc

23. *λεγει* c. ℵBDZ[vid] al[5] it[pler] vg syr[cu] et [sch] sah arm … ς *και λεγει* c. CX unc[12] al pler h q cop syr[p] aeth (DΔ etc post *αυτοισ* add *ο* $\overline{\iota\varsigma}$) | *πιεσθε* c. ℵBDLZ al it (exc[3]) vg syr[cu] sah cop etc … ς (= Gb) *και* (Sz inepte *η*) *το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* c. CX unc[12] al pler f h q syr[utr] arm Chr Bas[se 134] al Op | *και εξ* c. ℵBDZ unc[13] etc … BL etc *η εξ* :: cf Mc | *ευωνυμων* (Gb″) c. ℵBCDKLMZΠ* al permu it[9] vg Or[3, 717] et [int 334] al … ς add *μου* c. EGHUVXΓΔΠ[2] al pler it[4] syr[omn] sah cop al | *τουτο* c. CDΔΠ[1] (post *δουν.*) al[16] q sah cop syr[p] etc … ς Ln om (:: ut Mc) c. ℵBZΠ[2] unc[10] al pler it[pler] vg etc

24. *ακουσ. δε* c. ℵ[c]LZ al[8] for sah cop syr[sch] Or[3, 713] … ς Ln *και ακουσ.* (:: ut Mc) c. ℵ*BCD unc[12] al pler it vg syr[cu] et [p] arm aeth

26. *ουτωσ* c. ℵBDZΠ unc[9] al pl it[pler] vg etc … ς (= Gb Sz) add *δε* (:: ut Mc) c. CMXΓ al sat mu ff[2.] syr[omn] cop aeth Or[int3, 878] | *εσται* c. ℵCLXΓΔΠ unc[8] etc … Ln *εστιν* (:: e Mc) c. BDZ m sah | *εαν* c. ℵC unc[13] al omn[vid] … Ln *αν* c. BD | *εν υμιν* sec loc (B etc post *μεγασ*, C etc post *γενεσθ.*) c. ℵBCD unc[12] etc (:: sane cum Mc): LZ *υμων* | *εσται* sec (Gb″) c. ℵBCDXΓΔΠ unc[5] al[90] it[9] sah cop … ς Ti *εστω* c. ℵ[c]HLMS al pl it[5] arm aeth

27. *αν* c. ℵBDZ … ς Ti *εαν* c. CΠ[2] unc[12] etc | *εσται* (Gb″) c. ℵCDKLMUZΔΠ* al[70] it vg Or[int3, 878] … ς Ti *εστω* c. BEGHSVXΓΠ[2] al pl

28. *αντι πολλων*: D add *υμεισ δε ζητειτε εκ μεικρου αυξησαι και εκ μει-*

29 [205,2] Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν 29–34 Mc 10, 46–52
αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν Lc 18, 35–43
ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον
ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. 31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπή-
σωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ
Δαυείδ. 32 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί
θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ
ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν
ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1 [206,2] Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθ- 1–9 Mc 11, 1–10 Lc 19, 29–38 Io 12, 12–15

ζονος ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι, μη ανακλεινεσθαι εις τους εξεχοντας τοπους, μηποτε ενδοξοτερος σου επελθη, και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ετι κατω χωρει, και καταισχυνθηση. εαν δε αναπεσης εις τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ· συναγε ετι ανω, και εσται σοι τουτο χρησιμον. Item syr^cu itpl

29. ιερειχω c. BCLZ, item alibi (cf Lc) DPQΔ (Mc et. F) ... ς Ln ιεριχω c. ℵEXΓΠ(DΔ) unc[7] etc

30. ελεησ. ημ. absque κυριε c. ℵD al[5] it[6] syr^cu arm ... Ln Ti praem κυριε c. BLZ 124. it[3] vg sah cop syr^hr aeth; item ς add κυριε c. CNXΓΔΠ unc[8] al pler it[3] etc | υιε c. ℵCDEFLNΠ* al[20] Or[3,728] Eus^ecl230 al ... ς Ti υιος c. BXZΓΔΠ[2] al pl Or[3,727] et[729] | δαυειδ: cf ad v. 1, 1. Item v. sq.

31. σιωπησωσιν c. ℵBCDXZΓΠ unc[8] al omn^vid ... Ti -σουσιν c. LNΔ | εκραξαν c. ℵBDLZΠ[1] al sah cop syr^cu et sch ... ς Ti -ζον c. CNΠ[2] unc[11] al pler it vg syr^p | κυριε h. l. c. ℵBDLZ al[3] it[8] vg sah cop syr^sch arm aeth ... ς post ημας c. CN unc[12] al pler f ff[2] q syr^cu et p | υιε c. ℵCDLN al mu ... ς Ti υιος c. BZ unc[12] al pler

32. ποιησω c. ℵ*BCDN unc[12] al pler etc ... LZ al[2] (itpl vg *vultis ut faciam*) Or[3,727] et[730] praem ινα, hinc Ln [ινα]

33. ανοιγωσιν c. ℵBDLZ al[7] Or^bis Chr ... ς Ti ανοιχθωσιν c. CN unc[12] al pler Bas^se186 | οι οφθ. ημων c. ℵBDLZ 33. (it vg) Or[3,731] ... ς Ti ημων οι οφθ. c. CN unc[12] etc

34. ομματων c. BDLZ al[4] Or[3,736] ... ς Ti οφθαλμων c. ℵCN unc[13] al pler Bas^se186 Dam^par553 | ανεβλεψ. c. ℵBDLZ al[10] itpler vg sah cop syr^cu syr^p mg et hr arm aeth Bas^se Dam^par553cod ... ς Ti add αυτων οι οφθαλμοι c. CN unc[13] al pler q syr^sch syr^p txt

XXI, 1. βηθφαγη c. ℵB*C[2]DEGHM*N[2]SVΔ al pl it vg etc ... ς Ti βηθ-

φαγὴ εἰσ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦσ ἀπέστειλεν δύο μα-
θητὰσ 2 λέγων αὐτοῖσ· πορεύεσθε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι
ὑμῶν, καὶ εὐθὺσ εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆσ·
λύσαντεσ ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύ-
ριοσ αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺσ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούσ. 4 [207.7] τοῦτο
δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
Zach 9, 9 Es 62, 11 5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεταί σοι πραῢσ
καὶ ἐπιβεβηκὼσ ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 [208.2] πο-
ρευθέντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντεσ καθὼσ προσέταξεν αὐ-
τοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν
ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖ-

---

σφαγ. c. B^{8}FKM^{2}N*UXΓΠ al^{100} | *εισ* (C^{2} *και εισ*) *το* c. BC^{2} al^{2} et (*in montem*) it^{8} Or^{3,729} (:: ita nemo in Mc, U tantum in Lc) ... ς *προσ το* (:: ut Mc et Lc) c. ℵDLNXΓΔΠ unc^{8} al pler (*ad montem*) f g$^{1.2.}$ vg Or^{3,736} et^{4,181} Chr | *ις* c. BDEHV al mu Or^{4,181} ... ς Ln *ο ις* c. ℵC^{2}LNXΓΔΠ unc^{5} Or^{3,736}

2. *πορευεσθε* (Gb') c. ℵBDLZ al^{7} Or^{4,181} al ... ς Ti *πορευθητε* c. CNXΓΔΠ unc^{8} al pler | *κατεναντι* (Gb') c. ℵBCDLZ al^{7} etc ... ς Ti *απεναντι* c. NXΓΔΠ unc^{8} etc | *ευθυσ* c. ℵLZ ... ς Ln Ti *ευθεωσ* c. BCDN unc^{12} etc ... al^{3} it^{6} cop etc om | *αγαγετε* c. ℵCLNZ unc^{13} etc ... Ln *αγετε* c. BD al^{2}
3. *ευθυσ* c. ℵBL Or^{4,181}et^{188} ... ς Ln Ti *ευθεωσ* c. CDN unc^{12} etc | *αποστελει* c. ℵBD^{gr}HM al it^{pler} vg sah cop etc ... Gb Sz *αποστελλει* c. C LNXZΓΔΠ unc^{6} al^{150} d h syr^{omn} al
4. *τουτο δε* c. ℵC*DLZ it^{pler} am fu al syr^{cu} cop al Or^{4,181} al ... ς (Gb^{oo}) Ti add *ολον* c. BC^{3}N unc^{12} al omn^{vid} g$^{2.}$ q vg^{ed} syr^{sch} et ^{p} sah al
5. *και επιβεβ.* c. ℵBCNZ unc^{14} al pler it^{5} am for em Or^{4,181} et^{187sq} Chr ... Ti om *και* c. D 61. it^{6} vg^{ed} fu san gat aeth Cyp al | *και επι πωλ.* c. ℵBLN 1. 124. syr^{cu} et^{sch} syr^{p} c.* sah aeth . . ς om *επι* c. CDXΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc :: ut LXX | *υιον υποζυγιου* c. ℵ*et^{c}BCD^{a}N unc^{13} al omn^{vid} f q vg syr^{omn} (et. P mg graec) sah Or^{4,187} et^{188} Chr (D* *υιον υποζυγιον*) ... ℵ^{a} vel^{b} LZ e am* *υποζυγιου* absque *υιον*
6. *προσεταξ.* c. ℵLNXZΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{ter} Eus^{bis} ... Ln Ti *συνεταξ.* c. BCD al^{2}
7. *επ* c. ℵBDLZ 33. 69. Or^{4,181} et ^{187} ... ς Ti *επανω* c. CN unc^{13} al pler | *αυτων*: D it^{8} *αυτον* | *τ. ιματια* c. ℵ*BD b e ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ gat arm ... ς Ti add *αυτων*, Ln [*αυτ.*] c. ℵ^{a}CNZ unc^{14} al omn^{vid} it^{5} syr^{cu} et ^{utr} et^{hr} sah cop etc :: ut Mc (et Lc) | *επεκαθισεν* (et. ς Gb Sz) c. BCFMSUVXΓΔ (item H) al pl etc, item KNΠ al *εκαθισεν*, D *εκαθητο*, *sedebat*, *sedit* it^{pl} ... ς^{e} *επεκαθισαν* c. ℵ^{c}L al, ℵ* *εκαθισαν*, item g$^{1.2.}$ vg cop *sedere fecerunt*

πος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ
ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ.
9 [209.1] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος Ps 118, 26
ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 [210.10] Καὶ εἰσ-
ελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα·
τίς ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης
Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας. 12—13
12 [211.1] Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ Mc 11, 15–17 Lc 19, 45 s
ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, Io 2, 13–17
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας
τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· Is 56, 7 Ier 7, 11
ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
σπήλαιον λῃστῶν. 14 [212.10] Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ
χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 [212.5] ἰδόντες δὲ
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς
παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ
Δαυείδ, ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγου- Ps 8, 3
σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στό-

---

8. εστρωσαν (straverunt) sec c. ℵ*D(Δ) c e ff[2.] q cop Or[4, 187] ... ς Ln Ti εστρωννυον (sternebant) c. ℵ[c]BCNΣ unc[13] al omn[vid] it[6] vg sah syrr
9. αυτον c. ℵBCDL al[5] ff[1.] sah cop syrr aeth Or[4, 181] Eus[dem459] ... ς om c. EXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg arm :: ut Mc
11. ο προφητ. ι̅ς̅ c. ℵBD 157. sah cop arm Or[4, 187] Eus[dem 460] ... ς Ti ι̅ς̅ ο (Δ om) προφη. c. CLNXΓΔΠ unc[9] al pler it vg syrr aeth Or[3, 747] et[4, 180] Chr | ναζαρεθ (et. ς[e]) c. ℵBCDEHKUVXΠ al pl it[pler] vg sah cop, item Δ -ραθ ... ς Gb Sz ναζαρετ c. FGLMNSΓ al certe mu d e
12. ι̅ς̅ c. ℵ*(et[cb])BCEHMVXΔ al[15] Or[3, 750] et[4, 180. 187] ... ς ο ι̅ς̅ c. DFGKLNS UΓΠ al pl Or[3, 749] | του θεου c. CDNXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[cu et utr] etc ... Ln om c. ℵBL al[8] b sah cop arm aeth etc
13. ποιειτε c. ℵBL 124. cop aeth Or[4, 180] et [187] Eus[dem461] ... ς εποιησατε c. CDNXΓΔΠ unc[9] al pler Bas[eth258] (:: ut Lc)
14. τυφλ. κ. χωλ. cum ℵBDL al[6] it vg cop arm aeth syr[sch] Or[3, 755bis] ... Gb'' χωλ. κ. τυφλ. c. CNΓΔΠ unc[9] al[100] sah syr[p] Meth[324] Chr
15. τους κραζ. c. ℵBDLN ... ς om τους c. C unc[16] al omn[vid] Or[3,583]
16. ειπαν c. ℵBDL ... ς ειπον c. CN unc[13] al omn[vid] | οτι c. BCN unc[13] al pler it[5] vg syr[omn] cop arm Clem[105] Or[3, 588] et [3, 756bis] Eus[ps 37] ... ℵD al[6] it[5] aeth Meth[325] Chr Ir[int240] om

ματοσ νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 [214.6] *καὶ*
καταλιπὼν αὐτοὺσ ἐξῆλθεν ἔξω τῆσ πόλεωσ εἰσ Βηθανίαν, καὶ
ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18—22 Mc 11, 12—14 18 *Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰσ τὴν πόλιν ἐπείνασεν.* 19 *καὶ*
19—24 ⅄ *ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆσ ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν*
ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρ-
πὸσ γένηται εἰσ τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.
20 *καὶ ἰδόντεσ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντεσ· πῶσ παραχρῆμα*
ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 [215.6] *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·*
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ
τῆσ συκῆσ ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ
βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 [216.4] *καὶ πάντα ὅσα*
ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντεσ λήμψεσθε.

23—27 Mc 11, 27—33 23 [217.2] *Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ*
Lc 20, 1—8 *διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ· ἐν*
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την; 24 *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ*
λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ· 25 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀν-*
θρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυτοῖσ λέγοντεσ· 26 *ἐὰν εἴπωμεν·*
ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ
εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ ὡσ
προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 *καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ Ἰησοῦ*

---

18. *πρωι* c. א*BD x[scr] ... ς Ln Ti *πρωιασ* c. CN unc[12] al pler | *επαναγαγων* c. א*B*L ... ς Ln *επαναγων* c. א[c]B[3]CNΓΔΠ unc[9] al omn[vid]; item D *παραγων* et it[pl] syr[cu] Hil *transiens*
19. *ου μηκ.* c. BL ... ς om *ου* c. אCD unc[12] al omn[vid] Or[3, 757] et [760 sq] al
22. *αν* c. אBHUΘ[c] al mu Or[3, 757] ... Ti *εαν* c. CLΔΠ unc[7] al pl ... D om | *λημψ.* c. אB*DLΘ[c] ... ς *ληψ.* c. B[3]C unc[11] rell
23. *ελθοντοσ αυτου* c. אBCDL al[5] Or[3, 764] et [810] ... ς Ti *ελθοντι αυτω* c. ΔΠΘ[c] unc[9] al pler | *διδασκοντι* (et. Or[bis]) : 44[ev] it[5] (non item it[4] vg) syr[cu] om
24. *δε* c. אBCDΘ[c] unc[11] rell it[3] syr[p] Op ... Ti Ln om c. LZ it[pl] vg cop
25. *το* sec c. אBCZ al[3] Or[4, 190] ... ς om c. D unc[12] al pler | *παρ* c. אCDV ΔΠ unc[8] al pler ... Ln *εν* c. BLM[mg]Z al[6] Cyr[glaph 282]
26. *ωσ προφητ.* h. l. c. אBCLZ al[5] syr[cu et sch] Cyr[glaph] ... ς post *τ. ιωανν.* c. DΔΠ unc[9] al pler it vg syr[p] arm

εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ καὶ αὐτόσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 [218. 10] Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωποσ
εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμε-
ρον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω,
ὕστερον μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν
ὡσαύτωσ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.
31 τίσ ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ; λέγουσιν· ὁ
πρῶτοσ. λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι

---

27. *ειπαν* c. ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* c. BCZ unc[12] al omn[vid]

28. *ανθρωπ.* c. ℵBDLZΠ unc[6] al pl g[2.] am for harl* gat aeth Or[3, 770] et [774] Chr ... Ln add *τισ* c. CEMUΔ al plus[70] it[pler] vg syrr arm Or[3, 786] etc | *τεκν. δυο* c. ℵCDLXZΠ unc[10] al pler Or[3, 770] et [774] et [786] Eus[luc] Cyr[glaph] ... Ln *δυο τεκν.* c. B al[2] (item it vg Hil) | *προσελθων* absq *και* c. ℵ*LZ e ff[1.] cop Or[3, 770] Ps-Ath[dispu] ... ς Ln praem *και* c. ℵ[c]BCDXΠ unc[10] al omn[vid] it[pler] vg etc | *αμπελ.* sine *μου* c. ℵC*DKLMΔΠ* al[30] it[8] syr[cu] et [utr] et [hr] arm aeth Or[3, 770a] Chr Dam[2, 809] ... ς (Gb[00]) Ln add *μου* c. BC[2]XZΠ[2] unc[7] al pl it[4] vg cop Or[3, 770c] al

29. *ου θελω, υστερ.* (ita c. ℵ*H b e g[2.] h, item B v. 30; a ff[1.] *et postea*; nec Or[3, 770] agnoscit *δε*: ς Ti add *δε* c. ℵ[c]CDLXZ unc[11] al omn[vid] it[mu] vg etc) cum ℵCDLXZ unc[11] al pler it vg syr[cu] et [utr] al Or[3, 770] Eus[luc] Cyr[glaph] Chr Ir[int290] Hil ... B al[7] tol[2] cop syr[hr] arm aeth[codd2] ar[p] ar[e] Ps-Ath[disp] *εγω* (al[3] tol[2] arm *υπαγω*) *κυριε, και ουκ απηλθεν*. Hunc ordinem confirmant Isid[4, 85] et Dam (hom. in ficum[808])

30. *προσελθ. δε* c. ℵBDLZ al[4] it[pler] vg cop syr[hr] arm Cyr[glaph 103] ... ς *και προσελθ.* c. CXΔΠ unc[9] al pler h q syr[cu] Eus[luc166] Chr | *ετερω* c. ℵ*C*DXΔΠ unc[6] al[100] (item *ad alterum* it vg, item syrr arm aeth) Or[3, 770] Eus[luc] Cyr[glaph] Ps-Ath[dispu] ... ς (=Gb Sz, sed Gb') Ln *δευτερω* c. ℵ[c]BC[2]LMSVZ al mu Chr | *εγω* (it vg *eo*) *κυριε* (D add *υπαγω*), *και ουκ απηλθεν* c. iisdem qui v. 29 *ου θελω, υστερον* etc ... B al[7] tol[2] cop syr[hr] arm aeth[codd2] ar[r] Ps-Ath[dispu] *ου θελω, υστερον μεταμεληθεισ απηλθεν*.

31. *λεγουσιν* c. ℵBDL al[4] g[1.] l am for emm san tol fr sax cop arm aeth Chr ... ς add *αυτω* c. CXΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg syrr Eus[luc] | *ο πρωτοσ* c. ℵCLXΔΠ unc[9] al pler c f g[2.] q vg (et. emm gat mm al) fr syr[cu] et [utr] aeth ar[e] Hipp([138] e catena Nicephori in pentat. etc) Eus[luc166] (et rursus[167]) Chr Hier (in h. l. *Quod dicitur*: Quis ex duobus fecit voluntatem patris, *et illi dicunt* Novissimus: *sciendum est in veris exemplarib. non haberi* Novissimum *sed* Primum – *Si autem* Novissimum *voluerimus legere, manifesta est interpretatio* etc) ... Ln *ο υστεροσ* c. B; 4. *ο δευτεροσ*, D al[6] Hipp([136] e codice Mus. Brit. burn. 34. -*ειπεν· ο εσχατοσ*. Vide supra) Ps-Ath[dispu] *ο εσχατοσ*. Item *no-*

καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννησ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνησ, καὶ οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ·
33–46 ὑμεῖσ δὲ ἰδόντεσ οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.
Mc 12, 1–12 Lc 20, 9–19 33 [219.2] Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωποσ ἦν οἰκοδεσπότησ,
Es 5, 1 ὅστισ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ
ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸσ τῶν καρ-
πῶν, ἀπέστειλεν τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ λαβεῖν
τοὺσ καρποὺσ αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντεσ οἱ γεωργοὶ τοὺσ δούλουσ
αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ πλείονασ τῶν πρώτων, καὶ
ἐποίησαν αὐτοῖσ ὡσαύτωσ. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ
ἰδόντεσ τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε
ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ
λαβόντεσ αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ καὶ ἀπέκτειναν.
40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ, τί ποιήσει τοῖσ γεωρ-
γοῖσ ἐκείνοισ; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺσ κακῶσ ἀπολέσει αὐτούσ,
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοισ γεωργοῖσ, οἵτινεσ ἀποδώσουσιν

---

vissimus (quod multo rectius ad ο *εσχατ.* quam ad ο *υστερος* trahi in promptu est; probat etiam d) it^{8} am fu (al mu), item exprimunt *ultimum* cop syr^{hr} arm aeth^{codd2} ar^{p}. Cf praeterea Hil in h. l. Or vero^{3,770} verba *λεγουσιν* usque *λεγει αυτοις ο ῑς̄* plane praeterit, ita ut in suo codice non invenisse credi possit (id quod credidit ac probavit Ln in praef. ed. mai. tom. 2. pag. V.). Confirmat autem codicem qui videtur Origenis Cyr^{glaph103}

32. *ιωανν.* (B *ιωαννησ*) *πρ. υμ.* c. ℵBCL al^{4} c aeth Or^{3,771} Chr ... ς *πρ. υμ. ιωανν.* c. DXΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syrr cop | *ου* c. ℵCLXΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,770} et ^{771} Chr ... Ln *ουδε* c. B al^{10} it^{pler} vg syrr cop aeth Hil Op ... D c e om

33. *ανθρωπος* c. ℵBC*DKLSVΔΠ al^{40} it^{pl} vg cop etc ... ς (= Gb Sz) add *τις* c. C^{3}V^{mg}X unc^{6} al pl e f h m syr$^{cu et sch}$ arm Eus^{theoph128} al | *εξεδετο* c. ℵ*B*CL ... ς Ln *εξεδοτο* c. ℵ^{c}B^{3}DKΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

38. *σχωμεν* (Gb′) c. ℵBDLZ al^{3} arm Or^{3,770} al, item *habebimus, habeamus* it^{pler} vg Ir^{int} Lcif ... ς *κατασχωμεν* c. CXΔΠ unc^{9} al pler (ff$^{1.}$ m *possideamus*, Op *obtinebimus*) Eus^{theo} Chr

41. *εκδωσεται* (et. Gb Sz) cum ℵBDLXΔΠ unc^{rell} al plu; item C al pauc

αὐτῷ τοὺσ καρποὺσ ἐν τοῖσ καιροῖσ αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖσ γραφαῖσ· λίθον ὃν ἀπεδοκίμα- Ps 118, 22 s
σαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν;
43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺσ καρποὺσ αὐτῆσ. 45 [220.1]
ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰσ παραβολὰσ
αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντεσ αὐτὸν κρα-
τῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺσ ὄχλουσ, ἐπεὶ εἰσ προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

1 [221.5] Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖσ
αὐτοῖσ, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ 2–14 Lc 14, 16–24
βασιλεῖ, ὅστισ ἐποίησεν γάμουσ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν
τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ καλέσαι τοὺσ κεκλημένουσ εἰσ τοὺσ γάμουσ,
καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ λέγων·
εἴπατε τοῖσ κεκλημένοισ· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰσ τοὺσ

Cyr[es] εκδωσει ... ς (ita et ς et ς[e] 1624. al) εκδοσεται (Gb'') c. minusc vix mu

44. ς (Gb[°]) et Ln [] καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν c. ℵBCXZΔΠ unc[10] al omn[vid] it[6] vg syr[omn] cop arm aeth Chr Op Aug[consens 2, 188] ... om (prob Schu) c. D 33. a b e ff[1. 2.] Or[3, 786] (i. e. comm ad h. l.) Eus[theo 122] Ir[int 277]. Praeterit et. Lcif. Cf et. Cyr[es 660] (contra est[luc 401]) (:: omnino ex Lc assumpta videntur, apud quem istis oratio concluditur ut versu 43. apud Mt)

45. ακουσ. δε c. ℵLZ 33. syr[cu] cop ... ς Ln Ti και ακουσ. c. BCDXΔΠ unc[9] al pler it vg syr[sch et p] aeth Or[3, 786]

46. επει c. ℵBDL al[8] Or[3, 786] et [788 sq] ... ς Ln Ti επειδη c. CXΔΠ unc[9] al pler | εισ (Gb') c. ℵBL al[2] Or[3, 786] et [788 sq] ... ς ωσ c. CDXΔΠ unc[9] al pler

XVII, 1. εν (ℵ* om; [a] suppl) παραβολ. αυτοισ c. ℵBDL al[5] g[2.] vg Or[3, 791] ... ς αυτοισ εν παραβολ. c. CXΔΠ unc[8] al pler ff[2.] q (et it[pler]) syr[cu et p] arm

4. ητοιμακα (Gb') c. ℵBC*DL al[3] ... ς ητοιμασα c. C[3]XΔΠ unc[9] al pler Or[3, 800] Cyr[glaph 100] al

γάμουσ. 5 *οἱ δὲ ἀμελήσαντεσ ἀπῆλθον, ὃσ μὲν εἰσ τὸν ἴδιον ἀγρόν,*
ὃσ δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 *οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντεσ τοὺσ*
δούλουσ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 *ὁ δὲ βασιλεὺσ ὠργίσθη,*
καὶ πέμψασ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺσ φονεῖσ ἐκείνουσ
καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 *τότε λέγει τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ·*
ὁ μὲν γάμοσ ἕτοιμόσ ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
9 *πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰσ διεξόδουσ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσουσ ἐὰν*
εὕρητε καλέσατε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 10 *καὶ ἐξελθόντεσ οἱ δοῦλοι*
ἐκεῖνοι εἰσ τὰσ ὁδοὺσ συνήγαγον πάντασ ὅσουσ εὗρον, πονηρούσ
τε καὶ ἀγαθούσ, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 [222.10]
εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺσ θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ εἶδεν ἐκεῖ
ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 *καὶ λέγει αὐτῷ·*
ἑταῖρε, πῶσ εἰσῆλθεσ ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
13 *τότε ὁ βασιλεὺσ εἶπεν τοῖσ διακόνοισ· δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ*
καὶ χεῖρασ ἐκβάλετε αὐτὸν εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
20, 16 *ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.* 14 *πολλοὶ γάρ εἰσιν*
κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
15–22 Mc 12, 13–17 Lc 20, 20–26 15 [223.2] *Τότε πορευθέντεσ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον*

5. *οσ* (ℵC *ο*, 33. hiat) *μεν* et *οσ δε* c. ℵBC*L al[9] Or[3,792] et[794] ... ς *ο μεν* et *ο δε* c. C[2]XΔΠU(?) unc[8] al pler Chr Dam[par] ... D b c ff[2.] h (non item it[5] vg) Ir[int279] Lcif *οι μεν* et *οι δε* | *επι την* (Gb′) c. ℵBCD al[6] Or[3,792] et[794] Chr ... ς *εισ την* c. LXΔΠ unc[9] al pler Dam[par]

7. *ο δε βασιλ.* (Gb″) cum ℵBL al[4] l sah cop[dz] Cyr[sach797]; item addito *ακουσασ* al[4] it[4] vg etc, atque ita Ln ... Gb′ Sz Ti *και ακουσ. ο βασ. εκεινοσ* cum CXΔΠ unc[9] al[130] f q syr[p] Dam[par323]; item ς *ακουσασ δε ο βασιλ.* (Gb huic lectioni add + *εκεινοσ* c. 33.) c. minusc ut vdtr pauc syr[sch]; item D it[5] Lcif *εκεινοσ* (it[4] *ille autem*) *ο βασιλ. ακουσ.*

9. *εαν* c. ℵBCXΔ unc[6] al[50] Or[3,802] ... ς *αν* c. DGKLSΠ al mu Or[3,792] al

10. *νυμφων* c. ℵB[txt]L ... ς Ln Ti *γαμοσ* c. B[mg]CDXΔΠ unc[9] rell Or[3,794] et[802]

13. *ο βασιλ.* (ff[1.] om) *ειπ.* c. ℵBL al[5] (item ff[2.]) ... ς Ti *ειπ. ο βασ.* c. CDXΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg al Ir[int279] Lcif | *δησαντ. αυτου ποδ. κ. χειρ.* (et. it[4] am al arm Or[4,379] etc): M al[60] etc *δησ. αυ. χειρ. κ. ποδασ* ... D it[7] syr[cu] etc *αρατε αυτον ποδων και χειρων και* | *εκβαλετε αυτον* c. ℵBL al[6] g[1.2.] l vg sah cop syr[sch] arm aeth Or[4,379] et[int1,87] Eus[ps280] Chr Aug al; adde eos qui antea *αρατε αυτον* etc ... ς Ti *αρατε αυτον και εκβαλ.* (FX al *εκβαλλετε*, Δ *εκβαλατε*, DH etc *βαλετε*) c. CXΔΠ unc[9] al pler f ff[1.] syr[p]

ὅπωσ αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ
τοὺσ μαθητὰσ αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντασ· διδάσκαλε,
οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεισ,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ, οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀν-
θρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον
Καίσαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί
με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου.
οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· Καίσαροσ. τότε
λέγει αὐτοῖσ· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαροσ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν
ἀπῆλθαν.
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντεσ (23–33 Mc 12, 18–27 Lc 20, 27–40)
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδά-
σκαλε, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἐάν τισ ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ- (Deu 25, 5)
βρεύσει ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ

---

16. *λεγοντασ* cum ℵBL 27. (item[vid] syr[cu] et [sch] aeth; it vg al utrique lectioni respondent) ... ς Ti *λεγοντεσ* c. CDXΔΠ unc[9] al pler

17. *ειπον* c. LZ 33.: ς Ln *ειπε* c. ℵBC unc[12] al pler; D it[5] om *ε. ο. η*.

20. *και λεγει* c. ℵBLXΔΠ unc[9] al pler it[4] vg cop syrr al ... C *ο δε λεγει* ... Ti *λεγει* c. D it[6] sah | *ο ις* c. DLZ al[5] it[pler] vg syr[cu] et [sch] cop al mu ... ς om cum ℵB(C)XΔΠ unc[9] al pler f sah syr[p] arm[ed] :: ut Mc | *αυτη* post *εικων* c. ℵBCDXΔΠ unc[9] rell omn fere it vg (*imago haec*, exc ff[1.] *haec imago*) etc ... Ti post *επιγραφη* c. LZ 157. (L *η εικωνα και*) ... 253. Valentt ap Clem[978] Or[3, 807] Amb Promiss om

21. *λεγουσιν* c. ℵB g[2.] syr[sch] arm Promiss ... ς Ln Ti add *αυτω* c. DLXZΔΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[cu] et [p] sah cop | *καισαρι* c. ℵBLXZ unc[8] al pler Clem[806] al ... DKΔΠ etc *τω καισαρι*

22. *απηλθαν* c. BD al[4] ... ς *-λθον* c. ℵLXZΔΠ unc[9] al pler

23 *λεγοντεσ* c. ℵBDMSZΠ* al[50] aeth (confirmant eandem scripturam syr cu et sch) Or[3, 809 et 811] Meth[778] Epiph[557] ... ς Ln *οι λεγοντεσ* c. ℵ[c]EFGHKLUVΠ[2] al pl sah cop syr[p] arm; item *qui dicunt* it (ff[1.] *negantes*; d *dicentes*) vg

24. *μωυσησ* c. BDKLMZΠ etc ... ς *μωσησ* c. ℵEFGHSUVΔ etc | *επιγαμβρευσει* c. ℵBLΔΠ unc[9] al pler Or[3, 812] Chr, item syrr sah arm aeth ... Ln praem *ινα* c. DZ[vid], item cop it vg (*ut ducat*, d *ut nubat*)

πρῶτοσ γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ δεύτεροσ καὶ
ὁ τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή.
28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντεσ γὰρ
ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶ-
σθε, μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν
γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι
θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ τῶν νεκρῶν
Ex 3, 6 οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 ἐγώ εἰμι ὁ
θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν
θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
34–40 Mc 12, 28–31 Lc 10, 25–27 34 $^{221.6}$ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ ὅτι ἐφίμωσεν τοὺσ
Σαδδουκαίουσ, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷσ
ἐξ αὐτῶν νομικὸσ πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-
Deu 6, 5 γάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν
σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ

---

25. *γημασ* c. ℵBL al^{12} Or^{3,821} ... ϛ *γαμησασ* c. DΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler
27. *η γυνη* c. ℵBLUΔΠ* al^{6} e syr^{cu} aeth ... ϛ Ln Ti *και η γυνη* c. DΓΠ^{2} unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} sah cop al Chr
28. *αναστ. ουν* c. ℵBDL al^{3} ... ϛ *ουν αναστ.* c. ΓΔΠ unc^{9} al pler
30. *γαμιζοντ.* (Gb') c. ℵBDL al^{8} Or^{3,828} et ^{834} Ath^{1,425} Isid^{4,146} ... ϛ Ti *εκγαμιζ.* c. ΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{1,582} | *θεου* c. ℵL al^{20}, ϛ Ti *του θεου* c. ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler, item *dei* it^{4} vg syr^{sch} et ^{p} cop aeth Or$^{int\,4,493}$ et ^{667} ... Gb^{0} Ln om c. BD al^{2} it^{3} syr^{cu} sah arm Or^{1,284} et^{alib} :: ut Mt | *τω ουρ.* c. ℵBL al^{10} sah cop Or^{3,823sq} et ^{827} ... ϛ om *τω* c. DΓΔΘ$^{b\,vid}$Π unc^{9} al pler Meth al
32. *εστιν θεοσ* (cum ℵD etc, Ln *ο θε.* cum BLΔ etc) *νεκρ.* c. ℵBDLΔ al^{10} it vg sah cop syr^{cu} et ^{sch} Or^{1,745} et ^{3,290} Eus$^{ps\,235}$ etc ... ϛ *εστιν ο θεοσ θεοσ νεκρ.* c. ΓΘ$^{b\,vid}$Π unc^{9} al pler syr^{p} arm Or^{4,841} et ^{alib} al | *θεοσ* c. ℵD al^{3} Eus$^{ps\,235}$ al, item Or^{3,290} ... Ln *ο θεοσ* c. BLΔ al^{6} sah cop (Or^{1,745})
35. *πειραζ. αυτον* c. ℵBL 33. it^{6} vg sah cop syr^{sch} aeth Or^{int} ... ϛ Ti add *και λεγων* c. DΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler it^{5} fu syr^{cu} al
37. *ο δε εφη αυτω* c. ℵBL 33. sah cop Or$^{int\,3,830}$ ... D etc *εφη αυτω ις̅* ... Gb Sz *ο δε ις̅ εφη αυτω* c. ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al^{150}; ϛ *ο δε ις̅ ειπεν αυτω* c. min vix mu q | *τη* prim c. ℵ^{c}DKLMSZΠ al pm ... Gb^{00} c. ℵ*BΓΔΘ^{b} unc^{6} al^{60} Clem^{304}. Item *τη* sec c. ℵDKLMSZΠ al pl Clem ... Gb^{0} c. BΓΔΘ^{b} unc^{6} al^{30}

διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευ-
τέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύ- Lev 19, 18
ταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.
41 [225.6] Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς 41–46 Mc 12, 35–37 Lc 20, 41–44
ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν
Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριος Ps 110, 1
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,
πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 [226.2] καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι
αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆ-
σαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

1 [227.10] Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη- Mc 12, 38 Lc 20, 45
ταῖς αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν
ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν

---

38. η (D om) μεγαλ. και (L add η) πρωτ. (Gb') c. ℵBD^{gr}LZ al^{9} it^{pler} vg etc ... ς πρωτ. (ΔΘ^{b} η πρ.) και μεγ. c. ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler d f q etc
39. δευτερα sine δε c. ℵB ... ς Ln Ti δευτ. δε c. DLΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | αὐτῇ: D etc ταυτη ... Gb' αὕτη ut ΓΠ unc^{8} etc | σεαυτον c. ℵBDH^{2}LΓΔΠ unc^{7} etc ... Gb' εαυτον c. H*VΘ^{b} al plus^{50}
40. κρεμαται κ. οι προφ. (Gb') c. ℵBDLZ 33. it vg syr^{cu} etc ... ς και οι προφ. κρεμανται c. ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler etc
43. καλει κυρ. αυτ. c. ℵLZ; item Ln καλ. αυτ. κυρ. c. BD etc ... ς Ti κυρ. αυτ. καλ. c. ΓΔΠ unc^{9} al pler e q arm etc
44. κυριος c. ℵBDZ ... ς Ti ο κυρ. c. LΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al omn^{vid} etc | υποκατω (Gb') c. ℵBDGLUZΓ al^{25} it^{4} syr^{cu} etc ... ς υποποδιον c. ΔΘ^{b}Π unc^{7} etc
45. καλει c. ℵBLΓΘ^{b} unc^{7} al pl etc ... DEMΔΠ al^{50} it^{8} etc praem εν πνευματι
46. αποκριθ. αυτω c. ℵBDKLZΔΠ etc ... ς αυτ. αποκρ. c. ΓΘ^{b} unc^{8} etc

XXIII, 1. ο ις c. ℵDLZΓΔΘ^{b}Π unc^{8} al pler ... Ti om ὁ c. BV al pauc
2. μωυσεως c. ℵBDKLZΠ etc ... ς μωσεως c. ΓΔΘ^{b} unc^{8} al pl
3. εαν (Gb') c. ℵLZΔΘ^{b}Π unc^{6} al^{60} ... ς Ln αν c. BDFKSΓ al pm | ειπωσιν υμιν (D^{gr} om) sine τηρειν (Gb') c. ℵBDLZ al^{3} it^{pler} vg syr^{cu} etc ... ς add τηρειν c. ΔΘ^{b}Π unc^{8} al pler etc | ποιησατε (D al ποιειτε)

Lc 11, 46 γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 [228.5] δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ
ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ
αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 [229.2] πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
6 s ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ
Mc 12, 38 s Lc 11, 43 τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν
20, 46 δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν
ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ
καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 [230.10] ὑμεῖς δὲ μὴ κλη-
θῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς
ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς
γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί,
20, 26 ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός. 11 [231.5] ὁ δὲ μείζων
ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινω-
θήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

και τηρειτε (א* om κ. τη.) c. אBDLZ al^{8} fu for sah cop syr^{hr} etc ... ς τηρειτε και ποιειτε c. ΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler it vg syr^{cu} etc

4. δε (Gb′) c. אBLMΔΠ al^{25} it^{9} am etc ... ς γαρ c. D* unc^{8} al pl e f h vg etc ... D**Γ etc om | βαρεα c. אL al^{2} it^{5} syr^{cu} etc ... ςLn Ti add και δυσβαστακτα c. BDΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler etc | αυτοι δε τω c. אBDL al^{3} syr^{cu} etc ... ς Ti τω δε c. ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler it vg etc

5. πλατ. γαρ (Gb′) c. אBDL al^{30} it vg etc ... ς Ti πλατ. δε c. ΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pl | κρασπεδα c. אBD al^{3} it^{6} vg, item addito αυτων b c san sah al ... ς (Gb^{0}) add των ιματιων αυτων c. ΓΘ^{b}Π unc^{9} al pler it^{4} cop etc, item omisso αυτων LZ

6. φιλ. δε c. אBDKLM^{3}ΔΠ* al^{20} it^{pler} vg sah cop syr^{p} ... ς φιλ. τε c. Θ^{b}Π^{2} unc^{8} etc ... Γ arm Cyp om copulam

7. ῥαββ. semel, non bis, (Gb′) c. אBLΔΘ^{b2} al^{16} it vg sah cop etc ... ς Ti ῥαββ. ῥαββ. c. DΓΘ^{b*}Π unc^{9} al pler syr^{cu} et p arm | ῥαββει c. אBDEFK ΓΔΘ^{b} (alibi et. ΔCMPXΛ) ... ςLn ῥαββι c. GHLMUSΠ etc. Similiter v. sq

8. ο διδασκαλ. (Gb′) c. א^{ca}BU al^{68} Clem^{108} Or$^{3, 182}$ Eus$^{ps\ mai\ 98}$ ... ς ο καθηγητης c. א*et^{cb}DLΓΔΘ^{b}Π unc^{8} al pl Nyss$^{euno\ 10}$ al. Praeterea ς (= Gb) add ο (HU om) χ̅ς̅ c. ΓΔ unc^{9} etc ... om c. אBDE^{2}LΘ$^{b\ vid}$Π al plus^{15} it vg etc

9. υμων ο πατ. c. אBU al^{7} Nyss^{euno10} (om ὁ) ... ς Ti ο πατ. υμ. c. DLΓ ΔΘ^{b}Π unc^{9} etc | ο ουρανιος c. אBL al^{4} arm aeth Bas^{euno259} Cyr^{luc282} ... ς ο εν τοις (DΔ etc om) ουρανοις c. DΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler it vg etc

10. οτι καθηγ. υμ. εστιν (b om; D it^{7} vg post εις) εις (Gb′) c. BDGL etc ... ς εις γαρ υμων (אΘ^{b}Δ etc post εστ., KΠ* al^{10} om) εστιν ο (U al om) καθηγητ. c. אΓΔΘ^{b}Π unc^{8} al pler it^{3} cop etc

13 [232.5] *Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,* Lc 11, 52
ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
ὑμεῖσ γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἀφίετε εἰσελθεῖν.
15 [233.10] *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι*
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννησ διπλότερον ὑμῶν.
16 *οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντεσ· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,*
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 *μω-*
ροὶ καὶ τυφλοί, τίσ γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸσ ἢ ὁ ναὸσ ὁ ἁγιάσασ
τὸν χρυσόν; 18 *καί· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν·*
ὃσ δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 *τυφλοί,*
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 *ὁ οὖν ὀμόσασ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν*
τοῖσ ἐπάνω αὐτοῦ· 21 *καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ*
καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 *καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ οὐρανῷ*
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
23 [234.5] *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀπο-* Lc 11, 42
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε
τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεοσ καὶ τὴν πίστιν·
ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 [235.10] *ὁδηγοὶ τυφλοί,*

---

13. *δε* (prim post *υψωθησεται*): om ℵ*(suppl[a])V etc

14. ς[e] *Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖσ καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα*: haec post *εισελθειν* min vix mu it[4] syr[cu] etc, eadem ς Gb Sz ante v. 13. (14.) pon, adsumpto *δε* ex hoc, indeque v. 13. constituunt, c. ΓΔΘ[b]Π unc[9] etc ... plane om (Gb[00]) c. ℵBDLZ al[6] it[5] am cop[dz] al Or[4, 252] et int[3, 839] Eus[canon] Druthm (:: ex Mc 12, 40 et Lc 20, 47)

17. *τισ γαρ μειζων* c. ℵBDLΓΔΠ unc[9] etc ... Ln *τι γαρ μειζον* c. Z (it vg) | *αγιασασ* c. ℵBDZ ... ς *αγιαζων* c. CLΓΔΠ unc[9] etc

18. *οσ αν* c. ℵBCDFKLΠ al mu ... ς Ti *οσ εαν* c. ΓΔ unc[7] al pl

19. *τυφλοι* c. ℵDLZ 1. 209. it[8] vg syr[cu] al ... ς praem *μωροι και* et Ln [*μω. κ.*] c. BCΓΔΠ unc[9] al pler etc

21. *κατοικουντι* c. ℵBHS al mu ... Gb Sz Ti *κατοικησαντι* c. CDLZΓΔΠ unc[7] al[120]

23. *το ελεοσ* c. ℵBDL etc ... ς *τον ελεον* c. CΓΔΠ unc[9] al pler | *ταυτα* absque *δε* c. ℵDΓ unc[7] al pl it[7] vg etc ... Gb (sed Gb[0]) Ln Ti add *δε* c. BCKLMΔΠ al[30] a d h syr[cu] et [utr] cop etc | *αφειναι* c. ℵBL al[2] ... ς *αφιεναι* c. CDΓΔΠ unc[9] etc

Lc 11, 39 οἱ διϋλίζοντεσ τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντεσ. 25 [236.5]
οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε
τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆσ παροψίδοσ, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ἐξ ἁρπαγῆσ καὶ ἀκρασίασ. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον
τὸ ἐντὸσ τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸσ αὐτοῦ καθαρόν.
(Lc 11, 44) 27 [237.5] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
παρομοιάζετε τάφοισ κεκονιαμένοισ, οἵτινεσ ἔξωθεν μὲν φαίνονται
ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσησ ἀκαθαρσίασ.
28 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖσ ἀνθρώποισ δίκαιοι,
29 ss Lc 11, 47 s ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεωσ καὶ ἀνομίασ. 29 [238.5] οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺσ
τάφουσ τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ
λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα
κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε
ἑαυτοῖσ ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺσ προφήτασ. 32 [239.10]
καὶ ὑμεῖσ πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεισ,
γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ φύγητε ἀπὸ τῆσ κρίσεωσ τῆσ γεέννησ;
34–36 Lc 11, 49–51 34 [240.5] διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸσ ὑμᾶσ προφήτασ καὶ
σοφοὺσ καὶ γραμματεῖσ· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε,

---

24. οι c. ℵ(*etc)CD^{2}ΓΔΠ unc^{9} etc ... Ln om c. ℵ^{a}vel^{ca}BD*L

25. εξ c. ℵBLΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln om c. CD al^{16} | ακρασιασ (Gb′) c. ℵBDLΔΠ etc, item al pauc it^{4} vg al ακαθαρσιασ ... Gb Sz αδικιασ c. CΓ unc^{6} al^{180} etc

26. ποτηριου (Gb″) cum D al^{8} a e Clem^{268} Chr^{sem} Ir^{int250} ... ς Ln add και τησ παροψιδοσ c. ℵBCLΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | αυτου (Gb″) c. B*DE* al^{25} a e etc ... ς αυτων c. ℵB^{3}CE^{2}LΓΔΠ unc^{8} al pl syr^{utr} cop etc ... al^{3} it^{5} vg Clem^{268} etc om

27. παρομοιαζ. c. ℵCDLΓΔΠ unc^{9} al pler Eus^{ps734} etc ... Ln ομοιαζετε c. B 1.

28. εστε μεστ. c. ℵBCDL al^{7} ... ς μεστ. εστ. c. XΓΔΠ unc^{9} etc

30. ημεθα bis c. ℵBCDLM^{txt}SXΓΔ unc^{5} etc ... ς (= Gb Sz) ημεν c. EMSUΠ al pl | κοινω. αυτων c. ℵCLXΓΔΠ unc^{9} etc ... Ln Ti αυτ. κοινω. c. BD al^{6}

32. πληρωσατε c. ℵB^{2}CLXΓΔΠ unc^{8} al pler it^{10} vg etc ... B* etc πληρωσετε, DH etc επληρωσατε

34. εξ pri c. ℵBMΔΠ al^{13} e q am al Or^{1,20} ... ς praem και c. CDLXΓ unc^{8} it^{pler} vg cop etc

καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ὑμῶν καὶ διώξετε
ἀπὸ πόλεωσ εἰσ πόλιν· 35 ὅπωσ ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶσ πᾶν αἷμα δίκαιον
ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀπὸ τοῦ αἵματοσ Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕωσ
τοῦ αἵματοσ Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 [241.5] Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀπο- 37–39 Lc 13, 34 s
κτείνουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ
πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν
τρόπον ὄρνισ ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆσ ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ,
καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν ἔρημοσ.
39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλο- 21, 9 Ps 118, 26
γημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

1 [242.1] Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ 1–9 Mc 13, 1–9 Lc 21, 5–12
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ
ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα;

---

35. εκχυννομενον c. ℵBCDΘUΔΠ etc ... ς εκχυνομενον c. LΓ unc[6] etc | υιου βαραχιου: et. Or[1, 20] et [21] Ir[int310] etc ... ℵ*(suppl[cb]) al[3] om, item Eus[theoph125] et [dem386] et [445]

36. ηξει c. ℵBDL al it[pler] vg etc ... Gb (sed Gb[0]) Sz οτι ηξει c. CXΓΔΠ unc[9] al[150] f syr[utr] | ταυτ. παντ. c. ℵCDΘ[f]LM al pm it[pler] vg cop .. Ln Ti παντ. ταυτ. c. BXΓΔΠ unc[8] al[60]

37. αποκτεινουσα c. BDLXΓΠ unc[7] etc ... ℵ* et [c] Δ etc αποκτενουσα (Gb''), item CGK etc αποκτεννουσα | ορνισ επισυναγει c. ℵBDKL al[7] it vg cop ... ς Ti επισυν. ορν. c. CXΓΔΠ unc[8] al pler syr[utr] | τα νοσσια αυτησ c. ℵ*B[2] et [3] DMΔ al Clem[142] etc, item ς τα νο. εαυτησ c. ℵ[c]CLXΓΠ unc[8] al pl Or[1, 21] et [3, 22] etc ... B* etc om αυτησ, ita Ln | πτερυγασ c. ℵBCDLΓΠ unc[9] al pler etc ... Ti add αυτησ, Ln [αυτ.] c. XΔ al it pler fu etc

38. ερημοσ c. ℵCDXΓΔΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc ... Ln om (:: ut Lc) c. BL ff[2] cop[ds] Or[3, 167] cod semel

XXIV, 1. απο (B 4. εκ, ita Ln) τ. ιερ. επορ. c. ℵBDLΔ al[30] it vg cop syr utr et [hr] etc ... ς Ti επ. α. τ. ιερ. c. CXΓΠ unc[9] al pler

2. ὁ δε αποκριθ. c. ℵBDL al[10] it[pler] vg cop etc ... ς ο δε ις c. CXΓΔΠ unc[8] al pler f syr[p] | ου c. ℵBCΓΔΠ unc[8] al pl q etc ... DLX al[30] it (exc q) vg etc om (Gb[00]) | ταυτα παντα c. ℵBCHLMUVXΓΠ al[50] it[pler] vg etc ... ς

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ κατα-
λυθήσεται. 3 [242.2] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ σῆσ παρουσίασ καὶ συντελείασ
τοῦ αἰῶνοσ; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· βλέπετε μή
τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστόσ, καὶ πολλοὺσ πλανήσουσιν. 6 μελ-
λήσετε δὲ ἀκούειν πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖ-
σθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλοσ. 7 ἐγερθήσεται
10, 22 γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ
Mc 13, 13 καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπουσ. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 9 [244.1]
Lc 21, 17 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶσ, καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλουσ παραδώσου-
σιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλουσ. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερ-
10, 22 θήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούσ. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι
Mc 13, 13 τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνασ
(Lc 21, 19) εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. 14 [246.6] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ
15–25 εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰσ μαρτύριον πᾶσιν
Mc 13, 14–23 τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλοσ. 15 [247.6] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ
Lc 21, 20 ss Dan 9, 27 βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου
ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσιν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 [248.2] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ

Ti παντ. ταυτ. c. DEFGKSΔ al pl e syr^p | οσ ου c. ℵBCDLXΓΔ unc[6] al[110] ... ς (= Gb Sz) add μη c. GKUΠ al mu

3. οι μαθητ. c. ℵBDL unc[8] etc ... CUΓΔΠ al[30] c h cop al add αυτου, hinc Ln [αυτ.] | και συντελ. c. ℵBCL al[4] ... ς και τησ συντ. c. DΓΔΠ unc[9] al pler

6. γενεσθ. sine παντα vel ταυτ. c. ℵBDL al[3] etc ... ς (Gb°) Ti praem παντα c. CΓΔΠ unc[9] al pler syr^utr Chr ... var al

7. επ c. ℵCKLΠ al[8] ... ς Ln Ti επι c. BDΓΔ unc[8] al pler | λιμοι c. ℵBDE* al[3] it[4] etc ... ς Ti λιμ. και λοιμοι c. CE²ΓΔΠ unc[8] al pler h cop syr^utr (et.p mg graece) arm aeth etc; item L al[3] it[7] vg λοιμ. κ. λιμ.

9. θλιψιν: L al[16] d e f etc θλιψεισ (Gb') | των (ita et. Gb Sz; ς° om c. D* al pauc) εθνων: C al[30] etc om

15. εστοσ (et. ς Gb') c. ℵB*D²FGHLVΠ al pm ... ς° Gb Sz εστωσ c. B³D* EKMSUΓ al pl

καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ
ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 [249.2] οὐαὶ δὲ ταῖσ
ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ.
20 [250.6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ
μηδὲ σαββάτῳ. 21 [251.2] ἔσται γὰρ τότε θλίψισ μεγάλη, οἵα οὐκ
ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆσ κόσμου ἕωσ τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
22 [252.6] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη
πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι
ἐκεῖναι. 23 [253.2] τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστόσ, ἤ
ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 [254.6] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε
πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺσ ἐκλεκτούσ. 25 ἰδοὺ προείρηκα
ὑμῖν. 26 [255.5] ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ 26 s Lc 17, 23 s
ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖσ ταμείοισ, μὴ πιστεύσητε. 27 [256.5] ὥσπερ γὰρ
ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕωσ δυσμῶν,
οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 [257.5] ὅπου Lc 17, 37
ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 [258.2] Εὐθέωσ δὲ 29–35 Mc 13, 24–31
μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται καὶ Lc 21, 25–33
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ

---

16. επι c. ℵLZΓΠ unc[9] etc ... Ln εισ c. BDΔ al[24] etc

17. καταβατω c. ℵBDLZ al[20] Or[3, 255] al ... ς Ti καταβαινετω c. ΓΔΠ unc[9] al pler | τα c. ℵ[c] (* το) BE[2]LZΓΔΠ unc[8] etc ... ς (= Gb Sz) τι c. D al it vg etc

18. το ιματιον (Gb'') c. ℵBDKLΣΠ al[40] it[pler] vg etc ... ς Ti τα ιματια c. ΓΔ unc[8] al pl f etc

20. σαββατω c. ℵBKSUVΓΔΠ etc ... (= Gb Sz) εν σαββατω c. EFGH al mu etc ... DLM etc σαββατου

21. ουκ εγενετο c. ℵD Eus[hist 3, 7] Chr cat[oxon] (et. χ[comm]) ... ς Ln Ti ου γεγονεν c. BLZ unc rell al omn[vid] etc :: ut Mc

23. πιστευσητε c. ℵDLZ unc rell etc ... Ln πιστευετε c. B* (B[3] -ητε) 262. :: e Mc

24. πλανηθηναι c. ℵD, item it[5] Or[int 3, 864] al; item LZ etc πλανασθαι ... ς Ln Ti πλανησαι c. BXΓΔΠ unc[8] al pler it[5] etc

27. εσται sine και cum ℵBDXΓΠ unc pler al[70] it[4] harl etc ... ς (= Sz; Gb[oo]) add και c. MΔ al mu it[pl] vg etc

28. οπου sine γαρ (Gb') c. ℵBDL al[6] it[pl] vg etc ... ς Ti add γαρ c. XΓΔΠ unc[9] al pler it[3] syr[p] arm etc

29. εκ c. ℵD al[3] Eus[es 460] et [ps 640] Bas[2, 37] etc ... ς Ln Ti απο c. BLXΓΔΠ unc rell al pler

Apoc 1, 7 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ
τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
[259.2] καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυ-
νάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ
μετὰ σάλπιγγοσ μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺσ ἐκλεκτοὺσ αὐτοῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕωσ ἄκρων αὐτῶν.
32 Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ
κλάδοσ αὐτῆσ γένηται ἁπαλὸσ καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺσ τὸ θέροσ· 33 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρα-
νὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.
Mc 13, 32 36 [260.6] Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ
οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνοσ. 37 [261.5]

30. *εν ουρανω* c. ℵBL ... ς Ti *εν τω ουρ.* c. XΓΔΠ unc[9] etc ... D *τοιϲ εν ουρανοισ* | *κοψονται* c. ℵ* al[6] e Cyp ... ς Ln Ti praem *τοτε* c. ℵ[c]BL unc[12] al pler it[pler] vg etc; postpon *τοτε* D etc

31. *μεγαλησ* c. ℵLΔ al[8] e cop syr[sch] arm Eus[ps501] etc ... ς Ln Ti praem *φωνησ* c. BXΓΠ unc[9] al pler sah[münt]; D etc variant | *εωσ* c. ℵDLXΓΔΠ unc rell al pler etc ... Ln add *των* c. B al[3]

32. *ἐκφύῃ*: hoc accentu B[3]UX etc, item ff[1.] *procreaverit*, Or[int3,872] *producit* et[3,22] *miserit* ... Gb″ Ln *ἐκφυῇ*: hoc acc. EFGHKMVΓΠ al pl; item it[pler] vg *nascuntur* et similiter

33. *ταυτ. παντ.* (Gb′) c. ℵDHKUV* al[70] it[pler] vg etc ... ς Ln Ti *πα. ταυ.* c. BLV[2]XΓΔΠ unc[5] al pl e q syr[p]

34. *ου μη* c. ℵXΓΔΠ unc[8] al pler cop arm etc ... Ln *οτι ου μη* c. BDFL al[8] it vg etc

35. Totum versum om ℵ*: quod quum nequeat per *ομοιοτελευτον* factum esse, utroque vero loco parallelo eadem prorsus verba scripta sint, dubium videtur an ipse Mt dederit. | *παρελευσεται* c. BDL al[30] e (*transiet*) etc ... ς (= Gb) *παρελευσονται* c. ℵ[c]XΓΔΠ unc[9] al pl etc

36. *και ωρασ* cum unc omnib al[125] Cyr[zach890] ... ς (= Gb Sz) *και τησ ωρασ* c. minusc syr[p mg gr] Chr al ... L al[3] om | *ουδε ο υιοσ* c. ℵ(*et cb)BD al[4] it[10] for (al[mu]) syr[hr] aeth arm Ir[int158] Or[int3,874] diserte syr[hr] aeth arm Hil Amb Op ...... ς Ti om c. ℵ[ca]LΓΔΠ unc[9] al pler g[1.2.] vg sah[münt] cop syr[utr] al cdd ap Hier (in h. l.) Bas[ep236] Did[tri196] Dam[par846] al | *πατηρ* sine *μου* c. ℵBDLΔΠ* al[25] it (exc f) vg etc ... ς (= Gb) Ti add *μου* c. ΓΠ[2] unc[9] al plu f

ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ 37 ss Lc 17, 26 s
τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡσ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταῖσ πρὸ τοῦ
κατακλυσμοῦ τρώγοντεσ καὶ πίνοντεσ, γαμοῦντεσ καὶ γαμίζοντεσ,
ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν Νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνω-
σαν ἕωσ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν ἅπαντασ, οὕτωσ ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 [262.5] τότε ἔσονται δύο 40 s Lc 17, 35 s
ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷσ παραλαμβάνεται καὶ εἷσ ἀφίεται· 41 δύο ἀλή-
θουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 [263.6] 25, 13 Mc 13, 33. 35
γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριοσ ὑμῶν ἔρχεται.
43 [264.2] Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότησ ποίᾳ 43 s Lc 12, 39 s
φυλακῇ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διο-
ρυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοι-
μοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 [265.5]
Τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, ὃν κατέστησεν ὁ 45—51 Lc 12, 42—46
κύριοσ ἐπὶ τῆσ οἰκετείασ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖσ τὴν τροφὴν ἐν
καιρῷ; 46 [266.5] μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ

---

37. *δε* c. ℵLΓΔΠ unc[9] al omn fere it[pler] vg al Clem[588] Or[3,568] ... Ln *γαρ* c. BDI e m cop syr[p mg] Did[tri195] etc | *εσται* c. ℵBLUΓ etc ... ς add *και* c. D[gr]IΔΠ unc[9] al pler it[9] vg etc
38. *ωσ* c. ℵBL al[2] Or[3,569] ... ς *ωσπερ* c. DIΓΔΠ unc[9] al pler Did[tri195] | *ταισ προ του* c. ℵIΓΔΠ unc[9] al pler Did[tri] ... B c[ser] *εκειναισ ταισ πρ. τ.* (ita Ln), D al[3] *εκειναισ προ του*, L etc nil nisi *του* (ita Ti) | *γαμιζοντ.* c. ℵD 33. ... ς Ti *εκγαμιζοντ.* c. ILΓΔΠ unc[9] al pler, Ln *γαμισκοντ.* c. B
39. *εσται και* c. ℵILΓΔΠ unc[9] al pler it[6] vg etc ... Ln Ti om *και* c. BD 102. it[6] cop al
40. *εσοντ. δυο* c. ℵ*B al[3] h fu for ... ς Ti *δυ. εσοντ.* c. DILΓΔΠ unc[9] etc | *εισ* bis c. ℵBDIL al[20] ... ς *ο εισ* c. ΓΠ unc[9] al pler
41. *μυλω* (Gb') c. ℵBILΓΔΠ unc[7] al[20] Or[3,594] ... ς *μυλωνι* c. DHM al pl etc
42. *ημερα* c. ℵBDIΔ al[7] it[3] syr[p] et [hr] Cyr[hr236] Ir[int378] etc ... ς *ωρα* c. LΓΠ unc[9] al pler it[pl] vg cop syr[sch] etc
43. *διορυχθην.* c. ℵDIL al[5] ... ς Ln Ti *διορυγηναι* c. BΓΔΠ unc[9] al pler Chr
44. *η ου δοκ. ωρα* c. ℵBDI 102. vg cop Ath[1,471] et [475] ... ς *η ωρα* (L add *η*) *ου δοκειτε* c. LΓΔΠ unc[9] al pler it[4] etc; it[pl] etc *nescitis qua hora*
45. *ο κυριοσ* sine *αυτου* c. ℵBDIL al[6] it[5] for Bas[eth 301] Ir[int263] etc ... ς (Gb[o]) Ti add *αυτου* c. ΓΔΠ unc[9] al pler it[8] vg cop etc | *οικετειασ* c. BILΔΠ* al[8] ... ℵ etc *οικιασ* ... ς *θεραπειασ* c. DΓΠ[2] unc[9] al pler | *δουναι* c. ℵBCDILUΔ etc ... (= Gb, sed rursus Gb') *διδοναι* c. ΓΠ unc[8] al pl

αὐτοῦ εὑρήσει οὕτωσ ποιοῦντα. 47 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν*
τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 $^{267.5}$ *ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ*
κακὸσ δοῦλοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριοσ, 49 *καὶ*
ἄρξηται τύπτειν τοὺσ συνδούλουσ αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ
τῶν μεθυόντων· 50 *ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ*
οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 *καὶ διχοτομήσει αὐτόν,*
καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.

XXV.

1 $^{268.10}$ *Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα*
παρθένοισ, αἵτινεσ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰσ
ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 *πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ*
πέντε φρόνιμοι. 3 *αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ οὐκ ἔλα-*
βον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 *αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν*

---

46. *ουτ. ποιουντ.* c. ℵBCDIL al^{15} it^{pler} vg etc ... ς *ποι. ουτ.* c. ΓΔΠ unc^{9} al pler f q syr^{utr} arm etc

48. *ο κ. δουλ.* absq *εκ.* c. ℵ*Γ al^{5} Ir^{int262} etc ... ς Ln Ti add *εκεινοσ* (:: ut Lc) c. ℵ^{c}BCDILΔΠ unc^{9} al pler it^{9} vg etc | *μου ο κυρ.* c. ℵBCDIL al^{6} etc ... ς *ο κυρ. μου* c. ΓΔΠ unc^{9} al pler Bas^{eth} etc. Praeterea absq *ελθειν* c. ℵB 6. 33. sah^{münt} cop etc ... ς Ti add *ελθειν* c. CDILΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc (al^{3} etc *ερχεσθ.*)

49. *αυτου* (ℵ *εαυτ.*) c. ℵBCDIL al^{60} it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') Ti om c. ΓΔΠ unc^{9} al pl | *εσθιη δε* (C etc *τε*) *κ. πινη* c. ℵBCDEIL ΣUVΔΠ^{2} al^{70} etc (item unc^{5} etc *εσθιει* et *πινει*) ... ς (= Gb Sz) *εσθιειν δ. κ. πινειν* c. GΠ^{1} al mu a Ephr Dam^{par517}

XXV, 1. *αυτων* (ς *αὑτ.*) c. ℵCIXΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,824} Meth$^{virg\,705}$ al .... Ln Ti *εαυτων* c. BDL 124. | *υπαντησιν* c. ℵBC 1. ... ς Ti *απαντ.* c. DLXΓΔΠ unc^{9} al pler | *του νυμφιου:* DX* al^{8} it vg etc add *και τησ νυμφησ*

2. *εξ αυτ. ησ.* c. ℵBCDLZΔ* al^{5} it^{pler} vg arm ... ς Ti *ησ. εξ αυτ.* c. XΓΔ^{2} Π unc^{8} al pler q | *μωραι – φρονιμοι* c. ℵBCDLZ al^{6} it^{pler} vg etc ... ς Ti *φρον. – μωρ.* c. XΓΔΠ unc^{8} al pler f syr^{utr} | *και πεντε* (et. ς^{e} Gb') c. ℵBCDKLZΠ al^{15} ... ς Gb Sz Ti *και αι πεντ.* c. XΓΔ unc^{6} al pler

3. *αι γαρ* c. ℵBCL 33. cop; item Ln *αι δε* cum Z 157. it^{9} vg; D ff^{2}· *αι ουν* ... ς Ti *αιτινεσ* c. XΓΔΠ unc^{8} al pler | *λαμπαδασ* c. ℵL 44. it^{5} vg arm ... Gb Sz Ln Ti add *αυτων* c. BCDXΓΔΠ unc^{8} al pler, ς *εαυτων* c. Z^{vid} al, item it^{5} al

τοῖσ ἀγγείοισ μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 *χρονίζοντοσ δὲ*
τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 *μέσησ δὲ νυ-*
κτὸσ κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίοσ, ἐξέρχεσθε εἰσ ἀπάντησιν.
7 *τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν*
τὰσ λαμπάδασ ἑαυτῶν. 8 *αἱ δὲ μωραὶ ταῖσ φρονίμοισ εἶπαν· δότε*
ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδεσ ἡμῶν σβέννυνται.
9 *ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν*
καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸσ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγοράσατε
ἑαυταῖσ. 10 *ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίοσ,*
καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ γάμουσ, καὶ ἐκλείσθη
ἡ θύρα. 11 *ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι·*
κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω* Lc 13, 27
ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ. 13 *γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν* 24, 42
οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 [269.3] *Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωποσ ἀποδημῶν ἐκά-* 14—30 Lc 19, 11—27
λεσεν τοὺσ ἰδίουσ δούλουσ καὶ παρέδωκεν αὐτοῖσ τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ, 15 [270.5] *καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ*
ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέωσ
16 *πορευθεὶσ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖσ καὶ*

---

4. *αγγειοισ* c. ℵBD^{gr}LZ al^{3} b q for syr^{sch} arm ... ς Ti add *αυτων* c. CXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | *εαυτων* c. ℵB, ς Ti *αυτων* c. DE^{2}LXΓΔΠ unc^{8} al pler, item it^{4} etc ... CZ al it^{5} vg om
6. *ο νυμφ.* (Gb′) c. ℵBC*DLZ 102. sah^{munt} cop etc ... ς add *ερχεται* c. C^{3}XΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc | *απαντησιν* sine additam c. ℵB 102. Meth$^{phot\,310}$ Cyr^{4,293} ... ς Ln Ti add *αυτου* c. ADLXΓΔΠ unc^{9} al pler etc
7. *εαυτων* c. ℵABLZ al^{2} ... ς *αυτων* c. CDXΓΔΠ unc^{9} al pler
8. *ειπαν* c. BCL 33. ... ς Ln *ειπον* c. ℵADZ unc rell al pler
9. *ουκ* c. ℵALZ al pl ... Gb″ Sz Ln Ti *ου μη* c. BCDXΔΘ^{b}Π unc^{9} (Γ om) al^{50} | *πορευεσθε* c. ℵABDEGHSVΓΔ al^{30} it^{pler} vg etc ... ς (= Gb Sz) Ti add *δε* c. CFKLMUXZΘ^{b}Π al pl ff^{2} etc
11. *και αι* c. ℵABCLXΓΔΘ^{b}Π unc^{8} etc: Ln om *και* c. DHZ it^{5} for tol
13. *ωραν* c. ℵABC*DLXΘ^{b}Π al^{25} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *εν η ο υιοσ του ανθρωπου ερχεται* c. C^{3}ΓΠ^{3} unc^{9} al plu
15. 16. *ευθεωσ πορευθεισ* c. ℵ*B b g^{1}, item *ευ. δε πο.* 1. al^{4} it^{5} syr^{hr} Op, similiter ff^{2} arm aeth ... ς Ln Ti *ευθεωσ. πορευθ. δε*, Ln *ε. π.* [*δε*] c. ℵ^{c}ACDLXΓΔΘ^{b}Π unc rell al pler g^{2} vg etc
16. *ηργασατο* c. ℵ*B*DL 69. ... ς Ln *ειργασατο* c. ℵ^{c}AB^{3}CXΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al pler | *και εποιησ.* c. ℵ*A*XΓΔΘ^{b}Π unc^{9} al plu etc ... Gb′ Ln *κ.*

ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν
ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν
τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ
κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ᾽ αὐτῶν. 20 καὶ
προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε
τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα
πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ
δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα
δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν
δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς
εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν
σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ

εκερδησεν c. ℵ^c A^2 BCDL al^20 etc | ταλαντα sec c. ℵACDXΓΔΠ unc^9 al pler f q syr^p etc ... Gb° Ln om c. BL al^5 it^pler vg etc

17. ωσαυτως (D ομοιως) c. ℵC*L 33. it^2 am al Or^int3,883 ... ς Ti add και, Ln [και] c. ℵ^c BC^3 DXΓΔΠ unc^9 al pler it^6 vg^ed fu* etc, A add δε και | εκερδησεν c. ℵBC*L al^3 it^pler vg etc... ς (Gb°) Tl add (D praem) και αυτος c. AC^3(D)XΓΔΠ unc^9 al pler h syr^p

18. το εν c. ℵBCDL unc rell etc ... Ln add ταλαντον c. A al^1scr it^pler | γην (C* την γ.) c. ℵB(C*)L 33. ff^1 arm aeth ... ς Ln Ti εν τη γη c. AC^3 DXΓΔΠ unc^9 al pler etc | εκρυψεν (Gb') c. ℵABCDL al^9 ... ς απε-κρυψ. c. XΓΔΠ unc^9 al pler

19. πολ. χρον. c. ℵBCDGL al mu it vg etc ... ς χρον. πολ. c. AXΓΔΠ unc^8 al pler etc | λογ. με. αυτων c. ℵBCDL al^25 it^pler vg al ... ς με. αυτ. λογ. c. AXΓΔΠ unc^9 al pl it^2 syr^utr Or^3,681bis

20. εκερδησα (D it^pler vg arm επεκερδησα) (Gb') c. ℵB(D)L al^6 it vg cop etc ... ς Ti add επ αυτοις c. ACXΓΔΠ unc^7 al pler syr^utr, item EG etc add εν αυτοις

21. εφη c. ℵBCDEKLMUΓ al^50 it^pler vg etc ... ς add δε c. AXΔΠ unc^5 etc

22. προσελθ. και c. ℵ*B 102. (ff^2 gat syr^sch) ... ς Ln Ti πρ. δε και (U etc om και) c. ℵ^c ACDLXΓΔΠ unc^9 al pler it^pl vg etc | δυο ταλαντ. c. ABC LΔΠ al^18 syr^utr ... ς (Gb°) add λαβων c. ℵDXΓ unc^9 al pler it vg al | εκερδησα (D f επεκερδ.) c. ℵBDL al^6 it vg etc ... ς (Gb°) Ti add επ (al pauc εν) αυτοις c. ACXΓΔΠ unc^9 al pler syr^utr

*εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεισ ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ
ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;* 27 *ἔδει σε οὖν βαλεῖν
τὰ ἀργύριά μου τοῖσ τραπεζείταισ, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν
τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.* 28 *ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε
τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.* 29 [271.2] *τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσε-* 13, 12
*ται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντοσ, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.* 30 [272.5] *καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.*
31 [272.10] *Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ
αὐτοῦ καὶ πάντεσ οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
δόξησ αὐτοῦ·* 32 *καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει
τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,* 33 *καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.* 34 *τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺσ
τοῖσ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρόσ μου, κληρο-
νομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου.*
35 *ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ
με, ξένοσ ἤμην καὶ συνηγάγετέ με,* 36 *γυμνὸσ καὶ περιεβάλετέ με,
ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρόσ
με.* 37 *τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντεσ· κύριε, πότε
σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;*
38 *πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περι-*

---

27. *σε ουν* c. ℵBCL al^{3} syr^{p} ... ς Ln *ουν σε* c. ADXΓΔΠ unc^{9} al pler it vg cop Or^{int3,885} | *τα αργυρια* c. ℵ*B syr^{p} ... ς Ln Ti *το αργυριον* (:: ut Lc) c. ℵ^{c}ACD unc rell al omn^{vid} it vg etc | *τραπεζειταισ* c. ℵB*D ... Ln Ti *-ζιταισ* c. AB^{2}C et rell

29. *του δε μη* (Gb") c. ℵBDL al^{4} it^{pler} vg etc ... ς *απο δε του μη* c. ACXΓΔΠ unc^{9} al pler q etc

30. *εκβαλετε* c. unc pler etc ... ς (= Gb Sz) *εκβαλλετε* c. FG^{2}(* om v.)H al mu

31. *αγγελοι* c. ℵBDLΠ* al^{16} it^{pler} vg cop etc ... ς (= Gb) praem *αγιοι* c. AΓΔΠ^{2} unc^{9} al pler f syr^{utr}

32. *συναχθησονται* c. ℵBDGKLUΠ al^{80} ... ς *-σεται* c. AEFHMSVΓΔ al pl | *αφορισει* c. ℵ*LΔ al^{8} ... ς Ln Ti *αφοριει* c. ℵ^{c}ABDΓΠ unc^{9} al pler

36. *ηλθατε* c. ℵABDEFGLΔ al^{10} ... ς *ηλθετε* c. KMSUVΓΠ al pler

37. *ειδομεν*: Ti *ειδαμεν* (I ιδ.) c. B*I

ε͂βάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλ-
θομεν πρός σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν
ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων·
πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοι-
μασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ
καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,
43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ
με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε
ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ
διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ
ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον,
οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 [274.1] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
Mc 14, 1 Lc 22, 1 τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας
τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
3 ss Mc 14, 1 s Lc 22, 2 Io 11, 47 σταυρωθῆναι.
3 [275.6] Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ

---

39. *ασθενουντα* c. BD al[3] Clem[952] ... ϛ *ασθενη* c. ℵAILΓΔΠ unc[8] al pler
40. *των αδελφ. μου* c. ℵAB[2]DILΓΔΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg (sah) cop syr[utr] al Clem[952 accurate] Or[int3, 889 sq] etc ... B* ff[1.2.] Clem[libere 271 et 467] Amb[saep] al mu om, hinc Ln [*τ. αδ. μ.*]
41. *κατηραμενοι* c. ℵBL 33. 102. Cyr[ioh 814] ... ϛ Ln Ti *οι κατηρ.* c. ADΓ ΔΠ unc[8] al pler Or[1, 113 et 4, 463] al | *το ητοιμασμ.* c. ℵABILΓΔΘ[h]Π unc[8] al pler it[4] vg al mu Or[4, 463 et int3, 1 et 113] Eus[es 457 et alib] al mu ... D al[2] it[7] Ir[int 221 et alib] Or[int 3, 885 et alib] al *ο ητοιμασεν ο πατηρ μου* (Gb')
44. *αποκριθησοντ.* c. unc omnib al[150] it[pl] etc ... ϛ (=Gb Sz) add *αυτω* c. minusc etc

XXVI, 3. *οι αρχιερ.* (Gb') c. ℵABDLΘ[e] al[15] it[6] vg etc ... ϛ add *και οι* (SΔ om) *γραμματεις* c. ΓΔΠ unc[8] al pler it[4] gat syr[utr] arm

συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνω-
σιν. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ γένηται ἐν
τῷ λαῷ. 6–13
6 [278.1] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ Mc 14, 3–9
τοῦ λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πο- Io 12, 1–8
λυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόν- (Lc 7, 36 ss)
τεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖσ.
10 γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ παρέχετε τῇ γυναικί;
ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ
ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 [277.4] βαλοῦσα γὰρ
αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματόσ μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι
με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰσ μνη-
μόσυνον αὐτῆσ. 14–16
14 [278.2] Τότε πορευθεὶσ εἷσ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ Mc 14, 10 s
Ἰσκαριώτησ, πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, Lc 22, 3–6 (Zach 11, 12)
καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 17–19
17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Mc 14, 12–16 Lc 22, 7–13

---

4. *δολω κρατησ.* c. ℵABDLΓΔΠ unc9 al pl it vg etc ... ς (= Gb Sz) *κρατ. δολ.* cum minusc sah cop

7. *εχου. αλαβ. μυρ.* c. ℵBDLΘe al6 it vg sah cop syrutr arm aeth ... ς Ti *αλαβαστρ. μυρ. εχ.* c. AΓΔΠ unc9 al pler | *πολυτιμου* c. ℵADLMΠ al30 syrsch et p mg ... ς Ti *βαρυτιμου* c. BΓΔΘe unc8 al longe pl | *επι τησ κεφαλησ* c. ℵBDMΘe al20 ... ς Ti *επ. την κεφαλην* c. ALΓΔΠ unc8 al pler

8. *οι μαθητ.* c. ℵBDLΘe al5 itpler vg sah cop arm ... ς (Gb00) add *αυτου* c. AΓΔΠ unc9 al pler c f q syrutr aeth

9. *εδυνατο* c. ℵB*KLΔΘeΠ al mu ... ς Ln *ηδυνατο* c. AB2DΓ unc8 al pler | *τουτο* c. ℵABDE*LΔΘeΠ al20 itpler vg sah cop syrutr arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *το μυρον* c. EcorrΓ unc8 al longe pl c q | *πτωχοισ* c. ℵBF GLMUΘe al sat mu ... Gb + Sz Ln Ti praem *τοισ* c. ADEHKSVΓΔΠ al70

10. *ηργασατο* c. ℵ*D xscr ... ς Ln Ti *ειργασ.* c. ℵcABL unc12 etc

11. *παντοτ.* etc: EFHMΓ al65 cop aeth *τουσ πτωχ. γαρ παντοτ.*

14. *ισκαριωτησ*: D etc *σκαριωτησ*, Lattpler *scarioth (-tha)*

15. *και εγω* (Gb′) c. ℵDE2ΓΔ unc7 etc ... ς Ln Ti *καγω* c. ABE*KLΠ etc

Ἰησοῦ λέγοντεσ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;
18 ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε
αὐτῷ· ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ καιρόσ μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ
ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μα-
θηταὶ ὡσ συνέταξεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν.
20—29 Mc 14, 17—25 *21 [279.4] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἶσ ἐξ*
Lc 22, 14—23 *ὑμῶν παραδώσει με. 22 [280.1] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο*
λέγειν αὐτῷ εἷσ ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 [281.2] ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν· ὁ ἐμβάψασ μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ,
οὗτόσ με παραδώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼσ
γέγραπται περὶ αὐτοῦ. [282.6] οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη
ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ. 25 [283.10] ἀποκριθεὶσ δὲ Ἰούδασ ὁ παραδι-
δοὺσ αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπασ.
26 κα 1 Co 11, 23—25 *26 [284.1] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦσ ἄρτον καὶ εὐλογή-*
σασ ἔκλασεν καὶ δοὺσ τοῖσ μαθηταῖσ εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό
ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 [285.2] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσασ
ἔδωκεν αὐτοῖσ λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντεσ· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν
τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰσ ἄφε-

---

17. *λεγοντεσ* c. ℵBDKLΔΠ al[20] it[pler] vg etc ... ς (Gb[oo]) Ti add *αυτω* c. AΓ unc[8] al plu f q syr[sch] aeth

20. *μαθητων* c. ℵALMΔΠ al mu it vg al pler ... ς om c. BDΓ unc[8] al pler sah

22. *εισ εκαστ.* (Gb') c. ℵBCLZ 33. 102. sah aeth (it vg *singuli*), addito *αυτων* DM etc ... ς *εκαστ. αυτων* c. AΓΔΠ unc[8] al pler arm syr[p txt]

23. *μετ εμ. τ. χειρ. εν τω τρυβλ.* c. ℵABLZ al[5] it vg etc, item D sah cop *τ. χει. με. εμ. εισ το τρυβλ.* (D *τρυβαλιον*) ... ς Ti *μετ εμ. εν τ. τρυβλ. τ. χειρ.* c. CΓΔΠ unc[8] al pler

25. *ραββει* c. ℵABDEFKΔ etc ... ς Ln *ραββι* c. CGHLMU al pler

26. *αρτον* c. ℵBCDGLZ al[20] ... ς Ti *τον αρτ.* c. AΓΔΠ unc[8] al pler | *ευλογησασ* c. ℵBCDGLZ al it vg sah cop syr[sch] et[p mg] arm aeth ... Gb'' Sz *ευχαριστησασ* c. AΓΔΠ unc[8] al[120] syr[p txt] | *δουσ τοισ μα. ειπεν* c. ℵBDLZ al[6] cop ... ς Ti *εδιδου τ. μ. και ειπ.* c. ACΓΔΠ unc[9] al pler

27. *ποτηριον* c. ℵBEFGLZΔ al[15] ... ς Ln *το ποτη.* c. ACDHKMSUVΓΠ al pler | *και ευχαρ.* c. ℵABDΓΠ unc[9] al pler ... Ln om *και* c. CLZΔ al[4] q arm etc

28. *μου τησ* c. ℵBDLZ 33. cop syr[sch] Cyr[4, 360] ... ς *μου το τησ* c. ACΓΔΠ unc[9] al pler etc | *τησ διαθηκ.* c. ℵBLZ 33. 102. Cyr[4, 360] ... ς Ln *τ.*

σιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ᾽ ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ
γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω
μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. 30 ss
30 [286.6] Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Mc 14, 26–31 Lc 22, 39
31 [287.4] τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθή- Zach 13, 7
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. [288.6] γέγραπται γάρ· πατάξω
τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.
32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
33 [289.1] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδα-
λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη Io 13, 38 Lc 22, 34
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκ-
τορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. 35 [290.6] λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος·
κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως
καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 [291.1] Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγό- 36–41 Mc 14, 32–38
μενον Γεθσημανεί, [292.6] καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ Lc 22, 40–46 Io 18, 1
ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέ-
τρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημο-
νεῖν. 38 [293.4] τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως

καινης διαθ. c. ACDΓΔΠ unc[9] al pler it vg etc | εκχυννομενον c. ℵAB* CDLZΔΠ* etc ... ς εκχυνομ. c. B[3]ΓΠ[2] unc[9] etc

29. ου μη c. ℵDZ al[8] it[7] vg arm aeth Or[3, 104] Cyr[4, 466] etc ... ς οτι ου μη c. ABCLΓΔΠ unc[9] al pler it[3] gat mm cop syr[utr] | γενηματος c. unc pler ... ς γεννημ. c. GK al sat mu

31. διασκορπισθησονται c. ℵABCGH*ILM ... ς -σεται c. DH[2]ΓΔΠ unc[6] etc

33. ει (in ℵ* excidit) c. ABCDILΓΔ unc[7] al[100] it[5] etc ... ς (= Gb Sz) ει και c. ℵ[c]FKΠ al sat mu[vid] it[5] vg etc | εγω c. ℵABC*DILSVΔΠ al pl it[pler] vg syr[utr] etc ... Gb + add δε c. C[3]Γ unc[7] al[70] h sah cop arm aeth

35. απαρνησομαι c. ℵBCDFHILMSΓΔ etc ... Gb′ -σωμαι c. AEGKUVΠ al[70] | ομοιως και c. ℵBCDI[vid]LS al mu[vid] it (exc q) vg syr[utr] arm ... Gb (sed + δε) Sz ομ. δε και c. AΓΔΠ unc[8] al[130] sah cop aeth

36. γεθσημανει (EGHVΔ etc γεσση) (Gb″ Sz) c. ABCDEFG[2]IKSVΔ etc, ℵLUΓΠ etc -μανι ... ς -μανη c. G*HM al sat mu | τ. μαθητ. c. BI[vid]LΓΔΠ unc[9] al longe pl sah Chr ... Ln τ. μαθ. αυτου (:: ut Mc) c. ℵACD al[40] it vg etc | εως ου c. BIΓ unc[7] etc, A εως ου αν (ita Ln) ... DKLM[2]ΓΔ etc εως αν, ℵCM* etc εως (:: ut Mc) | εκει προσευξ. c. ℵBDL al[4] it[7] etc ... ς Ti πρ. εκει c. ACIΓΔΠ unc[9] al pler syr[p] al[30]

38. αυτοις c. ℵABC*DIL al mu it[8] vg etc ... Gb + Sz Ti add ο ις̅ c. C[3]Γ ΔΠ unc[9] al[125] it[3] syr[p]

θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ. 39 [294.1] καὶ προσ-
ελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ
λέγων· πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον
τοῦτο· [295.1] πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ᾽ ὡς σύ. 40 [296.2] καὶ ἔρχε-
ται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ
λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽
ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πει-
ρασμόν. [297.4] τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
42–46 Mc 14, 39–42 42 [298.6] πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου,
εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ
θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας·
ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς
πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν
πάλιν. 45 [299.4] τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς·
καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγεί-
ρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

---

39. *προσελθ.* (Gb′ Sz) c. ℵACDILΓΔΠ[2] unc[8] al[100] syr[p] (d *accedens*) ... ς Ln Ti *προελθ.* c. BMΠ* al sat mu (*progressus* it vg) | *πατερ* c. LΔ al[12] a am Iust[tr 99] Valentt ap Ir[38] Or[1, 291] et [292] et [alib] Eus[dem] et [es] et [ps] al permu Cyp[bis] al ... ς Ln add *μου* c. ℵABCDIΓΠ unc[9] al pler it[pler] vg (exc am) sah cop syr[utr] arm aeth | *παρελθατω* c. ℵACDEFGLΔ al[4] ... ς -*θετω* c. BIΓΠ unc[6] al pler

42. *τουτο* c. ℵABCILΔΠ* al[12] b ff[2·] q sah syr[p] aeth Or[1, 409] et [410] et [int3, 904] Eus[ps550] et [552] ... ς (Gb[00]) add *το ποτηριον* c. ΓΠ[2] unc[8] al pler it[pl] vg cop syr[sch] arm, item D etc ante *τουτο* | *παρελθειν* cum ℵBDL al[6] it[pler] vg etc ... ς (Gb[00]) et Ln [ ] add *απ εμου* c. ACIΓΔΠ unc[9] al pler it[3] syr[p] arm

43. *παλιν* h. l. (Gb″) c. ℵBCDILΓ al[8] it[pler] vg etc ... ς ante *καθευδ.* c. AΔΠ unc[9] al pler a·q syr[p txt] | *ευρεν* (Gb″) c. ℵABCDIKLΠ al[60] ... ς *ευρισκει* c. Γ unc[8] al pl

44. *παλιν* h. l. c. ℵBCDIL etc ... AKΔΠ etc post *προσηυξ.*, item ς post *απελθ.* c. EFGHMSU[m8]V etc | *εκ τριτ.* c. ℵBCILΓΔ unc[8] al pler it[pler] vg etc ... ADKΠ etc om, hinc Gb[0] et Ln [ ] | *ειπ. παλιν* c. ℵBL al[3] a cop ... ς Ln Ti om *παλ.* c. ACDI[vid] unc rell al pler it[pler] vg sah syr[utr] al

45. *μαθητας* c. ℵABCKLMΔΠ al[20] q sah syr[p] arm ... ς add *αυτου* c. DΓ unc[7] al pler it[pler] vg etc | *το λοιπον* c. ℵADΓΔΠ unc[9] etc: BCL al[6] om *το* | Schu *αναπαυεσθε*; interpungi vult et in Mt et Mc

47 $^{300.1}$ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα 47–56 Mc 14, 43–50
ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων Lc 22, 47–53
ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 $^{301.2}$ ὁ δὲ πα- Io 18, 2
ραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω,
αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ
Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς
χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 $^{302.1}$ καὶ ἰδοὺ εἷς 51 s Io 18, 10 s
τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν
αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον. 52 $^{303.10}$ τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μά-
χαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν
ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι
τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιώ-
νων ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ
γενέσθαι; 55 $^{304.1}$ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις·
ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατή-

---

48. ον εαν c. ℵAΓΔΠ unc^{7} al^{45} ... ς Ln ον αν c. BCDLU etc

49. ραββει c. ℵABDEFHKMΔ etc ... Ln ραββι c. CGLUΓΠ al pler

50. εφ ο (et. Gb Sz) c. ℵABCDLΔΠ unc^{8} al^{60} ... ς (Gb') εφ ω c. UΓ al pl

52. τ. μαχ. σου c. ℵBDL al^{8} etc (et. Or^{1,385}) ... ς Ti σου τ. μαχαιρ. c. ACΓΔ unc^{7} al pler .... KUΠ etc om σου | μαχαιρη c. ℵAB*CL 33. 124. ... ς -ρα c. B^{3}DΓΔΠ unc^{9} al pler | απολουνται c. ℵABCDEGLΠ etc: Gb'' αποθανουνται c. ΓΔ unc^{7} al^{180} syr^{utr} aeth etc

53. αρτι post παραστ. μοι c. ℵ*et^{c}BL 33. ff^{1}. g^{1}. vg sah cop syr^{sch} arm ... ς Ln Ti ante παρακαλεσαι c. ACDΓΔΠ unc^{9} al pler it^{6} syr^{p} etc | πλειω c. ℵ*BD ... ς πλειους c. ℵ^{c}ACLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} | δωδεκα c. ℵBDL ... ς η δωδ. c. ACΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid}, Ln [η] δωδ. | λεγιωνων (-ι- c. ℵ* B*DL; ς Ln Ti -ε- c. ℵ^{c}AB^{2}C rell unc etc) c. ℵ^{c}ACKLΔΠ* al^{5} ... ς Ln Ti -νας c. ℵ^{c}BDΓΠ^{2} unc^{8} etc | αγγελων c. ℵ*et^{c}BDKΓΔΠ^{2} unc^{8} etc: ℵ^{a}ACL Π* al^{4} αγγελους

55. εξηλθατε c. ℵABCEFGLΔ al mu, D ηλθατε ... ς εξηλθετε c. ΓΠ unc^{6} al pler | καθ ημεραν c. ℵBL 33. 102. sah cop etc ... ς (Gb^{0}) Ln add προς υμας c. CDΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc, A aeth post εκαθεζ. | εν τ. ιε. εκαθ. διδασκ. c. ℵBL al^{4} syr^{sch} arm, item omisso διδασκ. (Gb^{0}) 1. 209. ... Ln εκαθ. εν τ. ιε. διδ. c. CDKΠ al^{15} it^{7} arm^{cdd} ... ς εκαθ. διδασκ. εν τω ιερω c. AΓΔ unc^{8} al pl it^{8} vg syr^{p}

σατέ με. 56 $^{305.6}$ τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ
τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντεσ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον.
57 s Mc 14, 53 s Lc 22, 54 s — 57 $^{306.1}$ Οἱ δὲ κρατήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸσ Καϊ-
άφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι συν-
ήχθησαν. 58 $^{307.4}$ ὁ δὲ Πέτροσ ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως
τῆσ αὐλῆσ τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν
ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλοσ.
59–66 Mc 14, 55–64 Lc 22, 66–71 — 59 $^{308.2}$ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο-
μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπωσ αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 καὶ
οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. $^{309.6}$ ὕστερον δὲ
27, 40 Io 2, 19 — προσελθόντεσ δύο 61 εἶπον· οὗτοσ ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν
ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ
ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου
καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ
ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ,

---

56. *οι μαθ.*: Ln add [*αυτου*] c. B al^{10} it^{3} gat mm sah aeth Chr

58. *μακροθ.* c. ℵCFLAΠ* al^{30} ... ς Ln Ti praem *απο* c. ABDNΠ^{2} unc^{6} al pl

59. *αρχιερ.* c. ℵBDL al^{3} it^{pler} vg sah cop etc ... ς (Gb^{oo}) Ti add *και οι πρεσβυτεροι* c. ACNΓΔΘ^{f}Π al pler f q syr^{utr} aeth | *αυτ. θανατ.* c. ℵBCDS^{r}LNΘ^{f} al mu it (non d) vg ... Gb″ Sz *θανατ. αυτ.* c. AΓΔΠ unc^{9} al^{65} d arm | *θανατωσουσιν* c. ACDEFGHLNΔΘ^{f}Π* al^{12} ... ς *-σωσι* c. ℵB KMSUVΓΠ^{2} al pler

60. *και ουχ ευρον πολλ. προσε. ψευδομ.* (Gb *πο. ψευ. προσε.*) c. (et. Gb) ℵBC*LN* al^{7} it^{6} vg etc, item *και* ante *πολλων* addito syr^{sch} et ^{hr} ... ℵ^{3} al^{4} c *και πολλ. ψευδ. προσε. ουκ* (*-χ*) *ηυρον* (*ευρ.*) ... ς *και ουχ ευρον· και* (a om) *πολλ. ψευ. προσε.* (K al *ελθ.*) *ουχ ευρον* c. AC^{2}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler a f q syr^{p} aeth Or$^{int3, 909}$ ... D (ff^{2} h) *και ουκ ευρον το εξησ· και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρεσ και ουχ ευρον το εξησ* ... Ln (e coniectura; tamen ita fere a) *και ουχ ευρ. πολλ. προσε. ψευδ.* [*ουχ ευρ.*]. Praeterea *πολλ. πρ. ψευδ.* c. ℵABLΘ^{f} al^{4} Or$^{1, 315}$ et $^{4, 386}$ Cyr$^{4, 555}$; item D; 1. etc *προσε. πο. ψευδ.*) ... ς *πο. ψευδ. προσε.* c. CNΓΔΠ unc^{9} al pler it vg syr^{p} arm ... eadem verba plane om 180. al^{7} (Gb^{0} prob Schu) | *δυο* c. ℵBL al^{5} sah cop al Or$^{1, 315}$ ... ς Ln add *ψευδομαρτυρεσ* c. A^{2}CDΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler it vg etc, item ℵ al *τινεσ ψευδομαρτ.*, A*^{vid} *μαρτυρεσ*

61. *αυτ. οικοδομ.* c. ℵCLΘ^{f} 33. b h q Or$^{4, 900}$ et $^{int 3, 909}$ ... ς Ln *οικοδ. αυτον* c. ADNΓΔΠ unc^{9} al pler it^{6} vg syr^{utr} Or$^{int3, 921}$ ... Gb^{0} Ti om *αυτον* c. B al^{4} arm aeth Or$^{1, 315}$ et $^{4, 386}$

62. ς *αποκρινη; τι*

ια ἡμῖν εἴπῃσ εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 64 [310. 1] λέγει
τῷ ὁ Ἰησοῦσ· σὺ εἶπασ· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν
ὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχό-
μενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 [311. 6] τότε ὁ ἀρχιερεὺσ
ιέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· [312. 2] τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν
δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ εἶπον· ἔνοχοσ θανάτου ἐστίν. 67 [313. 1] 67 s Mc 14, 65 Lc 22, 63 ss
Τότε ἐνέπτυσαν εἰσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν,
οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντεσ· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίσ ἐστιν
ὁ παίσασ σε;
69 [314. 1] Ὁ δὲ Πέτροσ ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ- 69–75 Mc 14, 66–72 Lc 22, 55–60 Io 18, 16 ss
ῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα
τί λέγεισ. 71 [315. 1] ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰσ τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν
ἄλλη καὶ λέγει τοῖσ ἐκεῖ· οὗτοσ ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντεσ οἱ ἑστῶτεσ εἶπον τῷ Πέτρῳ·
ἀληθῶσ καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.
74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-
θρωπον· καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 [316. 2] καὶ ἐμνήσθη ὁ

---

65. λεγων (א* etc και λεγει ιδε) sine οτι c. א^c BC²DLZΘ^f 33. 102. it vg etc .. ς (Gb°) add οτι c. AC*ΓΔΠ unc⁹ al pler | την βλασφημιαν sine αυτ. c. אBDLZ 102. it⁶vg etc … ς add αυτου, Ln [α.] c. ACΓΔΘ^fΠ unc⁹ al pler it⁵ gat mm em go etc
67. εραπισαν c. אABCDLΣΓΔΘ^f al mu … ς ερραπ. c. Π unc⁶ al pl
69. εκαθ. εξω c. אBDLZΘ^f al⁵ it vg etc … ς Ti εξω εκαθ. c. ACXΓΔ^corr Π unc rell etc
70. παντων c. אBC²DEGLZΘ^f al it vg etc … Gb Sz Ti αυτων παντων c. AC*FHMSUVXΓΔ al¹⁴⁰ go … KΠ al mu αυτων
71. εξελθοντα δε αυτον c. ACXΓΔΠ unc⁹ al pler etc … אBLZ al⁷ om αυτον, hinc Ln [αυτ.] | τοισ εκει c. אBDE²GKSΠ* etc … Sz Gb' Ti αυτοισ (Sz Gb' αυτοισ') εκει c. ACE*FHLMUVXΣΓΔΠ² al¹⁵⁰ q | ουτοσ c. אBD sah … ς Ln Ti και ουτοσ (:: cf Lc 22, 59) c. ACLΓΔΠ unc⁹ al omn^vid it vg etc
72. μετα c. אABCKLΔΠ* al pauc … ς μεθ c. DXΓΠ² unc⁸ al pler
74. καταθεματ. c. אABCDLXΓΔΠ unc⁹ al¹⁷⁰ … ς (= Gb Sz) καταναθεματ. c. min | ευθεωσ c. אACDXΓΔΠ unc⁹ etc: BL ευθυσ

*Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.*

XXVII.

Mc 15, 1 1 $^{317.2}$ *Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θα-*
Lc 23, 1 Io 18, 28 *νατῶσαι αὐτόν.* 2 $^{318.1}$ *καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ-
έδωκαν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.*

3 $^{319.10}$ *Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη,
μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν
καὶ πρεσβυτέροις* 4 *λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ
εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.* 5 *καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν*
Act 1, 18 *ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* 6 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα-*
Deu 23, 19 *βόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορ-
βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.* 7 *συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγό-
ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.*
Act 1, 19 8 *διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον.*

---

75. *ιυ̅* (Gb″) c. ℵABC*DEFGHXΓΔΠ^{2} al^{60} ... ς *του ιυ̅* c. C^{2}KLMSUVΠ* al pl | *ειρηκοτος* (Gb′) c. ℵBDL al^{4} it^{7} vg sah arm Chr ... ς add *αυτω*, Ln [*α.*] c. ACXΓΔΠ unc^{9} al pler b f q cop syr^{utr} aeth etc

XXVII, 2. *παρεδωκαν* sine *αυτον* c. ℵBC*KL al^{5} it (et. d) vg etc ... ς Ti add *αυτον* c. AC^{3}XΓΔΠ unc^{8} al pler sah cop syr^{sch} go | *πειλατω* (-ει- vide Proll) absq *ποντ.* c. ℵCL 33. 102. sah cop syr^{sch} Or^{4,435} Petr^{4,33} ... ς Ln Ti *ποντιω πιλατω* c. ACXΓΔΠ unc^{9} al pler it (et. d) vg syr^{p} arm aeth go al Or$^{int\,3,914}$

3. *ο παραδιδους* c. ℵACXΓΔΠ unc^{9} al pler etc ... Ln *ο παραδους* c. BL al^{2} | *εστρεψ.* c. ℵBL al Or^{1,396} et ^{4,435} ... ς Ln *απεστρεψ.* c. ACXΓΔΠ unc^{9} al pler Eus^{dem} | *και πρεσβ.* c. ℵBCL etc ... ς Ti *κ. τοις πρ.* c. AXΓΔΠ unc^{9} al pler

4. *αθωον* c. ℵAB^{txt}CXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} syr^{utr} (et.$^{p\ mg\ gr}$) go Or^{1,396cod} et^{4,435} Eus^{dem480} al ... Gb″ *δικαιον* c. B^{mg}L sah cop syr^{hr} arm Or^{1,396ed} et^{4,436} et^{445}, item *iustum* it (et. d) vg | *ειπον*: Ti *ειπαν* c. L 33. Eus^{dem} Chr^{gue} | *οψη* (Gb″ Sz) c. ℵABCLXΔΠ unc^{8} al^{30} etc ... ς *οψει* c. UΓ al longe pl

5. *εις τον ναον* c. ℵBL al^{3} Or^{1,396} Eus^{dem480} et^{481} ... ς Ln Ti *εν τω ναω* c. ACXΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc

6. *ειπαν* c. BL 33. Eus$^{dem\,480}$ ... ς *-ον* c. ℵAC unc^{18} al pler | *κορβαναν* c. ℵAB^{3}CLΓΔΠ unc^{6} etc ... EKM etc *κορβοναν* ... B* it^{mu} d *κορβαν*

9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντοσ·
καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν Zach 11, 13 (Ier 18, 1)
ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰσ τὸν ἀγρὸν
τοῦ κεραμέωσ, καθὰ συνέταξέν μοι κύριοσ. 11–14
11 [320.1] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνοσ· καὶ Mc 15, 2–5 Lc 23, 3
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰου- Io 18, 33
δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἔφη· σὺ λέγεισ. 12 [321.4] καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖ-
σθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκ ἀκούεισ πόσα σου καταμαρ-
τυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸσ οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε 15–26
θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 [322.5] Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ Mc 15, 6–15 Lc 23, 17–25
ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 [323.4] εἶχον δὲ Io 18, 39 s
τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βα-
ραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ

---

9. ιερεμιου c. ℵABCLXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] (et. d) vg sah cop syr[p txt] et[hier] arm aeth go Eus[dem481] Chr Or[int3,914] etc … 33. 157. a b cdd ap Aug cod ap Luc[brug] syr[sch] pers[p] om; item 22. syr[p mg] ar[cod] ζαχαριου, l esaiam. Tractat locum diserte Or[int3,916], item Eus[dem481] Aug cons[3,29] Hier ad h. l. Cf et. Cyr[hr188] et Epiph[282]

10. εδωκαν: ℵ al[4] syr[utr] et hr Eus[dem bis] ex cdd εδωκα

11. εσταθη c. ℵBCL 1. 33. Or[1,315cod] … ς Ti εστη c. AXΓΔΠ unc[9] al pler Or[ed] | εφη c. ℵL al[4] a d (D periit) sah cop syr[hr] arm Chr … ς Ln Ti add αυτω c. ABXΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc

12. πρεσβ. c. ℵB*LXΓ al[25] Or[1,315] et[4,386] … ς Ln Ti των πρ. c. AB[3](et iam[2]?)ΔΠ unc[9] al pler

16. βαραββαν c. ℵABDLΓΔΠ unc[9] al longe pler it vg sah cop syr[utr] aeth go Or[int3,918] (exscribit vv. 16. 17. 18) … 1* 118. 209* 241** 299** syr[hr] arm praem ιησουν. Cf ad v. sq

17. απολ. υμιν: A al[5] a syr[hr] etc praem των δυο vel απο των δυο, 1. 118. 209* add των δυο | βαραββαν (B Or[1,316] τον βαραββ., sed absque ιησουν): 1* 118. 209* 241** 299** syr[hr] (et. Salomo Bassorensis saec. 13 testatur, vide Adler p. 173) arm Or[int3,918] („in multis exx non continetur quod Barabbas etiam Iesus dicebatur, et forsitan recte") schol codicis s aliorumque ιησουν τον βαρ. Cf Hier ad h. l. „iste in evglio quod scribitur iuxta Hebraeos *filius magistri eorum* interpretatur." (Hinc praecessisse vdtr nomen Iesu.) Facit autem ad reiiciendum alterum nomen quod vv. 20 et 26 nude scriptum est τον βαραββαν, τον δε ιν

φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 [324.10] καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
βήματοσ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ
καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽
αὐτόν. 20 [325.1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺσ
ὄχλουσ ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
21 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖσ· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν. 22 [326.1] λέγει
αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
λέγουσιν πάντεσ· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποί-
ησεν; οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραζον λέγοντεσ· σταυρωθήτω. 24 [327.10]
ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτοσ ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβοσ γίνεται,
λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰσ χεῖρασ ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων·
ἀθῷόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ τούτου· ὑμεῖσ ὄψεσθε. 25 καὶ
ἀποκριθεὶσ πᾶσ ὁ λαὸσ εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶσ καὶ ἐπὶ
τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 [328.1] τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν Βαραββᾶν,
τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσασ παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
27–31 Mc 15, 16–20 Io 19, 2 ss 27 [329.4] Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνοσ παραλαβόντεσ τὸν
Ἰησοῦν εἰσ τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
29 καὶ πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆσ κεφα-
λῆσ αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντεσ

---

21. ειπαν c. DL 33. ... ς Ln ειπον c. ℵABΓΔΠ unc[9] etc | τον c. ℵBL al[3] ... ς Ln Ti om c. ADΓΔΠ unc[9] al pler

22. λεγουσιν c. ℵABDKΔΠ* al[12] it[pler] vg etc... ς (Gb[oo]) add αυτω c. LΓΠ[2] unc[8] al pler f aeth

23. ο δε εφη c. ℵB al[3] sah syr[hr] arm Chr ... ς ο δε ηγεμων εφη c. AΓΔΠ unc[9] al pler syr[p] ... DL al it vg cop aeth λεγει αυτοισ ο ηγεμων

24. απεναντι c. ℵALΓΔΠ unc[9] etc ... Ln κατεναντι c. BD | τουτου c. BD 102. a b mm Or[int 3, 917] et [919] et [4, 245] etc ... ς του δικαιου τουτου c. ℵLΓΠ unc[9] al pler it[6] vg syr[p] etc; AΔ it[3] sah cop syr[sch et hr] al τουτου του δικαιου, hinc Ln τουτ. [του δικ.]

28. εκδυσαντεσ c. ℵ* et [cb] ALNΓΔΠ unc[9] al pler it[6] sah cop syr[utr et hr] arm Eus[dem 504] Chr[txt ed et comm] Or[int 3, 919 comm] Aug[cons] ... ℵ[ca]BD 157. it[5] Or[int txt] ενδυσαντ. (ita Ln, sed ipse improbat). Praeterea D 157. it[6] gat mm (similiter q Or[int]) post αυτον add ειματιον (ιμ.) πορφυρουν και | χλαμυδα κοκκ. περιεθ. αυτ. c. ℵBDL al[4] it vg etc ... ς περιεθ. αυτ. χλα. κοκκ. c. ANΓΔΠ unc[9] al pler syr[utr] arm

29. ε. τησ κεφ. c. ℵBL al[8] Eus[dem] ... ς Ln ε. την κεφαλην c. ADNΓΔΠ unc[8]

ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντεσ· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ τῶν
Ἰουδαίων, 30 [330.6] καὶ ἐμπτύσαντεσ εἰσ αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλα-
μον καὶ ἔτυπτον εἰσ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐκδύσαντεσ αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ σταυρῶσαι.
32 [331.1] Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι 32–37 Mc 15, 21–26
Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 [332.1] Lc 23, 26 ss Io 19, 17 ss
καὶ ἐλθόντεσ εἰσ τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόποσ
λεγόμενοσ, 34 [333.4] ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆσ μεμιγμένον· (Ps 68, 22)
καὶ γευσάμενοσ οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 [334.1] σταυρώσαντεσ δὲ
αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντεσ κλῆρον, 36 καὶ
καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 [335.1] καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆσ
κεφαλῆσ αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ
ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων.
38 [336.1] Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷσ ἐκ δεξιῶν 38–44 Mc 15, 27–32 Lc 23, 33 ss Io 19, 18 ss

al pler | *εν τη δεξια* (Gb′) c. ℵABD(L)N al[7] it[6] vg etc ... ς *επι την δεξιαν* c. ΓΔΠ unc[9] al pler it[5] for syr[p txt] | *ενεπαιξαν* c. ℵBDLΓ al[4] ... ς Ln Ti *ενεπαιζον* c. ANΔΠ unc[9] al pler it vg etc | *ο βασιλευσ* c. ℵALNΓ unc[8] al pler Eus[dem] Chr ... Ln *βασιλευ* c. BDΔΠ al plus[10]

31. *εκδυσαντεσ α. τ. χλ.* (L add *και*) *ενεδυσ.* c. ℵL 33. ... ς Ln Ti *εξεδυσαν* et *και ενεδυσ.* (:: ut Mc) c. BDNΓΔΠ unc[9] al pler Eus[dem]

33. *ὅ* c. ℵBDE*FGHKLMNUΓ etc ... ς (= Gb Sz) *οσ* c. AE[2]SVΔΠ al sat mu | *κραν. τοπ. λεγομενοσ* c. ℵ*et[cb]BL etc, item ς *λεγομενοσ* (M al *μεθερμηνευομενοσ*, N[2] *ερμ.*) *κραν. τοπ.* c. EFGHKUΓ et ASVΔΠ al pl syr[p], ℵ* al plu *λεγομενον* vel *μεθερμηνευομενον κρ. τοποσ* ... ℵ[ca]D al[8] it[pler] vg sah cop arm al om *λεγομ.*

34. *πειν* bis (ℵ *πιν*) c. ℵ*D ... ς Ln Ti *πιειν* c. ℵ[c]ABN unc rell al omn vid ... L cop arm[cdd] om pri | *οινον* (Gb′) c. ℵBDKLΠ* al[18] it[7] vg sah cop syr[p mg] syr[hr bis] arm aeth ... ς Ti *οξοσ* c. ANΓΔΠ[2] unc[8] al pler c f h q syr[sch] et [p txt] et [hr**sem] Chr Or[int3, 919] | *ηθελησεν* c. ℵ*et[cb]BDE[2] L al[5] etc ... ς *ηθελε* c. ℵ[ca]AE*ΓΔΠ unc[8] al pler

35. *βαλοντεσ* c. ℵADΠ* al[30] Eus[dem505] ... ς Ti *βαλλοντεσ* c. BLΓΔΠ[2] unc[9] al longe pl | *κληρον* sine additam c. ℵABDLΓΠ unc[9] al[200] f ff[1. 2.] g[1.] l fu for emm iac ing san tol* sixt sah cop syr[sch] et [p mg] aeth pers[p] Chr al Or[int] Hil Aug[cons] ... ς (= Gb Sz) add *ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ* (Δ etc *δια*) *τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖσ* (Δ *αυτοισ*), *καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον* c. Δ 1. al vix mu it[6] vg[edd] am lux frsax syr[edd aliq] syr[p txt] arm Eus[dem 505] Ps-Ath pass[61] et [67] :: cf Ioh 19, 24

Ps 22, 7 καὶ εἷσ ἐξ εὐωνύμων. 39 [337.3] οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν
αὐτόν, κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν 40 καὶ λέγοντεσ· ὁ κατα-
λύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν,
εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 [338.2]
ὁμοίωσ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζοντεσ μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρε-
σβυτέρων ἔλεγον· 42 ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι·
βασιλεὺσ Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πι-
Ps 22, 8 στεύσωμεν ἐπ' αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν
εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱόσ. 44 [339.2] τὸ δ' αὐτὸ
45–49 καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντεσ σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
Mc 15, 33–36 45 [340.2] Ἀπὸ δὲ ἕκτησ ὥρασ σκότοσ ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν
Lc 23, 44 γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. 46 [341.6] περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν
(Ps 22, 2) ὁ Ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ'

40. *ει του θεου* c. ℵADLΓΔΠ unc[9] etc: Ln *θεου ει* c. B (it[pler] vg) | *και καταβ.* c. ℵAD al[5] a b c h syr[sch] et[hr] Chr[gue] Cyr[nest 119] ... ς Ti om *και* c. BLΓΔΠ unc[9] al pler it[7] vg sah cop syr[p] Eus[dem] et[ps]

41. *ομοιωσ* c. ℵALΠ* 71. 114. b for cop[wi] et[dz] ... BK etc add *και*, item ς add *δε και*, Ln [*δ. κ.*] c. D[gr]ΓΔΠ[2] unc[8] al pler ff[1.] syr[p] aeth Eus[dem 498]

42. *βασιλευσ* c. ℵBDL 33. 102. sah ... ς (= Gb) Ln praem *ει* c. AΓΔΠ unc[9] al pler it vg etc | *πιστευσωμεν* c. ℵEFHLMΓΔ al[35] ... ς Ti *πιστευσομεν* c. BDGKSUVΠ al pl cop syr[p] arm aeth etc ... Ln *πιστευομεν* c. A al[8] it[pler] vg | *επ αυτον* c. ℵBL al[6] ... ς (= Gb Sz) Ln *αυτω* c. AD al vix mu (it vg arm go Or[int]) Eus[dem] et[ps] ... Gb (sed + *επ*) Sz *επ αυτω* c. ΓΔΠ unc[9] al[150]

43. *επι τον θεον*: Ln *επι τω θεω* c. B (it[pl] vg *in deo* vel *domino*) Eus[ps 83] | *ρυσ. νυν* sine *αυτον* c. ℵBL 33. vg[ed] (it[8] am etc om *αυτον* post *θελ.*) ... ς Ln Ti add *αυτον* c. ADΔΠ unc[9] al pler it[pl] vg[edd pl] syr[utr] sah cop arm Eus[dem] et[ps]

44. *συνσταυρωθ.* cum ℵABEGΔΘ[f] al; ς *συσταυρ.* c. ΓΠ unc[7] etc ... DL *σταυρωθ.* | *συν αυτω* c. ℵBDL, item Θ[f] *μετ αυτου* ... ς Ti *αυτω* c. AΓΔΠ unc[9] al omn[vid] | *αυτον* c. unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) *αυτω* c. min vix mu

45. *ενατησ* (et. D) et v. sq *ενατην* c. ℵABLΓΔΘ[f]Π unc[7] al pl) ... ς *ενν.* c. (D)G etc

46. *ηλει ηλει* (*ἡ-* EFMΓ, *heli* it[7] am etc; *ἠ-* ut ς KUΠ, *eli* it[4] vg[ed]) c. DEΔ Θ[f] 1. al Eus[es 544], item ς Ln Ti *ηλι* c. AΓΠ unc[7] al pler, L *αηλι αηλι* ... B *ελωει ελωει*, ℵ 33. etc *ελωι* :: ut Mc | *λεμα* c. ℵBL 33. al pauc it[aliq] am etc ... Ln *λημα* (c. B ex errore) ... Ti *λιμα* c. AKUΓΔΘ[f]Π etc, EFGHMSV etc *λειμα* ... ς *λαμα* c. D 1. al it[aliq] etc (et. Or[int 3, 924]) | *σαβαχθανει* (B *σαβακτανει*) c. ℵA(B)Δ etc, LΓΘ[f]Π unc[9] etc *σαβαχθανι* (ita ς Ti), item it[pl] vg *sabacthani*, hinc Ln *σαβακθανι* ... D ζα-

…ιν· θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπεσ; 47 τινὲσ δὲ τῶν
…ῖ ἑστηκότων ἀκούσαντεσ ἔλεγον ὅτι Ἡλείαν φωνεῖ οὗτοσ. 48 [342.2]
…ὶ εὐθέωσ δραμὼν εἷσ ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσασ τε Lc 23, 36 Io 19, 29 (Ps 68, 21)
…ουσ καὶ περιθεὶσ καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλε-
…ον· ἄφεσ ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείασ σώσων αὐτόν.
50 [343.1] Ὁ δὲ Ἰησοῦσ πάλιν κράξασ φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ 50–54 Lc 15, 37–39 Mc 23, 45–47
πνεῦμα. 51 [344.2] καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη
…ωθεν ἕωσ κάτω εἰσ δύο, [345.10] καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι
…χίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα
τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν
μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν
καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ. 54 [346.2] ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ τηροῦντεσ τὸν Ἰησοῦν ἰδόντεσ τὸν σεισμὸν καὶ τὰ
…νόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ ἦν

…χθανει (d h al *zapthani*) | εγκατελιπεσ c. ℵBDLSUΓΠ^{2} etc … AΔΘ^{f}Π* unc^{6} al mu –λειπεσ

47. εστηκοτων c. ℵBCL 33. … ς Ln Ti εστωτων c. ADΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler | οτι: ℵDL al pauc it^{pler} vg syr^{sch} arm aeth om | ηλειαν c. ABDLΔ … ς Ln Ti ηλιαν c. ℵCΓΘ^{f}Π unc^{9} al omn^{vid}

49. ελεγον c. ℵACLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler it^{4} vg etc … Ln ειπαν c. B 124. et (ειπον) D 69., item it^{6} | ηλειασ c. BD … ς Ln Ti ηλιασ c. ℵACL Θ^{f} unc rell etc | αυτον sine additam c. ADEFGHKMSVΔΠ al pler it vg syr^{utr} (et $^{hr\ semel}$) cop arm go Or$^{int\ 3,926}$ (ubi nihil de additamento commemorat; sed etiam Or^{1,416} affirmat Iesu iam mortuo militem lancea latus pupugisse) Eus^{can} Hil al … ℵBCLUΓ al^{5} gat mm syr$^{hr\ sem}$ aeth add αλλοσ δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και (U add ευθεωσ) εξηλθεν υδωρ και αιμα (U αιμ. κ. υδ.) :: cf Ioh 19, 34. Eadem vero etiam testantur Chr Cyr ap Sev^{antio} (vide post) schol^{72} nonnulli ap Severum^{antio} (cf Asseman. bibl. orient. II, 81)

51. εισ δυο (D add μερη) post κατω c. BC*L 33. 102. cop aeth … ς Ln post εσχισθη (:: ut Mc) c. ℵAC^{3}DΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler it vg etc | ανωθεν c. ℵL Or^{4,298} Cyr^{act48} … ς Ln Ti praem απο (:: ut Mc) c. ADΓΔΠ unc^{9} al pler etc, BCΘ^{f} al απ

52. ηγερθησαν c. ℵBDGL al^{15} … ς ηγερθη c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler

54. εκατονταρχησ c. ℵD Or^{1,416} … ς Ln Ti –ρχοσ c. ABCLΘ^{f} unc rell al omn^{vid} | γινομενα c. BD al^{4} Or^{1,416}, item *quae fiebant* it vg … ς γενομενα c. ℵACLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler | θεου υιοσ c. ℵ^{c}ACLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler d it^{8} am al go Or^{1,416} et ^{4,298} … Ln υι. θε. (:: ut Mc) c. BD^{gr} 102. b h l vg^{ed} Or$^{int\ 3,928}$, ℵ* υιοσ ην του θε. (:: cf ad Mc)

55 s Mc 15, 40 s Lc 23, 49 Io 19, 25 οὗτοσ. 55 [347.6] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκεσ πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν
θεωροῦσαι, αἵτινεσ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ
διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷσ ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία
ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-
δαίου.

57–61 Mc 15, 42–47 Lc 23, 50–55 Io 19, 38–42 57 [348.1] Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἦλθεν ἄνθρωποσ πλούσιοσ ἀπὸ
Ἀριμαθαίασ, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ·
58 οὗτοσ προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
τότε ὁ Πειλᾶτοσ ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 [349.1] καὶ λαβὼν τὸ
σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν
αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ
προσκυλίσασ λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 [350.6]
ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 [351.10] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ Πειλᾶτον 63 λέ-
γοντεσ· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνοσ ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ
26, 13 τρεῖσ ἡμέρασ ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον
ἕωσ τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν

---

55. *εκει* (ℵ *κακει*) c. (ℵ)ABCΓΔΘ^f unc⁷ al pler it vg etc ... D etc *και*, FKL Π etc *εκει και*

56. *ιωσηφ* c. ℵ*et^c D*L 157. al³ it vg cop aeth syr^p mg Eus^marin Or^int3, 929 in txt et com ... ς Ln Ti *ιωση* (D^c -*σητοσ*) c. ABCΓΔΠ unc⁹ al pler syr^sch et p txt arm go Eus^ces Chr

57. *εμαθητευθη* c. ℵCD al⁸ ... ς Ti *εμαθητευσεν* c. ABLΓΔΠ unc⁹ al pler

58. *πειλατω* et *πειλατοσ* c. ABD, sec et. Δ ... ς Ln Ti *πιλατω* et *πιλατοσ* c. ℵCL unc rell al omn^vid | *αποδοθηναι* c. ℵBL al¹⁵ syr^hr ... ς Ln Ti add *το σωμα* c. ACΓΔΠ unc⁹ al pler it vg syr^utr arm aeth go Or^int; cop *αυτο*

59. *σινδονι* c. ℵACLΓΔΠ unc⁹ al pler g¹· Hil^bis (in h. l.) ... Ti *εν σινδ.* c. BD al⁵, item *involvit in* it^pler vg cop Or^int

60. *τη θυρα* c. ℵBCDL unc¹³ al pler ... Ln *επι τ. θ.* c. Δ al² (it vg)

61. *μαριαμ* c. ℵBCLΔ 1. ... ς Ln Ti *μαρια* c. ADΓΠ unc⁹ al pler

62. *πειλατον* c. ABD ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵCL unc rell al omn^vid

64. *οι μαθηται* c. ℵB ... ς Ln Ti add *αυτου* c. ACDL unc rell al omn^vid it vg etc | *κλεψ. αυτον* sine *νυκτ.* c. ℵABC*DEHKVΔΠ al⁵⁰ it vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *νυκτοσ* c. C³FGLMUΓ al pl arm (postpon s etc)

αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆσ πρώτησ.
65 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡσ οἴδατε.
66 οἱ δὲ πορευθέντεσ ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντεσ τὸν λίθον μετὰ τῆσ κουστωδίασ.

XXVIII.

1 [352.1] Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων, 1–10 Mc 16, 1–8
ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν Lc 24, 1–9
τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ· ἄγγελοσ γὰρ κυρίου
καταβὰσ ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡσ ἀστραπή, καὶ
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσ χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσεί-
σθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ ἐγενήθησαν ὡσ νεκροί. 5 [353.2] ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν ταῖσ γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ
ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη
γάρ, καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψε-

---

65. *εφη* c. BLM²Γ unc⁵ al⁷⁰ it vg etc ... ϛ (== Gb Sz) add *δε* c. ℵACDM*S UVΔΠ al mu syrᵖ c.* Or^int3,931

XXVIII, 1. *μαριαμ* c. ℵCLΔ ... ϛ Ln Ti *μαρια* c. ABD unc rell al omn vid | *μαρια*: LΔ -*αμ*

3. *και πρ.* c. ℵBCL al⁸ Or^1,440 ... ϛ Ln Ti om *και* c. ADΓΔΠ unc⁹ al pler arm syrᵖ Eus^dem | *λιθον* absque additam c. ℵBD al⁸ it⁹ vg aeth Or^1,440 Dion (Gall^3,502) ... ϛ add *απο τησ θυρασ* c. ACE*GHKM*SVΠ al pl f h syr^sch arm, item E²FLM²UΓ al⁵⁰ cop syrᵖ etc *απο τ. θυρ. του μνημειου* :: cf Mc

3. *ειδεα* c. ℵᵃABCDEHM al mu (ℵ* om *ην δε η ειδ. α.*) ... ϛ Ln *ιδεα* c. LΓΔΠ unc⁶ al pler | *ωσ* c. ℵ*BDKΠ* al¹⁰ ... ϛ Ti *ωσει* c. ℵᶜACLΓΔΠ² unc⁸ al pler

4. *εγενηθησαν* c. ℵBC*DL 33. ... ϛ *εγενοντο* c. AC³ΓΔΠ unc⁹ al pler | *ωσ νεκρ.* c. ℵABDLΔ al ... ϛ *ωσει νεκρ.* c. CΓΠ unc⁹ al pler

6. *εκειτο* absque additam c. ℵB 33. 102. e cop arm aeth arᵖ Or^int3,156 Cyr^es390 cat^ox ... ϛ Ti add *ο κυριοσ* c. ACDLΓΔΠ unc⁹ al pler it^pler vg syr^sch et^p

7. *ιδου ειπον* (ℵ* *ειπα*) *υμιν*: 126. c^scr f *καθωσ ειπεν υμιν*, *sicut dixit vobis*

σθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 [354.2] *καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-*
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ. 9 [355.10] *καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ λέγων·*
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ
προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 *τότε λέγει αὐταῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβεῖσθε·*
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 *Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲσ τῆσ κουστωδίασ ἐλθόν-*
τεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 *καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόν-*
27, 64 *τεσ ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ στρατιώταισ,* 13 *λέγοντεσ· εἴπατε*
ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοι-
μωμένων. 14 *καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ*
πείσομεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ ποιήσομεν. 15 *οἱ δὲ λαβόντεσ τὰ*
ἀργύρια ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ
παρὰ Ἰουδαίοισ μέχρι τῆσ σήμερον.

16 *Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν,*
εἰσ τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, 17 *καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν*

---

8. *απελθουσαι* c. ℵBCL al[8] e ... ς Ln *εξελθ.* c. ADΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg

9. *και ιδου* (Gb'') c. ℵBD al[25] it[11] vg cop syr[sch et hr] arm perss ar[p], item Or[1,440] Eus[dem508] Cyr[hr210] Cyr[es380] ... ς *ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου και ιδου* c. ACLΓΔΠ unc[9] al longe pl f q syr[p] aeth | $\overline{\iota\varsigma}$ (Gb') c. ℵABCΔΠ unc[9] al[65] Chr[gue] Cyr[es] ... ς Ln *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ c. DLΓ al sat mu Or[1,440] Eus[dem] al | *υπηντησεν* c. ℵBCΠ al[17] Or Cyr[es] Chr[gue] ... ς Ln Ti *απηντησ.* c. ℵ[c]ADLΓΔ unc[9] al pler Eus[dem] al

10. *και εκει* (Gb'') c. ℵAC*?ΓΔΠ unc[6] al[50] ... ς Ln Ti *κακει* c. BC[2]?DGLMS al pm Eus[dem] al

11. *ανηγγειλ.* c. ℵD Or[4,386] Chr[ed et gue] ... ς Ln Ti *απηγγ.* c. ABCLΓΔΠ unc rell etc

14. *επι* c. ℵACLΓΔΠ unc[9] al pler syr[utr] al Or[1,867 et 4,386] etc ... Ln *υπο* c. BD 59. item it[pler] vg | *πεισομεν* (E*GHUΓ al mu *-σωμεν*) absq *αυτον* c. ℵB 33. 102. e Or[1,867 et 4,386 cod] ... ς Ln Ti add *αυτον* c. ACDLΓΔΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc Or[4,386 ed] al | *ποιησομεν* c. ABCDE[2]KLSUVΓΔ Π etc: ℵE*FGHM al pm *-σωμεν*

15. *εφημισθη* c. ℵΔ 33. 60. Or[1,249 et 4,455] ... ς Ln Ti *διεφημ.* c. ABCDL unc[12] al pler Chr | *μεχρι* c. ℵ[c]ABCL unc[12] al omn[vid] Or[1,249]: ℵ*D Or[4,455] *εωσ* | *σημερον* sine additam c. ℵAΓΔΠ unc[9] al pler e Or[1,249 et 4,455] ... Ln add *ημερασ* c. BDL 7[ev] it[pler] vg (sed ita Latt etiam ubi nemo Graecorum)

προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλά-
λησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆς. 19 πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες [Mc 16, 15]
αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην
ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς
συντελείας τοῦ αἰῶνος.

---

17. *προσεκυνησαν* c. ℵBD 33. 102. it^{pler} etc ... ς Ti add *αυτω* c. AΔΠ unc^{9} al pler (Γ al mu *αυτον*) q syr^{utr} cop al

18. *επι γης* c. ℵAΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{bis} al mu ... Ln *επι της γης* c. BD 90** Eus^{ps328}et^{616} al

19. *πορευθεντες* c. ℵAΓ unc^{8} al^{150} syr^{cod} al Or^{1,412} Hipp^{noet158} Eus^{dem6} et^{9} et^{saep} al plu ... ς (= Gb Sz) add *ουν*, Ln [*ουν*] c. BΔΠ al vix mu it^{7} vg syr^{utr} al, item D it^{4} add *νυν* | *βαπτιζοντες* c. ℵAΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Hipp^{noet158} Const^{2,26}et^{7,22} Eus^{marc8} al plu ... BD *βαπτισαντες* (d *baptizantes*)

20. *μεθ υμ. ειμι* c. ABΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg Or^{octies} al plu ... ℵD Or ^{3,177}et^{802} *ειμ. με. υμ.* | *αιωνος* sine additam c. ℵA*BD 1. 22. 33. 102. al it^{8} vg cop arm fr Chr^{ed}et^{gue} ... ς (= Gb) add *αμην* c. A^{2}ΓΔΠ unc^{9} al pler a b c f am for emm gat san sax syr^{utr} cop^{ds} aeth

Subscriptiones: ℵFM al a am nil subscriptum habent (CL etc biant) ... B *κατα μαθθαιον* (et. e om *evangelium*) ... AEHKUVΔΠ al pl *ευαγγελιον κατα ματθαιον* ... D (Latt^{pler}) *ευαγγελιον κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην*. Praeterea G^{suppl}HKS al pl add versuum (*στιχων*) numerum: HK al mu *βψ'*, G^{suppl}S 126. al pl *βχ'* etc, pauciores etiam *ρηματα*, *κεφαλαια* (*τξ'*), *τιτλους* (*ξη'*). Sensim vero variis additamentis subscriptiones auctae sunt. Ita K habet: *το κα. ματθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολυμοις μετα χρονους η' της του χυ αναληψεως*. Alibi additur et. *τῇ ἑβραΐδι διαλέκτω* et alia.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Mal 3, 1 Mt 11, 10 Lc 7, 27 1 [1.2] Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼς γέγρα-
πται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν

---

* *κατ. μαρκ.* c. ℵBF ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κατα μαρκ.* c. ADEHKL MUΓΔΠ al pl ... ς *το κατα μαρκ.* (ς add *αγιον* c. min mu, sed ς[e] om cum min pm) *ευαγγελιον* c. min sat mu

1. *ιυ χυ* sine additam c. ℵ* 28. 255. Ir[191] (Ir[int] om ipsum *ιυ χυ*, similiter Epiph[427]) Or[1, 389] et[4, 15 bis] et[4, 125] item Or[int 4, 464] Bas[euno 250] Tit manich[3] (ap Gall[339]) Serap[manich 25] Cyr[hr 42] Victorin[apoc] (ap Gall[55]) Hier[bis] (in Malach 3, 1 et de opt. gen. interpr. ad Pammach. ep. 101) :: pro tam luculento patrum testimonio – Or[quinquies] – dubitari nequit quin codicis ℵ scriptura summae antiquitatis textum referat, etsi iam Irenaei aetate nobili additamento auctum legerint. Ineptum certe totique textus sacri historiae repugnans foret, tale quid potius modica fide sublatum quam pietate male sedula inlatum dicere ...... Ln Ti add *υιου θεου* c. ℵ[a]BDL 102. cat[ox] cat[poss]; item ς *υιου του θεου* c. AΓΔΠ unc[9] al pler Cyr[iulian 330]. Item *filii dei* it vg cop syr[utr] arm aeth Ir[int 187] et[205] Amb Aug[cons 39] al | ς Wtst Matthaeius Ti *θεου.* [2] *ως* [*καθως*] – *αυτου.* [4] *εγενετο*, item Gb sed – *αυτου·* [4] *εγενετο*, Sz *θεου·* – *αυτου·* [4] *εγενετο*, Ln *θεου* ([2] *ως* – *αυτου*) [4] *εγενετο*

2. *καθως* c. ℵBKLΔΠ* al mu Or[4, 15] et[125] et[126] etc . . ς Ln *ως* c. ADPΓ Π[2] unc[8] al pler Ir[gr 191] Or[1, 389] etc | *εν τω* (*τω* c. ℵBLΔ etc; D etc om: ita Gb Sz) *ησα. τ. προφ.* c. ℵBDLΔ 33. al[25] it vg cop syr[sch] et[hr] et[p mg] arm[cdd] go al Ir[191] et[gr] et[int] Or[quater] Porphyr (ap Hier ad Mt 3, 3: *nos autem nomen Isaiae putamus additum scriptorum vitio, quod et in aliis locis probare possumus, aut certe de diversis testimoniis scripturarum unum corpus effectum.* Cf et. in Malach 3, 1) al permu Victorin apoc[55] etc ...... ς (Gb') *εν τοις προφηταις* c. AΡΓΠ unc[9] al pler syr p txt arm[zoh] aeth al Phot[manich 4, 9] Thphyl (ad h. l.) Ir[int 187] et[205]

μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 $^{2.1}$ φωνὴ Es 40, 3 Mt 3, 3 Lc 3, 4
βοῶντοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποι- Io 1, 23
εῖτε τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 $^{3.6}$ ἐγένετο Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐν 4–8 Mt 3, 1 ss
τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Lc 3, 2 ss Io 1, 6 ss
5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱερο-
σολυμεῖται πάντεσ, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννησ
ἐνδεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον. 7 $^{4.1}$ καὶ ἐκήρυσσεν
λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερόσ μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ

(Pessime Sz: „cum scriptoribus ecclesiasticis plurimis"; quod statim addit: „v. g. Chrys." id ipsum error est) ... cod^{barb} ap Caryoph *εν τω προφητη*, tol* plane om | *εγω* c. ℵALPΓΔΠ unc^{9} al pler omn vg^{ed} syr^{p} arm aeth go Or^{1,289} et $^{4,15.125.126}$ Eus^{dem430} al ... Ln Ti om c. BD 28. it am (al mu) Severian^{sig566} Ir^{int187} | *τ. οδον σου* sine additam c. ℵBDKLPΠ* al^{3} it^{5} am (al pm) cop^{schw} syr^{sch} et ^{hr} aeth pers^{p} Or^{4,15} et ^{126} al Ir^{int187} al ... ϛ (= Gb Sz) add *εμπροσθεν σου* c. AΓ ΔΠ^{2} unc^{8} al pler it^{5} vg^{ed} cop^{wi} syr^{p} arm go Severian^{sig566} al

3. *εν τη ερημω· ετοιμασατε* etc: hunc in modum (agnoscit Or^{4,126} al) ipsos LXX distingui voluisse cum iisque evglstas, dudum observatum est. Aliter fid apud prophetam, apud quem *εν τη ερημω* et *εν αβατω* ante *ευθειασ ποιειτε* sibi invicem respondent. | *αυτου* c. ℵABLPΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} vg etc ... D 34^{mg} *του θεου υμων*, item *dei nostri* it^{6} mt go etc

4. *ο βαπτιζων* c. ℵBIT^{d}Δ al^{2} cop ... ϛ Ln Ti om ὁ c. ADPΓΠ unc^{9} al pler (it vg *baptizans*), sed D 28. it^{pler} vg etc post *ε. τ. ερημ.* pon | *και κηρυσσων*: B al^{3} om *και*

5. *εξεπορευετο* c. ℵABDPT^{d}ΔΠ unc^{4} it^{4} vg al Or^{4,129} Eus^{dem431} ... Gb″ *-ρευοντο* c. EFHLSVΓ al plus^{50} it^{4} harl* taur go cop^{wi} et ^{dz} | *ιεροσολυμειται* c. ℵAB*DΔ al, Γ al *-μῆται* ... ϛ Ln Ti *-μεται* c. B^{3}LPΠ unc^{9} al pler | *παντεσ* h. l. c. ℵBDLT^{d}Δ al^{3} it^{4} vg cop arm al Or^{4,130} Eus dem^{431} ... ϛ post *εβαπτιζ.* c. APΓΠ unc^{9} al pler syr^{p} go ... 69. al^{4} f sl$^{cdd 2}$ om | *υπ αυτου* ante *εν τω ιορδ. ποτ.* c. ℵBLT^{d} al^{2} it^{pler} vg arm Or^{4,130} Eus^{dem} ... ϛ Ln post *ιορδ. ποτ.* (:: ut Mt) c. ADPΓΔΠ unc^{9} al pler a syr^{p} go | *ποταμω*: D it^{4} mt Eus^{dem} om

6. *και ην* c. ℵBLT^{d} 33. d it^{4} vg cop^{wi} et ^{cod} ... ϛ *ην δε* c. ADPΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} mt cop^{sch} et ^{dz} syr^{utr} arm aeth go | *ο ιω.* c. ℵBLPΓ unc^{7} al^{65} ... ϛ Ln om ὁ c. ADHSΔΠ al sat mu | *εσθων* c. ℵBL*Δ 33. ... ϛ Ln *εσθιων* c. ADL^{2}PΓΠ unc^{9} al pler

Act 13, 25 κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα
9–11 Mt 3, 13–17 ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 $^{5.1}$ Καὶ
Lc 3, 21s Io 1, 29ss ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς
Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ
εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς
καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ
2 Pe 1, 17 ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12s Mt 4, 1ss 12 $^{6.2}$ Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
Lc 4, 1ss 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ
τοῦ σατανᾶ, $^{7.6}$ καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.
14s Mt 4, 12. 17 Lc 4, 14s 14 $^{8.4}$ Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς

---

8. *εγω* sine *μεν* c. ℵBLT^{d} al^{4} it^{5} vg cop etc (et Or^{4,132}) ... ς add *μεν*, Ln [*μ.*] c. ADPΓΔΠ unc^{9} al pler a f ff^{2} mt syr^{p} aeth go :: ut Mc et Lc | *υδατι* c. ℵBHΔ al^{8} vg Or^{4,132} Aug^{cons} ... ς Ln *εν υδατι* c. ADLP T^{d}ΓΠ unc^{8} al pler it vg^{cdd} cop | *εν πνευμ.* c. ℵADHPT^{d}ΓΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} gat mm mt cop Or^{4,132} ... Ln [*εν*] *πν.*, Ti om *εν* c. BL b vg
9. *και εγεν.*: B om *και*, hinc Ln [*και*], a om *κ. εγεν.* | *ις* c. ℵABLPΠ unc^{7} etc: DMΓΔ al^{40} *ο ις* | *ναζαρετ* (ita etiam ς Gb Sz) c. ℵBLΓΔ al pl a b d f, AP *-ρατ* ... ς^{e} Ti *ναζαρεθ* c. D^{gr}EFHKMUVΠ al pl c vg cop go | *εισ τον ιορδ. υπ. ιω.* c. ℵBDL al^{15} it^{6} am (al) cop syr^{sch} Or^{4,150} ... ς *υπο ιω. εισ τ. ιορδ.* c. APΓΔΠ unc^{8} al pler c f vg^{ed} syr^{p} arm aeth go
10. *ευθυσ* c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln *ευθεωσ* c. APΓΠ unc^{8} al pler ... D a b om | *εκ* (Gb″) c. ℵBDL al^{15} go arm (item it vg *de aqua*) ... ς *απο* c. APΓΔΠ unc^{8} al pler | *ωσ* c. ℵABDLΓΔΠ unc^{7} al pl ... ς (= Gb Sz) *ωσει* c. MP al mu^{vid} (:: cf ll. pp.) | *καταβαινον*: ℵ (Δ spatium habet) 33. 262. al^{10} it^{6} vg al add *και μενον* | *εισ αυτον* c. BD al^{5} a, item g^{1} ... ς *επ αυτον* (:: ut Mt Lc Io) c. ℵALPΓΔΠ unc^{8} al pler; f ff^{2} ... it^{3} vg *et manentem in ipso (eo)*
11. *φωνη* c. ℵ*D ff^{2} mt ... ς Ln Ti add *εγενετο* c. ℵ^{c}ABLP unc^{11} al fere omn it^{pl} vg cop syr^{utr} al; item a *venit* (a f *venit*, al^{2} g^{1} *ηκουσθη*) | *εν σοι* (Gb′) c. ℵBD^{gr}LPΔ al^{30} it^{5} vg cop^{schw} syr$^{sch\,et\,p\,txt}$ arm^{zoh} aeth go ... ς *εν ω* c. AΓΠ unc^{8} al pl b d g^{1} | D^{2}EFHVΓΔ al pm *ηυδοκησα*
12. *ευθυσ* c. ℵBE^{2}LΓΔΠ^{2} unc^{6} al pl ... Ln *ευθεωσ* c. ADE*KM^{mg}Π^{2} al^{50}
13. *εν τ. ερ.* sine *εκει* c. ℵABDL al^{5} it vg cop aeth go Or^{4,161} Eus$^{dem\,433}$ ... ς (= Gb) *εκει εν τ. ερημ.* c. ΓΔΠ^{2} unc^{7} al pler syr^{utr} arm ... KΠ* etc *εκει* omissis *εν τ. ερ.* | *τεσσερακ.* (*-ε-* c. AB*LΔΠ^{2}; ς Ln *-α-* c. B^{3} ΓΠ* unc^{8} etc, ℵD $\bar{\mu}$) *ημερ.* c. ℵBL al^{2} it^{8} vg cop aeth Or^{4,161} Eus^{dem} ^{433} ... ς Ln *ημερ. τεσσ.* (:: ut Mt et Lc) c. ADΓΔΠ unc^{8} al pler. Praeterea LM etc add *και τεσσ. νυκτασ* (*νυκτ. τεσσ.*)

εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [9.6] κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι
πεπλήρωται ὁ καιρὸσ καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ εἶδεν 16—20 Mt 4, 18—22
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνοσ ἀμφιβάλλοντασ ἐν τῇ
θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. 17 [10.2] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ γενέσθαι ἁλεεῖσ ἀνθρώπων.
18 καὶ εὐθὺσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 [11.6] καὶ
προβὰσ ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺσ ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντασ τὰ δίκτυα.
20 καὶ εὐθὺσ ἐκάλεσεν αὐτούσ· καὶ ἀφέντεσ τὸν πατέρα αὐτῶν
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
21 [12.8] Καὶ εἰσπορεύονται εἰσ Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺσ τοῖσ 21 s Lc 4, 31 s Mt 7, 28 s

---

14. *μετα δε* c. ℵALΓΔΠ unc[9] al omn[vid] d it[5] vg syr[utr] etc ... Ln Ti *και μετα* c. BDG[gr] a (c) | *τον* c. ℵBDG[2]KLMΔΠ al pl Or[4, 161] ... AG*Γ unc[6] al[50] om | *ο ις* c. ℵBDGLΔ al sat mu Or[4, 161] ... Ti *ις* c. AV[2]ΓΠ unc[6] al[40] Eus[hist] ... V* al pauc om | *του θεου* (Gb″) c. ℵBL al[10] it[3] mt cop al Or[4,161] et [170] ... ς praem *τησ βασιλειασ*, Ln [*τ. βα.*] c. ADΓΔΠ unc[9] al pler it[5] vg go al

15. *οτι* c. ℵ* c mt Or[4, 161] ... Gb″ Ti praem *λεγων* c. ℵ[a]ADΓ unc[7] al[30] it[3] go, item ς Ln *και λεγων* c. BKLMΔΠ al pl it[4] vg al

16. *και παραγων* (Gb″) c. ℵBDL al[8] it vg etc ... ς *περιπατων δε* (:: ut Mt) c. AΓΔΠ unc[9] al pler syr[sch] et [p txt] | *σιμωνοσ* c. ℵBLM 102. al a cop arm; item AE[2]Δ etc *του σιμωνοσ* (ita Gb″ Ln); item Π unc[7] al[125] etc *αυτου του σιμωνοσ* (ita Sz) ... ς *αυτου* c. DGΓ al vix mu it[pler] vg syr[sch] aeth | *αμφιβαλλοντασ* c. ℵABDLΔΠ* unc[8] al[40] ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *βαλλοντασ* c. E[2]MΓΠ[2] al pl arm | *εν τη θαλ.* c. ℵBL 33. aeth vid ... ς Ln praem *αμφιβληστρον* c. AΓΔΠ unc[9] etc, al[10] *-στρα*, D etc *τα δικτυα* | *αλεεισ* c. AB*L[corr]Δ, item v. 17. c. ℵAB*CLΔ (in Lc ℵ*AC LQ; in Mt ℵ*B*C) ... Ln Ti *αλιεισ* c. ℵB[3]DΓΠ unc[9] al omn[vid], item v. 17. c. B[3]DΓΠ unc[9] al omn[vid]

18. *ευθυσ* c. ℵL 33. ... ς Ln Ti *ευθεωσ* c. ABCD unc[13] al pler | *τα δικτ.* (Gb″) c. ℵBCL al[10] it[2] vg cop arm ... ς Ti *τ. δι. αυτων* c. AΓΔΠ unc[9] al pler it[2] al ... D it[4] *παντα*

19. *προβασ* sine *εκειθ.* (Gb″) c. BDL al[7] it[4] cop syr[sch] arr pers[p] ... ς add *εκειθεν*, Ln [*εκ.*] c. ℵ*(sed om *ολιγον*)ACΓΔΠ unc[9] al pler it[4] vg etc, item ℵ[c] 33. post *ολιγ.* | *τα δικτυα*: c[2]KMΓΠ* al[30] syr[sch] et [p] c.* al add *αυτων*

20. *ευθυσ* c. ℵBL al[4] ... ς Ln *ευθεωσ* c. ACDΓΔΠ unc[9] al pler

21. *καφαρν.* c. ℵBDΔ 33. 69. it vg cop go Or[4, 160] et [170] ... ς *καπερν.* c.

σάββασιν ἐδίδασκεν εἰσ τὴν συναγωγήν. 22 $^{13.2}$ *καὶ ἐξεπλήσσοντο*
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ.
23–28 Lc 4, 32–37 23 $^{14.8}$ *Καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωποσ ἐν*
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 *λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί,*
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἴδαμέν σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ
τοῦ θεοῦ. 25 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· φιμώθητι καὶ*
ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 *καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρ-*
τον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 *καὶ ἐθαμ-*
βήθησαν ἅπαντεσ, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺσ λέγοντασ· τί ἐστιν
τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ᾽ ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι τοῖσ ἀκα-

---

ACLΓΠ unc^{9} al pler syrr al | *ευθυσ* c. ℵL 1. 28. 33. 131. ... ς Ln Ti *ευθεωσ* c. ABCDΓΔΠ unc^{9} al pler | *εδιδασκεν* post *σαββ.* c. ℵL al^{8} Or^{4,161} et^{170}; post *ευθ.* C etc ... ς Ln post *συναγωγ.* c. ABDΓΔΠ unc^{9} al pler it vg rell pler | *εισ την* (ς^{e} om c. min pauc) *συναγωγ.* sine *εισελθων* c. ℵCLΔ al^{10} cop$^{wi\ et\ dz}$ syr^{sch} Or^{bis} ... ς (Gb^{00}) Ln praem *εισελθων* c. ABDΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc

22. *οι γραμμ.* c. ℵABDLΓΠ unc^{8} etc: Ln add [*αυτων*] c. CMΔ al^{15} it^{3} syr^{utr} aeth

23. *ευθυσ* c. ℵBL al^{4} cop Or^{4,170} ... ς Ln om c. ACDΓΔΠ unc^{9} al pler it vg etc

24. *λεγων* sine *εα* c. ℵ*BD al^{8} it vg cop syr^{sch} al ... ς (Gb^{0}) Ti add *εα* (:: ut Lc) c. ℵ^{c}ACLΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{p} arm go Or^{4,170} | ς ς^{e} Ln *ημασ;* | *οιδαμεν* c. ℵLΔ cop arm aeth Or$^{4,170.389}$ et$^{int\ 2,138}$ Cyr$^{ador\ 185}$ al Ir$^{int\ 234}$ al ... ς Ln *οιδα* (:: ut Lc) c. ABCDΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg syr^{utr} al

25. *ο* $\overline{ις}$ (D etc om) absque *λεγων* c. ℵ*A* Dam$^{par\ 554\ ed}$ ... ς Ln Ti add *λεγων* (:: ut Lc nec fluct) c. ℵ^{a}A^{2}BCDL unc rell al omn^{vid} it vg syr^{utr} cop al Or^{4,170} Dam^{cod}

26. *φωνησαν* c. ℵBL 33. Or^{4,170} Dam$^{par554\ cod}$ ... ς Ln *κραξαν* (:: ut 9, 26) c. AC(D)ΓΔΠ unc^{9} al pler | *εξ* c. ℵABLΓΠ unc^{8} al pler arm go Or ... Gb″ Ln *απ* c. C(D)MΔ al^{10} Dam^{par}

27. *απαντεσ* c. ℵBL(U?) 157. 433. al Or ... ς Ln *παντεσ* c. ACDΓΔΠ unc^{9} al pler | *συνζητ.* c. ℵABCDGLΔ ... ς *συζητ.* c. ΓΠ unc^{8} etc | *αυτουσ* c. ℵB b e ff^{2} q ... Ln Ti *προσ εαυτουσ* c. ACDΓΔΠ unc^{7} al^{30}, ς *πρ. αὑτουσ* c. GLS al mu^{vid}, item it^{5} vg cop syr^{utr} al | *λεγοντασ* c. ℵBDL etc: ACE*MΔ^{2} al^{30} *λεγοντεσ* | *διδαχη καινη* (b c e ff^{2} om) *κατ εξουσιαν·* (*κατ εξουσ.* ita coniunxi c. L al, item b c e ff^{2} q; Ln *καινη· κ. εξουσιαν*) *και* c. ℵBL 33. 102., item addito *αυτη* post *καινη* 1. al^{6} ... ς *τισ η διδαχη η καινη αυτη* (A *τισ η καινη αυτη διδ.*)*; οτι κατ εξουσιαν και* c. (A)CΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} vg al (D etc variant) ... Gb′

θάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ
ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 [15.2] Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς 29–34 Lc 4, 38–41
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Mc 8, 14–16
30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέ-
γουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρα-
τήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει
αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·
33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ
ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαι-
μόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, [16.9] καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι
ᾔδεισαν αὐτόν.
35 [17.8] Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν 35–39 Lc 4, 42–44

„fortasse" τις η διδ. η καινη; κατ εξουσιαν και | Ln και υπακουουσιν αυτω;

28. και εξηλθ. c. ℵBCDLMΔ etc ... ς εξηλθ. δε c. ΑΓΠ unc^8 al pler f syr^p arm go | πανταχου (ℵ^{c}L -χη) c. ℵ^{c}BCL 124. b e q cop ... Ln om c. ℵ*ADΓΔΠ unc^9 al pler it^6 vg syr^{utr} arm go

29. ευθυς cum ℵBLΔ al^8 ... ς ευθεως c. ACΓΠ unc^9 al pler ... D it^4 syr^{sch} aeth om | εξελθοντες ηλθον (L ηλθαν, FΔ etc εισηλθον) c. ℵACLΓΔΠ unc^9 al pler vg cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go ... B al^{18} f g$^{1.}$ gat mm syr$^{p\ cod\ mg}$ arm aeth εξελθων ηλθεν: ita Gb′ Ln; item D it^4 (al similiter) εξελθων δε (b q add ευθ.) εκ της συναγωγης ηλθεν

30. ευθυς c. ℵBDL al^5 ... ς ευθεως c. ACΓΔΠ unc^9 al pler ... it^5 al om

31. τ. χειρος absque αυτης c. ℵBL item D b q ... ς τ. χ. αυτης c. ACΓΔΠ unc^9 al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{utr} al | ο πυρετος c. ℵBCL al^7 e cop arm ... ς Ln Ti add ευθεως (:: videbatur aptissimum) c. ΑΓΔΠ unc^9 al pler syr^p aeth go, item b q praem; item D etc ante αφηκεν add

32. εδυ c. ℵACLΓΔΠ unc^8 al fere omn ... Ln εδυσεν c. BD 28.

33. και ην – επισυνηγμ. c. ℵBCDL al^8 b e l q vg cop^{schw} Aug ... ς και - επισυνηγμ. ην (al^5 ην συνηγμενη) c. AΔΠ unc^7 al pler it^5 cop^{wi} syr^{utr} arm aeth go ... UΓ om ην | ολη η πολ. c. ℵBCDL al^5 it vg ... ς η πολ. ολη c. ΑΓΔΠ unc^8 al pler cop syr^{utr} go al

34. ηδεισαν αυτον c. ℵA(D)EFKSUVΓΔΘ^{f}Π al pl it^8 vg syr^{sch} go ... ℵ^{c}BC GLM al^{75} it^3 mt sax cop aeth arm syr^p c.* ηδεισ. αυτον (c it^3 post χν pon) χν (ℵ^{c}CGM etc τον χν) ειναι :: e Lc

35. εννυχα (Gb′) c. ℵBCDLΘ^f al^{20} ... ς -χον c. ΑΓΔΠ unc^8 al pler Or^{1,216} | και απηλθεν c. ℵACDLΓΔΘ^{f}Π unc^8 etc ... B al^5 it^2 cop^{wi} et^{ds} om

εἰσ ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν
Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ
ὅτι πάντεσ ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ
εἰσ τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο γὰρ
ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐτῶν εἰσ
40–45 ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
Lc 5, 12–16 Mt 8, 1–4 40 $^{18.2}$ Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν
καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλησ δύνασαί με καθαρί-
σαι. 41 καὶ σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ
λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ

35. *κακει* c. ℵBCLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} etc ... Ln *και εκει* c. AD al pauc

36. *κατεδιωξεν* c. ℵBMU al^{12} it^{2} vg cop ... ς Ln Ti *κατεδιωξαν* c. ACDL ΓΔΘ^{f}Π unc^{6} al pler it^{8} syr^{utr} al | *σιμων* c. ℵBL al^{6} ... ς Ln Ti *ο σιμ.* c. ACΓΔΘ^{f}unc^{8} al pler ... KΠ al^{20} *ο τε σιμ.*

37. *και ευρον* (*invenerunt*) *αυτ. και λεγουσ.* (*dicunt*) c. ℵBL e cop^{cod} aeth ... ς Ln *και ευροντεσ αυτον λεγ.* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler (D *και οτε ευρον αυτ. λεγ.*, similiter it^{pler} al) ... b c nil nisi *dicentes* | *ζητουσ. σε* c. ℵBCDLΔ 1. 33. al it^{8} vg arm ... Gb″ Ln *σε ζητ.* c. AΓΘ^{f}Π unc^{8} al pler a f go

38. *αλλαχου* c. ℵBC*L 33. cop arm aeth arr ... ς Ln om c. AC^{3}DΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler it vg syr^{utr} go | *κακει* c. ℵDLΘ^{f} al mu^{vid} ... Gb Sz *και εκει* c. ABCΓΔΠ unc^{7} al^{100} | *εξηλθον* (Gb′ Schu „recte apud Mc“) c. ℵBCL 33. ... ς Ln *εξεληλυθα* c. ADΓΠ unc^{8} al pl ... ΔΘ^{f} al^{60} *εληλυθα* (Gb′), item *veni* it vg al mu

39. *ηλθεν* c. ℵBL cop aeth ... ς Ln Ti *ην* (:: ut Lc) c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al omn^{vid} it vg rell | *εισ τασ συναγωγασ* c. ℵABCDKLΔΘ^{f}Π al^{25} ... ς *εν ταισ συναγωγαισ* c. Γ unc^{7} al plu

40. *και γονυπετ.* c. ℵL al^{12} arm (item e f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ q vg) ... ς Ti *κ. γον. αυτον* (al^{10} *αυτω*) c. ACΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler cop al ... Ln om plane c. BDGΓ al^{8} it^{5} | *λεγων* c. ℵ*B 69* e cop^{wi} et^{dz} ... ς Ln Ti *και λεγ.* c. ℵ^{c}AC DLΓΔΘ^{f}Π unc^{8} etc | *οτι* c. ℵAΓΔΘ^{f}Π unc^{8} etc; B *κυριε οτι* ... CL etc *κυριε* pro *οτι*, D etc plane om | *δυνασαι* c. ℵACDLΓΔΠ unc^{8} etc: B *δυνη*

41. *και* c. ℵBD 102. a b e ff$^{2.}$ cop^{wi} et^{dz} ... ς Ti *ο δε ις̅* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler it^{8} vg etc, item L q aeth *σπλ. δε ο ις̅* | *αυτου ηψατο* c. ℵBL al, item *αυτου ηψατ. αυτου* D 7^{pe}, item it^{pler} vg ... ς *ηψατο αυτου* (:: ut Mc et Lc lectione non fluctuante) c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler | *και λεγει* sine *αυτω* cum ℵ 1. 209. c ff$^{2.}$ (b) syr^{sch} ... ς Ln Ti add *αυτω* c. ABCDLΓΔΘ^{f}Π unc rell al pler it^{pl} vg syr^{p} cop al

42. *και* c. ℵBDL al^{4} it^{6} cop syr^{sch} ... ς (Gb^{0}) add *ειποντοσ αυτου* c. AC ΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler it^{4} vg syr^{p} arm aeth go | *ευθυσ* (b c om) c. ℵBL

έπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ εὐθὺσ ἐξέ-
βαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃσ, ἀλλὰ
ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ Lev 14, 2
σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆσ εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 45 [19.10] ὁ δὲ
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε
μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ'
ἐρήμοισ τόποισ ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν πάντοθεν.

II.

1–12 Mt 9, 1–8 Lc 5, 17–26

1 [20.1] Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκού-
σθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι
χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον.
3 καὶ ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ

---

33. 164. … ϛ Ln *ευθεως* c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} etc | *εκαθερισθη* c. AB*C GLΔΘ^{f}Π* 1. al … ϛ Ln *εκαθαρισθη* c. ℵB^{3}DΓΠ^{2} unc^{6} al pler

43. *ευθυσ* c. ℵBDL al^{2} … ϛ *ευθεωσ* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler

44. *μηδεν* c. BCΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler syr^{p} arm go … Ln om c. ℵADLΔ al^{20} it vg etc | *αλλα* c. unc pler etc … ϛ *αλλ* c. ℵΓ 1. etc | *μωυσησ* c. ℵB DKSVΔΘ^{f}Π etc … ϛ *μωσησ* c. ACLΓ unc^{4} etc

45. *εισ πο. φανερ. εισελθ.* c. ℵCL al^{8} cop … ϛ Ln Ti *φαν. εισ πο. εισελθ.* c. ABΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it am fu etc; D etc *φα. εισελθ. ε. πο.* | *αλλ* c. ℵBLΓΘ^{f}Π unc^{6} etc … Ln Ti *αλλα* c. ACDMΔ al mu | *επ* c. ℵBLΔ al pauc … ϛ Ln *εν* c. ACDΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler | B 102. om *ην*, b e om *ην και*, hinc Ln [*ην*] | *παντοθεν* (et. Gb″ Sz) c. ℵABCDKLMSΔΘ^{f}Π al^{30} … ϛ *πανταχοθεν* (Schu: „nusquam in N. T.“) c. EGUVΓ al pl

II, 1. *εισελθων παλιν* c. ℵBDG^{r}L al^{6} a (c) cop arm aeth … Gb″ Sz Ln *εισηλθεν παλιν* c. ACEKMUVΔΘ^{f}Π al^{100} e syr^{p} go, item FGΓ al^{15} syr^{sch} *εισηλθ. ο ις παλιν* … ϛ *παλ. εισηλθ.* c. minusc aliq d it^{7} vg *καφαρναουμ* c. ℵBDΔ al it^{pler} vg go … ϛ *καπερναουμ* c. ACLΓΘ^{f}Π unc^{7} al pler q syr^{utr} al | *ηκουσθη* c. ℵBL al^{4} a c cop arm aeth … ϛ *και ηκουσθη*, Ln [*και*] *ηκ.* c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it^{pl} vg syr^{utr} go | *εν οικω* c. ℵBDL al^{2} cop, item it^{pler} vg … ϛ Ti *εισ οικον* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler g$^{1.}$

2. *και* pr c. ℵBL 33. 102. b g$^{2.}$ l vg cop syr^{sch} arm aeth … ϛ Ti add *ευθεωσ*, Ln [*ευθ.*] c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it^{7} syr^{p} go

3. *φεροντ. πρ. αυτ. παραλυτ.* c. ℵBL 33. 346. g$^{1.}$ l am fu ing mt tol (cop) … Ln *πρ. αυτ. φεροντεσ παραλυτ.* c. C*DG al^{15} it^{6} vg^{ed} syr^{utr} arm … ϛ *πρ. αυτ. παραλ. φεροντ.* c. AC^{3}ΓΔΘ^{f}Π unc^{6} al pler aeth go

τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον,
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· 7 τί οὗτοσ οὕτωσ λαλεῖ;
βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ; 8 καὶ
εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ Ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ
καρδίαισ ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ·
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν

---

4. *προσενεγκαι* (33. *-γκειν*) c. ℵBL 33. al^{4} f l vg (et. *δ*) cop syr^{p} aeth etc ... ς Ln Ti *προσεγγισαι* c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{7} al pler it^{pl} syr^{sch} arm go | *κραβαττον* c. AB*CDΓΔΘ^{f}Π unc^{5} (FV certe vv. 9. 11. 12.) al pm, K al mu *κραβατον*, a e am ing al *grabattum*, it^{mu} vg *grabatum*, ℵ *κραβακτον* ... ς *κραββατον* c. B^{2}V (hoc certe versu) al pl b q (hoc versu, non item infra) | *οπου* (Gb') c. ℵBDL a g^{1} ... ς Ti *εφ ω* c. ACΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler, item it^{pl} vg etc, item Γ al *εφ ο*, *εφ ου*, *εφ ον*

5. *και ιδων* c. ℵBCL al^{7} e cop aeth ... ς Ln Ti *ιδ. δε* c. ADΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm go | *αφιενται* c. B 28. 33. (item ℵ v. 9), Δ *αφιονται*, item *remittuntur* vel *dimittuntur* it^{6} vg syr^{utr} go ... ς Ti *αφεωνται* c. ℵACDLΓΘ^{f}Π unc^{8} al pler, item *remissa* vel *dim. sunt* b f q | *σου αι αμαρτ.* c. ℵBD^{gr}GLΔ al^{15}; item C*Θ^{f} etc *σοι αι αμαρτιαι* ... ς *σοι αι αμ. σου*, Ln *σοι αι αμ.* [*σου*] c. AC^{3}EHKM^{2}SUVΓΠ al pler a c d f q vg^{ed}, item M* al^{12} *σου αι αμαρτ. σου*

7. *ουτωσ* c. ℵBDEGHLMUΓΔΠ^{2} al sat mu ... ς *ουτω* c. ACKΠ* al pl | *λαλει βλασφημει* c. ℵBDL it^{6} vg cop^{cod} ... ς *λαλει βλασφημιασ;* c. ACΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} e cop^{edd} syr arm aeth go

8. *ευθυσ* c. ℵBL 33. .., ς *ευθεωσ* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al pler ... D etc om | *οτι ουτωσ* c. ℵACDLΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler etc ... Ln om *ουτωσ* c. B 102., item a g^{1} | *διαλογιζ.* c. ℵBDGL al it vg etc ... Gb Sz Ti praem *αυτοι* c. ACΓΔΘ^{f}Π unc^{8} al^{160} syr^{p} go sl | *λεγει* c. ℵBL 33. e f g^{2} vg ... ς Ln *ειπεν* c. ACDΓΔΘ^{f}Π unc^{9} etc

9. *αφιενται* c. ℵB 28. 2^{pe} item it^{9} vg syr^{utr} go ... ς Ti *αφεωνται* c. ACD LΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler b | *σου αι αμαρτ.* c. ℵBLΠ unc^{8} al^{180} ... ς Ln *σοι αι αμαρτ.* c. ACD^{gr}ΓΔΘ^{f} al vix mu | *εγειρε* c. ℵACDΓΠ unc^{8} al^{55} ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UW^{c}ΔΘ^{f} al pl ... BL 28. *εγειρου* | *και αρον* c. ℵABW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^{9} al pler a d g^{1} am mt emm cop^{cod} syr^{p} aeth go ... Gb Sz Ti om *και* c. CD^{gr}L al^{15} f l vg syr^{sch} cop^{edd} arm ... al^{2} b c e om *και αρ. τ. κρ. σου* | *κραβαττον* c. AB*CDF^{2}LW^{c}ΓΔΠ unc^{8} etc, ℵ

σου καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν
σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺσ ἄρασ τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμ-
προσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντασ καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν
λέγοντασ ὅτι οὕτωσ οὐδέποτε εἴδαμεν. 13–17 Mt 9, 9–13 Lc 5, 27–32
13 [21.2] Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ
ὄχλοσ ἤρχετο πρὸσ αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 14 καὶ παράγων
εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἁλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ.
15 [22.2] καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ

κραβακτον, F* al mu *κραβατον* ... ς *κραβαττον* c. B^3 etc | *τον κρ. σου* c. ℵABCDKLMΠ* etc ... ς Ti *σου τ. κρα.* c. W^{c}ΓΔΠ^2 unc^7 etc | *υπαγε* c. ℵLW^c Δ go^{vid}, item D 33. it^3 arm *υπαγε εισ τον οικον σου* ... ς Ln Ti *περιπατει* c. ABCΓΠ unc^9 al pler it^6 vg etc :: ut Mt et Lc

10. *επι τ. γ. αφιεν. αμαρτ.* c. ℵCDHLMW^{c}ΔΘ^f al^{60} it^{pler} vg cop syr^{sch} arm go ... ς (= Gb Sz) Ti *αφιεν. επι τ. γ. αμαρτ.* c. AΓΠ unc^7 al pm syr^p ... B al^3 *αφιεν. αμαρτ. επι τ. γ.*

11. *εγειρε* c. ℵABCDΓΘ^{f}Π unc^7 al^{40} ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. LUW^c Δ etc, K *εγειρον* | *αρον* c. ℵBCDG^{r}LΓ al^{12} it^9 cop syr^{sch} arm ... ς (= Gb Sz) *και αρον*, Ln [*κ.*] *αρ.* c. AW^{c}ΔΘ^{f}Π unc^9 al pler d etc | *κραβαττ.* c. (ℵ -*κτον*) AB*CDLW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^8 etc, al mu *κραβατον* ... ς *κραββατον* c. B^3 al pl

12. *ηγερθη και ευθυσ* (C -*εωσ*) c. ℵBC*L 33. cop^{cod} arm ... ς Ln *ηγερθη ευθεωσ και* c. AC^{3}W^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^9 al pler syr^{utr} aeth go, item (*ευθ. ηγ. και*) D al^2 it^4 vg cop^{edd} (it^5 om *ευθ.*) | *κραβαττον*: ut v. 11 | *εμπροσθ.* c. ℵBL 187^{mg} ... ς Ln Ti *εναντιον* c. ACDW^{c}ΓΔΠ unc^9 al pler, Θ^f etc *ενωπιον* | *λεγοντασ* c. ℵACLW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^9 etc, D *και λεγειν* ... B b om, hinc Ln [*λεγοντ.*] | *ουτωσ ουδεποτ.* c. ℵBDL 244. arm ... ς Ln *ουδεπ. ουτ.* c. ACW^{c}ΓΔΘ^{f}Π unc^9 al pler etc | *ειδαμεν* c. CD ... ς *ειδομεν* c. ℵ^{c}BLW^{c}Γ unc^6 al pl, AKMVΠ al mu *ιδομεν* ... ℵ* *εφανη εν τω ισραηλ*

13. *εισ* c. ℵ* ... ς Ln Ti *παρα* c. ℵ^{c}ABCDLΓΔΠ unc^9 etc (:: cf ad 7, 31. 8, 7)

14. *ειδεν* c. ℵBDEFGHSU al pl ... ACKLMVW^{c}ΓΔΠ al mu *ιδεν* | *λευειν* c. ℵ^{c}BE*LM al, item ς Ln *λευϊν* c. CE^{2}FGHSUV etc ... ℵ* *λευει*, AKΓΔΠ etc *λευϊ* ... D al Or^{vid}(1, 876) it^6 *ιακωβον*

15. *γινεται* c. ℵBL al^2 ... ς Ln *εγενετο* (:: ut Mt) c. ACDΓΔ unc^9 etc | *κατακεισθαι αυτον* c. ℵBL al^6 cop^{wi} et ^{dz} ... ς Ln Ti *εν τω κατακ. αυτ.* c. ACW^{c}ΓΠ unc^9 al pler, item it^5 vg etc, D etc *κατακειμενων αυτων* | *ηκολουθουν* c. ℵBLW^{c}Δ it^3 vg ... ς Ln Ti -*θησαν* c. ACDΓΠ unc^9 al pler it^6 al

πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ
μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 *καὶ*
γραμματεῖσ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὅτι μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 [23.2] *καὶ ἀκού-*
σασ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ
ἀλλ' οἱ κακῶσ ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλούσ.

18–22 Mt 9, 14–17 Lc 5, 33–39

18 *Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ-*
οντεσ. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου
καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
νηστεύουσιν; 19 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ*
τοῦ νυμφῶνοσ ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον
χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.

---

16. *και* (c. ℵL 33. b, BD cop om) *γραμματ. των φαρισ.* (ita cop^{cod}; cop^{edd} *οι γραμμ. κ. οι φαρ.*) *και ιδοντεσ* c. ℵBLΔ 33. b cop^{cod}, item^{vid} w^{c} ... ς Ln Ti *και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντεσ* (Ln [*και*] *ιδοντ.*) c. ACΓΠ unc^{9} al pler it^{pl} vg syr^{utr} arm go | *οτι ησθιεν* c. ℵDL it^{3} vg cop^{cod} syr^{p} aeth, item (ita Ln) B al^{2} *οτι εσθιει*, item b d ff^{2}· syr^{sch} cop^{edd} et^{dz} ... ς Ti *αυτον εσθιοντα* c. (Δ)CW^{c}ΓΔΠ unc^{9} al pler a f q go | *τελω. και αμαρτ.* c. ℵACL^{corr*}W^{c}ΓΔΠ unc^{9} al pler it^{2} vg syr^{utr} cop^{edd} arm go ... Ln Ti *αμαρτ. και* (B^{3}D 33. add *των*) *τελωνων* c. BDL al^{2} it^{6} am cop^{cod} aeth | *οτι* c. BL al^{4} ... ς Ln *τι οτι* c. ACΓΔΠ unc^{9} al pler ... ℵD *διατι* | *τελω. κ.* (B add *των*) *αμαρτ.* c. ℵABCLΓΔΠ unc^{8} etc ... Ln Ti *αμαρτ. κ. των* (Ti om) *τελω.* cum D a aeth | *εσθιει και πινει* c. ACLΓΔΠ(G) unc^{8} etc ... ℵBD al^{3} it^{4} om *και πινει*, hinc Ln [*κ. πι.*]. Praeterea ℵCLΔ etc add *ο διδασκαλοσ υμων*
17. *αλλα* (K al *αλλ*) *αμαρτ.* c. ℵABDKLΔΠ al^{40} it^{8} vg etc al pler ... ς (= Gb Sz) add *εισ μετανοιαν* c. CΓ unc^{8} al pl it^{4}
18. *οι φαρισαιοι* c. ℵABCDKMΠ al^{25} it^{8} vg cop etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *οι των φαρισαιων* c. LΓΔ unc^{7} al pl it^{4} al | *και οι μαθηται των φαρ.* c. ℵBC*L al^{2} e syr$^{p\,mg}$ aeth ... ς Ln *κ. οι* (Δ al om) *των φαρ.* c. C^{2}DΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} vg al ... al pauc it^{4} etc *και οι φαρισαιοι* ... A plane om | *οι δε σοι μαθ.* c. ACDE^{2}LΓΠ unc^{8} al pler, ℵE*Δ al c *οι δε μαθ. σου* (Δ *σου μαθ.*), item it vg cop syr^{utr} etc ... B al^{3} om *μαθηται*
19. *οσον χρονον – νηστευειν*: DU al^{7} it^{6} (syr^{sch}) al om, hinc Gb^{o}. | *εχουσ. τ. νυμφ. μ. αυτ.* (*μετ αυτ.* c. ℵBC 124., L al *μεθ εαυτ.* ita Ln) c. ℵBCL al^{3} c ... ς *μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ.* c. AΓΔΠ unc^{8} al pler it^{3} (vg) syr^{p} arm go

20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους
ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλή-
ρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή,
ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.
23 [24.2] Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι 23–28 Lc 6, 1–5 Mt 12, 1–8
διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
λοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί Ex 20, 10.

---

20. *εν εκεινη τη ημερα* c. ℵABCDKLΔΠ* al^{30} it^{4} syr^{utr} etc ... ς (= Gb Sz) *εν εκειναις ταις ημεραις* c. ΓΠ^{2} unc^{8} al pl it^{3} vg cop

21. *ουδεις* c. ℵABCKLSΔ al^{50} it^{5} vg etc; DGM etc add *δε* vel *γαρ* ... ς (= Gb Sz) *και ουδεις* c. EFHUVΓΠ al pl aeth | *ρακους* c. ℵBCEKLUVΔ al pl ... Ln *ρακκους* c. ADFGHMΓΠ al mu | *επιραπτει* c. ℵAB*CEFGH LVΠ etc ... ς Ln *επιρραπτ.* c. B^{3}KMUΓ al longe pl; D *επισυνραπτει* | *επι ιματιον παλαιον* c. ℵBCDL 33. ... ς *επι ιματιω παλαιω* c. AΓΔΠ unc^{9} al pler | *το* (ℵ om) *πληρωμ. απ αυτου* (B *αφ εαυτ.*) c. ℵBL al^{10} go, item AKΔΠ* al^{20} l *απ αυ. το πλη.* ... D al^{4} it^{8} vg nil nisi *το πληρωμα* sed pergunt *το καινον απο του παλαιου* ... ς *το πληρωμα αυτου* (Gb^{00} *αυτου* ex D etc facta coniectura) c. CΓΠ^{2} unc^{8} al pl aeth

22. *ρηξει* c. ℵBCDL 33. it^{mu} vg ... ς Ti *ρησσει* c. AΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} fu (al) cop al | *ο οινος* (Gb″) c. ℵBC*DL al^{7} it^{8} vg cop al ... ς add *ο νεος* c. AC^{2}ΓΔΠ unc^{9} al pler e f gat syr^{p} aeth go :: e Lc | *απολλυται* (L 102. *εκχειται*) *και οι ασκοι* c. BL 102. cop; similiter D it^{5} *και οι ασκ. απολουνται* ... ς Ln *εκχειται και οι ασκοι απολουνται* c. ℵACΓ ΔΠ unc^{9} al pler it^{6} vg go etc | *και οι ασκοι* (vide ante) sine additam c. D a b ff^{2}· i ... ℵ*B 102. nil add nisi *αλλα οινον νεον εις ασκους καινους*, item ς Ln *αλλα* (H^{3}MΔ etc *αλλ*) *οινον νεον εις ασκους καινους βλητεον* (e f cop aeth go *mittunt*) c. ℵ^{c}ACLΓΔΠ unc^{9} al pler it^{7} vg etc

23. *αυτον* h. l. c. ℵBDUΔ 69. a ff^{2}· mt (it^{pler} vg *cum sabbatis ambularet*) ... ς Ti post *παραπορ.* (C *διαπορ.*) ACLΓΠ unc^{7} al pler | *παραπορευεσθ.* c. ℵALΓΔΠ unc^{9} al pler ... Ln *διαπορευεσθ.* (:: ut Lc) c. BCD | *εν* (CLΔ etc om, hinc Gb^{00}) *σαββατ.* h. l. c. ℵBCDLΔ a ff^{2}· mt ... ς Ti post *παραπορ.* *αυτον* (*α. π.*) c. AEGHMSUVΓ etc; KΠ 265. post *δια τ. σπορ.* | *και οι μαθ. αυτ.* (D^{gr} etc om) *ηρξαντ.* c. ℵBCDL al^{7} it vg cop arm aeth ... ς Ti *και ηρξ. οι μαθ. αυτ.* c. AΓΔΠ unc^{8} al pler syr^{p} go | *οδον ποιειν* c. ℵACLΓΔΠ unc^{6} al omn^{vid} ... Ln *οδοποιειν* c. BGH

1 Sam 21, 6 *ποιοῦσιν τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν;* 25 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐδέ-*
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
Lev 24, 9 *αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;* 26 *πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ*
θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέωσ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ
ἔφαγεν, οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺσ ἱερεῖσ, καὶ ἔδωκεν καὶ
τοῖσ σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 $^{25.2}$ *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τὸ σάββατον διὰ*
τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·
28 *ὥστε κύριόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.*

III.

1—6
Mt 12, 9—14
Lc 6, 6—11 1 *Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰσ συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωποσ*
ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 *καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖσ*
σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 *καὶ*
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ μέσον.
4 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ*

---

24. *τοισ σαββ.* c. ℵABCDKMΔΠ al^{30} it vg ... ς (Gb^{00}) praem *εν* c. LΓ unc^{6} al pl

25. *και* pr sine additam c. ℵBCL al^{7} it^{7} vg cop ... ς add *αυτοσ*, Ln [*αυτ.*] c. AΓΔΠ unc^{8} al c e syr^{p}; D a add *αποκριθεισ* | *λεγει* c. ℵCL al^{5}, item d it^{5} vg cop^{schw} ... ς Ti *ελεγεν* c. ABΓΔΠ unc^{8} al pler, D^{gr} *ειπεν*, item it^{4} cop^{wi} et ^{dz} syr^{utr} go

26. *πωσ* c. ℵACLΓΔΠ unc^{8} etc ... BD 102. om | *επι αβιαθ.* c. ℵBLΓ unc^{8} etc ... ς Gb^{0} add *του* c. ACΔΠ al mu | *τουσ* (L *τοισ*) *ιερεισ* c. ℵBL ... Ln Ti *τοισ ιερευσιν* c. ACDΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid}

27. *και ουχ* c. ℵBC*LΔ 33. it^{4} vg etc ... ς Ln Ti om *και* c. AC^{3}ΓΠ unc^{8} al pler it^{2} etc (D it^{5} *λεγω δε υμειν· κυριοσ* etc)

III, 1. *εισ* c. ℵB 102. ... ς Ln Ti *εισ την* (:: ut ll. pp.) c. ACDL unc^{11} rell

2. *παρετηρουν* c. ℵBC^{3}LΓΠ unc^{8} al pler ... Ln *παρετηρουντο* c. AC*DΔ al^{6} | *εν τοισ σαββ.* c. ℵCDHM y^{scr} cop ... ς Ln Ti om *εν* c. ABLΓΔΠ unc^{8} al pler go (it vg) | *θεραπευει* (:: ex usu Marci) c. ℵΔ 271. ... ς Ln Ti *-πευσει* c. ABCDL unc rell al pler | *κατηγορησωσιν* c. ℵABLΓΔΠ unc^{8} al pler ... Ln Ti *κατηγορησουσιν* c. CD al^{1scr}

3. *τω την ξηραν* (BL al^{2} a cop al post *εχοντι*: ita Ln) *χειρα εχοντι* c. ℵBC*LΔ al^{3} a cop aeth syr^{p} ... ς Ti *τω εξηραμμενην* (D post *τ. χειρα*) *εχοντι την χειρα* c. (C^{3}?)(D)ΓΠ unc^{8} al pler go | *εγειρε* c. ℵABCDLΔΠ unc^{8} al pm ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UΓ al pl

4. *τοισ σαββ.* c. ℵBCLΓΔΠ etc: ADE al^{10} cop go *εν τ. σαββ.* | *αγαθον* (D *τι αγαθ.*) *ποιησαι* c. ℵD e (*bonum aliquid facere*) item b d g$^{1.}$ *ali-*

κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ
περιβλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ᾽ ὀργῆσ, συνλυπούμενοσ ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 [26.4] καὶ ἐξελθόντεσ
οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν
κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 Καὶ ὁ Ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν 7 ss Mt 12, 15
θάλασσαν, [27.1] καὶ πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ τῆσ Lc 12, 17–19
Ἰουδαίασ ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆσ
Ἰδουμαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα,
πλῆθοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸσ αὐτόν. 9 καὶ
εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺσ γὰρ ἐθεράπευσεν, Mt 12, 15
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγασ.

---

quid bene facere … ς Ln Ti *αγαθοποιησαι* c. ABCLΓΔΠ unc rell al omn^{vid}, item *benefacere* it^{pl} vg

5. *συνλυπουμ.* c. אB*CDΔ etc (L *συλυπουμ.*) … ς Ln *συλλυπουμ.* c. AB^{3} ΓΠ unc^{8} etc | *πωρωσει*: 17. 20. *πηρωσει*, item *caecitatem* (*-te*) it^{7} vg arm aeth; it^{3} *νεκρωσει* | *τ. χειρα* c. BEMSUVΓ al^{35} … ς Ln add *σου* (:: ut ll. pp.) c. אACDGHKLPΔΠ al pl it vg rell | *απεκατεσταθη* (Gb″ Sz) c. אABLPΓΔΠ^{2} unc^{9} etc … ς *αποκατεσταθη* c. DΠ* al mu | *η χειρ αυτου* sine additam c. אABC*DKPΔΠ al^{20} it^{6} vg al pler … ς (= Gb Sz) add *υγιησ ωσ η αλλη* c. C^{3}LΓ unc^{8} al pler (it^{4} syr^{hr})

6. *ευθυσ* c. אBCΔ 33. et ς Ln *ευθεωσ* c. APΓΠ unc^{9} etc … DL al^{5} it^{7} al om | *εποιησαν* c. אCD al^{6} etc; ς Ln Ti *εποιουν* c. APΓΠ unc^{9} etc … BL al^{5} cop^{schw} *εδιδουν*

7. *μετα τ. μαθ. αυτ. ανεχωρ.* c. אBCDLΔ al^{10} it^{6} vg etc … ς (=Gb) *ανεχωρ. μετ. τ. μαθ. αυτ.* c. APΓΠ unc^{9} al pler it^{5} al | *εισ* c. DHP al^{25} … ς (=Gb) *προσ* c. אABCLΓΔΠ unc^{8} al plur, al^{4} *παρα* | *ηκολουθησαν* c. אCEFGHK*UVΔ al pl ff.$^{1.}$ cop^{schw} go … Gb″ Ln *-θησεν* c. A BGK^{3}LMPSΓΠ al^{40} etc … D al^{2} it^{7} cop^{cod} om. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω*, Ln [*α.*] c. APΓΠ unc^{9} (Δ) al pler it^{4} vg etc: at non add c. אBCL al^{6} cop (item D etc) | *ηκολουθ.* post *ιουδ.* c. אCΔ 238. it^{5} vg … ς Ln Ti post *γαλιλαιασ* c. ABLPΓΠ unc^{9} al pler cop etc

8. *και* (א* om, ^{c} suppl) *περι* c. א*et^{c}BCLΔ it^{pl} syr^{sch} al … ς Ti *και οι περι*, Ln *και* [*οι*] *περι* c. ADG^{r}PΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pauc} vg al | *ακουοντεσ* c. אBΔ al^{8} d it^{11} vg cop aeth go … ς *ακουσαντεσ* c. ACDG^{r}LPΓΠ unc^{9} al pler (a) etc | *εποιει* c. אACDPΓΔΠ unc^{9} etc: BL *ποιει*

Lc 4, 41 11 *καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν,*
προσέπιπτον αὐτῷ $^{28.2}$ *καὶ ἔκραζον λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ*
Mt 12, 16 *τοῦ θεοῦ.* 12 *καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν*
ποιῶσιν.
13–19 Lc 6, 12–16 Mc 10, 1–4 13 $^{29.2}$ *Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθε-*
λεν αὐτόσ, καὶ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. 14 *καὶ ἐποίησεν δώδεκα*
ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺσ κηρύσσειν 15 *καὶ*
ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 $^{30.2}$ *καὶ ἐποίησεν τοὺσ*
δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 *καὶ Ἰάκωβον*
τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ
ἐπέθηκεν αὐτοῖσ ὀνόματα Βοανηργέσ, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆσ· 18 *καὶ*
Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ
Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σί-
μωνα τὸν Καναναῖον 19 *καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὅσ καὶ παρέ-*
δωκεν αὐτόν.

---

11. *εθεωρουν* c. ℵBCDGLΔ al^{15} ... ϛ *εθεωρει* c. AΡΓΠ unc^{8} al pler | *προσεπιπτον* (B -*πταν*) c. ℵA(B)CDFGKLMΡΓΔΠ etc (Gb'') ... ϛ *προσεπιπτεν* c. EHSUV al pl | *εκραζον* (Gb'') c. ℵABCDFGKLΡΓΔΠ etc ... ϛ *εκραζε* c. EHMSUV al pl | *λεγοντεσ* c. ℵDK al^{5} ... ϛ Ln Ti *λεγοντα* c. ABCLΡΓΔΠ unc^{8} al pler
12. *αυτον φανερον* c. ℵBCD^{gr}Δ al mu ... Gb Sz *φανερ. αυτον* (:: ut Mt) c. ALΡΓΠ unc^{9} al pl | *ποιωσιν* c. B^{2}DKLΠ* al^{6} ... ϛ Ln *ποιησωσι* (:: ut Mt) c. ℵAB*CΓΔΠ^{2} unc^{8} al pler; praeterea C al^{2} a add *οτι ηδεισαν τον* $\overline{\chi\nu}$ *αυτον* (vel *αυτ.* $\overline{\chi\nu}$) *ειναι*, item it^{aliq} *quoniam sciebant eum*, hinc Ln add [*οτι ηδ. τ.* $\overline{\chi\nu}$ *αυτ. ειν.*]
14. *δωδεκα* c. AC^{2}DLΡΓΠ unc^{9} al pler it vg etc: ℵBC^{*vid}Δ al^{6} cop syr$^{p\ mg}$ al^{2} add *ουσ και αποστολουσ ωνομασεν* (:: e Lc 6, 31)
15. *εξουσιαν* c. ℵBC*LΔ 102. cop ... ϛ Ln add *θεραπευειν τασ νοσουσ και* c. AC^{2}DΡΓΠ unc^{9} al pler it vg syr^{utr} al
16. *και εποιησ. τουσ δωδ.* c. ℵBC*Δ aeth$^{cod\ m}$ ... ϛ Ln Ti om c. AC^{2}DLΡ ΓΠ unc^{9} al pler it vg etc | *ονομα τω σιμωνι* c. ℵBCLΔ al^{7} c e cop arm ... ϛ Ln *τω* (D om) *σιμωνι ονομα* c. A(D)ΡΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{utr} go
17. *του ιακ.* c. ℵBDLΡΓΠ unc^{5} etc ... Gb^{0} *του* c. CKSΔ al^{20} ... G etc *αυτου*, AF al *αυτου ιακωβου* | *ονοματα* c. ℵACLΓΔΠ unc rell al pler it vg etc ... BD^{gr} etc *ονομα* | *βοανηργεσ* c. ℵABCKLMΔ^{2}Π* etc, D al *βοανεργησ* ... ϛ *βοανεργεσ* c. ΓΠ^{2} unc^{7} al pler
18. *μαθθαιον* c. B*D (et alibi plerumque ℵ) ... ϛ *ματθ.* c. ℵAB^{3}CLΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} | *θαδδαιον*: D a b ff^{2} i q *λεββαιον* (cdd^{aliq} ap Or^{1},

31.10 *Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· 20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ,*
ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντεσ
οἱ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 32.2 καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον 22–30 Mc 12, 24-32 Lc 11, 15 ss
ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει
τὰ δαιμόνια. 23 33.2 καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ
ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
λεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ
οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ᾽ ἑαυτόν,
ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. 27 ἀλλ᾽ οὐ
δύναται οὐδεὶσ εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 34.2 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφε-
θήσεται τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασ-

---

876) | *καναναιον* c. ℵBCDLΔ 33. 2[pe] it vg cop al ... ς *κανανιτην* c. AΓΠ unc[9] al syr[p] arm go

19. *ισκαριωθ* c. ℵBCLΔ al[3], D etc *σκαριωθ* :.. ς *ισκαριωτην* c. AΓΠ unc[9] al pler vg[ed] cop syr[p] go | *ερχεται* c. ℵ*BΓ al it[4] cop[wi] et[dz] ... ς Ln Ti *ερχονται* c. ℵ[c]CLΔΠ unc[9] (D) etc

20. *οχλοσ* c. ℵ*CL*ΓΠ unc[9] al pler ... Ln Ti *ο οχλ.* c. ℵ[c]ABDL[corr]Δ al[10] | *μητε* c. ℵCDEFGHMSVΓΠ[2] etc ... Ln Ti *μηδε* c. ABKLUΔΠ* al[20]

25. *δυνησεται* c. ℵBCLΔ it[3] vg[edd7] ... ς Ln *δυναται* c. ADΓΠ unc[9] al omn[vid] it[6] vg (et. am) syr[utr] go al | *η οικ. εκ. σταθηναι*· (sed BL al[5] *στηναι*: sic Ti, D *εσταναι*) c. ℵCΔ it[6] vg syr[sch] item BDL al[5] ... ς *σταθηναι* (KΠ etc *στηναι*) *η οικ. εκεινη* c. Γ(KΠ) unc[8] etc

26. *εμερισθη και ου* c. ℵ*C*[vid]Δ f g[2.] vg item ff[2.] g[1.] Similiter D *μεμε-ρισται εφ εαυτον· ου*, item it[mu] ... ς Ln Ti *και μεμερισται, ου* c. AC[2]ΓΠ unc[9] al omn[vid] syr[utr] cop go al, item ℵ[c]BL *και εμερισθη* (sed ℵ[c] retinet h. l. *και*), *ου* | *στηναι* c. ℵBCL ... ς Ln *σταθηναι* c. ADΓΔΠ unc[9] al omn[vid]

27. *αλλ* c. ℵBC*[vid]LΔ al[9] cop arm syr[p mg] item a d ff[2.] ... ς Ln om c. ADΓΠ unc[8] al pler it[pl] vg syr[sch] et p [txt] go | *ου δυνατ. ουδεισ* c. ℵBC* et**Δ etc ... Gb Sz Ln *ουδεισ δυναται* c. ADLΓΠ unc[9] etc | *εισ τ. οικ. του ισχυρ. εισελθων* (ℵ *εισελθ.* ante *εισ*) *τα σκευ. αυτου διαρπ.* c. ℵBCLΔ 33. 102. cop syr[sch] aeth ... ς Ln Ti *τα σκ. του ισχ. εισελθων εισ τ. οικ. αυτου* c. AΓΠ unc[8] (item DG) al pler it vg al | *διαρπασει* c. ℵBCHLMSΔ al sat mu, D[gr] *-παζει* ... Gb′ *διαρπαση* c. AΓΠ unc[6] al plu

28. *τοισ υι. των ανθρ. τα αμαρτ.* (Gb″) c. ℵABCDLM[corr](Δ) al[15] it[6] vg

φημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ
ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματοσ. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον
ἔχει.
31–35 Mt 12, 46–50 Lc 8, 19–21 31 [35. 2] Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
ἔξω στήκοντεσ ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτὸν καλοῦντεσ αὐτόν. 32 καὶ
ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ
ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου;
34 καὶ περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένουσ λέγει·

---

al ... ς τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρ. c. M*ΓΠ unc[7] etc | και αι c. ℵABCEFGHLΔ al[25] cop ... ς (= Gb Sz) om αι c. DKMSUVΓΠ etc | οσα c. ℵBDE*GHΔΠ* al[10] ... ς οσασ c. ACK[corr]FKLMSUVΓΠ[2] al pler | αν c. ℵADΓΠ unc[8] al pler ... Ti εαν c. BCFLΔ al

29. εισ τ. αιωνα c. ℵABCLΓΔΠ unc[9] al pler it[4] vg etc: D al[5] it[6] Ath[1,566] Cyp[bis] om, hinc Gb° | αλλα c. ℵADLΔ ... ς αλλ c. BCΓΠ unc[9] etc | εσται c. ℵDLΔ al[5] it[9] vg etc ... ς Ln Ti εστιν c. ABCΓΠ unc[9] al pler b cop syr[utr] go | αμαρτηματοσ (Gb'') c. ℵBLΔ al[3] et αμαρτιασ C*[vid]D etc, item it[pler] vg etc ... ς κρισεωσ c. AC[2]ΓΠ unc[9] al pler f tol syr[utr]

31. και ερχ. c. ℵBCDGLΔ al[8] it vg cop al ... ς Ti ερχ. ουν c. AΓΠ unc[8] al pler syr[p] | ερχεται c. ℵDG al[6] it[6] ... Ln Ti ερχονται c. ABCLΓΔΠ unc[8] al pler c f vg cop etc | η μητ. αυτου και οι αδ. αυτου c. ℵBCDGLΔ al[19] it vg etc ... ς (= Gb Sz) Ti οι αδελφ. (Ti add αυτου c. ΔKMΠ al[20]) και η μητ. αυτου c. AΓΠ unc[8] al pler syr[p] | στηκοντεσ c. BC*Δ 28. ... ℵ σταντεσ, C[2]vel[3]GL al[4] εστηκοτεσ ... ς Ln εστωτεσ c. ADΓΠ unc[8] al pler | καλουντ. αυτ. ℵBCL al[10] ... ς φωνουντ. αυτ. c. DΓΠ unc[9] al pler, Δ ζητουντεσ αυτον ... Δ (relicto spatio) a om, hinc Gb° ·

32. περι αυτον οχλοσ (Gb') c. ℵ[c]ABCKLMΔΠ al[50] d it[pl] vg al ... ℵ* προσ αυτον οχλοσ, D[gr] προσ τον οχλον ... ς οχλ. περι αυτ. c. Γ unc[7] etc | κ. λεγ. c. ℵBCDLΔ al[4] it[pler] vg etc ... ς ειπον δε c. AΓΠ unc[9] etc | και αι αδελφαι σου (et. Gb+ Sz) c. ADEFHMSUVΓ al[100] it[7] syr[p mg] go al ... ς om c. ℵBCGKLΔΠ al mu it[4] vg cop syr[sch] aeth arm :: desunt in Mt et Lc, nec v. 31 nec 34 habentur

33. και αποκριθεισ αυτοισ λεγει (C λεγ. αυτ.) c. ℵBCLΔ vg cop syr[p] ... ς Ln και απεκριθη αυτοισ λεγων c. ADΓΠ unc[9] al pler f. Differunt al | και οι (et. Gb') c. ℵBCGLUVΔ al[50] it[4] cop syr[sch] ... ς Ti η οι (D om οι) c. A(D)EFHKMSΓΠ al pl it[4] arm go al | αδελφ. μου c. ℵACLΓΔΠ unc[9] al pler it (et. d) vg cop syr[utr] go ... Ti om μου c. BD[gr] 102. arm

34. κυκλω h. l. c. ℵBCLΔ cop, item Gb'' post τουσ c. D (sed om περι αυτον) al[8], similiter it vg ... ς Ti post περιβλεψαμενοσ c. AΓΠ unc[9] al

ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃσ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

1 $^{36.2}$ Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 1—9 Mt 13, 1—9 Lc 8, 4—8
συνάγεται πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν παραβο-
λαῖσ πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε.
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδεσ, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν
πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· 6 καὶ

---

pler go arm syr^{p} | ιδε c. ℵBCL unc^{6} etc ... Gb' Ln ιδου (:: ut Mt) c. ADGKMΔΠ al^{40}

35. οσ αν c. B b e cop, item a c Aug *et quicumque* (c *qui*) ... ς οσ γαρ αν c. ℵACDLΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pl} vg go syr^{utr} al | αδελφη c. ℵABDLΔ al^{25} it^{pl} go arm ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add μου c. CΠ unc^{9} al pl it^{3} vg cp syr^{utr} aeth

IV, 1. συναγεται c. ℵBCLΔ al^{4} ... ς συνηχθη c. DΠ unc^{9} al pler, item *congregata est* it vg etc | πλειστοσ c. ℵBCLΔ ... ς Ln πολυσ c. ADΠ unc^{9} al omn^{vid} | πλοιον c. ℵB*CKLMΠ al^{20} go ... ς Ln Ti το πλοι. c. AB^{2}DΔ unc^{7} al pl cop | εμβαντα h. l. c. ℵBCDLUΔ al^{8} it vg arm ... ς Ti post ωστ. αυτον c. AΠ unc^{8} al pler go syr^{p} aeth | ησαν c. ℵBCLΔ 83. al^{7} d (*turba - erant*) ... ς Ln ην c. AD^{gr}Π unc^{9} al pler

3. σπειραι c. ℵ*ℵ 102. (item *seminare* d it^{6} Or$^{int 3,335}$) ... ς Ti του σπειρ. c. ℵ^{c}ACLΔΠ unc rell al pler (item *ad seminandum* it^{3} vg) ... D^{gr} cop^{petr} om

4. τ. πετεινα c. ℵABCLΔΠ unc^{7} al^{150} it^{7} am (al mu) cop syr^{utr} arm aeth go ... ς (= Gb Sz) add του ουρανου c. DGM al it^{5} vg^{ed} gat

5. και αλλο (-λλα D^{gr} al) c. ℵBC(D)LM^{2}Δ al^{10} a d cop aeth ... ς αλλο δε c. AΠ unc^{8} al pler it^{3} vg syr^{utr} arm go ... M* 2^{pe} b αλλο | επι το πετρωδεσ c. ℵ^{c}ABCLΔΠ unc^{9} al pler etc: ℵD al^{3} it^{pler} επι τα πετρωδη | οπου c. ℵACLΔΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{4} vg etc ... B a^{vid} και οπου, hinc Ln [και] οπου, item D (it^{mu}) και οτι | ευθυσ c. ℵBCDLΔ ... ς ευθεωσ c. AΠ unc^{9} al omn^{vid} | βαθοσ γησ c. ℵACLΔΠ unc^{9} al omn^{vid} cop go ... Ln βαθ. τησ γησ c. B; D^{gr} βαθοσ την γην

6. και οτε ανετειλ. ο ηλι. c. ℵBCDLΔ it^{4} vg cop ... ς ηλιου δε ανατειλαντοσ c. AΠ unc^{9} al omn^{vid} it mu go etc

ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα
ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ
αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν· εἰσ τριάκοντα καὶ εἰσ ἑξήκοντα καὶ εἰσ
10–20 Mt 13, 10–23 ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε
Lc 8, 9–15 ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖσ δώδεκα
τὰσ παραβολάσ. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται
τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ· 37.1 ἐκείνοισ δὲ τοῖσ ἔξω ἐν παραβολαῖσ
Es 6, 9s πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ
ἀκούοντεσ ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
ἀφεθῇ αὐτοῖσ. 13 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
ταύτην, καὶ πῶσ πάσασ τὰσ παραβολὰσ γνώσεσθε; 14 38.2 ὁ
σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν

---

8. *αλλα* c. ℵ^{*etcb}BOL al^{3} e (e et. vv. 5 et 7) cop ... ς Ln Ti *αλλο* c. ℵ^{ca} ADΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | *αυξανομενον* (Gb′) c. ACDLΔ 238, item ℵB *-νομενα* ... ς *αυξανοντα* c. Π unc^{9} al pler | *εφερεν*: ℵC *εφερον* (e hiat) | *εισ* ter (B *εισ* et bis *εν*, item L *εἰσ* et bis *ἐν*) c. ℵC*Δ(BL) al pauc (item cop syr^{p} aeth go) ... Π unc^{8} al^{100} (item vide ante „*εισ* vel *εν*“) *ἐν* (Gb′), item spiritibus et accentibus vacui AC^{2} *εν* ... ς Ln *ἓν* c. D (ipse D *εν*, sed d ter *unum*) al sat mu^{vid} it vg syr$^{sch\ vid}$
9. *ελεγεν* c. ℵABCDLΔΠ unc^{9} al pler it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* c. M^{2mg} al vix mu | *οσ εχει* c. ℵBC*DΔ ... ς *ο εχων* c. AC^{2}LΠ unc^{9} al omn^{vid}
10. *και οτε* c. ℵBCDLΔ al it vg cop go ... ς *οτε δε* c. AΠ unc^{8} al pler syr^{utr} arm aeth | *ηρωτουν* c. ℵC, item *-των* (ut Ln Ti) ABLΔ al et D al^{2} *επηρωτων*, item *interrogabant* a b q Or$^{int\,3,885}$ ... ς *ηρωτησαν* c. Π unc^{9} al pler it^{6} vg syr^{utr} | *τασ παραβολασ* c. ℵBCLΔ g^{2} am (al) cop$^{wi\ et\ schw}$ ... D etc *τισ η παραβολη αυτη* ... ς Ln *την παραβολην* c. AΠ unc^{9} al pler vg^{ed} fu etc
11. *το μυστηρ.* (cop *τα μυστ.*) *δεδοτ.* c. ℵBC^{*vid}L 102. cop^{edd}, item Ln *δεδοτ. το μυστηρ.* c. AKΠ al plus^{10} ff^{1} ... ς *δεδοτ. γνωναι* (Gb^{oo}) *το μυστ.* (G etc *τα μυστηρια*) cum C^{2}DΔ unc^{8} al pler it^{pler} vg al mu | *παντα* c. ℵDKΠ al^{25} ... ς Ln Ti *τα παντα* c. ABCLΔ unc^{8} al pl
12. *συνιωσιν*: D*L al^{5} *συνωσιν* | *αφεθη* c. ℵBCDLΔ unc^{8} al pler Or^{1,125} ... Gb′ *αφεθησεται* c. AKΠ al^{15} Or^{1,114}, D^{b} *αφησω* | *αυτοισ* c. ℵBCL al^{6} b cop arm Or^{bis} ... ς add *τα αμαρτηματα* (al^{10} *παραπτωμ.*, Δ etc add *αυτων*) c. ADΔΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} al; Ln [*τα αμαρτημ.*]

ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ
σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 καὶ
οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ
οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης
θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν. Lc 8, 16
21 [39.2] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ 11, 33 Mt 5, 15

---

15. ευθυσ c. ABCLΔ al[5] ... ς Ln Ti ευθεωσ c. ADΠ unc[9] al pler | αιρει: D αφερει, ℵCΔ αρπαζει (:: ut Mt) | εν αυτοισ (Gb') c. ℵCLΔ c cop[edd] syr[p mg] arm, item Ti εισ αυτουσ c. B al[6] ... ς Ln εν ταισ καρδιαισ αυτων c. DΠ unc[9] al pler it[pler] vg go al mu; A 1 aeth απο τησ καρδιασ αυτων

16. ομοιωσ εισιν c. ℵCLΔ al[4] cop[vid] aeth ... ς Ln Ti εισιν ομοιωσ c. ABΠ unc[9] al pler it[8] vg go syr[p] ... D al[10] it[7] al om ομοιωσ | ευθυσ c. ℵBC LΔ al[6] ... ς c. AΠ unc[9] al pler Or ... D etc om

17. ευθυσ c. ℵBCLΔ al[10] ... ς Ln ευθεωσ c. ADΠ unc[9] al pler

18. αλλοι εισιν c. ℵBC*DLΔ it[5] vg cop ... ς (= Gb) ουτοι εισιν c. AC[2]Π unc[9] al pler f q syr[utr] aeth go | επι c. ℵCΔ cop . . ς Ln Ti εισ c. AB DLΠ unc[9] al omn[vid] etc | ουτοι εισιν c. ℵBC*DLΔ al pm it[pler] vg cop al ... AC[2]Π unc[9] al pler f q go aeth om (om et. ς[e] 1633) | ακουσαντεσ (Gb') c. ℵ(sed ante τ. λογ. pon, item cop)BCDLΔ al[9] cop syr sch ... ς Ln ακουοντεσ c. AΠ unc[9] al pler it vg go al

19. αιωνοσ (D[gr] βιου) c. ℵBCDLΔ al[8] it[9] vg arm ... ς (= Gb) add τουτου c. AΠ unc[9] al pler f cop syr[utr] aeth go | συνπν. c. ℵAB*CDELΔ ... ς Ln συμπν. c. B[3]FGHKMSUVΠ etc

20. εκεινοι c. ℵBCLΔ syr[sch] ... ς Ln ουτοι c. ADΠ unc[9] al omn[vid] | ἐν ter (Gb'): ita EFGHKMUVΠ (L ἑν, tum bis ἐν sed non ἓν) al pl, item syr[utr] ... ς Ln ἕν: ita nullus cdd uncialium accentibus auctorum, sed it vg cop arm go. Ceterum B al om εν sec et tert

21. οτι c. BL ... 13. 28. 69. al[2] ιδετε ... ς Ln om c. ℵACDΔΠ unc[9] al pler | ερχεται (D απτεται, accenditur it[5] al) ο λυχν. c. ℵBCDLΔ al[10] it vg etc ... ς ο λυχν. ερχεται c. AΠ unc[9] al pler arm go

τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ;
Lc 8, 17 22 $^{40.2}$ οὐ γάρ ἐστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγέ-
12, 2 Mt 10, 26 νετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰσ φανερόν. 23 εἴ τισ ἔχει ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

Lc 8, 18 6, 38 24 $^{41.2}$ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με-
Mt 7, 2 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 $^{42.2}$ ὃσ
Lc 8, 18 19, 26 γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
Mt 13, 12 25, 29 ἀπ' αὐτοῦ.

26 $^{43.10}$ Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ
ἄνθρωποσ βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ
ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστᾷ καὶ μηκύνηται,
ὡσ οὐκ οἶδεν αὐτόσ. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον
χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρησ σῖτοσ ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν
δὲ παραδοῖ ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέ-
στηκεν ὁ θερισμόσ.

---

21. τεθη sec (Gb') c. ℵBCDLΔ al^{60} ... ς επιτεθη c. AΠ unc^{9} al pl

22. τι c. ℵACLΔΠ^{2} unc^{5} al pm it^{4} vg al ... BDHKMUΠ* al^{80} it^{6} aeth om; hinc Gb^{0} Ln [τι] | εαν (1. al^{5} ει) μη ινα c. ℵBΔ (1. al^{5}) item omisso ινα (ut Gb' Ti) ACKLΠ al^{20}, item D etc αλλ ινα, ... ς ο εαν μη c. EFGHM SUV al pler; it^{5} vg go *quod non* | ελθη εισ φανερον c. ℵCDLΔ al^{5} cop ... ς Ln εισ φανερ. ελθη c. AΠ unc^{9} al pler it vg al, B syr^{sch} aeth φανερωθη

24. και προστεθησεται υμιν c. ℵABCLΔΠ unc^{8} al pler it^{6} vg cop syr^{utr} aeth go ... Gb om c. DG al^{8} (sed G al retinent τοισ ακουουσιν) b e g$^{1.}$ gat | υμιν c. ℵBCDLΔ al it (exc^{2}) vg cop arm aeth ... ς (= Gb) add τοισ ακουουσιν c. AΘ^{b}Π unc^{9} al pler q (f go *credentibus*) syr^{utr}

25. εχει pr c. ℵBCLΔ al^{3} (it vg), item αν εχει c. DE*FHKΘ^{b} al ... ς αν (M etc εαν) εχη c. AE^{2}GMSUVΠ al pler

26. ωσ (al^{5} ωσπερ) c. ℵBDΘ^{r}LΔ al^{12} tol cop etc ... ς Ln Ti ωσ εαν (C etc αν, οταν) c. ACΘ^{b}Π unc^{9} al pler it^{pler} vg al

27. καθευδη c. ℵABCDGKLMSVΘ^{b}Π al pl ... EFHU al mu καθευδει | εγειρηται c. ABCKSUVΘ^{b}Π al pl ... ℵKFGHLM al pm εγειρεται ... D εγερθη | βλαστα c. BC*DLΔ al ... ς βλαστανη c. ℵAC^{2}GKMSUVΘ^{b}Π etc, EFH etc -στανει | μηκυνηται c. ℵACLΔΠ unc^{8} al pl ... al^{20} -νεται

28. αυτοματη c. ℵABCL al^{5} cop$^{wi\ et\ schw}$ syr^{p} aeth ... ς (Gb^{0}) add γαρ c. ΔΠ unc^{9} al pler it vg al, D etc οτι αυτομ. | ειτεν bis c. ℵ(sed om σταχ. ειτ.)B*L(pri loc ειτε)Δ ... ς Ln Ti ειτα bis c. (ℵ^{c} ειτα σταχ. ειτεν) AB^{3}CDΠ unc rell etc | πληρησ (D add ο) σιτοσ c. BD cop^{wi} ... ς πληρη σιτον c. ℵAC^{2}LΔΠ unc^{9} al pler

29. παραδοι c. ℵ*BDΔ ... ς παραδω c. ℵ^{c}ACLΘ^{b}Π unc^{9} rell | ευθυσ c. ℵB CL ... ς Ln ευθεωσ c. ADΔΘ^{b}Π unc^{9} rell

30 [44.2] Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 30–32 Lc 13, 18 s
ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὃσ ὅταν Mt 13, 31–32
σπαρῇ ἐπὶ τῆσ γῆσ, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
ἐπὶ τῆσ γῆσ, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδουσ μεγάλουσ, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
33 [45.6] Καὶ τοιαύταισ παραβολαῖσ πολλαῖσ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν Mt 13, 34
λόγον, καθὼσ ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶσ δὲ παραβολῆσ οὐκ ἐλά-
λει αὐτοῖσ, [46.10] κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ ἰδίοισ μαθηταῖσ ἐπέλυεν πάντα.
35 [47.2] Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ· 35–41 Lc 8, 22–25
διέλθωμεν εἰσ τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παραλαμβά- Mt 8, 23–27
νουσιν αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ'
αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπ-

---

30. πωσ (Gb') c. ℵBCLΔ al[15] b e syr[p mg] ... ς Ln τινι c. ADΠ unc[9] al pler it[pl] vg cop go etc | ομοιωσωμεν: C al[40] Or[cod] ομοιωσωμεν | τινι c. ℵBC*LΔ al[20] (it vg al) Or[3,446] ... ς ποια c. AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler go arm | αυτην παραβ. θωμεν c. ℵBC*LΔ al b e cop syr[p mg] Or[3,446] ... ς παραβολη παραβαλωμεν αυτην c. AC[2]DΘ[b]Π unc[9] al pler it[pler] vg al

31. κοκκω c. ℵBDΔΠ* al ... Gb Sz Ln Ti κοκκον c. ACLΘ[b]Π[2] unc[9] al[100] | μικροτερον c. ℵ(et* et c)BD*LMΠ al[10] ... ς Ti μικροτεροσ c. ACD[2]Θ[b]Π unc[8] al pler | ον c. ℵBLΔ e b ... ς Ti εστιν post πα. τ. σπερματ. c. CM*Θ[b]Π unc[8] al pler go, item varie transponentes ADM[2] etc | των (D α εισιν) επι τ. γησ: C 271. b e om, hinc Ln [τ. ε. τ. γ.]

32. μειζ. παντ. τ. λαχ. c. ℵBCDLM[2]Δ al[15] it vg al mu ... ς Ti παντ. τ. λαχαν. μειζ. c. AM*Π unc[8] al pler go | μειζον c. ℵABCELV al[10] ... ς Ln Ti μειζων c. DΔΠ unc[7] al pl | κατασκηνουν c. ℵAB[3]CDLΘ[b]Π unc[9] al omn[vid] ... Ti κατασκηνοιν c. B* (cf ad Mt)

33. πολλαισ c. ℵABC[2]Θ[b]Π unc[9] al pler syr[p] arm; ante παραβ. D it[8] vg go cop[schw] ... C*[vid]LΔ al[25] it[3] cop[wi] syr[sch] aeth om, hinc Gb[0] | ηδυναντο c. ℵBCFUΔ al mu ... Gb'' Ln Ti εδυναντο c. ADLΘ[b]Π unc[7] al[60]

34. τ. ιδιοισ μαθ. c. ℵBCLΔ ... ς Ln τ. μαθ. αυτου (al it[3] om αυτ.) c. ADΘ[b]Π unc[9] al omn[vid]

36. και αλλα δε c. AC[2]DΠ unc[9] al pler syr[p] ... Ln om δε c. ℵBC*LΔ al[6] (it vg etc) | πλοια c. ℵABCDKMΔΠ al[35] ... ς (= Gb) Ti πλοιαρια c. L unc[7] al pl | ησαν c. ℵDΔ, L om ... ς Ln Ti ην c. ABCΠ unc rell al pler

37. μεγαλη (ita ℵ[a]; ℵ* 157. μεγασ) ανεμου c. (ℵ* et)ℵ[c]BDLΔ al[10] it[8] vg al ... ς ανεμου μεγαλη c. AΠ unc[9] al pler f syr[p] go; C al[6] e ανεμου μεγαλου | και τα κυματ. c.ℵBCDLΔ al[6] it vg al ... ς τα δε κυματ. c.

ἔβαλλεν εἰσ τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 *καὶ ἦν*
αὐτὸσ ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγεί-
ρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολ-
λύμεθα; 39 *καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ*
θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη. 40 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε οὕτωσ; πῶσ*
οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον*
πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ
θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

1-20 Mt 8, 28-34 Lc 8, 26-39 1 *Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν*
Γερασηνῶν. 2 *καὶ ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ ὑπήν-*
τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

ΑΠ unc[9] al pler syr[p] arm | *επεβαλλεν*: ℵΕFLΜΠ* al[50] *επεβαλεν*, D *εβαλεν* | *ωστε ηδη* (ita a, sed it[rell] vg aeth om) *γεμιζ. το πλοιον* (Gb″) c. ℵ[a]BCDLΔ 2[pe] it[pler] vg cop syr[p mg] aeth ... ς *ωστε αυτο ηδη γεμιζ.* (G etc *βυθιζεσθ.*) c. ΑΠ unc[9] al pler go al ... ℵ* e om

38. *και ην αυτοσ* c. ΑDΠ unc[9]*al omn fere it[pl] vg syr[p] go ... ℵBCLΔ *και αυτ. ην* (a *ipse autem erat*) | *εν τη* c. ℵΑBCDLΔ al[15] ... ς (= Gb sed rursus Gb′) *επι τη* c. Π unc[9] al pler | *εγειρουσιν* c. ℵB*C*ΔΠ al ... ς Ln Ti *διεγειρουσιν* c. ΑB[2]C[2]LΠ[2] unc[9] al pler (D etc. *διεγειραντεσ* omisso *και* sq)

40. *ουτωσ* c. ΑCΠ unc[9] al omn fere syr[utr] (arm) go ... Ln om c. ℵBDLΔ 2[pe] it vg al | *πωσ ουκ* c. ΑCΠ unc[9] al pler syr[utr] f go ... Gb″ Ln *ουπω* c. ℵBDLΔ al[10] it[pler] vg cop al

41. *αυτω υπακουει* c. ℵ*CΔ al[10], ℵ[c]BL *υπακουει αυτω* ... ς Ln *υπακουουσιν αυτω* c. ΑΠ unc[9] al pler d it[6] vg al (D[gr] nil nisi *υπακουουσιν*)

V, 1. *ηλθον* c. ℵΑBDΠ unc[7] al pl it[pler] vg go al ... Gb′ *ηλθεν* c. CGLMΔ al[30] cop[edd] arm al (G etc add *ο ις*) | *γερασηνων* (Gb′) c. ℵ*BD it vg ... ς *γαδαρηνων* c. ΑCΠ unc[8] al pl syr[sch] et[p txt] go ... LUΔ al[25] cop syr[p mg] arm aeth *γεργεσηνων*, item Epiph[650] et Thphyl ad h. l. Cf Or[4,140] ad Mt 8, 28.

2. *εξελθοντοσ αυτου* c. ℵBCLΔ al[20] b f ... ς Ti *εξελθοντι αυτω* c. ΑΠ unc[9] al pler g[1.] q am etc ... D c e ff[2.] *εξελθοντων αυτων* | *ευθυσ* c. ℵCLΔ ... ς *ευθεωσ* c. ΑDΠ unc[9] etc ... Ln om c. B it[5] syr[sch] arm | *υπηντησεν* c. ℵBCDGLΔ al[25] ... ς Ti *απηντησεν* c. ΑΠ unc[8] al pler

3 ὃσ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ-
έτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ πέδαισ
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπʼ αὐτοῦ τὰσ ἁλύσεισ καὶ
τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶσ ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ
διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ μνήμασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοισ. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν
ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξασ
φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃσ. 8 ἔλεγεν γὰρ
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ
ἀποστείλῃ ἔξω τῆσ χώρασ. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸσ τῷ ὄρει ἀγέλη χοί-

---

3. *μνημασιν* c. ℵABCLΔΠ unc^{8} al pl ... ς (= Gb Sz) *μνημειοισ* c. DH al mu | *ουδε* c. ℵBCDLΔ al^{2} ... ς *ουτε* c. AΠ unc^{9} etc | *αλυσει* c. BC*L al^{2} it^{2} ... ς *αλυσεσιν* c. ℵAC^{2}DΔΠ unc^{9} al pler it^{8} vg etc | *ουκετι ουδεισ* c. ℵBC* DLΔ al^{5} it^{pler} vg ... ς om *ουκετι* c. AC^{2}Π unc^{9} al pler i q | *εδυνατο* c. ℵAB*C*DLΔΠ unc^{7} etc ... ς *ηδυνατ.* c. B^{3}C^{2}F al mu
4. *ισχ. αυτον* c. ℵABCKLMUΔΠ al^{20} it^{pl} vg al ... ς *αυτ. ισχ.* c. EFGHSV al plu
5. *εν τ. μνημασιν και εν τ. ορεσιν* c. ℵABCKLMUΔΠ al^{60} it^{8} vg cop go etc ... ς (= Gb Sz) *εν τ. ορεσι και εν τ. μνημασιν* (D *μνημειοισ*) c. D unc^{6} al mu it^{4}
6. *και ιδων* c. ℵBCLΔ al^{5} cop ... ς Ln *ιδων δε* c. ADΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg al mu | *απο μακρ.* c. ℵBCDΔ unc^{7} al longe pl ... Gb′ *μακρ.* sine *απο* c. AKLMΠ al^{30} | *προσεκυν. αυτω* c. ℵDΠ unc^{9} al pl ... Ti *πρ. αυτον* c. ABCLΔ al^{15}
7. *λεγει* (Gb″) c. ℵABCKLMΔ (Π *λεγον*) al^{30} etc ... ς *ειπε* c. D unc^{7} al pl it^{6} vg al
9. *ονομα σοι* c. ℵABCKLMΔΠ^{txt} al^{25} syr^{p} arm ... ς *σοι ονομα* DΠ^{mg} unc^{7} al pl it vg Or^{int2,214} | *λεγει αυτω* c. ℵABCKLMΔΠ^{txt} al^{25} it^{2} vg cop al ... ς (= Gb Sz) *απεκριθη λεγων* c. EFGHSUVΠ^{mg} al pl; *απεκριθη* sine *λεγων* D etc | *λεγιων* c. ℵ*B*CDLΔ it vg syr^{utr} cop ... ς *λεγεων* c. (ℵ^{c} *λεγαιων*) AB^{3}Π unc^{9} etc | *λεγ. ονομα μοι* c. ℵACLΔΠ unc^{9} etc ... Ln add *εστιν* c. B al^{4} it^{pler} vg; D q *εστιν μοι ονομα λεγ.*
10. *παρεκαλει* c. ℵBCDLΠ unc^{9} etc: AΔ al^{12} it^{4} etc *παρεκαλουν* | *αυτα αποστ.* c. BCΔ ... ς Ln Ti *αυτουσ αποστ.* c. DEFGHSUV al pl, AM etc *αποστ. αυτουσ* ... ℵL 258. b e *αυτον αποστ.*, KΠ etc *αποστ. αυτον*
11. *προσ τω ορει* c. unc omn al^{150} it vg etc (AKUΠ^{txt} etc post *βοσκομ.*,

ρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντεσ· πέμψον ἡμᾶσ εἰσ τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 καὶ οἱ βόσκοντεσ αὐτοὺσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονόσ. 15 καὶ
ἔρχονται πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ
πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ
ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ℵ etc post μεγαλη pon) ... ς (= Gb Sz) προσ τα ορη c. minusc pauc^vid ... l. om, hinc Gb° | μεγαλη c. ℵABCΔΠ unc[8] al pler it[6] vg etc ... DLU al it[4] go om, hinc Gb°°

12. παρεκαλεσαν c. ℵBCLΔΠ^mg unc[7] al pler c go etc: ADKMΠ^txt al[15] it[9] vg etc παρεκαλουν | λεγοντεσ (D 2p^e ειποντα) absq additam (Gb'') c. ℵBCLΔ al[11] cop aeth ... ς Ti praem παντεσ οι δαιμονεσ, Ln [παντ.] οι δαιμ. c. AΠ^mg unc[7] al pl a go syr^p arm; item Gb Sz οι δαιμονεσ omisso παντεσ c. KMΠ^txt al[15] it[8] vg syr^sch, D 2p^e τα (2p^e παντα τα) δαιμονια

13. και επετρεψ. αυτοισ sine additam c. ℵBCLΔ al[8] b e cop syr^sch arm ... ς (Ln) και επετρεψ. αυτοισ ευθεωσ (c. AΠ unc[9] al pler f g^2· vg syr^p, D it[5] post και, var al: Gb° et Ln [ευθ.]) ο ις (c. AΠ unc[8] al pler f g^1· vg syr^p aeth, var D etc: Gb° et Ln [ο ις]) | ωσ δισχιλ. c. ℵBC* DLΔ al[2] it[6] vg etc ... ς praem ησαν δε, Ln [ησ. δε] c. AC^2Π unc[9] al pler it[5] go

14. και οι βοσκοντ. (Gb'') c. ℵABCDLMΔ al[25] a e go cop syr^utr aeth ... ς οι δε βοσκ. c. Π unc[8] al plu it[10] vg arm | αυτουσ c. ℵBCDLΔ al[5] it vg cop syr^sch ath ... ς (= Gb Sz) τουσ χοιρουσ c. AΠ unc[9] al pler syr^p arm go | απηγγειλ. c. ℵABCDKLMΠ al[35] ... ς (= Gb Sz) ανηγγειλ. c. Δ unc[7] al pl | ηλθον (Gb'') c. ℵ^c ABKLMUΠ* 33. al[30] cop syr^p go ... ς εξηλθον c. ℵ*CDEFGHSVΔΠ^2 al plu it^pl vg al

15. ιματισμενον c. ℵBDLΔ al[18] it^pler vg cop arm ... ς (sed Gb°) Ti praem και c ACΠ unc[9] al pler q syr^p go | τον εσχηκ. τ. λεγιωνα (-ιωνα c. ℵ*BLΔ etc; ς -εωνα c. ℵ^c ACΠ unc[9] al pler): D 17* 27. it vg (exc mt) om, hinc Gb°°

16. και διηγησ. c. ℵABCGKLMΔΠ^txt al pm it[4] vg cop etc ... Gb'' διηγησ. δε c. DΠ^mg unc[6] al[100] it[4]

18 [48.8] καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ
δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ
λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγ-
γειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ
ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 [49.2] Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ Mt 9, 1 Lc 8, 40
πέραν πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν 22–43
θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάει- Lc 8, 41–56 Mt 9, 18–26
ρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρα-
καλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα
ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπῆλ-
θεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον
αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, 26 καὶ
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'

---

18. εμβαινοντοσ (Gb'') c. ℵABCDKLMΔΠ al[25] ... ϛ εμβαντος c. EFGHSUV al pl | ινα μετ αυτ. η c. ℵABCKLMUΠ[txt] al[30] e go etc ... ϛ ινα η μετ αυτ. c. DΠ[mg] unc[6] al pl it[pl] vg cop aeth

19. και ουκ c. ℵABCKLMΔΠ al[30] f l vg cop syr[utr] go, item al[5] gat και ο ις ουκ, Ln και [ο ις] ουκ ex errore de c ... ϛ (= Gb Sz) ο δε ις ουκ c. D unc[7] al pl it[8] etc | απαγγειλον c. ℵBCΔ al ... D al[7] διαγγειλον ... ϛ αναγγειλ. c. AΛΠ unc[9] al pler | ο κυρ σοι c. BCΔ ff[2] (σοι post πεποιηκ. ℵ cop syr[p]) ... ϛ Ln σοι ο κυρ. (D ο θεος) c. ADLΠ unc[9] al pler it[pl] vg al | πεποιηκ. c. ℵABCLΠ unc[8] al[100] ... ϛ (= Gb Sz) εποιησε c. DK al

21. παλιν post εισ το περαν c. ℵD 2[pe] it[7] syr[utr] ... ϛ Ln Ti ante εισ το περ. c. ABCL unc rell al pler l vg (c ante *Iesus*)

22. και ερχεται (Gb') c. ℵBDLΔ 102. it[8] vg cop al ... ϛ και ιδου ερχ., Ln και [ιδου] ερχ. c. ACΠ unc[9] al pler it[8] syr[p] arm go

23. και παρακαλει (Gb') c. ℵACL al[10] ... ϛ Ln και παρεκαλει c. BDΔΠ unc[9] al pler it[4] vg al ... D it[6] παρακαλων | τασ χειρασ (al[5] it[4] etc την χειρα, Δ etc add σου) αυτη c. ℵBCLΔ al[10] a syr[sch] cop aeth ... ϛ αυτη (AK al[6] αυτω) τασ χειρασ c. AΠ unc[9] al pler syr[p] arm go | ινα (Gb') σωθη και ζηση c. ℵBCDLΔ al[4]; item *ut salva sit et vivat* it[8] vg cop go ... ϛ οπωσ σωθη και ζησεται c. AΔ unc[9] al pler arm syr[p]

25. γυνη c. ℵABCLΔ al[5] it[pl] vg cop syr[p] aeth ... ϛ (Gb[oo]) Ti add τισ c. DΠ unc[9] al pler a f syr[sch] arm go | δωδεκ. ετη c. ℵBCLΔ al[7] cop ... ϛ Ln Ti ετ. δωδ. c. ADΠ unc[9] al pler it vg al

26. τα παρ (D etc om) εαυτησ c. ℵCDKΔΠ al mu ... Gb Sz Ln Ti τα παρ αυτησ c. ABL unc[8] al [100]

ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον
ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι
κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ
πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς
μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ
δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου
ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέ-
πεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς μου ἥψατο; 32 καὶ
περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα
καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ
καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγα-
τερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς
ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ
τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι
σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον
λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέ-

---

27. *τα περι* c. ℵ*BC*Δ 33^{ev} ... ϛ Ln Ti om *τα* c. ℵ^{c}AC^{2}DLΠ unc^{9} al pler

28. *εαν αψωμαι καν* (B supra lineam add) *των ιματ.* (ℵD etc *του ιματιου*) *αυτ.* c. ℵBCLΔ 49^{ev} ... ϛ Ln *καν των ιματιων* (D etc *του ιματιου*) *αυτου* (D *εαυτου*) *αψωμαι* c. A(D)Π unc^{9} al pler

29. *ευθυσ* c. ℵBCLΔ 33. 49^{ev} ... ϛ *ευθεωσ* c. ADΠ unc^{9} al pler

30. *ευθυσ* c. ℵBCLΔ al^{3} ... ϛ Ln *ευθεωσ* c. ADΠ unc^{9} al pler

33. *αυτη* c. ℵBCDL al^{4}it^{4} ... ϛ Ti *επ αυτη* (al *αυτην*) c. AΠ unc^{9} al pler it^{3} vg go aeth

34. *ο δε* c. ℵABLM*ΔΠ unc^{8} al pler e vg go cop al ... Ln add ι̅ς̅ c. CDM^{mg} al^{20}it^{7} etc | *θυγατερ* c. ℵAC^{2}(*latet)LΔΠ unc^{9} al pler ... Ln Ti *θυγατηρ* c. BD al^{1}

36. *ο δε* ι̅ς̅ absq *ευθεωσ* c. ℵBDLΔ al^{8}it^{10} vg cop syr^{sch} al mu (:: eorum qui *παρακουσασ* nemo confirmat *ευθ.*, quod toties Mco inlatum) ... ϛ (sed Gb^{0}) Ti add *ευθεωσ*, Ln [*ευθ.*] c. ACΠ unc^{9} al pler a go syr^{p} | *παρακουσ.* c. ℵ*et^{ob}BLΔ e (*neglexit*) ... ϛ Ln *ακουσασ* (:: ut Lc) c. ℵ^{ca}ACDΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

37. *μετ αυτου συνακολουθ.* c. ℵBCLΔ ... ϛ *αυτω συνακολουθησαι* c. Π^{2} unc^{8} al pler; Ln *αυτω ακολουθησαι* c. AKΠ* al^{8}; D^{gr} etc *παρακολουθ. αυτω* | *τον πετρ.* c. ℵBCΔ ... ϛ Ln om *τον* (:: ut Lc) c. ADLΠ unc^{9} al

τρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρ-
χονται εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ
κλαίοντασ καὶ ἀλαλάζοντασ πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖσ·
τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ κα-
θεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸσ δὲ ἐκβαλὼν πάντασ
παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺσ
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσασ
τῆσ χειρὸσ τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερ-
μηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺσ ἀνέστη
τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν
εὐθὺσ ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖσ πολλὰ ἵνα
μηδεὶσ γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

1 $^{50.1}$ Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰσ τὴν πατρίδα αὐ- 1–6 Mt 13, 53–58
τοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου
σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκού-

omn^{vid} | ιακωβου (FH etc praem του): DGΔ al^{8} a syr^{p} (sed add ιακ. c.*) αυτου (Gb')

38. ερχονται (Gb'') c. ℵABCDFΔ al^{8} it^{7} vg cop syr^{sch} ... ς ερχεται c. LΠ unc^{8} al pler it^{4} go al | και post θορυβον c. ℵABCLMUΔΠ al^{40} it^{3} vg go al ... ς (= Gb Sz) om c. D unc^{7} al pl it^{pl} cop

40. αυτοσ δε (Gb') c. ℵBCDLΔ al^{2} it^{pler} vg cop ... ς Ti ο δε c. AΠ unc^{8} al pler e syr$^{p\ txt}$ arm, item M etc addito ις | παντασ c. ℵABCLΔΠ unc^{rell} etc ... ς (= Gb Sz) απαντασ c. minusc ... D etc τουσ οχλουσ | το παιδιον c. ℵBDLΔ 102. it^{5} cop aeth ... ς (=Gb) add ανακειμενον c. ACΠ unc^{9} al pler (var al) it^{5} vg al

41. ταλιθα (B -ειθα) c. unc pler etc (et. it^{aliq} vg) ... D (it^{plu}) ταβιτα | κουμ c. ℵBCLM al^{25} etc ... ς Ln κουμι c. ADΔΠ unc^{8} al pler it^{pl} vg syr^{sch} syr^{p} et$^{mg\ gr}$ cop arm aeth

41. εγειρε c. unc pler al pl ... ς (=Gb Sz) εγειραι c. U al permu

42. ευθυσ c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln ευθεωσ c. ACDΠ unc^{9} al pler | ετων c. ABDLΠ unc^{9} al pler it vg etc: ℵCΔ etc add ωσει vel ωσ | εξεστ. ευθυσ c. ℵBCLΔ 33. cop aeth ... ς Ln om ευθ. c. ADΠ unc^{9} al pler it vg al mu

43. γνοι c. ABDL ... ς γνω c. ℵCΔΠ unc^{9} al omn^{vid}

VI. 1. ερχεται c. ℵBCLΔ syr$^{p\ mg}$ ... ς Ln ηλθεν c. AΠ unc^{9} al pler go al Or^{3,461} (D καπηλθεν)

2. διδασκ. εν τ. συναγ. c. ℵBCLΔ al^{2} f ff^{2} cop syr^{utr} arm ... ς Ln Ti εν τ. συ. διδασκ. c. AΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg go | οι πολλοι c. BL 13. 28.

οντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ
σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν
αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας
καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ
οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο
Lc 4, 24 Io 4, 44 ἐν αὐτῷ. 4 [51.1] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης
ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.
6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

---

69. 346. ... ς Ln om οι c. ℵACDΔΠ unc[9] al pler | ακουοντες c. ℵABC unc[7] al pl (d it[6] vg *audientes*) ... DG^rFHLΔΠ al[25] a ακουσαντες ... b c e om | δοθ. τουτω c. ℵBCLΔ cop ... ς Ln Ti δοθ. αυτω c. ADΠ unc[9] al pler etc | και δυναμ. τοιαυτ. δια τ. χειρ. αυτ. γινονται c. AC[2] unc[8] al[30] a e ... ς (= Gb Sz) eadem praemisso οτι c. (U omisso και?) minusc vix mu f go, item C* al[20] praemisso ινα sed non mutato γινονται item DKΠ etc ινα sed sequente γινωνται ... ℵ*et^{c}BLΔ al[3] it[2] vg cop και αι (L om) δυναμ. (ℵ^c add αι) τοιαυται (ℵ^{c}LΔ add αι, item c l vg) δια τ. χειρ. αυτου γινομεναι

3. ο τεκτων (syr[hr] om) ο υιος c. ℵABCDLΔΠ unc[9] al pler it[8] vg cop go syr[utr] al. Cf huc Iust[tr88] Cels ap Or[1,657] ... 33. 69. 2[pe] al[6] it[7] vg[cdd] arm al ο του τεκτονος υιος. Cf Or[1,659] contra Cels ουδαμου των εν ταις εκκλησιαις φερομενων ευαγγελιων τεκτων αυτος ο ις̅ αναγεγραπται | της μαριας c. ℵBCLΔ al[8] ... ς Ln om της c. ADΠ unc[9] al pler | και (ℵDL add ο, non BCΔ) αδελφ. c. ℵBCDLΔ al[3] e cop syr ... it[7] vg al *frater* ... ς αδελφ. δε AΠ unc[9] al pler q go syr[p] | και ιωσητος c. BDLΔ al[7] a cop ... ℵ 121. it[7] vg aeth και ιωσηφ ... ς και ιωση c. ACΠ unc[9] al pler syr[utr] go arm

4. και ελεγεν c. ℵBCDLΔ al[8] it[7] vg cop syr[sch] ... ς ελεγε δε c. AΠ unc[9] al pler c go syr[p] arm aeth | πατριδι εαυτου c. ℵ*L al[8] ... ς Ln Ti πα. αυτου c. ℵ^{c}ABCDΠ unc[9] al pler ... ℵ^{c}AL praem ιδια | συγγενευσιν c. B*D[2]LΔ unc[6] al permu ... ς Ln συγγενεσιν c. ℵ[a]AB[2]CD*K[2]MSΠ al pl (ℵ* it[3] om κ. ε. τ. συγγ. α.) | συγγ. αυτου (Δ εαυτου) c. BC*KLM[2](Δ) al[6] d it[7] vg cop syr[utr] aeth ... ς om αυτου (et Ln [αυτου]) c. ℵ[a]AC[2]D G^rM*Π unc[7] al pler a ff[2] go arm

5. εδυνατο c. AB*CKLMSΠ al mu ... ς Ln ηδυνατο c. ℵB[3]DEFGHVΔ etc | ποι. ουδεμ. δυν. c. ℵBCLΔ al cop ... D etc ουδεμ. ποι. δυναμιν ... ς ουδ. δυν. ποι. c. AΠ unc[9] al pler f vg

6. και εθαυμασεν c. ℵBE*[vid] al ... ς Ln Ti κ. εθαυμαζεν c. ACDLΠ unc[pl] al pler it[7] vg

[52.2] Καὶ περιῆγεν τὰσ κώμασ κύκλῳ διδάσκων. 7 [53.2] καὶ 7—13 Lc 9, 1–6 Mc 10, 1–15
προσκαλεῖται τοὺσ δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺσ ἀποστέλλειν δύο
δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖσ ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,
8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰσ ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰσ τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ
ὑποδεδεμένουσ σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνασ. 10 [54.2]
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰσ οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕωσ
ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 [55.2] καὶ ὃσ ἂν τόποσ μὴ δέξηται ὑμᾶσ
μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν
τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 12 [56.8] καὶ
ἐξελθόντεσ ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ
ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺσ ἀρρώστουσ καὶ ἐθεράπευον.
14 [57.2] Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρώδησ, φανερὸν γὰρ ἐγένετο Lc 9, 7–9 Mt 14, 1s
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ
νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεισ ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ

8. αιρωσιν c. ABDΠ unc[9] al pler: ℵCLΔ al αρωσιν | μη αρτ. μη πηραν c. ℵBCLΔ 38. (cop) aeth ... ς Ln μη (D etc μητε) πηρ. μη (D etc μητε) αρτ. c. ADΠ unc[9] al pler it vg al

9. αλλα c. ℵABCDLSU ... ς αλλ c. ΔΠ unc[6] et | ενδυσησθε (et. ς Gb Sz) c. ℵACDΔΠ[2] unc[8] al pl a cop arm go, item B* al ενδυσασθε ... ς[e] ενδυσασθαι c. B[3]SΠ* al, L al[10] ενδεδυσθαι. Item e *neque vestiri*, it[pl] *et ne induerentur*

11. οσ αν τοποσ μη δεξ. c. ℵBLΔ[gr] 13. 28. 69. 124. 346. cop syr[p mg] aeth, c*[vid] al[3] οσ αν μη δεξ. ... ς Ln οσοι αν (αν c. EFGMUV al mu, Ln εαν c. AC[3]DHKΠ al pl) μη δεξωνται (HKΠ etc δεξοντ.) c. AC[3]DΠ unc[8] al pler it vg go al | εισ μαρτ. αυτοισ sine additam (et Gb) c. ℵBCDLΔ al[3] it[6] vg al ... ς (= Gb) add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη, item Ln [αμην – – εκεινη] c. AΠ unc[9] al pler it[4] cop[edd] syr[utr] aeth go

12. εκηρυξαν c. ℵBCDLΔ syr[sch] et p mg go ... ς Ln εκηρυσσον c. AΠ unc[9] al omn[vid], item it[pler] vg syr[p txt] | μετανοωσιν c. BDL cop ... ς μετανοησωσι c. ℵACΔΠ unc[9] etc

13. εξεβαλλον c. ℵABL unc[8] al pler it vg ... CDMΔ al[15] εξεβαλον

14. ο βασ. ηρωδ. c. ℵABC*LΔΠ unc[8] etc: C[3]DF etc ηρωδ. ο βασ. | ελεγεν c. ℵACLΔΠ unc[9] al pler it[5] vg al pler ... Ln ελεγον (D –γοσαν) c. BD al[2] it[3] mt Aug[cons 2,91] | εγηγερται εκ νεκρ. c. ℵBDLΔ 33. it vg etc ... C ηγερθη εκ νεκρων, ς εκ νεκρ. ηγερθη c. Π[mg] unc[8] al pler; item go syr[p]; Ti εκ νεκρ. ανεστη c. AKΠ[txt] al mu

15. δε pri (et. Gb + Sz) c. ℵABCDLΔΠ etc ... ς om c. FMUV al mu syr[p] arm

ἔλεγον ὅτι Ἠλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτησ ὡσ εἷσ
τῶν προφητῶν. 16 [58.2] *ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδησ ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ*
ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτοσ ἠγέρθη.
17–29 Mt 14, 3–12 Lc 3, 19 s 17 [59.2] *Αὐτὸσ γὰρ ὁ Ἡρώδησ ἀποστείλασ ἐκράτησεν τὸν*
Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 *ἔλεγεν γὰρ*
ὁ Ἰωάννησ τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
ἀδελφοῦ σου. 19 *ἡ δὲ Ἡρωδιὰσ ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν*
ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 *ὁ γὰρ Ἡρώδησ ἐφοβεῖτο τὸν*
Ἰωάννην, εἰδὼσ αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσασ αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέωσ αὐτοῦ ἤκουεν.
21 [60.6] *καὶ γενομένησ ἡμέρασ εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδησ τοῖσ γενε-*
σίοισ αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖσ μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖσ χιλι-
άρχοισ καὶ τοῖσ πρώτοισ τῆσ Γαλιλαίασ, 22 *καὶ εἰσελθούσησ τῆσ*

---

15. *ηλειασ* c. B* (:: at alibi et. ℵADLΔ) ... ς Ln Ti *ηλιασ* c. ℵAB[3]CDLΠ unc rell etc | *ελεγον* sec: ℵ al[4] it[4] syr[sch] arm om | *προφητησ* c. ℵBC* LΔ al[5] Or[3,469] (sed var cdd) ... ς add *εστιν*, Ln [*εστ.*] c. AC[2]Π unc[9] al pler it[4] vg go al mu ... D it[4] om *προφητ. ωσ* | *ωσ* c. ℵABCLΠ unc[9] al[150] it[4] vg etc ... ς *η ωσ* c. Δ al pauc syr[p] arm

16. o ante *ηρωδ.*: CDK*UV al[45] cop om | *ελεγεν* c. ℵBCLΔ 33. f ... ς Ln *ειπεν* c. ADΠ unc[9] al pler it[8] (it[5] vg *ait*) | *ον* ℵBDL al[7] it vg syr[utr] arm aeth ... ς (sed Gb[0]) praem *οτι* cum ACΔΠ unc[9] al pler cop go | *ιωαννην* h. l. c. ℵ[c]ABCLΔΠ unc rell al pler it[5] vg go Or[4,115] (ℵ* *ουτοσ ιωαννησ ηγερθη*, ℵ[a] *ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγ.*); var test al ... D om: hinc Gb[00] | *ουτοσ* c. ℵ*et[c]BDLΔ al[3] it[4] vg (cop); similiter 33. etc *αυτοσ* (*ipse*) ... ς *ουτοσ εστιν· αυτοσ*, Ln *ουτ.* [*εστιν· αυτοσ*] c. ACΠ unc[9] al pler it[4] go syr[p] arm | *ηγερθη* c. ℵBLΔ 33. 102. cop syr[hr] ... ς Ln *ηγερθ. εκ νεκρων* c. AΠ unc[9] al pl mu, D[gr] al[6] it[4] vg *εκ νεκρ. ηγερθη*, C etc *ηγερθ. απο των νεκρ.*

17. *αυτοσ γαρ*: ℵ[ca]L cop go *ο γαρ* | *και εδησεν αυτον εν* (ς = Gb Sz add *τη* cum min) *φυλακη* (Δ *εν φυλ. κ. εδησ. αυτ.*): D al[5] it[5] al *κ. εδησ. αυτ. και εβαλεν εισ φυλακην*

19. *ηθελεν* c. ℵABC[3]DLΔΠ unc[9] etc ... Ln *εζητει* c. C* d it[6] | *ηδυνατο*: AKΔΠ al[5] *εδυνατ.*

20. *ηπορει* c. ℵBL cop ... ς Ln Ti *εποιει* c. ACDΔΠ unc rell al omn[vid] it vg rell

21. *οτε*: Ln ὅ *τε* | *εποιησεν* c. ℵBCDLΔ al[4] it vg ... ς *εποιει* c. AΠ unc[9] al pler

θυγατρὸσ αὐτῆσ τῆσ Ἡρῳδιάδοσ καὶ ὀρχησαμένησ, ἤρεσεν τῷ
Ἡρῴδῃ καὶ τοῖσ συνανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ εἶπεν τῷ κορασίῳ·
αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃσ, καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι
ὃ ἐάν με αἰτήσῃσ δώσω σοι ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ βασιλείασ μου. 24 καὶ
ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺσ
μετὰ σπουδῆσ πρὸσ τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξ-
αυτῆσ δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 καὶ περίλυποσ γενόμενοσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ καὶ τοὺσ
ἀνακειμένουσ οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺσ ἀπο-
στείλασ ὁ βασιλεὺσ σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ
ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορα-
σίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆσ. 29 καὶ ἀκού-
σαντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ
ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

---

22. αυτησ τησ: ℵBDLΔ 2^{pe} αυτου | ηρεσεν c. ℵBC*L(Δ) 33. e ff$^{2.}$ cop arm ... ς και αρεσασησ c. AC^{3}DΓΠ unc^{9} al pler it^{6} vg go | ο δε βασ. ειπεν c. ℵBC*LΔ 33. (g$^{2.}$ q vg); Ln ειπεν δε ο βασ. c. A cop (c) ... ς ειπεν ο βασ. c. C^{3}DΓΠ unc^{9} al pler it^{4} go syr^{p} arm

23. οτι ο εαν: BΔ al^{5} ο τι αν, D^{gr} ει τι αν

24. και εξελθουσα c. ℵBL(Δ) 33. cop aeth (d it^{6} vg) ... ς Ln η δε εξελθ. c. ACD^{gr}ΓΠ unc^{9} al pler a (b f) go syr^{utr} | αιτησωμαι (Gb′) c. ℵABCD GLΔ al^{9} ... ς αιτησομαι c. ΓΠ unc^{8} al pl | του βαπτιζοντοσ c. ℵBLΔ 28. syr^{p} ... ς Ln του βαπτιστου c. ACDΓΠ unc^{9} al pler

25. ευθυσ c. ℵBCΔ al^{3}, ς ευθεωσ c. AΓΠ unc^{9} al pler etc ... DL etc om | εξαυτησ δωσ μοι c. ℵBC*LΔ 2^{pe} it^{4} vg etc ... ς μοι δωσ εξαυτησ c. A C^{3}ΓΠ unc^{9} al pler arm ... D δοσ μοι omisso (item al^{8} it^{2} go) εξαυτησ | βαπτιστου: L βαπτιζοντοσ

26. ανακειμενουσ c. BC^{*vid}LΔ 42. syr^{sch} ... ς Ln συνανακειμ. c. ℵAC^{2}D ΓΠ unc^{9} etc | αθετ. αυτην c. ℵBCLΔ ... ς αυτ. αθετ. c. ADΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg

27. ευθυσ c. ℵBCLΔ ... ς Ln ευθεωσ c. ADΓΠ unc^{9} al omn^{vid} | σπεκου-λατορα c. ℵABLΠ unc^{9} al^{25} ... ς σπεκουλατωρα c. Γ al mu | ενεγκαι c. ℵBCΔ ... ς Ln Ti ενεχθηναι c. ADLΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | την κεφ. αυτου ... Ln add [επι πινακι] c. CΔ al it^{2} vg

28. και απελθ. c. BCLΔ al^{4} it^{7} (vg) etc ... ς ο δε απελθ. c. ADΓΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm | αυτην pr: LΔ al^{2} b c q syr^{sch} arm om, hinc Gb^{o}

29. ηλθαν c. BL 33. ... ς Ln ηλθον c. ℵACDΓΔΠ unc^{9} al pler | αυτον c.

30–33 ● 30 [61. 8] *Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ*
Lc 9, 10 s Mt 14, 13 Io 6, 1 s *ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν.* 31 [62. 10] *καὶ*
λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ
ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντεσ
πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 [63. 6] *καὶ ἀπῆλθον εἰσ ἔρημον*
τόπον τῷ πλοίῳ κατ᾽ ἰδίαν. 33 *καὶ εἶδον αὐτοὺσ ὑπάγοντασ καὶ*
ἐπέγνωσαν αὐτοὺσ πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέ-
δραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούσ.

34–44 Mt 14, 14–21 34 *Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽*
Lc 9, 11–17 Io 6, 5–13 *αὐτούσ, ὅτι ἦσαν ὡσ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο*
Mt 9, 36 6, 1 ss *διδάσκειν αὐτοὺσ πολλά.* 35 [64. 1] *καὶ ἤδη ὥρασ πολλῆσ γενομέ-*
νησ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ

א 346. ... ς Ln Ti *αυτο* c. ABCLΓΔΠ etc | *εν μνημ.* (et. ς[e] Gb Sz) c. אΔ BCLΓΔΠ unc[9] al pl ... ς (et. Wtst al) *εν τω μνημ.* c. D al vix mu

30. *παντα οσα* c. אBCDELVΔ al[35] it vg etc ... ς *παντ. και οσα* c. AΓΠ unc[7] al pl go syr[p] | *και* c. א*C* al[5] it[pler] vg al ... ς Ln Ti *και οσα* c. א[c]A BC[3]DLΔΓΠ unc[9] al pler cop syr[utr] al

31. *λεγει* c. אBCLΔ 33. (*ait* d it[pler] vg) ... ς Ln *ειπεν* c. ADΓΠ unc[9] al pler a | *αναπαυσασθε* (Gb′) c. ABCMΔ al[20] ... ς Ln *αναπαυεσθε* c. אDLΓΠ unc[8] al pl | *ευκαιρουν* (Gb′) c. אABEFGHLVΓΔ al pl ... ς *ηυκαιρουν* c. CKMSUΠ etc ... D *ευκαιρωσ ειχον*

32. *εισ ερημ. τοπ. τω πλοι.* c. AΓΠ unc[9] al pler syr[utr] aeth ... ς Ln *εν τω* (א om) *πλοιω εισ ερ. τοπ.* c. (א)BLΔ al[5] cop arm

33. *αυτουσ υπαγοντασ* sine additam c. אABDLΓΔΠ unc[9] etc ... ς (= Gb Sz) add *οι οχλοι* c. 13. 69. al vix mu | *επεγνωσαν* c. אAB[3]LΓΔΠ unc[9] al pler ... Ln *εγνωσαν* c. B*D al[3] | *αυτουσ* c. אAKLMUΔΠ al[70] f q cop syr[utr] aeth ... ς (= Gb) *αυτον* c. EFGHSVΓ al mu ... Gb Ln Ti om c. BD al[10] it[3] vg | *και προηλθον* (LΔ *προσηλθ.*) *αυτουσ* c. אBLΔ al[8] vg; D etc *και συνηλθον αυτου*, 1. *και ηλθον εκει* atque sic Gb, a *et venerunt* ... ς (= Gb) Ti *και προηλθ. αυτουσ και συνηλθον* (Δ *συνεδραμον*) *προσ αυτον* c. A(ΓΠ) unc[9] al pl f q syr[p] aeth

34. *ειδεν* (KLMVΓΔΠ etc *ιδεν*): sine additam c. אBL al[8] g[1.] cop arm ... ς add *ο ισ* c. A unc[8] etc; item praem *ο ισ* AUΠ al[20] it[aliq] syr[sch] aeth, hinc Ln [*ο ισ*] *ειδεν*, item add *ο ισ* post *οχλον* D etc | *επ αυτουσ* c. אBDF etc ... ς *επ αυτοισ* c. ALΓΔΠ unc[8] al pler

35. *γινομενησ* c. אD (it vg) ... ς Ln Ti *γενομενησ* c. ABLΓΔΠ unc[9] al omn[vid] | *προσελθοντ.* c. א* al[5] it[3] vg arm aeth, item A et DKΠ al[12] b g[2.] ... ς Ln Ti add *αυτω* c. א[c]BΓΔ unc[8] al pler c q etc | *οι μαθ. αυτου*: A al[8] c arm om *αυτου*, hinc Ln [*αυτ.*] | *ελεγον* c. אBLΔ 33. cop

τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόν-
τες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί
φάγωσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς
ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν
δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ
δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόν-
τες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς
ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ
ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.
41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας
ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ
ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύ-
ων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

... ς Ln Ti *λεγουσιν* c. ADΓΠ unc rell al pler q. Praeterea DKΠ al^{12} it^{3} add *αυτω*, A praem

36. *τι* (ℵ *βρωματα τι*, cf it) *φαγωσιν* (Gb″) c. ℵBLΔ (D^{gr} *τι φαγειν*) d it vg etc ... ς Ti *αρτους· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν*, Ln [*αρτους·*] *τι* [*γαρ*] *φαγωσιν* [*ουκ εχ.*] c. AΓΠ unc^{9} al pler b f syr^{utr} aeth arm

37. *δηναρ. διακοσ.* c. ℵABLΔΠ unc^{8} al^{75} it^{6} etc ... ς *διακ. δηναρ.* c. DMΓ etc | *δωσωμεν* c. ℵBD al^{6}, Ln Ti *δωσομεν* c. ALΔ al; *dabimus* it vg ... ς *δωμεν* c. ΓΠ unc^{9} al pler | Ln *αρτους; κ. δωσ. αυτ. φαγειν.* et Ti *αρτους, κ. δωσ. αυτ. φαγειν.*

38. *αρτους εχετε* c. ℵADΓΠ unc^{9} al omn it vg etc ... Ti *εχετ. αρτ.* c. BLΔ aeth | *ιδετε* (Gb″) c. ℵBDL al^{6} it^{3} cop etc ... ς *και ιδετ.*, Ln [*κ.*] *ιδ.* c. AΓΔΠ unc^{9} al pler it^{5} vg syr^{p} | *λεγουσιν*: ADM^{mg} al^{10} it^{7} al add *αυτω*, hinc Ln [*αυτ.*]

39. *ανακλιναι* c. AB^{2}DLΓΔΠ unc^{8} al pler Or^{3,510} (f vg) ... Ln *ανακλιθηναι* c. ℵB*G al^{15} Or^{3,479}

40. *ανεπεσαν* c. ℵBEFGHMVΔ etc ... ς Ln *ανεπεσον* c. ADKLSUΓΠ al pl | *κατα* bis c. ℵBD 2^{pe} cop ... ς *ανα* c. ALΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{3,479}

41. *τοις μαθ.* c. ℵBLΔ al^{7} d etc ... ς Ln add *αυτου* c. AD^{gr}ΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | *παρατιθωσιν* c. ℵ*BLM*ΔΠ* al^{6} ... ς Ln *παραθωσιν* c. ℵ^{c}ADM^{2}ΓΠ^{2} unc^{8} al pler

43. *κλασματων* (BLΔ *-ματα*) *δωδ. κοφινων* (LΔ *-νους*) *πληρωματα* c. ℵBLΔ al^{6} ... ς Ln *κλασματων δωδ. κοφινους πληρεις* c. ADΓΠ unc rell al pler (it vg)

44. *πεντακισχ.* c. ABDLΓΔΠ unc^{9} al^{150} etc ... ς (= Gb Sz) praem *ωσει* cum min vix mu (ℵ *ωσ*)

45–52 Mt 14, 22–33 Io 6, 15–21 45 $^{65.6}$ *Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆ-*
ναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ Βηθσαϊδάν, ἕωσ
αὐτὸσ ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 $^{66.2}$ *καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπ-*
ῆλθεν εἰσ τὸ ὄροσ προσεύξασθαι. 47 $^{67.4}$ *καὶ ὀψίασ γενομένησ*
ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
48 *καὶ ἰδὼν αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνε-*
μοσ ἐναντίοσ αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται
πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν
αὐτούσ· 49 *οἱ δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα*
ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 *πάντεσ γὰρ αὐτὸν*
εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 $^{68.6}$ *καὶ ἀνέβη*
πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ· καὶ λίαν ἐκ
περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. 52 *οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ*
ἄρτοισ, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53–56 Mt 14, 34–36 53 $^{69.2}$ *Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ Γεννησα-*
ρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 *καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου*

---

45. *ευθυσ* c. ℵBLΔ 28. ... ς Ln *ευθεωσ* c. ADΓΠ unc^{9} al pler | *απολυει* c. ℵBL(DΔ) 1. ... E*KΓ al^{25} *απολυσει* ... ς *απολυση* c. AΠ unc^{8} al pl
48. *ιδων* c. ℵBDLΔ al it^{5} vg cop ... ς *ειδεν* c. ΓΠ^{2} unc^{6} etc, AXΠ* unc^{3} *ιδεν*, etc | *περι* c. ℵBLΔ al^{3} (a) ... ς *και περι* c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{8} vg etc
49. *επι τ. θαλ. περιπ.* c. ℵBLΔ al^{3} ... ς Ln Ti *περιπ. επι τ. θαλ.* c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg etc | *οτι φαντ. εστ.* c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln Ti *φαντασμα ειναι* c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg
50. *ειδαν* c. ℵB ... ς Ln *ειδον* c. AΓΔΠ^{2} unc^{5} etc; KLMXVΠ* al *ιδον* | *ο δε* c. ℵBLΔ 33. c cop ... ς Ln Ti *και* c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | *ευθυσ* c. ℵBLΔ ... ς Ln *ευθεωσ* c. AXΓΠ unc^{9} al pler ... D etc om
51. *λιαν*: D^{gr} al^{8} b om, hinc Gb^{o} | *εκ περισσου* c. A(D)XΓΠ unc^{9} al pler etc ... ℵBLΔ 102. syr^{sch} aeth om, hinc Gb^{o} | *εξισταντο* c. ℵBLΔ al^{5} it^{6} vg cop ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add *και εθαυμαζον*, Ln [*κ. εθαυμ.*] c. ADXΓΠ unc^{9} al pler (a) b f q syr^{sch} syr^{p} arm aeth
52. *αλλ ην* c. ℵBLM^{2}SΔ al^{15} cop syr$^{p\,mg}$ ... ς Ln Ti *ην γαρ* c. ADM*XΓΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg etc | *αυτων η καρδ.* (Gb' Sz) c. ℵABXΓΠ unc^{9} al plu ... ς *η καρδ. αυτ.* c. DLΔ al mu
53. *επι την γην ηλθον εισ γε.* c. ℵBL(Δ) al^{3} ... ς Ln Ti *ηλθον επι την γην γε.* c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler it vg etc | *γεννη-* c. ℵABDLXΓΔΠ unc^{7} al pl etc ... ς *γενη-* c. NFH al vix mu etc | *-σαρετ* c. ℵAB^{3}LMΓΔ al pm a ... B*NXΠ unc^{8} al pl etc *-ρεθ* ... D etc *-σαρ*

εὐθὺσ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην
καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖσ κραβάττοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ κώμασ
ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν τοὺσ ἀσθε-
νοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

1 [70.10] Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν Mt 15, 1—11 (1—16)
γραμματέων ἐλθόντεσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντεσ τινὰσ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίου-
σιν τοὺσ ἄρτουσ, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν
μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν

---

54. *ευθυσ* c. ℵBLΔ al^{4} ... ς Ln *ευθεωσ* c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler | *αυτον*: ΑGΔ al^{25} it^{2} etc add *οι ανδρεσ του τοπου εκεινου*, hinc Ln [*οι α. τ. το. εκ.*]

55. *περιεδραμον* (et *και ηρξαντο*) c. ℵBLΔ al mu (cop aeth syr^{sch}) ... ς Ln Ti *περιδραμοντεσ* (et *ηρξαντο*) c. ΑNXΓΠ unc^{9} al pler go; item D a *περιδραμοντεσ δε* (it^{pler} vg) | *χωραν* c. ℵBLΔ 33. cop etc ... ς Ln *περιχωρον* c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler etc | *κραβαττοισ* c. AB*DF^{2}GKMNU VΓΠ al pl b am ing, ℵ *κραβακτοισ*, F*XΔ etc *κραβατοισ* ... ς *κραββατοισ* c. B^{3}EH al mu a | *οτι εστιν* c. ℵBLΔ etc ... ς Ti *οτι εκει εστιν* c. ΑNXΓΠ unc^{9} etc

56. *εαν* c. ℵXΓΔ al mu ... ς Ln *αν* c. ABDLNΠ unc^{9} al pl | *εισ* sec c. ℵB (D)FLΔ al^{10} it^{pl} vg syr^{p} arm ... ς Ln Ti om c. ΑNXΓΠ unc^{8} al pler b q cop go; *εισ* tert c. ℵBDL^{2}Δ al^{6} it^{5} etc ... ς Ln Ti om c. ΑNXΓΠ unc^{9} al pler it^{3} etc | *ετιθεσαν* c. ℵBLΔ al^{3} ... ς Ln Ti *ετιθουν* c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler | *ηψαντο* c. ℵBD^{gr}LΔ al^{8} a ff^{2} ... ς Ti *ηπτοντο* c. ΑNXΓΠ unc^{9} al pler d it^{5} vg

VII. 2. *οτι κοιναισ - εσθιουσιν* c. ℵBL(Δ) 33. (cop syr^{sch}) ... ς Ln Ti *κοιναισ - εσθιοντασ* c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler a go | *τουσ* (c. ℵBDLNΔ etc, ς om c. ΑXΓΠ unc^{9} al pler) *αρτουσ* sine additam c. ℵABEGHLVXΓ Δ al^{25} b cop aeth go ... ς (= Gb Sz) add *εμεμψαντο* c. NΠ unc^{5} al pl (D *κατεγνωσαν*) it^{pler} vg syr^{utr} arm

3. *πυκνα* c. ℵ it^{4} vg go cop (syr^{utr} *sedulo*, aeth *intense*) ... ς Ln Ti *πυγμη* c. ABLNXΓΠ (D *πυκμη*, d *primo*) unc^{9} etc Or^{3,494}, *pugillo* it^{4}, a *momento*, b *subinde* ... Δ om

παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 *καὶ ἀπὸ ἀγορᾶσ ἐὰν μὴ βαπτί-σωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων* — 5 [71. 6] *καὶ ἐπερω-τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ περιπα-τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,*
6 s Es 29, 13 *ἀλλὰ κοιναῖσ χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;* 6 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· καλῶσ ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐασ περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡσ γέ-γραπται ὅτι οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-τῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·* 7 *μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντεσ διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων.* 8 *ἀφέντεσ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.* 9 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· καλῶσ ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν*
Ex 20. 12 21, 16 *τηρήσητε.* 10 *Μωϋσῆσ γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-τάτω.* 11 *ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ*

---

4. *απο* c. ℵΒΧΓ unc⁹ etc ... Ln Ti *απ* c. ABDLΔΠ al mu Or[3,494] | *βαπτι-σωνται* c. ADΓΠ unc⁷ etc Or[3,494] (ℵΝΧ *-σονται*, E*FΔ *-ζωνται*, L *-ζον-ται*) ... ℵB etc *ραντισωνται* | *χαλκιων* (c. ℵBDXΓΔΠ unc⁹; AL *-κειων*) sine additam c. ℵBLΔ al² cop ... ς Ln Ti add *και κλινων* c. ADXΓΠ unc⁹ al pler it vg syr[utr] go arm Or

5. *και επερωτ.* (Gb') c. ℵBDL al⁴ it (exc f) vg etc ... ς *επειτα επερωτ.* c. AXΓΠ unc⁹ etc | *ου περιπατ. οι μαθ. σου* c. ℵBLΔ al⁵ cop aeth ... ς Ln *οι μαθ. σου ου περιπατ.* c. ADXΓΠ unc⁹ al pler it vg etc | *αλλα κοι-ναισ* c. ℵ*BD al⁶ it⁵ vg etc ... ς (= Gb) *αλλα ανιπτοισ* c. ℵ[c]ALXΓΔΠ unc⁹ al pler it⁴ etc

6. *ο δε* c. ℵBLΔ al² cop syr[sch] aeth ... ς Ln add *αποκριθεισ* c. ADXΓΠ unc⁹ al pler it vg etc | *καλωσ* c. ℵBLΔ al² it⁶ vg syr[sch] aeth ... ς Ln *οτι καλωσ* c. ADXΓΠ unc⁹ al pler b q syr[p] arm go | *επροφητευσεν* c. ℵB*DLΔ al⁶ ... ς *προεφητ.* c. AB³XΓΠ unc⁹ al pler | *οτι* c. ℵBL syr[sch] ... ς Ln Ti om c. ADXΓΔΠ unc⁹ etc | *ουτ. ο λαοσ* c. ℵALXΓΔΠ unc⁹ etc ... Ln *ο λα. ουτ.* c. BD it⁷ vg syr[sch]

8. *αφεντεσ* c. ℵBLΔ* al² cop etc (D al³ it⁶).... ς Ti add *γαρ* c. AXΓΠ unc⁹ al² vg al | *ανθρωπων* sine additam c. ℵBLΔ al⁴ cop arm[odd omn] ... ς Ln Ti add *βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα* (A om) *παρο-μοια τοιαυτα πολλα ποιειτε* c. AXΓΠ unc⁹ al pler it² vg etc (D etc variant)

9. *τηρησητε* (B *τηρητε*): D[gr] (d *tradatis*) al³ it⁷ syr[sch] al Cyp *στησητε* (Gb'')

10. *μωυσησ* c. ℵBDKMΔΠ etc ... ς *μωσησ* c. ALXΓ unc⁷ al pl

μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, 12 οὐκέτι
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντεσ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενοσ πάλιν τὸν
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀκούσατέ μου πάντεσ καὶ σύνετε. 15 οὐδέν
ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰσ αὐτὸν ὃ δύναται
κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ
κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 17 $^{78.6}$ Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον 17–23 Mt 15, 12–20
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβο-
λήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὐ
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰσ τὸν ἄνθρωπον οὐ
δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰσ τὴν
καρδίαν ἀλλ' εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται,
καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν
γὰρ ἐκ τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπο-
ρεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονη-

---

12. ουκετι c. ℵB(D)Δ al^{8} it^{6} cop aeth ... ς Ti praem και c. AXΓΠ unc^{9} al pler it^{2} vg etc, L οτι | πατρι c. ℵBDLΓ al^{7} it^{5} etc ... ς Ti add αυτου c. AXΠ unc^{9} al pler it^{4} vg etc | μητρι c. ℵBDL al^{b} it vg etc ... ς Ti add αυτου c. AXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} aeth go

14. παλιν (Gb') c. ℵBDLΔ it^{9} vg etc ... ς παντα c. AXΓΠ unc^{9} al pler f go etc | ακουσατε c. BDHL al ... ς ακουετε c. ℵAXΓΔΠ unc^{8} al pler | συνετε c. BHLΔ 238. (D συνιτε) ... ς συνιετε c. ℵAXΓΠ unc^{8} al pler

15. κοιν. αυτ. c. ℵLΔ(B) ... ς Ln Ti αυτ. κοι. c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg | τα εκ του ανθρ. εκπορευ. c. ℵBDLΔ al^{8} it vg etc ... ς τα εκπορ. απ αυτου c. AXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} arm | εστιν τα c. ℵBLΔ etc ... ς Ln Ti praem εκεινα c. ADXΓΠ unc^{9} al pler it vg etc

16. ς Ln Ti εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω c. ADXΓΔ^{corr*}Π unc^{9} al pler it vg etc ... om c. ℵBLΔ* al^{2} cop

17. τον οικον c. ℵΔ al^{5} (D etc την οικιαν) ... ς Ln Ti om τον c. ABLXΓΠ unc^{9} al pler | την παραβολην (Gb') c. ℵBDLΔ al it vg ... ς περι τησ παραβολησ c. AXΓΠ unc^{9} al pler go

18. ου νοειτε c. ABDXΓΠ unc^{8} etc ... ς ℵLUΔ etc ουπω νο.

19. καθαριζων c. ℵABEFGHLSXΔ al^{20} Or^{3,494} ... ς καθαριζον c. KMUVΓΠ al pl

21. πορνειαι κλοπ. φονοι^{22} μοιχ. c. ℵBLΔ cop aeth (D it^{6}) ... ς Ln μοιχειαι πορν. φον. κλοπ. c. ANXΓΠ unc^{9} al pler it^{3} vg syr^{p}

ρίαι, δόλοσ, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸσ πονηρόσ, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24–30 Mt 15, 21–28 24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὰ ὅρια Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰσ οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· 25 ἀλλὰ εὐθὺσ ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧσ εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆσ πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίσ, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· 73.6 καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆσ θυγατρὸσ αὐτῆσ. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφεσ πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖσ κυναρίοισ βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆσ τραπέζησ ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον

---

24. εκειθεν (33. cop κακ.) δε αναστ. c. ℵBLΔ syr^p mg ... ς Ln Ti και εκειθεν αναστ. c. A(D)NXΓΠ unc⁹ al pler vg go al | ορια c. ℵBDLΔ al^8 Or^{3,502 bis} ... ς Ti μεθορια c. AΝΧΓΠ unc⁹ al pler | τυρου (Gb′) c. DLΔ al^2 it^5 Or^{3,502 bis} ... ς Ln add και σιδωνοσ c. ℵABNXΓΠ unc⁹ al pler it^6 vg al mu | εισ οικιαν (Gb″ Sz) c. ℵABLNXΓΔΠ unc⁹ al pl etc ... ς εισ την οικ. c. D al mu Or^{3,502} | ηθελησεν c. ℵΔ al^10 (d it^9 vg) Or^{3,502} ... ς Ln Ti ηθελεν c. ABDLNXΓΠ unc⁹ al pler (c q) | ηδυνασθη c. ℵB ... ς Ln Ti ηδυνηθη c. ADLNXΓ unc⁸ al pler, KΔΠ al εδυνηθη

25. αλλα (BLΔ αλλ) ευθ. ακουσ. γυν. c. ℵBLΔ 33. f etc (D) ... ς Ln ακουσασα γαρ γυνη c. AΝΧΓΠ unc⁹ al pler it^2 etc | αυτησ c. ABLNXΓΠ etc : ℵDΔ al^15 om | εισελθουσα c. ℵLΔ it^pler d vg cop ... ς Ln Ti ελθουσα c. ABD^gr NXΓΠ unc⁹ al pler a q syr^utr al

26. η δε γυν. ην c. ℵBDLΔ al^12 a cop syr^sch ... ς ην δε η γυν. c. AΝΧΓΠ unc⁹ al pl it^pl vg etc | συροφοινικισσα c. ℵAKLS^mg V^mg ΔΠ etc; ς (=Gb; Sz?) συροφοινισσα c. min pauc d it^7 vg; D^gr i φοινισσα ... Gb Ti συραφοινικισσα c. BNXΓ unc⁷ al^100; U etc συραφοινισσα | εκβαλη c. ℵABDE GK²LMSUVXΓΔΠ al^100 ... ς (= Gb Sz) Ti εκβαλλη (M al -αλλει) c. FH K*M al pm | εκ (D^gr 115. c ff^2 απο): L al^10 q om (Gb^oo)

27. και ελεγ. (D it^2 λεγει, d dixit) c. ℵBDLΔ etc ... ς ο δε ις ειπεν c. AΝΧΓΠ unc⁹ al pler syr^p arm go | εστ. καλ. c. ℵBDLΔ al^12 it vg syr^utr ... ς καλ. εστ. c. AΝΧΓΠ unc⁹ etc | τ. κυν. βαλ. c. ℵB al^5 q ... ς Ln βαλ. τ. κυν. c. ADLNXΓΔΠ unc⁹ etc

28. και c. ℵBHΔ al^10 cop syr^sch arm aeth ... ς Ln Ti και γαρ c. ALNXΓΠ unc⁸ al pler it^7 vg etc | εσθιουσιν c. ℵBDLΔ al^12 ... ς εσθιει c. AΝΧΓΠ unc⁹ al pler

ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆσ θυγατρόσ σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ
ἀπελθοῦσα εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ
τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθόσ.
31 [74.10] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Mt 15, 29
Σιδῶνοσ εἰσ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
Δεκαπόλεωσ. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ πα-
ρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενοσ
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺσ δακτύλουσ εἰσ τὰ ὦτα
αὐτοῦ καὶ πτύσασ ἥψατο τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψασ
εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν δια-
νοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺσ ἐλύθη ὁ
δεσμὸσ τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶσ. 36 καὶ διεστείλατο
αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· [75.8] ὅσον δὲ αὐτοῖσ διεστέλλετο, αὐτοὶ
μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶσ ἐξεπλήσ- Mt 15, 30 s
σοντο λέγοντεσ· [76.6] καλῶσ πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺσ κωφοὺσ
ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλουσ λαλεῖν.

---

29. εκ τησ θυγ. σου το δαιμ. c. ℵBLΔ cop^wi ... ς Ln το δαιμ. εκ (Γ etc απο) τησ θυγ. σου c. ADNXΓΠ unc⁹ al pler it vg cop^schw go etc

30. το παιδ. (D etc την θυγατερα et -μενην) βεβλ. επι τ. κλ. και το (Δ om) δαιμ. εξελ. c. ℵB(D)LΔ al^15 it^pler vg cop etc ... ς το δαιμο. εξεληλ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ c. ANXΓΠ unc⁹ al pler a n syr^p arm go

31. ηλθ. δια σιδωνοσ (Gb') c. ℵBDLΔ al^8 it^pler vg cop syr^hr aeth ... ς και σιδωνοσ ηλθ. c. ANXΓΠ unc⁹ al pler q syr^utr go arm | εισ c. ℵBDLΔ al^11 ... ς (= Gb) προσ c. ANXΓΠ unc⁹ al pler

32. κωφ. και μο. c. ℵBDΔ 2^pe it vg etc ... ς Ti om και c. ALNXΓΠ unc⁹ al pler cop syr^utr go | μογιλαλ. c. ℵAB*DGKMSUVΠ etc ... Gb' μογγιλ. c. B³EFHLNXΓΔ al plu | την χειρα: ℵ*NΔ etc τασ χειρασ

33. τ. δακτυλ. c. ℵL c i ... ς Ln.Ti add αυτου c. ABDNXΓΔΠ unc rell etc

35. και pri c. ℵBDLΔ al² it⁵ cop ... ς Ti add ευθεωσ, Ln [ευθεωσ] c. AN XΓΠ unc⁹ al pler it³ vg etc | ηνοιγησαν c. ℵBDΔ 1. (L ηνοιχθησαν) ... ς διηνοιχθησαν c. ANXΓΠ unc⁹ al pler | ευθυσ (L ευθεωσ) c. ℵLΔ (aeth) ... ς Ln Ti om c. ABDNXΓΠ unc⁹ al omn^vid it vg etc

36. λεγωσιν c. ℵBLΔ al³ ... ς ειπωσιν c. ADNXΓΠ unc⁹ al pler | αυτοισ c. ℵABLXΔ al^11 it⁵ vg cop ... ς Ti praem αυτοσ c. NΓΠ unc⁹ al pler it^mu syr^utr etc | αυτοι c. ℵB(D)LNΔ al³ f (it⁷) cop go syr^sch arm ... ς om c. AXΓΠ unc⁹ al pler a g vg al

37. αλαλουσ c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln Ti τουσ αλ. c. ADNXΓΠ unc⁹ rell

VIII.

1–9 Mt 15, 32–39 Mc 6, 34–44 1 Ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ πάλιν πόλλου ὄχλου ὄντοσ καὶ μὴ
ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ λέγει αὐτοῖσ·
2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσμένου-
σίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺσ
νήστισ εἰσ οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινεσ αὐτῶν
ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ὅτι πόθεν τούτουσ δυνήσεταί τισ ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίασ;
5 καὶ ἠρώτα αὐτούσ· πόσουσ ἔχετε ἄρτουσ; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά.
6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆσ γῆσ· καὶ λαβὼν
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ
αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν
ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσασ αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ

VIII. 1. *παλιν πολλου* (Gb') c. ℵBDGLMNΔ al[15] it[pler] vg cop go arm aeth ... ς Ti *παμπολλου* c. AXΓΠ unc[7] al pler q syr[utr] | *προσκαλεσαμενοσ* c. ℵABDKLMNΔΠ al[25] it[pler] vg etc ... ς (= Gb Sz) add *ο ις* c. XΓ unc[7] al plu f | *τουσ μαθητασ* c. ℵDLN al[10] it[pler] vg go cop syr[p] ... ς Ln add *αυτου* c. ABXΓΠ unc[9] al pler g[2] syr[sch] arm aeth

2. *ημεραι τρεισ* c. ℵALNXΓΠ unc[9] al pler ... B *ημεραισ τρισι*, ς (= Gb Sz) *ημερασ τρεισ* c. Δ etc ... D (it[mu]) *ημεραι τρισ εισιν αποποτε ωδε εισιν* | *προσμεν. μοι*: Ln om *μοι* c. B cop[cdd 2]

3. *νηστισ* c. ℵΔ al plus[25] ... ς Ln Ti *νηστεισ* c. ABDLNXΓΠ unc[9] al pl | *και τινεσ* c. ℵBLΔ al[5] q cop, D (it[mu]) *οτι και τινεσ* ... ς *τινεσ γαρ* c. ANXΓΠ unc[9] al pler f l vg etc | *απο* c. ℵBDLΔ al[10] ... ς Ln om c. ANXΓΠ unc[9] al pler | *ηκασιν* (et. ς) c. ℵADN al[25], ς[e] *ηκουσιν* c. XΓΠ unc[9] etc, *venerunt* it vg etc ... Ti *εισιν* c. BLΔ cop

4. *οτι ποθεν* c. BLΔ ... ℵ *και ειπαν ποθεν* ... ς Ln *ποθεν* c. ADNXΓΠ unc[9] al pler

5. *ηρωτα* c. ℵBLΔ ... ς Ln *επηρωτα* c. ADNΓΠ unc[8] al pler (MX) | *ειπαν* c. ℵBNΔ ... ς Ln *ειπον* c. ACDLXΓΠ unc[9] etc

6. *παραγγελλει* c. ℵBDL(Δ) l (cf Or[3,510]) ... ς *παρηγγειλε* c. ACNXΓΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc | *ευχαριστ.* c. ℵABLNXΓΔΠ unc[7] al pl it[5] vg cop al ... Ln [*και*] *ευχ.* c. CDSV al[40] a d f go syr[sch] aeth | *παρατιθωσιν* c. ℵBCLMΔ al[10] ... ς Ln *παραθωσι* c. ADNXΓΠ unc[8] al pler

7. *ειχαν* c. ℵBDΔ ... ς *ειχον* c. ALNXΓΠ unc[9] etc | *αυτα* post *ευλογ.* c. ℵBCLΔ al[4] cop aeth; MN etc ante *ευλογ.* ... Ln Ti *ταυτα* ante *ευλογ.* c. AFKΠ al[20] ... ς om c. EGHSUVXΓ al pl (D q) | *παρεθηκεν* c. ℵ* ... ς Ln Ti *ειπεν* (D8[r] it vg *εκελευσεν*) *παραθειναι* (ita ς c. GMNUVXΠ etc,

χορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδασ.
9 ἦσαν δὲ ὡσ τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούσ.
10 Καὶ εὐθὺσ ἐμβὰσ εἰσ τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Mt 15, 39
ἦλθεν εἰσ τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 [77.4] καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρι- 11–13 Mt 16, 1–4
σαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντεσ παρ' αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντεσ αὐτόν. 12 [78.6] καὶ ἀναστενάξασ
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶσ
αὐτοὺσ πάλιν ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν.
14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ 14–21 Mt 16, 5–12
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 [79.2] καὶ διεστέλλετο αὐτοῖσ Lc 12, 1
λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ τῆσ
ζύμησ Ἡρῴδου. 16 [80.6] καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ ὅτι ἄρ-
τουσ οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺσ λέγει αὐτοῖσ· τί διαλογίζεσθε ὅτι

EFHKSΓ etc παραθηναι, Ti παρατιθεναι c. א^{a}BDLM^{mg}Δ al, Ln παρατεθηναι c. A al, C 33. παραθετε) και αυτα (κ. αυτ. c. AXΓΠ unc^{8} etc, V etc αυτα, א^{a}BCLΔ etc και ταυτα ante παρα., D και αυτουσ ante εκελευσεν, M^{mg}SN etc om, hinc Gb^{0})

8. και εφαγ. c. אBCDLΔ al^{6} it vg etc ... ς Ti εφαγ. δε c. ANXΓΠ unc^{9} al pler go syr^{p} | σπυριδασ c. A^{2}BCLNXΓΔΠ unc^{9} etc ... Ln σφυρ. c. אA* D (:: ita 8, 20 et Mt 15, 37 solus D, Mt 16, 10 BD, Act 9, 25 אC)

9. ησαν δε (Gb') c. אBLΔ al^{5} cop ... ς Ln add οι φαγοντεσ c. ACDNXΓΠ unc^{9} al pler it vg etc

10. ευθυσ c. אBCLΔ al^{6} ... ς ευθεωσ c. ANXΓΠ unc^{9} al pler. Ponitur h. l. c. אBCEFGHLSVXΓΔ etc: AKMNUΠ al^{15} post εμβ., D it^{4} om | εμβασ: B add (D it^{2} praem) αυτοσ, hinc Ln [αυτ.] | δαλμανουθα (B -νουνθα): D* μελεγαδα, D^{2} μαγαιδα, al^{2} μαγεδα, a ff^{2} (item al) magedan

11. συνζητ. c. אABCDE*GLNΓΔ al ... ς συζητ. c. E^{2}XΠ unc^{7} etc

12. ζητει σημ. c. אBCDLΔ al^{6} it^{5} am (al) etc ... ς σημ. επιζητει c. ANXΓ Π unc^{9} al pler it^{4} vg^{ed} al Or^{3,420}

13. παλιν εμβασ c. אBCDLΔ al^{6} it^{3} aeth ... ς εμβ. παλ. c. ANXΓΠ unc^{9} etc. Sine additam. c. אBCLΔ ff^{2} g^{1} am tol ... ς (Gb^{00}) add εισ το πλοιον c. HKNUΓΠ al mu, Ln εισ πλοιον c. AX unc^{6} etc

15. ορατε: D al^{5} it^{5} etc om ... Ln add [και] c. C al^{8} it^{4} vg^{ed} cop^{schw}

16. πρ. αλληλ. c. אBD al^{4} it^{6} ... ς add λεγοντεσ c. ACLNXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{4} vg rell | εχομεν c. אACLNXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{3} vg etc ... Ln Ti εχουσιν c. B al^{4} it^{2}; D it^{4} ειχαν

17. κ. γνουσ c. א^{c}BΔ* i cop ... ς Ln add ο (Δ^{2} om) ις c. א*ACD(L)NXΓΔ^{2} unc^{9} etc | διαλογιζεσθε c. אABCLNXΓΔΠ unc^{7} etc: DU etc add εν ταισ

ἄρτουσ οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην
ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ οὐ βλέπετε, καὶ
ὦτα ἔχοντεσ οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺσ πέντε
ἄρτουσ ἔκλασα εἰσ τοὺσ πεντακισχιλίουσ, καὶ πόσουσ κοφίνουσ κλα-
σμάτων πλήρεισ ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺσ
ἑπτὰ εἰσ τοὺσ τετρακισχιλίουσ, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλα-
σμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὔπω
συνίετε;

22 $^{81.10}$ Καὶ ἔρχονται εἰσ Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ
τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπι-
λαβόμενοσ τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ,
καὶ πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ, ἐπ-
ηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψασ ἔλεγεν· βλέπω τοὺσ
ἀνθρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ. 25 εἶτα πάλιν

καρδιαισ υμων, M etc εν αυτοισ | πεπωρωμενην c. ℵBCD^{gr}LNΔ al^{8} a cop arm aeth ... ς Ti ετι πεπωρωμ. c. AXΓΠ unc^{9} al pler it^{4} vg syr^{utr} etc

18. ς Gb Sz Ti βλεπετε; (Ti -τε,) -ακουετε, (Wtst -ετε;) και - μνημονευετε; οτε .. Ln βλεπετε, -ακουετε; -μνημονευετε, οτε

19. και ποσουσ c. ℵCDMΔ al^{12} it^{4} am fu etc ... ς Ln Ti ποσουσ c. ABLNXΓΠ unc^{8} etc | κοφ. κλασμ. πληρεισ c. ℵBCLΔ(D^{gr}) al^{10} it^{4} vg etc ... ς κοφ. πλ. κλασμ. c. ANXΓΠ unc^{9} al pler syr^{p} go ... al^{5} d it^{6} om πληρ.

20. οτε και c. ℵΔ it^{3} vg (cop και); CN f οτε δε και, c syr^{sch} και οτε ... ς Ln Ti οτε δε c. ADXΓΠ unc^{9} etc ... BL οτε | τουσ επτα c. ABDLM*NXΓΠ unc^{8} etc ... Ln add [αρτουσ] c. ℵCM^{2} al^{15} it^{5} vg al | και (Δ etc om) λεγουσιν c. ℵBCLΔ 115. it^{4} vg etc ... ς Ln οι δε ειπον c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler it^{6} syr^{p} go arm. Add Ti αυτω c. BCLΔ 115. it^{3} vg cop aeth: omisi c. ℵ k syr^{sch} et c. omnib qui οι δε ειπον

21. και ελεγεν: DFKΠ al^{45} it^{8} (syr^{sch}) και λεγει | ουπω c. ℵCKLΔΠ al^{15} k ... Ln πωσ ουπω c. AD^{gr}MNUX al^{80} it^{7} syr^{utr} go; ς πωσ ου c. BEFGHSVΓ al pl b d q cop aeth

22. ερχονται (Gb'') c. ℵ^{c}BCDLΔ al^{8}; *veniunt* vel *venerunt* it vg cop arm go aeth ... ς ερχεται c. ℵ*ANXΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} | βηθσαιδαν c. ℵABLXΓΠ unc^{9} etc, βηθσαιδα CNΔ etc ... D 262* it^{6} go βηθανιαν

23. εξηνεγκεν c. ℵBCL 33. ... ς Ln εξηγαγεν c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler | βλεπει c. ℵAD^{2}LNXΓΠ unc^{9} al pler it^{omn} (et. d) vg syr^{utr} go arm ... Ti βλεπεισ c. BCD*^{gr}Δ 2^{pe} cop aeth

24. ελεγεν: ℵ*C al it^{3} ειπεν, DN etc λεγει | οτι ωσ δενδρ. ορω περιπατ. (et. ς et ς^{e} 1624; Gb') c. ℵABC*LM^{txt}NXΓΔΠ unc^{8} al pl go ... ς^{e} 1633. Gb Sz ωσ δενδρ. περιπατ. (om οτι et ορω) c. C^{2}DM^{mg} etc

ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶσ ἅπαντα. 26 καὶ ἀπ-
έστειλεν αὐτὸν εἰσ οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰσ τὴν κώμην εἰσέλθῃσ.
27 [82.1] Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ 27—30 Mt 16, 13—20
κώμασ Καισαρείασ τῆσ Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺσ Lc 9, 18—21
μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων αὐτοῖσ· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντεσ ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
καὶ ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷσ τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸσ
ἐπηρώτα αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶσ ὁ
Πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστόσ. 30 [83.2] καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ
ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ 31—33 Mt 16, 21—23
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ- Lc 9, 22

---

25. *και διεβλεψεν* (C^{2} *ενεβλ.*) c. ℵBC*LΔ al^{4} etc; D it^{6} vg *και ηρξατο αναβλεψαι* ... ς Ln *και εποιησεν αυτον αναβλεψαι* c. AΝΧΓΠ unc^{9} al pler a f q go syr^{p} ... syr^{sch} om plane, hinc Gb^{o} | *απεκατεστη* (B *αποκ.*) c. ℵBCLΔ al ... Ln *απεκατεσταθη* c. AΝΧΓΠ^{2} unc^{8} al pl, ς *αποκατεσταθη* c. DUΠ* al pm | *και ενεβλεπεν* (Δ *ανεβλ.*) c. ℵ^{c}BLΔ al syr^{sch} ... ς *κ. ενεβλεψεν* (FM* etc *ανεβλ.*) c. ACΝΧΓΠ unc^{9} etc, ℵ* *κ. εβλεψεν* ... D it vg *ωστε αναβλεψαι* | *δηλαυγωσ* c. ℵ*CLΔ ... ς Ln Ti *τηλαυγωσ* c. ℵ^{c}ABDΝΧΓΠ unc^{9} etc | *απαντα* (Gb″) c. ℵBC*(D)LM(?)Δ al^{8} it^{7} vg etc ... ς Ti *απαντασ* c. AC^{2}ΝΧΓΠ unc^{8} al pler go

26. *οικον* c. ℵ*ABCDLΝΓΠ unc^{6} etc ... ς (= Gb Sz) *τον οικ.* c. ℵ^{c}GMUXΔ etc | *μη* (ita ℵ*, ℵ^{c}BL etc *μηδε*) *εισ τ. κωμ. εισελθησ* c. ℵ* et ℵ^{c}BL 1* 209. cop. Similiter c k ... ς Ln Ti *μηδε εισ την κωμην εισελθησ μηδε ειπησ τινι εν τη κωμη* c. ACΝΧΓΔΠ unc^{9} al pler syr^{sch} et$^{p\,txt}$ go etc ... D *υπαγε εισ τον οικον σου και μηδενι ειπησ εισ την κωμην*. Similiter al^{6} it^{pler} vg.

28. *ειπαν* c. ℵBC*et^{2}LΔ k cop syr^{sch} aeth ... ς Ln *απεκριθησαν* c. ADΝΧΓΠ unc^{9} al omn it^{pler} vg etc | *αυτω λεγοντεσ* c. ℵBC*DLΔ al^{7} it^{pl} vg etc; *αυτω* tantum C^{2} al^{5}, *λεγοντεσ* tantum f q arm ... ς om c. AΝΧΓΠ unc^{9} al pler syr^{utr} go | *οτι* pr c. ℵ*B syr^{sch} ... C*et**Δ al^{3} *οι μεν* ... ς Ln om c. ℵ^{c}AC^{3}DLΝΧΓΠ unc^{9} al pler go syr^{p} (it vg) | *ηλειαν* c. ℵAB* .. ς Ln Ti *ηλιαν* c. B^{3}CDLΝΧΓΠ unc^{9} etc | *οτι εισ* c. ℵBC*L cop ... ς *ενα* c. AC^{3}ΝΧΓΔΠ unc^{9} al pler; D etc *ωσ ενα*

29. *επηρωτα αυτουσ* (Gb′) c. ℵBC*DLΔ etc ... ς *λεγει αυτοισ* c. AC^{3}ΝΧΓΠ unc rell etc | *αποκριθεισ* c. BL al l vg cop syr^{utr} Eus$^{dem\,121}$ ... ς *αποκριθ. δε* c. ℵCDΧΓΔΠ unc^{9} al pler f ff^{2} go arm, item Ln *και αποκριθ.* c. AΝ al^{6} it^{5} aeth

30. *λεγωσιν* c. ℵABLΝΧΓΔΠ unc^{8} etc ... Ln *ειπωσιν* c. CDG

ναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστῆναι. 32 καὶ
παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. [31.6] καὶ προσλαβόμενοσ ὁ Πέτροσ
αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ
μαθητὰσ αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου,
34–38 σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
Mt 16, 24–27 Lc 9, 23–26 34 [85.2] Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅστισ θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
Mt 10, 39 Lc 17, 33 μοι. 35 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
10, 29 ὃσ δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγε-
λίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν
κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄν-

---

31. *υπο* (Gb') c. ℵBCDGKLΠ al^{10} ... ς *απο* c. ΑΧΓΔ unc^{7} al pler | *και* (D etc add *απο*) *των αρχιερ.* c. ℵBCDEHMSUVX al plu go ... ς (= Gb Sz) om *των* c. AFGKLNΓΔΠ al sat mu. Item *των γραμματεων* c. ℵBCDEFHLMSUVΓ al plu ... ς (= Gb Sz) om *των* c. AGKNXΔΠ al sat mu go

32. *αυτον* h. l. c. BL a ... ς ante *ο πετροσ* c. ℵACXΓΔΠ unc^{9} etc ... D^{gr} om

33. *ο δε*: AKΠ etc add $\overline{ις}$ | *πετρω* c. ℵBDL ... ς praem *τω* c. ACXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} | *και λεγει* (Δ k add *αυτω*) c. ℵBCLΔ (ff^{2}·) k cop syr^{sch} aeth ... ς Ln *λεγων* c. ADXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

34. *οστισ* c. AC^{2}XΓΠ unc^{9} al pler cop syr^{utr} etc ... Gb' Ln *ει τισ* c. ℵBC*DLΔ al^{15} it vg etc | *ακολουθειν* c. C*DX (Δ vide post) unc^{8} al^{100} it^{8} vg go aeth ... ς (= Gb Sz) Ln *ελθειν* c. ℵABC^{2}KLΓΠ (Δ *ελθ. και ακολ.*) al mu it^{4} etc

35. *γαρ εαν* c. ℵBCKMΔΠ al^{5} ... ς Ln *γαρ αν* c. ADEFGHLSUXΓ al pler Or^{1,282} | *απολεσει* c. ℵBCD^{2}ΓΔ al^{20} ... ς Ln *απολεση* c. ΑLΧΠ unc^{9} al pl Or^{1,282} | *τ. ψυχ. αυτου* c. ℵABC*LΔ al pm ... Gb Sz Ti *τ. εαυτου ψυχ.* c. C^{3}XΠ unc^{9} al^{60} ... D^{2}Γ i* *αυτην*, q Or^{1,282} om, hinc Gb^{0} | *σωσει* c. ℵABC*DKLM*XΔΠ al^{15} it vg rell Or^{1,282} ... ς (= Gb Sz) praem *ουτοσ* c. C^{2}Γ unc^{8} al pler

36. *ωφελει* c. ℵBL a n q syr^{sch} arm ... ς Ln *ωφελησει* c. ACDXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{7} vg syr^{p} Or^{1,282} | *ανθρωπον* c. ℵ^{c}BKSUV etc; Ln Ti *τον ανθρ.* cum AC*DΠ al^{12} Or^{1,282} ... Gb' *ανθρωποσ* c. ℵ*C^{3}EFGHLMXΓΔ al^{25} | *κερδησαι* et *ζημιωθηναι* cum ℵB(L) ... ς Ln *εαν κερδηση* et *ζημιωθη* c. ACDXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or

37. *τι γαρ* c. ℵBLΔ al^{2} q cop arm Or^{1,282}, D^{gr*} *η τι γαρ* ... ς Ln *η τι* c. ACD^{2}XΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | *δοι* c. ℵ*B, ℵ^{c}L *δω* ... ς Ln *δωσει*

ωπος ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ; 38 [86.2] ὃσ γὰρ ἐὰν ἐπαι- Mt 10, 33 Lc 12, 9
υνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι
ὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν,
αν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων
ν ἁγίων. IX. 1 [87.2] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι Mt 16, 28 Lc 9, 27
σίν τινεσ ὧδε τῶν ἑστηκότων οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ωσ ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον 2—8 Mt 17, 1—8 Lc 9, 28—36
αὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ
ηλὸν κατ᾽ ἰδίαν μόνουσ, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-
τῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα
αφεὺσ ἐπὶ τῆσ γῆσ οὐ δύναται οὕτωσ λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη
ὐτοῖσ Ἠλείασ σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντεσ τῷ Ἰησοῦ.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν
ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ

---

c. ACDXΓΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{1,282}, *dabit* it vg | ανθρωποσ: Δ om una cum δοι, hinc Ti τι γαρ ανταλλαγμα (om. δοι ανθρ.) c. Δ

38. εαν c. ℵBCEFLMVXΓΔ al pl ... ς αν c. GHKSUΠ(D) etc

IX. 1. ωδε των εστ. c. BD* c d ff^{2}. k* (a q) ... ς Ln των ωδε εστ. c. ℵA CD^{2}LNXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{2} vg etc

2. μετα c. ℵBCDLΔ ... ς μεθ c. AΝXΓΠ unc^{9} al pler | τον ιακω.: XΓΔ al mu om τον | τον ιωα. c. ℵCDKLUXΠ al mu ... Gb Sz Ln Ti om τον c. AB ΝΓΔ unc^{7} al pl

3. εγενετο c. ℵBCEFHMSUΔ al pl ... Ln Ti εγενοντο c. ADGKLNVXΓΠ al^{30} | λιαν (Gb'') c. ℵBCLΔ 1. d k sah cop^{cod} arm aeth ... ς Ln add ωσ (ℵ Π etc ωσει) χιων c. AD^{gr}NXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc | ουτωσ c. ℵB CLΝΔ al^{15} ff^{2}. k sah cop arm aeth Or ... ς Ln om cum ADXΓΠ unc^{9} al pler it^{6} vg go

4. ηλειασ c. B*DΗ (cf ad 8, 28) ... ς Ln Ti ηλιασ c. ℵALNXΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} | μωϋ- c. ℵBDKNSΔΠ etc, v. 5 et. M ... ς μω- c. ACEFGHLMUXΓ etc. Porro -σει c. AB^{3}DLNXΔΠ unc^{6} etc, v. 5 c. ℵABCDLNXΔΠ unc^{6} etc ... ς Ti -ση c. ℵB*CHKUΓ etc, v. 5 c. HUVΓ etc | συνλα. c. B*CHLΔ etc ... ς Ln συλλα. c. AB^{3}NXΓΠ unc^{8} etc (ℵ etc λαλουντεσ, D^{gr} etc συνελαλουν)

5. ραββει c. ℵABCDEHNX, sah ... ς Ln ραββι c. FGKLMSUΓΔΠ etc | τρεισ σκην. c. ℵBCLΔ al^{6} it^{10} vg etc ... ς Ti σκην. τρ. c. ADNXΓΠ unc^{9} etc | μωυσει: ς Ln μωσει, Ti μωυση, cf ad v. 4.

μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. 6 *οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ*
ἐγένοντο. 7 *καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖσ, καὶ ἐγένετο*
2 Pe 1, 7 *φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἀκούετε*
–13 *αὐτοῦ.* 8 *καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν*
Mt 17, 9–13 Lc 9, 36 s *Ἰησοῦν μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν.* 9 *Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ*
ὄρουσ, διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ
ὅταν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 $^{88.10}$ *καὶ τὸν*
λόγον ἐκράτησαν πρὸσ ἑαυτοὺσ συνζητοῦντεσ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
Mal. 4, 4 (3, 22) *ἀναστῆναι.* 11 $^{89.6}$ *καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· ὅτι λέγουσιν*
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
12 *ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· Ἡλείασ ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα.*
καὶ πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ
καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 *ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείασ ἐλήλυθεν,*
14–29 *καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼσ γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.*
Mt 17, 14–21 Lc 9, 37–42 14 $^{90.10}$ *Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν*

---

6. *αποκριθη* (ℵ Or^{bis} *απεκριθη*) c. (Gb″) ℵBC*LΔ al^{4} k cop Or^{3,560} et ^{562} … ς Ln *λαληση* c. C^{3}U* al; Gb″ Ti *λαλησει* c. ADNU^{2}XΓΠ unc^{8} al^{120} etc | *εκφο. γ. εγεν.* (Gb′) c. ℵBCDLΔ al^{3} it^{pler} etc … ς *ησαν γαρ εκφοβοι* (KU *εμφ.*) c. ANXΓΠ unc^{9} etc
7. *εγενετο φω.* (Gb′) c. ℵBCLΔ cop syr^{sch} al … ς Ln Ti *ηλθεν φω.* c. AD NXΓΠ unc^{9} etc | *νεφελησ* c. ℵBCNXΓΠ unc^{9} al^{100} k cop etc … ς Ln add *λεγουσα* c. ADL (Δ *λεγων*) al mu it^{10} vg etc | *ακου. αυτου* c. ℵBCDL al^{5} it^{8} vg etc … ς *αυτ. ακ.* c. ANXΓΠ unc^{9} etc
9. *και καταβ.* c. ℵBCDLNΔ it^{pler} vg etc … ς Ti *καταβ. δε* c. AXΓΠ unc^{9} al pler f etc | *απο* c. ℵACLNXΓΔΠ unc^{9} etc … Ln *εκ* c. BD al^{3} | *α ειδ. διηγ.* c. ℵBCDLΔ al^{4} it^{9} vg … ς *διηγ. α ειδ.* c. ANXΓΠ unc^{9} etc
10. *το εκ νε. αναστηναι*: Gb′ *οταν εκ νε. αναστη* c. D al^{7} it^{pl} vg etc
11. *οτι* pr: Ln *Ὅ τι* | *οι φαρ. και* c. ℵL it^{4} vg; Ln [*οι φα. κ.*] … ς Ti om c. ABCDNXΓΔΠ unc^{9} etc | *ηλειαν*, ς Ln *ηλιαν*: cf ad v. 4
12. *εφη* (Gb′) c. ℵBCLΔ cop syr^{sch} … ς Ln *αποκριθεισ ειπεν* c. ADNXΓΠ unc^{9} etc | *ηλειασ* (ς Ln Ti *ηλιασ*) sine *μεν* c. DL al^{4} it vg al mu … ς Ln add *μεν* c. ℵABCNXΓΔΠ unc^{9} etc | *αποκαθιστανει* (ℵ*D *αποκαταστανει*, B* *αποκατιστ.*) c. ℵ^{c}(et*)AB^{3}(et*)(D)LΔ al^{6} … ς *αποκαθιστα* c. NXΓΠ unc^{9} etc … C it vg etc *αποκαταστησει* | *εξουθενωθη*: *-νωθη* c. ℵACXΓΔΠ unc^{9} etc, *εξουθε-* c. ℵ 69. et (*-νηθη*) LN; ς *εξουδε-* c. ABCDX unc^{13} al pler … Ln c. BD 2^{pe} *εξουδενηθη* (ς *ανθρωπου, ινα*)
13. *ηθελον* c. ℵBC*DL … ς Ln *ηθελησαν* c. AC^{2}ΓΔΠ unc^{9} etc
14. *ελθοντεσ* et *ειδον* (B* *ειδαν*, Δ *ιδ.*) c. ℵBLΔ k arm … ς Ln Ti *ελθων*

περὶ αὐτοὺσ καὶ γραμματεῖσ συνζητοῦντας πρὸσ αὐτούσ. 15 καὶ
εὐθὺσ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέ-
χοντεσ ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούσ· τί συνζητεῖτε
πρὸσ αὐτούσ; 17 $^{91.2}$ καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ ὄχλου· διδά-
σκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, 18 καὶ
ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺσ
ὀδόντασ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ σου ἵνα αὐτὸ
ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει·
ὦ γενεὰ ἄπιστοσ, ἕωσ πότε πρὸσ ὑμᾶσ ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρόσ με. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸσ αὐτόν.
καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺσ συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
αὐτοῦ· πόσοσ χρόνοσ ἐστὶν ὡσ τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ
παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκισ καὶ εἰσ πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰσ
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-

---

et ειδεν c. ACDINXΓΠ unc^{9} etc | πρ. αυτουσ (ℵ*G εαυτ.) c. ℵ*et^{c}BCGIL Δ etc … ς Ln Ti αυτοισ c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler

15. ευθυσ c. ℵBCLΔ al^{6} … ς Ln ευθεωσ c. ADINXΓΠ rell | ιδοντεσ et εξεθαμβηθησαν c. (Gb″) ℵBC(D)ILΔ al^{12} it^{5} cop^{schw} go etc … ς ιδων et εξεθαμβηθη c. ΑΝΧΓΠ unc^{9} al pler it^{6} vg

16. αυτουσ c. ℵBDLΔ al^{4} it^{10} vg etc … ς (= Gb sed Gb″) τουσ γραμματεισ c. ACNXΓΠ rell

17. απεκρ. αυτω c. ℵBDLΔ al^{2} it^{6} cop … ς αποκριθεισ et ειπεν post οχλου c. A(C)(I)NXΓΠ unc^{9} etc

18. εαν c. ℵ^{c}ABKΔΠ al mu … ς αν c. CDILNXΓ rell … ℵ* al om | ρησσει absque αυτ. c. ℵD k … ς Ln Ti add αυτον c. ABCILN(Δ) etc | τουσ οδοντ. (Gb″) c. ℵBC*DLΔ al^{8} it^{8} vg … ς add αυτου, Ln [αυτ.] c. AC^{3}I NXΓΠ rell | ειπα c. ℵBFL al^{5} … ς Ln ειπον c. ACDNXΓΔ rell

19. αυτοισ c. ℵABDLΔΠ* etc … ς (= Gb Sz) αυτω c. C^{3}NXΓΠ^{2} unc^{9} etc … Gb^{0} c. C* al^{10} k

20. ευθυσ c. ℵBCLΔ al^{2}; ς ευθεωσ c. AINXΓΠ rell … D it^{5} om | ευθ. post πνευμ. c. ℵBCLΔ al^{2} it^{4} etc … ς Ti ante το πνευμ. c. AINXΓΠ unc^{9} etc | συνεσπαρ. c. ℵBCLΔ 33. … ς Ti εσπαρ. c. AINXΓΠ rell

21. εκ παιδιοθεν (-δοθεν) c. ℵBCGLΔ (IN ε. παιδοθ.) al^{10} … ς om εκ c. AXΓΠ unc^{8} al pler

22. πυρ c. ℵBCDHILNSUXΔΠ* etc … Gb + Sz το πυρ c. AΓΠ^{2} unc^{6} al^{60} | αυτον h. l. c. ℵBC*LΔ (a) … ς Ln post πολλ. c. AC^{3}DNXΓΠ unc^{8} etc | αλλα c. ℵD … ς Ln Ti αλλ c. ABC etc | δυνη c. ℵBDILΔ al^{4} … ς δυνασαι c. ACNXΓΠ unc^{9} etc

χνισθεὶσ ἐφ' ἡμᾶσ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα
δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺσ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου
ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι
ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων
αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ
αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν. 26 καὶ κράξασ καὶ πολλὰ
σπαράξασ ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε τοὺσ πολλοὺσ
λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦσ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ
ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 [93.10] καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ οἶ-
κον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖσ οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο τὸ γένοσ
ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
30—32 Mt 17, 22 s 30 [93.2] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο διὰ τῆσ Γα-
Lc 9, 43-45 λιλαίασ, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τισ γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ μα-

---

23. *δυνη* c. א*BDNΔ al^{4} (ς *δυνασαι* c. א^{c}ACLXΓΠ rell); sine *πιστ.* (Gb'') c. אBC*LΔ k* cop arm aeth ... ς Ln add *πιστευσαι* c. AC^{3}DNXΓΠ rell

24. *ευθυσ* c. א^{c}BLΔ c cop ... א*C* etc *και* ... ς *και ευθεωσ*, Ln [*και*] *ευθ.* c. AC^{3}DNXΓΠ etc | *ελεγεν* (D etc *λεγει*) c. אA*BC*LΔ 28. k cop arm aeth ... ς praem *μετα δακρυων* c. A^{2}C^{3}DNXΓΠ unc^{9} etc | *πιστευω* c. אABC*DL etc ... ς (= Gb Sz) add *κυριε* c. C^{2}NXΓΔΠ rell

25. *ο οχλ.* c. אALMSXΔΠ al^{50} ... ς Ln Ti *οχλοσ* c. BCDNΓ unc^{7} al pl | *το αλ. κ. κωφ. πν.* c. אBC*DLΔ etc ... ς *το πν. το αλ. κ. κωφ.* c. AC^{3}NXΓΠ unc^{9} etc | *επιτ. σοι* c. אBCLΔ etc ... ς Ln *σοι επιτ.* c. ADNXΓΠ unc^{9} etc | *εξ*: Ln *απ* c. C*Δ al^{6} it vg

26. *κραξασ* et *σπαραξασ* c. אBC*DL(Δ) ... ς (= Gb) *κραξαν* et *σπαραξαν* c. AC^{3}NXΓΠ rell | *σπαρ.* sine *αυτον* c. א^{ca}BC*DLΔ it^{8} ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτ.*] c. א*et^{cb}AC^{3}NXΓΠ unc^{9} etc | *τουσ πολλ.* c. אABLΔ 33. ... ς om *τουσ* c. CDNXΓΠ rell

27. *τησ χει. αυτου* c. אBDLΔ etc ... ς Ti *αυτον τησ χει.* c. A(C*)C^{3}NXΓΠ unc^{9} etc

28. *εισελθοντοσ αυτου* c. אBCDLΔ al^{8} ... ς Ti *εισελθοντα αυτον* c. ANXΓΠ rell | *κατ ιδι.* h. l. c. אBC*DLΔ etc ... ς post *επηρ. αυτ.* c. AC^{3}NXΓΠ unc^{9} etc | *οτι*: Ln *Ὅ τι*

29. *εν προσ.* c. א*(et^{ca})B k ... ς Ln add *και νηστεια* c. א^{cb}ACDLNXΓ(Δ)Π etc

30. *κακειθ.* c. אBDLΔ ... ς *και εκειθ.* c. ACNXΓΠ rell | *γνοι* c. אBCDL ... ς *γνω* c. ANXΓΔΠ rell

31. *μετ. τρ. ημ.* (Gb'') c. אBC*DLΔ etc ... ς *τη τριτη ημ.* c. AC^{3}NXΓΠ unc^{9} etc

ϑητὰσ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
ἀποκτανθεὶσ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν
τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
33 [94.10] Καὶ ἦλθον εἰσ Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενό- 33–37 Mt 18, 1–5
μενοσ ἐπηρώτα αὐτούσ· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 [95.3] οἱ δὲ Lc 9, 46–48
ἐσιώπων· πρὸσ ἀλλήλουσ γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίσ μείζων.
35 καὶ καθίσασ ἐφώνησεν τοὺσ δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἴ τισ 10, 43
θέλει πρῶτοσ εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατοσ καὶ πάντων διάκονοσ.
36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλι-
σάμενοσ αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖσ· 37 ὃσ ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέ- Mt 10, 40 Io 13, 20
ξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· [96.1] καὶ ὃσ ἂν ἐμὲ δέχηται,
οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 [97.8] Ἔφη αὐτῷ 38–40 Lc 9, 49 s
ὁ Ἰωάννησ· διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
δαιμόνια, ὃσ οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ
ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶσ
γάρ ἐστιν ὃσ ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται
ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
ἐστίν. 41 [98.6] ὃσ γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶσ ποτήριον ὕδατοσ ἐν ὀνόματί Mt 10, 42

---

33. ηλθον c. ℵB(D) al[12] it[8] vg al ... ς ηλθεν c. ACLNXΓΔΠ rell | καφαρν. c. ℵBDΔ etc ... ς καπερν. c. ACLNXΓΠ rell | διελογιζ. c. ℵBCDL it[pler] vg cop ... ς (Gb[oo]) Ti praem προσ εαυτουσ c. AΝXΓΔΠ etc

34. εν τ. οδω: AD∆ it[5] go om, hinc Ln [ε. τ. ο.]

37. αν pr c. ℵABCDLΔ al[5] ... ς Ti εαν c. ΝXΓΠ rell | τ. παιδ. τουτων c. ℵCΔ al[5] ... ς Ln Ti τ. τοιουτων παιδ. c. ABDLΝXΓΠ*rell | αν sec c. BDL Δ al ... ς Ti εαν c. ACΝXΓΠ etc ... ℵ etc om | δεχηται (ℵ -εται) c. ℵBL etc ... ς δεξηται c. ACDΝXΓΔΠ rell

38. εφη c. ℵBΔ (C praem αποκριθεισ δε) cop syr[sch] ... ς απεκριθη δε c. AΝXΓΠ unc[9] etc; D etc om δε, hinc Ln απεκρ. [δε] | ο (c. ℵBCLMXΔ etc, Gb Sz Ln om c. ADΝΓΠ unc[8] al[50]) ιωα. c. ℵBΔ (C) k cop syr[sch] ... ς Ln Ti add λεγων c. ALΝXΓΠ unc[9] etc (D etc var) | εν τω (et. ς[e]) c. ℵB CDLΝΔ etc ... ς Gb Sz τω c. AXΓΠ unc[8] al plu | οσ ουκ ακολουθει ημιν c. A(D)ΝXΓΠ unc[9] etc ... ℵBCLΔ al[4] f cop al om | εκωλυομεν c. ℵB D[gr]LΔ al[2] ... ς Ln εκωλυσαμεν c. ACΝXΓΠ rell | οτι ουκ ηκολουθει (ηκ. c. ℵBΔ; ς Ln ακ. c. rell) ημιν c. ℵBCLΔ etc (hi om οσ ουκ etc) item AΝ ΓΠ unc[9] al pl go syr[p] c.* ... Ti om (Gb[oo]) c. DX al[9] it[pler] vg arm

40. ημ. υπ. ημ. (et. ς[e]) c. ℵBCD al[10] k cop al ... ς Gb Sz Ln υμ. υπ. υμ. c. ADΝΓΠ rell it[pler] vg etc

41. εν c. ℵABCLΝXΓΠ etc ... ς (= Gb Sz) εν τω c. DHMΔ al mu | μου c.

μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
42—47 Mt 18, 6—9 Lc 17, 2 μισθὸν αὐτοῦ. 42 $^{99.2}$ Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται
μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θά-
Mt 5, 30 λασσαν. 43 $^{100.6}$ καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον
αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο
χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.
45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
Mt 5, 29 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδα-
λίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς
Es 66, 24 τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ

ℵ*C^{3}DXΓΔΠ^{2} unc^{8} al pler it vg etc ... ς Gb Sz Ln Ti om c. ℵ^{c}ABC*KLN Π* al^{9} syr^{sch} al | *οτι* sec c. ℵBC*DLΔ etc, Ln [*οτι*] ... ς om c. AC^{3}NXΓΠ unc^{9} etc | *απολεσῃ*: Ln Ti *-σει* c. DE al^{20}

42. *αν* c. ℵBDLNV al mu ... Ti *εαν* c. ACXΓΔΠ unc^{8} etc | *τουτων* c. ℵABC* et^{2}DLM^{2}NΔ etc ... ς Ti om c. XΓΠ unc^{9} al pl f arm | *πιστευοντων* c. ℵ Δ it^{4} cop^{dz}; Ti *πιστιν εχοντων* c. C*D a ... ς Ln *πιστευοντ. εισ εμε* c. ABC^{2}LNXΓΠ rell | *μυλ. ονικ.* (Gb′) c. ℵBCDLΔ al^{10} ... ς Ti *λιθοσ μυλικοσ* c. ANXΓΠ unc^{9} al pler q syr^{p}

43. *σκανδαλισῃ* c. ℵBLΔ al^{8} it^{7} vg ... ς Ln *-λιζῃ* c. ACDN unc^{10} rell it^{4} | *εστ. σε* c. ℵBCLΔ etc, D etc *εστ. σοι* ... ς *σοι εστι* c. ANXΓΠ unc^{9} al pler go | *εισελθ. ε. τ. ζω.* c. ℵABCDLΔ etc ... ς Ti *ε. τ. ζω. εισελθ.* c. NXΓΠ unc^{9} etc | *εισ το πυρ το ασβ.* c. ℵ*et^{cb}ABCNXΓΠ unc^{8} etc (D it^{5}), F *του πυροσ* ... Gb^{0} c. ℵ^{ca}LΔ al^{3} syr^{sch}

44. ς (Gb^{0}) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* c. ADNXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc ... om c. ℵBCLΔ al^{6} k cop arm^{zoh}

45. *καλον*: Ln add [*γαρ*] c. AKΠ al^{10} c | *εστ. σε* c. ℵABCLXΔΠ unc^{6} etc ... ς (= Sz) *εστι σοι* c. NM*UΓ etc, DM^{2}S etc *σοι εστ.* | *εισ την* (M*NX etc om) *γεενναν* c. ℵBCLΔ al^{9} b k cop syr^{sch} arm^{zoh} ... ς (Gb^{00}) add *εισ το πυρ το ασβεστον*, Ln [*εισ τ. π. τ. ασβ.*] c. ADNXΓΠ unc^{8} al pler f go al, item F etc *του πυροσ του ασβεστου* (F om *τ. α.*)

46. ς (Gb^{0}) Ln *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται* ut v. 44 ... om ut v. 44 (v. 48 nemo om)

47. *σε εστ.* c. ℵB (*ε. σε* LΔ) ... ς Ln *σοι εστ.* c. ACD^{gr}M^{2}NXΓΠ unc^{8} etc (M* etc *ε. σοι*) | *εισ την* (Ti om c. BL 28.) *γεενν.* c. ℵBDLΔ al^{7} it^{5} cop arm ... ς (Gb^{0}) add *του πυροσ* c. ACNXΓΠ unc^{8} etc

σβέννυται. 49 πᾶσ γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. 50 $^{102.2}$ καλὸν τὸ ἅλα· [Lv 2, 13] Mt 5, 13 Lc 14, 34
ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν
ἑαυτοῖσ ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοισ.

X.

1 $^{103.6}$ Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ Mt 19, 1–9 (1–9)
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸσ
αὐτόν, καὶ ὡσ εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούσ. 2 καὶ προσελθόν-
τεσ οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπο-
λῦσαι, πειράζοντεσ αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί ὑμῖν
ἐνετείλατο Μωϋσῆσ; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆσ βιβλίον Deu 24, 1 Mt 5, 31
ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆσ κτίσεωσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ· 7 ἕνε- 6 ss Gen 1, 27 2, 24
κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι

---

49. *πασ γαρ πυρι αλισθησ.* (var pauc): D al^{2} it^{5} tol om | *αλισθ.* sine additam c. ℵBLΔ al^{15} k cop^{cdd} arm^{zoh} ... ς (Schu *glossa*) Ln Ti add *και πασα* (D it^{4} tol *πασα γαρ*) *θυσια αλι* (al^{10} etc om) *αλισθησεται* c. ACDNXΓΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg etc (:: ex Lev 2, 13?)

50. *το αλα* bis c. ℵ* (pri loc *-λασ*) LΔ ... ς Ln Ti *το αλασ* c. ℵ^{c} (pri loc ℵ) ABCDNXΓΠ rell | *αλα* c. ℵ*A*BDLΔ al^{5} ... ς *αλασ* c. ℵ^{c}A^{2}CNXΓΠ rell

X. 1. *και εκειθ.* c. ℵBCDΨΔ al^{15} ... ς Ti *κακειθ.* c. ALNXΓΠ rell | *και περαν* c. ℵBC*L cop ... C^{2}DGΔ etc *περαν* ... ς *δια του περαν* c. ANXΓΠ unc^{8} al pl syr^{p} | *συνπορ.* c. ℵABCΔ ... ς Ln *συμπορ.* c. LNXΓΠ rell

2. *οι φαρ.* cum ℵCNVX etc: Gb Sz Ln Ti *φαρι.* c. ABLΓΔΠ unc^{8} al pl ... D it^{3} om | *επηρωτων* c. ℵBCDLMΔ etc ... ς *επηρωτησαν* c. ANXΓΠ unc^{8} al pl q

3. 4. *μωυσησ* c. ℵBDKMNSΔΠ etc ... ς *μωσησ* c. ACLXΓ unc^{6} etc

4. *ειπαν* c. ℵBCD ... ς *ειπον* c. ALNXΓΔΠ rell | *επετρ. μω.* c. ℵBCDLΔ ... ς *μω. επετρ.* c. ANXΓΠ rell

5. *ο δε ις* c. ℵBCLΔ cop ... ς Ln Ti *και αποκριθεισ ο ις* c. ADNXΓΠ unc^{9} etc

6. *εποι. αυτουσ* c. ℵBCLΔ c ff^{2} cop ... ς add *ο θεοσ*, Ln [*ο θε.*] c. ADNXΓΠ rell

7. *αυτου* pri: DM*N om | *αυτ.* (D *εαυτ.*) sec c. ℵDM al^{5} it^{5} cop syr^{sch} go aeth ... ς Ln Ti om c. ABCLNXΓΔΠ unc^{8} etc. Nil add c. ℵB 48^{ev} go (k) ... ς Ln Ti add *και προσκολληθησεται προσ την γυναικα* (Ln *τη γυναικι* c. ACLNΔ etc) *αυτου* c. ACDLNXΓΔΠ rell

εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 *ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν, ἄνθρωποσ*
μὴ χωριζέτω. 10 [104.10] *καὶ εἰσ τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ*
Mt 5, 32 Lc 16, 18 *τούτου ἐπηρώτων αὐτόν.* 11 [105.2] *καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὃσ ἂν ἀπο-*
λύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν·
12 *καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆσ γαμήσῃ ἄλλον, μοι-*
χᾶται.
13–16 Mt 19, 13–15 Lc 18, 15–17 13 [106.2] *Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν·*
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖσ προσφέρουσιν. 14 *ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ*
ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ
με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 15 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ*
θεοῦ ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν. 16 *καὶ ἐναγκαλισά-*
μενοσ αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ' αὐτά.
17–27 Mt 19, 16–26 Lc 18, 18–27 17 [107.1] *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ ὁδόν, προσδραμὼν εἷσ*
καὶ γονυπετήσασ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν*
αὐτῷ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ.
Ex 20, 12–16 19 *τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ, μὴ*

---

10. *εισ την οικιαν* (Gb″) c. ℵBDLΔ al^{10} b ... ς *εν τη οικια* c. ACNXΓΠ rell | *οι μαθητ.* c. ℵBCLΔ al^{15} it^{8} cop arm ... ς add *αυτου*, Ln [*αυτ.*] c. ADNXΓΠ rell | *περι τουτου* c. (ℵ)ABCLMNXΓΔ al^{80} it^{4} etc ... ς *περι του αυτου* c. DEFGHSUVΠ etc | *επηρωτων* c. ℵBCLΔ al mu ... ς Ln *επηρωτησαν* c. ADNXΓΠ unc^{9} etc
11. *αν* c. ℵBCDLΔ al^{12} ... ς Ti *εαν* c. ANXΓΠ unc^{9} al pler
12. *κ. εαν αυ. απ. τ. ανδρ. αυτησ* (C *αυτου*, Gb^{0}) c. (Gb′) ℵBCLΔ cop aeth ... ς Ln Ti *κ. εαν γυνη απολυση τ. α. αυτησ και* c. ANXΓΠ unc^{9} al pler it^{8} vg al etc ... D *κ. ε. γυνη εξελθη απο του ανδροσ και* | *γαμηση αλλον* c. ℵBC*(D)LΔ al^{9}, item it vg etc ... ς Ti *γαμηθη αλλω* c. AC^{2}NXΓΠ unc^{9} al pler arm
14. *μη* c. BM*NXΓΔΠ unc^{8} al^{80} cop ... ς Ln *και μη* c. ℵACDLM^{2} al mu it vg etc
15. *οσ αν* c. ℵBCDLΔ al ... ς Ti *οσ εαν* c. ANXΓΠ unc^{9} al pler
16. *κατευλογει* (L *κατηυλ.*) *τιθεισ τασ χει. επ αυτα* c. ℵBCLΔ al^{12} etc ... ς Ln Ti *τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει* (c. Γ al, N *κατηυλ.*, Gb′ Sz Ln *εὐλόγει* c. ADXΠ unc^{7} etc, Ti *κατευλόγει*) *αυτα* c. ANXΓΠ unc^{9} etc (D etc *ετιθει τ. χ. ε. αυτ. και ευλ.*)
19. *μη φονευσησ*: D^{gr}Γ al^{4} it^{2} om, Gb^{0}; post *μ. μοιχ.* (ℵ* om) posuimus c ANXΠ unc^{9} it^{pler} vg etc; Ln ante *μ. μοιχ.* c. ℵ^{a}BCΔ etc | *μ. απο-*

ψευδομαρτυρήσῃσ, μὴ ἀποστερήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα σου. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλα-
ξάμην ἐκ νεότητόσ μου. 21 [108.2] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐμβλέψασ αὐτῷ
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεισ
πώλησον καὶ δὸσ τοῖσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 [109.2] ὁ δὲ στυγνάσασ ἐπὶ τῷ λόγῳ
ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περι-
βλεψάμενοσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· πῶσ δυσκόλωσ
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.
24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖσ λόγοισ αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦσ
πάλιν ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
τῆσ τρυμαλιᾶσ τῆσ ῥαφίδοσ διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ
πρὸσ ἑαυτούσ· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψασ αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ λέγει· παρὰ ἀνθρώποισ ἀδύνατον, ἀλλ᾽ οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

στερησησ: B*ΚΔΠ etc om | *σου* sec c. ℵ*CFN al^{12} it^{4} etc ... ς Ti om c. ℵ^{c}ABDXΓΔΠ unc^{8} etc

20. *εφη* c. ℵB(C)Δ cop ... ς Ln Ti *αποκριθεισ ειπεν* c. ADNXΓ unc^{9} etc | Ln *παντ. ταυτ.* c. D it^{8} fu ing Clem^{928} Or^{3,670} | Ln *εφυλαξα* c. AD Clem Or

21. *σε* c. ℵBCMΔΠ* al^{13} ... ς Ln *σοι* c. ADNXΓΠ^{2} unc^{8} rell | *τοισ πτωχ.* c. ℵCD al mu ... Gb'' Ln Ti *πτωχ.* c. ABNXΓΔ unc^{8} etc | *δευρ. ακ. μοι* c. ℵBCDΔ al it^{8} vg etc ... ς (Gb^{00}) Ti add *αρασ τον σταυρον*, Ln [*α. τ. σταυρ.*] c. ANXΓΠ unc^{8} etc

24. *τεκνα* c. ℵBCDXΓΔ unc^{6} etc ... Ln *τεκνια* c. AN al^{8} (it^{pler} vg *filioli*) ... E GKΠ etc om | *δυσκ. εστ.* c. ℵBΔ k cop^{cod} ... ς Ln Ti add *τουσ πεποιθοτασ επι* (ς add *τοισ* c. D, Gb^{00} Ln Ti om c. ACN unc^{12} etc) *χρημασιν* c. ACDN unc^{13} etc (aliquot var)

25. *τησ* pr et sec c. BX unc^{5}(^{6}) al plu Clem ... Gb^{0} Ln om utrumq c. ℵA CDNΔΠ etc | *διελθ.* (et. ς^{e} etc) c. BCKΠ etc (D) ... ς Gb'' c. ℵANXΓΔ unc^{8} etc

26. *πρ. εαυτουσ*: ℵBCΔ etc *πρ. αυτον*

27. *εμβλ.* c. ℵBC*Δ etc ... ς Ln add *δε* c. AC^{2}DN unc^{12} etc | *αδυνατον*: C^{3}DN etc praem *τουτο*, Ln [*τουτ.*] | *θεω* pr c. ℵBCN unc^{11} etc: ς Gb^{0} Ln praem *τω* c. ADKΠ al mu | *δυνατα* c. ℵBC al^{10} ... ς Ln Ti add *εστιν* c. AN unc^{12} etc ... Δ al^{12} l arm^{zoh} om *πα. γαρ δυ. πα. τ. θε.* (D etc var), hinc Gb^{0}

28–31 Mt 19, 27–30 Lc 18, 28–30 28 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 [110.2] ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ
μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ
εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ
τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα
καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
αἰώνιον. 31 [111.2] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι
πρῶτοι.

32–34 Mt 20, 17–19 Lc 18, 31–33 32 [112.2] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα,
καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολου-
θοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο
αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαί-
νομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίξου-
σιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ
ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

---

28. *ηρξατ.* c. ℵABC unc[11] etc ... ϛ (= Gb Sz) *και ηρξ.* c. D etc (KNΠ etc *ηρξ. δε*, et aliter) | *λεγειν ο πε. αυτω* c. ℵBCΔ etc ... ϛ Ln *ο πε. λεγ. αυτ.* c. A(D)N unc[12] etc | *ηκολουθηκαμεν* cum BCD ... ϛ *-θησαμεν* c. ℵAN unc[13] etc

29. *εφη* (ℵ add *αυτω*) *ο ις̅* c. ℵBΔ cop ... Gb Ln *αποκριθεισ ο ις̅ ειπεν* c. AMSUVXΠ[2] etc, Sz *και αποκριθεισ ο ις̅ ειπεν* c. CEFGHN etc, ϛ *αποκριθεισ ο ις̅ ειπεν* c. (D)K(Γ)Π* etc | *η μητε. η πατε.* c. BCΔ etc ... ϛ *η πατ. η μητ.* c. ℵAN unc[12] etc (D etc om *η πατ.*) | *η τεκν. η αγρ.* sine *η γυν.* c. ℵBDΔ al[4] it[7] vg al Clem Or [1,284] diserte ... ϛ (Gb[0]) praem *η γυναικα* c. ACN unc[12] etc | *ενεκεν* sec c. ℵB[2·3·]C(D)N unc[13] etc ... ϛ (= Gb Sz) om c. AB*S* etc

30. *κ. μητερασ* c. BNΔ unc[7] (N praem *κ. πατερασ*) etc ... ϛ Ln *κ. μητερα* c. ℵ[a]ACD etc (ℵ[c]KMXΠ etc praem *κ. πατερα*) ... ℵ* it[2] om *οικ.* usq *διωγμ.*

31. *οι* c. BCNXΓ unc[6] etc ... Gb Ln om c. ℵADL unc[5] etc

32. *οι δε ακολ. εφοβ.* c. ℵBC*LΔ etc (C[2] *και οι ακ. εφ.*) ... ϛ Ln Ti *και ακολ. εφοβ.* c. AN unc[11] etc ... DK etc om

33. *κ. τοισ* (Gb[00] Ln om c. CDN unc[11] etc) *γρ.* c. ℵ[c]ABHLΔ etc ... ℵ* om

34. *κ. εμπτ. αυτ.* h. l. c. ℵBCLΔ al[4] it[7] vg etc ... ϛ Ti post *κ. μαστ. αυτ.* c. AN unc[12] etc | *κ. αποκτ.* sine *αυτ.* c. ℵBLΔ etc ... ϛ add *αυτον*, Ln [*αυτ.*] c. A*CN unc[12] etc ... A*D etc om | *μετ. τρ. ημερ.* (Gb'') c. ℵBCD LΔ etc ... ϛ *τη τριτη ημερα* c. AN unc[12] etc

35 [113.6] Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ 35–40 Mt 20, 20–23
οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντεσ αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν
αἰτήσωμέν σε ποιήσῃσ ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τί θέλετέ με
ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸσ ἡμῖν ἵνα εἷσ σου ἐκ δεξιῶν
καὶ εἷσ σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ
Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆ-
ναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζο-
μαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐω-
νύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷσ ἡτοίμασται.

41 [114.2] Καὶ ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ 41–45 Mt 20, 24–28
Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ Lc 22, 25–27
λέγει αὐτοῖσ· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντεσ ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
43 οὐχ οὕτωσ δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃσ ἂν θέλῃ μέγασ γενέσθαι

---

35 οι c. אDL unc^{9} etc (BC οι δυο) ... Ti om c. AN unc^{5} etc | αυτω c. אBC DLΔ etc ... Ln [αυτ.], ς om c. AN unc^{12} etc | σε c. אABCLΔ etc (et DKN Π etc ante αυτ.) ... ς om c. XΓ unc^{8} etc

36. με ποιησω c. א^{c}B arm, Gb″ Ln omisso με CD al^{10} (it vg etc) ... ς ποιησαι με c. AN unc^{12} etc (Ti c. א^{cb}L με ποι.) (א* om ινα ο εαν usq δοσ ημιν)

37. ειπαν c. BC*DLΔ ... ς ειπον c. א^{c}AC^{3}N unc^{12} etc | σου εκ δεξ. c. אBC* LΔ ... ς Ln εκ δεξ. σου c. AC^{3}DN unc^{12} etc | σου sec c. אL, item post αριστ. (ευων.) add ACN unc^{12} etc, ita ς et [σου] Ln ... Ti om c. BDΔ etc | αριστ. c. BLΔ ... ς Ln ευωνυμων c. אACDN unc^{12} etc

38. D πειν | η το (Gb″) c. אBC*DLNΔ al^{8} it vg etc ... ς και το c. AC^{3} unc^{12} etc

39. ειπαν c. אBDLΔ ... ς ειπον c. ACN unc^{12} etc | το ποτ. c. אBC*LΔ etc ... ς Ln το μεν πο. c. AC^{3}DN unc^{12} etc

40. η εξ c. אBDLΔ etc ... ς και εξ c. ACN unc^{12} etc | ευωνυμ. c. unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) add μου c. minusc etc

42. κ. προσκ. αυτ. ο (א* om) ῑς̄ c. א*et^{c}BCDLΔ etc ... ς ο δε ῑς̄ προσκ. αυτ. c. AN unc^{11} etc

43. εστιν c. אBC*DLΔ it^{9} vg ... ς εσται c. AC^{3}N unc^{12} etc | οσ αν c. אBDL Δ etc ... ς Ti οσ εαν c. AC unc^{12} etc | μεγ. γεν. εν υμ. c. אBC*LΔ etc ... ς Ln Ti γεν. μεγ. εν υμ. c. AC^{3} unc^{12} etc | εσται c. ABDL unc^{11} etc ... אCXΔ al^{10} εστω (: : at cf v. 44)

*ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, 44 καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦλοσ. 45 115.4 καὶ γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
θρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.*

46—52 Mt 20, 29—34 Lc 18, 35—43

*46 116.2 Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ
ἀπὸ Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸσ
Τιμαίου Βαρτιμαῖοσ, τυφλὸσ προσαίτησ, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν.
47 καὶ ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν, ἤρξατο κρά-
ζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων
αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντεσ αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσασ ἦλθεν πρὸσ τὸν
Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί σοι θέλεισ
ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸσ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. 52 ὁ
δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺσ
ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.*

---

43. *υμων διακο.* c. unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) *διακ. υμ.* c. minusc

44. *οσ αν* c. ℵBDΔ al mu ... Gb Ti *οσ εαν* c. ACL unc[12] etc | *υμ. γεν. πρωτ.* c. AC[3](D) unc[12] etc ... Ln *εν υμιν ειναι πρωτ.* c. ℵBC*LΔ etc

46. *ερχονται* c. ℵABCL unc[12] etc ... Ln *ερχεται* c. D al[2] it[5] Or[bis] | *ε. ιερειχω* c. B[2]CFL (B* om *κ. ε. ε. ιερ.*) ... ς Ln *ε. ιεριχω* c. ℵAD unc[12] etc | *απ. ιερ.* (-*ει*- c. ℵBCL; ς Ln -*ι*- c. A unc[13] etc) c. ℵABCL unc[13] etc ... Gb *εκειθεν* c. D 2p[e] it[6] go Or[bis] | *ο* (Gb +) *υιοσ* c. ℵBCDLSΔ etc ... ς *υιοσ* c: A unc[11] etc | *τυφλ.* c. ℵBDLΔ etc ... ς *ο τυφλ.* c. AC unc[12] etc | *προσαιτησ* c. (ℵ)BLΔ etc ... ς Ln *προσαιτων* post *οδον* c. AC[2] unc[12] etc (D *επαιτ.*) | *ναζαρηνοσ* c. BLΔ etc ... ς *ναζωραιοσ* c. ℵAC unc[12] etc | *υιε* c. ℵBCLM[2]Δ etc ... ς Ti *ο* (DK etc om) *υιοσ* c. A(D) unc[11] etc | *δαυειδ* (item v. sq): ς *δαβιδ*, Gb Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1.

49. *ειπεν· φωνησ. αυτ.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *ειπεν αυτον φωνηθηναι* c. AD unc[12] etc | *εγειρε* (Gb″) c. ℵABCDL unc[11] etc ... ς -*ραι* c. U etc

50. *αναπηδησασ* c. ℵBDLM[2]Δ etc ... ς *αναστασ* c. AC unc[11] etc

51. *αυτω ο ι̅σ̅ ειπεν* c. ℵBCDLΔ ... ς Ln *λεγει αυτω ο ι̅σ̅* c. AX unc[10] etc (K Π* etc *ο ι̅σ̅ λεγ. αυ.*) | *σοι θελ. ποιησ.* c. ℵBCKLΔΠ* etc ... ς Ln Ti *θελ. ποι. σοι* c. AD unc[11] etc | *ραββουνι* c. ℵABCL unc[10] etc ... ς (= Gb Sz) *ραββονι* c. minusc etc

52. *ευθυσ* c. ℵBLΔ ... ς Ln *ευθεωσ* c. ACD unc[12] etc | *αυτω* c. ℵABCDL M[mg]*Δ etc ... ς (= Gb) Ti *τω ι̅υ̅* c. XΓΠ unc[9] etc

XI.

1 [117.2] Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰσ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰσ Βηθανίαν 1–10 Mt 21, 1–11 Lc 19, 29–38
πρὸσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Io 12, 12–15
2 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθὺσ εἰσπορευόμενοι εἰσ αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ'
ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριοσ αὐτοῦ
χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 [118.2] καὶ
ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ
τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινεσ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων
ἔλεγον αὐτοῖσ· τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖσ
καθὼσ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ. 7 καὶ φέρουσιν τὸν
πῶλον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν,
καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν
εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ, κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 [119.1]

XI. 1. ιεροσολυμα c. ℵBCDLΔ etc ... ς ιερουσαλημ c. A unc[12] etc | κ. εισ βηθανιαν (Gb') c. D it[7] vg Or[8,737. 743 dis] ... ς εισ βηθφαγη και (ℵC etc add εισ) βηθανιαν c. ℵABCL unc[13] etc (singg var)

2. ευθυσ c. ℵBLΔ Or ... ς Ln -θεωσ c. ACD unc[12] etc | ουδεισ ανθρ. ουπω c. ℵC etc et (ουδ. ουπ. α.) (A)BLΔ etc et (ουπ. ουδ. α.) KΠ etc ... ς Ti ουδεισ ανθρ. c. DXΓ unc[8] etc | λυσατε α. κ. φερ. (Gb'') c. ℵBC(L)Δ it vg etc ... ς λυσαντεσ α. αγαγετε c. AD[gr] unc[12] etc

3. ειπατε sine οτι c. BΔ al[3] it[6] aeth ... ς add οτι c. ℵACDL unc[12] etc | ευθυσ c. ℵBCDLΔ ... ς ευθεωσ c. A unc[12] etc | αποστελλει c. ℵABCD[gr] L unc[10] etc ... ς (= Gb Sz) αποστελει c. GUΠ etc | παλιν c. ℵBC*DLΔ etc ... ς Ln Ti om c. AC[2] unc[12] etc

4. τον c. ℵCΔ etc ... Gb Sz Ln Ti om c. ABDL unc[12] etc | την c. ℵACD unc[12] etc ... Ti om c. BLΔ etc

6. ειπαν c. ALΔΠ* al ... ς Ln ειπον c. ℵBCD rell | ειπεν (Gb'') c. ℵBCLΔ etc ... ς ενετειλατο c. AX unc[10] etc (DM etc add αυτοισ)

7. φερουσιν c. ℵ[c]BLΔ etc (ℵ*C etc αγουσιν: Gb') ... ς Ln ηγαγον c. AD unc[11] etc | επιβαλλουσιν c. ℵBCDLΔ etc ... ς επεβαλον c. A unc[11] etc | επ αυτον c. ℵBCDLΔ etc ... ς επ αυτω c. AN unc[11] etc

8. και πολλ. c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln πο. δε c. ADN unc[11] etc | στιβαδ. c. ℵBDLΔΠ unc[6] etc ... ς στοιβ. c. ACSVXΓ etc | κοψαντ. εκ τ. αγρ. c. ℵB(C)LΔ etc ... ς Ln εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον c. ADN unc[11] etc

καὶ οἱ προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογη-
μένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 *εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη*
βασιλεία τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ.
(Mt 21, 17) 11 [120.6] *Καὶ εἰσῆλθεν εἰσ Ἱεροσόλυμα εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ περι-*
βλεψάμενοσ πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσησ τῆσ ὥρασ, ἐξῆλθεν εἰσ Βηθα-
νίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
12–14 Mt 21, 18 ss 12 *Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίασ ἐπεί-*
νασεν. 13 *καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν*
εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ
φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸσ οὐκ ἦν σύκων. 14 *καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν*
αὐτῇ· μηκέτι εἰσ τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶσ καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
15–18 Mt 21, 12–16 15 *Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἱεροσόλυμα.* [121.1] *καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ*
Lc 19, 45–48 Io 2, 14–17 *ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦντασ καὶ τοὺσ ἀγοράζοντασ ἐν*
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν
πωλούντων τὰσ περιστερὰσ κατέστρεψεν, 16 *καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τισ*
διενέγκῃ σκεῦοσ διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 *καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ·*
οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ κληθήσεται πᾶσιν
Es 56, 7 Ier 7, 11 *τοῖσ ἔθνεσιν; ὑμεῖσ δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.* 18 [122.1]

---

9. *εκραζ.* (Gb′) c. ℵBCLΔ etc ... ς add *λεγοντεσ*, Ln [*λεγ.*] c. ADN unc[11] etc
10. AD*KMΠ etc *και ευλογ.* | *βασιλεια* c. ℵBCDLUΔ etc ... ς (= Gb Sz) add *εν ονοματι κυριου* c. AN unc[10] etc
11. *εισ ιεροσολ.* (Gb″) c. ℵBCDLΔ al[5] it[7] vg etc ... ς add *ο ισ̅* c. ANXΠ unc[8] etc | *εισ το* c. ℵBCLMΔ etc ... ς *και εισ το* cum ADNXΓΠ unc[7] etc | *οψε* c. ℵCLΔ Or[4,192] ... ς Ln Ti *οψιασ* c. ABDNXΓΠ unc[8] etc
13. *απο* (Gb + Sz) c. ℵABCDLMNΔ etc ... ς (= Gb Sz) om c. M[mg]XΓΠ unc[7] etc | *τι ευρ.* c. ℵABCKLNUΔΠ* etc ... ς *ευρ. τι* c. X unc[8] etc | *ο γαρ καιρ. ουκ ην συκ.* c. ℵBC*LΔ etc ... ς Ln *ου γαρ ην καιρ.* (Ln *ο καιρ.* c. D Or) *συκ.* c. AC[2]DN unc[11] etc
14. *αποκριθεισ* c. ℵABCDKLMNΔΠ* etc ... ς (= Gb Sz) add *ο ισ̅* c. X unc[8] etc | *εισ τ. αι. εκ σου* c. ℵBCDLΔ etc ... ς *εκ σου εισ τ. αι.* c. ANX unc[10] etc | *μηδεισ* (et. ς Gb Sz) c. unc omnib etc ... ς[e] *ουδεισ* c. min vix mu
15. *κ. εισελθ.* c. ℵBCDLΔ etc ... ς (= Gb) add *ο ισ̅* c. ANX unc[10] etc | *τουσ αγοραζ.* c. ℵABCLN unc[4] etc ... ς om *τουσ* c. DX unc[7] etc
17. *και ελεγεν* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *λεγων* c. ADNX unc[10] etc | *αυτοισ* c. ℵCLΔ etc et omnib testib qui *λεγων* ... Ln [*αυτ.*] Ti om c. B 28. it[2] arm | *οτι* c. ℵABLNXΓΔΠ unc[8] etc ... Ln om c. CD al[6] it[6] al | *πεποιηκατε* c. BLΔ Or ... ς Ln *εποιησατε* c. ℵACD unc[13] etc

καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ, καὶ ἐζήτουν πῶσ
αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶσ γὰρ ὁ ὄχλοσ ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 $^{123.10}$ *Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆσ πόλεωσ.* (Mt 21, 17)
20 *Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην* 20–24 Mt 21, 20–22
ἐκ ῥιζῶν. 21 *καὶ ἀναμνησθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε*
ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 $^{124.6}$ *καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ*
λέγει αὐτοῖσ· ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν εἴπῃ* (Lc 17, 6)
τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται,
ἔσται αὐτῷ. 24 $^{125.4}$ *διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχε-*
σθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 $^{126.6}$ *καὶ* Mt 6, 14
ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινοσ, ἵνα καὶ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 $^{127.2}$ *Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰσ Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ* 27–33 Mc 21, 23–27
περιπατοῦντοσ αὐτοῦ ἔρχονται πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Lc 20, 1–8

---

18. *οι αρχι. κ. οι γρα.* (Gb′) c. ℵABCDKLΔΠ al mu it vg etc ... ς *οι γρα. κ. οι αρχι.* c. X unc^{8} etc | *απολεσωσιν* (Gb′) c. ℵABCDLN unc^{9} etc ... ς *απολεσουσιν* c. KM*Δ etc | *αυτον*: AKΠ al mu it^{2} om, Ln [*αυτ.*] | *πασ γαρ* c. ℵBCΔ etc ... ς Ln *οτι πασ* c. ADLNX unc^{10} etc | *εξεπλησσοντο* c. ℵMΔ etc ... ς Ln Ti *-σσετο* c. ABC unc rell etc
19. *οταν* c. ℵBCKLΔΠ* al^{15} ... ς Ln *οτε* c. ADNX unc^{9} etc | *εξεπορευετο* c. ℵCD^{gr}NX unc^{8} etc ... Ln *-ευοντο* c. ABKM*ΔΠ etc
20. *παραπ. πρω.* c. ℵBCDLΔ etc ... ς *πρ. παραπ.* c. ANX unc^{10} etc
21. *ραββει* c. ℵBCDEHX ... ς Ln *ραββι* c. ALN unc^{9} rell
22. *ο ι̅σ̅* c. unc omnib ... ς (= Gb Sz) om *ὁ* c. min pauc
23. *αμην* c. ℵBDN etc ... ς add *γαρ* c. ACLX unc^{11} etc | *πιστευη* c. ℵBLΔ al^{4} ... ς Ln *πιστευση* c. ACDN unc^{9} etc (XΓ al *-σει*) | *ὃ* c. ℵBLNΔ etc ... ς Ln *ἃ* c. ACX unc^{10} etc | *λαλει* c. ℵBLNΔ etc ... ς *λεγει* c. ACX unc^{10} etc | *εσται αυτω* (Gb′) c. ℵBCDLΔ etc ... ς Ln add *ο εαν ειπη* c. ANX unc^{10} etc
24. *οσα* (Gb″) c. ℵBCDLΔ al^{3} ... ς add *αν* c. AX unc^{8} etc (et KNΠ al *εαν*) | *προσευχεσθ. και* (Gb′) c. ℵBCDLΔ etc ... ς *προσευχομενοι* c. ANX unc^{10} etc | *ελαβετε* (Gb′) c. ℵBCLΔ cop ... ς *λαμβανετε* c. ANX unc^{10} etc
25. *στηκετε* c. ACDH(L)M^{2}VX al^{21} ... ς *στηκητε* c. BΔ unc^{8} etc ... ℵ *στητε*
26. ς Ln *εἰ δὲ ὑμεῖσ οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ* (CDKMΠ* etc om) *οὐρανοῖσ ἀφήσει* (D etc add *υμιν*) *τὰ παραπτώματα ὑμῶν* c. ACDKX unc^{10} al pler it^{8} vg etc ... om c. ℵBLSΔ al mu it^{3} etc

γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ; ἢ τίσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα
ταῦτα ποιῇσ; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐπερωτήσω ὑμᾶσ ἕνα
λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων; ἀποκρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ·
ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντεσ
γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντωσ ὅτι προφήτησ ἦν. 33 καὶ ἀποκρι-
θέντεσ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ·
οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

1–12 Mt 21, 33–46 Lc 20, 9–19

1 [138.2] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖσ ἐν παραβολαῖσ λαλεῖν. ἀμπελῶνα
ἄνθρωποσ ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπο-
λήνιον καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ
ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ τῷ καιρῷ
δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπε-

---

28. *ελεγον* c. ℵBCLΔ etc … ς Ln *λεγουσιν* c. ADNX unc^{11} etc | *η τισ* c. ℵBLΔ etc … ς Ln *και τισ* c. ANX unc^{11} etc | *τ. εξ. ταυτ. εδ.* c. ANX unc^{11} etc … Ln *εδ. τ. εξ. ταυτ.* c. ℵBCLM^{2}Δ etc (:: cf Mt)

29. *ο δε ις* c. ℵBCLΔ etc … ς Ln add *αποκριθεισ* c. ADNX unc^{11} etc | *υμασ* c. BCLΔ al^{2} k* cop … ς *υμ. καγω* c. ℵDGMNΓ etc, Ln *καγω υμ.* c. AKΠ etc

30. *το ιωα.* c. ℵABCDLΔ 33. … ς om *το* c. NX unc^{11} etc

31. *διελογιζοντ.* (Gb') c. ℵ^{ca}BCDGKLMΔΠ al^{50} … ς *ελογιζ.* c. ANX unc^{7} etc, ℵ*et^{ob} *προσελ.* | *ουν* c. ℵBC^{2}D^{gr}N unc^{9} etc … Ln Ti om c. AC*LMSXΔ etc

32. *αλλα* c. ℵABCLΔ al … ς *αλλ* c. X unc^{11} etc. Sine additam c. ℵABC unc^{15} etc (D *εαν* pro *αλλ.*) … ς post *αλλ* add (Gb$^{\omega}$) *εαν* c. min etc | *απαντεσ* c. ℵ^{c}ABLXΔ unc^{11} al pler … Ln *παντ.* c. ℵ*CDN al | *οντ. οτι προφ. ην* c. ℵ^{c}BCL(Δ) etc … ς Ln *οτι οντ. προφ. ην* c. A(D)X unc^{11} etc; ℵ*N etc om *οντ.*

33. *τω ιυ λεγ.* c. ℵBCLNΔ etc … ς Ln *λεγ. τω ιυ* c. ADX unc^{11} etc | *ο ις* c. ℵBCLNΓΔ etc … ς *ο ις αποκριθεισ* c. X unc^{7} etc; ADKMΠ etc *αποκρ. ο ις*, hinc Ln [*απο.*] *ο ις*

XII. 1. *λαλειν* c. ℵBGLΔ etc … ς *λεγειν* c. ACDNX unc^{9} etc | *αμπ. ανθρ. εφυ.* c. ℵBCLΔ etc … ς Ln Ti *αμπ. εφυ. ανθρ.* c. ADX unc^{11} etc | *εξεδετο* c. ℵAB*CKL … ς Ln *εξεδοτο* c. B^{3}DNX etc

2. *των καρπων* c. ℵBCLNΔ etc … ς Ln *του καρπου* c. AD^{gr}X unc^{9} etc

λῶνοσ· 3 καὶ λαβόντεσ αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ
πάλιν ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίω-
σαν καὶ ἠτίμασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν,
καὶ πολλοὺσ ἄλλουσ, οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ ἀποκτέννοντεσ. 6 ἔτι
ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸσ αὐτοὺσ
λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ
πρὸσ ἑαυτοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτεί-
νωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντεσ ἀπέ-
κτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ. 9 τί ποιήσει
ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργούσ,
καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ- 10 s' Ps 118, 22 ss
γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη
εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; 12 129.1 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρα-
τῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ
τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθον.
13 130.2 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτὸν τινὰσ τῶν Φαρι- 13–17 Mt 22, 16–22 Lc 20, 20–26

---

3. *και λαβ.* c. ℵBDLΔ etc … ς Ln *οι δε λαβ.* c. ACNX unc[11] etc

4. *εκεφαλιωσαν* c. ℵBL … ς Ln Ti *εκεφαλαιωσαν* c. ACDN etc. Sine *λιθοβο.* c. ℵBDLΔ etc … ς (Gb[00]) Ti praem *λιθοβολησαντεσ* c. ACNX unc[11] etc | *ητιμασαν* c. ℵBL(DΔ) etc … ς Ti *απεστειλαν ητιμωμενον* c. ACNX unc[11] etc

5. *και αλλον* c. ℵBCDLΔ etc … ς (= Gb) *και παλιν αλλον* c. ANX unc[11] etc | *ουσ μεν* c. ℵBDLΔ al[35] … ς *τουσ μεν* c. ACNX unc[11] etc | *ουσ δε* c. ℵBLΔ al[35] (D *αλλουσ*) … ς *τουσ δε* c. ACNX unc[12] etc | *αποκτεννοντεσ* c. ℵ*ACDEUVΓ etc (NX unc[8] al mu -ν-) … ς *αποκτεινοντεσ* c. min … B *αποκτεννυντ.*, ℵ[c] *αποκτιννυντ.*

6. *ετι* c. ℵBLΔ etc … ς *ετι ουν*, Ln *ετι* [*ουν*] c. ACDNX unc[11] etc | *ειχ. υι.* c. ℵBC[2]LΔ etc … ς *υι. εχων* c. NX unc[11] etc; Ln *εχων υι.* c. AC*D it[8] vg | *αγαπητ.* (Gb′) c. ℵBCDLΔ it[8] vg etc … ς add *αυτου* c. ANX unc[11] etc | *απεστ. αυτ.* c. ℵBLX[2]Δ etc … ς *απ. και αυ.*, Ln *απ.* [*κ.*] *αυ.* c. ACNX* unc[11] etc | *εσχ. πρ. αυ.* c. ℵBCLΔ etc … ς *πρ. αυ. εσχ.* c. ANX unc[11] etc

7. *πρ. εαυ. ειπ.* c. ℵBCLΔ etc … ς Ln *ειπ. πρ. εαυ.* c. ADNX unc[11] etc | *ειπαν* c. ℵBCDLΔ … ς *ειπον* c. ANX unc[11] etc

8. *απε. αυτ.* c. ℵBCLΔ etc … ς Ln *αυτ. απε.* c. ADNX unc[11] etc | *εξεβαλον* (Ti *-λαν* c. B) *αυτ.* c. ℵABCDN unc[8] etc … ς om *αυτ.* c. LXΔ unc[8] etc

9. *τι* c. BL g[2] cop … ς Ln *τι ουν* c. ℵACD unc[14] etc

σαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 *καὶ ἐλθόντεσ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;* 15 *ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.* 16 *οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαροσ.* 17 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τὰ Καίσαροσ ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.*

18–27 Mt 22, 23–33 Lc 20, 27–38 Deut 25, 5

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν, οἵτινεσ λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ·* 19 *διδάσκαλε, Μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.* 20 *ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτοσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα.* 21 *καὶ ὁ δεύτεροσ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτοσ ὡσαύτωσ·* 22 *καὶ οἱ*

---

14. *και* pr c. ℵBCDLΔ etc ... ς Ti *οι δε* c. ΑΝΧ unc[11] etc | Ti *αλλα* c. DLΔ al | *εξεστ.* c. ℵΑΒLΧ unc[10] etc ... Ln praem *ειπε ουν ημιν* c. (C*)C[2] (D)(M)N etc | *κη. καισ. δου.* c. ΑΝΧ unc[11] etc ... Ln *δου. κη. και.* c. ℵBCLΔ etc
15. *ιδων* (Gb') c. ℵ*D al[5] it[5] go ... ς Ln Ti *ειδωσ* c. ℵ[c]ABC unc[15] etc
16. *οι δε* sec loc: AD it[5] vg om, hinc Ln [ο. δ.] | *ειπαν* c. ℵBCDLΔ al ... ς *ειπον* c. ΝΧ unc[11] etc
17. *ο δε ις* c. ℵBCLΔ etc ... ς *και αποκριθεισ ο ις* c. Α(D)ΝΧΓΠ unc[9] etc | *αυτοισ*: Ti om c. BD | *τα και. αποδ. και.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln *αποδ. τα και. και.* c. Α(DM)ΝΧ unc[10] etc | *εξεθαυμαζ.* c. ℵB(D[2]LΔ *εθαυμαζ.*) etc ... ς *εθαυμασαν* c. ΑCΝΧ unc[11] etc
18. *επηρωτων* c. ℵB(C)DLΔ etc ... ς *-τησαν* c. ΑΝΧ unc[11] etc
19. *μωυσησ* c. ℵBDΝΔ unc[4] etc ... ς *μωσησ* c. AC unc[9] etc | *μη αφη* ante *τεκν.* c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln post c. AD unc[12] etc | *τεκνον* c. ℵ[ca]BLΔ etc ... ς Ln *τεκνα* c. ℵ*etc[b]ACD unc[12] etc | *την γυν.* (Gb') c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln add *αυτου* c. AD unc[12] etc
20. *επτ. αδ. ησ.* (ς Gb Sz) c. ℵABC* unc[13] etc ... ς[e] *επτ. ουν αδ. ησ.* c. C[2]M etc
21. *μη καταλ. σπ.* c. ℵBCL etc ... ς Ln Ti *και ουδε αυτοσ αφηκεν σπ.* c. AD(X)Δ unc[11] etc

πὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
ῳ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ
ῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
οῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
αμίζονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ
τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως Ex 3, 6
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ
καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νε-
κρῶν ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
28 131.6 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν 28—34 Mt 22, 35-40
συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐ- (Luc 20, 39)
τόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς 29 s Deut 6, 4 s
ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς

---

22. κ. οι επτ. ουκ αφ. σπε. c. ℵBCLΔ* (M* al) etc ... ς και ελαβον αυτην οι επτ. και (Δ^{2} om) ουκ αφ. σπ. c. (Α)M^{2}XΔ^{2} unc^{10} etc: Ln κ. [ελαβ. αυτ.] οι ε. και etc | εσχατον (Gb″) c. ℵBCGHKLΔΠ etc ... ς Ti εσχατη c. A unc^{8} etc | κ. η γυ. απ. (Gb′) c. ℵBCDLΔ etc ... ς απ. κ. η γυ. c. AX unc^{11} etc

23. εν τη αναστ. (Gb″) c. ℵBC*LXΔ unc^{7} etc ... ς Ln ε. τ. ουν αν. c. AC^{2}K MΠ etc | οτ. αναστωσιν c. AX unc^{11} al pler it^{6} vg etc ... ℵBCDLΔ etc om: Gb^{oo} Ln [οτ. αν.]

24. εφ. αυτ. ο ις c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln και αποκριθεις ο ις ειπεν αυτ. c. A(D)X unc^{11} etc

25. γαμιζοντ. cum ℵBC(D)GLUΔ al^{20} ... ς γαμισκοντ. c. X unc^{7} al pl Or, A etc εκγαμισκ. | εν c. ℵCDLΔ unc^{5} etc ... ς (= Gb Sz) Ti οι εν c. AB unc^{7} etc

26. μωυσ. c. ℵBD unc^{4} etc ... ς μωσ. c. AC unc^{10} etc | του βατ. c. ℵABC unc^{13} etc ... ς (= Gb Sz) της βατ. c. DM etc | πως c. ℵBCLUΔ al^{20} ... ς Ln ως c. AD unc^{11} etc | ο θε. ante ισα. et ante ιακ. c. ℵACL unc^{13} etc ... Ln Ti om ὁ c. BD etc

27. ο θε. c. ℵAC unc^{9} etc ... Ln Ti om ὁ c. BD unc^{6} etc | αλλα ζω. c. ℵAB CD unc^{7} etc ... ς (= Gb Sz) α. θεος ζω. c. Γ unc^{6} etc | πολ. πλα. c. ℵBCLΔ k cop ... ς Ln υμεις ουν πο. πλα. c. AD unc^{12} etc

28 συνζ. c ℵABCDGLΔ etc ... ς συζ. c. X unc^{10} etc | ιδων c. ℵ*CDL etc ... ς Ti ειδως c. ℵ^{c}AB unc^{12} etc | απε. αυτ. c. ℵBCLUΔ etc ... ς Ln αυτ. απε. c. AD unc^{11} etc | εντ. πρ. παντ. c. ℵBCLUΔ etc ... Gb Sz Ln πρ. πα. εντ. c. AX unc^{10} etc ... ς πρ. πασων εντολη c. M* al mu

29. απε. ο ις c. ℵBLΔ 33. cop ... ς Ln ο δε ις απε. c. AC unc^{12} etc | πρω. εστ. c. ℵBLΔ (c) cop ... Gb πρω. παντων εντολη c. AC unc^{4} etc (C etc

Lc 10, 27 ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
Lev 19, 18 ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 132.10
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας
εἶπες ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ
ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν πε-
ρισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.
Mt 22, 46 Lc 20, 40 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 133.2 καὶ οὐδεὶς οὐκέτι
ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35—37 Mt 22, 41—45 35 134.2 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ
Lc 20, 41—44 ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυείδ ἐστιν;
Ps 110, 1 Act 2, 34 36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν

---

add εστιν αυτη, εστι); Ln πρω. παντ. [εντολη εστ.] ... ς (Gb') πρω. πασων (Sz παντων c. Γ unc^{6} al^{60}) των εντολων c. Γ unc^{6} etc

30. ισχυος σου c. ℵBELΔ sah cop ... ς Ln add αὕτη πρωτη (KUΠ etc add παντων) εντολη c. AD unc^{11} etc

31. δευτερα c. ℵBLΔ etc ... ς και δευ., Ln [κ.] δευ. c. AX unc^{10} etc (D etc δευ. δε, και δευ. δε) | αυτη c. (ℵ)BLΔ etc ... ς Ln ομοια αυτη (Ln αὐτῇ, D ταυτη) c. A(D)X unc^{11} etc

32. ειπες c. ℵ*DLΔ unc^{6} etc ... ς Ln Ti ειπας c. ℵ^{c}AB unc^{7} etc | εις εστ. c. ℵABL unc^{9} etc ... ς (=Gb Sz) add θεος (DG ο θε.) c. D unc^{4} etc

33. συνεσεως c. ℵBLΔ etc ... ς Ti add και εξ ολης της ψυχης, Ln [κ. ε. ολ. τ. ψυ.] c. AD unc^{12} etc | εαυτον c. BXΔ*Π unc^{8} etc ... ℵADL unc^{3} etc σεαυτ. | περισσοτ. c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln Ti πλειον c. AD unc^{12} etc | κ. των θυσι. c. ℵLMΔ etc ... Gb Sz Ln Ti om των c. ABD unc^{11} etc

35. δαυ. εστ. c. ℵBDLT^{d} unc^{3} etc ... ς Ln Ti εστι δαυ. c. AX unc^{9} etc

36. αυτος c. ℵBLT^{d}Δ etc ... ς add γαρ, Ln [γ.] c. AX unc^{11} etc | τω πν. τω αγ. c. ℵBDLUΔ (T^{d}) ... Gb Sz πνευματι αγιω c. AX unc^{10} etc | ειπ. sec c. ℵBLT^{d} unc^{5} etc ... Gb Sz Ti λεγει c. AD^{gr} unc^{8} etc | ο κυρ. c. ℵA LT^{d} unc^{12} etc ... Ln om ὁ c. BD | καθου: Ti καθισον c. B | υποποδ. c. ℵAL unc^{13} etc ... Ti υποκατω c. BD^{gr}T^{d} etc

37. αυτος c. ℵBDLT^{d}Δ etc ... ς add ουν, Ln [ο.] c. A unc^{11} etc | αυτ. εστ. υι. c. BLT^{d} etc ... ς Ln υι. αυτ. εστ. c. ℵA unc^{12} etc

κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱόσ; καὶ ὁ πολὺσ ὄχλοσ ἤκουεν
αὐτοῦ ἡδέωσ.
38 [185.2] Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν 38–40 Lc 20, 46 s
γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ Mt 23, 6 s Lc 11, 43
ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ 39 καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ
πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ· 40 [185.8] οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ οἰ- Mt 23, 14
κίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμ-
ψονται περισσότερον κρίμα.
41 Καὶ καθίσασ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶσ 41–44 Lc 21, 1–4
ὁ ὄχλοσ βάλλει χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ
δύο, ὅ ἐστιν κοδράντησ. 43 καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον·
44 πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ
τῆσ ὑστερήσεωσ αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον
αὐτῆσ.

XIII.

1 [187.2] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷσ 1–9 Mt 24, 1–8 Lc 21, 5–11
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ
οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· βλέπεισ ταύτασ τὰσ με-
γάλασ οἰκοδομάσ; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ μὴ κατα-

38. και εν τ. διδ. αυτ. ελεγ. c. ℵBLΔ etc ... ς Ln και ελεγ. αυτοισ εν τ. διδ. αυτου c. A unc[12] etc
40. Ti οι κατεσθοντεσ c. B | λημψ. ℵABDLXΔ ... ς ληψ. c. rell
41. καθισασ c. ℵBLΔ etc ... ς add ο ισ̅, Ln [ο ισ̅] c. A unc[12] etc
42. πτωχη: D 2pe it[7] arm om, hinc Gb[0]
43. ειπεν c. ℵABDL unc[4] etc ... ς (= Gb) Ti λεγει c. X unc[8] etc | βεβληκ. c. X unc[11] al pler ... Ln εβαλεν (:: ut Lc) c. ℵ[c](*-λλεν)ABDLΔ etc | βαλλοντ. c. ℵABD unc[12] etc ... ς βαλοντ. c. EH etc
XIII. 1. εισ των c. ℵBL unc[10] etc ... Ti εισ εκ των c. ADΓXΔ etc
2. και ο ισ̅ ειπ. αυτ. c. ℵBL etc ... ς κ. ο ισ̅ αποκριθεισ ει. αυ. c. X unc[9] etc, Ln κ. αποκριθ. ο ισ̅ ει. αυ. c. AKΔΠ etc | αφεθη c. AX unc[9] etc ... Ln add ωδε (:: ex Mt) c. ℵBD unc[5] etc | ε. λιθον c. ℵBL unc[7] etc ... ς Ln Ti ε. λιθω c. AD unc[6] etc

λυθῇ. 3 [138.2] καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν κατέ-
ναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτροσ καὶ Ἰάκωβοσ
καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀνδρέασ· 4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ
τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰη-
σοῦσ ἤρξατο λέγειν αὐτοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 6 πολ-
λοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
πολλοὺσ πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ
πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλοσ. 8 ἐγερ-
9—13 θήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
Lc 21, 12-19 Mt 10, 17-22 σεισμοὶ κατὰ τόπουσ, ἔσονται λιμοί. 9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. [139.1]
Mt 24, 9 Βλέπετε δὲ ὑμεῖσ ἑαυτούσ· παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια καὶ
εἰσ συναγωγὰσ δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθή-
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 10 [140.6] καὶ εἰσ πάντα
τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 [141.2] καὶ ὅταν
Lc 12, 11 s ἄγωσιν ὑμᾶσ παραδιδόντεσ, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ
ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ
οἱ λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελ-

---

3. επηρωτα c. ℵBL etc ... ς Ln επηρωτων c. ADX unc[12] etc | ο πετρ. c. ℵD etc ... ς Ln Ti om ὁ c. ABL unc[13] etc
4. ειπον c. ℵBDL al[6] ... ς ειπε c. AX unc[13] etc | μελλῃ c. ℵABL unc[8] al pl ... Ti μελλει c. D unc[5] al[25] | μελλ. ταυ. συντ. πα. c. ℵBL ... ς μελλ. πα. ταυ. συντ. c. D unc[6] etc; Ln μελλ. ταυ. πα. συντ. c. A unc[6] etc
5. ο δε ις̅ c. ℵBL etc ... ς Ln add αποκριθεισ c. AX unc[11] etc (DG etc) | ηρξ. λεγ. αυτ. c. ℵBLU etc ... ς αυτ. ηρξ. λεγ. c. AX unc[9] etc
6. πολλοι c. ℵBL etc ... ς Ln add γαρ c. AD unc[13] etc
7. ακουσητε c. ℵADL unc[13] etc (Ti ακουετε, at B ακουητε) | δει c. ℵ*B sah cop ... ς Ln add γαρ c. ℵcADL unc[13] etc
8. επ c. ℵBL unc[3] etc ... ς Ln Ti επι c. AD unc[11] etc | εσοντ. σεισμ. c. ℵBDL etc ... ς Ln και εσ. σει. c. AX unc[12] etc | εσοντ. λιμ. c. ℵcBL etc (ℵ* om κα. το. εσ. λι.) ... ς Ln και εσ. λι. c. AX unc[12] etc (D etc και λιμ.) | λιμοι c. ℵBDL etc ... ς (Gb°) add και ταραχαι c. AX unc[11] etc
9. αρχη (Gb' Sz) c. ℵBDL unc[5] etc ... ς Ti αρχαι c. AX unc[9] etc | παραδ. υμ. c. BL etc ... ς Ln παρ. γαρ υμ. c. ℵA unc[13] etc
10. πρω. δει c. ℵBD etc ... ς Ti δει πρω. c. AL unc[13] etc
11. και οταν c. ℵBDL etc ... ς οτ. δε c. AX unc[12] etc | αγωσιν c. ℵABDL unc[7] etc ... ς (= Gb Sz) αγαγωσιν c. E unc[5] etc | τι λαλησ. c. ℵBDL etc ... ς (Gb°°) Ti add μηδε μελετατε, Ln [μ. μελ.] c. AX unc[12] etc | ο εαν c. ℵBL unc[13] etc ... Ln ο αν c. AD al
12. κ. παραδ. c. ℵBDL it[4] etc ... ς παρ. δε c. AX unc[12] etc

ὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται
τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώσουσιν αὐτούσ. 13 καὶ ἔσεσθε μισού- Mt 24, 9. 13
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ
σωθήσεται. 14 [142.6] Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ 14–23 Mt 24, 15–25
ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, [143.2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- Lc 21, 20–24 Dan 9, 27
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ κατα- Lc 17, 31
βάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰσ Lc 17, 31
τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 [144.2] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ
ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. 18 [145.6] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται
χειμῶνοσ. 19 [146.2] ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψισ, οἵα οὐ
γέγονεν τοιαύτη ἀπ᾽ ἀρχῆσ κτίσεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ
νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 [147.6] καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ τὰσ
ἡμέρασ, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ
ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰσ ἡμέρασ. 21 [148.2] καὶ τότε ἐάν τισ ὑμῖν Lc 17, 23
εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστόσ, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 [149.6] ἐγερθή-
σονται δὲ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα
καὶ τέρατα πρὸσ τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ.

---

14. το βδε. τησ ερ. c. ℵBDL it[7] vg etc ... ς (= Gb) add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου,. Ln [το ρη. υπ. δα. τ. πρ.] c. AX unc[12] etc | εστηκοτα c. ℵBL, Ln -κοσ c. D 28. ... ς εστοσ c. A unc[8] etc, ς[e] Gb Sz εστωσ c. X unc[5] etc

15. ο δε c. ℵALX unc[10] etc ... D etc και ο ... Ln ὁ c. BFH c sah cop | καταβατ. c. ℵBL etc ... ς Ln add εισ την οικιαν, Ln [ε. τ. οι.] c. ADX unc[12] etc | εισελθατω c. ℵADLΔ al ... ς -ετω c. B unc[12] etc | αρ. τι c. ℵAD unc[12] etc ... Ti τι αρ. c. B unc[8] al[2]

16. ο εισ τ. αγρ. c. ℵBDLΔ etc ... ς Ti add ων c. AX unc[11] etc

18. ινα μη γενητ. χειμ. c. ℵ*et[ca]B arm (D ι. μ. χει. γενωντ.) etc: absq η φυ. υμ. (Gb[00]) c. ℵ* et[ca]BDL etc ... ς ιν. μη γε. η φυγη υμων χει. c. ℵ[cb]AX unc[12] etc

19. ην c. ℵBC*L 28. ... ς Ti ησ c. AC[2]X unc[12] etc

20. εκολ. κυρ. c. ℵBL it[6] vg aeth ... ς Ln κυρ. εκ. c. ACD unc[13] etc

21. ιδε pr c. ℵBL ... ς Ln ιδου c. ACD unc[13] etc; ιδε sec c. ℵBDL al[2] ... ς ιδου c. A unc[14] etc | ο χ̅ς̅ (Gb') c. ℵLU al[50] etc ... ς Ln add ἤ c. AD unc[12] etc (B etc add και) | πιστευετε c. ℵABCD unc[6] etc ... ς (= Gb Sz) -σητε c. X unc[8] etc

22. εγερθ. δε c. ℵC ... ς Ln Ti εγ. γαρ (ut Mt) c. ABDL etc | ψευδοχρ. και: Ti om c. D 124. it[2] | ποιησουσιν c. D al[8] a ... ς Ln δωσουσι (ut

24–27 Mt 24, 29–31 Lc 21, 25–28 23 ὑμεῖσ δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 $^{150.2}$ Ἀλλὰ ἐν
ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθή-
σεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, 25 καὶ οἱ ἀστέρεσ
ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντεσ, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ σαλευθήσονται. 26 $^{151.2}$ καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαισ μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ δόξησ.
27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλε-
κτοὺσ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ᾽ ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐρανοῦ.
28–31 Mt 24, 32–35 Lc 21, 29–33 28 Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆσ ἤδη
ὁ κλάδοσ ἁπαλὸσ γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν. 29 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα γινό-
μενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρισ οὗ ταῦτα πάντα γένηται.
31 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρ-
Mt 24, 36 ελεύσονται. 32 $^{152.6}$ Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ἢ τῆσ ὥρασ οὐ-
δεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

Mt) c. ℵABC etc | τουσ εκλ. c. ℵBD^{gr} ... ς Ln και τ. εκλ. (ut Mt) c. AC unc^{15} etc

23. προειρ. c. BL etc ... ς praem ιδου, Ln [ιδ.] c. ℵACD unc^{14} etc

24. αλλα c. ℵBCDΔ al ... ς αλλ c. A unc^{14} etc

25. εσοντ. εκ τ. ουρ. c. ℵABCUΠ* etc ... ς του ουρ. εσοντ. c. L unc^{14} etc | πιπτοντ. c. ℵBCDLΠ* etc ... ς εκπιπτ. c. A unc^{14} etc

26. δυ. πο. κ. δοξ. c. ℵBCD etc ... Ln δυ. κ. δοξ. πο. c. A unc^{8} etc

27. τουσ αγγ. (Gb') c. BDL it^{6} al ... ς add αυτου, Ln [αυ.] c. ℵAC unc^{14} etc | τουσ εκλ. c. DL al^{5} it^{5} Or^{int} ... ς Ln add αυτου (ex Mt) c. ℵABC etc

28. αυτησ ηδ. ο κλα. c. w^{b}XΔ unc^{7} etc ... Ln ηδ. ο κλ. αυτ. c. ℵABCDLΠ etc (ut Mt) | εκφύη (et. ς^{e} Gb Sz): ς Ln εκφυῆ | γινωσκετε cum ℵB*C unc^{13} etc ... Ti -εται c. AB^{3}D^{gr}LΔ etc

29. ουτωσ: ς ουτω c. MS etc | ιδ. ταυ. γιν. c. ℵABC(D) unc^{8} etc ... ς Ti ταυ. ιδ. γιν. c. X unc^{12} etc

30. ταυ. πα. c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln πα. ταυ. c. AD^{gr} unc^{13} etc

31. παρελευσονται pr c. ℵBD unc^{4} etc ... Gb Sz -σεται c. AC^{vid}L unc^{10} etc | BD* om μη | παρελευσοντ. sec c. ℵBL al^{7} ... ς Ln παρελθωσιν c. ACD unc^{14} etc

32. εκειν. η c. ABCL unc^{13} etc ... ς (= Gb Sz) εκ. και c. ℵDFS* etc | τησ ωρασ c. ℵBCDL unc^{5} etc: Gb^{oo} τησ c. A unc^{8} al^{80} | οι αγγ. c. ℵDL unc^{3} etc ... ς Ln οι αγγ. οι c. AC unc^{12} etc ... Ti αγγελοσ c. B

33 [153.6] βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. Mt 25, 13
34 [154.2] ὡσ ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ ἀφεὶσ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺσ (Mt 25, 14 ss Lc 19, 12 ss)
τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 [155.2] γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε Mt 24, 42 (Lc 21, 34 ss)
γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰκίασ ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλε-
κτοροφωνίασ ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνησ εὕρῃ ὑμᾶσ καθεύ-
δοντασ. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 [156.1] Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρασ, [157.6] 1–2 Mt 26, 3–5 Io 11, 47 ss
καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτὸν ἐν δόλῳ
κρατήσαντεσ ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε
ἔσται θόρυβοσ τοῦ λαοῦ.
3 [158.1] Καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ 3–9 Mt 26, 6–13 Io 12, 1–8 Lc 7, 36 ss
λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
νάρδου πιστικῆσ πολυτελοῦσ· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν
αὐτοῦ τῆσ κεφαλῆσ. 4 ἦσαν δέ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ ἑαυτούσ·
εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο
τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖσ
πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἄφετε

---

33. αγρυπν. c. BD 122. it[3] tol* ... ς add και προσευχεσθε c. ℵAC unc[15] etc | εκαστω c. ℵBC*DL etc ... ς και εκαστ. c. AC[2] unc[14] etc
35. η οψε c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln om η c. AD unc[18] etc | μεσονυκτιον c. ℵBCLΔ ... ς Ln -κτιου c. AD unc[18] etc
37. ὅ (Gb'') c. ℵBCKLXΔΠ* etc ... ς Ti ἅ c. A unc[11] etc
XIV. 2. γαρ c. ℵBC*DL etc ... ς δε c. AC[2] unc[14] etc | εστ. θορυβ. c. ℵBCD[gr]L etc ... ς Ln θορ. εστ. c. A unc[12] etc
3. συντριψ. c. ℵBL cop ... ς Ln και συντρ. c. ACD unc[14] etc | τον αλαβ. c. ℵ*AD unc[11] etc ... Ti την αλ. c. ℵ[c]BCLΔ ... ς το αλ. c. GM al | τησ κεφ. c. ℵBCLΔ etc ... ς κατα τ. κεφ. c. A unc[13] etc
4. πρ. εαυτ. c. ℵBC*L etc ... ς Ln add και λεγοντεσ c. AC[2] unc[14] etc | τουτ. (ℵ om) το μυρ. c. (ℵ)ABCL unc[4] etc ... ς (= Gb Sz) τουτο c. X unc[8] etc
5. τουτο το μυρον c. ABCKLUΔΠ etc, D etc το μυρον τουτο ... ς (= Gb Sz) τουτο sine το μυρον (:: ut Mt) c. EFGHMSVXΓ etc ... ℵ το μυρ. tantum | δηναρι. τριακο. cum ℵCDL etc ... ς τριακ. δηναρ. (:: ut Ioh) cum ABXΓΔΠ unc[9] etc | ενεβριμουντο cum ℵC* c[scr] (:: cf Ioh 11, 38) ... ς Ln Ti ενεβριμωντο cum ABC[2]DL etc

αὐτήν· τί αὐτῇ κόπουσ παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί.
7 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε
δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 [159.4] ὃ ἔσχεν ἐποί-
ησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰσ τὸν ἐνταφιασμόν.
9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰσ ὅλον
τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰσ μνημόσυνον
αὐτῆσ.
10 s Mt 26 14–16 Lc 22, 3–6 10 [160.2] Καὶ Ἰούδασ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷσ τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν
πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖσ. 11 οἱ δὲ ἀκού-
σαντεσ ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ
ἐζήτει πῶσ αὐτὸν εὐκαίρωσ παραδοῖ.
12–16 Lc 22, 7–13 Mt 26, 17–19 12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεισ ἀπελθόντεσ ἑτοιμά-
σωμεν ἵνα φάγῃσ τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει
ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,

---

6. *ηργασατο* c. א*B*D al^{2} ... ς Ln *ειργ.* cum א^{c}AB^{3}CLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc | *εν εμοι* c. אABCDL unc^{14} etc ... ς (= Gb Sz) *εισ εμε* cum minusc

7. *δυνασθε* c. א* ... א^{c}BL etc add *αυτοισ παντοτε*, item Ln add *αυτοισ* c. CDUΓΔ etc; item ς add *αυτουσ* c. AXΠ unc^{7} etc

8. *εσχεν* cum אABCDLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al^{120} ... ς (= Gb Sz) *ειχεν* cum minusc non ita mu | *εποιησεν* cum אBL al^{7} it^{2} cop syr^{p} ... ς praem *αὕτη*, Ln [*αὕτη*] c. ACDW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler it^{8} vg etc | *μου το σωμα* c. AC unc^{18} etc ... Ln *το σωμα μου* cum אBDLM^{2} al^{10} (it^{pler} vg)

9. *αμην δε* cum אBD^{gr}EGKLSVW^{b}ΓΔΠ al^{40} a ... Ln [*δε*], ς om *δε* c. ACFHMUX al pl it^{9} vg sah cop syr^{p} al | *εαν* (Gb″) cum אABCLW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc ... ς Ln (ex errore) *αν* cum D al ut^{vid} pauc | *το ευαγγελιον* cum אBDL etc ... ς add *τουτο*, Ln [*τουτο*] c. ACW^{b}X unc^{12} etc

10. *ιουδασ* (Gb″) cum אABCDELMΓΔΠ al^{40} Or^{4,387} Eus$^{dem\ 468}$ ... ς *ο ιουδ.* cum FGHKSUVX al pl | *ισκαρ.* sine *ὁ* cum א*BC*D al^{5} Or ... ς Ti *ο ισκαρ.* cum א^{c}AC^{3}LW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler cop Eus^{dem} | *ισκαριωθ* cum אBC^{*vi}L (a ff$^{2.}$ i *scarioth*) ... ς Ln Ti *ισκαριωτησ* c. AC^{2}W^{b}XΓΔΠ unc^{9} al omn^{vid} Or Eus; item D *σκαριωτησ*, etc | *ο εισ* cum אBC^{*vi}LM cop ... ς Ln *εισ* cum C^{2}W^{b}XΓΔΠ unc^{8} etc (D) | *αυτον παραδ.* c. אBCLΔ etc ... ς Ln *παραδ. αυτον* c. AXΓΠ unc^{9} (D *προδοι αυτ.*) etc | *-δοι* cum B (*παραδοι*) D (*προδοι*) ... ς *-δω* cum אAL unc rell al omn^{vid}

11. *αργυριον* c. אBCDLXΔΠ^{2} unc^{7} etc ... AKUΓΠ* al^{60} etc *αργυρια* | *αυτον ευκαιρωσ* c. אABCLMΔ etc ... ς *ευκαιρ. αυτ.* c. DXΓΠ unc^{8} etc | *παραδοι* cum BD (cf ad v. 10) ... ς *παραδω* cum אALXΓΔΠ unc^{9} al omn^{vi}

14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλοσ
λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
θητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-
μένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ
καὶ ἦλθον εἰσ τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ, καὶ ἡτοί-
μασαν τὸ πάσχα. 17—21
17 [161.4] Καὶ ὀψίας γενομένησ ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ Mt 26, 20-25 Lc 22, 14.
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω 21-23
ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ᾽ ἐμοῦ. 19 [162.1]
ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷσ κατὰ εἷσ· μήτι ἐγώ; 20 [163.2]
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· εἷσ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενοσ μετ᾽ ἐμοῦ εἰσ
τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέ-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται· [164.6] καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν- 22-25
θρωποσ ἐκεῖνοσ. 22 [165.1] Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον Mt 26, 26-29 Lc 22, 18-20 1 Co 11, 23 ss

14. **εαν** cum ℵCLPXΓ unc^{9} al pler ... Ln *αν* cum ABDΔΠ al pauc *αν* | *μου* pri cum ℵBCDLΔ etc ... Ln [*μου*]. ς om c. APX unc^{12} etc

15. *αναγαιον* cum ℵAB*CDEFGHKLPVΠ etc ... ς (= Gb Sz) *ανωγεον* c. Γ 1. al | *ετοιμον* cum ℵBCDLM^{2}PW^{b}XΓΠ unc^{8} etc ... AM*Δ al^{20} a l vg arm om, hinc Gb° Ln [*ετοιμ.*] :: ut Lc | *κακει* cum ℵD 2^{pe} et (*και εκει*) BCL etc ... ς Ln *εκει* (:: ut Lc) cum APW^{b}XΓΔΠ unc^{9}

16. *οι μαθηται* c. ℵBLΔ etc ... ς Ln Ti *οι μαθ. αυτου* c. ACDPX unc^{9} etc

18. *ο ις ειπεν* cum ℵBCL ... ς Ln Ti *ειπεν ο ις* cum APW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc | *ο εσθιων* cum ℵACDLP etc: B *των εσθιοντων*

19. *ηρξαντο* cum ℵBL etc ... c 238. etc *και ηρξαντο* ... ς Ln *οι δε ηρξαντ.* cum ADPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} (deficit C) al pler it vg al | *εισ κατα εισ* cum ℵBLΔ ... ς Ln *εισ καθ εισ* cum ADPW^{b}XΓΠ unc^{8} etc | *μητι εγω*: Δ add *ειμι ραββει.* Praeterea post *εγω* ς Ln Ti pergunt *και αλλοσ μητι εγω* cum ADW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler it^{5} syr$^{p\ mg}$ arm Or^{4,486}: omisimus (Gb°) cum ℵBCLPΔ al^{20} it^{2} vg sah cop al

20. *ο δε* (Gb' prob Schu) cum ℵBCDL it^{7} vg sah cop syr^{sch} ... ς add *αποκριθεισ* cum APW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vi} k syr^{p} arm aeth | *εισ των* cum ℵBCL al^{6} sah cop ... ς Ln Ti *εισ εκ των* cum ADPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} etc | *μετ εμου*: Ln add *την χειρα* cum A it^{5} vg^{ed}

21. *οτι* cum ℵBL sah cop ... ς Ln om cum ACDPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} a arm | *καλον* absque *ην* cum BL c ff^{2}· i l q prag sah ... ς add *ην*, Ln [*ην*] c. ℵACDPW^{b}XΓΔΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{4} vg etc

22. *λαβων* sine *ο ις* cum ℵ^{a}BD 2^{pe} a ff^{2}· i k sah ... ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] cum ℵ*et^{c}ACLP unc^{13} etc | *λαβετε* c. ℵABCDKLM*PUΠ etc ... ς (= Gb Sz) add *φαγετε* cum EFHM^{2}SVW^{b}XΓ al pl ff^{2}· (*et edite*)

εὐλογήσασ ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό
ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23 [166.2] καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσασ
ἔδωκεν αὐτοῖσ, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντεσ. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολ-
λῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματοσ
τῆσ ἀμπέλου ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν
26–31 τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
Mt 26, 30–35 Lc 22, 39 26 [167.6] Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν.
Io 16, 32 27 [168.4] καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πάντεσ σκανδαλισθήσεσθε,
Zach 13, 7 ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ-
πισθήσονται. 28 [169.6] ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ
29 ss Luc 22, 33 s εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 29 [170.1] ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντεσ
Io 13, 36 ss σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ·
14, 72 ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶσ ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ. 31 [171.6] ὁ δὲ ἐκπερισσῶσ ἐλάλει· ἐὰν

---

23. ποτ. (Gb') cum ℵBCDLWbXΔ al^{30} arm ... ϛ το πο. c. AΡΓΠ unc^{8} al pl

24. το αιμα μου non sequente το (Gb') cum ℵBCD^{2}ELVW^{b}X al^{10} etc ... ϛ add το, Ln [το] cum AD*P unc^{9} d i | τησ διαθηκησ (Gb'') cum ℵBCDL 2pe k sah^{ming} cop ... ϛ Ln τησ καινησ διαθηκ. cum APW^{b}XΓΔΠ unc^{8} etc | εκχυνν. (ϛ εκχυνο- contra ℵABCDLP etc): ϛ Ln post πολλ. c. ADP unc^{13} etc | υπερ cum ℵBCDLΔ al^{6} ... ϛ περι cum APW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler

25. ουκετι: ℵCDL al^{1} it^{4} etc om | ου μη πιω: D 2pe a f ου μη προσθω πειν (2pe πιειν), Gb' | γενηματοσ (Gb'') c. ℵABCLW^{b}X unc^{9} etc ... ϛ Ln γεννηματοσ c. DKNΓ etc

27. σκανδαλισθησεσθε (Gb'') cum ℵBC*DHLSVW^{b}XΓΔΠ^{2} al^{40} ff$^{2.}$ q cop ex cdd^{2} ... ϛ add εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη, Ln εν εμοι [εν τη νυκτι ταυτη] c. AC^{2}EFKMNUΠ*et^{3} al pl it^{2} vg^{ed} tol sah al; variant singg | τα προβατα ante διασκορπ. cum ℵBCDL al^{6} i k q sah arm ... ϛ Ln post διασκορπ. cum ANW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc | διασκορπισθησονται c. ℵABCDF GKLNΔ al mu ... ϛ διασκορπισθησεται c. W^{b}X unc^{8} etc

29. ει και cum ℵBCGL al^{5} arm ... ϛ Ln Ti και ει (D και εαν) c. A(D)EFH KMNSUVW^{b}XΓΔΠ etc; it^{pler} vg *et si*

30. συ cum ABLNW^{b}X unc^{11} al plu it^{2} vg etc ... ϛ (= Gb Sz) om (:: ut Mt) c. ℵCDΔ al mu it^{6} | ταυτη τη νυκτι c. ℵBCDL a f ff$^{2.}$ i k q ... ϛ εν τη νυκτι ταυτη cum ANW^{b}XΓΔΠ unc^{8} etc | δισ c. ABC^{2}LNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc ... ℵC*D al^{2} a c ff$^{2.}$ i k prag tol* arm aeth om με απαρνηση (ℵ al -σει) c. ℵBCDΔ al it^{10} vg ... ϛ απαρν. με (:: ut Mt) cum ANW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler ... L 69* k* om με

31. εκπερισσωσ (Gb') c. ℵBCD al^{3}, item L al^{5} περισσωσ ... ϛ εκ περισσου cum AW^{b}XΓΠ unc^{9} etc | ελαλει cum ℵBDL it^{7} vg ... ϛ ελεγε cum ACN

*με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτωσ δὲ
καὶ πάντεσ ἔλεγον.* 32—42
32 [172.1] *Καὶ ἔρχονται εἰσ χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί,* Mt 26, 36–46 Lc 22, 40–46
Γ3.6 *καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕωσ προσ-* Io 18, 1
εύξωμαι. 33 *καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,*
34 [174.4] *καὶ λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανά-
του· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.* 35 [175.1] *καὶ προελθὼν μικρὸν
ἔπιπτεν ἐπὶ τῆσ γῆσ, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ
ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,* 36 *καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά
σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ·* [176.1] *ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ
θέλω ἀλλὰ τί σύ.* 37 [177.2] *καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύ-
δοντασ, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεισ; οὐκ ἴσχυσασ
μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;* 38 *γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
ἔλθητε εἰσ πειρασμόν.* [178.4] *τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενήσ.* 39 [179.6] *καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν
λόγον εἰπών.* 40 *καὶ ὑποστρέψασ εὗρεν αὐτοὺσ πάλιν καθεύδον-
τασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδει-*

---

wᵇXΓΔΠ unc^9 al omn etc. Praeterea ς Ti add *μαλλον* cum ΔNWᵇXΓΔΠ unc^9 etc ... omisimus (Gb^0) c. ℵBCDL etc | *με δεη* c. ℵ*CEFGHKMSUV XΓΔΠ al pler .. Ln *δεη με* c. ℵᶜABD^{2}LNWᵇ al^{12} | *απαρνησωμαι* c. ℵEF GKMSUVXΓΠ^2 etc ... ς Ln Ti *-σομαι* cum ABCDHLNWᵇΔΠ* etc

32. *ου το* cum ℵABD etc: C 282. *ω*, item it^{pler}, hinc Ln *ω ονομα* | *γεθση-* c. ℵAB^{3}CLN unc^8 etc (B* *γετση-*) ... D *γησα-* (d *gesa-*), EFGHX al mu *γεσση-* | *-μανει* c. ℵABCDLN unc^7 etc, X *-μανεισ*, KUΓΔΠ etc *-μανι* ... ς *-μανη* c. minusc non ita mu syr^p | DHXΓ al plus^{60} *προσευξομαι*

33. *ιακωβον* c. ℵCDKWᵇX unc^{11} etc ... ς (= Gb Sz) *τον ιακ.* c. ABKLΠ* al mu | ABKΠ* al mu *τον ιω.* | *μετ αυτου* c. ℵBCD al^4 ... ς *μεθ εαυτου* c. ALNWᵇXΓΔΠ unc^9 al pler

35. *προελθων* cum ℵBFKMNΠ* et^3 etc ... ACD^{gr}LWᵇX unc^9 al plu *προσελθων* (Gb′), item ff^2 (*accedens*) syr^{utr} | *επιπτεν* c. ℵBL etc ... ς Ln *επεσεν* (:: ut Mt) cum ACDNWᵇXΓΔΠ unc^9 etc

36. *παρενεγκε*: ℵACKWᵇΠ* al mu *-γκαι* | *το ποτη. τουτ. απ εμου* c. ℵABC GLUXΔ etc ... DN etc *τουτ. το ποτη. απ εμου*, KMΠ etc *απ εμου το ποτη. τουτο* ... ς Ti *το ποτη. απ εμου τουτο* cum EFHSVWᵇΓ al pl

38. *ελθητε* cum ℵ*B 346. q ... ς Ln *εισελθητε* ℵᶜACDLN unc^{14} etc

40. *υποστρεψ. ευρ. αυτ. παλιν* (Gb^{00} *παλιν*, om 90. 6^{ev} sah; ℵX etc transpon) cum ACNWᵇXΓΔΠ unc^9 etc ... Ln *παλιν ελθων ευρεν αυτουσ* (:: cf Mt) cum ℵBL | *αυτων οι οφθαλμ.* cum ℵBCLΔ al^5 ... ς Ln Ti *οι*

σαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 [180.4] καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει
αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ
ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου εἰσ τὰσ χεῖρασ τῶν
43—50 ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούσ με ἤγγισεν.
Mt 26, 47—56 43 [181.1] Καὶ εὐθὺσ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ παραγίνεται Ἰούδασ
Lc 22, 47—53 Io 18, 1—12 ὁ Ἰσκαριώτησ εἷσ τῶν δώδεκα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλοσ μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων. 44 [182.2] δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν σύνσημον
αὐτοῖσ λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ
ἀπάγετε ἀσφαλῶσ. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ προσελθὼν αὐτῷ λέγει·
ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ
αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 [183.1] εἷσ δέ τισ τῶν παρεστηκότων

οφθ. αυτων cum ADNWbXΓΠ unc^{9} al pler | καταβαρυνομενοι cum ℵ^{c}A BKLNUΔΠ* al^{60} ... ς (= Gb) βεβαρημενοι (:: e Mt) cum (ℵ* καταβεβ.) CEFGHSVWbXΓΠ^{mg} al pl | αποκριθ. αυτω c. ℵABCDLU^{2} etc ... ς αυτω αποκριθ. cum NW^{b}X unc^{12} al pler it^{2}

41. το λοιπον c. ℵBGHKMNUV*ΓΔΠ al permu ... Gb″ Ln Ti λοιπον c. AC DEFLSV^{2}X al^{60}

42. ο παραδιδ. με ηγγισεν (-σεν cum ℵC; ς Ln Ti -κεν cum ABDLN unc rell etc): D al^{3} ηγγικ. ο παραδιδων (ita D, rell^{2} -διδουσ) με

43. ευθυσ c. ℵBCLΔ ... ς ευθεωσ c. ANW^{b}XΓΠ unc^{9} al pler ... D al^{5} it^{6} vg al om | ιουδασ c. ℵCDLN unc^{14} etc ... Ln ο ιουδασ c. AB | ο (D al^{10} fere Or om) ισκαρι. (D σκαριωτησ) c. ADKMUW^{b}Π al plus^{40} it vg syr^{utr} arm aeth Or ... ς om (:: ut Mt et Lc) cum ℵBCEGHLNSVXΓΔ etc | εισ sine ων c. ℵABCDKLNSUW^{b}Π al^{50} Or ... ς (sed Gb^{00}) Ti add ων c. EFGH MVXΓ al plu syr^{p} | οχλοσ c. ℵBL al^{3} it^{3} al mu ... ς add πολυσ, Ln [πολυσ] cum ACDNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc | πρεσβ. c. ℵ*AU al^{10} ... ς Ln Ti των πρ. c. ℵ^{a}BCDLNW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler

44. συνσημον c. ℵΔ ... ς Ln Ti συσσημον cum ABCNW^{b}XΓΠ unc^{8} al pler (FL al συσημον) ... D al^{6} σημειον | απαγετε c. ℵBDL al^{5} ... ς απαγαγετε c. ACEGHKMNSUVW^{b}XΓΔΠ al pler, F al^{15} αγαγετε

45. ευθυσ c. ℵBCLΔ ... ς ευθεωσ c. ANW^{b}XLΠ unc^{9} al pler ... D etc om | ραββ. semel (Gb′) c. ℵBC*DLMΔ al it^{7} am fu al mu etc ... ς ραββ. bis c. AEFGHKNSUVW^{b}XΓΠ etc ... C^{2} al^{15} a c vg^{ed} sah syr$^{p\,mg}$ χαιρε ραββ. | -ββει c. ℵABC^{2}(*latet)DEHX ... ς Ln -ββι c. FGKLMNSUW^{b}ΓΔ

46. επεβαλαν c. ℵB ... ς Ln -λον c. ACDLN unc rell etc | τασ χειρασ αυτω c. ℵ^{c}BDL al^{7} a k q ... ℵ*CΔ τασ χειρ. αυτων et (om αυτ.) d ff^{2} ... ς επ (Sz male επι) αυτον (Gb^{0} επ αυ.) τασ χειρ. αυτων c. EF^{2}GH M^{2}UVW^{b}XΓ al pl. Variant al ... Ln cum go τασ χειρ. επ αυτον

47. εισ δε τισ cum BCNX unc^{11} etc ... Ln εισ δε cum ℵALM al^{10} it^{5} al, D

σπασάμενοσ τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ
ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 [184.1] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλα-
βεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων,
καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 [185.6]
καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ.

51 [186.10] Καὶ εἷσ τισ νεανίσκοσ συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλη-
μένοσ σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλι-
πὼν τὴν σινδόνα γυμνὸσ ἔφυγεν.

53 [187.1] Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸσ τὸν ἀρχιερέα, καὶ 53 s Mt 26, 57 s Lc 22, 54 s Io 18, 13 ss
συνέρχονται πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμ-
ματεῖσ. 54 [188.4] καὶ ὁ Πέτροσ ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ
ἕωσ ἔσω εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ ἦν συνκαθήμενοσ μετὰ
τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενοσ πρὸσ τὸ φῶσ.

55 [189.2] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ 55–64 Mt 26, 59–66
τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰσ τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον·
56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
οὐκ ἦσαν. 57 [190.6] καί τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρτύρουν κατ'
αὐτοῦ λέγοντεσ 58 ὅτι ἡμεῖσ ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι ἐγὼ Io 2, 19

και τισ | ωταριον cum ℵBD 1. syr$^{p\ mg}$ ... ς ωτιον cum ACLNW^bXΓΔΠ unc^9 rell

48 εξηλθατε c. ℵABCD unc^7 etc ... ς εξηλθετε c. W^b unc^8 al pler | Ln με;

49. B ουκ εκρατει, nec correctum, hinc Ti ουκ εκρατειτε

50. εφυγ. παντεσ c. ℵBCLΔ al^3 cop go ... ς Ln παντ. εφυγ. c. ADPW^bXΓΠ unc^9 etc (N al^{12} om παντ.)

51. και εισ τισ νεαν. c. ANPW^bX unc^{12} etc ... Ln και νεαν. τισ c. ℵBCL a cop syr^{sch} arm aeth, item D etc νεαν. δε τισ | συνηκολουθει c. ℵBCL; ς ηκολουθει c. D al mu, *sequebatur* it vg al ... Gb″ Sz ηκολουθησεν c ANPXΓΠ (Δ συνηκ.) unc^9 al^{125} etc | και κρατ. αυτον c. ℵBC*DLΔ it^5 vg al ... ς (sed Gb^{00}) add οι νεανισκοι c. AC^{2}NPW^bXΓΠ unc^9 etc

52 γυμνοσ εφυγεν (LΔ etc εφ. γυ.) c. ℵBCL c k sah cop syr^{sch} aeth ... ς (sed Gb^0) Ti add απ αυτων, Ln [απ αυτων] c. ADNPXΓΔΠ unc^9 etc

53. συνερχονται c. ℵDLΔ al^6 it vg aeth Or^{4,387} ... ς Ln Ti add αυτω c. ABNPXΓΠ (C προσ αυτον) unc^9 etc | και οι πρεσβυτ. και οι γραμματ. c. ℵBCLNP unc^{12} etc ... Ln κ. οι γρ. κ. οι πρ. c. A(D)KΠ etc

54. συνκαθημ. c. ℵAB*CNPΔ al, item ς Ln Ti συγκαθ. c. B^{3}LX unc^{11} etc ... D καθημενοσ (d it^{plor} vg) | προσ το (ς^e om) φωσ: 1. al om

55. ευρισκον c. ℵACNW^bXΓΠ unc^8 al pler ... Ln Ti ηυρ. c. BDF^{w}LP etc

καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτωσ ἴση ἦν ἡ
μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσ μέσον ἐπηρώ-
τησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου κατα-
61 ss Lc 22, 67 ss μαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν
ὁ ἀρχιερεὺσ ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ
υἱὸσ τοῦ εὐλογητοῦ; 62 [191.1] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ
ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆσ δυνά-
μεωσ καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 [192.6] ὁ δὲ
ἀρχιερεὺσ διαρρήξασ τοὺσ χιτῶνασ αὐτοῦ λέγει· [193.2] τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆσ βλασφημίασ· τί ὑμῖν φαίνε-
ται; οἱ δὲ πάντεσ κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

Mt 26, 67 s Lc 22, 63 s 65 [194.1] Καὶ ἤρξαντό τινεσ ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν
αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφή-
τευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66–72 Mt 26,69–75 Lc 22, 54–62 Io 18, 15–18 et 25–27 66 [195.1] Καὶ ὄντοσ τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται
μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέωσ, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον
θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζα-
ρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε

---

60. εισ μεσον c. ℵABCILNP unc^{pler} etc ... ς (= Gb Sz) εισ το μεσον cum DM al mu cop | ουδεν τι: absque interpunctione et. Ln et h. l. et Mt 26, 62; ς Wtst etc ουδεν; τι et Gb Sz ουδεν, τι

61. ουκ απεκριν. ουδεν c. ℵBCL Or^{4,200} etc ... ς Ln ουδεν απεκρινατο (D απεκριθη) c. ADINPW^{b}XΓΔΠ unc^{9} al pler Or^{4,387} etc

62. εκ δεξ. καθημ. c. ℵBCDLNW^{b}XΓΔΠ unc^{9} etc ... ς (= Gb Sz) καθημ. εκ δεξ. cum AI al mu it^{4} etc

63. διαρρηξασ c. ℵACDILW^{b} unc^{rell} ... B*N διαρηξασ

64. τησ βλασφημιασ c. ℵBCILN unc^{11} etc ... Ln την βασφημιαν c. ADG al^{9} | ενοχον ειναι c. ℵBCLΔ etc ... ς Ln ειναι ενοχον c. ANW^{b}X unc^{10} etc

65. αυτου το πρ. c. ℵBCLUΔ al^{8} ... ς Ln το προσωπ. αυτου c. AINW^{b}XΓΠ unc^{7} etc | ελαβον c. ℵABCIKLNSVΓΔΠ al^{10}, DG etc ελαμβανον ... ς εβαλλον c. H al permu, EMUW^{b}X al^{30} εβαλον

66. κατω ante εν τ. αυλ. c. ℵBCLU^{2}X al^{10} syr^{sch} arm aeth ... ς Ln post εν τ. αυλ. c. ANW^{b}ΓΔΠ unc^{8} etc ... DI etc om

67. μετ. του ναζ. ησθ. του ι̅υ̅ c. BCL; ℵ syr^{sch} μετ. του ι̅υ̅ ησθ. του ναζ. (DΔ etc τ. να. ησθ.) ... ς μετ. του ναζ. ι̅υ̅ ησθα cum ANXΓΠ unc^{8} al pler

68. ουτε οιδα ουτε επισταμ. c. ℵBDL etc ... Ti ουκ οιδα ουτε επισταμ. c. CEGHSVΔ al^{35}, item ς ουκ οιδα ουδε επιστ. c. AKMNUXΓΠ etc | συ

ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεισ. [196.1] καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰσ τὸ προαύλιον,
καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο
πάλιν λέγειν τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι οὗτοσ ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτεσ ἔλεγον τῷ
Πέτρῳ· ἀληθῶσ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖοσ εἶ. 71 ὁ δὲ
ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον
τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ εὐθὺσ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
[197.2] καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτροσ τὸ ῥῆμα ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ
ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶσ τρίσ με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν
ἔκλαιεν.

XV.

1 [198.2] Καὶ εὐθὺσ πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ 1–5 Mt 27, 1 s
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συν- 11–14 Lc 23, 1 ss
έδριον, [199.1] δήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Io 18, 28 ss
Πειλάτῳ. 2 [200.1] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτοσ· σὺ εἶ ὁ βα-

---

τι c. ℵBCLΨUΔ al[5] ... ς τι συ c. AΙXΓΠ unc[8] etc | και αλεκτ. εφω. c. ACDΙΨX unc[11] etc ... ℵBL c cop om, hinc Ln [κ. αλ. εφ.]

69. παλιν post ηρξατο c. ℵCLΔ al[9] ... ς Ln post ιδουσα αυτον c. AΙΝXΓΠ unc[7] al pl syr[p] ... BM etc om | παρεστωσιν c. ℵBCIKLΔΠ* al[12] Eus[dem] ... ς Ln παρεστηκοσιν c. ADNXΓΠ[2] unc[7] al pler

70. και γαρ γαλ. ει (haec om minusc[3] a go, hinc Gb[0]) c. ℵBCDL al[4] it[mu] sah cop etc ... ς (sed Gb[00]) add και η λαλια σου ομοιαζει c. ANX unc[11] al pler q go syr[utr] etc

71. και ομνυναι c. BEHLSUVXΓ al[80] ... ς (= Gb, sed rursus Gb') και ομνυειν c. ℵACGKMNΔΠ etc | τουτ. ον λεγετε: ℵ om, k om ον λεγετε

72. και ευθυσ (-θεωσ DG etc, ita Gb+Sz) c. ℵBL 2[pe], DG etc, item it vg syr[sch] arm aeth ... ς (= Gb Sz) om ευθ. c. ACNXΓΔΠ unc[7] etc | εκ δευτερου: ℵL etc om | το ρημα ωσ c. ℵABCLΔ al[8] sah cop go ... Gb'' Sz το ρημα ο c. DNXΓΠ unc[7] al[130], item it ... ς του ρηματοσ ου c. M 69. al | φωνησαι δισ c. AC[2]LNXΓΔ unc[8] etc, Ln δισ φωνησαι c. B 2[pe] k sah cop ... ℵC*[vid]Δ 251. c ff[2.] g[1.] l q aeth om δισ | τρισ με απαρν. c. ℵBC*et[2]LΔ it[6] vg etc ... ς Ti απαρν. με τρισ c. ANXΓΠ unc[8] etc

XV. 1. ευθυσ cum ℵBCLΔ ... ς Ln ευθεωσ c. ADNXΓΠ unc[8] etc | πρωι c. ℵBCDL etc ... ς Tj επι το πρωι c. ANXΓΔΠ unc[8] etc | ετοιμασαντεσ c. ℵCL ... ς Ln Ti ποιησαντεσ c. ABNXΓΔΠ unc[8] etc | των ante γραμμ. c. ℵD 1. 2[pe] sah cop Or ... ς Ln Ti om c. BLNΓΔΠ unc[8] al pler | πειλατω c. ℵABD ... ς Ln Ti πιλατω c. CLNΓΔΠ rell. Item post. Idque absque τω c. ℵBCDLΔ al[5] Or ... ς praem τω c. ANΓΠ unc[8] al pler

σιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ.
3 [201.4] καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶ-
τοσ πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου
κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυ-
μάζειν τὸν Πειλᾶτον.
6–15 Mt 27, 15–26 Lc 23, 17–25 Ioh 18, 39 ss
6 [202.2] Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ ἕνα δέσμιον ὃν παρῃ-
τοῦντο. 7 [203.4] ἦν δὲ ὁ λεγόμενοσ Βαραββᾶσ μετὰ τῶν στασιαστῶν
δεδεμένοσ, οἵτινεσ ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰσ
ὁ ὄχλοσ ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼσ ἐποίει αὐτοῖσ. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ
ἀπεκρίθη αὐτοῖσ λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ. 11 [204.1] οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον
ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖσ. 12 [205.1] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ
πάλιν ἀποκριθεὶσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε
τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον
αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν;

2. αυτω λεγει c. ℵBCD etc ... ς Ln ειπεν αυτω c. AN unc^{12} etc
3. πολλα ... NUΔ al^{45} it^{2} al Or add αυτοσ δε ουδεν απεκρινατο
4. επηρωτα c. BU al^{15} a k syr$^{p\ mg}$ ... ς Ln επηρωτησεν c. ℵACDNXΓΔΠ unc^{7} etc | αυτον absque λεγων c. ℵ* al^{8} a sah ... ς Ln Ti add λεγων c. ℵ^{c}ABCDNXΓΔΠ unc^{8} etc | κατηγορουσιν c. ℵBCD etc ... ς καταμαρτυρουσιν c. ANX unc^{11} etc
6. ον παρητουντο c. ℵ*AB* (Δ ον· περητουντο sic) ... ς Ln Ti ονπερ ητουντ. c. ℵ^{c}B^{3}CNXΓΠ unc^{7} al pler, item DG etc ον αν ητουντ.
7. στασιαστων c. ℵBCDK al^{12} sah ... ς συστασιαστ., Ti συνστασιαστ. c. (συνστ.) AGHNVΔ al mu, item (συστασ.) EMSUXΓΠ al pl
8. αναβασ c. ℵBD it^{4} vg al ... ς αναβοησασ c. ℵ^{cb}ACNXΓΠ unc^{8} al omn^{vi} syr^{utr} arm | καθωσ sine αει c. ℵBΔ sah cop etc ... ς Ln Ti add αει c. ACDNXΓΠ unc^{8} al omn^{vi} it^{8} vg al
11. ανεσεισαν: Γ al^{20} ανεπεισαν, D επεισαν, item it^{5} sah arm
12. παλιν ante αποκριθεισ c. ℵBC al^{7} it^{4} vg al mu ... ς Ti post αποκριθ. c. ANX unc^{10} al pler a arm ... DΓ etc om | ελεγεν αυτοισ c. ℵBC syr^{p} ... ς Ln Ti ειπεν αυτοισ c. ADNXΔΠ unc^{8} al omn fere etc | θελετε ποιησω c. ADNXΓΠ unc^{plu} etc ... ℵBCΔ al^{6} sah cop om θελετε | ον λεγετε c. ℵCNXΓΔΠ unc^{8} etc: Ln om c. AD etc | τον βασιλ. c. ℵABCΔ al^{14} etc ... ς om τον c. NXΓΠ unc^{8} al pler go
13. εκραξαν: Ln add λεγοντεσ c. ADKMΠ al^{25} it^{3} al
14. εποι. κακο[illegible]. BCΔ al^{4} ... ς Ln κακ. εποι. c. ℵADNPXΓΠ unc^{8} etc | πε-

οἱ δὲ περισσῶσ ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 15 [206.1] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ
βουλόμενοσ ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν Βα-
ραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσασ ἵνα σταυρωθῇ. 16–20 Mt 27, 27–31 Ioh 19, 2 s
16 [207.4] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆσ αὐλῆσ, ὅ
ἐστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντεσ
ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε
βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ
καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντεσ τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.
20 [208.6] καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν
καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ. 21–26
Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. 21 [209.1] καὶ ἀγγα- Mt 27, 31–37 Lc 23, 26–31
ρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ᾽ ἀγροῦ, Ioh 19, 17 ss
τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 [210.1] καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν με-
θερμηνευόμενον κρανίου τόποσ. 23 [211.4] καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρ-
νισμένον οἶνον· ὃσ δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 [212.1] καὶ σταυροῦσιν αὐτόν,
καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντεσ κλῆρον ἐπ᾽ αὐτὰ τίσ

ρισσωσ cum ℵABCDGHKMΔΠ* al[40] ... ς (= Gb Sz) Ti περισσοτερωσ c. EFPSUVXΓΠ[mg] al pl | εκραξαν: Ln εκραζον c. ADGKMPΠ* etc
15. βουλομ. ποιησ. το ικαν. τω οχλω cum ℵC sah cop syr[sch] ... ς Ln Ti βουλ. τω οχλ. το ικαν. ποιησαι (B ποιειν) c. A(B)ℵPXΓΔΠ unc[8] etc
16. συνκαλουσιν c. ℵABCNPΔ: ς Ln Ti συγκ. c. X unc[11] etc
17. ενδιδυσκ. c. (Gb') ℵBCDFΔ al[5] ... ς ενδυουσιν c. AℵPXΓΠ unc[8] al pler
18. βασιλευ c. ℵBDMPSVX etc ... Gb Sz Ti ο βασιλευσ c. AC[3]N unc[9] al[110]
20. τα ιδια (BCΔ om, ita Ln) ιματ. αυτου c. ℵ c[scr], BCΔ (Ln) ... ς Ti τα ιματ. τα ιδια c. AℵPXΓΠ unc[9] al pler ... D[gr] nil nisi τα ιματια (Gb')
ινα σταυρωσουσιν (-σουσιν c. ACDLNPΔ al[7]: ς -σωσιν c. ℵBXΓΠ unc[9] al pler) absque αυτον c. ℵD al ff[2] k; ς Ln Ti add αυτον c. ABCLNP rell
21. αγγαρευουσιν: ℵ*(ut et. Mt 5, 41)B* εγγαρευουσιν | απ c. ℵABCLPΓ ΔΠ unc[8] al pler ... Ln Ti (ex errore de B) απο c. DℵX
22. επι (al εισ) τον c. ℵBC[2]FLNΔ al[15] ... ς Ln Ti επι sine τον c. AC*DPX ΓΠ unc[8] al pler | γολγοθαν c. ℵBFGK(L)MNSUVΓΔ al[50] ... ς Ln γολγοθα c. ACDEHPXΠ al permu | τοπον: ℵ* c om
23. εδιδουν αυτω c. ℵBC*LΔ n cop arm ... ς Ln add πιειν (D πειν) c. AC[2] DPXΓΠ unc[9] etc | οσ δε c. ℵBΓ*[vi] 33. ... ς Ln Ti ο δε c. ACLP unc[13] etc
24. και σταυρουσιν αυτον και (L d om) c. BL c d ff[2] k sah cop arm aeth ... ς Ln και σταυρωσαντεσ αυτον c. ℵACD[gr]PXΓΔΠ unc[9] etc | διαμεριζονται c. ℵABCDLP unc[13] al[180] ... ς (= Gb Sz) διεμεριζον c. min

τί ἄρῃ. 25 [213.10] ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 [214.1]
Ioh 19, 19 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆσ αἰτίασ αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων.
27—29 Mt 27,38—44 27 [215.1] Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάσ, ἕνα ἐκ δεξιῶν
Lc 23,32—43 Ioh 19, 18 καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 [217.6] καὶ οἱ παραπορευόμενοι
ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ λέγοντεσ·
οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραισ, 30 σῶσον
σεαυτὸν καταβὰσ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 [218.2] ὁμοίωσ καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖσ ἐμπαίζοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον·
ἄλλουσ ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸσ ὁ βασι-
λεὺσ Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ
πιστεύσωμεν. [219.2] καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
33—39 Mt 27,45—54 33 [220.2] Καὶ γενομένησ ὥρασ ἕκτησ σκότοσ ἐγένετο ἐφ' ὅλην
Lc 23,44—47 τὴν γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. 34 [221.6] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν
(Ps 22, 2) ὁ Ἰησοῦσ φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῒ ἐλωῒ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν με-

---

25. *ωρα τριτη* (D $\overline{Γ}$) c. ℵBC^{3}DLPXΓΔΠ^{2} unc^{8} al pler it vg sah cop etc, item AC*KΠ* al pauc *τριτη ωρα*: k^{scr**} syr$^{p\ mg}$ aeth *ωρα εκτη*, item Hier in breviario in ps. 77 | *εσταυρωσαν*: D it^{3} *εφυλασσον*

27. *σταυρουσιν*: B d it^{4} al *εσταυρωσαν*

28. ς Ln hunc versum sic habent: *καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη* (:: cf Lc 22, 37 Esai 53, 12) c. EFG(H)KLM (c. ast?)PSU(V)ΓΔΠ al pl it^{5} vg (cop) syr^{utr} go arm aeth ... omisimus versum (Gb^{00}) c. ℵABC*et^{3}DX al^{45} k sah, item^{vid} Eus^{canon}

29. *οικοδομων* ante *τρισ. ημερ.* c. BDL 2^{pe} c k n sah cop syr^{sch} ... ς post *ημεραισ* c. ℵACPXΓΔΠ unc^{9} al pler it^{2} vg al mu | *τρισιν* c. AD^{gr}PV al^{10} c k (*triduo*) sah ... ς *εν τρισιν* c. ℵBCLXΓΔΠ unc^{9} al pler d it^{3} vg cop

30. *καταβασ* c. ℵBD^{gr}LΔ k l n vg cop ... ς Ti *και καταβα* (P etc *-βηθι*) c. ABXΓΠ (P) unc^{9} al pler it^{3} al mu

31. *ομοιωσ*: ς (= Gb Sz) add *δε* c. C^{3}M^{2} etc | Ln *σῶσαι*, ^{32} *ο* $\overline{χς}$ *ο βα. ἰσραήλ.*

32. *ισραηλ* c. ℵBDKLΔΠ al^{10} ... ς Ti *του ισρ.* c. ACPXΓ unc^{8} al pler | *πιστευσωμεν* c. ℵABC*EKLM^{2}SUV*XΔΠ* etc ... Ln add *αυτω* c. C^{3}DP unc^{7} | *συν αυτω* c. ℵBL ... ς Ti *αυτω* c. ACPXΓΔΠ unc^{9} etc

33. *και γενομ.* cum ℵBDGLMSΔ etc ... ς *γενομ. δε* c. ACEFHKUVXΓΠ al pl etc | *ενατησ* c. ℵABL unc^{11} etc, D $\overline{θ}$ ... ς *εννατησ* c. Γ al sat mu.

34. *τη ενατη ωρα* c. ℵBD^{gr}FL etc ... ς Ti *τη ωρ. τη ενατη* (ς *εννατη* c. XΓ al mu) c. ACPXΓΔΠ unc^{8} etc | *φωνη μεγαλη* c. ℵBDL al^{5} ff^{2} k n cop ... ς Ln add *λεγων* c. ACPXΓΔΠ unc^{9} etc | *ἐλωῒ* (ς *ἐλ-*) c. ℵABCLPXΓΔΠ etc ... D al^{2} it^{4} arm *ηλει* vel *ηλι* | *λεμα* c. ℵCLΔ 72. it^{3} san al ... BD etc *λαμα*, item ς *λαμμα* cum minusc pauc vg^{ed} ... Ti *λιμα* c. AKMPU

θερμηνευόμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰσ τί ἐγκατέλιπές με;
35 καί τινεσ τῶν παρεστώτων ἀκούσαντεσ ἔλεγον· ἴδε Ἡλείαν
φωνεῖ. 36 [222.2] δραμὼν δέ τισ καὶ γεμίσασ σπόγγον ὄξουσ περιθεὶσ 36 s Io 19, 29 s
καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείασ
καθελεῖν αὐτόν. 37 [223.1] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀφεὶσ φωνὴν μεγάλην ἐξέ-
πνευσεν. 38 [224.2] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο
ἀπὸ ἄνωθεν ἕωσ κάτω. 39 [225.2] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼσ
ἐξ ἐναντίασ αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶσ οὗτοσ ὁ
ἄνθρωποσ υἱὸσ ἦν θεοῦ. 40 s
40 [226.6] Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκεσ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν Mt 27, 55 s Lc 23, 49
αἷσ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ
καὶ Ἰωσῆτοσ μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συν-
αναβᾶσαι αὐτῷ εἰσ Ἱεροσόλυμα.

ΧΓΠ, EFGHSV λειμα | σαβαχθανει c. ℵ[c]CGH al, item ℵ* σαβακτανει, item -νει ABD ... ς EFKLMPSUVΓΔΠ etc σαβαχθανι ... B ζαβαφθανει, D ζαφθανει | ο θε. μου ο θε. μου c. ℵCDHLMSUV, B omisso altero ο θε. μου ... Ti ο θεοσ ο θεοσ μου c. AEFGKPΓΔΠ al[60] i Eus[dem 492] | εγκατελ. με cum ℵBL etc ... ς με εγκατελ. c. ACPXΓΔΠ unc[9] etc

35. παρεστωτων c. ℵDU al plus[10] ... ς Ln Ti παρεστηκοτων c. CLPΓΠ unc[8] al pler, B εστηκοτων, Δ εκει εστηκοτων | ιδε c. ℵBFLUΔ al[15] ... ς ιδου c. AP unc[7] etc | ηλειαν c. ℵAB* ... ς Ln Ti ηλιαν c. CDLPΔ unc rell

36. τισ c. ℵBLΔ aeth ... ς Ln Ti εισ c. ACDPΓΠ unc[9] al omn[vi], unus it vg | και γεμισασ c. ℵACDPΓΔΠ unc[9] al omn[vi] it[8] vg syr[sch] go arm aeth ... BL etc om και | περιθεισ (D επιθεισ) sine τε c. ℵBD[gr]L al[8] cop go ... ς Ti add τε c. ACPXΓΔΠ unc[8] al pler, V και περιθ. τε, al[5] και περιθ., item it[aliq] vg | αφετε c. ABCLPXΓΔΠ unc[8] etc ... ℵDV al[30] it[4] go arm[zoh] αφεσ | ηλειασ c. ℵB*P ... ς Ln Ti ηλιασ c. ACDLXΓΔΠ unc rell etc

38. απο c. ℵACΓΔΠ unc[8] al pler ... Ln απ c. BDL 48[ev]

39. ουτωσ (ς ουτω) c. ℵBL (cop) ... ς Ln Ti ουτ. κραξασ c. ACXΓΔΠ unc[8] al omn fere it[4] vg syr[utr] go aeth | ουτ. ο ανθρωπ. c. ℵBDLΔ etc ... ς ο ανθρ. ουτ. c. ACXΓΠ unc[8] al pler etc | υι. ην θεου c. ACΠ unc[8] al pler c ff[2] etc ... ℵBLΓΔ al[4] it[2] vg υιοσ θεου ην, D etc θε. υι. ην

40. εν αισ sine sine ην c. ℵBL p[scr] am prag tol ... ς Ln add ην c. ACDΓΔΠ unc[8] al pler it[6] vg al | μαρια pri: BC al pauc μαριαμ | μαρια (al pauc -ιαμ) η ιακω. c. ℵBCKUΔΠ* al[10], DF[w]*L al[15] μαρι. ιακω. ... ς μαρ. η του ιακω. c. AX unc[9] al plu | ιωσητοσ c. ℵ[c]BD[gr]L(Δ) al[6] k n cop ... ς ιωση c. ℵ*AC unc[10] al pler syr[utr] al ... it[5] vg aeth[ro] ioseph

41. αι sine και c. ℵB al[2] it[5] cop al ... ACLΔ al[10] l vg go και tantum (Gb') .. ς Ti αι και c. DXΓΠ unc[8] al pler n syr[p]

42–47 Mt 27, 57–61 Lc 23, 50–56 Jo 19, 38–42

42 [227.1] *Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν*
προσάββατον, 43 *ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ*
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 *ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν,*
καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι
ἀπέθανεν· 45 *καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ*
πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. 46 [228.1] *καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ*
μνημείου. 47 [229.6] *ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.*

XVI.

1–8 Mt 28, 1–10 Lc 24, 1–10

1 [230.8] *Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.*
2 [231.1] *καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαβ-*

42. *προσαββατ.* c. ℵB*CKMΔΠ* etc ... Ln *πρὸς σάββατον* c. AL unc^9 al^{50}

43. *ελθων* (Gb'') c. ℵABCKLMUΓΔΠ al^{80} etc ... ς *ηλθεν* c. DEGHSV al mu it^8 vg al | *τον* c. ℵBLΔ 33. ... ς Ln om c ACDΓΠ unc^8 al pler | *πειλατον* c. ℵAB*D ... ς Ln Ti *πιλατ.* c. B^{3}CLΓΔΠ unc^8 etc. Item vv. sqq

44. *εθαυμαζεν* c. ℵD c ff^2 k l q vg ... ς Ln Ti *εθαυμασεν* c. ABCLXΓΔΠ unc^8 etc | *ει παλαι* c. ℵACL unc^{10} al fere omn ... Ln *ει ηδη* c. BD

45. *το πτωμα* c. ℵBDL 2^{pe} ... ς *το σωμα* c. ACX unc^{10} al pler

46. *καθελων* (D *λαβων*) c. ℵBDL cop n ... ς praem *και* c. ACEGKMSUVΓΔΠ al omn^{vi} l vg al | *κατεθηκεν* cum (A)C*EGKMSUVXΓΠ al pler ... Ln *εθηκεν* (:: ut Mt) c. ℵBC^{2}DL al^{10} | *μνηματι* c. ℵB ... ς Ln Ti *μνημειω* c. ACDLXΓΔΠ unc^7 al omn^{vi}

47. *η ιωσ.* c. ℵ^{c}ABCGΔ al^{12} ... ς om *η* c. DL unc^8 al pler | *ιωσητος* c. ℵ^{c}B LΔ 1. k cop, item al^5 syr^{hr} arm *ιακωβου και ιωσητος μητηρ* ... ς *ιωση* c. C unc^9 al pler go syr^{utr} ... A l vg aeth *ιωσηφ*, D it^{edd} *ιακωβου*
τεθειται cum (Gb') ℵ^{c}ABCDLΔΠ al^{10} ... ς *τιθεται* c. EGKMSUVΓ al pler

XVI. 1. *η ιακωβου* (Gb') c. ℵ*CGMSUVXΓ al^{25} ... ς Ln *η του ιακ.* c. ℵ^{c}AB KΔΠ 33. al, EL al^{80} *ιακωβου* (L *του ια.*)

2. *τη* (B 1. om, ita Ln) *μια* c. ℵBLΔ al^5 cop etc ... ς Ti *της* (D om) *μιας* c. AC(D)EGKMSUVXLΠ al pler | *των σαββατ.* c. ℵBKLΔ al^5 ... D al it^4 *σαββατου* ... ς Ti *σαββατων* c. ACEGMSUVX^{vid}ΓΔ*Π al pler | *μνημα* c. ℵ*C* ... ς Ln Ti *μνημειον* c. ℵ^{c}ABC^{3}DLXΓΔΠ unc^7 al omn^{vi} | *ανατειλαντος*: D *ανατελλοντος*, item it^{aliq}

βάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντοσ τοῦ ἡλίου. 3 καὶ
ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆσ θύρασ
τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ
λίθοσ· ἦν γὰρ μέγασ σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰσ τὸ μνημεῖον
εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖσ δεξιοῖσ περιβεβλημένον στολὴν
λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 [232.2] ὁ δὲ λέγει αὐταῖσ· μὴ ἐκθαμ-
βεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη,
οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόποσ ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε
εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶσ εἰσ
τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼσ εἶπεν ὑμῖν. 8 [233.2] καὶ 14, 28
ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰσ τρόμοσ καὶ
ἔκστασισ, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

---

3 *εκ* c. ℵABLXΓΔΠ unc[7] al pler ... Ln *απο* c. CD al[8]

4. *και αναβλεψ.* usq *μεγ. σφοδρα*: D 2[pe] it[8] syr[hr] (Eus[dem]) *ην γαρ μεγ. σφοδρα· και ερχοντ. και ευρισκουσιν αποκεκυλισμ. τον λιθον.* Longe alia k. | *ανακεκυλισται* c. ℵBL ... ς Ln *αποκεκυλισт.* c. AC(D) unc[11] etc

5. *εισελθουσαι* c. ℵACDLXΓΔ unc[7] al pler it vg etc ... Ti *ελθουσαι* c. B 127. (go *accedentes*) | *ειδον* c. ℵBD unc[5] ... Ti *ιδον* c. ACLX unc[6]

7. *αλλα* c. ℵAB*CDGKLΔΠ ... ς *αλλ* c. X unc[7] | *καθ. ειπεν* (Δ *ειρηκεν*) *υμιν*: D 40. 72. *καθ. ειρηκα* (40. 72. *ειπον*) *υμιν*, item a*** ff[2] k q

8. *και εξελθουσαι* sine *ταχυ* c. ℵABCDLX unc[10] al[145] etc .. ς (= Gb Sz) add *ταχυ* c. E al non ita mu | *γαρ* c. ℵBD it[7] vg cop syr[sch] arm aeth ... ς Ti *δε* c. ACLΓΔΠ unc[7] al cmn[vi] go

9—20. **Haec non a Marco scripta esse argumentis probatur idoneis.**

Primum omittunt ℵB k arm[cdd antiq] aeth[m] et[a] ar[vat]. Notant asterisco 137. 138.

Secundum L ex antiquioribus libris longe alia affert. Eadem k aeth[m] et[a] habent; item 274[mg] adnotat, item syr[p mg]. Sic enim L post *εφοβ. γαρ*: *φερετε που και ταυτα* + *Παντα δε τα παρηγγελμενα τοισ περι τον πετρον συντομωσ εξηγγιλαν· μετα δε ταυτα και αυτοσ ο ισ απο ανατολησ και αχρι δυσεωσ εξαπεστιλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα* + *τησ αιωνιου σωτηριασ* + Post ista rursus pergit: *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ* + *Αναστασ δε* etc.

3) testantur scholia 30 fere codicum Marci evgiium in antiquioribus et accuratioribus exx. h. l. finem habuisse.

4) accedunt patrum testimonia, in quibus gravissima Eusebii et Hier. **Eusebius** enim in quaestionibus ad Marinum (apud Maium pp. nov. coll. tom. IV. p. 255.) scribit: *τα γουν ακριβη των αντι-*

γραφων το τελοσ περιγραφει τησ κατ. μαρκον ιστοριασ εν τοισ λογοισ του οφθεντοσ νεανισκου ταισ γυναιξι και ειρηκοτοσ αυταισ· μη φοβεισθε· ιν ζητειτε τον ναζαρηνον, και τοισ εξησ, οισ επιλεγει· και ακουσασαι εφυγον και ουδενι ουδεν ειπον· εφοβουντο γαρ. εν τουτω γαρ σχεδον εν απασι τοισ αντιγραφοισ του κατ. μαρκ. ευαγγ. περιγεγραπται το τελοσ· τα δε εξησ σπανιωσ εν τισιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιττα αν ειη, και μαλιστα ειπερ εχοιεν αντιλογιαν τη των λοιπων ευαγγελιστων μαρτυρια. Hieron vero in epist. ad Hedibiam (ep. CXX.) quaest. 3 (ed. Vallars. 1, 825) scribit: *Aut non recipimus Marci testimonium, quod in raris fertur evv., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contraria evglistis caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quod uterque* (Mt et Mc) *verum dixerit.* Rursus idem contr. Pelagian.: *In quibusdam et maxime in Graecis cdd iuxta Marcum in fine eius evangelii scribitur:* Postea quum accubuissent undecim - - non crediderunt. (Est Vallars II, 759. Vide post ad v. 14.)

5) nec Ammonii sectionibus nec Eusebii canonibus agnoscuntur ultimi versus. Codices enim plures gravissimi et Graeci et Latini ultra v. 8. vel 9. numeros Ammonii Eusebiique appositos non habent. Ita AU ultimos numeros habent 232, 2 ad versum 6: ΚLS (quibuscum vg^cod amiat consentit) 233, 2 ad versum 8, quae notatio ipsis Ammonio et Eusebio deberi videtur, comprobata etiam Epiphanii et Caesarii testimoniis.

Quae testimonia aliis corroborantur argumentis, ut quod conlatis superioribus versu 9. parum apte adduntur verba: *αφ ησ εκβεβληκει* etc, item quod singula multifariam a Marci ratione abhorrent.

Quod vero tam cumulatis testimoniis pondus est, id minime eo minuitur quod iam Irenaeus additamentum de quo quaeritur novit. Nec enim, ut in Prolegg. satis probasse nobis videmur, post Irenaeum, quocum etiam Syrus Curetoni et Latinus sigla n notatus hac in re faciunt, sed ante eius tempora verborum Ni. Ti. mutationes atque interpolationes longe plurimae ac gravissimae factae sunt. Neque contra valet quod antiqui de dissensione notarunt, quae esse videatur horum versuum cum evv. reliquis; talem enim dissensionem ad Marci librum tam misere mutilandum adduxisse quempiam et tanto cum successu prorsus incredibile est, nec ullo probari potest exemplo. Quae quum ita sint, sanae erga sacrum textum pietati adversari videntur qui pro apostolicis venditare pergunt quae a Marco aliena esse tam luculenter docemur.

Patrum qui agnoscunt antiquissimus est Irenaeus, qui adv. haer. III, 10, 6 affert 16, 19. Accedunt Hippol Const Caesar dial^4,193 (16, 16) Iac^nisib 1,13.

ϛ Ln textum sic exhibent:

9 *Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ* Io 20, 1. 14–18
τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 *ἐκείνη πο-* Lc 8, 2
ρευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ
κλαίουσιν. 11 *κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐ-* Lc 24, 10 s
τῆς ἠπίστησαν. 12 *Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν* Lc 24, 13 ss
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 *κἀκεῖνοι*
ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.
14 *Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ*
ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασα-
μένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς·* Mt 28, 19 s Lc 24, 47 s
πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ κτίσει. 16 *ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι-*
στήσας κατακριθήσεται. 17 *σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα*
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσ-
σαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 *ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι*
πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν
καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19 *ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς* Lc 24, 50 ss Act 1, 9
ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·
20 *ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συν-*
εργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων
σημείων. ἀμήν.

---

9. *αφ* c. AC^{3}X unc^{10} etc ... Ln *παρ* c. C*DL 33.
10. *εκεινη*: Ln add *δε* c. C*^{vid} al pauc it^{5} (non u vg)
14. *υστερον*: Ln add *δε* c. AD al^{10} it^{4} al | *εγηγερμ.*: Ln add *εκ νεκρων* c. AC*XΔ etc. Post v. 14. „quaedam exx" ap Hier$^{pelag\ 2,15}$ aliena add.
17. *ταυτ. παρακ.*: Ln *παρ.* (C*L *ακολ.*) *ταυ.* c. AC^{3} 33. (C*L) | C*LΔ om *καιναις*
18. *βλαψει*: Gb Sz Ln *-ψη* c. ACD^{suppl}LX unc^{12} etc
19. *κυριος*: C*KLΔ etc add *ιησους* | Ln *ανελημφθη* c. ACD^{suppl}
20. *αμην*: ϛ^{e} Gb Sz Ln om c. AC^{3} etc.

Subscriptiones: B *κατα μαρκον*, ℵACL unc^{6} *ευαγγελιον κα. μα.* Etc. GHS etc notant *στιχχ. αχ'*, K al *αψ'*. Numerantur *κεφαλαια σμα'*, Amm et Eus tantum *σλγ'*, item *τιτλοι μη'*.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 1.10 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼσ παρ-
έδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆσ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
Act 1, 1 λόγου, 3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶσ
καθεξῆσ σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῷσ περὶ ὧν
κατηχήθησ λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

1 Chr 24, 10 5 Ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἡρῴδου βασιλέωσ τῆσ Ἰουδαίασ
ἱερεύσ τισ ὀνόματι Ζαχαρίασ ἐξ ἐφημερίασ Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆσ Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαισ

---

* κατ. λουκ. c. ℵBF etc, item D it^{mu} syr^{cu} al in summa pagina ... Gb Sz Ln Ti ευαγγελιον κα. λουκ. c. ACDLX unc^{pl} etc ... ϛ το κατα λουκαν αγιον (ϛ^{e} om) ευαγγελιον

2. γενομενοι: XΓ 126. 435. 2^{pe} om (al pauc post τ. λογ. pon)

3. εδοξε: AEKSΔ al -ξεν | καμοι: it^{8} hodl go add *et spiritui sancto*

4. επιγνωσ: ℵ* επιγνοισ

5. βασιλεωσ c. ℵBLRΞ ... ϛ Ln του βα. c. ACDP unc^{12} etc | γυνη αυτω (Gb'') c. ℵBC*D(L)XΞ etc ... ϛ η γυ. αυτου c. APR unc^{13} etc

6. εναντ. c. ℵBC*X etc ... ϛ Ln Ti ενωπιον c. ADLPRΞ unc^{13} etc

ταῖσ ἐντολαῖσ καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν
αὐτοῖσ τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προ-
βεβηκότεσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα-
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆσ ἐφημερίασ αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἱερατείασ ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰσ
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθοσ ἦν τοῦ λαοῦ προσ-
ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματοσ. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἑστὼσ ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματοσ.
12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίασ ἰδών, καὶ φόβοσ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
13 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ ἄγγελοσ· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι
εἰσηκούσθη ἡ δέησίσ σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά
σοι καὶ ἀγαλλίασισ, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 ἔσται γὰρ μέγασ ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ
πίῃ, καὶ πνεύματοσ ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίασ μητρὸσ
αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺσ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον
τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸσ προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν Mal 4, 5 s
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίασ πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖσ ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίασ πρὸσ τὸν ἄγγελον· κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτησ καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖσ ἡμέραισ αὐτῆσ. 19 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸσ σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενοσ λαλῆσαι ἄχρι ἧσ ἡμέρασ
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσασ τοῖσ λόγοισ μου, οἵτινεσ
πληρωθήσονται εἰσ τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸσ προσδο-

---

7 ην ante η ελισ. c. ℵBDLXΔΞ etc ... ς post c. ACPR unc[9] etc | η ελισ.: Ln om η c. B al[6]
8 εναντι c. BDLPRΞ unc[6] etc ... Gb' -τιον c. ℵAC unc[5] etc, K ενωπιον
10 ην τ. λαου c. ℵBLPR unc[11] etc ... ς (= Gb Sz) τ. λα. ην c. ACDKL etc
14 γενεσει c. ℵABCDL unc[11] etc ... ς (= Gb Sz) γεννησει c. GXΓ etc
15 κυριου c. ℵACLΓ al[60] ... ς (= Gb) Ln του κυ. c. BDX unc[11] etc
17 B*CLV al προσελευσ. | ηλεια c. ℵB* (L -ια) ... ς Ln Ti ηλιου c. ACD unc[14] etc
20 πληρωθ. c. ℵABC etc ... Gb' πλησθησ. c. DX Or[4,118]

κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ. 22 *ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν*
ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
καὶ διέμενεν κωφός. 23 *καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς*
λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 *μετὰ δὲ*
ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
κρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 *ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν*
κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.
26 *Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ*
Mt 1, 18 ss *ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ,*
27 *πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου*
Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 *καὶ εἰσελθὼν*
πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
29 *ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ*

---

21. *προσδοκων*: D *προσδεχομενος*, 59. *εκδεχ.* | *εν*: D *επι* | *αυτον*: Ti post *εν τ. να.* c. BLΞ 2pe

22. *εδυνατ.* cum ℵAB*KΠ al ... ς *ηδυ.* c. CDLΞ unc[13] etc | B*Ξ unc[5] etc *εορακεν*, W[c]Δ *ορακεν*

23. *επλησθησαν*: F[w] 1. al[5] *επληρωθησαν*

25. *κυριος* c. ℵCDL 33. ... ς *ο κυ.* c. AB unc[14] etc | *επειδεν* c. ℵABCLΓΛΠ etc ... Ti *εφειδ.* c. DW[c]Δ (Ξ *εφιδ.*) al | *ονειδ.* c. ℵB*DL 1. ... ς Ln *το ον.* c. AC unc[15] etc

26. *απο* c. ℵBLW[c] etc ... ς Ln *υπο* c. ACD unc[18] etc | *ναζαρεθ* (et. ς[e]) c. C unc[9] etc (ΔΛ *-ραθ*) ... ς (Wtst Gb Sz) *-ρετ* c. ℵBΞLΞΠ etc. Conlatis omnibus huius evglii locis (quibus accedit Act 10, 38 *-εθ* ℵBC: DE) Lucam *ναζαρεθ*, non *-ετ*, scripsisse statuendum est, nisi quod 4, 16. *ναζαρα* optimi testes praebent.

27. *εμνηστευμ.* c. ℵ*et[cb]AB*L ... ς *μεμνηστ.* c. ℵ[a]C unc[15] etc, D *μεμνη-σμενην* | *εξ οικου* c. ABDW[c]ΧΓΔΛΞΠ unc[8] etc ... ℵCF[w]L al[30] Eus[dem] sa al add *και πατριας* | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1

28. *ο αγγελ.* b. l. c. ℵF[w]Δ 69. it[4] al ... ς Ln post *εισελθ.* c. ACD unc[13] etc ... Ti om (Gb[0]) c. BLΞ al[2] cop | *μετα σου* (Gb′) c. ℵBLW[c] al[4] sah[mün] cop syr[hr] arm Chron[872] Dam[1,204] etc ... ς Ln add *ευλογημενη συ εν γυναιξιν* c. ACD unc[13] al pler it vg syr[utr] aeth Eus[dem] etc

29. *η δε* c. ℵBDLΞ etc ... ς (= Gb) Ln add *ιδουσα* c. AC unc[13] etc | *επι τ. λογ.* ante *διεταρ.* c. ℵBDLΞ al[5] arm Chron[872] Dam[1,55] (sine *αυτου* et W[c] sah[mün] cop) ... ς (= Gb) *επι τ. λογ. αυτου* post *διεταρ.* c. A unc[14] a

ἀσπασμὸσ οὗτοσ. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελοσ αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-
ριάμ· εὗρεσ γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν Es 7, 14 Mt 1, 21 ss
γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτοσ
ἔσται μέγασ καὶ υἱὸσ ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριοσ
ὁ θεὸσ τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει Mich 4, 7
ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, καὶ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ
οὐκ ἔσται τέλοσ. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸσ τὸν ἄγγελον· πῶσ
ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ
εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμισ ὑψίστου
ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸσ θεοῦ.
36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίσ σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν
ἐν γήρει αὐτῆσ, καὶ οὗτοσ μὴν ἕκτοσ ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ
στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν
δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆσ ὁ ἄγγελοσ.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐπορεύθη
εἰσ τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆσ εἰσ πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ

---

pler c f vg sah cop syr[utr] aeth Dam[1,204] (sed w[c] sah cop Dam om *αυτου*) Aug[cons2,17] ... pro *επι τω λογω* pon post *διεταραχθ*. a b ff[2] g[1] l q go Amb[luc] *in* (go *de*) *introitu eius* (l om), e *ad introitum eius* ... c* ea verba plane om (Gb[oo])

34. *πωσ εσται* sine *μοι* cum ℵB*C*DEGHKLSUVΓΔΛΠ al sat mu it (et. m) vg go syr[sch] Eus[dem 329] Chr[7,62] al ... B[3]C[3]F[w]MX al[60] fere sah cop syr[p] arm aeth Thaum[4 et 10] Cyr[hr 179] Cyr[fid 86] al mu add *μοι*

35. *γεννωμενον* sine additam cum ℵABC[3]DLXΓΔΛΠ unc[8] al pl b f ff[2] g[2] l q am em for ing iac harl (al ap Sanftl) go cop syr[p et hr] arm[cdd] Petr alex Eus[dem] Cyr[hr] Cyr[fid et ioh] Or[int 3,951] etc ... Ln add [*εκ σου*] cum C* 1. 22. 33. 124. al[20] a c e m[bis] vg[ed] perus gat (al) sax syr[sch] arm[ed] aeth (Inst[tr 100]) Valent[thipp] Thaum[4 et 10] Dial[131] Resp[orthod 66] al mu Ir[int 216] Cyp[280] al permu. Etiam Protev habet ex BEF[a]I Postell, sed om ACDF[b]HK

36. *συγγενισ* cum ℵAB*C[3]DGHLΔ al mu syr[p mg gr] ... ς Ti *συγγενησ* c. B[3]C* KMSUV[vid]XΓΛΞΠ al pl | *συνειληφυια* cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al fere omn syr[utr] Caesar[182] Chron[378] ... ℵBLΞ 2[pe] *συνειληφεν*, item *concepit* it vg cop | *γηρει* cum ℵABCDEF[w] unc omn al plus[125] ... ς (= Gb Sz) *γηρα* cum minusc mu

37. *παρα του θεου* cum ℵ*BDLΞ 2[pe] ... ς Ln *παρα τω θεω* cum ℵ[c]ACΓΔ ΛΠ unc[8] al pler

ἐγένετο ὡσ ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆσ Μαρίασ ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ. καὶ ἐπλήσθη πνεύματοσ
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν·
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένοσ ὁ καρπὸσ τῆσ κοιλίασ
σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸσ
ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡσ ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ τὰ
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελαλημέ-
νοισ αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 ss 1 Sam 2, 1 ss 46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ δούλησ αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεοσ

41. *η ελισαβ.* hoc loco (Gb'') c. ℵBC*DLΞ al[8] it vg arm Or[4, 148] et[int3, 939] Thaum[annunc 31] Cyr[fid 88] Cyp[288] Amb[luc 2, 23] ... ς post *ηκουσεν* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[8] al pler cop syr[utr] aeth go Chron[376]

42. *ανεφωνησεν* cum ABDLΓΔΛΞΠ unc[8] etc ... ℵCF al[30] fere *ανεβοησεν* ¦ *κραυγη* cum BLΞ 2[pe] Or[4, 149 ter] ... ς Ln *φωνη* cum ℵACDΓΔΛΠ unc[9] etc, item *voce* it vg

43. *προσ εμε* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *πρ. με* cum ℵ[c]ACDLΓΔΛΞΠ unc[9] etc

44. *εν αγαλλιασει* (Gb') ante *το βρεφ.* cum ℵBC*DFLΞ al it[7] vg arm Or[2, 496] et[4, 83] item[int 3, 936] et[940] ... Gb Sz Ti post *το βρεφ.* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[8] al plus[120] e go cop syr[p] Chron[376] Or[int 3, 944] ... 33. om

46. *μαριαμ* (C*D -*ρια*): ita et. c e f ff[2] g[1.] l[2] q vg Tert[anim 26] Aug[cons 2, 17] Amb[luc 2, 17 sq] ... a b l* *elisabet* (b -*bel*). Item Ir[int 285] ex codice Vossii cdd ap Or[int 3, 940]

49. *μεγαλα* cum ℵ* et[cb] BD*L (item *magna* it vg, contra Act 2, 11 *μεγαλεια* Latini *magnalia*) ... ς Ti *μεγαλεια* cum ℵ[ca]ACD[2]EFGHKMO[a b c d e f] SUVΓΔΛΞΠ al omn[vid] (sed unc et al mu -*λια*) Thaum[22] Chron[376] | *ο δυνατοσ. και αγ. το ον. αυτου,* : ita et. Ln, sed ς (1624. 1633 etc, Wtst Gb Sz) *ο δυνατοσ, και αγ. τ. ο. αυτου·* : cdd antiqui, ut GO[a]O[d] paullo magis favent huic distinctioni, comprobat et. Thaum[22]; sed in multis, ut ΔEKL, eodem signo post *δυνατοσ* et post *αυτου* distinctis, utra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syr[p] al habent *atque est sanctum.*

50. *εισ γενεασ και γενεασ* cum BC*LΞ am em fu for ing mt tol vat Aug cons[2,17] cop syr[sch] ... ℵFMO[a b c d e f] 1. al[65] fere f ff[2.] l q al *εισ γενεαν*

αὐτοῦ εἰσ γενεὰσ καὶ γενεὰσ τοῖσ φοβουμένοισ αὐτόν. 51 ἐποίησεν
κράτοσ ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ διανοίᾳ καρ-
δίασ αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
ταπεινούσ, 53 πεινῶντασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντασ
ἐξαπέστειλεν κενούσ. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸσ αὐτοῦ, μνη-
σθῆναι ἐλέουσ, 55 καθὼσ ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν,
τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ τὸν αἰῶνα.

56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπ-
έστρεψεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ αὐτῆσ
ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆσ, καὶ συνέχαιρον
αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ
παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ
Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, ἀλλὰ
κληθήσεται Ἰωάννησ. 61 καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτὴν ὅτι οὐδείσ ἐστιν
ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον
δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 63 καὶ αἰτή-
σασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

και γενεαν . . . ς Ln εισ γενεασ γενεων cum AC[2]DEGHKUVΓΔΠ al permu b c go syr[p] Chron[876] Or[int 3, 941]. Variant alii testes.

51. διανοια (et. ℵ* et[eb]): ℵ[ca]EFHO[a]O[c] (non[b d e f]) al plus[10] διανοιασ

55. εισ τον αιωνα (Gb′) cum ℵABDEGHKLMUVΓΔΛΞΠ al pl Chron[876] . . . Gb Sz εωσ αιωνοσ cum A[hymn psalt] CFMO[a b c d e f g] al[60] Thaum[24] εωσ αιωνοσ

56. ωσ cum ℵBLΞ 1. . . . ς Ti ωσει cum ACΓΔΛΠ unc[9] al pler Chron[877] . . . D 69. a b e ff[2.] g[1.] l q sah cop[wi] Or[int 3,942] Amb[luc 2,29] om

59. τη ημερ. τη ογδ. (Gb″ prob Sch) cum ℵBCDLΞ al[8] (item it[pler] vg cop go arm) Chron[877] . . . ς τη ογδ. ημερ. cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler a[vid]

61. ειπαν cum ℵDLΛΞ 1. Chron[877] . . . ς Ln ειπον cum ABCΓΔΠ unc[9] al pler | εκ τησ συγγε. (Gb′) cum ℵABC*LΔΛΞΠ al[12] cop aeth Chron[877] . . . ς εν τη συγγενεια cum C[2]DΓ unc[9] al pler it vg go syr[utr] arm

62. αυτο cum ℵBDFG al[6] . . . Ti αυτον cum ACLΓΔΛΞΠ unc[7] al pler Chron . . .

63. εστιν (et. Or[4, 118] Or[int 3, 942bis] Chron[877]): CU 1. al[25] fere syr[p mg] Or[4, 86] εσται | το cum ℵAB[3]CD etc: B*L 2[pe] Or[4, 86] et [118] om, atque ex his L Or[4, 86] αυτω pro αυτου

καὶ ἐθαύμασαν πάντεσ. 64 *ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-*
χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 *καὶ*
ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβοσ τοὺσ περιοικοῦντασ αὐτούσ, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆσ Ἰουδαίασ διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,
66 *καὶ ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγον-*
τεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ'
αὐτοῦ.

67 *Καὶ Ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου*
καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 *εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ Ἰσραήλ,*
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 *καὶ*
ἤγειρεν κέρασ σωτηρίασ ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ,
Act 3, 21 70 *καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ προ-*
φητῶν αὐτοῦ, 71 *σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ πάντων*
τῶν μισούντων ἡμᾶσ, 72 *ποιῆσαι ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν*
Gen 22, 16 *καὶ μνησθῆναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ,* 73 *ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸσ*
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 *ἀφόβωσ ἐκ χειρὸσ*
ἐχθρῶν ῥυσθέντασ λατρεύειν αὐτῷ 75 *ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ*

---

65. *και εγενετ.* cum ℵ^{c}BCD etc: ℵAKΠ al^{6} *εγεν. δε* | *παντα* (Or^{4,114sq} Chron): L al^{3} syr^{sch} aeth om. Pro *διελαλειτο παντα τα* (ita ℵ^{a}) ℵ* nil nisi *δια τα*, ad quam lectionem conferendum est quod b c e *και εν* usque *ιουδαιασ* cum prioribus coniungunt, pergentes *et divulgabantur* (c *diffamab.*) *omnia verba ista* (c *haec verb. omn.*, b *haec omn. verb.*)

66. *και γαρ* cum ℵBC*DL 2p^{e} it vg (et. *δ*) go cop syr$^{p\ mg}$ aeth ... ς Ti om *γαρ* cum AC^{3}(nisi forte^{2})w^{c}Γ ΔΛΠ unc^{9} al fere omn syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm

67. *επροφητ.* cum ℵ*AB*CL 1. 33. w^{scr}, item ΔΠ 124. *επροεφητ.*, w^{c} *προφητευσεν* ... ς *προεφητ.* cum ℵ^{c}B^{3}ΓΛ unc^{9} al pler

69. *εν οικω* (Gb') c. ℵBCDLMO^{ae} al mu cop go Eus$^{dem 358}$ et $^{ps 570}$ Cyr$^{es 352}$ ... ς *εν τω οικ.* cum AEFGHKO^{bdf}RSUVW^{c}ΓΔΛΠ al pler Chron^{377} | *παιδοσ* cum ℵBDL 2p^{e} Cyr$^{es 352}$ ... ς praem *του* cum ACO^{abdef}RW^{c}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler Eus$^{dem 358}$ et $^{ps 570}$ Chron^{377}

70. *αγιων απ* cum ℵBLW^{c}Δ 13. 33. 69. 346. Or^{3,796} Eus$^{dem 358}$ et $^{ps 570}$ ... ς Ln Ti *αγ. των απ* cum ACO^{abdef}RΓΛΠ unc^{9} al pler Cyr$^{es 352}$ Chron ^{377}. D praeposito *προφ. αυτου* sic: *προφητων αυτου των απ αιωνοσ*, similiter a b e ff^{2} g^{1} l q Ir$^{int 186}$. Contra g^{2} vg Aug$^{cons 2, 17}$ *sanctor. qui a saeculo sunt prophetar. eius.*

74. *εχθρων* cum ℵBDL 1. 13. 33. 69. Or^{3,948} ... ς *των εχθρ.* cum ACO

ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ-
ρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους
θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπι-
φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευ-
θῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν 2, 40
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Act 5, 37
Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
2 αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυ-

[a b d e f]RW[c]ΓΔΛΠ unc[8] al pler Cyr[es 352] Chron[378], item K παντων των εχθρ. Praeterea ς add ημων, Ln [ημων] cum ACDO[a b d e f]RΓΔΛΠ unc[9] al pler it[9] vg cop syr[utr] arm[usc] aeth go Or[3, 948] Cyr[es 352] Chron[378] ... omisimus cum ℵBLW[c] 1. 13. 69. 2[pe] e arm[zoh] Ir[int 186] Or[int 3, 948 bis]

75. ημων cum ℵA (et. in hymnis) BCDFKLO[a et d]RUVW[c]ΔΠ al plus[40] it vg go cop syr[utr] aeth Ir[int 186] Or[int 3, 948] ... ς (= Gb Sz) praem της ζωης cum EHMO[b e f]SΓΛ al pl arm Or[3,948] (ex schedis) Cyr[es 352] Chron[378]

76. και συ δε (Schu prob) ℵ(A[hymn])BCDLR 33. 72[mg] cop (et. [dz], sed [odd2] nil nisi tu vero) ... ς Ln και συ c. AO[a b d e f]W[c]ΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg go syr[utr] arm aeth Or[4, 117] Chron[378] Ir[int 186] Or[int 3, 948] | προ προσωπου cum ACDLO[a b d e f]RW[c]ΓΔΛ unc[9] al omn[vid] it vg Or[3, 948] Chron[378] Ir[int 186] ... ℵB Or[4, 117] et [int 3, 948] ενωπιον

77. αυτων cum ℵBDLO[e]W[c]ΓΔΛ unc[7] al longe pl it vg go cop[schw] syr[utr] arm[edd] aeth Ir[int 186] Chron[378] ... ACMO[a b d f]RU al[15] perus (al) sah arm[mss] ημων ... al[6] tol cop[wi] plane om

78. επεσκεψατο cum ℵ[c]ACDRW[c]ΓΔΛΞ unc[9] al omn[vid] it vg (hi visitavit, sed et. visitabit in antiquis cdd saepe -avit scribitur) syr[p] arm[usc] aeth Ir[int 186] et [313] al ... ℵ*BL επισκεψεται item cop syr[sch] arm[zoh] (go visitat)

II, 2. αυτη (αὕτη ut EGKMSΔ etc, Γ αὔτη, quod idem valet; L αὐτη omisso accentu, ut saepe; it vg etc haec, nusquam ipsa) absque η cum ℵ (αυτην απογραφην sed[a] nisi est ipse* restituit αυτη απογραφη) BD (αυτη εγεν. απογρα. πρωτ.) 131. 2[pe] p[scr] Eus[dem 341] (sed Gaisf ex

ρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται
Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, 5 ἀπο-
γράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6 ²·⁵ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι (6s: Mt 1, 25 et 2, 1)
τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,
καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ
ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 ⁸·¹⁰ Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες
καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν
αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν με-

---

codice Parisiensi ῃ edidit) ... ς Ti add η cum ℵ^c ACLRΓΔΛ unc⁹ al pler (sah cop) Eus^ps 542 et 548 Chron^880 | εγενετο πρωτη cum ℵ* et (εγεν. απογρ. πρωτ.) D Or^int 3, 946 ... Ln Ti πρωτη εγενετ. cum ℵ^c ABCLRΓΔΛ unc⁹ al pler (it vg go cop syr^utr etc πρωτη reddunt *prima*, non aliter) | κυρηνιου c. ℵCDLRΓΔΛ unc⁸ al pler Iust^tr 78 et ap 1, 34 et 46 Eus dem et p^s etc ... A al pauc κηρυνιου, V al pauc κηρηνιου ... B* κυρεινου, B³ κυρινου, it^pler vg sah (κυρινος) *cyrino*, hinc Ln Κυρίνου edidit.

3. εαυτου cum ℵ^c (* εαυτων) BDLΞ 2^pe Eus^dem 341 ... ς Ti ιδιαν cum ACRΓΔΛ unc⁹ al omn fere syr^p gr mg Chr^2, 240 Chron^880

4. ναζαρεθ (ut et. ς^e 1624. 1633): ς Wtst Gb Sz ναζαρετ, Ln ναζαραθ (cum ACΔ): vide ad 1, 26

5. απογραψασθαι cum ℵ^c BCLΓΔΞ (Δ-ψεσθαι) unc⁹ al pler (Iust^tr 78) Eus dem 341 et steph 226 Cyr^hr 179 Chron^880 ... Ln απογραφεσθαι cum ℵ* AD 33. al^10 fere Chr^2, 420 | εμνηστευμενη cum ℵ* et ^cb AB* C* DLΞ ... ς μεμνηστευμενη cum ℵ^ca B³ C² D^recens ΓΔΛ unc⁹ al omn^vid | αυτω sine γυναικι cum ℵBC*^vid DLΞ 1. 131. 2^pe e f q** perus sax sah cop syr^sch arm Eus dem cdd² et steph ... ς Ti add γυναικι cum AC²^vid ΓΔΛ unc⁹ al pler a b c ff²· (sed a b c ff²· *uxore sua* omissis *desponsata sibi*) l q* vg go syr^p aeth Eus^dem ed Chr^2, 420 et 421 Chron^880

7. φατνη sine τη cum ℵABDLΞ al⁸ go arm Eus^dem ed ex cdd² ... ς (sed Gb^o) Ti τη φατν. cum ΓΔΛ unc⁹ al pler Amphil^8, 465 Chr^2, 420 et 421 al

9. και pr sine ιδου cum ℵBLΞ e g¹· go sah syr^hr arm aeth Eus^dem 342 ... ς Ln Ti και ιδου cum ADΓΔΛ unc⁹ al omn^vid a b c f ff²· l q vg cop syr^utr Chron^880 | κυριου sec: ℵ^c Ξ c e vg syr^p mg Eus^dem θεου ... Gb^o cum D al² b ff²· l

γάλην, ἥτισ ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον
σωτὴρ, ὅσ ἐστιν Χριστὸσ κύριοσ, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ
τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφοσ ἐσπαργανωμένον ἐν
φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνησ ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθοσ στρα-
τιᾶσ οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν
ὑψίστοισ θεῷ καὶ ἐπὶ γῆσ εἰρήνη ἐν ἀνθρώποισ εὐδοκίασ. 15 Καὶ
ἐγένετο ὡσ ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ
ποιμένεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ· διέλθωμεν δὴ ἕωσ Βηθλεὲμ καὶ
ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸσ ὃ ὁ κύριοσ ἐγνώρισεν ἡμῖν.
16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντεσ, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν
Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφοσ κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντεσ δὲ ἐγνώ-
ρισαν περὶ τοῦ ῥήματοσ τοῦ λαληθέντοσ αὐτοῖσ περὶ τοῦ παιδίου
τούτου. 18 καὶ πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαλη-
θέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸσ αὐτούσ· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα
συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ.

---

12. εν c. ℵ*D 68. (Confirmat Thaum^{6}) ... ς Ti praem κειμενον c. AΓΔΛ unc^{8} al pler a cop$^{petr2.}$ ... Ln [και] κειμενον cum ℵ^{c}BLPSΞ al^{5} it^{8} vg cop syr^{utr} go arm aeth Eus^{dem342} Or^{int3,960}:: e v. 16 | φατνη c. ℵABDEF*GH LMPSUVΓΔΛΞ al plus^{100} go Eus^{dem} ... ς (=Gb Sz) praem τη c. F^{2}K al aliq

14. ευδοκιασ cum ℵ*AB*D it vg go Cyr^{hr180} Ir^{int186} Or^{int3,946ter} (et diserte, unde apparet Origenem revera ευδοκιασ tueri, non ut ter Graece nunc apud eum reperitur ευδοκια) Ath^{lat2,541} Aug^{cons2,17} Latinis rell omnib ... ς ευδοκια c. ℵ^{c}B^{3}LPΓΔΛΞ unc^{8} al omn^{vid} (item A^{hymn} et o^{d}) cop syr^{utr} arm aeth (Or^{1,374} et ^{2,714} et ^{4,15} sed vide ante) Thaum^{6} Eus^{dem168} et ^{342} Bas^{3,602} Cyr^{os508} al mu

15 οι ποιμενεσ cum ℵBLΞ 1. al^{5} it^{pler} vg sah cop syr^{sch} arm Eus^{dem} Or^{int} Aug^{2,17} ... ς Ti praem και οι ανθρωποι, Ln [και οι ανθρ.] cum ADPΓΔΛ unc^{8} al pler q go syr^{p} aeth | ελαλουν πρ. αλληλουσ cum ℵB 2^{pe} a b f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l Aug^{cons2,17} vg (*loquebantur ad invicem*), sed ℵ add λεγοντεσ, g$^{1.}$ *dicentes*, a b ff$^{2.}$ l *et dixerunt* ... ς Ln Ti ειπον (LΞ -παν) πρ. αλλ. cum ADLPΓΔΛΞ unc^{8} al omn fere c e q Eus^{dem} Or^{int}

16. ηλθαν cum B*LΞ ... ς Ln ηλθον cum ℵAB^{3}DPΓΔΛ unc^{8} al | ανευραν cum ℵ^{a}B* ... ς Ln ανευρον cum ℵ*AB^{3}PRΓΔΛ unc^{8} al pler ... ℵ^{c}LΞ ευραν, D al mu Eus^{dem} ευρον

17. εγνωρισαν cum ℵBDLΞ al^{6} Eus^{dem342} ... ς Ti διεγνωρισαν cum APR ΓΔΛ unc^{8} al pler

19. μαρια cum ℵ*BDR ^{icant} ^{scr} cop^{wi} et $^{petr2.}$ ... ς Ti μαριαμ cum ℵ^{c}AL PΓΔΛΠΞ unc^{8} al fere omn cop^{schw} ex ^{dz}

20 *καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένεσ, δοξάζοντεσ καὶ αἰνοῦντεσ τὸν
θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἤκουσαν καὶ ἶδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ
αὐτούσ.*
Lev 12, 3 21 *Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦσ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.*
Lev 12, 4 22 *Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέωσ, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα παρα-*
Ex 13, 2 *στῆσαι τῷ κυρίῳ,* 23 *καθὼσ γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται,* 24 *καὶ τοῦ*
Lev 12, 8 *δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγοσ τρυ-
γόνων ἢ δύο νοσσοὺσ περιστερῶν.*
25 *Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών,
καὶ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ καὶ εὐλαβήσ, προσδεχόμενοσ παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν·* 26 *καὶ ἦν*

---

20. *υπεστρεψαν* (R *υπετρεψ.*) cum unc omn (et. F^{W}) al^{150} fere ... ς (= Gb Sz) *επεστρεψ.* cum minusc non ita mu | *ιδον* cum ℵAD*HKLRSVXΓΔΠ* al permu ... Ln *ειδον* cum BD^{2}EGMPUΔΠ^{2} al pl

21. *αυτον* cum ℵABF^{W}KLRSUXΛΔΠΞ al^{100} fere it^{8} am fu for al go cop syr^{p} arm Eus^{steph} Or$^{int3, 947a}$ ... ς (= Gb Sz) *το παιδιον* cum DEGHMV al permu e g$^{2\cdot}$ vg^{ed} et gat em al syr^{sch} aeth Amphil^{468} Or$^{int3, 947d}$ item Γ *αυτο το παιδιον*

22. *αυτων* (et. ς Wtst Gb Sz) cum ℵABLRXΓΛΔΞΠ unc^{8} al pler q go sah münt cop^{schw} syr^{utr} arm^{zoh} aeth Cyr$^{hr\,364}$ Cyr$^{luc\,133}$ (ap Mai PP. N. Bi. 2) al Or$^{int3, 947}$ ... Gb′ *αυτου* cum D al^{6} Chron^{381}, item ς^{e} (1624. 1633. al) *αυτησ* cum perpaucis ut vdtr minusc (ut 76.) cat$^{oxon\,22}$ Ps-Ath$^{2, 358}$, item *eius* it^{pler} vg (et. 130^{lat}) Aug$^{cons\,2, 17}$ ... 435. al^{2scr} cop^{wi} et^{dz} Amphil^{468} Ir^{int187} om plane

23. *νομω* cum ℵABLRΓΛΔΠ unc^{8} al pler: Ln praem *τω* cum DF^{W} Cyr^{hr364}

24. *τω* cum ℵBDL 2^{pe} al pauc ... ς Ti om c. AEF^{a}RΛΔΠ unc^{8} al pler · *νοσσουσ* (Gb′) cum ℵBEF^{a}GHSVΛ al^{10} fere ... ς Ln *νεοσσουσ* cum ADK LMRUXΓΔΠ al pl

25. *ανθρ. ην* c. ℵB b f l vg ... ς Ln Ti *ην ανθρ.* cum ADLRXΓΛΔΠ unc^{8} al certe pler a c e q perus go syr^{p} cop Ps-Ath^{358} ... F^{W} 243. om *ην* | *ευλαβησ* cum ℵ^{c}ABDLRXΛΔ unc^{7} al longe pl it vg etc ... ℵ*KΓΠ al^{10} fere syr$^{p\,mg}$ arm *ευσεβησ* | *ην αγιον* cum ℵABLRXΓΛΔΠ unc^{8} al pler e (*spir. erat in eo sanct.*) ... ς (= Gb Sz) *αγιον ην* cum D al pauc (it^{pler} vg etc) Did^{tri} Cyr^{hr364}

αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 *καὶ ἦλθεν ἐν τῷ*
πνεύματι εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺσ γονεῖσ τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺσ κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, 28 *καὶ αὐτὸσ ἐδέξατο αὐτὸ εἰσ τὰσ ἀγκάλασ καὶ εὐλόγησεν*
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 *νῦν ἀπολύεισ τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,*
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 *ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ*
σωτήριόν σου, 31 *ὃ ἡτοίμασασ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,*
32 *φῶσ εἰσ ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.*
33 *καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντεσ ἐπὶ*
τοῖς λαλουμένοισ περὶ αὐτοῦ. 34 *καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺσ Συμεὼν καὶ*
εἶπεν πρὸσ Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτοσ κεῖται εἰσ πτῶ-
σιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰσ σημεῖον ἀντι-
λεγόμενον. 35 *καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία,*
ὅπωσ ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 *Καὶ*
ἦν Ἄννα προφῆτισ, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆσ Ἀσήρ· αὕτη
προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ἑπτὰ

---

26. *πριν η* (BF^{w} 36. om) *αν* cum ℵ^{c}BF^{w}LRX 33. 36. ... ς Ln Ti *πριν η* omisso *αν* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler (sed mu om *η*) ... ℵ* al aliq e (*quoadusque*) Did$^{tri 2, 8}$ *εωσ'αν*

28. *εισ τασ αγκαλασ* sine *αυτου* cum ℵBLΠ 27. 229* 2pe* w^{scr}* a b l Ir$^{gr 40}$ etc ... ς add *αυτου*, Ln [*αυτου*] cum ADXΓΔΛ unc^{8} al pler c e f g$^{1.}$ q vg cop syr^{utr} arm aeth go Cyr$^{hr 364}$ etc

30. *ειδον* cum ℵBDEGHMO^{b}SUΓΛΠ^{2} etc ... AKLO^{d}O^{e}VXΔΠ* etc *ιδον*

32. *εθνων* (et. Ir$^{int 187}$ et ^{205} Eus$^{dem 61}$ et ^{429} et $^{ps 49}$ etc): b e Ir$^{int 285}$ *oculorum* ... D om

33. *ο* (157. aeth praem *ιωσηφ*) *πατηρ αυτου και η μητ. αυτ.* (*αυτ.* cum ℵ*L 131. 157. sah cop arm aeth Cyr^{hr}; Gb Ti om cum ℵ^{a}BD 1. g$^{2.}$ vg 130^{lat} Or^{int} Aug^{cons}) cum ℵBDL 1. 131. 157. g$^{2.}$ vg 130^{lat} sah cop arm aeth syr$^{p\ mg}$ (apud Adlerum) Or$^{cat\ ox\ 26}$ et $^{int 3, 950sq}$ Cyr$^{hr\ 110}$ Hier$^{helvid\ 6}$ Aug$^{cons 2, 17}$. ... ς (= Gb, sed Gb'') Ln *ιωσηφ* (Δ al^{6} *ο ιωσ.*) *και η μητ. αυτου* cum AEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler a b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q go cop^{dz} recent (*ο ιωσ.*) syr^{sch} et $^{p\ txt}$

35. *και σου δε* et. a e (c *et tuam et ipsius*) syr^{utr} go Or$^{2, 632}$ Bas$^{3, 300bis}$ al mu: BLX b f ff$^{2.}$ g$^{1. 2.}$ l q vg cop arm aeth Or$^{int 3, 950 sqq}$ Aug$^{cons\ 2, 17}$ al om *δε*, hinc Ln [*δε*]

36. *μετα ανδρ. ετ. επτα* cum ℵBGLXΔΞ al^{7} it^{7} vg go cop syr^{p} aeth Amphil^{460} al ... ADKΠ al^{8} ff$^{2.}$ syr^{sch} Ir^{gr} et $^{lat 40}$ *ετ. επτ. με. ανδρ.* ... ς Ti *ετη μετα ανδρ. επτα* c. EHMSUVΓΛ 1. al pl b c l arm

ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοή-
κοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα
ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδε-
χομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.

Mt 2, 22. 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρε-
1, 80 ψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ παι-
δίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ
ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔτος εἰς Ἰερουσαλὴμ

37. *αὐτή*: ita vel ut EHKA *αὐτῇ* EHKMUΓA tisch$^{4.**}$ al pl, item e *et ipsa* ... ς Ln *αὕτη*: ita GU tisch* al, item *et haec* it^{pler} (et. m) vg Aug cons^{2,17} | *εως* cum ℵ*ABLΞ 33. 120. f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ vg (et. δ) sah cop Aug cons ... ς *ως* cum ℵ^{c}XΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{utr} arm Ps-Ath^{364} ... D it mu etc plane om | *του ιερου* cum ℵ^{ca}BD^{gr}F^{W}LΞ cop Const^{3,1,2} ... ς praem *απο* cum AXΓΔΛΠ al omn^{vid} etc, item ℵ* et ^{cb} praem *εκ*

38. *και αυτη τη* (Δ om *τη*) cum ℵABDLXΔΞΠ* al^{8} cop aeth Thphyl ... ς Ti *και αὕτη αὐτῇ τῇ* cum EGHKMSUVΓΑΠ^{2} al pler it vg go (om *και*) syr^{utr} arm Amphil^{470} Ps-Ath^{364} | *τ. θεω* cum ℵBDLX*Ξ a (sed vdtr *deum dominum* habere) cop syr$^{p\,mg}$ (Ir$^{int\,187}$) ... ς Ti *τ. κυριω* cum AX^{2}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg go syr^{utr} aeth arm Const^{3,1,2} al | *ιερουσαλημ* (Gb′ prob Schu) cum ℵBΞ 1. al^{5} b c e f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l q am for fu em ing iac mt perus tol sax go sah cop syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\,187}$ Aug$^{cons\,2,17}$ al ... ς *εν ιερουσαλ.* cum ADLXΔΛΠ unc^{8} al pler gat syr^{p} Amphil^{470} Ps-Ath^{364}

39. *παντα* cum ℵBF^{W}LXΞ al ... ς Ln Ti *απαντα* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *κατα* cum ℵ*DLΔΠ* 1. 13. 69. 2^{pe} w^{scr} al^{7} (convenit it vg *omnia secundum* [a *quemadmodum*] *legem*. Similiter go.) arm ... ς Ln Ti *τα κατα* c. ℵ^{c}ABXΓΛΞΠ^{2} unc^{8} al pler *επεστρεψαν* (ℵ* *-ψεν*) cum ℵ*BΞ ... ς Ln Ti *υπεστρεψαν* c ℵ^{c}ADLXΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler | *εισ πολιν* c. ℵ*BD* 1. ... ς *εισ την πολ.* cum ℵ^{c}AD^{2}LXΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler | *εαυτων* cum ℵABDEGKLMSUVXΓΔΞΠ al^{70} fere ... ς *αὐτων* cum D^{2}HA al mu | *ναζαρεθ* (et. ς^{e} 1624. 1633.) cum B*DEGHMSUVΓΛΞ al pl; item Δ e *-ραθ* ... ς (et. Wtst Gb Sz) Ln *ναζαρετ* cum ℵB^{3}KLXΠ al mu, item A *-ρατ*

40. *ηυξανεν* (D* *-νετο*) *και εκραταιουτο*: haec absq additam cum ℵBDL a b c e ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg sah cop syr^{hr} arm pers^{w} Or$^{int\,3,953}$ diserte item ^{954} etc ... ς (Gb^{oo}) add *πνευματι* (:: ex 1, 80) cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} f q go syr^{utr} aeth (add *αγιω*) Caesar^{17} | *σοφιας* cum ℵ*ADX ΓΔΛΠ unc^{7} al pler Cyr$^{cat\,ox\,26}$ ... ℵ^{c}BL 33. al^{3} *σοφια*

τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, 43 καὶ τελειωσάντων τὰσ
ἡμέρασ, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺσ ὑπέμεινεν Ἰησοῦσ ὁ παῖσ ἐν
Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ. 44 νομίσαντεσ δὲ
αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρασ ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν καὶ τοῖσ γνωστοῖσ, 45 καὶ μὴ εὑρόν-
τεσ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἀναζητοῦντεσ αὐτόν. 46 καὶ
ἐγένετο μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν
μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ·
47 [1.2] ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει
καὶ ταῖσ ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν,
[.10] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησασ
ἡμῖν οὕτωσ; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

42. αναβαινοντων (ℵ* praem και) αυτων c. ℵABKLXΠ 33. al[6], item *ascendentibus illis* f q vg ... ς αναβαντων αυτων cum EGHMSUVΓΔΛ al pler, item b c ff[2.] g[1.] l, *et ascenderunt* a. Edidimus αναβ. αυτων sine additam cum ℵBDL al sah cop syr[sch] pers[p] ... ς (Gb[oo] prob Sch) Ln add εισ ιεροσολυμα cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[p] arm aeth

43. εγνωσαν οι γον. αυτ. (Gb′) cum ℵBDL 1. 13. 33. al a e vg 180[lat] Aug cons[2, 17] sah cop syr[hr] syr[p mg] arm ... ς εγνω (Δ al pauc εγνωσαν, item it[pauc] go) ιωσηφ και η μητηρ αυτου cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler b c f ff[2.] g[1.] l q go syr[sch] et [p txt] aeth

44 αυτον ειναι εν τη συνοδια cum ℵBDL 1. 33. 124. 209, item it vg ... ς αυτον εν τη συνοδ. ειναι cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler | συγγενεσιν cum ℵABCDΓΠ unc[8] al pler ... LXΔΛ al mu συγγενευσιν (:: cf Mc 6, 4) | και τοισ cum ℵ[c]ABC*KL[2]MSΠ 33. 69. 124. al[25] fere it[pler] vg ... ς (= Gb) και εν τοισ cum C[3]DEGHUVXΓΔΛ f go arm ... ℵ*L* om και τοισ γνωστ.

45. ευροντεσ absque αυτ. cum ℵBC*DL al[6] c e ff[2.] g[1. 2.] l vg arm aeth ... ς add αυτον, Ln [αυτον] cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[8] al pler a b f q sah cop syr[utr] go | αναζητουντεσ (Gb″) cum ℵ[c]BCDL al[10] (it[pl] vg *requirentes*) ... ς ζητουντεσ c. ℵ*AXΓΔΛΠ unc[8] al pler (a b e *quaerentes*, at ita a e et. v. 44)

46. μετα cum ℵBL 1. 33. 131. ... ς Ln μεθ cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler

48. ειπεν (a *ait*; it[rell] vg *dixit*) πρ. αυτ. η μητ. αυτ. cum ℵBCDLX 1. 118. 209. 254. a e f go syr[sch] arm aeth Cyr[fid116]; item b c l q vg Aug cons[2, 17] cop syr[p] ... ς Ti πρ. αυτ. η μητ. αυτ. ειπ. cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler | εζητουμεν cum ℵ[c]ACDLXΓΔΛΠ unc[8] al fere omn it[omn] vg syr omn etc Or[int2, 261] et [3, 954] etc: ℵ*B 6[pe] vid ζητουμεν

49 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν
τοῖσ τοῦ πατρόσ μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ
ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖσ. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ
Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενοσ αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. 52 καὶ Ἰησοῦσ
προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀν-
θρώποισ.

III.

1 $^{6.3}$ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ ἡγεμονίασ Τιβερίου
Καίσαροσ, ἡγεμονεύοντοσ Ποντίου Πειλάτου τῆσ Ἰουδαίασ, καὶ
τετρααρχοῦντοσ τῆσ Γαλιλαίασ Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ

---

49. εζητειτε cum ℵ^{c}ABCDLXΓΔΠ unc^{8} al fere omn it^{pler} vg syr^{utr} arm aeth go Or$^{int\ 3,955bis}$ etc ... ℵ* 346. b cop syr^{cu} ζητειτε | ηδειτε et. g$^{1.}$ vg go cop syr^{utr} arm aeth Or$^{int\ 3,953}$ et ^{955} Did$^{tri\ 3,20}$ Epiph^{442} etc: D 225. 282. 49^{ev} a b c e f ff$^{2.}$ l q syr^{cu} Ir (vel potius Marcosii ap Ir) ^{gr} et $^{lat\ 92}$ Cyr$^{fid\ 116}$ Thdrt^{5,122} Tert$^{prax\ 26}$ οιδατε

51. και ηλθεν cum ℵABC^{2}LXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it vg syr^{cu} et ^{utr} arm go Or$^{int\ 3,956}$ ... C*DF^{w} 28. cop om, hinc Gb^{0} | ναζαρεθ (et. ς^{e} 1624. 1633) cum B*DEGHMSUVΓΛ al pl, item C^{2}Δ -ραθ ... ς Wtst Gb Sz Ln ναζαρετ cum ℵB^{3}KLXΠ al mu, item Α -ρατ | και η μητηρ cum ℵABC* KLSUVXΓΔΛΠ al pl it^{pler} vg go syr^{p} arm ... Gb' η δε μητ. cum C^{3}D EGHM al^{45} fere e cop syr^{sch} et ^{cu} Or$^{int\ 3,956}$ Eus$^{steph\ 223}$ | παντ. τα ρημαΤ. cum ℵBCEGHLMUVXΓΔΛ al pler b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l q vg Or$^{int\ 3,956}$ ... ΑDKΠ al τα ρηματ. απαντ. (D παντ.), a *verba eius omnia*. Praetereaque absque ταυτα c. ℵ*BDM a e syr^{sch} ^{ed} arm ... ς Ti add ταυτα, Ln [ταυτα] cum ℵ^{c}ACLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} b c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l vg syr^{cu} syr^{cod} et ^{p} aeth Or$^{int\ 3,956}$ Eus$^{steph\ 223}$

52. εν τη cum ℵL cop Or^{3,214}, item B omisso εν, item omisso τη Cyr$^{ioh\ 96}$ Epiph^{1019} et ^{1024} ... ς Ln Ti om cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Ath ^{456} et ^{475} al | σοφια κ. ηλικια cum ℵABCXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} f ff$^{2.}$ g$^{1.\ 2.}$ vg go syr^{p} Or^{3,214} et ^{129} et $^{int\ 3,250}$ Ath^{456} et ^{475} Cyr$^{ioh\ 96}$ ... DL a b c e l q cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} Or$^{int\ 2,678}$ et ^{3,85} etc ηλ. κ. σοφ.

III, 1. ηγεμονευοντοσ et. Eus$^{dem\ 398}$: D Eus$^{dem\ 365}$ et ^{428} Chron^{392} επιτροπευοντοσ. Item it vg *procurante* | τετρααρχουντοσ ter cum ℵ*C cop. Hanc formam ℵ ubique tuetur atque Lc 9, 7, ubi omiserat ℵ* hunc titulum Herodis, ℵ^{a} reposuit. Accedit ubique (praeter Act 13, 1) C, Lc 9, 7 etiam X, Matthaei vero loco 14, 1 etiam ZΔ. Hinc vix

αὐτοῦ τετρααρχοῦντοσ τῆσ Ἰτουραίασ καὶ Τραχωνίτιδοσ χώρασ, καὶ
Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆσ τετρααρχοῦντοσ, 2 ἐπὶ ἀρχιερέωσ Ἄννα 3 ss
καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν Mt 3, 1ss Mc 1, 1ss
ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 $^{7.1}$ καὶ ἦλθεν εἰσ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ- Io 1, 6ss
δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡσ 4–6 Es 40, 3–8
γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντοσ
ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε τὰσ
τρίβουσ αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄροσ καὶ
βουνὸσ ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰσ εὐθείασ καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰσ ὁδοὺσ λείασ, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον
τοῦ θεοῦ. 7 $^{8.5}$ Ἔλεγεν οὖν τοῖσ ἐκπορευομένοισ ὄχλοισ βαπτι- 7–9 Mt 3, 7–10
σθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν
ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺσ ἀξίουσ τῆσ

---

dubium est hanc insolitam formam a sacris scriptoribus positam, a scribis vero plerisque eiectam esse ... ς Ln Ti τετραρχουντοσ ter cum ℵ^{c}AB(D)L etc (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) | De initio evglii Marcionis Tert marc^{4,7}: *Anno quintodecimo principatus Tiberiani proponit eum* (edd. Paris. et Franek. *deum*) *descendisse in civitatem Galilaeae Capharnaum.* Item Epiph^{311} (42, 11) *εν τη αρχη παντα τα απ αρχησ τω λουκα πεπραγματευμενα -ταυτα παντα περικοψασ απεπηδησε και αρχην του ευαγγελιου εταξε ταυτην· εν τω πεντεκαιδεκ. ετει τιβεριου καισαροσ, και τα εξησ.*

2. *επι* cum ℵABCDEGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pl etc ... ς (= Gb Sz) *επ* cum minusc vix mu | *αρχιερεωσ* cum iisdem unc qui *επι* item F^{w} al pl b e syr^{p} aeth ... ς (= Gb Sz) *αρχιερεων* cum minusc vix mu it^{pler} vg cop go Or$^{int\ 3,957}$ | *καιαφα* cum ℵABLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} q am fu cop etc ... Ln *καΐφα* cum CD a b c al vg^{ed} Or^{int} (:: at ita D it^{pler} vg ubique) | *τον ζαχαριου* cum ℵABCDEFHKLMSUVXΓΔΛΠ al longe pl ... ς (= Gb Sz) *τον του ζαχ.* cum G 1. 69. 2^{pe} al vix mu

3. *πασαν την* cum ℵCDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler cop Eus$^{dem\ 428}$ Chron^{392} ... Ln Ti om *την* cum ABL al pauc Or^{3,719} et ^{4,127}

4. *προφητου* sine *λεγοντ.* cum ℵBDLΔ 1. 118. 124. it^{pler} vg cop syr^{cu} arm Or^{4,127} Eus^{dem428} ... ς (Gb^{oo}) add *λεγοντοσ* cum ACXΓΛΠ unc^{8} al pler f q go syr^{utr} aeth Chron^{392} | *εν τη ερημω· ετοιμασατε*: de hac verborum distinctione vide ad Mc 1, 3. Eandem sequitur Eus dem^{428}

5. *ευθειασ* cum BD^{gr}Ξ 73. 253* 32^{ev} a b c ff^{2} g^{1} l vg arm Or^{4,127} et ^{int3,956} et ^{4,663} Ir^{int184} (*in directa*, sed^{edd2} *in directum*) ... ς *ευθειαν* c. ℵACLXΓΔΛΠ unc^{8} al pler d e f q cop syr^{cu} et ^{sch} (syr^{p} aeth) go

μετανοίασ, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν
Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 *ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν*
τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 10 [9. 10] *Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ*
ὄχλοι λέγοντεσ· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 *ἀποκριθεὶσ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖσ·*
ὁ ἔχων δύο χιτῶνασ μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
ὁμοίωσ ποιείτω. 12 *ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν*
πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·*
μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 *ἐπηρώτων*
δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖσ; καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ
15 ss Io 1, 15 ss *ἀρκεῖσθε τοῖσ ὀψωνίοισ ὑμῶν.* 15 *Προσδοκῶντοσ δὲ τοῦ λαοῦ καὶ*
διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
16 s Mt 3, 11 s Mc 1, 7 s *μήποτε αὐτὸσ εἴη ὁ Χριστόσ,* 16 [10. 1] *ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ*
Ἰωάννησ· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶσ· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερόσ

10. *ποιησωμεν* (Gb') c. ℵABCDFHLMSVXΓΔΛΠ al pl go aeth ... ς (= Sz) *ποιησομεν* cum GKU 1. al permu; item *faciemus* it vg Or[int 3, 960]
11. *ελεγεν* cum ℵBC*LX 1. 13. 33. 69. 124. 131. c f l vg (et δ, item *dixit* a b d e g[1.] q go syr[cu] et [utr] ... ς Ti *λεγει* c. AC[2]DS[Γ]ΓΔΛΠ unc[8] al pler
12. *ειπαν* cum C*D ... ς *ειπον* cum ℵABC[3]LXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *ποιησωμεν* cum ℵABCDFHKLMSVXΓΔΛΞΠ al pl go aeth ... ς *ποιησομεν* cum GU 1. al permu, item rursus *faciemus* it vg
13. *ειπεν προσ αυτουσ*: ℵ* om ([c] suppl): id quod lectione in aliis fluctuante commendatur
14. *ποιησωμεν* cum ℵBC*et***DFHLMSVXΓΔΛΞΠ al pl go aeth ... ςLn *ποιησομεν* cum AGKU 1. al permu, item ut vv. 10 et 12 it vg | *και ημεισ* post *τι ποι.* cum ℵBC*LΞ 1. 69. 124. b c e f ff[2.] g[1.] l q vg syr[cu] et [sch] ... ς ante *τι ποι.* cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[8] al pler a go syr[p] cop arm aeth ... D 7[ev] om | *προσ αυτουσ* cum ℵAC[3]XΓΔΛΠ unc[8] al fere omn go ... Ln Ti *αυτοισ* cum BC*DLΞ 1. 33. it vg | *μηδενα* sec cum ℵ*H syr[cu] et [sch] cop (*ne concutiatis quemquam, ne faciatis cuiquam iniuriam*) ... ς Ln Ti *μηδε* cum ℵ[c]ABCDLΞ unc rell al omn[vid] it vg syr[p] al
16. *απεκριν. λεγ. πασιν* (ℵ[c]L *πασ. λεγ.*) *ο ιωανν.* cum ℵ(et*et[c])BL e Or[1, 182] ... ς Ln Ti *απεκριν. ο* (H al pauc om) *ιωανν. απασι* (K*X al *πασιν*, Γ om) *λεγων* cum ACEFGHMSUVΔΛΞΠ(KΓ) etc (plures var) ... D *επιγνουσ τα νοηματα αυτων ειπεν* ... syr[cu] nil nisi *dixit illis* | *υδατι βαπτιζ. υμασ* cum ℵABCXΓΔΛΠ unc[9] al pler ff[2.] vg syr[p] aeth Or[4, 182]; item *βαπτ. υμ. υδατ.* f cop syr[cu] et [sch] go Or[int 3, 961 bis] ... D al[5] c

μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανοσ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ,
αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 [11.5] οὗ τὸ πτύον
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν
τὸν σῖτον εἰσ τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.
18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
λαόν· 19 [12. 2] ὁ δὲ Ἡρώδησ ὁ τετραάρχησ, ἐλεγχόμενοσ ὑπ᾽ αὐτοῦ 19 ss Mt 14, 3 ss
περὶ Ἡρωδιάδοσ τῆσ γυναικὸσ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων Mc 6, 17 ss
ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδησ, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ Mt 4, 12
πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ. Mc 1, 14
21 [13. 1] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ
Ἰησοῦ βαπτισθέντοσ καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 21 s Mt 3, 13 ss
22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσ περι- Mc 1, 9 ss Ioh 1, 21 ss
στερὰν ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱόσ 9, 35
μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

Amb[luc 2,77] *υμασ βαπτιζ. εν υδατι*, similiter al. Praeterea CD a b c e ff[2.] g[1.] l q gat mt Amb[luc 2,77] (non item f vg) syr[p mg] (in cod assem[2.]) add *εισ μετανοιαν*: non item Or[4,132]et[133] Or[int 3,961] Eus[dem 428]

17. *διακαθαραι* cum א*B a (*ad purgandam aream*) e (*ut emundet aream*) cop arm Ir[int 17] (*emundare*). Cf et. Heracl ap Clem[eclog 25] ... ς Ln Ti *και διακαθαριει* (:: ut Mt) cum א[a]ACDLXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pl] vg etc Ir[gr 17] Or[int 3,968] | *συναγαγειν* cum א*B e arm, item א[a] *συναξαι* ... ς Ln Ti *συναξει* (:: ut Mt) cum א[c]ACDLXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg

19. *τετρααρχησ* cum א*C cop: cf ad 3, 1 ... ς Ln Ti *τετραρχησ* cum א[c] etc: cf ad 3, 1 | *του αδελφ. αυτ.* sine *φιλιππ.* cum אBDLΓΔΛΞ unc[8] al[120] fere it vg go arm[ed] ... ς (= Gb Sz) praem *φιλιππου* (:: e Mt ubi non fluct) cum ACKXΠ al mu cop syr[utr] arm[cdd] aeth

20. *κατεκλεισεν* sine *και* cum א*BDΞ b e (cop *adiiciens-proiecit*) (Eus[hist 3, 24, 5]) ... ς Ln Ti *και κατεκλ.* cum א[c]ACL unc rell al omn it[pl] vg etc | *φυλακη* sine *τη* cum אBDKLMΛΞΠ al[15] arm go Eus[hist] ... ς Ti *τη φυλ.* cum ACEFGHSUVXΓΔ al pl

22. *ωσ* cum אBDL 33. Or[4, 150] ... ς Ti *ωσει* (:: ut Mt) cum AXΓΔΛΠ unc[8] etc | *γενεσθαι* sine additam (Gb'') cum אBDL a b c e g[1. vid] l vg cop Amb[luc 2,83] ... ς add *λεγουσαν* cum AXΓΛΠ unc[8] al pler f ff[2.] g[2.] q go syr[utr] arm aeth, item Δ al *προσ αυτον λεγουσαν* | *ευδοκησα* cum אB P[w]KMUΛΠ al[50] fere Eus[steph 270] et [271] ... ς *ηυδοκ.* cum AEGHLSVXΓΔ al pl. Pro *συ ει - ευδοκησα* habent D a b c ff[2*] l *υιοσ μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε.* Eandem lectionem testatur Aug[cons 2, 31] al.

23 88 Mt 1, 1—17 23 [14. 8] *Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριά-
κοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ* 24 *τοῦ
Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ*
25 *τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἑσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ*
1 Chr 3, 17 Esr 3, 2 26 *τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ*

---

23. *και αυτος ην ις* (*ις* sine articulo cum ℵBLUX 33. al aliq; contra ϛ Ln Ti *ο ις* cum ΑΓΔΛΠ unc[7] al pler Chron) cum ℵABEGHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler go Or[int 3,965] Chron[457]; item 13. 124. 346. a b c e f g[1.] l q vg syr[p] arm Eus[steph 228] *και αυτ. ο ις ην* ... D etc *ην δε* | *αρχομ. ωσει ετ. τριακ.* cum ℵBLX al[6] b c g[1.] l q vg Or[3,406] Or[int 3,966] Eus[steph 228] al (Ir[int 148]) ... ϛ Ln *ωσει* (D al aliq *ως*, Γ om) *ετων τριακ. αρχομενος* (124. e f mt syr[sch] aeth om; syr[p mg] Chron[457] *αρχ. ειναι*) cum A DΓΔΛΠ unc[8] al pl a go syr[p] Cyr[luc 149] Chron[457] | *ων υιος* (Or *υι. ων*) *ως ενομιζετο* c. ℵBL al[4] a Or[3,965] (ex sched[gr] et [com]) Afric (ap Eus hist[1,7,4]) Eus[steph 228 et 270] al ... ϛ *ων ως ενομιζ. υιος* c. AXΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg cop syr[p] arm aeth ... D *ως ενομειζετο ειναι υιος*, item it[pl] | *ιωσηφ* sine articulo cum ℵABDLXΔΛΠ unc[7] al pler Or[3,965] Epiph[1089] ... Ti *του ιωσηφ* cum HΓ 1. 118. 131. 209. c[scr] Afric (ap Eus[hist] l. l.) Eus[steph 228 et 270] Epiph[482 et 489 et 746] Cyr[luc 161] | *του ηλει* usq *του ναθαν* (v. 31): D ratione Matthaei a versu 16 usq ad v. 10 ad Lucam translata sic: *του ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελιαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδωκ τ. αζωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζοροβαβελ τ. σαλαθιηλ* etc | *ηλει* c. ℵABEGHMSΓΛ al pl Chron[457] ... ϛ Ln *ηλι* c. KLUVXΔΠ al permu

24. *μαθθαθ* cum ℵ (D *μαθθαν*, vide ante) ing em (uterque *matthath*) etc ... ϛ Ln *ματθατ* cum ABEGHSVΔΠ al pl cop vg go ... KLM[txt]UXΛΓ al permu (et. tisch[4.]) syr[p] *ματθαν*. Ceterum Afric ap Eus[hist 1,7,4] om *τ. μαθθαθ τ. λευει*, nec aliter ipse Eus[steph 228 et 270], nec magis Amb luc[3,15]. Accedere videtur et. Ir[int 219] propter numerum generationum quem indicat. | *λευει* cum ℵB (ita ipse * ex *ηλει* correxit) GΓΛ 1. 69. al mu (go *levveis*) ... ϛ Ln *λευι* cum ALXΔΠ unc[7] al longe pl | *μελχει* cum ℵABEGHLMSΓΔΛ al mu ... ϛ Ln *μελχι* cum KUVXΠ al pl | *ιανναι* cum ℵBLΛ al pauc item it[pl] vg syr[sch] cop aeth ... ϛ *ιαννα* cum AE[2]G KMUVΠ al pl arm syr[p] Chron[457]; variant XE*ΔΓSH

25. *ματταθιου* c. ℵABEKLMSUΓΔΛΠ al pl q cop go syr[p] aeth; item B* *μαθθαθιου* (B[3] *ματθ.*), X al pauc *ματατθιου* ... G al pauc *ματθαιου*, HV etc *ματθιου* | *εσλει* cum ℵABEGHMSΓΔΛ al mu ... ϛ *εσλι* cum KUV XΠ al permu

26. *σεμεειν* c. ℵBL, item *semein* b e go cop ... ABGHMSV*XΓΛ etc *σεμεει*, item ϛ Ln *σεμεϊ* cum KUΔΠ al perm, item *semei* it[pl] vg syr[utr] arm aeth | *ιωσηχ* cum ℵBLΓ al[18] fere b c (*iosec*) e ff[2.] (*osehc*) g[1. 2.] l**

27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ
Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ
τοῦ Ἢρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ
τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ
τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ 2 Sam 5, 14
Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βόοσ τοῦ 32 a Ruth 4, 18—22

(*oseae*) am cop arm ... ς Ln ιωσηφ cum AXΔΛΠ unc[8] al pler a f q vg go cop[petr**] syr[utr] aeth | ιωδα cum ℵBLXΓ al[30] g[1.] am em for harl ing mt (δ *iuda aut ioda*) go cop[dz] ... ς Ln ιουδα cum ΔΛΠ unc[8] al pl it[9] vg[ed] tol (*iudae*) cop syr[utr] arm aeth

27. ιωαναν cum ℵ[a]ABEGΔΛ al pl vg[odd] (ap Ln) syr[utr], item LXSVΓ al cop ιωανναν ... ℵ*U etc ιωναν ... ς ιωαννα cum KMΠ al mu it[pl] go | νηρει cum ℵABEGHLMSΓΔΛ al pl ... ς Ln νηρι cum KUVXΠ al permu

28. μελχει cum ℵABEGHLMSΓΔΛ al pl ... ς Ln μελχι cum KUVXΠ al pl | αδδει cum ℵABEGHMSΓΔ al permu ... ς Ln αδδι cum KUVΛΠ al pl | ελμαδαμ cum ℵBL 33. al it[pl] vg cop ... ς ελμωδαμ cum AXΔΛΠ unc[8] al pl f q go (*ermodam*) syr[p] aeth

29. ιησου cum ℵBL 13. 33. 69. 346. al pauc (similiter Γ 1. 131. ιησω) a b c e f g[1.2.] l vg cop arm ... ιωση c. ABGHKMSUVΔΛΠ al pl q go (*iosez*) syr[sch]; X ιωσηχ | ιωρειμ c. ABLXΓΔΛΠ unc[6] al pl: ℵUV 33. al mu ιωριμ ... Γ etc ιωραμ | μαθθαθ cum ℵ* (μαθθααθ) et [c] ing (*mattiath*), item (ita Ti) B* 346. μαθθατ, item AKΠ 33. al mu ματταθ ... ς Ln ματθατ cum B[3]GHMSUVΔΛ al pl cop, E etc μαθατ | λευει cum ℵABGH LΓΔ al mu (go ut supra) ... ς Ln λευι cum EKMSUVΛΠ al pl

30. ιωναμ cum ℵBΓ 1. al[15] fere c e g[1.] cop[dz] syr[sch] et [p mg] arm ... ς Ln ιωναν c. AGHLMSUVX al permu cop[edd] syr[ptxt] ... EKΔΛΠ al mu ιωαναν (K al pauc -νναν) etc

31. μεννα cum ℵBLX 33. (157. al pauc μενα) c g[1.] g[2] l** vg cop[schw] arm; item Γ 1. 131. q μεναν, similiter it[pl] al ... ς μαϊναν cum EGHK MSUVΔΛΠ al pl f (*mainan*) go syr[p] aeth Chron ... A 49. 51. om, hinc Ln [μεννα] | ναθαμ cum ℵ*B c e (hi[3] *natam*; q *mattan*) ... ς Ln Ti ναθαν cum ℵ[c]ALXΓΔΛΠ unc rell al fere omn etc | δαυειδ cum ℵAB*DH LΔ etc. Cf et. ad Mt. 1, 1 ... ς δαβιδ cum minusc, Gb Sz δαυιδ cum EKMUXΛ al, SΓΠ al δαδ

32. ιωβηδ (ℵ*B -βηλ) cum ℵ[c]AΓ[W]LMUXΓΔ 33. 69. 346. al plus[15] c δ cop aeth ... ς ωβηδ (DΓ* ωβηλ) cum DΓ[recent] EGHKSVΛΠ al pl etc | βοος cum ℵ[c] (ℵ* βαλλς) ABDLM[txt]XΠ 33. 69. al a b e l* arm cop (*boes*) aeth (*boas*) ... ς βοοζ cum EGHKM[mg]SUVΓΔΛ al pl it[6] vg go Chron | σαλα cum ℵ*B aeth ... ς Ln Ti σαλμων cum ℵ[c]ADLXΓΔΛΠ unc[rell] al omn[vid] it vg etc

Chr 2, 1 ss Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ
24 s 1 Chr 17, 24 ss τοῦ Ἑσρὼμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ
τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ρα-
36—38 1 Chr 1—4 γαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρ-
φαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ
τοῦ Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ· 38 τοῦ Ἐνὼσ
τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

1—13 Mt 4, 1—11 Mt 1, 12 s 1 $^{15.\,2}$ Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ
τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας

---

33. τ. αμιναδαβ cum ℵ^{c}AEGHKLM^{mg}SUVXΓΔΛΠ etc, item (ut Ti) D αμειναδαβ: ℵ* αδαμ, M^{txt}s al plus^{40} syr^{p} αμιναδαμ ... B om | τ. αδμειν (ℵ 69. al -μιν, Γ al αλμειν, 1. al αλμει, X al αδμη; sed 1. al pauc praem τ. αραμ) τ. αρνει (LX al -νι) c. ℵBLXΓ al mu cop syr$^{p\,mg}$ arm ... ς Ln τ. αραμ cum ADEGHUΠ al non ita mu it^{7} vg go syr^{sch} ... KM SVΔΛ al^{70} fere b e syr^{p} aeth Chron τ. αραμ τ. ιωραμ | εσρωμ (et. ς Gb Sz) cum ℵAD^{gr}(ασρωμ)E(εζρ.) GHKLMSUVXΓΔΛΠ al pler it^{pl} am for fu em ing cop ... ς^{e} Ln Ti εσρων cum B al vix mu d vg^{ed} tol

34. ισαακ cum ℵ^{c}ABD^{2}LXΓΔΛΠ etc ... ℵ*D* a b c e ισακ. Cf ad Mt 1, 2

35. σερουχ cum ℵABLXΓΔΛΠ unc^{9} (et. F^{w}) etc, item D b σερουκ ... ς (= Gb Sz) σαρουχ cum minusc ut vdtr pauc vg^{ed} (*sarug*) syr^{sch} et p cd | φαλεκ cum ℵBDLVXΔ al permu b c e ff^{2} l q am for cop^{schw} syr^{p} ... AEGHKMSUΓΛΠ al pl vg go syr^{sch} Chron φαλεγ

36. καιναμ cum ℵBL 1. 33. al pauc aeth (:: eadem forma A Gen 10, 24 bis) ... ς Ln καιναν cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pl etc ... D om

37. ιαρετ cum ℵB* a l q Chron^{459} ... ς ιαρεδ cum B^{3}LXΓΔΛ unc^{7} al pl f vg cop ... Ln ιαρεθ cum AKΠ al aliq b c g^{1} | μελελεηλ cum ℵ*AΔ 69. (al^{2} μελεηλ) cop$^{petr\,4}$ ... ς Ln Ti μαλελεηλ c. ℵ^{c}BDLXΓΛΠ unc^{8} al pler cop^{edd} Chron; similiter it^{mu} vg | καϊναμ cum ℵL ff^{2} cop^{dz} ... ς Ln Ti καϊναν cum ABDXΓΔΛΠ unc^{8} etc

IV. 1. πληρ. (F^{w} add ων) πνευμ. αγι. (Schu prob) cum ℵBDEF^{w}KLXΠ 1. 11. 33. al^{40} it^{pler} vg syr^{utr} sah cop (aeth) Bas$^{eunom\,319}$ Or$^{int\,3,\,966bis}$ ... ς πνευμ. αγι. πληρ. cum AGHMSUVW^{b}ΓΔΛ al pl e go arm Thdrt$^{5,\,1069}$ | εν τη ερημω c. ℵBDL a b g^{1} q em fu ing harl mt sah ... ς εις την ερημον (:: ut Mt et Mc) cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΛXΠ al omn^{vid} c e f ff^{2} g^{2} l vg cop etc

τεσσεράκοντα πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου. $^{13.\ 5}$ καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν.
3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολοσ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτοσ. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· Deu 8, 3
γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ. 5 καὶ
ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ οἰκουμένησ
ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ δώσω τὴν
ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παρα-
δέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃσ
ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν Deu 6, 13

---

2. τεσσερακοντ. cum (א μ')AB*LΔ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B^{3}DW^{b}ΓΛΞΠ unc^{8} al omn^{vid} | συντελ. αυτων absq additam (Gb'') cum אBDL a b c e g$^{1.\ 2.}$ l vg sah cop arm aeth pers^{wh} ... ς add υστερον (:: e Mt ubi non fluct) cum AEGHKMSUVW^{b}ΓΔΛΠ al omn^{vid} f ff$^{2.}$ q go syr^{utr} cop^{dz} recent Cyr$^{mai\ 151}$

3. ειπ. δε αυτω cum אBDL 1. 33. al it^{pler} vg cop Amb$^{luc\ 1339}$ ... ς και ειπ. αυτ. cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler e q go syr^{utr} arm aeth Thdrt$^{5,\ 123}$ (:: ut Mt)

4. προσ αυτ. (13. al sah cop αυτω, 130^{gr} om) ο (Δ om) ις cum אBLΔ al^{4} it vg sah cop aeth ... ς ις (M al^{25} fere ο ις) προσ αυτ. cum AEGHKMSU VW^{b}ΓΛΠ al pler go syr^{p} arm. Praeterea ς add λεγων cum AEGHKMS UVW^{b}ΓΔΛΠ al pler it syr^{p} arm aeth go ... omisimus cum אBL 13. 33. 130^{gr} al pauc vg sah cop | ο ανθρωπ. c. אABDEGLVW^{b}ΔΠ^{2} al permu sah cop ... Gb^{oo} ὁ cum F^{w}HKMSUΓΛΠ* al plus^{70} go. Praeterea haec edidimus absque additam cum אBL sah cop^{schw} ... ς Ln add αλλ επι (D εν) παντι ρηματι (al^{20} etc add εκπορευομενω δια στοματοσ) θεου cum ADW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg syr^{utr} go arm etc :: e Mt

5. και αναγαγων αυτον sine additam (Gb'') cum אBDL 1. al^{4} a e sah cop ^{schw} arm Cyr$^{ador\ 13}$ ... ς Ln add ο διαβολοσ cum AW^{b}ΓΔΛ unc^{8} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} cop$^{wi\ et\ dz\ recent}$ aeth Hil^{49}. Item omisimus εισ οροσ υψηλον cum אBL b g$^{1.\ 2.}$ am em fu for ing iac harl mt tol (etc) sax sah cop^{schw} Cyr$^{ador\ 13}$ ... ς (Schu „rec. ap. Mt") add εισ οροσ υψηλον, Ln [ε. ορ. υψ.] cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff$^{2.}$ q vg^{ed} go syr^{utr} cop^{wi} aeth arm Hil^{49}; item addito λιαν D al^{4} etc

6. ω εαν cum אALW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} etc ... Ln ω αν cum BD

7. ενωπιον (א* μοι ενωπ. εμ.) εμου (prob Schu) cum א*BDEF^{w}HVW^{b}ΓΔΞΛ 1. al plus^{50} ... ς ενωπ. μου cum א^{c}AGKLMSUΠ al permu Cyr$^{ador\ 13}$ | σου πασα cum אABDLW^{b}ΓΔΛΞΠ unc^{9} al plus^{150} e ... ς (= Gb Sz) σου παντα cum minusc vix mu, item *tua omnia* it^{pler} vg

8. αποκριθ. ο ις ειπ. αυτω cum אFLM^{mg}Ξ 1. 13. 33. 69. 124. al plus^{13}

αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεισ κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ
μόνῳ λατρεύσεισ. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰσ Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν
ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ,
10 s Ps 91, 11 s βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χει-
ρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον τὸν πόδα σου.
Deu 6, 16 12 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπει-
ράσεισ κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσασ πάντα πειρασμὸν
ὁ διάβολοσ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14 s Mt 4, 12. 24 Mc 1, 14 14 [17. 1] Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ-
ματοσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλησ τῆσ
περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸσ ἐδίδασκεν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ
αὐτῶν, δοξαζόμενοσ ὑπὸ πάντων.
16 ss (Mt 13, 54 ss Mc 6, 1 ss) 16 [18. 10] Καὶ ἦλθεν εἰσ Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένοσ,

---

(e omisso αυτω) f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ (sah) cop syr^{sch} ... Ln αποκριθ. ειπ. αυτω ο ῑς̄ cum AKM^{txt}Π al^{15} fere a b c q ... ς Ti αποκριθ. αυτω ειπεν ο (B om) ῑς̄ cum BEGHSUVW^{b}ΓΔ al pl; item DΛ etc αποκρ. αυτ. ο ῑς̄ ειπεν | γεγραπται non praemissis υπαγε etc (Gb probante Schu) cum ℵBDLΞ 1. al^{7} a c f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ vg go sah cop^{schw} syr arm aeth (Or^{3,540}) ... ς praem υπαγε οπισω μου σατανα, item Ln [υπ. οπ. μου σατ.] cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{aliq} cop^{wi} syr$^{p.}$ aeth$^{cod\ a}$. Item γεγραπτ. sine γαρ (Gb Sz probante Schu) cum ℵABDLΓΞΠ unc^{8} al longe pl it^{pler} vg sah cop syr^{utr} go arm aeth Or$^{int\ 3,968}$ ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum U W^{b}ΔΛ 69. al mu b q :: utrumq e Mt | προσκυνησεισ κυρ. τ. θε. σου cum AEGHKMSUVΓΛΠ al longe pl a sah arm ... Ln (et. Ti in Synops. 1864) κυρ. τον θε. σ. προσκ. cum ℵBDFLW^{b}ΔΞ al^{40} fere it^{9} vg go cop syr^{utr} aeth Or$^{int\ 3,968}$ :: at ita Mt lectione non fluctuante, nec magis LXX fluct

9. ηγαγ. δε cum ℵBLΞ sah cop syr$^{p\ mg}$ ... ς Ln και ηγαγ. cum ADW^{b}ΓΔ ΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg syr$^{sch\ et\ p\ txt}$ arm aeth | εστησεν sine αυτ. (Schu prob vdtr) cum ℵBLΞ e arm^{ed} Or$^{int\ 968}$ ... ς Ln add αυτον (:: ut Mt lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg etc | υιοσ cum ℵABDLΓΔΛΞΠ unc^{9} al plus^{150} ... ς (= Gb Sz) ο υιοσ cum minusc vix mu

11. οτι cum ℵABKLMW^{b}Ξ 1. al permu it^{7} vg go cop syr^{p} Or$^{3,969\ sched}$ ... Gb^{oo} cum DEFGHSUVΓΔΛ al pl a b sah syr aeth Or^{int} :: ut Mt

14. ὁ cum ℵABDLMUΓΞ al pl Or^{4,161} ... EFGHKSVW^{b}ΔΛΠ al^{40} fere om

16. εισ sine την (Gb') cum ℵBDLΔΞ al^{15} fere Or^{4,161} Cyr$^{ioh\ 477}$ (item Δ om εισ την) ... ς Ti εισ την cum AW^{b}ΓΛΠ unc^{8} al pler Eus$^{dem\ 442}$ |

καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸσ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰσ τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ
βιβλίον τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, καὶ ἀναπτύξασ τὸ βιβλίον εὗρεν
τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν Is 1, 61 s
ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι
αἰχμαλώτοισ ἄφεσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσ-
μένουσ ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξασ
τὸ βιβλίον ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλ-
μοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντεσ αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν
πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖσ ὠσὶν
ὑμῶν. 22 19. 1 καὶ πάντεσ ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ
τοῖσ λόγοισ τῆσ χάριτοσ τοῖσ ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐ-

---

ναζαρα cum ℵB*Ξ 33. e Or^{4,161}; item Α ναζαρατ, Δ ναζαραθ ... ς^{e} (1624. 1633 etc) Ti ναζαρεθ cum EFGHMSUVW^{b}ΓΑ al pl it^{pler} vg go cop ... ς Wtst Gb Sz Ln ναζαρετ cum B^{3}KLΠ al permu a; D ναζαρεδ | ανατεθραμμενοσ cum ℵFLΞ 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. q* *enutritus* Eus^{dem} Cyr$^{ioh\ bis}$ ... ς Ln Ti τεθραμμενοσ (Δ τεθρεμμενοσ) cum ABW^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{4,161}

17. βιβλ. του προφ. ησαϊ. cum ℵBLΞ 33. 69. 346. a b q am fu for ing perus Or$^{int\,3,970}$; item D ο προφητησ ησαϊασ ... ς βιβλ. ησαϊ. του προφητ. cum AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler c e f ff^{2} g$^{1.2}$ l vg$^{ed\ et\ mss\ aliq}$ (ut em) go syr$^{utr\ et\ hr}$ cop arm aeth | αναπτυξασ c. ℵDW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg go syr^{hr} Or$^{int\,3,970}$ Eus$^{dem\,442}$ (:: hoc uno loco Ni Ti legitur) ... Ln ανοιξασ cum ABLΞ 33. 440*, item syr^{utr} cop arm aeth | τοπον cum ℵLΞ 33 ... ς Ln Ti τον τοπ. cum ABDW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler

18. ειvεκεν cum ℵABDLW^{b}ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pl ... ς (= Gb Sz) ενεκεν cum minusc mu | ευαγγελισασθαι cum ℵABDLW^{b}ΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler Or$^{3\ et\ 4}$ Eus$^{dem\,442}$ etc ... ς (= Gb Sz) ευαγγελιζεσθαι cum minusc vix mu Eus$^{ps\,223}$ | απεσταλκεν με (D^{gr*} απεσταλμαι) sine additam (Gb probante Schu) cum ℵBDLΞ 13. 33. 69. it^{pler} am for barl ing perus mt tol sax cop arm$^{cdd\ mu}$ aeth Or$^{3,696\ et\ 4,18}$ item $^{int\,3,970}$ Eus$^{dem\,442\ et\ es\ bis\ et\ ps\ quater}$ Ath^{ps} Cyr^{act} ... ς (= Gb) add ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν, item Ln [ιασ. τ. συντ. τ. καρδ.] c. AW^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg$^{ed\ et\ mss\ aliq}$ go syr$^{utr\ et\ hr}$ arm^{ed} aeth$^{cod\ a}$ Ir$^{int\,260}$ :: e LXX

20. παντων οι οφθ. εν τη συνα. ησαν cum ℵBFL al^{5} (c Or$^{int\,3,970}$ *omnium oculi erant in synag.*) q aeth Eus$^{dem\,193\ et\ 442}$ ... Ln Ti παντων εν τ. συνα. ησαν οι οφθ. cum AKΠ al^{6} b cop go ... ς παντων εν τ. συν. οι οφθαλμοι ησαν cum DEGHMSUVΓΔΛ al pler it^{pler} vg syr^{utr} arm

τοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 [20.10] καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ,
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρ-
ναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 [21.1] εἶπεν δέ· ἀμὴν
Io 4, 44 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυ-
1 Reg 17, 1 Iac 5, 17 τοῦ. 25 [22.10] ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν
ταῖς ἡμέραις Ἠλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη
τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
1 Reg 17, 9 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα
2 Reg 5, 14 τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν
τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθα-

22. *ουχι* cum ℵBDL ... ϛ *ουχ* cum AXΔΛΠ unc[9] al omn[vid] ... Γ om | *υιοσ εστιν* (a om, D e post *ιωσ.* pon) *ιωσηφ ουτοσ* cum ℵBL 346. Cyr[mai161], item D a e ... ϛ Ln *ουτοσ εστ. ο υι. ιωσηφ* (:: cf ll. pp.) cum AXΓΔ ΛΠ unc[9] al fere omn it[6] (item *hic filius est ioseph* l vg) cop syr[utr et hr] go arm aeth

23. *εισ την* cum ℵB, item Gb Ln *εισ* cum DL al[4] ... ϛ *εν τη* cum EFGHM SUVXΓΔ al pl; item AKΛΠ al[r] plus[10] Epiph[51, 15] *εν* | *καφαρναουμ* cum ℵBDX etc ... ϛ *καπερναουμ* cum ALΓΔΛΠ unc[9] al omn fere q

24. *λεγω υμιν* cum ℵBDLXΔΠ unc[5] al pl it vg syr[sch et hr] etc ... AEGHVΓΛ al[25] fere go syr[p] *υμ. λεγ.* | *εαυτου* cum ℵD ... ϛ Ln Ti *αυτου* c. ABL unc rell al omn[vid]

25. *οτι* cum ℵLXΛ 1. 13. 33. 69. 262. 346. al[25] fere e f l go arm syr[utr et hr] Or[int3, 971] Bas[eth 245] ... ϛ Ln Ti om cum ABDΓΔΠ unc[9] al pl it[pm] vg :: passim *οτι* eiusmodi (post *λεγω υμιν* 13, 35. 22, 16 et 18 et alibi) a multis omittitur, sed fit etiam ut dubites utrum inlatum an omissum sit | *ηλειου* c. AB*, v. sq -*λειασ* cum ℵAB*DU[2] ... ϛ Ln -*λιου* cum ℵB[3]DLXΓΔΛΠ unc rell etc, v. sq -*λιασ* cum B[3]LXΓΔΛΠ unc rell etc | *επι ετη* cum ℵACLXΓΔΛΠ unc[9] al longe pler a (*per triennium*) go syr[p] Bas[eth245] ... Ln om *επι* cum BD al[5], nec exprim it[pler] vg etc

26. *ηλειασ*: vide ad 25 | *σαρεπτα* (A etc -*ραπτα*) c. ℵAB*CDXΓΔΛΠ unc[8] al pl it vg (am *sarepta*) go cop aeth Or[1, 422 et int3, 971] ... B[3]KLMS al plus[40] Or[cat ox 37] (*σαρεφθαν*) Bas[eth245] *σαρεφθα* | *σιδωνιασ* (L -*νασ*) cum (Gb') ℵABCDLV[2]XΓ al[20] fere it vg (Latt pler *sidoniae*, e am *sidonae*) go cop aeth Or[1, 422 et cat et int3, 971] ... ϛ Ti *σιδωνοσ* (:: ut ubique in evv et act) cum EFGHKMSUΔΛΠ al pl Bas[eth245]

27. *εν τω* (A aliq om) *ισρ.* hoc loco cum ℵBCDLX al plus[10] it vg cop syr[sch et hr] arm aeth Or[int3, 971] ... ϛ post *προφητου* (:: ut v. 25) cum AΓ ΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] | *ελισαιου* (B -*εισαιου*) cum ℵABDGLUVΔ

ρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ
ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους
ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν·
30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 [23.8] Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, 31s Mt 7, 28s Mc 1, 21s
καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· 32 [24.2] καὶ ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33–37 Mc 1, 23–28
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ
σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλ-
θεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ

---

al mu a b c d l (e *elie*) am fu for ing go etc ... ς Ti -ισσαιου cum CE FHKMSXΓΔΠ al pl f q | εκαθαρισθη cum ℵBDΓΔΛΠ unc[9] al pler ... Ti εκαθεριςθη cum ACLX y[scr] al pauc :: nullo Lucae loco forma -ε- ℵ aut B testem habet, in Mt 8, 3 et Mc 1, 42 certe B accedit | ναιμαν (D* d -μας) cum ℵABCDKLΠ 1. 69. al mu; item X al aliq νεμαν, item it[5] am for ing gat al cop go ... ς νεεμαν cum EFMSUVΛ carp[ev] al pl, item *Neaeman* f q, Δ al pauc ναιμαν, GHΓ al pauc νεεμμαν, b c g[2.] vg[ed] et mss aliq Or[int 3, 971] *Naaman*

29. οφρυος cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc[9] al longe pl Or[4, 169] ... ς (item Ln ex errore) praem της cum D* al non ita mu arm; D[2] al[4] praem του | ωκοδομητο αυτων hoc ordine cum ℵBDL 13. 33. 69. 346. a c e ... ς Ln αυτων ωκοδομ. cum ACXΓΔΛΠ unc[9] al pler b f ff[2.] g[1.2.] l q vg | ωστε cum ℵBDL al[9] cop Or[4, 162] ... ς (=Gb) εις το cum ACXΓΔΛΠ unc[9] al pler

31. καφαρναουμ ut v. 23, sed X h. l. καφερναουμ ... ς καπερναουμ ut ibidem, accedente h. l. C

33 sq. φωνη μεγαλη absque λεγων cum ℵBLV*Ξ cop Or[4, 171] (affert v. 31—35) ... ς Ln add λεγων cum ACDV[2]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg go syr[utr et hr] arm :: additur in Mc nec fluct | εα cum ℵABCLQXΓΔΛΠ unc[9] al pler g[1. 2.] vg go syr[utr] arm Or[4, 171] ... D al[4] a b c e f ff[2.] l q syr[hr] cop aeth Tert[marc 4, 7] om (:: cf Mc)

35. απ (Gb'', probat Schu ex usu Lcae a Mco diverso) cum ℵBDLVΞ 1. al plus[30] it vg (Latt *exi ab*) Or[4, 171] ... ς εξ cum ACQXΓΔΛΠ unc[8] al pl :: ut Mc | εις το μεσον cum ℵABCLMQXΞ al permu ... Gb Ti εις μεσον cum DΓΔΛΠ unc[8] al[100] fere Or[4, 171]

*πάντασ, καὶ συνελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· τίσ ὁ λόγοσ οὗτοσ,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖσ ἀκαθάρτοισ πνεύμασιν
καὶ ἐξέρχονται;* 37 *καὶ ἐξεπορεύετο ἦχοσ περὶ αὐτοῦ εἰσ πάντα*
38 s *τόπον τῆσ περιχώρου.*
Mt 8, 14 s Mc 1, 29–31 38 [26.2] *Ἀναστὰσ δὲ ἀπὸ τῆσ συναγωγῆσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰ-
κίαν Σίμωνοσ. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνοσ ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆσ.* 39 *καὶ ἐπιστὰσ ἐπάνω
αὐτῆσ ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖσ.*
40 s Mt 8, 16 40 *Δύνοντοσ δὲ τοῦ ἡλίου πάντεσ ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντασ*
Mc 1, 32–34 *νόσοισ ποικίλαισ ἤγαγον αὐτοὺσ πρὸσ αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐ-
τῶν τὰσ χεῖρασ ἐπιτιθεὶσ ἐθεράπευεν αὐτούσ.* 41 [27.8] *ἐξήρχοντο
δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν
τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.*
42–44 Mc 1, 35–39 42 [28.8] *Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἔρημον
τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕωσ αὐτοῦ, καὶ
κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.* 43 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ*

---

38. *απο* (Gb'' probante Schu) cum ℵBCDLQΞ al[10] Or[4, 171] (d *a*) ... ς Ln *εκ* (:: ut Mc lectione non fluct) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler go, item *de* (quo saepe *εξ* exprimitur) it vg | *πενθερα δε* cum ℵABDLQX²ΓΔΛ²ΞΠ unc[9] al longe pl ... C al plus[5] *η δε πενθερα*, ς (= Gb Sz) *η πενθ. δε* cum minusc vix mu (X*Λ* a *σιμωνοσ* priore ad *σιμωνοσ* alterum transiliunt)

40. *τασ χειρ.* (b q *manum*; contra it[8] vg *manus*) *επιτιθεισ* (it[pler] vg *inponens*) cum BDQΞ al plus[10] it[pler] vg ... ς *τασ χειρ. επιθεισ* (a *manibus inpositis*) cum ALRXΓΔΛΠ unc[9] al pler a, item ℵC cop aeth *επιθεισ τ. χειρ.* | *εθεραπευεν* (*curabat*) cum BD 440** it vg syr[utr] Or[4, 171] ... ς Ln Ti *εθεραπευσεν* (:: ut Mc) cum ℵACLQRXΓΔΛΞΠ unc[9] al omn fere Or[cod par]

41. *εξηρχοντο* c. ℵCX 1. 33. al[10] fere Or[4, 171] ... ς Ln Ti *εξηρχετο* c. ABDLQRΓΔΛΠ unc[9] al pler | *κραυγαζοντα* (Q al pauc *κραυαζ.*) cum ADEGHQUVΓΔ al plus[50] Or[4, 171] ... ς *κραζοντα* (ℵ* *-ντων*, ℵ[c] *-ντα*) cum ℵBCFKLMRSXΛΞΠ al pl | *ο υι. τ. θεου* sine *ο $\overline{χσ}$* cum ℵBCDFLRXΞ 33. 130. 220. it[pler] vg cop arm ar[po] Or Tert[marc 4, 8] Victorin ... ς (= Gb) praem *ο $\overline{χσ}$* cum AQΓΔΛΠ unc[8] al pler f q go syr[utr] aeth

42. *επεζητουν* c. ℵABCDFLMQRSUVXΓΔΛΞ al plus[115] ... ς (= Gb Sz) *εζητουν* cum EGHKΠ al mu

αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων
εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

V.

1 [28. 10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ 1–11 (Mt 4, 18–22 Mc 1, 16–20)
ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην
Γεννησαρέτ, 2 καὶ ἴδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ
δὲ ἁλεεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ
εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς

---

43. *με δει* c. ℵACLQRXΓΔΛΠ unc⁹ al pler ... Ln *δει με* cum B, item (sed post *οτι* pon, quod ipsum e om) D e, item ante *ευαγγελισ.* it^pler vg syr^p | *επι τουτο* cum ℵBL it⁴ a (*ob hoc*), *ideo* b c ff²· g¹· ²· l vg ... ς *εισ τουτο* (:: Mc *εισ τουτο γαρ εξηλθ.*) cum ACDQRXΓΔΛΠ unc⁹ al pler, item *in hoc* d e, *ad hoc* f q | *απεσταλην* cum ℵBCDLX al⁹ ... ς *απεσταλμαι* cum AQRΓΔΛΠ unc⁹ al pler

44. *εισ τασ συναγωγασ* cum ℵBDQ al¹² ... ς Ln *εν ταισ συναγωγαισ* c. ACLRXΓΔΛΠ unc⁹ al pler | *τησ γαλιλαιασ* c. ADXΓΔΛΠ unc⁹ al pler it vg go etc ... ℵBCLQR 1. al²⁰ fere cop syr^p txt *τησ ιουδαιασ*

V, 1. *και ακουειν* cum ℵABLX 1. 131. c cop^schw et cdd 2 arm aeth ... ς Ln *του ακουειν* c. CDQRΓΔΛΠ unc⁹ al pler it^pler vg cop^wi syr^utr go | *γεννησαρετ* cum ℵABCGQRSUVΓΔΛΠ al pl a b e l (*genessaret*) syr^p txt arm; item FL al mu perus *γενησαρετ* ... EHKM 69. al mu q for ing (vg^ed am al *genesareth*) go syr^p mg *γεννησαρεθ* ... D nec aliter d *γεννησαρεδ*

2. *ιδεν* cum ACDKLQRSVΛΠ al mu ... ς Ln *ειδε* (-*εν*) cum ℵBEFGHMUΓΔ al pl | *πλοιαρια* cum AC*LQR al⁶, item *naviculas* a f ... ς Ln *πλοια* (:: haec forma vv. 3 et 7 tantum non fluct) cum ℵBC²DΓΔΛΠ unc⁹ al pler, item *naves* it^pl vg | *αλεεισ* cum ℵ*ACLQ (:: in Mt ℵ*B*C bis; in Mc AB*L^corr Δ et ℵAB*CLΔ) ... ς Ln Ti *αλιεισ* cum ℵ^c BDRXΓΔΛΠ unc rell al omn^vid | *απ* (ℵ* om) *αυτων* hoc loco (Gb″) cum ℵ^c (ℵ*)BCDL 33. ... ς Ln post *αποβαντεσ* cum AC³QXΓΔΛΠ unc⁹ al pler c f syr^utr et^hr arm aeth go ... R it^mu vg om | *επλυναν* cum ℵC*LQX 239. 299., item Ln *επλυνον* cum BD 91. ... ς Ti *απεπλυναν* cum AC³RΓΔΛΠ unc⁹ al pler

3. *σιμωνοσ* cum ℵBDL ... ς praem *του* cum ACQRXΓΔΛΠ unc⁹ al omn^vid | *καθισ. δε* c. ℵBLQ a cop ... ς Ln *και καθ.* c. ACDRXΓΔΛΠ unc⁹ al pler it^pler vg etc | *εν τω πλοιω εδιδ.* cum ℵD e (d *in nave turbas doceb.*),

ὄχλουσ. 4 [30. 9] ὡσ δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸσ τὸν Σίμωνα·
ἐπανάγαγε εἰσ τὸ βάθοσ, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰσ ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸσ κοπιά-
σαντεσ οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
6 καὶ τοῦτο ποιήσαντεσ συνέκλεισαν πλῆθοσ ἰχθύων πολύ· διερήσ-
Io 21, 6 σετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖσ μετόχοισ ἐν
τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντασ συλλαβέσθαι αὐτοῖσ· καὶ ἦλθαν,
καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.
8 [31. 10] ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτροσ προσέπεσεν τοῖσ γόνασιν Ἰησοῦ
λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλόσ εἰμι, κύριε. 9 θάμ-
βοσ γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντασ τοὺσ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ
τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον, 10 ὁμοίωσ δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
υἱοὺσ Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. [32. 2] καὶ εἶπεν
πρὸσ τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπουσ ἔσῃ

... B εκ του πλοιου εδιδ. ... ς Ln Ti εδιδ. εκ (al pauc απο) του πλοιου cum ACLQRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

5. και αποκριθ. σιμων c. ℵ^{c}BLΔ (ℵ* σιμ. post ειπεν, item c post *dixit illi*) ... ς Ln κ. απ. ο σιμων c. ACRΓΛΠ unc^{8} (deficit G) al omn^{vid} ... D ο δε σιμ. αποκρ., var X etc | ειπεν absque αυτω cum ℵB e cop ... ς Ln Ti add αυτω cum ACDLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg etc | ολησ cum ℵABL 33. 131. Cyr^{luc169} ... ς add τησ cum CDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Tit$^{cat\,ox41}$ | τα δικτυα c. ℵBDL 1. 209. al pauc c e q go cop syr^{hr} aeth (arm om) Amb^{luc1354} ... ς Ln Ti το δικτυον cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{7} vg syr^{utr}

6. πληθ. ιχθυ. πολυ cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc^{8} al longe pl cop go arm syr^{p} Eus$^{theoph\,118}$ ... ς Ln ιχθ. πληθ. πολυ cum D al vix mu it vg syr^{sch} | διερησσετο (ℵB^{3} 6. διερρ.) cum ℵBL, item C διερρητο ... ς διερρηγνυτο et Ln Ti διερηγνυτο: hoc cum A g^{scr} al pauc, illud cum XΓΔΛΠ unc^{8} al pler Eus^{theoph118} (:: cf Act 14, 14 Lc 8, 29) | τα δικτυα cum ℵBDL 1. al pauc a c f ff$^{2.}$ l q go cop arm aeth Eus^{theoph118} ... ς Ln Ti το δικτυον cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b e g$^{1.\,2.}$ vg syr^{utr} et^{hr}

7. τ. μετοχοισ sine τοισ cum ℵBDL 259. a ... ς τ. μετοχ. τοισ, Ln τ. μετοχ. [τοισ] cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere | ηλθαν cum ℵL 435. ... ς Ln Ti ηλθον cum ABCXΓΔΛΠ unc^{8} al pler

8. ιυ c. ℵBEHKSUVΓΛΠ al^{70} fere ... ς [Gb^{00}] praem του cum ACFLMXΔ al mu

9. η cum ℵACLΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}, it vg ... BDX go ων (d *quos ceperant*)

10. ο ισ cum ℵACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ti om ὁ cum BL

ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες
πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
12 [33.2] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, 12—16 Mt 8, 2—4
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ Mc 1, 40—45
πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω,
καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ
αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σε-
αυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς
προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 [34.1] διήρχετο δὲ Lev 14, 2
μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν
καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 [35.2] αὐτὸς δὲ
ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
17 [36.2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν δι- 17—26 Mt 9, 1—8
δάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ Mc 2, 1—12
ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας
καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν.
18 [37.1] καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν
παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον
αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον,

---

11. *παντα* c. ℵBDL 131. ... ς Ti *απαντα* cum ACΓΔΛΠ unc[8] al pler

12. *ιδων δε* cum ℵB e cop ... ς Ln Ti *και ιδων* c. ACDLXΓΔΛΠ unc[8] al pler g[1.2.] q vg syr[p] aeth Cyr[actes]

13. *ειπων* cum AEHKMSUVΓΔΛΠ al pler ... Gb' Ln *λεγων* (:: e Mt) c. ℵB CDLX al[6] Cyr[actes] :: at praeterquam quod *λεγων* ad Mt accommodatum est, *ειπων* hunc in modum apud Lucam solum scribi solet, cf 9, 22. 19, 30. Act 4, 25. 7, 26 et 27. 18, 21. 19, 21. 24, 22

15. *θεραπευεσθαι* absq *υπ αυτ.* (Gb') cum ℵBC*DL al[12] it vg cop syr[sch] arm aeth ... ς add *υπ* (Δ 2. g[scr] *απ*) *αυτου* c. (Δ)C[2]EHKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syr[p]

17. *φαρισ.* cum ℵACEHKLMUVXΓΔΛΞΠ al pler ... Ln *οι φαρ.* cum BS cop schw arm | *εληλυθοτες* cum ℵA[2]BCLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler it[pler] vg cop syr[utr] et hr al ... Ln *συνεληλυθοτες* cum A*D al[10] Cyr[4, 254] libere a arm | *αυτον* cum ℵBLΞ aeth (*ut sanaret*) Cyr[luc 175] ... ς Ln Ti *αυτους* c. ACDXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg syr[utr] et (*eos omnes*)[hr] cop arm go ... K *παντας*

19. *ποιας* cum ℵABCDEKLMSUVXΓΔΛΞΠ (i. e. unc omn) al plus[80] (qui al-

ἀναβάντεσ ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ
κλινιδίῳ εἰσ τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 *καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν*
αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 *καὶ*
ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντεσ·
τίσ ἐστιν οὗτοσ ὃσ λαλεῖ βλασφημίασ; τίσ δύναται ἁμαρτίασ
ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνοσ ὁ θεόσ; 22 *ἐπιγνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ διαλο-*
γισμοὺσ αὐτῶν ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί διαλογίζεσθε ἐν
ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; 23 *τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί*
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 *ἵνα δὲ εἰ-*
δῆτε ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι
ἁμαρτίασ, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρασ τὸ
κλινίδιόν σου πορεύου εἰσ τὸν οἶκόν σου. 25 *καὶ παραχρῆμα*
ἀναστὰσ ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρασ ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν
οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 *καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ,*
καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντεσ ὅτι εἴδο-
μεν παράδοξα σήμερον.

---

lati sunt a conlatoribus) ... ς (= Gb Sz) praem *δια* cum minusc non ita mu Cyr^{4,255}

20. *ειπεν* (D *λεγει* ut Mc) absque *αυτω* cum ℵBLΞ 33. 130. ff^{2} (g^{2} ?) vg ... ς (= Gb) add *αυτω* cum AEKMSUVXΓΔΛΠ al longe pl syr^{p} et^{hr} arm, item CD etc add *τω παραλυτικω*

21. *αμαρτ. αφειναι* cum BDΞ c e Amb^{spir698}, item L 1. Cyr^{4,255} *αμ. αφιεναι* ... ς *αφιεναι αμαρτ.* (:: ut Mc) cum ℵACEKMSUVXΓΔΛΠ al fere omn it^{pm} vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth

22. *αποκριθεισ* cum ℵABLXΓΔΛΞΠ unc^{6} al pler e f g$^{2 vid}$ q vg cop go syr^{cdd} et^{p} et^{hr} arm Cyr^{4,255} ... Gb^{0} Ln om cum CD al^{8} it^{6} syr$^{sch\ ed}$ aeth

23. *εγειρε* cum ℵABCDEF^{w}KLMSVΓΔΞΠ al pl ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum UXΛ al mu

24. *εξουσ. εχει* hoc loco cum BKLΞΠ al^{7} b f ff^{2} g^{1} l q vg Cyr^{act51} ... ς Ln post *οτι* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum ℵACDEMSUVXΓΔΛ al pler a c e syr^{utr} et^{hr} cop etc | *αφιεναι* cum ℵABCD^{2}L^{2}XΓΔΛΞΠ unc rell al omn^{vid} ... Ti *αφειναι* cum D*L* (uterq *αφιναι*) | *παραλελυμενω* cum ABEKSUVΓΔΛΠ al pl ... Gb″ Ln *παραλυτικω* (:: ut Mt et Mc) cum ℵCDF^{w}LMXΞ al permu Cyr^{act51} | *εγειρε* cum ℵABCDEF^{w}KMSVXΔΛΞΠ al pl ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum LUΓ al mu | *αρασ* cum ABCEKLMSUVXΓΔΛΞΠ al fere omn arm Cyr^{act51} ... ℵD 157. it vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth *και* (157. c f l q vg om) *αρον*, posteaque *και πορευου*

25. *εφ ο* (Gb″) cum ℵABCEKLMSVXΓΔΞΠ al plus^{65} ... ς Ln *εφ* (U* *εν*) *ω* c. EUΛ 1. 69. al permu

27 [38. 2] Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην 27–32 Mt 9, 9–13
ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκο- Mc 2, 13–17
λούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ.
29 [39. 2] καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-
τοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν
κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς
αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελω-
νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 [40. 2] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ
ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν 33–35 Mt 9, 14 s
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ Mc 2, 18–20

---

26. ειδομεν cum ℵB*DEΘUΓΔΛΞΠ[2] al pl[vid] ... Ti ιδομεν (C ιδαμ., R ιδωμ.) cum ACKLMRVXΠ* al mu

27. λευειν cum ℵABCLΞRΓΞ al pauc ... ς Ln λευϊν cum ESUVXΔΛΠ al pl; K al pauc Latt λευι, D al pauc λευει

28. παντα (sed ℵ*C* -τας) c. ℵ*et[c]BC*et[2]DLRΞ 33. al[5] ... ς Ti απαντα (M απαν) cum AEK(M)SUVXΓΔΛΠ al pler | ηκολουθει cum BDLΞ 69. a ... ς ηκολουθησεν (:: ut Mc) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc[6] al pl it[pler] vg etc

29. λευεις cum ℵABCLRXΞ pp[arh] ... ς Ln λευϊς cum EKMSUVΓΔΛΠ al pler ... D al pauc Latt λευει vel λευϊ. Idque absque articulo cum ℵABCDE F[w]KLMRSUVXΓΔΛΞΠ al longe pl ... ς (= Gb Sz) ο λευϊς cum minusc vix mu | πολυς τελωνων cum ℵBCDLRΞ al[8] it vg syr[utr] arm ... ς Ti τελω. πολ. cum AXΓΔΛΠ unc[6] al pler go

30. οι φαρισαι. και οι γραμμ. αυτων (cum ABCLRΓΔΛΞΠ al pler it[pler] vg syr[p] et[hr] go Bas[eth 257] ... Gb° cum ℵDFX al[3] f e l vg[cod] etc) hoc ordine cum (ℵ)BC(D)LRΞ 1. 33. 131. 157. it vg cop syr[hr] arm ... ς οι γραμμ. αυτων (vide ante) και οι φαρισ. hoc ordine (:: ut Mc) cum AE FKMSUVXΓΔΛΠ al pler go syr[utr] aeth Bas[eth 257] | των ante τελω. cum ℵABCDEFKLMRUXΓΔΛΞ al pl arm ... ς (= Gb Sz) om. cum SVΠ al mu Bas[eth ed] | και αμαρτωλ. cum ℵABC[2]LRXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler it vg syr utr et hr cop rell Bas[eth] ... Ti om cum C*D al[3 scr] Cyr[luc 120] :: ll. pp. non fluct

31. αλλα οι cum ABΞ ... ς αλλ οι cum ℵCDLR etc

33. ειπαν c. B*CDLRΞ 33. ... ς ειπον cum ℵAB[3]EFHKMSUVXΓΔΛΠ al longe pler | οι μαθητ. sine διατι cum ℵ[a]BLΞ 33. 157. cop ... ς Ln praem διατι (:: ut ll. pp.) cum ℵ*et[c(cb?)]CDRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[utr] go al

σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μὴ
δύνασθε τοὺσ υἱοὺσ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστίν,
ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ.
36–39 Mt 9, 16 s Mc 2, 21 s 36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι οὐδεὶσ ἐπίβλημα ἀπὸ
ἱματίου καινοῦ σχίσασ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε,
καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα
τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ
παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνοσ ὁ νέοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ αὐτὸσ
ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ

34. *ο δε ις̅* cum ℵBCDLRXΞ al mu f cop syr[p mg] aeth arr ... ς Ln Ti om *ις̅* cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[sch et p txt] arm go | *ποιησαι* cum ℵ[c]ABCLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn[vid] f l q vg syr[utr] go arm ... ℵ* D it[6] gat* aeth om :: e Mc | *νηστευσαι* cum ℵ[c]BXΞ 28. ... ς Ln Ti *νηστευειν* (:: cf Mc) cum ℵ*ACDLRΓΔΛΠ unc rell al pler

35. *και οταν* cum ABDEHKM[mg]RSUVXΓΔΛΞΠ al longe pl a em for ing go ... ℵCFLM[txt] al plus[25] it[8] vg (et. am) cop syr[utr] om *και*, hinc Ln [*και*] :: e ll. pp. | *τοτε* cum ABCDLRXΓΛΞΠ unc rell al longe pl a vg cop syr[utr] arm[ed] ... ℵFMΔ al[20] b c e f ff[2.] g[1.] l q go arm[codd] aeth *και τοτε* :: e ll. pp.

36. *απο* (Schu „bene") cum ℵBDLXΞ al[10] b c e ff[2.] g[1.] l q vg syr[utr] cop (arm) Amb[luc 1361] ... ς om, Ln [*απ.*] c. ACRΓΔΛΠ unc[8] al pler a f go aeth. Item *σχισασ* (Schu „bene") cum ℵBDLΞ 1. 22. 33. 131. 157. 251. cop (post *ουδεισ* pon) syr[sch] pers[p] ... ς Ln om (:: ut ll. pp.) c. ACRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[p] arm aeth | *σχισει* (Schu „bene ap Lc") cum ℵBCDLX al[12] a e. Item *συμφωνησει* c. ℵABCDLX al[14] a e (et. Epiph[marc]) ... ς *σχιζει* et *συμφωνει* cum (A –*ζει* et –*νησει*)EFHK M(R *σχιζεται*, ut nuper recognovi, et -*νει*)SUVΓΔΛΠ al longe pl it[pler] vg cop syr[utr] arm go aeth | *το* (ς om, item Ln ex errore) *επιβλημα το απο* c. ℵBCLXΔ al mu (item D *επιβλημα* post *καινου*) it vg cop syr utr arm ... Gb" Ti *το απο* sine *το επιβλ.* c. AEFHKMRSUVΓΛΠ al longe pl go aeth sl *

37. *ο οιν. ο νεοσ* (ℵ 44. 71. om *ο νεοσ*) cum BCDLMRUXΔ al plus[20] it vg etc ... ς *ο νεοσ οινοσ* cum AEFHKSΓΛΠ al pl go

38. *αλλα* cum ℵADEFHLRSUVXΓΔ al pl ... BCKMΛΠ 1. 69. al *αλλ* | *βλητεον* cum ℵ[a]ABCRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] vg ... ℵ*D a b c e (post *αλλα* pon) f ff[2.] g[1.] l q syr[utr] aeth (cop) *βαλλουσιν* :: a Mt 9, 17 videtur pendere nec satis huc quadrare. Praeterea *βλητεον* absque additam cum ℵBL 1. al[5] cop ... ς (sed Gb° et Schu omissionem vdtr prob) Ln

ἀσκοὺσ καινοὺσ βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶσ πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸσ χρηστόσ ἐστιν.

VI.

1 [41. 2] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι Mc 2, 23–28
αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺσ στάχυασ Mt 12, 1–8

---

add και αμφοτεροι συντηρουνται (D a e τηρουνται, *servantur*; it[rell] vg *conserv.*) c. ACDRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[utr] arm al :: e Mt ubi nemo om

39. D a b c e ff[2*] l (non item it[4] vg) om hunc versum. Nec magis Eus habuisse vdtr; nec enim ut debebat in canonem decimum retulit, in quo quae singulis propria sunt posuit. | θελει cum ℵBC*L al[6] cop arm aeth ... ς Ln praem ευθεωσ (X al pauc ευθυσ) cum AC[2]RXΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1. 2.] ff[2.] vg syr[utr] go | χρηστοσ cum ℵBL 157. 225. cop syr[sch] ... ς Ln χρηστοτεροσ cum ACRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[p] rell

VI, 1. δευτεροπρωτω (RΓ 13. al[3] δευτερω πρωτω) cum ACDEHKMRSUVX. ΓΔΛΠ al pler a f* ff[2.] g[1. 2.] (e *sabbato mane*) vg go syr[p txt] arm. Tractant uberius Caesar[53] (Galland. 6) Epiph[452] et [158] Chron[396] (ed. Bonn., ed. Par.[211]) Chr hom. 40. in Mt Isid epp 3, 110 Thphyl ad h. l. Euthy ad h. l. Amb[luc1362]: „secundoprimum, non primosecundum dixit, δευτεροπρωτον enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecellit. Secundum ideo quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum.“ Cf et. P[s 47] (p. 936). (Conferri praeterea possunt Eustath. vit. Eutych. nr. 95. δευτεροδεκάτη Hier. in Ezech. 45. et δευτερέσχατοσ Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clem strom. 6, 5. ex Praedicat. Petri -- ἐὰν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγουσι τὸ λεγόμενον πρῶτον etc) ..... ℵBL 1. 22. 33. 69* 118. 157. 209. b c e f** l q cop syr[sch] syr p mg („non in omnib. exemplarib. est“) syr[hr] aeth ar[p] (ar[er] et ar[ro] δευτερω) perss om (Schu „recte“), hinc Ln Ti[synops] [δευτεροπρώτ.] :: at ut ab additamenti ratione alienum est, ita cur omiserint in promptu est. Ceterum nec simile quicquam Mt nec Mc adscripserunt. | δια sine των cum ℵ*ABLΞΔ*Π 1. al plus[10] ... ς add των (:: ut Mt et Mc) cum ℵ[c]CDEHKMRSUVXΓΔ[2] al longe pl Chron[346] cop arm | τουσ (ℵ al[5] om) σταχυασ hoc loco cum ℵAC[2](D)XΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it vg go cop syr[utr] et [hr] arm aeth ... BC*LR post ησθιον | C*M al

καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον·
τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς
1 Sam 21, 6 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξε-

---

pauc b c e cop^wi et dz syr^sch aeth Amb^luc ad *χερσιν* add *αυτων*, hinc Ln [*αυτων*]

2. *ειπον* (x *ειπαν*) sine *αυτοις* cum ℵBC*LX 1. 118. 131. 157. 209. a c e cop ... ς add *αυτοις* item Ln [*αυτ.*] cum AC³EΓΔΛΠ unc⁷ al pler (et. *προς αυτους*) b f ff²· g¹·²· l q syr^utr et hr arm aeth go ... D *ελεγον αυτω* :: ut Mc | *τι ποιειτε* etc: D *ειδε τι ποιουσιν οι μαθηται σου τοις σαββασιν ο ουκ εξεστιν* | *ποιειν* (L syr^sch post *σαββασιν*) cum ℵACL XΓΔΛΠ unc⁷ q cop syr^sch syr^p et hr go aeth ... Ln Ti om c. B(D)R 69. 274^mg it^pler vg arm :: inprimis Marcum ad hunc locum mutandum valuisse lectio codicis D probat. | *τοις σαββασιν* cum ℵB(D)LRU al¹⁰ it^pler arm ... ς *εν τοις* (ΔΛ* om) *σαββασι* c. ACXΓΔΛΠ unc⁷ al pler (13. al *εν σαββατω*) g¹·²· vg go

3. *ο* $\overline{ις}$ *προς αυτ. ειπ.* cum ℵL (al?) vg cop syr^p, item sed *προς αυτ.* post *ειπεν* (D^gr *ελεγεν*) posito (*ο* $\overline{ις}$ *ειπ. πρ. αυτ.* ita Ln) AC³DKMRXΠ al permu syr^sch aeth (e omisso *ο* $\overline{ις}$), similiter al it^cdd al ... ς Ti *προς αυτους ειπεν ο* (B om) $\overline{ις}$ (:: conveniunt haec cum ℵ etc, nisi quod *ο* $\overline{ις}$ post *ειπεν* ponitur) c. (B)C*EHSUVΓΔΛ al pl, item *dixit illis Iesus* a b g¹· l | *δαυειδ*: cf ad Mt 1, 1 | *οποτε* (:: hoc tantum loco legitur) cum AEHKMRSUVΓΛΠ al pler ... Ln *οτε* (:: ut Mc et Mt lectione non fluct) cum ℵBCDLXΔ al mu | *οντες* cum ACRΓΔΛΠ unc⁷ al pler go syr^p (it vg, at nec aliter ll. pp.) ... Ln om cum ℵBDLX al¹⁰ cop syr^sch et hr :: Mt et Mc sine *οντες*

4. *ως* cum ℵ*ACEHKMSUVΓΔΛΠ al pler syr^p et hr, item Ln *πως* cum ℵ^cLRX al¹⁰ (:: ut ll. pp.), item it^pler vg cop arm al Ir^int 237 ... BD plane om (syr^sch *οτι*) | *ελαβ. και* cum AC³EHMRSUVΓΔΛ al pl it vg go syr^p ... Ln *λαβων* cum BC*LX 33. (cop syr^sch ut vdtr) ... ℵDKΠ al³⁰ fere syr^hr arm aeth Ir^int 237 om, hinc Gb° :: at ita ll. pp. | *και εδωκ. και* c. ℵADEH KMRSUVXΓΔΛΠ al pler syr^hr et p aeth ... Ln om *και* sec cum BL 1. 118. it vg cop syr^sch arm go Ir^int (:: testes similiter etiam in Mc om; videbatur abundare, hinc tot interpretes invitis Graecis cdd consentiunt) Post v. 4. D addita habet haec: *τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει· ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου.*

στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 [12. 8] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι
κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν 6–11 Mc 3, 1–6 Mt 12, 9–14
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατη-
γορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν
δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς
τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς·
ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-

5. οτι cum ℵ^{c}ADEHKLMRSUVXΓΔΛΠ al pler it^{omn} vg go (cop ut solet) ... ℵ*B 1. 131. arm aeth om (Ti^{synops} :: cf ll. pp.) | ο υιος τ. ανθρ. ante και τ. σαββ. posuimus cum ADLRXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg syr^{p} arm go ... ℵB syr^{sch} et ^{hr} cop aeth post του σαββατου :: ut Mt

6. δε sine και cum ℵBLX al^{20} it^{7} cop syr^{sch} arm aeth Cyr^{4,255} ... ς Ti δε και cum ARΓΔΛΠ unc^{7} al longe pl g$^{2.}$ q vg syr^{p} | ανθρωπ. εκει cum ℵBLR al^{8} cop Cyr^{4,255} ... ς Ln εκει ανθρωπ. (:: ut Mc) cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} (b aeth om εκει) vg go syr^{utr} et ^{hr} arm

7. παρετηρουντο (Gb′) c. ABDLMRXΛΠ 1. 13. 33. 69. al^{30} fere Cyr^{4,255} ... ς παρετηρουν (:: ut Mc) c. ℵEKSUVΓΔ al pl | δε absque αυτον edidimus cum AEF^{w}HKMRSUVΓΔΛΠ al plus ^{120} it vg go ... ς (=Gb Sz) add αυτον (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵBDLX 69. al mu^{vid} syr^{utr} cop arm aeth amb^{reser} Cyr^{4,255} | θεραπευει cum ℵADLΠ 2^{pe} al pauc ... ς θεραπευσει (:: cf Mc) cum BXΓΔΛ unc^{7} al pler cop Cyr^{4,255} | κατηγορειν cum ℵ*BSX (D -γορησαι) al^{10} g$^{1.}$ q am fu for gat (hi Latt *accusare*) syr^{utr} go; item b c a e ff$^{2.}$ vg ... ς Ln (ignorans B) Ti κατηγοριαν cum ℵ^{c}AEF^{w}HKLM(R^{vid})UVΓΔΛΠ al pl f go cop arm syr$^{p\,mg}$ Cyr^{4,255} | αυτου: F^{w}KLRΠ al^{60} fere cop syr$^{p\,mg}$ arm κατ αυτου

8. ειπεν δε cum ℵBLX al^{7} a ... ς Ln και ειπεν cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler go syr^{sch} et ^{p} aeth Cyr^{4,255}, item *et ait* ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q, *et dicit* c e ... D b f λεγει | τω ανδρι (Gb″) cum ℵBL al^{8} aeth Cyr^{4,255}... ς Ln τω ανθρωπω (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler (it vg *homini*, item vv al) ... D om | εγειρε (Gb″) cum ℵABEF^{w}KLMSUVXΔΛΠ al pl ... ς εγειραι cum Γ al ... D εγειρου | και αναστ. cum ℵBDLX 1. 33. e^{ser} it vg cop al Cyr^{4,255} ... ς ο δε αναστ. cum AEKMSUVΓΔΛΠ al pler syr^{p} arm

9. ειπ. δε cum ℵBDL 13. 33. 69. 124. 346. it vg go (aeth) Cyr^{4,255} ... ς ειπ. ουν cum AEKMSUVXΓΔΛΠ al pler syr^{p} | επερωτω cum ℵBL 157. e f g$^{2.\,vid}$ l vg cop go syr^{hr} ... ς Ln επερωτησω (:: cf 20, 3 cum ll. pp.) cum ADXΓΔΛΠ unc^{6} al fere omn a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q syr^{utr} arm aeth | υμας ει (prob Schu) cum ℵBDL 157. a c e f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l (b hiat) vg cop

ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 καὶ περιβλεψάμενος πάν-
τας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν,
καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν
ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
12 a Mc 3, 13–15 12 [43.2] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς
τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
θεοῦ. 13 [44.2] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
14–16 αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους
Mc 3, 16–19 ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν
Mt 10, 2–4 Act 1, 13 ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρ-

---

Cyr$^{4, 255}$ ... ς υμας τι· cum minusc q arm (τι ante υμας); item Gb Sz υμας· τι cum AEKMSΓΛΠ al^{100} fere, item alterutrum UVXΔ | τω σαββατω c. ℵBDL c e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ q am fu for em tol cop^{schw} syr^{sch} aeth Cyr ^{4,255} ... ς τοις σαββασιν (:: ut ll. pp.) cum AXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} a f vg^{ed} ing (al) cop^{wi} syr^{p} arm go Tert$^{marc\,4,\,12}$ | απολεσαι (Gb″ probante Schu) cum ℵBDLX 1. 69. al it^{pler} (a hiat) vg cop syr^{sch} et $^{p\,mg}$ et ^{hr} arm go Tert^{marc} ... Gb Sz αποκτειναι (:: e Mc) cum AEF^{w}KMS UVΓΔΛΠ al^{130} e syr^{cod} syr$^{p\,txt}$ aeth

10. αυτω cum ABEF^{w}KMSUVΓΔΛΠ al pl syr^{sch} et $^{p\,txt}$ arm^{ed} go ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) τω ανθρωπω (:: e ll. pp.) cum ℵDLX 1. 33. 69. 124. al vix mu it (c *homini illi*, e *illi homini*) vg cop syr$^{p\,mg}$ et ^{hr} (add *cui manus eius arida*) arm^{mss} aeth | εποιησεν (et. Gb) cum AB EF^{w}LMSUVΓΔΛ 33. al plus^{80} (syr^{p} add ουτως c. ob.); item ς (= Gb, sed Schu prob ς) Ln (ex errore de B) εποιησ. ουτω (ουτως) cum KΠ al mu syr^{hr} ... ℵDX 1. 13. 69. al mu it vg go cop syr^{sch} et $^{p\,mg}$ arm aeth εξετεινεν (Gb′ :: e ll. pp.) | απεκατεσταθη (Gb″) cum ℵ^{c}ADEK LMSVXΓΔΛ al pl, item ℵ* 243. απεκατεστη ... ς αποκατεσταθη c. BU al mu | η χειρ αυτου sine υγιης c. ℵABDKLQUXΔΠ al plus^{30} it vg go cop syr^{utr} et ^{hr} arm ... ς (= Gb Sz) add υγιης (:: ut Mt) cum EMSVΓΛ al pl. Item sine ως η αλλη cum ℵBL 33. 34* 63. a e ff$^{2.}$ (g$^{2.\,vid}$) l 130 ^{lat} vg cop ... ς Ti add ως η αλλη, Ln [ως η αλλ.] cum AEKMQSUVX ΓΔΛΠ al pler b c f g$^{1.}$ q go syr^{utr} et ^{hr} arm aeth; item D 1. 131. ως και η αλλη

11. ποιησαιεν cum BLΛ 1. 13. 33. 69. al^{4}, item ℵΛ al^{5} ποιησειεν ... ς Ti ποιησειαν cum EKMQSUVXΓΔΠ al pler

12. εξελθειν αυτον (Schu „bene") cum ℵABDL(X omisso αυτ.) 33. 119. 157. i^{cant} al pauc e go^{vid} ... ς Ti εξηλθεν cum EKMQSUVΓΔΛΠ al pler it^{pler} vg :: utraque ratio frequens

14. και ιακω. cum ℵBDKLΛΠ al^{30} fere a b c vg^{cod} syr^{sch} arm Bas^{eth} ^{291} ... ς om και cum AEMQSUVXΓΔ al plu e (*iac. ioh. phil. bart. matth.*

θολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλφαίου,
καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ 17–19
Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ ἐγένετο προδότησ, 17 $^{45.\,1}$ καὶ καταβὰσ μετ' Mc 3, 7 ss
αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλοσ πολὺσ μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ Mt 4, 24 s
πλῆθοσ πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Ἰερουσαλὴμ
καὶ τῆσ παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνοσ, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ
καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ
ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμισ παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ
ἰᾶτο πάντασ.

20 $^{46.\,5}$ Καὶ αὐτὸσ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ 20 s Mt 5, 3–6

---

thom. iac. sic e) f ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ l (*iohannem et iacobum*) q vg cop syr^{p} go aeth Eus$^{dem\,120}$ Bas^{eth} cdd 2 | *και φιλιππ.* cum ℵBDL 33. 157. 244. a b c l syr^{sch} arm aeth Eus^{dem} ... ς om *και* cum AEKMQSUVXΓΔΛΠ al pler it^{6} vg cop syr^{p} go Bas^{eth}

15. *και* prim cum ℵBDL 13. a b c l q cop syr^{sch} arm aeth Eus$^{dem\,120}$ Bas$^{eth\,291}$ ... ς om cum AEKMQSUVXΓΛΠ (Δ om *μα. και θωμ.*) al pler e f ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ vg go syr^{p} | *μαθθαιον* cum ℵB*D go (ita go etiam Mt 9, 9, quod ibi supple; non item Mc 3, 18) ... ς *ματθαιον* cum AB^{3}QX ΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} | *και ιακω.* cum ℵD*L 13. 33. 69. c^{scr} a b c d l cop$^{wi\ et\ schw}$ syr^{sch} arm aeth ... ς Ln om *και* cum ABD^{2}QXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it^{6} cop$^{pet\,4}$ syr^{p} go Bas^{eth} | *αλφαιου* cum ℵBL al^{6} arm ... ς Ln *τον του αλφαιου* cum ADQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler go Bas^{eth}

16. *και* pri cum ℵBDF^{w}LQ al^{8} a b c ff$^{2.}$ l vg$^{ed\ et\ mss\ aliq}$ cop syr^{sch} arm aeth Bas$^{eth\,291}$ ... ς om cum AXΓΔΠ unc^{6} al pler e f g$^{1.}$ q am em ing for peru tol sax go syr^{p} | *ισκαριωθ* (D e f g$^{1.}$ l q for fu ing *σκαριωθ*, am *scariot*, a b om) cum ℵ*BDL 33. it^{pler} vg^{edd} Mcion$^{epiph\,312}$ ... ς *ισκαριωτην* c. ℵ^{c}AQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler ff$^{2.}$ vg^{cle} cop syr^{p} arm go Mcion$^{epiph\,323}$ Bas^{eth} | *οσ* sine *και* c. ℵBL 53. 112. it vg cop syr^{sch} arm aeth Mcion$^{epiph\,312\ et\ 323}$ ... ς add *και* cum ADQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler syr^{p} go Bas^{eth}

17. *πολυσ* cum ℵBL 1. 118. syr^{sch} ... ς Ln Ti om cum ADQXΓΔΛΠ unc^{6} al pler it vg rell

18. *ενοχλουμενοι* cum ℵABL 1. 157. ... ς Ln *οχλουμενοι* cum DQXΓΔΛ unc^{6} al pler | *απο* cum ℵABDEF^{w}LMQSVΓΔΛΠ al plu ... ς (= Gb Sz) *υπο* cum KUXΠ al pl | *εθεραπευοντο* cum ℵABDLQ al^{6} it vg cop arm aeth ... ς Ti *και εθεραπ.* c. EKMSUVXΓΔΛΠ al pler syr^{utr} go

19. *εζητουν* cum ℵBL b e f am syr^{sch} go ... ς Ln *εζητει* cum ADQRXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} it^{5} vg syr^{p} Mcion$^{epiph\,312\ et\ 324}$ Cyr$^{nest\,99}$

μαθητὰσ αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 $^{47.5}$ μακάριοι οἱ πεινῶντεσ νῦν, ὅτι
χορτασθήσεσθε. $^{48.5}$ μακάριοι οἱ κλαίοντεσ νῦν, ὅτι γελάσετε.
22—26 Mt 5, 11 s 22 $^{49.5}$ μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι, καὶ
ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶσ καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα
ὑμῶν ὡσ πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν
τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖσ προφήταισ οἱ πατέρεσ
αὐτῶν. 24 $^{50.10}$ Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ πλουσίοισ, ὅτι ἀπέχετε τὴν
παράκλησιν ὑμῶν. 25 $^{51.10}$ οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι
πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντεσ νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ
ὅταν καλῶσ εἴπωσιν ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ

---

20. *οι πτωχοι* cum ℵ* et^{cb} ABDEKLMRSUVΓΔΛΠ al plu b e ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg cop syr^{utr} al Or^{3,173} et $^{int 3,335}$ Eus$^{luc 168}$ Cyr$^{luc 193}$ Tert$^{marc 4,14}$ ... ℵ^{ca} QX al^{30} fere a c f gat sax cop$^{dz\ recens}$ syr^{hr} add *τω πνευματι* :: e Mt

23. *χαρητε* cum ℵABDEF^{w}HKLMPQRSUVXΓΔΛΞΠ al plus^{150} Bas$^{eth 285}$ ... ς (= Gb Sz) *χαιρετε* cum minusc vix mu | *κατ. τα αυτα* (Schu commend) cum BD(d *sic*)QXΞ 33. a (*similiter*) c (*eadem*) e (*per eadem*) cop vid syr^{sch} (ut a) arm Mcion$^{epiph 312}$ et^{324} ... ς *κατ. ταῦτα* (Gb″ *τ᾽ αὐτὰ*, at EKLMSUΓΛΠ etc *ταῦτα*) cum ℵΔEHKLMPRSUVΓΔΛΠ al pler b f ff$^{2.}$ l q syr^{p} go (*sec. hoc*) aeth (*sic quoque*) Or^{3,466} Tert$^{marc 4,15}$

25. *νυν* cum ℵBLQRXΔ*ΛΞ al^{20} f go cop syr^{p} c.* arm aeth Ors^{47} ... ς Ln Ti om c. ADEHKMPSUVΓΠ al plu a b c e g$^{2.}$ (ff$^{2.}$ g$^{1.}$ ut vdtr) l q vg syr sch Ir$^{int 202}$ Bas$^{eth 287}$ | *ουαι* sec sine *υμιν* cum ℵBKLSXΞ al^{10} fere Or^{3,270} et ^{794} et ^{812} Or$^{int 2,684}$ et ^{3,880} ... ς Ln add *υμιν* cum ADEHMPQRUVΓΔΛΠ al pler it vg Bas$^{eth 287}$ Or$^{int 3,848}$ Ors^{47}

26. *ουαι* sine *υμιν* c. ℵABEF^{w}HKLMPQRSUVXΓΛΞΠ al longe plu it^{pler} vg go syr^{p} Tert$^{marc 4,15}$ Or$^{int 2,689}$ Bas$^{eth 287}$ Chr^{1,106} cat$^{ox 50}$ ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum DΔ 13. 69. al mu b cop syr^{sch} arm aeth Ir$^{int 202}$ Mac^{170} Chr^{3,535} et ^{saepe} | *καλωσ ειπωσ. υμασ* hoc ordine cum ℵAHL 33. al plus^{5} syr^{sch} ff$^{2.}$ g$^{1.}$ l vg^{ed} et $^{mss\ aliq}$ Ir$^{int 202}$ Bas$^{eth 287}$ Mac^{170} (Gall^{7}) Chr^{1,106} et ^{4,246} ... B e q tol Tert$^{marc 4,15}$ *υμασ καλ. ειπ.* ... ς Ln Ti *καλ. υμασ* (D 28. d^{scr} *υμιν*) *ειπωσιν* cum DEKMPQRSUVXΓΔΛΞΠ al pler a c f am ing mt go Chr^{3,535} et ^{alib} cat$^{ox 50}$ | *παντεσ* (sed ℵ cop Ir^{int} post *οι ανθρ.* pon) cum ℵABEHKMPQRUXΞΠ al permu it vg^{cdd} cop syr^{p} go Bas$^{eth 287}$ Chr^{saepe} et ^{7,220} diserte (*ουκ ειπεν οταν - οι ανθρωποι, αλλ οταν παντεσ*) cat$^{ox 50}$ Ir$^{int 202}$ ... Gb Sz om cum DF^{w}LSVΓΔΛ al^{100} fere vg^{ed} syr^{sch} al Tert$^{marc 4,15}$ Mac^{170} | *κατ. τα αυτα* (Schu ut supra) cum ℵ^{a}BDKRXΞΠ etc ... ς (Gb ut supra) *κατ. ταυτα* cum ℵ*AE HLMPSUVΓΔΛ al pler etc

γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 [52. 5] Ἀλλὰ 27–30 Mt 5, 39–42
ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς
ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 [53. 5] τῷ τύπτοντί
σε εἰς τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴρον-
τός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 παντὶ
αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
31 [54. 5] καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ Mt 7, 12
ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 [55. 5] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγα- 32–36 Mt 5, 44–48
πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς
ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς
ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν,

---

27. αλλα cum ℵABDEKLMPRSUΔΧΠ al pl ... ϛ αλλ cum HX etc

28. καταρ. υμας cum ℵABDKMPRXΓΞΠ al[60] fere Or[cat ox98] (ad 1 Co.) Eus prae[654] ... ϛ (= Gb Sz) Ti κατ. υμιν c. EHLSUVΔΛ al pl Iust[apol 1, 15] Or [1, 772] | προσευχεσθε cum ℵABDLPRXΔΛΞΠ unc[7] al longe pl it[pler] am fu al go syr[p] arm ... ϛ (= Gb Sz) και προσευχ. cum minusc vix mu ff[2.] vg[ed] syr[sch] aeth Tert[marc4, 16] | περι cum ℵBLΞ ... ϛ Ln υπερ c. ADPRXΓΔΛΠ unc[7] al certe pler Clem[307] Or[1, 198] Eus[ps21 et alibi]

29. εις την cum ℵ*D Clem[85 et 307] (utroq loco accurate affert τω τυπτοντι usq αλλην) Or[1, 712bis et 788] (ut Clem) ... ϛ Ln Ti επι την cum ℵ[c]AB LRΞ unc rell al omn[vid] Bas[eth 270]

30. παντι sine δε cum ℵBKLRΠ 1. 131. 157. 300. al[10] fere b ff[2.] l syr[sch] arm aeth (Barn[19] ex interpolatione, ℵ* enim om locum: παντι τω [ita ℵ[c], edd om] αιτ. σε διδου, item Clem[538]) ... ϛ Ti add δε, Ln [δε] cum ADEHMPSUVXΓΔΛΞ al pler a c e f g[2.] (q om totum versum) vg cop go syr[p] c.* Bas[eth 270] | παντι sine τω cum ℵB Barn[19] (ex edd; ℵ[c] qui verba παντι usq διδου supplet τω habet) ... ϛ Ti add τω, Ln [τω] cum ADPRΞ unc rell al omn[vid] Barn[19] (ex ℵ[c]) Clem[538 et 944] Const[3, 4, 3] Bas[eth270] Chr[11, 282]

31. και υμεις: B a ff[2.] l Ir[int 248] om; b cop post αυτοις pon. Hinc Ln [και υμεις]

33. και γαρ εαν cum ℵ*B ... ϛ Ln Ti om γαρ cum ℵ[c]AD(ει pro εαν)LPXΞ unc rell al omn[vid] it vg etc | αγαθοποιητε cum ℵABEKLUVXΞΠ al pl ... Ti αγαθοποιειτε cum DHMPSΓΔΛ 33. al mu | και sine γαρ cum ℵBΔ aeth ... ϛ Ln Ti και γαρ c. ADLPRΞ unc rell al omn[vid] (sed al pauc και γαρ και) it[pl] vg etc

34. δανι– c. ℵAB*DLPRΔ al aliq et hoc versu et seq, item primo et tertio

ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖσ δανίζουσιν ἵνα
ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ
ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντεσ· καὶ ἔσται ὁ μι-
σθὸσ ὑμῶν πολύσ, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ
Mt 5, 48 ἐστιν ἐπὶ τοὺσ ἀχαρίστουσ καὶ πονηρούσ. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονεσ,
Mt 7, 1 καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 [56.2] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ
οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε.

---

loco E*X, item tertio tantum loco Λ ... ς Ln δανει- c. B[3]E[2]HKMSUVX ΓΠ (bis et. Λ, semel et. E*X) al longe plu. Cf Steph. Thesaur. sub δανιζω | δανισητε cum ℵBΞ 157, item b f ff[2.] g[1.2.] l q vg Amb[tob 16] (pag. 609) et e Tert[marc 4, 17] ... ς δανειζητε cum MUVΓΠ al permu, item Gb'' Ti δανειζετε (Ti δανιζ.) cum ADEF[w]HKLPXΔΛ al pl; item a d | λαβειν cum ℵBLΞ 237. Iust[apol 1, 15] ... ς Ln απολαβειν cum ADEHKMPS UVXΓΔΛ al longe pl | και sec sine γαρ c. ℵBLΞ 157. cop (item nonne et b q) ... ς Ln add γαρ c. ADP(R[vid])XΓΔΛΠ unc[7] al omn fere it[pler] vg syr[utr] et [hr] etc | αμαρτωλοι sine οι cum ℵABDELMPRSUVΓΔΛΠ(X?) al plu ... ς (Gb[oo]) praem οι cum HKΞ al mu cop | δανιζουσιν: vide ante ... ς Ln δανειζουσιν

35. δανιζετε ... ς Ln δανειζετε: vide ad v. 34 | μηδενα c. ℵΞΠ* w[cant] (pleriq conlatores non attenderunt) item (reddentes neminis spem praescindentes) syr[utr] et [hr] ar[p] pers[p] (:: interpretes Syros μηδενα legisse apparet; at quaeritur possitne μηδενα pluraliter dictum esse, quod non inauditum est teste Steph. Thes.) ... ς Ln Ti μηδεν cum AB LRXΓΔΛΠ[2] unc[7] al pler. Latini: nihil desperantes vel similiter, item cop rell | απελπ. c. ℵABLRΞ unc[12] etc ... Ti αφελπ. c. DP al[2] | πολυσ: ℵ[a]Λ al[2] c (item a l sax Amb[tob] in caelo) add εν τοισ ουρανοισ, hinc Ln [εν τοισ ουρα.] | υψιστου cum ℵABDLPXΓΔΛΞΠ unc[7] al plu ... ς (= Gb Sz) του υψ. c. minusc non ita mu Bas[eth 238]

36. γινεσθε sine ουν cum ℵBDLΞ al[4] it[8] go cop arm aeth Clem[141] et [482] Ath[1, 716] Cyr[4, 227] et [231] al Tert[marc 4, 17] Cyp[71] :: at in tali re patrum testimonia levi momento sunt; etsi passim etiam particulas eiusmodi fideliter servant, tamen saepius negligunt ... ς (sed Gb[oo]) Ti add ουν cum APXΓΔΛΠ unc[7] al pler f g[1.2.] vg syr[utr] et [hr] Or[int 1, 194] Bas eth[238] (:: cf Mt) | καθωσ (Clem[482] Ath Chr ωσ) sine και cum ℵBLΞ 1. 131. 262. c d cop aeth Clem[141] et [482] Ath[1, 450] et [1, 716] Chr Tert[marc 4, 17] ... ς Ti καθωσ (Iust Or al ωσ) και et Ln καθ. [και] cum ADR[gr]P RXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg go syr[utr] et [hr] Iust[ap 1, 15] et [tr 96] Or[2, 26] et int [1, 194] Cyr[4, 227] et [231] Bas[eth 238] Cyp[71]

37. και ου μη cum ℵBCEHKLMPSUVXΓΔΞΠ al pler b ff[2.] g[1. 2.] l q vg cop al Const[2, 36] Bas[eth 273] Cyr[4, 422] ... Ln ινα μη (:: e Mt) cum ADΛ al pauc a c e f go aeth Tert[marc 4, 17] Cyp[313] Amb | και μη καταδ. cum

ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· Mc 4, 24
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώ-
σουσιν εἰσ τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρη-
θήσεται ὑμῖν. 39 [57. 5] Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖσ. μήτι Mt 15, 14
δύναται τυφλὸσ τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον ἐμ-
πεσοῦνται; 40 [58. 3] οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· Mt 10, 24 Io 13, 16
κατηρτισμένοσ δὲ πᾶσ ἔσται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ. 41 [59.5] τί 15, 20 41 s
δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ Mt 7, 3–5
δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 42 πῶσ δύνασαι
λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων;
ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε
διαβλέψεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβα-

ℵBLΞXΞ tisch* al^{15} fere syr^{p} Bas$^{epp 204}$ ... ς Ln om και cum ACDEHKM PUVΔΛΠ al pler it vg cop syr^{sch} al Bas^{eth} Cyr^{4,422} Tert^{marc}

38. πεπιεσμενον (ℵ* πεπιασμ.) sine και cum ℵB(D)L (1.) 69. (131.) a b c e ff^{2}· g^{1}· l q cop arm aeth Cyr$^{ador 185}$ Amb^{bis}; D etc σεσαλ. ante πεπιεσμ. pon, Ξ etc om σεσ. ... ς add και cum ACPXΓΔΛΠ unc^{7} al pler f g$^{2 \cdot vid}$ vg go syr^{p} Clem^{944} Cyr^{4,284} et$^{zach 3,789}$ | σεσαλευμ. sine και cum ℵBDLΞ 1. 69. 131. a b c e f ff^{2}· g^{1}· l q cop arm Clem^{944} Or^{1,280} Dial Eus^{ps} Cyr^{ador} ... ς add και cum ACPXΓΔΛΠ unc rell al pler vg go aeth syr^{p} Tert^{marc} Cyr$^{zach 789}$ | υπερεκχυννομενον c. ℵAB*CDE^{2}LP SUΛΠ 33. f^{scr} ... ς υπερεκχυνομενον cum B^{3}E*HKMV^{vid}XΓΔ al pler | ω γαρ μετρω c. ℵBDLΞ 1. 33. 131. 209. c e cop item aeth Clem^{476} Or^{1,280} Or$^{int 3,841}$ Eus$^{ps 556}$ ... ς Ti τω γαρ (13. al^{3} it^{4} arm Tert^{marc} om) αυτω (X al^{5} om) μετρω ω cum ACPXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{p} arm Tert^{marc}

39. δε και c. ℵBCDF^{W}LRXΞ al^{10} fere it^{pler} vg arm ... ς om και c. AΡΓΔΛΠ unc^{7} al pler cop go syr^{p} | εμπεσουνται c. BDLPR^{vid} 1. 13. 69. al^{10} fere (13. 69. 346 ante εισ) a (*incident*, item d) ... ς πεσουνται (*cadent*) cum ℵACXΓΔΛΞΠ 33. al pler it^{pler} vg :: ut Mt

40. τον διδασκ. sine αυτου cum ℵBDLXΞ al plus^{10} it vg Or^{4,424} Ir$^{int 331}$ Tert$^{marc 4,17}$ ... ς (Gb^{0}) Ti add αυτου cum ACPΓΔΛΠ unc^{7} al pler cop syr^{utr} arm go aeth Cyr$^{luc 202}$

42. πωσ (Schu commendat propter loc. parall.) cum B e ff^{2}· ... ℵ πωσ δε, 251. g$^{1 \cdot 2}$· am em for ing perus tol sax και πωσ ... ς Ln η πωσ cum ACDEHKLMPSUVXΓΔΛ al omn fere it^{pl} vg^{ed} et$^{mss\ aliq}$ (ut fu) syr^{utr} cop go etc | εκβαλειν post τ. αδ. σου cum B 13. 69. 124. 346. ... L 1. post το καρφοσ ... ς Ln post διαβλεψεισ (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵACDXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg cop go etc

Mt 7, 16 ss et 12, 33 λεῖν. 43 60.5 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν,
οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον
γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· 61.5 οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν
Mt 12, 34 s συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 62.5 ὁ
ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προ-
φέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ
πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.
Mt 7, 21 46 63.8 Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
47—49 Mt 7, 24—27 47 64.5 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ
ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθη-
κεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν
ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ

---

43. *ουδε παλιν* cum ℵBLΞ al[7] b g[1.] q cop arm ... ς (:: ut Mt lectione non fluct) om *παλ.*, Ln [*παλ.*] cum ACDXΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pl] vg syr[utr] go aeth

44. *σταφυλ. τρυγωσιν* cum ℵBCDLXΞ al[10] syr[p] ... ς Ln *τρυγ. σταφ.* cum AEHKMSUVΓΔΛΠ al pler it vg syr[sch] cop go arm aeth

45. *της καρδιας* cum ℵB ... D[gr] *αυτου της καρδ.*, item ς Ln Ti *τ. καρδ. αυτου* cum ALXΓΔΛΞΠ unc[7] al omn[vid] it vg rell Or[3,565] | *και ο πονηρος* (Gb″ prob Schu) cum ℵ*BDL 1. 130[gr et lat] 131. a b g[1.] l cop ar[p] ... ς add *ανθρωπος*, Ln [*ανθρ.*] cum ℵ[c]ACXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler c e f ff[2.] g[2.] q vg syr[utr] go arm aeth Dial[821] :: ut Mt | *εκ τ. πονηρου* (Gb″) cum ℵBDLΞ 1. 69. 131. a ff[2.] g[1.] l am for tol cop[petr4] arm ... ς add *θησαυρου της καρδιας αυτου*, Ln [*θησ. τ. καρδ. αυτ.*] cum AC XΓΔΛΠ unc[7] al pler c e f g[2.] q cop syr[utr] go aeth | *περισσευματος* sine *του* cum ℵABDEHKSVXΔΛΞΠ al plus[30] ... ς praem *του* cum CLM UΓ al plu Dial :: ut Mt | *καρδιας* cum ℵABDΞ al plus[10] ... ς praem *της* c. CLXΓΔΛΠ unc[7] al pler Dial :: ut Mt | *λαλει* (D[gr] *καλει*) hoc loco c. ABDLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler syr[utr] go al ... Ln ad finem versus pon cum ℵC al pauc a b c f ff[2.] g[1. 2.] l q vg cop Dial | *αυτου*: CF[w] al[30] fere g[1.] vg cop syr[sch] aeth Dial om :: ut Mt; hinc Gb[oo]

48. *πλημμυρης* cum ℵB*LΞ ... ς Ln *πλημμυρας* cum AB[3]CDXΓΔΛΠ unc[7] al fere omn | *προσερηξεν* cum ℵ*B*DL ... Ln *προσερρηξεν* cum ℵ[c]AB[3] CXΓΔΛΞΠ unc[7] al certe pler | *δια το καλως οικοδομησθαι* (B[3] 33. *-μεισθαι*, item 157[vid]) cum ℵBLΞ 33. 157. cop syr[p mg] (aeth *quia supra petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit*) ... ς Ln *τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν* cum ACDXΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg go syr sch et p txt arm

καλῶσ οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσασ καὶ μὴ ποιήσασ
ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶσ
θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμόσ, καὶ εὐθὺσ συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο
τὸ ῥῆγμα τῆσ οἰκίασ ἐκείνησ μέγα.

VII.

1 [65. 3] Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰσ τὰσ Mt 7, 28
ἀκοὰσ τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰσ Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινοσ δοῦλοσ κακῶσ ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, 2–10 Mt 8, 5–13
ὃσ ἦν αὐτῷ ἔντιμοσ. 3 ἀκούσασ δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν
πρὸσ αὐτὸν πρεσβυτέρουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπωσ ἐλ-
θὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸσ τὸν
Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίωσ, λέγοντεσ ὅτι ἄξιόσ ἐστιν ᾧ
παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνοσ ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸσ ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ. ἤδη
δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίασ, ἔπεμψεν φίλουσ ὁ

---

49. *οικοδομησαντι* cum ℵABDLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler syr[utr] cop ... Ln *οικοδομουντι* cum C al[5]. Item (quod vix cogit ut interpretes *-μουντι* invenisse statuamus, quemadmodum idem d et δ tuentur) *aedificanti* it vg | *προσερηξεν* (D *συνερηξ.*) cum B*DL ... ς Ln *προσερρηξ.* c. ℵAB[3]CXΓΔΛΞΠ unc[7] al omn[vid] | *ευθυσ* cum ℵBCLΞ 33. y[scr] al[10] fere ... ς Ln *ευθεωσ* c. AEHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler ... D ac om :: ut Mt | *συνεπεσεν* (*concidit* b d e l q tol) cum (Gb' et Schu commend) ℵBDLRΞ al[15] b e l q tol ... ς Ln *επεσεν* (*cecidit* a c f ff[2.] g[1. 2.] vg) cum ACXΓ ΔΛΠ unc[7] al longe pl it[pm] vg :: ut Mt

VII, 1. *επειδη* (KX *ἐπειδὴ*) cum ABC*XΠ al[4] gat (*cum*), item addito *δε* K 91. 239. (:: cf ad Mt 21, 46) ... ς *επει δε* cum ℵC[2]EHLMRSUVΓΔΛΞ al pler e f g[2.] vg cop go (syr[sch] *et cum*) syr[p txt]arm[zoh] ... D etc *και εγενετο οτε* | *καφαρναουμ* cum ℵBC*DXΞ etc ... ς *καπερναουμ* cum AC[3]EHKLMRSUVΓΔΛΠ al pler q

4. *ηρωτων* cum ℵDLΞ 1. 13. 69. 346. ... ς Ln Ti *παρεκαλουν* cum BCRXΓΔ ΛΠ unc[7] al pler; A cop[petr4] *παρεκαλεσαν* | *παρεξη* (Gb') cum ℵABCD EHLRXΔΞΠ etc ... ς *παρεξει* cum GKMSUVΓΛ al plu

6. *τησ οικιασ* cum ℵD 1. 18. 69. 124. 346. 5[ev] 6[pe] go ... ς Ln Ti *απο τ. οικ.* cum ABCLRXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler | *επεμψεν* sine additam cum ℵ*B ... ς Ln Ti add *προσ αυτον* cum ℵ[a]CDLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg etc, item A *επ αυτον*, 6[pe] *αυτω* | *φιλουσ* hoc loco cum ℵBCL

ἑκατοντάρχησ λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανόσ εἰμι ἵνα
ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃσ· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρόσ σε
ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖσ μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄν-
θρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου,
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκού-
σασ δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶσ τῷ ἀκο-
λουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύ-
την πίστιν εὗρον. 10 [66.5] καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ τὸν οἶκον οἱ
πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.
11 [67.10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπορεύθη εἰσ πόλιν καλου-
μένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ

ΧΞ 33. 131. 157. c e cop aeth ... ς Ln post ο εκατοντ. cum ADEGHK MRSUVΓΛΠ al pler a b f l q vg syr[utr] arm go | εκατονταρχησ cum BL 1. (teste Wtst) 131. (:: cf ad Mt 8, 5. 8. 13. 27, 54. Lc 23, 47. In actis vero tantum non ubique -αρχησ scriptum, quamvis plerumque altera forma a multis invecta sit, cf 10, 1 et 22. 21, 32. 22, 26. 24, 23. 27, 1. 6. 11. 31. 43.) ... ς Ln Ti εκατονταρχοσ c. ℵACDRΞ unc rell al pler ... D om ο εκατ. | λεγων sine additam c. ℵ* b q vg ... ς Ln Ti add αυτω cum ℵ[c]ABCDLR unc rell al pler it[pler] etc; item 69. go προσ αυτον | ικαν. ειμι (Schu „rec. ap Mt 8, 8") cum ℵB b l q am for ing tol syr[sch] ... ς Ln ειμ. ικαν. cum ACDEGHKLMRSUVXΓΔΛΞΠ etc | υπο τ. στεγ. μου c. ABEGHKSUVΔΛΠ al plu (it vg etc) ... Gb'' μου υπ. τ. στεγ. (:: ut Mt lectione tantum non fluct) cum ℵCDLMRXΓΞ al[40] fere

7. ιαθητω cum BL ... ς Ln ιαθησεται (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵACDR unc rell al omn[vid]

9. ουδε cum ℵABCKLMRXΓΠ al sat mu ... D ουδεποτε ... EFGHSUVΔΛ al[70] fere ουτε (Gb' et commend Schu)

10. εισ τον (D* om) οικ. οι πεμφθεντ. hoc ordine cum ℵBDFKLXΠ al[15] fere a b c e cop syr[hr] aeth ... ς Ti οι πεμφθ. εισ τ. οικον cum ACEGHM RSUVΓΔΛ al pler f ff[2.] g[2.] l vg go syr[utr] arm | τον δουλον cum ℵBL 1. 157. 209. a b c e ff[2.] g[1.] l q cop syr[hr] ... ς Ti τον ασθενουντα δουλ. c. AC (D omisso δουλ.) EFGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler f g[2. vid] vg go syr[utr] arm aeth

11. εν (D c e om) τη εξησ cum ℵ*CDKMSΠ al permu c e f go cop syr[utr] arm aeth ... ℵ[c]ABEFGHLRUVXΓΔΛ al[70] fere a b ff[2.] g[1.] l q vg εν τω εξησ (Gb'' sed improb Schu) | επορευθη cum ℵBR 13. 69. 346. ... ς Ln Ti επορευετο cum ACDLXΓΔΛΠ unc[9] al pler; item ibat it vg. Praeterea C[3]UXΛ etc add ο ις | ικανοι cum ACEGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler b

ὄχλοσ πολύσ. 12 ὡσ δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἰδοὺ ἐξε-
κομίζετο τεθνηκὼσ μονογενὴσ υἱὸσ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν
χήρα, καὶ ὄχλοσ τῆσ πόλεωσ ἱκανὸσ ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν
ὁ κύριοσ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ
προσελθὼν ἥψατο τῆσ σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντεσ ἔστησαν, καὶ εἶπεν·
νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸσ καὶ
ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ
φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντεσ ὅτι προφήτησ
μέγασ ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
17 [68.10] καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ
καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 [69.5] Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ 18—23 Mt 11, 2—6

---

c q go syr[p] ... ℵBDFLΞ 130[gr] et [lat] 157. a e f ff[2.] g[1. 2.] l vg cop syr[sch] et [hr] arm om; hinc Gb[0] et Ln [ικαν.]

12. τεθνηκωσ: Δ 54. c om, hinc Ln [τεθν.] | μονογεν. υιοσ cum ℵBLXΞ c Cyr[4, 361] ... ς Ln Ti υι. μονογ. cum ACDEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al omn[vid] it (exc c) vg cop go syrr arm Bas[sel or 10] | και αυτη ην (ita et. ς) cum ℵBC*LSVΞ 1. 33. al[15] fere it vg cop syr[sch] et [p mg] et [hr] arm ... ς[e] (Wtst Gb Sz) Ti και αυτη absque ην cum AEFGHKMRUXΓΔΛΠ al plu go syr[p]. Praeterea scripsimus αὕτη (etiam ς Ln) ut habent VII al, item *et haec* it[pler] vg cop; Ti αὐτὴ ut M al plu item, quod pro usu horum cdd non differt, αὐτῇ EFGHKSΓΔ al mu | ην συν αυτη (et. ς[e] Gb Sz) c. ℵBLΞ 33. 69. 124. al vix mu (d *cum ea erat*) cop arm aeth syr[hr] ... ς Gb'' Ti συν αυτη sine ην cum ACEFGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu it[pler] vg go syr[utr] ... D[gr] συνεληλυθι αυτη, e *consequebatur illam* ... X om ην συν αυτη

13. επ αυτην cum ℵKRUXΓΠ 13. 69. 346. al[30] fere Bas[sel or 10b] (ubi accuratius ipsum textum affert), item *super eam* it[pler] vg ... ς Ln Ti επ αυτη cum ABCDLΔΛ unc[7] al plu Bas[sel] (ibidem, sed liberius), item f am tol *super ea* (a d *ei*)

16. απαντασ cum ℵACFLRΓΞ al mu ... Gb Sz παντασ cum BDEGHKMSUV XΔΛΠ al plus[100] | ηγερθη cum ℵABCLΞ (D εξηγερθη) 1. 13. 33. 118. 131. ... ς Ti εγηγερται cum EFGHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler :: cf ad 9, 7 Mc 6, 14; εγηγερται non fluct Mt 11, 11

17. περι αυτου hoc loco cum ℵ[a]ABCDR etc: FLΞ 33. b c g[1.] aeth post περιχωρω ... ℵ*ff[2.] l om | και παση cum ℵ*et[a]BFLΞ 1. 33. b c l am fu for ing ... ς Ti και εν παση, Ln κ. [εν] πασ. cum ADEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler a f q vg

18. ιωαννει (B* -ανει) cum ℵAB* ... ς Ln ιωαννη (B[3] -ανη, Ξ -ην) cum B[3]LRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] :: cf v. 22, item Mt 11, 4 Act 3, 4 Apoc 1, 1

πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν
Deu 18, 15 αὐτοῦ ὁ Ἰωάννησ ἔπεμψεν πρὸσ τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμε-
νοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν οἱ
ἄνδρεσ εἶπαν· Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ ἀπέσταλκεν ἡμᾶσ πρόσ σε
λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμά-
των πονηρῶν, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀπο-
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε
Es 35, 5 s καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγε-
λίζονται· 23 καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
24–35 Mt 11, 7–19 24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸσ
τοὺσ ὄχλουσ περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσα-

19. *κυριον* cum BLRΞ 13. 33. al pauc a ff$^{2.}$ g$^{1.}$ am fu tol arm aeth cat$^{ox\ 57}$ ... ς Ln *ιησουν* cum ℵAXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b c f g$^{2.\ vid}$ l q vg cop syr^{utr} (syr^{hr} *domin. Iesum*) go Cyr$^{luc\ 208}$ | *αλλον* cum ADΓΔΛΠ unc^{9} 1. al plu Or$^{3,\ 495}$... ℵBLRXΞ 33. al plus^{15} cat$^{ox\ 57}$ Cyr$^{luc\ 208}$ et ^{209} et ^{210} *ετερον* :: ut Mt lectione non fluct

20. *ειπαν* cum ℵBDLΞ ... ς *ειπον* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} | *αλλον* cum eisdem quos v. 19 diximus et B, Cyr$^{abacu\ 558}$ ... ℵDLXΞ (sunt iidem atque v. 19 nisi quod D est pro B; R vero a *προσδοκωμεν* priore ad alterum transiluit) 1. 33. al^{10} fere *ετερον* :: vide ad v. 19

21. *εκεινη* cum ℵBL 1. 13. 69. 157. y^{scr} al^{6} fere c e q cop Cyr$^{act\ 51}$ Bas$^{sel\ or\ 34}$ ... ς Ln *αυτη* (*ipsa* :: quod significantius vdbtur) cum ADRXΓΔΛΞΠ unc^{9} 33. al pler a b f ff$^{2.}$ g$^{1.\ 2.}$ l vg syr^{utr} et ^{hr} arm go | *τη* sine *δε* cum ℵBLX 1. 33. al^{5} a b c ff$^{2.}$ l cop Cyr$^{act\ 51}$ ... ς *δε τη* cum ADRΓΔΛΞΠ unc^{9} al pler e f g$^{1.\ 2.}$ q vg go syr^{utr} arm | *ωρα* cum ℵ^{c}ABDRXΓΔΛΞΠ al fere omn it^{omn} vg syrr cop go arm aeth Bas$^{se\ or\ 34}$ ... ℵ*L 69. Cyr$^{act\ 51}$ *ημερα* | *βλεπειν* (Gb′) cum ℵ*ABDEGHKMRSVXΓΔΞΠ al^{50} fere ... ς *το βλεπειν* cum ℵ^{a}FLUΛ 1. 33. 124. al permu^{vid} Bas^{se} Cyr^{act}

22. *και αποκριθ.* sine additam (Gb″) cum ℵBDΞ tisch 157. a b e ff$^{2.}$ g$^{1.}$ g$^{2.\ vid}$ l vg cop arm Cyr$^{act\ 51}$ ... ς add *ο ις*, Ln [*ο ις*] cum ALRXΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn c f q go syr^{utr} syr^{hr} (*domin. Iesus*) aeth :: ut Mt | *ιωαννει* (B -*ανει*) cum ℵAB*L ... ς Ln *ιωαννη* (D -*ανη*) cum B^{3}DRXΓΔΛΞΠ unc^{9} (E -*ννην*) al omn^{vid} | *οτι* cum ADRΓΔΛΠ unc^{9} al pler e f g$^{1.}$ g$^{2.\ vid}$ vg go syrr ... Ln om (:: ut Mt) cum ℵBLXΞ 1. al plus^{12} a b c ff$^{2.}$ l q Or$^{3,\ 514}$ Cyr$^{abacu\ 558}$ Bas^{sel} Amb^{luc} Isai^{292} (Gall 7)

24. *προσ τουσ* (X* om) *οχλουσ* cum ℵ^{c}ABKLMSUXΞΠ al pl it vg go etc... ℵ*DEFGHVΓΔΛ al^{80} fere cop *τοισ οχλοισ* (Gb′ improbante Schu :: est

σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 *ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε*
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν.
26 *ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε-* Mal 3, 1
ρισσότερον προφήτου. 27 [70.2] *οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται·* Mc 1, 2
ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 [71.5] *λέγω ὑμῖν, μείζων*
ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν προφήτησ Ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρό-
τεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 [72.10] *καὶ*
πᾶσ ὁ λαὸσ ἀκούσασ καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισ-
θέντεσ τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 *οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ*
τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰσ ἑαυτούσ, μὴ βαπτισθέντεσ ὑπ'
αὐτοῦ. 31 [73.5] *Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺσ ἀνθρώπουσ τῆσ γενεᾶσ*
ταύτησ, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 *ὅμοιοί εἰσιν παιδίοισ τοῖσ ἐν ἀγορᾷ*

---

enim e Mt) | *εξεληλυθατε* cum EFGHMSUVXΓΔΛ 33. al plu ... Gb″ Ln *εξηλθατε* cum ℵABDLΞ al pauc, item KΠ al[30] fere *εξηλθετε* :: dubium esse nequit quin aoristum ex Mt invexerint et hoc versu et sqq. In Mt perfectum, quod adamat Lc, non intulit nisi F ter, Δ semel

25. *εξεληλυθατε* cum EFHSUVXΓΔΛ al plu ... Gb″ Ln *εξηλθατε* cum ℵABDLΞ al, item KMΠ al[30] fere *εξηλθετε* :: vide ad v. 24

26. *εξεληλυθατε* cum AEFGHKMSUVXΓΔΛΠ 33. al plu ... Gb″ Ln *εξηλθατε* c. ℵBDLΞ al pauc, al mu *εξηλθετε* :: vide ad v. 24

27. *ιδου* sine *εγω* (prob Schu) cum ℵBDLΞ al[5] it vg cop arm Epiph[marc 312 et 325] Tert[marc 4, 18 cdd] ... ς *ιδ. εγω* cum AEGHKMSUVXΓΔΛΠ 33. al pler go syr[utr] aeth Tert[marc 4, 18 ed] :: cf ad Mc 1, 2

28. *λεγω* c. BΞ 33. y[scr] al[5] cop syr[sch] ... ℵLX etc *αμην λεγω* :: ut Mt; ς Ln Ti *λεγ. γαρ* cum AEGHKMSUVΓΔΛΠ etc; D etc *λεγ. δε* | *προφητησ* cum A(D)EGHSUVΓΔΛ al plu f g[1.2.] q vg go syr[sch] et p txt arm Clem[113] Amb[luc 1285] ... Gb° Ln om c. ℵBKLMXΞΠ al[25] fere a b c e ff[2.] l cop syr[p mg] et [hr] aeth Or ([4, 122] et [312] et [2, 496]) :: at omninb ex Mt fluxisse vdtr omissio, apud quem nemo *προφητησ* add | *ιωαννου* (BD *-ανου*) absque additam (Gb′) cum ℵBLΞ 1. 131. 157. al pauc cop syr[cod] et syr[hr] arm Or[4, 122] (vdtr etiam Tert[marc 4, 18]) ... ς Ln add *του* (Δ om) *βαπτιστου* cum A(D)EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler it vg go syr[sch] et P aeth Or[4, 312] et[2, 496] :: at ita Mt lectione non fluctuante

31. *τινι ουν* (F[w] etc om *ουν*, ℵ habet *δε*) cum ℵABDEF[w]GHKLMSUVXΓΔΛΠ al[150] fere a b c e ff[2.] g[2.] l q am for fu em harl iac ing gat mm mt perus tol sax go cop syr[utr] arm aeth ... ς (= Gb Sz) praem *ειπε δε ο κυριοσ* cum minusc iisque ut vdtr pauc f g[1.] vg[cle] pers[w]

καθημένοισ καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοισ λέγοντεσ· ηὐλήσαμεν ὑμῖν
καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 *ἐλή-*
λυθεν γὰρ Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων
οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 *ἐλήλυθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-*
που ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνο-
πότησ, φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 *καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία*
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆσ πάντων.

36 74.1 *Ἠρώτα δέ τισ αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ'*
αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη.
37 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτισ ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλόσ, καὶ ἐπιγνοῦσα*

---

32. *λεγοντεσ* (:: qua e scriptura explicandae sunt ceterae omnes) cum DL 13. 69. 124. 346. ff$^{2.}$ q l b e a cop; similiter ℵ^{c} X 157. *λεγοντα* ... ℵ*B 1. *α λεγει*, Λ 262. *οι λεγουσιν* ... ς Ln *και λεγουσιν* cum APXΓΔΠ unc^{8} al pler item c d f g$^{1.2.}$ vg go syr^{utr} | *εθρηνησ.* absque *υμιν* c. ℵBDLX 13. 346. y^{scr*} c e g$^{1.2.}$ l vg cop arm Amb$^{luc\,1385}$ ... ς Ln Ti add *υμιν* cum AEGHKMPSUVXΓΔΛΠ al pler a b f ff$^{2.}$ q go syr^{utr} aeth Bas$^{ps\,130}$

33. *μη* cum ℵBX 157. et *μηδε* cum ℵ 157, item f Oros^{164} (Gall 9) ... ς Ln Ti *μητε* et *μητε* cum ADLPXΓΔΛΠ unc^{8} (*μητε* secundum etiam BX) al fere omn it^{pler} vg etc (:: at *μητε μητε* Mt lectione non fluct) | *εσθιων* et hoc versu et seq cum ℵALPX unc rell (versu seq et. B) al omn^{vid} ... Ln Ti *εσθων* hoc versu cum BD, Ti etiam versu seq cum D (:: eadem forma Mc 1, 6 ex ℵBLΔ 33; 12, 40 *κατεσθοντεσ* B solus tuetur) | *αρτον* post *εσθ.* et *οινον* post *πιν.* cum ℵBLX 157. f g$^{1.2.}$ vg syr^{sch} cop ... ς *αρτ.* ante *εσθ.* et *οιν.* ante *πιν.* cum APXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn go syr^{p} ... D al^{6} it^{7} arm aeth om (:: ut Mt) *αρτον* et *οινον*, item syr^{cu}

34. *φιλοσ* ante *τελωνων* cum ℵABDEGKLMPSUVΓΔΛΞΠ al plu it^{pler} vg ... ς (= Gb Sz) post *τελω.* (:: ut Mt) cum HX al non ita mu

35. *παντων* (Γ *απαντων*) post *των τε. αυτ.* (:: qui ordo praeter usum) cum AEGHKPSUVΓΔΛΞΠ 33. al plu cop go syr^{p} ... Ln Ti^{synops} ante *των* cum ℵB 69. 124. 157. 346. it vg (at hoc est fere ex usu Latinorum) syr^{sch} ... ℵ^{c}DF^{w}LMX al^{20} syr^{cu} arm om plane (hinc Gb^{o} :: ut Mt) | *τεκνων*: ℵ *εργων* (:: id quod in Mt recepimus). Quod idem de Graecis testatur Amb$^{luc\,1385}$.

36. *τον οικον* cum ℵBDLX al^{5} Epiph$^{marc\,312}$ et ^{325} Amphil^{477} ... ς *την οικιαν* (:: quae forma versu seq non fluct) cum APXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *κατεκλιθη* cum ℵ^{c}BDLXΞ 1. 33. 131. Epiph$^{marc\ bis}$, item ℵ* *κατεκειτο* ... ς *ανεκλιθη* cum APΓΔΛΠ unc^{8} al pler Amphil^{477}

37. *ητισ ην* hoc loco cum ℵBLΞ c f ff$^{2.}$ g$^{1.}$ g$^{2.\,vid}$ l vg cat$^{ox\,60}$ Amb$^{luc\,1386}$

ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ κλαίουσα
τοῖσ δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ταῖσ θριξὶν
τῆσ κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ
ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖοσ ὁ καλέσασ αὐτὸν εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν ἂν τίσ καὶ πο-
ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 40 καὶ
ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ
τινί· ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτεροσ πεντήκοντα.
42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροισ ἐχαρίσατο. τίσ
οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶσ Σίμων

---

et$^{epp\,957}$, similiter al^{7} cop al ... ς post *εν τη πολει* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b e q go syr^{p} Amphil^{478} cat$^{ox\,61}$ ... D aeth om | *και* ante *επιγν.* cum ℵABFMPSVXΔΠ al plus^{50} cop go syr^{utr} ... ς om cum DEGHKLUΓΛ al plu it vg syr^{cu} et ^{hr} arm aeth | *κατακειται* c. ℵABD LXΛΞ 33. ... ς *ανακειται* c. EGHKMPSUVΓΔΠ al pler

38. *οπισω* post *στασα* cum ℵBDLXΔ 1. 33. al^{15} fere it^{pler} (q Amphil om) vg cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} arm aeth Or$^{int\,4,517}$ Amb$^{epp\,957}$ ... ς (= Gb Sz) post *παρ. τ. ποδ. αυτ.* cum AEFGHKMPSUVΓΛΠ al longe plu go syr^{p} | *τοισ δακρυσιν* ante *ηρξ. βρεχ.* (D *εβρεξε*) cum ℵBDL 33. it vg syr^{cu} et ^{hr} arm Or$^{int\,4,517}$ ... ς Ti post *τουσ ποδ. αυτου* cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn go cop syr^{p} aeth Amphil^{480} | *εξεμαξεν* cum ℵ*ADLX 33. 106. 157. cop ... ς Ln Ti *εξεμασσεν* (sed E*H*ΔΠ* al aliq *-μασεν*) cum ℵ^{c}BΡΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syrr^{omn} Or^{int}

40. *φησιν* post *διδ. ειπε* c. ℵBILΞ 1. 131. ... ς Ln post *ο δε* pon cum ΡΧ ΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg go syr^{p}; item AD al^{3} cop aeth *εφη*

41. *χρεοφειλετ.* cum ℵABDEFGHIKL^{emend*}MPSVXΓΔΛΞΠ carp etc ... ς *χρεωφ.* cum L*U al plu^{vid} | *δανιστη* cum ℵAB*DILPΔΛΞ al ... ς Ln *δανειστη* cum B^{3}EFGHKMSUXΠ al plu

42. *μη εχοντ.* sine *δε* (Gb′) cum BDLPΞ al^{6} a ff$^{2.}$ g$^{2.}$ l vg Or^{3,225} et $^{int\,3,368}$ Amphil^{484} al ... ς add *δε* cum ℵAIXΓΔΛΠ unc^{9} al pler b f g$^{1.}$ q go cop syr^{p} arm aeth Amb$^{tob\,619}$; item c e syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} *et cum non haberent* | *πλειον* (D *πλεον*, F Z^{scr} *πλειονα*, et D etc post *αυτον* pon, habent enim *αυτον πλε. αγαπησ.*) non praegresso *ειπε* cum ℵB DLΞ 1. 115. 131. 157. it vg cop syr^{cu} et ^{sch} aeth ... ς (Gb^{o}) Ti praem *ειπε* (sed A *επι*, unde fit *επι πλιον*) cum AEFGHIKMPSUVXΓΔΛΠ al pler go syr^{p} (addito c.* *μοι*) | *αγαπησει αυτον* cum ℵBFLXΞ 33. 157. ... ς Ti *αυτον αγαπ.* cum AEGHIKMPSUVΔΠ al pler f tol go ... ΓΔ etc om *αυτον*

εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
ὀρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη·
βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ
μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου
τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ
ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου
τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ
μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται
αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτός

---

43. *αποκριθεισ σιμων* sine copula cum BDL[2]Ξ 22[ev] it[pl] vg cop; item arm etc ... ς *αποκρ. δε ο σιμ.*, Ln *αποκρ.* [*δε*] *ο σιμ.* cum ℵAEFGHKL*MPSUVXΓΔΛΠ al pler a f q go syr[p] et [hr] Amphil[485] ... I etc *ο δε σιμων* | *σιμων* sine articulo cum ℵBLΓΞ ... ς Ln Ti *ο σιμ.* cum ADPXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid]

44. *μου επι τουσ ποδασ* cum ℵLΞ cop (*meis pedibus*); item X 33. cat[ox 62] *μοι επι τουσ ποδ.*, item Ti *μοι επι ποδασ* cum B, *mihi ad pedes* e, D *επι ποδ. μοι*, *in pedibus mihi* a ff[2.] g[1.] q, *mihi in pedes meos* go, syr[hr] *mihi pedibus meis* ... ς Ln *επι τουσ* (I* 131. om) *ποδασ μου* cum AIPΓΔΛΠ unc[9] al pler b c f g[2.] vg aeth Amphil[485] | *θριξιν* absque additam cum ℵABDIKLPXΞΠ al[25] fere it vg go cop syr[sch] et P et [hr] arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *τησ κεφαλησ* cum EFGHMSUVΓΔΛ al plu syr[cu]

45. *εισηλθον* (et. b c f l q vg syr[cu] et P [mg gr] go arm aeth Amb[luc1288]): L* al plus[20] a e ff[2.] g[1. 2.] vg cop syr[hr] et P [txt] syr[hr] Amphil[485] Aug serm[99] (*ingressa est*) *εισηλθεν* (Gb') | *διελειπεν* cum ℵAEIGKLMS[2]XΔΛΞΠ al mu Amphil[485] ... ς Ln Ti *διελιπε* cum BDFHPS*UΓ al plu | *μου τουσ ποδασ* cum ℵABDILXΓΔΛΞΠ unc[9] al fere omn; d (*mihi pedes*) Amphil[485] ... Ln *τ. ποδ. μου* cum P al pauc, item (quod in hac re vix probat) it vg etc

46. *μου τουσ ποδ.* cum ℵKMSXΔΛΠ al sat mu ... Ln Ti *τουσ ποδ. μου* cum ABEFGHLPUVΓΞ al plu ... DI al pauc it[mu] al plane om

47. Gb Sz *ου χαριν λεγω σοι·* | *αυτησ αι αμαρτιαι αι* (K 69. om) *πολλαι* cum ℵAFKΠ 69. al aliq Clem[205] Amphil[485]; item a b c e f g[1.] vg Or int[2, 191] Amb[plerumq]; item P syrr[omn] arm *αυτη αι αμαρτ. αυτησ αι πολλ.*: hinc Ln *αυτη αι αμαρτ. αι πολλαι* ...., ς Ti *αι αμαρτ. αυτησ αι πολλ.* c. BEGHILMSUVXΓΔΛΞ al longe plu q go cop Bas[regg 472] ... D ff[2.] l *αυτη πολλα*

49. *ουτοσ εστιν* cum ℵABLXΓΔΛΠ unc[9] al pler go etc ... Ln *εστ. ουτ.* (:: ut 5, 21 lectione non fluct) cum DP etc it vg cop

ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν γυναῖκα·
ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰσ εἰρήνην.

VIII.

1 [75.10] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ αὐτὸσ διώδευεν κατὰ
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκέσ τινεσ αἳ ἦσαν τεθε-
ραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα-
λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧσ δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι
πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν αὐτοῖσ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖσ. Mt 27, 55 Mc 15, 41
4 [76.2] Συνιόντοσ δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι- 4—8 Mt 13, 1—9
πορευομένων πρὸσ αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆσ· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπεί- Mc 4, 1—9
ρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποί-
ησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίσ αὕτη εἴη ἡ πα- 9 s Mt 13, 10 s Mc 4, 10—12

VIII, 3. αυτοισ (Gb′ Sz) c. BDEFGHKSUVΓΔΛ al[80] fere c e f ff[2.] g[1.] am for iac em gat san al (ap Lcam Brug.) sax go syr[cu] et [sch] et [p mg] Aug ... ς Ln αυτω cum ℵALMXΠ 1. 33. al sat mu a b l q vg[cle] et [mss aliq] cop syr[p txt] arm aeth Tert[marc 4, 19] | εκ (Gb″) cum ℵABDKLΠ 1. 69. 124. al[15] Or (it vg *de*) ... ς απο cum E[2](* om απο τ. υπ. α.)FGHMSUVXΓΔΛ al longe plu

5. αυτου (ς αὐτοῦ) cum ℵBDEFGHKLUXΛΠ al plu ... Ti εαυτου c. AMSVΓΔ al[40] fere

6. κατεπεσεν cum BLRΞ ... ς Ln επεσεν (:: ut ll. pp. lectione non fluct) cum ℵADXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid]

7. συνφ. cum ℵADL ... ς Ln Ti συμφ. cum BPΓΔΛ unc rell al certe pleriq ... XΠ al pauc φυεισαι

8. εισ cum ℵABF[w]LRXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler b e f ff[2.] g[1. 2.] l q vg ... ς (= Gb Sz) επι (:: cf Mt) cum D al non ita mu, item *super* a c d

9. τισ (D praem το) sine λεγοντεσ cum ℵBDLRΞ 1. 33. 157. 346. it[pler]

ραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ
βασιλείασ τοῦ θεοῦ, [77.1] τοῖσ δὲ λοιποῖσ ἐν παραβολαῖσ, ἵνα βλέ-
Es 6, 9 ποντεσ μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντεσ μὴ συνιῶσιν. 11 [78.2] ἔστιν
11–15 Mt 13, 18–23 Mc 4, 13–20 δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόροσ ἐστὶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ
παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολοσ καὶ
αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆσ καρδίασ αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντεσ σω-
θῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶσ
δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸσ καιρὸν
πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰσ τὰσ
ἀκάνθασ πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ
πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ
τελεσφοροῦσιν. 14 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινεσ ἐν καρ-
δίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντεσ τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρπο-
11, 33 Mc 4, 21 Mt 5, 15 φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 [79.2] Οὐδεὶσ δὲ λύχνον ἅψασ καλύπτει
αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνησ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίασ τίθησιν,
12, 2 Mc 4, 22 Mt 10, 26 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶσ. 17 [80.2] οὐ γάρ ἐστιν
κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ
19, 26 Mc 4, 24 ss Mt 13, 12 25, 29 καὶ εἰσ φανερὸν ἔλθῃ. 18 [81.5] βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὃσ

---

vg cop syr^{cu} et ^{sch} arm Or$^{int\,3,335}$ ... ς (Gb^{0} prob Schu) praem *λεγοντεσ* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q go syr^{p} et ^{hr} aeth | *τισ αυτη ειη η* (B om) *παραβολη* cum ℵB 33., item *τισ ειη αυτη η παρ.* 1. 131. 209. a b ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l vg Or^{int}, item omisso *ειη* LΞ; similiter f q ... ς Ln Ti *τισ ειη η παρ. αυτη* cum ADXΔΛΠ unc^{8} al pler; item e c; var RΓ

12. *οι ακουσαντεσ* cum ℵBLUΞ al^{6} ... ς Ln Ti *οι ακουοντεσ* cum AEGHKMRSVXΓΔΛΠ al pler, item *qui audiunt* it vg etc ... D *οι ακολουθουντεσ*

13. *επι την πετραν* c. ℵ*DF^{w}X 48^{ev} Or^{1,208} (*κατα δε τον λουκ.*) ... ς Ln Ti *επι τησ πετρασ* cum ℵ^{c}ABLRΓΔΛΠ unc rell al pler Bas$^{eth\,282}$

14. *συνπνιγ.* cum ℵABDERΔ etc ... ς Ln *συμπν.* cum GHKLMSUXΓΛΠ etc

16. *επι λυχνιασ* cum ABEFGHLSVΓΔΛΞ al plu Bas$^{eth\,250}$ ... ℵDKMUXΠ al^{30} fere *επι την* (U al om) *λυχνιαν* :: ut 11, 33 et Mt et Mc | *τιθησιν* sec (D *τιθι*) cum ℵB(D)FLΔΞ al^{12} Bas^{eth} cod ... ς *επιτιθησιν* cum AEFGHKMSUVXΓΛΠ al longe plu Bas$^{eth\,250}$ edd

17. *ο ου μη* (L super lineam) *γνωσθη* c. ℵBLΞ 33. Cyr$^{ador\,121}$ et ^{4,294}, item D 157. *αλλα* (157. *ει μη*) *ινα γνωσθη* ... ς Ti *ο ου* (F add *μη*) *γνωσθησεται* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al pler

18. *αν γαρ* cum ℵBLΞ 157. ... ς Ln *γαρ αν* cum DKSUXΛΠ al mu, Ti *γαρ εαν* cum AEFGHMVΓΔ etc | *οσ αν* cum ℵABDKLΞΠ al mu ... Ln (ex errore) Ti *οσ εαν* cum EFGHMSUVXΓΔΛ al plu

ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 19–21
19 [82.2] Παρεγένετο δὲ πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ- Mc 3, 31–35 Mt 12, 46–50
φοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπ-
ηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω
ἰδεῖν σε θέλοντεσ. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μήτηρ
μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντεσ
καὶ ποιοῦντεσ.

22 [83.2] Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἐνέβη εἰσ 22–25 Mc 4, 35–41
πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν Mt 8, 18
εἰσ τὸ πέραν τῆσ λίμνησ· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν 23–27
ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ συνε-
πληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν
λέγοντεσ· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶσ ἐπετί-
μησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; φοβη-

---

19. *παρεγενετο* cum BDX 50. 71. cop ... ς Ln Ti *παρεγενοντο* cum ℵALΓΔΛΞΠ unc[9] al pler it vg etc | *η μητ. αυτου* c. ℵD al[11] c e (sed c[scr] c e om *αυτου* post *αδελφοι*) cop syr[cu] et [sch] et [hr] aeth Epiph[marc 312] et [325] ... ς Ln Ti om *αυτου* cum ABLXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[p] etc | EGKUVΛΠ al mu *εδυναντ.*

20. *απηγγ. δε* cum ℵBDLXΞ al[5] it[pl] cop ... ς Ti *και απ.* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler e f g[2. vid] vg go syr[cu] et [utr] et [hr] arm aeth Bas[eth 255] | *αυτω* sine additam cum ℵBDLΔΞ al[6] it vg go cop syr[cu] et [sch] et [hr] aeth ... ς Ti add *λεγοντων* cum AXΓΛΠ unc[9] al pler syr[p] arm Bas[eth 255] | *οτι* cum ℵDLX al[5] it cop (ex usu linguae) syr[p] et [hr] go Bas[regg 479] ... ς Ln Ti om cum ABΓΔΛΞΠ unc[9] al pler vg (gat *ecce*) syr[cu] et [sch] arm aeth

21. *προσ αυτουσ*: Ln (ex errore) *αυτοισ* cum D 127. 7[pe] c e Bas[eth 255] | *ποιουντεσ* sine *αυτον* cum ℵABDLΔΞΠ al plus[30] it vg go syr[p] arm aeth Bas[eth 255] et [regg 479] Tit[cat ox 67] ... ς (= Gb) add *αυτον* c. EFGH*KMSUV*XΓΛ al plu cop syr[cu] et [sch] et [hr] Cyr[luc 220 sq]

22. *εγενετ. δε* cum ℵABDKLMUΠ al plus[20] it vg go cop syr[sch] et [p] ... ς *και εγεν.* cum EFGHSVXΓΔΛ al plu syr[cu] arm aeth

24. *διεγερθεισ* cum ℵBL 13. 33. 106. 124. Cyr[act 51] ... ς Ln *εγερθεισ* cum ADXΓΔΛΠ unc[9] al pler Epiph[marc 312] et [326] | *και επαυσαντο* cum ABDKLMSUVXΓΔΛΠ etc (et. q): ℵEFGH al[20] fere c f ff[2.] g[1. 2.] l vg cop[petr 4.] syr[p mg] Cyr[act 51] *και επαυσατο* ... a b e syr[cu] om

25. *που* sine *εστιν* (Gb') cum ℵABLX 1. al[12] fere aeth ... ς Ln add *εστιν*

θέντεσ δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26—39 Mc 5, 1—20 Mt 8, 28—34 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτισ ἐστὶν
ἀντίπερα τῆσ Γαλιλαίασ. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν
ὑπήντησεν ἀνήρ τισ ἐκ τῆσ πόλεωσ ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ
ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν
τοῖσ μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξασ προσ-
έπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ
τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃσ. 29 παρήγγελ-

cum DΓΔΛΠ unc[9] al pler (item it vg etc) | και υπακου. αυτω (v αυτου) cum ℵADLRXΓΔΛΞΠ unc[9] al omn[vid] etc: B om (:: poterat in Lc abundans videri; aliter Mt et Mc)

26. γεργεσηνων c. ℵLXΞ (et C[2]P ex versu 37) 1. 33. 118. 131. 157. 251. cop syr[hr] arm aeth arr Cyr[act51]. Cf Epiph[66,35] ... Gb' Ln Ti γερασηνων cum B (C*[vid] ex v. 37) D it vg (eodem modo Latt ap Mt Mc Lc hoc nomen exhibent) (sah[vid] ex v. 37) syr[p mg] ... ς γαδαρηνων cum ARΓΔΛΠ unc[9] carp[ev] al pler go syr[cu et sch et p txt] | αντιπερα (Gb'') cum ℵABDEFGHKRUVXΓΔΛΞΠ al plu ... ς αντιπεραν cum L al mu[vid]; item MS al plus[10] περαν (:: cf ll. pp.)

27. υπηντησεν (Γ al pauc απηντ., D praem και) sine αυτω c. ℵBEX al[10] fere Ps-Ath[2,875] ... ς Ln Ti add αυτω (:: cf Mt et Mc) c. ADLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler | εχων cum ℵB 157. cop (*quorum sunt*) ... ς Ln Ti οσ ειχεν (:: quae lectio cum ea mutatione textus cohaerere vdtr ex qua εκ χρον. ικανων και scriptum est; Mc οσ ειχεν nexu paullo diverso) cum ADLRXΓΔΛΞΠ unc[9] al fere omn (it[pler] vg *qui habebat*, e *qui habuit*, etc) Ps-Ath[2,875] | και χρονω ικανω cum ℵBLΞ al[4] cop syr[p mg et hr] arm aeth ... ς Ln Ti εκ χρονων ικανων και cum ℵ[ca] (c[b] rursus ut*) ARXΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg go syr[cu et sch et p txt] ... D απο χρονων ικανων οσ | ουκ ενεδυσατο ιματιον cum ℵ*et[cb]BLΞ 1. 33. 131. 157. cop syr p mg aeth go ... ς Ln Ti ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο cum ℵ[ca]ADRXΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg syrr arm

28. ανακραξασ sine και c. ℵBLXΞ (item D) al[5] it vg cop syr[cu et sch et hr] aeth; D ανεκραξεν (omissis προσεπεσεν αυτω και, sed D[gr 2] post φω. μεγ. pergit και ειπεν) ... ς Ti και ανακραξασ (R κραξασ) cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] arm | ιησου (:: item Mc paucis omittentibus; deest Mt, sed plu add) cum ℵABCLXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler it[pler] vg go syr[cu et sch et p et hr] arm aeth Cyr[luc224] et cat ox[60] ... DR al[14] e (vg[cod] teste Gb) cop om, hinc Gb° :: ut Mt | του θεου: DX 1. al[8] g[1]. l (vg[cod] teste Gb) om, hinc Gb°

λεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου·
πολλοῖσ γὰρ χρόνοισ συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ
πέδαισ φυλασσόμενοσ, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ
δαιμονίου εἰσ τὰσ ἐρήμουσ. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ λέγων·
τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ
εἰσ αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖσ
εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν
βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐ-
τοῖσ εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. 33 ἐξελθόντα

29. *παρηγγελλεν* cum ℵACEGHKLRSUVXΓΔΠ*et[2] al mu, item *praecipiebat* it[pler] vg syr[cu et utr et hr]; item D e *ελεγεν* (:: e Mco) ... ς[e] Gb Sz *παρηγγειλε* cum BFMΛΞ 69. al pler | *εδεσμευετο* cum ℵBLXΞ 33. ... ς Ln Ti *εδεσμειτο* cum ACDRΓΔΛΠ unc[9] al pler | *διαρησσων* cum AB*CRUΔ al mu item D c e *διαρησσε* ... ς *διαρρησσων* cum ℵB[3]LXΓΛΞΠ unc[8] al pler | *υπο* cum ℵACDLRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid]: BΞ *απο* | *του δαιμονιου* cum ℵBC*DE*XΞ, item it[pler] (ff[2] om) vg ... ς Ti *του δαιμονοσ* cum AC[3]E[corr]FGHKLMRSUVΓΔΠ al pler a

30. *λεγων* cum ACDLRXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler f vg syr[cu et p et hr] cop arm go ... Ln om c. ℵB 1. 56. 58. a b c e ff[2] l q syr[sch] pers[p] (:: ut Mc, cuius ratio quam varie ad hunc Lucae locum mutandum adhibita sit, eadem ad omittendum *λεγων* valuisse videtur) | *σοι ονομ. εστιν* c. ℵBDLΞ al[5] it vg ... ς Ti *σοι εστιν ονομα* c. AC[3]RXΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[p] arm (Dial[815]) ... C* aeth nil nisi *ονομα σοι* (:: ut Mc) | *λεγιων* (B* -*ειων*) cum ℵ*B*D*L (iidem in Mc nec accedunt nisi CΔ, hinc nequit ap Mc *λεγεων* et ap Lc *λεγεων* edi) item ut ubique it vg, item cop syr[cu et sch et p txt et hr] ... ς Ln Ti *λεγεων* (ℵ[c]D[2] *λεγαιων*) cum ℵ[c]AB[3]CD[2]RXΓΔΛΞΠ unc[9] al omn[vid] syr[p mg gr] | *οτι εισηλθ. δαι. πο. εισ αυτ.* cum ℵB q vg cop (*quia inerant in eum multi daemones*), item ς Ti *οτ. δαιμο. πολλ. εισηλθεν* (CF al aliq -*λθον*) *εισ αυτ.* cum ACLRXΓΔΛΞΠ unc[9] al omn[vid] syr[utr et hr] go ... D c *πολλα γαρ ησαν δαιμονια*, similiter a f ff[2]

31. *και παρεκαλουν* (D ff[2] *παρ. δε*) cum (Gb') ℵBCDFLS al plus[30] it vg cop[edd et dz] arm syrr Cyr[glaph254 et mich895] ... ς Ti *κ. παρεκαλει* cum AEGHKMPRUVXΓΔΛΞΠ al longe plu go cop[petr 4]

32. *βοσκομενων* cum ACEFGHLMPRSVXΓΔΛΞ al longe plu b c d f ff[2] g[1. 2] l q vg go cop syr[cu et p] ... Ln *βοσκομενη* (:: ut Mt et Mc) cum ℵBD G[r]KUΠ al[25] fere a syr[sch et hr] arm aeth | *παρεκαλεσαν* cum ℵ[c]BC*LΞ al[4] it[pler] ... ς *παρεκαλουν* cum ℵ*AC[3]DEGHKMPRSUVXΓΔΛΠ al pler g[1. 2] vg cop syrr (:: cf ll. pp.)

δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη.
34 ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ γεγονὸσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ.
35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺσ πόδασ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.
36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐσώθη ὁ δαιμονισθείσ.
37 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῆσ περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· [84. 8] αὐτὸσ δὲ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον ὑπέστρεψεν.
38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει

33. εισηλθον (Gb') cum ℵABCLPRXΓΔΛΞΠ unc[6] al longe plu ... ς εισηλθεν cum SU al mu ... D ωρμησαν

34. το γεγονοσ c. ℵABCDKLPRUΞΠ al[35] fere ... ς (= Gb Sz) το γεγενημενον c. EGHMSVXΓΔΛ al plu | εφυγον cum ℵABCLPRXΓΛΞΠ unc[8] al omn vid ... Ti εφυγαν cum DΔ | απηγγειλαν sine απελθοντεσ cum unc omnib al[140] fere it vg go cop syrr[omn] arm ... ς (= Gb Sz) praem απελθοντεσ cum minusc vix multis aeth :: e Mt

35. ηλθον cum ℵAB[3]CLPRXΓΔΛΞΠ unc[8] al[pler] ... Ti ηλθαν cum B* | ευρον ut ηλθον ... Ti ευραν cum B* | εξηλθεν cum ℵ*B f mm, item ℵ[c] εξηλθον ... ς Ln Ti εξεληλυθει (:: quod v. 38 tantum non fluctuat) cum ACLPRXΔΛΞΠ unc rell al fere omn it[pler] vg

36. οι ιδοντ. cum ℵBCDLPX 33. 89. al[5] it[pl] cop syr[sch] et [hr] arm aeth ... ς (sed Gb[0]) Ti praem και (:: quod nescio an ad v. 34. respiciat) cum AEGHKMRSUVΓΔΛΠ al pler ff[2.] g[1.] vg go syr[p] | ο δαιμονισθεισ: D[2] ο ληγαιων, d legion (D[gr*] ο λιων) ... f ff[2.] g[1. 2.] l q vg 180[lat] a legione ... syr[cu] homo ille ... c plane om, hinc Gb[00]

37. ηρωτησαν c. D (perg α. παντεσ και η χωρα) EGHLUVΓΔΛ al pler it[8] vg sah cop go (pergit omnes incolae) syr[sch] et [hr] (et[cu], praem qui viderunt) aeth Bas[eth 304] (:: haec lectio maximam commendationem ab interpretum inprimis Latt testimonio habet, hinc invitis antiquissimis cdd. Graecis retinenda. Cf et. Mc 3, 7 Lc 19, 37 et 23, 1 ubi similiter lectio fluctuat) ... Ln ηρωτησεν (X επηρ.) cum ℵABCKMPRSXΠ al[10] fere a syr[p] | γεργεσηνων cum ℵ* et [cb]C[2]LPX al[10] cop syr[hr] arm aeth (:: vide ad v. 26) ... ς γαδαρηνων cum ℵ[ca]AEGHKMRSUVΓΔΛΠ al plu go syr[cu] et [utr] Bas[eth] ... Ln Ti γερασηνων cum BC*D it vg (Latt ita ubique) sah | εισ πλοι. cum ℵBCLRX al[15] fere ... ς Ti εισ το πλοι. cum AΡΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Bas[eth] ... D l Amb[luc1896] om

38. εδεετο c. ℵ* et [c]C*EGHKMRSUVΓΔΛΠ al fere omn Bas[eth 275] ... ℵ[a]BC[2]LX 33. Cyr[act 51] εδειτο ... Ln εδεειτο c. AP ... D ηρωτα (pergens δε αυ-

τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπό-
στρεφε εἰσ τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεόσ. καὶ
ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ.
40 $^{85.2}$ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο 40–48 Mc 5, 21–34 Mt 9, 18–22
αὐτὸν ὁ ὄχλοσ· ἦσαν γὰρ πάντεσ προσδοκῶντεσ αὐτόν. 41 καὶ
ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειροσ, καὶ αὐτὸσ ἄρχων τῆσ συναγω-
γῆσ ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺσ πόδασ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν
εἰσελθεῖν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴσ ἦν
αὐτῷ ὡσ ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν
αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει
αἵματοσ ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτισ ἰατροῖσ προσαναλώσασα ὅλον τὸν
βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸσ θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα

τον) | ° λεγων (Gb'') c. ℵBDL 1. 131. 157. b c g$^{1.}$ l sah cop syr^{hr} arm aeth Cyr^{act} ... ς praem ο ις, Ln [ο ις] cum ACPRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{5} vg syr$^{cu\ et\ utr}$ go

39. σοι (L σου) post οσα cum ℵBC*DLPRX 1. 131. 251. 435. it vg Tit cat ox^{70} Vict$^{cat\,ox\,70}$ Cyr$^{act\,51}$ ... ς Ti post εποιησε cum AC^{3}EGHKMSU VΓΔΛΠ al pler go cop syr^{cu} syr$^{utr\ et\ hr}$ arm Bas$^{eth\,275}$ | εποιησεν (R Cyr^{act} πεποιηκεν) ο θεοσ cum ℵBLPX 1. 131. 251. 435. a c ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ l q vg Tit et Vict^{cat} (ut ante) Cyr^{act} ... D f ο θεοσ εποιησεν, C* b ο κυριοσ πεποιηκεν (:: cf Mc) ... ς Ti εποι. σοι ο θεοσ cum eisdem quos iam notavimus ad σοι post εποι.

40. εγενετο δε εν τω cum ℵ*$^{et\,cb}$ACDEGHKMPSUVXΓΔΛΠ al pler it vg go syr^{p} ... ℵ^{ca}BLR al^{4} cop syr$^{cu\ et\ sch}$ aeth εν δε τω | υποστρεφειν cum ℵBR 28. 157. al$^{2\,wtst}$ ... ς Ln Ti υποστρεψαι cum ACDLPXΓΔΛΠ unc^{8} al pler

41. και αυτοσ cum ℵAC^{vid}LPXΓΔΛΠ al pler b ff$^{2.}$ g$^{1.\,2.}$ l q syr$^{p\ et\ hr}$ arm ... Ln και ουτοσ cum BDR al^{9} a f cop aeth go | ιυ cum ℵ*BPS c^{scr} ... ς Ln του ιυ cum ℵ^{c}ACDLRXΓΔΛΠ unc^{7} al pler Dam^{2,554}

42. ωσ cum ℵABCEGHMPRSUVΓΔΛ al pler Dam^{2,554}: KLXΠ al fere^{10} ωσει ... D 240. sah aeth om | εν δε τω cum ℵABC^{3}LRXΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn f syr$^{cu\ et\ sch\ et\ p\ et\ hr}$ sah cop aeth go Dam^{2,554} ... Ln Ti και εγενετο εν τω cum C*DP 251. it^{pler} vg Epiph$^{marc\,318\ et\ 327}$ (utroq loco εγενετο δε [^{327} om] εν τω υπαγειν αυτον συνεπνιγον αυτον οι οχλοι) | υπαγειν cum ℵABC^{3}LRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn Epiph^{marc} Dam^{2,554} ... Ln Ti πορευεσθαι c. C*DP

43. ιατροισ cum ℵACF^{w}LPRXΓΔΛΞΠ unc^{8} al plu ... ς (= Gb Sz) εισ ιατρουσ cum minusc aliq, item *in medicos* vel *in medicis* it vg (mm *medicis*) | βιον cum ℵ^{c}ALPRΓΔΛΞΠ unc^{8} al pler harl* ... Ln add αυτησ

ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα
ἔστη ἡ ῥύσισ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· τίσ ὁ
ἁψάμενόσ μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτροσ καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 ὁ
δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἥψατό μου τίσ· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ
ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸσ τοῦ λαοῦ, καὶ ὡσ ἰάθη παραχρῆμα.
49–56 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε· πορεύου
Mc 5, 35–43 εἰσ εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχεταί τισ παρὰ τοῦ
Mt 9, 23–26 ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε

cum (ℵ* εαυτησ) CX 157. al pauc it vg go cop syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} arm ^{usc} aeth. Ex his ℵ* 157. pergunt και ουκ ισχ. | απ cum ABRX* 254. ... ς υπ cum ℵ(C υπο)LPXΓΔΛΞ^{2}Π unc^{8} al pler (69. παρ) Or$^{3, 239}$

45. και οι συν αυτω c. ℵACDLPRUX al plus^{20}: ς (= Gb) και οι μετ αυτου cum EGHKMSVXΓΔΛ al longe plu ... BΠ al^{8} sah syr^{cu} et ^{hr} om | αποθλιβουσιν (G add σε) sine additam cum ℵBL 1. 22. 131. 157. sah cop arm .. ς (sed Gb^{0}) Ln Ti add και λεγεισ τισ (C* τι) ο αψαμενοσ μου (D al aliq μου ηψατο, item it^{pler} vg *me tetigit*, a *tetigit me*) c. ACDPRX ΓΔΛΞΠ unc rell al pler it vg syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} go aeth :: ut Mc lectione non fluct

46. ις cum ℵABCLPRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere it^{pler} vg syr^{cu} et ^{p} et ^{hr} sah cop go etc: DX 20^{ev} a syr^{sch} sax om, hinc Gb^{00} | εξεληλυθυιαν cum ℵBL 33. Or$^{3, 506}$ Cyr$^{luc\ 227}$ ... ς Ln εξελθουσαν cum ACDPRXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler Or$^{3, 466}$ Cyr$^{luc\ 226}$

47. απηγγειλεν (ℵ διηγγ.) sine αυτω cum ℵABC^{2}DLXΞΠ al^{12} fere it vg cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} arm aeth ... ς (sed Gb^{00}) add αυτω cum C*^{vid} et ^{3}PRΓ ΔΛ unc^{7} al pler sah go syr^{p}

48. θυγατερ cum ℵACDEHMPRSUVXΓΔΛΞΠ al omn^{vid} ... Ti θυγατηρ cum BKL (:: item in Mt DGL, in Mc BD. Longe maiore auctoritate Ioh 12, 15 utitur, ubi recepimus). Praeterea sine θαρσει dedimus (Gb′) cum ℵBDLX al^{7} it^{pler} vg sah cop syr^{cu} et ^{hr} ... ς praem θαρσει (:: ut Mt; invectum a nonnullis et. in Mc) cum ACEHMPRSUVXΓΔΛΠ al pler q go syr^{sch} et ^{p} arm aeth

49. παρα cum ℵBCPRXΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler ... Ln απο (:: ut Mc) cum AD 1. al^{5} Dam$^{2, 554}$ | λεγων (D c syr^{cu} λεγοντεσ, antea ερχονται) sine αυτω cum ℵBLXΞ al^{4} e sah cop syr^{hr} ... ς Ln Ti add αυτω cum AC DPRΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{cu} et ^{utr} arm aeth Dam$^{2, 554}$ | μηκετι cum ℵBD sah syr^{p} (sed ετι c.*) ... ς Ti μη cum ACLPRXΓΔΛΞΠ unc^{7} al omn^{vid} item (it vg *noli*) go cop syrr (exc^{p} c.*) rell Dam$^{2, 554}$

τὸν διδάσκαλον. 50 *ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀκούσασ ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ*
φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 *ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν*
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆσ παιδὸσ καὶ τὴν μη-
τέρα. 52 *ἔκλαιον δὲ πάντεσ καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·*
μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 *καὶ κατεγέλων*
αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθανεν. 54 *αὐτὸσ δὲ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ*
αὐτῆσ ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖσ, ἐγείρου. 55 *καὶ ἐπέστρεψεν τὸ*
πνεῦμα αὐτῆσ, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
ναι φαγεῖν. 56 *καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖσ αὐτῆσ· ὁ δὲ παρήγγειλεν*
αὐτοῖσ μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονόσ.

---

50. *αυτω* sine additam cum ℵ(et* et c) BLXΛΞ 1. 33. 262. 299. it vg sah syr^{cu} et ^{sch} aeth ... ς add *λεγων* cum ACDPRΓΔΠ unc^{7} al pler cop (*respondens dixit*) go syr^{p} et ^{hr} arm | *πιστευσον* cum BLΞ ... ς Ln *πιστευε* (:: ut Mc lectione non fluct) cum ℵACDRXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid}

51. *ελθων* (:: ut Mt et Mc) cum ℵABCEF^{w}HKLMRSUXΓΔΛΠ al^{30} fere it vg go sah cop^{schw} et $^{edd 2}$ syr^{omn} ... ς (= Gb Sz) Ti *εισελθων* cum DV al non ita mu cop^{wi} arm aeth | *τινα* (L *ουδενα*) *συν αυτω* (D *σ. αυτ. τινα*, it^{pler} vg *secum quemquam*, l *sec. intrar. quemq.*, e *sec. aliquos*) cum BC*DLX al pauc sah cop aeth, item syr^{sch} et ^{p} et ^{hr} (ℵ *ουδενα αφηκ. συνεισελθ. αυτω*) ... ς *ουδενα* c. AC^{3}EHKMRSUVΓΔΛΠ al pler syr^{cu} go arm (:: Mc *ουδενα μετ αυτου*) | *ιωαννην* (BD *-ανην*) *και ιακω.* cum BC DEFHKMRUVΓΔΠ al^{125} fere a b c e f l q for san tol syr^{p} et ^{hr} ... ς (= Gb Sz) *ιακω. και ιωανν.* (:: ut Mc lectione tantum non fluct) cum ℵALSXΛ 33. al mu vg (ff^{2} g$^{1.2}$ ut vdtr) sah cop syr^{cu} et ^{sch} go arm aeth

52. *ουκ* (:: ut Mc nexu paullo diverso) cum AEHKMRSUVΓΔΠ al plu b e vg syr$^{p\ mg}$ Or^{1,428} Amb^{luc1398} ... Gb' Ln *ου γαρ* (:: ut Mt) cum ℵBCDFLXΛ al^{25} fere a c f ff^{2} g$^{1.2}$ l q em perus sah cop syr^{cu} et ^{sch} (et ^{p} sed *γαρ* c.*) et ^{hr} go arm Cyr^{act51}

54. *αυτοσ δε* sine additamento (Gb' prob Schu) cum ℵBDLΞ 1. 118. 131. 209. it^{pler} vg syr^{cu} aeth ... ς add *εκβαλων εξω* (C* sah om; AK RSUΠ al plus^{20} f q em syr^{utr} et ^{hr} go post *παντασ* pon) *παντασ και* (:: e ll. pp.) cum ACRΓΔΛΠ unc rell al pler etc | *εγειρου* cum ABFHKMRS UVΓΔΛΠ al pler (:: quae forma nusquam simili auctoritate prae *-ρε* et *-ραι* utitur; solent formae *-ρε* et *-ραι* non commutari cum *εγειρου*) ... Ln *εγειρε* c. ℵBCDX 1. 33; item L 209. *εγειραι* :: cf ll. pp.

IX.

1–6 Mc 6, 7–13 Mt 10, 1. 5 ss

1 [86. 2] *Συνκαλεσάμενοσ δὲ τοὺσ δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖσ δύνα-*
μιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ θεραπεύειν.
2 *καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ*
ἰᾶσθαι, 3 [87. 2] *καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδὲν αἴρετε εἰσ τὴν ὁδόν,*
μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο
χιτῶνασ ἔχειν. 4 *καὶ εἰσ ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ*
ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 [88. 2] *καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξερ-*
χόμενοι ἀπὸ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν
ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰσ μαρτύριον ἐπ᾽ αὐτούσ. 6 [89. 8] *ἐξερχόμενοι*
δὲ διήρχοντο κατὰ τὰσ κώμασ εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντεσ
πανταχοῦ.

IX, 1. *συνκ.* (*συνκ.* cum ℵDE, cf et alibi; ς Ln Ti *συγκ.* ut ABCLΓΔΛΞΠ unc[8] etc) *δε* (C[3]HS[mg] X semel al syr[cu] om *δε*): C[3]FHS[mg] al aliq c vg[six] syr[cu] et [sch] add *ο ις* | *τουσ δωδεκα* (D *ιβ'*) c. ABDKMRSVΓΛΠ al[100] fere syr[cu] et [sch] Dial [828] ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore de B) add *μαθητασ αυτου* (:: ut Mt) cum C[3]EFHU al mu b ff[2.] g[1.] l q ... ℵC*LXΔΞ al[10] it[mu] vg go cop syr[p] et [hr] arm aeth add *αποστολουσ*

2. *ιασθαι* sine additam cum B syr[cu] Dial[828] (totus locus *συγκαλεσ.* usq *ιασθαι* exscriptus legitur) ... Gb'' Ln add *τουσ ασθενεισ* cum ℵΑDLΞ al[5], item ς *τουσ ασθενουντασ* c. CXΓΔΛΠ unc[8] al pler; 407. 485. go praem *παντασ*, 20[ev] habet *τουσ νοσουντασ*, f *omnes infirmitates*; it[pler] vg habent *infirmos*, a *aegrotos*, nec aliter sah cop syr[utr] et [hr] etc

3. *ραβδον* cum ℵBC*DE*FLMΞ (X *ραβδιον*) al[40] fere it vg (et. *d*) sah cop vid syrr[omn] arm aeth Eus[luc169] Tert[marc4, 24] Cyr[luc230] Aug[cons2, 71] ... ς (= Gb Sz) *ραβδουσ* cum AC[3]E[2]HKSUVΓΔΛΠ al plu go :: ut Mt | *ανα* cum AC[3]DEHKMSUVΓΔΛΠ al pler syr[p] ... ℵBC*FLΞ 254. 48[ev] om, nec exprim it (contra d *ana* habet) vg (nec *d*) syr[cu sch hr] sah cop arm go

5. *αν* cum ℵABDKLUΛΠ al permu ... ς Ti *εαν* c. CEFHMSVXΓΔΞ al[70] fere | *δεχωνται* (Gb'') cum ℵABC*KLMUΞΠ al[15] fere go ... ς *δεξωνται* cum C[3] DEFSVXΔ al plu (it vg *receperint*) :: cf ll. pp., item HΓΛ al [20] fere *δεξονται* | *και τ. κονιορτ.* cum AC[3]EFGHKMSUVΓΔΛΠ al longe pler b e ff[2.] g[1.] g[2.] vid l q vg go syr[cu] et [utr] et [hr] Amb[luc1396] ... ℵBC*DLXΞ 1. 33. 124. a c f sah cop arm aeth om *και*, hinc Ln [*και*] :: at ita et Mt et Mc lectione non fluct | *αποτινασσετε* c. ℵB 1. 131. 157. ... ς Ln Ti *αποτιναξατε* (:: ut ll. pp.) cum ACLXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler; D *εκτειναξατε*

7 [90.2] Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδησ ὁ τετραάρχησ τὰ γινόμενα πάντα, 7–9 Mc 6, 14–16
καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννησ ἠγέρθη ἐκ Mt 14, 1 s
νεκρῶν, 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἡλείασ ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτησ
τισ τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδησ· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε-
κεφάλισα· τίσ δέ ἐστιν οὗτοσ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.
10 [91.8] Καὶ ὑποστρέψαντεσ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ 10–17 Mc 6, 30–44 Mt 14, 13–21 Io 6, 1–13
ὅσα ἐποίησαν. [92.8] καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν
εἰσ πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντεσ ἠκολού-

---

7. *τετρααρχησ* cum ℵ^{a}(* om *ο τετρ.*)CΞ* cop. Cf ad Mt 14, 1, ubi ℵCZΔ, Lc 3, 1 et 19 |... ς Ln Ti *τετραρχ.* cum ABDLΞΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} sah etc | *τα γινομενα* (ΔΞ etc *τ. γενομ.*) absque *υπ αυτ.* cum ℵBC*DLΞ 69. 157. 6^{pe} a b e ff^{2} l sah cop syr^{cu} arm ... ς (sed Gb^{oo}) add *υπ αυτου*, Ln [*υπ αυτ.*] cum AC^{3}EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler c f g$^{1.2}$ q vg go syr^{utr} aeth | *ηγερθη* c. ℵBCLΞ al^{10} fere ... ς Ti *εγηγερται* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler :: ut Mc ... D *ανεστη* post *νεκρων*, eodem ordine c e

8. *ηλειασ* cum ℵBD (:: cf et. alibi) ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ACLXΓΔΛΞΠ unc rell al omn^{vid} | *τισ* (Schu commend vdtr) cum ℵBCLXΔΞ al^{20} go arm (Tert$^{marc\ 4,21}$ *unum aliquem ex veterib. prophetis*) ... ς Ln *εισ* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al plu b c f ff^{2} g^{1} l q syr^{cu} aeth :: Mt 16, 14 Mc 8, 28 *ενα των προφ.* non fluct, nec magis *εισ* Mc 6, 15 fluct ... D 69. 346. a e syr^{sch} om

9. *ειπεν δε* cum ℵBCDLXΞ al^{8} it sah cop ... ς *και ειπ.* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg (*et ait*) syr$^{cu\ et\ utr}$ go aeth | *ηρωδησ* cum ℵACDEF^{w}GHKMSUVΓΔΛΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *ο ηρωδ.* cum BLXΞ al vix mu (:: ut Mc fluctuante quidem lectione; cf et. ad Mt) | *ακουω* cum ℵBC*LΞ al^{6} vel^{7} e f ff^{2} l sah cop aeth ... ς praem *εγω* cum AC^{2}DXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b g^{1} q vg go syr^{p} arm; item post *ακ.* add a c am for tol syr$^{cu\ et\ sch}$

10. *πολιν καλουμενην* c. ℵ^{ca}BLXΞ 33. sah cop ar^{e}; similiter D *κωμην καλουμενην* ... ς Ln *τοπον ερημον* (Δ al^{7} *ερημ. τοπ.*, 1. 131. 209. *τοπον* sine *ερημον*: Gb^{o} *τοπ. ερημ.*) *πολεωσ* (ℵ$^{*et\ cb}$ al^{5} it vg syr$^{cu\ et\ sch}$ om: Gb^{oo}) *καλουμενησ* (ℵ$^{*\ et\ cb}$ al^{5} syr$^{cu\ et\ sch}$ om, item it^{7} vg, non a e f: Gb^{oo}) cum ACΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{p} arm go aeth; ℵ$^{*et\ cb}$ al^{4} syr^{cu} et^{sch} sine *πολ. καλουμ.* similiterque it vg | *βηθσαιδα* cum ℵ^{ca}BCDEGKMXΞΠ etc contra AF^{w}HLSUVΓΔΛ al plus^{50} go *-δαν* ... ℵ$^{*et\ cb}$ al^{4} syr^{cu} om. Tenemus igitur *εισ πολ. καλουμ. βηθσ.* c. ℵ^{ca}BLXΞ 33. sah cop (D); ς Ln *εισ τοπ. ερημ. πολεωσ καλουμενησ βηθσ.* cum ACΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm aeth; ℵ$^{*et\ cb}$ al pauc syr^{cu} nil nisi *εισ τοπ.*

θησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.
12 [98. 1] ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα
εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ
κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι
ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς
φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ
ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι.
εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας
ἀνὰ πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας.
16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς

ερημον (:: ut Mc); Gb⁰ τοπ. ερημ. et ⁰⁰ πολ. καλουμενης, ut supersit tantum εις βηθσ.

11. αποδεξαμενος cum ℵBDLXΞ al mu ... ς δεξαμενος cum ACEGHKMS UVΓΔΛΠ al pler | ιατο cum ℵABDXΓΔΛΠ unc⁸ etc ... CLΞ al²⁰ fere sah ιασατο

12. ειπον cum ℵABDXΓΔΛΠ unc rell (C hiat) al omn^vid ... LΞ ειπαν | πορευθεντ. cum ℵABCDLRΞ al³⁰ fere (it vg euntes) ... ς (= Gb, sed rursus Gb') απελθοντες cum EGHKMSUVΓΔΛΠ al pler | και αγρους cum ℵBEΞ al⁶ go ... ς Ln Ti και τους αγρ. cum ACDGHKLMRSUVΓΔΛΞΠ al pler sah cop

13. υμεις post φαγ. cum B b l* ... ff² g¹·²· (hl* omnino vdtr) vg syr cu ante δοτε, a c plane om, 74. 248. 7p^e post δοτε ... ς ante φαγ. (:: at ita et Mt et Mc) cum ℵACDLRXΓΔΛΞΠ unc⁸ al pler e f l² q sah cop go syr^utr | ειπαν cum ℵBCDLΞ 33. 124. ... ς ειπον cum ARXΓΔΛΠ unc⁸ al fere omn | πεντε post αρτ. cum ℵ*B ... ς Ln Ti ante αρτοι (:: cf ll. pp.) cum ℵ^cACDLRXΓΔΛΞΠ etc | δυο post ιχθυες cum ℵABCF^w XΓΔΛΠ unc⁸ al longe plu a sah cop go aeth ... ς (= Gb Sz) ante ιχθυες (:: ut ll. pp.) cum DLRΞ al mu it^pler vg syr^cu et utr arm

14. δε cum ℵ*et^cb L a e g¹·²· vg cop (:: vdbatur vitandum δε toties repetitum, γαρ vero aptissimum) ... ς Ln Ti γαρ cum ℵ^caABCDRXΓΔΛ ΞΠ unc rell al omn^vid b c f ff²· l q etc | ανα c. AEGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler it^pler vg cop syr^cu et utr arm aeth ... ℵBCDLRΞ etc ωσει ανα, hinc Ti^synops ωσει ανα, Ln [ωσει] ανα :: at vdtr propter Mc)

15. κατεκλιν. cum ℵBLΞ al⁷ ... ς Ln Ti ανεκλιναν cum ACRΓΔΛΠ unc⁸ al pler

16. αυτους cum ABCLRΓΔΛΞΠ unc⁸ al pler c e f vg syr^p: D etc επ αυτους ... ℵD syr^sch arm aeth om (:: ut ll. pp.)

μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν
πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι
δώδεκα. 18–22
18 [94. 1] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ Mt 16, 13–23 Mc 8, 27–33
μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· (Io 6, 68 ss)
τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν·
Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης
τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με
λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ.
21 [95. 2] ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο,
22 εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀπο- 24, 7
δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
23 [96. 3] Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχε- 23–27 Mt 16, 24–28
σθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' Mc 8, 34–9, 1

---

16. *παραθειναι* cum ℵBCX 1. al[15] fere ... ς Ln *παρατιθεναι* cum ADLR ΓΔΛΞΠ unc[8] al longe plu

17. *κλασματων* coniunximus cum antecedd ut EM al ... Ln Ti cum sqq, ut K al

18. *συνησαν*: B* 245. f *συνηντησαν* (f *occurrerunt*) | *οι οχλ. λεγουσ. ειναι* cum ℵ*BLRΞ 1. 131. item sah cop ... ς Ln *λεγουσ. οι οχλ.* (A al[5] e g[1.] *οι ανθρωποι*) *ειναι* (:: cf ll. pp.) cum ℵ[c]ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler a c (it pler vg go *dicunt esse turbae*) syr[cu et utr]

19. *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ACLRXΓΔΛΞΠ unc[8] al omn[vid] | *ηλειαν* cum BD (vv. 8 et 30 et. ℵ) :: cf inprimis ad 4, 25 sq ubi v. 26 -ει- tuentur ℵAB*DU[2] contra -ι- (sic) B[3]LXΓΔΛΠ etc ... ς Ln Ti *ηλιαν* cum ℵACLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn[vid]

20. *πετρος δε* (sah om) *αποκριθεις* c. ℵBCLΞ 1. sah cop ... ς Ln *αποκριθ. δε ο* (ο cum ADKMRUXΠ etc; EGHSVΓΔΛ al[50] fere om, hinc Gb[0]) *πετρος* (:: ut ll. pp.) cum ADRXΓΔΛΠ unc[8] al pler a go syr[p] arm aeth

21. *λεγειν* cum ℵABCDKLMXΠ al plus[30] Or[3, 532] ... ς (= Gb) Ti *ειπειν* cum RXΓΔΛ unc[7] al plu

22. *εγερθηναι* (:: ita et. Mt) cum ℵBEF[w2]GHLMRSUVXΓΔΛΞ al longe plu Epiph[marc bis] ... Gb' Ln Ti *αναστηναι* (:: ita et. Mc) cum ACDF[w*]KΠ al[25] fere Or[3, 496] Dial[858]

23. *ερχεσθαι* cum ℵ*ABC*DKLΞΠ al fere[25] Or[1, 281] ... ς (= Gb) *ελθειν* (:: e Mt) cum ℵ[a]C[3]RXΓΔΛ unc[7] (M ante *οπισω*) al plu | *αρνησασθω* c. ℵAB[3] (et [iam2?]) DKLΞΠ al[10] fere Or[1, 281] ... ς (= Gb, sed rursus Gb') *απαρνησασθω* (:: ut ll. pp.) cum B*CRXΓΔΛ unc[7] al pler | *και αρατ.*

ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτοσ σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωποσ
κερδήσασ τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσασ ἢ ζημιωθείσ;
26 [97.2] ὃσ γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ, τοῦτον
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐ-
τοῦ καὶ τοῦ πατρὸσ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 [98.2] λέγω δὲ
ὑμῖν ἀληθῶσ, εἰσίν τινεσ τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται
θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28—36 Mt 17, 1—8 Mc 9, 2—8 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ,
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰσ τὸ
ὄροσ προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ

τον σταυρ. αυτου (et. Or[1, 281]): D a l om, hinc Gb[0] (Schu „hab. Mt et Mc“) | καθ ημεραν cum א*et cb vel ca ABKLMRXΠ al[7] f g[1. 2.] vg sah cop syr[cu] et [sch] et [p] c.* go arm cdd[vet] ap Hier et Hier[7, 65] ... Gb[00] Sz Ln om cum א[ca] vel [a] CDEF[w]GHSUVXΓΔΛ al[120] fere a b c e ff[2.] l q (vg cod ap Gb) sax syr[p mg] („non in omnibus exx invenitur“) Or[1, 281] (ακουε γαρ λουκα λεγοντοσ)

24. εαν cum אCGH[2]RSUVXΓΔΛΞ al plu ... ς Ln αν cum ABDEH*KLMΠ al mu αν

26. τουσ εμουσ λογουσ (:: ut Mc) cum אABCLRXΓΔΛΞΠ al omn[vid] it[pl] vg sah cop syr[utr] arm aeth go Or[1, 296] ... Ti τουσ εμουσ (sine λογ.) c. D a e l syr[cu] Or[1, 296]

27. αληθωσ: KMRΠ al plus[10] add οτι, item EG etc post αληθ. interpg, eodemque modo conjungunt a b c e go sah cop syr[cu] et [utr] ... D οτι αληθωσ, item αληθ. cum εισιν conjungunt ADHLSUΔΛ al f am, item Or[4, 366] | αυτου (Gb') cum אBLΞ 1. Cyr[cat ox 77] ... ς Ln ωδε (:: ut Mt et Mc) cum ACDPRXΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[4, 366] Eus[luc 172] Caes[135] | εστηκοτων cum אBLRUXΓΞ al mu Cyr[cat ox] ... Gb Sz Ln Ti εστωτων cum ACDEFGHKMPSVΔΛΠ al plus[100] Or[4, 366] Eus[luc 172] Caes[135] | γευσωνται cum אABCDEFKLMPSUVXΛΞΠ al[100] fere Cyr[cat ox] ... ς (= Gb Sz) γευσονται cum GHRΓΔ al mu Or[4, 366]

28. και παραλαβ. cum א[c]ACDEFGKLMPRSUVXΓΔΛΞΠ al omn fere c e f ff[2.] g[2.] q vg syr[cu] ... א*BH 28. a b g[1.] l for go sah cop syr[utr] arm aeth om και, hinc Ln [και] | πετρον cum unc omn al plu ... ς (= Gb Sz) τον πετρ. cum minusc non ita mu :: e ll. pp. | ιωανν. (BD -αννην) κ. ιακω. cum אABC*EGHKPRSUVΓΔΛΠ al longe plu a b c e f g[2.] l q fu for tol sah syr[p] ... C[3]DLMXΞ al mu ff[2.] g[1.] vg cop syr[cu] et [sch] go arm aeth ιακω. κ. ιωανν. (:: ut ll. pp.)

εἶδοσ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ λευκὸσ
ἐξαστράπτων. 30 *καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινεσ*
ἦσαν Μωϋσῆσ καὶ Ἡλείασ, 31 *οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν*
ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 32 *ὁ δὲ Πέτροσ*
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντεσ δὲ εἶ-
δαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνεστῶτασ αὐτῷ.
33 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ*
Πέτροσ πρὸσ τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ
ποιήσωμεν σκηνὰσ τρεῖσ, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ,
μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. 34 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ*
ἐπεσκίαζεν αὐτούσ· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν
νεφέλην. 35 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν*
ὁ υἱόσ μου ὁ ἐκλελεγμένοσ, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 *καὶ ἐν τῷ γενέσθαι* 2 Pe 1, 17
τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦσ μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ
ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

30. *ηλειασ* cum ℵBD ... ς Ln Ti *ηλιασ* cum ACLPRXΓΔΛΠ unc rell etc
31. *ελεγον* cum ℵABEGHKLRSUVXΓΔΛΠ al pler a go cop syr[cu] aeth Or[1, 690] et [3, 962] et [4, 447] ... P sah praem *οι*, item C[3]M etc praem *και* ... C*D al[10] c e syr[sch] et P *ελεγ. δε*, hinc Ln *ελ.* [*δε*] | *ημελλεν* cum ℵAC ... ς Ln Ti *εμελλ.* cum BLPRXΓΔΛΠ unc[8] al certe pler
32. *ειδαν* (LR *ιδ.* ut edidi 1859) cum ℵLR ... ς Ln *ειδον* cum BEFGHMPS UΓΔΛ al plu, item ACDKVXΠ al mu *ιδον*
33. *ο πετρ.* cum ℵBCDKLMRXΛΞΠ al permu ... Gb' Ti *πετρ.* sine *ο* cum AEGHPSUVΓΔ al[70] fere | *σκη. τρεισ* cum ℵABCEGHMPRSUVXΓΔΛΠ al plu a b q go syr[p] ... DF[w]KLX al mu c e f ff[2.] l vg etc *τρεισ σκη.* (:: cf ll. pp.) | *μωυ-* cum ℵBDKLRX etc ... ς *μω-* cum ACEF[w]GHMPSUVΓΔΛΠ etc. Item *-σει* c. ℵABCDEGLMVΠ al plu ... F[w]HKPRSUXΓΔΛ al permu *-ση* | *μιαν* sec ante *μω.* cum unc omn (exc ℵ) al plu it vg sah cop syr[p] go arm aeth ... ς (= Gb Sz) post *μω.* (:: ut ll. pp.) cum ℵ al mu syr[cu] et [sch] Tert[marc] | *ηλεια* cum ABD ... ς Ln Ti *ηλια* cum ℵCLPR unc rell al omn
34. *επεσκιαζεν* cum ℵBL al pauc a ... ς Ln *επεσκιασεν* cum ACDPRXΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg sah cop syr[omn] (:: ut Mt) | *εισελθ. αυτουσ* (c 157. 435. *αυτ. εισελθ.*) cum ℵBCL al pauc cop arm; ff[2.] g[1.] vg *intrantibus illis*; b f l q *et intrantibus illis* ... ς Ln *εκεινουσ εισελθειν* (s *ελθ.*) cum ADPRXΓΔΛΠ unc[9] al pler sah go etc
35. *ο εκλελεγμ.* (Gb') cum ℵBLΞ 274[mg] (1. *ο εκλεκτοσ*) sah cop aeth[cod a], item (*electus*) a ff[2.] l gat syr[p mg] arm ... ς Ln *ο αγαπητοσ* (:: ut ll. pp.) cum ACDPRXΓΔΛΠ unc[8] al pler b c e f q vg go etc
36. $\overline{\iota\varsigma}$ (Gb'') cum ℵABC*DEGHRSUVW[a]ΓΛΠ al[40] fere ... ς *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum C[3]KLM

37–43 Mt 17, 14–23 Mc 9, 14–29 37 [99. 2] Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ
τοῦ ὄρουσ συνήντησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ
τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι
ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενήσ μοι ἐστίν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα
λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνησ κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγισ ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ
ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθη-
σαν. 41 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διε-
στραμμένη, ἕωσ πότε ἔσομαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσ-
άγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦσ τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐ-
43–45 Mc 9, 30–32 Mt 17, 22s τὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 [100. 8] ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντεσ ἐπὶ τῇ
μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
[101. 2] Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐποίει, εἶπεν
πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖσ εἰσ τὰ ὦτα ὑμῶν
τοὺσ λόγουσ τούτουσ· ὁ γὰρ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδο-

---

XΔ al plu | εωρακαν: εωρ- cum ℵABKL*MRSUΓΔΛΠ al plu ... Ti εορ- cum C(*et[2])EGHL[2]VW[a]X 33. al mu. Item -ρακαν cum BC[2]LX al[5] ... ς Ln -ρακασιν cum ℵAC*EHKMRSUVW[a]ΓΔΛ al plu Or[3, 983]

37. τη εξησ (f *illa*, sah *eodem die*, syr[cu] *illa die iterum*) ημερ. cum ℵBLS 1. al pauc q ... ς Ln Ti εν τ. εξ. ημ. cum ACEGHKMRUVW[a]XΓΔΛΠ al pler c f vg ... D a b e ff[2] l δια τησ ημερασ, *per diem*

38. εβοησ. c. ℵBCDL al[6] ... ς Ti ανεβοησ. cum ARW[a]XΓΔΛΠ unc[8] al pler. Latini (et. d) *exclamavit*) | επιβλεψαι cum ABCGHKLMRSUVΓΔΠ al plu (sed GHKΠ al mu -βλέψαι, quemadmodum go *respicere*) ... ς Ln επιβλεψον c. ℵDEW[a]XΔ al permu. Latini: *respice, aspice*, etc | μοι εστιν (Gb″) cum ℵABCDLX al[20] fere a e go sah cop ... ς Ti εστ. μοι c. RW[a]ΓΔΛΠ unc[8] al longe plu b c f ff[2] g[1] l q vg arm

40. εκβαλωσιν cum ℵABCLRW[a]XΓΔΛΠ unc[8] al longe plu ... ς (= Gb Sz) εκβαλλωσιν cum minusc vix mu ... D απαλλαξωσιν

41. ωδε (a e l* *hoc*) hoc loco cum ℵBLΞX 1. al mu it vg syr[sch] et [hr] arm aeth ... Gb Sz post τον υι. σου cum ACRW[a]ΓΔΛΠ unc[8] al longe plu go cop syr[cu] et P (:: cf Mt) ... D am perus om (:: ut Mc)

43. εποιει cum ℵABCDLW[a]X 1. al plus[10] it vg cop syr[cu] et utr ... ς (=Gb) εποιησεν cum EGHKMSUVXΓΔΛΠ al pler. Item absque ο ισ cum ℵBDLΞ al[5] it[pler] vg cop syr[cu] arm ... ς (Gb[o]) Ln (ex errore) add ο ισ cum ACW[a]XΓΔΛΠ unc[8] al pler f q go syr[sch] et P aeth

σθαι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ
ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφο-
βοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματοσ τούτου.
46 [102. 2] Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸσ ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ ἂν εἴη 46—48 Mc 9, 33—37 Mt 18, 1—15
μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἰδὼσ τὸν διαλογισμὸν τῆσ καρδίασ
αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοσ παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ
εἶπεν αὐτοῖσ· ὃσ ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃσ ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
ὁ γὰρ μικρότεροσ ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτόσ ἐστιν μέγασ.
49 [103. 8] Ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα 49—50 Mc 9, 38—40
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν Ἰησοῦσ·
μὴ κωλύετε· ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

---

45. *ερωτησαι* cum ℵABEFGHLSUVW[a]XΓΛΔΧ al pler ... Ln *επερωτησαι* (:: e Mc) cum CDKMΠ al[12] fere

47. *ειδωσ* cum ℵBFKΛΠ al plus[20] syr[cu et utr] arm aeth ... 1. 131. *γνουσ* ... ς Ln Ti *ιδων* cum ACDEGHLMSUVW[a]XΓΔΧ al plu it vg go cop Or[3, 597] :: cf 5, 22 et 6, 8 quorum locorum ratione hoc Lucae loco *ειδωσ* potius confirmatur quam suspectum redditur. | *παιδιου* c. ℵAEFGHKLMSUVXΓΛΔΞΠ al pler ... BCD al[10] Cyr[cat ox 79] *παιδιον*

48. *οσ εαν* cum ℵABCXΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[3, 597 ter] ... Ln *οσ αν* DLΞ 33. 69. al pauc Cyr[cat ox 79] | *αν* cum BKLUΞ 33. 69. al ... ς Ln Ti *εαν* c. ACEFGHMSVXΓΔΛΠ al plu ... ℵ om | *εστιν* (Gb'') cum ℵBCLXΞ 1. 33. al[10] fere it[pler] vg go (*fit*) cop Or[3, 597] et[600 bis] ... ς *εσται* cum ADΓΔΛΠ unc[9] al pler e q (*maior erit*) syr[utr] arm cdd ap Or[3, 597] Cyr[cat ox 80] Cyp[12. 256. 305] :: cf Mc

49. *ο ιωανν.* (BD *-αννησ*) cum ℵAC[2]EFGHKLMSUVXΓΔΛΞΠ al pler ... Ln Ti om ὁ c. B(C*?)D al[8] | *επι τω* c. ACDΓΛΠ unc[9] al pler ... ℵBLXΔΞ al mu cop (item *in nomine* it vg) *εν τω* :: at ita Mc lectione certa | *δαιμονια* (Gb'' Sz) cum ℵABCDLXΓΔΛΞΠ unc[8] al plu ... ς *τα δαιμ.* cum H al mu[vid] | *εκωλυσαμεν* cum ACDXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f g[1. 2. vid] q vg ... ℵBLΞ a b e l *εκωλυομεν* (:: cf Mc, sed et. Lc)

50. *ειπ. δε* cum ℵBCDLXΞ al[5] a c e syr[p mg] ... ς Ti *και ειπ.* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler b f g[1. 2. vid] l q vg go syr[p txt] arm aeth | *ις* sine ὁ cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο ις* cum ℵ[c]ACDLXΓΔΛΠ unc rell al certe pler | *μη κωλ.* cum ℵABEGHKSUVΓΔΛΞΠ al plu b c e l q g[1. 2. vid] vg cop[dz] syr[cu et utr] go ... CDFLMX etc add *αυτον* (X *αυτουσ*) :: e Mc | *καθ υμ. υπερ υμ.* c. ℵ[cb]BCDKLMΞΠ al plus[25] it vg go cop syr[cu et utr] arm aeth ... ℵ*AXΔ al *κα. υμων υπ. ημων*, al pauc *κα. ημ. υπ. υμων* ... ς (= Gb Sz) *κα. ημων υπ. ημων* (:: ut in Mc recepimus) c. ℵ[ca]EFGHSUVΓΛ al permu

51 [104. 10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰσ ἡμέρασ τῆσ
ἀναλήμψεωσ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσ-
ώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ εἰσῆλθον εἰσ πόλιν Σαμαριτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ Ἰερουσαλήμ. 54 ἰδόντεσ δὲ οἱ μα-
θηταὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ
καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ; 55 στρα-
φεὶσ δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.

---

51. *αυτου* sec cum ℵACDXΓΔΛΠ unc[9] al fere omn etc ... BLΞ 1. 239. c om, hinc Ln [*αυτ.*] | *εστηρισεν* cum BCLVXΞ 33. al pauc ... ς Ln *εστηριξε* cum ℵADΓΔΛΠ unc[8] al pler

52. *αυτου* cum ℵBCDFHKLMUXΓΔΞΠ al plu Bas[eth 271] ... Ti *εαυτου* cum AEGSVΛ al[50] fere | *πολιν* cum ℵ*ΓΔ al plus[25] it (exc c) vg Tert[pat 8] Op[663] ... ς Ln Ti *κωμην* cum ℵ[c]ABCDLXΔΞΠ unc rell al plu c cop syrr go rell Bas[eth 271] Cyr[4, 1017] Tert[marc 4, 23] :: *εισ ετεραν κωμην* quod v. 56 sequitur flagitare videbatur *κωμην* pro *πολιν* | *σαμαριτων* cum ℵACLXΓΛΞ al (:: cf et alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* cum BDΠ unc[9] al pler | *ωστε* cum ACDLXΓΔΛΞΠ unc[9] al omn[vid] c f g[1. 2.] [vid] vg cop syrr rell Bas[eth] Cyr[ioh] ... ℵB b e l q a *ωσ* (Ti[synops])

54. *οι μαθητ.* sine *αυτου* cum ℵB 1. 118. 131. 157. e arm Antioch[hom 110] (Cyr[ioh 1017]) ... ς Ln Ti add *αυτου* c. ACDLXΓΔΛΞΠ unc[9] al pler it[pler] vg etc | *ειπαν* cum ℵBCLΞ ... ς Ln *ειπον* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *απο του* c. ℵABXΓΔΛΠ etc (LΞ al pauc Antioch *απ*) ... Ln *εκ του* cum CD 1. 118. 131. go (it vg *de caelo*) Bas[eth] Chr[7, 639] et [891] | *κ. αναλωσαι αυτουσ* (haec ipsa om l) sine additam cum ℵBLΞ 71. 157. e l g[1. 2.] [vid] vg sax syr[cu] cop[dz] arm pers[w] Cyr[ioh 1017] ... ς (sed Gb[o]) Ln add *ωσ και ηλιασ εποιησεν* [cf 2 Regg. 1, 10. 12] c. ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler a b c f q cop[schw] et [wi] syr[sch] et [p] go aeth Bas[eth 271] Chr[7, 639] et [10, 856] Antioch. At haud tutum adhibere Tert[marc 4, 23].

55. *επετ. αυτοισ* absq additam (Gb'') cum ℵABCEGHLSVXΔΞ al[60] fere g[1.] l fu gat sax cop[schw] ex [dz] aeth[ed] et [cod 18] Bas[eth 271] Hier[algas 5] ... ς add *και ειπεν· ουκ οιδατε οιου* (D etc *ποιου*) *πνευματοσ εστε υμεισ* (DF[w] UΓΛ al mu it[pl] vg etc om *υμ.*) cum DF[w]KMUΓΛΠ al permu it[plu] vg cop[wi] et [petr4] syr[cu] et [utr] arm aeth[a] go Did[tri 2, 7] (vdtr) Epiph[anc 26] (p. 31) Chr[7, 391] et [639] et [alib] Antioch[71] et [110] Ps-Dion[ar] ap Thdor[stud]. Cf et. Clem fragment ap Mac Chrysoc or. 8 in Mt cap 8 etc (ed. Mign. 2, 765.) At mihi dubium vdtr, extrema eius loci verba sintne et ipsa ex Clem excerpta.

56 *και επορευθ.* etc non praemissis *ο γαρ* etc cum ℵABCDEGHLSVXΔΞ al[60] fere g[1.] g[2.] l fu gat cop[sch] ex [dz] aeth[ed] et [18] Bas[eth 271] ... ς (≠ Gb

57 [105. 5] *Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ* 57–60 Mt 8, 19–22
αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 *καὶ εἶπεν αὐτῷ*
ὁ Ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν
κεφαλὴν κλίνῃ. 59 *εἶπεν δὲ πρὸσ ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ*
εἶπεν· ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου.
60 *εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν*
νεκρούσ, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
61 [106. 10] *εἶπεν δὲ καὶ ἕτεροσ· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ*
ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. 62 *εἶπεν δὲ*
πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· οὐδεὶσ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'

Sz) add ο γαρ (ΓΓΛ etc om; b *quia*) υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ (Γ -χην) ανθρωπων (c e vg go syr^cu et sch om) απολεσαι (ΓΓ al[10] αποκτειναι) αλλα σωσαι (:: cf similia 19, 10 Mt 18, 11) cum F^w KMΓΓΛΠ al permu a b c e f q cop^wi et petr 4 syr^cu et utr arm go aeth^a Cyp^ep 64 Amb^luc1425 Quaest

57. και (Gb'') cum ℵBCLΞ 33. 69. 121. 124. cop syr^cu et sch arm aeth, item D 346. a c e syr^hr και εγενετο ... ς Ln εγενετο δε cum AΓΔΛΠ unc^8 al pler b f g^1. 2. vid l q vg go syr^p Ath^5, 190 (ap Gall) | αν cum ℵDEGHMVXΓΔΛ al permu ... Ln Ti εαν cum ABCKLSUΞΠ al permu :: at ita Mt lectione non fluct | απερχ. sine κυριε cum ℵBDLΞ 1. 28. 64. 131. 157. a c e g^1. 2. vid l vg cop arm Tert^marc 4, 23. Cf et. Ir^38 ... ς (sed Gb^oo) add κυριε (b syr^cu aeth transp) cum ACXΓΔΛΠ unc^8 al pler (b) f q go (syr^cu) syr^utr et hr (aeth)

59. επιτρεψον absque κυριε cum B*DV 57. Or^3, 668 Bas^bapt627 Thdrt^1, 1281 ... ς Ln Ti κυριε επιτρεψον (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵAB^3CLX ΓΔΛΞΠ unc^7 al omn fere it vg go cop syr^omn etc | πρωτ. απελθοντι (D -ντα) cum ℵBD cop syr^cu et sch et hr (eodem ordine 1. it vg Or Bas bapt) ... ς Ti απελθοντι πρωτ. cum CKGHLMSUVXΓΔΛΞ al pler syr^p aeth ... al^3 it^3 πρωτ. απελθειν (non addito και) item AKΠ al^25 fere a b e f g^1. vid q vg Or Bas^bapt πρωτ. απελθειν. και: hinc Ln πρωτον απελθειν non addito και

60. ειπεν δε αυτω sine additam cum ℵBDLΞ 33. a cop ... ς add ο ις, Ln [ο ις] cum ACXΓΔΛΠ unc^8 al fere omn it^pler vg go syr^cu et utr al

62. ειπ. δε (b g^1. 2. vid l m vg syr^sch om) προσ αυτον (c cop *illi*) ο ις c. ℵLXΞ al mu^vid a b c f g^1. 2. l m vg cop syr^sch arm aeth go, item syr hr ... Ln ειπ. δε ο ις προσ αυτον cum ACΓΔΠ unc^8 al longe plu q syr.^p, Ti ειπ. δε ο ις cum B, Δ ειπ. δε πρ. αυτ. ... D ο δε ις ειπ. αυτω | επιβαλων cum ℵBCXΓΔΛΞΠ unc^8 al pler Valentt ap Ir^38 etc ... Ln επιβαλλων cum ADL e^scr Clem^589 | B 1. 209. al^3 a b q Valentt ap Ir^38

ἄροτρον καὶ βλέπων εἰσ τὰ ὀπίσω εὔθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

1 [107.10] *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδο-*
μήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰσ
Mt 9, 37 s *πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι.* 2 [108.5] *ἔλεγεν*
δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεή-
θητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπωσ ἐργάτασ ἐκβάλῃ εἰσ τὸν
Mt 10, 16 *θερισμὸν αὐτοῦ.* 3 [109.5] *ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ ἄρνασ*
4 ss 9, 3–5 *ἐν μέσῳ λύκων.* 4 [110.2] *μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ*
4–12 Mt 10, 9–15 *ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.* 5 [115.5] *εἰσ*
ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.

Or[3, 158 et 207] Bas[bapt bis] Cyr[ador] al om *αυτου* | *τη βασιλεια* (prob Schu) cum ℵ*BLΞ 1. 33. a b c e f g[1. 2. vid] l m vg arm 237[schol] Clem [889] Or[3, 158 et 207] Or[int quinquies] Cyp[bis] Hil; similiter ℵ[c] etc *εν τη βασιλεια* ... ς *εισ* (Δ om) *την βασιλειαν* c. ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas [regg 479] et [bapt bis] Cyr[ador 27] al

X, 1. *και ετερ.* cum ℵACDXΓΔΛΠ unc[8] al fere omn it vg syr[cu et p et hr] arm go Eus[marin] Bas[eth 291] Tert[marc 4, 24] ... BLΞ 33. cop syr[sch] aeth (Cyr[glaph 284]) om *και* | *εβδομηκοντ.* c. ℵACLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler b f q go cop syr[sch et p et hr] aeth Ir[int 146 et 200] Tert[marc] Eus[dem 98 et 110] al ... BDMR (ex indice capitum) 42. a c e l g[1. 2 vid] vg syr[cu] arm Dial[806] et[828] Epiph[50] etc | *ανα δυο* cum ℵACDLXΓΔΛΞ unc[7] al longe plu Eus [dem 98 et 110] Bas[eth 291] ... BKΠ al[25] *ανα δυο δυο* | *ημελλεν* cum ℵABCEG HMUVXΓΔΛΞ al plu ... ς *εμελλ.* cum DKLSΠ al permu Eus[dem] Bas[eth]

2. *δε* (Gb') cum ℵBCDLΞ al[12] fere a c e q go cop[sch] ex [dz] syr[p mg] arm ... ς *ουν* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler syr[p txt] Bas[eth 291] | *εργ. εκβ.* hoc ordine cum BD e ... ς Ln *εκβ. εργ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) c. ℵACLXΓΔΛΞΠ unc[7] etc | *εκβαλη* cum ℵABCDLΔΛΞΠ unc[7] al plu Bas[eth] ... ς (= Gb Sz) Ti (ex errore de B) *εκβαλλη* cum minusc mu

3. *ιδου* sine *εγω* ℵAB 87. 254. 7[pe] a e l arm ... ς add *εγω* (:: ut Mt lectione non fluct) cum CDLXΓΔΛΞΠ unc[7] al pler vv mu

4. *βαλλαντ.* cum ℵABCDEF[w]GKLRUVΔΞΠ[2] al plu ... ς *βαλαντ.* cum MSXΓ ΛΠ* al permu | *μη* tert cum ℵBDLΞ 1. al mu c e syr[p] arm[ed] ... ς Ln Ti *μηδε* cum ACRXΓΔΛΠ unc[6] al pler Clem[276]; M 69. al pauc *μητε*, item *neque* vv mu | *μηδενα* cum ℵ*A* 28. 33 (Tert[marc 4, 24]) ... ς Ln Ti *και μηδ.* cum ℵ[c]ABCDLXΓΔΛ[2]ΞΠ unc rell it vg rell

5. *εισελθητε* (Gb') cum ℵBCDF[w]LXΞ 1. 13. 69. al[4], item it vg *intraveritis*

6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸσ εἰρήνησ, ἐπαναπαήσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη
ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἀνακάμψει. 7 [112.2] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ
οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντεσ καὶ πίνοντεσ τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιοσ γὰρ ὁ 1 Tim 5, 18
ἐργάτησ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. [113.10] μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίασ εἰσ
οἰκίαν. 8 καὶ εἰσ ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶσ,
ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺσ ἐν αὐτῇ
ἀσθενεῖσ, καὶ λέγετε αὐτοῖσ· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 10 [114.2] εἰσ ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται
ὑμᾶσ, ἐξελθόντεσ εἰσ τὰσ πλατείασ αὐτῆσ εἴπατε· 11 καὶ τὸν κο-
νιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆσ πόλεωσ ὑμῶν εἰσ τοὺσ πόδασ
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοισ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 [115.5] Οὐαί σοι Χοραζείν, Mt 11, 21–23 [13—15]

vel *introieritis* (ita Latt et. v. 10, sed etiam v. 8). Idque post *αν* et ante *οικιαν* c. ℵBD e, Ln *εισελθ.* post *οικ.* c. CF[w]LXΞ al f vg Or[int 2, 665] ... ς *εισερχησθε* (K etc -*εσθε*) idque post *οικιαν* cum AEGKMRSUV ΓΔΛΠ al pler syr[cu] et [utr] et [hr] cop go arm aeth

6. *και εαν* (D *καν*) absq *μεν* c. ℵABCDEF[w]GKLMRSUVXΓΔΛΞΠ al plu it vg rell Or[4, 425] et [int 2, 665] Const[3, 14, 4] Bas[ps 96] ... ς (=Gb Sz) add *μεν* c. minusc vix mu Or[4, 441] :: cf Mt | *υιοσ* (et. ς Gb Sz) cum ℵ[c]ABCD unc rell omn al plu Or[bis] Const Bas ... ς[e] *ο υιοσ* cum ℵ* al pauc | *επαναπαησεται* cum ℵB* ... ς Ln Ti *επαναπαυσεται* cum AB[3]CD unc rell omn al omn[vid]

7. *εσθοντεσ* cum BD ... ς *εσθιοντεσ* cum ℵACLRXΓΔΛΞΠ unc rell al omn vid | *τ. μισθ. αυτου* sine *εστ.* cum ℵBDLXΞ 248. 150[ev] syr[cu] et [sch] ... ς add *εστι* cum ACR (ut nuper recognovi) ΓΔΛΠ unc[7] al pler arm, item (sed transponunt) it vg etc

8. *και εισ ην* (U om) *αν* (Gb″) cum ℵBCDEGMRS(U)VΓΔΞ al[70] fere ... ς Ti *κ. εισ ην δ αν* cum AKLXΛΠ al sat mu | *δεχωνται* cum ℵABCDE[2]GL[2]S VΔΞΠ al plu ... E*KL*MRUXΓΛ al[ω] *δεχονται*

10. *εισελθητε* (Gb″) cum ℵBCDLΞ al[7] ... ς *εισερχησθε* (:: hoc v. 8 non fluct) c. ARXΓΔΛΠ unc[7] al pler Eus[luc 174] Bas[eth 304]

11. *εισ τουσ ποδασ* cum ℵBDR 90. 121. 157. it[pler] mm sax syr[cu]; item (ita Ti) *ε. τ. πο. ημων* ACGKLMUXΞΠ al[50] fere f go cop syr[utr] et [hr] arm ...ς om c. ESVΓΔΛ al permu vg aeth Bas[eth 304] | *ηγγικ.* sine additam cum ℵBDLΞ al[7] it[pler] vg cop[wl] et [petr 4] syr[cu] arm[ed] Tert[marc 4, 24] ... ς (=Gb) add *εφ υμασ* (:: ex v. 9) c. ACRXΓΔΛΠ unc[7] al pler f l mm etc

12. *δε* cum ℵDMSVΞ al permu a f q cop, Ln [*δε*] ... Gb Sz Ti om cum ABCEGKLRUXΓΔΛΠ al[90] fere b c e i vg go syr[omn] arm aeth

13. *χοραζειν* (EVΓΠ al mu *χωρ.*) cum ℵABCEGKLMSVW[a]XΓΔΞΠ al permu

οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυ-
νάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθή-
μενοι μετενόησαν. 14 *πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται*
ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 *καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψω-*
Mt 10, 40 Io 13, 20 *θήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ.* 16 [116. 1] *Ὁ ἀκούων ὑμῶν*
ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶσ ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθε-
τεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 [117. 10] *Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶσ λέγον-*
τεσ· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 *εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡσ ἀστραπὴν ἐκ τοῦ*
οὐρανοῦ πεσόντα. 19 *ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν*
ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχ-
θροῦ, καὶ οὐδὲν ἡμᾶσ οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 *πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί-*
ρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνό-
ματα ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.

---

go ... ς^{e} Gb Sz Ln *χοραζιν* cum UΔ al plu^{vid} cop$^{sch\ et\ dz}$; item ς *χωραζιν* cum 127. 157. al mu cop$^{wi\ et\ petr4}$ ... D *χοροζαϊν*, item a b f vg *corozain*, d *chorozain*, i l q *corazain* | *βηθσαιδα* cum ABCDLEW^{a}XΔΛΞΠ unc^{5} al pler ... ℵEUΓ al mu go *-δαν* | *εγενηθησαν* cum ℵBDLΞ 13. 33. 69. 346. ... ς *εγενοντο* cum ACEW^{a}XΓΔΛΠ unc^{7} al pler | *καθημενοι* cum ℵABCFLEW^{a}XΓΞ al^{10} fere ... ς *καθημεναι* cum DEGKMSUVΔΛΠ al longe plu

15. *καφαρναουμ* cum ℵBCDRX 33. it^{pler} vg go cop; W^{a} *καπαρναουμ* ... ς *καπερναουμ* cum ALXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn q | *μη* (l. *ἡ* praegresso *ουμ*) et *υψωθηση* cum ℵBDLΞ (1.) a b e i l syr^{cu} cop (*η* et *υψωθηση*) aeth ... ς Ti *η* et *υψωθεισα* cum ACEW^{a}XΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn c f g^{1} q vg go syr^{utr} arm Aug | *ουρανου* c. ℵB*CD al^{3} ... ς praem *του* c. AB^{3}LEW^{a}XΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler | *αδου* (W^{a} 88^{ev} *αδη*) sine *του* c. ℵACDEX ΓΔΛΞΠ unc^{7} al pler ... Ti praem *του* cum BLW^{a} al^{5} | *καταβιβασθηση* cum ℵACLEW^{a}XΓΔΛΞΠ unc^{7} al omn^{vid} it go cop syr^{utr} arm ... BD syr^{cu} aeth *καταβηση* (d *descendes*) :: cf ad Mt

17. *οι εβδομηκ.* vide ad 10, 1. Ad illos testes accedit h. l. MW^{a} i syr^{cu} ... BD it^{mu}vg syr$^{p\ mg}$ arm perss add *δυο*, hinc Ln [*δυο*]

19. *δεδωκα* cum ℵBC*LX 1. al pauc b e f g^{1} i l q vg go syr$^{p\ mg\ et\ hr}$ arm aeth Or^{1,744} et ^{2,612} item$^{int\ 2,\ 293.\ 316.\ 441}$ et$^{4,562.\ 686}$ al mu ... ς Ln *διδωμι* cum AC^{3}DW^{a}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler c syr$^{cu\ et\ utr}$ Eus$^{ps\ 68}$ Ir$^{int\ 322}$ | *αδικησει* (et. ς^{e}) cum ℵADEHLMΓΛ al mu Or^{1,744} ... ς Gb Sz *αδικηση* cum BCFGKSUVW^{a}XΔΠ al plu

20. *χαιρετε δε* sine *μαλλ.* cum ℵABCDEF^{w}GHKLMSUVW^{a}ΓΔΛΠ al plu it vg

21 [118. 5] *Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ* 21–22 Mt 11, 25–27
ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπε-
κάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία
ἔμπροσθέν σου. 22 [119. 8] *καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν·*
πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς
ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ
ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 [120. 5] *Καὶ στραφεὶς πρὸς* 23 s Mt 13, 16 s
τοὺς μαθητὰς κατ᾽ ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
τες ἃ βλέπετε. 24 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασι-*
λεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι
ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
25 [121. 2] *Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν,* Mt 19, 16 | 25–27 | 18, 18 ss
λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 *ὁ δὲ* Mt 22, 35 ss Mc 12, 28 ss

---

etc ... ς (= Gb Sz) add *μαλλον* cum X al mu Cyr[ador112] et[881] | *εγγεγραπται* (*ενγ.* c. ℵB, rell *εγγ.*) cum ℵBLΞ 1. 33. Eus[ps418] Bas[1,665] Cyr[ador881] Thdrt[1,1221] ... ς Ln *εγραφη* cum ACDEGHKMSUVW[a]ΓΔΛΠ al pler Eus[es370]

21. *εν τω* cum ℵDF[w]LW[a]XΞ 33. a b c e ff[2.] i l q vg[six] cop Clem[117] ... ς Ln Ti om *εν* c. ABCΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1.2.vid] vg go etc | *πνευματι* absque *ο* $\overline{ις}$ cum ℵBDΞ 157. a b i l vg (et. 130[lat]) cop syr[cu], item addito *τω αγιω* cum ℵBCDKLXΞΠ al[7] a b c e ff[2.] i l vg cop syr[cu] et [utr] et [hr] arm aeth ... ς add *ο* $\overline{ις}$ (ante *και ειπεν*) cum ACW[a]ΓΔΛΠ unc[8] al pler f q go syr[p] Bas[eth297]; item post *ηγαλλιασ.* add LX etc; contra ς om *τω αγιω* cum AEGHMSUVW[a]ΓΔΛ al pler f q go Clem[117] Bas[eth297] | *εγενετ. ευδοκια* cum ℵAC[3]DW[a]ΓΔΛΠ unc[8] al omn fere go cop syr[omn4] arm aeth Bas[eth297] ... Ln Ti *ευδοκ. εγεν.* cum BC*LXΞ 33. b c e ff[2.] l q Clem[117] Eus[ps704]

22. *και στραφ.* (W[a] *στρ. δε*) *πρ. τ. μαθητ.* (c[2vid]Γ etc add *αυτου*) *ειπ.* (ita et. ς Sz et ex errore de B Ln) cum AC*EGHKSUVW[a]XΓΔΛ al longe plu c ff[2.] l q go syr[sch] et [p] aeth[cod a] pers[p] ... ς[e] Gb om cum ℵBDLMΞΠ al[20] it[mu] vg cop syr[cu] arm aeth[edd] pers[w] Eus[ps704] | *μοι παρεδοθη* cum ℵABCDLW[a]XΓΔΛΞ unc[7] al plu etc ... ς (= Gb Sz) *παρεδοθ. μοι* c. minusc pauc[vid] syr[cu] et [utr] arm aeth Eus[ps704] | *ω εαν* cum ℵACEGHKLMSUVXΓΔΛΞΠ al pler Eus[ps704] ... Ln *ω αν* c. BDW[a] al pauc

24. *ιδαν* (*ιδ-* ℵCΞ, *ειδ-* BL) cum ℵBCLΞ 33. ... ς Ln *ειδον* (KVXΠ* al *ιδ.*) cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler

25. *λεγων* cum ℵBLΞ e syr[cu] cop ... ς Ln Ti *και λεγων* cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg syr[utr] arm aeth go

Deu 6, 5 Lev 19, 18 εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶσ ἀναγινώσκεισ;
27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ
τῆσ καρδίασ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν.
28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶσ ἀπεκρίθησ· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.
29 [122.10] ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν·
καὶ τίσ ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἄν-
θρωπόσ τισ κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰσ Ἰερειχώ, καὶ λῃσταῖσ
περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντεσ αὐτὸν καὶ πληγὰσ ἐπιθέντεσ ἀπῆλ-
θον, ἀφέντεσ ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύσ τισ κατ-
έβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.
32 ὁμοίωσ δὲ καὶ Λευείτησ γενόμενοσ κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ
ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρίτησ δέ τισ ὁδεύων ἦλθεν κατ᾽

27. εξ ολησ τησ καρδιασ σου: D 1. 131. 157. a b c ff[2] i l q aeth εν ολη τη (1. 131. 157. om) καρδια σου | εν ολη τη (1. om) ψυχη σου κ. εν ολη τη ισχυι σου cum ℵBDLΞ 1. 131. 157. b i l q cop[edd] ... ς Ti εξ ολησ τησ ψυχησ σου κ. εξ ολησ τησ ισχυοσ σου cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler e f vg syr[omn 4] arm go Tert[marc4, 25] | κ. εν ολη τ. διανοια σου cum ℵBLΞ al[4] cop ... ς Ti κ. εξ ολησ τησ διανοιασ σου cum ACXΔΛΠ unc[8] al pler e f vg syr[omn4] arm go Or[int3, 972] ... DΓ etc om | σεαυτον cum ℵBCDLΓΔΛΞΠ unc[7] al plu Clem[941] Or[3, 980] ... AVX al plus[50] Or[3, 724] εαυτον

29. δικαιωσαι cum ℵBC*DLXΞ etc ... ς δικαιοιν c. AC[3]ΓΔΛΠ unc[8] al pler

30. υπολαβων sine δε cum ℵ*BC*vid cop[petr2], item (*Dixit ei Iesus*) syr[cu et sch] ... ς Ln Ti υπολαβ. δε cum ℵ[c]AC[3]DLXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler it vg cop syr[p] go arm | ιερειχω cum B*LΞ go :: alibi eandem formam tuentur ℵCDFPQZΔ ... ς Ln ιεριχω cum ℵAB[3]CDXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] cop | ημιθανη sine τυγχ. cum ℵBDLΞ al[4] Vict[cat mai676] Chr[1, 847] nec exprim τυγχ. it vg syr[omn 4] arm aeth ... ς Ti add τυγχανοντα cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler cop

32. λευειτησ cum BD (:: Ioh 1, 19 et. ℵ, item Heb 7, 11 λευειτικησ etiam ℵ et D[clar]; Act 4, 36 iidem BD) ... ς Ln λευιτησ c. ℵ[c]AC unc rell al omn[vid] | γενομενοσ et ελθων cum ACEGHKMSUVΓΔΛΠ al pler q syr[sch et p] ... ℵ[c]BLXΞ 1. 33. 118. cop arm aeth[vid] om (ut Ti[synops]) γενομενοσ; item D al[10] fere it[mu] vg syr[cu] Chr[1, 847] om ελθων, hinc Gb[o] | και ιδων sine additam cum ℵBCLXΔΞΠ unc[8] al pler arm aeth ... Ln add αυτον cum ADΓΛ al[15] fere it[pler] vg cop syr[omn4]

33. σαμαριτησ cum ℵCDL 69. al (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti -ειτησ cum ABXΓΔΛΞΠ unc[8] al pler | ιδων sine αυτον cum ℵBLΞ al[3] it[5]

αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ
τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσασ δὲ αὐτὸν
ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνοσ ἤγαγεν αὐτὸν εἰσ πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη
αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν
τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδα-
πανήσῃσ ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίσ τού-
των τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντοσ εἰσ τοὺσ
λῃστάσ; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσασ τὸ ἔλεοσ μετ᾽ αὐτοῦ. εἶπεν δὲ
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίωσ.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺσ καὶ αὐτὸσ εἰσῆλθεν 38 s Io 11, 1 ss 12, 1 ss
εἰσ κώμην τινά· γυνὴ δέ τισ ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰσ
τὴν οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ

---

cop^{schw} ... ς add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum ACDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e f vg cop^{wi} syr^{romn4} arm aeth Chr^{1,847}

34. *επιβιβασ. δε*: D al^{3} it vg syr$^{cu\,et\,sch\,et\,hr}$ aeth *και επιβιβ.*, ita Ln ex errore de C | *πανδοκ-* cum א*X, item v. sq *πανδοκ-* cum א*D* (:: inde quod in א et D postea correctum est -*χ*-, apparet formam -*κ*- ex usu abisse) ... ς Ln Ti *πανδοχ-* cum א^{c}ABDL unc rell al omn^{vid}. Dedimus vero etiam -*ιον* cum א*et^{c}CLΔΞ al ... ς Ln Ti -*ειον* cum AB DXΓΛΠ unc^{9} al pler

35. *επι την αυριον* sine additam cum אBDLXΞ al^{7} it (exc q) vg cop syr$^{cu\,et\,sch\,et\,hr}$ aeth Vict$^{cat\,mai\,676}$ Chr^{1,847} ... ς (sed Gb^{oo}) add *εξελθων* (C* 239. *εξελθ. και*) c. ACΓΔΛΠ unc^{9} al pler q syr^{p} arm | *πανδοκει* et ς Ln Ti *πανδοχει* vide ad v. 34 | *και ειπεν* sine *αυτω* cum BDLΞ al^{10} b c e ff^{2} g$^{1.2\,vid}$ i l vg cop syr^{cu} arm Chr^{1,847} Amb$^{luc\,1428}$ ... ς add *αυτω*, Ln [*αυτω*] c. אACXΓΔΛΠ unc^{9} al pler a f q syr$^{sch\,et\,p\,et\,hr}$ aeth

36. *τισ* sine *ουν* cum אBLΞ 1. 118. 209. it^{pler} vg syr^{cu} cop^{petr2} Or$^{int\,3,972}$ Bas^{1,254} ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ACXΓΔΛΠ unc^{9} al pler c e al mu | *πλησ. δοκ. σοι γεγον.* cum אABCLXΓΔΛΞΠ unc^{9} al longe plu cat ox^{80} ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) *δοκει σοι πλησ. γεγον.* cum minusc non ita mu, item it^{pler} vg Or$^{int\,3,972}$ etc

37. *ειπ. δε* cum אBC*DFLXΔΞ al mu a e cop syr$^{p\,mg}$ ... ς (sed Gb' *ειπεν* sine copula ut syr$^{cu\,et\,sch}$ arm) *ειπ. ουν* c. AC^{3}ΡΓΛΠ unc^{8} al plu q syr$^{p\,txt}$ ... al varie | Ln sic interpg: *πορευου και συ, ποιει ομοιωσ*

38. *εγενετ. δε εν τω πορευεσθ. αυτουσ και αυτοσ* cum ACDPΓΔΛΠ unc^{9} etc ... אBLΞ 33. syr^{cu} cop *εν δε τω πορευεσθ. αυτουσ αυτοσ* | *εισ την οικιαν* cum אCLΞ 33. ... ς Ln Ti *ε. τον οικον* cum ADPΓΔΛΠ unc^{9} al pler ... B om plane. Item sine *αυτησ* cum א*et^{c}C^{3}LΞ 33. (B) ... ς Ln Ti add *αυτησ* cum א^{a}AC^{2}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg rell

39. *μαριαμ* cum אB^{3}C*LPΞ 1. 33. cop^{schw} (ex^{petr4}) ... ς Ln Ti *μαρια*

παρακαθεσθεῖσα πρὸσ τοὺσ πόδασ τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον
αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με
κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριοσ· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷσ
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸσ δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτισ οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆσ.

XI.

1 $^{128. 5}$ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευ-
χόμενον, ὡσ ἐπαύσατο, εἶπέν τισ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ αὐτόν·
2–4 Mt 6, 9–13 κύριε, δίδαξον ἡμᾶσ προσεύχεσθαι, καθὼσ καὶ Ἰωάννησ ἐδίδαξεν
τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·

cum AB*C^{3}DΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} cop$^{wi\ et\ dz}$ | ℵ*B^{3}LΞ om η | παρακαθεσθεισα cum ℵABC*LΞ ... ς Ln παρακαθισασα cum C^{3}DPΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Bas^{eth} | προσ cum AB*C*LΞ 33. 44. Bas$^{monast\ 585}$ ... ς Ln παρα cum AB^{3} (sed restitutum προσ) C^{3}DPΓΔΛΠ unc^{9} al pler Bas eth | τ. κυριου cum ℵB*C*DLΞ 7^{pe} it (exc b) vg cop syr$^{cu\ et\ sch\ et\ p\ mg}$ arm aeth ... ς του ῑῡ c. AB^{3}(sed restitutum τ. κυρ.)C^{3}PΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn b etc

40. κατελιπεν cum ℵB^{3}DFSUVΠ^{2} al plu ... Ti κατελειπεν cum AB*CLPΓΔΛΞΠ* unc^{5} al permu | ειπον cum DLΞ 1. 33. ... ς Ln ειπε ℵABCPΓΔΛΠ unc rell al pler

41. ο κυριοσ cum ℵB*L 157. a i l vg syr$^{p\ mg}$ Bas$^{monast\ 585}$ Amb$^{luc\ 1268}$ Aug ... ς Ln ο ῑσ̄ c. AB^{3}(sed rursus ο κυρ.) CDPΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{5} etc, sed C^{3}DKUΠ etc ante ειπεν αυτη pon ... syr^{cu} om | θορυβαζη cum ℵBCDL 1. 33. Bas$^{cat\ mai\ 677}$ (non item $^{monast\ 585}$) Evagr^{567} (Gall^{7}) ... ς Ti τυρβαζη c. A (B^{3}, sed rursus θορυβ.) PΓΔΛΠ unc^{9} al pler Bas $^{monast\ 585}$ Chr$^{8,\ 298}$ al

42. ενοσ δε εστ. χρ. cum AC$^{*\ et\ 3}$PΓΔΛΠ unc^{9} al pler f g$^{1.}$ q g$^{2.}$? vg syr$^{cu\ et\ sch\ et\ p\ txt}$ pp aliq ... ℵBC^{2}L 1. 33. cop syr$^{p\ mg}$ aeth Or$^{cat\ cord\ ioh\ 278}$ Bas$^{2,\ 365\ et\ eth\ 268}$ ολιγων δε εστ. χρεια η ενοσ ... D a b c e ff$^{2.}$ i l Amb $^{luc\ 1268\ et\ alibi}$ plane om | γαρ cum ℵBLΛX^{comm} etc ... ς Ln Ti δε cum ACPΔΠ unc^{9} al pler f g$^{1.}$ q mm mt al Clem^{781} al ... D 262. a b c e ff$^{2.}$ i l vg etc om | αυτησ cum ℵ*BDL, item *illi* vel *ei* a b e ff$^{2.}$ i l q ... ς (sed Gb^{0}) Ti praem απ, Ln [απ] cum ℵ^{c}ACPΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c d f vg Clem^{981} al

XI, 2. προσευχησθε cum ℵBDEFGKLSUVXΞΠ^{2} al plu Or$^{1,\ 232}$ ... Ti -χεσθε cum ACHMPΓΔΛΠ* 1. 33. 69. 124. al^{8} | πατερ sine additam (sed L

πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ
ἄφεσ ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφεί-
λοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν.
5 [124. 10] Καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τίσ ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ
πορεύσεται πρὸσ αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν
μοι τρεῖσ ἄρτουσ, 6 ἐπειδὴ φίλοσ μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρόσ με

---

etc add *ημων*) cum ℵBL 1. 22. 57. 130[gr et lat] 346. a[scr] vg (exc perus harl*) g[1. 2.] ? arm Or[1, 226 sq dis et 238 dis] Tert[marc4, 26] schol[237 et aliorum] ... ς (= Gb) Ln add *ημων* (pro *ημ.* a c ff[2.] i *sancte*) *ο εν τοισ ουρανοισ* c. ACDPXΓΔΛΠ unc[9] al pler a b c e f ff[2.] i l q perus harl* sax cop syr[cu et utr] aeth | *ελθατω* cum ℵCPΔ 13. 346. ... ς Ln *ελθετω* c. ABDLXΓΛΠ unc[9] al pler | *η βασιλ. σου*: Gb *σου η βασ.* cum D[gr] 57. Praeterea cf Nyss[1, 737] (de orat. dom. orat. 3) ubi *αντι του· ελθετω η βασ. σου· ελθετω, φησι* (Lucas), *το αγιον πνευμα σου εφ ημασ και καθαρισατω ημασ.* Ad Gregorii testimonium accedit Maxim[1, 350] (ad Mt 6, 10). Eiusdem lectionis vestigium quaesitum est Tert[marc 4, 26], at vdtr Mcion pro *αγιασθητω* etc simile quid habuisse atque illud apud Nyss pro *ελθατω* etc positum. | Post *η βασιλ. σου* omisimus *γενηθητω* etc c. BL 1. 22. 130[gr et lat] 346. ff[2.] (g[1. 2.]?) vg syr[cu] arm Or[1, 227] (praecedit *του δε λουκα ουτωσ*) et[240 dis] Tert[marc4, 26] Aug[6, 240 dis] (ed. Ven. 1731. Est enchir. ad Laurent. cap. 116) ... ς Ln add *γενηθητω το θελημα σου ωσ* (b e l om *ωσ*) *εν ουρανω και επι τησ* (ℵ* et cb ACDMPΔ al om, non item ℵ[ca]XΓΛΠ etc) *γησ* (sed Ln [*ωσ εν ουρ. και επι γησ*], de quibus vide post) cum ℵACDPXΓΔΛΠ unc[9] al pler b c e f i l q perus tol sax syr[sch et P] cop aeth; item omissis *ωσ εν ουρ. κ. επ. γησ* a harl vg[cod mosq]

3. *ημων*: Mcion teste Or in catena[mazarin ms] *σου*

4. *αφιομεν* cum ℵ[c]ABCDEGHKPΓΔΛ al[30] fere ... ς *αφιεμεν* cum ℵ*FLMS ΓVXΞΠ al plu Clem[381] Or[1, 227 et 255] | *εισ πειρασμ.* sine additam cum ℵ*BL 1. 22. 57. 130[gr et lat] 131. 226* 237. 242. 426. vg (et. g[1. 2.]?) arm Or[1, 227. 256. 265] Cyr[luc267] Tert[marc4, 26] Aug[6, 240] ... ς (= Gb Sz) Ln add *αλλα ρυσαι ημασ απο του πονηρου* cum ℵ[c] (sed rursus delevit et ad v. 2 addidit *και ρυσαι ημασ απο του πονηρου*) ACDEXΓΔΛ unc[9] al pler b c f ff[2.] i l q (hiant a e) cop syr[cu et sch et P] aeth

5. *ειπη* cum ℵBCEFGHLSUVXΓΔΛ al plu Or[1, 218], item d f ff[2.] g[1.] (hi[4]: *et dicit*) sah cop ... Gb' Ln *ερει* cum AD[gr]KMPRΠ al[40] fere Bas[monast587] Dam[2, 677], item a b c i l m q vg (*dicet*).

6. *μου* cum ℵABLX al mu it (exc c) vg etc, item *μοι* M al[10] c, item *μοι* sed omisso *προσ με* D etc ... CRΓΔΛΠ unc[8] al[100] fere sah syr[sch] om, hinc Gb°

καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνοσ ἔσωθεν ἀποκριθεὶσ
εἴπῃ· μή μοι κόπουσ πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι-
δία μου μετ' ἐμοῦ εἰσ τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰσ δοῦναι
σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰσ διὰ τὸ εἶναι φί-
λον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶσ δώσει αὐτῷ ὅσων
9–13 Mt 7, 7–11 χρήζει. 9 [125. 5] Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶσ
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸσ ἄρ-
τον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύοσ ὄφιν
αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορ-
πίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὑπάρχοντεσ οἴδατε δόματα ἀγαθὰ

---

8. *φιλον αυτου* cum ℵBCLX 33. 124. 157. al pauc it vg Or[1, 218] et [3, 650] Bas[monast 587] et [588] Mac[hom 4, 26] Chr[3, 429] ... ς Ln Ti *αυτου φιλον* cum EFGHKMSUVΓΔΛΠ al pler Dam[2, 677] | *αναιδιαν* cum ℵCDEKLRU*XΓΔ al mu ... ς Ln Ti *αναιδειαν* cum ABFGHMU[2]ΛΠ al plu[vid] | *οσων* cum ℵ*A BCKMRΠ al sat mu it vg cop Or[1, 218] Bas[regg] et [monast] Chr ... Gb' *οσον* cum ℵ[c]DEFGHLSUVXΓΔΛ al plu sah Or[3, 650] (sed fluct lectio) etc
9. *ανοιχθησεται* cum DEFGHSUVΓΔ al[50] fere (:: vide ad v. sq) ... ς Ln *ανοιγησεται* (:: ut Mt) cum ℵABCKLMRXΛΠ al permu
10. *ανοιχθησεται* (Gb') cum AEFGHKSUVΓΔΛΠ al[60] fere ... ς *ανοιγησεται* cum ℵCLMRX al permu ... BD[gr] *ανοιγεται*, item syr[cu] et [utr] :: in Mt utroq loc *ανοιγησεται* firmum est nec quisquam *ανοιχθησ.*
11. *τινα* cum ABCRΓΔΛΠ unc[9] al pler b f ff[2]. i l q Epiph[marc 318] et [330] et ipse Epiph[ibid 331] Dial[870] ... ℵDLX 33. 157. al[4] c vg syr[p mg] Or[3, 650] cat[ox 91] *τισ* | *εξ υμων* cum ℵABCDKLMRXΠ etc ... ς (= Gb + Sz) om *εξ* cum EFGHSUVΓΔΛ al plu | *η και* cum ACDRXΓΔΛΠ unc[9] etc (item ℵL etc omisso *και*) ... ς (= Gb Sz) *ει και* cum minusc non ita mu | *αυτω επιδωσει* cum BDL c ... ς *επιδ. αυτω* (:: ut ante et post, item Mt) c. ℵACRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg rell Dial Or Epiph[marc]
12. *η και* cum ℵBL 1. 13. 33. al[5] fere Dial, item sah cop nil nisi *aut* ... ς Ln Ti *η και εαν* (ΔΛ al pauc *αν*) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler, item R *η ει*, it vg *aut si* ... D *εαν δε και*, d *et si* | *αιτησει* (et. ς[e]) cum ℵABC DHKLR[vid]ΓΔΛ al plu Dial ... ς Gb Sz Ln *αιτηση* cum EFGMSUVXΠ al plu
13. *υπαρχοντεσ* c. ABCEFGHLRSUVΓΔΛ al plu Antioch[1196] ... ℵDKMXΠ al plus[25] Dial[870] Epiph[marc 318] et [330] etc *οντεσ* (:: ut Mt) | *δοματ. αγαθ.* cum ℵABCDLRXΓΔΛΠ unc[9] al longe plu Dial Epiph[marc] Cyr[luc] Antioch ... ς (= Gb Sz) *αγαθα δοματ.* cum minusc vix mu it vg

διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ
δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.
14 [126. 5] Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· 14 s Mt 9, 32–34 12, 22 ss Mc 3, 22
ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύ-
μασαν οἱ ὄχλοι· 15 [127. 2] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ Mt 12, 38
τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 [128. 5] ἕτεροι 16, 1 Mc 8, 11
δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 [129. 2] αὐ- 17–23
τὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία Mc 12, 25–30 Mc 3, 23–27
διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται
ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαι-
μόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν.

---

13. ο πατηρ cum ℵABDLRXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu f cop syr[cu] et [p] ... Ln add υμων (:: e Mt) cum CU al[20] fere b c i l q vg sah syr[sch] arm aeth Epiph[marc 331] Cyr[luc 270] | ο εξ ουρανου: ℵLX 33. it[pler] vg sah cop syr[cu et sch] om ὁ

14. εγενετ. δε (L 69. etc και εγεν.) τ. δαιμ. εξελθοντος (εξελθ. cum ℵBR ΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[cu] et [utr] cop; contra Ln εκβληθεντος cum ACLX al[6] cop[dz], Latt vide post) ελαλ. ο κωφ. και εθαυμ. οι οχλοι: D και εκβαλοντος αυτου παντες εθαυμαζον, similiter b c ff[2.] i l vg

15. ειπον cum ℵACDLR[vid]XΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] ... Ti ειπαν cum B (item R ap Treg, at repetito nuper examine non possum quin ειπον teneam) | τω (A των) cum ℵABCKLMΠ al[30] arm ... ς (= Gb +) om c. DRXΓΔΛ unc[7] al plu (:: ut Mt)

16. εξ ουρ. εζητ. π. αυτου (X om πα. αυτ.) cum ℵABCDL(X) 1. 13. 33. 124. 131. 157. y[scr] c f ff[2.] g[1.] i l vg syr[cu] et [sch] arm ... ς παρ αυτου εζητουν εξ ουρανου cum RΓΔΛΠ unc[9] al pler b syr[p]

17. αυτων τα διανοημ. cum ℵBCDLRXΓΔΛ unc[8] al pler cop ... Ln τα διανοη. αυτ. cum AKΠ al plus[10] it vg | διαμερισθ. (CFMXΓ al[30] fere μερισθ.) ante εφ εαυτ. cum ℵADL 33. 124. y[scr] syr[cu] et [sch] cop ... ς Ln Ti post εφ εαυτ. cum BCRXΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg syr[p] etc | επι οικον cum ℵABEGHLSUVΓΔΛ al plu ... CDFKMXΠ al mu επ οικον

18. διεμερισθη c. ABDLRXΛΠ unc[9] al pler ... ℵCΔ al plus[10] εμερισθη, Γ al aliq μερισθη

19. οι cum ℵBCLRXΔΛΠ unc[9] al omn[vid]: Ln om cum ADΓ | αυτοι κριτ. εσοντ. υμων (εσ. υμ. cum ℵ b f i l q, rell υμ. εσ.) cum ℵACKLMUΠ al[20] fere b f ff[2.] i l q vg ... Ln αυτοι υμων (c vobis) κριτ. εσονται cum BD c ... ς Ti κριτ. υμων αυτοι εσοντ. cum EFGHRSVXΓΔΛ al plu

20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸσ καθωπλισ-
μένοσ φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότεροσ αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν,
τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ
9, 50 Mc 9, 40 διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συν-
24—26 Mt 12, 43–45 άγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει. 24 [130.5] Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν
ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰσ τὸν οἶκόν μου
ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη-
μένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα
πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται
τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 [131.10] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τισ
φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστά-

---

20. *ει δε* etc absq *εγω* cum ℵ*AXΓΔΛΠ unc[9] al pler b f ff[2.] i vg arm Eus dem[93] Cyr[luc 272a] ... D al[6] c cop aeth Tert[marc 4, 26] Bas[eunom 296] al add *εγω*, item ℵ[a]BCLR etc add *εγω* ante *εκβαλλω*

21. *φυλασση* cum ℵABCLRΔΠ unc[7] al plu ... DEMXΓΛ al mu *φυλασσει*

22. *ισχυροτεροσ* sine artic cum ℵBDLΓ 248. al[vid] cop arm ... ς Ti *ο ισχυρ.* cum ACRXΔΛΠ unc[9] al pler Eus[luc 174] | *νικηση* c. ℵABCFGKLSU VΔΠ al plu ... EHMRXΓΛ al mu *νικησει*

24. *ευρισκον*: E*GHSΓΠ* al[20] fere Or[cat ox] *ευρισκων*. Praeterea ℵ[c]BLXΞ al[4] b l cop syr[p] Or[int 2, 159] (certe vdtr ex Lc) add (:: ut Mt) *τοτε*, hinc Ln [.*τοτε*]

25. *ελθον* cum ℵABELMS[2]UV[sil]ΔΞΠ al plu ... Ti *ελθων* (R 13. *εξελθ.*) c. CDGHKRS*XΓΛ al permu | *σεσαρωμενον* cum ℵ*ADXΔΛΠ unc[8] al pler b c e g[1. 2.] i q vg syr[cu et sch] arm ... ℵ[c]BCLRΓ al[12] it[2] etc praem *σχολαζοντα*

26. *ετερ. πνευμ. πονηροτ. εαυτ. επτα* cum ℵBLΞ 13. 69. 124. 157. 346. ... ς Ln *επτα ετερ. πνευμ.* (Δ* *πν. ετερ.*) *πονηρ. εαυτου* (EH[2] al *αυτου*) cum ACEHKMRSUVXΓΔΛΠ al pler it[pler] vg cop arm ... DG p[scr] e Or[int 2, 159] *ετερα* (D *αλλα*) *επτα πνευμ. πονηρ. εαυτου* | *κ. εισελθοντα* cum ℵABCDHKLMRXΞΠ al permu Or[int 2, 159] it (sed ff[2.] *regressi*) vg etc ... Gb' Ti *κ. ελθοντα* (G al[2] *-λθων*) cum EGSUVΓΔΛ[2] (* tantum *και*) al[60] fere

27. *επαρ. τισ φων. γυνη* cum ℵBL ... ς *επαρ. τισ γυνη φωνην* cum AC RXΓΔΛΞ unc[7] al pler cop arm, item *επαρασα τισ γυνη*, sed *φωνην* post *ε. τ. οχλου* posito, KΠ 1. al pauc ... b f ff[2.] i l q vg *extollens vo-*

σασά σε καὶ μαστοὶ οὓσ ἐθήλασασ. 28 *αὐτὸσ δὲ εἶπεν· μενοῦν*
μακάριοι οἱ ἀκούοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντεσ.
29 $^{132.5}$ *Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ* 29—32 Mt 12, 38—42
γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δο-
θήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 *καθὼσ γὰρ ἐγένετο*
Ἰωνᾶσ τοῖσ Νινευείταισ σημεῖον, οὕτωσ ἔσται καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώ-
που τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 *βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει* 1 Reg 10, 1
μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐτούσ· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ,
καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε. 32 *ἄνδρεσ Νινευεῖται ἀναστήσον-* Ion 3, 5
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν·
ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὶ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 $^{133.2}$ *Οὐδεὶσ λύχνον ἅψασ εἰσ κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν* 8, 16 Mt 5, 15 Mc 4, 21

---

cem (i add *suam*) *quaedam mulier* ... D (e c) *γυνη τισ επαρασα φων.*

28. *μενουν* c. ℵAB*LΔΞ al pauc ... ς Ln Ti *μενουνγε* cum B^{3}CDXΓΛΠ unc^{8} al pler | *φυλασσοντ.* absq additam cum ℵ^{a}ABCDLΔΞ al^{15} fere it am for san perus tol syr^{p} arm aeth Tert$^{marc\ 4,26}$ ... ς (= Gb) add *αυτον* c. XΓΛΠ unc^{8} al pler vg^{ed} et $^{mss\ aliq}$ cop syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} Lcif^{132}

29. *γενεα* sec cum ℵABDLXΞ al^{20} it vg etc ... ς om c. CΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu syr^{sch} aeth | *ζητει* c. ℵABLΞ al plus^{12} ... ς Ln *επιζητει* (:: ut Mt, cf et. Mt 16, 4 et ll. pp.) c. CDXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *ιωνα* sine additam cum ℵBDLΞ it^{7} vg$^{edd\ pl}$ cop^{petr4} syr^{hr} arm ... ς (= Gb) add *του* (Δ om) *προφητου* (:: ex Mt ubi lectio non fluct) c. ACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} e f q vg^{ed} syr^{sch} et ^{p} cop^{edd} et ^{dz} aeth

30. *τοισ νινευ.* ante *σημ.* cum ℵBCLXΞ 33. ... ς Ln post *σημ.* cum ADΓ ΔΛΠ unc^{8} al pler it vg syrr^{omn} cop al | *νινευειταισ* cum ℵB (ut Mt 12, 41 ℵBCLXΔ) ... ς Ln Ti *νινευιταισ* cum ACLXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

31. *σολομωνοσ* bis cum ℵABDEGHMSVXΔΛΞ (pri loc hiat) al plu ... ς (= Gb Sz) *σολομωντοσ* cum CKLUΓΠ al permu

32. *νινευειται* (*-ειται* cum ℵBL: Gb′ Sz Ln *-ιται* c. AC unc rell al omn) cum ℵABCE^{2}GLMUXΓΛΠ al^{80} fere it vg syr^{sch} et $^{p\ mg}$ et ^{hr} arm aeth^{vid} ... ς Ti *νινευι̃* (sed Ti c. E*HSVΔ al *-ευη*) cum E*HKSVΔ al permu syr^{cu} et$^{p\ txt}$ cop

33. *ουδεισ* sine *δε* cum ℵBCDUΓ 33. 108. al^{15} fere a c e i vg cop^{petr4} syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} arm ... ς Ln Ti add *δε* cum ALXΔΛΞΠ unc^{7} 1. al longe plu b f ff$^{2.}$ q cop^{edd} et ^{dz} syr^{p} aeth | *κρυπτην* (et. ς^{e} 1624. Gb Sz) cum unc omnib al plu ... ς (item ς^{e} 1633 al) *κρυπτον* cum 1. 28. al non ita mu cat$^{ox\ 95}$. Praeterea scripsimus *κρυπτὴν* cum su unc pler al plu, ut et. ς^{e} Gb Sz Ln. Alteram scripturam

μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέ-
Mt 6, 22 s *πωσιν.* 34 [134.5] *ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου.*
ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν
ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 *σκόπει*
οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 *εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον*
φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς
ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 [135.5] *Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως*
ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 *ὁ δὲ Φαρισαῖος*
ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
Mt 23, 25 39 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξω-*
θεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 *ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξω-*
θεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 *πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύ-*

κρύπτην, quam in ed. VII secuti sumus, praebet r | *αλλ* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib (exc D) et minusc pler ... ς[e] (Wtst etc) *αλλα* cum D al non ita mu | *το φεγγος* cum ALΓΔΛΠ unc[8] al longe plu ... Ln *το φως* (:: ex 8, 16 ubi nemo *τ. φεγγ.* substituit) cum ℵBCDX al plus[30]

34. *ο οφθ. σου* pri loc (et. Gb + *σου*) c. ℵ*ABCDM al pauc it vg cop syr sch et P aeth ... ς om *σου* cum ℵ[c]EGHKLSUVXΓΔΛΠ al plu syr[cu] arm | *οταν* sine *ουν* (Gb') cum ℵBDLΔ 435. it vg cop arm aeth ... ς add *ουν* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ACXΓΔΠ unc[8] al pler syr[cu] et [utr] | *και ολον* (D *παν*): Ln om *και* (:: ut Mt) cum CDΓ al[30] fere it (exc e) vg cop[schw] arm aeth

35. *σκοπει ουν* etc: pro his habent, omisso versu sq, D (a b e ff[2] i) sic (:: e Mt): *ει ουν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον.* Eadem agnoscit Aug. Eadem syr[cu] post versum 35. add ... 57. 239. 433. plane om versum, hinc Gb°

36. Hunc versum (ut iam notatum est) D a b e ff[2] i item syr[cu] om, hinc Gb° | *εχον* cum ℵABCEKLSUVΠ al plu: GHMXΓΔ 33. al mu *εχων* | *τι μερος* cum ℵEHSUVΔΛ al plu c vg ... Ln Ti *μερος τι* cum ABGKMXΠ al[20] fere f ... CLΓ om *τι*

37. *λαλησαι*: Ln add *αυτον* c. A, item al[15] fere add *αυτον ταυτα.* Latt: *et cum loqueretur haec* vel similiter | *ερωτα* cum ℵABM al[5] e (*petit*) ... ς *ηρωτα* cum CLXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc | *φαρισαιος* cum ℵBL al[6] ... ς Ln *φαρισ. τις* cum ACLΓΔΛΠ unc[8] al pler b e q syrr arm; item (D)X 1308[r] et [lat] a c f ff[2] i vg aeth *τις φαρισ.*

ην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 [136.5] ἀλλὰ οὐαὶ Mt 23, 23
ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγα-
νον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 [137.2] οὐαὶ 20, 46 Mt 23, 6 s
ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ
συναγωγαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. 44 [138.5] οὐαὶ Mt 23, 27
ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περι-
πατοῦντεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 [139.5] Ἀποκριθεὶσ δέ τισ τῶν
νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ.
46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀν- Mt 23, 4
θρώπουσ φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν
οὐ προσψαύετε τοῖσ φορτίοισ. 47 [140.5] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε 47 s Mt 23, 29–31
τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούσ.
48 ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούσ, ὑμεῖσ δὲ οἰκοδομεῖτε.

42. *αλλα* cum ℵBDEGHLUΓΔΛ al permu ... ς Ln *αλλ* cum ACKMSXΠ al plu | *ταυτα* absq *δε* cum ℵ*ADEGHSUVΓΔΛ al longe plu a ff[2] i cop schw ex petr[4] arm ... ℵ[a]BCKLMXΘ[d]Π al plus[20] c vg cop[wi] et[dz] syr[sch] et p c.* aeth add *δε*, hinc Gb + et Ln [*δε*] | *παρειναι* cum ℵ[c]B*L 18. 346. ... ℵ* 57. y[scr] *αφειναι* (:: ut Mt), Δ *παραφιεναι* ... ς *αφιεναι* cum B[3]CXΓΔΘ[d]ΛΠ unc[8] al pler

43. *και τουσ* (Δ om) *ασπασμ. ε. τ. αγοραισ*: CD al[8] b q aeth[cod 18] add *και τασ* (D 64. 66[mg] om) *πρωτοκλισιασ εν τοισ δειπνοισ*, item al[4] praem *και την πρωτοκλισιαν εν τ. δειπνοισ*, hinc Ln [*κ. τασ πρωτ. εν τ. δειπνοισ*] :: e Mt

44. *ουαι υμιν* sine additam cum ℵBCL al[9] a c e ff[2] g[1. 2] l vg cop syr[cu] arm ... ς (= Gb) add (:: e Mt) *γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται* (D i Lucif om), item Ln [*γρ. κ. φαρ. υποκρ.*] cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler b f i q em syr[sch] et p etc | *οι περιπατ.* c. ℵBCLM al permu syr[p] ... Gb'' Ln Ti *περιπ.* sine *οι* cum ADXΓΔΛΠ unc[7] al plu item *ambulantes* it vg etc

47. *και οι* c. ℵ*C Mcion[epiph 318 et 338] ... a *nam*, syr[cu] et [sch] *quos* ... ς Ln Ti *οι δε* c. ℵ[c]ABDL unc rell al omn[vid] it[pler] vg etc

48. *μαρτυρεσ εστε* cum ℵBL aeth (sine *εστε*) Or[1, 443] ... ς Ln *μαρτυρειτε* cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg rell Chr[7, 803] | *οικοδομειτε* (e *gloriamini*) cum ℵBDL a b e i l ... ς (sed Gb[oo]) add *αυτων τα μνημεια*, Ln [*αυτ. τα μνημ.*] cum ACXΓΔΛΠ unc[8] al pler c f q g[1. 2] vg cop syr[utr] arm aeth, item 1. al Lcif *τουσ ταφουσ αυτων*

49–51 Mt 23, 34–36 49 [141.5] διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰσ
αὐτοὺσ προφήτας καὶ ἀποστόλουσ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ
ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ,
Gen 4, 8 2 Chr 24, 21 51 ἀπὸ αἵματοσ Ἄβελ ἕωσ αἵματοσ Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου με-
ταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσε-
Mt 23, 13 ται ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. 52 [142.5] οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ, ὅτι
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆσ γνώσεωσ· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺσ εἰσ-
ερχομένουσ ἐκωλύσατε.

53 [143.10] Κἀκεῖθεν ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖσ
καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶσ ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντεσ, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

---

49. *εκδιωξουσιν* cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler (:: hoc tantum loco et 1 Thess 2, 15 legitur) ... ℵBCLX al[12] *διωξουσιν*

50. *εκχυννομενον* cum ℵACDEGLUΔΠ al ... ς *εκχυνομενον* cum HKMSVX ΓΛ al plu ... B 33. 69. *εκκεχυμενον* | *απο* sec: D a b c i l q syr[cu] Lcif *εωσ*

51. *απο* sine *του* (Gb′) cum ℵBCDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler | *εωσ* sine *του* cum ℵBDLX 1. 33. ... ς add *του* (:: ut Mt) cum ACΓΔΛΠ unc[8] al pler | *ζαχαριου* (et. Lcif): D etc add *υιου βαραχιου* (:: e Mt)

52. *εισηλθατε* (Gb″) cum ℵABC[2]DE*HLMΓΔ (C* latet) al[15] fere ... ς *εισηλθετε* (Δ *επηλθ.*) cum E[2]GKSUVXΛΠ al plu

53. *κακειθεν εξελθοντοσ αυτου* cum ℵBCL 33. cop syr[p mg] ... 69. nil nisi *και* (Gb″) ... ς Ln *λεγοντοσ δε αυτου* (D al om) *ταυτα προσ αυτουσ* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it (b i l q om *δε*, b om *ταυτα*, a om *πρ. αυτ.*) vg syr[cu] et [sch] et [p txt] arm aeth. At DX etc add *ενωπιον παντοσ του λαου*, similiter test al | *οι γραμμ. και* (haec 243. om, Gb[0]) *οι φαρισαιοι*: D it[6] vg *οι φαρισαιοι και οι νομικοι*, al[8] i syr[p mg] *οι νομικοι και οι φαρισαιοι*

54. *ενεδρευοντεσ* absq additam cum ℵX 130[gr] am cop: ς Ln Ti add *αυτον* cum ABCLΔΛΠ unc[8] al pler vg (f *interrogantes eum*) syr[utr] aeth ... D it[7] syr[cu] arm plane om, item (qui *περ. πλειον.* omiserant) al[4]; hinc Gb[00]. Praeterea scripsimus sine *και ζητ.* aut *ζητ.* cum ℵBL al[5] cop ... Gb (sed[00]) Sz Ln add *ζητουντεσ* cum ACDXΓΔΛΠ unc[7] al plu it syr cu et [sch], item ς *και ζητουντ.* cum (s[sil]) al mu vg syr[p] arm | *θηρευσαι τι* (KΠ al aliq ante *θηρ.* pon) *εκ τ. στομ. αυτου*: D *αφορμην τινα λαβειν αυτου*, similiter a b c e i l q syr[cu] ... haec omnia Gb[0]. Post *στομ. αυτου* nil addidimus cum ℵBL cop aeth ... ς (sed Gb[00]) Ln add *ινα κατηγορησωσιν* (AXΔ 69. *-σουσιν*) *αυτου* cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al

XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- Mt 16, 6
πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον·
144.2 προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις
ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 145.5 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο- 8, 17 Mc 4, 22
καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα Mt 10, 26 s
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς
ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν- 4—9 Mt 10, 28—33
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆ-
σαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ
ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω
ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-
ρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται.
μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ

omn[vid] it[pler] vg syr[sch] et P arm, D f syr[cu] *ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου* :: cf Mt 12, 10 Mc 3, 2

XII, 1. *πρωτον* cum antecedentibus conjungunt (ut et. ς Gb Sz Ln) ℵA CDEHKΔΠ al plu cop syr[p] ... ς[e] (et. Wtst Mtthaei al) cum seqq conjg ut GLΛ al mu c f i l q syr[cu] et [sch] aeth ... b vg (et. 130[lat]) om, item vid Tert[marc4, 28] Lcif[20]

4. *αποκτεννοντων* c. ℵAEKLUVΓΔ al plus[82], item Gb Sz *αποκτενοντων* c. DGHSXΛΠ al plus[60] ... ς (= Gb Sz) *αποκτεινοντ.* cum B al mu, M *αποκταινοντ.* | *περισσοτερον* cum ℵBEGHLMSUVXΓΔΛ al plu Or[1, 296] et [4, 381] ... Gb' Ln *περισσον* cum ADKEΠ al[10]

5. *εχοντα εξουσιαν* (Gb') cum ℵABDKLRXΠ al[20] fere it vg syr[p] arm Or[1, 296] et[297] ... ς *εξουσ. εχοντ.* cum EGHMSUVΓΔΛ al plu aeth Tert[marc 4, 28]

6. *πωλουνται* cum ℵB 13. 69. 346. Epiph[314] ... ς Ln *πωλειται* cum ADL RXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[1, 296] Epiph[383] Cyr[luc288] :: ut Mt

7. *μη* sine *ουν* cum BLR 157. a b ff[2.] i l sah cop Amb[luc1485] ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵADQXΓΔΛΠ unc[9] al omn fere c e f q g[1. 2.] vg syr cu et utr et hr arm aeth Or[1, 296] (:: ut Mt)

8. *ομολογηση* cum ℵB[3]EFGHKLMQUVXΛΠ etc ... AB*DRSΓΔ *ομολογησει*

θεοῦ· 9 [146.2] ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ-
Mt 12, 32 Mc 3, 29 νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 [147.2] καὶ πᾶς ὃς
ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ
11 = Mt 10, 19 = Mc 13, 11 εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 [148.2] ὅταν
δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξου-
σίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ
γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.
13 [149.10] Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ'
ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πά-
σης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν
ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς
λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διε-
λογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς
καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀπο-

---

9. *ενωπιον* pri c. ℵBLRXΓΔΛ al pler Clem[595] Or[1, 296] Bas[3, 24] . . . Ln *εμπροσθεν* (:: e Mt) c ADKQΠ al[20] fere

10. *τω δε* usque *βλασφημησαντι*: D *εις δε το πνευμ. το αγιον* (omisso *βλασφημ.*: Gb[0])

11. *εισφερωσιν* (Schu „bene") cum ℵBLX al[10] it[mu] vg (hi Latt *inducent*), item sah cop ... ϛ Ln *προσφερωσιν* cum AQRΓΔΛΠ unc[9] al pler a d (hi duo *adducent*; c *perducent*) Bas[eth 284] ... Ti *φερωσιν* cum D b q Clem[595] Or[1, 295] Cyr[hr255] | *επι* cum ABLQXΓΔΛΠ unc[9] al pler a c d (hi[8] *ad synagogas*) Or[1, 295] Bas[eth] Cyr[hr] ... ℵDR al[7] (it[mu] vg) Clem[595] *εις* | *μεριμνησητε* cum ℵBLQRX al[15] fere Or[1, 295] Cyr[hr255] ... ϛ Ln Ti *μεριμνατε* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler Bas[eth 284]; item D[gr] Clem[595] *προμεριμνατε*

13. *αυτω* post *εκ τ. οχλου* cum ℵBFLQ 33. ... ϛ Ln Ti ante *εκ* cum ADR XΓΔΛΠ unc[8] al pler am for sah cop syr[p] arm Bas[eth 303] ... it[5] vg syr[cu et sch] aeth ante *τις*, it[4] plane om

14. *κριτην* |cum ℵBDL al[6] sah ... ϛ Ti *δικαστην* cum AQRXΓΔΛΠ unc[9] al pler Bas[eth 303]

15. *πασης* (Gb'') cum ℵABDKLMQRT[wol]UXΠ al[40] fere it vg sah cop syr[cu et utr] etc ... ϛ *της* cum EFGHSVΓΔΛ al plu | *αυτω* cum ℵ[c]BDF QRT[wol] al[20] Bas[eth] Cyr[luc] Antioch ... ϛ *αυτου* cum ℵ*ALXΓΔΛΠ unc[8] al plu

16. *ευφορησεν* cum ℵBEFHMQST[wol]UVXΛ al plu ... Ln *ηυφορησεν* cum AD GKLΓΛΠ al mu

θήκασ καὶ μείζονασ οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενή-
ματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, (Sir 11, 19)
ἔχεισ πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰσ ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε,
εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν
ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασασ, τίνι ἔσται;
21 οὕτωσ ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν.
22 [150.5] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν 22—31 Mt 6, 25—33
λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύ-
σησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-
δύματοσ. 24 κατανοήσατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷσ οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸσ τρέφει
αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίσ δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν;

18. *τα γενηματα* (et. ς Gb Sz) cum ℵ*ADQΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Bas eth[269]; item ς[e] *τα γεννηματα* cum K al vix mu ... ℵ[a] et [c]BLT[woi]X al[10] sah cop arm aeth *τον σιτον* | *μου* sec: ... BLT[woi] al arm om | *και τα αγαθ. μου*: ℵ*D 56. 130. 131. 485. a b c e ff[2] i l m[92] q syr[cu] Amb om

20. *αφρων* (et. ς[e] 1624.) cum ℵABDEGHLQT[woi]XΔΛ al permu ... ς (item ς[e] 1633 etc) Gb Sz *αφρον* cum KMSUVΠ al plu | BLQT[woi] 33. d *αιτουσιν* (d *petunt*)

21. *αυτω* cum ℵ*BL 44[ev] (sed L *εν αυτω*) ... ς Ln Ti *εαυτω* cum ℵ[c]AQT[woi]XΓΔΛΠ unc[9] al pler (sed FΓ etc *εν εαυτω*)

22. *αυτου* cum ℵADLQT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn it[pler] vg etc: B c e om, hinc Ln [*αυτ.*] | *υμιν λεγω* cum AQT[woi]ΓΔΛΠ unc[8] al plu a b c e syr[utr] arm ... ℵBDLX al plus[20] f l q vg sah cop syr[cu] aeth *λεγω υμιν* (:: ut Mt lectione non fluct, nec aliter solet dici) | *τη ψυχη* sine *υμ.* cum ℵABDLQ al[10] fere b c f ff[2] g[1] i l q am fu for em tol syr[p] arm Amb[luc 1439] ... ς (sed Gb[oo]) add *υμων* (:: ex Mt) cum T[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al pler a e g[2] vg[ed] syr[cu et sch] sah cop aeth Clem[231 et 579] Ath[1, 663] | *σωματι*: BT[woi] al[30] fere a sah cop syr[sch] aeth Clem[231] (non item[579] nec Ath) add *υμων* (:: ex Mt), hinc Ln [*υμ.*]

23. *η ψυχη* c. AEGHKQUVΓΔΛΠ etc ... ℵBDLMSX al[25] b c e cop syr[cu] et [sch] (et [p] *γαρ* c.*) arm aeth Clem[231] et [579] *η γαρ ψυχ.*, hinc Ln *η* [*γαρ*] *ψυχ.* Variant al

24. *ουτε σπ. ουτε θερ.* cum ℵDLQ e ... ς Ln *ου σπ. ουδε θερ.* cum AB XΓΔΛΠ unc[9] al pler it (exc e) vg rell Clem[231] :: at ita Mt lectione tantum non fluct

25. *μεριμνων* cum ℵABLQT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn fere etc ... Ti om cum D 64* 225. | *προσθειναι*: Ti pon post *επι τ. ηλ. αυτ.* cum B (:: non

26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ
ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τού-
των. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς,
ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ
μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-
ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.

---

item Mt) | πηχυν sine ενα cum ℵ*BD i l sah cop ... ς Ln add ενα (:: ut Mt) cum ℵaALQTwoiXΓΔΛΠ unc9 al omnvid itpler vg etc

26. ουδε cum ℵBLQTwoi al5 ... ς Ti ουτε cum AXΓΔΛΠ unc8 al pler Eus luc177

27. πωσ ουτε νηθει ουτε υφαιν. c. D a syrcu Clem231 Tertmarc4,29 ... ς Ln πωσ αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει cum ℵABLQTwoiXΓΔΛΠ unc9 al omnvid f q g1.2.vid vg (item it6, sed libere variant) sah cop syrutr arm aeth :: at ita Mt | ουδε cum BEFGHKQSTwoiUVΓΔΛΠ al plu a (g1.2.?) vg arm aeth ... ℵADLMX al30 fere it8 syrcu et utr Clem231 οτι ουδε, hinc Ln [οτι] ουδε :: ut Mt

28. εν αγρω cum ℵABLMQTwoiUΔ it7 Clem231 ... ς εν τω αγρ. cum EKSVΓΛΠ al plu sah cop arm; idque ante τον χορτ. cum ℵBL 157. ... ς ante σημερ. οντα (Δ 262. οντ. ση.) cum ESVΓΛΔ al plu, item Ln inter σημ. et οντ. c. AKMQTwoiUΠ al15 it7 fu am for tol mt Clem ... DGsupplHX etc του αγρου | οντα σημερον c. ℵBLΔ 262. e sah cop ... ς σημ. οντ. c. D EGsupplHSVXΓΔ al plu ff2. vged etc, item Ln interpositis εν (KΠ etc εν τω) αγρω cum AKMQTwoiUΠ etc | αμφιεζει (B –ιαζει, ita Ln) cum (B)DLTwoi ... ς αμφιεννυσι (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵAQXΓΔ ΛΠ unc rell al omnvid

29. και τι cum ℵBLQTwoi al plus12 e copwi et petr4 syrcu et sch Baseth276 ... ς Ln η τι (:: ut Mt) cum ADXΓΔΛΠ unc8 al pler itpler vg sah cop schw ex ds syrp arm aeth Clem231 Ath1,663

30. επιζητουσιν cum ℵBLTwoiX al5 ... ς Ln επιζητει cum AQΓΔΛΠ unc8 al pler Baseth276 Ath1,663; item D Clem232 ζητει

31. αυτου (Gb'') cum ℵBDgr*L a c sah cop aeth are Ath1,663 ... ς του θεου (:: ut Mt) cum AD2QTwoiXΓΔΛΠ unc8 al omnvid d itpl vg syr cu et utr Clem232 Mcion tert4,29 et epiph314.334 | ταυτα sine additam (Gb'') cum ℵ*BEHLQSVΔΛ al plus30 a e sah syrcu (et p txt) armed Tert marc4,29 ... ς add παντα (:: ut Mt), Ln [παντ.] cum ℵaADGsupplKMT woiUXFΠ al plu it9 vg cop syrsch et p c.* armmss aeth Epiphmarc314 et 334

32 [151.10] *Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ*
ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 [152.2] *Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα* 33 s Mt 6, 19—21
ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· [153.5] *ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια μὴ*
παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου κλέ-
πτησ οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. 34 *ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-*
σαυρὸσ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 [154.10] *Ἔστωσαν*
ὑμῶν αἱ ὀσφύεσ περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 *καὶ*
ὑμεῖσ ὅμοιοι ἀνθρώποισ προσδεχομένοισ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντοσ καὶ κρούσαντοσ εὐθέωσ
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 [155.5] *μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓσ ἐλθὼν ὁ*
κύριοσ εὑρήσει γρηγοροῦντασ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ
ἀνακλινεῖ αὐτοὺσ καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖσ. 38 *κἂν ἐν τῇ*
δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτωσ, μακά-
ριοί εἰσιν. 39 [156.2] *τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό-* 39 s Mt 24, 43 s
τησ ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν

---

33. *βαλλαντια* (Gb″) cum ℵABDEKQT[woi]UVXΔΠ al permu … ς *βαλαντ.* cum G[suppl]HLMSΓΛ al plu

35. *υμων αι οσφυεσ* cum ℵB(D)EG[suppl]HLMPSUVXΓΔΛ al pler Clem[218] Cyr ador[108] Bas[eth 246] Dam[2, 728] … Ln *αι οσφυ. υμων* cum AKQΠ al mu it vg Or[2, 816] Const[7, 31, 2] al

36. *αναλυσῃ* cum ℵABDEHLMPQSUVΔΠ al permu Meth[699] … ς *-σει* cum GKXΓΛ al plu Bas[eth 246] et[2, 165] Antioch Dam

38. *καν εν τη δευτ. καν* (T[woi] *και*) *εν τη τριτ. φυλ. ελθ. κ. ευρ. ουτ.* c. ℵB LT[woi]X 33. 131. Cyr[luc 302] sah syr[sch] aeth, similiter arm (et. Meth[699]); item 1. 118. 209. praemissis his: *και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρη ουτωσ ποιουντασ, μακαριοι εισιν, οτι ανακλινει αυτουσ και διακονησει αυτοισ.* Similiter ac 1. etc ff[2] i l mm, item Ir[int 334] syr[cu], paullo aliter D c e … ς Ln Ti *και εαν ελθη εν τη δευτερα φυλακη και* (P[2] etc add *εαν*) *εν τη τριτη φυλακη ελθη και* (AKΠ al[7] *και ελθων* pro *ελθη και*) *ευρη* (PΔ al pauc *ευρησει*) *ουτωσ* (ς *ουτω* sine cod unc) cum AEG[suppl]HKMPQSUVΓΔΛΠ al pler f q vg cop syr[p] Bas[eth 247] Dam[2, 728] | *μακαρ. εισιν* absq additam cum ℵ* b ff[2] i l mm gat Ir[int 334] … Gb′ Ti add *εκεινοι* cum ℵ[a]BDL e (*erunt illi*) syr[cu] cop[dz] Cyr[luc 302]; ς Ln add *οι δουλοι εκεινοι* cum APQT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f q vg etc

39. *ουκ αν αφηκ.* sine *εγρ. α. και* cum ℵ*D (*ουκ αν* tantum, reliquis *αφ. διορ. τ. οικ. αυ.* per incuriam omissis) e i sah[wold] syr[cu] arm[zoh] Tert marc[4, 29] … ς Ln Ti [illegible]ηγορησεν *αν και ουκ αν* (Ti om cum ℵ[a]BKLP SΠ etc) *αφηκ.* (:: at ita Mt lectione non fluct) cum ℵ[a et c]ABLPQT[woi]XΓ

οἶκον αὐτοῦ. 40 *καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε*
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 [157.5] *Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κύριε, πρὸσ ἡμᾶσ τὴν πα-*
42–46 Mt 24, 45–51 *ραβολὴν ταύτην λέγεισ ἢ καὶ πρὸσ πάντασ;* 42 *καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ·*
τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ οἰκονόμοσ ὁ φρόνιμοσ, ὃν καταστήσει ὁ
κύριοσ ἐπὶ τῆσ θεραπείασ αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
τριον; 43 *μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑ-*
ρήσει ποιοῦντα οὕτωσ. 44 *ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ*
ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 [158.5] *ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ*
δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριόσ μου ἔρχεσθαι,
καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ παῖδασ καὶ τὰσ παιδίσκασ, ἐσθίειν τε
καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 *ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου*
ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 [159.10] *ἐκεῖ-*
νοσ δὲ ὁ δοῦλοσ ὁ γνοὺσ τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ
ἑτοιμάσασ ἢ ποιήσασ πρὸσ τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάσ·
48 *ὁ δὲ μὴ γνούσ, ποιήσασ δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγασ.*

ΔΛΠ unc[8] al pler it[plu] vg etc | *διορυχθηναι* cum ℵBL 33. 157. (:: cum iisdem fere, ℵDIL, ap Mt recepimus) ... ς Ln *διορυγηναι* cum APQT[wol]XΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[eth] Dam

40. *και υμεισ* sine *ουν* cum ℵBLQT[wol] al[5] it vg sah cop syr[cu] arm ... ς Ti *κ. υμ. ουν* cum AΡXΓΔΛΠ unc[8] al pler d syr[utr] Bas[eth 247] Dam[2, 728] ... D[gr] *κ. υμ. δε*

41. *αυτω* cum ℵAPQT[wol]ΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[2·vid] q vg sah cop syr[cu et utr] aeth ... Ln om cum BDLRX al[6] b c e ff[2·] g[1·] i l sax arm

42. *και ειπεν* cum ℵBDL al[8] l cop aeth ... i cop[dz] syr[cu et sch] sine copula, sed i syr[cu et sch] add *illi* ... ς Ln Ti *ειπ. δε* cum APQRT[wol]XΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg sah syr[p] arm | *ο φρονιμοσ* (Gb'') cum BDEGHKPQST[wol]VΔΛ al mu sah syr[p mg] aeth ... ς *και φρονιμοσ* cum ℵALMUXΓ al plu it vg cop syr[cu et sch et p txt] arm Or[3, 189] | *του* cum ℵABPRT[wol]ΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4, 309] ... Ln om c. DLQX 60[ev] 63[ev] Or[3, 189] | *το σιτομ.* cum ℵALPQRT[wol]XΓΔΛΠ etc ... BD 69. om *το*

47. *τ. κυρ. αυτου* cum ℵBDE*KLT[wol]XΠ al plus[60] Bas[2, 219cdd] Cyr[4, 481 et 728] Antioch[1011] ... ς Ti *τ. κυρ. εαυτου* cum AE[2]G[suppl]HMRSUVΓΔΛ al permu Bas[2, 219 ed et regg 331] | *και μη ετοιμ. η* (*η* cum ℵBT[wol] 33.; ς Ln Ti *μηδε* cum ARXΓΔΛΠ unc rell al pler f vg etc) *ποιησασ*: D 69. Or[3, 283lib] Dial[333lib] etc *και μη ποιησασ*, item Or[3, 336] Cyr[4, 481] *και μη ποιησ.* (Or *ποιων*) *αυτο* ... L 13. 8[pe] b c e ff[2·] i l q etc *και μη ετοιμησασ* ... g[2·] ista omnia om

παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ ᾧ πα-
ρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 [160.5] *Πῦρ ἦλ-*
θον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. 50 *βάπτισμα*
δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶσ συνέχομαι ἕωσ ὅτου τελεσθῇ. 51 *δο-* 51–53 Mt 10, 34 sq
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν
ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. 52 *ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ*
οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖσ ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 *διαμε-* Mich 7, 6
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸσ ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
54 [161.5] *Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνα-* 54–56 Mt 16, 2 s
τέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ
γίνεται οὕτωσ· 55 *καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων*

---

49. *επι* (Gb″) cum ℵABKLMT[woi]UXΠ al plus[40] Clem[eclog 986] Or[2, 117. 610-636 et 721. 846 et 3, 274] Archel (Gall[3]) [609] Meth[818] Eus[dem 272. 306 et ps 61. 193-269 et eclog 82] Ath[1, 863 et 2, 17] Bas[es 554] etc ... ς Ti *εισ* cum DEG[suppl]H R[sic]SUVΓΔΛ al plu Meth[706] Bas[bapt 648] Chr[2, 378]

50. *οτου* (Gb′ prob Schu) cum ℵABDKLMRT[woi]UΠ al plus[30] Or[1, 298 et 4, 148 et 156cod] Dion[alex] (ap Mai[6, 166]) ... ς *ου* cum EG[suppl]HSVXΓΔΛ al plu Or[4, 156ed]

52. *εν ενι οικω* cum ℵBD[gr]L c e ff[2.] blan syr[cu] Hil[659] ... ς Ti *εν οικ. ενι* c. AT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] etc

53. *διαμερισθησονται* c. ℵBDLT[woi]U al[7] it vg cop Pist[302] Eus[dem 298] Hil[659] ... ς (post *τρισιν* puncto posito) *διαμερισθησεται* cum AXΓΔΛΠ unc[7] al pler sah[münt] syr[cu et utr] arm aeth Tert[marc 4, 29] | *επι υιω* (Gb″) cum ℵBT[woi]XΓΔΛ unc[7] al plu Eus[dem] ... ς Ln *εφ υιω* cum ADK LΠ al permu | *επι θυγατερα* cum ℵBD, item (ita Ti) *επι την θυγ.* L T[woi] al[4] Eus[dem] ... ς *επι θυγατρι* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *επι μητερα* cum ℵT[woi], item (ita Ln Ti) *επ. την μητ.* BDL al[5] Eus[dem] ... ς *επι μητρι* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *επι την* (x al om) *νυμφ.* sine *αυτησ* cum ℵ*A* l cop[wi et petr4] Eus[dem] Tert[marc 4, 29] ... ς Ln Ti add *αυτησ* cum ℵ[c]ABDLXΓΔ[2]ΛΠ unc rell al pler (T[woi] *εαυτησ*) it[pler] vg etc | *την* (x al om) *πενθεραν* sine *αυτησ* cum ℵ*BDL 157. cop[petr4] Eus[dem] Tert[marc] ... ς Ln Ti add *αυτησ* cum ℵ[c]AT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg etc

54. *νεφελην* cum ℵABLXΔ al[8] arm ... ς Ti *την νεφελ.* c. DT[woi]ΓΛΠ unc[8] al pler Bas[eth 248] | *επι* cum ℵBL al ... ς Ln Ti *απο* c. ADT[woi]XΓΔΛΠ unc rell al pler | *οτι* c. ℵABKLUXΠ al[25] fere e sah cop syr[cu et utr] arm Bas[eth] ... Ln [*οτι*], ς Ti om cum DEGHMSTVΓΔΛ al plu b c f ff[2.] i l q vg

ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶσ οὐ δοκι-
μάζετε; 57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
58 s Mt 5, 25 s. 58 [162.5] ὡσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα,
ἐν τῇ ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ
σε πρὸσ τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτὴσ σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ
ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰσ φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ
ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷσ.

XIII.

1 [163.10] Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ
αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν
θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γα-
λιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντασ τοὺσ Γαλιλαίουσ ἐγένοντο,
ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,

---

56. *τησ γησ κ. του ουρ.* cum ℵABΓΔΛ unc[7] al plu am harl (al ap Lachm) syr[cdd] et p Bas[eth248] ... ℵ[c]DKLT[woi]XΠ al[40] fere it vg[ed] et [cdd pl] sah cop syr[cu] etc *του ουρ. και τησ γησ* | *ου δοκιμαζετε* c. ADΓΔΛΠ unc[8] al fere omn it[pler] vg etc ... ℵBLT[woi] 33. ff[2.] l sah cop syr[p mg] aeth *ουκ οιδατε δοκιμαζειν*

58. *σε παραδωσει* (D 157. *πα. σε*) cum ℵABDT[woi] al[5] Epiph [marc314] et [335] ... ς *σε παραδω* (it vg *tradat te*) cum LXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *βαλει* cum ℵBDXΓ al[3] ... Gb Sz *βαλη* cum AΛΔΛΠ unc[8] al pler Bas[es459] ... ς *βαλλη* cum T[woi] al mu

59. *εωσ* cum ℵBL 1. (item Or[3,626]) ... ς Ln Ti *εωσ ου* (Δ *του*) cum (Δ)DXΓΔΛΠ unc[8] al pler, item T[woi] *εωσ αν* :: ut Mt | *το εσχατ. λεπτ.* cum ℵ*BMT[woi]Γ al permu ... Ti *τον εσχ.* (Δ om) *λε.* cum ℵ[c]ALXΔΛΠ unc[7] al[50] fere Or[3,626] ... D it *τον εσχ. κοδραντην*

XIII, 1. *πειλατοσ* cum ℵABD ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum LT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] rell

2. *αποκριθεισ* sine additam cum ℵBLT[woi] 157. a b e i l (g[1. 2.]?) vg sah cop[dz] arm ... ς add *ο* $\overline{ις}$, Ln [*ο* $\overline{ις}$] cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler etc | *ταυτα* cum ℵBDL 12. 157. e ... ς Ln Ti *τοιαυτα* cum AT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg

3. *μετανοητε* (HV al mu *-οειτε*) cum ℵBEGHKLST[woi]UVΔΛΠ al plu item *paenit. habeatis* b q ... Gb' Ln Ti *μετανοησητε* cum ADMXΓ al plus[25],

πάντεσ ὁμοίωσ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ᾿ οὓσ
ἔπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούσ, δοκεῖτε ὅτι
αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ κα-
τοικοῦντασ ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾿ ἐὰν μὴ μετα-
νοήσητε, πάντεσ ὡσαύτωσ ἀπολεῖσθε.

6 [164. 10] Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τισ
πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν
αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸσ τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία
ἔτη ἀφ᾿ οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑ-
ρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶσ λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφεσ αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτοσ, ἕωσ
ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρ-
πὸν εἰσ τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεισ αὐτήν.

item *paenit. habueritis* (*egeritis*) it[pler] vg | *ομοιωσ* cum ℵBDLT[woi] al[10] syr[p mg] Chr[1, 214] cat[ox] ... ς Ti *ωσαυτωσ* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[eth 244]

4. *δεκαοκτω* cum ℵ*BD[gr]L sah (et cop *ιη'*) Epiph[314] Cyr[luc 313] ... ς *δεκ. και οκτ.*, Ln *δε.* [*και*] *οκτ.* cum ℵ[c]AT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Epiph[336] al, item it[pl] vg | *αυτοι* c. ℵABKLT[woi]XΠ al[10] it[pler] vg syr[p] Chr[1, 214] ... ς *ουτοι* cum ΓΔΛ unc[7] al plu cop Bas[eth] ... D etc om | *τουσ ανθρ.* cum ℵABDLMT[woi]Δ al[10] fere Bas[eth] ... ς om *τουσ* cum XΓ ΛΠ unc[7] al plu | *εν* cum ℵAT[woi]ΓΔΛΠ unc[8] al pler etc ... BDLX al[10] fere Chr[1, 214] Marc[mon] om

5. *μετανοησητε* cum (Gb') ℵ*et[cb]ADLMT[woi]UX al plus[30] it vg Epiph[314] et [336] Chr[1, 214] Marc[mon] ... ς *μετανοητε* cum ℵ[ca]BEGHKSVΓΔΛΠ al plu Bas eth[244] | *ωσαυτωσ* cum ℵBLM al[11] syr[p mg] Bas[eth] al ... ς Ln *ομοιωσ* cum ADT[woi]XΓΔΛΠ unc[7] al pler

6. *πεφυτευμ.* ante *εν τω* cum ℵBDLX al[10] it vg ... ς post *εν τ. αμ. αυτ.* cum AT[woi]ΓΔΛΠ unc[8] al pler | *ζητ. καρπ.* cum unc omnib al plu etc ... ς (= Gb Sz) *καρπ. ζητ.* cum minusc vix mu c ff[2.] i l arm

7. *αφ ου* cum ℵBDLT[woi] al[4] it vg cop syr[cu] arm aeth etc ... ς Ln Ti om cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler sah syr[sch] et P etc | *εκκοψον* sine *ουν* cum ℵBDΓΔΛΠ unc[8] al pler e syr[cu] et [sch] Or[3, 247] etc ... Ln add *ουν* cum AL T[woi]X al[6] it[pler] vg sah cop syr[p] arm aeth

8. *κοπρια* (ς[e] 1624. 1633 *κοπρία*, 1656 *κοπρίαν*. Gb Sz *κόπρια*) cum ℵABE[suppl]LMST[woi]UVXΓΔΛ etc ... ς *κοπριαν* cum GHKΠ al mu ... D it[pler] *κοφινον κοπριων*

9. *εισ το μελλον* (T sah add *αφησεισ*) *ει δε μηγε* cum ℵBLT[woi] al sah cop Cyr[zach 660] ... ς Ln Ti *ει δε μηγε, εισ το μελλον* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[cu] et [utr] arm Petr[can 3]

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖσ σάββασιν.
11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείασ ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν
συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰσ τὸ παντελέσ. 12 ἰδὼν
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦσ προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆσ ἀσθενείασ σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰσ
χεῖρασ· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν.
14 165.2 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαβ-
βάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦσ, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν
ἐν αἷσ δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖσ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ καὶ
14, 15 Mt 12, 11 εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστοσ ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐ-
τοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆσ φάτνησ καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύ-
την δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶσ ἰδοὺ δέκα
καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ σαββάτου; 17 166.10 καὶ ταῦτα λέγοντοσ αὐτοῦ κατῃσχύνοντο
πάντεσ οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν
τοῖσ ἐνδόξοισ τοῖσ γινομένοισ ὑπ' αὐτοῦ.
18 s Mc 4, 30-32 Mt 13, 31 s
18 167.2 Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,

11. *γυνη* sine *ην* cum ℵBLT^{woi}X al^{5} a b c f i l q vg sah cop syr^{p} et ^{hr} arm ... ς add *ην* cum A(D)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler e syr^{cu} et ^{sch} aeth | *δεκαοκτω* cum ℵBT^{woi} al^{5} sah (D cop *ιη'*) ... ς *δεκ. και οκτ.*, Ln *δεκ.* [*και*] *οκτ.* cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pl} vg | *συνκ.* cum ℵDLΔ ... ς Ln Ti *συγκ.* ABXΓΛΠ unc rell etc

12. *απο* cum ℵADX al^{10} fere syr^{omn} (item it vg) ... ς Ti om cum BLT^{woi} ΓΔΛΠ unc^{8} alpler Or^{3,511} Cyr^{luc316}

13. *ανορθωθη* cum ABDG^{3}HLMXΓΔΛ al ... ς *ανωρθωθη* cum ℵEG*KST^{woi} UVΠ al plu

14. *οτι εξ* cum ℵBL gat mm (sah cop ut solent) ... ς Ln om *οτι* cum AD T^{woi}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it vg etc | *εν αυταισ* cum ℵABLT^{woi}XΠ al^{10} ... ς *εν ταυταισ* cum DΓΔΛ unc^{9} al pler (it vg *in his*, etc)

15. *δε* cum ℵBDL al^{6} it (exc q) vg sah cop syr^{sch} et^{hr} ... ς Ti *ουν* cum AT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler q syr^{p} | *υποκριται* (Gb'' Sz) cum ℵABLT^{woi} ΓΔΛΠ unc^{8} al^{30} fere it (exc f) vg sah^{woi} cop syr^{p} aeth etc ... ς *υποκριτα* cum DVX al mu f sah^{münt} syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} arm | *απαγαγων* c. ℵ^{c}AB^{2vid}et^{3}Γ^{2} unc rell etc ... ℵ*B* 1. *απαγων*

18. *ουν* cum ℵBL al^{5} it^{pler} vg sah cop syr$^{p\ mg}$ ... ς Ln *δε* cum ADT^{woi}X ΓΔΛΠ unc^{9} al pler c q syr^{sch} et $^{p\ txt}$

καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λα-
βὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο
εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ. 20 [168.5] Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βα- Mt 13, 33
σιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν
εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 [169.2] *Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων*
καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. 23 [170.5] Εἶπεν δέ τις
αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
24 *ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω* Mt 7, 13 s
ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 [171.5] ἀφ' οὗ 25 ss Mt 25, 10–12
ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε
ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν,
καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τότε
ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς

---

19. *ὅν*: ς^{e} 1624. 1633. etc ὅ | *εαυτου* cum ℵABT^{woi}ΓΔΛ unc^{7} al plu ... DFKLXΠ al^{15} fere *αυτου* | *δενδρον* sine *μεγα* cum ℵBDLT^{woi} 251. a b e ff^{2} i l cop$^{dz\ txt}$ syr^{cu} et^{hr} arm Amb$^{luc\ 1458}$ ... ς Ti add *μεγα*, Ln [*μεγ.*] cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al pler c f q cop^{edd} et$^{dz\ mg}$ syr^{utr} aeth.
20. *και* ante *παλιν* cum ℵBGLT^{woi} al mu it vg etc ... Gb^{oo} Sz om cum A XΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu sah syr^{cu} et^{sch}
21. *εκρυψεν* (Gb' prob Schu) cum BKLUΠ al^{70} fere ... ς Ln *ενεκρυψ.* cum ℵADT^{woi}XΓΔΛ unc^{7} al plu Eus$^{luc\ 182}$
22. *ιεροσολυμα* cum ℵBL a (*hierosolymis* sed om *et iter faciens*) ... ς Ln Ti *ιερουσαλημ* cum ADT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{9} al certe pler
24. *θυρας* cum ℵBDL(T^{woi} *δ. τ. θυρας στηνης πυλης*) 1. 131. arm Or$^{3,\ 537}$ diserte Mac$^{hom\ 19,\ 2}$, item *ostium* a e ff^{2} i l q Lcif^{183}, *ianuam* d ... ς (= Gb sed rursus Gb') *πυλης* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or$^{2,\ 387}$ et$^{3,\ 304}$ Bas$^{eth\ 236}$ Mac$^{cust\ cord\ 167}$, item *portam* b c f vg (:: ex Mt)
25. *αφ ου αν*: Ln (et. Ti^{49}) haec usq *ανοιξον ημιν* cum iis quae praecedunt coniunxit, puncto ante *και αποκριθεις* posito. At inter *ισχυσ.* et *αφ ου* plene interpg AEKLΔΛΠ etc item it vg. Praeterea Amm et Eus novam sectionem a verbis *αφ ου* incipiunt. | *κυριε* semel cum ℵBL 157. a c e ff^{2} g$^{1.2}$ l vg sah cop (et. Pistis) Faust ap Aug ... ς *κυριε κυριε*, Ln *κυριε* [*κυριε*] cum ADT^{woi}XΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere b f i q syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop^{dz} arm aeth Bas$^{bapt\ 663}$ Lcif^{138} (:: e Mt 25, 11 ubi nemo alterum om)
26. *αρξεσθε* cum BEGHUVΛ al permu ... ℵADKLMST^{woi}XΓΔΠ al^{40} *αρξησθε* :: hinc *-ησθε* omnino plus quam *-εσθε* auctoritatis habet

Mt 7, 23 πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς
πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ
Mt 8, 11 s ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, [172. 5] ὅταν ὄψεσθε
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσον-
Mt 19, 30 20, 16 ται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 [173.2] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ
Mc 10, 31 ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
31 [174.10] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγον-
τες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔ-
ριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι
34 s Mt 23, 37-39 ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 [175.5] Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί-
νουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς

27. *υμας* cum ℵAXΓΔΛΠ unc[8] al pler a c f ff[2] g[1. 2] q vg Or[4, 425] ... Ln [*υμας*] Ti om cum BLRT[woi] 157. 346. b i tol | *εργαται* sine artic (Gb') cum ℵBDEGHLRSVXΔΛ al[20] fere cat[ox 109] ... ς Ln *οι εργ*. cum AKMT[woi]UΓΠ al plu sah cop arm | *αδικιας* cum ℵBLR (D *ανομιας*) arm cat[ox 109] ... ς Ti praem *της* cum ALT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Cyr[luc]

28. *οψεσθε* cum B*DX al[20] Lcif[134] (*cum videbitis*) ... ς Ln Ti *οψησθε* cum AB[2vid et 3]LRT[woi]ΓΔΛΠ unc[8] al plu, item *cum videritis* it (et. d) vg Ir[int 286] ... ℵ *ιδητε*, item Mcion[epiph]

29. *και βορρα* cum ℵADS[gr]XΓΔΛΠ unc[8] al[100] fere b c e ff[2] i l vg sah cop syr[p] ... ς (sed Gb[oo]) Ti post *και* add *απο*, Ln [*απο*] cum BLR (item T[woi] sed omisso *και*) al mu a d f q

31. *εν αυτη* cum ℵABEGHLRSUVXΓΔΛ etc ... DKMT[woi]Π al[18] sah cop *εν ταυτη* | *ωρα* (Gb', Schu „bene ap Lc“) cum ℵAB*DLRX al[15] fere syr[p mg] ... ς Ln *ημερα* cum B[3]T[woi]ΓΔΛΠ unc[8] al plu it vg sah cop syr[sch et p txt] arm aeth | *προσηλθαν* cum B*DL ... ς Ln *προσηλθον* cum ℵAB[3]RT[woi]XΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

32. *αποτελω* cum ℵBL 33. 124. Clem[577], item D *αποτελουμαι* ... ς *επιτελω* cum ARXΓΔΛΠ unc[8] al pler | *τη τριτη* c. ℵADRXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere am san (al) sah syr[p] Clem[577] ... B 56. 346. a b c e f l m q vg cop syr[cu et sch] arm aeth Or[int 3, 92 et 364] add *ημερα*, hinc Ln [*ημερ.*]

34. *αποκτεινουσα* cum ℵBDEGHLMRSU[2]VΓΛΠ al permu ... AKU* al plus[15]

αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ
τὴν ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕωσ ἥξει
ὅτε εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου. Ps 118, 26

XIV.

1 $^{176.10}$ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν
ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπόσ τισ ἦν ὑδρωπικὸσ
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 $^{177.2}$ καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ Mt 12, 10
τοὺσ νομικοὺσ καὶ Φαρισαίουσ λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θερα-
πεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενοσ ἰάσατο αὐτὸν

αποκτεννουσα, XΔ al plus^{50} αποκτενουσα (Gb") | ορνιξ cum ℵD ... ς Ln Ti ορνισ (:: quae forma in Mt non fluct) c. ABLR unc rell al omn^{vid} | την εαυτησ νοσσιαν cum ℵBLRXΓΔΛ unc^{6} al pler, item *nidum suum* a b vg cop ... Ln (:: ut Mt) τα εαυτ. νοσσια c. A(D)KMΠ al plus^{25}

35. ο οικ. υμων sine ερημ. c. ℵABKLRSVΓΔΠ al^{80} fere e ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i am for fu al^{6} sax sah cop^{schw} ex^{dz} arm ... ς (= Gb Sz) add ερημοσ (:: ut Mt, sed ibi etiam fluct) cum DEGHMUXΛ 33. al permu a b c f g$^{1.}$ l q vg^{clem} syr$^{cu et utr}$ cop$^{wi et petr4}$ aeth | λεγω cum ℵ*L 40. 253. 259. b c ff$^{2.}$ i l sah syr^{cu} aeth ... Gb Sz Ln Ti λεγ. δε c. ℵ^{c}ABDRXΓΔΛΠ unc rell al plu f q vg etc ... ς (= Gb Sz) αμην δε λεγω cum minusc mu | οτι cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler a f ff$^{2.}$ vg ... ℵBDHLR al^{6} b c e i l q gat mm om, hinc Ln [οτι] | ιδητε με cum ℵABKMRΠ al plus^{10} a f i l vg ... ς με ιδητ. cum (:: ut Mt) DEGHLSUVXΓΔΛ al plu b c e q | εωσ cum BDKLRΠ al plu ... ς Ln add αν (:: ut Mt) cum ℵAEGHMSUVXΓΔΛ al plu | ηξει (EGHU al permu^{vid} ηξη) οτε (H οτι) ειπητε cum ADEG HSUVΔΛ al plu a b c f ff$^{2.}$ l q vg syr$^{cu et p}$ ... ℵBKLMRXΠ al e i mm sah cop syr^{sch} arm εωσ αν (BLR 79. om, KΠ οτε pro αν) ειπητε :: ut Mt

XIV, 3. λεγων cum ℵABL unc rell al omn fere etc ... D 15^{ev} a b e q am (sed b q h. l. *dixit* pon) syr$^{cu et sch}$ om, hinc Ln edidit [λεγων] | εξεστιν sine ει (Schu „recte ap Lc“) cum ℵBDL 59. 15^{ev} f am cop$^{wi et petr4}$ syr^{hr} aeth cat$^{ox 111}$ ... ς Ln praem ει cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg arm syr$^{cu et utr}$ | θεραπευσαι cum ℵBDL al^{4} cat$^{ox 111}$ ... ς θεραπευειν cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Cyr$^{luc 329}$ | η ου cum ℵBDL al^{8} b e f q mm sah^{münt} cop syr$^{cu et hr}$ syr^{p} c.* aeth cat^{ox} Cyr$^{luc 329}$.·. Ln

13, 15 Mt 12, 11 καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· τίνοσ ὑμῶν
υἱὸσ ἢ βοῦσ εἰσ φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέωσ ἀνασπάσει αὐτὸν
ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸσ
ταῦτα.

7 $^{178.10}$ Ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν, ἐπέχων
πῶσ τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ· 8 ὅταν
κληθῇσ ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν πρωτοκλισίαν,
μήποτε ἐντιμότερόσ σου ᾖ κεκλημένοσ ὑπʼ αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ σοι· δὸσ τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλʼ ὅταν κληθῇσ,
πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-
κώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα
18, 14 Mt 23, 12 ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 $^{179.5}$ ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

[η ου], ς om cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{5} vg sah^{wold} syr^{sch} arm (:: cf Mt)

5. *αποκριθεισ* c. ℵ*et^{cb}ΑΧΓΔΛ unc^{7} al longe plu f vg syr^{p} et^{hr} ... Gb^{oo} Ln om c. ℵ^{ca}BDKLΠ al^{15} it^{pler} gat mm sah cop syr^{cu} et^{sch} arm aeth | *προσ αυτουσ* ante *ειπεν* cum ℵBLΧΓΔΛ unc^{7} al pler vg ... Ln post *ειπ.* cum ADKΠ al^{8} it sah cop syrr arm aeth | *υιοσ* (Gb′ Sz) c. ABE GHMSUVΓΔΛ al^{130} fere e f q sah syr^{cu} (sed post *υι. η βουσ* add *η ονοσ*) et^{utr} Cyr$^{cat\,ox\,111}$ et^{luc329} ... ς *ονοσ* (:: cf 13, 15) c. ℵKLXΠ al a b c i l vg cop syr^{hr} arm aeth, item D *προβατον* (:: ut Mt) | *πεσειται* cum ℵABLΠ 1. 13. 69. 118. 124. 131. 157. al^{15} fere (it vg *ceciderit*) ... ς Ti *εμπεσειται* cum DΧΓΔΛ unc^{8} al longe plu (:: cf Mt) | *εν* cum ℵBEGH MSUVΓΛ al longe plu etc ... ADKLXΔΠ al^{30} b c l vg om, hinc Ln [*εν*] | *ημερα* cum ℵ*B al pauc ... ς Ln Ti *τη ημερ.* cum ℵ^{c}ADLXΓΔΛΠ unc rell al pler

6. Post *και ουκ ισχ. ανταποκριθ.* ς Ln Ti add *αυτω* cum ΑΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler a f (item *ad haec respond. illi* b c ff^{2} g$^{1.2}$ i q vg) sah cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm aeth ... non addidimus cum ℵBDL al e l

9. *μετα* cum ℵABDEGLMVΔΛ al permu ... ς *μετ* cum HKUXΓΠ al plu

10. *αναπεσε* (Gb′ Sz) cum ℵAB*EHKSUVΓΠ al^{100} fere ... Gb *αναπεσαι* c. B^{3}GLMXΔΛ al plus^{20} ... ς *αναπεσον* cum minusc pauc ... D Clem *αναπιπτε* :: quum in N. T. *πεσειν* cum compositis saepissime, nusquam vero *πεσασθαι* sit adhibitum, *αναπεσαι* scriptura tantum a *αναπεσε* differre censendum est, quemadmodum innumeris locis *αι* et *ε* promiscue in antiquissimis cdd posita sunt. | *ερει* cum ℵBLX al^{4} ... ς Ln *ειπη* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler Antioch^{1031} | *παντων* cum ℵABLX al^{12}

12 [180.10] Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇσ ἄρι-
στον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ ἀδελφούσ σου
μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ σου μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ, μήποτε καὶ αὐτοὶ
ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν
ποιῇσ δοχήν, κάλει πτωχούσ, ἀναπήρουσ, χωλούσ, τυφλούσ, 14 καὶ
μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται
δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
15 Ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ·
μακάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 [181.5] ὁ 16 ss Mt 22, 1 ss
δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
πολλούσ, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ

---

sah cop syr[cu et utr et hr] aeth pers[p] Antioch[1831] ... ς Ti om cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go arm

12. μηδε τ. συγγεν. σου (ℵ b e ff[2] vg Ir[int] om σου): D 48[ev] a e Cyp om, hinc Gb° | αντικαλ. σε cum ℵBDLRX al[4] e f mt go cop syrr Ir[int] Cyp Dam[2, 453] ... ς σε αντικαλ. cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg arm Bas[eth 249] | ανταποδ. σοι cum ℵBDLR a e cop ... ς Ln σοι ανταποδ. cum AXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg go syrr Cyp[304] Bas[eth 249] Dam 2, 453

13. δοχην post ποι. cum ADLRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc ... ℵB ante ποι. (ita Ti[synops]) | αναπηρουσ: ita E[2]GHKMSUVXΓΔΛΠ etc; ℵAB DE*LR al αναπειρουσ (ut et h. l. et v. 21 Ln edidit, item Treg). Cf Phrynich. Bekk. p. 9, 22: ἀναπηρία διὰ τοῦ η τὴν πρώτην, οὐ διὰ τῆσ ει διφθόγγου, ὡσ οἱ ἀμαθεῖσ.

14. δε cum ℵ* 1. 69. 124. 157. 346. c e f ff[2] i l q mt arm aeth Cyp[304] Aug ... ς Ln Ti γαρ c. ℵ[c]ABDLPR unc rell al pler a b vg go cop syr utr Ir[int 332] Eus[luc 186] al

15. οστισ cum ℵ[a]BLPRX al[11] cop syr[p mg] Eus[luc 186bis et 189bis et 190] cat[ox 113] ... ς Ln Ti οσ c. ADΓΔΛΠ unc[8] al pler (it vg *qui*) Clem[166] Eus[luc 187 et ps mai 74] al | αρτον it vg go cop syr[utr] aeth Eus[luc 186bis et 189ter et 190 et ps mai 74] Or[int 3, 899] al ... E (ex corr*) H[2]K[2]MSUVΓΠ al plus 130 syr[cu] arm Clem[166] al αριστον (Gb')

16. εποιει cum ℵBR 1. 209. syr[cu] Or[4, 244] ... ς Ln εποιησεν cum ADLPXΓ ΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[utr] Clem[165] Or[3, 774] al | μεγα cum ℵAB*LPR ΓΛΠ* unc[8] al plu Or[3, 774 et 4, 244] al ... Ln (ex errore de B*) Ti (item) μεγαν cum B[3]DΛΠ[2] al[35] fere schol[237] Clem[165]

17. εισιν cum ℵLR ... ς Ln Ti εστιν cum ABDPX unc rell al omn[vid]. Idque sine παντα cum ℵ* et °BLR b e ff[2] i l q (hi Latt omnes: *iam pa-*

ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ εἶπεν αὐτῷ·
ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτη-
μένον. 20 καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
ναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενοσ ὁ δοῦλοσ ἀπήγγειλεν τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶσ ὁ οἰκοδεσπότησ εἶπεν τῷ δούλῳ
αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέωσ εἰσ τὰσ πλατείασ καὶ ῥύμασ τῆσ πόλεωσ,
καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀναπήρουσ καὶ τυφλοὺσ καὶ χωλοὺσ εἰσ-
άγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξασ, καὶ
ἔτι τόποσ ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν δοῦλον· ἔξελθε
εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φραγμοὺσ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ
μου ὁ οἶκοσ· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων
τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

26 e Mt 10, 37 e 25 [183.5] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶσ
εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 26 εἴ τισ ἔρχεται πρόσ με καὶ οὐ μισεῖ τὸν
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ
τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τὰσ ἀδελφάσ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ

---

ratum est) ... ς Ti add παντα, Ln [παντα] cum ℵ^{a}ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{8} al pler f vg syr^{p} arm aeth Bas^{bapt}; item ante ετοιμ. D etc

18. παντεσ παραιτεισθ. cum ℵBDLRX 1. it vg syr^{sch} arm ... ς Ti παραιτεισθ. παντ. cum ΑΡΓΔΛΠ unc^{8} al pler go cop syr^{p} | ο πρωτοσ: P c e praem και, hinc Ln [και] | εχω αναγκην cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ln αναγκ. εχω cum DP, item Latt | εξελθων ιδειν c. ℵBDL ... Ti εξελθειν ιδειν cum GR cop syr$^{cu et sch}$ arm aeth; ς Ln εξελθειν και ιδειν cum ΑΡΧΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg etc

21. ο δουλοσ sine additam (Gb″ et probare vdtr Schu) cum ℵABDKLPRΠ al^{12} fere it vg go cop arm aeth Bas$^{bapt\,627}$ ... ς add εκεινοσ cum XΓΔΛ unc^{8} al pler syr^{cu} et ^{utr} et ^{hr} | αναπηρουσ: rursus ℵABDLPR αναπειρουσ. Cf ad v. 13 | τυφλ. και χωλ. c. ℵBDFKLMPUΠ al^{25} fere it^{pler} vg go cop etc ... ς χωλ. και τυφλ. cum EGHRSVXΓΔΛ al plu e syr^{cu} et ^{sch} arm ... A al^{2} syr^{hr} om χωλ. και

22. ὃ cum ℵBDLR 1. e cop syr^{cu} et $^{p\,mg}$ arm ... ς Ln Ti ωσ cum ΑΡΧΓ ΔΠ unc^{8} al^{2} pler it^{pler} vg etc

23. μου ο οικ. cum ℵABD^{gr}KLRXΠ etc ... ς Ln ο οικ. μου cum ΡΓΔΛ unc^{8} al omn fere it^{pler} vg

26. πατερ. αυτου (Gb″) c. ℵADXΔΛΠ unc^{9} al^{70} Bas$^{regg\,349}$ et ^{354} et $^{bapt\,628}$ et $^{2,\,203}$ ... ς Ti πατερ. εαυτου cum BLRΓ al mu cat$^{ox\,115}$ | ετι δε και

δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 27 *ὅστισ οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν*
ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ.
28 [188.10] *Τίσ γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶ-*
τον καθίσασ ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰσ ἀπαρτισμόν; 29 *ἵνα*
μήποτε θέντοσ αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντοσ ἐκτελέσαι πάντεσ
οἱ θεωροῦντεσ ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 *λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ*
ὁ ἄνθρωποσ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 *Ἢ*
τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰσ πόλεμον οὐχὶ
καθίσασ πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατόσ ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαν-
τῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; 32 *εἰ δὲ μήγε,*
ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ ἐρωτᾷ τὰ πρὸσ εἰρή-
νην. 33 [184.5] *οὕτωσ οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν*
τοῖσ ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ. 34 [185.2]

---

c. ℵAD^gr XΓΛΠ unc⁹ al omn^vid Bas^2,208 et^bapt 628 c f vg cop go (omisso *και*) syr^p ... Ln Ti *ετι δε και* cum BLRΔ, item d ff². Hil^380 Amb^ps 118 | *ειναι μου μαθητ.* (l *discip. meus*) cum ℵBLMRX al pauc l fu cop syr^p aeth ... ς Ln *μου μαθητ.* (e *discens meus*) *ειναι* cum ADEGHSUVΓΔΛ al plu a b c e f l go syr^cu et^sch Or^1,299 ... KΠ etc *μου ειναι μαθητ.*

27. Versum om M*RΓ al mu | *οστισ* sine copula cum ℵ*L cop (accedunt B* aeth) ... ς Ln Ti *και οστισ* cum ℵ^c A(D)XΔΛΠ unc⁹ al fere omn it⁷ vg syr^cu et^utr ... 157. arm *οστ. γαρ* | *εαυτου* c. ABL²M²Δ al^10 ... ς *αυτου* c. ℵDL*ΛΠ unc⁸ al pler Bas^bapt 628 :: ut Mt | *ειν. μου μαθ.* cum ℵBEFGHLSVXΔΛ etc ... ς Ln *μου ειν. μαθ.* cum AKM²UΠ al plu c ff². vg (et. am*)

28. *εισ απαρτ.* (Gb Sz) cum BDLR 225. g^scr; item it⁶ vg ... Ln Gb' *τα εισ απ.* cum ℵAEGHKMSUΓΔΛ al plus^50; item a f ... ς (= Gb Sz) *τα προσ απ.* cum FVXΠ al permu Bas^bapt 628 et^3,125

29. *αυτω εμπαιζ.* c. ℵABKLRUXΠ al mu Eph^265 Bas^bapt 628 ... ς *εμπαιζ. αυτ.* cum EGHMSVΓΔΛ al plu f vg go syr^omn Bas^3,125

31. *ετερω βασιλει* ante *συμβαλ.* c. ℵABDLRX al⁶ ... ς post *συμβ.* c. ΓΔΛΠ unc⁸ al pler Bas^bapt, item it vg go cop arm etc | *βουλευσεται* cum ℵB a b f ff². i l q ... ς Ln Ti *βουλευεται* cum ADLRXΓΔΛΠ unc rell al omn^vid c vg go rell Bas^bapt 628 | *υπαντησαι* cum ℵABDRXΔ al⁴ ... ς *απαντησ.* cum LΓΛΠ unc⁸ al pler Bas^bapt

32. *ετι αυτου πορρω* cum ℵBDLX al mu it^pler vg ... Gb' *ετι* (Δ al pauc aeth om) *πορρω αυτου* cum ARΓΔΛΠ unc⁸ al plus^60 go Bas^bapt 628

33. *ειν. μου μαθητ.* cum ℵBLR al⁶ a go cop syr^utr Or^int 2,438 ... ς Ti *μου ειν. μαθητ.* c. AU²XΓΔΛΠ unc⁷ al pler f vg arm Ath^gall 183 etc ... DU* it⁶ *μου μαθ. ειναι*

Mt 5, 13 Mc 9, 50 *Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.*

XV.

1 s Mt 9, 10 s 1 [186.2] *Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ
ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖς. 3* [187.5] *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν*
4–7 Mt 18, 12–14 *ταύτην λέγων· 4 τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα
καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν
τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς
τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς·
συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω
ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-*

---

34. *ουν* cum ℵBLX 69. 124. 346. cop[wi] et[petr 4] cat[ox] c[um 116] ... ς Ln om (:: ut Mc) cum ADRΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop[schw] ex[dz] rell | *το αλα* bis cum ℵ*D (:: eandem formam in Mc ex ℵLΔ recepimus; debebat vero et. in Mt ex ℵD recipi) ... ς Ln Ti *το αλας* bis cum ℵ[c]BLR rell unc et min omn[vid] | *δε και* cum ℵBDLX al[8] it[6] vg[cdd] plu syr[cu] et[sch] ... ς *δε* cum ARΓΔΛΠ unc[8] al pler e f ff[2.] i vg[ed] sah cop syr[p] arm aeth (:: cf Mt et Mc)

XV. 1. *αυτω εγγιζ. παντ.* (LR *πα. εγγ.*) cum ℵABKMUΠ al[12] fere (LR) go Bas[eth 272] ... ς *εγγ. αυτω παντ.* cum DEGHSVXΓΔΛ al pler a c f ff[2.] f syr[p] arm ... al[3] it[4] vg al om *παντ.*

2. *οι τε* cum ℵBDL ... ς om *τε* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] cop

4. *εχων* et *απολεσας* (B[2]et[3]): D *ος εξει* et (ita et. B* sic) *απολεση* | *εξ αυτ. εν* c. ℵBDS[gr] al[5] e ... ς Ln *εν εξ αυτ.* (:: ut Mt lectione non fluct) cum ALXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] d vg rell Meth[686] Bas[eth 272] Bas[sel 141] | *ενενηκοντα* cum unc omnib al pl ... ς *εννενηκοντα* cum minusc non ita mu

5. *αυτου* cum ℵBDFKLXΓΔΠ etc ... ς Ln Ti *εαυτου* cum AEGHMSUVΔ etc

6. *συνκαλει* (*συνκ.* cum ℵD, v. 9 et. AΔ; ς Ln Ti *συγκ.* cum AB rell) cum ℵABLXΓΔΠ unc[8] al plu ... DFΛ al[30] *συνκαλειται* (*συγκ.*) | *συνχ.* cum ℵ DΔ, v. 9 et. A ... ς Ln Ti *συγχ.* cum AB rell

7. *χαρα εν τ. ουρ. εσται* cum ℵBL 33. 157. ... ς Ln Ti *χαρ. εστ. εν τ.*

νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοισ οἵτινεσ οὐ χρείαν ἔχουσιν
μετανοίασ. 8 [188.10] Ἢ τίσ γυνὴ δραχμὰσ ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζη-
τεῖ ἐπιμελῶσ ἕωσ ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰσ φίλασ
καὶ γείτονασ λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 [189.5] οὕτωσ, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.
11 [190.10] Εἶπεν δέ· ἄνθρωπόσ τισ εἶχεν δύο υἱούσ. 12 καὶ
εἶπεν ὁ νεώτεροσ αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δόσ μοι τὸ ἐπιβάλλον
μέροσ τῆσ οὐσίασ. καὶ διεῖλεν αὐτοῖσ τὸν βίον. 13 καὶ μετʼ οὐ
πολλὰσ ἡμέρασ συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτεροσ υἱὸσ ἀπεδήμησεν εἰσ
χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώ-
τωσ. 14 δαπανήσαντοσ δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸσ ἰσχυρὰ κατὰ
τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸσ ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευ-
θεὶσ ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆσ χώρασ ἐκείνησ, καὶ ἔπεμψεν
αὐτὸν εἰσ τοὺσ ἀγροὺσ αὐτοῦ βόσκειν χοίρουσ· 16 καὶ ἐπεθύμει
γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι,
καὶ οὐδεὶσ ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰσ ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι

ουρ. cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go sah cop syrr aeth | ενενηκοντα: ς εννενηκ. ut v. 4

9. συνκαλει (συνχ. cum אADΔ; ς Ln Ti συγκ. cum BL rell) cum אBKLUX ΔΠ al plus[25] ... ς Ln -λειται cum ADEGHMSVΓΔ al pl | και γειτονασ sine articulo cum אBL al pauc (accedente D τασ γειτ. και φιλ.) ... ς και τασ (M al[5] τουσ) γειτ. cum AXΓΔΛΠ unc[7] al pler (item M al[5]) | συνχα. cum אADΔ ... ς Ln Ti συγχα. cum BL rell

10. γινεται ante χαρα cum אBLX etc ... ς Ln post χαρα cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler sah go syr[p], item D al it vg arm χαρα εσται

12. και sec c. א*DXΓΔΛΠ unc[8] omn[vid] it vg go syr[omn] arm aeth ... Ln ο δε cum א[c]ABL cop (sah *divisit autem*) Ps-Chr[10, 1009]

13. απαντα cum אALXΓΔΛΠ unc[9] etc ... Ln παντα cum BDP al

14. ισχυρα (Gb') cum אABDL al[3] ... ς ισχυροσ cum PQRXΓΔΛΠ unc[8] al pler

16. γεμισαι τ. κοιλ. αυτ. cum APQXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg cop syr[sch] et[p] arm Ps-Chr[10, 1010] et[8, 652] ... אBDLR al[8] e f go[vid] sah syr[cu] syr[hr] aeth cat[ox 118] schol[237] et[alior] χορτασθηναι | απο cum iisdem qui γεμισαι etc ... אBDLR al εκ (it vg *de*)

17. εφη cum אBL al[4] ... ς Ln ειπεν cum ADPQRXΓΔΛΠ unc rell al pler |

τοῦ πατρόσ μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι.
18 ἀναστὰσ πορεύσομαι πρὸσ τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πά-
τερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ ἕνα τῶν μισθίων σου.
20 καὶ ἀναστὰσ ἦλθεν πρὸσ τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
μακρὰν ἀπέχοντοσ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐ-
τόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου. 22 εἶπεν
δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώ-
την καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰσ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ πόδασ, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν
32 σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντεσ εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτοσ ὁ υἱόσ
μου νεκρὸσ ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο
εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ὁ πρεσβύτεροσ ἐν ἀγρῷ· καὶ
ὡσ ἐρχόμενοσ ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ καὶ χορῶν,

περισσευουσιν cum ℵDLQRXΓΔΛΠ unc8 al pler ... Ti περισσευονται cum ABP al | λιμω ωδε cum ℵBL (al?) e syrp; item Gb+ Sz Ti ωδε λιμω cum DRU al10 itpler vg cop syrcu et sch et hr etc ... ς om ωδε cum AP QXΓΔΛΠ unc8 al pler go sah

19. ουκετι cum ℵABDEsuppHKLQRSUVΓΔΛΠ al40 fere itpler vged go sah cop aeth syrhr ... ς (= Gb Sz) και ουκετι cum GMPX al plu etc

20. πατερ. αυτου cum ℵDHKLMPQRsuppXΔΠ al plus40 ... ς Ti πατ. εαυτου cum ABEGSUVΓΛ al permu

21. ειπ. δε αυτω ο υιοσ cum ℵAPQRsuppXΓΔ(Λ)Π unc8 al pler itpler vg etc ... Ti ειπ. δε ο υιοσ αυτω cum BL al4 etc | ουκετι cum ℵABDK LΠ al it vg sah cop syrhr armcdd aeth ... ς και ουκετ. cum EGHMPQ RsuppSUVXΓΔΛ al pler syrcu et utr go armed Const2,41,1 | υιοσ σου sine additam cum ALPQRsuppΓΔΛΠ unc7 etc Augquaest evv 2, 33diserte ... ℵBDUX etc add ποιησον με ωσ ενα των μισθιων σου

22. εξενεγκατε sine ταχυ cum APQRΓΔΛΠ unc8 al pler sah syrsch et p txt Dampar580 ... Ln praem ταχυ cum ℵBLX (item D al3 ταχεωσ) it vg etc | στολην cum ℵABD*K*LPQΠ al pauc ... ς (Gb0) praem την cum D2 EGHK2MRSUVXΓΔΛ etc

23. φερετε cum ℵBLRX it vg etc ... ς Ln ενεγκαντεσ cum AEHKMPSUΓΛΠ al pler go Ps-Chr8,655, item GQVΔ al ενεγκοντεσ

24. ανεζησεν cum ℵADLPQRX unc rell al omnvid it vg etc ... B cop syr sch arm εζησεν :: cf ad v. 32. Praeterea pergimus sine και cum ℵA BDLPQRX al30 fere it vg cop etc ... ς (sed Gb00) add και cum ΓΔΛΠ

26 καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.
27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ
σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελ-
θὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ
τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ
ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκασ ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
30 ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ
πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά
ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου
οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη.

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἄνθρωπόσ τισ ἦν πλού-
σιοσ ὃσ εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ διασκορπίζων

---

unc^{8} al plu go syr^{utr} et ^{hr} aeth | ην ante απολωλ. cum ℵ*ABL al pauc cop ... ς post απολωλ. cum ℵ^{c}PXΓΔΛΠ unc^{8} al plu etc ... DQR etc om

26. παιδων: ς (non item ς^{e} Gb Sz) add αυτου cum minusc aliq sah | τι cum ℵADΓΛΠ unc^{8} al longe plu; item LΔ 124. al pauc τινα, item c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ i l q am for fu em ing mt tol ... Ln τι αν cum BPQRX al^{16} fere (a e f, b mt)

28. ο δε cum ℵABDLRX al^{5} a b c e f ff$^{2.}$ i l q go cop arm ... ς ο ουν cum PQΓΔΛΠ unc^{8} al pler vg syr^{p}

29. τω πατρι sine αυτου cum ℵEHKLMQSUVXΓΠ al longe plu go syr^{p} arm Ps-Chr^{8,656} ... Ln add αυτου cum ABDGPRΔ al^{30} it vg etc

30. μετα πορνων c. ℵBPXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ln Ti με. των πο. cum ADLQR sah cop | τον σιτευτ. μοσχ. cum ℵBDLQR e ... ς Ln τον μοσχ. τον σιτευτ. c. APXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

32. εζησεν cum ℵ*BLRΔ sah cop syr^{sch} arm ... ς Ln ανεζησεν cum ℵ^{c}A DPXΓΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go etc | απολωλ. cum ℵDX al mu it vg sah cop arm Antioch^{1322} ... ς (sed Gb^{o}) Ln Ti praem και cum AB LPR unc rell al longe plu syr^{utr} et ^{hr} go aeth Const | απολωλωσ (-λωλοσ) sine ην cum ABDLRX al^{15} go arm^{ed} Const^{2,41,8} ... ς (Gb^{oo}) add ην cum ℵPΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu sah cop arm^{ms}

XVI, 1. μαθητασ cum ℵBDLR al pauc e arm ... ς Ln add αυτου cum APXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg etc

τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 *καὶ φωνήσασ αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδοσ τὸν λόγον τῆσ οἰκονομίασ σου· οὐ γὰρ
δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν.* 3 *εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμοσ· τί ποιήσω,
ὅτι ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾿ ἐμοῦ; σκάπτειν
οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.* 4 *ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν
μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ δέξωνταί με εἰσ τοὺσ οἴκουσ ἑαυτῶν.*
5 *καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου
ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεισ τῷ κυρίῳ μου;* 6 *ὁ δὲ
εἶπεν· ἑκατὸν βάτουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμ-
ματα καὶ καθίσασ ταχέωσ γράψον πεντήκοντα.* 7 *ἔπειτα ἑτέρῳ
εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεισ; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρουσ σίτου. λέγει
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.* 8 *καὶ
ἐπῄνεσεν ὁ κύριοσ τὸν οἰκονόμον τῆσ ἀδικίασ, ὅτι φρονίμωσ ἐποίη-
σεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺσ υἱοὺσ
τοῦ φωτὸσ εἰσ τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν.* 9 *καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω,
ἑαυτοῖσ ποιήσατε φίλουσ ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆσ ἀδικίασ, ἵνα ὅταν*

---

2. *τ. οικονομ. σου* c. ℵBXΓΔΛ unc^{7} al pler it vg go etc ... ADKLPRΠ al^{10} cop^{wl} et ^{dz} om *σου*, hinc Gb^{0} | *δυνη* cum ℵBDP al plus^{10}, item *potes* e ff^{2} go syr^{utr} ... ς Ln Ti *δυνηση* (Δ al *-νησει*) cum ALRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item *poteris* it^{pler} vg etc
4. *εκ τησ* cum ℵBD al mu a (*de*) go cop syr^{utr} aeth; Ln [*εκ*] *τησ* ... LX etc *απο τησ* ... ς Ti nil nisi *τησ* cum APRΓΔΛΠ unc^{9} al longe plu arm | *εαυτων* cum ℵBPRX al ... ς Ln *αυτων* cum ADLΓΔΛΠ unc^{9} al pler
5. *χρεοφ.* cum ℵABDLPRXΓΔΛΠ unc^{8} al plu ... ς *χρεωφ.* cum U al mu | *εαυτου* cum ℵ^{c}ABEHKLPRSUVΓΛΠ al plu ... ℵ*DFGMXΔ al plus^{50} *αυτου*
6. *βατουσ* cum ABPRΓΔΛΠ unc^{9} al longe plu cop syr$^{p\ mg\ gr}$ etc ... Ti synops *βαδουσ* cum ℵLX al mu Or^{3,625} ... D* etc *καδουσ*, *cados* | *ο δε ειπεν* sec loco cum ℵABLR al^{6} cop, similiter D a b e f q *ειπεν δε* ... ς *και ειπεν* cum PXΓΔΛΠ unc^{9} al pler c ff^{2} l vg etc | *τα γραμματα* cum ℵBDL, item *litteras* b c ff^{2} q go cop Gaud ... ς *το γραμμα* cum APRΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} item e l *chirografum*, a f vg *cautionem*
7. *λεγει* cum BLR al^{7} it^{5} vg cop syr^{sch} ... ℵ *λεγει δε*, a *dixit autem* (pergens *et huic*), D *ο δε λεγει* ... ς *και λεγει* cum APXΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syr^{p} arm aeth | *τα γραμματα* cum ℵBDLR 1., item *litteras* b c f ff^{2} q vg go cop Or$^{int\,2,96}$ Gaud ... ς *το γραμμα* (Λ *-μμαν*) cum APΓΔΛΠ unc^{9} al pler, a *cautionem*, e l *chirografum*, item syr^{utr} arm aeth
9. *και εγω* cum ℵBLR 1. 131. ... ς Ln *καγω* cum ADPXΓΔΛΠ unc^{9} al pler | *εαυτοισ* ante *ποιησατε* cum ℵ*BLR ... ς Ln post *ποιησατε* c.

ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶσ εἰσ τὰσ αἰωνίουσ σκηνάσ. 10 ὁ πιστὸσ ἐν
ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστόσ ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικοσ καὶ
ἐν πολλῷ ἄδικόσ ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ
ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίσ ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-
τρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίσ δώσει ὑμῖν; 13 191.5
οὐδεὶσ οἰκέτησ δύναται δυσὶ κυρίοισ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισή- Mt 6, 24
σει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου
καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
14 192.10 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι
ὑπάρχοντεσ, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ
ἐστὲ οἱ δικαιοῦντεσ ἑαυτοὺσ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸσ
γινώσκει τὰσ καρδίασ ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποισ ὑψηλὸν βδέ-
λυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 193.5 ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται μέχρι Mt 11, 12 s
Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶσ
εἰσ αὐτὴν βιάζεται. 17 194.5 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρα- Mt 5, 18
νὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
18 195.2 πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοι- Mt 5, 32 19, 9
χεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸσ γαμῶν μοιχεύει. 19 196.10 Mc 10, 11 s

---

ℵ^{a}ADPXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Clem^{988} etc | εκλιπη cum ℵ*et^{cb}B*DLRΠ 1. al et Ti εκλειπη cum AB^{3}X 69. al, item *defecerit* (e -*rint*) a e l* cop syr^{sch} et p ^{mg} arm aeth pers^{p} Cyr$^{luc 840}$ ... ς (et Gb, sed Sz εκλιπη) εκλιπητε cum ℵ^{ca}FPU al mu Clem^{932} et^{948} al, item ΓΔΛ unc^{7} al plu Chr^{4,37} et^{6,666} εκλειπητε, item *defeceritis* it^{pm} vg go etc | σκηνασ sine αυτων cum ℵABDLRXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it^{pler} vg cop syr^{p} arm Clem^{933} et^{948} al Ir$^{int 288}$ Or$^{int 3,168}$ et^{339} ... p b syr^{sch} aeth arr pers^{p} Cyr $^{luc 840}$ etc add vel (ut Chr Cyr Thdrt cat) praem αυτων, hinc Ln [αυτων]

12. το υμετερον cum ℵADPRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler a c f ff^{2} g$^{1.2}$ q vg go ... BL 21^{ev} Or^{3,168} το ημετερον | δωσει υμιν c. ℵDLR 33. a b c f ff^{2} g$^{1.2}$ i l q vg etc ... ς Ln Ti υμιν δωσει cum ABPXΓΔΛΠ unc^{9} al pler etc

14. οι φαρ. cum ℵBDLR al^{5} it vg cop syr^{sch} et ^{hr} arm aeth Or^{3,269} et ^{394} ... ς Ln Ti και οι φαρ. cum APXΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syr^{p}

15. ενωπιον του θεου: sine εστιν cum ℵABDHLPRSV^{3}ΛΠ al plus^{70} go aeth Ign^{intpol} Const cat$^{ox 128}$ ... ς (= Gb Sz) add (vel praem ut it vg cop arm syr^{hr}) εστιν cum EFGHMUV*XΓΔ al plu it vg etc

16. μεχρι cum ℵBLRX al^{7} Clem^{679} Or^{3,469} ... ς Ln εωσ cum ADPΓΔΛΠ unc^{9} al pler Or^{4,136} Epiph$^{marc 315}$ et ^{338} ...

18. και ο (Gb') cum BDL al^{5} it vg sah cop arm aeth Tert$^{marc 4,33}$ ... ς και πασ ο cum ℵAPXΓΔΛΠ unc^{9} al pler go syr^{utr}

*Ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν πλούσιοσ, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ
βύσσον εὐφραινόμενοσ καθ' ἡμέραν λαμπρῶσ. 20 πτωχὸσ δέ τισ
ὀνόματι Λάζαροσ ἐβέβλητο πρὸσ τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ
21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τρα-
πέζησ τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη
αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰσ τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ
ὁ πλούσιοσ καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοισ, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ
Λάζαρον ἐν τοῖσ κόλποισ αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν·
πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ
ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατοσ καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου,
ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον,
μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζα-
ροσ ὁμοίωσ τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστή-
ρικται, ὅπωσ οἱ θέλοντεσ διαβῆναι ἔνθεν πρὸσ ὑμᾶσ μὴ δύνωνται,
μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸσ ἡμᾶσ διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν

---

20. *τισ* sine *ην* cum ℵBDLP*X al^{6} a e f sah cop arm aeth Clem^{288} Dial^{827} ... ς add *ην*, Ln [*ην*] cum AP^{2}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler i (item it^{10} vg) go syr^{utr} Chr^{1,875} | *εβεβλητο* cum ℵBDLX 33. 157. a e i (sic) sah cop arm aeth Clem^{288} Dial^{827} ... ς praem *οσ*, Ln [*οσ*] c. APΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{9} vg syr^{utr} Chr^{1,875} | *ειλκωμενοσ* cum ℵABDEFGHLPXΔΛ al mu ... ς *ηλκωμ.* cum KMSUVΓΠ al plu

21. *των πιπτοντων* c. ℵ*BL it^{8} sah cop^{schw} syr^{hr} Clem Dial Amb Gaud ... ς praem *των ψιχιων*, Ln [*τ. ψιχ.*] cum ℵ^{c}A(D)PXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} a f g^{1} vg go syr^{utr} etc | *επελειχον* c. ℵABLX 33. ... ς *απελειχ.* c. PΓΔΛΠ unc^{9} al pler

22. *αβρααμ* sine artic cum unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc vix mu

23. *αβρααμ* cum ℵBDLX Or^{2,496} Dial^{827} ... ς praem *τον* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}

25. *απελαβεσ* sine *συ* cum ℵBDGHLΠ* al^{30} fere it (exc b) vg sah cop syr^{sch} et ^{hr} arm aeth etc ... ς Ln add *συ* cum (A)XΓΔΛΠ^{2} unc^{7} al plu b syr^{p} etc | *ωδε* (Gb' Sz) cum unc omn al^{100} etc ... *οδε* cum 1. al vix mu

26. *εν* cum ℵBL it^{10} vg cop ... ς Ln Ti *επι* cum AD^{gr}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} a e m Dial^{827} Chr^{1,677} Ephr^{818} | *ενθεν* cum ℵABLXΓΔΛ unc^{8} al^{125} etc ... ς (= Gb Sz) *εντευθεν* cum KΠ al non ita mu ... D c e m om | *οι*

σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃσ αὐτὸν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου·
28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούσ· ὅπωσ διαμαρτύρηται αὐτοῖσ, ἵνα μὴ
καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰσ τὸν τόπον τοῦτον τῆσ βασάνου. 29 λέγει
δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺσ προφήτασ· ἀκουσά-
τωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τισ
ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸσ αὐτούσ, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ
αὐτῷ· εἰ Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τισ
ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

1 [197.2] Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ Mt 18, 7
τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ Mt 18, 6 Mc 9, 42
εἰ λίθοσ μυλικὸσ περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
εἰσ τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.

εκειθεν c. ℵ[c]ALXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] Dial Ephr Chr ... Ln om οι c. ℵ* BD, nec exprim it vg etc

27. ουν σε cum ℵLXΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pl] vg etc ... Ln Ti σε ουν cum ABD al[4]

29. δε cum ℵABDFKLUVXΔΠ al plu a cop syr[p] Ephr[318] ... ς om cum EGH MSΓΛ al permu e syr[sch] Dial[827]. Praeterea edidimus sine αυτω cum ℵBL d arm Ephr ... ς Ln Ti add αυτω cum AD[gr]XΓΔΛΠ unc[9] al omn [vid] it vg etc | μωυσεα cum ℵBDLSX al it vg etc ... ς μωσεα cum AEFG HKMUVΓΔΛΠ al plu am fu

31. μωυσεως cum DKLX al it[omn] vg (sed non am fu) etc ... ς μωσεως cum ℵABΓΔΛΠ unc[8] al plu | ουδε εαν cum ℵLXΓΔΛΠ unc[9] al pler ... Ln ουδ εαν cum ABD g[scr]

XVII, 1. αυτου cum ℵABDFLMUX al[25] it[8] vg cop syr[sch] et [p] c.* arm aeth ... ς Ti om cum EG[2]HKSVΓΔΛΠ al plu e syr[p txt] Dam[par 686] | του (et. ς Gb Sz) cum ℵABDLXΓΔΛΠ unc[9] al longe plu Or[3,601] etc ... ς[e] om cum minusc ut vdtr pauc | τα σκα. μη ελθ. hoc ordine cum ℵBLX e ... ς Ln μη ελθειν τα σκα. cum ADΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg rell Or[3,601] al | ουαι δε cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler f l vg syr[sch] et [p txt] arm Dam[par] ... Ln πλην ουαι (:: ut Mt lectione non fluct) cum ℵB DL al[8] it[6] cop syr[p mg] et [cod bars]

2. λιθος μυλικος cum (Gb') ℵBDL al[20] fere it vg cop syr[p mg] (ap Adler) arm Tert[marc 4,35] ... ς μυλος ονικος (:: cf Mt) cum AXΓΔΛΠ unc[9] al plu syr[sch] et [p txt] aeth Dial Dam[par 286] | ενα post τ. μικρ. τουτ. cum ℵ*BL ... ς Ln ante των μι. τουτ. c. ℵ[c]ADXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] etc

3 s Mt 18, 15 21. 22 3 [198.5] προσέχετε ἑαυτοῖσ. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ἐπιτίμη-
σον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ. 4 [199.5] καὶ ἐὰν ἑπτά-
κισ τῆσ ἡμέρασ ἁμαρτήσῃ εἰσ σὲ καὶ ἑπτάκισ ἐπιστρέψῃ πρόσ σε
λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεισ αὐτῷ.
Mt 17, 20 21, 21 5 [200.5] Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν
πίστιν. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· εἰ ἔχετε πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ,
ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ
θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 [201.10] Τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον
ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃσ εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ
αὐτῷ· εὐθέωσ παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοί-
μασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενοσ διακόνει μοι ἕωσ φάγω καὶ
πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ
δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ὅταν

---

3. εαν cum (Gb'') ℵBDLX 33. al[10] it (et. m[25]) vg go cop syr[sch et hr] arm aeth (Clem[306]) ... ς add δε c. AΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[p] :: cf Mt | αμαρτη (DXΔΠ al[10] -τηση) sine εισ σε cum ℵABL al[6] it[9] vg[edd] pler go cop syr[sch et p (exc cod bars) et hr] arm[zoh] pers[p] sax Clem[306] Dam[par 328] ... ς add εισ σε cum DXΓΔΛΠ unc[9] al pler c e q vg[ed] syr[p bars] arm[usc] Antioch[1135]

4. αμαρτηση cum (Gb'') ABDLXΔ al[25] Antioch[1135] Dam[par 328] ... ς αμαρτη cum ℵΓΛΠ unc[8] al plu Clem[306] Or[1,254] | εισ σε και: AKΠ p[scr] 7[pe] b add εαν, hinc Ln [εαν] | επτακισ sec sine additam cum ℵBDLX al pauc a b c i l q s mt cop syr[hr] arm Clem[306] Or[1,254] Vict[tun] ... ς add τησ ημερασ cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler it[8] vg go syr[utr] aeth Antioch[1135] | προσ σε (Gb'') cum ℵABDLXΔ al[10] etc item ς (= Gb Sz) επι σε cum minusc vix mu ... Gb Sz Ti om c. ΓΛΠ unc[9] al plus[125] f i m go aeth Or[1,254] Dam[par 328]

5. ειπαν cum ℵBDLX 209. ... ς ειπον cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler

6. ει εχετε cum ℵABFKLSUVXΓΔΛΠ etc, item M al[5] εαν εχητε ... ς Ln (ignorabat B) ει ειχετε cum DEGH al permu | ταυτη cum ABΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg etc ... ℵDLX s cop om

7. αυτω c. ℵBDLX al[15] it vg etc ... Ln [αυτω], ς om c. AΓΔΛΠ unc[9] al longe plu go syr[p txt] Cyp[319] | ευθεωσ: coniunximus c. seqq (et. Sz) ut EΛΛ etc; contra ς Wtst Gb c. ερει αυτω (vel ερει) conjg ut DKMU ΔΠ a i cop go etc | αναπεσε (Gb') cum ℵBDΔΠ unc[7] al plus[70] ... ς αναπεσαι cum ALMΔ al mu Antioch[1157] :: cf ad 14, 10

9. εχει χαριν cum ℵBDL 124. a e cop aeth Cyp[319] ... ς χαρ. εχει cum A XΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] arm Antioch[1158] | τω δουλω (ℵ* om) sine εκ. cum ℵ[a]ABDLX a b c ff[2] i[alt] l q s cop Amb ... ς (Gb[0]) add εκεινω cum ΓΔΛ unc[8] al pler e f vg go syr[p] arm etc, KΠ w[scr]

ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί
ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ
αὐτὸσ διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίασ καὶ Γαλιλαίασ. 12 καὶ εἰσ-
ερχομένου αὐτοῦ εἴσ τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ
ἄνδρεσ, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντεσ·
Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶσ. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖσ· πορευ- Lev 14, 2
θέντεσ ἐπιδείξατε ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺσ ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-
στρεψεν μετὰ φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸσ
ἦν Σαμαρίτησ. 17 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα
ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντεσ
δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴσ οὗτοσ; 19 καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἀναστὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.

---

ante τ. δουλ. | τα διαταχθ. sine αυτω cum ℵABLΓΔΛΠ unc^{9} al^{130} etc ... ς (= Gb Sz) add αυτω c. DX al vix mu it^{pler} vg cop syr^{sch} aeth. Praeterea ς Ti add ου δοκω, Ln [ου δοκω] cum ADΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} Antioch^{1158} ... omisimus cum ℵBLX al^{6} a e cop syr ^{hr} arm aeth Cyp

10. ουτωσ cum unc omn etc ... ς ουτω cum minusc | οτι cum ℵBDLΓΔ ΛΠ unc^{9} al pler etc ... Ln om cum AX al^{6} it^{pler} vg Bas$^{regg\,457}$ | ὃ (Gb′) cum ℵABDL al^{8} it vg cop syr^{hr} arm aeth Or et Or^{int} Epiph ^{marc} Bas$^{regg\,457}$ Antioch ... ς οτι ο cum XΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{utr} | ωφειλομεν cum ℵAB*DF^{2}LUXΓΠ al plu it vg go etc ... B^{3}EGHKMSVΔΛ al permu Or^{3,665} Bas^{monast} Antioch οφειλομεν

11. πορευεσθαι sine additam cum ℵBL ... ς Ln Ti add αυτον cum ADX unc rell al omn^{vid} (it vg *cum iret*, etc) | δια μεσον cum ℵBL, item *per medium Samariae* d e s, D μεσον, item 1. al^{5} ανα μεσον ... ς Ti δια μεσου cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al pler | σαμαριασ cum ℵAB*EFLXΔ etc (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti -ρειασ cum B^{3}DGHKMUΓΛΠ al plu

12. υπηντησαν cum ℵL al^{16} Bas$^{eth\,275}$ Dam$^{par\,520}$ ... ς Ln Ti απηντησαν cum ABXΓΔΛΠ unc^{9} al pler | υπηντ. (απηντ.) αυτω cum ℵAXΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg cop syr^{utr} et ^{hr} go etc ... Ln om αυτω cum BL ... D e οπου ησαν ... it^{8} *et ecce*

16. σαμαριτησ cum ℵADL* al ... ς Ln Ti -ρειτησ cum BL^{2}XΓΔΛΠ rell

17. ουχι οι δεκ. c. ℵAEGHKMUVXΓΔΛΠ al omn fere f l vg Or$^{int\,4,498}$ etc, item Ln ουχ οι δεκ. cum BLΘ ... D it^{8} ουτοι δεκα | οι εννεα cum AD

20 [202.5] Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ
ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.
22 [203.10] Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ
Mc 13, 21 Mt 24, 23. 26 οὐκ ὄψεσθε. 23 [204.2] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ
Mt 24, 27 ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε. 24 [205.6] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστρά-
πτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως
9, 22 ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 [206.2] πρῶτον
δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
Mt 24, 37–39 ταύτης. 26 [207.5] καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως
Gen 7, 7 ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον,
ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
Gen 18, 20 ss 28 [208.10] ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον,

---

al^{4} it^{pler} cop syr^{sch} Or$^{int 4, 498}$ ... ς Ti οι δε ευν. cum ℵBLXΓΔΛΠ unc^{8} al pler go syr$^{hr et p}$ Bas^{eth} Dam^{par}

21. η εκει cum ℵBL 157. 14^{ev} e ff$^{2.}$ g$^{1. 2.}$ i l s arm ... ς Ln η ιδου εκει cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b c f q go syr^{p} aeth Or$^{1, 288 et 4, 294}$ Or int$^{3, 976}$ :: cf v. 23 c. ll. pp.

22. μαθητας cum ℵBDLRΓΔΛΠ unc^{8} al plu e f s am for go arm ... Ln add αυτου cum AX al mu it^{plu} vg$^{ed et mss mu}$ syr^{utr} cop aeth

23. εκει et ωδε hoc ordine c. ℵB^{3}L cop, B* ωδε et ωδε ... ς Ln ωδε et εκει c. ADRXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc. Scripsimus autem ιδου sec sine copula (Gb') c. DS^{r}KLXΠ* al^{50} fere e q am ing ... ℵM etc και ιδου ... ς Ln η ιδου cum ABEGHRSUVΓΔΛΠ^{2} al plu a c d g$^{2.}$ l go cop etc

24. αστραπτουσα cum ℵBLXΓ al^{15} fere arm ... ς Ln Ti η αστραπτ. c. DRΔΛΠ unc^{8} al pler | εκ της υπο τον cum ℵABDKRΠ al aliq ... ς ε. τ. υπ ουρανον cum LXΓΔΛ unc^{7} al pler | εσται cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu a f ff$^{2.}$ l q vg go cop syr$^{cu et utr}$ ... ς (= Gb Sz) add και, Ln [και] cum D al mu b c e i s arm aeth | ο υι. του ανθρ. εν τη ημερα αυτου cum ℵALRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler q vg go cop syr^{utr} arm etc ... Ln om εν τ. ημερ. αυτου cum BD 220. a b e i

26. νωε cum unc omnib etc ... ς (= Gb Sz) του νωε cum minusc vix mu | του υιου: ς^{e} 1624 et 1633. om του per errorem

17. εγαμιζοντ. cum ℵBDLVX al^{20} ... ς εξεγαμιζ. cum ARΓΔΛΠ unc^{7} al plu | απαντας c. ℵARΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ... Ln παντας c. BDLX

28. ομοι. καθως cum ℵBLRX al^{4}, item *similiter sicut* i vg ... ς Ln Ti

ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρα Gen 19, 24.
ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ,
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρα ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 [209.2] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς Mt 24, 17 s
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ κατα-
βάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ
ὀπίσω. 32 [210.10] μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 [211.8] ὃς Gen 19, 26
ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ 9. 24 Mc 8, 35
ὃς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 [212.5] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ Mt 10, 39. 16. 25
τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλημφθήσεται καὶ Io 12, 25
ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, Mt 24, 40 s
ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. 37 [213.5] καὶ Mt 24, 28

ομοι. και ως cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler ... b c ff[2] q *similiter*, a e s *similiter et*

29. απαντας cum ℵABXΓΠ unc[8] al pler ... Ln παντας cum BDLΔΛ al pauc Eus[luc198]

30. κατα τα (R om) αυτα (Schu commend) cum ℵ[c]BDK(R)XΠ al[10] fere Eus[luc198] a (*similiter*) cop syr[cu et utr] aeth ... ς κατα ταῦτα (Gb' prob Schu ταὐτά :: invitis cdd qui accentus habent) cum ℵ*ALΓΔΛ unc[7] al pler, item *secundum haec* b c e f ff[2] i l q vg go :: cf ad 6, 23

31. εν αγρω cum ℵBL 13. 69. 346. go ... ς Ln εν τω αγρ. (:: ut Mt) c. ADEXΓΔΛΠ unc[8] al pler

33. τ. ψυχ. αυτ. περιποιησασθ. (b c i q *liberare*) cum BL b c i q (:: locorum pp. nullo legitur) ... ς Ln τ. ψυχ. αυ. σωσαι cum ℵARXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] (a c e f ff[2] l vg) ... D ζωογονησαι την ψυ. αυτ. | απολεσει sec cum ℵALRSΓΔΛΠ* al mu ... ς Ln απολεση cum BDEGHKMUVΠ[2] al plu. Idque sine additam cum ℵBDR 1. 33. 131. a arm ... ς Ti add αυτην, Ln [αυτ.] cum ALΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg etc

34. εσοντ. δυο hoc ordine cum ℵBEGHLSVXΓΔΛ al plu it[pler] vg etc ... AKMRUΠ etc δυο εσοντ. | μιας: B e om, hinc Ln [μιας] | εις cum unc omn (praeter B) al plu arm Bas[eth248] Cyr[luc372] ... ς (= Gb Sz) ο εις cum B al vix mu cop Eus[luc195] | παραλημφθ. cum ℵABLRXΔ ... ς παραληφθ. cum EHMSUVΓΛ al pler ... D[gr]GKΠ etc παραλαμβανεται

35. ℵ* etc om versum | εσοντ. δυο hoc ordine cum ℵ[a]BDL a cop syr[cu] Max[taur] (hom. 3 p. 9) ... ς δυο εσοντ. cum AQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f vg syr[utr] etc | η μια (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ[a]BDR etc ... ς Gb'' Ti μια cum ALQXΓΔΛΠ unc[8] al plu | παραλημφθ. cum ℵ[a]ABLQRX ... ς παραληφθ. cum DEGHKMSUVΓΔΛΠ al omn[vid] | η δε ετερ. cum ℵ[a]BLR 13. 69. 346. Eus[luc195] ... ς Ln και η ετερ. c. ADQXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg etc

36. Hunc versum ς[e] (et. Sz) sic: δυο εσονται (D etc om) εν τω (D om)

ἀποκριθέντεσ λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 [211.10] Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖσ πρὸσ τὸ δεῖν πάν-
τοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺσ καὶ μὴ ἐγκακεῖν, 2 λέγων· κριτήσ τισ
ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενοσ καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρε-
πόμενοσ. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτὸν
λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν
ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ
φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰσ τέλοσ

αγρω· ο (DU al om) εισ παραληφθησεται και ο ετεροσ αφεθησεται cum DU al permu itpl syrcu et utr arm Amb luc Aug luc (:: ex Mt) ... non dedimus (nec hab ς Gb) cum ℵABLQRXΓΔΛΠ unc7 al longe plu g1 go cop aeth Bas eth 266 Op 665

37. και sec cum ℵBLUΛ al plus30 b d vg ed cop syrp arm Eus luc Bas eth Amb luc 1484 ... Ln [και], ς om cum ADGrQRXΓΔΠ unc7 al plu etc | επισυναχθησ. cum ℵBLQ 1ev ... ς Ln συναχθ. (:: ut Mt) cum ADRXΓΔΠ unc8 al pler (Λ om) Cyr luc 378. Posuimus autem post και οι αετοι c. ℵBL al5 arm persp ... ς Ln ante οι αετοι (και οι αετ.) cum ADQRXΓΔΠ unc8 al pler it vg etc (:: ut Mt lectione non fluct)

XVIII, 1. ελεγ. δε sine και cum ℵBLM al10 a b c q cop (aeth *et dixit*) Or 3,650 Bas eth 266 ... ς Ti ελ. δε και cum ADQRXΓΔΛΠ unc7 al pler e f ff2 g1.2 i vg go syrcu et utr arm Chr 2,939 Antio 1165 | αυτουσ cum ℵ* et cb ABKLMQRSUVXΓΔΠ al60 fere cop arm Or 3,650 ... ς om cum ℵca DEGHΛ al plu go Or 1,218 Eus luc 196 al | εγκακειν (εγκ. cum ℵAB*DHKQ al; B3LUΔΠ al ενκ, ita Ln) cum ℵABDHKLQUΔΠ al ... ς εκκακ. cum EGMRSVXΓΛ al plu Or3 et 1 al

2. λεγων (et. Or 3,650): D al5 syrcu et sch persp Or 1,218 Bas eth 266 om, hinc Gb°.

3. χηρα δε (et. ς Gb Sz) cum unc omnib (exc Λ) al longe plu e go syrp ... ςe add τισ cum Λ 1. al mu itpler vg etc

4. ηθελεν (Gb') cum ℵABDLQRXΛ al40 fere it vg etc ... ς ηθελησεν cum ΓΔΠ unc8 al plu | μετ. δε ταυτ. cum ℵADRXΓΔΛΠ unc8 al omnvid ... Ti μετ. ταυτ. δε cum BLQ | ουδε ανθρωπον cum ℵBLX 157. a b c e f ff2 i l vg Hipp antichr 56 ... ς Ti και ανθρ. ουκ cum ADQRΓΔΛΠ unc8 al pler q go Bas eth 260 Chr 3,939 Dam par 677

ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴσ
τῆσ ἀδικίασ λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸσ οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτόσ, καὶ μακρο-
θυμεῖ ἐπ᾽ αὐτοῖσ; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν
τάχει. πλὴν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν
ἐπὶ τῆσ γῆσ;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρόσ τινασ τοὺσ πεποιθότασ ἐφ᾽ ἑαυτοῖσ ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντασ τοὺσ λοιποὺσ τὴν παραβολὴν ταύ-
την. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰσ τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
εἷσ Φαρισαῖοσ καὶ ὁ ἕτεροσ τελώνησ. 11 ὁ Φαρισαῖοσ σταθεὶσ
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεόσ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγεσ, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡσ οὗτοσ
ὁ τελώνησ· 12 νηστεύω δὶσ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
ὅσα κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνησ μακρόθεν ἑστὼσ οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἐπᾶραι εἰσ τὸν οὐρανόν, ἀλλ᾽ ἔτυπτεν τὸ στῆ-

---

5. *υπωπιαζῃ* cum ℵABDG²LQΔ al permu Bas^{eth266} Chr^{2,939} Dam^{par677} ... EG*HKMRSUVXΓΛΠ al plu *υποπιαζῃ* (Gb′) et al[25] fere *υποπιεζῃ*

7. *ποιησῃ* cum ℵBDGMQUVXΓΛΠ al plus[50] ... ς *ποιησει* cum AEHKLRSΔ al plu | *των βοωντων αυτω* c. ℵBLQ (item e *qui eum inclamant*); it[8] *clamantium* sine *αυτω* ... ς Ln *των βοωντ. προσ αυτον* cum ARXΓΔΛΠ unc[8] al omn^{vid} etc | *και μακροθυμει* (Gb′) cum ℵABDLQXΠ al[8] Chr Antioch e f g²· vg go syr^{cu} et ^{hr} ... ς *και μακροθυμων* cum ΓΔΛR (ex nupera recognitione) unc[8] al pler syr^{sch} et^{p} Dam^{par}; item omisso *και* 80. 88. a b c ff²· i l q

9. *δε και* cum ℵBDLMQRXΔ al sat mu a f vg ... AΓΛΠ unc[7] al plus[90] it[5] fu² sah cop syr^{p} go om *και*, hinc Gb⁰ Ln [*και*]

10. *ο εισ* cum ℵALQΓΔΛΠ unc[8] al pler sah cop arm Or^{4,124} Bas^{eth277} ... Ln Ti *εισ* cum BDRX g^{scr}

11. *ταυτα* sine additam cum ℵ* b c f ff²· i l q sah, item aeth ... ς Ln praem *προσ* (D *καθ*) *εαυτον* cum ADQXΓΔΛΠ unc[8] al pler a go syr^{cu} et ^{utr} ... Ti post *ταυτα* add *προσ εαυτ.* (L *αυτον*) cum ℵ^{c}BL 1. 131. e vg syr^{hr} arm Or^{4,124} Cyp^{205} | *ωσπερ* c. ℵABXΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas ^{eth} ... Ln *ωσ* cum DLQ al pauc Or^{1,490} et ^{3,145} et ^{4,124} al

12. *αποδεκατευω* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *αποδεκατω* cum ℵ^{c}ADLQX unc rell al omn^{vid} Or^{3,145} al

13. *ο δε τελ.* cum ℵBGL al[6] e sah cop syr^{cu}et^{sch} aeth Antioch^{1102} Cyp^{205} al ... ς Ln Ti *και ο τελ.* c. ADQXΓΔΛΠ unc[7] al pler it^{pler} vg go syr^{p} et^{hr} arm Bas^{eth278} | *εισ τον ουρανον* post *επαραι* cum ℵBLQX 83. b c ff²· q go sah cop aeth syr^{hr} ... ς Ln ante *επαραι* cum ADΓΔΛΠ unc[8]

θοσ αὐτοῦ λέγων· ὁ θεόσ, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω
14, 11 ὑμῖν, κατέβη οὗτοσ δεδικαιωμένοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖ-
Mt 23, 12 νοσ· 215.5 ὅτι πᾶσ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν
ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
15 sq Mt 19, 13 sq Mc 10, 13 sq 15 216.2 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτη-
ται· ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖσ. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦσ
προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με
καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
Mt 18, 3 Mc 10, 15 17 217.2 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
ὡσ παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν.
18–27 Mt 19, 16–26 Mc 10, 17–24 18 218.2 Καὶ ἐπηρώτησέν τισ αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε
ἀγαθέ, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ· τί με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἷσ θεόσ.
Ex 20, 12–16 20 τὰσ ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ, μὴ
Deu 5, 16 sq ψευδομαρτυρήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ

---

al pler a f vg syr[cu] et [utr] arm | *το στηθοσ* cum ℵBDKLQXΠ al[15] fere it vg arm Or[4,372] Cyr[es577 et luc377] al ... ς Ti *εισ το στηθ.* cum ΑΓΔΛ unc[7] al plu sah cop syrr Bas[eth277]

14. *κατεβη* cum ℵABDLPXΓΔΛ unc[6] al pler e vg aeth Cyp[305] ... KQUΠ al mu it[8] sah cop syr[cu] et [utr] et [hr] Antioch[1102] Hil[411] praem *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *η γαρ εκεινοσ* (Gb Sz) cum ΑΡQΧΓΔΛΠ unc[8] al[150] fere go (*quam quidem ille*) syr[p] (accurate reddit *η γαρ εκει.*) Bas[eth278] codd Cyr[luc378] ... ς (=Gb Sz) *η εκεινοσ* c. minusc vix mu Antioch[1102] arm ... Ln *παρ εκεινον* c. ℵBL al[4] sah cop Or[1,490], item D *μαλλον παρ εκεινον τον φαρισαιον* | *ο δε* cum ℵBDG[r]ILPQXΓΔΛΠ unc[8] etc ... Ln *και ο* (:: ut 14, 11 et Mt 23, 12) cum A al[6] it (et. d) vg syr[cu] et [sch] et [hr] aeth

15. *επετιμων* cum ℵBDGL al[6] it[pler] vg cop syr[cu] et [p] ... ς *επετιμησαν* c. ΑΙΡΧΓΔΛΠ unc[8] al pler e syr[sch] (:: cf ll. pp.)

16. *προσεκαλεσατο* (DG al[4] *-λειτο*) *αυτα* (B om) *λεγων* cum ℵBL a cop syr[sch], item DG al[4] ... ς Ln Ti *προσκαλεσαμενοσ αυτα ειπεν* cum ΑΙ ΡΧΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[p]

17. *οσ αν* cum ℵBDLX al ... ς Ti *οσ εαν* cum ΑΙΡΓΔΛΠ unc[9] al pler

19. *θεοσ* cum ℵ*B*([3] praem ὁ, sed punctis notatum) ... ς Ln Ti *ο θεοσ* cum ℵ[c]AB[3]D rell omnib

20. *μητερ. σου* cum ℵEFGHSUVΓΔΛ al longe plu a b c cop syr[cu et sch et hr] aeth Dial[332] Or[3,8] ... Gb[oo] *σου*, Ln om *σου* cum ABDIKLMPXΠ al[25] it[6] vg go syr[p] arm :: at *σου* nec in Mt nec Mc est

δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητοσ. 22 [219.2] ἀκούσασ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεισ πώλη-
σον καὶ διάδοσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖσ, καὶ
δεῦρο ἀκολούθει μοι. 23 [220.2] ὁ δὲ ἀκούσασ ταῦτα περίλυποσ
ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιοσ σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ
εἶπεν· πῶσ δυσκόλωσ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρή-
ματοσ βελόνησ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν. 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντεσ· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι;
27 ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποισ δυνατὰ παρὰ τῷ

---

21. *εφυλαξα* c. ℵABL 1. 209. Dial[832] ... ς *εφυλαξαμην* c. DIPXΓΔΛΠ unc[9] al pler | *εκ νεοτητ.* absq *μου* cum BD l syr[cu] Dial[832] Mcion[tert 4, 36] ... ς Ln add *μου* (:: ut Mc lectione non fluct, cf et. ad Mt) cum ℵAIL PXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg syr[utr] et[hr] rell

22. *ακουσασ δε* absq additam c. ℵBDL al[8] cop syr[cu] et [sch] et[hr] ... ς add *ταυτα* cum AIPXΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[p] arm aeth (it[pler] vg) | *ετι* cum ℵ[a?] et [c] ABDILPRXΓΔΛΠ unc[6] etc ... ℵ*FHV al mu *οτι* | *διαδοσ* cum BPXΓΔΠ unc[8] al plu Bas[eth 265] et [267] ... Gb' Ln *δοσ* (:: ut et Mt et Mc) cum ℵADILMRΔ al[45] fere Dial[832] | *εν* (c. ℵALR al mu Bas; Ln Ti add *τοισ* c. BD) *ουρανοισ* cum ℵABDLR al mu a e cop ... ς *εν ουρανω* c. IP XΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pl] vg go arm Dial[832] Bas[eth 265]

23. *εγενηθη* cum ℵBL ... ς Ln *εγενετο* cum ADIPRXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid]

24. *αυτον ο* (B om) *ις ειπεν* c. ℵBL al[4] cop syr[hr] ... ς Ln *αυτ. ο ις περιλυπον γενομενον ειπεν* cum AIPRXΓΔΛΠ unc[9] al pler it[mu] vg syr[cu] et [utr] rell; item D b c e i *αυτ. περιλυπον γενομενον ειπ. ο ις* | *εισπορευονται* idque post *τ. θε.* cum BL, item eodem loco ℵDR al[2] it[9] vg *εισελευσονται* ... ς Ln *εισελευσονται* idque ante *εισ την βα. τ. θεου* (KMΠ al mu *των ουρανων* :: ut Mt) cum AIPXΓΔΛΠ unc[9] al pler f l syr [cu] et [utr] go arm aeth

25. *καμηλον* (sic in Lc et. syr[p], aliter ll. pp.): s al[6] *καμιλον*, 239. *καμιλλον*. Cyr[luc 380] *καμηλον οἱ το ζωον, αλλα το εν τοισ πλοιοισ παχυ σχοινιον*. Contra Amb[luc 1489] | *τρηματοσ* c. ℵBD 49. ... LR al[5] *τρυπηματοσ* (:: ut in Mt edidimus) ... ς *τρυμαλιασ* (:: ut in Mc edidimus) cum APXΓΔΛΠ unc[9] al pler | *βελονησ* (Gb'') cum ℵBDL al[8] ... ς *ραφιδοσ* (:: ut Mt et Mc) cum APRXΓΔΛΠ unc[9] al pler | *εισελθειν* pri cum ℵBLRXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu e cop syr[sch] et P [mg] et[hr] ... AD MP al plus[20] it[pler] vg etc *διελθειν*

26. *ειπαν* cum ℵB ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABDLX unc rell al omn[vid]

27. *τω* cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc[9] al pler cop ... Ln om cum DP al[3]

28—30 Mt 19, 27-29 Mc 10, 28-30 *θεῷ ἐστίν.* 28 *Εἶπεν δὲ Πέτροσ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφέντεσ τὰ ἴδια ἠκο-*
λουθήσαμέν σοι. 29 $^{221.2}$ *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,*
οὐδείσ ἐστιν ὃσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺσ ἢ γονεῖσ ἢ
τέκνα εἵνεκεν τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, 30 *ὃσ οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ*
πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον..
31—34 Mt 20, 17-19 Mc 10, 32-34 31 $^{222.2}$ *Παραλαβὼν δὲ τοὺσ δώδεκα εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἰδοὺ*
ἀναβαίνομεν εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 *παραδοθή-*
σεται γὰρ τοῖσ ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ
ἐμπτυσθήσεται, 33 *καὶ μαστιγώσαντεσ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ*
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 $^{223.10}$ *καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-*
των συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

---

27. *εστιν* hoc loco cum ℵBDL al^{10} a e ... ς post *δυνατα* pon cum AΓRX ΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{7} vg (sed it vg etiam ante hab *quae inpossibilia sunt ap. homines*) go cop syr^{p} Ir$^{int 127}$ et ^{290}

28. *πετρ.* cum AΡΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu ... ς Ln *ο πετρ.* cum ℵBDLRUX al mu (:: at ita et Mt et Mc) | *αφεντεσ* (D al^{4} post *τα ιδια* pon) *τα* (1. al^{6} it^{5} praem *παντα*) *ιδια* c. ℵ^{c}BDL al^{8} cop syr$^{p\ mg}$ arm it^{pl} (e *remisimus omnia nostra et* similiterque syr^{cu}) ... ς *αφηκαμεν παντα και* (:: ut Mt et Mc) cum ℵ*AΡRXΓΔΛΠ unc^{9} al pler f vg go syr^{sch} et $^{p\ txt}$ aeth

29. *αμην λε. υμιν* sine *οτι* cum ℵ*DΔ 131. a b c e ff$^{2.}$ (g$^{1.2.}$vid) i l q vg Cyp^{310} ... ς Ln Ti add *οτι* cum ℵ^{c}ABLPRXΓΛΠ unc^{8} al pler f Hier iovin | *η γυναικ. η αδελφ. η γον.* hoc ordine cum ℵBL cop ... ς Ln *η γον. η αδελφ.* (DXΔ etc *η αδελφασ*) *η γυναικ.* cum ADPR unc rell al omn^{vid} it vg syrr rell (:: *η γυναικα* in Mt et Mc deest, at testes plurimi intruserunt ante *η τεκνα*) | *εινεκεν* cum ℵB (:: ita nemo in Mt aut Mc) ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum ADLPR unc rell al omn (U al pauc *ενεκα*)

30. *οσ ουχι μη* cum ℵBL 1. 124. 209. ... ς Ln *οσ ου μη* cum AΡRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... D arm *εαν μη* (:: ex Mc), item b c e i l *nisi ut* | *απολαβη* c. ℵALPRXΓΔΛΠ unc^{7} al pler ... BDM al^{10} arm *λαβη* | *πολλαπλασιονα*: D a b c e ff$^{2.}$ i l q syr$^{p\ mg}$ (in cod^{barsa}) Cyp$^{91.185.278.310}$ al *επταπλασιονα*

31. *ιερουσαλημ* cum ℵBDLR y^{scr} e go cop Or^{3,496} ... ς Ln *ιεροσολυμα* (:: ut Mt et Mc lectione non fluct) cum AΡXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc

35 [224.2] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ Ἰερειχὼ τυφλόσ 35–43 Mt 20, 29–34
τισ ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσασ δὲ ὄχλου δια- Mc 10, 46–52
πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι
Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ
υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
σιγήσῃ· αὐτὸσ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με.
40 σταθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸσ αὐτόν.
ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι θέλεισ ποιήσω;
ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἀνά-
βλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν
ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

1 [225.10] Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενοσ Ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ,
καὶ ἦν πλούσιοσ· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. 4 καὶ προδρα-

---

35. *ιερειχω* cum BDPQ (Lc 19, 1 Mc 10, 46 Heb 11, 30 et. ℵ; Mc 20, 29 BCLZ, alibi et. Δ) ... ς Ln *ιεριχω* cum ℵALRXΓΛΔΠ unc[8] al omn[vid] | *επαιτων* cum ℵBDL Or[3, 785] Dial[858] (D e Dial *επαιτ.* ante *εκαθητ.* pon) ... ς *προσαιτων* (:: cf ad Mc) cum APQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

36. *τι ειη τουτ.* cum ℵABPΓΔΛ unc[6] al longe plu; item it[pler] vg ... Ln *τι* [*αν*] *ει. τουτ.* cum DKLMQRXΠ al plus[25] Or[3, 785d] etc Dial[858], item a

39. *σιγηση* cum BDLPX al[4] Or[3, 786semel] ... ς *σιωπηση* (:: ut Mt et Mc) cum ℵAQRΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[3, 786semel]

40. *ο* $\overline{ις}$ cum ℵLQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere Or[3, 786], item Ti $\overline{ις}$ cum BD ... Λ 63. Dial[858] om

41. *τι* cum ℵBDLX 57. e cop Dial[858] ... ς Ln praem *λεγων* cum AQR ΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go al, Or[3, 786] *ειπων*

XIX, 1. *ιερειχω* cum ℵBDQΛ ... ς Ln *ιεριχω* cum ALRΓΔΠ unc[8] rell omn[vid]

2. *καλουμενοσ* (et. e go cop syr[p] et[hr] arm): DG al[7] it[pler] vg syr[cu et sch] aeth om (Schu „sic ubique locorum apud Lc“) | *και ην* cum ℵL 245. (l s *et* sine *ην*) cop syr[cu] et[hr] go ... ς Ti *και ουτοσ ην* cum AQRΓΔΛ unc[7] al pler f syr[p mg] ... BKΠ al[8] b i q vg arm[ed] *και αυτοσ*, item U a c ff[2.] mt arm[odd] *και αυτοσ ην*: hinc Ln *και αυτοσ* [*ην*] ... D e om

3. *ηδυνατο* cum ℵAB[3]LQRΓΔΛ unc rell etc ... B*KΠ al aliq *εδυνατο*

μὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι
ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα-
βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατά-
βηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας
κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διε-
γόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά
μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι
ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
[Mt 18, 11] 1 Tim 1, 15 αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· 10 [226.5] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
11 [227.10] Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παρα-
βολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι

---

4. *προδραμων* cum אABKMQRSUΔΛ etc ... EFGHLVΓΠ al[25] *προσδραμων* | *εισ το* (157. *τα*) *εμπροσθ.* cum אBL f[scr] (157.) e (*praecessit autem in priore*; accedere vdtr d *antecedens ab ante*) ... ς Ln Ti *εμπροσθεν* cum AD[gr]QRΓΔΛΠ unc rell al pler | *συκομορεαν* (et. ς[e] Gb Sz) cum אBLΔ al mu cop, item E[2]FHMSVΓΛ al plu *-μοραιαν* ... Ln et Ti *συκομωρεαν* cum DQ al[15], item (ut ς et ς[e] 1633sqq) *συκομωραιαν* E*G KUΠ al permu, item Λ *συκωμοραιαν* | *εκεινησ* cum אABLQRΓΔΠ unc[9] al plu, item D *εκεινη* ... ς (= Gb Sz) *δι εκεινησ* cum Λ 1. al mu

6. *αναβλεψασ ο* (B om) *ισ̅* omissis rell c. אBL 1. 131. 209. cop arm ... D *ειδεν και*, similiter vv ... ς Ln Ti *αναβλ. ο ισ̅ ειδεν* (KQVΛΠ* al *ιδ.*) *αυτον και* cum AQRΓΔΛΠ unc[9] al pler f vg go syr[p] et[hr], var it[pl]

7. *παντεσ* cum אABDLQRΓΔΛ unc[7] (et. S) al[100] fere ... ς *απαντεσ* cum K MΠ 1. al mu

8. *ζακχαιοσ*: אD al[7] *ο ζακχ.* | *τα ημισεια* (אB*Q 382. *-σια*) cum אBLQ 382; item Δ *ημισηα* ... ARΔ 69. al *τα ημισυ*, D* *τα ημυσοι* ... ς *τα ημιση* cum ΓΠ unc[9] al plu (8[pe] *-σεα* atque ita Ln ex errore de B), D[2] *τα ημυση* | *μου των υπαρχοντ.* c. אBLQ al cop ... ς Ln *των υπαρχ. μου* (D* etc *μοι*) cum ADRΓΔΛΠ unc[9] al pler etc | *τοισ* (B 248. g[scr] om) *πτωχοισ* ante *διδωμι* cum אBDLQ 1. 33. 209. Antioch[1044] ... ς Ln *διδωμ. τ. πτωχ.* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg etc

9. *αβρααμ* absq *εστιν* cum א*LR ... ς Ln Ti add *εστιν* c. א[c]ABDQ unc rell al omn[vid] it vg etc

11. *εγγυσ ειναι* (157. add *εισ*) *ιερουσ. αυτον* hoc ordine cum אBL 157., item Q *εγγ. ειναι αυτον ιερουσ.* (atque sic Ln) ... ς *εγγ. αυτ. ειν.* (M 106. al mu add *εισ*) *ιερουσ.* c. ARΓΔΛΠ unc[9] al pler etc

παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 [228.2] 12 ss Mt 25, 14—30
εἶπεν οὖν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λα- Mc 13, 34
βεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 [229.5] καλέσας δὲ δέκα
δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν
αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλο-
μεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν
αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς
δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγμα-
τεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα
προσηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι
ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε
μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀπο-
κειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος

---

13. *εν ω* (Gb'') cum ℵABDKLRΠ al[20] fere Or[3, 631] ... ς *εως* cum ΓΔΛ unc[8] al plu (al pauc add *αν*)

15. *δεδωκει* (Or *εδεδ.*) cum ℵBDL 1. 25. 131. 157. a e arm Or[3,632] ... ς Ti *εδωκεν* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler (sed al[6] *δεδωκε*) it[pler] vg (:: aor. simili modo poni solet; hinc *εδωκ.* pro *δεδωκει* aeque ac *δεδωκ.* pro *εδωκ.* aliena manu substitui poterat) | *γνοι* cum ℵBDL 33. ... ς *γνω* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler Or | *τις τι διεπραγματευσατο* (R *-σαντο*) cum ARΓΔΛΠ unc[9] al omn fere it[pler] vg syr[utr] go arm ... ℵBDL 157. e cop syr[cu] aeth Or[3, 631sq] *τι διεπραγματευσαντο*

16. *δεκ. προσ. μν.* hoc ordine cum ℵBL 1. 131. 209. a e ... ς *προσ. δεκ. μν.* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler 1 go cop syr[p] ... D it[8] vg syr[cu et sch] arm Lcif[206] *δεκ. μν. προσ.* | *προσηργασατο* cum ℵ*AB*DE*LR al[8] ... ς *προσειργ.* cum ℵ[c]B[3]E[2]ΓΔΛΠ unc[8] al pler

17. *ευγε* cum BD al[3] Or[3,631], item (sed nec aliter Mt 25, 21 et 23) it[pler] vg Lcif[206] ... ς *ευ* (:: ut Mt quem cf) cum ℵALRΓΔΛΠ unc[9] al pler (et. syr[p mg] graece) Eus[theoph 155]

18. *κυριε* hoc loco cum ℵBL ... ς Ln ante *η μν. σου* cum ADΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg go cop syrr ... ff[2.] arm om

19. *γινου* (L 433. *γενου*) hoc loco cum ℵBL al[4] ... D cop ante *και συ* pon ...'ς Ln ante *επανω* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[3, 632] Eus[theo 155]

20. *ο ετερος* cum ℵ[c]BDLR al[4] arm (et syr[p] ὁ cum*), item ℵ* *οτερος* ... ς *ετερος* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler

αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ ὃ οὐκ ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ.
22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματόσ σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.
ᾔδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ
θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάσ μου τὸ ἀργύ-
ριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα.
24 καὶ τοῖσ παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ
8, 18 δότε τῷ τὰσ δέκα μνᾶσ ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα
Mt 13, 12 Mc 4, 25 μνᾶσ. 26 [230.2] λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ
τοῦ μὴ ἔχοντοσ καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 [231.5] πλὴν τοὺσ ἐχθρούσ
μου τούτουσ τοὺσ μὴ θελήσαντάσ με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺσ ἀγά-
28—38 γετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺσ ἔμπροσθέν μου.
Mt 21, 1—9 Mc 11, 1—10 28 [232.2] Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων
Io 12, 12 ss εἰσ Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡσ ἤγγισεν εἰσ Βηθφαγὴ καὶ Βη-
θανίαν πρὸσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν
μαθητῶν 30 εἰπών· ὑπάγετε εἰσ τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσ-

---

22. *λεγει* (Gb'') cum ℵBE*GMRS*UΛ al plus[50] a s vg cop syr[cu] et [utr] . . . ς Ln *λεγει δε* cum AE[2]FHKS[2]VΓΔΠ al plu q arm . . . D *ο δε ειπεν*, b c e f i l aeth Lcif[206] *et dixit*

23. *μου το αργυρ.* cum ℵABL al[6] . . . ς *το αργ. μου* cum DRΓΔΛΠ unc[9] al pler, item it vg etc | *τραπεζαν* (Gb'') cum ℵABDLRΓΔΛΠ unc[8] al plu . . . ς praem *την* cum K al mu | *καγω ελθ.* cum ℵBD (ℵ* add *ουν*) . . . ς *και εγω ελθ.* cum ALRΓΔΛΠ unc[9] al pler | *σ. το. αν αυτο επραξα* cum ℵBL f, item Λ *αν αυτο ανεπραξα* . . . ς Ti *σ. το. αν επραξ. αυτο* cum DRΓΔΛΠ unc[8] al omn fere it[pl] vg go Lcif[206]

25. *ειπαν* cum ℵBL g[scr] . . . ς *ειπον* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler

26. *λεγω* sine coniunctione c. ℵBL al[7] a s[vid] cop . . . ς Ti *λεγ. γαρ*, Ln *λεγ. [γαρ]* cum ADRΓΔΛΠ unc[9] al pler go syr[cu] et P . . . it[6] vg *dico autem* | *αρθησεται* sine additam cum ℵ*BL al[7] Lcif[206] . . . ς Ti add *απ αυτου*, Ln [*απ αυτ.*] cum ℵ[c]ADRΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg go etc (:: licet ap Mt *του δε μη εχοντοσ* sit pro *απο δε του* etc, tamen probabile est inde *απ αυτου* huc inlatum esse)

27. *τουτουσ* cum ℵBKLMΠ al[10] cop Did[trin, 3, 20] . . . ς *εκεινουσ* c. ADRΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg syr[cu] et [sch] etc | *κατασφαξατε* cum ABDLRΓΔΛΠ unc[7] al pler etc . . . ℵMS 69. 433. *-σφαξετε* | *αυτουσ* cum ℵBFLR al[10] cop syr[cu] et [sch] et P c.* aeth . . . ς Ln om cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go arm Eus[luc]

29. *βηθφαγη* cum ℵAB*DLRΔΛΠ unc[8] al plu cop Or[3, 743] et [4, 182]; item it vg . . . B[3]UΓ al permu go *βηθσφαγη* (Γ al *-γην*) | *των μαθητων* cum

πορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀν-
θρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις
ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει. 32 [223.2] ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον κα-
θὼς εἶπεν αὐτοῖς. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι
αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰη-
σοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν
ἐν τῇ ὁδῷ. 37 [224.1] ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν
χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον
δυνάμεων, 38 λέγοντες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι
κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 [225.5] Καί

ℵBL al[3] e l s Or[4,182] Amb[luc1495] ... ς Ln add *αυτου* cum ADRΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pl] vg rell Eulog[302] Or[int3,976]

30. *ειπων* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler ... Ln *λεγων* cum ℵBDL al[3] Or[4,182] Eulog[302] (:: valent huc eadem quae ad 5, 13 notavimus) | *και* cum BDL 157. cop[petr 4] ... ς Ln om cum ℵARΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg go syrr Or[4,182] Eulog[302] (:: ut ll. pp.)

31. *ερειτε* sine *αυτω* cum ℵBDFLR al[3] it[7] cop aeth Or[3,737. 740] et [4,182] Eulog[302] ... ς Ti add *αυτω* (sed Gb[0]), Ln [*αυτω*] cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler a f vg go syr[cu et utr] arm Or[int3,976]

33. *ειπαν* cum ℵBL 33. Or[4,182 et 192] ... ς *ειπον* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler

34. *ειπαν* cum ℵBL Or[4,182] ... ς *ειπον* cum ARΓΔΛΠ unc[9] al pler | *οτι* cum ℵABDKLMΠ al[40] fere a f ff[2.] l q vg cop syr[cu et utr] Or[4,182] ... ς Ti om cum RΓΔΛΠ unc[7] al plu c e i s go arm aeth

35. *επιριψαντες* cum ℵAB*EGHLRΔ oi[scr] ... ς *επιρριψαντες* cum B[3]FKMS UVΓΛΠ al pler | *αυτων* cum ℵBDLΔ al plus[10] Or[4,182] ... ς Ti *εαυτων* cum ARΓΛΠ unc[9] al pler

36. *αυτων* cum ℵDLΓΔΛ unc[7] al pler Or[4,182] ... ABKRUΠ 1. al *εαυτων*

37. *ηρξαντο* c. ℵABEGHKMS*ΓΛΠ al longe plu s (*coeperunt universa multitudo*) go syr[cu et utr] (et go et syrr *coeperunt - turba*) ... DLRS[corr*]U VΔ al[25] fere Or[4,182], item a e arm *ηρξατο* | *πασων* c. ℵALRΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] Or ... Ln *παντων* c. BD Meth[321] (sed D *γεινομενων* pro *δυν.*)

38. *ο* (H 258. om) *βασιλευς* cum ℵ*H 69. (*ο ερ βασ.* sic) e l* Or[4,182] ... DΔ* al[8] a c ff[2.] i s aeth Meth[321] Tit[364] (Gall[5]) Eulog[302] *ο ερχομενος* ... ς Ln Ti *ο ερχομενος βασιλευς* cum ℵ[c]ALRΓΔΛ[2]Π unc[7] al pler f g[1.2.] l[2] vg go cop syr[p] arm, item B syr[cu et sch] *ο ερχομ. ο βασ.* | *εν ου-*

τινεσ τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε,
ἐπιτίμησον τοῖσ μαθηταῖσ σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.
41 [236.10] Καὶ ὡσ ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν,
λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ
πρὸσ εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι
ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά
σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 καὶ
ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, [237.2] καὶ οὐκ ἀφήσουσιν
λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ ἐπισκοπῆσ σου.

ραν. ειρηνη cum ℵBL Or[4,182] ... ς Ln ειρην. εν ουρανω (Α –νοισ) cum ADEΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc

39. ειπαν cum ℵABDL f[scr] Or[4,182] ... ς ειπον cum EΓΔΛΠ unc[8] al pler

40. ειπεν sine αυτοισ cum ℵBL cop arm Or[4,182] ... ς Ln add αυτοισ cum ADEΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg syrr go aeth | σιωπησουσιν cum ℵABLRΔ al[5], item D σειγησουσιν, item *tacebunt* e l fu ... ς σιωπησωσιν cum ΓΛΠ unc[8] al pler Or[4,182] et [189] et [3,745] Cyr[luc 394], item *tacuerint* it[pl] vg | κραξουσιν cum ℵBL Or[4,188ed] ... ς Ln κεκραξονται cum AR ΓΔΛΠ unc[7] al pler Or[4,182] etc, M etc κεκραξωνται, D b[scr] κραξονται

41. επ αυτην cum ℵABDHLRΓΔΠ al plus[30] Ir[92] ... ς επ αυτη cum EGKMS UVΛ al plu

42. ει εγνωσ και συ (και συ it[4] vg Or[int 977] go cop syr[p] Eus[theo 129] Bas[eth 272]; συ tantum a e i l s arm; om και συ syr[cu et sch]; καιγε συ omisso καιγε sq Eus[hist 3,7]) καιγε (ita it[mu] vg syr[cu et utr] arm Eus[theo] Bas[eth]; contra om D 157. e f q s go cop aeth Or[int 3,977bis]: Ln [καιγε]) εν τη ημερα σου (σου a c l vg go syr[utr]; contra om AD al[12] it[5] syr[cu] cop arm aeth Eus[hist et theoph] Bas[eth] Or[int 977bis]) c. (AD)EGHKMRSUVΓΔΛ Π al pler it vg go cop syr[cu et utr] arm Eus[hist 3,7 et theoph 129] Bas[eth 272] Or[int 977 bis]. Praeterea accedunt Ir[92] ex Mcosiis Or[3,321] Eus[ps 700 et esa 470] ..... ℵBL aeth Or[4,180] ει εγνωσ εν τη ημερ. ταυτη και συ | σου post ειρηνην c. ABΓΔΛΠ unc[8] al pler a go cop syr[cu et utr] arm aeth Or[3,321] etc, item σοι D al[4] it[7] vg etc ... ℵBL 259. Ir[92] ex Mcosiis Or [4,180] om, hinc Ln [σου]

43. παρεμβαλουσιν cum ℵC*L 33. schol[255] Eus[esa 470 et hist 3,7 cod] item a *inicient* ... ς Ln Ti περιβαλ. cum ABC[2]RΓΔΛΠ unc[7] al pler Eus[hist] ... G al pauc επιβαλουσιν, D βαλουσιν (d *mittent*) επι σε

44. επι λιθον cum ℵBDLRSΔ*Π (Γ επι λιθων) al mu Or[4,181] ... ς Ln Ti επι λιθω cum ACEGHKMUVΔΛ[2] al pler | εν σοι sec hoc loco cum ℵBDL

45 [238.1] Καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ 45 sq Mt 21, 12 sq Mc 11, 15–17
πωλοῦντασ, 46 λέγων αὐτοῖσ· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκόσ μου Es 56, 7
οἶκοσ προσευχῆσ· ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Ier 7, 11
47 [239.1] Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ 47 s Mc 11, 18
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι
τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὕρισκον το τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ
ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

1 [240.2] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντοσ αὐτοῦ 1–8 Mt 21, 23–27 Mc 11, 27–33
τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖσ καὶ
οἱ γραμματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ, 2 καὶ εἶπαν λέγοντεσ πρὸσ
αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ

---

al[6] it[3] cop arm aeth Or[4,181] ... ς Ti post *αφησουσιν* cum ACEΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg go syr[cu et utr]

45. *τουσ πωλουντασ* sine *εν αυτ.* (Gb'') cum ℵBCL al[12] e l s cop arm Or[4,181 et 192] ... ς Ln add *εν αυτω* cum ADEΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pl] vg go syr[cu et utr]. Item absq *και αγοραζ.* (Gb'') cum ℵBL 1. 209. cop Or[4,181 et 192 et 198] ... ς Ln add *και* (c add *τουσ*) *αγοραζοντασ* (:: ex ll. pp.) cum ACDEΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[utr] rell

46. *και* (cop *οτι*, l om) *εσται* (ℵ* om *κ. εστ.*, suppl [c]) *ο οικ. μου οικ. προσευχ.* cum ℵ[c] (et ℵ*) BLR al[10] c l cop arm Or[4,181] ... ς Ln *οτι* (*οτι* ς[e] Ln cum ACDKMΠ etc; ς Gb Sz om c. EGHSUVΓΔΛ etc) *ο οικ. μου οικ. προσευχ. εστιν* (c[2] etc *κληθησεται*) cum ACDΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go syrr (aeth) Epiph[316 et 340]

48. *ευρισκον* cum ℵABLΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[3,790] ... Ln *ηυρισκον* cum CDQR al | *ποιησωσιν* c. ℵABCDQRΓΔΛΠ unc[6] al plu ... KLS al[50] fere Or[3,790bis] *ποιησουσιν* | *εξεκρεμετο* cum ℵB (:: forma *κρεμομαι* pro *κρεμαμαι* a vulgari usu haud aliena videtur fuisse) ... ς Ln Ti *εξεκρεματο* cum ALQR unc rell etc ... D 47. *εκρεματο*

XX, 1. *των ημερων* sine additam (Gb') c. ℵBDLQ al plus[10] it vg cop syr[cu et sch et hr] aeth Mcion[epiph341] ... ς add *εκεινων* cum ACRΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[p] arm | *οι ιερεισ* (Gb') cum AEGHKSUVΓΔΛΠ al[100] fere go ... ς Ln *οι αρχιερεισ* cum ℵBCDLMQR al mu it vg cop syr[omn] arm aeth (:: at sic et Mt et Mc lectione non fluct)

2. *ειπαν* cum ℵBLR 69. ... ς Ln *ειπον* cum ACDQΓΔΛΠ unc[8] al pler | *λεγοντ.* ante *πρ. αυτ.* cum ℵBL al[8] it[4] vg syr[cu et sch], item ς Ti post *πρ. αυτ.* cum AQRΓΔΛΠ unc[8] al pler go syr[p] ... CD etc om | *ειπον ημιν* c.

δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰω-
άννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς
ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὐκ ἐπι-
στεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας
καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.
7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9—19 Mc 21, 33—46 Mt 12, 1—12 9 [241.2] Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύ-
την. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς,
καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσου-

---

ℵ^{a}BLR 1. 33. et ϛ Ln ειπε ημιν c. ADQΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item it vg etc ... ℵ*C om (:: ut Mt et Mc)

3. λογον (Gb') cum ℵBLR al^{7} c q for tol syr^{sch} (et syr^{p} add ενα c.*) ... ϛ ενα λογ. (:: ut Mc) c. CDEGHQU^{2}VΓΔΛ al plu f g^{1} vg go syr^{hr} aeth; item AKMSU*Π al aliq arm syr^{p} c.* λογ. ενα (:: ut Mt) ... a e ff^{2} i syr^{cu} prorsus om ενα λογ.

4. το ιωαννου cum ℵDLR ... ϛ Ln Ti om το cum ABCQΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid}

5. συνελογισαντο cum ABLQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler e cop go ... Ln συνελογιζοντο (:: at -ζοντο et Mt et Mc) cum ℵCD al aliq it^{pler} vg syr^{cu} et^{utr}et^{hr} | ερει c. ℵABC^{2}DLQR unc rell al omn^{vid} etc: Ln add ημιν (:: ut Mt) cum C* it^{6} gat mm cop^{wi} et ^{sch} syr^{cu}et^{utr}et^{hr} | διατι absq additam (Gb') c. ℵBEGHLRSUVΓΔΛ tisch* al^{60} c ff^{2} i l harl* mm cop aeth syr^{hr} ... ϛ add ουν, Ln [ουν] cum ACDKMQΠ al mu it^{6} vg syr^{p} arm

6. ο λα. απασ cum ℵBDL al^{5} it^{6} vg cop syr^{sch}et^{hr} ... Ln πασ (R απασ) ο λα. c. ACQ(R)ΓΔΛΠ unc^{8} al pler a go syr^{cu}et^{p} arm

9. προσ τον λαον (L οχλον) hoc loco cum ℵABCLRΓΔΛΠ unc^{8} al pler etc ... Ln post λεγειν cum Q al pauc c f ff^{2} i l q vg cop syr^{sch} ... a om | ανθρωποσ (et. Gb Sz) c. ℵBCDLQRΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg go cop aeth Or^{3,774} ... ϛ (= Gb Sz) add τισ cum A al mu g^{1} syr^{cu} et ^{sch} et ^{p} c.* arm | ανθρ. εφυτ. αμπελ. hoc ordine cum ℵ(A)BLQRΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} f vg go etc Or^{3,774} ... C αμπελ. ανθρ. εφυτ. ... Ln αμπελ. εφυτ. ανθρωπ. cum D a e f i l q Amb$^{luc\,1490}$ (:: ex ll. pp.) | εξεδετο cum ℵ*AB*CL ... ϛ Ln εξεδοτο cum ℵ^{c}B^{3}DQRΓΔΛΠ unc^{8} etc

10. και (1. 131. 209. add τω :: ut Mc) καιρω cum ℵBDL al it^{5}, D καιρω δε ... ϛ και εν (CQ al pauc cop add τω) καιρ. cum A(CQ)RΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{4} vg al | δωσουσιν cum ℵABLMQ al plus^{12} ... ϛ δωσιν cum CDR

σιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντεσ κενόν. 11 καὶ
προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντεσ καὶ
ἀτιμάσαντεσ ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι·
οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντεσ ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ
τοῦ ἀμπελῶνοσ· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν·
ἴσωσ τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διε-
λογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· ἀπο-
κτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόν-
τεσ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ὁ
κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργοὺσ
τούτουσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. ἀκούσαντεσ δὲ εἶπαν· μὴ
γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψασ αὐτοῖσ εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμέ-
νον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη Ps 118, 22
εἰσ κεφαλὴν γωνίασ; 18 πᾶσ ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συν- [Mt 21, 44]
θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19 [242.1] καὶ ἐζή-

---

ΓΔΛΠ unc[7] al pler | *εξαπεστ. αυτ. δειρ.* cum ℵBL ... ς Ln Ti *δειραντεσ αυτ. εξαπεστειλ.* (ΚΠ *απεστ.*) cum ACQRΓΔΛΠ unc[8] al pler etc

11. *ετερον πεμψαι* cum ℵABLU a c ff[2.] i l q (item f vg) ... ς *πεμψ. ετερ.* c. CQRΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] (cop syr[p]) syr[cu] et [utr] go arm aeth

12. *προσεθετ. τριτ. πεμψ.* cum ℵBL al[4] it[pler] (q add *servum*) vg arm ... ς *προσεθ. πεμψ. τριτ.* cum ACQRΓΔΛΠ unc[8] al pler go cop syr[utr] ... D e *τριτ. επεμψεν* | *και τουτον* cum ℵBCDLQRΓΔΛ unc[7] al pler ... Ln *κακεινον* (:: ex v. 11 et Mt) cum AKΠ al aliq it[pler] vg syr[p mg]

13. *εντραπησ.* c. ℵBCDLQ al[6] it[6] cop syr[cu] et [p mg] arm ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem *ιδοντεσ* cum ARΓΔΛΠ unc[8] al pler e f vg go syr[sch] et [p txt] aeth

14. *διελογιζοντο* cum ℵBCDLQRΓΔΛ unc[7] al pler e cop syr[cu] et [utr] ... Ln *διελογισαντο* cum AKΠ al[4] a c f ff[2.] i l q | *προσ αλληλουσ* cum ℵBD LR al[8] cop syr[p mg] arm[ed] ... ς Ln *πρ. εαυτουσ* cum ACQΔΛΠ unc[8] al pler, Γ *εν εαυτοισ*, item *inter* (*intra*, *apud*) *se* it vg syr[sch] et [p txt] arm cod ... syr[cu] aeth om | *αποκτεινωμεν* cum ABKMQΠ al plus[10] it[pler] vg 130[lat] go arm ... ς (Gb[o]) praem *δευτε* (:: ex ll. pp.) cum ℵCDLRΓΔΛ unc[6] al pler e tol cop syr[cu] et [sch] et [p c.*] aeth Or[3,6]

16. *ακουσ. δε* cum ℵBCLQRΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] etc: Ln *οι δε ακουσ.* cum AD e, item a | *ειπαν* c. ℵBDGLQR 33. ... ς *ειπον* cum ACΓΔΛΠ unc[7] al pler

19. *εζητησαν* cum ℵABLRΓΔΛΠ unc[8] al pler a e go syr[p] Mcion[epiph341] ... Ln *εζητουν* (:: ut Mc) cum CD al plus[15] it[pler] vg cop syr[cu] et [sch]

τησαν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖ-
ρασ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι
πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.
20—26 Mt 22, 15—22 Mc 12, 13—17 20 $^{248.2}$ Καὶ παρατηρήσαντεσ ἀπέστειλαν ἐνκαθέτουσ ὑπο-
κρινομένουσ ἑαυτοὺσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου,
ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνοσ.
21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶσ
λέγεισ καὶ διδάσκεισ καὶ οὐ λαμβάνεισ πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
θείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· 22 ἔξεστιν ἡμᾶσ Καίσαρι
φόρον δοῦναι ἢ οὔ; 23 κατανοήσασ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· 24 δείξατέ μοι δηνάριον. τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπι-
γραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαροσ. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαροσ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.

---

arm | *οι γραμμ. και οι αρχιερ.* (C *φαρισαιοι*) cum AB(C)KLMUΠ al^{15} e go cop syr^{p} arm aeth ... ς *οι αρχιερ. και οι γραμμ.* cum ℵDEGHRSV ΓΔΛ al plu it^{pler} vg syr^{cu} et ^{sch} (:: at hic ordo solet esse nec fere fluct, ut 9, 22. 19, 47. 20, 1. 22, 2 et 66. 23, 10.) | *τον λαον* cum ℵA BCDEHKLMRUΔΠ al plu it vg etc ... GSVΓΛ al^{80} fere om | *ειπεν* (D *ειρηκεν*) hoc loco cum ℵB(D)GL al^{6} it vg cop syr^{sch} (syr^{cu} om *τ. παραβ. ταυτ.*) ... ς post *τ. παρ. ταυτ.* pon (:: ut Mc) cum ACRΓΛΔΠ unc^{7} al pler go syr^{p} arm

20. *ενκαθετ.* (*ενκ.* ut ℵDR; ς Ln Ti *εγκ.* ut ABCL unc rell etc): e *unum adque alterum*, *ἕνα καθ' ἕνα* Δ in margine | *λογου* cum ℵABΔΛΠ unc^{7} al longe plu (f vg *eum in sermone*) ... CKΓ al^{25} fere *λογον*, L *λογουσ*, D 86. 7^{pe} *των λογων*, it^{pler} *sermones eius*, item go arm | *ωστε* cum ℵB CDL y^{scr} ... ς *εισ το* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler

22. *ημασ* cum ℵABL al^{6} ... ς Ln *ημιν* c. CDPΓΔΛΠ unc^{8} al pler Bas^{eth259}

23. *ειπ. προσ αυτ.* sine additam (Gb″) cum ℵBL al^{6} e cop arm ... ς Ln add (:: e ll. pp.) *τι με πειραζετε* (C 59. l insuper add *υποκριται* :: ut Mt) c. ACDPΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg etc

24. *δειξατε* cum ℵABDLMP al^{30} ... ς *επιδειξατε* (:: ut Mt) cum CΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu | *δηναρ.* (D *νομισμ.*) sine additam cum ABDPΓΔΛΠ unc^{8} al plu it^{pler} vg go syr^{cu} et ^{sch} aeth Bas$^{regg 448}$ et ^{eth} ... ℵCL al^{50} etc add *οι δε εδειξαν* (ℵ add *αυτω*). *και ειπεν*: hinc Ln [*οι δε εδ. κ. ειπ.*] | *οι δε* cum ℵBL 33. cop syr^{sch} et $^{p mg}$ pers^{p} (confirmat et. syr^{cu}) Bas^{regg448} ... ς Ln Ti *αποκριθεντεσ δε* cum ACPΔΛΠ unc^{7} al pler f go syr$^{p txt}$ Bas^{eth}, G f^{scr} *και αποκριθεντεσ*, item DΓ etc *αποκριθεντεσ* | *ειπαν* cum ℵBCL 33. ... ς Ln *ειπον* cum ADPΓΔΛΠ unc^{8} al pler

25. *προσ αυτουσ* cum ℵBL al^{8} e ... ς Ln *αυτοισ* (:: ut Mt et Mc) c. ACD

26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν. 27–38 Mc 12, 18–2 Mt 22, 23–33
27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε,
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, Deu 25, 5
καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ
ὁ δεύτερος 31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ
οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-

---

ΡΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] etc | τοινυν αποδοτε cum ℵBL 69. 346. cop go arm ... ς Ln αποδοτ. τοινυν cum ΑCΡΔΛΠ unc[8] al pler c f ff[2.] vg syr[sch] et p, item Γ al[7] αποδ. ουν (:: ut Mt) ... D a e i l q syr[cu] aeth nil nisi αποδοτε (:: ut Mc) | καισαρι cum ℵABC[3]ΡΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[regg 448] ... Ti τω καισαρι cum C*DL al[8]

27. οι αντιλεγοντ. cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler a item syr[p] arm; it[8] vg *qui negant esse resurrectionem* (contra e go cop syr[cu] et [sch] aeth *qui dicunt resurr. non esse*)... ℵBCDL al[25] (item e go cop syr[cu] et [sch] aeth) οι λεγοντες :: ut ll. pp.

28. μωυσης cum BDGKLMSVΓΠ al plu ... ς μωσης cum ℵAEHPUΔΛ al plu | ατεκν. η (ℵ[c] ην) cum ℵ[a]et[c]BLP al[11] a ff[2.] g[1.] l q vg cop arm aeth (accedunt syr[cu] et [sch]) ... ς Ti ατεκν. αποθανη cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler c f i go syr[p] | εξαναστηση cum ℵBDGKLMSUVΛΠ al plu ... ΑΕΗΡΓΔ al[25] -στησει

30. και ο δευτερος (Gb′) cum ℵBDL 157., item e g[2.] cop aeth ... ς Ln και ελαβεν ο δευτ. την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος cum ΑΡ ΓΔΛΠ unc[8] al pler (it[pl] vg arm varie mutant) syr[cu] et [utr]

31. ελαβεν αυτην: ΑΕΗVΓΔ al[70] fere go syr[sch] et p add ωσαυτως, hinc Ln [ωσαυ.] | ου (et. ς Gb Sz) cum ℵABDEHLSUVΔΛ al plus[60] e ff[2.] i q cop (et P*vid) ... ς[e] praem και cum GKMP[2]ΓΠ al permu a c f l vg go arm syr[sch] et p, item syr[cu] aeth ελαβον αυτην και | απεθανον: Ti -ναν cum B*

32. υστερον absq δε c. ℵ*BDEHSΔΛ al[25] fere ff[2.] g[1.] vg go etc ... ς (Gb°) add δε (:: ut Mt lectione non fluct) c. ℵ[c]AGKLMPUVΓΠ al plu f l q cop syr[p] c.* Item edidimus υστερ. absq παντων c. ℵBDL al[9] it[mu] cop syr [cu] et [sch] arm[zoh] perss ... ς (post υστ. δε) add (Gb°) παντων (:: ut Mt et Mc) cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler f g[1.] q vg go syr[p] arm[usc] | και η γυνη απεθαν. cum ℵBDL al[8] ... ς Ln απεθ. και η γυνη cum ΑΡΓΔΛΠ unc[8] al pler it[mu] vg go cop syr[cu] et [utr] arm aeth

νεν. 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ κατα-
ξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά-
σεως υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμή-
Ex 3, 6 νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν
Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. 39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν
Mt 22, 46 Mc 12, 34 γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. 40 [244.2] οὐκέτι γὰρ
41–44 ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
Mc 12, 35–37 Mt 22, 41–45 41 [245.2] Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν
42 s Ps 110, 1 Act 2, 34 s εἶναι Δαυεὶδ υἱόν; 42 αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν·

33. *η γυν. ουν εν τη αναστ.* cum BL syr^p mg (:: nil simile ll. pp.) ... ς Ln *εν τη ουν αναστ.* (:: ut Mt et Mc) cum ℵ^c ADPΓΔΛΠ unc^8 al pler (c) f q vg syr^sch et ^p txt cop etc; item sed omisso *ουν* ℵ* 157. a e ff^2 i l syr^cu | *γινεται* cum ABPΓΔΛΠ unc^7 al pler go syr^p ... ℵDGL etc *εσται* (:: ut Mt et Mc)

34. *και* sine additam (Gb' prob Schu) cum ℵBDL al^2 it^pler vg cop syr cu et sch perss ... ς add *αποκριθεις* (:: ut Mt, cf et. ad Mc) cum AP RΓΔΛΠ unc^8 al pler q (sed om *και*) go syr^p arm aeth | *γαμισκ.* cum ℵBL al^9 Clem^108 Or^3, 335 Eus^mc ell 156, item ς *εκγαμισκοντ.* cum EGHQRS VΛ al plu ... Ti *εκγαμιζονται* cum ΔKMPUΓΔΠ al^50 fere Bas^eth 286 (al *γαμιζονται*) ... D *γαμουνται*

35. *γαμιζονται* cum ℵDLQRΔ al^6 Clem^551, item Ti *εκγαμιζονται* cum APΓ ΛΠ unc^8 al^100 ... B al^10 fere *γαμισκονται*, item ς *εκγαμισκοντ.* cum minusc vix mu

36. *ουτε* cum ℵQRΓΔΛΠ unc^8 al pler Bas^eth 286 ... Ln *ουδε* cum ABDLP al^3 | *εισιν* (M etc om; ℵ post *θεου* pon) *θεου* cum ℵABL ... ς Ln *εισ. του θεου* cum PQRΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid Bas^eth 286

37. *μωυσης* cum BDKLMPQRSUΠ al plu ... ς *μωσης* cum ℵAEGHVΓΔΛ al plu | *θεον* sec et tert sine articulo c. ℵBDLR 48^ev Or^4, 341 Epiph^marc ... ς *τον θεον* cum APQΓΔΛΠ unc^8 al pler (et. syr^p mg gr)

39. *ειπαν* cum ℵBDLQ ... ς *ειπον* cum APRΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid

40. *ουκετ. γαρ* cum ℵBL 33. 36. 57. 108. cop ... ς Ln *ουκετ. δε* cum ADP QRΓΔΛΠ unc^8 al pler go syr^p arm ... it vg etc *και ουκετι*

41. *ειναι δαυ. υιον* cum ℵBL, item G 157. *ειν. υι. δαυ.* ... ς Ln *υι. δαυ. ειν.* cum APQRΓΔΛΠ unc^7 al pler it^pler am (al) cop syr^p arm

εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕωσ ἂν
θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 44 Δαυεὶδ οὖν
κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶσ αὐτοῦ υἱόσ ἐστιν;
45 [246.2] Ἀκούοντοσ δὲ παντὸσ τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ· 45–47 Mt 23, 1. 6. 7. 14.
46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν Mc 12, 38–40 11, 43
στολαῖσ καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ πρωτοκα-
θεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ,
47 [247.8] οἳ κατεσθίουσιν τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μα-
κρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI.

1 Ἀναβλέψασ δὲ εἶδεν τοὺσ βάλλοντασ εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον 1–4 Mc 12, 41–44
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίουσ. 2 εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν
βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν· ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ

---

42. *αυτοσ γαρ* cum ℵBLR al[6] l cop Cyr[act68], item Q *και αυτ. γαρ* ... ϛ Ln Ti *και αυτοσ* cum ADPΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg go syr[cu et utr] rell | *ψαλμων* cum ℵABLQRΓΔΛΠ unc[8] al pler Cyr[act] ... Ln *των ψα.* cum DP al[10] | *ο κυριοσ* cum ℵALPQRΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Cyr[act] ... Ln *κυριοσ* c. BD

44. *κυριον αυτον* cum ℵDEGHPSVΓΔΛ al pler a c e ff[2] i l q vg syr[p] ... Ti *αυτον κυριον* (:: cf ll. pp.) cum ABKLMQRUΠ al plus[10] f go cop arm syr[sch] Cyr[act68] | *αυτου υι. εστ.* c. ABKMΠ al cop ... ϛ Ln *υι. αυτ. εστ.* cum ℵDLPQRΓΔΛ unc[6] al pler it vg etc Cyr[act] :: ut Mt

45. *τοισ μαθηταισ* cum BD arm ... ϛ Ln *τ. μαθ. αυτου* cum ℵALPRΔΛΠ unc[8] al pler it vg etc, item Γ 235. *τ. εαυτου μαθηταισ* ... Ti *προσ αυτουσ* cum Q

47. *οι κατεσθιουσιν* c. ℵABLQRΓΔΛΠ unc[8] al pler Bas[eth264] ... Ln *οι κατεσθιοντεσ* (D *-σθοντεσ*) c. DPX al[2] | *λημψοντ.* cum ℵABDLPRX ... ϛ *ληψ.* cum QΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

XXI, 1. *εισ το γαζοφυλακιον* hoc loco cum ℵBDLX al[6] e syr[sch et hr] Or [4,288 et 290] ... ϛ Ln post *τα δωρ. αυτ.* cum APQΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg al mu

2. *τινα* (A *τιναν*) sine *και* (Gb[0]) c. ℵBKLMQXΓΠ al plus[30] c ff[2] i l q syr[hr] aeth Or[4,288 et 290 semel] Bas[eth] ... Ti *τιν. και* cum AEGHSUVΔΛ al[65], ϛ *και τινα*, Ln [*και*] *τινα* c. DP al vix mu a e f m s vg cop syr[cu et sch] (et[p] *και* c.*) arm | *δυο λεπτ.* cum ADPΓΔΛΠ unc[8] etc ... ℵBLQX 33. 157. it[pler] vg cop etc *λεπτ. δυο*

*χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντεσ γὰρ οὗτοι
ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον εἰσ τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ
ὑστερήματοσ αὐτῆσ ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.*
5—11 Mt 24, 1—7 Mc 13, 1—8 5 [248.2] *Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοισ καλοῖσ
καὶ ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν·* 6 *ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσον-
ται ἡμέραι ἐν αἷσ οὐκ ἀφεθήσεται λίθοσ ἐπὶ λίθῳ, ὃσ οὐ καταλυ-
θήσεται.* 7 [249.2] *ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, πότε
οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;*
8 *ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸσ ἤγγικεν· μὴ
πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.* 9 *ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ
ἀκαταστασίασ, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον,
ἀλλʼ οὐκ εὐθέωσ τὸ τέλοσ.* 10 *τότε ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἐγερθήσεται
ἔθνοσ ἐπʼ ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,* 11 *σεισμοί τε μεγά-
λοι καὶ κατὰ τόπουσ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ση-*

---

3. *η πτωχη αυτη* cum ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler a syr[p] Or[4, 288 et 290] ... Ln *αυτη η πτωχη* (:: ut Mc) cum ℵBDLQ al[5] it[pler] vg arm Bas[eth 262] | *πλειω* cum DQX al[7], item L *πλειονα* ... ς *πλειον* (:: ut Mc) cum ΑΒΓΔ ΛΠ unc[8] al pler Or[4, 288 et 290] Bas[eth]; item ℵ 243. *πλεον*

4. *απαντεσ* cum ΑLQXΓΛΠ al omn[vid] Bas[eth 262] ... Ln *παντεσ* cum ℵBDΔ Or[4, 288] | *εισ* (L om) *τα δωρα* sine additam cum ℵBLX 1. 118. 131. 209. cop syr[cu et hr] ... ς Ln add *του θεου* cum ΑDQΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg etc | *απαντα* cum ΑΓΔΛΠ unc[8] (Υ *απαν*) al pler Bas[eth] ... Ln *παντα* cum ℵBDLQX al pauc Or[bis]

5. *αναθεμασιν* cum ℵADX 1. al aliq ... ς *αναθημασι* cum BLQΓΔΛΠ unc[8] al pler syr[p mg gr]

6. *επι λιθω*: ℵ[c]LX etc *επ. λιθον*

8. *λεγοντεσ* sine *οτι* cum ℵBLX 50[ev] c aeth Tert[marc 4, 39] ... ς Ti add *οτι*, Ln [*οτι*] cum ΑDΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg cop | *μη* sine *ουν* cum ℵ BDLX al[2] it[7] cop syr[cu et hr] arm aeth ... ς (sed Gb[o]) Ti add *ουν* cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler f q vg syr[p]

9. *ταυτ. γενεσθ. πρωτ.* cum ℵBLΓΔΛΠ unc[8] al pler a e l ... Ti *γενεσθ. ταυτ. πρωτ.* cum ADX al aliq

10. *επ* cum ℵADLX 1. 209. al ... ς Ti *επι* cum BΓΔΛΠ unc[8] al pler

11. *και κατα τοπουσ* cum ℵBL 33. cop arm aeth ... ς Ln *κατα τοπ. και* cum ADXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[omn] | *λιμοι και λοιμοι* cum ℵA DLΓΔΛΠ unc[8] al longe pler e cop syr[sch et p et hr] arm ... Ti *λοιμ. κ. λιμ.* cum B 130[gr et lat] 157. it[pler] vg syr[cu] | *φοβητρα* cum ℵALXΓΔΠ

μεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 $^{250.1}$ *Πρὸ δὲ τούτων πάν-* 12 ss Mt 10, 17 ss
των ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παρα- 24, 9 Mc 13, 9–13
διδόντεσ εἰσ τὰσ συναγωγὰσ καὶ φυλακάσ, ἀπαγομένουσ ἐπὶ βασιλεῖσ
καὶ ἡγεμόνασ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματόσ μου· 13 *ἀποβήσεται ὑμῖν εἰσ*
μαρτύριον. 14 $^{251.2}$ *θέτε οὖν ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν μὴ προμελε-* 12, 11
τᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 *ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ*
δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντεσ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
16 *παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν* 16 sq Mt 10, 21 sq
καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 *καὶ ἔσεσθε μισούμενοι*
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 *καὶ θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ*
ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 *ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰσ*
ψυχὰσ ὑμῶν. 20 $^{252.10}$ *Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρα-* 20 ss Mt 24, 15–19 Mc 13, 14–17
τοπέδων Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσισ αὐ-

---

unc^{8} al omn^{vid} ... Ln Ti *φοβηθρα* cum BD | *απ ουρανου* hoc loco c. AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item certe cum *σημ. μεγαλ.* conjg cop arm syr^{sch} et ^{p} et ^{hr} (et. Tert^{marc}). Similiter ℵL al^{8} post *μεγαλα* pon, item B ante *σημεια* (sic Ln edidit) ... D it vg Or$^{int\,3,355}$ syr^{cu} ante *και σημεια* pon

12. *παντων* (et. Gb Sz) cum ℵABDLXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu ... ς (= Gb Sz) *απαντων* cum minusc vix mu | *τασ* ante *συναγωγ.* cum ℵBD 157. d^{scr*} ... ς Ln Ti om cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *απαγομενουσ* cum ℵBDL 1. 131. 209. e ... ς Ln *αγομενουσ* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler (it^{plu} vg)

13. *αποβησεται* sine additam cum ℵ*BD ... c ff$^{2.}$ i l q add *enim* ... ς Ln Ti add *δε* cum ℵ^{c}ALR unc rell al omn^{vid} e f vg cop etc

14. *θετε* cum ℵAB*DLMRXΠ 33. p^{scr} ... ς *θεσθε* cum B^{3}ΓΔΛ unc^{7} al pler Or^{1,295} Cyr$^{nest\,108}$ | *εν ταισ καρδιαισ* (Gb') cum ℵABDLX 1. 33. 157. Cyr^{nest} ... ς *εισ τασ καρδιασ* cum RΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{1,295}

15. *αντιστη. η αντειπ.* cum ℵBL 13. 69. 124. 157. 346. e f (vg) arm Or ^{1,295} Did$^{int\,270bis}$ ... ς *αντειπ. ουδε* (AKMRΠ etc *η*, atque ita Gb) *αντιστην.* cum ARXΓΔΛΠ unc^{8} al pler syr^{p} Cyr$^{nest\,108}$ ... D^{gr} etc *αντιστηναι* (*resistere*), d *contradicere* tantum | *απαντεσ* cum BL ... ς Ln *παντ.* cum ℵADRXΓΔΛΠ unc^{8} etc ... a c ff$^{2.}$ i l q Cyp^{106} et ^{268} om (non item e f vg)

17. *δια τ. ον. μου* post *υπο παντ.* c. ℵABDEGHLRX al plu it vg etc ... Ti ante *υπο πα.* c. KMUVΓΔΠ al mu syr^{p} ... SΔ al^{7} om

19. *κτησασθε* cum ℵDLRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler etc ... Gb' Ln Ti *κτησεσθε* cum AB al^{10} it vg etc

20. *ιερουσαλημ* cum ℵBDR Or^{3,642} et^{711} Eus$^{hist\,3,7}$ cod ... ς Ti *την ιερουσαλ.* cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} Or^{1,400} et ^{3,8} etc

τῆς. 21 [253.2] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ
εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν
τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 [254.2] οὐαὶ ταῖς ἐν
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
[255.2] ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ
τούτῳ, 24 [256.10] καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλω-
25 26 τισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
Mt 24, 29 s
Mc 13, 24–26 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 [257.2] Καὶ
ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυ-
χόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων
τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 [258.2] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τού-
των γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι
29–33
Mt 24, 32–35 ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς.
Mc 13, 28–31 ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη,
βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ

---

22. *πλησθηναι* (et. Gb Sz) cum ℵABDLRΔΛΠ unc[8] al plu ... ς (= Gb Sz) *πληρωθηναι* cum CX al mu

23. *ουαι* sine additam cum BDL a c e ff[2] i l q ... ς add *δε* (:: ut Mt et Mc) cum ℵACRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f vg cop syr[omn] etc | *τω λαω* (et. Gb Sz) cum ℵABCDELMRXΞ al[30] it vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *εν* c. ΓΔΛ unc[6] al plu syr[p] aeth

24. *μαχαιρης* cum B*Δ ... ς La Ti *μαχαιρας* cum ℵAB[2]CLR unc rell al omn[vid] ... D *ρομφαιας* | *τα εθν. παντ.* hoc ordine cum ℵBLR 124. cop ... ς *παντ. τα εθν.* cum ACDXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[cu] et p etc | *αχρι* (DR al mu +*ς*) *ου* cum ℵBCDLR al[20] fere ... ς *αχρι* sine *ου* c. AXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu

25. *εσονται* cum ℵBD 229** cop ... ς *εσται* cum ACLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler Eus[theoph 188] | *ηχους* (Gb'') cum ℵABCRMRX al[12] fere it vg cop syr[sch] et p arm (add *ως*) Tert[marc 4, 39] ... ς *ηχουσης* cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler Eus[luc 208]

30. *ηδη* sec hoc loco c. ABCΓΔΛ unc[8] al pler b q etc (syr[p] *ecce*) ... ℵD LR etc post *εγγυς* (*εγγ. εστ.* ℵ syr[hr]) pon ... ΞXΠ etc om

ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρ-
ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 [259.10] Προσ-
έχετε δὲ ἑαυτοῖσ μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ
καὶ μέθῃ καὶ μερίμναισ βιωτικαῖσ, καὶ ἐπιστῇ ἐφ᾽ ὑμᾶσ αἰφνίδιοσ
ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡσ παγίσ· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντασ τοὺσ
καθημένουσ ἐπὶ πρόσωπον πάσησ τῆσ γῆσ. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰσ ἡμέρασ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰσ δὲ νύκτασ · 37 s Mt 21, 17 Io 8, 1 s
ἐξερχόμενοσ ηὐλίζετο εἰσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ὤρθριζεν πρὸσ αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

---

33. *παρελευσονται* pri cum ℵABDLRXΓΔΛ unc[8] al plu it[pl] vg ... CKΠ al plus[20] a e q *παρελευσεται* | *ου μη παρελευσονται* cum ℵBDL 13. 33. 157. ... ς *ου μη παρελθωσι* cum ARXΓΔΛΠ unc[9] al pler

34. *βαρηθωσιν* (Gb Sz) cum ℵABCLRXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu Bas[eth 287] Cyr[luc 410] ... ς (= Gb Sz) *βαρυνθωσιν* cum DH al mu Meth[702] Bas eth[276] Cyr[ador 170] | *υμων αι καρδιαι* cum ℵCDLRΓΔΛΠ unc[9] al pler etc .. Ln *αι καρδ. υμων* cum ABX al[6] (item Latt etc) | *επιστη εφ υμ. αιφνιδ.* cum ℵBDLR 77. 157. it vg etc ... Ln *αιφν. επιστ. εφ υμ.* c. A al aliq cop syr[sch] Bas[eth 287] Ir[int 278] ... ς *αιφν. εφ υμ. επιστ.* cum CΓΔΛΠ unc[9] (X omisso *εφ υμ.*) al pler arm syr[p] Bas[eth 276]

35. *εκεινη* [35] *ωσ παγισ· επ. γαρ* (d *autem*) cum ℵBDL 157. a b c e ff[2] i cop Meth[702] Cyr[luc 410] Tert[marc 4, 39] ... ς Ti *εκεινη·* [35] *ωσ παγισ γαρ επ.* c. ACRXΓΔΛΠ unc[9] al pler f l q vg syr[cu et utr et hr] arm Eus[luc 205] Bas[eth 276] Ir[int 278] | *επεισελευσεται* cum ℵ*BD a e ... ς *επελευσεται* c. ℵ[c]ACLRXΓΔΛΠ unc[9] al pler Eus[luc] Bas[eth], item *superveniet* it[pler] vg (et. Ir[int 278]) etc

36. *δε* cum ℵBD a e cop[petr2] ... ς *ουν* cum ACLRXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] b c f ff[2] i l m[35] q vg cop etc | *κατισχυσητε* cum ℵBLX 1. 33. 36. 57. 131. 157. 209. cop syr[hr 230 et 240] aeth ... ς Ti *καταξιωθητε* cum ACDRΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg syr[cu et utr] arm Tert[res car 22] | *ταυτα παντ.* c. ℵ[c]BDLX al vix mu it[7] vg (et. for fu etc) cop etc ... Ti *παντ. ταυτ.* cum AC*M al aliq a e i syr[p et hr bis] Tert[res car 22] ... Gb[o] Ti synops om *ταυτα* cum ℵ*C[3]RΓΔΛΠ unc[8] al plus[100] am

37. *εν τω ιερω διδασκ.* cum ℵACDLRXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] etc ... BK it[pler] vg syr[cu et sch] *διδασκ. εν τω ιερ.*

XXII.

1 s Mc 14, 1 s Mt 26, 1 ss 1 [260.1] Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα,
2 [261.1] καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλω-
σιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3–6 Mt 26, 14–16 Mc 14, 10 s 3 [262.9] Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον
Io 13, 2. 27 Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 [263.2] καὶ ἀπ-
ελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς
παραδῷ αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
7–13 Mt 26, 17–19 7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα,
Mc 14, 12–16 8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοι-
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ
θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόν-

XXII, 3. *σατανας* cum ℵABCDLPXΓΔΛ unc[8] al longe plu Or[4,386] ... ς (= Gb Sz) *ο σατ.* cum U al mu Eus[dem468] | *καλουμενον* cum ℵBDLX 69. al[5] cop arm ... ς Ln *επικαλουμενον* cum ΔCPRΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4,386] Eus[dem468]

4. *τοις αρχιερ.* cum ℵABDLRXΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg cop syr[hr] Or[4,386] ... Ln add *και τοις* (P al pler Eus[bis] om) *γραμματευσιν* c. CP al[10] a b c e ff[2.] i l q syr[cu et utr] arm aeth Eus[dem468 et 479] | *και* (c. ℵABLPR XΓΔΠ unc[6] al[70] Or[4,386] Eus[dem479]; ς Ln add *τοις* c. CSUΔ al permu Eus[dem468]) *στρατηγοις*: D al it[8] etc om | *αυτοις παραδω αυτον* cum ℵBCGKLΠ 116. 48[ev] al[5scr]; D a *παραδοι* (*traderet*) *αυτον* omisso *αυτοις* ... ς *αυτον παραδω αυτοις* c. APXΓΔΛ unc[6] al pler b c f q vg arm etc

5. *αργυριον* cum ℵBDLPRΓΔΛ unc[6] al plu Eus[dem468], item *pecuniam* it vg etc (cop *argentum*) ... ΔCKUXΠ al[70] syr[p] Eus[dem479] *αργυρια* (Gb')

6. *και εξωμολογησεν* cum ℵ[cb]ABDLPRXΓΔΛΠ unc[8] al pler e f vg cop syr omn etc ... Ln om (:: ut ll. pp.) cum ℵ*et[cac] 31[ev] 48[ev] semel a b c ff[2.] i l q Eus[dem468] | *αυτοις* hoc loco cum ℵABCL 157. b i l ... ς ante *ατ. οχλ.* cum PXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[4] al pl Eus[dem] ... D al[7] a e vg om (:: ut ll. pp.)

7. *εν η* cum ℵAPXΓΔΛΠ unc[9] etc ... BCDL al pauc om *εν*

9. *ειπαν* cum ℵBCDL ... ς *ειπον* cum APRXΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *ετοιμασομεν*: DP al it[2] gat sah aeth *σοι*, hinc Ln [*σοι*]

των ὑμῶν· εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον
ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν εἰσ ἣν εἰσ-
πορεύεται, 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ· λέγει σοι ὁ
διδάσκαλοσ· ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
θητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνοσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-
μένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει
αὐτοῖσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν 14 ss Mt 26, 20 ss Mc 14, 17 ss
αὐτῷ. 15 [264. 10] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 [265. 2]
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ
εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰσ ἑαυτούσ· 18 λέγω γὰρ
ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου Mt 26, 29 Mc 14, 25

---

10. *εισ ην* cum ℵBCL z$^{sor\ semel}$, b c e f ff$^{2.}$ g$^{2.}$ i vg sah cop syr$^{p\ et\ hr}$ arm; item X *εν η*, l q am fu san *in qua* (q *quo*), a *qua* ... ς Ti *ου* (d *ubi*) cum DΓΔΛ unc^{6} al longe plu; item AKMPRΠ al^{15} *ου εαν*

12. *αναγαιον* (et. Gb Sz) c. ℵABDLPRS^{mg}ΔΠ* unc^{6} al plu, item C *αναγεον* ... ς (= Gb Sz) *ανωγεον* cum XΓ al mu, item SUΛΠ^{2} al mu *ανωγαιον*, 69. 157. al *ανωγεων*

13. *ειρηκει* cum ℵBCDL 69. a (*dixerat*) ... ς Ti *ειρηκεν* cum APRΓΔΛΠ unc^{8} al pler, item *dixit* it^{pler} vg ... X al plus^{10} *ειπεν* (:: ut Mc)

14. *οι αποστολοι* c. ℵ*BD 157. a b c e ff$^{2.}$ i l sah syr^{cu} ... ℵ^{ca}LX 6^{ev} *οι δωδεκα* (:: ut ll. pp.) ... ς *οι δωδεκα αποστολοι* cum ℵ^{cb}ACPRΓΔΛΠ unc^{8} al pler f q vg cop syr$^{utr\ et\ hr}$ cop arm aeth

16. *ουκετι* cum C^{2}DPXΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ arm aeth Or$^{int\ 3,\ 899}$ ... ℵABC*^{vid}HL al^{4} a sah cop om: hinc Ln [*ουκ.*] et Schu ex Mc 14, 25 inlatum putat | *αυτο* cum ℵBC*^{vid}L 1. 118. 131. 209. 239. it^{pler} vg sah cop syr$^{cu\ et\ sch\ et\ p\ mg}$ Or$^{int\ 3,\ 899}$ Epiph^{marc} ... ς Ti *εξ αυτου* cum AC^{3}PXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f (*ex hoc*) arm aeth syr$^{p\ txt\ et\ hr}$, item D al^{4} *απ αυτου*

17. 18. Hos versus om 32^{ev} b e syr^{cu} syr$^{widman\ et\ edd\ mu}$, sed de b e syr^{cu} vide ad 19. 20.

17. *ποτηριον* cum ℵBCEGHLSVΓΔΛ al longe plu ... Ln *το ποτηριον* (:: ex v. 20) cum ADKMUΠ al^{25} fere | *εισ εαυτουσ* (L *αυτ.*) cum ℵ^{c}BCLM al^{12} it vg syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ cop arm ... ς *εαυτοισ* cum ADXΓΔΛΠ unc^{7} al pler sah syr^{p} ... ℵ* *αλληλοισ*

18. *οτι* cum ℵAXΓΔΛΠ unc^{7} etc ... Ti om cum BCDGL 1. al^{7} e mt aeth | *απο του νυν* cum ℵBKLMΠ al plus^{15} e sah cop syr$^{p\ et\ hr}$ aeth, item

19 s Mt 26, 26 ss Mc 14, 22 ss 1 Co 11, 23—25 *ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.* 19 [266.1] *Καὶ λαβὼν ἄρτον*
εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς ἐμὴν ἀνά-
μνησιν. 20 [267.2] *καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι,*
21 ss *λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ*
Mt 26, 21 ss Mc 14, 18 ss Io 13, 21 ss *ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.* 21 [268.2] *Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδι-*
δόντος με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 *ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ*
ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται. 23 [269.1] *καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζη-*
τεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
πράσσειν.
9, 46 24 [270.2] *Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν*
25 ss Mt 20, 25 ss Mc 10, 42 ss *δοκεῖ εἶναι μείζων.* 25 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν*
κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-

---

(sed ante *ου μη* pon) DG 1. al aliq syr^{cu} arm (:: *απο τ. νυν* Lucae tantum non proprium est) ... ς Ti om cum ACXΓΔΛ unc^{5} al pler it^{pler} vg syr^{sch} | *γενηματος* cum ℵABCDLXΓΔΛΠ unc^{7} al plu ... ς *γεννηματος* cum K al mu | *οτου* cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... ℵBC^{2}FL al^{10} fere *ου*

19. 20. Inde a verbis *το υπερ υμων διδομενον* usq ad *το υπερ υμ. εκχυννομενον* (exeunte v. 20) D a ff^{2} i l om, item b e sed eorum loco huc transposita habent *και δεξαμενος ποτηριον* usq *η βα. τ. θε. ελθη*, quae iidem vv. 17 et 18 omiserunt. Similiter syr^{cu} versum 20. om eiusque loco vv. 17 et 18 ponit.

20. *και το ποτηρ. ωσαυτως* cum ℵBL cop (item sah *atque calicem quoque*) syr^{hr} ... ς Ln *ωσαυτ. και το ποτη.* (:: ut 1 Co lectione non fluct) cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g$^{1.2}$ q vg syr^{utr} rell Bas^{eth254} | *εκχυννομενον* cum ℵAB*ELTUΔΠ al aliq ... ς *εκχυνομενον* cum B^{3}XΓΛ unc^{7} al pler

22. *οτι* cum ℵBDG^{r}LT al^{3} sah cop ... ς Ln *και* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{8} vg rell | *ο υιος μεν* cum ℵ^{c}BLT c e (hi duo *et filius quidem*; a d tantum *filius quidem*) sah cop ... ς Ln *ο μεν υιος* c. AXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}; DG^{r} *μεν ο υιος*, b f ff^{2} i l q vg *et quidem filius* ... ℵ* om *μεν*, nec exprim syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} | *πορευεται* hoc loco cum ℵBDGLT al^{6} it^{pler} vg arm syr^{hr} Or ... ς ante *κατα* (:: cf ll. pp.) c. AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler f sah cop syr^{cu} et ^{utr} aeth

23. *συνζητ.* cum ℵABDGLTΔ etc ... ς *συζητ.* c. XΓΛΠ unc^{8} etc

ται· 26 ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡσ ὁ
νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ διακονῶν. 27 [271.10] τίσ γὰρ μεί-
ζων, ὁ ἀνακείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενοσ; ἐγὼ δὲ ἐν
μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖσ δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότεσ
μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασμοῖσ μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼσ
διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28
τῆσ τραπέζησ μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, [272.5] καὶ καθήσεσθε ἐπὶ
θρόνων κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 31 [273.10] Σί-
μων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο ὑμᾶσ τοῦ σινιάσαι ὡσ τὸν
σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστισ σου. 33 s.
[274.9] καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψασ στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου. 33 [275.1] Mt 26, 33–35 Mc 14, 29–31
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμόσ εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ Io 13, 36–38
εἰσ θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φω-
νήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕωσ τρὶσ ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

---

26. *γινεσθω* (ℵBD *γειν.*) cum ℵBDLT 1. al aliq Dam[par510cod] ... ϛ Ln Ti *γενεσθω* cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler Bas[eth301] al

27. *ειμι* post *υμων* cum ℵBLT c f ff[2] i l vg Eus[luc180] ... ϛ Ln Ti ante *εν μεσ. υμ.* pon cum AQXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] a b e q Bas[eth]

30. *εσθητε* cum BD*T ... ϛ *εσθιητε* cum ℵAD[2]LQXΓΔΛΠ unc[9] al pler (al pauc *-ιετε*) Eus[luc180] | *εν τη βασιλ. μου* (D etc om *μου*) cum ℵAB(D)KL MQUXΛΠ al plu it vg sah cop (syr[cu]) syr[utr] et[hr] rell Eus[luc180] ... EFG HSVΓΔ al[30] fere Ps-Ath[2, 533] om, hinc Gb[o] | *καθησεσθε* cum ℵAB[2]GLQ Π* al mu (AL *-σθαι*), item Gb'' Ln Ti *καθισεσθε* cum EFKMSUVXΓΛ Π[2] al mu, item b d q *sedebitis* ... B*TΔ *καθησθε* (B[2]Δ *-σθαι*), D[gr] *καθεζησθε*, ϛ *καθισησθε* cum H al mu; item it[pl] vg *sedeatis*

31. *σιμων σιμων* (ℵ om alterum) sine *ειπε δε* etc cum BLT sah cop ... ϛ Ln praem *ειπε δε ο κυριοσ* cum ℵADQXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] b f q vg etc

32. *εκλιπη* cum ℵBDKLMTUXΠ al[60] fere Bas[eth277] et[286] Chr[1, 607] et[3, 44] et[5, 570] et[alibi] Cyr[4, 985] ... ϛ *εκλειπη* cum AEGHQSVΓΔΛ al plu | *στηρισον* cum ℵABKLMQTΠ 1. al, item X *επιστηρισον* ... ϛ *στηριξον* c. DΓΔΛ unc[6] al pler Bas[2, 160]

34. *ου* cum ℵBLQTX al pauc ... ϛ Ln *ου μη* (:: ut Ioh lectione non fluct) cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler | *εωσ* cum ℵBLT 69. 124. 157. 346; item K MXΠ al[15] fere *εωσ ου* (:: ut Ioh), D *εωσ οτου*. Item it[pler] vg sah cop syr[sch] et[p mg] et[hr] ... ϛ *πριν η* (Q al pauc om *η*) cum AΓΔΛ unc[6] al longe pl (item Q al pauc) (syr[cu]) syr[p txt] arm aeth | *απαρν. μη ειδεν. με* (D *με απ. μη ει. με*, d *me negabis nescire me*) cum ADΓΔΛΠ (*om *μη*) unc[8] (H *απ. του μη* etc) al longe plu sah syr[cu] et[sch] et[hr]

35 [276.10] Καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλ-
λαντίου καὶ πήρασ καὶ ὑποδημάτων, μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ δὲ
εἶπαν· οὐθενόσ. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάν-
τιον ἀράτω, ὁμοίωσ καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμά-
τιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 [277.8] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
Es 53, 12 τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. 38 [278.10] οἱ δὲ εἶπαν·
Mt 26, 30 κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.
Mc 14, 26 Io 18, 1 39 [279.1] Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθοσ εἰσ τὸ ὄροσ
40 sq τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 [280.2] γε-
Mc 14, 32 ss Mt 26, 36 ss νόμενοσ δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖσ· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν
εἰσ πειρασμόν. 41 [281.1] καὶ αὐτὸσ ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ
λίθου βολήν, καὶ θεὶσ τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων· πάτερ, εἰ

---

arm aeth ... Ln *με απαρν. ειδεναι* cum ℵBLT 13. 131. al (c l), item Q al f *απαρν. με ειδ.* (*abneges me nosse*), item MX al i q vg al *απαρν. ειδ. με*

35. *βαλλαντιου* cum ℵABDLQS^{2}TX^{2}ΔΛ^{2}Π^{2} unc^{8} al plu ... ς *βαλαντιου* cum S*X*ΓΛ*Π* al plu (et. Or^{3,658} editum) | *ειπαν* cum BDLT ... ς *ειπον* cum ℵQXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Or^{3,658} Chr^{8,220}, A *ειπεν* | *ουθενοσ* c. ABQTXΓΛΠ unc^{8} al^{50} fere ... ς Ln *ουδενοσ* cum ℵDLUΔ al plu Or Chr

36. *ο δε ειπ.* cum ℵ*D e syr^{hr} Chr^{8,220} ... ℵ^{c}BLT al^{4} sah cop *ειπεν δε*, syr^{cu} et ^{sch} *ειπεν*, aeth *και ειπεν* ... ς Ln Ti *ειπεν ουν* cum AQXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{p} arm | *βαλλαντιον* cum ℵABDLQTX^{2}ΔΛ^{2}Π unc^{8} al plu ... ς *βαλαντ.* cum X*ΓΛ* al plu (s ut ante?) | *πωλησατω* cum ℵABFKLMQTUXΠ al sah mu Or^{3,658} Bas$^{regg\,490}$ Chr^{8,220} et cat ox^{158} ... D *πωλησαι* (*vendat*), EGHSVΓΔΛ etc *πωλησει* | *αγορασατω* c. ℵABGKLMQTXΛΠ al sat mu Or Bas Chr^{cat}... DEFHSUVΓΔ etc *αγορασει* (d *emet*)

37. *οτι* sine *ετι* (prob Schu) c. ℵABDHLQTX al^{10} b f sah cop syr^{hr} aeth (b l *quod scriptum est*, non exprimentes *τουτο*) ... ς Ti add *ετι* cum Γ ΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{cu} et ^{utr} arm | *και γαρ* (it^{mu} vg *etenim*, q *nunc*) *το*: T *και το γαρ* ... D a e ff^{2} i l syr^{cu} om *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] | *το* cum ℵBDLQT 1. b sah cop syr^{cu} et $^{p\,txt}$ et ^{hr} ... ς Ln Ti *τα* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it^{pler} vg syr^{sch} et $^{p\,mg}$ arm aeth

38. *ειπαν* cum ℵBDLQT ... ς *ειπον* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}

39. *οι μαθητ.* sine *αυτου* c. ℵABDLM^{2}TΛ^{2} al^{8} q (g$^{1.\,2.}$?) vg cop syr^{p} arm ... ς Ln add *αυτου* c. M*QXΓΛ*ΔΠ unc^{8} al pler it^{pler} sah syr^{cu} et ^{sch} et ^{hr} aeth

βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· 282.1 *πλὴν μὴ*
τὸ θέλημα μοῦ ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 283.10 *ὤφθη δὲ αὐτῷ*
ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 *καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ*
ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι
αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν. 45 284.2 *καὶ ἀναστὰς ἀπὸ*

---

42. *παρενεγκαι* (*-έγκαι* ΚΠ etc) cum ℵKLMBΠ al aliq (quocum componi licet BDT etc qui *παρενεγκε*, certe enim d *si vis transferre*); item ς Ti *παρενεγκειν* cum AQXΓΔΛ unc^{6} al plu Dion^{alex} (in comm ap Mai$^{6, 165}$) Bas$^{eth 283}$ (i *transire*) ... Ln *παρενεγκε* cum BD^{gr}T al^{25} fere Or$^{1, 292}$ Dion^{alex} (ap Mai$^{6, 165}$) Dam$^{par 464}$, item *transfer* it^{pler} vg syr^{p} arm etc | *τουτο το ποτηριον* (ita ℵ^{a}, ℵ* *τουτ. το ποτ. τουτ.*) cum ℵBDLQT 157. 48^{ev} al pauc f ff^{2} ... ς Ln *το ποτη. τουτο* (:: cf ll. pp.) cum AR XΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr$^{cu\ et\ utr}$ Or Dion^{alex} Bas^{eth} Dam | *γινεσθω* (ℵABΔ *γειν.*) c. ℵABGHKLMQRSTUVΓ^{vid}ΔΠ etc ... ς Ln *γενεσθω* cum DEXΛ etc

43. 44. *ωφθη δε* usq *επι την γην* cum ℵ*et^{c}DFGHKLMQUXΔ al pler; asteriscis notata habent ESVΔΠ al^{5} syr$^{p\ mg\ cod}$ (est Assem. 2, cf Adler p. 183), obelis notata al^{4}; item cum a b c e ff^{2} g$^{1.2}$ i l q sah cod (ap Zoeg^{204}) cop$^{wi\ et\ schw}$ (ex ^{petr4}) syr$^{cu\ et\ utr\ et\ hr}$ arm$^{ed\ et\ cdd\ mu}$ aeth. Praeterea confirmant Iust$^{try 108}$ Ir^{219} Hipp$^{noet 18}$ Dion^{alex} (ap Gall^{14} append^{116}) Caes$^{3, 23}$ Arius ap Epiph^{742}et^{785} et Epiph$^{ancor 31}$ Did^{manich} (ap Canisium$^{1, 394}$) Chr$^{7, 393}$ etc. Accedere vdtr Eus^{can}. De Latinis vero accedunt Hil^{1061} Hier$^{pelag 2}$ Aug$^{cons 3, 12}$ ...... contra, proptereaque Ln [*ωφθη δε - επ. τ. γην*], om hos versus ℵ^{a}ABRT al pauc (ESVΔΠ al^{5} syr$^{p\ cod}$ asteriscis, al^{4} obelis notatos habent) f cop^{dz} sah^{woid} arm$^{cdd\ aliq}$ syr$^{p\ mg}$ cdd$^{gr\ et\ latt\ plu}$ ap Hil^{1062} cdd^{pler} ap Hier$^{pelag 2}$ schol^{34}. Evglstria om in lectione quae est a 22, 39—23, 1. sed habent in lectione Mt 26, 2—27, 2. ubi post v. 20. Ioh 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur. Ath quum saepe posset adhibere non adhibuit, cf 1, 456 sq 709 sq. Cyr in comm ad h. l. hom. 146. (vide editionem Syriacam Oxoniensem) praeterit, item Amb$^{luc 1517}$, item Dam$^{par 464}$. Praeterea Anast^{hodeg} testatur: *επεχειρησαν παρεπαραι τους θρομβους του αιματος του ιδρωτος* $\overline{\chi\upsilon}$. Item Syri a Photio (epist. 138. ad Thdorum) Armeni a Nicone (ap Gall$^{3, 250}$) ista delevisse arguuntur.

43. *απ ουρανου* cum ℵLXΓΔΛΠ unc^{7} al pler Cosm ... Ln *απο του ουρ.* c. DQU al^{5} cop ... syr^{cu} om, item Ari$^{epiph 742}$

44. *και εγενετ.* cum ℵVX al^{6} it vg cop syr$^{cu\ et\ sch\ et\ hr}$ arm aeth Cosm$^{11, 564}$ (vide ante et. Caes$^{3, 23}$ Ari$^{epiph 785}$ Nicon$^{3, 250}$) ... ς Ln *εγεν. δε* cum DLQΓΔΛΠ unc^{7} (item c^{3mg}) al pler syr^{p} | *καταβαινοντος* cum ℵX al pauc a c ff^{2} g$^{1.2}$ vg cop syr^{hr} (syr$^{cu\ et\ sch}$ *et cecidit*) arm Cosm

*τῆσ προσευχῆσ, ἐλθὼν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εὗρεν κοιμωμένουσ αὐ-
τοὺσ ἀπὸ τῆσ λύπησ,* 46 *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί καθεύδετε; ἀνα-
στάντεσ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.*
47—53 Mt 26, 47—56 Mc 14, 43—52 Io 18, 1—12 47 [285.1] *Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ὄχλοσ, καὶ ὁ λεγόμενοσ
Ἰούδασ εἷσ τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούσ, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ
φιλῆσαι αὐτόν.* 48 [286.2] *Ἰησοῦσ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδωσ;* 49 [287.1] *ἰδόντεσ δὲ οἱ περὶ
αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ;* 50 *καὶ
ἐπάταξεν εἷσ τισ ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέωσ τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν
τὸ οὖσ αὐτοῦ τὸ δεξιόν.* 51 *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐᾶτε
ἕωσ τούτου.* [288.10] *καὶ ἁψάμενοσ τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν.*
52 [289.1] *εἶπεν δὲ Ἰησοῦσ πρὸσ τοὺσ παραγενομένουσ πρὸσ αὐτὸν ἀρ-
χιερεῖσ καὶ στρατηγοὺσ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρουσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν*

11, 564 Facund 11, 663 ... ϛ Ln Ti *καταβαινοντεσ* cum DLΓΔΛΠ unc[8] al pler b e i for mm syr[p] aeth Nicon[3, 250]

45. *τ. μαθητασ* sine *αυτου* (et. ϛ Gb Sz) c. ℵABDLQRTXΓΔΛΠ unc[8] etc ... ϛ[e] add *αυτου* cum 1. 209. al vix mu it[pler] vg sah cop syr[cu] et [sch] et P c.* aeth | *κοιμωμ. αυτουσ* cum ℵBDLT 69. 346. al pauc ... ϛ Ln *αυτ. κοιμωμ.* (:: ut ll. pp.) cum AQRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syrr etc

47. *ετι* (Gb') cum ℵABGLMRTUXΛΠ al plus[15] l q (g[1·2·vdtr]) vg etc ... ϛ *ετι δε* cum DEHSVΓΔ al plu b c e ff[2]· i sah[fragm wol] arm | *αυτουσ* (et. Gb Sz) cum ℵABDLRTXΛΠ unc[8] al longe plu ... ΓΔ al[10] fere *αυτοισ* ... ϛ (= Gb Sz) *αυτων* cum minusc pauc

48. *ις̅ δε* cum ℵBLTX 157. ... ϛ Ln *ο δε ις̅* cum ADRΓΔΛΠ unc[8] al pler

49. *ειπαν* cum ℵBDLTX ... ϛ *ειπον* cum ARΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *κυριε* sine *αυτω* cum ℵBLTX al[5] ff[2·blan] i l q sah cop, item D *τω κυριω* ... ϛ Ln *αυτω· κυριε* cum ARΓΔΛΠ unc[8] al pler a b c e f vg syr[cu] et [utr] rell | *μαχαιρη* cum ℵB*DLT ... ϛ Ln *μαχαιρα* cum AB[3]RXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

50. *του αρχιερ. τον δουλ.* cum ℵBLT 69. 346. ... ϛ Ln *τον δουλ. του αρχιερ.* cum ADRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg | *το ουσ αυτου* cum ℵBLT 69. 346. f[scr] (item it vg, at eundem ordinem ap Mt et Mc tuentur apud quos Graecorum nullus) ... ϛ *αυτου το ουσ* (:: ut Mt Mc, item Ioh) cum ADRXΓΔΛΠ unc[8] al pler (sed DK etc *ωτιον*)

51. *ωτιου* sine *αυτου* c. ℵBLRT 1. 131. arm ... ϛ Ln add *αυτου* cum AX ΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg etc

52. *ις̅* cum ℵABT ... ϛ *ο ις̅* cum LRXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4, 386] ... D 1. 131. c[scr] e syr[cu] arm om | *προσ* sec cum ℵGHRΔ al[50] fere syr[p mg]

ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ᾽ ἡμέραν ὄντοσ
μου μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰσ χεῖρασ ἐπ᾽ ἐμέ. ἀλλ᾽
αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότουσ. 54 s
54 [290.1] Συλλαβόντεσ δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰσ τὴν Mt 26, 57 s
οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέωσ· [291.1] ὁ δὲ Πέτροσ ἠκολούθει μακρόθεν. Mc 14, 53 s Io 18, 12 ss
55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆσ αὐλῆσ καὶ συνκαθισάντων
ἐκάθητο ὁ Πέτροσ μέσοσ αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ 56—62 Mt 26, 69—75
καθήμενον πρὸσ τὸ φῶσ καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν Mc 14, 66—72
αὐτῷ ἦν. 57 [292.1] ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, Io 18, 25—27
γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτεροσ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐ-
τῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσησ
ὡσεὶ ὥρασ μιᾶσ ἄλλοσ τισ διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ᾽ ἀληθείασ καὶ
οὗτοσ μετ᾽ αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖόσ ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέ-

---

cod bars (Latt *ad*) ... ς Ln Ti επ cum ABDLTXΓΔΠ unc[6] al plu syr[utr] Or[4, 387] | *εξεληλυθατε* cum ΑΓΔΛ unc[6] plu ... Ln *εξηλθατε* cum ℵBDL RT al[10], item KMXΠ al[30] Or *εξηλθετε* :: e Mt et Mc

53. *αλλ* cum ℵABHKMXΓΠ al pl ... Ti *αλλα* cum DEGLSUΔΛ al plu | *υμων* post *εστιν* cum ℵ[c]BDGKLMRTXΠ al plus[10] a (*haec est vestra hora*) arm ... ς Ti ante *εστιν* cum AESUVΓΔΛ al pl ... it[pl] vg *haec est hora vestra*, b *haec hora est vestra* ... ℵ* 49[ev] om *υμων*, H om *εστ*.

54. *και εισηγαγον* cum ℵABLRTXΔΛΠ unc[8] al pler c sah cop syr[p] Or[4, 387] ... DΓ 1. al[15] it[pler] vg syr[cu] et [sch] aeth om. Praeterea non addidimus *αυτον* c. ℵABDKLMRTΠ al plus[30] it vg arm Or ... ς (sed Gb[oo]) add cum XΓΔΛ unc[6] al plu sah cop syr[p] c. ob. | *την οικιαν* cum ℵBK LMTΠ al[10] Or Eus[dem] ... ς Ln *τον οικον* cum ADRXΓΔΛ unc[6] al pler

55. *περιαψαντων* cum ℵBLT Eus[dem 392] ... ς Ln *αψαντων* cum ADRXΓ ΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | *συνκαθισ.* (*συνκ-* c. ℵAB*LRTΔ al; ς Ln *συγκ.* c. B[3]XΓΛΠ unc[7] etc) cum ℵABLRXΓΔΛΠ unc[7] al pler a ... Ln *περικαθισ.* cum DG al[5] it[pler] vg arm. Praeterea non addidimus *αυτων* c. ℵBDKLTΔ (item R sed add post *δε*) a b c e ff[2.] i l q arm ... ς add *αυτων* cum AXΓΛΠ unc[7] al pler f vg | *μεσοσ* cum BLT 1. 209. et ς Ln *εν μεσω* c. ℵARXΓΔΛΠ unc[8] (AR *εμμεσω*) al pler (item *in medio* it vg) ... D *μετ*

57. *αυτον* pri cum AD*EGHUVΔΛ al plu d vg syr[p]. Item *negavit ei dicens* e ff[2.] i q ... Gb[oo] Ln om cum ℵBD[2]S[r]KLMSTXΠ al plus[40] a b c f l sah cop syr[cu] et [sch] arm aeth (:: at ita et Mt et Mc) | *γυναι* hoc loco cum ℵBLTX sah cop arm ... ς Ln ante *ουκ οιδ.* pon cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[cu] et [utr] ... D om

58. *εφη* cum ℵBKLMTΠ al plus[15] ... ς Ln *ειπεν* cum ADXΓΔΛ unc[6] al plu

τροσ· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντοσ
αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 $^{293.2}$ *καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλε-*
ψεν τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτροσ τοῦ λόγου τοῦ κυρίου,
ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με
63 = *τρίσ.* 62 *καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.*
Mt 26, 67 = Mc 14, 65 63 $^{294.1}$ *Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ*
δέροντεσ, 64 *καὶ περικαλύψαντεσ αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντεσ· προ-*
φήτευσον, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε; 65 *καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-*
μοῦντεσ ἔλεγον εἰσ αὐτόν.
Io 18, 24 66 $^{295.2}$ *Καὶ ὡσ ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ*
λαοῦ ἀρχιερεῖσ τε καὶ γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ συν-
έδριον αὐτῶν, λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν. 67 $^{296.10}$

---

60. *αλεκτωρ* (et. Gb Sz) c. ℵABDLXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu (et. cop arm) ... ς (= Gb Sz) *ο αλεκτ.* cum minusc non ita mu (et. sah)
61. *τ. λογου* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler ... ℵBLTX 124. al pauc *του ρηματοσ* :: at ita et Mt et Mc | *σημερον* cum ℵBKLMTXΠ al plus^{25} sah$^{txt\ woi}$ cop syr^{p} c.* (item 69. 124. ante *φωνησαι*, b ff$^{2.}$ l fu sax aeth post *negabis*) ... ς Ln om (:: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADΓΔΛ unc^{6} al longe plu a c e f i q vg sah$^{fra\ woi}$ syr^{cu} (add *δισ*) et^{sch} arm
62. Versum om a b e ff$^{2.}$ i l* | *εξω* sine additam cum ℵBDKLMTXΠ al^{50} fere vg^{cod} (ap Gb) sah cop syr^{cu} arm ... ς (= Gb) Ln Ti add *ο πετροσ* c. AΓΔΛ unc^{6} al plu c f g$^{1.2.}$ q vg syr^{sch} et^{p} aeth (:: deest etiam in Mt, at ibi contextus minus poscere videbatur)
63. *αυτον* (Gb″) cum ℵBDLMTΠ 157. al pauc it (sed i om) vg sah cop syr^{cod} et$^{p\ mg}$ arm ... ς *τον $\overline{ιν}$* cum AXΓΔΛ unc^{7} al pler syr^{cu} et$^{sch\ ed}$ et$^{p\ txt}$ aeth
64. *περικαλυψαντ. αυτον* cum ℵ(sed *αυτ.* post *επηρ.* pon)BKLMTΠ i cop, item al^{8} fu sah syr^{cu} *περικαλυψ. αυτου το προσωπον* ... D 131. a q arm aeth *περικαλυψ. αυτου το προσωπον ετυπτον αυτον και* ... ς *περικαλ. αυτον ετυπτον* (A* *-πτουν*) *αυτου το προσωπον και*, item Ln *περ. αυτ.* [*ετυπτ. α. τ. πρ. και*] c. AXΓΔΛ unc^{6} al pler f vg syr^{utr} (vdtr et. Mcion^{epiph} agnoscere *ετυπτον*) ... b c e l om | *επηρωτ. λεγοντεσ* cum (ℵ *περικ. επηρ. αυτ. λεγ.*) BKLMTXΠ pw^{scr} al aliq ... D (praecedit *ετυπτον αυτον και*, vide ante) *ελεγον*, b ff$^{2.}$ q syr^{cu} et^{sch} *dicentes* (syr^{cu} add *ei*), c *interrogantes eum* ... ς Ln *επηρωτ. αυτον λεγοντεσ* cum AΓΔΛ unc^{6} al pler a e f i l vg sah cop syr^{p} arm aeth
66. *αρχιερ. τε* cum ℵABKLMTXΠ etc... V al pauc om; EGHSUΓΔΛ al^{50} fere a arm om *τε* ... D 116. *και αρχιερ.* | *απηγαγον* cum ℵBDKT al^{25} fere a (*deduxerunt*) syr$^{p\ mg}$ Or ... ς Ln Ti *ανηγαγ.* cum ALXΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu ... it^{plu} vg *duxerunt*, c d *adduxerunt* | *αυτων* (Gb″ Sz)

εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρω- 67 ss Mt 26, 63 ss
τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 297.1 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς Mc 14, 61 ss
τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.
70 298.10 εἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς
αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 299.3 οἱ δὲ εἶπαν· τί
ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ.

XXIII.

1 300.1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν 1 ss Mt 27, 2
ἐπὶ τὸν Πειλᾶτον. 2 301.10 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· 11–14 ss Mc 15, 1 ss
τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Io 18, 28

---

cum ℵBDLTXΓΛΠ unc[8] etc ... ς Ln Ti εαυτων cum ΑΔ al mu | ειπον cum ℵBLT ... ς Ln ειπε c. ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler ... D 61. om ειπ. ημιν

68. εαν δε (D etc om) sine additam cum ℵBLT al[6] arm (aeth) Cyr act[52] item D it[5] Amb[luc], item 243. f[scr] c 1 syr[cu et sch] και εαν ... ς add και cum ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg cop (sah εαν και) syr[p] | ου μη αποκριθ. sine additam cum ℵBLT cop Cyr[act 52], item addito tantum μοι 22. 131. 157. 209. for sah Amb[luc et ps] ... ς Ln add μοι η απολυσητε cum ΑDΧΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[cu et utr] rell (sed 243. a om μοι, al pauc 1 syr[cu et sch] add με)

69. δε cum ℵABDLTX a b e f i l q vg cop[wi et schw et petr4] syr[p] c.* arm aeth Cyr[act52] Amb[ps] ... c syr[cu] Or[3, 715] γαρ ... ς om c. ΓΔΛΠ unc[8] al omn fere sah cop[dz] syr[sch et p txt]

70. ειπαν cum ℵBLT f[scr] ... ς Ln ειπον cum ΑDΧΓΔΛΠ unc[8] al pler

71. ειπαν cum ℵBDLRTX ... ς ειπον cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] | εχομεν μαρτυριας χρει. cum BLT ... ς Ln χρει. εχομ. μαρτυριας (D al[15] sah –τυρων) cum ℵΑDRΧΓΔΛΠ unc[8] al pler

XXIII, 1. ηγαγον cum ℵABDLRTXΓΔΛΠ unc[8] 1. al longe plu it vg sah cop syr[cu et utr] arm ... ς (= Gb Sz) ηγαγεν cum minusc aliq (ut vdtr) | πειλατον cum ABDT (cf et. ad Mt 27, 2) ... ς Ln Ti πιλατον cum ℵLRXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid]

2. ευραμεν cum B*LTX 1. cat[ox147] (ad 20, 20) ... ς Ln ευρομεν cum ℵB[3] DRΓΔΛΠ unc[8] al pler (D[gr*] ευρον) Eus[ps 30] Cyr[luc 408] Thdrt[1, 618] | το εθν. ημων cum ℵBDHKLMRTΠ al[60] it vg sah cop syr[cu et utr] arm aeth ... ς om ημων cum ΑΕGSUVΧΓΔΛ al plu Mcion[epiph 316 et 346] Eus[ps] Cyr[luc] Thdrt[1, 618]. Praeterea b c e ff[2] i l q gat mm Mcion[epiph] add και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας, et solventem le-

Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.
3 [302.1] *ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν*
Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεισ. 4 [303.9] *ὁ δὲ Πει-*
λᾶτοσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχλουσ· οὐδὲν εὑρίσκω
αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 [304.10] *οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντεσ*
ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ
ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἕωσ ὧδε. 6 *Πειλᾶτοσ δὲ ἀκού-*
σασ ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωποσ Γαλιλαῖόσ ἐστιν, 7 *καὶ ἐπιγνοὺσ*
ὅτι ἐκ τῆσ ἐξουσίασ Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸσ Ἡρῴ-
δην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν ταύταισ ταῖσ ἡμέραισ. 8 *ὁ*
δὲ Ἡρῴδησ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων
θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι ση-

---

gem nostram (c gat mm om) *et prophetas* | *φορουσ καισαρι διδοναι* cum ℵBLT, syr[cu] et[sch], item D it vg Cyr[luc 408] *φορουσ διδο. καισαρι* ... ς *καισαρι φορουσ διδον.* cum XΓΔΛ unc[6] al pler arm, item AK MRΠ al syr[p] Eus[ps] Thdrt *καισαρι* (Eus praem *τω*) *φορον διδο.* Praeterea Mcion[epiph] ad haec add *και αποστρεφοντα τασ γυναικασ και τα τεκνα* (contra scribit Epiph[346s]). Similia c e add ad v. 5 | *και λεγοντα* cum ℵBLT 106. b e f ff[2.] i l q vg syr[cu] et[utr] arm ... D *λεγοντ. δε* ... Ln [*και*] *λεγ.*, ς om *και* cum AEXΓΔΛΠ unc[8] al pler a c sah cop Thdrt[1, 618]

3. *πειλατοσ* cum AB*D[corr]T ... ς Ln Ti *πιλατοσ* cum ℵB[3]D*LEXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] | *ηρωτησεν* cum ℵBRT 48[ev] ... ς Ln *επηρωτ.* cum ADLXΓΔΛΠ unc[8] al pler

4. *πειλατοσ* cum AB*DT ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB[3]LR etc ut v. 3

5. *και αρξ.* c. ℵBLT am for fu em ing (al) cop[wl et petr4.] syr[cu] et[utr] ... ς Ln om *και* c. ADEXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg[ed] sah cop[schw ex dz] rell | *εωσ ωδε*: c e add *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizantur* (c *-zatur*) *sicut et* (c om) *nos nec se mundant* (c om *nec se mund.*). Cf supra quae Mcion[epiph] add

6. *πειλατ.* (cum ℵAB*DRT; ς Ln Ti *πιλ.* cum B[3]LX rell omn[vid]) *δε ακουσασ*: D c *ακουσ. δε ο πειλ.* Praeterea ς Ln Ti add *γαλιλαιαν* cum ADEXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg sah syrr rell (sed D sah *την γαλιλαιαν*, c arm *a Galilaea*, syr[sch] *nomen Galilaeae*, syr[cu] *quod dicunt a Galilaea*) ... omisimus cum ℵBLT cop

7. *προσ* (Ln add *τον* cum BT) *ηρωδην*: D *τω ηρωδη*

8. *εξ ικανων χρονων* cum ℵBDLT 157. c sah arm ... ς Ti *εξ ικανου* c. AE ΓΔΛ unc[6] al plu, item addito *χρονου* HMXΠ etc. | *θελων* (L om) hoc loco c. ℵBTX 13. 69. 124. al pauc c ... D etc ante *ιδειν αυτον εξ ικ. χρ.* ... ς Ln post *ην γαρ* cum ADEΓΔΛΠ unc rell al pler vg al | *ακουειν*

μεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοισ
ἱκανοῖσ· αὐτὸσ δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 $^{305.8}$ εἱστήκεισαν
δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ εὐτόνωσ κατηγοροῦντεσ αὐτοῦ.
11 $^{306.10}$ ἐξουθενήσασ δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδησ σὺν τοῖσ στρατεύμασιν
αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξασ, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐ-
τὸν τῷ Πειλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδησ καὶ ὁ Πειλᾶ-
τοσ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ
ὄντεσ πρὸσ αὐτούσ.

13 $^{307.9}$ Πειλᾶτοσ δὲ συνκαλεσάμενοσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ
ἄρχοντασ καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡσ ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνασ οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 $^{308.10}$ ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδησ· ἀν-
έπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸσ ἡμᾶσ, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν
πεπραγμένον αὐτῷ. 16 $^{309.2}$ παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Io 19, 1

---

sine additam (Gb'') cum ℵBDKLMTΠ al^{15} sah cop syr^{cu} ... ς Ln add πολλα cum AEXΓΔΛ unc^{6} al pler it vg syr^{utr} arm

11. και ο ηρωδ. c. ℵLTX al^{2} a d cop$^{wi\ et\ petr4}$ ... ς Ln Ti om και cum AB D^{gr}EΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg al mu | περιβαλων sine additam cum ℵBLT al^{8} a vg ... ς add αυτον, Ln [αυτον] cum ADXΔΛΠ unc^{7} etc, ESUΓ al αυτω | πειλατω cum AB*D ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵB^{3}LXΓΔΛΠ rell

12. ηρωδ. κ. ο πειλ. (πειλ. cum AB*T; ς Ln Ti πιλ. cum ℵB^{3}DL etc) hoc ordine cum ℵBLT al aliq it^{pler} vg sah syr^{cu} aeth ... ς Ln Ti πιλατ. και ο (HU al^{15} om) ηρωδ. cum A(D)XΓΔΛΠ unc rell al pler (c) cop syr$^{sch\ et\ p}$ arm | αυτουσ cum ℵBLT y^{scr} al ... ς Ln Ti εαυτουσ c. AXΓΔΛΠ unc rell al pler

13. πειλ. cum AB*DT ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵB^{3}LX etc | συνκαλ. cum ℵB* DPTΔ al ... ς Ln Ti συγκαλ. cum B^{3}LXΓΛΠ unc^{8} al pler

14. ουθεν cum ℵBT 1. ... ς Ln Ti ουδεν cum ADXΓΔΛΠ unc rell al pler | κατ cum BTXΓΔΠ unc^{9} al pler ... ℵALΛ al^{8} om (nec exprim Latt)

15. ανεπεμψεν γαρ αυτον προσ ημασ (Gb') c. ℵBKLMTΠ 157. al^{20} f 130^{lat} bodl sah cop ... ς Ln Ti ανεπεμψα (H 47^{ev} -ψεν) γαρ υμασ προσ αυτον cum AD(H)XΓΔΛ unc^{6} al longe plu it^{pler} vg ... var al

17. Hunc versum ς (Gb^{oo}) sic habent: αναγκην δε (arm γαρ) ειχεν (syr^{cu} *et consueverat Pilatus*) απολυειν αυτοισ κατα (Δ al κατ) εορτην ενα (singg passim variant) cum ℵ(D)XΓΔΛ unc^{8} al omn^{vid} b c e f ff$^{2.}$ g$^{1.2.}$ l q vg (exc fu) cop$^{wi\ et\ petr4}$ (syr^{cu}) syr$^{sch\ et\ p}$ (aeth^{utr}). Sed D syr^{cu} aeth^{utr} (non item aeth^{a}) demum post v. 19 ponunt. Prae-

18—25
Mt 27, 16–26
Mc 15, 7–15
Io 18, 40 ss

18 [310.1] ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυ-
σον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομέ-
νην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 [311.1] πάλιν
δὲ ὁ Πειλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ
δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 [312.9] ὁ δὲ τρί-
τον εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον
θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 [313.1]
οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι,
καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 [314.1] καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν
γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ
φόνον βεβλημένον εἰς φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέ-
δωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

---

terea agnoscit etiam Eus[can] ..... omisimus c. ABKLTΠ a fu sah cop[dz] (:: vdtr omnino ex ll. pp. fluxisse)

18. *ανεκραγον* cum ℵBLT 124. 157. a (*exclamabant*) Cyr[luc482] ... ς Ln *ανεκραξαν* cum ADXΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg | *παμπληθ.* cum ℵAD EHMΔ etc, T *απανπληθει* ... ς Ln *παμπληθ.* c. BLXΓΛΠ unc[6] al pler | *τον βαραββ.* cum ℵBDLTX etc ... Ti om *τον* cum AΓΔΛΠ unc[9] al longe plu

19. *βληθεις* cum BLT ... ς Ln *βεβλημενος* cum ℵ[a]ADXΓΔΛΠ rell ... ℵ* om | *εν τη φυλακη* cum ℵBLTX 243. (f *in carcere missus*, q *missus in carcere*) ... ς Ln *εις* (al add *την*) *φυλακην* cum ADΓΔΛΠ unc[9] al pler

20. *δε* cum ℵABDLT 124. 157. it vg sah cop syr[sch] ... ς Ti *ουν* cum XΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[p] | *πειλατ.* c. AB*DT ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵB[3]LX ΓΔΛΠ rell | *προσεφων.* sine additam cum APXΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[sch] et[p] arm ... ℵBLT etc add *αυτοις* (atque sic Ln), item D 13. add *αυτους* (d *advocavit eos*)

21. *σταυρου* bis cum ℵBDF[a] Or[1, 725] et [3, 316. 511. 755] etc Eus[praep 49] et [51] Cyr [sophon619] ... ς *σταυρωσον* bis cum ALPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid]

23. *αυτων* sine additam cum ℵBL 130[8r] et [lat] a b e ff[2.] g[1. 2.] l sah cop ... ς Ti add *και των αρχιερεων*, Ln [*κ. τ. αρχ.*] cum ADPXΓΔΛΠ unc[9] al pler c f syr[cu] et [utr] arm

24. *και* (157. add *ὁ*) *πειλ. επεκρ.* cum ℵBL 157. it[pler] vg cop syr[cu] aeth ... ς *ο δε πιλ. επεκρ.* cum APXΓΔΛΠ unc[9] al pler sah syr[utr] arm ... D (c) *επεκρ. δε ο πειλ.* | *πειλατ.* cum AB*D ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵB[3]LPXΓΔΛΠ rell

25. *απελυσ. δε* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABDPXΓΔΛ unc[7] al longe plu a sah cop ... ς (= Gb Sz) add *αυτοις*, Ln [*αυτοις*] cum KMΠ 1. 69. al mu[vid] it[pler] vg syr[cu] et [sch] etc | *εις φυλακην* c. ℵBDFK al[7] arm Or [1, 420] ... ς Ti *ε. την φυ.* cum ACLPXΓΔΛΠ unc[7] al pler sah cop

26 [315.1] *Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα* Mt 27, 32
Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέ- Mc 15, 21 Io 19, 17
ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 [316.10] *ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆ-*
θος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 *στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ,*
μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν, 29 *ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ*
στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρε- Hos 10, 8
ψαν. 30 *τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ* Apoc 6, 16
τοῖς βουνοῖς· καλύψατε ἡμᾶς· 31 *ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα*
ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 [317.1] *ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο* Mt 27, 38 Mc 15, 27
κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. Io 19, 18
33 [318.1] *Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον* 33–38
Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν [319.1] *καὶ τοὺς κακούργους, ὃν* Mt 27, 33 ss Mc 15, 22 ss
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἀριστερῶν. 34 [320.10] *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν·* Io 19, 17 ss

---

26. *σιμωνα τινα* (L 13. om, item syr[cu] et [sch], CD ante *σιμ.* pon) *κυρηναιον ερχομενον* cum ℵBCDLX al[5] ... ς *σιμωνος τινος κυρηναιου του* (Gb Sz om c. unc omnib al pl) *ερχομενου* cum AΡΓΔΛΠ unc[9] al pler

27. *αι* sine *και* cum ABC*DLX al[12] it[pler] vg sah cop syr[cu] et [sch] arm aeth; accedit ℵ qui nec *αι* habet (similiter L *αικοπτοντο* pro *αι εκοπτ.*) ... ς (sed Gb[0] *και*) Ti *αι και* c. C[3]ΡΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[p]

28. ι̅ς̅ cum ℵ*et[cb]BL ... ς Ln *ο* ι̅ς̅ cum ℵ[ca]ACDΡXΔΛΠ unc[9] etc

29. *ερχονται* hoc loco cum ABLΡΓΔΛΠ unc[9] etc, item eodem loco D al[4] it vg *ελευσονται* ... ℵCX 157. g[scr] *ημεραι ερχ.* | *και αι* cum ℵBCX al[12] ... ς Ln Ti om *αι* cum ADLΡΓΔΛΠ unc[9] al pler | *εθρεψαν* cum ℵBC*L 131., item C[3]D 1. 118. 209. *εξεθρεψαν*, item it[pler] syr[p mg] sah cop ... ς *εθηλασαν* cum AΡXΓΔΛΠ unc[9] al pler, item (*lactaverunt*) f vg syr[cu] et[sch] et[p txt] aeth

30. *πεσατε* cum ℵ[c]CLQXΔ al[3] ... ς Ln *πεσετε* cum ℵ*ABDΡΓΛΠ unc[9] al pler

33. *απηλθον* cum AXΓΔΛΠ unc[9] al pler syr[p txt] Dam[par709] ... Ln *ηλθον* (:: cf Mt) cum ℵBCLQ (et D *ηλθαν*) al[5] it vg al (vide et. Mcion[epiph]) | *καλουμενον* cum ℵABDLQΓΛΠ unc[8] al pler Dam[par709] ... CGXΔ al mu Mcion[epiph] *λεγομενον* (:: ut Mt 27, 33) | *αριστερων* cum ℵABC[3]DXΓΔΛΠ unc[9] al pler Dam[par 709] ... C*LQ al[10] *ευωνυμων* (:: ut Mt et Mc)

34. *ο δε* ι̅ς̅ usq *ποιουσιν* cum ℵ*et[c]ACD[gr2]LQXΓΔΛΠ unc[9] (sed E asteriscum praepositum habet) al longe pler c e f ff[2.] l vg cop[wl] syr[cu] et [utr] et [hr] arm aeth Ir[int210] Or[int 2, 188] Const[2, 16, 1] et [5, 14, 8] Eus[can] Chr[2, 362] et saepe Thdrt[1, 992] et [1362] Dam[par709] Hil[782] etc. Confirmat et.

πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. [321.1] διαμεριζό-
μενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. 35 καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς
θεωρῶν· [322.2] ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους
ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ
ἐκλεκτός. 36 [323.2] ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσ-
ερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ 37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 [324.1] ἦν δὲ καὶ
ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος. 39 [325.2]

Clem hom 11,20 ..... ℵa (uncis inclusit) BD* 38. 435. a b d sah cop dz om; hinc Ln [ο δε – ποιουσιν] :: nihil simile in ll. pp. | κληρους cum AX 1. 33. 131. 209. 239. 248. cscr al8 a e f ff2. vg 130 lat arm syrp txt et hr sl Aug dis erte ... ς Ln κληρον (:: at ita et Mt et Mc et LXX) cum ℵBCDLQΓΔΛΠ unc9 al pler b c syrsch et p mg aeth

35. εξεμυκτηριζ. (D εμυκτηριζ.) δε sine και (et. Ln sed ex errore de C) cum ℵD al6 a c armed, item και εξεμυκτ. it5 vg etc ... ς Ti εξεμ. δε και c. ABCLQXΓΔΛΠ unc9 al pler cop syrp et hr armms (aeth) | οι αρχοντ. sine additam cum ℵBCDLQX al6 b c e ff2. l cop syrsch et hr aeth persp ... ς (sed Gb°) Ti add συν αυτοις, Ln [συν αυτ.] cum AΓΔΛΠ unc9 al pler f vg (et a *intra se*) syrcu et p arm persw Eusdem | του (ℵ* ο του, ℵa del ο) θεου ο εκλεκτος cum ℵBL 1. 118. 209. .. ς Ln ο του θεου εκλεκτ. cum AC3QXΓΔΛΠ unc9 al pler ... itpler vg etc *dei electus*, C* ff2. ο εκλεκτ. του θεου, var al

36. ενεπαιξαν cum ℵBL sah ... ς Ln Ti ενεπαιζον cum ACDQXΓΔΛΠ unc9 al omn vid it vg cop syrr etc | οξος προσφερ. cum ℵABC*L a cop ... ς praem και, Ln [και] cum C3QXΓΔΛΠ unc9 al omnvid c f vg syrutr al ... D etc οξος τε προσεφερον

37. ει (b f l** q vg): A 1. al7 a e ff2. om, hinc Ln [ει]

38. επιγραφη cum ℵABEHKLMQVXΓΔΛΠ etc ... CDGSU al25 η επιγραφη :: ut Mc | επ αυτω cum ℵBL sah cop ... ς γεγραμμενη επ αυτ. cum C3ΓΔΛΠ unc8 al pler itpler vg syrcu et utr arm aeth; item C*X etc επ αυτ. γεγραμμενη, item (atque ita Ln) ADQ 47ev b q am for san επιγεγραμμενη (*inscripta*) επ αυτ. (:: cf ll. pp.). Praeterea non addidimus γραμμασιν etc cum ℵcaBC*L a sah cop syrcu ... ς add γραμμασιν ελληνικοις και (ℵ*et cbDH fscr b f om) ρωμαικοις και (ℵ*et cbD fscr om) εβραικοις, item Ln [γραμμ. ελλην. και ρωμαικ. και εβρ.] cum ℵ*et cbAC3DQRXΓΔΛΠ unc8 al omnvid itpler vg syrutr etc :: quae quamvis nec in Mt aut Mc reperiantur, tamen potius ex Ioh assumpta quam a Lc scripta videntur. | ο βασιλ. των ιουδ. ουτος (D 124. e ff2. add εστιν) cum ℵBL a, item D 124. e ff2., item omisso ουτος C c;

Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ Mt 27, 44 Mc 15, 32
σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 [226.10] ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν,
ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ
ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.
42 καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ
ἐν τῷ παραδείσῳ.

---

hinc Ln ο βασ. των ιουδ. [ουτος] ... ς ουτος εστιν (x etc add ις) ο βασιλ. των ιουδ. cum AQR(X)ΓΔΛΠ unc[8] al pler b f (l) q (sah) cop syr[cu et utr] arm aeth Or[3,2]

39. ουχι cum BL, item sed praeposito λεγων ℵC* a b ff[2] sah cop syr[cu et hr] arm aeth ... ς Ln λεγων· ει cum AC[3]QRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f q vg syr[utr] Or[int 3,922] ... D e om quae post εβλασφ. αυτον scripta sunt usque finem versus

40. επιτιμων αυτ. εφη cum ℵBC*LX cop ... ς Ln επετιμα (X* -τιμησεν) αυτ. λεγων cum AC[3]DQRΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[p] arm | ουδε (et. ℵ[c], it[pl] vg nec): ℵ*G etc ου, D οτι ου

42. ιυ cum ℵ*BC*L (in his cdd[gr] possit etiam pro dativo haberi, non item sah cop Or. Ceterum iidem cdd[gr] non habent κυριε, quod mutato ιυ voc. in dat. inlatum vdtr.) sah cop, item Or[4,435], item Or[int] bis *domine Iesu* ... ς Ln τω ιυ cum ℵ[c]AC[2]QRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg (Latt *ad Iesum*) syr[cu et utr et hr] aeth Or[int 3,922] Aug[cons 3,58] ... D αυτω | μνησθητι μου sine κυριε c. ℵBC*DLM* al[5] a sah cop syr[hr] Or[4,455 et int 3,922] Bas[sel or 24] ... ς add κυριε, Ln [κυριε] cum AC[2]M[2]RXΓΔΛΠ unc[7] al pler b q syr[utr] arm aeth Or[int 4,564] Eus[ps 29] Hil[39 et 183] (et. Act[pil a 233]), item ante μνησθ. μου Q c e f ff[2] l vg syr[cu] | εν τη βασιλεια σου c. ℵACQRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] a b q Or[4,435 et 455] Eus[ps 29] Chr[2,492] ... BL c e f ff[2] l vg Or[int] quater Hil etc εις την βασιλειαν σου ... D εν τη ημερα της ελευσεως σου

43. και ειπεν αυτω cum ℵBL 26[ev] e* sah cop; item addito ο ις ς Ln cum ACQRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[omn] etc ... D αποκριθεις δε ο ις ειπεν αυτω τω επιπλησσοντι | αμην σοι λεγω cum BC*L arm ... ς Ln αμην λεγω σοι (:: ut solet dici) cum ℵAC[3]QRXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc ... D θαρσει | σημερον (L b c sah cop syr[utr et hr] aeth praem οτι, item Act[pil a 233]) Hesych[hier qu 49] τινες μεν ουτως αναγινωσκουσιν· αμην λεγω σοι σημερον, και υποστιζουσιν· ειτα επιφερουσιν οτι μετ εμου εση εν τω παραδ. Atque ita revera distinguit syr[cu] (σημερον οτι μετ εμου etc).

44—49 Mt 27, 45—56 Mc 15, 33—41 44 [327.3] Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ'
ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος·
[328.2] ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 [329.1]
Ps 30 (31), 6 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου
παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 [330.2]

---

44. *και ην* cum ℵBC*DL 255. a b e ff[2.] l q cop syr[hr] Or[int3, 923] ... ς *ην δε* cum AC[3]QRXΓΔΛΠ unc[8] al omn [vid] c f vg syr[utr] (syr[cu] *sed et erat*) arm | *ηδη* cum BC*L cop syr[p] ar[p] Or[int3, 56] ... ς om cum ℵAC[3]DQRX ΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg syr[cu] et [sch] et [hr] sah arm Or[int3, 923] | *ενατησ* cum ℵABCDQRXΔΠ unc[8] al plu ... ς *εννατησ* cum LΓΛ al mu

45. *του ηλιου εκλιποντοσ* (B al *εκλειπ.*) cum ℵBC*[vid]L evv[11] sah cop syr[p mg] Or[1, 414] et [415] Or[int 3, 56] item „cdd nonnull" ap Or[int3,923] („ad hunc textum, i. e. Mt 27,45, quidam calumniantur - et dicunt quia sicut solet fieri in solis defectione, sic facta est tunc defectio solis - - Dicimus ergo quod Mt et Mc non dixerunt defectionem solis tunc factam fuisse; sed neque Lucas sec. pleraq. exx. - In quibusdam autem exx. non habetur: *Tenebrae factae sunt, et obscuratus est sol*, sed ita: *Tenebrae factae sunt super omnem terram sole deficiente.* Et forsitan ausus est aliquis quasi manifestius aliquid dicere volens pro: *Et obscuratus est sol*, ponere: *Deficiente sole*, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Christi mutaverunt hoc verbum" etc) Cyr[hr 199] et[146] et[57] ... ς Ln Ti *και* (a b c e arm om) *εσκοτισθη* (D *εσκ. δε*) *ο ηλιοσ* c. AC[3]DQRXΓΔΛΠ unc[8] al pler (a b c e) f ff[2.] l q vg syr[cu] et[sch] et [hr] (omissis *και σκοτ. εγεν.* usq *ενατησ*) (arm) aeth (Mcion[epiph]) Or[int3, 923] „secundum pleraq exx" vide ante) ... syr[p txt] *του ηλιου σκοτισθεντοσ*, atque ita prorsus et. Act[pil a 233] ... c[2] (ut [vid]) 33. plane om, hinc Gb°:: at nil additum fuisse a Luca ut contra testium auctoritatem, ita absonum fidei est, quum nil eiusmodi ll. pp. legatur nec magis inlatum sit. *του ηλιου εκλιποντοσ*, ter ab Origene confirmatum, aliena manu invectum esse minime credo. Quum enim ab adversariis nominis Christiani defectio solis, quae plerumque dicitur, ad explicandam rem imminuendamque adhibita sit, multo fit probabilius istam Lucae scripturam hominibus anxiae pietatis displicuisse propterea que correctam esse. Quae sententia confirmatur Origenis qui fertur commentario, item Actis Pilati quae feruntur, ubi metum Pilati de tenebris illis quaerentis Iudaei leniunt dicentes: *εκλειψισ ηλιου γεγονεν κατα το ειωθοσ.* | *εσχισθ. δε* cum ℵBC*L etc ... ς Ln Ti *και εσχισθ.* cum AC[3]QRXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg syr[omn] arm

46. *παρατιθεμαι* (Gb') cum ℵABCKMPQUXΠ al[20] fere Iust [try 105] Or[3, 736] Eus[dem 108] et [160] Cyr[hr 199]; item DR etc *παρατιθημι*. Item *commendo*

ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχησ τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων·
ὄντωσ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ ἦν. 48 [331. 10] *καὶ πάντεσ οἱ*
συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντεσ τὰ
γενόμενα, τύπτοντεσ τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 *εἱστήκεισαν δὲ* Io 19, 25
πάντεσ οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκεσ αἱ συνακο-
λουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ, ὁρῶσαι ταῦτα.
50 [332. 1] *Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴσ ὑπάρχων,* 50—54 Mt 27, 57—60
καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ δίκαιοσ, 51 *οὗτοσ οὐκ ἦν συνκατατι-* Mc 15, 42—46 Io 19, 38—42
θέμενοσ τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἁριμαθαίασ πόλεωσ
τῶν Ἰουδαίων, ὃσ προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 52 *οὗ-*

---

it vg Or$^{int\,3,926}$ syr^{cu} et^{utr} et^{hr} rell ... ς *παραθησομαι* c. EGHLSVΔΛ al plu Dial^{857} (et. Act$^{Pil\,b}$) :: ut LXX | *τουτο δε* cum ℵBC*D^{gr} 71. 248. g^{scr} c cop^{schw} ex petr^{4} ... Ln *και τουτο* c. KMPΠ al^{10} b d e l q cop^{wi} et^{dz} etc; L etc *τουτο* ... ς *και ταυτα* cum AC^{3}QRΓΔΛ unc^{6} al pler f ff^{2} vg syr^{p} arm

47. *εκατονταρχησ* cum ℵ*BΠ* 1. 131. 209. ... ς Ln Ti *εκατονταρχοσ* cum ℵ^{c}ACDPQRXΓΔΛΠ^{2} unc^{8} al pler | *εδοξαζεν* cum ℵBDLR c q cop^{wi} et^{schw} syr^{p} Cyr^{luc437} ... *εδοξασε* cum ACPQXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} a f vg sah cop^{dz} syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Or$^{int\,3,928}$ et^{929}

48. *συνπαραγεν.* cum ℵAB*CDELPQRΔ al aliq ... ς Ln *συμπαρ.* cum B^{3}G HKMSUVXΓΛΠ al pler | *θεωρησαντεσ* cum ℵBCD^{gr}LRX 33. 124. c syr^{cu} et^{utr} ... ς *θεωρουντεσ* cum PQΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg | *τα στηθη* (Gb'') cum ℵABC*DL 1. 131. 209. al^{4} for (al ap Ln) arm ... ς Ln praem *εαυτων* cum C^{3}QRΔΛΠ unc^{7} al pler et (*τα εαυτ. στηθ.*) F 124. et UXΓ al mu *αυτων*, item vv pler

49. *γν. αυτω* cum ABLP 33. 64. ... ς *γν. αυτου* cum ℵCDRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it vg etc | *απο μακρ.* c. ℵBDL al plus^{10} ... ς Ti *μακροθ.* cum ACPRXΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *συνακολουθουσαι* cum ℵBCLRX al pauc ... ς Ln *συνακολουθησασαι* cum ADPΓΛΠ etc, item it vg etc *quae secutae erant* (*fuerant*)

50. *και* (C add *ο*) *ανηρ* cum ℵCLX 33. 150^{ev} z^{scr} ... ς Ln Ti *ανηρ* cum ABΔΛΠ unc^{8} al pler f vg sah cop etc ... DΓ it^{6} om plane

51. *συνκατ.* cum ℵABCDHLPΔ al ... ς Ln *συγκατ.* cum EGKMSUV^{sil}XΓΛΠ al pler | *-τιθεμενοσ* cum ℵCDLXΔ al^{15} ... ς Ln Ti *-τεθειμενοσ* cum ABPΓΛΠ^{2} unc^{8} al pler | *οσ προσεδεχετο* (Gb'') c. ℵBCDL 69. a b e l sah cop ... Γ etc *οσ και προσεδεχ.* ... KMPUXΠ al^{15} fere arm *οσ και αυτοσ προσεδεχ.* (:: ut ll. pp.) ... ς Ti *οσ και προσεδεχ. και αυτοσ* cum AEFGHSVΔΛ al plu syr^{p} (aeth), item al^{30} f ff^{2} vg *οσ προσεδεχ. και αυτοσ*

τοσ προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ,
53 [333.1] *καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν*
ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶσ οὐδέπω κείμενοσ. 54 [334.10]
καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆσ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.
Mt 27, 61 Mc 15, 47 55 *Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκεσ, αἵτινεσ ἦσαν συνεληλυ-*
θυῖαι ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡσ ἐτέθη
Ex 20, 10 *τὸ σῶμα αὐτοῦ,* 56 [335.8] *ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα*
καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

1 ss Mt 28, 1 ss Mc 16, 1 ss Io 20, 1 ss 1 [336.1] *Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέωσ ἐπὶ τὸ*
μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 *εὗρον δὲ τὸν*

52. *πειλ.* cum ABD ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵCLP rell
53. *καθελων* sine additam cum ℵBCDL al[8] it[5] vg ... ς Ti add *αυτο* cum APXΓΔΛΠ unc[7] al pler b sah cop syr[omn] arm, item U 157. al aliq q *αυτον*, c aeth *corpus* | *αυτον* cum ℵBCD f[scr] a b f ff[2] l q vg ... ς *αυτο* cum ALPXΓΔΛΠ unc[8] al pler c ... 1. al[10] e arm om | *ουδεισ ουδεπω* cum ℵCKMPUΠ al plus[10]; item ς *ουδεπω* (A *ουδεποτε*) *ουδεισ* cum EG HSVXΓΔΛ al plu ... Ln Ti *ουδεισ ουπω* cum ABL 1. 118. 209., item D Or[1, 439] *ουπω ουδεισ* (d *adhuc nemo*)
54. *παρασκευησ* cum ℵBC*L 13. 346. a b c e l q vg ... ς Ti *παρασκευη* cum AC[2]PXΓΔΛΠ unc[8] al pler f ff[2] etc | *και* cum ℵBC*L 1. 13. 33. 209. 346. al pauc a b e f ff[2] g[2] l q vg cop syr[cu et sch] etc ... ς om c. AC[2] PXΓΔΛΠ unc[8] al pler sah
55. *δε γυναικεσ* (Gb') cum ℵACΓΔΛΠ unc[9] al[100] fere Eus[esa 462]; *autem mulieres* c f l vg ... Ln *δε αι γυναικ.* cum BLPX al mu sah cop syr[cu] et utr ... ς *δε και γυναικ.* cum minusc vix mu ... D etc *δε δυο γυναικ.* | *αυτω* post *εκ τ. γαλιλ.* cum ℵBL Eus[esa 462] ... ς Ln Ti ante *εκ τ. γα.* cum AC[2]PXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] etc ... c*[vid] D c aeth om

XXIV, 1. *βαθεωσ* cum ℵABCDGHLMXΓΔΛΠ* al plu Eus[dem] ... ς *βαθεοσ* c. EKPSUVΠ[2] al plu | *μνημα* cum ABC[2]DLΓΛΠ unc rell al longe plu etc ... ℵC*FXΔ al mu Eus[dem 492] *μνημειον* (:: cf ll. pp.) | *ηλθον* (B*, -*θαν*) hoc loco cum ℵBL Dion[alex 502] Eus[ps 79] ... ς Ln Ti ante *επι το μν.* cum ACXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] f ff[2] g[1] vg sah cop syr[omn] | *αρωματα* (D a b c e ff[2] l sah syr[cu] om) absque additam cum ℵBC*L 33. 124* a b c e ff[2] g[1] l vg cop aeth[rom] Dion[alex 502] Eus[ps] ... ς (Gb[oo]) add *και τινεσ συν αυταισ* cum AC[3]DXΓΔΛΠ unc[9] al pler f q sah syr[omn] arm aeth[pp] Eus[dem]

λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 *εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ*
εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι*
αὐτὰσ περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο ἐπέστησαν αὐταῖσ ἐν
ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ· 5 [337.2] *ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλι-*
νουσῶν τὰ πρόσωπα εἰσ τὴν γῆν, εἶπαν πρὸσ αὐτάσ· τί ζητεῖτε τὸν
ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 *οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνή-* 6 s 18, 32 s
σθητε ὡσ ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 *λέγων τὸν*
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων
ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
8 *καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,* 9 ([338.2]) *καὶ ὑποστρέ-*
ψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖσ ἕνδεκα
καὶ πᾶσιν τοῖσ λοιποῖσ. 10 ([339.10]) *ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μα-*
ρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖσ

3. *εισελθ. δε* cum ℵBC*DL 1. 33. 118. 209. a b c e ff2. l sah cop Eus[dem 493] et[ps 79] ... ϛ *και εισελθ.* (:: ut Mc) cum AC3XΓΔΛΠ unc[9] al pler f q vg syr[cu] et[utr] arm aeth | *του κυριου ιυ̅* cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc[9] al omn (exc[1]) c q vg cop syr[p] et[hr] arm aeth Eus[ps 79] ... 42. f sah syr[cu] et[sch] *του ιυ̅* ... Ti plane om cum D a b e ff2. l Eus[dem 493]

4. *απορεισθαι* cum ℵBCDL ... ϛ *διαπορεισθ.* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler Eus[ps 79] | *ανδρ. δυο* (et. Gb Sz) cum ℵABCLXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu a f sah cop syr[p] arm Eus[ps] ... ϛ (= Gb Sz) *δυο ανδρ.* cum D al non ita mu b c e ff2. l q vg syr[cu] et[sch] et[hr] Eus[marc 264 sqq] | *εν εσθητι αστραπτουσῃ* cum ℵBD it vg Eus[ps] et[marc 265] et[266 sq] ... ϛ Ti *εν εσθησεσιν αστραπτουσαισ* (L *λευκαισ*) cum ACLXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] sah cop syr[p] et[hr] arm (aeth)

5. *τα προσωπα* c. ℵBC*DGLXΠ 1. 33. 42. 157. al aliq syr[utr] arm ... ϛ Ln *το* (Δ om) *προσωπον* c. AC3ΓΔΛ unc[8] al pler it vg | *ειπαν* cum ℵBCDL Mcion[epiph] ... ϛ *ειπον* cum AXΓΔΠ unc[7] al pler (SUΛ al aliq *ειπεν*).

6. *ουκ εστιν — ηγερθη* ... D a b e ff2. l om | *αλλα* cum ℵBLX 33. ... ϛ Ln *αλλ* cum AC3ΓΔΛΠ unc[9] al pler | *ωσ*: D c syr[cu] et[sch] Mcion[epiph 317] et [348] et[tert 4,43] *οσα*

7. *τον υι. του ανθρ. οτι δει* hoc ordine c. ℵ*BC*L, item a *quoniam filium hom. oportet* ... ϛ Ln *οτι δει τον υι. του ανθρ.* cum ℵcAC2DXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[pler] vg

9. *παντ. ταυτ.* cum ℵDXΓΔΛΠ unc[6] al[25] fere c ... ϛ Ln *ταυτ. παντ.* cum ABGLMS al pl it[pler] vg Eus[mar] suppl Cyr[luc]

10. *ησαν δε* cum ℵBLXΔΛ unc[7] al plu c syr[sch] et[p] c.* arm Eus[mar 261] et suppl[291] ... Gb (et. Sz ex incuria, ut ex comm apparet) Ti *ην δε* cum KUΠ al[25] fere Cyr[luc 439], item *erat autem* a b f ff2. l q sah cop[schw] ex[dz] ... ADΓ (sic) al[40] etc om, hinc Gb[0] | *η* sec cum ℵABDH*KMSUVXΓΔΠ

ἔλεγον πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον
αὐτῶν ὡσεὶ λῆροσ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖσ.
[Mc 16. 12 s] 13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμε-
νοι εἰσ κώμην ἀπέχουσαν σταδίουσ ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ
ὄνομα Ἐμμαούσ, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸσ ἀλλήλουσ περὶ
πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμι-
λεῖν αὐτοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸσ Ἰησοῦσ ἐγγίσασ συνεπορεύ-
ετο αὐτοῖσ· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπι-
γνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· τίνεσ οἱ λόγοι οὗτοι,
οὓσ ἀντιβάλλετε πρὸσ ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐστάθησαν

---

al[50] fere sah Eus[mar] ... ς om cum EFGH[2]LΛ al plu cop Cyr[luc] | *ελεγον* (D *-γαν*) cum ℵ*ABDEFGHLMΓΔΠ al[45] fere b e ff[2.] q sah aeth, item syr[cu] ... ς (sed Gb[0]) Ti praem *αἳ* (*quae*) cum ℵ[c]KSUVXΛ al pl a c f vg cop arm syr[sch] et[p] c.* Cyr[luc 439]

11. *τ. ρημ. ταυτα* c. ℵBDL a b c e l q vg sah cop syr[cu] et[sch] al Eus[mar suppl 286] ... ς Ti *τ. ρημ. αυτων* cum AIXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] f syr[p txt] arm

12. Hunc versum omisimus cum D a b e l fu syr[hr*6] ...... ς (sed Gb[0] adstipulante Schulzio) *ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προς εαυτον, θαυμαζων το γεγονος*, item Ln [*ο δε πετρ. – γεγονος*], cum ℵABILXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2.] vg syr[cu] et[sch] et[p] syr[hr 412] (et[6mg]) sah cop aeth Eus[mar suppl 287] et[293] Cyr[luc]. In singulis haec fluctuant: ℵB etc om *κειμενα*, L c f ff[2.] etc post *μονα* pon. Item ℵ*(contra [cb] add)AKΠ etc om *μονα*. Item al :: patet hunc versum iam saec secundo a plerisq testibus lectum esse. Quorum auctoritatem quominus deseramus, minime impedit quod additamentum non accurate respondet ei Iohannis loco, ad quem conformatum est. Talis enim licentia in additamentis eiusmodi plane usu venit.

13. *εν αυτη τη* (ℵ *εν τη αυτη*) *ημερα* (AG z[scr] *ωρα*): a om | *ησαν πορευομενοι* h. l. cum ℵB syr[sch] et[hr] aeth Eus[mar suppl 298] ... ς Ln Ti post *εξ αυτων* cum AILΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] it[5] vg syr[p] sah | *εξηκοντα* cum ABDK[2]LN[2]XΓΔΛ unc[8] al pler it[pler] vg (exc fu) sah cop syr[cu] et[p] arm[cdd] aeth ... ℵIK*N*Π al g[1.] fu syr[p] vel[p mg] syr[hr] (arm fluct lect) schol[34] et[194] *εκατον εξηκοντα* (ita Ti[synops]). Eandem scripturam confirmant Eus[onomast] Hier Sozomenus eo quod Emmaum eandem atque Nicopolin esse dixerunt.

15. *συνζητ.* cum ℵABDGLNPΔ ... ς *συζητ.* cum XΓΛΠ unc[8] al certe pler | *ις* cum ℵABL ... ς Ln *ο ις* cum DNPXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid]

17. *και εσταθησαν* (L *εστησαν*) *σκυθρωπ.* cum ℵA*[vdtr]B(L) e (*et stete-*

σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν
πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ
γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγέ-
νετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ
καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν
Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν
ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν

---

runt tristes) sah cop aeth^rom (item ^vdtr Or^1,484) ... ς Ln Ti και εστε σκυθρωποι cum A^2I^vid NPXΓΔΛΠ unc^9 al omn^vid a b c f ff^2 g^1 l vg syr cu (*dum estis*) syr^sch et^p aeth^ppl arm... D Cyr^luc 489 nil nisi σκυθρωποι ... syr^hr^s plane om

18. εισ cum ℵBDE*LNPA(I hiat) al^12 arm Cyr^luc 489 ... X τισ ... ς ο εισ cum AE^2ΓΔΠ unc^8 al pler. Praeterea IP al^7 it^6 etc add εξ αυτων, hinc Ln [εξ αυτ.] | ω ονομα cum ADPΓΔΛΠ unc^9 al omn^vid a c e f ff^2 l vg Cyr^luc ... ℵBLNX b ονοματι | κλεοπασ: cf huc Or^1,484. 488 et^3,274 et^4,8.11, cui alter σιμων, alter κλεοπασ dicitur. Ap. Ambr^luc 7,182 et alibi *Amaon* (alibi *Ammaon*) et *Cleophas* dicuntur. Eadem nomina it^cdd ad v. 13 testantur. | ιερουσαλημ cum ℵABDILNPXΓΔΠ unc^9 al^120 fere Cyr^luc ... ς (=Gb Sz) Ln εν ιερ. cum A 69. al vix mu ... 28. al^5 εισ ιερου. (Gb')

19. ειπαν cum ℵBI 33. ... ς Ln ειπον cum ALNP unc rell al pler | ναζαρηνου cum ℵBIL Or^4,8 (ed Delar.), item a c e l^2 vg *nazareno*, f *nazoreno* ... ς Ln Ti ναζωραιου cum ADNPXΓΔΛΠ unc^8 al omn^vid Or (ed. Huet.), item d l* *nazoreo*, b *nazareo*, ff^2 *nazaraeo*, sah *nazoraeo* | εν εργω και λογω (A c εν λογω, hinc Ln [εν] λογ.) cum ABILNXΓΔΛΠ etc ... ℵD syr^sch aeth εν λογω και εργω

20. παρεδωκ. αυτ. hoc ordine cum ℵBLNXΓΔΛ unc^7 al pler for tol l^2 (l* om αυτ.) Or^4,8 ... Ln αυτον (D it^4 τουτον) παρεδωκ. cum ADKPΠ al aliq a b c e f ff^2 vg

21. ηλπιζομεν (B* ηλπιζαμεν) cum AB^3(et*)DLNXΓ unc^8 al pler a b c f l vg syr^omn rell Or^4,8 al Tert^marc 4,43 ... ℵPΔΛΠ 69. al pauc e ff^2 sab sah ελπιζομεν (ita Ti ^synops) | αλλα γε και cum ℵBDL 1. 33. 229** syr p mg arm ... ς om και cum ANPXΓΔΛΠ unc^8 al pler | αγει (ℵ* om, suppl ℵ^c) absq σημερον cum ℵBL 1. syr^cu et^sch et^hr cop arm ... D σημεραν (sic) ante αγει add (d *tertium diem hodie agit*) ... ς Ln Ti add σημερον cum APXΓΔΛΠ unc^8 al pler it vg Aug^cons et^ioh (hi Latt ταυτην om) syr^p sah aeth

22. γενομεναι cum ℵADLXΓΔΛΠ unc^8 al fere omn ... Ti γεναμεναι cum B

ἐξέστησαν ἡμᾶσ, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ
εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων
ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινεσ τῶν
σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτωσ καθὼσ καὶ αἱ γυναῖκεσ
εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ὦ
ἀνόητοι καὶ βραδεῖσ τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐλάλη-
σαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ
εἰσελθεῖν εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ Μωϋσέωσ
καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖσ ἐν πάσαισ
ταῖσ γραφαῖσ τὰ περὶ ἑαυτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰσ τὴν κώμην
οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸσ προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι·
29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντεσ· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι
πρὸσ ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν
τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖσ. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν
μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσασ ἐπεδίδου
αὐτοῖσ· 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν
αὐτόν· καὶ αὐτὸσ ἄφαντοσ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν

f^{scr} | ορθριναι cum ℵABDK*LΔΠ al vix mu ... ς ορθριαι cum K^{2}PXΓΛ unc^7 al pler

23. ηλθον cum ℵAB^{3}DLPXΓΔΛΠ unc^8 al omn^{vid} ... Ti ηλθαν cum B*

24. και αι cum ℵALPXΓΔΛΠ unc^8 al omn^{vid} cop syr^p ... Ln om και cum BD it vg sah syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm aeth

25. του πιστευειν: D om (Schu: „haud inepte").

27. μωυσεως cum BKLSXΠ al ... ς μωσεως cum ℵADEGHMPUVΓΔΛ al pl etc | διερμηνευσεν c. ℵ^{c}BLU al, item M διηρμηνευσεν ... Ln Ti διερμηνευεν cum AGPXΓΔΛ 1. 33. al mu (et. U ap Treg), item ς διηρμηνευεν cum EHKSVΠ al plu; item f vg syr^{cu} et^{utr} | εν: ℵL 1. 33. τι ην εν, item cop | τα: L y^{scr} om, item a c e arm | εαυτου (et. ς) cum ℵABGH KPSUΓΔΛΠ al plu ... ς^e Gb Sz Ln Ti αυτου cum DELMVX al plu

28. ηγγισαν cum ℵADLPXΓΔΛΠ etc ... B ηγγικαν | προσεποιησατο cum ℵABDL 1. al pauc it^{pler} vg item syr^{cu} et^{hr} ... ς Ti προσεποιειτο c. PXΓΔΛΠ unc^8 al pler a (*adfectabat*), item syr^{sch} et^p | πορρωτερω cum ℵDLPXΓΔΛΠ unc^8 al pler ... Ln Ti πορρωτερον cum AB 382.

29. ηδη post κεκλικεν cum ℵBL al^7 it^5 vg cop, item transponentes syr sch et syr^p c. ob. ... Ln [ηδη], ς Ti om cum ADPXΓΔΛΠ unc^8 al pler c l gat* sah syr^{cu} arm aeth

30. ευλογησεν cum BLPXΓΔΛΠ unc^8 al pler ... Ln ηυλογ. cum ℵAD al^2

32. ειπαν cum ℵBL al pauc ... ς Ln ειπον cum ADPXΓΔΛΠ unc^8 al pler |

πρὸσ ἀλλήλουσ· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡσ ἐλά-
λει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡσ διήνοιγεν ἡμῖν τὰσ γραφάσ; 33 Καὶ ἀνα-
στάντεσ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον
ἠθροισμένουσ τοὺσ ἕνδεκα καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ, 34 λέγοντασ ὅτι
ὄντωσ ἠγέρθη ὁ κύριοσ καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο
τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡσ ἐγνώσθη αὐτοῖσ ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
36 340. 9 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸσ ἔστη ἐν μέσῳ αὐ- Io 20, 19 ss [Mc 16, 14]
τῶν. 37 πτοηθέντεσ δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα
θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί
διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰσ χεῖράσ

η καρδ. ημων καιομενη ην: ... D η καρδ. ην ημων κεκαλυμμενη (d *coopertum*), c *cor nostrum fuit excaecatum*, e *cor nostr. fuit exterminatum*, l *cor nostr. erat optusum* | εν ημιν cum ℵALPXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg cop syr[utr] et[hr] etc ... BD c e tol vg[cod] (ap Gb) syr[cu] om | ωσ διηνοιγ. (D ηνυγεν) cum ℵBDL 33. syr[hr] (item a b c e l Amb Aug syr[cu] Or[3,374] et[4, 11. 178] Or[int] omisso ωσ ελαλ. ημιν) item sah cop ... ς και ωσ (f vg syr[cu] et [sch] aeth om) διηνοιγ. c. APXΓΔΛΠ unc[8] al pler syr[p] etc

33. ηθροισμενουσ cum ℵBD 33. Eus[mar suppl] ... ς συνηθροισμ. cum AL PXΓΔΛΠ unc[8] al pler Cyr[luc]

34. οντωσ ηγερθ. ο κυρ. cum ℵBDLP 1. 25. 131. it[4] cop syr[cu] et[sch] et[hr] arm aeth Eus[mar suppl 287] Chr[3, 925] ... ς Ti ηγερθ. ο κυρ. οντωσ cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler vg syr[p]

36. αυτοσ absq ο ις (et. Gb) cum ℵBDL 61. 255. al[8] a b e 130[lat] sah syr[cu] cat[ox 172] Amb ... ς add ο ις cum AEGKMSUVΓΔΛΠ (X omisso ὁ, P post εστη pon; H 157. c ο κυριοσ) al pler f cop syr[p] arm Eus[mar suppl] | αυτων sine additam cum D a b e ff[2.] l ... ς (sed Gb[0]) Ln add και λεγει αυτοισ· ειρηνη υμιν cum ℵABLPXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f sah cop syr[cu] et[utr] et[hr] rell Eus[mar suppl] Chr [3, 110] Cyr[4,1108]. Sed GP al[3] it[4] vg cop[wi] et[petr 2.] syr[sch] et[p] et[hr] arm aeth arr perss Amb Aug insuper add εγω ειμι, μη φοβεισθε, hinc Ln [εγω ειμ. μη φοβεισθ.] :: at ut illa ex Io 20, 19 fluxisse videntur, ita haec ex Io 6, 20 petita sunt.

38. και διατι c. ℵAXΓΔΛ*Π unc[8] al pler Cyr[4, 1108] Thdret[4, 118], item a b c e f ff[2.] l gat mm Amb, item syr[cu] et[utr]. Similiter DL 382. Dial[857] και ινατι ... BA[2] και τι, item Tert[marc 4,43] ... vg Aug[cons 3,74] *et* | εν τη καρδια cum BD (item A*?) a b c e ff[2.] l gat mm sah aeth, item Dial[857] εισ την καρδιαν ... ς εν ταισ καρδιαισ cum ℵA (ex correctione primae ut vdtr manus) LXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] f vg cop syr[cu] et[utr] et[hr] Cyr[4, 1108] etc

[Io 20, 20] μου καὶ τοὺσ πόδασ μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτόσ· ψηλαφήσατέ με καὶ
ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκασ καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼσ ἐμὲ θεωρεῖτε
ἔχοντα. 41 (341.9) ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ καὶ
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖσ· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ
ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύοσ ὀπτοῦ μέροσ· 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον
αὐτῶν ἔφαγεν.
22, 39 44 342. 10 Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓσ ἐλά-
λησα πρὸσ ὑμᾶσ ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ
γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέωσ καὶ προφήταισ καὶ ψαλμοῖσ
περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰσ

---

39. *οτι εγω ειμ. αυτοσ* cum ℵBL 33. (a) b f l Dial[857] Ath[724] Cyr[4, 1108] Amb[ios 12, 69]; D c e ff[2] vg (non am etc) arm Tert[marc 4, 43] *οτι εγ. αυτ. ειμι* ... ς *οτι αυτοσ εγω ειμι* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler am fu ing tol syr[p] Eus[ps] Thdret[4, 99] et [118] Hil | *σαρκασ* cum ℵ*D Ir[int 294] Dial[857] :: *σαρκασ* ut maxime insolitum a plerisq testibus abiectum ... ς Ln Ti *σαρκα* cum ℵ[c]ABLXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg rell Cyr[hr 180] Cyr[4, 1108] Ath[724] et Ps-Ath[2, 471] Mcion ap Epiph[317] et[349]

40. Versum non dedimus cum D a b e ff[2] l syr[cu] (:: fluxisse omnino vdtr ex Ioh 20, 20, etsi interpolator, ut fere fit, Iohannea loco Lucae accommodavit) ... ς Ln sic: *και τουτο ειπων επεδειξεν* (Ln *εδειξεν*) *αυτοισ τασ χειρασ και τουσ ποδασ* cum ℵABLNXΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f q vg sah cop syr[utr] et[hr] rell Eus[mar suppl 294] Ath[724] Chr[3, 110] Cyr[4, 1108] Dam[fid orth 303]. Pro *επεδειξεν* ς cum AEKMSUVΓΔΛΠ al pl Ln *εδειξεν* cum ℵBGHLNX al[35]

41. *απο τησ χαρασ* hoc loco cum ℵBDLNXΓΔΛΠ unc[8] al pler f gat sah cop syr[omn] rell Eus[mar suppl] Cyr[hr] Chr ... Ln post *θαυμαζ.* pon cum A 130[gr] et[lat] 382. a b c e l q vg Cyr[4, 1108] et [1109]

42. *ιχθυοσ οπτου μεροσ* sine additam cum ℵABDLΠ e cop[dz] (syr[p] c.* add *και απο* etc) Clem[174] Or[1, 384] (cf et [3, 477]) Eus[mar suppl 294] et[295] Ath[fragm mai 582] Epiph[143] Cyr[luc 442] ..... ς (Gb[0]) Ti add *και απο μελισσιου κηριου* cum EHKMNSUVXΓΔΛ al omn[vid] a b f ff[2] l q vg (item c) cop[wi] et [ ][schw] ex[petr] syr[cu] et[sch] et[p] c.* et[hr] arm aeth Iust[resurr 9] Ath[511] Cyr[hr 210] et[341] Procl[galland 9, 633] Aug[cons 3, 74]

44. *προσ αυτουσ* cum ℵBLX 33. al pauc b c f ff[2] l q vg ... ς Ln *αυτοισ* cum ADNΓΔΛΠ unc[7] al pler a e | *μου* cum ABDKLNXΠ 33. 157. al pauc cop[wi] et[petr] aeth Hil[504] ... Ln [*μου*], ς om cum ℵΓΔΛ unc[6] al pler it vg syr[utr] et[hr] cop[schw] ex[dz] arm Ir[int 206] Cyp[277] Aug[cons 3, 74] | *μωυσεωσ* cum BDKLNSVXΠ al mu it vg (sed non am fu) etc ... ς *μωσεωσ* cum ℵAEFHMUΓΔΛ al plu etc

γραφάς, 46 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν*
Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 *καὶ κηρυ-*
χθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς
πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 48 *ὑμεῖς μάρτυρες*
τούτων. 49 *κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου*
ἐφ᾽ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ
ὕψους δύναμιν.
50 *Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας* Act 1, 12
τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλο-* Act 1, 9 ss [Mc 16, 19]

46. *γεγραπται* (Gb′) cum ℵBC*DL a b c e ff2· l gat mm cop aeth syr[hr] Ir[int208] Hil[407] ... ς add *και ουτως εδει,* Ln [*και ουτ. εδει*] cum AC²NX ΓΔΛΠ unc[8] al pler f q vg syr[utr] Cyp[277] Aug[cons 3,74]

47. *μεταν. εις αφεσιν* cum ℵB cop syr[sch] ... ς Ln Ti *μεταν. και αφεσιν* cum ACDNXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] it vg syr[p] et[hr] rell Eus[theoph 310] (ex catena Nicetae) Cyp[277] :: utrumque ex usu Lucae est, cf Act 5, 31 Lc 3, 3 | *αρξαμενοι* cum ℵBC*LNX 33. cop aeth syr[p mgcod]. Similiter DΔ² *αρξαμενων* et *incipientibus* b f ff2· q vg ... ς Ln Ti *αρξαμενον* cum AC³FHKMUVΓΔ*ΛΠ al pler, item *incipiens* a c e l, item syr[utr] et[hr] arm

48. *υμεις* cum ℵBC*L mt cop syr[hr] ... ς Ln *υμεις δε* cum AC²XΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] a b f ff2· l q vg syr[p]; item c e etc *et vos,* D *και υμεις δε* | *μαρτυρες* sine *εστε* cum BD aeth Aug[unit eccl 10] ... ς Ln *εστε μαρτ.* cum ℵAC³LNXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it[pler] am fu for ing mt tol cop arm syr[utr]; item C* ff2· vg[ed] *μαρτ. εστε*

49. *καγω* (D *και εγω*) sine *ιδου* c. ℵDL 33. a b c e ff2· g2· l vg cop syr[sch] Aug[unit eccl10] ... ς Ln Ti *και ιδου εγω* c. ABCNXΓΔΛΠ unc rell al pler f q syr[p] et[hr] rell | *εξαποστελλω* (L *-ελω*) cum ℵ[c]BLXΔ 33. 157 ... ς Ln *αποστελλω* (al[10] *-ελω*) cum ℵ*ACDNΓΛΠ unc[7] al pler | *πολει* sine additam c. ℵBC*DL a b c e ff2· g2· l q vg (et. 130[lat]) cop pers[w] ... ς (= Gb) add *ιερουσαλημ* cum AC²XΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] f q syr[utr] et[hr] arm aeth | *εξ υψ. δυναμ.* cum ℵBC*L 33. Eus[esal 488] Cyr[hr 248] ... ς Ln *δυναμ. εξ υψ.* cum AC²DXΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg cop syr[utr] et[hr] rell Cyr hr[271] al

50. *αυτους* sine *εξω* c. ℵBC*L 1. 33. 157. a e cop syr[sch] et[hr] arm Cosm[454] (Gall[11]) Aug[unit eccl 10] ... ς Ti add *εξω,* Ln [*εξω*] cum AC³DXΓΔΛΠ unc[7] al pler b c f ff2· l q vg syr[p] aeth Aug[cons 3,83] | *εως* (D om) *προς* cum ℵBC*(D)L 1. 33. a (*usque ad*) Cosm[454], item e *quasi Bethaniam* ... ς Ti *εως εις* cum AC³XΓΔΛΠ unc[7] al pler; it[pl] vg *in Bethaniam* Aug unit eccl *usque Beth.*

γεῖν αὐτὸν αὐτοὺσ διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν
εἰσ Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶσ μεγάλησ, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸσ ἐν
τῷ ἱερῷ αἰνοῦντεσ τὸν θεόν.

---

51. διεστη (D απεστη) απ αυτων sine additam cum ℵ*D a b e ff² l Aug unit eccl 10 ... ς (sed Gb⁰ probante omissionem Schulzio) add και ανεφερετο εισ τον ουρανον cum ℵ^c ABCLXΓΔΛΠ unc⁷ al omn^vid c f q vg syr^utr eth^hr rell Cyr^luc 444 Cosm 454 (Gall¹¹) Aug^cons 3,83

52. και αυτοι sine additam cum D a b e ff² l Aug^unit eccl 10 (:: dubium non est quin additamentum arctissime cohaereat cum verbis και ανεφερ. εισ τ. ουρ.) ... ς Ln add προσκυνησαντεσ αυτον cum ℵABC unc¹³ al omn^vid c f q vg rell

53. αινουντεσ cum D a b e ff² l gat bodl cop Aug^unit eccl 10 (αινουντεσ ut recipiatur, non ευλογουντεσ, huius versus cum vv. 51—52 necessitudo suadet: quippe ubique iidem fere testes consentiunt.) ... ℵBC*L syr^hr ευλογουντεσ ... ς Ln αινουντεσ και ευλογουντεσ cum AC²XΓΔΛΠ unc⁷ al omn^vid c f q vg syr^utr arm (aeth ευλογ. και αινουντ.) | τον θεον absq αμην cum ℵC*DLΠ al⁶ a b e ff² l fu bodl em for gat harl iac mm trevir cop syr^hr arm ... ς (= Gb Sz) add αμην, Ln [αμην] cum ABC²XΓΔΛΠ² unc⁷ al pler c f q vg syr^utr aeth

Subscriptiones: A*FMXΓ 1. al nil subscriptum habent (EG hiant, item e) ... B κατα λουκαν ... ℵA²CKLSUΔΛΠ 33. al ευαγγελιον κατα λουκαν ... D (item Latt^pler) ευαγγελιον κατ λουκαν επληρωθη αρχεται κατ μαρκον. Praeterea HKSΛ al pl versuum (στιχων) numerum notatum habent: HKS al pl ,βω', Λ al mu ,βχοζ' et aliter; item alii pm κεφαλαια (τμβ', ut Λ al pl); item al τιτλοι (πγ'), aliquot et. ρηματα (,γ' vel ,γογ' etc. Aeth *voces evangelii Lcae* 2800.). Praeterea multi (ut iam KS) subscriptiones auctas habent hunc in modum: ευαγγ. κα. λουκ. (S etc) vel quod frequentius το κα. λουκ. ευ. (et. K etc) εξεδοθη μετα χρονουσ ιε' της του χυ αναληψεωσ.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 $^{1.3}$ ʼΕν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ, καὶ ὁ λόγοσ ἦν πρὸσ τὸν θεόν,
καὶ θεὸσ ἦν ὁ λόγοσ. 2 οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸσ τὸν θεόν. 3 πάντα
δἰ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶσ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν

---

* *κατα ιωαννην* (B *-ανην*) cum ℵB. Item e *secundum mattheum explicit incipit secundum iohannem*. Nec aliter quam *secundum iohannem* a b e q for syr^{cu} item D in summa pagina singulorum foliorum inscriptum habent. ... Gb Sz Ln Ti *ευαγγελιον κατα ιωαννην* ut ACEFGHKLMSU XΔΛ al pl . . . ς^{e} *το κατα ιωανν. ευαγγελιον* cum minusc permu, ς *το κατα ιωανν. αγιον ευαγγελιον* cum minusc permu

1. *και θεοσ*: cf Or^{4,50} et Eus$^{mcell\ 121}$ ... L Nyss^{2,696} (at non item ^{2,50} et ^{107c}) *και ο θεοσ*

3. *ουδε εν* cum ℵ^{c}ABCLOXΓΔΛΠ unc^{rell} al pler Valentt ap Ir^{41} Naass$^{hipp\ 107}$ Perat$^{hipp\ 134}$ Ign$^{intpol\ 308}$ Tat^{19} Thphil^{2,22} Clem$^{134.\ 156.\ 769.\ 787.\ 808}$ et^{alib} Or$^{4,64.\ 66.\ 67.\ 72.}$ Hipp$^{noet\ 12}$ Dial^{850} Eus$^{dem\ 229}$ etc ... ℵ* D 1. 209. 47^{ev} al^{6} ald Ptolem$^{epiph\ 217}$ Thdot ap Clem^{980} et Clem^{838} Or^{4,137} et ^{229} Eus$^{praep\ 7,12}$ etc *ουδεν* | *οὐδὲ ἕν* et *ὃ γέγονεν* coniunximus cum C^{3}EG^{2}HKMO^{corr*}UXΓΔΠ al ut^{vdtr} longe plu c (ut apud Sab vdtr) vg^{ed} syr^{hr2} cop$^{wi\ et\ schw\ et\ petr\ 2}$ Ign$^{intpol\ 308}$ Dial^{850} Did$^{trin\ 1,15}$ Ephr^{252} Chr^{8,40} Epiph$^{379.\ 609.\ 779}$ Thdret^{1,806} Thdor$^{mop\ 20}$ etc. Quibus accedit Ambrosii de Alexandrinis et Aegyptiis testimonium, vide$^{ps\ 36,\ 35}$: „Alexandrini quidem et Aegyptii legunt: *Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil quod factum est*, et interposita distinctione subiiciunt: *In ipso vita est*. Salva sit fidelibus illa distinctio; ego non vereor legere: *Quod factum est in ipso, vita est*, et nihil habet quod teneat Arianus, quia non illius venena considero, sed lectionis sacrae consuetudinem recognosco" etc ... contra scribitur (ita etiam Ln) *οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν* cum A^{vid}C*DG^{*vid}LO^{*vid} al pauc a b e f ff$^{2.}$ q^{vid} fu for sah syr^{cu} aeth^{vid} Naass$^{hipp\ 107}$ Perat$^{hipp\ 134}$ Valentt ap Ir^{41} et

αὐτῷ ζωή ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶσ τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ
φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
Mt 3, 1 Mc 1, 4 Lc 3, 2 6 [2.8] Ἐγένετο ἄνθρωποσ, ἀπεσταλμένοσ παρὰ θεοῦ, ὄνομα
αὐτῷ Ἰωάννησ· 7 οὗτοσ ἦλθεν εἰσ μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ φωτόσ, ἵνα πάντεσ πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνοσ
τὸ φῶσ, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτόσ. 9 [3.8] Ἦν τὸ φῶσ
τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰσ τὸν κόσμον.
10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμοσ δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμοσ
αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 [4.10] εἰσ τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖσ ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματοσ σαρκὸσ οὐδὲ ἐκ θελήματοσ ἀν-
δρὸσ ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 [5.3] καὶ ὁ λόγοσ σὰρξ ἐγέ-
νετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ
δόξαν ὡσ μονογενοῦσ παρὰ πατρόσ, πλήρησ χάριτοσ καὶ ἀληθείασ.
15 [6.1] Ἰωάννησ μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτοσ
1, 30 ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι

---

int[188] Heracl[4,73] et[4,66] Thdot ap Clem[958] et[963] Clem[114] et[218] Or[4,20] et[saepe] Or[int 3,552] Eus[mcell 124] et[dem 150] et[ps 146] et alibi Cyr[ioh 49] al mu Hil[771] et[797] Aug[ioh 2,16] etc ... neutram distinctionem habent aut confirmant ℵBΔ etc

4. *εστιν* cum ℵD codd ap Or[4,72] a b c e f ff[2] q gat mm sah syr[cu] Valentt ap Ir[41] Naass[hipp 107] et Perat[hipp 134] Thdot ap Clem[963] Clem[114] Cyp[285] codd Hil[771] et[797] Aug[ioh 1,16] etc ... ς Ti *ην* cum ABCLXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] g vg cop syr[utr] et[hr] Thdot ap Clem[959] Clem[218] Or[1,682] et[4,20] et[saep] Eus[mcell 124] et[ps 146] et[alib] Chr[8,41] et[alibi] Cyr[ioh 49] et[alibi] Nonn Thdret[4,75] etc Ir[int 188] Cyp[285ed] al :: facile propter contextum pro *εστιν* substituebatur *ην*.

9. *ερχομενον*: cum *ανθρωπον* coniung (*venientem*) it vg syr[omn] cop aeth; item Eus[dem 254] etc. Aliter Thdor[mop 21] (cat[ox 184])

12. *ελαβον* c. ℵAB[3]CDL unc[rell] omn etc ... Ti *ελαβαν* cum B*

13. *οι ουκ εξ* – *εγεννηθησαν* et. Valentt ap Tert[carn 19] Or[int 2,400] et[4,99] Eus[esa 387] Ath[417] Cyr[hr 153] Chr[8,69] Cyr[nest 70] et[ioh 91sq] Thdrt[3,174] Hil[771] etc ... b Ir[int 205] et[212] Tert[carn 19] et[24] *οσ* (*qui*) et *εγεννηθη* (*natus est*).

14. *πληρησ* cum ℵABCL unc rell al pler Valentt ap Ir[42] Or[1,684] et[2,495] etc ... D 5. schol[249] Chr[8,80] (sed variant cdd) et[81] *πληρη*

15. *λεγων* cum ℵ[a]ABCLXΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] a c e f ff[2] q vg syr[omn] cop rell Or[4,89] et[119] Eus[mcell 85] Epiph[435] etc ... ℵ*D b om

πρῶτόσ μου ἦν. 16 [7.10] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματοσ αὐτοῦ ἡμεῖσ
πάντεσ ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτοσ· 17 ὅτι ὁ νόμοσ διὰ
Μωϋσέωσ ἐδόθη, ἡ χάρισ καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ-
νετο. 18 [8.3] θεὸν οὐδεὶσ ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴσ υἱὸσ ὁ 6, 46
ὢν εἰσ τὸν κόλπον τοῦ πατρόσ, ἐκεῖνοσ ἐξηγήσατο.
19 [9.10] Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-
στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖσ καὶ Λευείτασ ἵνα ἐρω-
τήσωσιν αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο,
καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστόσ. 21 καὶ ἠρώτησαν

---

16. *οτι* cum ℵBC*DLX 33. a b e ff[2] q cop arm aeth Or[4, 89. 106. 107] et[int 3,43] Hipp[139,8] Eus[mcell85] Epiph[435] Cyr[ioh 90] et[alib] Hil[495] ... ς (= Gb) *και* cum AC[3]EFGHKMSUVΓΔΛΠ al pler c f vg syr[cu] et[utr] Or[2, 581] et [717] Chr[8, 89].

17. *μωυσεωσ* cum ℵBCKLSXΔΠ ... ς *μωσεωσ* cum AEFGHMUVΓΛ al plu

18. *εωρακεν* cum ℵAB[3]CLMSUΓΔΛΠ al pl ... B*EFGHKX al mu *εορακ.* | *ο μονογενησ* cum ℵ[c]AC[3]XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] cop Thdot ap Clem[958] Clem[695] et [946] Or[4, 89. 102. 438] Eus[mcell86] et [123. 142] Did[tri 1,26] et [2, 5] Ath [172] etc ... ℵ*BC*L Or[1, 440] edd (ante Delar.) Hipp[noet5] (ed. Lag[47]) Eus [ps440] om ὁ (ita Ti [synops]) | *υιοσ* cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[9] al fere omn a b c e f ff[2] l q (*filius dei*) vg syr[cu] et [p txt] syr[hr] arm aeth[pp] Ir[int255] Or[1, 440] (ita certe Delarue) Hipp[noet5] Eus[mcell86. 92. 123. 142] Ath [172. 178. 419] et[505] Bas[1,359] et [3,23. 358] Chr[8,93. 99] et [1,581. 589] et [3, 560] et [6, 74. 307] et[alib] Naz[1,585] Hil[520. 831. 852] et[alib] ..... ℵBC*L 33. cop syr[sch] et [p mg] aeth[ro] Ir[int256] Thdot ap Clem[958] Clem[695] Or[4, 89. 438] et[int 4,92] Did[trin 1,15] et[26] et[2,5] al mu *θεοσ* (ita Ti[synops]) ..... nec *υιοσ* nec *θεοσ* habent (ita Gb′) gat Ign[intpl 264] Or[4, 102e] Iac[nisib45] (Gall serm[6,6]) Epiph[anc 7] Cyr[hr 117] Victorin[8, 157] :: dubitari nequit quin *μονογενησ θεοσ* scriptura testimoniorum pondere valeat; at nec *ο μονογ. υιοσ* ipsius secundi saeculi testimoniis (it[pler] syr[cu]) destitutum est. Oscitanter Υ̅C̅ et Θ̅C̅ permutata esse non credo, sed consulto, quod etiam articuli ratione comprobatur. Ut autem certum est, in summa antiquitate appellationis *θεου* in Christum conferendae studium invaluisse, cf 1 Tim 3, 16, ita fidei absonum eandem appellationem offendisse.

19. *απεστειλαν* sine additam cum ℵC[3]LΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[4, 110] Cyr[ioh 107] ... Ln add *προσ αυτον* cum BC* 33. 249. al pauc a b c syr[cu] et [sch] cop arm aeth Chr[8,103]; eadem post *λευειτασ* add AX etc | *λευειτασ* cum ℵB (D, qui h. l. hiat accedit Lc 10, 32 Act 4, 36) ... ς *λευιτασ* cum ACLX unc rell al omn[vid]

20. *εγω ουκ ειμι* (Gb″) cum ℵABC*LXΔ 33. a b e q foss syr[cu] et [hr] arm Or[4, 106] et [bis 110] Chr[8, 105] Cyr[ioh 108] com bis ... ς *ουκ ειμι εγω* cum

αὐτόν· τί οὖν; Ἡλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ
ἀπεκρίθη· οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν
Es 40, 3 τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 [10.1] ἔφη· ἐγὼ
Mt 3, 3 Mc 1, 3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς
Lc 3, 4 εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. 24 [11.10] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ
τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν
Mt 3, 11 βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλείας οὐδὲ ὁ προφήτης;
Mc 1, 7s 26 [12.1] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν
Lc 3, 16 Act 13, 25 ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου
ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ

C^{3}ΓΔ (Π 245. om εγω) unc^{9} al pler c f ff^{2} l vg syr$^{sch\ et\ p}$ Hipp theoph^{8} etc

21. τι ουν ηλ. ει (*quid ergo? Helias es?* a) cum ℵL a syr^{sch} Cyr$^{ioh\,108}$ ... ς Ln Ti add συ post ηλ. ει cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{9} al pler c f q vg syr^{p} Chr^{8,106}, item συ ante ηλ. ει addunt C* 33. e ff^{2} l for foss Or^{4,109} et bis^{111}. Similiter syr^{hr} arm ... | B συ ουν τι; ηλ. ει | ηλειας cum B (accedunt alibi plerumque D et ℵ, passim etiam ΑΛΔ, item T^{b} v. 25) ... ς Ln Ti ηλιας cum ℵACL rell omn^{vid} | λεγει (*ait*) cum ℵ a b cop ... ς Ln Ti και λεγει cum ABCLX unc rell al pler e al Chr^{8,106} Cyr ioh^{108}

22. ειπαν cum BC*Δ ... ς ειπον cum ℵAC^{3}LX unc rell al omn^{vid} | ουν: Ln om (ex errore de B) cum c syr^{cu}

24. απεσταλμενοι cum ℵ*A*BC*L cop (*et miserant*) Or^{4,126} (accedit ^{4,100}) ... ς Ln Ti οι απεσταλμ. cum ℵ^{cb}A^{2}C^{3}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it et vg syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or^{4,123} Chr^{8,106} Cyr$^{ioh\,109}$

25. ειπαν cum BC*LX 33. Or^{4,123} ... ς ειπον cum ℵAC^{3}ΓΔΛΠ unc^{9} al pler Chr^{8,106} Cyr$^{ioh\,109}$ | ουδε bis cum ℵABCLT^{b}X al^{7} Or$^{4,110.\,123.\,125.\,129.\,137.}$ ... ς ουτε c. ΓΔΛΠ unc^{9} al pler Chr Cyr | ηλειας cum BLT^{b} (vide ad v. 21) ... ς Ln Ti ηλιας cum ℵACX etc

26. μεσος sine δε cum ℵBC*LT^{b} ff^{2} blan arm Heracl ap Or^{4,138} et Or$^{1,394.\,586}$ et $^{4,89.\,131.\,137.\,138.\,453}$ ... ς (Gb^{0}) Ln add δε cum AC^{2}XΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} it (exc ff^{2}) vg cop syr$^{cu\ et\ utr}$ et^{hr} aeth Or^{4,109} et^{130} Eustheoph^{140} Chr^{8,107} Cyr^{ioh109} | στηκει cum BLT^{b} 1. Or$^{1,394\ bis}$, item εστηκει ℵG Or$^{4,453\ bis}$ ... ς Ln Ti εστηκεν cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Or^{1,586} et$^{4,89.\,109.\,130\ sq\ 137\ sq}$ Heracl ap Or Chr Cyr

27. ο (et. ℵ^{c} Or$^{1,394.\,586}$ et $^{4,109.\,131}$; ℵ*B Or$^{2,89.\,138}$ om) οπισω absque αυτ. εστ. cum ℵBC*LT^{b} 1. 22. 33. a syr^{cu} cop arm aeth ar^{e} ar^{p} Or^{1,394} et $^{4,89.\,109.\,131.\,138}$ et$^{int\ 1,191}$ et ^{4,628} Cyr$^{ador\ 436}$ ... ς (=Gb) praem αυτος εστιν, Ln [αυτ. εστ.] cum AC^{3}XΓΔΛΠ unc^{7} al pler b c f q vg syr^{utr} et^{hr} Or^{1,586} et ^{4,130} et$^{int\ 3,882}$ | ερχομενος sine additam

ὑποδήματοσ. 28 [13.10] ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννησ βαπτίζων.
29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸσ αὐτόν, καὶ 1, 36
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 [14.1] οὗτόσ ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ 1, 15. 27
ὃσ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτόσ μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
ὕδατι βαπτίζων. 32 [15.1] καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννησ λέγων ὅτι Mt 3, 16 Mc 1, 10 Lc 3, 22
τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ

---

cum ℵBC*LT[b] 1. al[5] b l syr[cu] cop arm[zoh] aeth[rom] Or[4, 89. 109. 130. 131] et[int 191] Cyr[ador 436] Nonn[1, 97] ... ς (= Gb) add *οσ εμπροσθεν μου γεγονεν* cum AC[3]XΓΔΛΠ unc[9] al pler a c e f ff[2.] q l vg syr[utr] et[hr] arm[usc] aeth[pp] etc | *εγω* post *ουκ ειμι* cum BT[b]X 13. 69. 118. Or[4, 109. 130. 131. 136] Aug[ioh 1, 18] ... ς et Ln ante *ουκ ειμι* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg aeth[pp] ... ℵCL al[20] fere q cop arm aeth[rom] Clem[679] Heracl ap Or[4, 139] et Or[3, 818] Chr[8, 107] et[108] Cyp[298] om: hinc Gb[00] et Ln [*εγω*]

28. *βηθανια* (et. Gb Sz) cum ℵ*ABC*EFGHLMSVXΓΔΠ* al plus[180] aldin it vg cop syr[sch] et [p txt] et[hr] arm Heracl et cdd pler ap Or[4, 140] cdd ap Epiph[485] Chr[8, 110] et[111] Cyr[ioh 111] Nonn[1, 100]. Cf Or[4, 140] *οτι μεν σχεδον εν πασι τοισ αντιγραφοισ κειται· ταυτα εν βηθανια εγενετο, ουκ αγνοουμεν, - επεισθημεν δε μη δειν βηθανια αναγινωσκειν, αλλα βηθαβαρα - βηθανια γαρ - απεχει των ιεροσολυμων σταδιουσ δεκα πεντε, ησ πορρω εστιν ο ιορδανησ ποταμοσ - αλλ ουδε ομωνυμοσ τη βηθανια τοποσ εστιν περι τον ιορδανην. δεικνυσθαι δε λεγουσι παρα τη οχθη του ιορδανου τα βηθαρα* (sic) *ενθα ιστορουσι τον ιω. βεβαπτικεναι* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *βηθαβαρα* cum C[2]KT[b]UΛΠ[corr*] 1. 22. 33. 69. al plus[30] (sed multi tantum in margine) syr[cu] sl[recen] et[ed] cdd „accuratior.“ ap Chr Or[4, 140] (vide ante) Epiph[485] schol[cdd mu]. Confirmant Eus-Hier de situ et nom. locc. hebr. p. 182 ... ℵ[cb] syr[p mg] Or[4, 140e] *βηθαραβα* | *ο ιωανν.* cum ℵBC 44[ev] ... ς Ti om *ὁ* cum ALXΓΔΛΠ unc[9] al pler Or[4, 140] Chr[8, 110] Cyr[ioh 111]

29. *βλεπει* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABC*KLMSUVXΛΠ al plus[60] aldin a q mt cop syr[cu] et[p] arm aeth arr Or[4, 148] al ... ς (= Gb Sz) add *ο ιωαννησ* cum C[3]EFGHΓΔ al pl (item M[mg eccles]) b c e f ff[2.] g l vg syr[sch] et[hr]

30. *υπερ* cum ℵ*BC*Or[4, 24] et[90] ... ς *περι* cum ℵ[c]AC[3]LPT[b]XΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] Or[2, 496] Eus[dem 499] Chr[8, 112] Cyr[4, 115] et[nest 76]

31. *εν υδατι* (Gb') cum ℵBCGLPT[b]Λ al[20] Or[1, 364] et[4, 90] Chr Cyr[4, 115] ... ς Ti *εν τω υδ.* cum AXΓΔΠ unc[8] al pler

32. *ωσ* c. ℵABCEFGHLST[b]VΓ etc ... ς (= Gb Sz) *ωσει* c. KMPUXΔΛΠ al plu

ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃσ τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτόσ ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ
υἱὸσ τοῦ θεοῦ.

35 [16.10] Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννησ καὶ ἐκ τῶν
1, 29 μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψασ τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ
λαλοῦντοσ, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶσ ὁ Ἰησοῦσ
καὶ θεασάμενοσ αὐτοὺσ ἀκολουθοῦντασ λέγει αὐτοῖσ· 39 τί ζη-
τεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε,
ποῦ μένεισ; 40 λέγει αὐτοῖσ· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν
καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·

---

34. εωρακα cum ℵABCLMT^{b}UXΓΔΛΠ^{2} al pl ... EFGHKPVΠ* al mu εορακα | ο υιοσ τ. θεου et. ℵ^{c} c f l q vg syr^{utr} cop etc Or^{1,364} et$^{4,90.278}$ ... ℵ* 77. 218. e (a b ff^{2}·) syr^{cu} Amb$^{luc 1377}$ ο εκλεκτοσ του θεου (*electus dei*)

35. ο ιωανν. cum ℵACPT^{b}XΔΛΠ unc^{9} al pler Or^{3,443} ... Ln om ὁ cum BL al pauc

36. θεου et. Or^{4,90} et^{150} Chr^{8,119}: C* 59. 235. a ff^{2}· foss mt fu aeth Cyr^{4,128} add ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου. Hinc Ln [ο αιρ. την αμαρτ. του κοσμ.]

37. ηκουσαν cum ℵ* 1. ... ς Ln Ti και ηκουσαν cum ℵ^{c}ABCLT^{b} unc rell minusc pler it (sed b *audierunt autem*) vg rell | αυτου post μαθηται cum ℵB c^{scr} b syr^{sch}; item C*LT^{b}X 33. ante μαθηται ... ς Ln Ti ante οι δυο μαθ. cum AC^{3}PΓΔΛΠ unc rell al pler c f l vg syr^{p} Cyr^{4,129}

38. στραφεισ cum ℵ*EFHMVΓΔ 22. 28. 124. 262. 435. al^{25} arm Or^{4,90} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti add δε cum ℵ^{a}ABCKLPST^{b}UXΔΠ al pl it^{pl} vg syr^{p} cop Or^{3,541} Cyr^{4,129}; item e q syr^{cu} et^{sch} et^{hr} aeth *et conversus*

39. ειπαν cum BC* ... ς ειπον cum ℵAC^{3}LPX unc rell al omn^{vid} | ραββει cum ℵBEHKPΓΔ etc ... ς Ln ραββι c. ACFGLMSUXΔΠ al certe pler | λεγ. ερμηνευομενον cum ℵ*PΓΔΛΠ unc^{9} al pler Cyr^{4,129}. ... Ln λεγ. μεθερμηνευομ. c. ℵ^{c}ABCLX 33. 157. 249. c^{scr} Or^{4,90}

40. οψεσθε (Gb') cum BC*LT^{b} al^{8} syr^{cu} et^{utr} et^{hr} Or^{4,90}... ς Ln ιδετε cum ℵAC^{3}PXΓΔΛΠ unc^{9} al pler it vg cop arm | ηλθαν et ειδαν (C ιδ.) cum B*C ... ς Ln (ex errore de B) ηλθον et ειδον (ℵAKLT^{b}VXΓΔΠ* al ιδ.) cum ℵAB^{3}LPT^{b} unc rell al omn^{vid} | ουν cum ℵABCLT^{b}XΔ (T^{b} και ηλθ. ουν) al^{10} a e cop syr$^{p\ mg}$ et^{hr} (*et venerunt ergo*) Cyr^{4,130} ... ς Ti

ὥρα ἦν ὡσ δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου
εἷσ ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάν-
των αὐτῷ· 42 [17.1] εὑρίσκει οὗτοσ πρῶτοσ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον
Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερ-
μηνευόμενον Χριστόσ. 43 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. ἐμ-
βλέψασ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸσ Ἰωάννου, σὺ
κληθήσῃ Κηφᾶσ, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτροσ.

44 [18.10] Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν,
καὶ εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι.
45 ἦν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆσ πόλεωσ Ἀνδρέου καὶ
Πέτρου. 46 εὑρίσκει Φίλιπποσ τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆσ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν

---

om c. ΓΔΠ unc[9] al pler c f q vg arm | ωρα sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABCLPT[b]XΓΔΛΠ unc[9] al[140] q foss aeth Epiph[435] Cyr[4,130] ... ς (= Gb Sz) add δε cum minusc vix mu a c l vg cop syr[p]

41. ην et. b q for etc: ΛΛ 28. 346. al[15] fere a c e f ff[2.] l vg syr[sch] et p c.* (syr[hr] *et erat*) cop (*Andreas autem* etc) add δε, hinc Ln ην [δε]

42. πρωτοσ cum ℵ*LΓΔΛ unc[8] al pler Cyr[4,130] ... Ln πρωτον cum ℵ[c]A BMT[b]XΠ al[15]. Latt *primum* (sed b e *mane*), item cop arm syr[utr] et[hr] | μεσσιαν cum ℵABL[2]T[b]XΔΠ[2] al pl (infra 4, 25 et. CDHKM) it vg ... Gb″ μεσιαν cum L*ΓΛΠ* unc[9] al longe pl aldin cop arm syr[p mg gr] | $\overline{χς}$ (et. Gb Sz) c. ℵABLXΓΔΛΠ unc[9] al pler aldin Or[4,8] et [90] Epiph Chr ... ς (= Gb Sz) ο $\overline{χς}$ cum minusc vix mu cop arm

43. ηγαγεν sine copula cum ℵBL cop ... G 1. 209. arm Epiph[435] ουτοσ ηγ., 15[ev]b ηγ. ουν, *adduxit ergo* ... ς και ηγαγ., Ln [και] ηγαγ. cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg syr[omn] aeth | εμβλεψασ sine additam (et. Gb Sz) c. ℵABLΓΠ* unc[8] al plus[60] aldin arm ... ς Ln (ex errore de B) add δε cum EXΔΛΠ[2] al plu b c f l vg cop syr[p] c.*, item 46. 117. 15[ev] a e q etc και εμβλ. | ιωαννου (Ln ιωανου cum B) cum ℵB*L 33. a b f ff[2.] l am fu fos san[mg] mm cop aeth[rom] Nonn[1,162] :: cf et. ad 21, 15 sqq; contra Mt 16, 17 lectio non fluct) ... ς ιωνα c. AB[3]XΓΔΛΠ unc[9] al pler c q vg syr[utr] et[hr] arm aeth[pp] Epiph[435] Chr Cyr[4,131]

44. ηθελησεν sine additam (et. Gb Sz) c. ℵABEKLMSVXΔΛΠ al longe plu aldin it vg cop syr[p] arm aeth Or[4,277] etc ... ς (= Gb Sz) add ο $\overline{ις}$ c. FGHUΓ al mu syr[sch] pers[p] | ο (ℵ[c]; ℵ* F* al om) $\overline{ις}$ (et. Sz, non item Gb) cum ℵABEGKLSUVXΔΛΠ al longe pl aldin a b c f ff[2.] l q vg cop[wi] et schw syr[p] et[hr] etc ... ς om c. FHMΓ al permu e am fu syr[sch] cop[dz]

46. μωυσησ cum BKLSVXΓΛΠ etc ... ς μωσησ cum ℵEFGHMUΔ al plu

υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 *εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ·*
ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου
καὶ ἴδε. 48 *εἶδεν Ἰησοῦσ τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸσ αὐτὸν*
καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶσ Ἰσραηλείτησ, ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ
ἔστιν. 49 *λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεισ; ἀπεκρίθη*
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ
τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50 *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ*
εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺσ εἶ τοῦ Ἰσραήλ. 51 *ἀπεκρίθη Ἰη-*
σοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆσ
συκῆσ, πιστεύεισ; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 *καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν*

---

46. *υιον* sine articulo cum ℵB 33. Or^{4,210} Epiph^{435} Cyr^{4,132} ... ς Ti *τον υιον* cum ALXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Chr^{8,133} | *του ιωσηφ* cum ℵBLXΓΛΠ^{2} unc rell al longe plu Or^{4,8} et ^{210} . . . AKMΔΠ* 33. al plus^{30} Epiph^{435} Chr Cyr om *του*, hinc Gb^{oo} | *ναζαρετ* (et. ς Gb'') cum ℵABLX al plu a, item Or^{4,8} et ^{210} etc ... ς^{e} Gb Sz *ναζαρεθ* cum EFGHKMSUVΓΛΠ* al longe pl b c f l q vg cop arm
47. *ειπεν* sine copula cum ℵ 71. a b e syr^{sch} arm (ap Gb) Chr^{8,134} ex cdd$^{mosc\ 6}$ ... ς Ln Ti *και ειπ.* cum ABLX unc rell al pler c f ff$^{2.}$ g l q vg syr^{p} et^{hr} cop aeth Epiph^{435} | *ναζαρετ* (et. ς Gb'') cum ℵABLXΔ al plu a etc (ut v. 46) ... ς^{e} Gb Sz *ναζαρεθ* cum ΓΛΠ* unc^{9} al longe plu etc | *φιλιππ.* cum ℵΔXΓΔΛΠ unc^{9} al pler Chr Cyr ^{4,133} ... Ln Ti *ο φιλιππ.* cum BL 33.
48. *ειδεν* (ℵ^{c}KSVXΠ al *ιδεν*) sequente *και* ... ℵ* 124. a b e ff$^{2.}$ l foss Epiph ^{435} *ιδων* absq *και* | $\overline{\iota\varsigma}$ cum BHSΓ 234. . . . ς ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵALXΔΛΠ unc^{7} al pler | *ισραηλειτησ* c. ℵB* (item Act 2, 22 et 5, 35 ABCDE; cf et. alibi) . . . ς Ln *ισραηλιτησ* cum AB^{3}LXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}
49. $\overline{\iota\varsigma}$ sine articulo cum ABE^{2}LXΓΔΛΠ* unc^{8} etc ... ς (= Gb Sz) *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵE*Π^{2} etc
50. *απεκριθη αυτω ναθαναηλ* cum BL 33. 249. b (e *et natanahel respondit*); similiter aeth *et dixit ei Nath.* . . . ℵ c *απεκριθη ναθ. και ειπεν*, item ΓΔ etc addito *αυτω*; similiter X etc *απεκρ. αυτω ναθ. και ειπεν* ... ς (sed Gb^{o} *και λεγει αυτω*) *απεκριθη ναθ. και λεγει αυτω* c. ΑΛΠ unc^{9} al pler syr^{utr} et^{hr} cop Chr^{8,136} Cyr^{4,133}; Ln *απεκρ.* [*αυτω*] *ναθανα.* [*και λεγει*] | *ραββει* cum ℵABEHΓΔ etc (cf ad v. 39) ... ς Ln *ραββι* cum FGKLMSUXΔΠ al pler | *βασιλ. ει* cum ΔBL 1. 33. Epiph^{435} $^{ed\ petav}$, Ln *ο βασ. ει* ex errore de B ... ς *ει ο βασιλ.* cum ℵXΓΔΛΠ unc^{9} al pler (it vg etc) Epiph^{435} $^{cod\ ven}$ Chr^{8,136} al
51. *οτι* sec cum ℵABGL 157. al^{8} a b syr^{utr} etc ... ς om cum XΓΔΛΠ unc^{8} al pler c e f ff$^{2.}$ l q vg aeth Chr^{8,138} al | *οψη* (et. Sz Gb'') cum ℵABLX ΔΛΠ* unc^{8} al plu ... ς *οψει* c. UΓΠ^{2} al plu

λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺσ ἀγγέλουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ καταβαίνοντασ ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 *Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλι-*
λαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 *ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦσ*
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον. 3 *καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι*
συνετελέσθη ὁ οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
πρὸσ αὐτόν· οἶνοσ οὐκ ἔστιν. 4 *λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· τί ἐμοὶ καὶ*
σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 *λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖσ δια-*
κόνοισ· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 *ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι*
ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι

---

52. *οψεσθε* (sine *απ αρτι*) cum ℵBL a b c f ff[2] l vg cop arm aeth Or[1, 364] et int[3, 961] Epiph[485] Cyr[4, 184] ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem *απ αρτι* c. AXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] e q syr[utr] Chr[8, 138] Cyr[1, 116] Aug[ps 39]

II. 1. *τη ημερα τη τριτη* cum ℵALXΓΔΛΠ unc[7] al pler Epiph[485] Chr[8, 139] Cyr[4, 134]; item a c f ff[2] l vg ... Ln *τη τριτη ημερα* cum BU al[10] Epiph[437. 439. 443], item *tertia die* b e q

3. *και οινον ουκ ειχον οτι – ειτα λεγει* cum ℵ* a b ff[2] Gaud[serm 8]. Confirmant eandem lectionem e l syr[p mg] aeth :: pro his interpretationum variarum testimoniis dubium non est quin scriptura codicis Sinaitici in summa antiquitate propagata fuerit. Praestat autem indole prorsus Iohannea, videturque ad vitandam latitudinem quandam sermonis, quippe qua idem bis diceretur, cum breviore altera commutata esse ..... ς Ln Ti *και υστερησαντοσ οινου λεγει* c. ℵ[a]ABLXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f q vg cop syr[sch] et [p txt] et [hr] arm Epiph[443] Chr[8, 140] Cyr[4, 184] | *οινοσ ουκ εστιν* cum ℵ* (nec mutavit ℵ[a]); syr[sch] et [hr] aeth *vinum non est illis* ... ς Ln Ti *οινον ουκ εχουσιν* cum ℵ[c]ABLX unc rell al omn[vid] it vg syr[p] cop etc :: debebat etiam hoc loco codicis ℵ scriptura dari pro nexu cum eis quae praecedunt

4. *λεγει* sine copula cum ℵ* et [cb] EFHMSVΓΛ al longe plu a foss syr[sch] ... ℵ[ca]ABGKLUXΔΠ al[20] aldin it[pler] cop syr[p] et [hr] etc praem *και*, hinc Ln [*και*]

6. *λιθιν. υδρι.* hoc ordine cum ℵBLX 33. c (ff[2] g?) vg ... ς *υδρι. λιθιν.* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler a b e f l q Chr[8, 147] Cyr[4, 185] | *κειμεναι* post *ιουδαιων* cum ℵ[c]BLX 33. aeth ... ς Ln post *εξ* pon cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler c q vg syr[utr] et [hr] Cyr[4, 185] ... ℵ* 13. 47[ev] a e arm plane om

ἀνὰ μετρητὰσ δύο ἢ τρεῖσ. 7 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· γεμίσατε
τὰσ ὑδρίασ ὕδατοσ. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰσ ἕωσ ἄνω. 8 καὶ λέγει
αὐτοῖσ· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
9 ὡσ δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινοσ τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ
οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότεσ τὸ ὕδωρ,
φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ 10 καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶσ ἄν-
θρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον ἕωσ ἄρτι. 11 ταύτην
ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦσ ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ. 12 [19. 7] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰσ Καφαρναοὺμ αὐτὸσ
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰσ ἡμέρασ.
Mt 21, 12 ss Mc 11, 15 ss Lc 19, 45 sq 13 [20. 1] Καὶ ἐγγὺσ ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ
Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦσ. 14 [21. 1] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ πω-
λοῦντασ βόασ καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰσ καὶ τοὺσ κερματιστὰσ
καθημένουσ, 15 καὶ ποιήσασ φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντασ ἐξέ-
βαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ τῶν κολλυ-

8. οι δε cum ℵBKLΠ 1. 33. 118. 124. 209. al[10] aldin a cop syr[p mg] et syr[hr] arm ... ς Ln Ti και (:: ut modo praecessit και εγεμισαν) cum AΓΔΛ unc[8] al pler it[pler] sah[münt] syr[sch] et[p txt] aeth Chr[8, 147] Cyr[4, 186]

10. τον ελασσω sine τοτε cum ℵ*BLT[b] 57. 67. 248. z[scr] a e ff[2.] l q cop aeth Or[int 3, 39] Gaud[serm 9] ... ς Ti praem τοτε, Ln [τοτε] cum ℵ[c]AXΓΔ ΛΠ unc[9] al pler b c f vg syr[utr] et [hr] arm Chr[8, 148] Cyr[4, 186] | συ sine δε cum ABLT[b]XΓΔΠ unc rell al pler c am fu for tol arm Chr Cyr ... ℵGΛ al[10] a b e f ff[2.] l q vg[clem] cop syr[sch] et [p] c.* et [hr] aeth Or[int] Gaud συ δε

11. αρχην c. ABLT[b]Λ 1. 33. 262. arm Or[4, 172] Eus[dem 489] Chr[8, 140] Chron 398 ... ς την αρχην cum ℵXΓΔΠ unc[9] al pler Chr[8, 151] et [152] Cyr[4, 186]

12. καφαρναουμ cum ℵBT[b]X (alibi et. CDRZΔ) it[pler] vg etc ... ς καπερναουμ cum ALΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] q | οι αδελφ. αυτου cum ℵAXΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] b f l vg cop syr[utr] et [hr] arm aeth Cyr[4, 186] ... BLT b vid a c e Or[4, 160. 161. 186. 249] om αυτου, hinc Ln [αυτ.] | εμειναν cum ℵBEH*LMSUVXΓΔΠ al plu it[pler] vg syr[utr] aeth Or[4, 160. 168. 169] al ... Gb' εμεινεν cum AFGH[2]Λ al mu b cop arm syr[hr] Or[4, 161] Nonn[2, 69]

13. ο ις post ιεροσολ. cum ℵBEFKPST[b vid]VXΓΔΛΗ etc ... GLMU al pauc b ff[2.] vg[clem] cop arm syr[hr] Or[4, 186] al post ανεβη pon ... 13. 69. 124. 245. 346. Aug[ioh 10, 4] plane om

βιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰσ τραπέζασ ἀνέστρεψεν, 16 *καὶ*
τοῖσ τὰσ περιστερὰσ πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ
ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου οἶκον ἐμπορίου. 17 [22.10] *ἐμνή-*
σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ οἴκου Ps 68 (69), 9 (10)
σου καταφάγεταί με. 18 [22.4] *ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ*
εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεισ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖσ; 19 [24.10]
ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ Mt 26, 61
ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν. 20 *εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσε-*
ράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸσ οὗτοσ, καὶ σὺ ἐν τρισὶν
ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; 21 *ἐκεῖνοσ δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ*
σώματοσ αὐτοῦ. 22 *ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ*
μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ
τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ.

---

15. *το κερμα* cum ℵAPΓΔΛΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler it^{pler} vg (*aes* c f ff^{2} l vg; *pecuniam* a) Nonn^{2,88} ... BLT^{b}X 33. b q cop arm Or$^{4,160.\ 162.}$ et^{alibi} Eus$^{ps\ 374}$ *τα κερματα*

16. *μη* sine copula cum ℵBLPΓΔΛΠ unc^{8} (et. ven^{ev}) al pler c f am for foss ing tol cop Or$^{4,160.\ 180.\ 270}$ Eus$^{ps\ 368}$ ... AUX al^{25} a b e ff$^{2.\ vid}$ l q vg (et. fu) syr^{utr} et^{hr} arm aeth Eus$^{dem\ 401}$ et$^{ps\ 374}$ Cyr$^{hr\ 115}$ Cyr$^{zach\ 677}$ Or$^{int\ 1,84}$ et^{3,916} praem *και*, hinc Ln [*και*]

17. *εμνησθησαν* sine copula cum ℵBLT^{b}X cop Eus$^{ps\ 368}$ et^{374} Cyr$^{abac\ 551}$ ... ς (Gb^{0}) add *δε*, Ln [*δε*] cum APΓΔΛΠ unc^{8} al pler c vg syr^{p} Cyr^{4,140}; M *δε και* ... e f ff^{2} l q foss syr^{sch} et^{hr} etc *και εμνησθ.*, a arm Or^{4,160} et^{180} *τοτε εμνησθ.* | *καταφαγεται* (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}X ΓΔΛΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al plus^{150} etc ... ς (= Gb Sz) *κατεφαγε* cum 69. al vix mu Eus$^{ps\ 368}$ al

18. *ουν* et. Or^{4,160} et^{196}: 239. syr^{sch} *δε* ... 3. 33. 69. al^{5} b l cop arm syr^{hr} om, hinc Gb^{0} | *ειπαν* cum BL 33. Or^{4,160} et^{196} ... ς *ειπον* cum ℵA PT^{b}XΓΔΛΠ unc rell al pler

19. *ις̅* sine articulo cum ABLPXΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu Or$^{4,160.\ 196}$ Cyr^{4,140} ... ς (Gb^{00}) praem *ὁ* cum ℵK (?) 1. 33. 69. al vix mu

20. *ειπαν* cum B Or^{4,200} ... ς *ειπον* cum ℵALPXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} | *τεσσερακοντ.* cum ℵAB*GLMPΔ ... ς Ln (ex errore) cum B^{3}EFHKSUVXΓ ΛΠ etc *τεσσαρακ.* | *οικοδομηθη* cum ℵB*T^{b} 33. ... ς Ln *ωκοδομ.* cum AB^{3}LPX unc rell al pler

22. *ελεγεν* sine additam (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}XΓΔΛ unc^{8} (et. ven^{ev}) al pler it vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or$^{4,160.\ 202.\ 208}$ Cyr^{4,142} etc ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum KΠ al vix mu | *ον ειπ.* cum ℵBLT^{b} Or$^{4,160.\ 199.\ 202.\ 208}$ et^{209} ... ς Ti *ω ειπ.* cum AXΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid}

*23 Ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ,
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸσ δὲ Ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντασ, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα
τισ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν
τῷ ἀνθρώπῳ.*

III.

*1 Ἦν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημοσ ὄνομα
7, 50 19, 39 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτοσ ἦλθεν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκα-
λοσ· οὐδεὶσ γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν
μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ᾽ αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ Νικόδημοσ· πῶσ δύνα-
ται ἄνθρωποσ γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰσ τὴν κοιλίαν
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἐξ ὕδατοσ καὶ*

---

23. *εν τοισ* (et. Gb Sz) cum ℵABLPT^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} (et. ven^{ev}) al pler aldin Or$^{4,160.209.270}$ etc ... ς (= Gb Sz) om *τοισ* cum minusc vix mu | *εν τη εορτη* cum ℵALPT^{b}ΓΔΛΠ unc rell etc: B om *εν*, hinc Ln [*εν*]

24. $\overline{ισ}$ c. BL ... ς ο $\overline{ισ}$ c. ℵAPΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Or$^{4,160.209.211}$ al ... T^{b} j^{scr*} e om plane | *αυτον αυτοισ* cum ℵ*A*BL 253. 440* Or^{4,209} Cyr act^{49} ... ς *εαυτον αυτ.* cum ℵ^{c}A^{2}PΓΔΛΠ unc^{9} al pler aldin Or^{4,160} et ^{211} al

25. *περι του ανθρωπου*: Ln om *του* cum Or^{4,160} et ^{209} et ^{211} bis

III, 2. *προσ αυτον* (et. Gb Sz) cum ℵABKLSUVT^{b}ΔΛΠ al longe plu b c l q am fu for ing em tol (etc) syr^{p} arm aeth Chr^{8,159} Cyr^{4,145} ... ς (= Gb Sz) *πρ. τον* $\overline{ιν}$ cum EFGHMΓ al permu a e f vg^{ed} cop syr^{sch} et^{hr} | *ραββει* cum ℵABEFHΓΔ (cf et. alibi) ... ς Ln *ραββι* cum GKLMST^{b}UΛΠ al certe pler | *δυναται* ante *ταυτ. τα σημ.* cum ℵABLT^{b} 33. al pauc it (exc q, qui post *ποιειν* pon) vg ... ς post *ταυτ. τ. σημ.* pon cum ΓΔΛΠ unc^{9} al pler syr^{p} Chr^{8,160} init

3. $\overline{ισ}$ sine articulo cum BEFGKLMT^{b}ΓΠ al^{40} Cyr^{4,145} ... ς (Gb^{0}) praem ὁ cum ℵAHSUVΔΛ al plu

5. $\overline{ισ}$ sine articulo cum ℵΔEGHKMSVΓΔΛΠ al plus^{60} aldin Cyr^{4,146} ... ς

πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
6 *τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον*
ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 *μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι·*
δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 *τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ*
τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ᾽ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ
ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 *ἀπε-*
κρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;
10 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ*
καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λα-*
λοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε. 12 *εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν*
εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 *καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς*
τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 *καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν* Nm 21, 8. 9
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 *ἵνα*

(Gb^{oo}) *ο ις̅* cum BLU al mu Chr^{8,164} | *των ουρανων* cum ℵ* c^{scr} 26^{ev} al pauc e m Iust$^{apol\ 1,61}$ Docet^{267} Homil$^{clem\ 11,26}$ et$^{epitom\ 18}$ Ir (ex cat, cf Harv^{498}) Or$^{int\ 3,948}$ et^{4,483} Const^{6,15,3} Eus$^{esa\ 368}$ Tert$^{bapt\ 13}$ Chr^{8,165} bis et^{168} ... ς Ln Ti *του θεου* (:: ex versu 3) cum ℵ^{c}ABLΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg cop syr^{utr} et^{hr} rell Or$^{int\ 2,144}$ et$^{4,484.\ 561}$ Cyp$^{128.\ 186.\ 279.\ 314}$ Nyss^{2,801} Chr^{8,164} et^{171} Cyr^{4,146} et^{147}

6. *γεγεννημενον* bis et. ς et ς$^{e\ 1633}$ etc: ς$^{e\ 1624}$ bis *γεγενημενον*, ut et. Δ (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al aliq *γεγενημενον*, Clem^{549} *γεννωμενον*

8. *και που υπαγ.* cum ℵBLT^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn fere e g l m am fu em ing harl cop syr^{cu} et^{utr} aeth Ath^{704} Epiph^{898} etc ... Ln *η που υπ.* cum Λ c^{scr} (al?) a b c f ff$^{2.}$ q vg (et. for al) syr$^{p\ mg}$ et^{hr} arm

10. *ις̅* (Gb Sz) cum ΑΒLΓΔΛΠ unc rell etc ... ς (= Gb Sz) *ο ις̅* cum ℵ 69. al

11. *εωρακαμεν* cum ℵABUΓΛΠ al plu ... EGHKLMT^{b}VΔ al permu *εορακ.*

12. *πιστευσετε* cum ℵABELSUVΔ*Π^{2} al plu it vg cop etc ... GHKMΓΔ^{2}Π* al plus^{50} *πιστευσητε* ... T^{b}Λ etc *πιστευετε*

13. *ο ων εν τω ουρανω* cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al fere omn it vg cop^{wi} et^{schw} syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm Hipp$^{noet\ 4}$ Dion^{alex} (ep contr Paul$^{samos\ 6}$ resp p.^{288} ed^{paris} 1624) Did$^{tri\ 3,9}$ Epiph^{486} Chr$^{8,177.\ 178.}$ Thdrt^{3,570} Cyr^{4,150} Or$^{int\ 2,72}$ etc ... ℵBLT^{b} 33. cop^{dz} aeth Cyr$^{act\ 62}$ Or$^{int\ 3,114}$ om; hinc Gb^{o} et Ti^{synops} om

14. *μωυσης* cum ℵBKLST^{b}Π etc ... ς *μωσης* cum AEGHMUVΓΔΛ etc

πᾶσ ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτωσ γὰρ ἠγά-
πησεν ὁ θεὸσ τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν,
ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώ-
νιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν εἰσ τὸν κόσμον
12, 47 ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμοσ δι' αὐτοῦ. 18 ὁ
πιστεύων εἰσ αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι
μὴ πεπίστευκεν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦσ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσισ, ὅτι τὸ φῶσ ἐλήλυθεν εἰσ τὸν κόσμον
καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότοσ ἢ τὸ φῶσ· ἦν γὰρ
αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶσ γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
φῶσ καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα φα-
νερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ
τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
23 [25,8] ἦν δὲ καὶ Ἰωάννησ βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺσ τοῦ Σαλείμ,
ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·

---

15. *εν αυτω* cum BT[b] c g l am em fu ing mt harl Fulg, item L Thdrt [4,205] *επ αυτω* ... ς *εισ αυτον* cum ℵΓΔΛΠ unc[9] al fere omn etc; item A *επ αυτον*, ita Ln | *εχῃ* (EFHMSΓΛ al plus[30] *εχει*) *ζω. αιω.* cum ℵBL T[b] 1. 22. 33. 118. 124. 161. 209. a f syr[cu et br] cop arm[zoh] aeth[ro] Cyr act[63] Nonn[3,78] Cyp[294] Lcif[151] ... ς (Gb[00]) praem *μη αποληται αλλ* (Γ *αλλα*), item Ln [*μη απολητ. αλλ*], cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler b c e ff[2] g l q vg syr[utr] arm[usc] aeth[ppl] Chr[8,179] etc

16. *τον υιον* absque *αυτου* cum ℵ*B ... ς Ln Ti add *αυτου* cum ℵ[c]ALT[b] unc rell al omn[vid] it vg etc

17. *τον υιον* cum ℵBLT[b] 1. 22. 118. 209. 262. etc ... ς Ln Ti add *αυτου* cum AΓΔΛΠ unc[9] al pler d it vg etc

18. *ο μη* sine copula cum ℵB ff[2] l Or[2,761] Tert[prax 21] Cyp[278. 315] ... Ln *ο* [*δε*] *μη*, ς Ti *ο δε μη* cum ALT[b]ΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] d it[pler] vg rell Ir[int 325] Or[int 4,484] etc

19. *αυτων πονηρα* (Gb") cum ℵABGKLT[b]UΛΠ al[20] c d f ff[2] vg Ath[499] Chr [8,185] Cyr[4,68] ... ς *πονηρα αυτων* cum EFHMSVΓΔ al plu

21. *ειργασμενα*: ℵ* *ειργασμενον* ([a] *-μενα*). Cf Lcif[151] *quoniam in deo est factum* (praecedit *ut manifestentur opera eius*), item Ir[int 325] *quoniam in deo est operatus*; a *quoniam in deo est factum* :: hinc nescio an ℵ* scripturam evglstae servaverit.

23. *σαλειμ* cum ℵBLT[b]ΓΛΠ unc[8] al plu it vg etc Or[4,162 sq] etc: A *σαλλειμ* ... UΛ al plus[70] aldin cop Cyr[4,156] Nonn[cdd 3] *σαλημ* (Gb')

24 [26. 4] οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένοσ εἰσ τὴν φυλακὴν Ἰωάννησ.
25 [27. 10] ἐγένετο οὖν ζήτησισ ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-
δαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰωάννην καὶ
εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃσ ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
μεμαρτύρηκασ, ἴδε οὗτοσ βαπτίζει καὶ πάντεσ ἔρχονται πρὸσ αὐτόν.
27 ἀπεκρίθη Ἰωάννησ καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωποσ λαμβάνειν
οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 [28. 1] αὐτοὶ
ὑμεῖσ μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστόσ, ἀλλ᾽ ὅτι 1, 20
ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 [29. 10] ὁ ἔχων τὴν νύμ-
φην νυμφίοσ ἐστίν· ὁ δὲ φίλοσ τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼσ καὶ ἀκούων
αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενοσ ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆσ γῆσ ἐκ 8, 23
τῆσ γῆσ ἐστὶν καὶ ἐκ τῆσ γῆσ λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενοσ
32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ

---

24. *ιωαννησ* (-*ανησ* B y^{scr}) sine articulo cum ℵ*B 47^{ev} p^{scr} Eus^{hist} ... ς Ln Ti *ο ιω.* cum $ℵ^{c}$ALΓΔΛΠ unc rell etc

25. *ιουδαιου* (et. Gb Sz) c. $ℵ^{c}$ABLΓΔΛ*Π* unc^{8} al^{125} aldin syr^{sch} et^{p} (add c.* *quodam*) arm^{zoh} $Chr^{8,191}$ al ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ιουδαιων* c. ℵ*G$Λ^{2}Π^{2}$ 1. 13. 69. 124. al d it vg syr^{cu} cop arm^{usc} aeth go $Or^{4,162}$ $Cyr^{4,157}$

26. *ηλθον* et *ειπον* cum ℵAB^{3}LT^{b}ΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} ... Ti *ηλθαν* et *ειπαν* cum B* | *ραββει* cum ℵABDEHΓΛ etc ... ς Ln *ραββι* c. EGKLMSU VΔΠ al certe pler

28. *μοι* c. ABDGKLST^{b}UΔΛΠ al plu it vg etc ... ℵEFHMVΓ al $plus^{60}$ aldin harl om | *ουκ ειμι εγω* cum ℵABLT^{b} unc rell al omn^{vid} b e f ff^{2} g q vg^{cle} Eus^{luc} Chr ... c am fu for foss ing tol $Cyr^{4,158}$ *εγω ουκ ειμι*, atque sic Ln ex errore de B ... D a l syr^{cu} etc om *εγω*

31. *ερχομενοσ* sine *επανω* etc cum ℵ*D 1. 22. 118. 2^{pe} a b e f ff^{2} l syr^{cu} arm ($Or^{4,302}$ comm, sed ante exscribens textum cum ς facit) $Eus^{marc\,87}$ $Nonn^{3,155}$ $Tert^{orat\,1}$ Hil^{6} $Quaest^{91}$ ... ς (sed Gb^{00}) Ln Ti add *επανω παντων εστι* cum $ℵ^{c}$ABLT^{b}ΔΛΠ unc^{9} al pler c f g q vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth go $Or^{4,302}$ semel et^{cat} (ad Eph^{222}) $et^{int\,3,121}$ $Chr^{8,197}$ $Cyr^{4,165}$

32. *ο* ($ℵ^{b}$ vel^{a}; ℵ* *ον*) *εωρακ.* (*εω-* ℵABDMSUVΓΔ$Π^{2}$ al pl; EFGHKLΔΠ* al mu *εορ.*) sine copula cum ℵ (*et rell) BDLT^{b} 1. 22. 33. 118. 209. 2^{pe} a b e l syr^{cu} et^{hr} cop arm $pers^{p}$ $Eus^{marc\,87}$ etc ... ς (sed Gb^{00}) praem *και*, Ln [*και*] cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler c f ff^{2} g q vg syr^{utr} aeth go $Or^{4,302}$ (ed. Delar.) $et^{int\,3,121}$ $Chr^{8,197}$ $Aug^{ioh\,14\,bis}$ | *μαρτυρει* cum ℵD

οὐδεὶσ λαμβάνει. 33 *ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν*
ὅτι ὁ θεὸσ ἀληθήσ ἐστιν. 34 *ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεόσ, τὰ ῥή-*
ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα.
5, 20 35 [30. 8] *ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ*
αὐτοῦ. 36 [31. 10] *ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ*
ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει
ἐπ' αὐτόν.

IV.

1 *Ὡσ οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦσ*
πλείονασ μαθητὰσ ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννησ, 2 *καίτοιγε Ἰη-*
σοῦσ αὐτὸσ οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 [32. 7] *ἀφῆκεν*
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 4 [33. 10] *ἔδει*
δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆσ Σαμαρίασ. 5 *ἔρχεται οὖν εἰσ πόλιν*
τῆσ Σαμαρίασ λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν

---

1. 22. 28. 118. a b e ff[2.] l cop syr[cu] et[sch] arm aeth Eus[marc] Or[int] etc ... ς (sed Gb[00]) Ln Ti praem *τουτο* cum ABLT[b] unc rell al pler c f g q vg syr[p] et[hr] Or[4, 302] bis et[cat] Chr[8, 197] etc

34. *διδωσιν* sine additam cum ℵBC*LT[b] 1. 33. b e f l Cyr[4, 169] ... ς (sed Gb[00]) add *ο θεοσ*, Ln [*ο θεοσ*] cum AC[2]DΓΔΛΠ unc[9] al pler a c ff[2.] g q vg syr[utr] cop aeth Or[2,599] et[int 2,384. 4,528] etc

36. o *απειθων* c. ℵ* a e ff[2.] l Tert[prax 2] Cyp[296] ... ς Ln Ti *ο δε απειθ.* cum ℵ[c]ABCDLT[b] unc rell al omn[vid] b c f q vg syr[p] cop aeth Ir[int 282] Bas[bapt 638. 657] al | *μένει* hoc accentu EHKSV etc, *manet* a c d f ff[2.] l q vg syr[cu] et[p] arm ... MΓΠ al permu b e g cop syr[sch] aeth Ir[int 282] Tert prax[2] Cyp[296] *μενεῖ*, *manebit*: hinc Gb' *μενεῖ*

IV, 1. o $\overline{ις}$ cum ℵDΛ 1. 22. 118. 209. 2[pe] al plus[20] a b c e ff[2.] l vg syr[cu] et[sch] et[p txt] cop arm Chr[8,208] ... ς Ln Ti o *κυριοσ* cum ABCLT[b] unc rell al pler f q syr[p mg] aeth Cyr[4, 175]

3. *παλιν* cum ℵB[2]CDLMT[b] al mu a b c e f ff[2.] l vg cop syr[cu] et[sch] arm aeth Nonn[4,9] Cyr[4, 175] ... Gb[0] Ti om cum AB*ΓΔΛΠ unc[8] al plus[120] aldin q syr[p]

4. *σαμαριασ* cum ℵCDE*LΓΔ al mu ... ς Ln Ti *-ρειασ* cum ABE[2]FGHKMS UΛΠ al plu. Item fere vv sqq. Cf ad Lc 17, 11 ubi *σαμαριασ* ex ℵA B*KFLXΔ edidimus.

5. *σαμαριασ*: vide ad v. 4 | *συχαρ* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDLΓΔΛΠ unc rell (i. e. [9]) al pler aldin it[6] am fu for harl ing sah cop Chr[8,204] Cyr [4,176] ... ς[e] *σιχαρ* cum 69. al ut vdtr pauc c vg[clem] | ὃ cum ℵABC[2]T[b]

Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 *ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ
οὖν Ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπορίασ ἐκαθέζετο οὕτωσ ἐπὶ τῇ
πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη.* 7 *ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆσ Σαμαρίασ ἀντλῆ-
σαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· δόσ μοι πεῖν.* 8 *οἱ γὰρ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰσ ἀγοράσωσιν.*
9 *λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτισ· πῶσ σὺ Ἰουδαῖοσ ὢν παρ' ἐμοῦ
πεῖν αἰτεῖσ γυναικὸσ Σαμαρίτιδοσ οὔσησ;* 10 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ
καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεισ τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίσ ἐστιν ὁ λέ-
γων σοι· δόσ μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησασ αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι
ὕδωρ ζῶν.* 11 *λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεισ, καὶ
τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεισ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;* 12 *μὴ σὺ
μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἰακώβ, ὃσ ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
αὐτὸσ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;*

ΓΔΛΠ unc[7] al longe plu (Γ 69. *ω*) aldin Cyr[4,176] ... Gb Sz Ln Ti οἱ c. C*DLMS al[30] Chr[8,204]

6. *ωσ* (Gb'') c. ℵ*et[cb]ABCDLΠ[2] al ... ς *ωσει* cum ℵ[ca]ΓΔΛΠ* unc[9] al pler (sed H* 69. al[2] *ωσ η*) Or[prov] Chr Cyr

7. *σαμαριασ*, ς Ln Ti *-ρειασ*: vide ad v. 4 | *πειν* (ℵ* *πιν*) cum ℵ*B*C*DL (hiat h. l. T[b]) ... ς Ln *πιειν* cum ℵ[c]AB[3]C[3] (*πειην*) ΓΔΛ (*ποιειν*) Π unc[9] al omn[vid]

9. *λεγει* sine copula cum ℵ*V* 1. 61. 229* 2[pe] al[15] fere syr[cu] et[sch] cop arm aeth Cyr[4,179] ... ς (sed Gb[0]) Ln Ti add *ουν* cum ℵ[c]ABCDL(T[b vid]) unc rell al pler it vg sah syr[p] | *σαμαριτισ* cum ℵCDLT[b] al pauc ... ς Ln Ti *-ρειτισ* cum ABΓΔΛΠ unc rell (sed HMΔ al *-ρειτησ*) al pler. Item *-ριτιδοσ* cum ℵDLΔ (hiat T[b]) al pauc[vid] ... ς Ln Ti *-ρειτιδοσ* c. ABCΓΔΛΠ unc rell etc. Cf et. ad Lc 9, 52 ubi *σαμαριτων* tuentur ℵACL XΓΔΞ | *πειν* (ℵ*AL *πιν*, ita Ln) c. ℵ*AB*C*DLT[b] ... ς *πιειν* c. ℵ[c]B[3]C[3]ΓΔ ΛΠ unc[9] al omn[vid] | *ουσησ* hoc loco cum ℵABC*LT[b] 33. Cyr[4,179] ... ς ante *γυναικ. σαμαρ.* pon cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler it vg ... D arm om. Praeterea post haec verba non addidimus *ου γαρ* etc (:: pro glossa habuit Wassenbg[48]) cum ℵ*D a b e ... ς Ln Ti add *ου γαρ συγχρωνται* (Ti *συνχρ.* cum ℵ[a]AB*CLΔ) *ιουδαιοι σαμαρειταισ* cum ℵ[a]A BCLT[b] unc rell al omn[vid] c f ff[2.] g q vg rell Or[4,219] et[353] Chr[8,208] Cyr[4,180]

10. *πειν* (ℵ* *πιν*) cum ℵ*B*C*DLT[b] ... ς Ln (ex errore ut v. 7) *πιειν* cum ℵ[c]AB[3]C[3]ΓΔ (*ποιειν*) ΛΠ unc rell al omn[vid]

11. *ποθεν* absque *ουν* cum ℵD c[scr] a b e ff[2.] l foss syr[cu] et[sch] et[hr] sah ... ς Ln Ti add *ουν* cum ABCLT[b] unc rell al pler c f g q vg syr[p] cop aeth Or[4,363] Chr[8,209] Cyr[4,181]

13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος
τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ
δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ
7, 38 ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς
ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο
τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει
αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπε-
κρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες,
καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.
19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20 οἱ

13. ῑς̄ cum ℵABCDLT^b ΓΔΠ* unc^9 al plu Chr^8,211 Cyr^4,181 ... ς (= Gb Sz) ο ῑς̄ cum ΛΠ^2 al vix mu Or^4,212

14. ου μη διψ. usq δωσω αυτω cum ℵABC^3DLT^b unc rell al pler it^pler vg rell Or^3,521 bis et ex Heracl^4,220 Eus^ps 87 etc ... C* 13. 108. i^scr al^5 l sah sax Or^4,212 et^214 Eus^esa bis et ^ps 174 Amb^spir 682 om, hinc Ln [ου μη – δωσ. αυτω] | διψησει c. ℵABDLMT^bΓ (Δ διψει) 1. 28. 124. 131. 157. al^20 aldin Or^3,521 bis et ex Heracl^4,220 Chr^8,211 etc ... ς διψηση cum C^3ΛΠ unc^8 al plu Or^prov ap Mai Eus^ps 87 Thdrt^2,1069 | εγω sec c. ℵDMT^b al mu a b f ff^2 g vg syr^p eth^r (anceps syr^sch) arm Or^int 2,441 Thdrt^1,1036 et^2,1039 ... ς Ln Ti om cum ABCLΓΔΛΠ unc^8 al pler c q em ing tol Chr^8,211 Cyr^4,182

15. διερχ- cum ℵ*B Or^4,217 ter et ^363 ... ς Ln Ti ερχ- cum ℵ^cACDΓΔΛΠ unc rell al omn^vid Or^4,220 Chr^8,213 Cyr^4,182 | -ρχωμαι cum ℵ*ACDSU VΓΔΠ al pl Or^4,417 ter et ^363 al ... Ti -ρχομαι cum ℵ^cBEFGHKLMΛ al pl

16. λεγει αυτη sine additam cum BC* 33. a Or^4,218 et ex Heracl^221 ... ℵ*ΛΠ* 1. al pauc add ῑς̄. hinc Ln [ῑς̄], ς add ο ῑς̄ cum ℵ^cC^2DLΓΔΛΠ^2 unc^9 al pler Or^4,219 Cyr^4,182 | τον ανδρ. σου cum ℵACDLΓΔΛΠ unc^9 al pler Or^4,215 et ^221 bis (ex Or et Heracl) Chr^8,215 semel Cyr^4,183 ... Ti σου τον ανδρ. cum B al^7 Or^4,218. 219 et^semel 221 Chr^8,214 et^semel 215

17. και ειπεν sine additam c. ℵ^cADKLMSUVΓΔΛΠ al plu c e f q vg cop syr^p Or^4,218. 219 ... BCEFGH al^40 a b l sah syr^cu et^sch arm aeth add αυτω, hinc Ln [αυτω] | ανδρα ουκ εχω cum ℵC*DL 142. Cyr^4,183 ... ς Ln Ti ουκ εχω ανδρ. cum ABC^3ΓΔΛΠ unc^9 al pler it vg Or^4,218 et^219 Chr^8,215 | ειπες cum ℵB* Chr^8,214 (et. ^mosc 4) Cyr^4,183 ... ς Ln Ti ειπας cum AB^3 CDLΓΔΛΠ unc^9 al omn^vid | εχω cum ABCLΓΔΛΠ unc^9 al omn^vid f g q vg Or^4,219 bis etc ... ℵD b c e l gat mm Heracl ap Or^4,221 εχεις

18. πεντε: Heracl ap Or^4,221 εξ

πατέρεσ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖσ λέγετε
ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐστὶν ὁ τόποσ ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν
τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοισ προσκυνήσετε τῷ πατρί.
22 ὑμεῖσ προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖσ προσκυνοῦμεν ὃ οἴδα-
μεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται
ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτουσ
ζητεῖ τοὺσ προσκυνοῦντασ αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεόσ, καὶ τοὺσ
προσκυνοῦντασ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει
αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίασ ἔρχεται, ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ·
ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι

---

20. *εν τ. ορει τουτω* cum ℵABCD[gr]LΓΔΛΠ unc[9] al plu aldin c f ff[2.] l q vg syr[p] arm Or[4,222] et[224] etc ... ς (= Gb Sz) *εν τουτω τω ορ.* c. minusc vix mu a b d e syr[cu] et[sch] et[hr] Or[int 1,50] Tert[marc 4,35] | *προσκυν. δει* cum ℵABC*DL 33. b c f q vg Or[4,222 bis] et[int 1,50] etc ... ς (= Gb) *δει προσκυν.* cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler, e syrr sah cop arm Epiph[677] etc

21. *πιστευ. μοι γυναι* hoc ordine (Gb'') cum ℵBC*L 258. 259. g[scr] b q sah aeth syr[hr] Or[4,225] et Heracl[ibidem] Ath[545] Chr[8,219] etc ... ς Ln *γυναι πιστ. μοι* cum AC[3]DΓΔ (om *μοι*) ΛΠ unc[8] (F om *γυν.*) al pler c e f l vg cop syr[cu] et[utr] arm Chr[8,218 txt] Thdrt[2,1675] | *πιστευε* cum ℵB C*DL 1. 22* 69. Or[4,225] et Heracl[ibidem] Ath[545] Cyr[4,184] et[ador 2] ... ς *πιστευσον* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler Chr[8] Cyr[4,633]

23. *αλλα* cum ℵABD ... ς *αλλ* cum CLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

24. *τουσ προσκυνουντασ* sine *αυτ.* c. ℵ*D* d ff[2.] Heracl ap Or[4,234] Novat trin[2] (Gall[3,291]) ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵ[c]ABCD[2]L unc rell al omn[vid] it[pler] vg rell Or[4,230] Eus[dem 18] et[marc 5. 103. 173] Ath[545] al | *προσκ. δει* cum ℵ*D a Novat[trin 6] Victorin[ari 4,4] (Gall[8,186]) Hil[831] ... ς Ln Ti *δει προσκ.* cum ℵ[c]ABCL unc rell al omn[vid] it[pl] vg Or[1,441. 686] et[4,230. 234] et[alib] Or[int 1,49. 50] Eus[dem] et[marc] al

25. *μεσσιασ* cum ℵABCDHKLMΔΠ[2] al sat mu it vg etc ... Gb'' *μεσιασ* cum EGSUVΓΛΠ* al[60] aldin sah[gr] cop[gr] syr[p mg gr] | *απαντα* c. ℵBC* 1. Or[4, 8. 236. 237] ... ς Ln *παντα* cum AC[2]DLΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4,23] Chr[8,221] Cyr[4,181]

27. *ηλθ–* c. ℵ[c]ABCDL etc, it[pl] vg *venerunt* ... ℵ* *επηλθ–*, item e q *supervenerunt*. Praeterea *–λθαν* cum ℵ*B* ... ς Ln Ti *–λθον* cum ℵ[c]AB[3]C DL unc rell al omn[vid] | *εθαυμαζον* cum ℵABCDGKLMΠ al[15] fere it vg etc ... ς (= Gb Sz) *εθαυμασαν* cum ESUVΓΔΛ al plu sah syr[p]

εἶπεν· τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρί-
αν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώ-
ποις· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα·
μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ λέγοντες· ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν
ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερι-
σμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς

---

29. *παντ. α* cum ℵBC* a d e q sah cop basm syr^{cu} et^{sch} aeth ... ς Ln Ti *πα. οσα* cum AC^{3}D^{s}^{T}LΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b c f l vg etc

30. *εξηλθον* sine copula cum ABLΓΔΠ* unc^{8} al^{100} a^{vid} c g am fu for em ing tol arm Or^{4,240} ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ℵΔ 1. 69. al mu e f l q vg^{cle} sah Cyr^{4,196}, item Π^{2} cop basm Or^{4,241} add *δε* ... CD b syr^{cu} et^{utr} et^{hr} aeth *και εξηλθον*, hinc Ln [*και*] *εξηλθ.*

31. *εν* sine copula cum ℵBC*DL a^{vid} c e g l vg basm syr^{hr} Or^{4,241} et^{242} ... ς add *δε*, Ln [*δε*] cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b f ff^{2} m^{106} q cop syr^{cu} et^{p} Or^{4,242} Chr^{8,226} Cyr^{4,195} | *ραββει* cum ℵBCDEHΓΔ ... ς Ln *ραββι* cum AGKLMSUVΛΠ al certe pler

34. *ποιω* c. ℵΑΓΔΛ unc^{7} al pler Or^{3,97} Hipp^{fragm} (ed. Lag^{201,5}) Bas^{2,484} et^{586} al ... Gb″ Ln *ποιησω* cum BCDKLT^{b}Π al^{8} Clem^{125} Or^{3,720} et$^{4,245\,ss}$ al

35. *ετι* cum ℵABCT^{b}ΓΔΛΠ^{2} unc^{8} al plu it vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth Or$^{4,249.\,250.\,251}$ Chr^{8,226} Hil^{941} ... DLΠ* al^{60} fere syr^{cu} Or^{4,248} bis et^{250} bis et^{251} etc om, hinc Gb^{0} | *τετραμηνος* cum ℵABCDLT^{b}ΓΔΛΠ unc^{8} al^{160} aldin Or$^{4\,octies}$ Chr$^{mosc\,4}$ Cyr^{4,196} ... ς (= Gb Sz) *τετραμηνον* cum H al vix mu Chr^{8,226} ed

35. 36. *ηδη* (ℵ*BMΠ* al nec ante nec post interpg): cum seqq coniunximus (probante Schulzio) cum ℵ^{c}AC*DEL 33. al b d e l q syr^{cu} (*και ηδη*) Ir$^{int\,259}$ Eus$^{esa\,426}$ Cyr^{4,199} Thdret^{1,1396} et^{2,233} ... ς Ln cum antecedd coniungunt cum C^{2}GHKSUΓΔΛΠ^{2} al plu cop^{edd} syr^{p} c f ff^{2} vg syr sch Or^{1,219} et^{3,158} et$^{4,248.\,250\,ss}$ et^{580} nota Eus$^{dem\,440}$ ... a m^{112} cop^{dz} syr^{hr} arm aeth Chr$^{8,226\,sq}$ Hil$^{78.\,443.\,941.\,1014}$ plane om

36. *ο θεριζων* ab initio sine *και* cum ℵBC*DLT^{b} 8. 17. 33. a b e l q cop dz Ir$^{int\,259}$ Or^{1,219} et$^{4,253.\,254.\,256.\,258}$ Cyr^{4,199} ... ς (= Gb) *και ο θερι-*

ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 *ἐν
γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
ἄλλος ὁ θερίζων.* 38 *ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν
εἰσεληλύθατε.* 39 *Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρού-
σης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα.* 40 *ὡς οὖν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.* 41 *καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ
τὸν λόγον αὐτοῦ,* 42 *τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν
λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός
ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.*
43 [34.7] *Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν*

ζων, Ln [*και*] ο *θερ.* cum AC^{2}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler c f ff^{2} vg cop syr^{cu} (*και ηδη*) et^{sch} arm aeth Cyr$^{hr\,299}$ Chr^{8,227} | *ινα και* cum אADΓΔΛΠ unc^{7} al pler a b c f l q m^{112} vg syr^{cu} et^{sch} aeth Ir$^{int\,259}$ Chr^{8,228} ... BCL T^{b}U 1. 33. 67. e g cop syr^{p} et^{hr} arm Heracl^{260} Or$^{4,253.\,256.\,258.\,259}$ et Heracl^{260} Cyr^{4,199} om *και*

37. *αληθινοσ* sine articulo (Gb') c. אBC*KLT^{b}ΔΠ* 1. 22. 33. al^{20} Or^{4,260} et Heracl^{ibid} Chr$^{mosc\,6}$ Cyr^{4,199} ... ς Ln Ti ο *αληθινοσ* cum AC^{3}DΓΔΠ^{2} unc^{7} al pler Chr^{8,228} (ο *αληθησ*)

38. *απεσταλκα* cum אD ... ς Ln Ti *απεστειλα* cum ABCLT^{b} unc rell al omn^{vid} Or$^{4,252.\,258.\,261}$ Chr^{8,228} Cyr^{4,200}

39. *σαμαριτων* cum אDLΔ etc ... ς Ln Ti *σαμαρειτων* cum ABCΓΔΛΠ unc rell al pler | *α̈* cum אBC*L b e l q cop basm syr^{cu} et^{sch} aeth Or^{4,240} et^{265} ... ς Ln Ti *οσα* cum AC^{3}DΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f ff^{2} g vg syr p arm Or^{4,263} bis al

40. *σαμαριται* cum אADL al ... ς Ln Ti *σαμαρειται* cum BCΓΔΛΠ etc

42. *οτι* cum אACDLΓΔΛΠ unc rell al pler it^{pler} vg etc: B 80. al pauc b f syr^{sch} aeth Or^{4,265} Ir$^{int\,230}$ om, hinc Ln [*οτι*] | *σην λαλιαν* cum א^{c}A CLT$^{b\,vid}$ unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg Or^{267} ex Heracl etc ... א*D b l *σην μαρτυριαν* (Schu „haud inepte“) | ο (Δ om) *σωτηρ του κοσμου* cum אBC*T^{b} 69. 71. al pauc a b c ff^{2} l vg cop syr^{cu} et^{hr*} arm aeth Ir int^{230} Or$^{4,240.\,265}$ et (ex Heracl)^{267} Eus$^{ps\,636}$ etc ... ς (sed Gb^{00}) add ο $\overline{\chi\varsigma}$ cum AC^{3}DLΓΔΛΠ unc^{9} al pler e f q (et. δ) syr^{sch} et^{p} et$^{hr\,corr}$ Chr^{8,232} et^{233} Cyr^{4,202}

43. *εξηλθ. εκειθ.* sine additam cum אBCDT^{b} 13. 69. a b e f ff^{2} l q cop syr^{cu} Or^{4,249} et$^{bis\,267}$ Cyr^{4,202} ... ς (sed Gb^{0}) add *και απηλθεν* cum AΓΔΛΠ unc^{9} al pler vg syr^{sch} et$^{p\,mg}$ arm aeth Chr^{8,232} et^{234} etc

Mt 13, 57 Mc 6, 4 Lc 4, 24 *Γαλιλαίαν.* 44 [35.1] *αὐτὸσ γὰρ Ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφή-*
τησ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 [36.10] *ὡσ οὖν ἦλθεν*
εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότεσ
ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον
εἰσ τὴν ἑορτήν. 46 *ἦλθεν οὖν πάλιν εἰσ τὴν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ,*
ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

(Mt 8, 5 ss Lc 7, 1 ss) [37.8] *Ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·*
47 *οὗτοσ ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν*
Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ
ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 *εἶπεν οὖν*
ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ
πιστεύσητε. 49 *λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ βασιλικόσ· κύριε, κατάβηθι*
πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πο-*
ρεύου· ὁ υἱόσ σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωποσ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐπορεύετο. 51 *ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντοσ*

---

44. *ισ̅* sine articulo cum ℵABCDΓΔΠ* unc[8] al[20] aldin Or[4,267] quater et[268] Cyr[4,202] ... ς (= Gb Sz) o *ισ̅* cum LMΛΠ[2] al plu

45. *ωσ* cum ℵ*D Chr[8,234] (et. mosc6) ... ς Ln Ti *οτε* cum ℵ[c]ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] Or[4,249] et[269] Cyr[4,202] | *εωρακοτεσ* cum ℵABCDMUΓ ΔΛ al plu ... EFGHKLVΠ al mu *εορακ.* | *α* cum ℵ*DT[b]ΓΔΛΠ* unc[9] al pler it vg syr[cu] et[sch] et[p] aeth Or[4,269d] et[semel 270] ... Gb'' Ln Ti *οσα* cum ℵ[c]ABCLΠ[2] al[10] Or[4,249. 268. 269e] et [semel 270] Chr[8,234] Cyr[4,202]

46. *παλιν* sine additam c. ℵBCDL al[10] fere it[pler] vg cop syr[cu] arm aeth Or[4,271] Cyr[4,203] ... ς (= Gb) praem o *ισ̅* cum minusc permu Chr[8,234], item Sz add o *ισ̅* c. ΛΓΔΛΠ unc[9] al plu aldin f q syr[sch] et[p] | *ην δε* c. ℵDLT[b] 33. b e f ff[2.] l q cop Chr[8,235] Cyr[4,203] Gaud ... ς Ln Ti *και ην* cum ABCΓΔΛΠ unc rell al pler c g vg basm syr[cu] et[utr] et [hr] arm aeth Or[4,271] | *καφαρναουμ* cum ℵBCDT[b] etc ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΛΠ unc[9] al pler q (a *caparnaum*) Chr[8,235]

47. *και ηρωτα* sine *αυτον* cum ℵBCDLT[b] 33. 69. a e l q foss arm Or[4,273] Chr[8,235] bis Cyr[4,203] ... ς (sed Gb[oo]) add *αυτον*, Ln [*αυτον*] cum ΛΓΔ ΛΠ unc[8] al pler b c f (ff[2.] vid) vg syr[cu] et [utr] et[hr] cop aeth

50. *επιστευσεν* sine copula cum ℵBD c l vg Cyr[4,204] ... ς (Gb[o]) praem *και*, Ln [*και*] cum ACΓΔΛΠ unc[9] al pler a b e f ff[2.] q syr[cu] et[utr] et[hr] cop basm arm aeth ... LT[b] s[scr] *επιστ. δε* | *ον* cum ℵ[c]ABCLT[b] ... ς Ti *ω* cum DΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Cyr[4,204] | *ο ισ̅* cum ABCDLΓΔΛΠ unc[9] al longe plu Cyr[4,204] ... ς (= Gb + Sz) om *ὁ* cum minusc vix mu

οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖσ αὐτοῦ ζῇ.
52 *ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν·*
εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲσ ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετόσ.
53 *ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰη-*
σοῦσ· ὁ υἱόσ σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸσ καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
54 *Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐλθὼν ἐκ*
τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν.

V.

1 [38.1] *Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰη-*

---

51. *οι δουλοι* sine *αυτου* cum ℵDgrL 1. a b c e f ff2. l vg. Cf et. Or4,272 ... ς Ln Ti add *αυτου* cum AB̧CΓΔΛΠ unc9 al pler d q syrromn cop rell Chr8,286 Cyr4,204 | *υπηντησαν* cum ℵBCDKL 1. al 20 fere aldin (D *υπηντ. οι δουλ. αυτω*) ... ς *απηντησαν* c. AΓΔΛΠ unc8 al pler Or4,272 etc | *και ηγγειλαν* cum ℵD (:: cf ad 20, 18) ... ς Ln Ti *και απηγγειλ.* c. ABCΓΔΛ unc8 al pler Cyr4,204, item KΠ al7 *κ. ανηγγ.* ... BL cop aeth rom Chr8,286 om. Praeterea non addidimus *λεγοντεσ* cum ℵD b, sed D b add *αυτω* ... ς Ln Ti add *λεγοντεσ* c. AC(BL) unc rell al omnvid itpler etc Chr8,286 Cyr4,204 | *ο* (c* om, add2) *παισ* cum ℵABCEFGHMS VΓΔΛ etc ... DKLUΠ al25 aldin syrcu etsch etp mg ethr cop basm aeth Cyr4,204 *ο υιοσ*. Item *filius* it vg | *αυτου* cum ℵABC 13. c d f ff2. vid g l arm Or4,272 ... ς Ti *σου* cum DgrLΓΔΛΠ unc9 al longe pler a b e q syrcu etutr ethr cop basm aeth Or4,273 etc

52. *την ωραν παρ αυτων* c. ℵACDKUΠ al plus10 avid b c e g q vg ... ς *παρ αυτων την ωραν* cum LΓΔΛ unc7 al pler Chr8,286 Cyr4,204 etc ... B *την ωραν εκεινην* (omissis *παρ αυτων*) | *ειπον ουν* c. BCL 1. 33. al aliq arm ... ς Ln *και ειπον* (D *-παν*) cum ℵADΓΔΛΠ unc9 al pler itpler vg syrp ethr aeth Cyr8 Cyr4 | *εχθεσ* cum ℵAB*CDKLΠ ... ς *χθεσ* c. B3ΓΔΛ unc8 al omnvid Chr8 Cyr4

53. *εκεινη* cum ℵ*BC 1. Chr8,286. Cf et Latt *quia* (*quoniam*) *illa* (sic itpler vg, e f *in illa*) *hora* (c l2 vg add *erat*) *qua* (c vg *in qua*) ... ς Ln Ti *εν εκεινη* cum ℵcADILΓΔΛΠ unc9 al pler Cyr4,205 | *ο υιοσ σου* sine *οτι* cum ℵ(et*etc)ABCL 1. 33. 131. al2 aldin a b c (ff2. g ut vdtr) vg cop basm aeth syrhr Cyract 68 ... ς (sed *οτι* Gb0) Ti *οτι ο υι. σου* c. DIΓΔ ΛΠ unc9 al pler e f l q syrcu etutr arm Chr8,287 Cyr4,205

54. *τουτο* sine copula cum ℵAC2DILΓΔΛΠ unc8 al pler itpler vg etc ... B C*G al pauc copedd Or4,277 et279 et280 add *δε*

V. 1. *η εορτη* cum ℵCEFHIvidLMΔΠ al50 fere aldin sah cop Cyr4,205 ... ς Ln Ti *εορτη* cum ABDGKSUVΓΛ al plu Or4,250 Chr8,288 Chron405 | *των*

σοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα. 2 *ἔστιν δὲ ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐπὶ τῇ
προβατικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε
στοὰσ ἔχουσα.* 3 *ἐν ταύταισ κατέκειτο πλῆθοσ τῶν ἀσθενούντων,
τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν.* 5 *ἦν δέ τισ ἄνθρωποσ ἐκεῖ τριάκοντα καὶ*

ιουδαιων (et. Or 4,250): Λ *των αζυμων* ... 131. add *η σκηνοπηγια* | *ις* (Gb'') cum ABDHIKLΓΠ* al20 ... ς ο *ις* cum ℵCEFGMSUVΔΛΠ2 al pler

2. *επι τη προβατικη* (Latt *super probatica*) cum BCIΓΔΛΠ unc8 al pler c f g am* fu em foss gat ing mm mt san syrp sah cop arm ... ℵcADGL d q Nonn5,3 *εν τη προβατικη*, item a b ff2· *in inferiorem partem* (ff2· *in inferiore parte*) ... ℵ* 61mg 116. 57ev e vgclem (et. for tol) aeth al ed rec Chr8,288 *προβατικη* (ut coniungantur *προβατικὴ κολυμβήθρα*). Eandem lectionem confirmant Eusonomast (ed. Lars. et Parth. p. 112): et Hieribidem, item Ammcatox277 Thdormop26 ... I syrcu etsch perss sax Cyr4,205 plane om, hinc Gb0 | *κολυμβηθρα*: ς et ςe 1624. 1656. 1678. Gb Sz *-βήθρα*, sed ςe 1633. (etiam aldin) Wtst *-βήθρᾳ* | *το λεγομενον* c. ℵ*, item DV al8 Chr1,670 *λεγομενη*; a b d e ff2· l q foss *quae dicitur* (contra c f vg *quae cognominatur*) ... ς Ln Ti *η επιλεγομενη* cum ℵcABCILΓΔΛΠ unc8 al pler c f vg Chr8,288 Cyr4,205 | *βηθζαθα* (L Eus *βηζαθα*) cum ℵL 33. e l Eusonomast. Eandem lectionem confirmant D *βελζεθα*, a *belzatha*, b *betzeta*, for harl* *bethzeta*, ff2· *berzeta* bla vel *belzetha* sab. Item opinor confirmant B c vg sah (*beds.*) cop syrp (et txt etmg gr) aeth Tertbapt5 *βηθσαιδα* ... ς Ln Ti *βηθεσδα* c. ACIΓΔΛΠ unc9 al pler f q syrcu etsch etp mg gr ethr arm Didtri3,14 Chr8,288 Cyr4,205

3. *πληθοσ* (L praem *το*) sine additam cum ℵBCDL 33. 68. a b e l q sah cop syrcu ethr Chr1,670 et671 ... ς (sed Gb00) add *πολυ*, Ln [*πολυ*] cum AIΓΔΛΠ unc9 al pler c f ff2· vg syrsch etp arm Chr8,289 Cyr4,205 | *ξηρων* sine additam cum ℵA*BC*L 18. 157. 314. q syrcu sah copdz ... D a b l add *παραλυτικων*. Praeterea ς (sed Gb00) Ln add *εκδεχομενων την του υδατοσ κινησιν* cum A2C3DIΓΔΛΠ (sed Π asteriscos appositos habet) unc9 al pler a b c e f ff2· g l syrutr ethr copwi arm aeth Chr8,288 et1,670 Cyr4,205

4. totum versum omisimus (Gb00) cum ℵBC*D 33. 157. 134. f l q harl* san (aliique duo) syrcu sah copdz armedd pl Nonn5,6ss. Praeterea asteriscis notant SΠ al12, item obelis Λ al5; item syrp *αγγ.* usq *υδωρ* c.*, ο *ουν πρωτ.* - *νοσηματι* c. ob. habet ... ς Ln versum sic exhibent: *ἄγγελοσ γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτοσ ἐμβὰσ μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατοσ ὑγιὴσ ἐγίνετο, ᾧ δήποτε* (Ln *οἱωδηποτοῦν*) *κατείχετο νοσήματι* cum AC3EFGHIKLM(S)UVΓΔ(ΛΠ) al pler a b c e ff2· g vg syrsch ethr copwi armed Chr8,288s et1,670s Cyr4,205 Ambmyst2,330 etsacram

ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ
κατακείμενον, καὶ γνοὺσ ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ·
θέλεισ ὑγιὴσ γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄν-
θρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰσ τὴν κο-
λυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλοσ πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ
περιπάτει. 9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴσ ὁ ἄνθρωποσ, καὶ ἦρεν τὸν
κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν Ex 20, 10
ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 [20.10] ἀπεκρίθη
αὐτοῖσ· ὁ ποιήσασ με ὑγιῆ, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν

2,355. Item agnoscunt Tert[bapt 5] Did[tri 2,14]. Singula vero verba vehementer fluctuant. Ln *αγγ. γαρ [κυριου]* c. AKLΔΠ etc

5. *και* c. ℵACDEFGHILMUΔ etc ... Ln [*και*] et ς (= Gb Sz) om cum BKSV ΓΔΠ etc | *αυτου* cum ℵBC*DLΠ[2] 1. 33. 124. al plus[10] a c e l (g ff[2] ut vdtr) vg sah cop arm syr[hr] Chr[1,671] Cyr[4,206] . . . Ln [*αυτου*] et ς om cum AC[3]IΓΔΛΠ* unc[9] al pler b f q syr[utr] Or[4,250] Aug[ioh 17,4]

7. *κυριε* cum ℵABC*[vid]DILΓΔΛΠ unc rell al pler it vg syr[cu] sah arm aeth Cyr[4,207] . . . C[3]EFGH al[20] fere syr[sch] et[p] et [hr] Cyr[hr 389] Chr[8,243] et [1,671] praem *ναι*, proptereaque c[2] 33. al[3] syr[sch] et[p] et[hr] Cyr[hr] Chr pergunt *ανθρωπον δε* | *βαλη* cum ℵABC[2]DLΓΔΛΠ unc[9] al pler Cyr[hr 389] Chr[8,243] et [1,671] ... ς (= Gb Sz) *βαλλη* c. minusc vix mu | *προ* (ita ς[e]): ς *προσ* cum B*L

8. *εγειρε* cum ℵABCDKFGHKLMSΛΠ al plu ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* c. UVΓΔ al permu | *αρον* cum ℵBCLΓΔΛ unc[8] al omn[vid] c f g l q vg Hil[237] sah cop etc ... ADKΠ a b e ff[2] aeth praem *και*, hinc Ln [*και*] | *κραβαττον* cum ℵAB*CDLΓΔΛΠ unc[7] etc ... ℵ *κραβακτον*, item vv. sqq; ℵ[c] *κραβαττον* substituit excepto v. 8 ... ς *κραββατον* cum B[3]V al mu. Item vv. sqq

9. *εγενετο υγιησ* (D etc *υγ. εγεν.*) sine *ευθ.* cum ℵ*D l arm ... ς Ln Ti praem *ευθεωσ* cum ℵ[c]ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] it[pler] vg sah cop syr[cu] et[utr] et[hr] aeth Cyr[4,208]

10. *και ουκ* c. ℵABC*DGLVΓ al[40] a b e l sah cop arm aeth syr[hr] Chr[1,675] Cyr[4,209] Gaud . . . Ln [*και*] *ουκ*, ς Ti om *και* cum C[3]ΔΛΠ unc[7] al plu c f q vg syr[cu] et[utr] Chr[8,246] Hil[238] | *κραβ.* sine *σου* cum ABC[3]ΓΔ unc[9] al pler e Chr[1,675] ... Ln add *σου* cum ℵC*DLΛΠ al[10] it[pler] vg sah cop syr[cu] et[sch] et[hr] et[p] c.* etc

11. *απεκριθη* cum C[3]DEFHMSUVΓ al longe plu a b c e ff[2] l q vg syr[cu] arm aeth . . . AB praem *οσ δε*, ita Ln; item ℵC*GKLΔΛΠ al[25] Cyr[4,209] praem *ο δε*, item f (*ipse vero*) foss (*at ille*) cop syr[utr] et[hr]

σου καὶ περιπάτει. 12 *ἠρώτησαν αὐτόν· τίσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ*
εἰπών σοι· ἆρον καὶ περιπάτει; 13 *ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει τίσ*
ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦσ ἐξένευσεν ὄχλου ὄντοσ ἐν τῷ τόπῳ. 14 *μετὰ*
ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε
ὑγιὴσ γέγονασ· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται.
15 *ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι Ἰησοῦσ*
ἐστὶν ὁ ποιήσασ αὐτὸν ὑγιῆ. 16 *καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰου-*
δαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 *ὁ δὲ ἀπε-*
κρίνατο αὐτοῖσ· ὁ πατήρ μου ἕωσ ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζο-
μαι. 18 *διὰ τοῦτο μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι,*
ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν

---

12. *ηρωτησαν* sine copula cum ℵBD 7^{ev} p^{scr} a e ff^{2} l foss syr^{cu} arm (sah) ... ς add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ACLΓΔΛΠ unc^{9} al fere omn c vg syr^{p} Cyr^{4,209} | *αρον κ. περιπατει* (ℵ^{c}): ℵ* *αραι και περιπατειν*. Praeterea *αρ.* sine additam dedimus cum ℵ (et* et^{c}) BC*L sah (*sume eum, abeas*) ... ς Ln add *τον κραββατον* (Ln *κραβαττον*, vide ad v. 8) *σου* cum AC^{3}DΔΛ^{mg}Π unc^{9} al omn^{vid} it vg cop syr^{cu} et^{utr} et^{hr} etc
13. *ασθενων* (Gb′) cum D b l foss ... ς Ln *ιαθεισ* cum ℵABCLΓΔΛΠ unc rell al pler a c e f ff^{2} vg sah cop syr^{omn} rell Cyr^{4,210}; Chr^{8,246} (et. mosc^{6}) *τεθεραπευμενοσ*, pers^{p} *ασθενων ιαθεισ* ... q plane om (:: *ασθενων* eiusmodi est ut omnem lectionis varietatem creaverit. Ut vero toties ℵD et BD accedentibus paucis interpretibus rectum tenent, ita fit etiam ut unus ℵ vel B vel D omnium Graecorum codicum, eorum certe qui auctoritate praestant, solus veram scripturam servasse sit censendus.)
14. *σοι τι* (Sz et Gb″) c. ABCLΓΔΛ unc rell al plu c vg syr^{sch} Cyr$^{hr\ 343}$ bis Cyr^{4,210} ... ς *τι σοι* cum ℵDEKΠ al permu (a b e f l q etc *quid tibi deterius*) arm Or^{fragm} Bas$^{eth\ 244}$ Chr$^{8,248.\ 249}$
15. *ειπεν* cum ℵCL al^{5} a e q cop syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Cyr^{4,211} ... ς Ln Ti *ανηγγειλεν* cum ABΓΛΠ unc^{7} al plu, item DKUΔ al^{20} Chr^{8,251} *απηγγειλεν*, item it^{pl} vg etc
16. *οι ιουδ. τον ι̅ν̅* (Gb″) c. ℵBCDLU 33. 69. s^{scr} b c f g l vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop^{schw} ex^{dz} aeth Hil^{1018} ... ς *τον ι̅ν̅ οι ιουδ.* cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e q syr^{p} cop^{wi} arm Cyr^{4,211}. Praeterea ς (= Gb) add *και εζητουν αυτον αποκτειναι*, Ln [*και εζ. αυτ. αποκτ.*] cum ΑΓΔΛΠ unc^{9} al pler e f q syr^{sch} et^{p} cop^{wi} aeth ... omisimus cum ℵBCDL 1. 22. 33. 69. 249. a b c ff^{2} g l vg syr^{cu} cop^{schw} arm Chr^{8,252} Cyr^{4,211} Nonn^{5,58}
17. *ο δε* sine *ι̅ς̅* cum ℵB ... ς Ln Ti add *ι̅ς̅* cum ACDL unc rell etc
18. *δια τουτο* sine copula cum ℵD a b c e f l m for arm syr^{hr} ... ς Ln

θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 *Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ*
ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖ- 8, 35
νος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. 20 *ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ*
τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα
τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. 21 *ὥσπερ γὰρ ὁ*
πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς
θέλει ζωοποιεῖ. 22 *οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν* Act 17, 31
κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 *ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν*
καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. [40.1] *ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν*
πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 [41.10] *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι* 1 Io 2, 23
ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν
αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά- 3, 18
του εἰς τὴν ζωήν. 25 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ*
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 *ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν*
ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 *καὶ ἐξου-*
σίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 *μὴ*

Ti *δι. τουτ. ουν* cum ABCLΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] c ff[2.] q vg syr[p] Chr[8,258] Cyr[4,213]

19. *ελεγεν* c. ℵ[c] (item *) BL 2[pe] Tert[prax]; 1. p[scr] *λεγει* ... ς Ln Ti *ειπεν* cum ADΓΔΛΠ unc rell al pler it vg Cyr[4,214] | *αν μη* cum ℵB ... ς Ln Ti *εαν μη* cum ADL unc rell al omn[vid] | *ποιει ομοιως* cum ℵD a b l Or[int1,59] et[4,506] Novat[14] Hil[97. 925. 926 929.] et[1014. 1089. 1251. 1258] Amb[fid528] ... ς Ln Ti *ομοι. ποι.* cum ABL unc rell al omn[vid] c f q vg (syr[sch]) syr[p] et[hr] Or[4,246] Eus[marc 165] Did[tri quater] etc

20. *θαυμαζετε* cum ℵL 69. 251. 485. y[scr] al[2 scr] ... ς Ln Ti *θαυμαζητε* cum ABD unc rell al pler

23. *τιμωσι* bis ut ℵBDKLUΠ etc ... Ti *τιμωσιν* ut AEMΓΔΛ etc

25. *ακουσουσιν* cum B 22. 257. Chr[8,263 bis] Cyr[4,233] et[234], item ℵL 1. 33. 69. 157. 2[pe] *ακουσωσιν* ... ς Ln Ti *ακουσονται* cum ADΓΔΛΠ unc rell al pler Hipp[bis] (ed. Lag[35] et[115]) | *ζησουσιν* cum ℵBDL 1. 22. 33. 346. al[3] ... ς *ζησονται* cum ΛΓΔΛΠ unc[8] al pler Hipp[bis] Chr[8,263 bis] Cyr[4,233]

26. *και τω υιω εδωκεν* cum ℵ[c]BL (ℵ* ab *εν εαυτω* priore ad alterum transiluit) b l aeth Eus[marc 69] et[89] Cyr[hr 156] Epiph[841] et[857] Cyr[4,235 bis] Or[int4,686] Tert[prax 21] al ... ς Ln Ti *εδωκ. και τω υιω* cum ADΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] a[vid] c e f (om *και*) q vg syr[cu] et[utr] et[hr] cop arm Did[tri 3,17] Chr[8,264]

27. *κρισιν* sine *και* cum ℵ[c]ABL 33. b c d e ff[2.] (ut[vid]) l vg[clem] syr[cu]

θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντεσ οἱ ἐν τοῖσ μνημεί-
Mt 25, 46 Dan 12, 2 οισ ἀκούσουσιν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ
ἀγαθὰ ποιήσαντεσ εἰσ ἀνάστασιν ζωῆσ, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντεσ
εἰσ ἀνάστασιν κρίσεωσ. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐδέν· καθὼσ ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν,
12.1 ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντόσ με. 31 48.10 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία
μου οὐκ ἔστιν ἀληθήσ· 32 ἄλλοσ ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ,
1, 19 ss καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ὑμεῖσ ἀπεστάλκατε πρὸσ Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
θείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖσ σωθῆτε. 35 ἐκεῖνοσ ἦν ὁ λύχνοσ ὁ
καιόμενοσ καὶ φαίνων, ὑμεῖσ δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸσ
10, 25 14, 11 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά,

---

et^{hr} cop arm aeth Or$^{2,548.558}$ et$^{4,41.359.360}$ Did$^{tri\,3,17}$ Paul^{samos} (cat ox^{235} et ap Chr^{8,264}) Thdret^{5,1106} ... ς Ti και κρισιν cum D^{gr}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler f g q am fu (al) syr^{sch} et^{p} Chr^{8,264} Cyr^{4,235} | οτι υιοσ ανθρωπ. εστιν: cum antecedd conjg LΠ etc b e f ff^{2} l m^{38} syr^{cu} et^{hr} cop Or^{quinquies} Did^{tri} Tert$^{prax\,21}$ etc ... contra cum seqq conjg EMA vid 1. aldin q^{vid} syr^{sch} et^{p} (uterque post οτι add δε, sed syr^{p} add c.*) arm Dam^{1,568}

28. ακουσουσιν cum B 157. Chr^{8,265} semel Cyr$^{4,235\,txt}$, item ℵLΔ 33. ακουσωσιν (:: cf ad v. 25) ... ς Ln Ti ακουσονται cum ADΓΛΠ unc rell al pler Bas$^{eth\,284}$ Chr^{8,265} semel Cyr^{4,235} com

29. οι sec cum B a e ff^{2} Tert$^{res\,car\,37}$ Aug$^{ioh\,22,18}$ et^{43,9} et^{49,1} (sed alibi *qui autem*) ... ς οι δε, Ln οι [δε] cum ℵADI. unc rell al omn^{vid} b c f l q vg syr^{p} et^{hr} etc ... m^{38} cop syr^{cu} et^{sch} Ir$^{int\,308}$ *et qui*

30. του πεμψαντ. με sine πατρ. cum ℵABDKLΔΛΠ al^{12} a e f ff^{2} g l q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop arm aeth Or^{2,701} et^{4,359} (et^{4,368}) Eus$^{marc\,110}$ bis etc ... ς (= Gb Sz) add πατροσ cum EGHMSUVΓ al pler b c em tol Bas eth^{246} Cyr^{4,237}

32. οιδατε cum ℵ*D a e q syr^{cu} arm ... ς Ln Ti οιδα cum ℵ^{c}ABL unc rell al pler b c f g l^{2} vg syr^{utr} et^{hr} cop aeth Chr^{8,278} Cyr^{4,242} ... 56. 58. 61. οιδαμεν

35. αγαλλιαθηναι cum ℵADΓΔΛΠ unc^{8} al longe plu Chr$^{mosc\,5}$ ... ς (= Gb Sz) αγαλλιασθηναι cum BL al vix mu Chr^{8,274} et^{275} Cyr^{4,246}

36. μειζω cum ℵHKLSUVΓΔΠ al plu Cyr^{4,252} ... Ln μειζων cum ABEGMA al mu ... D Chr^{8,275} (et $^{mosc\,6}$) μειζονα | δεδωκεν cum ℵBLΓ 1. 33. 69.

*αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέ-
σταλκεν.* 37 *καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ
ἐμοῦ·* 44.3 *οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ
ἑωράκατε,* 38 45.10 *καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μέ-
νοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.*
39 *ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώ-
νιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ·* 40 *καὶ οὐ
θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε.* 41 *δόξαν παρὰ ἀνθρώ-
πων οὐ λαμβάνω,* 42 *ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην
τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς.* 43 *ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον λήμψεσθε.* 44 *πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ* 12, 43
*ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ
οὐ ζητεῖτε;* 45 *μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.*

---

157. 2^{pe} al plus^{10} Ath^{428} Cyr^{4,252} ... ς Ln *εδωκεν* c. ADΔΛΠ unc^{8} al pler Chr^{8,275} | *α ποιω* cum ℵABDL 1. 22. 33. al^{5} b δ cop arm aeth Cyr^{4,252} Hil$^{896.\ 906}$ ... ς Ln *α εγω ποιω* cum ΓΔ^{gr}ΛΠ unc^{8} al pler c e f q vg go syr^{p} et^{hr} Bas$^{eth\ 257}$ Chr^{8,275} Cyr^{4,274} Aug$^{ioh\ 23,2}$

37. *εκεινος* cum ℵBL a Ath^{448}, item go *hic* ... D *εκεινος αυτος* (d *ille ipse*) ... ς Ln *αυτος* (*ipse*) cum AΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} b c e f ff$^{2.}$ l q vg syr^{utr} et^{hr} cop rell Chr^{8,276} Cyr^{4,252} Tert$^{prax\ 21}$ | *πωποτε ακηκοατε* cum ℵABDKLΠ al^{10} it vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} arm go Ath^{448} Cyr$^{hr\ 91}$ Cyr$^{4,254.\ 257.\ 259}$ ... ς Ti *ακηκ. πωποτ.* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler cop Chr^{8,276} Cyr$^{anthrop\ 370}$ | *εωρακατε* c. ℵABDSUVΓΛΠ^{2} al plu ... EGHKLMΔΠ* al mu *εορακατε*

38. *εν υμιν μενοντα* cum ℵBL 1. 33. 124. y^{scr} al pauc b c f ff$^{2.}$ g l vg syr^{hr} aeth Ath^{448} Cyr$^{4,254.\ 259}$ Hil^{906} ... ς Ln *μενοντ. εν υμιν* cum AD ΓΔΛΠ unc^{8} al pler a e q go arm syr^{cu} et^{utr} Chr^{8,277}

39. *εραυνατε* cum ℵB* ... ς Ln *ερευνατε* cum AB^{3}DL unc rell al omn^{vid}

42. *αλλα* cum BDL 33. ... ς *αλλ* cum ℵAΓΔΛΠ unc^{8} al pler | *ουκ εχετε* hoc loco cum ℵ*D b e q (ℵ *ουκ εχετε την αγαπ. του θεου ουκ εχετε*: iam igitur vulgaris lectio suggesta, eamque solam ℵ^{c} agnovit) ... ς Ln Ti ante *εν εαυτοις* pon cum ℵ^{c}ABL unc rell al omn^{vid} a c f ff$^{2.}$ g l vg Chr^{8,280} Cyr^{4,261} Hil^{997}

43. *λημψεσθε* cum ℵABDLΔ ... ς *ληψεσθε* cum ΓΛΠ unc rell al omn^{vid}

44. *θεου* (et. Or^{1,228} et^{259} Bas$^{eth\ 303}$ et$^{regg\ 427}$ Ephr Hil etc): B a b cop dz arm^{cdd} om | *ζητειτε* et. ℵ^{c} ... ℵ* 19. 47. 248. 249. 412. al^{5} e l Ephr ^{278} Bas$^{eth\ 303}$ et$^{regg\ 427}$ Chr^{8,281} Aug$^{ioh\ 98,2}$ *ζητουντες*

45. *μωυσης* cum ℵBDKLSΠ al mu ... ς *μωσης* cum ABFGHMUVΓΔΛ etc

Gen 3, 15 Dt 18, 15 46 *εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνοσ ἔγραψεν.* 47 *εἰ δὲ τοῖσ ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
πῶσ τοῖσ ἐμοῖσ ῥήμασιν πιστεύσετε;*

VI.

Mt 14, 13–21 Mc 6, 32–44 Lc 9, 10–17 1 [46.1] *Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ πέραν τῆσ θαλάσσησ
τῆσ Γαλιλαίασ τῆσ Τιβεριάδοσ·* 2 *ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλοσ πο-
λύσ, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.* 3 [47.3]
*ἀνῆλθεν δὲ εἰσ τὸ ὄροσ Ἰησοῦσ, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ.* 4 [48.1] *ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.*
5 [49.1] *ἐπάρασ οὖν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ ὅτι
πολὺσ ὄχλοσ ἔρχεται πρὸσ αὐτόν, λέγει πρὸσ Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτουσ ἵνα φάγωσιν οὗτοι;* 6 *τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει-
ράζων αὐτόν· αὐτὸσ γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν.* 7 *ἀποκρίνεται*

---

46. *μωυσ-* cum BDKLSΠ etc ... ς *μωσ-* cum ℵA rell ut v. 45 | *-σει* cum ℵABDEFGLSVΔΠ etc ... ς *-ση* cum HKMUΓΛ al plu

47. *πιστευσετε* cum ℵALΓΛΠ[2] unc rell al pl a b c e g q vg etc ... DGSΔ 1. 28. 69. 124. etc *πιστευσητε* ... BVΠ* etc *πιστευετε* (*creditis*)

VI, 2. *ηκολουθει δε* c. ℵBDL 1. 33. 69. 124. 2[pe] a b c e ff[2.] l cop Cyr[4,273] ... ς *και ηκολουθει* (F al pauc go *ηκολουθησεν*) cum AΓΔΛΠ(F) unc[8] al pler f g q vg syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Chr[8,285] Chron[407] | *εωρων* cum ℵΓΔΛΠ unc[9] al pler Chr[8,285 bis] Chron[407] ... Ln *εθεωρουν* c. BDL al[4] Cyr[4,273], item A 13. *εθεωρων* | *τα σημεια* c. ℵABDKLSΛΠ al[20] it vg syr [omn] cop go arm aeth Chr[bis] Cyr Chron ... ς (= Gb Sz) *αυτου τα σημεια* cum EFGHMUVΓΔ al plu

3. *ις̅* cum ℵ*BD ... ς *ο ις̅* cum ℵ[c]ALΓΛΠ unc[9] al omn[vid] Chr Cyr ... Δ om; U* syr[cu] et[sch] et[hr] ante *εισ το οροσ* pon | *εκαθεζετο* cum ℵ(et* et[c])D 13. 69. 124. ... ς Ln Ti *εκαθητο* cum ABLΓΔΛΠ unc rell al pler Chr Cyr

5. *ο* (ℵ* om, suppl[c]) *ις̅* hoc loco cum ℵABDKLMΠ al plus[10] it vg cop syr [cu] et[p] go arm aeth Cyr[4,275] ... ς ante *τ. οφθ.* cum EFGHSUVΓΔΛ al pler syr[sch] et[hr] | *προσ φιλιππ.* cum ℵBDLΔ 33. 60[ev] Cyr[4,275] ... ς Ti *πρ. τον φιλ.* cum AΓΛΠ unc rell al pler Bas[eth 270] | *αγορασωμεν* (Gb') cum ℵABDEFGHLMSΓΔΛΠ al longe plu ... ς *αγορασομεν* cum KUV al permu Bas[eth 270] Cyr[4,275]

6. *εμελλεν* cum ℵABKLSΛΠ al plu ... Ti *ημελλεν* cum DEFGHMUVΓΔ etc

7. *αποκρινεται* cum ℵ*D[gr] ... ς Ln Ti *απεκριθη* cum ℵ[c]ABL unc rell al

αὐτῷ ὁ Φίλιπποσ· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖσ,
ἵνα ἕκαστοσ βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἶσ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου· 9 ἔστιν παιδάριον
ὧδε ὃσ ἔχει πέντε ἄρτουσ κριθίνουσ καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα
τί ἐστιν εἰσ τοσούτουσ; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· ποιήσατε τοὺσ ἀν-
θρώπουσ ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτοσ πολὺσ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν
οὖν οἱ ἄνδρεσ τὸν ἀριθμὸν ὡσ πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν
τοὺσ ἄρτουσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖσ ἀνακει-
μένοισ, ὁμοίωσ καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡσ δὲ ἐνε-
πλήσθησαν, λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ

---

omn^{vid} it vg etc | ο φιλιππ. cum ℵL al pauc ... ς Ln Ti φιλιππ. (sine artic.) cum ABDΓΔΛΠ unc rell al pler | εκαστοσ sine additam cum ℵA BLΠ 13. 33. 69. al^{3} it vg go cop syr^{p} arm aeth Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... ς add αυτων c. DΓΔΛ unc^{9} al pler syr^{sch} et^{hr} | τι cum ℵALΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} c f g vg syr^{p} arm Chr^{8,287} Cyr^{4,277} ... BD b e ff$^{2.}$ l q cop go om, hinc Ln [τι]

9. παιδαριον sine εν cum ℵBDLΠ* 1. 69. 157. al^{15} fere a b e l syr^{cu} aeth Or^{3,477} Chr^{8,288} Cyr^{4,277} ... ς (Gb^{0}) add εν, Ln [εν], cum AΓΔΛΠ^{2} unc^{9} al pler c f ff$^{2.}$ g vg syr^{sch} et^{p} et^{hr} go arm | οσ (Gb′) cum ABD*GUΛ al plus^{15} ... ς ὅ cum ℵD^{2}EFHKLMSVΓΔΠ al pler Or^{3,477} Cyr^{4,277}

10. ειπεν cum ℵBL a foss syr^{cu} et^{sch} arm Or^{3,510} ... ς (Gb^{0}) add δε, Ln [δε], cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler b q go syr^{p}; item DG etc ουν add; item cop aeth praem και | ανεπεσαν cum ℵABDEFGLMVΓΔ al plus^{20} ... ς ανεπεσον cum HKSUΛΠ al plu Cyr^{4,280} | ουν cum ℵABDKLUΛΠ al plu a b c f l vg cop^{edd} syr^{p} et^{hr} Cyr^{4,280} ... EFGHMSVΓΔ al^{40} fere cop^{dd2} go om, hinc Gb^{0} | ωσ c. ℵBDL ... ς Ln Ti ωσει cum AΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr

11. ουν cum ℵ^{c}ABDL al pauc c e f ff$^{2.}$ l q vg cop syr$^{p\ mg}$ (in cod^{bars}) Cyr^{4,282} ... ς δε cum ℵ*ΓΔΛΠ unc^{8} al pler b go arm syr$^{p\ txt}$ Bas^{eth} ^{263} ... G etc και λαβων | ευχαριστησεν (D ηυχαρ.) και cum ℵD a b e q syr^{cu} et^{sch} et^{hr} ... ς Ln Ti ευχαριστησασ cum ABLΓΔΛΠ unc^{9} al omn vid c f ff$^{2.}$ l vg syr^{p} cop arm aeth Or^{3,510} Bas$^{eth\ 263}$ Cyr^{4,282} | εδωκεν cum ℵDΓ 40. 69. 7^{pe} g^{scr} al^{5} (item al^{8} δεδωκ.) b e q Or^{3,510} Chr^{8,289} ... ς Ln Ti διεδωκεν cum ABLΔΛΠ unc^{9} al pler Bas^{eth} Cyr^{4,282} a c f ff$^{2.}$ l vg go | τοισ ανακειμενοισ cum ℵ*ABLΠ 1. 33. 118* 254. p^{scr} w*^{scr} 2^{pe} a c f ff$^{2.}$ l q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} cop go arm aeth^{ro} Or^{3,510} Bas^{eth263} Chr^{8,289} Nonn^{6,39} ... ς (sed Gb^{00}) praem τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται cum ℵ^{c}DΓΔΛ unc^{9} al pler b e aeth^{pp} Cyr^{4,282}

ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνουσ κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖσ βεβρωκόσιν.
14 [50.10] Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον
Deut 18,15 ὅτι οὗτόσ ἐστιν ἀληθῶσ ὁ προφήτησ ὁ εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ.
15 Ἰησοῦσ οὖν γνοὺσ ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν
6, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, [51.4] φεύγει πάλιν εἰσ τὸ ὄροσ αὐτὸσ μόνοσ.
Mt 14, 22—36 Mc 6, 45—56 16 Ὡσ δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντεσ εἰσ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆσ θα-
λάσσησ εἰσ Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺσ ἡ σκοτία καὶ οὔπω
ἐληλύθει Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου

---

13. *επερισσευσαν* cum BDΘ8 al^{3} ... ς *επερισσευσεν* cum ℵAL unc rell al pler Cyr^{4,288}

14. ο *εποι. σημειον* cum ℵADLΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} b c f ff$^{2.}$ g l q vg syr omn etc ... BΘ8 a cop arm *α εποι. σημεια*. Praeterea non addidimus *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵBD 237. a b c g l am fu for foss em ing iac mt sax syr^{cu} arm ... ς (sed Gb^{0}) Ln add *ο ιησουσ* cum ALΓΔΛΠ unc^{9} al pler f ff$^{2.}$ q vg^{ed} syr^{utr} et^{hr} cop go arm Cyr^{4,282} | *ο εισ τ. κοσμ. ερχομ.* cum ℵDM 254. a b ff$^{2.}$ l foss ... ς Ln Ti *ο ερχομ. εισ τ. κοσμ.* cum ABLΓΔ Θ8ΛΠ unc^{8} al pler c f q vg Cyr^{4,288}

15. *ινα ποιησωσιν βασιλεα* cum ℵ^{c}ABL 1. 28. 33. al pauc Or^{4,399} Cyr^{4,286} ... ς (sed Gb^{0}) *ιν. ποι. αυτον βασ.* cum DΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg sah cop syr^{omn} go arm aeth Chr^{8,290} ... ℵ* *και αναδεικνυναι βασιλεα*, item q | *φευγει* cum ℵ* a c ff$^{2.}$ g l vg syr^{cu} Aug$^{ioh 25,1}$ ... ς Ln Ti *ανεχωρησεν* cum ℵ^{c}ABDLΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} b e f q sah cop syr^{utr} et (*ivit*)^{hr} go (*abiit*) aeth (*subduxit se*) Chr^{8,290} Cyr^{4,286} | *παλιν* cum ℵ(et* et^{c})ABDKLΔ 1. 33. 118. 124. al mu it vg go syr^{cu} et^{p} et^{hr} arm Cyr^{4,286} ... EFGHMSUVΓΛ al plus ^{100} aldin sah cop syr^{sch} aeth Chr^{8,290} Nonn^{6,61} om

17. *εισ πλοιον* cum ℵBLΔ 33. 113. 131. go Cyr^{4,289} ... ς Ln Ti *εισ το πλ.* cum ADΓΛ unc^{9} al pler Chr^{8,293} | *καφαρναουμ* cum ℵBD etc ... ς *καπερναουμ* cum ALΓΔΛ unc^{9} etc | *κατελαβ. δε αυτουσ η σκοτ.* cum ℵD ... ς Ln Ti *και σκοτια ηδη εγεγονει* cum ABLΓΔΛ unc^{9} al omn^{vid} it vg rell Chr^{8,293} Cyr^{4,290} | *ουπω* cum ℵBDL 33. 69. 124. 249. 254. a b e f l q cop go syr^{hr} arm aeth Cyr^{4,290} Nonn^{6,70} ... ς Ti *ουκ* (:: vdtr c. *ηδη εγεγον.* cohaerere) cum ΑΓΔΛ unc^{9} al pler c ff$^{2.}$ vg syr^{cu} et ^{utr} Chr^{8,293} | $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵL 80. ... ς Ln Ti *ο* $\overline{\iota\varsigma}$ cum ABD unc rell al pler Chr Cyr. Posuimus autem ante *προσ αυτ.* cum ℵD 80. a aeth syr^{hr} ... ς Ln Ti post *προσ αυτ.* pon cum ALΓΔΛ unc^{9} al pler it^{pler} vg cop syr^{cu} et^{utr} arm Chr Cyr, item B post *προσ αυτ. εληλυθ.*

πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι πέντε
ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέ-
γει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς ἣν
ὑπῆγον.
22 [52.10] Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ-
σης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συν-
εισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ
μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ

---

18. *διηγειρετο* c. ℵADEFHKMSΓΔ al pler ... Ti *διεγειρετο* cum BGLUVΛ al[6]

19. *ως* cum ℵBLΓΔΛ unc rell al pler Chr[8,294] Cyr[4,291] ... Ln *ωσει* cum AD 1. 157. i[scr] al[5] | *σταδια* cum ℵ*D 106. ... ς Ln Ti *σταδιους* cum ℵ[a vel b]ABL unc rell al pler Chr Cyr

21. *εγενετο το πλοι.* c. ABGL 1. 33. 69. 124. 2[pe] 6[pe] y[scr] al pauc c e g l q am fu for fos ing mt sah cop arm aeth Or[3,10] Cyr[4,292] Aug[ioh 25,7] ... ς *το πλοι. εγενετ.* (D *εγενηθη*) cum ℵDΓΔΛ unc[8] al pler a b f ff[2.] vg[cle] syr[cu] et[utr] go | *επι την γην* cum ℵ* 13. 28. 69. 113. 124. 435. al[5] (item al[3] *εις την γην*) Or[3,10] (it vg *ad terram*) ... ς Ln Ti *επι της γης* cum ℵ[c]ABDLΓΔΛ unc[9] al pler Cyr[4,292]

22. *ειδον* (L *ιδ.*) cum ABL a d f l q (f l *turba - viderunt*, a d q *turbae - viderunt*) sah cop syr[utr] (sed syr[p mg] *noverunt*) et[hr] go (in his versionibus omnibus *viderunt* praegresso singulari) aeth (Chr[8,295] com), item ℵDG[gr] 42. b c ff[2.] g δ vg arm Aug[ioh 25,8] *ειδεν* ... ς Ti *ιδων* cum ΓΔG[gr]Λ unc[9] al pler e (*cum scirent*) syr[cu] Chr[8,294] txt Cyr[4,294] | *ει μη εν* cum ℵ[c]ABL 1. 11. 22. 42. 157. 265* b (*nisi unum illut*) c f ff[2.] g l q δ vg go cop aeth arr pers[w] Nonn[6,90] ... ς (= Gb) add *εκεινο εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου* cum (ℵ*)(D)ΓΔΛ unc[9] al pler aldin (a) e (syr cu) syr[utr] (et hr) (sah) (arm) Chr[8,294] Cyr[4,294]. Variant *εκεινο, εις ο, ενεβησαν, οι μαθητ. αυτου*: ℵ*D 13. 69. 124. a syr[cu] sah arm *οι μαθ. του ιυ* | *και οτι ου συνεισηλθεν τοις μαθητ. αυτου ο ις*: ℵ* *και οτι ου συνεληλυθει αυτοις ο ις* | *εις το πλοιον* cum ℵABDKLΘ[g] al[25] b c e ff[2.] l vg Chr Cyr ... ς (= Gb) Ti *εις το πλοιαριον* cum ΓΔΛ unc[8] al pler a f q | *αλλα μονοι* (D a q *μονον*) *οι μαθητ. αυτ. απηλθον*: 220. syr[cu] et[sch] pers[p] plane om. Praeterea ℵ* (suppl[b]) 56. 58. 61. ff[2.] l om *απηλθον* (b *fuerunt*)

23. *αλλα ηλθ. πλοιαρια*: ℵ *επελθοντων ουν των πλοιων*, D arm *αλλων πλοιαριων ελθοντων*, b syr[cu] *et cum supervenissent aliae naves* (syr[cu] *et cum aliae naves venirent*) | *αλλα* sine copula cum BLΘ[g] 33. e cop syr[hr] ... ς Ln Ti add *δε* cum AΓΔΛ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] rell Cyr[4,294] | *ηλθον* cum KLMΓΘ[g] al[30] ... ς Ln Ti *ηλθεν* cum ABΔΛ unc[7]

Τιβεριάδοσ ἐγγὺσ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστή-
σαντοσ τοῦ κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν
ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰσ τὰ πλοιάρια καὶ
ἦλθον εἰσ Καφαρναοὺμ ζητοῦντεσ τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντεσ
αὐτὸν πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονασ;
26 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεόσ.
28 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ
θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ. 30 [53.4]

---

al plu | πλοιαρια cum A(D)LΓΔΘ𝔖Λ unc⁹ al pler a e q ... Ln πλοια cum (ℵ)B 157. 32ᵉᵛ b c f ff²· g l vg' | εγγυσ του τοπου οπου εφαγον τον αρτον: ℵ εγγυσ ουσησ (ℵᶜ του τοπου pro ουσησ) οπου και (ℵᶜ om) εφαγον αρτον | ευχαριστησαντοσ του κυριου (237. etc του ιυ): b f ff²· l q *quem benedixerat (-xit f) dominus* ... c am fu for fos em ing tol syrʰʳ *gratis agentes domino* (fos *deo*) ... D 69* a e syrᶜᵘ arm plane om, hinc Gb⁰

24. ενεβησαν cum ℵᶜABΓΔΛ unc⁹ al pler etc ... ℵ*L 1. 118. al¹⁵ ανεβησαν ... D etc ελαβον | αυτοι c. ℵᶜABDEFGHKLMVΔΛ (et. venᵉᵛ) etc ... ς (= Gb Sz) και αυτοι c. UΓ al vix mu ... ℵ*S etc a c e f vg go syrᶜᵘ et schᵉᵗʰʳ plane om ... D b ff²· l εαυτοισ | τα (D om) πλοιαρια cum ℵᶜBDL 33. 69. 124. 249. 254. 259. 264. itᵖˡᵉʳ vg syrᵖᵐᵍ Cyr⁴·²⁹⁴ ... ς τα πλοια cum AΓΔΛ unc⁹ al pler syrᵖ ᵗˣᵗ ... ℵ* το πλοιον. Similiter ff²· syrᶜᵘ | καφαρναουμ cum ℵBD etc ... ς καπερναουμ ut alibi

25. ραββει cum ℵBEHΓΛ al (alibi inprimis accedunt ACD) ... ς Ln ραββι cum ADFGKLMSUVΔ al pler

27. την βρωσιν sec cum ABDKLMSUVΓΔΛ al pler a b e f q sah cop syrᶜᵘ etᵘᵗʳ etʰʳ rell Or¹·²⁴³ etc ... ℵEFGH 28. 69. al¹⁵ c (g ff²· ut vdtr) l vg Clem⁸¹⁹ et⁵⁵¹ Const²·⁶¹·¹ Epiph¹⁰⁷⁰ Augⁱᵒʰ²⁵·¹⁰ om | διδωσιν υμιν cum ℵD e ff²· foss syrᶜᵘ go Chr⁸·²⁹⁸ ... ς Ln Ti υμιν δωσει cum ABLΓΔΛ unc⁹ al pler c am fu ing syrᵖ rell Or¹·²⁴³ etc

28. ποιωμεν cum ℵABLTΓΔΛ unc⁸ al pler Or¹·²⁴³ Chr⁸·³⁰¹ Cyr⁴·³⁰⁷ ... ς (sed non ςᵉ Gb Sz) ποιουμεν cum minusc plus²⁰

29. ις cum ℵΓΛ unc⁸ al⁷⁰ fere aldin Cyr⁴·³⁰⁷ ... ς (Gb⁰⁰) Ln praem ὁ cum ABDKLTΔ al permu Or¹·²⁴³ | πιστευητε cum ℵABLT al¹² Or Bas eunom ... ς Ln (ex errore) Ti πιστευσητε cum DΓΔΛ unc⁹ al pler Const²·⁶¹·¹ Chr⁸·³⁰¹ Cyr⁴·³⁰⁸ Thdrt³·¹⁴⁵

*εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμέν σοι, τί ἐργάζῃ;* 31 [54.10] *οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα-
γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ* Ps 78, 24
ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 *εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη-
θινόν.* 33 *ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.* 34 *εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν·
κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.* 35 [55.1] *εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ
οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε.*
36 *ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε.* 37 [56.10]
*πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς
ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω,* 38 [57.1] *ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ
οὐχ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-*

---

30. **ουν** sec cum ABDTΓΔΛ unc[9] al pler it[pler] vg syr[cu] et[p] sah Eus[marc 179] Chr[8,301] ... ℵL 33. al[4] l (b *autem*) fos cop syr[sch] et[hr] etc om; hinc Gb[0]

32. **ουν**: GL al pauc it[4] syr[cu] et[sch] cop om, hinc Gb[00] | **μωυσης** cum ℵBD KLSV al mu ... ς **μωσης** cum AEFGHMUΓΔΛ al plu | **δεδωκεν** cum ℵAT ΓΔΛ unc[9] al pler Or[1,244] Eus[ps 471] ... Ln **εδωκεν** cum BDL 127. al[4] Clem[125] Eus[marc 179]

33. **ο του θεου** c. ℵD ... ς Ln Ti om ὁ c. ABLT unc rell al omn[vid] Clem[125] Or[1,244] Eus[ps 471] Chr Cyr

35. **ειπεν ουν** cum ℵDΓ al[15] g q sah syr[p txt] ... ς **ειπ. δε**, Ln **ειπ.** [δε] c. AΔΛ unc[9] al pler c vg syr[p mg] Cyr[4,320] ... Ti **ειπεν** sine copula (Gb'') cum BLT 113. a b e fos cop syr[cu] et[sch] arm | **πρ. εμε** cum ℵBT ... ς Ln Ti **πρ. με** cum ADLΓΔΛ unc rell etc | **πεινασῃ** cum ℵABLΓΔΛ unc[8] al plu Or[1,244] Cyr[4,320] ... ς Ln **πεινασει** cum DHT al[20] aldin Eus[ps] Chr | **διψησει** (D **διψασει**) cum ℵAB*DHLTΔ al[25] etc ... ς **διψησῃ** cum B[3]ΓΛ unc[8] al plu Or Cyr

36. **εωρακατε** (EFKLTVΛΠ* al mu **εορακατε**) sine **με** c. ℵA a b e q gat vg cod syr[cu] ... ς Ti add **με**, Ln [**με**] cum BDL(T **μη**)ΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] c f ff[2] g vg sah cop etc

37. **πρ. εμε** (L **μεμε**) sec cum ℵEK(L)TΛ al pauc ... ς Ln Ti **πρ. με** cum ABDΓΔΠ unc[7] al pler | **εξω** cum ℵ[c]ABLTΓΔΛΠ unc[9] al omn[vid] c f ff[2] q vg syr[utr] et[hr] etc ... ℵ*D a b e syr[cu] Hil[1016] om

38. **απο** cum ABLT 13. 33. 69. 124. 254 ... ς **εκ** cum ℵDΓΔΛΠ unc[9] al pler Ign[intpol 260] Eus[marc 110] etc | **ποιησω** cum ℵDL* Eus[marc 110] Ath[413] et [440] et[gall 5, 171] ... ς Ln Ti **ποιω** (:: cf 4, 34) c. ABL[2]TΓΔΛΠ unc rell al omn[vid] Ath[588] etc

τόσ με. 39 [58.10] τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με,
ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω
αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ
πατρόσ μου, ἵνα πᾶσ ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ αὐτὸν
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 [59.1] Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ
εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβὰσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ
οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ ὁ υἱὸσ Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖσ οἴδαμεν τὸν πατέρα
καὶ τὴν μητέρα; πῶσ νῦν λέγει οὗτοσ ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέ-
βηκα; 43 [60.10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· μὴ γογγύζετε
6, 65 μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶσ δύναται ἐλθεῖν πρόσ με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ
ὁ πέμψασ με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ

---

39. *τ. πεμψ. με* sine additam cum ℵ*etcABCDL al[10] b e f q sah cop syrcu et syr (ex eddpler; edsch admisit *πατροσ*) etc ... ϛ (= Gb) add *πατροσ* cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler a c vg syrp ethr arm aeth | *αυτο* cum ℵA BCDKL[2]TUΠ al sat mu c ff[2] vg cop ... Gb' *αυτον* c. EGHL*SVΓΔΛ al plu a b e f q am fu etc | *εν* c. ℵADKSΠ etc ... BCEGHLTUVΓΔΛ al plus[60] e am fu for ing Athcod Cyr[4,380] om, hinc Gb°

40. *γαρ* cum ℵABCDKLUΠ al plus[30] a b c e f ff[2] g m q am fu for ing fos iac em mt mm tol sah cop syrcu etutr Clem[115] Ath[418] etc ... ϛ (= Gb Sz) *δε* cum EGHSVΓΔΛ al plu vgclem et cdd aliq syrp ethr etc | *του πατροσ μου* (Gb'') cum ℵBCDLTU al[10] a b e q sah cop syrcu etutr arm aeth Clem[115] Ath[418] al mu ... (M) Δ al plus[20] aldin c ff[2] g m[38] vg syr hr etc *του πεμψαντοσ με πατροσ* ... ϛ *του πεμψαντοσ με* cum AEG HKSVΓΛΠ al plu Didtri 1,9 Chr[8,306] | *εγω* cum ℵBCLTΓΔΛΠ unc[8] etc ... . AD 1. al[7] b fos tol cop Clem[115] Chr[8,307] Tertres car 84 Hil[1017], hinc Gb° et Ln [*εγω*] | *εν* c. ℵADKLSUΠ al[40] a b c f ff[2] g q vg sah cop etc ... ϛ om cum BCTΓΔΛ unc[5] al plu e m Cyr Tertres car

42. *νυν* cum BCT cop go arm syrhr (aeth *ergo nunc*) Ath[457] edd[2] ... ϛ Ln *ουν* c. ℵADLΓΛΠ unc[8] al omnvid b c f ff[2] g m[106] q vg etc | *ουτοσ* sec cum ℵAΓΔΛΠ unc[8] al pler b c e f gvid vg go syrutr ethr ... BCDLT al[9] a ff[2] q sah cop syrcu arm aeth Chr Cyr om: hinc Gb° et Ln [*ουτοσ*]

43. *απεκριθη* sine copula cum BCKLTΠ al[16] a e sah cop etc ... ϛ (= Gb Sz) add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵADΓΔΛ unc[7] al pler itpler vg etc | *ις* cum ℵBLT 1. 33. Cyr[4,344] ... ϛ Ln *ο ις* cum ADΓΛΠ unc[8] al pler

44. *προσ με* cum ℵACDGHKLSTΓΛΠ al pler Naass[112] Or[3,635] etc ... Ti *προσ εμε* cum BEMUVΔ al[5] | *καγω* cum ℵBCDL etc ... ϛ *και εγω* cum ΑΓΔΛΠ unc[6] al pler Chr | *εν* c. ABCDLTΓΛΠ unc[8] al pler itpler vg etc ... ϛ (= Gb Sz) om cum ℵΔ al mu e am fu for

ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖσ προφήταισ· καὶ ἔσονται πάν- Es 54, 13
τεσ διδακτοὶ θεοῦ· πᾶσ ὁ ἀκούσασ παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ μαθὼν
ἔρχεται πρὸσ ἐμέ. 46 [61.3] οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τισ, εἰ μὴ 1, 18
ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 [62.10] ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 [63.1] ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ. 49 [64.10] οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ Ex 16, 15
τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβαίνων, ἵνα τισ ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 [65.1]
ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάσ· ἐάν τισ φάγῃ
ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτοσ δὲ ὃν ἐγὼ
δώσω ὑπὲρ τῆσ τοῦ κόσμου ζωῆσ, ἡ σάρξ μου ἐστίν. 52 [66.10]
Ἐμάχοντο οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ δύνα-

---

45. *θεου* cum ℵABCDLT unc rell etc ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc non ita mu | *πασ* sine copula cum ℵBCDLST etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum AΓΔΛΠ unc[7] etc | *ακουσασ* cum ℵABCKLTΠ al permu c f ff[2.] vg Or[4,315] et[316] ... Gb' Sz Ti *ακουων* cum DΓΔΛ unc[7] al[90] a b e g q etc | *προσ εμε* cum ℵBT Or[4,316] ... ς Ln Ti *πρ. με* c. ACDL unc rell al omn[vid] Or[4,315] Cyr[4,346]

46. *τισ* post *εωρ.* (*εορ.*) cum ℵBCDLT 33. it vg etc ... ς *τισ εωρ.* cum AΓΔΛΠ unc[7] al pler sah cop syr[p] etc | *τον θεον* c. ℵ*D a b e Cyr[hr 117] Novat[3, 297] Quaest[122] (ap Aug[3037]) ... ς Ln Ti *τον πατερα* cum ℵ[c]ABC LT unc rell al omn[vid] c f ff[2.] g q vg etc

47. *ο πιστευων* sine additam cum ℵBLT arm[zoh] et[mss] ... syr[cu] add *in deum* ... ς Ln add *εισ εμε* cum ACDΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg etc

49. *εν τη ερημω το μαννα* cum BCDT b c e am fu san ing tol Eus[ps 471] Chr[8, 312] Aug[ioh 26, 11] ... ς *το* (K *τον*) *μαννα εν τη ερημω* cum ℵALΓΔ ΛΠ unc[8] al omn[vid] a ff[2.] m[107] q vg etc

51. *εκ του εμου αρτου* cum ℵ a e Eus[ps 85. 471] Cyp[209] Hil[1047] ... ς Ln Ti *εκ τουτου του αρτου* (:: quod aptius vdbatur) cum BCLTΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f ff[2.] m q vg etc | *ζησει* cum ℵDL 33. Or[1,244] et[4, 145] et[177] (:: cf ad 5, 25) ... ς Ln Ti *ζησεται* cum BCTΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[2,818] et[3,500 bis] Eus[ps 85] al | *ον εγω δωσω υπερ* (U *περι*) *τησ του κοσμου ζωησ η σαρξ μου εστιν* cum ℵ m (*et hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum est*) Tert[car chr 13] (*Panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est*) ... ς Ti *ον εγω δωσω η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω υπερ τησ του κοσμ. ζωησ* cum ΓΔΛΠ unc[8] al pler f q go cop syr[sch] et[p] et[hr] arm Clem[125] Or[1,244] al ... eadem habent sed omissis verbis *ην εγω δωσω* (Ln om, Gb[0]) BCDLT 33. 157. e[scr] a b c e ff[2.] vg syr[cu] sah aeth Or[4,177] et[364] Ath[706] al

52. *προσ αλληλ. οι ιουδ.* cum ℵBLTΓΔΛΠ unc[8] etc ... Ln *οι ιουδ. πρ.*

ται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν
ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει
ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 [67.1]
ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής
ἐστιν πόσις. 56 [68.10] *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου*
τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλέν με
ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀ-
κεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ
καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων
τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συνα-
γωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 *Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-*
ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ
ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,

---

αλληλ. cum CD al^{20} a c e q vg syr^{omn} aeth | *ημιν* ante *ουτοσ* cum ℵC 1. t^{scr} al pauc Or^{4,364} ... ς Ln Ti post *ουτοσ* cum BDLT unc^{7} al pler etc | *την σαρκα* c. ℵCDLΓΔΛΠ unc rell etc ... Ln add *αυτου* cum BT a b c e f m q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} etc Or^{int2,225}

54. *καγω* c. ℵBCDGKLUΠ etc ... ς *και εγω* c. EHMSTVΓΔΛ etc | *τη εσχατη* sine *εν* cum ℵBDEGHLUΓ al permu a e ff$^{2.}$ ... Sz Ti praem *εν*, Ln [*εν*] cum CKMSTVΔΛΠ al^{60} b c f m q vg arm etc

55. *αληθησ* bis (Gb'') cum ℵ^{c}BCF^{a}KLTΠ al^{30} q tol mm sah cop arm Clem^{120} Or^{1,244} et$^{2,757.}$ et^{4,176} Or$^{int 3,720}$ Eus$^{marc 180}$ Bas^{1,448} etc ... ς *αληθωσ* cum ℵ*DΓΔΛ unc^{7} al pl it^{pler} vg syr^{omn} go Or$^{int 2,221.\ 225.\ 290.\ 334}$

57. *ζησει* (Gb') cum ℵBC^{2}KLTΠ al^{15} Or^{1,244} Eus$^{marc 80}$ bis al ... ς *ζησεται* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler ... C^{*vid} D^{gr} etc *ζη*

58. *εξ* cum BCT ... ς *εκ του* cum ℵDLΓΔΛΠ unc^{8} etc | *οι πατερεσ* sine *υμων* cum ℵBCLT 3^{pe} cop Or^{1,245} ... ς (Gb^{00}) add *υμων* cum DΔΛΠ unc^{8} al pler it vg sah syr^{cu} et^{utr} et^{hr} etc. Praeterea ς (= Gb) Ln pergunt *το μαννα* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg syr^{utr} et^{hr} arm go Chr etc ... omisimus c. ℵBCDLT 33. e sah cop syr^{cu} aeth Or^{1,245} | *ζη-σει* (Gb'') cum ℵBCEGLSTVΔΛ al plus^{50} Or Chr Cyr ... ς Ln *ζησεται* cum DHKMUΓΠ al perm

59. *καφαρναουμ* c. ℵBCDT etc ... ς *καπερναουμ* c. LΓΔΛΠ unc^{8} al pler q

60. *ο λογ. ουτ.* cum ℵBCDKLTΠ al^{15} e q syr^{cu} et^{sch} arm etc ... ς *ουτ. ο λογ.* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler it^{pler} vg syr^{p} et^{hr}

εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο ὑμᾶσ σκανδαλίζει; 62 [69.1] ἐὰν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 [70.4] τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· 2 Co 3, 6
[71.10] τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν.
64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲσ οἳ οὐ πιστεύουσιν. [72.4] ᾔδει γὰρ ἐξ
ἀρχῆσ ὁ Ἰησοῦσ τίνεσ εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντεσ καὶ τίσ ἐστιν ὁ πα-
ραδώσων αὐτόν. 65 [73.10] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι 6, 44
οὐδεὶσ δύναται ἐλθεῖν πρὸσ ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
πατρόσ.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰσ τὰ
ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ
τοῖσ δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε ὑπάγειν; 68 [74.1] ἀπεκρίθη
αὐτῷ Σίμων Πέτροσ· κύριε, πρὸσ τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα
ζωῆσ αἰωνίου ἔχεισ· 69 καὶ ἡμεῖσ πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν Lc 4, 34 Mc 1, 24
ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. 70 [75.10] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· οὐκ ἐγὼ 11, 27 Mt 16, 16
ὑμᾶσ τοὺσ δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷσ διάβολόσ ἐστιν.

---

63. **λελαληκα** (Gb'' Sz) cum ℵBCDKLTUΠ al plus[15] it vg etc ... ς (= Sz) **λαλω** cum ΓΔΛ unc[7] al pler

64. **εισιν εξ υμων τινεσ** cum BCLΓΔΛΠ unc[8] etc ... ℵD a b e q εξ υμ. εισ. τινεσ, ST etc εισ. τιν. εξ υμ. | μη: ℵG al[8] am em for fos etc om

65. **πρ. εμε** cum ℵC ... ς Ln Ti πρ. με cum BDLT unc rell etc | πατροσ cum ℵBC*DLT etc ... ς (Gb[oo]) add μου cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler c e f q vg etc

66. **εκ τουτου ουν** cum ℵD 13. 69. 106. 124. 258. b c f l fos ... ς Ln Ti om ουν cum BCLT unc rell al pler a e ff[2] q vg etc | των μαθ. c. ℵCD LΓΔΛΠ unc[8] etc ... Ln praem [εκ] c. BGT al[7] a b e f q Bas[bapt 650] | απηλθον hoc loco c. ℵBCDKLTΠ al[12] it[pler] vg syr[cu] et[sch] eth[r] etc ... ς Ti post πολλοι cum ΓΔΛ unc[8] al pler q go cop syr[p] Bas[bapt 650]

68. **απεκριθη** sine ουν cum ℵBCGKLUΛΠ etc ... ς (= Gb Sz) add ουν cum EFHMSVΓΔ al pl g l q vg syr[p] ... D ειπεν δε

69. **ο αγιοσ** (et. Gb) cum ℵBC*DL Cosm[489] Nonn[6, 220] item praemisso ο χσ sah cop ... ς (= Gb sed rursus Gb') ο χσ ο υιοσ cum C[3]ΓΔΛΠ unc[9] al pler it[pler] vg syr[utr] arm go etc | του θεου sine additam cum ℵBCDL 1* 33. 118. 50[ev] 2[pe] al[3scr] it[pler] vg syr[cu] etc ... ς (= Gb Sz) add του (Δ om) ζωντοσ cum ΓΔΛΠ unc[9] al pler ff[2] syr[utr] eth[r] etc

70. **ο** (ℵ om) **ισ** (Gb[oo]) cum ℵBCDKLUΠ al permu it vg etc ... Ti om cum ΓΔΛ unc[7] al plus[70]

71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ
5, 18 γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-
Lev 23, 34 δαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνο-
πηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦ-
θεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρή-
σουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ
ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.
6 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
15, 18 καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος

---

71. *τον ιουδαν* cum ℵ^{c}BCL unc rell al pler ... ℵ*D 1. 2^{pe} om *τον* | *ισκαριωτου* c. ℵ^{c}BCGLΠ^{2} etc ... D a b etc *σκαριωθ*, *scarioth* ... ς *ισκαριωτην* c. ΓΔΛΠ* unc^{8} al pler etc ... ℵ* 13. 69. 124. syr$^{p\ mg}$ et^{gr} *απο καρυωτου* (*καρυ-* ℵ, rell *καρι-*; 13. *σκαρ.*). Eadem forma 12, 4. 13, 2 et 26 et 14, 22 in D reperitur | *εμελλεν* cum ℵBCKLSUΠ al^{60} Cyr^{4,394} ... ς Ti *ημελλ.* cum DEFGHMVΓΔΛ al plu | *αυτον παραδιδ.* cum ℵΓΔΛΠ unc^{9} etc ... Ln Ti *παραδιδ. αυτ.* cum BCDL al pauc it^{pler} vg | *εις ων* cum ℵC^{2}ΓΔΛΠ unc^{9} al omn^{vid} Cyr, item it vg etc ... Gb^{00} et Ln om *ων* cum BC*DL syr^{cu} et^{sch} aeth

VII, 1. *μετα ταυτ.* sine copula cum ℵ(*et^{cb})C^{2}D 157** 248. a b c e f ff^{2} l am fu for fos em ing san sah syr^{cu} et^{sch} Chr^{8,326} ... ς (sed Gb^{0}) Ln Ti praem *και* c. ℵ^{ca}BC*LXΓΔΛΠ unc^{9} al pler q cop etc | *μετ. ταυτ.* hoc loco (et. Sz) cum ℵBCDGKLXΠ al^{29} it^{pler} vg etc ... ς post *ο* (D om) $\overline{ις}$ pon c. ΔΛ unc^{7} al pler q go etc

3. *θεωρησουσιν* cum ℵ^{c}B*DLMΔ al aliq; ℵ* *θεωρουσιν* ... ς Ln *θεωρησωσι* cum B^{3}XΓΛΠ unc^{8} etc | *τα εργα σου* (Ln cum B *σου τα εργ.*) cum ℵ^{c}BLXΓΔΛΠ unc^{7} etc ... ℵ*DGU etc om *σου*, sed G 1. al aliq pergunt *α συ ποι.*

4. *τι εν κρυπτ.* cum ℵBKLXΠ etc ... ς Ti *εν κρυπτ. τι* cum DΓΔΛ unc^{8} al pler a c e f ff^{2} g l^{2} q vg etc | *αυτος* (E* 253. *αυτον*) cum ℵD^{gr2}LXΓΔΛΠ unc rell al omn^{vid} a c f ff^{2} g l^{2} q vg syr^{utr} etc ... Ln *αυτο* cum B D* d sah cop

6. *λεγει* sine copula cum ℵ*D^{gr} 106. al^{3} e fos syr^{cu} et^{sch} arm Cyr^{4,398} ... ς (sed Gb^{00}) Ln Ti add *ουν* cum ℵ^{c}BLXΓΔΛΠ unc rell it^{pler} vg etc

μισεῖν ὑμᾶσ, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.
8 ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω πεπλή-ρωται.
9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 ὡσ δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸσ ἀνέβη, οὐ φανερῶσ ἀλλ' ἐν κρυπτῷ.
11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνοσ;
12 καὶ γογγυσμὸσ ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺσ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13 οὐδεὶσ μέντοι παρ-ρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. 9, 22

14 Ἤδη δὲ τῆσ ἑορτῆσ μεσούσησ ἀνέβη Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν

---

8. *εισ τ. εορτην* priore loco sine *ταυτην* (Gb'' probante Schu) cum ℵ^ca BDKLTXΠ al[15] a b c e ff[2] sah cop Bas^eth 283 Chr[8,328] Cyr[4,401] ... ς add *ταυτην* cum ℵ* et^cb ΓΔΛ unc[8] al pler f g l q vg syr^cu et^utr et^hr arm aeth go Amm^cat 261 | *ουκ* cum ℵDKMΠ 17** 389. p^scr a b c e ff[2] l[2] vg cop syr^cu arm aeth Porph ap Hier[2,747 vallars] Epiph[437] Chr[8,328] Cyr[4,401] ... ς (= Gb Sz) Ln *ουπω* cum BLTXΓΔΛ unc[7] al pler f g q vg cdd aliq (ap Ln) go sah syr^sch et^p (et. ^mg graec) et^hr Bas^eth 283 | *ο* (ℵ^c, ℵ* om) *εμοσ καιροσ* cum ℵBDLTUX al[8] etc ... ς *ο καιρ. ο εμοσ* cum ΓΔ ΛΠ unc[8] al pler etc

9. *ταυτα* sine copula cum ℵDKΠ al[25] a b c ff[2] g l q vg syr^cu et^sch arm Chr[8,331] Cyr[4,403] ... ς (= Gb Sz) Ln *ταυτ. δε* cum BLTXΓΔΛ unc[8] al pler f go sah cop syr^p et^hr | *αυτοσ* (Gb') c. ℵD*KLXΠ al[15] it[4] vg sah cop arm ... ς Ln *αυτοισ* c. BD^2TΓΔΛ unc[8] al pler f q go syr^p et^hr aeth etc

10. *εισ την εορτην* ante *τοτε και* etc cum ℵBKLTXΠ etc ... ς Ti post *ανεβη* cum DΓΔΛ unc[8] al pler it vg go syr^cu et^p arm | *αλλ* cum ℵDLX ΓΔΛΠ unc[9] al omn^vid ... Ln Ti *αλλα* c. BT (in utroque sequitur *ωσ*) | *εν* (Λ 8^pe add *τω*) *κρυπτ.* sine *ωσ* cum ℵD 64. 66. a b e syr^cu sah (aeth *occulte et non manifeste*) Cyr[4,408] ... ς Ln Ti *ωσ εν κρ.* cum BLTX unc rell al pler c f ff[2] g l q vg cop etc

12. *ην περι αυτου* hoc ordine cum ℵD 33. 249. al e syr^cu et^p et^hr arm Chr[8,332] (vg *erat in turba de eo*) ... ς Ln Ti *περι αυτου ην* cum BLTXΓ ΔΛΠ unc rell al pler it^pler syr^sch Cyr[4,406] | *πολυσ* ante *εν* cum BLTX 33. b q Chr[8,332] Cyr[4,406] ... ς post *γογγυσμ.* cum ℵΓΔΛΠ unc[9] al pler f g vg syr^omn sah cop etc ... D a c e ff[2] l arm om | *εν τω οχλω* cum ℵD 33. it vg syr^cu et^sch et^hr cop go ... ς Ln Ti *εν τοισ οχλοισ* c. BL TXΓΔΛΠ unc rell etc | *αλλοι* (et. Gb Sz) cum ℵDLΓΔΛΠ unc[9] al[100] b e q go arm ... ς (= Gb Sz) Ln *αλλ. δε* cum BTX al vix mu c f ff[2] g l q vg etc

14. *ις* cum ℵBLTUX al pauc ... ς *ο ις* cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler

καὶ ἐδίδασκεν. 15 *ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ οὗτοσ*
14, 24 *γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώσ;* 16 *ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖσ Ἰη-*
σοῦσ καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ
με· 17 *ἐάν τισ θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆσ*
διδαχῆσ, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 *ὁ*
ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν, οὗτοσ ἀληθήσ ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
Ex 24, 3 s *ἔστιν.* 19 *οὐ Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶσ ἐξ ὑμῶν*
ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 *ἀπεκρίθη ὁ ὄχλοσ·*
8, 48 10, 20 *δαιμόνιον ἔχεισ· τίσ σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;* 21 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ*
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντεσ θαυμάζετε. 22 *ὁ*
Lev 12, 3 *Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέωσ*
Gen 17, 10 *ἐστίν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρω-*
πον. 23 *εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωποσ ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ*
λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ Μωϋσέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον

15. *εθαυμ. ουν* (Schu „bene") cum ℵBDLTX etc ... ϛ *και εθαυμαζον* c. ΓΔΛΠ unc^{9} al pler. f g^{vid} vg syr^{cu} et^{sch} al

16. *ουν* (Gb + Sz, Schu „recte") c. ℵBTΓΔΛΠ unc^{9} al plu q go sah^{georg} syr^{p} ... ϛ om cum DLX al vix mu a e ff$^{2.}$ l vg sah^{wold} etc | *ις* cum ℵB 33. Cyr ... ϛ Ln Ti *ο ις* cum DLTX unc rell al pler

17. *εκ θεου* cum ℵD ... ϛ Ln Ti *εκ του θε.* cum BLTX unc rell al omn vid :: *εκ του θεου* non fluct solet. Articulum vero intulerunt passim.

19. *μωυσησ* cum ℵBDKLSTXΔΠ al mu ... ϛ *μωσησ* cum ΓΛ unc^{7} al plu | *δεδωκεν* c. ℵLTΓΔΛΠ* unc^{8} al pler ... Ln *εδωκεν* cum BDHΠ^{2} al

20. *απεκριθη ο οχλοσ* cum ℵBLTX 33. sah cop ... ϛ *απεκρ. ο οχλ. και ειπεν* (258. l syr^{p} et^{hr} add *αυτω*) cum DΓΔΛ unc^{8} al pler it vg etc

21. *ις* cum ℵBXΓΛ unc^{7} al plus^{60} ... ϛ (Gb^{o}) Ln *ο ις* cum DKLTUΔΠ al plu

22. *ο μωυσησ* cum ℵ* ... ϛ Ln Ti *δια τουτο μωσησ* (*μωυσησ*) cum ℵ^{c}B DLTX unc rell al omn^{vid} it vg rell Cyr^{4,419}. Praeterea ϛ Ti (et edd plu) *δια τουτο* cum seqq coniunxerunt, ut DEGHKLSTUΓΔΛΠ etc ... Ln (item Gb$^{ed lips}$ Knapp Theile Ti^{49}) cum *θαυμαζετε* conjg, ut X q sah vid ... nec ante nec post distingu ℵ^{c}B etc :: at ut locis aliis pluribus, ita h. l. ℵ solus veram scripturam evglstae conservasse videtur, *δια τουτο* vero pro glossa habendum. | *μωυσησ* cum ℵBDKLSTXΔΠ etc ... ϛ *μωσησ* cum ΓΛ unc^{7} al plu | *μωυσεωσ* cum BDLSTXΠ^{2} etc ... ϛ *μωσεωσ* cum ℵΓΔΛΠ* unc^{8} al plu | *εν σαββατω* cum ℵDLTX unc rell al omn^{vid} a c f g l q vg Or^{3,485} etc ... B b e ff$^{2.}$ om *εν*, hinc Ln [*εν*]

23. *ο νομ. ο μω.* cum ℵΠ^{2} (:: cf 6, 33) ... ϛ Ln Ti om ὁ sec cum BDLTX ΓΔΛΠ* unc rell al omn^{vid} etc | *μωυσεωσ* cum ℵBDKLSTXΔΠ etc ... ϛ *μωσεωσ* cum ΓΛ unc^{7} al plu

ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν
κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲσ ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν· οὐχ 8, 18
οὗτόσ ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ,
καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶσ ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντεσ
ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν·
ὁ δὲ Χριστὸσ ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶσ γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 76.8
ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦσ καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν 8, 14
ἀληθινὸσ ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν,
ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. 30 77.1 ἐζήτουν οὖν
αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω 8, 20
ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 78.10 Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ
ὄχλου εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα

---

24. κρ. κρινατε cum ℵXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[2,647] Bas[eth 274] Nonn[?] . Ln κρ. κρινετε cum BDLT 245. 251. Const [2,37,1] Cyr[4,421]

25. ιεροσολυμειτων cum ℵB*D; item EXΓ al aliq -μητων ... ς Ln Ti ιεροσολυμιτων cum B[2]LTΔΛΠ unc[7] al pler

26. μηποτε cum BLTXΓΔΛΠ unc rell etc.... ℵD 49. 108. Chr[8,337] μητι (item it[pl] vg *numquid*, c ff[2.] l *numquid forte*) | εστιν (Γ om) sine αληθ. cum ℵBDKLTXΠ al plus[25] it[pler] vg syr[cu] sah cop arm Or[4,281] et [282] etc ... ς (= Gb Sz) add αληθωσ cum ΓΔΛ unc[8] al longe plu f q go syr[sch] et[p] et[hr] aeth Chr[8,337] txt

27. ερχηται (ut ς Wtst Gb Sz) cum BDLTΓΔ[2]ΛΠ unc[6] al pler (item Or [3,783] et [4,281. 282] Chr[8,338]) ... ς[e] (1624. 1633. 1656. 1678) ερχεται c. ℵΓ [vid]HXΔ* 28. 69. y[scr] al[4scr] etc

28. ο (ℵB*DL etc; B[2]et[3]T* om) ις hoc loco (post εν τ. ιερ. διδ. vel διδ. ε. τ. ιε.) cum BLXΓΛΠ unc rell al pler a c f vg etc ... ℵD 1. 69. 131. 254. b e l (syr[cu]) syr[sch] et[hr] arm aeth Cyr pon post εκρα. ουν

29. εγω sine copula cum BLTΓΔΛΠ unc[8] al plu a e g l q vg sah arm syr p txt Or[4,281] Tert[prax 22] ... ς (= Gb Sz) add δε cum ℵDX 1. 33. al mu b c f ff[2.] syr[cu] et[sch] et[p] c.* et[hr] cop go aeth Cyr[4,450] | απεσταλκεν cum ℵD 131. ... ς Ln Ti απεστειλεν cum BLT unc rell al pler Or[4,281] Cyr[4,450]

31. πολλοι δε (cop ουν, sah om) επιστευσαν εκ τ. οχλ. c. ℵD sah cop, item sed επιστευσ. post εκ τ. οχλ. posito ς c. ΓΔΛ unc[7] al pler q syr[cu] (*et multi*) et[utr] arm go ... Ln Ti εκ του οχλ. δε (KΠ al[10] Cyr ουν) πολλοι επιστ. cum BKLTXΠ al[16] it[pler] vg aeth Cyr[4,459] | ο (Δ om) χς cum ℵBDLTUXΛ etc ... ς (Gb°) Ti praem οτι cum ΓΛΠ unc[7] al pler syr[p] | μη (Gb') cum ℵBDEKLTX al[20] Chr Cyr ... ς Ti μητι cum GHMSUVΓΔΛΠ al

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ποιεῖ; 32 *ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ*
ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, 78.1 *καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέ-*
τας οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 80.10
12, 35 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω*
πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 81.10 *ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,*
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 *εἶπον οὖν οἱ Ἰου-*
δαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρή-
σομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πο-
ρεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 *τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος*
ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 *Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ*

---

pler | *σημεια* sine additam cum ℵBDKLTXΠ al[40] fere it vg sah[georg] arm aeth Chr Cyr ... ς (Gb[0]) add *τουτων* cum EGHMSUΓΔΛ al plu syr[cu] et[utr] sah[münt] cop go | *ποιει* cum ℵ*D 13. 69. a c e ff[2.] g l[2] q* vg syr[cu] et[sch] arm[ed] ... ς Ln Ti *εποιησεν* cum ℵ[c]BLT unc rell al pler b f l* q[2] syr[p] sah cop etc

32. *ηκουσαν* sine copula cum BLTXΓΔΛ unc[6] al pler b g l q vg cop ... ℵ MUΠ etc add *ουν*, ℵD etc add *δε* | *υπηρετασ* (ℵ *τουσ υπηρ.*) hoc loco cum ℵDEHMSVΓΔΛ al[50] a q go syr[p] ... ς Ln ante *ινα* cum BGKLTUXΠ al plu c f ff[2.] g l vg syr[sch] sah cop arm aeth Cyr[4,461] | *οι αρχ. και οι φαρ.* cum ℵBDGKLTUXΠ al mu c f ff[2.] g l vg syr[cu] sah cop arm aeth Cyr ... ς *οι φαρισ. και οι αρχιερ.* c. EHMSVΓΔΛ al plu a q go syr[p]

33. *ειπ. ουν* (b ff[2.] *autem*) sine *αυτοισ* cum ℵBDLXΓΔΛΠ unc[8] al plu a b e f ff[2.] l q am for fu fos ing mt em tol sax syr[cu] et[utr] cop arm go ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum T al vix mu etc | *χρον. μικρ.* cum ℵBL TX 69. e q ... ς *μικρ. χρον.* cum DΓΔΛΠ unc[8] al pler it[pler] vg

34. *ευρησετε* sine additam cum ℵDLΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go arm Chr [8,311] Cyr[4,463] ... Ln add *με* cum BTX 1. 258. 2[pe] sah cop syr[cu] et[utr] aeth | *εἰμί*: a c d syr[cu] (non [utr]) cop (non sah) *εἶμι* (Gb'), nec aliter Nonn[7,130]

35. *μελλει ουτοσ* cum DLX syr[cu] et[sch] ... ς Ln *ουτοσ μελλει* cum ℵBT ΓΔΛΠ unc[8] al certe pler it vg etc | *οτι* sine *ημεισ* cum ℵD 249. a b c e ff[2.] l vg cop ... ς Ln Ti add *ημεισ* (:: quod concinnius videbatur) c. BLTΓΔΛΠ unc[8] al pler f q sah go etc

36. *ο λογ. ουτ.* cum BDg[r]E*[vid]KLXΠ 1. 33. 69. 2[pe] al[5] syr[cu] arm Nonn [7,136] ... ς *ουτ. ο λογ.* cum ℵE[corr*]ΓΔΛ unc[6] al pler it vg syr[utr] rell | *ευρησετε* sine additam cum ℵDLΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg go arm ... Ln add *με* cum BGTX 1. sah cop syr[cu] et[sch] et[p] c. ob. aeth | *ειμι*: a cop *εἶμι*, item Nonn[7,138]

Ἰησοῦσ καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τισ διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.
38 ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, καθὼσ εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆσ Zch 14, 8 Es 58, 11
κοιλίασ αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατοσ ζῶντοσ. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
τοῦ πνεύματοσ οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντεσ εἰσ αὐτόν· Ioel 2, 28 (3, 1)
οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦσ οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 [82.7] Ἐκ
τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντεσ τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ἀλη-
θῶσ ὁ προφήτησ· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ· [83.7] ἄλλοι 1, 21

---

37. εκραζεν cum ℵD 1. 69. it vg sah cop Chr[8,343] ... ς Ln Ti εκραξεν c. BLTXΓΔΛΠ unc[8] al pler syr[cu] et [utr] Or[4,119] et [138] Cyr[4,467] | ερχεσθω sine additam cum ℵ*D b e Cyp[106] et [282] Victorin[ari 1,8] (ap Gall[8,151]) Aug[unit 23, 65 (9, 599)] et[iudic 36 (3, 1, 935)] ... ς Ln Ti add προσ με (B εμε) cum ℵ[c]BLT unc rell al omn[vid] a c f ff[2]· g l m[115] q vg sah cop syr[cu] et[utr] rell Or[2,550· 703] etc

39. ου cum ℵDGHLTXΓΔΠ (et. carp[ev]) al plu Cyr[hr 248] Chr[8,345] al ... BE KMSUVΛ al[25] o | ημελλον cum ℵLΓΔΛ unc[7] al plus[40] Thdrt ... ς Ln εμελλ. cum BDSTXH al plu Did[tri 2,14] Cyr[hr] etc | οι πιστευοντεσ cum ℵDXΓΔΛΠ unc[8] al omn fere it vg etc ... Ln οι πιστευσαντεσ cum BLT 18[ev] | πνευμα (D το πν.) absq αγιον, δεδομενον vel similibus additam cum ℵKTΠ 42. 91. san fu harl* cop arm Or[3,560] et [4,388· 422· 456] Cyr[4,470· 475] etc ... ς (Gb[00]) add αγιον cum LXΓΔΛ unc[6] (item v[minusc]) al pler Did[tri 3,34] Ath[698] Chr[8, 346] etc ... Ln add δεδομενον cum a b c e ff[2]· g l vg[cle] et [cdd pl] syr[sch] Eus[luc 169] ... D f go (aeth) add αγιον (D[2] το αγ.) επ (f in) αυτοισ (D[2] –τουσ) ... B 254. e q syr[hr] et (sed δεδομ. c.*) P Or[int 3,900] add αγιον δεδομενον (254. δοθεν) | ισ̅ cum ℵBDLTX unc rell etc ... ς (Gb[00]) praem ὁ cum minusc mu | ουδεπω cum LTX ΓΔΛΠ unc[7] al pler Or[3,560] Ath[698] Chr Cyr al ... Ln (et Ti[synops]) ουπω cum ℵBD 64. 66. 71. (al[vid]) Or[4, 388· 422· 456] Did[tri 3,34] Ath[698 cod]

40. εκ του οχλου ουν cum ℵBDLTX 1. 2[pe] a b c e ff[2]· vg sah cop arm (sed c e ff[2]· sah cop arm *autem* pro ουν) Or[4,299] Cyr[4,475] ... ς πολλοι ουν εκ του οχλου cum ΓΔΛΠ unc[7] al pler f q go syr[utr] et[hr] aeth (sed f go syr[sch] *autem* pro ουν, aeth *et multi*) | των λογων cum ℵ(* et [c]) BDEGHKLMTUΓΔ*Π al plu it vg etc. Sed ℵ*(non [c])D praem αυτου, item KΠ etc add αυτου. Praeterea addidimus τουτων cum ℵ(* et[c])BD LTU 1. 22. 33. 118. 2[pe] al pauc it vg etc; contra EHKMΓΔ*Π al pl syr[sch] om τουτων, ita Ti ... ς τον λογον cum SXΔ[2]Λ al permu sah[münt] aeth Cyr[4,445] | ουτοσ εστιν: ℵ post αληθωσ pon ... BD praem οτι, non item ℵLTX unc rell etc

41. αλλοι pr: T 1. 13. 69. al pauc b c f sah cop Or[4,299] add δε, hinc Ln [δε] | αλλοι sec cum ℵDΓΔΛ[2]Π unc rell al pler syr[utr] go, item ς addito δε cum minusc mu[vid] e cop ... Ln Ti οι δε cum BLTX 1. 33. al[5] a c f ff[2]· vg sah arm Or[4,299] Cyr[4,477]

ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; 42 *οὐχὶ ἡ*
Ps 89, 4 Mich 5, 1 *γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματοσ Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆσ*
κώμησ, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; 43 [84.10] *σχίσμα οὖν*
ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι᾽ αὐτόν· 44 [85.1] *τινὲσ δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν*
7, 30 *πιάσαι αὐτόν, ἀλλ᾽ οὐδεὶσ ἔβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰσ χεῖρασ.*

45 [86.10] *Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ Φα-*
ρισαίουσ, καὶ εἶπον αὐτοῖσ ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46
ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτωσ ἄνθρωποσ, ὡσ
οὗτοσ λαλεῖ ὁ ἄνθρωποσ. 47 *ἀπεκρίθησαν αὐτοῖσ οἱ Φαρισαῖοι·*
μὴ καὶ ὑμεῖσ πεπλάνησθε; 48 *μή τισ ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευ-*
σεν εἰσ αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 *ἀλλὰ ὁ ὄχλοσ οὗτοσ ὁ μὴ*
3, 1. 19, 39 *γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν.* 50 *λέγει Νικόδημοσ πρὸσ*
Dt 19, 15 ss *αὐτούσ, εἷσ ὢν ἐξ αὐτῶν·* 51 *μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρω-*

---

42. *ουχι* cum ℵDXΓΔΛΠ unc[7] (Γ *οὐχῆ*) al omn[vid] Cyr[4,477] ... Ln *ουχ* cum B[3](et* *ουκ*) LT Or[4,299] | *δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1. | *ο χ̅ς̅ ερχετ.* c. ℵDXΓΔΛΠ unc rell al fere omn a b f l q etc ... Ln Ti *ερχετ. ο χ̅ς̅* cum BLT 33. c (ff[2.] g vg[cle]) vg (syr[sch]) syr[hr] (arm aeth) Cyr[4,477]

43. *εγεν. εν τω οχλ.* cum ℵB(D)LTX 33. 124. 157. al it[pler] vg sah cop syr[utr] et[hr] arm Or[4,299] ... ς *εν τ. οχλ. εγεν.* c. ΓΔΛΠ unc[7] al pler q go

44. *επεβαλεν* cum ℵ(*et[c])DXΓΔΛΠ unc[7] etc ... Ln *εβαλεν* cum BLT, item it[pler] vg

46. *ελαλησ. ουτωσ ανθρ.* cum ℵ[c]BLTX 3. 33. Or[4,299] Chr[8,349] com bis Cyr[4,478] et bis [479] et [1026] ... ℵD *ουτωσ ανθρ. ελαλ.* ... ς *ουτ. ελαλ. ανθρωπ.* cum ΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pl] vg syr[utr] go etc | *ωσ ουτοσ λαλει* (3. 9. mm mt post *ανθρ.* pon) *ο ανθρ.* (D c ff[2.] om *ο ανθρ.*) cum ℵ*(D 3. 9.) syr[sch] et[hr] (c ff[2.] mm mt); nec aliter ς Ti, nisi quod om *λαλει*, cum XΓΔΛΠ unc[7] al pler e f l q vg syr[p] arm aeth go etc ... Ln om (Gb[o]) plane cum ℵ[c]BLT 225. 229* for cop Cyr[4,478. 479], nec magis add Or[4,299] Chr[com] :: offendebat scripturae prolixitas

47. *απεκριθησαν* sine copula cum ℵD 1. 33. al[10] a c e ff[2.] sah syr[sch] arm Cyr[4,480] ... ς (Gb[o]) Ln add *ουν* cum BLTXΓΔΛΠ unc[7] etc

48. *επιστευσεν* cum ℵ[c]BLTX unc[11] al omn[vid] it vg etc ... ℵ*D *πιστευει*

49. *αλλα* cum BDLT 33. ... ς *αλλ* cum ℵXΓΔΛΠ unc[7] al pler | *επαρατοι* cum ℵBT 1. 33. Or[4,299] Chr[8,350 com] ... ς *επικαταρατοι* cum DLXΓΔΛΠ unc[7] al pler Chr[8,350 txt]

50. *προσ αυτουσ* sine *ο ελθων* etc cum ℵ* (:: ita rectissime edi videtur. Confirmatur autem Sinaitici codicis auctoritas quum eo quod vix credibile est Iohannem utroque loco, quo post nocturnam Iesu conversationem Nicodemum commemoravit, 7, 50 et 19, 39, illius conversationis mentionem fecisse, tum quod additamentum brevissimum mira

πον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτησ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ οὐκ ἐγείρεται.*

---

scripturae varietate laborat.) ... ς add *ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον* cum EGHMSΓΔ al pler, item *νυκτοσ* post *πρ. αυτ.* (*πρ. τον ιν*) posito KUΛΠ etc ... Ln Ti add *ο ελθων προσ αυτον* (e sah cop syr[hr] *ad Iesum*) *προτερον* (LX al[8] *το προτ.*) cum ℵ[c]BLT a e sah syr[hr] Cyr [4,481]; item addito *νυκτοσ* vel ante [*το*] *προτερον* vel post *προτερ.* vel ante *προσ αυτον* X 1. etc; item D *ο ελθ. πρ. αυτ. νυκτοσ το πρωτον* ... denique D syr[sch] *ο ελθ.* etc post *εισ ων εξ αυτων* pon, 71. 142* g[scr] e om *εισ ων εξ αυτων*. Gb pro hac ratione testium coniecit (Gb') *ο ελθων προσ αυτον* omissis *νυκτοσ* et *προτερον* scribendum esse.

51. *πρωτον* (Gb') cum ℵ(* et[c])BDKLTXΠ etc ... ς *προτερον* cum EGHMSU ΓΔΛ al pler etc. Idque posuimus ante *παρ αυτου* (ℵ* haec om) cum ℵ[c]BDLT 33. 124. al[7] fere a c ff[2.] q syr[utr] sah cop arm Or Cyr ... ς post *παρ αυτου* pon cum EGHKMSUΓΔΛΠ etc

52. *ειπαν* cum BDKT 33. w[scr] ... ς *ειπον* cum ℵLXΓΔΛΠ unc[6] al pler Cyr [4,482] | *εραυνησον* c. ℵB*T ... ς Ln (cui *εραυν.* tantum ex T innotuerat) *ερευνησον* cum B[3]DLX unc rell al omn[vid] | *προφητ. εκ τησ* (G om) *γαλιλαι.* cum ℵDΓΔΛΠ unc[7] al pler a c e f l q am for fu ing san mt (al) go syr[utr] sah cop arm ... Ln Ti *εκ τ. γαλ. προφητ.* cum BLTX etc | *εγειρεται* (Gb') cum ℵBDKS[mg]TΓΛΠ al[30] fere it vg etc ... ς Ti *εγηγερται* cum EGHLMS[txt]XΔ al plu syr[p mg] Chr[8,351] et[2,421] Cyr[4,482] et[483]

7, 53—8, 11 omisimus cum ℵABCLTXΔ (in A [6, 50—8, 52] et C [7, 3—8, 34] par foliorum quod periit pericopam de adultera non continuisse pro spatii ratione certissimum est. L et Δ spatium vacuum habent) al[70] fere (aliquot tantum 8, 3—11 om) et plur[evv] (plus[30] numerantur a b** f l* q go sah cop[dz] et[pler] syr[edd pler] et[edd pler] arm[edd6 antiquiss] et[zoh] Or[4,299] (ubi in comm. in Ioh post *και ιδε οτι εκ τ. γαλ. προφ. ουκ εξερχ. ουδ. εγειρεται*, arctissimo nexu pergit *πῶσ δὲ ἐδύναντο ἁπλούστερον νοεῖν αὐτὸν ἑαυτὸν ἀναιρήσειν οἱ ἀκούσαντεσ αὐτοῦ λέγοντοσ· εγω ειμι το φωσ του κοσμου· ο ακολουθων μοι* etc) Chr[8,351] (arctissime in comm connectens 8, 12 cum 7, 52), Cyr[4,484] (rursus in ipso comm a 7, 52 ad 8, 12 pergit) Nonn[7,198] et[8,1] Cosm topogr[5] (ap Gall [11,502]. Refert ibi quas narrationes evglicas Ioh suppleverit *οἷον περὶ τοῦ ἐν κανᾷ γάμου, περὶ νικοδήμου*, etc, in quibus historiam de adultera, si noverat, praeterire nequibat.) Thphyl comm cat[ox 272] Tert[pudic 6] (*Plane si ostendas de quibus patrociniis exemplorum praeceptorumque caelestium, soli moechiae et in ea fornicationi quoque ianuam poenitentiae expandas, ad hanc iam lineam dimicabit nostra congressio – Nam et si cum maxime a lege coepimus demonstrando*

- *libertas in Christo non fecit innocentiae iniuriam* etc. Iam varia ex V. T. exempla adscribuntur, at haec Christi aetatem praecessisse urget. *Malo*, ait, *in gloriam Christi a Christo deducere disciplinam. Luserit ante Christum caro, imo perierit* etc. Hac in disputatione Tertullianum historiam de adultera praeteriturum fuisse si in evglio invenisset, credi prorsus nequit.) · Quibus testibus certissimis (Tertull Orig Chr Cyr Nonn Cosm Thphyl) addendi sunt alii qui vel ut Bas Cyp Hil (etiam Iuvenc) certe nusquam his versibus usi sunt quamvis utendi occasionem haberent, vel iam in antiquis scholiis (vide post) nusquam usi perhibentur, ut Apollin et Thdor^{mops}. Defuisse vero antiquitus testantur etiam capitulorum indices in veterrimis cdd nostris. nam nec AC nec EΔΛΠ al mu capitulum *περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ* in indicem relatum habent, licet EΛΠ al ipsam historiam exhibeant in textu. Ammonium aut Eusebium hos versus agnovisse minime credibile est, tamen ex numeris qui huc pertinent nil certi effici potest ..... habent sed asteriscis notant EMΛΠ al^{15}, item obelis S al plus^{30}; transponunt (vel 7, 53 — 8, 11 vel 8, 3 — 11) ad evglii finem 1. tisch (in quo 8, 3 — 11, 2 ab ipso*, 7, 53—8, 2 a posteriore scriptore supplentur) al plus^{10} arm$^{cdd\ pler}$; 13. 69. 124. 346. post Lucae caput 21; 225. post Ioh 7, 36 ..... denique scholia varia ut inventos ita omissos in cdd testantur. Quae quidem, quorum vix ullum nono saeculo antecedit, hac in re, de qua tot graviora testimonia habentur parvi tantum momenti sunt; neque urgeri potest si quando antiquos aut accuratos aut nonnullos codices in alterutram partem testes adhibent. Habent igitur Δ 262. alii mu in mg: *τὰ ὀβελισμένα* (al *ὠβ.*) *ἔν τισιν ἀντιγράφοισ οὐ κεῖται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου* (al *-ρίῳ*)· *ἐν δὲ τοῖσ ἀρχαίοισ ὅλα κεῖται* (al *κεῖνται*)· *μνημονεύουσιν τῆσ περικοπῆσ ταύτησ καὶ οἱ ἀπόστολοι* (al add *πάντεσ*) *ἐν αἷσ ἐξέθεντο διατάξεσιν* (i. e. Const^{2,24,4}) *εἰσ οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ*. Item 1^{mg} ad finem evglii: *τὸ περὶ τῆσ μοιχαλίδοσ κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ ἰωάννην εὐαγγ.* (cod. *ἐαγγ.*) *ὡσ ἐν τοῖσ πλείοσιν ἀντιγράφοισ μὴ κείμενον, μηδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἑρμηνευσάντων μνημονευθέν, φημὶ δὴ ἰωάννου τοῦ χρυσοστ. καὶ κυρίλλου ἀλεξανδρέωσ οὐδὲ μὴν ὑπὸ θεοδώρου μωψουεστίασ καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κεῖται δὲ οὕτωσ μετ᾽ ὀλίγα τῆσ ἀρχῆσ τοῦ πς´ κεφ. ἑξῆσ τοῦ ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτ. ἐκ τ. γαλιλ. οὐκ ἐγείρεται.* Similiter alia.

Habent pericopam DF (ab 8, 10; ante hiat) GHKUΓ (EMSΛΠ etc c. aster. vel ob.) al plus^{300}, cdd mu^{gr} et^{lat} ap Hier (adv. Pelag. 2, 17 *in ev. sec. Ioh. in multis et Graecis et Latinis cdd. invenitur de adultera muliere quae accusata est ap. dominum*) b* c e ff^{2} g l^{mg2} vg aeth syr^{hr} (7, 42 — 8, 2 pag^{110}; 8, 3 — 21 pag^{460}) arr al sax perss (in cod^{vat} ad cap 10 trahitur); adde vv quarum ^{mss} et^{edd} differunt i. e. syr$^{cdd\ 3}$ et^{p} interpol cop^{wi} arm^{usc} et$^{cdd\ recentissim}$, item scholia supra adscripta. Praeterea agnoscunt Const^{2,24,4} Synops (falso ex uno cod. inter opp Athanasii edita)^{142} ubi post Ioh^{8,20} sic memoratur: *ἐνταῦθα τα*

περὶ τῆσ κατηγορηθείσησ ἐπὶ μοιχείᾳ (quae ipsa interpolatori deberi videntur). Euthym ad h. l. sed add *χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν* etc *παρὰ τοῖσ ἀκριβέσιν ἀντιγράφοισ ἢ οὐχ εὕρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ φαίνονται παρέγγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τούτου τεκμήριον τὸ μηδὲ τὸν χρυσόστομον ὅλωσ μνημονεῦσαι αὐτῶν.* Hier (vide adv. Pelag. 2, 17) Amb^epist 26. 2.^ etc. Inprimis vide Aug coniug adult 2, 7, ubi ad vindicandam pericopam istam a falsi suspicione haec scribit: – *quis non intelligat debere ignoscere maritum quod videt ignovisse dominum – Sed hoc videlicet infidelium sensus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de codd. suis.* Similiter saec. 10 Nicon (cf Gall 3,250) eiectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβερὰν εἶναι τοῖσ πολλοῖσ τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν* dicentibus: id quod uterque cum magna rei inscitia scripserunt. Errore manifesto etiam Tatianus vel Ammonius, item Eus Chr pericopae testes laudantur. Cf. ed. maior. Ex testimoniis vero liturgicis discitur certe iam aetate Gregorii M. pericopam Romae legi solitam esse. De quibus cf. ed. mai. p. 835.

Locum de adultera non ab Iohanne scriptum esse certissimum est. A tertio vero inde saeculo in codicibus Graecis et Latinis legi coeptum esse, ut auctoritate codicis D et italae codicum b e, ita Constitutionum quae dicuntur apostolicarum atque etiam Hieronymi testimonio docemur. Praetereamus quae a ratione scribendi et ab orationis nexu refellendae originis Iohanneae subsidia sumenda sunt. Unde vero fluxerit historia ista vix dubium est. Quod enim Eusebius – quem pariter atque Origenem Chrysostomum Cyrillum ignorasse interpolationem evangelii Iohannei verisimillimum est – hist. eccl. 3, 39. de Papia refert: *ἐκτέθειται δὲ καὶ ἄλλην ἱστορίαν περὶ γυναικὸσ ἐπὶ πολλαῖσ ἁμαρτίαισ διαβληθείσησ ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' ἑβραίουσ εὐαγγέλιον περιέχει,* id maxima cum probabilitate ad indagandam interpolationis Iohanneae originem adhibetur. Nec negligendum illud est, quod Rufinus, quem Papiae librum et evangelium illud ab Hieronymo aequali Graece et Latine versum accuratius nosse probabiliter conieceris, in interpretatione operis Eusebiani in locum verborum quae supra adscripsimus non dubitavit *historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum* substituere.

Iamvero textum dabimus quemadmodum ς (Gb^00) exhibet, indicatis una eis quibus ex auctoritate testium antiquior pericopae forma restitui licet. Iuxta quem textum adscribemus totum locum ut in codice D legitur.

D D D

7,53 και επορευθησαν εκαστοσ εισ τον οικον αυτου.
8,1 ιησουσ δε επορευθη εισ το οροσ των ελαιων. 2 ορθρου δε πα-
λιν παραγεινεται εισ το ιερον, και πασ ο λαοσ ηρχετο προσ
αυτον. 3 αγουσιν δε οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι επι αμαρτεια
γυναικα ειλημμενην, και στησαντεσ αυτην εν μεσω 4 λεγουσιν αυ-
τω εκπειραζοντεσ αυτον οι ιερεισ, ινα εχωσιν κατηγορειαν αυτου·
διδασκαλε, αυτη η γυνη κατειληπται επαυτοφωρω μοιχευομενη.
5 μωϋσησ δε εν τω νομω εκελευσεν τασ τοιαυτασ λιθαζειν· συ
δε νυν τι λεγεισ; 6 ο δε ιησουσ κατω κυψασ τω δακτυλω κατε-
γραφεν εισ την γην. 7 ωσ δε επεμενον ερωτωντεσ, ανεκυψεν και
ειπεν αυτοισ· ο αναμαρτητοσ υμων πρωτοσ επ αυτην βαλετω
λιθον. 8 και παλιν κατακυψασ τω δακτυλω κατεγραφεν εισ την
γην. 9 εκαστοσ δε των ιουδαιών εξηρχετο, αρξαμενοι απο των

---

53. *επορευθη* cum EGHKΠ al mu syr$^{uss-bars}$ aeth ... scribe *επορευθησαν* cum DMSΓ al^{15} c e g l^{2} vg cop^{wi} syr^{hr} arm^{usc} ... var al

8, 1. *ιϲ̅ δε* cum D unc^{7} al pl it^{5} vg syr$^{uss-bars}$ et^{hr} cop^{wi} ... UΓΛ al^{30} *και ο* (Λ al mu om) *ιϲ̅*. var al

2. *παλιν*: U al plus^{60} add *βαθεωσ* (pauc ex his^{60} *βαθεοσ*) | *παρεγενετο*: D *παραγεινεται* ... UΛ al plus^{60} *ηλθεν* (item *venit* Latt syr arm) | *ο λαοσ*: GSU al^{20} *ο οχλοσ*, Γ 272. om | *προσ αυτον*: EGHKΠ al plus^{80} om

3. *αγουσι* (2. 9. *φερουσι*) *δε* (UΓ al plus^{10} arm om): Λ^{2} 13. 69. 76. 124 174. 218. 230. 346. *και προσηνεγκαν αυτω* | *προσ αυτον* (al pauc syr hr *τον ιν̅*) cum EGHKΠ etc ... dele cum DMSUΓΛ al^{60} fere e g l^{2} vg syr$^{uss-bars}$ arm^{cdd} | *εν* cum EGHKΠ etc ... scribe *επι* cum DMSUΓΛ al^{100} | *κατειλημμενην*: EGHKΠ al^{40} *καταληφθεισαν*

4. *λεγουσιν*: UΛ al plus^{80} it^{5} vg *ειπον* | *αυτω* (c ff^{2}· *ad Iesum*) cum MSU ΓΛ al pl it^{5} vg etc ... EGHKΠ al^{60} arm^{cdd} add *πειραζοντεσ* | *αυτη η γυνη* usq *μοιχευομενη*: U al^{70} fere cop^{wi} aeth *ταυτην ευρομεν επαυτοφωρ. μοιχευομενην* | *κατειληφθη* cum? ... scribendum certe *κατεληφθη* cum EGHKΓΠ al^{25} aut quod praefero *κατειληπται* cum D 1. al^{15} vel *ειληπται* cum MSΛ 69. 124. 174. 262. 346. al^{25}

5. *μωσησ* cum EGHSUΛ al plu; sed DKMΓΠ al mu *μωυσησ* | *ημιν*: et hoc quidem loco cum EGKMΠ etc, U 282. al^{5} g l^{mg} vg post *ενετειλατο*, item Λ 1. 69. 124. al^{15} e ante *μωσησ* ... SΓ al^{90} aeth *ημων* idque ante *μωσησ* ... D (vide supra) H 299. al^{6} cop^{wi} syr^{uss} et^{hr} plane om | *λιθοβολεισθαι* cum EGHKΠ etc; Γ al plus^{12} *λιθαζεσθαι* ... scribe *λιθαζειν* (ut Sz) cum DMSUΛ al^{100}, item *lapidare* e g l^{mg} vg Cassiod ·ps^{56} | *τι λεγεισ*: MSUΛ al plus^{80} c ff^{2}· arm aeth etc add *περι αυτησ*

ϛ ϛ ϛ
7,53 *καὶ ἐπορεύθη ἕκαστοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ.*
8,1 *Ἰησοῦσ δὲ ἐπορεύθη εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν.* 2 *ὄρθρου δὲ
πάλιν παρεγένετο εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἤρχετο πρὸσ
αὐτόν, καὶ καθίσασ ἐδίδασκεν αὐτούσ.* 3 *ἄγουσι δὲ οἱ γραμμα-
τεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατει-
λημμένην, καὶ στήσαντεσ αὐτὴν ἐν μέσῳ* 4 *λέγουσιν αὐτῷ· δι-
δάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.*
5 *ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆσ ἡμῖν ἐνετείλατο τὰσ τοιαύτασ λιθοβο-
λεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεισ;* 6 *τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντεσ αὐ-
τόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦσ κάτω κύψασ τῷ
δακτύλῳ ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν.* 7 *ὡσ δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντεσ
αὐτόν, ἀνακύψασ εἶπε πρὸσ αὐτούσ· ὁ ἀναμάρτητοσ ὑμῶν
πρῶτοσ τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω.* 8 *καὶ πάλιν κάτω κύψασ
ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν.* 9 *οἱ δὲ ἀκούσαντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδή-
σεωσ ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰσ καθ' εἰσ, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν*

---

6. *ελεγον*: SΓ al^{20} syr$^{uss-bars}$ *ειπον*, item (vide post) M *ειπαν* | *εχωσι*: SΓ al^{10} *σχωσι* ... 1. al pauc *ευρωσι* | *κατηγορειν* (Γ 272. *-ρησαι*): Sz cum SUΛ al plus^{100} arm aeth *κατηγοριαν κατ.* item (vide post) M | *τω δακτυλω*: Λ 230. 262. 435. syr$^{uss-bars}$ om | *εγραφεν* cum KUΓΛ etc ... scribe *κατεγραφεν* c. DEGHMS tisch al^{25} | *εισ την γην*: EGHK tisch al^{90} add *μη προσποιουμενοσ* | M *τουτο* usq *αυτου* post *αμαρτ.* v. 11 pon

7. *ερωτωντεσ*: MS al^{50} *επερωτωντεσ* | *ανακυψασ* cum EGHKΓ etc, item UΛ al^{55} arm *αναβλεψασ* ... scribe *ανεκυψεν και* cum DMS al^{25} it^{5} vg (*erexit se et*, e *adlebavit capud et*) | *προσ αυτουσ* c. EGHK etc ... scribe *αυτοισ* cum DSUΓΛ al^{70} it^{5} vg ... M om | *τον λιθον* cum EGHKMS etc: DUΓΛ al plus^{50} om *τον* | *επ αυτη* cum minusc ... scribe *επ αυτην* c. D EGHKMSUΓΛ al longe plu | *βαλετω*: EGHK 1. 11. 28. al^{20} fere *βαλλετω*. Praeterea ordo verborum satis fluctuat: ϛ *τον λιθ. επ αυτ. βαλ.* cum minusc ... scribe *επ αυτ. τον* (Γ al om) *λιθ. βαλ.* cum EGHKSΓ al plu it^{5} vg Aug$^{Ioh\,33,5}$ etc

8. *εισ* (M *επι*) *την γην*: U al^{20} fere *ενοσ εκαστου αυτων τασ αμαρτιασ*. Eadem Bar Hebraeus hausit (apud Assem. bibl. orient. 2, 170) ex codice quodam Alexandrino.

9. *και υπο τησ συνειδησεωσ ελεγχομενοι* cum EGHKS etc ... omitte cum DMUΓΛ al^{80} fere c e ff^{2} g l^{mg} vg syr$^{uss-bars}$ et^{hr} arm aeth | *εωσ των εσχατων* cum SUΛ 69. 124. al pl^{vid} aeth syr^{hr} ... D *ωστε παντασ εξελθειν* ... omitte cum EGHKMΓ al^{50} e g l^{mg} vg syr$^{uss-bars}$ | *εστωσα* cum 1. al mu c l^{mg} vg syr^{hr} aeth ... scribe (ut et. Sz) *ουσα* cum DEG HKMSUΓΛ al^{170} fere e ff^{2} syr$^{uss-bars}$ cop^{wi}

D D D

πρεσβυτερων, ωστε παντας εξελθειν· και κατελειφθη μονος
και η γυνη εν μεσω ουσα. 10 *ανακυψας δε ο ιησους ειπεν τη*
γυναικει· που εισιν; ουδεις σε κατεκρεινεν; 11 *κακεινη ειπεν*
αυτω· ουδεις, κυριε. ο δε ειπεν· ουδε εγω σε κατακρεινω·
υπαγε, απο του νυν μηκετι αμαρτανε.

VIII.

12 *Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ*
12, 46 *φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο-*
τίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 *εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι·*
σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.
14 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ*
ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ
ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.

---

10. *και μηδενα θεασ. πλ. τ. γυναικος* cum EGHK etc: UΛ al[70] aeth *ειδεν αυτην και* ... omitte cum DMSΓ 1. 13. 28. 299. al[30] fere c e ff[2.] g l[mg] vg cop[wi] syr[uss-bars] et[hr] (arm, vide ante) | *αυτη* cum EFGHKMSΓ etc ... UΛ al[40] om | *η γυνη* c. minusc ... scribe (ut Sz) *γυναι* cum MSUΓΛ 1. 13. 28. 124. 127. 209. 299** 262. 282. 299. 346. al[100] fere, item *mulier* c e ff[2.] g l[mg] vg syr[hr] aeth arm ... DEFGHK al[60] c syr[uss-bars] Hier[pel2,17] om | *που εισιν εκ. οι κα. σου*: omitte *εκεινοι οι κατ. σου* c. DMΓΛ 1. al[30] fere c e am san arm syr[uss-bars] et[hr]; praeterea HSU al plus[60] vg Hier[pel] om *εκεινοι*
11. *ειπ. δε* (U 245. om) *αυτη ο ι̅ς̅* cum Γ(U) etc: omitte *αυτη* c. EFGHKMS 1. 28. 130. 235. al[60] fere l[mg] vg arm syr[uss-bars] | *μηκετι* cum EFGHKΛ etc (e *amplius*) ... scribe *απο του νυν μηκετ.* cum DMSUΓ al[140] fere c ff[2.] l[mg] vg cop[wi] arm aeth syr[hr] et[uss-bars] etc
VIII, 12. *αυτοις ελαλησ. ο* (B om) *ι̅ς̅* cum ℵBLSTUX 69. 346. c q ... D 1. 33. 127. 209. etc *ελαλ. αυτοις* (a d *ad illos*) *ο ι̅ς̅* ... EFGHKMΓΔΛ al[50] fere go *αυτοις ο ι̅ς̅ ελαλησεν* ... ς *ο ι̅ς̅ αυτοις ελαλησεν* cum minusc vix mu | *εμοι* cum ℵDLXΓΔΛ unc[8] al omn[vid] Chr[8,352] Cyr[4,486] ... Ln *μοι* cum BT Or[4,299] | *περιπατηση* cum ℵBFGKLSTUXΛ al plus[60] ... ς *περιπατησει* cum DEHMΓΔ al permu
14. *υμεις* sine *δε* c. ℵFHK 17. 127. 131. 8[pe] al[15] a Novat[tri 15] (Gall[3,297]) ... ς Ln Ti *υμ. δε* cum BDEGLTUXΛ etc | *η που* cum BD[gr]KTUXΛ 1. al[50] f ff[2.] l q vg sah cop go syr[p] go etc ... ς (= Gb Sz) Ln *και που* cum ℵEFGHL al sat mu a b c e d syr[sch] aeth

ς ς ς
πρεσβυτέρων ἕωσ τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνοσ ὁ Ἰη-
σοῦσ καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. 10 *ἀνακύψασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ*
καὶ μηδένα θεασάμενοσ πλὴν τῆσ γυναικόσ, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή,
ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείσ σε κατέκρινεν; 11 *ἡ*
δὲ εἶπεν· οὐδείσ, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐδὲ ἐγώ σε
κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

15 *ὑμεῖσ κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.* 16 *καὶ* 7, 24 8, 17
ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνοσ οὐκ εἰμί,
ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψασ με. 17 *καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ* 16, 32
γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθήσ ἐστιν. Dt 19, 15 Mt 18, 16
18 *ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ*
πέμψασ με πατήρ. 19 *ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ὁ πατήρ σου;* [87.8] 14, 7. 9
ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ
ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 [88.1] *ταῦτα τὰ ῥήματα*
ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶσ ἐπί-
ασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 7, 30
21 [89.10] *Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖσ· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ* 7, 33 ss
με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 *ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ*
ἑαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

---

16. *αληθινη* cum BDLTX 33. Or[4,282] ... ς *αληθησ* cum ℵΓΔΛ unc[8] al pler Or[4,299] | *ο πεμψασ με* sine additam cum ℵ*D ... ς Ln Ti add *πατηρ* cum ℵ[c]BLTX unc rell (sed S *ο πατηρ*) al omn[vid] it vg etc

17. *γεγραμμενον εστιν* cum ℵ (:: ac vero hoc Iohanni proprium est, cf 2, 17. 6, 31. 45. 10, 34. 12, 14; nusquam eodem sensu illud Synopticorum *γεγραπται*) ... ς Ln Ti *γεγραπται* c. BDLT unc rell al omn[vid]

19. *ι̅ς̅* cum BDLTXΓΔΛ unc[8] al plu ... ς (= Gb Sz) *ο ι̅ς̅* cum ℵ 33. 69. al sat mu Or[4,281] Cyr[4,495] | *αν ηδειτε* cum BLTX 1. 33. al pauc c Amb poen Or[4,281 bis et 287. 291. 300] Cyr[4,495 et iul 265 et trin 8,476] ... ς *ηδειτ. αν* cum ℵΓΔΛ unc[8] al pler q

20. *ελαλησεν* sine *ο ι̅ς̅* cum ℵBDKLT al[10] a b c e f l am for ing san sah cop syr[utr] et[hr] go ... ς (= Gb Sz) add *ο ι̅ς̅* cum XΓΔΛ unc[7] al pler ff[2]. q vg [cle et cdd mu] arm

21. *αυτοισ* sine *ο ι̅ς̅* cum ℵBDLTX b e Or[4,292] Cyr[4,499] ... ς (Gb[oo]) add *ο ι̅ς̅* cum ΓΔΛ unc[8] al omn[vid] it[pler] vg rell Chr[8,356]

23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω
8, 31 1 Io 4, 5 εἰμί· ὑμεῖσ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ
ἁμαρτίαισ ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψασ με ἀληθήσ ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα
παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰσ τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν
8, 14 12, 32 πατέρα αὐτοῖσ ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ὅταν ὑψώσητε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼσ ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ
ὁ πέμψασ με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ
ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

---

23. *ελεγεν* cum ℵBDLTX 13. 69. 346. a b c e ff^{2}· l vg syr$^{p\ mg}$ syr^{hr} Or^{4,308} Cyr^{4,502} ... ς *ειπεν* cum ΓΔΛ unc^{8} al pler f q syr^{sch} et$^{p\ txt}$ | *εκ του κοσμ. τουτου* priore loco cum ℵDLXΓΔΛ unc^{8} 1. 33. 69. al omn vid l vg Or$^{4,302c\ et\ 305}$ Chr$^{8,356.\ 357}$ Cyr$^{4,504\ com}$ ... Ln Ti *εκ τουτου τ. κοσμ.* cum BT Or^{4,302e} Cyr$^{4,508\ txt}$, item qui utroq loco it^{pler} al. Rursus *εκ του κοσμ. τουτ.* sec loc cum ℵBDLTX unc rell etc ... 33. 69. 124. Latt etc *εκ τουτου τ. κοσμ.*

24. *πιστευσητε* sine additam cum BLTX unc rell al pler it^{pler} vg etc ... ℵD 69. 124. e aeth add *μοι*

25. *ὅ τι* (haec scriptura in cdd unc non invenitur, nec fere magis ab usu cdd minusculorum est): ς (non ς^{e} Gb Sz) Gb'' *ὅτι*. Posuimus autem post *λαλω υμιν* punctum, ut etiam ς habet; Ti Ln signum interrogationis.

26. *λαλω* (Gb'' probante Schu) cum ℵBDKLTUXΔ al^{45} fere Cyr^{4,518}, item *loquor* it vg go syr^{utr} et^{hr} ... ς *λεγω* cum EFGHMSΓΛ al plu

27. *ελεγεν* sine additam et. a f q am for harl san taur ... ℵ* (non item ^{c}) D 38^{mg} 64. 97^{mg} b c e ff^{2}· g l vg (et. fu gat mm mt al) arm^{mg} (in ed constpl) al^{2}· add *τον θεον*

28. *ειπεν ουν* sine additam cum BLT 1. a ... ς add *αυτοισ* cum ℵDXΓΔΛ unc^{8} etc | *ο πατηρ* sine *μου* c. ℵDLTX 13. 69 122. 254. al pauc it^{pler} vg syr^{hr} aeth Eus$^{marc\ 90}$ Cyr^{4,520} Thdrt^{5,946} Hil^{1015} ... ς (sed Gb^{o}) add *μου* cum BΓΔΛ unc^{8} al pler f q sah cop syr^{utr} arm go

29. *μονον* sine additam c. ℵ^{c}(item *)BDLTX 1. 22. 69. 249. it^{pler} vg sah cop syr^{hr} arm aeth Eus$^{marc\ 90}$ Chr^{8,359} Cyr^{4,527} Hil^{1015} ... ς (Gb^{oo}) add *ο πατηρ* c. ΓΔΛ unc^{8} al pler (al^{2} praem) f q syr^{utr} (syr^{sch} *ο πατ. μου*) go

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους·
ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ,
32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ
δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ Ro 6, 16
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ δὲ δοῦλος Gen 21, 10
οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἐγὼ ἃ ἑώρακα παρὰ τῷ
πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε.
39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. Mt 3, 9

---

33. *προς αυτον* cum ℵBDLT[wol]X 33. e ff[2.] l q ... ς *αυτω* cum ΓΔΛ unc[6] al pler a b f vg (c om plane) Cyr[4,537]

34. *ο ις*: Ln om ὁ cum B | *της αμαρτιας* et. Or[3,565] et[4,424] et[saep] Dial[1,320] et[321] Chr[8,363] Cyr[4,538] et[glaph 43] Ir[lat 183] etc ... D b Clem[440] Faustin[ari 5,1] (Gall[7,455]) om, hinc Gb[oo]

38. ἃ utrumq cum ℵ*BCDX etc, item prius tantum ℵ[c]L Tert[prax 22] et qui priora tantum affert Cyr[hr 158], item sec (Gb′) K 1. 13. 22. 33. 299. al[10] fere b e f g l m[67] vg ... ς Ti ὃ bis cum T[wol]ΓΔΛ unc[7] al pler a c ff[2.] q go syr[utr] et[hr] arm aeth; item prius tantum K al mu b e f g l m vg, sec et. ℵ[c]L Tert[prax]. Scripsimus autem *α εγω* hoc ordine cum ℵBC cop Or[4,315 bis] et[317] Chr, contra DLX etc *εγω α* ... ς Ti *εγω ο* cum T[wol]ΓΔΛ unc[8] al pler it[pler] vg etc | *παρα τω πατρι* sine *μου* c. BCLTX g l am fu em fos iac ing harl* syr[hr] aeth[ro] Or[4,315 bis] et[317] ... ς (Gb[oo]) add *μου* cum ℵDΓΔΛ unc[8] al omn[vid] a b c e f ff[2.] m q vg[cle] (et. for san al) syr[utr] cop go aeth[pp] Cyr[hr 158] Chr[8,364] Tert[prax] | *ηκουσατε* (Gb″) c. ℵ[c]BCKLX 1. 13. 33. 69. 229** 249. al[10] (131. *ακουετε* etc) f go cop syr[p mg] et[hr] arm aeth[ro] Or[4,315 ter] et[316 ter] et[317 ter] Chr[8,364] Cyr[4,545] ... ς Ti *εωρακατε* (EFGHMT[wol]Δ al *εορ.*) cum ℵ*DT[wol]ΓΔΛ unc[7] al pler a b c e ff[2.] g l m q vg syr[sch] et[p txt] aeth[pp] Tert[prax] Apollin[cat 260] | *παρα του πατρος* non modo cum eisdem (exc 69.) quibuscum *ηκουσατε*, sed etiam ℵT al? | *του πατρος* sine additam cum BLT 13. aeth[ro] Or[decies] Cyr[4,545] ... ς (Gb[oo]) add *υμων* cum ℵCDXΓΔΛ unc[8] al pler it vg rell Chr Tert[prax]

39. *ειπαν* cum ℵBCD 33. Or[4,317] ... ς *ειπον* cum LTXΓΔΛ unc[8] al pler

λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ
Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 *νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃσ*
τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο
Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 *ὑμεῖσ ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν.*
εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖσ ἐκ πορνείασ οὐ γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχο-
μεν τὸν θεόν. 42 *εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ ὑμῶν*
17, 27 s *ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ*
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. 43 *διατί*
τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-
1 Io 3, 8 *γον τὸν ἐμόν.* 44 *ὑμεῖσ ἐκ τοῦ πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰσ*
ἐπιθυμίασ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ
ἦν ἀπ' ἀρχῆσ καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλή-
θεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύ-
στησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 *ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω,*

Cyr[4,547] | *εστε* cum ℵBDLT 60[ev] Or[4,308. 313. 316] et[317. 318. 320. 328] (i. e. decies, at ubique sequente *ποιειτε*, item *estis* ff[2.] vg Aug[ioh 42,4] ... ς (= Gb, sed rursus Gb') Ti *ητε* cum CXΓΔΛΠ unc[8] al fere omn Or[1,299] et[3,145] et[4,104] (sequente ter *εποιειτε*) Eus[esa 478. 513] et[ps 682] etc, item *essetis* a b c e f l q Or[int 2,82. 674] et[4,525. 534] Hil[92] etc | *εποιειτε* non modo cum eisdem qui antea *ητε* et *essetis*, sed etiam ℵB[2]DLT 60[ev] Or[4,316 cod] ... ff[2.] vg Aug[ioh] *facite*, B* Or[4,308. 313. 316 ed] et[317. 318. 320 328] Chr (praegresso *εχετε*) *ποιειτε*, Gb'. Dedimus autem *εποιειτε* absq *αν* (ut etiam Gb Sz) cum ℵ*BDEFGHSTUΓΛ al plus[60] Or[1,299] et[4,104. 308. 313. 316 ss] et[328] Eus[esa] et[ps] al ... ς (= Gb Sz) Ln (ex errore) add *αν* cum ℵ[c]CKLMXΔΠ al plu Or[3,145] (*αν εποι.*) Did[manich] al

41. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* c. BCL unc rell al omn[vid]. Scripsimus sine copula cum ℵBLT 1. al pauc a b e ff[2.] l q fos cop syr[sch] et[hr] arm aeth ... ς (Gb[0]) add *ουν* cum CDXΓΔΛΠ unc[8] al pler f vg sah syr[p] c.* Or[4,327] Cyr[4,551] | *ου γεγεννημεθα* cum ℵ[c]CD[2]XΓΔΛΠ unc[8] etc. Accedunt ℵ*LT *ουκ εγεννημεθα* ... Ln *ουκ εγεννηθημεν* cum BD* 409.

42. *ειπεν* sine copula cum BCEFGHKLTΓΛΠ etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ℵDMSUXΔ al plu f vg sah Cyr[4,552] | *ο ις* (et. Or[4,328]): Ln om *ο* c. B | *πατηρ* (et. Or[4,317. 328. 330] i. e. quinquies) ... Ln *ο πατηρ* c. B

44. *του* ante *πατροσ* cum ℵBCDLXΓΔΛΠ unc[7] al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) om cum minusc vix mu | *ουκ* cum ℵB*DLXΔΛ[2] 1. 69** 253. al[8 scr] Did[manich 317] Cyr[4,563 com] ... ς Ln *ουχ* c. B[3]CΓΛ*Π unc[8] al pler (item edd Clem Or Chr)

45. *λεγω* (D *λαλω*) et. Or[4,347] et[348] (quinquies) etc: C* 13. 124. 253. b f cop aeth Cyr[4,563] add *υμιν*, hinc Ln [*υμιν*]

οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίσ ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίασ; 1 Io 3, 5
εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖσ οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ 18, 37
θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ ἀκούετε,
ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν 1 Io 4, 6
αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν ἡμεῖσ ὅτι Σαμαρίτησ εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
ἔχεισ; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ 7, 20 Mt 10, 25
τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖσ ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐάν τισ τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰσ τὸν
αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον 5, 24 11, 25
ἔχεισ. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ· ἐάν τισ
τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα·
53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστισ ἀπέθανεν; 4, 12
καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖσ; 54 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν
ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ἡμῶν ἐστίν,

---

46. *ει* cum ℵBCLXΠ al^{20} it vg go sah cop al Or^{4,349} Cyr^{4,565} ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ΓΔΛ unc^{8} al pler aeth

48. *απεκριθησαν* sine *ουν* cum ℵBCDLX al^{15} a b c e ff^{2}· l fos sah cop etc ... ς (Schu „recte“, sed = Gb Sz) add *ουν* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler f g q vg syr^{p} (go *autem*) Chr^{8,368} | *ειπαν* cum ℵBCD 33. Or ... ς *ειπον* cum LXΓΔΛΠ unc^{8} al pler Cyr Chr | *σαμαριτησ* c. ℵLX al (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *σαμαρειτησ* cum BCD unc rell al pler

51. *τον εμον λογον* cum ℵBCDLX 33. 258. Or$^{4,360\,ss}$ Cyr$^{4,572\,d\,com}$ ... ς *τον λογ. τον εμον* cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler

52. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BCLX etc. Scripsimus sine copula cum ℵBC al pauc a b e syr^{sch} et^{hr} cop arm Or^{4,361} ... ς add *ουν* cum DLXΓΔΛΠ unc^{8} al pler etc | *γευσηται* cum ℵACDLXΓΔΛΠ unc^{5} al^{100} fere Or$^{4,363.\ 365}$ Cyr^{4,574} ... ς (= Gb Sz) *γευσεται* cum EFH al mu | *εισ τ. αιωνα*: D b c ff^{2*} l om (nec Nonn^{9,164} exprim), hinc Gb^{0}

53. *σεαυτον* sine *συ* cum ℵABCDGKLXΓΔΠ al^{50} it vg sah cop etc ... ς add *συ* cum EFHMSUΛ (x^{tregell}) al plu go arm

54. *δοξασω* cum ℵ*et^{cb}BC*D 1. 69. 346 al pauc Or$^{4,368\ bis}$ Chr^{8,370} ex mosc ^{3}; item a c e ff^{2}· l q ... ς *δοξαζω* cum ℵ^{ca}C^{2}LXΓΔΛΠ unc^{8} al pler etc | *ημων* (Gb″) cum AB^{2}et^{3}CLΓΔΛΠ unc^{7} al^{100} f g am em for fu iac ing gat mm mt san taur tol sax go sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς Ln *υμων* c. ℵB*DFX al mu a b c e ff^{2}· l q vg^{ed} Chr^{8,370} Cyr^{4,580} Tert$^{prax\ 22}$

55 *καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω °ὅτι
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιοσ ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.* 56 *Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιά-*
Gen 18, 17 *σατο ἵνα εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη.* 57 *εἶπαν
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸσ αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεισ καὶ
Ἀβραὰμ ἑώρακασ;* 58 *εἶπεν αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,*
10, 31 *πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί.* 59 *ἦραν οὖν λίθουσ ἵνα βάλω-
σιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦσ δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.*

IX.

1 *Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ.* 2 *καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· ῥαββεί, τίσ ἥμαρτεν,
οὗτοσ ἢ οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸσ γεννηθῇ;* 3 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ
οὔτε οὗτοσ ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.* 4 *ἡμᾶσ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-*

---

55. *καν* cum ℵBD ... ς Ti *και εαν* c. ACLXΓΔΛΠ unc rell al omn^vid | *υμων* c. ℵCLXΓΔΛΠ unc[7] 33. al pler Cyr[4,581] ... ς Ln *υμιν* c. ABD al[5] | *αλλα* cum BDX ... ς *αλλ* cum ℵACL unc rell al omn^vid

56. *ειδη* cum ℵAB*D²X 69. (r *ἤδη*) Or[4,321] ... ς Ln Ti *ιδη* cum B³CD*L unc rell al pler

57. *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABCLX unc rell al omn^vid | *εωρακασ* (B* *-κεσ*) cum ℵ^cABCDSUΓΛΠ² etc (item EFGHKLMXΔΠ* etc *εορ.*): ℵ* sah *εωρακεν σε* .

58. $\overline{ισ}$ cum BC e^scr* ... ς Ln *ο* $\overline{ισ}$ cum ℵADLX unc rell al pler

59. *εξηλθεν εκ του ιερου* sine additam cum ℵBD a b c e ff² g l vg sah arm pers^w Or[4,292] Chr[8,372] Cyr[4,586] ... ς (= Gb) add *διελθων* (ℵ^caCLX etc *και διελθων*, per incuriam et. ℵ^cb) *δια μεσου αυτων* (ℵ^caCLX etc add *επορευετο*, item syr^p c.*) *και παρηγεν ουτωσ* (:: cf Lc 4, 30) cum ℵ^ca et cb ACLXΓΔΛΠ unc[8] al omn^vid f q cop syr^utr aeth go Ath[259] al

IX, 1. *ειδεν* cum ℵBKFGHSUΓΠ² al plu ... Ti *ιδεν* c. ACDKLMXΔΛΠ* al mu

2. *ραββει* cum ℵABCDEHΛ (X *ραββη*) al sah go ... ς Ln *ραββι* cum FGK LMSUΓΔΠ al pler cop

3. $\overline{ισ}$ cum ℵABCLXΓΔΛΠ* unc[8] al plu ... ς (= Gb Sz) *ο* $\overline{ισ}$ cum DΠ² etc

4. *ημασ* pri cum ℵ*BDL (D post *δει* pon) sah cop syr^hr aeth^ro Cyr[4,599] Nonn[10,19]. Confirmat Or[3,201] et[4,27]. Cum Or prorsus facit Hier^ter (in Hieremiam[13], in ep^galat 3, in ecclesiast), ubique enim Salvatoris verba dicit: *Operamini dum dies est* ... ς Ln Ti *εμε* cum ℵ^a vel b ACXΓΔΛΠ unc[8] al omn^vid it vg go syr^utr aeth^pp rell Chr[8,377]. Item *ημασ* sec cum ℵ*L cop aeth^ro Cyr[4,599] (Or Hier Nonn alterum *ημασ* non attingunt.)

ψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-
ζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα 8, 12
εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, 7 καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμη- Neh 3, 15
νεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον,
ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
αιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ
ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν
αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖ-
νος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν

... ς Ln Ti *με* cum eisdem quibuscum antea *εμε*, item **BD** sah syr^{hr} :: lectio *ημας* a correctore alienissima.

6. *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ.* cum **ℵBL** 1. 33., item **AC**^{x} 157. 254. 6^{pe} 7^{pe} Cyr^{4,601} *αυτου τ. πηλ. επι τ. οφθ. του τυφλου*, hinc Ln *αυτου τ. π. επ. τ. οφθ.* [*του τυφλ.*]. ... ς *τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου* cum **C**^{x}**XΓΔΛΠ** unc^{8} al pler b syr^{p} Chr^{8,380} Amm$^{cat 288}$

7. *νιψαι*: **A** a b e (sed vide post) om, hinc Ln [*νιψαι*], **A**^{2} post *σιλωαμ* add *και νιψαι*, item e post *απεσταλμ.* add *et lava oculos tuos*

8. *προσαιτης ην* cum **ℵABC*****DKLXΠ**^{2} al^{10} f ff$^{2.}$ g q vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Ps-Ath^{836} Chr^{8,381} Cyr^{4,603} ... ς (= Gb Sz) *τυφλος ην* cum **C**^{3}**ΓΔΛ** unc^{7} al pler

9. *αλλοι* (ℵ 124. cop syr$^{p\ mg}$ et^{hr} arm add *δε*) *ελεγον· ουχι αλλα* (*αλλα* **ℵC**; **BLX** al *αλλ*) cum **ℵBCLX** 33. 124. b cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} arm aeth pers^{p}. Item omisso *ελεγον* 1. 2^{pe} g vg sah pers^{w} ... ς *αλλοι* (**D** *ετεροι*) *δε οτι* cum **ADE**^{2}**ΓΔΛΠ** unc^{7} al pler f l go syr$^{p\ tx}$ (a e *alii dicebant*, c ff$^{2.}$ q *alii autem dicebant quia*). Hinc Ln *αλλ.* [*δε*] *ελεγον* [*Ουχι, αλλ*] | *εκεινος* sine copula cum **ℵ**^{ca}**BC*****DEFGHLMSΔΛ** al plu am for fu ing san syr$^{p\ tx}$ Cyr^{4,603} ... Ln add *δε* cum **ℵ***et^{cb}**AC**^{2}**KUXΓΠ** 33. 69. al plus^{10} a b c e f ff$^{2.}$ g l q vg^{cle} go syr^{sch} et^{p} c.* etc

10. *ουν* post *πως* c. **ℵCDLX** 157. a (sed om *ουν* pri) l arm (ut a) syr^{p} c.* et^{hr} ... Ln [*ουν*], ς om c. **ABΓΔΛΠ** unc^{8} al pler b c e f ff$^{2.}$ g q vg sah cop go Cyr^{4,604} | *ηνεωχθησαν* cum **ℵBCDEFGHLMXΓΔΛ** al plu ... ς *ανεωχθ.* cum **AKUΠ** al plu Chr Cyr | *σου* (et. ς Gb Sz) cum unc omnib al plu b fos tol (hi^{3} *oculi tui*) go syr^{utr} et^{hr} etc ... ς^{e} *σοι* cum minusc pauc^{vid} a c d e f ff$^{2.}$ g l q vg

11. *απεκρ. εκεινος* sine additam cum **ℵBCDL** 1. 33. 118. 2^{pe} c e ff$^{2.}$ l vg sah arm Cyr^{4,604} Aug$^{ioh 44,8}$ ... ς (Gb^{o}) add *και ειπεν*, Ln [*κ. ειπ.*] cum **AXΓΔΛΠ** unc^{8} al pler a b f q go syr^{utr} et^{hr} etc | *ο ανθρ.* cum **ℵBL** 1.

μου τοὺσ ὀφθαλμοὺσ καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰσ τὸν Σιλωὰμ καὶ
νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενοσ ἀνέβλεψα. 12 *εἶπαν αὐτῷ·*
ποῦ ἐστιν ἐκεῖνοσ; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 *Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ, τόν ποτε τυφλόν.*
14 *ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ*
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμούσ. 15 *πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ*
οἱ Φαρισαῖοι πῶσ ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 *ἔλεγον οὖν*
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινέσ· οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωποσ,
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶσ δύναται ἄνθρωποσ
ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ.

---

22. 33. sah etc, item *ο λεγομενοσ* c. ℵBC 1. 33. 118. ... ϛ Ln *ανθρωπ. λεγομ.* (omisso ὁ utroq) cum ADXΓΔΛΠ (c vide ante) unc^{8} al pler go arm Chr Cyr | *οτι* cum ℵBL syr^{p}, item sah cop ... ϛ Ln om cum AD XΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc | *εισ τον σιλωαμ* cum (et. Gb) ℵBDLX 1. 118. 2^{pe} a b c ff$^{2\cdot}$ l sah cop syr^{hr} arm Ir^{312} Cyr^{4,604} ... ϛ (Gb′) *εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler e f g q vg go syr^{p} aeth Chr^{8,382} Ps-Ath^{369} | *ουν* cum ℵBDLX 1. 33. 124. 157. 2^{pe} sah cop syr$^{p\ mg}$ Cyr^{4,604} ... ϛ *δε* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler go syr$^{p\ tx}$ ... al pauc it^{pler} vg syr^{sch} aeth *et* ante *απ* | *και* (cop om: sic Ti; sah *abiens igitur lavi*) *νιψαμενοσ*: D *και ενιψαμην*, item it vg

12. *ειπαν* cum ℵBD ... ϛ *ειπον* cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *ειπ.* sine copula (Gb′) cum A 28^{ev} 53^{ev} 60^{ev} f^{scr} e (*aiunt ad eum illi*) am em for fu ing sax sah cop syr^{sch} arm Aug$^{ioh\,44,8}$ ... ϛ *ειπ. ουν* cum DΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c ff$^{2\cdot}$ q fos go syr^{p}; item b f *ειπ. δε* ... ℵBLX 1. 33. 118. 157. 2^{pe} l vg^{ed} syr^{hr} aeth Cyr^{4,605} *και ειπ.*

14. *εν η ημερα* cum ℵBLX 33. a b c (e *in quo*) ff$^{2\cdot}$ mm syr$^{p\ mg}$ et^{hr} Cyr^{4,605} ... ϛ *οτε* c. ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler f l q vg go sah cop syr^{sch} et$^{p\ tx}$ | LX al pauc *ηνεωξεν*, D 249. Cyr *ηνοιξεν*

15. *μου* (H al pauc *μοι*) *επι τ. οφθ.* (et. Gb Sz) c. ℵB(H)LXΓΛΠ unc^{7} al plu Cyr^{4,607}, item *mihi super oculos* c e f ff$^{2\cdot}$ l q am fu ing for san syr^{p} go; A *μου επεθ. επ. τ. οφθ.* ... ϛ (= Gb Sz) *επ. τουσ οφθ. μου* cum D al mu a b syr^{sch} et^{hr} arm Chr^{8,383}

16. *ουκ εστ. ουτ. παρ. θε. ο ανθρωπ.* cum ℵBDLX 157. l syr^{hr} Cyr^{4,608}, item e *non est hic a deo*, item c ff$^{2\cdot}$ g vg etc ... ϛ *ουτοσ ο ανθρωπ. ουκ εστ. παρ. του* (Gb^{oo} cum AGKΠ al permu) *θεου* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler a b f q sah cop syr^{utr} go aeth Chr^{8,383} | *αλλοι* cum ALXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} am fu for ing san go arm syr^{p} Chr^{8,383} ... ℵBD al^{10} fere c ff$^{2\cdot}$ etc add *δε*

17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεισ περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοι-
ξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν. 18 οὐκ Lc 7, 16
ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸσ καὶ ἀνέβλεψεν,
ἕωσ ὅτου ἐφώνησαν τοὺσ γονεῖσ αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντοσ, 19 καὶ
ἠρώτησαν αὐτοὺσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ὑμῶν, ὃν ὑμεῖσ λέ-
γετε ὅτι τυφλὸσ ἐγεννήθη; πῶσ οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν
οἱ γονεῖσ αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ἡμῶν καὶ
ὅτι τυφλὸσ ἐγεννήθη· 21 πῶσ δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίσ
ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἡμεῖσ οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτή-
σατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸσ περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ 7, 13
γονεῖσ αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺσ Ἰουδαίουσ· ἤδη γὰρ συνετέθειντο
οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τισ αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγοσ
γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐ- 12, 2

---

17. *ουν* cum ℵABDLX 1. 13. 69. al mu it^{pler} vg sah syr^{p} c.* Cyr^{4,610} ... ς Ti om cum ΓΔΛΠ unc^{8} al pler q go cop syr^{sch} arm aeth | *συ τι* cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg etc ... ℵBLX cop (non sah) Cyr^{4,610} *τι συ* | *ηνοιξεν* cum ℵADΓΔ unc^{7} al pler ... BXΔ al^{5} *ηνεωξεν*, KLΠ al^{6} *ανεωξεν*

18. *ην τυφλ.* cum ℵBL 157. b Chr^{8,387} ... ς Ln *τυφλ. ην* cum AXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pler} vg Chr^{8,386} Cyr^{4,612} | *οτι ην τυφλ. και ανεβλ.* (28. b om *κ. ανεβλ.*): D l om, hinc Gb^{0}

19. *βλεπ. αρτι* c. ℵBDLU 33. b c ff$^{2.}$ l Cyr^{4,612} (Chr^{8,388} *βλεπ. νυν*) ... ς *αρτι βλεπ.* cum AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler a e f g q vg

20. *απεκρ. ουν* cum ℵB 15^{ev} vg^{cod} (:: *ουν* propter *ουν* proxime praegressum vel omissum vel mutatum) ... ς Ti *απεκριθ.* sine copula cum DGLUXΠ 1. 33. 69. al mu^{vid} it^{pler} vg etc ... AEFHKMSΓΔΛ etc *απεκρ. δε*. Praeterea ς add *αυτοισ*, Ln [*αυτοισ*] cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al plu b c l q vg go syr^{p} ... om cum ℵBLX 33. 69. 346. al^{15} a e f ff$^{2.}$ cop syr^{sch} arm aeth Cyr | *ειπαν* cum ℵBL 33. ... ς *ειπον* cum ADX unc rell al pler Cyr

21. *ηνοιξεν* cum ℵBDLΓΔΛΠ unc^{8} al pler Ps-Ath^{870} ... A etc *ηνεωξεν* vel *ανεωξεν* | *αυτον ερωτησατε* (D *επερωτ.*) hoc loco cum ℵ^{c}BDLX 1. 33. 157. a c e f g vg cop syr^{hr} arm aeth pers^{w} Cyr ... ς post *ηλικ. εχει* cum AΓΔΛ unc^{8} al pler l q go syr^{utr} Ps-Ath ... ℵ* b sah Chr (etiam mosc^{7}) om | *ηλικιαν εχει* absque *αυτοσ* cum ℵ^{c}BDLX 1. 33. 157. it^{pler} vg etc ... ς Ln *αυτοσ ηλικ. εχ.* cum ℵ*AΓΔΛ unc^{8} al pler q go syr | *εαυτου* cum ℵABEKMSXΓΛ al plu Ps-Ath Chr ... ς Ln Ti *αυτου* cum DFGHLUΔ al permu^{vid} Cyr

23. *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* c. ALX unc rell al omn^{vid}

τὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃσ
ἦν τυφλόσ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸσ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι
ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνοσ· εἰ
ἁμαρτωλόσ ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸσ ὢν ἄρτι βλέπω.
26 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶσ ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλ-
μούσ; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί
πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέ-
σθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴσ εἶ ἐκείνου,
ἡμεῖσ δὲ τοῦ Μωϋσέωσ ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι
Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεόσ, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυ-
μαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου

23. *επερωτησατε* c. ℵB ... ς *ερωτησατε* c. ALX unc rell etc; D *ερωτατε*

24. *εκ δευτερου* hoc loco cum ℵBDL 33. b c e ff$^{2.}$ l q sah cop syr^{sch} ... ς post *εφων. ουν* cum AXΓΔΛ unc^{8} al pler a f vg etc | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALX unc rell al omn^{vid} Cyr^{4,616} | *ο ανθρωπ. ουτοσ* cum ADXΓΔΛ unc^{8} al pler e (*homo iste*) syr^{p} Ps-Ath^{371} ... Ln *ουτοσ ο ανθρωπ.* cum ℵBL 157. 249. it^{pler} vg go syr^{sch}et^{hr}

25. *απεκρ. ουν* (33. *απεκρ. αυτοισ*, 13. *απ. δε*): KS 1. al^{40} a sah cop arm Chr^{8,389} om *ουν*, hinc Gb^{00} | *εκεινοσ* sine additam cum ℵABDL al^{10} it vg go sah syr^{p} arm perss Cyr^{4,617} ... ς (Gb^{0}) add *και ειπεν* cum XΓΔΛ unc^{8} al pler cop (*dicens*) syr^{sch} et^{hr} aeth Chr

26. *ουν* cum ℵ^{c}BDKLX al^{15} b c f ff$^{2.}$ g q vg go sah Cyr^{4,618} ... ℵ* a e syr^{sch} cop arm plane om ... ς *δε* cum AΓΔΛ unc^{7} al pler syr^{p} | *αυτω* sine *παλιν* cum ℵ*BD 2^{pe} a b c e ff$^{2.}$ g l vg sah cop syr^{hr} Nonn^{10,134} ... ς add *παλιν* cum ℵ^{c}AXΓΔΛ unc^{8} al pler f q go syr^{utr} etc

28. *ελοιδορησαν* sine copula (et. Gb Sz) cum AXΓΔΛ unc^{8} al^{100} b e l q am em for fu ing iac fos tol arm Aug$^{ioh 44, 12}$ ... ς *ελοιδορ. ουν* cum 69. al vix mu c (al^{vid}) vg^{cle} go ... ℵ*B etc *και ελοιδορ.*, ℵ^{c}DL etc *οι δε ελοιδορ.* | *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum ABL unc rell al omn vid | *μαθητ. ει εκεινου* c. ℵAB 1. 33. ... ς *ει μαθητ. εκειν.* c. XΓΔΛ unc^{8} al pler e f g l q go etc; D al pauc a b c ff$^{2.}$ vg Cyr^{4,621} *μαθ. εκειν. ει* | *μωυσεωσ* cum ℵDSXΔ 33. al ... ς *μωσεωσ* cum ABLΓΛ unc^{7} al pler

29. *μωυ-* cum ℵBDKSX al ... ς *μω-* cum ALΓΔΛ unc^{6} al plu | *-σει* cum ℵABDKGKLSΔ al plu ... ς *-ση* cum FHMUXΓΛ al plu

30. *εν τουτω γαρ* cum ℵB(D)L 22. 249. Chr^{8,390} Cyr^{4,628} ... ς Ln *εν γαρ τουτω* cum AΓΛ unc^{8} al plu ... XΔ al plus^{20} *εν γαρ τουτο*, item a b c e ff$^{2.}$ *hoc* (e *hoc ergo*), sah cop *hoc ipsum* | *το θαυμαστον* c. ℵBL 1. 22. 33. Chr^{8,390} Cyr^{4,628} ... ς Ln om *το* c. ADXΓΔΛ unc^{7} al pler arm | *ηνοιξεν* c. ℵBDL 249. Cyr ... ς Ti *ανεωξε* c. AΓΔΛ unc^{7} al pler, item X *ηνεωξεν*

τοὺσ ὀφθαλμούσ. 31 οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸσ οὐκ ἀκούει,
ἀλλ' ἐάν τισ θεοσεβὴσ ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
32 ἐκ τοῦ αἰῶνοσ οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τισ ὀφθαλμοὺσ τυφλοῦ
γεγεννημένου· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτοσ παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν
οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ ἐγεννή-
θησ ὅλοσ, καὶ σὺ διδάσκεισ ἡμᾶσ; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν Ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐ-
τὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεισ εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπεκρίθη
ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· καὶ τίσ ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰσ αὐτόν;
37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· εἰσ κρίμα ἐγὼ εἰσ τὸν κόσμον τοῦ-
τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ
γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντεσ, καὶ

---

31. **οιδαμεν** sine copula cum ℵBDGL 1. 33. al[5] a b (*scio*) c e ff[2]. l fos sah cop arm Cyr[4,625] ... ς add (Gb[oo]) *δε* cum AXΓΔΛ unc[6] al pler f vg go etc | *αμαρτ. ο θεοσ* hoc ordine c. ℵALXΓΔ unc[7] al omn[vid] b c f ff[2] g l q vg syr[p] et[hr] arm aeth Chr[8,391 bis] Cyr[4,625] Or[int 3,114] Hil[89] ... Ln *ο θεοσ αμαρτ.* cum BDΛ a e go syr[sch] etc

32. *ηνοιξεν* cum ℵADLΓΛ unc[7] al pler ... BXΔ t[scr] Ath[64] *ηνεωξεν*

34. *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum ALX rell omn[vid]

35. *ις* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *ο ις* cum ℵ[c]AD rell omn[vid] | *ειπεν* sine additam cum ℵ*BD e cop[cod] ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ℵ[c]AL (X *αυτον*) ΓΔΛ unc[7] al pler it[pler] vg etc | *του ανθρωπου* (et. Gb') cum ℵBD sah aeth[ro] ... ς Ln Ti *του θεου* cum ALXΓΔΛ unc[7] al omn[vid] it vg cop syr[utr] et[hr] go arm aeth[pp]

36. *και ειπεν* cum ℵDLX unc rell al fere omn it[pler] vg etc: Ln om cum AB 68. a cop[wi] | *και τισ* cum ℵBDXΓΔΛ unc[7] al plus[125] go syr[p] et[hr] arm Chr[8,395] et[396] Cyr[4,630] ... ς Ln om *και* cum AL al pauc it vg sah cop syr[sch] rell | *εστιν*: B add *εφη*

37. *ειπεν* (ℵ *εφη*, D syr[p mg] *απεκριθη*) sine copula cum ℵBDX 33. a b e sah cop syrutr et[hr] arm ... ς (Gb[oo]) add *δε* cum ALΓΔΛ unc[7] al pler q go | *εωρακασ* cum ℵAB[3]DMSUΓΛ al plu ... Ti *εορακασ* cum B*EFGKL XΔ al mu

40. *ηκουσαν* sine copula cum ℵBLX 33. 157. 249. sah cop arm Cyr[4,634] ... ς (Gb[oo]) Ln *και ηκ.* c. AΓΔΛ unc[7] al pler b c e f g[2]. l q vg etc; item D ff[2]. g[1]. *ηκ. δε* | *εκ των φαρ.* sine *ταυτα* cum ℵ* et[cb] D 63. 253. 32[ev] b c e f ff[2]. g[1. 2]. l vg sah cop arm ... ς Ln Ti add *ταυτα* cum ℵ[ca]BLX unc rell al pler a (ante *εκ τ. φα.* pon) q syr[utr] et[hr] aeth (go *hoc*) Cyr[4,634] | *οι μετ αυτ. οντ.* c. ℵBDLX al[5] it vg Cyr ... ς *οι οντ.*

εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν; 41 *εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰη-*
σοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι
βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

1 *Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ*
εἰσ τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνοσ
κλέπτησ ἐστὶν καὶ λῃστήσ· 2 *ὁ δὲ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ*
ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 *τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει, καὶ τὰ*
πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ
κατ᾽ ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 *ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμ-*
προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 *ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν,*
ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
φωνήν. 6 *Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνοι*
δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖσ. 7 *εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ·*
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

μετ αυτ. cum ΑΓΔΛ unc^{7} al pler go arm aeth | *ειπαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *ειπον* cum BLX unc rell al omn^{vid}

41. *η αμαρτια* et *μενει* cum ℵ* et^{cb} ΑΒΓΔΛ unc rell al pler it vg etc ... ℵ^{ca}DLX 33. syr$^{p\ mg}$ et^{hr} arm Cyr^{4,635} *αι αμαρτιαι* et *μενουσιν*. Praeterea scripsimus sine *ουν* inter *η* (*αι*) et *αμαρτια* (*-τιαι*) cum ℵB DKLX al^{6} b c e f ff^{2} g q vg sah Cyr Or^{int} ... ς *η ουν αμαρτ.*, Ln *η* [*ουν*] *αμ.* cum ΑΓΔΛ unc^{6} al pler a l go syr^{utr}

X. 3. *φωνει* (Gb') cum ℵABDLX 1. 33. 157. 249. 2^{pe} Cyr^{4,636} ... ς *καλει* cum ΓΔΛΠ unc^{7} al pler

4. *οταν* sine copula (Gb') cum ℵBLΠ^{2} 1. 33. 157. 2^{pe} sah ... ς Ln *και οταν* cum ADXΓΔΛ al pler a e f g^{vid} vg etc ... KΠ* etc *οταν δε* | *τα ιδια παντα* cum ℵ^{ca}BDLX 1. 22. 33. 2^{pe} a e sah cop arm Lcif; item b c ff^{2} l *oves suas omnes* ... ℵ* et^{cb} go *τα ιδια* tantum, syr^{hr} *αυτα* ... ς *τα ιδια προβατα* cum ΑΓΔΛ unc^{7} al pler f g^{vid} q (*oves suas*) vg syr^{utr}

5. *ακολουθησουσιν* cum ABDEFGΛ al^{20} Chr^{8,399} Cyr^{4,637} ... ς *ακολουθησωσιν* cum ℵKLMSUXΓΔΠ al plu Bas$^{eth\ 306}$

7. *ειπεν ουν* (e Lcif cop arm om *ουν*) sine *παλιν* cum ℵ* et^{ca} 1. 63. 69. 124. 253. 2^{pe} e Lcif^{154} Cyr^{4,639}, item sine *αυτοισ* (a e Lcif *ad illos*) c. ℵ*B ... ς Ti add *παλιν αυτοισ*, Ln *αυτοισ παλιν*: ex testibus vero B add tantum *παλιν*, ℵ^{ca} 1. etc add tantum *αυτοισ*, DEFGLMSUΓΛ al

8 *πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί, ἀλλ᾽ οὐκ ἤκου-*
σαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 *ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ ἐάν τισ*
εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν
εὑρήσει. 10 *ὁ κλέπτησ οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ*
ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 *ἐγώ*
εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸσ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 *ὁ μισθωτὸσ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ*
οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφί-
ησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκοσ ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορ-
πίζει· 13 *ὅτι μισθωτόσ ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προ-*
βάτων. 14 *ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ*

---

pler a etc add *παλιν αυτοισ*, item ℵ[a] et[cb] AKΛΠ etc add *αυτοισ παλιν*, item interposito *ο ισ* x 33. etc | *οτι* c. ℵADEFMSΓΔΛΠ[2] al plu it[pler] vg etc ... BGKLUXΠ* 33. al[30] a mm arm aeth Cyr Lcif om

8. *παντεσ*: D b fos Did[tri 3,19] om | *ηλθον* sine *προ εμου* cum ℵ*EFGMSU ΓΔ 28. 106. 131. 237. 435. al[100] fere a b c e f ff[2.] g l q vg (et. am fu for etc, item sax) go sah[wol] syr[sch] et[p txt] et[hr] perss Bas[eth 294] Chr[8,400] al Aug (contr. advers. legis et proph. libr. 2, 16 *illud quoque ait dixisse dominum*: omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. *Non autem ita scriptum est, sed ita:* Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones. *Venisse quippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent.*) .... Ln Ti *ηλθ. προ εμου* cum ℵ[c]ABDKLXΛΠ al[60] fere gat syr[cod] et[p] c.* cop aeth arr sl Or[1,744] et[3,308. 459] Did[tri 3,19] Isid[3,119] etc. Item ς (sed Gb[0]) *προ εμου* ante *ηλθον* c. 1. al vix mu fos arm Valentt hipp[194] Or[4,44] al :: ℵ* cum it[omn] sah et syris consentiens sine dubio consuetudinem secundi saeculi praebet. Eandem fere ad aetatem quamvis verba *προ εμου* pro testium auctoritate referenda sint, tamen potius explicandi caussa addita quam priscae pietatis caussa dempta videntur esse: vix enim res mutatur demptis illis verbis.

12. *ο μισθωτοσ* sine copula cum BGL 1. a am fu for ing mt cop[dz] Lcif[189] ... ς *ο μισθωτ. δε* cum AΓΔΠ unc[6] al pler Eus[pr 614] Chr[8,400]; ℵDXΔ etc *ο δε μισθωτ.* | *εστιν* cum ℵABLX 1. al[6] etc ... ς Ti *εισιν* cum DΓΔΛ unc[7] al pler | *σκορπιζει* sine additam cum ℵBDLΠ 1. al[8] syr[hr] arm Lcif[189]; sah cop aeth add *αυτα* ... ς Ti add *τα προβατα*, Ln [*τα προβατ.*], cum AXΓΔΛ unc[7] al pler it vg go syr[utr] sah[münt] Cyr[4,647]

13. *οτι μισθ. εστ.* cum ℵ(A*[vid]) BDL 1. 22* 33. e syr[hr] arm sah cop aeth Lcif[189] ... ς (Gb′) praem *ο δε μισθωτοσ φευγει*, Ln [*ο δε μισθ. φευγ.*] cum A[2]XΓΔΛΠ unc[7] al pler a b c f ff[2.] g l vg go syr[utr] Cyr[4,647]

14. *γινωσκουσι* (*-σι* ℵBL̄) *με* (D *εμε*) *τα εμα* (Gb′ Schu „bene“) cum ℵB DL it vg go sah̄ cop syr[hr] aeth arr pers[w] Eus[ps 489] al ... ς Ti *γινω-*

Mt 11, 27 *γινώσκουσί με τὰ ἐμά,* 15 [90.3] *καθὼσ γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ*
γινώσκω τὸν πατέρα, [91.4] *καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν*
προβάτων. 16 [92.110] *καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆσ*
αὐλῆσ ταύτησ· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆσ φωνῆσ μου ἀκού-
σουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷσ ποιμήν. 17 *διὰ τοῦτό με ὁ*
πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
αὐτήν. 18 *οὐδεὶσ αἴρει αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθημι αὐτὴν*
ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν
λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ μου.
7, 43 19 *σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖσ Ἰουδαίοισ διὰ τοὺσ λόγουσ τού-*
7, 20 *τουσ.* 20 *ἔλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·*
8, 48 *τί αὐτοῦ ἀκούετε;* 21 *ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν*
9, 32 *δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺσ ἀνοῖξαι;*
22 *Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν τοῖσ Ἰεροσολύμοισ· χειμὼν ἦν·*
23 *καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνοσ.*
24 *ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕωσ πότε*

σκομαι υπο των εμων cum ΑΧΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] syr[utr] arm pers[p] Chr[8,403] et [404] al

16. *δει με* cum ℵBDLΔΠ 1. 33. 69. 124. 346. it vg syr[utr] et[hr] Or[int 2,196] et [4,690] ... ς Ti *με δει* cum ΑΧΓΛ al pler Eus[ps 55] Bas[eth 297] etc | *γενησεται* c. ℵ*ΑΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg syr[sch] et[ptxt] Eus[ps] Bas[eth] Cyr Thdrt [sexies] ... ℵ[c]BDLX 1. 33. 2[pe] f for syr[ms] et[hr] sah cop arm go *γενησονται* (Gb′)

17. *με ο πατηρ* cum ℵBDLX 33. 248. 249. it vg Chr[8,406] Cyr[4,657] ... ς o *πατ. με* cum ΑΕFGKSUΓΔΛΠ al pler go ... M *με ο πατ. με*

19. *σχισμα* sine copula cum ℵBLX 33. 249. it vg (exc tol) sah arm ... ς (Gb[0]) add *ουν* cum ΑDΓΔΛΠ unc[7] al pler tol cop syr[p] etc

20. *ουν* cum ℵ* et[cb] D 1. 86. 2[pe] ... ς Ln Ti *δε* cum ℵ[ca]ABLX unc rell al pler g[vid] (variant al) vg sah cop syr[p] et[hr] arm

21. *ανοιξαι* cum ℵBLX etc ... ς Ln *ανοιγειν* cum ΑDΓΔΛΠ unc[7] al pler

22. *ενκαινια* cum ℵB*DL al ... ς Ln *εγκαι.* cum ΑB[3]X unc rell al pler | *εν ιεροσολυμοισ* (Gb″) cum ℵDXΓΔΛΠ unc[7] 1. 13. 22. 69. al plu Chr[8,414] ... ς Ln Ti *εν τοισ ιερ.* cum ABL 33. al mu | *χειμων* sine copula cum ℵBDGLXΠ 1 33. 42. ff[2.] sah cop aeth Chr[mosc 1] ... ς (Gb[0]) Ln praem *και* cum ΑΕFΚΜSUΓΔΛ (Π[2vid]) al pler it[6] vg etc

23. *εν τη* (Δ om) *στοα* sine *του* cum ℵADΓΔΛΠ unc[7] al plu Chr[8,414] ... ς (= Gb Sz) add *του* cum BLX al mu | *σολομωνοσ* cum ℵ*BDEFGΔΛ etc ... ς (= Gb Sz) *σολομωντοσ* cum ℵ[c]AKLMSUXΓΠ al permu

24. *ειπον* cum ℵ* et[cb] ... ς Ln Ti *ειπε* cum ℵ[ca]ABD rell omn[vid]

τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεισ; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα
ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, ταῦτα μαρτυρεῖ 5, 36
περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προ-
βάτων τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆσ φωνῆσ μου ἀκού- 8, 45 ss
ουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δί- 10, 3 s
δωμι αὐτοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰσ τὸν αἰῶνα,
καὶ οὐχ ἁρπάσει τισ αὐτὰ ἐκ τῆσ χειρόσ μου. 29 ὁ πατὴρ ὃ
δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶσ δύναται ἁρπάζειν

25. *απεκριθη* sine additam cum ℵ*D go ... ς Ln Ti add *αυτοισ* cum ℵ^c ABL unc rell etc

26. *αλλα* cum ℵABLΛ c^scr ... ς *αλλ* cum DXΓΔΠ unc^8 al pler | *οτι ουκ* (Gb') cum ℵBDLX 1. 13. 28. 33. 69. 2^pe al^10 fere b f ff^2 g l vg go syr^sch et p^mg et^hr aeth Chr^8,416 Cyr^4,665 ... ς Ln Ti *ου γαρ* cum AΓΔΛΠ unc^8 al pler a c e sah cop syr^p txt arm Or^int 3,55 | *των εμων* sine additam cum ℵBKLM*Π* al^7 c g vg sah cop arm ... ς Ti add *καθωσ ειπον υμιν*, Ln [*καθ. ειπ. υμ.*], cum AD M^2 XΓΔΛΠ^2 unc^6 al pler a b e f go syr^utr et^hr aeth

27. *ακουουσιν* cum ℵBLX 13. 33. 69. 124. 157. 249. 346. Hom^clem 3,52 ex cod ottob Or^3,152. 237 et^4,351 et^iob 40 (Gall^14 append) Bas^1,276 etc ... ς Ln Ti *ακουει* cum ADΓΔΛΠ unc^8 al pler Hom^cle ed Clem^794 Or^3,298 et^4,367 al

28. *διδ. αυτ. ζω. αιωνιον* cum ℵBLM*X 33. 157. sah cop syr^sch et^hr arm aeth Cyr^ador 188 et^es 567 ... ς Ln Ti *ζω. αιω. διδ. αυτ.* cum ADM^2ΓΔΛΠ unc^7 al pler it vg etc

29. *ο πατηρ* sine *μου* cum ℵ* 13. a b c e ff^2 l syr^hr Bas^1,236 Dial^maced 486 Chr^8,416 Tert^prax 22 Hil^980. 1069 ... ς Ln Ti add *μου* cum ℵ^c ABDL unc rell al omn fere f g vg etc | *ο δεδωκεν* cum ℵB*L 15^ev a b c e f ff^2 g l vg go cop Tert^pr 22 Hil^980 et^1069 ... ς Ln Ti *οσ δεδωκεν* (MU al pauc Chr *εδωκ.*) cum AB^2XΓΔ(Λ)Π unc^8 al pler sah syr^utr et^hr aeth Bas^1,236 Dial^maced 486 Chr^8,416 ter Cyr^ador 188 et^es 567 ... D *ο δεδωκωσ* | *παντ. μειζ. εστ.* hoc ordine cum ℵBDL syr^sch Cyr^es 567 et^ador 188, item X *παντ. εστ. μειζ.* ... ς Ln *μειζ. παντ. εστ.* cum AΓΔΛΠ unc^8 al omn vid it^pler vg go cop syr^p et^hr Bas^1,236 Dial^maced 486 Chr^8,416 | *μειζον* cum ABX it^omn vg go cop syr^hr Tert^prax (vide supra) Hil^bis (ℵL *ο* et *μειζων*, B* *ο* et *μειζον*, AB^2X *οσ* et *μειζον*) ... ς Ti *μειζων* cum ℵDLΓΔ ΛΠ unc^8 al omn^vid sah rell Bas Dial^maced Chr Cyr^bis ;, etiam Ln *μειζων* edidit, sed ex commentario patet eum *μειζον* voluisse :: lectio itala quae codicum (praeter d) et patrum Latt. consensione gaudet, *ο* et *μειζον*, confirmata codicibus ℵABLX, licet ℵALX vel *οσ* cum *μειζον*

ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ πατρόσ. 30 *ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.*
31 *Ἐβάστασαν πάλιν λίθουσ οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.*
32 *ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ*
τοῦ πατρόσ· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 *ἀπεκρίθη-*
σαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ
περὶ βλασφημίασ, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωποσ ὢν ποιεῖσ σεαυτὸν θεόν.
34 *ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ*
Ps 81 (82), 6 *ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε;* 35 *εἰ ἐκείνουσ εἶπεν θεούσ, πρὸσ*
οὓσ ὁ λόγοσ ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή·
36 *ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰσ τὸν κόσμον, ὑμεῖσ λέ-*
γετε ὅτι βλασφημεῖσ, ὅτι εἶπον· υἱὸσ θεοῦ εἰμί; 37 *εἰ οὐ ποιῶ τὰ*

---

vel *μειζων* cum o misceant, ut ratio testium fert, non potest non pro antiquissima haberi. | *τ. πατροσ* cum ℵBL syr^{hr} Or^{4,285} ... ς Ln add *μου* cum ADXΓΔΛΠ unc^{8} al certe pler it vg rell

31. *εβαστασαν* sine copula cum ℵBL 33. ff^{2}· g am fu for em iac ing mt taur go sah^{wol} syr^{sch} arm Ath^{498} Aug^{ioh48,8} ... ς Ln Ti add *ουν* cum ADX unc rell al pler it^{pler} vg^{cle} sah^{ming} cop syr^{p}

32. *καλα* post *εργα* cum ℵAKΛΠ al^{9} a c e f l am fu for fos ing (item sah cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth) Ath^{498} ... ς Ti ante *εργα* cum DLXΓΔ unc^{7} al pler (ff^{2}· g ut vdtr) vg^{cle} go Hil^{931} ... B post *υμιν* pon | *πατροσ* cum ℵ*BD e syr^{hr} Ath^{498} Hil^{931} ... ς add *μου*, Ln [*μου*], cum ℵ^{c}ALX unc rell al omn^{vid} it^{pler} vg rell Thdrt^{4,95} | *εμε λιθαζ.* cum ℵBL 33. a b e vg Ath^{498} ... ς Ln *λιθαζ. με* cum ADX unc rell al pler c f go syr^{utr} et^{hr} Epiph^{781}

33. *απεκρ. α. οι ιουδαιοι* sine additam cum ℵABKLM*XΠ al^{20} it^{pler} vg go sah cop syr^{p} arm Ath^{498} Hil^{931} ... ς (Gb^{00}) add *λεγοντεσ* cum DEGH M^{2}SUΓΔΛ al pler e arm^{edd} syr^{hr} aeth | *συ*: DKΠ 131. al^{10} e vg^{cod} syr^{sch} et^{hr} Chr^{8,417} Thdrt$^{4,42.95.227}$ Quaest^{91} (Aug^{3,2918}) om, hinc Gb^{0}

34. *υμων* cum ℵ^{a}ABLX unc rell al pler f g vg sah cop syr^{utr} et^{hr} rell Eus^{ps} Ath Thdrt^{4,95} ... ℵ*D 19^{ev} a (sed *vestra* periit) b c e ff^{2}· l Eus^{marc87} Tert^{prax22} Cyp^{287} Hil^{932} om, hinc Gb^{0} | *οτι* cum ℵBDLX 12. 33. 38. 57. a b c e ff^{2}· g l vg syr^{omn} Eus^{ps} et^{marc} etc ... ς om cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler f go arm aeth Thdrt^{4,95} Tert^{prax} | *ειπα* c. ℵB EGHKLXΓΔΠ al plu Eus^{ps} et^{marc} Ath ... Ln *ειπον* c. ADMSUΛ al^{40} Thdrt

35. *εγενετ. του θεου* c. D a b e ff^{2}· l Eus^{ps507} et^{marc87} Dam^{1,568} Hil^{932} :: etiam hoc loco D (sine ℵ) verum tenere iudicandus est, praesertim quum ad italorum cdd testimonium accedat Eusebii ... ς Ln *του θε. εγεν.* cum ℵABLX unc rell al omn^{vid} c f g^{vid} vg rell Ath^{498} Did^{tri3,24}

36. *θεου* cum ℵDEG al^{15} Eus^{ps} Did^{tri1,9} Chr^{8,417} Cyr^{ador} etc ... ς Ln Ti *του θεου* cum ABLX unc rell al pler Or^{4,28} Eus^{marc} Ath^{498} Thdrt^{4,96}

ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ
μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι
ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39 [93.4] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν 7, 30
πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον
ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 [94.10]
καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον
ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ
ἦν. 42 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώ- Lc 10, 38
μης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία 12, 3
ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς
θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν

---

38. *πιστευετε* pri cum ℵABGHSUXΛΔ al permu Bas$^{eth\,258}$; similiter D Ps-Ath^{2,33} *θελετε πιστευειν*, item *vultis credere* it vg ... ς Ln *πιστευητε* cum BKLΓΠ(M *-ειτε*) al plu Ath$^{50.\,461.}$ Chr^{8,417} Dam^{1,568} | *πιστευετε* sec c. ℵBDKLUΠ al^{4} Ath^{461} (ex cdd^{4}) Ps-Ath^{2,33} Dam ... ς Ti *πιστευσατε* cum AEGHMSXΓΛ al pler Ath^{50} Bas^{eth} Chr | *και γινωσκητε* (X *-ετε*) cum BLX al^{5} sah cop syr^{hr} arm aeth Ath^{50} etc ... ς *και πιστευσητε* cum ℵAΓΔΛΠ unc^{7} al pler f g vg go syr^{utr} Bas^{eth} ... D a b c e ff$^{2.}$ l Tert$^{prax\,22}$ Cyp^{287} om (vel potius non exprim), hinc Gb^{0} | *εν τω πατρι* (Gb') c. ℵBDLX 33. 157. a c e g vg sah cop syr^{sch} et$^{p\,mg}$ et^{hr} arm aeth Or$^{int\,1,56}$ Eus$^{marc\,186.\,187}$ Ath^{50} etc... ς *εν αυτω* cum AΓΔΛΠ unc^{7} al pler b f ff$^{2.}$ l go syr$^{p\,txt}$ Ath^{461} Bas^{eth} etc

39. *εζητουν ουν* cum ℵAKLXΔΠ al plu it (exc f *quaerebant autem*) vg sah syr^{p} ... BEGHMS^{vid}UΓΛ al^{40} cop arm go om *ουν*, hinc Gb^{0} ... D syr^{sch} et^{hr} aeth *και εζητ.* | *αυτον* sine *παλιν* cum ℵ*D al^{11} a b c e ff$^{2.}$ g l vg syr^{hr} Chr ... Ti add *παλιν* post *αυτον* cum ℵ^{c}AKLXΔΠ al^{8} f go; ς Ln add ante *αυτον* cum BEGHMSΓΛ al plu syr^{utr}

40. *εμεινεν* cum ℵADLXΓΔΛΠ unc^{7} etc ... Ln *εμενεν* cum B it^{6}

42. *πολλοι* ante *επιστ.* cum ℵBDLMX 1. 33. 2^{pe} al pauc it vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth ... ς Ti *επιστ. πολλοι* cum AXΓΔΛΠ unc^{6} al pler go syr^{p} | *εκει* post *εις αυτ.* cum ℵABDKLMUXΠ al plus^{10} sah cop syr^{p} et^{hr} arm aeth go ... ς ante *εις αυτον* cum EGHSΓΛΔ al plu ... 16. it vg syr^{sch} Chr om

XI. 1. *της μαριας* cum ℵD ... ς Ln Ti om *της* cum ABLX rell omn

αἱ ἀδελφαὶ πρὸσ αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖσ ἀσθενεῖ.
4 ἀκούσασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸσ
θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ
θεοῦ δι' αὐτῆσ. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν αὐτῆσ καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡσ οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρασ· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει
τοῖσ μαθηταῖσ· ἄγωμεν εἰσ τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ
10, 31 οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν
ὑπάγεισ ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆσ
ἡμέρασ; ἐάν τισ περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ
τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τισ περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί,
προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ
μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖσ· Λάζαροσ ὁ φίλοσ ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε,
εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦσ περὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆσ κοιμήσεωσ τοῦ ὕπνου λέγει.
14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ παρρησίᾳ· Λάζαροσ ἀπέθανεν,
15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶσ, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ
ἄγωμεν πρὸσ αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ
τοῖσ συνμαθηταῖσ· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖσ ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

---

7. *τ. μαθηταισ* c. ℵBLX unc^{7} al plu a go Chr^{8,423} And$^{cret\ 126}$ ... ADKΓΔΛΠ al plus^{20} b c f ff^{2} g l^{2} vg sah cop syr^{utr} et^{hr} aeth add *αυτου*, hinc Ln [*αυτου*] ... arm *αυτοισ*, e l* plane om

8. *οι μαθηται*: DΓ al plus^{10} a c e sah cop syr^{utr} et^{hr} aeth add *αυτου* | *ραββει* cum ℵABCDEHΓΔ sah go ... ς Ln *ραββι* cum FGKLMSUXΛΠ al pler cop

9. *ις* cum ℵABCDLXΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu ... ς (= Gb Sz) ο *ις* cum U al mu And$^{cre\ 126}$ | *ωραι εισιν τ. ημ.* cum ℵABCKLMXΓΠ al^{60} a b c e f l am fu ing for syr^{sch} et^{hr} Chr^{8,424} Cyr$^{4\ 678}$ And^{cre} ... ς *εισ. ωρ. τ. ημ.* cum ΔΛ unc^{6} al plu ff^{2} g vg^{cle} go syr^{p} ... D *ωρασ εχει η ημερα*

12. *αυτω οι μαθηται* cum ℵDKΠ al^{6} b sah arm, item addito *αυτου* al^{5} a c syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} aeth ... BC*X al pauc cop *οι μαθητ. αυτω* ... Ti *αυτω* tantum cum A al^{3} ... ς *οι μαθητ. αυτου* cum C^{2}LΓΔΛ unc^{7} al pler e f g^{vid} vg go syr$^{p\ txt}$

14. *ουν*: A al^{8} a cop (non sah) syr^{sch} et^{hr} arm aeth om, hinc Ln [*ουν*]

15. *αλλα* cum ℵACDEFHLMSUΛΠ al permu ... ς *αλλ* cum BGKXΓΔ al pl^{vid}

16. *συνμαθηταισ* cum ℵAB*CDGLΔ ... ς Ln *συμμαθητ.* cum EFHMSUXΓΛΠ al certe pler

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦσ εὗρεν αὐτὸν τέσσαρασ ἡμέρασ ἔχοντα
ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺσ τῶν Ἱεροσολύμων ὡσ
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει-
σαν πρὸσ τὰσ περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡσ ἤκουσεν ὅτι Ἰη-
σοῦσ ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸσ Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 11, 33
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεόσ. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἀναστή-
σεται ὁ ἀδελφόσ σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασισ καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ

---

17. *ελθων* etc cum ℵABC^{2}LX unc rell al omn^{vid} f etc ... Ln *ηλθεν* et *και ευρεν* cum C^{*vid}D it^{pler} vg | *ο ις* (C* om^{vid}) sine additam cum ℵ*A*BC LΓΛΠ unc^{8} al pler it vg etc ... ℵ^{cb}A^{2}DXΔ etc add *εισ βηθανιαν* | *τεσσ. ημερ.* sine *ηδη* cum A*D 237. z^{scr} 29^{ev} e ff$^{2.}$ blan fos sah cop syr^{sch} arm aeth ... ς Ln *τεσσ. ημε. ηδη* cum ℵA^{2}C^{3}LXΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c f ff$^{2.}$ sab vg syr^{p} And$^{cre 129}$ ... BC* al^{5} *τεσσ. ηδη ημερ.*, a g l mm go *ηδη τεσσ. ημερ.*

18. *βηθανια* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *η βηθ.* cum ℵ^{c}ACDLX unc rell etc

19. *πολλ. δε* cum ℵBCDLX 33. 157. 249. it^{pler} vg sah cop syr^{hr} ... ς *και πολλ.* cum AΓΔΛΠ unc^{8} al pler f go syr^{utr} aeth | *προσ τασ περι* cum AC^{3}ΓΔΛΠ unc^{7} (et M omisso *περι*) al pler go syr^{p} ... Ln *προσ την* cum ℵBC*LX 33. 38. 157. 249. (item it vg etc), item D nil nisi *προσ* | *μαριαμ* cum BCDLΔ ... ς *μαριαν* cum ℵAXΓΛΠ unc^{8} al omn^{vid} | *του* (Δ om) *αδελφου* cum ℵBDL 1 arm ... ς Ln add *αυτων* cum ACXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it^{pler} vg rell

20. *ις* cum ℵABCD unc rell al pler ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum M al mu

21. *η μαρθα* cum ℵBCDKLXΠ al mu ... AΓΔΛ unc^{7} al plu om *η*. hinc Gb^{oo}; Ln vero om falsus de testibus | *ιν* sine articulo cum ℵBC^{*vid} ... ς Ln Ti *τον ιν* cum AC^{2}DLX unc rell al omn^{vid} | *απεθανεν* (Gb″) cum ℵB C*DKLXΠ al^{10} Chr^{8,486} et^{1,644} Cyr^{4,683} And$^{cre 129}$ ... ς Ti *ετεθνηκει* cum AC^{3}ΓΔΛ unc^{7} al pler | *ο αδελφ. μου* (X etc *μου ο αδ.*) exeunte versu cum ℵBC*LX al^{10} a g l go syr^{sch} aeth etc ... Ti post *ουκ αν* cum AD 157. (syr^{hr}) ... ς ante *ουκ* cum C^{3}ΓΔΛΠ unc^{8} al pler b c e f ff$^{2.}$ vg

22. *και νυν* cum ℵ*BC*X al^{5} a Chr^{1,644} And$^{cre 129}$ et^{130} ... ς Ti *αλλα και νυν*, Ln [*αλλ.*] *κ. ν.* cum ℵ^{c}AC^{3}DL unc rell al pler it^{pler} vg rell

24. *η μαρθα* cum BC*DKLXΠ al^{20} ... ς om *η* cum ℵAC^{3}ΓΔΛ unc^{7} etc

ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναί,
κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς
τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ-
νησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος
πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ
ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην,
ἀλλ᾽ ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ᾽ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
τήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
θησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν
αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ
τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ
πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐ-

---

28. τουτο cum אBCLX al pauc cop aeth go And[cre 180] ... ς Ln ταυτα cum ADΓΔΛΠ unc[8] al omn fere it vg rell | μαριαμ cum ABCDKLΔΠ 33. ... ς μαριαν cum אXΓΛ unc[7] al pler And[cre 180]

29. εκεινη: אBC*LX 33. 69. 229** 249. f go sah cop syr[p] c.* et[hr] εκεινη δε | εγειρεται cum AC[2]ΓΔΛΠ unc[8] al pler l vg syr[sch] et[p txt] ... Ln ηγερθη cum אBC*DLX 33. 249. it[pler] fos mt go syr[p mg] arm aeth And cre | ερχεται cum AC[2]DΓΔΛΠ unc[8] al pler c e f g vg syr[p] cop ... אB C*LX etc ηρχετο

30. ην sine ετι cum ADLΓΔΛΠ unc[7] al pler l syr[utr] aeth Chr[8,421] ... Ln ην ετι cum אBCX al[4] b c f ff[2] g vg go cop arm; item F etc ετι ην

31. μαριαμ cum BC*DKLΔΠ 33. ... ς μαριαν cum אAC[2]XΓΛ unc[7] al pler | δοξαντες (Gb') cum אBC*DLX 1. 13. 22. 33. 78. 127. 157. syr[sch] et[p mg] cop arm aeth And[cre] ... ς Ln Ti λεγοντες cum AC[2]ΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go sah syr[p txt] et[hr]

32. μαριαμ cum BC*E*L 33. ... ς Ln μαρια cum אAC[2]DE[2]XΓΔΛΠ unc[7] al pler And[cre 181] | ιϲ cum א*ABC(*et[2])DKXΠ* et[3] 33. al[3] ... ς ο ιϲ cum א[c]C[3]LΓΔΛΠ[2] unc[7] al pler And[cre] | αυτου προς (vel εις) τ. ποδ. cum אA BCLXΓΔΛΠ unc[8] al longe plu f (*ei ad pedes*) go And[cre] ... ς (= Gb Sz) Ln εις (vel προς) τ. ποδ. αυτου cum D al mu it[pler] vg arm Chr[8,421] Cyr[4,684] | προς cum אBC*DLX al[5] Cyr And[cre] ... ς εις cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[8] al pler | μου ante απεθανεν cum אBC*LΔ 33. 254. et D μου ο αδ. απεθανεν ... ς Ln post απεθα. cum AC[3]XΓΛΠ unc[8] al pler ... 69. it vg arm post ο αδελφ.

33. ειδεν cum אBDEFGHSUΓΛΠ[2] al plu ... Ti ιδεν cum ACKLMXΔΠ* etc

τόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦσ.
36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲσ δὲ ἐξ
αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτοσ ὁ ἀνοίξασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τοῦ
τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦσ οὖν πάλιν
ἐμβριμούμενοσ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον,
καὶ λίθοσ ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦσ· ἄρατε τὸν λίθον.
λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότοσ Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει·
τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι
ἐὰν πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον·
ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἦρεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαρι-
στῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ μου. 42 ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκού-
εισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι
σύ με ἀπέστειλασ. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν·
Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼσ δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ
καὶ τὰσ χεῖρασ κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο.
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

---

35. *εδακρυσεν* sine copula cum ABCLX unc rell al pler sah syr^{p} ... ℵD 61** 69. 6^{pe} it vg go cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth *και εδακρ.*

37. *εδυνατο* cum B*CDKΠ al mu ... ϛ *ηδυνατο* cum ℵAB^{3}LXΓΔΛ unc^{7} etc

38. *εμβριμουμενοσ* cum ℵAU 69. 124. 131. 248 (:: cf Mc 14, 5) ... ϛ Ln Ti *εμβριμωμενοσ* (sed B*D *ενβριμ.*) cum BC^{3}DLΓΔΛΠ unc^{5} al pler Or cat (ox^{317} cord^{290}) ... C*X And$^{cre\,182}$ *εμβριμησαμενοσ*

39. *ο* $\overline{ισ}$ cum ℵBCLXΓΔΛΠ^{2} unc^{8} al omn fere Or$^{4,870.\,872}$ And$^{cre\,182}$ ... Ln om *ο* cum ADΠ*w^{scr} | *τετελευτηκοτοσ* (Gb″) cum ℵABC*DKLΠ al^{5} syr$^{p\,mg}$ And^{cre} ... ϛ *τεθνηκοτοσ* cum C^{2}ΓΔΛ unc^{7} (et X *τεθνεοτοσ*) al pler

40. *οψη* (Gb″) cum ℵABCDLXΔΛΠ^{2} unc^{6} al plu Or$^{4,867.\,871\,bis}$ ... ϛ *οψει* cum KUΓΠ* al permu Chr^{8,434} Cyr^{4,667} And$^{cre\,182}$

41. *τον λιθον* sine additam c. ℵBC*DLX 5. 24. 33. 157. 6^{pe} it^{pler} vg sah syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or^{4,371} et^{372} al ... ϛ (= Gb Sz) add *ου ην ο τεθνη-κωσ κειμενοσ* cum C^{3}EGHMSUΓΔΛ al longe plu ... AKΠ al mu f go syr^{p} add tantum *ου* (al^{2} *οπου*) *ην*, *οπου εκειτο*

44. *εξηλθεν* sine copula cum BC*L 5^{ev} sah Or^{4,377} ... ϛ (Gb^{00}) Ln praem *και* cum ℵAC^{3}XΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} etc, item D f (*et exiit statim*) vg And$^{cre\,183\,bis}$ praem *και ευθυσ* (And *ευθεωσ*) | *αυτοισ ο* $\overline{ισ}$ c. ℵAC^{vid}DXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn b c f ff$^{2.}$ vg syr^{utr} et^{hr} aeth ... Ti $\overline{ισ}$ *αυτοισ* c. B am for fu ing^{2} (et. l^{vid}) sah cop Or^{4,379}, item L Or^{4,377} *ο* $\overline{ισ}$ *αυτοισ* | *κ. αφε. αυτον* cum BC*L 33. 157. cop syr^{hr} aeth Or$^{4,377.\,378\,bis\,379}$ Ir$^{int\,306}$ (ex edd^{3}) ... ϛ Ln om *αυτον* cum ℵAC^{corr}DXΓΔΛΠ unc^{7}

45 *Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μα-*
ριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 *τινὲς*
δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ
ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 *Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,*
καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
μεῖα; 48 *ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐ-*
τόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον
καὶ τὸ ἔθνος. 49 *εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ*
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 *οὐδὲ*
18, 14 *λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ*
λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 *τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ*
οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν
ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 *καὶ οὐχ*

---

al pler it vg go syr[utr] arm Ir[int] (ex cdd[aliq] nuper ita ed) Cyr[4,660] And cre[184] ter

45. *πρ. τ. μαριαμ* cum BCDL 33. ... ϛ *πρ. τ. μαριαν* cum ℵAXΓΔ unc[7] al pler Or[4,380. 381bis] And[cre 184] | *α* cum ℵA*LXΓΔΛΠ unc[7] al pler (al[8] *οσα*) a b c f ff[2.] g l vg cop arm Or[4,380. 381 bis et 382ter] And[cre] ... A[2]B C*D etc *ο* | *εποιησεν* sine additam cum ABC*[vid]L 1. b c e l am fu for fos em ing iac gat mm tol sax go sah cop arm Or[4,381 bis et 382 d et 380] cdd ... ϛ (= Gb Sz) add *ο* (ℵ om) $\overline{ις}$ cum (ℵ)C[2]et[3]DXΓΔΛΠ unc[7] al pler a f ff[2.] g vg[cle] syr[utr] et[hr] aeth Or[4,382 a b c et 380 ed]

46. *ειπαν* cum ℵD ... ϛ Ln Ti *ειπον* cum ABCL unc rell al omn[vid] | *α* cum ℵBLXΓΔΛ unc[5] al plu a c f ff[2.] g vg sah syr[p] arm Or[4,381 bis et 382] ... AΠ etc *οσα* ... Ln *ο* cum CDM 69. 124. 249. b (*id quod*) e go cop aeth | $\overline{ις}$ c. BCDL ... ϛ *ο* $\overline{ις}$ c. ℵAXΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] Or[4,381 bis et 382]

47. *ποιει σημεια* cum ℵABLMX 33. sah Or Ath ... ϛ *σημ. ποι.* cum DΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg cop rell Chr

50. *λογιζεσθ.* (Gb'') cum ℵABDL 1. 22. 69. 122. Or[4,384. 391] Cyr[ds 205] Thdrt[2,192] ... ϛ *διαλογιζεσθε* cum XΓΔΛΠ unc[7] al pler Chr[8,446 et 447] | *υμιν* cum BDLMXΓ al plus[20] a b e ff[2.] l vg[cle] cop Or[int 2,136. 325 et 4,610] Chr[8,446] ... ϛ Ln *ημιν* cum AEGHIKSUΔΛΠ al plu c f g am em fu al sah syr[utr] et[hr] arm aeth Or[4, 384. 391. 392 quater et 396] ... ℵ 252. Thdrt[1,617 et 2,192] Chr[8,447] plane om

51. *επροφητ.* cum ℵBDLX 33.; M* *προφητευσεν* ... ϛ *προεφητ.* cum AIM[2] ΓΔΛΠ unc[6] al pler (et. in Or editum) | *ημελλεν* cum ABDILUΔ 1. 33. 69. 249. al pauc ... ϛ *εμελλ.* cum ℵEGHKMSXΓΛΠ al plu Or[4,384 bis et 395. 396] | $\overline{ις}$ cum ℵABDILXΓΔΛΠ*et[3] unc[7] etc ... ϛ (Gb[00]) praem *ὁ* cum Π[2] 69. al sat mu

ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διε- 10, 16
σκορπισμένα συναγάγῃ εἰσ ἕν. 53 [95.4] ἀπ' ἐκείνησ οὖν τῆσ ἡμέ-
ρασ ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
54 Ἰησοῦσ οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖσ Ἰουδαίοισ,
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν χώραν ἐγγὺσ τῆσ ἐρήμου, εἰσ Ἐφραὶμ
λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 [96.1] ἦν
δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, [97.10] καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰσ
Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆσ χώρασ πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούσ.
56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγαν μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
ἑστηκότεσ· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰσ τὴν ἑορτήν; 57 δεδώ-
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰσ ἵνα ἐάν τισ γνῷ
ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπωσ πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦσ πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰσ Βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν Λάζαροσ, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦσ. 2 [98.1] ἐποί- 11, 48

---

53. *εβουλευσαντο* cum ℵBD 13. 69. 124. 346. Or[4,397] Ath Chr ... ϛ Ti *συνεβουλευσαντο* cum AILXΓΔΛΠ unc[7] al pler Or[4,396 bis] Chron Cyr

54. *ιϛ ουν* cum ADIΓΔΛΠ unc[6] al pler Chron[1,409] ... ℵBLMX al[5] Or[4,397] et [398] Ath[250] *ο ουν ιϛ* | *εφραιμ* ita, non *εφραϊμ*, ABDEIKMSUXΓΛΠ etc (et. sah); ℵL al pauc cop *εφρεμ* etc ... ϛ *εφραϊμ* | *διετριβεν* cum ADIXΓΔΛΠ unc rell al pler it vg syr[sch] et[hr] et[p] Chron ... ℵBL 249. syr[p mg] Or[4, 397. 398. 400] *εμεινεν* | *μαθητων* sine *αυτ.* cum ℵBDILΓΔ 1. 33. 118. 2[pe] al[5] am fu arm Or[4,397. 398. 400] ... ϛ Ln add *αυτου* cum AXΛΠ unc[7] al pler it vg[cle] et[cdd plu] rell

55. *προ του* (D *πριν το*) *πασχα* (al[5] *προ της εορτης*) et. Or Chron ... G post *εαυτους* pon ... 33. 69. 108. 235. Cyr[4,698] om, hinc Gb[o]

56. *ελεγαν* cum ℵD ... ϛ Ln Ti *ελεγον* cum ABILX unc rell al omn[vid]

57. *δεδωκ. δε* sine *και* c. ℵABKLMUXΔΛΠ al[40] it vg cop syr[utr] arm Or[4,408] Chron[409] ... ϛ add *και* cum DEGHISΓ al plu | *εντολας* c. ℵBIM 1. 118. 254. i[scr] syr[p mg] Or[4,408 bis] ... ϛ Ln *εντολην* cum ADLXΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg etc

XII. 1. *λαζαρος* sine additam c. ℵBLX a c e sah syr[sch] et[hr] aeth Nonn[μ 8] ... ϛ Ti add *ο τεθνηκως*, Ln [*ο τεθν.*] cum ADIΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] b f ff[2.] g vg (sed b ff[2.] g vg vide post) go cop syr[p] arm pers[w] Chron [409] :: quamvis magnam veritatis speciem habeat vulgaris lectio *λαζ. ο τεθνηκως*, tamen nec incredibile est inlatum esse *ο τεθνηκως* quo manifestior res esset. | *εκ νεκρων*: b ff[2.] g vg pers[w] om | *ιϛ* (Ln Ti *ο*

ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος
Lc 10, 40 εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα
Mt 26, 6–12 λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας
Mc 14, 3–8 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
(Lc 7, 37 ss) ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδας
ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·
5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;
6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.
7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 [99.10] Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ

ις, sed א*B 13. 124. ις) cum א(*etc)ABDEGILΛ²Π al[20] f ff²· g vg etc ... ς om cum HKMSUXΓΛ* al plu a b c e Chron

2. εκ cum אBL (item it vg syr[utr] et[hr]) Or[4,407] (et[int 3,892]) ... ς Ln om cum ADIXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] | ανακειμ. συν αυτω cum אABDILΓΔΛΠ unc[7] al[150] Or[4,407] ... ς (= Gb Sz) συνανακειμενων αυτω c. minusc vix mu

4. λεγει δε cum אB cop go ... b c ff²· syr[sch] aeth *et dixit* (b *dicit*) ... ς Ln Ti λεγ. ουν cum ADIQXΓΔΛΠ unc[8] al pler f (*dixit ergo*) g vg syr[p] et[hr] ... L 33. 249. a e fos sah arm om copulam | ιουδας ο ισκαριωτ. cum אBL 1. 33. al[6] g vg sah cop[dz] syr[sch] et[hr] arm aeth perss Cyr[4,696] Aug[ioh 50,9] item D ιουδας απο καρυωτου .. a ς (sed Gb[oo] σιμ.) Ln ιουδας σιμωνος ισκαριωτης cum A(E)IKMQXΓΔΛΠ al pl (E al aliq ο ισκ.) f ff²· blan fos go syr[p] aeth[cod 3]·; item FGHU al b c (ff²· sah) cop[wi] ιουδ. σιμων ο ισκαριωτης | εις (K om) εκ τ. μαθ. αυτου (εκ cum אADIX etc; BLQ 33. 249. om) hoc loco cum אBL 33. 157. 249. sah syr[sch] et[hr] aeth pers[w] ... ς Ln ante ιουδας pon cum ADIQXΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg go syr[p] cop arm

6. εχων cum אBDLQ 1. 33. 157. 2[pe] g vg sah cop Or[3,490] et[4,419] (sed 1. Or[3,490] add και) ... ς Ln Ti ειχεν και cum AIXΓΔΛΠ unc[8] al pler a b c e f go arm (similiter aeth)

7. ινα et τηρηση (Gb') cum אBDKLQXΠ 33. 42. 145. 157. it[pler] vg sah cop syr[p mg] et[hr] arm aeth Nonn ... ς om ινα postque habet τετηρηκεν cum AIΓΔΛ unc[7] al pler f go syr[sch] et[p txt]

9. εγνω ουν ο (cum אB*L; ς Ln Ti om cum AB³IQX rell) οχλ. πολυς et. f g vg cop go syr[p] et[hr] ... D a (b c e ff²·) sah (syr[sch]) οχλος δε πολυς et ηκουσαν

ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζα- 11, 43
ρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 *ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ* 11, 53
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 *ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆ-*
γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ τὸν Ἰησοῦν.
12 [100.1] *Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ὁ ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν,* Mt 21, 1 ss Mc 11, 1 ss
ἀκούσαντεσ ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, 13 *ἔλαβον τὰ* Lc 19, 29 ss
βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγα-
ζον· ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ Ps 117 (118), 25—26
βασιλεὺσ τοῦ Ἰσραήλ. 14 [101.7] *εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκάθισεν*
ἐπ' αὐτό, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· 15 *μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·* Zch 9, 9
ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 [102.10]
ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδο-
ξάσθη Ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμ-
μένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 *ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλοσ ὁ ὢν*
μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν 11, 43
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 *διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ, ὅτι*

---

12. *οχλοσ* (et. Or[3,748] et[4,182]): BL *ο οχλ.* | *ο ελθων* (et. Or): ℵ*Δ 2pe om *ο* (ℵc suppl). | *ισ̅* cum ℵADLQXΔΛΠ unc[8] al plu ... ς (Gb[00]) praem *ο* c. BΓ al mu Or[4,182] Cyr[4,697].

13. *εκραυγαζον* cum ℵB[3]DLQ 122. 157. 44[ev], item B* *εκραυγασαν* ... ς *εκραζον* cum AXΓΔΛΠ unc[8] al pler Or[4,183]. Praeterea ℵADKQXΠ al[20] a ff[2.] fos cop etc add *λεγοντεσ*, hinc Ln [*λεγοντεσ*]: non addidimus cum BLΓΔΛ unc[7] al plu b c e f g vg go sah syr[p txt] Or[4,183] | *και ο βασιλ.* cum ℵ*et[cb]BLQ cop aeth Or[4,193] ... Ti *βασιλευσ* (omissis *και ο*) cum AΓΔΛ unc[7] al plus[100]; item ς Ln *ο βασιλ.* (omisso *και*) cum DKXΠ al mu sah Or[4,183]

15. *θυγατηρ* cum AB*DKLQXΔΛ (*θύγατηρ*) Π al pauc, item B[2] et[3] *η θυγατηρ* ... ς *θυγατερ* cum ℵEGHMSUΓ 1. 33. al pler Or[4,183. 193]

16. *ταυτα* sine copula cum ℵBLQ b e ff[2.] g l vg sah syr[hr] ... ς (Gb[0]) add *δε*, Ln [*δε*] cum ADXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] a c f cop etc | *αυτου οι μαθητ.* cum ℵB ... ς Ln Ti *οι μαθ. αυτου* cum ADLX unc rell (sed KΠ om *αυτου*) al omn[vid] etc | *ισ̅* cum ℵABEGKLMQSUXΓΛΠ al plu ... ς Ln *ο ισ̅* cum DHΛ al permu[vid]

17. *οτι* (et. [ς]e Gb Sz, item Ln quoniam B pro teste huius lectionis habebat) cum DE*KLΠ a b c e ff[2.] sah cop syr[sch] arm Chr[455] Cyr[4,699] ... ς Gb' (item debebat Ln) *οτε* cum ℵABE[2]GHMQSUXΓΔΛ al[100] f g vg go syr[p] et[hr] aeth pers[w] Apollin[cat cord 307]

18. *και* cum ℵAB[2]DLQ[vid]XΓΠ unc[5] al pler (item B* post *υπηντ. αυτω*, nec id a correctoribus deletum) f vg syr[p] et[hr] arm aeth ... B*(sed

ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 *οἱ οὖν Φαρι-*
σαῖοι εἶπαν πρὸσ ἑαυτούσ· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ
κόσμοσ ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
20 *Ἦσαν δὲ Ἕλληνέσ τινεσ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ-*
νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 *οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ*
Βηθσαϊδὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, θέ-
λομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 *ἔρχεται Φίλιπποσ καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ,*
ἔρχεται Ἀνδρέασ καὶ Φίλιπποσ καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 [103.4]
ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀποκρίνεται αὐτοῖσ λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δο-
ξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. 24 [104.10] *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,*
ἐὰν μὴ ὁ κόκκοσ τοῦ σίτου πεσὼν εἰσ τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸσ
μόνοσ μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 [105.8] *ὁ*
Mt 10, 39 16, 25 *φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν*
Lc 17, 33 *αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰσ ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.*
26 [106.10] *ἐάν ἐμοί τισ διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ*
ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονοσ ὁ ἐμὸσ ἔσται· ἐάν τισ ἐμοὶ διακονῇ, τιμή-

---

vide ante) EHΛΔ al[20] a b c e ff[2.] l tol go sah cop syr[sch] om | *ηκουσαν* c. ℵABDKLMQSXΔΠ al plus[40] it vg sah cop etc ... ς (= Gb Sz) *ηκουσε* cum EGHUΓΛ al plu syr[p]

19. *ειπαν* cum ℵB ... ς Ln *ειπον* cum ADLQ unc rell al omn[vid] | *ο κοσμοσ* cum ℵABΓΔΛΠ unc[7] al pler sah go syr[p txt] Chr[8,455] ... DLQX al[15] it vg cop etc add *ολοσ*

20. *ελληνεσ* ante *τινεσ* cum ℵBDLMQX 1. 33. 157. 249. 2[pe] it[pler] am fu for ing syr[sch] ... ς post *τινεσ* cum AEGHKSUΓΔΛΠ al pler a g vg[cle] go syr[p] arm | *προσκυνησωσιν* cum ℵABQXΓΔΠ al pler ... Ln (ex errore de Q) Ti *προσκυνησουσιν* cum DLΔ 157. al[2scr]

22. *ερχετ.* (ℵ 157. *και παλιν ερχ.*) *ανδρε. και φιλιππ. και λεγουσιν* cum (ℵ)ABL 157. a etc ... ς *και* (D om) *παλιν ανδρ.* (D *ο ανδρ.*) *και φιλιππ. λεγουσιν* cum (D)XΓΔΛΠ unc[7] al pler go syr[p] etc

23. *αποκρινεται* (B *-κρειν-*) cum ℵBLX 33. ... ς Ln Ti *απεκρινατο* cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg syr[utr] et[hr] etc

25. *απολλυει* cum ℵBL 33. ff[2.] ... ς Ln Ti *απολεσει* cum ADX unc rell al fere omn it[pler] vg rell :: cf ll. pp. | *φυλαξει*: b c f l vg *custodit* (iidem antea *perdet*), ff[2.] *custodit* (antea *perdit*)

26. *εμοι* (L *μοι*) *τισ διακονη* cum ℵABKLMUXΠ al[15] go etc ... D al[8] it vg arm *τισ εμοι* (D *μοι*) *διακ.* ... ς *εμοι διακ. τισ* cum EFGHSΓΔΛ al plu | *εαν* sec c. ℵBDLX al[10] a e vg sah syr[sch] et[hr] arm Chr[8,460] ... ς (= Gb Sz) *και εαν* cum ΑΓΔΛΠ unc[8] al pler f go cop syr[p] aeth; similiter b c l *si quis autem*

σει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 [107.4] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί
εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆσ ὥρασ ταύτησ. [108.10] ἀλλὰ διὰ
τοῦτο ἦλθον εἰσ τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ
ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν
δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλοσ ὁ ἑστὼσ ἀκούσασ ἔλεγεν βροντὴν γε- 17, 4 s
γονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελοσ αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὐ δι᾽ ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶσ.
31 νῦν κρίσισ ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου 16, 11
τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆσ γῆσ, 3, 14
πάντασ ἑλκύσω πρὸσ ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ 18, 32
θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ·
ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα, Ps 88 (89), 2
καὶ πῶσ λέγεισ σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίσ 110, 4 Dan 7, 14
ἐστιν οὗτοσ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶσ ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡσ τὸ φῶσ
ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶσ καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ

---

27. Gb Sz Ln ταύτησ; (cum interrogatione)

29. ουν cum ℵADLX unc[12] al omn[vid] it[pler] vg etc: B a om, hinc Ln [ουν] | εστωσ cum ℵBEFHLSUΓΔΛ al plu ... Ln εστηκωσ c. ADGKMXΠ al mu | ακουσασ sine copula cum ℵD 1. 69. l (vide et. e) go sah cop ... ς Ln Ti και ακου. cum ABLX unc[12] al pler it[pler] vg etc

30. ις̅ (Gb′) cum ℵBDGKSXΓΠ al[50] ... ς Ln ο ις̅ cum AEFHLMUΔΛ al plu | η φω. αυτη cum ℵABDLMU[2]X al plus[10] a b c e f am fu for ing syr[hr] Chr [8,461] Cyr[4,706] Hil[1031] et[1081] ... ς αυτη η φωνη cum EFGHKSU*ΓΔ(*om η) ΛΠ al pler l vg[cle] Tert[prax 28] syr[utr] etc

32. παντασ cum ℵ[c]ABL unc rell al pler syr[utr] go arm Or[1,309] et [2,581. 640. 788] et [3,587] et [4,446] Ath[55] et [887] Epiph [680] Chr [462] etc ... ℵ*D 56. it vg go syr[hr] aeth etc παντα. Cf Aug[ioh 52, 11] „non autem dixit *omnes*, sed *omnia*."

34. ουν cum ℵBLX 249. al sah syr[p mg] ... ς Ln Ti om cum ADΓΔΛΠ unc[8] al pler it vg cop syr[sch] et[p tx] et[hr] arm Chr[8,463] | λεγεισ συ cum BLX cop syr[utr] Chr[8,463] Victorin[ari 1,11] (Gall [8,156]) ... ς Ln συ λεγεισ cum ℵADΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] it vg sah rell Ath [881] | οτι sec (et. it[pler] Cyp Ath): EFGHSΓΔ al[90] g vg aeth sl[omn] om, hinc Gb[oo]

35. εν υμιν cum ℵBDKLMXΠ al[20] it vg go cop syr[p] ... ς (= Gb Sz) μεθ υμων cum AEFGHSUΓΔΛ al plu sah syr[sch] et[hr] arm aeth | ωσ cum AB DKLXΠ 1. 33. 42. 108. w[scr] syr[p mg] (*quamdiu*) Cyr[4,72] ... ς εωσ cum ℵΓΔΛ unc[7] al pler Chr

σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 *ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, πιστεύετε εἰσ*
Lc 16, 8 *τὸ φῶσ, ἵνα υἱοὶ φωτὸσ γένησθε.*
Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 *τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότοσ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ*
Es 53, 1 Ro 10, 16 *ἐπίστευον εἰσ αὐτόν,* 38 *ἵνα ὁ λόγοσ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη-*
Es 6, 9 s *ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων*
Mt 13, 14 s pp Act 28, 26 s *κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;* 39 [109.1] *διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο*
πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐασ· 40 *τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺσ*
ὀφθαλμοὺσ καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖσ
ὀφθαλμοῖσ καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι
(Es 6, 1) *αὐτούσ.* 41 [110.10] *ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐασ ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-*
τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 *ὅμωσ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-*
9, 22 *των πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺσ Φαρισαίουσ οὐχ*
5, 44 *ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται·* 43 *ἠγάπησαν γὰρ τὴν*
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 [111.1]
Ἰησοῦσ δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰσ
ἐμὲ ἀλλὰ εἰσ τὸν πέμψαντά με, 45 *καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν*
8, 19 8, 12 *πέμψαντά με.* 46 [112.10] *ἐγὼ φῶσ εἰσ τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα*
πᾶσ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 *καὶ ἐάν τίσ*
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ

---

36. *ωσ* cum ℵABDLΠ* etc ... ς *εωσ* cum ΧΓΔΛΠ[3] unc[8] al pler | ιˉσˉ cum ℵ*B DL ... ς ο ιˉσˉ cum ℵ[c]ΑΧΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid]

40. *επωρωσεν* cum AB*KLX 13. 33. 346. al[5] Eus[dem454]; item ℵΠ Did[tri1,19] *επηρωσεν* (similiter 63. 122. 259. *πεπηρωκεν*) ... ς Ln *πεπωρωκεν* c. B[3]ΓΔΛ unc[7] al pler Eus[dem 312] al | *στραφωσιν* cum ℵBD* 33. ... ς *επιστραφωσιν* cum AD[2]EFGHSUΓΔΛ al pler; item KLMXΠ etc *επιστρεψωσιν* | *ιασομαι* (Gb″) c. ℵABDU*ΧΔΛΠ unc[7] al plu Did[tri 1,19] ... ς *ιασωμαι* cum LU[2]Γ al plu

41. *οτι* cum ℵABLMX 1. 33. 97. 252. c[scr] e sah cop arm Epiph[148] Or int[4,577] (ante Delarue) ... ς *οτε* cum DΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg syr utr et[hr] go aeth Or[int 4,577] (ex ed[ruae]) Eus[dem 310. 312. 454] Did[tri]

43. *ηπερ* cum ABDΓΔΠ unc[8] al pler Const[5,6,2] (it vg *magis* vel *potius quam*) ... ℵLX 1. 33. 69. 118. 157. 2[pe] al[5] *υπερ*

44. *αλλα* cum ℵBDLΔ ... ς *αλλ* cum ΑΧΓΛΠ unc[8] al certe pler

47. *μη*: D a b c ff[2.] l* fos Amb[poenit 405] om, item (qui *πιστ.*) om 8 al plus[15] f go, hinc Gb[0] | *φυλαξη* (Gb″) cum ℵABDKLXΠ al[20] a b c ff[2.] g l vg sah cop syr[sch] et[p txt] et[hr] arm aeth Ath[490] Nonn[μ 185] ... ς *πιστευση* cum EFGHMSUΓΔΛ al plu f q go syr[p mg]

γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ 8, 17
ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα
αὐτόν· ὁ λόγοσ ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνοσ κρινεῖ αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ᾽ ὁ πέμψασ με 5, 45
πατὴρ αὐτόσ μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ 14, 10
οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιόσ ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ,
καθὼσ εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ λαλῶ. 6, 63

XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα εἰδὼσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἦλθεν Mt 26, 17
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸσ τὸν πατέρα,
ἀγαπήσασ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰσ τέλοσ ἠγάπησεν αὐ-
τούσ. 2 [113.9] καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότοσ 13, 27
εἰσ τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδασ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτησ,
3 [114.3] εἰδὼσ ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰσ τὰσ χεῖρασ, 3, 35
[115.10] καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸσ τὸν θεὸν ὑπάγει,
4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέν-

---

49. *δεδωκεν* c. ℵABMX al plus[80] etc ... ς *εδωκε* cum DLΓΔΛΠ unc[7] al plu

50. *εγω λαλω* cum ℵABLMX 1. 33. 69. 118. 157. 249. 346 al[10] b c f ff[2.] g q vg cop arm Tert[prax 23] Bas[2,234] ... DΓ 44. a em Chr[8,470] om *εγω* ... ς Ti *λαλω εγω* cum ΔΛΠ unc[7] al pler sah syr[utr] aeth Cyr[4,715]

XIII. 1. *ηλθεν* cum ℵABKLMXΠ al plus[80] Or[1,288] ... ς *εληλυθεν* cum EFG HSUΓΔΛ al longe plu ... D *παρην*

2. *γενομενου* cum ℵ*BLX d aeth Or[4,404. 405. 407. 419] Nonn[v 7] ... ς Ln *γενομενου* c. ℵ[c]ADS[r]ΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[1,391] Chr[8,474] Cyr[4,720], item *caena facta* it vg etc | *ινα παραδ. αυτ. ιουδασ σιμωνοσ ισκαριωτησ* (LM g vg etc -*ωτου*) cum ℵBLMX b ff[2.] g l vg arm Or[2,126] et[4,404 cod 407. 409. 416. 419. 425] et[cat eph] ... ς Ln *ιουδα σιμωνοσ ισκαριωτου* (D e *απο καρυωτου*) *ινα αυτον παραδ.* c. ADΓΔΛΠ unc[7] al pler a c e f m[118] q syr[utr] et[hr] aeth Or[4,404 ed] et[428] et[int 1,144] etc (D Or et Or[int] *παραδ. αυτον*, sic Ln) | *παραδοι* cum ℵ*BD* ... ς *παραδω* cum ℵ[c]AD[2]LX unc rell al omn[vid] Or etc

3. *ειδωσ* sine additam cum ℵBDLX al pauc a c e ff[2.] vg aeth Or[1,283] et[4,404] ... ς (Gb[oo]) add *ο ιησουσ*, Ln [*ο ιησουσ*] cum AΓΔΛΠ unc[8] al pler b f m[118] q etc | *εδωκεν* cum ℵBKL 1. 57. 239. 254. Or[1,283] et[4,407. 408 quater] et[409 bis] Bas[eth 311 cod] Cyr[4,720] ... ς Ln Ti *δεδωκεν* cum ADXΓΔΛΠ unc[7] al pler Or[4,404] Chr[8,474]

*τιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰσ τὸν νιπτῆρα, καὶ
ἤρξατο νίπτειν τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ
ᾧ ἦν διεζωσμένοσ. 6 ἔρχεται οὖν πρὸσ Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·
κύριε, σύ μου νίπτεισ τοὺσ πόδασ; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδασ ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέ-
γει αὐτῷ Πέτροσ· οὐ μὴ νίψῃσ μου τοὺσ πόδασ εἰσ τὸν αἰῶνα.
ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεισ μέροσ μετ᾽ ἐμοῦ.
9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ· κύριε, μὴ τοὺσ πόδασ μου μόνον
ἀλλὰ καὶ τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ·*
15, 3 *ὁ λελουμένοσ οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ᾽ ἔστιν καθαρὸσ ὅλοσ·*
6, 64 *καὶ ὑμεῖσ καθαροί ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντεσ. 11 ᾔδει γὰρ τὸν
παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντεσ καθα-
ροί ἐστε.*

12 *Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια*

---

6. *λεγει* sine copula cum BDL 1 m^{113} cop syr^{hr} etc Or^{4,411} ... ϛ (Gb^{oo}) Ln *και λεγει* c. ℵAΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} a b c f ff^{2} g q vg syr^{p} arm aeth Chr^{8,475} Cyr^{4,721} | *αυτω* sine additam cum ℵ*B b syr^{hr} aeth Or^{4,411} Cyr^{4,721} ... ϛ add *εκεινοσ* cum ℵ^{c}ADLΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} ff^{2} l m^{113} syr^{p} arm Chr^{8,475}; item a c e f g q vg cop add *Petrus*, syr^{sch} *Simon*

8. *μου* (Latt *mihi*) ante *τουσ ποδασ* cum BCL 157. 235. 435. b c e f ff^{2} g m^{113} q vg Or$^{4,413.\ 416.\ 417}$ ter et ^{428} Chr^{8,476} e; item D 1. 69. 346. ante *νιψ.* ... ϛ post *τ. ποδασ* c. ℵAΓΔΛΠ unc^{8} al pler a l Or^{4,411} Chr^{8,476} b Cyr^{4,722} | *ις αυτω* cum ABC*L am fu for Or^{4,411} ... ϛ *αυτω ο* (EGKΠ*et^{2} al aliq om) *ις* c. ℵΓMSUΓΔΛΠ^{2} al pler a c f q vg^{cle} syr^{utr} ... C^{3}D etc *ις* absque *αυτω*

10. *ις* cum B Or^{4,411} ... ϛ Ln *ο ις* cum ℵACD unc rell al omn^{vid} | *ουκ εχει χρειαν* cum ℵABC* a e q Or$^{4,411.\ 414.\ 418.\ 419}$ Tert$^{bapt\ 12}$ Amb^{ps} ^{48,948} et $^{luc\ 1491}$ Aug$^{ioh\ 56,3}$ ... ϛ *ου χρειαν εχει* cum C^{3}DLΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} d Chr^{8,475} Cyr^{4,724} Amb^{bis} al | *νιψασθαι* sine additam (Gb') cum ℵ c fu for fos gat harl mm (addito *iterum*) Or$^{4,414\ ter\ 418\ bis\ 419}$ Tert^{bapt} (*non habet necesse rursum*) Hier$^{iovin\ 2}$ (*non necesse habet ut iterum lavet*) ... ϛ Ti *η τουσ ποδασ νιψ.* cum AC^{2}E*GMSUΓΔΛ al pler Cyr^{4,724}; item Ln *ει* (K *η*) *μη τουσ ποδασ νιψ.* cum BC*KLΠ al^{10} Or ^{4,411} txt Chr, item it^{pler} vg etc ... D *την κεφαλην νιψ. ει μη τουσ ποδασ μονον*

11. *οτι* c. BCL 33. a b c f ff^{2} l q syr^{utr} Cyr^{4,724} ... ϛ om c. ℵAΓΔΛΠ unc^{8} al pler e g m^{113} vg Or^{4,411}

12. *και ελαβεν* cum BC*et^{3}DΓΔΛΠ unc^{8} al pler e q vg go syr^{p} et^{hr} Or^{4,419} Bas$^{eth\ 296}$ Chr^{8,476} Cyr^{4,726} ... Ln om *και* cum ℵAC^{2vid}L 33. al a b c f

αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖσ· γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν; 13 [116.3] ὑμεῖσ φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλοσ καὶ ὁ κύριοσ, καὶ
καλῶσ λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 [117.10] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺσ
πόδασ ὁ κύριοσ καὶ ὁ διδάσκαλοσ, καὶ ὑμεῖσ ὀφείλετε ἀλλήλων
νίπτειν τοὺσ πόδασ· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼσ
ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ποιῆτε. 16 [118.3] ἀμὴν ἀμὴν λέγω 15, 20 Mt 10, 24
ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολοσ Lc 6, 40 22, 27
μείζων τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε
ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 [119.10] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα Ps 40 (41), 9 (10.) Act 1, 16
τίνασ ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ
τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω
ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 4, 29
20 [120.1] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ Mt 10, 40 Lc 9, 48
λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 [121.4] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ Mt 26, 21—55
ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με. 22 [122.1] ἔβλεπον εἰσ ἀλλήλουσ οἱ μαθηταί, ἀπορούμε- Mc 14, 18—21

---

ff[2.] g l m[118] fos cop syr[sch] arm aeth | *και ανεπεσεν* cum ℵ*BC* (et[2]?) 157. a e cop syr[sch] et[hr] aeth Or[4,419]; item Ln *και αναπεσων* cum ℵ[c]AL 33. 249. b c f ff[2.] g l q m cop Chr[8,476] ... ς *αναπεσων* cum C[3]DΓΔΛΠ unc[8] al pler vg go syr[p] Bas[eth] Cyr

15. *δεδωκα* cum ℵAKMΠ al[60] Bas[eth 311. 313] Cyr[4,726] ... ς Ln Ti *εδωκα* c. BCDEFGHLSUΓΔΛ al plu Or etc

18. *εγω* sine additam cum BCDL unc rell al plu a b e f ff[2.] g vg syr[p] etc Or[4, 423. 425 bis et 426] etc ... ℵAKΠ al[30] c l q cop syr[sch] arm Cyr[4,729] add *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] | *τινασ* cum ℵBCLM 33. 157. Or[quater] Cyr ... ς Ti *ουσ* cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler Eus[dem] et[ps] Thdrt | *μετ εμου* cum ℵADΓΔΛΠ unc[8] al pler a b c e f ff[2.] g l q vg go cop syr[utr] arm Or[4,426] etc ... BCL 127* 249. b[scr] tol aeth Or[4, 423. 425. 427] Eus[ps] Cyr[4,729] com *μου* | *τον αρτον*: E* q add *μου* | *επηρκεν* cum ℵAUΠ 1. ... ς Ln Ti *επηρεν* cum BCDL unc rell al pler Or[4, 423. 425.] etc

19. *πιστευ. οταν γεν.* cum ℵBI[b]L a b e g l am for fu ing mt cop Or[4,426. 427. 430] Cyr[4,732] ... ς Ln *οταν γεν. πιστ.* cum ACDΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] c f ff[2.] q vg[cle] go syr[utr] arm Or[4, 426. 427] Thdrt[1,864] | *πιστευσητε* cum ℵADLΓΔΛΠ unc[8] al omn[vid] Or[4,426. 427 a] ... BC Or[4,427 b. d et 430] *πιστευητε*

20. *αν* cum ℵ(A α)BCI[b]KLMXΠ 33. etc ... ς *εαν* cum DEFGHSUΓΔΛ al pler Or[4,431. 432] Chr[8,481]

21. *ις̅* cum ℵBL ... ς Ln *ο ις̅* cum ACDX unc rell al fere omn Or[4,432 bis]

22. *εβλεπον* sine copula cum ℵ[c]BC 16. 245. q[scr**] e arm (Or[4,437]) ... ς

Lc 22, 21–23 νοι περὶ τίνοσ λέγει. 23 [123. 10] ἦν ἀνακείμενοσ εἷσ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ· 24 νεύει
οὖν τούτῳ Σίμων Πέτροσ καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίσ ἐστιν περὶ οὗ
21, 20 λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνοσ οὕτωσ ἐπὶ τὸ στῆθοσ τοῦ Ἰησοῦ
λέγει αὐτῷ· κύριε, τίσ ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνόσ ἐστιν
ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. [124. 9] βάψασ οὖν τὸ ψω-
μίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτου. 27 καὶ

(Gb^{0}) Ln add *ουν* cum ℵ*ADLXΓΔΛΠ unc^{8} al pler it^{pl} vg etc; al^{12} a syr^{sch} aeth Or^{4,435} add *δε*

23. *ην* sine copula cum BC*L 3. 80. 87. f^{scr} syr$^{p\ txt}$ Or$^{4,437.\ 438}$ ... ς Ln add *δε* cum ℵAC^{2}DXΓΔΛΠ unc^{8} al pler a c f ff$^{2.}$ q go cop etc; item b g l vg add *ergo* | *εκ των* cum ℵABCDI^{b}KLMXΔΠ al^{15} it vg sah^{mün} cop syr^{utr} Or^{bis} Cyr ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum EFGHSUΓΛ al pler go

24. *ουν* cum ℵABC^{2}DILXΓΔΠ unc^{8} al pler it^{pl} etc ... C*Λ etc om | *και λεγει* (a *dicens*, b c g q vg *et dixit*) *αυτω* (a q Or^{438} om) *ειπε* (g vg Or^{438} cod om) *τισ εστιν* c. BCILX 33. a b c f ff$^{2.}$ g l q vg aeth Or^{4,437} et ^{438}. Item ℵ, sed praem *πυθεσθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν* (pergit igitur *και λεγει αυτω· ειπε τισ εστ. περ. ου λεγει*). Similiter e ... ς *πυθεσθαι τισ αν ειη* (D add *ουτοσ*) cum ADΓΔΛΠ unc^{8} al pler go syr^{utr} (cop) arm Cyr^{4,785}. Praeterea Gb^{0} *τισ αν ειη* (haec cop om, c aeth om *τισ εστ.*)

25. *επιπεσων* cum ℵ*AC^{3}DΓΔΛΠ^{2} unc^{7} al pler Cyr^{4,785} ... Gb' Ln Ti *αναπεσων* cum ℵ^{c}BC*KLXΠ* al^{20} Or$^{4,437.\ 440}$ | *ουν* c. ℵDLMXΔ 1. 13. 33. 69. 118. 157. 346. 2^{pe} 8^{pe} a b c f g l vg sah^{mün} cop^{wi} syr$^{p\ mg}$ ... ς Ln *δε* cum AEFGHKSUΓΛΠ al pler ff$^{2.}$ q go cop^{dz} syr$^{p\ txt}$ arm aeth Cyr ... Ti om plane (Gb^{0}) cum BC e Or^{4,437} | *εκεινοσ* (cop syr^{sch} add *ο μαθητησ*): sah^{mün} om, hinc Gb^{0} | *ουτωσ* c. BCEFGHLMXΔ etc, item KSUΓΛ al^{10} *ουτοσ* ... ς Ln om cum ℵADΠ 1. 69. al mu it vg rell Or^{4,437}

26. *αποκρινεται* sine copula cum ℵ*AC^{3}DΓΔΛΠ unc^{7} al omn fere it^{pler} vg go cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ ... Ti add *ουν*, Ln [*ουν*] cum ℵ^{c}BC*LX a syr$^{p\ mg}$ Or^{4,437} Cyr^{4,785} (:: de BC Or vide ante) | *ο ις* c. ℵACDL unc rell al omn^{vid} Or Cyr ... Ti *ις* cum BM | *βαψω το ψωμιον* (sic et C) *και δωσω* (L *δω*) *αυτω* (Gb') cum BCL cop arm aeth (similiter syr^{sch}; arm aeth *αυτω* non expri) Or$^{4,441\,a}$ et (omissis *κ. δωσ. αυτ.*)^{437} et $^{441\,e}$ ... ς Ln *βαψασ* (Ln *εμβαψασ* cum ADKΠ al) *το ψωμιον επιδωσω* (Cyr *δωσω*, MX 157. *δωσω αυτω*) cum ℵADXΓΔΛΠ unc^{8} al omn^{vid} it vg go syr^{p} Const^{5,14,2} Chr^{8,453} Cyr^{4,785} Thdrt^{1,1382} :: lectio *βαψω τ. ψ. και δ. αυτω* ab omni parte commendatur et a correctore alienissima est) | *βαψασ* (Π^{2} *εμβ.*) *ουν* c. ℵBCLXΠ^{2} 33. a Or$^{4,437.\ 444}$ Cyr^{4,787} ... ς Ln *και εμβαψασ* cum ΑΓΔΛΠ unc^{8} al pler; item D etc *και βαψασ* | *λαμβανει και* cum ℵ^{ca}BCLMX 33. syr$^{p\ mg}$ aeth Or$^{4,437.\ 441.\ 444}$ ... ς Ln om cum ℵ*et^{cb}ADΓΔΛΠ unc^{7} al pler it vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop rell Cyr | *ισκαριωτου* cum

μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. 125.10 λέ-
γει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς
ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν,
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρα-
σον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ.
30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ 7, 33 s
καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε 8, 21 s
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα

ℵBCI^b LMXΠ² 33. 157. 435. al aliq g am fu for ing Or^{4,437 cod} et ^{441 a cod} et ^{444 cod} ... ς Ln ισκαριωτη cum ΑΓΔΛΠ* unc⁷ al pler go cop arm Or ^{4,426} et ^{437 ed} etc ... D απο καρυωτου

27. ις cum BL ... ς Ln ο ις cum ℵACDI^b X unc rell al omn^{vid} Or^{4,437}

29. ιουδας cum ℵABFLMUX 1. 13. 33. 69. al^{10} Or^{4,437} ... ς ο ιουδ. cum CD EGHKSΓΔΛΠ al pler Cyr | ις cum ℵB Or^{4,437} ... ς Ln ο ις cum ACDL unc rell al pler Cyr^{4,742}

30. ευθυς (Gb') cum ℵBCDLX 249. Or^{4,443 bis} et ^{444} Cyr^{4,742} ... ς ευθεως cum ΑΓΔΛΠ unc⁷ al pler. Item ευθ. (e om) post εξηλθ. dedimus (Gb') c. ℵBCDLX 33. 69. 249. 346. 440. b c ff²· g l vg cop arm aeth Or^{4,443.444} ... ς ante εξηλθ. cum ΑΓΔΛΠ unc⁷ al pler a f q go syr^{utr} Cyr

31. οτε ουν (et. ς^e) cum ℵBCDLX 1. 33. 69. 157. 249. 254. 346. al mu^{vid} it (exc q) vg (exc fos) etc ... ς Gb Sz om ουν cum AEFHKMSΓΔΠ al plus^{90} q fos sax go syr^{utr} Chr^{8,484}. Praeterea testes plerique qui ουν omittunt coniungunt οτε εξηλθ. cum ην δε νυξ, sic et. ς (item Bengel, Knapp alii) | λεγει ις cum ℵBLΛ 3. 44. al^{2 scr} ... ς Ln λεγ. ο ις cum A CDΓΔΠ unc rell al pler Cyr^{4,744}

32. ει ο θεος εδοξ. εν αυτω cum ℵ^c AC²ΓΔΛ unc⁸ al pler e f l² q vg sah mün cop go syr^{sch} eth^r arm aeth^{edd} Or^{4,445} et^{447} etc ..... ℵ*BC*DLXΠ al^{12} a b c ff²· g l* fu harl syr^p aeth^{1.2.3.} et^c Tert^{prax 23} om, hinc Ln [ει ο θε. εδ. ε. αυτ.] | εν αυτω sec loco cum ℵ* et^{cb} BHΛ al pauc Or^{4,445} et ^{447 bis} ... ς Ln Ti εν εαυτω cum ℵ^{ca} ACDLX unc rell al pler Chr^{8,485} Cyr^{4,744}

33. μικρον c. ABCDΔΛΠ unc⁸ al pler a b e ff²· g q vg etc: ℵLXΓ al^{15} c f l go Eus^{ecl 102} al add χρονον | οτι ... ℵ*D 249. al⁴ b c e ff²· l vg Cyr om | εγω υπαγω (Gb') cum ℵABCDKLMUXΠ al^{50} c e (ego sum) f ff²· g l vg go arm Or^{4,454 bis} etc ... ς Ti υπαγω εγω cum EFGHSΓΔΛ al plu a (sum ego) b q syr^{utr} Chr^{8,486}

13, 12. 17 ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ, καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ ἵνα καὶ ὑμεῖσ ἀγαπᾶτε
ἀλλήλουσ. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντεσ ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε,
ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοισ. 36 [126.1] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτροσ·
κύριε, ποῦ ὑπάγεισ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεισ δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ
Πέτροσ· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυ-
Mt 26, 34 Mc 14, 30 χήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦσ· τὴν ψυχήν σου
Lc 22, 34 ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεισ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ
ἕωσ οὗ ἀρνήσῃ με τρίσ.

XIV.

14, 27 1 [127.10] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰσ τὸν
θεόν, καὶ εἰσ ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρόσ μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τό-

---

36. *απεκριθη* sine *αυτω* cum BC*L 229* it^{pler} vg go cop arm syr^{hr} ... ς (Gb^{0}) add *αυτω* c. ℵAC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{7} al pler q fu fos syr^{sch} et^{p} aeth Chr^{8,491} Cyr^{4,755} | $\overline{ις}$ cum ABC*L 440. ... ς ο $\overline{ις}$ cum ℵC^{3}DXΓΔΛΠ unc^{7} al pler Chr Cyr | *οπου εγω* (Schu „bene") c. ℵDS^{mg}UX al^{70} it vg go sah^{mün} cop arm syr^{hr} Or$^{4,295.\ 409}$ al ... ς Ln Ti om *εγω* cum ABCEGH KLMS^{txt}ΓΔΛΠ al plu^{vid} syr^{utr} | *ακολουθησ. δε υστερον* cum ℵBC*LX 1. 33. it vg Or^{4,295} Cyr^{4,755} al ... ς *υστερ. δε ακολουθ. μοι* (D ante *ακολ.* pon; Δ al^{4} cop go syr^{utr} aeth Chr$^{8,491\,txt}$ ex$^{mosc\,4}$ om, hinc Gb^{00}) cum AC^{3}DΓΔΛΠ unc^{7} al pler cop go syr^{utr} et^{hr} arm
37. *πετροσ* cum ℵACEGHKL^{2}SUXΓΔΛΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *ο πετροσ* cum BL*M al mu Cyr^{4,757} ... D om plane | *κυριε* ... ℵ* 33. 249. al pauc vg etc om |. *ακολουθησαι* (B -*θειν*) *αρτι* (157. al pauc om; hinc Gb^{00}) cum ℵA(B)C^{3}ΓΔΛΠ 157. al pler it vg go cop syr^{utr} et^{hr} etc ... C*DLX etc *νυν ακολουθησαι* (C* -*θειν*), sed D insuper add *αρτι* | ℵX *υπερ σου την ψυ. μου θησω*
38. *αποκρινεται* cum ℵABC*LX al^{10} syr^{sch} (*dicit*) et^{p} ... ς *απεκριθη* cum C^{3}DΓΔΛ^{2}Π unc^{7} al pler it vg etc. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum C^{3}EGHSUΓΔΛ^{2} al plu b f q vg^{cle} cop syr^{sch} aeth Cyr ... omisimus cum ℵABC*KLMXΠ al permu a e am fu for ing em go syr^{p} arm | $\overline{ις}$ c. ℵAB C*DKLXΠ* et^{3} al mu ... ς (Gb^{0}) praem ο c. C^{3}ΓΔΛ^{2}Π^{2} unc^{6} al pler Cyr | *φωνηση* (Gb') cum ℵABGKUXΓΛΠ al^{70} ... ς *φωνησει* cum CDEHLMSΔ al plu Or^{4,411} Cyr | *αρνηση* cum BDLX 1. Or^{4,411} ... ς *απαρνηση* cum ℵACΓΔΛΠ unc^{7} al pler Cyr^{4,751}

XIV. 2. *οτι* cum ℵABC*DKLXΠ al^{20} b c ff$^{2.}$ g vg cop syr^{utr} et^{hr} arm ... ς om c. C^{corr}HΓΔΛ unc^{6} al pler a e f q go aeth

πον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν 14, 18 12, 26
ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶσ πρὸσ ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ 17, 24
καὶ ὑμεῖσ ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει 13, 33. 16
αὐτῷ Θωμᾶσ· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεισ, καὶ πῶσ οἴδαμεν
τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸσ καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶσ ἔρχεται πρὸσ τὸν πατέρα εἰ μὴ δι᾽ ἐμοῦ. 7 εἰ 8, 19
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιπποσ·

---

3. *και ετοιμασω* cum ℵBCLNSUXΛΠ al permu it^{pler} vg syr^{p} et^{br} arm aeth ... DM al plus^{60} f q cop Cyr$^{glaph\ 325}$ *ετοιμασαι* ... Ln *ετοιμασω* cum AEGKΓΔ al^{40} go syr^{sch} | *τοπον υμιν* cum ℵBDKLNXΓΠ al mu cop ... ς Ln Ti *υμιν τοπ.* cum ACEGHMSUΔΛ al plu b c f ff^{2} g q vg go syr^{utr} et^{br} arm aeth | *παραλημψ.* cum ℵAB*DNX ... ς *παραληψ.* cum B^{3}CLΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid}
4. *εγω* c. ℵABCNQΓΔΛΠ unc^{7} al plu c f g vg cop etc ... DLX al^{10} a b e ff^{2} q arm aeth Chr^{8,493} om, hinc Ln [*εγ.*] | *οιδατε την οδον* (Gb′) cum ℵB C*LQX 33. 157. al pauc a cop aeth pers^{p} ... ς *οιδατε και την οδον οιδατε*, item Ln *οιδατ.* [*και*] *την οδ.* [*οιδατ.*], cum AC^{3}DNΓΔΛΠ unc^{7} al pler it^{pler} vg go syr^{utr} et^{hr}
5. *και πωσ* cum ℵAC^{3}NQXΓΔΛΠ al omn^{vid} c e f ff^{2} g m^{4} q vg cop syr^{utr} et^{hr} rell Chr^{8,493} Cyr^{4,767} Tert$^{prax\ 24}$ ... Ln om *και* cum BC*L a b aeth | *οιδαμεν* (D b e m Tert post *τ. οδον* pon) *την οδον* (Gb′) cum BC*D a b e m aeth Cyr Tert^{prax} ... ς *δυναμεθα την οδον ειδεναι* cum (ℵ)AC^{3}(K)LNQXΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} c f ff^{2} g q vg syr^{utr} et^{hr} (arm) rell
6. $\overline{ις}$ cum ℵC*L ... ς Ln *ο* $\overline{ις}$ cum ABC^{3}DNQX unc rell al omn^{vid}
7. *εγνωκατε* cum ℵD* 8^{pe} cop (Latt vide post) ... ς Ln Ti *εγνωκειτε* cum ABCD^{2}LNQX unc rell al pler etc. Ex Latt vg Ir$^{int\ 236\ ed}$ Tert prax^{24} *cognovissetis*, f *cognosceretis*; sed a b c d e ff^{2} m Ir^{erasm} et ^{gall} al *cognovistis*; q *nostis*, Hil^{939} *scitis* | *εμε* c. ℵD Chr^{8,494} ... ς Ln Ti *με* cum BCL unc rell al pler ... A 59. om | *γνωσεσθε* cum ℵD* (d *scietis*), cui respondet *cognoscetis* Ir^{int} ex $^{cod\ voss}$ Victorin, item fere *cognoscitis* e q Ir^{int} ex^{erasm} et^{gall} etc ... ς Ln Ti *εγνωκειτε αν* cum AC^{3} D^{2}NΓΔΛΠ unc^{7} al pler Ath^{708} Ps-Ath^{2,29} ex$^{cdd\ 2}$ Chr^{8,494}; item (ut ante) *cognovissetis* vg Ir$^{int\ ed}$ Tert^{prax}, item (ut ante) *cognovistis* a b c ff^{2} m, item rell ... Gb′ *αν ηδειτε* cum BC*LQX 1. 22. 33. 2^{pe} Ps-Ath$^{2,29\ ed}$ Bas^{2,190} Cyr^{4,769} :: scriptura quam recepimus offendit praesertim conlato 8, 19, quem ad locum reliquae lectiones conformatae sunt. | *και απαρτι* cum ℵAC^{3}DNΓΔΛΠ*et^{3} unc^{7} al pler b c e f ff^{2} m^{4} q vg go cop syr^{utr} et^{hr} etc ... BC*LQXΠ^{2} 1. 33. 2^{pe} a om *και*, hinc Ln [*και*] | *εωρακατε* ... EHK^{2}LMNXΔ al mu *εορακ.* | *αυτον* sec cum ℵAC^{3}DLNQX unc rell al omn^{vid} it vg etc: BC* Ir^{int} ex$^{cdd\ 2}$ om, hinc Ln [*αυτ.*]

κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-*
12, 45 *σοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθʼ ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φί-*
λιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 *οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ*
12, 49 *καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπʼ ἐμ-*
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
11 *πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ*
μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-*
στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 $^{128.4}$ *καὶ*
16, 23 *ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ*

---

9. *ο* $\overline{\text{ις}}$ cum ℵBCDNQX unc rell al omn^{vid} Ath^{708} etc … Ti $\overline{\text{ις}}$ cum ALΠ^{*et3} w^{scr} | *τοσουτω χρονω* cum ℵDLQ 6^{pe} Eus$^{marc 39}$ Cyr^{4,776}, item *tanto tempore* (b *temporis*) it^{pler} vg … ς Ti *τοσουτον χρονον* cum ABNXΓΔ ΛΠ unc^{7} al pler ff$^{2.}$ (*tantum temporis*) Or^{1,725} Hipp$^{noet 7}$ al | *φιλιππε*: cum seqq conjg ς, sed non ς^{e} Gb Sz nec Ln | *πως* cum ℵBQ 58. 2^{pe} a b c e ff$^{2.}$ g vg cop pers^{w} Cyr^{4,779} (*πως ουν*) Ir$^{int 200}$ Hil$^{939. 941}$ … ς Ti *και πως* c. ADLNXΓΔΛΠ unc^{6} al pler f q go syr^{utr} et^{hr} arm Ath^{708}

10. *λεγω* cum B$^{2 vid et 3}$LNX e q cop syr$^{p\,mg}$; B* om … ς Ln *λαλω* cum ℵA QΓΔΛΠ unc^{7} al pler a b c f ff$^{2.}$ g vg go syr^{utr} et^{hr} arm Ath^{708} etc; item D etc *λελαληκα* | *ο εν εμ. μενων* c. ℵADNQXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} Did^{tri} $^{2,7. 3,18}$ al, item a c f q syr^{cu} et^{utr} et^{hr}, item ^{vid} go cop arm … Ln [*ο*] *εν* etc, Ti om *ο* c. BL Or^{2,614} Ath^{708} al, item (*in me manens*) b e ff$^{2.}$ g vg Aug$^{ioh 71,1}$ | *ποι. τα εργ. αυτου* cum ℵBD etc … Ti *ποι. τα εργ. αυτος* cum LX 33. Cyr$^{4,782\,com}$ … ς (Ln vide post) *αυτος ποιει τα εργα* cum AQΓΔΛΠ unc^{7} (item N, sed post *αυτος* deficit) al pler f g q vg syr^{cu} et^{utr} et^{hr} al Or^{2,614} Ath^{708} al; Ln *αυτος ποιει τα εργα* [*αυτου*]

11. *εν εμοι* absque *εστιν* (etiam ς Gb Sz) cum ℵ(A)BDLQX unc rell al plu a b f ff$^{2.}$ q cop syr^{utr} et^{hr} arm^{zoh} aeth Eus$^{ecl 204}$ Chr etc … ς^{e} add *εστιν* cum 1. al vix mu c e g vg syr^{cu} etc :: ex v. 10 | *πιστευετε* absque *μοι* cum ℵDL 33. c e f g vg syr^{cu} et^{sch} et^{hr} Tert^{prax} al … ς (Gb^{0}) Ln add *μοι* c. ABQXΓΔΛΠ unc rell al pler a b ff$^{2.}$ q syr^{p} cop arm go aeth Ath^{708} al

12. *πατερα* sine *μου* cum ℵABDLQXΠ 1. 22. al^{6} it (exc e) vg cop go arm syr^{hr} aeth … ς (Gb^{00}) add *μου* cum ΓΔΛ unc^{7} al pler e syr^{utr}

14. *με* cum ℵBEHUΓΔ 33. al plus^{30} c f vg go syr^{utr} arm^{usc}; Ln [*με*] … ς Ti om cum ADGKLMQSΛ^{2}Π al plu a e g q cop syr^{cod} aeth Cyr^{4,805} | *εγω*: ABLΛ^{2} 33. 124. 249. 262. al pauc c g q vg cop arm^{usc} aeth Cyr ^{4,805} Aug$^{ioh 71,3}$ *τουτο*

ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24 21. 22
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή-
σετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 10
σει ὑμῖν, ἵνα μεθ᾽ ὑμῶν ᾖ εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη- 15, 26 16, 17
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ 16, 16
με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγα- 15
πῶν με· [129.1] ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός
μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 [130.10]
Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι
ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη

---

15. τηρησετε (ℵ 33. 69* al[5] -σητε) cum (ℵ)BL 54. 73. tisch** cop Eus[marc 170] Epiph[877. 908] al ... ς Ln Ti τηρησατε cum ADQX unc rell al pler it vg syr[cu] et[utr] et[hr] arm aeth Or[2,801] et[int 3,45] al

16. καγω cum ℵBDQ etc ... ς και εγω cum ΛLXΓΔΛΠ unc[7] al pler | η idque post μεθ υμων cum ℵ a c f ff[2.] m[9] q Eus[marc 171] Cyr[hr 270] Chr[8,503 bis com] Novat Lcif al, item Ln post αιωνα cum B b, item Ti ante μεθ υμων cum LQX 33. e cop go syr[cu] et[sch] et[p mg] Eus[marc 170] et[ps 251] al ... ς μενη (Γ al -νει) ante μεθ υμ. cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler g vg arm syr[p txt] et[hr] Did[tri 3,28] Cyr[hr 265]

17. αυτο sec cum A(DL)X unc rell al omn[vid] it[pler] vg etc Did[tri 1,20] etc: ℵB a Lcif[194] (Gall[6]) om, hinc Ln [αυτο] | υμεις sine copula cum ℵBQ 346. a[scr] al pauc a b Lcif[194] al ... ς add δε, Ln [δε], cum ADLXΓΔΛΠ unc[7] al pler c e f ff[2.] g q vg cop syr[cu] et[utr] et[hr] rell Did[tri 1,20] al | εσται cum ℵAD[2]LQXΓΔΛΠ unc[7] 33. al pler g vg cop syr[p] et[hr] arm aeth Did[tri] Cyr[hr] Cyr ... Ln εστιν c. BD* 1. al[5] it[pler] tol go syr[cu] et[sch] Lcif

19. ζησετε cum BLX ... ς Ln ζησεσθε cum ℵADQΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Chr[8,504] Cyr[4,813] :: cf 5, 25. 6, 51. 57. 58.

20. γνωσεσθε υμεις cum ℵDEGHKM[2]SUΓΔΛΠ al pler a c e ff[2.] g q fos go cop syr[p] arm ... BLM*QX etc υμεις γνωσεσθε ... A 249. b em syr[sch] et[hr] aeth Chr[4,504] al om υμεις, hinc Ln [υμεις] γνωσεσθε

21. καγω cum ℵBDGLQXΓΔ 1. etc ... ς και εγω cum AEGHKMSUΛΠ al pler

22. και τι cum ℵGHKMQSUΓΔΛΠ al[125] q syr[p] Amm[cat ox 350] Chr[8,505] ... ς (= Gb Sz) Ln om και cum ABDELX 33. al vix mu it[pler] vg sah[mün] cop syr[cu] et[sch] et[hr] go arm aeth Cyr[4,828] Or[int 3,79]

Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸσ αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ
μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺσ λόγουσ
7, 16 μου οὐ τηρεῖ· 181.1 καὶ ὁ λόγοσ ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸσ ἀλλὰ
τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 182.10 ὁ δὲ
16, 13 παράκλητοσ, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί
μου, ἐκεῖνοσ ὑμᾶσ διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶσ πάντα ἃ
εἶπον ὑμῖν. 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν·
οὐ καθὼσ ὁ κόσμοσ δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν·
10, 29 ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι
13, 19 πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. 29 καὶ
12, 31 νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμοσ ὅτι ἀγαπῶ
τὸν πατέρα, καὶ καθὼσ ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ ποιῶ. ἐγεί-
Mt 26, 46 Mc 14, 42 ρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

---

23. ιс̅ cum ℵABDLΓΔΠ unc[6] etc … ς (= Gb Sz) ο ιс̅ cum MXΛ al mu[vid] Or[1,234] | ποιησομεθα cum ℵBLXΠ[2] 1. 13. 33. 69. 249. 254. 346. 2[pe] Or[1,220. 234. 238. 756] et[3,170] Eus[marc 170. 171] et[ps40] al mu … ς ποιησομεν cum AEGHKSUΠ (et MΓΔΛ al[25] -σωμεν) al pler Ath[444] ex[codd 2] et[533. 542] al mu … D e syr[cu] pers[p] ποιησομαι

28. ηγαπατε et. Or[1,234] Eus[marc 110] etc … D*HL 69. t[scr] z[scr] al pauc Ath edd aliq αγαπατε | οτι πορευομαι cum ℵABDK*LXΠ al[12] it vg syr[cu] et[utr] et[hr] cop go arm aeth Or Eus[marc] Ath[329] ex[cod] Epiph etc … ς (= Gb Sz) οτι ειπον· πορευομαι cum EGHK[2]MSUΓΔΛ al pler Ath[329] Dial[tri 2,9] Amb[ep 9] | ο πατηρ c. ℵ[ca]ABD*LX 1. 33. 64. 157. 47[ev] 2[pe] b c e ff[2.] g l vg syr[hr] aeth Ath[329] al Ir[int 158] Or[int 3,368] Tert[prax 14] al … ς (Gb[oo]) add μου, Ln [μου], cum ℵ*et[cb]D[2]ΓΔΛΠ unc[7] al pler a f q cop syr[utr] arm go Eus[marc 110]

30. του κοσμου sine τουτου cum ℵABD[gr]LXΓΔΛΠ unc[7] al[150] syr[utr] Thdrt [1,741] ex[cdd 2] Cyr[4,858] Hil[129. 318] … ς (= Gb Sz) add τουτου cum 1. 346. 2[pe] al mu e (*saeculi huius*) vg (ff[2.] g ut[vid]) rell Or[2,316] et[3,225] et[saep] etc | ουκ εχει ουδεν (D a add ευρειν) et. b c e ff[2.] g l q vg syr sch et[p txt] et[hr] Or[3,225. 4,256] etc … Gb' ευρησει ουδεν cum KΠ 42. 116. 252[mg] al[10] f syr[p mg] arm aeth Or[int 1,91] Ath[3] Mac[41] (Gall[7]) Bas[2,82] etc

31. και καθωσ: A*E b ff[2.] om και, hinc Ln [και] | ενετειλατο μοι cum

XV.

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργόσ
ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν
τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη 13, 10
ὑμεῖσ καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν
ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼσ τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν
ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτωσ οὐδὲ ὑμεῖσ ἐὰν μὴ
ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ, ὑμεῖσ τὰ κλήματα. ὁ μένων
ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶσ ἐμοῦ
οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τισ μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω
ὡσ τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὸ καὶ εἰσ τὸ πῦρ
βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 $^{183.4}$ ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥή-
ματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται 14, 13
ὑμῖν. 8 $^{184.10}$ ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν

ℵADΓΔΛΠ unc^{7} al pler cop syr^{utr} et^{hr} arm go ... Ln *εντολην εδωκεν μοι* cum BL (X 1. 19^{mg} 33.) it vg (Cyr^{4,858}); X 33. *εντολ. δεδωκεν μοι*

XV. 2. *καρπ. πλειονα* (ℵ Clem *πλειω*) cum ℵBLM*X 33. 157. it vg Clem Eus^{ps} Cyr^{4,866} Or$^{int\,3,876}$ et^{4,564} Novat Hil ... ϛ *πλειονα καρπον* cum ADM^{2}ΓΔΛΠ unc^{6} al pler Or^{3,304} Bas$^{eth\,317}$ Thdrt^{2,70}

4. *μενη* cum ℵBL a (*maneat*) ... ϛ Ln Ti *μεινη* cum ADXΓΔΛΠ unc^{7} al omn vid it^{pler} d vg Or^{1,686} (*εμμεινη*) Eus$^{ps\,500}$ Cyr^{4,874} | *μενητε* cum ℵABL d (*maneatis*) ... ϛ Ti *μεινητε* cum DXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn Eus^{ps} Cyr

6. *μενη* cum ℵ*ABD ... ϛ Ti *μεινη* cum ℵ^{c}LXΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn Cyr^{4,875} | *αυτο* (Gb') cum ℵDLXΛΠ 1. 13. al^{20} e g q vg^{cle} syr^{sch} et^{hr} arm aeth (go *et colligitur*) Cyr ... ϛ Ln Ti *αυτα* cum ABΓΔ unc^{7} al pler a b c f ff^{2} am fu for ing taur cop syr^{p} | *το πυρ* (Gb + το, Sz) c. ℵAB EGKLMSUΓΔΛΠ al plus^{70} Chr^{8,513} ... ϛ Ln (ex errore) om *το* cum DHX al mu Cyr^{4,875} Thdrt^{2,471} et^{3,425}

7. *ο εαν* cum ADLX unc rell al omn^{vid} ... Ln *ο αν* cum B ... ℵ *οσα εαν* | *αιτησασθε* (ADΓ al mu *-σθαι* :: vide h. l. etiam versiones) cum (Gb') ABDLMXΓ al^{50} Chr^{8,513} ex^{mosc4} et^{aliis}, item *petite* b e ff^{2} q go cop syr^{hr} arm aeth. Item a c f syr^{sch} pers^{p} *petere* omisso *και* seq ... ϛ *αιτησεσθε* cum ℵEGHKSUΔΛΠ al perm Chr^{montf} Cyr, item *petetis* g vg syr^{p}

φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼσ ἠγάπησέν με ὁ πα-
14, 15 τήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶσ· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν
τὰσ ἐντολάσ μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼσ κἀγὼ
τοῦ πατρόσ μου τὰσ ἐντολὰσ τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
17, 13 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ
13, 34 ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λουσ καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ. 13 [135.4] μείζονα ταύτησ ἀγάπην
1 Io 3, 16 οὐδεὶσ ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
8, 31 14 [136.10] ὑμεῖσ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.
15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶσ δούλουσ, ὅτι ὁ δοῦλοσ οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐ-
τοῦ ὁ κύριοσ· ὑμᾶσ δὲ εἴρηκα φίλουσ, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ
6, 70 τοῦ πατρόσ μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖσ με ἐξελέξασθε, ἀλλ᾽
14, 13 ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ, καὶ ἔθηκα ὑμᾶσ ἵνα ὑμεῖσ ὑπάγητε καὶ καρ-
πὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸσ ὑμῶν μένῃ, [137.4] ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε

---

8. *γενησεσθε* cum ℵAEGHKSUΓΔΠ al pler Chr^{8,518} Cyr^{4,879} ... Gb′ Ln *γενησθε* c. BDLMXΛ 1. 262. tisch** al^{13} Amphil^{466}

9. *ηγαπησα υμασ* cum ℵAD^{2}XΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn c f ff$^{2.}$ g vg go rell Chr^{8,513} al ... Ln *υμασ ηγαπ.* cum BD*L 1. a b e q

10. *καγω* cum ℵD^{gr} a b c e f ff$^{2.}$ g vg cop syr^{hr} arm Cyr^{4,881} ... ς Ln Ti *εγω* cum ABLX unc rell al omn^{vid} d q syr^{utr} go aeth Novat^{810} | *του πατροσ μου* ante *τασ εντ.* cum ℵB a b ff$^{2.}$ g vg Chr Novat^{810}, sed B a b ff$^{2.}$ Chr Novat om *μου*, item c q, hinc Ln Ti om *μου* ... ς Ln post *εντολασ* pon cum ADLXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} c e f q go rell Cyr

11. *ᾖ* (Gb″) c. ABD al^{10} it (exc f) vg go syr^{utr} et^{hr} arm aeth ... ς *μεινῃ* cum ℵLXΓΔΛΠ unc^{7} (H *μενῃ*) al pler f Chr^{8,516} Cyr^{4,544}

13. *ινα* sine *τισ* cum ℵ*D* d a b c e ff$^{2.}$ arm auctor$^{dupl\ martyr}$ ap Cyp^{584} Lcif^{194} al ... ς Ln Ti add *τισ* cum ℵ^{c}ABD^{2}LX unc rell al omn^{vid} f g q vg go syrr rell Cyr^{4,888} Cyp^{304} al

14. *ἃ* (Gb″, Ln ex errore de B) cum ℵDLX al^{10} b c f ff$^{2.}$ g vg syr$^{p\ mg}$ et^{hr} (cop^{vid}) Thdrt^{1,98} Cyp^{194} Lcif^{181} al ... Ti *ὅ* cum B a e q go aeth Cyp^{108} Lcif^{183} et^{194} ... ς *οσα* cum AΙΓΔΛΠ unc^{7} al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Thdrt^{1,122} et^{2,285} (sed utroq loco *παντα οσα*) Cyr^{4,888}

15. *λεγω υμασ* cum ℵABLX 33. 235. 249. al pauc it^{pler} d vg syr^{utr} et^{hr} arm Ir$^{int\ 248}$ Or^{prov} (ap Mai^{46}, deest Notit) et$^{int\ 2,104.\ 3,48}$ et$^{4,542.\ 640}$ Const^{6,21} etc ... ς *υμασ λεγω* cum D^{gr}ΙΓΔΛΠ unc^{7} al pler q go aeth Or^{4,33} et (*υμασ καλω*) ^{2,625} Chr^{8,517}

16. *αιτησητε* cum ℵADINX unc rell al omn^{vid} ... BL *αιτητε* | *δω* cum AB DKILSUΓΔΠ al permu^{vid} ... Ti *δωη* cum EGHNXΛ(et M *δωει*) 33. al^{65} ... ℵ al^{25} fere Cyr$^{act\ 49}$ *δωσει*

τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 [138.10] ταῦτα ἐντέλ-
λομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ. 13, 34
18 Εἰ ὁ κόσμοσ ὑμᾶσ μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με- 7, 7
μίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμοσ ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶσ ἐκ τοῦ
κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ. 20 [139.5] μνημονεύετε
τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλοσ μείζων τοῦ κυρίου 13, 16 Mt 10, 24
αὐτοῦ. [140.10] εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶσ διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον Lc 6, 40
μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 [141.1] ἀλλὰ ταῦτα
πάντα ποιήσουσιν εἰσ ὑμᾶσ διὰ τὸ ὄνομά μου, [142.8] ὅτι οὐκ οἴδα- 16, 3
σιν τὸν πέμψαντά με. 22 [143.10] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖσ, 9, 41
ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆσ
ἁμαρτίασ αὐτῶν. 23 [144.1] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μι-
σεῖ. 24 [145.10] εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖσ ἃ οὐδεὶσ ἄλλοσ 7, 31
ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμι- 10, 38 14, 11
σήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ
λόγοσ ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένοσ ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. Ps 34 (35), 19 68 (69), 5
26 ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητοσ ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα- 14, 16 16, 7 s
τρόσ, τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ ὃ παρὰ τοῦ πατρὸσ ἐκπορεύεται,

---

18. *πρωτον* sine *υμ.* cum ℵ*D a b c e ff2. cop arm aeth Cyp[268] et[315] ... ς Ln Ti add *υμων* cum ℵcABILNX unc rell al omn[vid] f g l q vg syr[utr et hr] sah[mün] go Cyp[92] Cyr[4,894]

21. *εισ υμασ* (Gb') cum ℵa (item iam*?) BD*L 1. 33. b c ff2. l syr[sch] et p mg Petr[alex] Chr ... X al pauc *υμασ* ... ς *υμιν* cum AD2ΙΝΓΔΛΠ unc7 al pler a e f g q vg syr[p txt] et[hr] cop go Cyr[4,902] Novat[310]

22. *ειχοσαν* cum ℵBN*LΠ2 1. 19mg 33. Or[4,44 odd] et[67 cdd] Cyr[4,904] et[352. 378] ... ς *ειχον* cum AD2IN2XΓΔΛΠ*et3 unc7 al pler Or[3,388] al, D* *ειχαν*

24. *εποιησεν* cum ℵABDIKLXΠ al[12] ... ς Ti *πεποιηκεν* cum EGHMSUΓΔΛ al pler Cyr[4,907] | *ειχοσαν* cum ℵBL*Π2 33. al ... ς *ειχον* cum AD2IL2XΓΔΛ Π*et3 unc7 al pler Chr Cyr, item D* *ειχαν* | *εωρακασιν* cum ℵABDSUΛ al plu ... Ti *εορακ.* cum EGHIKLMXΓΔΠ etc

25. *γεγραμμενοσ* post *εν τ. νομ. αυτ.* cum ℵBDGLX 1. 33. 254. 2pe it vg arm etc ... ς ante *εν τω* pon cum AEHIKMSUΓΔΛΠ al pler go syr[utr] et[hr]

26. *οταν* sine copula cum ℵBΔ 2pe e l m9 cop[dz] syr[hr] Did[tri 3,19] et[38] etc ... ς Ln Ti add *δε* cum ADILΓΛΠ unc7 al pler f g q vg cop[edd] syr[utr] arm aeth Cyr[4,909]; item a b c ff2. add *ergo*

ἐκεῖνοσ μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 *καὶ ὑμεῖσ δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι*
Act 5, 32 *ἀπ᾽ ἀρχῆσ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστέ.*

XVI.

1 *Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.* 2 *ἀποσυνα-*
9, 22 *γώγουσ ποιήσουσιν ὑμᾶσ·* 146.1 *ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶσ ὁ ἀπο-*
κτείνασ ὑμᾶσ δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 *καὶ ταῦτα*
ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 *ἀλλὰ ταῦτα*
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν. 147.10 *ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆσ οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν*
ἤμην. 5 *νῦν δὲ ὑπάγω πρὸσ τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶσ ἐξ*
13, 36 14, 5 *ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεισ;* 6 *ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,*
ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 *ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν*
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπ-
έλθω, ὁ παράκλητοσ οὐκ ἐλεύσεται πρὸσ ὑμᾶσ· ἐὰν δὲ πορευθῶ,
πέμψω αὐτὸν πρὸσ ὑμᾶσ. 8 *καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνοσ ἐλέγξει τὸν*
κόσμον περὶ ἁμαρτίασ καὶ περὶ δικαιοσύνησ καὶ περὶ κρίσεωσ.
9 *περὶ ἁμαρτίασ μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰσ ἐμέ·* 10 *περὶ δικαιο-*
σύνησ δέ, ὅτι πρὸσ τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·
12, 31 11 *περὶ δὲ κρίσεωσ, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.*
12 *ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·*

XVI. 3. *ποιησουσιν* sine additam cum ΑΒΓΔΛΠ unc^{7} al longe plu b e l q am (al^{9}) go syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Chr^{8,520} Chr^{4,914} Cyp$^{90.\ 268.\ 310}$ Lcif ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum ℵDL 1. 69. al vix mu a c f ff$^{2.}$ g vg^{cle} cop syr^{p} c.* et^{hr} arm aeth

4. *η ωρα* sine *αυτων* cum ℵDΥΓΔΛ unc^{7} al pler a syr^{hr} cop arm aeth Chr^{8,520} Cyr^{4,915} ... Ln add *αυτων* cum ΑΒΠ* 33. 124. 229** p^{scr} go syr^{utr}, item (qui post om) LΠ^{2} etc | *μνημονευ. αυτων*: ita etiam (qui *η ωρ. αυτων* tuentur) ΑΒΠ* 33. al^{3} go

7. *εαν γαρ* sine *εγω* cum ℵBDLY 1. al vix mu ff$^{2.}$ g l m^{9} vg cop syr^{p} Cyr^{4,917} ... Gb+ Sz Ti add *εγω* cum ΑΓΔΛΠ unc^{7} al plus^{125} a b c e f q (a b c post *απελθω* pon) go syr^{sch} et^{hr} arm aeth Did$^{tri\ 2,11}$ Cyr$^{hr\ 270}$ etc

10. *πατερα* sine *μου* (Gb'') cum ℵBDL 1. 33. 157. a b e ff$^{2.}$ g l vg syr^{hr} sah^{mün} cop aeth Chr^{526} Cyr^{4,920} Victorin^{185} ... ς Ln add *μου* cum ΑΥΓΔΛΠ unc^{7} al pler c f q go syr^{utr} arm

12. *υμιν λεγειν* cum ℵBLY 33. 118. b c e f ff$^{2.}$ f g l m^{9} Or$^{1,888.}$ et$^{int\ 1,61.\ 2,408}$ Theognost^{662} (Gall^{3}) Ath^{562} Cyr^{4,347} Tert$^{praescr\ 22}$ Hil^{959}

13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει
λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει,
ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 148.8 πάντα 17, 10
ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· 149.10 διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ
ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ 14, 19
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν;

Aug$^{ioh\ 96,1}$ ... ς Ln *λεγειν υμιν* cum ADI^{b}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler a cop syr^{utr} et^{hr} go arm Or^{1,387} et$^{int\ 4,659}$ Eus$^{ps\ 251}$ et$^{marc\ 172}$ Did$^{tri\ 3,41}$ etc

13. *εν τη αληθεια παση* (Gb') cum ℵ (* etc, sed* om *παση*) DL 1. 33. 2^{pe} b c ff^{2} l arm Nonn$^{π\ 36}$ Victorin^{156} item cdd ap Aug$^{ioh\ 96,5}$ ... Ln *εις την αληθειαν πασαν* cum ABY Or$^{1,387.\ 388}$ Did$^{tri\ 1,18}$ Cyr^{4,925} et^{966} ... ς *εις πασαν την αληθειαν* c. I^{b}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler Bas^{3,48} Epiph^{896} Chr^{8,527} etc, item a f ff^{2} blan g m^{9} q vg | *οσα* sine additam cum ℵBD*L 1. 33. 61. al pauc Or^{1,387} Eus$^{marc\ 172}$ Ath^{858} et^{552} Epiph^{896} Cyr$^{hr\ 270}$ Cyr^{4,247} ... ς *οσα αν* cum D^{2}EHMSUYΓΔ (GΔ ὅσ' ἄν) al plu Ign$^{intpol\ 328}$ Chr^{8,526} Cyr^{4,923}. Item AKΠ al mu *οσα εαν* | *ακουει* cum ℵL 33. Ath^{858} Cyr^{4,247}, item *audit* b e l fos ... Ti *ακουσει* cum BD E*HY 1. 435. 48^{ev} y^{scr} Or^{1,387} al, item *audiet* g vg Victorin^{156} ... ς Ln *ακουση* cum AE^{2}GKMSUΓΔΛΠ al pler Ign$^{intpol\ 328}$ Chr^{8,526} Cyr^{4,923}, item *audierit* a c d f ff^{2} m q

14. *λημψεται* cum ℵAB*DY ... ς *ληψεται* cum B^{3}LΓΔΠ unc^{7} al omn^{vid}

15. *λαμβανει* cum BDEGI^{b}LMSUYΔΛ al longe plu a go syr^{utr} arm Cyr^{4,932} com ... ς (= Gb Sz) *ληψεται* (ℵ^{c}Λ *λημψ.*) cum ℵ^{c}AKΠ al mu b c f ff^{2} g m q vg cop aeth Cyr$^{hr\ 270}$

16. *ουκετι* (Gb') cum ℵBDS^{gr}I^{b}LΔΠ^{2} 1. 33. 95. 262. b c ff^{2} g vg syr^{p} arm Or^{4,458} al ... ς Ti *ου* cum AYΓΛΠ*et^{8} unc^{7} al pler a d e f q cop syr^{sch} go aeth Cyr$^{4,933\ bis}$ | *οψεσθε με* sine additam (Gb') cum ℵBDL a b e ff^{2} sab sah^{münt} cop^{dz} aeth^{ro} Or$^{4,458\ vid}$ ... ς add *οτι εγω* (*εγω* c. Y 33. etc; Gb Sz om c. AI^{b} unc^{11} etc) *υπαγω προς τον πατερα*, item Ln [*οτι υπαγω πρ. τον πατ.*] cum AI^{b}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler c f g q go cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth^{pp}

17. *ειπον* cum ℵADLΓΔΛΠ rell omn^{vid} ... Ti *ειπαν* cum B | *υπαγω* cum ℵABLMΔΠ al^{12} it^{pler} vg aeth ... ς Ti *εγω υπαγω* c. DYΓΛ unc^{6} al pler

18. *τουτο τι εστιν* c. ADS^{gr2}I^{b}ΓΔΛΠ* al pler go syr^{p} ... Ln *τι εστ. τουτο* (:: ut modo praecessit lectione non fluctuante) cum ℵBD*LYΠ^{2} al^{10} it^{pler} d vg cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth Or^{4,458} | *ο* (Λ *το*) *λεγει* cum ℵ^{c}AB

οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. 19 *ἔγνω Ἰησοῦσ ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν,*
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μι-
κρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 *ἀμὴν*
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖσ, ὁ δὲ κόσμοσ
χαρήσεται· ὑμεῖσ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰσ χαρὰν γε-
νήσεται. 21 *ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆσ·*
ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆσ θλίψεωσ διὰ
τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωποσ εἰσ τὸν κόσμον. 22 *καὶ ὑμεῖσ*
οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶσ, καὶ χαρήσεται
14, 18 15, 16 *ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶσ αἴρει ἀφ' ὑμῶν.* 23 *καὶ*
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. 150.4 *ἀμὴν ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί

D^{2}I^{b}L unc rell al pler c f g q vg etc ... ℵ*D* 1. al^{10} a b d e ff^{2} syr^{hr} arm om | *το μικρον* cum ℵADΓΔΛΠ unc rell al pler arm etc ... BLY 121. al pauc Or^{4,458} om το | *τι λαλει* cum ℵAD^{2}I^{b}L unc rell etc; D* ο *λεγει* ... B aeth om

19. *εγνω* sine copula cum ℵBDL 1. 33. 157. 2^{pe} al pauc a b e cop arm ... ς Ln *εγν. ουν* cum AYΓΔΛ unc^{6} (item I$^{b\,vid}$) al pler Cyr^{4,934} ... UΠ etc *εγν. δε* vel *και εγν.* | *ις* cum BL ... ς Ln ο *ις* cum ℵAD unc rell al omn^{vid}

20. *υμεισ λυπηθ.* cum ℵ*BDΔ 1. a b c e f ff^{2} q go cop syr^{hr} arm ... ς (sed Gb^{0}) add *δε* post *υμεισ* cum ALΓΛΠ unc^{7} al fere omn g vg syr^{p} aeth Or^{4,458} et$^{int\,4,488}$ Cyr^{4,934} | *αλλ* cum ℵABEGHKMSΔΠ al pler Or Cyr ... Ti *αλλα* cum DLUYΓΛ al

22. *νυν μεν λυπην* cum ℵ* (*ν. μ. ουν λυ.*) et^{c} BC*DLMY al^{6} a (omisso *μεν*) b c e f ff^{2} q vg cop syr^{utr} arm go (sed ex his nonnulli non exprim *μεν*) Chr^{8,588} ... ς Ti *λυπην μεν νυν* cum AC^{3}ΛΠ unc^{6} al pler Cyr^{4,985}, item *λυπ. μεν ουν* (*ουν* quod praecedit non abiecto) ΓΔ al pauc | *εχετε* c. ℵ*BCYΓΔΛΠ unc^{7} al pler c f ff^{2} q vg go syr^{utr} arm aeth Cyr^{4,985} Hil^{164} ... Ln *εξετε* cum ℵ^{c}ADL (*-ητε*) 33. 131. 249. al^{10} a b e am fu taur mt cop Antioch^{1069} | *αιρει* cum ℵACD^{2}LYΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} b e f q am fu go syr^{utr} Chr^{588} etc ... Ln *αρει* cum BD*Γ a c ff^{2} vg cop arm aeth Or$^{int\,2,83}$ Cyp^{230}

23. *λεγω υμιν* sine *οτι* cum BCD*LY 42. b d e f ff^{2} g q vg Or^{1,222} Ath^{686} Cyr^{4,986} et$^{act\,49}$ ... ς (Gb^{00}) add *οτι* cum ℵA (sed habet *ο τι αν αιτη-σητε*) D^{2}XΓΔΛΠ unc^{7} al pler a c go rell Chr^{8,588} | *αν* (DY^{2} etc *εαν*) *τι* (Gb′) cum BCDLY*et^{2} it vg (Latt *si quid*) Or$^{1,222\,bis}$ Ath^{686} Cyr^{4,986} et$^{act\,49}$, item cop *hoc quod* ... A nil nisi *αν* ... ℵXΠ etc *ο αν* (ℵ) vel *ο εαν* (XΠ), item ς *οσα αν* (KM al Chr *εαν*) cum ΓΔΛ unc^{7} al pler syr^{sch} rell Chr^{8,588} | *εν τω ονομ. μου* hoc loco cum ℵBC*LXYΔ sah^{mün} Or^{1,222}

μου. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,
καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 15, 11
25 [151.10] Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου
αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ
ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλ- 8, 42
θον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι
τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν 2, 25
λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα
τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
31 [152.4] ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχε- Mt 26, 31. 56
ται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ 8, 16

---

et[223] Cyr[act 49] ... ς Ln post τον πατερα pon cum AC³DΓΔΠ al omn[vid] it vg cop syr[utr] et[hr] etc

24. λημψεσθ. cum ℵAB*DLYΔ ... ς ληψ. cum B³CXΓΛΠ unc⁷ etc

25. ερχεται sine αλλ cum ℵBC*D*LXYΠ² 1. 33. 69. a b d e g vg sah[mün] cop arm syr[hr] Or[int 3,83] Aug[ioh 102,3] ... ς (= Gb Sz) Ln αλλ ερχεται cum AC³D²ΓΔΛΠ*et² unc⁷ al pler c f ff²· q go syr[p] aeth Or[1,568] Ath[405] Cyr[4,936] | απαγγελω (Gb') cum ℵ(-ελλω)ABC*DKLMUXYΠ al mu ... ς αναγγελω cum C[corr]EGHSΓΛΔ etc

27. παρα του cum BCDL unc rell al pler ... Ln om του cum ℵA 251. | θεου cum ℵ*et[cb]AC³YΓΔΛΠ unc⁷ al pler it vg go syr[p ed] et[hr] arm aeth Chr Cyr[4,938] Hil[899· 902· 1002] etc ... Ln πατρος cum ℵ[ca]BC*DLX 77. 249. sah[mün] cop syr[sch] et[p bars] Cyr[act 49]

28. εκ cum BC*LX 33. 249. Epiph[867] ... ς παρα cum ℵAC²YΓΔΛΠ unc⁷ al pler ... it vg a patre

29. λεγουσιν sine additam cum ℵ* et[c]BC*D*ΑΠ 1. 262. 2[pe] e q go syr[p txt] Hil[901 cod] ... ς add αυτω, Ln [αυτω] cum AC³D²LXΓΔ unc⁷ al pler it[pl] syr[sch] et[p mg] et[hr] arm etc | οι μαθηται αυτου: ℵ* οι μαθ. αυτω | εν παρρ. (B* παρησια) cum ℵBCD ... ς om εν (:: ut v. 25) cum ALXYΓΔΛΠ unc⁷ al omn[vid]

31. ις cum BC ... ς Ln ο ις cum ℵADLXYΓΔΛΠ unc⁶ al omn[vid] Bas[eth 285] etc | πιστευετε; (ita et. ς Wtst Gb Sz) ... Ln πιστευετε·

32. εληλυθεν absque νυν c. ℵABC*D*LX 33. sah[mün] cop arm syr[hr] Const[5, 14,3] ... ς praem νυν cum C³D²ΓΔΛΠ unc⁷ al pler it vg go syr[utr] aeth Did[tri 3,21] Bas[eth 285] Cyr[4,942] Hil[1003] | καμε cum ℵBC*L 1. Cyr ... ς Ln και εμε cum AC³DXΓΔΛΠ unc⁷ al pler Const Did

μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
16, 11 33 $^{158.10}$ *ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ*
κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

11, 41 1 *Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐ-*
τοῦ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
Mt 11, 27 *τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σέ,* 2 *καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ ἐξουσίαν*
6, 39 *πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖσ ζωὴν*
1 Io 5, 20 *αἰώνιον.* 3 *αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν*
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ Ἰησοῦν Χριστόν. 4 *ἐγώ*
5, 36 4, 34 *σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ μοι ἵνα*
ποιήσω· 5 *καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ*
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 *Ἐφανέρωσά σου*
τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ

---

33. *εχετε* (et. Gb Sz) cum ℵABCLXYΓΔΠ unc^{7} al plu e for fos mm san cop syr^{utr} Const^{5,3,2} Eus$^{dem 119}$ et$^{ps 18}$ Bas^{1,156} al ... ς^{e} (item ς, sed *εξετε* in corrigendis mutatur in *εχετε*, non Gb Sz) Ln (ex errore) *εξετε* cum D 69. al mu it^{pler} vg arm aeth Eus$^{ps 209}$ al

XVII. 1. *ις* cum ℵB ... ς Ln Ti ο *ις* cum ACDLXY unc rell al omn^{vid} | *επαρασ* et *ειπεν* (Gb') cum ℵBC*DLX al^{7} a b g vg cop Or^{1,216} Cyr^{4,945} ... ς Ti *επηρε* et *και ειπεν* cum AC^{3}YΓΔΛΠ unc^{7} (sed G om *και*) al pler c e f ff^{2} q go etc | *ινα* sine *και* cum ℵABC*D 1. al it^{pler} vg go cop syr utr eth^{r} Or^{4,23} Victorin$^{ari 1,14}$ (Gall^{156}) Hil$^{812 bis}$ ... ς (Gb^{0}) add *και* cum C^{2}LXΓΔΛΠ unc^{7} al pler q sah^{mün} arm Or^{1,216} Chr$^{9,540. 541}$ Cyr^{4,945} | ο (K om) *υιοσ* sine *σου* cum ℵBC*et^{2} 47. 64. d e ff^{2} Or^{4,23} Victorin$^{ari 1,14}$ ... ς Ln add *σου* cum AC^{3}D^{gr}LXYΓΔΛΠ unc^{7} al pler a b c f g q vg rell Or^{1,216} et$^{int 2,147. 3,890}$

2. *παν ο δεδωκασ* cum ℵABCDLMUXYΓ al plu ... EGHKSΔΛΠ etc *παν ο εδωκ.* | *δωσῃ* c. ℵ^{c}ACGKMSX al mu Cyr^{4,949} ... Ti *δωσει* c. BEHUYΓΔΛΠ crypt^{ev} al plus^{80} ... ℵ* *δωσω* ... D *εχῃ* (omisso *αυτοισ*)

3. *γινωσκουσιν* cum ADGLYΔΛ 33. 244. z^{scr} semel ... ς Ln *γινωσκωσιν* cum ℵBCXΠ unc^{7} al pler Or$^{1,59. 4,50}$ etc

4. *τελειωσασ* cum ℵABCLΠ 1. 33. 42. 122. 246. w^{scr} b ff^{2} cop aeth al Cyr$^{4,956 com}$ et^{879} et$^{nest 124}$ Hil$^{812. 815}$ ... ς Ti *ετελειωσα* c. (D)XYΓΔΛ unc^{7} al pler a c e f g m^{4} q vg go syr^{sch} et$^{p txt}$ arm Ign$^{intpol 828}$ Const ^{8,1,1} etc

6. *ουσ εδωκασ* cum ℵABDKΠ 157. 235. w^{scr} Eus$^{ps 54}$ Did$^{tri 3,17}$ Chr$^{8,546 ter}$

ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ
ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω- 17, 25 16, 30
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπ-
έστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, 14, 16
ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα 16, 15
σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ
οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸς
σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ- 17, 22
δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν,
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύ- 18, 9 13, 18

... ϛ Ti ουσ δεδωκ. cum CLXΥΔΛ unc[6] al pler Or[2,541] Cyr[4,960] | και εμοι cum ℵACDLXΓΔΛΠ unc[7] al pler Or Eus[ps] al ... Ti καμοι cum BY 1. 33. | αυτ. εδωκασ cum ℵABDKLΠ al fere[10] Did[tri] Chr[8,546] ... ϛ Ti αυτ. δεδωκασ cum CXΥΓΔΛ unc[6] al pler Or[2,541] etc | τετηρηκαν cum BDL ... ϛ τετηρηκασι cum ACXΥΓΔΛΠ unc[7] al pler ... ℵ 33. ετηρησαν

7. εγνωκαν c. ABCDLY unc rell al pler g vg cop syr[p txt] et[hr] arm aeth Hil [531] Cyr [4,960]. Item UXS etc εγνωσαν, εγνωκασιν ... ℵ εγνων, item al[6] εγνωκα. Item *cognovi* a b c e f ff[2] q sah go syr[sch] et[p mg] et[hr 96] (non item [354]). Praeterea cf Chr[8,547] τινὲσ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνων ὅτι πάντα etc). | δεδωκασ c. ℵCDLXΥΓΔΛΠ unc[7] al pler ... Ln εδωκασ cum AB (-κεσ) 1. al[2] | εισιν cum ℵBCLXY 33. 157. 346. ... ϛ Ln εστιν cum ADΓΔΛΠ unc[7] al pler Cyr[4,960]

8. εδωκασ (B -κεσ) cum ABCDΠ* al[4 scr] al pauc ... ϛ δεδωκασ cum ℵLXΥΓΔΛΠ[2] unc[7] al pler Cyr[4,960] | και εγνωσαν αληθωσ cum ℵ[c]BCLXΥΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it[pler] vg etc ... ℵ*AD a (*illa vere*) e q (*ea vere*) go om και εγν. (retento αληθ.), hinc Ln [και εγνωσαν]

11. αυτοι cum ℵB 229** 254. d (*ipsi*) f (ut d) ... ϛ Ln Ti ουτοι cum CD[gr] LXY unc rell al pler it[pler] vg rell Chr[8,548] Cyr [4,966] | καγω cum ℵBC*D LX 1. 33. 60[ev] Or[bis] Cyr ... ϛ και εγω cum AC[3]ΥΓΔΛΠ unc[7] al pler | ω cum ℵABCLΥΓΔΛΠ unc[6] al plu syr[utr] et[hr] sah arm Ath[449] ex[edd pler] Cyr [4,969]; item D*XU 157. al[10] fu ὅ ... ϛ (= Gb Sz) ουσ cum D[2] 69. al vix mu f g q vg go cop aeth Ath[449 ed] ... a b c e ff[2] (etiam Chr[8,549]) Hil [417. 1062] om ω δεδωκασ usque εν καθ. ημεισ | καθωσ ημεισ cum ℵAB[2] et[3]CDEGHKLXΓΔΛΠ*et[3] al longe plu q go sah cop syr[sch] et[hr 256] aeth Cyr[4,969] et[1080] ... ϛ Ti καθ. και ημ. cum B*MSUΥΠ[2] al[12] f g vg syr[p] et[hr 96] arm

12. μετ αυτων sine additam cum ℵBC*DL 1. al pauc b c e ff[2] g vg sah cop Cyr[4,972] et[977] et[1080] ... ϛ (Gb[0]) add εν τω κοσμω cum AC[3]XΥΓΔΛΠ unc[7] al pler f q go syr[utr] et[hr] arm aeth | ω cum BC*L 33. 64. Cyr[4,97]

λαξα, καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀπωλείασ,
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸσ σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα
15, 11 λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην
ἐν ἑαυτοῖσ. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμοσ
15, 18 s ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
Mt 6, 13 ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ κόσμου,
ἀλλ' ἵνα τηρήσῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
11 εἰσὶν καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺσ ἐν
τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ ὁ σὸσ ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼσ ἐμὲ ἀπ-
έστειλασ εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺσ εἰσ τὸν κόσμον·
He 2, 11 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια-
σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰσ ἐμέ, 21 ἵνα
πάντεσ ἓν ὦσιν, καθὼσ σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ

---

et[978] et[1080], item ὅ (*quod*) ℵ[c] sah cop syr[hr] arm ... ς Ln ουσ cum AC[3]D XΥΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg go syr[utr] aeth Or[int 4,485] | και εφυλαξα (et. ℵ[c]; ℵ* εφυλασσον) cum ℵBC*L 33. 64. d sah arm syr[hr] Cyr[4,972] et[1080] Hil[1062] ... Ln [και] εφ., ς om και cum AC*D[gr]XΥΓΔΛΠ unc[7] al pler it vg go syr[utr] cop aeth Or[int]

13. εν εαυτοισ cum ℵABXΠ; similiter C* sah[mün] εν ταισ καρδιαισ εαυτων ... ς Ln Ti εν αυτοισ cum C[3]DLΥΓΔΛ unc[7] al pler Cyr[4,977]

16. ουκ ειμι hoc loco cum ℵABCDLX al aliq it vg sah cop syr[sch] eth[hr] arm ... ς post εκ τ. κοσμου cum ΥΓΔΛΠ unc[7] al pler go syr[p]

17. αληθεια sine σου cum ℵ* (sed ab αληθεια ad sequens αληθεια transilit) ABC*DLΠ[2] 1. it[pler] vg go sah syr[hr] Cyr[4,963 txt] (sed in com add τη ση) Did[int 283] (Gall[6]) ... ς (sed Gb[oo]) Ti add σου c. ℵ[c]C[3]XΥΓΔΛΠ* unc[7] al pler q cop syr[utr] arm aeth Did[tri 2,6] Chr[8,553]

19. αγιαζω sine εγω cum ℵA 71. 248. g[scr] b c e q fos sah aeth Did[tri 3,18] Ath[698] Chr[8,553] ... ς Ti praem εγω, Ln [εγω] cum BCDLXΥ unc rell al pler a f vg syrr arm Did[tri 3,34] Ath[697] Bas[1,302] Cyr[4,986] Or[int 2,310] | ωσιν και (a b e om) αυτοι (Gb'') cum ℵABC*DKLXΥΠ al[14] it vg go cop arm syr[sch] eth[hr] aeth Ath[355. 697. 698] al ... ς και αυτοι ωσιν cum C[3]ΓΔΛ unc[6] al pler sah syr[p]

20. πιστευοντων cum ℵABCD*[gr]LXΥΓΔΛΠ unc[7] al longe plu b go cop syr utr arm Ath[449] Bas[eth 280] et[297] etc ... ς (= Gb Sz) πιστευσοντων cum D[2] al mu[vid] a c e f g q vg sah aeth Or[int 1,70]

21. πατηρ cum BD Eus[marc] (:: cf et. vv. 24. 25.) ... ς Ln (nesciens B) πατερ cum ℵACLXΥΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Clem[140] Or[3,439] etc; | εν ημιν sine ἓν cum BC*D a b c e sah arm Or[1,300] Eus[marc 193 bis] Ath[449] ex[cdd2]

αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμοσ πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ.
22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, ἵνα ὦσιν ἓν 11
καθὼσ ἡμεῖσ ἕν· 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖσ καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-
λειωμένοι εἰσ ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμοσ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ καὶ
ἠγάπησασ αὐτοὺσ καθὼσ ἐμὲ ἠγάπησασ. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάσ 12, 26 14, 3
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάσ μοι ὅτι ἠγάπησάσ με πρὸ
καταβολῆσ κόσμου. 25 [154.3] πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμοσ σε οὐκ 16, 3
ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, [155.10] καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με 17, 8
ἀπέστειλασ· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖσ τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, 15, 9
ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάσ με ἐν αὐτοῖσ ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖσ.

XVIII.

1 [156.1] Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐξῆλθεν σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐ- Mt 26, 36 ss Mc 14, 32 ss Lc 22, 39 ss

... ς add ἕν, Ln [ἕν], cum ℵAC[3]LXΥΓΔΛΠ unc[7] al fere omn f g q vg cop syr[utr] et[hr] go aeth Clem Or[3,439] et[4,28. 395] etc | πιστευη cum ℵ*BC* Clem[140] Eus[marc 192] ... ς Ln Ti πιστευσῃ cum ℵ[c]AC[3]DLXY unc rell al omn[vid] Or[3,599] etc

22. κἀγω cum ℵBC*DLXU 1. 33. etc ... ς και εγω cum AC[3]ΥΓΔΛΠ unc[6] al pler | δεδωκας cum ℵBCLXΥΓΔΛ unc[6] al pler Eus[marc 192] ... Ln εδωκας cum ADUΠ al[10] Clem Hipp[noet 7] | δεδωκα cum BCDLXΥΓΔΛ unc[5] al pler Clem etc ... ℵAKMΠ etc εδωκα | ημεις (a b e f etc praem και, et) εν (ℵ* om εν) sine εσμεν cum (ℵ*)BC*DL 1. 33. e syr[hr] aeth Clem Hipp noet Eus[marc 198 bis] etc ... ς (Gb[0]) Ln add εσμεν c. ℵ[c]AC[3]XΥΓΔΛΠ unc[7] al pler it[pler] vg syr[utr] sah cop go arm etc

23. ινα sec cum BCDLX 33. 69. 124. 249[sem] a e g cop pers[p] etc Hipp noet Eus[marc bis] etc ... ℵ 1. b c vg arm al και ... ς και ινα cum AΥΓΔ ΛΠ unc[7] al pler f sah syr[utr] rell | ηγαπησας pri et. c e f g q vg go sah syr[sch] (ut[edd]) et[p mg] pers[w] Clem[102] etc ... Gb' ηγαπησα cum D al[7] a b gat cop arm etc Chr[8,558 b]

24. πατηρ cum AB (:: cf v. 21) ... ς πατερ cum ℵCDL unc rell al omn[vid] etc | ὃ cum ℵBD vg[ms] (ap Ln) cop go ... ς Ln ους cum ACLXΥΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] it vg etc | δεδωκας pri cum ℵBCDLXΥΓΔΛΠ[1]et[3] unc[7] al pler Eus[marc] ... Ln (ex errore) εδωκας cum AΠ[2] al pauc Clem Chr Thdrt | κακεινοι cum ℵBCDLXΥΓΔΛΠ[2] unc rell al pler etc ... ς AKUΠ* al Thdrt[4,450] και εκεινοι | ην δεδωκας cum ℵACDHLMUXΔΠ[2] al plus[60] ... ς ην εδωκας cum BEGKSΥΓΛΠ* al permu

25. πατηρ cum AB ... ς πατερ cum ℵCD unc rell al omn[vid]

XVIII. 1. ις cum ℵBL* ... ς Ln ο ις cum ACDL[2]XY unc rell al omn[vid]

τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆποσ, εἰσ ὃν εἰσ-
ῆλθεν αὐτὸσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 [157.10] ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδασ
Lc 21, 37 ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκισ συνήχθη Ἰησοῦσ ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 [158.1] ὁ οὖν Ἰούδασ λαβὼν τὴν σπεῖ-
ραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτασ ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 [159.10] Ἰησοῦσ οὖν εἰδὼσ
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε;
5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ Ἰησοῦσ·
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
6 ὡσ οὖν εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ ὀπίσω καὶ
ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε; οἱ

---

1. *του κεδρου* cum ℵ*D a b (a b d *cedri*) sah cop (*arboris cedri*) aeth (*kedros*) ... Gb Sz Ln *του κεδρων* (*κεδρών*, hoc accentu) c. AS (sed habet *κέδρων*) Δ 123. c e f g q vg goth arm[vid] ... ς Ti *των κεδρων* cum ℵ[c]BC LXYΓΛΠ unc[6] al pler Or[4,398] Chr[8,557] Cyr[4,1010] :: LXX *Βασ. γ'* 15, 13 *των κεδρων*. Alibi ut *Βασ. γ'* 2, 37 *κεδρων* sine *των* legitur. Apud Ioseph. Bell. 5, 2, 3. *φάραγγι, ᾗ κεδρὼν ὠνόμασται* etc habetur.
2. *συνηχθη* sine *και* cum ℵABCDKLUXΠ etc ... EGHMSYΓΔΛ al plu add *και* | *ις* cum ℵBLXΛ ... ς Ln *ο ις* c. ACDYΓΛΠ unc rell al pler Cyr[4,1010]
3. *και εκ των φαρι.* c. ℵ*et[cb]DL a for fos Cyr[nest 183] ... Ln *και των φαρι.* c. B ... ς Ti *και φαρι.* cum ℵ[ca]ACXY unc rell al omn[vid] it[pler] vg Or[4,292] et [398]
4. *ουν* cum ABCYΓΔΛΠ unc[6] al pler e g vg syr[p] arm ... ℵDLX 1. 33. 2[pe]. a b c f q fos mt go cop syr[sch] et[hr] etc *δε* | *εξηλθεν και λεγει* cum BC*D 1. 2[pe] 97. a c e g q sah[mün] syr[utr] arm aeth Or[1,395] et [4,399] Cyr[4,1012] Aug[ioh 112,2] ... ς *εξελθων ειπεν* cum ℵAC[3]LXYΓΔΛΠ unc[6] al pler f go cop Cyr[nest 183] Or[int 8,906]
5. *αυτοισ ις* cum ℵ (B *ις* post *εγω ειμι* pon) ... ς Ln *αυτ. ο ις* cum ACL XY unc rell[10] al omn[vid] c f q vg etc ... Ti om *ις* cum (B, vide ante) D al[6] b e Or[1,395]
6. *εγω* sine *οτι* cum ℵABDLXΠ 1. 33. 42. 106. 127. 2[pe] w[scr] it vg aeth ... ς (Gb[0]) Ti praem *οτι* cum CEG[suppl]KMSUYΓΔΛ al pler go arm syrr Or[1,395] | *απηλθαν* cum ℵBD ... ς *απηλθον* cum ACLXY unc rell[10] al omn[vid] | *επεσαν* cum ℵBCDE*LX 1. 33. ... ς *επεσον* cum AE[2]KMSUYΓΔ ΛΠ al pler
7. *αυτουσ* (Or[1,395] *αυτοσ*) *επηρωτησεν* hoc ordine cum ℵDEG[2]KMSΓΔΛΠ 1. 124. al pler a b c am fu for ing (al) go Or[1,395] ... Ln Ti *επηρωτ.* (33. Or[4,399] *ηρωτ.*) *αυτουσ* cum ABCLUXY al[10] e f q vg[cle] sah cop syr[utr] et[hr] arm aeth Or[4,399] al | *ειπον* cum ℵABCLY unc rell al omn[vid] ... DX *ειπαν*

δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν
ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν. 9 ἵνα
πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν, ὅτι οὓσ δέδωκάσ μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ 17, 12
αὐτῶν οὐδένα. 10 [160.1] Σίμων οὖν Πέτροσ ἔχων μάχαιραν εἵλ- Mt 26, 51 ss Mc 14, 47
κυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέωσ δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν Lc 22, 50 s
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχοσ.
11 [161.1] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰσ
τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; Mt 26, 42
12 [162.1] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχοσ καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Mt 26, 57 Mc 14, 53
Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 [163.10] καὶ Lc 22, 54
ἤγαγον πρὸσ Ἅνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸσ τοῦ Καϊάφα,
ὃσ ἦν ἀρχιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφασ ὁ
συμβουλεύσασ τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθα-
νεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 [164.4] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Mt 26, 58 pp
Πέτροσ καὶ ἄλλοσ μαθητήσ. [165.10] ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν γνω- 20, 2
στὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέωσ, 16 [166.1] ὁ δὲ Πέτροσ εἱστήκει πρὸσ τῇ θύρᾳ ἔξω.

---

8. *απεκριθη* sine *αυτοισ* cum ℵABCLY unc rell al pler a b c e g vg etc ... DX al plus^{10} f q fos sah etc Or^{1,395} add *αυτοισ* | ι̅ς̅ (Gb″) cum ℵAB CLYΓΔΛΠ*et^{3} unc^{6} etc ... ς ο ι̅ς̅ cum DXΠ^{2} 1. al mu Or^{1,395}

10. *ωταριον* (Schu „haud dubie recte“) cum ℵBC*LX syr$^{p\ mg}$; item it vg *auriculam*, at nec aliter infra 18, 26, quo loco *ωτιον* non fluctuat ... ς Ln *ωτιον* cum AC^{3}DYΓΔΛΠ unc^{6} al omn^{vid} Cyr^{4,1016}

11. *τ. μαχαιρ.* sine *σου* cum ℵABCDLXYΓΔΛΠ unc^{6} al longe plu a b c f ff$^{2.}$ g q am fu for em ing taur go cop syr^{utr} et^{hr} arm ... ς (= Gb Sz) add *σου* cum 1. 69. 6^{pe} 7^{pe} al mu e vg^{cle} sah^{mün} aeth Cyr^{4,1018} et^{1019} Or$^{int\ 3,908}$ Hil$^{447.\ 1056}$

13. *ηγαγον* cum ℵ*BD 69. 87. 96. 97. 2^{pe} 3^{pe} a (*duxerunt*) cop go^{vid} syr$^{sch\ vid}$ ... ς Ti *απηγαγον* cum ℵ^{c}ACLXΓΔΛΠ unc^{6} al pler Chr^{8,560} Cyr^{4,1020}, item *adduxerunt* b c f ff$^{2.}$ g q vg, similiter vv rell. Praeterea ς Ti add *αυτον*, Ln [*αυτον*], cum AC^{3}LYΓΔΠ unc^{5} al pler b f g q vg rell ... omisimus cum ℵ(et*et^{c})BC*DG^{3}XΔ al^{7} a c ff$^{2.}$ Chr^{8,560} Cyr^{4,1020}

14. *αποθανειν* (Gb″) cum ℵBC*D^{supp}LX al^{13} it vg sah^{mün} cop syr^{sch} et$^{p\ mg}$ et^{hr} arm aeth Chr^{8,560} Cyr^{4,1021} Nonn σ^{67} Chron^{411} ... ς Ti *απολεσθαι* cum AC^{2}EG^{3}KMSUYΓΔΛΠ al plu go syr$^{p\ txt}$

15. *αλλοσ* cum ℵ*ABD^{supp} al^{4} sah cop arm^{cdd} Nonn σ^{71}; item *alius* it vg (v. 16. a b c f ff$^{2.}$ for *ille alius*, q am fos *ille*) ... ς (sed Gb^{0} o) Ti ο *αλλοσ* cum ℵ^{cb}CLXYΓΔΛΠ unc^{6} al pler Chr^{8,560} Cyr^{4,1021}

167.10 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως*
Mt 26, 69 pp *καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον.* 17 168.1 *λέγει*
οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί. 18 169.10
εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι
ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς
καὶ θερμαινόμενος. 19 *Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν*
περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 170.1
Mt 26, 55 pp *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ*
πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ
Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 171.10 *τί με*
ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι
οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 172.1 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρ-*
εστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως

---

16. *ο* (X *ος ην*) *γνωστ. του αρχιερεως* cum BC*L(X) ... ς Ln *ος ην γνωστ. τω αρχιερει* (:: cf v. 15) cum ℵAC²D^{supp}YΓΔΛΠ unc⁶ al omn^{vid} Cyr ^{4,1022}, nec aliter it vg etc

17. *τω πετρω* ante *η παιδ. η θυρ.* cum BC*LX 33. b c f ff^{2} g vg $Cyr^{4,1023}$ ... ς post *θυρωρος* cum ℵAC³D^{supp}YΓΔΛΠ unc⁶ al pler a sah cop rell

18. *ην δε και ο πετρ. μετ αυτ.* cum ℵBCLX 1. 33. 124. 249. 2^{pe} a sah syr^{sch} et^{hr} aeth $Cyr^{4,1023}$ ... ς Ti *ην δε μετ αυτ. ο πετρ.* cum AD^{supp}YΓΔΛΠ unc⁷ al pler f g $syr^{p\,txt}$ go, item sed addito *και* ante *ο πετρ.* 13. 346. b c q vg cop arm syr^{p} c.*

20. *αυτω* (for *eis*): ℵ* (non $item^{c}$) post ις̅ pon, c 73. 44^{ev} a b om, hinc Ln [*αυτω*] | ις̅ cum $ℵ^{*et c}$BD^{supp}L ... ς Ln *ο* ις̅ cum ACXYΓΔΛΠ unc⁷ al omn^{vid} $Bas^{eth\,296}$ $Cyr^{4,1024}$ | *λελαληκα* cum ℵABC*LXYΔΠ² al^{10} Cyr ... ς *ελαλησα* cum C³D^{supp}ΓΛΠ* unc⁷ al pler $Bas^{eth\,296}$ $Chr^{8,561}$ | *εν συναγωγη* c. ℵABCD^{supp}LXYΓΔΠ al longe plu ... ς (= Gb Sz) *εν τη συναγω.* cum Λ 1. 69^{mg} al mu Bas^{eth} Cyr | *παντες* (et. Gb) cum ℵABC*LXΠ al $plus^{20}$ it^{pler} vg sah cop syr^{sch} et^{hr} arm etc ... ς (= Gb) Sz *παντοτε* cum C³D^{supp}YΓΔΛ unc⁶ al longe plu q go syr^{p} ... $ς^{e}$ *παντοθεν* cum minusc paucis

21. *ερωτας* cum ℵABC*LXYΠ² 33. etc ... ς *επερωτας* cum C³D^{supp}ΓΔΛΠ¹ et⁸ unc⁷ al pler | *ερωτησον* cum ℵBC*LXΠ² 1. 69. 124. 249. 299. 2^{pe} Chr Cyr ... ς *επερωτησον* c. AC³D^{supp}YΓΔΛΠ¹ et⁸ unc⁷ 33. al pler

22. *εις παρεστηκως των υπηρετ.* cum ℵ*B a ff^{2} g vg $Cyr^{4,1026}$, item syr^{hr} ... ς *εις των υπηρ. παρεστηκως* cum AC³D^{supp}ΓΔΛΠ unc⁷ al pler q go sah syr^{utr} arm ... $ℵ^{c}$C*LXY 33. b c f etc *εις των παρεστωτων* ($ℵ^{c}$Y al *-στηκοτων*) *υπηρετων*

ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 173.10 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· εἰ κα-
κῶσ ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέ-
ρεισ; 24 174.1 ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννασ δεδεμένον πρὸσ Mt 26, 71–75
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 175.1 Ἦν δὲ Σίμων Πέτροσ ἑστὼσ καὶ Mc 14, 70–72
θερμαινόμενοσ. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ- Lc 22, 58–62
τοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷσ ἐκ τῶν
δούλων τοῦ ἀρχιερέωσ, συγγενὴσ ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτροσ τὸ ὠτίον·
οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο
Πέτροσ, καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 176.1 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰσ τὸ Mt 27, 1 ss Mc 15, 1 ss
πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· 177.10 καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ Lc 23, 1 ss
πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλ-
θεν οὖν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω πρὸσ αὐτοὺσ καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν
φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ·

23. ι̅ς̅ cum BC*L b^{scr} o^{scr} ... ς ο ι̅ς̅ cum AC^{3}D^{supp}XYΓΔΛΠ unc^7 al pler

24. απεστειλ. ουν (ut etiam ς^e) cum BC*LXΔΠ^2 1. 33. 2^{pe} al vix mu a b f ff$^{2.}$ arm syr^p Cyr^{4,1080} ... ℵ al^{16} sah syr^{sch} απεστ. δε, c g vg syr^{hr} aeth pers^p *et misit*, go cop *tunc misit* ... ς Gb Sz Ti nil nisi απεστειλεν c. AC^{3}D^{supp}YΓΛΠ* unc^7 al^{70} fere q pers^w

25. ηρνησατο sine copula cum ℵABC*D^{supp}HLSUXΠ al sat mu b e ff$^{2.}$ g q vg sah syr^p arm ... C^{3}EGMYΓΔΛ al^{100} ηρν. ουν. Similiter al

27. πετρος cum ABC*D^{supp}EGKLYΓΔΛΠ* al plu Cyr^{4,1080} ... ς (Gb^0) praem ο cum ℵC^{2}HMSUXΠ^2 al permu

28. ουν cum ℵABCD^{supp}YΓΔΛΠ unc rell al plu a c e ff$^{2.}$ q vg etc ... f g go syr^{sch} eth^{hr} δε, sah *post haec* ante αγουσιν ... LMU al plus^{40} b Or ^{4,387} om, hinc Gb^{00} | πρωι (Gb'') c. ℵABCD^{supp}LMUXΔΛΠ^2 al^{100} ... ς πρωια c. EGHKSYΓΠ* al permu | αλλα cum ℵABC*D^{supp}Δ 1. 2^{pe} al pauc b (c *et*) g am fu for ing go sah ... ς αλλ ινα cum C^{2}LXYΓΛΠ unc^7 al pler a e f ff$^{2.}$ q vg^{cle} syr^p

29. πειλατος cum ABC ... ς Ln (Ti, sed vide comm) πιλατος cum ℵD^{suppl}LXY unc rell al omn^{vid} | εξω cum ℵBC*LXΠ al^{10} (sed ℵ εξηλθ. ο. πρ. αυτ. ο πιλ. εξω) for syr^{sch} et^p c.* go aeth item post πρ. αυτ. pon 13. 42. 69. 6^{pe} al mu a b c e f ff$^{2.}$ g vg syr^{hr} arm ... ς Ti om cum AC^{3}D^{suppl}YΓΔΛ unc^7 al longe plu q sah cop | φησιν (Gb') cum ℵBC* LX 1. 33. 2^{pe} Cyr ... ς Ln ειπεν cum AC^{3}D^{supp}YΓΔΛΠ unc^7 al pler it vg rell | φερετε sine κατα cum ℵ*B e a c q ... ς Ti add κατα, Ln [κατα], cum ℵ^{a}ACD^{supp}LX unc rell al omn^{vid} b f ff$^{2.}$ g vg

30. ειπαν cum ℵBC ... ς ειπον cum AD^{supp}LXYΘ^c unc rell al omn^{vid} | κακον ποιων (-ησας ℵ*) cum ℵ^c(et*)BL e, item Nonn$^{σ\,147}$, item C* 33.

εἰ μὴ ἦν οὗτοσ κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.
31 *εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν*
12, 33 *νόμον ὑμῶν κρίνατε.* ⸀*εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξ-*
Mt 20, 19 pp *εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.* 32 *ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ,*
ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 178.1
Εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἐφώνησεν
τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων;
34 179.10 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεισ, ἢ ἄλλοι*
σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 *ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖόσ*
εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί
ἐποίησασ; 36 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ*
τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή,
οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖσ Ἰου-

63^{ev} *κακοποιων*, a *male faciens* ... ς Ln *κακοποιοσ* cum AC^{3}D^{supp}XY ΓΔΘ^{c}ΛΠ unc^{7} al pler b c f ff^{2} g q vg (hi Latt *malefactor*) etc

31. *ουν* (145* sah *δε*, go *tunc dixit*) ... 254. a b e cop syr^{sch} et^{hr} arm om; hinc Ln (sed errat de C) habet [*ουν*] | *πειλατ.* c. ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵLXYΘ^{c} unc rell al omn^{vid}. Praeterea retinuimus ὁ articulum cum ℵAC^{3}D^{supp}LXYΘ^{c} unc^{11} al omn^{vid} ... Ti om cum BC* | *κρινατε* sine *αυτον* cum ℵ*Θ^{c} 1. 2^{pe} 3^{pe} j^{scr} c arm Cyr^{4,1035} com ... ς Ln Ti add *αυτον* cum ℵ^{c}ABCD^{supp}LXY unc^{11} al pler it^{pler} vg sah cop etc | *ουν* cum ℵLXYΓΔΛ unc^{5} al pler a b c f ff^{2} g vg syr^{hr} Chr Cyr ... AD^{supp}KUΘ^{c}Π 1. al^{5} go syr^{p} aeth *δε* ... Ln Ti om cum BC 225. 250. e q sah cop syr^{sch} arm

33. *παλιν* post *εισ τ. πραιτ.* cum ℵAΓΛΠ unc^{7} 1. al pler syr^{p} go ... Ln Ti ante *εισ το πραιτ.* pon cum BC*D^{supp}LXYΔ al^{10} it vg arm syr^{hr} etc ... C^{3} 33. 259. 44^{ev} sah syr^{sch} perss plane om | *πειλ.* cum ABCD^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵ rell omn

34. *απεκριθη* c. ℵBCLXY unc^{9} al pler Cyr^{4,1037} ... AD^{supp}UΘ^{c}Π al^{11} *απεκρινατο*. Praeterea ς (Gb^{00}) add *αυτω* cum ℵC^{3}EGHKSΓΔΛ al pler c syr^{sch} et^{hr} aeth ... omisimus cum ABC*D^{supp}LMUXYΠ al mu it^{pler} vg go sah cop syr^{p} arm Cyr^{4,1037} | $\overline{\iota\varsigma}$ cum BLX 1. 249. 250. 299. g^{scr} Cyr^{4,1037} ... ς ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵACD^{supp}YΘ^{c} unc^{11} al pler | *αφ εαυτου* cum AC^{3}D^{supp}XYΓΔΘ^{c}ΛΠ unc^{7} al omn^{vid} ... Ln *απο σεαυτου* cum ℵBC*L Chr^{8,564} Cyr^{4,1037} | *αλλοι σοι ειπον* cum ℵAC^{3}XYΓΔΘ^{c}ΛΠ^{2} unc^{6} al omn^{vid} a b c e f q am fu for ing (al) go arm ... BC*D^{supp}L vg^{cle} sah cop syr^{utr} et^{hr} Cyr *αλλοι ειπ. σοι* ... MSΠ*et^{3} al plus^{15} *αλλοσ σοι ειπεν*

35. *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{3}LY unc rell etc

36. $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵABCD^{supp}LXYΓΛΠ*et^{3} unc^{7} al plu Cyr^{4,1038} ... ς (Gb^{00}) praem *ο* cum ΛΠ^{2} al mu | *αν* post *οι υπηρετ.* cum AD^{supp}YΓΔΛΠ unc^{7} al pler

δαίοισ· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 180.1
εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκοῦν βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη
ὁ Ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βασιλεύσ εἰμι. 181.10 ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέν-
νημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ 8, 47
ἀληθείᾳ· πᾶσ ὁ ὢν ἐκ τῆσ ἀληθείασ ἀκούει μου τῆσ φωνῆσ.
38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν
πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ Ἰουδαίουσ, 182.9 καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἐγὼ 19, 4
οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 183.4 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν Mt 27, 15 ss Mc 15, 6 ss
ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν Lc 23, 17 ss
τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 184.1 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγον-
τεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶσ λῃστήσ.

XIX.

1 185.4 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτοσ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί- Lc 23, 16
γωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν Mt 27, 26 ss Mc 15, 15 ss

---

q Or[3,593] Hier[ecclesiast], item *ministri mei utique* c f ff[2] g vg[cle] et[cdd] aeth ... ℵB[mg suppl]LX al[7] arm Or[1,375] et[3,220] et[4,23] al post ηγωνιζοντο pon ... B* om, nec exprim a b e am for fu, nec magis vv. aliae

37. πειλατοσ cum AB*D[supp] ... ς Ln Ti πιλ. cum ℵB[3] rell omn[vid] | ο ισ̅ cum ℵABD[supp]YΛΠ unc[7] al plu Cyr[4,1039] ... Ti om ο cum LXΓΔ 28. 33. 262. al[50] | εγω semel cum ℵBD[supp]LY al[8] a c fos arm Chr[8,565] Cyr Cyp[297] ... ς Ti εγω. εγω, Ln εγω. [εγω], cum AXΓΔΛΠ unc[7] al pler b f ff[2] g q vg sah cop syr[utr] et[hr] go

38. πειλατοσ cum AB*D[supp] ... ς Ln Ti πιλ. ut v. 37 | ουδεμ. ευρισκ. εν αυτ. αιτιαν cum BLX 249. (299.) b c e ff[2] g vg aeth (a f Quaest[65,2880]) Cyr[4,1040] ... ς[e] ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτ. cum ℵAΓΔΛΠ unc[7] al pler q go syr[utr] et[hr] arm Chr[8,568]. Similiter sah cop ... D[supp] ουδεμ. αιτ. εν αυτω ευρισκ.

39. απολυσω pri ante υμιν cum ℵBD[supp]KLUXΔΠ 1. 33. al mu it vg syr[utr] et[hr] sah cop arm Cyr ... ς Ti post υμιν cum AEGHMSYΓΛ 69. al plu go aeth | βουλεσθε ουν sine ινα cum ABD[supp]LX unc rell etc ... ℵKUY Π al aliq add ινα | απολυσω sec ante υμιν cum ℵABD[supp]KLUXYΠ 1. 33. 69. al mu it vg etc ... ς Ti post υμιν cum EGHMSΓΔΛ al plu

40. παλιν: GKUΠ al[50] a b c e ff[2] q sah cop syr[sch] et[hr] arm om. Addunt vero ς Ln Ti παντεσ cum AEHSYΓΔΛ (item GKUΠ) al plu (item al[50]) f g vg (item it[6] sah cop etc) item D[supp] post λεγοντεσ ... omisimus cum ℵBLX al[15]

XIX. 1. ελαβεν et και εμαστιγωσεν cum ABD[supp]YΓΔΛΠ unc[7] al pler b c e f ff[2] g q vg go syr[p] et[hr] arm aeth Cyr[4,1048] ... ℵLX 33. a sah cop

ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτόν, 3 *καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ*
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 [186.9] *Ἐξῆλθεν*
18, 38 *πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,*
ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ ἔξω,*
φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ
Mt 27, 23 pp *λέγει αὐτοῖσ· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ.* 6 [188.1] *ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ*
ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον.
18, 31 [189.10] *λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ σταυρώ-*
Lev 24, 16 *σατε·* [190.9] *ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.* 7 [191.10] *ἀπεκρί-*

λαβων post ο *πειλ.* (*πιλ.*) et *εμαστιγωσεν* (omisso *και*) | *πειλατ.* cum ΑΒ*D^{supp}; cf ad 18, 37 ... ϛ Ln Ti *πιλ.* cum ℵΒ^{3} etc

3. *και ηρχοντο πρ. αυτ.* cum ℵΒLUXΛΠ al plus^{30} it^{pler} vg sah cop syr^{p} et^{hr} arm aeth Cyr^{4,1048} Nonn$^{\tau\,14\,vid}$ ... ϛ om cum AD^{supp}ΥΓΔ unc^{6} al longe plu f q go syr^{sch} | *εδιδοσαν* (LX *-ωσαν*) cum ℵBLX 1. 22. Cyr ... ϛ *εδιδουν* cum AD^{supp}ΥΓΔΛΠ unc^{7} al pler

4. *εξηλθεν* sine copula (et. Gb) c. ℵD^{supp}Γ al^{8} a c e f g q am em fu for fos ing gat mt go sah cop syr^{p} arm ... ϛ *εξηλθ. ουν* cum EGHMSUY ΔΛ al longe plu b ff^{2} vg^{cle} ... Ln *και εξηλθ.* cum ABKLXΠ al^{9} syr^{sch} et^{hr} (*et exiit ergo*) aeth Cyr^{4,1044} | *πειλατ.* c. AB*D^{supp} ... ϛ Ln Ti *πιλ.* c. ℵB^{3}LY etc | *εξω* post ο *πειλ.* (*πιλ.*) cum ℵLX al^{5} a b c f ff^{2} g q vg syr^{hr} arm aeth ... Y ante *παλιν* pon ... ϛ Ln Ti *εξω ο πιλ.* (*πειλ.*) cum ABD^{supp}ΓΔΛΠ unc^{7} al pler syr^{p} go Cyr^{1044} ... al^{10} e sah cop om | *αιτιαν ουχ ευρισκω* cum ℵ* (similiter om *εν αυτω* 131* *ουδεμιαν αιτ. ευρισκ.*). Prope accedunt (nisi quod omnes vario loco *εν αυτω* add) al^{6} it^{pl} arm syr^{hr} ... (substituto *ουδεμιαν* pro *ουχ*) ℵ^{a}B 1. 33. sah cop aeth Cyr^{4,1044} *ουδεμιαν αιτιαν* (ℵ^{a} *αιτ. ουδεμ.*) *ευρισκ. εν αυτω*, ita Ln. Similiter (compositis *ουδεμιαν αιτ.*) ϛ *εν αυτω ουδεμ. αιτ. ευρισκ.* cum D^{supp}ΓΔΛΠ unc^{7} al plu g am for fu fos mt tol go syr^{p} ... (separatis *ουδεμ.* et *αιτιαν*) Ti *αιτιαν εν αυτω ουδεμιαν ευρισκ.* cum LXY 157. 250. 299. Etc.

5. *ιδου* c. ℵBLXYΠ^{2} 1. 33. Cyr^{4,1045} ... ϛ Ln (falsus de B) Ti *ιδε* (:: quod v. 4 non fluct, nec magis v. 14) cum AD^{supp}ΓΔΛΠ^{1}et^{3} unc^{7} al pler

6. *ιδον* cum ℵAD^{supp}KLMXYΔΠ al mu ... ϛ Ln *ειδον* cum BEHSUΓΛ al plu | *εκραυγασαν* (et. ℵ^{c}): ... ℵ* *εκραξαν*. Non addidimus *λεγοντεσ* c. ℵ(et*et^{c})Y 91. a b e ff^{2} ... ϛ Ln Ti add *λεγοντεσ* cum ABD^{supp} unc rell al pler c f g q vg rell Cyr^{4,1045} | *σταυρ. σταυρωσον* sine additam cum BL 1. al am for fu em ing mt taur tol (e *crucifigatur*) Chr^{8,569} ex^{mosc} pler Cyr^{4,1045} et^{txt} et^{com} Hil^{183} Aug$^{cons\,3,46}$ ... Gb Sz Ln add *αυτον* cum ℵAD^{supp}XYΓΔΛΠ unc^{6} al^{160} it^{pler} vg^{cle} syr^{sch} et^{hr} et^{p} sah cop arm aeth go | *πειλατοσ*, ϛ Ln Ti *πιλατοσ* ut vv. 1. 4. et antea

θησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει
ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 [192.4] *Ὅτε οὖν ἤκου-* 10, 33 Mt 26, 63 ss
σεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 *καὶ εἰσῆλθεν* pp
εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Mt 27, 12 ss Mc 15, 4 s
Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 [193.10] *λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶ-*
τος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξου-*
σίαν κατ᾽ ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο
ὁ παραδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 *ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος*

---

7. *απεκριθησαν* sine *αυτω* cum ℵ 1. (al?) a b c e f ff[2] aeth Or[4,402] ... ς Ln Ti add *αυτω* cum ABD[supp]PLXY unc rell al pler g q vg rell Cyr[4,1047] | *κατ. τ. νομ.* sine *ημων* cum ℵBD[supp]PLΔ it[pler] vg Or[4,402] et[int 2,324. 4,569] Hil[912] ... ς Ti add *ημων* cum AXΥΓΛΠ unc[6] al omn[vid] q go sah cop syr[utr] et[hr] rell | *θεου* sine articulo (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABD[supp] unc[omn] al pler Or Chr Cyr ... ς[e] *του θε.* cum minusc ut vdtr pauc | *εαυτον* (M *αὑτον*) hoc loco cum ℵBLMXY al[10] it (sed a b *filium se dei*) Or et Or[int] etc ... ς ante *υιον θεου* (vel *θε. υι.*) pon cum AD[supp]PEHKS UΓΔΛΠ al longe plu syr[utr] arm
8. *πειλατοσ* et *πιλατοσ* ut v. 6 etc
10. *λεγει* sine copula (et. Gb) cum ℵ*A 28. 69. 124. 346. 435. y[scr] al[25] q cop syr[sch] arm Cyr[4,1050] ... ς Ln add *ουν* cum ℵ[c]BD[supp]PLXΥΓΔΛΠ unc[6] al longe plu it[pler] vg sah syr[p] etc | *πειλατοσ*, ς Ln Ti *πιλατοσ*: ut vv. 1. 4. 6 etc | *απολυσαι σε*, tum *σταυρωσαι σε* hoc ordine cum ℵABE* e syr[sch] ... ς *σταυρ. σε*, tum *απολυσ. σε* cum D[supp]PE[corr*]LXΥΓ ΔΛΠ unc[5] etc
11. *απεκριθη* sine *αυτω* cum AXΥΓΔΛΠ unc[6] al pler b e f ff[2] q vg go cop arm syr[p] ... ℵBD[supp]PL 1. 33. 249. a c sah syr[sch] Cyr[4,1051] add *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | *ῑς̄* c. BD[supp]PEHKSUXY*ΓΠ al plus[50] ... ς (Gb[00]) praem *ο* cum ℵALMY[2]ΔΛ al plu Cyr | *εχεισ* cum ℵAD[supp]PLXYΛΠ al[12] ([4] ap Scri) cop (:: cf huc 8, 39) ... ς Ln Ti *ειχεσ* cum BΓΔ unc[6] al pler Chr[8,510] Thdrt[3,806] Cyr[4,1051] | *κατ εμου* post *εξουσιαν* cum ℵBD[supp]PK LX 1. 33. 124. 157. 2[pe] a b c ff[2] g vg arm syr[hr] aeth ... YΠ etc ante pon ... ς post *εξουσ. ουδεμ.* cum AEHMSUΓΔΛ[2] al pler go syr[utr] etc | *δεδομενον σοι* cum ℵBD[supp]PLY syr[utr] et[hr] aeth. Item a c e ff[2] q Ir[int 250] Or[int 1,142] Cyp[bis] ... ς Ti *σοι δεδομενον* cum AΙΓΔΛΠ(X om *σοι*) unc[6] al certe pler go arm Chr Cyr Thdrt. Item b f g vg Or[int 2,676] | *ο παραδουσ* cum ℵBEΔΛ al[5], item *qui tradidit* it vg, nec aliter syrr etc ... ς Ti *ο παραδιδουσ* cum AD[supp]PHIKLMSUXΥΓΠ al pler Chr Cyr
12. *πειλατοσ* cum ABD[supp] ... ς *πιλατοσ* ut supra | *ο πειλ.* (*πιλ.*) ante *εζητει* cum ℵBLMX 13. 33. 124. 346. (69.) a c e ff[2] g sah cop syr[hr] Cyr[4,1062] ... ς Ti post *εζητει* cum AD[supp]PEHISUΥΓΔΛ al pler f q vg go

ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντεσ· ἐὰν
τοῦτον ἀπολύσῃσ, οὐκ εἶ φίλοσ τοῦ Καίσαροσ· πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυ-
τὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 *ὁ οὖν Πειλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν*
λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ
εἰσ τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 *ἦν*
δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖσ Ἰου-
δαίοισ· ἴδε ὁ βασιλεὺσ ὑμῶν. 15 [194.1] *ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι·*
ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. [195.10] *λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τὸν*
βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ· οὐκ ἔχομεν
βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 [196.1] *τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐ-*
τοῖσ ἵνα σταυρωθῇ.

---

syr[utr] arm aeth ... KΠ etc post *απολ. αυτον* | *εκραυγαζον* cum AILMYΠ al plus[20] Or[4,402]; item ς *εκραζον* cum ℵ[c]EHKSUXΓΔΛ al plu Chr[8,570] Cyr. Item b c e f ff[2] g vg, q, item syr[utr] ... ℵ* *ελεγον* pro *εκρ. λεγοντεσ* .., BD[supp] al[14] a syr[hr] *εκραυγασαν* | *εαυτον* cum ℵABD[supp]I LXYΓΔΛΠ unc[6] etc ... ς (= Gb Sz) *αὑτον* cum minusc vix mu

13. *πειλατ.* cum ABD[supp]I ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵL unc rell al omn[vid] | *των λογων τουτων* (Gb″) cum ℵABLM 15. 78. al pauc q (*verba haec*) sah cop arm syr[p cod flor]; item D[supp]EHISYΓΔ etc *τουτων των λογων* ... ς *τουτον τον λογον* cum KU al plu syr[sch] aeth Chron[11]; item AΠ etc *τον λογον τουτον* | *βηματοσ* sine articulo cum ℵABD[supp]ILUXΠ al[15] ... ς (Gb[oo]) praem *του* c. EHKMSYΓΔΛ barb[ev] al pler | *δε* cum ABILXY unc[10] al omn[vid] it vg rell etc ... ℵD[supp] om

14. *ωρα ην* (Gb″) cum ℵABD[supp]LMUXΛΠ barb[ev] al[60] a c fos ... ς *ωρα δε* cum EHISYΓΔ al mu ff[2] syr[p] arm; item K 127. al pauc *ωρα δε ην* ... 157. 9[pe] al[7] b e f q vg nil nisi *ωρα* | *ωσ* cum ℵABEIKLSXYΓΛΠ al[50] fere ... ς *ωσει* cum D[supp]HMUΔ al plu Resp[orthod] Chron[bis] Cyr | *εκτη* cum ℵ*ABEHIKMSUYΓΛΠ al pler it vg sah[wol] cop syr[utr] eth[hr] arm aeth perss Resp[orthod 65] Cyr[4,1053], item x[comm]. Confirmant Valentt vel potius Marcus[gnost] ap Ir[1,14,6] et ap Hipp[210] etc ..... ℵ[c]D[supp]LX[txt]Δ 72. 88. 123*[mg] 151. *τριτη*. Ad hanc lectionem Chron[11] et [411] addita habet: *καθὼσ τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιόχειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν πεφύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκεῖσε προσκυνεῖται.* Confirmant alia.

15. *εκραυγασαν ουν* (q *autem*) *εκεινοι* (e om) cum ℵ[c]BLX b e q Cyr[4,1054] ... ς Ln *οι δε εκραυγασαν* cum EHIMSUΓΔΛ al plu a c f ff[2] cop arm aeth. Confirmat *εκραυγασαν* et. Or[4,403]. Item D[supp]KYΠ etc *οι δε εκραυγαζον* ... ℵ* *οι δε ελεγον* | *πειλατοσ* cum AB*D[supp]I ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵ etc, ut supra

16. *αυτον αυτοισ* cum ABD[supp]ILXYΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] a e sah syr[utr]

197.1 Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ Mt 27, 32 ss Mc 15, 21 ss
τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Lc 23, 26 ss
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, 198.1 καὶ μετ᾽
αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
19 199.1 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων. 20 200.10 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21
ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ

---

eth^hr (aeth om αυτον) Chr^8,573 ... ℵ b c f ff^2 g q vg Cyr^4,1056 αυτοις αυτον | παρελαβον ουν τον ιν̅ cum BLX 33. 249. a b c e ff^2 cop Cyr (iidem nil addunt); item (qui aliquid addunt) D^supp 142. a^scr q fos ..... omnes reliqui (exc minusc^2) non modo differunt, sed etiam additamento aucti sunt. Habent autem sic: ς Ln παρελαβον δε τον ιν̅ cum AEHIKSΓΔΛΠ*et^8 al plu g vg syr^p aeth Cyr^cod Chr^8,573; item Y f οι δε παρελαβον τον ιν̅ ... ℵ^c Or^3,543 παραλαβοντες ουν τον ιν̅ (Or αυτον). Item ℵ*M 1. al^6 sah arm οι δε παραλαβοντες (ℵ* λαβοντες) τον ιν̅ (sic ℵ* sah arm, rell αυτον) ... 42. 61* omnia ista om, hinc Gb^o. | Post τον ιν̅ igitur nil addunt, quos ipsi sequuti sumus, BLX 33. 249. a b c e ff^2 cop Cyr; item si recte conlati sunt 19. 42. 61* ...... omnes reliqui varia addunt. Ita ς (= Gb Sz) και απηγαγον cum A al mu g q vg^cle syr^p aeth, item Gb Sz και ηγαγον cum D^suppE HIKSYΓΔΛΠ*et^3 al plus^125 etc; item omisso και ℵ*et^cMUΠ^2 barb^ev etc απηγαγον

17. εαυτω cum ℵLD 1. (post τ. στ. pon) w^scr z^scr semel Cyr^4,1056, item Or^3,543; item αυτω BX 33., ut Ln Ti; item sibi it^pler vg syr^hr. Similiter (ante τ. σταυρ.) D^supp al εαυτου ... ς αὐτου idque post τον σταυρ. cum EHKMSΓΛ al pler, item AIUY barb^ev al Chr^8,573 Cyr^cod εαυτου, item q sah cop syr^utr rell | ο λεγεται cum ℵABK al^20 barb^ev a c f q syr^hr Cyr ... ς ος λεγεται cum D^suppEHIMSUYΓΛΠ al plu al^7 e syr^p rell ... LX b ff^2 g vg sah cop syr^sch Chr om, posteaque iidem (exc b am fu for ing al) habent εβρα. δε

19. πειλατ. cum AB*D^suppI ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵB^3 etc

20. ο τοπ. της πολεως c. ℵ^aABD^suppILXYΓΛΠ unc^6 barb^ev al longe plu q syr^p Cyr^4,1091 ... ς (= Gb Sz) της πολ. ο τοπ. c. 1. 69. al it^pler vg sah cop syr^sch eth^hr arm | εβρ. ρωμα. ελλην. hoc ordine cum ℵ^aBLX 33. al^7 e sah cop syr^hr arm aeth Cyr ... ς Ln εβρ. ελλην. ρωμα. cum AD^suppIY ΓΛΠ unc^6 barb^ev al pler it^pler vg syr^utr

21. πειλατω cum AB*D^suppI ... ς Ln Ti πιλατω cum ℵB^3 etc | ειμι ante

βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνοσ εἶπεν· βασιλεύσ εἰμι τῶν
Ἰουδαίων. 22 *ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· ὃ γέγραφα, γέγραφα.*
Mt 27, 35 Mc 15, 24 Lc 23, 34 23 $^{201.1}$ *Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν,*
ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρα-
τιώτῃ μέροσ, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφοσ, ἐκ τῶν ἄνω-
θεν ὑφαντὸσ δι᾽ ὅλου. 24 *εἶπαν οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ· μὴ σχίσωμεν*
Ps 21, (22) 19 *αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνοσ ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη-*
ρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖσ καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν
μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.
Mt 27, 55 s 25 $^{202.10}$ *εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ*
αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ,
καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνή. 26 *Ἰησοῦσ οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα*
καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι,
20, 2 *ἴδε ὁ υἱόσ σου.* 27 *εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ*
ἀπ᾽ ἐκείνησ τῆσ ὥρασ ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴσ εἰσ τὰ ἴδια.

τ. ιουδ. cum ℵAD^{supp}PIXYΓΔΠ unc rell al pler it vg etc ... BLX 33. aeth post *τ. ιουδ.* pon

22. *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵB^{3}I rell omn

23. *τεσσερα* cum ℵALM ... ς Ln *τεσσαρα* cum BD^{supp}PIXYΓΔΠ unc^{5} al omn^{vid} | *και τον χιτωνα* cum ℵ^{c}ABD^{supp}PILT^{d}XYΓΔΠ unc^{6} al pler e f g q vg etc ... ℵ* a b ff^{2} syr^{sch} om ... 69. 124. 346. c arm Eus$^{dem\,505}$ Ps-Ath^{2,67} Cyp^{196} *τον δε χιτωνα* pergentes *επει ην αρ.* etc, omisso *ουν* post *ειπ.* | *αραφοσ* cum ℵAD^{supp}PEHIKLMST^{d}UXYΓΔΠ ... ς Ln *αρραφοσ* cum B al mu

24. *ειπαν* cum ℵLX Eus$^{ecl\,87}$ Ps-Ath^{2,67} cod ... ς Ln *ειπον* cum ABD^{supp}PIT^{d}Y unc rell al omn^{vid} Eus$^{dem\,505}$ etc | *η γραφ. πληρωθη* sine additam cum ℵB 249. a b c e ff^{2} sah Eus$^{ecl\,87}$ (add tamen *το*) Ps-Ath^{2,67} ... ς Ti add *η λεγουσα* cum AD^{supp}PILT^{d}XY unc rell al pler f g q vg cop rell Eus$^{dem\,505}$

25. *μαριαμ* pri loc cum ℵΠ^{2} 1. 33. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD^{supp}PLT^{d} unc rell al pler | *μαριαμ* sec loco cum ℵLΠ^{2} 1. 33. ... ς Ln Ti *μαρια* cum ABD^{supp}PLT^{d} unc rell al pler

26. *τη μητρι* sine *αυτου* cum ℵBLX 1. 22. b e arm Cyr^{4,1065} ... ς Ti add *αυτου*, Ln [*αυτου*], cum AD^{supp}PYΓΔΠ unc^{6} al pler it^{plu} vg rell Or^{4,6} | *ιδε* cum (Gb″)BD^{supp}PMT^{d}XΔ al^{80} fere Or^{4,6} Chr^{8,576} Cyr^{4,1065} ... ς *ιδου* cum ℵAEHKLSUYΓΠ al plu

27. *ιδε* cum ℵBLT^{d} al^{12} Chr^{4,577} Cyr^{4,1065} ... ς *ιδου* cum AD^{supp}PEGHKMSUXYΓΔΠ al pler | *αυτην ο μαθητ.* cum ℵD^{supp}PT^{d}UΓ al plu a b c f ff^{2} g q vg cop etc, sed UΓ al^{50} a c syr^{utr} aeth add *εκεινοσ* (a c *ille*

28 [203.4] Μετὰ τοῦτο εἰδὼσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, Ps 68 (69), 22
ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. 29 σκεῦοσ ἔκειτο ὄξουσ Mt 27, 48 pp
μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξουσ ὑσσώπῳ περιθέντεσ προσή-
νεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 [204.1] ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξοσ, εἶπεν· Mt 27, 50 pp
τετέλεσται, καὶ κλίνασ τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.
31 [205.10] Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ Dt 21, 23 Mc 15, 42
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ
ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεα-
γῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,
καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συν-

---

discipulus) ... Gb Sz Ti ο *μαθητ. αυτην* c. ABLXYΔΠ unc[6] al plus[60] e sah arm Cyr

28. *ειδωσ ο* $\overline{ις}$ cum ℵAD[supp]PLMUXΔΠ al plu c ff[2] g q vg sah syr[utr] arm Eus[ps 379] Did[tri 3,21] Chr; item *ο* (B om) $\overline{ις}$ *ειδωσ* BM* b e f Hil[224] ... Gb' *ιδων ο* $\overline{ις}$ cum EGHKSYΓ al plus[70] a cop aeth Eus[ps 368] Cyr | *ηδη* ante *παντα* cum ABD[supp]PLUXYΠ al mu am em fu ing mm cop Did[tri] ... ς post *παντα* cum ℵEGHKMSΓΛ al plu f q syr[p] arm ... 1. 2[pe] al plus[30] a b c e ff[2] g vg[cle] (item for al) sah syr[sch] et[hr] aeth Chr[8,577] Hil[224] om

29. *σκευοσ* sine copula cum ABLX a b e fos, item Eus[ps 368. 379] ... ς (Gb°) Ti add *ουν* cum D[supp]PYΓΔΠ unc[7] al omn[vid] c f g q vg syr[p] Cyr[4,1066], item *δε* ℵ sah cop arm syr[hr] | *σπογγον ουν* (sah om) *μεστον οξουσ* (ℵ[c]BL 1. 33. 2[pe] praem *του*, ita Ln; Eus[bis] praem *ποιησαντεσ*) cum ℵBLX 1. 33. 2[pe] b e ff[2] sah Eus[ps 368. 379] Cyr Hil[224] ... ς Ti *οι δε πλησαντεσ σπογγον οξουσ και* cum AD[supp]PYΓΔΠ unc[7] al pler f g vg syr[utr] arm ... 47. 56. 58. 61* a om plane | *υσσωπω* (et. e vg[cle]): Ln (ex errore) *υσωπω* cum a c f q am fu ing

30. *το οξοσ* sine *ο* $\overline{ις}$ c. ℵ* a em ... ς Ln Ti add *ο* (sed B om) $\overline{ις}$ c. ℵ[c]A(B) D[supp]PLXYΓΔΠ unc[6] al pler sah cop syr[utr] Cyr[4,1068]; item E al[4] it[7] vg arm aeth Eus[ps 369] et[379] ante *το οξοσ* add

31. *επει παρασκευη ην* ante *ινα μη* etc cum ℵBLXY al[9] a b c e f ff[2] g vg sah cop syr([sch]) et[hr] arm (aeth) perss Chr[8,577] Cyr[4,1073] ... ς Ln Ti post *εν τω σαββατω* pon cum AD[supp]PEGHKMSUΓΔΠ al pler q syr[p] Chron[11] et[413] | *η ημερα* cum BD[supp]PLXYΔΠ unc[6] al plu Cyr[4,1073] ... ℵA EΓ al[30] om *η* (:: *η* inter *μεγαλη* et *ημερα*) | *εκεινου* (et. ς Gb Sz) cum ℵABD[supp]PLXYΓΔΠ unc[6] al longe plu a b e ff[2] q sah cop syr[sch] arm aeth ... ς[e] *εκεινη* cum H 33. 69. al vix mu c f g vg syr[p] et[hr] Cyr | *ηρωτησαν* (ℵ[c]): ℵ*L add *ουν* (:: quod nescio an ipse Ioh scripsisse videatur) | *πειλατον* cum AB*D[supp] ... ς Ln Ti *πιλατ.* c. ℵB[3]LXY etc

σταυρωθέντοσ αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντεσ ὡσ εἶδον
ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷσ
τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν
21, 24 εὐθὺσ αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼσ μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀλη-
θινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνοσ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
Ex 12, 46 Ps 33 (34), 20 καὶ ὑμεῖσ πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
Zch 12, 10 ρωθῇ· ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ
λέγει· ὄψονται εἰσ ὃν ἐξεκέντησαν.
Mt 27, 57—61 Mc 15, 42—47 Lc 23, 50—55 38 $^{208.1}$ Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ
ἀπὸ Ἀριμαθαίασ, ὢν μαθητὴσ τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένοσ δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν

---

32. *συνσταυρωθεντοσ* cum ℵABD^{supp}ELY 124. ... ς *συσταυρ.* cum GHKMSUXΓΛΠ al pler

33. *ηδη αυτον* cum BL Or^{4,176} ... ς Ln *αυτ. ηδη* cum ℵAD^{supp}XYΓΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it^{pl} (contra c ff^{2} q arm Promiss om *ηδη*, nec expri aeth) sah cop syr^{sch} Cyr^{4,1078}

34. *εξηλθ. ευθ.* hoc ordine cum ℵBLXY 33. a b (e om *ευθ.*) syr^{hr} Or^{4,176} Eus^{dem} ... ς Ln *ευθ. εξηλθ.* cum AD^{supp}ΓΛΠ unc^{7} al pler c f ff^{2} g vg sah cop syr^{sch} et^{p} etc Chron^{418} | *ευθυσ* cum ℵABEHKLSXΛΠ al plu Or^{4,176} Eus^{dem} Cyr ... Gb'' *ευθεωσ* cum D^{supp}MGUYΓ al plus^{60} Chron

35. *αυτου εστ. η μαρτ.* cum ℵABD^{supp}LMXΓΠ al plu Or^{1,416} et ^{4,176} ... EGKSUΛ al plus^{30} am ing *εστ. αυτ. η μαρτ.*, HY al^{60} b c f ff^{2} g vg^{cle} etc *εστ. η μαρτ. αυτου* | *κακεινοσ* cum ℵAD^{supp}LXΓΛΠ unc^{7} al pler Or^{1,416} ... Ln *και εκεινοσ* cum BY 1. 239. 299. Or^{4,176} Cyr^{4,1074} | *και υμεισ* cum ℵABD^{supp}HKLUXΛΠ al^{25} it vg etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum EGMSYΓΛ al longe plu cop | *πιστευητε* cum ℵ*B Or^{4,176} ... ς Ln Ti *πιστευσητε* cum ℵ^{a}AD^{supp}LXY unc^{11} al omn^{vid}

36. *αυτου* cum ABD^{supp}LXY unc rell al plu e q cop arm Thdot^{clem} Or^{4,176c} etc ... ℵΓ 33. 69. al plus^{60} it^{pler} sah syr^{p} et^{hr} (et^{sch} *in eo*) aeth Nonn$^{\tau 187}$ *απ αυτου* :: LXX *οστ. ου συντριψετε απ αυτου* lectione tantum non fluct

38. *δε* c. ℵABD^{supp}HLUΠ^{2} 1. 69. al permu it (sed ff^{2} *ergo*) vg cop^{dz} syr^{p} (aeth *et postea*) Cyr^{4,1074} ... Gb^{oo} Ti om c. EGKMSXYΓΔΛΠ*et^{3} al plus^{60} sah cop^{wi} syr^{sch} (et^{hr}) arm Chr^{8,519} | *πειλατον* c. AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* ut supra | *ιωσηφ* c. ℵBD^{supp}EGKLMUXΠ 1. 33. al^{45} ... ς (Gb^{oo}) praem *ο* c. AHSYΓΔΛ al plu | *ο απο* cum ℵXYΓΔΛΠ unc^{7} al fere omn syr^{utr} et^{hr} Chr Cyr Thdret ... Ln om *ο* cum ABD^{supp}L 90. | *πειλατ.* cum AB*D^{supp} ... ς Ln Ti *πιλ.* c. ℵB^{3}L unc rell al omn^{vid} | *ηλθον* et *ηραν* ℵ* a b c e ff^{2} fos sah syr^{hr} arm^{zoh} ... ς Ln Ti *ηλθεν* et *ηρεν* (:: ex emendatione proclivi) cum ℵ^{c}ABD^{supp} unc rell al omn^{vid} f g q vg

ὁ Πειλᾶτοσ. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν· αὐτόν. 39 [207.10] ἦλθεν δὲ καὶ
Νικόδημοσ ὁ ἐλθὼν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα
σμύρνησ καὶ ἀλόησ ὡσ λίτρασ ἑκατόν. 40 [208.1] ἔλαβον οὖν τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοισ μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼσ ἔθοσ ἐστὶν τοῖσ Ἰουδαίοισ ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ
τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆποσ, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν,
ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶσ ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

1 [209.1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχε- Mt 28, 1 ss
ται πρωῒ σκοτίασ ἔτι οὔσησ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον Mc 16, 1 ss Lc 24, 1 ss
ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 [210.10] τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸσ
Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸσ τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦσ, 19, 26 21, 7
καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδα- 13, 23
μεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτροσ καὶ ὁ ἄλλοσ
μαθητήσ, καὶ ἤρχοντο εἰσ τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ·
καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψασ βλέπει κείμενα τὰ ὀθό-

---

syr[utr] cop aeth arm[usc] Cyr[4,1074] | αυτον cum ℵ* a b c e ff[2.] fos syr[hr] arm ... ς Ti το σωμα του ῑῡ cum D[supp]PYΓΔΠ unc[7] al longe plu f g q vg cop syr[utr] aeth[pp] Thdret[4,208]; item Ln το σωμα αυτου cum ℵ[c]BLXΔ al[10] sah aeth[ro] Cyr

39. προσ αυτον cum ΔBLUXY sah[mün] Cyr[4,1075] ... ς προσ τον ῑν̄ cum ℵ D[supp]PΓΔΛΠ unc[6] al omn[vid] it vg sah[woi] cop syr[utr] et[hr] rell Thdret[4,208] | μιγμα (et. ℵ[c]): ℵ*B ελιγμα | ωσ cum ℵBD[supp]PLΓΔΛΠ unc[6] tisch* al plus[60] ... ς (= Gb Sz) ωσει cum AUXY tisch** al plu Cyr

40. οθονιοισ sine εν cum ℵBKLXYΠ*et[3] 1. 33. 69. 2[pe] al mu[vid] a b c f g vg Cyr[4,1078] ... Gb + Sz Ti praem εν cum AD[supp]PΓΔΛΠ[2] unc[6] al[120] q fos Nyss[resurr 2,387] ... e ff[2.] om οθονιοισ

41. ετεθη cum AD[supp]PLXΓΔΛΠ unc[7] etc ... ℵB Cyr[4,1076] ην τεθειμενοσ :: ex Lc 23, 53

XX. 1. μαριαμ cum ℵAL 1. 33. ... ς Ln Ti μαρια cum BD[supp]PXΓΔΛΠ unc rell al pler Dion[alex] Eus[dem et marin 266] (Mai[4]) Chr Cyr[4,1076]

5. κειμενα ante τα οθονια cum BD[supp]PLΓΔΠ unc[7] al pler a b d e f g vg Cyr[4,1078] ... Ln post τα οθ. cum ℵ[c](et*)AX 225. 249. 44[ev] y[scr] c ff[2.]

νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτροσ ἀκολουθῶν
αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κεί-
μενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ
τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον.
8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ ἐλθὼν πρῶτοσ εἰσ
τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν
γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πά-
λιν πρὸσ αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. 11 [211.1] Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸσ τῷ
μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ μνημεῖον,
12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλουσ ἐν λευκοῖσ καθεζομένουσ, ἕνα πρὸσ
τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ. 13 [212.10] λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεισ; λέγει αὐτοῖσ
ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ταῦτα
εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα,
21, 4 καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· γύναι, τί
κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρόσ ἐστιν, λέγει
αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασασ αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκασ αὐτόν,

---

mt sah cop arm aeth, item syrr. Transilit ℵ* a verbis τα οθονια κειμενα ad eadem verba v. sq

6. ερχετ. ουν: ℵ^{c}BLX 33. al ερχ. ουν και, item sah cop ερχ. δε και

10. προσ αυτουσ cum ℵ*BL ... ς Ln πρ. εαυτουσ cum ℵ^{c}AD^{supp}ΟXΓΔΛΠ unc^7 al omn^{vid} Chr^{8,564} Cyr^{4,1079}

11. μαριαμ cum ℵΟ 1. 33. ... ς Ln Ti μαρια cum ABD^{supp}LX unc rell al pler | προσ τω μνημειω (Gb'') cum ABD^{supp}EGHLMSΔΛΠ al plus^{60} ... ς προσ το μνημειον cum KΟUXΓ al permu ... ℵ εν τω μνημειω (invitis it vg sah cop syrr rell) | εξω hoc loco cum ℵ^c (non mutato εν) BLΟXΔ 1. 33. 2^{pe} d f g vg syr^{hr} aeth etc. Similiter sah^{woid} cop arm ante πρ. τ. μνη. pon ... ς Ti post κλαιουσα cum D^{supp}LΓΛΠ unc^7 al pler q syr^p Sev^{223} (Gall^{11}) ... Ln om cum ℵ*A a b c e ff^2 syr^{sch} sah^{mün} (in ℵ* cum εν τ. μν. cohaeret),

13. λεγουσιν sine copula cum ℵ a b d f g vg sah ... ς Ln Ti praem και cum ABD^{supp}LΟX unc rell al omn^{vid} c e q fos cop syrr arm aeth

14. ταυτα sine copula cum ℵABDSXΠ 1. 33. 157. 2^{pe} w^{scr} al^5 it vg sah cop syr^{utr} arm Cyr^{4,1082} ... ς (= Gb Sz) και ταυτα cum EGKMUΓΔΛ al pler syr^{hr} aeth; item L ταυτ. δε | ις cum ℵABDLXΓΛΠ unc^6 al longe plu ... ς (= Gb Sz) ο ις cum Δ al mu

15. ις cum ℵBL 122. 435. b^{scr**} ... ς ο ις cum ADΟXΓΔΛΠ unc^6 al pler Cyr^{4,1082} | εθηκασ (D τεθεικασ) αυτον hoc ordine cum ℵABDGLMΟUX

κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριάμ. στραφεῖσα
ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17
λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν
πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀνα-
βαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ
θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς
μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 ²¹²·⁹ Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, Lc 24, 36
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον

ΓΔ al longe plu a b c e f ff² g vg ... ς (= Gb Sz) *αυτον εθηκ.* (Π² *τεθεικασ*) cum ΚΑΠ tisch* al mu q

16. *ις* cum BDLO ... ς *ο ις* cum ΚΑΧΓΔΛΠ unc⁶ al omn^vid Cyr^4,1088 | *μαριαμ* cum ℵBLOΠ 1. 33. w^scr* sah cop Nyss^resurr 3,389 ... ς Ln *μαρια* cum ΑDΧΓΔΛ unc⁶ al pler Cyr | *εβραιστι* (et. Gb + Sz) cum ℵBDLOΧ ΔΠ* 33. 42. al⁵ b c e ff² fos gat mm sah cop syr^utr et^hr arm aeth sl^1.2.3. ... Ln [*εβρα.*], ς om cum ΑΕGΚΜSUΓΛΠ² al pler a f g q vg pers^w sl^ed Cyr^4,1088

17. *ις* cum BDLM* ... ς (Gb⁰) praem *ο* cum ℵΑΕGΚΜ²SUΧΓΔΛΠ etc | *μου απτου* et. Ir^int 331 Resp^orthod 48 Or^1,234 et^3,829 et^4,155 etc ... B arm Tert^prax 25 *απτου μου* | *πατερα* pri sine *μου* cum ℵBD d^scr b e syr^hr Ir^int 331 Or^4,155c et^199 etc ... ς add *μου*, Ln [*μου*] cum ΑLOΧΓΔΛΠ unc⁶ al pler a c f ff² g q vg sah cop syr^utr arm aeth Or^1,234 et^3,829 etc | *πορευου δε* cum ℵ*et^cb BΧΓΔΛΠ unc⁶ al omn^vid it^pler vg sah cop syrr rell Or^3,829 et^4,286 etc ... ℵ^ca DLO q *πορ. ουν* ... Α *πορευου* | *αδελφουσ μου* cum ℵ^cΑBLOΧ unc rell al pler it^pler vg sah cop syrr rell Or^3,829 et^4,155. 285 et^462 ed et^int 2,250. 3,288 Eus^dem 377. 508 et^ps 378 etc ... ℵ*D e Or^4,462 cod *αδ.* sine *μου*

18. *μαριαμ* cum ℵBL 1. 33. sah ... ς Ln *μαρια* cum ΑDΧΓΔΛΠ unc⁶ al pler cop Cyr^4,1089 | *αγγελλουσα* cum ℵ*ΑBIΧ, item a d e *nuntians* ... ς *απαγγελλ.* cum ℵ^cDΚLMUΓΛΠ al pler, item EGSΔ 33. al *αναγγ.*; item it^pler vg *adnuntians* | *εωρακα* (*εορ.*) cum ℵBΧ a ff² g vg sah cop aeth; item s 33. *-ρακαμεν* ... ς Ln Ti *-ρακεν* cum ΑDILΓΔΛΠ unc⁵ al b c e f q syr^utr et^hr arm Cyr Sev | *και ταυτα ειπ. αυτη* (69. al⁴ *αυτοισ*) et. a f q etc ... ff² g vg sah *et haec dixit mihi*, cop *et haec sunt quae dixit mihi*, b *et haec dixit* ... f *et omnia dixit ei* ... D e aeth *και α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοισ*

19. *ουν*: 239. al³ a e q sah cop syr^sch (et^hr *και ουσησ*) aeth *δε* ... GΧΓΔ 13. 69. 237. 299. al plus²⁵ vg^cod (ap Gb) om, hinc Gb⁰ | *σαββατων* c. ℵΑBIL 33. ... ς *των σαββ.* cum DΧΓΔΛΠ unc⁶ al omn^vid Cyr^4,1090 | *οι μαθηται*: LΔΛΠ etc add *αυτου*. Non addidimus *συνηγμενοι* cum ℵΑ BDIΔ* al⁶ a q am fu harl* gat syr^sch et^p txt ... ς (Gb⁰) add *συνηγμενοι*

Mc 16, 14 τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει
Lc 24, 40 αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ
τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. 214.10 ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν
17, 18 κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ-
κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύση-
σεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 215.7 ἄν τινων
Mt 18, 18 ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκρά-
τηνται.

24 216.10 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον

---

cum EGKLMSUXΓΔΛ²Π al pler (b *inclusi*) c e f ff²· g vg^cle et^cdd aliq sah cop syr^hr (et^p c.* post ησαν) arm aeth Cyr^bis et^act, item agnoscit Eus^mar 283. 285. 293 | ο ις cum ℵABLXΓΔΛΠ unc⁶ al omn^vid ... Ti ις c. DI

20. εδειξεν et πλευραν αυτοις cum ℵABDI q ... ς εδειξ. αυτοις et πλευραν αυτου cum EGKLMSUXΓΔΛΠ al pler (it^pler vg) sah cop syr^utr et^hr arm aeth Eus^mar 294 Cyr^4,1090 | τας χειρας cum ℵDILXΓΔΛΠ unc⁶ al omn^vid it vg sah cop syr^sch et^hr arm aeth Eus^mar Cyr ... Ln Ti και τας χειρ. cum AB syr^p

21. παλιν sine ο ις cum ℵDLOX a c e g q vg sah cop arm pers^w Eus^mar 294 Cyr ... ς Ln ο ις παλιν (Α ο ις· παλιν) cum ABIΓΔΛΠ unc⁶ al pler b f ff²· etc; item 1. 27. 299. 2^pe syr^hr aeth παλιν ο ις | πεμπω cum ℵ^cb A BD²I^vid XΓΔΛ unc⁶ al pler Eus^mar Chr, item *mitto* it^pler vg etc ... ℵ^ca D*LO 33. al Cyr αποστελλω ... ℵ* c πεμψω, *mittam*

23. αν bis cum ℵ(sec loc ℵ^c, ℵ* εαν) BILOXΓΔΛΠ unc⁸ al pler Or^1,255 et ^3,739 Bas^3,34 Cyr^hr 270' Chr^8,918 bis Cyr^4,1095 et^act 50 ... Ln εαν bis cum (ℵ* sec loc) AD 346. | τινων bis et. b c g vg sah cop syr^p et^hr arm aeth Or^1,255 et^3,739 Bas^3,31 Cyr^hr etc ... B τινος, item a e f Cyp^131. 148. 155. 195 Or^int 3,964 (*si cui* bis) | αφεωνται (Gb') cum ℵ^c ADLOX (L αφεονται) 1. 13. 19** 124. Chr^8,568 et^1,469 et^3,94 Cyr^4,1101 et Cyr^act 50 ... ς Ti αφιενται cum B³(* αφειονται) EGIKMSUΓΔΛΠ al pler Or^1,255 et^3,739 Eus^osai etc, item b c f g vg cop syr^hr Or^int 3,964 *remittuntur* (Or^int *dim.*) ... ℵ* αφεθησεται, item d e q am gat sah syr^utr aeth Cyp^131. 148. 155. 195 *remittentur*, etc

24. ις cum ℵ(*et^c)BD ... ς ο ις cum AILOXΓΔΛΠ unc⁶ al fere omn

25. εωρακαμεν cum ℵAB³DSUΛΠ² al plu ... Ti εοραχ. cum B*EGIKLMXΓ ΔΠ* al aliq | τον τυπον ... f q τ. τοπον, item syr^sch et^hr et pers^p | μου τον δακτυλ. cum ℵDL 33. (d non expri μου) ... ς Ln Ti τ. δακτ. μου

*εἰσ τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ τὴν πλευρὰν
αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.* 26 [217.9] *Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν
ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶσ μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
Ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον καὶ εἶπεν·
εἰρήνη ὑμῖν.* 27 *εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε
καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰσ τὴν
πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ.* 28 [218.10] *ἀπε-
κρίθη Θωμᾶσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ μου.*
29 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅτι ἑώρακάσ με, πεπίστευκασ· μακάριοι
οἱ μὴ ἰδόντεσ καὶ πιστεύσαντεσ.*
30 *Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐνώ-* 21, 25
πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 *ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστὸσ
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.*

---

cum ABIXΓΔΠ unc[6] al pler | *εισ τον τοπον των ηλ.* cum AI 47. 56. 58. 97** a b c g q vg (etiam δ) syr[p] et[hr] arm pers[p] et[w] Or[1,433] Hil[818] al ... ς *ε. τον τυπον τ. ηλ.* cum ℵ[c]BDLXΓΔΠ unc[6] al pler sah cop Cyr[4,1102] Nonn[υ 111] ... ℵ* *εισ την χειραν αυτου* | *μου* ante *την χειρα* (AB c[scr] *τ. χειραν*, D aeth *τασ χειρασ*) cum ℵBDL 33. ... ς post *τ. χει.* pon cum AIXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Cyr it[pler] vg etc

26. *οι μαθητ. αυτου* cum ABCDILX unc[11] al pler f g q vg etc ... ℵ 1. al[6] a b c e sah syr[sch] et[hr] om *αυτου*

28. *απεκριθη* sine copula cum ℵBC*DGLX al plus[10] it[pler] (et. m[4]) vg etc ... ς (= Gb) praem *και* cum AC[3]ΓΔΛΠ unc[6] al pler q syr[utr] et[hr] aeth ; *θωμασ* cum ABCDXΓΔΛΠ al longe plu Cyr ... ς (= Gb Sz) *ο θωμ.* cum ℵL 33. al vix mu

29. *με* (a e om) sine *θωμα* cum ℵABCD unc omnib al plus[150] it (et. m[4]) am fu ing iac em gat taur sah cop syr[utr] et[hr] arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) add *θωμα* cum minusc paucis? vg[cle] fos mm mt (al) perss | Ln *πεπιστευκασ;*

30. *τ. μαθητων* sine additam cum ABEKSΔ (Δ teste Treg) Π al plus[12] f sah[mün] syr[p txt] ... ς add *αυτου* cum ℵCDGHLMT[d]UXΓΛ(?) al pler it[pler] vg cop syr[sch] et[hr] et[p] c.* arm aeth Chr[8,598] Cyr[4,1111] et[act 68]

31. *πιστευητε* c. ℵ*B ... ς Ln Ti *πιστευσητε* c. ℵ[c]ACDT[a] unc rell al omn vid Cyr[4,1111] | *ις* cum ℵABCDLT[d]X unc[11] al longe plu Cyr et[act 68] ... ς (= Gb Sz) *ο ις* cum minusc aliq | *ζωην* sine additam cum ABC[3]XΓΔΛΠ unc[7] al pler a c m vg syr[p txt] et[hr] Cyr[act 68] ... ℵC*DLT[d] 13. al[10] b e f g q gat sax cop syr[sch] et[p] c.* arm aeth Ir[int 206] Chr[8,598] Cyr[4,1111] Nonn[υ 144] add *αιωνιον*, hinc Ln add [*αιωνιον*]

XXI.

1 $^{219.9}$ Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦσ τοῖσ μαθη-
ταῖσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ τῆσ Τιβεριάδοσ· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτωσ. 2 ἦσαν
ὁμοῦ Σίμων Πέτροσ καὶ Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ καὶ Ναθα-
ναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖσ Σίμων Πέτροσ· ὑπάγω
ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖσ σὺν σοί. ἐξῆλθον
καὶ ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
4 πρωΐασ δὲ ἤδη γινομένησ ἔστη Ἰησοῦσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέν-
20, 14 τοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖσ
Ἰησοῦσ· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
οὔ. 6 λέγει αὐτοῖσ· βάλετε εἰσ τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,

---

XXI. 1. παλιν hoc loco cum ABCEHKLMSUXΓΔΛΠ al pler it vg syr^{p} Cyr ^{4,1112} ... ℵ syr^{sch} ante εαυτον, D 235. cop arm aeth ante εφανερωσεν, 9. 69. 435. post ο $\overline{\iota\varsigma}$ pon ... G 18. 42. 61. 106 al permu syr^{hr} pers^{p} Chr^{8,598} om | $\overline{\iota\varsigma}$ cum BC; item ς Ln ο $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵALXΓΔΛΠ unc^{6} al pler Cyr; item it^{pler} vg cop syr^{utr} et^{hr} arm aeth ... Ti om cum DM 51. 255. e pers^{p} Chr om | τ. μαθ. sine αυτου c. ℵABC*EKLSΔΛΠ al longe plu vg^{cle} syr^{p} Chr Cyr ... C^{3}DGHMUXΓ al^{50} a b c f g q sah^{mün} cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth add αυτου

3. εξηλθον (D εξηλθαν, P ηλθον) sine copula cum BCDEHKMSUΓΔΛΠ*et^{3} al pler a e q syr$^{p\,txt}$ arm Cyr^{4,1112} ... AP b c f g vg cop syr^{sch} et^{p} c.* et^{hr} aeth praem και, hinc Ln [και] ... ℵGLXΠ^{2} 157. al plus^{25} add ουν | ενεβησαν cum ℵABCDLPXΓΠ unc^{7} al longe plu ... ς (= Gb Sz) ανεβησαν cum ΔΛ al mu Cyr | εισ το πλοι. sine ευθυσ cum ℵBC*DLXΔ 1. 33. 69. 2^{pe} it vg sah^{mün} cop syr^{sch} et^{hr} arm aeth ... ς (Gb^{oo}) add ευθυσ cum AC^{3}PΓΛΠ unc^{7} al pler syr^{p} Cyr

4. ηδη: ℵ* 22. 69. 122. 124. al^{10} a c e vg^{cle} cop syr^{sch} arm aeth om | γινομενησ cum ABC*EL al^{10} (cop) ... ς Ln γενομενησ cum ℵC^{2}DPXΓΔ ΛΠ unc^{6} al pler Cyr^{4,1112}. Item it^{pl} vg | $\overline{\iota\varsigma}$ pri cum ℵABCDEPΠ* al plus^{10} Cyr ... ς (Gb^{0}) praem ο cum GHKLMUXΓΔΛΠ^{2} al pler ... s plane om | επι τον (Gb') c. ℵADLMUX 33. al plus^{12} Cyr ... ς Ti εισ τον cum BCEGHKPSΓΔΛΠ al pler Cyr$^{edd\,pri}$ | ηδεισαν cum ABCDPΓΔΛΠ unc^{7} al pler ... ℵLX 33. 127. 299. εγνωσαν, item b c f g vg cognoverunt (contra a e sciebant, q scierunt)

5. $\overline{\iota\varsigma}$ cum ℵB ... A*vid a om ... ς Ti ο $\overline{\iota\varsigma}$, Ln [ο $\overline{\iota\varsigma}$] cum A^{2}CDLPX unc rell al omn^{vid} Cyr

6. λεγει αυτοισ cum ℵ*et^{cb} 239. b c g (dixit eis) vg cop syr^{sch} et^{br}.

καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ
πλήθουσ τῶν ἰχθύων. 7 [220.10] λέγει οὖν ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ὃν 19, 26
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριόσ ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτροσ,
ἀκούσασ ὅτι ὁ κύριόσ ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυ-
μνόσ, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰσ τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ
τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἀλλὰ ὡσ
ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντεσ τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 [221.9]
ὡσ οὖν ἀπέβησαν εἰσ τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ
ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐνέγ-
κατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 [222.9] ἀνέβη Σίμων
Πέτροσ καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰσ τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον. 12 [223.9] λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· δεῦτε ἀριστήσατε.
[224.10] οὐδεὶσ δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τισ εἶ;
εἰδότεσ ὅτι ὁ κύριόσ ἐστιν. 13 [225.9] ἔρχεται Ἰησοῦσ καὶ λαμβάνει
τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖσ, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίωσ. 14 [226.10]
τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦσ τοῖσ μαθηταῖσ ἐγερθεὶσ ἐκ 20, 19. 26
νεκρῶν.

Similiter arm *λεγει αυτοισ ο ισ̅*, aeth *et dixit illis* ... ς Ln Ti *ο δε ειπεν αυτοισ* cum ℵ[ca]ABCDLPΓΔΛΠ unc[7] al pler a e f q Cyr | *ισχυον* cum ℵBCDLΛΠ al[10] a b c f g vg syr[p] et[hr] Cyr ... ς *ισχυσαν* cum APXΓΔ unc[7] al pler e q syr[sch] cop

8. *αλλα* cum ℵABC ... ς Ln *αλλ* cum DLPXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid]

11. *ανεβη* cum ABCDPX unc[11] al pler ... ℵL etc *ενεβη*. Dedimus sine copula cum ADPΓΔΛΠ* unc[7] al pler a b e f ff[2.] g vg arm ... ℵBCLXΠ[2] al[7] cop syr[p] et[hr] Cyr add *ουν* | *εισ την γην* c. ℵABCLPXΛΠ 33. al[7] Cyr ... D 1. 69. 124. 127. 299. al aliq *επι την γην* ... ς Ti *επι τησ γησ* cum EGHKMSUΓΔ al pler Cyr[edd pri] | *ιχθυων μεγαλων* cum ℵBCEHKMSUΓΛΠ al pler c Cyr ... Ln *μεγαλ. ιχθυ.* cum ADGLXΔ 1. 33. 2[pe] 6[pe] a b f ff[2.] g vg

12. *ουδεισ δε* cum ℵADLXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] b c e f ff[2.] cop syr[utr] et[hr] arm Cyr[4,1116]. Similiter a g vg aeth *et nemo*, Chr[8,594] *και ουδεισ* ... Ti *ουδεισ* sine copula cum BC taur

13. *ερχεται* sine copula cum ℵBCDLX al[15] a b e fos gat sah[mün] arm Cyr [4,1116] ... ς (= Gb) add *ουν* cum AΓΔΛΠ unc[7] al pler f ff[2.] cop syr[p] Cyr edd pri | *ισ̅* cum BC[vid]D ... ς *ο ισ̅* cum ℵALXΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] Cyr

14. *τουτο* sine copula cum ABCDΓΔΛΠ unc[6] al pler it vg syr[utr] etc ... ℵGLX 33. mt cop syr[hr] add *δε* (aeth pers[p] *et hoc*) | *ισ̅* cum BCD ... ς *ο*

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, [227.9] λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-
σοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ
κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου.
16 [228.10] λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με;
λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. [229.9] λέγει αὐτῷ·
ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. 17 [230.10] λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον·
Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ
16, 30 τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ
γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. [231.9] λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου.
18 [232.10] ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σε-
αυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς

ις̅ cum ℵALXΓΔΛΠ unc[6] (sed L post τ. μαθητ. pon) al pler Cyr[4,1118] ... s 234. ff[2.] mm plane om | τοις μαθητ. sine αυτου cum ℵABCL al[7] a e ff[2.] am fu mt arm ... ς (Gb[0]) add αυτου cum DXΓΔΛΠ unc[7] al pler b c f vg[cle] cop etc

15. ιωαννου (ℵ[a]BD[gr] -ανου, ita Ln) cum ℵ[a]BC*DL a b d e f ff[2.] g vg sah m[ün] cop Nonn φ[84] ... ς ιωνα c. AC[2]et[3]XΓΔΛΠ unc[7] al omn[vid] c (*bariona*) syr[utr] et[hr] arm aeth ... ℵ* om | πλεον cum ℵBCDLSXΔ 33. 122. Chr Cyr ... ς πλειον cum AEGHKMUΓΛΠ al pler Bas[eth] | αρνια cum ℵABC[2] LX unc[11] al fere omn Bas[eth] Cyr[4,1118]; item f ff[2.] g vg *agnos* ... C* (sic) D etc προβατα

16. παλιν hoc loco cum ABLXΓΔΛΠ unc[7] etc, ante λεγει αυτω ℵC b f cop arm syr[hr] ... D c e om | δευτερον (ℵ[a] 1. 19** 2[pe] το δευτ.) et. c e ... ℵ* 249. a b f ff[2.] g vg arm om | ιωαννου (Ln -ανου c. BD[gr] et d) c. ℵBC* D (L post ναι κυριε v. 16 deficit) a b e f ff[2.] g vg cop Nonn φ[91] ... ς ιωνα ut v. 15 | τα προβατια c. BC 19. (19** ?) ενια των παλαι. αντιγρ. ap Theophan[hom 37], *oviculas* b Lcif[190] ed venet ... ς Ln τ. προβατα cum ℵADXΓΔΛΠ unc[7] 69. (sic) al pler etc

17. ιωαννου (Ln -ανου cum BD[gr] et d) cum ℵBD a b e f ff[2.] g vg cop Nonn φ[100] ... ς ιωνα ut vv. 15 et 16. | και ante λεγει cum ℵBCD unc rell al omn[vid] c e f ff[2.] g m[17] vg etc ... A a b am om, hinc Ln [και] | λεγει sec cum ℵADX 1. 33. 2[pe], item *dicit* b f g am fu em mt al, *ait* a c e ... ς Ln Ti ειπεν cum BCΓΔΛΠ unc[7] al pler ff[2.] m[17] vg[cle] cop syrr Cyr[4,1118] | παντα συ c. ℵBC*D 33. a e ff[2.] m tol taur syr[utr] ... ς συ παντα c. AC[3]XΓΔΛΠ unc[7] al pler f vg syr[hr] aeth | λεγει (ℵ praem και) αυτω sine ις̅ aut ο ις̅ cum ℵD al[4] it[pler] vg cop pers[w] ... ς add ο ις̅ cum AXΓΔΛΠ unc[7] al pler; item Ln Ti ις̅ cum BC y[scr] etc | προβατια cum ABC ... ς Ln προβατα cum ℵDXΓΔΠ unc[7] al omn[vid] a b c d e f ff[2.] g vg ... A αρνια, em gat mm *agnos*

τὰσ χεῖράσ σου, καὶ ἄλλοσ σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεισ. 12, 33
19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ 13, 36 2 Pe 1, 14
τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. 20 ἐπιστραφεὶσ ὁ Πέτροσ
βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ ἀκολουθοῦντα, ὃσ καὶ 21, 7
ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθοσ αὐτοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίσ 13, 23 ss
ἐστιν ὁ παραδιδούσ σε; 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτροσ λέγει τῷ
Ἰησοῦ· κύριε, οὗτοσ δὲ τί; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἐὰν αὐτὸν
θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι, τί πρὸσ σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23 ἐξῆλ-
θεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ
οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἀποθνή-
σκει, ἀλλ᾽· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι.
24 Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ 19, 35 3 Io 12

---

18. *αλλοσ* cum ABC*XΓΔΛ unc^{7} al pler it vg etc ... ℵ*et^{c}C^{2}DΠ 1. 19. 22. 33. 2^{pe} syr^{hr} et$^{p\,mg}$ arm Chr^{8,599} Cyr^{4,1120} et^{757} Nonn φ^{112} *αλλοι* | *σε* ante *ζωσ.* cum ADXΓΔΛΠ unc^{7} al omn^{vid} it vg etc ... ℵBC^{2} Cyr^{4,1120} et ^{757} post *ζωσ.* pon | *ζωσει* cum ABC*XΓΔΛ unc^{7} al pler it vg etc ... ℵ(* et^{c})C^{2}DΠ al^{5} syr^{hr} et$^{p\,mg}$ arm Chr Cyr^{757} et^{1120} *ζωσουσιν* (C^{2} *ζωσωσιν*) | *οισει*: ℵ^{c}Π 1. 19. 22. 2^{pe} Cyr^{757} et^{1120} *αποισουσιν*, C^{2} 33. arm syr^{hr} et$^{p\,mg}$ Chr *οισουσιν*, D *απαγουσιν* (d *ducent*). Praetereaque ℵ^{c}AD etc add *σε* ... ℵ* *ποιησουσιν σοι* | *οπου ου θελεισ* (ℵ^{c}): ℵ* *οσα ου θελεισ*

20. *επιστραφεισ* sine copula cum ABCΠ* 33. w^{scr*} b c e g vg arm perss ... ς (Gb^{o}) add *δε* cum ℵDXΓΔΛΠ^{2} unc^{7} al pler f cop syr^{p} Caes^{135} etc | *και ειπεν* (ℵc; ℵ* Chr *λεγει*) sine additam cum ABX unc rell al pler it^{pler} vg syr^{utr} rell Or^{bis} Chr: ℵCD 33. ff$^{2.}$ fos syr^{hr} cop aeth Cyr add *αυτω*

21. *τουτον ουν* cum ℵBCD 33. b c f ff$^{2.}$ g vg cop syr^{p} c.* (aeth *et illum videns*) Or^{4,487} al ... ς Ti om *ουν* c. AXΓΔΛΠ unc^{7} al pler syr^{sch} et^{hr} arm

22. *εαν* (et. Or^{4,488}): e f q *si*, ff$^{2.}$ fu* *si sic* (item d) ... b c g (a hiat) vg etc *sic* | *μοι ακολουθει* c. ℵABC*D 1. 33. it^{pler} vg Or al ... ς *ακολουθ. μοι* cum C^{3}XΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler f cop

23. *ουτοσ* ante *ο λογοσ* cum ℵBCD 1. 33. 2^{pe} a b c e f ff$^{2.}$ q gat syr^{sch} et^{hr} ... ς Ti post *ο λογοσ* cum AXΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler g vg syr^{p} arm | *και ουκ ειπεν* cum ADX unc rell al pler a b e f ff$^{2.}$ g q vg etc ... ℵBC 33. c cop^{schw} (ex^{ds}) syr^{sch} et^{hr} Or Chr Cyr *ουκ ειπ. δε* | *εωσ ερχομαι* sine additam cum ℵ* 1. 22. 2^{pe} 63^{ev} a e arm Chr^{8,601} ex mosc^{5} ... ς Ln Ti add *τι* (D^{gr} om) *προσ σε* cum ℵ^{a}ABC(D)XΓΔΛΠ^{supp} unc^{7} al pler b d f ff$^{2.}$ g vg rell Or^{4,488} Chr^{8,601} montf Nonn φ^{135} Cyr ^{4,1121}; item c add *quid ad te? tu me sequere*

γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

---

24. *και γραψας* cum ℵ*ACXΓΔΛΠ^supp unc^7 al pler f g vg syr^sch eth^r Or Chr^8,601 ... ℵ^a 4. 33. 69. al^8 c arm syr^p c.* Cyr^4,1122 praem *ο* (fit igitur *ο και γρ.*) ... Ln c. BD b (e) (ff^2) q cop aeth *και ο γραψ.* | *αυτου η μαρτυρ. εστιν* cum BC*, item D 48^ev Cyr *εστιν αυτου η μαρτυρ.*, 33. *αυτου εστ. η μαρτ.* ... ς Ln *εστ. η μαρτυρ. αυτου* cum ℵAC^8XΓΔΛΠ^supp unc^7 al pler it vg cop^edd Chr^8,601

25. Non addidimus hunc versum cum ℵ* (non item 63.). Praeterea conferenda sunt complurium codicum scholia, ut quod Matthaeius ex 237. protulit: *ἄλλοσ δὲ προσθήκην εἶναί φησι* (137. al mu *ἄλλοι* et *φασιν*) *τοῦτο* etc ...... ς Ln Ti sic habent: *ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα* (lege ut et. Ln *ἅ* c. ℵBC*X etc) *ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδὲ* (scribe *οὐδ᾽* ut et. Ln c. ℵBDΔ etc) *αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι* (scribe *-σειν* c. ℵBC* etc) *τὰ γραφόμενα βιβλία* cum ℵ^aABCDEGHKMSUXΓΔΛΠ^supp al omn it vg rell Or^3,630 et^4,13. 216. 352 item ap Eus^hist 6,25 et^int 3,964 Pamphil^apol 15 (Gall^4) Naz^1,511 Chr^3,928 et^8,601

Ad finem libri (i. e. post *βιβλία*) ς (= Gb Sz) add *αμην* cum EGHKMSUXΓΔΛΠ^supp al pler c f am syr^p et^mg aeth Cyr^4,1128 ... omisimus c. ℵABC^vid D 1. al^7 a b e ff^2 g q vg^cle (et^cdd certe^pler) sah^mün cop syr^sch et^p in^cdd pler arm

Subscriptiones: ℵ*KMUXΓ al mu nil subscriptum habent ... B *κατα ιωανην* ... ℵ^aACESΔΛ al mu *ευαγγελιον κα. ιωαννην* ... HΠ^supp dicr al mu *τελοσ του κατα ιωαννην* (Π^supp al add *αγιου*) *ευαγγελιου* ... D *ευαγγελιον κατα ιωανην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα λουκαν.* Similiter a b d e f ff^2 q. Praeterea add HSΛ al pl versuum (*στιχοι*) numerum: HS al pl *βτ´*, Λ al mu *βσι´*, et aliter. Item Λ al pm *κεφαλαια* (*σλβ´*, ut Λ al pl; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc procedit; in AM ultimus est *σλα´*), item *τιτλοι* (qui in antiquiss. cdd pler praeter ℵBD singulis evv praeponuntur: numero sunt *ιη´* ut in ACΔ, aut *ιθ´* ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae, vide supra), aliquot et. *ρηματα* (*βχ´* vel *͵ατλα´* etc). In B numerantur capita 80. Praeterea multi (ut iam s) subscriptiones auctas habent his: *εξεδοθη μετα χρονουσ λβ´* (al *λ´* vel *τριακοντα*) *τησ του χ̅υ̅ αναληψεωσ.* Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: *εγραφη ελληνιστι εισ εφεσον μετα τριακοντα ετη τησ αναληψεωσ του κυριου επι δομετιανου βασιλεωσ* (ut 160.). Item *εξεδοθη μετα χρονουσ λβ´ τησ του χ̅υ̅ αναληψεωσ εν πατμω τη νησω* (ut 246. 252.) Ceterum h. l. nec praetereundum videtur quod in prologo evangelii secundum Ioh, quemadmodum cod. Vat. Alex. num. 14

saeculi noni praebet, legitur (cf libellum meum: *Wann wurden unsere Evv. verfasst*, ed. IV. 1866 p. 118 sq): *evangelium iohannis manifestatum et datum est ecclesiis ab iohanne adhuc in corpore constituto, sicut papias nomine hierapolitanus discipulus iohannis carus in exotericis id est in extremis quinque libris retulit. Disscripsit vero evangelium dictante iohanne recte.* Quibuscum conferendus est prologus apud Corderium.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧσ ἡμέρασ ἐν-
τειλάμενοσ τοῖσ ἀποστόλοισ διὰ πνεύματοσ ἁγίου οὓσ ἐξελέξατο
ἀνελήμφθη· 3 οἷσ καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν
αὐτὸν ἐν πολλοῖσ τεκμηρίοισ, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενοσ
αὐτοῖσ καὶ λέγων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζό-
μενοσ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ

---

* *πραξεισ* cum ℵ (in inscriptione et quotiescumque titulus summa pagina repetitur). Confirmant hanc scripturam Or[4,6] (*εν αρχη των πραξεων*)[4,25] (*εν ταισ πραξεσιν ο λουκασ*)[1,434] (*εν μεν ταισ πραξεσι γεγραπται*) Did[tri 2,6] et[2,12] Eus[hist 3,4,1] et[5] Epiph[736] Bas[regg 478] Chron [431 434 435] etc ... Ln Ti *πραξεισ αποστολων* cum BD (sed D *πραξισ* in inscriptione et ubicumque [i. e. quinquies] plene scribitur summa pagina, cf et. d), item ℵ in subscriptione, Ath[767] etc. Similiter Gb Sz *πραξεισ των αποστ.* cum 31. 61. al mu. Item *αι πραξ. των απ.* Clem[606] Or[1,22. 2,538] Dion[alex] Eus[hist 3,4,7] et[2,17,6] etc. ... ϛ (et. Wtst al) *πραξεισ των αγιων αποστολων* cum A[2]EGH (sed omnes isti sic ad calcem libri; in A abscissus titulus, item in C isque hiat in fine; GH initio manci sunt) etc

I. 1. *ο ιϲ̅* cum ℵAE 1. 13. 31. 61. al omn[vid] Or[4,6] Const[2,6,4] Did[tri 3,15. 23] Bas[eth 291] Chr[9,4] Euthal[porf] Antioch[1206] ... Ln Ti *ιϲ̅* c. BD :: post *ηρξατο* non cautum videbatur BD sequi invitis ℵAE Or.

2. *ανελημφθη* cum ℵAB*CDE ... ϛ *ανεληφθη* cum B[3] minusc omn[vid]

3. *τεσσερακ.* cum ℵAB*CD 61. ... ϛ *τεσσαρακ.* cum B[3]E 1. 13. 31. etc

4. *συναλιζομενοσ* cum ℵABCDE 13. 61. al plu Eus[dem 400] ex[cod par] et[ecl 102. 163] Epiph[658] (*συνηλισθη τοισ μαθητ.*) Chr[9,8] Thdrt[4,119] etc, D *συναλισκομενοσ* (D[2] *-σγομενοσ*), d *simul convivens* ... Gb' *συναυλιζομενοσ* cum 1. 4. 27. 31. 36* 40. al[30] fere Eus[dem] ex[edd] et[mar 296] Epiph[1100] etc. Ex verss e** vg Beda *convescens*. Contra e* lux *cum conversaretur cum illis*, item Aug[ter] | *παρηγγ. αυτοισ* hoc ordine cum

περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸσ ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι Lc 24, 49 Io 16,7. 14,16
Ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθή- Lc 3, 16 ss c. pp
σεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰσ ταύτασ ἡμέρασ. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόν-
τεσ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκα-
θιστάνεισ τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· οὐχ
ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνουσ ἢ καιροὺσ οὓσ ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ
ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντοσ τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ ἐφ᾽ ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρεσ ἔν τε Ἰερουσαλὴμ
καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ.
9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡσ ἀτενίζοντεσ ἦσαν εἰσ
τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο παρειστήκει-
σαν αὐτοῖσ ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖσ, 11 οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρεσ Γαλι-
λαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντεσ εἰσ τὸν οὐρανόν; οὗτοσ ὁ Ἰησοῦσ ὁ

ℵBD al omn[vid] vg sah cop syr[utr] arm aeth Eus[ecl 168] etc ... ACE Chr [9, 8. 9] *αυτοισ παρηγγ.*

5. *εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω* hoc ordine cum ℵ*B 61. ... D Did[tri 2, 12] Hil[964] al *εν πν. αγι. βαπτ.* ... ς *βαπτισθ. εν πνευμ. αγι.* cum ℵ[c]ACE 1. 13. 31. al pler vg sah cop syr[utr] arm aeth Or[1, 781] et[int 3,961] Did[tri 2,15] Cyr[hr 271] etc

6. *ηρωτων* (C* *-τουν*) cum ℵABC* ... ς *επηρωτων* (C[3] 12[lect] *-τουν*) cum C[3]DE al omn[vid] Chr[txt 17] Euthal[porf] etc

7. *ειπεν* sine copula cum B* sah syr[sch] arm[zoh] ... ς Ln Ti *ειπεν δε* cum ℵA al omn[vid] vg cop syr[p]; item C arm[cdd] Or[int 3,874] al *ο δε ειπεν*, E aeth[utr] *ο δε αποκριθεισ ειπεν* ... B[3] (vix enim[2vid]) *ειπεν ουν*, D *και ειπεν*

8. *λημψεσθε* cum ℵABCDE ... ς *ληψ.* cum minusc omn[vid] | *μου* cum ℵABCD Or[4,88] ... ς *μοι* cum E al omn[vid] Or[3,465] (et. [int 4,468]) Epiph[507] etc | *και εν παση* cum ℵBC[3]E al plu vg syr[utr] arm Or[4,88] Chr[9,18] et[11,18] et[3,392] Did[int 6, 265] (Gall) ... Gb' Ln Ti *και παση* cum AC*D 27. 29. 38. 40. 61. 69* al[3 scr] Or[3, 465] | *σαμαρια* cum ℵADE etc ... ς Ln Ti *σαμαρεια* cum BC al certe pler

10. *εσθησεσι* (*-σι* ℵABC, non *-σιν*) *λευκαισ* cum ℵABC 27. 29. 61. 81. vg sah cop syr[sch] arm Eus[dem 289] Epiph[409] et[518] ... ς *εσθητι λευκη* cum C[3]DE al pler syr[p] aeth Chr[9,21] Or[int 3,869]

11. *ειπαν* cum ℵABC*D 61. cat[txt] ... ς *ειπον* cum C[3]E al pler Eus[dem 289] Chr[9,21] Cosm[154] | *βλεποντεσ* cum ℵ*BE[gr] 13. 27. 61. al[20] fere Eus[dem] Chr[cod] Thdrt[3,11] ... ς Ln Ti *εμβλεποντ.* (D *ενβλ.*) cum ℵ[c]ACD al plu

ἀναλημφθεὶσ ἀφ' ὑμῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οὕτωσ ἐλεύσεται ὃν τρόπον
ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰσ τὸν οὐρανόν.

12 *Τότε ὑπέστρεψαν εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρουσ τοῦ καλου-*
μένου ἐλαιῶνοσ, ὅ ἐστιν ἐγγὺσ Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 *καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰσ τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον-*
τεσ, ὅ τε Πέτροσ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἀνδρέασ, Φίλιπ-
ποσ καὶ Θωμᾶσ, Βαρθολομαῖοσ καὶ Μαθθαῖοσ, Ἰάκωβοσ Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴσ καὶ Ἰούδασ Ἰακώβου. 14 *οὗτοι πάντεσ*
ἦσαν προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ
Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ αὐτοῦ.

15 *Καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἀναστὰσ Πέτροσ ἐν μέσῳ τῶν*
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλοσ ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν
εἴκοσι· 16 *ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν*

Chr$^{9,21\,bis}$ Cyr^{4,941} Thdrt^{1,290} et^{2,231} | *αναλημφθεισ* cum ℵAB*CDE ... ς *αναληφθ.* cum B^{3} al omn^{vid}

13. *εισ το υπερ. ανεβησ.* cum ABC(et* et^{3}) 61. vg arm^{usc} aeth Chr^{9,27} Bed^{99} (*nam et in Graeco ita positus est ordo verborum* etc) ... ℵ* om *ανεβησαν* ... ς *ανεβησαν εισ το υπερ.* cum ℵ^{c}DE al pler tol sah cop syr^{utr} arm^{zoh} etc | *ιωανν.* (BD *ιωανησ*) *και* (D om) *ιακωβοσ* cum ℵAB CD 61. 96. vg sah cop syr^{sch} arm^{usc} aeth Aug ... ς *ιακω. και ιωανν.* cum E al pler syr^{p} arm^{zoh} arr Chr^{9,27} Thphyl | *μαθθαιοσ* cum ℵB*D sah ... ς *ματθαιοσ* cum AB^{3}CE al omn^{vid} cop rell

14. *τη προσευχη* sine additam c. ℵABC*DE h 14* 61. 81. 142. 177. vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,30} ... ς (= Gb) add *και τη δεησει* c. C^{3} al pler Chr^{9,27} | *μαριαμ* cum BE 27. 29. 40. 61. 81. 96. 142. sah aeth^{utr} Chr cat ox^{11} ... ς Ln *μαρια* cum ℵACD al plu cop Chr^{9,27} | *και τοισ* (Gb'') cum ℵAC*D 25. 104. 106** 118. vg sah cop arm aeth Cyp$^{203.\ 206}$ ... ς Ti *και συν τοισ* cum BC^{3}E al pler syr^{utr} Chr^{9,27}

15. *και εν* cum ℵABC etc ... DE sah syr$^{p\,mg}$ Aug$^{unit\,eccl}$ *εν δε* | *τ. αδελφων* (Gb') cum ℵABC* 8. 13. 163. 12^{lect} 40^{lect} vg sah cop arm aeth ... ς *τ. μαθητων* cum C^{3}DE 1. 31. 61. al pler syr^{utr} Chr Cyp$^{ep\,67(68)}$ Aug^{bis} | *ην τε* cum ℵABE^{gr} al pler Chr Thphyl^{b} ... CD^{2} (* *γαρ*, d* *praeterea*) 16. vg e d^{2} etc *ην δε* | *ωσει* cum ℵAC 40. 118. Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *ωσ* cum BDE al pler Chr^{9,27} Thphyl$^{a\,15}$ | *εκατ. εικοσι* cum ℵAB CE etc ... ς *εκ. εικοσιν* cum minusc permu

16. *εδει* cum ℵABCD^{2}E al omn^{vid} Or$^{4,457\,bis}$ Eus$^{dem\,474}$ Ath^{548} etc ... D* d vg cop arm^{cod} *δει* | *τ. γραφην* sine additam cum ℵABC* h al^{9} vg sah cop arm aeth Or$^{4,457\,bis}$ Eus^{dem} Did$^{tri\,2,7,12}$ et Did$^{int\,bis}$ Ath^{548} ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *ταυτην* cum C^{3}DE 1. al plu syr^{utr} Chr^{9,26} Ir$^{int\,193}$ |

προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμη-
μένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρη- Mt 27, 5 ss
νὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ,
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελ-
δαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ
ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν Ps 68 (69), 26
ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν Ps 108 (109) 8
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος
Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν

δαυειδ cum ℵBD ... ACE etc δ͞α͞δ ... ς δαβιδ cum minusc mu, sed Sz c. al mu δαυιδ | ιησουν c. ℵABC* Eus^{dem} Did^{tri} ... ς praem τον c. C^{3}DE al omn^{vid} Chr

17. ην (ℵ* om, suppl^{c}) εν cum ℵABCDE h 13. 25. 27. 29. 61. 69. 81. 142. 163. vg sah cop Eus$^{dem\,474}$ Ir$^{int\,198}$ ... ς (= Gb Sz, sed Gb') ην συν cum 1. al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,29}

18. εκ μισθ. cum ℵABCDE etc ... ς (= Gb Sz) εκ του μισθ. cum minusc vix mu

19. ο και cum ℵ*D^{gr} 18. Aug$^{act\,fel}$. Similiter sah και τουτο (:: multo probabilius est mox praeteritum esse ο quam inlatum) ... ς Ln Ti om ο cum ℵ^{c}ABCE al pler vg cop syr^{utr} rell Eus$^{dem\,475}$ Chr | πασι ut ℵBC, contra (sic Ln Ti) ADE πασιν | ιδια cum AB^{3}CE al omn^{vid} (e Aug *ipsorum lingua*, d *lingua ipsorum*, vg *lingua eorum* etc) Eus^{dem} Chr ... ℵB*D om (:: cf Act 2, 6 et 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14) | αχελδαμαχ cum ℵA 40. 61., 96^{lat} *acheldemach*, item Ln c. B Eus$^{dem\,475}$ ακελδαμαχ, D ακελδαιμαχ (d *aceldemach*). Similiter tol *haceldemach*, am fu lux *acheldemac*, E ακελδαμακ, e *aceldamac* ... ς ακελδαμα cum C al pler syr$^{p\,mg\,gr}$ Chr, item vg^{ed} (*haceldama*)

20. λαβετω cum ℵABCD 8. 25. 61. Eus^{dem} Chr^{9,29}, item arm ... ς λαβοι cum E 1. 13. 31. al pler Eus$^{ps\,698}$ :: ut LXX

21. ω εισηλθ. cum ℵ*ABC*D^{2} (* ωσ, d* *quoniam*) 61. vg Aug$^{act\,fel}$ ... ς εν ω εισηλθ. cum ℵ^{c}C^{3}(et iam$^{2\,vid}$)E al pler Chr

22. αχρι cum ℵA 15. 18. 27. 28. 61. al (neglexerunt conlatores) :: αχρι adamat Luc ... ς Ln Ti εως cum BCDE al pler | ανελημφθη cum ℵA BDE ... ς ανεληφθη cum C rell omn^{vid} | συν ημιν γενεσθ. cum ℵAB CD al^{6} vg arm ... ς γενεσθ. συν ημ. cum E al pler syr^{utr} aeth

δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃσ ἐπεκλήθη Ἰοῦστοσ,
καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα
πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν
τὸν τόπον τῆσ διακονίασ ταύτησ καὶ ἀποστολῆσ, ἀφ᾽ ἧσ παρέβη
Ἰούδασ πορευθῆναι εἰσ τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλή-
ρουσ αὐτοῖσ, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆροσ ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνκατεψη-
φίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

Dt 16, 9 s 1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ ἦσαν
πάντεσ ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχοσ
ὥσπερ φερομένησ πνοῆσ βιαίασ καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖσ διαμεριζόμεναι γλῶσσαι

---

23. *βαρσαββαν* cum ℵABE etc ... ϛ *βαρσαβαν* c. C al plu vg^{cle} syr^{utr} ... D tol aeth^{utr} *βαρναβαν* | *μαθθιαν* cum B*D sah^{fragm} ... ϛ Ln (nesciebat B) *ματθιαν* cum ℵAB^{3}CE rell cop (arm *Matathian*). Item v. 26.

24. *ειπαν* cum ℵABCD 61. Eus$^{hist\,3,\,39,\,10}$ ex$^{cdd\,4}$ (edd^{lämm} ethein) ... ϛ *ειπον* cum E al omn^{vid} Chr^{9,30} | *ον εξελεξ.* hoc loco cum ℵABCDE h 1. 5. 13. 31. 40. 61. 80. al^{30} fere m^{18} vg cop etc ... ϛ (= Gb Sz) post *ενα* cum minusc ut vdtr pauc

25. *τ. τοπον* (Gb′) cum ABC*D (add *τον*) vg sah cop Procop ap Niceph ^{1,926} ... ϛ *κληρον* cum ℵC^{3}E al omn^{vid} syr^{utr} arm Eus$^{hist\,3,\,39,\,10\,vid}$ Bas$^{eth\,292}$ Chr^{9,30} :: *κληρον* ex v. 17 inlatum vdtr | *αφ* (Gb′) cum ℵABCD 5. 18. 33. 61. 66** 173^{mg} Bas$^{eth\,292}$ Aug$^{act\,fel}$ (d Aug *a*, contra e vg *de*) ... ϛ *εξ* cum E 1. 40. al pler Chr^{9,30}

26. *αυτοισ* cum ℵABCD^{2} al^{8} vg sah cop aeth ... ϛ *αυτων* cum D*E al plu syr^{p} arm | *συνκατεψηφισθη* cum ℵ^{c}AB*CE 61. ... ϛ Ln *συγκατ.* cum B^{3} al pler ... ℵ* *κατεψηφισθη*, D^{2} *συνεψηφισθη*

II. 1. *συνπληρουσθ.* cum AB*CDE ... ϛ Ln *συμπληρ.* cum ℵB^{3} al certe pler | *παντεσ* c. ℵ^{c}ABC 61. al plus^{15} Ath^{522} ... ϛ *απαντεσ* cum minusc plu ... ℵ*E 163. Chr^{9,38} (non attingit in comm) plane om (:: quod veri specie non caret) | *ομου* cum ℵABC* 18. 61. e (*simul*) vg (*pariter*) Ath^{522} et$^{int\,781}$ ... ϛ *ομοθυμαδον* cum C^{3}E^{gr} al pler Ath$^{cdd\,4}$ Chr^{9,38} ... D sah cop om

2. *καθημενοι* cum ℵABE al omn^{vid} Dion$^{paul\,samo\,resp\,4}$ Ath^{522} Cyr$^{hr\,44}$ et^{272} Cyr$^{glaph\,45}$ Thdrt^{bis} etc ... Ln Ti *καθεζομενοι* cum CD

3. *και εκαθ.* cum ℵB 15. 18. 61. d (*et sedit*) syr^{utr} arm Dion$^{paul\,samos\,resp\,4}$ Ath^{522} (et$^{int\,781}$ *et sedit*) Did$^{tri\,2,5}$ Cyr$^{hr\,44}$ etc. Item D *και εκαθ.*

ὡσεὶ πυρόσ, καὶ ἐκάθισεν ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθη- 10, 46. 19, 6 1 Co 12 ss [Mc 16, 17]
σαν πάντεσ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραισ γλώσ-
σαισ καθὼσ τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖσ. 5 Ἦσαν δὲ
εἰσ Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντεσ Ἰουδαῖοι, ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ ἀπὸ παντὸσ
ἔθνουσ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένησ δὲ τῆσ φωνῆσ ταύτησ
συνῆλθεν τὸ πλῆθοσ καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰσ ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ καὶ ἐθαύμαζον
λέγοντεσ· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντεσ οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντεσ Γαλιλαῖοι;
8 καὶ πῶσ ἡμεῖσ ἀκούομεν ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεν-
νήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντεσ
τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ
τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη
τῆσ Λιβύησ τῆσ κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντεσ Ῥωμαῖοι, Ἰου-

---

τε ... ς Ti *εκαθ. τε* cum AC[3]D[2]E[gr] al pler vg (*seditque*) Eus[hist 10, 4, 66] ... C* e Did[tri 3,34] Aug[unit eccl 356] (*consedit autem*) *εκαθ. δε* | *εκαθισεν* c. ℵ[c]ABCE al omn[vid] d vg arm Did[tri 2,8] et[3,34] Ath[705] et[522 cdd 2] Cyr[hr 44] et[272] etc ... ℵ*D[gr](*et[2]) sah cop syr[utr] Eus[hist 10, 4, 66] (ex[cdd 6] edd[schwegl] et[hein]) Did[tri 2,5] Ath[522] Cyr[esa 448] et[soph 616] *εκαθισαν*

4. *παντεσ* cum ℵAB*DE 34. 36. 56. 61. ... ς Ti *απαντεσ* cum B[2]et[3]C al pler Did[tri 2,5. 2,8] Ath[522] etc | *αποφθεγγ. αυτοισ* hoc ordine c. ℵABC*D 61. 130. vg sah arm Did[tri 2,8] Ath[522] et[705] al ... ς *αυτ. αποφθεγγ.* c. C[3]E al pler tol syr[utr] Cyr[hr 44. 272] Chr[9,39] al

5. *εισ ιερουσαλ.* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum ℵ[c]BCDE al omn[vid]

6. *ηκουον* cum ADEI[vid] al plu cop arm Chr[9,40]; item 40. 96. *ηκουσαν* ... ℵB 15. 37. cat[txt 26] *ηκουσεν*, C 61. *ηκουεν*, vg sah syr[utr] *audiebat* | *εισ εκαστοσ* cum ABCDI al pler ... ℵE 15. 36. 37. 60. 99. 100. 17[lect] e[scr] om *εισ*

7. *εξιστ. δε παντεσ* (ℵ* 27. 29. 69. *απαντ.*) cum ℵ*et[c]ACEI al pm vg sah cop syr[utr] arm ... Gb[0] Sz Ln Ti om *παντεσ* cum BD h al[40] aeth Chr cat[26] Aug[act fel] et[contr ep mani] et[unit eccl] :: pro testimoniorum ratione potius ut molestum vdtr abiectum, praesertim quum versu 12 subsequeretur, quam ex ipso versu 12 huc inlatum esse | *λεγοντεσ* (13. om) sine additam cum ℵABC* 26. 61. vg sah cop aeth Chr[cat 26] ... ς add *προσ αλληλουσ* cum C[3]DEI al pler syr[utr] arm | *ουχ* cum ℵDE 61., item Ti *ουχι* cum B ... ς *ουκ* cum AC al pler Chr[9,40] | *απαντεσ* cum ℵAB[2] et[3]CDI 27. 130. 163. ... ς *παντεσ* cum B*E 61. al pler Chr[9,40]

8. *εγεννηθημεν* cum ℵBC*DE[2] etc ... AC[3](iam[2]?)E* al[5] syr[p mg] *εγενηθημ.*

9. *ελαμειται* (B *αιλ.*, C* *εμαλειτ.* et C[3] *ελαμητ.*) cum ABCD ... ς Ln *ελαμιται* cum ℵ[c]EIP al omn[vid] ... ℵ* om *και ελαμ.*

δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 *Κρῆτεσ καὶ Ἄραβεσ, ἀκούομεν λαλούν-*
των αὐτῶν ταῖσ ἡμετέραισ γλώσσαισ τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 *ἐξί-*
σταντο δὲ πάντεσ καὶ διηποροῦντο, ἄλλοσ πρὸσ ἄλλον λέγοντεσ·
τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 *ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντεσ ἔλεγον ὅτι γλεύ-*
κουσ μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 *Σταθεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ σὺν τοῖσ ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν*
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖσ· ἄνδρεσ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦν-
τεσ Ἱερουσαλὴμ πάντεσ, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε
τὰ ῥήματά μου. 15 *οὐ γὰρ ὡσ ὑμεῖσ ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύου-*
σιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆσ ἡμέρασ, 16 *ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρη-*
Johel 2, 28–32 (3, 1, ss) *μένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ·* 17 *καὶ ἔσται ἐν ταῖσ ἐσχάταισ ἡμέραισ,*
λέγει ὁ θεόσ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ
προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρεσ ὑμῶν, καὶ οἱ νεα-
νίσκοι ὑμῶν ὁράσεισ ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοισ
ἐνυπνιασθήσονται· 18 *καίγε ἐπὶ τοὺσ δούλουσ μου καὶ ἐπὶ τὰσ δού-*
λασ μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου,
καὶ προφητεύσουσιν. 19 *καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ*
σημεῖα ἐπὶ τῆσ γῆσ κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
20 *ὁ ἥλιοσ μεταστραφήσεται εἰσ σκότοσ καὶ ἡ σελήνη εἰσ αἷμα,*

---

12. *διηπορουντο* cum ℵAB ... ϛ Ln *διηπορουν* cum CDEI al omn[vid] Bas eth[256] Chr[9,40] | *τι* sine *αν* cum ℵABCDI (ita prorsus vdtr) al[7] Chr[9,40. 43] cat[28] Bas[eth] ... ϛ Ti *τι αν* cum E al plu Thphyl[a] et[b] | *θελει* cum ABCD (I vdtr quum *αν* omnino deesse videatur) al[7] Chr[9,40. 43.] cat[28] ... ϛ Ti *θελοι* cum ℵE al plu Bas[eth]

13. *διαχλευαζοντ.* cum ℵABCD[2]I[2] al plus[20] Bas[eth 256] Cyr[hr 278] Chr[9,40. 43] (D* *διεχλευαζον λεγοντεσ*) ... ϛ (= Gb Sz) *χλευαζοντεσ* cum EI* al plu

14. *ο πετρ.* c. ℵABDI 40. 61. 69. 95. 117. 180. Bas[eth256] Chr[9,43] ... ϛ Ti *πετρ.* c. CEP al pler | *παντεσ* cum ℵABCDI* 61. 12[lect] ... ϛ Ti *απαντεσ* cum EI[2]P al pler Bas[eth 256] Chr[9,48]

16. *ιωηλ* cum ℵABCEIP al omn[vid] vg rell Dion[paul samos] Bas[eth 256] Cyr[hr 271] Chr[9,48] ... Ti om c. D Ir[int198] Rebapt[369] Hil[962] Aug[ep 199] | *και εσται* c. ℵABCEIP al omn[vid] vg syr[p] arm aeth Cyr[hr] Bas[eth] Chr Gaud[serm 9] ... Ti om *και* cum D sah cop syr[sch] Ir[int] Rebapt Hil Aug Chron[176] | *ενυπνιοισ* cum ℵABCD[2](*[gr] om) h 13. 27. 40. 61. al[30] fere Epiph[1060] ... ϛ (= Gb Sz) *ενυπνια* cum EP al permu Severian[cat 32] Chr[9,49]

20. *πριν* cum ℵACDE 13. 61. ... ϛ (sed Gb[0]) Ti add *η* cum BP al pler Chr[9,49] | *ημεραν* cum ℵ*BD ... ϛ *την ημεραν* cum ℵ[c]ACEP al omn[vid] Chr | *την μεγαλην* sine additam cum ℵ (nec suppl[a] aut[c]) D ... ϛ Ln Ti add (:: ut LXX) *και επιφανη* cum ABCEP al omn[vid] vg rell Chr[9,49]

πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 *καὶ ἔσται πᾶσ ὃσ* Ro 10, 13
ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 *Ἄνδρεσ Ἰσραη-*
λεῖται, ἀκούσατε τοὺσ λόγουσ τούτουσ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, Ro 10, 38
ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ δυνάμεσι καὶ τέρασι
καὶ σημείοισ, οἷσ ἐποίησεν δι᾽ αὐτοῦ ὁ θεὸσ ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼσ
αὐτοὶ οἴδατε, 23 *τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ*
θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸσ ἀνόμων προσπήξαντεσ ἀνείλατε, 24 *ὃν ὁ*
θεὸσ ἀνέστησεν λύσασ τὰσ ὠδῖνασ τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν
δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ. 25 *Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰσ αὐτόν·* Ps 15 (16), 8–11
προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντόσ, ὅτι ἐκ δεξιῶν
μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 *διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία*
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκη-

---

21. *οσ αν* cum ℵ[a]ACDP al pler Chr[9,49] ... Ti *οσ εαν* cum BE 69. 100.

22. *ισραηλειται* c. ℵABCDE ... Ln *-ηλιται* cum P minusc ut vdtr omn | *αποδεδειγμενον* (D* *δεδοκιμασμενον*) ante *απο του θεου* cum ℵBCD[2] 31. 61. 69. 104. 118. 163. vg sah arm aeth Ath[194] Chr[9,56] Thdot[anc 433] Thdrt[9,406] (ap Gall) Ir[int 193] ... ς post *απο του θε.* cum AD*EP al plu cop syr[utr] Ath[379] Cosm[508] Tert[carn chr 15] | *δυναμεσι* et *τερασι* cum ℵABD etc ... Ti *-σιν* bis cum CEP etc | *καθωσ* sine *και* cum ℵABC*DE al[10] am fu demid sah cop syr[sch] arm aeth Ir[int] Eus[ecl] Ath[379] ... ς (Gb[00]) add *και* cum C[3]P al plu vg[cle] syr[p] Chr[9,56] Thdot[anc 433] Cosm[508]

23. *εκδοτον* sine additam cum ℵ*ABC* 25. 27. 29. 40. 61. vg sah cop syr[sch] arm (vide post) aeth Ath[194] Ir[int 193] Victorin[ari 3,16] ... ς (Gb[00]) add *λαβοντεσ* cum ℵ[c]C[3]DEP al plu syr[p] Eus[ecl 78] Chr[9,57] etc | *χειροσ* (Gb″) cum ℵABC*D 13. 15. 18. 61. 100. 127. 180. syr[p] aeth Eus[ecl] Ath Cyr ... ς *χειρων* cum C[3]EP al plu vg sah cop syr[sch] arm Ir[int 193] Chr[9,57] Cosm[508] | *ανειλατε* (Gb″) cum ℵABCDEP etc ... ς *ανειλετε* cum minusc plu

24. *θανατου* c. ℵABCE[gr]P al omn[vid] sah syr[p] arm aeth Eus[ecl 78] Ath[354] Cyr[4,408] Thdot[anc 433] Thdrt[2,1244] et[5,1029] etc ... D e vg syr[sch] (*vincula sepulcri*) cop ar[e] (*dolorem gehennae*) Polyc[1 pag 377] Epiph[1099] Ps-Ath[pass dom 26] Ir[int 193] (*inferorum*) Fac[768] (ap Gall[11]) Thdrt[5, 104 lat] *αδου* (Gb′) :: cf vv. 27 et 31, item Ps 18, 5. 6. 116, 3.

25. *δαυειδ* cum ℵBD; per compendium ACEP etc ... Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *προορωμην* cum ℵAB*CDE ... ς *προωρωμην* cum B[3]P al certe pler | *τ. κυρ. μου* cum ℵD ... ς Ln Ti om *μου* cum ABCEP al omn[vid] vg rell Eus[ecl 78] :: LXX om *μου*, nec addendi caussa erat

26. *ηυφρανθη* cum ℵABCDEP etc ... ς *ευφρ.* cum minusc plu | *μου η καρδ.* cum ℵ*B Clem[765] ... ς Ln *η καρδ. μου* cum ℵ[c]ACDEP al omn[vid] |

13, 35 νώσει ἐφ᾽ ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐνκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς
ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄν-
δρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πα-
τριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων
Ps 88 (89), 4 καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ
27 τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε
3, 15. 5, 30. 10, 39 ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ
θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ
ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ

εφ cum ℵCD ... ς Ln επ cum ABEP al omn[vid] :: ubi forma ἐλπίς, quae iam ex antiquissimis inscriptionibus innotuit, tanta auctoritate utitur (similiter fit Ro 8, 21), arcenda non est. Cf Steph. Thes. sub ελπις et ελπιζω.

27. ενκατ. cum B*DE (v. 31 accedunt ℵC) ... ς Ln Ti εγκατ. cum ℵAB³CP al certe pler | αδην (Gb'') cum ℵABCD al plus[20] Clem[765] Epiph[2,39] ... ς αδου cum EP al plu Chr[9,57]

29. δαυειδ c. ℵBDE (AP per compendium) ... ς δαβιδ, Sz δαυιδ cum min

30. καθισαι cum ℵABCD² h 61. 95. 142. 12[lect] vg sah cop syr[sch] arm aeth Eus[ecl 79] Cyr[act 19] Ir[int 198] etc ... ς (= Gb) praem το (D* 15. 18. 36. om) κατα σαρκα αναστησειν (D* al[6] αναστησαι) τον χριστον (D[gr] 69. 96. 105. 1[lect**] add και, al[5] pergunt καθισαι τε) cum D*P 1. 13. 31. al pler (sed 4. 27. 29. om το κα. σαρκ.) d syr[p] arr Eus[ps 52] Chr[9,58] Thphyl[a et b]. Similiter E αναστησαι τον $\overline{\chi\upsilon}$ και | επι τον θρονον cum ℵABCD 15. 36. 61. 130. ... ς επ. του (P* om) θρονου cum EP al pler

31. ουτε pri (Gb'') cum ℵABCD al[8] e vg Eus[ecl et ps] Chr[9,58] Cyr[act 19] Ir int[198] ... ς ου (E al[7] ουκ) cum EP al plu sah cop syr[utr] Thdor[ant 612] Thdrt[1,692]. Item ουτε sec c. ℵACD al[13] Eus[ecl et ps] Chr Cyr[act] ... ς ουδε cum BEP al plu Thdor[ant] Thdrt | ενκατελειφθ. (ενκ- c. ℵBCDE; Ln Ti εγκ.- c. A) cum (Gb') ℵABCDE al plus[25] Thaum[anath 9] Eus[ecl et ps] Chr Cyr[act] Thdor[ant] Thdrt ... ς κατελειφθη cum P 1. 31. al plu. Scripsimus autem ενκατελ. sine additam cum ℵABC*D 61. 76. 81. vg sah cop syr[sch] aeth ar[e] Eus[ecl et ps] Ir[int] Did[int 261] Victorin[ari 3,16] ... ς (= Gb) add η ψυχη αυτου cum C³EP al pler syr[p] arm ar[p] Thaum[anath 9] Chr[9,58] Thdor[ant] Thdrt etc | αδην cum ℵB al[18] Eus[ecl et ps] Thaum[anath 9] ... ς Ln αδου cum ACDEP al plu Chr[9,58]

33. του πνευμ. του αγι. cum ℵABCE 5. 13. 61. 130. d vg Chr[9,59] ... ς του

τοῦ πατρὸσ ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖσ καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 *οὐ*
γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰσ τοὺσ οὐρανούσ, λέγει δὲ αὐτόσ· εἶπεν κύριοσ Ps 109 (110), 11 Mt 22, 44. pp
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 *ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ* He 1, 13 1 Co 15, 2
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 *ἀσφαλῶσ οὖν γινωσκέτω πᾶσ*
οἶκοσ Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεόσ,
τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε.
37 *Ἀκούσαντεσ δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸσ*
τὸν Πέτρον καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀποστόλουσ· τί ποιήσωμεν, ἄνδρεσ Lc 3, 10. 14
ἀδελφοί; 38 *Πέτροσ δὲ πρὸσ αὐτούσ· μετανοήσατε, φησίν, καὶ*
βαπτισθήτω ἕκαστοσ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ

αγιου πνευματοσ cum D[gr]P al pler Cosm[503] Ir[int 193] | *υμεισ* (D[gr*] d om) sine *νυν* cum ℵABC*D[2] al[10] vg sah cop syr[sch] arm aeth Did[int 281] Thdrt[dial 5,1044] ... ϛ (Gb[oo]) praem *νυν* cum C[3]EP al plu syr[p] ar[p] Cosm [503], item Ir[int 193] add *νυν* | *και βλεπετε* cum BD 81. arm[zoh] ... Ln [*και*] *βλεπ.*, ϛ om *και* cum ℵACEP al pler vg syr[utr] rell

34. *δαυειδ* cum ℵBD; per compendium ACEP ... ϛ (et. Gb) *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc | *κυριοσ* cum ℵ*B*D ... ϛ Ln Ti *ο κυρ.* cum ℵ[c]AB[3]CEP al pler Chr[9,60] Thdrt[1,1391]

36. *οικοσ* cum ℵABEP al fere omn Bas[1,298] Epiph[738. 764] al ... Ln *ο οικοσ* cum CD c[scr] | *και κυριον* (et. ϛ Gb Sz) cum ℵABCDEP al plus[40] vg syr[p] arm[zoh] aeth[pp] Epiph[738. 764] etc Ir[int 193] Tert[prax 28] ... ϛ[e] om *και* cum minusc mu syr[sch] sah cop aeth Bas[1,289] | *αυτον* post *κυριον* (et. Gb Sz) cum ℵABCD[2] (D* d om plane) 5. 15. 18. 36. 45. 69. 104. 130. 163. vg arm Bas[1,289. 293] Ir[int 193] ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb') post $\overline{\chi\nu}$ cum EP 61. al plu Ath[700] Epiph[738. 764] et[2,46] | *εποι. ο θεοσ* cum ℵB 61. vg[cle] cop syr[utr] aeth Bas[1,289] Ath[361. 700] Leont[634] (Gall[12]) Tert[prax] ... ϛ Ln *ο θε. εποι.* cum ACDEP al pler am fu demid sah arm Bas[1,298] Epiph [738. 764] al

37. *την καρδιαν* cum ℵABC 36. 61. 118. 130. Bas[eth 248] Epiph[27] Chr[9,65] ... ϛ *τη καρδια* cum DEP al pler | *ειπον τε* cum ABCP al pler Bas[eth 248] Chr, item *et dixerunt* vg etc. Similiter E *και ειπον* ... ℵD[gr 2] etc *ειποντεσ* ... D* d *και τινεσ εξ αυτων ειπαν* | *ποιησωμεν* cum ℵABCE[gr]P al plus[20] Epiph[27] Chr[9,65] ... ϛ Ln Ti *ποιησομεν* cum D al plu Cyr[hr 47]. Item *quid faciemus* e vg Ir[int 193] al. At Latt non distinxisse videntur inter *-σωμεν* et *-σομεν*

38. *φησιν* c. ℵAC 15. 18. 25. 36. 61. vg Cyr[hr 47]; item D post *πρ. αυτουσ* ... ϛ *εφη* post *πρ. αυτ.* c. EP al pler sah cop syr[p] (*dixit ad eos*) Thdrt [2,155] ... Ln Ti om plane cum B 65. 127. 163. item vg[cod] ap Ln | *επι τω* cum ℵAEP al omn[vid] Bas[2,114] Chr[9,66] ... Ln *εν τω* cum BCD Cyr[hr 43] Epiph[27] Cyr[4,896] Thdrt[2,155] | $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ cum ℵABCP al pler vg[cle] fu demid

ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν
Eph 2, 13 καὶ πᾶσιν τοῖσ εἰσ μακράν, ὅσουσ ἂν προσκαλέσηται κύριοσ ὁ
θεὸσ ἡμῶν. 40 ἑτέροισ τε λόγοισ πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρε-
Phil 2, 15 κάλει αὐτοὺσ λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ τῆσ σκολιᾶσ ταύτησ.
41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ
προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι· 42 ἦσαν
δὲ προσκαρτεροῦντεσ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ,
τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖσ προσευχαῖσ.
43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβοσ· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἱερουσαλήμ, φόβοσ τε ἦν μέγασ ἐπὶ

---

tol cop ... DE 60. 69. 100. 163. am sah syr^{sch} (sed om $\overline{\chi\upsilon}$) et^{p} arm Bas^{2,114} Cyr$^{hr\,47}$ Cyr^{4,893} etc praem *του κυριου* | *των αμαρτιων υμων* (c *ημ.*) cum ℵABC 40. 61. 96. (om *των*) vg sah cop ... ς Ti *αμαρτιων* tantum cum DEP al pler syr^{utr} arm Bas^{2,114} Cyr$^{hr\,47}$ Chr Ir$^{int\,198}$ Cyp^{194} | *λημψ.* cum ℵAB*CDE ... ς *ληψ.* cum B^{3}P al omn^{vid}

39. *οσουσ* cum ℵBDEP al pler vg syr^{utr} Chr^{9,66} ... Ln *ουσ* cum AC 104.

40. *διεμαρτυρατο* (Gb'') cum ℵABCDE 61. al plus^{15} Chr^{9,66} ... ς *-τυρετο* cum P minusc plu | *αυτουσ* cum ℵABCD 61. al fere^{15} vg sah cop syr^{sch} arm aeth Lcif^{215} ... ς Ti om cum EP 1. 13. 31. al plu syr^{p}

41. *αποδεξαμενοι* (D *πιστευσαντεσ*) sine *ασμε.* cum ℵABCD 19. 61. vg sah cop aeth Clem^{871} ... ς (Gb^{oo}) praem *ασμενωσ* cum EP al pler syr^{utr} arm Chr^{9,66} | *εν τη* cum ℵABCD 15. 18. 19. 36. 61. vg ... ς om *εν* cum EP al pler Chr^{9,66}

42. *τη διδαχη*: A 98. d vg praem *εν*, hinc Ln [*εν*] *τ. διδ.* | *τη κλασει* cum ℵ*ABCD* 61., item *et* (d add *in*) *communicatione fractionis panis* d vg sah cop, similiter syr^{sch} aeth ... ς *και τη κλ.* cum ℵ^{c}D^{2}EP al pler syr^{p} arm Chr

43. *εγινετο δε* c. ℵABCD 96** vg syr^{utr} ... ς *εγενετο δε* c. EP 1. 13. 31. 61. rell Chr^{9,67} | *πολλ. δε* c. ℵB 61. cop (sah *πο. γαρ*) ... ς Ln Ti *πολλ. τε* cum ACD^{2}EP al pler d vg syr^{utr} arm aeth Chr ... D^{gr*} 31. 133. 12^{lect} om copulam | *εγινετο* hoc loco c. ℵBDEP al omn^{vid} vg syr^{p} arm ... AC syr^{sch} sah cop aeth ante *δια των* | *εν ιερουσαλημ* cum ℵACE 8. 13. 18. 19. 33. 34. 36. 40. 43* 96. 105. vg syr^{sch} cop Thphyl^{b} cat ox^{54} (D tol ad v. 42 traxerunt) ... ς Ln Ti om cum BD 1. 31. 61. al plu sah syr^{p} arm aeth Chr^{9,67} | *φοβ. τε ην μεγ. επι παντασ* cum ℵAC 40^{mg} al^{10} (qui ante, sed 8. 13. 18. 36. cat^{ox} post *παντ.* add *αυτουσ*) vg cop cat^{ox} ... ς Ln Ti om c. BDE al plu sah syr^{utr} arm aeth Chr :: plura in caussa erant cur mutaretur scriptura quam expressimus. Ex 5, 5 verba de quibus quaeritur derivari nequeunt.

πάντασ. 44 καὶ πάντεσ δὲ οἱ πιστεύσαντεσ ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ 4, 32 ss
εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰσ ὑπάρξεισ ἐπί-
πρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τισ χρείαν εἶχεν·
46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
κλῶντέσ τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆσ ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίασ, 47 αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν καὶ ἔχοντεσ χάριν
πρὸσ ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριοσ προσετίθει τοὺσ σωζομένουσ 41 5, 14
καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

III.

1 Πέτροσ δὲ καὶ Ἰωάννησ ἀνέβαινον εἰσ τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
ὥραν τῆσ προσευχῆσ τὴν ἐνάτην. 2 καί τισ ἀνὴρ χωλὸσ ἐκ κοι- 14, 8
λίασ μητρὸσ αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸσ τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰσ τὸ ἱερόν· 3 ὃσ ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντασ εἰσιέναι εἰσ τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην
λαβεῖν. 4 ἀτενίσασ δὲ Πέτροσ εἰσ αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν·
βλέψον εἰσ ἡμᾶσ. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖσ προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν
λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτροσ· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι·
ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσασ αὐτὸν τῆσ δεξιᾶσ χειρὸσ

---

44. *και παντεσ δε* cum ℵAC 15. 19. 20. 34. 40. 61. al pauc cat[ox] ... ς Ln Ti *παντ. δε* cum BEP al pler sah cop syr[p] arm Chr[9,67] ... D vg[ole] fu *παντ. τε* | *οι πιστευσαντεσ* cum ℵB h al[18] arm aeth Or Thphyl[b] cat[ox 54] ... ς Ln Ti *οι πιστευοντεσ* c. ACDEP al plu (vg *qui credebant*) Chr

47. *επι το αυτο.*[3,1] *πετροσ δε* c. ℵABCG 61. vg sah cop arm aeth ... D *επι το αυτο εν τη εκκλησια. Εν δε ταισ ημεραισ ταυταισ πετροσ* ... ς Ti *τη εκκλησια* (haec Gb[0]).[3,1] *Επι το αυτο δε πετροσ* cum EP al pler cat[56] syr[utr] | *την ενατην* cum ℵABCDEGP 1. al permu ... ς *τ. εννατην* cum 13. 61. al plu

3. *λαβειν* cum ℵABCEG 13. 61. al vix mu cat[60] (E add *παρ αυτων*, item cop) cop arm Chr[9,73] ... DP h al[70] reg syr[p] Lcif[231] om, hinc Gb[00]

6. *ειπ. δε πετρ.* (D *ο πε.*) cum ℵBDEP al omn[vid] reg syr[sch] etc ... ACG vg sah cop *πετρ. δε ειπ.* | *περιπατει* sine additam cum ℵBD sah ... ς Ti praem *εγειραι* (c. C al mu; Ti *-ρε* c. ACEGP 61. al pmu) *και*, Ln

ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεισ αὐτοῦ καὶ
τὰ σφυδρά, 8 *καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν*
σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενοσ καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 *καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα*
τὸν θεόν· 10 *ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν ἐλεη-*
μοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 *Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα-*
5, 12 *μεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντοσ*
ἔκθαμβοι. 12 *ἰδὼν δὲ ὁ Πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν λαόν· ἄνδρεσ*
Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ
Lc 20, 37 pp Ex 3, 6 *δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;* 13 *ὁ θεὸσ*

[*εγειρε και*], cum ACEGP al omn^vid reg vg cop syr^utr arm aeth Ir^int 194 Or^int 2,105 et^4,679 etc

7. *ηγειρεν αυτον* cum ℵABCG 15. 18. 36. 61. reg vg syr^utr arm sah cop aeth Bas^eth 279 Bas^sel 121 Cyp^323 Lcif^231 ... ϛ Ti om *αυτον* (:: praegresso *αυτον*) cum DEP al pler Chr^9,73 bis Sev^cat 59 | *αι βασεισ αυτου* c. ℵABC 61. reg vg Bas^sel 121 Sev^cat 59 Lcif ... ϛ Ti *αυτου αι βασεισ* cum DEGP al pler cat Chr | *σφυδρα* cum ℵ*AB*C* (*φυδρα*) ... ϛ Ln Ti *σφυρα* cum ℵ^c B^3 C^2 DEGP al pler

8. *και αινων* cum ℵBCEP al omn^vid cat vg cop syr^utr arm (aeth) Ir^int Bas^sel 122 Chr^9,74 ... Ln [*και*] *αιν.*, Ti om *και* cum A sah Lcif (item D reg om, omissis vero *περιπ. και αλλομ.* debebant omittere)

9. *αυτον* hoc loco cum ℵABCD 61. cat^60 reg vg ... ϛ ante *πασ ο λαοσ* cum EP al pler

10. *δε* cum ℵABC 15. 18. 19. 61. cat^60 e reg vg cop Bas^sel 122 ... ϛ Ti *τε* cum DE^gr P al pler arm syr^p aeth Chr^9,74 Lcif^231 | *αυτοσ* cum ℵAC 15. 18. 36. 38. 40. 61. cat^60 reg vg syr^sch aeth Bas^sel Lcif^232 ... ϛ Ti *ουτοσ* cum BDEP al pler sah cop arm syr^p Chr

11. *αυτου* cum ℵABCDE 61. al^20 vg sah cop syr^utr arm ... ϛ (= Gb Sz) *του ιαθεντοσ χωλου* cum P al longe plu | *τον* ante *ιωανν.* cum ℵAB 31. 61. 69. 100. 127. 130. Chr^9,75 ... ϛ Ti om cum CEP (D) al pler | *προσ αυτουσ* hoc loco cum ℵABC 61. 130. reg colb vg syr^utr sah arm aeth ... ϛ post *συνεδραμεν* cum EP al pler cop | *σολομωντοσ* cum ℵABCP 1. 13. 31. 61. al plu^vid cat^61 (A *σαλομ.*) ... Gb Sz Ti *σολομωνοσ* cum DE 104. c^scr al vix mu

12. *ο πετρ.* cum ℵABCD 5. 13. 61. al^2 scr cat^61 ... ϛ om *ο* cum EP al pler Chr^9,79 | *ισραηλειται* c. ℵAB* ... ϛ Ln *-λιται* cum B^3 CDEP al omn^vid

13. *ο θεοσ* alterum et tert cum ℵACD 15. 18. 25. 36. 130. 17^lect cat^60 (sed AD al^8 om *ο* utrumq: sic Ln) vg cop arm aeth ar^e Ir^int 194 Did^tri 3,6

*Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ, ὁ θεὸσ τῶν πατέ-
ρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ μὲν παρε-
δώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντοσ ἐκείνου
ἀπολύειν·* 14 *ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτή-
σασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν,* 15 *τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ
ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖσ μάρτυρέσ* 5, 31
ἐσμεν. 16 *καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ τοῦτον, ὃν
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστισ
ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάν-
των ὑμῶν.* 17 *καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,
ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ὑμῶν·* 18 *ὁ δὲ θεὸσ ἃ προκατήγγειλεν διὰ
στόματοσ πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ,
ἐπλήρωσεν οὕτωσ.* 19 *μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸσ
τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰσ ἁμαρτίασ, ὅπωσ ἂν ἔλθωσιν καιροὶ
ἀναψύξεωσ ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου* 20 *καὶ ἀποστείλῃ τὸν προ-
κεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν,* 21 *ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξα-
σθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεωσ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸσ*

Chr^{9,80} cat^{com} ... ς Ti om utrumque cum BEP 61. al pler sah syr^{utr} ar^{p} | *υμεισ* (D *ημ.*, d om) *μεν* cum ℵABCEP 61. al plus^{70} vg syr^{p} Ir^{int} ... ς (= Gb Sz) om *μεν* cum D 1. 13. 31. al vix mu | *ηρνησασθε* (D *απηρν.*) sine *αυτον* cum ℵABC al^{11} cat^{63} vg cop arm aeth Ir^{int} Did^{tri} Thdot^{anc} Hier$^{esai\ 52}$ ... ς (sed Gb^{0}) add *αυτον* cum DEP al plu sah syr^{utr} Chr | *πειλατου* cum B*D ... ς Ln Ti *πιλ.* cum ℵAB^{3}CEP etc. Cf alibi.

16. *επι* cum ℵ^{c}ACDEP al pler (119. *εν*) cat^{63} vg sah cop rell Ir$^{int\ 194}$ etc ... ℵ*B 4. 60. 61. 103. arm om. Praeterea sic distinxit Ln: *εστερεωσεν· το* etc. Contra quam distinctionem praeter codd est etiam Chr com^{9,84}

18. *αυτου* post *τον* $\overline{\chi\nu}$ (Gb″) cum ℵBCDE 3. 15. 18. 25. 27. 36. 43. 61. 65. 66** c^{scr} vg arm syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\ 194}$ Chr^{9,81} Vig^{varim} ... ς post *προφητων* cum P al plu (item A sed om *παθ. τ.* $\overline{\chi\nu}$) cop aeth^{ro}

19. *προσ* cum ℵB ... ς Ln Ti *εισ* cum ACDEP al omn^{vid} Chr^{9,81} Cosm^{503}

20. *προκεχειρισμενον* cum ℵABCDEP al plus^{70} cat Chr$^{9,81.\ 85}$ etc ... ς (= Gb Sz) *προκεκηρυγμενον* (:: cf 13, 24) cum minusc vix mu vg (*qui praedicatus est*) cop (*prius annunciatum*) | $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ cum ℵBD^{gr}EP al^{16} al sah syr^{p} ... ς $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ cum AC 61. al plu cat vg syr^{sch} cop aeth Ir^{int} Chr$^{9,81.\ 85}$

διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋ-
Lc 1, 70 Dt 18, 15. 19 Gen 17, 4 σῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα
ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.
24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς
Gen 12, 3 22, 18 Gal 3, 8 ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς
ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς
πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρ-

---

21. *στοματ. των* cum ℵABCD h 27. 61. 81. 105. 127. 142. 163. vg sah cop syr[sch] arm aeth Or[3,221. 796] Chr[9,81] Ir[int 194] Tert[res carn 23] ... ς (= Gb Sz) *στομ. παντων* cum pauc ut[vid] minusc Cosm[503]; sed EP al[60] fere cat Chr[9,86] *στομ. παντων των* | *απ αιωνος αυτου προφητων* cum ℵ*AB*C 61. 69.; item praemisso *των* ℵ[c]B[3]E al cat ... D *αυτου των προφητων*, item 19. arm Cosm[503] Ir[int 194] Tert[res carn 23] om *απ αιωνος* (Gb[oo]) ... ς *αυτου προφητων απ αιωνος* cum P al plu syr[utr] cop aeth Chr[9,86]

22. *μωυσης* cum ABCD etc ... ς *μωσης* cum ℵEP al plu | *μεν* sine *γαρ* cum ℵABCDE al[20] cat vg sah cop syr[p] arm aeth Ir[int 194] Chr[9,81] ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum P al plu syr[sch] Chr[9,86] | *ειπεν* sine additam (Gb'') cum ℵABC 15. 18. 36. 61. 180. 12[lect] vg syr[sch] cop ... ς praem *προς τους πατερας* cum paucis ut[vid] minusc cat Thphyl[a] et[b]. Eadem (addito *ημων* D etc, *υμων* E etc) postponunt DE al mu sah arm aeth utr Ir[int] Chr[9,81. 86] | *ο θεος ημων* cum ℵ*CEP al[25] sah[fragm] syr[p] aeth Iust[quaest 101] Or[4,108] ... ς Ln Ti *ο θε. υμων* c. ℵ[c]AD 61. al sat mu cat vg arm Ir[int 194] Or[4,117] et[268] Chr[9,81] ... B 60. sah[txt woid] cop Chr[9,86] Chron[148] Cosm[503] nil nisi *ο θεος*

23. *εαν* cum ℵACP al[30] ... ς Ln *αν* cum BDE al non ita mu cat[69] Or[4,109. 117] Eus[dem 28] Chr | *εξολεθρευθ.* cum AB*CD ... ς *εξολοθρευθ.* cum ℵB[3]EP al omn[vid]

24. *οσοι* cum ABC*[vid]C[3]EP etc ... ℵC[2]D[gr2] *οι*, item *qui* vg | *κατηγγειλαν* cum ℵABC*[vid]DEP al[70] fere cat vg (*adnuntiaverunt*) sah cop syr[utr] arm aeth Ir[int] (ut vg) ... ς (= Gb Sz) *προκατηγγειλ.* cum C[2] al vix mu

25. *οι υιοι* cum ℵABCE 61. al plus[25] cat[69] sah cop ... ς (= Gb + Sz) om *οι* cum DP al plu Chr[9,83. 86] Cosm[504] | *διεθετο ο θεος* cum ℵACEP al omn[vid] cat vg syr[utr] arm aeth ... Ln *ο θε. διεθετ.* cum BD sah cop Ir[int 194] | *ημων* cum ℵ*CDP 1. 13. 31. al pler vg sah[fragm] cop syr[utr] arm[ed] aeth Ir[int] ... ℵ[c]ABE al[6] cat[69] sah[woid] arm[codd] Chr[9,82] *υμων* | *εν τω σπερμ.* cum ℵABCDE[gr]P etc ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum minusc ut

ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆσ γῆσ. 26 *ὑμῖν
πρῶτον ἀναστήσασ ὁ θεὸσ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐ-
λογοῦντα ὑμᾶσ ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.*

IV.

1 *Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸσ τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖσ οἱ
ἱερεῖσ καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,* 2 *διαπονού-
μενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ
Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν,* 3 *καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖσ τὰσ* 5, 18
χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
4 *πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη
ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.*
5 *Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρχον-
τασ καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ Ἱερουσαλήμ,*

---

vdtr pauc | *ενευλογηθησονται*: ... C *επευλογηθησονται* ... A*B al[7] *ευλογηθησονται*

26. *αναστησασ ο θεοσ* cum ℵBC etc ... ς Ln *ο θε. αναστ.* cum ADEP al pler vg etc | *τον παιδ. αυτου* sine additam cum ℵBCDE 61. vg etc ... ς (= Gb Sz) add *ιν̅* cum AP 1. 13. 31. al pler | *υμων* c. ℵAC[3]DEP 1. 31. 61. al longe plu syr[utr] arm aeth ... Ln *αυτων* cum C* 13. 66** (et 5. 27. 29. al[5] *αυτου*) vg sah cop Ir[int194] ... B Chr[9,82] et[87] Thphyl[c594] om plane

IV. 1. *οι ιερεισ* cum ℵADEP 1. 13. 31. 61. al pler reg vg sah cop syr[utr] Lcif Chr[9,92] ... BC 4. arm aeth *οι αρχιερεισ*

2. *την εκ νεκρ.* cum ℵABCE[gr] al vix mu cat[71] vg cop syr[utr] ... DP h 31. al[60] fere e reg sah arm aeth Lcif[232] Chr[9,62] *των νεκρων* (Gb″)

3. *εθεντο* sine *αυτ.* cum ℵBDP 61. al plu Thphyl[a] Lcif[232] ... ACE al[15] cat[71] vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,92] Thphyl[b] add *αυτουσ*

4. *αριθμοσ* cum ℵBD ... ς Ti *ο αριθμ.* c. AEP 31. 61. al omn[vid] Chr[9,93] | *χιλιαδεσ* cum ℵA 61. vg sah cop aeth Hil[682] ... ς praem *ωσει* cum EP al pler cat[71] Chr; Ln praem *ωσ* cum BD 12[lect]

5. *αυτων* cum ℵABEP al pler cat[72] vg sah syr[p] etc ... D 3. 95* cop syr[sch] aeth om | *τουσ πρεσβυτ. κ. τουσ γραμμ.* cum ℵAB al[25] cat[72] ... ς om *τουσ* utrumque cum EP 1. 13. 31. al plu Chr[9,93] | *εισ ιερουσαλ.* cum ℵP 1. 31. al plu syr[p] (syr[sch] om *ε. ιερουσα.*, non item ar[e]) ... Gb″ Ln Ti *εν ιερουσαλ.* cum ABDE 61. al[25] fere cat[72] Chr[9,96. 97.] Latt (d e vg) *in hierusalem*

6 καὶ Ἄννασ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ Καϊάφασ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀλέ-
ξανδροσ καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένουσ ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντεσ
αὐτοὺσ ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνό-
ματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖσ; 8 τότε Πέτροσ πλησθεὶσ πνεύματοσ
ἁγίου εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄρχοντεσ τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι,
9 εἰ ἡμεῖσ σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθε-
3, 6. 16 νοῦσ, ἐν τίνι οὗτοσ σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ps 117, (118), Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
22. ἐν τούτῳ οὗτοσ παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιήσ. 11 οὗτόσ ἐστιν ὁ
Mt 21, 42. pp λίθοσ ὁ ἐξουθενηθεὶσ ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενοσ εἰσ
κεφαλὴν γωνίασ. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώ-
ποισ ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶσ. 13 Θεωροῦντεσ δὲ τὴν τοῦ Πέτρου

---

6. *κ. αννασ ο αρχιερ κ. καιαφασ* (D *καϊφ.*) *κ. ιωαννησ* (D *ιωναθασ*, d *ioathas*) *κ. αλεξανδροσ* cum ℵABD (sed in D praecedit *συνηχθησαν*) 15. 18. 36. 61. (reg vg sic: *factum est autem in crastinum ut congregarentur – et Annas princeps* etc. Similiter sah cop aeth) ... ς Ti *κ. ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον* cum EP 1. 13. 31. al pler Chr[9,98]

7. *εν τω μεσω* cum ℵAB 61. al vix mu cat[73] ... Gb Sz Ti *εν μεσω* cum DEP al plur Chr[9,98] | *τουτο εποιησατε υμεισ* cum ℵE ... ς Ln Ti *εποι. τουτ. υμεισ* cum ABDP al pler vg Chr[9,98]; item 40. (al[vid]) arm (cop?) *επ. υμεισ τουτο*

8. *πρεσβυτεροι* sine additam cum ℵAB vg sah cop aeth Cyr[esai 164] et[act25] ... ς Ti add *του ισραηλ* cum DEP al pler (33. 34. *του λαου ισρ.*, 96. *ισρ.* sine *του*) cat[73] reg syr[utr] arm Chr[9,94 bis] Ir[int 194] (*seniores israelitae*) Cyp[392]

9. *σεσωται* cum ℵA (al?) ... ς Ln Ti *σεσωσται* cum BDEP etc

11. *οικοδομων* (Gb'') cum ℵABD al[20] fere cat[73] Or[4,25] Did[tri 3,3] et[1,29] ... ς *οικοδομουντων* cum EP al longe plu Chr Thdrt[2,1098]

12. *ουδε* (Gb') cum ℵAB al plus[35] cat[74] sah cop syr[p] Did[tri 3,7,5] Bas[3,315] al ... ς *ουτε* c. EP al plu Chr[9,94] ... D reg syr[sch] Did[tri 2,19] libere Cyp *ου* | *ονομ. εστ. ετερ.* cum BP al pler am Chr[9,97] ... AE etc *ονομ. ετερ. εστιν* ... ℵ cat[74] vg[cle] *ετερ. ονομ. εστιν*, d Rebapt[364] *aliud est nomen* ... D[gr] syr[sch] aeth Bas[3,315] Ir[int 194] Or[int 4,483] *εστ. ετερ. ονομα* | *υπο τον ουρανον* cum ℵABDE al sat mu vg etc ... P h 4. 26. 31. 46. al plus[40] Thphyl[a] et[b] om | *ημασ* cum ℵADEP rell reg vg syr[p] arm Ir[int] etc ... B *υμασ* ... sah cop syr[sch] aeth Did[tri 2,19] et[2,7,5] om

παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺσ ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 *τόν τε ἄνθρωπον βλέποντεσ σὺν αὐτοῖσ ἑστῶτα*
τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 *κελεύσαντεσ δὲ*
αὐτοὺσ ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸσ ἀλλήλουσ
16 *λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ; ὅτι μὲν γὰρ*
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖσ κατοικοῦσιν Ἱερου-
σαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 *ἀλλ' ἵνα μὴ*
ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰσ τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖσ μηκέτι 5, 28. 40
λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 *καὶ καλέ-*
σαντεσ αὐτοὺσ παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά-
σκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 *ὁ δὲ Πέτροσ καὶ Ἰωάννησ*
ἀποκριθέντεσ εἶπον πρὸσ αὐτούσ· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ 5, 29
θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 *οὐ δυνάμεθα*
γὰρ ἡμεῖσ ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 *οἱ δὲ προσ-*
απειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούσ, μηδὲν εὑρίσκοντεσ τὸ πῶσ κολά-

---

14. *τον τε* (Gb') cum ℵABD[2] (gr* om *τε*)E al[10] vg sah syr[utr] aeth Chr[9,95] Thphyl[b] Lcif[232] ... ς *τον δε* cum P al pler cat[75] cop arm Thphyl[a]

15. *συνεβαλλον* cum ℵABEP al plus[40] reg vg syr[sch] cop Lcif Chr[9,95] Thphyl[a] ... ς *συνεβαλον* cum D al permu[vid] cat[75] sah syr[p] arm aeth

16. *ποιησωμεν* (Gb') cum ℵABEgr al[30] cat[75] d Chr[ad rom in cat76] ... ς Ln Ti *ποιησομεν* cum Dgr P al plu Bassel[122] Chr[9,95] et[saepe] etc | *αρνεισθαι* cum ℵABD al[11] Bassel[122] ... ς Ti *αρνησασθαι* cum EP al pler cat[76] Chr

17. *απειλησωμεθ.* sine *απειλη* cum ℵABD 25. 40. 105. 127. 163. vg sah cop syr[sch] arm aeth Lcif[232] Bassel[122] ... ς Ti praem *απειλη* cum EP al pler cat[76] syr[p] ar[p] Chr[9,95] | *απειλησωμεθα* cum ℵABE al plu Bassel[122] Chr[9,93] ... P 15. 25. 117. 126. 137. al[15] cat[76] Thphyl[b] *απειλησομεθα* (Gb''), item Dgr mutata constructione *απιλησομεθα* (*επιλ.) *ουν* (d *comminemur ergo*)

18. *παρηγγειλαν* (cat[76] *-λαντο*) sine additam cum ℵABDgrE al[12] cat[76] vg syr[p] arm Chr[9,95] ... ς (Gb°) add *αυτοισ* c. P 1. 31. al plu d sah cop syr[sch] aeth Lcif | *καθολου* sine *το* cum ℵ*B ... ς Ti *το καθολου* cum ℵ[c]AEP (D) al omn[vid] Chr

19. *ειπον* cum ℵADEP al omn[vid] ... Ti *ειπαν* cum B | *ειπ. προσ αυτ.* cum ℵABDE al[10] cat[76] vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,95] ... ς *προσ αυτ. ειπ.* cum P 1. 31. al pler Thphyl[a] et[b]

20. *ειδαμεν* cum ℵAB*D 4. Chr[gue] (ad[7,345]) ... ς *ειδομεν* cum B[3] (*ιδομεν* et *οιδαμεν*) EP al pler (al *ιδομ.*) Chr[9,95] et[99] et[7,345] Cyr[amos 330]

σωνται αὐτούσ, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντεσ ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ
τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωποσ
ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆσ ἰάσεωσ.
23 Ἀπολυθέντεσ δὲ ἦλθον πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ καὶ ἀπήγγειλαν
ὅσα πρὸσ αὐτοὺσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ
Jer 39 (32), 17 Ps 2, 1. 2 *ἀκούσαντεσ ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·*
δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσασ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, 25 ὁ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ
ἁγίου στόματοσ Δαυεὶδ παιδόσ σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ
καὶ οἱ ἄρχοντεσ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείασ ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισασ, Ἡρώδησ

---

21. *κολασωνται* cum ℵAB^{3}DE al pl ... Gb' *κολασονται* cum P al plus^{50} cat Chr Thphyl^{a} et^{b} ... B* *κολασωσιν*

22. *τεσσερακ.* cum ℵAB*; D $\bar{\mu}$ ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B^{3}EP al omn^{vid} | *γεγονει* cum BD (quae forma iam apud Atticos passim legitur) ... ς *εγεγονει* cum ℵAEP al omn^{vid}

23. *απηγγειλαν* c. ABDEP al pler Chr^{9,108} ... ℵ 25. al^{4} *ανηγγειλ.* | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum AEP al omn^{vid}

24. *ειπαν* cum ℵABDP 40. ... ς *ειπον* cum E al pler cat^{78} Chr^{9,108} | *συ* sine additam cum ℵAB am fu demid (item vg^{ole} *tu es qui*) cop etc ... ς *συ ο θεοσ* cum DEP al pler sah syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\ 195}$ Lcif^{282}

25. *ο του πατρ. ημ. δια πνευμ. αγι. στοματ. δαυ. παιδ. σου ειπ.* cum ℵABE al^{7} cat^{78} Ath^{548} (sic ed^{bened} ex cdd^{5}) et^{ps} ap Gall^{5,192}. Eandem lectionem confirmant, nisi quod iustum verborum ordinem studuerunt restituere, vg *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*, Ir$^{int\ 195}$ *qui per spir. sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti*, etc. Item certe *δια πνευμ. αγιου* confirmant, abiecto *του πατροσ ημων* quod orationem inprimis turbare videbatur, D *οσ δια πνευματ. αγιου δια του στοματοσ λαλησασ δαυειδ παιδοσ σου* (d *puero tuo*) ...... ς Ti *ο δια στοματοσ δαυ.* [*του*] *παιδοσ σου ειπων* (ς *του* ante *παιδ.* c. minusc permu, Ti Gb Sz om c. ℵABDEP etc) cum P 1. 31. 40. al longe plu Chr^{9,108} (sed^{106} confirmari vdtr *δια πνευμ. αγιου*) :: pro testium ratione lectionem a nobis editam certum est et antiquissimam et saeculis 2. 3. 4 ubique propagatam esse. Auctoritati qua utitur nullo modo comparari possunt quae lectionem Elz. confirmant. | De *δαυειδ* etc cf alibi, ut ad 2, 25.

27. *εν τη πολει* (A add *σου*) *ταυτη* cum ℵABDE al plus^{25} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Eus$^{ecl\ 69}$ Ir$^{int\ 195}$ Tert$^{prax\ 28}$ et$^{bapt\ 7}$ etc ... ς (= Gb Sz)

τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 *ποι-*
ῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 *καὶ*
τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις
σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 *ἐν τῷ τὴν*
χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι
διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 *καὶ δεηθέντων*
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν
ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
μετὰ παρρησίας.
32 *Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ*
μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' 2, 44
ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 *καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ*
μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου,

---

om cum P 1. 31. al plu cat[80] | *πειλατος* c. B* (:: quae scriptura quum etiam apud Lc idonea auctoritate utatur, ut Lc 3, 1 ABD 13, 1 ℵABD 23, 1 ABDT, nec ab hoc loco arcenda videtur. Etiam 3, 13 et 13, 28 certe BD consentiunt.) ... ς Ln Ti *πιλατ.* cum ℵAB³DEL etc

28. *σου* sec cum ℵA*DE^{gr}P al pler cat[80] e² vg syr^{utr} sah cop aeth Ir^{int 195} etc ... Ln om cum A*B 27. 105. e* am* arm Lcif[222]

29. *επιδε* cum ℵBP al omn^{vid} ... Ln Ti *εφιδε* (AE *-ειδε*) cum ADE :: cf ad Lc 1, 25 et 6, 35 et alibi

30. *τ. χειρα σου* cum ℵDE^{gr}EP al omn^{vid} cat[81] vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... Ln om *σου* cum A (sed eodem loco habet *σε*) B (d *cum manum extendas*, Lcif[222] *dum extendis manus*) | *εκτεινειν σε* cum ℵ* (A *σε εκτ.*) BP al pler cat ... Ti om *σε* c. ℵ^{c}DE al[10] Chr^{bis}

31. *του αγι. πνευμ.* cum ℵABD 105. am Ir^{gr 196} ... ς *πνευματ. αγιου* cum EP al pler vg (et. fu demid) Chr[104] Ir^{int} Lcif[222], item sah cop etc

32. *καρδια* sine articulo cum ℵABD* arm Or^{2,34} et^{3,673} Bas^{regg 275. 280. 477} Cyr^{mich 422} ... ς Ti *η καρδ.* cum D²EP al omn^{vid} cat[82] sah cop Or^{1,750} et^{3,616} Bas^{eth 280} et^{3,348} Chr^{9,104} et^{alib} | *ψυχη* sine articulo cum ℵABD 96. sah cop arm Or^{2,34} et^{3,673} Bas^{regg ter} Cyr^{mich 422} ... ς Ti *η ψυχ.* cum EP al fere omn Or^{1,750} et^{3,616} Bas^{eth 280} et^{3,348} Chr^{9,104} et^{alib} | *ουδε εισ*: D 36. al[6] cat[82] *ουδεισ*. Item ς^{e 1624} (non^{1633} etc) *οὐδ' εἷσ* | *απαντα* c. ℵAEP al pler cat Bas^{eth 280} Chr^{9,104} ... Ln *παντα* c. BD 177.

33. *δυναμει* ante *μεγαλη* cum ℵABD 38. 100. 105. 113. al^{3 scr} (al^{vid}) cat[82] vg Chr^{9,104} Ir^{int 195} Aug^{serm 356} Orsies[49] ... ς Ti post *μεγαλη* pon cum EP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *το μαρτυριον* ante *οι απ.* et. Ir^{int} etc ... AE etc post *οι απ.* pon; B vero sic: *το μαρτ. οι απ. του κυρ. ιυ της αναστ.* | *ιυ χυ του κυριου* cum ℵA am fu demid, item addito *ημων* 15.

χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντασ αὐτούσ. 34 *οὐδὲ γὰρ ἐνδεήσ τισ*
ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
2, 45 *λοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων* 35 *καὶ ἐτίθουν*
παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τισ χρείαν εἶχεν. 36 *Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ Βαρνάβασ ἀπὸ τῶν*
ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλήσεωσ, Λευείτησ,
Κύπριοσ τῷ γένει, 37 *ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσασ ἤνεγκεν*
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων.

V.

1 *Ἀνὴρ δέ τισ Ἀνανίασ ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ*
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 *καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ, συν-*
ειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ πόδασ

---

etc. Item verbis transpositis DE al mu arm *τ. κυ. ιυ χυ* ... Ti *του κυριου ιυ* cum BP al longe plu sah syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\,195}$; Ln (sed ante *τησ αναστ.* pon) *του κυρ. ιυ [χυ]*

34. *τισ ην* (B *ην τισ*) cum ℵABF^{a} 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 113. al^{3} ... ς Ti *τισ υπηρχεν* cum DEP al plu Chr^{9,104} | *υπηρχον* cum ℵ^{c}AB D*EP al omn^{vid} Eus$^{hist\,2,17,6}$ Chr^{9,105} ... ℵ*D^{gr2} d arm om (sed ex his D^{gr2} d arm habent *ησαν* post *κτητορεσ*)

35. *διεδιδετο* cum ℵAB*DE ... ς *διεδιδοτο* cum B^{3}P al omn^{vid}

36. *ιωσηφ* (Gb') cum ℵABDE 15. 27. 40. 66** al^{8} cat^{33} vg cop syr^{sch} arm aeth Epiph^{149} ... ς *ιωσησ* cum P 1. 13. 31. al plu sah syr^{p} | *απο των* c. ℵABEP h 1. al^{36} Thphyl^{a} et^{b} ... ς *υπο των* cum D al permu cat Chr | *λευειτησ* cum BD ... ς Ln *λευιτησ* cum ℵAEP rell

37. *προσ* cum ℵE 15. 18. 37. cat^{34} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti *παρα* cum BDP al pler Chr^{9,105} et^{109} :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat *παρα*, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aeque ac 5, 10 *παρα* pro *προσ*, non vicissim

V. 1. *ανανιασ ονοματι* hoc ordine cum ℵBEP al pler arm ... Ln *ονομ. αναν.* cum AD al^{4} cat^{34} vg Chr^{9,111} | *σαπφ-* cum ABP al pler d cop etc ... ℵ^{c} etc *σαμφ-* (ℵ* *παμφιρη*) ... DE *σαφφ-*, vg *saph-*. Item *-ειρ-* cum ABP al pler ... ℵ*et^{c}DE 13. 103. *-ιρ-* (D* *σαφφυρα*, D^{2} *σαφφιρα*). Item *-ρη* cum ℵ*et^{c}AEP al plu ... Ln *-ρα* cum BD al plus^{30} cat^{34} Chr^{9,112}

2. *συνειδυιησ* cum ℵABE ... ς *συνειδυιασ* cum DP al omn^{vid} | *γυναικοσ* sine additam cum ℵABD^{gr} al^{8} cat^{34} arm Chr^{9,112} ... ς (Gb^{oo}) add *αυτου* cum EP al pler d vg sah cop syr^{utr} aeth

τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 *εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· Ἀνανία, διατί*
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου; 4 *οὐχὶ*
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποισ ἀλλὰ
τῷ θεῷ. 5 *ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, πεσὼν*
ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ·
6 *ἀναστάντεσ δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντεσ*
ἔθαψαν. 7 *Ἐγένετο δὲ ὡσ ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ*
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸσ εἰσῆλθεν. 8 *ἀπεκρίθη δὲ πρὸσ αὐτὴν Πέτροσ·*
εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, το-
σούτου. 9 *ὁ δὲ Πέτροσ πρὸσ αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πει-*
ράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδεσ τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα
σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 *ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα*
πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ δὲ οἱ νεανίσκοι
εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν πρὸσ τὸν ἄνδρα
αὐτῆσ. 11 *καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ*
ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ ταῦτα.

12 *Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ-*

---

3. *ο πετροσ* cum ℵABE al^{10} cat^{85} Chr^{9,112} ... ϛ om *ο* cum DP al plu | *νοσφισασθαι* sine additam cum ℵABE al plu cat^{85} Chr^{9,112} ... Ti add *σε* cum D(^{gr} et ^{lat})P al^{30} sah

5. *ο ανανιασ* cum ℵABEP al plus^{30} Chr^{9,112} ... ϛ (= Gb Sz) om *ο* cum D al plu cat^{86} (Or^{3,673}) Bas$^{eth\,244}$ | *τουσ ακουοντασ* sine additam cum ℵ*ABD al^{7} cat^{87} vg sah cop syr^{sch} aeth^{pp} ar^{e} Or^{3,673} Lcif^{188} ... ϛ (Gb^{00}) add *ταυτα* cum EP al pler syr^{p} arm Bas$^{eth\,244}$ Chr^{9,112}

8. *προσ αυτην* cum ℵABD (E) al^{12} cat^{87} Or Lcif ... ϛ *αυτη* c. P al longe plu vg (syr^{p} *ei* c.*) Chr^{9,112} Thphyl$^{a\,et\,b}$ | *πετροσ* sine articulo cum ℵAB 12^{lect}, item (*πετρ. πρ. αυτ.*) d^{scr} cat^{87} ... ϛ Ti *ο πετροσ* cum DEP al pler Or^{3,674} Chr

9. *ο δε πετροσ* sine additam c. ℵBD 29. 69. 105. 163. vg ... ϛ add *ειπε* cum A al pler sah cop syr^{p} arm Chr^{9,112}, item Or^{3,674} add *φησι* ... E *ειπεν δε πετροσ*

10. *προσ* cum ℵABD Or ... ϛ *παρα* cum EP al pler | *ευρον* cum ℵBDP al omn^{vid} Chr ... Ti *ευραν* cum A, E *ηυραν*

12. *δια δε* cum ℵADEP al omn^{vid} vg etc ... B *δια τε*, item syr^{sch} aeth | *εγινετο* (et. ϛ^{e} Gb Sz) cum ℵABDEP al plu cat^{88} vg sah cop syr^{utr} arm

3, 11 *ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ στοᾷ*
Σολομῶντοσ· 13 *τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖσ,*
ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ· 14 *μᾶλλον δὲ προσετίθεντο*
πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 *ὥστε*
καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινα-
ρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ
τινὶ αὐτῶν. 16 *συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθοσ τῶν πέριξ πόλεων*
Ἰερουσαλήμ, φέροντεσ ἀσθενεῖσ καὶ ὀχλουμένουσ ὑπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων, οἵτινεσ ἐθεραπεύοντο ἅπαντεσ.

17 *Ἀναστὰσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ πάντεσ οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα*
4, 3 *αἵρεσισ τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου* 18 *καὶ ἐπέβαλον*
τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ ἔθεντο αὐτοὺσ ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. 19 *ἄγγελοσ δὲ κυρίου διὰ νυκτὸσ ἀνοίξασ τὰσ θύρασ τῆσ*
φυλακῆσ ἐξαγαγών τε αὐτοὺσ εἶπεν· 20 *πορεύεσθε καὶ σταθέντεσ*
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆσ ζωῆσ ταύτησ.

Chr Lcif[282] ... ς Gb' *εγενετο* cum 4. 13. al mu Cyr[hr275] | *πολλα εν τω λαω* c. ℵABDE etc ... ς Ti *εν τ. λαω πολλ.* cum 1. al longe plu cat syr[p] Chr | *απαντεσ* cum ℵDP al omn[vid] Chr ... Ln *παντεσ* cum ABE | *σολομωντοσ* (ℵ *σαλομ.*) cum ℵA al sat mu cat[89] Chr Thphyl[a] et[b] (:: ut 3, 11 edidimus cum ℵABCP etc) ... Gb Sz Ti *σολομωνοσ* cum BDEP al plus[30]

15. *και εισ τασ* cum ℵABD[2] al[15] cat[90] (*εισ* et. arm), item E *και εν ταισ πλατιαισ*, etc ... ς Ti *κατα τασ* cum D* (omisso *τασ*) P 1. al plu Chr [9,118], item *per plateas* cop | *κλιναριων* (Gb'') cum ℵABD al plus[10] cat[90] Cyr[hr275] ... ς *κλινων* cum EP al plu Chr Thdrt | *κραβαττων* cum ℵA B*D al, item d e am fu *grabattis* ... ς *κραββατων* cum B[3]EP al plu | *επισκιαση* cum ℵADEP etc ... B 13. 31. 100. 101. 58. 183. cat Thphyl[b] *επισκιασει*

16. *ιερουσαλημ* cum ℵAB 103. k[scr], item *hierusalem* vg Lcif; confirmant etiam sah cop syr[utr] aeth ... ς (sed Gb°) Ti praem *εισ* cum DEP al pler demid arm Chr

18. *τ. χειρασ* sine additam c. ℵABD 15. 18. 36. 40. cat[91] vg syr[sch] arm Lcif ... ς (Gb°°) add *αυτων* cum EP al pler sah cop syr[p] Bas[eth 284] Chr [9,119]

19. *νυκτοσ* cum ℵ*ABD 40. 69* ... ς praem *τησ* cum ℵ[c]EP al pler Bas[eth 284] Chr [9,119] | *ανοιξασ* cum ℵA 15. 18. 36. 40. 96. cat[91] vg etc ... ς Ln *ηνοιξε* (*-ξεν*) cum B (D[2] Chr[9,119] *ανεωξεν*) EP al pler syr[utr] rell Bas[eth] Chr [9,119] et [121] Lcif

21 ἀκούσαντεσ δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ ἐδί-
δασκον. παραγενόμενοσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκά-
λεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰσ τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούσ. 22 οἱ δὲ παρα-
γενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺσ ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαν-
τεσ δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντεσ ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλει-
σμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺσ φύλακασ ἑστῶτασ ἐπὶ τῶν
θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 ὡσ δὲ ἤκουσαν τοὺσ
λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ, διηπό-
ρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενοσ δέ τισ
ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οὓσ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ
εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτεσ καὶ διδάσκοντεσ τὸν λαόν. 26 Τότε
ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸσ σὺν τοῖσ ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, οὐ μετὰ
βίασ, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντεσ
δὲ αὐτοὺσ ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ ἀρ-
χιερεὺσ 28 λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν 4, 17
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆσ
διδαχῆσ ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶσ τὸ αἷμα τοῦ ἀν-

---

22. *παραγενομενοι* ante *υπηρεται* cum ℵAB al[10] vg cop aeth Lcif[288] ... ϛ post *υπηρετ.* pon cum DEP al pler cat sah syr[p]

23. *το* sine *μεν* cum ℵABD h 17. 26. 105. 17[lect] e arm syr[p] ... ϛ add *μεν* cum E[gr]P al pler cat[92] vg sah cop Chr[9,120] Lcif[288] | *εστωτασ* sine *εξω* cum ℵABDEP al longe plu cat vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,120 bis] Lcif ... ϛ (= Gb Sz) praem *εξω* cum pauc ut[vid] minusc | *επι* cum ℵA BD 31. 96. cat, item *ad* d e am fu demid sah syr[sch] ... ϛ *προ* cum E[gr]P al pler vg[cle] (*ante*) cop syr[sch] arm Chr

24. *ο τε στρατηγοσ του ιερου και οι αρχιερεισ* cum ℵABD al[9] cat[92] vg sah cop arm (teste conlatore Gbii). Similiter syr[sch] ar[e] et aeth ... ϛ Ti *ο τε ιερευσ και ο στρατηγοσ τ. ιερ. και οι αρχιερ.* (:: cf 4, 1) c. P 13. 31. al longe plu, item E et Bed[retr 121] ex Graeco *οι ιερεισ και ο στρ.* etc

25. *απηγγ. αυτοισ* sine *λεγων* cum ℵABDEP h al longe plu vg sah cop syr[utr] arm[ed] ... ϛ (= Gb Sz) add *λεγων* cum minusc vix mu etc

26. *ηγεν* cum ℵBD[2] (D* [1scr] *ηγαγον*, d *deducebant*) ... ϛ Ti *ηγαγεν* cum AEP al fere om cat vg (*adduxit*) etc Chr[9,120] Lcif | *μη* cum ℵBDE 5. 13. 40. 96. ... ϛ Ti praem *ινα* cum AP al pler cat Chr

28. *παραγγελια* cum ℵ*AB d vg cop Ath[881] Cyr[esai 455] Lcif[288] ... ϛ (Gb[o]) praem *οὐ* (e *nonne*) cum ℵ[c]D[gr]EP al omn[vid] cat[93] sah syr[utr] arm aeth Ath[996] Bas[eth 296] etc | *πεπληρωκατε* cum BDEP al pler Bas[eth 296] etc ... ℵA 15. 18. 36. cat[93] Chr[9,120] Cyr[esai 395] *επληρωσατε*

θρώπου τούτου. 29 *ἀποκριθεὶσ δὲ Πέτροσ καὶ οἱ ἀπόστολοι*
4, 19 *εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποισ.* 30 *ὁ θεὸσ τῶν*
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ διεχειρίσασθε κρεμάσαντεσ
3, 15 *ἐπὶ ξύλου·* 31 *τοῦτον ὁ θεὸσ ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ*
αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
32 *καὶ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα*
τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸσ τοῖσ πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 *οἱ δὲ*
ἀκούσαντεσ διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούσ. 34 *Ἀνα-*
στὰσ δέ τισ ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖοσ ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδι-
δάσκαλοσ τίμιοσ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺσ ἀνθρώ-
πουσ ποιῆσαι, 35 *εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται,*
προσέχετε ἑαυτοῖσ ἐπὶ τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ, τί μέλλετε πράσσειν.
36 *πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶσ, λέγων εἶναί τινα*

---

29. *πετροσ* cum ℵABEHP al^{40} Bas$^{eth\ 296}$ Chr^{9,121} ... ϛ *ο πετρ.* cum minusc permu cat | *ειπαν* cum ℵABE ... ϛ *ειπον* cum HP al omn^{vid}

30. *ο θεοσ* cum BDEHP etc ... ℵA cop^{wilk} *ο δε θεοσ*

31. *του δουναι* c. ℵ*B Chr^{9,121} semel et^{123}. Cf vg *ad dandam paenitentiam*; contra d e Ir^{int} *dare* ... ϛ Ln Ti om *του* (:: praegresso *αυτου*) cum ℵ^{c}ADEHP al omn^{vid}

32. *εσμεν* hoc loco (i. e. post *ημεισ*) cum ℵD^{gr}EHP etc ... A d am syr^{sch} Ir$^{int\ 195}$ post *μαρτυρεσ* pon ... B om | *μαρτυρεσ* sine additam (Gb″) cum ℵAD* al^{13} d (*et nos ipsi testes sumus*) vg sah cop syr^{sch} arm^{gb} Did$^{tri\ 1,18}$ (ed$^{rom\ 55}$) Chr^{9,122} ... B *εν αυτω μαρτυρεσ* (omisso *εσμεν*), Ir$^{int\ 195}$ *nos in eo testes sumus*, 69* 100. 105. *εν αυτω εσμεν μαρτ.* (atque sic Ln) ... ϛ Ti *αυτου μαρτυρεσ* cum D^{gr2}EHP al longe plu cat syr^{p} aeth Chr^{9,121} | *και το πνευμ.* sine *δε* cum ℵABD* 31. 33. 40. 69. 100. 105. 163. 180. Did$^{tri\ 1,18}$ Chr^{8,602} Thphyl^{b}, nec magis agnoscunt *δε* vg d (aliter e) syr^{sch} arm aeth Ir$^{int\ 195}$ ... ϛ Ti *και το πν. δε* cum D^{gr2}EHP al pler cat syr^{p} Chr^{9,121} Thphyl^{a}

33. *εβουλευοντο* c. ℵDHP al longe plu e vg syr^{utr} Lcif ... Ln *εβουλοντο* cum ABE^{gr} al^{14} cat sah cop arm aeth Chr^{9,121} et^{123}

34. *βραχυ* sine *τι* cum ℵABDE al plus^{12} Chr$^{9,123\ bis}$ et^{1,771}, nec magis exprim *τι* vg sah cop syr^{utr} aeth ... ϛ *βραχ. τι* cum HP al longe plu arm; ponunt autem H al^{10} Thphyl^{a} ante *ποιησαι* | *τουσ ανθρωπουσ* (Gb′) cum ℵAB 80. vg cop arm Chr$^{9,123\ bis}$ ... ϛ *τουσ αποστολουσ* cum DEHP al fere omn cat am^{corr} tol sah syr^{utr} aeth Chr^{1,771}

35. *ισραηλειται* cum ℵABDE ... ϛ Ln *-λιται* cum HP al omn^{vid}

36. *εαυτον* sine *μεγαν* cum ℵA*BCHP al plu vg sah cop syr^{p} arm Eus$^{hist\ 2,11,1}$ Chr^{9,123} et^{1,771} ... D praem *μεγαν*, item Or^{1,372} ante *τινα εαυτον*

ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸσ ὡσ τετρακοσίων, ὃσ ἀνηρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰσ οὐδέν.
37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδασ ὁ Γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ ἀπώλετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·
39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.
40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ ἀποστόλουσ δείραντεσ παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν.
41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ ἀτιμασθῆναι·
42 πᾶσάν τε

... A²E al[30] tol syr^sch Cyr^esa1 165 Hier^tit 3,1 add *μεγαν* | *προσεκλιθη* (Gb″) cum ℵABC^corr al plus[10] Cyr^esa 165. Item C*D*EHP al[40] fere *προσεκληθη* ... ς *προσεκολληθη* cum 13. al ut^vid mu Chr^9,128 Cyr^4,642 Thphyl^a et^b. Ex versionibus habent e vg *cui consensit*, syr^p *cui inclinaverunt*, arm *cui accesserunt*, cop *cui adhaeserunt*, syr^sch sah aeth *cui secuti sunt* | *ανδρων αριθμοσ* cum ℵABCE 31. 69. 96. 104. 105. 163. fu demid Cyr^4,642 et^esa 165 ... ς *αριθμ. ανδρ.* cum DHP al pler vg^cle am Chr^9,128 | *ωσ* cum ℵ^cABCDE al[10] Chr^9,128 ... ς *ωσει* cum ℵ* HP al longe plu cat Cyr^4,642

37. *λαον* sine additam c. ℵA*B 81. d vg Eus^hist 1,5,8 (ex cdd^pler edd^hein et^burt) Cyr^esa 165 ... ς *λα. ικανον* cum A²HP al pler cat sah syr^utr arm aeth Cyr^4,642, item E etc *ικανον λαον* ... CD^gr etc *λαον πολυν*

38. *αφετε* cum ℵABC ... ς Ti *εασατε* cum DEHP al omn^vid cat Chr^9,129 | *η βουλ. αυτη* cum ℵABCDE al plu cat vg rell Or^1,372 Chr Thphyl^a ... HP al[40] fere arm^edd Thphyl^b om *αυτη*, hinc Gb°. Ceterum Ln sic: *αὐτούσ* (*ὅτι ἐὰν – οὐ δυν. καταλ. αὐτούσ*), *μή ποτε* etc

39. *δυνησεσθε* (Gb′) cum ℵBCDE al[85] fere cat[97] vg sah Or^1,372 Chr^9,129 et^130 ... ς *δυνασθε* c. AHP al plu fu cop syr^p aeth Thphyl^a | *αυτουσ* (Gb″) cum ℵABC²DE al plus[12] cat am fu syr^p arm aeth Bed^retr 122 ... ς *αυτο* c. C*HP al longe plu vg^cle demid sah cop syr^sch Chr^9,129 et^1,771

40. *απελυσαν* sine additam cum ℵABC sah cop ... ς Ln (ex errore) add *αυτουσ* cum DEHP al omn^vid vg syr^utr arm aeth Bas^eth 285 Chr^9,129

41. *κατηξιωθησαν* ante *υπερ τ. ονομ.* cum ℵABC al plus[10] cat vg syr^sch (sah cop) Or^1,421 al ... ς ante *ατιμασθ.* pon c. DEHP al pler arm syr^p Chr^9,129 Thphyl^a et^b Lcif | *ονοματοσ* sine additam cum ℵABCDHP al[12] sah cop syr^sch arm ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum minusc ut^vid pauc aeth^utr Or^1,276 et^421 ... E al plus[10] syr^p add *του κυριου ιυ*, al aliter

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν*
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρε-
θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. 2 *προσ-*
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ
ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν
τραπέζαις. 3 *ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυ-*
ρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν
ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· 4 *ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ*
8, 5 21, 8 *τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.* 5 *καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παν-*
τὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως
καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα
καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
6 *οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέ-*
θηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

13, 24 7 *Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.*

---

42. *τον* $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$ cum ℵAB al plus[80] cat[98] vg (et. fu) syr[p] Bas[eth 285] Cyr[hr 275] ... ς $\overline{\iota\nu}$ *τον* $\overline{\chi\nu}$ cum HP al plu[vid] am tol cop aeth[ro] Thphyl[a] et[b]; item E 65. arm Chr[9,129] $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$ ... C 13. *τον κυριον* $\overline{\iota\nu}$, D etc *τον κυριον* $\overline{\iota\nu}$ $\overline{\chi\nu}$

VI. 2. *ειπαν* cum ABC ... ς *ειπον* cum ℵDEHP al omn[vid] | *ημας* cum ℵAB EHP al omn[vid] Clem[202] Bas[eth 299] etc ... CD Thphyl[b] *ημιν*

3. *δε* cum ℵB (:: praecessit *δε*, sequitur *δε*, videbaturque aptius *ουν*), item A *δη* (ita Ln) ... ς Ti *ουν* cum CEHP al omn[vid] vg etc | *αδελφοι* cum ℵBCEHP (item D) al pler vg rell (exc aeth) Bas[eth] Chr Dīd[int] ... Ln om cum A 13. aeth[utr] Marc[mon] Or[int] | *πνευματος* sine *αγιου* cum ℵBC[2vid]D 137. 180. am fu luxov syr[p] etc ... ς (Gb[oo]) add *αγιου* cum AC*et[3vid]EHP al pler vg[cle] demid sah aeth | *καταστησομεν* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDE etc ... ς[e] *καταστησωμεν* cum HP al[20]; item *constituamus* d e vg

5. *πληρη* ut BC[corr] etc ... ℵAC*DEHP al permu *πληρης* atque sic edidit Ln

7. *του θεου* cum ℵABCHP etc ... DE 180. vg (et. fu tol) syr[p] Chr[9,130 txt]

8 *Στέφανοσ δὲ πλήρησ χάριτοσ καὶ δυνάμεωσ ἐποίει τέρατα
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.* 9 *ἀνέστησαν δέ τινεσ τῶν ἐκ τῆσ
συναγωγῆσ τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίασ καὶ Ἀσίασ συνζητοῦντεσ τῷ Στεφά-
νῳ,* 10 *καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ
ἐλάλει.* 11 *τότε ὑπέβαλον ἄνδρασ λέγοντασ ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ
λαλοῦντοσ ῥήματα βλάσφημα εἰσ Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,* 12 *συν-
εκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ,
καὶ ἐπιστάντεσ συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰσ τὸ συνέδριον,*
13 *ἔστησάν τε μάρτυρασ ψευδεῖσ λέγοντασ· ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ οὐ
παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·*
14 *ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ οὗτοσ
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν
Μωϋσῆσ.* 15 *καὶ ἀτενίσαντεσ εἰσ αὐτὸν πάντεσ οἱ καθεζόμενοι ἐν
τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.*

Or$^{int\,2,131}$ *τ. κυριου* | *υπηκουον* ... AE 11. 27. 29. 45. 80. 105. al Chr ^{9,130} *υπηκουεν*

8. *χαριτοσ* cum ℵABD al plus^{20} cat^{101} vg sah cop syr^{sch} arm al Bas$^{esa\,399}$ Did$^{lat\,267}$ Procl^{670} ... ϛ (= Gb Sz) *πιστεωσ* cum HP al plu syr^{p} Chr ^{9,138} ... E *χαριτοσ και πιστεωσ*

9. *των λεγομενων* cum ℵA 5. 13. 33. 40. 45. 47. 96* k^{scr} sah cop Chr^{9,138} edd ... ϛ Ln Ti *τησ λεγομενησ* cum BCDEHP al pler vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,138} ed Procl^{671} | *και ασιασ* cum ℵBCD^{2}EHP etc ... Ln om cum AD* 12^{lect} d | *συνζητ.* cum ℵAB*CDE ... ϛ *συζητ.* cum B^{3}HP al omn^{vid}

11. *λεγοντασ* c. BCD^{2}EHP al fere omn ... ℵAD* 8^{pe} *λεγοντεσ* | *βλασφημα* cum ℵ (ipse* correxit *-μα* ex *-μιασ*) ABCEHP etc ... ℵ*D^{gr} 137· vg arm *βλασφημιασ* (Gb′) | *μωυσην* cum ℵABCDH al permu e vg (exc am) etc ... ϛ *μωσην* cum E^{gr}P al plu am etc

13. *λαλων* ante *ρηματα* cum ℵBC 40. 69. 96. cat^{102} vg sah cop syr^{utr} arm Nyss^{2,790} Chr^{2,594} Procl^{671} ... ϛ Ti Ln ante *κατα του* cum ADEHP al pler Chr^{9,139} et^{142} | *ρηματα* sine additam cum ℵABCD 27. 29. 81. 105. 142. 163. vg sah cop syr^{utr} ar^{e} Chr^{9,139} et^{142} Procl^{672} ... ϛ (= Gb Sz) add *βλασφημα* cum EHP al pler luxov (*blasphemiae*) arm aeth Chr^{2,594} Procl^{671} | *του αγιου* sine *τουτου* cum ℵADEHP al plus^{45} vg (et. am fu demid) luxov (sed add *et deum*) arm aeth etc ... ϛ (= Gb Sz) add *του-του* cum BC al sat mu cat tol (*locum hunc sanctum*) sah cop syr^{utr} etc

14. *μωυσησ* cum ℵBCDEH etc ... AP al^{20} fere *μωσησ*

15. *παντεσ* (Gb″) cum ℵABCD*E al^{10} fere cat^{130} ... ϛ Ti *απαντεσ* cum D^{2}HP al longe plu Chr^{9,139} | *καθεζομενοι* cum ℵABCEHP etc ... D al^{4} *καθημενοι* | *ειδον* cum ℵBCDEP etc; H al pauc *ιδον* ... Ti *ειδαν* cum A

VII.

1 *Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύσ· εἰ ταῦτα οὕτωσ ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη·
ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατε. ὁ θεὸσ τῆσ δόξησ ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
Gn 12, 1 κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆσ
γῆσ σου καὶ ἐκ τῆσ συγγενείασ σου, καὶ δεῦρο εἰσ τὴν γῆν ἣν ἄν σοι
Gn 12, 5 δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆσ Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν.
κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν
εἰσ τὴν γῆν ταύτην εἰσ ἣν ὑμεῖσ νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν
Gn 12, 7 αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδόσ, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ-
ναι αὐτῷ εἰσ κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν,
Gn 15, 13. 14 οὐκ ὄντοσ αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτωσ ὁ θεόσ, ὅτι ἔσται τὸ
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνοσ ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν
κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸσ εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
Gn 17, 10 σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περι-
τομῆσ· καὶ οὕτωσ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺσ δώ-*

VII. 1. *ει* sine *αρα* cum ℵABC 14* 27. 29. 34 36 etc ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add *αρα* cum DEHP al longe plu Chr^{9,139}, item e *enim*, syr^{p} *igitur*

3. *και εκ τησ* cum ℵACEHP al omn^{vid} cat vg (item d) syr^{utr} cop arm aeth Or^{4,286} Ir$^{int\,197}$ ... Ln Ti *και τησ* cum BD^{gr} sah Thphyl^{b} | *εισ την γην* cum ℵABC*DE 5. 40. 133. ... ς (= Gb +) om *την* cum C^{3vid}HP al pler Chr^{9,140}

5. *δουναι αυτω εισ κατασχ. αυτην* cum BCDHP al^{35} cat. Similiter vg arm *dare illi eam in possessionem* ... Gb′ *δουν. αυτην εισ κατασχ. αυτω* cum ℵAE al plus^{10} ... ς *αυτω δουν. εισ κατασχ. αυτην* cum minusc vix mu

6. *ουτωσ* cum ABCDEP al pler tol cop arm syr^{p} etc ... ℵH al^{12} vg^{cle} demid *αυτω* ... am fu om

7. *ω εαν* cum ℵACEHP etc ... Ln *ω αν* cum BD | *δουλευσουσιν* cum ACD^{gr} 26. 96. sah Ir$^{int\,197}$ (*servient*) ... ς Ln *-σωσιν* cum ℵBEHP al pler d vg (*servierint* d e vg) Chr^{9,147} :: ita et. LXX | *ο θεοσ ειπεν* cum ℵABC ... ς Ti *ειπ. ο θεοσ* cum DEHP al omn^{vid} d (*dicit dominus*), vg (*dixit dominus*) etc

8. *και ισαακ* sine articulo cum ℵABCE 40. 96. k^{scr} ... ς Ti *και ο ισ.* cum DHP al pler cat Chr^{9,148} | *ιακωβ* sine articulo cum ℵABCD*E 40. 47. 96. k^{scr} ... ς Ti *ο ιακ.* cum D^{2}HP al pler cat Chr

δεκα πατριάρχασ. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντεσ τὸν Ἰωσὴφ Gn 37, 28. 39, 2
ἀπέδοντο εἰσ Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸσ μετ᾽ αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξεί-
λατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν Gn 41, 40
καὶ σοφίαν ἔναντι Φαραὼ βασιλέωσ Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν
αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ Αἴγυπτον καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλ- Gn 41, 54
θεν δὲ λιμὸσ ἐφ᾽ ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ θλίψισ
μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρεσ ἡμῶν. 12 ἀκού- Gn 42, 15
σασ δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰσ Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺσ πατέρασ
ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖσ Gn 45, 1
ἀδελφοῖσ αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένοσ αὐτοῦ.
14 ἀποστείλασ δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ Gn 45, 9 46, 27.
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖσ ἑβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ Dt 10, 22
κατέβη Ἰακὼβ εἰσ Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸσ καὶ οἱ πατέρεσ
ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰσ Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι Gn 49, 33

---

10. *εξειλατο* cum ℵABCDEP al[10] fere cat Thphyl[b] ... ϛ *εξειλετο* cum H al pler Chr[9,148] Thphyl[a] | *εναντι* cum ℵ 5. 27. 29. 40. 96. 137. 163. 180. k[scr] Chr[9,148] ... ϛ Ln Ti *εναντιον* cum ABCDEHP al plu | *εφ ολον* cum ℵACE[gr] al[14] vg syr[utr] sah cop ... ϛ Ln Ti om *εφ* cum BDHP al longe plu e Chr[9,150]

11. *ολην την αιγυπτον* (Gb′) cum ℵABC 81. vg syr[sch] sah cop; item D[gr] *ολησ τησ αιγυπτου* ... ϛ Ti *ολ. την γην αιγυπτου* cum (D[2] ap Kipl) EHP al pler syr[p] arm aeth[utr] (om *ολην*) Chr[9,148] | *ευρισκον* cum ℵAC DH al pler Chr ... BEP al[8] cat[109] *ηυρισκον*

12. *σιτια* (Gb″) cum ℵABCDE 5. 6. 8. 15. 36. 40. 100. 105. cat ... ϛ *σιτα* cum HP al pler Chr[9,148] | *εισ αιγυπτον* (Gb″) cum ℵABCE 40. ... ϛ *εν αιγυπτω* cum DHP al pler Chr

13. *ανεγνωρισθη* cum ℵCDEHP al fere omn Chr[9,148] ... Ln *εγνωρισθη* c. AB (25. *εγνωσθη*). Cf et. Latt: d *recognitus est*, e *agnitus est*, vg *cognitus est* | *το γενοσ αυτου* (Gb′) cum ℵAE 40. vg arm ... ϛ *τ. γε. του ιωσηφ* cum DHP al pler Chr; item Ln Ti *τ. γε. ιωσηφ* cum BC 47.

14. *ιακωβ* ante *τον πατ. αυτου* cum ℵABCDE al plus[10] vg sah cop arm ... ϛ post *τ. πατ. αυτ.* cum HP al longe plu syr[utr] Chr[9,148] ... 15. 18. 36. 47* 163. cat[110] aeth[utr] plane om, hinc Gb[oo] | *συγγενειαν* sine *αυτου* c. ℵABCHP al plus[40] am fu demid syr[p] arm cat Chr ... ϛ (= Gb Sz) add *αυτου* cum DE al pm vg[cle] tol syr[sch] sah cop aeth

15. *και κατεβη* (Gb′) cum ℵACEP al[7] cat vg syr[sch] aeth ... ϛ *κατεβ. δε* cum BH al plu sah cop arm Chr[9,148] ... D 40. 73. 96. syr[p] nil nisi *κατεβη* | *εισ αιγυπτ.* cum ℵACDEHP al omn[vid] vg syr[utr] sah cop rell ... Ti om cum B

ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν
Ios 24, 32 Gn 49, 30 Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολό-
33, 19 Gn 24, 7 γησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν
Ex 1, 7–10 Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ᾽ Αἴγυπτον, ὃς
οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν
ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς
Ex 2, 2 ss τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν
ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός·
21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ
ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ.

---

16. *ω ωνησατο* cum ℵABCDE al[20] cat ... ϛ (= Gb Sz) *ο ωνησατ.* cum HP al plu Chr[9,148] | *εμμωρ* c. ℵABCDH etc ... ϛ *εμμορ* c. EP al longe plu | *εν συχεμ* c. ℵ*BC 15. 18. 66. 69. 96. 100. 105. 163. cat sah cop arm ... Ln *του εν συχ.* cum ℵ^cAE al[3] tol syr[p] ... ϛ *του συχεμ* cum D[gr]H(P *του χεμ*) al plu vg (*filii Sychem*) aeth (ut vg) Chr; d vero *et sychem* ... syr[sch] ar[e] plane om

17. *ωμολογησεν* (ℵ *ομολογ.*) cum ℵABC 15. 36. cat[110] vg (*confessus erat*, demid *constituerat*) sah arm syr[p mg] aeth ... DE Bed[retr 126] ex Gr tol *επηγγιλατο* ... ϛ *ωμοσεν* cum HP 31. 61. al pler syr[sch] et[p txt] cop Chr[9,148] :: ex LXX Gen 24, 7. 26, 3 etc

18. *αχρι* cum B*CD Thphyl[a 68] ... ϛ *αχρισ* c. ℵAB[3]EHP etc | *επ αιγυπτον* cum ℵABC al[20] cat vg sah cop syr[sch] et[p mg] arm aeth ... ϛ Ti om cum DEHP 31. 61. al plu syr[p txt] Chr

19. *τουσ πατερασ* sine *ημ.* cum ℵBD am* fu ... ϛ add *ημων* cum ACEHP al omn[vid] vg[cle] sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,150] | *εκθετα* post *τα βρεφη* cum ℵABC (31. 61. post *τα βρ. αυτων*) ... ϛ post *ποιειν* cum DEHP al pler cat Chr

20. *μωυσησ* cum ℵBCDH al plus[30] cat Chr[9,150] ... ϛ (= Gb Sz) *μωσησ* cum AEP al plu | *του πατροσ* sine *αυτ.* cum ℵABCHP al plus[35] Chr ... ϛ (= Gb Sz) add *αυτου* cum DE al plu cat vg rell

21. *εκτεθεντοσ δε αυτου* cum ℵABCD 8. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 96. cat vg ... ϛ Ti c. EHP al longe plu *εκτεθεντα δε αυτον* (al pauc *τουτον*), sed al mu Chr[9,151] om *αυτον* post *ανειλατο* | *ανειλατο* (Gb″) cum ℵABCD EH 61. al[15] ... ϛ *ανειλετο* cum (H teste Treg) P al longe plu Chr

22. *μωυσησ* cum ℵBCDHP al plus[25] ... ϛ (= Gb Sz) *μωσησ* cum AE al plu | *εν παση σοφια* c. ℵACE al pauc vg[cod] (ap Gb) Or[1,478] et[4,369] Ps-Iusti[qu 25] Bas[2,102] etc ... ϛ Ln *παση σοφια* cum BD[2]HP 61. al pler cat vg Or[4,369 cod] Eus[esa 481] al ... D* Clem[413] Chr[3,142] *πασαν την* (Clem om) *σοφιαν* | *ην δε* cum ℵABCHP etc ... DE[gr] [1scr] *ην τε*, 99. etc *και ην* | *εν*

23 ὡσ δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτησ χρόνοσ, ἀνέβη ἐπὶ
τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ τοὺσ υἱοὺσ
Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ- Ex 2, 11 s
δίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξασ τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν
δὲ συνιέναι τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ θεὸσ διὰ χειρὸσ αὐτοῦ δίδωσιν
σωτηρίαν αὐτοῖσ· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη Ex 2, 13
αὐτοῖσ μαχομένοισ, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺσ εἰσ εἰρήνην εἰπών·
ἄνδρεσ, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλουσ; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν Ex 2, 14 ss
τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον
ἀνεῖλεσ ἐχθὲσ τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺσ
δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ Ex 3, 2 ss
ἐρήμῳ τοῦ ὄρουσ Σινᾶ ἄγγελοσ ἐν φλογὶ πυρὸσ βάτου. 31 ὁ δὲ
Μωϋσῆσ ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ

λογ. κ. εργ. (Gb'') cum ℵABCDH 61. etc ... ς εν λογ. κ. εν εργ. cum EG^{r}P al sat mu vg | αυτου cum ℵABCDE 61. al plus^{15} vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum HP al plu syr^{p} Ps-Iust^{qu25} Chr

23. τεσσερακονταετησ (D μ̅· ετησ) cum ℵAB*C ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B^{3}EHP al omn^{vid}

25. τ. αδελφουσ sine αυτ. cum ℵBC vg ... ς Ln add αυτου cum ADEHP al omn^{vid} tol syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,151} | σωτηριαν αυτοισ cum ℵABCD etc ... ς αυτοισ σωτηριαν cum EHP etc

26. τη τε (Gb'') cum ℵABCD^{2}(D* d τοτε)H al^{25} cat syr^{utr} aeth Chr^{9,151} ... ς^{e} (non ς) Gb Sz τη δε cum EP al plu vg sah cop arm | συνηλλασσεν (Gb') cum ℵBCD al^{10} e vg syr^{utr} sah ... ς συνηλασεν cum AEG^{r}P al plu Chr, item^{vid} cop arm aeth | εστε sine υμεισ cum ℵABCE 27. 29. 40. 61. 69. 81. 105. 163. vg sah arm Chr^{9,151} ... ς (Gb^{oo}) add υμεισ c. HP al longe plu cat^{118} cop syr^{p} aeth

27. εφ ημων (Gb') cum ℵABCHP al^{25} cat^{114} ... ς εφ ημασ c. DE al plu Chr

28. εχθεσ cum ℵB*CD 34. ... ς χθεσ cum AEHP al pler Chr^{9,151}

29. μωυσ- cum ℵBCDEHP al^{20} Chr ... ς (= Gb Sz) μωσ- cum A al plu cat

30. τεσσερακοντ. cum ℵAB*C (σερακοντα omissa syllaba prima); D μ̅ ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B^{3}EHP al omn^{vid} | αγγελοσ sine additam cum ℵABC 61. 81. vg sah cop ... ς (Gb^{o}) add κυριου cum DEHP al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,151} | εν φλογι πυροσ cum ℵBDHP al plu sah cop syr^{p} arm aeth Chr ... Gb'' Ti εν πυρι φλογοσ cum ACE al^{10} cat^{115} vg syr^{sch}

31. μωυσησ et μωσησ ut versu 29, nisi quod μωσησ et. P habet | εθαυ-

Mt 22, 32 pp κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸσ τῶν πατέρων σου,
‛ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομοσ δὲ γενόμενοσ
Μωϋσῆσ οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ·
λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόποσ ἐφ᾽ ᾧ ἕστηκασ
γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι
7, 27 αὐτούσ· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰσ Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον
τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντεσ· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸσ καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν
σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντοσ αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτοσ ἐξή-
γαγεν αὐτοὺσ ποιήσασ τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτόσ
3, 22 Dt 18, 15 ἐστιν ὁ Μωϋσῆσ ὁ εἴπασ τοῖσ υἱοῖσ Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-

---

μαζεν cum ℵDEHP 1. 31. 61. al plus^{40} cat Aug$^{tri\ 3,806}$ ... ς (= Gb Sz) Ln *εθαυμασεν* cum ABC 13. al permu vg rell Chr | *εγενετο φωνη κυριου* cum ℵAB al^{10} am fu demid cod^{bedae} cop etc ... ς (sed Gb^{oo}) add *προσ αυτον* cum C(E)HP al pler sah Chr etc. Similiter E Bed$^{retra\ 126}$ ex Graec omisso *κυριου* add *εκ του ουρανου λεγουσα προσ αυτον*

32. *και ισαακ* (CD *ισακ*) *και ιακ.* cum ℵABC 15. 26. 37. 40. 61. 96. fu sah syr^{utr} arm ... ς *και ο* (D om) *θεοσ ισ. και ο* (D om) *θεοσ ιακ.* cum DEHP al pler vg cop aeth Chr | *μωυσησ* et *μωσησ* ut v. 31

33. *εφ ω* cum ℵABCD^{2} (* *ου*) 61. ... ς *εν ω* cum EHP al pler Chr^{9,152}

34. *αυτων* cum ℵACEHP al fere omn vg sah cop syr^{p} arm aeth Chr^{9,152} ... Ln *αυτου* cum BD 26. syr^{sch} | *αποστειλω* (ℵE *-στιλ-*) cum ℵABC DE 61. 69* 105. 163. c^{scr} cat Chr ... ς *αποστελω* cum HP al pler

35. *μωυσην* c. ℵBCDEH al plu ... AP al mu *μωσην* | *δικαστην* sine additam cum ABHP al longe plu vg syr$^{p\ txt}$ Thphyl^{a} ... ℵCD 15. 18. 33. 36. 61. al cat^{117} add *εφ ημων*, E al^{10} etc Chr Thphyl^{b} *εφ ημασ* | *και* ante *αρχοντα* sec (A etc *αρχηγον*) cum ℵ^{a}BDE 15. 18. 27. 40. 61. 96. cat syr^{p} ... ς om cum ℵ*ACHP al pler vg syr^{sch} sah cop arm Chr^{bis} | *απεσταλκεν* cum ℵABDE al^{11} ... ς *απεστειλεν* cum CHP al longe plu Chr | *συν χειρι* (Gb') cum ABCD^{gr}E al^{8} vg sah syr^{p} Chr$^{9,157\ bis}$ ... ς *εν χειρι* cum ℵHP al longe plu cat d syr^{sch} cop arm aeth

36. *εν γη αιγυπτω* cum ℵAEHP 61. al^{45} e* Chr^{9,157} ... Ln *εν τη αιγυπτω* cum BC 15. 18. 24. 31. cat^{118} d sah ... ς (= Gb Sz) *εν γη αιγυπτου* cum D^{gr} al mu^{vid} e** vg etc | *τεσσερακ.* cum ℵAB*C; D 61. $\bar{\mu}$ ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum EHP al pler

37. *μωυσησ* cum ℵBCDEH etc ... AP etc *μωσησ* | *ειπασ* cum ℵABCD 61. ... ς *ειπων* cum EHP al pler Chr | *ο θεοσ* sine *κυριοσ* cum ℵABD 61.

στήσει ὁ θεὸσ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ. 38 *οὗτόσ ἐστιν ὁ*
γενόμενοσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λα- Ex 19, 3
λοῦντοσ αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃσ ἐδέξατο
λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 *ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ*
πατέρεσ ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖσ καρδίαισ
αὐτῶν εἰσ Αἴγυπτον, 40 *εἰπόντεσ τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ* Ex 32, 1
οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆσ οὗτοσ, ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ
ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 *καὶ ἐμοσχο-* Ex 32, 6
ποίησαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 *ἔστρεψεν* Ier 19, 13
δὲ ὁ θεὸσ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ Am 5, 25–27
θυσίασ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ
Ἰσραήλ, 43 *καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον*
τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ;

---

vg sah aeth ... ς (Gb[0]) praem *κυριοσ* cum CEHP al pler cat cop syr[p] arm Chr[9,157]. Praeterea *ο θεοσ* scripsimus absque *υμων* (*ημων*) cum ℵABCD 61. al plus[10] vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[bis] ... ς (= Gb Sz) add *υμων* cum P al plu cat, item EH etc *ημων* | *ωσ* (D* *ωσει*) *εμε* sine additam c. ℵABHP 61. al plus[25] sah Chr[bis] ... ς add *αυτου ακουσεσθε* cum CDE al plu cat vg syr[utr] cop arm aeth

39. *αλλα* cum ℵABCDEH al aliq ... ς *αλλ* cum P al pler cat | *εν ταισ καρδιαισ* cum ℵABC 40. 96* cat sah Did[cat 116] ... ς *ταισ καρδιαισ* cum DE 61. al sat mu[vid] vg arm syr[sch] aeth[ro] ... Ti *τη καρδια* cum HP al[60] cop (*εν τ. κα.*) syr[p] aeth[pp] Chr[9,158. 159] Ir[int 245] (*corde suo*)

40. *μωυσησ* cum ℵBCDEH al plu etc ... ς (= Gb Sz) *μωσησ* cum AP al plu etc | *εγενετο* cum ℵABC al[5] cat[119] ... ς Ti *γεγονεν* cum DEHP 61. al pler Chr[9,158]

41. *ευφραινοντο* cum ℵABCEH etc ... DP 32. 103[mg] 104. k[scr] *ηυφραιν.*

42. *τεσσερακοντ.* cum ℵAB*C; D 61. *μ̄* ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B[3]EHP etc

43. *θεου* sine *υμων* cum BD 15. 18. 36. syr[sch] sah arm Ir[int 245] Or[1,583] ... ς add *υμων* (:: item LXX, nec fluct) cum ℵACEHP al pler vg cop syr[p] aeth Chr[9,158] | *ρομφαν* cum ℵ* 3. Chr[cod], item B Or[cod] (ap Spenc[cels 236]) *ρομφα*. Praeterea certe *-μφ-* confirmant D vg Ir[int 245] *ρεμφαμ*, 61. vg[cod lachm] arm *ρεμφα*, ς *ρεμφαν* c. 1. 31. al plu Or[1,583] Chr[9,158] ... Gb′ Ln Ti *ρεφαν* (ℵ[c]A al *ραι-*) cum ℵ[c]ACE al[10] cat syr[utr] (et. P mg gr) sah cop, item al[20] *ρεφφαν*, et aliter :: praetulimus *ρομφαν*, quum *ρομφ-* codicibus ℵ et B traditum non possit a vitio repeti nec magis cum LXX conveniat.

Ex 25, 40 καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα Βαβυλῶνοσ. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
ρίου ἦν τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ διετάξατο ὁ λα-
Ios 3, 14 λῶν τῷ Μωΰσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν
καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρεσ ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸσ ἀπὸ προσώπου τῶν
Ps 131 (132), 5 πατέρων ἡμῶν, ἕωσ τῶν ἡμερῶν Δαυείδ, 46 ὃσ εὗρεν χάριν ἐνώπιον
1 Reg 6, 1 τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλω-
μὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστοσ ἐν χειρο-
17, 24 ποιήτοισ κατοικεῖ, καθὼσ ὁ προφήτησ λέγει· 49 ὁ οὐρανόσ μοι
Es 66, 1 s θρόνοσ, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομή-
σετέ μοι, λέγει κύριοσ, ἢ τίσ τόποσ τῆσ καταπαύσεώσ μου; 50 οὐχὶ
ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπε-
ρίτμητοι καρδίαισ καὶ τοῖσ ὠσίν, ὑμεῖσ ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
ἀντιπίπτετε, ὡσ οἱ πατέρεσ ὑμῶν καὶ ὑμεῖσ. 52 τίνα τῶν προφη-
τῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺσ προκαταγ-
γείλαντασ περὶ τῆσ ἐλεύσεωσ τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖσ προδόται

---

44. *ην τοισ* cum ℵABCD²HP 61. al[60] e am* fu luxov cop Chr[9,156] ... ς (sed Gb[00] *εν*) *ην εν τοισ* cum D*E^gr al mu^vid cat[124] syr^p arm | *εν τη ερημω* sic recte ς^e Gb Sz etc; in ς vero per incuriam transpositum est *εν* post *διαδεξαμενοι* (v. 45) | *μωυση* c. ℵBCEH al plu cat; item ς (= Gb Sz) *μωση* cum AP al permu ... D etc *μωυσει* | *εωρακει* (P *εορ.*) cum ℵA BCP al longe plu Chr ... D^gr E^gr H al[8] cat *εωρακεν* (D *εορ.*)

45. *εξεωσεν* cum ℵ*E 5. 10. 13. 15. 17. 18. 38. 46. 180. ... ς Ln Ti *εξωσεν* cum ℵ^cABCDHP al plu cat Chr | *δαυειδ* cum ℵBD; per compendium AC EHP ... ς (et. Gb) *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc plu

46. *τω οικω* cum ℵ*BDH ... ς Ti *τω θεω* cum ℵ^cACEP al omn^vid cat vg syr^utr sah cop arm aeth Chr[9,156]

47. *σαλωμων* (ℵ *-λομων*) cum ℵAC ... ς Ln Ti *σολομων* cum BDEHP al omn^vid | *ωκοδομησεν* c. ℵAB³CEHP al omn^vid ... B*D *οικοδομ.*

48. *εν χειροποιητ.* sine additam cum ℵABCDE etc ... ς (= Gb Sz) add *ναοισ* cum HP al pler cat arm Chr[9,158] Aug^serm[1,554]

50. *ταυτα* ante *παντα* cum ℵBH 13. 61. al pler vg syr^utr sah cop etc Or[2,688] Chr[9,158] ... Ti post *παντ.* cum ACDEP al aliq

51. *καρδιαισ* cum ℵACD 7. 14* 40. 66^mg 96. 100. 163. c^scr Chr[9,161] Cyr ioh[4,281] (sed ℵ al[8] Chr praem *ταισ*), item *cordibus* vg syr^p arm aeth ... B *καρδιασ* ... ς Ti *τη καρδια* cum EHP 61. al pler cat m tol syr^sch sah cop Eus^mcell 185 Ath[707] etc | *ωσ* et. Ath Chr Cyr etc ... Ln *καθωσ* cum D

καὶ φονεῖσ ἐγένεσθε, 53 *οἵτινεσ ἐλάβετε τὸν νόμον εἰσ διαταγὰσ* Gal 3, 19 Heb 2, 2
ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 *Ἀκούοντεσ δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν καὶ*
ἔβρυχον τοὺσ ὀδόντασ ἐπ᾽ αὐτόν. 55 *ὑπάρχων δὲ πλήρησ πνεύ-*
ματοσ ἁγίου, ἀτενίσασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 *καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺσ οὐρα-* Mt 26, 64
νοὺσ διηνοιγμένουσ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα
τοῦ θεοῦ. 57 *κράξαντεσ δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν*
καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν, 58 *καὶ ἐκβαλόντεσ ἔξω τῆσ*
πόλεωσ ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρεσ ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν
παρὰ τοὺσ πόδασ νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 *καὶ ἐλιθοβόλουν*
τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ
πνεῦμά μου. 60 *θεὶσ δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,* Lc 23, 46
μὴ στήσῃσ αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 23, 34
8,1. *Σαῦλοσ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.*

VIII.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν ἐκκλη-*
σίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ χώρασ

52. *εγινεσθε* cum ℵABCDE al[12] cat Or[1,23] ... ς *γεγενησθε* cum HP al pler Chr[9,161]

54. *ταυτα* cum ℵ[c]ABCEHP al omn[vid] vg rell ... D *αυτου* ... ℵ* om :: quod rectum videri potest, cf 2, 37. 4, 24. 5, 21; inprimis 5, 33

56. *διηνοιγμενουσ* (B* -*νυγμ*-) cum ℵABC 27. 29. 61. 66** 105. 163. Ath[195] (Cyr[hr276] *διηνεωγμενουσ*) ... ς *ανεωγμενουσ* cum D[2]EHP al pler cat Const[6,30,5] al; item D* *ηνεωγμενουσ* | *εκ δεξιων εστωτα* cum ℵ[c]BDHP al pler am fu tol Ir[int 198] (sic[voss] et[mass] et[stier]) Const[6,30,5] Ath[195] etc ... ℵ*ACE 31. 40. 96. cat[128] m[4] vg[cle] demid etc *εστωτα εκ δεξιων*

58. *τα ιματ. αυτων* (B *εαυτ.*) cum ℵA(B)CDE 13. 61. al mu[vid] cat[130] Chr[9,150] et[152], item *vestimenta sua* vg rell ... Ti om *αυτων* cum HP al plus[50] Thphyl[a]

60. *φωνη μεγαλη* cum ℵ[c]ABC[2]D[2]EHP etc ... D[gr*] *φωνην μεγαλην* ... ℵ* om | *την αμαρτ. ταυτην* hoc ordine cum ℵEHP al omn[vid] cat d (*peccatum hoc*) ep[vienn] et[lugd] Or[1,228] etc ... Ln *ταυτ. την αμαρτ.* cum ABC D[gr] Petr[can9], item *hoc peccatum* m vg Ir[int 198]

VIII. 1. *παντεσ* sine copula cum ℵ* 13. 47. ... Gb'' Ln Ti *παντ. δε* cum BCD[gr]EHP al[50] cat sah cop syr[p] Eus[ps] ... ς *παντ. τε* cum A al mu[vid].

τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Σαμαρίασ πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 *συνεκόμι-*
σαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν
ἐπ' αὐτῷ. 3 *Σαῦλοσ δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺσ*
οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε ἄνδρασ καὶ γυναῖκασ παρεδίδου
εἰσ φυλακήν.

4 *Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·*
5 *Φίλιπποσ δὲ κατελθὼν εἰσ τὴν πόλιν τῆσ Σαμαρίασ ἐκήρυσσεν*
6, 5 *αὐτοῖσ τὸν Χριστόν.* 6 *προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖσ λεγομένοισ ὑπὸ*
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺσ καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 *πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,*
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χω-
λοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 *ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.*
9 *Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων*
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ Σαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν, 10 *ᾧ προσεῖχον πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου λέγοντεσ·*
οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 *προσεῖχον*

Item ℵ^c etc *και παντεσ* ... 106. d *παντ. γαρ* | *σαμαριασ* cum ℵDE al (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCHP al pler

2. *εποιησαν* cum ℵABCD al[12] cat Chr[9,151] exeunte Thdrt[4,194] ... ς Ti *εποιησαντο* cum EHP al pler Chr[9,151] med

5. *εισ την πολιν* cum ℵAB 31. 40. ... ς Ti *εισ πολιν* cum CDEHP al pler Chr[9,152] | *σαμαριασ* c. ℵ^cCDE (ℵ* *καισαριασ*) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* c. ABHP etc

6. *προσειχ. δε* (Gb') cum ℵABCD² 61. al[15] cat e vg sah cop syr^p ... ς *προσειχ. τε* cum E^grHP al longe plu Chr[9,152]

7. *πολλοι* pri c. ℵABCE 18. 36. 40. 61. cat[134] (item D² vid; * *απο* sive *παρα πολλοισ*, sed locus retractando corruptus est; d *a multis enim qui* etc). Eandem scripturam confirmare videntur vg sah syr^utr ... ς Ti *πολλων* cum HP al pler cop (*ex multis enim in quibus spir. immundi fuerant, egrediebantur exclamantes*) arm Chr[9,152] | *φωνη μεγαλη* cum ℵABCDEHP al plus[45] vg Chr ... ς (= Gb Sz) *μεγαλ. φων.* cum minusc mu^vid | *εξηρχοντο* (Gb') c. ℵABCDE etc ... ς *εξηρχετο* c. HP al longe plu Chr

8. *εγενετ. δε* cum ℵABC 40. 61. al[8] cat cop ... ς *και εγενετ.* cum EHP al pler syr^p arm aeth Chr[9,152] | *πολλη χαρα* cum ℵABC 47. 61. etc ... ς *χαρ. μεγαλη* cum DEHP al pler vg^cle syr^p arm Chr[9,152]

9. *εξιστανων* cum ℵABC 40. 61. 96* ... ς *εξιστων* cum D² (*εξειστων*) EHP al pler Chr[9,152] | *σαμαριασ* cum ℵCDEP ... ς Ln Ti *-ρειασ* c. ABH etc

10. *παντεσ* cum ℵABCDE 61. al sat mu vg sah cop syr^utr arm aeth^ro Chr[9,152] ... Gb° Ti om cum HP al fere[60] aeth^pp Ir^int 99 | *καλουμενη* cum

δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖσ μαγίαισ ἐξεστακέναι αὐτούσ.
12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρεσ τε
καὶ γυναῖκεσ. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸσ ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶσ
ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεισ
μεγάλασ γινομένασ ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοισ
ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
λαν πρὸσ αὐτοὺσ Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινεσ καταβάντεσ
προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω
γὰρ ἦν ἐπ᾽ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι
ὑπῆρχον εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεσαν τὰσ
χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ
Σίμων ὅτι διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται
τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα 19 λέγων· δότε κἀμοὶ
τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ λαμβάνῃ πνεῦμα

ℵABCDE al mu vg cop syr^{p} arm aeth^{ro} Ir^{int} Or^{1,698} et^{4,39} ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al pler sah syr^{sch} aeth^{pp} Chr

11. *μαγιαισ* cum ℵACDEH al ... ς Ln *μαγειαισ* cum BLP al pler

12. *περι* cum ℵABCDE 34. 36. 61. cat^{135}, item vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς *τα περι* cum HLP al pler Chr^{9,158} | *ῑῡ χ̄ῡ* cum ℵABCDEHLP al plus^{50} Chr ... ς (= Gb Sz) *του ῑῡ χ̄ῡ* cum minusc ut vdtr pauc

13. *σημεια κ. δυναμεισ* cum ℵABCD al vix mu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{utr} ... Gb Sz Ti *δυναμεισ και σημεια* cum EHLP al plus^{60} syr^{p} Chr. Praeterea addidimus *μεγαλασ* cum ℵABCD al cat vg syr^{sch} sah cop; item (ut Gb Sz) E al fere^{10} syr^{p} c.* *μεγαλα* ... Gb^{00} Ti om cum HLP al^{50} fere | *γινομενασ* cum ℵABD 13. 31. 61. k^{scr} (al^{vid}) cat ... Gb Sz Ti *γινομενα* cum EHLP al plu ... C etc om

15. *σαμαρια* cum ℵCDE l^{scr*} al ... ς Ln Ti *σαμαρεια* cum ABHLP al pler | *πετρον* cum ℵABCDE al mu cat Eus^{ps} Did$^{tri\,2,12}$ Chr^{9,158} ... ς (Gb^{00}) praem *τον* cum HLP al pler Did^{3,41}

16. *ουδεπω* (Gb″) cum ℵABCDE 61. al^{10} cat Did$^{tri\,2,12}$ et^{3,41} Chr^{9,158} ... ς *ουπω* cum HLP al pler

17. *επετιθεσαν* cum ℵAD^{2} al^{18} cat Eus$^{ps\,280}$ al; item B *επετιθοσαν*, C *επετιθεισαν* ... ς *επετιθουν* cum D*EHLP al longe plu Chr^{9,158}

18. *ιδων* cum ℵABCDE etc ... ς (= Gb Sz) *θεασαμενοσ* cum HLP al longe plu Chr^{9,155} | *το πνευμα* sine additam cum ℵB sah Const^{6,7,2} ... ς Ln add *το αγιον* cum ACDEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Bas^{eth} Chr^{bis} etc

19. *ω εαν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCELP al plu ... ς (non ς^{e} etc) *ω αν* cum DH al mu cat Const^{6,7,2} Bas$^{eth\,278}$ Chr^{9,158} Cyr$^{hr\,246}$

ἅγιον. 20 Πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ
εἴη εἰσ ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων
κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ·
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετα-
νόησον οὖν ἀπὸ τῆσ κακίασ σου ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ
ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆσ καρδίασ σου· 23 εἰσ γὰρ χολὴν
πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν κύριον, ὅπωσ
μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ
κυρίου ὑπέστρεφον εἰσ Ἱεροσόλυμα, πολλάσ τε κώμασ τῶν Σαμα-
ριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελοσ δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸσ Φίλιππον λέγων· ἀνά-
Zeph 2, 4 στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνου-
σαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰσ Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημοσ. 27 καὶ ἀνα-
στὰσ ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχοσ δυνάστησ Καν-
δάκησ βασιλίσσησ Αἰθιόπων, ὃσ ἦν ἐπὶ πάσησ τῆσ γάζησ αὐτῆσ,
ἐληλύθει προσκυνήσων εἰσ Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ

21. *εναντι* (Gb'') cum ℵABD 15. 27. 36. al pauc cat. Item C etc *εναντιον* ... ς *ενωπιον* cum EHLP al longe plu

22. *τ. κυριου* (Gb'') cum ℵABCDE al mu sah cop syr[p] arm Const[6,7,2] Bas[eth 278] ... ς *τ. θεου* cum HLP al longe plu cat vg syr[sch] Ir[int 99]

25. *διαμαρτυραμενοι* cum ABCDEH al plu Chr[9,156] Thphyl[b 234] ... ℵLP al[20] *διαμαρτυρομενοι* | *υπεστρεφον* cum ℵABD 15. 18. 36. 61. 81. 100. 105. cat vg ... ς *υπεστρεψαν* cum CEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,156] | *ιεροσολυμα* (Gb'') cum ℵABCDE 61. al[15] cat vg Chr Aug[unit eccl 357] ... ς *ιερουσαλημ* c. HLP al longe plu

25. *σαμαριτων* cum ℵE al (:: multo plus auctoritatis habere solet, ut apud Lc 9, 52 ℵACLXΓΛΞ 10, 33 ℵCDL 17, 16 ℵADL) ... ς Ln Ti *-ρειτων* cum ABCDHLP rell pler | *ευηγγελιζοντο* (Gb') cum ℵABCDE[gr] al cat vg sah syr[p] arm Aug[unit eccl] ... ς *ευηγγελισαντο* cum HLP al pler e cop syr[sch] aeth Chr

26. *πορευου* cum ℵABEHLP al pler ... Ln *πορευθητι* cum CD 40. al[3]

27. *βασιλισσησ* sine articulo cum ℵABCDE 40** 61. cat[141]; D* vero add *τινοσ* ... ς (Gb[0]) praem *τησ* cum HLP al pler Chr[9,161] | *εληλυθει* cum ℵ*AC*D* vg sah ... ς Ti praem *οσ* cum ℵ[c]BC[2]D[2]EHLP al omn[vid] cat syr[p] arm Chr ... syr[sch] (antea *et ipse erat super* etc) aeth[utr] *et venerat*: cop *hic venerat*

28. *ην τε* cum ℵADE[gr]HLP etc ... BC e sah cop syr[p] Chr[9,161] *ην δε* | *και*

καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην
Ἠσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολ-
λήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντοσ Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆράγε
γινώσκεισ ἃ ἀναγινώσκεισ; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην
ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν Es 53, 7. 8
αὕτη· ὡσ πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον τοῦ
κείραντοσ αὐτὸν ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ
τίσ διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ εὐνοῦχοσ τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ
προφήτησ λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; 35 ἀν-

καθημενοσ cum ℵABCD[2]EHLP etc (sah *cum vero redibat, sedebat*) ... D* al[7] vg cop om και | ανεγινωσκεν (sed D sah αναγεινωσκων) sine copula cum ℵ*D al[25] sah arm Thphyl[a] ... ς Ti και ανεγινωσκεν cum ℵ[c]BCEHLP al plu cat syr[utr] cop aeth Chr Thphyl[b] ... Ln ανεγινωσκεν τε c. A, vg *legensque* | τον προφητ. ησαι. cum ℵABDEHLP etc ... C 31. cat vg[cle] sah syr[sch] aeth ησαι. τον προφ.

30. ησαι. τον προφητ. cum ℵABC 13. 69. 105. 163. cat vg syr[sch] sah arm aeth ... ς τον προφη. ησαι. cum EHLP 61. al pler cop syr[p]

31. οδηγησει (B* οδαγ.) cum ℵB*CE 13. 56. 100. 163. ... ς Ln οδηγηση cum AB[3]HLP al pler Chr

32. κειραντοσ c. ℵACEHL 27. 31. 36. 40. 96. al plus[15] cat Chr[9,161] Chron [289] ... ς Ln κειροντοσ cum BP al plu Or[4,16]

33. εν τ. ταπεινωσει sine αυτου cum ℵAB 100. vg Ir[int 260] ... ς Ti add αυτου cum CEHLP al pler cat syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,161] | την γενεαν sine copula c. ℵABC vg sah syr[p] Ir[int 196] ex[cod clar] et[edd prior]. Cf et. Eus[cat 145] ... ς Ti την δε γενεαν cum EHLP al omn[vid] tol cop arm Ir[int] ex[edd 8]

37. Hunc versum ς (= Gb Sz) sic habet: εἶπε δὲ (E Bed[42] ex Gr add αυτω) ὁ Φίλιπποσ· εἰ (E εαν) πιστεύεισ ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ (E Bed ex Gr add σου) ἔξεστιν (E σωθησει, e *suscepis*, e** Bed ex Gr *salvus eris*). ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν (E Bed ex Gr πιστ. εισ τον $\overline{χν}$ τον υι. του θε.) cum (E Bed ex Gr) 4** 15. 27. 29. 36. 60. 69. 97. 100. 105. 106. 107. e[scr] al vix mu cat[146] vg[cle] (et. demid am** tol) arm syr[p] c.* (Ir[int 196]) Cyp[318] Thphyl[b]. ...... omisimus cum ℵABCHLP 13. 61. al plus[30] am* fu syr[sch] et[p txt] sah cop aeth[utr] Chr[9, 162] et[164] Thphyl[a]

οίξασ δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γρα-
φῆσ ταύτησ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 *ὡσ δὲ ἐπορεύοντο*
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 *καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ*
κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιπποσ καὶ ὁ εὐνοῦχοσ,
καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 *ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατοσ, πνεῦμα*
κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ
εὐνοῦχοσ· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 *Φίλιπποσ δὲ*
εὑρέθη εἰσ Ἄζωτον, καὶ διερχόμενοσ εὐηγγελίζετο τὰσ πόλεισ πάσασ
ἕωσ τοῦ ἐλθεῖν εἰσ Καισαρίαν.

IX.

22, 3 ss 26, 12 ss 1 *Ὁ δὲ Σαῦλοσ ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόνου εἰσ τοὺσ μα-*
θητὰσ τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 *ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ*
ἐπιστολὰσ εἰσ Δαμασκὸν πρὸσ τὰσ συναγωγάσ, ὅπωσ ἄν τινασ
εὕρῃ ὄντασ τῆσ ὁδοῦ, ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, δεδεμένουσ ἀγάγῃ
εἰσ Ἱερουσαλήμ. 3 *ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ*
Δαμασκῷ, ἐξαίφνησ τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
4 *καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ*

40. *καισαριαν* cum ℵAE 61. ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP al pler

XI. 1. *ενπνεων* cum ℵAEHP ... ς Ln *εμπν.* cum BCL al certe pler

2. *αν τινασ* cum ℵE 40. 68. Chr[9,164] (:: quo modo ubi *αν* positum est — fit autem raro —, a plerisque testibus cum *εαν* commutatur. Cf Ioh 13, 20 *αν τινα πεμψω* 16, 23 *αν τι αιτησητε* 20, 23 *αν τινων αφητε* et *αν τινων κρατητε.*) ... ς Ln Ti *εαν τιν.* c. ABCHLP al pler | *οντασ τησ οδου* cum ℵA 15. 40. 61. 105., item syr[utr] aeth ... ς Ln Ti *τησ οδ. οντασ* cum BCEHLP al pler

3. *εξαιφνησ* (ℵB*CE 13. al *εξεφν.*) *τε* c. ℵABC al[7] cat[150] ... ς *και εξαιφν.* c. EHLP al pler Chr[9,165] | *αυτον* ante *περι.* cum ℵBC 31. 37. 61. 69. 163. 12[lect] cat ... A ante *φωσ περι.* pon ... ς Ti post *περι.* cum EHLP al pler vg syr[utr] arm Chr | *περιηστραψεν* (et. ς Wtst Gb Sz) cum ℵA[2]B EHLP 1. 13. 31. 61. al plu Chr ... ς[e] (1624. 1633. 1656. 1678.) Ln *περιεστραψεν* cum A*[vid] C[8] (* *περιστρ.*) al pauc[vid] | *εκ* (Gb') cum ℵAB CL 61. al[15] cat Thphyl[b], item *de* e vg ... ς *απο* cum EHP al longe plu Thphyl[a]

Σαούλ, τί με διώκεισ; 5 εἶπεν δέ· τίσ εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι 1 Co 15, 8
Ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰσ τὴν πόλιν,
καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρεσ οἱ συνο-
δεύοντεσ αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντεσ μὲν τῆσ φωνῆσ, μηδένα
δὲ θεωροῦντεσ. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλοσ ἀπὸ τῆσ γῆσ, ἠνοιγμένων δὲ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντεσ δὲ αὐτὸν
εἰσήγαγον εἰσ Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρασ τρεῖσ μὴ βλέπων, καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τισ μαθητὴσ ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἁνανίασ, καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριοσ· Ἁνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ
ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν

---

5. *ο δε* (Gb'') cum ABC al^{6} cat vg ... ς add *κυριοσ ειπεν* cum HLP al pler syr^{utr} sah Chr^{9,165} ... ℵ al cop arm add *ειπεν*, E etc add *κυριοσ προσ αυτον* | *ιησουσ* sine additam cum ℵBHLP al pler cat vg sah cop^{cod} syr$^{p\ txt}$ arm Or^{4,14} ... ACE 8. 25. 12^{lect} demid syr^{sch} et^{p} c.* cop^{ed} ar^{e} aeth Hil^{87} add *ο ναζωραιοσ*, hinc Ln [*ο ναζωρ.*]

5. 6. *αλλα* cum ℵABCEHLP al omn^{vid} (sed nonnulli *αλλ*) cat am* et** syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop arm^{zoh} Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. ^{6}τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεισ ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριοσ πρὸσ αὐτόν·* absque codice Graeco ut vdtr, sed cum vg (et. fu demid; tol habet tantum: *durum enim tibi est contr. stim. calcitrare*, omissis rell) syr^{p} c.* arm^{usc} (sed in nullo cod) item aeth^{utr} sed libere

6. *ο τι* (Gb') cum ℵABC 15. 18. 29. 36. 61. 69* 100. 105. cat ... ς *τι* cum EHLP al pler Chr^{9,165}

7. *ενεοι* (Gb') cum ℵABCEHP 1. 13. 31. 61. al plu (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) ... ς *εννεοι* cum L al plu, nec aliter editum Chr^{9,165}

8. *σαυλοσ* cum ℵABCE 61. b^{scr*} cat^{154} ... ς *ο σαυλοσ* cum HLP al pler Chr^{9,165} | *ηνοιγμενων* (*ηνυγμ.* ℵ*) cum ℵ*A (:: similiter 7, 56 *διηνοιγμενουσ* cum aliis formis mutarunt) ... Ln Ti *ηνεωγμ.* cum ℵ^{c}CE 40. 61 137. ... ς *ανεωγμ.* cum BHLP al pler Chr | *δε* cum ℵABCE al plu syr^{p} ... HLP al^{40} vg (*apertisque oculis*) arm^{vid} aeth^{utr} Chr *τε* | *ουδεν* cum ℵA*B e vg syr^{utr} sah ... ς *ουδενα* c. A^{2}CEg^{r}HLP al omn^{vid} cat cop Chr

10. *εν οραματι ο κυριοσ* (Gb') cum ℵABCE al^{5} cat vg aeth^{ro} ... ς *ο κυρ. εν οραμ.* cum HLP al pler tol sah cop syr^{sch} et^{p} arm Chr^{9,171}

11. *αναστασ* cum ℵACEHLP al omn^{vid} am demid tol etc ... Ln *αναστα* cum B, item fu sah cop syr^{utr} et (*surge et*) vg^{ed} aeth

ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας,
ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 *ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ*
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν
ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 *καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-*
ρέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 *εἶπεν*
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι
οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων
υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 *ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ*
τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 *Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν*
εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ
ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. 18 *καὶ*
εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν
τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 *καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.*

---

12. *ανδρα* sine *εν ορ.* cum ℵA 61. vg sah cop aeth^{utr} ... ς *εν οραματι ανδρα* c. EHLP al pler syr^{utr} arm Chr^{9,171} ... BC 163. 12^{lect} *ανδρα εν οραματι* | *ananian ονοματι* cum ℵABCE al^{10} cat vg arm ... ς *ονοματ. ανανι.* cum HLP al pler syr^{utr} | *χειρας* c. ℵ*AC 61. al; Ln *τας χειρας* cum ℵ^{c}BE; item *manus* vg cop aeth^{ro} arm ... ς Ti *χειρα* cum HLP al pler (12^{lect} *την χει.*) cat sah syr^{utr} aeth^{pp}

13. *ανανιας* sine articulo cum ℵABCEHLP al^{50} cat ... ς (= Gb Sz) *ο ανανι.* cum minusc mu ut vdtr | *ηκουσα* cum ℵABCE al ... ς Ti *ακηκοα* cum HLP al pler Chr^{9,172} | *εποιησεν* post *τοις αγι. σου* cum ℵBCE al cat am fu demid tol ... ς ante *τοις αγι. σου* pon cum HLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... A post *εν ιερουσαλημ* pon

15. *εστιν μοι* cum ℵABC 31. 61. 69. 105. 137. c^{scr} cat vg syr^{utr} Did^{cat157} Cyr^{ador368} Sev^{ant} in^{cat162} ... ς *μοι εστιν* cum EHLP al pler sah cop arm Ir^{int208} Or^{int1,141} | *εθνων* cum ℵAC^{corr}EHLP al omn^{vid} cat Chr Thdrt^{bis} Sev$^{ant cat}$ ... Ln *των εθνων* cum BC* | *τε* pri cum ℵABCE al^{10} cat Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler Chr Sev$^{ant cat}$ Thdrt^{bis} Thphyl^{a}, nec expri vg etc

17. $\overline{ις}$ cum ℵABCE al sat mu cat^{158} vg etc ... HLP al^{60} sah aeth^{ro} ar^{p} Thphyl^{a} et^{b} om; hinc Gb^{0} .

18. *απεπεσαν* cum ℵABCEH etc ... ς *απεπεσον* cum LP al pler Chr^{9,173} | *αυτου* ante *απο τ. οφθ.* cum AB 31. ... ς post *απ. τ. οφθ.* pon cum ℵCEHLP al fere omn cat vg etc | *ως* cum ℵ*AB 61. ... ς Ti *ωσει* cum ℵ^{c}C EHLP al fere omn Chr | *ανεβλ. τε* cum ABEHLP (C* latet) al pler vg syr^{utr} aeth Chr ... ℵC^{2} 40. cop *αν. δε.* Praeterea non addidimus *παραχρημα* cum ℵABC*HP 61. al plus^{45} cat vg cop syr^{sch} arm^{ed} ... ς (sed

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάσ,
20 καὶ εὐθέωσ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ καὶ
ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ πορθήσασ εἰσ Ἰερουσαλὴμ τοὺσ ἐπικα- 8, 1 ss
λουμένουσ τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰσ τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδε- 9, 2
μένουσ αὐτοὺσ ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺσ ἀρχιερεῖσ; 22 Σαῦλοσ δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ. 23 Ὡσ δὲ ἐπλη-
ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 2 Co 11, 32. 33
24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ
τὰσ πύλασ ἡμέρασ τε καὶ νυκτόσ, ὅπωσ αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λα-
βόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ διὰ τοῦ τείχουσ καθῆκαν
αὐτὸν χαλάσαντεσ ἐν σπυρίδι.

Gb[00]) add *παραχρημα* cum C[2]EL al sat mu cat[com159] syr[p] sah aeth[utr] arm[cod]

19. *εγενετο δε* sine additam cum ℵABCE 13. 61. al[12] vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,173] ... ς (= Gb Sz) add *ο σαυλοσ* cum HLP al longe plu cat

20. *τον ιησουν* c. ℵABCE 61. al[15] cat vg etc ... ς (= Gb Sz) *τον χριστον* cum HLP al longe plu arm[edd] Chr[9,173]

21. *εισ ιερουσαλημ* cum ℵA 40. ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum BCEHLP al pler Chr[9,173] :: cf ad 2, 5 | *εληλυθει* cum ℵABC al mu[vid] cat e (*venerat*) ... Gb'' Ti *εληλυθεν* cum E8[r]HLP al plus[50] vg (*venit*) Chr[9,173]

22. *συνεχυννεν* (ℵ *-ννε*) cum ℵB*C ... ς Ln Ti *συνεχυνεν* cum AB[3]HLP al pler ... E etc *συνεχεεν* | *ιουδαιουσ* sine articulo cum ℵ*B ... ς Ln Ti *τουσ ιουδ.* cum ℵ[c]ACEHLP etc | *συμβιβαζ.* cum ℵABL etc ... Ti *συνβιβ.* cum CEHP etc

24. *παρετηρουντο* (Gb'') cum ℵABCEF[a] 61. al[11] cat Or[2,894] ... ς *παρετηρουν* cum HLP al pler Chr[9,176] | *δε και* (Gb'') cum ℵABCEF[a] 61. al[12] cat vg Or; item *δε* L etc ... ς *τε* cum HP al pler syr[sch] aeth Chr

25. *οι μαθηται αυτου* (Gb') cum ℵABCF[a] 61* am fu demid tol Or[2,894]; item *οι μαθηται* sine *αυτου* 36. 69. 12[lect] aeth[ro] ... ς *αυτον οι μαθηται* cum EHLP al pler cat vg[cle] syr[utr] sah cop arm aeth[pp] Chr[9,176] | *δια* (Or om) *του τειχουσ καθηκ. αυτον* (Gb') cum ℵABCF[a] al[8] vg Or; item eodem ordine sed omisso *αυτον* E 31. 105. ... ς *καθηκαν δια του τειχουσ* cum HLP al pler Chr, item sed addito *αυτον* post *καθηκαν* 13. cat sah syr[p] | *σπυριδι* cum ABEHLP etc ... ℵC *σφυριδι* (et. Mt 16, 10 et Mt 8, 8 BD et ℵA*D; sed Mt 15, 37 et Mc 8, 20 eandem formam D solus praebet)

Gal 1, 18 s 26 *Παραγενόμενοσ δὲ εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι*
τοῖσ μαθηταῖσ· καὶ πάντεσ ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντεσ ὅτι
ἐστὶν μαθητήσ. 27 *Βαρνάβασ δὲ ἐπιλαβόμενοσ αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ*
τοὺσ ἀποστόλουσ, καὶ διηγήσατο αὐτοῖσ πῶσ ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν
κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶσ ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 *καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενοσ καὶ*
ἐκπορευόμενοσ εἰσ Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενοσ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
11, 20 *κυρίου,* 29 *ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸσ τοὺσ Ἑλληνιστάσ· οἱ δὲ*
ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 *ἐπιγνόντεσ δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον*
11, 25 *αὐτὸν εἰσ Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰσ Ταρσόν.*

31 *Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Γαλιλαίασ*
καὶ Σαμαρίασ εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐπλη-

26. *παραγενομ. δε* sine additam cum ℵABC 40. 61. 81. vg syr^{sch} sah cop aeth^{ro} ... ς (= Gb Sz) add *ο σαυλοσ* cum HLP 13. al pler syr^{p} arm aeth^{pp}; item E etc add *ο παυλοσ* | *εισ ιερουσαλημ* cum ℵABC 61. al sat mu cat Chr ... Gb Ln Ti *εν ιερουσαλημ* cum EHLP al fere^{40} | *επειραζεν* cum ℵABC 38. 61. 81. ... ς Ti *επειρατο* c. EHLP al pler cat Chr

27. *ιησου* c. BC 1. al^{5} ... ς *του ιυ* c. ℵEHLP al longe plu cat Chr^{9,180} Chron^{484} ... A 98^{mg} *κυριου*, et aliter

28. *εισ ιερουσαλημ* (Gb'') cum ℵABCELP 61. al fere^{60} cat ... ς *εν ιερουσαλημ* cum H al sat mu Chr^{9,180} | *παρρησιαζομενοσ* sine copula cum ℵABC 13. 15. 40. 61. 177. cat fu arm aeth^{ro} ... ς (Gb^{0}) praem *και* c. EHLP al pler vg syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{bis} | *του κυριου* cum ℵ*ABE al^{5} vg sah cop syr^{p} arm aeth^{ro} ... ς *του κυρ. ιησου* cum ℵ^{c}HLP al longe plu aeth^{pp} Chr^{9,184} ... C al^{5} syr^{sch} *ιυ*

29. *ελληνιστασ* c. ℵBCEHLP al omn^{vid} Chr$^{9,180 sq}$ ... A *ελληνασ* | *ανελειν αυτον* cum ℵABCE al mu cat^{164} vg Chr^{9,181} ... ς *αυτ. ανελ.* cum HLP al pler

30. *καισαριαν* cum ℵCE etc :: ita ℵ ubique, item E, passim ACD (Mt 16, 3 ex ℵCDELX et Mc 8, 27 ex ℵACEFHLNXΔ *καισαριασ* edendum) ..... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP al certe pler | *εξαπεστειλαν* (B *-λεν*) *αυτον* cum ℵBCHLP etc ... Ln om *αυτον* cum AE al^{14} vg om

31. *η μεν ουν εκκλησια – ειχεν ειρ. οικοδομουμενη κ. πορευομενη – επληθυνετο* (Gb') cum ℵABC al^{12} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ar^{e} ... ς *αι μεν ουν εκκλησιαι* (E add *πασαι*) – *ειχον ειρ. οικοδομουμεναι* (E *-μενοι*) *και πορευομεναι* (E *-μενοι*) – *επληθυνοντο* cum (E)HLP al longe plu syr^{p} ar^{p} Chr^{9,181} | *σαμαριασ* cum ℵB (:: ut ubique edidimus maiore cum auctoritate) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCHLP al certe pler

θύνετο. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν
καὶ πρὸσ τοὺσ ἁγίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ
ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
κραβάττου, ὃσ ἦν παραλελυμένοσ. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτροσ·
Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦσ Χριστόσ· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ.
καὶ εὐθέωσ ἀνέστη. 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ
Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινεσ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη-
νευομένη λέγεται Δορκάσ· αὕτη ἦν πλήρησ ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντεσ δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺσ δὲ οὔσησ Λύδδασ τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού-
σαντεσ ὅτι Πέτροσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρασ πρὸσ
αὐτὸν παρακαλοῦντεσ· μὴ ὀκνήσῃσ διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν. 39 ἀναστὰσ
δὲ Πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰσ τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπι-

---

32. λυδδα cum ℵ (sic ipse* ex εν λυδδα restituit) AB al[4] ... ς λυδδαν cum CEHLP al pler Chr[9,181]

33. ονοματι αινεαν cum ℵABCE al[9] vg etc ... ς αινεαν ονοματι cum HLP al pler | επι κραβαττου (ℵ* -κτου) cum ℵ*et[c]AB*C 61. etc ... ς επι κραββατω c. EHLP (sed hi omnes et alii κραβαττω) al pler

34. χριστοσ sine articulo cum ℵB*C al[6] cat ... ς Ti ο $\overline{\chi\varsigma}$ cum AB[3]EHLP 61. al pler

35. ειδαν cum ABC (-δα omisso ν) ... ς ειδον (H ιδ.) cum ℵEHLP al omn[vid] | λυδδα cum ℵAB al[6]... ς λυδδαν cum CEHLP al pler | σαρωνα (ℵA σαρρωνα) cum ℵABCE (e saronam) al vix mu Thphyl[b] etc ... ς (sed non ς[e] Gb Sz) σαρωναν cum 15. 18. 61. al[10] cat etc ... HLP 13. al plu Chr[9.182] ασσαρωνα (sed P al ασαρωνα)

36. ταβιθα cum ℵAEHL al pler etc ... BC ταβειθα ... P etc ταβηθα | αγαθων εργων cum ℵAHLP 61. al pler Chr[9,183] et[183] ... Ln Ti εργ. αγαθ. cum BCE 13. 31. 40. cat m[81] vg Bas[eth 309]

37. εθηκαν αυτην cum ℵ*A 40. 61. ... ς Ti αυτην εθηκαν cum ℵ[c]CEHLP al pler Chr ... B cat[167] om αυτην | εν υπερωω cum ℵBHLP al pler Chr [9,182] ... Ln εν τω υπερωω cum ACE al[11] cat Or[3,256]

38. λυδδασ cum ℵ*B*C 61. ... ℵ[c]A λυδδα ... ς Ln (ex errore) λυδδησ cum B[3]EHLP al pler | δυο ανδρασ cum ℵABCE etc ... HLP al[56] Chr[9,185] Thphyl[a] om, hinc Gb[o] | μη οκνησησ (40. -σεισ) δ. ε. ημων cum ℵAB C*E 40. 61. 81. m[81] vg, item sah cop ... ς μη οκνησαι δ. ε. αυτων cum C[3vid]HLP al pler syr[utr] arm aeth Bas[eth296] Chr

δεικνύμεναι χιτῶνασ καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ
Mt 9, 25 Δορκάσ. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντασ ὁ Πέτροσ καὶ θεὶσ τὰ γόνατα
προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ πρὸσ τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ ἀνά-
στηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῆσ, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον
ἀνεκάθισεν. 41 δοὺσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσασ δὲ
τοὺσ ἁγίουσ καὶ τὰσ χήρασ παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν
δὲ ἐγένετο καθ' ὅλησ τῆσ Ἰόππησ, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν
κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι
10, 6 Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τισ ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιοσ, ἑκατοντάρχησ
ἐκ σπείρησ τῆσ καλουμένησ Ἰταλικῆσ, 2 εὐσεβὴσ καὶ φοβούμενοσ
τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνασ πολλὰσ
10, 30 ss τῷ λαῷ καὶ δεόμενοσ τοῦ θεοῦ διαπαντόσ, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανε-
ρῶσ, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆσ ἡμέρασ, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελ-
θόντα πρὸσ αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσασ

40. εξω παντασ cum ℵABELP 61. al pler cat Chr^{9,188} ... Ln παντ. εξω cum C 31. 99. 17^{lect} m^{82} vg syr^{utr} | και θεισ cum ℵABCE al^{10} cat^{169} syr^{sch} cop Thphyl^{b} ... ς Ti om και cum LP al longe plu sah syr^{p} arm aeth Chr Thphyl^{a}

42. τησ cum ℵAC^{3}ELP etc ... BC* om | επιστευσαν πολλοι cum ℵABCE al^{4} m^{82} vg sah cop arm aeth ... ς πολλ. επιστ. cum LP al pler syr^{utr}

43. εγενετο δε etc sine αυτον cum ℵ*B 3. 95* b^{scr} ... Ln post δε add αυτον cum ℵ^{c}AE al^{10}; item ς Ti post ημ. ικ. μειν. cum CLP al pler cat Chr^{9,188}

X. 1. δε τισ sine ην cum ℵABCEL 13. 40. 61. al plus^{15} cat^{170} Chr^{9,189} ... ς (Gb^{00}) add ην cum P al longe plu vg etc | καισαρια cum ℵE (:: ut ubique edidimus), cf et. alibi ... ς Ln Ti καισαρεια cum ABCLP al certe pler | σπειρησ cum ℵACEL etc ... BP al^{15} Chr σπειρασ

2. ποιων sine copula cum ℵABCE al^{5} cat^{171} vg syr^{sch} sah cop arm aeth Chr^{9,189} ... ς (Gb^{0}) Ti add τε cum LP al pler syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\ 196}$

3. ωσει cum ℵ^{c}ABCELP al pler Chr^{9,189} et^{190} ... ℵ* etc ωσ ... 3. 65. 67. c^{scr} d^{scr} sah arm om | περι cum ℵABCE al^{25} cat syr^{utr} cop Ir$^{int\ 196}$ Dam^{par} ... ς Ti om cum LP al plu vg sah arm aeth | ενατην cum ℵABCEP al^{15} ac multo plu^{vid} ... ς εννατην cum L al plu

4. εμπροσθεν cum ℵAB 15. 36. 40. 61. 69. cat ... ς ενωπιον cum CELP al pler Severian$^{cat\ 172}$ Chr^{9,190}

αὐτῷ καὶ ἔμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ·
αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰσ μνημόσυνον
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 *καὶ νῦν πέμψον ἄνδρασ εἰσ Ἰόππην καὶ* 11, 13
μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ· 6 *οὗτοσ ξενίζε-*
ται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 *ὡσ*
δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελοσ ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσασ δύο τῶν οἰκετῶν
καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 *καὶ ἐξηγη-*
σάμενοσ ἅπαντα αὐτοῖσ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν Ἰόππην.
9 *Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-*
των ἀνέβη Πέτροσ ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
10 *ἐγένετο δὲ πρόσπεινοσ καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-*
των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασισ, 11 *καὶ θεωρεῖ τὸν* 11, 5 ss
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην μεγάλην,

---

5. *ανδρασ εισ ιοππην* cum ℵABCE 31. 61. 69. 105. 180. d vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ς *εισ ιοππ. ανδρ.* cum LP al pler cat Chr^{9,190} | *τινα* cum ABC 7. 15. 18. 32. 36. 42. 57. 61. 69. 105. cat vg cop syr$^{p\ mg}$ arm ... ς om cum ℵELP al longe plu d demid syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah aeth Ir^{int196} Or^{1,386} | *οσ επικαλειται πετρ.* cum ℵABC etc ... Gb' *τον επικαλουμενον* cum ELP al fere^{55}

6. *παρ. θαλασσαν* sine additam cum ℵABCELP h 13. 31* 61. al^{80} am fu tol syr^{utr} sah cop^{ms} et$^{ed\ boett}$ arm aeth^{pp} Chr^{9,190} Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) add *ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν* cum minusc ut^{vid} pauc cat^{174} vg^{cle} etc; item al^{6} cop^{wi} *οσ* (cop *hic quum venerit*) *λαλησει ρηματα προσ σε, εν οισ σωθηση συ και πασ ο οικοσ σου* (:: ex 11, 14)

7. *αυτω* pri cum ℵABCE 61. al^{15} d vg etc ... ς (= Gb Sz) *τω κορνηλιω* cum LP al pler cat syr^{p} ar^{p} Chr^{9,190} | *οικετων* sine additam cum ℵABCE 40. 61. arm ... ς (Gb^{00}) add *αυτου* cum LP al pler cat d vg syr^{utr} sah cop aeth Chr

8. *απαντα αυτοισ* cum ℵABE 40. 61. sah cop ... ς *αυτοισ απαντ.* (13. Chr *παντ.*) cum CLP al pler cat syr^{utr} Chr^{9,191} aeth

9. *αυτων* (Gb') cum ℵAEL al^{20} cat ... ς Ln Ti *εκεινων* cum BCP al plu Chr^{9,191}; item (sed E *αυτων*, e *illis*) *illis* d e vg ... 43. 65. om

10. *αυτων* (Gb'') cum ℵABCE 13. 40. 61. al plus^{15} cat d (*ipsis*) am fu demid Or^{1,386} ... ς *εκεινων* cum LP 31. al longe plu vg^{cle} (*illis*) Chr^{9,191} | *εγενετο* sec (Gb'') cum ℵABC 40. 61. al fere^{15} cat cop (aeth *venit*) Or^{1,386} Did$^{cat\ 176}$ ... ς *επεπεσεν* cum ELP al longe plu vg syr^{utr} sah arm Chr^{3,191}

11. *καταβαινον* sine additam cum ℵABC^{2}E al^{15} cat vg sah cop syr^{utr} ar^{e} arm aeth^{utr} Or^{1,386} et^{3,256} et^{int2,224} ... ς (= Gb Sz) add *επ αυτον* cum

τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιέμενον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆσ γῆσ καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον
καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτροσ εἶπεν· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου
πρὸσ αὐτόν· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγέ-
νετο ἐπὶ τρίσ, καὶ εὐθὺσ ἀνελήμφθη τὸ σκεῦοσ εἰσ τὸν οὐρανόν.
17 ὡσ δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτροσ, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ
εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτή-

---

LP al pler arp Chr[9,191] Thphyl[a] et[b] | καθιεμενον cum אABC[2]E 40. 81. 180. 12[lect] vg cop aeth Or[1,216. 249. 386] et[3,256] ... ς (Gb[00]) Ti praem δεδεμενον και cum C[*vid]LP 61. al pler cat d syr[utr] (sed transpon) Chr[9,191]

12. τετραποδα sine και τα θηρ. cum אABC[2] 33. 40. 61. 105. 163. 180. d vg syr[sch] sah arm Clem[175] Or[1,386. 388] et[int 2,224] etc ... ς (Gb[00]) add και τα θηρια cum LP al pler syrp arp Chr[9,191], item E 4. 31. post ερπετα (E post ερπετ. τησ γησ) | τησ γησ post ερπετα cum אABCE al mu vg syr[sch] arm aethpp Clem[175] Or[1,386. 388] Const[6,12,2] ... ς post τετραποδ. cum LP al plu syrp Chr ... 34[**] 163. d sah Or[int 2,224] om, hinc Gb[0] | ερπετα sine articulo cum אABC[2]E 61. arm Or[1,249. 386] Const ... ς (Gb[00]) praem τα cum LP al pler Clem[175] Chr | πετεινα sine articulo cum אABC[2] 61. Or[1,386. 388] ... ς τα πετει. cum C[*]ELP al pler Clem (τα πτηνα) Const Chr

14. και ακαθαρτ. cum אAB al[10] d vg sah syr[utr] arm cat[178] Clem[175] Or[1,386] etc ... ς η ακαθ. cum CD[gr]ELP al plu cop Ps-Iust[qu 89] Or[1,388] et[int 2,224] etc

15. εκαθαρισεν cum אBDEF[a] al pler ... Ti εκαθερισεν cum ACLP al[5]

16. ευθυσ cum אABCE[gr] 61. 81. vg cop syrp[mg] aeth[ro] ... ς παλιν cum D[gr] (post ανελ.) LP al pler e syrp[txt] Chr[9,191] ... 15. 36. cat d sah syr[sch] arm aethpp Const[6,12,2] Or[int 2,224] Amb[spir 2,653] plane om, hinc Gb[00] | ανελημφθη cum אABDE (C hiat) ... ς ανεληφθη cum LP al omn[vid]

17. ιδου c. אAB 36. 40. 61. 69. 105. cat[180] vg (et. am demid tol) syr[sch] arm item sah cop ... ς Ti και ιδου cum CDELP al pler fu syrp Chr[192] :: utrumque ex usu est Lucae. Ubi και ιδου in apodosi positum est (Lc 7, 12. 24, 4. Act 1, 10), אAB fideliter solent servare. Eadem structura sine dubio aliena manu inlata est loco Mt 28, 9 | υπο cum אBE al[15] cat ... ς Ln Ti απο cum ACLP al plu Chr[9,192] | του ante σιμωνοσ cum אABCD 40. 61. 68. 105. 133. 180. c[scr] cat Chr[9,192] Thphyl[b] ... ς om cum ELP al pler Thphyl[a]

σαντεσ τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνοσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ
φωνήσαντεσ ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενοσ Πέτροσ ἐν-
θάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά-
ματοσ εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρεσ ζητοῦντέσ σε· 20 ἀλλὰ
ἀναστὰσ κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖσ μηδὲν διακρινόμενοσ,
ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούσ. 21 καταβὰσ δὲ Πέτροσ πρὸσ τοὺσ ἄν-
δρασ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίσ ἡ αἰτία δι᾽ ἣν πάρεστε;
22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιοσ ἑκατοντάρχησ, ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβού-
μενοσ τὸν θεόν, μαρτυρούμενόσ τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνουσ τῶν Ἰου-
δαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰσ
τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμε-
νοσ οὖν αὐτοὺσ ἐξένισεν.
Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον

---

18. *επυνθανοντο* cum ℵADELP etc ... BC *επυθοντο*

19. *διενθυμουμενου* cum ℵABCDELP etc ... ς (= Gb Sz) *ενθυμουμενου* cum minusc vix mu | *αυτω* post *πνευμα* cum ℵAC 31. 40. 61. 180. cat^{181} vg sah arm^{gb} ... ς post *ειπεν* cum DELP al pler syr^{utr} aeth Did$^{tri\,1,18}$ etc Chr ... B cop plane om | *ανδρεσ* sine additam cum DHLP al fere^{60} m^{10} syr^{p} (arm *ανδρ. τινεσ*) Const^{6,12,2} Cyr$^{hr\,277}$ (exc$^{cod\,1}$) Chr^{9,192} Thphyl^{a} Aug$^{gen\,ad\,litt\,12,304}$ Amb$^{spir\,3,654}$ ... ς (Gb^{o}) Ln add *τρεισ* (:: ut 11, 11) cum ℵACE 13. 61. al vg sah cop syr^{sch} et$^{p\,mg}$ aeth; item B add *δυο* (:: cf v. 7; et. 9, 38) | *ζητουντεσ* cum ℵB 61. ... ς Ln Ti *ζητουσι* (*-σιν*) cum ACDEHLP al pler Const etc

20. *οτι* (Gb'') cum ℵABCDEH al^{10} cat^{181} Did$^{tri\,2,7}$ Cyr$^{hr\,277}$ Chr$^{cat\,181}$ ... ς *διοτι* cum LP al plu Const^{6,12,2} Did$^{tri\,1,18}$ et^{2,8,3} al

21. *πετροσ* cum ℵABCHP etc ... DKL al^{12} Chr^{9,192} Thphyl^{b} *ο πετρ.* | *πρ. τουσ ανδρασ* (C* arm *πρ. αυτουσ*) sine additam cum ℵAB(C)DELP al fere^{60} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) add *τουσ απεσταλμενουσ απο* (ita H etc, al^{10} fere Thphyl^{a} *υπο*) *του* (H 31. om) *κορνηλιου προσ αυτον* cum H al mu Thphyl^{a}

22. *ειπαν* cum ℵABCE 61. ... ς cum DHLP al pler cat^{181} Chr^{9,192}

23. *αναστασ* cum ℵABD al^{10} vg syr^{sch} sah cop aeth ... CE etc *αναστασ ο πετροσ* ... ς (= Gb Sz) *ο πετροσ* cum HLP al mu Thphyl^{a} | *απο ιοππησ* sine articulo cum ℵABCDEHLP al fere^{50} cat Chr ... ς (= Gb Sz) *απο τησ ιοππ.* cum minusc mu Thphyl^{b}

24. *τη δε* (Gb'') cum ℵABCD^{gr}E etc ... ς *και τη* cum HLP al pler cat

εἰσῆλθαν εἰσ τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν αὐ-
τούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγενεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγκαίουσ
φίλουσ. 25 *ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσασ*
αὐτῷ ὁ Κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν. 26 *ὁ δὲ*
Πέτροσ ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ
εἰμι. 27 *καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότασ*
πολλούσ, 28 *ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμιτόν*
ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ
ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον·
29 *διὸ καὶ ἀναντιρρήτωσ ἦλθον μεταπεμφθείσ. πυνθάνομαι οὖν,*
10, 3 ss *τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;* 30 *καὶ ὁ Κορνήλιοσ ἔφη· ἀπὸ τετάρ-*
τησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχό-
μενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ, 31 *καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ*
11, 13 *καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.* 32 *πέμψον*
οὖν εἰσ Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ·
οὗτοσ ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ βυρσέωσ παρὰ θάλασσαν.

---

syr[sch] arm aeth | *εισηλθαν* (*-αν* ℵC, ς c. rell *-ον*) c. ℵACEHLP al pler sah cop syr[sch] et[p mg] arm Chr[9,198] ... Ln Ti *εισηλθεν* cum BD 26. 47. 61. vg syr[p txt] aeth Thphyl[a] | *καισαριαν* cum ℵACDE ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP al certe pler | *συνκαλεσαμενοσ* cum ℵBCDE ... ς Ln *συγκαλ.* cum AHLP al certe pler

25. *του εισελθειν* cum ℵABCELP al plus[50] Bas[eth 280] Chr[9,198] ... ς (= Gb Sz) om *του* cum H k[scr] al mu cat[183]

26. *ηγειρ. αυτον* cum ℵABCDE 13. 31. 61. al plus[25] cat vg etc ... ς *αυτον ηγειρεν* cum HLP al plu Thphyl[a] | *και εγω αυτοσ* cum ℵB 61. cat[183] ... ς Ln Ti *καγω αυτοσ* cum AHLP al pler ... C Thdrt[3,186] *και αυτοσ εγω* ... D *καγω*, E Chr[9,198] *και γαρ εγω*

28. *καμοι* cum ℵABCDE etc ... ς *και εμοι* cum HLP al pler Chr[9,198] | *εδειξ. ο θεοσ* cum ℵAE 3. 40. 69. 105. vg aeth[utr] Or[int 2,225] ... ς Ln *ο θεοσ εδειξ.* (D *επεδειξ.*) cum BC(D)HLP etc

30. *ημην* absque additam cum ℵA*BC 27. 61. 81. 163. vg cop arm aeth ... ς Ti add *νηστευων και* cum A[2](D)EH(L)P al pler sah syr[utr] Chr[198txt] (D[gr*] *νηστευων την ενατην τε*, L *νηστευων* omissis *και την ενατην* usque *οικω μου*) | *την ενατην* (*ενα-* cum ℵABCDEHP etc; ς *εννα-* cum minusc mu) sine *ωραν* cum ℵABCD 40. 61. 100. 105. 163. ... ς (Gb[oo]) add *ωραν* cum HP al pler vg (*hora nona*) rell

32. *παρα θαλασσαν* sine additam cum ℵAB 3. 15. 18. 36. 61. 81. 93* 180. vg cop aeth[ro] ... ς (sed Gb[0]) Ti add *οσ παραγενομενοσ*

33 ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παρα-
γενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦ-
σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοίξας
δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι
οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ Ro 2, 11
φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ
ἐστίν· 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελι-
ζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.
37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξά- Mt 4, 17 Lc 23, 5
μενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς
καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· 2, 32
39 καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν 3, 15 5, 30

λαλησει σοι cum CDEHLP al pler cat[185] syr[utr] arm aeth[PP] sah (sah insuper addit εν οισ σωθηση) Chr[9,199]

33. ενωπ. του θεου cum ℵABCD[2]EHLP etc ... Gb' ενωπ. σου cum D* d vg syr[sch] sah aeth[utr] arm[usc] | υπο cum ℵ*BHLP al omn[vid] Chr ... Ln Ti απο cum ℵ[c]ACD ... E παρα | του κυριου cum ℵABCE al[10] cat vg cop syr[p] arm ... ς του θεου cum DHLP al pler syr[sch] sah Chr

34. το στομα sine αυτου cum ℵ*BDHLP al pler am fu tol Chr[9,211. 199] ... ℵ[c]ACE etc add αυτου | προσωποληµπτησ cum ℵABCDE ... ς -ληπτησ cum HLP al omn[vid]

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln ἐστίν.[36] τὸν -- ιυ χυ. οὗτος -- αὐτοῦ[39] (καὶ - ἱερουσαλήμ), - ξύλου. Ti ἐστίν,[36] τὸν etc.

36. τον λογον cum ℵABC[2vid]EHLP etc ... C*vid D[gr] 137. m tol syr[sch] et[p] (enim c.*) sah τον γαρ λογον | ον c. ℵ*C(vdtr et*et[2])D[gr]EHLP al fere omn cat syr[utr] Cyr[hr 141] Chr[199] et[201] ... Ln om cum ℵ[a]AB 61. m vg sah cop arm aeth[utr] Ath[508]

37. αρξαμενοσ (Ln[ed min], non item[ed mai], qua in marginem reiecit, sed nesciebat B) cum ℵABCDEH al[4] ... ς Ti (Ln vide ante) αρξαμενον cum LP 31. 61. al pler. Ex Latinis habent incipiens e vg Ir[int 166]; cum coepisset d. Praeterea AD e vg Ir[int] Dial[maced 478] add γαρ, hinc Ln [γαρ] ... non addidimus cum ℵBCEHLP al omn[vid] sah cop syr[utr] rell Chr Thdrt Hil etc

38. ναζαρεθ (Gb') cum ℵBCDEP al permu vg sah cop ... ς (non item ς[e 1624] etc) ναζαρετ cum AHL 13. 61. al plu cat[185] | οσ cum ℵ[c]ABCEH LP al pler Chr Thdrt[2,1242] Cosm etc: D etc ουτοσ ... ℵ* etc ωσ

39. ημεισ (AD[gr] υμεισ) sine additam cum ℵABCDE al[11] cat syr[utr] aeth[utr]

Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου.
40 τοῦτον ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμ-
Lc 24, 43 Io 21, 13 *φανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖσ προκεχει-*
ροτονημένοισ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινεσ συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν
ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ ὡρισ-
17, 31 3, 24 *μένοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴσ ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντεσ*
οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόμα-
τοσ αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰσ αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντοσ τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ τὸν λόγον. 45 καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆσ πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐκκέχυται· 46 ἤκουον
2, 4. 8, 36 *γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαισ καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε*
ἀπεκρίθη Πέτροσ· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναταί κωλῦσαί τισ τοῦ μὴ
2, 4 *βαπτισθῆναι τούτουσ, οἵτινεσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡσ καὶ*

(arm?) Chr[9,200] Ir[int 196] (sic ed[stier] ex cdd[3]) ... ς (= Gb Sz) add *εσμεν* cum HLP al pler vg arm[gb] Cosm[11,508] (sed 105. 137. c[scr*] vg arm[gb] add post *μαρτυρεσ*) | *εν ιερουσαλημ* cum ℵACEHLP al pler cat[187] am arm Ir[int] Chr Cosm ... Ln [*εν*] *ιερ.*, Ti om *εν* cum BD 26. 1[lect] vg[cle] | *ον και* cum ℵABCDEHLP etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc mu vg[cle] fu sah cop syr[sch] Ir[int] Cosm | *ανειλαν* cum ℵABCDE al[5] ... ς *ανειλον* cum HLP al pler cat

40. *εν τη τρ. ημ.* cum ℵ*C 31. ... ς Ln Ti om *εν* cum ℵ[c]ABD[2]EHLP etc ... D* d *μετα την τριτην ημεραν*

42. *αυτοσ* (*ipse*) cum ℵAH(L?)P 31. 61. al pler cat[188] d e vg aeth[utr] Ir[int 196] ... Gb′ Ln *ουτοσ* cum BCD[gr]E[gr] al[10], item syr[utr] sah cop

44. *επεπεσεν* cum ℵBEHLP al pler ... Ln *επεσε* cum AD al[5] cat

45. *οσοι* cum ℵAD[gr]EHLP etc ... Ln *οι* cum B d vg, nec aliter sah cop etc | *συνηλθαν* cum ℵB ... ς Ln *συνηλθον* cum ADEHLP al omn[vid] | *του αγιου πνευματ.* cum ℵAEHLP 61. al omn[vid] Chr ... Ln *του πνευμ. του αγι.* cum BD[2] (**του πν. αγ.*) 40. vg Rebapt

46. *πετροσ* cum ℵAB al[8] cat[191] Chr[9,207] ... ς *ο πετροσ* cum DEHLP al pler

47. *δυναται κωλυσαι τισ* cum ℵAB 61. 100. Item E etc *δυναται τισ κωλυσαι* ... ς *κωλυσαι δυναται τισ* cum D[2]HLP al pler arm Chr[9,207]. Item D* *κωλ. τισ δυναται* | *ωσ* cum ℵAB al[20] cat Ir[cat 184] Epiph[112] Chr[9,207] ... ς *καθωσ* cum EHLP al plu :: cf ad 7, 51

ὑμεῖσ; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖσ ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάσ.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντεσ κατὰ τὴν
Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ
ἀνέβη Πέτροσ εἰσ Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸσ αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
τομῆσ, 3 λέγοντεσ ὅτι εἰσῆλθεσ πρὸσ ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας 10, 25 ss
καὶ συνέφαγεσ αὐτοῖσ. 4 ἀρξάμενοσ δὲ Πέτροσ ἐξετίθετο αὐτοῖσ
καθεξῆσ λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενοσ, καὶ 10, 9 ss
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην μεγάλην
τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ·
6 εἰσ ἣν ἀτενίσασ κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆσ γῆσ καὶ
τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ
καὶ φωνῆσ λεγούσησ μοι· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον
δέ· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰσ

48. **προσεταξεν δε** cum ℵBE al[10] cat[191] sah cop syr[p] ... ς Ln Ti **προσετ. τε** c. AHLP al pler vg arm aeth ... D syr[sch] **τοτε προσεταξεν** | **αυτοισ** cum ℵA 33. ... ς Ln Ti **αυτουσ** cum BDEHLP al pler Cyr[hr 41] Chr | **ιησου χριστου** (Gb') c. ℵABE al[18] am fu tol demid sah cop etc ... ς Ti **του κυριου** c. HLP al plu ... D etc **του κυριου ιυ χυ**, al mu **του κυρ. ιυ** | **βαπτισθηναι** hoc loco cum ℵAB 40. 61. am fu demid tol arm Cyr[hr 41] ... ς ante **εν τω ονοματι** cum DEHLP al pler vg[cle] sah cop syr[utr] aeth Chr

XI. 2. **οτε δε** cum ℵABE al[10] cat vg sah cop arm ... ς **και οτε** cum HLP al pler syr[utr] aeth Chr[9,208] | **ιερουσαλημ** cum ℵAB 40. 61. ... ς **ιεροσολυμα** cum DEHLP al pler Chr

3. **εισηλθ.** ante **προσ ανδρ. ακρ. εχ.** cum ℵABD al[11] cat[192] vg sah cop arm aeth ... ς post **ακρ. εχοντασ** cum EHLP al pler syr[utr] | **εισηλθεσ** et **συνεφαγεσ** cum ℵADEHP etc ... BL al[10] syr[sch] et[p txt] arm[zoh] **εισηλθεν** et **συνεφαγεν**

4. **πετροσ** cum ℵABDE al[4] cat[193] ... ς **ο πετροσ** cum HLP al pler

5. **αχρι** cum ℵAB* ... ς Ln **αχρισ** cum B[3]EHLP al pler ... D 104. **εωσ**

7. **ηκουσα δε και** cum ℵABE al[12] vg sah cop ... D 15. 18. 36. 180. syr[sch] aeth **και ηκουσα** ... ς **ηκουσ. δε** sine **και** cum HLP al longe plu syr[p] arm Chr[9,208] Thphyl[a]

8. **κοινον** sine **παν** cum ℵABDE 61. al[18] vg sah syr[utr] arm aeth Epiph[112] ... ς (= Gb Sz) praem **παν** c. HLP al pler

τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ,
καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰσ τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆσ
τρεῖσ ἄνδρεσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι
10, 20 ἀπὸ Καισαρίασ πρόσ με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν
αὐτοῖσ μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ
οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρόσ. 13 ἀπήγγειλεν δὲ
10, 5. 32 ἡμῖν πῶσ εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα·
ἀπόστειλον εἰσ Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 ὃσ λαλήσει ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἷσ σωθήσῃ σὺ καὶ
10, 44 πᾶσ ὁ οἶκόσ σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ
1, 5 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπʼ αὐτοὺσ ὥσπερ καὶ ἐφʼ ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνή-
σθην δὲ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου, ὡσ ἔλεγεν· Ἰωάννησ μὲν ἐβάπτι-
σεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν

9. *απεκριθ. δε* sine *μοι* cum ℵAB al^{9} cat vg sah cop arm^{usc} ... ς add *μοι* cum EHLP al pler syr^{utr} aeth arm^{zoh} Epiph^{112} Chr^{9,208} | *φωνη εκ δευτερου* cum ℵAHLP 61. al pler vg sah cop Epiph^{112} ... BE etc *εκ δευτ. φω.* | *εκαθαρισεν* cum ℵBDEP al pler ... Ti *εκαθερισεν* cum AHL al^{6}

10. *ανεσπασθη παλιν* cum ℵABD 13. 40. 61. 69. 96. 105. 163. 180. cat vg cop syr^{p} arm aeth ... ς *παλιν ανεσπασθ.* c. EHLP al pler Chr^{9,208}

11. *ημεν* cum ℵABD^{gr} (item d *erant*) 40. ... ς Ti *ημην* cum EHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,208} | *καισαριασ* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειασ* cum BHLP al certe pler ... D *καισαραιασ*

12. *το πνευμ. μοι* cum ℵABD 61. vg sah cop ... ς *μοι το πνευμ.* cum EHLP al pler cat^{194} syr^{utr} arm aeth Chr^{9,209} | *μηδεν διακριναντα* cum ℵ^{c}AB 13. 40. 61. 68. 69. 105., item ℵ*E al^{5} cat *μηδ. διακρινοντα* ... ς *μηδ. διακρινομενον* cum HLP al pler Chr^{9,209}. Confirmant additam *μηδ. διακριν.* versiones omnes praeter syr^{p} ... Gb^{o} Ti om cum D syr^{p}

13. *απηγγ. δε* cum ℵABD al^{18} cat vg cop syr^{p} Chr^{9,209} Thphyl^{b} ... ς Ti *απ. τε* cum EHLP al longe plu syr^{sch} arm aeth Thphyl^{a} | *ειποντα* sine *αυτω* cum ℵAB 61. cop ... ς Ti add *αυτω* cum DEHLP al pler vg sah syr^{utr} al | *εισ ιοππην* sine additam cum ℵABD 61. al plus^{30} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *ανδρασ* cum EHLP al plu syr^{p} Chr

16. *του κυριου* cum ℵABDE al plus^{20} cat Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) Ti om *του* cum HLP al plu Did$^{tri\,2,8}$ Chr^{9,209} Thphyl^{b}

ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίσ ἤμην δυνατὸσ κωλῦσαι τὸν
θεόν; 18 ἀκούσαντεσ δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν
λέγοντεσ· ἄρα καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ὁ θεὸσ τὴν μετάνοιαν εἰσ ζωὴν
ἔδωκεν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἀπὸ τῆσ θλίψεωσ τῆσ γενομένησ 8, 1. 4
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕωσ Φοινίκησ καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείασ,
μηδενὶ λαλοῦντεσ τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοισ. 20 ἦσαν δέ
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινεσ ἐλθόντεσ
εἰσ Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸσ τοὺσ Ἕλληνασ, εὐαγγελιζόμενοι
τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύσ τε
ἀριθμὸσ ὁ πιστεύσασ ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ
ὁ λόγοσ εἰσ τὰ ὦτα τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ οὔσησ ἐν Ἰερουσαλὴμ περὶ

17. εγω sine δε cum ℵABD al plus[25] cat vg syr[sch] cop arm aeth Did[tri 2,6,8] et[int 267] Chr Thphyl[b] Rebapt[363] ... ς (sed Gb[0]) Ti add δε cum EHLP al plu sah syr[p] Thphyl[a]

18. εδοξασαν cum ℵBD[2] (*εδοξαν) al[10] vg sah cop syr[utr] aeth ... ς Ti εδοξαζον cum AEHLP al pler cat arm | αρα cum ℵABD 40. 61. 65. 133. k[scr] ... ς Ti αραγε cum EHLP al pler Chr, etiam syr[p mg gr] | εισ ζωην εδωκεν cum ℵABD 40. 61. 180. cat[196] am fu demid tol ... ς εδωκ. εισ ζω. cum EHLP al pler sah cop syr[utr] aeth[pp] Chr[9,210]

19. επι στεφανω cum ℵBHLP 61. al pler cat[196] Bas[eth 298] al ... Gb'' Ln επι στεφανου cum AE 13. 40. 45. 12[lect] Thphyl[a] ... D[gr] απο του (D[2] om) στεφανου (contra d e vg *sub Stephano*) | αντιοχειασ cum ABDHP etc ... ℵEL αντιοχιασ :: -ει- ubique in B, plerumque in A et D, E fere ubique -ι- habet; ℵ inter utramque scripturam fluctuat, tamen saepius -ι- quam -ει- praebet

20. ελθοντεσ c. ℵABDEL[all] 61. al plus[20] cat[197] sah cop syr[p] aeth Chr[9,217] ... ς (=Gb Sz) εισελθοντ. cum HP al plu vg syr[sch] arm Thphyl[a et b] | ελαλουν και προσ cum ℵ*AB 27. 29. 61. 69. 163. vg (et. am demid tol) ... ς Ti om και cum ℵ[c]DEHLP al pler cat fu sah cop syr[utr] arm aeth Chr | ελληνασ c. ℵ[c]AD* c[scr] arm Eus[hist 2,3,3] Chr[9,217] etc. Cf et. vg d e *Graecos*, nec aliter syr[utr] sah cop aeth; videntur autem interpretes isti inter ελληνασ et ελληνιστασ parum distinxisse ... ς (= Gb Sz) ελληνιστασ cum BD[2]EHLP 61. al fere omn cat Chr[txt]. ℵ* miro vitio ευαγγελιστασ

21. ο πιστευσασ cum ℵAB 36. 61. 180. cat ... ς om ο cum DEHLP al pler Chr[9,217]

22. τησ ουσησ εν cum ℵBE al[10] Chr[9,217] ... ς Ln Ti τησ εν cum ADHLP al pler cat | ιερουσαλημ cum ℵABD 15. 27. 36. 40. 61. 105. 180. cat

αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕωσ Ἀντιοχείασ· 23 ὃσ πα-
ραγενόμενοσ καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει
πάντασ τῇ προθέσει τῆσ καρδίασ προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι
ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου καὶ πίστεωσ. καὶ
9, 30 προσετέθη ὄχλοσ ἱκανὸσ τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰσ Ταρσὸν
Gal 2, 11 ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰσ Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖσ καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτωσ ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺσ μαθητὰσ
Χριστιανούσ.
27 Ἐν ταύταισ δὲ ταῖσ ἡμέραισ κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
21, 10 προφῆται εἰσ Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰσ δὲ εἷσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
Ἄγαβοσ ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματοσ λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-

... ϛ ιεροσολυμοισ cum EHLP al pler Chr, item vg | εωσ αντιοχ. cum ℵAB 61. vg syr[sch] cop arm aeth ... ϛ Ti διελθειν εωσ αντ. cum DE HLP al pler (42. 57. al εισ αντιοχειαν, 32. εισ την αντ.) cat sah syr[p] Chr[9,217]

23. την χαριν την του c. ℵAB ... ϛ Ti om την sec cum DEHLP al omn[vid] cat Chr[9,217]

25. εισ ταρσον (am* fu *tharsum*) sine additam cum ℵAB (D) 36. 69. 100. 180. am* fu demid syr[sch] sah cop arm (syr[p mg]) ... ϛ (Gb[00]) add ο βαρναβασ cum EHLP al pler syr[p txt] Chr[9,217]; item vg[cle] am[2] aeth praem | ευρων sine αυτον cum ℵABE al plus[20] cat Chr Chron[435] ... ϛ (Gb[0]) add αυτον cum HLP al longe plu (vg *quem cum invenisset*) sah cop syr[sch] et[p] c. ob. arm aeth | ηγαγεν sine αυτον cum ℵAB al plus[30] cat vg arm Chron[435] Thphyl[a] ... ϛ (Gb[0]) add αυτον cum EHLP al plu sah cop syr[utr] aeth Chr Thphyl[b]

26. αυτοισ cum ℵABE 13. 33. 36. 40. 61. 105. 180. c[scr] cat ... ϛ αυτουσ cum HLP al pler Did[tri 1,24] Chr[9,218] | και ενιαυτον cum ℵAB 13. syr[p] Did[tri 1,24] Ath[lat 776] ... ϛ om και cum EHLP al pler sah cop arm aeth Chr | πρωτωσ cum ℵBD[2] 36. 163. ... ϛ Ln Ti πρωτον cum A(D*)EHLP al pler Did[tri] Cyr[hr 277] Chr[9,218]

28. εσημανεν cum ℵAEHLP al omn[vid] cat syr[utr] sah cop Chr[9,218] ... Ln εσημαινεν cum B d (*significabat*) vg (ut d) Chron[435] ... D[gr] σημενων | μεγαλην (Gb'') cum ℵABD[2] 27. 29. 40. 61. 100. ... ϛ μεγαν c. D*EHLP al pler Chr[9,218] Chron[435] | ητισ (Gb'') cum ℵABDE al[8] Epiph[409] Did[tri 2,7] Chron[435] ... ϛ οστισ cum HLP al pler cat Chr. Praeterea (ητισ) edidimus sine και cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 105. 133. 12[lect] vg sah cop (*hoc autem factum erat*) syr[p] arm aeth Epiph[409] Chron[435] ... ϛ

σθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτισ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 *τῶν*
δὲ μαθητῶν καθὼσ εὐπορεῖτό τισ, ὥρισαν ἕκαστοσ αὐτῶν εἰσ
διακονίαν πέμψαι τοῖσ κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖσ· 30 *ὃ*
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντεσ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ διὰ χειρὸσ
Βαρνάβα καὶ Σαύλου. 12, 25

XII.

1 *Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρώδησ*
τὰσ χεῖρασ κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. 2 *ἀνεῖλεν δὲ*
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 *ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν*
ἐστιν τοῖσ Ἰουδαίοισ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ
ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 *ὃν καὶ πιάσασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παρα-*
δοὺσ τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
μενοσ μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 *ὁ μὲν οὖν*
Πέτροσ ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη
ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 *ὅτε δὲ ἤμελ-*
λεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτροσ

(Gb⁰) Ti add *και* cum EHLP al pler cat syr[sch] Chr[9,218] | *κλαυδιου* sine additam cum ℵABD 13. 40. 61. vg sah cop arm aeth Chron Did[tri] ... ς (= Gb Sz) add *καισαροσ* cum EHLP al pler cat syr[utr] Epiph[409] Chr

29. *ευπορειτο* c. ℵAB(D)EHP* 13. al fere[20] cat Eus[hist 2,12,2 cod 1] Thphyl[a] ... ς *ηυπορειτο* cum HP[2] al plu Eus[hist 2,12,2] Chr Thphyl[b]

XII. 1. *ο βασιλ. ηρωδησ* cum ℵ 66. c[scr*] syr[p] Eus[hist 2,9,1] ex[cdd 5] (etiam edd[burt] et[schwegl]) Chr[9,227] ... ς Ln Ti *ηρωδ. ο βασ.* c. ABDEHLP al pler vg syr[sch] etc Eus[hist] ex[cdd 4] Chr[9,225] Chron[485] Lcif[187] :: cf Mt 2, 3 et Mc 6, 14.

2. *μαχαιρη* cum ℵAB*D[2] 61. ... ς Ln *μαχαιρα* cum B[3]D*EHLP al pler

3. *ιδων δε* (Gb') cum ℵABE 61. al plus[10] cat vg luxov sah cop Chr[9,225 com] ... ς *και ιδων* cum DHLP al plu syr[utr] aeth Lcif[187] (arm om copulam) Chr[9,225 txt] | *ημεραι* sine articulo cum ℵBHLP al sat mu arm ... Gb Sz Ln Ti *αι ημεραι* cum ADE 61. al plus[40] cat

5. *εκτενωσ* cum ℵA*[vid]B 13. 40. 81. e vg Lcif[187] ... ς Ti *εκτενησ* cum A[2] EHLP 61. al pler cat Bas[eth 296] Chr[2,226] | *περι* (Gb'') cum ℵA[2]BD al[13] ... ς *υπερ* cum EHLP al pler cat Bas[eth 296] Chr

6. *ημελλεν* cum ℵBELP al[10] ... ς Ln *εμελλ.* cum ADH al plu Chr[9,226] | *προαγαγειν* (sed B 13. 57. *προσαγαγ.*) cum AB 8. 13. 15. 32. 36. 57.

κοιμώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἀλύσεσιν δυσίν,
φύλακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξασ
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει.
καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγε-
λοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν
δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολού-
θει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθέσ ἐστιν
τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελ-
θόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν
σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν, ἥτισ αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ,
καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγε-
λοσ ἀπ᾽ αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτροσ ἐν ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν
οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριοσ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξεί-
λατό με ἐκ χειρὸσ Ἡρώδου καὶ πάσησ τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ
τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ Μαρίασ

61 al[vid] cat ... ς προαγειν (א 5. 29. 73. 78. o[scr] προσαγειν) cum אD EHLP al pler Chr | αυτον post προ- cum אABDE 13. 61. al plus[10] cat ... ς ante προ- cum HLP al pler

7. εξεπεσαν cum אABDE 61. al[10] fere cat ... ς εξεπεσον cum HLP al pler Chr[9,226]

8. ειπ. τε cum אALP 61. al pler syr[sch] arm aeth Chr[9,226] Thphyl[b] ... Ln ειπ. δε cum BDEH 34. 36. 40. 96. 100. 103. 105. a[scr] c[scr] al cat vg sah syr[p] Thphyl[a] | ζωσαι (Gb′) cum אABD al[12] cat Bas[regg 368] ... ς περιζωσαι cum EHLP al pler

9. ηκολουθει sine αυτω cum א*ABD 13. 15. 36. 40. 61. 180. cat fu tol arm ... ς (Gb[0]) add αυτω cum א[c]EHLP al pler vg syr[utr] sah cop aeth Chr[9,226] | δια του cum אBDELP 13. 61. al plu cat vg syr[sch] et[p txt] cop Chr[9,229] Thphyl[a] ... Ti υπο του cum AH al plus[10] syr[p mg] arm Chr[9,226] Thphyl[b]

10. ηλθαν cum אAB 13. ... ς ηλθον cum DEHLP al pler Chr[9,226] | ηνοιγη (אB*D ηνυγη) cum אABD al[13] cat[205] ... ς ηνοιχθη cum EHLP al pler Chr[9,226]

11. εν εαυτω (B* αυτω) γενομενοσ cum אABD al[10] cat vg Lcif[187] ... ς γενομ. εν εαυτω cum EHLP al pler Chr[9,226] | εξειλατο cum אABDEHL 61. al plus[10] cat ... ς (= Gb Sz) εξειλετο cum P al pler Chr

12. συνιδων τε cum אBE[gr]HLP al plu vg syr[utr] arm Chr[9,227] ... A 13. 15. 18. al[15] cat e sah cop συνιδ. δε ... D και συνιδ. | τησ μαριασ cum אABD 33. 61. (al[vid]) ... ς om τησ cum EHLP al pler Chr[9,227]

τῆσ μητρὸσ Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ
συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 *κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν*
θύραν τοῦ πυλῶνοσ προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη,
14 *καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ*
ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν
Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνοσ. 15 *οἱ δὲ πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ*
δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ.
16 *ὁ δὲ Πέτροσ ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ*
ἐξέστησαν. 17 *κατασείσασ δὲ αὐτοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ*
ὁ κύριοσ αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆσ φυλακῆσ, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε
Ἰακώβῳ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ
ἕτερον τόπον. 18 *γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἦν τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ ἐν*
τοῖσ στρατιώταισ, τί ἄρα ὁ Πέτροσ ἐγένετο. 19 *Ἡρώδησ δὲ ἐπιζη-*
τήσασ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνασ τοὺσ φύλακασ ἐκέλευσεν
ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Καισαρίαν
διέτριβεν. 20 *ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοισ καὶ Σιδωνίοισ· ὁμοθυμα-*
δὸν δὲ παρῆσαν πρὸσ αὐτόν, καὶ πείσαντεσ Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ

13. *αυτου* cum ℵABDLP 61. al^{10} vg syr^{sch} sah cop arm aeth Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *του πετρου* cum EH al pler cat vg^{ms} ap Ln syr^{p} Chr^{9,227} Thphyl^{a} | *προσηλθεν* (d e *accessit*) c. AB*DEHLP al pler cat etc ... ℵ B^{corr} 3. *προηλθε*, item vg *processit*

15. *ειπαν* cum ℵAB 61. ... ς *ειπον* c. EHLP al pler | *οι δε* (ς = Gb Sz *δ'* contra ℵABDEHLP etc) *ελεγον* c. ℵAD^{gr}EHLP 61. al fere omn cat vg Or^{3,608} Chr^{9,227} ... Ln *ειπαν* c. B 12^{lect} Chr^{230} (*-πον*) d (*dixerunt*) | *εστιν αυτου* cum ℵ*AB ... ς *αυτ. εστιν* cum DEHLP 61. al omn^{vid} Or^{3,608} Chr

16. *ο δε πετροσ*: D om *πετροσ*, hinc Gb^{0} | *ειδαν* cum AB ... ς *ειδον* cum ℵELP etc, H *ιδον*

17. *διηγησατο* sine additam cum ℵA 13. 33. 61. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg arm ... ς Ln add *αυτοισ* cum BDEHLP al pler cat syr^{sch} sah cop aeth | *ειπ. τε* cum ℵABE 34. 61. vg syr^{sch} sah aeth ... ς *ειπ. δε* cum DHLP al pler cat cop syr^{p} Chr^{9,227}

18. *ουκ ολιγοσ* cum BEHLP etc ... ℵA *ουχ ολιγ.* (:: eandem scripturam 14, 28 testatur ℵ 17, 4 B* 19, 23 ℵAD 19, 24 ℵ 27, 20 A)

19. *καισαριαν* c. ℵAE ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum BDHLP etc. Dedimus sine articulo cum ℵABDE 61. al^{10} cat ... ς Ti praem *την* cum HLP al pler Chr^{9,234}

20. *ην δε* cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 133. 142. vg syr^{sch} sah cop aeth ar^{e} Leif^{167} ... ς (= Gb Sz) add *ο ηρωδησ* cum EHLP al pler (sed E al^{10} om o) cat syr^{p} arm Chr^{9,234}

κοιτῶνοσ τοῦ βασιλέωσ ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
τὴν χώραν ἀπὸ τῆσ βασιλικῆσ. 21 *τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδησ*
ἐνδυσάμενοσ ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐδημη-
γόρει πρὸσ αὐτούσ· 22 *ὁ δὲ δῆμοσ ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ*
ἀνθρώπου. 23 *παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελοσ κυρίου*
ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενοσ σκωληκό-
βρωτοσ ἐξέψυξεν.
6, 7 24 *Ὁ δὲ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.* 25 *Βαρ-*
12, 12 15, 37 *νάβασ δὲ καὶ Σαῦλοσ ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντεσ τὴν*
διακονίαν, συνπαραλαβόντεσ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

XIII.

1 *Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται*
καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβασ καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενοσ Νίγερ,
καὶ Λούκιοσ ὁ Κυρηναῖοσ, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύν-

21. *καθισασ* cum ℵB 40. 61. Bas$^{eth\ 280}$ ex$^{cdd\ 3}$ ... Ln [*και*] *καθισασ*, ϛ Ti *και καθισασ* cum ADEHLP al pler cat^{210} syr^{utr} sah cop arm aeth Bas eth ed Chr^{9,235}

23. *την δοξαν* cum ℵAB 13. 61. 100. al sat mu cat Bas$^{eth\ 280}$ ... Gb Sz Ln (ex errore) om *την* cum DEHLP al plus^{35} Chr^{9,235}

24. *του θεου* cum ℵADEHLP etc ... B vg (aeth ut solet) *του κυριου*

25. *εξ ιερουσαλημ* cum A 13. 27. 29. 69. 3^{pe} 8^{pe} al sat mu syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop arm aeth^{pp} Chr^{9,235} (sed fluct lectio). Item B^{*vid}DE al^{20} cat vg Chr^{cod} *απο ιερουσαλημ*. Praetereaque ex his (sive *εξ* sive *απο* praebent) E etc add *εισ αντιοχειαν* ... ℵB^{2}HLP 61. al plus^{32} syr$^{p\ mg}$ aeth^{ro} ar^{p} Chr$^{cdd\ aliq}$ Thphyl^{a} et^{b} *εισ ιερουσαλημ* | *συνπαραλαβ.* cum ℵAB*DEH ... ϛ Ln *συμπαραλ.* cum B^{3}LP al certe pler | *ιωαννην* (-*νν*- et. B; D^{gr} *ιωανην* et* praem *τον*) cum ℵABD* 36. 100. 105. 180. cat vg syr^{sch} sah ... ϛ Ti praem *και* cum D^{2}EHLP 61. al pler cop syr^{p} aeth Chr | *επικληθεντα* cum BDEHLP al longe plu Chr Thphyl^{a} ... ℵA al plus^{12} *επικαλουμενον*

XIII. 1. *ησαν δε* sine additam cum ℵABD 33. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg syr^{sch} sah cop aeth ... ϛ (Gb^{o}) add *τινεσ* cum EHLP al pler cat syr^{p} arm Chr^{9,235} | *τετρααρχου* cum ℵ* sah$^{cdd\ 2}$ cop (:: cf ad Lc 3, 1. 3, 19. 9, 7 Mt 14, 1 quibus ll. omnibus eandem formam cum idonea auctoritate reposuimus) ... ϛ Ln Ti *τετραρχου* c. ℵ^{c}ABDEHLP etc

τρυφοσ καὶ Σαῦλοσ. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νη-
στευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρ-
νάβαν καὶ Σαῦλον εἰσ τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούσ. 3 τότε
νηστεύσαντεσ καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντεσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ
ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματοσ κατῆλθον εἰσ Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰσ Κύ-
προν, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.
6 διελθόντεσ δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ
μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, 7 ὃσ ἦν
σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτοσ προσ-
καλεσάμενοσ Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖσ Ἐλύμασ ὁ μάγοσ, οὕτωσ γὰρ
μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον

---

2. *τον βαρναβ.* cum ℵABCDEHLP al longe plu etc[v]... ς (= Gb Sz) *τον τε βαρν.* cum 61. al vix mu | *σαυλον* sine articulo cum ℵ[a]ABCDE al[10] cat Epiph[392] etc ... ς (Gb[0]) praem *τον* cum ℵ*HLP al longe plu Bas[3,41] Thdrt[3, 13. 331]

4. *αυτοι* cum ℵAB (C non liquet) 15. 18. 36. 40. 61. 69* 100. 105. 180. a[scr] cat d e vg syr[utr] Amb[spir 653] ... ς *ουτοι* cum E[gr]HLP al pler cop Did[tri 2,5] Chr[9,235] Lcif[235] ... D[gr] 12[lect] arm Ath[lat 777] Ps-Ath[2,7] *οι* (*qui*) | *του αγιου πνευματοσ* cum ℵABC[2](*latet)D[2] (* *τ. πν. αγ.*) 13. 40. 59. 61. 69. 105. 180. a[scr] cat[218] Lcif[235] Ps-Ath[2,7] ... ς *του πνευμ. του αγιου* cum EHLP al pler vg Did[tri 2,5] Ath[lat 777] Chr[9,240] | *εισ* pri sine *την* cum ℵABC[2]D al[10] cat[213] Did[tri 2,5] Chr[9,240] ... ς Ti add *την* cum EHLP al pler Chr[9,235] Thphyl[a] et[b] | *σελευκιαν* cum ℵAC[2](*latet) DE d[scr] ... ς Ln Ti *σελευκειαν* cum BHLP al pler | *εκειθ. τε* cum ℵABCE al plu Chr[3,235] ... HLP al plus[20] d syr[p mg] sah Thphyl[a] et[b] *εκ. δε* ... D[gr] 64. *εκειθεν* | *εισ κυπρ.* cum ℵABCD al[15] ... ς Ti *εισ την κυπρ.* cum EHLP al longe plu

6 *ολην* cum ℵABCDE 61. al fere[20] vg syr[utr] sah[cod] cop arm aeth Lcif[235] ... ς (= Gb Sz) om c. HLP al longe plu sah[woid] | *ανδρα* cum ℵABCD al[16] am syr[utr] arm Chr[9,241] Thphyl[a] et[b], item post *τινα* E 36. 40. vg Lcif[235] etc ... ς om cum HLP al plu | *βαριησου* cum ℵ 40. 96. 105. vg (et. am fu tol) cop syr[p txt] arm „nonnullis“ ap Hier[nom hebr 3,99] ... ς Ln Ti *βαριησουσ* cum BCE 13. al permu sah Chr[9,241] Thphyl[b] ... AD[2]HLP al plus[40] cat syr[p mg gr] Thphyl[a] *βαριησουν*. Item D* *βαριησουαν*

ἀπὸ τῆσ πίστεωσ. 9 Σαῦλοσ δέ, ὁ καὶ Παῦλοσ, πλησθεὶσ πνεύμα-
τοσ ἁγίου ἀτενίσασ εἰσ αὐτὸν 10 εἶπεν· ὦ πλήρησ παντὸσ δόλου
καὶ πάσησ ῥᾳδιουργίασ, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσησ δικαιοσύνησ.
οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰσ ὁδοὺσ κυρίου τὰσ εὐθείασ; 11 καὶ νῦν
ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸσ μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺσ καὶ σκότοσ, καὶ
περιάγων ἐζήτει χειραγωγούσ. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατοσ τὸ γεγο-
νὸσ ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενοσ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
15, 38 13 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον
εἰσ Πέργην τῆσ Παμφυλίασ· Ἰωάννησ δὲ ἀποχωρήσασ ἀπ' αὐτῶν
ὑπέστρεψεν εἰσ Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντεσ ἀπὸ τῆσ
Πέργησ παρεγένοντο εἰσ Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντεσ
εἰσ τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, εἴ τισ ἐστὶν
ἐν ὑμῖν λόγοσ παρακλήσεωσ πρὸσ τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰσ δὲ
Παῦλοσ καὶ κατασείσασ τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ
7, 2 ss φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸσ τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ

9. *ατενισασ* sine copula cum ℵABCL al^{10} cat vg sah Chr^{9,241} Lcif^{235} ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum DEHP al pler syr^{utr} arm aeth Thphyl^{a} et^{b}

11. *κυριου* cum ℵABCDEHLP 61. al plu cat Did$^{tri 2,7,10}$ Chr^{9,241} Thdrt^{2,952} ... ς (= Gb Sz) *του κυριου* cum minusc mu | *παραχρ. τε* cum ℵC 61. vg syr^{sch} cop aeth Lcif^{235} Hier$^{philem\,444}$. Similiter D *και ευθεωσ* ... ς Ln Ti *παραχρ. δε* c. ABEHLP al pler cat sah syr^{p} arm Chr | *επεσεν* cum ℵABD 3. 25. 61. 95. 100. Thphyl^{a} ... ς Ti *επεπεσεν* c. CEHLP al pler cat Chr Thphyl^{b}

13. *παυλον* sine articulo cum ℵABCDE 13. 61. 69. 103. 105. 180. c^{scr} cat ... ς (sed Gb^{0}) praem *τον* cum HLP al pler

14. *την πισιδιαν* cum ℵABC ... ς *τησ πισιδιασ* c. DEHLP al omn^{vid} Chr ^{9,242}, item vg arm rell | *ελθοντεσ* cum ℵ*BC 61. 104. cop ... ς Ln Ti *εισελθοντεσ* c. ℵ^{c}DEHLP al pler cat^{218} vg sah syr^{utr} arm aeth Chr^{9,242}

15. *ει τισ* cum ℵABCD* al^{17} d vg syr^{sch} cop ... ς om *τισ* cum D$^{gr 2}$EHLP al longe plu sah syr^{p} arm aeth Chr^{9,242} | *εν υμιν λογοσ παρακλ.* cum ℵABC al^{11} cat vg (item sah syr^{utr} arm), item omisso *εν* H al pauc ... ς Ti *λογοσ εν υμιν παρακλ.* cum DELP al pler

16. *ισραη-* ita ABCHLP etc: ℵ *ισδραη-*, DE *ιστραη-*. Item *-ηλειται* cum ℵABC ... ς *-ηλιται* cum DEHLP etc

17. *ισραηλ* - ita et. ς (= Gb Sz) et Ln - cum ℵABCD al mu cat vg sab cop arm aeth ... Gb Sz Ti om cum EHLP al plus^{60} syr^{utr} Chr^{9,246}

ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροι-
κίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ex 6, 1
ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς 7, 36 Dt 1, 31
ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατε- Dt 7, 1 Ios 14, 1
κληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, 20 ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεν-
τήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προφήτου.

Thphyl[a] et[b] | αιγυπτω c. CDEHLP al longe plu cat Chr Thphyl[a] et[b] ... Ln αιγυπτου cum ℵAB 13. 40. 61. 100. 105 al[14]; item vg (atque etiam d e) etc

18. τεσσερακονταετη (C -ετην) χρον. cum ℵABC. Item ς Ln τεσσαρακονταετη χρον. cum EHLP al omn[vid] ... D ετη μ̄ | ετροφοφορησεν (et. Gb Sz Ti) cum AC*E 13. 24** 68. 78*mg 93. 100. 105. 142. l[scr*vid] d sah cop syr[sch] et[p txt] arm aeth[utr] ar[e] Const[7,36,2] (legendum enim esse ἐτροφοφόρησας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ pro ἐτροποφόρησας etc, quod editum est, planissimum fit inde quod additum est παντοίοις ἀγαθοῖς). Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27 Macar[7,146] Ps-Chr[9,684] (serm[3] de ieiunio). Maxime vero commendat Deut 1, 31. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim: ἐτροφοφόρησέν (sic codd. AB etc; ed[rom] τροφοφορήσει sine cod[unc], Coisl[mg] al mu ετροποφορησεν) σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι ἄνθρωπος (de τροφεύς, non de nutrice femina cogitandum) τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or ἐτροποφόρ. legit; sed cdd plu et unc omn ἐτροφοφόρ. tuentur, item Cyr[ose181], ipso confirmante contextu, quemadmodum hoc quoque loco ἐτροφοφόρ. multo aptiorem sensum dat quam ἐτροποφόρησεν ..... ς (Ti[19] Gb') ετροποφορησεν cum ℵBC[2]DHLP 61. al longe plu cat vg (*mores eorum sustinuit*) syr[p mg gr] Chr Thph[2]. Imprimis commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 31. Cf Or[1,557] (contra Cels[4,71]) et[3,247. 248. 774. 796], item Or[int3,378] Lcif[157] (pro Ath[1,5])

19. και καθελων cum ℵACDEHLP etc ... B 61. sah om καί | κατεκληρονομησεν cum ℵABCDEHLP 13. 61. al[60] fere cat Chr[9,247] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) κατεκληροδοτησεν cum minusc vix mu Thphyl[b]. Praeterea ς Ln Ti add αυτοις cum ACD[2]EHLP al pler vg syr[utr] arm Chr ... omisimus cum ℵBD* 13. 40. 61. sah cop

20. ως ετεσιν τετρ. και πεντηκ. ante και μετα ταυτα (Gb') cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 40. 61. 137. cat vg (*quasi post quadringentos et quinquaginta annos, et post haec* etc) sah (om μετ. ταυτ.) cop (om ως) arm ... ς Ti και μετα ταυτα (D* d etc om με. ταυ.) ante ως ετε. τετρα. και πεντ. cum D[2]EHLP al pler aeth[pp] Bed[retra 139. 140] ex Gr, item D* d syr[utr] ar[e] aeth[ro] | προφητου sine articulo cum ℵA[vid]B 61. ... ς Ln Ti του προφ. cum CDEHLP al pler Chr

1 Sam 8, 5 10, 21. 16, 1 21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ τὸν
Σαοὺλ υἱὸν Κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ Βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα·
22 καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ βασιλέα,
Ps 88 (89), 21 ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα
κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃσ ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.
23 τούτου ὁ θεὸσ ἀπὸ τοῦ σπέρματοσ κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
Lc 3, 3 pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντοσ Ἰωάννου πρὸ
προσώπου τῆσ εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίασ παντὶ τῷ λαῷ
Ἰσραήλ. 25 ὡσ δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννησ τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ
Lc 3, 15 Io 1, 27 pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιοσ τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρεσ ἀδελφοί, υἱοὶ
γένουσ Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγοσ
τῆσ σωτηρίασ ταύτησ ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντεσ ἐν
Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντεσ αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντεσ καὶ τὰσ
φωνὰσ τῶν προφητῶν τὰσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένασ

21. *κεισ* cum ℵABCD ... ς *κισ* cum EHLP al omn^{vid} | *βενιαμειν* cum ℵABC 13 ... ς *βενιαμιν* cum DEHP al pler; item L k^{scr} al^{vid} *βενιαμην* | *τεσσερακ.* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B^{3}EHLP al pler ... D 61. *μ̄*

22. *τον* (D om) *δαυ. αυτοισ* cum ℵABD sah cop ... ς *αυτοισ τον δα.* cum CEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,247} | *δαυειδ* hoc loco plene ℵBD; per compendium ACEHLP, altero loco et. ℵ ... ς Gb *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1

23. *ηγαγεν* cum ℵABEHLP 61. al fere^{60} vg cop aeth Ath^{195} Chr^{9,249}com Thphyl^{a} ... ς (=Gb Sz) *ηγειρε* cum CD 13. al mu cat^{220} tol sah syr^{utr} arm Chr^{9,247}txt Thdrt^{4,38} Thphyl^{b} | *σωτηρα ιησουν* cum ℵABCEP (D *σω. τον ι̅ν̅*) 15. 18. 40. 61. 69. 100. 105. al sat mu vg syr^{utr} sah cop arm Ath Thdrt Thphyl^{b} ... HL al^{50} aeth^{utr} *σωτηριαν*

25. *ιωαννησ* sine articulo cum ℵABCDEH al plus^{5} cat Thphyl^{a} ... ς Ti *ο ιωανν.* cum LP al pler Chr^{9,247} Thphyl^{b} | *τι εμε* cum ℵAB 61. (*τι μαι*) sah aeth ... ς Ti *τινα με* cum CDEHLP al pler vg cop syr^{utr} arm Chr (ς vero sic: *τινα με υπον. ειναι; ουκ* etc)

26. *ημιν* cum ℵABD 13. 19. 33. 61. c^{scr} sah syr$^{p\ mg}$ ... ς Ln Ti *υμιν* cum CEHLP al pler vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop arm aeth Chr | *εξαπεσταλη* cum ℵABCD 13. 61. al^{30} cat^{221} ... ς *απεσταλη* cum EHLP al longe plu

27. *εν ιερουσαλ.* cum ℵABDHLP al plu cat^{221} ... CE 13. 61. al^{30} Chr^{9,247} et^{248} om *εν*, item vg (ut e, non item d) ***habitabant Hierusalem*** | *οι αρχοντ. αυτων*: D* d vg *οι αρχ. αυτησ* (*eius*)

κρίναντεσ ἐπλήρωσαν, 28 *καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντεσ* Lc 23, 22
ᾐτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 *ὡσ δὲ ἐτέλεσαν πάντα*
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντεσ ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰσ Lc 23, 53
μνημεῖον. 30 *ὁ δὲ θεὸσ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,* 31 *ὃσ ὤφθη*
ἐπὶ ἡμέρασ πλείουσ τοῖσ συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ 1, 3 10, 40 s
εἰσ Ἰερουσαλήμ, οἵτινεσ νῦν εἰσὶν μάρτυρεσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν λαόν.
32 *καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἐπ-*
αγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸσ ἐκπεπλήρωκεν τοῖσ τέκνοισ
ἡμῶν ἀναστήσασ Ἰησοῦν, 33 *ὡσ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-* Ps 2, 7 Heb 1, 5
πται· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 *ὅτι δὲ ἀνέ-*
στησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰσ διαφθοράν, Es 55, 3
οὕτωσ εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 *διότι* Ps 16, 10

---

28. *πειλα-* cum BD ... ς Ln Ti *πιλατ.* c. ℵACEHLP etc :: cf ad Lc 23, 6 ubi *πει-* ℵABDRT, ad Lc 23, 13 et 20 ubi ABDT, et alibi

29. **παντα** cum ℵABCDEHLP al longe plu Chr^{9,247} ... ς (= Gb Sz) **απαντα** cum 13. e^{scr} al vix mu

31. **νυν** cum ℵ (sed post *εισιν* pon) AC (D *αχρι νυν*) 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 105. 180. al plus^{10} cat (137. c^{scr} ut D) vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} (sed vg syr^{p} *usque nunc*, arm *etiam nunc*, aeth^{ro} ut ℵ) ... ς (= Gb+ Sz) om cum BEHLP al plu aeth^{pp} Chr^{9,248} :: similibus locis 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39 **νυν** non legitur

32. **ημων** cum ℵABC*D vg (tol *υμων*) aeth^{utr} Hil^{27} etc ... ς Ti **αυτων ημιν** c. C^{3}EHLP 61. al pler cat^{223} syr^{utr} arm Chr^{9,248} Thphyl^{a} et^{b} ... sah **αυτων**, cop plane om, 76. *ημιν* :: dubitari nequit quin *τ. τεκν. ημων* ad mutandum textum excitaverit. Insolenter illud quidem dictum est; nisi vero sensu careat, tenendum est.

33. *εν τω πρωτω ψαλμ. γεγραπτ.* cum D Or^{2,538} (*ωσ γαρ γεγραπται, φησιν, εν πρωτω ψ.*) Hil^{27} et^{42} (*sicut et in ps. 1. script. est*) cdd^{lat} ap Bed$^{61.62}$. Testantur vero etiam alii multi psalmos primum et secundum antiquioribus temporibus in unum contractos esse. Quorum antiquissimus est Iustinus, qui apol. 1, 40. utrumque psalmum uno tenore affert. ..... ς (= Gb) *εν τω ψαλμω τω δευτερω γεγραπτ.* cum ELP al pler vg syr^{p} (item *scriptum est in ps.* 2. syr^{sch} sah cop, *dixit in ps.* 2 aeth) Chr^{9,248} Cosm^{11,484} Amb$^{fid\,5,555}$, item H 4. 66. 76. 100. o^{scr} *εν τω δευτερ. ψα. γεγρ.*, 104. *εν ψα. τω δευ. γε.* ... ℵABC 13. 40. 61. 69. 80. 98^{mg} 105. 180. arm *εν τω ψα. γεγρ. τω δευτε.* Inde Ln edidit *ε. τ. ψαλμ. γεγρ. τω πρωτω* (sine teste, sed coniunctis cum ABC testimonio codicis D) ... 46*^{vid} *ψαλμω* sine numero

34. **δαυειδ:** ς **δαβιδ**, Sz **δαυιδ**. Item v. 36. Cf ad Mt 1, 1

35. **διοτι** cum ℵAB 61* 97. 98^{mg} ... ς **διο** cum CEHLP 13. 61** al pler cat^{225} Chr^{9,248} ... D^{gr} (contra d *ideoque*) syr^{sch} ar^{e} aeth om

καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεισ τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
Act 2, 27 ss 36 *Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσασ τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ*
ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸσ τοὺσ πατέρασ αὐτοῦ καὶ εἶδεν δια-
φθοράν· 37 *ὃν δὲ ὁ θεὸσ ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν.* 38 *γνω-*
στὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσισ
ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 *ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε*
Ro 8, 3 *ἐν νόμῳ Μωϋσέωσ δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶσ ὁ πιστεύων δικαι-*
οῦται. 40 *βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖσ προφήταισ·*
Hab 1, 5 41 *ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι*
ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύ-
σητε ἐάν τισ ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 *Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰσ τὸ μεταξὺ σάββατον*
λαληθῆναι αὐτοῖσ τὰ ῥήματα ταῦτα. |43 *λυθείσησ δὲ τῆσ συνα-*

38. *εστω υμιν* cum BCDELP al pler vg etc ... ℵA 105. *υμιν εστω* | *δια τουτου* cum ℵAB^{3}CDLP etc ... E 65. 67. 133. d^{scr} aeth^{utr} *δι αυτου* ... B* al^{9} cat *δια τουτο*

39. *απο παντων* sine *και* cum ℵAC* am fu demid aeth^{pp} ... ς Ti *και απο παντ.* cum BC^{3}(D)ELP al omn^{vid} vg^{cle} tol sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,248} | *εν νομω* cum ℵABCD 13. 40. 61. 93. 180. h^{scr} cat Chr^{9,248} ... ς *εν τω νομω* cum ELP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *μωυσεωσ* c. ℵBCE etc ... ς *μωσεωσ* cum AD^{gr}LP al plu

40. *επελθη* (ita ℵ^{c}; ℵ* *απελθη*, al^{5} Chr^{9,251} com *επελθοι*) sine additam cum ℵBD 13. 18. 36. 78. 180. cat^{226} am tol ... ς add *εφ υμασ* cum ACEILP al pler vg (et. fu demid) syr^{utr} sah cop arm aeth

41. *οτι εργον εργαζομ. εγω* cum (ℵ vide post) ABD 13. 61. k^{scr} vg sah syr^{utr} arm. ℵ sic: *οτι εργον ο* (^{c} om) *εγω* (per incuriam intactum mansit) *εργαζομ. εγω* ... ς *οτι εργον εγω εργαζ.* cum CEILP al pler cat demid aeth^{utr} Chr^{bis} | *εργον* sec cum ℵABCI (pro spatio) 13. 61 al sat mu cat vg sah cop arm aeth^{ro} Thphyl^{b} ... DELP al^{50} cat tol syr^{utr} aeth^{pp} Chr^{bis} Thphyl^{a} om, hinc Gb^{o} | *ὃ* (Gb") cum ℵABCDEILP al plus^{50} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Sz) *ᾧ* cum 1. al mu cat^{227}

42. *εξιοντ. δε αυτων* cum ℵABCDEI 13. 61. a^{scr} al^{20} cat vg sah cop syr^{sch} (add *ab eis*) et^{p} arm Chr^{9,256} ... ς (= Gb Sz) *εξιοντ. δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων* cum minusc mu Thphyl^{a}. Item L al mu Thphyl^{b} *εξι. δε αυτων εκ τ. συν. των ιουδ.* | *παρεκαλουν* sine additam cum ℵA(B)CD(E)I al plus^{20} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add *τα εθνη* cum LP al longe plu | *τα* (D* om) *ρηματα ταυτα* cum ℵABCDEL al plu vg rell Chr Thphyl^{b} ... 4. *τον λογον* ... P h 1. 4. al plus^{25} Thphyl^{a} om *ταυτα*, hinc Gb^{o} (addit vero „totus versus e variis glossematibus coisse videtur")

*γωγῆσ ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσ-
ηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινεσ προσλαλοῦντεσ αὐτοῖσ
ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.* 44 *τῷ δὲ ἐρχομένῳ
σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ
κυρίου.* 45 *ἰδόντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχλουσ ἐπλήσθησαν ζήλου,
καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ Παύλου λαλουμένοισ ἀντιλέγοντεσ καὶ βλα-
σφημοῦντεσ.* 46 *παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλοσ καὶ ὁ Βαρνάβασ
εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ κρίνετε ἑαυτοὺσ τῆσ
αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη.* 47 *οὕτωσ γὰρ ἐντέ-
ταλται ἡμῖν ὁ κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰσ* Es 49, 6 Lc 2, 32
σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 48 *ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον
καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τε-*

---

43. *προσλαλ. αυτοισ* cum ℵABCDI (pro spatio) 61. al sat mu cat (et. vv. pler) Chr^{9,256} Thphyl^{b} ... Gb^{v0} Sz Ti om *αυτοισ* cum ELP h al plus^{50} vg Thphyl^{a} | *προσμενειν* cum ℵABCDE 61. al^{80} cat Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *επιμενειν* cum LP al plu Thphyl^{a}

44. *τω δε* (Gb′) cum ℵACD 13. 61. al sat mu e vg sah cop ... Gb Sz Ti *τω τε* cum BE^{gr}P (L al pauc *τοτε*) al plus^{10} cat syr^{utr} aeth^{ro} (aeth^{pp} om copulam) Chr^{9,256} Thphyl^{a} et^{b} | *ερχομενω* cum ℵBC*DE^{2}ILP 61. al longe plu Chr (vg d e *sequenti*) ... Gb Sz Ln Ti *εχομενω* cum AC^{2}E* 13. 20. 33. 34. 40. 73. 126. 12^{lect} 8^{pe} :: cf ad Lc 13, 33 Act 20, 15. 21, 26 | *τον λογ. του κυριου* cum ℵAB^{3} 13. 15. 18. 27. 29. al^{10} cat am fu tol sah ... ς *τ. λογ. του θεου* cum B*CELP al longe plu vg^{cle} demid cop syr^{utr} arm Chr (:: cf v. 46 sqq et 8, 25) ... D *παυλου*, praetereaque add *πολυν τε* (d om) *λογον ποιησαμενου περι του κυριου*

45. *παυλου* cum ℵAB 56. c^{scr} ... ς Ti *του παυλου* cum CDEILP 61. al pler cat Chr^{9,256} | *λαλουμενοισ* cum ℵABE 13. 33. 34** 61. ... ς Ti *λεγομενοισ* cum CDILP al pler cat Chr | *αντιλεγοντεσ και* cum DIP 40. al plu syr^{p} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... E 14* *εναντιομενοι* (et. 14* -*ομενοι*?) *και* ... Gb^{0} Ln om cum ℵABCL al plus^{20} cat vg syr^{sch} sah cop aeth arm

46. *τε* cum ℵABCD^{gr} 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. o^{scr} aeth cat ... ς *δε* cum EILP al pler syr^{utr} cop Chr^{9,256} | *ειπαν* cum ℵABD 61. ... ς *ειπον* cum EILP al pler Chr | *επειδη* et. Or^{3,143} Bas$^{eth\,304}$ Chr^{9,256} Cyr$^{esa\,37}$ ... c 33. 34. 36. 61. Or$^{3,147.\,742.\,758.\,792}$ Chr^{9,260} *επει*. Scripsimus autem sine *δε* cum ℵ*BD* 180. cat^{228} sah cop syr^{p} Thphyl^{a} ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}A(C)D^{2}ELP al pler vg (*sed quoniam*) syr^{sch} arm aeth Or^{quinquies} (sed^{quater} *επει*) Bas^{eth} Chr^{9,256} etc

48. *τον λογ. του κυριου* cum ℵACLP 13. 40. 61. al longe plu cat d e vg

*ταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου καθ᾽
ὅλησ τῆσ χώρασ. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰσ σεβομένασ
γυναῖκασ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ πρώτουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπή-
γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ*
Lc 9, 5 *ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν
ποδῶν ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἦλθον εἰσ Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπλη-
ροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου.*

XIV.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι
Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν
ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ
τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, διδόντοσ*

---

sah Chr[9,257] ... BD[gr]E[gr] 26. 27. 29. 73. 97. 137. 180. 8[pe] cop arm Aug[unit eccl] *τ. λογ. του θεου*

49. *καθ ολησ* cum ℵA 13. 33. 34. 40. 45. 69. 73. 104. 105. a[scr] k[scr] ... ς Ln Ti *δι ολησ* cum BCDELP al longe plu Chr[9,257]

50. *τασ ευσχημονασ* cum ℵ[c]ABCD 13. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 133. 180. cat sah cop syr[sch] et[p] arm ... ς (= Gb Sz) *και τασ ευσχ.* cum ℵ*ELP al pler vg aeth Chr[9,257] | *βαρναβαν* sine articulo cum ℵAB CDEL al[18] cat Chr Thphyl[b] ... ς (Gb[oo]) praem *τον* cum P al longe plu Thphyl[a]

51. *ποδων* sine *αυτων* cum ℵABC al[12] cat vg syr[p] arm ... ς (Gb[o]) add *αυτων* cum DELP al pler syr[sch] sah cop aeth Chr

52. *οι δε* cum ℵCDELP 61. al pler sah cop syr[p] arm Chr[9,257] ... Ln Ti *οι τε* cum AB 13. 18. 33. 34. 37. 100. a[scr] cat vg syr[sch] aeth

XIV. 2. *απειθησαντεσ* c. ℵABC 13. 61. al fere[20] cat Thphyl[b] ... ς *απειθουντεσ* cum ELP al plu Chr Thphyl[a]

3. *επι τω λογω* c. ℵ*A (eandem lectionem sequi videtur syr[sch], item habet ed. Aldina. Eadem verbi *μαρτυρειν* constructio Heb 11, 4.) ... ς Ln Ti *τω λογω* cum ℵ[c]BCDELP al omn[vid] (vg *in domino testimonium perhibente verbo gratiae suae*) Chr[9,258] | *διδοντοσ* cum ℵ 4. 21. 133. (et 61. *και* praemisso) ... Gb Sz Ln Ti *διδοντι* cum ABDEP al plus[50] cat Chr, item vg sah cop syr[utr], quae interpretum testimonia etiam ad *διδοντοσ* trahi posse videntur ... ς (= Gb Sz) *και διδοντι* cum CL al permu arm aeth Thphyl[a et b]

σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ 5, 12
τὸ πλῆθοσ τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖσ Ἰουδαίοισ, οἱ δὲ
σὺν τοῖσ ἀποστόλοισ. 5 ὡσ δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖσ ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούσ,
6 συνιδόντεσ κατέφυγον εἰσ τὰσ πόλεισ τῆσ Λυκαονίασ Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
8 Καί τισ ἀνὴρ ἐν Λύστροισ ἀδύνατοσ τοῖσ ποσὶν ἐκάθητο,
χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτοσ
ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι
ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ
τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. 11 οἵ τε
ὄχλοι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν Παῦλοσ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν

---

6. *λυστραν* cum ℵABC^{2}D^{2}EHLP etc ... Ln *εισ λυστρ.* cum C*D* (et d *in lystra*)

7. *ευαγγελιζομ. ησαν* cum ℵABD^{gr} 13. 40. 61. 73. 12^{lect} c^{scr}, item vg *evangelizantes erant* (sed fu *evangelizaverunt*) ... ς Ti *ησαν ευαγγελ.* cum CEHLP al pler Chr

8. *εν λυστρ. αδυνατοσ* hoc ordine cum ℵ*B ... ς Ln Ti *αδυν. εν λυστρ.* cum ℵ^{c}ACHLP etc | *χωλοσ*: D om, hinc Gb^{o} | *αυτου* sine *υπαρχων* cum ℵABCDE al^{15} cat (nec exprim vg arm syr^{utr} aeth) ... ς (= Gb Sz) add *υπαρχων* cum HLP al longe plu Chr^{9,258} | *περιεπατησεν* cum ℵABC 61. al^{15} fere cat ... ς^{e} *περιεπεπατηκει* cum minusc vix mu, ς Gb Sz *περιπεπατηκει* cum DEHLP al longe plu Chr

9. *ηκουσεν* (Gb″) cum ℵADEHL 13. 61. al plus^{30} cat vg syr^{sch} cop arm aeth Chr^{9,258} ... ς *ηκουε* cum BCP al plu sah syr^{p} | *εχει πιστιν* cum ℵABCD 13. 21. 40. 61. 69. 73. 105. 180. 12^{lect} a^{scr} k^{scr} cat am fu demid tol syr^{utr} sah aeth ... ς *πιστ. εχει* cum EHLP al pler vg^{cle} am Chr

10. *μεγαλη φωνη* cum ℵBCD* 61. k^{scr} ... ς Ti *μεγ. τη φω.* cum AD^{2}EHLP al pler cat Chr | *αναστηθι* cum ℵABHLP 61. al longe plu vg cop syr$^{p\ txt}$ aeth Chr^{9,258} Thphyl^{a} ... Ln praem *σοι λεγω εν τω* (E om) *ονοματι του κυριου* (E sah arm add *ημων*) *ιησου χριστου* cum CDE al fere^{25} cat sah syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm Thphyl^{b} Bed^{63} ex Gr | *ηλατο* cum ℵABC 61. al fere^{25} (item 33. 40. 68. 105. al^{10} fere *ηλλατο*, E *εξηλλατο*) cat vg (*exilivit et ambulabat*) sah cop Chr^{9,258} ... ς (= Gb Sz) *ηλλετο* cum H (*ηλετο*) LP al plu syr^{utr} arm

11. *οι τε οχλ.* cum ℵAB 15. 36. 40. cat^{234} syr^{sch} aeth (cop *igitur* pro *τε*) ... ς *οι δε οχλ.* c. CDEHLP 61. al pler vg sah syr^{p} arm Chr | *παυλοσ* cum ℵABCDE al^{5} cat Chr^{9,259} ... ς *ο παυλοσ* cum HLP al pler

πρὸσ ἡμᾶσ, 12 *ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον*
Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. 13 *ὅ τε ἱερεὺσ*
τοῦ Διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ, ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ, σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. 14 *ἀκού-*
σαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβασ καὶ Παῦλοσ, διαρρήξαντεσ τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ 15 *καὶ λέγον-*
τεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ ἐσμὲν ὑμῖν
ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
4, 24 *στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃσ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ*
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, 16 *ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχη-*
17, 4 ss *μέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν·*
17 *καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν*
ὑμῖν ὑετοὺσ διδοὺσ καὶ καιροὺσ καρποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τροφῆσ
καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρδίασ ὑμῶν. 18 *καὶ ταῦτα λέγοντεσ μόλισ*
κατέπαυσαν τοὺσ ὄχλουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.

---

12. *τον* (D om) ante *βαρναβαν* sine *μεν* cum ℵABC*(D) 36. 37. 45. 56. 61. 137. 180. 12[lect] cat vg sah arm ... ς (Gb[oo]) *τον μεν* cum C[3]EHLP al pler cop syr[p] Chr Cyr[cat 236] | *δια* cum ℵABCP* al pler syr[p mg gr] ... Ti *διαν* cum DEHLP[2] 15. 40. 61. 68. 12[lect] o[scr]

13. *ο τε* cum ℵABC[3] 15. 18. 36. 40. 105. a[scr] c[scr] cat vg syr[sch] aeth Chr[9,259] (C* *Τοτε*) ... ς *ο δε* cum EHLP al pler sah cop syr[p] Thphyl[a] et[b] | *τησ* (D* om) *πολεωσ* sine additam cum ℵABC*D 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 105. 113. 180. 12[lect] a[scr] cat vg syr[sch] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *αυτων* c. C[3]EHLP al longe plu syr[p] Chr | *ηθελεν*: DH al plus[20] tol Thphyl[a] *ηθελον*, idque Gb′. Cf etiam aeth[utr]

14. *αυτων* cum ℵ*CDEHLP al pler Chr[9,259] ... Ln *εαυτων* cum ℵ[c]AB 13. 14* 18. 36. cat | *εξεπηδησαν* cum ℵABC*DE 13. 61. al fere[15] cat Chr Thphyl[a com] ... ς (= Gb Sz) *εισεπηδησαν* cum C[3]HLP al longe plu Thphyl[a txt] et[b]

15. *επι θεον ζωντα* (Gb″) cum ℵ[c]ABCD[2]E 13. 25. 40. 61. 105. 12[lect] al[2] [scr] cat Ath[1,27] ... ℵ* *επι θεον τον ζωντα*, D* al aliq Thdrt[4,396] *επι τον θε. ζωντα* ... ς *επ. τον θε. τον ζωντα* cum HLP al pler Chr[9,265]

17. *καιτοι* cum ℵ[c]ABC* 13. 61* 12[lect] a[scr] Ath[1,27] ex[edd priorib] et[cdd] ..., DE *καιγε* ... ς Ti *καιτοιγε* cum ℵ*C[3]HLP 61** al pler cat Ath[1,27 ed bened] Chr[9,265] Thdrt[4,724] | *αυτον* cum ℵ*ABE c[scr] ... ς Ti *εαυτον* cum ℵ[c]CDHLP al fere omn etc | *αγαθουργων* (Gb″) cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 37. 40. 61. 69. 98[mg] 105. 180. 12[lect] a[scr] cat Ath[1,27] ... ς *αγαθο-ποιων* cum DELP (H *αγαθοπων*) al pler Chr Thdrt | *υμιν* cum ℵ*BCD EHLP al fere[40] cat m[69] flor syr[p] arm Ir[int 197] stier (ex cdd[plu]) Ath Thdrt

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείασ καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ 2 Co 11. 25
πείσαντεσ τοὺσ ὄχλουσ καὶ λιθάσαντεσ τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆσ
πόλεωσ, νομίζοντεσ αὐτὸν τεθνηκέναι· 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰσ Δέρβην· 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντεσ ἱκανοὺσ ὑπέστρεψαν εἰσ τὴν
Λύστραν καὶ εἰσ Ἰκόνιον καὶ εἰσ Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντεσ
τὰσ ψυχὰσ τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντεσ ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶσ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 23 χειροτονήσαντεσ δὲ αὐτοῖσ κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρουσ,
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺσ τῷ κυρίῳ, εἰσ ὃν

... ς (= Gb Sz) *ημιν* cum minusc plu cop ... ℵ^{c}A 13. 61. vg aeth Ir^{int} (ex cdd^{2} et edd^{aliq}) plane om, hinc Gb^{oo} | *υμων* cum ℵ*BCDE 61. al^{25} m^{69} flor am fu demid tol syr^{p} arm Ir^{int} Ath (ex $^{cdd\ aliq}$) Thdrt Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *ημων* cum ℵ^{c}AHLP al plu vg^{cle} cop aeth Ath ^{1,27} ed Chr^{9,265} Thphyl^{b} ... syr^{sch} ar^{e} sah Ath ex$^{cdd\ 3}$ *eorum, αυτων*

19. *επηλθαν* cum ℵAB 61. ... ς *επηλθον* c. GDEHLP al pler | *επηλθ. δε* cum ℵABHLP al plu vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop aeth Chr^{9,266} ... CDE al fere^{50} syr$^{p\ mg}$ arm ar^{e} Bed$^{retra\ 142}$ ex Gr *διατριβοντων δε* (D^{gr*} d om, sed d post *επηλθ.* addit) *αυτων και* (C om) *διδασκοντων επηλθ.* :: receperat Ln$^{ed\ min}$ ita ut *διατριβ. αυτων και διδασκ.* cum antecedd. coniungeret, pergens *επηλθ. δε* | *εσυρον* cum ℵABCHP 61. al longe plu cat ... DEL al^{12} Chr^{9,266} *εσυραν* | *νομιζοντεσ* cum ℵABD 13. 40. 61. ... ς *νομισαντεσ* cum CEHLP al pler cat Chr | *τεθνηκεναι* cum ℵABC al^{13} cat ... ς *τεθναναι* cum DEHLP al pler Chr

20. *των μαθητων* ante *αυτον* (D^{gr*} d *αυτου*) cum ℵABCD 13. 31. 38. 40. 61. 95* 113. 137. 180. al$^{4\ scr}$ cat Chr ... ς *αυτον* (L 31* al *αυτων*) *των μαθητων* cum EHLP al pler vg Thphyl^{a} et^{b}

21. *ευαγγελιζομενοι* cum ADEHP a^{scr} ... ς *ευαγγελισαμενοι* cum ℵ^{c}BCL 61. al fere omn cat Bas$^{eth\ 307}$ Chr^{9,266} | *και εισ ικον.* (BD *εικ.*) *και εισ αντιοχειαν* (ℵE *-χιαν*) cum ℵA(B)CE^{gr} 3. 13. 40. 61. 68. 69. 95* 100. 105. 180. a^{scr} (B 33. 34. *εισ* pri habent sed om sec, 18. 31. om pri sed habent sec) cat syr^{utr} ... ς om *εισ* utrumque cum DHLP al longe plu e Bas$^{eth\ 307}$ Chr

22. *παρακαλουντεσ* sine copula cum ℵ*ABEHLP al pler cat^{239} d fu tol sah cop Bas$^{eth\ 307}$ Chr^{9,266} ... C al^{9} syr^{utr} arm aeth Thphyl^{b} *και παρακαλουντεσ*, item ℵ^{c}D^{gr} *παρακ. τε*, vg *exhortantesque*

23. *κατ* (D 105. a^{scr} *κατα*) *εκκλησ. πρεσβυτερ.* cum ℵABCD 3. 13. 31. 33. 40. 61. 69. 95* 105. 180. al$^{2\ scr}$ cat vg syr^{sch} arm ... ς *πρεσβυτ. κατ εκκλησ.* cum EHLP al pler sah cop syr^{p} aeth Chr

πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν
Παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ-
βησαν εἰς Ἀτταλίαν, 26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν,
ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ
ἐπλήρωσαν. 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλη-
1 Co 16, 9 σίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν
τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. 28 διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν
τοῖς μαθηταῖς.

XV.

Gal 5, 2 2, 1 1 *Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς*
ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε
σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ
15, 7 Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον

---

24. *εις την παμφυλ.* cum ℵBCE 13. 40. 61. 68. 73. 98. 180. cat ... ς Ln om *την* cum ADHLP al pler Chr

25. *εις την* (A om) *περγην* cum ℵ*A 61., item d *apud pergen*, am fu demid *in pergen* ... ς Ln Ti *εν περγη* cum ℵ^c (sed idem priorem lectionem vdtr revocasse) BCDEHLP al pler Chr^9,267 | *τον λογον* sine additam cum BDHLP al pler sah cop aeth Chr^9,267 ... ℵAC al^9 vg syr^sch etp c.* arm add *του κυριου*, item E *του θεου* | *ατταλιαν* cum ℵAB*CDE al^4 matth 180. cat^240 ... ς Ln *ατταλειαν* cum B^3HLP al pler

27. *ανηγγελλον* cum ℵABC 15. 18. 33. 34. 40. 61. cat syr^sch cop ... D *ανηγγειλον* ... ς *ανηγγειλαν* c. HLP al pler d vg syr^p arm aeth; item E etc *απηγγειλαν* | *εποιησ. ο θεος* cum ABCEHLP al pler vg etc ... ℵD 25. 69. 96. 105. 133. 180. al^2 scr sah Bas^eth297 *ο θε. εποι.*

28. *διετριβ. δε* sine *εκει* cum ℵABCD al^11 cat vg arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *εκει* cum EHLP al pler syr^utr sah cop Chr

XV. 1. *περιτμηθητε* (Gb ') cum ℵAB (sic^3 ex *περιθμητε*) CD 13. 15. 18. 36. 40. 73. 180. cat Const^6,12,1 Epiph^118 ... ς *περιτεμνησθε* cum EHLP al pler Amm^cat 242 Chr^9,278 | *τω εθει τω* cum ℵABC* 61. ... ς Ti om *τω* sec cum C^3DEHLP al fere omn cat Const Amm^cat Chr | *μωυσεως* cum ℵBCEH 61. al sat mu (et. L^treg) ... ADLP al plu *μωσεως*

2. *γενομ. δε* cum ℵBCD^gr L 4. 15. 18. 26. 33. 34. 36. 61. 69. 78. 100. 105. 180. al^3 scr cat sah cop ... ς Ln *γεν. ουν* cum AEHP al longe plu d vg syr^p arm Const^6,12,1 Chr^9,274 | *και ζητησεως* cum ℵABCDHLP al plus^70 cat Const Chr Thphyl^a ... ς (= Gb Sz) *και συζητησεως* cum minusc ut vdtr pauc Thphyl^b ... E 68. vg cop om, hinc Gb^oo

*καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους
καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.*
3 *οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε
Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν,
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.* 4 *παραγενόμενοι
δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποί-
ησεν μετ' αὐτῶν.* 5 *ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως
τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς
παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.*

6 *Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
τοῦ λόγου τούτου.* 7 *πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς* 15, 2
*Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός* 10, 9 ss
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 *καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν,* 9 *καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε* 11, 15

---

3. *την τε φοι.* cum ℵBCD 46. 61. 180. cat ... ς om *τε* cum AEHLP al pler Chr | *σαμαριαν* c. ℵCDEH ... ς Ln Ti *σαμαρειαν* cum ABLP al certe pler

4. *εις ιερουσαλημ* (e *in hierusalem*, d *hierusalem*) cum ℵCDEHLP al pler cat Chr[9,274] ... Ln *εις ιεροσολυμα* cum AB 61. 133. 137. k[scr], item vg *Hierosolymam* | *παρεδεχθησαν* cum ℵABD[2] (* *παρεδοθησαν*) 61. ... ς *απεδεχθησαν* cum CEHLP al pler Chr ... 15. 18. 37. 40. 100. 180. a pauc cat *υπεδεχθησαν* | *υπο της* cum ℵADEHLP 31. 61. al pler Chr ... Ti *απο της* cum BC 15. 18. 36. 180. cat

5. *μωυσεως* cum ℵBCEH al plu ... ADLP al plu *μωσεως*

6. *συνηχθ. δε* cum ℵADEHLP al pler cat syr[utr] sah cop arm Chr[9,274] ... Ti *συνηχθ. τε* cum BC 13. 61. 133. d[scr] vg aeth

7. *ζητησεως* c. ℵAB al[14] ... ς Ln Ti *συνζητησεως* (*συνζ-* c. CDE, ς *συζ-*) cum CDEHLP al longe plu Chr[9,274] | *εν υμιν εξελεξ. ο θεος* cum ℵABC 13. 40. 61. 69. 105. al cat[244] arm[gb] Const[6,12,2] etc ... ς *ο θεος εν ημιν εξελεξατο* cum EHLP al longe plu vg[cle] syr[p]; item D *ημειν* ([2] *εν ημ.*, d *in nobis*) *ο θεος εξελεξατο*

8. *δους* sine *αυτοις* cum ℵAB 13. 61. Did (et[gr] et[lat]) ... ς (sed Gb[0]) Ln add *αυτοις* cum CEHLP al pler cat vg syr[utr] sah cop arm aeth Ir[int 199] Rebapt[868] Const Chr; D vero add *επ αυτους* (d *super eos*)

9. *ουθεν* cum BHLP al[18] Const[6,12,3] (ex ed. Mansii) ... ς Ln *ουδεν* cum ℵACDE 13. 61. al plu cat Const[edd rell] Chr[9,274]

καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰσ καρδίασ αὐτῶν. 10 *νῦν οὖν*
15, 28 Gal 5, 1 *τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν*
μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι; 11 *ἀλλὰ διὰ τῆσ χάριτοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-*
θῆναι καθ᾽ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 *ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθοσ,*
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
θεὸσ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖσ ἔθνεσιν δι᾽ αὐτῶν. 13 *Μετὰ δὲ*
τὸ σιγῆσαι αὐτοὺσ ἀπεκρίθη Ἰάκωβοσ λέγων· ἄνδρεσ ἀδελφοί,
2 Pe 1, 1 *ἀκούσατέ μου.* 14 *Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼσ πρῶτον ὁ θεὸσ*
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 *καὶ*
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼσ γέγραπται·
Am 9, 11. 12 16 *μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ*
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆσ ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 *ὅπωσ ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν*
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ᾽ οὓσ ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ᾽ αὐτούσ, λέγει κύριοσ ποιῶν ταῦτα 18 *γνωστὰ*

---

11. *του κυριου* cum ℵABCDEHLP al plu cat etc ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu | *ιησου* sine additam cum ℵABEHLP 61. al plus^{50} am fu demid tol sah cop^{cod} syr^{p} aeth^{ro} Chr Thdrt Tert$^{pudic 21}$ ... ς (= Gb Sz) add *χριστου* cum CD 13. 31. al sat mu cat vg^{cle} syr^{sch} cop^{ed} arm aeth^{pp} Ir$^{int 199}$ (*per gratiam domini nostri Ies. Chr.*)

14. *τω ονομ. αυτου* cum ℵABCDE 61. al plus^{15} cat^{248} vg sah syr^{utr} arm Ir$^{int 199}$ Rebapt^{367} Const$^{6, 12, 5}$ etc ... ς (Gb^{00}) praem *επι* cum HLP al pler cop

16. *δαυειδ*: Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *κατεστραμμενα* (B *-στρεμμ-*) c. ℵ(B) 13. 33. 34. Procop$^{esa 282}$ ... ς Ln Ti *κατεσκαμμενα* cum ACDELP (H *σκαμμενα*) al pler Const$^{6, 12, 5}$ Chr$^{9, 280}$, E *ανεσκαμμ.*

17. *ποιων* cum ℵ*B (D^{gr*} *ποιησει*) d e vg Ir$^{int 199}$ Rebapt^{367} *faciens* ... ς Ti *ο ποιων* cum ℵ^{c}ACD^{2}EHLP al omn^{vid} Const$^{6, 12, 5}$ Chr (:: ita LXX) | *ταυτα* sine additam c. ℵABCD 61. al plus^{12} vg cop aeth Ir^{int} Rebapt Const ... ς (= Gb Sz) *ταυτα παντα* cum H al plu cat^{250} syr^{sch} arm Chr; item ELP al^{15} syr^{p} Thph^{a} *παντα ταυτα*

18. *γνωστα απ αιωνοσ* cum ℵBC al^{13} sah cop arm^{zoh}. Similiter alii ... ς (= Gb Sz) *γν. απ αιων. εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου* c. EHLP al pler (al aliq *γνωστα γαρ* etc) cat syr$^{p\ txt}$ Const^{6,12,5} Chr^{9,280} ... Ln *γνωστον απ αιωνοσ* (D etc add *εστιν*) *τω κυριω το εργον αυτου* c. AD vg syr$^{p\ mg}$ arm^{usc} Ir$^{int 199}$ ... Gb sine teste totum versum omitti volebat (Gb^{0})

ἀπ' αἰῶνοσ. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖσ ἀπὸ τῶν
ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖσ
τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆσ πορνείασ
καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματοσ. 21 Μωϋσῆσ γὰρ ἐκ γενεῶν
ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺσ κηρύσσοντασ αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖσ συνα-
γωγαῖσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενοσ.

22 Τότε ἔδοξε τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ σὺν
ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰσ Ἀν-
τιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον
Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρασ ἡγουμένουσ ἐν τοῖσ ἀδελφοῖσ,
23 γράψαντεσ διὰ χειρὸσ αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι ἀδελφοὶ τοῖσ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν
ἀδελφοῖσ τοῖσ ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲσ ἐξ
ἡμῶν ἐξελθόντεσ ἐτάραξαν ὑμᾶσ λόγοισ ἀνασκευάζοντεσ τὰσ ψυχὰσ Gal 1, 7

20. *αλλα* cum ℵACDELP etc ... BCH etc *αλλ* | *των αλισγημ.* cum ℵBD^{gr} 15. 18. 36. 61. 180. ... ς Ti praem *απο* cum ACE^{gr}HLP al pler cat Const Chr, item d vg Ir^{int} | *και του πνικτου* cum ℵCEHLP al pler vg (vg pp^{lat} *suffocatis*) rell cat Chr^{9,280}, item (ita Ln) AB 13. 61. 177* *και πνικτου* ... D Ir$^{int\,199}$ om, hinc Gb^{0}. Praeterea quae auctoritates (Tert Cyp etc) eisdem verbis v. 29 adversantur, eaedem huc valere videntur. Vide ad v. 29 | *και του* (61. om) *αιματοσ*: D al^{11} sah aeth Ir^{int} ^{199} add *και οσα μη θελουσιν* (sic D, rell^{11} *αν μη θελωσιν*) *εαυτοισ* (minusc pler *αυτοισ*) *γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετεροισ μη ποιειτε* (ita D; rell^{11} *ποιειν*)

21. *μωυσησ* cum ℵBCDH etc ... ς *μωσησ* cum AE^{gr}LP al longe plu

22. *εδοξε* cum ℵAB; Ti *-ξεν* cum CD^{2}EHLP etc | *τω παυλω* cum ℵABCE 13. 61. al longe plu^{vid} cat ... DHLP al fere^{40} Chr^{9,280} om *τω*, hinc Gb^{00} | *καλουμενον* (Gb') cum ℵABCDEL etc ... ς *επικαλουμενον* cum HP al pler Chr | *βαρσαββαν* cum ℵABCEHLP etc ... ς *βαρσαβαν* cum minusc longe plu cat vg^{cle} (et. demid) arm Chr

23. *γραψαντεσ δια χειροσ αυτων* cum ℵ*AB vg cop aeth^{ro} ... ς *γρ. δι. χει. αυ. ταδε* cum ℵ^{c}EHLP 61. al pler cat syr^{sch} et^{p} ^{txt} arm etc | *αδελφοι* cum ℵ*ABCD 13. 61. vg arm^{usc} Ir$^{int\,199}$ Ath^{783} (est^{tri}) ... 34. sah Or$^{int\,4,655}$ om ipsum *αδελφοι* ... ς (Gb^{0}) Ti praem *και οι* cum ℵ^{c}EHLP al pler cat syr^{utr} cop arm^{zoh} aeth^{utr} Const^{6,12,6} Chr^{9,281}

24. *εξελθοντεσ* c. ℵ^{c}ACDEP al fere omn vg syr^{utr} sah cop aeth^{pp} Ir^{int199} Or^{int4,655} etc. Item HL *ελθοντεσ* ... ℵ*B arm aeth^{ro} Const^{6,12,6} Ath^{int} ^{783} Chr^{9,280} om | *τασ ψυχ. υμων* sine additam c. ℵABD 13. 61. vg sah cop aeth^{ro} Or$^{int\,4,655}$ Const^{6,12,6} Ath$^{int\,783}$ ... ς (Gb^{00}) add *λεγοντεσ*

ὑμῶν, οἷσ οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοισ ὁμοθυμα-
δόν, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ σὺν τοῖσ ἀγαπητοῖσ
ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποισ παραδεδωκόσι τὰσ
ψυχὰσ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺσ διὰ λόγου
5, 32 ἀπαγγέλλοντασ τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάροσ πλὴν τούτων τῶν ἐπά-
15, 10 ναγκεσ, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματοσ καὶ πνικτῶν καὶ
1 Co 8, 1 ss πορνείασ, ἐξ ὧν διατηροῦντεσ ἑαυτοὺσ εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντεσ κατῆλθον εἰσ Ἀντιόχειαν, καὶ
συναγαγόντεσ τὸ πλῆθοσ ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντεσ
δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδασ τε καὶ Σίλασ, καὶ αὐτοὶ
προφῆται ὄντεσ, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ

περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον cum CEHLP al pler syr[utr] arm aeth[pp] Thphyl[a] et[b]. Similiter Chr[9,281] Ir[int 199]

25. *εκλεξαμενουσ* cum ℵCDEHP al longe plu cat Const[6,12,6] Chr[9,281] etc ... Ln *εκλεξαμενοισ* cum ABL 61. al plus[15]

28. *τω πνευμ. τω αγιω* cum ℵAB 13. 33. 34. 61. 78. k[scr] Clem[202] Epiph[892], item *spiritui sancto* m[10] vg Tert[pudic12] ... ς Ti *τω αγι. πνευμ.* cum CDEHLP etc | *τουτων των επαν.* cum ℵ[c]BCH al[15] etc, item omisso *των* ℵ*D* 13. Item vg etc ... ς *των επαν. τουτων* cum ELP al plu arm Chr[9,281] ... Ti nil nisi *των επαν.* cum A 15. 18. 36. 43. 180. c[scr] Clem[202] etc

29. *πνικτων* c. ℵ*A*BC 61. 137. sah cop Clem[202] et[606] Or[1,768] et Or[int 4,655] etc ... ς *πνικτου* cum ℵ[c]A[2]EHLP al pler (40. 69. al Epiph Thdrt etiam *ειδωλοθυτου*) vg syr[utr] arm aeth cat Const[6,12,6] Cyr[hr 278] ed Did[tri] Epiph[124] Chr[9,281] Thdrt[3,367] etc ... D Ir[int 199] Tert[pudic 12] Cyp[329] Ambrst[gal2,2] Pacian[paraen] Hier[gal5,2] plane om *και πνικτ.*, hinc Gb[o] | *πορνειασ* et. Clem[202. 606.] Tert[pudic] Or[int 4,655] etc: D 25. al[10] sah syr[p] c.* aeth Ir[int 199] Cyp[329] add *και οσα* (min pauci *αν* add) *μη θελετε εαυτοισ γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετερω* (ita D d, rell omn *ετεροισ*) *μη ποιειν* (D[2] *ποιειντε*, al pauc *ποιειτε*, d Cyp *ne feceritis*, Ir[int] *ne faciatis*) | *πραξετε* cum ℵABP al pler vg etc ... CD[gr]HL etc *πραξατε* ... E 5. 6. 8. 68. *πραξητε*

30. *κατηλθον* (Gb'') cum ℵABCD 61. al[20] fere cat vg arm aeth ... ς Ti *ηλθον* c. EHLP al longe plu sah cop syr[utr] Chr[9,281]

32. *τε* (ut etiam ς Gb Sz) cum ℵABCE[gr]HL 61. al plu cat d etc ... ς[e] (etiam Mill) *δε* cum D[gr]P al certe permu e vg cop syr[p] | *επεστηριξαν* cum ℵ[a]ABDHLP al pler cat Chr . . Ti *επεστηρισαν* cum CE 73. ... ℵ* om *και επεστ.*

ἐπεστήριξαν· 33 ποιήσαντεσ δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ᾽ εἰρήνησ
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστείλαντασ αὐτούσ.
35 Παῦλοσ δὲ καὶ Βαρνάβασ διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δέ τινασ ἡμέρασ εἶπεν πρὸσ Βαρνάβαν Παῦ-
λοσ· ἐπιστρέψαντεσ δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺσ ἀδελφοὺσ κατὰ πόλιν
πᾶσαν ἐν αἷσ κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶσ ἔχουσιν.
37 Βαρνάβασ δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν 12, 25
καλούμενον Μάρκον· 38 Παῦλοσ δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ᾽
αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίασ καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἔργον, 13, 13
μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμόσ, ὥστε Gal 2, 13
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺσ ἀπ᾽ ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παρα-
λαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰσ Κύπρον.

---

33. *αποστειλαντασ αυτουσ* (א* *εαυτ.*) cum אABCD al[15] cat vg sah cop boett aeth[ro] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *αποστολουσ* cum EHLP al pler syr[utr] cop[wi] arm Chr[9,281]

34. ς (Gb[oo]) *εδοξε δε τω σιλα* (D *σειλεα*) *επιμειναι αυτου* (CD* *αυτουσ*, D[gr 2] *προσ αυτουσ*, 42. 57. 69. al *αυτοθι*; d *sustinere eos*) cum CD 13. al mu vg[cle] tol sah cop[wi] syr[p] c.* arm aeth[utr]. Praeterea D etc post *επιμ. αυτ.* add *μονοσ δε ιουδασ επορευθη* ...... omisimus versum cum אABEHLP 61. al[60] fere am fu demid syrr[widm] et[al] syr[p txt] cop boett Chr Thphyl[a]

36. *προσ βαρναβ. παυλοσ* cum אABC al cat[255] vg Thphyl[b] ... ς *παυλοσ* (D *ο παυ.*) *προσ βαρναβ.* cum DEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Bas[eth 298] Chr[9,288] | *τ. αδελφουσ* sine *ημ.* cum אABCDE al[20] (D etc add *τουσ*) cat vg sah cop syr[utr] arm Chr ... ς (= Gb Sz) add *ημων* cum HLP al longe plu aeth Bas[eth 298] | *πολιν πασαν* cum אABC 31. k[scr] ... ς *πασαν πολιν* cum DEHLP 61. al pler cat Bas[eth] Chr

37. *εβουλετο* (Gb') cum אABCE 13. 61. al[20] cat Thphyl[b], item *volebat* d e vg, nec aliter sah cop syr[utr] aeth ... ς Ti *εβουλευσατο* cum HLP al longe plu Chr[9,288] Thphyl[a], item D[gr] *εβουλευετο* | *συνπαρ-* cum אABCDEL al ... ς Ln *συμπαρ-* cum HP al pler | *και τον ιω.* cum אB 61. 137. Item Gb Sz Ti Ln *και ιω.* c. ACE al plus[20] cat Chr Thphyl[b]. Item *et Iohannem* vg cop syr[p] arm ... ς (= Gb Sz) *τον ιω.* cum HLP al plu sah syr[sch] aeth Thphyl[a] ... D al[8] *ιω.* (omissis *και τον*), ita Gb'

38. *συνπαρ-* cum אAB*CE ... ς Ln *συμπαρ-* cum B[3]HLP al certe pler. Item *-ραλαμβανειν* cum אABC 15. 40. 47. 61. 69. 180. a[scr] c[scr] cat ... ς *-ραλαβειν* cum EHLP al pler Chr[9,288] ... D *τουτον μη ειναι συν αυτοισ* pro *μη συνπ. τουτ.*

39. *δε* c. אABD al[4] vg sah cop ... ς *ουν* c. CEHLP al pler cat syr[utr] arm

40 *Παῦλοσ δὲ ἐπιλεξάμενοσ Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶσ τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν·* 41 *διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰσ ἐκκλησίασ.*

XVI.

1 *Κατήντησεν δὲ εἰσ Δέρβην καὶ εἰσ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθη-*
τήσ τισ ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεοσ, υἱὸσ γυναικὸσ Ἰουδαίασ πιστῆσ
πατρὸσ δὲ Ἕλληνοσ, 2 *ὃσ ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροισ καὶ*
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 *τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλοσ σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν,*
καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺσ Ἰουδαίουσ τοὺσ ὄντασ ἐν τοῖσ
τόποισ ἐκείνοισ· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντεσ τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι
Ἕλλην ὑπῆρχεν.
4 *Ὡσ δὲ διεπορεύοντο τὰσ πόλεισ, παρεδίδοσαν αὐτοῖσ φυλάσ-*
15, 20. 29 *σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέ-*
ρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοισ.
5 *Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον*

---

40. *του* (D* om) *κυριου* cum ℵABD al[6] am fu demid tol sah Thphyl[b] ... ς *του θεου* cum CEHLP al pler vg[cle] cop syr[utr] arm Chr[9,288] Thphyl[a]

41. *κιλικιαν* sine *την* cum ℵACEHLP etc ... Ln *την κιλικ.* cum BD cat[260] Thphyl[b]

XVI. 1. *εισ* pr sine *και* c. ℵCDEHLP al pler vg sah syr[sch] et syr[p mg] aeth Chr[9,290] ... Ln *και εισ* c. AB al[11] cop syr[p txt] | *και εισ λυστρ.* cum ℵAB 40. 61. 68. 73. 103. 137. c[scr] ... ς Ti om *εισ* cum CDEHLP al pler cat Chr | *γυναικοσ* sine additam cum ℵABCDE 61. al fere[25] cat vg cop syr[p] arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *τινοσ* cum HLP al plu syr[sch] sah

3. *απαντεσ* cum ℵABEHLP 61. al pler Chr[9,290] ... Ln *παντεσ* cum CD 31. 40. | *τον πατερα αυτου οτι* etc cum DEHLP al pler syr[utr] arm Chr Thphyl[a] ... Gb' Ln *οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν* cum ℵABC 13. 15. 18. 31. 33. 34. 40. 68. 69. 105. 180. a[scr] cat, item vg sah cop aeth[utr]

4. *παρεδιδοσαν* cum ℵABCDE 13. 40. 61. 68. Thphyl[b] ... ς *παρεδιδουν* cum HLP al pler Bas[eth 294] Chr | *και πρεσβυτερων* cum ℵABCD 61. al plus[10] cat Bas[eth 294] Thphyl[b] ... ς *κ. των πρ.* cum EHLP al pler Chr Thphyl[a] | *ιεροσολυμοισ* cum ℵABCD 13. 15. 18. 36. 40. 61. a[scr] cat Thphyl[b] ... ς *ιερουσαλημ* cum EHLP al pler Bas[eth] Chr Thphyl[a]

τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα- 18, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 ἐλθόντεσ δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰσ
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺσ τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ·
8 παρελθόντεσ δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰσ Τρῳάδα. 9 καὶ
ὅραμα διὰ νυκτὸσ τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τισ ἦν ἑστὼσ
καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰσ εἰσ Μακεδονίαν βοήθη-
σον ἡμῖν. 10 ὡσ δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέωσ ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν
εἰσ Μακεδονίαν, συμβιβάζοντεσ ὅτι προσκέκληται ἡμᾶσ ὁ θεὸσ
εὐαγγελίσασθαι αὐτούσ.
11 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ Τρῳάδοσ εὐθυδρομήσαμεν εἰσ Σαμο-

6. διηλθον (Gb') cum ℵABCDE 61. al[20] cat syr[utr] sah cop arm aeth Epiph[892] Did[tri 3,8,2] Caes[28] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti διελθοντεσ cum HLP al longe plu Chr[9,291] | γαλατικην sine articulo cum ℵABCD 13. 55. 61 Caes[28] ... ς praem την cum EHLP al pler Epiph Did[tri] Chr

7. ελθοντεσ (D[gr2] γενομενοι, * -νηr) δε cum ℵABCDE 13. 15. 18. 27. 40 61. al plus[20] cat[264] vg etc Epiph[892] Did[tri 2,8,3] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti om δε cum HLP al longe plu Chr[9,291] Thphyl[a] et[b] | εισ την (D om) βιθυνιαν cum ℵABCD al[30] fere cat Epiph[892] Did[tri] Cyr[ioh] Chr etc ... ς (= Gb Sz) κατα τ. βι. cum HLP al plu Thphyl[a] | πορευθηναι cum ℵABE 15. 31. 33. 36. 61. 68. al cat Did[tri] Ps-Ath[2,10] Thphyl[b] ... ς πορευεσθαι cum CDHLP al pler Epiph[892] Chr Thphyl[a] | ιησου cum ℵABC[2]DE al[9] cat (item 105. al[5] του ιυ̅) vg syr[utr] cop arm[edd8] aeth[utr] Did[tri] Cyr[ioh] etc ... ς (= Gb Sz) om cum HLP 61** al longe plu sah arm[edd 3] Chr Thphyl[a] et[b]

9. νυκτοσ sine articulo cum A[2](item*?)BD 40. 47. cat ... ς τησ νυκτ. c. ℵCEHLP 61. al pler Chr :: cf ad Lc 5, 5 Act 5, 19. 17, 10 | τω παυλω ωφθη cum ℵBD[2]E 13. 31. 40. 61. 105. vg ... ς Ln ωφθ. τω παυλ. cum ACD*HLP al pler cat syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,291] | μακεδων ante τισ cum ℵABCDE 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl[b] ... ς ανηρ τισ ην μακ. cum HLP al pler Chr | ην hoc loco cum ℵABCD[2] 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl[b] ... ς post ανηρ τισ pon cum HLP al pler etc ... D*E etc om ην | και παρακαλων cum ℵABCE 13. 61. al[20] cat vg syr[utr] ... ς Ti om και cum DHLP 31. al plu cop arm Chr, item sah

10. εισ μακεδ. sine την cum ℵABCELP etc ... ς Ti εισ την μακ. cum ADH al longe plu cat | συμβιβ. cum ℵABDHLP etc ... Ti συνβιβ. cum CE | ο θεοσ (Gb') cum ℵABCE al[15] cat[265] vg cop Thphyl[b] ... ς Ti ο κυριοσ cum DHLP al longe plu syr[utr] sah arm Ir[int201] Chr[9,292] Thphyl[a]

11. δε cum ℵADE 13. 31. 33. 34. 40. 61. 68. vg cop syr[p mg] Chr ... ς Ln ουν cum BCHL al pler cat sah syr[p txt] arm Ir[int201] | τρωαδοσ sine

θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσ Νέαν πόλιν, 12 *κἀκεῖθεν εἰσ Φιλίπ-
πουσ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη τῆσ μερίδοσ Μακεδονίασ πόλισ, κολωνία.
ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντεσ ἡμέρασ τινάσ.* 13 *τῇ τε
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆσ πύλησ παρὰ ποταμὸν
οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντεσ ἐλαλοῦμεν ταῖσ
συνελθούσαισ γυναιξίν.* 14 *καί τισ γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυ-
ρόπωλισ πόλεωσ Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧσ ὁ κύ-
ριοσ διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖσ λαλουμένοισ ὑπὸ Παύλου.*
15 *ὡσ δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκοσ αὐτῆσ, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ
κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκόν μου
μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶσ.*
16 *Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰσ τὴν προσευχήν, παιδίσκην
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτισ ἐργασίαν πολ-*

---

articulo cum ℵABCDE 13. 31. 33. 40. 61. 73. 137. 180. c[scr] cat Chr[9,292] ... ς (Gb[0]) Ti praem *τησ* cum HL(P[vid]) al pler | *τη δε* (B *δ*) *επιουση* cum ℵABCEL[sil] etc ... ς Ti *τη τε* cum H al longe plu vg arm aeth Chr Thphyl[a] et[b]; item D *και τη* | *νεαν πολιν* cum ℵABD[2] ... ς Ln Ti *νεαπολιν* cum CD*EHLP etc

12. *κακειθεν* cum ℵABCDE etc ... ς Ti *εκειθ. τε* cum HP al longe plu Chr Thphyl[a] | *τησ* (B om) *μεριδοσ*: E[gr] arm *μερισ* ... D al[6] syr[utr] aeth[utr] ar[e] Chr[9,292] om plane, hinc Gb[0] | *μακεδονιασ* sine articulo cum ℵACE 3. 31. 40. 43. 61. 65. 68. 69. 95. 180. cat ... ς (sed Gb[00]) Ti praem *τησ* cum BDHLP al pler Chr | *κολωνια* (ς *κολώνια*, et. Gb Sz Matthaei) cum ℵAB*CDELP al sat mu Thphyl[b] (A 61* al[2scr] etc *κωλ-*, E *κωλονια*) ... Ti *κολωνεια* cum B[3]H 61. al fere[50] cat Chr | *ταυτη τη* cum ℵABCD*E 61. al sat mu cat vg ... Gb′ Ti *αυτη τη* cum D[2]HLP al[40] fere Chr[9,292]

13. *πυλησ* (Gb″) cum ℵABCD 13. 40. 61. 69. 105. a[scr] vg sah cop ... ς *πολεωσ* cum EHLP al pler syr[p] cop[ms] arm aeth[ro] Chr | *ενομιζομεν* (ℵ *-ζεν*, C *-ζαμεν*, in A *ομεν* rescriptum) *προσευχην* (AB *-χη*) *ειναι* cum ℵABC 13. 40. 61. cop aeth[ro]; ... ς Ti *ενομιζετο προσευχη ειναι* c. EHLP al pler cat et Amm[cat 266] Chr Thphyl[a] et[b]. Similiter D *εδοκει προσευχη ειναι*

14. *ηκουεν* (E praem *ητισ*) cum ℵABCD[gr2]EHP al pler d (*audiebat*) etc ... Gb′ *ηκουσεν* cum D[gr*]L al[25] vg (*audivit*) Chr Thphyl[b] | *υπο παυλου* sine articulo cum BD ... ς Ln Ti *υπ. του παυλ.* c. ℵACEHLP al omn[vid]

15. *μενετε* cum ℵABDE 13. 61. ... ς Ti *μεινατε* cum CHLP al pler cat

16. *εισ την προσευχ.* (et. Gb+Sz) c. ℵABCE 13. 18. 40. 61. 68. 103. 105. 163. 180. cat Or[4,380] Thphyl[b] ... ς om *την* cum DHLP al pler Chr[9,298] | *πυθωνα* cum ℵABC*D* 33. 61. vg Or. ... ς *πυθωνοσ* cum C[3]D[2] EHLP al pler cat tol syr[p mg gr] Chr Eustath[556] (Gall[4]) Lcif[240] | *υπαν-*

λὴν παρεῖχεν τοῖσ κυρίοισ αὐτῆσ μαντευομένη. 17 αὕτη κατακο-
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινεσ καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίασ. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰσ ἡμέρασ. δια-
πονηθεὶσ δὲ Παῦλοσ καὶ ἐπιστρέψασ τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-
αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆσ· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντεσ δὲ οἱ κύριοι αὐτῆσ ὅτι ἐξῆλθεν
ἡ ἐλπὶσ τῆσ ἐργασίασ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἵλκυσαν εἰσ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺσ ἄρχοντασ, 20 καὶ προσ-
αγαγόντεσ αὐτοὺσ τοῖσ στρατηγοῖσ εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντεσ, 21 καὶ κατ- 17, 6. 21, 21
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥω-
μαίοισ οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλοσ κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρα- 2 Co 11, 25
τηγοὶ περιρήξαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 πολλάσ
τε ἐπιθέντεσ αὐτοῖσ πληγὰσ ἔβαλον εἰσ φυλακήν, παραγγείλαντεσ
τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶσ τηρεῖν αὐτούσ· 24 ὃσ παραγγελίαν τοι-
αύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺσ
πόδασ ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰσ τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον

τησαι cum ℵBCE 13. 15. 33. 36. 40. 61. 103. 180. cat Or^{4,389} ... ς Ln απαντησαι cum ADHLP al pler Eustath Chr

17. κατακολουθουσα cum ℵBD^{gr} 180. cat^{270} ... ς Ln Ti κατακολουθησασα cum ACEHLP al pler (61. 105. παρακολ.) Or^{4,389} Eustath^{4,556} Chr^{9,298} | τω παυλω cum ℵACDEHLP al omn^{vid} Eustath etc ... B Or om τω | υμιν (et. ς^{e}) cum ℵBDE^{gr} al sat mu cat vg syr^{utr} arm aeth^{pp} Thdrt^{2,1605} et^{964} ... ς (item Gb Sz) Ln ημιν cum AC^{2}(*latet)HLP 61. al fere^{40} e sah cop aeth^{ro} Or Eust Chr Lcif^{240} ... Or$^{int\,2,383}$ plane om

18. παυλοσ sine articulo (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵAB ... ς Ln Ti ο παυλ. cum CDEHLP al omn^{vid} Chr^{9,298} | εν ονοματι cum ℵABCE 40. 61. 105. 137. 180. al$^{2\,scr}$ cat Eust^{557} Chr^{9,298} Ps-Ath^{2,504} Euther^{1150} ... ς εν τω ονομ. cum DHLP al pler Thphyl^{a} et^{b}

19. ιδοντεσ δε et. sah cop syr^{p} arm Lcif^{240} Chr^{9,298} ... B syr^{sch} aeth^{utr} και ιδοντεσ, Eust^{557} θεασαμενοι ουν ... A^{*vid} d om copulam: ita Ln$^{ed\,min}$ | και τον σιλαν (B* σειλ. ut solet) cum ℵABEHLP al pler cat Eust Chr ... Ti om τον cum CD al^{7}

20. ειπαν cum ℵABEH^{sil} 61. ... ς ειπον cum CDLP al fere omn Chr

22. περιρηξαντεσ cum ℵABCDEHL 61. ... ς περιρρηξαντ. cum P etc

24. λαβων (Gb'') cum ℵABCDE 61. al^{12} cat ... ς Ti ειληφωσ cum HLP al pler Chr; 37. λαμβανων, e accipiens | ησφαλισατο αυτων cum ℵABC*

*Παῦλοσ καὶ Σίλασ προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, ὥστε σαλευ-
θῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα
αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γε-
νόμενοσ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένασ τὰσ θύρασ τῆσ φυλα-
κῆσ, σπασάμενοσ μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
ἐκπεφευγέναι τοὺσ δεσμίουσ. 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦ-
λοσ λέγων· μηδὲν πράξῃσ σεαυτῷ κακόν· ἅπαντεσ γάρ ἐσμεν ἐν-
θάδε. 29 αἰτήσασ δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομοσ γενόμενοσ
προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺσ
Ioh 8, 16 etc ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πίστευ-
σον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκόσ σου. 32 καὶ
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ*

13. 61. (40. om *αυτων*) ... ς *αυτων ησφαλ.* cum C^{2}DEHLP al pler Chr^{9,299}

26. *ηνοιχθησαν* cum ℵAE 13. 34. 61. Or^{1,414} ... Ln Ti *ηνεωχθησαν* cum BCD ... ς *ανεωχθησαν* cum HLP al pler Chr^{9,304} | *δε* c. ℵABDE 61. al fere^{20} cat sah cop syr^{p} Thphyl^{b} ... ς Ti *τε* cum CHLP al longe plu vg syr^{sch} arm aeth Chr Thphyl^{a} | *ανεθη* cum ℵ^{c}ABCD^{2}EHLP etc ... ℵ*D* *ανελυθη*

27. *μαχαιραν* sine articulo cum ℵAEHLP 61** al fere omn cat Chr^{8}et^{8} ... Ln *την μαχαιρ.* c. BCD 61* | *ημελλ.* cum ℵABCELP 40. 61. al pauc ... ς *εμελλ.* cum DH al pler cat Chr

28. *φωνη μεγαλη* cum ℵCD^{gr}EHLP 61. al pler cat vg^{clo} demid syr^{sch}et^{p} arm Lcif^{240} Chr^{9,304} et^{8,186} ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *μεγαλ. φων.* cum AB d am fu tol sah cop | *παυλοσ* sine articulo cum ℵBC* 13. Thphyl^{a} ... ς Ln Ti *ο παυλ.* cum AC^{3}DEHLP al pler Chr Thphyl^{a}

29. *και τω σιλα* cum ℵAC^{3}EHLP 61. al omn^{vid} cat Chr ... Ln Ti om *τω* cum BC*D

30. *προαγαγων* cum ℵ^{c}ABCEHLP etc; item ℵ* 177* *προαγων*, D vero *προηγαγεν* ... 25. 61. 68. 106* al aliq Thphyl^{a} *προσαγαγων*

31. *ειπαν* cum ℵABC^{vid}DE 61. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat | *ιησουν* sine additam cum ℵAB 2. 13. 30. 61. 100. vg cop Lcif^{240} ... ς add *χριστον* cum CDEHLP al pler cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,305} et^{8,186}

32. *του* (D om) *κυριου* cum ℵ^{c}ACDEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop arm Lcif^{240} Chr^{9,305} ... ℵ*B *του θεου* | *συν* (ℵ 61. *συμ*) *πασιν* cum ℵABCD al^{12} cat vg Lcif^{240} ... ς *και πασι* cum EHLP al pler syr^{utr} sah cop arm aeth Chr

αὐτοῦ. 33 *καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆσ νυκτὸσ*
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸσ καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαν-
τεσ παραχρῆμα, 34 *ἀναγαγών τε αὐτοὺσ εἰσ τὸν οἶκον παρέθηκεν*
τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκὼσ τῷ θεῷ. 35 *Ἡμέ-*
ρασ δὲ γενομένησ ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺσ ῥαβδούχουσ λέγον-
τεσ· ἀπόλυσον τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐκείνουσ. 36 *ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμο-*
φύλαξ τοὺσ λόγουσ τούτουσ πρὸσ τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν
οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντεσ πορεύεσθε ἐν Iac 2, 16
εἰρήνῃ. 37 *ὁ δὲ Παῦλοσ ἔφη πρὸσ αὐτούσ· δείραντεσ ἡμᾶσ δημο-*
σίᾳ ἀκατακρίτουσ, ἀνθρώπουσ Ῥωμαίουσ ὑπάρχοντασ, ἔβαλαν εἰσ
φυλακήν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶσ ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόν-
τεσ αὐτοὶ ἡμᾶσ ἐξαγαγέτωσαν. 38 *ἀπήγγειλάν τε τοῖσ στρατηγοῖσ*
οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντεσ ὅτι
Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 *καὶ ἐλθόντεσ παρεκάλεσαν αὐτούσ, καὶ ἐξαγα-*
γόντεσ ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆσ πόλεωσ. 40 *ἐξελθόντεσ δὲ ἀπὸ* 16, 14

33. *απαντεσ* cum ℵB 40. c^{scr} ... ς Ln Ti *παντεσ* cum ACDEHLP al pler
34. *εισ τ. οικον* sine additam cum BCP al^{11} cat Lcif^{240} Chr^{9,305} ... ς Ln ed min add *αυτου* cum ℵADEHL al pler vg rell | *ηγαλλιασατο* cum ℵABC^{2}E^{gr}HL 61. al plu cat vg cop arm aeth Lcif^{240} (*laetatus est*) Thphyl^{b} ... Gb'' Ti *ηγαλλιατο* cum C^{*vid}DP al plus^{40} e syr^{utr} sah Chr Thphyl^{a} | *πανοικει* cum ℵAB*C 13. 180. ... ς Ln *πανοικι* cum B^{3}HLP al pler ... E om ... D *συν τω οικω αυτου*
36. *τ. λογ. τουτουσ* cum ℵAEHLP al pler cat d vg sah cop syr^{p} ... Ln om *τουτουσ* cum BCD^{gr} 15. 18. 36. 76. 180. a^{scr} arm^{vid} | *απεσταλκαν* cum ℵAB ... C 61. Thphyl^{b} *απεστειλαν* ... ς *απεσταλκασιν* cum DEHLP al pler cat Chr
37. *εβαλαν* cum BD ... ς *εβαλον* cum ℵAEHLP al omn^{vid}
38. *απηγγειλαν* (Gb') cum ℵABDE 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b} ... ς *ανηγγ.* cum HLP al plu Chr^{9,305} Thphyl^{a} | *τε* cum ℵE^{gr} syr^{sch} aeth^{utr} ... ς Ln Ti *δε* cum ABDHLP al omn^{vid} vg arm Chr^{9,305} | *εφοβηθ. δε* cum ℵAB 15. 18. 31. 40. 61. 69. al fere^{10} cat cop ... ς *και εφοβ.* cum EHLP al longe plu vg (*timueruntque*) sah syr^{utr} aeth Chr
39. *απελθειν* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 65. 68. 69. 105. 133. 180. cat arm ... ς *εξελθειν* cum EHLP al pler vg (e vg *exire*) Chr | *απο τ. πολ.* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. cat ... E *εκ τ. πολ.* ... ς *τησ πολεωσ* cum HLP al pler Chr
40. *απο τησ φυλακ.* cum ℵB 38. 40. 68. 69. 105. a^{scr} h^{scr} Thphyl^{b} ... ς *εκ τ. φυλ.* cum ADEHLP al pler cat^{279} Chr^{9,305} Thphyl^{a} | *προσ* cum ℵABDEHLP 61. al plus^{60} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Gb Sz) *εισ* cum

τῆσ φυλακῆσ εἰσῆλθον πρὸσ τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντεσ παρεκάλεσαν τοὺσ ἀδελφούσ, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

1 *Διοδεύσαντεσ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον*
εἰσ Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 *κατὰ δὲ τὸ*
εἰωθὸσ τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
Lc 24, 26 s *διελέξατο αὐτοῖσ ἀπὸ τῶν γραφῶν,* 3 *διανοίγων καὶ παρατιθέμε-*
9, 22 *νοσ ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι*
οὗτόσ ἐστιν Χριστὸσ Ἰησοῦσ, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 *καί*
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ
τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθοσ πολύ, γυναικῶν τε
τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 *ζηλώσαντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ-*

---

minusc ut vdtr pauc | *ιδοντ. παρεκαλ. τουσ αδελφ.* cum ℵAB 13. 40. 61. cop ... ς Ti *ιδοντ. τουσ αδελφουσ παρεκαλ. αυτουσ* cum EHLP al pler cat vg sah syr^{utr} arm aeth Chr | *εξηλθαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *εξηλθον* cum ABEHLP al omn^{vid} Chr

XVII. 1. *την απολλωνιαν* cum ℵABE 13. 32. 40. 61. 68. 105. 180. a^{scr} cat^{279} (sed E *την απολλων. και την αμφιπ.*) ... ς Ti om *την* c. (D)HLP al pler Chr^{9,310} Thphyl$^{a\,txt}$ | *συναγωγη* cum ℵABD 13. 40. 61. 180. 12^{lect} cat sah cop arm ... ς Ti *η συναγωγ.* cum EHLP al pler arm$^{cod\,1}$ Chr Thphyl^{a} et^{b}

2. *διελεξατο* cum ℵAB 13. 61. 103. syr^{utr} cop ... Gb' *διελεχθη* cum DE^{gr} 15. 18. etc ... ς Ti *διελεγετο* cum HLP al pler e vg sah arm aeth

3. $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ cum AD 61. item am fu demid tol sah syr^{p} arm^{ed} aeth Chr^{9,310} ... ς Ti ο $\overline{\chi\varsigma}$ $\overline{\iota\varsigma}$ cum HLP al pler Thphyl^{utr}; item B ο $\overline{\chi\varsigma}$ ο $\overline{\iota\varsigma}$ ... ℵ 38. (113?) vg^{cle} syr^{sch} cop arm^{cdd} $\overline{\iota\varsigma}$ $\overline{\chi\varsigma}$, item E etc $\overline{\iota\varsigma}$ ο $\overline{\chi\varsigma}$

4 *ελληνων* cum ℵBEHLP al pler syr^{utr} sah arm aeth Chr$^{9,311.\,312}$ ... Ln *και ελληνων* c. AD 13. 40. 61. vg cop ... 15. 27. 29. 36. 180. Thphyl^{a} om | *πληθ. πολυ* cum ℵABDE 13. 31. 61. al^{15} cat vg arm ... ς *πολι πληθ.* cum HLP al plu

5. *ζηλωσαντεσ δε οι ιουδαι. και προσλαβ.* cum ℵABE (vide post) al^{15} cat (om οι) vg syr^{utr} sah (*οι δε ιουδ. ζηλωσ.*) cop arm aeth^{pp} et (omisso *οι ιουδ.*)^{ro} ... ς (= Gb Sz) *ζηλωσαντεσ δε οι απειθουντεσ ιουδαι. και προσλαβ.* cum minusc vix mu ... Sz Ti *προσλαβομενοι δε οι ιουδαι. οι απειθουντεσ* cum HLP al plus^{50} Thphyl^{a}. Eadem Gb expulsis *οι απειθουντ.* cum 142. (sed respexit et. codices quos ipsi sequuti

λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰσ ἄνδρασ πονηροὺσ καὶ ὀχλοποιήσαν-
τεσ ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντεσ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονοσ ἐζήτουν
αὐτοὺσ προαγαγεῖν εἰσ τὸν δῆμον· 6 μὴ εὑρόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔσυρον
Ἰάσονα καί τινασ ἀδελφοὺσ ἐπὶ τοὺσ πολιτάρχασ, βοῶντεσ ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντεσ οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓσ
ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντεσ ἀπέναντι τῶν δογμάτων
Καίσαροσ πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντεσ εἶναι Ἰησοῦν.
8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺσ πολιτάρχασ ἀκούοντασ ταῦτα, Lc 23, 2
9 καὶ λαβόντεσ τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονοσ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέ-
λυσαν αὐτούσ.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέωσ διὰ νυκτὸσ ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰσ Βέροιαν, οἵτινεσ παραγενόμενοι εἰσ τὴν συν-
αγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινεσ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσησ προ-
θυμίασ, καθʼ ἡμέραν ἀνακρίνοντεσ τὰσ γραφάσ, εἰ ἔχοι ταῦτα

sumus) ... D *οι δε απειθουντεσ ιουδαιοι συνστρεψαντεσ* | *τινασ ανδρασ* cum ℵDHLP al pler Thphyl[a] ... Ln Ti *ανδρ. τινασ* cum ABE 13. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 180. al[8scr] vg Thphyl[b] | *και οχλοποιησαντεσ*: E praem *απειθισαντεσ* ... D om | *και επισταντεσ* cum ℵAB DE al[20] cat Thphyl[b] ... ς Ti *επισταντ. τε* cum HLP al longe plu Chr[9,311] | *προαγαγειν* cum ℵAB al plus[15] cat, item d e vg *producere* ... E[gr] 29. 68. 137. c[scr] *προσαγαγειν*, L 11. *αναγαγ.*, D[gr] 104. *εξαγαγειν*, ... ς Ti *αγαγειν* cum HP al plu Thphyl[utr]

6. *εσυρον* (ℵ* 11. *ευρον*) cum ℵ[c]ABHLP etc ... DE 45. 99. 104. 105. 137. al[2scr] Chr[9,311] *εσυραν* | *ιασονα* sine articulo cum ℵABD 13. 61. 137. ... ς Ti *τον ια.* cum EHLP al pler cat Chr

7. *πρασσουσιν* (-*σιν* BDEHLP etc; ℵA -*σι*) cum ℵABDEHLP etc ... ς *πραττουσι* cum 31. al vix mu Thphyl[b] | *ετερον λεγοντεσ ειναι* cum ℵAB 13. 38. 40. 45. 61. 68. 69. 73. 105. 113. 180. al[5scr] cat vg arm syr[p] Chr[9,311] ... ς Ti *λεγοντεσ ετερον ειναι* cum DHLP al plu syr[sch] sah cop Chr[9,318]. Item E *λεγ. ειν. ετερ.*

10. *δια νυκτοσ* cum ℵBD 13. 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. a[scr] cat Petr[alex can 12] Thphyl[b] ... ς *δι. τησ νυκτ.* cum EHLP al pler Chr[9,311] Thphyl[a] | *απηεσαν* (d *ibant*): E *εισηεσαν*, item *introierunt* vg (item alii ut sah syr[sch]). Posuimus post *των ιουδαιων* cum ℵABD 13. 61. etc Thphyl[b], item vg ... Ti ante *των ιουδ.* cum EHLP al plu Chr[9,311] Thphyl[a]

11. *καθ ημεραν* c. ℵADE al[20] ... ς Ti *το καθ ημ.* c. BHLP al plu Chr[9,311]

οὕτωσ. 12 *πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι·* 13 *ὡσ δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆσ Θεσσαλονίκησ Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντεσ καὶ ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ.* 14 *εὐθέωσ δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ Τιμόθεοσ ἐκεῖ.* 15 *οἱ δὲ καθιστάνοντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕωσ Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν πρὸσ τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα ἔλθωσιν πρὸσ*
1ª, 5 *αὐτόν, ἐξήεσαν.*

16 *Ἐν δὲ ταῖσ Ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοὺσ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.* 17 *διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ Ἰουδαίοισ καὶ τοῖσ σεβομένοισ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸσ τοὺσ παρατυγχάνοντασ.* 18 *τινὲσ δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων*

13. *και ταρασσοντεσ* cum ℵABD al^{25} cat vg syr^{utr} sah cop arm ... ς Ti om cum EHLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,312}

14. *εωσ* cum ℵABE 13. 25. 27. 40. 61. 66** 81. 105. vg (e vg *usque ad*) syr^{sch} cop ... ς Ti *ωσ* c. HLP al plu cat syr^{p} arm Chr^{9,312} ... D (sed d *ad mare versus*) al^{10} sah aeth om | *υπεμειναν* cum ℵB al^{10}, item E (13^{treg}) *απεμειναν*, 31. 33. 68. Thdrt^{3,5} Thphyl^{b} *επεμειναν*. Item *remanserunt* vg cop ... Ln Ti *υπεμεινεν* cum AD 27. 137. c^{scr} (40. *επεμεινε*) sah syr^{sch} ... ς *υπεμενον* cum HLP al longe plu cat Chr^{9,312} Thphyl^{a} | *τε* cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 34. 61. 68. c^{scr} cat syr^{utr} aeth ... ς *δε* cum DHLP al longe plu vg sah cop arm Chr^{9,312}

15. *καθισταvοντεσ* cum AB 25., item ℵ* *καθισπαντεσ* (*καθισ* exit versus), D *καταστανοντεσ*, 61. *αποκαθιστανοντεσ* ... ς *καθιστωντεσ* cum ℵ^{c}D^{2}EHLP al pler | *ηγαγον* sine *αυτον* c. ℵABD al^{18} fu tol Thphyl^{b} ... ς (sed Gb^{00}) add *αυτον* cum EHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop arm Chr | *και τον τιμοθ.* cum ℵBE 13. 61. al^{8} cat Chr^{9,318} ... ς Ln Ti om *τον* cum ADHLP al pler Chr^{9,312}

16. *θεωρουντοσ* (Gb′) cum ℵABE 13. 15. 18. 40. 61. 68. 69. 73. 98. 137. 180. al plus^{10} cat ... ς *θεωρουντι* cum DHLP al plu Chr^{9,317}

18. *τινεσ δε και* cum ℵABDHLP 61. al plus^{40} syr^{sch} ar^{e} Chr^{9,318} ... ς (= Gb +, item = Sz ut vdtr) om *και* cum E al sat mu vg sah cop syr^{p} arm aeth Thphyl^{utr} | *επικουριων* cum ℵAB*DE 25. 61. c^{scr} k^{scr} (al^{vid}) ... ς Ln Ti *επικουρειων* cum B^{3}HLP al pler | *στοϊκων* cum ℵAD EHLP^{vid} 2. 13. 25. 27. 30. 35. 68. al mu cat^{284} Thphyl^{2}, item sah cop ... ς *στωϊκων* cum B 1. 31. 61. al plu Chr Thphyl^{a}. Praeterea c

καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινεσ ἔλεγον· τί ἂν
θέλοι ὁ σπερμολόγοσ οὗτοσ λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ
καταγγελεὺσ εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.
19 *ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον ἤγαγον, λέγοντεσ·*
δυνάμεθα γνῶναι τίσ ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; Mc 1, 27
20 *ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεισ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ ἡμῶν· βουλόμεθα*
οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 *Ἀθηναῖοι δὲ πάντεσ καὶ* 2, 12
οἱ ἐπιδημοῦντεσ ξένοι εἰσ οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ
ἀκούειν τι καινότερον. 22 *Σταθεὶσ δὲ Παῦλοσ ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου*
πάγου ἔφη· ἄνδρεσ Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡσ δεισιδαιμονεστέ-
ρουσ ὑμᾶσ θεωρῶ. 23 *διερχόμενοσ γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σε-*
βάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ.
ὃ οὖν ἀγνοοῦντεσ εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 *ὁ* 14, 15

---

praem *των* cum DHLP al longe plu Chr: omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 69. 99. 103. 105. 180. al[5 scr] (al[vid]) cat | *οτι τον ιν̅ και τ. αναστ.* (14. 27. 29. 68. 69. 105. 106. a[scr] syr[sch] ar[e] cop aeth[pp] add *αυτου*, sah add *νεκρων*, 177. pon *την αναστ. και* ante *τον ιν̅*) *ευηγγελιζετο*: D om, hinc Gb[o] | *ευηγγελιζετο* sine *αυτοισ* c. ℵ*BLP al plus[30] sah syr[p] arm Chr ... ς praem *αυτοισ* cum minusc vix mu cat, item Ln add *αυτοισ* cum ℵ[c]AEH 1. 13. 31. 61. al plus[30] vg syr[sch] cop Thphyl[utr]

19. *επιλαβ. τε* cum ℵAEHLP al pler vg etc ... B 13. 15. 18. 61. cat sah cop *επ. δε* | *αριον* cum ℵADE (L *αγριον*) al aliq, item sah cop ... ς Ln Ti *αρειον* cum BHP al longe plu. Ex Latinis d e *Arium pagum*, am fu *Ariopagum*, vg *Areopagum*. | *αυτη η* cum ℵAEHLP etc ... Ln om *η* cum BD

20. *τινα θελει* cum ℵAB 18. 25. 36. 40. 61. 105. 180. (13. *τινα θελη*, 69. a[scr] *τινα θελοι*) cat ... ς Ti *τι αν θελοι* cum DEHL al pler (P al pauc *θελει*, 4. 68. Thphyl[b] *θελη*) Chr

21. *ηυκαιρουν* cum ℵABDE 13. 32. 40. 61. 68. 96. 104. 137. c[scr] Thphyl[b] ... ς *ευκαιρουν* cum HLP 1. 31. al pler Bas[1,176] Chr[9,318] Thphyl[a] | *η ακουειν* cum ℵABD 25. 44. vg sah syr[p] arm ... ς *και ακου.* cum EHLP 1. 13. 31. 61. al pler cat syr[sch] cop aeth Bas Chr | *ακου. τι* cum ℵAB 25., item vg omisso *τι* post *λεγειν*. Similiter syr[utr] ... ς Ti om *τι* cum DEHLP al pler cat[285] arm Bas Chr

22. *παυλοσ* sine articulo cum ℵAB Thphyl[a] ... ς Ti *ο παυλ.* cum DEHLP al omn[vid] Chr[9,318] Thphyl[b] | *αριου* cum ℵADE ... ς Ln Ti *αρειου* cum BHLP al certe pler. Cf ad v. 19.

23. *ο* et *τουτο* cum ℵ*A*BD (61. *ὃ* et *τοῦτον*) vg Or[4,167] Hier[tit 1,12 ss] ..

θεὸσ ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ οὐρα-
νοῦ καὶ γῆσ ὑπάρχων κύριοσ οὐκ ἐν χειροποιήτοισ ναοῖσ κατοικεῖ,
25 *οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενόσ τινοσ,*
αὐτὸσ διδοὺσ πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 *ἐποίησέν*
τε ἐξ ἑνὸσ πᾶν ἔθνοσ ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸσ προσώπου
τῆσ γῆσ, ὁρίσας προστεταγμένουσ καιροὺσ καὶ τὰσ ὁροθεσίασ τῆσ
Es 55, 6 *κατοικίασ αὐτῶν,* 27 *ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐ-*
τὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸσ ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-

ς *ον* et *τουτον* cum ℵ^{c}A^{2}EHLP al fere omn^{vid} cat arm rell^{pler} ut^{vid} Clem Ps-Ath Chr^{9,318} Cosm^{11,528} Aug$^{crescon\,1,397}$

24. *υπαρχων κυριοσ* cum ℵABE al^{12} vg (*cum sit dominus*) m cat sah cop syr^{utr} arm aeth Clem^{872} Thdrt^{4,396} Thphyl^{b} ... ς *κυρ. υπαρχ.* cum DHLP al pler Clem^{691} Chr^{9,318} Thdrt^{1,1311} Thphyl^{a} Ir$^{int\,197}$

25. *ανθρωπινων* (Gb') c. ℵABD 61. al plus^{15} cat e vg Ir$^{int\,197}$ Clem^{872} et^{691} Thdrt^{4,396} ... ς *ανθρωπων* cum E^{gr}HLP al pler syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,318} Thdrt^{1,1311} Cosm^{528} | *προσδεομενοσ* c. ℵ^{c}ABD^{gr}E^{gr}HLP etc ... ℵ* 25. d e arm Ir^{int} Thdrt^{4,396} praem *ωσ* | *και τα* (ℵ*E 61. om) *παντα* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵ*et^{c}ABDE al plus^{10} cat^{293} vg cop syr^{p} aeth^{utr} (sed *και τα παντα* cum seqq conjg omisso *τε*) arm Clem^{bis} Chr^{319} et^{321} Thdrt^{1,1311} Cosm^{529} Thphyl^{a} Ir^{int} ... ς (non ς^{e} etc) *κατα παντα* cum HLP al longe plu Thdrt^{4,396} Thphyl^{b} ... 13. syr^{sch} ar^{o} om

26. *εξ ενοσ* sine additam cum ℵAB 13. 14* 27. 29. 40. 61. 96. e^{scr} vg sah cop aeth^{pp} Clem^{872} ... ς (sed Gb^{o}) Ti add *αιματοσ* cum DEHLP al pler cat syr^{utr} arm Ir$^{int\,197}$ Thdrt^{1,1311} et^{4,396} Chr^{9,319} et^{saep} Cosm^{529} | *παντοσ προσωπου* cum ℵABD 1. 13. 15. 18. 36. 61. 68. 103. cat Clem^{872} ... E Thdrt^{4,396} *παν προσωπον* ... ς *παν το προσωπον* cum HLP al pler Chr Thdrt^{1,1311} Cosm | *προστεταγμενουσ* (et. Gb Sz) cum ℵABD^{2}EHLP 61. al plus^{70} cat Clem^{872} Chr Thphyl^{utr} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *προτεταγμενουσ* cum D* al vix mu Cosm. Edidit Ln *πρὸς τεταγμένουσ*

27. *τον θεον* cum ℵABHL 61. al plus^{35} cat vg syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,319} et^{322} Thphyl^{b} ... Clem^{872} *το θειον* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *τον κυριον* cum EP 1. 31. al sat mu Cosm^{529} Thphyl^{a} | *ψηλαφησειαν* (B* -*σιαν*) cum ABHLP al longe plu Clem^{872} Chr$^{9,319.\,322}$ ... ℵE 1. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 69. 96. (nec aliter ed. Ald, item Oec) -*φησειεν* (E -*σιεν*) ... 3. 64. 95* 105. a^{scr} -*φησαιεν* ... D *φησαισαν* | *και ευρ.* cum ℵBEHLP 61. al pler tol syr^{utr} arm aeth Chr Cosm Thphyl^{utr} ... Ln *η ευρ.* cum AD 15. 36. 40. 96. 105. 12^{lect} cat sah Clem^{872} Ir$^{int\,197}$ | *καιγε* (Gb') cum BD^{2}HLP* 13. 15. 18. 25. 31. 40. 61. 68. 96. 137. 180. al plus^{50} cat Did$^{tri\,3,18}$ ... AE Clem *καιτοι* ... ς *καιτοιγε* cum ℵP^{2} 69. 105. al sat mu Chr^{9,319} Cosm^{529} Thphyl^{b} | *ημων* cum ℵA^{corr*}BDEHP al pler vg rell Ir^{int} Clem Didtri etc ... A*L 31. 180. k^{scr} *υμων*

χοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡσ καί
τινεσ τῶν καθ' ὑμᾶσ ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένοσ ἐσμέν.
29 γένοσ οὖν ὑπάρχοντεσ τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ
ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνησ καὶ ἐνθυμήσεωσ ἀνθρώπου,
τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺσ μὲν οὖν χρόνουσ τῆσ ἀγνοίασ ὑπερ- 14, 16
ιδὼν ὁ θεὸσ τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖσ ἀνθρώποισ πάντασ πανταχοῦ
μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰ-
κουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
ἀναστήσασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντεσ δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν,
οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ
πάλιν. 33 οὕτωσ ὁ Παῦλοσ ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲσ
δὲ ἄνδρεσ κολληθέντεσ αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷσ καὶ Διονύσιοσ ὁ
Ἀρεοπαγείτησ καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρισ, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖσ.

---

28. *ποιητων* et. Clem Or Did Chr[9,319] Cosm[529] etc (syr[sch] *e sapientibus vestris*, aeth[pp] *sapientes*) ... D aeth[ro] Ir[int] Amb[saepe] (vide Sabatier, item de Ambrst al) om, hinc Gb[o]

29. *χρυσω* cum BDHLP al pler Did[tri 1,15] Chr[9,319] et[323] etc ... ℵAE 25. 33. 34. 40. 73. 96. Thdrt[2,1292] ed Dam[1,310. 334. 349] Thphyl[b] *χρυσιω* | *αργυρω* cum ℵBDHLP al pler Did[tri] Chr Thdrt Cosm Thphyl[a] ... AE 13. 15. 18. 25. 34. 36. 40. 73. 96. k[scr*] cat Dam[ter] Thphyl[b] *αργυριω*

30. *απαγγελλει* cum ℵ*B Ath[1,195]cod (etcdd[8] *επαγγελλ.*) ... ς Ln Ti *παραγγελλει* c. ℵ[c]ADEHLP al omn[vid] Ath[1,195]ed Cyr[abac 573] etc | *παντασ* (Gb') c. ℵABD[2](* *ινα παντεσ*) E 13. 15. 18. 36. 40. 180. cat[298] Ath 1,195 Cyr[abac 573] ... ς Ti *πασι* cum HLP al pler Ir[int] (*praecepit hominibus omnibus ubique poeniteri*, sedcdd[2] om *omnibus*) Ps-Ath[2,514] Baseth 235 Chr[9,319. 323] etc

31. *καθοτι* (Gb'') cum ℵABDE al fere[20] (al[3] cat *καθο*) Ath[1,195] et Ps-Ath 2,514 Baseth[235] Cyr[abac 573] Thdrt[4,84] et[bis] etc ... ς *διοτι* cum HLP al longe plu Chr[9,319. 324] Thphyl[a]

32. *ειπαν* cum ℵBE ... ς Ln *ειπον* cum ADHLP al omn[vid] | *περι τουτου και παλιν.* [33]*ουτωσ* cum ℵAB 13. 29. 40. 68. 73. 105. Item D vg arm *περι τουτου παλιν. ουτωσ* (tol *et sic*), E 69. 180. a[scr] aeth *περι τουτου παλιν. και ουτωσ* ... ς *παλιν περι τουτου.* [33]*και ουτωσ* cum HLP al pler cat syr[utr] cop (sah om *παλιν*) Chr[9,327] Thphyl[a]

34. *ο αρεοπ.* (B[3] *αρεωπ.*) cum ℵAEHLP etc ... D *τισ αρεοπ.* ... Ln *αρεοπ.* omisso *ο* cum B | *-παγειτησ* cum B*D ... ς Ln *-παγιτησ* cum ℵAB[3]EH LP etc

XVIII.

1 *Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶσ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰσ Κό-*
Ro 16, 3 *ρινθον.* 2 *καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν*
1 Co 16, 19 etc *τῷ γένει, προσφάτωσ ἐληλυθότα ἀπὸ τῆσ Ἰταλίασ, καὶ Πρίσκιλ-*
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντασ
τοὺσ Ἰουδαίουσ ἀπὸ τῆσ Ῥώμησ, προσῆλθεν αὐτοῖσ, 3 *καὶ διὰ τὸ*
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖσ, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκη-
20, 34 *νοποιοὶ τῇ τέχνῃ.* 4 *διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάβ-*
βατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίουσ καὶ Ἕλληνασ.
17, 15 5 *Ὡσ δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆσ Μακεδονίασ ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ*
28 *Τιμόθεοσ, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλοσ, διαμαρτυρόμενοσ τοῖσ*
Ἰουδαίοισ εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 *ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν*
20, 26 *καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενοσ τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·*

XVIII. 1. *μετα ταυτα* cum ℵAB 13. 69. 97. a[scr] vg cop arm ... ς Ti *με. δε ταυτ.* cum EHLP al pler cat sah syr[p] Or[int 4,681] Chr[9,327]. Similiter D *αναχωρησασ δε* omissis *μετα ταυτ.* | *χωρισθεισ* (D *αναχωρ.*) sine additam cum ℵBD 13. vg sah cop ... ς (Gb[0]) add *ο παυλοσ* cum HLP al pler cat syr[utr] arm aeth Or[int] Chr

2. *τεταχεναι* cum ℵ* (sed excidit *τα* post *τε* exeunte versu) DELP 4. 13. 29. 31. 40. al plus[10] ... ς Ln Ti *διατεταχεναι* cum ℵ[c]ABH al plu cat Chr[9,328] ... 1. 14* 43. 69. al[10] *προστεταχεναι* | *απο τησ ρωμησ* cum ℵABDEL al plus[20] cat vg (e vg *a Roma*) ... ς *εκ τ. ρω.* cum HP al pl Chr[9,328]

3. *εμενεν* cum ℵABDP al pler e vg syr[sch] Or[int 4,681] ... E[gr]HL al[12] syr[p] Chr[9,328] *εμεινεν* | *ηργα-* cum ℵ*AB*DE 13. 180. k[scr] ... ς *ειργα-* cum ℵ[c]B[3]HLP al pler. Item *-ζοντο* cum ℵ*B cop Or[int 4,681] (*mansit apud eos, et operabantur simul*) ... ς Ln Ti *-ζετο* cum ℵ[c]ADEHLP al omn[vid] vg syr[utr] (sed syr[sch] et[p] c. ob. add *cum eis*) Chr[9,328] | *ησαν* (am* tol *erat*, fu om *ησ. γαρ*) *γαρ σκηνοπ. τ. τεχν.* (et. Or[int]): D om, hinc Gb[0] | *τη τεχνη* cum ℵABELP al fere[20] Chr[9,328] et[8,298] ... ς *την τεχνην* cum H al plu cat Thphyl[utr]

5. *τω λογω* c. ℵABDE 13. 40. 73. 137. 142. c[scr] vg sah cop syr[sch] et[p txt] aeth[utr] ar[e] Bas[eth 294] et[304] Thdrt[3,5] ... ς (= Gb Sz) *τω πνευματι* cum HLP al pler cat syr[p mg] arm Chr[9,328] | *ειναι* cum ℵABD al[8] cat[301] vg (item sah cop syr[sch] et[p] c.* arm aeth) Bas[eth 294] et[314] Thphyl[b] ... ς Ti om cum EHLP al plu vg[cdd] (ap Ln) syr[p txt] Chr Thdrt Thphyl[a]

τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν
εἰσ τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 *καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰσ*
οἰκίαν τινὸσ ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ Co 4, 11
οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 *Κρίσποσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-* 1 Co 1, 14
γοσ ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 *εἶπεν δὲ ὁ* 16, 9 23, 11
κύριοσ ἐν νυκτὶ δι᾽ ὁράματοσ τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃσ, 10 *διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶσ ἐπιθή-*
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστίν μοι πολὺσ ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ. 11 *ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνασ ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖσ*
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 *Γαλλίωνοσ δὲ ἀνθυπάτου ὄντοσ τῆσ*
Ἀχαΐασ κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ
ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 *λέγοντεσ ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀνα-*
πείθει οὗτοσ τοὺσ ἀνθρώπουσ σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 *μέλλοντοσ*
δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸσ τοὺσ
Ἰουδαίουσ· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰου-

---

6. *πορευσομαι*: D*H*L al pauc cat d (*vado*) Chr$^{edd\ pri}$ *πορευομαι*

7. *εισηλθεν* cum ℵAD* 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 68. 69. 105. a^{scr} d vg sah syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm (aeth^{vid}) Thphyl^{b} ... ς Ti *ηλθεν* cum BD^{2}EHLP al pler cat cop syr$^{p\ txt}$ Chr^{9,328} Thphyl^{a} | *τιτιου* (ℵE etc *τιτου*) *ιουστου* cum B*D^{gr2} syr^{p}, item (sed *τιτου*) ℵE 7. 15. 36. 81. cat vg (sed am* *titi nomine iusti*; utrumque nomen agnoscit etiam Hier de nominib. hebr.) cop arm Thphyl^{b}. Praeterea syr^{sch} sah *τιτου* sine *ιουστου* habent ... ς Ln Ti *ιουστου* cum AB^{3}D*HLP al pler d aeth Chr Thphyl^{a} ... 2. 30. plane om | *συνομορουσα* cum ℵBEHLP etc ... AD *συνομοροουσα*

9. *εν νυκτι* ante *δι οραματ.* cum ℵB al^{9} cat vg arm Thphyl^{b} ... ς Ti post *δι οραμ.* cum ELP al pler sah cop syr^{p} Chr^{9,329}, item H c^{scr} aeth *τησ νυκτοσ* post *δι οραμ.* ... D Thphyl^{a} post *τω παυλω* ... A syr^{sch} ar^{e} om, sed habent *εν οραματι* pro *δι ορ.*

11. *εκαθ. δε* cum ℵAB al^{11} cat e vg sah cop syr^{utr} ... ς Ti *εκαθ. τε* cum E^{gr}HLP al pler arm aeth Chr^{9,329} Thphyl^{utr}, D *και εκαθ.*

12. *ανθυπατου οντοσ* cum ℵABD 8. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. (*οντ. ανθυπ.*) 180. cat ... ς Ti *ανθυπατευοντοσ* cum EHLP al pler Chr^{9,329}

13. *αναπειθει* ante *ουτοσ* cum ℵAB 1. 13. 38. 47. 68. 69. 105. 113. 133. al$^{3\ scr}$ arm Thphyl^{b} ... ς post *ουτοσ* cum DEHLP al pler cat vg sah cop (syr^{utr}) Chr^{9,329} Thphyl^{a}

14. *ει* (A *η*) *μεν* sine *ουν* cum ℵABDE al plus^{20} cat Chr^{9,329}; nec magis exprimunt vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *ουν* cum

δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶσ, ὄψεσθε αὐτοί·
Mt 27, 24 Io 18, 31 κριτὴσ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺσ
ἀπὸ τοῦ βήματοσ. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντεσ Σωσθένην τὸν
ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ· καὶ οὐδὲν τού-
των τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλοσ ἔτι προσμείνασ ἡμέρασ ἱκανάσ, τοῖσ ἀδελ-
φοῖσ ἀποταξάμενοσ ἐξέπλει εἰσ τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρί-
σκιλλα καὶ Ἀκύλασ, κειράμενοσ ἐν Κενχρεαῖσ τὴν κεφαλήν· εἶχεν
γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰσ Ἔφεσον, κἀκείνουσ κατέλιπεν
αὐτοῦ, αὐτὸσ δὲ εἰσελθὼν εἰσ τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖσ Ἰου-
δαίοισ. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ
ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω

HLP al plu | αν ανεσχομην cum א*B 13., item omisso αν A 33. 3 36. ... ς Ti αν ηνεσχομην cum DEHLP al pler cat Chr

15. ζητηματα (Gb') cum אABDgr²Egr al fere[15] vg sah cop syrutr arm Thphyla ... ς ζητημα cum D*HLP al plu (96. add τι) cat d e Chr[9,329] Thphylb | κριτησ sine additam cum אABD 13. vg cop ... ς add γαρ cum EHLP al pler (al[6] om εγω) cat sah syrutr arm Chr

17. παντεσ sine additam cum אAB escr* vg cop are ... ς (sed Gb[oo]) add οι ελληνεσ cum DEHLP al pler (al aliq παντ. ιουδαιοι vel παντ. οι ιουδ.) sah syrutr arm aeth Chr[9,329]

18. κενχρ- cum אADE (א κενχραιαισ) ... ς Ln Ti κεγχρ- cum BLP al pler | την κεφαλην post εν κε. cum אAB 13. 31. 40. 68. 69. 180. ascr cat vg Thphylb ... ς ante εν κε. cum DEHLP al pler sah syrutr arm aethpp Chr[9,335]

19. κατηντησαν cum אABE 13. 40. kscr d (devenerunt ephesum) tol sah syrsch are aethpp ... ς κατηντησε cum HLP al pler vg cop syrp aethro Chr[9,336] | αυτου cum BEHLP al pler cat Chr ... Ln εκει cum אADE 13. 25. 33. 34. 40. 73. | διελεξατο cum אAB 13. 68. 69. 98mg 105. ascr Thphylb ... D etc διελεγετο ... ς Ti διελεχθη cum EHLP al pler

20. μειναι (אc επιμειναι, 25. παραμειναι) sine additam cum א(et*etc)AB al[11] cat vg syrp txt etc ... ς (sed Gb[o]) add παρ αυτοισ cum DEHLP al pler syrsch (et syrp add c. ob.) cop Chr[9,336]

21. αλλα cum אABDEP 13. 15. 18. al plus[12] Thphyla ... ς αλλ cum HL al plu cat Chr Thphylb | αποταξαμενοσ και cum אABD 13. vg, item E al[9] cat Thphylb αποταξ. αυτοισ και ... ς απεταξατο αυτοισ c. HLP al pler cop syrp Chr Thphyla | ειπων sineadditam cum אABE al[8] vg

πρὸσ ὑμᾶσ τοῦ θεοῦ θέλοντοσ, ἀνήχθη ἀπὸ τῆσ Ἐφέσου, 22 καὶ
κατελθὼν εἰσ Καισαρίαν, ἀναβὰσ καὶ ἀσπασάμενοσ τὴν ἐκκλη-
σίαν κατέβη εἰσ Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσασ χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενοσ καθεξῆσ τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρί-
ζων πάντασ τοὺσ μαθητάσ.

24 *Ἰουδαῖοσ δέ τισ Ἀπολλῶσ ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺσ τῷ γένει,* 1 Co 3, 5
ἀνὴρ λόγιοσ, κατήντησεν εἰσ Ἔφεσον, δυνατὸσ ὢν ἐν ταῖσ γραφαῖσ. Lc 24, 19
25 *οὗτοσ ἦν κατηχημένοσ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-*
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶσ τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενοσ 19, 3
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτόσ τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντεσ δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλασ
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰσ τὴν Ἀχαΐαν, προτρε-
ψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι αὐτόν.
ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν διὰ τῆσ
χάριτοσ. 28 εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ Ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺσ διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

(exc demid) sah cop arm aeth^{ro} ... ϛ (sed Gb^{oo}) add *δει με παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εισ ιεροσολυμα* cum DHLP al pler cat demid syr^{utr} | *παλιν* (D sah om) sine *δε* cum ℵAB(D)E 13. 20. 36. 40. 103. a^{scr} cat^{300} vg arm aeth cop (sah) ... ϛ (sed Gb^{oo}) add *δε* cum HLP al pler syr^{p} (demid et^{sch} *et iterum*) Chr Thphyl^{a} | *ανηχθη* sine copula cum ℵ^{c}ABD 15. 18. 81. 103. 105. 180. a^{scr} cat vg sah arm aeth^{ro} (teste Gildem) ... ϛ *και ανηχθ.* cum EHLP al pler aeth^{pp} (ut ante) Chr^{9,336}; item ℵ* cop (item 68.) *ανηχθ. δε*

22. *καισαριαν* cum ℵADE ... ϛ Ln Ti *-ρειαν* cum BHLP al certe pler

23. *στηριζων* cum ℵAB 13. ... ϛ Ti *επιστηριζων* cum DEHLP al pler etc

24. *απολλωσ* c. ℵ^{c}ABEHLP etc ... ℵ* 15. 180. cop arm *απελλησ*, D *απολλωνιοσ*

25. *του ιησου* cum ℵABDEL etc ... ϛ *του κυριου* cum HP al plu Chr^{9,336} Thphyl^{a}

26. *πρισκιλλ. κ. ακυλασ* (ℵ *-λα*) cum ℵABE 13. vg cop aeth ... ϛ Ti *ακυλ. και πρισκιλλ.* cum DHLP al pler cat syr^{utr} sah arm Chr^{9,336} | *την οδον του θεου* cum ℵAB al^{18} am fu tol sah cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... E etc *την οδον του κυριου* ... ϛ Ti *την του θεου οδον* cum HLP al longe plu Chr ... Gb″ Ti^{49} nil nisi *την οδον* cum D (:: at 19, 23 et 24, 22 *η οδοσ* eodem sensu dictum non fluct)

XIX.

18, 24 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
τινὰσ μαθητάσ, 2 εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε
πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν
18, 25 ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰσ τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰσ
τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλοσ· Ἰωάννησ ἐβάπτισεν
1, 5 11, 16 βάπτισμα μετανοίασ, τῷ λαῷ λέγων εἰσ τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν
13, 24 8, 16 s ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰσ τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντεσ δὲ
ἐβαπτίσθησαν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντοσ
αὐτοῖσ τοῦ Παύλου χεῖρασ ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούσ,
2, 4 10, 46 ἐλάλουν τε γλώσσαισ καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντεσ ἄν-
δρεσ ὡσεὶ δώδεκα.

XIX. 1. *απολλω* (et. ℵ[c]): A[2]L 40. *απολλων* ... ℵ* 180. *απελλην*. Cf ad 18, 24 | *κατελθειν* cum ℵAE al plus[15] arm Hier[contr lucif5] ... ς Ln Ti *ελθειν* cum BHL (P *διελθ.*, D *ερχεται*, mutatis rell) al longe plu vg rell Chr[9,337] | *ευρειν* cum ℵAB 13. 15. 36. 105. 163. 180. cat vg cop arm ... ς *ευρων* cum D (sed vide ante) E(*ευρον*)HLP al pler sah Chr

2. *ειπ. τε* cum ℵAB 13. 15. 36. 163. 180. vg ... ς om *τε* cum DEHLP al pler cat sah cop[boett] syr[p] arm Chr[9,337] | *οι δε* sine additam cum ℵABDE 13. 40. 73. 137. cat am fu tol syr[p] ... ς (sed Gb[00]) add *ειπον* cum HL al pler vg[cle] demid sah cop syr[sch] arm aeth; item P etc *ειπαν* | *ουδ* cum ℵABD[2] ... ς Ti *ουδε* cum D* (sed vide post) EHLP al

3. *ο δε ειπ.* cum ℵAE 13. 33. 34. 73. 12[lect] k[scr] vg cop ... ς Ln Ti *ειπ. τε* cum BHLP al pler cat aeth arm Chr[9,337] ... D etc *ειπ. δε*. Praeterea ς (sed Gb[00]) add *προσ αυτουσ* cum HLP al pler syr[sch] sah cop aeth Chr Marc[mon] ... omisimus c. ℵABDE al fere[20] cat vg arm syr[p] | *ειπαν* cum ℵABE 1. 13. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat Chr Marc[mon] .. D[gr] *ελεγον*

4. *ιωαννησ* (BD[gr] *ιωανησ*) sine *μεν* cum ℵABD al[10] cat vg sah arm ... ς (sed Gb[00]) add *μεν* cum EHLP al pler cop syr[p] aeth Chr[9,337] Marc mon[8,44] | *τον ιν̅* (Gb'') cum ℵABE 13. (e spatio) 25. 40. vg cop syr[p] aeth[ro] Marc[mon] ... ς *τον χν̅ ιν̅* cum HLP al pler cat Chr; item 105. 12[lect] sah syr[sch] arm aeth[pp] *τον ιν̅ χν̅* ... D nil nisi *χν̅*

6. *χειρασ* cum ℵABHP etc ... D etc *χειρα* ... ς *τασ χειρασ* cum EL al pler cat Chr[9,337] Marc[mon 8,44] | *επροφητ.* cum ℵABD 1. 15. 180. cat ... ς *προεφητ.* cum EHLP al pler Chr

7. *δωδεκα* cum ℵABDE 13. 31. 36. 40. 69. 105. 137. 180. 12[lect] a[scr] k[scr]

8 *Εἰσελθὼν δὲ εἰσ τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνασ
τρεῖσ διαλεγόμενοσ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ.* 8, 12
9 *ὡσ δέ τινεσ ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντεσ τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθουσ, ἀποστὰσ ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺσ μαθη-
τάσ, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενοσ ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου.* 10 *τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντασ τοὺσ κατοικοῦντασ τὴν Ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ.*

11 *Δυνάμεισ τε οὐ τὰσ τυχούσασ ὁ θεὸσ ἐποίει διὰ τῶν χει-* 5, 12
ρῶν Παύλου, 12 *ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺσ ἀσθενοῦντασ ἀποφέρεσθαι* 5, 15
*ἀπὸ τοῦ χρωτὸσ αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ' αὐτῶν τὰσ νόσουσ τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.*
13 *ἐπεχείρησαν δέ τινεσ καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺσ ἔχοντασ τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ* Lc 9, 49
*ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντεσ· ὁρκίζω ὑμᾶσ τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλοσ κηρύσσει.* 14 *ἦσαν δέ τινεσ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέωσ*

cat Thphyl[b] ... ϛ Ti *δεκαδυο* cum HLP al pler Chr[9,337] Thphyl[a] :: *δεκαδυο* haud raro a nonnullis testibus pro *δωδεκα* substitutum est

8. *τα περι* cum ℵAEHLP al fere omn cat Chr[9,343] ... Ln Ti om *τα* cum BD 12[lect], item vg, nec magis exprim *τα* syr[utr] sah etc

9. *τυραννου* sine *τινοσ* c. ℵAB 13. (e spatio) 27. 29. 81. fu tol sah cop syr[sch] ... ϛ add *τινοσ* cum DEHLP al pler cat[315] vg syr[p] arm Chr[9,313]

10. *του κυριου* sine additam cum ℵABDE al plus[15] cat vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ϛ (= Gb Sz) add *ιησου* cum HLP al longe plu

11. *ο θεοσ εποιει* cum ℵABDE 13. 31. 68. 105. 180. cat am fu demid tol sah arm[gb] ... ϛ Ti *εποι. ο θε.* cum HLP al pler vg[cle] syr[utr] cop aeth

12. *αποφερεσθαι* (Gb') cum ℵABE al[15] cat, item vg etc ... ϛ *επιφερεσθ.* cum DHLP al pler Chr[9,344] | *εκπορευεσθαι* cum ℵABDE al plus[20] cat ... ϛ (= Gb Sz, sed rursus Gb') *εξερχεσθαι* cum HLP al plu Chr. Praeterea ϛ (= Gb Sz) add *απ αυτων* cum HLP al pler sah Chr ... omisimus cum ℵABDE al plus[15] cat vg syr[utr] cop arm aeth

13. *τινεσ και* (Gb'') cum ℵABEHP al fere[30] vg syr[utr] ... ϛ om *και* cum DL al plu etc | *των περιερχομ.* sine praepositione cum ℵABE al fere[20] cat[317] Thphyl[b], item (*quidam Iudaei*) syr[sch] sah ... ϛ praem *απο* cum HLP al plu cop syr[p] arm Chr[9,344] Thphyl[a], item D etc *εκ* | *ορκιζω* cum ℵABDE etc ... ϛ (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ορκιζομεν* cum HLP al pler cat syr[utr] sah arm[cdd aliq] aeth Chr | *παυλοσ* cum ℵABDEH[sil]P al[13] cat Chr[9,344] ... ϛ (sed Gb[00]) praem *ὁ* cum L al plu Thphyl[utr]

14. *τινεσ* cum ℵAHLP al pler e vg syr[p] Chr[9,344] ... Ln *τινοσ* cum BDE[gr]

ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντεσ. 15 *ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο-*
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖσ· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ὑμεῖσ δὲ τίνεσ ἐστέ; 16 *καὶ ἐφαλόμενοσ ὁ ἄνθρωποσ ἐπ'*
αὐτούσ, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσασ ἀμφοτέρων
ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺσ καὶ τετραυματισμένουσ ἐκφυγεῖν
ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 *τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαί-*
5, 5. 11 *οισ τε καὶ Ἕλλησιν τοῖσ κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν*
φόβοσ ἐπὶ πάντασ αὐτούσ, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ, 18 *πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι*
καὶ ἀναγγέλλοντεσ τὰσ πράξεισ αὐτῶν. 19 *ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ πε-*
ρίεργα πραξάντων συνενέγκαντεσ τὰσ βίβλουσ κατέκαιον ἐνώπιον
πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰσ τιμὰσ αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου
μυριάδασ πέντε.

6, 7 12, 24 20 *Οὕτωσ κατὰ κράτοσ τοῦ κυρίου ὁ λόγοσ ηὔξανεν καὶ*
ἴσχυεν.

1 Co 16, 5 21 *Ὡσ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλοσ ἐν τῷ πνεύματι*

---

36. 180. vg^{sixt} demid syr^{sch} cop arm | *υιοι* hoc loco cum ℵABE 13. 14* 15. 18. 40. 69. a^{scr} cat vg arm ... ς ante *σκευα ιουδαιου* (L *-δαιοι*) pon cum (D) HLP al pler etc | *τουτο ποιουντεσ* sine articulo cum ℵAB 13. 14* 15. 18. 105. 180. a^{scr} cop ... ς Ti *οι τουτ. ποι.* cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm

15. *αυτοισ* cum ℵABD al^{20} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,344} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum EHLP al plu Thphyl^{a} | *τον ιν̅* cum ℵ*ADH LP etc ... ℵ^{c}BE^{gr} 40. al^{3} syr^{p} Cass^{194} *τον μεν ιν̅*

16. *εφαλομενοσ* cum ℵ*AB 104. ... ς Ti *εφαλλομενοσ* cum ℵ^{c}EHLP al fere omn cat Chr^{9,344}, item D *εναλλομενοσ* | *ο ανθρω. ε. αυτ.* hoc ordine c. ℵAB 13. 31. 40. 68. 73. 173. 180. c^{scr} cat am fu demid syr^{p} Chr^{9,345} Thphyl^{b} ... ς *ε. αυτουσ ο ανθρω.* cum DHLP al pler etc | *κατακυρι.* sine copula cum ℵ^{c}ABDE^{gr} al^{8} sah cop arm^{gb} ... ς (sed Gb^{oo}) praem *και* c. ℵ*HLP al pler cat vg syr^{utr} Chr | *κατακυριευσασ* (D *κυριευσασ*): *-σασ* cum ℵBD etc (etiam vg) ... AEHLP al^{45} Chr Thphyl^{a} *κατακυριευσαν*, hinc Gb' | *αμφοτερων* (Gb') cum ℵABD al^{15} cat vg cop arm etc ... ς *αυτων* c. HLP al plu syr^{sch} (sah *eorum septem*) ... E om

17. *επεπεσεν* cum ℵBHLP al fere omn cat Chr^{3,344} Thphyl^{b} ... Ln *επεσεν* cum AD Thphyl^{a}

20. *του κυριου ο λογοσ* cum ℵ*AB ... ς *ο λογοσ του κυριου* cum ℵ^{c}HLP al pler cat am sah^{mg} cop arm aeth Chr^{9,344}, item E etc *ο λογ. τ. θεου*

διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα, (18, 21) 20, 22
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
22 ἀποστείλασ δὲ εἰσ Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, 23, 11 Ro 15, 23
Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸσ ἐπέσχεν χρόνον εἰσ τὴν Ἀσίαν. Ro 16, 23
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ
περὶ τῆσ ὁδοῦ. 24 Δημήτριοσ γάρ τισ ὀνόματι, ἀργυροκόποσ, ποιῶν
ναοὺσ ἀργυροῦσ Ἀρτέμιδοσ παρείχετο τοῖσ τεχνίταισ οὐκ ὀλίγην
ἐργασίαν, 25 οὓσ συναθροίσασ καὶ τοὺσ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτασ
εἶπεν· ἄνδρεσ, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτησ τῆσ ἐργασίασ ἡ εὐπορία
ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου
ἀλλὰ σχεδὸν πάσησ τῆσ Ἀσίασ ὁ Παῦλοσ οὗτοσ πείσασ μετέστη-
σεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέροσ εἰσ ἀπελεγμὸν ἐλ- 17, 29
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆσ μεγάλησ θεᾶσ ἱερὸν Ἀρτέμιδοσ εἰσ οὐθὲν
λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆσ μεγαλειότητοσ αὐτῆσ,

---

21. **διελθων** cum ℵBHL etc ... Ln διελθειν cum ADEP (AEP* διελθειν - πορευεσθαι, ut et. Ln edidit; D vero et P² διελθειν - και πορ., d *transire - et sic ire*. Similiter et. tol syr^sch arm al.) | **και αχαϊαν** cum ℵBHLP al pler cat Chr^9,354 ... Ln κ. την αχ. cum ADE 13. 69. 105. al^4scr | **ιεροσολυμα** cum ℵABDE etc ... ς ιερουσαλημ cum HLP al pler Chr^9,354 Thphyl^a

22. **μακεδονιαν** sine articulo cum ℵE 20. 21. 31. 40. 56. 68. 100. 104. 180. al^8scr ... ς Ln Ti την μακεδ. (:: την v. 21 non fluct) cum ABDH LP al longe plu Chr

23. **ουκ ολιγοσ** cum BEHLP rell ... Ln ουχ ολιγ. cum ℵAD

24. **παρειχετο** cum ℵA²BHLP al pler cat Chr ... Ln παρειχε (-χε A*, DE -χεν) cum A*DE 65. 67. 133. | **ουκ** (ℵ solus ουχ) **ολιγην εργασιαν** cum ℵABD 13. 31. 68. 103. k^scr cat Thphyl^b vg arm ... ς Ti εργ. ουκ ολιγ. cum EHLP al pler Chr Thphyl^a

25. **ημιν** (Gb' ex errore υμων, quod fideliter in notis repetiit Sz) cum ℵABDE etc ... ς ημων cum HLP al longe plu syr^utr aeth Chr^9,354 Thphyl^a

26. **αλλα** sine και cum ℵBEHP al longe plu d vg sah cop syr^p arm aeth Thphyl^b ... Ln αλλα και cum AD^gr L al^9 demid syr^sch Chr^9,354

27. **ιερον αρτεμιδοσ** hoc ordine (Gb') cum DEHP al^24 Chr^9,354 Thphyl^a Hier^4,322 ... ς Ln αρτεμιδοσ ιερον cum ℵABL al plu cat Thphyl^b, fu tol; vg vero sah aeth^pp (non item^ro) om *deae* | **ουθεν** cum ℵABHP al^15 ... ς ουδεν cum DEL 1. 13. 31. al plu cat Chr | **λογισθηναι** cum ℵBHLP al fere omn Chr ... Ln λογισθησεται cum ADE 73. vg | **μελλειν**

ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 *ἀκούσαντες δὲ καὶ*
γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφε-
σίων. 29 *καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμο-*
Ro 16, 23 Act 27, 2 *θυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον*
2 Co 1, 8 *Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου.* 30 *Παύλου δὲ βουλομένου*
εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 *τινὲς δὲ*
καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν
παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 *ἄλλοι μὲν οὖν*
ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους
οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 *ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνε-*
βίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.
34 *ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων,*
ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 *κατα-*

---

cum ℵA^{2}BD^{gr2}EHLP al pler Chr (D* *αλλα καθεριζθαι μελλει*, D^{gr2} *α. καθ. μελλειν*) ... Ln *μελλει* cum A*D* al^{10} Thphyl^{utr}, item e vg etc | *τε* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABEP al plu sah cop syr^{utr} arm ... ς (= ς^{e} etc) *δε* cum HL al plus^{30} vg Chr^{9,854} Thphyl^{utr} | *της μεγαλειοτητος* cum ℵABE 13. 15. 18. 29. 36. 40. 68. 69. 105. al fere^{10} cat ... ς Ti *την μεγαλειοτητα* cum HLP al plu Chr Thphyl^{utr} ... D om *η*

29. *η πολις* sine *ολη* cum ℵAB 13. 40. vg cop arm ... ς *η πολ. ολη* cum EHLP al pler cat sah syr^{utr} aeth etc, item D*et^{2} *ολη η πολ.* | *της* cum ℵ*ABD^{2}HLP al plus^{50} cat Chr ... ς (= Gb+Sz) Ln om cum ℵ^{c}(D*)E 13. al sat mu | *παυλου* c. ℵABDEHLP al plu cat Chr ... ς (= Gb Sz) *του παυλ.* cum minusc mu

30. *παυλου δε βουλομενου* cum ℵ*AB 13. 31. ... ς Ti *του δε παυλ. βουλ.* cum EHLP al pler cat Chr ... ℵ^{c} k^{scr} *του παυλ. δε βουλ.*, D *βουλομενου δε του παυλ.*

32. *συνκεχυμενη* cum ℵAD ... ς Ln Ti *συγκεχ.* cum BEHLP al certe pler | *ενεκα* cum ℵAB 13. 36. 68. 180. cat Thphyl^{b} ... ς Ti *ενεκεν* cum DEHLP al pler Chr Thphyl^{a}

33. *συνεβιβασαν* cum ℵABE al^{8} ... ς Ti *προεβιβασαν* cum D^{2}HLP al pler cat Chr^{9,856} ... D* *κατεβιβασαν* | *προβαλοντων* (ς Gb′) cum ℵABEH 40. al fere^{20} Chr ... ς^{e} (et. Gb Sz, non ς) Ln *προβαλλοντων* cum DL al ut^{vid} plu cat Thphyl^{utr} | *την χειρα* cum ℵ*ABEHLP etc ... ℵ^{c}D etc *τη χειρι*

34. *επιγνοντες* cum ℵABDEHLP (H 13. al *επιγνωντες*) ... ς (= Gb Sz) *επιγνοντων* c. 105. al vix mu cat | *εκ*: D om | *κραζοντες* cum ℵA ... ς Ln Ti *κραζοντων* cum BDEHLP etc

στείλασ δὲ ὁ γραμματεὺσ τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρεσ Ἐφέσιοι, τίσ
γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃσ οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον
οὖσαν τῆσ μεγάλησ Ἀρτέμιδοσ καὶ τοῦ διοπετοῦσ; 36 *ἀναντιρρή-*
των οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶσ κατεσταλμένουσ ὑπάρχειν
καὶ μηδὲν προπετὲσ πράσσειν. 37 *ἠγάγετε γὰρ τοὺσ ἄνδρασ τού-*
τουσ οὔτε ἱεροσύλουσ οὔτε βλασφημοῦντασ τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 *εἰ*
μὲν οὖν Δημήτριοσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρόσ τινα λό-
γον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοισ.
39 *εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυ-*
θήσεται. 40 *καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεωσ περὶ τῆσ*
σήμερον, μηδενὸσ αἰτίου ὑπάρχοντοσ περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀπο-
δοῦναι λόγον τῆσ συστροφῆσ ταύτησ. 41 *καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέ-*
λυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

---

35. *ο γραμματ. τον οχλ.* hoc ordine cum ℵADEHLP etc Chr^{9,356} ... B 31. 130. cop *τον οχλ. ο γραμμ.* | *ανθρωπων* cum ℵABE al mu cat^{325} vg syr^{sch} ar^{e} cop arm Chr^{cat326} Thphyl^{b} ... ς *ανθρωποσ* cum D^{2}(D* *ο ανθρωπ.*)HLP al longe plu syr^{p} aeth Chr^{9,356} Thphyl^{a} | *τησ* (ℵ* *και τησ*) *μεγαλησ* sine *θεασ* c. ℵABDE al^{20} cat vg syr^{utr} sah cop Isid^{4,206} ... ς (= Gb Sz) *τ. μεγ. θεασ* cum HLP al longe plu arm Chr
36. *οντων τουτων* (et. ℵ^{c}): A 3. al^{8} Chr^{9,358} (non^{356}) *τουτων οντων* ... ℵ* 2. 13. om *τουτων* | *πρασσειν* cum ℵABDEHLP etc ... ς *πραττειν* cum minusc vix mu
37. *την θεον* cum ℵABD^{2}E*HL al^{60} fere cat Chr^{cat326} Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *την θεαν* cum D*E^{2}P etc ... 23. 26. 33. 34. 105. 133. al fere^{5} Chr^{9,356} *τον θεον* | *ημων* (Gb'') c. ℵABDE^{gr2} al^{10} e syr^{sch} sah arm aeth^{pp} ... ς Ti *υμων* cum E^{gr*}HLP al pler cat vg cop syr^{p} aeth^{ro}
38. *εχ. πρ. τινα λογον* cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg syr^{p} arm Chr^{9,357}. Similiter D ... ς (= Gb Sz) *πρ. τινα λογ. εχουσι* cum minusc vix mu | *ἀγοραῖοι* (ita etiam ς Wtst al) sic antiquissimi eorum codicum qui accentibus praestant, HLP etc (al plu ut^{vid}), non *ἀγόραιοι* (ut Gb Sz Ln Ti)
39. *περι ετερων* cum ℵAD^{gr}HLP al plu Chr^{9,357}, item e vg *alterius rei*, item syr^{utr} sah cop aeth arm ... Ln Ti *περαιτερω* cum B al^{15} cat, item d *ulterius* ... E *περ ετερον* (e vide ante) :: *περαιτερω* satis eleganter ac frequenti ex usu dictum
40. *περι ου ου* (Gb + *ου*) cum ℵABHLP al fere^{45} vg^{cd} (ap Gb) syr^{utr} arm aeth^{vid} Chr^{9,357} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti *περι ου* (sine *οὐ*) c. DE al permu cat vg sah cop Chr^{9,358} | *αποδουναι* cum ℵABDE al sat mu cat Chr^{9,357} Thphyl^{b} ... Gb'' Ti *δουναι* cum HLP al^{45} Chr^{9,358} Thphyl^{a} | *περι τησ*

XX.

1 *Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενοσ ὁ*
Παῦλοσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ παρακαλέσασ, ἀσπασάμενοσ ἐξῆλθεν
πορεύεσθαι εἰσ Μακεδονίαν. 2 *διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ*
παρακαλέσασ αὐτοὺσ λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰσ τὴν Ἑλλάδα, 3 *ποι-*
ήσασ τε μῆνασ τρεῖσ, γενομένησ ἐπιβουλῆσ αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων
19, 29 *μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰσ τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμησ τοῦ ὑποστρέ-*
27, 2 *φειν διὰ Μακεδονίασ.* 4 *συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατροσ Πύρρου*
Ro 16, 21. 23 Eph 6, 21 *Βεροιαῖοσ, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχοσ καὶ Σέκουνδοσ καὶ*
2 Tim 4, 20. 16, 8 *Γάϊοσ Δερβαῖοσ καὶ Τιμόθεοσ, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸσ καὶ Τρόφι-*

---

cum ℵABE al[14] cat d (*cuius possumus reddere rationem de hoc concursu*) arm Thphyl[b] ... ς Ti om *περι* cum D[gr]HLP al pler Chr Thphyl[a], item vg

XX. 1. *μεταπεμψαμενοσ* cum ℵBE al[9] cat sah cop aeth[ro] Thphyl[b] ... ς Ln Ti *προσκαλεσαμενοσ* cum ADHLP al longe plu Chr[9,362] Thphyl[a], item *vocatis* vg etc | *και παρακαλεσασ ασπασαμενοσ* cum AB 13. 33. 73. 78[mg] 98[mg] cop; item ℵE *και παρ. και ασπ.*, (D) 15. 25. 27. 29. 36. 40. al[7] cat Thphyl[b] *κ. παρ. ασπ. τε* (69. *δε*). Nec aliter (vel sine coniunctione vel cum coniunctione inter *παρ.* et *ασπ.*, d (*et multo exhortatus salutans exiit*) vg (*vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est*) etc ...... ς Ti *και ασπασαμενοσ* (omisso *παρακαλεσασ*) cum HLP al longe plu Chr[9,362] Thphyl[a] | *πορευεσθαι* cum ℵABE (pon post *μακεδ.*) al[10] cat Thphyl[b] ... ς Ti *πορευθηναι* cum HLP al pler Chr Thphyl[a] ... D 27. 66** 105. om | *μακεδονιαν* sine articulo cum ℵBDEL[sil] al[20] cat ... ς Ti *την μακεδ.* cum AHP al plu

3. *επιβουλησ αυτω* cum ℵABE 13. 38. 69. 113. 180. al[2scr] cat ... ς *αυτω επιβουλησ* cum DHLP al pler vg | *γνωμησ* cum ℵAB*E 13. 15. 18. 33. 36. 38. 46. 68. 105. 180. cat ... ς Ln Ti *γνωμη* cum B[3]HLP al pler syr[p mg] gr Chr[9,362]

4. *δε αυτω* (*αυτω* om 4* 16. al[10]) sine additamento cum ℵB 13. vg (et am fu demid tol Bed[149]) sah cop aeth[utr] ar[e] ... ς Ln Ti add *αχρι* (D *μεχρι*) *τησ ασιασ* c. ADEHLP al fere omn (et. Bed[149] ex Gr) syr[utr] arm Chr[9,362] | *πυρρου* cum ℵABDE al plus[30] cat vg (am fu *pyri*) cop (sah *υιοσ βερου*) syr[p mg] arm Or[int 4,686] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu syr[sch] et[p txt] aeth[utr] Chr Thphyl[a] om | *βεροιαιοσ* c. ℵ[c](-*εοσ*, ℵ*-*ροιοσ*) A[2]BD[2] etc, item D*E *βερυαιοσ* ... A*[vid]HLP etc *βηροιαιοσ*, 4** 14. al[25] Thphyl[a] *βερροιαιοσ*

μοσ· 5 οὗτοι δὲ προελθόντεσ ἔμενον ἡμᾶσ ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖσ δὲ
ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰσ ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ
ἤλθομεν πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου
διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρ-
τον ὁ Παῦλοσ διελέγετο αὐτοῖσ, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδεσ ἱκαναὶ
ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενοσ δέ τισ νεανίασ
ὀνόματι Εὔτυχοσ ἐπὶ τῆσ θυρίδοσ, καταφερόμενοσ ὕπνῳ βαθεῖ,
διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶσ ἀπὸ τοῦ ὕπνου
ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρόσ. 10 καταβὰσ
δὲ ὁ Παῦλοσ ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυ-
βεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰσ δὲ καὶ
κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενοσ, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι
αὐγῆσ, οὕτωσ ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρ-
εκλήθησαν οὐ μετρίωσ.

13 Ἡμεῖσ δὲ προελθόντεσ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν
Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντεσ ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτωσ γὰρ

---

5. *ουτοι δε* cum ℵABE al^{11} cop syr^{p} Thphyl^{b} ... ς Ti om *δε* cum DHLP al pler cat vg syr^{sch} arm (aeth^{pp}) Chr^{9,363} Thphyl^{a} | *προελθοντεσ* cum B^{3}D al sat mu e vg etc ... ℵA^{vid}B*E^{gr}HLP al plus^{35} *προσελθοντεσ* :: quod non potest non pro vitio haberi

6. *αχρι* cum ABLP etc; item ς *αχρισ* cum H al plu ... ℵE 13. *απο* | *οπου* cum ℵAE 13. ... ς Ln Ti *ου* cum BHLP al pler cat Chr ... D etc *εν η και* (d *in qua* omisso *και*)

7. *ημων* cum ℵABDE al^{20} cat vg etc ... ς (= Gb Sz) *των μαθητων* c. HLP al longe plu | *κλασαι* cum ℵABEHLP al longe plu cat ... ς (= Gb Sz) *του κλασαι* cum D al vix mu

8. *ημεν* cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg etc ... ς (= Gb Sz) *ησαν* c. minusc non ita mu cop

9. *καθεζομενοσ* cum ℵABDE al^{11} cat ... ς *καθημενοσ* cum HLP al pler

10. *συνπ-* cum ℵAB*DEH ... ς Ln *συμπ-* cum B^{3}LP al certe pler

11. *τον αρτον* cum ℵ*ABCD* 13. Thphyl^{b} ... ς om *τον* cum ℵ^{c}D^{2}EHLP al pler cat | *αχρι* cum ℵABC^{2}E etc ... ς Ln *αχρισ* cum C*DHLP etc

13. *προελθοντεσ* cum ℵB^{3}CL al sat mu (e *provecti*) Thphyl^{b} ... AB*EHP etc *προσελθοντεσ*, D^{gr} *κατελθοντεσ* | *επι την* cum ℵABCE 13. 25. 40. 73. 105. a^{scr} Thphyl^{b} ... ς *εισ την* c. DHLP al pler cat Chr Thphyl^{a} | *ασσον* c. ℵABCDEH etc ... LP etc *θασον*, al *θασσον* | *διατεταγμενοσ* (B*

διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν
ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.
15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς
Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν
εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφε-
σον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν
γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι
(18, 21) 19, 21 εἰς Ἱερουσαλήμ.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς
ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
19, 10 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων
20, 31 καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰου-
δαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγ-
γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, 21 διαμαρ-
τυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ

-νον, c 15. 36. 180. cat εντεταλμενος) ην hoc ordine c. ℵABCE 13. etc ... ϛ Ti ην διατεταγμενος cum DHLP al pler Chr

14. συνεβαλλεν cum ℵABEGrP 40. 100. ... ϛ Ti συνεβαλεν cum CDHL al pler cat e vg etc | ασσον (sic h. l. et. L): P etc θασον (al pauc θασσον)

15. αντικρυς cum ℵAB*CDEL ... ϛ αντικρυ cum B³HP al pler | τη δε εχομενη (Gb'') c. ℵABCE 13. 15. 18. 37. 69. 73. 180. a^scr vg cop arm aeth^PP (sed 37. 73. 180. vg arm και τη εχομενη, cop aeth^PP om copulam) ... ϛ Ti και μειναντες εν τρωγυλλιω (Ti -υλιω c. DL etc) τη εχομενη cum DHLP al pler cat syr^utr sah Chr^9,364 Thphyl^utr

16. κεκρικει (Gb'') cum ℵAB(*κεκρει)C*DE etc ... ϛ εκρινε cum C²HLP al pler Chr^9,364 Thphyl^a, item syr^sch | ειη cum ℵABCE 13. 15. 18. 27. 29. 36. 68. 69. 73. 180. a^scr cat ... ϛ Ti ην cum LP al pler Chr Thphyl^utr | εις ιερουσαλημ cum ℵAE 13. al^5 ... ϛ Ln εις ιεροσολυμα cum BCDHLP al pler cat Chr

18. προς αυτον sine additam cum ℵBCHLP al fere omn cat sah cop syr^utr arm aeth^utr Chr^9,369 ... Ln add ομου (D ομοσε) οντων αυτων cum AD 40^mg; item vg ... E 73. add ομοθυμαδον

19. και δακρυων cum ℵABDE 13. 40. 68. 80. 81. 137. 142. 180. vg syr^sch ar^e sah cop aeth^PP Lcif^6,240 ... ϛ (= Gb Sz) και πολλων δακρ. cum CHLP al pler cat syr^p arm aeth^ro

21. εις θεον cum ℵBCE etc ... ϛ Ln εις τον θεον c. ADHLP al pler cat, και πιστιν sine την cum ℵABCD 15. 18. 29. 32. 36. 57. 66** 69. 81.

πίστιν εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 *καὶ νῦν ἰδοὺ δεδε-*
μένοσ ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ (18, 21.) 19, 21
συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώσ, 23 *πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον* 21, 4. 11
κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεισ με μέ-
νουσιν. 24 *ἀλλ᾽ οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ*
ὡσ τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ χάριτοσ τοῦ
θεοῦ. 25 *καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν*
μου ὑμεῖσ πάντεσ ἐν οἷσ διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 *διότι*

---

ascr cat arm ... ς (Gb0) Ti *κ. πιστ. την* cum EHLP al pler | *ι̅υ̅ χ̅υ̅* cum ℵAC(D)E vg syrsch cop arm aethpp ... Ti om *χ̅υ̅* c. BHLP al fere[40] sah syrp aethro Lcif[241]

22. *δεδεμενοσ εγω* cum ℵABCE 13. 69. 103. 105. 180. ascr kscr cat vg (et. fu demid, non item am tol) ... ς *εγω δεδεμενοσ* cum DHLP al pler am tol syrutr | *συναντησοντα* c. ℵBLP al pler Ath Chr Thphylb d e vg Lcif etc ... C al[8] *συμβησομενα* ... ADgrEgrH etc *συναντησαντα* | *εμοι* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *μοι* cum ℵcACDHLP etc

23. *διαμαρτυρεται* cum ℵ*BCDHLP al pler cat e vg sah cop etc ... ℵcA Egr 13. 40. Ath[544]cdd[2] *διεμαρτυρατο* | *μοι* cum ℵABCDE al plus[30] cat [328] vg sah cop syrutr arm aethpp Lcif[241] Ath[544] etc ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu aethro Thphyla | *λεγον* cum ℵABC al sat mu Ath[544] et(lectione fluct)[555] etc ... Ti *λεγων* cum DEHLP al plu cat | *με* (sah cop syrsch aie arm aethutr *σε*) post *θλιψ.* (Gb'') cum ℵABCEH al[20] cat am[2] demid Lcif[241] Baseth[296] Didtri[2,7] ... ς post *δεσμα* cum LP al longe plu Thdrt[3,155] Thphylb ... D *μοι* et pon post *μενουσιν*

24. *αλλ ουδενοσ λογου ποιουμαι την ψυχην τιμιαν εμαυτω* cum ℵ*BCD[2], item sah (*sed non facio animam meam in ulla re*), syrsch cop arm aeth Lcif[241] Orint[4,528] etc ...... Ln *αλλ ουδενοσ λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαυτω* cum ℵcA(D*d) al[4]. Similiter vg *sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quam me* ...... ς *αλλ ουδενοσ λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμιαν εμαυτω* cum EHLP al pler (cat) Baseth[296] | *ωσ* cum ℵ*ABHLP etc (et. Baseth[296]): ℵc *εωσ* ... E al mu *ωστε*, C 104. *ωσ το*, D *του* | *τελειωσαι* cum ACDEHLP etc ... ℵB *τελειωσω* | *τον δρομον μου* sine additam cum ℵABD 13. 40. 81. cat vg sah cop syrsch are aethutr Lcif[241] ... ς (Gb00) add *μετα χαρασ* cum CEHLP al pler syrp arm Baseth[296] Chr[9,871]

25. *ιδου*: E 13. 40. 73. al[8] Lcif[241] om, hinc Gb0 | *την βασιλειαν* sine additam cum ℵABC 13. 15* 36. 180. cat syrp etc ... ς (Gb00) add *του θεου* cum EHLP al pler vg syrsch etc; item D sah add *του ι̅υ̅*, Lcif *domini Iesu*

26. *διοτι* cum ℵABEP al mu ... ς Ln Ti *διο* c. CD[2]HL al pler

μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ
18, 6 αἵματοσ πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖσ καὶ παντὶ
τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπουσ, ποι-
1 Pe 5, 2 μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα-
τοσ τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν
μου λύκοι βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα
19, 8. 10 τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε,
μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ
δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι
ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκο-

---

26. *καθαροσ ειμι* (Gb′) cum ℵBCDE al[13] cat vg syr[p] sah Ir[int 201] etc ... ς Ti *καθαροσ εγω* cum AHLP al pler syr[sch] cop Bas[regg 508] al

27. *υμιν* post *του θεου* cum ℵ*BCD 13. 31. 81. cat vg Ir[int 202] (D[gr*] *ημιν*) ... ς Ti post *αναγγειλαι* cum ℵcAEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Ir[int 201] Bas[eth 294] etc

28. *προσεχετε* sine copula cum ℵABD 13. 15. 36. 81. 180 o[scr] cat vg cop arm aeth Lcif[241] (ita et. Ln[ed min]) ... ς (Gb[0]) Ti add *ουν*, Ln[ed mai] [*ουν*] cum CEHLP al pler m[10] syr[utr] etc | *του κυριου* (et. Gb) cum AC* DE 13. 15. 18. 36[txt] 40. 69. 78. al[8] cat sah cop syr[p mg] arm Ir[int 201] Const[2, 61, 4] Ath[1,522 cod] Did[tri 2, 8, 2] et[spir 24] (Gall[6, 272]) Chr[11, 95] (ad Eph[4,12]) Chr[cat 336] et[337] Lcif[241] Hier[tit 1,5] (vall[1,695]) ...... ς (= Gb) *του θεου* cum ℵB 4. 22. 46. 65. 66* 68. 84. 89. 154. 162. al vg syr[p txt] syr[lect vat] (nr. 21. saec. 11 ap Sz) Epiph[895] et[anc 74] Chr[9,373 ter] (sed aliter[cat]) Bas[eth 316] Ps-Ath[2,8] etc ...... Gb′ *του κυριου και θεου* cum C[3]HLP al plus[110] | *του αιματ. του ιδιου* cum ℵABCDE al[20] cat etc ... ς (= Gb Sz) *του ιδιου αιματοσ* cum HLP al longe plu Ath[522] Did[tri 2,8,2] al

29. *εγω* sine copula (Gb″) cum ℵ*AC*D 13. 15. 36. 81. 130. cat vg Ir[int 201] Lcif[241] ... B *οτι εγω*, ℵ[c] cop *εγω δε*, aeth[utr] *και εγω* ... ς Ti *εγω γαρ* cum C[3]EHLP al pler etc | *οιδα* sine *τουτο* cum ℵABC*D al[10] vg syr[sch] sah cop arm aeth Ir[int] ... ς (Gb[00]) Ti add *τουτο* cum C[3]EHLP al pler syr[p]

30. *εαυτων* cum ℵAB (et. Ln[ed min]) ... ς Ln[ed mai] Ti *αυτων* cum CDEHLP al certe pler cat Ps-Iust[qu 22] Bas[2,214] Chr[9,378]

32. *υμασ* (ℵH *υμιν*) sine *αδελφ.* cum ℵABD 13. 33. 34. 68. 81. vg syr[utr] sah cop arm etc ... ς (Gb[0]) add *αδελφοι* cum CEHLP al pler | *τ. θεω* cum ℵACDEHLP etc ... B 33. 68. sah cop *τ. κυριω* | *οικοδομησαι* (Gb″) cum ℵABCDE 13. 15. 36. 81. 130. 180. cat (e vg Hier *aedificare*,

δομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν.
33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ
γινώσκετε ὅτι ταῖσ χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη- 18, 3
σαν αἱ χεῖρεσ αὗται. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτωσ κοπιῶν-
τασ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν
λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸσ εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον
διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ γόνατα αὐτοῦ
σὺν πᾶσιν αὐτοῖσ προσηύξατο. 37 ἱκανὸσ δὲ κλαυθμὸσ ἐγένετο
πάντων, καὶ ἐπιπεσόντεσ ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφί-
λουν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι
οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν
εἰσ τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡσ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶσ ἀποσπασθέντασ ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντεσ ἤλθομεν εἰσ τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆσ εἰσ τὴν Ῥόδον,
κἀκεῖθεν εἰσ Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντεσ πλοῖον διαπερῶν εἰσ Φοι-

---

d deficit) ... ς Ti εποικοδομησαι cum HLP al pler Chr[9,377] | δουναι sine additam cum ℵABDE 25. vg cop ... ς add υμιν cum CHLP al pler cat syr[utr] sah arm aeth Chr[9,377] | την κληρονομιαν cum ℵABCE 130 180. cat ... ς Ln Ti om την cum DHLP al pler Chr

33. η χρυσιου: D vg m[82] Antioch[1209] και χρ. (Ln[ed min] falsus de testibus omisit η sine teste) | ουθενοσ cum ℵAB Antioch[1209] ... ς Ln ουδενοσ cum BCDHLP al certe pler

34. αυτοι sine copula c. ℵABCDEHLP al pler cat m[82] vg etc ... ς (= Gb Sz) add δε cum minusc pauc[vid] cop

35. Ln παντα coniunxit cum v. 34: non ita ℵA(CD)EHLP (in B nec ante nec post distinctum) Bas[eth 270. 295] Chr[9,377] etc | μαλλον διδοναι cum ℵABCDEHLP al longe plu cat m[82] vg syr[p] arm Bas[eth] Chr Antioch[1041] ... ς (= Gb Sz) διδον. μαλλ. cum minusc non ita mu syr[sch] Bas[eth 270] Epiph[892]

37. κλαυθμ. εγενετ. cum ℵABCDE al fere[15] cat vg sah Thphyl[b] ... ς εγεν. κλαυθμ. cum HLP al longe plu syr[utr] cop arm Thphyl[a]

XXI. 1. κω cum ℵABCDE al plus[50] cat Thphyl[b]; *Cho* am syr[utr] ... ς (= Gb Sz) κων c. HLP al permu Chr[9,378. 380] | την ροδον cum ℵABEHLP etc ... Ln om την cum CD 40. 68. Chr[bis]

νίκην, ἐπιβάντεσ ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντεσ δὲ τὴν Κύπρον καὶ
καταλιπόντεσ αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰσ Συρίαν, καὶ κατήλθο-
μεν εἰσ Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
4 ἀνευρόντεσ δὲ τοὺσ μαθητὰσ ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά,
20, 23 οἵτινεσ τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματοσ μὴ ἐπιβαίνειν εἰσ Ἱερο-
σόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶσ ἐξαρτίσαι τὰσ ἡμέρασ, ἐξελθόντεσ
ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶσ πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοισ
ἕωσ ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ θέντεσ τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσ-
ευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλουσ, καὶ ἀνέβημεν εἰσ τὸ πλοῖον,
ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰσ τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖσ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντεσ ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰσ Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐμείναμεν ἡμέραν

---

3. *αναφαναντεσ* (etiam ς) cum ℵB* 39. 66. 100. 104. al$^{5\,scr}$ (al mu^{vid}, nec aliter ante Stephanum Erasmus edidit etc) item (*videntes*) d (deficit D^{gr}) … ς^{e} Gb Sz Ln Ti *αναφανεντεσ* cum AB^{3}CEHLP al certe plu item (*cum apparuissemus* sive *paruissemus Cypro*) vg e (ut vg sed *Cyprum*) | *κατηλθομεν* cum ℵABE 13. 34. vg sah cop syr^{p} aeth^{utr} … ς Ti *κατηχθημεν* c. CHLP al pler cat d syr^{sch} arm Chr^{9,378} | *το πλοιον ην* cum ℵABCE etc … ς Ti *ην το πλοι.* cum HLP al pler cat d syr^{utr} arm Chr

4. *ανευροντ. δε* cum ℵABC*E al plus^{15} (13. *δε και*) cat vg sah cop Thphyl^{b} … ς *και ανευροντ.* c. C^{3}HLP al longe plu d syr^{utr} arm aeth etc | *τουσ μαθητασ* cum ℵABCE etc … HLP al fere^{40} Chr Thphyl^{a} om *τουσ* | *αυτου* cum ℵBCHP al longe plu (177. *εκει*) cat vg arm … AEL etc *αυτοισ* | *επιβαινειν* cum ℵABC 13^{vid} 15. 36. 40. 68. 103. cat Thphyl^{b} … ς *αναβαινειν* cum EHLP al pler Did$^{tri\,2,5}$ Epiph^{892} etc | *ιεροσολυμα* cum ℵABCE al fere^{15} cat d vg Thphyl^{b} … ς (= Gb Sz) *ιερουσαλημ* cum HLP al longe plu Did$^{tri\,2,5}$ etc

5. *ημασ εξαρτισαι* c. ℵB^{3} (nisi forte ipse$^{*\,corr}$) CHLP al pler cat Chr^{9,378} … Ln Ti *εξαρτ. ημ.* c. AB*E 68. 177.

5. 6. *προσευξαμενοι*^{6} *απησπασαμεθα αλληλ. και* cum ℵABCE al^{11}; sed C *απεσπα.*, A 13* *απησπασμεθα*, al^{5} *ησπασαμεθα*, 40. *απησπασαμενοι*, praeterea 15. 18. 36. *προπεμπ. δε* … ς *προσηυξαμεθα.* ^{6}*και ασπασαμενοι αλληλ.* cum HLP al pler Chr^{9,378}; sed LP al aliq Chr *προσευξαμεθα.* Cf et. vg *oravimus*; *et cum vale fecissemus invicem, ascendimus.* Similiter versiones pleraeque

6. *ανεβημεν* cum ℵ*AC al^{10} cat Thphyl^{b} … Ln *ενεβημεν* cum ℵ^{c}BE 68. 73. k^{scr} Chr^{9,378} … ς *επεβημεν* cum HLP al pler Thphyl^{a}

7. *κατηντησαμεν* cum ℵ*BCHLP etc … ℵ^{c}AE 24. 38. *κατεβημεν*

μίαν παρ' αὐτοῖσ. 8 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ Και-*
σαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 *τούτῳ δὲ ἦσαν θυγα-* 6, 5
τέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι. 10 *ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-*
ρασ πλείουσ κατῆλθέν τισ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ προφήτησ ὀνόματι
Ἄγαβοσ, 11 *καὶ ἐλθὼν πρὸσ ἡμᾶσ καὶ ἄρασ τὴν ζώνην τοῦ Παύ-* 11, 28
λου, δήσασ ἑαυτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ εἶπεν· τάδε λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτωσ δήσουσιν
ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰσ χεῖρασ ἐθνῶν.
12 *ὡσ δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖσ τε καὶ οἱ ἐντόπιοι*
τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰσ Ἰερουσαλήμ. 13 *τότε ἀπεκρίθη ὁ*
Παῦλοσ καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντεσ καὶ συνθρύπτοντέσ μου
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰσ
Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμωσ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

---

8. *εξελθοντεσ* sine additamento cum ℵABCE al[30] cat d vg etc ... ς (= Gb Sz) add *οι περι τον παυλον* c. HLP al plu aeth[ro] Thphyl[a] | *ηλθομεν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵACE al plu cat Eus[hist 3,31,5] Chr Thphyl[b]; item Ti *ηλθαμεν* cum B. Item *venimus* d vg syr[utr] sah cop arm aeth[utr] ... ς (non ς[e] etc) *ηλθον* cum HLP al plus[20] Thphyl[a] | *καισαριαν* cum ℵA EP* etc ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP[2] al pler | *οντοσ* cum ℵA BCEHLP etc ... ς (= Gb Sz) *του οντοσ* cum minusc ut vdtr pauc

9. *θυγατερεσ τεσσαρ. παρθενοι* cum ℵAB al[7] d am fu demid tol arm Chr[cat 344] ... ς *θυγατ. παρθεν. τεσσαρ.* cum EHLP al pler syr[utr] Thphyl[utr] ... Ti *παρθεν. θυγατ. τεσσαρ.* cum C 180. cat[344] Eus[hist 3,31,5]

10. *επιμενοντων* (15. 18. 36. cat *-νοντεσ*) *δε* sine additam cum ABCH 4* 13. 15. 18. 36. 37. 66. k[scr] cat Bas[eth 251], item vg etc ... ς add *ημων* cum ℵ[c]ELP al pler syr[p mg] arm Chr[9,379]; item ℵ* *αυτων*

11. *αυτου* (Gb″) cum ℵABCDE al plus[20] cat etc ... ς *τε αυτου* (ς *αὑτοῦ*, HL etc *αὐτοῦ*) cum HLP al plu Chr[9,379] | *τ. ποδασ και τ. χειρασ* cum ℵBCDEHLP al[40] cat vg syr[utr] arm Bas[eth] Cyr[hr] ... ς *τασ χειρασ κ. τουσ ποδ.* cum A al permu sah cop aeth | *εν ιερουσαλημ* cum ℵABCEH LP etc ... D al[5] Epiph[409] Chr[9,379] *εισ ιερ.*

13. *τοτε απεκριθη ο* (B* om) *παυλοσ* cum ℵABC*et[2]E 13. 15. 16. 18. 31. 73. 81. cat vg syr[sch] sah cop arm (sed C* 13. 31. *τοτε* ad v. 12 trahunt proptereaque pergunt C* 13. *απεκριθη δε*, 31. *απεκριθη τε*) ... ς *απεκριθη δε ο παυ.* cum (C* 13. vide ante) al permu[vid] syr[p] Bas[eth 251] Chr[9,379] ... Ti *απεκριθη τε ο* (100. om) *παυ.* cum HLP al plus[36] aeth Thphyl[utr] ... D[gr] *ειπεν δε προσ ημασ.* Praeterea addi-

Lc 22, 42 14 *μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντεσ· τοῦ κυρίου τὸ*
θέλημα γινέσθω.
15 *Μετὰ δὲ τὰσ ἡμέρασ ταύτασ ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν*
εἰσ Ἱεροσόλυμα· 16 *συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-*
ρίασ σὺν ἡμῖν, ἄγοντεσ παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
ἀρχαίῳ μαθητῇ.
17 *Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰσ Ἱεροσόλυμα, ἀσμένωσ ἀπεδέξαντο*
ἡμᾶσ οἱ ἀδελφοί. 18 *τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλοσ σὺν ἡμῖν*
πρὸσ Ἰάκωβον, πάντεσ τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 *καὶ*
ἀσπασάμενοσ αὐτοὺσ ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
θεὸσ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν διὰ τῆσ διακονίασ αὐτοῦ. 20 *οἱ δὲ ἀκούσαν-*
τεσ ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖσ, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδεσ εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντεσ ζηλωταὶ τοῦ νό-

---

dimus (et. Ln[ed min]) *και ειπεν* c. ℵAE al plus[15] vg syr[sch] sah (*dicens*) ar[e] arm aeth ... ϛ Ln[ed mai] Ti om cum BCHLP al longe plu cop syr[p] Bas[eth] Chr

14. *του κυρ. το θελ.* cum ℵABCE 13. 31. cat vg arm ... ϛ *το θελημ. του κυριου* (D[gr] etc *τ. θεου*) cum DHLP al pler Tert[fug 6] et[scorp 15] etc | *γινεσθω* (ℵAB*DE *γειν-*) cum ℵABCDE al[15] cat ... ϛ *γενεσθω* cum HLP al pler Bas[eth] Chr

15. *επισκευασαμενοι* (Gb') c. ℵ[c](et*)ABELP al fere[50] cat Chr[9,381] Euthal[418] etc (ℵ* *επισκευασαμενον* omisso *ανεβαινομεν*) ... H 68. 106. *επισκεψαμενοι* ... ϛ *αποσκευασαμενοι* cum 13. al vix mu Thphyl[b txt] ... C al[5] *παρασκευασαμενοι*, D *αποταξαμενοι* (sed d *refecimus nos et*) | *ανεβαινομεν* cum ℵ[c](*vide ante) ABEHL[2]P al pler etc ... CDL* etc *αναβαινομεν* | *ιεροσολυμα* (Gb'') cum ℵABCD[wtst]E etc ... ϛ *ιερουσαλημ* cum HLP al pler

16. *καισαριασ* cum ℵAE ... ϛ Ln Ti *καισαρειασ* cum BCHLP al certe pler ... D[gr wtst] *κεσαραιασ* | *μνασωνι* (13. *-σονι*): B 1. 18. 34. g[scr] *μνασω* (34. *-σσω*), D[gr*wtst] d fu tol *νασωνι* ... ℵ demid vg[sixt] cop *ιασονι*

17. *απεδεξαντο* cum ℵABCE al plus[15] cat Chr[9,382 com] ... ϛ *εδεξαντο* cum HLP al longe plu Chr[9,381 txt]

18. *τη τε επιουση* cum ℵAE[gr] 40. 69. 105. syr[utr] aeth[utr] ... ϛ Ln Ti *τη δε επ.* cum BCHLP al pler cat d e vg sah cop Chr[9,386]

20. *εδοξαζον* c. ABCEHLP etc ... ℵD Thphyl[b] *εδοξασαν* | *τ. θεον* (Gb'') c. ℵABCEL al[30] cat vg syr[sch] cop arm Chr ... ϛ *τ. κυριον* cum DHP al longe plu sah syr[p] | *ειπαν τε* cum ℵE 15; item ϛ Ti *ειπον τε* cum ABHLP al plu vg syr[sch] sah etc ... Ln *ειποντεσ* c. CD al[25] syr[p] Chr | *μυριαδεσ εισιν* sine additam cum ℵ 3. 4* 95* 97. ... Gb'' Ln Ti add

μου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν
διδάσκεισ ἀπὸ Μωϋσέωσ τοὺσ κατὰ τὰ ἔθνη πάντασ Ἰουδαίουσ,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺσ τὰ τέκνα μηδὲ τοῖσ ἔθεσιν περιπατεῖν.
22 τί οὖν ἐστίν; πάντωσ δεῖ συνελθεῖν πλῆθοσ· ἀκούσονται γὰρ 1 Co 14, 13
ὅτι ἐλήλυθασ. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν
ἄνδρεσ τέσσαρεσ εὐχὴν ἔχοντεσ ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτουσ παραλα-
βὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖσ, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖσ ἵνα ξυρή- Nu 6, 21
σονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντεσ ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ
σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖσ καὶ αὐτὸσ φυλάσσων τὸν νόμον.
25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖσ ἐπεστείλαμεν κρίναν- 15, 20
τεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν 15, 28
καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ
ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγγέλ-

---

εν τοισ ιουδαιοισ cum ABCK al plus^{10} vg cop aeth Ambrst$^{eph 8,9}$; item D syr^{sch} sah Aug$^{ep 82}$ εν τη ιουδαια, item ς add ιουδαιων cum HLP al longe plu (pauci των ιουδ.) syr^{p} arm etc

21. μωυσεωσ cum ℵBCEH al mu ... ς μωσεωσ cum ADLP al plu | παντασ cum ℵBCD^{2}HLP al omn fere cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,386} ... Gb^{o} Ln om cum AD*E 13. d vg cop

22. τι ουν εστιν: aeth^{utr} om | παντωσ δει συνελθ. πληθ. (συ. πλ. cum ℵAC^{2}E 13. 40. 69. 105. 133. al$^{8 scr}$ vg, ς πλ. συ. c. D[^{2}το πλ.]HLP etc) ακουσονται γαρ οτι (C^{2} om γαρ, ℵ* om γαρ οτι) cum ℵ*et^{c}AC^{2}DEHLP al pler cat vg Chr^{9,387} ... Gb' Ti^{49} παντωσ ακουσονται οτι cum BC* 15. 36. 73. 137. 180. sah cop syr^{p} aeth^{utr}, item arm syr^{sch}

24. επ αυτοισ c. ℵA^{corr}BCEHLP etc ... Ln$^{ed min}$ επ αυτουσ c. A* 13. 27. 29. 33. 34. a^{scr} Thdrt^{1,225}, D εισ αυτουσ | ξυρησονται cum ℵB*D^{2}EP 13. 100. al$^{4 scr}$ (D* ξυρωνται) ... ς Ln ξυρησωνται cum AB^{3}CHL etc | γνωσονται cum ℵABCDE al^{15}, item *scient* vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') γνωσι cum HLP al pler Chr^{9,387} Thphyl^{a}, item *cognoscant* d | φυλασσων τ. νομ. cum ℵABCDE etc ... ς τον νομ. φυλασσ. c. HLP al pler syr^{sch} Thphyl^{a}

25. επεστειλαμεν cum ℵACEHLP al fere omn cat d vg syr^{sch} sah Chr^{9,387} ... Ln απεστειλαμεν cum BD^{gr} 40. l^{scr} cop syr^{p} arm | φυλασσεσθαι cum ℵAB 13. 81. vg syr^{sch} sah cop ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem μηδεν τοιουτον (CE al pauc -το) τηρειν αυτουσ ει μη (27. 66^{*mg} 69. 105. a^{scr} αλλα) cum CDEHLP al pler cat syr^{p} arm Chr^{9,387} Bed$^{retra 150}$ ex Gr. Praeterea 40. 66** 69. 105. a^{scr} om αυτουσ sq | και αιμα cum ℵABCD (E) 13. 68. 69. 105. 180. a^{scr} c^{scr} cat ... ς και το αιμ. cum HLP al pler Chr

26. ο παυλ. cum ℵABCHLP etc ... DE 4. om ο

Nm 6, 5 ss *λων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσηνέχθη*
ὑπὲρ ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
24, 18 27 *Ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ*
Ἀσίασ Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν
ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, 28 *κράζοντεσ· ἄνδρεσ*
Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντασ πανταχῇ διδάσκων,
ἔτι τε καὶ Ἕλληνασ εἰσήγαγεν εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
20, 4 *τόπον τοῦτον.* 29 *ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον*
ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
Παῦλοσ. 30 *ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ*
λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εὐθέωσ ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 *ζητούντων τε αὐτὸν ἀπο-*
κτεῖναι ἀνέβη φάσισ τῷ χιλιάρχῳ τῆσ σπείρησ ὅτι ὅλη συνχύννεται
Ἰερουσαλήμ, 32 *ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν στρατιώτασ καὶ ἑκατον-*
τάρχασ κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν χιλίαρχον καὶ
τοὺσ στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν Παῦλον. 33 *τότε ἐγγί-*
σασ ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσι

---

27. *συνεχεον* cum ℵABDHLP al pler Chr^{9,388} ... Ln *συνεχεαν* cum C 2. 10. 15. 40. 101. 180. cat ... E^{gr} *συνεχεινησαν τε* | *επεβαλαν* cum ℵ*A ... ς Ln *επεβαλον* cum ℵ^{c}BCEHLP etc ... D^{gr} *επιβαλλουσιν* | *επ αυτον τασ χειρασ* (Gb'') cum ℵABCDE etc ... ς *τασ χει. επ αυτ.* cum HLP al longe plu sah cop

28. *ισραηλειται: -λειται* cum ℵAB*D ... ς Ln *-λιται* cum B^{3}CEHLP etc *πανταχη* (Gb'') cum ℵABCDE al^{15} (a^{scr} *απανταχη*) cat ... ς *πανταχου* cum HLP al pler Chr | *κεκοινωκεν* cum ℵ^{*corr}(**κεκοινωνκεν*)AB*CHLP al pler ... B^{3}E etc *κεκοινωνηκεν*, D* *εκοινωνησεν*, D^{2} *εκοινωσεν*

29. *προεωρακοτεσ* cum ℵABCDE etc ... HLP al plus^{50} Chr^{9,388} Thphyl^{a} *εωρακοτεσ* (HL al *εορακ.*). Item vg *viderant* (sed tol add *ante*)

31. *ζητουντ. τε* cum ℵABE 18. a^{scr} syr^{sch} aeth. Item D* *και ζητουντ.* (d) ... ς *ζητ. δε* cum D^{gr2}HLP al pler cat vg sah cop syr^{p} arm Chr^{9,388} *συνχυννεται* cum ℵ*AB*D 13. (sed B* *συγχ-* et B^{3} 13. *συγχυνεται*) vg (*confunditur*) ... ς *συγκεχυται* (ℵ^{c}E *συνκε-*) cum ℵ^{c}EHLP etc

32. *παραλαβων* cum ℵADEHLP etc ... Ln *λαβων* cum B, item *sumptis* d *εκατονταρχασ* cum ℵABD*E 13. 33. ... ς *-ρχουσ* cum D^{2}HLP al pler cat Chr

33. *τοτε εγγισασ* cum ℵABDE etc ... HLP al^{50} Thphyl^{a} *εγγισ. δε*, syr^{sch} *και εγγ.* | *αλυσεσι δυσι* cum ℵABL etc ... Ti *αλυσεσιν δυσιν* cum DE

δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώσ. 34 *ἄλλοι*
δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι
τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν
παρεμβολήν. 35 *ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθμούσ, συνέβη βα-*
στάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου·
36 *ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ κράζοντεσ· αἶρε αὐτόν.* 22, 22 Lc 23, 18
37 *μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλοσ λέγει τῷ*
χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸσ σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γι-
νώσκεισ; 38 *οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν* (5, 36)
ἀναστατώσασ καὶ ἐξαγαγὼν εἰσ τὴν ἔρημον τοὺσ τετρακισχιλίουσ
ἄνδρασ τῶν σικαρίων; 39 *εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἐγὼ ἄνθρωποσ μέν* 22, 3
εἰμι Ἰουδαῖοσ, Ταρσεύσ, τῆσ Κιλικίασ οὐκ ἀσήμου πόλεωσ πολίτησ·
δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸσ τὸν λαόν. 40 *ἐπι-*
τρέψαντοσ δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλοσ ἑστὼσ ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέ-
σεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆσ δὲ σιγῆσ γενομένησ προσεφώνησεν 12, 17
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 *Ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατέ μου τῆσ πρὸσ ὑμᾶσ*
νυνὶ ἀπολογίασ. 2 *ἀκούσαντεσ δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσε-*

HP etc | *τισ* (E^gr aeth *τι*) *ειη* cum ℵABD 18. 36. 105. 180. a^scr cat ... ς Ti *τισ αν ειη* cum EHLP al pler Chr

34. *επεφωνουν* cum ℵABDE al fere[15] cat Thphyl^b ... ς *εβοων* cum HLP al longe plu Chr Thphyl^a | *μη δυναμενου δε* (D *και μη δυν.*) *αυτου* cum ℵABDE 13. 31. 40. 68. ... ς *μη δυναμενοσ δε* cum HLP al pler cat

35. *βασταζ. αυτον*: D *τον παυλον βασταζεσθ.*

36. *κραζοντεσ* (Gb'') cum ℵABE^gr al plus[20] cat vg^cod syr^sch Thphyl^utr ... ς *κραζον* cum DHLP al longe plu e vg syr^p Chr^{9,388}

37. *ο παυλοσ* (arm ante *εισ την*, similiter transp sah al): D om (at cf ad v. 35), hinc Gb° | *τι* cum ℵABE al sat mu cat vg (sah *verbum*) cop syr^p Chr Thphyl^b ... Gb°° Ti om c. DHLP al longe plu tol syr^p arm Thphyl^a

40. *γενομενησ* cum ℵBDEHLP etc: Ti *γεναμενησ* cum A ... B 69. 105. a^scr ante *σιγησ* pon

XXII. 1. *νυνι* cum ℵABDEHLP etc ... ς (= Gb Sz) *νυν* cum minusc mu

2. *προσεφωνει* cum ℵABP al plu vg^cle (*loqueretur*) demid (*loquebatur*) syr^sch sah cop aeth Chr^{9,394} Thphyl^b ... L al[16] cat syr^p *προσεφωνησεν*, e *adlocutus est* ... Ti *προσφωνει* c. DEH al[12] am fu tol Thphyl^a

φώνει αὐτοῖσ, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγώ εἰμι
21, 39 ἀνὴρ Ἰουδαῖοσ, γεγεννημένοσ ἐν Ταρσῷ τῆσ Κιλικίασ, ἀνατεθραμ-
5, 34 μένοσ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺσ πόδασ Γαμαλιὴλ πεπαι-
δευμένοσ κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴσ ὑπάρχων
26, 9 ss 8, 3 τοῦ θεοῦ καθὼσ πάντεσ ὑμεῖσ ἐστὲ σήμερον, 4 ὃσ ταύτην τὴν ὁδὸν
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺσ εἰσ φυλακὰσ
9, 1 ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, 5 ὡσ καὶ ὁ ἀρχιερεὺσ μαρτυρεῖ μοι καὶ
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρʼ ὧν καὶ ἐπιστολὰσ δεξάμενοσ πρὸσ τοὺσ
ἀδελφοὺσ εἰσ Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺσ ἐκεῖσε ὄντασ
9, 2 ss 26, 12 ss δεδεμένουσ εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνησ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶσ ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε
εἰσ τὸ ἔδαφοσ καὶ ἤκουσα φωνῆσ λεγούσησ μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί
με διώκεισ; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίσ εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸσ ἐμέ·
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ, ὃν σὺ διώκεισ. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ
ὄντεσ τὸ μὲν φῶσ ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λα-
λοῦντόσ μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν
πρόσ με· ἀναστὰσ πορεύου εἰσ Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται
περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡσ δὲ οὐκ ἐνέβλεπον
ἀπὸ τῆσ δόξησ τοῦ φωτὸσ ἐκείνου, χειραγωγούμενοσ ὑπὸ τῶν συν-
9, 17 ss όντων μοι ἦλθον εἰσ Δαμασκόν. 12 Ἁνανίασ δέ τισ, ἀνὴρ εὐλαβὴσ
κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενοσ ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸσ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰσ εἶπέν μοι· Σαοὺλ

---

3. εγω sine μεν cum ℵABDE 3. 13. 18. 95* 105. 180. a^scr cat vg sah arm ... ς Ti add μεν cum HLP al pler cop syr^p aeth^utr | ταυτη: post hanc vocem edd Elz (secus Gb Sz) non interpunxerunt, sed post γαμαλιηλ, cui distinctioni verborum et. Chr^9,295 favere vdtr
5. μαρτυρει cum ℵAEHLP etc ... B εμαρτυρει, D μαρτυρησει
7. επεσα (Gb') cum ℵABEHP al plus^30 cat ... ς επεσον cum DL al plu
8. εμε cum ℵ*AB ... ς Ti με c. ℵ^cDEHLP etc
9. εθεασαντο (ℵ* εθεατο) sine additam cum ℵABH al^7 vg syr^sch cop arm ar^e ... ς (sed Gb^oo) Ti add και εμφοβοι (DE ενφ.) εγενοντο (15. 36. γενομενοι) cum DELP al pler cat sah syr^p aeth Chr
12. ευλαβησ cum ℵBHLP al plus^40 cat Chr^9,397 Thphyl^utr, d *timoratus* ... ς ευσεβησ cum E (e *pius*) al plu ... A vg om | κατοικουντων sine additam cum ℵABEP etc ... d Chr^9,397 om ... HL al^60 fere cat demid tol sah syr^p arm aeth Thphyl^utr add εν δαμασκω
13. εμε cum ℵAB ... ς Ti με cum EHLP al omn^vid cat Chr^9,397

ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰσ αὐτόν. 14 ὁ
δὲ εἶπεν· ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ
θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ
στόματοσ αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυσ αὐτῷ πρὸσ πάντασ ἀνθρώ-
πουσ ὧν ἑώρακασ καὶ ἤκουσασ. 16 καὶ νῦν τί μέλλεισ; ἀναστὰσ
βάπτισαι καὶ ἀπόλυσαι τὰσ ἁμαρτίασ σου, ἐπικαλεσάμενοσ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰσ Ἱερουσαλὴμ 9, 26
καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ
ἴδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσα-
λήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ
εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων
κατὰ τὰσ συναγωγὰσ τοὺσ πιστεύοντασ ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύν-
νετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρόσ σου, καὶ αὐτὸσ ἤμην ἐφε- 7, 58
στὼσ καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων
αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρόσ με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν 9, 15
ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦ- 21, 36 25, 24
τον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ
ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέρα,

---

16. *αυτου* cum ℵABE al plus[10] cat d vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,896] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *του κυριου* cum HLP al pler

18. *ιδον* (sic ℵ, rell *ειδ.*) cum ℵ 18. 36. 180. cat[361] d (*fieri me in soporem et vidi*) ... ς Ln Ti *ιδειν* cum ABEHLP al pler vg (*fieri me - et videre*) Chr[9,401] | *μαρτυριαν* cum ℵAB 13. 40. 68. 69. 180. a[scr] ... ς Ti *την μαρτ.* cum EHLP al pler cat Chr

20. *εξεχυννετο* cum ℵAB*, item *-υνετο* B[3]E 13. 15. 36. 68. 73. 105. 130. 180. cat Thphyl[b] ... ς *εξεχειτο* cum HLP al pler Chr[9,401] Thphyl[a] | *στεφανου* cum ℵBEHLP etc ... A 68. om, hinc Gb[oo] | *συνευδοκων* sine additam cum ℵABE (D d vide post) 40. vg sah cop aeth[utr] (d post *et consentiens* deficit, sed D rursus incipit *και φυλασσων*, hinc dubitari nequit quin D[gr et lat] cum ℵABE consenserit) ... ς (= Gb Sz) add *τη αναιρεσει αυτου* (:: ex 8, 1) cum HLP al pler cat etc | *και φυλασσων* cum ℵABDE al sat mu cat vg sah cop etc ... HLP al fere[45] syr[p] Chr[9,401] Thphyl[a] om *και*

22. *καθηκεν* cum ℵABCD*EHLP etc ... ς (= Gb Sz) *καθηκον* c. D[2] al mu

23. *δε* cum ℵDEHLP al omn[vid] cat vg cop syr[p] arm Chr ... Ln Ti *τε* cum ABC syr[sch] aeth | *ριπτουντων* cum ℵABCP etc ... DEHL al plus[15] Thphyl[utr] *ριπτοντων*

24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχοσ εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν,
εἴπασ μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι᾽ ἣν αἰτίαν οὕτωσ
ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 ὡσ δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖσ ἱμᾶσιν, εἶπεν
'16, 37 23, 27 πρὸσ τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλοσ· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον
καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσασ δὲ ὁ ἑκατον-
τάρχησ προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεισ
ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωποσ οὗτοσ Ῥωμαῖόσ ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ
ὁ χιλίαρχοσ εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖοσ εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί.
28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχοσ· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν
ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλοσ ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.
29 εὐθέωσ οὖν ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ μέλλοντεσ αὐτὸν ἀνετά-
ζειν· καὶ ὁ χιλίαρχοσ δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺσ ὅτι Ῥωμαῖόσ ἐστιν καὶ
21, 33 ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώσ.

---

24. ο χιλιαρχ. εισαγ. αυτον cum ℵABCDE al mu vg syr^{utr} cop arm etc ... ς αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι (sed Gb Sz εισαγ.) cum HLP al longe plu etc | ειπασ c. ℵABCDE 27. 29. ... ς ειπων c. HLP al pler cat Chr

25. προετειναν cum ℵBL etc; item AE etc προετεινον, item CD 7. 8. 40. 137. προσετειναν ... ς (= Gb Sz) προετεινεν cum P al sat mu; item H Thphyl^{a} προσετεινεν

26. εκατονταρχησ cum ℵ*ACD ... ς –αρχοσ cum ℵcBEHLP al certe pler cat Chr | τω χιλιαρχ. απηγγειλ. (D* επηγγ.) cum ℵABCDE al plus^{12} cat vg etc ... ς απηγγ. τω χιλιαρχ. cum HLP al pler Thphyl^{a} | τι cum ℵABCE al^{10} cat vg syr^{utr} cop arm ... ς (= Gb Sz) ορα τι cum DHLP al pler aeth^{utr}

27. συ cum ℵABCDEH al fere^{40} cat etc ... ς (= Gb Sz) praem ει cum LP al plu vg^{cle} demid Chr^{9,408}

28. δε cum ℵBCE etc ... ς τε cum HP al plu vg syr^{sch} aeth^{utr} Thphyl^{utr} ... Ti om copulam cum AL 40. 96. 142. arm Chr^{9,408} | εγω δε και cum ℵcABDEHLP etc ... ℵ*C 36. 42. 96. 142. Thphyl^{a} om δε, cop om δε και

29. αυτον ην cum ℵABCE 13. 18. 40. 68. cat Thphyl^{b} ... ς Ti ην αυτον cum HLP al pler Chr^{9,408} Thphyl^{a}

30. υπο cum ℵABCE etc ... ς Ti παρα cum HLP al plu Thphyl^{a} | ελυσεν αυτον sine additam cum ℵABCE al fere^{15} vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{ro} Chr ... ς (= Gb Sz) add απο των δεσμων cum HLP al pler cat aeth^{pp} (*solvit eius vincula*) Thphyl^{utr} | συνελθειν c. ℵABCE etc ... ς (= Gb Sz) ελθειν cum HLP etc | παν cum ℵABCE etc ... ς (= Gb Sz) ολον cum HLP al longe plu Thphyl^{a} | το συνεδριον sine αυτ. c. ℵABCE al plus^{20} cat vg sah cop syr^{p} arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτων cum HLP al longe plu syr^{sch} Thphyl^{utr}

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενοσ γνῶναι τὸ ἀσφαλέσ, τὸ τί
κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συν-
ελθεῖν τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν 23, 28
Παῦλον ἔστησεν εἰσ αὐτούσ. (XXIII.) 1 ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ
ὁ Παῦλοσ εἶπεν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπο-
λίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτησ τῆσ ἡμέρασ. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ Ἀνα-
νίασ ἐπέταξεν τοῖσ παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 τότε ὁ Παῦλοσ πρὸσ αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεόσ,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεισ με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτεσ εἶπαν· τὸν Lv 19, 15
ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖσ; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλοσ· οὐκ ᾔδειν, ἀδελ-
φοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύσ· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου Ex 22, 28
οὐκ ἐρεῖσ κακῶσ. 6 γνοὺσ δὲ ὁ Παῦλοσ ὅτι τὸ ἓν μέροσ ἐστὶν Σαδ-
δουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρεσ 26, 5
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖόσ εἰμι, υἱὸσ Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδοσ καὶ 24, 21
ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντοσ
ἐγένετο στάσισ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ

XXIII. 1. *τω συνεδρ. ο παυλ.* cum ℵACE 13. 69. 105. a[scr] vg Lcif[6,241] ... ς Ti *ο παυλοσ τω συνεδριω* cum BHLP etc; sed B 40. 57. 130. 137. 180. c[scr] cat Chr[bis] om *ο*, ita Ti

3. *προσ αυτον* ante *ειπεν* cum ABEHLP etc ... ℵ ante *ο παυλ.* pon ... C vg[cle] syr[sch] sah cop aeth post *ειπεν*

4. *ειπαν* cum ℵB 13. ... ς Ln *ειπον* cum ACEHLP al pler

5. *οτι αρχοντα* cum ℵAB 13. 37. k[scr] Thphyl[b] ... ς Ti om *οτι* cum CEHLP al pler cat Chr[9,104] Thphyl[a]

6. *εκραζεν* cum ℵBC 36. cat syr[sch] ... ς Ln *εκραξεν* cum AEHLP al pler vg syr[p] rell | *υιοσ φαρισαιων* (Gb'') cum ℵABC 13. 15. 36. 40. 81. 126. 130. cat vg syr[sch] Tert[res carn 59] ... ς *υι. φαρισαιου* cum EHLP al pler syr[p] sah cop arm aeth | *εγω κρινομαι* cum ℵAC[2](et*?)EHLP etc ... B sah cop Tert[res carn] om *εγω*

7. *λαλησαντοσ* cum CHLP al plu cat syr[p] Chr[9,409] Thphyl[a]; item B al[6] *λαλουντοσ* ... Ln *ειποντοσ* c. ℵ[c]AE al[17] vg (*dixisset*) syr[sch] Thphyl[b], item ℵ* *ειπαντοσ* | *φαρισαιων* et *σαδδουκαιων* hoc ordine cum ABCHLP al plu cat vg etc ... ℵE al[14] syr[p] Chr Thphyl[b] *σαδδουκ.* et *φαρισ.* (:: ut v. 6). Praeterea scripsimus *των φα.* (ℵE *σαδδ.*) *και* sine *των*

πλῆθοσ. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε
Lc 20, 27 pp ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντεσ τινὲσ τῶν γραμματέων τοῦ μέρουσ τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντεσ· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελοσ;
10 πολλῆσ δὲ γινομένησ στάσεωσ φοβηθεὶσ ὁ χιλίαρχοσ μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλοσ ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰσ τὴν παρεμβολήν.
11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ὁ κύριοσ εἶπεν·
18, 9 θάρσει· ὡσ γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ Ἰερουσαλήμ, οὕτω
19, 21 σε δεῖ καὶ εἰσ Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ποιήσαντεσ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι

cum ℵABCE al fere[20] Chr Thphyl[utr] ... ς add των cum HL al plu cat ... P al plus[15] om και σαδδουκ.

8. μεν cum ℵACE[gr]HLP etc ... Ln[ed min] om cum B e vg sah | μητε αγγελον cum ℵABCE 13. 15. 18. al[15] cat Thphyl[b] ... ς Ti μηδε αγγ. cum HLP al longe plu Chr Thphyl[a]

9. τινεσ των (C εκ τ.) γραμματεων cum ℵBC al[16] cat sah arm etc ... Ln τινεσ tantum cum AE 13. 25. vg cop ... ς οι γραμματεισ cum min vix mu Thphyl[a] ... Gb' Ti γραμματεισ c. HLP al fere[25] aeth[utr] (*scribae et Pharisaei*) | του μερουσ cum ℵBCHLP al pler syr[utr] arm Chr[9,409] (Thphyl[a] το μεροσ) ... Ln om cum AE 13. 25. vg cop (hi[2] igitur nil nisi *surgentes quidam Pharisaeorum*) | η αγγελοσ sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 66[**] vg etc ... ς (= Gb Sz) add μη θεομαχωμεν cum HLP al pler cat sah

10. γινομενησ cum ℵB 98[*] (Lcif[198] *cum magna dissensio esset inter illos*) ... ς Ln Ti γενομ. cum ACEHLP al pler | στασεωσ post γινομ. (γενομ.) cum ℵBEHLP al omn[vid] cat Chr[9,410] ... Ln ante γενομ. cum AC vg | φοβηθεισ (Gb') cum ℵABCE al[17] cat Chr[9,410] Thphyl[b] ... ς Ti ευλαβηθεισ cum HLP al longe plu Thphyl[a] :: ευλαβηθεισ praeter hunc locum non legitur nisi Heb 11, 7, nec ibi fluctuat | καταβαν cum ℵABCE etc ... HLP al fere[70] vg Thphyl[utr] καταβηναι και | αγειν cum ℵBCHLP etc ... Ln[ed min] απαγειν cum AE. Similiter vg syr[p] *deducere*, e Lcif[193] *reducere*

11. θαρσει sine additam cum ℵABC[*]E al[10] cat vg sah cop syr[p] arm[edd] Lcif[196] Chr[9,410] ... ς (= Gb Sz) | add παυλε cum C[3]HLP 31. 61. al pler arm[ven] Or[int] etc | ουτω cum ℵAB 61. etc ... Ti ουτωσ cum CEHLP etc

12. δε cum ℵACEHLP etc ... B c[scr] syr[utr] aeth τε | συστροφ. οι ιουδαι. cum ℵABCE 13. 61. al[15] cat cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) τινεσ των ιουδαιων συστροφ. cum HP al plu sah Thphyl[a], item L 31. 99. syr[sch]

ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούσ, λέγοντεσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ 21
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 *ἦσαν δὲ πλείουσ τεσσεράκοντα οἱ*
ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 *οἵτινεσ προσελθόντεσ*
τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺσ μηδενὸσ γεύσασθαι ἕωσ οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. 15 *νῦν οὖν ὑμεῖσ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-*
δρίῳ, ὅπωσ καταγάγῃ αὐτὸν εἰσ ὑμᾶσ ὡσ μέλλοντασ διαγινώσκειν 20
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοι-
μοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 *Ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀδελφῆσ*
Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 *προσκαλεσάμενοσ δὲ ὁ Παῦλοσ*
ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸσ τὸν
χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 *ὁ μὲν οὖν παραλα-*
βὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιοσ Παῦ-
λοσ προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν
πρὸσ σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 *ἐπιλαβόμενοσ δὲ τῆσ χειρὸσ*
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχοσ καὶ ἀναχωρήσασ κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί
ἐστιν ὃ ἔχεισ ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 *εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-*
θεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπωσ αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃσ εἰσ 15

συστροφ. τινεσ των ιουδ. | *λεγοντεσ* cum ℵ*ABEHLP etc ... ℵ^{cc} al[16] syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm ar^{e} Chr^{9,410} om

13. *τεσσεραχοντα* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαραχ.* cum B^{3}EHLP etc | *ποιησαμενοι* (Gb') cum ℵABCE al[11] cat Thphyl^{b} ... ς *πεποιηχοτεσ* cum HP al pler Chr^{9,410} Thphyl^{a}; item L al[5] *ποιησαντεσ*

14. *ειπαν* cum ℵABCE 15. 21. 61. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat Chr^{9,410} | *μηδενοσ* cum ℵBCEHP etc ... Ti *μηθενοσ* cum AL k^{scr}

15. *οπωσ* sine *αυρ.* cum ℵABCE 13. 14* 15. 36. 61. 69. 73. 105. 130. 180. cat vg etc ... ς (Gb^{00}) add *αυριον* cum HLP al pler (104. post *αυτον*) Thphyl^{utr} | *καταγαγ. αυτον* cum ℵABCEL etc ... ς *αυτ. καταγαγ.* cum HP al pler Chr^{9,410} | *εισ* cum ℵABE 61. 69. 105. ... ς *προσ* cum CHLP al pler cat Chr

16. *την ενεδραν* (et. ς^{e} Gb, non item ς Sz) cum ℵABCE al sat mu cat Thphyl^{b} ... ς Sz Ti (Gb') *το ενεδρον* cum HLP al[40] Chr^{9,410} Thphyl^{a} | *παραγενομενοσ* cum ℵAB^{3}CEHLP etc ... B* *-ναμενοσ* (ita Ti)

17. *απαγε* cum ℵB 2. 30. 37. 40. 61. ... ς Ln Ti *απαγαγε* cum ACEHLP al pler | *τι απαγγειλ.* cum ℵCHLP etc ... Ln *απαγγ. τι* c. ABE 13. 61.

18. *νεανισχον* cum ℵAE al[14] ... ς *νεανιαν* cum BHLP al longe plu cat

20. *τον παυλ. καταγαγ. εισ το συνεδρ.* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 69. 73. 105. a^{scr} cat am fu demid tol arm Chr. Item L etc *καταγ. τον παυλ.*

τὸ συνέδριον ὡσ μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇσ αὐτοῖσ· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
12 ἄνδρεσ πλείουσ τεσσεράκοντα, οἵτινεσ ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺσ μήτε
φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι
προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχοσ
ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλασ μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα
ἐνεφάνισασ πρὸσ ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενόσ τινασ δύο τῶν
ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτασ διακοσίουσ ὅπωσ
πορευθῶσιν ἕωσ Καισαρίασ, καὶ ἱππεῖσ ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολά-
βουσ διακοσίουσ, ἀπὸ τρίτησ ὥρασ τῆσ νυκτόσ, 24 κτήνη τε παρα-
στῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντεσ τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸσ Φήλικα
τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψασ ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·
21, 23. 30 26 Κλαύδιοσ Λυσίασ τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν
22, 27 ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα
22, 30 ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰσ σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην,
μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖόσ ἐστιν· 28 βουλόμενόσ τε ἐπιγνῶναι

εισ το συνεδρ. ... ϛ *εισ το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ.* cum HP al pler Thphyl[a] | *μελλων* (ℵ* 13. b[scr*] *-λλον*) c. ℵABE 10* 13. 28. 40. 61. 97. 101. cop aeth. Item HLP al fere[20] Thphyl[a] *μελλοντα* ... ϛ *μελλοντεσ* cum minusc plu vg syr[utr] sah arm Thphyl[b]; item ℵ[c] al[16] cat Chr *μελλοντων*

21. *τεσσερακοντα* cum ℵAB* ... ϛ Ln *τεσσαρακ.* cum B[3]EHLP etc | *εισιν ετοιμοι* cum ℵABE al[8] ... ϛ *ετοιμ. εισι* cum HLP al pler cat s vg

22. *απελυσε* cum ℵBHL etc ... Ln Ti *-σεν* cum AEP etc | *νεανισκον* cum ℵABE etc ... ϛ *νεανιαν* cum HLP etc | *προσ εμε* cum ℵB ... ϛ Ln Ti *προσ με* cum AEHLP al certe pler

23. *τινασ δυο* cum ℵB 13. 61. ... ϛ Ln Ti *δυο τινασ* cum AEHLP al pler syr[p] | *καισαριασ* cum ℵAE ... ϛ Ln Ti *καισαρειασ* cum BHLP al certe pler | *δεξιολαβουσ* c. ℵBEHLP al fere omn cat Chr, et. syr[p mg graece] ... Ln[ed min] *δεξιοβολουσ* cum A

25. *εχουσαν* cum ℵBE al[11] ... ϛ Ti *περιεχουσαν* cum AHLP al pler cat

27. *συλλημφθεντ.* cum ℵABE (E *συνλ.*) ... ϛ *συλληφθ.* cum HLP al omn vid | *εξειλαμην* cum ℵABE 13. 33. 40. 61. 68. ... ϛ *εξειλομην* cum HLP etc. Praeterea edidimus sine *αυτον* cum ℵABE 13. al[15] cat vg arm Chr ... ϛ (sed Gb[0]) Ti add *αυτον* c. HLP al longe plu Thphyl[utr]

28. *βουλ. τε* cum ℵABE[gr] 15. 36. 68. 73. cat vg syr[sch] aeth[utr] (sah *igitur*) Thphyl[utr] ... ϛ *βουλ. δε* cum HLP 13. 31. 61. al pler e cop syr[p] arm Chr[9,412] | *επιγνωναι* cum ℵAB 13. al[12] cat Chr[cod] ... ϛ *γνωναι* cum

τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰσ τὸ συνέδριον
αὐτῶν, 29 *ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου*
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 6. 6
30 *μηνυθείσησ δέ μοι ἐπιβουλῆσ εἰσ τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν,* 20
ἔπεμψα πρὸσ σέ, παραγγείλασ καὶ τοῖσ κατηγόροισ λέγειν αὐτοὺσ
ἐπὶ σοῦ. 24, 8

31 *Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖσ ἀνα-*
λαβόντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸσ εἰσ τὴν Ἀντιπατρίδα,
32 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντεσ τοὺσ ἱππεῖσ ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ,*
ὑπέστρεψαν εἰσ τὴν παρεμβολήν. 33 *οἵτινεσ εἰσελθόντεσ εἰσ τὴν*
Καισαρίαν καὶ ἀναδόντεσ τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 *ἀναγνοὺσ δὲ καὶ ἐπερωτήσασ ἐκ ποίασ*

EHLP al longe plu Chr^{9,412} | *κατηγαγον* sine *αυτον* cum ℵA 13. 69. 99. 105. 137. k^{scr} ... ϛ Ln Ti add *αυτον* c. B^{mg}EHLP al pler cat vg rell Chr

29. *δε* (syr^{sch} aeth^{utr} *τε*) cum ℵABEH al plu vg etc ... LP 27. 28. 30. 38. 40. al^{30} Chr^{9,412} om | *εχοντα εγκλημα* c. ℵABH 61. al^{20} cat vg syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ϛ *εγκλημ.* (E *ενκλ-*) *εχ.* c. ELP al longe plu syr^{sch} Chr

30. *μηνυθεισησ δε μοι επιβ. εισ* (31* h^{scr} *προσ*) *τον ανδρα* (36. 180. cat om *ε. τ. ανδρ.*, 13. 105. Chr post *εσεσθ.* pon) *εσεσθαι* (15* om *εισ* usq *εσεσθ.*): aeth^{pp} ar^{e} *et quum expenderem quid fecissent Iudaei huic homini insidiando*; aeth^{ro} nil nisi *et propterea* (pergit *misi ad te illum virum*); vg *et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverant illi* (am fu *paraverunt ei*): hinc Gb^{0} *εισ* usque *εσεσθαι* | *εισ τον ανδρα* sine *μελλειν* cum ℵABE etc ... ϛ Ti add *μελλειν* cum HLP al pler Chr^{9,412} | *εσεσθαι* sine *υπο τ. ιουδ.* cum ℵABE al^{14} ... ϛ (Gb^{0}) add *υπο των ιουδαιων* cum HLP al pler sah syr^{sch} | *εξ αυτων* cum ℵAE al^{10} arm syr^{p} etc ... ϛ Ti *εξαυτησ* cum BHL(add *ουν*)P al pler cat syr^{sch} sah cop Thphyl^{utr} ... Gb^{0} pro universa ratione testium | *λεγειν αυτουσ* cum ℵA (L vide post) 13. 40. (*αυτου* pro *αυτουσ*) vg (*ut dicant*) etc ... ϛ *τα* (B e syr^{sch} arm om) *προσ αυτον* cum (B)E^{gr}HL (*τα προσ αυτουσ*) P al pler cat (e) etc | *επι σου* sine additam cum AB 13. am fu sah cop aeth^{ro} ... ϛ (sed Gb^{0}) add *ερρωσο* cum ℵEL al plu cat vg^{cle} demid tol syr^{utr} arm aeth^{pp}; item HP etc *ερρωσθε*

31. *δια νυκτοσ* cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 105. 137. 180. cat Chr^{9,417} Thphyl^{b} ... ϛ *δια τησ νυκτ.* cum HLP al pler Thphyl^{a}

32. *απερχεσθαι* cum ℵABE al^{10} ... ϛ Ti *πορευεσθαι* cum HLP al pler etc

33. *καισαριαν* cum ℵAE ... ϛ Ln Ti *καισαρειαν* cum BHLP etc

34. *αναγνουσ δε* sine additam cum ℵABE al^{16} cat vg syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Chr^{9,417} ... ϛ (= Gb Sz) add *ο ηγεμων* cum HLP al longe plu sah Thphyl^{utr}

ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 *διακούσο-*
μαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας
ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

XXIV.

23, 2 1 *Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ*
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν
τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 *κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κα-*
τηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· 3 *πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ*
σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 *ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω,*
παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 *εὑρόν-*
τες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
21, 28 *τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως,* 6 *ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ-*
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 *παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ*

---

34. *επαρχειας* cum ℵAB* ... ϛ Ln Ti *-ρχιας* cum B^{3}EHLP etc
35. *κελευσας* cum ℵ^{c}(**-σαντος*) ABE 40. 61. al^{5} etc ... ϛ *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat vg syr^{sch} cop aeth | *του ηρωδου* cum ℵAE al permu, item B *τω ηρωδου* ... Gb^{0} Ti om *του* cum HLP 42. 57. 68. 69. 126. 137. 177. 180. al plus^{20} cat Chr^{9,417} | *αυτον* post *φυλασσεσθ.* cum ℵABE etc ... ϛ post *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat Chr

XXIV. 1. *πρεσβυτερων τινων* c. ℵABE al^{20} cat vg sah syr^{p} arm Thphyl^{utr} ... ϛ Ti *των πρεσβυτ.* cum HLP al plu syr^{sch} cop aeth
3. *διορθωματων* (Gb') cum ℵABE 13. 15. 18. 36. 61. 68. 73. 137. 180. etc ... ϛ Ti *κατορθωματ.* cum HLP al pler | *ενκοπτω* (*ενκ-* ℵA^{corr}B* E, ϛ Ln *εγκ-* c. B^{3}HP etc) cum ℵA^{corr}BEH etc ... L 36. 105. Thphyl^{b} *εκκοπτω*, A*^{vid} 13. 19. 31. *κοπτω* | *στασεις* (Gb') cum ℵABE 5. 7. 8. 13. 15. 40. 61. 68. 73. 105. 106. cat vg cop Chr^{9,417} (et^{cat875}) Thphyl^{b} ... ϛ Ti *στασιν* cum HLP al pler syr^{utr} sah aeth Thphyl^{a}
6 sqq *εκρατησαμεν* sine additam cum ℵABHLP al plus^{40} (c ex spatio) am* fu tol (et. ap Bed) sah cop ... ϛ (sed Gb^{00}) add *και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν* (Gb'' *κριναι* cum E al^{30} cat Chr Thphyl^{a}). ^{7}*κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε,* ^{8}*κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχε-*

πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖσ κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 *συνεπ-*
έθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντεσ ταῦτα οὕτωσ ἔχειν. 10 *Ἀπε-*
κρίθη τε ὁ Παῦλοσ, νεύσαντοσ αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνοσ λέγειν· ἐκ
πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενοσ, εὐθύ-
μωσ τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 *δυναμένου σου ἐπιγνῶναι*
ὅτι οὐ πλείουσ εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧσ ἀνέβην προσκυνή- 21, 15. 18
σων εἰσ Ἱερουσαλήμ. 12 *καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρόσ τινα* 26. 27 22, 30 23, 12. 32
διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ 24, 1
οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 *οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν*
νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 *ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν*
ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτωσ λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύ-
ων πᾶσι τοῖσ κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖσ ἐν τοῖσ προφήταισ γεγραμ-

σθαι επι σε cum E al sat mu cat vg[cle] am** demid cdd[aliq] ap Bed[87] (et addit *qui in Graeco ita leguntur*) syr[utr] aeth[pp] et (multis mutatis)[ro] Chr[9,418] Thphyl[utr]. Variant autem in ipsis his testibus multa.

9. **συνεπεθεντο** cum ℵABEHLP 61. al longe plu cat Chr[9,418] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') **συνεθεντο** cum minusc mu

10. **τε** cum ℵABE[gr] 25. 40. 42. 57. 61. 69. 137. a[scr*] c[scr] syr[sch] aeth Thphyl[a] ... ς **δε** cum HLP al pler cat e vg syr[p] sah cop Chr[9,718] | **ευθυμωσ** (Gb'') cum ℵABE al[16] cat vg (item sah cop arm etc) Ath[234] Thphyl[b] ... ς **ευθυμοτερον** cum HLP al longe plu Chr Thphyl[a]

11. **επιγνωναι** (Gb') cum ℵABE al[20] cat Thphyl[utr] ... ς **γνωναι** cum HLP 13. 31. al longe plu Chr[9,418] | **ημεραι** sine **η** c. ℵABEHLP al plus[60] cat Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) add **η** cum minusc mu Thphyl[b] | **δωδεκα** cum ℵABE al[11] Thphyl[utr] ... ς Ti **δεκαδυο** cum HLP al pler cat Chr :: cf ad 19, 7 | **εισ ιερουσαλ.** (Gb'') cum ℵABEH al[20] etc ... ς **εν ιερου.** cum LP al longe plu syr[p] Chr

12. **επιστασιν** cum ℵABE 3. 13. al[5] ... ς Ti **επισυστασιν** cum HLP al pler cat Epiph[121] Chr

13. **ουδε** cum ℵB 61. ... ς Ti **ουτε** c. AEHLP al pler cat Chr[9,418] | **παραστησαι** sine additam (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABEL al longe plu cat vg (*probare possunt tibi*) syr[utr] sah arm, item 66** 76. 80. 177. b[scr] l[scr] o[scr] Chr **παραστ. νυν** ... ς (non ς[e] Gb Sz) add **με** cum 4. 56. 66** 69. 78. 96. 97. 100. 104. 106. 142. al[4scr] cop; item HP 27. 29. 80. 98. 99. Thphyl[a] **με νυν**, item additur vel **μοι** vel **μοι νυν** | **δυνανται σοι** (A* **σου**) cum ℵABE 4. 13. 27. 29. 31. 36. al[13] vg syr[sch] cop arm ... ς Ti om **σοι** cum HLP al longe plu cat sah syr[p] aeth Chr | **νυνι** cum ℵAB al[10] ... ς **νυν** cum EHLP al pler cat

14. **πασι** ut ℵA; Ti **πασιν** ut EHLP ... B om | **τον νομον**: B 56. Chr[9,419] om **τον** | **και τοισ εν τοισ προφ.** (et. Gb Sz) cum ℵ*BE al[25] cat

23, 6 *μένοις,* 15 *ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσ-*
δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 *ἐν*
τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν
11, 29 etc Gal 2, 10 *θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός.* 17 *δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων*
ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς,
21, 26 s 18 *ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ*
μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 *οὓς ἔδει ἐπὶ*
σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 *ἢ αὐτοὶ*
οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6 21 *ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι*

Thphyl[b] ... ς[e] Ln (ex errore) *και εν τοις προφ.* cum minusc permu syr[utr] Epiph[121] Chr[9,719] ... ς Ti *και τοις προφητ.* cum ℵ[c]AHLP al plus[30] vg etc

15. *προς τον* (C om) *θεον* cum ℵC 68. 69. a[scr] Thphyl[b] ... ς Ln Ti *εις τον* (180. om) *θεον* cum ABEHLP al pler Chr[9,419] Thphyl[a] | *εσεσθαι* sine additam cum ℵABC 13. 40. 61. 68. k[scr] vg sah cop arm Chr Thphyl[b] ... ς (Gb[oo]) add *νεκρων* cum EHLP al pler cat syr[utr] aeth Thphyl[a]

16. *και αυτος* (Gb″) cum ℵABCEL al[15] cat vg syr[utr] sah aeth Thphyl[b] ... ς *δε αυτος* cum HP al plu cop ... al[10] arm Chr[9,419] Thphyl[a] *δε και αυτος,* 31. *τε και αυτος* | *εχειν* cum ℵABCE al sat mu vg etc ... Gb′ *εχων* cum HLP al plus[60] cat Chr

17. *παρεγενομην* post *εις το εθν. μου* cum ℵ*BC etc ... ς post *πλειονων* cum HLP al pler etc ... ℵ[c]E 137. c[scr] post *προσφορας* ... A om

18. *εν αις* (Gb′ Sz) c. ℵABCE al[16] ... ς (= Sz) Ti *εν οις* c. HLP al pler | *τινες δε* (et. ς Gb Sz) c. ℵABCE 13. 15. 18* 29. 31. 36. 40 61. al mu cat sah cop syr[p] Thphyl[a] ... ς[e] (non ς Gb Sz) om *δε* cum HLP etc. Ceterum Gb Sz ediderunt: *θορύβου. τινὲς δέ,* atque sic fere AC al

19. *εδει* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABCEP etc ... ς (Gb′) *δει* cum HL al[45] sah aeth[utr] Chr[9,421] | *προς εμε* cum ℵABCE 13. 61. ... ς *προς με* cum HLP al pler cat Chr

20. *τι ευρον* (E *ηυρ.*) cum ℵABCEHLP al[70] cat syr[sch] cop arm Chr[9,419] ... ς (= Gb Sz) praem *ει* cum minusc mu vg syr[p] (aeth[libere]). Nec magis addidimus *εν εμοι* cum ℵAB 13. 40. 61. ... ς Ti add *εν εμοι* cum CEHLP al pler cat vg syr[utr] cop arm Chr

21. *εκεκραξα* cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 69. al[15] Chr[9,419] et[421] Thphyl[a] ... ς Ln *εκραξα* cum EHLP al longe plu cat Thphyl[b] | *εν αυτοις εστως* cum ℵABCE ... ς *εστως εν αυτοις* cum HLP al pler syr[utr] arm Chr

περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 *Ἀνε-*
βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, 23, 26
εἴπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
ὑμᾶς, 23 *διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε*
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
24 *Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου-*
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ
ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 *διαλεγο-*
μένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος
τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον
πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 *ἅμα καὶ*
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ
πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 *διετίας δὲ* 25, 9

εφ υμων cum ABC 13. 31. 40. 61. 65. 73. syr[sch] aeth[utr] (*apud te*) ... ς *υφ υμ.* cum ℵEHLP al pler cat Chr, item *a vobis* vg cop syr[p]

22. *ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιξ* cum ℵABCE etc ... ς (= Gb Sz) *ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβαλ. αυτους* cum HLP al pler cat | *ειπας* cum ℵABC 61. ... ς *ειπων* cum EHLP al fere omn cat

23. *διαταξαμενος* sine copula cum ℵABCEP etc ... ς (Gb[0]) add *τε* cum H al pler vg etc, item L add *δε* | *τηρεισθ. αυτον* cum ℵABCE 61. al plus[10] cat vg cop syr[p] arm Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *τηρ. τον παυλον* cum HLP etc | *υπηρετειν* sine additam cum ℵABCE 13. 14. 61. 68. 73. 105. vg syr[utr] cop arm ... ς (Gb[00]) add *η προσερχεσθαι* cum HLP al pler cat

24. *ημερας τινας* cum ℵBCHLP etc ... Ln *τινας ημερας* cum AE 137. c[scr] vg syr[sch] Chr[9,423] | *τη ιδια γυναικι* c. BC[2] al[20] cat (syr[p mg] ut[vid]) Amm[cat 380] Thphyl[b], item ℵ[a]A addito *αυτου* ... ς *τη γυναικι αυτου* cum ℵ*E al sat mu ... Gb Sz Ti nil nisi *τη γυναικι* c. C*HLP al fere[45] Chr | *χριστον ιησουν* (i. e. $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$, B $\overline{ιυ}$ pro $\overline{ιν}$) cum (et. Sz) ℵ*BEL 61. etc ... ς (= Sz) Ti *χριστον* tantum cum ℵ[c] et iam[vid a] C[vid]HP al plu syr[sch] ar[e] Thphyl[a]

25. *του κριματ. του μελλοντ.* cum ℵABEHLP etc ... Gb" *του μελλοντος κριματος* cum C 15. 31. 40. 73. 180. cat arm Chr[9,427 com]. Praeterea non addidimus *εσεσθαι* cum ℵABCE al[18] etc ... ς (= Gb Sz) Ti add *εσεσθαι* cum HLP al pler Chr

26. *αμα και* cum ℵABCEHLP etc ... ς (= Gb Sz) *αμα δε και* cum minusc vix mu cop Thphyl[b] | *υπο τ. παυλου* sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 68. 73. 81. 105. vg syr[utr] arm aeth[ro] ... ς (= Gb Sz) add *οπως λυση αυτον* cum HLP al pler cat cop aeth[pp]

πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 *Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείῳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη*
24, 1 *εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας,* 2 *ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς*
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 *αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν*
23, 15 ss *εἰς Ἰερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.*
4 *ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισα-*
24, 23 *ρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι·* 5 *οἱ οὖν ἐν ὑμῖν,*
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 *διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλεί-*

---

27. *χαριτα* (Gb′) c. ℵ*ABC 13. 25. 61. vg syr^{utr} cop. Item ℵ^{c}EL etc *χαριν* ... ϛ Ti *χαριτας* cum HP al pler cat arm Amm$^{cat\,380}$ Thphyl^a

XXV. 1. *τη επαρχειω* (ℵ* *-χιω*) cum ℵ*A ... ϛ Ln Ti *τη επαρχια* (B* *-χεια*) cum ℵ^{c}BCEHLP etc | *καισαριας* cum ℵE (quae scriptura alibi etiam plus auctoritatis habere solet) ... ϛ Ln Ti *-ρειας* cum ABCHLP etc

2. *τε* cum ℵABC al^7 vg syr^{sch} aeth Chr^{9,427} Thphyl^b ... ϛ *δε* cum EHLP al plu cop syr^p arm Thphyl^a | *οι αρχιερεις* (Gb′) cum ℵABCEL etc ... ϛ *ο αρχιερευς* cum HP al longe plu Thphyl^a

4. *εις καισαριαν* cum ℵAE, item Gb′ Ln Ti *εις καισαρειαν* cum BC 13. 40. 61. 73 ... ϛ *εν καισαρεια* cum HLP al pler cat Chr^{9,427}

5. *δυνατοι* post *εν υμιν* (ℵ *ημ.*) *φησιν* cum ℵABCE etc ... ϛ *δυνατοι εν υμ. φησιν* cum HLP al pler syr^p aeth^{utr} | *συνκαταβαντες* cum AB*CE ... ϛ Ln *συγκ-* cum B^{3}HLP al certe pler ... ℵ *καταβαντες* | *ατοπον* (sine *τουτω*) cum ℵABCE al^{13} vg cop arm Lcif^{6,193} ... ϛ Ti *τουτω* (sine *ατοπον*) cum HLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,428} Thphyl^a ... 31. 42. 57. 66** 68. 69. al^7 etc *τουτω ατοπον*, item al mu *ατοπον* ante *εν τω* conlocato ... 133. plane om, hinc Gb^{oo}

6. *ημερας* (ℵ post *πλει.*) *ου πλειους* (B *-ονας*) *οκτω η δεκα* cum ℵABC al fere^{20} e vg arm Lcif^{6,193} Thphyl^b. Item E^{gr} etc omisso *ου* (Gb+). Item omisso *οκτω* 18. 63. 76. 180. al$^{4\,scr}$. Praeterea 137. syr^{sch} et^p sah^{gb} aeth^{utr} confirmant *οκτω η δεκα* omissis *ου πλειους* ... ϛ (= Gb

ουσ ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ
ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομέ- 17
νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη- 18
κότεσ Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντεσ, ἃ οὐκ 24, 5 s
ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰσ τὸν 24. 12
νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰσ τὸ ἱερὸν οὔτε εἰσ Καίσαρά τι ἥμαρ-
τον. 9 ὁ Φῆστοσ δὲ θέλων τοῖσ Ἰουδαίοισ χάριν καταθέσθαι,
ἀποκριθεὶσ τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεισ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀναβὰσ ἐκεῖ 24, 27
περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἑστὼσ
ἐπὶ τοῦ βήματοσ Καίσαρόσ εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίουσ
οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεισ. 11 εἰ μὲν οὖν
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με
δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ 9. 16

Sz) *ημ. πλειουσ η δεκα* (omissis *ου* et *οκτω*) cum HLP al plu Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *καισαριαν* cum ℵAE 61. ... ς Ln Ti *-ρειαν* cum BCH LP etc

7. *περιεστησαν αυτον* (E etc *αυτω*) cum ℵABC(E)L etc ... ς Ti om *αυτον* cum HP al longe plu cop Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *αιτιωματα* cum ℵABCE HLP etc ... ς (= Gb Sz) *αιτιαματα* cum min mu | *καταφεροντεσ* idque sine additamento cum ℵABC 13. 40. 61. vg (*causas obiicientes*) arm^{zoh} etc ... ς *φεροντεσ κατα του παυλου* (Gb^{oo} *κα. τ. π.*) cum HP al pler cat syr^{p} Chr^{9,428} Thphyl^{utr}. Item L etc *φεροντ. κατ αυτου*

8. *του παυλου απολογουμενου* cum ℵABC al^{10} vg^{cle} syr^{p} cop arm aeth Thphyl^{b}. Item E am fu demid tol Lcif^{6,193} *του δε παυ. απολ.* ... ς *απολογουμενου αυτου* cum HP al pler Chr^{9,428}, item 15. 36. 100. 180. cat Thphyl^{a} *απολ. δε αυτου*

9. *θελων τοισ ιουδαιοισ* (Gb′) cum ℵABCE al^{9} cat am fu demid tol syr^{utr} cop arm Thphyl^{b} ... ς *τοισ ιουδαι. θελων* cum HLP al pler Chr^{9,428} Thphyl^{a} | *κριθηναι* cum ℵABCE 13. 17. 40. 45. 61. 68. 73. 105. e^{scr} Thphyl^{b} ... ς *κρινεσθαι* cum HLP al pler cat Chr Thphyl^{a}

10. *εστωσ επι τ. βημ. καισαροσ ειμι* cum ℵ*B 31. (sed B repetit *εστωσ* post *καισαροσ*); item cop *sto ante tribunal Caesaris* ... ς Ln Ti *επι τ. βη. καισ. εστωσ ειμι* cum ℵ^{c}ACEHLP (B vide ante) al pler cat Chr^{9,428} et^{431}, item vg etc *ad tribunal Caesaris sto* | *ηδικηκα* cum ℵB (61. *ἠδικηκώσ· καὶ σύ*) ... ς Ln Ti *ηδικησα* cum ACEHLP al fere omn cat Chr

11. *ουν* (Gb″) cum ℵABCE^{gr} 61. etc ... ς *γαρ* cum HLP al pler vg etc | *αυτοισ* cum ℵABEHP etc ... CL 15. 18. 36. 73. 105. 180. cat *τουτοισ*

23, 11 19, 21 Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα
ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ
24, 27 ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τις ἐστὶν καταλελειμ-
1. 2. 24 μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσό-
λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ
11 ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη-
5 γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολο-
γίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
6 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ
7 βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ
23, 29 26, 3 κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 19 ζη-
τήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν
καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.
9 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο

---

12. *συνλαλησας* cum ℵB*CE 61. ... ϛ Ln *συλλαλ.* cum AB^{3}HLP al pler

13. *καισαριαν* cum ℵAE ... ϛ Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP al certe pler | *ασπασαμενοι* cum ℵABE^{gr}HLP etc ... ϛ Ln Ti *ασπασομενοι* cum 61. al plu cat e (*salutandum Festum*) vg (*ad salutandum Festum*) syr^{utr} arm Chr^{9,428} Thphyl^{b}

15. *καταδικην* (Gb′) cum ℵABC al^{11} Bas$^{eth\,275}$, item vg *damnationem* ... ϛ Ti *δικην* (e *iudicium*) cum EHLP 16. al longe plu cat Chr^{9,429}

16. *τινα* et. Ath^{156} Bas$^{eth\,275}$ Chr^{9,429} ... Gb″ *τινι* cum c al^{4} | *ανθρωπον* sine additam cum ℵABCE etc ... ϛ (Gb^{00}) add *εις απωλειαν* cum HLP al pler cat syr^{sch} et^{p} c.* Chr^{9,429} Thphyl^{utr} | *τοπον τε* cum ℵACHLP al omn^{vid} etc ... BE^{gr} *τοπ. δε*

17. *αυτων* cum ℵAEHLP etc ... Gb^{0} Ti om cum B al^{9}

18. *εφερον* (Gb″) cum ℵABCEL 13. 40. 61. al^{10} cat ... ϛ *επεφερον* cum HP al pler Chr^{9,429} | *εγω υπενοουν* c. ℵABC 13. 31. 61. 180. Thphyl^{b}, item vg etc ... ϛ Ti *υπεν. εγω* cum EHLP al pler cat Chr Thphyl^{b} | *πονηραν* cum AC* al^{16} cat Thphyl^{b}, item vg (am *malam*, vg^{cle} fu demid tol *malum*) syr^{utr} arm aeth, item ℵ*C^{2} *πονηρα* ... ℵ^{c}BE 61. 100. 40^{lect} *πονηρων* ... ϛ Ti om cum HLP al longe plu cop Chr Thphyl^{a} :: *πονηραν* parum aptum videbatur, hinc alii mutarunt (*πονηρα*, *πονηρων*), alii abiecerunt.

20. *την περι* cum ℵABHP al plus^{30} Thphyl^{a}. Item 4. 16. 23. 37. 38. etc

πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 *τοῦ*
δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν τοῦ Σεβαστοῦ 27, 1
διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕωσ οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν
πρὸσ Καίσαρα. 22 *Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Φῆστον· ἐβουλόμην*
καὶ αὐτὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26

23 *Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντοσ τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆσ Βερνίκησ*
μετὰ πολλῆσ φαντασίασ, καὶ εἰσελθόντων εἰσ τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοισ καὶ ἀνδράσιν τοῖσ κατ᾽ ἐξοχὴν τῆσ πόλεωσ, καὶ κε-
λεύσαντοσ τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλοσ. 24 *καί φησιν ὁ Φῆστοσ·*
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντεσ οἱ συνπαρόντεσ ἡμῖν ἄνδρεσ, θεω- 15
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοισ καὶ ἐνθάδε, βοῶντεσ μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
κέτι. 25 *ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα-* 22, 22
χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα 23, 29 11

περι την ... ϛ Ln Ti *εισ την περι* cum CEL al plu Thphyl^{b} | *τουτων ζητησιν* (Gb'') cum ℵABCEL etc ... ϛ *τουτου ζητ.* cum HP al plu | *ιεροσολυμα* cum ℵABCEH al^{12} cat vg Thphyl^{b} ... ϛ *ιερουσαλημ* cum LP al pler Chr Thphyl^{a}

21. *αναπεμψω* (Gb'') c. ℵABCE 13. 31. 40. 61. 105. 137. al^{15} cat Thphyl^{b} ... ϛ *πεμψω* cum HLP al longe plu Chr^{9,429} Thphyl^{a}

22. *πρ. τον φηστον* sine *εφη* cum ℵAB 13. am fu ... ϛ add *εφη* cum CEHLP 61. etc | *αυριον* cum ℵAB vg cop ... ϛ praem *ο δε* cum CEHLP 61. al omn^{vid} cat (*ο δε φησιν· αυρ.*) etc

23. *χιλιαρχοισ* cum ℵABCE al^{12} ... ϛ (Gb^{00}) praem *τοισ* cum HLP al pler cat Chr^{9,436} | *τοισ κατ* (C *καθ*) *εξοχην* sine *ουσι* cum ℵABC 13. 27. 40. 61. 66** 105. Chr^{9,436} com etcat^{386} ... ϛ (Gb^{0}) add *ουσι* cum EHLP al pler cat syr^{p}

24. *συνπαροντεσ* cum ℵAB*CE ... ϛ Ln *συμπαρ.* cum B^{3}HLP al certe pler | *απαν* cum ℵABCE al^{18} ... ϛ *παν* cum HLP al pler Chr^{9,436} *ενετυχον* cum ℵACELP etc ... BH 25. 40. 105. *ενετυχεν* | *βοωντεσ* cum ℵAB 61., item *clamantes* am fu tol ... ϛ Ti *επιβοωντεσ* cum CEHLP al fere omn Chr^{9,436}, item vg^{cle} demid *acclamantes* | *αυτον ζην* (Gb') c. ℵA(B)CE 13. 31. 40. 61. 69. al$^{4\,scr}$ cat vg arm Chr^{9,440}com Thphyl^{b}; sed B* om *ζην* ... ϛ Ti *ζην αυτον* cum HLP al pler Chr^{9,436} Thphyl^{a}

25. *κατελαβομην* (Gb'') cum ℵ^{c}ABCE 8. 17. 40. 61. 68. 73. 105. vg cop syr^{sch} arm ... ϛ Ti *καταλαβομενοσ* cum ℵ*HLP al pler cat syr^{p} aeth^{pp} Chr^{9,437} | *αυτον* ante *θανατου* cum ABCE 13. 40. am fu demid tol ... ϛ post *θανατου* cum ℵHLP al pler cat vg^{cle} Chr^{9,436} ... 61. 73. plane om | *αυτου δε* (Gb') cum ℵABCE 13. 17. 40. 68. 73. 105. vg cop Thphyl^{b} ... ϛ *και αυτου δε* c. HLP al pler cat syr^{p} Chr^{9,436} Thphyl^{a}

πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλέσ τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ
προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπωσ τῆσ ἀνακρίσεωσ γενομένησ σχῶ τί γράψω· 26 ἄλογον γάρ
μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰσ κατ᾽ αὐτοῦ αἰτίασ σημᾶναι.

XXVI.

1 Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλοσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
3 μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίουσ ἐθῶν τε
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμωσ ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητοσ τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆσ γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοισ ἴσασι πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι, 5 προ-

---

25. *πεμπειν* sine *αυτον* cum ℵABC al[10] cat vg syr[sch] arm ... ς (Gb[oo]) add *αυτον* cum EHLP al pler cop syr[p] Chr Thphyl[utr]

26. *σχω* cum ℵBCHLP etc ... AE 61. 137. Thphyl[b] *εχω* | *τι γραψω* c. ℵABC etc ... ς *γραψαι* cum EHLP al pler cat Chr[9,437]

XXVI. 1. *περι* (Gb″) cum ℵACEH 5. 7. 13. 27. 29. 36. 61. 73. 80. 105. 137. 180. c[scr] cat arm ... ς *υπερ* cum BLP al pler Chr[9,437], item vg *pro temet ipso* (contra e *de te ipso*) | *εκτεινασ την χειρα* ante *απελογειτο* cum ℵABCE etc ... ς Ti post *απελογειτο* cum HLP al longe plu syr[p] Chr[9,437] Thphyl[a]

2. *επι σου μελλων σημερ. απολογεισθ.* cum ℵABC etc; item sed *απολογ. σημερ.* EHLP al[40] vg syr[p] etc ...... ς (= Gb Sz) *μελλων απολογεισθ. επι σου σημερον* cum minusc mu

3. *σε οντα* c. ℵ*C 31** 40. 73. 105. cat ... ς Ln Ti *οντα σε* c. ℵ[c]ABEHLP al pler Chr[9,437] | *ζητηματων* sine additam cum ℵ*BEHLP al pler vg (*maxime te sciente*) etc ... ℵ[c]AC etc add *επισταμενοσ* | *δεομαι* sine *σου* cum ℵABE al[10] cat vg syr[p] arm aeth[utr] ... ς (Gb[oo]) add *σου* cum CHLP al pler syr[sch] cop Chr[9,437]

4. *την εκ νεοτητοσ* cum ℵAC[2](E)LP al pler Chr ... Ti om *την* cum BC*H 3** 31. 56. 95* 98. cat | *εν τε* cum ℵABE[gr] 40. 12[lect] cat syr[sch] ar[e] ... ς om *τε* cum CHLP 13. 61. al pler vg syr[p] cop arm aeth Chr | *παντεσ οι* cum ℵAC[2]HLP etc ... Ti om *οι* cum BC*E al[12] Chr[9,438]

γινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκρι- 22, 3 Phil 3, 5
βεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκίας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 καὶ 23, 6 24, 15
νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν
ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ
ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον
κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα 8, 3. 9, 22, 4 s
ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία
πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς τε τῶν
ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξου-
σίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ
κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον
βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς
τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' 9, 3 ss 22, 6 ss
ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης
κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα
τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους·

5. *θρησκιας* (item Ln ed min) c. ℵCE ... ς Ln ed mai Ti *θρησκειας* cum AB HLP etc. Edidimus ubique -*σκια*, nec aliter Ln ed min

6. *εις τους* (Gb′) cum ℵABE al[7] ... ς *προς τους* c. CHLP al pler cat Chr :: cf 13, 32 | *ημων* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCE 61. al plus[35] cat vg syr utr cop etc ... ς Ti om cum HLP al longe plu Thphyl a

7. *εκτενεια* cum ℵBL etc ... Ti *εκτενια* cum ACEHP al[7] | *υπο* sine *των* cum ℵABCEHILP al longe plu cat arm edd Chr 9,438 Chron 442 ... ς (= Gb Sz) *υπο των* cum minusc mu arm edd | *βασιλευ* c. ℵBCEI etc ... ς *βασιλευ* (Gb°) *αγριππα* (Gb°°) idque ante *υπο ιουδαιων* cum HLP al plu syr p Chr 9,438. Item sed post *ιουδαιων* 3. 31. etc ... A 18. 36. cat plane om

8. Edd mu ut Wtst (non Mill) Gb Sz *τί; ἄπιστον*, atque sic E cat

10. *και πολλους τε* cum ℵACEI etc ... ς *και πολλους* cum BHLP al pler Chr 9,438 Thphyl a | *εν φυλακαις* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCEIL etc ... ς om *εν* c. HP al plu Chr

12. *εν οις* sine *και* cum ℵABCEI 13. 40. 61. 105. al[10] cat vg cop syr p arm aeth Thphyl b ... ς (Gb°°) Ti add *και* cum HLP etc | *της* cum ℵ* BCHLP al pler Chr 9,438 Thphyl b ... Ln om cum AEI (ℵ c puncta imposuit sed rursus abstersit) etc | *των αρχιερ.* cum ℵABEI etc, item vg syr sch cop arm ... ς Ti *παρα των αρχ.* cum CHLP al pler cat syr p aeth Chr Thphyl utr

14 *πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰσ τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν*
λέγουσαν πρόσ με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώ-
κεισ; σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. 15 *ἐγὼ δὲ εἶπα· τίσ εἶ,*
κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὃν σὺ διώκεισ. 16 *ἀλλὰ*
ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου· εἰσ τοῦτο γὰρ ὤφθην
σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδεσ ὧν τε
ὀφθήσομαί σοι, 17 *ἐξαιρούμενόσ σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν,*
εἰσ οὓσ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 *ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν, τοῦ*
ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότουσ εἰσ φῶσ καὶ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
20, 32 *τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖσ*
ἡγιασμένοισ πίστει τῇ εἰσ ἐμέ. 19 *ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ*
ἐγενόμην ἀπειθὴσ τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 *ἀλλὰ τοῖσ ἐν Δαμα-*
σκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοισ πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆσ Ἰου-

---

14. *παντ. τε* (Gb″) cum ℵABEI al[12] cat vg syr[utr] Thphyl[b] ... ς *παντ. δε* cum CHLP al pler cop Chr[9,439] Thphyl[a] | *ημων* cum ℵACEHILP etc ... Ln[ed min] om cum B d[scr] | *φωνην λεγουσαν προσ με* cum ℵABCI al[14] cat vg syr[utr] cop aeth[pp], item E etc *φωνησ λεγουσησ πρ. με.* Item H etc *φωνην λαλουσαν πρ. με*: ita Gb′ ... ς Ti *φωνην λαλουσαν προσ με και λεγουσαν* cum LP al longe plu Chr[9,439] Thphyl[a]

15. *ειπα* cum ABCEH al[12] Thphyl[b] ... ς *ειπον* c. ℵILP al pler cat Chr[9,439] Thphyl[a] | *ο δε κυριοσ* cum ℵABCEIL etc ... ς om *κυριοσ* cum HP al longe plu aeth[pp] Chr Thphyl[a]

16. *ειδεσ* (ACH *ιδεσ*, non item ℵBEILP etc) sine additam cum ℵAC[2]EHILP al pler vg cop aeth[pp] etc ... BC*[vid] 105. 137. 12[lect] syr[utr] arm Amb spir[2,700] Aug[trin 13(8,940)] add *με*

17. *και εκ των* cum ℵABE[gr]I 13. 25. 40. 61. k[scr] l[scr] fu Thphyl[b] ... ς Ti om *εκ* cum CHLP al longe plu cat e vg Chr[9,439] Thphyl[a]; item al[7] om *και εκ* | *εισ ουσ εγω* (Gb″) cum ℵABCEHILP etc ... ς *εισ ουσ νυν* cum minusc mu | *αποστελλω* cum ℵABELP[2] al longe plu vg (*mitto*) arm Chr[9,439], item C 17. *εξαποστελλω* ... HIP* etc *αποστελω*, item al mu *εξαποστελω* | *σε* post *αποστ.* (*εξαπ.*) cum ℵABCEI al plus[15] cat vg arm Thphyl[utr] ... ς ante pon cum HLP al longe plu Chr

18. *επιστρεψαι* cum ℵBCEIL al plu cat Clem[372] Thphyl[b] (e vg *ut convertantur*) ... AH etc *αποστρεψαι* ... P al[20] *υποστρεψαι* | *τησ εξουσιασ* cum ℵABHP al longe plu Clem[372] Chr Thphyl[a] ... CEL etc *απο τησ εξου.*

20. *πρωτον τε* cum ℵAB 25. 61. ... ς om *τε* cum EHLP al pler cat Chr *και ιεροσολ.* cum ℵBHLP al pler Chr[9,439] Thphyl[b] ... Ln *και εν ιερ.* (E *ιερουσαλημ*) c. AE al[10] | *πασαν* sine *εισ* cum ℵAB tol ... ς Ti *εισ*

δαίασ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ
τὸν θεόν, ἄξια τῆσ μετανοίασ ἔργα πράσσοντασ. 21 *ἕνεκα τούτων* 21, 27
με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσα-
σθαι. 22 *ἐπικουρίασ οὖν τυχὼν τῆσ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆσ ἡμέ-*
ρασ ταύτησ ἕστηκα μαρτυρόμενοσ μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν
ἐκτὸσ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ 24, 14
Μωϋσῆσ, 23 *εἰ παθητὸσ ὁ Χριστόσ, εἰ πρῶτοσ ἐξ ἀναστάσεωσ*
νεκρῶν φῶσ μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν.
24 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστοσ μεγάλῃ τῇ φωνῇ*
φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰσ μανίαν περι-
τρέπει. 25 *ὁ δὲ Παῦλοσ· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε,*
ἀλλὰ ἀληθείασ καὶ σωφροσύνησ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 *ἐπί-*
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύσ, πρὸσ ὃν καὶ παρρησιαζόμενοσ
λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ
ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 *πιστεύεισ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,*
τοῖσ προφήταισ; οἶδα ὅτι πιστεύεισ. 28 *ὁ δὲ Ἀγρίππασ πρὸσ τὸν*

πασαν cum EHLP al omn^{vid} cat Chr | *απηγγελλον* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABE 61. al sat mu^{vid} cat, item vg cop syr^{utr} cop arm aeth ... ς (non ς^{e} etc) *απαγγελλων* cum HLP al^{20} (qui notati sunt), al plus^{30} *απαγγελλω*

21. *ιουδαιοι* sine articulo c. ℵ*BL 13. 31. 61. 105. cat Chron^{442} Thphyl^{b} ... ς Ln Ti *οι ιουδ.* cum ℵ^{c}AEHP al pler Chr Thphyl^{a} | *οντα* cum ℵ* (*οντα με*) et^{c}E 13. 15. 17. 18. 25. al^{10} cat vg (*cum essem in templo*, ita et. e) Chron^{442} ... ς Ln Ti om cum ABHLP al longe plu Chr

22. *απο* cum ℵABE al^{12} Chron^{442} Thphyl^{b} ... ς *παρα* cum HLP al pler Chr^{9,439} Thphyl^{a} | *μαρτυρομενοσ* (Gb'') c. ℵABHLP etc Thphyl^{a} ... ς *μαρτυρουμενοσ* cum E al sat mu Thphyl^{b} | *μωυσησ* cum ℵHLP etc ... ς *μωσησ* cum ABE al plu. Praeterea cf alibi.

23. *τω τε* cum ℵABE^{gr}H 13. 40. 61. al^{25} Chr^{9,443} Thphyl^{b} ... ς om *τε* cum LP al longe plu cat Chron^{442} Thphyl^{a}. Nec exprim e vg etc

24. *φησιν* c. ℵABE 1. 13. 15. 17. 18. 40. 61. 68. 180. k^{scr} cat Thphyl^{utr} ... ς *εφη* cum HLP al pler

25. *ο δε παυλοσ* cum ℵABE al^{15} etc ... ς Ti *ο δε* cum HLP al pler syr^{p} Thphyl^{a} | *αλλα* cum ℵAELP al^{15} cat Chr^{9,440} ... ς *αλλ* cum BH al plu

26. *ου πειθ. ουθεν* cum ℵB; item 61. *ουθεν πειθομαι* ... ς *ου πειθ. ουδεν* cum HLP al pler Chr; item al^{20} *πειθομ. ουδεν, ουδεν πειθομαι* ... Ln *ου πειθομαι* cum ℵ^{c}AE 13. 32. 40. 42. 57** 68. 73. | *εστιν* cum ℵABE al longe plu Chr^{9,440} ... HLP al fere^{25} om

28. *πρ. τον παυλον* sine additam cum ℵAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105.

Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεισ Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 *ὁ δὲ Παῦ-*
λοσ· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ
ἀλλὰ καὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντάσ μου σήμερον γενέσθαι τοιούτουσ
ὁποῖοσ κἀγώ εἰμι, παρεκτὸσ τῶν δεσμῶν τούτων. 30 *ἀνέστη τε ὁ*
βασιλεὺσ καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖσ,
23, 9. 29 25, 25 31 *καὶ ἀναχωρήσαντεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ ὅτι οὐδὲν*
θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ. 32 *Ἀγρίπ-*
πασ δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ
εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

XXVII.

25, 12 1 *Ὡσ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶσ εἰσ τὴν Ἰταλίαν, παρεδί-*

---

137. vg (exc tol qui add *ait*) ... ς (Gb^{oo}) add *εφη* cum EHLP al pler etc | *πειθεισ* cum ℵBEHLP etc ... A *πειθη* | *ποιησαι* cum ℵAB 13. 17. 40. 61. syr$^{p\,mg}$ cop (*mihi persuades facere me*) (aeth^{pp} *introire facis*). Cf et. Cass^{207} *respondit quod eum cum celeritate vellet facere christianum* ... ς Ti *γενεσθαι* cum EHLP al pler cat vg (*suades me christianum fieri*, item e) syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Cyr$^{hr\,279}$ Chr^{9,440} *γενεσθαι* :: *ποιησαι* nequit emendatori aut librario tribui. Videtur autem scriptura quam probavimus ita explicanda, ut *ποιησαι* eodem quo *ωστε ποιησαι* sensu accipiatur. Nec aliter Cassiodorus explicuisse videtur.

29. *ο δε παυλοσ* sine additam cum ℵAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105. 137. vg syr^{p} ... ς (Gb^{oo}) add *ειπεν* cum HLP al pler etc | *ευξαμην* (P f^{scr} *ηυξ.*) cum ℵ*HLP al^{6} ... ς Ln Ti *ευξαιμην* cum ℵ^{c}AB al pl Chr | *μεγαλω* cum ℵAB 5. 13. 40. 61. 105. k^{scr} vg syr^{utr} (et$^{p\,mg}$ graece) cop ... ς *πολλω* cum HLP al pler cat Chr^{9,440}

30. *ανεστη τε* (13. etc *δε*) cum ℵAB 36. 61. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr^{sch} arm aeth^{pp} ar^{e} etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb'') *και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη* cum HLP al pler cat syr^{p} c.* | *συνκαθημενοι* cum ℵAB* ... ς Ln Ti *συγκ-* cum B^{3}HLP etc

31. *θανατου η δεσμ. αξιον* cum ℵB 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} vg (exc tol) ... A c^{scr} cat cop *αξιον θαν. η δεσμων* ... ς Ti *θαν. αξι. η δεσμ.* cum HLP al pler tol arm Chr^{9,447} | *τι* cum ℵA 13. 31. 40. 61. 68. k^{scr} vg (*nihil morte aut vinculis dignum quid*). Similiter cop ... ς Ln Ti om cum BHLP al pler Chr Thphyl^{utr}

32. *εδυνατο* cum ℵAB*HLP al plu ... Ln *ηδυνατο* cum B^{3} 31. 57. 95. 104. 105. 137. 180. al$^{3\,scr}$ cat Thphyl^{b} | *επεκεκλητο* cum ℵBHP 61. al plu cat Chr ... Ln Ti *επικεκλητο* cum AL al^{10} Thphyl^{utr}

XXVII. 1. *παρεδιδουν*: A 6. 8. 40. 69. a^{scr} demid (*tradidit*) syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{a} *παρεδιδου*, aeth^{pp} *traditus est* etc.

δουν τόν τε Παῦλον καί τινασ ἑτέρουσ δεσμώτασ ἑκατοντάρχῃ ὀνό-
ματι Ἰουλίῳ σπείρησ Σεβαστῆσ. 2 ἐπιβάντεσ δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτ-
τηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰσ τοὺσ κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπουσ, ἀνήχθημεν, 19, 29 20, 4 Col 4, 10
ὄντοσ σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοσ Θεσσαλονικέωσ· 3 τῇ τε
ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰσ Σιδῶνα, φιλανθρώπωσ τε ὁ Ἰούλιοσ τῷ
Παύλῳ χρησάμενοσ ἐπέτρεψεν πρὸσ τοὺσ φίλουσ πορευθέντι ἐπι-
μελείασ τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντεσ ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον
διὰ τὸ τοὺσ ἀνέμουσ εἶναι ἐναντίουσ, 5 τό τε πέλαγοσ τὸ κατὰ
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντεσ κατήλθαμεν εἰσ Μύρρα
τῆσ Λυκίασ. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν 28, 11
πλέον εἰσ τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖσ δὲ
ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰσ τόπον
τινὰ καλούμενον Καλοὺσ λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ ἦν Λασαία. 9 ἱκα-

---

2. *αδραμυττηνω* cum ℵB[3]HP 31. 40. 61. al pler cat etc ... AB* 16. *αδραμυντηνω*, 13. 68. *αδραμυντινω* | *μελλοντι* (Gb'') cum ℵAB 13. 14* 15. 18. 40. 60. 68. 69. 137. al plus[20] cat am etc ... ς *μελλοντεσ* c. HLP al plu vg (et. fu demid tol) Chr | *εισ τουσ* cum ℵAB al[10] etc ... ς Ti om *εισ* cum HLP al plu Chr[9,447] Thphyl[a]

3. *τουσ φιλουσ* cum ℵABHLP etc ... ς (et. ς[e] 1624. 1633. 1656. 1678 et Millii, non item Wtst Gb Sz) om *τουσ* cum minusc aliq? per errorem? | *πορευθεντι* cum ℵAB 5. 7. 13. 15. 36. 61. 68. 105. cat Thphyl[b] ... ς Ti *πορευθεντα* cum HLP al pler Chr[9,448] Thphyl[a]

5. *κατηλθαμεν* cum ℵA ... ς Ln *κατηλθομεν* cum BHLP al plu Chr[9,448] | *μυρρα* cum B (et syr[p mg gr] *μυρραν*, item *Myrra* Hier[8,102 vallars]. Cf et. sah ad 21, 1). Item ς Ti *μυρα* c. LP al pler cat Euthal[427] (*μυραν* ex[cdd2] et *μυρναν* ex[cd40.]) Chr[9,448] Thphyl[utr] ...... ℵA vg (et. Cass[208] Bed[154]) cop arm[mg] (in edd Amst. et Const.) *λυστραν* (A *λυστρα*). Item cdd ap Hier de locis Hebr[3,765] ...... 31. Bed[154] ex Gr (ita igitur E qui periit habuerat) Hier (l. l.) *σμυρναν*

6. *εκατονταρχησ* cum ℵAB 36. 61. 68. 105. 180. 12[lect] cat Thphyl[b] ... ς *-αρχοσ* cum HLP al pler Chr Thphyl[a]

8. *πολισ ην* cum ℵA 13. 69. a[scr] (* *πο. εστι*) ... ς Ln Ti *ην πολισ* cum BHLP al pler Chr[9,448] | *λασαια* (ℵ* 13[lect] *λασσ-*) cum ℵ*HLP al longe plu arm Chr; item Hier[3,702]; item Ti *λασεα* cum B 21. 31. 45. 61. 73. syr[p] aeth[pp] ... ℵ[c] *λαïσσα*. Idem nomen agnoscere videtur Hier [3,102], ubi ex actis affertur *Laïssa*. ... Ln *αλασσα* cum A 40. 96.. item syr[p mg] *alasa* ... vg (et. am fu demid) et „quidam" ap Hier[3,762] *Thalassa*

νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφαλοῦσ τοῦ πλοὸσ
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλοσ
10 *λέγων αὐτοῖσ· ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζη-*
μίασ οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ τῷ κυ-*
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖσ ὑπὸ Παύλου
λεγομένοισ. 12 *ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ ὑπάρχοντοσ πρὸσ παρα-*
χειμασίαν, οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπωσ
δύναιντο καταντήσαντεσ εἰσ Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆσ
Κρήτησ βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 *ὑποπνεύσαντοσ*
δὲ νότου δόξαντεσ τῆσ προθέσεωσ κεκρατηκέναι, ἄραντεσ ἆσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 *μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ᾽ αὐτῆσ*
ἄνεμοσ τυφωνικὸσ ὁ καλούμενοσ εὐρακύλων· 15 *συναρπασθέντοσ*
δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντεσ
ἐφερόμεθα. 16 *νησίον δέ τι ὑποδραμόντεσ καλούμενον Κλαῦδα*
ἰσχύσαμεν μόλισ περικρατεῖσ γενέσθαι τῆσ σκάφησ, 17 *ἣν ἄραντεσ*
βοηθείαισ ἐχρῶντο, ὑποζωννύντεσ τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ

---

10. *φορτιου* cum ℵABHLP 61. al longe plu cat Chr^{9,448} ,Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *φορτου* cum minusc non ita mu (2 ap Scri) Thphyl^{b}

11. *εκατονταρχησ* cum ℵABHLP 61. al^{50} cat Chr^{9,448} ... ς (= Gb Sz) *-αρχοσ* cum minusc mu | *μαλλον επειθετο* cum ℵAB etc ... ς *επειθ. μαλλ.* cum HLP al pler syr^{utr} Chr$^{9,448 txt}$ Thphyl^{a} | *υπο παυλου* cum ℵAB 61. ... ς Ti *υπ. του παυ.* cum HLP al pler cat Chr^{bis}

12. *πλειονεσ* cum ℵAB 17. 40. 61. 73. 105. ... ς Ti *πλειουσ* cum HLP al pler cat Chr^{9,449} | *εκειθεν* (et. Sz) cum ℵABL 13. 18. 40. 61. 68. 105. 180. al^{25} cat vg cop syr^{sch} arm ... ς (= Sz) Ti *κακειθεν* cum HP al longe plu syr^{p}

13. *ἆσσον*: hoc accentu 61. (et alii mu) ... ς$^{e 1633}$ Sz *Ἄσσον*, ς (item Chr^{ed} Thphyl^{ed}) *Ἄσσον* (contra ς$^{e 1624. 1656. 1678}$ *ἄσσον*, Gb *ἆσσον*)

14. *ευρακυλων* cum ℵAB* cop^{boett}, item sah^{griesb} *ευρακηλων*, cop^{wi} *ευτρακηλων*, vg (et. Cassiod^{208}) *euroaquilo*, arm *ευρακυκλων* ... ς Ti *ευροκλυδων* c. HLP al pler etc, item B^{3} 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb'')

16 *κλαυδα* cum ℵ* 13. 40. 61. 66^{mg} 105. 137. (item A *κλα* abscissis rell litteris) cop syr^{p} et syr$^{p\ mg\ graece}$ ar^{e} arm, item al^{3} *κλαυδαν*. Similiter ς Ti *κλαυδην* cum HLP al pler Chr, item Bed^{90} *Claude*. ...... Ln *καυδα* c. ℵ^{c}B vg (sed fu *quae vocatur Caudam*, tol Hier^{3,100} *Cauden*) | *μολισ* (40. *μογισ*) post *ισχυσαμεν* cum ℵAB 13. 31. 40. 61. 12^{lect} vg ... ς ante *ισχυ.* cum HLP al pler cat syr^{utr} aeth^{pp} cop Chr^{9,449}

εἰσ τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντεσ τὸ σκεῦοσ, οὕτωσ ἐφέροντο.
18 *σφοδρῶσ δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆσ ἐκβολὴν ἐποιοῦντο,*
19 *καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρεσ τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν·* 20 *μήτε*
δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονασ ἡμέρασ, χειμῶ-
νόσ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶσ πᾶσα τοῦ
σώζεσθαι ἡμᾶσ. 21 *πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε στα-* 21
θεὶσ ὁ Παῦλοσ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρ-
χήσαντάσ μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ Κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 *καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυ-*
μεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆσ οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 *παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ*
λατρεύω, ἄγγελοσ 24 *λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ* 23, 11 18, 9
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ τοὺσ πλέον-
τασ μετὰ σοῦ. 25 *διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ*
ὅτι οὕτωσ ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 *εἰσ νῆσον δέ* 28, 1
τινα δεῖ ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν.

27 *Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν*
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
άγειν τινὰ αὐτοῖσ χώραν. 28 *καὶ βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ εἴκοσι,*

---

18. *δε* cum ℵBCHLP etc ... A 25. s syr^{sch} aeth^{pp} *τε* (atque sic Ln$^{ed\ min}$)

19. *ερψαν* (ℵ 12^{lect}, B* *ερειψ.*, AB^{3}C etc *ερριψ.*, ut Gb″) cum ℵAB*et^{3}C al^{20} cat s vg arm ... ς Ti *ερριψαμεν* cum HLP al longe plu syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{9,449}

20. *ελπισ πασα* cum AB 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} s vg ... ς *πασα ελπ.* cum ℵCHP al pler cat Chr^{9,449}, item L etc *πασα η ελπ.*

21. *πολλησ τε* cum ℵABC etc ... ς *πολλ. δε* cum HLP al pler cat cop syr^{p} Chr^{9,449}

23. *ταυτη* (ℵ* *τηδε*) *τη νυκτι* (Gb″) cum ℵABCHLP al plus^{40} cat s vg arm Chr^{9,449} Thphyl^{a} ... ς *τη νυκτ. ταυτ.* cum minusc plu | *ειμι εγω* cum ℵAC^{2} 40. 68. 12^{lect} vg arm cop (*cuius ego sum ipse*) ... ς Ti om *εγω* c. BC*HLP 31. 61. al pler s Chr^{9,449} | *αγγελοσ* post *λατρευω* cum ℵABC 31. 40. 68. 105. 137. 180. cat ... ς ante *του θεου* cum HLP al pler s vg (item rell) Chr

27. *εγενετο* cum ℵBCHLP al fere omn cat Chr^{9,450} ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *επεγενετο* cum A 61. 68. vg (*supervenit*) | *προσαγειν* cum ℵ^{c}ACHLP al pler (40. *προσαγαγειν*) cat Chr^{9,450} Thphyl^{a} ... ℵ* *προαγαγειν*, 25. al^{2scr} Thphyl^{b} *προαγειν* ... B* *προσαχειν*, B^{3} *προσανεχειν* (atque sic Ln$^{ed\ min}$), 137. c^{scr} *προσεγγιζειν*

βραχὺ δὲ διαστήσαντεσ καὶ πάλιν βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ δεκα-
πέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖσ τόπουσ ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνησ ῥίψαντεσ ἀγκύρασ τέσσαρασ εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰσ τὴν θάλασσαν προφάσει ὡσ ἐκ πρῴρησ ἀγκύ-
ρασ μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖσ στρατιώταισ· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖσ σω-
θῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
τῆσ σκάφησ καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα
ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλοσ ἅπαντασ μεταλαβεῖν τρο-
ξπ φῆσ λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντεσ
ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ
1 Sam 14, 45 μεταλαβεῖν τροφῆσ· τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ ὑπάρ-

---

29. *τε* cum ABHLP etc ... ℵC 13. 61. 12^{lect} c^{scr} vg cop syr^{p} Thphyl^{a} *δε* | *μηπου* cum ℵBC 13. 25. 40. 61. 73. 105. c^{scr} Thphyl^{a} (sed *που* in ℵ suppl sive ipse* sive^{a}) ... Ln *μηπω* cum A ... ς *μηπωσ* cum HLP al pler cat Chr | *κατα* cum ℵABC 13. 25. 40. 61. 68. 105. c^{scr} Thphyl^{a} ... ς *εισ* cum HLP al pler cat Chr^{9,450} | *εκπεσωμεν* (ℵ *εμπ.*) cum ℵABCHLP al plus^{60} cat vg syr^{utr} cop ar^{e} Chr ... ς (= Gb Sz) *εκπεσωσιν* cum 61. al sat mu sah arm aeth^{pp} Thphyl^{utr} | *ευχοντο* cum B*ĆH 1. 3. 13^{lect} cat Chr^{9,450} ... ς Ln *ηυχοντο* cum ℵAB^{3}LP al pler Chr^{9,437}
30. *πρωρησ* (ℵ* *πλωρ.*) cum ℵ*et^{c}A 13. d^{scr} ... ς Ti *πρωρασ* cum BCHLP al pler cat Chr^{9,450} | *αγκυρασ* ante *μελλοντων* cum ABC 13. 31. 40. 61. 12^{lect} cat ... ς post *μελλ.* cum ℵHLP al pler am demid tol
31. *μεινωσιν εν τω πλοιω* cum ℵ^{c}ABCHLP etc ... ℵ* 38. 113. 137. 12^{lect} c^{scr} h^{scr} vg syr^{utr} Thphyl^{a} *εν τω πλοι. μεινωσιν*
32. *απεκοψαν* ante *οι στρατιωτ.* cum ℵABC al^{7} vg syr^{utr} Thphyl^{a} ... ς post *οι στρατ.* cum HLP al pler sah cop arm Chr^{9,450} Thphyl^{b}
33. *εμελλεν* c. ℵAH al longe plu ... Ln Ti *ημελλ.* cum BCLP 13. 61. al^{15} cat Thphyl^{a} | *ημερα* (Chr^{9,450} Thphyl^{b} *-ραν*) ante *εμελλ.* (*ημελλ.*) cum ℵABC 13. 40. 61. cat vg ... ς Ti post *εμ.* (*ημ.*) c. HLP al pler syr^{utr} arm Chr Thphyl^{utr} | *μηθεν* cum ℵAB (ℵ^{c} *δ* pro *θ* substituerat, sed restituit *θ*) ... ς *μηδεν* cum CHLP etc | *προσλαβομενοι* cum ℵBCHLP^{2} (P* *προσλαμβομενοι*) al pler cat Chr ... Ln *προσλαμβανομενοι* cum A 40. 12^{lect}
34. *μεταλαβειν* cum ℵABC al plus^{35} cat Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *προσλαβειν* c. HLP al longe plu Thphyl^{a} | *υμετερασ* cum ℵBCH 61. al longe plu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{pp} Chr

χει· οὐδενὸσ γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται. 35 εἴπασ Lc 21, 18
δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων
καὶ κλάσασ ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντεσ καὶ
αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆσ. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ
πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντεσ δὲ τροφῆσ ἐκού-
φιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰσ τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε
δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατε-
νόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰσ ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον. 40 καὶ τὰσ ἀγκύρασ περιελόντεσ εἴων εἰσ τὴν θάλασσαν,
ἅμα ἀνέντεσ τὰσ ζευκτηρίασ τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντεσ τὸν
ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰσ τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντεσ
δὲ εἰσ τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα
ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτοσ, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆσ βίασ.
42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺσ δεσμώτασ ἀπο-
κτείνωσιν, μή τισ ἐκκολυμβήσασ διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ

Thphyl[a] ... ALP etc ημετερασ | ουδενοσ cum ℵBCHLP rell omn cat Chr ... Ln ουθενοσ cum A | απο τησ cum ABC 13. 25. 36. 40. 61. 81. 137. 180. cat ... ς εκ τησ c. ℵHLP al pler Thphyl[utr] | απολειται cum ℵABC al[11] cat vg syr[sch] cop arm aeth[pp] ar[e] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') πεσειται c. HLP al pler sah syr[p] Chr[9,450]

35. ειπασ cum ℵABC 24. ... ς ειπων cum HLP 61. al pler cat Bas[eth 275]

37. ημεθα cum ℵAB 40. 61. ... ς ημεν cum CHLP al pler cat Chr[9,450] εν τω πλοιω post ψυχαι cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. k[scr] cat vg cop arm ... ς ante αι πασαι ψυχαι cum HLP al pler syr[utr]

39. εβουλευοντο cum ℵBC al[14] cat vg (*cogitabant*) syr[utr] cop arm ... A 40. 61. 95. 8[pe] aeth[pp] εβουλοντο ... ς Ti εβουλευσαντο cum HLP al longe plu Chr[9,450] | δυναιντο cum ℵAB 13. 31* 61. al vix mu vg (*si possent*) syr[p] Thphyl[utr] ... Gb' Ti δυνατον cum CHLP al plus[60] cat arm Chr[9,450]

40. αρτεμωνα c. ℵABCH 3. 4. 31** 42. 95. 96** 98** 99. 105. 177. a[7scr] al aliq cat ... ς αρτεμονα cum LP al plu Chr[9,450]

41. επεκειλαν cum ℵAB*C 13. 40. 61. 73. ... ς εποκειλαν c. B[3]LP al pler cat Chr[9,450], item H 8[pe] εποκιλαν | εμεινεν cum ℵBCLP al pler Chr [9,435 sic] ... Ln εμενεν cum AH 38. 113. 98. c[scr] h[scr] cat, item *manebat* vg | υπο (et. ℵ[c], ℵ[a] 25. k[scr] απο) τησ βιασ sine additam cum ℵ*AB ... ς add των κυματων cum ℵ[c]CHLP al omn[vid] cat syr[utr] cop aeth[pp] Chr[9,435 sic]; item vg *a vi maris*

42. διαφυγη c. ℵABCHL (-γει)P 61. al plus[60] cat Chr[9,435 sic] ... ς (= Gb Sz) διαφυγοι cum 31. k[scr] al mu

43. εκατονταρχησ c. ℵABC etc ... ς -αρχοσ cum HLP al pler etc

*βουλόμενοσ διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺσ τοῦ βουλήμα-
τοσ, ἐκέλευσέν τε τοὺσ δυναμένουσ κολυμβᾶν ἀπορίψαντασ πρώ-
τουσ ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι,* 44 *καὶ τοὺσ λοιποὺσ οὓσ μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓσ δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτωσ ἐγένετο πάντασ
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.*

XXVIII.

27, 26. 39 1 *Καὶ διασωθέντεσ τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσοσ κα-
λεῖται.* 2 *οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-
πίαν ἡμῖν· ἅψαντεσ γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντασ ἡμᾶσ διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχοσ.* 3 *συστρέψαντοσ δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθοσ καὶ ἐπιθέντοσ ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆσ θέρμησ ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ.*
4 *ὡσ δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆσ χειρὸσ
αὐτοῦ, πρὸσ ἀλλήλουσ ἔλεγον· πάντωσ φονεύσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ*

---

43. *αποριψαντασ* cum ℵC ... ς Ln Ti *απορριψ.* c. ABHLP etc | *επι την γην* cum ABCHLP etc ... ℵ 137. c^{scr} *επι τησ γησ*

XXVIII. 1. *επεγνωμεν* cum ℵABC* 13. 61. 68. 137. 8^{pe} c^{scr*} vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} ar^{e} ... ς *επεγνωσαν* cum C^{3mg} HLP al pler cat Chr$^{9,485 sic}$ | *μελιτη* cum ℵAB^{3}(et iam^{2} ut^{vid}) CHL (P *μελητη*) al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Chr$^{9,485 sic}$; item vg^{cle} tol *Melita* ... B* 12^{lect} syr$^{p\ mg\ graece}$ arm *μελιτηνη*

2. *οι τε* cum ABC al^{9} syr^{utr} aeth^{pp} Thphyl^{a} ... ς *οι δε* cum ℵHLP al pler cat vg cop arm Chr$^{9,440 sic}$ | *παρειχαν* cum ℵAB ... ς *παρειχον* cum CHLP 13. 61. al omn^{vid} | *αψαντεσ* cum ℵABC 13. 40. 61. 68. 105. c^{scr} ... ς Ti *αναψαντεσ* cum HLP al pler cat Chr$^{9,440 sic\ ter}$ | *προσ-ελαβοντο* c. ℵ^{c}ABCHLP etc ... ℵ* 137. c^{scr} *προσανελαμβανον*. Habet vg (et. am fu demid tol) *reficiebant*, ad quod Bed$^{retr\ 155}$: „in Graeco scriptum est *recipiebant nos omnes*“

3. *τι* cum ℵ (adscripsit ipse*) ABC 13. 25. 40. 61 (*τὶ*, ex incuria) 81. 103. 105. vg Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler cat am syr^{utr} arm Chr$^{9,440 sic}$ Thphyl^{a} | *απο* (Gb') cum ℵABCHLP 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b}, item vg *a calore* ... ς *εκ* cum minusc plu Chr Thphyl^{a} | *εξελθουσα* (et. ς Gb Ln) cum ℵABC 61. etc ... Gb' Sz Ti *διεξελθουσα* cum HLP al^{45} | *καθηψεν* cum ℵABHLP etc ... Gb' *καθηψατο* cum C 15. 18. 40. 137. al plus^{20} Chr

4. *ειδον* (AC *ιδον*) cum ℵACHLP al omn^{vid} ... Ti *ειδαν* cum B | *προσ*

οὗτοσ, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆσ θαλάσσησ ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 *ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξασ τὸ θηρίον εἰσ τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν*
κακόν· 6 *οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα-*
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεω-
ρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰσ αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον
αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 *Ἐν δὲ τοῖσ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν*
χωρία τῷ πρώτῳ τῆσ νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃσ ἀναδεξάμενοσ
ἡμᾶσ τρεῖσ ἡμέρασ φιλοφρόνωσ ἐξένισεν. 8 *ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα*
τοῦ Ποπλίου πυρετοῖσ καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι,
πρὸσ ὃν ὁ Παῦλοσ εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενοσ, ἐπιθεὶσ τὰσ
χεῖρασ αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 *τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ*
οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντεσ ἀσθενείασ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο,
10 *οἳ καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ ἐπέθεντο*
τὰ πρὸσ τὰσ χρείασ.

11 *Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-*
κότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροισ. 12 *καὶ*
καταχθέντεσ εἰσ Συρακούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, 13 *ὅθεν*
περιελθόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν

αλληλ. ελεγον cum ℵABC 13. 31. 40. 68. 105. 137. 12^{lect} c^{scr} cat vg syr^{p} Thphyl^{utr} ... ς *ελεγ. πρ. αλληλ.* cum HLP al pler cop arm Chr

5. *αποτιναξασ* cum ℵBP 31. a^{scr} al sat mu Thphyl^{a} ... Gb' Sz Ti *αποτιναξαμενοσ* cum AHL al^{45} cat etc

6. *εμπιπρασθαι* cum ℵ* 27. 29. 40. 66** 98^{mg} 105. (primi^{3} *εμπιμπρ.*) ... A al^{5} *πιπρασθαι* ... ς Ln Ti *πιμπρασθαι* cum ℵ^{c}BHLP al longe plu cat Chr$^{9,441\ sic}$ | *μεταβαλλομενοι* (et. Ln ex errore de B) cum ℵHL al pler Chr$^{9,441\ sic}$, item *convertentes se* vg ... Ti *μεταβαλομενοι* cum AEP 29. 35. 40. 45. 61. 104. al$^{2\ scr}$ | *αυτον ειναι θεον* cum ℵB 61. 68. vg (*eum esse deum*) Thphyl^{b} ... A *ειναι αυτον θεον*, 13. etc *αυτον θεον ειναι* ... ς *θεον αυτον ειναι* cum HLP al longe plu arm Chr

8. *δυσεντεριω* cum ℵABHLP 3. 21. 28. 31. 33. 101* 106. ... ς *δυσεντερια* cum 61. al pler cat Chr$^{9,441\ sic}$

9. *δε* cum ℵABI al^{15} etc ... ς *ουν* cum HLP al longe plu cat Thphyl^{utr} | *εν τη νησω* ante *εχοντεσ* cum ℵABI 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} k^{scr} vg cop ... ς post *εχοντ. ασθενειασ* pon cum HLP al pler cat syr^{p}

10. *πρ. τασ χρειασ* cum ℵABI 13. 40. 103. 105. 137., item syr^{p} *quae ad usus* ... ς *πρ. την χρειαν* cum HLP 61. al pler

12. *ημερασ τρεισ* cum ℵAHILP etc ... Ln *ημεραισ τρισιν* c. B (vg *triduo*)

ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ Ποτιόλουσ, 14 οὗ εὑρόν-
τεσ ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά·
καὶ οὕτωσ εἰσ τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου
φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ Παῦλοσ εὐχαριστήσας
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.
30 16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντας τῶν
Ἰουδαίων πρώτουσ· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐγώ, ἄνδρεσ ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσασ τῷ λαῷ ἢ τοῖσ ἔθεσι
26, 8 τοῖσ πατρῴοισ, δέσμιοσ ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰσ τὰσ χεῖ-
25, 25 ρασ τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινεσ ἀνακρίναντέσ με ἐβούλοντο ἀπο-
λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,

---

14. *παρ αυτοισ* cum ℵABI al^{18} cat Thphyl^{b} ... ς Ti *επ αυτοισ* cum HLP al longe plu Chr$^{9,441 sic}$ Thphyl^{a} | *εισ* (H om) *την ρωμην* cum ℵB HLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} ... Ln om *την* c. AI al^{11} Thphyl^{b}. Posuimus ante *ηλθ.* cum ℵBHLP al pler cat syr^{p} arm Chr Thphyl^{a} ... Ln post *ηλθ.* pon cum AI al^{11} vg syr^{sch} cop | *ηλθαμεν* cum ℵAB ... ς *ηλθομεν* cum HIP etc

15. *ηλθαν* cum ℵBI ... Ln *ηλθον* cum A 17. 25. 40. 61. 12^{lect} 8^{pe} ... ς *εξηλθον* c. HLP al pler cat | *αχρι* cum ℵAB 13. 61. ... ς Ln *αχρισ* c. HILP al pler cat Chr | *ελαβε* cum ℵ*ABL etc ... Ti *ελαβεν* c. ℵ^{c}HIP etc

16. *εισηλθομεν* (Ti *-αμεν* cum A, ℵB rell *-ομεν*, I non liquet) cum ℵ(A)BI etc ... ς *ηλθομεν* c. LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syr^{p} Chr $^{9,442 sic}$. Item H *ηλθον* | *εισ την ρωμην* cum ℵ*L al^{5} ... ς Ln Ti om *την* cum ℵ^{c}ABHIP al pler | *επετραπη τω παυλω* (Gb″) cum ℵABI 13 (e spatio) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syr$^{p\ txt}$ cop arm ar^{e} Chr$^{9,442 sic}$ ... ς *ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη* (HLP al^{25} *-ρχω*), *τω δε παυλω επετραπη* c. HLP al pler cat Thphyl^{utr}, item syr^{p} c.* *ο εκατ. παρεδ. τουσ δεσμ. τω στρατ.* add ante *επετρ. τω παυλ.*

17. *συνκαλ-* cum ℵAB*I ... ς Ln *συγκαλ-* cum B^{3}HLP etc | *αυτον* cum ℵABI 13. al^{12} cat vg cop syr^{p} arm ... ς (= Gb Sz) *τον παυλον* cum HLP al pler syr^{sch} aeth^{pp} Chr$^{9,443 sic}$ | *εγω* ante *ανδρ. αδελφοι* cum ℵABI al^{12} vg cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς post *ανδρ. αδελφ.* cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr$^{9,443 sic}$ Thphyl^{a}

18. *εβουλοντο* c. ℵAB al pler cat Chr$^{9,443 sic}$ ... HLP 31. 95. 137. *ηβουλοντο*. Praeterea ℵ* (^{c} delet) 177. add *με*, similiterque vg

οὐχ ὡσ τοῦ ἔθνουσ μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 ***διὰ ταύτην οὖν*** 15, 11
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶσ ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 ***οἱ δὲ*** 26, 6. 7
πρὸσ αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖσ οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆσ Ἰουδαίασ, οὔτε παραγενόμενόσ τισ τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ***ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι***
ἃ φρονεῖσ· περὶ μὲν γὰρ τῆσ αἱρέσεωσ ταύτησ γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ***ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον***
πρὸσ αὐτὸν εἰσ τὴν ξενίαν πλείονεσ, οἷσ ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενοσ
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺσ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕωσ ἑσπέρασ.
24 ***καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖσ λεγομένοισ, οἱ δὲ ἠπίστουν·*** 25 ***ἀσύμ-***
φωνοί τε ὄντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ ἀπελύοντο εἰπόντοσ τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἠσαίου τοῦ Es 6, 9 s
προφήτου πρὸσ τοὺσ πατέρασ ὑμῶν 26 ***λέγων· πορεύθητι πρὸσ*** Mt 13, 14 s
τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ Io 12, 40

---

19. *κατηγορειν* cum ℵAB 13. 25. 40. 61. 68. 105. 12[lect] ... ς *κατηγορη-σαι* cum HLP al pler cat Chr[9,448 sic]

20. *ειυεκεν* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *ενεκεν* cum ℵ[c]BHLP etc

21. *ειπαν* cum ℵABH etc ... ς *ειπον* cum L al pler | *περι* (ℵ *κατα*) *σου* ante *εδεξαμεθα* cum ℵBHL 31. 61. al pler cat syr[utr] Chr[9,449 sic] Euthal[p] Thphyl[a] ... Ln Ti post *εδεξαμ.* cum AP[vid] 13. 103. 105 vg aeth[pp] (cop post *ιουδαιασ*) Thphyl[b]

22. *ακουσαι* (13. om) post *παρα σου* c. AB(H)P al pler vg Chr[9,449 sic] ... ℵL al[7] ante *παρ. σου* pon | *ημιν εστιν* cum ℵAB 13. al[8] k[scr] cat Ps-Ath[2,362] Thphyl[b] ... ς Ti *εστιν ημιν* c. HLP al pler s vg Chr[9,449 sic] Thphyl[a]

23. *ηλθον* (A -*αν*) cum (Gb′) ℵAB al[13] cat ... ς Ti *ηκον* cum HLP al pler Chr[9,449 sic] | *περι του ιυ* cum ℵABH al[20] cat s vg cop syr[utr] arm ... ς (Gb[oo]) praem *τα* cum L 31. al plu Chr[9,449 sic] | *μωυσεωσ* cum ℵBL al[15] ... ς *μωσεωσ* cum AH 31. al plu Thphyl[b]

25. *τε* cum ℵ* 18. 36. 40. cat vg syr[sch] ... ς Ln Ti *δε* cum ℵ[c]ABHLP al pler syr[p] cop Chr[9,449 sic] | *υμων* cum ℵAB al[16] vg[cod] (ap Gb) syr[sch] (syr[p] om) Ath[int 780] Did[trin 1,19] etc ... ς *ημων* cum HLP al longe plu cat s vg cop arm aeth[pp] Chr[9,449 sic]

26. *λεγων* cum ℵBLP al[18] ... ς Ln *λεγον* cum AH al longe plu cat Bas[1,518] | *ειπον* cum ℵABEHLP al[50] ... ς (= Gb) *ειπε* cum minusc mu *ακουσετε* cum ℵBHLP al plu cat ... AE 13. 25. al[10] Thphyl[a] *ακουσητε*

*βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ
ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ*
13, 46 *ἰάσομαι αὐτούσ. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖσ ἔθνεσιν ἀπ-
εστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.*
16 *30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ-
χετο πάντασ τοὺσ εἰσπορευομένουσ πρὸσ αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ
πάσησ παρρησίασ ἀκωλύτωσ.*

---

26. *βλεψετε* cum ℵ*BLP al plu cat Bas^{1,301} Chr Thphyl^{b} ... ℵ^{c}AEH al^{10} Thphyl^{a} *βλεψητε*

27. *ωσιν* sine *αυτων* cum BEHLP al pler cat s vg (et. am fu demid) cop syr^{p} Chr$^{9,449\,sic}$ ... ℵA 13. al^{10} tol syr^{sch} arm aeth^{pp} Ath^{int780} etc add *αυτων* | *επιστρεψωσιν* cum ℵBHLP al pler Chr Thphyl^{b} ... AE 61. Thphyl^{a} *επιστρεψουσιν* | *ιασομαι* (Gb′) cum ℵABHLP al fere^{35} Sev^{cat418} Thphyl^{utr} ... ς Ln *ιασωμαι* c. E (e *et sanem*) 61. al sat mu cat Chr$^{9,449\,sic}$

28. *τουτο το* cum ℵ*AB 13. al^{10} e vg syr^{utr} aeth^{pp} ... ς om *τουτο* cum ℵ^{c}E^{gr}HLP al pler tol arm

29. Hunc versum ς (sed Gb^{oo}) sic habet: *Και ταυτα αυτου ειποντοσ απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντεσ εν εαυτοισ συζητησιν,* cum HLP al pler cat vg^{cle} syr^{p} c.* arm^{usc} etc ... omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 1^{lect} s (e spatio) am fu demid 96^{lat} syr$^{cdd\,pl}$ et^{cdd} cop ar^{e} arm^{zoh} aeth^{pp}

30. *ενεμεινεν* cum ℵ*B 13. 61. 137. 156. c^{scr} *επεμεινεν* ... ς Ln *εμεινεν* cum ℵ^{c}AEHLP al pler cat | *δε* (3. etc *ουν*) sine additam cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 142. 12^{lect} c^{scr} vg cop syr$^{p\,txt}$ arm ... ς (= Gb Sz) add *ο παυλοσ* cum HLP al pler cat tol syr^{sch} et^{p} c.* aeth^{pp} Chr

31. *ιησου* cum ℵ* 33. 99. 101. 104. c^{scr} syr^{p} ... ς Ln Ti *ιησου* $\overline{\chi\upsilon}$ cum ℵ^{c}ABEHLP al pler vg etc

Subscriptiones: ℵB *πραξεισ αποστολων* (ceterum et. in B marginibus per totum librum nil nisi *πραξεισ*) ... 61. *πραξεισ των αποστολων* ... AE HL 1. 101. 126. a^{scr} al mu *πραξεισ των αγιων αποστολων*, item P *επληρωθησαν αι πραξεισ των αγιων αποστολων* ... minusc mu (ut 5 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *exp. actus apostolorum*, am demid *explicit liber actuum apostolorum.* Praeterea numerantur sectiones: in B duplices, antiquiores *λς′*, recentiores *ξθ′*; in am LXX, in fu LXXIIII.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώ-
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς πε- 1 Pe 1, 6. 7
ριπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως Ro 5, 3 s
κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς
καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, Mt 21, 21
μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσ-
σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκα-
τάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς
ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει
αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ 1 Pe 1, 24
ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος Es 40, 6 s

---

Ad Iacobi epistulam haec notanda sunt: ℵ nihil inscriptum habet (subscriptum *επιστολη ιακωβου*). In A et C abscissus est titulus (sed A subscriptum habet *ιακωβου επιστολη*, C hiat in fine). BK *ιακωβου επιστολη*, quemadmodum etiam Gb Sz Ln Ti ediderunt. ... P 1^{scr} habet *ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη* (ac similiter $ς^{e}$ *ιακωβου του αποστολ. επιστ. καθολικη*) ... am *incipit epistula iacobi*, fu *exp. capit. sci. iacobi inc. ipsa epistula*; ff *incipit epistola iacobi feliciter*

I. 3. *της πιστεως* cum ℵAB*CKLP al fere omn $cat^{2\,txt}$ $et^{3\,com}$ s vg syr^{sch} cop arm aeth $Thphyl^{822}$ $Aug^{serm\,160}$ Bed^{160} ... B^{3} 81. ff syr^{p} om

7. *λημψεται* cum ℵABC² ... ς *ληψ.* cum KLP etc. Item versu 12, nisi quod C *ληψ.* confirmat | *τι* cum ABC²KLP al pler ff vg etc ... ℵC^{*vid} 36. 100. cat om

αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο·
οὕτωσ καὶ ὁ πλούσιοσ ἐν ταῖσ πορείαισ αὐτοῦ μαρανθήσεται.
5, 11 12 Μακάριοσ ἀνὴρ ὃσ ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμοσ γενό-
2 Ti 4, 8 μενοσ λήμψεται τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγα-
πῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶσ πειραζόμενοσ λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πει-
1 Co 10, 13 ράζομαι. ὁ γὰρ θεὸσ ἀπείραστόσ ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸσ
οὐδένα. 14 ἕκαστοσ δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἐξελ-
κόμενοσ καὶ δελεαζόμενοσ· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει
Ro 6, 23 ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσισ
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ
τοῦ πατρὸσ τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆσ
Ro 8, 23 ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶσ ἀπεκύησεν ἡμᾶσ λόγῳ ἀληθείασ, εἰσ
τὸ εἶναι ἡμᾶσ ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶσ ἄνθρωποσ ταχὺσ
εἰσ τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺσ εἰσ τὸ λαλῆσαι, βραδὺσ εἰσ ὀργήν· 20 ὀργὴ
1 Pe 2, 1 γὰρ ἀνδρὸσ δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίασ ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν
ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. 22 γίνεσθε
δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούσ.

---

11. τ. πορειαισ cum BCLP etc (vg *in itineribus suis*, ff *in actu suo*) ... ℵA 40. 89. 97. (al^{vid}) Thphyl τ. ποριαισ

12. ανηρ cum ℵBCKLP etc ... A 70. 104. ανθρωποσ | επηγγειλατο sine additam cum ℵAB a^{scr*} ff arm (exc$^{ed\ ven}$) ... ς (Gb^{0}) add ο (c 117. Dam^{paris} sub υ om) κυριοσ cum (C)KLP al pler cat syr^{p} arm^{ven} Dam^{paris} (sub υ) Thphyl Oec

13. θεου c. ℵABCKLP etc ... ς (= Gb Sz) του θεου c. minusc non ita mu

18. αυτου cum ℵ*BKL al fere omn cat ... Ti εαυτου cum ℵ^{c}ACP 105.

19. ιστε cum ℵ^{c} (et* ιστω) ABC 73. 83. ff vg (et. Bed^{166}) cop arm syr$^{p\ mg}$ (ff cop syr$^{p\ mg}$ arm *scitote*, vg *scitis*). Praeterea A add δε ... 42. 47. om ... ς (sed Gb' ιστε) Ti ωστε cum KLP al pler cat syr$^{p\ txt}$ (*itaque*; sed videtur et. syr^{sch} agnoscere) Thphyl Oec | εστω δε cum ℵBCP* 83. m^{64} ff vg cop; similiter A (antea ιστε δε) και εστω ... ς Ti εστω absque coniunctione cum KLP^{2} al pler cat syr^{utr} arm aeth Thphyl Oec

20. ουκ εργαζεται cum ℵABC^{3} al^{12} ... ς Ti ου κατεργαζετ. cum C*KLP al pler cat etc

22. μονον ante ακροαται cum ℵACKLP al fere omn cat ... Ln Ti post ακροαται cum B a^{scr} Thphyl ff vg, nec aliter syr^{utr} cop arm aeth

23 ὅτι εἴ τισ ἀκροατὴσ λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητήσ, οὗτοσ ἔοικεν Mt 7, 26
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆσ γενέσεωσ αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέωσ ἐπελάθετο
ὁποῖοσ ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψασ εἰσ νόμον τέλειον τὸν τῆσ ἐλευ-
θερίασ καὶ παραμείνασ, οὐκ ἀκροατὴσ ἐπιλησμονῆσ γενόμενοσ
ἀλλὰ ποιητὴσ ἔργου, οὗτοσ μακάριοσ ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 εἴ τισ δοκεῖ θρησκὸσ εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ
ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιοσ ἡ θρησκία. 27 θρη-
σκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντοσ παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺσ καὶ χήρασ ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον
ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαισ ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆσ δόξησ. 2 ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰσ
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιοσ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ

---

25. ουκ ακροατησ sine ουτοσ cum ℵABC 13. 29. 68. 73. ff vg (et. Aug Cass Bed) syr[sch] cop ar[e] ... ς (sed Gb[0]) Ti praem ουτοσ cum KLP al pler cat syr[p] arm Thphyl Oec

26. ει sine copula cum ℵABKL al fere omn cat[9] (et[txt] et[com]) syr[p] arm Thphyl Oec ... Ln ει δε c. CP 13. 31. ff vg (et. Bed[169]) cop | θρησκ. ειναι sine additam cum ℵABCP h 27. 29. 66** 68. 73. m[64] ff vg (et. Bed[169]) cop syr[utr] arm aeth Antioch[1079] ... ς (= Gb Sz) add εν υμιν cum KL al pler cat Cyr[ioh 295] Thphyl Oec | γλωσσαν αυτου cum ℵAC KL al fere omn cat Cyr[ioh 295] ... Ti γλ. εαυτου cum BP al[2] | αλλα c. ℵABCLP al mu Cyr[ioh] Oec ... ς αλλ cum K[sil] al longe plu Antioch[1079] Thphyl | καρδι. αυτου cum ℵAKLP al pler cat Cyr[ioh] Oec ... Ln Ti καρδι. εαυτου cum BC 4. k[scr] Thphyl | θρησκια cum ℵ (item Ln[ed min] ex sententia editoris sine teste) ... ς Ln[ed mai] Ti θρησκεια cum ABC K[sil]LP etc

27. θρησκια (cum ℵ f[scr], item Ln[ed min]; ς Ln[ed mai] Ti -σκεια, ut v. 26) sine copula cum ℵBCKLP etc ... A 70. 83. 123. syr[sch] add γαρ, item δε legitur | θεω cum ℵ*C[2]KL al plus[50] ... ς (Gb[00]) Ln τω θεω cum ℵ[c]A BC*P al plu

II. 1. προσωποληημψιαισ cum ℵABC ... ς -ληψιαισ cum KLP etc

2. εισ συναγωγην cum ℵ*BC c[scr] ... ς Ti εισ την συναγ. cum ℵ[c]AKLP etc

δὲ καὶ πτωχὸσ ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 *καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο-*
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶσ,
καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
μου, 4 *οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖσ καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν*
πονηρῶν;

5 *Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸσ ἐξελέξατο*
1 Co 1, 27 s *τοὺσ πτωχοὺσ τῷ κόσμῳ πλουσίουσ ἐν πίστει καὶ κληρονόμουσ τῆσ*
βασιλείασ ἧσ ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 *ὑμεῖσ δὲ ἠτι-*
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶσ,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶσ εἰσ κριτήρια; 7 *οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν*
Lv 19, 18 Mt 22, 39 *τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶσ;* 8 *εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε*
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυ-
τόν, καλῶσ ποιεῖτε· 9 *εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-*
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡσ παραβάται. 10 *ὅστισ γὰρ*
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχοσ.

---

3. *και επιβλεψητε* cum ℵAKL 13. 31. 40. al fere omn cat vg syr^sch sah etc ... Ti *επιβλεψ. δε* cum BCP al² ff syr^p | *ειπητε* pri sine additam cum ℵABC al⁸ ff fu harl syr^p arm Thphyl Hesych^levit ... ς (= Gb Sz) add *αυτω* cum KLP al pler vg (et. am demid) syr^sch sah cop aeth cat Antioch¹¹⁷⁵ Oec | *η* (c *και*) *καθου* sine *ωδε* cum ABC* 13. 65. 69. a^scr c^scr ff vg syr^p arm (*η ελθε καθου*) Cyr^ioh 344 ... ς (Gb^oJ) add *ωδε* cum ℵC²KLP al pler cat syr^sch sah cop aeth Thphyl Oec | *υπο το* cum ℵAB*CKL etc ... B³(et^vid iam²)P al⁸ sah syr^p arm *επι το* | *υποποδιον* sine additam cum ℵBCKLP al fere omn cat ff sah cop arm Cyr^ioh 344 ... Ln^ed min add *των ποδων* cum A 13. vg syr^utr aeth

4. *ου* (Gb'') cum ℵAB²C 13. al¹² syr^utr sah cop arm aeth Cyr^ioh 344 Antioch ¹¹⁷⁵. Nec ipsum ου expri B* ff ... ς Ti *και ου* c. KLP al pler (27. 29. *και* omisso *ου*) Thphyl^dis Oec^dis | *πονηρων*; (ita et. ς Wtst Gb Sz Ln) ... Knapp alii *πονηρων*.

5. *τω κοσμω* cum ℵA*BC* syr^p, item 27. 29. 43. 64. *εν τω κοσμω* (29. add *τουτω*), vg *in hoc mundo* ... ς *του κοσμου τουτου* cum minusc ut vdtr pauc aeth Oec^txt; item Gb Sz *του κοσμου* cum A²C²KLP al plus⁷⁰ etc | *βασιλειασ* cum ℵ^cBCKLP etc ... ℵ*A *επαγγελιασ* (ℵ* *-λιασ*)

6. *ουχ* cum ℵBC²KLP al fere omn cat Thphyl Oec ... Ti *ουχι* cum AC* 69. al⁸ | *καταδυν. υμασ* cum ℵ*A h 19. 20. 65. ... ς Ln Ti *κατ. υμων* cum ℵ^cBCKLP al pler cat Thphyl Oec

9. *προσωποληπτειτε* cum ℵABC ... ς *-ληπτειτε* cum KLP etc

10. *τηρηση* c. ℵBC al⁸ Thphyl Oec, item *servaverit* ff vg (et. Hier^iovin ¹) ... ς *τηρησει* c. KLP al pler cat, item A 63. 69. al² *πληρωσει* | *πταιση* cum ℵABC etc ... ς *πταισει* cum KLP al omn^vid cat

11 ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃσ, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃσ· εἰ δὲ οὐ Ex 20, 13 ss
μοιχεύεισ, φονεύεισ δέ, γέγονασ παραβάτησ νόμου. 12 οὕτωσ λα-
λεῖτε καὶ οὕτωσ ποιεῖτε ὡσ διὰ νόμου ἐλευθερίασ μέλλοντεσ κρί-
νεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσισ ἀνέλεοσ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεοσ· κατα-
καυχᾶται ἔλεοσ κρίσεωσ.
14 Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν, ἔργα
δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφὸσ
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου τροφῆσ,
16 εἴπῃ δέ τισ αὐτοῖσ ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματοσ, τί
τὸ ὄφελοσ; 17 οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν
καθ᾽ ἑαυτήν. 18 ἀλλ᾽ ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν ἔχεισ, κἀγὼ ἔργα ἔχω· 2, 26
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν

---

11. *μοιχευεισ φονευεισ* cum ℵABC 45. 98* cat ... ς *μοιχευσεισ φονευσεισ* cum K al plu Thphyl; item LP etc *μοιχευσησ φονευσησ*

13. *ανελεοσ* (Gb′) cum ℵA(*αναιλ-*)BCK (P *-λεοσ*) al plus^{35} cat^{txt} et^{com} Oec ... ς *ανιλεωσ* cum L al permu | *κατακαυχ-* sine copula c. ℵ*(et^{c} ex^{emend})BC(et* et^{2})KL h al longe plu cat syr^{sch} sah cop ... ς (= Gb Sz) *και κατακ.* cum minusc mu aeth^{utr} Thphyl. Item ℵ^{c} (sed *δε* abstersum rursus) A 13. 40. 73. 83. 101. ff vg syr^{p} Oec *κατακ. δε*: sic et. Ln ed min | *κατακαυχαται* (sed B *-τε*) cum ℵBKL al pler cat (minusc aliq *κατακαυχᾶτε* sive ut Mtthaeius edidit *-χᾶ τε*) Thphyl Oec. Item ff vg ...... A 13. 27. 29. 66** cop *κατακαυχασθω* | *ελεοσ* sec cum ℵAB al sat mu Thphyl ... CKL al plus^{50} Oec *ελεον*

14. *το οφελ.* (L *ωφ.*) cum ℵAC^{2}KL al fere omn etc ... Ln om *το* cum BC* 99 (*τι γαρ οφ.*) arm | *λεγη* (L etc *λεγει*) ante *τισ* cum ℵBKL al fere omn cat^{txt} et^{com} Thphyl Oec ... Ln post *τισ* c. AC 56., item ff m^{34} vg al

15. *εαν* sine copula (Gb″) cum ℵB al^{18} cat ff m^{34} cop arm ... ς Ln Ti *εαν δε* cum ADKL al longe plu vg syr^{p} Thphyl Oec | *και* (A al^{1} arm *η*) *λειπομενοι* sine *ωσιν* cum ℵBCK syr^{utr} arm (item sah cop aeth) Antioch^{1174} Dam^{paris} ... ς Ln add *ωσιν* c. ALP al omn^{vid} cat Thphyl Oec

16. *το οφελοσ* cum ℵAC^{2}KL al omn^{vid} cat etc ... Ln om *το* cum BC*

17. *εχη* ante *εργα* cum ℵABCK al plus^{15} cat ff m^{34} vg sah ... ς (= Gb Sz) post *εργα* cum L al longe plu arm Thphyl Oec

18. *χωρισ των* cum ℵABCP al^{14} ff vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εκ των* cum KL al longe plu cat Thphyl | *εργων* pri sine *σου* cum ℵABP al^{6} ff vg syr^{utr} sah cop arm ... ς (Gb^{oo}) add *σου* cum CKL al pler cat aeth Thphyl | *σοι δειξω* cum ℵB 31. 69. a^{scr} c^{scr} j^{scr} .. ς Ln Ti *δειξω σοι* cum ACKL al pler vg syr^{utr} sah cop Thphyl

Mt 7, 20 ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός; κα-
1 Co 8, 4 λῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέλεις
δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή
Gn 22, 9 Heb 11, 17 ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνε-
νέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 βλέπεις
ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις
Gn 15, 6 18, 17 ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ
Ro 4, 3 Gal 3, 6 Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος
Ro 3, 28 θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ
Ios 2, 1. 15. 6, 17 οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ
Heb 11, 31 ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκ-
βαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν,
οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι
μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ

18. *την πιστιν* sine *μου* cum ℵBC al⁶ ff arm ... ς (Gb⁰⁰) Ln add *μου* c. AKLP al pler cat vg syr^utr sah cop aeth

19. *οτι εισ εστιν ο θεοσ* cum ℵA 68. vg syr^sch sah cop arm aeth^pp Cyr^ioh 958 ... Ti *οτι εισ ο* (ita C; B etc om) *θεοσ εστιν* cum BC 69. a^scr c^scr syr^p; item ff aeth^ro Cyr^ioh 878 *οτι εισ ο θεοσ* ... ς *οτι ο θεοσ εισ εστιν* cum (K, sed *εισ* additur in mg) L al pler cat Did^tri 2,10

20. *αργη* cum BC* 27. 29. ff am² fu demid sah arm^zoh ... ς *νεκρα* cum ℵAC²KLP al pler cat vg^cle (et. am*) syr^utr cop arm^usc aeth

22. *συνεργει* cum ℵ*A s (*cooperatur*) ff (*communicat*) ... ς Ln Ti *συνηργει* cum ℵ^cBCKLP al omn^vid cat vg (*cooperabatur*) syr^utr

24. *ορατε* sine additam cum ℵABCP h al plus¹⁰ cat ff vg syr^utr cop arm aeth^utr Thphyl ... ς (= Gb Sz) add *τοινυν* cum KL al longe plu Oec

26. *εργων* cum ℵB 69. a^scr Or^4,318 ... ς Ln Ti *των εργων* cum ACKLP al pler cat Thphyl Oec

III. 1. *λημψομεθα* cum ℵABC ... ς *ληψ.* cum KLP rell

2. *δυνατοσ* cum ABCKLP etc ... ℵ 14. 35. 38. 69. 93. 96 a^scr c^scr h^scr Cyr^esa 827 Dam^2,421 (et^ed et paris) Thphyl *δυναμενοσ*

ὅλον τὸ σῶμα. 3 *ει δε τῶν ἵππων τοὺσ χαλινοὺσ εἰσ τὰ στόματα*
βάλλομεν εἰσ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺσ ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν
μετάγομεν· 4 *ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων*
σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου
ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντοσ βούλεται· 5 *οὕτωσ καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν*
μέλοσ ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀν-
άπτει 6 *ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ, ἡ γλῶσσα καθί-*
σταται ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ
φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆσ γενέσεωσ καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆσ γε-

---

3. *ει δε* (Gb′) cum ℵ(*add *γαρ*)ABKL al^{25} ff vg cop Dam^{2,421} (et. ^{paris}) Oec ... Gb Sz *ιδε* cum CP al plus^{40} arm Thphyl, item ς *ιδου* cum minusc ut^{vid} paucis cat. Item syr^{sch} syr^{p} sah al | *εισ το πειθ.* cum ℵBC Dam^{2,421} (et. ^{paris}) ... ς *προσ το πειθ.* cum AKLP al omn^{vid} Thphyl Oec | *αυτουσ ημιν* c. ℵBKLP al pler Dam^{2,241} ... Gb″ Ti *ημιν αυτουσ* cum AC 13. 40. 73. 98. | *αυτων* ante *μεταγομεν* cum ℵBCK LP etc ... Ti post *μεταγομεν* cum A 13. cat

4. *ανεμων σκληρων* cum ℵBCKP al^{15} cat ff m^{65} vg Dam^{2,421} ... ς *σκληρ. ανεμ.* cum AL 13. al longe plu Thphyl | *οπου* sine *αν* cum ℵB sah ... ς Ln Ti *οπου αν* cum ACKLP al pler | *βουλεται* cum ℵBL 1. Dam^{2,421} (et. ^{paris}) ... ς Ln Ti *βουληται* cum ACKP al pler Thphyl Oec

5. *ουτωσ* cum ℵBCKLP etc ... A al^{6} *ωσαυτωσ* | *μεγαλα αυχει* cum AB C*P Eph^{190}; ff *magna gloriatur*, vg *magna exaltat* ... ς *μεγαλαυχει* cum ℵC^{2}KL al omn^{vid} cat Dam^{2,421} (et. ^{paris}) Thphyl Oec | *ηλικον πυρ* cum ℵA^{2}BC*P vg (*quantus*) Antioch^{1079} Oec ... ς *ολιγον* cum A^{*vid} C^{2} KL al omn^{vid} cat ff m^{65} syr^{utr} sah cop arm (*και ολιγον*) aeth Dam^{2,241} (et. ^{paris}) Thphyl

6. *η γλωσσα* pro *και η γλ.* cum ℵ* ... ς Ln Ti *και η γλωσσα* cum ℵcABC KLP etc. Ceterum edd sic interpg: *ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ*, (sic ς, *πυρ·* Ti, Ln non interpg) *ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ·* (Ln nec hoc loco interpg) etc, at dempto *και* omnino vdtr *η γλωσσα* cum eis quae praecedunt coniungendum. | *η γλωσσα καθισταται* cum ℵAB CK 27. 43. 65. 73. 102. 133. c^{scr} ff m^{65} vg syr^{sch} syr$^{p\ txt}$ sah cop arm (libere aeth) Antioch^{1079} Dam^{2,421} (et. ^{paris}) ... ς (Gb^{00}) praem *ουτωσ* cum P al pler cat syr^{p} c.* Thphyl Oec, item L 106. *ουτωσ και*. Ex interpp vg sic: *Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus* etc, m^{65} *ita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris nostris, quae maculat totum corpus* etc | *και σπιλουσα* cum ℵ* ... ς Ln Ti *η σπιλουσα* cum ℵ^{c} rell | *τ. τροχον τησ γενεσεωσ*: ff vg *rotam nativitatis* (vg add *nostrae*), m^{65} *rotam geniturae* ... ℵ al^{6} vg syr^{sch} aeth add *ημων* ... cdd ap Thphyl et ap Oec *τον τρο. τησ γεεννησ*

ἐννησ. 7 πᾶσα γὰρ φύσισ θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ
ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν
Ps 139 (140), 3 δὲ γλῶσσαν οὐδεὶσ δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον
κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον
καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ᾽
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματοσ ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτωσ γίνεσθαι.
11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;
12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ ποιῆσαι ἢ ἄμπελοσ
σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ
ἀναστροφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
1, 17 τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική, δαιμονιώδησ. 16 ὅπου γὰρ

---

7. *εναλιων* (*εναλλων* aut *αλλων* nusquam legi vdtr): ff *natantium*, m[65] *beluarum maritimarum* ... vg *ceterorum* (*caet-*)

8. *δυναται δαμασαι ανθρωπων* cum ℵAKP 5. 31. 69. 104. 133. a[scr] c[scr] ... Ln *δαμασαι δυνατ. ανθρωπων* cum BC syr[p] ... ς Ti *δυνατ. ανθρωπων δαμασαι* cum L al pler cat arm Cyr[ioh 724] al | *ακαταστατον* cum ℵABP Dam[2,421] ex [paris], item ff (*inconstans*) vg (*inquietum*) cop (*indomitum*) Hier[pelag 761] (*incontinens*). ... ς *ακατασχετον* cum CKL al pler Epiph[814] Cyr[nest 29] etc

9. *τον κυριον* (Gb'') cum ℵABCP 4* 13. ff vg[ms] (ap Ln) syr[sch] cop arm Cyr[esai 107] ... ς *τ. θεον* cum KL al pler cat vg syr[p] Epiph[815]

12. *συκα*: perreximus absque *ουτωσ* cum ABC* 83. c[scr] syr[p txt] arm Dam[paris] ... ς (Gb[oo]) perg i. e. add *ουτωσ* cum ℵC[2]KLP al pler cat ff vg syr[sch et p] c.* cop aeth Cyr[esa 107] al | *ουτε* (sed ℵ 13 etc *ουδε*) *αλυκον γλυκυ* cum ℵABC (et* et[2]) 13. 27. 29. 66** 83. 142. ff vg Cyr[esa 107] ... ς (= Gb) *ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ* cum KLP al pler cat syr[p] Thphyl Oec

13. *εν υμιν; δειξατω* ... Ln *εν υμιν, δειξατω*

14. *τη καρδια* cum ABCKLP al pler cat aeth Ephr[175] Dam[2,684] Thphyl Oec ... ℵ 4. al[8] ff s vg syr[utr] cop arm Antioch[1095] *ταισ καρδιαισ* | *μη κατακαυχασθε* (s vg *nolite gloriari*): A al[14] *μη καυχασθε*

14. *τησ αληθειασ και ψευδεσθε* cum ℵ* et (praemisso *κατα*) ℵ[c], item syr[sch] *ne inflemini adversus veritatem nec mentiamini* ... ς Ln Ti *και ψευδεσθε κατα τησ αληθειασ* cum ABCKLP al fere omn etc

15. *αλλα* cum ℵB ... ς Ln *αλλ* cum ACKLP etc

ζῆλοσ καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 *ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,*
ἐπιεικήσ, εὐπειθήσ, μεστὴ ἐλέουσ καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτοσ,
ἀνυπόκριτοσ. 18 *καρπὸσ δὲ δικαιοσύνησ ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖσ*
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 *Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ*
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖσ μέλεσιν ὑμῶν; 2 *ἐπι-* 1 Pe 2, 11 Ro 7, 23
θυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπι-
τυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶσ· 3 *αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶσ αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν* Mt 7, 7
ταῖσ ἡδοναῖσ ὑμῶν δαπανήσητε, 4 *μοιχαλίδεσ. οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ*
φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃσ ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλοσ Ro 8, 7 al (Is 52, 9)

---

16. *εκει* sine *και* c. BCKLP al pler cat ff s vg syr[p] cop arm aeth Ephr[175] Thphyl Oec ... ℵA etc *εκει και*

17. *ανυποκριτοσ* cum ℵABCP 3. 5. 13. 57. 69. 98* a[scr] s ff vg cop syr[p] arm Did[tri 3,1] Ephr[175] ... ς (Gb[oo]) praem *και* c. KL al pler cat syr[sch] aeth

18. *δικαιοσυνησ* cum ℵABCLP al plu arm Ephr[175] Antioch[1238] al ... ς (= Gb Sz) *τησ δικαιοσυνησ* cum K al plu cat Oec

IV. 1. *ποθεν* sec cum ℵABCP 5. 13. 31. 36. 69. a[scr] c[scr] cat ff etc ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al pler s vg syr[sch] aeth Oec

2. *και ουκ εχετε δια* (Gb′) cum ℵP 5. al plus[30] ff vg (et. am demid harl) syr[utr] cop arm aeth Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *ουκ εχ. δε δια* cum minusc vix mu ... Gb Sz Ln Ti *ουκ εχετε δια* sine copula cum ABKL 13. 40. 57. al plus[20] fu tol

4. *μοιχαλιδεσ* cum ℵ*AB 13. item (*μοιχοι* exprimentibus, quod ipsum in nullo codice Graeco invenitur) ff vg syr[sch] cop aeth[utr] arm. Coniunximus autem cum *δαπανησητε* praeeunte B. Contra ς Ln Ti post *δαπανησητε* puncto distinxerunt ...... ς *μοιχοι και μοιχαλιδεσ* cum ℵ[c]KLP al pler cat syr[p] Thphyl Oec | *του κοσμου* cum ABKLP al pler ff syr[p] etc (et. Mac[7,127]) ... ℵ 68. vg arm aeth (item syr[sch]) add *τουτου* | *ἔχθρα*: sic LP etc, nec aliter syr[utr] cop, item Thphyl[com] ... Ln *ἐχθρὰ* ut 7. vg ff | *εστιν τω θεω* cum ℵ vg (*inimica est dei*) syr[sch] (*inimicitia est apud deum*) cop ... ς Ln Ti *του θεου εστιν* c. ABKLP al fere omn ff etc | *οσ εαν* cum (ℵ* omisso *οσ*) BP 5. 22. 69. a[scr] c[scr] Dam[2,392] (et. paris) ... ς *οσ αν* c. ℵ[c]AKL al plu Thphyl Oec | *ουν* et.

εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸσ τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι
κενῶσ ἡ γραφὴ λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατ-
Prov 3, 34 1 Pe 5, 5 ῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸσ
ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε
οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν·
1 Pe 5, 6 ss Zach 1, 3 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρασ, ἁμαρτω-
λοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίασ, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθή-
σατε, κλαύσατε· ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰσ πένθοσ μεταστραφήτω καὶ ἡ
χαρὰ εἰσ κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει
ὑμᾶσ.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελ-
φοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεισ, οὐκ εἶ ποιητὴσ νόμου ἀλλὰ κριτήσ. 12 εἷσ
ἐστὶν ὁ νομοθέτησ καὶ κριτήσ, ὁ δυνάμενοσ σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
Ro 2, 1 14, 4 σὺ δὲ τίσ εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

---

ff vg syr[utr] cop (arm *enim*) ... L 13. 27. 29. 69. a[scr] c[scr] al plus[20] Dam[2,392] (et. [paris]) Oec om, hinc Gb[0]

5. *λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ* (inter *λεγει* et *προσ* distinguunt etiam LP, nec aliter K[vid]) etc ... ς Ln (item Ti[49]) *λέγει· Πρὸσ - ἡμῖν;* ... Gb Sz *λέγει; πρὸσ - ἡμῖν;* Coniungunt *λεγει* cum *προσ φθονον* A etc; *κατωκισεν* cum ℵAB al pauc ... ς Ti *κατωκησεν* cum KLP al longe plu (ut vdtr) cat Thphyl Oec, nec aliter ff vg syr[utr] cop etc

7. *αντιστητε δε* cum ℵAB al plus[40] ff vg cop syr[p] Or[int 2,139] ... m[48] syr[sch] arm aeth[utr] *et resistite* ... ς Ti *αντιστ.* sine copula c. KLP al plu cat Thphyl Oec

9. *κλαυσατε* cum ℵA ... ς Ln Ti *και κλαυσατε* c. BKLP al pler ff vg etc *μεταστραφητω* cum ℵAKL etc ... BP al[3] Thphyl *μετατραπητω*

10. *κυριου* cum ℵABKP etc ... ς (Gb[00]) praem *του* cum L al pler cat Thphyl Oec

11. *η κρινων* (Gb') cum ℵABP al[12] vg syr[utr] sah cop arm Dam[2,562] (et. [paris]) Thphyl ... ς *και κρινων* cum KL al pler cat ff m[44] floriac aeth Antioch[1078] Oec

12. *ο νομοθετησ* cum ℵAKL etc ... BP om *ο* | *και κριτησ* cum ℵABP al[50] cat ff m[44] floriac luxov vg (et. Cass[149]) syr[utr] sah cop arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) om cum KL al sat mu | *συ δε* cum ℵABKLP al plus[50] cat ff m[44] floriac vg syr[utr] (sed[p] *δε* c.*) cop ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum minusc sat mu sah syr[p txt] arm Oec | *ο κρινων* (Gb') cum ℵABP 5. 13. 31. 69. 73. a[scr] c[scr] al[10] syr[utr] sah cop Antioch[1106] Thphyl ... ς

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντεσ· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰσ
τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινεσ οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆσ αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶσ γάρ ἐστε ἡ πρὸσ ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα
καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶσ· ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ
καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε
ἐν ταῖσ ἀλαζονίαισ ὑμῶν· πᾶσα καύχησισ τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ Lc 12, 47
ἐστίν.

οσ κρινεισ cum KL al longe plu cat Oec | *τ. πλησιον* (Gb′) cum ℵABP al[15] ff m[44] floriac vg syr[utr] sah cop arm ... ϛ *τ. ετερον* c. KL al longe plu cat aeth

13. *η αυριον* (et. ϛ[e] Gb′) cum ℵB 13. 27. 29. 40. 69. al sat mu ff vg syr[sch] sah cop aeth ... ϛ Gb Sz Ti *και αυριον* cum AKLP al[60] fere cat syr[p] arm Cyr[ador 504] Thphyl Oec | *πορευσομεθα* (A *-σω-*) *ποιησομεν* (ℵA *-σω-*) *εμπορευσομεθα κερδησομεν* (et. ϛ[e]) cum (ℵ)(A)BP al sat mu ff (*ibimus - faciemus - negotiamur - faciemus*) vg (ut ff sed tertio loco *mercabimur*) Cyr[ador] etc ... ϛ (item Gb Sz, non ϛ[e]) *πορευσωμεθα ποιησωμεν εμπορευσωμεθα κερδησωμεν* cum KL (primo loco et. A, sec loco et. ℵA) h al plus[40] cat Thphyl (sed *πορευσομεθα*) Oec | *ενιαυτον* sine *ενα* cum ℵBP 36. ff vg sah cop ... ϛ Ti add *ενα* cum KL al pler syr[utr] arm Cyr[ador 504]

14. *το τησ* cum ℵKL al pler cat ff (*qui ignoratis crastinum*) vg (*quid erit in crastino*) syr[sch] sah cop Thphyl Oec ... Ln *τα τησ* cum AP al[6] syr[p] ... B *τησ* tantum | *ποια γαρ* cum ℵ[c]AKLP al pler vg etc ... ℵ*B c[scr] syr[p] arm aeth[ro] om *γαρ* | *ατμ. γαρ* cum BKLP al pler cat ff syr[p] arm Dam[2,317] al (ℵ om *ατμ. γ. ε.*) ... Ln om *γαρ* cum A 13. vg cop | *εστε* (sed AKP al plu cat *εσται*, hinc Gb′ *εσται*) cum ABKP h al plus[50] syr[p] etc ... ϛ *εστιν* cum L al sat mu ff vg | *η προσ* cum ℵAKL al omn vid Dam etc ... BP om *η* | *επειτα και* cum ℵABK etc ... LP 31. 40. al fere[35] *επ. δε και* ... ϛ *επειτα δε* cum minusc sah Thphyl Oec ... 36. 38. 69. a[scr] c[scr] h[scr] fu tol harl cop syr[p] nil nisi *επειτα*

15 *θελησῃ* cum ℵAKL etc ... BP 69. a[scr] d[scr] *θελῃ*, c[scr] *θελει*. Ceterum Ln sic interpg: *θελησῃ, και ζησ. και ποι.* | *ζησομεν* cum ℵABP al[15] ff ... ϛ *ζησωμεν* cum KL al longe plu cat Cyr[ador 504] Thphyl Oec, item vg etc (vide post) | *και ποιησομεν* c. ℵABP al[15] (qui ante) insuperque al[6]. Item *ποιησομεν* omisso *και* vg sah cop syr[sch] arm aeth ... ϛ (et. Gb, sed non ϛ[e] Sz) *και ποιησωμεν* cum KL al plu cat Thphyl Oec

16. *αλαζονιαισ* cum ℵAB*LP etc ... ϛ Ln *αλαζονειαισ* cum B[3]K al plu

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντεσ ἐπὶ ταῖσ ταλαι-
πωρίαισ ὑμῶν ταῖσ ἐπερχομέναισ. 2 ὁ πλοῦτοσ ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸσ ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
Ps 21, 9 γυροσ κατίωται, καὶ ὁ ἰὸσ αὐτῶν εἰσ μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φά-
γεται τὰσ σάρκασ ὑμῶν ὡσ πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταισ ἡμέ-
ραισ. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸσ τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰσ χώρασ
ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένοσ ἀφ᾽ ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερι-
σάντων εἰσ τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφήσατε
ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ἐν
ἡμέρᾳ σφαγῆσ. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕωσ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυ-
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸσ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ γῆσ, μακρο-
θυμῶν ἐπ᾽ αὐτῷ ἕωσ λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυμήσατε
καὶ ὑμεῖσ, στηρίξατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου

V. 1. *επερχομεναισ* sine additam cum ABKLP al pler ff syr[p] Cyr[esa 468] Antioch[1045] Dam[2,484] etc ... ℵ 5. 8. 25. vg syr[sch] cop arm aeth add *υμιν*

3. *ωσ πυρ* cum ℵ*BKL al pler ff m[29] vg rell Antioch[1040] Thphyl Oec ... ℵ[c]AP 5. etc praem *ο ιοσ*. Praeterea ante *ωσ πυρ* plene distinguunt AL al[l] permu etc

4. *αφυστερημενοσ* cum ℵB* ... ς Ln Ti *απεστερημενοσ* cum AB[3]P etc, item KL *αποστερημενοσ* | *εισεληλυθαν* cum BP, item *-λυθεν* A Dam[2,614] ... ς *εισεληλυθασιν* cum ℵKL al omn[vid] cat Thphyl Oec

5. *εν ημερα* (A *-ραισ*) cum ℵ*ABP 13. 81. ff m[97] vg cop ... ς *ωσ εν ημερ.* c. ℵ[c]KL al pler cat syr[utr] arm Ephr[314] Cyr[esa 468] al

7. *μακροθυμ. επ αυτω* cum ℵABP al sat mu cat Antioch[1206] Oec ... KL h al fere[50] Thphyl *μακρ. επ αυτον* | *εωσ* sec sine *αν* cum ABKL al plus[25] cat syr[p txt] ... ς (Gb[00]) Ln add *αν* cum ℵP 13. al plu syr[p mg] Antioch[1206] | *προϊμον* cum ℵAB*P (et. 31. ap Scri) ... ς Ln *πρωϊμον* cum B[3]KL al certe pler | *πρωϊμ.* sine *υετον* cum (ℵ, vide post) B 31. (sed habet *και τον προϊμ.*) vg sah arm etc ... ς praem *υετον* cum AKLP etc. Item ℵ 9. ff cop syr[p mg] Antioch[1206] Cassiod[150] praem *καρπον*

8. *μακροθυμησατε* sine copula cum ABKP al pler ff am etc ... ℵL 9. 18. vg[cle] fu tol aeth[utr] Antioch[1206] add *ουν*

ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· 1The 4, 15 ss
ἰδοὺ ὁ κριτὴσ πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελ- 2 The 2, 1 s
φοί, τῆσ κακοπαθείασ καὶ τῆσ μακροθυμίασ τοὺσ προφήτασ, οἳ
ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺσ ὑπο- 2 Pe 1, 21
μείναντασ· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλοσ κυρίου εἴδετε, Ps 102(103), 8
ὅτι πολύσπλαγχνόσ ἐστιν ὁ κύριοσ καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρα- Mt 5, 34 ss 23, 16
νὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί,
καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τισ; ψαλ-
λέτω. 14 ἀσθενεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺσ πρεσβυτέ-
ρουσ τῆσ ἐκκλησίασ, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντεσ

---

9. *αδελφοι*: A etc add *μου*. Posuimus autem post *κατ* (ℵ *κατα*) *αλληλων* cum ℵL al pler syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... Ln Ti ante *κατ αλλ.* cum ABP al^{8} ff vg aeth^{utr} Antioch^{1118} ... K al^{9} cat plane om | *κριθητε* cum ℵABKLP al plus^{70} cat ff vg etc ... ς (= Gb Sz) *κατακριθητε* cum minusc ut^{vid} pauc Oec | *ο κριτησ* cum ℵABKLP al^{70} etc ... ς (= Gb Sz) om ὁ cum minusc ut^{vid} pauc

10. *αδελφοι* sine *μου* c. ABP al^{14} ff vg (et. Bed^{199}) syr^{p} arm ar^{e} Chr^{3,176} ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum ℵKL al pler cat syr^{sch} sah cop (aeth *nostri*) Thphyl Oec. Posuimus autem *αδελφοι* (*αδ. μου*) ante *τησ κακοπαθ.* (ℵ *καλοκαγαθιασ*) c. ℵABKLP h al plus^{60} cat ff vg etc ... ς (= Gb Sz) post *κακοπαθ.* pon cum minusc ut^{vid} pauc Oec | *εν τω* (ℵ Chr om) *ονοματι* cum ℵBP al plus^{30} etc, item *in nomine* ff vg arm ... ς Ti *τω ονοματι* cum AKL al longe plu

11. *τ. υπομειναντασ* (Gb″) cum ℵABP etc ... ς Ti *τ. υπομενοντασ* cum KL al pler cat sah cop arm aeth^{utr} | *ειδετε* cum ℵB*K al plu ... Ti *ιδετε* cum AB^{3}LP al ut vdtr permu | *πολυσπλαγχνοσ* cum ℵABKLP etc ... Gb′ *πολυευσπλαγχνοσ* cum 1. 3. 25. 38. 40. 42. 57. 69. a^{scr} c^{scr} al^{25} Thphyl | *ο* (B om) *κυριοσ* cum ℵABP 13. al vix mu ff vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... Gb^{00} Ti om cum KL al fere^{90} cat vg^{ms} (ap Ln)

12. *προ παντ. δε* cum ℵ^{c}ABLP etc ... ℵ* *πρ. παντ. ουν* ... K 106. 180. l^{scr} arm om copulam | *υπο κρισιν* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵAB 8. 13. 25. 27. 29. 36. ff vg syr^{utr} sah cop aeth^{utr} Dam^{2,631} ... ς (non ς^{e} etc) *εισ υποκρισιν* cum KLP al plus^{80} cat arm Antioch^{1124} Thphyl Oec

13 et 14. *ἐν ὑμῖν; εὐθ. τισ; ἀσθ. τ. ἐν ὑμῖν;* scripsimus praeeuntibus ff vg, item ς Wtst Ln aliis; contra Gb Sz Ti *ἐν ὑμῖν, εὐθυμ. τισ, ἐν ὑμῖν*, ediderunt.

14. *αλειψαντ.* sine *αυτον* cum BP a^{scr} ff Dam^{2,615} ... ς Ln Ti add *αυτον*

ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆσ πίστεωσ
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριοσ· κἂν ἁμαρτίασ ᾖ
πεποιηκώσ, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοισ
τὰσ ἁμαρτίασ, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπωσ ἰαθῆτε· πολὺ
Io 9, 31 ἰσχύει δέησισ δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλείασ ἄνθρωποσ ἦν ὁμοιο-
1 Rg 18, 1 Lc 4, 25 παθὴσ ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐνιαυτοὺσ τρεῖσ καὶ μῆνασ ἕξ· 18 καὶ πάλιν
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸσ ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
καρπὸν αὐτῆσ.
Mt 18, 15 19 Ἀδελφοί μου, ἐάν τισ ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆσ ἀληθείασ
καὶ ἐπιστρέψῃ τισ αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρ-
1 Pe 4, 8 τωλὸν ἐκ πλάνησ ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

---

cum ℵAKL al pler vg Or[int 2,191] Chr[1,470] Thphyl Oec | του κυριου cum ℵKLP al pler cat etc; item omisso του A etc, nec aliter ff vg rell Or[int 2,191] ... B plane om

16. ουν cum ℵABKP al[11] cat vg sah cop syr[p] ... 107. syr[sch] δε ... ς Ti om copulam cum L al pler ff arm aeth[utr] | τασ αμαρτιασ cum ℵABP al[11] Eus[marc 152] Ephr[12] etc ... ς Ti τα παραπτωματα cum KL al pler cat | ευχεσθε cum ℵKLP al fere omn cat Dam[2,580] ... Ln προσευχεσθε cum AB 73. Ephr[12]

17. ηλειασ cum B* (ut ℵB*D Mt 17, 3. 4. 11. 12. Lc 9, 8, ℵAB* Mc 8, 28. etc) ... ς Ln Ti ηλιασ cum ℵAB[3]KLP rell

18. εδωκεν υετον (ℵ τον υετ.) cum ℵA 13. 73. ff vg syr[sch] sah cop ... ς Ti υετον εδωκεν cum BKLP al pler cat syr[p] arm Thphyl Oec

19. αδελφ. μου cum ℵABKP h al[25] cat s ff vg sah cop syr[utr] arm etc ... ς Ti om μου cum L al longe plu Did[tri 3,1] Oec | απο τησ αληθειασ cum ABKLP al pler s ff vg sah etc ... ℵ 5. 7. 8. 13. 22. al[5] syr[sch] cop arm απο τησ οδου τησ αληθ.

20. ψυχην c. ℵBKLP al pler Did[tri] etc ... A 73. 81. arm την ψυχ. Addidimus autem αυτου cum ℵAP 5. 7. 8. 13. 15. 36. 73. cat s vg syr[utr] cop arm[cdd] aeth Did[tri 3,1] Cyr[sopho 594] etc ... ς Ti om αυτου cum BKL al pler ff sah arm[zoh] | εκ θανατου c. ℵAKLP etc: B ff aeth add αυτου

Subscriptiones: Cdd longe plu nil subscriptum habent (nec magis ς[e]), ... B ιακωβου, ℵ επιστολη ιακωβου, A 40. 67. 177. ιακωβου επιστολη, P 63. ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη. Similiter alii. Praeterea al permu Thphyl add numerum stichorum: στιχχ. σμβ' (sic plerique, ut etiam ς subscriptum habet) ... in codice B numerantur capitula θ', in vg[cdd] (ut am fu) capp. XX.

ΠΕΤΡΟΥ Ᾱ.

I.

1 *Πέτροσ ἀπόστολοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ παρεπιδήμοισ
διασπορᾶσ Πόντου, Γαλατίασ, Καππαδοκίασ, Ἀσίασ καὶ Βιθυ-
νίασ,* 2 *κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρόσ, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ, εἰσ
ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.*
3 *Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3 Ti 3, 5. 7
*στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεοσ ἀναγεννήσασ ἡμᾶσ εἰσ ἐλπίδα
ζῶσαν δι' ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,* 4 *εἰσ κληρονο-
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖσ εἰσ ὑμᾶσ* 5 *τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένουσ διὰ
πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.* Ro 8, 18
6 *ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντεσ ἐν ποικίλοισ
πειρασμοῖσ,* 7 *ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ πίστεωσ πολυτιμότερον* Ia 1, 2. 3
*χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ
ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 8 *ὃν*

---

* *πετρου ᾱ* dedimus cum B (nec aliter ℵ in subscriptione et paginarum titulis) ... ℵAC 13. al pauc *πετρου επιστολη ᾱ* (sic Gb Sz), item K etc *πετρου επιστολη πρωτη* ... L *επιστολη καθολικη α' του αγιου και πανευφημου αποστολου πετρου* ... ς^{e} *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη*, ς *πετρου καθολικη επιστολη πρωτη*

3. *αναγεννησ. ημασ*: ita testes omnes exceptis minusc paucissimis, hinc ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678, non item ς Gb Sz) ex errore vdtr *αναγενν. υμασ* praebuisse.

4. *εισ υμασ* cum ℵABCKLP al longe plu cat s vg etc ... ς *εισ ημασ* cum minusc ut vdtr vix mu harl cop Thphyl

6. *ει δεον* sine *εστι* cum ℵ*B c^{scr} Clem^{622} Thphyl$^{853 semel}$ ... ς Ln add *εστιν* cum ℵ^{c}ACKLP al fere omn cat Or^{1,300} Thphyl^{ter} | *λυπηθεντεσ* cum ℵ^{c}ABCKP al plu Clem^{622} Or^{1,300} etc ... ℵ*L al^{30} *λυπηθεντασ*

7. *πολυτιμοτερον* cum ℵABCP al plus^{25} ... ς (= Gb Sz) *πολυ τιμιωτερον* (L *τιμιοτερ.*) cum K(L) al plu cat | *και δοξαν και τιμην* cum ℵABC al^{20} cat vg (et. s^{vid}) cop syr^{p} arm Or^{1,300} ... ς *και τιμην και* (sed KLP al^{20} add *εισ*) *δοξαν* cum KLP al plu

οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ
ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ
τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧσ σωτηρίασ
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆσ εἰσ ὑμᾶσ χάρι-
τοσ προφητεύσαντεσ, 11 ἐραυνῶντεσ εἰσ τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖσ πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰσ
Χριστὸν παθήματα καὶ τὰσ μετὰ ταῦτα δόξασ· 12 οἷσ ἀπεκα-
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖσ ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰσ ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰσ ὀσφύασ τῆσ διανοίασ ὑμῶν, νήφον-
τεσ, τελείωσ ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
Ro 12, 2 Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡσ τέκνα ὑπακοῆσ, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖσ
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαισ, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
Lv 11, 44. 45 λέσαντα ὑμᾶσ ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
19. 2 20, 7. 26 Mt 5, 48 16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιοσ. 17 καὶ εἰ

8. ιδοντεσ cum אBC 7. 27. 29. 66** 76. 80** 1[lect] j[scr] o[scr] al pauc (ap Gb) s vg syr[utr] arm aeth[utr] Polyc[1] Ir[int 238. 301] ...... ς ειδοτεσ cum AKLP al longe plu cat cop Clem[622] Cyr[nest 141] | αγαλλιασθε cum אAC[2]KLP al omn[vid] cat Polyc[1] Clem[622] etc ... BC*[vid] Or[3,602] αγαλλιατε

9. τησ πιστεωσ υμων cum אACKLP al fere omn cat s vg etc ... Ti om υμων cum B 1. 45. Clem[622] Or[int 3,282] Ath[1,528] Cyr[nest 142]

10. εξηραυνησαν cum אAB* ... ς Ln εξηρευνησαν cum B[3]CK al pler, item LP 22. 31. 100. 106. k[scr] εξερευνησαν

11. εραυνωντεσ cum אB* ... ς Ln ερευνωντ. cum AB[3]KLP etc | προμαρτυρομενον cum אBCKL al pler etc ... AP etc προμαρτυρουμενον

12. υμιν δε (Gb Sz) cum אABCLP al[50] cat vg syr[p] aeth[utr] ... ς (= Gb Sz) ημιν δε cum K al plu syr[sch] cop arm etc | εν πνευματι cum אCKLP al pler cat cop etc ... Gb[0] Ln Ti om εν cum AB 13. 73. 133. vg (et. Hil Amb al) Did[tri 2,6,15] Cyr[nest 142]

16. διοτι γεγραπτ. cum ABKLP al pler Clem[562] Thphyl Oec ... אC 60. οτι γεγρ. ... 13. om | αγιοι cum אACKLP al pler vg m[108] Clem Thphyl Oec ... Ti οτι αγιοι cum B 31. 70. syr[utr] (sah cop ex ingenio linguae) εσεσθε (Gb') cum אABC al[11] cat syr[p] aeth Clem[562], item *eritis* vg[cle] fu demid, *estote* am harl tol m[60] et[108] (vg[ms] ap Ln *sitis*) ...... ς γενεσθε cum KP al plu; item L al[25] Thphyl Oec γινεσθε | διοτι εγω cum א 26. 40. Clem[562] (:: διοτι et. antea et 2, 4 mutarunt; eo vero magis commendatur quod quinque Levitici locis οτι, nusquam διοτι scriptum

πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτωσ κρίνοντα κατὰ τὸ
ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆσ παροικίασ ὑμῶν χρόνον ἀναστρά-
φητε, 18 εἰδότεσ ὅτι οὐ φθαρτοῖσ, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
ἐκ τῆσ ματαίασ ὑμῶν ἀναστροφῆσ πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τι-
μίῳ αἵματι ὡσ ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνω-
σμένου μὲν πρὸ καταβολῆσ κόσμου, φανερωθέντοσ δὲ ἐπ' ἐσχάτου
τῶν χρόνων δι' ὑμᾶσ 21 τοὺσ δι' αὐτοῦ πιστοὺσ εἰσ θεὸν τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰσ θεόν.

22 Τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν ἡγνικότεσ ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆσ ἀληθείασ
εἰσ φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίασ ἀλλήλουσ ἀγαπήσατε
ἐκτενῶσ, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶσ φθαρτῆσ ἀλλὰ
ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντοσ θεοῦ καὶ μένοντοσ. 24 διότι πᾶσα Es 40, 6 ss Iac 1, 10 s
σὰρξ ὡσ χόρτοσ, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆσ ὡσ ἄνθοσ χόρτου· ἐξη-

---

est) ... ς Ln Ti *οτι* cum ABCKLP al pler cat Thphyl Oec | *αγιοσ* sine additam cum ℵA*B aeth Clem[562] ... ς add *ειμι* cum A[2]CKLP al omn[vid] cat m[60] et[108] vg rell

17. *απροσωποληµπτωσ* cum ℵABC ... ς *-ληπτωσ* cum KLP rell

20. *εσχατου* (Gb') cum ℵABC 5. 13. 15. 27. 36. 64. 65. 137. d[scr] cat syr[utr] cop Cyr[glaph 276] ... *εσχατων* cum KLP al pler vg sah arm aeth Did[tri 3,3] | *δι υµασ* cum ℵBCKLP al pler cat vg rell Thphyl Oec ... A al[8] *δι* (105. *δια*) *ηµασ*

21. *πιστουσ* cum AB𝔖. vg auct[voca gent] ... ς *πιστευοντασ* cum ℵCKLP al pler (11. 13. *-σαντασ*) cat syr[utr] etc Thph Oec

22. *τησ αληθειασ* sine additam cum ℵABC 13. 27. 73. vg luxov syr[utr] cop arm[usc] aeth[utr] ar[e] Clem[562] ... ς (sed Gb[oo]) add *δια πνευµατοσ* cum KLP al pler cat m[78] aeth[utr] arm[zoh] Thphyl Oec Gild | *εκ καρδιασ* cum AB vg etc ... ς *εκ καθαρασ καρδιασ* c. ℵ*CKLP rell omn[vid] cat etc (ℵ[c] *εκ καρδ. αληθινησ*)

23. *µενοντοσ* sine additam c. ℵABC h 13. 27. 29. 66** 73. 142. fu demid harl cop syr[p] arm Did[tri 3,12] al ... ς (= Gb Sz) add *εισ τον αιωνα* c. KLP al pler cat vg[cle] am tol syr[sch] (aeth *semper*) Thphyl Oec

24. *ωσ* (ℵ* *ωσει*) *χορτοσ* cum (ℵ*)BCKLP al pler vg[cle] am[2] fu demid tol cop syr[p mg] arm[zoh] aeth[utr] Did[tri 2,5] Oec Bed[211] ...... Gb[o] Ln om *ωσ* cum ℵ[c]A 4. 13. 15. 29. 36. 59. 69. 137. a[scr] cat am* harl syr[sch] et[p txt] arm[cdd] Thphyl | *αυτησ* cum ℵ[c]ABC h 5. 7. 9. 15. 69. 73. 137. a[scr] cat vg (et. Zeno Bed) syr[utr] cop aeth[utr] Did[tri 2,5] ... ℵ* *αυτου*, quod magnam veri speciem habet, Hipp[164] *σαρκοσ*, tol *carnis* ... ς (= Gb

ράνθη ὁ χόρτοσ, καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου
μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν
εἰσ ὑμᾶσ.

II.

Is 1, 21 1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο-
κρίσεισ καὶ φθόνουσ καὶ πάσασ καταλαλιάσ, 2 ὡσ ἀρτιγέννητα
βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰσ σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸσ ὁ κύριοσ. 4 πρὸσ
Ps 34, 8. (9) ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
Eph 2, 20 μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡσ λίθοι
ζῶντεσ ἐποικοδομεῖσθε οἶκοσ πνευματικόσ, εἰσ ἱεράτευμα ἅγιον,
Ro 12, 1 ἀνενέγκαι πνευματικὰσ θυσίασ εὐπροσδέκτουσ θεῷ διὰ Ἰησοῦ
Es 28, 16 Ro 9, 33 Χριστοῦ. 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον

Sz, sed rursus Gb′) *ανθρωπου* cum KLP al pler Oec | *το ανθοσ* sine additam cum ℵAB al^{10} am fu syr^{utr} arm Did$^{tri\,2,5}$ Thphyl Bed^{211} ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *αυτου* cum CKLP al pler cat vg^{cle} demid harl tol cop aeth^{utr} Eus$^{cat\,49}$

II 1. *υποκρισεισ* cum ℵ*(et ℵ^{c})ACKLP rell vg syr^{p} arm Thphyl Oec ... ℵ^{c}B syr^{sch} cop Clem^{124} (praemisso *την*) Or$^{int\,4,508}$ Aug Gild *υποκρισιν*

2. *αρτιγεννητα* cum ℵBCKLP etc (et. Or$^{3,550.\ 606sq\ 756}$ et^{alib}) ... A al pauc Clem^{124} (sed fluct lectio) Cyr$^{esa\,903}$ et$^{glaph\,393}$ *αρτιγενητα* | *εισ σωτηριαν* cum ℵABCKP al^{60} cat vg (et. Aug al mu) syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Clem^{124} Or$^{int\,3,508}$ Cyr$^{glaph\,393}$ ... ς (= Gb Sz) om cum L al sat mu ar^{p} Oec

3. *ει* cum ℵ*AB Clem^{124} ... ς Ti *ειπερ* cum ℵ^{c}CKLP al omn^{vid} cat Cyr$^{glaph\,393}$ Thphyl Oec vg (*si tamen*), item^{vid} cop syr^{p} etc

5. *εποικοδομεισθε* cum ℵA^{2}C al^{15} cat vg (*superaedificamini*, et. Bed al) Cyr$^{ador\,330}$ et$^{glaph\,331.\ 427}$ et$^{mich\,422}$ ... ς Ln Ti *οικοδομεισθε* c. A*BKLP al plu Clem etc | *εισ ιερατευμα* cum ℵABC 5. 7. 15. 27. 29. 36. 66** 68. 73. 106. cat tol cop arm aeth^{utr} Or^{1,757} et^{4,208} Eus$^{ps\,316}$ Cyr$^{glaph\,331}$ al ... ς Ti *ιερατευμα* (sine *εισ*) cum KLP al pler vg syr^{p} | *θεω* cum ℵABC 29. 66** arm ... ς *τω θεω* cum ℵ^{c}KLP al pler cat Or^{1,757} al

6. *διοτι* cum ℵABCKLP h al fere^{80} cat vg (*propter quod*) cop syr^{p} etc ... ς (= Gb Sz) *διο και* cum minusc ut vdtr pauc Oec; 19. 68. *διο* | *εν γραφη* c. ℵAB 13. 38. 73. k^{scr} ... ς *εν τη γραφη* cum KLP al longe

ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ Ps 118, 22
καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖσ πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, Mt 21, 42
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφα- Es 8, 14
λὴν γωνίασ καὶ λίθοσ προσκόμματοσ καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ Ro 8, 33
προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντεσ, εἰσ ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖσ Ex 19, 6
δὲ γένοσ ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνοσ ἅγιον, λαὸσ εἰσ περι- Es 43, 20 s
ποίησιν, ὅπωσ τὰσ ἀρετὰσ ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότουσ ὑμᾶσ καλέ-
σαντοσ εἰσ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶσ· 10 οἵ ποτε οὐ λαόσ, νῦν Hos 2. 23
δὲ λαὸσ θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντεσ. Ro 9, 25 s

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡσ παροίκουσ καὶ παρεπιδήμουσ ἀπ-
έχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινεσ στρατεύονται κατὰ τῆσ Ia 4, 1 Ro 7, 23
ψυχῆσ, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν ἔχοντεσ καλήν,
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων 3, 16
ἐποπτεύοντεσ δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆσ. 3, 2

13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε Ro 13, 1 ss

---

plu cat Thphyl Oec ... Ln *η γραφη* cum C al[14] vg | *ακρογων.* ante *εκλεκτον* cum ℵAKLP al fere omn vg syr[p] aeth Thphyl ... BC 31. cop arm Cyr[esa 612] post *εκλεκτον* pon

7. *απιστουσιν* cum ℵBC 68. 69. a[scr], item *non credentibus* vg (sed nec aliter v. 8) ... ς Ln Ti *απειθουσιν* c. AKLP al pler cat Thphyl Oec | *λιθον ον* cum ℵ*C[2vid]KLP al pler Thphyl ... Ln *λιθοσ ον* cum ℵ[c]AB C*[vid] 9. 19** 25. 39. 73. 100. 127. c[scr] Oec

8. *απειθουντεσ* cum ℵACKLP etc ... B *απιστουντεσ*, nec aliter reddit vg (*qui offendunt verbo nec credunt*)

11. *ωσ παροικουσ κ. παρεπιδημουσ*: post haec ς Gb Sz interpg cum *παρακαλω* coniungentes, a seqq vero seiungentes. | *απεχεσθαι* c. ℵBK al plu ut[vid] cat vg (*abstinere vos*) Clem[544] Dam[2,519] (et.[paris]) Thphyl Oec. Addunt vero (ut Ln ex errore de C edidit) *υμασ* vg Cyp[12] et[308], al testes pauci post *παρακαλ.* vel ante *απεχεσθ.* addunt ... ACLP al[25] syr[utr] cop aeth[utr] Did[tri 3,1] Cyr[glaph 155] Cyp[12. 308] *απεχεσθε*

12. *εν τοισ εθνεσιν εχοντεσ καλην* cum ℵAC 13. al sat mu vg (arm - *καλ. εχοντ.*) Clem[285] Thphyl, item omisso *εχοντεσ* B ... KLP al[30] syr[sch] cop Oec *εχοντ. καλην εν τ. εθνεσιν*, item Clem[544] Polyc[int 10] | *εποπτευοντεσ* cum ℵBC al[8] cat Thphyl Oec, item vg etc ... ς *εποπτευσαντεσ* cum AKLP al pler Clem[285]

13. *υποταγητε* sine *ουν* cum ℵABC 13. 31. 73. am fu demid tol (et. m[90]) sah cop arm aeth ... ς (sed Gb[00]) add *ουν* cum KLP al pler cat vg[cle] harl (et. Bed[220]) syr[p] (et[sch] *et* -)

βασιλεῖ ὡσ ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι' αὐτοῦ πεμπο-
μένοισ εἰσ ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι
οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῦν τὴν τῶν
Ga 5, 13 ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡσ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡσ ἐπι-
κάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ κακίασ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡσ θεοῦ δοῦλοι.
17 πάντασ τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε,
Eph 6, 5 Col 3, 22 τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ
τοῖσ δεσπόταισ, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ
τοῖσ σκολιοῖσ. 19 τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει
τισ λύπασ πάσχων ἀδίκωσ. 20 ποῖον γὰρ κλέοσ εἰ ἁμαρτάνοντεσ
καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντεσ καὶ πάσχον-
τεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ. 21 εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλή-
3, 18 4, 1 θητε, ὅτι καὶ Χριστὸσ ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-
Io 13, 15 γραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃσ ἁμαρτίαν

---

14. *εισ εκδικησιν* sine *μεν* c. ℵABKL h al[30] vg m[90] syr[sch] et[p txt] cop arm Ant[86] ... ς (= Gb Sz) add *μεν* cum C[vid]P al plu[vid] cat syr[p] c.* Dam [2,356] (et.[paris]) Thphyl Oec

16. Ln ante *ωσ ελευθεροι* plene distinxit, verba vero *αλλ ωσ θεου δουλ.* cum v. 17 coniunxit. | *θεου δουλοι* cum ℵBCK 5. 22. 68. 73. 55[lect] arm Dam[2,697] ... ς Ln *δουλοι θεου* cum ALP al pler cat m[90] vg Thphyl Oec

18. *τοισ δεσποταισ* (et. vg syr[p] etc): ℵ harl tol (m[89] *nostris*) Dam[2,447] (et.[paris]) add *υμων*, item cop syr[sch]

19. *χαρισ* sine additam cum ℵABKLP etc (et. Ant[152]) ... C 7. al[18] cat m[39] syr[sch] et[p] c.* arm Dam[2,447] (et.[paris]) Anton[98] Thphyl add *παρα τω* (13. 15. 18. etc om) *θεω* | *θεου* cum ℵA[2]BKLP al pler vg m[89] sah cop aeth Dam[2,447] (et.[paris]) ... C 15. 18. al[13] cat syr[utr] arm Anton[98] et[152] Thphyl *αγαθην*, item A* 13. *θεου αγαθην*

20. *υπομενειτε* pri: ℵ[c] 5. 15. 18. 27. 31. al[12] vg etc *υπομενετε* | *υπομενειτε* sec: 5. 31. 33. 97. o[scr] vg (*sustinetis*) Ant[bis] *υπομενετε* | *τουτο* c. ℵBCKLP al longe plu cat vg m[89] syr[utr] sah cop arm aeth ... Ln Ti add *γαρ* cum A 13. 73. k[scr] al[10] Thphyl Oec. Cf et. Tert[gnostic 12]

21. *επαθεν* cum ABC[vid]KLP al pler vg sah cop syr[p] aeth etc ... ℵ 5. 14. 17. 19. 37. 65. 95* cat syr[sch] ar[e] arm Dam[nestor 561] Amb[bis] Fulg Quaest *απεθανεν* | *υμων υμιν* (et. ς[e] Gb) cum ℵABC 31. c[scr] k[scr] al sat mu[vid] am fu[corr] (teste Ln) demid tol harl sah syr[p] arm aeth[utr] etc ... ς (Gb') *ημων ημιν* cum 2. 4. 18. al[10] syr[sch] cop Dam[nest 561] Aug[ioh 21] ... Sz Gb'' (sed ap utrumq adnotatio critica confusa) Ti *ημων υμιν* cum KLP 13. al fere[40] cat vg[cle] fu* Tert[gnost 12] al

οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλοσ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃσ λοι- Es 53, 9
δορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ
κρίνοντι δικαίωσ, 24 ὃσ τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν αὐτὸσ ἀνήνεγκεν ἐν Es 53, 4 ss
τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖσ ἁμαρτίαισ ἀπογενόμενοι Col 1, 22
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ
ὡσ πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 5, 2

III.

1 Ὁμοίωσ γυναῖκεσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα Eph 5, 22 Col 3, 18
καὶ εἴ τινεσ ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆσ τῶν γυναικῶν ἀναστρο-
φῆσ ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντεσ τὴν ἐν φόβῳ
ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆσ τρι- 1 Ti 2, 9 s
χῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύσεωσ ἱματίων κόσμοσ, 4 ἀλλ'
ὁ κρυπτὸσ τῆσ καρδίασ ἄνθρωποσ ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέωσ καὶ Eph 3, 16

---

22. *ευρεθη* cum ABCLP al certe pler cat Polyc Or etc ... ℵK *ηυρεθη*

24. *ημων* cum ℵACKLP etc ... B *υμων* | *ου τω μωλ. αυτου* cum ℵ*LP 40. 73. 105. al plu Thphyl Oec ... Ln om *αυτου* (et. Gb°) cum ℵ^cABCK h al[28] cat :: *οὗ – αὐτοῦ* emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile *αὐτοῦ* ex LXX adsumptum esse servato inepte *οὗ*.

25. *πλανωμενοι* cum ℵAB 5, 40., item *qui sicut oves errabatis* tol harl ... ς *πλανωμενα* cum CKLP al pler cat Thphyl Oec; item vg *eratis enim sicut oves errantes* | *επεστραφητε* cum ABKL etc (vg etc *conversi estis*) ... C 69. a[scr] *επεστρεψατε* ... ℵP 5. *επιστραφητε*

III. 1. *γυναικεσ* cum ℵ*AB ... ς Ti *αι γυναικεσ* cum ℵ^cCKLP al omn[vid] cat Thphyl Oec | *και ει τινεσ* cum ℵALP al plu cat vg etc ... CK al[15] *ει και τινεσ* ... B 57. 69. 104. etc *ει τινεσ* | *κερδηθησονται* (Gb') cum ℵABCKLP al plus[35] etc ... ς *κερδηθησωνται* cum minusc plu cat Dam [2,406] ed

3. *τριχων* cum ℵABKLP etc ... Ln om cum C arm Clem[292]. Vertunt *εμπλοκ. τριχ.* vg Ps-Ath[lat 647] *capillatura* | *και περιθεσεωσ* cum ℵABKLP al omn[vid] syr[p] cop rell Clem[292] Dam[2,406] etc ... Ln *η περιθεσεωσ* c. C m[80] vg syr[sch] Cyp[317]

4. *πραεωσ* c. ℵBKL etc ... ς Ln *πραεοσ* cum ACP al longe plu Clem[292] etc | *πραε. και* (sic ℵ^c, ℵ* om) *ησυχιου* (ℵ* *-χιουσ*) hoc ordine cum ℵACKLP al omn[vid] cat syr[p] Clem[292] Did[tri 2,6,3] etc ... Ln cum B m[80] (*mansueti et modesti*) vg (*quieti et modesti*; item Aug Amb) cop Ps-Ath [647] (ut vg) *ησυχ. και πραε.*

ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως
γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν
ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς Σάρρα ὑπήκου-
Gn 18, 12 σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγα-
θοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες
Eph 5, 25 1 Co 7, 3 ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυ-
ναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συνκληρονόμοις χάριτος ζωῆς,
εἰς τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι,
Ro 12, 17 εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς
Ps 33 (34), 12—16 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν
ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ

---

5. *εις* c. ABC 13. 15. 27. 36. 69. 104. a^{scr} c^{scr} d^{scr} cat Dam^{2,406} Thphyl ... ς *επι* cum ℵKLP al pler Oec | *θεον* cum ABCKLP etc ... ς *τον θεον* cum ℵ 69. a^{scr} c^{scr} al plu cat Oec

6. *υπηκουσεν* cum ℵACKLP al fere omn cat am syr^{p} arm Thphyl Oec .. Ln *υπηκουεν* cum B 31. m^{80} vg (et. Aug Fulg) syr^{sch}

7. *Οι ανδρες* cum ℵACKLP etc ... B om *οι* | *συνοικουντες* et. ℵ^{c} ... ℵ* *συνομιλουντες* | *συνκλ-* cum ℵAB*C ... ς Ln *συγκλ-* cum B^{3}K^{sil}LP al certe pler | *-ρονομοις* (et. ς$^{e\,1656.\,1678}$ Gb') cum ℵ^{c}(*-*μους*)B 13. 26. 31. 40. 66** 68. o^{scr} al mu^{vid} m^{80} vg arm (cop^{vid}) etc ...... ς (sic ς et ς$^{e\,1624.\,1633}$) Ln *-ρονομοι* c. ACKLP h al plus^{50} cat syr^{p} Hier$^{iovin\,1}$ | *χαριτος* cum BC*KLP al pler vg m^{80} syr^{sch} ... ℵAC^{2} etc praem (et 7. 8. syr^{p} cop add) *ποικιλης* | *ενκοπτεσθαι* (*ενκ-* ℵ c^{scr} etc, ABP etc *εγκ-*, sed cf ad Act 24, 4 et 1 Co 9, 12) c. ℵABP h al fere^{50} ... ς (= Gb Sz) Ti *εκκοπτεσθ.* cum C^{2}(*latet)KL al sat mu cat^{txt} et^{com}

8. *ταπεινοφρονες* c. ℵABC al plus^{30} am fu demid syr^{utr} cop arm Clem^{296} Antioch^{1175} ... ς (= Gb Sz) *φιλοφρονες* cum KP al mu cat ... L al mu Thphyl Oec *φιλοφρον. ταπεινοφρον.*, item vg^{cle} tol m^{16} *modesti humiles*, harl *humiles modesti*

9. *μη αποδιδοντες* usq *αντι λοιδοριας*: haec ipsa verba habet et. Polyc^{2}, sed add *ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας* | *οτι εις τουτο* cum ℵABCK h 13. 15* 22. 27. 29. vg m^{16} syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop arm aeth Antioch^{1110} et^{1175} Dam^{2,329} ... ς (Gb^{00}) praem *ειδοτες* cum LP al pler cat syr$^{p\,mg}$ Thphyl Oec

10. *γλωσσαν* sine additam cum ABC 13. 29. 73. 13^{lect} 14^{lect} Anto^{74} ... ς (Gb^{00}) add *αυτου* c. ℵKLP al pler cat vg syr^{utr} cop arm aeth Thphyl

κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ Heb 12, 14
καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν,
12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένη-
σθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ 2, 20 4, 14
φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν Es 8, 12 s
Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπο-
λογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, 16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν,
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν 2, 12

Oec | *χειλη* (c* praem *τα*) sine additam c. ℵABCK al[8] fu syr[p] ... ς (Gb[oo]) add *αυτου* cum LP al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl Oec

11. *εκκλινατω* sine copula cum ℵC[2]KLP al pler cat vg syr[sch] cop arm Anto[74] Thphyl Oec ... Ln Ti add *δε* cum ABC* 31. 69. a[scr] c[scr] am** fu harl tol syr[p] | *αγαθον, ζητησατω*: haec om ς (non ς[e] Gb Sz) per errorem

12. *οφθαλμοι* cum ℵABC*KLP h al plus[50] arm Thphyl ... ς (= Gb[oo] Sz) praem *οι* cum C[2] al sat mu cat Oec

13. *εαν* et. Clem[303] Dam[2,329] etc ... B 3. 101. *ει* | *ζηλωται* (Gb″) cum ℵABC al[20] Clem[303] Dam[2,329] Thphyl, item *aemulatores* vg (tol *sectatores*, harl *factores*) syr[utr] cop arm aeth ... ς Ti *μιμηται* c. KLP al longe plu cat Oec

14. *αλλ* (ℵ* *αλλα*) *ει και* cum ℵBCKL etc ... ℵ[c]A al[5] *ει δε και*, P 3. 17. *αλλα και ει* | *μηδε* (69. 137. a[scr] c[scr] *και ου μη*) *ταραχθητε* cum ℵA CKP etc ... LB 43. om

15. *τον χριστον* (Gb′) cum ℵABC al[7] vg syr[utr] al Clem[584] ... ς *τον θεον* cum KLP al pler cat Thphyl Oec ... aeth Promiss om | *ετοιμοι* sine copula cum ℵBC al[14] cat vg m[88] cop arm Or[1,468. 702] et[3,5] (sed nec m nec Or quicquam ex eis quae praecedunt affert) ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *δε* cum AKLP al pler Clem[584] Thphyl Oec | *αιτουντι* cum ℵ*BCK LP al omn[vid] Clem[584] Or[ter] etc ... ℵ[c]A cat Dam[paris] (loco ante[2,680]) *απαιτουντι* | *αλλα* cum ℵABC al[11] vg cop syr[p] arm Clem[584] al ... ς om cum KLP al pler cat m[88] (et. Bed[227]) syr[sch] Oec

16. *εν ω καταλαλεισθε* cum B 69. 137. a[scr] c[scr] syr[p txt] (*ut in eo quod dicitur contra vos*) et[mg] Clem[585]. Confirmant eam lectionem etiam eo quod *ως κακοποιων* omittunt vg m[88] arm ... ς Ln *εν ω καταλαλωσιν* (Gb′ Ln *-λουσιν* cum ℵACKP al[25]) *υμων ως κακοποιων* cum ℵACKLP al pler cat tol harl cop syr[sch] (et syr[p] add *ως κακοπ.* c.*) etc

2, 20 ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν-
τασ, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντασ.
2, 21 4, 1 18 ὅτι καὶ Χριστὸσ ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιοσ ὑπὲρ
1 Ti 3, 16 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶσ προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶσ μὲν σαρκί,
21, 6 Eph 4, 9 ζωοποιηθεὶσ δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖσ ἐν φυλακῇ πνεύμασιν
Mt 24, 37 ss πορευθεὶσ ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραισ Νῶε κατασκευαζομένησ κιβωτοῦ, εἰσ
Gn 7, 13 ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατοσ. 21 ὃ
καὶ ὑμᾶσ ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸσ ἀπόθεσισ
ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεωσ ἀγαθῆσ ἐπερώτημα εἰσ θεόν, δι' ἀνα-
Eph 1, 20 Heb 12, 2 στάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶσ
εἰσ οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μεων.

---

17. *ει θελοι* c. ℵABCKLP h al^{70} cat Clem^{585} Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ει θελει* cum minusc vix mu

18. *αμαρτιων* (ℵ* praem *των*) sine additam cum BKP al longe plu am fu tol Cyr$^{act\,57}$ Thphyl Oec ... c^{2vid} 5. 7. 9. vg^{cle} (et. harl demid, non am fu tol) syr^{sch} Cyp^{296} Aug$^{ep\,165}$ add *ημων*. Item ℵC*^{vid}L etc add *υπερ ημων*, item A etc *υπερ υμων* | *απεθανεν* (Gb') cum ℵAC al^{13} vg syr^{utr} cop arm aeth Did$^{tri\,2,6,6}$ et^{2,7,2} Cyr$^{act\,57}$ etc ... ς Ti *επαθεν* cum BKLP al pler cat | *ημασ* cum ℵ^{c}(*om)ACKL al longe plu cat vg cop syr$^{p\,mg}$ Cyp^{293} etc ... Ti *υμασ* c. B al^{10} syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm | *πνευματι* cum ℵABCKLP h al longe plu cat arm Or^{4,135} etc ... ς (=Gb Sz) *τω πνευματι* cum minusc vix mu Epiph$^{448.\ 1026}$

19. *εν φυλακη* et. Or$^{2,558.\ 4,135}$ et$^{int\,3,922}$ Epiph^{1002} etc ... c 8. 25. harl tol cdd$^{bedae\,229}$ Ath^{1,755} Aug$^{ep\,164}$ et^{165} Ruf^{symb} add *κατακεκλεισμενοισ*.

20. *απεξεδεχετο* cum ℵABCLP (et. K^{vid}) h al fere^{80} cat Or$^{2,558.\ 4,135\,cod}$ et$^{int\,3,922}$, item vg etc ... 2. 29. 31. 33. 47. 59. al^{7} ar^{p} *απαξ εδεχετο* ... ς (=Gb Sz) *απαξ εξεδεχετο* sine cod ut vdtr :: fluxit ex Erasmi coniectura | *ολιγοι* cum ℵAB 3. 5. 8. 17. 73. 95* vg Or^{2,558} et$^{int\,1,88.\ 3,922}$ Cyp$^{142.\ 152}$ Aug$^{ep\,165.\ 164}$ rell ... ς *ολιγαι* cum CKLP al pler cat syr^{p} Cyr$^{glaph\,36}$ Dam^{2,386}

21. ὃ (et. ς Gb Sz) cum ℵ^{c}ABCKLP h al fere^{55} cat vg arm Did$^{tri\,2,14}$ etc ... ς^{e} ᾧ cum minusc ut^{vid} mu ... ℵ* 73. aeth om | *και υμασ* cum ℵABP al^{10} vg syr^{utr} arm Did$^{tri\,2,14}$ Or^{int} etc ... ς *και ημασ* cum CKL al pler cat etc. Praeterea *και υμασ* (*ημ.*) hoc loco cum ℵABCLP al sat mu vg etc ... K al fere^{50} cat Oec post *αντιτυπ. νυν*

22. *θεου* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *του θεου* cum ℵ^{c}ACKLP al omn^{vid} etc

IV.

1 *Χριστοῦ οὖν παθόντοσ σαρκὶ καὶ ὑμεῖσ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν* 3, 18 2, 21. 24
ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίασ, 2 *εἰσ τὸ* Ro 6, 6 s
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαισ ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον
ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 *ἀρκετὸσ γὰρ ὁ παρεληλυθὼσ χρόνοσ τὸ*
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένουσ ἐν ἀσελγείαισ,
ἐπιθυμίαισ, οἰνοφλυγίαισ, κώμοισ, πότοισ καὶ ἀθεμίτοισ εἰδωλολα-
τρείαισ, 4 *ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰσ τὴν αὐτὴν*
τῆσ ἀσωτίασ ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντεσ, 5 *οἳ ἀποδώσουσιν λόγον*
τῷ ἑτοίμωσ ἔχοντι κρῖναι ζῶντασ καὶ νεκρούσ. 6 *εἰσ τοῦτο γὰρ*
καὶ νεκροῖσ εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπουσ σαρκί, 3, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 *Πάντων δὲ τὸ τέλοσ ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε* Ia 5, 8
εἰσ προσευχάσ, 8 *πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην ἐκτενῆ* Ia 5, 20

IV. 1. *παθοντοσ* (et. ℵ[c], sed* *αποθανοντοσ*, ad quod cf infra Hier[iovin]) sine additam cum BC 27. 29. 66** vg sah Ath[160cdd3] Thdrt[4,276] etc ... ς (Gb[0]) add *υπερ ημων* cum ℵ[c]AKLP al pler cop syr[p] arm etc, item ℵ* 31. b[scr] o[scr] al pauc syr[sch] Thphyl Oec[txt] *υπερ υμων* | *ο παθων σαρκι* (Gb″) cum ℵABCL al fere[35] am fu arm ... ς *ο παθ. εν σαρκι* cum KP al plu cat Oec vg | *αμαρτιασ* cum ℵ*ACKLP etc ... ℵ[c]B b[scr*vid] aeth[utr] *αμαρτιαισ*, item vg *a peccatis*, syr[sch] *ab omnibus peccatis*

3. *αρκετοσ γαρ* sine additam cum ℵ[c]AB 29. 35. 73. 81. 137. d[scr] vg syr[utr] arm Clem[303] ... ς (Gb[0]) add *ημιν* cum CKLP al plu cat; item ℵ* al[20] cop aeth *υμιν* | *χρονοσ* sine additam cum ℵABC al[12] vg (et. Aug rell) syr[utr] cop arm aeth ar[e] Clem[303] ... ς (Gb[00]) add *του βιου* c. KLP al pler cat Thphyl Oec | *το βουλημα* (Gb″) cum ℵABC etc ... ς *το θελημα* cum KLP al pler Oec | *κατειργασθαι* c. ℵABC[2] al[6] Clem[303] ... ς *κατεργασασθαι* cum KLP al pler cat Oec

4. *βλασφημουντεσ* (K praem *και*) cum ℵ[c]ABC[2]LP al pler vg cop syr[p] Thphyl Oec ... ℵ*C* 27. 29. *και βλασφημουσιν*

5. *εχοντι κριναι* cum ℵAC[2vid]KLP etc ... BC*[vid] al[3] *κρινοντι*

7. *εισ προσευχασ* cum ℵAB al[10] ... ς Ti *εισ τασ προσευχ.* cum KLP al pler cat

8. *προ παντων* sine copula cum ℵA[vid]B 13. am harl tol arm Cyr[tri 676] ... ς Ti add *δε* cum KLP al fere omn cat m[16] vg[cle] fu demid (et. Bed)

Prov 10, 12) ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς
Heb 13, 2 Phil 2, 14 ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα,
εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
Ro 12, 6 τος θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ
ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
Col 3, 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
5, 11 τῶν αἰώνων· ἀμήν.
12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ
Ro 8, 17 Co 1, 7 κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
3, 14 Mt 5, 10 ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδί-
ζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ
2, 20 θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω
ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ
δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ

---

sah cop syr[p] Antioch[1180] | *αγαπη* (et. ς) cum **ℵABKLP** etc ... ς[e] (item Sz, Gb[00]) praem *η* cum minusc permu | *καλυπτει* (Gb'') cum **ABK** al fere[45] cat vg syr[utr] cop arm Clem[ro 49] Clem[306. 613] et[463] etc ... ς *καλυψει* cum **ℵLP** al plu (vdtr plus[45]) aeth Oec

9. *γογγυσμου* (Gb') cum **ℵAB** al plus[20] vg m[16] syr[utr] sah etc ... ς *γογγυσμων* cum **KLP** al longe plu cat Oec

11. *ης* cum **ℵAB** al plu vg etc ... **KLP** h al plus[30] *ως*

13. *καθο* (et. ς Gb Sz) cum **ℵABKLP** al plus[50] cat Clem[585] etc ... ς[e] (non ς etc) *καθως* cum minusc ut[vid] pauc

14. *το της δοξης* sine additam cum **BKL** al plu am fu luxov syr[sch] Clem[585] Ephr[319] Tert[gnost 12] al ... Gb+ Sz Ln add *και δυναμεως* cum (ℵ[c] *κ. της δυν.*) **AP** al[30] cat vg (et. demid harl tol) sah cop syr[p] arm aeth Cyp[90. 267.] Ath[538] al, item ℵ* add *και της δυναμεως αυτου* | *αναπαυεται* c. ℵ***BKLP** al plu Clem[585] etc ... **A** 25. 69. 137. c[scr] *επαναπαυεται* ... ℵ[c] al[40] Eph[319] Ath[538] Did[tri 2,23] al *επαναπεπαυται* (: : cf 2 Co 7, 13). Praeterea ς (Gb[00]) add *κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται* cum **KLP** al longe plu am sah syr[p] c.* Cyp[90. 267] ... omisimus cum **ℵAB** 3. 4* al[15] vg (et. fu demid) syr[sch] et[p txt] cop arm aeth[utr] are Ephr[319] Tert[gnost 12].

15. *αλλοτριεπισκοπος* cum **ℵB** d[scr] ... ς Ti *αλλοτριοεπισκοπος* c. **KLP** al pler cat Thphyl Oec ... **A** 31. 40. Ephr[319] *αλλοτριος επισκοπος*.

16. *ονοματι* (Gb'') cum **ℵAB** al[12] vg syr[utr] cop arm aeth Ephr[319] Cyr[ioh 903] etc ... ς *μερει* cum **KLP** al pler cat Thphyl

ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούν-
των τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, Prov 11, 31
ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχον-
τες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν 3, 17
τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης
ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον Act 20, 28
τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-

---

17. *καιρος* cum ℵA al[4] ... ς Ln Ti *ο καιρος* cum BKLP etc | *ημων* cum ℵ^c A*BKLP al pler cat vg (et. Aug rell) syr^utr cop aeth^pp arm ... ℵ*A[2] 5. 18. 31. 73. al[6] etc *υμων*

18. *ο ασεβης* cum ℵAB[2]et[3]KLP al fere omn vg syr^sch arm aeth Or^int 2,87 etc ... Ti *ο δε ασεβης* cum B* 137. syr^p | *και ο αμαρτωλ.* cum ℵA 3. 95* 96. l^scr :: ita nullus ap LXX ... ς Ln Ti *και αμαρτ.* cum BKLP al pler

19. *πιστω κτιστη* (ς Gb Sz *κτιστῇ*, Ln *κτίστῃ*) cum ℵAB 9. al[3] vg cop (*deo creatori fideli*) arm aeth Ath[377] ... ς Ti praem *ως* cum KLP al pler cat syr^utr Hil[1114] Thphyl Oec | *τ. ψυχ. αυτων* (Gb') cum ℵAKLP h al fere[50] cat Thphyl Oec ... ς *τ. ψυχ. εαυτων* cum minusc mu ... B tantum *τας ψυχας* | *εν αγαθοποιια* cum ℵBKLP al pler cat Thphyl Oec, item *in bene faciundo* cop aeth^utr ... Gb'' Ln *εν αγαθοποιΐαις* cum A 5. 7. 13. al[10] item *in benefactis* vg syr^utr arm

V. 1. *ουν* cum ℵAB al[16] vg arm syr^p c.* Cyr^glaph 121 etc ... ς Ti om cum KLP al longe plu cat cop syr^p txt Thphyl Oec | *τους εν υμιν* cum ℵK LP al fere omn Cyr^glaph 121 Thphyl Oec, item *qui in vobis sunt* vg m[59] syr^utr cop ... Ln om *τους* c. AB al | *συνπρ-* cum ℵA ... ς Ln *συμπρ-* cum BKLP etc

2. *μη αναγκαστως* sine *επισκοπ.* cum ℵB 27. 29. Ps-Chr[8,711] Anto[81] Hier^tit 1 Vig^varim 746 ... ς Ln Ti praem *επισκοπουντες* cum AKLP al pler (sed 69. a^scr c^scr *επισκοπευοντες*) cat vg (*providentes*) m[59] (*curam habentes*) syr^p cop arm aeth Antioch[1229] al | *αλλα* cum ℵB 68. Thphyl ... ς Ln Ti *αλλ* cum AK^sil LP al pler | *κατα θεον* c. ℵAP al[20] vg cop syr^p arm aeth Antioch[1229] ... ς Ti om cum BKL al plu cat etc | *μηδε* cum ℵBKP al pler (46. *μητε*) cat vg cop syr^p Ps-Chr[8,711] Antioch[1229] ... Ti *μη* cum AL al[9] syr^p aeth^utr Oec Anto[81]

Tit 1, 7. 11 κερδῶσ ἀλλὰ προθύμωσ, 3 μηδ᾽ ὡσ κατακυριεύοντεσ τῶν κλήρων
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντοσ τοῦ ἀρχι-
ποίμενοσ κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆσ δόξησ στέφανον.

Eph 5, 21 5 Ὁμοίωσ νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροισ, πάντεσ δὲ ἀλλή-
Prov 3, 34 Ia 4, 6 λοισ τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ
Ia 4, 10 ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ
τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶσ ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν
Ps 55, 22 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντεσ ἐπ᾽ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικοσ ὑμῶν διάβολοσ ὡσ λέων
Ia 4, 7 ὠρυόμενοσ περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε-
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότεσ τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸσ πάσησ χάριτοσ, ὁ
Heb 13, 21 καλέσασ ὑμᾶσ εἰσ τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον πα-

---

5. *ομοιωσ* sine additam cum ℵ^c ABKLP al longe plu vg etc ... ℵ* 13. 15. al mu cat syr^p add *δε, δε οι, δε και οι* | *αλληλοισ* sine additam cum ℵAB al vg m[59] syr^sch cop arm Ephr[302] ... ς (Gb⁰) add *υποτασσομενοι* cum KLP al pler etc

6. *χειραν* cum ℵA ... ς Ln Ti *χειρα* cum BKLP al certe pler | *εν καιρω* sine additam cum ℵBKL al pler cat Or[1,489] etc ... Ln add *επισκοπησ* cum AP al[10] vg m[59] cop syr^p c.* arm aeth Ephr[297]

7. *επιριψαντεσ* cum ℵAB* ... ς *επιρριψ.* cum B^3 KLP al certe pler

8. *ο αντιδικοσ* cum ℵ*ABKP h al fere[60] Thphyl ... ς (= Gb Sz) praem *οτι* cum ℵ^c L 13. 31. 69. a^scr c^scr al permu vg syr^utr cop arm aeth Or^int 2,164. 195 etc | *τινα* (*τίνα* LP al, K al *τινὰ* ut Ln) *καταπιειν* (ℵ* *καταπιν*) cum ℵKLP al[45] cop Or[3,162] cod Cyp (*aliquem devorare quaerens*) Hil[502] (*quaerens nos devorare*); item B omisso *τινα*, nec aliter Or^int 3,396 ...... ς Ti *τινα καταπιη* c. A al sat mu cat Or[3,162] et[315] Eus^ps 35 Ephr[284] etc, item (sed haec testimonia etiam ad *τίνα καταπιεῖν* quadrare videntur) vg (*quem devoret*) syr^utr arm aeth Or^int 3,372 et^saep Lcif[6,237] al mu

9. *εν τω κοσμω* cum ℵB ... ς Ln Ti om *τω* cum AKLP al certe pler

10. *υμασ* (Gb′) cum ℵABLP al[50] cat demid cop syr^p arm aeth Thphyl .. ς *ημασ* cum K al plu vg syr^sch Did^tri 3,23 | *εν χριστω* cum ℵB (*εν τω χρ.*) 69. 137. 163. a^scr c^scr syr^p txt ... ς Ln Ti add *ιησου* cum AKLP al pler vg syr^sch (ante *χ̅ω̅*) syr^p c.* cop arm aeth Did^tri 3,23 | *καταρτ.* sine additam cum ℵAB 4* 13. 35. 43. 65. 68. 69. 73. 137. 163. a^scr vg luxov syr^p txt arm auct^voc gent ... ς (Gb⁰) add *υμασ* cum KLP al pler cat cop etc | *καταρτισει* (Gb″) cum ℵAB al fere[25] vg

θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 *αὐτῷ*
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 4, 11
12 *Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,*
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. 13 *ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν*
Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 *ἀσπάσασθε* Ro 16, 16 2 Co 13, 12
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

1 *Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς* Act 15, 14
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ

arm al ... ς *καταρτισαι* cum KLP al longe plu cat syr^p | *στηριξει σθενωσει* cum ℵABKLP h al^60 cat vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *στηριξαι σθενωσαι* cum minusc mu syr^p Thphyl Oec | *θεμελιωσει* c. ℵKLP al omn^vid syr^p cop arm ... Gb^oo Ln om c. AB vg luxov aeth^utr

11. *το κρατος* (Gb') cum AB 23. am fu aeth^ro ... ς *η δοξα και το κρατος* cum ℵLP al plu (70. om *η*) cat vg^cle demid harl tol aeth^pp Thphyl. Similiter K etc. | *των αιωνων* cum ℵAKLP al fere omn cat vg syr^utr aeth Thphyl Oec auct^voc gent ... Ti om c. B 36. 99. cop arm

12. *σιλουανου* cum ℵAKLP etc ... B *σιλβανου* | *του πιστου*: Ln om *του* cum 2. (errabat circa B) | *στητε* cum ℵAB al^15 ... ς Ti *εστηκατε* cum KLP al longe plu cat Thphyl

14. *εν χριστω* cum AB 13^vid 36. cat fu demid harl syr^sch aeth ... ς (Gb^oo) ad *ιησου* cum ℵKLP al pler vg (et. am tol) cop syr^p arm Thphyl Oec. Praetereaque ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵKLP etc ... omisimus cum AB 13. 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: ℵAB *πετρου α̅*, P *πετρου αποστολου επιστολη α'*, 40. *πετρου επιστολη καθολικη α'* (al *πρωτη*), L *του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη α'* ... cdd plu (9 ap Scri; vdtr et. K) nil subscriptum habent. Praeterea minusc mu add *εγραφη απο ρωμης*, item Chron^1,487 Thphyl Oec. Notatur vero etiam versuum (*στιχων*) numerus: L 40. 78. 80. 177. al mu *σλς'*, variant al.

* In inscriptione sequuti sumus ℵAB qui *πετρου β̅* exhibent, C 13. *πετρου επιστολη β̅*, K 31. 76. 105. 106. etc (atque sic Gb Sz) *πετρου επιστ. δευτερα* ... ς *επιστολη πετρου καθολικη δευτερα*, ς^e *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα*. Testatur vero Barsalibi (cf

1 Pe 1, 2 Iud 2 2, 20 3, 18 σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ,
4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.
5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,

---

Whit. adnot. ad epist. Petri II.): „Epistula secunda Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoque non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl." Syr[sch] vero per hanc epistulam (ut etiam 2 et 3 Iohannis et epist. Iudae) quum ea sit interpretatio quam primus anno 1562 Edw. Pococke ex cod. Bodleiano protulit, ipsam dicemus syr[bodl].

I. 1. *συμεων* cum ℵAKLP al longe plu cat Thphyl ... Ln *σιμων* cum B al[20] aeth Oec, item vg sah cop (at etiam Act 15, 14, ubi Graeca lectio non fluctuat, vg cum interprr pler *Simon* habet) | *και σωτηρος*: ς[c] (non item ς Wtst Gb Sz) add *ημων* cum (minusc nonnullis?) sah cop syr[bodl] arm[cdd] aeth

2. *ιησου* cum BCK al sat mu Thphyl[com] Oec ... ℵAL al[20] cat cop syr[bodl] et[p] arm aeth ar[e] Thphyl[txt] *ιυ χυ* | *του κυριου ημων*: 25. 38. 40. om *ημων*, hinc Gb°

3. Ln sic interpunxit: *ἡμῶν*, [2]*ὡς* et infra: *φθορᾶς*. [5]*καὶ* | *τα παντα* cum ℵA 5. 13. 137. c[scr] 3[pe] Did[tri 1,29] et[32] ... ς Ln Ti om *τα* cum BC KLP al pler Thphyl Oec | *ιδια δοξη και αρετη* (Gb'') cum ℵACP al[13] cat m[87] et[94] vg Did[tri 1,29] et[32] epist[demetri] Cass[120] Bed[245] ...... ς *δια δοξης και αρετης* cum BKL al longe plu Thphyl Oec

4. *τα τιμια ημιν και μεγιστα* cum ℵ(B)KL al[50] (m[87] et[94] syr[p] Thphyl) Oec[txt], ex quibus B al[7] m etc *ημιν* post *μεγιστ.* transp ...... Ln Ti *τα μεγιστα και τιμια ημιν* cum ACP 5. 13. 31. 68. vg syr[bodl] Did[tri 1,29] (sed A 68. syr[bodl] *υμιν* pro *ημιν*). Similiter ς *τα μεγιστ. ημιν και τιμια* cum minusc vix mu cat ep[demetri] (*maxima nobis et pretiosa*) Hier[iovin 1] | *της εν τω* (vide post) *κοσμω εν επιθυμ. φθορας* cum AB KL al longe plu Thphyl Oec. Videtur et. m[bis] ... ℵ Hier[iovin 1] *την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορας*, *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis* ... C etc *της εν τω κοσμ. επιθυμιας και φθορας* | *εν τω κοσμω* cum ℵABL 69. 137. al ... ς Ti om *τω* cum CKP al pler cat Thphyl Oec

5. *και αυτο τουτο δε* cum BC*KLP al plu Oec ... ℵC[2] 5. 13. 29. 38. 68. 69. 105. al[20] cat Thphyl *και αυτο δε τουτο*, item syr[bodl] et[p] arm ...

6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-
μονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν
φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν
ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺσ οὐδὲ ἀκάρπουσ καθίστησιν
εἰσ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ
πάρεστιν ταῦτα, τυφλόσ ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθα-
ρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί,
σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντεσ οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτωσ γὰρ πλου-
σίωσ ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδοσ εἰσ τὴν αἰώνιον βασιλείαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶσ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ Iud 5
εἰδότασ καὶ ἐστηριγμένουσ ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶσ ἐν 3, 1
ὑπομνήσει, 14 εἰδὼσ ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσισ τοῦ σκηνώματόσ Io 21, 19
μου, καθὼσ καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶσ μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

Gb′ *και αυτω δε τουτω* cum 40. ... Gb′ Ln *και αυτοι δε* cum A, item vg *vos autem*. Coniecit Gb′ *και αυτοι δε τουτω*

8. *υπαρχοντα* cum ℵBCKLP al pler cat Thphyl Oec m^{94} (*haec vobis cum sint et superent*) cop syr^{p} arm ... Ln *παροντα* cum A 5. 8. 9. 73. Ps-Chr^{12,1064}, item vg sah al

9. *αμαρτηματων* cum ℵAK h 5. 15. al^{20} etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ln *αμαρτιων* cum BCLP al longe plu cat

10. *σπουδασατε* sine additam cum BCKLP al pler Amb$^{fid\,3,514}$ Thphyl Oec ... Ln add *ινα δια των καλων υμων εργων* cum (ℵ)A 5. (8. 15. 36. al^{7} cat) syr^{bodl} aeth (vg sah cop syr^{p} arm Anton^{2}). Ex his ℵ 8. rell vg rell Anton om *υμων* | *ποιεισθαι* ... Ln *ποιεισθε* cum A 15. al item vg etc *faciatis*

12. *μελλησω* (Gb′) cum ℵABCP 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth ... ς *ουκ αμελησω* cum KL al pler cat syr^{bodl} et^{p} Thphyl Oec *αει* post *μελλησω* cum ℵBCKL h al plus^{30} cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln post *υμασ* pon cum A al sat mu vg cop syr^{bodl} et^{p} aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17^{lect} sah om

13. *εν υπομνησει* cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec ... ℵA 5. 17^{lect} *εν τη υπομν.*

15. *σπουδασω* cum ABCKLP al pler vg (*dabo autem operam*) Thphyl Oec ... ℵ 31. arm *σπουδαζω* | *δε* (13. *τε*) *και*: Gb ex errore typographi om *και*. Qui error etiam ad Sz et ad alios manavit.

τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοισ μύθοισ
ἐξακολουθήσαντεσ ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντεσ τῆσ
ἐκείνου μεγαλειότητοσ. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸσ τιμὴν
Mt 3, 17 17, 5 pp καὶ δόξαν φωνῆσ ἐνεχθείσησ αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆσ μεγαλοπρε-
ποῦσ δόξησ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, εἰσ ὃν ἐγὼ εὐδό-
Mt 17, 1 pp κησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντεσ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶσ ποιεῖτε προσέχοντεσ
ὡσ λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕωσ οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ
φωσφόροσ ἀνατείλῃ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆσ ἰδίασ ἐπιλύσεωσ ου
γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-
τεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματοσ ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

16. *μεγαλειοτητοσ* cum ℵAB^{3}K^{sil}P etc ... B*CL *μεγαλιοτητ.*

17. *θεου* cum ABKLP al pler etc ... ℵC 69. a^{scr} c^{scr} *του θεου* | *ουτοσ εστ. ο υι. μου ο αγαπητ.* cum ℵACKL al omn^{vid} vg rell; item P sed post *αγαπητοσ* repetit *ουτοσ εστιν* ... Ti *ο υιοσ μου ο αγαπητ. μου ουτοσ εστιν* cum B | *ευδοκησα* cum ℵBCKLP etc ... A 3. 13. 31. 40. 95. 96. Thphyl *ηυδοκ.*

18. *ημεισ*: ς (non ς^{e} etc) per errorem typographi *υμεισ*, nec correxit repetitio Francof. | *εξ ουρανου* cum BCKLP al omn^{vid} ... ℵA *εκ του ουρανου* | *εν τω ορει τω αγιω* cum ℵAC^{3}KLP al fere omn etc ... Ti *εν τω αγιω ορει* cum BC* 13. arm Thphyl

19. *ημερα* cum ABCKL al pler ... ℵP 13. 31. 68. *η ημερα*

21. *ηνεχθ. ποτε προφητεια* cum ℵAL al pler vg (item Promiss Fulg Cass$^{ps\,28}$) syr^{bodl} arm ... Ti *ηνεχθ. προφ. ποτε* cum BCKP 13. 22. 31. 68. 69. 100. 127. 137. a^{scr} c^{scr} cat cop | *αλλα* cum ℵB g^{scr} j^{scr} (ita et. ed. Compl) ... ς Ln *αλλ* cum ACK^{sil}LP al pler Did^{tri} | *ελαλησαν - ανθρωποι* sine *οι* post *ελαλ.* (et. Gb Sz) cum ℵABCKLP al plus^{50} Did$^{tri\,2,10}$ etc ... ς (= Gb Sz) *ελαλ. οι - ανθρ.* cum minusc mu Oec | *απο θεου* cum BP 66** 68. 69. 137. a^{scr} syr^{p} arm. Item^{vid} cop, c 27. 29. Did$^{tri\,2,10}$ *απο θεου αγιοι* ... ς (praemisso *οι*, vide ante) Gb Sz *αγιοι θεου* cum ℵKL al plu cat Oec, Ln *αγιοι του θεου* cum A, item *sancti dei homines* vg (et. Fulg^{bis}) syr^{bodl}

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡσ καὶ ἐν ὑμῖν Mt 24, 4
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινεσ παρεισάξουσιν αἱρέσεισ ἀπωλείασ,
καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺσ δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντεσ ἑαυ- Iud 4
τοῖσ ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν
ταῖσ ἀσελγείαισ, δι' οὓσ ἡ ὁδὸσ τῆσ ἀληθείασ βλασφημηθήσεται,
3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖσ λόγοισ ὑμᾶσ ἐμπορεύσονται, οἷσ τὸ
κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ
γὰρ ὁ θεὸσ ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖσ Iu 1 6. 3, 6
ζόφου ταρταρώσασ παρέδωκεν εἰσ κρίσιν τηρουμένουσ, 5 καὶ ἀρ-
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνησ κήρυκα
ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξασ, 6 καὶ πόλεισ Σο- 1 Pe 3, 20 Gn 7
δόμων καὶ Γομόρρασ τεφρώσασ καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα Iud 7 Gn 19
μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώσ, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον
ὑπὸ τῆσ τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆσ ἐρρύσατο· 8 βλέμ-
ματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιοσ ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖσ ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
ρασ ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοισ ἔργοισ ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριοσ

II. 2. *ασελγειαισ* cum ℵABCKLP al longe plu cat vg sah syr^{bodl} et^{P} arm aeth Thphyl ... ς (= Gb Sz) *απωλειαισ* c. minusc ut^{vid} pauc cop Oec

4. *σιροισ* cum ℵABC (ℵ *σι-*, ABC *σει-*, sed Ln edidit *σιροῖσ* licet nullum huius scripturae testem haberet). Cf Aug et Promiss *carceribus caliginis inferi retrudens* (vide ap Sab) ... ς Ti *σειραισ* cum KLP^{vid} al omn^{vid} cat Ephr^{305} Did$^{tri\,2,6,3}$ al, item vg *rudentibus* (am *rugientibus*), item *catenis* syr^{bodl} et^{P} cop (sah hiat) arm | *ζοφου* (et. ℵ^{c}): ℵ*A *ζοφοισ*. Reddit vg *inferni* | *τηρουμενουσ* cum BC*KLP etc ... ς (= Gb Sz) *τετηρημενουσ* cum minusc ut^{vid} pauc Ephr^{305} ... Ln *κολαζομενουσ τηρειν* (13. Dam *-ρεισθαι*) cum ℵA 5. 13. 25. 33. 65. 73. Dam ^{2,308} (et. ^{paris}), atque eadem c^{2} addit ad *τηρουμενουσ*, quod non delet Huc accedunt vg etc

5. *αλλα* cum ℵABCL 177. al^{3scr} etc ... ς Ln *αλλ* cum K^{sil}P al pler

6. *καταστροφη* cum ℵAC^{2}KL al pler vg etc ... BC* al^{4} cop om ... P *κατεστρεψεν* pro *καταστρ. κατεκριν.* | *ασεβειν* cum ℵACKL etc ... BP 69. 137. a^{scr} *ασεβεσι*

7. *ερρυσατο* cum ℵAB^{3}CKLP al omn^{vid} ... Ti *ερυσατο* cum B*

8. *ο δικαιοσ* cum ℵACKLP al omn^{vid} Ephr^{270} etc ... Ln om *ὁ* cum B | *ενκατοικων* cum ℵB*CP ... ς Ln *εγκατοικ.* cum AB^{3}K^{sil}L al certe pler

εὐσεβεῖσ ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ
Iud 8 *κολαζομένουσ τηρεῖν,* 10 *μάλιστα δὲ τοὺσ ὀπίσω σαρκὸσ ἐν ἐπι-*
θυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένουσ καὶ κυριότητοσ καταφρονοῦντασ.
τολμηταὶ αὐθάδεισ, δόξασ οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντεσ, 11 *ὅπου*
Iud 9 *ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονεσ ὄντεσ οὐ φέρουσιν κατ᾽ αὐτῶν*
Iud 10 *παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν·* 12 *οὗτοι δέ, ὡσ ἄλογα ζῷα γεγε-*
νημένα φυσικὰ εἰσ ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷσ ἀγνοοῦσιν βλασφη-
μοῦντεσ, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 *κομιούμενοι*
μισθὸν ἀδικίασ, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ
Iud 12 *μῶμοι ἐντρυφῶντεσ ἐν ταῖσ ἀπάταισ αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν,*
14 *ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ μεστοὺσ μοιχαλίδοσ καὶ ἀκαταπαύστουσ*
ἁμαρτίασ, δελεάζοντεσ ψυχὰσ ἀστηρίκτουσ, καρδίαν γεγυμνασμένην
πλεονεξίασ ἔχοντεσ, κατάρασ τέκνα· 15 *καταλείποντεσ εὐθεῖαν*

---

9. **πειρασμων** cum ℵ* al^{18} cat tol cop syr^{p} Ephr^{270} Antioch^{1218} Dam^{2,484} ... ς Ln Ti **πειρασμου** cum ℵ^{c}ABCKLP al pler vg syr^{bodl} arm aeth

10. *εν επιθυμια* cum ℵ^{c}ABKL al longe plu vg arm aeth Oec ... CP etc *εν επιθυμιαισ* ... ℵ* *εν επιθυμιασ* (sic)

11. *παρα κυριω* cum ℵBCKLP al longe plu etc, item 5. 36. 37. 39. 46. 56. 100. 177. *παρα κυριου* ... Gb^{00} Ln Ti om cum A 9. 13. 18. al^{10} vg (consentit Bed^{257}) cop syr^{bodl} et$^{p\ txt}$ aeth^{utr} ar^{e} Ephr^{327} (*την κατ αυτων βλασφ. κρι.*)

12. *γεγενημενα* (ita et. ς Sz, item Gb′) cum ℵA^{2}KL al plus^{45} cat Oec, item^{vid} syr^{p} (*facta in natura ad*) et^{bodl}; videntur et. accedere qui non exprim ut vg cop ... ς^{e} Gb Ln Ti *γεγεννημενα* cum A*BCP al sat mu^{vid} m^{97} aeth Ephr^{327} Thphyl | *γεγε-* ante *φυσικα* cum ℵABCP etc ... ς post *φυσικ.* cum KL al plu Oec | *και φθαρησονται* cum ℵ*ABC*P 7. 27. 29. 68. am fu harl* syr^{p} etc ... ς *καταφθαρησονται* cum ℵ^{c}C^{2}KL al pler cat m^{97} vg etc

13. *κομιουμενοι* cum ℵ^{c}ACKL al omn^{vid} vg etc ... ℵ*BP *αδικουμενοι*, nec aliter ut^{vid} syr^{bodl} arm | Ln sic distinxit: *ἀδικίασ. ἡδονὴν* etc *απαταισ* cum ℵA*CKLP al omn^{vid} cat^{txt} et^{com} cop syr^{p} arm Thph Oec. ...... Gb′ Ln *αγαπαισ* cum A^{corr}B m^{97} vg sah etc

14. *μοιχαλιδοσ* cum BCKLP al pler Thphyl Oec ... ℵA 63. 68. 73. *μοιχαλιασ*, item vg etc | *ακαταπαυστουσ* c. ℵCKLP al plu cat etc ... Ln *ακαταπαστουσ* c. AB ... Gb′ *ακαταπαυστου* cum 13. 27. 40. 68. 105. b^{scr} k^{scr} al^{10} Thphyl vg, item cop syr^{bodl} et^{p} | *πλεονεξιασ* cum ℵAB CKLP h al plus^{50} vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *πλεονεξιαισ* cum minusc mu cat sah | *καταρασ τεκνα·* ... ς (et. Gb Sz) Ln *κατ. τεκνα,*

15. *καταλειποντεσ* cum ℵAB* 13. (vg *derelinquentes*) ... ς Ln Ti *κατα-*

ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Nm 22 ss
Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας
παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον
ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ Iud 13
ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ Iud 16
σκότους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀπο-
φεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς 1, 2; 3, 28
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις
ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Mt 12, 45
Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς
τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ
ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ Prov 26, 11

λιποντες cum B³CKLP al pler m⁹⁷ (*abrelicti*) Thphyl Oec | *ευθειαν* cum ℵABCKLP h al longe plu cat ... ς (= Gb Sz) *την ευθειαν* cum minusc mu | *βοσορ* cum ℵᶜACKLP al pler cat vg (*ex Bosor*) cop syrᵖ aeth ... B 81. tol sah syrᵇᵒᵈˡ arm arᵉ *βεωρ* ... ℵ* *βεωορσορ*

17. *και ομιχλαι* cum ℵABC al²⁰ (item P 31. syrᵖ ᵍʳ ᵐᵍ *και ομιχλη*, posteaque *ελαυνομενη*) cat vg etc ...... ς (= Gb Sz) *νεφελαι* (omisso *και*) cum L al plu syrᵇᵒᵈˡ Thphyl | *τετηρηται* cum ℵB vg sah cop syrᵇᵒᵈˡ etᵖ aethʳᵒ ... ς (Gb°°) praem *εις αιωνα* cum ACLP al omnᵛⁱᵈ etc

18. *ασελγειαις* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCKL al plu cat sah: ς praem *εν* cum minusc utᵛⁱᵈ paucis ... Gb'' *ασελγειας* cum P al²⁰ vg, similiterque cop syrᵇᵒᵈˡ etᵖ | *ολιγως* cum ℵᶜAB 8. 9. 13. 19ᵐᵍ 25. 73. 142. 180. vg sah cop syrᵇᵒᵈˡ etᵖ aeth ... ς (= Gb Sz) *οντως* cum ℵCKLP al pler etc | *αποφευγοντας* (Gb'') cum ℵABC 5. 7. 13. 27. 66** 68. 142. vg syrᵇᵒᵈˡ etᵖ Ephr³²¹ Thphyl Bed ... ς *αποφυγοντας* cum KLP al pler cat Oec

19. *τουτω* sine *και* cum ℵ*B sah cop aeth ... ς Ln Ti *τουτω και* c. ℵᶜAC KLP al omnᵛⁱᵈ vg syrᵇᵒᵈˡ etᵖ arm Dial⁴¹ ᵉᵈ ʷᵗˢᵗ al

20. *ημων* post *κυριου* addidimus cum ℵACLP al¹³ vg (et. Augᵇⁱˢ etc) sah cop syrᵇᵒᵈˡ etᵖ arm aeth Ephr³²¹ etc ... ς Ti om cum BK al longe plu cat

21. *κρεισσον* cum ℵA etc ... ς Ln Ti *κρειττον* cum BCKˢⁱˡLP al plu cat | *ην αυτοις* cum ℵBCKL al pler vg m⁴⁶ etc ... AP 31. *αυτοις ην* | *υποστρεψαι* cum BCP 15. 18. 66** 68. Dam²,³¹² (et.paris). Item ς Ti *επιστρεψαι* cum KL al plu cat etc ...... ℵA 5. 8. 13. 25. 33** 180. Ephr ²,¹⁸¹ Cyrᵐᵃˡᵃᶜʰ ⁸⁶⁵ etᵉˢᵃ ¹⁴⁴ etc *εις τα οπισω ανακαμψαι*. Itaque Ln

τῆσ παραδοθείσησ αὐτοῖσ ἁγίασ ἐντολῆσ. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖς
τὸ τῆσ ἀληθοῦσ παροιμίασ· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα,
καί· ὗσ λουσαμένη εἰσ κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1, 13 1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν
Iud 17 αἷσ διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆ-
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆσ
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ, 3 τοῦτο
1, 20 Iud 18 πρῶτον γινώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν
ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐτῶν ἐπιθυμίασ πορευόμε-
νοι 4 καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ;
ἀφ' ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει ἀπ'
ἀρχῆσ κτίσεωσ. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλοντασ ὅτι οὐρα-
νοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατοσ καὶ δι' ὕδατοσ συνεστῶσα τῷ
Gn 7, 21 τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ ἀπώ-
λετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμέ-
Iud 15 νοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ τῶν

---

edidit εισ τα οπισω υποστρεψαι (:: cf Mc 13, 16 Lc 17, 31) | εκ cum BCKLP al pler cat Dam[2,842] Anto[116] Max[189] ... Ln απο cum ℵA 5. 8. 13. 69. 137. 180. a[scr] Ephr[2,181] Cyr[malach 865] et[glaph 334] et[esa 144]

22. συμβεβηκεν sine copula c. ℵ*AB m[46] am sah arm Cyr[glaph 334] Promiss Salv[27] ... ς add δε c. ℵ[c]CKLP al omn[vid] cat etc | κυλισμον c. BC* 29. 66** 69. a[scr] m[46] Ps-Chr[12,1064] (εν κυλισμω) Amb[virg devot 1] (*in volutationem*) ... ς Ln κυλισμα cum ℵAKLP al pler cat Ephr[71] Cyr[malach 865] et[esa 551] et[glaph 334] vg (*in volutabro luti* vg Hier)

III. 2. αγιων: h 16. 22. 23. 36. 56. 100. om | υμων (Gb') cum ℵABCKLP al plus[60] vg arm Thphyl ... ς ημων cum minusc (ut k[scr]) cat Oec

3. επ εσχατων cum ℵABC[2] al[15] vg sah cop arm aeth etc ... C* επ εσχατω ... ς επ εσχατου cum KLP al longe plu cat etc | εν εμπαιγμονη cum ℵABCP al[11] (sed CP 5. 106. om εν) cat vg sah cop syr[bodl] et[p] aeth ... ς (=Gb Sz) om cum KL al pler | αυτων επιθυμιασ cum ℵA al sat mu cat Antioch[1083] Oec ... Gb Sz Ln επιθυμ. αυτων cum BCKLP etc

7. τω αυτω (et. ς[e] Gb') cum ABP 27. 29. 69. 127. a[scr*] al vix mu vg sah cop arm Did[lat294] ... Gb Sz Ti τω αυτου cum ℵCKL al fere[70] (20. του αυτου) cat Thphyl; ς αυτου omisso τω cum 64. 65. Oec. Nec aliter syr[bodl] et[p] aeth

ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγαπητοί, Ps 90, 4
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡσ χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡσ ἡμέρα
μία. 9 οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ βραδυτῆτα
ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ τινασ ἀπολέ-
σθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι. 2 Ti 2, 4
10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν 1 Th 5, 2
παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων
ποταποὺσ δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶσ ἐν ἁγίαισ ἀναστροφαῖσ καὶ εὐσεβεί-
αισ, 12 προσδοκῶντασ καὶ σπεύδοντασ τὴν παρουσίαν τῆσ τοῦ
θεοῦ ἡμέρασ, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα
καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺσ δὲ οὐρανοὺσ καὶ καινὴν γῆν Es 65, 17. 66, 22

9. *κυριοσ* cum ℵABCP 1. 13. 21. 68. 98* 180. al^{3scr} cat arm ... ς (Gb^{00}) praem *ὁ* cum KL al pler Thphyl Oec | *δι'* (Gb'') cum ℵA 5. 13. 69. 73. 137. a^{scr} vg m^{31} sah syr^{bodl} et^{p} aeth ... ς Ti *εισ* cum BCKLP al pler (c^{scr} *εφ'*) cat arm Thphyl Oec | *υμασ* (Gb'') cum ℵABCP al^{17} m^{31} vg etc ... ς *ημασ* cum KL al plu cat cop Thphyl Oec

10. *ημερα* cum BC 114. k^{scr} l^{scr} cat Cyr$^{esa\,707.\,901}$ ... ς praem *η* cum ℵAKLP al pler Dam^{2,347} al | *κλεπτησ* sine additam cum ℵABP 5. 13. 25. 27. 29. 39. 40. 66** 68. 142. 180. k^{scr} m^{87} vg (et. Aug Pelag) sah cop syr^{bodl} arm aeth Cyr$^{esa\,707}$ et^{901} Did$^{lat\,294}$ (Gall^{6}) ... ς (= Gb Sz) add *εν νυκτι* cum CKL al pler cat syr^{p} ar^{po} Dam^{2,347} Thphyl Oec | *ουρανοι* sine articulo cum ℵKL al^{20} Cyr$^{esa\,707}$ et^{901} ... ς Ln Ti praem *οι* (Gb^{00}) cum ABC 13. al plu cat Cyr$^{esa\,467}$ Thphyl Oec | *λυθησεται* cum ℵBCP 36. Cyr$^{esa\,467}$ et^{901} ... ς Ti *λυθησονται* cum AKL al pler cat Cyr$^{esa\,707}$ al | *κατακαησεται* cum AL al pler cat vg^{cle} demid tol cop syr$^{p\,txt}$ aeth Cyr$^{esa\,467}$ Dam^{2,347} Oec Aug$^{civ\,dei\,20,18}$ ... C *αφανισθησονται* ... ℵBKP 27. 29. 66** syr$^{p\,mg}$ arm (sah syr^{bodl}) *ευρε-θησεται* (sah syr^{bodl} *non invenientur*) ... am fu harl Pelag^{demetriad} Cassiod^{124} Thphyl om verba *και γη και τα εν αυτη εργα κατακαησεται*

11. *τουτων ουν* cum ℵAKL al longe plu cat vg cop syr^{bodl} Aug$^{civ\,dei\,20,18}$ Pelag^{demetriad} Thphyl Oec etc ... Ti *τουτων ουτωσ* cum B 5 (teste Sz) 69. a^{scr} (hi^{2} om *παντ.*) syr$^{p\,txt}$, item CP 29. 39. 100. *τ. δε ουτωσ* | *υμασ* cum ℵ^{c}ACKLP al pler vg (et. Aug) sah syr^{bodl} et^{p} etc ... ℵ* etc *ημασ* ... B om | *ευσεβειαισ*: Gb Sz ; apponunt, non comma

12. *τηκεται* c. ℵABKL al plu Cosm^{11,534} et^{535} Oec ... Ln *τακησεται* cum C 7. 15. 16. 18. 25. 26. 36. 40. 42. 46. 57. 100. 137. cat, P Thphyl *τακησονται*. Item vg *tabescent*, item arm syr^{bodl} et^{p}

13. *καινην γην* cum ℵA vg aeth^{utr} Cyr$^{glaph\,34}$ et$^{esa\,467.\,901.\,707}$ et$^{malach\,865}$ item (*ουρ. δε καινουσ και καιν. γην*)$^{zach\,801}$ Cosm^{11,534} Thphyl^{com}

Apoc 21, 1 κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷσ δικαιοσύνη
κατοικεῖ.
14 Διώ, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντεσ σπουδάσατε ἄσπιλοι
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου
Ro 2, 4 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼσ καὶ ὁ ἀγαπητὸσ
ἡμῶν ἀδελφὸσ Παῦλοσ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 ὡσ καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ λαλῶν ἐν αὐταῖσ περὶ
τούτων, ἐν αἷσ ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖσ καὶ ἀστήρικτοι
στρεβλοῦσιν ὡσ καὶ τὰσ λοιπὰσ γραφὰσ πρὸσ τὴν ἰδίαν αὐτῶν
Iud 20 ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖσ οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντεσ φυλάσσεσθε
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντεσ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
2, 20 Iud 25 στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν
1 Pe 5, 11 καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰσ ἡμέραν
αἰῶνοσ.

... ς Ln Ti γην καινην cum BCKLP al certe pler Thphyl^txt Oec | κατα cum ℵBCKLP omn^vid cat vg cop arm syr^bodl et^p Cyr^esa 467. 707 et^zach 810 et^malach 865 et^glaph 84 Did^lat 294 ... Ln και cum A am fu harl demid corb^2. vg^sixt sah | τα επαγγελματα cum ℵA 5. vg (et. am rell) sah cop arm syr^p Cyr^glaph 84 et^esa 467 (om τα) et^707. 901. 919 et^zach 801 et^malach 865 Did^lat 294 ... ς Ti το επαγγελμα cum BCKLP (C^3 om το) al pler syr^bodl cat Oec Thphyl

14. αμωμητοι cum ℵBCKLP etc ... Gb' αμωμοι cum A al^10 Phot^manich 1,8

15. δοθεισαν αυτω cum ℵABCKP etc ... ς αυτω δοθεισαν c. L al plu Oec

16. πασαισ ταισ cum ℵKLP al pler cat Phot^manich 1,8 Thphyl Oec ... Ln Ti om (Gb^0) ταισ cum ABC 5. 13. 180. 14^lect | εν αισ (Gb') cum ℵAB al^18 syr^bodl et^p Thphyl ... ς Ti εν οισ c. CKLP al plu Phot^manich 1,8 Oec

18. αιωνοσ sine additam cum B 10. o^scr harl* Aug (vide ap Sab) Bed^288 ... ς (Gb^0) Ln add αμην cum ℵACKLP al pler vg sah cop syr^bodl et^p arm (aeth *amen et amen*)

Subscriptio: ℵAB πετρου β̄, C πετρου καθολικη (sic), 126 πετρου επιστολη, L al του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα (80. al β'). Similiter al, sed al plu nil subscriptum habent. Nec habent ς ς^e. Praeterea numerantur στιχοι ρνδ', al pauc ρξ'. B capitula habet β', am fu XI.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α̅.

I.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 2, 13
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ
λόγου τῆς ζωῆς· 2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ Io 1, 14 1, 1. 2
μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις
ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ
ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε
μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ Io 15, 11 16, 24
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς 2 Io 12
ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν-
αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ 2, 25 3, 11

---

* *ιωαννου α̅* dedimus cum AB (sed habet *-ανου*), nec aliter ℵ in subscriptione, h. l. vero *ιωαννου επιστολη α̅*, in C titulus abscissus est; K 31. 76. 78. 106, al^{3} scr *ιωαννου επιστολη πρωτη* (atque sic Gb Sz), etc … ς *επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη*, ς^{e} *ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη*. Praeterea cdd^{lat} aliq epistulam istam inscribunt *ad parthos*. Ita vero etiam Aug quaest. evang. libr. 2 num. 39 et in inscriptione tractatuum decem „*in epistolam Ioh. ad Parthos*," item Possidius in indice opp Augustini.

I. 1. *εωρακαμεν* cum ℵAB^{2}CK^{sil}LP etc … Ti *εορακαμεν* cum B*

2. *και εωρακαμεν* (Ti *εοραχ.* c. AB*): B 40. *και ο εορακαμεν* (B^{3} 40. *εωρ.*)

3. *ο εωρακαμ.* (Ti *εοραχ.* c. B*) *και ακηκοαμεν* … ℵ harl *ο ακηκοαμ. κ. εωραχ.* | *και υμιν* cum ℵABCP etc … ς Ti om *και* cum KL al pler cat vg cop syr$^{p\ txt}$ Dionys$^{alex\ 3,185}$ Oec Aug$^{tract\ 1,8}$

4. *ημεις* (Gb′) cum ℵA*BP 13. harl* sah … ς Ti *υμιν* cum A^{corr}CKL al fere omn cat vg (et. Aug Bed) syr^{utr} cop arm aeth Thphyl Oec | *η χαρ. ημων* (et. ς) c. ℵBL al^{30} am fu harl tol sah syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{com} Oec^{com} …… ς^{e} Gb Sz Ti *η χα. υμων* c. ACKP al plu vg^{cle} demid cop syr^{p} arm aeth Thphyl^{txt} Oec^{txt}

5. *εστιν αυτη* (Gb′) cum ℵBCKLP etc … ς Ln *αυτη εστιν* cum A 13. al vix mu cat vg (et. Aug etc) syr^{sch} et$^{p\ mg}$ | *η αγγελια* cum ℵ^{c}ABKL al fere^{70} cat Did^{lat295} Thphyl^{com} Oec^{com}, item vg syr^{sch} arm aeth … ς (= Gb Sz) *η επαγγελια* cum (ℵ* vide post) CP 13. 31. 40. 69. 70. 73. 137. a^{scr} al vix mu sah cop syr^{p} Thphyl^{txt} Oec^{txt}. Scripsit ℵ* *η*

ἔστιν οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
Eph 5, 8 ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡσ αὐτόσ ἐστιν ἐν
τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
He 9, 14 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἁμαρτίασ. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺσ πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, πιστόσ
1 Th 5, 24 ἐστιν καὶ δίκαιοσ, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶσ
2, 14 Io 5, 38 ἀπὸ πάσησ ἀδικίασ. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύ-
στην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγοσ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
Io 14, 16 τισ ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸσ τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν
4, 10 Io 11, 51 s δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸσ ἱλασμόσ ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ
περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλ᾽ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰσ ἐντολὰσ
Io 15, 10 αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰσ ἐντολὰσ

απαγγελιασ, correxit vero se ipse* suprascriptis litteris *γαπητησε*, quo effecit *η αγαπη τησ επαγγελιασ*. | *εν αυτω ουκ εστιν* cum ℵACKLP etc ... B etc *ουκ εστιν εν αυτω*

7. *ιησου* cum ℵBCP 29. 69* a^scr fu („al" ap Ln) syr^sch et p txt sah arm aeth^ro Clem^526 Fulg^arian ... ς (Gb^0) add *χριστου* cum AKL al pler cat vg (et. am demid harl tol) cop syr^p c.* aeth^pp Tert^pudic 19

8. *ουκ εστιν εν ημιν* cum ℵBL al pler sah cop syr^p aeth Tert^pudic 19 Oec ... Sz Gb′ Ln Ti *εν ημιν ουκ εστιν* cum ACKP al^10 cat m^75 vg syr^p arm Thphyl Cyp^211. 289 Lcif^6,195 al

9. *ινα αφη ημιν τασ αμαρτιασ* sine *ημων* cum ABKLP al pler m^75 tol etc ... ℵC 5. 26. 68. 69. 98. a^scr j^scr vg syr^utr sah (omisso *ημιν*) cop arm aeth add *ημων*

2. *ιλασμ. εστιν* cum ℵBCKLP etc ... Ln *εστιν ιλασμοσ* cum A 68. 180. vg syr^sch etc | *μονον* cum ℵACKLP etc ... B al^10 sah cop Or^1,521 *μονων*

4. *ο λεγων οτι* cum ℵAB al^15 etc ... ς om *οτι*, Ln [*οτι*], cum CKLP al plu etc | *και εν τουτω* ... AP 13. 27. 29. om *και*, hinc Gb^0 ... ℵ om *εν τουτω* | *αληθεια*: ℵ 8. 25. aeth add *του θεου*

αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστησ ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 4, 20
5 *ὃσ δ᾽ ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶσ ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ* 4, 12 Io 13, 35
θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 *ὁ* 14, 21 ss
λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼσ ἐκεῖνοσ περιεπάτησεν καὶ Io 13, 15
αὐτὸσ οὕτωσ περιπατεῖν.

7 *Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντολὴν* 2 Io 5 s Mt 5, 48
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ᾽ ἀρχῆσ· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγοσ
ὃν ἠκούσατε. 8 *πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲσ* Io 13, 34
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶσ τὸ ἀλη-
θινὸν ἤδη φαίνει. 9 *ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν* 4, 20
αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕωσ ἄρτι. 10 *ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-*
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ·
11 *ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ* 3, 14
σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλω- Io 12, 35
σεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ.

12 *Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ*
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 *γράφω ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽* 1, 1
ἀρχῆσ. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα 5, 18
ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 *ἔγραψα ὑμῖν, πατέρεσ,*
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆσ. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί 1, 10
ἐστε καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. 15 *μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τισ*
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸσ ἐν αὐτῷ, Ia 4, 4
16 *ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆσ σαρκὸσ καὶ ἡ ἐπι-*

6. *και αυτοσ ουτωσ* cum ℵCKP al pler cat^{111} cop etc ... Ln om *ουτωσ* cum AB 3. 34. 65. 81. 180. d^{scr} vg sah aeth (libere syr^{sch}) Clem^{810}

7. *αγαπητοι* cum ℵABCP al^{20} cat vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *αδελφοι* (Gb′) cum KL al plu aeth^{utr} | *ηκουσατε* sine additam cum ℵABCP etc ... ϛ (Gb^{00}) add *απ αρχησ* cum KL al longe plu cat

8. *εν υμιν* cum ℵBCKL etc ... AP etc *εν ημιν*, hinc Gb′

10. *ουκ εστ. εν αυτω* cum ℵAC etc ... ϛ Ti *εν αυτ. ουκ εστ.* c. BKLP etc

13. *εγραψα* (Gb′) cum ℵABCLP al^{35} fere cat sah cop syr^{utr} arm aeth Or$^{cat\ 115}$ ... ϛ *γραφω* cum K al sat mu (cdd^{lat}) arm^{cdd} aliq Oec

14. *του θεου* cum ℵACKLP etc: B sah om

15. *του πατροσ* cum ℵBKLP al pler cat vg sah cop syr^{utr} arm Or^{1,300} etc ... AC etc *του θεου*

θυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται
καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς
τὸν αἰῶνα.

2, 22. 4, 3 2 Io 7 18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί-
1 Pe 4, 7 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ᾽ οὐκ ἦσαν
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ᾽ ἡμῶν· ἀλλ᾽
2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ᾽ ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης
4, 3 2 Io 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν
2 Pe 2, 1 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς
2 Io 9 ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν
Io 5, 23. 15, 23 καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν με-
νέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ

---

16. *αλαζονια* cum ℵAB*LP etc ... ς Ln *αλαζονεια* cum B^{3}K^{sil} al plu :: cf ad Iac 4, 16 | *αλλα εκ* c. BC Thphyl ... ς Ln *αλλ εκ* c. ℵAKL etc

17. *η επιθυμ. αυτου* ... A 5. 13. 27. 29. 66** arm^{zoh} Or^{1,800} om *αυτου*, hinc Gb^{o}

18. *οτι* cum ℵBCKP al pler cat vg etc ... AL 17. 96. 100. 142. aeth^{ro} om | *αντιχριστος* cum ℵ*BC 3. 5. 58^{lect} arm Or^{1,692} etc ... ς praem *ο* cum ℵ^{c}AKL(P latet) al pler cat

19. *εξηλθαν* cum ABC ... ς *εξηλθον* cum ℵKLP al omn^{vid} | *ει γαρ ησαν εξ ημ.* cum ℵAKLP al pler cat vg arm Clem^{588} Cyr$^{hr\ 95}$ Epiph^{408} Cyr$^{malach\ 865}$ etc ... Ti *ε. γ. εξ ημ. ησαν* cum BC 69. 137. a^{scr} sah cop syr^{sch} (sed ita et. antea) et^{p} aeth^{utr}

20. *οιδ. παντες* c. ℵBP 9. sah Hesych$^{levi\ 1,1\ (12,55)}$ ... ς Ln Ti *οιδ. παντα* c. ACKL al pler vg cop syr^{p} arm aeth

23. *ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει* cum ℵABCP al^{35} fere cat vg (et. harl) cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,301} et$^{4,281.\ 282}$ Eus$^{ps\ 22}$ etc ... ς (= Gb Sz) om cum KL al plu

24. *υμεις* sine copula c. ℵABCP al^{10} vg syr^{p} arm Cyr$^{ioh\ 799}$ ... ς (Gb^{oo}) add *ουν* cum KL al pler cat | *απ αρχης* sec ante *ηκουσατε* cum AB CKLP al omn^{vid} cat am fu demid tol etc ... ℵ vg^{cle} harl sah cop syr^{sch} post *ηκουσ.* (*ακηκοατε* ℵ) pon | *εν τω πατρι* cum ℵACKLP etc ... Ln om *εν* cum B vg Aug^{tract}

νἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν 1, 5 5, 11
αὐτὸσ ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶσ. 27 καὶ
ὑμεῖσ τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν 2, 20
ἔχετε ἵνα τισ διδάσκῃ ὑμᾶσ, ἀλλ᾽ ὡσ τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
ὑμᾶσ περὶ πάντων, καὶ ἀληθέσ ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδοσ, καὶ Io 14, 26
καθὼσ ἐδίδαξεν ὑμᾶσ μένετε ἐν αὐτῷ.
28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ- 4, 17 Eph 3, 12
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιόσ ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶσ ὁ 3, 7. 9
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμοσ οὐ γινώσκει ἡμᾶσ, Io 17, 25
ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί

---

25. *ημιν* cum ℵACKLP etc ... Ln[ed min] *υμιν* cum B 31* am fu

27. *μεν. εν υμιν* (A*[vid] *ημ.*) cum (Gb″) ℵABCP etc ... ς *εν υμ. μεν.* cum KL al pler cat syr[p] | *διδασκη* cum ℵABP etc ... CKL etc *-σκει* | *αλλ ωσ* cum ℵACKLP etc ... B 25. aeth Aug[tract 3,13] Hier[abac 3] *αλλα* | *το αυτου* (Gb′) cum ℵBCP al fere[20] cat vg sah etc ... ς Ln *το αυτο* cum AKL al longe plu cop etc | *μενετε* (Gb′) cum ℵABCP al[12] item *manete* vg sah cop syr[utr] arm aeth ... ς Ti *μενειτε* cum KL al longe plu

28. *ινα εαν* cum ℵABCP etc ... ς Ti *ινα οταν* cum KL al pler cat syr[utr] Thphyl Oec | *σχωμεν* c. ℵ[c]ABCP 15. 26. 27. 40. 66** 68. d[scr] Thphyl ... ς *εχωμεν* cum ℵ*KL al pler cat Oec

29. *ειδητε* cum ℵBC al mu, item *scitis* vg Aug[tract 4,3] syr[utr] sah etc ... AKLP al plu (6 ap Scri) cat *ιδητε*, item *videritis* cop aeth[utr] | *οτι και* cum ℵACP al[8] vg[cle] fu demid sah syr[sch] Did[lat 297] ... ς Ln om *και* cum BKL al pler cat am harl tol cop syr[p] arm aeth | *γεγεννηται* (ut ς[e] Gb Sz) cum ℵABCKL etc ... ς *γεγενηται* cum P etc

III. 1. *ημιν* cum ℵACK[2]LP etc ... BK* 22. 31* 80. 100. *υμιν* | *και εσμεν* cum ℵABCP al[20] cat vg sah cop syr[sch] (*et fecit nos*) et[p] etc ... ς Ti om cum KL al plu arm[zoh] | *ημασ* cum ℵ[c]ABC al sat mu cat vg sah etc ... ℵ*KLP al[40] arm[cod 1] Thphyl Oec *υμασ*

Col 3, 4 ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώσ ἐστιν. 3 καὶ πᾶσ ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
5, 17 την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼσ ἐκεῖνοσ ἁγνόσ ἐστιν. 4 πᾶσ
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν
ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνοσ ἐφανερώθη ἵνα τὰσ ἁμαρτίασ
Pe 2, 24. 22 ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶσ ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ
2, 3 3 Io 11 ἁμαρτάνει· πᾶσ ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν
αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶσ πλανάτω ὑμᾶσ. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
Io 8, 44 δίκαιόσ ἐστιν, καθὼσ ἐκεῖνοσ δίκαιόσ ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ ὁ διάβολοσ ἁμαρτάνει.
εἰσ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
5, 18. 1 βόλου. 9 πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι
σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ
τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
Io 8, 47 θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶσ ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ
1. 5. 2. 7. 25 ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν
Gn 4, 8 ἀλλήλουσ, 12 οὐ καθὼσ Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

---

2. *οιδαμεν* sine copula cum ℵABCP 5. 68. vg sah syr^{p} arm Or^{1,522} et^{3,797} etc ... ϛ (Gb^{00}) add *δε* cum KL al pler cat syr^{sch} cop aeth Or^{3,982} etc

5. *οιδατε* cum ABCKLP al pler vg etc ... ℵ 40. 98. tol sah arm *οιδαμεν* | *τασ αμαρτ.* sine *ημων* cum ABP 5. 13. 27. 66** 81. am fu demid harl tol cop syr^{p} arm aeth^{utr} Tert$^{pudic\,19}$ etc ... ϛ (Gb^{00}) add *ημων* cum ℵCKL al pler cat vg^{cle} sah syr^{sch} Ath^{463}

6. *εωρακεν* cum ℵAB^{3}CKLP etc ... Ti *εοραχ.* cum B*

7. *τεκνια* cum ℵBKL al pler cat item (*filioli*) m^{88} vg etc ... Ti *παιδια* cum ACP 5. 13. 27. 29. cop syr$^{p\,mg}$ Lcif^{187} (*filii*)

8. ο *ποιων* ... A 25. 68. k^{scr} tol cop arm aeth (syr^{sch} *et* –) Lcif^{187} *ο δε ποιων*

10. *ο μη ποι. δικαιοσυνην* c. ℵABCKLP al omn^{vid} cat harl tol cop syr^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth ... Ln *ο μη ων δικαιοσ* cum m^{88} vg (et. am fu demid) sah syr$^{p\,mg}$ Or^{4,323} Cyp^{305} Lcif^{188} | *δικαιοσυνην* cum ℵBL al plu Dam ^{2,442} etc ... ACKP h al fere^{20} *την δικ.*

11. *αγγελια* cum ABKL al plu cat Thphyl Oec^{com} vg ... ℵCP 27. 29. 40. 66** 69. 99. a^{scr} n^{scr} al mu etc *επαγγελια*

13 *Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ.* Io 15, 18 s
14 *ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν,* Io 5, 24
ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺσ ἀδελφούσ· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 2, 10 s
15 *πᾶσ ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνοσ ἐστίν, καὶ* Mt 5, 21 s Io 5, 38
οἴδατε ὅτι πᾶσ ἀνθρωποκτόνοσ οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
μένουσαν. 16 *ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνοσ ὑπὲρ*
ὑμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 12 s
ἀδελφῶν τὰσ ψυχὰσ θεῖναι. 17 *ὃσ δ᾽ ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου*
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ Ia 2, 15 s
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ᾽ αὐτοῦ, πῶσ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 *Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ*
καὶ ἀληθείᾳ. 19 *καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆσ ἀληθείασ*
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰσ καρδίασ ἡμῶν· 20 *ὅτι*
ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸσ τῆσ
καρδίασ ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
21 *Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρ-* 2, 28 4, 27

---

13. *Και μη* c. ℵC*P al[7] cat[127] syr[sch] arm aeth ... ς Ln Ti om *Και* cum ABC[corr]KL al pler vg sah cop syr[p] Lcif[188] Did[lat 300] | *αδελφοι* sine *μου* cum ℵABCP etc ... ς (Gb[00]) add *μου* cum KL al longe plu syr[utr] sah cop
14. *ο μη αγαπων* sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. vg sah[münt] arm Did[int 300] Lcif[188] Aug[tract 5,10] etc ... ς (Gb[0]) add *τον αδελφον* cum CKLP al pler etc
15. *εν εαυτω* cum ℵACLP al[30] (ac plus) ... ς Ln Ti *εν αυτω* c. BK al plu
16. *θειναι* cum ℵABCP al[6] ... ς *τιθεναι* cum KL al pler
18. *τεκνια* sine *μου* cum ℵABCP al[15] cat m am syr[p] arm Clem[608] etc ... ς (Gb[00]) add *μου* cum KL al longe plu vg syr[sch] sah cop aeth | *τη γλωσση* c. ABCKL al plu ... ς (= Gb Sz) om *τη* cum ℵP al sat mu cat arm Clem[608] Oec | *αλλα* cum ℵA ... ς Ln Ti *αλλ* cum BCKLP etc | *εν εργω* cum ℵABCLP etc ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum K al permu cat Dam[2,854]
19. *και* pri cum ℵCKLP etc ... Gb[0] Ln om cum AB 40. d[scr] al[5] vg cop syr[p] Clem[608] | *γνωσομεθα* (Gb′) cum ℵABCP etc ... ς Ti *γινωσκομεν* c. KL al pler vg syr[utr] | *τασ καρδιασ* cum ℵA[2]CKLP al fere omn cat vg cop arm syr[p] ... Ln[ed min] *την καρδιαν* cum A*B 66** sah syr[sch] aeth
20. *ημων* [20]*οτι* (Ln *ο τι*) *εαν*: ς Gb Sz Ln *ημων,* [20]*οτι ε.* | *οτι* sec c. ℵBC KL al pler cat syr[sch] et[p] Hesych[lev 1,1] ... Ln om cum A 13. 33. 34. 63. d[scr], nec exprim vg sah cop arm aeth Oec Aug[tract 6,3]
21. *ημων* pri cum ℵCKL al pler cat[128] vg (et. am demid harl tol) syr[utr]

5, 14 Mt 21, 22 ρησίαν ἔχομεν πρὸσ τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν
Io 9, 31 ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ-
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα
πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
3, 11 πῶμεν ἀλλήλουσ καθὼσ ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν
4, 13 Ro 8, 9 τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ
2 Co 1, 22 γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε
2 Io 7 2 Pe 2, 1 τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐξεληλύθασιν εἰσ τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ
4, 15 θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν,
5, 22 ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκη-
κόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

---

sah cop arm aeth etc ... ς Ln om cum AB 13. 27. 30. 66** 113. fu | *ημων* sec cum ℵAKL al pler cat[198] vg etc ... BC 68. Or[3,230] om

22. *αιτωμεν* cum ABCKL al omn[vid] etc: ℵ Or[3,230] *αιτωμεθα* | *απ αυτου* cum ℵABC al[10] ... ς *παρ αυτου* cum KL al pler cat Or[3,230]

23. *πιστευωμεν* (Gb') cum ℵAC al[25] ... ς Ti *πιστευσωμεν* cum BKL al plu cat Oec | *ημιν* cum ℵABC al mu cat vg etc ... ς Ti om cum KL h 40. al fere[60]

24. *και εν τουτω* cum ℵ[c]ABCKL al pler vg syr[utr] cop rell etc ... ℵ* 18. etc om *και* | *ου ημιν εδωκ.* cum ABCL al plu cat fu Bas[1,276] et[3,8] ... ℵK etc *ου εδωκ. ημιν*

IV 2. *γινωσκετε* cum ℵ[c]ABCL al sat mu sah cop syr[p] aeth[utr] Ir[int 207] (*cognoscite*) Lcif[238] (*intelligite*) ... Gb' *γινωσκεται* cum K al fere[50] vg (*cognoscitur*) etc ... ℵ* 9. 14* 69. a[scr] arm *γινωσκομεν* | B 99. Thdrt [4,43] *εληλυθεναι*. Item *venisse* vg Ir[int] Cyp etc

3. *ο μη ομολογει*: ita etiam Polyc[7] Tert Cyp etc ...... vg Ir[int 207] Or[int 3,883] Aug[tract 6,14] Fulg[incarn 9] cdd[vet] ap Socra[7,32] *qui solvit*, *ο λυει* | *τον ιησουν* cum AB h 13. 27. 29. 69. a[scr] cdd[vet] ap Socra[7,32] Cyr[act 53] Thdrt[4,43] etc ... ℵ *ιησουν κυριον* ... ς (= Gb Sz) *τον ιησουν χριστον* cum L al plu cat Oec; item K al plus[30] Polyc[7] Thphyl omisso *τον* (hinc Gb°). Item *Ies. Christ.* am demid sah etc. Praeterea vero ς (= Gb Sz) add *εν σαρκι εληλυθοτα* cum ℵKL al pler cat syr[utr] arm

4 Ὑμεῖσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούσ, ὅτι 2, 13
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμοσ αὐτῶν Io 8, 31 15, 19
ἀκούει. 6 ἡμεῖσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει 8, 47
ἡμῶν, ὃσ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώ-
σκομεν τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ πλάνησ.
7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 3, 11
ἐστίν, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν
θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν. 5, 1
9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸσ εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα ζήσω- Ro 5, 8 Io 3, 16
μεν δι᾽ αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖσ ἠγαπή-
σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ καὶ ἀπέστειλεν 4, 19
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτωσ ὁ θεὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ, καὶ ἡμεῖσ 3, 16
ὀφείλομεν ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶσ πώποτε τεθέαται· 1, 18
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ 2, 5
τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
μένομεν καὶ αὐτὸσ ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ δέδωκεν
ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖσ τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ 1, 1
ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι 3, 24
Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν 4, 2. 5, 1
τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖσ ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην Io 6, 69

Polyc[7] (sed *εληλυθεναι*) etc. Item *in carne venisse* Tert[marc 5,16] et carn chr[24] Cyp[288] etc ∴.. omisimus ista cum AB 27. 29. cdd[vet] ap Socr [7,32] vg sah cop Ir[int 207] Lcif[238] Did[lat] etc

6. *εκ τουτου* cum ℵBKL al omn[vid] etc ... L[ed min] *εν τουτω* cum A vg (*in hoc*) sah cop

8. *ο μη αγαπ.* usque *τον θεον* cum (A)BKL al fere omn etc ... ℵ* 192. d[scr] arm[cdd] aeth om; ℵ[c] non suppl nisi *ο μη αγ. ουκ εγνωκεν*

12. *εν ημιν* ante *εστιν* cum ℵB ... A 5. 13. etc ante *τετελειωμενη* ... ς Ti post *τετελ. εστιν* cum KL al pler cat etc

13. *δεδωκεν* cum ℵBKL al pler cat etc ... A 13. 27. 29. c[scr] Ath[522. 532 537] al *εδωκεν*

14. *τεθεαμεθα* cum ℵBKL etc ... A al[10] *εθεασαμεθα*

4, 8 ἣν ἔχει ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ
ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ μένει.
4, 12 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
2, 28 3, 21 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆσ κρίσεωσ, ὅτι καθὼσ ἐκεῖνόσ ἐστιν καὶ
ἡμεῖσ ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβοσ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβοσ κόλασιν
4, 10 ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενοσ οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖσ ἀγα-
πῶμεν, ὅτι αὐτὸσ πρῶτοσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ. 20 ἐάν τισ εἴπῃ ὅτι
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστησ ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ
5, 1. 2 ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

4, 15 1 Πᾶσ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστόσ, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ

---

16. *και ο* (א om) *θεοσ εν αυτω*: ad haec addidimus *μενει* cum אBKL al fere^{50} sah cop syr^{p} arm (sah cop syr^{sch} *μενει* etiam exeunte versu 15. add) Cyp^{199} Aug$^{tract\ 8,14}$ al ... Ln [*μενει*], ς Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp^{305}

19. *ημεισ* sine copula cum אBKL al longe plu cat sah cop syr^{p} arm etc ... Ln add *ουν* cum A al^{15} vg'syr^{sch} (aeth *et nos quoque*) | *αγαπωμεν* sine additam cum AB 5. 27. 29. 66** fu aeth^{pp} (item sah *nos scimus quia*) Aug$^{tract\ 9,9\ bis}$ et^{9,10} al ... א 13. al^{9} vg^{cle} demid harl tol syr^{utr} cop arm Leo$^{serm\ 11}$ add *τον θεον* ... ς (Gb^{00}) add *αυτον* c. KL al longe plu cat Thphyl Oec Aug$^{tri\ 15}$ | *αυτοσ* cum אBKL al pler cat harl sah cop syr^{utr} arm aeth Thphyl Oec Aug$^{tract\ 9,9bis}$ ... Ln *ο θεοσ* cum A 5. 8. 13. 14* 33. 34. 81. vg (exc harl)

20. *εωρακεν* cum אAB^{3}L al certe pler (K *εωρα*) ... Ti *εορακεν* c. B* | *ου δυναται* cum אB 27. 29. 66** 68. 69. a^{scr} sah syr^{p} Lcif^{189} Zeno$^{tract\ 1,2}$ ... ς Ti *πωσ δυναται* cum AKL al pler cat vg syr^{sch} cop arm aeth Dam^{2,354} et^{609} Thphyl Oec Cyp^{305} al

V. 1. *αγαπα και* cum אAKLP al pler cat vg^{cle} harl syr^{utr} arm aeth etc ... B 7. 13. 33. 62. am demid tol sah Hil^{907} Aug^{tract10,2} al om *και*, hinc Ln [*και*] | *τον γεγεννημενον*: א 31. *το γεγενν.*

τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ
ποιῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰσ ἐντολὰσ 2. 5 2 Io 6
αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν Io 14, 15
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ Io 16, 33
νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστισ ἡμῶν. 5 τίσ ἐστιν ὁ νικῶν 4, 15
τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ;
6 Οὗτόσ ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατοσ καὶ αἵματοσ, Ἰησοῦσ
Χριστόσ· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.
7 ὅτι τρεῖσ εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντεσ, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ

---

2. *ποιωμεν* (Gb') cum B 27. 29. al[8] (al[4] *ποιουμεν*) vg (et. am fu etc, non item tol cav) sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl Lcif[189] Aug[tract 10,4] al ... ς *τηρωμεν* cum ℵKLP al pler etc

3. *ουκ εισιν*: haec commate tantum ab eis quae sequuntur distinguenda videntur (nec aliter Gb Sz Ln). Contra ς plene distinxit.

4. *ημων* cum ℵABKP etc ... L 3. 42. 57. al[20] aeth[utr] (vg[cdd] ap Gb) *υμων*

5. *τισ εστιν* cum AL al plu vg (et. am fu harl Bed[312]) sah Oec ... ℵ(B) KP al[20] cat cav demid tol cop syr[p] arm etc *τισ δε εστιν* vel (sic B cav demid tol Did) *τισ εστ. δε*

6. *και αιματοσ* sine additam cum BKL al plu vg (et. am fu demid harl) syr[sch] etc ... 54. 103. 104. Cyr[ioh378] Am[spir 8] *και πνευματοσ* ... ℵAP al[20] cav tol sah cop syr[p] Cyr[ioh 126] *και αιματ. και πνευματοσ* | *ιησ. χριστ.* (Gb'') cum ℵABL al plu arm etc ... KP h etc *χριστ. ιησ.* ... ς *ιησ. ο χριστ.* cum 'minusc vix mu syr[p] | *εν* tert cum ABLP etc ... ς om cum ℵK al plu vg etc

7 et 8. *οι μαρτυρουντεσ*: ς (= Gb Sz) add *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.* [8] *Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*: haec verba ex omnibus cdd Graecis duo tantum tuentur, alter saeculi 16. alter Graecus Latinus fere 15. saeculi, numeris signati 34 (Dublin.) et 162 (Vat.). In singulis vero satis ab editis differunt. His duobus accedit 173. At is verba ista non habet nisi in margine manu recenti saec. fere 17. adscripta ut ex editis innotuerunt. Similiter ex ed. Complut. eundem locum exscriptum habet codex qui dicitur Ravianus. Vulgatae codices, quorum plus[50] a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati, item antiquissimi am et fu, itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell*, verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg[ed] quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum*

Io 5, 36 τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν-
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι

---

sunt. [8] ***Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt*** **(sed mu cdd, ut et. 162^{lat}, om ultima verba: *et hi tres un. sunt*). Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m^{6}, eadem transposita ac variata habent. Ex patribus Latinis post auctorem Speculi primus verbis illis usus est Vigilius^{taps}, tum secuti sunt Fulg Cassiod, item auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui iam in vg^{cod} fuldensi reperitur. Eorum vero qui iam ante m et Vig. ad eadem verba respicere saepe crediti sunt, gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.): „Dicit dominus: *Ego et pater unum sumus*, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est: *Et tres unum sunt.*" At rectissime de eodem Cypriani loco existimavit Facund$^{saec. 6. med.}$ pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sancto dicit: Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt: in spiritu significans patrem - in aqua vero spir. s. significans - in sanguine vero filium significans - Quod tamen Iohannis ap. testimonium b. Cyprianus in epist. sive libro quem de unitate scripsit, de patre et filio et spiritu sancto dictum intelligit." Ut igitur Facundus eorum verborum de quibus quaeritur nihil in cod. suo invenit ac tamen ea quae de spir. et aqua et sanguine Iohannes scripsit de trinitate dicta esse posuit, ita iam Cyprianus.**

Omittunt vero, praeter cdd. recentissimos illos duo, codd. Graeci omnes i. e. ℵABKLP alii plus^{180} cum lectionariis omnib (plus^{50}), item, praeter cdd. Latinos plurimos supra memoratos, versiones omnes. Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur afferunt, vel in argumentis pro trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibituri fuisse credendi sunt, gravissimi hi: Ir Clem Or Ath Did Bas Epiph Cyr. Quibus Graecis adiungendi sunt Latini multi, ut Tert Lcif Hil Amb Faustin Aug Hier (quem in editionem suam non recepisse luculenter testantur praeter ceteros codices am et fu) etc.

Post Graecam versionem actor. Latinor. concilii Lateran. a. 1215. primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514. *ὅτι τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγοσ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα.* (Sequitur *εἰ τὴν* etc.), tum in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum enim ediderat 1516. et 1518), tum in edd Rob Steph 1546—1569., in edd Bezae 1565—1576., atque inde transiit in editiones Elzevirianas. Catholicis Romanis tradita sunt edd^{sixt} (1590.)

αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 10 *ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-*
ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰσ τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸσ περὶ 2, 23
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον*
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεόσ, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 *ὁ*
ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν
ζωὴν οὐκ ἔχει. Io 3, 36 14, 6

13 *Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον,* Io 20, 31
τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 *καὶ αὕτη*
ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸσ αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ 3, 22 Io 14, 13
τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 *καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει*
ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτή-

---

et[clement] (1592.). **Lutherus** (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1584—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque absque ulla distinctione.

9. *οτι* sec (Gb'') cum ℵAB 5. 6. 13. 27. 29. 34. 66* vg sah cop arm etc ... ϛ *ην* cum KLP al pler cat

10. *εχει την μαρτυριαν* sine *τ. θε.* cum ℵBKLP al longe plu etc ... Ln add *του θεου* cum A al plus[12] vg etc | *εν αυτω* c. ABKLP al fere[15] cat Thphyl ... ϛ Ln *εν εαυτω* cum ℵ al mu[vid] Cyr[act 54] etc | *τω θεω* cum ℵBKLP al longe plu cat cop syr[sch] etp [txt] etc ... Gb' Ln *τω υιω* cum A 5. 27. 29. 66** al plus[12] vg (am[mg]) syrp [mg]

11. *ημιν ο θεοσ* cum ℵAKLP etc: B 31. 38. 137. h[scr] syrp *ο θεοσ ημιν*

13. *ταυτ. εγραψ. ημιν* sine additam cum ℵAB h 142. 162. al[6] vg sah cop syr[utr] arm aeth[utr] Cassiod[135] ... ϛ (= Gb Sz) add *τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου* c. KLP al pler etc | *εχετε αιωνιον* c. AB al sat mu cat vg syrp Cassiod[135] ... Gb Sz *αιων. εχετε* cum ℵKLP al plus[50] Thphyl Oec | *τοισ πιστευουσιν* cum ℵ*B syr[utr] ... Gb Sz Ln Ti *οι πιστευοντεσ* cum ℵ[c]A al[5] vg (*qui creditis*, item Cassiod) sah cop al ... ϛ (= Gb Sz) *και ινα πιστευητε* cum KLP h al pler cat Thphyl Oec

14. *οτι εαν τι* cum ℵBKLP al pler etc ... 13. *οτι ο εαν* ... A *οτι αν* (sic Ln, sed edidit *ο τι αν*)

15. *και εαν* (Ln *αν* cum B) *οιδαμ. οτι ακου. ημων* cum ℵ[c]BKLP etc ... ℵ*A 19* 96* om | *ο εαν* cum ℵLP al fere[80] cat Thphyl ... ϛ Ln *ο αν* c.

καμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 *ἐάν τισ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα*
ἁμαρτίαν μὴ πρὸσ θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖσ
ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸσ θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸσ θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνησ λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 *πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία*
ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸσ θάνατον.

3, 9 18 *Οἴδαμεν ὅτι πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρ-*
τάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶσ ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸσ
4, 4 *οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ.* 19 *οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ*
κόσμοσ ὅλοσ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 *οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ*
θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθι-
νόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ·
οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀληθινὸσ θεὸσ καὶ ζωὴ αἰώνιοσ.

1 Co 10, 14 21 *Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.*

ABK al sat mu Oec | *απ* cum ℵB 5. 13. al^{5} ... ς *παρ* cum AKLP al pler cat

16. *ιδη* cum ℵABKLP al pler cat etc ... Ln *ειδῇ* cum 13. vg Hil^{538} Aug serm dom^{1} etc

18. *αλλ* cum ℵAKLP etc ... Ti *αλλα* cum B, item Or^{4,358} | *τηρει αυτον* c. A*B 105. vg ... ς Ln *τηρ. εαυτον* c. ℵA^{corr}KLP al pler cat Or^{4,326} etc

20. *οιδαμ. δε* cum ℵBK al sat mu cop Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *και οιδαμεν* cum A al^{20} cat m^{7} vg etc... LP al^{9} aeth^{utr} Cyr$^{ioh\,850}$ Did$^{lat\,305}$ *οιδαμεν* sine copula | *ινα γινωσκομεν* cum ℵAB*LP al^{6} Cyr$^{ioh\,850}$ ... ς Ln *-κωμεν* cum B^{3}K al pler Did$^{tri\,1,27}$ al | *τον αληθινον* cum ℵ^{c}BKLP al plu. Item ℵ* sah (*veritatem*) etc *το αληθινον* ... A 5. 6. 7. 8. 13. 17. 27. 40. 66** 69. 80. 81. 98^{mg} 99. 106. a^{scr} d^{scr} al fere^{15} vg cop etc add *θεον* | *ιησου χριστω* c. ℵ*(-στου)et^{c}BKLP al pler (l^{scr} ut ℵ*) cat m^{8} demid tol syr^{utr} sah cop arm aeth Ath^{saep} etc ... A 162. vg^{cle} am fu harl om, hinc Gb^{0} | *ζωη* (Gb') cum ℵAB al^{17} Did$^{tri\,1,24.\,27}$ et^{3,2} al mu ... K a^{scr} al mu Ath^{79} etc *ζωη η*, item LP al^{25} pp^{mu} *η ζωη η* ... ς *η ζωη* cum minusc ut^{vid} pauc

21. *εαυτα* cum ℵ*BL h al fere^{20} ... ς Ti *εαυτουσ* cum ℵ^{c}AKP al plu cat Thphyl Oec (:: *εαυτα* potius quam *εαυτουσ* offendisse puto) | *ειδωλων* sine *αμην* cum ℵAB etc ... ς (= Gb Sz) add *αμην* c. KLP al pler vg^{cle} fu harl

Subscriptio: ℵAB *ιωαννου* (B *-ανου*) $\bar{α}$ ... P *επιστολη ιωαννου* $\bar{α}$, etc. Praeterea 3. 78. 80. 126. al mu Thph add *εγραφη απο εφεσου*. Item numerantur *στιχχ. σοδ'*, etc.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β̄.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖσ τέκνοισ αὐτῆσ, οὓσ
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνοσ ἀλλὰ καὶ πάντεσ οἱ
ἐγνωκότεσ τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν
ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἔσται εἰσ τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ᾽ ἡμῶν 1 Ti 1, 2 2 Ti 1, 2 Tit 1, 4
χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸσ καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντασ 3 Io 2
ἐν ἀληθείᾳ καθὼσ ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρόσ. 5 καὶ νῦν
ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν 1 Io 2, 7
εἴχαμεν ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ 5, 3
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή
ἐστιν, ἵνα καθὼσ ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆσ, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 ὅτι 1 Io 2, 18 s 4, 1 s
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰσ τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντεσ Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτόσ ἐστιν ὁ πλάνοσ καὶ ὁ ἀντί-

---

* ℵB (in A titulus abscissus est) *ιωαννου* (B *–ανου*) *β̄* ... P 96. k^{scr} *επιστολη ιωαννου β̄*, 13. 72. 78. 96. 104. al *ιωαννου επιστ. β̄* vel (ut Gb Sz) *δευτερα*, etc ... ς^{e} *ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτερα*, ς *επιστ. ιωανν. δευτερα.*

1. *Κυρίᾳ*: vg (et. Lcif^{217}) aeth^{utr} *dominae*. Nec aliter Cassiod^{136}.

3. *εσται μεθ ημων* (et. ς, non ς^{e} Gb Sz) cum ℵBLP al sat mu cat am etc ... ς^{e} Gb Sz Ti *εσται μεθ υμων* cum K al plu vg etc ... A om plane | *παρα θεου* cum ℵ^{c}ABKLP al pler ... ℵ* al^{11} *απο θε.* | *ῑῡ χ̄ῡ* non praemisso *κυριου* cum AB 27. 29. 33. 69. 73. d^{scr} vg (exc tol) etc ... ς (Gb^{oo}) praem *κυριου* cum ℵKLP al pler cat tol cop syr^{p} arm

5. *καιν. γρ. σοι* hoc ordine cum ℵA 5. 13. 31. 68. d^{scr} vg cop Lcif^{217} ... ς Ti *γραφ. σοι καιν.* cum BKLP etc | *γραφων* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABKLP etc ... ς *γραφω* cum minusc vix mu arm aeth | *ειχαμεν* cum ℵA ... ς Ln Ti *ειχομεν* cum BKLP al pler

6. *αυτη η εντολ. εστιν* cum ABK etc ... ς *αυτ. εστιν η εντ.* cum ℵLP al pler vg^{cle} (et. demid harl tol) sah cop arm Lcif^{217} | *ινα καθωσ* cum ℵA 31. 73., item K 13. al mu cat vg sah cop arm ... ς Ln Ti om h. l. *ινα* cum BLP al pler etc | *ινα* post *απ αρχησ* cum ℵA 31. 73. Item ς Ln Ti c. BLP al pler etc ... K 13. al mu cat vg sah cop arm h. l. om

7. *εξηλθον* (Ti *–θαν* c. A) cum (Gb″) ℵAB al plus^{15} cat vg etc ... ς *εισηλθον* cum KLP al plu Thphyl Oec

χριστοσ. 8 *βλέπετε ἑαυτούσ, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ*
μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 *πᾶσ ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ*
1 Io 2, 23 *διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτοσ*
καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 *εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ὑμᾶσ*
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰσ οἰκίαν,
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 *ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ*
τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ τοῖσ πονηροῖσ.
3 Io 13 12 *Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ*
μέλανοσ, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ στόμα πρὸσ στόμα
1 Io 1, 4 *λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ.* 13 *ἀσπάζεταί σε τὰ*
τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ ἐκλεκτῆσ.

---

8. *απολεσητε* et *απολαβητε* (Gb') cum ℵ* (*απολησθε*) et^{c}AB al^{25} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} Ps-Chr^{8,702} et^{704} etc ... ς *απολεσωμεν* et *απολαβωμεν* cum KLP 31. al plu | *ειργασασθε* (Gb') cum ℵA al^{9} cat vg cop syr^{bodl} et$^{p\,txt}$ arm aeth Ir^{int} Lcif Ps-Chr$^{8\,bis}$ etc ... ς *ειργασαμεθα* (B* *ηργ-*) cum BKLP 31. al plu sah syr$^{p\,mg}$

9. *ο προαγων* cum ℵAB 98^{mg}. Item *qui praecedit* am fu harl sah aeth ... ς *ο παραβαινων* cum KLP al pler cat syr^{bodl} et^{p} etc | *διδαχη* sec sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. 66** 68. vg sah syr$^{p\,txt}$ arm Did^{lat} ... ς (Gb^{0}) add *του χριστου* cum KLP al pler cat cop aeth Thphyl Oec | *και τ. πατερ. και τ. υιον* hoc ordine cum ℵBKLP al pler cat etc ... Ti *κ. τ. υιον κ. τον* (31. om) *πατερα* cum A 13. 31. 68. am fu demid harl tol Fulg^{fid} cath

11. *ο λεγων γαρ* cum ℵAB 5. 13. 31. ... ς *ο γαρ λεγ.* cum KLP etc | *αυτω* cum ℵABLP al plu cat m^{68} vg sah copsyr^{bodl} et^{p} etc ... Ti om cum K al^{25} Oec

12. *εχων* cum ℵ^{c}A^{2}BKLP al pler cat vg etc ... ℵ*A* 27. 29. 61. 64. 180. o^{scr} *εχω* | *εβουληθην* cum ℵABKLP etc ... ς *ηβουληθ.* cum minusc sat mu Oec | *αλλα* (LP 31. 38. al mu *αλλ*) *ελπιζ.* c. ℵBKLP etc ... Gb Sz Ln *ελπιζω γαρ* c. A al^{15} cat vg cop arm aeth^{utr} ... 68. *ελπιζων* | *γενεσθαι* (Gb'') cum ℵAB al^{12} vg etc ... ς *ελθειν* cum KLP al longe plu cat tol sah syr^{bodl} arm aeth | *ημων* cum ℵKLP al plu cat syr^{bodl} et^{p} (sah *meum*) arm Thphyl Oec ... Gb'' Ln *υμων* cum AB al^{20} vg cop aeth^{utr} ... 21. 37. 56. om | *πεπληρωμενη η* (ℵ* *ην*) c. ℵB vg ... ς Ti *η πεπληρ.* cum AKLP al omn^{vid} cat am

13. ς (= Gb Sz) add in fine *αμην* cum KL al pler cat fu (al ap Ln) syr bodl et^{p} aeth^{pp} Thphyl Oec ... omisimus cum ℵABP 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. d^{scr} vg^{cle} am demid harl etc

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη- Act 19, 29. 20, 4 Ro 16, 23 1 Co 1, 15
θείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν 2 Io 4
καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
πατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ
γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ

Subscriptio: ℵAB ιωαννου (B ιωανου) β' ... L al ιωανν. επιστ. β', P 79. 126. επιστ. ιωανν. β', etc. Praeterea numerantur στιχοι λ̄ (ita L al pl Thphyl), etc

---

* ℵB (hiat A) ιωαννου (B -ανου) γ̄ ... C 105. al mu ιωαννου επιστολη γ̄ (96. τριτη), etc ... ς επιστολη ιωαννου τριτη, Gb Sz ιωαννου επιστ. τριτη, ς^e ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη.

3. εχαρην sine copula c. ℵ 4. 5. 6. 13. 25. 65. 100. d^scr vg (et. Cassiod 138) sah arm aeth ... ς Ln Ti add γαρ cum ABCKLP al pler cop syr bodl et^p Thphyl Oec

4. χαραν cum ℵACKLP al pler cat tol ... B 7. 35. vg (et. am fu demid etc) cop χαριν (*gratiam*) | εν τη αληθ. cum ABC* 180. ... ς om τη cum ℵC²KLP al fere omn^vid cat

5. εργαση cum ℵBCKLP al omn^vid cat etc ... Ln εργαζη cum A. Vg quidem (cum Hier^tit) *quicquid operaris* | και τουτο (Gb') cum ℵABC 17. al^8 vg etc ... ς και εις τους cum KLP al pler

7. του ονοματος cum ℵABCKLP al plu cat am fu sah cop syr^p txt arm ... ς^e (= ς Gb Sz) add αυτου cum minusc mu vg^cle demid syr^bodl et^p c.* arm^cod 1 aeth (Hier^tit add *domini*) | εξηλθαν cum ℵB ... ς εξηλθον cum ACKLP al omn^vid | εθνικων (Gb') cum ℵABC al^12, item *gentilibus* fu tol cop ... ς εθνων cum KLP al longe plu

8. υπολαμβανειν (Gb') cum ℵABC* 13. 16. 27. 29. 46. 66** 68. 73. 126^mg Oec^cod ... ς απολαμβ. c. C^corr KLP al pler cat

γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 *ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-*
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶσ. 10 *διὰ τοῦτο,*
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοισ πονηροῖσ
φλυαρῶν ἡμᾶσ, καὶ μὴ ἀρκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτὸσ ἐπι-
δέχεται τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοὺσ βουλομένουσ κωλύει καὶ τῆσ ἐκ-
κλησίασ ἐκβάλλει.

1 Io 3, 10 11 *Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο-*
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 *Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη-*
Io 21, 24 *θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν*
ἀληθήσ ἐστιν.

2 Io 12 13 *Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ*
καλάμου σοι γράφειν· 14 *ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ σε ἰδεῖν, καὶ στόμα*
πρὸσ στόμα λαλήσομεν. 15 *εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·*
ἀσπάζου τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα.

---

9. *εγραψα* (B -*ψασ*) ... ℵ^c etc add *αν*, item vg | *τι* cum ℵABC 7. 68. sah cop arm ... ς om cum KLP al pler vg syr^bodl et^p aeth

10. *βουλομενουσ* c. ℵABKLP etc ... C 5. 7. 27. 29. 66** vg^cle demid tol sah syr^bodl et^p mg arm *επιδεχομενουσ* | *τησ εκκλησιασ* c. ℵ al^14 ... ς Ln Ti *εκ τ. εκκλ.* cum ABCKLP al plu

11. *ο κακοποιων* sine copula cum ℵABCKP etc ... ς (= Gb Sz) *ο δε κακοποι.* cum L 31. a^scr al mu tol cop arm aeth etc | *εωρακεν* cum ℵAB^3CKLP etc ... Ti *εορακεν* cum B*

12. *υπο αυτησ* cum ℵC ... ς Ln Ti *υπ αυτησ* cum ABKLP al certe pler *και οιδασ* (Gb') cum ℵABC al plus^20 cat d vg sah cop am ... ς Ti *και οιδατε* c. KLP al longe plu syr^bodl et^p (et. ^mg graece) aeth^utr

13. *γραψαι σοι* cum ℵABC al^10 d vg sah cop syr^bodl et^p arm aeth Thphyl ... ς *γραφειν* idque sine *σοι* cum KLP al pler cat Oec | *σοι* ante *γρα-* cum ℵBCKLP etc ... Ln post *γρα-* cum A 13. 73. d vg sah cop syr^bodl et^p *γραφειν* cum ℵABC 5. 27. 31. 33. 73. 105. ... ς *γραψαι* cum KLP al pler cat

14. *σε ιδειν* cum ABC 5. 31. 73. d (*te visurum*) vg (*te videre*, sed tol ut d) ... ς *ιδειν σε* c. ℵKLP (*ειδειν*) al pler cat cop

15. *οι φιλοι* cum ℵBCKLP al pler d (*amici tui*) vg sah cop syr^bodl syr^p txt arm ... A 3. 13. 31. 33. 65. 67. d^scr syr^p mg aeth^utr *οι αδελφοι*

Subscriptio: ℵAB 137. *ιωαννου* (B -*ανου*) *γ'* ... C 40. *ιωαννου επιστολη γ'* (40. *τριτη*), P 126. *επιστολη ιωαννου γ'*. Praeterea numerantur *στιχοι λβ'* (ut L 10. 40. 78. 80. al pler Thphyl), etc

ΙΟΥΔΑ.

1 *Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.* 2 Pe 1, 2
3 *Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.*
4 *παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες* 2 Pe 2, 1 ss
*εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἀρνούμενοι.*
5 *Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι
κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ-* Nu 14, 35 ss

---

Inscriptio: ℵB *ιουδα*, ACK 13. 104. 105. al *ιουδα επιστολη*, etc ... ς et ς[e] *ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη*, Gb Sz *ιουδα επιστολη*

1. *ιησου χριστου* cum ℵABL al plu vg sah cop syr[bodl] et[p] arm aeth Clem lat[997] Or[3,468] Lcif[219] Eph[3,61] ... Ti $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ cum KP al fere[25] demid tol | *ηγαπημενοις* (Gb′) cum ℵAB al[7] vg sah cop syr[bodl] et[p] arm (aeth *deum patrem amantibus*) Or[3,607] etc ... ς *ηγιασμενοις* cum KLP al pler

3. Ln sic distinxit: *γράφειν ὑμῖν, περὶ - - γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν* | *ημων* cum ℵABC[vi] al[13] sah syr[bodl] et[p] arm Cyr[act 46] etc ... ς Ti om cum KLP al longe plu cop

4. *χαριτα* cum AB ... ς *χαριν* c. ℵCKLP al omn[vid] Eph[3,62] Did[tri 1,27] Ps-Chr[6,707] etc | *δεσποτην* sine additam cum ℵABC al[25] cat (et. com[158]) vg sah cop arm aeth Eph Did[tri 1,27] etc ... ς (= Gb Sz) add *θεον* cum KL P|al plu syr[bodl] et[p]

5. *ειδοτας* sine *υμας* cum ABC[2] (* non liquet) al[15] cat vg sah cop syr bodl et[p] arm aeth Eph[3,62] Lcif[219] ... ς (Gb[oo]) add *υμας* cum ℵKL al plu Thphyl Oec | *απαξ* hoc loco cum ABCL al pler vg (*scientes semel omnia*) aeth Eph ... ℵ 68. vv plu etc post *κυριος* | *παντα* cum ℵABC[2] (non liquet *) 6. 7. 13. 27. 29. 68. 163. vg cop syr[p] arm aeth (syr bodl *παντας*) Eph Lcif[219] ... ς *τουτο* cum KL al pler cat sah Thphyl Oec | *οτι κυριος* c. ℵC[*vid] Eph (articulum om et. AB et rell qui *ιησους* praebent), item ς Ti *οτι ο κυρ.* c. KL al pler cat[txt 155] syr[p] ... C[2] 5. 8. 68. tol syr[bodl] ar[e] arm Clem[280] Lcif[219] *ο θεος* ... Gb′ Ln *ιησους* cum AB 6. 7. 13. 29. 66** vg sah cop aeth utr arm[ed mg] Did[lat 307]

2 Pe 2, 4 σαντεσ ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλουσ τε τοὺσ μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντασ τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰσ κρίσιν μεγάλησ
Gn 19 2 Pe 2, 6 ἡμέρας δεσμοῖσ ἀϊδίοισ ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡσ Σόδομα καὶ
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰσ πόλεισ, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοισ
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸσ ἑτέρας, πρόκεινται
2 Pe 2, 10 δεῖγμα πυρὸσ αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίωσ μέντοι καὶ οὗτοι
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
Dan 12, 1 δόξασ δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελοσ, ὅτε τῷ
Dt 34, 5 2 Pe 2, 11 διαβόλῳ διακρινόμενοσ διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέωσ σώματοσ, οὐκ
Zach 3, 2 ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίασ, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
2 Pe 2, 12 σοι κύριοσ. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶσ ὡσ τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοισ φθείρονται.
Gn 4, 8 Nm 22 11 οὐαὶ αὐτοῖσ, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
Nm 16 2 Pe 2, 15 τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
2 Pe 2, 13. 17 λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖσ ἀγάπαισ ὑμῶν σπιλάδεσ, συν-
ευωχούμενοι ἀφόβωσ, ἑαυτοὺσ ποιμαίνοντεσ, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ
ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα. δὶσ ἀποθα-

---

6. τε cum ℵBCKL al pler cat m^{46} (*angelos quoque*) sah syr^{bodl} arm aeth utr Clem^{280} Or^{3,814} al mu ... Ln δε cum A 54. 137. f^{sor} vg cop syr^{p} Clem$^{lat\,997}$ Ath^{539} ex$^{cdd\,4}$

7. τροπ. τουτοισ hoc ordine cum ℵABC 5. 13. 65. 68. 163. 180. Eph^{3,62}, item cop syr^{bodl} et^{p} ... ς τουτοισ τροπ. c. KL al pler cat arm Thphyl Oec

8. κυριοτητα (et. Epiph^{93} Eph, vg Lcif^{219} *dominationem*) ... ℵ κυριοτητασ, Or$^{int\,1,5}$ *dominationes*

9. ο δε μιχα. ο (Eph om) αρχαγγ. οτε cum ℵACKL rell omn^{vid} cat^{ox} et cat$^{niceph\,1678}$ sah cop Eph^{3,62}, item sed ὅσ pro ὅτε syr^{bodl} et^{p} Did$^{lat\,304}$ Thphyl Oec ... Ln οτε (mallem ο τε) μιχα. ο αρχ. τοτε cum B. Item vg aeth Clem$^{lat\,998}$ | μωυσεωσ cum ℵBCL etc ... ς μωσεωσ cum AK al plu | αλλα cum AB ... ς αλλ cum ℵCKL etc

12. ουτοι εισιν etc cum ℵ^{c}ABKL rell cat vg cop syr^{bodl} et^{p} arm Eph^{3,63} Pallad^{8,318} Lcif^{219} Did$^{lat\,308}$ etc ... ℵ*C^{2} (latet *) ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμυροι κατα (ℵ* κα) τασ (C^{2} add ιδιασ) επιθυμιασ αυτων πορευομενοι | οι εν ταισ (Gb′) cum ℵ^{c}ABL 13. 27. 29. al al^{10} cat syr^{bodl} et^{p} Eph Pallad^{318} (Gall^{8}) Did^{lat} etc ... ς om οι cum K al longe plu vg (*Hi sunt* etc) sah cop | αγαπαισ c. ℵBKL al pler cat vg (*epulis*) sah cop syr^{bodl} et^{p} (et.^{gr} in^{mg}) arm aeth Eph Pallad^{318} etc ...... AC 44. 56. 96. απαταισ, 6. 66** ευωχιαισ | υμων cum ℵBCKL al omn^{vid} cat sah cop syr^{p} aeth etc ... Ln αυτων cum A^{corr*} vg syr^{sch} arm | πα-

νόντα ἐκριζωθέντα, 13 *κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα* Es 57, 20
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 *ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος* Gn 5, 18
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἑνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν
αὐτοῦ, 15 *ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς*
ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβη-
σαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 *οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ*
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. 2 Pe 2, 18
17 *Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη-* 2 Pe 3, 2
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
18 *ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται* 2 Pe 3, 3 2, 10

ραφερ- cum ℵABCKL h al[70] cat Thphyl ... ϛ (= Gb Sz) *περιφερ-* cum minusc vix mu Eph[3,62] Oec.

13. *ο ζοφ. του σκοτους*: B om *ο* et *του* | *εις αιωνα* c. ℵABCL al plus[35] etc ... ϛ (= Gb Sz) *εις τον αιω.* cum K al sat mu

14. *επροφητευσεν* cum B* (ℵ *προεπροφητ.* nec correctum), B[3] (*ε* priore per incuriam instaurato) *επροεφ.* ... ϛ Ln *προεφητ.* cum ACKL al omn vid | *εν αγι. μυριασιν αυτ.* cum ABKL al longe plu (10 ap Scri, 10 ap Mtthaei) cat vg Chron[35] Did[lat 308] etc ... ϛ (= Gb Sz) *εν μυριασ. αγι. αυτ.* cum C al mu cop syr[p] aeth Dam[2,347] ... ℵ 8. 25. 56. sah arm *ε. μυρ. αγιων αγγελων*

15. *ελεγξαι* (Gb″) cum ℵABCKL al plus[50] cat Eph[3,62] Chron[35] etc ... ϛ *εξελεγξαι* cum 98. al vix mu Oec | *παντας* (68. Dam[paris] om) *τους ασεβεις* ... ℵ sah *πασαν ψυχην*, item auct[novat 375] Vig[varim] *omnem carnem*. Praeterea ϛ (sed Gb[00]) Ti add *αυτων* cum KL al plu Thphyl Oec ... omisimus cum ℵABC al plus[20] cat vg etc | *ασεβειας αυτων* cum ABKL al longe plu vg etc ... ℵ 6. 7. 26. 29. 66** sah syr[bodl] om; item C 15. 18. 36. 68. 117. cat etc om *ασεβειας* | *λογων* cum ℵC 6. 8. 13. 15. al[9] cat tol sah syr[bodl] et[p] arm (item aeth sed[libere]) Dam[2,347] (et.[paris]) auct[novat 375] Ephr[3,62] ... ϛ Ln Ti om (:: ut supervacaneum et molestum) c. ABKLP al longe plu vg cop Did[lat 308]

16. *αυτων* pri cum ℵABK etc ... CLP al fere[30] Ephr[3,62] *εαυτων*

17. *τ. ρηματ. τ. προειρημενων* cum ℵBCKLP al pler cat Cyr[ioh 798] et[act 21] ... Ln *των προειρημ. ρηματ.* cum A 6. 29. 163. Ephr[3,62] Lcif[219]

18. *ελεγ. υμιν* sine *οτι* cum ℵBL* Lcif[219] ... ϛ Ti add *οτι* cum ACKL[mg]P al certe pler cat vg etc | *επ εσχατου* cum ℵABC al[16] cat Did[tri 2,26] Cyr[ioh 798] Thphyl Ephr[3,62] ... ϛ *εν εσχατω* cum KLP al longe plu

κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοι
2 Pe 3, 17 εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ,
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, 23 οὓς
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες
καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
Ro 16, 25 ss 24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι
1 Ti 1, 17 κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ

Oec | του χρονου (Gb'') cum ℵA 13. 22. 73. 180. Did^tri 2,26 Cyr^ioh 798 Thphyl; item (omisso του) χρονου BC 5. 8. 33. ... Gb' των χρονων cum 6. 7. 15. al[11] Ephr^3,62 etc ... ς χρονω cum KL al plu Oec; item P τω χρονω | εσονται c. ℵ*BC*KLP al longe plu syr^bodl et^p arm Lcif[219] ... Gb' Ln^ed min ελευσονται cum ℵ^cAC^2 5. 6. 7. al[13] cat vg sah cop aeth Ephr^3,62 Did^tri 2,26 Cyr^ioh 798 et^act 21

19. οι αποδιοριζοντες sine εαυτ. (et. ς Gb'') cum ℵABKLP al fere[50] cat fu (*qui segregant*) sah cop syr^bodl et^p arm aeth etc ... ς^e (et. Gb Sz. non ς) add εαυτους cum C al sat mu vg

20. εποικοδομουντ. εαυτ. ante τη αγιωτατη (A αγιοτατ.) cum ℵABC al[6] vg al mu ... ς post πιστει c. KLP al pler etc

22. ελεγχετε (Gb'') c. AC* 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 73. 98^mg al vg cop arm aeth^utr schol[98] et[100] Eph^3,63 Thphyl et Oec^com Cassiod 142 ... ς ελεειτε c. KLP al plu Thphyl^txt Oec^txt, item ℵBC^2 68. ελεατε, nec aliter syr^p | διακρινομενους (Gb'') cum ℵABC 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 68. 73. 98^mg al vg syr^utr Clem[773] Eph Hier^ezech 18 schol 98 Thphyl^com Oec^com Cassiod[142] ... ς διακρινομενοι cum KLP al plu cat Thphyl^txt Oec^txt

23. ους δε σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες (Gb'') cum ℵAB (sed om ους δε) C 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163., item 8. 15. 18. 25. 26. al[5] vg cop arm syr^p aeth Eph^3,63 Cassiod ... ς ους δε εν φοβω σωζετε εκ του (Gb^oo, om KLP al plus[20] Thphyl Oec) πυρος αρπαζοντες cum KLP al plu cat Thphyl^txt Oec^txt | ους δε ελεατε (sic ℵB 17. 40. Eph; A rell ελεειτε) εν φοβω (Gb'', sed ελεειτε) c. ℵAB 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 130. 163. vg cop arm aeth Eph. Similiter 8. 15. 18. 25. 26. al[5] ους δε ελεγχετε εν φοβω (sed 25. 26. om εν φο. hinc Gb^0) ... C syr^p nil nisi εν φοβω ... ς plane om cum KLP al plu Thphyl^txt Oec^txt

24. υμας (et. ς^e Gb Sz, non ς) cum ℵBCL al sat mu cat vg cop syr^bodl et^p arm aeth Eph^3,63, A ημας ... ς Gb' Ti αυτους cum KP al[40]

θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν.

---

25. *μονω* sine additam cum ℵABC 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 56. 66** 68. 73. 160. 163. vg (et. Fulg) cop syr^bodl etᵖ arm Eph^3,63 ... ς (= Gb Sz) add *σοφω* cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec | *δια ιυ χυ του κυρ. ημων* cum ℵABCL al fere^25 cat vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum KP al plu Oec | *μεγαλωσυνη* sine copula cum ℵABC al^10 am fu demid tol syr^p arm Ephr etc ... ς (Gb^00) praem *και* cum KLP al pler cat vg^cle cop syr^bodl aeth Thphyl Oec | *προ παντοσ του αιωνοσ* cum ℵABCL al^15 cat (om *του*) vg etc ... ς (= Gb + Sz) om cum KP al longe plu syr^bodl Oec | *παντασ* ... ℵ 27. 36. 99. cat cop om

Subscriptio: ℵB *ιουδα*, A *ιουδα επιστολη* (sequitur subscriptio altera: *πραξεισ των αγιων αποστολων και καθολικαι*), P *επιστολη ιουδα αποστολου*, C *ιουδα επιστολη καθολικη*, L 40. 78. 96. 115. al *του αγιου αποστολου ιουδα επιστολη* etc. Praeterea numerantur *στιχοι ξη'*, al pauc *οα'*.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 Co 1, 1 etc 1 *Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω-*
Tit 1, 2 *ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ,* 2 *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-*
2 Ti 2, 8 *φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,* 3 *περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο-*
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 *τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ*
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,

---

* Apud Ln et Ti inscriptionem epistulae ad Romanos praecedit communis epistularum Pauli inscriptio: *επιστολαι παυλου.* At nil simile אABCP habent.

* *προσ ρωμαιουσ* cum אABC (item DFG in titulis singularum paginarum) etc … ς ς^{e} Gb Sz *παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη.*

I. 1. *χριστ. ιησ.* cum B am fu (al^{lachm}) arm Or^{4,60} et^{286} Aug$^{fortun\,2,19}$ Amb$^{fid\,5}$ Ambrst^{29} Cassiod^{5} Bed … ς Ln *ιησ. χριστ.* cum אAEGKLP al omn^{vid} vg^{cle} demid tol syr^{sch} et^{p} cop aeth Ir$^{int\,205}$ etc :: quum toties — cf 1 Co 2 Co Eph Phil Col 1 Tim 2 Tim — in salutatione apostolica $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$ tenendum sit invitis plerisque testibus quippe $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ tuentibus, idem hoc quoque loco sat auctoritatis habet contra scripturam usitatissimam, quae sponte sese offerebat.

3. *γενομενου* … 38. 40* 73. cdd^{lat} ap Aug$^{contr\,faust\,11,4}$ (*etsi enim in quibusdam Latinis exemplaribus non legitur* factus, *sed* natus ex semine David, *cum Graeca* factus *habeant* etc) *γεννωμενου* | *δαυειδ:* ς *δαβιδ,* Sz *δαυιδ,* cf ad Mt 1, 1.

4. *ορισθεντοσ* et. Or^{4,60} et^{286} etc Eus$^{marc\,12}$ Ath^{536} Did$^{tri\,2,3}$ Cyr$^{act\,35}$ etc, et^{diserte} Ruf interpres Origenis^{4,465}: *Quamvis enim in Latinis exemplaribus* praedestinatus *soleat inveniri, tamen secundum quod interpretationis veritas habet,* destinatus *scriptum est, non* praedestinatus. … Mcell ap Eus^{18} Theodotiani ap Epiph^{467} *προορισθ.*, item *praedestinatus* d e g vg Ir$^{int\,205}$ etc

Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 *δι᾽ οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ*
ἀποστολὴν εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματοσ αὐτοῦ, 6 *ἐν οἷσ ἐστὲ καὶ ὑμεῖσ κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 1 Co 1, 2 s
7 *πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖσ θεοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ.* 1 Th 1, 1 etc
χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

8 *Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ* 1 Co 1, 4
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστισ ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ 1 Th 1, 2
κόσμῳ. 9 *μάρτυσ γάρ μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ-* Phil 1, 8
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν
ὑμῶν ποιοῦμαι 10 *πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενοσ* Eph 1, 16
εἴπωσ ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
πρὸσ ὑμᾶσ. 11 *ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα* 15, 23
ὑμῖν πνευματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, 12 *τοῦτο δέ ἐστιν συν-*
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 *οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προε-*
θέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ 15, 23
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼσ καὶ ἐν τοῖσ λοιποῖσ ἔθνεσιν.
14 *Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροισ, σοφοῖσ τε καὶ ἀνοήτοισ ὀφειλέτησ*
εἰμί· 15 *οὕτωσ τὸ κατ᾽ ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖσ ἐν Ῥώμῃ*
εὐαγγελίσασθαι. 16 *οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμισ*
γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰσ σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε 1 Co 1, 24 Ro 2, 9

---

7. *εν ρωμη* et. Or^{4,287} et$^{int\,4,487}$ et^{2,301} etc ... G g om
8. *δια ῑυ̅ χ̅υ̅* (et. ℵ^{a}) ... ℵ* om | *περι* (Gb′) cum ℵABCD*K 17. al^{9} ... ς *υπερ* cum D^{c}EGLP al longe plu Chr Thdrt
9. *μου* pri cum ℵABCD^{c}EKLP etc ... D*G al^{9} syr^{utr} arm *μοι*, item *mihi* d e g vg Or$^{int\,4,468}$ etc
9. 10. Post *ποιουμαι* non interpunximus ut ς Ln; aliter ς^{e} Gb Sz.
12. *συνπαρακληθηναι* cum ℵAB*CDEG ... ς Ln *συμπαρ.* cum B^{3}KLP etc
13. *τινα* (D* *τι*) *καρπον* cum ℵABCDEGKP etc ... ς (= Gb Sz) *καρπ. τινα* cum minusc ut^{vid} pauc ... L 42. 115. om *τινα*
15. *τοισ εν ρωμη* ... G g om. Cf supra ad v. 7.
16. *το ευαγγελιον* sine additam cum ℵABCD*EG 5. 17. 67** 137. 177. 178. d e g vg syr^{utr} cop arm ar^{e} Or^{2,801} et$^{int\,4,470}$ Eus$^{ps\,203.\,387.\,404.\,405}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *του χριστου* cum D^{c}KLP al pler | *πρωτον* (21. 23. 67** *πρωτω*) cum ℵACDEKLP al omn^{vid} d e vg syr^{utr} cop arm aeth Or et$^{int\,471}$ etc ... BG g Tert$^{marc\,5,13}$ om, hinc Ln [*πρωτ.*]

3, 21 s Hab 2, 4 πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα-
Ga 3, 11 He 10, 38 λύπτεται ἐκ πίστεωσ εἰσ πίστιν, καθὼσ γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιοσ
Eph 5, 6 ἐκ πίστεωσ ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν
ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-
εχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖσ·
ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
κτίσεωσ κόσμου τοῖσ ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιοσ
αὐτοῦ δύναμισ καὶ θειότησ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτοὺσ ἀναπολογήτουσ,
21 διότι γνόντεσ τὸν θεὸν οὐχ ὡσ θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,
ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖσ διαλογισμοῖσ αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
1 Co 1, 20 Ier 10, 14 ἀσύνετοσ αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντεσ εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,
23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰσ ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖσ, 25 οἵτινεσ μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
9, 5 2 Co 11, 31 ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅσ ἐστιν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν. 26 διὰ
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ εἰσ πάθη ἀτιμίασ· αἵ τε γὰρ θή-
λειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰσ τὴν παρὰ φύσιν,
27 ὁμοίωσ τε καὶ οἱ ἄρρενεσ ἀφέντεσ τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆσ θη-

17. *γαρ* et. Or[2,779] etint[4,471] etc ... A Clem[641] *δε* | *ο δε δικαιοσ* sine additam et. Irint[275] Clem[444] Didtri[1,25] etc ... C* vgcodd (ap Ln; non item am fu demid tol) add *μου* (:: ut LXX ex A). Item syrp Orint[4,471] Hierabac[2] post *πιστεωσ* add *μου* (:: ut LXXed item ℵB).

19. *ο θε. γαρ* cum ℵABCD*EG al plus[10] Or[1,478. 631] Euspraep ... ς (= Gb Sz) *ο γαρ θε.* cum DcKLP al longe plu

21. *ηυχαριστησαν* cum ℵACDE al[20] Naasshipp[100] Clem[68] Or[1,478. 479] Eus praep[122] Meth[3,724] Didtri[1,32] etc ... ς (= Gb Sz) *ευχαριστησαν* cum BG KLP al plu Or[1,631] et[729] Chr[490]

24. *διο* sine *και* cum ℵABC 5. 17. 31. 47. 76. 137. 238. m vg cop syrsch arm Or[1,260] etint[4,474. 504] al ... ς (Gb°°) Ti add *και* cum DEGKLP al pler d e g syrp Ath al | *εν αυτοισ* cum ℵABCD* 22. 31. 33. 35. al[6] ... ς *εν εαυτοισ* cum DcEGKLP al longe plu Or[1,260] Didtri[1,82] etc

27. *ομοι. τε* cum ℵBD**cEKL al plu syrsch aethutr Ephr[3,60] Oec ... Gb″ Ln Ti *ομοι. δε* cum AD*GP al[10] vg syrp Naasshipp[100] Clem[223] etc ... c al[12] etc nil nisi *ομοιωσ* | *αρρενεσ* pri cum ℵACDcEKsilLP al plu

λείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰσ ἀλλήλουσ, ἄρρενεσ ἐν
ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν
ἔδει τῆσ πλάνησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ. 28 καὶ καθὼσ
οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ
θεὸσ εἰσ ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμέ- Ga 5, 19 ss
νουσ πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ φθόνου φόνου 1 Co 6, 9 ss 2 Co 12, 20
ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ, 30 ψιθυριστάσ, καταλάλουσ, θεοστυγεῖσ, Eph 5, 3 ss 2 Ti 3, 2 ss
ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κακῶν, γονεῦσιν
ἀπειθεῖσ, 31 ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνελεήμονασ,
32 οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.

Naass[hipp 100] Clem[222] Ath[20] et[41] al ... ς[e] (non ς Gb Sz) Ln Ti *αρσενεσ* cum BD*G 73. 137. Or[1,260] Eus[praep 300] | *αρρενεσ* sec cum ℵ*AC al mu Naass[hipp] Clem Or[1,730] al ... ς Ln Ti *αρσενεσ* cum ℵ[a]BDEGK[sil]LP al plu Eus[praep 248. 330] | *εν αρρεσιν* cum ℵ*A 5. 17. 29. 30. 40. etc Naass Clem Or Ath[41] Epiph Thdrt ... ς Ln Ti *εν αρσεσιν* cum ℵ[a]BCDEGK[sil] LP al plu Eus[praep bis] Ath[20] Ephr[3,60] al

28. *ο θεοσ* cum ℵ[a]BCDEGKLP etc ... ℵ*A Nyss[2,734] om

29. *αδικια* omisso *πορν.* cum ℵABCK 17. 23. 26. 67** 73. 117. cop aeth etc ... ς (Gb[oo]) add *πορνεια* c. L al plu syr[utr] arm Bas[2,422] Nyss[2,734]; item D*EG al d e g vg post *κακια* add *πορνεια* omisso (non om vg) *πονηρια* | *πονηρια κακια πλεονεξ.* c. ℵA syr[sch] Ephr[3,60] (item ap Or[int 4,474] et[2,673] et[2,463. 467] *avaritia* ultimo loco ponitur). Similiter et. CD* EG etc ... ς Ti *πονηρ. πλεονεξ. κακι.* cum BL (item omisso *πονηρια* KP) al plu syr[p] arm (vg *iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia*) Bas[2,215. 422] et[bapt 658] al ... Ln *κακι. πονηρ. πλεονεξ.* c. C al pauc cop aeth[utr] Dam. Item D*EG d[scr] d e g *κακι. πορν.* (omisso *πονηρ.*, quod D[c] d[scr] post *πορν.* add) *πλεονεξ.*

31. *αστοργουσ* sine *ασπ.* cum ℵ*ABD*EG d e g fu* cop syr[sch] Or[int 2,467] Ephr[3,60] et[330] Dam Lcif[183] etc ... ς (Gb[oo]) add *ασπονδουσ* cum CD[c]K LP al pler vg syr[p] arm Nyss[2,734] al

32. *αυτα ποιουσιν* et *συνευδοκουσιν* et. Ephr[3,60] Bas[2,422] Chr Thdrt etc ... aliter quidam ap Isid[4,16]: *οὐ μόνον οἱ ποιοῦντεσ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντεσ τοῖσ πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν ἀντίγραφον.* Atque B *ποιουντεσ* (sed non praecedit *οι*) et *συνευδοκουντεσ*, item d** e g vg[cle] am** fu demid harl Or[int 4,474] Cyp[120] Lcif[183] al

II.

14, 10 1 *Διὸ ἀναπολόγητοσ εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶσ ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ*
κρίνεισ τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεισ· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεισ ὁ
κρίνων. 2 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν*
ἐπὶ τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ. 3 *λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε*
ὁ κρίνων τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ
ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 *ἢ τοῦ πλούτου τῆσ χρηστότητοσ*
2 Pe 3, 15 *αὐτοῦ καὶ τῆσ ἀνοχῆσ καὶ τῆσ μακροθυμίασ καταφρονεῖσ, ἀγνοῶν*
ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰσ μετάνοιάν σε ἄγει; 5 *κατὰ δὲ τὴν*
σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεισ σεαυτῷ
ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆσ καὶ ἀποκαλύψεωσ δικαιοκρισίασ τοῦ θεοῦ,
6 *ὃσ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,* 7 *τοῖσ μὲν καθ'*
ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν
Phi 1, 16 *ζωὴν αἰώνιον·* 8 *τοῖσ δὲ ἐξ ἐριθείασ καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ,*
Eph 4, 31 *πειθομένοισ δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμόσ.* 9 *θλίψισ καὶ στενο-*
1, 16 *χωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν,*
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνοσ· 10 *δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη*
παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
Eph 6, 9 etc 11 *Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ.* 12 *ὅσοι*
γὰρ ἀνόμωσ ἥμαρτον, ἀνόμωσ καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ

---

2. *οιδ. γαρ* cum ℵc 7. 17. 26. 37. 62. 80. 122. 179. d e m[96] vg cop arm Chr[508] (et.[mosc 2]) ... ς Ln Ti *οιδ. δε* cum ABDEGKLP al longe plu g syr[p] (syr[sch] *et* –) Or[int476] Tert[marc 4,13] Ambrst Thdrt Dam etc

5. *δικαιοκρισιασ* cum ℵ*ABD*EG al sat mu d/e g vg cop syr[sch] arm Or [1,118. 119. 557] Or[int 4,478. 479] et[saep] Eus[ps 633] Dam al Ir[int 281] Cyp Lcif al ... ℵcDc (D[nov] rursus om) KLP al fere[30] syr[p] Or[3,367] Eus[ps 112. 156] Ephr[2,163] et[3,111] Bas[eth 284] Chr[505] Thdrt Euthal[cod] etc *και δικαιοκρ.* ; Ln *ἄγει*, et *τοῦ θεοῦ*;

8. *απειθουσι* (-*σι* ut ℵΔL; Ti -*σιν* ut B*DP, G -*σειν*) sine *μεν* cum ℵBD*G Thphil[autol 1,20], item d e g vg cop arm aeth etc ... ς Ti add *μεν* cum ℵcADcEKLP al omn[vid] syr[p] Or[1,113] et[int 4,480. 497] Chr Thdrt Dam al *οργη κ. θυμοσ* (Gb″) cum ℵABD*EG 5. 21. 37. 41. 73. 116. vg syr[sch] cop arm Thphil[1,20] Or[1,113] etc ... ς *θυμ. και οργ.* cum DcKLP al pler syr[p] Eus[praep 580] Chr al

11. *προσωπολημψ.* cum ℵABD*EG ... ς -*ληψια* cum DcKLP al omn[vid]

ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου Ia 1, 22
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-
σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντεσ ἑαυτοῖσ εἰσὶν νόμοσ, 15 οἵτινεσ ἐνδεί- He 8, 10
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν, συν- Ro 9, 1
μαρτυρούσησ αὐτῶν τῆσ συνειδήσεωσ καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε
κρινεῖ ὁ θεὸσ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου 16, 25
διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖοσ ἐπονομάζῃ καὶ ἐπανα-
παύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεισ τὸ θέλημα καὶ Phil 1, 10
δοκιμάζεισ τὰ διαφέροντα κατηχούμενοσ ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποι- Mt 15, 14
θάσ τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶσ τῶν ἐν σκότει, 20 παι-
δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆσ
γνώσεωσ καὶ τῆσ ἀληθείασ ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτε-
ρον σεαυτὸν οὐ διδάσκεισ; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεισ;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεισ; ὁ βδελυσσόμενοσ τὰ εἴδωλα
ἱεροσυλεῖσ; 23 ὃσ ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆσ παραβάσεωσ τοῦ
νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεισ; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶσ Es 52, 5
βλασφημεῖται ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, καθὼσ γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν 1 Co 7, 19

13. *νομου* cum ℵABDEG 31. 46. 47[mg] Or[prov bis] ... ς (Gb[oo]) praem *του* cum KLP al pler arm Chr Thdrt al | *τω* cum ℵAD[c]EGKL al omn[vid] Mcion[epiph 318] etc ... BD* om, hinc Ln [*τω*] | *νομου* sec cum ℵABD*G etc ... ς (Gb[oo]) praem *του* cum D[c]EKL al pler arm etc

14. *ποιωσιν* cum ℵAB 31. 39. 47[mg] 67** 73. 118. Clem[452] Or[2,31] et[3,793] et[4,580] not Dam; item D*G etc *ποιουσιν* ... ς *ποιη* c. D[c]E al plu Eus[ps 310] Chr Thdrt al; item KLP al[8] *ποιει*

15. *συνμαρτυρ.* cum ℵAB*G ... ς Ln *συμμαρτ.* cum B[3]DEKLP etc

16. *εν ημερα οτε* cum ℵDEGKL al pler d e g m[17] vg (et. am fu demid harl) syr[p] arm (aeth *cum*) Eus[praep 580] etc ... B *εν η ημερα*, Ln *εν ημερα η* cum A 73. 93. tol syr[sch] cop Dam (*εν ημερα εν η*) Or[int 1,102] | *δια* (in ℵ supplet* vel[a]) *χριστ. ιησ.* cum ℵ*B, item Or[4,98] *εν χω ιυ* ... ς Ln Ti *δια ιησου χριστου* c. ℵ[a]ADEKLP al omn[vid] vg rell Dial[824] Chr Thdrt

17. *ει δε* cum ℵABD*EK 47[mg] d[scr**] 139. al sat mu d e g vg syr[sch] cop arm aeth Clem[428] etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ἰδὲ* (sic ς[e]) vel *ἴδε* (sic ς cum L) cum D[c]L al certe plu syr[p] Chr Thrdrt al | *νομω* cum ℵABD* 5. 31. 73. 80. 93. 137. ... ς (Gb[oo]) praem *τω* cum D[c]EKL al pler arm

γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃσ· ἐὰν δὲ παραβάτῃσ νόμου ᾖσ, ἡ
περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 *ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ*
δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰσ περι-
τομὴν λογισθήσεται; 27 *καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεωσ ἀκροβυστία τὸν*
νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματοσ καὶ περιτομῆσ παραβάτην
νόμου. 28 *οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖόσ ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ*
φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 *ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖοσ,*
καὶ περιτομὴ καρδίασ ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινοσ οὐκ
ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 *Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίσ ἡ ὠφέλεια τῆσ περι-*
τομῆσ; 2 *πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-*
στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 *τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινεσ; μὴ*
Tit 1, 2 *ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει;* 4 *μὴ γένοιτο·*
Ps 115, 2 (116, 11) *γινέσθω δὲ ὁ θεὸσ ἀληθήσ, πᾶσ δὲ ἄνθρωποσ ψεύστησ, καθάπερ*
Ps (50) 51, 6 *γέγραπται· ὅπωσ ἂν δικαιωθῇσ ἐν τοῖσ λόγοισ σου καὶ νικήσεισ ἐν*
τῷ κρίνεσθαί σε. 5 *εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνί-*
6, 19 Ga 3, 15 *στησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ*
ἄνθρωπον λέγω. 6 *μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶσ κρινεῖ ὁ θεὸσ τὸν κόσμον;*

---

26. *ουχ* cum ℵB 44. Dam ... ς Ti *ουχι* cum DEGKL etc
27. Gb Sz Ln *νόμου;* (post *λογισθησεται* vero Ln non interpunxit)
29. *αλλ* cum ℵABD[c]EKL al omn[vid] Or Eus etc ... Ln Ti *αλλα* cum D*G

III. 1. *η ωφελεια* cum ℵ[c]ABDKLP etc ... ℵ*G 47. c[scr] om *η*

2. *μεν γαρ* cum ℵAD[c]KL al pler (47[mg] 67** om *μεν*) syr[p] Chr[4,791] Thdrt Euthal[cod] Phot[manich 3,8] al ... Ln om *γαρ* cum BD*EG 76. 80. 120** 124. 137. d e g vg syr[sch] cop arm aeth Chr[9,522] Dam Or[int 4,496. 504] Ambrst al

3. *τί γὰρ εἰ ἠπ. τινεσ; μὴ* ... ς Gb Sz Ti *τί γάρ; εἰ ἠπ. τινεσ, μὴ*

4. *καθαπερ* c. ℵB Thdrt ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ADEGKL al pler | *νικησεισ* cum ℵADE al[8] ... ς Ti Ln *νικησησ* cum BGKL al pler

5. *κατα ανθρωπον λεγω* (Clem[139] haec om, licet addat *μη γενοιτο*): cf Or[int 502] *sciendum sane est quod in quibusdam etiam Graecis exx. sic invenitur:* Numquid iniquus deus qui infert iram adversum homines?

7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡσ ἁμαρτωλὸσ κρίνομαι; 8 καὶ
μὴ καθὼσ βλασφημούμεθα καὶ καθώσ φασίν τινεσ ἡμᾶσ λέγειν ὅτι 6, 1
ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.
9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντωσ· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰου- 11, 32 Ga 3, 22
δαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ πάντασ ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼσ
γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιοσ οὐδὲ εἷσ, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, Ps 13 (14) 1–3 et 52 (53), 35
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντεσ ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕωσ ἑνόσ. 13 τά- Ps 5, 10 140, 3
φοσ ἀνεῳγμένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
ἰὸσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶσ καὶ 9, 28 (10, 7) Es 59, 7 s
πικρίασ γέμει. 15 ὀξεῖσ οἱ πόδεσ αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνησ
οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν Ps 35 (36), 2
αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λέγει τοῖσ ἐν τῷ νόμῳ
λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικοσ γένηται πᾶσ ὁ κόσμοσ
τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ Ps 142 (143), 2 Ga 2, 16
ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.

---

7. *ει δε* cum ℵA 5. 23. 57. 74. 124. d^{scr} harl cop Dam ... ϛ Ln Ti *ει γαρ* cum BDEGKLP al pler vg syr^{utr} Or$^{int\,4,501.\,503}$ Ambrst Chr^{524} Thdrt al

9. *προεχομεθα* cum ℵBKP etc, item AL *προεχωμεθα* ... D*G 31. Chr^{527} ex$^{mosc\,2}$ et^{544} Thdrt Severian$^{cat\,18}$ *προκατεχομεν* (Thdrt Severian *κατεχομεν*) *περισσον*, item d g Or$^{int\,4,504\,bis}$ Ambrst$^{cdd\,aliq}$ *quid ergo tenemus amplius*. | *ου παντωσ*: D*GP d g syr^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth^{utr} Or^{int} Chr^{527} ex^{mosc2} Thdrt Severian^{cat} om | *υφ* c. ℵADEGKLP etc ... B *υπο*

11. *ο συνιων* c. ℵDEKLP al omn^{vid} etc ... Ln om o cum ABG. Ceterum scripsimus *συνιῶν* ut KL al plu^{vid} Euthal^{cod}; Ln *συνίων* ut D^{c} (sed idem *συνιοῦσιν* 2 Co 10, 12); rursus al ut 121. 124. l^{scr} *συνιών*. | *ο εκζητων* cum ℵADEKLP al omn^{vid} etc ... BG om o, hinc Ln [o] *εκζ*.

12. *ηχρεωθησαν* cum ℵAB*D*G ... ϛ Ln *ηχρειωθησαν* cum B^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} | *ο ποιων* cum ℵDE, item d e vg Or$^{int\,4,504}$ Ambrst al *qui faciat*; g *faciens* ^{aut} *qui faciat* ... ϛ Ln Ti om o cum ABGKLP al omn ^{vid} syr^{p} arm Chr etc

14. *ων το στομα* c. ℵADEGKLP etc ... B 17. add *αυτων*, hinc Ln add [*αυτων*]

19. *ο νομ. λεγει* cum ℵ^{c}ABDEGKLP etc ... ℵ* d e vg cop Or^{4,284} et$^{cat\,32}$ Or$^{int\,4,508\,38}$ Ambrst al *ο νομ. λαλει* (*loquitur*) | *λαλει* cum ℵABD^{c}EKLP al fere omn d e vg etc ... D*FGK 12^{lect} f g syr^{sch} *λεγει*

20. *εξ εργ. νομ. ου δικαιωθ.* cum ℵABKLP al omn^{vid} vg etc ... DEFG d e f g fu al^{lachm} Ambrst al *ου δικαι. εξ εργ. νομ.*

1, 17 21 Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ
θεοῦ διὰ πίστεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ.
10, 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται
τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ
1 Io 2, 2 τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ
θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ ἔνδειξιν τῆσ
δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
μάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔνδειξιν τῆσ δικαιο-
σύνησ αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ Ἰησοῦ.
27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν
Ga 2, 16 ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεωσ. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦ-
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶσ ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸσ

---

22. *ιησου χριστου* cum ℵCDEFGKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm aeth Clem[141] Or[2,609] et[int 4,511] etc ... Ln om *ιησου* cum B Mcion[tert 5,13] (at ibi satis libere) ... A *εν χριστω ιησου* | *εισ παντασ* sine additam cum ℵ*ABCP 47* 137. cop arm (item aeth[utr]) Clem[141] Or[2,609] et[int 516] al; item *super omnes* am demid harl al[lachm], Dam *επι παντασ* ...... ς (Gb[00]) Ti add *και επι παντασ* cum ℵ[c]DEFGKL al fere omn vg[clo] fu syr[p] (item syr[sch] *in omnes, etiam super omnes qui credunt in eo*) Chr[530] Euthal[cod] Thdrt al Ambrst (*in omnes vel super omnes, hoc est super omnes Iudaeos et Graecos* etc). Commentatur Thdrt[43] *τὸ γὰρ „εἰσ πάντασ" τοὺσ ἰουδαίουσ λέγει· „ἐπὶ πάντασ" δὲ τοὺσ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν.*

25. *δια πιστεωσ* (Gb'') cum ℵC*D*FG 31. 67** 76. Or[3,540] et [4,24. 39] Eus[ps 295. 315. 491] Bas[bapt 634] Cyr[act 54] Dam Thphyl ... ς *δι. τησ πιστ.* cum BC[3]D[c]EKLP al pler Bas[1,180] Chr[530] Euthal[cod] Thdrt Oec ... A om

26. *προσ την* cum ℵABCD*P 47. 49. 80. Clem[141] Cyr[act 55] Dam ... ς om *την* cum D[c]EKL al pler Chr Thdrt Euthal[cod] Thphyl Oec | *ιησου* c. ℵABCKP al plu d[2] am fu syr[p] arm aeth Chr[531] Euthal[cod] etc ... DEL al[40] Clem[141] *ιησουν* (i. e. *ιν̅* pro *ιυ̅*) ... Gb[o] Ti om c. FG 52. e f g

28. *γαρ* cum ℵAD*EFG 5. 9. 33. 38. 39. 47. 80. 121. 137. 179. d e f g vg cop arm (aeth) Or[int 516] Dam ... ς (= Gb Sz) Ti *ουν* cum BCD[c]KLP al pler syr[utr] Chr[533] Thdrt | *δικαιουσθ. πιστει ανθρωπ.* cum ℵ*ABCDE etc ... FG f g vg aeth[utr] Or[int 516 ss] Ambrst al *δικαι. ανθρωπ. δια πιστεωσ* ... ς (= Gb Sz) *πιστει δικαι. ανθρωπον* cum ℵ[c]KLP al pler syr[utr] arm Chr Thdrt

μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 *εἴπερ εἷσ ὁ θεὸσ ὃσ* Eph 4, 6
δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεωσ καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆσ πίστεωσ.
31 *νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆσ πίστεωσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ*
νόμον ἱστάνομεν.

IV.

1 *Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν*
κατὰ σάρκα; 2 *εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα,*
ἀλλ' οὐ πρὸσ θεόν. 3 *τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ* Gn 15, 6 Ga 3, 6 Ia 2, 23
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. 4 *τῷ δὲ*
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-
λημα· 5 *τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα*
τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύνην. 6 *καθάπερ*
καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸσ λογί-

---

29. *μονον* cum ℵACFGKLP al plu (d e f g vg Or^{int} Ambrst etc *tantum*) Eus$^{dem\,386}$ etc ... Ti *μονων* cum B al^{15} Clem$^{656.\,730}$ Ath^{594} etc ... DE *μονοσ* | *ουχι* (FG *ουχε*) *και* cum ℵABCDEFGK etc ... ς (= Gb Sz) *ουχι δε και* cum LP al pler syr^{p} (Chr^{534}) Cyr$^{ador\,351}$ Thdrt

30. *ειπερ* (Gb') cum ℵ*ABCD**b 5. 6. 47^{txt} 80. 137. (g vide post) Clem^{656} Or^{4,228} Did$^{tri\,1,18}$ Cyr$^{iul\,107}$ et$^{ador\,351}$ etc ... ς Ti *επειπερ* c. ℵ^{c}D* et^{c}EFGKLP al pler Eus$^{dem\,264.\,386}$ Ath$^{594.\,828}$ etc, *quoniam quidem* d e f (g *quoniam quidem* ^{aut} *siquidem*) vg Or$^{int\,518}$

31. *ιστανομεν* (Gb') cum ℵ*ABCD**b(* *περιστανομεν*)FG al Or^{4,228} Cyr$^{ador\,5}$ Dam ... ς *ιστωμεν* c. ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Chr^{534} Thdrt Euthal^{cod}

IV. 1. *ευρηκεναι* (4^{mg} 23^{mg} *ευηρεστηκεναι*) post *ερουμεν* (Gb'') cum ℵAC DEFG 5. 21. 73. 137. d e f g vg cop arm aeth Or$^{int\,520}$ Cyr$^{glaph\,66}$ Dam Ambrst ... ς Ti post *αβρ. τ. π. ημων* cum KLP al pler syr^{utr} Chr^{544txt} Euthal^{cod} Thdrt al ... B 47* Chr^{544com} plane om | *προπατορα* (Gb'') c. ℵ*et^{c}ABC* 5. 10. 21. 137. syr^{sch} cop arm aeth^{utr} Cyr^{glaph66} Dam ... ς Ti *πατερα* cum ℵ^{a}C^{3}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{p} Or$^{int\,520}$ Chr$^{544\,txt}$ et^{com} etc

2. *θεον* cum ℵABCD*FG ... ς *τον θεον* cum D^{c}EKLP al omn^{vid}

3. *δε* cum ℵABCD^{c}EKLP etc ...... D*FG 61. 108* b^{scr*} o^{scr} d e f g vg syr^{sch} arm aeth Chr^{546} Euthal^{cod} Cyp^{105} Or$^{int\,517.\,520.\,522.\,534}$ etc om

4. *οφειλημα* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum minusc

5. *ασεβην* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *ασεβη* cum ABCD^{c}EKLP etc

6. *καθαπερ* cum ℵABCKLP al omn^{vid} ... DEFG *καθωσ*

Ps 31 (32), 1. 2 ζεται δικαιοσύνην χωρὶσ ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο-
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριοσ ἀνὴρ οὗ οὐ
μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸσ οὖν οὗτοσ ἐπὶ τὴν
4, 3 περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ
Ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιοσύνην. 10 πῶσ οὖν ἐλογίσθη; ἐν περι-
τομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ᾽ ἐν ἀκροβυστίᾳ.
Gn 17, 11 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆσ σφραγῖδα τῆσ δικαιοσύνησ τῆσ
πίστεωσ τῆσ ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάν-
των τῶν πιστευόντων δι᾽ ἀκροβυστίασ, εἰσ τὸ λογισθῆναι αὐτοῖσ
δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆσ τοῖσ οὐκ ἐκ περιτομῆσ
μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖσ στοιχοῦσιν τοῖσ ἴχνεσιν τῆσ ἐν ἀκροβυστίᾳ
πίστεωσ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ
Gn 22, 17 etc ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν
Gn 8, 18 εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ
νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
15 ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμοσ, οὐδὲ

8. οὗ cum ℵ*BD*EG 67** ... ς Ln ᾧ c. ℵ[c]ACD[c]FKLP al pler Dam Euthal cod Cyr[glaph 66] Thdrt al, item d e f g vg Or[int 520. 553s] cop etc

9. λεγομεν γαρ sine οτι cum ℵBD* 47. ... ς Ti add οτι, Ln [οτι] cum AC D[c]EFGKLP al pler vg syr[utr] cop arm Or[cat 29] Chr[547] Cyr al

11. περιτομησ cum ℵBC[2]DEFGKLP al pler d e f g vg cop Or[cat 29] al mu ... Gb' περιτομην cum AC* al[8] syr[utr] arm Or[int 524] Chr[4,466] Cyr al | τησ (17. om) εν τη: DEFG etc om τη | δι ακροβ. cum ℵBCD**b et c K[sil]P al pler[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Ln Ti δια ακρ. cum AD*EFG L[sil] 76. | αυτοισ cum ℵ*AB al[14] demid tol cop Cyr[glaph 66] Dam ... ς (Gb°) Ti praem και cum ℵ[c]CDEFGKLP al longe plu d e f g vg (et. am fu harl) syr[utr] arm aeth[utr] Or[int 524. 525] Thdrt Thphyl Oec | δικαιοσυνην cum ℵC[2]D* 67** 80. 115. arm Dam ... A etc εισ δικαιοσυνην ... ς Ln Ti την δικαιοσυνην cum BC*D[c]EFGKLP al pler Thdrt

12. τησ εν ακροβυστ. cum ℵABCD*EFG 4. 5. 26. 44. al[16] Cyr[glaph 67] Procop[niceph 1541] Dam ... ς (= Gb) τησ εν τη ακρ. cum D[c]KLP al plu Chr[548] al | τησ εν ακροβ. πιστεωσ cum ℵ* (om πιστ.) et[a]ABCFG al sat mu f g am fu harl* Or[int 524s] Cyr[glaph 67] Dam ... Gb' Sz τησ πιστεωσ τησ (P 2. 63. 66. al τοισ) εν τη (2. al om) ακροβ. cum KLP al[60] fere vg[cle] Thdrt ... DE 71. d e τησ πιστεωσ τησ εν (D[c] add τη) ακροβ. πιστεωσ

13. κοσμου cum ℵABCDEFG etc ... ς (= Gb Sz) praem του cum KLP al pler Cyr[glaph 67] Euthal[cod] Thdrt

15. δε (Gb') cum ℵ*ABC 10. 31. 80. 124. cop syr[p mg] arm Or[int 4,506] et

παράβασισ. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεωσ, ἵνα κατὰ χάριν, εἰσ τὸ εἶναι
βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου
μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ Ἀβραάμ, ὅσ ἐστιν πατὴρ πάντων Ga 3, 9
ἡμῶν, 17 καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά Gn 17, 5
σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ
καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα, 18 ὃσ παρʼ ἐλπίδα ἐπʼ ἐλπίδι
ἐπίστευσεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ Gn 15, 5
εἰρημένον· οὕτωσ ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ
πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτησ Gn 17, 17
που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆσ μήτρασ Σάρρασ· 20 εἰσ δὲ
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλʼ ἐνεδυνα-
μώθη τῇ πίστει, δοὺσ δόξαν τῷ θεῷ, 21 καὶ πληροφορηθεὶσ ὅτι Io 9, 24
ὃ ἐπήγγελται δυνατόσ ἐστιν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
εἰσ δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ διʼ αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη Gn 15, 6
αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ διʼ ἡμᾶσ, οἷσ μέλλει λογίζεσθαι τοῖσ πιστεύ-
ουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃσ
παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίω- Es 53, 12
σιν ἡμῶν.

---

^{526} bis et^{527} etc ... ς Ti *γαρ* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{sch} et^{p} txt Or$^{int\,526}$ semel Chr^{550} al

17. *επιστευσεν* (vg^{cle} am syr^{p} Or$^{int\,528}$ etc): FG d e f g fu demid tol ceteri^{lachm} syr^{sch} ar^{e} Ambrst al *επιστευσας*, *credidisti* (Luc^{brug} „*Non mutes personam tertiam in secundam* credidisti.")

18. *επ ελπιδι* cum ℵABC^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} ... Ln Ti *εφ ελπ.* c. C*D*FG

19. *τη πιστει* cum ℵABCD*EKLP al omn^{vid} vg etc ... D*FG d* f g fu* vg^{six} Or$^{int\,4,532}$ Iulian ap Aug$^{op\ imp\ 2}$ praem *εν* | *κατενοησεν* cum ℵABC 67** 93. 137. am fu^{vict} syr^{sch} cop ar^{e} Or$^{int\,2,89}$ Chr^{1,560} et^{9,553} mosc 1 Dam Iulian ap Aug ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *ου* c. DEFGKLP al pler d e f g vg (et. fu* demid al) syr^{p} Or$^{int\,4,531.\ 532}$ Chr^{553} montf Epiph^{581} Chron^{108} | *νενεκρωμενον* c. BFG 47. 213. d e f g am demid harl syr^{sch} et^{p} txt aeth^{utr} Or$^{int\,2,89}$ Chr^{1,560} et^{9,553} Epiph^{581} ... ς praem *ηδη*, Ln [*ηδη*] cum ℵACDEKLP al pler cop syr^{p} c.* arm Or$^{int\,4,531.\ 532}$ etc

21. *και πληροφορηθεις* cum ℵABCD*et^{c}KLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm Or$^{int\,581}$ etc ... Ti om *και* cum D^{d}EFG d e f g vg Ambrst al

22. *διο και* cum ℵACD**^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} d e vg syr^{p} Or$^{int\,581.\ 583}$ etc ... BD*FG f g syr^{sch} cop ar^{e} arm om *και*, hinc Ln [*και*]

V.

1 *Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεὸν*
Eph 2, 18 3, 12 *διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 2 *δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω-*
1 Pe 5, 12 *γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ*
καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ*
Ia 1, 3 *καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν*
κατεργάζεται, 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·* 5 *ἡ δὲ*
ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 *ἔτι γὰρ*
Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν
ἀπέθανεν· 7 *μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ*
τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 *συνίστησιν δὲ τὴν*
ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν
Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 *πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες*

V. 1. *εχωμεν* (et. Sz, item Ln[ed min]) cum א*AB*CDEKL al plus[30] d e f g vg syr[sch] cop arm aeth[utr] Or[int 4,535. 536. 541] al mu ... ς Ln[ed mai] Ti *εχομεν* cum א[a]B[3]F[gr]G[gr]P al plu syr[p] Did[tri 3,27] Epiph[693] al

2. *τη πιστει* cum א*et[c](א[a]A)CKLP al pler d*** vg syr[utr] cop arm aeth[pp] Or[int 3,69] et[4,535] Chr[563] semel Euthal[cod] Cyr[act 64] Thdrt Dam al; item *εν τη πιστ.* א[a]A 93. 124. fu ... Gb° Ln Ti om cum BDEFG d* e f g aeth[ro] Or[int 4,536 bis] | *επ ελπ.* cum אABCD[c]EKLP etc (et. Euthal[cod]) ... Ti *εφ ελπ.* cum D*FG

3. *καυχωμεθα* cum אADEFGKLP al m[42] vg cop arm aeth Or[int 4,537. 538] Cyp[267]. etc ... BC 80. Or[2,694] et[1,301] Ephr[3,348] Tert[gnostic 13] *καυχωμενοι*

6. *ετι γαρ* cum אACD*et[c]EKP (et L *ετι δε*) al omn[vid] syr[p] arm Mcion epiph[318] et Epiph[369] Chr[565] Thdrt Dam Or[int 4,540. 602] ... B *ειγε*, fu* Aug[ep 149] et[pecc mer 1] *si enim*, h[scr] Isid[3,117] *ει γαρ*, syr[sch] *si autem*, cop *si enim adhuc* ... D[b]FG *εισ τι γαρ*, d e f g vg Ir[int 207] Faustin[contr arian] al *ut quid enim* | *ασθενων ετι* (et. Gb) cum אABCD*FG 31. 137. d e f g vg syr[p] Ir[int] Or[int 4,541] Mcion[epiph 318] et[369] Dam ... ς (= Gb) c. D[c]EKLP al pler syr[sch] cop arm aeth[utr] (plane non habet) Or[int 540. 602] om *ετι*

7. *μολισ* cum א[a]ABCD unc rell et minusc omn[vid] ... א* Or[1,521] *μογισ*

8. *εισ ημασ ο θεοσ* cum אACKP al pler cop Or[1,521] etc ... Ti *ο θε. εισ ημασ* cum DEFGL 76. 124. d e f g m[98] vg syr[p] Dial[859] al ... B om *ο θεοσ*

9. *ουν* cum אABCD[c]EKLP al fere omn vg (et. am fu**) syr[utr] etc ... D* FG 43. 52. d e f g m[98] fu* demid cop arm Dial[857] Ir[int 207] al om

νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ.
10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντεσ κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντεσ σωθησόμεθα ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλά-
βομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσ τὸν 1 Co 5, 21
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ θάνατοσ, καὶ οὕτωσ εἰσ
πάντασ ἀνθρώπουσ ὁ θάνατοσ διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντεσ ἥμαρτον·
13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλο- 4, 15
γεῖται μὴ ὄντοσ νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατοσ ἀπὸ
Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέωσ καὶ ἐπὶ τοὺσ μὴ ἁμαρτήσαντασ ἐπὶ τῷ 1 Co 15, 45
ὁμοιώματι τῆσ παραβάσεωσ Ἀδάμ, ὅσ ἐστιν τύποσ τοῦ μέλλοντοσ.
15 ἀλλ' οὐχ ὡσ τὸ παράπτωμα, οὕτωσ καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ
τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ
χάρισ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου
Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ τοὺσ πολλοὺσ ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡσ δι'
ἑνὸσ ἁμαρτήσαντοσ τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸσ εἰσ

---

11. *καυχωμενοι* cum ℵBCDEKP al sat mu cop etc ... L(FG) al plus[30] d e f g vg arm syr[sch] (*gloriabimur*) et[p] aeth etc *καυχωμεθα*

12. *η αμαρτια εισ τον κοσμ.* cum ℵABCKLP al omn[vid] vg[cle] syr[p] arm Or[4,360. 364] et[int 4,543. 544 ss] al ... Ti *εισ τ. κοσμ. η αμαρτ.* cum DEFG d e f g am fu demid harl tol Amb[luc 4,1358] al | *ο θανατοσ* sec loc cum ℵABCKLP al fere omn vg syr[sch] et[p] c.* cop arm Or[4,360. 364] et[int 4,543. 544. 546. 549] etc ... Gb[0] Ti om cum DEFG 62. d e f g fu syr[p txt] aeth Or[4,544] semel Amb[luc 1358] Pacian[baptism] al

13. *ελλογειται* (ℵ[c]DEFG *ενλογ-*) cum (ℵ[a] *ελλογαται*) ℵ[c]BCDEFGKLP al pler am harl** Or[4,67. 360. 580] not (ex Philoc) ... ℵ* *ενελογειτο*, A *ελλογατο* etc

14. *αλλα* cum BDE ... ς Ln *αλλ* cum ℵACFGKLP etc | *μωυσεωσ* cum ℵBCDEFGKL etc ... ς *μωσεωσ* c. AP al permu (et. Or[4,360]) | *μη* et. Ir[int 211] (Or[4,360], at vdtr ipsum *μη* aliena manu illatum esse) Ath[462] et Ps-Ath [2,374] Cyr[hr 241] al plu ... Gb[0] *μη*: om enim 62. 63. 67** 18[lect] d* (sed *non* supra lineam suppletum, ab ipso*?) Or[4,364] et[int 543. 545. 550. 552] et diserte[553] cdd[lat] ap Aug (vide supra) Ambrst[64s]

16. *αμαρτησαντοσ* cum ℵ[c] (* om syllabam *σαν* exeunte versu) ABCKLP al fere omn d*** am harl* fu** cop syr[p] arm Or[4,364] Chr[572] etc ... DEFG 26. 80. d* f g vg[cle] fu* demid tol syr[sch] aeth Or[int 4,552] Thdrt[txt] Aug[ep 157] et[contr iulian 6] *αμαρτηματοσ* (Gb')

κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰσ δικαίωμα.
17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι ὁ θάνατοσ ἐβασίλευσεν διὰ
τοῦ ἑνόσ, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆσ χάριτοσ καὶ τῆσ
δωρεᾶσ τῆσ δικαιοσύνησ λαμβάνοντεσ ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ
1 Co 15, 22 *τοῦ ἑνὸσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡσ δι᾽ ἑνὸσ παραπτώματοσ*
εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ κατάκριμα, οὕτωσ καὶ δι᾽ ἑνὸσ δικαιώ-
ματοσ εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ δικαίωσιν ζωῆσ· 19 ὥσπερ γὰρ
διὰ τῆσ παρακοῆσ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν
οἱ πολλοί, οὕτωσ καὶ διὰ τῆσ ὑπακοῆσ τοῦ ἑνὸσ δίκαιοι καταστα-
Ga 3, 19 *θήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμοσ δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ*
παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ
χάρισ, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτωσ
καὶ ἡ χάρισ βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνησ εἰσ ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρισ πλεο-
νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινεσ ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶσ ἔτι
Ga 3, 27 *ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰσ Χριστὸν*
Col 2, 12 *Ἰησοῦν, εἰσ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν*
οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματοσ εἰσ τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη
Χριστὸσ ἐκ νεκρῶν διὰ τῆσ δόξησ τοῦ πατρόσ, οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ

---

17. *τω του ενοσ* cum ℵBCKLP al pler d e vg (hi^{s} *unius*, et. fu tol) syr^{utr} cop arm aeth Or^{int554} (ut vg) Chr^{578} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Gb′ Ti *εν ενι* cum AFG, DE *εν τω ενι*, item f g *in uno*. Atque hinc Ln ed min [*εν τω*] *ενι* sine codice | *τησ δωρεασ*: 6. 10. 31. 67** 76. Or int^{551} et^{555} ter Thphyl *την δωρεαν* ... B 49. Ir^{int207} Or$^{4,361\,bis}$ (non item^{4,364}) Chr$^{574\,com}$ Aug^{rom29} et^{ep157} etc om, hinc Gb° et Ln [*τ. δωρ.*] | *βασιλευσουσιν* et. Or^{4,364} et^{int} ... D$^{c\,vid}$ (scriptura non satis liquet) P 1. 14. etc *βασιλευουσιν*

VI. 1. *επιμενωμεν* (Gb″) cum ABCDEFG al^{25} d e (L) etc ... ℵKP 1. 47. 57. 68. 109. etc *επιμενομεν* ... ς *επιμενουμεν* cum minusc permu arm Chr^{576} Thdrt

2. *ζησομεν* cum ℵABDKP etc ... CFGL al^{10} Chr^{mosc1} Diod^{cat58} *ζησωμεν*

3. *χριστ. ιησ.* cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g m^{94} vg cop syr^{p} arm etc ... B al^{11} etc om *ιησ.*

ἐν καινότητι ζωῆσ περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν
τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ Phil 3, 10
ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντεσ, ὅτι ὁ παλαιὸσ ἡμῶν ἄνθρωποσ Eph 4, 22
συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆσ ἁμαρτίασ, τοῦ μηκέτι
δουλεύειν ἡμᾶσ τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται
ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν 2 Ti 2, 11
ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότεσ ὅτι Χριστὸσ ἐγερθεὶσ ἐκ
νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατοσ αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ
γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
θεῷ. 11 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ λογίζεσθε ἑαυτοὺσ εἶναι νεκροὺσ μὲν τῇ
ἁμαρτίᾳ, ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασι-
λευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰσ τὸ ὑπακούειν
ταῖσ ἐπιθυμίαισ αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα 19
ἀδικίασ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺσ τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ
νεκρῶν ζῶντασ καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνησ τῷ θεῷ.
14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ Ga 5, 18
ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δού-

---

8. συνζη- cum ℵAB*DEFG n^scr ... ς συζη- cum B³CKLP al pler | -ζησομεν cum ℵABDEL etc ... FG -ζησομεθα ... CKP etc -ζησωμεν | αυτω cum ℵABCD^cEKLP etc ... D*EFG d e f g vg^clo am harl marian syr^sch τω χριστω

11. ειναι ante νεκρ. μεν cum ℵ*BC Cyr^ador541 Dam ... ς (= Gb Sz) post νεκρ. μεν cum ℵ^cKLP al pler m^94 vg etc ... Gb Sz Ln Ti om ειναι cum ADEFG d* e f g (d* e fu om μεν) 17. 178., nec exprim syr^sch cop arm aeth Tert^pud17 | εν χω̅ ιυ̅ sine additam cum ABDEFG 47* 177. 179. m^94 am fu demid harl tol floriac marian syr^p aeth Bas^bapt634. 640 Cyr^ador541 al ... ς (= Gb Sz) add τω κυριω ημων cum ℵCKLP al pler vg^cle cop arm (syr^sch *per domin. nostr. Ies. Chr.*) Or^int569 Did^tri1,22 al

12. ταισ επιθυμ. αυτου cum ℵABC* 4* 39. 47. 67. 80. 137. 179. d*** vg sah cop syr^sch arm aeth ar^e pp^mu ... Sz αυτη cum DEFG d* f g m^95 Ir^int211 Or^int2,488 al ... ς (= Gb Sz) αυτη εν ταισ επιθυμιαισ αυτου cum C³KLP al pler syr^p Bas^bapt642. 658 al ... Gb om omnia c. 178. e

13. ωσει cum ℵABC etc ... ς Ti ωσ cum DEFGKLP al pler etc

14. αλλα cum ℵ*BCD*FG ... ς αλλ cum AD^cK^sil LP al certe pler

15. αμαρτησωμεν (Gb') cum ℵABCDEKLP al fere^85 etc ... ς αμαρτησομεν cum minusc permu etc | αλλα cum ℵ*BCFG Dam ... ς αλλ c. ℵ^cADEK^sil LP

Io 8, 34 λουσ εἰσ ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ
θάνατον ἢ ὑπακοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; 17 χάρισ δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆσ ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε
1 Co 7, 22 τύπον διδαχῆσ, 18 ἐλευθερωθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώ-
θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆσ
13 σαρκὸσ ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτωσ νῦν παραστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ
δοῦλοι ἦτε τῆσ ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα
8, 6 Phil 3, 19 οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλοσ
ἐκείνων θάνατοσ. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντεσ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ,
1 Pe 1, 9 δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰσ ἁγιασμόν, τὸ
δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ ἁμαρτίασ θάνα-
τοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ
1 Co 7, 39 νόμοσ κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπ-
ανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρόσ. 3 ἄρα οὖν ζῶντοσ
τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου,
καὶ ὑμεῖσ ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ,

---

18. δε cum ℵᶜABDEFGKLP al pler d e f g m[78] vg sah syr[p] Or[int 571. 573-574] etc ... ℵ*c 37. 118. arm ουν. Libere vv, al pauc om

21. τότε; ἐφ οἷσ etc. Sic edidimus cum Thdor[cat 78] ... ς (non Gb Sz) τότε, ἐφ οἷσ νῦν ἐπαισχ.; | το γαρ cum ℵ*ACDᶜKLP al fere omn vg cop arm Clem[568] Or[int 4,574. 575] etc ... Ln το μεν γαρ c. ℵᶜBD*FG 73. syr[p] Chr[mosc 2] Thdrt

VII. 2. του νομου: ς e[1624. 1633. 1641.] om του νομου per errorem

3. DEFG d e f g vg cop go (syr[sch]) Or[int 4,576. 578] χρημ. μοιχ. Praeterea A cop Chr[600] (non item[599]) add η γυνη. | αποθ. ο ανηρ: DEFG d e f g vg syr[sch] Or[int 2, 398] Hil[458] Ambrst al add αυτησ

*εἰσ τὸ γενέσθαι ὑμᾶσ ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
φορήσωμεν τῷ θεῷ.* 5 *ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν
εἰσ τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ·* 6 *νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ
τοῦ νόμου, ἀποθανόντεσ ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶσ* 2 Co 3, 6
ἐν καινότητι πνεύματοσ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματοσ.

7 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμοσ ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμοσ ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεισ.* 8 *ἀφορμὴν δὲ λα-* Ex 20, 17
*βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
ἐπιθυμίαν· χωρὶσ γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.* 9 *ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶσ* 4, 15 Io 15, 22
νόμου ποτέ· ἐλθούσησ δὲ τῆσ ἐντολῆσ ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 *ἐγὼ
δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰσ ζωήν, αὕτη εἰσ θάνα-
τον.* 11 *ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆσ ἐντολῆσ ἐξη-
πάτησέν με καὶ δι' αὐτῆσ ἀπέκτεινεν.* 12 *ὥστε ὁ μὲν νόμοσ ἅγιοσ,
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.* 13 *τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ
ἐγένετο θάνατοσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία,
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'
ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ.* 14 *οἴδαμεν
γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινόσ εἰμι, πεπρα-*

---

6. *αποθανοντεσ* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCKLP al^{70} ac plurib am* syr^{utr} cop arm aeth^{utr} go Did$^{tri\,1,28}$ Bas$^{bapt\,642}$ Chr^{602} Euthal^{cod} Cyr$^{cat\,88}$ Thdrt Dam al Tert$^{monog\,13}$ etc ... DEFG d e f g vg (exc am*) cdd ap Or$^{int\,579}$ pp^{lat} mu *του θανατου* ... ς^{e} (= ς Gb Sz) *αποθανοντοσ* ex errore ut vdtr Bezae | *ημασ* cum ℵACDEKLP al omn^{vid} Did$^{tri\,1,28}$ etc ... BFG om, hinc Ln [*ημασ*]

8. *κατηργασατο* cum B*DEP 39. 116. 122. d^{scr} al ... ς Ln *κατειργασ.* cum ℵAB^{3}CFGKL al pler

10. *αὕτη* (d e f g vg *mandatum – hoc*): Gb'' *αὑτή*

13. *εγενετο* cum ℵABCDEP 47. 73. 80. Meth$^{epiph\,583}$ Dam ... ς Ti *γεγονεν* cum KL al pler Chr^{607} etc ... FG om; d* f g Or$^{int\,580.\,583}$ Ambrst etc *est* | *αλλα* cum ℵDEK^{sil}L etc ... Ln *αλλ* cum BCFGP al$^{8\,scr}$ etc | *αμαρτωλ. η αμαρτ.* cum ℵABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} go etc ... DEFG d e f g cop arm Ambrst Aug$^{spir\ et\ litt}$ *η αμαρτ. αμαρτωλ.*

14. *οιδ. γαρ* cum ℵBCFGKP al pler d e f g vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ cop go etc ... ADEL 120. 124. d^{scr*vid} syr$^{p\,mg}$ etc *οιδ. δε* | *σαρκινοσ* cum ℵ*ABC DEFG etc ... ς (= Gb Sz) *σαρκικοσ* cum ℵ^{c}K^{sil}LP al longe plu

19 *μένοσ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.* 15 *ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ*
γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 *εἰ δὲ ὃ οὐ*
20 *θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ·* 17 *νυνὶ δὲ οὐκέτι*
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 *οἶδα*
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ
γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ·
15 19 *οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο*
17 *πράσσω.* 20 *εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατερ-*
γάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 *εὑρίσκω ἄρα*
τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν
παράκειται· 22 *συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω*
ἄνθρωπον, 23 *βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖσ μέλεσίν μου ἀντι-*
στρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοόσ μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν
τῷ νόμῳ τῆσ ἁμαρτίασ τῷ ὄντι ἐν τοῖσ μέλεσίν μου. 24 *ταλαί-*
πωροσ ἐγὼ ἄνθρωποσ· τίσ με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματοσ τοῦ θανά-
1 Co 15, 57 *του τούτου;* 25 *χάρισ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν·*
ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ
ἁμαρτίασ.

---

15. *τουτο πρασσω* cum ℵABCKLP al certe pler vg syr[utr] arm aeth Or[4,166] et[int 584] Meth[epiph 587] etc ... Ti om *τουτο* cum DEFG d e f g go (item cop, sed nec in sqq exprim) Meth[epiph 584] al

16. *συνφημι* cum ℵBDEFG ... ς Ln Ti *συμφ-* cum ACKLP etc

17. *αλλα* cum BD*FGL[sil] .. ς *αλλ* cum ℵACD[bet c]K[sil]P al certe pler | *ενοικουσα* c. ℵB Meth[epiph 587] ap Phot[296] cod ven Ambrst (*inhabitat*) ... ς Ln Ti *οικουσα* cum ACDEFGKLP al omn[vid] Clem[545] al

18. *οὔ* (Gb'') cum ℵABC 47. 67** 80. cop arm[txt] Meth[epiph 549] Cyr[iul 60] et[cat 106] cdd[gr] ap Aug[iulian 3,26] ... ς *ουχ* (F *ουκ*) *ευρισκω* cum DEFG KLP al pler vg syr[utr] go etc

19. *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD[c]FGKLP etc. Item v. 20.

20. *ο ου θελ. εγω* cum ℵAKLP al longe plu cop go syr[p] Or[int 584] etc ... Gb[oo] Ln om *εγω* cum BCDEFG al[11] d e f g vg syr[sch vid] arm aeth[utr] Meth[epiph 549] al

23. *εν τω νομω* cum ℵBDEFGKP al plus[15] d e f g vg go Clem[545] etc ... ς Ln om *εν* cum ACL al longe plu syr[utr] arm Meth[epiph 549. 589] al

25. *χαρισ τω θεω* (Gb'') cum B sah (aeth[utr] *laudatus deus*) Or[1,276] Meth epiph[589] Hier[quaest 8 algas]. Item addito *δε* post *χαρισ* ℵAC[2] (* latet) etc ... DE 38. d e vg Or[int 584. 586] al *η χαρισ του θεου*, FG f g *η χαρ. του κυριου* ... ς *ευχαριστω τω θεω* cum ℵ*AKLP al pler syr[utr] go Or[2,592]

VIII.

1 *Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* 2 *ὁ γὰρ*
νόμοσ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. 3 *τὸ γὰρ ἀδύνα-*
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν ἑαυτοῦ Phil 2, 7
υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρτίασ καὶ περὶ ἁμαρτίασ
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 *ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ*
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. 5 *οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ τῆσ σαρκὸσ φρονοῦ-*
σιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ· 6 *τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ*
σαρκὸσ θάνατοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ ζωὴ καὶ εἰρήνη.
7 *διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ*
θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 *οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντεσ*
θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 *ὑμεῖσ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν* 1 Co 3 16
πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ πνεῦμα Χρι-
στοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 *εἰ δὲ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν,*
τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιο-
σύνην. 11 *εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν*

---

et$^{cat\ 118}$ Chr^{619} al | *τω νοϊ* sine *μεν* cum ℵ*FG 10. d e f g m^{94} vg Or int^{587} Ambrst rell^{lat} ... ς Ln Ti *τω μεν νοϊ* cum ℵ^{c}ABCD^{gr}E^{gr}KLP al pler sah cop syr^{p} Dial^{866} al

VIII. 1. *εν $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$* sine additam cum ℵ*BCD*FG (hi^{3} cum spatio vacuo) 47^{txt} 67** 177. d* g sah cop aeth^{utr} etc ... ς (= Gb Sz) add *μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP etc. Item A D**^{b} etc add tantummodo *μη κατα σαρκα περιπατουσιν*

2. *σε* cum ℵBFG f g m^{94} syr^{sch} Tert$^{pud\ 17}$ ... ς Ln Ti *με* cum ACDEKLP al omn^{vid} d e vg go sah syr^{p} arm (sed$^{cdd\ aliq}$ om) Clem^{545} etc (et. *ημασ* legitur)

7. *εχθρα* (FG *εκθρ.*): d e f g vg (et. fu demid etc, sed am *inimicitia*, item Hier$^{iovin\ 1}$) go (non item sah cop syr^{utr}) *inimica*

9. *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGK^{sil}LP etc

10. *δια αμαρτ.* cum ABCD^{c}EFGL^{sil} etc ... ς *δι αμαρτ.* cum ℵD*K^{sil}P

11. *τον ιησουν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵAB 26. 47. 61. o^{scr} ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *ιησουν* cum CDEFGKLP al pler etc. Variant test al.

1 Co 6, 14 2 Co 4, 14 *οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρασ ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ*
θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ αὐτοῦ πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.
12 *Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ*
σάρκα ζῆν. 13 *εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ*
Ga 5, 18 2 Ti 1, 7 *δὲ πνεύματι τὰσ πράξεισ τοῦ σώματοσ θανατοῦτε, ζήσεσθε.*
14 *ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ.* 15 *οὐ*
Ga 4, 6 *γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίασ πάλιν εἰσ φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε*
πνεῦμα υἱοθεσίασ, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 *αὐτὸ τὸ*
πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7 17 *εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονό-*
μοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

---

11. *χριστον ιησουν* (Ln *χριστ.* [*ιησουν*]) cum ℵ*AD*E[mg] 31. 47. 73. d e Ath[522] Did[tri 2,11] Cyr[ioh 881] et[act 37] Dam. Item C vg etc *ιν̅ χν̅* ...... ς *τον χριστον* c. ℵ[c]KLP al pler Ps-Ath[2,8] al ... Ti *χριστον* cum BD[c]E[txt] FG 14[lect] Valent[thipp 195] etc | *εκ νεκρων* post *εγειρασ* cum ℵ*AC 47. Cyr[act 37] Dam ... ς Ln Ti ante *ζωοποιησει* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler vg rell Ir[int] etc | *ζωοποιησει και* c. BCDEFGKLP al pler d e f g m[9] vg etc ... ℵA etc om *και* | *δια του ενοικουντοσ αυτου πνευματοσ* (et. ς[e] Ln[ed min]) cum ℵACP[2] cdd[plu] in Dial[maced] (vide post) al[16] sah[wold] cop arm aeth[utr] Clem[545] (ubi 5—15 exscribit) Hipp[noet 4] al plu. Locus vero gravissimus in Dial[maced] ap Ath[2, 452] sic habet: Orth: *λέγει Παῦλοσ· ὑμεῖσ δὲ οὐκέτ' ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ - - ὁ ἐγείρασ χν̅ ἐκ νεκρῶν, ζωοπ. καὶ τὰ θν. σώμ. ὑμῶν διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.* Maced: *οὕτωσ οὐ γέγραπται· διὰ τοῦ ἐνοικοῦντοσ, ἀλλά· διὰ τὸ ἐνοικοῦν.* Orth: *ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοισ τοῖσ ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ οὕτω γέγραπται.* ...... ς Gb Sz Ln[ed mai] Ti *δια το ενοικουν αυτου πνευμα* cum BDEFG KLP* al[70] fere cdd in Dial[maced] (vide supra) d e f g m[9] vg syr[sch] sah ap Gb Ir[int 304] Or[2,584] et[3,618. 812] et[int 584. 590 s] al

13. *του σωματοσ* cum ℵABCKLP al omn[vid] syr[utr] sah cop aeth Clem[545] al mu ... Gb' *τησ σαρκοσ* cum DEFG d e f g vg Ir[int 304] al mu

14. *υιοι εισ. θεου* hoc ordine cum BFG f g am demid syr[sch] Or[1,374] et[int 3,966. 4,593] etc ... ℵACDE 5. 39. 47. 80. 93. m[9] fu aeth Or[1,685] et[int 3,900] al *υιοι θε. εισιν* ... ς *εισιν υιοι θεου* cum KLP al pler vg[cle] (et. harl tol) cop (sah om *εισιν*) syr[p] arm Clem[546] Ir[int 304] al

15. *δουλιασ* cum ℵD*P al (F *δουλεγίασ*) ... ς Ln Ti *-λειασ* cum ABCD[c]G K[sil]L etc. Vide ad v. 21. | *αλλα* cum ℵABC Clem[545] Or[1,281] ... ς *αλλ* cum DEFGKLP al certe pler Or[1,372]

16. *συνμ-* cum ℵAB*DEFG D[scr] ... ς Ln *συμμ-* cum B[3]CK[sil]LP etc

17. *συνκληρο-* cum ℵAB*DELP al pauc ... ς Ln *συγκληρο-* cum B[3]CK[sil]

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
πρὸσ τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. 19 ἡ γὰρ
ἀποκαραδοκία τῆσ κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα,
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσισ
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ τὴν ἐλευθερίαν
τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ
κτίσισ συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ, ἡμεῖσ καὶ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο- 2 Co 5, 2
λύτρωσιν τοῦ σώματοσ ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶσ
δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίσ· ὃ γὰρ βλέπει τισ, τί καὶ ἐλπίζει;
25 εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆσ ἀπεκδεχόμεθα.
26 Ὡσαύτωσ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε-
νείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ

---

etc | *συνπασχ-* cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln *συμπασχ-* c. B^{3}K^{sil}LP al certe pler

20. *εφ* c. ℵB*D*FG ... ς Ln *επ* cum AB^{3}CD^{c}EKLP etc

21. *διοτι* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *οτι* cum ABCD^{c}EKLP al certe pler Thdot clem^{971} Or^{1,567} Meth$^{epiph\,554}$ al | *δουλιασ* cum ℵCD*P al ... ς Ln Ti *-λειασ* cum ABD^{c}FGK^{sil}L al pler

22. *συνστεναζ-* c. B*D*FG ... ς Ln *συστεναζ-* cum ℵAB^{c}CD^{c}KLP etc

23. *αλλα και αυτοι* cum ℵABCKLP etc ... DEFG 31. 36. (73.) 93. d e f g vg etc *αλλ. κ. ημεισ αυτοι* | *εχοντεσ ημεισ και αυτοι* cum ℵAC 5. 47. 80. 213. Dam; Ln *εχ.* [*ημ.*] *κ. αυτοι.* Item ς *εχ. κ. ημεισ αυτ.* cum KLP al pler etc ... Ti (vide supra Ln) *εχοντ. και αυτοι* cum B 31. 73 93. d*** vg (cop *et nos*) Meth$^{epiph\,554}$ al ... DFG *εχοντ. αυτοι* | *υιοθεσιαν* c. ℵABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} rell ... DFG d f g Ambrst om

24. *τι και* cum ℵ^{c}ACKLP al pler syr^{p} arm (aeth *quid amplius*) Clem^{581} al ... B^{2}DFG d f g vg syr^{sch} Chr$^{cat\,256}$ Or$^{int\,551.\,598}$ al *τι* (sine *και*), atque sic Ln ... ℵ* 47* *και* (sine *τι*) ... B* 47^{mg} om plane | *ελπιζει* cum ℵ^{c}BCDFGKLP al fere omn etc ... ℵ*A 47^{mg} *υπομενει*

26. *τη ασθενεια* (Gb'') cum ℵABCD 10. 23. 31. 37. 47. 49. 57. d vg syr^{sch} arm ar^{e} aeth Or$^{int\,600.\,601}$ etc ... FG g *τησ δεησεωσ* (f *infirmitatem orationis nostrae*) ... ς *ταισ ασθενειαισ* cum KLP al pler cop syr^{p} | *προσευξωμεθα* cum ℵABC etc ... Gb'' Ti *προσευξομεθα* cum DKLP al plus^{70} Or^{1,221} Cyr$^{hr\,255}$ etc ... FG 23. *προσευχομεθα* ... d f g vg Or^{int} etc *oremus* | *αλλα* cum ℵDFGLP 17. al$^{8\,scr}$ Or^{1,221} ... ς Ln *αλλ* c. ABCK^{sil}

34 *αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ·* 27 *ὁ δὲ*
ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 *οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖσ ἀγαπῶσιν*
τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ πρόθεσιν κλητοῖσ
οὖσιν. 29 *ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφουσ τῆσ εἰκό-*
νοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖσ
ἀδελφοῖσ· 30 *οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ*
ἐκάλεσεν, τούτουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ ἐδικαίωσεν, τούτουσ καὶ
ἐδόξασεν.

31 *Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθ'*
ἡμῶν; 32 *ὅσ γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν*
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶσ οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; 33 *τίσ ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸσ ὁ δικαιῶν·*
1 Pe 3, 22 34 *τίσ ὁ κατακρίνων; Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ*
ἐγερθείσ, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅσ καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

---

al pler | *υπερεντυγχανει* sine additam cum א*ABDFG 67** d* g arm zoh Or[1,199 bis] et[221] etc ... ς (Gb[oo]) add *υπερ ημων* cum א[c]CKLP al fere omn d*** f vg syr[utr] cop arm[cdd] Eus[ps 566] Did[tri 432] al mu

27. *εραυνων* cum א (:: cf Ioh 5, 39. 7, 52. Ro 11, 33. 1 Co 2, 10. 1 Pe 1, 11 Apoc 2, 23, quibus locis omnib eadem forma plus auctoritatis quam h. l. habet) ... ς Ln Ti *ερευνων* cum ABCDFGKLP rell

28. *συνεργει* sine additam cum אCDFGKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm Clem[564] Or[1,337. 462 not 463 not bis et int 4,602] Eus[ps 258] al mu ... Ln add *ο θεοσ* cum AB, item Or[2,569] | *εισ αγαθον* cum אABCDFGKP etc ... Ln[ed min] *εισ το αγαθον* cum L al fere[30] Clem[584] Or[4,463 sem] etc

32. *αλλα* cum אBD*FG ... ς *αλλ* cum ACD[c]K[sil]LP al certe pler | *τα παντα* ... D*FG arm om *τα*

33. *ὁ δικαιῶν·* [34] *τίσ* etc ... Gb Ln *ὁ δικαιῶν;* [34] *τίσ*, posteaque Gb *ὁ ἀποθανών;* et *ἐγερθείσ;* et *θεοῦ;* et cum Gb etiam Ln *ὑπὲρ ἡμῶν;*

34. *χριστ. ιησουσ* cum אACFGL 5. 17. 31. 33. 67** 73. 80. f g vg cop arm aeth Or[int 607] Did[tri 433] etc ... ς Ti *χριστοσ* (sine *ιησ.*) c. BDEK al longe plu d e syr[utr] Cyr[hr 220] etc. Ln vero *χρι.* [*ιησ.*] | *μαλλον δε* sine *και* cum אABC 5. 15. 17. 33. 35. 39. 61. 73. al[5] am* cop arm aeth Or[int 607] Did[tri 433] al ... ς Ti add *και* c. DEFGKL al plu it vg[clo] etc | *εγερθεισ* sine additam cum א[c]BDEFGKL al pler vg syr[utr] arm Ir[int 207] etc ... א*AC etc add *εκ νεκρων* | *οσ εστιν* cum א*AC al[16] d* vg (et. fu demid harl* tol) go cop Ir[int 207] Or[int 607] Did[tri 433] Chr[660 bis] Cyr[act 58] al mu ... ς Ti *οσ και εστ.*, Ln *οσ* [*και*] *εστιν* cum א[c]BDEFGKL al plu d*** e f g am harl** syr[p] Cyr[hr 220]

35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ 26. 39
στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;
36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέ- Ps 43 (44), 23
ραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν 2 Co 4, 11
ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι
οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα
οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε
τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ 35
θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης 1 Ti 2, 7
μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν

---

35. *τισ* ... FG d* f g m[42] vg[cle] (et. fu* demid al, non item am fu[vict]) arm (is et. v. 34 *τισ ουν*) Or[int 4,607] add *ουν* | *του χριστου* cum ACDEFGKL al pler d e f g m[42] vg go syr[sch] cop arm aeth Or[1,316] (ed Delar) et[2,631] et[3,640] al plu ... ℵB 7. 74. 76. 91. 123. 238. a[scr*] floriac Or[1,316] (edd ante Delar) et[int 2,70. 370] al plu *του θεου*. Praetereaque B Or[int 2,70. 4,568] add *τησ εν χριστω ιησου*

36. *ενεκεν* c. ℵABDEFGL al plus[10] Clem[585] etc ... ς (= Gb Sz) *ενεκα* c. CK al plu Dial[817] al plu

37. *δια του αγαπησαντοσ* cum ℵABCKL al omn[vid] syr[utr] cop arm go Clem[585] al plu ...... DEFG d e f g vg Tert[gnost 13] (*pro eo qui nos dilexit*) al *δια τον αγαπησαντα*

38. *αγγελοι* et. Clem[606] Or[1,316] et[int 1, 141. 2, 462. 4, 608] etc ... DEFG d e f g cop Ambrst al *αγγελοσ* | *ουτε αρχαι* sine additam et. Clem[606] Or[1,316] et[int 2.462] et[3,833. 983] et[4,568] etc ... C 1. 30. 44. 46. 63. 73. al[8] syr[p c.*] Or[int 1,141] et[4,459] al mu add *ουτε εξουσιαι*. Item DE d** et*** e praem *ουτε εξουσια* | *ουτε δυναμεισ* (D* *δυναμισ*, item d e f g fu Or[int 459] etc) hoc loco cum ℵABCDEFG etc ... ς (= Gb Sz) ante *ου. ενεστω. ουτε μελλ.* pon cum KL al pler (vg[cle] demid harl**) syr[sch] go Chr[663] et[1,781. 4,860] etc

39. *τω κυριω* et. Clem[606] Or[1,316] etc ... ACFG (non item f g) *του κυριου*

IX. 1. *εν χριστω* cum ℵABCD[c]KL etc ... D*EFG d e f g arm[cdd] Or[int 4,459] Ath[int 777] Ambrst add *ιησου* | *συνμαρτ-* cum ℵAB*CDEFG n[scr] ... ς Ln *συμμαρτ-* cum B[3]K[sil]L al pler

μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτοσ ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 *ηὐχόμην γὰρ*
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 *οἵτινέσ εἰσιν Ἰσραηλεῖται,*
ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 *ὧν οἱ πατέρεσ, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸσ*
τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸσ εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνας,
1, 25 *ἀμήν.* 6 *Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ*
πάντεσ οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 *οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα*
Gn 21, 12 He 11, 18 *Ἀβραάμ, πάντεσ τέκνα, ἀλλ'· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·*
8 *τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆσ σαρκὸσ ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,*
Ga 4, 28 *ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐπαγγελίασ λογίζεται εἰσ σπέρμα.* 9 *ἐπαγγελίασ*
Gn 18, 10 *γὰρ ὁ λόγοσ οὗτοσ· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται*
Gn 25, 21 *τῇ Σάρρᾳ υἱόσ.* 10 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸσ κοί-*
την ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν· 11 *μήπω γὰρ γεννηθέντων*
μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσισ

---

3. *ηυχομην* cum ℵABCFG al plu Eus[ps443] et[mai225] al mu ... DEKL al fere[25] Or[cat cor 258] *ευχομην* | *αναθ. ειναι* (ℵ *ει. αν.*) *αυτοσ εγω* hoc ordine (Gb') cum (ℵ)ABDEFG 5. d e f g go syr[p] Or[int 4,610] etc ... ς *αυτ. εγω αναθ. ειν.* cum CKL al fere omn vg etc | *των συγγεν. μου* ... D*FG 116. d* g (non f) go Or[int 611. 612] Chr[668] al om *μου*

4. *ισραηλειται* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *-λιται* cum D[c]EKL al omn[vid] | *αι διαθηκαι* cum ℵCK al omn[vid] d e f g am harl* tol (al[lachm]) go syr[utr] (et. p[mg] *και διαθηκαι*) cop arm Or[int 4,610. 611. 634. 639] Chr[668] Epiph[978] al mu ... Ln *η διαθηκη* cum BDEFG vg[cle] fu demid harl** aeth Ps-Ath[2,353] al (A om *ων η* usq *επαγγ.*)

5. *επι παντων* (Tert[prax 13] Novat[tri 13] Or[int 612] etc *super omnia*) ... Cyr[iulian 328 bis] *επι παντασ*, Ir[int 205] Victorin[ari 1] *super omnes* | *ο ων επι πα. θεοσ*: haec verba cum *ο χριστοσ* coniungunt Ir[int 205] Hipp[philos 339] et[noet 6] Tert[prax] Or[int 612] Cyp[287] Ath[726] etc. At antiquitas Christiana luculenter etiam testatur verba *ο ων επι* etc non cum *ο χριστοσ* coniungenda esse. Ita solemniter deus pater *ο ων επι παντων θεοσ* audit apud Eus[dem 138] et[240] et[saep]. Consentit autem cum Eus iam Ign[intpol 258] et[268] Phot[mani 3,14] Cyr[iul 327] (contra[328]). Item Cyr[act] ubi ad probandum „*οτι χριστοσ ο θεοσ*“ (Cyr[act 35]) ex ipsa ad Rom. ep. testimonia singulari studio petuntur, eo loco prorsus abstinent.

6. *ισραηλ* sec cum ℵABKL al pler tol cop etc ... DEFG 63. 66** vg arm Or[int 2,138. 280] al *ισραηλιται* (DF *-λειται*, d* *istrah-*)

8. *τουτ εστιν* sine *οτι* cum ℵ*AB*DEFGKL al pler vg Or[int 612] etc ... ℵ[c]B[2] 37. 116. arm add *οτι*

τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλʼ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ, 12 *ἐρρέθη*
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 *καθὼσ γέγραπται·* Gn 25, 23
τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Mal 1, 2. 3
14 *Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.*
15 *τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν* Ex 33, 19
ἂν οἰκτείρω. 16 *ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντοσ οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ,*
ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντοσ θεοῦ. 17 *λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι* Ex 9, 16
εἰσ αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπωσ ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
μου, καὶ ὅπωσ διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 *ἄρα* Ex 7, 3
οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 *Ἐρεῖσ μοι οὖν· τί*
ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίσ ἀνθέστηκεν; 20 *ὦ*
ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίσ εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενοσ τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ Es 45, 9 29, 6
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησασ οὕτωσ; 21 *ἢ οὐκ ἔχει*
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺσ τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματοσ ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰσ τιμὴν σκεῦοσ, ὃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν; 22 *εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸσ*
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν
πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆσ κατηρτισμένα εἰσ ἀπώλειαν, 23 *καὶ*

---

11. *φαυλον* (Gb″) cum ℵAB 23. 37. 47. 57. 67** 80. Or^{1,205} et$^{4,84.\,85}$ Dam ... ς *κακον* cum DEFGKL al pler Chr^{675} al | *προθεσισ του θεου* cum ℵABDEFGKLP al longe plu d e f g vg Or^{1,205} etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου προθεσισ* cum minusc pauc^{vid} Chr$^{675\,montf}$
12. *ερρεθη* cum ℵAB*D*FGKP etc ... ς *ερρηθη* cum B^{3}D^{**c}EL al plu
15. *μωυ-* cum ℵFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) Ln *μω-* cum ABDE al sat mu. Item *-σει* cum ℵB^{3}FG al mu Chr$^{mosc\,2}$ Dam ... ς Ln Ti *-ση* cum AB* DEKLP al plu Chr^{679} Thdrt | *γαρ* post *τω μω.* cum ℵBDEFGP 47. 116. Dam ... ς post *τω* (i. e. *τω γαρ μω.*) cum AKL al longe plu Chr^{679} Thdrt al
16. *ελεωντοσ* cum ℵAB*DEFGP 39. ... ς *ελεουντοσ* cum B^{3}K al pler
18. *ελεει* cum ℵA^{2}BD^{c}K LP al omn^{vid} Or^{saepe} etc ... Ti *ελεα* cum D*FG
19. *μοι ουν* cum ℵABP 37. 47. 57. 93. go syr^{p} Or^{1,132} Dam ... ς *ουν μοι* cum DEFGKL al pler d e f g vg cop Or$^{1,114.\,2,116}$ et$^{int\,2,140.\,4,613}$ al | *τι ετι* cum ℵAKLP al omn^{vid} d*** e (f) vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,114.\,132}$ et^{2,116} etc ... ς Ti *τι ουν ετι* cum BDEFG d* g Or$^{int\,2,140}$ | *τω γαρ* cum ℵABDEFGKLP al longe plu d e f vg rell Or^{saep} etc ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) om *γαρ* cum minusc pauc^{vid} g
20. *μενουνγε* (B *μενουν*) post *ω ανθρ.* cum ℵ*AB 37. 47* 116. Or^{1,132} Dam ... ς Ti ante *ω ανθρ.* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler syr^{utr} cop go Or^{ter} al ... D*FG 14. d e f g vg aeth^{utr} etc om *μενουνγε*
23. *και ινα* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g syr^{utr} etc ... B al^{8} vg

ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέουσ, ἃ
προητοίμασεν εἰσ δόξαν; 24 οὓσ καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡσ καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· κα-
Hos 2, 25 λέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημέ-
Hos 1, 10 νην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖσ· οὐ λαόσ μου
ὑμεῖσ, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντοσ. 27 Ἡσαΐασ δὲ κρά-
Es 10, 22 s ζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸσ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡσ ἡ
ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ
συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 29 καὶ
Es 1, 9 καθὼσ προείρηκεν Ἡσαΐασ· εἰ μὴ κύριοσ Σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν
ἡμῖν σπέρμα, ὡσ Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡσ Γόμορρα ἂν
ὡμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην
κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεωσ, 31 Ἰσραὴλ
δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνησ εἰσ νόμον οὐκ ἔφθασεν. 32 διατί;
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ ἀλλ' ὡσ ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ

Or^{int} al om | εἰσ δόξαν; (ita et. ς Sz Ln$^{ed\ mai}$) ... Gb εἰσ δόξαν· et Ln$^{ed\ min}$ εἰσ δόξαν,

26. ερρεθη c. ℵAB*D*KP al^{20} Euthal^{cod} et$^{zacag\ 551}$ Thdrt Dam Thphyl ... ς ερρηθη c. B^{3}D^{c}EL al plu | αυτοισ cum ℵADKLP (E ου ερρηθη αυτου) al omn^{vid} d*** e vg (et. fu al) cop syr^{p} go aeth ... B* am demid tol harl om. Atque hinc Ln ερρ. [αυτοισ]

27. υπολειμμα cum ℵ*AB Eus$^{dem\ 62.\ 64}$ et$^{esa\ 399}$ ... ς καταλειμμα (:: ut LXX) cum ℵ^{a}DEFGKLP al fere omn Thdrt

28. συντεμνων sine additam cum ℵ*AB 23* 47* 67** syr^{sch} cop aeth^{utr} ar^{e} Eus$^{dem\ 64}$ et$^{esa\ 399}$ Dam Aug$^{civ\ dei\ 17,5}$ ... ς Ti add εν δικαιοσυνῃ, οτι λογον συντετμημενον (:: ut LXX) cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{p} go arm (om οτι) Eus$^{dem\ 62}$ al

29. ενκατ- c. ℵDEFG ... ς Ln Ti εγκατ- c. ABKLP. Praeterea -λιπεν dedimus cum ℵBD* etc ... AD^{c}EFGKLP etc -λειπεν | ωμοιωθημ. cum ℵBD EK^{sil} al pler ... Ti ομοιωθημ. cum AFGLP al pauc^{vid}

31. εισ νομον sine additam cum ℵ*ABDEG 47. 67** 140. (17. 61. o^{scr} om ipsum εισ νομ. una cum δικαιοσυνησ quod sequi solet) d* e g cop Or$^{int\ 4,618}$ et^{619} et^{620} et^{2,469} Procop$^{esa\ 135}$ (ad Esa 8, 14) Dam Ambrst^{com} ... ς (Gb^{0}) Ti add δικαιοσυνησ cum ℵ^{c}F(cum obelo)KLP al pler d*** f vg go syr^{utr} arm Chr^{685} Euthal^{cod} Thdrt Thdor$^{mop\ cat\ 365}$

32. εξ εργων sine additam cum ℵ*ABFG 6. 9. 47^{txt} 67** f g vg cop Or$^{int\ 618.\ 619}$ Ambrst ... ς (Gb^{00}) add νομου cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e go syr^{utr} arm Chr^{686} Thdor$^{mop\ 85}$ Thdrt Dam al | προσεκοψ. sine γαρ

προσκόμματοσ, 33 *καθὼσ γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον* Es 8, 14. 28, 16
προσκόμματοσ καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ 10, 11
οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

1 *Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆσ ἐμῆσ καρδίασ καὶ ἡ δέησισ*
πρὸσ τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσ σωτηρίαν. 2 *μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖσ*
ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐ κατ᾽ ἐπίγνωσιν· 3 *ἀγνοοῦντεσ γὰρ* Phi 3, 9
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντεσ
στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 *τέλοσ γὰρ*
νόμου Χριστὸσ εἰσ δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 *Μωϋσῆσ*
γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσασ ἄνθρωποσ Lv 18, 5 Gal 3, 1

---

c. ℵ*ABD*FG 47^{txt} a^{scr*} d e f g am fu tol go cop Or$^{int 618. 619}$ Ambrst Dam. Praeterea Ln ante *προεκοψαν* non interpunxit ... ς (Gb^{00}) add *γαρ* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler vg^{cle} demid harl syr^{utr} arm Chr^{686} al

33. *ο πιστευων* sine *πασ* cum ℵABDEFG 47. d* e f g go syr^{sch} cop aeth utr Or^{3,286} etc ... ς (Gb^{00}) praem *πασ* cum KLP al pler d*** vg syr^{p} arm Did^{tri} al

X. 1. *η δεησισ* (P add *μου*) *προσ* cum ℵABDEFGP 47. arm Cyr$^{cat\ niceph\ 1,1246}$ ... ς *η δεησ. η* (Gb^{00}) *προσ* cum KL al pler Chr^{687} al | *υπερ αυτων* cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 47^{txt} 71. 93. 137. 12^{lect} d e f g vg go syr^{utr} cop arm etc ... ς (= Gb Sz) *υπ. του ισραηλ* cum KL al pler Thdrt | *εισ σωτηριαν* sine *εστιν* cum ℵ*ABDEFG 47^{txt} 71. 219* 12^{lect} d* e f g go syr^{sch} arm etc ... ς (= Gb Sz) praem *εστιν* cum ℵ^{c}KLP al pler etc

3. *την ιδιαν δικαιοσυνην* (F *-νησ*) c. ℵFGKL al pler (37. *δικαι.* post *ζητ.*) d* f g go syr^{utr} aeth^{utr} Ir$^{int 241}$ Tert$^{marc 5,14}$ (*deum enim ignorantes et suam iustitiam sistere quaerentes*) Or$^{int 620. 658}$ Chr^{687} (et. $^{mosc c}$) et ^{5,41} etc ... Gb^{00} Ln om *δικαιοσυνην* cum ABDEP 47^{txt} 178. 8^{lect} d*** e vg cop arm Clem^{451} Or$^{int 619}$ Bas$^{bapt 643. 664}$ etc

5. *μωυσ-* cum ℵBFGK al plu ... ς *μωσ-* cum ADE (non d e) LP al plu | *οτι* ante *την δικαιοσυνην* cum ℵ*AD* 17* 67** vg (cop) Or$^{int 621}$ et $^{ter\ 622}$ Dam Ambrst Cassiod$^{ro 23}$ ... ς Ln Ti post *νομου* pon cum ℵ^{c}BD^{c}E FGKLP al pler (115. om) d e f g syr^{utr} go Chr^{688} Thdrt al | *την εκ νομου* cum ℵB ... ς Ln Ti *την* (D* *τησ*) *εκ του νο.* cum DEFGKLP etc | *ο ποιησασ* sine additam cum ℵ*ADE 6. 9. 47. 67** vg Or$^{int 621}$ et $^{ter\ 622}$ Dam ... ς Ti add *αυτα*, Ln [*αυτα*] cum ℵ^{c}BFGKLP al pler (17*

ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 *ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ*
Dt 30, 11–14 *εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ'*
ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 *ἤ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσ-*
σον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 *ἀλλὰ τί λέγει;*
ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 *ὅτι ἐὰν*
ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 *καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται*
9, 33 Es 28, 16 *εἰς σωτηρίαν.* 11 *λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ*
οὐ καταισχυνθήσεται. 12 *οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ*
3, 22 *Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς*
Iohel 2, 32 Act 2, 21 *ἐπικαλουμένους αὐτόν.* 13 *πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα*
κυρίου σωθήσεται. 14 *πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπί-*
στευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται
χωρὶς κηρύσσοντος; 15 *πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;*
Es 52, 7 *καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ*
ἀγαθά.

37* *ταυτα*) syr^{utr} | *εν αυτη* (Gb') cum ℵ*AB 17. 47. 80. d** et*** e vg go cop Or$^{int\,621}$ et$^{ter\,622}$ Dam ... ς Ti *εν αυτοισ* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler syr^{utr} Chr^{688} Thdrt Ambrst

6. *εν τη καρδια* (ut et. ς Wtst Gb Sz): ς^{e} om *τη*, ex errore ut vdtr

8. *λεγει* sine *η γραφη* cum ℵABKLP etc ... DE al plus^{10} d e vg^{cle} am fu harl arm Or^{3,248} etc add *η γραφη*. Item praem *η γραφη* FG f g cop aeth

9. *ομολογησησ* ... B 71. Clem^{607} (Cyr$^{semel?}$) add *το ρημα* | *κυριον ιησουν* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} arm go Ir$^{int\,209}$ Or$^{int\,2,175}$ etc ... B cop Clem^{607} Cyr$^{esa\,108}$ et$^{ioh\,762}$ *οτι κυριοσ ιησουσ*

14 *επικαλεσωνται* cum ℵABDEFG 73. 115. a^{scr} ... ς Ti *επικαλεσονται* cum KLP al pler Clem^{442} etc | *πιστευσωσιν* cum ℵBDEFGP 70. 73. 109. Chr^{697} ex$^{mosc\,1}$ ... ς Ti *πιστευσουσιν* c. AKL al pler Clem^{442} etc | *ακουσονται* c. ℵ*DEFGKP al^{10} Dam ... ς Ti *ακουσουσιν* cum L al plu Clem^{442} Ath^{2,4} Chr^{697} montf Thdrt ... Ln *ακουσωσιν* cum ℵ^{c}A^{2}(* latet)B al^{13}

15. *κηρυξωσιν* cum ℵABDEKLP 1. 4. 17. 23. 33. 43. 73. 76. 93. 115. a^{scr} Chr^{697} ex$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod} ... ς Ti *κηρυξουσιν* c. minusc pler Clem^{442} al; FG *εκηρυσσουσιν* | *των ευαγγελιζ. τα αγ.* sine *τ. ευαγγ. ειρ.* cum ℵABC 47^{txt} 62. 71. 109. sah cop aeth^{utr} Clem^{442} Or^{4,11} et$^{int\,4,465}$ al ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *των ευαγγελιζομενων ειρηνην* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} arm go Chr^{697} al | *τα αγαθα* c. ℵ*D$^{b\,et\,c}$KL

16 *Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἠσαΐας γὰρ* Es 53, 1 Io 12, 38
λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 *ἄρα ἡ πίστις ἐξ*
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 *ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ* Ps 18 (19), 5
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 *ἀλλὰ*
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Dt 32, 21
20 *Ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,* Es 65, 1
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 *πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ*
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν Es 65, 2
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

1 *Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·* Ps 93 (94), 14
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βεν-

---

al fere omn arm Clem[442] Chr[697] Euthal[558] Euthalcod Thdrt ... Gb[oo] Ln om *τα* c. ℵcABCD*EFGP 47txt 178. Or[4,11] Eusdem[89] Dam

17. *χριστου* cum ℵ*BCD*E 6. 9. 23. 47txt 49. 57. 67** d e vg go sah cop arm aethro Orint[4,626. 627] al ... ς Ti *θεου* cum ℵcADbetcKLP al pler (ascr *του θε.*) syrutr aethpp Clem[442] Ps-Ath[494] Thdorant[263] etmop[88] al ... FG f g Hil[872] plane om

19. *μη ισρα. ουκ εγνω* cum ℵABCD*etcEFGP al[10] d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) *μη ουκ εγν. ισρα.* cum DbL al pler syrutr Thdrt Thphyl *μωυσ-* cum ℵBCFGLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) *μωσ-* cum ADE al sat mu | *επ εθνει* cum ℵABC[2]DE 37. 73. Clem[451] ... ς Ti *επι εθνει* cum FGLP al pler Chr[700] Thdrt Dam

20. *αποτολμα και* cum ℵABCLP al omnvid d** vg syrutr rell ... D*etcE FG d* e f g om | *ευρεθην* sine *εν* cum ℵACDbetcELP al omnvid d e vg Clem[451] etc ... Ln add [*εν*] cum BD*FG f g Ambrst | *εμφα.* (FG *ενφ-*) *εγενομην* cum ℵACDbetcEFGLP al omnvid f g vg Clem[451] al ... Ln add [*εν*] cum BD*. Item d e Ambrst *inventus sum inter eos.*

XI. 1. *τ. λα.* (*κληρ.* FG) *αυτου* sine additam cum ℵ*BCDcE(FG)LP al fere omn f g vg syrutr sah cop arm aeth go Orint[629] etc ... Ln add *ον προεγνω* c. ℵcAD* 76. d* Chr[702] etc | *ισραηλειτησ* cum ℵAB* ... ς Ln *-λιτησ* cum B[3]CDEFGLP etc | *βενιαμειν* cum ℵABC 17. 37. 62. ... ς *-μιν* cum DEFGP al pler

ιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ
οὐκ οἴδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
1 Rg 19, 10 κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺσ προφήτασ σου ἀπέκτειναν, τὰ
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνοσ καὶ ζητοῦ-
σιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμόσ; κατέλι-
1 Reg 19, 18 πον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ
Βάαλ. 5 οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ᾽ ἐκλογὴν
χάριτοσ γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ
οὐκέτι γίνεται χάρισ. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ-
Dt 29, 4 Es 29, 11 έτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ
γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ πνεῦμα κατανύξεωσ, ὀφθαλμοὺσ
τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ σήμερον ἡμέρασ.
Ps 68 (69), 23 9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰσ παγίδα καὶ
εἰσ θήραν καὶ εἰσ σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀνταπόδομα αὐτοῖσ, 10 σκο-
τισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον
αὐτῶν διαπαντὸσ σύνκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
10, 19 αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖσ ἔθνεσιν, εἰσ τὸ παραζηλῶσαι
αὐτούσ. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτοσ κόσμου καὶ τὸ

---

2. *ηλεια* cum BFG (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *ηλια* cum ℵACDELP al certe pler | *κατα τ. ισρα.* sine additam c. ℵ[c]ABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) add *λεγων* cum ℵ*L al pler (b[scr*] *λεγω*) syr[sch] aeth Thphyl Oec

3. *τα θυσιαστ.* sine copula cum ℵ*ABCFGP al[10] d e f g vg sah cop Or[int 2,462] et[4,629] al ... ς (Gb[00]) praem *και* c. DEL al pler syr[utr] arm aeth Iust[dial 39] Chr[703 sem] et[704] al

4. *κατελιπον* cum ℵBDE al plu ... ACFGLP al *-λειπον*

5. *λειμμα* ut D[c]ELP etc, B[3] al *λημμα* ... ℵAB*CD*FG al *λιμμα*. Similiter 9, 27 B* *υπολιμμα*, FG *καταλιμμα*, sed ℵAB[3]DELP *-λειμμα*

6. *ουκετ. γιν. χαρισ* sine additam cum ℵ*ACDEFGP 47[txt] d e f g vg sah cop arm Or[int 629 ss] Dam Ambrst rell[lat] ... ς (= Gb Sz) Ti add *ει δε εξ εργων, ουκετι εστι* (B om) *χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον* (B *χαρισ*) cum ℵ[c](B)L al fere omn syr[utr] (aeth) Chr[705 txt] et Thdrt[txt] (sed neuter attigit in comm) Gennad[cat 392]

7. *τουτο* cum ℵABCDEFGLP al plus[40] Chr[710] ex[mosc 2] et[8,61] ... ς (= Gb Sz) *τουτου* cum minusc mu Chr[710 txt] et[com] al | Ln *ἐπέτυχεν; ἣ δὲ*

8. *καθαπερ* c. ℵB ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ACDEFGLP al omn[vid] etc

10. *συνκαμψ-* cum ℵB*D*FG ... ς Ln *συγκαμψ-* cum AB[3]CD[c]ELP

ἥττημα αὐτῶν πλοῦτοσ ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.
13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν
ἀπόστολοσ, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπωσ παραζηλώσω
μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰσ ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ
αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίσ ἡ πρόσλημψισ εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
οἱ κλάδοι.

17 *Εἰ δέ τινεσ τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιοσ
ὢν ἐνεκεντρίσθησ ἐν αὐτοῖσ καὶ συνκοινωνὸσ τῆσ ῥίζησ τῆσ πιό-
τητοσ τῆσ ἐλαίασ ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖσ
οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶσ·
τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκασ. μὴ ὑψηλὰ
φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων
οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ

---

13. *υμιν δε* cum ℵABP 10. 31. 47. 73. 80. syr^{utr} cop arm Thdrt^{cod} Dam ... C *υμιν ουν* ... ς Ti *υμ. γαρ* cum DEFGL al pler d e f g vg go Chr^{715} al mu | *μεν ουν* cum ℵABCP cop Cyr^{ose188} Dam ... ς Ti *μεν* tantum cum L al pler d*** e vg syr^{p} aeth Chr^{715} etc ... DEFG al^{10} d* f g go arm plane om

15. *προσλ-* c. ℵABDELP al fere omn ... CFG (sed f *assumtio*, g *assumptio*, ut et. Latt rell) k^{scr*} *προλ-*. Item *-λημψισ* cum ℵABD*FG ... ς *-ληψισ* cum B^{3}CD***ELP al omn^{vid}

16. *ει δε* cum ℵBC*DEFGLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm etc. Item *quodsi* d e f g vg Or$^{int\,600.\,616.\,687}$ Ambrst al ... A *ει γαρ*, Ir$^{int\,39}$ *et si* ... C^{2} go aeth om copulam

17. *συνκοι-* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συγκοι-* c. B^{3}CD^{c}ELP al certe pler | *τησ ριζησ* sine *και* cum ℵ*BC cop (*pinguedinis radicis olivae*) Dam (sed com vdtr *και* agnoscere) ... ς Ln Ti *τησ ριζ. και* cum ℵ^{c}AD$^{b\,et\,c}$ELP al omn^{vid} vg go syr^{utr} arm aeth Or^{int637} Chr^{718} Thdrt Antioch^{1100} ... D* FG d f g Ir$^{int\,304}$ et^{364} om plane

18. *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGLP al certe pler

19. *κλαδοι* (et. Sz) cum ℵABCD^{c}FGLP al^{40} etc ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *οι* cum D* al sat mu etc | *ενκεντρ-* c. ℵAB*D*FG d^{scr} ... ς Ln *εγκεντρ-* cum B^{3}CD^{c}LP al pler

20. *εξεκλασθ.* c. ℵACD$^{b\,et\,c}$LP al omn^{vid} Chr^{719} Thdrt Antioch^{1100} Dam ... Ln *εκλασθησαν* c. BD*FG | *υψηλα φρονει* c. ℵAB ... ς Ti *υψηλοφρονει* cum CDFGLP al omn^{vid} Or^{3,276} al

21. *ουδε σου* sine *μηπωσ* c. ℵABCP 6. 42. 47^{txt} 67** 73. 80. cop Or$^{int4,617.}$

ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺσ πεσόντασ ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
χρηστότησ θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένησ τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 *κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται·*
14, 4 *δυνατὸσ γάρ ἐστιν ὁ θεὸσ πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούσ.* 24 *εἰ γὰρ*
σὺ ἐκ τῆσ κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεν-
τρίσθησ εἰσ καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεν-
τρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.
25 *Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,*
ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖσ φρόνιμοι, ὅτι πώρωσισ ἀπὸ μέρουσ τῷ
Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρισ οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 *καὶ*
Es 59, 20 s 27, 9 *οὕτωσ πᾶσ Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼσ γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ*
Ier 31, 33 s *ῥυόμενοσ, ἀποστρέψει ἀσεβείασ ἀπὸ Ἰακώβ.* 27 *καὶ αὕτη αὐτοῖσ*
ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν.
28 *κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶσ, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν*
ἀγαπητοὶ διὰ τοὺσ πατέρασ· 29 *ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα*
καὶ ἡ κλῆσισ τοῦ θεοῦ. 30 *ὥσπερ γὰρ ὑμεῖσ ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ*

---

637. 638 Aug^{ps65} et^{72} et$^{cont\ faust\ 9}$ al ... ς Ti *μηπωσ ουδε σου* cum DFGL al pler vg (*ne forte nec tibi parcat*) syr^{utr} arm go Chr^{719} Thdrt Antio^{1100} Thphyl Oec Ir^{int264} | *φεισεται* cum ℵABCDFGLP al plus^{75} Or$^{3,144.\ 246.\ 276}$ etc ... ς (= Gb Sz) *φεισηται* cum minusc vix mu Chr$^{719\,ed}$ et$^{cat\ 412}$

22. *αποτομια* (Gb') cum ℵ*ABC 67** arm Or^{3,246} Dam ... ς *αποτομιαν* cum ℵ^{c} (sed *ν* rursus deletum) DFGL al pler d f g vg Clem^{140} Eus$^{ps\ 298}$ al | *χρηστοτησ* (Gb') cum ABCD* 67** (ℵ *χρηστοτητοσ* nec correctum) arm Or^{3,246} Eus$^{ps\ 298}$ Dam ... ς *χρηστοτητα* cum D^{c}FGL al pler d f g vg Clem Chr al | *θεου* sec c. ℵABCD* d* vg cop arm Dam Pelag ... ς om cum D$^{b\,et\,c}$FGL al omn^{vid} demid go syr^{utr} aeth Clem^{140} Or^{3,246} etc | *επιμενησ* cum ℵBD* ... ς Ln Ti *επιμεινησ* cum ACD^{c}FGL al omn^{vid} Clem^{140} etc | Ln$^{ed\ min}$ *ἐκκοπήσῃ,*

23. *κακεινοι* cum ℵABCDFG al^{15} Dam ... ς (= Gb Sz) *και εκεινοι* cum L al longe plu Chr^{719} Thdrt al | *επιμενωσιν* cum ℵ*BD* ... ς Ln Ti *επιμεινωσιν* cum ℵ^{c}ACD^{c}FGL al omn^{vid} Chr al | *ενκεντρ-* bis, item v. sq ... ς Ln *εγκ-*: ut v. 19, ad quem vide, nisi quod A post *ενκεντρισθησονται* bis *εγκ-* habet.

25. *παρ εαυτοισ* cum ℵCDL al pler Chr^{731} al ... Ln Ti *εν εαυτοισ* cum AB Dam ... FG 47. 67** d* f g vg Hil^{1102} Aug^{saep} etc *εαυτοισ*

26. *αποστρεψει* cum ℵABCD* 39. 47. 80. aeth Dam ... ς *και αποστρεψει* cum D$^{b\,et\,c}$EL al pler syr^{utr} cop arm Or^{2,728} etc ... FG *αποστρεψαι*

30. *ωσπ. γαρ* sine *και* cum ℵ^{a}ABCD*EFG al^{10} d f g cop aeth^{utr} go Or^{int}

θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν
ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συν- Ga 3, 22
έκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας
ἐλεήσῃ. 33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς
ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. Es 40, 13 1 Co 2, 16
34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ Iob 41, 2 (Es 40, 14)
αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς 1 Co 8, 6 Col 1, 16
τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 16, 27

XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ

---

^{3,50} et^{4,640} etc ... ς (Gb^{00}) add *και* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}L al pler (e vg) syr^{utr} arm Chr^{722} etc

31. *υμετερω* (et. ς ς$^{e\,1633}$ Wtst Gb Sz etc): ς$^{e\,1624}$ *ημετερω* cum 17. 37* 73. 114. 123. | *νυν* ante *ελεηθωσιν* cum ℵBD* 4** cop Dam; Ln [*νυν*] ... ς Ti om cum AD^{b}et^{c}EFGL al pler d e f g vg syr^{utr} arm aeth go Or int^{641} Chr^{722} al

32. *τουσ παντασ* pri loc c. ℵABD^{c}EL al omn^{vid} syr^{utr} (*omnem hominem*) cop arm go Or$^{int\,2,355}$ et ^{4,641} etc ... D*FG d e f g vg Ir^{50} et^{gr} et^{int} al mu *τα* (FG Ir^{50} om) *παντα*, *omnia*

33. *και σοφιασ* et. d** (* *en* pro *et*) f g m^{1} et^{83} demid Ir^{51} et (sed fluct lectio)^{int} Clem$^{304.\,694}$ etc ..: 32. d*** e vg (et. am fu harl tol) Ir^{int} ex nonnull cdd et^{edd} Cyp^{319} al mu om *και* | *ανεξεραυνητα* cum ℵAB* (ut ubique edidimus) ... ς Ln *ανεξερευνητα* cum B^{c}DEFGL al omn^{vid}

36. *αιωνασ* sine additam et. d e g vg^{cle} am harl m^{1} etc ... FG** f m^{83} fu demid tol syr^{sch} Or$^{int\,641.\,642}$ Cyp^{319} al mu add *των αιωνων*

XII. 1. *τω θεω ευαρεστ.* cum ℵ*AP m^{94} vg Or$^{int\,4,643.\,644}$ Amb$^{incarn\,705}$ Ambrst Aug$^{civit\,10,7}$ et^{saep} Dam ... ς Ln Ti *ευαρ. τω θε.* cum ℵ^{c}BDE FGL al certe pler d e f g arm syr^{utr} cop Or$^{int\,2,187}$ et ^{4,643} Eus$^{ps\,637}$ al mu

2. *συνσχ-* cum ℵBDEFG ... ς Ln *συσχ-* cum ALP al certe pler | *-ζεσθε* (ℵB*LP) et *-ουσθε* (B*D^{b}et^{c}LP) cum B*LP (ℵ,D^{b}et^{c}) al plu et quod in tali re gravissimum, (scriptura enim *-σθαι* et *-σθε* tantum non ubique fluctuat) d e f g m^{94} guelph vg go cop syr^{utr} arm aeth Clem^{450}

αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοόσ, εἰσ
Eph 5, 10. 17 τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε-
στον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆσ χάριτοσ τῆσ δοθείσησ μοι
παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ᾽ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
1 Co 7, 17 φρονεῖν εἰσ τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡσ ὁ θεὸσ ἐμέρισεν μέτρον πί-
1 Co 12, 12 στεωσ. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ
2 Co 12, 27 Eph 4, 25 μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτωσ οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ᾽ εἷσ ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντεσ δὲ χαρί-
Eph 4, 11 σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφη-
τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆσ πίστεωσ· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ
διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν,
ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺσ ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενοσ ἐν
σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτοσ. ἀποστυγοῦντεσ τὸ πονηρόν, κολλώ-
μενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰσ ἀλλήλουσ φιλόστοργοι, τῇ
14, 18 16, 18 τιμῇ ἀλλήλουσ προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ-
ματι ζέοντεσ, τῷ κυρίῳ δουλεύοντεσ, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντεσ, τῇ

---

etc ... Gb'' Ln -ζεσθαι (AB^{3}DFG) et -ουσθαι (ℵAB^{3}D*FG) cum AB^{3}DFG (ℵ et D*) al permu Thphyl | του νοοσ sine additam cum ABD*FG 47. 67** cop Clem^{450} Or^{3,803} etc ... ς (Gb^{00}) add υμων cum ℵD^{c}ELP al pler d e f g (*vestri sensus*) m^{94} guelph vg syr^{utr} arm go aeth Or$^{int\ 4,643\ ss}$ etc | το αγαθον: cum το θελ. τ. θεου coniungunt (hinc et. Ln ante το αγ. nil interpunctionis posuit) d*** f vg (*voluntas dei bona et* etc) syr^{utr} cop Chr^{730} etc ... separant vero d* (*quae sit voluntas dei, quod bonum* etc) e g m^{94} (- *et quod bonum*) guelph go Aug$^{confess\ 13}$ et ^{saep} Ambrst al

4. πολλα μελη cum ℵBDEFG 115. d e f g guelph vg Or$^{int\ 645.\ 647}$ etc ... ς Ti μελη πολλ. cum ALP al fere omn Bas^{2,662} al

5. το δε cum ℵABD*FGP 47^{txt} Antioch^{1158} Dam ... ς Ti ο δε cum D$^{bet\,c}$EL al pler Eus$^{dem\ 506}$ Chr^{735} Thdrt al

11. κυριω (Gb') cum ℵABD$^{bet\,c}$ELP al fere omn cdd^{gr} ap Hier$^{ad\ marcell}$ ap Ambrst ap Or$^{int\ 651}$ d*** e f vg syr^{utr} cop arm go aeth^{utr} (nec aliter, ut hoc adnotem, georg slav^{edd} et^{cdd}) Clem^{309} Or$^{int\ 4,651}$ Ath^{208} al mu. Hier vero $^{1,133\ vallars}$ in ep. 27 ad Marcellam habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes*, nos legamus *domino servientes*." Or$^{int\ 651}$ „scio autem in nonnullis Latinorum exx haberi *tempori servientes:* quod non mihi vdtr convenienter insertum," etc ... ς (item Gb, sed non ς^{e} Sz) καιρω cum D* et D^{nov}FG 5. d* g cdd^{lat} ap Hier

θλίψει ὑπομένοντεσ, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντεσ, 13 ταῖσ χρεί- Col 4, 2
αισ τῶν ἁγίων κοινωνοῦντεσ, τὴν φιλοξενίαν διώκοντεσ. 14 εὐλο-
γεῖτε τοὺσ διώκοντασ ὑμᾶσ, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν Mt 5, 44 1 Co 4, 12
μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰσ ἀλλή-
λουσ φρονοῦντεσ, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντεσ ἀλλὰ τοῖσ ταπεινοῖσ 15, 5
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖσ. 17 μηδενὶ κα-
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντεσ, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21 Prov 3, 4
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
εἰρηνεύοντεσ, 19 μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε Dt 32, 35 Heb 10, 30
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριοσ. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ σωρεύσεισ Prov 25, 21
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν
τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

(vide ante) ap Or^{int} (vide ante). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes.* In Graeco dicitur haberi sic: *deo servientes,* quod nec loco ipsi competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat?“ etc

13. *χρειαισ* cum ℵBD$^{b et c}$ELP al omn^{vid} d*** e f vg^{cle} fu demid harl tol syr^{utr} (et^{p} et.$^{mg\ gr}$) cop arm aeth go Clem^{309} Or$^{int\,651}$ etc ... D*FG *ἔνια τῶν ἀντιγράφων* ap Thdor^{mop} d* g am edd ap Or^{int} al *μνειαισ* (*memoriis*)

14. *ευλογειτε* (D*^{vid} *-εισθαι*) *τ. διωκ. υμασ* h. l. cum ℵABD^{b}LP al omn^{vid} vg rell Clem^{607} etc: D*et^{c}E d e pon post *καταρασθε* ... FG f g m^{112} Or^{int} ex^{mss} plane om (:: transiliendo) ... Ti om *υμασ* cum B 47. 67** am

15. *κλαιειν* cum ℵBD*FG 47. 67. d e f g m^{96} vg go syr$^{p\ mg}$ arm Or$^{int\,652}$ al ... ς praem *και* cum AD^{c}ELP al pler syr^{sch} cop aeth Bas^{2,289} etc

17. *καλα* sine additam cum ℵA*^{vid}BDELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop arm^{zoh} aeth etc ... Ln add *ενωπιον του θεου και* c. A**. Item FG d*** f g guelph m^{24} vg go etc add *ου μονον ενωπειον* (sic FG) *του θεου αλλα κει* (sic FG, om fu) *ενωπιον των ανθρωπων* | *παντων* cum ℵA*^{vid}BD^{c}ELP al pler f vg (et. am fu demid) syr^{utr} cop arm go etc ... Ln *των* cum A**D*F^{gr}G al^{2} d e g guelph m harl tol Leif^{183}

20. *αλλα* (ℵP 37. al *αλλ*) *εαν* cum ℵABP 5. 10. 23. 37. 57. 67** 73. d* vg cop arm Bas^{2,289} Dam Or$^{int\,4,654}$ ... ς Ti *εαν ουν* cum D^{c}EL al plu Chr^{748} Thdrt ... Gb'' *εαν* sine copula cum D*FG al^{6} d*** e f g m^{24} guelph go

XIII.

1 Pe 2, 13 s 1 *Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαισ ὑπερεχούσαισ ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενοσ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια-
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότεσ ἑαυτοῖσ κρίμα λήμψονται.
3 οἱ γὰρ ἄρχοντεσ οὐκ εἰσὶν φόβοσ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ.
θέλεισ δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεισ
ἔπαινον ἐξ αὐτῆσ· 4 θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν σοὶ εἰσ τὸ ἀγαθόν.
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇσ, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ·
θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν ἔκδικοσ εἰσ ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ
τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ
γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰσ αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντεσ. 7 ἀπόδοτε
πᾶσιν τὰσ ὀφειλάσ, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλοσ τὸ τέλοσ,
Mt 22, 37 ss τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον*

XIII. 1. *πασα ψυχη* et *υποτασσεσθω* c. ℵABD^{c}ELP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop go arm aeth etc … D*FG d* f g m^{89} fu harl Ir^{int321} Ambrst al *πασαισ* et *υποτασσεσθε* | *ει μη υπο θεου* (Gb″) c. ℵABD^{c}E**LP al plus^{70} Bas eth^{312} Chr^{752} Isid^{2,216} Thdrt^{cod} … ς Ti *ει μη απο θεου* cum D*E*FG al vix mu Or^{1,790} Thdrt^{ed} Dam | *αι δε ουσαι* sine additam cum ℵAB D*FG 67** 12^{lect} d e f g m^{89} vg etc … ς (= Gb Sz) add *εξουσιαι* cum D^{c}ELP al pler syr^{utr} Or^{1,790} al | *θεου* sine artic cum ℵ*ABDEFGP al^{15} … ς (= Gb Sz) *του θεου* cum ℵ^{c}L al longe plu .

2. *λημψοντ.* cum ℵAB*D*FG … ς *ληψ.* cum B^{3}D^{c}ELP al omn^{vid}

3. *τω αγαθω εργω αλλ. τω κακω* (Gb′) cum ℵABD*FGP 6. 67** d e f g m^{89} guelph cop go etc … ς *των αγαθων εργων αλλ. των κακων* cum D^{c}EL al fere omn syr^{utr} arm Chr^{753} al

4. *εκδικ. εισ οργην* cum ℵ^{c}ABLP al longe plu m^{89} guelph vg syr^{utr} cop arm aeth go Ir$^{int280.\,821}$ Or^{int4,655} etc … ℵ*D$^{b et c}$E etc *εισ οργ. εκδικ.* … D*FG 177. d* f g om *εισ οργην*, hinc Gb^{0}

5. *αναγκη υποτασσεσθαι*: DEFG d e f g m^{89} guelph go Ir^{int280} *υποτασσεσθε* (Gb′), omisso *αναγκη*

7. *αποδοτε* sine copula cum ℵ*ABD* 67. m^{89} am demid tol sah cop etc … ς add *ουν* cum ℵ^{c}D^{c}EFGLP al fere omn d e f g vg^{cle} (et. fu harl) syr^{utr} arm go etc

8. *αλληλ. αγαπαν* cum ℵABDE FGP al fere^{10} d e f g m^{89} vg etc … ς (=Gb Sz) *αγαπ. αλληλ.* cum L al plu sah cop syr^{p} aeth

νόμον πεπλήρωκεν. 9 *τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεισ, οὐ φονεύσεισ, οὐ* Ex 20, 13 ss Lv 19, 18
κλέψεισ, οὐκ ἐπιθυμήσεισ, καὶ εἴ τισ ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ Ga 5, 14 Ia 2, 8
τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ
σεαυτόν. 10 *ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα* 1 Co 13, 4
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 *Καὶ τοῦτο εἰδότεσ τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα*
ἤδη ὑμᾶσ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία 1 Th 5, 6 ss Eph 5, 11. 14
ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 *ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν.*
ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότουσ, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα
τοῦ φωτόσ. 13 *ὡσ ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ*
κώμοισ καὶ μέθαισ, μὴ κοίταισ καὶ ἀσελγείαισ, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,
14 *ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ* Ga 3, 27
πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰσ ἐπιθυμίασ.

---

9. *ου κλεψ.* sine *ου ψευδ.* c. ABDEFGL al^{85} fere d e f g am fu tol syr^{sch} sah (om et. *ου μοιχ.*) go etc ... ς (= Gb Sz) add *ου ψευδομαρτυρησεισ* cum ℵP al plu (7 ap Scri) vg^{cle} demid harl cop syr^{p} arm aeth etc | *τω λογω τουτω* cum ℵBDEFG 37. 45. d^{scr} g Or^{3,669} et^{670} ... ς *τουτω τω λογω* cum ALP al pler d e f vg Clem^{897} etc | *εν* (Clem^{568} Or^{3,670} om) *τω* et. Clem^{897} (et^{568}) Or^{3,669} (et^{670}) Dial^{831} etc ... BFG om, nec expri d e f g vg etc. Hinc Ln [*εν τω*] | *ωσ σεαυτον* cum ℵABDE al plus^{30} ... ς *ωσ εαυτον* cum FGLP al plu

10. *ουν* c. ℵA^{vid}BD$^{b et c}$EL al pler f vg sah cop syr^{p} go Clem^{614} etc ... D* FG d e g m^{16} etc *δε* ... P 93. 12^{lect} om copulam

11. *ηδη* (A *ηδει*) hoc loco cum ℵABCDE 37. d e vg etc ... ς Ti ante *εξ υπν.* pon cum FGL al pler f g go etc; P ante *ωρα* | *υμασ* cum ℵ*ABCP 37. 76. d^{scr} Clem^{628} ... ς Ln (ex errore) Ti *ημασ* cum ℵ^{c}DEFGL al pler d e f g vg etc

12. *ενδυσωμ. δε* (Gb′) cum ABC*D*EP sah^{woid} cop go Clem^{628} Or$^{int\,658}$ Dam ... ς *και ενδυσωμ.* cum ℵ^{c}C^{3}D$^{b et c}$FGL al omn^{vid} vg arm aeth etc ... ℵ* sah^{cod} *ενδυσ.* sine copula | *τα* (17. om) *οπλα* et. Clem^{628} Or^{3,558} et$^{int\,658}$ etc ... ADE 32. 93. d* e *τα εργα*

14. *αλλα* cum ABD^{c}E ... ς Ln *αλλ* cum ℵCD*FGLP al certe pler | *κυριον*: B Clem^{287} om | *ιησ. χριστ.* ... B go (*domin. nostr. Chri. Ies.*) Clem *χρι. ιησ.* | *και τησ* et. Clem^{287} Or$^{int\,2,164.\,215}$ etc ... D*FG d* f g om *και* | *εισ επιθυμιασ* c. ℵBDELP al fere omn Ign$^{intpol\,262}$ Clem^{287} etc ... AC 1. Ath^{2,317} al *εισ επιθυμιαν* (Amb$^{fid\,3,497}$ *in concupiscentia*), FG *εν επιθυμειαισ*, item d e f g vg Ambrst etc

XIV.

15, 1. 7 1 *Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰσ δια-*
κρίσεισ διαλογισμῶν. 2 *ὃσ μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-*
νῶν λάχανα ἐσθίει. 3 *ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω·*
15, 7 *ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτὸν προσ-*
14, 10 Ia 4, 12 *ελάβετο.* 4 *σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ*
11, 23 *στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριοσ στῆσαι*
αὐτόν. 5 *ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν, ὃσ δὲ κρίνει*
πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. 6 *ὁ φρο-*
νῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαρι-
στεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ
τῷ θεῷ. 7 *οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶσ ἑαυτῷ ἀπο-*
θνήσκει· 8 *ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνή-*
σκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀπο-

XIV. 2. *εσθιει* et. d* Clem Or et Or[int 2,154] etc ... D*FG d*** e f g vg arm Or[int 2,210] et[4,531. 659 bis] etc *εσθιετω* (*manducet*)

3. *ο δε μη* cum ℵ*ABCD* 5. d* go Clem[170] Dam ... FG f g *ουδε ο μη* (*neque qui non*) omisso *μη* ante *κρι*. ... ς *και ο μη* cum ℵ[c]D[c]ELP al pler d*** vg syr[utr] sah aeth Bas[eth 278] Epiph[507] etc

4. *δυνατει γαρ* (Gb′) cum ℵABCD*FG ... D[b et c]P etc *δυνατοσ γαρ* ... ς *δυνατοσ γαρ εστιν* cum L al omn[vi] Thdrt Dam | *ο κυριοσ* cum ℵABCP sah cop arm go aeth Bas[eth 273 cdd] etc ... ς *ο θεοσ* cum DEFGL al certe pler d e f g vg syr[p] Or[int 660] Bas[eth 278 ed] etc

5. *οσ μεν γαρ* cum ℵ*ACP 26. 39. d e f g vg go etc: Ln *οσ μεν* [*γαρ*] ... ς Ti om *γαρ* c. ℵ[c]BDEFG al pler syr[utr] cop arm aeth Or[int 660] etc

6. *κυριω φρονει* sine additam cum ℵABC*DEFG 23. 57. 67** d e f g vg cop aeth Or[int 660] al ... ς (Gb[0]) Ti add *και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει* cum C[3]LP al pler syr[utr] arm Bas[eth 274] al | *και ο εσθιων* cum ℵABCDEFGLP al[70] d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc pauc

8. *αποθνησκωμεν* pri loco cum ℵB al plu Chr[772] Cyr[act 29] et[58] Thdrt al ... Ln *αποθνησκομεν* cum ADEFGP ... CL al fere[10] *αποθανωμεν τω* (FG om) *κυριω αποθνησκομεν*: ℵCL al Chr[mosc 2] *τ. κυ. αποθνησκωμεν* | *εαν τε* (F[gr]G g add *ουν*) *αποθνησκωμεν* cum ℵBCL al plu ... Ln *εαν τε αποθνησκομεν* cum ADEFGP al fere[10]

θνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰσ τοῦτο γὰρ Χριστὸσ ἀπέθανεν 2 Co 5, 15 1 Th 4, 14
καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί
κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν σου; 14, 4 2 Co 5, 10
πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται Es 45, 23 Phl 2, 10 s
γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριοσ, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 36

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλ-
λον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 οἶδα
καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ 20
λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ
ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ 1 Co 8, 11
βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸσ ἀπέθανεν. 16 μὴ
βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία 1 Co 8, 8
τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ

---

9. *χριστοσ* sine *και* cum ℵ*A^{vi}BC*D*et^{c}EFGP al plus^{20} f g vg etc ... ς (Gb^{00}) add *και* cum ℵ^{c}C^{3}D^{b}L al longe plu d* et*** e am syr^{utr}Ir$^{int 209}$ al | *απεθαν. και εζησεν* cum ℵ*ABC cop arm aeth Or$^{int 4,661 bis}$ Cyr$^{hr 239}$ etc. Item FG f g vg Or^{1,486} etc *απεθαν. κ. ανεστη* ... ς (= Gb Sz) *απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησεν* cum minusc Thdrt; item ℵ^{c}D^{b}LP etc *απεθ. κ. ανεστ. κ. εζησεν.* Similiterque D*et^{c}E d* e Ir$^{int 209}$ Gaud$^{serm 12}$ *εζησεν και απεθαν. και ανεστη*

10. *τ. θεου* (Gb′) cum ℵ*ABC*DEFG 47^{mg} d e f g am fu harl tol marian cop arm^{cdd} Or$^{int 4,663 ter}$ et^{663} etc ... ς *τ. χριστου* cum ℵ^{c}C^{2vi}LP al pler guelph vg^{cle} demid syr^{utr} arm^{ed} go Or^{1,254} Did$^{tri 17}$ et^{76} etc

11. *πασ. γλωσσ. εξομολογ.* cum ℵACD^{b}LP al omn^{vid} vg cop arm syr^{p} Iust$^{apol 1,52}$ Did$^{tri 17. 76}$ al ... Ln *εξομολ. πασ. γλωσσ.* c. BD*et^{c}EFG d e f g guelph go etc

12. *αρα ουν* cum ℵACD^{b}et^{c}ELP^{2} al fere omn cop ... Ln om *ουν* cum BD*FGP* 67** syr^{sch}. Item d e f g vg etc *itaque* pro *αρα ουν* | *δωσει* cum ℵACD^{c}ELP (*δωσει λογον*) al fere omn Polyc^{6} etc ... Ln *αποδωσει* cum BD*FG 39. Chr^{774} | *τω θεω* cum ℵACDELP al fere omn Or$^{int 662. 663}$ etc ... BFG 54. 67** f g Cyp^{158} al om, hinc Ln [*τω θεω*]

14. *δι εαυτου* cum ℵBC al sat mu Chr$^{781 semel}$ Dam Thphyl. Item d e f g vg (item rell) Or$^{int 664}$ etc (*per ipsum*) ... Gb Sz Ln Ti *δι αυτου* cum ADEFGLP al longe plu etc

15. *ει γαρ* (Gb′) cum ℵABCDEFGP(L^{sil}) al^{10} d e f g guelph vg cop syr$^{p mg}$ arm etc ... ς *ει δε* cum L^{treg} al pler syr^{sch} et$^{p txt}$ go etc

16. *υμων* cum ℵABCLP etc ... DEFG d e g m^{16} guelph** go etc *ημων*

ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-
ρεστοσ τῷ θεῷ καὶ δόκιμοσ τοῖσ ἀνθρώποισ. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆσ
εἰρήνησ διώκομεν καὶ τὰ τῆσ οἰκοδομῆσ τῆσ εἰσ ἀλλήλουσ. 20 μὴ
Tit 1, 15 *ἕνεκεν βρώματοσ κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά,*
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματοσ ἐσθίοντι· 21 κα-
1 Co 8, 13 *λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφόσ σου*
προσκόπτει. 22 σὺ πίστιν ἣν ἔχεισ κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. μακάριοσ ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ δια-
κρινόμενοσ ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ· πᾶν δὲ
ὃ οὐκ ἐκ πίστεωσ ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

14, 1 1 *Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖσ οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-*
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖσ ἀρέσκειν. 2 ἕκαστοσ ἡμῶν τῷ πλη-

18. *εν τουτω* (Gb″) cum ℵ*ABCD*FGP 5. d e f g m^{16} vg sah cop Or$^{\text{int 667}}$ bis et^{668} etc … ς *εν τουτοισ* cum ℵ^{c}D^{c}EL al fere omn guelph go syr utr arm etc | *τω χριστω* cum ℵBCD^{c}ELP al fere omn etc … Ln om *τω* cum AD*FG

19. Ln$^{\text{ed min}}$ *ἄρα οὖν – διώκομεν – ἀλλήλουσ;* | *διωκομεν* (et. Ln$^{\text{ed min}}$) cum ℵABFGLP 39. 43. al^{5} … ς Ln$^{\text{ed mai}}$ Ti *διωκωμεν* cum CDE al longe plu Chr^{edd} Thdrt Dam al. Item *sectemur* d e f g m$^{16. 97}$ guelph vg rell Or$^{\text{int 668}}$ Ambrst etc

21. *προσκοπτει* et. ℵ^{a} Or^{1,762} et$^{\text{int 3,962}}$ et$^{4,668. 669}$ etc … ℵ*P *λυπει-ται.* Nil addidimus cum ℵ*(et^{a}) AC 67** syr^{sch} cop aeth ar^{e} Or^{1,762} Or$^{\text{int 3,962}}$ et^{4,668} et^{669} Dam Aug$^{\text{cont adim}}$ … ς (Gb^{0}) Ln Ti add *η σκαν-δαλιζεται η ασθενει* cum ℵ^{c}BDEFGLP al fere omn d e f g m^{97} vg sah syr^{p} arm Bas^{2,437} etc

22. *ην εχεισ* cum ℵABC tol al^{lachm} cop Or$^{\text{int 669}}$ Aug$^{\text{rom 81}}$ et$^{\text{cont adim}}$ Pelag … ς Ti om *ην* cum DEFGLP al omn^{vid} d e f g vg syr^{utr} sah arm aeth Chr^{784} al | *κατ. σεαυτον* cum ℵABCDELP al plu … ς (non ς^{e} Gb Sz) *κα. σαυτον* cum minusc vix mu Chr^{784} … FG *κα. σεαυτω*

23. *αμαρτια εστιν*: addunt hoc loco eoque solo doxologiam: *τω δε δυναμενω* usq *εισ τ. αιωνασ· αμην* (cf infra 16, 25—27), L al fere^{200} et lectionaria syr^{p} ar^{p} (et. go^{vid}) Chr Cyr^{act} Thdrt Dam al, item cdd ap Or$^{\text{int 687}}$ … contra habent ad finem totius epistulae ℵBCD*E al pauc d e f vg syr^{sch} cop aeth^{utr} ar^{e} Or$^{\text{int 687}}$ Ambrst al … utroq loco habent AP al^{2} arm^{cdd} et^{zoh} … neutro D$^{c\,\text{vi}}$F Marcion ap Or^{int} cdd ap Hier (ut^{vid}).

XV. 2. *εκαστοσ* sine copula cum ℵABCDEFGLP al longe plu d e f g m^{78} vg etc … ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum minusc vix mu | *ημων* cum

σίον ἀρεσκέτω εἰσ τὸ ἀγαθὸν πρὸσ οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χρι-
στὸσ οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν Ps 68 (69), 10
ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰσ τὴν
ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆσ ὑπομονῆσ καὶ διὰ τῆσ
παρακλήσεωσ τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ
ὑπομονῆσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
ἀλλήλοισ κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι
δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλουσ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ προσ- 14, 1
ελάβετο ὑμᾶσ εἰσ δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον
γεγενῆσθαι περιτομῆσ ὑπὲρ ἀληθείασ θεοῦ, εἰσ τὸ βεβαιῶσαι τὰσ
ἐπαγγελίασ τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέουσ δοξάσαι τὸν 2 Sm 22, 50 Ps 17 (18), 50
θεόν, καθὼσ γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη Dt 32, 43

ℵABCD*et^cL al plu d** e syr^utr cop rell Or^int 671 c Bas^2,456 ex^cdd 2 al ... D^bFGP al plus^25 d* f g m^78 vg Or^int 671a et^672 etc υμων

3. **επεπεσαν** cum ℵABCDEFGP etc ... ς **επεπεσον** cum L al plu

4. **προεγραφη** (LP al -φει) cum ℵACD^cELP (et D*FG προσεγραφ.) al omn vid etc ... B d e f g m^78 vg arm aeth Or^int 671. 672 Ambrst al εγραφη, praetereaque B add **παντα** (ut etiam P al^8) | εγραφη (Gb″) cum ℵ*BCDEFG 67** 80. d e f g guelph m^78 vg syr^sch cop arm aeth go Clem^572 al ... ς **προεγραφη** (LP -φει) cum ℵ^cALP al pler syr^p Chr^792 etc | **και δια τησ παρακλ.** (et. Gb+Sz) cum ℵABC*L al plus^25 d* syr^sch arm aeth Thdrt^2,1103 ... ς Ti om δια cum C^corrDEFGP al plu d*** e f g m^78 guelph vg syr^p cop go Clem^572 etc

5. **κατα χριστ. ιησ.** cum BC^2DEGL al pler d e g m^78 guelph etc ... ℵAC* FP 37. 72. 109. f vg etc **κατ. ιησουν χριστον**

7. **υμασ** cum ℵACD^bet^cEFGL al plu d** e f g m^79 guelph vg etc ... ς (= Gb Sz) ημασ cum BD*P 47. al mu d* Thdrt Dam | **του θεου** cum ℵABCDEFGP 37. ... ς om του cum L al pler Chr^793 al

8. **γαρ** (Gb″) cum ℵABCDEFGP 5. 6. 19. 73. d e f g guelph vg etc ... ς **δε** cum L al pler syr^utr arm Chr^796 al | **χριστον** (Gb″) cum ℵABC cop arm aeth Or^int 674 Did^tri 217 al mu ... LP al longe plu etc **χριστον ιησουν** ... ς **ιησουν χριστον** cum DEFG al d e f g harl syr utr | **γεγενησθαι** cum ℵAC^2D^cELP al omn^vid etc ... Ln **γενεσθαι** cum BC*D*FG arm Ath^955

Ps 116 (117), 1 μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν
Es 11, 10 κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντεσ οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν
Mt 12, 21 Ἠσαΐασ λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενοσ ἄρχειν
ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ ἐλπίδοσ πλη-
ρώσαι ὑμᾶσ πάσησ χαρᾶσ καὶ εἰρήνησ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰσ τὸ
περισσεύειν ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματοσ ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸσ ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνησ, πεπληρωμένοι πάσησ τῆσ
γνώσεωσ, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλουσ νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ
ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρουσ, ὡσ ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶσ διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰσ τὸ εἶναί με λειτουργὸν
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰσ τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτοσ, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
πρὸσ τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο

---

11. *και παλιν* sine additam cum ℵACLP al pler vg arm^{ed} aeth^{pp} Or^{int674} etc ... Ln add *λεγει* cum BDEFG 1. d e f g guelph cop syr^{utr} go arm^{cdd} aeth^{ro} | *παντ. τα εθνη τον κυριον* cum ℵABDEP 47. d e guelph vg etc ... ς *τον κυριον παντ. τα εθν.* cum CFGL al pler f g etc : *επαινεσατωσαν* (:: ut LXX ex ℵA) cum ℵABCDE etc ... ς *επαινεσατε* cum FGLP al pler etc

13. *πληρωσαι* cum ℵACDELP al omn^{vid} etc ... BFG *πληροφορησαι*

14. *αδελφοι μου* (D*EFG etc om *μου*) hoc loco cum ℵABCLP al omn^{vid} d*** m^{79} vg cop syr^{p} Or$^{int\,675}$ etc ... DEFG d* e f g syr^{sch} Thdrt post *περι υμων* pon | *πασησ τησ* cum ℵBP al^{5} Clem^{586} Dam ... ς Ln Ti om *τησ* cum ACDEFGL al pler Chr$^{802.\ 808}$ Thdrt | *αλληλουσ*: Gb' *αλλουσ* cum L al fere^{70} cat$^{txt\,508}$ g syr^{utr} Or$^{int\,675\,bis}$ Chr$^{802.\ 808}$ al

15. *τολμηροτερον* cum ℵCDEFGLP etc ... Ln$^{ed\,min}$ *τολμηροτερωσ* cum AB | *εγραψ. υμιν* sine additam cum ℵ*ABC cop aeth^{utr} Or$^{int\,676\,bis}$ etc ... ς (Gb^{0}) Ti add *αδελφοι* cum ℵ^{c}DEFGLP al omn^{vid} d e f g vg syr^{utr} arm Thdrt al | *απο του* cum ℵBF Dam ... ς Ln Ti *υπο του* cum ACDEGLP etc

16. *χριστου ιησου* cum ℵABCFGP 37. d e f g vg etc ... ς *ιησου χριστου* cum DEL al pler syr^{sch} cop arm aeth Chr^{804} al

17. *την καυχησιν* cum BC^{vid}DEFG 37. ... ς om *την* cum ℵALP al fere omn | *τον θεον* cum ℵABC^{vi}DEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) om *τον* cum minusc ut^{vid} pauc Thphyl

18. *τολμησω* cum ℵ*ACDEFGLP al omn^{vid} m^{9} (*audeam*) cop syr^{p} Ath^{534} al ... ℵ^{c}B Did$^{tri167.\ 198}$ al *τολμω*, item *audeo* d e f g vg syr^{sch} arm

Χριστὸσ δι' ἐμοῦ εἰσ ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 *ἐν δυνά-*
μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματοσ θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ
Ἰερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ Χριστοῦ. 20 *οὕτωσ δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ*
ὅπου ὠνομάσθη Χριστόσ, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,
21 *ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἷσ οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται,* Es 52, 15
καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

22 *Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ,*
23 *νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖσ κλίμασι τούτοισ, ἐπιποθίαν* Act 19, 21
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 *ὡσ ἂν πο-*
ρεύωμαι εἰσ τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενοσ θεάσασθαι 28

Or$^{int\ 676.\ 677}$ al | *τι* hoc loco cum ℵABCDEFGP 37. 76. 80. 115. d e f g m^{9} vg Ath^{584} al mu ... ς ante *ὧν* cum L al pler syr^{utr} cop arm aeth Oec | *λαλειν* cum ℵABCLP al pler syr^{p} arm Ath^{584} al mu, item *loqui* d e f g (*dicere t loqui*) m^{9} vg etc ... DEFG *ειπειν* | *κατειργασατο* cum ℵABCP al omn^{vid} ... Ti *κατηργ.* cum DEFGL

19. *δυναμει* pri: ᴬD*(non^{b} nec^{c}) et^{nov}EFG d* f g m^{9} add *αυτου* | *πνευματοσ θεου* (Gb') cum ℵD^{b}LP al plu syr^{sch} et$^{p\ txt}$ aeth (*spir. domini*) Or$^{int\ 676.\ 677}$ Chr^{805bis} al mu ... Gb Sz Ln *πνευμ. αγιου* cum ACD* et^{c}EFG al plus^{15} d e f g m^{9} vg cop arm syr$^{p\ mg}$ Ath^{584} al mu ... Gb'' Ti *πνευματ.* sine additam cum B, item Pelag^{com} (non^{txt}) et Vig varim (non$^{tri\ 12}$) | *ωστε με απο ιερουσ. και κυκλω μεχρ. του ιλλ. πεπληρ.* cum ℵABCLP al omn^{vid} vg etc ... DEFG *ωστε πεπληρωσθαι απο ιερ. μεχρι του ιλλυρικου και κυκλω*, item d e (f) g

20. *φιλοτιμουμενον* cum ℵACD^{b}et^{c}EL al fere omn etc ... Ln *φιλοτιμουμαι* (FG *φειλοτιμοιμαι*) cum BD*FGP (f g *sic autem cupide desideravi*)

22. *ενεκοπτομην* cum ℵABCLP rell omn^{vid} ... DEFG *ενεκοπην* | *τα πολλα* cum ℵACLP al omn^{vid} etc ... Ln *πολλακισ* cum BDEFG

23. *κλιμασι*: *-σι* cum ℵABCD*LP ... D^{c}EFG *-σιν* | *πολλων* cum ℵADEFGL al pler Chr^{807} Thdrt etc ... Ti *ικανων* cum BC 37. 59. 71. Dam

24. *ωσ αν* cum ℵABC^{vid}DE(F)GP 28. 34. 37. 39. 45. 55. 73. 80. ... ς *ωσ εαν* cum L al longe plu | *πορευωμαι* cum ℵABC al longe plu Chr^{807} Dam al ... DEFGP etc *πορευομαι*, L 122** *πορευσομαι* | *σπανιαν* sine additam cum ℵ*ABCDEFGP 177. d e f g vg syr^{sch} cop ar^{e} arm aeth^{utr} Or$^{int\ 677.\ 678}$ Chr^{807} Dam etc ... ς (= Gb Sz) Ti add *ελευσομαι προσ υμασ* cum ℵ^{c}L al fere omn syr^{p} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec. Item edidimus *ελπιζω γαρ* cum ℵABCDELP al pler cop syr^{p} Euthal^{cod} Thdrt^{1,1425} al ... Gb Sz om *γαρ* cum FG d e f g vg syr ar^{e} cop arm

ὑμᾶσ καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
Act 20, 16 21, 17 μέρουσ ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰσ Ἱερουσαλὴμ διακο-
νῶν τοῖσ ἁγίοισ. 26 ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-
1 Co 16 2 Co 8, 9 νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰσ τοὺσ πτωχοὺσ τῶν ἁγίων τῶν ἐν
Ἱερουσαλήμ. 27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ
1 Co 9, 11 γὰρ τοῖσ πνευματικοῖσ αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν
καὶ ἐν τοῖσ σαρκικοῖσ λειτουργῆσαι αὐτοῖσ. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσασ
καὶ σφραγισάμενοσ αὐτοῖσ τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'
24 ὑμῶν εἰσ Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν πλη-
ρώματι εὐλογίασ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ,
Col 4, 12 ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆσ ἀγάπησ
τοῦ πνεύματοσ, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖσ προσευχαῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸσ τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰσ Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτοσ τοῖσ

---

aeth Or[int bis] | *υφ υμων* cum ℵACLP al longe plu Chr[807] Thdrt Dam etc ... Ln Ti *αφ υμ.* cum DEFG al[15], item B *απο υμ.*

25. *διακονων* cum ℵ[c]ABCLP etc ... ℵ* 73. *διακονησων* ... DEFG *διακονησαι*, item *ministrare* d e f g vg Or[int] Ambrst

26. *ηυδοκ-* cum ℵB* 37. Chr[813 com] ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum AB[3]CDEFGLP al pler. Praeterea B 62. 120. Chr[cat511] Thdrt[bis] ex[cod 1] *-κησεν*

27. *ηυδοκ-* cum ℵA 37. ... ς Ln Ti *ευδοκ-* cum BCLP al pler Thdrt Dam *εισιν αυτων* cum ℵABCDEP d e m[84] vg etc ... ς *αυτων εισιν* cum FGL al omn[vid] f g fu syr[p] Chr[812] etc

28. *σπανιαν* sine articulo cum ℵ*ABDEFGP 5. 37. 73. 80. 93. Chr[813] Dam ... ς *την σπαν.* cum ℵ[c]CL al pler Thdrt al

29. *εν* (L *εμ*) *πληρωματι* ... D*FG *εν πληροφορια* | *χριστου* cum ℵ*ABCD EFGP 67** 179. d e f g am. fu harl demid tol cop etc ... ς (= Gb Sz) *του ευαγγελιου του χριστου* cum ℵ[c]L al fere omn vg[cle] syr[utr] etc

30. *αδελφοι* cum ℵACDEFGLP al fere omn d e f g vg etc ... Ti om cum B 76. aeth[ro] Chr[814] | *προσευχαισ* (et. Or[int 680 bis]): DEFG 30[mg] n[scr**] d e f g vg[cle] etc add *υμων*

31. *και* ante *η διακ.* cum ℵ*ABC[vid]D*FGP 67** 80. d e f g vg etc ... ς (Gb[oo]) add *ινα* cum ℵ[c]D[bet c]EL al pler syr[p] Chr[814] | *η διακονια* cum ℵACD[bet c]ELP al omn[vid] d*** f g vg syr[utr] cop arm aeth Or[int 680] etc ... Ln *η δωροφορια* cum BD*FG d e- | *η εισ* cum ℵACD[c]E al pler etc, item *εισ* omisso *η* LP al[7] ... Ln *η εν* cum BD*FG 213. | *τοισ αγι. γενηται* cum ℵABCP 37. fu Dam ... ς Ti *γενηται τοισ αγι.* cum DEFGL al fere omn it vg etc

ἁγίοισ γένηται, 32 ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸσ ὑμᾶσ διὰ θελήματοσ
θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ μετὰ
πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον
τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ ἐν Κενχρεαῖσ, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε
ἐν κυρίῳ ἀξίωσ τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτισ πολλῶν ἐγενήθη καὶ
ἐμοῦ αὐτοῦ.
3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺσ συνεργούσ μου ἐν Act 18, 2

32. ελθων (posteaque sine και) (sic et. Ln$^{\text{ed min}}$) cum ℵ*AC 67** 71. cop arm Or$^{\text{int}680}$. Post ινα collocavimus cum ℵ* cop (*ut quando venero ad vos in gaudio*) Or^{int} (*ut veniens ad vos in gaudio*); AC rell post εν χαρα pon. Anteponunt vero etiam vg etc ... ς ελθω (post εν χαρα) posteaque και cum ℵ^{c}DEFGLP al pler d e f g vg etc (et. B ελθω) | θεου cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm etc ... ℵ* Ambrst ιησου χριστου, DEFG d e f g fu χριστου ιησου, B (atque sic Ln) κυριου ιησου | συναναπαυσωμαι: ς Ti και συναναπ. Vide ad ελθων | συναναπαυσωμαι (LP 47. al fere^{10} -σομαι) υμιν cum ℵ(et*et^{c})ACLP al pler ... DE αναψυξω μεθ υμων, FG αναψυχω μεθ υμων ... B plane om: quem sequutus est Ln$^{\text{ed mai}}$

33. αμην cum ℵBCDELP al pler d e vg syr^{utr} etc ... AFG 80. 109. 178. f g om, hinc Gb^{o} et Ln [αμ.]

XVI. 1. δε cum ℵABCD$^{\text{b et c}}$ELP al omn^{vid} d*** e vg etc ... D*FG d* f g arm aeth^{utr} Sedul om, hinc Gb^{o} | ημων cum ℵBCDEL al pler d** e f vg syr^{utr} etc ... AF^{gr}GP 2. 73. k^{scr} d* g Thphyl υμων | ουσαν (D* ουσην) cum ℵ*AC^{2}DEFGLP etc ... ℵ^{c}BC* 47. add και | κενχρ- cum ℵAB* D*F(κενχρειασ)G ... ς Ln κεγχρ- cum B^{3}CD^{c}ELP etc

2. αυτην προσδεξ. cum ℵALP al pler vg Or$^{\text{int}681}$ Chr^{815} Euthal^{cod} Thdrt etc ... Ln Ti προσδ. αυτην cum BCDEFG 57. d^{scr} d e f g harl cop | αὐτῇ (it vg Or$^{\text{int}681}$ etc *ipsa*. Hoc accentu 37. g^{scr} al) ... ς (sed Gb'' αὐτὴ) αὕτη (ut L al) | προστατισ πολλων εγενηθη και εμου (A add τε) αυτου (ℵ εγ. κ. αυτου και εμου) cum ℵABCLP etc. Ita et. ς nisi quod εγεν. και αυτου εμου habet cum minusc plu arm etc ... DEFG d* g και εμου και αλλων (D$^{\text{b et c}}$ add πολλων) προστατισ (FG παραστατεισ) εγενετο

3. πρισκαν (B* πρεισκ.) cum ℵABCDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) πρισκιλλαν cum minusc mu (ut 4 ap Scri) syr^{utr} aeth Chr^{815} Ambrst, item cdd ap Thdrt^{157}

Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινεσ ὑπὲρ τῆσ ψυχῆσ μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷσ οὐκ ἐγὼ μόνοσ εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
1 Co 16, 19. 15 ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.
ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅσ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆσ Ἀσίασ εἰσ Χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτισ πολλὰ ἐκοπίασεν εἰσ ὑμᾶσ. 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺσ συγγενεῖσ μου καὶ συναιχμαλώτουσ μου, οἵτινέσ εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖσ ἀποστόλοισ, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. 10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺσ ὄντασ ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰσ κοπιώσασ ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτισ πολλὰ ἐκοπία-
Mc 15, 21 σεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ

---

5. ἐπαινετὸν (επαι- et. syrp mg gr, A επε-) hoc accentu (et. ς et Erasm) cdd utvid plu, non ἐπαίνετον (ut ςe Gb Sz Ln) | ασιασ cum ℵABCD*FG 6. 67** d e f g vg (exc harl*) cop arm aethutr Orint 683 Dam Ambrst ... ς (= Gb Sz, rursusque Gb′) αχαΐασ cum Dbet cLP al pler harl* vid syrutr Chr820. 821 Thdrt

6. μαριαμ cum ℵDEFGL al plu Chr822 Thdrt Dam etc ... Ln μαριαν cum ABCP al6 cop arm | εισ υμασ (Gb″) cum ℵ*ABC*P al plus10 syrutr cop arm aethutr. Item DEFgrG d e g vg εν υμιν, *in vobis* (f *in domino*) ... ς Ti εισ ημασ cum C2L al longe plu Chr823 al

7. οι (ita ℵc, ℵ* Dam om) και προ εμ. γεγον. cum ℵABCLP etc (nscr om και) ... DEFG τοισ προ εμου, d e f g vg *qui* (d*** f vg add *et*) *ante me fuerunt* | γεγοναν cum ℵAB ... ς γεγονασιν cum CLP al pler

8. αμπλιατον cum ℵAB* (omisso τον quod sequitur) FG 67** d e f g vg cop aeth Orint 683 Ambrst etc ... ς Ln Ti αμπλιαν cum B3CvidDELP al fere omn syrutr arm Chr824 Thdrt al | μου ... BFgr om

9. εν χριστω cum ℵABLP al pler am fu demid harl tol syrutr cop aeth Orint682 Chrmontf Thdrt Dam Ambrst etc ... Ln εν κυριω cum CDEFG 37. 57. 71. 114. d e f g arm Chrmosc 2 etal 1

11. ηρωδιωνα: ς et ςe 1624. 1633 per errorem ηροδιωνα | AB*D* συγγενην

12. τρυφαιναν (C* τυφ-) cum BCDEL etc ... ℵAFGP al aliq τρυφεναν ασπασασθ. περσιδα - εκοπιασεν εν κυριω: AFG f g om, ab εν κυριω ad εν κυριω transilientes, hinc Ln [ασπασ. περσ. - εν κυρ.]

τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 *ἀσπάσασθε Ἀσύνκριτον, Φλέ-*
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ ἀδελφούσ·
15 *ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν*
αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ πάντασ ἁγίουσ. 1 Co 16, 20 2 Co 13, 12
16 *ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ* 1 Th 5, 26 1 Pe 5, 14
ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
17 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺσ τὰσ διχοστα-*
σίασ καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖσ ἐμάθετε ποι-
οῦντασ, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 *οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ*
ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆσ Phil 3, 19
χρηστολογίασ καὶ εὐλογίασ ἐξαπατῶσιν τὰσ καρδίασ τῶν ἀκάκων.
19 *ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰσ πάντασ ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω,*
θέλω δὲ ὑμᾶσ σοφοὺσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ
κακόν. 20 *ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει τὸν σαταναν ὑπὸ*
τοὺσ πόδασ ὑμῶν ἐν τάχει.
Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

---

14. *ασυνκρ–* cum ℵDEFG ... ϛ Ln Ti *ασυγκρ-* ut ABCLP etc | *ερμην πατροβ. ερμαν* cum ℵABCD*FGP al^{5} d e f g am fu etc ... ϛ *ερμαν πατρ. ερμην* cum D^{c}EL al pler vg^{ed} demid syr^{sch} et^{p} etc

16. *αι εκκλ. πασαι* cum ℵABCLP al^{12} (item DEFG v. 21) vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{int688} Cyr^{act38} Thdrt Ambrst al ... ϛ (= Gb Sz) om *πασαι* cum minusc plu Chr^{825} al

17. *εκκλινετε* cum ℵ*BC 37. 67** Thdrt Dam ... ϛ Ln Ti *εκκλινατε* cum ℵ^{c}ADEFGLP al pler Chr^{831} al

18. *κυριω ημων χριστω* (et. Sz) cum ℵABCP al plus^{12} m^{61} syr^{p} arm aeth ro Thdrt, item d*** e vg Or$^{int\ 684\ bis\ 695}$ *Christo domino nostro*; Gb *κυριω χριστω ημων* cum DEFG 178. d* (*domino et christo nostro*) f (omisso *nostro*) g ... ϛ (= Gb Sz) *κυριω ημων ιησου χριστω* cum L al plu (sed mu om *ημων*) syr^{sch} cop arm^{cdd} aeth^{pp} Chr^{831} Dam | *και ευλογιασ* ... D*EFG 3. 17. 43. 49. 52. 57. 70. d* e f g Chr mosc1 om

19. *εφ υμιν ουν χαιρω* cum ℵ*ABCLP 5. 23. Or$^{int\ 684\ bis}$ (*in vobis ergo gaudeo*) Dam ... D*FG al^{2} arm *χαιρω ουν εφ υμιν*, ϛ *χαιρω ουν το* (Gb^{0}) *εφ υμιν* cum ℵ^{c}D^{b}et^{c}E al plu Chr^{832} Thdrt al, item *gaudeo igitur in vobis* d e f g vg etc | *σοφουσ* sine *μεν* cum BDEFGL 61. o^{scr} d e f g m^{61} vg cop arm aeth Clem^{109} Or^{int684} etc ... ϛ (Gb^{00}) add *μεν* cum ℵACP al pler syr^{p} Chr$^{833\ montf}$ al

20. *συντριψει* cum ℵBCDEF^{gr}G^{gr}P al pler Or^{2,509} etc ... A 67** f g m^{61} vg^{cle} am demid harl Or^{iob} ap Gall^{14,58} et$^{int\ 2,435.\ 3,278}$ Thdrt etc *συντριψαι* (*conterat*) | *η χαρ. του κυρ.* usque *μεθ υμων* cum ℵABCLP al

Act 13, 1 17, 5 20, 4 Act 20, 4 19, 22 1 Co 1, 14 2 Ti 4, 20

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Τιμόθεοσ ὁ συνεργόσ μου, καὶ Λούκιοσ
καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατροσ οἱ συγγενεῖσ μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶσ
ἐγὼ Τέρτιοσ ὁ γράψασ τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται
ὑμᾶσ Γάϊοσ ὁ ξένοσ μου καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ
Ἔραστοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πόλεωσ καὶ Κούαρτοσ ὁ ἀδελφόσ.

Iud 24 s Eph 3, 20 s

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶσ στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρό-

---

omn d*** (sed om *ημων*) vg rell Or[int686] Ambrst etc: DEFG d* (non item***) e f g Sedul om | *ιησου* absque *χριστ.* cum ℵB ... ς Ln Ti add *χριστου* cum ACLP al omn[vid] d*** vg syr[utr] cop arm aeth Or[int4,686] etc | *μεθ υμων* sine additam cum ℵABCLP (item DEFG) al pler d (et. d***) e f g vg etc ... ς[e] (= ς Gb Sz) add *αμην* cum 37[mg**] al pauc

21. *ασπαζεται* (Gb') cum ℵABCD*FGP al[10] d e f g vg cop etc ... ς *ασπαζονται* cum D[c]EL al plu syr[sch] Thdrt Dam Oec | *οι συγγεν.* (FG *συγγ-μου*: D*(improbant** et[c])EFG d* (improbat***) e f g add *και αι εκκλησιαι πασαι του χριστου*. Vide ad v. 16.

23. *και ολησ τησ εκκλησ.* cum ℵABCDEP al[6], item *et universae ecclesiae* d e (f g, sed vide FG) am fu (add *gentium*) tol Or[int687] ... ς *και τησ εκκλησ. ολησ* cum L al pler Chr[9,583] Thdrt Dam ... FG (f g vide ante) aeth *και ολαι αι εκκλησιαι*, vg[cle] demid cop *et universa ecclesia* (cop *eccles. univ.*)

24. Hunc versum omisimus cum ℵABC 5. 137. am fu harl* al[lachm] cop aeth[ro] Or[int687] ... ς Ti habent *η χαρισ του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην* cum DEFGL al pler d e f g vg[cle] demid tol harl** Chr[884] Euthal[cod] Thdrt Dam etc (sed plura variant). Praeterea DEFG d e f g om *η χαρισ* etc v. 20; et FGL 37. syr[p] go versu 24. epistulae finem faciunt. Item post versum 27. habent P etc.

25. 26. 27. *Τω δε δυναμενω* usque *αιωνων· αμην* (afferunt ex his plura etiam Clem[685. 567] Or[4,150. 257] et [1,369. 488] et [2,724]) hoc loco dedimus cum ℵBCDE 16. 80. 137. 176. cdd ap Or[int687] d e f vg (et. am fu demid harl tol etc) syr[sch] cop aeth[utr] Or[int687] Ambrst etc. Accedunt, qui et hoc loco et post 14, 23. habent, AP 5. 17. 109[lat] (sed post 14, 23 est**) (et. 37., sed hoc loco est 37**) arm[cdd] et[zoh] ..... contra tantummodo post 14, 23 habent (id quod Gb probavit) L al fere[200] (item lectionaria) syr[p] ar[p] cdd nonnull ap Or[int] Chr Cyr[act65] (ex singulorum ordine apparet) Thdrt etc ..... omittunt utrinque D*** (vid, nullum enim accentum praeter quattuor primas voces posuit) F[gr] (spatio vacuo post 16, 24 in Graecis relicto) G et g (spatio vacuo

νοισ αἰωνίοισ σεσιγημένου, 26 φανερωθέντοσ δὲ νῦν διά τε γραφῶν
προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ
εἰσ πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντοσ, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ 1 Ti 1, 17 11, 36 etc
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Ā.

I.

1 Παῦλοσ κλητὸσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ 2 Co 1, 1
θεοῦ καὶ Σωσθένησ ὁ ἀδελφὸσ 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ Act 18, 17

---

post 14, 23 in Graecis et Latinis relicto) cdd ap Hier (adeph 3,5). Item om Mcion teste Orint 4,687.

26. τε et. Clem685 Or1,488 et4,105. 226. 257 Cyract65 etc ... Gbo cum DE 34. Chr9,789, nec exprim d e f vg al Orint687 Hil830 Ambrst al

27. των αιωνων cum ℵADEP 80. d e f vg syrsch cop arm aethutr Orint687 et688 Dam Hil830 Ambrst (AP arm non item habent post 14, 23) ... ς Ti om cum BC al et, qui tantum post 14, 23 habent, L al pler syrp Chr789 Cyract65 Thdrt147

Subscriptio: ℵAB*CD* al *προσ ρωμαιουσ*. Item G g *προσ ρωμαιουσ ετελεσθη*, *ad romanos explicit*, am fu *explicit epistula ad romanos* ... B2bDb *πρ. ρωμαιουσ εγραφη απο κορινθου* ... 10. 109. 110. 111. 113. 120. 123. 135** 139. 143. 144. 153. 157. 178. al mu *προσ ρωμαιουσ εγραφη απο κορινθου δια φοιβησ τησ διακονου τησ εν κεγχρεαισ εκκλησιασ*, atque sic et. ς (= Gb Sz) edidit. Praeterea in codd. plur (et. L, non item Euthalcod) stichorum numerus notatur: *στιχοι* ϡκ' (i. e. 920), P ϡν'. Item notantur (cum Euthalio) *αναγνωσεισ ε', κεφαλαια ιθ', μαρτυριαι μη'* (alii *λθ'*, alii *μθ'*). B numerat capita 21, am fu al 51.

---

* *προσ κορινθ. ᾱ*: sic ℵAvid (titulus fere absciss.) BCD ... FG *προσ κορινθιουσ αρχεται α'* (sed G om *α'*) ... ς *η προσ τουσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, Gb Sz *προσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, ςe *παυλου του αποστολου η προσ κορινθ. επιστ. πρωτη*.

I. 1. *κλητοσ* cum ℵBFGLP al omnvid f g r vg syrutr cop arm aethutr Orint 2,301 etc ... ADE d e Cyract38 om, hinc Ln [*κλητ.*] | *χριστου ιησου* cum BDEFG 17. 37. 76. 115. 119. d e f g r am fu demid tol allachm Chr10,3 et4 Ambrst al ... ς *ιησου χριστου* cum ℵALP al pler vgcle syr utr cop arm aeth Orint 2,301 al

2. *τη ουση εν κορινθ.* hoc loco cum ℵADbLP al omnvid r vg syrutr cop arm aeth Orint 4,624 Chr10,4 Thdrt Dam etc ... Ln Ti post *ηγιασμενοισ*

ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ, σὺν
πᾶσιν τοῖσ ἐπικαλουμένοισ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
Ro 1, 7 etc στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
2 Co 8, 7 τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼσ τὸ
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶσ μὴ ὑστε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένουσ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
1 Th 5, 23 s κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃσ καὶ βεβαιώσει ὑμᾶσ ἕωσ τέλουσ
ἀνεγκλήτουσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 πι-
στὸσ ὁ θεόσ, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰσ κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου
Phil 2, 2 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντεσ καὶ μὴ ᾖ ἐν
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ
3, 4 τῶν Χλόησ, ὅτι ἔριδεσ ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστοσ
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ Χριστόσ; μὴ Παῦλοσ ἐσταυ-

εν χρ. ιησ. pon cum BD*et[c]EFG d e f g | *ιησου χριστου* et. Or[4,158] et int[3,75. 4,624] etc ... A om *χριστου* | *αυτων* sine *τε* cum ℵ*A*[vid]BD*FG 17. 46. 109. Euthal[cod] Dam, nec exprim it vg etc ... ς Ti *αυτ. τε* cum ℵ[c]A**D[c]ELP al pler syr[p] arm aeth Chr[10,3] et[4] Thdrt al

4. *τω θεω μου* cum ℵ[a]ACDEFGLP al omn[vid] it vg syr[utr] cop arm Or[cat 9] et[11] etc ... ℵ*B aeth om *μου* | *του θεου*: A* 39. 87. Chr[10,12] (non item[10]) Cyr[ioh 794] om

6. *του χριστου* et. Or[cat 12] et[int 482] ... B*FG al[10] f g arm *τ. θεου*

8. *εν τ. ημερα* cum ℵABCLP al omn[vid] r (*in diem*) syr[utr] cop arm aeth Or[cat 13] etc ... DEFG d e f g Ambrst Cassiod[29] *εν τ. παρουσια ιησου χριστου* et. Or[cat] etc ... B om $\overline{χυ}$

9. *δι ου* (*per quem* et. d e f g r vg etc) ... D[gr*]F[gr]G[gr] *υφ ου*

10. *του κυριου ημ. ιησ. χριστ.* cum ℵABCLP al omn[vid] r vg syr[utr] cop arm aeth etc ... D[gr]E e *χριστ. ιησ. του κυρ. ημων*, item FG d f g *ιησ. χρι. του* (F om) *κυρ. ημ.*

13. *μεμερισται* etc et. Dial[809] etc. Ln vero *μεμ. ο χριστοσ.* edidit. *υπερ υμων* cum ℵACD[b et c]EFGLP al omn[vid] Dial[809] Severian[cat 16] Chr

ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχα-
ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα Act 18, 8 Ro 16, 23
μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ
καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 16, 15
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι,
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, 23, 24 2 Co 2, 15
τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· Es 29, 14
ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθε-
τήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ
αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς
σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
τος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-

---

10,19 etc. Item *pro vobis* d e f g r vg etc ... Ln *περι υμ.* cum BD*. Item go *propter vos*

14. *ευχαριστω* sine additam cum ℵ*B 67** Chr^com 10,22 et Dam^com ... ς Ln^ed mai Ti add *τω θεω* cum ℵ^cACDEFGLP al pler d e f g r vg etc. Item A 17. al^8 vg^six fu demid harl** syr^sch et^p c.* cop arm Or^int 4,459 al add *τω θεω μου*, atque sic Ln^ed min

15. *εβαπτισθητε* cum ℵABC* al^10 e f vg cop syr^p mg arm Chr^20 Dam Ambrst (ex^cdd aliquot) al ... ς *εβαπτισα* cum C^cDEFGLP al pler d g r go syr^sch et^p txt Thdrt al Tert^pudic 14 al

17. *χριστος* cum ℵACDELP al omn^vid Or^cat 19 et^35 Severian^cat 19 Chr^21 etc ... BFG Thdrt *ο χριστ.*, hinc Ln [*ο*] *χρ.* | *αλλα* cum ℵA^vi BDE al^vi ... ς Ln *αλλ* cum CFGLP al certe pler etc

20. *συνζητ-* cum ℵABCDEFG ... ς *συζητ-* cum LP al certe pler | *του κοσμου* cum ℵ*ABC*D^gr*P 17. 28. 46. 74. a^scr Euthal^cod m^76 arm^ed Clem ^370 Or^3,175 etc ... ς (Gb^oo) add *τουτου* cum ℵ^cC^3D^cEFGL al pler syr^utr cop arm^edd Clem^647 Or^3,318 al. Item *huius mundi* d e f g r vg etc

22. *σημεια* cum ℵABCDEFGP 46. 52. 63. 80. d e f g r vg syr^utr ar^e cop go aeth^pp (male aeth^ro *doctrinam*) Clem^328. 370 etc ... ς (= Gb Sz) *σημειον* cum L al pler arm Euthal^cod al

23. *εθνεσιν* cum ℵABC*D*EFGLP 5. 10. 17. 23** 31. 37. 46. 71. etc ... ς (= Gb Sz) *ελλησι* cum C^3D^c al pler Clem^370. 804 Or^1,331 (fluct lect) al

ρίαν, 24 αὐτοῖσ δὲ τοῖσ κλητοῖσ, Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲσ τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ
πολλοὶ εὐγενεῖσ· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸσ
ἵνα καταισχύνῃ τοὺσ σοφούσ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο
ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεόσ, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
Eph 2, 9 καταργήσῃ, 29 ὅπωσ μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃσ ἐγε-
νήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ

---

25. σοφωτ. τ. ανθρ. εστιν (67** εσται) hoc ordine cum ℵABCLP al omn vid syr p Or 3,175 bis etc ... DEFG d e f g r vg syr sch arm Hil 812 et 923 Ambrst σοφ. εστ. τ. ανθρ. | ισχυροτερ. των ανθρωπων sine εστ. (ita et. Ln ed min) cum ℵ*B 17. 67** Or ps ap Gall 14,63 Eus ps 370 ... ς Ln ed mai Ti ισχ. τ. ανθρ. εστιν cum ℵ c ACLP al fere omn syr p aeth Or 3,176 etc. Item DEFG d e f g r vg etc ισχ. εστιν των ανθρ.

27. εξελεξατο ο θε. ινα καταισχ. - εξελεξ. ο θεοσ ινα etc cum ℵBCDELP al plu d e f r vg rell Or 1,495 Eus ps 404 et ecl 52 al mu Tert marc 5,5 etc ... transiluerunt ab εξελεξατο ο θεοσ priore ad εξελεξ. ο θε. alterum AFG gr G al plus 15 g. Hinc Ln [ινα καταισχ. τ. σοφουσ, και τα ασθ. τ. κοσμ. εξελ. ο θεοσ]. Similiter alii errarunt. | καταισχυνη (LP al aliq bis -υνει) τ. σοφ. cum ℵBCDELP al 9 d e r vg syr utr cop arm aeth Or 1,160. 479. 495. 632 et 3,505 et cat 32 et int 2,324. 489 etc ... ς τουσ σοφ. καταισχ. cum minusc plu

28. τα μη οντα cum ℵ*AC*D*FG 17. d e g aeth ro Or 3,233 Euthal cod Tert marc 5,5 Ambrst al ... ς (= Gb oo Sz) praem και cum ℵ c BC 3 D c ELP al pler f m 76 r vg syr utr cop arm aeth pp Or 1,160. 479. 495. 632 et 3,661 et cat 33 et int 4,530 Pamphil 4,22 etc

29. καυχησηται cum ℵABCDEL al pler etc ... ς e 1624 et 1638 (non item 1656 nec ς Gb Sz) καυχησεται cum FGP b scr o scr | ενωπ. του θεου cum ℵABC 3 DEFGLP al 100 d e f g r m 76 cop aeth utr arm zoh Or 1,120. et 632 etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) ενωπ. αυτου cum C* al mu vg syr utr arm usc Or 1,479 Dial 817 etc

30. σοφια (FG η σοφ.) ante ημιν (B ημων) posuimus (Gb″) cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 71. 93. d e f g am fu demid tol harl** Or 1,196. 608 al permu ... ς post ημιν pon cum L al pler vg cle harl* syr utr cop arm Or 2,625. 644 ac ter Eus prae 546 et ecl 198 al mu

ἀπολύτρωσισ, 31 *ἵνα καθὼσ γέγραπται· ὁ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ* Ier 9, 23 2 Co 10, 17
καυχάσθω.

II.

1 *Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸσ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν*
λόγου ἢ σοφίασ καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 *οὐ*
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. 3 *κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ*
πολλῷ ἐγενόμην πρὸσ ὑμᾶσ, 4 *καὶ ὁ λόγοσ μου καὶ τὸ κήρυγμά* 13
μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματοσ
καὶ δυνάμεωσ, 5 *ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων* 1 Th 1, 5
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

6 *Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-*
νοσ τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου τῶν καταργου-

II. 1. *μαρτυριον* cum ℵ^{c}BDEFGLP al pler d e f g vg sah syr^{p} aeth^{utr} arm Or$^{cat\,34}$ al mu ... ℵ*AC 5. 30. 71. 77. 80. 81. n^{scr} r syr^{sch} cop Antioch^{1102} etc *μυστηριον* (Gb'')

2. *εκρινα* absque *του* cum ℵABCD*et^{c}EFGP al plus^{10} Or$^{cat\,35}$ Chr^{50} semel Cyr$^{act\,38}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *του* cum D^{b}L al pler Did$^{tri\,8}$ Chr^{50} sem Thdrt al | *ειδεναι τι* cum ℵAD^{b}FGL al pler d e f g r vg syr^{utr} sah cop arm Or$^{cat\,35}$ Did$^{tri\,8}$ etc ... Gb Sz Ln Ti *τι ειδεναι* cum BCP 17. 37. 73. 74. 137. 177. 179. a^{scr} Bas$^{mor\,302}$ al

3. *καγω* cum ℵABCP al^{10} Or^{4,298} et$^{cat\,340}$ al ... ς Ti *και εγω* cum DEFGL al pler Chr^{50} Thdrt al | *και εν τρομω*: DEFG 49. 119. d e f g r vg Ambrst al om *εν*, hinc Gb^{0}

4. *πειθοισ* (AD*P *πιθοισ*) et *λογοισ* (ℵ* *-γοσ*, k^{scr} *λογου*) cum ℵ(et* et^{c})ABCDELP al longe plu r vg al Or$^{1,163.\ 377.\ 630}$ et^{3,308} et^{4,11} al plu, item *εν πειθοισ* omisso *λογοισ* F^{gr}G^{gr} etc ...... 1. 18* 48. 72. 106. 108. 132. al d e f g am sah syr^{sch} arm Or^{3,635} et^{4,98} Eus$^{praep\,7}$ al mu *πειθοι* (Gb'') et *λογων* (Or^{4,98} *των λογ.*, 1. 48. 72. 106. etc *λογοισ*. d e am sah vide post) vel etiam absque *λογων* (sic 18* f g Or^{1,377} Ath^{956} Ambrst Sedul. Latini enim sic: f g (vide supra FG) Ambrst *in persuasione* (Ambrst add *humanae*) *sapientiae*; d e *in persuasione sapientiae sermones* (corrige *sermonis*), am *in persuasione sapientiae verbi*. | *σοφιασ* cum ℵ*BDEFG 17. 46. 71. Euthal^{cod} d e f g r am fu* tol syr^{sch} sah arm aeth Or$^{1,163.\ 377}$ etc ... ς (= Gb Sz) *ανθρωπινησ σοφιασ* cum ℵ^{c}ACLP al pler vg^{cle} demid fu** cop syr^{p} Or$^{1,377.\ 630}$ Eus$^{praep\,7}$ Ath^{2,47} al

Eph 3, 5 Ro 16, 25 μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ πρὸ τῶν αἰώνων εἰσ δόξαν ἡμῶν,
8 ἣν οὐδεὶσ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ
Es 64, 4 ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆσ δόξησ ἐσταύρωσαν. 9 ἀλλὰ καθὼσ
γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸσ οὐκ εἶδεν καὶ οὖσ οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ
καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸσ τοῖσ ἀγαπῶσιν
αὐτόν. 10 ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸσ διὰ τοῦ πνεύματοσ. τὸ
γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 τίσ γὰρ
οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ-
Mt 11, 27 που τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶσ ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖσ δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ

---

7. *θεου σοφιαν* cum ℵABCDEFGP al[15] d e f g r vg arm Clem[650. 685. 694] Or[1,168. 456] et[2,538] etc ... ς (= Gb Sz) *σοφι. θεου* cum L al plu Thdrt

9. *ειδεν* cum ℵABDEFGL etc ... CP etc *ιδεν* | *α ητοιμ.* cum ℵDEFGLP al omn[vid] Polyc[mart 398] Clem[625. 630] Or[2,564. 809] et[3,361] Const[7,32,2] etc. Item *quae* d e f g r vg Or[int 1,154] et[2,800. 667] et[3,44] etc ... Ln Ti *οσα* cum ABC[vid] Clem[ro 80] (-*οσα ητοιμασεν τοισ υπομενουσιν αυτον*) al

10. *ημιν δε* cum ℵACDEFGLP al pler d e f g vg syr[utr] arm aeth Or[cat 43] Or[int 1,6] etc ... Ti *ημ. γαρ* cum B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. sah cop Clem[659] Bas[1,310. 311] etc | *απεκαλυψ. ο θεοσ* cum ℵABCDEFGP al[15] d e f g r vg syr[sch] cop arm aeth Clem[659] Ath[708] al mu ... ς (= Gb Sz) *ο θεοσ απεκαλ.* cum L al longe plu syr[p] sah Or[cat 43] al | *δια του πνευματοσ* sine *αυτου* cum ℵ*ABC 17[vid] cop Clem[659] Bas[3,8] et[33] Cyr[ioh 828] ... ς (Gb[00]) add *αυτου* cum ℵ[c]DEFGL al fere omn d e f g r vg syr[utr] sah arm aeth Or[cat 43] et[int 1,61] etc | *ερανυα* cum ℵAB*C ... ς Ln *ερευνα* cum B[3]DEFGLP rell

11. *ανθρωπων* et. Or[1,197. 524] et[3,571. 622] et[int 4,486. 642] etc ... A 17. Ath[552] Cyr[ioh 887] om | FG f g arm[cdd] Or[libere 2,644. 3,622] etc om *του ανθρωπου* | *εγνωκεν* (Gb'') cum ℵABCDEP al plus[10] Euthal[cod] Or[1,524] Ath[523] etc. Item FG 23. Cyr[hr 155] al *εγνω*. Accedunt d e f g vg Amb[spir 2,657] *cognovit* etc ... ς *οιδεν* cum L al longe plu Or[1,197] et[3,571] Ath[536. 552] Did[tri 117] al

12. *τ. κοσμου* cum ℵABCLP al omn[vid] fu harl* tol syr[utr] aeth Iust[rect fid 5] Or[1,197] etc ... DEFG f g cop arm Bas[1,310 cod 1] Cyr[esai 369] *τ. κοσμ. τουτου*, item *huius mundi* d e r vg etc | *ειδωμεν* et. Or[1,167. 4,7] et[216] etc, item *sciamus* d e f g r vg etc ... DEFGLP etc *ιδωμεν*

χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖσ ἀνθρωπι-
νησ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν διδακτοῖσ πνεύματοσ, πνευματικοῖσ 4
πνευματικὰ συνκρίνοντεσ. 14 ψυχικὸσ δὲ ἄνθρωποσ οὐ δέχεται τὰ
τοῦ πνεύματοσ τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται Io 14, 17
γνῶναι, ὅτι πνευματικῶσ ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸσ ἀνα-
κρίνει πάντα, αὐτὸσ δὲ ὑπ' οὐδενὸσ ἀνακρίνεται. 16 τίσ γὰρ Es 40, 13
ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃσ συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖσ δὲ νοῦν Χριστοῦ Ro 11, 34
ἔχομεν.

III.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡσ πνευματικοῖσ He 5, 12 1 Pe 2, 2
ἀλλ' ὡσ σαρκίνοισ, ὡσ νηπίοισ ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶσ ἐπότισα
οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι 1, 11 s 11, 18
γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλοσ καὶ ἔρισ, οὐχὶ σαρκικοί Ga 5, 20 2 Co 12, 20

13. *πνευματοσ* sine additam cum ℵABCD*FG 17. 67** 71. 80. 177. 178. 179. d e f g r m[10] vg al Basilid[hipp 240] Naass[hipp 112] Clem[870] Or[1,167. 197] et[2,527] etc ... ς (= Gb Sz) add *αγιου* cum D[c]ELP al pler (115. praem *αγ.*) fu** syr[p] aeth (ut solet) Eus[marc 14] al | *συνκρι-* cum ℵAD*FG ... ς Ln *συγκρι-* cum BCD[c]ELP al certe pler

15. Hunc versum om ℵ* (supplet ℵ[a]) harl* | *ανακρινει* sine *μεν* cum AC D*FG d e f g m[10] r vg syr[sch] cop arm ar[e] aeth[utr] Clem[346] al mu ... ς (Gb[0]) add *μεν* cum ℵ[a]BD[b et c]ELP al omn[vid] Euthal[cod] syr[p] Or[cat 48] Did[tri 66. 291] al | *παντα* cum ℵ[a]BD[b et c]EFGL al pler Ir[gr 39] Clem[346] Or[3,715. 781] etc ... Ln [*τα*] *παντα*, Ti *τα παντ.* cum ACD*P etc.

16. *χριστου* cum ℵACD[c]ELP al omn[vid] d e vg syr[utr] cop arm Ps-Iust[zen et ser 8] Or[1,167. 2,535. 3,697] etc ... Ln *κυριου* cum BD*FG f g r Thphyl[txt] Aug[iob 3,692] Ambrst

III. 1. *καγω* cum ℵABCDEFGP etc ... ς *και εγω* cum L al pler | c Clem[119] Or[3,663] Did[tri 286] *εδυνηθην* | *λαλησ. υμιν* cum ℵABCD*[et c]EFG al plu d e f g r Clem[119. 660] etc ... D[b]LP al fere[40] vg Clem[685] etc *υμ. λαλ.* | *σαρκινοισ* c. ℵABC*D* 17. 67** 71. Clem[685] et[119 cod] Or[3,479. 658. 663] Nyss[1,61] ... ς (= Gb) *σαρκικοισ* cum D[c]EFGLP al pler Clem[660] et[119 ed] etc

2. *ου βρωμα* sine copula cum ℵABCP al plus[15] Euthal[cod] r vg cop syr[p] Ir[gr] (ex Dam) et[lat 264] Clem[118. 660. 685] etc ... ς (= Gb Sz) *και ου βρ.* cum DEFGL al plu d e f g syr[sch] arm aeth etc | *εδυνασθε* cum ℵABCFGP etc ... ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* cum DEL al plu etc | *αλλ ουδε* cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *αλλ ουτε* cum L al plu Or[1,437] Oec | *ετι*: B om; hinc Ln [*ετι*]

3. *σαρκικοι* bis cum ℵABCD[c]ELP al omn[vid] etc ... D*FG *σαρκινοι* | *σαρκ. εστε* cum ℵABCLP al omn[vid] Euthal[cod] vg[cle] Clem[660] Or[1,437. 482] et

ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τισ· ἐγὼ
μέν εἰμι Παύλου, ἕτεροσ δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
7, 17 Ro 12, 8 *5 τί οὖν ἐστιν Ἀπολλώσ; τί δέ ἐστιν Παῦλοσ; διάκονοι δι' ὧν*
ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡσ ὁ κύριοσ ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα,
Ἀπολλῶσ ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸσ ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ
φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεόσ. 8 ὁ φυ-
τεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστοσ δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμ-
ψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ
γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 *Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡσ σοφὸσ*
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλοσ δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστοσ δὲ
Eph 2, 20 *βλεπέτω πῶσ ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶσ δύναται*

---

cat[87] Dial[810] etc ... Ti *εστε σαρκ.* cum DEFG d e f g r am fu harl demid tol Clem[685] Or[1,245] al | *ζηλ. και ερισ* sine additam cum ℵABCP 23. 46. 57. 71. 74. a[scr] Euthal[cod] r m[60] vg cop arm aeth etc ... ς (Gb[00]) add *και διχοστασιαι* cum DEFGL al pler d e f g syr[utr] Ir[gr] et lat[284] al

4. *ουκ* cum ℵ*ABC 17. Dam ... ς *ουχι* cum DEFGLP al pler Nyss[528] (Gall[6]) Chr[79] Thdrt al | *ανθρωποι* cum ℵ*ABCDEFG 17. 67** 71. d e f g r vg cop aeth[utr] Or[int 2,452] al ... ς *σαρκικοι* c. ℵ[c]LP al pler syr[utr] Nyss[528]

5. *τι* bis cum ℵ*AB 17. 46. 71. 121. d e f g r vg aeth[utr] Euthal[cod] Dam etc ... ς Ti *τισ* cum CD[gr]E[gr]F[gr]G[gr]LP al pler syr[utr] cop arm Chr[79] Thdrt Thphyl Oec | *απολλωσ* et *παυλοσ* hoc ordine (Gb'') cum ℵABC D*et[c]EFGP 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg etc ... ς *παυλ.* et *απολλ.* cum D[b]L al pler syr[utr] arm aeth etc | *τ. δε εστιν* cum ℵABCP etc ... ς om *εστιν* cum DEFGL al pler d e f g r vg cop arm Chr[79] al | *διακονοι* cum ℵABCD*EFG 67**71. 177. d e f g r vg cop arm etc ... ς (= Gb Sz) Ti *αλλ η διακ.* cum D[b] et[c] LP al pler syr[utr] Euthal[cod] Chr[79] al

6. *απολλωσ*: FG rursus *απολλω*, ut Latini *Apollo.* | *αλλα* cum ℵABD*FG ... CD[c]LP al certe pler *αλλ* ... E (ut locis similibus quibus D* *αλλα*, D[c] *αλλ*) *αλα* ... 17. f[scr] Or[1,180] Cyr[esa 863] *ο δε* pro *αλλα ο*

7. *ουτε* sec cum ℵ[c]ABDEFGLP etc (cop bis *ουδε*) ... ℵ*C *ουδε*

8. *λημψεται* cum ℵAB*D*E ... ς *ληψ.* cum B[3]CD[c]LP al omn[vid]

10. *εθηκα* cum ℵ*ABC* 17. 37* 39. Chr[81] edd (non[montf]) ... ς Ti *τεθεικα* cum ℵ[c]C[3]DELP al pler (sed LP al *τεθηκα*) Clem[660] al

11. *ιησουσ χριστοσ* cum ℵABLP al plus[50] syr[sch] sah cop arm aeth Or cat[87] al mu. Similiter ς (= Gb Sz) *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu

θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅσ ἐστιν Ἰησοῦσ Χριστόσ. 12 *εἰ δέ*
τισ ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθουσ τιμίουσ,
ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 *ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται·*
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου
τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 *εἴ τινοσ τὸ*
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 *εἴ τινοσ τὸ*
ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸσ δὲ σωθήσεται, οὕτωσ
δὲ ὡσ διὰ πυρόσ. Iud 23

16 *Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸσ θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ* 6, 19
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 *εἴ τισ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-* 2 Co 6, 16 Eph 2, 21
τον ὁ θεόσ· ὁ γὰρ ναὸσ τοῦ θεοῦ ἅγιόσ ἐστιν, οἵτινέσ ἐστε ὑμεῖσ.
18 *Μηδεὶσ ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τισ δοκεῖ σοφὸσ εἶναι ἐν ὑμῖν*
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸσ γενέσθω, ἵνα γένηται σοφόσ. 19 *ἡ*
γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα- Iob 5, 13
πται γάρ· ὁ δρασσόμενοσ τοὺσ σοφοὺσ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

Euthal^{cod} ... Ln Ti *χριστ. ιησουσ* cum C^{3}DE 52. 137. 224 8^{pe} d e f vg syr^{p} Or^{3,299} etc

12. *επι τ. θεμελιον* sine *τουτον* cum ℵ*ABC* fu* sah aeth Cyr$^{esa\ 852}$ Amb ep^{74} (p^{1062}) ... ς Ti add *τουτον* cum ℵ^{c}C^{3}DELP al omn^{vid} d e f vg etc | *χρυσιον* cum ℵB 73. Clem^{660} Or$^{cat\ 57}$ libere Bas$^{esa\ 487}$ cdd Epiph^{2,31} Dam ... ς Ln Ti *χρυσον* cum ADELP al pler Or^{3,281} al mu | *αργυριον* cum ℵBC 73. Clem Or^{cat} libere^{57} et^{58} Bas$^{esa\ 487}$ cdd Dam ... ς Ln Ti *αργυρον* cum ADELP al pler Or^{1,685} allud et^{3,281} libere al mu

13. *το πυρ αυτο* cum ABCP 17. 37. 39. 46. 67. 73. 80. 93. syr^{sch} Or^{2,498} et$^{cat\ 56}$ Eus$^{dem\ 480}$ Bas^{3,30} ex$^{cdd\ 2}$ al ... ς om *αυτο* cum ℵDEL al pler d e f vg syr^{p} sah cop arm aeth pp mu

14 *μενεῖ*: sic, i. e. *manserit* d e f g, item syr^{utr} sah cop arm ... ς (= Gb Sz) *μένει*, ut D^{c}EL | *εποικοδομησεν* cum ℵAB*DELP 17. n^{scr} Bas$^{esai\ 579}$ ... ς Ln *επωκοδομ.* cum B^{3}C al pler Or^{1,509} al mu | *λημψεται* cum ℵAB*CD*E ... ς *ληψετ.* cum B^{3}D^{c}LP al omn^{vid}

16 *οικει εν υμιν* cum ℵACDEFGL al pler d e f g m^{108} vg rell etc ... BP 17. 37. 46. Bas$^{euno\ 319}$ *εν υμιν οικει*

17. *φθειρει* cum ℵABC al pler d e f g m^{103} vg etc ... D^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}LP 47. am *φθειρει* (L *φθειρεῖ*) | *τουτον* cum ℵBCLP al pler Euthal^{cod} sah cop syr$^{p\ txt}$ aeth Or$^{65.\ 106}$ Eus$^{ps\ 316}$ al mu. Item d e f g m^{108} vg Ir$^{int\ 287}$ etc *disperdet* (Tert *vitiabit*, Ir^{int} *violabit*) *illum deus* ... Gb' Ln *αυτον* cum ADEFG 39. 106. syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm Or$^{cat\ eph\ 224}$

19. *τω θεω* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵABLP al pler Euthal^{cod} Or$^{1,331.\ 711}$ et^{3,175} al mu ... Ln$^{ed\ mai}$ Ti om *τω* cum CDEFG etc

Ps 93(94), 11 20 *καὶ πάλιν· κύριοσ γινώσκει τοὺσ διαλογισμοὺσ τῶν σοφῶν, ὅτι*
εἰσὶν μάταιοι. 21 *ὥστε μηδεὶσ καυχάσθω ἐν ἀνθρώποισ· πάντα*
γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 *εἴτε Παῦλοσ εἴτε Ἀπολλῶσ εἴτε Κηφᾶσ, εἴτε*
κόσμοσ εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατοσ, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα
ὑμῶν, 23 *ὑμεῖσ δὲ Χριστοῦ, Χριστὸσ δὲ θεοῦ.*

IV.

1 *Οὕτωσ ἡμᾶσ λογιζέσθω ἄνθρωποσ ὡσ ὑπηρέτασ Χριστοῦ*
1 Pe 4, 10 *καὶ οἰκονόμουσ μυστηρίων θεοῦ.* 2 *ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖσ*
οἰκονόμοισ ἵνα πιστόσ τισ εὑρεθῇ. 3 *ἐμοὶ δὲ εἰσ ἐλάχιστόν ἐστιν*
ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνησ ἡμέρασ· ἀλλ᾽ οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 *οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν*
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριόσ ἐστιν. 5 *ὥστε μὴ*
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕωσ ἂν ἔλθῃ ὁ κύριοσ, ὃσ καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότουσ καὶ φανερώσει τὰσ βουλὰσ τῶν καρδιῶν· καὶ
Ro 2, 29 *τότε ὁ ἔπαινοσ γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.*
6 *Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰσ ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-*
Ro 12, 3 *λῶν δι᾽ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα*
μὴ εἰσ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸσ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 *τίσ γάρ σε*

22. *υμων* (F^{gr} G^{gr} *δι υμ.*): B 43. 48. 52. *ημων*. Edidimus sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. Euthal^{cod} d e aeth Dial^{869} ... ς (Gb^{oo}) add *εστιν* cum D^{b} et^{c} EL al pler f g vg syr^{utr} cop arm Or$^{int\,4,561.\,594}$ Tert res carn^{59} etc

IV. 2. *ωδε* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 39. 67** 71. 12^{lect} Euthal^{cod} d e f g vg. Edidit autem invitis quidem testibus Ln sic: *θεοῦ*^{2} *ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν* ... ς *ὃ δὲ* cum D^{c}EL al pler Or$^{3,189.\,4,481}$ al | *ζητειται*: ita (*quaeritur*) et. d e f g vg cop syr^{utr} rell etc. Item *-ται* BL al plu Or$^{3,189.\,291}$ et ^{4,481} et^{cat71} rell ... ℵACD^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr}P al permu Euthal cod *ζητειτε* (FG *-τητε*): Gb'

5. *κρινετε* (sic et. Latini etc): ℵAP al scribunt *-ται* | *οσ και* et. Or$^{3,235.\,612}$ et^{cat75} etc al ... D*EFG d e f g Aug$^{ps\,100}$ et ^{109} al om *οσ*

6. *απολλων* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵ*AB* (et B^{3} *ἀπὸ πολλῶν*) ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *απολλω* cum ℵ$^{a\,vi}$ et^{c} CDEFGLP al omn^{vid} (et Euthal^{cod}) | *υπερ α* (Gb') cum ℵABCP 17. 31. 73 cop syr^{p} etc ... ς *υπερ ο* cum DEFGL al pler f g syr^{sch} arm go Chr^{115} al | *γεγραπται* sine additam cum ℵ*ABD*E*FG 46. d e f g vg Or^{cat77} etc ... ς (Gb^{o}) add *φρονειν* cum ℵ^{c}C^{vi} D^{c}E^{2}LP al pler syr^{utr} cop arm go etc

διακρίνει; τί δὲ ἔχεισ ὃ οὐκ ἔλαβεσ; εἰ δὲ καὶ ἔλαβεσ, τί καυχᾶσαι
ὡσ μὴ λαβών; 8 *ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶσ*
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖσ
ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 *δοκῶ γάρ, ὁ θεὸσ ἡμᾶσ τοὺσ ἀποστό-* Ro 8, 36
λουσ ἐσχάτουσ ἀπέδειξεν, ὡσ ἐπιθανατίουσ, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοισ καὶ ἀνθρώποισ. 10 *ἡμεῖσ μωροὶ διὰ*
Χριστόν, ὑμεῖσ δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖσ ἀσθενεῖσ, ὑμεῖσ δὲ
ἰσχυροί· ὑμεῖσ ἔνδοξοι, ἡμεῖσ δὲ ἄτιμοι. 11 *ἄχρι τῆσ ἄρτι ὥρασ* 2 Co 11, 27
καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
καὶ ἀστατοῦμεν 12 *καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖσ ἰδίαισ χερσίν·*
λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 *δυσφημού-*
μενοι παρακαλοῦμεν, ὡσ περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕωσ ἄρτι.

14 *Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶσ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡσ τέκνα μου* 1 The 2, 11
ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 *ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺσ ἔχητε ἐν*
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺσ πατέρασ· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶσ ἐγέννησα. 16 *παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, μιμηταί* 11, 1 Ga 4, 19
μου γίνεσθε. 17 *διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅσ ἐστίν* 16, 10
μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃσ ὑμᾶσ ἀναμνήσει τὰσ
ὁδούσ μου τὰσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼσ πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
κλησίᾳ διδάσκω. 18 *ὡσ μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸσ ὑμᾶσ ἐφυσιώ-*

---

8. Ln[ed min] *ηδ. κεκ. εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβ.;* | *συνβασι-* cum ℵAB*C D*FGP ... ς Ln *συμβασι-* cum B[3]D[c]EL al certe pler
9. *δοκω γαρ* sine *οτι* cum ℵ*ABCD*FG 46. 116. d e f g am fu* etc ... ς (Gb[oo]) add *οτι* cum ℵ[c]D[c]ELP al pler vg[cle] fu** harl etc
11. *γυμνιτευομεν* (B*D* *-νει-*) cum ℵA[cor]B*et[c]CDEFGP 37. al[3scr] etc ... ς *γυμνητευομεν* cum L al longe plu Euthal[cod]
13. *δυσφημουμενοι* (Gb'') cum ℵ*ACP 17. 46. Euthal[cod] Clem[587] Or[1,627] al ... ς Ln *βλασφημ.* cum ℵ[c]BDEFGL al pler it vg Or[1,257. 2,501] al
14. *νουθετων* (Gb') cum ℵACP 3. 6. 10. 17. 31. 33. 16[lect] Thphyl[txt] ... ς Ln Ti *νουθετω* cum BDEFGL al pler d e f g vg Chr[130] etc
17. *δια τουτ. αυτο* cum ℵ*AP 17. 46. 80. 116. syr[p] Euthal[cod] ... ς Ln Ti om *αυτο* cum ℵ[c]BCDEFGL al pler etc | *μου τεκνον* cum ℵABCP 17. 37. 46. 116. Euthal[cod] arm Chr[137] Dam ... ς *τεκν. μου* cum DEFGL al pler d e f g vg Or[cat 87] Thdrt al | *εν χριστ. ιησου* cum ℵCD[b] al mu vg[cle] fu harl omn[lachm] cop syr[p] arm etc ... D*FG d f g *εν κυριω ιησου* ... ς Ti *εν χριστω* sine *ιησ.* cum ABD[c]ELP al longe plu am demid tol etc

16, 7 Ia 4, 15 *θησάν τινεσ· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέωσ πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ*
θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν
δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνά-
μει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύ-
ματί τε πραΰτητοσ;

V.

1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτισ οὐδὲ
Lv 18, 7 s *ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸσ ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖσ*
πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέ-
Col 2, 5 *σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξασ; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ*
σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡσ παρὼν τὸν οὕτωσ
τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ συν-
αχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματοσ σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυ-

---

19. *των πεφυσιωμενων* et. Clem[347. 897] etc ... L 3. 37. 46* 49. 57. 109. 116. h[scr] al aliq Or[4,11] *τον πεφυσιωμενον*

21. *πραυτητοσ* cum ABC[vi] 17. 12[lect] Dam ... ς *πραοτητοσ* cum ℵDEFGP al pler Euthal[cod] Clem[134] Or[2,542] al

V. 1. *εν τ. εθνεσιν* sine additam cum ℵ*ABCDEFG 6. 17. 46. 67** 177. 178. 179. Euthal[cod] d e f g vg cop arm aeth[utr] etc ... ς (= Gb Sz) add *ονομαζεται* cum ℵ[c]LP al pler syr[utr] Bas[2,670] Chr al

2. *αρθη* cum ℵABCDEFGP al[15] Euthal[cod] Mane apud Epiph[706] Or[cat 91] ... ς (= Gb Sz) *εξαρθη* cum L al longe plu etc | *πραξασ* (Gb') cum ℵAC 17. 31. 37. 39. 46. 71. 80. 116. Euthal[cod] Mane ap Epiph[706] Bas[2,221] ... ς Ln *ποιησασ* cum BDEFGLP al pler Or[cat 91] Bas[regg 372. 518 et 2,668] Chr[146] al

3. *απων* sine *ωσ* cum ℵABCD*P 17. 37. 39. 67. 80. 116. Euthal[cod] vg syr[sch] cop aeth Mane ap Epiph[706] Or[int 3,882] etc ... ς (Gb[00]) Ti praem *ωσ* cum D[b et c]EFGL al pler d e f g syr[p] (arm *quamquam*) Dial[824] Bas regg[470] al

4. *ονοματ. του κυριου* sine *ημων* cum ℵA demid syr[p txt] Lcif[186. 215] Pacian[ep 3] ... ς Ln Ti add *ημων* cum BDEFGLP al omn[vid] d e f g vg syr[sch et p] c.* rell Dial[824] al | *ιησου* pri cum ABD* Euthal[cod] d syr[p txt] aeth[ro] Lcif[186. 215] ... ς add *χριστου* cum ℵD[c]EFGLP al omn vid e f g vg syr[sch et p] c.* etc | *ημων* cum ℵABDEFGL al omn[vid] d e f g vg[cle] demid syr[sch et p] c.* Or[int 3,989] Dial[824] etc ... P am fu tol harl syr[p txt] Or[1,269 et 3,257. 789. 790 et int 3,882] al om: hinc Ln [*ημων*] | *ιησου* sec cum ℵABD*P 46. Euthal[cod] d vg etc ... ς add *χριστου* cum D[c]EFGL al pler e f g syr[sch et p] c.* cop arm aeth[pp] go etc

ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰσ
ὄλεθρον τῆσ σαρκόσ, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου 1, 8
Ἰησοῦ. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη Ga 5, 9
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα
ἦτε νέον φύραμα, καθώσ ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν
ἐτύθη Χριστόσ. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν
ζύμῃ κακίασ καὶ πονηρίασ, ἀλλ' ἐν ἀζύμοισ εἰλικρινίασ καὶ ἀληθείασ.
9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοισ,
10 οὐ πάντωσ τοῖσ πόρνοισ τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖσ πλεονέκταισ
καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραισ, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου

---

5. *του κυριου ιησου* cum ℵL al plu Euthal[cod] am tol floriac go syr[p txt] (et aeth *domini nostri Iesu*) Or[int 3,400] etc. Item DE d e demid Ambrst *τ. κυρ. ιῦ χριστου* ... AFGP al[15] fere vg[cle] fu harl syr[sch] et[p] c.* cop arm Or[3,257] al mu *του κυρ. ημων ιησου χριστου*. Atque hinc Ln *του κυριου [ημων ιησου χριστου]* ... Ti nil nisi *του κυριου* cum B Or[2,117. 3,304. 725] al permu

6. *ου καλον* etc: Lcif[216] Ambrst om *ου*. Quam in rem cf Aug[ep parme 3,5 (9,58)] | *ζυμοι* et. Or[3,303] et[cat 97. 98] Chr[150] et [2,333] et[saep] al mu, item *fermentat* m[94] f (ita Graecis superscriptum est) g ... Gb' *δολοι* cum D* Bas[eth 446 ed] al. Item *corrumpit* d e f vg Ir[265] (sive Senior. ap Ir) Or[int 2,241. 413] Lcif[216] al

7. *εκκαθαρατε* sine copula cum ℵ*ABDEFG al[30] d e f g m[94] vg (et. am fu etc) syr[sch] cop go Clem[560] etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum ℵ[c]CLP al plu Euthal[cod] syr[p] aeth Or[cat 95] al | *το πασχ. ημων* sine additam cum ℵ*ABC*DEFG 17. 46. Mcion[epiph 320] et[356] Ptol[flor 3] (ap Epiph[220]) Clem[686] etc ... ς (Gb[00]) add *υπερ ημων* cum ℵ[c]C[3]LP (*υπ. υμων*) al pler syr[utr] go Or[1,759 edd] et[2,128] et[4,174 delar] et[175 delar] Meth[325] Petr alex[112] (Gall[4]) Chr[150. 152] etc | *ετυθη* cum ℵABDEFGLP etc (et. syr p mg graec) ... ς[e] (= ς Gb Sz) *εθυθη* cum minusc ut vdtr pauc

8. *εορταζωμεν* cum ℵBCFGL al plu d e f g m[94] vg etc ... AD[gr]E[gr]P al fere[20] go Or[4,175] *εορταζομεν* | *ειλικρινιασ*: *-νιασ* cum ℵACD*et[c]EFGLP al ... ς Ln Ti *-νειασ* cum BD[b] al plu

10. *ου παντωσ* sine copula cum ℵ[c]ABCD*EFG 17. 46. 93. Euthal[cod] d e f g vg etc ... ς (Gb[00]) praem *και* cum ℵ[c]D[c]LP al pler syr[p] (et[sch] *non autem dico*) arm aeth Or[cat 97] etc | *και αρπαξιν* (Gb') cum ℵABCD*FGP al[5] d f g aeth ... ς *η αρπαξιν* cum ℵ[c]D[b]et[c]EL al pler e vg syr[utr] cop arm go Or[cat 97] et[int 2,195] Bas[eth 458] etc | *ωφειλετε* (Gb') cum ℵAB*CDEFGL al fere[10] Dam. Item *alioquin debueratis* it vg etc ... ς *οφειλετε* cum B[3]P al pler Euthal[cod] Bas[eth 438] al

ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τισ ἀδελφὸσ ὀνομαζόμενοσ ᾖ πόρνοσ ἢ πλεονέκτησ ἢ εἰδωλολάτρησ ἢ λοίδοροσ ἢ μέθυσοσ ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί
Dt 17, 7 γάρ μοι τοὺσ ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺσ ἔσω ὑμεῖσ κρίνετε; 13 τοὺσ
δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

1 Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺσ ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ καθίζετε; 5 πρὸσ ἐντρο-
15, 34 πὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σοφόσ, ὃσ δυνήσεται

---

11. νυνι cum ℵ*CD*et^b al plu Or^cat 98 Chr^157 al ... Ln νυν cum ℵ^cABDcE FGLP al plus^20 Euthal^cod Bas^eth 458 al | ᾖ πόρνοσ et. d e vg Ir^int etc ... ς (non ς^e Gb Sz) ἢ c. B^3D^gr E^gr al mu f g arm Aug^fid et op 6,166 etc

12. γαρ μοι sine και cum ℵABCFGP 17. 31. 39. 46. 67. 73. Euthal^cod d e f g vg cop syr^sch aeth Or^cat 98 etc ... ς (sed Gb^oo) Ti add και cum D^gr E^gr L al pler syr^p arm go Chr^158 sem et^1,71. 2,906 etc

13. κρινεῖ: ita B^3P al plu, *iudicabit* f g vg arm pp^lat (ut Aug Ambrst) ... ς (= Gb Sz) κρίνει: ita L al mu, *iudicat* d e | Ln sic: κρίνετε. ^13 τοὺσ δὲ ἔξ. ὁ θε. κρινεῖ; | εξαρ. sine και cum ℵABCD*FGP al fere^15 etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum D^3EL al plu syr^utr etc | εξαρατε (Gb'') cum ℵABCD*FGP al fere^15 Euthal^cod d e f g vg Bas^eth 446. 467 ... ς εξαρειτε cum D^3EL al plu Or^cat 98 Eus^ps 651 etc

VI. 1. υμων cum ℵBCDEFGL al pler Clem^883 etc ... AP al^10 Chr^1,741 Thdrt εξ υμων

2. η ουκ cum ℵABCD*FGP al plus^10 Euthal^cod d e f g vg syr^sch et^p c.* (i. e. η c.*) arm (cop *an*) Clem^883 etc ... ς (= Gb Sz) om η cum D^3EL al plu syr^p txt Thdor^mop cat 101 Thdrt

5. λεγω cum ℵDEFGLP al omn^vid Or^cat 105 Chr^168 Thdrt Dam etc ... Ln λαλω cum B | ενι cum ℵBCLP al plus^70 Or^cat 105 sq etc ... ς (= Gb Sz) εστιν cum DEFG 37. 116. 119. al mu Ath (ap Gall^5,181) | ουδεισ σοφοσ cum ℵBC 17. 39. 46. 57. 73. syr^sch cop Or^cat 105 Dam, item 137. Euthal^cod σοφ. ουδεισ ... FGP al^4 f g ουδε εισ σοφ. ... ς σοφ. ουδε

διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸσ μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 ἤδη μὲν ὅλωσ
ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ
ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούσ. 9 ἢ οὐκ Ga 5, 21
οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα- Ro 1, 29 ss Ga 5, 19 ss
νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ
οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,
οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγεσ βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ
ταῦτά τινεσ ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

εισ cum D[3]L al longe plu syr[p] vg Chr[162] al ... Gb′ σοφοσ sine additam cum D*E d e aeth Or[cat 106] Ath ap Gall[5,181]

7. ηδη μεν absque ουν cum ℵ*D* 3. 17. 74. 108. 116. a[scr] d e f vg cop arm syr[p txt] Or[int 2,301] Cyp[318] Aug[doctr 4] Ambrst al ... ς Ln Ti add ουν cum ℵ[c]ABCD[3]et[3]KLP al pler syr[sch] syr[p] c.* aeth Or[cat 106] Bas[eth 270] al υμιν cum ℵABCDKLP al longe plu d e syr[utr] cop ... ς (= Gb Sz) εν υμιν cum minusc mu f vg Or[int 2,301] Cyp[318] al

8. τουτο cum ℵABCDEP 17. 31. 46. 67* 73. 80. 109. d e f vg cop Or[cat 106] Euthal[cod] etc ... ς ταυτα c. L al longe plu syr[p] arm Bas[eth 270] al

9. θεου βασιλ. hoc ordine cum ℵABCDEP 17. 37. 46. 178. 179. Or[cat 106] Euthal[cod] ... ς (Gb Sz, sed rursus Gb′) βασιλ. θεου cum L al pler d e f vg Polyc[5] (Dress[383]) Clem[885] al mu

10. ου μεθυσοι cum ℵACP (sed ponit post ου λοιδορ.) 17. 46. al[6] m[94] · Clem[562] Ps-Ath[19] (ut P) Iulian[cyr 245] Chr[163] Thdrt Dam[parall 883] ... ς Ln ουτε μεθ. cum BDEL al longe plu d e f vg syr[utr] cop arm (at istae verss omnes etiam ουτε λοιδ. ουτε αρπ. exprim) Clem[801] al mu | κληρονομησουσιν sine ου cum ℵABCDE al fere[20] Polyc[5] (Dress[383]) Ign[intpol] ex[edd 2] al plu ... ς (sed Gb⁰) Ti praem ου cum LP al plu Ign[intpol] ex[edd 2] Clem[301. 562] al mu

11. αλλα απελ. c. ℵABD[c]ELP etc ... CD*L etc αλλ απελ. | αλλα ηγιασθ. cum ℵABDEP etc ... CL etc αλλ ηγ. | αλλα εδικ. cum ℵABDEP etc ... CL etc αλλ εδικ. | του κυριου sine ημων cum ℵADEL al plu d e syr[p txt] Did[415] Cyr[act 65] Dam Ir[int 265] et semel[306] Tert[pud 16] al ... BC[vid]P 17. 37. 47. 73. 80. f m[94] vg syr[sch] et[p] c.* cop arm aeth Ath[523. 536. 543] et[lat 775. 779] Euthal[cod] al permu του κυριου ημων, hinc Ln τ. κ. [ημ.] | ιησου χριστου cum ℵBC[vid]D*EP al[8] d e f m[94] vg syr[sch] et[p] (sed χρ. c.*) cop arm aeth Ath[523. 536. 543] et[lat 775] al plu ... ς Ti ιησου sine χρ. cum AD[c]L al pler syr[p txt] Dam Thphyl Oec

10, 23 12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι*
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. 13 *τὰ βρώ-*
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ
Ro 8, 11 2 Co 4, 14 *τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι·* 14 *ὁ δὲ θεὸσ καὶ τὸν*
κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶσ ἐξεγερεῖ διὰ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ.
12, 17 15 *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ*
Gn 2, 24 *οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνησ μέλη; μὴ γένοιτο.* 16 *ἢ*
Mt 19, 5 Ga 5, 31 *οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενοσ τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται*
γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 17 *ὁ δὲ κολλώμενοσ τῷ*
κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 18 *φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρ-*
τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωποσ ἐκτὸσ τοῦ σώματόσ ἐστιν· ὁ δὲ
3, 16 2 Co 6, 16 *πορνεύων εἰσ τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.* 19 *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ*
σῶμα ὑμῶν ναὸσ τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματόσ ἐστιν, οὗ ἔχετε
7, 23 *ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;* 20 *ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆσ·*
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

---

14. *ημασ* cum ℵABCDEKLP etc d e f vg syr^{utr} cop aeth Polyc^{373} etc ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) *υμασ* ex errore ut^{vid} | *εξεγερει* cum ℵCD^{3}EKL al pler (47. *συνεξεγερει*) f vg^{cle} (vide post) syr^{utr} cop arm aeth Meth$^{epiph 579}$ al plu ... Ln *εξεγειρει* cum AD*PQ 37. 93. (P 37. 93. *-γειρεῖ*), item *suscitat* d e ... B 67** *εξηγειρεν*, item (sed *v* et *b* persaepe confunduntur) am fu harl *suscitavit*

15. *υμων* cum ℵ^{c}BCDEFGKLP al omn ^{vid} it vg etc ... ℵ*A *ημων* | *αρασ* et. Or^{1,520} et$^{cat 119}$ et$^{int 2,683}$ Dial^{804} Meth$^{epiph 579}$ etc ... P 47** 57. 67* 73. 74. al^{30} *αρα*, item FG (f) g *η αρα*

16. *η ουκ* cum ℵABCFGP al sat mu d e f g vg syr^{sch} cop Clem^{561} Meth$^{epiph 579}$ etc ... Ti *ουκ* sine *η* cum D^{gr}E^{gr}KL al fere^{50} syr^{p} Mcion$^{epiph 320}$ et^{355} Dial^{864} etc | *φησιν* cum ℵBCDEFGKLP al omn^{vid} it vg etc ... A Mcion$^{epiph 355}$ Tert$^{pud 16}$ Cyp^{328} Amb^{passim} om, hinc Ln [*φησιν*]

19. *το σωμα* cum ℵA*LCDEFGKP al sat mu d e f g syr^{sch} basm Chr^{179} Thdrt (ad h. l.) Or$^{int 4,584}$ al ... Gb' Ti *τα σωματα* cum A^{2}L 17. 28. 37. 46. 67. al plus^{40} cop syr^{p} arm Or^{1,756} et^{2,576} et$^{cat 65. 119}$ al plu

20. *δοξασατ. δη* cum ℵ^{a}ABCDEFGKL(*δεῖ*)P al omn^{vid} syr^{sch} et^{p} c.* basm (hi interpp reddunt *igitur*) Did^{229} et^{293} Bas^{1,115} Dial$^{tri 1,7}$ Cyr$^{act 39}$ etc ...... ℵ* cop Or$^{cat 120}$ Did$^{manich 6,311}$ Thdrt om *δη*, nec exprim d e Ir$^{int 309}$ al ... f g m$^{57. 108}$ vg Tert$^{pud 16}$ Cyp$^{207. 328}$ Lcif^{316} Ambrst al mu *glorificate* (*clarificate* Cyp^{207} Ambrst) *et portate* (*tollite*) *deum* (*domin.*) *in corpore vestro.* | *εν τω σωματι υμων* sine additam

VII.

1 *Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸσ μὴ ἅπτε-
σθαι· 2 διὰ δὲ τὰσ πορνείασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίωσ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε
ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ* Ex 19, 15
προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶσ ὁ σα-

---

cum ℵABC*D*EFG 17. 46. 67** 71. 109. d e f g m[57. 103] vg cop basm arm[cod] aeth[utr] etc ... ς (= Gb Sz) add *και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου* cum C³D²et³KLP 37. al pler syr[utr] arm[usc] Chr[180] Thdrt

VII. 1. *εγραψατε* sine *μοι* cum ℵBC 17. 39. 46. 109. am fu* Euthal[cod] Dam[parall 641] Tert[pud 16] et[monog 11] ... ς Ln add *μοι* cum ADEFGKLP al pler d e f g vg[cle] syr[utr] cop basm arm aeth Or[cat 120] etc

2. *και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετω* (Or[cat 121] Chr[185] om *εχ.*) et. Or[3, 646] et[cat 121. 179] et[int 2, 287] Meth[690] Chr[3, 242. 243] Cyp[316] etc ... FG 48* 114. 177. f g Tert[pud 16] om. Cf etiam Clem[554] qui *καλον ανθρωπω* usque *γυναικα εχετω* affert sine reliquis.

3. *τ. οφειλην* cum ℵABCDEFGPQ 6. 17. 46. 67** 71. 177. d e f g vg cop basm arm aeth[utr] Clem[555. 561] Or[1, 253] et[3, 647] et[cat 122] etc ... ς (= Gb Sz) *τ. οφειλομενην ευνοιαν* cum KL al pler syr[utr] Chr[1, 352. 358] et[3, 239. 242. 243] etc | *δε και* et. it vg syr[p] Clem[561] Or[3, 647] et[cat 122] Meth[690] Thdrt Dam etc ... A 55. syr[sch] cop basm arm Or[1, 253] Chr[186] Cyp[316] al om *δε*, hinc Ln [*δε*] *και*

4. *αλλα ο* cum ℵABC al ... ς *αλλ ο* cum DEGK[sil]LP al certe longe plu | *αλλα η* cum ℵABCD* al ... ς *αλλ η* cum D[c] (E *αλα' ή*) FGK[sil]LP etc

5. *σχολασητε* cum ℵABCDEFGP al[10] Or[1, 198. 3, 615] etc ... ς (= Gb Sz) *σχολαζητε* cum KL al pler Meth[690] Chr[187. 188] etc | *τη προσευχη* cum ℵ*ABCDEFGP al plus[10] d e f g vg cop basm arm aeth Or[1, 198] et[saep] Meth[690] Dion[alex can 3] al Cyp[316] Ambrst etc ...... ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* cum KL al pler syr[utr] go Thdrt al | *ητε* (et. Gb Sz) cum ℵABCDEFG 17. 46. 71. 73. 93. 137. 177. etc ... ς[e] *συνερχεσθε* cum minusc Meth[690] Chr[188] Thdrt[haer fab 5, 25] al; ς *συνερχησθε* cum KLP al plu cop basm Thdrt ad h. l. etc

τανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 *τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην,*
οὐ κατ᾿ ἐπιταγήν. 7 *θέλω δὲ πάντασ ἀνθρώπουσ εἶναι ὡσ καὶ*
ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστοσ ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτωσ,
ὁ δὲ οὕτωσ.

8 *Λέγω δὲ τοῖσ ἀγάμοισ καὶ ταῖσ χήραισ, καλὸν αὐτοῖσ ἐὰν*
μείνωσιν ὡσ κἀγώ· 9 *εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·*
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 *τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν*
Mt 5, 32 *παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ*
χωρισθῆναι, 11 *ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ*
καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 *τοῖσ δὲ λοιποῖσ*
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾿ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 *καὶ γυνή,*
εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτοσ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾿ αὐτῆσ,

---

6. *συνγνωμην* (F *-μον*) cum B*CFG ... AD* al *συγνωμην*, 2. *γνωμην* ... ς Ln *συγγνωμ.* cum ℵB^{3}D^{3}EKLP al pler

7. *δε* (Gb″) cum ℵ*ACD*FG 17. 23. 39. 46. 115. d^{scr} d e f g am fu demid cop go Or^{3,639} et$^{cat\,125}$ al mu ... ς *γαρ* cum ℵ^{c}BD$^{b et c}$KLP al pler vg^{cle} syr^{utr} arm aeth Chr^{188} Thdrt al | *αλλα* cum BCD* 17. etc ... ς Ln *αλλ* cum ℵAD^{c}(E *ἀλα᾿ ἕκ.*)FGK^{sil}LP al pler^{vid} | *εχει χαρισμ.* cum ℵABDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *χαρ. εχει* cum KL al pler vg^{cle} harl go syr^{p} arm Ephr^{329} Chr^{188} al | *ο μεν* et *ο δε* cum ℵ*AB CDEFGP 17. 47. 61. 67** Clem^{625} al ... ς *οσ μεν* et *οσ δε* cum ℵ^{c}KL etc

8. *αυτοισ* sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. 73. 115. 119. 123. 137. syr^{sch} cop arm Or$^{cat\,127.\,146}$ Meth^{691} al ... ς (= Gb^{oo} Sz) add *εστιν* cum D$^{b et c}$EKL syr^{p} basm go (item d e f g vg *est illis*) Thdrt al | *μεινωσιν*: c d e f g vg Meth^{691} Amb Ambrst Aug etc praem *ουτωσ*, hinc Ln praem [*ουτωσ*]. Item 37. 73. Epiph^{492} add *ουτωσ*

9. *κρειττον* cum ℵBDE etc Clem^{555} Or$^{cat\,127}$ Chr^{188} ... ς Ti *κρεισσον* cum ACFGK^{sil}LP al plu Or$^{cat\,110}$ al | *γαμειν* (Gb′) cum ℵ*AC* 17 23. 46. 49. 57. Clem^{555} Or$^{cat\,110}$ Euthal^{cod} al ... ς Ln Ti *γαμησαι* cum ℵ^{c}BC^{2}DEFGKLP al pler Clem^{509} Or$^{cat\,126.\,127}$ al

10. *αλλα* cum ℵABC^{vid}D* etc ... ς *αλλ* cum D^{3} (E *ἀλα᾿ ο*) FGKLP etc *χωρισθηναι* cum ℵBCKLP al omn^{vid} Clem^{561} Epiph^{2,72} al ... Ln *χωριζεσθαι* cum ADEFG Or$^{cat\,128}$ al

12. *λεγω εγω* c. ℵABCP 17. 37. 46. 73. syr^{sch} cop al Clem^{561} Or$^{cat\,128}$ Euthal^{cod} ... ς *ἐγω λεγω* cum DEFGKL al pler it vg go syr^{p} etc | *κ. αυτη*: ut it vg etc ... ς *κ. αὐτή*

13. *ει τισ* cum ℵD*FGP 42. 116. 238. al$^{3\,scr}$ d e f g vg Chr^{238} (et mosc 1) et^{4,287} Thdrt^{4,469} ... ς Ln Ti *ητισ* cum ABCD$^{gr\,c}$KL al plu syr^{utr} cop basm Chr^{3,212} al | *ουτοσ* (Gb″) cum ℵABCD*FGPQ 37. 46

μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ
γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα
τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπι-
στος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ
ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ
οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς
κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλη- 3, 5 Ro 12, 3
σίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ
ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ Ga 5, 6 6, 15
περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις
ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 24
21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύ-

120. d e f g vg (et pp[lat]) go cop Cyr[ador 242] ... ς *αυτοσ* cum D[c]EKL al pler syr[utr] arm Euthal[cod] Chr[189] al | *τον ανδρα* (Gb″) cum ℵABC DEFGQ 17. 37. 46. it vg syr[sch] cop arm go aeth[utr] Euthal[cod] etc ... ς *αυτον* cum KLP al pler basm syr[p] Chr[189] Thdrt Dam Tert[uxor 2, 2]

14. *εν τη γυναικι* cum ℵABCKLPQ etc: DEFG it vg al add *τη πιστη* | *αδελφω* (Gb′) cum ℵ*ABCD*EFGP 17. 19* 46. d e f g cop basm Aug serm dom[1, 45] et [78] ... ς *ανδρι* cum ℵ[c]D[c]KL al pler vg syr[utr] arm aeth go Euthal[cod] Chr[189] Thdrt Dam al Ir[int 257] Tert[uxor 2,2]. Praeterea vg syr[sch] ar[e] Ir[int] Tert[uxor] Ambrst al add *τω πιστω* | *νυν δε* cum ℵABC D[c]KLP etc ... D*et[b]EFG Chr[190] *νυνι*

15. *η η αδελφη* cum ℵ[c]ABCDEKL al pler Or[cat 137] al ... ℵ*FGP 3. 37. k[scr*] Chr[mosc 1] om *η* | *υμασ* cum ℵ*ACK 39. 46. 73. cop Euthal[cod] Dam Thphyl Pelag al ... ς Ln *ημασ* cum ℵ[c]BDEFGL al pler it vg syr [utr] basm arm aeth go Chr[191] Thdrt al

17. *μεμερικεν* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *εμερισεν* cum ℵ[c]ACDEFGKL al omn[vid] Chr[191] al | *ο κυριοσ* cum ℵABCDEFG al[8] it vg etc ... ς (= Gb Sz) *ο θεοσ* cum KL al pler syr[p] go Chr[191] Thdrt Dam | *ο θεοσ* cum ℵAB CDEF al[10] d e f vg syr[sch] cop basm arm go Euthal[cod] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ο κυριοσ* cum KL al pler syr[p] Chr Thdrt Dam ... G g *ο κυρ. ο θε.* (sed *κυρ.* notam habet)

18. *κεκληται τισ* cum ℵABP al[7] Euthal[cod], eodem ordine cop basm arm go. Item D*FG Dam g *τισ κεκληται* ... ς *τισ εκληθη* cum D[c]EKL al pler Chr[191] Thdrt, atque eodem ordine d e f vg syr[p] | ς Ti *ἐκλήθη, μὴ* et *κέκλητ. τισ, (τισ ἐκλήθη,)*

21. ς Ti *ἐκλήθησ, μὴ*

Ro 6. 18 θεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶσ δοῦ-
λοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ ἐλεύθεροσ κληθεὶσ δοῦλόσ
6, 20 ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆσ ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ-
20 πων. 24 ἕκαστοσ ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ
θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην
δὲ δίδωμι ὡσ ἠλεημένοσ ὑπὸ κυρίου πιστὸσ εἶναι. 26 νομίζω οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτωσ εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυ-
σαι ἀπὸ γυναικόσ; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃσ,
οὐχ ἥμαρτεσ, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένοσ, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ
φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸσ συνεσταλμένοσ ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ

22. ομοιωσ sine additam cum ℵABP 17. 31. 46. 73. vg syr[sch] et P[txt] go etc ... ς add και cum KL al pler vg[ms lachm] syr[p.c.*] arm aeth Or int[4,461] Chr[192] Dam al. Item DEFG etc add δε και | εστ. χριστου cum ℵ[c]ABDEKLP al omn[vid] d e vg go Chr[192] Thdrt al ... ℵ*FG f g χριστου εστιν

24. παρα θεω cum ℵBDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) παρα τω θεω cum A al mu Oec

27. ς Ti γυναικί, et ἀπὸ γυναικόσ,

28. γαμησησ cum ℵBP (A γαμηση) 17. 37. 46. 113[mg] Bas[3,640] Euthal[cod] Dam[parall 641] Anton[15] ... ς γημησ cum KL al pler Or[cat 147 bis] Chr[196] al ... DEFG λαβησ γυναικα | η παρθενοσ cum ℵADEKLP al omn[vid] Or[cat] Meth[692] Bas[3,640] etc ... BFG om η, hinc Ln [η]

29. ο καιροσ sine οτι cum ℵABKLP al[30] ac plur (et. cat[txt]) m[79] vg Meth 692 Eus[dem 31] Bas[3,640] etc ... ς[e] (= ς Gb Sz) praem οτι cum DEFG al mu[vid] Dam Thphyl, item it vg[ms] (ap Ln, non am fu demid tol harl) syr[utr] cop basm arm Tert[marc 5,7] et[8] Or[int2,172] | εστιν το λοιπον (D* Isid om το) cum ℵABD*et[b]P al[10] cop syr[p] arm Eus[dem 31] ex[cod paris] Ephr[329] Bas[3,640] et[eth 248]. Interpunximus autem post εστιν cum B (ipso*), item Euthal[cod] etc ...... FG 67** d e f g m vg Or[int 2,87] et[172] et[4,651] Tert[uxor 1,5] Hier[iovin 1] Aug[saepe] al mu εστιν· λοιπον εστιν ... , ... ς (=Sz qui mecum ἐστίν, τὸ λοιπὸν ἵνα) το λοιπον εστιν cum D[c]EKL al longe plu Eus[dem 31] ex[ed] Chr[1,396] etc. Distinguunt autem ς[e] Gb συνεσταλμενοσ το λοιπον εστιν·, ς συνεσταλμενοσ· το λοιπ. εστιν ινα | οι εχοντεσ: ς[e] 1624. 1633. 1641. 1656. 1678. om οι. Per errorem, ut vdtr.

ἔχοντεσ γυναῖκασ ὡσ μὴ ἔχοντεσ ὦσιν, 30 *καὶ οἱ κλαίοντεσ ὡσ μὴ
κλαίοντεσ, καὶ οἱ χαίροντεσ ὡσ μὴ χαίροντεσ, καὶ οἱ ἀγοράζοντεσ
ὡσ μὴ κατέχοντεσ,* 31 *καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡσ μὴ κατα-
χρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.* 32 *θέλω* 1 Io 2, 17
*δὲ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ εἶναι. ὁ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶσ
ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ·* 33 *ὁ δὲ γαμήσασ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ
ἀρέσῃ τῇ γυναικί.* 34 *καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένοσ·
ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ*

---

31. *τον κοσμον* cum ℵ*AB cop basm arm. Item addito *τουτον* D*FG 17. (g *mundum hunc*, d e *hunc mundum*, f *huic mundo*) ... ς *τω κοσμω τουτω* cum ℵ^c D^b et^c EKLP al pler Eus^dem 31 Ephr^329 Bas^3,640 al mu. Item vg etc *hoc mundo.* | *καταχρωμενοι* et. Eus^dem 31 Ephr^329 Bas^3,640 etc ... L etc *παραχρωμενοι* ... 121. d e f m^79 vg basm^vid Dam^parall 638 Cyp^307 Ambrst al *χρωμενοι*

32. *αρεση* cum ℵABDEFG 17. 21. 46. al Meth^675 al ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Or^2,742 Meth^692 Ephr^328 al mu

33. *αρεση* cum ℵABDEFG 37. al aliq Eus^dem 31 Bas^3,640 ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Clem^551 Meth^692 Ephr^323 Euthal^cod al

34. *και μεμερισται* cum ℵABD^gr*P al^14 f vg syr^sch et^p cop basm arm aeth^utr Meth^692 Eus^dem 31 Eph^323 Bas^3,605. 640 Cyr^glaph 126 Euthal^cod Dam^parall 641 Hier^iovin 1,7 et^helvid Aug^bon coniug 6,326 et^virgin 6,351 et alib Pelag al ...... ς Ti om *και* cum D^c EFGKL al longe plu d e g m^79 Chr^196 Thdrt^4,462 et ad h. l. Dam Tert^vel virgg 4 cdd ap Hier^iovin 1,7 Amb^laps virgg 311 Ambrst al | *και η γυνη* cum ℵABD^c FGKLP al fere^30 d e g vg (etiam am harl tol) syr^p aeth Meth^692 Eus^dem 31 Bas^3,605 et^640 Euthal^cod Chr^196 al ... ς om *και* cum D*E al pauc^vid m^79 cdd ap Hier^iovin 1,7 fu demid syr^sch cop basm arm Tert^vel virgg 4 Amb laps virgg al | *η αγαμοσ* hoc loco i. e. post *η παρθ.* cum ℵADEFGKL al pler d e f* g m^79 fu syr^utr arm aeth^utr Meth^692 Bas^3,640 al Tert vel virgg 4 Cyp^316 Amb^laps virgg al. Sed ex his ℵAF^b 17. 71. 122. aeth utr Bas^ed Euthal^cod Aug^bis *η αγαμ.* etiam post *η γυνη* addunt, atque sic Ln ... BP 6. 10. 31. 41. 44. 46. 73. 137. vg cop basm Eus^dem 31 Amb^vidu 185 et^epist 63, 1081 Hier^iovin 1,7 Pel *η αγαμοσ* tantum post *η γυνη* addunt. Sic vero Hier Iovin^1,7: „illud breviter admoneo, in Latinis codicibus hunc locum ita legi: *Divisa est virgo et mulier.* Quod quamquam habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edissertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apostolus ita scripsit ut transtulimus - *et divisus est;* et hac sententia definita transgreditur ad virgines et continentes et ait: *mulier innupta et virgo cogitat quae sunt domini*" etc. Interpunxit Ln sic: *γυναικί, καὶ*

τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ
τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸσ τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ
ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸσ τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον
τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστωσ. 36 εἰ δέ τισ ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρ-
θένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμοσ, καὶ οὕτωσ ὀφείλει γίνεσθαι,
ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃσ δὲ ἕστηκεν ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖοσ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ
τοῦ ἰδίου θελήματοσ, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν

μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ καὶ ἡ παρθένοσ ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ etc. Gb vero ad h. l. sic: Gb″ *γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ sive γυναικί. μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθένοσ μεριμνᾷ sive γυναικί. καὶ μεμέρ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθέν. ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ.* Item Gb′ *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ μεριμν.* | *και* post *αγια* c. ℵBFGKL al pler d e f g m[79] am fu demid harl** syr[p] aeth Clem[551] Meth[693] et[675] Eus[dem 31] Bas[3,640] ... AD[gr]P 17. 37. vg[cle] et[cdd aliq (ut tol)] syr[sch] cop arm Did[tri 160] al Or[int 2,264] Tert[uxor 1,3] al om. Atque hinc Ln [*και*] | *τω σωματι κ. τω πνευμ.* cum ℵABP 17. 37. 46. 73. 74. 118. 120. a[scr] al Clem[551] Eus dem[31] Epiph[31] al ... ς Ti om *τω* bis cum DEFGKL al longe plu Meth [675] et[693] Bas[3,640] al | *τα του κοσμου* et. Meth[693] Eus[dem 31] etc ... B om | *αρεση* cum ℵABDEFG 17. 21. 46. 48. 67. Eus[dem 31] Bas[3,640] ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Meth[693] Epiph[710] al

35. *συμφορον* (Gb′) cum ℵ*ABD* al[4] ... ς *συμφερον* cum ℵ[c]D[c]EFGKLP 37. al pler Meth[693] Eus[dem 31] al | *ευπαρεδρον* cum ℵABDEFGP al plus[30] Clem[573. 631] Eus[dem] al mu ... ς (= Gb Sz) *ευπροσεδρον* cum K al plu etc

36. *γαμειτωσαν* ... D*FG g syr[sch] arm Epiph[509] Aug *γαμειτω.* Item d e f vg Ambrst al *non peccat si nubat*

37. *εδραιοσ* hoc loco cum ℵ*ABDEP 17. 23. 31. 37. al[10] vg cop basm syr[p] Bas[3,640] Thdrt ad h. l. etc ... ς post *εστηκεν* cum ℵ[c]KL al longe plu syr[sch] Thdrt[4,463] Dam al ... FG d e f g aeth[utr] arm om plane *εν τ. καρδ. αυτου* cum ℵABDEFGP 17. al[8] d e f g vg syr[sch] cop basm arm aeth Bas[3,640] Euthal[cod] Thdrt[3,211] Amb[saepe] Ambrst etc ... ς Ti om *αυτου* cum KL al pler syr[p] Thdrt[4,463] Dam al | *εν τη ιδια καρδια* cum ℵABP 31. al[5] ... ς *εν τη καρδ. αυτου* cum DEFGKL al pler etc ... Ln (per errorem) *εν τη καρδια* tantum cum 67** Euthal cod | *τηρειν* cum ℵABP al plus[20] etc ... ς *του τηρειν* cum DEFGKL al plu etc | *ποιησει* cum ℵAB 6. 17. 46. 67** cop basm Bas[3,640] ... ς Ti *ποιει* cum DEFGKLP al pler it vg etc

τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶσ ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων
τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶσ ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον Ro 7, 2
ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ· ἐὰν
δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν
κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτωσ μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν
γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

---

38. *γαμιζων* pri (Gb') cum ℵABDE 17. 23. 31. 46. Clem[631] Meth[683] Bas [3,640] Euthal[cod] ... ς Ti *εκγαμιζ.* cum K**LP al pler Chr [1,405] et [2,762] Thdrt [4,464] Thphyl Oec. Item K* etc *εγγαμιζ.* | *την εαυτου παρθενον* cum ℵAP al[6] etc, item (atque sic Ln) BDE etc *την παρθ. εαυτου* ... ς Ti om cum KL al pler etc | *ποιει* cum ℵADEKLP al pler d e vg rell etc ... B 6. 37. 67** Bas [3,640] *ποιησει* | *και ο μη* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m[79] syr[sch] cop basm arm Clem al ... ς (= Gb Sz) *ο δε μη* cum ℵ[c]KLP al pler syr[p] aeth Chr[1,405] et [2,762] Thdrt Dam al | *γαμιζων* sec cum ℵ*ABDEFG al[5] etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ti *εκγαμιζ.* cum ℵ[c]KLP al pler (nonnulli *εγγα.*) etc | *ποιησει* cum ℵAB 6. 17. 37. 46. 67** cop Bas [3,641] Euthal[cod] ... ς Ti *ποιει* cum DEFGKLP al pler it vg rell (aeth *fecit*) Clem[631] al

39. *δεδεται* sine additam cum ℵ*ABD*F[a] 17. 67** d e am demid tol harl** (cop) basm arm aeth Clem[546] Or [3,641] etc ... ς (= Gb Sz) add *νομω* cum ℵ[c]D[b]et[c]EFGLP al pler f g vg[cle] fu syr[utr] Epiph [498] ex cod ven Chr [3,241. 245] al mu. Item K 12. Epiph[498 petav] add *γαμω* | *εαν δε* sine *και* cum ℵABD*EKP al sat mu Clem[547] Or [3,641] et [647] et cat [183] Chr [3,244] etc. Item d e vg Aug al *quodsi*, f g Tert[bis] Cyp Ambrst al *si autem* ... Ti add *και* cum D[c]F[gr]G[gr]L al fere[45] syr[p] Thdrt [4,469] | *κοιμηθη* et. Or [3,641] et [647] etc ... A basm syr[p mg] Clem Or[cat 109. 133] Epiph [498] Bas [3,296] etc *αποθανη* | *ο ανηρ* sec sine *αυτησ* cum ℵABKP al plus[50] syr[p txt] Or[3,641] et[cat 109. 133] al ... ς (Gb[o]') add *αυτησ* cum DE FGL al sat mu it vg syr[sch] et[p] c.* cop basm arm aeth Or [3,647] al | *γαμηθηναι* (L* *γαμησαι*) ... FG *γαμηθη*, item *cui vult nubat* d e f g vg Tert[monog] al mu

40. *δοκω δε* cum ℵADEFGKLP al pler it vg syr[sch] et[p mg] cop Or [3,641] et [4,266] et[cat 84] ... B 4. 17. 37. 67** al[3] tol basm syr[p txt] aeth Cyr[ioh 812] Or[int 4,467] al *δοκω γαρ* ... d* arm Or [3,644] om copulam | *εχειν*: f vg Or[int 4,467] Novatian [3,311] Hier[iovin 1: 4, 159] et[gal 4,281] *puto autem quod — habeo* (*habeam*) ... FG d* g Tert[monog 3] et [exh cast 4] Ambrst al *εχω*. Latt: *puto autem* (d* om) *et ego spir. dei habeo*

VIII.

1 *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντεσ γνῶσιν ἔχο-*
Ga 6, 3 *μεν. ἡ γνῶσισ φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.* 2 *εἴ τισ δοκεῖ ἐγνω-*
κέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼσ δεῖ γνῶναι· 3 *εἰ δέ τισ ἀγαπᾷ τὸν*
θεόν, οὗτοσ ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 *περὶ τῆσ βρώσεωσ οὖν τῶν*
εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶσ
θεὸσ εἰ μὴ εἷσ. 5 *καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν*
οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί,
6 *ἀλλ' ἡμῖν εἷσ θεὸσ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ*
Ro 11, 36 *εἰσ αὐτόν, καὶ εἷσ κύριοσ Ἰησοῦσ Χριστόσ, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ*

VIII. 1. *οιδαμεν οτι* etc (nobiscum etiam Ln interpunxit): ϛ ante *οιδαμεν* comma posuit; Gb Sz *οιδαμεν·* (*οτι παντεσ – εγνωσται υπ αυτου·*)

2. *ει* sine *δε* cum ℵABP 17. 46. 71. 73. 74. 80. 116. a^{scr} am fu tol harl* vid cop basm syr$^{p\ txt}$ arm Clem^{348} al. Item d e Ambrst *quodsi quis*, g *si autem* t *quodsi* ... ϛ (Gb^{00}) add *δε* cum DEFGKL al pler (g vide ante) vg^{cle} demid syr^{sch} et^{p} c.* etc | *εγνωκεναι* (Gb') cum ℵABDEFGP 17. 31. 37. 38. 46. 71. 73. 116. d e Clem^{348} Or$^{cat\,249}$ Nyss^{1,634} Euthal cod al ... ϛ *ειδεναι* cum KL al pler Chr^{1,564} et^{2,602} et^{11,551} al | *ουπω* (Gb') cum ℵABP 17. 31. 46. 71. 73. 116. Clem^{348} Or$^{cat\,249}$ al ... ϛ Ti *ουδεπω* cum DEFGKL al pler Chr^{1,564} et^{10,199} et^{11,551} Thdrt al. Non addidimus autem *ουδεν* cum ℵABD*FGP al^{8} d e f g vg cop basm arm aeth Clem Or^{cat} et$^{int\,4,578}$ al mu ... ϛ (Gb^{0}) Ti add *ουδεν* cum D$^{b\,et\,c}$E KL al pler (37. al om *ουπω*) syr^{utr} Chr^{199} et^{1,564} al | *εγνω* (Gb') cum ℵABD*FGP 31. 37. 46. 73. 74. 116. 120. Clem al mu ... ϛ Ti *εγνωκε* cum D^{c}EKL al pler Chr^{199} et^{1,564} al

4. *περι τησ βρωσεωσ ουν* cum ℵABD^{b}FGKL al pler etc ... D^{c}E 1. 17. 108. e^{scr} d e vg *περ. δε τησ βρωσεωσ* ... D^{gr*} *περ. δε τησ γνωσεωσ*, P 121. *περ. τησ γνωσεωσ ουν* | *ουδεισ θεοσ* sine additam cum ℵ*A BDEFGP 17. 39. 46. 47. 67** 73. 116. 119. d e f g m^{5} vg cop basm arm aeth Bas$^{eth\,259}$ Euthal^{cod} etc ... ϛ (Gb^{00}) Ti add *ετεροσ* c. ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} Chr^{200} al

5. *επι γησ* cum ℵABDEFGKP al permu Or^{bis} Eus^{ps} Chr^{201} al mu ... ϛ (= Gb Sz) *επ. τησ γησ* cum minusc sat mu Chr^{1,592} al

6. *αλλ ημιν* et. Or^{1,522} et$^{746\,bis}$ al mu ... B basm Ir$^{int\,181}$ Eus$^{ps\,533}$ om *αλλ*, atque hinc Ln [*αλλ*] *ημιν* | *θεοσ* (ℵ^{a}): ℵ* om | B aeth Epiph^{481} *δι ον*

ἡμεῖσ δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνη-
θείᾳ ἕωσ ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
είδησισ αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶσ οὐ
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν
μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν Ro 14, 13
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σὲ
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- Ro 14, 15

7. *συνηθεια* (Gb'') cum ℵ*ABP 17. 46. 67** 80. 109. cop basm syrp mg aethutr Euthcod Dam ... ς Ti *συνειδησει* cum ℵcDEFGL al pler d e f g vg syrsch etp txt arm Chr203 Thdrt al Tertpudic 14 al | *εωσ αρτι* ante *του ειδωλου* c. ℵBDEFG 31. 37. 116. it vg etc ... ς post *τ. ειδωλου* cum AI.P al pler syrp basm Chr203. 204 Euthalcod Dam al

8. *ημασ* cum ℵcABDEFGLP al pler it vg syrutr cop basm arm aeth etc ... ℵ* 17. 37. al *υμασ* | *παραστησει* (Gb') cum ℵ*AB 5. 10. 17. 46. 67** 71. al cop basm Clem169. 630 Or1,6:5. 763 al ... ς *παριστησι* cum ℵcDELP al pler (FG) it vg Or3,495 Bas2,16) et3,599 etc al | *ουτε* pri sine *γαρ* cum ℵAB 2. 17. 74. 17lect am tol cop basm arm aethutr Or3,499 (*εν τω· ουτε εαν* etc) Bas3,599 Euthalcod Tertieiun 15 al ... ς add *γαρ* cum DEFGLP al pler it vgcle fu demid harl Clem169 Or1,763 al | *ουτε εαν φαγ. περισσευομ.* ac tum *ουτε εαν μη φαγ. υστ.* cum ℵA** (sed priore loc *εαν μη*, posteriore *εαν*) DEFGLP al pler it vgcle et fu etcdd al syrutr aeth Clem169 Or1,763 et3,495. 499 Bas2,260 etc ... Ln Ti *ουτ. εαν μη φαγ. υστερ.* ac tum *ουτ. εαν φαγ. περισσ.* cum A*B 46. am tol demid floriac marian cop basm arm Bas3,599

9. *ασθενεσιν* (Gb'') cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 42. 46. 67** 80. Clem169. 606 al ... ς *ασθενουσιν* cum L al pler Chr205 al

10. *σε* cum ℵADELP al omnvid d e syrutr cop basm arm go etc ... BFG f g vg Orint 2,319 Augmor manich 1,728 Ambrst al om, hinc Ln [*σε*] | *ειδωλιω* cum ℵABD*LP al mu ... ς Ln Ti *ειδωλειω* cum D3EFG al pluvid

11. *απολλυται γαρ* cum ℵ*B 17. (*απολυτ.*) cop basm go Clem606 al ... ℵcD*etb 32. 46. 67** 73. 74. 137. ascr d e etc *και απολλυται*, AP 39. *απολλυτ. ουν*, ... ς *και απολειται* cum DcEFGL al pler f g vg syr utr arm aeth Irint 210 Ambrst al | *εν τη* (Gb'') cum ℵABDEFGP 17. Bas eth260 etc ... ς *επι τη* cum L al pler Bas2,438 Chr206 al | *ο αδελφοσ* cum ℵ*ABDEFG 17. Clem170 ... ς *αδελφοσ* cum ℵcDbetcLP 37. 47. al pler Bas2,438 etc. Posuimus autem post *εν τ. σ. γνωσει* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. it vg cop basm aethutr go Bas2,260 Irint 210 ... ς post *ασθενων* pon cum ℵcLP al pler fuvict arm syrp (*frater infirmus*) Chr206 Thdrt al

φὸσ δι' ὃν Χριστὸσ ἀπέθανεν. 12 *οὕτωσ δὲ ἁμαρτάνοντεσ εἰσ*
Ro 14, 21 *τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τύπτοντεσ αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν*
εἰσ Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν*
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰσ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

IX.

19 1 *Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθεροσ; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν*
15, 8 *κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ;* 2 *εἰ*
2 Co 3, 2 *ἄλλοισ οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίσ μου*
τῆσ ἀποστολῆσ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 *ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖσ ἐμὲ*
ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 *μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ*
πεῖν; 5 *μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡσ*
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶσ;
Act 4, 36 6 *ἢ μόνοσ ἐγὼ καὶ Βαρνάβασ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε-*

---

13. FG d* f g go Clem^{170} Cyp^{108} om *μου* pri | *μου* sec cum ℵABD$^{b et c}$E KLP al omn^{vid} syr^{utr} cop basm etc ... D*FG d e f g vg Cyp Ambrst al om, atque hinc Gb^{o}

IX. 1. *Ουκ ειμ. ελευθεροσ; ο. ε. αποστολ.* hoc ordine cum ℵABP 5. 10. al^{6} vg syr^{sch} cop arm aeth^{utr} ar^{e} Or^{4,266} Tert$^{pud\,14}$ al ... ς (= Gb Sz) *Ουκ ε. αποστολοσ; ο. ε. ελευθ.* cum DEFGKL al pler d e f g fu basm go Chr$^{209\ 210}$ etc | *ιησουν* cum ℵAB 46. 74. a^{scr} am fu harl tol sah basm syr$^{p\,txt}$ aeth^{ro} Or^{4,266} al ... FG etc *χριστον ιησ.* ... ς *ιησουν χριστον* cum DEKLP al pler d e syr^{sch} et^{p} c.* cop arm aeth^{pp} go Chr$^{209.\ 211}$ Thdrt Dam al | *εορακα* cum ℵB*D^{c}EFGP etc ... ς Ln Ti *εωρακα* cum AB^{3}D*K^{sil}L etc

2. *μου τησ* cum ℵBP 17. 31. 46. Or^{4,431} Dam ... ς *τησ εμησ* cum DEF GKL al pler Chr^{211} al | *αποστολησ*: 14. 37. 8^{lect} 19^{lect} basm^{münt} aeth *επιστολησ*, atque sic ς^{e} 1633.

3. *εστιν αυτη* cum ℵABP 17. 37. 46. Chr$^{212\,bis}$ Dam ... ς Ti *αυτη εστ.* cum DEFGKL al pler it vg syr^{p} cop arm Euthal^{cod} Thdrt al

4. *πειν* cum ℵ*B*D*FG (sed ℵ*D*FG *πιν*) ... ς *πιειν* cum ℵ^{c}AB^{3}D$^{b et c}$EKLP al omn^{vid}

5. *αδελφην γυναικα* ... FG f g Clem^{169} libere Tert$^{pudic\,14}$ et$^{monog\,8}$ Hil^{327} etc *αδελφασ γυναικασ*

6. *εξουσιαν μη* cum ℵABD*FGP 17. 46. Or$^{cat\,109}$ Euthal^{cod} Isid^{1,108} .. ς Ti *εξουσ. του μη* cum D^{c}EKL al pler Bas^{2,260} al

σθαι; 7 τίσ στρατεύεται ἰδίοισ ὀψωνίοισ ποτέ; τίσ φυτεύει ἀμπε-
λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίσ ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτοσ τῆσ ποίμνησ οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρω-
πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμοσ ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ Dt 25, 4 1 Ti 5, 18
Μωϋσέωσ νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεισ βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν
βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶσ πάντωσ λέγει; δι' ἡμᾶσ γὰρ
ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ ἡμεῖσ ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί- Ro 15, 27
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖσ ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι

---

7. *τον καρπον* (Gb') cum א*ABC*D*FGP 17. 46. 137. f g tol harl floriac al[lachm] sah go Or[cat 107] ... ς *εκ του καρπου* cum C[3]D[b et c]EKL al pler d e vg[cle] am fu syr[utr] cop arm Orthod[qu 119] Epiph[1072] Bas[2, 260] Chr[213] al | *η τισ* cum אAC*KLP al pler syr[sch] al Bas[2, 260] Cyr[ador 130] Dam Oec ... Gb° Ln om *η* cum BC[2vid]DEFG 31. 73. 119. it vg sah syr[p] arm go Orthod[qu 119] Chr[213] Euthal[cod] etc
8. *λαλω* cum אABCKLP al pler cop arm syr[p] etc ... DEFG 38. 48. 72. 122. f[scr] d e f g vg *λεγω* | *η και ο νομοσ ταυτ. ου λεγει* (Gb') cum אABCDE 46. d e vg cop syr[p] Or[1, 388] Epiph et Mcion[epiph 320] et[355] ... FG f g *η ει και ο νομ. ταυτα λεγει* ... ς *η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ.* cum KLP al pler sah Dial[817] Chr[214] Thdrt al
9. *εν γαρ τω μω. νομω γεγραπτ.* cum אABCKLP al omn[vid] vg arm aeth Or[1, 388] Dial[817] Euthal[cod] Cyr[ador 130] etc ... Gb' cum D*EFG d e f g Or[1, 170] Hil (i. e. [ps 118]) *γεγραπται γαρ* (Hil *ait enim*) | *μωυσεωσ* cum אBCKLP al mu ... ς *μωσεωσ* cum A al plu | *κημωσεισ* (Gb') cum B*D* FG Chr[com] ad h. l.[215] Thdrt[1, 179] glossar[albertin 127] etc ...... ς Ln *φιμωσεισ* cum אAB[3]CD[b et c]EKLP (*-σησ*) al omn[vid] Or[1, 170. 388. 541] et[cat 168] Dial[817] Chr[txt 214] Euthal[cod] Cyr[essai] al
10. *οτι οφειλει επ ελπιδι ο αροτριων* cum א*ABCP 17. 31. 37. 46. 80. 93. 137. 139. 12[lect] vg (*quoniam debet in spe qui arat arare*) Or[1, 170. 541] et[cat 170] Dial[817] Eus[dem 72] etc ... FG *οφειλει ο εφ ελπιδει αροτριων οφειλει*, g *quoniam debet qui in spe debet qui arat debet* ... ς *επ ελπιδι οφειλει ο αροτριων* cum א[c]D[b]KL al pler syr[sch] Chr[215] Cyr[ador 130] al Or[int 1, 85]. Similiter D*et[c]E. | *επ* (A *εφ*) *ελπιδ. του μετεχειν* cum א*ABCP 10. 17. 71 (om *του*) syr[utr] sah cop basm arm ar[e] Or[1, 170] et (omisso *του*) [cat 170] Eus[dem 72. 326] Euthal[cod] Cyr[ador 99] et[130] Or[int 1, 85] ... D*FG *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν*, d e g *et qui triturat* (g *et triturans*) *spei suae fructum percipere* ... ς *τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι* cum א[c]D[b et c]EKL al pler Chr[215] Thdrt Dam al
11. *θερισομεν* cum אABK al plu Chr[215] Cyr[ador 130] Dam al ... Ti *θερισωμεν* cum CDEFGLP al plus[20] Euthal[cod] Thdrt, item *metamus* it vg

τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκο-
Dt 18, 1 *πὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.* 13 *οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ*
Nm 18, 31 *ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ*
παρεδρεύοντεσ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 *οὕτωσ καὶ ὁ*
κύριοσ διέταξεν τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγε-
Mt 10, 10 Lc 10, 7 *λίου ζῆν·* 15 *ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ*
ταῦτα ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν
ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶσ κενώσει. 16 *ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,*
οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί
ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 *εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν*

---

12. *τ. υμων εξουσιασ* cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *τ. εξουσ. υμων* cum KL al pler vg (rell) | *τινα* ante *εκκοπ.* (*εγκ.*) cum ℵABC 17. 46. 137. d e vg Euthal[cod] Ambrst al ... ς postpon cum D[gr]E[gr]F[gr]G[gr]KLP al pler syr[p] Chr[217] Cyr[ador 130] al ... f g sah basm arm Clem[607] Or[int 3,840] plane om | *εκκοπην* cum ℵD*L al plus[20] Or[cat 168] Chr[mosc1] Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εγκοπην* (sed B*FG *ενκ–*) cum ABCD[c]EFGKP al plu Clem al

13. *τα εκ του* cum ℵBD*FG 46. f g vg sah cop basm Euthal[cod] al ... ς Ln om *τα* c. ACD[b et c]EKLP al pler d e syr[utr] arm Chr[224] Thdrt Dam | *παρεδρευοντεσ* (Gb″) cum ℵ*ABCDEFGP etc ... ς *προσεδρευ.* cum ℵ[c]KL al pler Chr[224] al | *συμμεριζ.* cum ℵABD[c]EKLP al certe pler ... Ti *συνμερ.* cum CD*FG. Ceterum Ln *συμμεριζονται.* (cum puncto)

15. *ου κεχρημαι ουδενι* cum ℵ*ABCD*[et c]EFGP 17. 37. 46. 49. 57. 71. 73. 137. 177. 179. (80. *ουδενι ου κεχρ.*) Euthal[cod] Dam; item D[b]L (omnino sic) *ουδενι κεχρημαι*, item ℵ[c] *ουκ εχρησαμην ουδενι* ... ς (= Gb Sz) *ουδενι εχρησαμην* cum K al pler Chr[225] al | *ουδεισ* cum ℵ*BD*[et nov] 17. d e sah basm (Tert[pud 14]) Ambrst; item A *ουθεισ μη* ... FG 26. g *τισ* ... ς *ινα τισ* cum ℵ[c]CD[b et c]KLP al pler Bas[2,391] et[bapt 657] et[8,628] Chr[225] al. Ln sic interpunxit: *η το καυχημα μου· ουδεισ κεν.* | *κενωσει* cum ℵABCD(et* et[b] et[c])EFGLP 17. 26. al .. ς *κενωση* cum K al pler Bas[2,391] et[bapt 657] al

16. *ευαγγελιζωμαι* cum ℵABCK al pler Chr[226] Thdrt al. Item LP al plus[6] Dam *-λιζομαι* ... DEFG *ευαγγελισωμαι* | *καυχημα* cum ℵ[a]ABCKLP al omn[vid] vg syr[utr] sah cop arm aeth Or[cat 176] Chr[226] etc ... ℵ*DEFG d e f g *χαρισ* | *ουαι γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al plus[10] it vg sah cop Or[4,463] etc ... ς (= Gb Sz) *ουαι δε* cum ℵ[c]KL al pler syr[utr] arm aeth Chr[226] et[2,379] Thdrt Dam | *ευαγγελιζωμαι* cum ℵAK al pler Or[4,463 not] Ath[1,209] Chr[226] et[2,379] et[11,98] Euthal[cod] Cyr[ador 387] etc. Item LP etc *-λιζομαι* ... Ln Ti *ευαγγελισωμαι* cum BCDEFG Chr[11,793]

ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 *τίσ οὖν μου ἐστὶν ὁ*
μισθόσ; ἵνα εὐαγγελιζόμενοσ ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰσ τὸ
μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 *Ἐλεύθε-*
ροσ γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺσ πλείονασ
κερδήσω· 20 *καὶ ἐγενόμην τοῖσ Ἰουδαίοισ ὡσ Ἰουδαῖοσ, ἵνα Ἰου-* Act 16, 3 21, 26
δαίουσ κερδήσω· τοῖσ ὑπὸ νόμον ὡσ ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸσ Act 11, 3 Ga 2, 3
ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 *τοῖσ ἀνόμοισ ὡσ*
ἄνομοσ, μὴ ὢν ἄνομοσ θεοῦ ἀλλ' ἔννομοσ Χριστοῦ, ἵνα κερ-
δάνω τοὺσ ἀνόμουσ· 22 *ἐγενόμην τοῖσ ἀσθενέσιν ἀσθενήσ, ἵνα*
τοὺσ ἀσθενεῖσ κερδήσω· τοῖσ πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντωσ
τινὰσ σώσω. 23 *πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοι-* Ro 11, 14
νωνὸσ αὐτοῦ γένωμαι. 24 *οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντεσ*
πάντεσ μὲν τρέχουσιν, εἷσ δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτωσ τρέ-

---

18. *μου εστιν* cum ℵ*ACK al[11] vg (*merces mea*) syr[sch] sah cop Chr[10, 348] Euthal[cod*] Cyr[ador 130], item Ambrst (*erit mea merces*) etc ... ς Ln *μοι εστιν* cum ℵ[c]BLP al pler syr[p] Chr[226] et[711] et[alib] Euthal[cod**] Thdrt al, item D[gr c] E[gr] *εστιν μοι* ... D*FG d e f g *εσται μοι* | *το ευαγγελ.* sine additam c. ℵABCD* al[8] d e vg sah cop arm aeth etc ... ς (Gb[00]) add *του χριστου* cum D[b et c]E[gr]FGKLP al pler f g syr[utr] etc

20. *μη ων αυτ. υπο νομον* cum ℵABCDEFGP al mu it vg sah syr[p] arm go (add *sed sub gratia*) etc ... ς (= Gb Sz) om cum D[gr c] K al pler syr[sch] cop aeth Or[4, 166] et[1, 391] al

21. *θεου* et *χριστου* (Gb'') cum ℵABCD*FGP al[11] it vg Or[4, 166] et[cat 178] Did[65] al mu ... ς *θεω* et *χριστω* cum D[c]KL al pler sah arm Cyr[ose 16] Thdrt | *αλλ*: 37. *αλλα* | *κερδανω* (Gb' *κερδανῶ*) cum ℵ*ABCFGP 17. 37. 46. 109. ... ς *κερδησω* cum ℵ[c]DEKL al pler Or[4, 166] (*γινεται — ινα κερδηση*) et[cat 178] Did[65] al | *τουσ ανομουσ* cum ℵ*ABCDEP 17. 37. 73 109 Or[bis] Did ... ς om *τουσ* cum ℵ[c]FGKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Isid Dam

22. *ασθενησ* sine *ωσ* cum ℵ*AB d e vg Or[4, 166] et[int 3, 16. 4, 584. 671] Cyp[70] Amb[luc 2, 1295] et[alib] Ambrst etc ... ς *ωσ ασθεν.* cum ℵ[c]CD[gr]E[gr]FGKLP al omn[vid] f g syr[utr] sah cop arm aeth go Or[cat 178. 340] al | *παντα* cum ℵABCD*FG 46. Clem[656] al ... ς (Gb[0]) praem *τα* cum D[b et c]EKLP al omn fere etc | *παντωσ τινασ* ... DEFG it vg (itaque etiam pp[lat] omn) *παντασ* (Gb'), item 17. Clem[656] Or[3, 294] Mac[210] *τουσ παντασ*

23. *παντα* (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 67** 73. 80. it vg sah cop arm aeth[utr] etc ... ς *τουτο* cum KL al pler syr[utr] go Thdrt Dam | *συνκοι-* cum AB*D*FG ... ς Ln *συγκοι-* cum ℵB[3]CD[c]EKLP al certe pler

2 Ti 4, 8 χετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶσ δὲ ὁ ἀγωνιζόμενοσ πάντα ἐγκρα-
Ia 1, 12 τεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖσ
δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτωσ τρέχω ὡσ οὐκ ἀδήλωσ, οὕτωσ
πυκτεύω ὡσ οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα
καὶ δουλαγωγῶ, μήπωσ ἄλλοισ κηρύξασ αὐτὸσ ἀδόκιμοσ γένωμαι.

X.

Ex 13, 21 14, 22 1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρεσ ἡμῶν
πάντεσ ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντεσ διὰ τῆσ θαλάσσησ διῆλ-
Nm 9, 15 ss θον, 2 καὶ πάντεσ εἰσ τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ
Ex 16, 15 καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα
ἔφαγον, 4 καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
Ex 17, 6 γὰρ ἐκ πνευματικῆσ ἀκολουθούσησ πέτρασ, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι-
Nm 14, 30 26, 64 s στόσ· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖσ πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεόσ· κατε-
στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν,

---

27. *υπωπιαζω* cum ℵABCD*et[d] 17. 37** 47. 132. 134. al vix mu Or[1,616] et[759] et[4,463] not Eusps[103] Bas[1,180] garn et[3,599] Chr[286] ter etc ...... Gb' Ti *υποπιαζω* cum FGKLP al[40] fere Eph[279] Bas[1,180] ex[cdd 2] al ... D[c] et[nov] *υπωπιεζω*, 22. 31. al mu etc *υποπιεζω*

X. 1. *γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al[10] it vg sah cop Mcion[epiph 320] et[357] al mu ... ς (= Gb Sz) *δε* cum ℵ[c]KL al pler syr[utr] al

2. *μωυσην* cum BCFGKLP al plu ... ς *μωσην* cum ℵADE al mu | *εβαπτισθησαν* (Gb') cum ℵACDEFG al mu Dial[867] Did[275] Bas[eth 245] et[3,26] Chr[5,84] al ...... ς Ti *εβαπτισαντο* cum LKLP al longe plu Or[1,541] et [4,143. 144] Chr[287] bis al

3. *το αυτο* cum ℵ[c]BC[2]DEFGKLP al fere omn it vg etc ... ℵ* aeth[utr] Did [261. 275] al om; item A 46. om *αυτο* | *πνευματικ. βρωμ. εφαγ.* cum ℵ* BC[2]P 93. Euthal[cod] Cyr[glaph 814] ... Ln *πνευμ. εφαγ. βρωμ.* cum A 17. 137. Mcion[epiph] ... ς Ti *βρωμ. πνευμ. εφαγ.* cum ℵ[c](C*?)DEFGKL al fere omn it vg syr[utr] etc

4. *το αυτο*: A 46. Or[4,144] (non item[1,541. 3,715]) om *αυτο* | *πνευματ. επι. πομα* cum ℵABCP etc ... ς *πομ. πνευμ. επι.* cum DEFGKL al pler it vg etc | *η πετρ. δε* cum ℵBD*et[c] Or[1,541] et[3,229. 251] et[4,148] etc. Item FG *πετρα δε* ... ς *η δε πετρα* cum ACD[b]KLP al omn[vid] etc

5. *ευδοκησεν* cum ℵB[3]DEFGKLP al pler Or[cat 187] al ... Ln Ti *ηυδοκ.* cum AB*C 31. 118. 137. Mcion[epiph 320. 357] Clem[896] al

11
εἰσ τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶσ ἐπιθυμητὰσ κακῶν, καθὼσ κἀκεῖνοι ἐπεθύμη- Nm 11, 4
σαν. 7 *μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώσ τινεσ αὐτῶν, ὥσπερ γέ-*
γραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸσ φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. Ex 32, 6
8 *μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν* Nm 25, 1. 9
μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. 9 *μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον,* Nm 21, 5 s
καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο.
10 *μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲσ αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώ-* Nm 14, 2. 37
λοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 *ταῦτα δὲ τυπικῶσ συνέβαινεν*

---

7. *ωσπερ* cum ℵABD^{c}L al plus^{40} etc ... ς *ωσ* cum CD*KP 137. al mu^{vid} Mcion$^{epiph\ 320.\ 358}$ Euthal^{cod} | *πειν* (ℵ *πιν*) cum ℵB*D*FG ... ς Ln Ti *πιειν* cum AB^{3}CD^{c}EKLP al omn^{vid}

8. *πορνευωμεν* cum ℵABD^{c}E etc, item KLP al pauc *πορνευομεν* ... D*FG *εκπορνευωμεν* | *επορνευσαν*: D*FG etc *εξεπορνευσαν* | *επεσαν* (Gb′) c. ℵABCD*FGP 17. 26. etc ... ς *επεσον* cum D^{c}KL al pler | *μια* cum ℵ*BD*FG; item it vg Ir$^{int\ 265}$ etc ... ς Ti *εν μια* c. ℵ^{c}ACD$^{b\ et\ c}$EKLP al omn^{vid}

9. *εκπειραζωμεν*: KP al pauc *-ζομεν* ... FG *εκπιρασωμεν* | *τον κυριον* (Gb′) cum ℵBCP 17. 31. 39. 46. 73. 80. 109 137. syr$^{p\ mg}$ cop^{cod} arm aeth etc. Sic Epiph l. l. *ο δε μαρκιων αντι του „κυριου" „χριστον" εποιησεν* ...... ς Ti *τ. χριστον* cum DEFGKL al pler it vg etc ... A 2. Euthal^{cod} *τ. θεον* | *καθωσ* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 37. 46. 67** 73. etc ... ς (Gb^{o}) add *και* cum D^{c}EKL al plu *τον* | *αυτων* ... ℵ* (add^{c}) 2. 122. om | *εξεπειρασαν* cum ℵCD*FGP 17. 23. 31. 37. etc ... ς Ln Ti *επειρασαν* cum ABD^{c}KL al longe plu | *απωλλυντο* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵAB Cyr$^{nest\ 95}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *απωλοντο* cum CDEFGKLP al omn^{vid} etc

10. *γογγυζετε* cum ABCKLP al fere omn (d^{scr} *-ζητε*) f vg syr^{utr} sah aeth Ir$^{int\ 265}$ Or$^{int\ 2,153}$ etc ... ℵDEFG etc *γογγυζωμεν* | *καθαπερ* cum ℵBP 93. Or$^{cat\ 51}$ Bas$^{regg\ 873}$ ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ACDEFGKL etc. Dedimus autem sine *και* c. ℵABCDEFGP al mu it vg etc ... ς (Gb^{oo}) add *και* cum KL al plu Chr ad h. l. (sed$^{edd\ 4}$ om) al | *απωλοντο*: A solus *απωλλυντο*

11. *ταυτα δε* sine *παντα* cum AB 17. sah Mcion$^{epiph\ 320}$ et^{358} et Tert marc^{5,7} Or^{1,170} et$^{int\ 3,63}$ Dial^{832} et^{853} al plu ...... ς *ταυτ. δε παντα* cum CKLP al pler d e vg syr^{utr} cop arm Ir$^{int\ 265}$ Or$^{int\ 2,263\ 289}$ etc ... ℵD^{gr}E^{gr}FG 3. 46. 57. etc *παντα δε ταυτ.* | *τυπικωσ* cum ℵABCKP al^{12} syr$^{p\ mg}$ Mcion$^{epiph\ 320.\ 358}$ Or$^{1,\ 170.\ 536}$ al plu. Item *in figura* d e f g vg Ir$^{int\ 244}$ et^{265} etc ...... ς Ti *τυποι* cum DEFGL al longe plu syr$^{p\ txt}$ etc :: cf 10, 6 | *συνεβαινεν* cum ℵBCKL al^{12} Mcion^{epiph} bis al plu ... ς Ln Ti *συνεβαινον* cum ADEFGL al longe plu Dial^{853} al |

6 Ro 15, 4 He 9, 26 ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν
αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ.
1, 9 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ
θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ
ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
1 Io 5, 21 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
11, 24 ss 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς
εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ
ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χρι-
12, 12 Ro 12, 5 στοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν-
Lv 7, 6 τες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
8, 4 εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἴδωλόν τι
ἐστίν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ

προς ut Mcion[epiph] Or Dial Hipp Bas etc. Etiam ℵ[c] ... ℵ* 31. Epiph marc[368] ter et[227] εις | κατηντηκεν cum ℵBD*FG 39. 46. Naass[hipp 112] al mu ... ς κατηντησεν cum ACD[c]KL al pler Orthod[qu 71] al mu; item P 3 Hipp[susan] Dam -τησαν

13. ουκ ειληφεν: ... FG e f g vg Or[int 1,139] et[4,608] etc ου καταλαβη | υπενεγκειν sine υμας cum ℵ*ABCD*FGLP al[10] arm Or[1,257] al plu ... ς (= Gb Sz) praem υμας cum ℵ[c](D[c])K (επενεγκ.) al pler Chr[2,87] etc

16. εστιν pri h. l. (et. Ln[ed mai]) cum ℵCDKFGKL al omn[vid] it vg syr[p] go Chr[218. 249] etc ... Ln[ed min] Ti post κοινωνια pon cum ABP syr[sch] sah cop arm etc | εστιν sec post τ. χριστ. c. ℵBCDEFGKLP al omn[vid] it vg etc ... Ti ante του σωματος c. A syr[sch] etc

18. ουχ cum ℵACD*FG 17. Chr[250] ... ς ουχι cum ℵ[c]BD[c]EKLP etc

19. οτι ειδωλοθυτ., tum οτι ειδωλον hoc ordine cum ℵ[a]BC**DEP 31. 37. 46. 73. 137. d e f (g) vg sah cop arm aeth[utr] ... ς οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ. cum KL al pler syr[utr] go | τι εστιν priore loco: D*FG d e f g m[56] vg εστιν τι, item altero loco FG d e f g m vg. Atque pro η οτι DEFG d e f g m[56] ουχ οτι ...... ℵ*AC* nil nisi οτι ειδωλοθυτον τι (ℵ* om) εστιν, omissis (hinc Gb[00]) η οτι ειδωλον τι εστιν

20. θυουσιν pri (Gb') cum ℵABCDEFGP etc ... ς θυει cum KL al pler Chr[251] Thdrt Dam al. Non addidimus autem τα εθνη cum BDEFF[gr]G[gr] d e m[56] Mcion[epiph] ter etc ... ς (Gb'[0]) add τα εθνη cum ℵAC K(L) al omn[vid] f g vg syr[utr] sah cop etc | θυουσιν sec (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 73. etc ... ς θυει cum KL al pler Chr al | και ου (F ουχ) θεω hoc loco cum ℵABCP 17. 37. 46. 137. arm Or[int 2,335] Eus[praep] Euthal[cod] ... ς Ti post θυουσιν (θυει) pon cum DEFGKL al pler d e f

θέλω δὲ ὑμᾶσ κοινωνοὺσ τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε
ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέ-
ζησ κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζησ δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν Dt 32, 21
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, 6, 12
ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶσ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ Phil 2, 4
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ Ps 23 (24), 1
πλήρωμα αὐτῆσ. 27 εἴ τισ καλεῖ ὑμᾶσ τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον- Lc 10, 7
τεσ διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν
ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.
29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.
ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλησ συνειδήσεωσ; 30 εἰ
ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰσ δόξαν Col 3, 17

g vg syr^{utr} sah cop etc | *κοινωνουσ των δαιμονιων* cum ℵABCD^{b}KLP al omn^{vid} etc ... D*et^{c}EFG d e f g *δαιμονιων κοινωνουσ*

23. *παντα* pri sine *μοι* cum ℵ*ABC*DEFGP 46* 67** 118. 179. d e f g am demid fu harl* luxov tol sah cop go Clem$^{529.\ 588}$ Or^{4,216} etc ... ς (= Gb Sz) add *μοι* c. ℵ^{c}C^{3}HKL al pler vg^{cle} harl** syr^{utr} etc | *παντα* sec sine *μοι* cum ℵ*ABCDE al^{4} d e am fu harl* luxov tol sah cop etc ... ς (=Gb Sz) add *μοι* c. ℵ^{c}HKL al pler vg^{cle} demid harl** syr^{utr} etc

24. *το* bis et. Clem^{588} Bas$^{regg\,414}$ etc ... A 47. Antioch^{1138} (hom^{73}) *τα* | *αλλα*: 42. 43. 45. 52. 61. 63. 67. 120. al$^{4\,scr}$ syr^{sch} arm Clem^{588} add *και* | *ετερου* sine *εκαστοσ* cum ℵABCD*FGHP 17. 67** 71. 73. 80. it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *εκαστοσ* cum D^{b}et^{c}EKL al pler etc

26. *του κυριου γαρ* cum ℵBCDEFG al^{5} ... ς *τ. γαρ κυρ.* cum AHKLP etc

27. *ει τισ* (Gb') cum ℵABD*FGP 46. 67** 109. 137. it vg etc ... ς Ti *ει δε τισ* cum CD^{c}EHKL al pler syr^{utr} etc

28. *ιεροθυτον* (Gb'') cum ℵABH d e f sah etc ... ς *ειδωλοθυτον* cum CDEFGKLP al omn^{vid} g vg | *συνειδησιν* absque additam cum ℵABCDEFG H*P al^{12} it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ* cum H**KL al longe plu syr^{p} go etc

30. *ει* sine *δε* cum ℵABCDEFGKLP al plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc pauc^{vid}

θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοισ γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν
καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 καθὼσ κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
4, 16 σιν. (XI.) 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ Χριστοῦ.

XI.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼσ
παρέδωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶσ
Eph 5, 23 εἰδέναι ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ δὲ
γυναικὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεόσ. 4 πᾶσ ἀνὴρ
προσευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆσ· ἓν γάρ
ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται
γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
σθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-
πτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
Gn 2, 23. 18 δόξα ἀνδρόσ ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ
ἐξ ἀνδρόσ· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ

32. *και ιουδ. γινεσθ.* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. Or[2,727] al ... ς *γινεσθε και ιουδ.* cum ℵ[c]DEKLP al pler d e go etc, item F[gr]G[gr] *γιν. ιουδ. τε.* Item (omisso *και*) *estote iudaeis* f g vg syr[utr] sah cop arm Hil[90] Ambrst al

33. *συμφορον* cum ℵ*ABC ... ς *συμφερον* c. ℵ[c]DEFGKLP al omn[vid] Or[2,727] etc

XI. 2. *δε υμασ* sine *αδελφοι* cum ℵABCP 46. 71. 73. 74. a[scr] sah cop arm aeth[ro] Ath[1,718] al ...... ς Ti add *αδελφοι* cum DEFGKL al pler it vg etc

3. *ο χριστ.* cum ℵAB[3]D[c]EKLP al pler etc ... B*D*FG 115. 116. 119. (al[vid]) om *ο* | *του χριστ.* cum ℵABDE 17. 37. 46. etc ... ς om *του* cum CFGKLP al pler etc

5. *αυτησ* cum ℵACD*FGLP al[20] Chr[271] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... ς Ti *εαυτησ* cum BD[c]EK al plu Or[1,198]

6. *κειρασθω*: B add *η ξυρασθω*

7. *η γυνη δε* cum ℵ[c]ABD*FGP etc ... ς om *η* cum ℵ*CD[c]EKL al pler

γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 *διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν*
ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγγέλουσ. 11 *πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ*
ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυναικὸσ ἐν κυρίῳ· 12 *ὥσπερ γὰρ ἡ*
γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ
πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 *ἐν ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυ-*
ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 *οὐδὲ ἡ φύσισ*
αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,
15 *γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβο-*
λαίου δέδοται αὐτῇ.

16 *Εἰ δέ τισ δοκεῖ φιλόνεικοσ εἶναι, ἡμεῖσ τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.*

17 *Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰσ τὸ κρεῖσσον* 22
ἀλλὰ εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 *πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων*
ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέροσ τι 1, 11 3, 3

11. *ουτε γυνη χωρ. ανδροσ* ante *ουτε ανηρ* etc cum ℵABCD*et^{c}EFGHP etc ... ς (= Gb Sz) post *ουτε ανηρ χω γυν.* pon c. D^{b}KL al pler vg etc

14. *ουδε* sine *ἤ* cum ℵABCD*FGHP 17. 46. 47. 73. 137. it vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop arm etc ... ς (Gb^{oo}) praem *ἤ* cum D^{c}EKL al pler sah syr$^{p\ mg}$ etc | *η φυσ. αυτη* (Gb'') cum ℵABCD*et^{c}EHP 17. 37. 46. 73. etc ... ς (Sz confuse *ἡ αὐτὴ φύσισ*) *αυτη η φυσ.* cum D^{b}KL al pler Chr^{274} Thdrt al; item *ipsa natura* d e f g vg cum pp^{lat} ... F^{gr}G^{gr} om *αυτη*

15. *δεδοτ. αυτη* cum ℵAB 17. al sat mu g syr^{sch} sah cop etc. Item CHP etc *αυτ. δεδοτ.* ... Gb^{oo} Sz Ti om *αυτη* cum DEF^{gr}G^{gr}KL al plus^{45} d e Chr$^{275\ bis}$

17. *παραγγελλων ουκ επαινω* cum ℵC$^{3\ vid}$D^{c}EF^{gr}GKLP al pler d e g cop sah^{mûnt} Chr^{281} et$^{3,293.\ 295}$ Thdrt Dam al Sedul ... B (et* et***) *παραγγελλων ο. επαινων* ... Ln Ti *παραγγελλω ουκ επαινων* cum AC*FG 6. 10. 17. 31. 39. 46. 67** 73. 80. f g vg syr^{sch} et^{p} arm aeth^{vid} Ambrst al ... D^{gr*} 137. sah^{wol} Euthal^{cod} *παραγγελλω ουκ επαινω* | *κρεισσον* cum ℵABCD*FGP 17. al Dam etc ... ς *κρειττον* cum D^{c}E(K?)L al pler^{vid} Chr^{281} Euthal^{cod} Thdrt | *αλλα* cum ℵABCD* etc ... ς Ln *αλλ* c. D^{c}FGKLP etc | *ησσον* cum ℵABCD* al^{vid} Euthal^{cod} etc ... ς *ηττον* cum D^{c}EKLP al pler^{vid} Chr^{281} Dam ... FG Thdrt *ελαττον*

18. *εκκλησια* absq artic cum ℵABCDEFGKLP al^{80} ... ς praem *τη* cum minusc sat mu | *εν υμιν υπαρχ.* cum ℵABCD^{b}KLP etc ... D*et^{c}EFG vg cle syr^{utr} arm *υπαρχ. εν υμιν* ... am fu demid harl tol Or$^{int\ 2,301}$ Ambrst al om *εν υμιν*

πιστεύω. 19 *δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεισ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι*
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 *συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ*
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 *ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-*
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ, ὃσ δὲ μεθύει.
22 *μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆσ ἐκκλη-*
17 *σίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺσ μὴ ἔχοντασ;*
15, 3 *τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ.* 23 *Ἐγὼ γὰρ*
Lc 22, 19 s Mt 26, 26 ss *παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριοσ Ἰη-*
Mc 14, 22 ss *σοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον* 24 *καὶ εὐχαριστήσασ*
ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο
ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 *ὡσαύτωσ καὶ τὸ ποτήριον μετὰ*

---

19. *εν υμιν* pri et. Or[1,455] etc; D[c]E sah cop Archel[3,594] post *ειναι* pon, 48. 72. al[2scr] ante *αιρεσεισ* ... D*FG d e f g vg Or[int4,694] Cyp[197. 226] al om, hinc Gb[0] | *ινα* cum ℵACD[b et c]EFGKLP al fere omn f g syr[utr] etc ... Ln *ινα* [*και*], Ti *ινα και* cum BD* al d e vg sah Ambrst al | *εν υμιν* sec et. Or[1,455 ed delar] et[int 4,694] al Cyp[bis] al mu ... c Or[edd ante delar] (supplevit ex Philocal) Epiph[905] Chr[3,287] Dam[semel] Hier[tit] al pauc om, hinc Gb[0]

20. *ουν* cum ℵABCD[b et c]KLP al pler (17. *δε*) f vg etc ... D*FG d e g Chr[284] (sed[3,294] *συνερχ. γαρ*) om, hinc Gb[0]

21. *προλαμβανει* cum ℵBCDEFGKLP al plu Clem[171] etc ... A 3. 31. 46. 106. 108. 114. 120. al fere[10] *προσλαμβ.*

22. *ειπω υμιν* cum ℵABCDEFG 17. 37. 73. 80. it vg etc ... ς *υμιν ειπω* cum KL al pler syr[p] arm[cdd] Thdrt al ... P arm aeth[pp] om *υμιν*, aeth[rom] Chr[286] om *τι ειπ. υμιν* | *επαινεσω* cum ℵACDEKLP al omn[vid] syr[utr] sah etc ... Ln *επαινω* cum BFG d e f g vg pp[lat] | *ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ* etiam ς[e] Gb Sz ... ς Ln *ὑμᾶσ ἐν τούτῳ;* (ut CDLP d f etc)

23. *παρεδιδετο* cum ℵAB*CDEFGK 17. 46. Dam ad h. l. ... ς *παρεδιδοτο* cum B[3]LP al pler Bas[bapt 650] al mu

24. *ειπεν* sine *λαβ. φαγ.* cum ℵABC*DEFG al[11] d e f g am fu al[lachm] sah cop arm[zoh] Bas[bapt 650] al mu ...... ς (— Gb Sz) add *λαβετε φαγετε* cum C[3]KLP al pler vg[cle] demid tol harl (hi[4] *accipite et manducate*) syr utr go etc | *το υπ. υμων* sine additam cum ℵ*ABC* 17. 67** arm[zoh] Ath ap Thdrt[4, 138] (sed Gall[5, 169] edidit cum *κλωμενον*) Cyr[nest 111] Fulg[ep adferrand] (ap Gall[11,342]) ... ... ς (Gb[0]) add *κλωμενον* cum ℵ[c]C[3] D[b et c]EFGKLP al pler d e g syr[utr] go Bas[bapt 650] al. Similiter D* add *θρυπτομενον*, item sah cop arm[usc] Euthal[zacagn] *διδομενον*, item f vg Cyp[107] (hi[8] *quod – tradetur*).

τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν Ex 24, 8
τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκισ ἐὰν πίνητε, εἰσ τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκισ γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ
ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ
ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃσ ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ
κυρίου ἀναξίωσ, ἔνοχοσ ἔσται τοῦ σώματοσ καὶ τοῦ αἵματοσ τοῦ
κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωποσ ἑαυτόν, καὶ οὕτωσ ἐκ τοῦ
ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖσ καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.
31 εἰ δὲ ἑαυτοὺσ διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι

---

25. *εν τ. εμω αιμ.* cum ℵBDEFGKL al pler etc ... ACP 17. 23* 37. 46. al *εν τω αιματ. μου* | *εαν* cum ℵBC 17. al pauc Or^{3,194} al ... ϛ *αν* cum DEFGKL al pler Bas^{bapt} al

26. *εαν* cum ℵABC 17. a^{scr} ... ϛ *αν* cum DEFGKLP al pler Bas$^{bapt\,650}$ al | *το ποτηριον* sine additam cum ℵ*ABC*D*FG 17. 46. 80. 109. c^{scr} d e f g vg (et. am fu etc) sah arm etc ... ϛ (Gb^{oo}) add *τουτο* cum ℵ^{c}C^{8}D^{b} et^{c}EKLP al pler tol syr^{utr} cop aeth go Bas^{bapt} Chr^{288} al | *αχρι* cum ℵ*B* ... ϛ Ln *αχρισ* cum ℵ^{c}AB^{8}C rell | *αχρ. ου* sine *αν* c. ℵ*ABCD*FG etc ... ϛ (= Gb Sz) add *αν* c. ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler (sed nonnulli om *ου*)

27. *τον αρτον* sine *τουτον* cum ℵABCDEFG 17. 46. 61. 73. 109. 177. 178. 179. o^{scr} it am fu demid al syr^{sch} Clem^{318} Bas$^{bapt\,654}$ al mu ... ϛ (= Gb Sz) add *τουτον* cum KLP al pler vg^{clem} cop etc | *η πι.* c. ℵBCDEFGKLP al pler it vg etc ... A 39. 46. 109. 1^{lect} syr^{sch} et$^{p\,txt}$ sah cop aeth Clem^{318} al *και πι.* | *του κυριου αναξιωσ* absque additam cum ABCD*EFGKP al plu it vg etc ... ℵD^{c}L al plus^{20} syr^{p} go add *του κυριου* | *και του* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ϛ (= Gb Sz) om *του* cum minusc ut^{vid} mu

28. *ανθρωπ. εαυτον* cum ℵABKL al pler syr^{utr} al Clem^{318} Or^{4,373} Bas^{eth} ^{258} Chr$^{292\,bis}$ Cyr$^{ador\,421}$ Thdrt al ... Ti *εαυτον ανθρωποσ* (D* *ο ανθρ.*) cum CDEFGP 46. it vg etc

29. *και πινων* sine additam cum ℵ*ABC* 17. sah aeth^{ro} ... ϛ (Gb^{oo}) add *αναξιωσ* cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKLP al fere omn it vg etc | *το σωμα* absq *κυρ.* cum ℵ*ABC* 17. 67** am* fu* harl* al^{lachm} sah ... ϛ add *του κυριου* cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKLP al pler vg^{cle} am** fu** demid harl** tol syr^{utr} etc

31. *ει δε* (Gb'') cum ℵ*ABDEFG 17. 46. 109. g (*si autem*) go aeth Clem^{321} etc ... ϛ *ει γαρ* cum ℵ^{c}CKLP al pler syr^{utr} sah cop etc

δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶ-
μεν. 33 *ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰσ τὸ φαγεῖν ἀλλήλουσ*
ἐκδέχεσθε. 34 *εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰσ κρίμα*
συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

1 *Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν.*
2 *οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ ἂν ἤγε-*
1 Io 4, 2 s *σθε ἀπαγόμενοι.* 3 *διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύματι θεοῦ*
λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται εἰπεῖν· κύριοσ
Ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
Ro 12, 6 4 *Διαιρέσεισ δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·* 5 *καὶ*
διαιρέσεισ διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· 6 *καὶ διαιρέσεισ*
ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-

---

32. *του κυριου* cum ℵBC 17. 37. 72. 80. 178. Clem[128] Dam ... ς Ln Ti om *του* cum ADEFGKLP al pler pp mu

34. *ει* sine copula cum ℵ*ABCD*FG al[10] it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵ^c D^b et c EKLP al pler demid syr[utr] etc | *διαταξομαι* cum ℵBCKLP al pler Chr[295] etc ... ADEFG 37. 44. 47. al *διαταξωμαι*

XII. 1. *αδελφοι*: D* et c (non item b) EFG 52. d e f g vg aeth Did[tri 66] Ath[lat 776] Ambrst al post *αγνοειν* pon

2. *οτι οτε* (Gb'' Sz) cum ℵABCD[gr]E[gr]LP al plus[50] f g vg syr[p] sah arm etc ... ς (= Sz) *οτι* (omisso *οτε*) cum F[gr]G[gr]K[mg] al mu d e syr[sch] cop ar[e] Ambrst. Atque etiam Ln *οτι* [*οτε*] ... K* etc *οτε* (omisso *οτι*)

3. *ιησουσ* (Gb') cum ℵABC 6. 17* 46* 109. cop arm aeth[utr] Euthal[cod] Cyr[ioh 798] et[apolog 244] ... F 17** f m[10] vg Cyr[ioh 9. 508] et[ador 261] al *ιησου* ... ς *ιησουν* c. DEGKLP al pler d e g harl sah syr[p mg graec] Or[1,282] et[cat 227] Chr[305] al | *κυριοσ ιησουσ* (Gb'') cum ℵABC 6. 17. 31. 46. 67** 73. 109. f vg syr[sch] sah aeth[utr] Or[1,282] ac[saep] al mu ... ς *κυριον ιησουν* cum DEF[gr]GKLP al pler d e g m[10] syr[p] arm cop[vid] Ath[2,3] et[lat 1,775] Bas[spir 23] al mu

6. *ο δε αυτοσ* cum ℵAKLP al pler (item DEFG *ο αυτ. δε*) al pler d e f g m[10] vg syr[utr] sah arm Eus[ps 195] (*ο δ αυτ.*) Bas[eunom 278] et[2,583] al mu Ir[int 255] Or[int 1,64] al mu . .... Ti *και ο αυτοσ* cum BC 37. 46 109. 137. Or[4,62] Euthal[cod] | *θεοσ* sine *εστι* cum ℵ*ACDEFGP al[10] (c[scr] add *χριστοσ*) d e f g m[10] (*dominus*) vg sah arm Eus etc ... ς (= Gb Sz) praem *εστι* cum ℵ^c KL al pler Or[4,62] Cyr[act 39] Thdrt Dam, item B add post *ενεργων*

σιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ
συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ,
ἄλλῳ δὲ λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστισ ἐν
τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύ-
ματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία
γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼσ βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, 27 6. 15 Ro 12, 4 s
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτωσ

9. ετερω sine copula cum א*BD*EFG 47. 67** d e f g m10 vg syrsch arm Clem624 Or3,174. 4,284 etc ... ς Ti add δε, Ln [δε] cum אcADbetcKLP al fere omnib sah cop syrp Or1,640 al mu | εν τω ενι cum AB 17. 31. 67** 74. 80. ascr d e f m10 vg Didtri 141. 147 Euthalcod Baseuno 298 cdd Dam Hil806 al mu ... ς εν τω αυτω c. אc3DEFGKLP al pler f sup graecis g cop Clem Cyrhr 250 al

10. δε prim ... D*FG it vg arm Clem624 Hil806. 964 al om | ενεργηματα et. Clem624 Or2,567 etc ... DEFG ενεργεια (DE -για), item operatio it vg Hilbis al mu | δυναμεων et. Clem Or etc ... DEFG d e fsup graecis (non txt lat) g m10 Cyrhr 250 Gaudserm 9 δυναμεωσ | αλλω δε προφ. cum אAC KLP al omnvid syrutr cop Orcat 246 al mu ... Ln om δε cum BDEFG it vg Clem624 Eusmarc 13 al | αλλω δε διακρ. cum אACKLP al omnvid syrutr cop Eusmarin al ... Ln om δε cum BDEFG it vg arm Clem Bas3,305 Tertmarc Ambrst al mu | διακρισισ cum אCD*FGP 17. d e f g m10 vg syrsch sah (dedit Münt) arm (aethlibere) Clem etc ... ς Ln Ti διακρισεισ c. ABDgr cKsilL al pler syrp cop Eusmarin al | ετερω sine δε cum א*BDEFGP etc ... ς Ti add δε cum אcACKL al pler syrutr cop arm Eusps 316 etmarin 302 etc | ερμηνεια (-εια אCDc etc; AD*FGLP etc -ια) cum אCDcEFGKLP al omnvid Clem Caes Baseuno Cyrhr Euthal cod etc ... Ln διερμηνεια cum AD*

11. παντα δε ταυτ. cum אABCKLP al fere omn m10 syrutr Clem624 etc ... DEFG 46. d e f g vg cop go arm Iustrect fid 6 Or3,350 al mu ταυτ. δε παντ.

12. πολλα εχει cum אABCP 17. 37. 73. 118. arm Hippprov Euthalcod Thdrt ad h. l. Hierlovin 2 (4,2,216) ... ς Ti εχει πολλα cum DEFGKL al pler it vg syrutr go Chr314 Thdrt2,101 Dam al Hil Ambrst al | του σωματοσ sine additam cum א*ABCFGKLP al10 f g vg syrutr cop arm aeth etc ... ς (= Gb°° Sz) add του ενοσ cum אcDE al pler (178. praem) d e sahmünt go etc

καὶ ὁ Χριστόσ· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ εἰσ ἓν
Ga 3. 28 σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνεσ, εἴτε δοῦλοι εἴτε
ἐλεύθεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ
σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούσ· ὅτι οὐκ
εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
σώματοσ. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ, οὐκ εἰμὶ
ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ. 17 εἰ
ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρη-
σισ; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸσ ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ
σώματι καθὼσ ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλοσ, ποῦ τὸ
σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται
δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ
κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον
τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματοσ ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά
ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματοσ, τούτοισ
τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημο-
σύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει.
ἀλλὰ ὁ θεὸσ συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν

---

13. *εν πνευμ.* (ante *εποτισθημ.*) cum ℵ(A)BC*D*FGP 17. 47. 73. 80. 137. d^{scr} d e g am fu harl syr^{utr} cop arm aeth go Ign$^{intpol\ 264}$ Ath$^{588.\ 554}$ Did$^{tri\ 147.\ 174}$ etc ... ς (Gb^{0}) praem *εισ* cum D^{c}EK(L) al pler vg^{cle} (*in uno spiritu*) Thdrt ad h. l. et^{2,101} Dam

16. Ad finem versuum 15 et 16 punctum posuimus (ut etiam Ln, nec aliter voluit Wtst), contra ς Gb Sz interrogationis signum.

18. *νυνι* cum ℵCD$^{b\ et\ c}$KLP al pler Chr$^{318\ bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *νυν* cum ABD*FG 73. 119. l^{scr} Thphyl

19. *τα παντα* cum ℵACDEKLP etc ... BFG 17. om *τα*, hinc Ln [*τα*]

20. *νυν δε* cum ℵABCDEKL etc ... FGP al^{5} Chr^{318} Thphyl *νυνι δε* | *μεν* cum ℵACD$^{b\ et\ c}$EFGKLP etc ... BD* 73. 114. d e arm go Aug$^{ps\ 87}$ et$^{faust\ 21}$ om; hinc Ln [*μεν*]

21. *ου δυν. δε* cum ℵBDEKL al plu d e vg (et. am fu** etc) syr^{p} go Chr etc ... Gb Sz om *δε* et Ln [*δε*] cum ACFGP 17. 37. 137. al^{20} f g fu* demid syr^{sch} cop arm aeth Euthal^{cod} Aug$^{ps\ 87}$ al | *ο οφθαλμ.* cum ℵABCDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) om *ο* cum K al mu^{vid} arm Thdrt^{4,572}

23. ς^{e} 1624. 1633. (non amplius 1656.) *ατιμωτερα*, ut etiam L 37. al aliq

24. *αλλα* cum ℵABCDEL al mu etc ... ς *αλλ* cum FGK^{sil} al plu Chr^{326} Thdrt al | *τω υστερουμενω* cum ℵ*ABC 17. 57. 67** Melet$^{epiph\ 877\ init}$ Dam ... ς Ti *τ. υστερουντι* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler Or^{4,198} al | B *τι περισσοτερον δουσ*

δοὺσ τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλοσ,
συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλοσ, συνχαίρει πάντα
τὰ μέλη. 27 ὑμεῖσ δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ. 12
28 καὶ οὓσ μὲν ἔθετο ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ, 9. 10 Eph 4, 11
δεύτερον προφήτασ, τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ, ἔπειτα
χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη γλωσσῶν.
29 μὴ πάντεσ ἀπόστολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ πάντεσ διδά-
σκαλοι; μὴ πάντεσ δυνάμεισ; 30 μὴ πάντεσ χαρίσματα ἔχουσιν
ἰαμάτων; μὴ πάντεσ γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ πάντεσ διερμηνεύου-
σιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερ- 14, 1
βολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

XIII.

1 Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

---

25. *σχισματα* cum ℵD* FGL 47. 74. 109. a^{scr} al plus^{30} (7 ap Scri) g fu (harl* *sint scisma*) arm Bas^{2,216} Antioch^{1158} Dam etc ... ς Ln Ti *σχισμα* cum ABCD$^{b et c}$EK al plu d e f vg syr^{utr} cop Or^{4,198} al

26. *ειτε* pri cum ℵACDEKL al fere omn vg^{cdd} ap^{lachm} (*si quidem*) syr^{sch} (*ut quando*) cop Bas^{2,216} etc ... Ln *ει τι* cum BFG d e f g vg syr^{p} arm Ambrst al | *συνπασχ-* cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln *συμπ-* cum B^{3}K^{sil}L al certe pler | *μελοσ* sec loc sine *εν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*AB Thdrt^{4,1208} ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti praem *εν* cum ℵ^{c}CDEFGKL al omn^{vid} it vg etc | *συνχαι-* c. AB*CDEFG 37. ... ς Ln *συγχ-* cum ℵB^{3}K^{sil}L al pler

27. *μερουσ* et. Or$^{3,640\cdot\ 4,197}$ et$^{int\ 4,564\cdot\ 600}$ Eus$^{dem\ 467}$ et$^{ps\ 143\cdot\ 370}$ etc ... D* d e f vg syr^{p} (sed^{mg} *μερουσ*) arm Or^{2,640} Eus$^{ps\ 58}$ al mu *μελουσ*

28. *επειτα* sec cum ℵABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas^{3,34} Cyr$^{hr\ 298}$ etc ... ς *ειτα* cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec. Item^{vid} f vg quum habeant *deinde - exinde* ... DEFG d e g etc om | *αντιλημψ-* cum ℵAB*D*FG ... ς *αντιληψ-* cum B^{3}CD^{c}EKL al omn^{vid}

31. *μειζονα* cum ℵABC 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 67** 73. 137. 213. am aeth^{utr} Or$^{3,647\cdot\ 4,418}$ et$^{cat\ 94}$ et$^{int\ 4,649}$ al mu ... ς *κρειττονα* (DEFG etc *-σσονα*) cum DEFGKL al longe plu d e f g vg (exc am) cop^{vid} arm Or^{4,77} et$^{int\ 2,141}$ etc

XIII. 1. *αλαλαζον* cum ℵ^{a}BCFGKL etc ... ADE 17. d^{scr} *αλαλαζων*

2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν
14, 3 ss τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ-
άρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγά-
πην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-
στεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦ-
10, 24 Phi 2, 4 ται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, οὐ

---

2. *και εαν* pri loc cum ℵ[a]BDEFGL(K) etc ... Ln *καν* cum AC 17. 31. Bas[2,228] Cyr[fest pasch 85] | *και εαν* sec loco cum ℵCDEFGKL al fere omn Ephr[333] Chr[339] Euthal[cod] etc ... Ln[ed min] *καν* cum AB 17. 31. Clem al | *μεθισταναι* cum ℵBDEFG 17. 19. al pauc Clem Cyr[fest pasch] Thphyl ... Method[733] Bas[3,303] *μεθισταν* ... ς Ti *μεθιστανειν* cum AC KL al pler Or[3,576. 579] al mu | *ουθεν* (Gb'') cum ℵABCD[c]L al sat mu Clem[614] Ephr[333] et[2,122] al mu ... ς[e] Gb Sz (non ς) *ουδεν* cum D*FGK[sil] al permu Clem[166] al mu

3. *και εαν* pri loc cum ℵDEFGKL al pler Ephr[333] al ... Ln *καν* cum ABC 17. al pauc Clem[614] al | *ψωμισω* c. ℵABCDEFGL al longe plu Clem[614] al mu ... ς[e] (non ς Gb Sz) *ψωμιζω* cum K[sil] al vix mu | *και εαν* sec loc cum ℵ (B *και αν*) DEFGKL etc ... Ln *καν* cum AC al? Or[cat 252] Cyr[4,754] Dam | *καυθησομαι* (Gb') cum DEFGL al permu (6 ap Scri, 9 ap Mtthaei; Wtst al neglexerunt) Bas[bapt 665] Euthal[cod] Cyr[4,754] Max[1,545]. Item *καυθησωμαι* CK al plu Or[cat 252] Ephr[333] etc. Confirmant eandem lectionem (*καυθησ-*) d e f g m[16] vg syr[utr] cop arm aeth go Tert[prax 1] al mu ... Ln *καυχησωμαι* cum ℵAB 17. aeth[ro] Ephr[2,112] (*-σομαι*). Inprimis cf Hier[gal 3 : 4,307] (Vallars[7,517]) *Si tradidero corpus meum ut glorier* etc; ibidem[308] (Vall[518]) *Scio in Latinis codicibus, in eo testimonio quod supra posuimus:* Si tradidero corpus meum ut glorier, ardeam *habere pro* glorier; *sed ob similitudinem verbi, qua apud Graecos* ardeam *et* glorier, *id est καυθήσομαι* et *καυχήσομαι, una litterae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa.* | *ουθεν* (et. Ln[ed min]) cum ℵA al[3] ... ς Ln[ed mai] Ti *ουδεν* cum BCDEFGKL al pler Ephr[333] al mu

4. *χρηστ. η αγαπη, ου ζηλοι η αγαπη, ου* etc (ita et. Ln): praeeunt hanc distinctionem D et d stichorum ratione, Antioch[1180] Dam ad h. l. ... ς Ti *χρηστευεται· η αγ. ου ζηλοι· η αγ. ου* | *η αγαπη* tert loc cum ℵACDEFGKL al pler d e g m[16] syr[utr] go etc ...... B 17. 73. 74. a[scr] al[5] f vg cop arm Clem[251] Or[int 3,332] et[4,582] etc om. Atque hinc Ln [*η αγαπ.*]

5. *τα εαυτησ* ... B Clem[252] *το μη εαυτησ*

λογίζεται τὸ κακόν, 6 *οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ*
ἀληθείᾳ· 7 *πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα*
ὑπομένει.
8 *Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη-*
θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.
9 *ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·* 10 *ὅταν* 12
δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 *ὅτε ἤμην*
νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νή-
πιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 *βλέπομεν*
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσ- 9
ωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ 8, 8

---

6. *συνχαι-* cum B*D*FG (item 12, 26 AC) ... ς Ln *συγχαι-* cum ℵAB^{3}CD^{c}E K^{sil}L al certe pler

8. *η αγαπη* ut et. Clem^{947} Or$^{2,564.\ 813}$ et^{3,541} etc ... B om *η* | *πιπτει* cum ℵ*ABC* 17. 47* 67** 80. Nyss$^{anim\ et\ res\ 656}$ al, *cadit* g (*excidit t cadit*) Or$^{int\ 4,568}$ etc ... ς Ti *εκπιπτει* cum ℵ^{c}C^{3}DEFGKLP al pler (46. *εκλειπει*) Clem$^{166.\ 946}$ Or^{2,564} al mu, item *excidit* m^{16} vg, d e f vg^{edd} Tert$^{pat\ 12}$ Cyp$^{199.\ 304}$ al *excidet*, am *excedit* | *δε* cum ℵABC^{2}D$^{b\ et\ c}$EL al pler syr^{p} go etc ... C*D*FGKP al pauc it vg etc om | B *προφητεια καταργηθησεται* | *γνωσισ καταργηθησεται* cum BD*$^{et\ c}$E (sed -σεισ) KL (P *γνωσισ παυσεται*) al pler d e f vg syr^{utr} cop arm go Or^{4,220} etc ...... ℵAD^{b}F^{gr}G 17. 47. al pauc (sed ℵ 17. 47. *γνωσισ*) g Nyss^{c56} etc *γνωσεισ καταργηθησονται*

9. *γαρ* cum ℵABDEFGP al sat mu it vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} Ir$^{int\ 288}$ etc ... Ti (Gb') *δε* cum KL al plus^{70}

10. *το εκ* sine *τοτε* cum ℵABD*FGP al^{9} it vg cop arm aeth^{utr} go Ir$^{int\ 288}$ Or^{1,645} al mu etc ... ς (Gb^{0}) praem *τοτε* cum D$^{b\ et\ c}$KL al pler syr^{utr} Or^{2,497} (*και τοτε*) et$^{cat\ 69}$ Melet$^{epiph\ 881}$ Chr^{368} Thdrt al | *το* (F^{gr}G g Ir$^{int\ 288}$ *τα*) *εκ μερουσ* ... D*$^{et\ c}$EFG it vg syr^{sch} go Or$^{int\ 2,312.\ 693}$ et $^{4,520.\ 522.\ 573}$ al post *καταργ.*

11. *ελαλ. ωσ νηπ., εφρο. ωσ νηπ., ελογ. ωσ νηπ.* cum ℵAB 17. 80. 93. f vg cop aeth^{utr} etc ... ς *ωσ νηπ. ελαλ., ωσ νηπ. εφρο., ωσ νηπ. ελογιζ.* cum DEFGKLP al pler d e g fu syr^{utr} arm go etc | *οτε* sec sine copula cum ℵ*ABD* 67** 119. d e am harl* tol go Or^{3,479} et$^{int\ 2,456.\ 673}$ Did$^{tri\ 446}$ Hil^{462} ... ς *οτε δε* cum ℵ^{c}D^{c}EFGKLP al pler f g vg^{cle} fu demid syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{cat\ eph\ 172}$ etc | *κατηργηκα* ... DEFG d e g (non f vg) syr^{p} arm go Bas^{2,228} Epiph^{555} Or$^{int\ 2,79.\ 382}$ al post *τα τ. νηπ.*

12. *γαρ* cum ℵABD^{c}KLP al omn^{vid} cop syr^{p} etc ... D*FG d e f g vg (et pp^{lat} pler) go arm om | *δι'* et. Thdot^{clem} Or$^{1,282.\ 720.\ 781}$ ac saepe et

ἐπεγνώσθην. 13 *νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.*

XIV.

12, 31 1 *Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ*
5 *ἵνα προφητεύητε.* 2 *ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποισ λαλεῖ*
ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶσ γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 *ὁ*
δὲ προφητεύων ἀνθρώποισ λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 *ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-*
τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 *θέλω δὲ πάντασ ὑμᾶσ λαλεῖν γλώσ-*
1 *σαισ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ*
18 *λαλῶν γλώσσαισ, ἐκτὸσ εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν*
λάβῃ. 6 *νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ γλώσσαισ λαλῶν,*
τί ὑμᾶσ ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώ-
σει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 *ὅμωσ τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα,*
εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖσ φθόγγοισ μὴ δῷ, πῶσ

---

int^{3,120} ac^{sacp} Eus$^{marc\ 53.\ 177}$ etc ... D^{gr}E^{gr} al mu syr^{sch} et^{p} c.* arm aeth (sed^{lib} vertit) Clem$^{120.\ 374.\ 647.\ 690}$ etc praem *ωσ*

XIV. 2. *γλωσση*: DEFG 10. 61. g** arm Chr^{375} semel Amb$^{spir\ 659}$ *γλωσσαισ* | *θεω* c. ℵ*BD*FGP 67** ... ς *τω θεω* c. ℵ^{c}AD^{c}EKL al fere omn

3. *ο δε*: FG *ει γαρ ο*, g *si enim qui.* Similiter d e f vg *nam qui,* Ambrst *qui enim.* Cf Or$^{int\ 4,619}$ *idem apostolus ait: Qui prophetat* etc | *ανθρωποισ*: rursus F^{gr}G^{gr} *-ποισ* | *παραμυθιαν*: 47. *μακροθυμιαν*

4. *γλωσση*: DE 46. arm Mac^{7,28} *γλωσσαισ*

5. *μειζων* (L al pauc *-ζον*) *δε* cum ℵ*ABP 39. cop Euthal^{cod} ... ς *μειζ. γαρ* cum ℵ^{c}DEFGKL al fere omn d e f g vg syr^{utr} arm aeth Chr^{376} Thdrt etc

6. *νυν* cum ℵABD*FGP etc ... ς Ti *νυνι* cum D^{c}EKL al pler Chr^{378} Thphyl Oec | *η εν αποκ.* cum ABDEFGKLP etc ... ℵ 17. 67** 120^{a} c^{scr} d e cop syr^{p} Thphyl om *η* | *η διδαχη* (absque *εν*) cum ℵ*D^{gr*}F^{gr}G^{gr} b^{scr} tol harl** ... ς Ln Ti *η εν διδαχ.* cum ℵ^{c}ABD$^{b\ et\ c}$KLP al pler d e f g vg Clem^{867} al

7. *τοισ* (FG om) *φθογγοισ* cum ℵADE(FG)KLP al omn^{vid} f vg etc ... B *φθογγου* (sine articulo), item d e tol arm Ambrst (*sonitus*), hinc Ln *του φθογγου* | *δω* cum ℵABD*FG al sat mu Chr^{377} Euthal^{cod} Oec .. Gb' Ti *διδω* cum D^{c}ELP al plus^{50} Thdrt Dam Thphyl

γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν
ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ παρασκευάσεται εἰσ πόλεμον;
9 *οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσσησ ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε,*
πῶσ γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ ἀέρα λαλοῦντεσ.
10 *τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφω-*
νον· 11 *ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ, ἔσομαι τῷ λα-*
λοῦντι βάρβαροσ καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαροσ. 12 *οὕτωσ καὶ*
ὑμεῖσ, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸσ τὴν οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλη-
σίασ ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 *διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσ-*
ευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 *ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ* 5
πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦσ μου ἄκαρπόσ ἐστιν. 15 *τί οὖν*
ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ
τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 *ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇσ πνεύ-*
ματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶσ ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ 23

---

8. *σαλπ. φωνην* hoc ordine c. ℵAP 17. 119. d^scr^ Or[4,181] ... ς Ln Ti *φων. σαλπ.* cum BDEFGKL al pler it vg

10. *εισιν* cum ℵABDEFGP 32. 39. 47. 67** 73. 137. 139. Clem[364] Dam Thphyl ... ς *εστιν* c. KL al pler Chr[378] Thdrt Oec | *ουδεν* sine *αυτων* cum ℵ*ABD*FG^gr^P 17. 67** al[10] e f vg sah cop arm Clem[364] Euthal^cod^ Dam Ambrst al ... ς (Gb°) add *αυτων* cum ℵ^c^D^c^EKL al pler g syr^utr^ Chr[378] Thdrt al

11. *μη ειδω* cum ℵBD^c^EKP al pler (f g vg Ambrst al *nesciero*, e *ignorem*) ... AD*L 17. al[7] *ιδω* ... FG *γινωσκω* | *εν εμοι* cum ℵABKP etc ... DEFG 67** al[6] Clem Chr[378] Dam om *εν*, nec aliter (*mihi*) e f g vg syr^utr^ cop arm Ambrst al

13. *διο* (Gb') cum ℵ*ABDEFGP 17. Dam ... ς Ti *διοπερ* cum ℵ^c^KL etc

14. *γαρ* cum ℵADEKLP al pler (38. *δε*) e f vg syr^utr^ cop Chr[379] Thdrt Dam al Or^int4,601^ Ambrst al ... BFG^gr^G al[2] g sah arm om, hinc Ln [*γαρ*]

15. *προσευξομαι τω πν. προσευξομαι δε* c. BKL (et ℵ -*ξωμαι τ. π.* -*ξομαι δ.*) 17. 37. al pler Or[1,199] al mu, item *orabo* e f g vg Or^int2,211^ etter etc ...... (ℵ vide ante) ADEFGP 26. 46. 47. *προσευξωμαι τω πν. προσευξωμ. δε* | *προσευξ. δε και* cum ℵABDEL al pler cop syr^p^ Or[1,199] etc ... FGKP al[4] e f g vg sah arm (syr^sch^ et *orabo*) Or^cat rom^ et^cat eph^ Euthal cod al om *και* | *ψαλ. δε και* cum ℵADEKLP al pler cop syr^p^ Or^cat eph^ Eus^ps^ etc ... Ln om *και* cum BFG 46. 109. e f g vg sah arm (syr^sch^ *et psallam*) Or^1,199^ et^int 1,94^ al

16. *ευλογησ* cum ℵABDEP al[6] Euthal^cod^ Dam ... ς Ti *ευλογησησ* cum FG KL al pler etc. Latini i. e. e f g vg pp^lat^ *benedixeris*. Non autem addidimus *εν* cum ℵ*AFGKL al pler e f g vg syr^utr^ arm Chr[379] etc ...

τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν· 17 *σὺ μὲν γὰρ κα-*
λῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 *εὐχαριστῶ*
τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 *ἀλλὰ ἐν ἐκκλη-*
σίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατη-
χήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.
20 *Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ*
νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 *ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-*
Es 28, 11 sq *πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ*
τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριοσ. 22 *ὥστε*
αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖσ ἀπί-
στοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ τοῖσ πιστεύουσιν.
23 *ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶ-*
σιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
μαίνεσθε; 24 *ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπι-*
στοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,

---

ℵ[c]BDEP 73. 187. Euthal[cod] add *εν* | *πνευματι* cum ℵABDEFGP 17. etc ... ς (Gb[0]) praem *τω* cum KL al pler Chr[379] al

18. *τω θεω* sine *μου* cum ℵABDEFGP al[10] e g am tol syr[utr] cop arm aeth[utr] ar[e] ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum KL al pler vg[cle] demid harl | *γλωσση* (Gb') cum ℵADEFG 17. 31. d e f g vg arm Dam Ambrst al ... ς *γλωσσαισ* cum BKLP al pler syr[utr] cop aeth Chr[380] Thdrt al Or[int 4,470] | *λαλω* cum ℵBDEP 17. 67** 73. 121. c[scr] arm Or[int 4,470], item it vg syr[utr] cop *quod - loquor* ... ς *λαλων* cum KL al pler Chr[380] Euthal[cod] Thdrt Dam

19. *αλλα* cum ABDE Mcion[epiph 320] et[361] ... ς *αλλ* cum ℵ[a]FGLP etc ... ℵ* om | *τω νοΐ μου* c. ℵABDEFGP al[12] vg f g syr[sch] arm (om *μου*) Nyss[602] (Gall[6]) Mcion[epiph 320. 361] etc ... ς Ti *δια του νοοσ μου* cum KL al pler d e (*quinque verba loqui per sensum meum*) syr[p] Mac[7,129] Chr[380] al

21. *γεγραπται* (ℵ[c]): ℵ* *τι γεγρ.* | *ετερογλωσσοισ* et. Mcion[epiph 321. 363] Or[4,580 not] (ex Philocal[cap 9]) Hipp sive Constit[8,1,8] etc ... FG *ετεραισ γλωσσαισ*, ut etiam Latini (*in aliis linguis*) aliique interpretes | *ετερων* cum ℵAB 5. 6. 10. 17. 31. 39. 67** 73. Euthal[cod] ... ς Ti *ετεροισ* c. DEFGKLP al pler Mcion[epiph] Or, nec aliter it vg cop rell

23. *ουν* cum ℵABDEKLP etc (et. Bas[regg 392]) ... FG 67** d e g go Ambrst om (non item f vg), hinc Ln[ed min] [*ουν*] | *παντεσ λαλωσιν γλωσσ.* cum ℵABFGP etc ... D*et[c]E d e go *λαλωσιν γλωσσ. παντεσ*, atque sic Ti ... ς *παντ. γλωσσ. λαλω.* cum D[gr**]KL al pler (47* *λαλουσιν*) f vg syr[utr] arm Chr[388] al

25 τὰ κρυπτὰ τῆσ καρδίασ αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ
πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ
θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλ-
μὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμη-
νείαν ἔχει· πάντα πρὸσ οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ Eph 4, 12
τισ λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖσ, καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ
εἷσ διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ, σιγάτω ἐν 5
ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ 22
δύο ἢ τρεῖσ λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν
δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτοσ σιγάτω. 31 δύνασθε
γὰρ καθ᾽ ἕνα πάντεσ προφητεύειν, ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ
πάντεσ παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταισ

---

25. *τα κρυπτα* cum ℵABD*FG al^{10} d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *και ουτω* (D^{c}L etc *-τωσ*) cum D^{c}KL al pler syr^{p} Chr al | *οντωσ* ante [*ο*] *θεοσ* cum ℵABDEFG al fere^{10} it vg syr^{sch} cop arm aeth go etc ... ς post *ο θε.* cum KL al pler syr^{p} Bas^{3,30} Chr^{388} al | *θεοσ* sine *ο* cum ℵ*D*FG 109* l^{scr*} Or^{cat} Chr$^{388. 390. 391}$ ... ς Ln Ti *ο θεοσ* cum ℵ^{c}BD$^{b et c}$EKL al pler Did^{tri} Bas al

26. *εκαστοσ* sine *υμ.* cum ℵ*AB 17. 74. a^{scr} cop Bas$^{regg 386}$ Euthal^{cod} ... ς Ti add *υμων* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler it vg etc | *αποκαλυψ. εχει* ante *γλωσσ. εχ.* cum ℵABDEFG 17. 73. 93. d^{scr} d e f g vg syr^{utr} etc ... ς post *γλωσσ. εχ.* c. L al longe plu Chr^{392} Thdrt Dam al | *γινεσθω* cum ℵABDEFGKL al plu Bas$^{regg 486}$ al ... ς (= Gb Sz) *γενεσθω* cum minusc vix mu Dam

28. *διερμηνευτησ* cum ℵAD$^{b et c}$EKL al omn^{vid} Chr^{393} et ^{394} Euthal^{cod} al ... Ln *ερμηνευτησ* cum B et (praemisso *ο*) D*FG

29. *οι αλλοι* cum ℵABD$^{b et c}$EK al pler Or$^{cat 78}$ Cyr$^{hr 197}$ Bas$^{regg 582}$ al ... D*FGL 91. 219* l^{scr*} om *οι* | *διακρινετωσαν* cum ℵABD$^{b et c}$EKL al omn^{vid} etc ... D*FG *ανακρινετωσαν*

30. *εαν δε* cum ℵABD^{c}EKL al omn^{vid} etc ... D*FG d e g Or$^{int 3,376}$ om *δε*

31. *καθ ενα παντεσ* cum ℵABKL etc ... DEFG h^{scr*} it vg syr^{sch} arm *παντ. καθ ενα*

32. *πνευματα* cum ℵABKL al pler f vg (et. am fu* demid harl tol) cop syr^{p} arm Or$^{3,571. 4,113}$ et$^{int 4,599}$ etc ... Gb´ *πνευμα* cum DEF^{gr}G 1. 43. al^{5} d e g vg^{six} fu** syr^{sch} Or$^{int 2,31}$ etc

Ro 15, 33 *ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίασ ὁ θεὸσ ἀλλὰ*
εἰρήνησ.
Ὡσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκεσ
1 Ti 2, 11 s *ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖσ λαλεῖν,*
Gn 3, 16 *ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼσ καὶ ὁ νόμοσ λέγει. 35 εἰ δέ τι*
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺσ ἰδίουσ ἄνδρασ ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ
λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰσ ὑμᾶσ μόνουσ κατήντησεν;
37 Εἴ τισ δοκεῖ προφήτησ εἶναι ἢ πνευματικόσ, ἐπιγινωσκέτω
ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τισ ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται.

---

33. *αλλα* cum ℵABDE 47. al ... ς *αλλ* cum FGK^{sil}L al pler^{vid} Thdrt al *ωσ εν πασαισ* etc: ς (non item Gb Sz) haec cum antecedd coniung. nec aliter ℵ Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | Ln ita distinxit: *ἐκκλησίαισ, τῶν ἁγίων* ^{34} *αἱ γυναῖκεσ ἐν* etc.

34 et 35. Hos versus DEFG 93. d e f g Ambrst Sedul post v. 40. pon.

34. *αι γυναικ.* sine *υμ.* cum ℵAB 5. 17. 31. 73. 80. 115. f vg cop basm arm aeth Or$^{cat 279}$ Mcion$^{epiph 331}$ etc ... ς (Gb^{o}) Ti add *υμων* cum DEFGKL al pler d e f$^{sup\ graecis}$ g syr^{sch} et^{p} c. ob. Chr$^{400 bis}$ al | *επιτρεπεται* (Gb') cum ℵABDEFG al plus^{10} Mcion$^{epiph 368}$ Or$^{cat 279}$ etc ... ς Ti *επιτετραπται* cum K (L *επιτετρεπται*, item Dial$^{ed\ wtst}$) al longe plu Mcion$^{epiph 331}$ Dial^{867} al | *αλλα* cum ℵABD* Mcion$^{epiph 368}$ Euthal cod ... ς *αλλ* cum D^{c}EFGK^{sil}L etc | *υποτασσεσθωσαν* cum ℵAB 5. 10. 17. 39. 71. 73. 80. syr^{sch} cop basm aeth Mcion$^{epiph bis}$ Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *υποτασσεσθαι* cum DFGKL (E *-τασσεται*) al pler d e f g vg syr^{p} arm etc

35. *μαθειν* cum ℵ^{c}BDEFGKL al pler etc (et. Or$^{cat 279}$) ... ℵ*A^{2} (* latet) al^{5} *μανθανειν* | *γυναικι* (Gb') cum ℵ*AB al^{15} f vg cop basm arm aeth Or$^{cat 279 sem}$ etc ... ς *γυναιξιν* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler d e f$^{sup\ graecis}$ g syr^{utr} Or$^{cat sem}$ al | *λαλειν* ante *εν εκκλ.* cum ℵAB 17. 37. 57. 73. 80. f vg cop basm aeth Or$^{cat 279 sem}$ et^{280} Dam Pel ... ς post *εν εκκλ.* cum DEFGKL al pler d e g syr^{utr} arm etc

37. *κυριου* cum ℵBDEFGKL etc. Item A Or$^{cat 227}$ et^{277} *θεου* (*dei* et. cop) ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc mu^{vid} Euthal^{cod} Thphyl | *εστιν* sine additam cum D*F^{gr}G 14. (*εισιν*) d e g Or$^{cat 277}$ et^{227} et$^{int\ 2,73}$ al ... Ln *εστιν εντολη* cum ℵ (* *εντ. εστ.*, ^{c} *εστ. εντ.*) AB 17. Aug ep ^{169} ($^{2, 6(8)}$) etc ... ς *εισιν εντολαι* (sed Gb^{o} *εντολαι*) cum D$^{b et c}$E**KL al pler f vg syr^{utr} basm arm etc

38. *αγνοειται* cum ℵ*A*^{vid}D*FG Or$^{3, 180}$ et$^{cat 227}$ et^{int} f g vg al ... ς Ti *αγνοειτω* cum ℵ^{c}A^{2}BD$^{b et c}$EKL al omn^{vid} syr^{utr} arm aeth etc

39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ
κωλύετε γλώσσαισ· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνωσ καὶ κατὰ τάξιν γι-
νέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην Ga 1, 11
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι᾽ οὗ καὶ σῴζεσθε,
τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸσ εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
στεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοισ, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι 11, 23
Χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰσ γραφάσ, Lc 24, 26 s
4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰσ Es 53, 8 ss Ps 15(16), 10
γραφάσ, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖσ δώδεκα. 6 ἔπειτα Lc 24, 34. 36
ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοισ ἀδελφοῖσ ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονεσ
μένουσιν ἕωσ ἄρτι, τινὲσ δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,

---

39. *αδελφ. μου* c. ℵAB*D[b]etc al[30] syr[utr] cop (aeth *fratres nostri*) Chr[402] Thdrt Dam al ... Ln *αδ.* [*μου*], ς Ti om *μου* cum B[3]D*EFGKL al plu it vg basm arm Ambrst Pel al | *μη κωλυετ.* hoc loco cum ℵABP etc ... ς post *γλωσσαισ* cum DEFGKL al pler it vg etc | *γλωσσαισ* sine *εν* cum ℵAD[c]EKLP al omn[vid] f vg etc ... Ln praem [*εν*], Ti *εν* cum BD*FG d e g cop basm (*εν γλωσση*)

40. *δε* cum ℵABDEFGP al[15] it vg syr[sch] cop arm Chr[402] Euthal[cod] al ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al plu etc

XV. 4. *τη ημερ. τη τριτ.* cum ℵABDE 17. 31. 37. etc ... ς *τη τριτ. ημερα* cum FGKLP al pler f g vg etc

5. *επειτα* cum ℵA 17. 37. 46. 73. 109. 12[lect] Eus[hist 1,12] et[mai 301] Cyr[hr 215] Chr[413] Euthal[cod] Hesych[hier qu 57] ... ς Ln Ti *ειτα* cum BD[c]KLP al pler syr[p mg graec] sah (ap Engelbr) cop Or[1,434] Eus[mai 287. 297] Cyr[act 14] Thdrt Dam al ... D*FG *και μετα ταυτα* | *δωδεκα* cum ℵABD[c]KLP al fere omn syr[sch] et[p txt] sah cop basm arm[zoh] aeth Or[1,434] Eus[hist 1,12] et[mai 297. 301] Cyr[hr 215] al ... D*FG 122* it vg go syr[p mg] arm[usc] Eus[mai 287 bis] Dam al mu *ενδεκα*

6. *πλειονεσ* (Gb″) cum ℵABDEFG al plus[10] Or[1,434] al ... ς *πλειουσ* cum KLP al pler Eus[hist 1,12] al | *τινεσ δε* (K add *εξ αυτων*) sine *και* cum ℵ*A*[vi]BD*EFG 67** 19[lect] it vg etc ... ς Ti add *και* cum ℵ[c]A[2]D[c]KLP al pler aeth Or[1,434] al

7. *επειτα* pri cum ℵABFGKLP etc ... DE cop Cyr[act 14] *ειτα* | *επειτα τοισ* cum ℵ*AFGK al[20] Or[1,434] Eus[ps 351] et[mai 297] al ... ς Ln *ειτα τοισ* cum ℵ[c]BDELP al plu Chr[414] Thdrt al

Act 9, 4 ἔπειτα τοῖσ ἀποστόλοισ πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ
Eph 3, 8 ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστοσ τῶν ἀποστό-
Act 9 λων, ὃσ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ καλεῖσθαι ἀπόστολοσ, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρισ
αὐτοῦ ἡ εἰσ ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτωσ κηρύσσομεν καὶ οὕτωσ ἐπι-
στεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸσ κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶσ
16 λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲσ ὅτι ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ
17 ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ
Χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
καὶ ἡ πίστισ ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρεσ τοῦ
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
13 14 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ

---

8. ὡσπερεὶ τῷ: sic D^{c}LP 37. etc ... Gb'' ὡσπερεί τῳ: sic minusc mu

10. ου κενη εγενηθη et. Or$^{cat\ eph\ 111}$ etc ... D* πτωχη ουκ εγενηθη, F^{gr}G πτωχη ου γεγονεν, item d e g etc | αλλα η cum ℵABD*E 17. ... ς αλλ η cum D^{c}FGK^{sil}LP al pler | συν εμοι absque η cum ℵ*BD*FG, item *gratia dei mecum* it vg Or$^{int\ 2,101}$ etc ... ς Ti η συν εμοι cum ℵ^{c}AD$^{b\,et\,c}$E KLP al omn^{vi} Bas^{1,162} et^{2,159} etc

12. οτι εγηγερτ. εκ νεκρ. cum ℵABD^{b}KLP al omn^{vid} f vg (f vg *quod resurrexit a mortuis*, item al) etc Ir^{309} (gr ex Thdrt) Chr^{422} al mu ... Ti εκ νεκρ. οτι εγηγ. cum D*et^{c}EFG d e g Or^{3,811} et$^{cat\ 295}$ | εν υμιν τινεσ cum ℵABP 17. 74. 120. a^{scr} syr^{utr} Or^{3,811} et$^{cat\ 295}$ et$^{int\ 2,302}$ al ... ς τιν. εν υμ. cum DEFGKL al pler arm go Epiph^{598} al

13. ει δε usque ουκ εστιν et. ℵ^{a}ABDFGKLP etc ... ℵ*E al^{7} om

14. αρα και cum ℵ*AD^{gr}E^{gr}F^{gr}GKP al^{25} g go Dial^{854} Euthal^{cod} al ... Ln αρα [και], ς (= Gb + Sz) om και cum ℵ^{c}BL al plu d e f vg syr utr sah cop arm aeth Ign$^{intpol\ 261}$ Epiph^{598} al mu | κενη και (Gb'') cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 74. a^{scr*} f g r vg^{cle} fu demid tol (al) syr^{sch} sah cop arm aeth go Dial^{854} Cyr$^{hr\ 215}$ etc ... ς Ti κεν. δε και cum D^{c}EKL al pler syr^{p} (am *ergo est et*) Ign^{intpol} al | υμων (Ln ὑμῶν, 15 εὑρισκόμ.) cum ℵAD$^{b\,et\,c}$FGKLP al pler d e f g vg syr^{utr} cop arm Ign^{intpol} ex$^{cdd\ 4}$ Chr^{424} al mu ... BD* al^{9} sah basm go Ign^{intpol} ex$^{cdd\ 2}$ Dial^{874} Epiph^{598} al ημων

15. ειπερ αρα νεκροι (FG οι νε.) ουκ εγειρονται et. f g r vg^{cle} am fu demid tol harl** syr^{p} cop arm etc ... DE 43. d e harl* syr^{sch} sah basm go Thdrt Ir$^{int\ 309}$ (vide ante) Tert$^{res\ carn}$ Archel^{608} Ambrst om

οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· 17 *εἰ δὲ Χριστὸσ οὐκ*
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστισ ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν,
18 *ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντεσ ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο.* 19 *εἰ ἐν τῇ*
ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότεσ ἐσμὲν μόνον, ελεεινότεροι πάντων
ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 *Νυνὶ δὲ Χριστὸσ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπ-* Col 1, 18
αρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 *ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατοσ,* Ro 5, 12 ss
καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασισ νεκρῶν. 22 *ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ*
πάντεσ ἀποθνήσκουσιν, οὕτωσ καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντεσ ζωοποιη-
θήσονται. 23 *ἕκαστοσ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστόσ,*
ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 *εἶτα τὸ τέλοσ,*
ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 *δεῖ γὰρ αὐτὸν* Ps 109 (110), 1
βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντασ τοὺσ ἐχθροὺσ ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐ- Mt 22, 44 pp Heb 10, 13

---

17. *η πιστισ υμων* (al^{3} vel^{4} *ημων*) sine additam cum ℵAD^{c}EFGKLP al omn^{vid} arm etc ... Ln add [*εστιν*] cum BD*, item (sed it vg etc *vana est fides vestra*) d e f g r vg al | *ετι* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler g r etc ... ℵ*A 31. syr^{sch} sah basm arm^{usc} aeth go Euthal^{cod} Dam praem *και*

19. *εν χριστω* ante *ηλπι. εσμ.* cum ℵABD*EFG al^{6} d e f g r vg go Ir$^{int\,309}$ Or^{2,802} etc ... ς post *ηλπ. εσμεν* cum D^{c}KLP al pler syr^{utr} sah cop basm arm aeth (sed syr^{sch} sah cop basm arm *μονον* post *ζωη ταυτη* pon) Or^{3,811} al

20. *τ. κεκοιμημενων* sine *εγε.* cum ℵABD*EFGP etc ... ς (= Gb Sz) add *εγενετο* cum D^{c}KL al pler syr^{utr} go Or$^{int\,3,835}$ Thdrt Dam al

21. *θανατοσ* cum ℵABD*K 17^{vi} 67** Or^{3,100} Dial^{854} Ath^{45} ... ς Ti *ο θανατ.* cum D$^{b\,et\,c}$EFGLP al pler Or$^{cat\,297}$ al

23. *του χριστου*: ς atque item ς^{e} 1624. 1633. 1641. (non amplius 1656. nec Mill Wtst Gb Sz) om *του* :: ex errore

24. *παραδιδοι* cum BFG; item *παραδιδω* ℵADEP 31. 67** 80. Hipp$^{noet\,6}$ Mcell$^{euseb\,52}$ et ^{182} Eus$^{ps\,448}$ etc ... ς *παραδω* cum KL al pler Or^{1,747} et^{4,88} al. Item *tradiderit* it vg pp ^{lat}

25. *αχρι* cum ℵ*AB*P etc ... ς Ln *αχρισ* cum ℵ^{c}B^{3}DEFGKL al pler etc *αχρ. ου* sine *αν* c. ℵ*ABD*FGP etc ... ς (Gb^{oo}) add *αν* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$KL al pler Or^{3,686} al mu | *εχθρουσ* (FG *εκθρ.*) sine *αυτου* cum ℵBDEKLP al pler d e vg (et. am fu demid tol) syr^{p} arm basm Ir$^{int\,337}$ Or^{1,658} al plu ... Ln add *αυτου* cum AFG 10. 17. 31. 73. 93. 120. f g r harl* go syr^{sch} sah cop aeth Or^{2,589} al permu

τοῦ. 26 *ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.* 27 *πάντα γὰρ*
Ps 8, 7 (6) Eph 1, 22 *ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέ-*
He 2, 8 *τακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα·*
28 *ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑπο-*
ταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα
ἐν πᾶσιν.

29 *Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ*
ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 *τί*
Ro 8, 36 *καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;* 31 *καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω,*
νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. 32 *εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί*
Es 22, 13 *μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔ-*
ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 *μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη-*
στὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 *ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·*
6, 5 *ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.*

---

26. *εσχατ. εχθρ. κατ. ο θαν.* hoc loco cum ℵ[c]ABD[b et c]FGKLP etc ... ℵ[a] D*E d e tol harl* go aeth post *παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ.* pon

27. *οτι παντα* et. Or[4,408] et[int 3,335] etc ... Ln [*οτι*] *πα.*, om enim *οτι* B d e vg Hipp[noet 6] Did[tri 390] al

28. *τοτε και αυτοσ* cum ℵAD[c]KLP al fere omn f r vg[cle] demid sah cop basm syr[p] arm aeth (go *tunc autem is ipse*) Ign[intpol 258] Hipp[noet 6] Eus marc[188] al plu ... BD*EF[gr]G 17. 67** d e g am fu harl tol marian syr[sch] Ir[int 337] Or[3,740] et[4,157] al mu om *και*, hinc Gb⁰ et Ln [*και*] | *τα παντ. εν πασ.* cum ℵD[c]EFGKLP al fere omn Ign[intpol 258] Or[4,38. 41] al plu ...... Ln om *τα* (Gb⁰) cum ABD* 17. arm Hipp[noet 6] Mcell[eus 42] al

29. Edd plu, ut ς Gb Sz, sic: *νεκρῶν, εἰ* | *υπερ αυτων* cum ℵABD*EFGKP al[20] d e f g r vg go syr[p] sah cop basm arm (aeth[libere]) Or[3,812] al mu ... ς (= Gb Sz) *υπ. των νεκρων* cum D[c]L al plu syr[sch] Ephr[371] Chr[440] Thdrt al

31. *υμετεραν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵBDEFGKLP al longe plu it vg syr[utr] sah cop basm arm go etc ... ς (non ς[e] Gb Sz, sed Gb') *ημετεραν* cum A al permu aeth Or[3,710] et[cat 84. 297] al | *αδελφοι* cum ℵABKP al[15] r vg go syr[utr] sah cop basm etc ... ς om cum DEFGL al longe plu d e f g arm[zoh] Or[3,710] al

33. *χρηστα* cum ℵABDEFGKLP al certe pler Clem[hom 4,24] et[epit 58] (ap Dress[88] et[156]) Eus[prae 249] al mu ... ς (= Gb Sz) *χρῆσθ'*, Ln *χρήσθ'* per meram licentiam

34. *λαλω* cum ℵBDEP al fere[10] Dial[864] Euthal[cod], item *loquor* d e r vg

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τισ· πῶσ ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεισ, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-
θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεισ,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινοσ τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ
θεὸσ δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼσ ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη
δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνησ, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ-
ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέροσ διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτωσ καὶ ἡ ἀνά-
στασισ τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
ἐγείρεται ἐν δυνάμει. 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα
πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.

Ambrst cop syr[p] go ... ς λεγω cum AFGKL al pler Chr[445] Thdrt Dam, item *dico* f g m[89] floriac Or[int 4,545] syr[sch] basm arm aeth

35. *αλλα* cum BP Or[1,590] ... ς Ln *αλλ* cum ℵADEFGK[sil]L etc

36. *αφρων* cum ℵABDEFGP al plus[10] ... ς *αφρον* cum KL al pler Or[1,590] al | *ζωοποιειται* cum ℵBDEFGKLP etc ... A 89. 108* Epiph[590] al *ζωογονειται*

38. *διδωσ. αυτω* cum ℵABP al[10] f vg syr[utr] etc ... ς *αυτω διδωσ.* cum DEFGKL al pler d e g m[89] r etc | *ιδιον* cum ℵ*ABDEFGP 17. 31. 42. 637** 80. 238. arm ... ς (Gb[00]) Ti praem *το* cum ℵ[c]KL al pler

9. *αλλη μεν* sine *σαρξ* cum ℵABDEFGKLP al plus[70] d e f g m[89] r vg etc ... ς (= Gb Sz) add *σαρξ* cum minusc mu syr[sch] cop arm Dial[835] | *σαρξ πτηνων* (D*FG al pauc *πετεινων*) cum ℵBDEFG 17. 47. 115. 119. al d e (g) am fu* demid tol harl** cop arm aeth etc ... ς om *σαρξ* cum AKLP al pler m[89] r vg[cle] fu** harl* syr[utr] etc | *πτηνων* (D* *πετινων*), tum *ιχθυ.* hoc ordine cum ℵABDEP 17. al[6] d e m[89] r vg syr[sch] cop arm etc ... ς *ιχθυ.*, tum *πτην.* (FG *πετιν.*, a[scr] *πετειν.*) cum FGKL al pler f g syr[p] Thdrt

40. *αλλα* cum ABD*EP ... ς *αλλ* cum ℵD[c]FGK[sil]L etc

44. *ει* ante *εστιν σωμα* cum ℵABCD*FG al[8] d e f g vg cop arm aeth[utr] etc ... ς om cum D[b et c]EKL al pler syr[sch] (*est enim*) et[p] Chr[434] etc | *εστιν και* cum ℵABCDEFG al[9] it vg arm etc ... ς *και εστι* cum KL al pler syr[utr] Chr Thdrt Phot[cat] Iac[nisib] al. Praeterea ς add *σωμα* cum KL al pler syr[utr] aeth[utr] etc: omisimus cum ℵABCDEFG al[8] it vg arm etc

Gn 2, 7 45 *οὕτωσ καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ Ἀδὰμ εἰσ
ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατοσ Ἀδὰμ εἰσ πνεῦμα ζωοποιοῦν.* 46 *ἀλλ'
οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι-
κόν.* 47 *ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ ἐκ γῆσ χοϊκόσ, ὁ δεύτεροσ ἄνθρωποσ
ἐξ οὐρανοῦ.* 48 *οἷοσ ὁ χοϊκόσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷοσ ὁ
ἐπουράνιοσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·* 49 *καὶ καθὼσ ἐφορέσαμεν
τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου-
ρανίου.*

6, 9 s 50 *Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ
κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-
μεῖ.* 51 *ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντεσ οὐ κοιμηθησόμεθα,*

---

45 *ανθρωποσ* cum ℵACDEFGLP al pler d e f g m vg syr[utr] cop arm aeth Dial[864] al ... BK 13. 39. 63. Ir[int 306] al om, hinc Ln [*ανθρωποσ*]

47. *ο δευτ. ανθρ.* sine additam cum ℵ*BCD*EFG 17. 67** d e f g vg cop aeth arm[mg] in[edd const] et[amst] Or[4,302] al mu Or[int 2,84] al mu ... ς (Gb[oo]) add *ο κυριοσ* cum ℵ[c]AD[b et c]KLP al pler syr[utr] arm go Or[2,559] al mu

49. *φορεσωμεν* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (9 ap Scri) it vg go cop (anceps syr[utr]) Thdot[clem 963] (sed[ed migne] *-σομεν*) Or[1,591 bis] ex[edd omn] al permu Ir[int 303. 305] Or[int 2,85] et[3,951. 978] et[4,644] Tert[res carn 49] et[marc 5,10] al mu ... ς Ti *φορεσομεν* cum B 46. al vix mu arm aeth[utr] (Or[edd vet]) Cyr[glaph 11] et[nest 71] al

50. *τουτο δε* cum ℵABCKLP al omn[vid] f vg rell ... DEF[gr]G d e g Ir[int 305] Tert[res carn 49] et[marc 5,10] *τουτ. γαρ* | *δυναται* cum ℵBP 1. 14. 73. 119. 177. 1[lect] k[scr] Or[1,591] edd.mg aute[delar] al ... ς LnTi *δυνανται* cum ACDEFGKL al pler[vid] Ir[gr] (ex Dam[parall]) [308] Clem[495] al | *κληρονομει* cum ℵABC[2]D[c]EKLP al omn[vid] Clem[495. 560] Or[1,591] al mu ... Ln *κληρονομησει* cum C*D*FG d e f g vg (sed am* *possidere*) syr[utr] cop etc

51. *παντεσ* (A *οι παντ.*) pri sine *μεν* cum BC*D* 23* 219* d e arm aeth utr (nec syr[sch] *μεν* expri) Or[1,589] et (*περι ησ και ο παυλ. φησι· παντεσ κοιμηθ., ου πα. δε αλλ.*) [2,552] et[int 4,692. 693] et ap Hier[1,809] cdd[gr] ap Hier[1,810] ... ς add *μεν*, Ln [*μεν*] cum ℵAC[2]D[c]EFGKLP al pler (k[scr] *δε*) f g vg cop syr[p] (go *enim*) Orthod[qu 61] Dial[865] Ephr[3,129] al mu Tert res carn[42] Or[int 3,872] al mu | *ου κοιμηθησομεθα παντ. δε αλλαγ.* cum BD[b vi et c]EKLP al fere omn cdd[gr] ap Hier[1,799 sqq] et ap Acacium „nonnull cdd“ Didymi (apud eundem Hier) cdd[gr] nonnull ap Pelag *τινα αντιγρ.* ap Maxim[2,329] syr[utr] cop aeth[pp] go Orthod[qu 109] et[alib] Or[1,589] (*ου πα. κοιμηθ. παντ. δε αλλ.*) et[thess] (*omnes non dormiemus* etc teste Hier „in 3. vol. *εξηγητικων* primae ad Thess“) Dial[865] Ephr[3,129] Nyss [1,103] al mu ... Ln *κοιμηθησομεθα, ου παντ. δε αλλαγ.* cum ℵ(A)C(et*

πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 *ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν*
τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται
ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 *δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο*
ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. 54 *ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ*
θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ
γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 *ποῦ σου θάνατε* Es 25, 8 Hos 13, 14
τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 *τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-*
νάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 *τῷ δὲ* Ro 5, 12 ss
θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 58 *ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμε-*

---

et[**]) FG 17. g arm aeth[ro] Or[2,552 bis] (est in selectis in psalmos eisque collectis ex catenis) et[int 3,872] Did ap Hier (vide supra) cdd[gr] ap Hier et teste Hier ap Acacium (vide ante) cdd ap Aug[ep 205] cdd ap Pelag Cyr[ioh 645] cdd ap Maxim[2,329] ...... D* d e f vg arm[mg] in edd[amst et const] cdd[lat] ap Hier (vide supra) et ap Aug (vide ante) et ap Pelag aliosque Iac[nis 52] Hil[91. 109. 315] al mu *αναστησομεθα* (*resurgemus*, sed am fu al *resurgimus*) *ου παντ. δε αλλαγ.*

52. *ριπη* et. Or[1,589] et[3,627] Eus[ps 501] al plu ... D*EFG 67** Dial[865] ex cod wetst (non item[vat]) Nyss[2,853] cdd[gr] ap Hier[1,802] *ροπη* | *εγερθησονται* cum ℵBCKLM al pler Or[1,486. 589. 590] et[2,849] et[3,419] et[78] ap Gall[14] Dial[865] al mu ... Ln *αναστησονται* cum ADEFGP 13. 19. Or[4,342] Chr[2,774] Dam Thphyl[mg]

54. *το φθαρτον τουτ. ενδ. αφθαρσ. και* cum ℵcABC[3]DEKLP al pler d e syr[utr] Or[1,591] et ex Heracl[4,275] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[3,131] Cosm[282] Dam al Cyp[321] Hier[ezech 44] (3,1030) ... ℵ*C*IM 64. 71. vg cop aeth[utr] go Mcion[epiph 321] et[364] al Ir[int 308] Hil[1102] Ambrst al om, hinc Gb[o] | *νικοσ* (it vg etc Ir[int] Amb[ep 44] et[66] *in victoria*, Aug[ps 64] *in victoriam*, etc) ... BD*I (et. 37. v. 55) *νεικοσ*. Hinc Tert[res carn 51] Cyp[321] Hil[1102] et[589. 141] Hier[ose 13] *in contentione* (etiam *-nem*).

55. *νικοσ* et *κεντρον* hoc ordine cum ℵ*BCIM 17. 71. vg cop arm[zoh] aeth ro Or[3,306] et[int 1,80. 81] Eus[dem 166] Ath[57] Did[399] Cyr[hr 214] al Ir[int 222] Tert marc[5,10] Amb[saepe] Ambrst al ...... ς Ti *κεντρον* et *νικοσ* cum ℵcA** (* om *που* usq *νικοσ*) DEFGKLP al pler d e f g syr[utr] arm[cdd] aeth[pp] go Or[1,240] et[int 4,547] Eus[dem 470] Ath[52] Epiph[698] al Tert[res carn 47. 51. 54] Cyp[321] Hil[1102] al | *θανατε* bis cum ℵ*BCDEFGI 39. 67** d e f g vg cop aeth[ro] Eus[dem 166] et[470] Ir[int 222. 308] Or[int 1,80. 81] et[4,547] Tert[marc 5,10] etc ... ς altero loco (et id quidem ante *το νικοσ* habet) *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante *το κεντρον*) cum ℵcA**KLMP al pler syr utr arm go aeth[pp] Or[1,240] et[3,306] Ath[52] Did[399] al mu

τακίνητοι, περισσεύοντεσ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότεσ ὅτι ὁ κόποσ ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸσ ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 Περὶ δὲ τῆσ λογίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, ὥσπερ διέταξα ταῖσ
ἐκκλησίαισ τῆσ Γαλατίασ, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν
σαββάτου ἕκαστοσ ὑμῶν παρ᾽ ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν
εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ
παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε, δι᾽ ἐπιστολῶν τούτουσ πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ Ἰερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ
κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸσ
Act 19, 21. 20, 2 s ὑμᾶσ ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,
6 πρὸσ ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖσ
με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἄρτι ἐν
4, 19 παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ
Act 19, 8 κύριοσ ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ πεντηκοστῆσ·
2 Co 2, 12 9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ἀντικείμενοι
πολλοί.

XVI. 2. σαββατου (Gb′) cum ℵ[a]ABCDEFGIP etc … ℵ* 37. (teste Scri) σαββατω … ς σαββατων cum ℵ[c]KLM al pler etc | αν cum ℵACDEFGKLP al omn[vid] … BIM εαν | ευοδωται cum ℵ*BDEFGLP etc … ℵ[c]ACIKM al[8] fere Euthal[cod] Dam ευοδωθη (ℵ[c] -δοθη). Atque etiam it vg placuerit

3. ουσ (K οσουσ) εαν cum ℵACD[c]EIKLMP al certe pler Or[cat 240] etc … Ln ουσ αν cum BD*FG | δι επιστολων: ς (non item Gb Sz) cum antecedd coniung

4. η αξιον cum ℵ*DEF[gr]GKL al omn fere g syr[p] arm (go) Chr[480] al mu … Ln αξιον η (A ην) cum ℵ[c]ABCIMP al[5] d e f vg cop syr[sch]

6. BM 67** καταμενω | η (F[gr]G 2. g om) και (BM 8. 116. syr[sch] Chr mosc[2] om) παραχειμ. ινα (F[gr]G d e g ει μη) … D[gr]* ινα ει και παραχειμ.

7. ελπιζ. γαρ cum ℵABCDEFGIMP al[30] it vg go syr[sch] cop Chr[480] Euthal[cod] Dam Ambrst al … ς (= Gb Sz) ελπ. δε cum KL al pl syr[p] aeth Thdrt al | επιτρεψη (Gb″) cum ℵABCIM al fere[20] (et P -ψει) … ς επιτρεπη cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq -τρεπει

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεοσ, βλέπετε ἵνα ἀφόβωσ γένηται πρὸσ 4, 17 Act 19, 22
ὑμᾶσ· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡσ κἀγώ· 11 μή τισ οὖν 1 Ti 4, 12
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρόσ με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν 3, 5 Act 18, 1
ἵνα ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντωσ οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, 1, 16
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆσ Ἀχαΐασ καὶ εἰσ διακονίαν τοῖσ ἁγίοισ ἔταξαν Ro 16, 5
ἑαυτούσ· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖσ ὑποτάσσησθε τοῖσ τοιούτοισ καὶ παντὶ
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στε-
φανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα 2 Co 11, 9
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺσ τοιούτουσ.

---

10. *καγω* cum ℵACKLP al[12] Thdrt Dam ... ς *και εγω* cum DEFG al plu Or[cat 340 bis] Chr[474] (*καθωσ κ. εγ.*) ... BM 67** *εγω*

11. *προσ με* cum ℵACD[c]EKLMP al omn[vid] Or[cat 340,23] Chr[474] Thdrt al ... Ln *πρ. εμε* cum BD*FG Or[cat 340,26] Dam

12. *πολλα* (Or[cat 340] om) cum ℵ[c]ABCD[c]KLMP al omn[vi] am harl** syr[utr] cop aeth arm Or[cat 340] etc ... ℵ*D*EFG d e f g vg[cle] fu demid tol harl* go Ambrst al praem *δηλω υμιν οτι*

13. *κραταιουσθε* cum ℵBCFGKLP al pler d e g r syr[p] go Chr[475] Euthal cod Thdrt Dam al Ambrst ... Ln praem [*και*] cum ADE 46. 109. f vg syr[sch] cop aeth Pelag al

15. *δε* cum ℵ[c]ABCD[b et c]EFGKLMP etc ... ℵ*D[gr*] 71. go arm aeth[utr] om | *στεφανα* sine additam cum ℵ*ABC[2]KLMP al pler r go etc ... ℵ[c]DE al fere[10] d e am fu harl cop arm Thdrt Dam Ambrst add *και φορτουνατου*, item C*FG 74. a[scr] f g vg[cle] demid tol syr[p] c.* et[mg-gr] add insuper *και αχαϊκου* | *εστιν* cum ℵABC[2]KLMP al pler r etc ... C*[vi]DEFG (non vdtr accedere rell) d e f g vg arm *εισιν*

17. *φορτουνατου* cum ℵABCDEFGL 17. 36. 37. 47. e[scr] d e f g r vg cop ... ς *φουρτουν.* cum KMP al pler Euthal[cod] | *το υμετερον* cum BCDE FGMP al ... ς *το υμων* cum ℵAKL al pler (137. *υμων το*) Chr[476] Euthal cod Thdrt Dam al | *ουτοι* cum ℵBCKLP al omn[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam, item *illi* d e r (g *illi t ipsi*), similiter cop arm aeth go ... Gb″ Ln Ti *αυτοι* cum ADEFGM f (g vide ante) vg syr[utr] Chr[476] Oec Ambrst al

Act 18, 2 Ro 16, 5 19 Ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι τῆσ Ἀσίασ. ἀσπάζεται
ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλασ καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ-
Ro 16, 16 etc τῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ. ἀσπά-
σασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
2 The 3, 17 Col 4, 18 21 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τισ οὐ φιλεῖ τὸν
Ro 16, 24 κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
μεθ' ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

19. A 34. om versum | αι εκκλησιαι: CP al[5] syr[sch] ar[e] Chr[476] add πασαι | ασπαζεται cum ℵCDEKP 3. c[scr] go Thdrt[cat 848] ... ς Ln ασπαζονται c. BFGLM al pler d e f g r vg rell Chr[476] etc | πρισκα (et. Ln[ed min]) cum ℵBMP 17. r am demid harl cop arm go Pelag ... ς Ln[ed mai] πρισκιλλα cum ACDEFGKL al pler vg[cle] fu tol syr[utr] aeth Chr Euthal cod (πρισκιλα) Thdrt Dam

22. τον κυριον sine additam cum ℵ*ABC*M 17. 73. 74. r Euthal[cod] Cyr act[40] ... KP al[30] vg[cle] demid (non am fu tol harl) syr[sch] aeth[utr] Chr [477] etc add ημων. Item ς (Gb[oo]) add ιησουν χριστον cum ℵ[c]C[3]DEFG KLP al pler d e f g vg syr[utr] cop go Chr etc | μαρὰν ἀθά: sic DCL n[scr] al sat mu, item B[3] μαρᾶν ἀθᾶ ... Ln Ti μαραναθά: sic M al plu[vid] (6 ap Scri, 8 ap Mtth et 3 μαραναθᾶ) ... E μαράναθα ... FG[**] μαρανναθα

23. του κυριου: ALP al[25] r vg etc add ημων | ιησου cum ℵ*B 2. 17. al[6] f am tol go Thdrt ... ς Ln add χριστου cum ℵ[c]ACDEFGKLMP al pler d e g r vg[cle] fu demid harl cop syr[utr] arm aeth Chr etc

24. χ̅ω̅ ι̅υ̅ sine αμην cum BFM 17. f g r fu tol al[lachm] Euthal[cod] Ambrst ... ς (Gb[oo]) add αμην, Ln add [αμην] cum ℵACDEKLP al pler d e vg cle am demid al syr[utr] cop arm aeth go

Subscriptio: M nil subscriptum habet. ℵABC* 17. al προσ κορινθιουσ α̅ ... FG ετελεσθη προσ κορινθιουσ α̅ (G πρωτη) αρχεται προσ κορινθιουσ β̅ (G δευτερη insuperque β̅), D προσ κορινθιουσ α̅ (D[b] add εγρα. απο φιλιππων μακεδονιασ) επληρωθη αρχετε (D[b] -ται) προσ κορινθιουσ β̅, etc ... verbis πρ. κορ. α̅ (L 115. al add επιστολη) KL al mu Euthal[cod] addunt εγραφη απο φιλιππων (120. al add τησ μακεδονιασ) δια στεφανα και φορτουνατου (K al Euthal[cod] φουρτ.) και αχαϊκου (106. 108. κουαρτου) και τιμοθεου: item B[3]P al aliq εγραφη απο εφεσου, etc. Sic vero ς (= Gb Sz): πρὸσ κορινθίουσ πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου. Praeterea numerantur στιχοι: L 46. al plu ωο', etc. In codice B a cap. κβ' ad μβ' pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄.

I.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ* 1 Co 1, 1 etc
Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖσ ἁγίοισ πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρισ ὑμῖν* 1 Co 1, 3 etc
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸσ πάσησ παρακλήσεωσ, 4 *ὁ* Ro 15, 5
παρακαλῶν ἡμᾶσ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνασθαι ἡμᾶσ
παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆσ παρακλήσεωσ ἧσ παρα-
καλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 *ὅτι καθὼσ περισσεύει τὰ* Col 1, 24
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. 6 *εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν*
παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν

---

* *προσ κορινθιουσ β̄* ut ℵAB(C[vi])K (latet P) etc ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ β'*, similiter al ... ς[e] *παυλου του αποστολου η προσ κορινθιουσ επιστολη δευτερα*, ς Gb Sz *η προσ* (ς add *τουσ*) *κορινθ. επιστολη* (ς om) *δευτερα*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵBMP 17. mar et vg[cdd lachm] syr[p] Euthal[cod] Thdrt ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ADEGKL al pler d e g r vg (et. am fu demid harl tol) syr[sch] cop arm aeth go Chr[487] Dam al Ambrst ... F f om

4. *επι πασῃ τῃ*: C al[15] Eus[ps 627] Chr[490] Procop[esa 435] Antioch[1074] *εν πα. τῃ* (*τῃ* om Chr[ter 489. 490] et Procop). Nec aliter vertunt d e f g r vg. | *ημων*: M om | *εισ το*: FG *ινα το* (it vg *ut possimus*) | *ημασ*: syr[sch et p] c. ob. Ambrst praem *και* | *αυτοι* ... D*EFG 14. d e f g (non item r) vg Amb[ps 118] al (non item Hier[esai 40] nec Ambrst) *και αυτοι*

5. *ουτωσ*: D*EFG 17. 37. 80. d e g cop go add *και*, item sed omisso *και* sq f vg Dam | *δια του χρι.* cum ℵABCDEFGKM(P[vi] e spatio) al plus[50] Or al mu ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu

6. *υπερ τησ υμων* (L *ημων*) *παρακλ. και σωτηριασ* cum ℵACDEFGKLMP etc ... B 17. 176. om *και σωτηριασ* | *ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρα-*

παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημά-
των ὧν καὶ ἡμεῖσ πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶσ ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν,
Phil 3, 10 7 *εἰδότεσ ὅτι ὡσ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτωσ καὶ τῆσ*
παρακλήσεωσ.

8 *Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεωσ*
ἡμῶν τῆσ γενομένησ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύνα-
μιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν· 9 *ἀλλὰ*
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότεσ ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖσ ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺσ
2 Ti 4, 18 *νεκρούσ,* 10 *ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶσ καὶ ῥύσεται,*

κλησ. sic eaque hoc loco cum ℵACMP al[10] r am fu (sed fu* add *et salute*) harl flor tol* syr[sch] cop aeth Antioch[1074] Ambrst. Accedunt Ephr[267] et Hier[esa 10] qui extrema tantum sic afferunt: *και η ελπ. ημων βεβ. υπερ υμων, ειδοτεσ οτι* etc. Item vg[cle] demid, nisi quod ad verba *sive consolamur, pro vestra salute* perperam addunt *sive exhortamur, pro vestra exhortatione et salute* (i. e. eadem repetunt aliter versa et aucta). Ceterum facit nobiscum Gb ...... Sz Ln Ti post *και σωτηριασ* pergunt *τησ ενεργουμενησ* usque *βεβαια υπερ υμων*, ac tum demum addunt *ειτε παρακαλουμεθα υπ. τησ υμ. παρακλησ. και σωτηριασ* (repetunt igitur h. l. *και σωτηριασ*, sed Ln [*και σωτηριασ*]) cum BDEFGKL al[80] d e f g go syr[p] (sed *κ. σωτη.* c.* habet) Chr[497] Thdrt Dam al ...... ς (= Gb Sz) post *και σωτηριασ* pergit *τησ ενεργουμενησ* usque *και ημεισ πασχομεν·* tum ponit *ειτε παρακαλουμεθα, υπερ τ. υμ. υπομο. και σωτηριασ.* Denique *και η ελπισ ημ. βε. υπ. υμων*: quae quidem Erasmus inde ab ed. sua 2. de coniectura videtur dedisse.

7. *ωσ* cum ℵABCD*E*MP 17. 31. 73. Or[1,302] Ephr[2,175] etc ... ς *ωσπερ* cum D[b et c]E[2]KL al pler Chr[499] Thdrt al | *εστε* ante *των παθημ.* et. Or Ephr etc ... DEFG d e f g r vg go post *τ. παθημ.* pon

8. *περι τησ* cum ℵACDEFGP 17. 31. 37[mg] al[7] Or[cat eph] Bas[eth 289] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1068] ... ς Ti *υπερ τησ* cum BKLM al pler Dam | *τησ γενομενησ* sine *ημιν* cum ℵ*ABCD*FGMP 3. 17. 35. 73. 93. 137. 211. 8[lect] d e f g r vg arm Or[cat eph] Euthal[cod] ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *ημιν* cum ℵ[c]D[b et c]EKL al pler syr[utr] cop aeth go Bas[eth] Chr[500 bis] Thdrt al | *υπερ δυναμιν* ante *εβαρηθημ.* cum ℵABCMP 17. 37. 73. 80. 93. 137. r arm aeth etc ... ς Ti post *εβαρηθ.* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr[utr] etc. Sed D*FG *παρα δυναμιν.*

9. *αλλα* cum BDEK[sil]LP al plu[vid] ... Ln *αλλ* cum ℵACFGM al

10. *ερρυσατο* cum ℵAB[3]CDEFGHLMP reli omn[vid] Euthal[cod] etc ... Ti *ερυσατο* cum B* | *και ρυσεται* cum ℵBCP 17. 47. 73. 93. 211. g am

εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ Ro 15, 30
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησις
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἁγιό-
τητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι 1 Co 2, 4 s
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8

---

marian tol cop arm (aeth^{ro} anceps) Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *και ρυεται* cum D^{c}EFGKLM al pler f vg (et. fu al) go syr^{p} Or$^{cat\ eph\ 158\ bis}$ et$^{int\ 2,448}$ etc ... AD* d e demid syr^{sch} aeth^{pp} Chr^{502} plane om, hinc Ln [*και ρυεται*] | *οτι* ante *και* cum ℵACD$^{b\ et\ c}$EKLP al pler d e f vg cop syr^{p} etc ... F^{gr}G g post *και* ... BDF^{gr*}M om, hinc Ln [*οτι*] | *και* (arm om) *ετι* cum ℵABC^{sic}D*$^{et\ c}$EKLMP al pler f vg cop etc ... D^{b}F^{gr}G etc om *ετι* ... go aeth om utrumq

11. *υμων υπερ* (D*F *περι*) *ημων* (sic ipse ℵ* pro *υμ.* substituit) cum ℵB D$^{b\ et\ c}$(et*)E(F)KLMP al pler d e g syr^{sch} arm aeth go etc ... A 115. *ημων υπερ υμων*, G^{gr} 116. *υμων υπερ* (G *περι*) *υμων* | *εκ πολλων προσωπων*: F^{gr}GM 67** Chr^{502} et^{503} et^{9,815} (non^{11,498}) et^{12,994} *εν πολλω προσωπω.* Item g *in multa facie*, d e *in multifacie* | *ευχαρ. υπερ ημων* cum ℵACD*GM 17. al sat mu d e f g vg (et. am fu etc) syr^{utr} cop arm go etc ... Ti *ευχ. υπ. υμων* cum BD^{c}E(sic)F^{gr}KLP al^{50} vg^{edd} Chr^{10,457} Dam al

12. *αγιοτητι* (MP *αγιω–*) cum ℵ*ABCKMP 17. 37. 67** 73. cop arm Clem ^{607} Or^{4,287} Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\ 569}$ ... ς Ti *απλοτητι* cum ℵ^{c}DEFGL al pler d e f g vg go syr^{utr} Chr$^{514.\ 515}$ Thdrt al Ambrst al | *και* (A add *εν*) *ειλικρινια* cum ℵCD*FGKP al mu^{vi} (3 ap Scri) ... ς Ln Ti *κ. –κρινεια* cum ABD^{c}ELM al plu :: cf ad 1 Co 5, 8 | *του θεου* cum ℵABCDEM etc ... ς om *του* cum FGKLP al pler Or^{1,287}

13. *αλλ η α* (it vg *quam quae*); BFG om *αλλ*, A 4. 17. 219* om *η*, AD* om *α*. Atque hinc Ln$^{ed\ min}$ ἀλλ' [ἢ] ἃ et$^{ed\ mai}$ [ἀλλ'] ἢ ἃ | *οτι εως* (Gb") cum ℵABCD*EFG al d e f g vg syr^{sch} cop arm go etc ... ς Ti *οτι και εως* cum D^{c}KLMP al pler syr^{p} Chr^{515} al

14. Gb Sz ἀπὸ μέρους· ὅτι | *του κυριου ημων* cum ℵBFGMP al^{12} f g vg cop syr^{sch} et^{p} c.* arm aeth Chr^{516} Euthal^{cod} al. Item Ln *τ. κυρ.* [*ημων*] ... ς Ti om *ημων* cum ACDEKL etc | *ιησου*: (ℵ^{c})D*EFGMP al^{18} d e f g vg go syr^{sch} et^{p} c.* cop arm etc add *χριστου* ... non addidimus cum ℵ*ABCD$^{b\ et\ c}$KL al longe plu syr$^{p\ txt}$ arm^{edd} Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸσ ὑμᾶσ
1 Co 16, 5 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰσ Μα-
κεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίασ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰσ τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλόμενοσ
Mt 5, 37 Ia 5, 12 μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βου-
1 Co 1, 9 λεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; 18 πιστὸσ δὲ ὁ
θεὸσ ὅτι ὁ λόγοσ ἡμῶν ὁ πρὸσ ὑμᾶσ οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ
τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸσ Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείσ,
δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ
ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ
1 Co 1, 8 ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸσ δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ
βεβαιῶν ἡμᾶσ σὺν ὑμῖν εἰσ Χριστὸν καὶ χρίσασ ἡμᾶσ θεόσ, 22 ὁ

---

15. *προτερον*: ℵ* 121. om. Posuimus post *εβουλομ.* cum ℵ^{a}ABCDEFGLMP al plus^{15} it vg syr^{utr} arm go Chr^{517} etc ... ς ante *ινα δευτεραν* cum KL al plu cop Thdrt al | *προσ υμ. ελθειν* cum ℵABCMP al sat mu syr^{p} arm Chr Euthal^{cod} Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμασ* cum DEFGKL al plus^{30} d e f g vg go syr^{sch} cop Thdrt al | *χαριν* cum ℵ*ACDEFGK al pler it vg etc ... ℵ^{c}BLP etc *χαραν* | *σχητε* cum ℵBCP 31. Euthal^{cod} Thdrt^{292} etc ... ς Ln Ti *εχητε* cum ADEFGKL al pler Chr$^{517.\ 518}$ al

16. *διελθειν* cum ℵBCD^{c}EKL al longe plu f vg etc ... Gb' Ln *απελθειν* cum AD*FGP 80. cop arm Dam

17. *βουλομενοσ* (Gb'') cum ℵABCFGP al^{20} f vg cop Chr^{518} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *βουλευομενοσ* cum DEK (L *βουλευσομενοσ*) al longe plu d e g syr^{utr} arm aeth^{utr} go Thdrt Ambrst

18. *ουκ εστιν* (Gb') cum ℵ*ABCD*FGP 17. 23. 57. 70. d e f g vg go cop arm Euthal^{cod} Thphyl^{mg} Ambrst al ... ς *ουκ εγενετο* cum ℵ^{c}D$^{b et c}$EKL al pler (syr^{utr} *non fuit*) aeth Chr^{519} Thdrt Dam

19. *ο του θε. γαρ* cum ℵABCP al^{5} ... ς *ο γαρ του* (FG om) *θεου* cum DEFGKL al pler Chr^{520} Thdrt Dam | *χριστ. ιησουσ* cum ℵ*AC ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵ^{c}BDEFGKLP etc | *σιλουανου* cum ℵABCKLP etc ... DEFG *σιλβανου*. Ex Latinis f g vg *silvanum*, d e *silbanum*

20. *διο και δι αυτου* cum ℵABCFGO^{vip} 10. 17. 31. 37. 38. 80. 137. f g vg go syr^{sch} cop arm Mcion$^{epiph\ 321}$ et ^{366} Euthal^{cod} al. Similiter D* d e Ambrst *και δι αυτου* ... ς Ti *και εν αυτω* cum D$^{b et c}$EKL al pler syr^{p} Chr^{520} Thdrt al | *δι ημων* cum ℵABDEFGKP etc ... CLO 1. 106. *ημων* (sine *δι*), item *ad gloriam nostram* f vg Fulg Pelag

21. *ημασ συν υμιν* cum ℵADEFGKLOP al pler d e g m^{5} vg syr^{sch} cop arm aeth go etc ... C al^{10} syr^{p} *υμασ συν ημιν*, B 115. *υμασ συν υμιν*

καὶ σφραγισάμενοσ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ
ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν. 5, 5
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
χήν, ὅτι φειδόμενοσ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰσ Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι
κυριεύομεν ὑμῶν τῆσ πίστεωσ, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆσ χαρᾶσ
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸσ ὑμᾶσ
ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
λυπούμενοσ ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ- Phil 2, 27
πην σχῶ ἀφ᾽ ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼσ ἐπὶ πάντασ ὑμᾶσ ὅτι
ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆσ θλίψεωσ καὶ
συνοχῆσ καρδίασ ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ.
5 Εἰ δέ τισ λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρουσ,
ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντασ ὑμᾶσ. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία 1 Co 5, 3 sq

---

22. ο και (vg^{cle} Ambrst al *qui et*) σφρ. cum ℵ^{c}BC^{c}DELO etc ... FG d e f g m^{5} am fu al και ο σφρ., *et qui* etc ... ℵ*AC*KP etc και σφρ. | αρραβωνα cum ℵAFGL 37. 47. ... ς Ti αρραβ- cum BCDEKOP al pler

24. υμων τησ πιστ. cum ℵABCKLOP al pler ... DEFG etc τησ πιστ. υμων

II. 1. δε: D^{gr*} τε, item aeth^{utr} (*et igitur*) ... B 17. 37. cop syr^{p} γαρ | εν λυπη post παλιν cum ℵABCDEFGKLOP al longe plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) post ελθειν cum minusc vix mu etc | πρ. υμασ ελθειν cum ℵABCKLOP al fere^{50} etc ... Ti ελθ. πρ. υμασ cum DEFG al^{10} fere it vg syr^{sch} arm go etc. Item ς (= Gb Sz) interposito εν λυπη, i. e. ελθ. εν λυπ. πρ. υμασ cum minusc (aeth cop)

2. και τισ sine εστιν cum ℵ*ABC cop Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,896}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,589}$ ... ς (Gb^{0}) add εστιν cum ℵ^{c}DEFGKLOP al omn^{vi} it vg etc

3. εγραψα sine υμιν cum ℵ*ABC*OP 17. 137. am cop Euthal^{cod} Dam parall^{589} Ambrst ... ς (Gb^{00}) add υμιν cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKL al pler it vg etc | τουτο αυτο (*hoc ipsum*) cum ℵBDEFGKLP al omn^{vid} it vg etc (sed DEFG it vg go aeth Pelag ante εγραψα pon) ... co Chr^{582} Euthal cod Thphyl αυτο τουτο ... A cop arm Dam^{parall} om αυτο | σχω cum ℵ*ABOP al^{12} Chr^{582} Euthal^{cod} Thphyl ... ς εχω cum ℵ^{c}CDEFGKL al pler Thdrt Dam

5. αλλα cum ℵABCLOP al plu ... ς αλλ cum DEFGK^{sil} al sat mu

αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶσ χαρί-
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπωσ τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτοσ. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ κυρῶσαι εἰσ αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰσ
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ
κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶσ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα
μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν.

Act 16, 8 *12 Ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν Τρῳάδα εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,*
7, 5 ss *καὶ θύρασ μοι ἀνεῳγμένησ ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ*
πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀπο-
ταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ Μακεδονίαν.

Col 2, 15 *14 Τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ*
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζο-
μένοισ καὶ ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ, 16 οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ
θάνατον, οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ ἱκα-
νόσ; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ καπηλεύοντεσ τὸν λόγον τοῦ

---

7. *μαλλον* cum ℵCKLOP al omn^{vid} f vg cop syr^{p} arm etc, item post *υμασ* DEFG 17. go etc ... Ln$^{ed\ min}$ om cum AB syr^{sch} Aug^{ep} parmen$^{3:9,57}$

9. *ει* cum ℵCDEFGKLOP etc (et. it vg) ... Ln$^{ed\ min}$ *ἧ* cum AB 17., 109. *ωσ*

10. *καγω* cum ℵ*ABC^{2}DEOP al^{7} etc ... ς *και εγω* cum ℵ^{c}C*FGK^{sil}L al pler Thdrt al | *ο* (D^{c}EP 31. 37. *ω*) *κεχαρισμαι ει τι* (aeth^{pp} *quod*) *κεχαρισμαι* cum ℵABCFGO (et D^{c}EP 31. 37.) Euthal^{cod} Dam atque etiam d e f g ... ς (= Gb Sz) *εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι* cum D^{b}KL 17. al pler syr^{p} Thdrt Thphyl Oec

12. *εισ το ευαγγελιον*: FG 8^{pe} d e f g vg Dam Ambrst al *δια το ευαγγελιον, propter evangelium* ... D^{gr}E^{gr} *δια του ευαγγελιου*

13. *τω μη* cum ℵ^{c}ABC*FGK al pler ... LP etc *το μη* ... ℵ*C^{a} 73. Thdrt^{cod} *του μη* ... DE 17. 8^{pe} *εν τω μη* | *με*: Gb Sz om per incuriam | ς versum 13. demum a verbis *αλλα αποταξαμενοσ* incipit, non item vg

16. *εκ* bis cum ℵABC al^{6} cop aeth^{utr} (go sec tantum) Clem^{266} Or^{4,267} Dial^{869} al mu Or$^{int\ 3,41.\ 43}$ al ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr^{546} et^{3,311} et^{10,528} Thdrt al Ir$^{int\ 266}$ al

17. *οι πολλοι* cum ℵABCK al plu d e f (g *ceteri t plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir^{gr} et$^{int\ 263}$ Did$^{mai\ 122}$ etc ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus^{35} g (vide ante) syr^{utr} arm Chr^{547} Thdrt | *ωσ* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir$^{int\ 263}$ Ambrst rell om | *ειλικρινιασ* cum ℵACDE

*θεοῦ, ἀλλ' ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ' ὡσ ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν.*

III.

1 *Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥσ* 5, 12
τινεσ συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖσ ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγε-
γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντοσ, οὐκ ἐν πλαξὶν Ex 31, 18
λιθίναισ, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαισ σαρκίναισ. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-
αύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸσ τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυ-

---

FGK 122. e[scr] al ... ς Ln Ti *-κρινειασ* cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | *αλλ* sec: FG d e f g fu demid al syr[p] Ir[int 268] Ambrst al om | *κατεναντι* (Gb'') cum ℵ*ABCP al[5] Did[mal 128] (ad[3,1]) Chr[mosc 1] Euthal[cod] ... ς Ti *κατενωπιον* cum ℵ[c](sic)DEFGKL al pler Bas[3,52] Chr [547] al | *θεου* sec cum ℵ*ABCD* al[15] Bas Did[mal] Euthal[cod] ... ς (sed Gb[0]) Ti praem *του* cum ℵ[c]D[b et c]EFGKLP etc

III. 1. *συνιστανειν* cum ℵACD[b et c]EKLP al pler Chr[553] Euthal[cod] Thdrt Dam ... FG Thdrt[cod] *συνιστανειν* ... Ln *συνισταν* cum BD* 17. 39. | *η μη* cum ℵBCDEFG al[20] it vg etc ... ς (= Gb Sz) *ει μη* cum AKLP al plu arm Chr[553] Dam | *ωσ τινεσ* c. ℵBCD[c]EFGKLP al pler Chr[553] Thdrt Dam ... Ln *ωσ [περ] τινεσ* cum AD* 37. 73. 93. | *εξ υμων* sine additam cum ℵABG 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr[553] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al ... ς (Gb[0]) Ti add *συστατικων* cum D* et[c]EFGKLP al pler d e f[sup graecis] g go syr[utr] Thdrt[cod] Dam al. Insuper FG f[sup graec] g add *επιστολων*, item 23[mg] syr[p] c. ob. add *προσ ετερουσ*.

2. *ενγεγραμμ-* cum ℵAB(C[vi])DFG 17. ... ς Ln *εγγεγρ-* cum KLP al pler

3. *ενγεγρ-* cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln *εγγεγρα-* cum D[c]LP al pler ... K al pauc *γεγραμμενη*. Nec aliter utroq loco (*scripta*) f vg Ambrst al. | *αλλ εν* cum ℵABCDEFGKLP al pler Or[3,843] etc ... ς[e] (item Gb Sz, non ς) *αλλα εν* cum minusc | *καρδιαισ* cum ℵABCDEGLP al[25] syr[p] Eus martyr[18] ex[edd 8] (ap Heinich[435]) Euthal[cod] etc ... ς Ti *καρδιασ* cum FK al plu it vg go (*cordium*) syr[sch] cop arm Ir[int 309] Or[3,843] et[int 3,96. 303. 4,529. 552] (et. [489]) Dial[806] Eus[mart edd pler] Chr[555] Macar[8,40] Cyr[act 40] al

5. *αφ εαυτων* ante *ικανοι εσμ.* cum ℵBC al[3] cop arm Bas[regg 435] Euthal cod Antioch[1102] ... Ln Ti post *λογι. τι* (P *τι λο.*) cum ADEFGP d e f

τῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡσ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ᾽ ἡ ἱκανότησ
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 *ὃσ καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶσ διακόνουσ καινῆσ δια-*
Ioh 6, 63 *θήκησ, οὐ γράμματοσ ἀλλὰ πνεύματοσ· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,*
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 *εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-*
Ex 34, 29 ss *μασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι*
ἀτενίσαι τουσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ πρόσωπον Μωϋσέωσ διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 *πῶσ οὐχὶ μᾶλλον*
ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ ἔσται ἐν δόξῃ; 9 *εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆσ*
κατακρίσεωσ δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαι-
οσύνησ δόξῃ. 10 *καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-*
τῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. 11 *εἰ γὰρ τὸ κατ-*
αργούμενον διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 *Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,*
Ex 34, 33 13 *καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον*

---

g vg al ... ς post *ικα. εσμεν* cum KL al pler syr^{p} Did$^{tri 180}$ Chr^{555} al | *λογισασθαι* cum ℵABKLP etc ... Ln *λογιζεσθαι* cum CDEFG al^{10} | *ωσ* (C om) *εξ εαυτων* cum ℵACDEKLP al omn^{vid} Bas$^{regg 485}$ Did$^{tri 180}$ al mu ... Ln Ti *ωσ εξ αυτων* cum BFG

6. *αποκτεννει* cum ℵF(*-ηννει*)GKP 17. al mu Did$^{mal 123}$ Chr$^{mosc 2}$. Item AC DEL etc *αποκτενει* (*-κτένει* hoc accentu DcL al) ... ς *αποκτεινει* cum B al sat mu ... Ln de coniectura *ἀποκταίνει* edidit.

7. *εν γραμμασιν* cum ℵACD$^{b et c}$EKLP al omn^{vid} d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om *εν*) cop syr^{p} go Or$^{1,708. 4,448}$ et$^{cat rom 26}$ et$^{int 2,172. 4,480. 519}$ Did$^{mal 123}$ et$^{tri 293}$ al mu ... Ln *εν γραμματι* cum BD^{gr*}F^{gr}G (g *litteris t littera*) syr^{sch} arm | *λιθοισ* cum ℵ*ABCD^{gr*}F^{gr}GP 17. 67** 73. 80. g Or^{3,460} et^{4,448} etc ... ς (Gb^{oo}) praem *εν* cum ℵcD$^{b et c}$EKL al pler d e f vg arm Or^{1,709} et$^{int 2,172. 4,480}$ et^{519} Mac^{7,217} etc | *μωυσεωσ* cum ℵBC(F*μουσ-*)GKL al plu (11 ap Scri) ... ς *μωσ-* cum ADE al sat mu

9. *τη διακονια* cum ℵACD*FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a^{scr} d e am fu** syr^{utr} aeth Or^{4,448} et$^{int 4,480}$ etc ... ς Ti *η διακονια* cum ℵcD^{b}EKLP al pler f g vg^{cle} (etiam fu* demid al) cop go Macar^{7,217} Chr^{561} al | *δοξη* (sed ℵ* *-ξα*) cum ℵ*ABC 17. 39. 67** 80. Cyr$^{ioh 102}$ Euthal^{cod} ... ς Ti *εν δοξη* cum ℵcDEFGKLP al pler it vg arm Or^{4,448} et$^{int 4,480}$ Macar al

10. *ου δεδοξασται* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb´) *ουδε δεδοξ.* cum minusc Chr^{563} (sed non$^{mosc 2}$), item f g vg Or$^{int 4,530}$ al *ειvεκεν* cum ℵABDEF**GP al mu Dam ... ς *ενεκεν* cum CF*KL al plu Or$^{3,452. 819. 4,448}$ etc

13. *μωυσησ* cum ℵBCF(**μουσ-*)F^{a}GKL al plu ... ς *μωσησ* cum ADEP al

*ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ τοῦ
καταργουμένου.* 14 *ἀλλ᾽ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ
τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆσ πα-
λαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-
γεῖται·* 15 *ἀλλ᾽ ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆσ κά-
λυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται·* 16 *ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ
πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.* 17 *ὁ δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά
ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.* 18 *ἡμεῖσ δὲ πάντεσ
ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν
αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ εἰσ δόξαν, καθάπερ
ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.*

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν,
οὐκ ἐγκακοῦμεν,* 2 *ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ,
μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ*

---

sat mu | *εαυτου* cum ℵDEK al pler Chr^{564} Thdrt ... Ln Ti *αυτου* cum ABCF^{a}FGLP al^{10} Chr^{mosc2} Euthal^{cod} Dam ... go om

14. *τησ σημ. ημερασ* cum ℵABCDEFGP al^{12} Clem^{608} Euthal^{cod} al, item it vg cop syr^{p} arm go Or$^{int 2,420}$ Cyp^{277} al ... ς (= Gb + Sz) om *ημερασ* cum KL al pler syr^{sch} aeth Did$^{tri 229}$ Bas^{3,44} Chr^{566} al | *ὅτι* (quemadmodum it vg syr^{utr} cop etc *quoniam*, go *nam*) ... ς (et. Sz, sed = Gb) *ὅ, τι*

15. *ηνικα αν* (17. *εαν*) cum ℵABC 17. 31. Or$^{1,624. 686}$ Cyr^{ador6} Thdrt ap Niceph^{1,1650} ... ς Ti om *αν* cum DEFGKLP al pler Or$^{cat\ eph\ 180}$ libere Eus$^{esai\ 367}$ Cyr$^{hr\ 241}$ al mu | *αναγινωσκηται* cum ℵABCDEP al^{15} Or$^{1,624. 686}$ al mu ... ς Ti *αναγινωσκεται* cum FGKL al longe plu Eus$^{esa\ 367}$ Cyr$^{hr\ 241}$ al mu | *μωυσησ* cum ℵBCDEF(*μουσ-*)GK al plu ... ς *μωσησ* cum ALP al sat mu

16. *ηνικ. δε εαν* cum ℵ*A 17., c Mac^{7,217} Dam *ηνικα δε* ... ς Ln Ti *ηνικ. δ᾽ αν* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler

17. *ελευθερια* cum ℵABCD* 17. 67** r syr^{sch} cop Nyss^{2,185} Euthal^{cod} ... ς (Gb^{oo}) praem *εκει* cum ℵ^{c}D$^{b\ et\ c}$EFGKLP al pler d e f g m^{10} vg syr^{p} arm aeth go Ath^{523} et$^{lat\ 780}$ Epiph^{902} Bas^{3,47} Chr^{569} al mu

IV. 1. *εγκακουμεν* cum ℵABD*FG 17. 37. 39. 46. 73. Euthal^{cod} (sed D*FG *ενκα-*) ... ς *εκκακ.* cum CD^{c}EKLP al pler Chr^{576} Thdrt Dam al

2. *αλλα* cum ℵA^{vi}BCDE al permu^{vi} ... ς *αλλ* cum FGK^{sil}LP al sat mu |

θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ πρὸσ
πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 *εἰ δὲ καὶ ἔστιν*
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 *ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἐτύφλωσεν τὰ*
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
Col 1, 15 *γελίου τῆσ δόξησ τοῦ Χριστοῦ, ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.* 5 *οὐ γὰρ*
ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺσ δὲ δού-
Gn 1, 3 *λουσ ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.* 6 *ὅτι ὁ θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ σκότουσ φῶσ*
λάμψει, ὅσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν πρὸσ φωτισμὸν τῆσ
γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
7 *Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν, ἵνα*
ἡ ὑπερβολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 *ἐν παντὶ*
θλιβόμενοι ἀλλ᾽ οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ᾽ οὐκ ἐξα-

---

συνισταντεσ cum ℵCD*FG 17. 39. 93. Euthal^{cod} … A^{vi}BP 47. 67** 80. *συνιστανοντεσ* … ς *συνιστωντεσ* cum D^{c}EKL al pler

4. *αυγασαι* cum ℵBFGKLP (*αυασαι*) al pler Or^{3,497} Archel^{3,609} cod ottob al mu … CDEH 73. Or^{4,448} Dial^{832} Eus$^{marc\,96}$ al *καταυγασαι* … A 10. 17. 23. 31. Archel^{609} ed et ^{610} Eus$^{dem\,402}$ al *διαυγασαι*. Scripsimus autem sine *αυτοισ* cum ℵABCD*FGH 17. 23** 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol Or^{4,448} etc … ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum D$^{b\,et\,c}$E KLP al pler (a^{scr} *αυτουσ*) m^{5} vg^{cle} syr^{utr} aeth go Or^{3,497} al | *τ. θεου*: ℵ^{c}LP al^{25} etc add (m^{5} praem) *του αορατου* :: cf Col 1, 15

5. *χριστον ιησουν κυριον* cum BHKL al fere omn syr^{sch} cop arm Mcion epiph^{321} (ex^{cod} ven) et^{366} al mu … Ln *ιησ. χριστ. κυρ.* cum ℵACDE d e f r am tol syr^{p} go etc. Item F^{gr}G g Mcion$^{epiph\,321}$ petav *κυριον ιησ. χριστον* … P 42. 238. d^{scr} *ιησ. χριστ.* | *δια ιησουν* cum A*BDEFGHK LP al pler (al^{5} *δια χριστον*) syr^{utr} aeth go etc … ℵ*A**C 17. d e f g r vg cop (add *Christum*) Mcion$^{epiph\,321}$ et^{366} al *δια ιησου*. Item ℵ^{a} 5. *δια χριστου*.

6. *λαμψει* cum ℵ*ABD* 67** Clem^{89}, item^{vi} syr^{utr} et (ex ingenio linguae) aeth^{utr} … ς Ti *λαμψαι* cum ℵ^{c}CD^{c}EFGHKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion$^{epiph\,321}$ et$^{366.\,367}$ Or^{4,448} al mu | *οσ* (Mac^{217} *ο*) etiam Or^{4,448} Dial^{868} etc … D*FG 36. d e f g r demid harl Chr$^{580.\,581}$ Tert$^{marc\,5,11}$ Ambrst al om | *του θεου* cum ℵABC^{3}D^{c}EHKLP al fere omn f vg etc … Gb″ Ln *αυτου* cum C*D*FG 39. d e g r aeth^{utr} Dial^{868} Cyr$^{quod\,unus\,759}$ Tert$^{marc\,5,11}$ et$^{res\,carn\,44}$ al | *εν προ. χριστου* cum AB 17. arm^{edd} Or^{1,682} Dial^{868} Ath^{2,4} Chr$^{581\,bis}$ Tert$^{marc\,5,11}$ et$^{res\,carn\,44}$ … ς *εν πρ. ιησου χριστου* cum ℵCHKLP al pler tol syr^{utr} cop arm^{ed} go Or^{4,448} al … DEFG d e f g r vg etc *εν πρ. χριστου ιησου*

πορούμενοι, 9 *διωκόμενοι ἀλλ᾽ οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλό-*
μενοι ἀλλ᾽ οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 *πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ*
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 *ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ εἰσ*
θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ Ro 8, 36
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 *ὥστε ὁ θάνατοσ ἐν ἡμῖν*
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 *ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆσ*
πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖσ Ps 115 (116), 10
πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 *εἰδότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν κύριον* 1 Co 6, 14
Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 *τὰ*
γὰρ πάντα δι᾽ ὑμᾶσ, ἵνα ἡ χάρισ πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων
τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

---

10. *ιησσυ* pri cum ℵABCKLP al omn^{vid} r vg syr^{utr} cop arm go Ir$^{int\,309}$ etc ... D*FG d e f g etc *χριστου*, item D^{b} etc *χριστου ιησου*, *Iesu Christi.* Praeterea ς (= Gb Sz) praem *κυριου* cum KL al pler (m *domini nostri*) floriac syr^{p} go Chr^{584} Thdrt Dam Ambrst: om cum ℵABCD EFGP al d e f g r vg syr^{sch} cop arm aeth Ir$^{int\,309}$ Or$^{1,721.\ 3,188.\ 591}$ et $^{4,30.\ 36}$ al mu | *εν τω σωματι* pri sine *ημων* et. am* al^{lachm} syr^{p} Or^{3,188} (et^{591}) ... DEFG d e f g r vg^{cle} etc add *ημων* | *του ιησου* sec et. f r vg Or$^{int\,4,459}$ etc ... D*FG d e g Ir^{int} Or$^{int\,2,689}$ et$^{4,562.\ 648}$ al *ιησου* (D^{gr*} praem *του*) *χριστου*, m^{42} *Christi Iesu* | *εν τοισ σωμασιν ημων* cum ℵ 39. r vg (tol *in cordib. nostr.*) (syr^{sch} cop et h. l. et ante) Or^{4,30} et^{37} ... ς Ln Ti *εν τω σωματι ημων* cum ABCDEFGKLP al pler d e f g syr^{p} Chr^{584} Thdrt Dam al Ir$^{int\,309}$ Or$^{int\,2,689}$ et$^{4,459.\ 648}$ al

11. *του ιησου* cum ℵAB(D^{c} vide post)KLP al omn^{vid} f m^{42} r vg rell Chr^{584} Euthal^{cod} al mu ... C *του χριστου*, D*FG d e g *ιησου χριστου* (D^{c} delet $\overline{\chi\upsilon}$, hinc habet tantum $\overline{\iota\upsilon}$ absque *του*)

12. *ωστε ο* sine *μεν* cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) add *μεν* cum KL al pler syr^{p} c. ob. (go *nunc*) Ambrst Thphyl Oec

13. Mcion$^{epiph\,367}$ et^{321} delevit („*ἐξέκοψε*“) *κατα το γεγραμμ. επιστ. διο κ. ελαλησα.* | *διο και ελαλησα* cum ℵFG g syr^{utr} arm go (Eus$^{praep\,12,1,4}$) Epiph^{367} Aug$^{ep\,187}$ (non item^{194}) ... ς Ln Ti om *και* cum BCDEKLP al omn^{vid} d e f r vg (item cop aeth, sed om etiam, pariter ac vg^{ms} ap Ln, ante *λαλουμεν*) Chr Thdrt Dam Ambrst al :: LXX om *και*

14. *τον κυριον* cum ℵCDEFGKLP al pler d e f g tol etc ... Ln$^{ed\,min}$ om *κυριον* cum B 17. 71. 78. (17. 73. etiam *τον* om) r vg arm Chr^{586} (et. *τον* om) Tert$^{res\,carn\,44}$ al | *συν ιησου* cum ℵ*BCDEFGP al^{4} d e f g r vg cop arm aeth Euthal^{cod} Tert$^{res\,carn\,44}$ al ... ς *δια ιησου* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler syr^{utr} go Chr^{585} Thdrt Dam al

16 *Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ*
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 *τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν*
εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, 18 *μὴ*
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ*
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον
Ro 8, 23 *ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.* 2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον*
ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ, 3 *εἴγε καὶ ἐν-*
δυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 *καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ*
1 Co 15, 53 *σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ'*

---

16. *εγκακουμεν* cum ℵBD*(*ενκ-*)FG 17. 39. 109. 139* e^{scr} (Euthal^{cod} *εγκαλουμεν*) ... ς *εκκακουμεν* cum CD^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam *εξω*: D*et^{nov} 73. 137. etc *εξωθεν* | *ο εσω ημων* cum ℵBCD*FGP 37. 72. 137. al^{10} Or^{3,460} et$^{cat\ rom\ 83}$ Ath^{983} Chr^{586} al, sed ex his al^{5} Or^{3,460} al om *υμων*, nec addunt d e f r vg syr^{sch} cop go Tert$^{scorp\ 13}$ al ... ς Ti *ο εσωθεν* cum D^{b}et^{c}EKL al pler Nyss^{549} ap Gall^{6}

17. *τησ θλιψ. ημων* cum ℵ(C*?)DEFGKLP etc (et. Or^{ter} etc): BC^{2}(?) syr^{sch} Chr^{586} om | ℵ*(suppl^{a})C*K 38. 80. om *εισ υπερβο.*, nec exprim syr^{p} cop arm aeth go

V. 1. *οικοδομην* ... DEFG d e f g m^{103} (non item r) vg go Cyp^{169} Ambrst al praem *οτι* (priore *οτι* non deleto)

3. *ειγε* cum ℵCKLP al fere omn (52. *ει γαρ*) Clem^{640} Did$^{mai\ 129}$ Macar^{25} (Gall^{7}) etc ... Ln *ειπερ* cum BDEFG 17. 80. *τινεσ* ap Chr^{594} et Chr^{5,175} Maxim^{2,329} | *ενδυσαμενοι* cum ℵBCD^{c}EKLP al omn^{vi} f vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} go Clem^{640} Did$^{mai\ 129}$ *τινεσ* ap Chr (consentit ipse Chr $^{2,511.\ 514}$ de resurr. mortuorum) Macar^{25} Euthal^{cod} al mu ... Gb' Ti *εκδυσαμενοι* cum D*FG d e f$^{sup\ graec}$ g m^{103} Chr^{594} cdd ap Ambrst Tert$^{marc\ 5,12}$ et$^{res\ carn\ 41}$ al

4. *σκηνει* sine *τουτω* cum ℵBCKLP al pler am arm Or$^{2,579.\ 592}$ et$^{3,323.\ 600}$ etc ... Ln$^{ed\ min}$ add *τουτω* cum DEFG al d e f g m^{39} vg^{cle} fu demid (rell) syr^{utr} cop aeth go Chr^{591} et$^{1,164.\ 5,367}$ Euthal^{cod} al. Sed praem *τουτω* ante *τω σκη.* vg m^{39} (non item d e f g) Tert Ambrst al | *εφ ω* (P *εφ ο*): ς (non ς^{e} Gb Sz) *επειδη* cum 7* 20* 93. ac fortasse al pauc

ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆσ ζωῆσ. 5 *ὁ δὲ* 1, 21
κατεργασάμενοσ ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο θεόσ, ὁ δοὺσ ἡμῖν τὸν
ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ. 6 *θαρροῦντεσ οὖν πάντοτε καὶ εἰδότεσ* Eph 1, 13 s
ὅτι ἐνδημοῦντεσ ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 *διὰ*
πίστεωσ γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδουσ· 8 *θαρροῦμεν δὲ καὶ* Phi 1, 23
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματοσ καὶ ἐνδημῆσαι πρὸσ
τὸν κύριον. 9 *διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντεσ εἴτε ἐκδη-*
μοῦντεσ, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 *τοὺσ γὰρ πάντασ ἡμᾶσ φανε-* Ro 14, 10
ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται Eph 6, 8
ἕκαστοσ τὰ διὰ τοῦ σώματοσ πρὸσ ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε Io 5, 29
φαῦλον.

11 *Εἰδότεσ οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπουσ πείθομεν,*
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖσ συνειδήσεσιν ὑμῶν
πεφανερῶσθαι. 12 *οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ* 3, 1
ἀφορμὴν διδόντεσ ὑμῖν καυχήματοσ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸσ τοὺσ
ἐν προσώπῳ καυχωμένουσ καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 *εἴτε γὰρ ἐξέστημεν,*

---

5. *ο δουσ* cum ℵ*BCD*FGP 67** 73. 80. d e f g m[89] vg syr[sch] cop arm aeth Or[4,266] Ir[int 309] Aug[spi et litt (10,102)] al ... ς Ti *ο και δουσ* cum ℵ[c]D[b et c]EKL al pler syr[p] go Ir[gr 309] Chr[595] Thdrt al | *αραβωνα* cum ℵDE 37. 47. o[scr] ... ς Ln Ti *αρραβ.* cum BCFGKL al pler

8. *θαρρουμεν δε και* cum BCDE(FG)KLP al pler d e f vg etc ... ℵ 80. Tert[res carn 43] *θαρρουντεσ δε και*, 17. *θαρρουντεσ ουν και*, Or[4,266] *θαρρουντεσ*

10. *τα δια τ. σωμ.* et. Clem[589] Or[1,133. 254] et[3,549. 612. 625] et[cat 75. 106] et[int 4,662] Method[epiph 581] Eus[praep 580] et[ps 205. 262] al plu Tert[marc 5,12] et [res carn 43] Aug[ioh 22] Hier[iovin 2] al ...... d e f g vg go arm Or[2,591] et [3,266] Thdrt[4,1016] (non item ad h. l. et[4,448. 653]) Dam ad h. l. Or[int 2,241] et[3,360] Cyp[296. 320] Lcif[193] Ambrst al mu *τα ιδια τ. σωμ.*, *propria corporis* | *φαυλον* (Gb″) cum ℵC 17. 23. 37. 39. d[scr] Or[1,133. 254] et[3,266. 549. 612. 625] et[cat 75] Eus[praep 580] et[ps 205] al mu ...... ς Ln *κακον* cum BDEFGKLP al pler Clem[589] Or[2,591] et[cat 106] Eus[ps 262] al

12. *ου παλιν* (Gb″) cum ℵBCD*FG 10. 39. 67** 139. d e f g vg go syr[utr] cop arm etc ... ς Ti *ου γαρ παλ.* cum D[c]EKL al pler Dam Thphyl Oec | ℵB 17. aeth *υπερ υμων* | *και μη* cum ℵB 17. 31. 37. 71. 73. 80. 113 mg Euthal[cod] Thdrt ... ς Ti *και ου* cum CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al, item (sequente *εν*) D*FG *κ. ουκ* | *εν καρδια* cum ℵBD*FG 17. 37. 73. Euthal[cod], item it vg Ambrst etc ... ς Ti om *εν* c. CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al

θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 *ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει*
ἡμᾶς, 15 *κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ*
πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 *ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ*
ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
Ga 6, 15 17 *ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,*
Es 43, 18 sq *ἰδοὺ γέγονεν καινά.* 18 *τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά-*
ξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν
τῆς καταλλαγῆς, 19 *ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλ-*
λάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν
Eph 6, 20 *καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.* 20 *ὑπὲρ Χρι-*
στοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 *τὸν μὴ γνόντα*
Pe 2, 22 ss *ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δι-*
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

---

15. *οτι* sine *ει* cum ℵ*BC²DEFGKLP al plus[30] d e g syrutr aethutr go Ath[44] edd Baseth[254] edd (Garnier recepit *ει* excod1) Thdrt Dam etc ... ϛ (sed Gb⁰) Ti add *ει* cum ℵcC* al sat mu f vg cop arm Didmal[180] Baseth[478] et exed garn[254] etc

16. *ει και* cum ℵ*BD* 17. 39. arm Or[1,684] et[505] Eusdem[182] ... FG d e f g vg etc *και ει* ... ϛ Ti *ει δε και* cum ℵcC²(* latet)DbetcEKLP al pler syrP Chr[604 bis] Euthalcod Cyrincarn[699] etc (et. *ει δε*, *ει γαρ και* legitur)

17. FG *γεγοναν* | *καινα* cum ℵBCD*FG 67** d e f g am fu demid tol cop armed ven aethro Clem[539] Ath[715] cod et[422] cod Cyrioh[185] etiul[346] Hil[1063] al ... ϛ Ti add *τα παντα* cum DbetcEKLP al pler syrP go armedd aethpp Ignintpol[248] (ad Magn[6]) Or[3,828] (omisso *τα*) Const[6,18,6] al Tertmarc[5,12]. Item addunt *τα παντα* ante *καινα* 17. 46. 67** 72. al fere[20] vgcle Dial[831] Method[805] Ephr[3,248] al mu

18. *δια χριστου* (Gb″) cum ℵBCD*FGP al[10] it vg syrutr cop aethutr etc ... ϛ *δια ιησου χρι.* cum DcEKL al pler Thdrt Dam al

20. *δεομεθα* et. f vg Orint[4,585. 686. 675] Augioh[41] acsaepe Hiertit[2] ... D*F G d e g Chrmosc[1] Hil[1066] Ambrst *δεομενοι* | *καταλλαγητε* et. f vg Or int ter Hiertit[2] ... D*FG d e g syrP mg go Hil[1066] al *καταλλαγηναι*

21. *τον* sine *γαρ* cum ℵ*BCD*FG 17. 67** 71. 137. d e f g vg cop Or[3,18] etc ... ϛ (Gb⁰) add *γαρ* cum ℵcDcEKLP al pler syrutr arm aeth go Chr[607] etc | *γενωμεθα* cum ℵBCDE(FG)KLP al plu (sed L al Euthalcod *γενομ*–) Or[4,398] Eusdem[198] excod paris et[467] etc ... ϛ *γινωμεθα* cum minusc vix mu

VI.

1 *Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χάριν*
τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶσ· — 2 *λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά* Es 49, 8
σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίασ ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸσ εὐπρόσ-
δεκτοσ, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίασ· — 3 *μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντεσ*
προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 *ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάν-* 4, 2
τεσ ἑαυτοὺσ ὡσ θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
ἀνάγκαισ, ἐν στενοχωρίαισ, 5 *ἐν πληγαῖσ, ἐν φυλακαῖσ, ἐν ἀκα-* 11, 23 ss
ταστασίαισ, ἐν κόποισ, ἐν ἀγρυπνίαισ, ἐν νηστείαισ, 6 *ἐν ἁγνό-*
τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, Ro 12, 9
ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 *ἐν λόγῳ ἀληθείασ, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ*
τῶν ὅπλων τῆσ δικαιοσύνησ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 *διὰ δόξησ*
καὶ ἀτιμίασ, διὰ δυσφημίασ καὶ εὐφημίασ· ὡσ πλάνοι καὶ ἀληθεῖσ,
9 *ὡσ ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡσ ἀποθνήσκοντεσ καὶ ἰδοὺ* 1 Co 15, 31
ζῶμεν, ὡσ παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 *ὡσ λυπούμενοι*
ἀεὶ δὲ χαίροντεσ, ὡσ πτωχοὶ πολλοὺσ δὲ πλουτίζοντεσ, ὡσ μηδὲν
ἔχοντεσ καὶ πάντα κατέχοντεσ.

11 *Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸσ ὑμᾶσ, Κορίνθιοι, ἡ καρδία*
ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 *οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε*
δὲ ἐν τοῖσ σπλάγχνοισ ὑμῶν· 13 *τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡσ* 1 Co 4, 14
τέκνοισ λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖσ.

14 *Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντεσ ἀπίστοισ· τίσ γὰρ μετοχὴ δι-*
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίσ κοινωνία φωτὶ πρὸσ σκότοσ; 15 *τίσ* Eph 5, 8. 11

VI, 2. *λεγει γαρ· καιρω* cum ℵBCD^{b}et^{c}EKLP al fere omn f vg syr^{utr} sah cop etc … D*FG d e g go Sedul *καιρω γαρ λεγει*

3. *η διακονια* sine additam cum ℵBCKLP al pler cop vg$^{cdd\ lachm}$ Or^{1,302} al … DEFG al d e f g vg syr^{utr} sah go Chr^{618} Thdrt Antioch^{1168} al Aug$^{doctr\,4}$ Ambrst al add (Antioch praem) *ημων*

4. *συνισταντεσ* (Gb″) cum ℵ*CD*FG 17. Clem^{318} Cyr$^{fid\,67}$ Euthal^{cod} … BP 31. 73. Dam$^{parall\,704}$ *συνισταvοντεσ*, idque Gb″ … ς *συνιστωντεσ* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Chr^{614} Thdrt al

11. *η καρδι. ημων* cum CDEFGKLP etc … ℵB *η κα. υμων*

14. *η τισ* (Gb″) cum ℵBCDEFGLP 17. 31. 37. 39. 67** 73. 80. al^{4} it vg syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop arm go Clem$^{589.\,680}$ Or^{prov} (Notitia^{93}) et$^{int\,2,459}$ al mu

1 Co 10, 20 *δὲ συμφώνησισ Χριστοῦ πρὸσ Βελίαρ, ἢ τίσ μερὶσ πιστῷ μετὰ*
1 Co 8, 16 Lv 26, 11 s *ἀπίστου;* 16 *τίσ δὲ συνκατάθεσισ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖσ*
He 8, 10 *γὰρ ναὸσ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντοσ, καθὼσ εἶπεν ὁ θεὸσ ὅτι ἐνοικήσω ἐν*
αὐτοῖσ καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸσ καὶ αὐτοὶ ἔσον-
ταί μου λαόσ. 17 *Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,*
Es 52, 11 Zeph 3, 19 s *λέγει κύριοσ, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶσ,*
18 *καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰσ πατέρα, καὶ ὑμεῖσ ἔσεσθέ μοι εἰσ υἱοὺσ καὶ*
Ier 31, 9 2 Sam 7, 14 *θυγατέρασ, λέγει κύριοσ παντοκράτωρ.*

(VII.) 1 *Ταύτασ οὖν ἔχοντεσ τὰσ ἐπαγγελίασ, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺσ ἀπὸ παντὸσ μολυσμοῦ σαρκὸσ καὶ πνεύματοσ, ἐπιτελοῦντεσ ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.*

... ς *τισ δε* cum K al pler syr[p txt] Chr[627] Thdrt Cosm[191] al Tert pudic 15

15. *χριστου* cum ℵBCP 13. 17. 8[pe] d e f vg cop Clem[539] (et[680] cod?) Or[4,448. 458] etc ... ς *χριστω* cum DEF[gr]GKL al pler g go syr[utr] Ign intpol[834] Orthod[qu 82] Clem[680] al mu | *βελιαρ* (et. ς Gb Sz) cum ℵBCLP al plus[50] fu harl* cop syr[p] arm aeth etc ...... D[gr]E[gr]K 20. 21. 37. 45. 47. 89. 179. syr[p mg gr] etc *βελιαν*, item cdd[plurim] ap Hier[eph 4,27] („*licet plurimi pro* Belial *corrupte in apostolo* Belian *legant*") *βελιαν*, go *bailiam* ... F[gr]G[gr] *βελιαβ*, d e *beliab* ... ς[e] et (miro errore) Ln *βελιαλ* cum minusc pauc (sic certe vdtr, nisi ex vg fluxit) f g vg Or[int 2,450] Tert al | *πιστω* et. Clem[539. 680] Bas[bapt 625. 690] al mu Or[int] Tert Lcif etc ... Ln[ed min] *πιστου* cum B 17. 8[pe] Ign[intpol 834] al

16. *συνκατα-* cum B*D*FGP ... ς Ln Ti *συγκατα-* cum ℵB[c]CD[c]EKL etc *ημεισ* et *εσμεν* cum ℵ*BD*LP 6. 10. 17. 23. 31. 39. 67** 71. 80. 109. d e cop aeth Clem[544] Did[tri 62] et[228] etc ... ς Ti *υμεισ* et *εστε* cum ℵ[c](*εστε θεου*)CD[c]EFGK al pler f g vg syr[utr] arm go Ath[704] Chr[1,808] al | *ναοσ* cum ℵ[c]BCDEFGKL al fere omn it vg rell etc ... ℵ* 122. Clem[544] et[libere 634] *ναοι* | *καθωσ ειπεν* et. f vg syr[utr] cop arm Clem[544] Did[tri] Ath etc ... D*EF[gr]G d e g go etc *λεγει γαρ* | *ενπεριπατησω* cum B*CD*FG ... ς Ln *εμπεριπ-* cum ℵB[3]D[c]EKLP etc | *μου* cum ℵBCP 17. 37. arm Clem[544] Or[1,756] Eus[marc 186] et[ps 354] Dam ... ς Ti *μοι* cum DEFGKL al pler it vg rell Or[cdd 2] et[4,288] et[int 2,150] Eus[praep 170 (4,21)] al

17. *εξελθατε* cum ℵBCFG 17. 47. 71. Euthal[cod] Dam ... ς *εξελθετε* cum DEKLP al pler

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶσ· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸσ κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα
γὰρ ὅτι ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν ἐστὲ εἰσ τὸ συναποθανεῖν καὶ συν-
ζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸσ ὑμᾶσ, πολλή μοι καύχησισ ὑπὲρ
ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰσ Μακεδο-
νίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σάρξ ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ θλιβό- 2, 12
μενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ᾽ ὁ παρακαλῶν τοὺσ
ταπεινοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ
μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ῇ
παρεκλήθη ἐφ᾽ ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν
ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆ-
ναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι·
εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸσ
ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ᾽ ὅτι
ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μη- 2, 4
δενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν
εἰσ σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θά-
νατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν

VII. 3. *πρ. κατακρισ. ου* cum ℵBCP 17^{vid} (e spatio) 73. Euthal^{cod} … ς *ου πρ. κατακρ.* cum DEFGKL al fere omn it vg rell Chr$^{632\ bis}$ al | *συνζην* cum ℵB*CDEFG … ς *συζην* cum B^{3}KLP al certe pler

5. *εσχηκεν* cum ℵCDELP al fere omn Chr^{634} Euthal^{cod} al mu … Ln *εσχεν* cum BFGK 238. | *εσχ.* ante *ανεσιν* cum ℵBD^{gr}E^{gr}KLP al fere omn cop aeth go … Ln post *ανεσιν* cum CFG 17. 73. d^{scr} it vg syr^{utr} arm

8. *εν τη επιστολη*: D*E*FG d e f g add *μου*, item syr^{p} *πρωτη* | *ει και* sec: Ln$^{ed\ min}$ *ει δε και* cum B | *βλεπω γαρ* cum ℵCD$^{b\ et\ c}$EFGKLP al omn^{vid} f g syr^{utr} cop arm go etc … Ln$^{ed\ mai}$ *βλε.* [*γαρ*] et$^{ed\ min}$ om *γαρ* cum BD* d e. Ceterum interpunximus: *οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω – ἐλύπ. ὑμᾶσ,* [9] *νῦν χαίρω*, nec aliter Ln in utraque editione; contra ς et Gb *οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω – ἐλύπ. ὑμᾶσ.* [9] *νῦν χαίρω*

10. *εργαζεται* cum ℵ*BCDEP 37. Ps-Iust$^{zen\ et\ ser\ 18}$ Clem^{624} etc … ς *κατεργαζετ.* cum ℵ^{c}FGKL al pler Or^{3,311} Bas$^{regg\ 520}$ al

λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν,
ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺσ ἁγνοὺσ εἶναι τῷ
πράγματι. 12 *ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαν-*
τοσ οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντοσ, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
13 *διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισ-*
σοτέρωσ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 *ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ*
9, 2 *ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡσ πάντα ἐν ἀληθείᾳ*
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτωσ καὶ ἡ καύχησισ ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια

---

11. *λυπηθηναι* sine *υμασ* cum א*BCF^{gr}G 17. g Bas$^{eth\ 431}$ et^{416} et$^{regg\ 520}$ Euthal^{cod} Ambrst ... ς (sed Gb^{0}) Ti add *υμασ* cum א^{c}DEKLP al pler d e vg al Clem^{624} Bas$^{eth\ 396}$ Chr^{641} Thdrt Dam al | *κατηργασατο* cum B*DE 37. k^{scr*} ... ς Ln Ti *κατειργασ.* cum אB^{3}CFGKLP al pler | *υμιν* cum א*BDEKL etc ... Ln praem *εν* cum א^{c}CFGP al^{25} fere f g vg syr^{utr} Bas$^{regg\ 396.\ 431.\ 520}$ (et^{416} cdd ^{2}) Chr Thdrt al Ambrst al | *αλλα εκδικ.* cum אBD*E(*αλλ'α εκδ.*)FGLP etc ... ς *αλλ εκδ.* cum CD^{c}K^{sil} al plu Chr ^{641} Dam al | *τω πραγματι* cum אBCDg^{r*}FG 13. 17. 80. 213. f g vg go Clem^{624} Euthal^{cod} etc ... ς (Gb^{0}) praem *εν*, item Ln [*εν*], cum D^{b}et^{c}E KLP al pler d e arm Bas$^{regg\ 431.\ 520}$ Chr^{641} Thdrt al Ambrst

12. *ουκ* cum אCDE 17. Euthal^{cod} Dam ... ς Ln Ti *ουχ* cum BFGKLP al pler | *ενεκεν* ter cum אBCDFGK (L sec et tert) etc ... ς *εινεκεν* ter cum E (sic) (L pri tantum loco) al plu Thdrt Oec | *υμων την υπ. ημων* (et. ς Gb') c. BCD^{b}et^{c}EKLP al plus^{70} d** e syr^{utr} cop arm^{zoh} aeth Euthal^{cod} Dam ... אDg^{r*}Fg^{r} *υμων την υπ. υμων* ... ς^{e} (item Gb Sz, non ς) *ημων την υπ. υμων* cum minusc vix mu f vg go arm^{usc} Chr^{642} Thdrt al Ambrst al

13. *επι* (4. 37. *εν*) *δε τη* (omisso *δε* post *περισσοτερ.*) cum אBCDEFGKLP al^{15} it vg go etc ... ς om *δε* h. l. et pon post *περισσοτερ.* cum 37. al plu syr^{p} c.* aeth (Chr^{txt} refutatur commentario) Oec ... 32. 36. 39. al arm Euthal^{cod} Thdrt plane om *δε* | *τη παρακλ. ημων* cum אBCDEGP etc ... ς *τ. παρ. υμων* cum Fg^{r}KL al pler cop syr^{p} c.* Chr^{650} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

14. *παντα* cum אBDEKLP al omn^{vi} d e f vg (g vide post) etc ... CFg^{r}G g sub *t* (*omnia t omnino*) cop syr^{p} *παντοτε* | *εν αληθ. ελαλησ. υμιν* cum א^{a}(* om *υμ.*)BFGKL al omn^{vid} g syr^{utr} arm Chr^{650} Euthal^{cod} etc ... CDEP d e f vg go Ambrst al *υμιν εν αληθ. ελαλ.* | *η καυχ. ημων* cum אDEGKLP al pler (non liquet C) d e f g vg go syr^{utr} arm etc ... Ln *η καυ. υμων* cum BFg^{r} c^{scr} Thphyl | Non addidimus *ἡ* post *η καυ.*

ἐγενήθη. 15 *καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ ἐστὶν*
ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡσ μετὰ φόβου καὶ Eph 6, 5
τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 *χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.*

VIII.

1 *Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-*
μένην ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Μακεδονίασ, 2 *ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ*
θλίψεωσ ἡ περισσεία τῆσ χαρᾶσ αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθουσ πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰσ τὸ πλοῦτοσ τῆσ ἁπλότητοσ αὐτῶν·
3 *ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,*
4 *μετὰ πολλῆσ παρακλήσεωσ δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν* 9, 1
κοινωνίαν τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, 5 *καὶ οὐ καθὼσ ἠλ-*
πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺσ ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 32 etc
θελήματοσ θεοῦ, 6 *εἰσ τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶσ Τίτον, ἵνα καθὼσ*
προενήρξατο οὕτωσ καὶ ἐπιτελέσῃ εἰσ ὑμᾶσ καὶ τὴν χάριν ταύτην.
7 *ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει* 1 Co 1, 5
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 *οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆσ* 1 Co 7, 6

ημων cum ℵ*B 115. 119* Euthal[cod] ... ς Ti add cum ℵ[c]CDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam. Item it vg al.

16. *χαιρω* sine *ουν* cum ℵBCDEFGKLP al plus[50] it vg etc ... ς[e] (non item ς Gb Sz) add *ουν* cum 37. 73. 137. 8[pe] al pauc[vi] go arm syr[p mg] (*nunc*)

VIII. 2. *το πλουτοσ* cum ℵ*BCP 17. 31. ... ς *τον πλουτον* cum ℵ[c]DEFGKL al pler Chr[653] Euthal[cod] Thdrt Dam

3. *παρα* cum ℵBCDEFG 17. 45. 46. Euthal[cod] ... ς *υπερ* cum KLP al pler Chr[653] Thdrt Dam

4. *εισ τουσ αγιουσ* sine additam cum ℵBCDEFGKLP al plu it vg syr[utr] cop aeth Or[int 4,678] Chr[654] Euthal[cod] etc ... ς (= Gb Sz) add *δεξασθαι ημασ* cum minusc mu go (arm) Ambrst

5. *ηλπισαμεν* cum ℵCDEFGKLP (sed FG *ελπ-*) al fere omn syr[p mg gr] etc ... Ln[ed min] *ηλπικαμεν* cum B 73. 80. | *αλλα* cum CD*E* 17. 219. ... ς Ln *αλλ* cum ℵBD[c]E**FGLP al pler

6. *προενηρξατο*: Ln[ed min] *ενηρξατο* cum B ... 28. 47. *προηρξατο*

7. *εξ υμων εν ημιν* cum ℵCDEFGKLP al longe plu (17. *εξ υμ. εισ ημασ*) it vg go syr[p] aeth etc ... Ln *εξ ημων εν υμιν* cum B 30. 31. al[8] syr sch arm (cop *εν υμιν εξ ημ.*) Or[int 4,678] (*nostra in vos*)

ἑτέρων σπουδῆσ καὶ τὸ τῆσ ὑμετέρας ἀγάπησ γνήσιον δοκιμάζων·
9 *γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι*
δι᾽ ὑμᾶσ ἐπτώχευσεν πλούσιοσ ὤν, ἵνα ὑμεῖσ τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ
πλουτήσητε. 10 *καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμ-*
φέρει, οἵτινεσ οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
ξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 *νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπωσ*
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτωσ καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. 12 *εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσ-*
δεκτοσ, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 *οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοισ ἄνεσισ, ὑμῖν*
θλίψισ, ἀλλ᾽ ἐξ ἰσότητοσ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰσ τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 *ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα*
γένηται εἰσ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπωσ γένηται ἰσότησ, 15 *καθὼσ*
Ex 16, 18 *γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλατ-*
τόνησεν.

1 Co 15, 57 etc 16 *Χάρισ δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν*
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 *ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου-*
δαιότεροσ δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετοσ ἐξῆλθεν πρὸσ ὑμᾶσ. 18 *συν-*
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ᾽ αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινοσ ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 *οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο-*

---

8. *υμετερασ* et. ς Wtst Gb Sz ... ς[e] *ημετερασ* cum minusc aliq

9. *ιησου χριστου*: Ln[ed min] om *χρι.* cum B | *δι υμασ* cum ℵBDEFGLP al plu it vg syr[utr] cop arm go Euthal[cod] Cyr[fid 106] etc ... CK al plus[20] arm[codd] Or[2,593] et[int2,230] Eus[ps 169. 350. 384] et[mal 349] Chr[656] Thdrt[1,365. 1386] al *δι ημασ*

10. *προενηρξασθε*: D*FG *ενηρξασθαι* :: cf ad v. 6. | *περυσι*: D[b] 17. c[scr] *περισυ*, D*FG *περσυ*

12. *αν* cum ℵD*FGL 73. 80. 219. 238. f[scr] Chr[mosc1] Dam ... ς Ln Ti *εαν* cum BCD[c]EKP al pler[vi] Clem[488] Chr[659] Thdrt | *εχῃ* cum ℵBCDEKP etc ... L al mu Euthal[cod] *εχει*. Dedimus autem sine *τισ* cum ℵBC*DE FGKP al[10] it vg etc ... ς (Gb[00]) add *τισ* cum C[2]L al pler (73. 80. ante *εχῃ*) cop syr[p] c.* etc | *ουκ εχει* (P *εχῃ*): D[gr]E[gr]F[gr]G g add *τισ*

13. *υμιν* sine *δε* cum ℵ*BC 17. 33. 35. 80. d e aeth[utr] (cop syr[sch] *et vobis*) ... ς Ti add *δε* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler f g vg go syr[p] arm

16. *διδοντι* cum ℵ*BCKP al plu g (*danti*) Chr[odd2] Euthal[cod] al ... Gb'' Sz *δοντι* cum ℵ[c]DEFG[gr]L al[35] Chr[665], item *qui dedit* d e f vg al

18. *τον αδελφ. μετ αυτου* cum ℵ*P c[scr] 8[pe] cop ... ς Ln Ti *μετ αυτ. τ. αδελφ.* cum ℵ[c]BCDEFGKL al pler it vg etc

*τονηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ
τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ
προθυμίαν ἡμῶν,* 20 *στελλόμενοι τοῦτο, μή τισ ἡμᾶσ μωμήσηται* 6, 3
ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν· 21 *προνοοῦμεν* Ro 12, 17 Prov 3, 4
γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.
22 *συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν
ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον
πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ.* 23 *εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸσ
ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι
ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.* 24 *τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν* 7, 14
*καὶ ἡμῶν καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ αὐτοὺσ ἐνδεικνύμενοι εἰσ
πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.*

IX.

1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν* 8, 4
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 *οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν
ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ* 8, 10

---

19. *σιν τη χαριτι* cum ℵDEF^{gr}GKL al plu d e g go syr^{utr} Clem^{667} (qui plura de ea re disputat) Thdrt Aug$^{op\ mon}$ ... Ln Ti (Gb′) *εν τη χα.* cum BC(om *τη*)P al plus^{15} f vg cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Ambrst al | *την αυτου του* cum ℵD$^{b\ et\ c}$EK al pler (item P 6. 43. al *την αυτην του*, fu *ad eandem domini glor.*) syr^{utr} Chr Thdrt Dam ... Ln om *αυτου* (Gb^{0}) cum BCD*FGL al^{10} d e f g vg go cop arm aeth Euthal cod Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al | *προθυμι. ημων* cum ℵBCDEGKLP al pler it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *προθ. υμων* cum F^{gr} al pauc^{vid}. Edidit Ln *τ. ἐκκλησιῶν* ^{19} (*οὐ μόνον - - καὶ προθ. ἡμῶν*),

21. *προνοουμεν γαρ* (et. Gb′ Sz) cum ℵBDEFGP al^{6} d e f g m^{23} vg syr^{sch} et (*curae fuit nobis enim*) P arm Chr^{668} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al ... Gb Ti *προνοουμενοι γαρ* cum C 17. al^{7} cop go Clem^{302} al ... ς (= Gb Sz) *προνοουμενοι* cum KL al pler Thdrt Dam

24. *ενδεικνυμενοι* cum BD*E*FG 17. d e g go ... ς *ενδειξασθε* cum ℵC D$^{b\ et\ c}$E**KLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{670} etc | *εισ προσωπον* cum ℵBCDEFGKLP al longe plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 132. 134. 137. al vix mu

8, 16 ss πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλοσ ἠρέθισεν τοὺσ πλείονασ. 3 ἔπεμψα
δὲ τοὺσ ἀδελφούσ, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼσ ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μή-
πωσ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνεσ καὶ εὕρωσιν ὑμᾶσ ἀπαρα-
σκευάστουσ καταισχυνθῶμεν ἡμεῖσ, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖσ, ἐν τῇ
11, 17 ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺσ
ἀδελφοὺσ ἵνα προέλθωσιν εἰσ ὑμᾶσ καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προ-
επηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτωσ ὡσ εὐλο-
γίαν, μὴ ὡσ πλεονεξίαν.
Ga 6, 7 ss 6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένωσ φειδομένωσ καὶ θερίσει,
Prov 22, 8 καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαισ ἐπ' εὐλογίαισ καὶ θερίσει. 7 ἕκαστοσ
καθὼσ προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπησ ἢ ἐξ ἀνάγκησ· ἱλαρὸν
γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεόσ. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸσ πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντεσ περισσεύητε εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼσ γέγραπται·
Ps 111 (112), 9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖσ πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰσ τὸν

IX. 2. το (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵB 17. ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti ὁ cum CDEFGKLP al fere omn etc | υμων cum ℵBCP al^{6} Euthal^{cod}, item (*vestra aemulatio*) f vg syr^{sch} cop arm Or$^{int\ 4,678}$ Ambrst al ... ς Ti εξ υμων cum DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam, item *quae ex vobis est* (g om) *aemulatio* d e g fu et al^{lachm} go syr^{p}

4. λεγωμεν cum ℵBC^{2}LP al omn^{vid} f vg syr^{utr} cop (aeth *dicant*) etc ... C*DEFG d e g go Ambrst Aug$^{op\ mon}$ λεγω | εν τ. υποστ. ταυτη sine additam cum ℵ*BCD*FG 3. 17. 23* 57. 67** 69. 70. 71. 177. 179. it vg ... ς (= Gb Sz) add τησ καυχησεωσ cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler syr^{utr} arm go Chr^{675} Thdrt Dam

5. εισ υμασ cum ℵCKL al pler Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln προσ υμ. cum BDEFG 37. 46. 93. | προεπηγγελμενην (Gb″) cum ℵBCDEFGP al^{10} arm Euthal^{cod} Thphyl ... ς προκατηγγελμ. cum KL al pler Thdrt Dam Oec | μη ωσ cum ℵ*FG 52. d e f g m^{84} vg syr^{sch} ar^{e} Chr^{676} (non^{txt675}) Aug$^{op\ mon}$ Ambrst ... ς Ln Ti και μη ωσ cum ℵ^{c}BCD^{gr}E^{gr}KLP al pler syr^{p} cop arm aeth go (Chr^{txt}) Euthal^{cod} Thdrt Dam | ωσ πλεονεξ. cum ℵBCDEFGKLP al plu Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) ωσπερ πλε. cum minusc ut^{vi} paucis

6. Ln edidit: τοῦτο δὲ (ὁ σπείρων – ἐ. εὐλογ. καὶ θερίσ.)

7. προηρηται cum ℵBCP 31. 67** 71. etc ... ς Ti προαιρειται cum DEKL al pler Chr^{677} Euthal^{cod} Thdrt al

8. δυνατει cum ℵBC*D*FG ... ς Ti δυνατοσ cum C^{2}D$^{b\ et\ c}$EKLP etc

9. εισ τ. αιωνα (et. Clem^{183} etc): FGK etc add του αιωνοσ

αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰσ Es 55, 10
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
γενήματα τῆσ δικαιοσύνησ ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰσ
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτισ κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.
12 ὅτι ἡ διακονία τῆσ λειτουργίασ ταύτησ οὐ μόνον ἐστὶν προσ- Phl 2, 30
αναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα
διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆσ δοκιμῆσ τῆσ διακο-
νίασ ταύτησ δοξάζοντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆσ ὁμολογίασ
ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆσ κοινωνίασ
εἰσ αὐτοὺσ καὶ εἰσ πάντασ, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπι-
ποθούντων ὑμᾶσ διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 χάρισ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ. 8, 16

X.

1 Αὐτὸσ δὲ ἐγὼ Παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτητοσ Ro 12, 1
καὶ ἐπιεικείασ τοῦ Χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰσ ὑμᾶσ· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ λογιζομέ-

---

10. *σπερμα* cum ℵCD$^{b\,et\,c}$EKLP al fere omn Chr^{682} Cyr$^{glaph\,228}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ln *σπορον* cum BD*FG 80. | *χορηγησει* et *πληθυνει* (C -*νη*) et *αυξησει* cum ℵ*BCD*P (*αυξησει* et. FG) al^{15} d e f g r vg cop arm aeth etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *χορηγησαι* et *πληθυναι* et *αυξησαι* cum ℵ^{c}D^{c}F^{gr}G^{gr}(sed vide de his ante)KL al longe plu go etc | *γενηματα* cum ℵBCDEFGKLP al ut^{vi} plu etc ... ς (= Gb Sz) *γεννηματα* cum minusc vix mu

11. *τω θεω*: D* (non^{b} nec^{c}) om *τω* . . B *θεου*. Hinc Ln$^{ed\,min}$ om *τω*, et$^{ed\,mai}$ habet [*τω*] *θεω*

12. *τω θεω*: Ln$^{ed\,min}$ cum B 46. *τ. χριστω*. Ceterum Ln$^{ed\,min}$ *θεῷ*.[12] (*ὅτι ἡ – τ. χριστῷ*),

13. *δια* ... Ln$^{ed\,min}$ praem *και* cum B

15. *χαρισ* sine copula cum ℵ*BC*D*FG 17. 74. a^{scr} d e f g vg (contra r *gratia ergo*) go Aug$^{op\,mon}$ al (et. Ambrst^{ms}) ... ς (Gb^{00}) add *δε* cum ℵ^{c}C^{2}D$^{b\,et\,c}$EKLP al pler syr^{utr} cop arm Chr^{685} al

X. 1. *πραυτητοσ* cum ℵ*BFGP 17. 73. Euthal^{cod} ... ς *πραοτητοσ* cum ℵ^{c}CDEKL al pler Chr^{688} Thdrt Dam al

νουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περι-
πατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆσ
στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸσ καθαίρεσιν
ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρό-
μενον κατὰ τῆσ γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ πᾶν νόημα
εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντεσ ἐκδικῆσαι
πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ Χρι-
στοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ
12, 6 13, 10 Χριστοῦ, οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ. 8 ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι
καυχήσομαι περὶ τῆσ ἐξουσίασ ἡμῶν, ἧσ ἔδωκεν ὁ κύριοσ εἰσ οἰκο-
δομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα
μὴ δόξω ὡσ ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶσ διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι αἱ
ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ
σώματοσ ἀσθενὴσ καὶ ὁ λόγοσ ἐξουθενημένοσ. 11 τοῦτο λογιζέ-
σθω ὁ τοιοῦτοσ, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντεσ,

---

4. *στρατιασ* cum ℵ(B?)CDEFGKLP al mu (et quidem D[c]KLP 37. 47. e[scr] n[scr] *στρατιᾶσ*) ... ς Ln *στρατειασ* cum B (sed ε manu emendatrice inlatum videtur) al plu[vid] | Ln edidit: *στρατευόμεθα*⁴ (*τὰ γὰρ* - *ὀχυρωμάτων*),

7. *βλεπετε;* ut et. ς (contra Ln Ti *βλεπετε.*). Sic praecepit etiam Thdrt ad h. l.: *κατ᾽ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον*. Aliter Gennad in scholio codicis 20 al. | *χριστου*: D*E*FG d e f g fu floriac al add *δουλοσ* | *εφ* (et. Ln[ed min]) cum ℵBL 21., item d e f r vg, g *intra se* ... ς Ln[ed mai] Ti *αφ* cum CDEFGKP al pler | *και ημεισ* sine additam cum ℵBCD*FGP al[10] d e f g r vg al mu ... ς Ti add *χριστου* cum D[c]EKL al pler cop

8. *εαν τε* cum ℵCDEKLP al pler r (*sive enim*) f vg etc ... Ln[ed mai] *εαν* [*τε*] et[ed min] om *τε* cum BFG al[7] etc | *περισσοτερον* (17. 39. al[6] Chr [696] *περισσον*) cum ℵ*BCD*E*FGP 39. 45. 120. c[scr] d e f g r vg etc ... ς Ti praem *και* cum ℵ[c]D[c]E**L al pler syr[sch] et[p mg] Chr al | *καυχησομαι* cum ℵLP etc ... ς Ln Ti *καυχησωμαι* cum BCDE(FG *-σωμαι*) K al pler[vi] | *ο κυριοσ* (D*E*FG etc *ο θεοσ*) sine additam cum ℵ*BCD* 17. 66** d e am* fu** tol al[lachm] aeth Euthal[cod] ... ς add *ημιν* cum D[c]EFGKL al pler etc, item praem *ημιν* P 73. f vg[cle] am** etc

10. *αι επιστολ. μεν* cum ℵ*B, item *quia epist. quidem* r Ambrst ... ς Ti *αι μεν επιστ.* cum ℵ[c]DEFGKLP etc, item *quoniam quidem epist.* d e f g vg | *φησιν* cum ℵDEFGKLP al omn[vi] etc ... Ln *φασιν* cum B, item *aiunt* r, *inquiunt* f g vg syr[utr] go | *εξουθενημενοσ* cum ℵDEFGKLP etc ... Ln *εξουδενημενοσ* cum B

τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 *οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρῖναι ἢ*
συνκρῖναι ἑαυτούσ τισιν τῶν ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖσ ἑαυτοὺσ μετροῦντεσ καὶ συνκρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ
οὐ συνιᾶσιν. 13 *ἡμεῖσ δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ*
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνοσ, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸσ μέτρου,
ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 *οὐ γὰρ ὡσ μὴ ἐφικνούμενοι εἰσ ὑμᾶσ* Ro 12, 3
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούσ, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 *οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν*
ἀλλοτρίοισ κόποισ, ἐλπίδα δὲ ἔχοντεσ αὐξανομένησ τῆσ πίστεωσ
ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰσ περισσείαν,
16 *εἰσ τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κα-*
νόνι εἰσ τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 *ὁ δὲ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ* 1Co 1, 31 Ier 9, 23
καυχάσθω· 18 *οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνόσ ἐστιν δόκι-*
μοσ, ἀλλ' ὃν ὁ κύριοσ συνίστησιν.

XI.

1 *Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ ἀν-*
έχεσθέ μου. 2 *ζηλῶ γὰρ ὑμᾶσ θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶσ* Eph 5, 26 s

---

12. *ενκρι-* cum B*D* et *συνκρι-* cum B*D*FG ... ς Ln *εγκρ-* et *συγκρι-* cum אB^{3}D^{3}EK^{si}LP etc | *ενκριναι*: FG 80. 80. n^{scr} *κριναι* ... D*E add *εαυτουσ*, item d e | *ου συνιασιν* cum א^{a}B 10. 17. 31. 37. Euthal^{cod} (*συνίασιν*) Thdrt; item א* 93. *ου συνισασιν* ... ς Ti *ου συνιοῦσιν* cum D^{c}EKLP al pler etc | *ου συν.* ^{13}*ημεισ δε*: haec conservavimus cum א(et* et^{a} etc)BD$^{gr\ c}$EKLP al fere omn r syr^{utr} cop arm aeth go Chr etc ... Gb^{oo} cum D*FG 109 (^{gr} et^{lat}) d e f g Ambrst al
13. *ουκ* cum אBD*FGKLP al^{20} Chr^{698} Euthal^{cod} al ... ς *ουχι* cum D^{c}E al longe plu Oec | *εισ τα αμετρα*: D*FG *εισ το αμετρον*. Item *in immensum* d e f g r vg
14. *ου γαρ ωσ μη* cum אDEFGKLM al pler d e f g vg etc ... Ln *ωσ γαρ μη* cum B 114. 116. (postea Ln *ὑπερεκτ. ἑαυτούσ;*) | Gb Sz (*ἄχρι γὰρ καὶ – τοῦ χρι.*) et Ln (*ὡσ γὰρ καὶ – τοῦ χριστοῦ*)
18. *συνισταvων* (Gb″) cum אBD*EFGMP al^{15} Or^{1,297} al mu ... ς *συνι-στων* cum D^{c}KL al longe plu Dial^{828} Eus$^{ps\ 679}$ al | *αλλ* cum אDEFGKLP al omn^{vi} Or al ... ς Ti *αλλα* cum B et M^{vid}
XI. 1. *οφελον* cum אB(D* *οφιλον*)MP al plu Chr^{703} et^{2,608} Thdrt Dam Thphyl ... D^{c}EFGKL etc *ωφελον* | *ανειχεσθε* (et. ς Gb Sz) cum אBDE

Gn 3, 4 ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι
δὲ μήπωσ ὡσ ὁ ὄφισ ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆσ ἁπλότητοσ τῆσ εἰσ Χριστόν.
Ga 1, 6 ss 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενοσ ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ-
ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶσ ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ
12, 11 μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτησ
τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντεσ ἐν πᾶ-
σιν εἰσ ὑμᾶσ. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖσ
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 ἄλλασ ἐκκλησίασ ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸσ τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑστερηθεὶσ οὐ κατενάρκησα οὐ-

---

FGLMP al plu ... K 37. 73. al[10] etc ανεχεσθε ... ϛ[e] ηνειχεσθε cum minusc vix mu | μικρον τι (et. ϛ[e]) cum אBDEM al[10] f vg go syr[p] Chr [2,608] Thphyl ... ϛ Gb Sz om τι cum FGKLP al plus[50] d e g r etc αφροσυνησ cum אBDEP etc, item ϛ[e] τησ αφροσυνησ cum FG ... ϛ Gb Sz τη αφροσυνη cum KL al plu (plerique qui τι om) etc

3. εξηπατ. ευαν cum אBFGMP 17. 37. 80. g cop aeth Clem[544. 547] Or gall [14,26] etc ... ϛ ευαν εξηπατ. cum DEKL al pler d e f r vg go syr[p] arm Clem[558] etc | φθαρη (KLP al -ρει) sine ουτωσ cum אBD*FGP 17. d e g r go cop arm Clem[544. 558] al ... ϛ Ti praem ουτω (ουτωσ) cum D[b]et[c]EKLM al pler f vg syr[utr] (aeth[utr] praem *fortasse*) Or[gall 14,26] al | απο τησ απλοτητοσ sine additam cum א[c]D[c]KLMP al pler f vg syr sch et[p] txt Clem[544. 558] Or[gall] et[int 2,348] al mu ... Ln add και τησ αγνοτητοσ cum א*BFG[gr]G 17. 74* a[scr] g tol go aeth[utr] syr[p c.*] Archel[591] Dam etc. Rursus D*E d e Epiph[668] habent απο τησ αγνοτητοσ και τησ απλοτητοσ. | εισ $\overline{\chi\nu}$ cum אFGM 80. 89* d[scr] 8[pe] (k[scr] Eus[ps 809] εν $\overline{\chi\omega}$) ... ϛ Ln Ti εισ τον $\overline{\chi\nu}$ cum BDEKLP al pler Clem[544. 563] Or gall [14,26] etc

4. ανειχεσθε cum אD[c]EGKLMP (F ενειχεσται) al plu ... ϛ (= Gb Sz) ηνειχεσθε cum 47. al mu ... Ln ανεχεσθε cum BD* 17.

5. γαρ cum אDEFGKLMP etc ... Ln δε cum B

6. φανερωσαντεσ cum א*BFG[gr]G 17. g, item addito εαυτουσ M 108** 8[pe] go ... ϛ φανερωθεντεσ c. א[c]D[c]EKLP al pler r vg[cle] etc ... D*et[b] d e f am fu etc φανερωθεισ

7. εμαυτον cum אBKM al pler Or[3,724] al mu ... DEFGLP al[4] εαυτον

8. ουθενοσ cum אBMP 17. 37. 80. 113** Euthal[cod] Dam ... ϛ ουδενοσ cum DEFGKL al pler Chr[710] Thdrt

ϑενόσ· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ- 12, 13
θόντεσ ἀπὸ Μακεδονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα Act 18, 5
καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησισ
αὕτη οὐ φραγήσεται εἰσ ἐμὲ ἐν τοῖσ κλίμασιν τῆσ Ἀχαΐασ. 11 διατί;
ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶσ; ὁ θεὸσ οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυ-
χῶνται εὑρεθῶσιν καθὼσ καὶ ἡμεῖσ. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδα-
πόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰσ ἀποστόλουσ Χρι-
στοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸσ γὰρ ὁ σατανᾶσ μετασχηματίζεται
εἰσ ἄγγελον φωτόσ. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα-
σχηματίζονται ὡσ διάκονοι δικαιοσύνησ· ὧν τὸ τέλοσ ἔσται κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίσ με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν
ὡσ ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ
λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέωσ γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων
φρόνιμοι ὄντεσ· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ καταδουλοῖ, εἴ τισ
κατεσθίει, εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ εἰσ πρόσωπον
ὑμᾶσ δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ ἠσθενήκαμεν·

---

9. *εμαυτον υμιν* cum ℵ*BMP al[4] d e f vg Euthal[cod] ... ς Ti *υμιν εμαυτον* cum ℵ[c]D[gr]E[gr]F[gr]GL etc ... K 37* 115. om *υμιν*. Ln edidit[9] (*τὸ γὰρ ὑστέρημα - ἀπὸ Μακεδ.*),

10. *ου φραγησεται*: ita et. ς[e] Gb Sz ... ς *ου σφραγισεται* de errore

14. *ου θαυμα* cum ℵBD*FGPR etc ... ς *ου θαυμαστον* cum D[b]et[c]EKLM al pler etc | *εισ αγγελον* et. Clem[773] Or[1,746. 2,492] etc ... D* d e m[61] Or[int 4,670 edd] ante[delar] Lcif[239] Ambrst Promiss[5] *ωσ αγγελοσ*

16. *καγω μικρον τι* cum ℵBDEFGKLMPR al plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) *μικρον τι καγω* cum minusc pauc syr[p] Oec | *καυχησωμαι* cum ℵBFGM etc ... DEKLPR al Euthal[cod] *καυχησομαι*

17. *ου κατα κυρ. λαλω* cum ℵBFGKPR al[13] f g syr[sch] arm aeth ... ς *ου λαλω κα. κυρ.* cum DELM al pler d e r vg go cop syr[p]

18. *κατα σαρκα* cum ℵ*D*FGR 17. 71. 73. 8[pe] Chr[720] Dam ... ς Ln Ti *κα. την σα.* cum ℵ[c]BD[c]EKLMP al pler Thdrt

20. *εισ προσωπον υμασ* cum ℵBD*et[c]EFGP al[5] d e f g r vg etc ... ς *υμασ εισ προσωπ.* cum D[b]KLM al pler syr[sch] arm go Chr[721] Thdrt

21. *ησθενηκαμεν* cum ℵB al[4] Euthal[cod] ... ς Ti *ησθενησαμεν* cum DEFGKLMP al pler etc

ἐν ᾧ δ᾽ ἄν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν πληγαῖσ περισσοτέρωσ, ἐν φυλακαῖσ
Dt 25, 3 ὑπερβαλλόντωσ, ἐν θανάτοισ πολλάκισ· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκισ
Act 16, 22 14, 19 τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶσ ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι-
27, 41 θάσθην, τρὶσ ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα.
26 ὁδοιπορίαισ πολλάκισ, κινδύνοισ ποταμῶν, κινδύνοισ λῃστῶν,
2 Ti 3, 11 6, 4 ss κινδύνοισ ἐκ γένουσ, κινδύνοισ ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοισ ἐν πόλει, κινδύ-
νοισ ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοισ ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοισ ἐν ψευδαδέλφοισ,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαισ πολλάκισ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαισ πολλάκισ, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶσ τῶν παρ-
εκτὸσ ἡ ἐπίστασίσ μοι ἡ καθ᾽ ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίσ ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίσ σκανδαλίζεται,
12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆσ ἀσθενείασ
Ro 1, 25 9, 5 μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ

---

22. 23. *εισιν;* ... ς (non ς[e] Gb Sz) quater *εἰσιν,*

22. *ισραηλειται* (ut ubique edidimus) cum B*D*E*, item *-ληται* L et palimps[p e] ... ς Ln *ισραηλιται* cum ℵ(sed *ισδρα-*)B[3]D[c]E[2]FGKMP etc

23. *λαλω* cum ℵBKLMP etc ... DEFG 1. e[scr] Did[tri 69] *λεγω*, item *dico* d e f g vg syr[sch] go | *εν πληγ. περισσ. εν φυλακ. υπερβαλλ.* cum ℵ*FG[gr]G g Or[1,257] Hil[480] etc ... Ln *εν φυλακ. περισσ. εν πληγ. υπερβαλλ.* cum BD*et[c]E 17. d e f vg go aeth Or[4,462 not] etc ... ς Ti *εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ.* cum ℵ[c]D[b]KLM al pler syr[utr] cop arm Or[3,218] Chr[726] al

24. *τεσσερακοντ.* cum ℵB*DE ... ς *τεσσαρακ.* cum B[3]KLP etc ... FG μ̄

25. *εραβδισθην* cum ℵBDEFGKLP etc ... ς *ερραβδισθ.* cum M al plu

27. *κοπω* cum ℵ*BDEFG d e g go ... ς (Gb[o]) praem *εν* cum ℵ[c]KLMP al omn[vi] f vg Or[3,220. 296] et[int 2,108] al

28. *επιστασισ* cum ℵBDEFG al[6] etc ... ς Ti *επισυστασισ* cum KLMP al pler Chr[727] al | *μοι* cum ℵ*BFG 17. Euthal[cod]. Eandem lectionem videntur reddidisse d e Aug[ter] *incursus in me*, item syr[utr] *coetus qui est super me quotidie* ... ς Ti *μου* cum ℵ[c]DEKLMP al pler f g vg etc

31. *του κυριου* sine additam cum ℵBF[gr]GKL al[35] g am al[lachm] go syr[p] ... ς (Gb[o]) add *ημων* cum DEMP al plu d e f vg (et. fu demid al) syr[sch] cop arm aeth | *ιησου* sine additam cum ℵBF[gr]G 17. 31. 37. 118. g am al[lachm] go syr[p] arm ... ς add *χριστου* cum DEKLMP al pler d e f vg (et. fu demid al) syr[sch] cop aeth etc

ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ Ga 1, 20
ὁ ἐθνάρχησ Ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν Act 9, 25
πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
τείχουσ καὶ ἐξέφυγον τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτα- 11, 30
σίασ καὶ ἀποκαλύψεισ κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώ-
ματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ τρίτου
οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
χωρὶσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰσ τὸν 11, 11

---

32. *πολιν δαμασκηνων* cum ℵBD*et[c]EFGP etc ... ϛ Ti *δαμασκ. πολιν* cum D[b]KLM al pler Chr[729] Thdrt Dam | *πιασαι με* sine *θελων* cum BD* d e f vg syr[sch] ar[e] arm Procop[esa 245] Ambrst al ... ϛ add *θελων* cum ℵD[c]EKLMP al omn[vid] go etc, item praem *θελων* F[gr]G g cop syr[p] aeth

XII. 1. *καυχασθαι δει* (et. Sz Ln, item Gb′) cum BD[c]EFGLP al[25] d e f g vg go syr[utr] ar[e] (f vg Euthal[cod] Ambrst al praem *ει*) ... ϛ (= Sz, hunc et Gb′ vide ante) Ti *καυχασθαι δη* cum KM al plu aeth[utr] Ath[gall 5,238] Chr[732 ss] Thdrt Dam Oec. Item ℵD* etc *καυχ. δε* | *ου συμφερον* (P -*ρει*) *μεν* cum ℵBFGP 17. 67**, item f (g) vg cop. Similiter D[gr*] syr[sch] ar[e] aeth go Euthal[cod] *ου συμφερει* ... ϛ Ti *ου συμφερει* (DE *συνφ*-) *μοι* cum D[c]EKL al pler d e (g *mihi quidem*) syr[p] Ath (ut ante) Chr Thdrt al | *ελευσ. δε* cum ℵBFGP 17. 73. 80. 118. 213. f g vg cop arm Euthal[cod] Dam Ambrst al. Sed B 213. *ελ. δε και* ... ϛ Ti *ελευσ. γαρ* cum DEKL al pler syr[utr] go etc. Sic nonnulli interpretes: d e *Gloriari oportet, non expedit mihi, veniam ei ad,* g *Gloriari oportet, non expedit mihi quidem, veniam autem ad,* f vg Sedul *Si gloriari oportet, non expedit quidem* (Sedul *mihi*), *veniam autem ad,* Ambrst *Si gloriari oportet, sed non opus est mihi, veniam autem ad.* Ad commendandam autem lectionem Elzevirianam facit Chr[732] item Thdrt.

2. *του σωματοσ* cum ℵDEFGKLM al fere omn Or[1,364] al mu ... Ln om *του* cum B d[scr]

3. *χωρισ* cum BD*E* Meth[epiph 578] ... ϛ *εκτοσ* cum ℵD[b]et[c]E**FGKLMP al omn[vid] etc | *ουκ οιδα* cum ℵDEFGKLMP al omn[vid] it vg rell Or[int 4,694] etc ... Ln om cum B Method[epiph 578]

9, 10 11, 30 *παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ*
λαλῆσαι. 5 *ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ*
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου. 6 *ἐὰν γὰρ θελήσω*
καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ,
μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
7 *καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη*
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι. 8 *ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα*
ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ. 9 *καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρισ μου· ἡ*
γὰρ δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ
Χριστοῦ. 10 *διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαισ, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαισ,*

---

5. *ταισ ασθενειαισ* (D* *τοισ ασθενημασιν*) *μου* cum ℵDᶜEFGKLMP al pler f g vg go aeth^{utr} Ath$^{gall\,5,288}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln om *μου* cum BD* 17. 67** 109. d e syr^{utr} cop arm

6. *ακουει* sine *τι* cum ℵ*BDᶜE**F^{gr}G 17. 37. 67** g am fu* demid tol harl** syr^{sch} cop arm aeth Or$^{1,197.\ 4,181}$ et$^{int\,3,962}$ Euthal^{cod} ... ς Ti add *τι* cum ℵᶜD*E*KLP al pler d e f vg^{cle} fu** harl* go syr^{p} Chr^{735} et^{10,584} etc | Ln sic: *ἀσθενείαισ* ⁶ (*ἐὰν γὰρ θελήσω – ἐξ ἐμοῦ*) ⁷ *καὶ τῇ ὑπερβ.*

7. *ινα μη* cum DEKLP al fere omn d e f vg go syr^{utr} arm Ir$^{int\,295}$ (*Et ut sublimitate revelationum non extollar*) Or$^{int\,2,881}$ et^{3,962} Ath$^{gall\,5,296}$ Chr^{735} etc ... Ln praem *διο* cum ℵABFG 17. g Euthal^{cod} | *υπεραιρωμαι*: DELP 37. al aliq -*ρομαι* | *σατανα* cum ℵ*A*BD*FG 17* 67** cop, item *Satanae* it vg Ir$^{int\,295}$ Or$^{int\,2,881}$ Cyp^{252} etc ... ς Ti *σαταν* cum ℵᶜA** D^{b}et^{c}EKLP al pler al fere omn syr$^{p\ gr\ mg}$ etc | *ινα μη υπεραιρωμαι* (P 37. -*ρομαι*) cum ℵᶜBKLP al fere omn syr^{utr} cop arm go Or^{1,256} et^{3,200} al mu Tert$^{pudic\,18}$ al mu ... Gb⁰ Ln [*ινα μη υπεραιρ.*]. Omittunt enim ℵ*ADEFG 17. d e f g vg aeth^{utr} Ir$^{int\,295}$ etc

8. *υπερ* (Or^{3,200} *περι*) *τουτου* (Latini *propter quod* vel *propter hoc*): A Ir int^{295} Or^{3,200} Thdrt ad h. l. et^{2,188} praem *και*, hinc Ln [*και*]

9. *δυναμισ* sine *μου* cum ℵ*A*BD*FG 67** d e f g vg go arm aeth Ir$^{int\,295}$ Or$^{int\,3,891.\ 904}$ et^{4,601} al mu ... ς (Gb⁰) add *μου* cum ℵᶜA²D^{b}et^{c}EKLP al fere omn syr^{utr} cop Or^{3,200} et$^{cat\,178}$ al mu | *τελειται* cum ℵ*ABD*FG ... ς *τελειουται* cum ℵᶜDᶜEKLP al omn^{vid} Or^{bis} (ut ante) etc | *ασθενειαισ μου* cum ℵADEFGKLP al pler it vg etc ... B 67** 71. harl syr^{p} cop arm Ir$^{295\,gr}$ et^{lat} (sed^{lat} fluct lectio) om *μου*

10. *εν αναγκαισ* (et. ℵᶜ): ℵ* Or^{3,218} *και αναγκαισ* (ℵ* *εν*- sed ipse* α super ε notavit) | *και στενοχωριαισ* cum ℵ*B Or^{3,216}, item 74. a^{scr}

ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

11 *Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγω γὰρ ὤφειλον* 6
ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο- 11, 5
στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 *τα μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ-* 1 Co 9, 2
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυ-
νάμεσιν. 13 *τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας,*
εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι- 11, 8
κίαν ταύτην. 14 *ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,* 13, 1
καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις. 15 *ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ*
τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧττον ἀγαπῶμαι;

---

arm *και εν στεν.* ... ς Ln Ti *εν στεν.* cum ℵᶜDEFGKLP al pler it vg rell Or[2,804] et[int 2,678] etc

11. *αφρων* cum ℵABDEFGK al plus[15] it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *καυχωμενος* cum LP al plu syr[utr] go Chr[743] Thdrt Dam al

12. *κατηργασθη* (D[gr]E[gr] *-σθην*) cum B*DEFG d[scr] ... ς Ln *κατειργασθη* cum ℵAB[3]KL etc | *σημειοις τε* cum ℵ*B 17. 39. 73. 74. a[scr] Euthal cod Dam ... ℵᶜ *τε σημειοις,* F[gr]G g syr[sch] Chr[744] *και σημειοις* ... Gb' Ln Ti *σημειοις* cum ℵ[a]AD* 71. 80. 8[pe] d e f am fu tol syr[p] arm go Ambrst ... ς *εν σημειοις* cum DᶜEKLP al pler vg etc

13. *ησσωθητε* cum ℵ*BD* 17 (*ισωθ.*) ... ς Ti *ηττηθητε* cum ℵᶜAD[bet]ᶜK LP al fere omn etc ... FG *ελαττωθηται*

14. *τουτο* cum ℵABFG al plus[35] d e f g vg go syr[utr] sah aeth etc. Item ante *τριτον* D[gr]E[gr] 93. cop arm Did[mal 146] ... ς (= Gb Sz) om cum KLP al plu etc | *καταναρκησω* sine *υμων* cum ℵAB 17. 67** 71. 73. 80. aeth Euthal[cod] Dam ... ς (Gb°) add *υμων* cum D[bet]ᶜEKL al pler it vg etc, item D*FG add *υμας* | *αλλα υμας* cum ℵABDEFGLP etc ... ς *αλλ υμ.* cum K[sil] al plu Chr Thdrt | *αλλα οι* cum ℵA 17. 73. ... ς Ln Ti *αλλ οι* cum BDEFGK[sil]LP etc

15. *ει* sine *και* cum ℵ*ABFG 17. sah cop ... ς Ti *ει και* cum ℵᶜD[bet]ᶜEKLP al fere omn f vg (*licet*) syr[utr] arm aeth Chr etc ... D* d e g Ambrst et *ει* et *και* om | *αγαπω* cum ℵ*A 17. b[scr*] d[scr] sah cop :: cohaeret cum hac lectione interrogationis signum post *αγαπωμαι,* cuius loco ς Gb Sz Ln Ti punctum habent ... ς Ln Ti *αγαπων* cum ℵᶜBDEFGKLP al pler it vg etc | *ησσον* cum ℵ*ABD*P 17 (*ισον*). 73. ... ς Ti *ηττον* cum ℵᶜDᶜEKL etc ... FG *ελασσον*

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶσ· ἀλλὰ ὑπάρχων παν-
οῦργοσ δόλῳ ὑμᾶσ ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸσ ὑμᾶσ,
8, 6. 18 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶσ; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν-
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶσ Τίτοσ; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖσ αὐτοῖσ ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ
ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
οἰκοδομῆσ. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπωσ ἐλθὼν οὐχ οἵουσ θέλω εὕρω
Gal 5, 20 1 Co 3, 3 ὑμᾶσ κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπωσ ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί,
Ro 1, 29 etc ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεισ, ἀκαταστασίαι·
12, 2 21 μὴ πάλιν ἐλθόντοσ μου ταπεινώσει με ὁ θεόσ μου πρὸσ ὑμᾶσ,
καὶ πενθήσω πολλοὺσ τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάν-
των ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

12, 14 1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ· ἐπὶ στόματοσ δύο μαρτύ-
Dt 19, 15 ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω,

---

16. ου κατεβαρησα cum ABDcEKLP al pler Thdrt Dam; item D* ουκ εβαρησα ... ℵFG etc ου κατεναρκησα | υμας: ℵFG etc υμων | αλλα cum ℵABD*E*FGLP al ... ς αλλ cum DcKsil al plervi

19. παλαι cum ℵ*ABFGgr al8 d e f vg (non harl*) Euthalcod Ambrstcom al ... ς παλιν cum ℵcDEKLP al pler g harl* go syrutr cop arm etc | ς ἀπολογούμεθα; | κατεναντι (Gb'') cum ℵABFG al10 Euthalcod Dam ... ς Ti κατενωπιον cum DEKLP al pler Bas3,52 Thdrt | θεου cum ℵ*A BD*FGP etc ... ς Ti του θεου cum ℵcDb et cEKL al pler | Gb Sz ἐν χριστῷ, λαλοῦμεν τάδε πάντα,

20. ερισ cum ℵA 17. 39. al plus25 syrsch arm Chr Thphyl ... ς Ti ερεις cum BDEFGKLP al plu it vg sah cop syrp go al | ζηλοσ cum ABD*FG 17. 39. syrsch arm go Antioch1079 Dam ... ς ζηλοι cum ℵDb et cEKLP al pler it vg etc

21. ελθοντοσ μου cum ℵ*ABFGP 39. 93. Euthalcod. Item με post ταπειν. (Gb +) cum eisdem et D*E al8 ... ς ελθοντα με cum ℵcDcKL al pler go etc, et om με post ταπειν. cum eisdem exceptis D*E al10 | ταπεινωσει cum BDEFGLP al plus12 Euthalcod Oec ... ς ταπεινωση cum ℵAK al longe plu Chr Thdrt Dam | Ln ᾗ ἔπραξαν;

ὡσ παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖσ προημαρτηκόσιν καὶ τοῖσ
λοιποῖσ πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰσ τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντοσ Χριστοῦ, ὃσ εἰσ ὑμᾶσ οὐκ
ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε-
νείασ, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖσ ἀσθενοῦμεν ἐν
αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ. 5 ἑαυ-
τοὺσ πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺσ δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺσ ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκι-
μοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
7 εὐχόμεθα δὲ πρὸσ τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶσ κακὸν μηδέν, οὐχ
ἵνα ἡμεῖσ δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖσ τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖσ
δὲ ὡσ ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆσ ἀληθείασ,
ἀλλὰ ὑπὲρ τῆσ ἀληθείασ. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖσ ἀσθενῶμεν,
ὑμεῖσ δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.

XIII. 2. *νυν* sine *γραφω* cum ℵABD*FG al[4] d e f g vg aeth[ro] etc ... ς (= Gb Sz) add *γραφω* cum D[c]EKLP al pler syr[utr] arm go etc

4. *και γαρ* pri loc sine additam cum ℵ*BD*FGKP 2. 17. 39. 1[scr*] d e g cop aeth[utr] Eus[dem 495] etc ... ς Ti add *ει* cum ℵ[c]AD[bet c]EL al pler f vg go syr[utr] arm Chr[762] Thdrt etc | *και γαρ ημεισ* cum ℵABDELP al longe plu it vg syr[p] go etc ... ς[e] (non ς Gb Sz) *και γαρ και ημεισ* cum minusc vix mu cop Chr | *εν αυτω* cum BDEKLP al omn[vid] d e vg syr[p] go Chr[765] etc ... ℵAFG f g cop syr[sch] ar[e] *συν αυτω* | *ζησομεν* cum ℵABD* al[6] Dam, item *-σωμεν* FG Euthal[cod] ... ς *ζησομεθα* cum D[c]EKL al pler Chr[765] etc | *εισ υμασ* (f g *in vobis*, demid *in nobis*, g *in vosmet*) c. ℵAD*FGKLP al omn[vid] f g vg syr[utr] cop aeth go Euthal cod Thdrt Dam ... BD[c]E floriac arm Chr[765 bis] Sedul om, hinc Ln [*εισ υμασ*]

5. *χριστοσ ιησουσ* cum ℵAFGP 39. 8[pe] f g vg cop arm Clem[263] al ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum BDEKL al pler d e tol syr[utr] go Hier[gr] ap Gall [7,528] | *εν υμιν* sine *εστιν* cum BD* 17. 116. aeth Clem Chr[766] init (et[765] bis) ... ς add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵAD[bet c]EFGKLP al pler it vg etc

7. *ευχομεθα* (Gb'') cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 57. 73. 80. 8[pe] it vg etc ... ς *ευχομαι* cum D[c]EKL al pler syr[sch] go Chr[767] Thdrt Ambrst | ℵKL al Euthal[cod] *ποιειτε*

8. *αλλα υπερ* c. ℵD*E*FG ... ς Ln *αλλ υπερ* cum ABD[c]E**KLP al omn[vid]

9. *τουτο και* cum ℵ*ABD*FGP 17. 39. 67** it vg etc ... ς (Gb[0]) post *τουτο* add *δε* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler syr[sch] etc

10, 8 10 *διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμωσ χρή-*
σωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριοσ ἔδωκέν μοι εἰσ οἰκοδομὴν
καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν.
11 *Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,*
Ro 15, 33 *τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρήνησ*
Ro 16, 16 etc *ἔσται μεθ' ὑμῶν.* 12 *ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι.*
ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ.
13 *Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ*
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

10. *χρησώμαι* cum ℵABKL al pler etc ... DEFGP al^{5} *-σομαι* | *ο κυρ.* ante *εδωκ. μοι* cum ℵABDEFGP 17. 37. 73. 74. a^{scr**} it vg etc ... ς Ti post *εδωκ.* (L al pauc *δεδωκ.*) *μοι* cum KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{771} al

11. *τησ αγαπ. κ. ειρην.* cum ℵABKP al pler f am demid tol syr^{utr} cop aeth^{pp} ... F^{gr}G 17. 73. g aeth^{ro} *τησ ειρηνησ* ... DEL al^{7} d e vg^{cle} fu (al) go arm Thdrt al *τησ ειρην. κ. τησ αγαπ.*

12. *αγιω* ante *φιλημ.* cum ℵBDEKP al longe plu d e etc ... AFGL al plus^{15} f g vg Chr^{778} al post *φιλημ.*

13. *μετα πα. υμων* (P Chr$^{mosc\,1}$ om *υμων*) absque *αμην* cum ℵ*ABFG(L?) 14. 17. 67** f g harl* etc ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DEKP al pler d e vg go syr^{utr} cop etc

Subscriptio: ℵ*AB* 17. al *προσ κορινθιουσ β̄* ... DE *προσ κορινθ. β̄ επληρωθη αρχεται προσ γαλατασ.* Item FG *ετελεσθη προσ κορινθιουσ β̄* (G om *β̄*) *αρχεται προσ γαλατασ.* ... B**P ad *πρ. κορ. β̄* add *εγραφη απο φιλιππων* ... KL al mu *προσ κορινθ. β'* (L al *δευτερα*) *εγραφη απο φιλιππων* (K al add *τησ μακεδονιασ*, non item L al) *δια τιτου και λουκα* ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ κορινθ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆσ μακεδονίασ διὰ τίτου καὶ λουκᾶ.* Praeterea numerantur *στιχοι*: *χιβ'* ℵ**, *φϟ'* KL al plu Euthal^{cod}, et aliter. In B numeri a *μγ'* ad *νγ'* continuantur; am fu capp. 28 numerant.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ, οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων οὐδὲ δι᾽ ἀνθρώπου,
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸσ τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντεσ ἀδελφοί, ταῖσ ἐκκλησίαισ Act 16, 6
τῆσ Γαλατίασ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Ro 1, 7 etc
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντοσ ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ-
τιῶν ἡμῶν, ὅπωσ ἐξέληται ἡμᾶσ ἐκ τοῦ αἰῶνοσ τοῦ ἐνεστῶτοσ 2, 20 1 Ti 2, 14
πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ Ro 16, 27 etc
δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτωσ ταχέωσ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-
σαντοσ ὑμᾶσ ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰσ ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ
ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινέσ εἰσιν οἱ ταράσσοντεσ ὑμᾶσ καὶ θέλοντεσ 5, 10
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖσ
ἢ ἄγγελοσ ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ᾽ ὃ εὐηγγελισάμεθα

---

* *προσ γαλατασ* cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 80. 108. al mu cop go ... Gb Sz *παυλου επιστολη προσ γαλατασ* (ut et. syr[utr]), ς[6] *παυλου του αποστ. η προσ γαλ. επιστολη*, ς *η προσ γαλατ. επιστολη παυλου.*

I. 1. *δια ῑῡ χ̄ῡ και* etc: Hier ad h. l. „Sciendum quoque in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum“. Hinc legisse vdtr Mcion: *δια ῑῡ χ̄ῡ του εγειρ. αυτον* (sive *εαυτον*) *εκ νεκρ.*

3. *ημων* posuimus post *κυριου* cum BDEFGKL 37. 47. al plu d e f g vg (et. am al) syr[utr] arm go etc ... ℵAP 17. al fere[20] fu demid (al) cop Chr[779] txt Euthal[cod] Ambrst al post *πατροσ* pon (:: ut fieri solet)

4. *περι* cum ℵ*ADEFGKLP al[50] fere syr[p] Or[1,298] etc ... ς (= Gb Sz) *υπερ* cum ℵ[c]B 17. 67** al sat mu Ign[intpol 314] al | *του αιων. του ενεστωτ.* cum ℵ*AB 17. 39. syr[p] aeth[utr] Or[1,289. 601] et[2,702] al ... ς Ti *του ενεστ. αιων.* cum ℵ[c]DEFGHKLP al pler it vg etc

6. F[gr]G[gr] 1. 3. 39. 115. 219* om *ουτωσ* | *χριστου* ... DE 39. d e syr[p] c.* *ιησου χριστου*, harl* Hier *Christi Iesu*, 7. 43. 52. Thdrt Or[int 3,847] *θεου* ... F[gr]*G g Tert[marc 5,2] et[praescr 27] Cyp[32. 107] Lcif[248] Victorin om, hinc Gb[oo]

8. *και εαν* ... B 115. Dial[808] Eus[mcell 3] (edd ante Gaisf) et[4] et[6] Cyr[hr 78] *καν* | *ευαγγελισηται* c. ℵA Dial[808] (et[807] *-σεται*) Eus[mcell 3] Ath[167] Cyr[hr 78] Euthal[cod] Cyr[fid 121] al, *evangelizaverit* it vg Tert[praescr 6] et[carn chri 6. 24] et[marc 5,2] Or[int 2,64] Lcif[248] al, *adnuntiaverit* Archel[592] ... ς Ln Ti

ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 ὡσ προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,
εἴ τισ ὑμᾶσ εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπουσ πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποισ
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποισ ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλοσ οὐκ ἂν ἤμην.
11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν
ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεωσ
Act 8, 3 9, 21 Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν
τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ
Act 22, 3 ὑπὲρ πολλοὺσ συνηλικιώτασ ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρωσ ζηλωτὴσ
ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν
ὁ ἀφορίσασ με ἐκ κοιλίασ μητρόσ μου καὶ καλέσασ διὰ τῆσ χάριτοσ
αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι

ευαγγελιζηται cum BD^gr E^gr F^gr G^gr HL al longe plu Eus^mcell 4 et^7 Chr^794 al, item *adnuntiet* Cyp^32. 107 ... KP ευαγγελιζεται | ευαγγελ. sine additam cum א*F^gr G g Eus^mcell 7 Bas^eth 294 Cyr^fid 121 Dam Tert^praescr 6 et^29 et^marc 5,2 Lcif^243 Cyp^32. 107 Victorin al ... ς Ln Ti add υμιν cum א^c A D^c EKLP al pler d e f vg syr^utr cop Dial^806 etc, item add υμασ D* Ath^167 Cyr^hr 78 Chron^663 Dam^1,329. Item praem υμιν BH Archel^592, item praem υμασ Dial^807 Chr^3,288

9. προειρηκαμεν (Ln^ed min post προειρ. non interpunxit) ... א* 3. 33. 35. 67* 108* k^scr syr^sch cop aeth Chr^795 cat^txt 17 προειρηκα

10. ει sine γαρ cum אABD*FG 17. 39. 67** 71. 80. 8^pe it vg cop arm Bas^eth 303 Euthal^cod Cyr^ioh 896 al mu ... ς (sed Gb^∞) Ti add γαρ cum D^b et^c EKLP al pler syr^utr Chr^795 Thdrt al

11. δε cum א*AD^b et^c E^gr KLP al pler syr^utr cop Or^int 4,690 Chr^797 al mu Ambrst ... Gb' Ln γαρ cum א^a BD*FG 17. 213. d e f g vg Dam Victorin Hier^gal Aug^gal al

12. ουτε ante εδιδαχθ. cum BD^c EKL al pler Oec ... Ln ουδε cum אAD* FGP 31. 37. 39. 73. 80. al^1 vel^2 (cf Gb) cat^txt 19 cop Eus^mcell 7 Chr 797 Euthal^cod al

15. ευδοκησεν: A Or^4,462 nota Eus^ps 258 Ps-Ath^s.trin 455 al mu ηυδοκησεν | ο αφορισασ non praemisso ο θεοσ cum BFG 20. f g vg syr^sch et^p txt Eus^ps 258 Epiph^993 Chr^3,566 Thdrt^1,255 et^4,385. 1268 Ir^int 312 Victorin Faust ap Aug^8,430 Ambrst al ... ς (sed Gb^∞) praem ο θεοσ, Ln [ο θεοσ] cum אADEKLP al fere omn d e cop syr^p c.* arm aeth Or^4,462 not et^int 468 Dial^850 Eus^mcell 7 Epiph^2,78 Ps-Ath^s.trin 455 Chr^798 et^7,720 al Ir^int 307 al

αὐτὸν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, εὐθέωσ οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,
17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα πρὸσ τοὺσ πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλουσ,
ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰσ Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰσ Δαμασκόν.
18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κη- Act 9, 26
φᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸσ αὐτὸν ἡμέρασ δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.
20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.
21 ἔπειτα ἦλθον εἰσ τὰ κλίματα τῆσ Συρίασ καὶ τῆσ Κιλικίασ. Act 9, 30 15, 41
22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενοσ τῷ προσώπῳ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Ἰουδαίασ
ταῖσ ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκούοντεσ ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶσ
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδό-
ξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰσ Ἱεροσό-
λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ

---

17. *ουδε ανηλθον* c. ℵAKLP al pler cop syr$^{p\ txt}$ arm aeth Chr^{800} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 121}$ etc ... Ln *ουδε απηλθον* cum BDEFG 46. 74. a^{scr} 115. 116. al pauc syr^{sch} et$^{p\ mg}$ Bas$^{eth\ 298}$ Thphyl^{mg} et$^{mosc\ 2}$ | *αλλα* cum ℵABD EFGLP etc ... ς *αλλ* cum K^{sil} al mu^{vi}

18. *τρια ετη* cum ℵAP 17. 74. al plus^{5} syr^{sch} cop Chr^{804} Euthal^{cod} Dam ... ς Ln Ti *ετη τρια* cum BDEFGKL al longe plu (FG *ετη* $\bar{γ}$) it vg etc | *κηφαν* cum ℵ*AB 17. 67** 71. syr^{sch} (ut solet) syr$^{p\ mg}$ cop aeth utr ar^{e} ... ς (= Gb′ Sz) *πετρον* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler it vg arm syr p txt Chr Euthal^{cod} a

19. *ειδον* cum ABD*et^{c}EFGK^{sil}L etc ... ℵD^{b}P *ιδον* (17. *ιδεν*). Ceterum sic Victorin: „Ergo hic Paulus negavit Iacobum apostolum“ – „Cum autem fratrem dixit, apostolum negavit.“

24. *εδοξαζον* ... DEFG it vg go arm Victorin al post *εν εμοι*

II. 1. *δεκατεσσαρων* et. Ir$^{int\ 200}$ Tert$^{marc\ 5,3}$ etc. Cf huc Chron^{436}: *τῷ εἰπεῖν αὐτόν· διὰ ιδ′ ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺσ χρόνουσ τῶν ἀποστόλων τοὺσ ἀπὸ τῆσ ἀναλήψεωσ ἀριθμεῖν αὐτόν. ἀπὸ γὰρ τῆσ ἀναλήψεωσ τοῦ κυρίου ἕωσ ταύτησ τῆσ ἀναβάσεωσ πληροῦνται τῶν ἀποστόλων ἔτη ιδ′ μῆνεσ ι′. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνοσ ἀφ᾽ οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡσ περιέχουσιν αἱ Πράξεισ, ἔτη δ′.* | *συν-παραλαβ.* c. ℵAB*CDEFGP 17. ... ς Ln *συμπαραλ-* cum B^{3}K^{sil}L al pler

Act 15, 2 11, 30 *κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖσ τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω*
Phil 2, 16 *ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖσ δοκοῦσιν, μήπωσ εἰσ κενὸν τρέχω*
ἢ ἔδραμον. 3 *ἀλλ᾽ οὐδὲ Τίτοσ ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη*
περιτμηθῆναι, 4 *διὰ δὲ τοὺσ παρεισάκτουσ ψευδαδέλφουσ, οἵτινεσ*
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶσ καταδουλώσουσιν· 5 *οἷσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν*
εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸσ
ὑμᾶσ. 6 *ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν*
Ro 2, 11 *μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸσ ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ*
οἱ δοκοῦντεσ οὐδὲν προσανέθεντο, 7 *ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντεσ ὅτι*
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ ἀκροβυστίασ καθὼσ Πέτροσ τῆσ
περιτομῆσ, 8 *ὁ γὰρ ἐνεργήσασ Πέτρῳ εἰσ ἀποστολὴν τῆσ περιτο-*
Act 15, 12 ss *μῆσ ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰσ τὰ ἔθνη,* 9 *καὶ γνόντεσ τὴν χάριν τὴν*
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβοσ καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννησ, οἱ δοκοῦντεσ
στῦλοι εἶναι, δεξιὰσ ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίασ, ἵνα ἡμεῖσ

---

4. *καταδουλωσουσιν* (et. Sz) cum ℵAB*CDE 26. 39. ... B^{3}FG 17. Euthal^{cod} Dam *καταδουλωσωσιν* ... ς (= Sz) *καταδουλωσωνται* cum K^{gll} al plu Bas$^{regg\,449}$ Thdrt al; item L *-σονται*

5. *οισ ουδε* cum ℵABCD^{corr}EFGKLP al omn^{vid} f g vg syr^{utr} cop arm (aeth^{liberrime}, sed agnoscit *ουδε*) Mcion^{tert} codd^{gr} ap Hier et ap Ambrst „quidam" ap Victorin Bas$^{regg\,449}$ Epiph^{112} Chr^{808} al Aug ad h. l. et$^{ep\,82}$ Amb$^{ep\,37}$ Hier al ... D* d e Ir$^{int\,200}$ („et iterum ait: *Ad horam cessimus subiectioni*") Tert$^{marc\,5,3}$ (additamentum Mcioni crimini dat) Victorin Ambrst Pelag^{com} al om, hinc Gb^{oo}. Ceterum cum vg^{cle} *quibus neque* consentiunt am fu demid harl tol al; conservata igitur ipsius est Hieronymi scriptura; male vero Sz, postquam „vg ms" *οἷσ* omisso retinere *οὐδὲ* retulit, addit: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in codd. Latinis reperitur." | *διαμεινη* cum ℵBDEKLP al pler Bas$^{regg\,449}$ Chr^{808} al ... A(C?)FG 1. 46. 47. 109. al^{5} *διαμενῃ*

6. *ο θεοσ* cum ℵAP 17. 71. 73. 93. 115. 118. 219* 8^{pe} Chr^{809} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,568}$ ... ς Ln Ti om *ο* cum BCDEFGKL etc | *προσωπον* [*ο*] *θεοσ ανθρωπου* hoc ordine cum ℵABCD^{b}KLP al fere omn etc ... D* et^{c}EFG d e g go Victorin Aug *θεοσ ανθρωπου προσωπον*. Item 46. f vg arm (cop) Hier al *θεοσ προσω. ανθρ.*

7. *ιδοντεσ*: CP al^{10} *ειδοτεσ*

8. *και εμοι* cum ℵBD^{c}EKL al plu ... Ln Ti *καμοι* cum ACD*FGP al fere^{15}

9. *ιακωβοσ και κηφασ* cum ℵBCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{2,767} Ath$^{gall\,5,212}$ al ... Gb' *πετροσ και ιακωβοσ* cum DEFG d e f g fu go Thdrt$^{1,1216.\ 3,87}$ al Tert$^{marc\,4,3.\ 5,3}$ Hier Ambrst al | *ινα ημεισ* sine

εἰσ τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰσ τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν
ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Act 11, 29 ss
11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶσ εἰσ Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον Act 15, 35
αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν
τινὰσ ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, Act 11, 3
ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ
Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ καὶ
οὐχ Ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖσ

μεν cum ℵ*BFGHKLP al plu it vg go arm Or[3,724] et[4,431] al ... Gb Sz add μεν, Ln [μεν] cum ℵ[a]ACDE al plus[30] cop syr[p] Bas[bapt 672] al

10. των πτωχων ινα cum ℵABCHKLP etc ... DEFG ινα των πτωχ., item it vg etc

11. κηφασ (Sz Gb'') c. ℵABCHP 10. 17. 31. 46. 67** 80. 115. 137. vg syr[sch] et syr[p mg] cop arm aeth etc ... ς (= Sz Gb'') πετροσ cum DEFG KL al pler fu[vi] demid al[lachm] go syr[p txt] etc

12. προ του γαρ (37. γαρ του) ελθ. τινασ: d e *prius enim quam venisset quidam*, g** *priusquam enim veniret* (* *-rent*) *quidam* | οτε δε ηλθον cum ACD[b et c]EHKLP al fere omn f vg syr[utr] cop arm go etc ... Ln οτε δε ηλθεν cum ℵBD*FG 45. 73. d e g. Accedit Or[1,336] ελθοντοσ ιακωβου

13. και οι et. d e g syr[utr] arm aeth etc ... B f vg cop go om και | αυτων τη υποκρισει cum ℵABCKL al pler Chr (et.[3,433]) Dam al ... DEFG HP 17. 37. 73. 76. 93. b[scr] o[scr] Euthal[cod] τη υποκρ. αυτων, item Victorin Ambrst

14. ειδον cum ℵBCD*et[c]EHK[sil] al pler ... AD[b]FGLP 37. Did[tri 166] ιδον | τω κηφα (Gb') cum ℵABC 10. 17. 67** 137. vg cop arm aeth ar[e] (syr[sch] ubique) etc ... ς (= Sz) τω πετρω cum DEFGKLP al pler d e f g fu[vic] demid tol harl* syr[p] go Chr[815] Dam Thphyl Oec Victorin Hier al | ουχ ιουδαϊκ. cum ℵ*ACP 17. 37. Item ℵ[c]BD* al pauc Chr[3,433] Euthal[cod] Dam ουχι ιουδ. ... ς ουκ ιουδ. cum D[b et c]EFGK[sil]L al pler Chr[816] Thdrt al | ζησ post και ο. ιουδ. (et. Gb'') cum ℵABCFGP etc ... ς Ti ante και ο. ιουδ. cum D[gr]E[gr]KL al pler vg[cle] syr[utr] go aeth etc ... d e Victorin Ambrst Sedul Agapet om και | πωσ cum ℵABCDE FGP al mu d e f g vg syr[sch] cop arm aeth go Or[4,412] etc ... ς (= Gb Sz) Ti τι cum KL al pler syr[p] Chr[816] Thdrt ad h. l. et[2,1047]

Ro 3, 11 3, 20 *φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί,* 16 *εἰδότεσ δὲ ὅτι*
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωποσ ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεωσ Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
Ps 142 (143), 2 *δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεωσ Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι*
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 *εἰ δὲ ζητοῦντεσ*
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα
Χριστὸσ ἁμαρτίασ διάκονοσ; μὴ γένοιτο. 18 *εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα*
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 *ἐγὼ*
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 *Χριστῷ συν-*
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστόσ· ὃ δὲ νῦν ζῶ
Eph 1, 4 5, 2 *ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντόσ με*
καὶ παραδόντοσ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 *οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν*
τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸσ δωρεὰν
ἀπέθανεν.

III.

1 *Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίσ ὑμᾶσ ἐβάσκανεν, οἷσ κατ' ὀφθαλ-*
μοὺσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ προεγράφη ἐσταυρωμένοσ; 2 *τοῦτο*

---

16. ς Ln *ἁμαρτωλοί·* [16] *εἰδότεσ* etc | *δε* cum ℵBCD*E*FGL al plus[10] it vg ... ς (= Gb Sz) om cum AD[c]KP al pler syr[utr] cop arm aeth etc | *χριστου ιησου* (et. Ln[ed min]) cum AB 17. vg[odd] ap Ln Victorin Aug ad h. l. ... ς Ln[ed mai] *ιησου χριστου* cum ℵCDEFGKLP al fere omn it vg etc | *εισ χριστον ιησουν*: B 17. 74. a[scr] syr[utr] cop aeth etc *εισ ιησ. χρι.* | *εκ πιστ. χριστου* cum ℵABCDELP al fere omn it vg etc ... syr[p] add *ιησου* c.*, item K etc add *ιησ.* ante *χρι.* ... F[gr]G g Thdrt[3, 1047] Victorin Tich[reg 3] (libere) nil nisi *εκ πιστεωσ* | *οτι* (Gb'') cum ℵABD*FG etc ... ς Ti *διοτι* cum CD[c]EKLP al pler Thdrt Dam ad h. l. al | *εξ εργ. νομου* ante *ου δικαιωθ.* cum ℵABCDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) post *ου δικαι.* pon cum KL al pler etc

18. *συνισταναω* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 67** 71. 80. 118. 153. Euthal[cod] Cyr[nest 86] ... ς (= Gb Sz) *συνιστημι* cum D[c]EKL al pler Chr[819] al

20. *του υιου του θεου* cum ℵACD[b et c]EKLP al omn[vid] f vg syr[utr] cop arm aeth go Clem Dial etc ... Ln *του θεου και χριστου* cum BD*FG d e g

III. 1. *εβασκανεν*: minusc plus[30] etc *εβασκηνε* (-*νεν*). Dedimus autem sine additam cum ℵABD*FG 17* 67** d e f g fu al[lachm] syr[sch] etc ... ς (= Gb Sz) add *τη αληθεια μη πειθεσθαι* (:: cf 5, 7) cum CD[c]E

μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε Ro 10, 17
ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; 3 οὕτωσ ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.
5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν ὑμῖν,
ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; 6 καθὼσ Ἀβραὰμ ἐπίστευ- Gn 15, 6 Ro 4, 3
σεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα Ia 2, 23
ὅτι οἱ ἐκ πίστεωσ, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεωσ δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεόσ, προευηγγελίσατο
τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ὥστε Gn 12, 3 Act 3, 25
οἱ ἐκ πίστεωσ εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Dt 27, 26
κατάρατοσ πᾶσ ὃσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖσ γεγραμμένοισ ἐν τῷ
βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶσ δι- Hab 2, 4 He 10, 38
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται· Ro 1, 17
12 ὁ δὲ νόμοσ οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεωσ, ἀλλὰ ὁ ποιήσασ αὐτὰ ζήσεται Lv 18, 5 Ro 10, 5
ἐν αὐτοῖσ. 13 Χριστὸσ ἡμᾶσ ἐξηγόρασεν ἐκ τῆσ κατάρασ τοῦ νό-

KLP al pler vg arm[usc] aeth[utr] Or[int 2,378] etc | προεγραφη (47. εγραφη) sine additam cum ℵABC 17* 23* 31. 38. 43. 52. 67** 72. 73. 93. f am fu** tol syr[sch] cop etc ... ς (sed Gb[oo]) Ti add εν υμιν cum DEFGKLP al pler d e g vg[cle] fu* demid harl go syr[p] etc

6. Versus 6. 7. 8. om („erasit de suo apostolo") Meion teste Hier, nec contra testantur Tert et Epiph.

7. υιοι εισιν cum ℵ*B Chr[837] Euthal[cod] Thdrt Ir[int 257] Victorin Amb[luc 3,1380] ... ς Ti εισιν υιοι cum ℵ[c]ACDEFGKP al pler etc

8. ενευλογηθησονται (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEKLP al plu Euthal[cod] Cyr[ador 54] Thdrt Dam ... ς[e] ευλογηθησοντ. cum FG al vix mu Chr[837] Thphyl

10. οτι cum ℵABCDEFGP 17. 73. 80. 118. 177. 178. d e f g syr[utr] arm Euthal[cod] Cyr[glaph 94] Dam ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler vg Or[4,580] not Thdrt al | πασιν (sine εν) cum ℵ*B 17. 31. 37. 67** 73. 116. 118. cat[txt] Euthal[cod] Cyr[ador 55] Dam ... ς Ln Ti εν πασιν cum ℵ[c]ACDEFGKLP al pler Or[4,580] etc (:: nec aliter LXX)

12. αλλα cum ℵD*E* ... ς Ln Ti αλλ cum ABCD[c]E**FGKLP etc | ο ποιησ. αυτα sine additam cum ℵABCD*FGP 2. 17. 67** 80. 93. cat[txt] it vg etc ... ς (= Gb Sz) add ανθρωποσ (:: ut LXX) cum D[c]EKL al pler vg[six] syr[p mg] Euthal[cod] Thdrt al

Dt 21, 23 4, 5 *μου γενόμενοσ ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατοσ*
πᾶσ ὁ κρεμάμενοσ ἐπὶ ξύλου, 14 *ἵνα εἰσ τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ*
Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματοσ λάβωμεν διὰ τῆσ πίστεωσ.
Ro 3, 5 etc 15 *Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμωσ ἀνθρώπου κεκυ-*
Gn 13, 15 8 *ρωμένην διαθήκην οὐδεὶσ ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.* 16 *τῷ δὲ*
17, 8 22, 18 etc *Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέ-*
γει· καὶ τοῖσ σπέρμασιν, ὡσ ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡσ ἐφ' ἑνόσ· καὶ
Ex 12, 41 *τῷ σπέρματί σου, ὅσ ἐστιν Χριστόσ.* 17 *τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην*
προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα
ἔτη γεγονὼσ νόμοσ οὐκ ἀκυροῖ, εἰσ τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
Ro 4, 14 18 *εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίασ· τῷ δὲ*
Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίασ κεχάρισται ὁ θεόσ. 19 *τί οὖν ὁ νόμοσ;*
Ro 5, 20 He 2, 2 Act 7, 53 *τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρισ οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ*
ἐπήγγελται, διαταγεὶσ δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 *ὁ δὲ μεσί-*
1 Ti 2, 5 *τησ ἑνὸσ οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸσ εἷσ ἐστίν.* 21 *ὁ οὖν νόμοσ κατὰ τῶν*

---

13. *οτι γεγραπται* (Gb'') cum ABCD*E*FG 17. 39. it vg aeth Ir$^{int\ 210}$ etc ... ς *γεγραπται γαρ* cum ℵD^{c}E**KLP al pler syr^{utr} cop arm Ir$^{210\ gr}$ (ex Thdrt) Did$^{tri\ 125}$ Chr^{829} Cyr$^{fid\ 99}$ Thdrt al

14. *η ευλογια*: FG om *η* | *εν χριστω ιησου* cum ACDEFGKLP al omn^{vid} it vg etc ... ℵB syr^{sch} aeth *εν ιησου χριστ.*

16. *ερρεθησαν* (Gb'') cum ℵAB*CD*FGP etc ... ς *ερρηθησαν* cum B^{3}D^{c}E KL al plu Chr^{881} al

17. *υπο του* (76. 80. 115. om) *θεου* sine additam cum ℵABCP 17. 23* 67** 80. f vg cop aeth Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 55}$ al ... ς (Gb^{00}) add *εισ χριστον* cum DEFGKL al pler d e g syr^{utr} arm Chr^{831} Thdrt etc | *ετη* post *τετρακ. κ. τριακ.* cum ℵABCDEFGP 17. 37. a^{scr} al^{7} it vg etc ... ς (= Gb Sz) ante *τετρακ. και τρι.* cum KL al pler Cyr$^{ador\ 55}$ Thdrt Chron^{94} al

19. *παραβασεων* et. Clem^{421} Or^{4,580} not Eus$^{mcell\ 7}$ Cyr$^{ador\ 54}$ et$^{glaph\ 94}$ etc ... F^{gr}G d e g (sub *aut*) m^{1} Ir$^{int\ 182.\ 318}$ Ambrst *πραξεων*, *factorum*. Sed ex his F^{gr}G g Ir^{int} Ambrst om *χαριν*, ita ut singula aliter distinguenda sint, quemadmodum Ir$^{int\ 180}$ sic legitur: *Quid ergo lex factorum? Disposita per angelos in manu mediatoris posita est usquedum veniat* etc. | *προσετεθη* (Gb') cum ℵABD$^{b\ et\ c}$EKL(*-θην*)P al pler etc ... Gb Sz *ετεθη* cum D*FG 71. 80. 109. 177. 179. Clem^{421} Or^{4,580} not Eus$^{mcell\ 7}$, item *posita est* d e f g vg etc

ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμοσ ὁ δυνάμε-
νοσ ζωοποιῆσαι, ὄντωσ ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 *ἀλλὰ*
συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ Ro 11, 32
πίστεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖσ πιστεύουσιν. 23 *πρὸ τοῦ δὲ*
ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰσ τὴν 1 Pe 1, 5
μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 *ὥστε ὁ νόμοσ παιδαγωγὸσ*
ἡμῶν γέγονεν εἰσ Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεωσ δικαιωθῶμεν· 25 *ἐλ-*
θούσησ δὲ τῆσ πίστεωσ οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 *πάντεσ*
γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 *ὅσοι* Ro 6, 3 13, 14
γὰρ εἰσ Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 *οὐκ ἔνι* 1 Co 12, 13 Col 3, 11
Ἰουδαῖοσ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλοσ οὐδὲ ἐλεύθεροσ, οὐκ ἔνι ἄρσεν
καὶ θῆλυ· ἅπαντεσ γὰρ ὑμεῖσ εἰσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 *εἰ δὲ*
ὑμεῖσ Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν Ro 9, 7 s
κληρονόμοι.

---

21. *του* (FG om) *θεου* c. ℵACDEFGKLP rell (31. *του* $\overline{χυ}$) f g vg syr^{utr} rell Chr^{832} etc ... B d e Victorin Ambrst ap Mill (alios) om, hinc Ln [*του θεου*] | *εκ νομου ην αν* cum ℵ 3. 17. 57. 71. 80. 116. Item *εκ νομου ην* sine *αν* D* al^{5} Dam ... Ln Ti *εκ νομου* (B Cyr^{ador} *εν νομω*) *αν ην* cum ABC Cyr$^{ador 54}$ ... ς *αν εκ νομ. ην* cum D$^{b et c}$EKLP al pler Chr Thdrt al

22. *υπο αμαρτιαν* cum ℵBCD$^{b et c}$EKLP al pler etc ... Ln *υφ αμαρτ.* cum AD*FG 37. 73. 116. Euthal^{cod} Dam

23. *συνκ-* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συγκ-* cum B^{3}CD^{c}EK^{sil}LP al certe pler | *-κλειομενοι* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. Clem^{116} Euthal^{cod} al ... ς (= Sz) Ti *-κεκλεισμενοι* cum CD^{c}EKL al pler Clem^{421} al

28. *απαντεσ* (et. Ln$^{ed min}$) cum ℵAB^{3} ... ς Ln$^{ed mai}$ Ti *παντεσ* cum B*CDEFGKLP al omn^{vi} Clem^{116} al | *εισ εστε εν χριστω ιησου* (syr^{sch} *in Iesu Christo*) cum ℵ^{c}BCDEKLP al omn^{vid} syr^{p} Clem^{116} Ath^{709} al ... FG 17. d e f g vg (sed fu* om *unum*) Or^{3,489} et$^{int 3,77}$ Ath^{699} Bas$^{eth 253}$ etc *εν εστε εν χρι. ιη.* ... ℵ*A *εστε χριστου ιησου* (omisso *εισ* post *υμεισ*), sed ℵ* *εστε ἐν* $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$

29. *κατα* (ita cum ℵG*; ς Ln Ti *κατ* cum ABC etc) sine *και* cum ℵABCDE 17. 89** d e f vg cop arm aeth etc ... ς (Gb^{oo}) praem *και* cum F^{gr}GKLP al pler g go syr^{utr} Chr^{834} Thdrt al

IV.

1 *Λέγω δέ, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμοσ νήπιόσ ἐστιν, οὐδὲν*
διαφέρει δούλου κύριοσ πάντων ὤν, 2 *ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπουσ ἐστὶν*
καὶ οἰκονόμουσ ἄχρι τῆσ προθεσμίασ τοῦ πατρόσ. 3 *οὕτωσ καὶ*
9 Col 2, 20 *ἡμεῖσ, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδου-*
λωμένοι· 4 *ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ*
Eph 1, 10 Ro 1, 3 *θεὸσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικόσ, γενόμενον ὑπὸ νόμον,*
3, 13 5 *ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.*
Ro 8, 15 6 *ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ-*
Ro 8, 17 *τοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.* 7 *ὥστε οὐκέτι*
εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ διὰ θεοῦ.
8 *Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ φύσει μὴ*
οὖσιν θεοῖσ· 9 *νῦν δὲ γνόντεσ θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντεσ ὑπὸ*
3 *θεοῦ, πῶσ ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,*

IV. 3. *ημεθα* cum ℵD*FG 17. 78. 118. (:: ita nemo antea) ... ς Ln Ti *ημεν* cum ABCD[b]et[c]EKLP al pler Clem al

4. *γενομενον* ante *εκ γυν.* et. Clem[118 ed] Method[809] Eus[mcell 7. 161] Ath[891] Cyr[hr 179] etc, item *factum* d e f g vg (et. am harl* al) go syr[utr] cop etc ...... K *γεννομενον*, 1. 72. 78. 80. al plus[30] Clem[cod reg] Eus[mai 229] etc *γεννωμενον*, item *natum* m[5] fu demid tol harl** al Cyp[288] al

6. *υιοι* et. vg[cle] am al Or[int 4,461] ... DEFG d e f g m[10] vg[six] fu demid tol al go Tert[marc 5,4] al mu add *του θεου* | *εισ τ. καρδ. ημων* cum ℵABC D*FGP al[15] d e f g m[10] am fu floriac mar al arm Or[int 4,461] Ath[186. 503] etc ...... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *εισ τ. κ. υμων* cum D[c]EKL al longe plu vg[cle] demid tol al go syr[utr] cop aeth Did[tri 118] Chr etc

7. *αλλα* cum ℵABCD*FGP (et. L[sil]) etc ... ς *αλλ* cum D[c]EK[sil] al plu | *δια θεου* (*per deum*) cum ℵ*ABC* 17. f g vg cop Clem[118] Bas[3,8] etc. Item F[gr]G[gr] *δια θεον*. Item *θεου* tantum arm aeth[ro] ...... ς *θεου δια χριστου* cum ℵ[c]C[3]DEKLP al pler d e go Did[tri 258] etc. Similiter testes alii.

8. *εδουλευσατε* post *θεον* cum ℵABCD[b]et[c]KLP al omn[vid] syr[utr] cop arm etc ... D*EFG d e f g m[56] vg go etc post *θεοισ* | *φυσει μη ουσιν* (Gb″) cum ℵABCD*et[c]EP al[8] f vg go cop Bas[1,254. 287] Euthal[cod] etc ... ς *μη φυσει ουσι* cum D[b]FG(FG *φυσειν*)KL al pler arm Chr[886] etc ... K d e m[56] aeth Ir[int 181] al plane om *φυσει*

οἷσ πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρασ παρατηρεῖσθε Col 2, 16 Ro 14, 5
καὶ μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυτούσ; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶσ μήπωσ
εἰκῇ κεκοπίακα εἰσ ὑμᾶσ.
12 Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν.
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν
ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡσ ἄγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακα-
ρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν γέγονα ἀλη-
θεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶσ
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ ὑμᾶσ. 19 τέκνα
μου, οὓσ πάλιν ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν, 1 Co 4, 15
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

---

9. δουλευσαι cum אB ... ς Ln Ti δουλευειν cum ACDEFGKLP etc

14. τ. πειρασμ. υμων cum א*ABD*FG 17. 39. 67** d e f g vg cop Victorin Ambrst etc ... ς Ti τ. πειρ. μου τον cum D^b et c EKLP al pler syr^p Chr^837 Cyr^thes 279 Thdrt Dam ... א^c C*vid al^10 etc tantummodo τον, quod Gb'' | αλλα cum BFG Cyr^thes 279 ... ς αλλ cum אACDEK^sil LP etc

15. που cum אABCFGP al^8 f g vg syr^sch et p mg cop arm aeth^pp Euthal^cod etc ... ς Ti τισ cum DEKL al pler d e go syr^p txt aeth^ro Thdor^mop al | ουν sine additam cum אABCLP al plus^15 syr^utr aeth^utr Euthal^cod al ... ς (= Gb°° Sz) add ην (FG η) cum DEKFG al longe plu d e g (*fuit t est*) go Chr etc, item εστιν, *est* 115. f vg cop arm etc | εδωκατε sine αν cum א*ABCD* 17. 47. Euthal^cod Dam etc ... ς αν εδωκατε cum א^c D^c EKLP al pler Chr^838 Thdrt al

17. εκκλ. υμασ cum אABCDEFGKLP al pler it vg etc ... ς^e (non item ς Gb Sz) εκκλ. ημασ cum minusc pauc, sed editum potius ut^vid de coniectura Bezae | ζηλουτε: 37. 113. 219** l** ζηλωτε

18. ζηλουσθαι (אB 17. 23. 39. -σθε) cum אABC 17. 23. 39. 109., item *aemulamini* f vg Hier Ambrst ... ς Ti το ζηλουσθαι cum DEFGKLP al pler Chr^839 Thdrt

19. τεκνα cum א*BD*FG Eus^ps 406 et mcell 26, item *filii* d e g Tert^marc 5,8 Or^int 3,857. 861. 863 Victorin Hil^456 ... ς Ti τεκνια cum א^c ACD^b et c EKLP al certe pler Clem^556 Method^689 al mu, item *filioli* f vg Or^int 3,77. 180 al :: ex usu Iohannis | μεχρισ cum א*B 37. 116. ... ς Ln Ti αχρισ cum א^c ACDEFGKLP al pler Clem^556 al mu

21 *Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντεσ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ*
Gn 21, 2. 9 *ἀκούετε;* 22 *γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺσ ἔσχεν, ἕνα ἐκ*
τῆσ παιδίσκησ καὶ ἕνα ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ. 23 *ἀλλʼ ὁ μὲν ἐκ τῆσ*
Gn 17, 16 Ro 9, 9 *παιδίσκησ κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ διὰ τῆσ*
ἐπαγγελίασ. 24 *ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο*
διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσ Σινᾶ, εἰσ δουλίαν γεννῶσα, ἥτισ
ἐστὶν Ἅγαρ. 25 *τὸ γὰρ Σινᾶ ὄροσ ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·*
συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
He 12, 22 Ap 3, 12 *αὐτῆσ.* 26 *ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτισ ἐστὶν μήτηρ*
Es 54, 1 *ἡμῶν·* 27 *γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον*
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐρήμου μᾶλλον
Ro 9, 7 s *ἢ τῆσ ἐχούσησ τὸν ἄνδρα.* 28 *ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπ-*
αγγελίασ τέκνα ἐστέ. 29 *ἀλλʼ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννη-*

---

21. *ακουετε* cum ℵABCF^{a}KLP al pler syr^{utr} aeth go Or$^{1,171.\ 388.\ 587}$ et cat cor et$^{cat\ rom}$ et$^{int\ 2,78.\ 87.\ 3,52}$ etc ...... DEFG 10. 31. 80. d e f g vg sah (cop vero *cognoscitis*) arm Or^{2,799} etc *αναγινωσκετε* (*legistis*)

23. *ο μεν* et. sah cop syr^{p} arm go Or$^{1,171.\ 587}$ et^{3,825} et^{4,580} not et$^{int\ 2,78.\ 3,52}$ etc ... B f vg Tert$^{marc\ 5,4}$ Hil^{246} Hier al om *μεν*, hinc Ln [*μεν*] | *δια τησ επαγγ.* cum BDEFGKLP al pler Or$^{1,171.\ 587}$ et^{3,825} al ... ℵAC etc *δι επαγγελιασ*

24. *δυο* c. ℵ^{c}ABCDEFGKLP al pler arm go Or$^{cat\ cor\ 127}$ Euthal^{cod} Thdrt al ... ϛ (= Gb Sz) *αι δυο* cum ℵ* al vix mu Or$^{1,171.\ 587}$ Chr^{841} al | *δουλιαν* cum ℵADEFGLP al ... ϛ Ln Ti *δουλει-* cum BCK^{sil} al plu

25. *το γαρ* (demid harl sah Ambrst *δε*, go om) sine additam (Gbʹ) cum ℵCFG 17. f g vg sah arm^{usc} aeth^{utr} go Or$^{int\ 3,58}$ Epiph^{695} Cyr$^{glaph\ 75}$ etc ...... ϛ Ti *το γαρ αγαρ* cum KLP 17** al pler d e syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm^{zoh} Chr^{842} Cyr$^{sach\ 782}$ al. Item *το δε αγαρ* ABDE^{gr}E^{gr} 37. 73. 80. 40^{lect} cop syr$^{p\ mg}$. Sed d e om *σινα* | *συνστοιχ-* cum BDEFG ... ϛ Ln *συστοιχ-* cum ℵACKLP etc | *συνστοιχει δε*: D*FG it vg go Or$^{int\ 3,52}$ al *η* (D* om) *συνστοιχουσα* | *δουλευει γαρ* cum ℵABCD*F^{gr}GP al mu d e g sah cop syr$^{p\ txt}$ arm Cyr$^{glaph\ 75}$ ... ϛ (= Gb Sz) *δουλ. δε* cum D^{c}E KL al longe plu syr$^{p\ mg}$ go Chr^{842} al ... f vg syr^{sch} aeth Or$^{int\ 3,52}$ Hil^{408} al *et servit*, Ambrst *serviens*

26. *ητισ εστιν* et. Ir$^{int\ 335}$ Or$^{1,188.\ 587}$ etc ... ℵ* (sed suppl^{a}) Victorin om | *ημων* sine *παντ.* cum ℵ*BC*DEFG 5. 6. 17. 67** 177. 178. it vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *παντων ημων*, Ln [*παντ.*] *ημ.* cum ℵ^{c}AC^{c}KLP al pler syr$^{p\ txt}$ arm Ir$^{int\ 335}$ etc

28. *υμεισ* et *εστε* cum BD*FG 6. 17. 61. 67** d e g sah aeth^{ro} Ir$^{int\ 333}$ Or ap Hier$^{vallars\ 7,474}$ etc ... ϛ *ημεισ* et *εσμεν* (:: cf 4, 31) cum ℵAC D^{c}EKLP al pler f vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} go Chr al

θεὶσ ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτωσ καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει
ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆσ· οὐ γὰρ μὴ Gn 21, 10. 12
κληρονομήσει ὁ υἱὸσ τῆσ παιδίσκησ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆσ ἐλευθέρασ.
31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκησ τέκνα ἀλλὰ τῆσ ἐλευθέρασ.

V.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶσ Χριστὸσ ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίασ ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλοσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸσ
ὑμᾶσ οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτησ ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ- Ia 2, 10
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινεσ ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆσ χάριτοσ
ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖσ γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεωσ ἐλπίδα δικαιο-
σύνησ ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι
ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστισ δι' ἀγάπησ ἐνεργουμένη. 6, 15 1 Co 7, 19

---

30. κληρονομησει cum ℵBDEP 17. etc ... ς Ti -μηση cum ACFGKL al plu Chr Thdrt Dam

31. διο cum ℵBD* 17. 67** 115. arm Tert^marc 5,4 (*propter quod*). Item *itaque* d e f g vg etc ... ς αρα cum D^c KL al pler syr^p Bas^eth 247 al; FG Thdrt αρα ουν ... ACP etc ημεισ δε, syr^sch *nos igitur* ... 71. plane om, hinc Gb^oo

V. 1. τη ελευθερια ... FG d e f g vg go etc η ελευθερια, atque sic Gb″. Praeterea non addidimus h. l. ουν cum ℵABC*DEFGP al^12 it vg go sah cop arm syr^p Or^int 2,78. 3,52 etc ... ς (= Gb Sz) add ουν cum C^c KL al plu etc | ημασ χριστοσ (χριστ. ημασ): ς Ti praem ᾗ cum D^b et c E (sed D^c E ημασ η χρι.)KL al longe plu Marc^mon 47 Chr^844 etc ... omisimus (Gb^oo) cum ℵABCD*P al^10 sah cop arm Dam^bis | ημασ χριστοσ (Gb″) cum ℵ*ABDEFGP etc ... ς χριστ. ημασ cum ℵ^c CKL al pler f vg clo demid al^lachm arm Chr al | στηκετε ουν (et. Gb″ Sz) cum ℵAB CFGP 10. 17. 31. 52. 67** 71. 73. al? (sunt igitur minusc nonnulli qui ουν utroq loc om, atque sic Gb edidit) g f vg^cod go etc ... ς (= Gb Sz) Ti om ουν cum DEKL etc | δουλιασ cum ℵAD*FGLP al ... ς Ln Ti δουλειασ cum BCD^b et c EK^sil al plu

2. ἴδε ut D^c KL al mu ... ς ἰδέ

4. απο χριστου (Gb″) cum ℵBCD*FGP 31. 76. Thphyl ... ς Ti απ. του χρι. cum AD^c EKL al pler Chr^846 etc

3, 1 7 *Ἐτρέχετε καλῶσ· τίσ ὑμᾶσ ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε-*
1 Co 5, 6 *σθαι;* 8 *ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ.* 9 *μικρὰ ζύμη*
1, 7 *ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.* 10 *ἐγὼ πέποιθα εἰσ ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ ὅτι*
οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶσ βαστάσει τὸ κρίμα,
ὅστισ ἐὰν ᾖ. 11 *ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι*
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 *ὄφελον*
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντεσ ὑμᾶσ.
13 *Ὑμεῖσ γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ*
τὴν ἐλευθερίαν εἰσ ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἀγάπησ δου-
Lv 19, 18 *λεύετε ἀλλήλοισ.* 14 *ὁ γὰρ πᾶσ νόμοσ ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν*
Mt 22, 39 *τῷ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν.* 15 *εἰ δὲ ἀλλήλουσ*
Ro 13, 8 s etc *δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.*
16 *Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸσ οὐ*
μὴ τελέσητε. 17 *ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματοσ, τὸ δὲ*

---

7. *ενεκοψεν* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) *ανεκοψε* cum minusc vix mu | *αληθεια* sine articulo (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*AB ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *τη αληθεια* cum ℵ^{c}CDEFGKL al omn^{vid} Euthal^{cod} Thdrt al

8. *ουκ εκ του* et. Or^{1,676} etc ... D* 14. 32. 49. d e (uterque: *suasio ex eo est qui vos vocat*) Or^{1,114} Lcif^{218} Victorin cdd^{lat} ap Hier ad h. l. item ap Sedul ad h. l. om *ουκ*

9. *ζυμοι* et. Or^{3,309} etc: D* d e f vg go Mcion^{epiph} Const^{3,17,3} al *δολοι*

10. *εγω* cum ℵABCDEKL al pler etc: Ln add [*δε*] cum C*FGP 73. 106. 108. 109** f g demid arm Chr^{10,409} etc | *οστισ εαν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵABP 17. 39. 73. 238. al$^{3\ scr}$ Dam$^{parall\ 608}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ *οστ. αν* cum CDEFGK^{sil}L al plu Dial^{680} al

13. *τη σαρκι* et. Clem^{529} Or$^{int\ 1,41}$ etc ... D* 17. d e f vg go Victorin al *τησ σαρκοσ*. Praeterea FG f g vg cdd^{lat} ap Hier Ambrst Amb$^{ep\ 37}$ add *δωτε*, *detis*.

14. *εν ενι λογω* (et. syr$^{p\ mg}$): Mcion$^{epiph\ 319}$ et^{351} *υμιν* et Mcion$^{tert\ 5,4}$ *in vobis* ... syr$^{p\ txt}$ *in paucis* ... D*EFG^{gr}G d e g go etc praem *εν υμιν*: propter has lectiones variantes Gb^{o} | *πεπληρωται* cum ℵABC 17. 21. 23. 37. 39. 71. 116. Mcion^{epiph} et^{tert} etc ... ς *πληρουται* cum DEFG KLNP al pler Chr^{852} al; item *impletur* it vg al | *εν τω* ... D*FG it vg (non item syr^{utr}) Mcion^{epiph} et^{tert} Victorin Hier Ambrst al om *σεαυτον* cum ℵABCDEKN** 17. al permu etc ... ς (= Gb Sz) *εαυτον* cum FGLN*P al longe plu

15. *υπ* cum ℵ*BD*FG al^{5} Bas$^{esai\ 564}$ Chr^{852} al ... ς Ti *υπο* cum ℵ^{c}AC D$^{b\ et\ c}$EKLNP al pler Or^{3,415} al

πνεῦμα κατὰ τῆσ σαρκόσ· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοισ ἀντίκειται, ἵνα μὴ
ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ Ro 8, 14 6, 14
ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆσ σαρκόσ, ἅτινά ἐστιν
πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, Ro 1, 29 ss 1 Co 6, 9 s Col 3, 5 ss
ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεισ, 21 φθό- Eph 5, 5
νοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼσ
προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ βασιλείαν θεοῦ οὐ
κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη, Eph 5, 9
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ, ἀγαθωσύνη, πίστισ,
23 πραΰτησ, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμοσ.
24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ πα-

---

17. *ταυτα γαρ* cum ℵ*BD*EFG 17. it vg cop Cyp[209. 323] Aug Hier al ... ς Ti *ταυτ. δε* cum ℵ[c]ACD[c]KLP al pler vg[cdd lachm] etc | *αλληλοισ* ante *αντικειτ.* cum ABCDEFG al[10] it vg go etc ... ς (= Gb Sz) *αντικ. αλληλ.* cum ℵKLP al pler syr[utr] cop Chr[858] al | *εαν* cum ℵAB[2] 39. 47. 74. a[scr] Euthal[cod] ... ς Ti *αν* cum B*(*ινα μη αν* sic) C[2]DEFGK[sil]LP al pler Clem[591] Chr al ... C* om ... Ln[ed min] *εαν* et[ed mai] [*εαν*]

19. *ατινα εστιν*: ς (= Gb Sz) add *μοιχεια* (ℵ[c]D* -*χια*) cum ℵ[c]DEFGKLN al pler d e (f g) go syr[p] arm Or[2,682] Ir[int 305] al (sed FG f g Or Ir[int] al *μοιχειαι*, *adulteria*) ... om cum ℵ*ABCP 17. 47. 57. vg cop syr[sch] ar[e] aeth Clem[591] Mcion[epiph 319] et[351] etc

20. *ερισ* cum ℵABD* al[20] fere (6 ap Scri) syr[sch] aeth ... ς *ερεισ* cum C D[b et c]EFGKLNP al plu it vg (habent *contentiones*) go syr[p] cop arm Mcion[epiph 319. 351] al mu | *ζηλοσ* cum BD[gr]*E[gr]F[gr]G[gr](hi[2] *ζηλουσ*)P 17. (latet A) syr[sch] aeth go Or[int 4,570] al ... ς *ζηλοι* cum ℵCD[b et c]KLN al pler d e f g vg syr[p] cop arm Mcion[epiph] al mu

21. *φθονοι* sine *φονοι* cum ℵB 17. 33. 35. 57. 73. f* demid Mcion[epiph 351] Clem[591] Euthal[cod] Chr[1,456] Ir[int 305] Or[int 1,146] al ...... ς add *φονοι*, Ln [*φονοι*] cum ACDEFGKLP al pler it vg cdd[lat] ap Hier syr[utr] cop arm aeth go Ephr[159] Chr[856] al | *καθωσ* sine *και* cum ℵ*BFG[gr] f vg (et. am fu demid al) syr[sch] aeth go etc ... ς Ti add *και*, Ln [*και*] c. ℵ[c]AC DEKLP al omn[vid] d e g tol (al[lachm]) syr[p] cop arm etc

23. *πραϋτησ* cum ℵABC 17. 31. 47. 80. 118. Cyr[hr 283] Doroth[450] ... ς *πραοτησ* cum DEFGKLNP al pler Clem[591] Or[3,768] al mu | *εγκρατεια* sine additam cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] am fu harl syr[utr] rell Clem[591] Or[3,763] al mu ... D*EFG d e f g vg[cle] (et. demid tol) go Bas[eth 290] Ir[int 305] Or[int 2,92] al add *αγνεια* (-*νια*), item ℵ[corr] 73. 118. *υπομονη*

24. *χριστου ιησου* cum ℵ (sed* praem *κυριου* quod delet[a] nisi est ipse*) ABCℵ[corr]P 17. 47* 80. sah cop (aeth[utr] *Iesu Christi*) Bas[regg 525 cod]

θήμασιν καὶ ταῖσ ἐπιθυμίαισ. 25 *εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.* 26 *μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλουσ προκαλούμενοι, ἀλλήλοισ φθονοῦντεσ.*

VI.

1 *Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖσ οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητοσ, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇσ.* 2 *ἀλλήλων*
Ro 15, 1 *τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτωσ ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.* 3 *εἰ γὰρ δοκεῖ τισ εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.*
1 Co 11, 28 4 *τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστοσ, καὶ τότε εἰσ ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰσ τὸν ἕτερον·* 5 *ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.*

6 *Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενοσ τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν*
Ia 1, 16 etc 2 Co 9, 6 *πᾶσιν ἀγαθοῖσ.* 7 *μὴ πλανᾶσθε, θεὸσ οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωποσ, τοῦτο καὶ θερίσει·* 8 *ὅτι ὁ σπείρων εἰσ τὴν*

Procop^esa 705 Cyr^ioh 890. 1008 al ... ϛ om *ιησου* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr^utr arm Mcion^epiph 319. 352 al mu

25. *ζωμεν* (L add *εν*) *πνευματι* ... DEF^gr G d e g vg^cle aeth Or^1,732 Aug ad h. l. *πνευμ. ζωμ.* | *στοιχωμεν*: D^gr ^cEKL al^15 *στοιχουμεν*

26. *αλληλοισ φθ.* cum ℵACDEFG^2KL al longe plu Clem^308 etc ... Ln *αλληλουσ φθ.* cum BG*P al plus^25 Clem^341 Chr Thdrt^cod Oec

VI. 1. *προλημφθη* cum ℵAB*DEFG ... ϛ *προληφθη* cum B^3CLP al pler ... K *προκαταληφθη* | *πραΰτητοσ* cum ℵBP 17. 80. ... ϛ Ln *πραοτητοσ* cum ACDEFGKLN al pler Did^tri 67. 290 al | F^gr G d e g *μη και αυτοσ πειρασθη* | Ln *πραότητοσ. σκοπῶν - πειρασθῇσ*, ^2*ἀλλήλων*

2. *αναπληρωσετε* cum BFG 33. 35. d e f g m^78 vg syr^sch cop aeth go Aster ap Phot^cod 271 Procl^623 (Gall^9) al Tert^marc 5,4 Cyp^71. 306 Victorin al ... ϛ Ti *αναπληρωσατε* cum ℵACD^gr E^gr KLNP al pler syr^p arm Clem ^308 al mu

3. *φρεναπατ. εαυτον* cum ℵABC 17. 37. 47. 73. 116. 118. sah cop syr... Chr^859 Euthal^cod Dam^parall 628 (et.paris) ... ϛ *εαυτ. φρεναπατ.* cum DEFGKLP al pler it vg go syr^sch arm Thdrt al

7. *εαν* cum ℵACDcEKLP al pler Or^4,254 et^ps 61 (Gall^12) Ephr^24 etc ... L... *αν* cum BD*FG al pauc Dial^824 Dam^paris Thphyl

σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆσ σαρκὸσ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰσ τὸ
πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματοσ θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν 2 Th 3, 13 2 Co 4, 16
ποιοῦντεσ μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.
10 ἄρα οὖν ὡσ καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸσ πάν-
τασ, μάλιστα δὲ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ τῆσ πίστεωσ.
11 Ἴδετε πηλίκοισ ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶσ
περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται.
13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμοσ ἐσταύρωται κἀγὼ

---

8. *εαυτου* cum ℵABCD[c]EKLP al pler Clem[563] Ephr[25] ... D*FG 2. 76. 115. 219* a[scr]* Thdrt Thphyl *αυτου* ... Or[4,254 bis] et[int 2,78] rell Cyr[ioh 296] etc om

9. *ενκακωμεν* (*ενκ-* ut B*D*, ℵAB[3] 17. 37. 39. 8[pe] *εγκ-*) cum ℵAB*D* al[4] ... ς *εκκακωμ.* cum CD[c]KLP al pler Clem[306. 318] Chr Thdrt Dam; item FG *εκκακησωμεν* | *θερισομεν* cum ABDEK al plu Clem[308] etc, item *metemus* it vg Tert[marc 5,4] et[res carn 23] etc ... ℵCF[gr]G[gr]LP al[10] *θε-ρισωμεν*

10. *αρα* etc: Ln[ed min] *ἆρα* (hoc accentu et. D[c] 37.) - *πίστεωσ;* | *εχωμεν* c. ℵB* 17. 37. 114. al ... ς Ln Ti *εχομεν* c. AB[3]CDEFGKLP al pler etc | *εργαζωμεθα* c. ℵB*CDEFG al plu d e f gm[75] vg etc Clem[320] etc ... Ln ed min *εργαζομεθα* cum AB[3]LP al mu ... K *εργασωμεθα*

11. *πηλικοισ*: B* 17. *ηλικοισ*, d[scr] *ποικιλοισ*. Reddunt d e f g vg Hil[ps 118] ([853]) Aug Hier Ambrst al *qualibus*, Victorin *quantis*

12. *μη* ante *διωκονται* (*-κωνται*) cum ℵABCDEP 17. 37. 73. 118. 137[vi] d e vg (f male om *non*) Victorin Aug ... ς *μη* post *ινα* cum FGKL al pler g Chr Euthal[cod] Thdrt al | *διωκονται* cum ACFGKLP 37. 47* 72. 74. a[scr] al plus[10] Euthal[cod] ... ς Ln *διωκωνται* cum ℵBDE al plu Chr al

13. *περιτεμνομενοι* cum ℵACDEKP al sat mu Mcion[epiph 319. 352] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam, item *qui circumciduntur* f vg syr[utr] sah arm ... Gb' Sz Ln *περιτετμημενοι* cum B(FG)L al plus[50], item *qui circumcisi sunt* d e g go cop aeth Victorin al

14. *καυχασθαι* cum ℵBCD[c]EFGLP al fere omn etc ... AD*K 47*[vi] *καυ-χησασθαι* | *κοσμω* cum ℵABC*D*FGP 17. Or[3,243] et[4,197. 304] ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem *τω* cum C[3]D[c]EKL al pler arm Clem[560] (cf et.[484]) Or[1,438. 628 ter] al mu

5 6 1 Co 7, 19 2 Co 5, 17 κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
Phi 3, 16 καινὴ κτίσισ. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη
ἐπ' αὐτοὺσ καὶ ἔλεοσ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοι-
ποῦ κόπουσ μοι μηδεὶσ παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰη-
σοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
Phil 25 etc 18 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ-
ματοσ ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

---

15. *ουτε* (syr[sch] sah[gb] *ου*) *γαρ* (Gb″) cum B 17. 47. syr[sch] et[p txt] sah[gb] arm[ven] aeth[ro] go Chr[865] Hier (ad h. l.) Aug (ad h. l.) ... ς Ln *εν γαρ χριστω ιησου ουτε* cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g vg cop syr[p] c.* sah[wold] cop aeth[pp] Euthal[cod] Thdrt al :: ex 5, 6 | *εστιν* cum ℵ* ABCD*EFG 17. 28. 47. 67** 80. 178. d e g go syr[sch] et[p mg] sah cop arm etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ισχυει* cum ℵ[c]D[c]KLP al pler f vg syr[p txt] Chr Thdrt al

16. *στοιχησουσιν* cum ℵBC[2]KLP al pler Chr Euthal[cod] Cyr[6,203] etc ... Ti (Gb″) *στοιχουσιν* cum AC*DEF[gr]G 4. 71. d e g arm aeth Cyr[6,203] [mg] Victorin al

17. *του ιησου* (Gb″) cum ABC* 17. 109[lat] f am fu demid mar tol Dial[864] etc ... P 47. 73. 118. cop arm aeth[utr] Ign[intpol 256] etc *του χριστου* ... ς *του κυριου ιησου* cum C[3]D[c]EKL al pler vg[cle] etc ... ℵD*F[gr]G 31. 111. d e syr[sch] go Chr[865] Or[int 2,70] Victorin al *του κυριου* (D[gr]* F[gr]G etc add *ημων*) *ιησου χριστου*

18. *του κυριου ημων* cum ABCDEFGKL al pler it vg etc ... ℵP 37. 2[lect] aeth om *ημων* | *αμην*: G g Victorin Ambrst om

Subscriptio: ℵAB*C 6. 17. 135. *προσ γαλατασ*. Item DE *πρ. γαλ. επληρωθη αρχεται πρ. εφεσιουσ* ... B[corr]KP 47. al *προσ γαλατασ εγραφη* (P -*φει*) *απο ρωμησ* ... ς (= Gb Sz) *προσ γαλατασ εγραφη απο ρωμησ* (*απο ρωμησ* confirmant etiam syr[utr] cop Thdrt Euthal Hier; contra Thphyl Oec Claud[antiss] *απο εφεσου*). Numerantur *στιχοι σϙγ′* (ita KL al mu), ℵ**P *τιβ′*, 80. h[scr] *τϙβ′*. B vero a capite *νδ′* ad *νη′* pergit, transit vero inde ad ep ad Hebraeos, cuius ad initium nota *νθ′* (i. e. 59) invenitur. Rursus ab ep ad Hebr redit ad ep ad Eph, cuius prima nota *ο′* (i. e. 70) est.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ* Col 1, 1 etc
τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
2 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ* Col 1, 2, etc
Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* 2 Co 1, 3
στοῦ, ὁ εὐλογήσασ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖσ ἐπ-
ουρανίοισ ἐν Χριστῷ, 4 *καθὼσ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ πρὸ*
καταβολῆσ κόσμου, εἶναι ἡμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ κατενώπιον Col 1, 22
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 *προορίσασ ἡμᾶσ εἰσ υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ*

---

* *προσ εφεσιουσ* cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 89. 108. 113. 123. al. Item DEFG d e f g *αρχεται προσ εφεσιουσ*, sed DEG d e g coniungunt cum subscriptione epistulae ad Galatas. ... ς *προσ εφεσιουσ επιστ. παυλου*, ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ εφεσ. επιστολη*, Gb Sz *παυλου επιστ. πρ. εφεσιουσ*

I. 1. *χριστου ιησου* cum BDEP 17. d e am (al^{lachm}) go cop syr^{p} Or$^{cat\,101}$ Dam Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum ℵAFGKL al fere omn f g vg (et. fu demid tol harl al) syr^{sch} arm aeth etc | *τοισ αγιοισ*: ℵ^{c}AP 10. 80. am fu demid tol al (vg^{cle}) cop ar^{e} Hier add *πασιν* (vg^{cle} *omnibus sanctis*) | [*εν εφεσω*]: haec non a Paulo profecta esse iudicamus, om enim ℵ*B* 67** Or$^{cat\,102}$ cdd^{vet} et pp^{vet} apud Bas$^{eunom\,1,255}$ item^{vid} Mcion^{tert} et^{epiph}. Mcion verba *εν εφεσω* non legisse censendus est quoniam hanc epistulam *ad Laodicenos* inscripsit. Cf Tert$^{marc\,5,17}$: „Ecclesiae quidem veritate epistolam istam *ad Ephesios* habemus emissam, non *ad Laodicenos*, sed Marcion ei titulum aliquando interpolare gestiit," etc ...... ς Ln addunt *εν εφεσω* cum ℵ^{c}AB^{3}DEFGKLP al (praeter 67**) omn it vg (sed Victorin *sanctis qui sunt fidelibus Ephesi*) rell

3. *ο θεοσ και πατηρ* et. Or$^{int\,2,263.\ 3,978.\ 4,590}$ etc ... B Hil^{186} om *και πατηρ* | *εν* ante $\overline{χω}$: ς (non ς^{e} Gb Sz) om cum minusc pauc | *εν χριστω* ... D$^{bet\,c}$EK 4** 46. 47. 76. 109. 115. syr^{p} aeth^{utr} etc add *ιησου*

4. *εν αγαπη*: ς (= Gb Sz) cum praecedentibus coniung, ut LP al ut^{vid} plu f vg (hi^{2} *in caritate qui praedestinavit*) go ... cum seqq vero Or$^{cat\,107}$ Chr^{5} Thdrt. Cf etiam Hier: „Dupliciter legendum, ut caritas vel cum superioribus vel inferioribus copuletur."

Χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ,
6 εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ ἐν
Col 1, 14 τῷ ἠγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματοσ
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ χά-
ριτοσ αὐτοῦ, 8 ἧσ ἐπερίσσευσεν εἰσ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-
3, 3 Col 1, 26 νήσει 9 γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, κατὰ
Ga 4, 4 τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰσ οἰκονομίαν τοῦ
Col 1, 16 19 s πληρώματοσ τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ
Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ, 11 ἐν
3, 11 ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα
ἐνεργοῦντοσ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, 12 εἰσ τὸ
εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν τῷ Χρι-

---

5. ιησου χριστου et. Orcat 107 bis Eusps 258 Cyrthes 178 etc Victorin Ambrst etc ... B Chrmosc 1 χριστου ιησου

6. ησ (Gb′) cum א*ABP 6. 17. 23* 47. 57. 67** 69. 70. 73. 80. 118. 8pe Orcat 112 Chr7 Euthalcod ... ς Ti εν η cum אcDE(F om η)GKL al pler d e f g vg go syrp Basbapt 684 (Chr6) Thdrt Dam Victorin Hier al | ηγαπημενω sine additam et. am* demid allachm syrp txt (syrsch cop add tantum *eius*) Hier Sedul ... D*E*FG 8pe d e f g vgcle (et. am** fu harl mar tol al) go syrp c.* Dial857 cddlat ap Hier Victorin Ambrst al add υιω αυτου. Contra est Orcat 112 ter et107, item Hier ad h. l.

7. εχομεν cum אcABDbetcEFGKLP al omnvi d e f g vg syrutr arm go Ir int 293 Orcat 112 Cyrhr 302 etc ... א*Dgr* cop (*accepimus*) aeth Irint 310 (*habuimus*) εσχομεν | το (FG του) πλουτοσ cum א*ABD*EFGP 31. 47. 59. 67** cattxt ... ς τον πλουτον cum אcDcKL al pler Orcat 112 Cyrhr 302 al

9. κατ. τ. ευδοκιαν (K add του θεληματοσ) αυτου: DEFgrG d e g go cop Tertmarc 5,17 Victorin Hil22 om αυτου

10. τα ε. τοισ cum א*ABDEFGKLP al70 fere ... ς (= Gb Sz) τα τε ε. τοισ cum minusc utvi paucis | επι τοισ ουρ. cum א*BDEL al plus40 go Eus mcell Thdrt ad h. l. Dam Oec Tertmonog 5 ... ς Ti εν τοισ ουρ. cum אcAFGKP al plu cop Epiph 888 et 2,68 Chr Euthalcod al Irint 317 al. Praeterea d e f g vg Tertmarc 5,17 Hier Ambrst al *in caelis* pariter atque *in terris* (*-rra*)

11. εκληρωθημεν cum אBKLP al omnvi f vg Eusps 258 Chr Euthalcod Cyrglaph 10 Thdrt etc ...... Gb′ Ln εκληθημεν cum ADEFG d e g | κατα (D*FG 38. add την) προθεσιν (Eusps προγνωσιν) ... DEFG al8 d e f g cop arm go Euthalcod Ambrst add του (80. om) θεου

12. δοξησ cum אBDEFGKLP al plu etc ... ς (Gb00) praem τησ cum A vix mu (utvi) Chr12 Thdrt Oec

στῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ, ἀκούσαντεσ τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ,
τὸ εὐαγγέλιον τῆσ σωτηρίασ ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντεσ ἐσφραγί- 4, 30 2 Co 1, 22 etc
σθητε τῷ πνεύματι τῆσ ἐπαγγελίασ τῷ ἁγίῳ, 14 ὅσ ἐστιν ἀρρα-
βὼν τῆσ κληρονομίασ ἡμῶν εἰσ ἀπολύτρωσιν τῆσ περιποιήσεωσ, εἰσ
ἔπαινον τῆσ δόξησ αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσασ τὴν καθ' ὑμᾶσ πίστιν ἐν τῷ Col 1, 9
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, 16 οὐ
παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενοσ ἐπὶ τῶν 1 Th 1, 2 Ro 1, 9 s
προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ θεὸσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὁ πατὴρ τῆσ δόξησ, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίασ καὶ ἀποκαλύψεωσ ἐν
ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ καρδίασ
ὑμῶν, εἰσ τὸ εἰδέναι ὑμᾶσ τίσ ἐστιν ἡ ἐλπὶσ τῆσ κλήσεωσ αὐτοῦ, 1 Pe 1, 13 Col 1, 27
τίσ ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τῆσ κληρονομίασ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἁγίοισ,
19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθοσ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ εἰσ ἡμᾶσ
τοὺσ πιστεύοντασ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτουσ τῆσ ἰσχύοσ
αὐτοῦ, 20 ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν 2, 6

---

14. οσ cum ℵDEK al longe plu d e g Did$^{tri 125}$ Chr^{12} (com) Thdrt Dam al Oec ... Ln ὅ cum ABFGLP (ω) al^{15} Ath^{705} al

15. και την αγαπην την (D*FG om) εισ cum ℵ^{c}D(*et^{b}et^{c})EFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} cop go Eph^{3,338} (- ην εχετε εισ) Chr^{18} Thdrt Dam al Victorin^{bis} Ambrst Aug$^{ep 217}$ etc ...... ℵ*ABP 17. Or$^{cat 129}$ Cyr$^{trin 603}$ Hier^{diserte} Aug$^{praed ss}$ και (omissis την αγαπ.) την εισ :: dubium igitur non est quin lectio quae verba την αγαπην non habet alteri auctoritate testium praestet. Tamen videndum est ne testes illos sequentes non repetamus nisi antiquissimum vitium. Quod ut statuam, facit etiam geminus epistulae ad Coloss. locus 1, 4.

16. μνειαν ποιουμενοσ sine υμων cum ℵABD* 17. 33. 35. 37. 39. 73. 116. 118. 219. d (male ed. Sab) go Euthal^{cod} Cyr$^{ioh 838}$ Hil^{1092} ... ς Ti post μνειαν add υμων cum D^{gr*}EKLP al pler e (certe teste Sab) f vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat 129}$ etc, item F^{gr}G g post ποιουμενοσ

18. τησ καρδιασ cum ℵABDEFGKLP al longe plu it vg syr^{utr} cop arm aeth go Or$^{cat 129. 161}$ etc ... ς (= Gb Sz) τ. διανοιασ cum minusc vix mu Cyr$^{hr 302}$ Thdrt Oec | τισ ο πλουτ. sine και cum ℵ*ABD*FG 17. 59. d e f g am fu tol go Euthal^{cod} Victorin ... ς Ti praem και cum ℵ^{c} D^{c}EKLP al pler vg^{cle} (et. demid al) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{cat 131. 161}$ al Hier al

20. ενηργηκεν cum AB Euthal^{cod} Cyr$^{ioh 838}$ Procop^{151} (esa 9,7) ... ς Ti

Col 2, 10 *καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις* 21 *ὑπερ-*
άνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ
παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ
1 Co 15, 27 He 2, 8 *καὶ ἐν τῷ μέλλοντι,* 22 *καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας*
Ps 8, 7 (6) Col 1, 18 *αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,*
23 *ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν*
πᾶσιν πληρουμένου.

II.

Col 2, 13 1 *Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-*
Col 3, 7 *τίαις ὑμῶν,* 2 *ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ*
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 *ἐν*
Col 3, 6 *οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς*
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 *ὁ δὲ θεὸς*
πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν

ενηργησεν cum ℵDEFGKLP al omn^{vid} Or$^{\text{cat 181}}$ al mu | *και καθισας* cum ℵAB al^{11} cat^{txt} Eus$^{\text{dem 224}}$ et$^{\text{esa 391}}$ Cyr$^{\text{hr 220}}$ etc … ς Ti *και εκαθισεν* cum DEFGKLP al pler Or$^{\text{cat 133}}$ Chr Thdrt etc | *αυτον* sec cum ℵA 17. 23. 57. 80. cop syr^{utr} aeth Or$^{\text{cat 133}}$ Eus^{dem} et^{esa} etc … ς Ln Ti om cum BDEFGKLP al pler it vg arm Cyr$^{\text{hr 220}}$ Chr al | *εν τοις επουρανιοις* cum ℵADEFGKLP al pler Or$^{\text{cat 133}}$ al mu … Ln *εν τ. ουρανοις* cum B 71. 213. Hil$^{\text{1100}}$ Victorin

23. *τα παντα* cum ℵABDEFGKLP etc … ς (= Gb Sz) om *τα* cum minusc

II. 1. *υμων* cum ℵBDEFGP al^{15} cat^{txt} d e f g m^{87} vg syr^{utr} cop aeth etc … A *εαυτων* … ς om cum KL al longe plu Chr$^{\text{23 bis}}$ Dam al

3. *ημεθα* cum ℵB 17. 73. Or$^{\text{1,557. 3,160}}$ et$^{\text{4,340. 350}}$ et$^{\text{cat 137}}$ … ς Ln Ti *ημεν* cum ADEFGKLP al pler Clem^{23} al | *τεκνα φυσει* cum ℵBK al pler Or$^{\text{1,557}}$ et$^{\text{3,460}}$ et$^{\text{4,350}}$ et$^{\text{int 4,508}}$ Chr$^{\text{23. 30}}$ Dam Tert$^{\text{marc 5,17}}$ … Ln *φυσει τεκνα* cum ADEFGLP 3. 37. 80. 106. 108. 116. it (et. m^{87}) vg cop syr^{p} go (arm?) Or$^{\text{4,340}}$ al mu

4. *αυτου* et. Clem^{23} Or$^{\text{cat 135}}$ et$^{\text{int 4,641}}$ Cyr$^{\text{hr 303}}$ (sed ante *αγαπην* pon) Victorin Hier Ambrst … D*F^{gr}G 73. 118. d e g go Amb$^{\text{ps 118}}$ Aug$^{\text{ioh 111}}$ et^{saep} om

ἡμᾶσ, 5 καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν συνεζωο- Col 2, 13
ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — 6 καὶ συνήγειρεν 1, 20
καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐν-
δείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτοσ
τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ὑμᾶσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τισ καυχήσηται·
10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ
ἔργοισ ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν αὐτοῖσ περιπα- Col 1, 10
τήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό-
μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 26
του, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
τῆσ πολιτείασ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆσ ἐπαγγελίασ, Ro 9, 4 Heb 11, 13
ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺσ ἐν τῷ αἵ-
ματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσασ

---

5. *τοισ* (B arm praem *εν*) *παραπτωμασιν*: F^{gr}G g *τη αμαρτια* (*peccato*), D*E *ταισ αμαρτιαισ*, item *peccatis* d e f vg Hil^{408} Victorin Hier etc ... B add *και ταισ επιθυμιαισ* | *τω χριστω*: B 17. 73. 118. vg^{cle} (non am fu demid al) tol (g *cum t in*) cop arm Chr^{30} Dam Victorin al praem *εν*, hinc Ln [*εν*]

6. *εν χριστω ιησου*: F^{gr}G g Victorin Hil^{408} om

7. *το υπερβαλλον πλουτοσ* (Gb'') cum ℵ^{a}ABD*FG 17. 67** Or^{1,250} odd (ed *τ. υ. πληθοσ*) Eus$^{mcell\ 34}$ Euthal^{cod} ... ς *τον υπερβαλλοντα πλουτον* cum D^{c}EKLP al pler Or^{3,699} Eus$^{mcell\ cod**}$ Chr al

8. *δια πιστεωσ* (Gb') cum ℵBD*FGP 17. 67** 76. 80. Or$^{cat\ 141}$ al ... ς Ti *δια τησ πιστ.* cum D^{c}EKL al pler Bas$^{eth\ 275}$ Euthal^{cod} Thdrt al

11. *ποτε υμεισ* hoc ordine cum ℵ*ABD*et^{c}E 17. 37. 73. 115. 116. d e f vg Dial^{867} Did$^{tri\ 2}$ etc ... ς *υμεισ ποτε* cum ℵ^{c}D^{b}KLP al pler syr^{p} (syr^{sch} cop arm aeth go *ποτε* post *υμ. τα εθνη*) Mcion^{epiph} etc ... F^{gr}G *υμεισ οι ποτε*, item g

12. *τω καιρω εκεινω* cum ℵABD*FG 17. d e f g tol al^{lachm} Mcion$^{epiph\ 318.\ 371}$ Or$^{int\ 4,542}$ etc ... ς (Gb^{oo}) praem *εν* cum D^{c}EKLP al fere omn vg cop go Or$^{cat\ 144}$ Dial^{867} al

13. *εγενηθ. εγγυσ* cum ℵAB 17. 31. 37. 47. 73. f vg go Mcion^{epiph} Dial^{867} Eus$^{eclo\ 80}$ al Ir$^{int\ 210.\ 310}$ al ... ς Ti *εγγυσ εγενηθ.* cum DEFGKLP al pler d e g vg$^{cdd\ lachm}$ syr^{utr} arm Chr^{38} Thdrt Dam al

τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσασ, 15 τὴν
Col 2, 14 ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν
καταργήσασ, ἵνα τοὺσ δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰσ ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
Col 1, 20. 22 ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺσ ἀμφοτέρουσ ἐν ἑνὶ
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνασ τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
Es 57, 19 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖσ μακρὰν καὶ εἰρήνην
3, 12 Ro 5, 2 τοῖσ ἐγγύσ, 18 ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι
ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸσ τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι
καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,
20 ἐποικοδομηθέντεσ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-
4, 16 1 Co 3, 16 τῶν, ὄντοσ ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα
οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰσ ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν
1 Pe 2, 5 ᾧ καὶ ὑμεῖσ συνοικοδομεῖσθε εἰσ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν
πνεύματι.

---

15. ς (non Gb Sz) *λύσασ·* [15] *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc, Ln *λύσασ,* [15] *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc | *εν αυτω* cum ℵ*ABFP 3. 14. 17. 31. 37. 47. 219. 238. Ath[414 cod] Procop[niceph 1,1026 et 1046] ... ς Ti *εν εαυτω* cum ℵ[c]DEGKL al pler syr[p] Eus[mai 237] al. Item *in se ipso* d e Hier, *in semetipso* f g m[106] vg[cle] demid etc

17. *ειρηνην* sec loco cum ℵABDEFGP al[8] d e f g vg go cop arm aeth[utr] Or[int 4,543] Eus[ps 327] etc ... ς om cum KL al pler syr[utr] Dial[869. 871] Const[2,54]

19. *αλλα* (ita ℵBE*; ACD*FG rell[4] Bas *αλλ*) *εστε* cum ℵABCD*E*FG 17. 31. 71. 73. it vg go Bas[bapt 645] Hil[884] Victorin ... ς *αλλα* sine *εστε* cum D[c]E**KLP al pler syr[utr] cop arm Or[cat 151] et[cat cor 64] al | *συνπολ-* cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln *συμπολ-* cum B[3]K[sil]LP al certe pler

20. *αυτου* et. ℵ[a] Or[1,757. 4,43] et[cat 151] et[cat cor 64] Eus[ps bis] Bas[bapt] etc ... ℵ* (pergit *του* $\overline{\chi\upsilon}$) cop Or[4,142. 197] Victorin om | *χριστου ιησου* cum ℵ[a]AB 17. 39. 47. cat[txt] f vg go cop arm Or[4,43. 142. 197] etc ... ς *ιησου χριστου* cum CDEFGKLP al pler d e g syr[utr] Ps-Iust[expos 5] Or[cat cor 64] al ... ℵ* 37. aeth (Tert[marc 5,17]) *του* (37. om) *χριστου*

21. *πασα* sine *η* cum ℵ*BDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Ps-Iust[expos 5] Clem[787] Or[cat cor 64] Bas[eth 317] et[bapt 645] Chr[45] Thdrt al ... ς (Gb[∞]) add *η* cum ℵ[a]ACP al mu[vi] arm Or[cat 151] al

III.

1 *Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλοσ ὁ δέσμιοσ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ* 4, 1
ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ
τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν Ga 1, 12 1, 9
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼσ προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸσ
ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντεσ νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ Col 4, 3
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖσ υἱοῖσ τῶν
ἀνθρώπων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ Col 1, 26 2, 20
προφήταισ ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
αγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ Col 1, 25

III. 1. *του χριστου* cum ℵ*D*FG 61. o[scr] 8[pe] d e g aeth[utr] Victorin[quater] ... ς Ln Ti *του χριστ. ιησου* cum ℵ[a]ABD[b]EKLP al pler f vg cop al etc, C *του κυριου ιησου* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *κεκαυχημαι*. Illud *πρεσβευω* vdtr etiam agnoscere Ambrst

3. *οτι κατα αποκαλυψιν*: FG f g go *κα. αποκ. γαρ* ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrst om *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *εγνωρισθη* cum ℵABCD*FGP al[12] it vg syr[utr] cop arm go Basilid hipp[341] Clem[682] Or[cat 154] al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εγνωρισε* cum D[c]EKL al pler aeth[utr] Dam Thphyl

5. *ετεραισ* cum ℵABCDEFGKLP al plus[80] (omn ap Scri) it vg arm aeth go Clem[682. 698] Or[4,105. 257. 258] al ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum pauc ut vid minusc cop syr[utr]

6. *συνκληρονομα* cum ℵAB*DEFG Euthal[cod] ... ς Ln *συγκλη-* cum B[3]C K[sil]LP al certe pler | *συνσωμα* cum ℵAB*DEFG 17. 47. ... ς Ln *συσσωμα* cum B[3]CKLP al pler Euthal[cod] | *συνμετοχ.* cum ℵAB*CD*FG n[scr] ... ς Ln *συμμετ-* cum B[3]D[c]EKLP al pler | *επαγγελιασ* sine *αυτου* cum ℵABCD*P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109[lat] syr[sch] cop arm aeth Or[4,105 bis et 259] etc ... ς (Gb[0]) add *αυτου* cum D[b et c]EFGKL al pler f g vg[cle et edd aliq] go syr[p] etc | *εν χριστω ιησου* cum ℵABCP 17. 47. 73. 8[pe] f vg go cop syr[p] (sed *ϖ* c.*) arm aeth Euthal[cod] Hier[7,591 bis] Ambrst Pelag al ... ς *εν τω χριστω* cum DEFGKL al pler d e g Chr[48] Thdrt Dam al Victorin Hil[518] al

7. *εγενηθην* cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat[txt] Euthal[cod] Oec[com]

τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ αὐ-
1 Co 15,9 *τοῦ.* 8 *ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ αὕτη,*
Col 1,27 *τοῖσ ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτοσ τοῦ Χρι-*
Col 1,26 *στοῦ,* 9 *καὶ φωτίσαι τίσ ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-*
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 *ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖσ ἀρχαῖσ καὶ ταῖσ ἐξουσίαισ ἐν τοῖσ ἐπου-*
1,11 *ρανίοισ διὰ τῆσ ἐκκλησίασ ἡ πολυποίκιλοσ σοφία τοῦ θεοῦ,* 11 *κατὰ*
πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
2,18 Ro 5,2 *ἡμῶν,* 12 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-*
θήσει διὰ τῆσ πίστεωσ αὐτοῦ.
13 *Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖσ θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,*

(non^{txt}) … ς *εγενομην* cum CD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *τησ δοθεισησ* (Gb″) cum ℵABCD*FGP etc … ς Ti *την δοθεισαν* cum D^{c}EKL al pler go^{vi} Chr al

8. *παντων* sine *των* cum ℵABCDEFGKL al longe plu etc … ς (= Gb Sz) add *των* cum P al mu go Cyr$^{fid\,123}$ Thdrt Thphyl | *αγιων* et. Or Dial Did^{tri} etc … 4. Chr^{cod} (ap Gb) *ανθρωπων*, Archel^{592} *apostolorum*, 46. *αγι. αποστολων* … 72* om, item Tert$^{marc\,5,18}$ … Gb^{o} | *τοισ εθνεσιν* cum ℵABCP 23. 31. 61. o^{scr} cop aeth Euthal^{cod} … ς Ti praem *εν* cum DEFGKL al pler it vg go syr^{utr} arm Dial^{870} Did$^{tri\,197}$ al | *το ανεξιχν.* (FG *ανεξεχν.*) *πλουτοσ* cum ℵ*ABCD*FG 17. 67** … ς *τον ανεξιχν. πλουτον* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler

9. *φωτισαι* sine additam cum ℵ*A 67** cod apud Bez Cyr$^{fid\,123}$ (sive$^{act\,66}$) Hil^{54} Aug$^{gen\,ad\,litt\,5}$ Hier (fluctuat quidem lectio et Vall edidit *omnes*, sed etiam comm bis^{593} et^{594} omissionem confirmat) … Ln add [*παντασ*], ς Ti *παντασ* cum ℵ^{c}BCDEFGKLP al pler it vg rell Dial^{870} Did$^{tri\,197}$ Chr Euthal al Tert$^{marc\,5,18}$ (vide ad v. 8) Victorin Ambrst al | *η οικονομια* cum ℵABCDEFGKLP al pler it vg syr^{utr} cop arm aeth go etc … ς (= Gb Sz) *η κοινωνια* cum 37^{mg} al pauc | *κτισαντι* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 47. 48. 73. d e f g m^{69} vg syr^{sch} et p txt cop arm aeth go etc … ς (= Gb Sz) add *δια ιησου χριστου* cum D^{c}EKL al pler syr^{p} c.* Chr^{53} al

11. *εν τω χρι. ιησου* cum ℵ^{a}ABC* 17. 37. 116. Euthal^{cod} … ς *εν χριστ. ιησ.* cum ℵ*et^{c}C^{3}DEKLP al pler Ath^{699} al … F^{gr}G g *εν* tantum

12. *την παρρησ.* (B* *παρησιαν*) *και προσαγωγ.* cum ℵ*AB 17. 80. Item ς Ti *την παρρ. κ. την προσα.* cum CD^{b}KLP al pler Ath^{699} Chr Euthal cod Thdrt Dam al. Item f vg rell … D*et^{c}E *τ. προσαγ. κ. τ. παρρ.*, F^{gr}G *τ. προσαγω. εισ την παρρ.*

13. *ενκακειν* (ℵB^{3} al *εγκ-*) cum ℵAB*et^{3}D* 13. 17. 37. 39. 46** 47. … ς *εκκακειν* cum CD^{c}EFGKLP al pler Chr Thdrt Dam

ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
πρὸσ τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ
γῆσ ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ αὐ-
τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ εἰσ τὸν ἔσω Col 1, 11
ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν ταῖσ
καρδίαισ ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ τί τὸ πλάτοσ καὶ
μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, 19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆσ
γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν Ro 16, 25 ss
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ πάσασ
τὰσ γενεὰσ τοῦ αἰῶνοσ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ ἐγὼ ὁ δέσμιοσ ἐν κυρίῳ, ἀξίωσ περιπα- 3, 1 Col 1, 10
τῆσαι τῆσ κλήσεωσ ἧσ ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ Col 3, 12 ss

---

14. *τον πατερα* sine additam cum א*ABCP 17. 67** demid cop aeth^{utr} ar^{e} Or^{1,267} et$^{cat\,161}$ Cyr$^{hr\,112.\,115}$ Epiph^{850} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,178.\,888}$ et fid^{70} al Hier^{dis} al ...... ς (Gb^{oo}) add *του κυριου ημων ιησου χριστου* (:: cf 1, 3 etc) cum א^{c}DEFGKL al pler it vg (exc demid) go syr^{utr} arm Ps-Iust$^{expos\,5}$ Or^{1,288} al

16. *δω* cum אABCFG 17. 37. 39. 116. Or$^{cat\,161}$ (sec loc) et^{162} Meth^{719} Ath ^{543} edd Ephr^{3,333} al ... ς Ti *δωη* cum DEKLP al pler Valent$^{thipp\,198}$ Ps-Iust$^{expos\,5}$ Or$^{cat\,161}$ (pri loc) al | *το πλουτοσ* cum אABCD*EFGP al ... ς *τον πλουτον* cum D^{c}KL al pler

18. *βαθοσ και υψοσ* cum אAKL al pler syr^{p} Or^{3,248} al permu ... Ln *υψοσ κ. βαθοσ* cum BCDEFG 17. 37. 57. 73. 116. it vg go cop arm aeth Or$^{cat\,162}$ (sec loc) al

21. *εν τη εκκλη. και εν χρι. ιησ.* cum אABC 17. 73. 80. 213. vg cop Hier al. Eadem habent ς Ti omisso *και* cum D^{b}KLP al pler cat^{txt} syr^{utr} arm aeth go etc ... D*FG d e f g Victorin Ambrst *εν χριστω ιησου και τη* (d e f g etc *et in*) *εκκλησια* ... 46. Oros$^{contr\,pelag\,457}$ om *εν τη εκκλη.*, hinc Gb^{o} | FG f tol (hi^{3} *in omnes generationes saeculorum*) om *του αιωνοσ*, hinc Gb^{o}

καὶ πραΰτητοσ, μετὰ μακροθυμίασ, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 σπουδάζοντεσ τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ ἐν τῷ συνδέσμῳ
1 Co 8, 6 τῆσ εἰρήνησ. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼσ καὶ ἐκλήθητε ἐν
12, 5 s 1 Ti 2, 5 μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ὑμῶν· 5 εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα·
6 εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ
ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρισ κατὰ τὸ μέτρον
Ps 67 (68), 19 τῆσ δωρεᾶσ τοῦ Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει· ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώ-
τευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ. 9 τὸ δὲ
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα μέρη τῆσ γῆσ;
10 ὁ καταβὰσ αὐτόσ ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰσ ὑπεράνω πάντων τῶν
1 Co 12, 28 οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸσ ἔδωκεν τοὺσ μὲν

IV. 2. *πραϋτητοσ* cum ℵBC 17. ... ϛ Ln *πραοτητοσ* cum ADEFGLO[b] al fere omn | *εν αγαπη*: Ln cum seqq coniung, id quod confirmat Or cat 165 (non item Chr[81] Antioch[1138])

4. *καθωσ και* ... B 19. 32. 39. 43. 55. 114. 213. 238. k[scr] vg (et. 109[lat]; non item fu tol) go syr[sch] aeth Firmil ap Cyp[150] Ambrst om *και*

6. *και εν πασιν* et. Mcion[epiph 319] et[374] Eus[ps 597] et[mcell 174] Mcell[eus 181] Ath[541] etc Ir[int 118. 253. 270. 315] Firmil ap Cypr[150] Hil[1081] etc ... B 82. Victorin om *και* | *πασιν* sine additam cum ℵABCO[b]P 17. 31. 67** 71. 73. 80. 109. 177. cop aeth[utr] ar[e] Mcion[epiph bis] Ign[intpol 324] etc ... ϛ (= Gb Sz) add *υμιν* cum minusc pauc Chr[93] com Thdrt Thphyl Oec. Item Gb Sz add *ημιν* (tamen Gb[00]) cum DEFGKL al[50] d e f g m[5] vg syr[utr] arm go Dial[869] Dam Phot[manich 3,16] al Ir[int 118. 253. 270. 315] al

7. *εδοθη η χα.* cum ℵACD[c]EKP[corr] al pler Or[cat 170] al ... Ln om *η* (:: post *εδοθη*) cum BD*FGLO[b]P* 1. al arm Euthal[cod] Dam

8. *ηχμαλωτευσεν* cum ℵBCDEFGKP al pler it vg rell Iust[dial 39. 87] Ir[int 145] Or[2,753] al mu ... AL 2. al[12] aeth[utr] Thdrt[cod] *ηχμαλωτευσασ*. Sed ex his tantum aeth[utr] etiam *εδωκασ* | *εδωκεν* absque *και* cum ℵ*AC[2] D*FG 17. 108* 7[lect] cat[txt] d e f g vg cop arm Iust[dial 39. 87] Ir[int 145] Or int[3,458] Eus[eclo 102] Tert[marc 5,8] Lcif[196] Hil[120] Hier Ambrst al mu ... ϛ Ti praem *και* (Gb[00]) cum ℵ[c]BC*et[c]D[c]KLP al pler syr[utr] go aeth Or[2,753] Chr al

9. *κατεβη* sine additam cum ℵ*AC*DEFGO[b] 17. 46. 67** 73. cat[txt] d e g am* cop sah aeth[utr] Ir[int 259. 331] Thdot ap Clem[969] Or[4,303. 304] al Lcif[196] Hil[120. 201. 1077] Victorin al ... ϛ (= Gb Sz) add *πρωτον* cum ℵ[c]B C[c]KLP al pler f vg go syr[utr] arm Eus[dem 260] Thdrt Dam al Ambrst | *μερη* cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] f vg cop arm syr[p] (et.[mg gr]) Or[4,303] Eus[dem ed] et[eclo 101] al mu ... Gb[00] Ti om cum D*EF[gr]G d e g go syr sch ar[e] aeth Ir[int 259. 331] Thdot ap Clem Or[4,304] al

ἀποστόλουσ, τοὺσ δὲ προφήτασ, τοὺσ δὲ εὐαγγελιστάσ, τοὺσ δὲ
ποιμένασ καὶ διδασκάλουσ, 12 πρὸσ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων
εἰσ ἔργον διακονίασ, εἰσ οἰκοδομὴν τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ,
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντεσ εἰσ τὴν ἑνότητα τῆσ πίστεωσ
καὶ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσ ἄνδρα τέλειον, εἰσ μέ-
τρον ἡλικίασ τοῦ πληρώματοσ τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆσ διδα-
σκαλίασ ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸσ τὴν με- 1, 22
θοδίαν τῆσ πλάνησ, 15 ἀληθεύοντεσ δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰσ 5, 23 Col 1, 18
αὐτὸν τὰ πάντα, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστόσ, 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ
σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσησ ἁφῆσ τῆσ Col 2, 19
ἐπιχορηγίασ κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸσ ἑκάστου μέρουσ τὴν αὔ-
ξησιν τοῦ σώματοσ ποιεῖται εἰσ οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶσ
περιπατεῖν καθὼσ καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ
νοὸσ αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντεσ, ἀπηλλοτριωμέ- Col 1, 21
νοι τῆσ ζωῆσ τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖσ, διὰ

---

13. *οι παντεσ* et. Clem^{108} Or^{3,445} etc ... D*FG 8^{pe} Clem^{624} Or^{3,605} om *οι*

14. *κυβια* cum ℵB*D*FGO^{b}P Euthal^{cod} ... ς Ln Ti *κυβεια* cum AB^{3}CD^{c}EKL al pler | *πρ. τ. μεθοδιαν* cum ℵ(A vide post)B*D*FGKLO^{b}P al plus 10 Euthal^{cod} (editum est etiam Or^{1,590}) ... ς Ln *πρ. τ. μεθοδειαν* cum B^{c}CD^{c}E al longe pler Chr etc ... A cop *πρ. τασ μεθοδιασ*

15. *χριστοσ* cum ℵ*ABC 17. 67** 73. Did$^{tri 412}$ Bas^{3,8} Cyr$^{ioh 999}$ Dam ... ς praem ο cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler Chr Thdrt al

16. *συνβιβαζ.* cum ℵAB*CD*FG ... ς Ln *συμβιβ-* cum B^{3}D^{c}EKLP etc | *μερουσ* cum ℵBDEFGKLO^{b}P al pler d e f g syr^{p} (et.$^{mg\ graece}$) arm aeth go Bas^{3,8} ex^{cdd} omn Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ir$^{int 270}$ Lcif^{196} Victorin Ambrst al ... Gb' *μελουσ* cum AC 14. 66^{mg} vg syr^{sch} cop Bas^{ed} Chr Cyr$^{ioh 999}$ al | *εισ οικοδομ. αυτου* cum ℵD*FG 37. 106. 109. a^{scr} Cyr$^{zach 690}$ ... ς Ln Ti *ε. οικ. εαυτου* cum ABCD^{c}EKLO^{b}P al pler Chr^{97} Euthal^{cod} al

17. *εθνη* cum ℵ*ABD*FGO^{b} 10. 17. 47. 51. 67** d e f g m^{94} vg sah cop aeth^{utr} Clem^{69} Euthal^{cod} Dam^{paris} Lcif^{196} al ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *λοιπα* cum ℵ^{c}D$^{b et c}$EKLP al pler syr^{utr} go arm Ephr^{1,82} Chr al

18. *εσκοτωμενοι* cum ℵAB 17. Ath^{959} ... ς *εσκοτισμενοι* cum DEFGKLO^{b}P al pler Clem^{69} Ephr^{1,82} al | *οντεσ:* ς cum seqq conig ... FG Thphyl om. Non exprimunt d e g Lcif Victorin al.

τὴν πώρωσιν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, 19 *οἵτινεσ ἀπηλγηκότεσ ἑαυτοὺσ*
παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰσ ἐργασίαν ἀκαθαρσίασ πάσησ ἐν πλεο-
νεξίᾳ. 20 *ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ ἐμάθετε τὸν Χριστόν,* 21 *εἴγε αὐ-*
τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώσ ἐστιν ἀλήθεια ἐν
Col 3, *τῷ Ἰησοῦ,* 22 *ἀποθέσθαι ὑμᾶσ κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν*
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ τῆσ
ἀπάτησ, 23 *ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸσ ὑμῶν* 24 *καὶ*
Col 3, 10 *ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν*
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆσ ἀληθείασ.
Zach 8, 16 25 *Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδοσ λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστοσ μετὰ*
Ps 4, 5 (4) *τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.* 26 *ὀργίζεσθε καὶ μὴ*
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιοσ μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 *μηδὲ*
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 *ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον*
δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενοσ ταῖσ ἰδίαισ χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ

---

19. *απηλγηκοτεσ* et. syr$^{p\ mg\ gr}$ Clem^{69} Or^{3,152} et$^{cat\ 175}$ et^{ps} ap Gall^{14,67} etc. Cf Hier ad h. l. „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est *απηλγηκοτεσ εαυτουσ*, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe *απηλπικοτεσ* nominantur, *απηλγηκοτεσ* autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent.“ ...... DE *απηλπικοτεσ*, FG *αφηλπικοτεσ*, item *desperantes* d e f g m^{94} vg go syr^{sch} (*hi qui absciderunt spem suam*) arm aeth Victorin Ambrst al | *πασησ* post *ακαθαρσ.* cum ℵABKLP al pler m^{94} vg go sah cop Clem^{69} etc ... DEFG 37. 73. 116. 8^{pe} d e f g syr^{utr} arm Victorin ante *ακαθαρσ.*
22. *τασ επιθυμιασ* et. Clem$^{262.\ 524}$ Or$^{2,579.\ 763.\ 772.\ 787}$ et$^{cat\ 180}$ Cyp^{306} Hil^{1188} etc ... DE d e Ter^{res} carn^{45} Lcif^{196} Victorin *την επιθυμιαν*
23. *ανανεουσθαι*: D^{b} (non item^{c}) 10. 14. 17. 31. 33. 37. 43. 47. 73. 114. k^{scr} al d e f g m^{94} vg sah cop syr^{utr} Clem^{262} (non item^{524}) Chr^{112} Cyp^{306} Lcif^{196} Hil^{1188} Victorin Ambrst Hier al *ανανεουσθε* | *δε*: F^{gr}G g aeth om; hinc (ex errore de B) Ln [*δε*]
24. *ενδυσασθαι*: ℵB*D^{b}et^{c}(certe^{c} non mutavit^{b})K 4. 10. 14. 31. 37. 43. 47. k^{scr} etc d e f g m^{94} vg syr^{utr} cop (sah *et induentes*) Clem$^{262.\ 524}$ Eus$^{mcell\ 151}$ Chr Cyp Lcif Hil Victorin Ambrst Hier al *ενδυσασθε*
25. *αλληλων*: ς (non ς^{e} Gb Sz) *αλληλοιν* sine teste ut^{vid}
26. *παροργισμω* sine articulo cum ℵ*AB ... ς Ti praem *τω* cum ℵ^{c}DEFGKLP al omn^{vid} Clem^{306} Dial^{818} Ath^{669} al
27. *μηδε* (Gb'') cum ℵABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Clem^{306} etc ... ς *μητε* cum minusc Chr^{119} (non item^{118}) Thdrt
28. *ταισ ιδιαισ χερσιν το αγαθον* cum ℵ*ADEFG 37. al^{5} d e f g vg (et. fu demid etc) go cop sah (*το αγαθ.* post *ινα εχη* posito) arm aeth

μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 *πᾶσ λόγοσ σαπρὸσ ἐκ τοῦ στό-*
ματοσ ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τισ ἀγαθὸσ πρὸσ οἰκοδομὴν
τῆσ χρείασ, ἵνα δῷ χάριν τοῖσ ἀκούουσιν. 30 *καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ*
πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰσ ἡμέραν ἀπολυ- 1, 13
τρώσεωσ. 31 *πᾶσα πικρία καὶ θυμὸσ καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ* Col 3, 8
βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 *γίνεσθε δὲ*
εἰσ ἀλλήλουσ χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ καθὼσ Col 3, 12 s
καὶ ὁ θεὸσ ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 *Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡσ τέκνα ἀγαπητά,* 2 *καὶ*
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἠγάπησεν ὑμᾶσ καὶ Ga 2, 20
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰσ
ὀσμὴν εὐωδίασ.

---

syr[sch] et ar[e] (hi[2] *ταισ ιδ. χερσ.* post *κοπιατω* pon) syr[p] (*το αγ. τ. ιδ. χ.*) Bas[regg 485] Euthal[cod] etc. Item K al fere[15] Thdrt *το αγαθ. ταισ ιδι. χερσ.* (46. *ταισ χε. αυτου*) ... ϛ Ti *το αγαθ. ταισ χερσιν* cum L al plu Chr[121] Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ[c]B am Ambrst *ταισ χερσ. το αγαθον* ... P 17. 67** m[82] Clem[808] et[871] *το αγαθον* (omissis *τ. ιδ. χε.*)

29. *αλλα* cum BD* ... ϛ *αλλ* cum ℵAD[c]EFGK[sil]LP etc | *τησ χρειασ* cum ℵABD[c]E**KLP al fere omn am fu[vict] tol demid syr[utr] sah cop arm cdd[gr] ap Hier Clem[871] Or[cat 184] al ...... Gb' *τησ πιστεωσ* cum D* E*FG 46. d e f g vg[cle] (et fu* *opportunitatis fidei*) go arm[mg] (in edd amst et[const]) Nyss[1,449] al

31. *θυμοσ και οργη* cum ℵABKLP al pler go etc Or[cat 187] Bas[eth 288] Chr[125] Euthal[cod] al mu Hier (*furor et ira*) ... DEFG 37. 46. 55. 73. 116. d e f g vg cop Clem[808] etc *οργη και θυμοσ* (*ira et indignatio*)

32. *δε* cum ℵAD[c]EKLP al pler f vg sah cop syr[p] (syr[sch] aeth[utr] *et* -) etc ... D*F[gr]G 6[lect] 14[lectsemel] d e g (go ambiguum) *ουν* ... Ln (sed errat de d) om cum B al[6] arm Clem[808] Or[cat 188] al | *υμιν* cum ℵAFGP al plu d e f g vg[cle] (et. fu[2] demid tol etc) go sah cop aeth Clem[808] Or[int 4,671] etc ... Gb' Ln *ημιν* cum BD[gr]E[gr]KL al plus[30] (10 ap Scri) am fu* syr[utr] arm Or[cat 188] Chr[189] al

V. 2. *υμασ* cum ℵ*ABP al[8] m[16] sah aeth[utr] Clem[808. 524] etc ... ϛ Ln *ημασ* cum ℵ[c]DEFGKL al pler d e f g vg syr[utr] cop arm go Bas[regg 474. 512] etc | *υπερ ημων* (D[gr]E[gr] post *προσφοραν* pon) cum ℵADEFGKLP al pler d

Col 3, 5. 15 3 *Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα-*
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼσ πρέπει ἁγίοισ, 4 *καὶ αἰσχρότησ ἢ μωρο-*
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·
5 *τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσ πόρνοσ ἢ ἀκάθαρτοσ ἢ*
Ga 5, 21 1 Co 6, 9 s *πλεονέκτησ, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρησ, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ*
2 Th 2, 3 Col 3, 6 *βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ.* 6 *μηδεὶσ ὑμᾶσ ἀπατάτω κενοῖσ*
Ro 1, 18 *λόγοισ· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺσ υἱοὺσ τῆσ*
1 Th 5, 5 *ἀπειθείασ.* 7 *μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν.* 8 *ἦτε γάρ ποτε*
σκότοσ, νῦν δὲ φῶσ ἐν κυρίῳ· ὡσ τέκνα φωτὸσ περιπατεῖτε, — 9 *ὁ*
Ga 5, 22 *γὰρ καρπὸσ τοῦ φωτὸσ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ*
Ro 12, 2 *ἀληθείᾳ,* — 10 *δοκιμάζοντεσ τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ,* 11 *καὶ*
μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖσ ἔργοισ τοῖσ ἀκάρποισ τοῦ σκότουσ, μᾶλλον
δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 *τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν*
ἐστιν καὶ λέγειν· 13 *τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸσ φα-*

---

e f g vg syr^{utr} cop arm go Clem^{524} Or^{4,301} al mu ... Ti *υπερ υμων* cum B 37. 73. 116. m^{16} sah aeth^{utr} Dam$^{paris\ sem}$ Victorin

3. *πορνεια* ut BD^{c}K^{sil}L al pler ... אAD*FGP al *-νια.* Cf ad 1 Co 6, 13. | *πασα* post *ακαθαρσια* cum אABP etc ... ς ante *ακαθ.* cum DEFGKL al pler d e f g vg Clem^{524} al

4. *και αισχροτησ* cum אBD^{c}KLP al pler syr^{p} cop arm Clem^{524} Bas$^{eth\ 288}$ Chr Thdrt Dam al Hier ... Gb'' Ln *η αισχρ.* cum AD*FG 23. 31. 39. it vg sah (go om) Euthal^{cod} Antioch^{1105} Ir$^{int\ 282}$ al | *η μωρολογ.* (Gb'') cum א*AD*FGP 23. 31. 39. c^{scr} it vg sah syr^{p} arm go etc ... ς Ti *και μωρολογ.* c. א^{a}BD^{c}KL al pler cop aeth^{utr} Clem$^{198.\ 524}$ al | *α ουκ ανηκεν* (Gb') cum אABP (17. omisso *α*) 31. 67** 73. syr$^{p\ mg\ gr}$ arm Clem^{524} Euthal^{cod} Antioch^{1105}, item *quae ad rem non pertinet* (*pertinent*) d e f g vg Ir$^{int\ 282}$ al ... ς Ti *τα ουκ ανηκοντα* cum DEFGKL al pler g sub *aut* Bas$^{eth\ 288}$ Chr Thdrt Dam al

5. *ιστε* cum אABD*FGP al^{30} it vg go sah cop arm Clem$^{270.\ 524}$ Chr Euthal cod Cyr$^{thes\ 381}$ al Cyp^{74} ... ς (= Gb Sz) *εστε* cum D^{c}EKL al plu Thdrt etc | *ο εστιν ειδωλολατρησ* (Gb') cum אB 17. 67** Cyr$^{thes\ 381}$ Hier. Item *ο εστιν ιδωλολατρια* FG it vg go Cyp Victorin Ambrst al ... ς Ti *οσ εστιν ειδωλολατρησ* cum ADEKLP al pler cop arm syr^{p} Clem^{270} Chr al

7. *συνμετοχοι* cum אAB*D*FG ... ς Ln *συμμετ-* cum B^{3}D^{c}EK^{sil}LP etc

9. *φωτοσ* cum אABD*E*FGP 6. 10. 17. 47. 67** 179. 213. it vg etc ... ς (= Gb Sz) *πνευματοσ* cum D^{c}E**KL al pler syr^{p} Chr Thdrt Dam al

11. *συνκοινω-* cum אAB*D*FGL ... ς Ln *συγκοιν.* cum B^{c}D^{c}EK^{sil}P etc

νεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶσ ἐστίν. 14 διὸ λέγει· ἔγειρε (Es 60, 1. 26, 19)
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστόσ.
15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶσ πῶσ περιπατεῖτε, μὴ ὡσ ἄσοφοι ἀλλ' Col 4, 5
ὡσ σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί
εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονεσ, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-
λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντεσ ἑαυτοῖσ ψαλμοῖσ καὶ Col 3, 16
ὕμνοισ καὶ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ, ᾄδοντεσ καὶ ψάλλοντεσ τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντεσ πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν Col 3, 17
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοισ ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκεσ τοῖσ Col 3, 18 1 Pe 3, 1
ἰδίοισ ἀνδράσιν ὡσ τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆσ γυ- 1, 22 1 Co 11,

---

14. Ad h. v. G^mg notat: *in secreto enoch.* | εγειρε cum ℵABDEFGKLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) εγειραι cum minusc sat mu | επιφαυσει σοι ο χριστοσ ... D* nonnulli ap Chr[147] nonnulli ap Hier Thdrt (sed praefert alteram lectionem) d e Or[int 3,400] et[3,78] Victorin Ambrst al επιψαυσεισ του χριστου, *continges Christum.* Inprimis cf Hier[7,647]

15. ακριβωσ (Latini *caute*) ante πωσ cum ℵ*B 17. 31. 73. 80. 118. cop Or[cat 195] et[196] al ... d e aeth^utr om plane ... ς Ln Ti post πωσ pon cum ℵ^cAD^grE^grFGKLP al pler f g vg syr^utr arm etc

17. συνιετε cum ℵABP 17. 67** 73. 118. syr^sch arm aeth Chr^cod Euthal cod Antioch[1085] Dam^parall 568 (et[656] συνετε) Hier ... ς Ti συνιεντεσ c. D^cEKL al pler Ephr[3,77] et[156] al, item συνιοντεσ D*FG, *intellegentes* it vg etc

19. ψαλμοισ cum ℵAD^grE^grFGKL al pler f vg^cdd lachm Eus^ps 609 Cyr^hr 280 etc ... BP 17. 67** 73. 116. 118. d e vg go Chr[155] Victorin Ambrst Hier al praem εν, hinc Ln [εν] | πνευματικαισ: B d e om, hinc Ln [πνευμ.] | τη καρδια cum ℵ*B Or[cat 201] ... ς Ti εν τη καρδια cum KL al pler syr^p txt arm aeth^utr etc ... Gb' Ln εν ταισ καρδιαισ cum ℵ^cADEFGP 47. 8^pe it vg go syr^sch et^p mg cop Bas^regg 464 etc

21. χριστου cum ℵABLP al fere[35] f vg syr^utr cop arm aeth go etc ... DE 35. d e χριστου ιησου, F^grG g ιησου χριστου ... ς (= Gb Sz) θεου cum minusc plu Clem[592] al

22. τοισ ιδι. ανδρασιν sine additam cum B cdd^gr ap Hier Clem[592] (citat vv. 21—25). Sic autem Hier ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditae sint*, in Graecis codd. non habetur" ... ς (Gb^oo) add υποτασσεσθε cum KL al plu syr^utr Chr al, item post γυναικεσ DEF^grG d e g 19^lect ... Ln add υποτασσεσθωσαν cum ℵAP al fere[10] (et. cat^txt) f vg go cop arm aeth Clem[308] al

ναικὸσ ὡσ καὶ ὁ Χριστὸσ κεφαλὴ τῆσ ἐκκλησίασ, αὐτὸσ σωτὴρ τοῦ
σώματοσ. 24 *ἀλλὰ ὡσ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕ-*
Col 3, 19 1 Pe 3, 7 *τωσ καὶ αἱ γυναῖκεσ τοῖσ ἀνδράσιν ἐν παντί.* 25 *Οἱ ἄνδρεσ, ἀγα-*
πᾶτε τὰσ γυναῖκασ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἠγάπησεν τὴν ἐκκλη-
σίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆσ, 26 *ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ*
2 Co 11, 2 Col 1, 22 *καθαρίσασ τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατοσ ἐν ῥήματι,* 27 *ἵνα παραστήσῃ*
αὐτὸσ ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα
ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμοσ. 28 *οὕτωσ ὀφεί-*
λουσιν οἱ ἄνδρεσ ἀγαπᾶν τὰσ ἑαυτῶν γυναῖκασ ὡσ τὰ ἑαυτῶν
σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 *οὐδεὶσ*
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ τὴν ἐκκλησίαν, 30 *ὅτι μέλη ἐσμὲν*

---

23. *ανηρ* cum ℵABDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) praem *ο* cum minusc mu Clem^{592} Chr^{168} Thdrt al | *αυτοσ* sine *και* cum ℵ*ABD*E*FG 72. 73. 112. 178. d e f g vg cop Clem^{592} etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum ℵ^{c}D$^{b et c}$E**KLP al pler syr^{utr} arm aeth go Bas$^{eth\,309}$ al. Item *αυτοσ* sine *εστι* cum ℵ*ABD*E*FG 17. d e f g vg aeth Clem^{592} etc ... ς (Gb^{00}) add *εστι* cum ℵ^{c}D$^{b et c}$E**KLP al pler syr^{utr} cop arm go Bas$^{eth\,309}$ al | *σωτηρ* cum ℵ^{c}BDEFGKLP etc ... ℵ*A 3. 17. 57. 70. Clem *ο σωτ.*

24. *αλλα* cum BD* ... ς *αλλ* cum ℵAD^{c}EFGKLP etc | *ωσ* cum ℵAD*FGP 17. 31. 47. 67** 73. 8^{pe} Clem^{592} etc ... ς *ωσπερ* cum D^{c}EKL al pler etc ... B om | *ανδρασιν* cum ℵBD*E*F^{gr}G 17. 67** d e g Or^{cat} Euthal cod ... ς (Gb^{0}) praem *ιδιοισ* cum AD^{c}E**KLP al pler etc

25. *γυναικασ* sine *εαυτων* cum ℵAB 17. 23. 49. 57. 70. cat^{txt} et^{com} (ex Chr^{165}) vg^{edd} ap Ln Clem^{592} (ubi accurate exscribit vv. 21—25) Or^{3,689} Bas^{1,68} al mu ... ς (Gb^{0}) add *εαυτων* cum DEKL al pler (sed 37** *αυτων*) syr^{utr} Clem$^{306\,libere}$ (*τασ εαυτων*) al; item P praem *εαυτων*. Item FG Thdrt^{4,1268} add *υμων*. Similiter habent *uxores vestras* it vg etc.

27. *αυτοσ* cum ℵABD*FGLP al^{15} it vg go syr^{p} arm Or$^{int\,2,252.\,258}$ et^{3,61} Ephr^{3,834} al Victorin Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *αυτην* cum D^{c}EK al longe plu syr^{sch} Chr^{166} et^{3,256} Thdrt ad h. l. Dam al

28. *οφειλ. οι ανδρ.* cum ℵKL al pler syr^{sch} Methodepiph^{581} Chr^{168} et^{3,259} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item B 17. syr^{p} arm? *οφ. και οι ανδρεσ* ... Ln *και οι ανδρ. οφειλ.* cum ADEFGP etc

29. *αλλα* cum ABD^{c}ELP etc ... ς *αλλ* cum ℵD*FGK^{sil} al plu Method^{584} al | *ο χριστ.* cum ℵABD*FGP 17. al^{25} it vg syr^{utr} etc ... ς (= Gb Sz) *ο κυριοσ* cum D^{c}EKL al plu

τοῦ σώματοσ αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν Gn 2, 24 Mt 19, 5 1 Co 6, 16
πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσον-
ται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν,
ἐγὼ δὲ λέγω εἰσ Χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμεῖσ
οἱ καθ' ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω ὡσ ἑαυ-
τόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

---

30. *τ. σωματοσ αυτου* sine additam cum א*AB 17. 67** cop aeth^{utr} Method^{684} (vv. 28—32 accurate affert) Euthal^{cod} (fortasse sic etiam Or$^{int\,3,61}$) ... ς (Gb^{0}) Ti add *εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου* (:: ut LXX) cum א^{c}DEFGLP (item K, sed *του σωματοσ* pro *των οστεων*) al fere omn it vg syr^{utr} Ir$^{294\,gr}$ (ex Dam^{parall}) et^{lat} Chr Thdrt Dam al Victorin al

31. *τον πατερα* cum אAD^{c}EKLP al omn^{vid} Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Or^{1,541} et ^{3,825} et$^{cat\,206}$ Meth^{684} Tit^{338} (Gall^{5}) Epiph^{706} al ... Ln Ti *πατερα* tantum cum BD*FG | *πατερα* sine *αυτου* cum א*BD*FG 17. 67** 73. 115. cat^{txt} it vg syr^{p} arm Or^{1,541} et^{3,825} et^{cat206} al Tert$^{marc\,5,5}$ et^{5,18} Cyp^{68} Victorin al ... ς add *αυτου* cum א^{c}ADcEKLP al pler syr^{sch} cop aeth Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Meth^{684} al | *την μητερα* cum eisdem quibuscum *τον πατερα* ... Ln Ti om *την* cum BD*FG. Praeterea P 31. 47. etc add *αυτου* | *προσκολληθησεται*: א^{c}D^{c}FG Mcion$^{epiph\,bis}$ et Epiph^{706} *κολληθησεται* | *τη γυναικι* cum א*AD*FG 17. 37. 116. Mcion$^{epiph\,bis}$ Meth^{684} Epiph^{706} Euthal^{cod}. Item *adhaerebit uxori suae* it vg etc ... ς Ti *προσ την γυναικα* cum א^{c}BD^{c}EKL(P omisso *προσ*) al pler Or^{1,541} et^{3,825} Chr Thdrt^{bis} Dam al :: etiam LXX inter utramq lectionem fluct. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus *αυτου*, a testibus plerisque confirmatum, omisimus cum א* (add א^{c}) et Mcione$^{epiph\,318.\,372}$. Sed Or^{cat} ex eoque Hier om plane *και προσκολλ. τη γυναικι* [*αυτου*], nec aliter cat^{txt}. Ex Or Hier ad h. l. (Vall ^{7,659}) sic: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eisdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: *Propter hoc - in carne una.* Nunc autem apostolus - - pro *patre suo et matre sua* pronomina abstulit et *patrem* tantum posuit et *matrem;* et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una.*"

32. *και εισ την* cum אADEFGLP al pler it vg syr^{utr} rell Or^{1,541} et^{3,925} et int$^{2,305.\,4,551}$ etc ... BK 4. 51. 72. 78. al^{10} Ir$^{40\,gr}$ et^{lat} al Tert$^{marc\,5,18}$ om *εισ*, hine Ln [*εισ*]

VI.

Col 3, 20 1 *Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο*
Ex 20, 12 *γάρ ἐστιν δίκαιον.* 2 *τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτισ*
ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 *ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ*
Col 3, 21 *μακροχρόνιοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ.* 4 *Καὶ οἱ πατέρεσ, μὴ παροργίζετε τὰ*
Col 3, 22 *τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.*
2 Co 7, 15 Phil 2, 12 5 *Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ μετὰ φόβου*
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίασ ὑμῶν ὡσ τῷ Χριστῷ, 6 *μὴ*
Col 3, 23 *κατ᾽ ὀφθαλμοδουλίαν ὡσ ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ὡσ δοῦλοι Χριστοῦ*
ποιοῦντεσ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆσ, 7 *μετ᾽ εὐνοίασ δουλεύ-*
Col 3, 24 s *οντεσ ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ,* 8 *εἰδότεσ ὅτι ἕκαστοσ*
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλοσ

VI. 1. *εν κυριω* cum ℵAD[b et c]EKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm aeth Or[cat 208] etc ...... Gb[0] Ln om cum BD*FG d e f g Clem[308 vid] Tert marc[5,18] Cyp[324]

2. *και τ. μητερα* sine additam et. Or[4,357] et[int 1,85. 3,331] etc ... F[gr]G etc add *σου*

4. *αλλα* cum ℵABD*E* ... ς *αλλ* cum D[c]E**FGL al omn[vid]

5. *τοισ κατ. σαρκ. κυριοισ* (:: ut Col 3, 22, sed ibi et. lectio fluct) cum ℵABP al[10] Clem[308] Bas[eth 310] Chr[189 com] Euthal[cod] al ... ς Ti *τοισ κυρ. κατα σαρκ.* cum DEFGKL al pler cat[txt] Chr[189 bis] Thdrt Oec ... it (et. m[89]) vg etc *dominis carnalibus* | *καρδιασ* sine articulo cum ℵ al[15] Or[cat 213] Bas[eth 310] al ... ς Ln Ti *τησ καρδιασ* cum ABDEFGKLP al longe plu Clem[308] al

6. *οφθαλμοδουλιαν* cum ℵDEFGLP al mu ... ς Ln Ti *-λειαν* cum ABK al plu etc | *χριστου* cum ℵABD*FGP al plus[10] Bas[eth 310] al ... ς (Gb[oo]) praem *του* cum D[c]EKL al plu Chr al | *εκ ψυχησ*: Ln coni cum seqq (non ita d; sed passim ita in cdd, ut [3] scr)

7. *μετ᾽*: B Dam[paris] *μετα* | *ωσ τω κυριω* cum ℵABD*FGP al plus[30] d e f g m[89] vg syr[utr] rell Bas[eth 310] etc ... ς (= Gb Sz) om *ωσ* cum D[c]EKL al plu cat[txt] et[com] Thdrt al

8. *εκαστοσ* post *οτι* (Gb′) cum ABDEFGP al fere[20] d e f g m[89] vg cop arm Petr[alex can 6] (Gall[4,95]) Bas[eth 310] Euthal[cod] etc ... ς Ti ante *ποιηση* cum KL al longe plu syr[sch] (aeth non exprim) Chr[189] al. Item ℵ[*] et[c] syr[p] post *ποιηση* | *εαν τι ποιηση* cum B d e (hi[2] *si quod fecerit bonum*) Petr[alex can 6]. Similiter et. L* 46. 62. 115. 179. 13[lect] Thphyl

εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, Col 4, 1
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληµψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Col 3, 25
10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ
δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου,
πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ

εαν τι (62. 179. τις) εκαστος ποιηση. Item ℵ* (et 8pe?) ειδοτες οτι (quod ο τι scribendum vdtr) εαν ποιηση, unde ℵc ειδ. οτι ο εαν ποιησ. fecit ... (Gb') Ln ο εαν (αν DEFGP ascr al Gb') ποιηση (P 116. -σει) cum ℵc(vide ante)ADEFGP 3. 17. 31. 37. al mu (Petrsec ettert loc), item f vg etc ... ς Ti ο εαν τι εκαστ. ποιηση cum L** al plu etc | κομισεται cum ℵ*ABD*FGP (-σηται) Petrcan 6 (ipso canone) ... ς κομιειται cum ℵcDcEKL al omnvid Petrsec ettert loc Baseth al | κυριου cum ℵABDEFGP al plus10 Petrcan 6 Euthalcod Damparall 447. 503 (et. paris) ... ς (= Gb Sz) praem του cum KL al pler etc

9. και αυτων (ℵ* εαυτ.) και υμων (Gb') cum ℵ*ABDgr*P 17. 31. 37. 38. 116. 8pe cattxt f vg go cop arm Clem308 etc ... ℵcL 6. 23. 47. 67. 73. 115. 213. m89 syrp Petrcan 7 etc και υμων και αυτων (ℵc εαυτ.) ... Dgr cEFG g και αυτων υμων, item ς και υμων αυτων cum K al plu d e (hi2 *et vestrum ipsorum*) syrsch aeth etc | προσωποληµψια cum ℵAB* D*FG ... ς -ληψια cum DcEKLP al omnvid

10. του λοιπου cum ℵ*AB 17. 73. 118. Euthalcod Cyrador Procopniceph 3,62 Dam ... ς Ti το λοιπον cum ℵcDEFGKLP al pler Chr Thdrt Thphyl Oec. Dedimus sine αδελφοι μου cum ℵ*BDE 17. d e m95 arm aethutr (Cyrador) Dam ad h. l. etparall 610 Lcif249 Hier ... ς (Gbo) add αδελφοι μου cum ℵcKLP al pler syrutr cop go etc, item αδελφοι omisso μου A (post ενδυναμ. pon) FG 47. 71. 109. f g vg

11. μεθοδιας cum ℵAB*D*FGKL 37. al mu Euthalcod ... ς Ln μεθοδειας cum B3DcP al plu

12. ημιν cum ℵADcEKLP al pler vg cop syrp arm Ignintpol 332 (Eph12) Clem567. 702 Or1,768. 2,810 et3,819. 528 etcat 216. 217 etint 1,141. 2,86. 292 etc ... Gb' Ln υμιν cum BD*FG 52. 115. 120. 17lect ascr cscr d e f g m95 go syrsch aeth Lcif249. 250 Ambrst | του σκοτους sine του αιωνος cum ℵ*ABD*FG 17. 67** 80. d e f g m95 vg go cop syrsch etp txt arm aeth Clem558 et712 Or1,257. 207 al Cyp98 Lcif bis Ambrst al ...... ς (= Gb Sz) add του αιωνος cum ℵca(non itemcb)DcEKLP al pler syrp c.* Or1,768 ed delar (nonedd antedelar) al

τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 *στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-*
1 Thes 5, 8 *δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆσ δικαιοσύνησ,* 15 *καὶ ὑποδησάμενοι*
τοὺσ πόδασ ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆσ εἰρήνησ, 16 *ἐν πᾶ-*
σιν ἀναλαβόντεσ τὸν θυρεὸν τῆσ πίστεωσ, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
1 Thes 5, 8 *τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι.* 17 *καὶ τὴν περι-*
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
τοσ, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 *διὰ πάσησ προσευχῆσ καὶ δεήσεωσ*
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰσ αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
τεσ ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
Col 4, 3 19 *καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγοσ ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματόσ*
Col 4, 4 *μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου,* 20 *ὑπὲρ*
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡσ δεῖ με
λαλῆσαι.
Col 4, 7 s 21 *Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖσ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα*
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ

---

16. *εν πασιν* cum ℵBP 17. 26. 31. 34. 37. 80. 118. 213. 8[pe] cat[txt] d e f g m[95] vg cop syr[p] aeth Meth[epiph 366] (contra Gall[3,787] ex Photio[234] *επι* hausit) etc ... ς Ti *επι πασιν* cum ADEFGKL al pler syr[sch] arm go Ephr[3,335] (Meth[787] vide ante) Chr[305] et[4,26] al | *τα πεπυρωμενα* (Clem[90] *πεπυρακτωμενα*) cum ℵAD[c]EKLP al omn[vid] Clem[90] Or[2,136] et [4,406] et[alib] Dial[816] al mu ... Ln om *τα* cum BD*FG
17. *δεξασθε* (AD[c]EKLP 17. al plu *-σθαι*) ... D*F[gr]G d e g m[95] Cyp[93] (sed[339] habet *assumere*) Lcif[249] Victorin al om, hinc Gb[o]
18. *εισ αυτο:* D*FG *εισ αυτον,* g *in illum,* m[95] *in ipsum,* d e *in illo,* f vg *in ipso.* Scripsimus sine additam cum ℵABD*FG 17. 31. cat[txt] d e f g m vg syr[utr] cop aeth go Bas[eth 277] al mu ... ς (Gb[oo]) add *τουτο* cum D[c]EKLP al pler arm Ephr[3,335] et[344] Chr[306] Thdrt Antioch[1211] Dam ad h. l.
19. *δοθη* cum ℵABDEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) *δοθειη* cum minusc vix mu | *του ευαγγελιου* cum ℵADEKLP al omn[vid] d e f vg syr[utr] cop basm rell Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier Ambrst al ... BF[gr]G g Victorin om, item Tert[marc 5,18]: hinc Ln [*του ευαγγ.*]
21. *και υμεισ* ante *ειδητε* cum ℵADEFGP al[10] d e f g vg[cle] (et. am[**] fu demid etc) etc ... ς Ti post *ειδητε* cum BKL al pler (17. om *και υμ.*) syr[utr] basm arm aeth Chr Dam Hier Ambrst | *γνωρισει υμιν* cum ℵBDEFGP 17. 37. 116. 120. d e f etc ... ς Ti *υμιν γνωρισει* cum AKL al pler vg[cle] (*vobis nota faciet,* et. demid) syr[p] Chr Thdrt Dam al

ἐν κυρίῳ, 22 *ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.*

23 *Εἰρήνη τοῖσ ἀδελφοῖσ καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεωσ ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 24 *ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλοσ καὶ Τιμόθεοσ δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖσ* 2 Co 1, 1 etc
ἁγίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν Φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ Act 16, 12 etc

---

24. *εν αφθαρσια* sine *αμην* cum א*ABFG 17. 73. f g am* tol basm arm aeth[ro] Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum א[c]DEKLP al pler vg cle am** fu demid al syr[utr] cop go aeth[pp] Chr[218] Thdrt al Victorin Ambrst

Subscriptio: אAB 17. 135. al basm *προσ εφεσιουσ*. In DE sequitur ep. ad Col ... ς (= Gb Sz) *προσ εφεσιουσ εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου*. Tuentur *απο ρωμησ* B**KL al plu Euthal[cod] d** syr[utr] cop al (non item go aeth) Chr Thdrt Euthal al. Iidem praeter B** addunt *δια τυχικου*. Praeterea KLP al plu adnotant *στιχοι (στιχων) τιβ'* cum Euthalio. B a capitulo ο' ad οε' pergit; am fu capp 31 habent.

---

* *προσ φιλιππησιουσ* cum אABK 1. 3. 17. 37. (*-ππισιουσ*) 47. 113. 123. al mu cop, go *ad filippisios* ... DEFG *αρχεται προσ φιλιππησιουσ* (DE *-πηνσιουσ*) ... ς *η προσ τουσ φιλιππησιουσ επιστολη*, ς[e] *παυλου του αποστολου η προσ φιλιππησιουσ επιστολη*, Gb Sz *παυλου επιστολη προσ φιλιππ.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum אBDE 109. d e cop basm ... ς *ιησ. χριστ.* cum (latet A) FGKLP al pler f g vg etc | 17. om *πασιν τ. αγι. εν χρι. ιησου*. Item 115. om *τοισ ουσιν εν φιλιππ.* | *σὺν ἐπισκόποισ* ... B[3]D[c]EK al mu Chr Euthal[cod] al *συνεπισκοποισ*

Ro 1, 7 etc καὶ διακόνοισ. 2 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ro 1, 8 3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάν-
τοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ τὴν δέησιν
ποιούμενοσ 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτησ
ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼσ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενοσ
ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρασ Χριστοῦ Ἰησοῦ,
7 καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ
τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ, ἔν τε τοῖσ δεσμοῖσ μου καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούσ μου τῆσ χά-
Ro 1, 9 ριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ. 8 μάρτυσ γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ
πάντασ ὑμᾶσ ἐν σπλάγχνοισ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσ-
εύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
Ro 2, 18 ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰσ τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τὰ δια-
φέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖσ καὶ ἀπρόσκοποι εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ,

---

3. *ευχαριστω τω θε.* (cat^{txt} *κυριω*) *μου* cum ℵABD^{c}E**KLP etc ... D*E* FG d e f g Ambrst Cassiod *εγω μεν ευχαριστω τω κυριω ημων*

5. *τησ πρωτησ* cum ℵABP 37. k^{scr} Euthal^{cod} ... ϛ Ti om *τησ* cum DEFG KL al pler Chr Thdrt Dam al | Ln$^{ed\ min}$ ad finem non interpg

6. *αχρι* cum ℵB a^{scr*} Euthal^{cod} (et A *αχρι ησ*) ... ϛ Ti *αχρισ* cum DEF GKLP al pler Chr Thdrt Dam al | *χριστ. ιησου* cum BDEL al^{15} d e f vg (et. am* fu tol) etc ... ϛ *ιησου χριστ.* cum ℵAFGKP al plu am** demid syr^{utr} cop basm arm aeth Chr al

7. *και εν τη απολ.* cum ℵBD$^{b et c}$EKLP etc ... ϛ (= Gb + Sz) om *εν*, Ln [*εν*], cum AD*FG al vix mu vg$^{ms\ lachm}$ Thphyl | *συνκοιν-* cum ℵA B*DEFG Euthal^{cod} ... ϛ Ln *συγκ-* cum B^{c}K^{all}LP al certe pler

8. *γαρ μου* cum ℵABKLP etc ... DEFG al^{5} *γαρ μοι*, item *testis enim mihi* it vg etc. Dedimus autem sine *εστιν* cum ℵ*BFG^{gr}G 17. 67** cat^{txt} d e g syr^{sch} aeth^{utr} Thdor^{mop} cat^{286} Chr$^{cod\ mosc}$ ... ϛ (Gb°) add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵ^{c}AD^{gr}E^{gr}KLP al pler f vg syr^{p} cop basm etc | *χρι-στου ιησου* cum ℵABD*EGP 17. 37. 73. 116. 118. 145. 178. d e g am fu demid sah syr^{p} arm Bas$^{eth\ 297\ cdd\ 2}$ etc ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb') *ιυ χυ* c. FKL al pler f vg^{cle} tol harl cop syr^{sch} etc ... D^{c} basm aeth om *ιησου*

9. *περισσευη* cum ℵAK**L al pler Clem^{347} Bas$^{eth\ 297}$ Chr Thdrt Dam al. item K*P al pauci *περισσευει* et FG *περισσευοι* ... Ln Ti *περισσευσῃ* cum BDE 37. k^{scr}, item Euthal^{cod} *περισσευσει*

11 *πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνησ τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,*
εἰσ δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
12 *Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ*
μᾶλλον εἰσ προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 *ὥστε τοὺσ*
δεσμούσ μου φανεροὺσ ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, 14 *καὶ τοὺσ πλείονασ τῶν ἀδελφῶν ἐν*
κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισσοτέρωσ τολμᾶν ἀφόβωσ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 *τινὲσ μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,*
τινὲσ δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 *οἱ μὲν ἐξ*
ἀγάπησ, εἰδότεσ ὅτι εἰσ ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 *οἱ δὲ*
ἐξ ἐριθείασ τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶσ, οἰόμενοι θλίψιν
ἐγείρειν τοῖσ δεσμοῖσ μου. 18 *τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε*
προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸσ καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ
χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 *οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή-*

---

11. *καρπον δικ. τον* (B 116. 122. om) *δια* cum ℵABDEFGKL al plus[25] it vg (sed vide post) sah basm aeth Euthal[cod] al ... ς (= Gb Sz) *καρπων δικ. των* cum P al plu fu[vict] al[lachm] syr[utr] cop arm Bas[eth] Chr
13. *εν* (ℵ* 80. add *τω*, non ℵ[c]) *χριστω γενεσθαι* (ℵ* *γεγονεναι*) cum ℵAB KLP al omn[vid] d e etc ... D[gr]E[gr] FG f g vg arm Thphyl *γενεσθ. εν χριστω*
14. *τον λογ. του θεου* cum ℵABD*E*P al plus[25] d e f vg go syr[sch] (et[p] *τ. θε.* c.*) sah cop basm arm aeth Clem[572] etc; sed ex his D*E* d e *του θεου* post *λαλειν* pon ... F[gr]G g *τον λογον κυριου* ... ς Ti nil nisi *τον λογον* cum D[c]E**K al plu syr[p txt] Chr[235] et[1,705. 2,194. 617] Thdrt Dam al
16. 17. *οι μεν εξ αγαπησ* usq *κειμαι,*[17] *οι δε εξ εριθειασ* usq *τ. δεσμοισ μου* cum ℵABD*EFGP 17. 23. 37. 44. 47. 73. 80. 137. 179. 219. k[scr] d e f g vg go sah cop basm arm aeth Bas[eth 302] Euthal[cod] Tert[marc 5,20] Victorin al ... ς (= Gb Sz) *οι μεν εξ εριθειασ* usq *δεσμοισ μου,*[17] *οι δε εξ αγαπησ* usq *κειμαι* cum D[b et c]K al plu syr[p] Chr[236] Thdrt Dam | *τον χριστ.* cum ℵ*ADEKP al omn[vi] Bas[eth 302] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ℵ[ca](non item[cb])BFG Chr[cod] om *τον*, hinc Ln [*τον*] | *εγειρειν* (Gb'') cum ℵABD*FG 17. 31. 39. 73. (item D[b]P Euthal[cod] *επεγειρειν*) it vg sah cop basm arm aeth Antioch[1114] Ambrst al ... ς *επιφερειν* cum D[c]EKL al pler (syr[utr] *ut addant*) Chr Thdrt Dam al
18. *πλην οτι* cum ℵAFGP 17. c[scr] al plus[10] cat[txt] g sah basm (cop *οτι πλην*) Ath[528] ex[codd 4] Euthal[cod] Cyr[fid 123] Thphyl[mg]. Item B Ath[cod 1] et[edd] *οτι* ... ς Ti *πλην* cum DEKL al pler (d e f vg etc) syr[utr] arm aeth go Chr Thdrt Dam

σεται εἰσ σωτηρίαν διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ
πνεύματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλ-
πίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡσ
πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε
διὰ ζωῆσ εἴτε διὰ θανάτου.
21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸσ καὶ τὸ
ἀποθανεῖν κέρδοσ.
22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ
ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω.
23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο,
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ
γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον·
24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιό-
τερον δι' ὑμᾶσ.
25 καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ πα-
ραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ,
26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ
τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

27 Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε,
ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν,
ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ

---

19. *ιησου χριστου* ... DEFG d e f g go Victorin *χριστου ιησου*

20. Ln *χριστοῦ* ^{20} *κατὰ τ. ἀπ. κ. ἐλπ. μου, ὅτι*

21. *χριστοσ* etiam Clem^{541} Or$^{int 2,461}$ Cyp$^{230. 347}$ Hil^{314} Victorin Ambrst al mu ... Gb' *χρηστον* c. ar^{p} („*quia bonum apud me ut vivam*“). Eiusdem lectionis testem addit „Gregor$^{dial bis}$ (et^{lat} et^{gr})“. Quod unde habeat nescio, vidi vero in ed. Par. 1705. ll. plur. ut dial$^{2,2. 3,17}$ et^{gr} et^{lat} confirmatum *χριστοσ*.

23. *δε* cum ℵABDEFGKLP al longe plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) *γαρ* cum minusc demid tol hal syr^{sch} Or$^{int 2,181}$ Thdrt | *πολλω* et. Clem^{541} Or$^{1,78. 2,820}$ et$^{int 2,131}$ et^{alib} Bas$^{regg 337}$ etc ... D*F^{gr}G d e Victorin *ποσω*, g *quanto magis t multo magis* | *γαρ* cum ℵ^{a}ABC 6. 10. 17. 31. 39. 47. 67** f^{scr} 8^{pe} cop Clem^{541} Or^{1,78} et$^{int 2,131. 4,597}$ Euthal^{cod} Ambrst etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{oo} *γαρ*) om cum ℵ*DEFGKLP al longe plu f vg (item d e g, vide ante) go syr^{utr} basm arm aeth

24. *επιμενειν* ... B Or$^{cat cor 146}$ Petr$^{alex can 10}$ Chr$^{com 254}$ al *επιμειναι* | *τη σαρκι* cum ℵACP al^{10} Clem^{541} Or^{1,78} et^{2,820} et^{4,19} et$^{cat cor}$ al ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *εν* cum BDEFGKL al longe plu Thdrt Dam Thphyl Oec, item *permanere in carne* it vg etc

25. *παραμενω* (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 20. 31. 67** 80. 8^{pe} arm Euthal cod ... ς Ti *συμπαραμενω* cum D^{c}EKLP al pler Chr^{diserte} Thdrt al

27. *ακουω* (*ειτε απων* om ℵ*, suppl^{a}) cum ℵ*BD*P 47. 57. al^{6} ... ς Ti *ακουσω* cum ℵ^{a}ACD^{c}EFGKL al pler Chr^{255} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων,
ἥτισ ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ, ὑμῶν δὲ σωτηρίασ, καὶ τοῦτο
ἀπὸ θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ
εἰσ αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 τὸν αὐ-
τὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II.

1 Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά-
πησ, εἴ τισ κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά- 3, 16
πην ἔχοντεσ, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντεσ, 3 μηδὲν κατ᾽ ἐριθείαν

---

28. *εστιν αυτοισ* cum ℵABCD*FG 17. 61. al d e f g am fu tol go arm; item om *μεν* vg^{cle} demid (hi^{2} *illis est*) cop basm syr^{sch} Euthal^{cod} Ambrst Pelag. Accedunt ordini verborum *εστιν αυτοισ*, sed addunt *μεν* D^{c}EP 47. al Chr^{256} Thphyl ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb′) *αυτοισ μεν εστιν* cum KL al plu syr^{p} Thdrt Dam | *υμων δε* cum ℵABC^{2}P 17. 31. 39. 47. d e arm syr^{p} et (pariter antea *αυτων*)^{sch} Euthal^{cod} al ... ϛ *υμιν δε* cum D^{c}EKL al pler f vg cop basm go aeth Chr^{ed} Thdrt al Ambrst al; item C*D^{gr*}F^{gr}G 73. g Dam Victorin *ημιν δε* | Ln (*ἥτισ* usque *ὑπ. αὐτοῦ πάσχειν*), [30] *τὸν αὐτὸν*

30. *οιον*: D*FG d e f g Ambrst al add *και*, item C* post *ειδετε* | *ειδετε* (Gb″) cum ℵAB*CD*E* 17. al plu Chr Thdrt Dam ... ϛ (= Sz) *ιδετε* cum B^{c}D^{c}E**FGKLP al certe permu Clem^{604} al

II. 1. *ει τισ ουν*: Euthal^{cod} *ει τι ουν* | *τι*: Gb″ *τισ* cum D*(et D^{nov})L 17. 46. 73. 137. al^{12}, item (sequente *παραμυθια*) Thdrt Thphyl | *τισ* ante *σπλαγχνα* cum ℵABCDEFGKLP al plus^{50} Chr^{moscc} Euthal^{cod} Dam Oec ... 4. 18. 37. 46. 72. 74. al fere^{10} *τι* ... ϛ (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *τινα* cum minusc vix mu, sed etiam ut editi sunt Clem^{604} Chr^{163} Thdrt Thphyl. Apud Latinos (d e f g m^{16} vg^{cle} demid Victorin Ambrst al) *si qua viscera*, sed am fu tol *si quid viscera*, cod^{lachm} *si quis viscera*

2. *συνψυχοι* cum AB*CD*FG ... ϛ Ln *συμψ-* cum ℵB^{c}D^{c}EKLP al certe pler | *το εν φρονουντ.* cum ℵ^{c}BDFGKLP al pler d e g syr^{utr} arm aeth Clem^{604} Bas^{regg477} etc ... ℵ*AC 17. 73. f vg go (cop?) Euthal^{cod} *το αυτο φρον.* (*id ipsum sentientes*)

3. *κατ εριθ.* cum ℵBCD*FGLP 17. etc ... ϛ Ti *κατα εριθ.* cum AD^{c}EK^{all}

μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλουσ ἡγούμε-
1 Co 10, 24 *νοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν,* 4 *μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντεσ,*
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 *τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν*
Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 *ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγή-*
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 *ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου*
Ro 8, 3 *λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενοσ καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ*
ὡσ ἄνθρωποσ, 8 *ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι*
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 *διὸ καὶ ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερ-*
ύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 *ἵνα*
Es 45, 23 Ro 14, 11 *ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων*

---

al sat mu^{vid} (Ln errat de testib) | *μηδε* cum ℵABC 17. 31. 37. 116. d e m^{16} vg cop arm aeth Euthal^{cod} etc ... ς *η* cum D^{gr}E^{gr}FGKLP al pler f g syr^{utr} go Bas$^{eth\ 266.\ 281}$ al | *κατα* sec cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 116. d e m^{16} vg cop syr^{utr} arm Euthal^{cod} Victorin Hil^{461} ... ς om cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler f g go Bas^{eth} Chr Thdrt Dam

4. *εκαστοι* pri cum ABFG 17. 116. f g m^{61} vg Bas$^{regg\ 380}$ sec loc Euthal cod Amb$^{offic\ 3,2}$ al ... ς *εκαστοσ* cum ℵCDEKLP al pler d e go syr^{utr} Bas$^{eth\ 281}$ et$^{regg\ 380}$ pri loc cod Ephr^{291} Chr Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} Hil^{462} al | *σκοπουντεσ* cum ℵABCDEFGP al fere^{15} d e f g m vg go arm Bas$^{eth\ 281}$ etc ... ς (= Gb Sz) *σκοπειτε* cum L al plu Chr Thdrt Dam ... K 73. syr^{utr} Ephr^{291} Thphyl Victorin *σκοπειτω* | *αλλα και* et. am fu etc ... D*FGK 61. o^{scr} d e f g m vg^{cle} demid tol al^{lachm} aeth Victorin Ambrst al om *και* | *εκαστοι* sec cum ℵABC^{vid}D^{gr}E^{gr}P 17. 31. 47. 177. 178. cop Bas$^{eth\ 281}$ et$^{regg\ 380\ bis}$ Euthal^{cod} al Victorin Aug$^{serm\ 144}$ ... ς *εκαστοσ* cum KL al pler d go syr^{utr} arm Chr Thdrt Dam ... FG f g m^{16} et^{61} vg aeth Ambrst al om, hinc Gb^{0}. Praeterea ℵ*AC 17. al Cyr$^{thes\ bis}$ ad seqq trahunt, non item Bas^{ter} nec Or^{1,518} Eus$^{marc\ 94}$ Ath^{850} Did$^{tri\ 868}$ al, nec magis Hil^{824} Victorin Ambrst al

5. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. k^{scr} cop arm aeth ar^{e} Euthal cod, nec magis add Or^{1,518} etc ... ς (Gb^{00}) Ti add *γαρ* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g m^{5} go syr^{p} (*et hoc* syr^{sch}) Chr Thdrt Dam etc *φρονειτε* (Gb′) cum ℵABC*DEFG 17. 67** d e f g m^{5} vg syr^{utr} Euthal cod Cyr$^{thes\ 194.\ 871}$ Hil$^{824.\ 1362}$ Victorin Ambrst. Pergunt autem d e syr^{sch} *quod et Christus Iesus* ... ς Ti *φρονεισθω* cum C^{3}KLP al pler cop arm go Or^{1,518} Eus$^{mcell\ 94}$ Ath^{850} Bas$^{regg\ 455}$ Chr$^{268.\ 269}$ Thdrt al

7. *αλλα* cum ℵBFG al pauc ... ς *αλλ* cum ACDEK^{sil}LP al pler etc | Ln ed min *γενόμενοσ.* ^{8}*καὶ* (item certe *γενόμενοσ, καὶ* ς Wtst etc)

9. *το ονομα* cum ℵABC 17. Hipp (ap Lag^{187}) Dion^{alex} ad Paul$^{samqu\ 7}$ Eus$^{dem\ 136}$ et$^{ecl\ 74.\ 234}$ Cyr$^{ioh\ 959}$ Procop$^{esa\ 445.\ 554.\ 721}$ ... ς Ti om *το* cum DEFGKLP al pler arm Thdot$^{clem\ 969}$ Or^{1,518} et^{2,549} al mu

καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύ-
ριοσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.
12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡσ
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ Eph 6, 5
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 θεὸσ γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν
ὑπὲρ τῆσ εὐδοκίασ. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶσ γογγυσμῶν καὶ δια- 1 Pe 4, 9
λογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
ἄμωμα μέσον γενεᾶσ σκολιᾶσ καὶ διεστραμμένησ, ἐν οἷσ φαίνεσθε
ὡσ φωστῆρεσ ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆσ ἐπέχοντεσ, εἰσ καύχημα
ἐμοὶ εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰσ κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰσ κενὸν Ga 2, 2 2 Ti 4, 6
ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ
τῆσ πίστεωσ ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ δὲ
αὐτὸ καὶ ὑμεῖσ χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι. 3, 1. 4, 4
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέωσ πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺσ τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
ψυχον, ὅστισ γνησίωσ τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντεσ γὰρ

---

11. *εξομολογησεται* cum ACDEFGKLP al plus^{85} Or^{2,519} et^{4,144} et$^{cat\,luc\,86}$ Ath$^{850\,odd\,8}$ Chr^{268} al ... ς Ln (errans circa D) *εξομολογησηται* cum ℵB al plu Ir^{48} Clem^{417} et Thdot$^{clem\,969}$ al

12. *ωσ* et. it vg (et. am fu demid etc) syr^{p}: B 3. 17. 88. 48. 72. 178. hal harl** syr^{sch} cop arm aeth Chr$^{294\,cod}$ Ambrst al om

13. *θεοσ* sine articulo cum ℵABCD*FGKP 17. al pauc Eus^{luc} (ap Mai^{162}) Euthal^{cod} Dam ... ς (Gb^{00}) praem *ο* cum D$^{b\,et\,c}$EL al pler Chr al

15. *γενησθε* cum ℵBCD^{c}E**KLP al omn^{vi} Chr Euthal^{cod} al mu ... Ln *ητε* cum AD*E*FG it vg Cyp^{309} Or$^{int\,2,328}$ Victorin Ambrst al | *αμωμα* cum ℵABC 17. 23. Clem^{310} Victorin^{graece} ... ς Ti *αμωμητα* cum DEFG KLP al pler Chr^{294} al | *μεσον* (Gb'') cum ℵABCD*FGP 17. 23. 31. 67** 73. Clem Euthal^{cod} ... ς *εν μεσω* cum D$^{b\,et\,c}$EKL al pler Chr al

17. *αλλα* cum A^{vi}BD*FG ... ς *αλλ* cum ℵCD$^{b?\,et\,c}$EK^{sil}LP al certe pler | *συνχαιρω* cum ℵ^{a}(om* *και συνχ.*)B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum A B^{c}D^{c}EK^{sil}L al certe pler

18. *το δε αυτο* cum ℵBP 17. ... ς Ln Ti *το δ' αυτο* cum ACDEFGK^{sil}L al pler | *συνχαιρετε* cum B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum ℵAB^{c}D^{c}EKL etc

19. *εν κυριω* cum ℵABD^{c}EKLP al pler f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... Ln *εν χριστω* cum CD*FG 38. 71. 74. d e g cop

τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 *τὴν δὲ δοκιμὴν*
1 Ti 1, 2 *αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡσ πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰσ τὸ*
εὐαγγέλιον. 23 *τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡσ ἂν ἀφίδω τὰ*
περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆσ· 24 *πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸσ ταχέωσ*
ἐλεύσομαι.

25 *Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ*
συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
γὸν τῆσ χρείασ μου, πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ, 26 *ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν*
πάντασ ὑμᾶσ καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 *καὶ*
γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸσ ἠλέησεν αὐτόν,
οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
28 *σπουδαιοτέρωσ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντεσ αὐτὸν πάλιν*
χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότεροσ ὦ. 29 *προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ*
μετὰ πάσησ χαρᾶσ, καὶ τοὺσ τοιούτουσ ἐντίμουσ ἔχετε, 30 *ὅτι διὰ*
τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευσάμενοσ τῇ

---

21. *ου τα* sine *του* cum ℵABCDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) add *του* cum minusc mu | *χριστου ιησου* (Gb′) cum BL al pler (omn ap Scri) fu demid all[achm] cop syr[p] aeth[ro] etc ... Gb Sz Ln *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGP 17. 39. 47. 115. 177. al aliq it vg[cle] am tol harl syr[sch] arm etc

23. *αφιδω* cum ℵAB*D*FG 17. Euthal[cod] (*αφειδω*) ... ς *απιδω* cum B[3]C (*απειδω*) D[c]EK[sil]LP al pler Chr Thdrt Dam al

24. *ταχεωσ ελευσομαι* (FG g *ελευσ. ταχ.*, item *veniam ad vos cito* f vg cop) sine additam cum ℵ[c]BDEFGKL al pler d e g syr[p] arm aeth go Euthal[cod] Thdrt Dam Victorin ... ℵ*ACP al[8] f vg cop syr[sch] etc add *προσ υμασ*

25. *συνστρατ-* cum ACDEFG ... ς *συστρ-* cum ℵBKLP al certe pler

26. *παντασ υμασ* (B *υμ. πα.*) sine additam cum ℵ[c]BFGKLP al plu f g vg go Chr[305] Thdrt Victorin Ambrst al ... ℵ*ACDE al[35] fere d e syr[utr] cop arm aeth Euthal[cod] Dam Thphyl Cassiod[compl 73] add *ιδειν*, hinc add Ln [*ιδειν*]

27. *θανατω* cum ℵ*ACDEFGKL al pler etc ... ℵ[c]BP etc *θανατου* | *αλλα* cum ℵABDE etc ... ς *αλλ* cum FGK[sil]LP etc | *ηλεησ. αυτον* cum ℵABC[**] DEFGP 17. 37. 57. 69. 73. 116. it vg etc ... ς *αυτ. ηλεησ.* cum KL al pler go Chr[306] Thdrt Dam | *επι λυπην* cum ℵABCDEFGLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) *επι λυπη* al sat mu etc

30. *χριστου* cum BFG 73. 80.; ς *του χριστου* cum DEKL al pler etc. Item *Christi* d e f g vg go syr[sch] Victorin Ambrst al ... ℵAP etc *κυριου* ... Ti Gb′ om plane cum C | *παραβολευσαμενοσ* cum ℵABDEFG

ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆσ πρόσ με λειτουρ- 1 Co 16, 17
γίασ.

III.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 2, 18 4, 4
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλέσ. 2 βλέπετε τοὺσ
κύνασ, βλέπετε τοὺσ κακοὺσ ἐργάτασ, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 ἡμεῖσ γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντεσ καὶ
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότεσ, 4 καί-
περ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τισ δοκεῖ ἄλλοσ πεποι-
θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμεροσ, ἐκ γένουσ Ro 11, 1
Ἰσραήλ, φυλῆσ Βενιαμείν, Ἑβραῖοσ ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-
ρισαῖοσ, 6 κατὰ ζῆλοσ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην Ga 1, 13 s
τὴν ἐν νόμῳ γενόμενοσ ἄμεμπτοσ. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα

---

177. 178. 179. al[vi]: quam scripturam confirmat, quod d e g praebent, *parabolatus de anima sua* ... ς (= Gb Sz) Ti *παραβουλευσαμενοσ* cum CKLP al pler (et. cat[266]) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Vertunt f vg aeth[utr] *tradens animam suam*, Ambrst *in interitum tradens animam suam*, Victorin *exponens in incertum* etc, syr[utr] *spernens*, cop *postponens*, go *obliviscens*. | *προσ με* cum ℵ[c]ABCDEFGKLP al longe plu ... ℵ* 31. al[6] Chr[cdd mosc] *πρ. εμε*

III. 1. *τα αυτα* cum ℵ[c]ABCDEKL al omn[vid] Chr Euthal[cod] Procop[esa 659] etc; item *eadem* it vg etc ... ℵ*FGP *ταυτα* (*ταὐτὰ?*), item *ista* cop

3. *θεου* (Gb') cum ℵ*ABCD[c]EFGKL al[70] cdd[gr] ap Aug et ap Amb g vg cod (ap Gb) cdd[lat] ap Aug cop syr[p mg] Eus[ps 449] Ath[528] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[2,1047 cod] Dam al ... ς (= Sz) *θεω* cum ℵ[c]D*P al mu d e f m[61] vg go syr[sch] et[p txt] arm aeth Chr[816. 817. 818] Thdrt[2,1047 ed] al Or[int 2,68. 280] et[8,837] al

5. *περιτομῇ*: ς[e] 1624. 1633. ς al (non Wtst nec Gb Sz) *περιτομή* | *βενιαμειν* cum ℵABL 37* 47. go Euthal[cod]. Similiter FGKP al[2 scri] cop *βενιαμην* ... ς *βενιαμιν* cum DE al pler

6. *ζηλοσ* cum ℵ*ABD*FG ... ς *ζηλον* cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al omn[vid]

7. *ατινα* cum ℵ*AG 17. d e g Euthal[cod] Cyr[ador 58] (totum locum affert) et[563] et[act 43] Lcif[196] (affert vv. 4—11) Amb[ps 118] ... Ln praem [*αλλα*], ς Ti *αλλα* cum BD*, *αλλ* (ς) c. ℵ[c]D[c]EP(*αλλι τινα*)KLP al pler Did[tri2] al. Item *sed* f vg go syr[utr] cop arm Aug[serm 169] al. | *ην μοι* cum ℵAD[gr] E[gr]F[gr]GKLP al pler g go cop syr[utr] Did[tri2] al mu ... Ln *μοι ην* cum B 7. 55. 123. 238. al[3 scr] d e f vg cat[com] Thdrt[2,74. 3,307] et ad h. l. Lcif 196 al

ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆσ γνώσεωσ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα
ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δι-
καιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεωσ Χριστοῦ, τὴν ἐκ
θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν
Ga 6, 7 δύναμιν τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ,
συνμορφιζόμενοσ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἴπωσ καταντήσω εἰσ
τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα-
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί,

---

8. *μενουνγε* cum ℵAP 17. 37. k^{scr} o^{scr} al sat mu cop Did$^{tri\,8}$ Bas$^{regg\,349}$ cod Euthal^{cod} al mu ... Gb Sz Ln Ti *μεν ουν* cum BDEFGKL al^{50} Bas eth^{265} et$^{bapt\,638.\,648.\,664}$ et$^{regg\,349}$ ed Chr al | *χριστου ιησου*: Ln praem *του* cum B Thdrt ... AKP al plus^{12} f vg etc *ιησου χριστου* | *ηγουμαι σκυβαλα* sine *ειναι* cum ℵ*BD*FG 17. d e f g vg cop syr^{sch} arm aeth Serap$^{manich\,61}$ Or$^{int\,2,471}$ Lcif^{198} Victorin al ... ϛ (Gb^{0}) Ti add *ειναι* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler syr^{p} go Did$^{tri\,8}$ al mu

10. *κοινωνιαν* cum ℵ*AB ... ϛ Ti *την κοι.* cum DEFGKLP al omn^{vid} Bas^{2,159} al | *παθηματων* cum ℵ*B ... ϛ Ln Ti *των παθημ.* cum ℵ^{c}ADEFGKLP al omn^{vid} etc | *συνμορφ-* cum ℵ(* et^{c})D* ... B* *συμορφ.*, ϛ Ln Ti *συμμορφ-* cum AB^{corr}D^{c}EKLP etc ... FG *συνφορτ-* (vide post) | *συνμορφιζομενοσ* (Gb″) cum ℵ*ABD*P 17. 67** 71. (113** *συμμορφαζομ.*) Or^{1,438} codd Bas^{2,159} Euthal^{cod} ... ϛ *συμμορφουμενοσ* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Or^{edd} Bas$^{spir\,sa\,28}$ Chr Thdrt al ... FG *συνφορτειζομενοσ*, item *cooneratus* d e g go Lcif^{198}

11. *την εκ νεκρ.* (Gb′) cum ℵABDEP al^{7} d e f g vg ... ϛ (= Sz) *των νεκρ.* cum KL al pler (g sub *aut*) arm cop Thdrt Thphyl

12. *διωκ. δε ει* sine *και* cum ℵ*D*E*FG 39. 112. d e f g Macar^{142} (Gall^{7}) Tert$^{res\,carn\,23}$ Or$^{int\,4,459}$ Hil$^{51.\,239.\,245}$ Victorin Ambrst al mu, nec magis *και* exprim syr^{sch} cop arm aeth go ... ϛ Ln Ti add *και* cum ℵ^{c}ABD^{c}E**KLP al pler syr^{p} Clem^{129} al mu | *εφ ω και* cum ℵABD$^{b\,et\,c}$E**KLP al pler d e f vg syr^{p} Clem Chr etc ... D^{gr*}E^{gr}F^{gr}G 74. g Tert$^{res\,carn}$ om *και* | *κατελημφθην* cum ℵAB*D*FG ... ϛ *κατεληφθην* cum B^{c}D^{c}EKLP etc | *χριστου ιησου* cum ℵAP al^{10} vg syr$^{p\,mg}$ cop arm Chr^{330} Ambrst Aug$^{serm\,169}$ al; item ϛ (= Gb Sz, sed Gb′) *του χρι. ιησ.* cum KL al plu Thdrt al ... Gb Sz Ln Ti *χριστου* cum BD*E*FG 17. 179. d e g go aeth^{ro} Clem^{129} al Hil^{245} al; item D^{c}E** Marc$^{mon\,36}$ Dam *του χριστου*

ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω
ἐπιλανθανόμενοσ, τοῖσ δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοσ, κατὰ σκοπὸν
διώκω εἰσ τὸ βραβεῖον τῆσ ἄνω κλήσεωσ τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρωσ φρο-
νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸσ ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰσ ὃ ἐφθά-
σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. Ga 6, 16
17 Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺσ οὕτωσ
περιπατοῦντασ καθὼσ ἔχετε τύπον ἡμᾶσ. 18 πολλοὶ γὰρ περιπα-
τοῦσιν, οὓσ πολλάκισ ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺσ
ἐχθροὺσ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλοσ ἀπώλεια,
ὧν ὁ θεὸσ ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπί-
γεια φρονοῦντεσ. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖσ ὑπάρχει,
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃσ
μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆσ ταπεινώσεωσ ἡμῶν σύνμορφον τῷ
σώματι τῆσ δόξησ αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

---

13. *ουπω* cum אAD^{gr*}P 17. 23* 31. 47. 73. 80. al fere^{35} cop syr^{p} c.* (* ad *πω* pertinet) aeth Clem^{129} Bas$^{ps\,372}$ et$^{regg\,457}$ Euthal^{cod} al mu ... ς Ln Ti *ου* cum BD^{c}EFGKL al plu d e f g vg go syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm Chr $^{334\,bis}$ al Tert$^{res\,carn}$ Or$^{int\,4,459}$ al

14. *εισ το* cum אAB 17. 73. 80. Clem Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,165}$ Chron^{441} ... ς *επι το* cum DEFGKLP al pler Bas$^{ps\,121}$ Chr al

15. *φρονωμεν* cum ABDEFGKP al pler etc Or$^{int\,4,459.\,675}$ Hil^{1097} Victorin Ambrst etc ... אL al^{7} cdd ap Hier$^{cont\,pelag\,1}$ Clem^{129} *φρονουμεν*. Ita enim Hier l. l. „*Quotquot ergo perfecti, hoc sapimus*, sive *sapiamus*: diversa enim sunt exemplaria.“

16. *τω αυτω στοιχειν* sine additam cum א*AB 17. 67** cop sah ap Gb aeth^{ro} Thdot$^{anc\,472}$ Hil^{1097} Aug$^{ep\,120}$ et$^{ioh\,45}$ al ... ς (= Gb) add *κανονι*, *το αυτο φρονειν* cum א^{c}KLP al plu syr^{utr} aeth^{pp} Chr Thdrt Dam al ... DEFG etc *το αυτο φρονειν, τω αυτω* (D^{c}E al^{6} f vg go arm Euthal cod add *κανονι*) *στοιχειν* (FG *συνστοιχειν*)

17. *συνμ-* cum אB*D*FG ... ς Ln *συμμ-* cum AB^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} | *ουτω* cum אABD*FG etc ... Ln Ti *ουτωσ* cum D^{c}EK^{sil}L^{sil}P etc

21. *συνμορφον* cum אD*FG ... ς Ln Ti *συμμ-* cum ABD^{c}EKLP etc. Dedimus absque *εισ το* etc cum אABD*FG d e f g m^{89} vg go cop arm aeth^{utr} Ir$^{int\,308}$ Or$^{cat\,cor\,293}$ et$^{int\,1,37.\,4,595}$ al mu ... ς (= Gb Sz) praem *εισ το γενεσθαι αυτο* cum D$^{b\,et\,c}$EKLP al omn^{vi} syr^{utr} Or$^{3,546.\,600}$ et int^{4,596} al mu | *αυτω* cum א*ABD*FGKP al^{20} Eus$^{mcell\,185}$ Epiph^{389} al,

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανόσ μου, οὕτωσ στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν κυρίῳ. 3 ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖσ, αἵτινεσ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
μεντοσ καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆσ.
3, 1 1 The 5, 16 4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπι-
εικὲσ ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποισ· ὁ κύριοσ ἐγγύσ. 6 μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαρι-
στίασ τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸσ τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰσ καρδίασ
ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
καια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ καὶ εἴ
τισ ἔπαινοσ, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε

---

item *ei* d e g, *illi* Victorin ... ς *εαυτω* cum ℵ^{c}D^{c}EL al plu Chr$^{341.345}$ Thdrt Dam al, item *sibi* f vg Hil^{1102} Amb^{fid5} al

IV. 2. *ευοδιαν* cum ℵABDEFGKL etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *ευωδιαν* cum P al | *συντυχήν*: hoc accentu D^{c} al plu^{vi}, non ut ς Ln *συντύχην*

3. *ναι* cum ℵABDEFGKLP al pler it vg etc ... ς (= Gb Sz) *και* cum 115. al? Ambrst (*Et te rogo etiam*) | *συνζυγε* cum ℵ^{c}AD*FG ... ς *συζυγε* cum ℵ*BD^{c}EKLP al omn^{vid}. Posuimus autem post *γνησιε* cum ℵABDE(FG)P al^{9} d e f g vg go cop aeth Euthal^{cod} Isid^{4,112} al Or$^{int\,4,461}$ Victorin Ambrst al ... ς ante *γνησιε* cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam al ... F^{gr}G *εγνησιε γερμανε συνζυγαι*, g *carissime t notissime t proprium germane compar*, tol *charissime germane compar* | *συνλαμβανου* cum ℵB*D*FG 17. ... ς Ln *συλλαμβ-* cum ABC D^{c}EKLP al pler | *μετα και* et. cop syr^{sch} Eus$^{hist\,3,15}$ etc ... D*EFG 38. 49. 8^{lect} d e f g vg go syr^{p} arm aeth Victorin Ambrst al om *και*

7. *του θεου* et. Or^{1,276} et$^{4,48.358}$ et$^{int\,2,267}$ etc ... A syr$^{p\,mg}$ Cyr$^{ioh\,761}$ Procop$^{niceph\,1,1145}$ al *τ. χριστου* | *νοηματα* et. Or^{4,358} et$^{cat\,eph\,224}$ et $^{int\,2,267}$ et$^{4,618.681}$ etc ... F^{gr}G d e g m^{85} tol go Victorin al *σωματα*

8. *επαινοσ*: D*E*FG d e f g vg^{cle} am** fu demid al Ps-Ath$^{lat\,646}$ Ambrst auct^{sing} cleric add *επιστημησ*, *disciplinae*

καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ Ro 15, 33 etc
εἰρήνησ ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν.
10 *Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ*
ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 *οὐχ*
ὅτι καθ᾽ ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ αὐτάρκησ
εἶναι. 12 *οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ*
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 *πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με.* 1 Ti 1, 12
14 *πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντέσ μου τῇ θλίψει.* 15 *οἴ-*
δατε δὲ καὶ ὑμεῖσ, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίασ, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰσ Act 17, 14 2 Co 11, 9
λόγον δόσεωσ καὶ λήμψεωσ εἰ μὴ ὑμεῖσ μόνοι, 16 *ὅτι καὶ ἐν Θεσ-*
σαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶσ εἰσ τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 *οὐχ*
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰσ λόγον ὑμῶν. 18 *ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι*
δεξάμενοσ παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ᾽ ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίασ, θυ-
σίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 *ὁ δὲ θεόσ μου πληρώσει πᾶ-*
σαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτοσ αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

12. *οιδα και* pri loc cum ℵABDEFGKLP al longe plu d e f g r vg go syr^{p} Clem^{606} Or$^{int\ 4,559}$ al mu ... ϛ (= Gb Sz) *οιδα δε* cum 137. al vix mu; 14. al cop syr^{sch} arm aeth *οιδα* tantum

13. *ενδυναμουντι* (37. *δυναμουντι*) *με* sine additam cum ℵ*ABD* 17. d e f r vg cop arm aeth Clem^{606} Eus$^{ps\ 159.\ 285.\ 295.\ 364}$ et$^{esa\ 577}$ Victorin al ... ϛ (= Gb Sz) add *χριστω* cum ℵ^{c}D^{c}E^{gr}F^{gr}GKLP al fere omn g Or$^{int\ 1,141.\ 2,257.\ 461.\ 472}$ Eus$^{ps\ 33.\ 60}$ al mu

14. *συνκοι-* cum AB*D*EFG ... ϛ Ln *συγκοι-* c. ℵB^{c}D^{c}K^{sil}LP al certe pler

15. *ουδεμια:* D*E*F^{gr}G d e g praem *οτι* (servato *οτι* quod praecedit) | *λημψεωσ* cum ℵAB*D*FG ... ϛ *ληψ-* cum B^{c}D^{c}EKLP al omn^{vi}

16. *εισ την χρειαν* cum ℵBD^{b}(non attigit^{c})E**(extra lineam)FGKLP al pler d e f g vg etc ... AD*(E*) 39. 73. 80. 3^{pe} go arm aeth Ps-Ath^{2,232} Oec^{txt} Victorin om *εισ* | *μοι* et. d e f vg go syr^{p} aeth ... DELP al^{5} r g syr^{p} cop arm Procop$^{niceph\ 2,334}$ Dam etc *μου*

17. *αλλα* cum ABP ... ϛ *αλλ* cum ℵDEFGKL al certe pler

19. *πληρωσει* cum ℵABD^{c}E^{gr}KLP al plu cop arm aeth Chr$^{361\ bis}$ al ... Gb′ *πληρωσαι* cum D*FG 17. 37. al^{25} d e f g r vg Chr^{362} (et.$^{mosc\ 2}$) Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 375}$ Thdrt^{ed} Thphyl Victorin Ambrst al | *το* (FG *του*) *πλουτοσ* (Gb′) cum ℵ*ABD*FGP 17. 67** Euthal^{cod} ... ϛ *τον πλουτον* cum D$^{b\ et\ c}$EKL al pler Chr Cyr$^{thes\ 375}$ etc

20 *τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.*

21 *Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.* 22 *ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,*
1, 13 *μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.*

Ga 6, 18 23 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.*

---

23. *του κυριου* sine *ημων* cum ℵABFG^grKL al plu d e g am al^lachm syr p txt arm Euthal^cod Dam al ... ς (Gb^oo) add *ημων* cum DE^grEG^grP al vix mu f r vg^cle fu demid tol al cop syr^sch et^p c.* aeth etc | *μετα του πνευματος* (Gb'') cum ℵ*ABDEFGP al^10 d e f g r vg cop arm aeth Euthal^cod Dam Victorin Ambrst al ... ς *μετα παντων* c. ℵ^cKL al pler syr^utr Chr Thdrt Thphyl Oec | *υμων* sine *αμην* cum BFG 47. f g sah (ap Gb^ms) Chr^203 Euthal^cod Victorin ... ς (Gb^oo) add *αμην* cum ℵADEKLP al fere omn d e r vg etc

Subscriptio: ℵAB 17. 135. *προς φιλιππησιους* ... DE *προς φιλιππησιους* (sed uterque 4, 15 *φιλιππησιοι*) *επληρωθη αρχεται προς θεσσαλονικεις α̅.* Item FG *ετελεσθη προς φιλιππησιους αρχεται προς κολοσσαεις* (i. e. *–αεις*). ... L *του αγιου αποστ. παυλου επιστολη προς φιλιππισιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδητου,* K al *προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου.* Similiter alii (P non liquet) ... ς (= Gb Sz) *προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου.* Confirmant *απο ρωμης* B^corrKL al plu vg^cd syr^utr cop Euthal^cod Chr Thdrt Euthal; item *δι επαφροδιτου* KL al plu syr utr etc. Praeterea numerantur *στιχοι ση'* (ita KL al plu Euthal et Euthal^cod), *σ'* (sic ℵ^corr), *σν'* (sic 21. 134.). In B ab *ος'* ad *οθ'* pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ* Eph 1, 1 etc
Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ 2 *τοῖσ ἐν Κολοσσαῖσ ἁγίοισ καὶ πιστοῖσ*
ἀδελφοῖσ ἐν Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ Eph 1, 2 etc
ἡμῶν.

---

* *προσ κολ-* cum ℵABK al mu. Formam *κολοσσαεισ* dedimus cum ℵB^c D EFGL al sat mu (17. *κολοσαεισ*), item it vg, ut etiam ς^e Gb Sz; contra ς Ln Ti *κολασσαεισ* cum AB*K al plu Euthal^cod atque etiam syr^p mg gr. Etiam ℵ bis in summa pagina *κολασσαεισ*. Vix dubium est quin *κολασσαεισ* scriptura in inscriptione, praesertim adsumptis testibus subscriptionis, auctoritatis plus altera habeat. Aliter fit 1, 2 in ipsa epistula, ubi non sine arbitrio scriptura *κολοσσαισ* cum *κολασσαισ* permutatur. Illa vero si cum gravissimis testibus ℵBD etc retinetur, nec in titulo *κολασσαεισ* scriptura fluctuantibus testibus videtur praeferenda ... ς^e *παυλου του αποστ. η προσ κολοσσαεισ επιστολη*, ς *η προσ κολασσαεισ επιστ. παυλου*, Gb Sz *παυλου επιστ. προσ κολοσσαεισ.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵABFGLP 17. 8^pe d e f g am fu al^lachm cop syr^p Euthal^cod etc ... ς *ιησ. χρι.* cum D^gr E^gr K al pler vg^cle demid tol harl syr^sch arm aeth Chr al

2. *κολοσσαισ* (etiam ς^e Gb Sz) cum ℵ(A hiat)BDEFGL al sat mu^vi (8 ap Scri) d e f g vg arm Chr^870 Thdrt^cod al. Eadem forma Herodot^7,30 Xenoph^anab 1,2,6 Strab^12 alii; in numis invenitur *κολοσσηνων* et *κολοσσηνων*, cf Eckhel^3,147 ... ς Gb'' Ln (ex errore) Ti (ex err) *κολασσαισ* cum KP 17. 37. al plus^50 syr^utr cop (*κολασια*) Or^1,171. 583 et^4,174 al. Eadem forma Polyaen^8,16 Herodot^edd Xenoph^edd :: videtur *κολασσαι* scriptura sensim in usum abisse. At inde non sequitur iam Paulum ita scripsisse. | *εν χριστω* cum ℵBD^c E**KLP al pler syr^p arm aeth Chr Euthal^cod Thdrt Dam ... Ln add *ιησου* cum AD*E*FG 17. 31. 73. d e f g vg cop (syr^sch $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\omega}$) Ambrst al | *πατροσ ημων* sine additam cum BDEKL 17. al^15 d e am fu harl marian sah^gb syr^sch et^p txt aeth^ro ar^bedw Or^int 4,467 diserte Chr^872 diserte et^10,774 ... ς (= Gb Sz) add *και κυριου ιησου χριστου* cum ℵACFG al plu f g vg^cle cop arm aeth^pp Thdrt Dam al Ambrst

Phl 1, 3 3 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
Eph 1, 15 s Phl 5 *Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,* 4 *ἀκούσαντεσ τὴν*
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰσ πάντασ
τοὺσ ἁγίουσ 5 *διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖσ οὐρα-*
Eph 1, 13 2 Co 6, 7 *νοῖσ, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆσ ἀληθείασ τοῦ εὐαγγελίου*
6 *τοῦ παρόντοσ εἰσ ὑμᾶσ καθὼσ καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστίν,*
καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼσ καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ᾽ ἧσ ἡμέ-
ρασ ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 *καθὼσ*
4, 12 *ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅσ ἐστιν*
πιστὸσ ὑπὲρ ὑμῶν διάκονοσ τοῦ Χριστοῦ, 8 *ὁ καὶ δηλώσασ ἡμῖν*
Eph 1, 15 s *τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.* 9 *Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ, ἀφ᾽ ἧσ*
Eph 1, 8 *ἡμέρασ ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ*
αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ ἐν
1 Th 2, 12 Eph 4, 1 *πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,* 10 *περιπατῆσαι ἀξίωσ τοῦ*
κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦν-
τεσ καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, 11 *ἐν πάσῃ δυνά-*

---

3. *και πατρι* cum ℵAC^{2}D^{c}EKLP al omn^{vid} f g etc ... Ln *τω πατρι* cum D*FG Chr^{872}, et Ti *πατρι* cum BC*. Item *patri* d e g harl** syr^{utr} etc | *περι υμων* cum ℵACD^{c}E**KLP al pler syr^{sch} ... Gb′ Ln *υπερ υμ.* cum BD*E*FG 17. 37. 47. 73. 116. syr^{p}

4. *ην εχετε* cum ℵACD*E*FGP al plus^{15} d e f g vg cop syr^{p} ar^{lips} arm Euthal^{cod} Ambrst al ... ς *την* (:: ex Eph 1, 15) cum D^{c}E**KL etc ... B plane om

6. *εστιν* cum ℵABCD*E*P al^{12} sah^{gb} cop arm aeth Euthal^{cod} Aug$^{ep\,198}$ et^{199} et$^{unit\,eccl\,45}$ (^{9,368}) Sedul ... ς (Gb^{00}) Ti praem *και* cum D^{b}et^{c}E** FGKL al pler d e f g vg syr^{utr} Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *και αυξανομενον* cum ℵABCD*E*FGLP al plus^{30} d e f g vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum D^{b}et^{c}E**K al plu

7. *καθωσ* sine *και* cum ℵABCD*FGP etc ... ς (= Gb^{00} Sz) add *και* cum D^{c}EKL al pler syr^{p} Chr Thdrt Dam | *υπερ υμων* cum ℵ^{c}CD^{b}et^{c}EKLP al pler d e f vg go syr^{utr} cop arm aeth etc ... ς^{e} 1633. Gb″ Ln *υπ. ημων* cum ℵ*ABD^{gr*}F^{gr}G al^{9} g Ambrst^{com}

9. *και αιτουμενοι* cum ℵACDEFGLP al pler it vg rell Clem^{662} etc ... BK 219* Ps-Ath$^{lat\,642}$ Arnob$^{trin\,283}$ (teste Sab) om

10. *περιπατησαι* sine additam cum ℵ*ABCD*FG etc ... ς (= Gb Sz) Ti add *υμασ* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Chr al | *αρεσκιαν* cum ℵACDEFGP al ... ς Ln Ti *αρεσκειαν* cum BL al pler^{vi} | *τη επιγνωσει* cum ℵABCD* E*FGP 17. 71. 73. al am tol arm Clem^{662} etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ti *εισ την επιγνωσιν* cum D^{c}E**KL al pler Thdrt al

μει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶσ 12 εὐχαριστοῦντεσ τῷ
πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων
ἐν τῷ φωτί, 13 ὃσ ἐρύσατο ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σκότουσ
καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ ἀγάπησ αὐτοῦ,
14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, Eph 1, 7
15 ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ πάσησ κτί- 2 Co 4, 4
σεωσ, 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ 1, 20 Eph 1, 10
ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ
εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται,

---

11. *μετα χαρασ*: cum seqq coniunximus ut Chr[886] Thphyl Oec, item syr[sch], item D d (in utroque *μετα χαρ. ευχαρ.* unum stichum efficiunt) etc ... ς ante *ευχαριστ.* interpungit. Cui distinctioni favere vdtr P m[5] Or[int 2,451] Ath[175] Did[tri 98] al

12. *τω πατρι* c. ABC*DEP al sat mu d e am go syr[p txt] arm[zoh] aeth Did[tri 98.415] etc ... ℵ 37. f g m[5] vg[cle] fu al syr[sch] cop arm[usc] ar[bedw] Or[int 2,451] *τω θεω πατρι*, FG *θεω τω πατρι* ... C[3] al[50] etc *τω θεω και πατρι* | *τω ικανωσαντι* cum ℵACD[c]EKLP al pler vg cop syr[utr] Or[int 2,451] al mu ... D*FG 17. 80. d e f g m[5] etc *τω καλεσαντι* ... Ln *τω καλεσαντι και ικανωσαντι* cum B | *υμασ* cum ℵB 4. 23. 80. 115. o[scr] am tol syr[p mg] al Did[tri 415] Thphyl Ambrst ... ς Ln Ti *ημασ* cum ACDEFGKLP al pler d e f g m[5] vg[cle] fu demid syr[sch] et[p txt] cop Or[int 2,451] Ath[175] al

13. *ερυσατο* cum B*FGP Cyr[act 60] ... ς Ln *ερρυσατο* cum ℵAB[c]CDEKL etc

14. *εχομεν* cum ℵCDEFGKLP (A latet) al omn[vi] d e f g m[5] vg syr[utr] arm aeth Ath[175] al mu ... Ln[ed min] *εσχομεν* cum B cop | *την απολυτρωσιν* sine additam cum ℵABCDEFGKLP al longe plu f g m[5] am fu harl tol al lachm syr[sch] cop sah[gb] ar[lips] et[bedw] aeth go Ath[175] Did[tri 93. 347. 415] al ... ς (= Gb Sz) add (:: ex Eph 1, 7) *δια του αιματοσ αυτου* cum minusc sat mu vg[cle] demid syr[p] arm Thdrt Oec

16. Hunc versum cum verbis quae praecedunt *πρωτοτοκοσ πασησ κτισεωσ* om Mcion teste Tert[marc 5,19] | *εν τοισ ουρ.* (Or[3,788] Eus[dem 218] Cyr[act] *εν τω ουρανω*) sine *τα* c. ℵ*BD*E*FGP 17. 37. Or[3,226. 766. 788] Cyr[thes 287. nest 187. act 60], item *omnia* (*universa*) *in caelis et in terra* d e f g vg etc ... ς Ti *τα εν τ. ουρ.* cum ℵ[c]A(C)D[c]E**KL al pler arm go Or[3,727] Syn[antioch] (Routh[3,293]) Eus[dem 210. 218. 220] al, item Or[int 1,98] (*sive quae in caelo sive quae in terra*) etc | *και επι* cum ℵ*B Or[3,226. 766. 788] Cyr[thes] et[nest] et[act 60], item d e f g vg Tert[marc 5,19] Hilter Amb[luc] Ambrst al ... ς *και τα επι* et Ln *και* [*τα*] *επι* cum ℵ[c]ACDEFGKLP al omn[vi] etc | Ln *εἴτε ἐξουσίαι* (*τὰ πάντα – τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ*), *ὅσ ἐστιν*

17 καὶ αὐτόσ ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,
Eph 1, 23 1 Co 15, 20 18 καὶ αὐτόσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ· ὅσ
2, 9 ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκοσ ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ
Eph 1, 10 2, 15 πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι
20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιή-
σασ διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆσ
Eph, 4, 18 2, 16 γῆσ εἴτε τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 21 καὶ ὑμᾶσ ποτὲ ὄντασ ἀπηλλοτριω-
μένουσ καὶ ἐχθροὺσ τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖσ ἔργοισ τοῖσ πονηροῖσ, νυνὶ
5, 27 1, 4 δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ διὰ τοῦ
θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ καὶ ἀνεγκλήτουσ
κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ
ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ εὐαγγελίου οὗ
Eph 3, 7 ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντοσ ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ
ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλοσ διάκονοσ.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖσ παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματοσ αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧσ ἐγενόμην ἐγὼ

---

19. *ευδοκησεν* cum ℵBCFGKL al plu Perat[hipp 124] Or[4,12] Eus[dem 226] al ... ADEP al mu Monoimos[hipp 270] Eus[ps 354] al *ηυδοκ.*

20. *δι αυτου* sec cum ℵACD[b et c]EKP al longe plu syr[utr] cop ar[bedw] go Chr[399] Thdrt Dam ... Gb[o] Ln ([ed min] per errorem habuerat) om cum BD*FGL al[10] it vg sah[gb] arm aeth ar[lips] Or[4,446] et[int 2,186] Euthal[cod] Cyr[apol 197] et[fid 109] Thphyl Ambrst al

21. *αποκατηλλαξεν* (P al pauc *απεκατ.*) cum ℵACD[c]EKLP al omn[vi] f vg syr[utr] cop rell Chr Euthal[cod] Cyr[nest 142] al ... Ln *αποκατηλλαγητε* cum B ... D*F[gr]G d e g m[87] go Ir[int 310] Ambrst al *αποκαταλλαγεντεσ*

22. *τησ σαρκοσ:* Mcion om, teste Tert[marc 5,19] | *δια του θανατου* sine additam cum BCDEFGKL al plu d e f g vg go syr[p txt] Chr[404 bis] Cyr nest[142] etc ... ℵAP al[25] m[87] cop syr[sch] et[p c.*] arm aeth ar[bedw] Chr[405] Euthal[cod] Ir[int 310] add *αυτου*, hinc Ln [*αυτου*]

23. *εν παση* cum ℵ*ABCD*FG 17. 37. 39. 80. o[scr] arm Chr[406] ... ς (Gb[oo]) add *τη* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al | *διακονοσ* cum BCDEFGKL al fere omn it vg etc ... ℵ*P *κηρυξ και αποστολοσ*, A syr[p mg] *κηρ. και αποστ. και διακονοσ*

24. *νυν* et. Amb[ps 118] ([1076]) Aug[ioh 108] al: D*E*FG d e f g vg Ambrst al praem *οσ* (praegresso *-ονοσ*) | *παθημασιν* sine additam cum ℵ*ABC DEFGKLP al plu it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum ℵ[c] al mu syr[p]

διάκονοσ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰσ ὑμᾶσ Eph 3, 2 3, 5. 9
πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμέ-
νον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖσ
ἁγίοισ αὐτοῦ, 27 οἷσ ἠθέλησεν ὁ θεὸσ γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτοσ
τῆσ δόξησ τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὅσ ἐστιν Χριστὸσ Eph 1, 18
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶσ τῆσ δόξησ, 28 ὃν ἡμεῖσ καταγγέλλομεν νουθε-
τοῦντεσ πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντεσ πάντα ἄνθρωπον ἐν
πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-
στῷ· 29 εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ 1 Ti 4, 10
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 4, 13
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ

---

arm aeth Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] al | ο εστιν cum ℵABD[b et c]FGKLP etc ... CD*E* al[10] Euthal[cod] οσ εστ.

26. νυν cum ℵBCFGP 17. 37. 47. al[10] Clem[682] Did[tri 340] ... ς Ti νυνι cum ADEKL al longe plu Eus[mcell 99. 101] Chr al

27. τι το πλουτοσ cum ABD[b et c]EKL (FG) al plus[40] Clem[682] Eus[mcell 99. 101] Thphyl[com] Oec ... ς τισ ο πλ. cum ℵCP al sat mu Chr Euthal[cod] al | τουτου et. ℵ[c] Clem[682] Eus[mcell bis] ... D*FG d e f g Hil[518] Ambrst του θεου ... ℵ* Clem[683] Chr[412] (non[414]) του | οσ εστιν cum ℵCDEKL al pler Eus[mcell 99. 101] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] Thdrt Dam ... Ln ο εστιν cum ABFGP 17. 47. 67**

28. χριστω cum ℵ*ABCD*F[gr]G 17. al[5] d e g ar[lips] Clem[325. 683] Euthal[cod] Ambrst ... ς (= Gb Sz) add ιησου cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al pler f vg go cop syr[p] (et[sch] ar[bedw] et[e] praem) arm aeth etc

II. 1. υπερ cum ℵABCD[b]P 17. 31. 71. 73. 114. 118. syr[sch] et[p] Euthal cod Cyr[thes 287] ... ς Ti περι cum D*et[c]EFGKL al pler Chr Thdrt Dam al | λαοδικια cum ℵAB*CD*FGKLP al mu ... ς Ln Ti -κεια cum B[3]D[c]E al plu | εορα- cum ℵ*et[c]CD[c]EP al aliq ... ς Ln Ti εωρα- cum ABD* FGL (K?) al plu[vi] | -ρακαν cum ℵ*ABCD*P Euthal[cod] Thdrt[cod] ... ς -ρακασι cum ℵ[c]D[c]EKL al omn[vi] Chr al

2. συμβιβ- cum ℵABD[c]EKLP al omn[vi] ... Ti συνβιβ- cum CD*. Item -βασθεντεσ cum ℵ*ABCD*E*P al[12] it vg (*ut consolentur corda ipsorum, instructi*) syr[sch] et[p txt] arm Clem[683] etc ... ς (= Gb Sz) -βασθεντων

1, 27 *ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰσ πᾶν πλοῦτοσ τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ,*
εἰσ ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 *ἐν ᾧ εἰσὶν πάν-*
3 *τεσ οἱ θησαυροὶ τῆσ σοφίασ καὶ γνώσεωσ ἀπόκρυφοι.* 4 *τοῦτο λέγω*
1 Co 5, 3 *ἵνα μηδεισ ὑμᾶσ παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.* 5 *εἰ γὰρ καὶ τῇ*
σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆσ εἰσ Χριστὸν πίστεωσ ὑμῶν.
6 *Ὡσ οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ*
περιπατεῖτε, 7 *ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ*
βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼσ ἐδιδάχθητε, περισσεύοντεσ ἐν εὐχα-
4 *ριστίᾳ.* 8 *βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆσ φιλο-*

---

cum ℵ[c]D[c]E[**]KL al pler syr[p mg gr] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam | *παν πλουτοσ* cum ℵ*B Clem[683] ... AC 17. 67** Euthal[cod] *παν το πλουτοσ* ... ς *παντα* (D* add *τον*) *πλουτον* cum ℵ[c]DEKLP al fere omn Chr Thdrt Dam al | *του θεου χριστου* cum B Hil[1025] ... D* d e Aug[trin 13] Vig[varim 731] *τ. θεου ο εστιν χριστοσ*, *quod est Christus*; 17. arm[zoh] Clem[683] et[694] *του θεου του* (Clem om) *εν χριστω* (arm add *Iesu*), Ambrst *dei in Christo*. Item ℵ*AC etc *του θε. πατροσ* (AC 4. add *του*) *χριστου*, item am fu al *dei patris Christi Iesu* ... similiter testes alii ... ς (= Gb Sz) *τ. θε. και πατροσ και του χριστου* cum D[c]EKL al plu syr[p] c.* (*και* post *πατροσ* habet*) Thdrt Dam al ... Gb Sz Ti *του θεου* sine additam cum D[b]P 37. 67** 71. 80. 116.

3. *σοφιασ και* sine *τησ* c. ℵ*BCD* 17. 47. 71. 115. arm Clem[694] Or[3,447 sem 694] Eus[mcell 100. 178] al ... ς Ti add *τησ* c. ℵ[c]AD[c]EKLP al pler Clem[683] Or[3,174. 447 sem 766] Eus[mcell 66] al

4. *τουτο* sine *δε* (et. Ln[ed min]) cum ℵ*A*[vi]B Euthal[cod] Ambrst Aug[ep 149] ... ς Ln[ed mai] Ti add *δε* cum ℵ[c]A[corr]CDEKLP al omn[vi] it vg rell etc *μηδεισ* cum ℵ*ABCDEP 17. 23. 37. 39. 57. 71. 80. 116. al pauc Clem[346 sem] Euthal[cod] ... ς *μη τισ* cum ℵ[c]KL al pler Clem[346 sem] Chr Thdrt Dam

7. *εν αυτω* et. ℵ[c] Clem[346] ... ℵ* om | *τη πιστει* (Gb′) cum BD* 17. 39. 47. 73. 115. k[scr] d e f vg (et. am fu al) Euthal[cod] Thphyl Archel[592] Ambrst al ... ς *εν τη πιστει* cum ℵD[c]EKLP al pler demid tol hal Chr Thdrt Dam; item AC 46. 67** 71. Cyr[fid 72] *εν πιστει* | *εν ευχαριστια* cum ℵ*AC al[10] am fu tol al[lachm] cop aeth Euthal[cod] Archel[592] ... ς Ln Ti praem *εν αυτη* cum BD[c]EKL al pler etc. Item ℵ[c]D* 1. d e f vg (et. demid al) syr[p mg] ar[lips] Pelag praem *εν αυτω* ... P habet *εν αυτῃ* omissis *εν ευχαριστ.*

8. *υμασ εσται* cum BCKLP al omn[vid] etc ... Ln *εσται υμασ* cum ℵADE

σοφίασ καὶ κενῆσ ἀπάτησ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων,
κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 ὅτι ἐν
αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆσ θεότητοσ σωματικῶσ, 1, 19
10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσησ ἀρ- Eph 1, 21
χῆσ καὶ ἐξουσίασ, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειρο-
ποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματοσ τῆσ σαρκόσ, ἐν τῇ περιτομῇ
τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντεσ αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ Ro 6, 4
συνηγέρθητε διὰ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐνεργείασ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγεί- Eph 1, 19 s
ραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶσ νεκροὺσ ὄντασ τοῖσ πα- Eph 2, 1. 5
ραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶσ σὺν αὐτῷ, χαρισάμενοσ ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·
14 ἐξαλείψασ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖσ δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ- Eph 2, 15
εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσασ αὐτὸ τῷ
σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενοσ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξουσίασ ἐδειγμά-
τισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσασ αὐτοὺσ ἐν αὐτῷ.

---

10. *οσ εστιν* cum ℵACKLP al fere omn Cyr[hr 194] al, item *qui est caput* e ([vid], errat enim Sab de d) f g vg Hil[778] Ambrst al ... Ln ο *εστιν* cum BDE[gr]F[gr]G[gr] 47*, item *quod est caput* d Hil[968]

11. *τ. σωματοσ* sine additam cum ℵ*ABCD*E*FGP 17. 71. 73. 116. 118. 120. 178. f[cor] it vg etc ... ς (= Gb Sz) add *των αμαρτιων* cum ℵ[c]D[b] et[c]E**KL al pler syr[utr] ar[bedw] go aeth[pp] Did[tri 145] (omisso *τ. σαρκ.*) Epiph (omisso *τησ σαρκ.*) [893] et[2,72] Bas[eth 253] et[bapt 652] etc

12. *βαπτισματι* c. ℵ*ACD[c]EKLP al pler Bas[spir sa 29] et[eth 258] et[bapt 653] Ps-Ath[44] Chr[4,467] al ... ℵ[c]BD*FG 47. 67** 71. Bas[bapt cod] Chr[434] *βαπτισμω* | *εκ νεκρων* cum ℵACKLP etc ... ς (= Gb Sz) Ln *εκ των νεκρ.* cum BDEFG 17. al plu Thdrt Dam al

13. *τοισ παραπτ.* cum ℵ*BL al fere[30] go Bas[spir sa 56] Chr[484] Euthal[cod] Thdrt[4,678] Tert[res carn 23 edd] Amb[fid 2,490] ... ς (Gb°) Ln Ti praem *εν* cum ℵ[a]ACDEFGKP al plu Thdrt ad h. l. Dam al it vg etc | *συνεζωοποιησεν* (ς et ς[e] 1624. *συνεζωποι.*) ... D*F[gr]G g etc *εζωοποιησεν* (*vivificavit*) | *υμασ* sec cum ℵ*ACKL al[50] fere tol syr[utr] etc, item *ημασ* B 17. 37. al plus[20] Amb[fid] ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ[c]DEFGP al mu it vg cop arm go Chr al | *ημιν* cum ℵ*ABCDEF[gr]GK etc ... ς[e] (non item ς Gb Sz) *υμιν* cum ℵ[c]LP al sat mu f vg aeth[utr] Thdrt ad h. l. Dam Tert[res carn 23] Hil[990. 1067] al

15. *ἐν αὐτῷ* (Gb') ... ς *ἐν αὑτῷ*, quemadmodum G *εν εαυτω*. Apud Latinos: *in semetipso* d e f g vg Or[int 2,289. 4,550. 579. 608] Hil[204. 772. 990] al mu, *in ipso* Ambrst. Contra Or[1,371] et[3,178. 536. 544. 561] et[4,155. 356. 446] *εν τω* ([4,356] om) *ξυλω*, item Or[int 2,416] *in ligno crucis*

16 *Μὴ οὖν τισ ὑμᾶσ κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει*
He 10, 1 8, 5 *ἑορτῆσ ἢ νουμηνίασ ἢ σαββάτων,* 17 *ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων,*
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 *μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω θέλων*
ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-
τεύων, εἰκῇ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ, 19 *καὶ*
Eph 4, 15 s *οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ*
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
Lv 5, 2 *κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·* 21 *μὴ ἅψῃ μηδὲ*
γεύσῃ μηδὲ θίγῃσ, 22 *ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,*
Mt 15, 9 *κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώπων;* 23 *ἅτινά*
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-

---

16. *η εν ποσει* cum ℵACDEFGKLP al omn^{vi} d e (hi^{2} *vel*) f g m^{62} vg (hi^{4} *aut*) go syr^{p} arm aeth ar^{lips} Mcion$^{epiph\,319}$ et^{373} Or^{1,171} et^{2,496} et$^{int\,2,217.\,224}$ ac^{saep} etc ... B syr^{sch} cop Or^{4,174} Tert$^{marc\,5,19}$ al *και εν πο.* Sed syr^{sch} etiam *και νουμην. και σαββ.*, Tert^{marc} vero quater *et* pro *η.* | *νουμην-* cum ℵACDEKLP al pler etc ... Ln *νεομην-* cum BFG al | *νουμηνιασ (νεομ.)* cum ℵABCD$^{b\,et\,c}$EKLP etc ... D*F^{gr}G^{gr} *νουμηνια, νεομηνια*
17. *α εστιν* cum ℵACDEF^{a}KLP al omn^{vi} f vg Or^{1,171} et^{4,174} et$^{int\,2,224.\,217.\,359}$ et^{saep} etc ... Ln *ο εστιν* cum BF^{gr}G d e g m^{62} go Mcion$^{epiph\,319.\,373}$ Aug$^{ep\,149}$ | *του χριστου* cum ℵ*ABCP 17. 37. al vix mu Euthal^{cod} Oec ... Gb Sz Ln Ti om *του* c. ℵ^{c}DEFGKL al longe plu (12 ap Scri) Chr al
18. *θρησκια* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum CDEFGP al ... ς Ti *-σκεια* c. ℵABK^{sil}L al pler. Cf ad v. 23. | *α* sine *μη* c. ℵ*ABD* 17. 28. 67** d e m^{62} cop ar^{lips} aeth Or^{1,588} (edd ante Delar.) Tert$^{marc\,5,19}$ Or$^{int\,3,63}$ *(in his quae videt)* Lcif^{214} *(qui videtur)* cdd ap Hier^{1,674} al ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add *μη* cum ℵ^{c}CD$^{b\,et\,c}$KLP al pler (item FG *ουκ*) f g vg go syr^{utr} arm Or^{1,588} delar et$^{int\,4,665}$ Chr Thdrt Dam al Aug et Hier al | *εορακεν* cum ℵB*CDEP al mu^{vi} (3 ap Scri) ... ς Ln (nesciens B*) *εωρακεν* cum AB^{c}FG K^{sil}L al longe plu
19. *συνβιβαζ-* cum B*CDEFG ... ς Ln *συμβιβ-* cum ℵAB^{c}K^{sil}LP etc
20. *ει* sine copula cum ℵ^{a}ABCDEFGKLP al^{25} fere d e f g am fu tol al^{lachm} go cop arm aeth Chr$^{439\,sem}$ Euthal^{cod} etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum (ℵ* *ει αποθανετε* [sic] *ουν*) ℵ^{c} al plu m^{62} vg^{cle} syr^{p} Or$^{int\,4,663}$ Chr$^{439\,sem}$ etc | *χριστω* cum ℵABCDEFGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum minusc
23. *εθελοθρησκια* c. ℵCD*P al mu^{vi} (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... A latet ... ς Ln Ti *-σκεια* c. BD^{c}EKL al plu^{vi}. Cf Act 26, 5.

σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸσ πλησμονὴν τῆσ σαρκόσ.

III.

1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-*
στόσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ· 2 *τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ*
τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 3 *ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται*
σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 *ὅταν ὁ Χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ*
ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, πορνείαν, ἀκα-* Eph 5, 3
θαρσίαν, πάθοσ, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτισ ἐστὶν Eph 5, 6
εἰδωλολατρεία, 6 *δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* 7 *ἐν οἷσ καὶ* Ro 1, 18 Gal 5, 19
ὑμεῖσ περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοισ· 8 *νυνὶ δὲ ἀπό-* Eph 2, 3 4, 31
θεσθε καὶ ὑμεῖσ τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν
αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν, 9 *μὴ ψεύδεσθε εἰσ ἀλλήλουσ,* 4, 22 ss

---

| *και* ante *αφειδ.*: B m[62] Or[int 4,665] Hil[64] Ambrst Amb[1,267] om, hinc Ln [*και*]. Dedimus autem *αφειδια* cum ℵB*CDEFGL al longe plu Euthal cod (A latet) ... Ln *-δεια* cum B[c]P al mu[vi] (3 ap Scri)

III. 4. *υμων* (Gb'') cum ℵCD*FGP (latet A) 17. 47. 52. 73. 109. 116. k[scr] cat[txt] d e f g vg go arm aeth Eus[ps 387] al mu Cyp[260. 308] Hil[1023] Ambrst al ... ς Ln Ti *ημων* cum BD[b et c]KL al pler syr[utr] cop Or[4,92] (et. *ημεισ* et *φανερωθησομεθα*) [103. 860] et[int 1,191. 4,566] etc

5. *τα μελη* sine *υμων* cum ℵ*BC* 17. 67** 71. Clem[581] et[295 cod] Or[1,240. 616. 721] et[2,311] et[3,226] et[int 4,566] Eus[ps 191] al ... ς Ln Ti add *υμων* cum ℵ[c]AC[3]DEFGHKLP al pler it vg go cop arm aeth ar[bedw] ar[lips] Clem[295 ed] Chr[438] Thdrt Dam al Ir[int 307] Or[int 2,448. 683] al

6. *η οργη*: C*FG om *η*, hinc Ln [*η*] | *του θεου* sine additam cum B sah aeth[rom] Clem[295 codd] et[581] Cyp[74] Ambrst auct[sing cleric 537]; item exempl unde D exscriptus est (sunt enim verba *επι τ. υι. τ. απιθιασ* eodem sticho quo quae praecedunt et Graece et Latine praeter morem et invito spatio apposita) ... ς add *επι τουσ υιουσ τησ απειθειασ* (CDEFG *-θιασ*, non item ℵAHKLP), item Ln [*επι τ. υι. τ. απ.*] cum ℵACD(vide ante)EFGHKLP al omn[vi] d e f g vg syr[utr] cop arm aeth[pp] Clem[295 ed] Chr[439] etc

7. *εν τουτοισ* cum ℵABCD*HP (E ex D*[et c] formavit *εν τοαυτοισ* deletis *το* litteris) 17. 26. 47. 71. 73. 8[pe] Euthal[cod] ... ς *εν αυτοισ* cum D[c]E** FGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Apud Latinos est *in illis*.

ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖσ πράξεσιν αὐτοῦ
10 *καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰσ ἐπίγνωσιν*
Ga 3, 28 *κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντοσ αὐτόν,* 11 *ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ*
Ἰουδαῖοσ, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαροσ, Σκύθησ, δοῦλοσ,
ἐλεύθεροσ, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστόσ.
12 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡσ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-*
Eph 4, 2. 32 *νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,*
μακροθυμίαν, 13 *ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ,*
ἐάν τισ πρόσ τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἐχαρίσατο
ὑμῖν οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, 14 *ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοισ τὴν ἀγάπην, ὅ*
Eph 4, 3 *ἐστιν σύνδεσμοσ τῆσ τελειότητοσ.* 15 *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ*
Phi 4, 7 *βραβευέτω ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, εἰσ ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώ-*

---

10. *ενδυσαμενοι* et. ℵ[c] Clem[531] Or[2,128] Eus[mecell 25] etc ... ℵ* *επενδυσαμενοι*

11. *δουλοσ* sine *και* cum ℵBCD[c]E**KLP al pler sah syr[p] arm Clem[531] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) al ... Ln add *και* cum AD*E*FG 3. 46. 73. it vg syr[sch] cop aeth go Amb Hier Ambrst al | *παντα* cum ℵ*AC 3. 7. 17. 80. 108* al pauc Clem[531] al ... ς Ln Ti *τα παντα* cum ℵ[c]BDEFGKLP (*τα παν*) etc

12. *του θεου* cum ℵBCD[c]EKLP al pler Clem[593] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Gb[o] Ln om *του* cum AD*FG c[scr] al[vid] | *οικτιρμου* cum ℵABCD[b] et[c]EFGLP al longe plu (7 ap Scri) it vg (Latine *misericordiae*) sah cop syr[p] Clem[593] Or[3,97] al ... ς (= Gb Sz) *οικτιρμων* cum K al sat mu Clem[588] al ... D[gr*] syr[sch] arm go *και* (go om) *οικτιρμον* | *πραϋτητα* cum ℵABCP 17. 80. Maxim[mystag 24] cod ... ς *πραοτητ.* cum DEFGKL al pler Clem[588. 593] Or[3,793] al

13. *ο χριστοσ* cum ℵ[a](vid)et[c]CD[b]et[c]EKLP al fere omn syr[utr] sah cop aeth go ar[bedw] Clem[593] Chr Euthal[cod] al mu ... Ln *ο κυριοσ* cum ABD*F (om o)G 213. d e f g m[79] vg Aug[ioh 58] Pelag ... ℵ* *ο θεοσ*, item 17. arm Aug[ep 148] *ο θεοσ εν χριστω*

14. *ο εστιν* (Gb'') cum ABCFGP 17. 137. Clem[588. 593] Chr[10,475] Antioch[1080] Dam[paris]. Item *quod est vinculum* it vg Ambrst al ... ℵ*D* Euthal cod *οσ εστ.* (Gb''). Cf et. Latinos. ... ς *ητισ εστ.* cum ℵ[c]D[b]et[c]KL al fere omn Chr[442] al

15. *η ειρηνη*: FG 14. 47* a[scr*] d[scr] om *η* | *χριστου* cum ℵ*ABC*D*FGP 10. 37. 47. 177. 178. 179. 8[pe] d e f g m[88] vg syr[utr] sah cop arm aeth ar[e] ar[bedw] Clem[588. 593] etc ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum ℵ[c]C[b]D[c]EKL 17. al pler go Chr Thdrt Dam[paris] al Ambrst

ματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 ὁ λόγοσ τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω
ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντεσ καὶ νουθετοῦντεσ
ἑαυτούσ, ψαλμοῖσ ὕμνοισ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντεσ Eph 5, 19 s
ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ 23
ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντεσ τῷ
θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκεσ, ὑποτάσσεσθε τοῖσ ἀνδράσιν, ὡσ ἀνῆκεν ἐν Eph 5, 22 1 Pe 3, 1
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρεσ, ἀγαπᾶτε τὰσ γυναῖκασ καὶ μὴ πικραίνεσθε Eph 5, 25 1 Pe 3, 7
πρὸσ αὐτάσ. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν κατὰ πάντα· Eph 6, 1 s, 4

---

16. Ln γίνεσθε[16] (ὁ λόγοσ – πλουσίωσ) ἐν πάσῃ | τ. χριστου cum ℵ^c BC² DEFGL al longe plu d e f g m^88 vg go sah syr^p arm Chr^450 ter Euthal^cod Dam al Ambrst al ... AC* etc τ. θεου ... ℵ* cop Clem^194 τ. κυριου | ψαλμοισ sine και cum ℵABC*D*FG 73. d e f g m^88 vg go syr^p ar^bedw Chr^454 Ambrst^ed rom al ... ς (= Gb^0 Sz) add και cum C²D^b etcEKLP al pler demid al^lachm syr^sch sah cop arm aeth Clem^194 etc | υμνοισ sine και cum ℵBC*D*FG 17. d e f g m am fu demid tol go syr^p Chr^454 Ambrst^ed rom ... ς (Gb^0) add και cum AC²D^b et^c EKL al pler vg^cle fu^vict syr^sch sah cop arm aeth ar^bedw Clem etc | εν τη χαρ. cum ℵcBD*E*FG 67** Clem Chr^454 bis Thdrt ... ς om τη cum ℵ*A C*(vide post)D^c E**KL al fere omn arm Chr^453 al | εν ταισ καρδιαισ cum ℵABCD*FG al^10 d e f g m^88 vg go syr^utr sah cop arm Chr Euthal^cod Ambrst al ... ς (= Gb Sz) Ti εν τη καρδια cum D^c EKL al pler aeth Clem al | τ. θεω cum ℵABC*D*FG 17. 47. 67** 73. 179. d e f g m^88 vg sah syr^utr arm Clem^194 Chr^454 bis Euthal^cod Ambrst^ed rom al ... ς (= Gb Sz) τ. κυριω c. C²D^c EKL al pler demid go cop Ephr^3,162 al

17. και ab initio: D*FG 2. 74. d e f vg m^88 go Ambrst al om | αν cum ℵACDEK al longe plu Clem^194 al mu ... Ln Ti εαν cum BFGL al fere^10 | κυριου (Gb^00) ιησου cum BD^c EK 17. 37. al longe plu f am tol go syr^p arm Clem^194 ed Chr^450 Euthal^cod Thdrt Dam Ambrst. Item κυρ. ιησ. χριστου ℵ vg^cle fu Clem^codd2 etc ... L nil nisi κυριου ... Ln ιησου χριστου omisso κυριου cum ACD^gr*FG^gr g | πατρι sine και cum ℵABC 73. m^88 sah cop syr^sch aeth^utr go Amb^virgg col3 al ... ς (Gb^0) praem και cum DEFGKL al fere omn d e f g vg syr^p arm Clem^194 etc

18. ανδρασιν cum ℵABCD^c E**K 17. al plus^25 m^80 vg Clem^593 Chr^457 bis Euthal^cod Ambrst ... ς (= Gb Sz) ιδιοισ ανδρ. cum L al plu Thdrt Dam ... D*E*FG d e f g syr^sch etc ανδρ. υμων

19. γυναικασ sine additam c. ℵ*ABC*D^c E**KL al omn^vid harl** Clem^593 al ... ℵ^c add εαυτων. Item Ln add υμων cum C²D*E*FG d e f g m^80 vg rell (sed syr^p c. ob.) Or^int 3,17 Ambrst al

τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρεσ, μὴ ἐρεθίζετε
Eph 6, 5 Tit 2, 9 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
1 Pe 2, 18 πάντα τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαισ ὡσ ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίασ φοβούμενοι τὸν κύριον.
17 Eph 6, 7s 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆσ ἐργάζεσθε ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-
θρώποισ, 24 εἰδότεσ ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆσ κληρονομίασ. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ
Eph 6, 9 ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.

---

20. *εστιν* post *ευαρεστ.* cum ℵABCDE 17. 37. 47. 71. 116. d e f vg (*placens est* d e, *placitum est* f vg; m[26] Ambrst *placet*) Cyr[br119] ... ς Ti ante *ευαρεστ.* cum F[gr]GKL al pler g Chr Euthal[cod] al | *εν κυριω* cum ℵAB CDEFGKL al longe plu it vg go syr[p] arm etc ... ς (= Gb Sz) *τω κυριω* cum minusc mu (m[26] Ambrst *placet deo*) cop aeth Clem Cyr[br 119] al

21. *ερεθιζετε* cum BD[b et c]E[**]K al longe plu syr[sch et p txt] Clem[593] al ... Gb' Sz Ln *παροργιζετε* cum ℵACD*E*FGKL etc

22. *εν οφθαλμοδουλιαισ* (-*λιαισ* cum ℵC al[6 scr et 2 matth] etc, KL al plu -*λειαισ*: vide et. -*λια* et -*λεια*) cum ℵCKL al pler Clem[593] Chr[459 sem] al ... Gb' Sz Ln *εν οφθαλμοδουλεια* (-*λεια* ut AB; DEFG al -*λια*, FG *οφθαλμονδου*-) cum ABDEFG 31. 36. 47. 71. 73. 80. 121. Euthal[cod] al | *τον κυριον* cum ℵ*ABCD[gr*]E[gr*]FGL 17. 137. al[10] f g am fu harl syr[utr] arm Clem etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *τ. θεον* cum ℵ[c]D[c]E[**]K al pler d e vg[cle] demid tol go cop Thdrt

23. *ο εαν* (et. Gb'' et Sz) cum ℵ*ABC 17. 71. al pauc it vg go cop arm Euthal[cod] Antioch[1097] etc. Item D*FG *ο αν* ... ς *και παν ο, τι εαν* (D[c] al *αν*) cum D[b et c]EKL al pler syr[utr] Thdrt Dam ad h. l. ... 47. 67** 73. 115. Clem[593] *και παν ο εαν*

24. *απολημψεσθε* (-*λημψ*- cum ℵABC*et[b]D[b]FG, D* -*λημψ*-; ς -*ληψ*- cum D[c]EKL etc) c. ℵ*BC*D*et[b et c]E al plu Clem[593] etc ... ℵ[c]AC[b]KL al plus[50] Chr Thdrt Dam[parall 447] (et.[paris]) al *ληψεσθε* (ℵ[c]AC[2] *λημψ*-) | *τω κυρ. χρ.* sine *γαρ* cum ℵABCD*E 17. 47. 71. vg cop etc ... ς (Gb[oo]) post *τω* add *γαρ* cum D[b et c]KL al pler syr[utr] arm go Clem[593] al ... coniungentes cum eis quae praecedunt FG d e f g Ambrst *του κυριου ημων ιησου* (d e Ambrst om *ημων ιησου*) *χριστου, ω δουλευετε*

25. *ο γαρ* (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 23. 31. 71. 73. it vg go cop ar[lips] Clem[593] Euthal[cod] Ambrst al ... ς *ο δε* cum D[c]EKL al pler syr[utr] Chr[bis] Thdrt Dam al | *κομιειται* cum ℵ*ACD* 17. al pler Chr[457] Euthal cod Dam ... Ln Ti *κομισεται* cum ℵ[c]BD[c]EKL al[11] Clem Chr[460] Thdrt Thphyl ... F[gr]G[gr] *κομιζεται* | *προσωπολημψια* cum ℵABCD*FG ... ς -*ληψια* cum D[c]EKL al omn

(IV.) 1 *οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖσ δούλοισ παρ-
έχεσθε, εἰδότεσ ὅτι καὶ ὑμεῖσ ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.*

IV.

2 *Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντεσ ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-* Eph 6, 18 s
ριστίᾳ, 3 *προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸσ ἀνοίξῃ
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ
καὶ δέδεμαι,* 4 *ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι.* 5 *Ἐν
σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸσ τοὺσ ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.* Eph 5, 15
6 *ὁ λόγοσ ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένοσ, εἰδέναι πῶσ* Eph 4, 29
δεῖ ὑμᾶσ ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 *Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ* Eph 6, 21 s
ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ καὶ σύνδουλοσ ἐν κυρίῳ, 8 *ὃν ἔπεμψα
πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ
τὰσ καρδίασ ὑμῶν,* 9 *σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ* Phil 10
ἀδελφῷ, ὅσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.
10 *Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Ἀρίσταρχοσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου, καὶ* Act 27, 2 15, 37
*Μάρκοσ ὁ ἀνεψιὸσ Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάσ, — ἐὰν ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ, δέξασθε αὐτόν, —* 11 *καὶ Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Ἰοῦστοσ,
οἱ ὄντεσ ἐκ περιτομῆσ οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ*

IV. 1. *εν ουρανω* cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. vg go syr[sch] Clem[598] Or[3,724] al ... ϛ *εν ουρανοισ* cum ℵ[c]DEFGKL al pler d e f g m[89] fu* cop syr[p] arm Chr al

3. *δι ο* cum ℵACDEKL al omn fere d e f vg go Clem Chr Euthal[cod] Cyr fid[73] etc ... Ln *δι ον* cum BF[gr]G g, item 71. *δι ου*

8. *γνωτε* et *ημων* cum ℵ*(sed *υμων*, vide post)ABD*F[gr]GP 10. 17. 33. 35. 37. 44. 47. 71. 111. 116. 137. d e g arm aeth[utr] Euthal[cod] al (ℵ[c] super *υ* in *υμων* notaverat *η*, sed rursus absterseit. Volebat igitur primum substitui *ημων*, quod *γνωτε* postulabat; mutata vero sententia pro *γνωτε* reposuit *γνω*, restituens una *υμων*) ... ϛ (= Gb' Sz) Ti *γνω* et *υμων* cum ℵ[c]CD[b et c]EKL al pler f vg go syr[utr] cop Chr Dam al

9. *τω πιστω και αγαπητω* cum ℵABCKLP al pler syr[utr] cop arm aeth Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DEFG 55. 112. it vg etc *τ. αγαπητ. και πιστ.* | *γνωριουσιν* cum ℵ*ACD[c]KL 17. al omn[vi] Chr Thdrt[bis] ad h. l. ... Ln *γνωρισουσιν* cum ℵ[c]BD*(sed habet *-σωσιν*)FGP Euthal[cod] al

1, 7 Phil 23 θεοῦ, οἵτινεσ ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶσ
Ἐπαφρᾶσ ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νοσ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖσ προσευχαῖσ, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
φορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
2, 1 ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν
Phil 24 Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶσ Λουκᾶσ ὁ ἰατρὸσ ὁ ἀγαπητὸσ καὶ
Ro 16, 5 Δημᾶσ. 15 ἀσπάσασθε τοὺσ ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺσ καὶ Νυμφᾶν
καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλη-
σίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίασ ἵνα καὶ ὑμεῖσ ἀναγνῶτε.
Phil 2 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβεσ ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖσ.

2 Thess 3, 17 18 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

---

12. ϛ ante δοῦλοσ non interpg | *χριστου ιησου* cum ℵABCL al^{8} vg cop ar^{lips} Euthal^{cod} al. Item P 73. 80. 8^{pe} arm *ιησου χριστου* ... ϛ *χριστου* tantum cum DEFGK al pler d e f g go syr^{utr} aeth ar^{bedw} Chr Thdrt Dam Ambrst | *σταθητε* cum ℵ*B 23. 71. Euthal^{cod} ... ϛ Ln Ti *στητε* cum ℵ^{c}ACDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam | *πεπληροφορημ.* (Gb') cum ℵABCD*FG 10. 17. 31. 67** 71. 213. syr$^{p\ mg}$ Euthal^{cod} ... ϛ *πεπληρωμενοι* cum D^{c}EKLP al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm Chr Thdrt Dam

13. *πολυν πονον* cum ℵABCP 80. Euthal^{cod}. Item D*FG *πολυν κοπον*. Item quod utrique respondet *multum laborem* it vg go al ... ϛ (= Gb Sz) *ζηλον πολυν* cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam, item D^{b}et^{c}E 17. 23. 47. *πολυν ζηλον*, etc | *λαοδικια* cum ℵACD*FGP al pauc Euthal cod* ... ϛ Ln Ti *λαοδικεια* cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod**}

15. *λαοδικια* cum ℵACD*FGKP al ... ϛ Ln Ti *λαοδικεια* cum BD^{c}EL al plu Euthal^{cod} | *νυμφᾶν* sic et. D^{c}LP ... Ln *νύμφαν*, ut B^{c} Euthal^{cod} *αυτων* cum ℵACP 5. 9. 17. 23. 34. 39. 47. 73. ar^{lips} Euthal^{cod} ... ϛ Ti *αυτου* cum DEFGKL al pler etc. Item Ln *αυτησ* cum B 67** syr$^{p\ txt}$. Item it vg *eius*.

16. *λαοδικιασ* cum ℵAD*FGP al mu (C -κaιασ) ... ϛ Ln Ti *λαοδικειασ* cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod}

18. *μ. υμων* sine *αμην* cum ℵ*ABCF^{gr}G 17. 67** g arm^{zoh} aeth^{ro} ar^{lips} Euthal^{cod} Ambrst ... ϛ (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e f vg go Chr^{480} etc

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ᾱ.

I.

1 *Παῦλοσ καὶ Σιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-* 2 Th 1. 2 Act 17. 1
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ 2 Th 1. 2 etc
εἰρήνη.

Subscriptio: ℵ(A)B*C 17. 47. 135. 170. al *προσ κολασσαεισ* (-*λα*- etiam K al mu; -*λο*- B^{cor}DEFGLP al plu). Praeterea A add *απο ρωμη*, B^{c} *εγραφη απο ρωμησ*. Item P *πρ. κολοσαεισ εγραφη απο ρωμησ* ... DE *προσ κολοσσαεισ επληρωθη αρχεται προσ φιλιππησιουσ*, FG *ετελεσθη* (F -*στη*) *προσ κολοσσαεισ αρχεται προσ θεσσαλονικαιουσ πρωτη* (G *ᾱ πρωτη επιστολη*) ... K al mu *πρ. κολ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου*. Etc. ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ κολοσσαεῖσ* (*κολοσσ*- ς^{e}, ς *κολασσ*-) *ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου* cum KL al plu etc. In multis *στιχοι* notantur: *ση΄* (sic K^{vi}L al plu; al pauc *σν΄*, *σνη΄*, ar^{lips} 312), ℵ** *στιχων τ΄*, P *στιχων σ̄*. B a capite *π΄* ad *πε΄* pergit.

---

* ℵABK 17. al *προσ θεσσαλονικεισ* (B* -*νει*-) *α΄*, item go cop basm. Etc. ... ς^{e} Gb Sz *παυλου* (ς^{e} add *του αποστολου*) *προσ* (ς^{e} *η προσ*) *θεσσαλ. επιστολη πρωτη*, ς *η του αγιου παυλου προσ θεσσαλ. πρωτη επιστολη*.

I. 1. *σιλουανοσ* cum ℵABKLP al omn^{vi} Or^{3,615} Euthal^{cod} etc, item *siluanus* f g r vg ... DEF^{gr}G^{gr} *σιλβανοσ*, item d e *silbanus* | *πατρι*: K syr^{p} praem *και* ... A 37. 116. Sp^{e} r vg^{six} basm aeth arm^{mg} Did$^{tri\,415}$ Ambrst Pelag add *ημων* | *ειρηνη* sine additam cum BFG 47. 73. 115. cat^{txt} f g r vg (et. am harl demid) syr^{sch} et$^{p\,txt}$ basm arm aeth^{rom} Or$^{int\,4,493}$ etc. Sic vero Or^{int} l. l. „Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra". ... ς (Gb^{o}) add *απο θεου πατροσ ημων* (DE etc om, d e om *πατρ. ημ.*) *και κυριου ιησου χριστου*, item Ln [*απο* – *ιησ. χρι.*], cum ℵAC^{vi}DEKLP al pler d e fu tol cop syr^{p} c.* aeth^{pp} Chr$^{492\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam

Col 1, 3 2 Th 1, 3 etc 2 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν*
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 *ἀδιαλείπτωσ μνημονεύον-*
τεσ ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆσ πίστεωσ καὶ τοῦ κόπου τῆσ ἀγάπησ καὶ
τῆσ ὑπομονῆσ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπρο-
2 Th 2, 13 *σθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν,* 4 *εἰδότεσ, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι*
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 *ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ*
1 Co 4, 20 *ἐγενήθη εἰσ ὑμᾶσ ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύ-*
ματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼσ οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν
2 Th 3, 7 ss *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶσ.* 6 *καὶ ὑμεῖσ μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ*
κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶσ πνεύμα-
τοσ ἁγίου, 7 *ὥστε γενέσθαι ὑμᾶσ τύπον πᾶσιν τοῖσ πιστεύουσιν*
ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 *ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται*
ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ,
ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστισ ὑμῶν ἡ πρὸσ τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν,

---

2. *μνειαν* sine *υμων* cum ℵ*AB 17. 67** 122* am harl** al[lachm] arm Euthal[cod] ... ς add *υμων* cum ℵ[c]CDEFGKLP al pler d e f g r vg[cle] (et. fu demid tol; nec aliter syr[utr] cop basm aeth) Chr Thdrt al

4. *του θεου* cum ℵACKP al[12] sah basm ... ς Ln Ti om *του* cum BDEFGL al pler Chr Euthal Thdrt Dam al

5. *ημων* cum ABDEFGKLP etc: C *του θεου*, ℵ *του θεου ημων* | *εισ υμασ* cum ℵBC*[vid]KL al pler Euthal[cod] Thdrt Dam. Item P *εν υμιν* ... Gb' Ln *προσ υμασ* cum AC[2]DEFG 23. 35. 73. 115. 118. Chr Thphyl | *και πληροφορια* cum ℵB 17. 48. 219. r tol sah cop basm ... ς Ln Ti *κ. εν πληροφ.* cum ACDEFGKLP al pler d e f g vg Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst | *εν υμιν* cum BDEFGKL al pler r d e f g vg rell Chr etc ... ℵACP 17. 31. 39. 49. 67** f[scr] am om *εν*

7. *τυπον* (Gb'') cum BD* 6. 17. 23. 46. 47. 67** 73. (et D[c]E 49. *τυποσ*) d e f r vg sah cop basm syr[sch] ar[e] arm aeth Euthal[cod] Ambrst al ... ς *τυπουσ* cum ℵACF[gr]GKLP al pler g syr[p] Chr Thdrt Dam al | *και εν τη αχ.* cum ℵABCDEFGP al[30] d e f g vg Chr[497] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al ... ς (= Sz, ex com) om *εν* cum KL al sat mu r sah cop basm Dam; al[25] om *εν τη*

8. *και εν τη αχα.* cum ℵCDEFGKLP al plus[35] d e f g vg Euthal[cod] Cyr thes[288] Dam Ambrst ... ς (= Gb + Sz) Ti om *εν τη* cum B 17. 37. 47. al mu r sah cop basm Chr[500] Thdrt Thphyl | *αλλα* (sic ℵ, ABCD* FGP etc *αλλ*) *εν* cum ℵ(et*et[c])ABCD*E*FGP 17. 37. 57. 72. 73. 116. d e f g r am fu demid tol al[lachm] sah cop basm syr[utr] arm etc ... ς *αλλα και εν* cum D[c]E**KL al pler vg[cle] Chr Cyr[thes288] Thdrt Dam |

ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶσ λαλεῖν τι· 9 *αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπ-*
αγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πῶσ ἐπεστρέ- Act 14, 15
ψατε πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ
ἀληθινῷ, 10 *καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν*
ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ὀργῆσ
τῆσ ἐρχομένησ.

II.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸσ ὑμᾶσ,*
ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 *ἀλλὰ προπαθόντεσ καὶ ὑβρισθέντεσ καθὼσ*
οἴδατε ἐν Φιλίπποισ, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι Act 16, 12 ss
πρὸσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 *ἡ γὰρ παρά-*
κλησισ ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνησ οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίασ οὐδὲ ἐν δόλῳ,
4 *ἀλλὰ καθὼσ δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-*
γέλιον οὕτωσ λαλοῦμεν, οὐχ ὡσ ἀνθρώποισ ἀρέσκοντεσ, ἀλλὰ θεῷ Ga 1, 10
τῷ δοκιμάζοντι τὰσ καρδίασ ἡμῶν. 5 *οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-*
κίασ ἐγενήθημεν, καθὼσ οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίασ, Phil 1, 8

εχειν ημασ (B* c[scr] basm *υμασ*) cum ℵABCDEFGP al plus[10] Euthal cod Thdrt ... ς *ημασ* (K al plus[5] Dam *υμασ*) *εχειν* cum KL al longe plu Chr Dam

9. *εσχομεν* cum ℵABCDEFGKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f g r vg sah basm cop syr[utr] arm Chr Thdrt Thphyl[mg] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *εχομεν* cum minusc vix mu Euthal[cod] al

10. *εκ των νεκρων* c. ℵBDEFGLP al plu etc ... ς (= Gb Sz) om *των* cum ACK al mu arm Eus[dem 378] | *εκ τησ* cum ℵABP 17. 73. ... ς Ln Ti *απο τησ* cum CDEFGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Item it vg *ab ira.*

II. 2. *αλλα* sine *και* cum ℵABCDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) f g vg sah cop basm syr[utr] arm etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum minusc mu d e

3. *ουδε* ante *εν δολ.* cum ℵABCD*FGP 17. 23. 39. 47. 57. 73. 8[pe] cat[txt] Euthal[cod] ... ς Ti *ουτε* cum D[c]EKL al pler Chr[508 bis] al

4. *θεω* cum ℵ*BCD*P 67** 114. 122. b[scr] Clem[874] Bas[regg 477] et[514] Oec ... ς *τω θεω* cum ℵ[c]AD[c]EFGKL al pler Chr Euthal[cod] al

5. *κολακιασ* c. ℵACD*FGP al (2 ap Scri) Dam[paris] ... ς Ln Ti -*κειασ* c. BD[c]EK[sil]L al pler[vl] | *εν προφασει* c. ℵ*ACDEFGKLP al pler Bas[regg 370] Chr Euthal[cod] al ... ℵ[c]B 17. 39. 47. a[scr] Clem[319 codd] Bas[eth 300. regg 515] al om *εν*

Io 5, 41. 44 *θεὸσ μάρτυσ, 6 οὔτε ζητοῦντεσ ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ'*
ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡσ Χριστοῦ ἀπό-
στολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡσ ἐὰν τροφὸσ
θάλπῃ τὰ ἑαυτῆσ τέκνα, 8 οὕτωσ ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν
μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰσ
2 Th 3, 8 *ἑαυτῶν ψυχάσ, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ,*
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργα-
ζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰσ ὑμᾶσ τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖσ μάρτυρεσ καὶ ὁ θεόσ, ὡσ ὁσίωσ
καὶ δικαίωσ καὶ ἀμέμπτωσ ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,
11 καθάπερ οἴδατε ὡσ ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡσ πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ
Col 1, 10 Eph 4, 1 *παρακαλοῦντεσ ὑμᾶσ καὶ παραμυθούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι*
εἰσ τὸ περιπατεῖν ὑμᾶσ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ εἰσ
τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

---

6. *απ αλλων* cum ℵABCK[sil] al sat mu Bas[bapt647] Chr Euthal[cod] Thdrt ... Ti *απο αλλ.* cum DEFGLP al plu[vi] Dam al

7. *αλλα εγεν.* cum ℵB ... ς Ln Ti *αλλ εγ.* cum ACDEFGK[sil]LP etc | *ηπιοι* cum ℵ[c]AC[b]D[c]EKLP 17. cat[txt] al longe plu syr[utr] sah basm arm Clem[319] Or[3,724] et[cat cor84] Bas[regg 370] et[eth 279] Chr Euthal[cod] al ... Ln *νηπιοι* cum ℵ*BC*D*FG 5. 23. 26. 31* 37. 39** 74. 87. 109** 114. 115. 137. 219* a[scr] d e f g vg cop aeth Clem[109 edd 2] (quam codicum lectionem confirmat contextus) Or[3,662] et[int3,116. 878] Cyr[thes 289] | *ωσ εαν* cum ℵ[c]BCD*FGP al mu Or[3,724] Chr Euthal[cod] al ... ς *ωσ αν* cum ℵ*AD[c]EK[vi]L al longe plu Clem[109. 319] Or[3,609. 724] Eus[esa 515] al

8. *ομειρ.* c. ℵABCDEFGKLP al[45] Bas[regg 370 odd] Euthal[cod] Thphyl ... ς (= Gb Sz) *ιμειρομενοι* cum minusc sat mu Eus[esa 575] Bas[regg 371. 477. 478] et[bapt 678] Chr[605] et[10,625] Cyr[thes 289] Thdrt Dam. Vertunt Latini *desiderantes.* | *ευδοκουμεν* cum ℵACDEFGKLP etc . . B *ηυδοκουμεν* | *εγενηθητε* (Gb'') cum ℵABCDEFGLP etc ... ς (= Sz) *γεγενησθε* cum K al plu Bas[eth 279 edd] Chr[506] Thdrt Dam al

9. *νυκτοσ* sine copula cum ℵABD*FGHP al[20] d e f g m[82] vg sah cop basm syr[sch] et[p txt] aeth Bas[eth 299] Chr[510] etc ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum D[c]EKL al sat mu syr[p mg] arm Chr[509] Thdrt Dam

12. *μαρτυρομενοι* cum ℵBD[b et c]EHKL 17. al plus[15] Chr Dam Oec ... ς Ln *μαρτυρουμενοι* cum D*FG 87. al sat mu Euthal[cod] Thdrt Thphyl . *περιπατειν* (Gb') cum ℵABD*FGP al[10] Euthal[cod] ... ς *περιπατησαι* cum D[c]EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *καλουντοσ* cum BDEFGHKLP al pler Chr[510. 511] Euthal[cod] Dam al; item g *vocantis*, d e syr[p mg] *qui vocat* ... ℵA al[6] Chr[509] Thdrt *καλεσαντοσ*, item *qui vocavit* f m[82] vg go syr[utr] sah cop basm arm Ambrst

13 *Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί-* 1, 2
πτωσ, ὅτι παραλαβόντεσ λόγον ἀκοῆσ παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξα-
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώσ ἐστιν ἀληθῶσ λόγον θεοῦ,
ὃσ καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν. 14 *ὑμεῖσ γὰρ μιμηταὶ*
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖσ ὑπὸ
τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼσ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
15 *τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺσ προφήτασ,*
καὶ ἡμᾶσ ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποισ ἐναντίων, 16 *κωλυόντων ἡμᾶσ τοῖσ ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σω-*
θῶσιν, εἰσ τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ πάντοτε. ἔφθα-
σεν δὲ ἐπ' αὐτοὺσ ἡ ὀργὴ εἰσ τέλοσ.
17 *Ἡμεῖσ δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντεσ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ και-*
ρὸν ὥρασ προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρωσ ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 *διότι ἠθελήσαμεν*
ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, ἐγὼ μὲν Παῦλοσ καὶ ἅπαξ καὶ δίσ, καὶ ἐνέκοψεν
ἡμᾶσ ὁ σατανᾶσ. 19 *τίσ γὰρ ἡμῶν ἐλπὶσ ἢ χαρὰ ἢ στέφανοσ καυ-* Phil.4, 1
χήσεωσ ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖσ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ
αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 *ὑμεῖσ γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.* 3, 13

---

13. *και δια τουτο* cum ℵABP cop syr^{p} Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Ambrst (*Ideoque et nos*) ... ς om *και* cum DEFGHKL al omn^{vi} it vg etc

14. *τα αυτα* cum ℵBDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) Or^{1,22} et^{3,464} Euthal^{cod} etc. Reddiderunt *eadem* it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ταὐτὰ* (hoc accentu) cum A al vix mu Dial^{857} (editum *ταῦτα*) | *συμφυ-* ut ℵABCKLP etc ... DEFG *συνφυ-*

15. *προφητασ* cum ℵABD*E*FGP 17. 67** 71. 80. 137. 177. 178. 179. it vg sah cop basm arm aeth Or$^{1,22.\ 3,464}$ et$^{int\ 3,848}$ Dial^{857} Euthal^{cod} Tert$^{marc\ 5,15}$ ... ς (= Gb Sz) praem *ιδιουσ* cum D$^{b\,et\,c}$E**KL al pler syr^{utr} go Chr etc | *ημασ*: ς (non item ς^{e} Gb Sz) *υμασ* :: ex errore ut^{vi}

16. *εφθασεν* cum ℵACD$^{b\,et\,c}$EFGKLP al omn^{vid} Or$^{2,541.\ 3,792}$ Eus$^{ps\ 137.\ 381.\ 435.\ 436}$ ... Ln *εφθακεν* cum BD*

18. *διοτι* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 23. 37. 39. 67** 71. 73. 137. Euthal cod ... ς *διο* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al

19. *ιησου* cum ℵABDEKP al plus^{30} d e am fu** al^{lachm} syr^{utr} Thdrt Dam Oec ... ς (Gb^{oo}) add *χριστου* cum FGL al plu vg^{cle} fu* demid tol harl go sah cop basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Thphyl Tert$^{res\ carn}$

III.

Act 17, 16 1 *Διὸ μηκέτι στέγοντεσ ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-*
Ro 16, 21 *ναισ μόνοι,* 2 *καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ*
διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰσ τὸ στηρίξαι
ὑμᾶσ καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν 3 *τὸ μηδένα σαί-*
νεσθαι ἐν ταῖσ θλίψεσιν ταύταισ. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰσ τοῦτο
κείμεθα· 4 *καὶ γὰρ ὅτε πρὸσ ὑμᾶσ ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι*
μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼσ καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 *διὰ τοῦτο*
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰσ τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπωσ
ἐπείρασεν ὑμᾶσ ὁ πειράζων καὶ εἰσ κενὸν γένηται ὁ κόποσ ἡμῶν.
Act 18, 5. 21 6 *Ἄρτι δὲ ἐλθόντοσ Τιμοθέου πρὸσ ἡμᾶσ ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελι-*
σαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντεσ ἡμᾶσ ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖσ
ὑμᾶσ, 7 *διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ*
ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆσ ὑμῶν πίστεωσ, 8 *ὅτι νῦν ζῶμεν*

III. 1. *ηυδοκησαμεν* cum ℵBP cat^{txt} Bas$^{eth\,298}$ ... ς Ln Ti *ευδοκ.* cum DEFGKL al omn^{vid} etc

2. *και διακονον του θεου* (Gb' Sz) cum ℵAP 67** 71. 73. 137. vg go cop basm (sah omisso *τ. θεου*) syr$^{p\,txt}$ arm aeth Bas$^{eth\,298}$ Euthal^{cod} Pelag ... Gb Ln Ti *κ. συνεργον τ. θεου* cum D* d e Ambrst ... B nil nisi *και συνεργον* (Gb') ... FG f g *διακονον και συνεργον του θεου* ... ς (= Gb Sz) *και διακον. τ. θεου και συνεργον ημων* cum D^{c}E**KL al pler syr^{sch} et^{p} c.* (*κ. συνεργ. ημ.* habent*) Chr Thdrt Dam al | *παρακαλεσαι* sine additam cum ℵABD*FGP 17. 37* 47. 73. cat^{txt} al^{10} it vg go sah basm cop syr^{p} arm Bas$^{eth\,298}$ Chr^{514} Euthal^{cod} al ... ς (Gb^{0}) add *υμασ* cum D^{c}KL al pler syr^{sch} aeth Thdrt ad h. l. Thphyl Oec | *υπερ* (Gb'') cum ℵABD*E*FGKP 17. 31. 47. 73. 80. 137. cat^{txt} syr^{p} Bas$^{eth\,298}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt^{3,4} ... ς *περι* cum D^{c}E**L al pler syr^{sch} Thdrt ad h. l. Dam al

3. *το* cum ℵABDEKLP al plus^{30} (10 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... ς *τω* cum minusc mu Chr^{515} Thdrt al | *μηδενα σαινεσθαι*: d e f vg *ut nemo moveatur* (sed d e *mo* ante *mo* om), Ambrst *ne quis moveatur*, g *ut nemo moveatur t terreatur*. Nec aliter go sah cop syr^{utr}. Edidit Ln *μηδὲν ἀσαίνεσθαι*.

5. *την πιστιν υμων* cum ℵADEFGKL etc ... B 37. 73. 116. *την υμων πιστιν*

7. *αναγκ. κ. θλιψ.* (Gb'' Sz) cum ℵABDEFG 17. 37. 47. 71. 116. 137. 8^{pe}

ἐὰν ὑμεῖσ στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 *τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα*
τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν
δι' ὑμᾶσ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 *νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ὑπερ-*
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰσ τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτί-
σαι τὰ ὑστερήματα τῆσ πίστεωσ ὑμῶν;

11 *Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰη-*
σοῦσ κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ· 12 *ὑμᾶσ δὲ ὁ κύριοσ*
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ,
καθάπερ καὶ ἡμεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, 13 *εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰσ καρ-*
δίασ ἀμέμπτουσ ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων
αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

1 *Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶσ καὶ παρακαλοῦμεν ἐν*
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼσ παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶσ δεῖ ὑμᾶσ

---

it vg etc ... ϛ (= Sz) *θλιψ. κ. αναγκ.* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al

8 *στηκετε* cum ℵ^{c}ABFGKL al^{25} Chr^{cod} Euthal^{cod} ... ϛ Ln (ex errore de B) *στηκητε* cum ℵ*DE al sat mu Chr Thdrt Dam al

9. *τω θεω* cum ℵ^{c}ABD^{c}EKL al omn^{vid} d e f vg etc ... ℵ*D^{gr*}F^{gr}G g *τω κυριω*

11. *ιησουσ* (D^{gr*} om) sine additam cum ℵABD^{b} 3. 17. 23. 57. 71. d e am demid harl** tol al^{lachm} aeth Amb$^{fid\,2,487}$ ... ϛ (Gb^{o}) add *χριστοσ* cum D^{c}EFGKL al pler f (om *ημων*) g vg^{cle} fu (om *ημ.*) harl* go syr^{utr} cop arm Ath^{444} etc

12. *ο κυριοσ*: D*E*F^{gr}G d e g add *ιησουσ* ... A 73. *ο θεοσ* ... am* syr sch ar^{e} om, hinc Gb^{o}

13. *ιησου* (37. om) sine additam cum ℵABDEK 37. al plus^{20} d e am al lachm aeth^{ro} Euthal^{cod} Dam Amb$^{spir\ sa\ 2,685}$ ... ϛ (Gb^{oo}) add *χριστου* cum FGL al plu f g vg^{cle} fu demid al go syr^{utr} cop arm aeth^{pp} etc | *αμην* cum ℵ*AD*E 37. 43. 49. 57. 67. d e vg cop arm^{usc} aeth Euthal cod; Ln [*αμην*] ... ϛ Ti om cum ℵ^{c}BD^{c}FGKL al pler f g fu* al^{lachm} go syr^{utr} arm^{zoh} Chr Thdrt Dam Ambrst

IV. 1. *λοιπον* cum ℵAB*DEFGKL 17. 37. al plus^{30} Chr^{cod} Euthal^{cod} Dam ... ϛ (= Gb Sz) praem *το* cum B^{3} al sat mu Chr Thdrt al | *ινα καθωσ* cum BD*E*FG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8^{pe} it vg cop

περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼσ καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. 2 *οἴδατε γὰρ τίνασ παραγγελίασ ἐδώκαμεν ὑμῖν*
5, 18 *διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.* 3 *τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ*
ἁγιασμὸσ ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ τῆσ πορνείασ, 4 *εἰδέναι*
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦοσ κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
Eph 2, 12 5 *μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίασ καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν*
θεόν, 6 *τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν*
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικοσ κύριοσ περὶ πάντων τούτων, καθὼσ
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 *οὐ γὰρ ἐκάλεσεν*
I.c 10, 16 *ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ.* 8 *τοιγαροῦν ὁ*
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰσ ὑμᾶσ.
9 *Περὶ δὲ τῆσ φιλαδελφίασ οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αἰ-*

---

syr[sch] arm (item go omisso *ινα* sq, quod rell interpretes retinent) Chr[532 com] Ambrst al ... ς om *ινα* cum ℵAD[c]E**KL al pler syr[p] aeth Chr[532 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *καθωσ κ. περιπατειτε* cum ℵAB D*E*FG 17. al[8] d e f g am fu harl tol go cop arm aeth etc ... ς om cum D[c]E**KL al pler syr[sch] Chr Thdrt Dam

2. *εδωκαμεν* cum ABD[c]KL 17. al pler etc ... ℵ 37. 73. 80. 116. *δεδωκαμεν* ... D*FG *παρεδωκαμεν*, sed d e g *dedimus*, f *dederim*

3. *θελημα* cum ℵBDEL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt al ... AFGK 45. 80. 89. 120. 8[pe] c[scr] Clem[602] al praem *το*, hinc Ln [*το*]

6. *κυριοσ* cum ℵ*ABD*H 17. Or[cat eph 176 sem] ... ς *ο κυριοσ* cum ℵ[c]D[bet c]E KL al pler Clem[602] Or[cat eph 176 sem] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Similiter F[gr]G etc *ο θεοσ* | *προειπαμεν* (Gb') cum ℵBDEFGH al mu[vi] ... Gb Sz *προειπομεν* cum AKL al longe plu Clem Or al

7. *αλλα* cum BD[c]E ... ς Ln *αλλ* cum ℵAD*FGHL al omn[vid] Clem Or etc

8. *τον και* cum ℵD*FGKL al longe plu f g vg syr[p] arm Clem Euthal cod al ... Ln om *και* cum ABD[bet c]E al[11] d e go cop syr[sch] aeth Or[cat] Ath[538] al | *διδοντα* cum ℵ*BDEFG 7. 14. 19. 28. 45. 52. 55. Or[cat] Ath Did (*διδουντα*) ... ς Ti *δοντα* cum ℵ[c]AKL al pler Clem Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Latini omnes *qui dedit*. | *το πνευμ. αυτου* cum ℵBDEFGHKL al omn[vi] Clem Or etc ... Ln (ex errore de B) *αυτου το πν.* cum A Euthal[cod] | *εισ υμασ* (Gb'') cum ℵBDEF[gr]GHKL al longe plu d e g am fu tol harl** al[lachm] go cop syr[sch] et[p mg] arm etc ... ς *εισ ημασ* cum A al mu f vg[cle] demid harl* syr[p txt] aeth etc

9. *εχετε* cum ℵ*AD[c]EHKL al pler syr[sch] cop aeth Or[cat rom 70] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Gb'' Ln *εχομεν* cum ℵ[c]D*FG al[7] d e f g vg (et. fu demid etc) go syr[p] Chr Thphyl Hier[gal 1] Ambrst al ... B am hal harl** *ειχομεν*, *habuimus*

τοὶ γὰρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ· 10 *καὶ* 5, 1 Io 6, 45
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 *καὶ*
φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ? The 3, 12 Eph 4, 28
ταῖσ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 *ἵνα περιπα-* Col 4, 5
τῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.

13 *Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμω-*
μένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλπίδα. Eph 2, 12
14 *εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτωσ καὶ* 1 Co 6, 14 Ro 8, 11
ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 *τοῦτο*
γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπό- 1 Co 15, 51 s 15, 23
μενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺσ κοιμη-
θέντασ, 16 *ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέ-*
λου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ᾽ οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 *ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ*
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ
ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα· καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσό-
μεθα. 18 *ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.*

---

10. *εν ολη* sine *τουσ* cum ℵ*AD*FG Chr[mosc]. Item it vg *in omnes fratres in universa Maced.* ... ς Ti praem *τουσ* cum ℵ[c]BD[b et c]EHKL al omn[vid] (sed 47. 73. Thdrt *και τουσ*) Chr[540] Euthal[cod] Thdrt Dam al

11. *ταισ χερσιν υμων* cum ℵ[c]BD*E*FG 31. 46. 67** 71. 73. 115. 213. k[scr] Bas[constitt 546] Chr Dam[parall, 875 (et. paris)] Thphyl; item *manibus vestris* it vg ... ς (= Gb[oo] Sz) add *ιδιαισ* ante *χερσιν* cum ℵ*AD[c]E**KL al pler (37. om *υμων*) Euthal[cod] Thdrt al

13. *θελομεν* cum ℵABDEFGKL al longe plu (12 apud Scri) d e f g m[30] vg go aeth (arm ap Sz) Or[1,437] Hipp[chr et anti 66] (Lag[35]) Cyr[hr 294] al Cyp[171. 285. 320] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *θελω* cum 47. al mu[vid] syr utr cop (arm?) Or[cat matth 70] Eus[ps] ap Mai[104] Bas[eth 266] al | *κοιμωμενων* cum ℵAB al[18] Or[1,437] (ante edebatur *κεκοιμ.*) Eus[ps] ap Mai[104] al mu. Cf et. it vg *dormientibus*, nec aliter syr[utr] ... ς Ti *κεκοιμημενων* cum DEFG(hi[2] *κεκοιμηνων*)KL al pler (17. *κοιμημμενων*, 71. *κοιμηθεντων*) Or[cat matth 70] Hipp l. l. Cyr[hr 294] al | *λυπησθε* cum ℵBD[c]EK al plu Or[1,437] Hipp (ubi ante) Cyr[hr 294] al ... Ti *λυπεισθε* cum AD*[et b] FGL al mu Or[cat matth] Bas[eth 286] al

16. *πρωτον* cum ℵABD[c]EKL al omn[vi] Or[1,590. 4,342] al plu ... D*FG Dial[819] Eus[mcell 182 et ps 501] Bas[eth 287 cod et bapt ed] Chr[558] Thdrt[4,454] al *πρωτοι.* Item it vg Or[int 2,416. 4,692] Mcion[tert 5,15] Ambrst etc *primi*

V.

4, 9 Mt 24, 36 1 *Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν*
2 Pe 3, 10 *ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι·* 2 *αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι ἡμέρα*
κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. 3 *ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη*
καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ αὐτοῖσ ἐπίσταται ὄλεθροσ ὥσπερ ἡ
ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 *ὑμεῖσ δέ,*
ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶσ ὡσ κλέπτησ κατα-
Eph 5, 8 *λάβῃ·* 5 *πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρασ· οὐκ*
ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ· 6 *ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡσ οἱ λοι-*
ποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 *οἱ γὰρ καθεύδοντεσ νυ-*
κτὸσ καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸσ μεθύουσιν· 8 *ἡμεῖσ*
Eph 6, 14. 17 *δὲ ἡμέρασ ὄντεσ νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεωσ καὶ ἀγά-*
πησ καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίασ, 9 *ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶσ*
ὁ θεὸσ εἰσ ὀργὴν ἀλλὰ εἰσ περιποίησιν σωτηρίασ διὰ τοῦ κυρίου
2 Co 5, 15 etc *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 10 *τοῦ ἀποθανόντοσ περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε*

V. 2. *ημερα* cum ℵBDEFGP 17. 67** ... ς praem *ἡ* cum AKL al pler Eus luc ap Mai[205] Bas eth 247 Chr Euthal cod Thdrt Antioch[1193] al

3. *οταν* sine copula cum ℵ*AFG 17. 44. 47. 179. d e f g go syr sch arm aeth Ir int 320 Tert res carn 24 al ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum KLP al pler vg Euthal cod al ... Ln add [*δε*] cum ℵ^c BDE 3pe cop syr p Eus mai 205 Chr Thdrt Antioch[1193] | *επισταται* cum ℵBL 17. 37* Dam paris (A latet) ... ς Ln Ti *εφισταται* cum DEKLP al pler Eus mai Chr al mu

4. *η ημερα υμασ* cum ℵBKLP al pler go Epiph[767] Chr Euthal cod Thdrt Dam al ... Ln *υμασ η ημερα* cum ADEFG it vg Eus mai 205 Ambrst al. Praeterea FG d e f g vg Ambrst al add *εκεινη* | *ωσ κλεπτησ* cum ℵDEFGKLP etc ... Ln *ωσ κλεπτασ* cum AB cop

5. *γαρ* cum ℵABDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) om cum K sil al ut vi pl am Dam | *εσμεν* et. am demid harl* tol al Clem[218] Or 2,305 et 4,445 et int 3,877 etc ... D*FG d e f g fu marian harl** al lachm go syr sch (non item p) Ambrst *εστε*

6. *ωσ* sine *και* cum ℵ*AB 17. 37. 137. b scr f am al lachm go syr sch cop aeth Clem bis Antioch[1193] ... ς Ti add *και* cum ℵ^c DEFG gr GKLP al pler d e g vg cle fu demid al syr p arm Bas eth 247 Chr[566] Euthal cod etc

9. *αλλα* cum ℵBD^c E 17. ... ς Ln *αλλ* cum AD*FGLP al pler

10 *περι* cum ℵ*B 17. ... ς Ln Ti *υπερ* cum ℵ^c ADEFGKLP etc

γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ
παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ
ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν 1 Ti 5, 17
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον Mc 9, 50
αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε Ro 12, 17 1 Pe 3, 9
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, Phi 4, 4
17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ 4, 8
ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,
τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλό- He 13, 20 s
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ
παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς
ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 2 Th 3, 3

---

12. προϊσταμενους cum BDEFGKLP etc ... ℵA προϊστανομενους

13. υπερεκπερισσως cum BD*FG ... ς υπερεκπερισσου cum ℵAD^b EKLP al omn^vi Chr Euthal^cod Thdrt Antioch^1214 Dam | εν αυτοις (Gb'') cum ℵD*FGP al plus^20 (6 ap Scri) Chr Euthal^cod Thdrt, item *cum eis* f vg ... ς Ln Ti εν εαυτοις cum ABD^c EKL al plu Clem^308 Dam, item *in ipsis* d e g, *inter vos* go cop Ambrst

15. αποδοι cum ℵ*D^b vi FG, D* αποδοιη ... ς Ln Ti αποδω cum ℵ^c ABD^c E KLP etc | εις αλληλ. (et. Gb'' Sz) cum ℵ*ADEFG 17. 23. 37. 39. 67** al^10 fere d e f g m^48 et^78 vg^cle am demid al go cop syr^sch arm aeth Pelag ... ς Ti και εις αλλ. cum ℵ^c BKLP al longe plu fu tol al^lachm syr^p Ephr^3,112 Baseth^290 al mu

18. τουτο γαρ cum ℵABD^c E**KLP etc ... Ln (errans de A) add εστιν cum D*E*FG d e m^35 (hi^3 *haec est enim*) f (om *enim*) g vg^cle etc | θεου cum ℵ^c BDEFGKLP al pler Baseth^291 etc ... ℵ*A 17^lect 18^lect του θεου

19. ζβεννυτε c. B*D*FG ... ς Ln (ignorans B*) σβεννυ. cum ℵAB^c D^c EKLP etc

21. παντα δε cum ℵ^c BDEFGKLP al^60 d e f g vg go syr^p arm aeth Clem^308. 347 etc ... ς (= Gb Sz) om δε cum ℵ*A al mu^vi cop syr^sch Or^4,380 etint^3,852 etc

2 Th 3, 1 Ro 16, 16 etc 25 *Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.* 26 *ἀσπάσασθε τοὺς*
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 *ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον,*
ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
Ro 16, 24 etc 28 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

1 Th 1, 1 etc 1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-*
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 *χάρις*

---

25. *προσευχεσθε* sine additam cum ℵAD^{c}EFGKLP al pler f g vg etc ... BD* al^{6} go syr^{p} arm Chr^{584} Euthal^{cod} add *και*, hinc Ln [*και*]

27. *ενορκιζω* cum ABD*E* 17. 71. 80. 116. etc ... ς *ορκιζω* cum ℵD$^{b et c}$ E**FGKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt al | *αδελφοις* sine *αγιοις* cum ℵ*BDEFG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth^{ro} Euthal$^{zacagn 658}$ et Synops^{151} Ambrst Cassiod$^{complex 77}$ ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *αγιοις* cum ℵ^{c}AKLP al pler vg go cop syr^{utr} arm aeth^{pp} Chr^{585} Euthal^{cod} Thdrt Dam

28. *μεθ υμων* sine additam cum BD*FG 17. 61. 67** o^{scr} d e f g am al lachm arm^{zoh} Ambrst ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵAD$^{b et c}$EKLP al pler vg^{cle} fu demid al go syr^{utr} cop arm^{usc} aeth Chr Euthal^{cod} rell

Subscriptio: ℵB* *προς θεσσαλονικεις* (B* *-νεικεις*) *ᾱ*, etc ... AB^{corr}K al mu *προς θεσσ. ᾱ* (K al *πρωτη*) *εγραφη απο αθηνων*, item L *του αγιου αποστ. παυλου προς θεσσαλ. επιστολη ᾱ εγραφη απο αθηνων*. Etc ... ς (= Gb Sz) *προς θεσσαλον. πρωτη εγραφη απο αθηνων*. Numerantur in KL al plu *στιχοι ρϙγ'*, item in paucioribus (cum Euthalio) *αναγνωσ. α', κεφφ. ζ'*. Numerant am fu capp. 25. In codice B a cap. *πς'* ad cap. *πθ'* pergitur.

---

* ℵABK al mu *προς θεσσαλονικεις* (B* *-νεικεις*) *β̄*, item praemisso *αρχεται* DEFG. Etc ... ς^{e} *παυλου του αποστολου η προς θεσσαλονικ. επιστ. δευτερα*, ς *η προς θεσσ. επιστ. δευτ.*, Gb Sz *παυλου πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.*

ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, 2, 13 1 Th 1, 2
καθὼσ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸσ ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰσ ἀλλήλουσ, 4 ὥστε αὐτοὺσ
ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆσ
ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ διωγμοῖσ ὑμῶν καὶ ταῖσ
θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα τῆσ δικαίασ κρίσεωσ τοῦ θεοῦ,
εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧσ καὶ
πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖσ θλίβουσιν
ὑμᾶσ θλῖψιν 7 καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομένοισ ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν
τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά- 1 Th 3, 13 etc
μεωσ αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόντοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσιν Act 7, 30
θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ, 9 οἵτινεσ δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ
κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδο-

---

1. 2. *απο θεου πατρ. ημων* cum ℵAFGKL al pler f g vg go cop syr[utr] arm aeth Or[int 4,468] al mu ... Ti om *ημων* (Gb[o] Ln [*ημ.*]) cum BDEP 17. 49. 71. l[scr] d e Thphyl Pelag. Cf Or[int 4,467 sq]: „– Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *a domino nostro Iesu Christo*. Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra. In secunda vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo*. Etc.

4. *αυτους* (arm aeth non expri) ante *ημας* (P n[scr] *υμ.*) cum ℵBP 17. 37. 73. 116. al[8] (ap Gb) syr[p] Euthal[cod] ... ς Ln Ti post *ημας* cum ADE FGKL al pler d e f g vg Chr Thdrt Antioch[1119] Dam Ambrst al | *ενκαυχ.* (P 17. Chr *εγκ-*) cum ℵABP 17. Chr[mosc 1] Euthal[cod] ... ς *καυχασθαι* cum DE(FG *καυχησασθαι*)KL al pler Chr[596] Thdrt al

8. *εν πυρι φλογος* cum ℵAKLP al omn fere d e syr[p mg] Ephr[3,416] Chr Euthal[cod] Thdrt al ... Gb' Sz Ln *εν φλογι πυρος* cum BD[gr]E[gr]FG 47 71. f g vg go cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Macar[7,94] Thphyl[mg] Oec Ir[int 265. 278] | *ιησου* cum BD[gr]E[gr]KLP 17. al[30] cop syr[p] arm[zoh] aeth Chr[mosc 1] Thdrt Dam al ... ς (Gb[oo]) add *χριστου*, Ln [*χρι.*] cum ℵAFG al plu d e f g vg go syr[sch] arm[usc] etc

9. *ολεθρον* cum ℵBDEFGKLP al pler Chr[604] Thdrt Cosm[511] Dam etc (accurate reddit go) ... Ln *ολεθριον* cum A 17. 73. Ephr[3,416] Chr[mosc 1] Euthal[cod] Tert[marc 5,16]

ξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖσ πι-
στεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶσ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ. 11 *Εἰσ ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ*
ἀξιώσῃ τῆσ κλήσεωσ ὁ θεὸσ ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν
ἀγαθωσύνησ καὶ ἔργον πίστεωσ ἐν δυνάμει, 12 *ὅπωσ ἐνδοξασθῇ*
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ἐν αὐτῷ κατὰ
τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

1 *Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυ-*
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆσ ἐπ᾽ αὐτόν,
1 Th 5, 2 2 *εἰσ τὸ μὴ ταχέωσ σαλευθῆναι ὑμᾶσ ἀπὸ τοῦ νοὸσ μηδὲ θροεῖ-*
σθαι, μήτε διὰ πνεύματοσ μήτε διὰ λόγου μήτε δι᾽ ἐπιστολῆσ ὡσ
Eph 5, 6 *δι᾽ ἡμῶν, ὡσ ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου.* 3 *μή τισ ὑμᾶσ*
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωποσ τῆσ ἀνομίασ, ὁ υἱὸσ τῆσ
Dan 11, 36 *ἀπωλείασ,* 4 *ὁ ἀντικείμενοσ καὶ ὑπεραιρόμενοσ ἐπὶ πάντα λεγό-*
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-

---

10. *πιστευσασιν* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (11 ap Scri) Ephr[2,416] Chr Euthal[cod] Thdrt al, item (*qui crediderunt*) d e f vg syr[p] arm Ir int[265] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *πιστευουσιν* cum minusc vix mu, item *credentibus* g Ir[int 273]

12. *ιησου* pri cum ℵBDEKL al plu (9 ap Scri) d e go sah[gb] cop aeth[ro] Thdrt[cod] Dam Oec ... ς (Gb[00]) add *χριστου*, Ln [*χρι.*] cum AFGP 17. al sat mu f g vg syr[utr] arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] al

II. 2. *μηδε θρο.* c. ℵABD*FG 47. 73. Or[1,665] Thdrt[4,457] Dam[paris] et[parall 347] ... ς *μητε θρο.* cum D[c]EKLP al fere omn Hipp l. l. Chr Euthal[cod] Thdrt et Dam ad h. l. | *του* (FGP etc om) *κυριου* cum ℵABD*E*FGLP al[20] it vg syr[utr] sah[gb] cop arm aeth Or[1,665] et[int 1,6. 3,874] etc ... ς (= Gb Sz) *του χριστου* cum D[c]E**K al longe plu go

3. *τησ ανομιασ* cum ℵB 3. 4** 6. 23. 31. 39. 57. 70. 71. 80. sah[gb] cop arm Or[1,424] codd omn Cyr[hr 228] Euthal[cod] Dam[fid 290] Tert[res carn 24] (*deliquentiae*) et[marc 5,16] (*delicti*) al ... ς Ln Ti *τ. αμαρτιασ* cum ADEFG KLP al pler it vg (utraque *homo peccati*) syr[utr] go aeth Or[1,663. 3,315. 628. 765] et[int 3,858] al mu

σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεόσ. 5 *Οὐ μνημονεύετε ὅτι* Act 17, 1
ἔτι ὢν πρὸσ ὑμᾶσ ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 *καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-*
δατε, εἰσ τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 *τὸ γὰρ*
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆσ ἀνομίασ, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕωσ
ἐκ μέσου γένηται· 8 *καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομοσ, ὃν ὁ* Es 11, 4
κύριοσ Ἰησοῦσ ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματοσ αὐτοῦ καὶ
καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ, 9 *οὗ ἐστὶν ἡ*
παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοισ
καὶ τέρασιν ψεύδουσ 10 *καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίασ τοῖσ ἀπολλυ-* 2 Co 2, 15 4, 3
μένοισ, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ
σωθῆναι αὐτούσ. 11 *καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν*

---

4. *καθισαι* (P al *-θησαι*) sine additam cum ℵABD*P 17. al[10] d e f vg go (demum post *sedeat* hiat cod) sah[gb] cop aeth[utr] arm ar[e] syr[p txt] Ir[int 322] Or[1,424. 668. 669] et[int 2,816. 3,869] al mu ... ς (= Gb Sz) praem *ωσ* (FG* *ινα*) *θεον* cum D[c]EFG[gr]GKL al pler g (g* *ut*, g** *quasi*) syr[sch] et P c.* Chr[907] (sed non[mosc]) Cyr[glaph 198] etc | *αποδεικνυντα* cum ℵBD EKLP al pler Or[1,668. 669] Hipp Eus[mai] Euthal[cod] etc ... AFG 37. al[10] Or[1,424] Cyr[hr 228] et[ador 309] al *αποδεικνυοντα*
6. *αυτου* cum ℵ*AKP al[12] Or[1,424. 668] Cyr[hr 228] al ... ς Ln Ti *εαυτου* cum ℵ[c]BDEFGL al pler Hipp[l. l.] Chr[612] Thdrt Dam ad h. l.
8. *ο κυριοσ ιησουσ* (et. Gb+Sz) cum ℵAD*E*FGL**P 17. 31. 47. 71. 80. 99. 115. it vg sah[gb] cop syr[utr] arm aeth ar[e] Ir[int 182 sec loc] et[328] al plu Tert[res carn 24] Hil[539] Ambrst al mu ... ς *ο κυριοσ* omisso additamento cum BD[c]E**KL* al pler Or[1,668] delarue ([1,424] habet *κυριοσ ο θεοσ*) Cyr hr touttée Macar[gall 7,91] Thdrt[2,1207. 1294] al | *ανελει* (Gb') cum (ℵ)AB(D* FG)P (17.) 23. 31. 47. 57. (67**) 71. 73. 80. 99. Or[1,424] Hipp[l. l.] Cyr hr[228] toutt Bas[1,428] codd 2 et[2,618] al. Item ℵ* Or[4,57. 321] et[cat rom 458] *αναλοι*. Item D*FG 17. 67** *ανελοι*, sed d e f g vg *interficiet*. ...... ς Ti *αναλωσει* cum D[c]EKL al pler Or[1,668] (sic cod Reg et Huet ex eisque Delarue; contra Hoeschel et Spencer *ανελει*) Cyr[hr cod] Bas[1,428] ed Chr[612. 613] Thdrt ad h. l. et[2,1650. 1207] al
10. *αδικιασ* cum ℵ*ABFG 17. 71. 73. 80. arm Or[1,424. 425. 668] et[3,151. 513] etc ... ς (Gb⁰) praem *τησ* cum ℵ[c]DEKLP al pler etc | *τοισ απολλυμ.* cum ℵ*ABD*FG 17. 71. it vg cop sah[gb] syr[sch] arm aeth[utr] Or[1,425. 668] et[3,151. 513. 766] ... ς (= Gb⁰ Sz) praem *εν* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler syr[p] Or[1,424] al
11. *πεμπει* (Gb'') cum ℵ*ABD[gr*] (*πεvπει*) F[gr]G[gr] 17. 67** cat[txt] am fu al[lachm] Or[1,425] al mu ... ς (= Sz) *πεμψει* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler d e f g vg[cle] demid tol al cop syr[utr] arm aeth Or[1,668] delar et[int 3,863] Hipp Ephr[3,191] al

πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν
ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ
ἀδικίᾳ.
13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
14 εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποί-
ησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί,
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λό-
γου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακα-
1 Th 3, 12 λέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ
ἀγαθῷ.

---

12. απαντες cum ℵAFG 12. 17. 31. Or[1,425.668] Euthal[cod] al ... ς Ln παντες cum BDEKLP al pler Or[4,83] al | αλλα cum ℵB Or[3,497] ... ς Ln Ti αλλ cum ADEFGK[sil]LP al certe pler Or[ter] al mu | τη αδικια cum ℵ*BD*FG al[10] it vg arm Or[3,497. 4,88] et[int 3,868] Hipp[l. l.] Cyr[hr 288] et[ioh 262] al ... ς (Gb°) Ti praem εν cum ℵ[c]AD[c]EKLP al pler Or[1,425. 668] Chr al

13. κυριου cum BD[b]et[c]EFGKLP etc (sed FG κυριω) ... ℵA 37. 39. του κυριου ... D* d e vg Vig[varim 737. 747] θεου | ειλατο (Gb'') cum ℵABDE(ℵ[gr] ειδατο)GLP etc ... ς ειλετο cum K al pler[vid] Chr etc | απ αρχης cum ℵDEKL (A latet) al pler d e g syr[sch] cop arm aeth Chr al ... L: απαρχην cum BFG[gr]P 17. 35. 39. 47. 71. 120. 137. f vg syr[p] Did[tri 128] al

14. εις ο και cum ℵFGP 23. 37. 47. 71. 73. 80. 116. f g vg syr[p] arm Euthal[cod] ... ς Ln Ti om και cum ABDEKL al pler d e cop aeth Chr [615] Thdrt Dam al Ambrst | υμας cum ℵD[c]EFG[gr]GKLP al pler g vg etc ... Ln ημας cum ABD* 19. 23. 48. l[scr] d e f

16. ιησους χριστος cum ℵDEFGKLP al fere omn it vg etc ... A 47. ιησ. ο χριστ. atque sic edidit Ln; B χριστος ιησους ... 45. plane om | ο θεος: BD*K 17. al? Chr[mosc 1] om ο, hinc Ln [ο] θεος | ο πατηρ ημ. cum ℵ*et(omisso ο)[c]BDG[gr]*FG 17. 73. 238. f g vg[cod lachm] syr[sch] cop arm aeth ar[e] ... ς Ti και πατ. ημ. cum AD[c]EKLP al pler d e vg go syr[p] Chr al

17. στηριξαι (FG -ξη) sine additam cum ℵABD*E*FGP al[10] it vg go syr[utr] arm Chr[615] Euthal[cod] al Ambrst al ... ς (= Gb[oo] Sz) add υμας cum D[c]E[**]KL al pler cop aeth Thdrt Dam al | εργω κ. λογω (Gb'')

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ 1 Th 5, 25 Col 4, 3 etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, 2 καὶ ἵνα
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστισ. 3 πιστὸσ δέ ἐστιν ὁ κύριοσ ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ καὶ
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ᾽ ὑμᾶσ,
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριοσ κατ- Ga 5, 10
ευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰσ τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ro 16, 17 1 Co 5, 11
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ ἀτάκτωσ
περιπατοῦντοσ καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ᾽
ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶσ δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ, ὅτι οὐκ ἠτα- 1 Th 1, 6
κτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινοσ, ἀλλ᾽

---

cum ℵABDELP al plus^{10} d e g vg etc ... ς (= Sz) λογ. κ. εργ. cum FGK al pler f g syr^{sch} arm Dam

III. 3. ο κυριοσ cum ℵBD^{c}EKLP al fere omn am demid go syr^{utr} cop etc ... Ln ο θεοσ cum AD*FG 71. d e f g vg^{cle} fu tol al

4. παραγγελλομεν (F -λλωμεν) sine additam cum ℵBD* 17. 67** d e vg ... ς add υμιν cum AD^{c}EFGKLP al fere omn f g demid go syr^{utr} cop arm aeth | ποιειτε cum ℵ*AD* d e ... ς Ln Ti praem και cum ℵ^{c}BD^{c}EKLP al omn^{vid} f g vg etc. Praeterea BF^{gr}G^{gr} praem και εποιησατε. Sic autem ed. Ln: παραγγ. [υμιν και εποιησατε και] ποιειτε και ποιησετε.

5. την υπομονην cum ℵABDEFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) om την cum minusc pauc^{vid}

6. του (FG om) κυρ. ημων cum ℵAD^{c}E**FGKLP al omn f g m^{82} vg go syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} al Cyp^{202} Lcif^{214} al ... Ti om ημων, Ln [ημων] cum BD*E* d e Cyp^{89} Dam$^{parall\,690}$ | παρελαβοσαν (et. Gb) cum ℵ*AD* (ελαβοσαν) 17. Bas^{417} cod et$^{regg\,421}$ ex$^{cdd\,3}$ et$^{fide\,229}$ cod et bapt^{666} cod et^{689} cdd 3. Item Gb″ Sz παρελαβον cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EKLP etc. Nec aliter (acceperunt) d e f (g sub aut) m^{82} vg Cyp^{bis} Lcif Aug^{op} mon al ... ς (= Gb Sz) παρελαβε cum minusc vix mu syr^{sch} ut^{vid} Bas^{2,689} edd vet Oec ... Ln παρελαβετε cum BF^{gr}G 43. 73. 80. g (quam accepistis t acceperunt) go syr^{p} arm Or$^{gall\,14,6}$ Bas^{2,417} cdd 2 al

1 Th 2, 9 *ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπι-*
1 Co 9, 4 Phl 3, 17 *βαρῆσαί τινα ὑμῶν·* 9 *οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυ-*
τοὺσ τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰσ τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ. 10 *καὶ γὰρ ὅτε*
ἦμεν πρὸσ ὑμᾶσ, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τισ οὐ θέλει
ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 *ἀκούομεν γάρ τινασ περιπατοῦντασ*
ἐν ὑμῖν ἀτάκτωσ, μηδὲν ἐργαζομένουσ ἀλλὰ περιεργαζομένουσ·
12 *τοῖσ δὲ τοιούτοισ παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ*
Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίασ ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
Ga 6, 9 *ἐσθίωσιν.* 13 *ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντεσ.*
14 *εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ,*
1 Co 5, 11 *τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ·*
1 Th 5, 23 etc 15 *καὶ μὴ ὡσ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡσ ἀδελφόν.*
16 *αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ τῆσ εἰρήνησ δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαν-*
τὸσ ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

8. *νυκτοσ κ. ημερασ* cum ℵBFG 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr[622] mosc Euthal[cod] al ... ς Ti *νυκτα κ. ημεραν* cum ADEKLP al pler Chr[622] al

12. *εν κυριω ιησου χριστω* (P demid cop om) cum (Gb') ℵ*ABD*FGP 17. 31. 71. 80. d e f g m[82] vg go cop arm Euthal[cod] Dam[parall 607] ... ς *δια του κυριου ημων ιησου χριστου* cum ℵ[c]D[c]KL al pler syr utr aeth Chr Thdrt Dam ad h. l.

13. *εγκακησητε* (*εγκ*– ut ℵA al, Ti c. B*D* *ενκ*-, cf ad 2 Co 4, 1) c. ℵAB* 37. 39. 47., item D* *ενκακειτε* ... ς *εκκακησητε* (FG *–σεται*) cum D[c]EFGKLP al pler Chr Euthal[cod] al

14. *ημων* cum ℵADEFGKLP etc ... B 2. 28. 33. 37. 39. 43. 116. 137. b[scr] aeth Thphyl *υμων* | *μη συναν.* cum ℵA[vid]BD[b?] et[c]E 17. d e (d e *ut non commisceamini*) go cop Chr[624] ... ς (Gb[oo]) Ti praem *και* cum D[gr*]FGKLP al fere omn f g m[78] vg syr[utr] arm aeth Bas[eth 278] Euthal[cod] al Aug ps[100] Ambrst al | *συναναμιγνυσθε* (D* *–μισγεσθαι*, E *–μισγεσθε*): *-σθε* ut D[b]et[c]EKLP al pler (testantur in eundem sensum etiam omnes qui *και μη* praebent, i. e. D[gr*]FG) f g m vg syr[utr] arm aeth Bas[eth 278] etc. Ceterum parum valet hac in re quod ℵAB (item D[gr*]F[gr]G[gr]) 17. *-σθαι* praebent, quum *αι* et *ε* innumeris locis in antiquissimis cdd promiscue ponantur, quemadmodum hoc ipso versu ℵD*FGP 17. Euthal[cod] *σημειουσθαι* pro *-σθε* habent. Agnoscunt vero *-σθαι* etiam d e go cop.

16. *τροπω* cum ℵA**BD[c]E[gr]KLP al fere omn syr[utr] cop Euthal[cod] Thdrt Dam ... Gb' Ln *τοπω* cum A*D*FG 17. 49. d e f g vg go Ambrst al; item Chr[625. 626], quem sic legisse, licet cdd (omnes?) *τροπω* testari videantur, ex comm intellegitur.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ Col 4, 18
ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 1 Th 5, 28 etc
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-

---

18. *μετα παντων υμ.* sine *αμην* cum ℵ*B 17. 44. 67** 116. fu harl tol arm^zoh Ambrst ... ς (Gb^oo) Ln add *αμην* cum ℵ^c A D E F G K L P al pler d e f g vg (et. am demid al) cop syr^utr arm^usc aeth go Euthal^cod etc

Subscriptio: ℵB* 17. al *προς θεσσαλονικεις* (B* -*νεικεις*) *β*. Etc ... A B**KP al *πρ. θεσσ. β εγραφη απο αθηνων*. Similiter al mu ... ς *πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν*. Praeterea numerantur *στιχοι ϙς'* (KLP al plu Euthal; 93. *ϙις'*, cop *τπε'*), in ℵ** *ϙπ'*. In B a cap. *ϙα* ad *ϙγ* pergitur; am fu capitula IX habent.

---

* Hunc epistulae ad Hebraeos locum dedimus (consentiente Ln, non item ς Ti) secuti exemplum codicum ℵABCHP 17. 23. 47. 57. 71. 73. aliorum (etiam Euthal^cod). Nec aliter cop^codd (cf Zacagn praef. p. 74 sq). Eundem ordinem testantur etiam Athanasius (epist. fest. 39. anni 365. Consentit etiam Ps-Ath in Synopsi.) Epiphanius[378] (quo loco exponit, epistula ad Philemonem quem locum apud Marcionem habuerit, quem in ipsa ecclesia. Postquam autem dixit: *ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆς πρὸς ἑβραίους τεσσαρεσκαιδεκάτης τέτακται*, addit: *ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρὸς ἑβραίους δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρὸς τιμόθεον καὶ τίτον καὶ φιλήμονα.*) al. Idem ordo observatur in canone qui dicitur 60. concilii Laodiceni (a. 364), quem post demum actis eius concilii additum esse tantum non certum est. Apud Latinos inprimis Hieronymus eiusdem ordinis testis est, ut in ep. 2. ad Paulinum (Vall. IV, 574). Longe vero

λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι᾽ οὗ καὶ
ἐποίησεν τοὺσ αἰῶνασ, 3 ὃσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ δόξησ καὶ χαρα-
κτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆσ
8, 1 etc δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενοσ ἐκά-
θισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ, 4 τοσούτῳ κρείτ-
των γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ᾽ αὐτοὺσ κε-
5, 5 Ps 2, 7 κληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γάρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱόσ
2 Sa 7, 14 μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ
εἰσ πατέρα καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι εἰσ υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
Ps 96 (97), 7 γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰσ τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησά-
τωσαν αὐτῷ πάντεσ ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸσ μὲν τοὺσ ἀγγέλουσ
Ps 103 (104), 4 λέγει· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺσ λειτουργοὺσ

---

usitatissima in edd. Novi Test. ea est ratio, quam in antiquitate maxime apud Latinos invaluisse scimus. Hunc ordinem primi ut videtur testantur canones conciliorum Hipponensis (a. 393) et Carthaginiensis (a. 397). Sed nec Graecorum desunt testimonia quae Latinorum usum confirmant, nisi forte potius tantum aequalium Latinorum testantur consuetudinem. Quam in rem iam Epiphanii verba supra attulimus. Sequuntur eundem ordinem, post epist. ad Philem. collocantes ad Hebr. epistulam, codd. DEKL al permu.

Inscriptio: ℵABK 3. 17. 37. 47. 80. n^{scr} al sah cop *προσ εβραιουσ* ... ϛ *η πρ. εβρ. επιστ. παυλου*, item $ϛ^{e}$ Gb Sz omisso *παυλου*.

I. 1. *επ εσχατου* cum ℵABDEKLMP 17. al longe plu (10 ap Scri) f vg (hi^{2} *novissime diebus istis*) cop arm $Or^{4,60}$ $Eus^{mcell\,95.\,105}$ Ath^{175} $Did^{tri\,33}$ et^{158} al plu ... ϛ (= Gb Sz) *επ εσχατων* cum 47. 1^{scr} al mu d e (hi^{2} *in novissimis diebus his*) harl* (*novissimis dieb. istis*) syr^{utr} aeth $Or^{3,350}$ $Mcell^{eus\,81.\,93}$ al

2. *κ. εποιησεν τ. αιωνασ* (Gb'') cum ℵABD*et^{c}EM etc ... ϛ *κ. τουσ αιω. εποι.* cum D^{b}KLP al pler syr^{p} arm $Or^{4,60}$ al mu

3 *καθαρισμον* sine *δι εαυτου* (*αυτου*) cum ℵABD^{b}P 17. 46* 47. 80. $cat^{txt\,127}$ f vg arm $Cyr^{hr\,220}$ $Did^{tri\,76}$ $Euthal^{cod}$ $Cyr^{fid\,110}$ etc ... ϛ Ti praem *δι εαυτου* cum D^{c}EKLM al pler d e syr^{utr} Ath^{362} Chr al. Item D* 137. *δι αυτου*, item Thdrt ad h. l. | *τ. αμαρτιων* sine *ημων* cum ℵ*ABD*E*MP 67** $cat^{txt\,127}$ d e f vg cop syr^{sch} aeth $Cyr^{hr\,220}$ Ath^{362} ex^{cdd} et edd aliq $Did^{tri\,76}$ etc ... ϛ (Gb^{oo}) add *ημων* cum ($ℵ^{c}$ *υμων*) D^{c}E**KL $tisch^{6}$ al pler syr^{p} arm ar^{e} Ath^{362} Chr al | *ποιησαμενοσ* post *των αμαρτ.* [*ημ.*] cum ℵABDEMP 17. 37. 46. 47. 73. 116. 18^{lect} $cat^{txt\,127}$ d e f vg arm $Did^{tri\,76}$ $Cyr^{hr\,220}$ Ath^{362} al ... ϛ Ti ante *τ. αμ.* [*ημ.*] cum KL al pler syr^{p} Chr Thdrt al

αὐτοῦ πυρὸσ φλόγα, 8 *πρὸσ δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνοσ σου ὁ θεὸσ* Ps 44 (45), 6 s
εἰσ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνοσ, καὶ ἡ ῥάβδοσ τῆσ εὐθύτητοσ ῥάβδοσ
τῆσ βασιλείασ σου. 9 *ἠγάπησασ δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησασ ἀδικίαν·*
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεόσ, ὁ θεόσ σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεωσ παρὰ
τοὺσ μετόχουσ σου. 10 *καί· σὺ κατ᾽ ἀρχὰσ κύριε τὴν γῆν ἐθε-* Ps 101 (102), 26–28
μελίωσασ, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 *αὐτοὶ*
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεισ· καὶ πάντεσ ὡσ ἱμάτιον παλαιωθή-
σονται, 12 *καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεισ αὐτοὺσ καὶ ἀλλαγήσονται,*
σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 *πρὸσ τίνα δὲ*
τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44 etc
ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 *οὐχὶ πάντεσ εἰσὶν*
λειτουργικὰ πνεύματα εἰσ διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺσ μέλ-
λοντασ κληρονομεῖν σωτηρίαν;

---

8. *και* cum ℵABD*E*M 17. d e am tol al[lachm] cop Cyr[fid 78]. Sic Ti: *καί· ῥάβδοσ* etc ... ς om cum D[c]E**KLP al fere omn f vg (et. fu demid al) syr[utr] aeth Chr al | *η ραβδοσ* cum ℵABM 17. Cyr[fid 78] (ita etiam Ln ed min, mutavit[ed mai] ex errore de B) ... ς (Ln[ed mai] vide ante) Ti *ραβδοσ* cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr Euthal[cod] Cyr[thes 378] al | *τησ ευθυτητοσ* cum ℵ[a]ABM 17. (e spatio) Cyr[fid 78] ... ς Ti om *τησ* cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr al | *ραβδοσ* sec cum ℵABM 17. Cyr[fid 78] ... ς Ti *η ραβδ.* cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr al | *βασιλ. σου* cum ADEKLMP al omn d e f vg rell Chr Euthal[cod] Cyr[fid] etc ... ℵB *βασιλ. αυτου*

9. *αδικιαν* cum ℵA 17. al[7] Chr[36 mosc 8] Cyr[fid 78] Chron[163] ... ς Ti *ανομιαν* (D* *-μιασ*) cum BDEKLMP tisch[6.] al pler Chr[36 montf] Cyr[thes 378] et[cat 188] Thdrt Dam al, item syr[p] et (*iniquitatem*) d e f vg

12. *αλλαξεισ* cum ℵ*D*(et[b] ut[vi]) 43. d e f vg (et. am demid al; non item fu harl*), item ex ps it Ir[int 280] Tert[hermog 34] Or[int 1,71. 148] (non item Or[1,548]) Bas[1,159] etc ... ς Ln Ti *ελιξεισ* cum ℵ[c](*ειλιξ.*)ABD[c]KLMP al fere omn fu harl* syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Cyr[act 15] Dam al :: ut LXX | *αυτουσ* sine additam cum D[c]KLMP al omn f vg (et. am demid al) cop syr[utr] Chr Euthal[cod] Thdrt etc ... Ln add *ωσ ιματιον* cum ℵABD* d e fu arm aeth (sed d e *mutabis illos et tamquam vestimentum mutabuntur*, item aeth)

II.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρωσ προσέχειν ἡμᾶσ τοῖσ ἀκουσθεῖ-*
Gal 3, 19 Act 7, 53 *σιν, μήποτε παραρυῶμεν.* 2 *εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶσ λόγοσ*
ἐγένετο βέβαιοσ, καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον
μισθαποδοσίαν, 3 *πῶσ ἡμεῖσ ἐκφευξόμεθα τηλικαύτησ ἀμελήσαν-*
τεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ
τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη, 4 *συνεπιμαρτυροῦντοσ τοῦ*
θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαισ δυνάμεσιν καὶ πνεύμα-
τοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.
5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,*
Ps 8, 5–7 *περὶ ἧσ λαλοῦμεν.* 6 *διεμαρτύρατο δέ που τὶσ λέγων· τί ἐστιν ἄν-*
θρωποσ ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐ-
τόν; 7 *ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ, δόξῃ καὶ τιμῇ*
1 Co 15, 27 Eph 1, 22 *ἐστεφάνωσασ αὐτόν,* 8 *πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω τῶν ποδῶν*
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
9 *τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν*
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπωσ
Ro 11, 36 *χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θανάτου.* 10 *ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ,*

II. 1. *προσεχ. ημασ* cum ℵABDE 17. 93. cat[txt 140] f vg Ath[365] Euthal[cod] ... ς *ημασ προσεχ.* cum KLP al pler Thdrt Dam al; item d e *oportet nos amplius intueri* | *παραρυωμεν* cum ℵAB*D*LP 17. 47. 115. 182. n[sor] al syr[p mg gr] Euthal[cod] ... ς *παραρρυωμεν* cum B[3]D[c]EK[sil] al pler

6. *τι* cum ℵABC[corr]D[gr]E[gr]KL al fere omn f vg syr[utr] arm aeth etc ... Ln[ed min] *τισ* cum C*P 2[lect] d e tol cop Euthal[cod] Dam

7. *εστεφα. αυτον* sine additam cum BD[c]E**KL al[75] syr[cdd et edd aliq] et syr[p txt] Chr Dam Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) add *και κατεστησασ αυτον επι τα εργα των χειρων σου*, item Ln [*και - σου*] cum ℵACD*E* MP 137. al sat mu d e f vg cop syr[sch] (ut iam[widm]) et[p] c.* arm aeth Euthal[cod] al :: ut LXX

8. *εν τω γαρ* cum ℵBDEM 23. ... ς *εν γαρ τω* cum ACKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt al | *αυτω* pri: B d e arm[usc] om, syr[p] habet c. ob., atque hinc Ln [*αυτω*]

9. *χαριτι θεου* cum ℵABCDEKLP al (exc 67**) omn d e f vg cop (syr[sch] are) syr[p] arm aeth cdd[aliq] apud Or[4,41] Eus[ps 641] Ath[44] etc ... M 67**

δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ δόξαν
ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ σωτηρίασ αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-
λειῶσαι. 11 *ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ πάντεσ·* Io 20, 17 Mt 28, 10
δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν, 12 *λέγων·*
ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίασ Ps 21 (22), 23
ὑμνήσω σε. 13 *καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπ' αὐτῷ. καὶ* 2 Sa 22, 3
πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ. 14 *ἐπεὶ οὖν* Es 8, 17 s
τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματοσ καὶ σαρκόσ, καὶ αὐτὸσ παραπλη- 1 Co 15, 26 2 Ti 1, 10
σίωσ μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
τὸ κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 *καὶ*
ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸσ τοῦ ζῆν ἔνο-
χοι ἦσαν δουλίασ. 16 *οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,*
ἀλλὰ σπέρματοσ Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 *ὅθεν ὤφειλεν*
κατὰ πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ
πιστὸσ ἀρχιερεὺσ τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ ἱλάσκεσθαι τὰσ
ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ. 18 *ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸσ πειρασθείσ,*
δύναται τοῖσ πειραζομένοισ βοηθῆσαι.

---

syr[cdd nestorianorum] (his tribuunt etiam Thphyl et Oec) syr[cod heidelberg] ar[petrop] Or[4,41. 392. 393. 450] et[int 4,518. 560] Thdor[mop] Thdrt[3,404] et ad h. l. Anastas[abbas] (saec. VIII. in libro contr. Iudaeos, quem Latine edidit Canis. Ant. Lectt. III.) cdd ap Hier[gal 2] Amb[fide 2,482] et[5,570] Fulg[trasim 20] Vig[eutych 2] *χωρισ θεου*. His ex testimoniis certum hoc est, minime a Nestorianis lectionis *χωρισ θεου* originem repetendam esse; iam enim Origenes in codd. suis invenit. Nec sine probabilitatis specie dicitur *χωρισ θεου* ad verba versus 8. *ουδεν αφηκεν αυτω ανυποτακτ.* adnotatum esse conlato 1 Co 15, 27. Inde vero non per errorem ad v. 9. tractum crediderim, sed ansam cuipiam datam emendationi verborum *χαριτι θεου* dogmaticae.

14. *αιματ. και σαρκ.* (Gb'') cum ℵBCDEMP 17. 37. 47. 137. cat[txt] d e am fu al[lachm] cop syr[p] arm Or[int 3,120] Eus[dem 450] et[ps 615] al mu ... ς *σαρκ. κ. αιματ.* cum KL al pler f vg[cle] demid tol syr[sch] aeth Or[int 3,62. 902] Euthal[cod] Cyr[ioh 820] al mu

15. *δουλιασ* cum ℵD*E*HP al (Gal 4, 24. 5, 1. accedit A) ... ς Ln Ti *δουλειασ* cum ABCD[b et c]E**K[sil]LM al pler

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
3, 5 Nm 12, 7 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται
καθ᾿ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευ-
Nm 12, 7 ἀσας θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς
θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς
υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν
14 καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
Ps 94 (95), 8—11 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φω-
νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν

III. 1. ιησουν cum ℵABC*D*MP 17. 34. 47. 67** 73. cat^{txt} d e f vg sah cop aeth Ath$^{361. 370. 375}$ et$^{gall 6,164. 167. 168}$ al mu ... ς (= Gb Sz) χριστον ιησουν cum minusc vix mu. Item C^{b}D^{c}EKL al longe plu syr^{utr} arm Chr^{77} al ιησουν χριστον

2. μωυσης cum CKLP 17. al plu (12 ap Scri) d e f vg^{cdd} (ut fu demid) sah cop Chr^{77} Euthal^{cod} Thdrt etc (vide etiam ad vv. 3. 5. 16. ubi accedunt ℵBDE etc) ... ς μωσης cum ℵABDEM al sat mu am Dam | ολω cum ℵACDEKLMP al omn^{vid} d e f vg etc ... B sah cop (επι τον οικον) ar^{e} Cyr$^{cat 169}$ Amb$^{fid 3,512}$ om

3. ουτος δοξης cum ℵABCDEP etc ... ς (= Gb Sz) δοξης ουτος (L -τως) cum KLM al pler f vg etc | μωυσην cum ℵBCD*(-σεως)et^{b}KLP al plu etc ... ς μωσην cum AD^{c}EM etc

4. παντα cum ℵABC*D*E*KM etc ... ς (Gb^{o}) praem τα cum C^{b}D^{c}ELP al pler arm Chr Euthal^{cod} al

5. μωυσης cum ℵCDEKLP etc ... ς μωσης cum ABM etc

6. οὗ et. Did$^{tri 229}$ Ath^{509} Hier$^{ep ad dam 3,517}$ etc ... Gb' ος cum D*M 6. 67** d e f vg Lcif^{6,215} Amb$^{ios 1,501}$ al | εαν cum ℵ*(ipse ex καν corr) BD*E*MP 17., item si d e f vg Amb^{fid} ... ς εανπερ cum ℵ^{c}ACD^{c}E**KL al fere omn Chr^{78} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Lcif^{6,215} (*si tamen*) | μεχρι τελους βεβαιαν cum ℵACDEKLMP al omn^{vi} (4. κατασχ. βεβαι.) d e f vg syr^{utr} (syr^{sch} non exprim βεβαιαν) cop arm aeth^{pp} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ti om cum B aeth^{ro} Lcif^{215} Amb^{ios} :: v. 14 verba ista non fluct

τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ex 17, 7 Nm 14, 22 s
9 *οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα*
μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 *διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ*
εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς
μου, 11 *ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-* 4, 3
παυσίν μου. 12 *βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρ-*
δία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 *ἀλλὰ*
παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον
καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας·
14 *μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπο-*
στάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 *ἐν τῷ λέγεσθαι·* 6 ss
σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 *τίνες γὰρ ἀκούσαντες*
παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωϋσέως; 17 *τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς* Nm 14, 22 ss

---

9. *επειρασαν* sine additam cum ℵ*ABCD*E* 17. d e Lcif^{215} ... ς (Gb^{0}) add *με* cum ℵ^{c}D^{c}E**KLMP al fere omn f vg etc | *εν δοκιμασια* (Gb′) cum ℵ*ABCD*EMP 17. 73. 137. d e (*in experimento*) cop Clem^{70} Euthal cod ... ς *εδοκιμασαν με* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler f vg syr^{utr} arm aeth Chr $^{87.\ 88}$ Cyr$^{glaph\ 393}$ al, sed ex his om *με* f vg syr^{sch} Lcif Amb | *τεσσερακοντα* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* c. B^{c}KLMP al omn^{vi} ... DE $\bar{\mu}$.
10. *ταυτη* (Gb″) cum ℵABD*M 6. 17. 23. 57. 67** Clem^{70} ... ς *εκεινη* cum CD^{c}EKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Eus$^{cat\ 174}$ Chr Euthal^{cod} al | *ειπον* cum ℵBCD^{c}EKLMP etc ... Ln *ειπα* cum AD^{b} 4. 17. 32. 38. 49. 72. 73. 74. 112. 174. Chr$^{90\ mosc}$ Euthal^{cod} al
13. *τις εξ υμων* cum ℵACHMP 17. 37. 47. 73. al mu f vg cop syr^{sch} arm Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 393}$ Thphyl Lcif^{215} al ... Gb Sz Ln Ti *εξ υμων τις* cum BDEKL etc
14. *του χριστου γεγοναμεν* cum ℵABCDEHMP 17. 37. 73. 137. d e f vg Or^{1,32} al mu ... ς (= Gb Sz) *γεγοναμ. του* (L al pauc Eus^{dem} om) *χριστου* cum KL al pler arm Eus$^{dem\ 218}$ al
15. Ln *κατάσχωμεν,* ^{15}*ἐν* et *παραπικρασμῷ.*^{16}
16. *τίνες* ut etiam syr^{sch} ar^{e}. Item Thdrt: *κατ' ἐρώτησιν τὸ πρῶτον* (i. e. *τινες* usque *παρεπικραναν*) *ἀναγνωστέον.* Consentit Chr. Item (ex Chr) Dam ... ς (Gb Sz) *τινὲς,* ut LMP 37. al Euthal^{cod}. Nec aliter d e f vg cop syr^{p}. | *μωυσεως* cum ℵBCDEHKL etc ... ς *μωσεως* cum AMP al sat mu. Ceterum ς (non Gb Sz) *μωσέως.* ^{17}*τίσι δὲ*
17. *τισιν δε* sine additam cum ℵBCDEHKLP etc ... A d e (non f vg Lcif ^{215}) add *και,* hinc Ln [*και*] | *τεσσερακοντ.* cum ℵAB*C ... ς Ln (igno-

ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμο-
σεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖσ ἀπει-
4, 6 θήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι᾽
ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένησ ἐπαγγελίασ εἰσελθεῖν
εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τισ ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ
γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ
λόγοσ τῆσ ἀκοῆσ ἐκείνουσ μὴ συνκεκερασμένοσ τῇ πίστει τοῖσ ἀκού-
σασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰσ τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντεσ,
3, 11 Ps 94 (95), 11 καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν
κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου γενη-
θέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ ἑβδόμησ οὕτωσ· καὶ κατέπαυ-
Gn 2, 2 σεν ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινὰσ εἰσελθεῖν εἰσ αὐτήν, καὶ οἱ πρότεροι

---

rans B*) *τεσσαρακ.* cum B[c]HKLM al omn[vid], DE ut v. 9. | *επεσεν* cum ℵABCHKLMP etc ... Ln[ed min] (ex errore Wtstenii de C) *επεσαν* cum DE Cyr[ador 227] et[glaph 398]; item al[20] Chr[92] *επεσον*

19. *δι απιστ.* cum ℵABD*MP 17. al sat mu ... Ti *δια απ.* c. CD[c]EL al mu

IV. 1. *καταλειπομενησ* ut ABCD[c]KLMP etc ... ℵD* etc *καταλιπομενησ*

2. *συνκ-* ut ℵAB*CD* etc ... ς Ln *συγκ-* ut B[c]D[b]KLMP al certe pler | *συνκεκερασμενοσ* cum ℵ et (ut ς Gb Sz Ti) *συγκεκραμενοσ* (*-μμενοσ* 114.) 31. 41. 114., item d e vg[cle] demid harl (Gb non aliter testatur) hal syr[sch] ar[e] Cyr[glaph 394] Thdrt[herveti] (sed cf comm) Lcif[215] ... Gb' Ln *συγκεκερασμενουσ* (*συνκ-* vide ante) cum ABCD*M al[8] Thdor[mop] Euthal[cod]. Item Gb' *συγκεκραμενουσ* (al[10] *-μμενουσ*) cum D[c]EKLP al plus[70] Macar[178] Chr Cyr[nest 15] al. Accedunt alterutri harum lectionum am fu tol f cop syr[p] arm aeth | *τοισ ακουσασιν*: D* syr[p mg] *των ακουσαντων*, item d e Lcif[215] *auditorum*, Chr[mosc 1] *τουσ ακουσαντασ* ... 71. *τοισ ακουσθεισιν*, ut Thdor[mop] legi praecepit.

3. *εισερχομεθα* ut ℵBDEKLMP al pler d e (*intramus*) etc ... AC 17. 37* *εισερχωμεθα.* Item f vg Primas *ingrediemur*, Lcif[215] *intrabimus.* *γαρ* cum BDEKLP al pler d e f vg etc ... ℵACM 31. 47. 73. 80 cop *ουν*

εὐαγγελισθέντεσ οὐκ εἰσῆλθον δἰ ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει 3, 19
ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼσ 3, 15 Ps 94 (95), 7 s
προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε
τὰσ καρδίασ ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺσ Ἰησοῦσ κατέπαυσεν, οὐκ ἂν Ios 22, 4
περὶ ἄλλησ ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρασ. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-
τισμὸσ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰσ τὴν κατάπαυσιν
αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεόσ.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰσ ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆσ ἀπειθείασ. 12 ζῶν
γὰρ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴσ καὶ τομώτεροσ ὑπὲρ πᾶσαν μά-
χαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενοσ ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆσ καὶ πνεύ-
ματοσ, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸσ ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν
καρδίασ· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσισ ἀφανὴσ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα
δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖσ ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ, πρὸσ ὃν ἡμῖν
ὁ λόγοσ.

14 Ἔχοντεσ οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺσ οὐρανούσ, 8, 1 3, 1
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆσ ὁμολογίασ. 15 οὐ γὰρ 2, 17 s 5, 2
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖσ ἀσθενείαισ ἡμῶν,
πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ᾽ ὁμοιότητα χωρὶσ ἁμαρτίασ.

---

6. *δι απ.* cum ℵBDEP al pler[vi] ... Ti *δια απ.* cum ACL al

7. *δαυειδ* ut ℵBCD*E*; D[c]E** al mu *δαυιδ*, ς *δαβιδ* cum minusc permu, ALP etc *δᾱδ*. Cf ad Mt 1, 1. | *προειρηται* (Gb″) cum ℵACD*E*P al[8] d e f vg cop arm syr[p] Chr[93] Euthal[cod] Cyr[ioh 426] Thdrt Lcif[215]. Similiter B al[3] *προειρηκεν* ... ς *ειρηται* cum D[c]E**KL al pler aeth (*dixit*) Dam Thphyl

12. *ενεργησ* (d e Lcif[215] Amb[interp dav 2,4] ac[saep] *validum*, f vg Hier[esa 27] et[zach 9] Primas al *efficax*) cum ℵACDEHKLP al omn[vid] etc ... B *εναργησ*, Hier[esa 66] *evidens* | *ψυχησ* sine *τε* cum ℵABCHLP al[12] Or[1,298. 2,813. 4,37] et[cat eph 222] Eus[eclo 187. 211] Ath[896] et[427] (et.[cat 464]) Epiph[815] al permu nec expri *τε* d e f vg syr[utr] cop arm aeth Or[int 2,70. 268] Lcif[215] etc ... ς (Gb[oo]) add *τε* cum D[gr]E[gr]K al longe plu Oec. Contra *τε* quod sequitur etiam ab interpretibus Latinis aliisque expressum est.

15. *συνπαθησαι* cum ℵAB*CD*H ... ς Ln *συμπα.* c. B[c]D[c]EKLP etc | *πεπειρασμενον* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABDE al ut[vl] pauc Or[1,223. 383] et[2,609] Chr[106] Dam Thphyl ... ς Gb″ Ti *πεπειραμενον* cum CKLP al pler Or[4,40. 348] Syn[antioch] (ap Routh[3,298]) Epiph[750. 1010. 1020] al mu

10,22 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆσ χάριτοσ,
ἵνα λάβωμεν ἔλεοσ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰσ εὔκαιρον βοήθειαν.

V.

1 Πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενοσ ὑπὲρ ἀν-
8,3 9,9 θρώπων καθίσταται τὰ πρὸσ τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ
4,15 θυσίασ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενοσ τοῖσ ἀγνοοῦσιν
καὶ πλανωμένοισ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸσ περίκειται ἀσθένειαν, 3 καὶ δι'
αὐτὴν ὀφείλει, καθὼσ περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτωσ καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
7,27 φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβάνει τὴν τιμήν,
Ex 28,1 ἀλλὰ καλούμενοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών. 5 οὕτωσ
καὶ ὁ Χριστὸσ οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
Ps 2,7 λαλήσασ πρὸσ αὐτόν· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
7,17 Ps 109(110),4 6 καθὼσ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ δεήσεισ

---

16. ελεοσ cum ℵABC*D*KP al^{3} ... ς ελεον cum C^{b}D^{c}EL al pler

V. 1. δωρα τε cum ℵACD^{c}(* τε δωρα)EKLP al omn^{vi} syr^{p} Epiph^{780} Chr Euthal^{cod} al mu ... Ln om τε cum BD$^{b\ vi}$; nec exprim d e f vg syr sch al

3. δι αυτην cum ℵABC*D*P 7. 17. 80. syr^{sch} et$^{p\ txt}$ (d e *propter illam*, f vg cop *propterea*) Chr^{mosc2} Euthal^{cod} Thdrt^{5,51} al ... ς δια ταυτην cum C^{c}D^{c}EKL al pler syr$^{p\ mg}$ Chr^{montf} Thdrt ad h. l. Antioch^{1296} | περι εαυτου cum ℵACD^{c}EKLP al pler etc ... Ln π. αὑτου cum BD* 219* 8^{lect} 17^{lect} Thdrt^{5,51} (ut et. ap Cyr^{6,280}) | περι αμαρτιων (Gb') cum ℵABC*D*P al^{6} Chr^{mosc2} Euthal^{cod} Thdrt^{5,51} et Cyr ap Thdrt^{5,5} ... ς υπερ cum C^{c}D^{c}EKL al pler Chr^{montf} al

4. αλλα καλουμ. cum ℵABC*DEK al plu Chr^{116} Procop$^{esa\ 294}$ Dam ... ς (= Gb Sz) αλλ (ς αλλα cum minusc mu Euthal^{cod} Thphyl) ο καλ. cum C^{b}LP al sat mu Thdrt al | καθωσπερ cum ℵ*AB(C*?)D* 17. Cyr$^{apol\ 175}$ al ... Ln καθωσ cum C*^{vi} Chr Procop$^{esa\ 294}$ ... ς καθαπερ cum ℵ^{c}C^{b} D^{c}EKLP al pler etc | ααρων cum ℵABCDEKLP al plu ... ς (= Gb Sz) ο ααρ. cum minusc mu

6. μελχισεδεκ (item d e cop *-sedec*) ... A Chr μελχισεδεχ (item sic A 7,1; non item alibi). Item f vg (etiam am fu demid etc) *Melchisedech*. Similiter Latini alibi.

τε καὶ ἱκετηρίασ πρὸσ τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆσ ἰσχυρᾶσ καὶ δακρύων προσενέγκασ καὶ εἰσακουσθεὶσ
ἀπὸ τῆσ εὐλαβείασ, 8 *καίπερ ὢν υἱόσ, ἔμαθεν ἀφ᾽ ὧν ἔπαθεν*
τὴν ὑπακοήν, 9 *καὶ τελειωθεὶσ ἐγένετο πᾶσιν τοῖσ ὑπακούουσιν*
αὐτῷ αἴτιοσ σωτηρίασ αἰωνίου, 10 *προσαγορευθεὶσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ*
ἀρχιερεὺσ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 *Περὶ οὗ πολὺσ ἡμῖν ὁ λόγοσ καὶ δυσερμήνευτοσ λέγειν, ἐπεὶ*
νωθροὶ γεγόνατε ταῖσ ἀκοαῖσ. 12 *καὶ γὰρ ὀφείλοντεσ εἶναι διδά-*
σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τίνα Ga 4, 3
τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν 1 Co 3, 2
ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ τροφῆσ. 13 *πᾶσ γὰρ ὁ μετέχων*
γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαιοσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν· 14 *τελείων*
δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνα-
σμένα ἐχόντων πρὸσ διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 *Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-*
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίασ
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, 2 *βαπτισμῶν διδαχῆσ,*
ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν, ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν, καὶ κρίματοσ αἰω-
νίου. 3 *καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ.* 4 *ἀδύνα-* Iac 4, 15

---

8. *αφ* cum ℵABcCD[b]et[c]EKLP etc ... B*D* *απ*

9. *πασιν* ante *τοισ υπακουουσιν* (P *υπακουσασιν*) *αυτω* cum ℵABCDEP al[7] d e f vg cop syr[utr] arm aeth Chr[118] al mu ... ς Ti post *τ. υπ. αυτ.* cum KL al pler Thdrt ad h. l. al

12. *τίνα* (*quae sint elementa*): sic etiam d e f vg Or[int 2,361. 3,384] Aug[ioh 98,4] Hier[gala 2] (*doceri vos* d e, *ut vos doceamini* f vg Or[int] Hier) cop syr[utr] aeth Or[3,781] al ... Ln *τινά*, quod praeivit Oec[com] | *ου στερεασ* cum ℵ*B[3] (fortasse iam[2])c 17. f vg cop Or[1,245. 452] et[3,658] et[int 2,361. 3,386] al ... ς Ln *και ου στ.* cum ℵ[c]AB*DEKLP al fere omn d e syr[utr] arm aeth Clem[682. 771] Or[int 3,486. 3,862] al

VI. 2. *διδαχησ* cum ℵACDEKLP al pler f vg (*baptismatum doctrinae*) etc ... Ln *διδαχην* cum B; item *baptismorum doctrinam* (e *doctrina*) d | *αναστασεωσ τε* cum ℵACD[c]EKL al omn[vi] d e f vg etc ... BD[gr]*P om *τε*

3. *ποιησομεν* cum ℵBEKL 17. al plu d e f vg Chr[131] Thdrt[txt 577] Thphyl

τον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ δωρεᾶσ τῆσ
ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου 5 καὶ κα-
λὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ, 6 καὶ
παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντασ
ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ. 7 γῆ γὰρ ἡ
πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ τίκτουσα βο-
τάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι' οὓσ καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλο-
γίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ καὶ τριβόλουσ ἀδό-
κιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
μενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ θεὸσ
1 Thes 1, 3 ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδείξασθε εἰσ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ διακονοῦντεσ.
11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸσ τὴν πληροφορίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἄχρι τέλουσ, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεωσ καὶ μακροθυμίασ κληρονο-
μούντων τὰσ ἐπαγγελίασ. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενοσ ὁ
Gn 22, 16. 17 θεόσ, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸσ εἶχεν μείζονοσ ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυ-
τοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη-
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτωσ μακροθυμήσασ ἐπέτυχεν τῆσ ἐπαγγελίασ.
16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονοσ ὀμνύουσιν, καὶ πάσησ αὐ-

Amb[poenit2] ... Gb' *ποιησωμεν* cum ACDEP al plus[35] arm Chr[mosce] Euthal[cod] Thdrt[com 578 bis] Dam

7. *ερχομενον* (Antioch[1107] *επερχ.*) *πολλακισ* cum ℵBDEP 37. 116. d e (*bibens venientem in se saepe imbrem*) (cop syr[utr]) Chr[145], item Or[int 2, 34] ... ς *πολλακ. ερχομ.* cum ACKL al pler f vg (*saepe venientem super se bibens imbrem*) arm Epiph[494] Chr[146] Or[int 2, 54] etc

9. *κρεισσονα* cum ℵABCD[c]LP al mu (4 ap Scri) Euthal[cod] ... ς *κρειττονα* cum D*K 37. al plu

10. *τησ αγαπησ* cum ℵABCD*E*P al[9] d e f vg basm syr[utr] ar[e] arm aeth Chr[12, 5] Euthal[cod] al ... ς (= Gb Sz) praem *του κοπου* cum D[c]E** KL al pler cop Chr[149. 150] Thdrt al

14. *ει μην* cum ℵABD*EP 17. 23. 31. 47* 71. 137. Did[tri 75] Dam. Item CD[b]L[corr] *ει μη*. Item d e f vg Amb[fid 3] Primas *nisi* ... ς *ἦ μὴν* cum KL* al pler Chr Euthal[cod] Cyr[esa 378] et[glaph 71] Thdrt Thphyl. Ceterum et. Gen 22, 17 A et cdd unc pler (B hiat) *ει μην* praebent.

16. *ανθρωποι* sine *μεν* cum ℵABD*E*P 47. 52. Euthal[cod] Cyr[glaph 71];

τοῖσ ἀντιλογίασ πέρασ εἰσ βεβαίωσιν ὁ ὅρκοσ· 17 ἐν ᾧ περισσό-
τερον βουλόμενοσ ὁ θεὸσ ἐπιδεῖξαι τοῖσ κληρονόμοισ τῆσ ἐπαγγελίασ
τὸ ἀμετάθετον τῆσ βουλῆσ αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷσ ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντεσ κρατῆσαι τῆσ
προκειμένησ ἐλπίδοσ, 19 ἣν ὡσ ἄγκυραν ἔχομεν τῆσ ψυχῆσ
ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰσ τὸ ἐσώτερον τοῦ κα-
ταπετάσματοσ, 20 ὅπου πρόδρομοσ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ,
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺσ γενόμενοσ εἰσ τὸν αἰῶνα.

VII.

1 Οὗτοσ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺσ Σαλήμ, ἱερεὺσ τοῦ θεοῦ Gn 14, 18 ss
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσασ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆσ κοπῆσ
τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσασ αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων 4
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενοσ βασιλεὺσ δικαιοσύνησ,
ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺσ Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺσ εἰρήνησ, 3 ἀπά-
τωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητοσ, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆσ τέλοσ
ἔχων, ἀφωμοιωμένοσ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺσ εἰσ τὸ
διηνεκέσ.
4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκοσ οὗτοσ, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν 2

---

nec aliter d e f vg syr^{utr} arm basm ... ς (Gb^{0}) Ti add *μεν* cum CD^{c} E**KL al pler cop aeth Chr Thdrt Dam al

18. *τον θεον* cum ℵ*ACP 17. 52. Eus$^{ps\ 555}$ et$^{mai\ 77}$ Did$^{tri\ 168}$ et^{408} al^{4} ... ς Ln Ti *θεον* c. BDEKL al pler Eus$^{dem\ 177.\ 228}$ Cyr$^{hr\ 144}$ Euthal^{cod} al^{4}

19. *ασφαλη* cum ℵBD$^{b\ et\ c}$EKL al omn^{vid} Euthal^{cod} etc ... Ln Ti *ασφαλην* (Ln *ἀσφαλήν*, Ti *ἀσφαλῆν*) cum ACD*P

VII. 1. *του υψιστου* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEKLP etc ... ς^{e} om *του* cum minusc vix mu | *ο συναντησασ* ut C*LP al pler (nullus aliter ap Scri) Euthal^{cod} etc ... ℵABC^{2}DEK 17. *οσ συναντ.*, atque sic edidit Ln

3. *αφωμοιωμενοσ* cum ℵABK al pler Epiph^{711} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ti *αφομοιωμ.* cum CDELP 1. 47. 109. 113.

4. *ω και* cum ℵACD^{c}E**KLP al omn^{vi} f vg (et. am fu** demid harl^{sil} al lachm) syr^{p} arm Chr^{174} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 63}$ al ... Ln om *και* cum BD*E* d e fu* tol al^{lachm} syr^{sch} cop basm (basm hiat v. 2) Primas Quaest^{2977}

ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχησ. 5 *καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ*
Nm 18, 21 ss *τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντεσ ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν*
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ᾽ ἔστιν τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-
λυθότασ ἐκ τῆσ ὀσφύοσ Ἀβραάμ· 6 *ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενοσ ἐξ*
αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβρααμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰσ ἐπαγγελίασ εὐ-
λόγηκεν. 7 *χωρὶσ δὲ πάσησ ἀντιλογίασ τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείτ-*
τονοσ εὐλογεῖται. 8 *καὶ ὧδε μὲν δεκάτασ ἀποθνήσκοντεσ ἄνθρω-*
ποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενοσ ὅτι ζῇ. 9 *καὶ ὡσ ἔποσ*
εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶσ ὁ δεκάτασ λαμβάνων δεδεκάτωται·
10 *ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸσ ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ*
Μελχισεδέκ.

11 *Εἰ μὲν οὖν τελείωσισ διὰ τῆσ Λευειτικῆσ ἱερωσύνησ ἦν, ὁ*
λαὸσ γὰρ ἐπ᾽ αὐτῆσ νενομοθέτηται, τίσ ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀα-
ρὼν λέγεσθαι; 12 *μετατιθεμένησ γὰρ τῆσ ἱερωσύνησ ἐξ ἀνάγκησ*
καὶ νόμου μετάθεσισ γίνεται. 13 *ἐφ᾽ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυ-*
λῆσ ἑτέρασ μετέσχηκεν, ἀφ᾽ ἧσ οὐδεὶσ προσέσχηκεν τῷ θυσιαστη-

---

5. *λευει* cum ℵBCD* 47., item basm (ut etiam v. 11 sah) ... ς Ln *λευι* cum AD[b]et[c]EKLP al pler cop Euthal[cod] etc | *αποδεκατοιν* cum B(*οιν* instauravit etiam B[3])D* ... ς Ln (ignorans D*) *αποδεκατουν* cum ℵAC D[b]et[c]EKLP al omn[vi] etc :: cf Mt 13, 32 ubi ex B*D *κατασκηνοιν* recepimus.

6. *αβρααμ* cum ℵBCD*E* 17. 23. 57. 109. al[gb] ... ς (Gb[0]) Ti praem *τον* cum AD[b]et[c]E**KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *ευλογηκεν* (D* 109. *ηυλ.*) cum ℵBD*et[c]EKL 17. al pler Thdrt Dam Thphyl; item Ln *ηυλογηκ.* cum D* 109. ... ACP etc *ευλογησεν* (A 39. *ηυλογ.*)

9. *δι αβρ.* cum ℵBD*E* 37. 47. 73. c[scr] ... ς Ti *δια αβρ.* cum ACD[c]E** KLP al pler | *λευεισ* cum ℵ[c]BO* basm, item A Euthal[cod] *λευισ* ... ℵ* C[3]D* 47. *λευει.* Item ς *λευι* cum D[c]EKLP 17. al pler cop Chr al

10. *μελχισεδεκ* cum ℵBC*D* al[6] ... ς Ti *ο μελχ.* cum AC[c]D[c]EKLP al pler

11. *λευειτικησ* cum ℵBDE ... ς Ln *λευιτικ.* cum ACKLP al omn[vi] etc | *επ αυτησ* (Gb′) cum ℵABCD*E*LP 17. 31. 37. 46. 73. 118. Cyr[glaph 64] ... ς *επ αυτη* cum D[c]E**K al longe plu Chr Thdrt Dam Oec | *νενομοθετηται* cum ℵABCD*P al[10] Euthal[cod] Cyr[glaph] ... ς *νενομοθετητο* cum D[c]EKL al pler Chr Thdrt Dam al

13. *προσεσχηκεν* cum ℵBDEKL al pler Chr[185] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Gb″ *προσεσχεν* cum AC 17. 19. 20. 80. Item P 71. k[scr] *μετεσχεν*

ῥίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριοσ ἡμῶν,
εἰσ ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆσ ἐλάλησεν. 15 καὶ περισ-
σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ 5, 6
ἀνίσταται ἱερεὺσ ἕτεροσ, 16 ὃσ οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆσ σαρκίνησ
γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆσ ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται Ps 109 (110), 4
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησισ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσησ ἐντολῆσ διὰ τὸ αὐ-
τῆσ ἀσθενὲσ καὶ ἀνωφελέσ, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμοσ,
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονοσ ἐλπίδοσ, δι' ἧσ ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.
20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶσ ὁρ-
κωμοσίασ εἰσὶν ἱερεῖσ γεγονότεσ, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίασ διὰ
τοῦ λέγοντοσ πρὸσ αὐτόν· ὤμοσεν κύριοσ, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται·
σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονοσ δια- 7, 17
θήκησ γέγονεν ἔγγυοσ Ἰησοῦσ. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονέσ εἰσιν γε- 8, 6
γονότεσ ἱερεῖσ διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰσ τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
νην, 25 ὅθεν καὶ σῴζειν εἰσ τὸ παντελὲσ δύναται τοὺσ προσερ-

14. *περι ιερεων ουδεν* (Gb′) cum ℵ*(sed pon *ουδεν* post *μωυσ.*, item 137.)et^{c}ABC*D*EP 17. d e (*de sacerdotibus nihil*) arm Euthal^{cod} etc ... ϛ *ουδεν περι ιερωσυνησ* (L al *ιερο-*) cum D^{c}KL al pler etc. Item *περι ιερ. ουδεν* C^{c}D^{b} | *μωυσησ* cum ℵBCKP etc ... ϛ (= Gb Sz sed nulla caussa reddita) *μωσησ* cum ADEL al mu

16. *σαρκινησ* cum ℵABC*D*LP al plus^{20} etc ... ϛ (= Gb) *σαρκικησ* cum C^{corr}D^{c}EK al longe plu

17. *μαρτυρειται* (Gb″) cum ℵABD*E*P al^{6} etc ... ϛ *μαρτυρει* cum CD^{c}E** KL al pler etc

21. *μετα* cum ℵ*DEKLP al pler etc. Item ℵ^{c}B*C Euthal^{cod} *μετ* ... Ln *μεθ* cum AB^{c} etc | *εισ τον αιωνα* absque additam cum ℵ*BC 17. 80. f vg sah basm arm Euthal^{cod} Amb$^{fug\ saec\ 3}$ ... ϛ (Gb°) Ln add *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* cum ℵ^{c}ADEKLP al pler d e hal cop syr^{utr} aeth Eus$^{dem\ 177.\ 223}$ etc

22. *τοσουτο* cum ℵ*ABCD*P (sed D*P *τοσουτω*) 17. 23. 39. 115. ... ϛ *τοσουτον* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler Ath^{366} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *και κρειττονοσ* cum ℵ*BC* Dam (:: cf *και* 8, 6) ... ϛ Ln Ti om *και* cum ℵ^{c}C^{c}DEKLP al omn^{vi} Ath^{366} al

23. *γεγονοτεσ* ante *ιερεισ* cum ℵBLP (K om) al fere omn f vg al omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln post *ιερεισ* cum ACDE 17. d e Chr$^{mosc\ 1}$ Cyr$^{ador\ 432}$

χομένουσ δι᾽ αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰσ τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
αὐτῶν.
26 *Τοιοῦτοσ γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύσ, ὅσιοσ, ἄκακοσ,*
ἀμίαντοσ, κεχωρισμένοσ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότεροσ
τῶν οὐρανῶν γενόμενοσ, 27 *ὃσ οὐκ ἔχει καθ᾽ ἡμέραν ἀνάγκην,*
ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖσ, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίασ
5, 3 9, 7. 12 *ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυ-*
τὸν προσενέγκασ. 28 *ὁ νόμοσ γὰρ ἀνθρώπουσ καθίστησιν ἀρχιε-*
ρεῖσ ἔχοντασ ἀσθένειαν, ὁ λόγοσ δὲ τῆσ ὁρκωμοσίασ τῆσ μετὰ
τὸν νόμον υἱὸν εἰσ τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 *Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖσ λεγομένοισ, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα*
ὃσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν τοῖσ οὐρα-
νοῖσ, 2 *τῶν ἁγίων λειτουργὸσ καὶ τῆσ σκηνῆσ τῆσ ἀληθινῆσ, ἣν*
5, 1 *ἔπηξεν ὁ κύριοσ, οὐκ ἄνθρωποσ.* 3 *πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ εἰσ τὸ προσ-*
φέρειν δῶρά τε καὶ θυσίασ καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι
καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 *εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆσ, οὐδ᾽ ἂν ἦν*
10, 1 *ἱερεύσ, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,* 5 *οἵτινεσ*
Ex 25, 40 Act 7, 44 *ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼσ κεχρη-*

---

26. *και επρεπ.* cum ABDE syr[utr] ar[e] Eus[dem 224] ... ς (= Gb +; Sz per incuriam ex Gb in textum recepit) om *και* cum ℵCKLP al omn[vid] it vg al Bas[1,161] Chr[190] Euthal[cod] Thdrt al

27. *προσενεγκασ* cum ℵA 17. 73. 80. Cyr[nest 98] ... ς Ln Ti *ανενεγκασ* cum BCDEKLP al pler Chr[191] Euthal[cod] Thdrt Dam al

VIII. 2. *ουκ ανθρωπ.* cum ℵBD*E* 17. d e Eus[dem 224] (fluct lectio) et[Ps 173] Chr[cat 213] ... ς (Gb[0]) praem *και* cum AD[c]E**KLP al pler f vg cop basm syr[utr] arm aeth Eus[dem] (vide ante) Chr[199] (sed aliter cat[213]) [200] al mu

4. *ουν* cum ℵABD*P 17. 73. 80. 137. d e f vg cop Euthal[cod] ... ς (= Gb' Sz) Ti *γαρ* cum D[c]EKL al pler syr[p] arm Chr Thdrt Dam al | *των προσφεροντων* cum ℵABD*E*P 17. 67** 73. 137. d e f vg cop arm aeth[ro] Euthal[cod] ... ς (Gb[00]) praem *των ιερεων* cum D[c]E**KL al pler syr[utr] aeth[pp] Chr Thdrt al | *νομον* cum ℵ*AB al[5] Thdrt ... ς *τον νομον* cum ℵ[c]DEKLP al pler Chr Euthal[cod] Dam al

μάτισται Μωϋσῆσ μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν
ποιήσεισ πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·
6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρασ τέτυχεν λειτουργίασ, ὅσῳ καὶ κρείττονόσ 7, 22 11
ἐστιν διαθήκησ μεσίτησ, ἥτισ ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαισ νενομοθέ-
τηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτοσ, οὐκ ἂν δευτέρασ
ἐζητεῖτο τόποσ. 8 μεμφόμενοσ γὰρ αὐτοὺσ λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρ- Ier 31 (38), 31–34
χονται, λέγει κύριοσ, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν
ἐποίησα τοῖσ πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆσ χει-
ρὸσ αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺσ ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριοσ.
10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰσ 10, 16
ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ, διδοὺσ νόμουσ μου εἰσ τὴν διάνοιαν
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, καὶ ἔσομαι αὐ- 2 Co 6, 16
τοῖσ εἰσ θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰσ λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδά-
ξωσιν ἕκαστοσ τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστοσ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

---

5. μωυσησ cum ℵBKLP etc ... ς (= Gb Sz ut 7, 14) μωσησ cum ADE al sat mu | ς ὅρα γάρ, φησί | ποιησεισ (Gb'') cum ℵABDEKLP al plu Or[1,170] Euspraep[592] et ps[176] Euthal[cod] etc ... ς (= Sz) ποιησησ cum minusc mu | Gb Sz (οἵτινεσ - ὄρει), item Ln (Ὅρα - ὄρει)

6. νυνι cum ℵAD[b et c]EKLP al omn[vi] etc ... Ln νυν cum BD* Ath[266] al | τετυχεν cum ℵ*AD*KL 80. 116. Ath[266] (sed codd 3 -χηκεν) al ... ς τετευχε cum ℵ[c]BD[c]E al plu Dam ad h. l. ... P 17. al[20] etc τετυχηκεν | και κρειττονοσ cum ℵABD[b et c]LP al pler d e f vg etc ... D*K 37. 69. 72. 73. 80. al[5] etc om και, hinc Gb°

8. αυτουσ cum ℵ*AD*KP 17. 39. 114. 137. Euthal[cod] Thdrt, item Chr cat[216] ... ς Ti αυτοισ cum ℵ[c]BD[c]EL al pler Dam ad h. l. et[imagg 341] al

9. B 34. εν ημεραισ | μου (et. ς et ς[e] 1633 etc): ς[e] 1624. (ut etiam 37*) om

10. αυτη η διαθηκη sine μου cum ℵBKLP al omn[vi] d e f vg syr[utr] cop etc ... Ln add μου c. AD[gr]E[gr] | επι καρδιαν αυτ. c. ℵ*K 70. 219* g[scr] f vg (hi[2] in corde) aeth Clem[69] Chr[cat 590] et[591 sem] ... B επι καρδια εαυτων ... ς Ln Ti επι καρδιασ αυτ. c. ℵ[c]ADEL al pler Chr[205] Euthal cod Thdrt Dam al; item P 31. επι καρδιαισ α. Item *in cordibus* d e Prim; agnoscuntque pluralem etiam syr[utr] cop arm

11. τ. πολιτην (B* πολειτην) cum ℵABDEKL al longe plu (7 ap Scri) d e cop basm syr[sch] et[p txt] arm Chr[edd] et[cat 590] Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) τ. πλησιον cum P al sat mu f vg syr[p mg] aeth Chr[206 montf] Euthal

λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
10, 17 ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ-
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ
8 λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ
γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

Ex 25 ss 1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον
40, 3 ss etc κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία
καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.
3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,
4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης πε-
ρικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ
μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
Ex 10, 4 θήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ

---

cod al | απο μικρου sine αυτων cum ℵABD*KP al[10] d e f vg basm arm Clem[89] Chr[206] et[cat590] Euthal[cod] Cyr[glaph46] ... ς (sed Gb[oo]) Ti add αυτων cum D[c]L al pler syr[utr] cop aeth Thdrt Dam Thphyl Oec

12. και των αμαρτι. αυτων sine additam cum ℵ*B 17. 23. f vg cop basm syr[sch] aeth ar[e] Clem[89] ... ς Ln Ti add και των ανομιων αυτων cum ℵ[c]ADEKLP al pler d e syr[p] arm (Chr) Thdrt Dam al

IX. 1. ειχε ut ℵBL etc; Ln Ti ειχεν ut DEP etc (A hiat). | και cum ℵADE KLP al pler d e f vg syr[p] arm Chr[212] Euthal[cod] etc ... B 3. 38. 52. al[6] syr[sch] cop basm Thphyl om | η (D* om) πρωτη sine additam cum ℵABDEKLP al[35] f vg basm syr[utr] arm Chr[212] Cyr[ador238] al ... ς (= Gb Sz) add σκηνη cum 47. 73. 74. 80. 137. 139. a[scr] al plu cop Euthal[cod] Thdrt

2. αγια: B praem τα. Praeterea ς (sed non ς[e] Gb Sz) ἁγία ut 37. cat[txt] etc; scripturam vero ἅγια confirmat Thdrt ad h. l. Dedimus autem αγια sine additam cum ℵBD[c]KLP al omn[vi] f vg etc ... AD*E d e Or[int2,162] (vide et. ad v. 3) add αγιων. Hinc Ln edidit ἅγια. ἁγίων. (hac interpunctione)

3. αγια αγιων cum ℵ*AD*E al pler (P 47. αγια των αγ.) arm Chr Euthal cod al ... ℵ[c]BD[c]KL 5. 11. 46. τα αγια των αγιων

5. χερουβειν cum BD[c]E. Similiter AP 37. Chr[mosc2] χερουβειμ. Item ℵD* d (e?) am fu al[lachm] sah basm Primas χερουβιν ... ς χερουβιμ cum

ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 Τούτων
δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς
εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέ-
ραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ
προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο
δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν
ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 ἥτις πα-
ραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι 5, 1
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύ-
οντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτι-
σμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.
11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τους κεκοινωμένους
ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν

KL al pler f vg^{cle} etc | *δοξης* ut ℵABDEKLP etc ... Gb Sz per incuriam praem *της*

9. *καθ ην* (Gb′ Sz) cum ℵABD* 17. 23* 27. 67** 71. 73. 137. f vg etc ... ς (= Gb′ Sz) *καθ ον* cum D^{c}EKLP al pler d e etc

10. *βαπτισμοις* sine *και* cum ℵ*AD*P 6. 17. 27. al^{5} d e sah cop syr^{sch} arm aeth ar^{e} Euthal^{cod} Cyr$^{ador 347}$ ... ς (= Gb^{oo} Sz) add *και* cum ℵ^{c}BD^{c}EKL al pler f vg basm syr^{p} Chr Thdrt Dam al | *δικαιωματα* (et. Gb″ Sz) cum ℵABP 6. 17. 27. 31. 73. 80. 137. 178. cop syr^{sch} arm ar^{e} Euthal^{cod} Cyr$^{ador 347}$; item *δικαιωμα* D* d e sah ... ς (= Gb″ Sz) *δικαιωμασιν* cum D^{c}EKL al pler f vg syr^{p} Chr Thdrt Dam al

11. *μελλοντων* cum ℵAD^{c}EKLP al omn^{vi} f vg cop basm syr$^{p\ mg}$ arm aeth Eus$^{ps\ 50}$ et^{176} Cyr$^{hr\ 144.\ 196}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador 347}$ al ... Ln *γενομενων* cum BD* d e syr^{sch} et$^{p\ txt}$ ar^{petrop}

12. *ευραμενος* (et. ς et ς^{e} 1633. etc) cum ℵABKLP etc ... D* 27. 44. 80. al fere^{10} Chr$^{cat 223}$ Thphyl Oec *ευρομενος*

13. *τραγων κ. ταυρων* cum ℵABDE 30. 39. 47. n^{scr} d e f vg etc ... ς *ταυρ. κ. τραγ.* cum KLP al pler syr^{p} arm aeth Ath^{523} Did$^{tri 395}$ Cyr hr^{199} al

14. *αιωνιου* cum ℵ*ABD^{c}EKL al longe plu syr^{utr} arm etc ... ℵ^{c}D*P al^{30}

ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων
1 The 1, 9 εἰσ τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.
24 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπωσ θα-
νάτου γενομένου εἰσ ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου κληρο-
νομίασ. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
Ex 24, 8 ss ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶσ αἵμα-
τοσ ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσησ γὰρ πάσησ ἐντολῆσ κατὰ νόμον
Nu 19, 6 ὑπὸ Μωϋσέωσ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν
τράγων μετὰ ὕδατοσ καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε
Ex 24, 8 Mt 26, 28 τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ
αἷμα τῆσ διαθήκησ ἧσ ἐνετείλατο πρὸσ ὑμᾶσ ὁ θεόσ. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆσ λειτουργίασ τῷ αἵματι ὁμοίωσ
Lv 17, 11 ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν
νόμον, καὶ χωρὶσ αἱματεκχυσίασ οὐ γίνεται ἄφεσισ. 23 ἀνάγκη οὖν
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ τούτοισ καθαρίζεσθαι,
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαισ παρὰ ταύτασ. 24 οὐ

---

fere d e f vg cop basm Didtri 396 Chr218 al αγιου | υμων cum ℵDcEL al longe plu f am fu tol allachm basm syrp arm aeth Ath523 cdd 2 Didtri 396 al ... Gb'' Ln ημων cum AD*KP al plus10 d e vgcle demid allachm syrsch cop are Ath523 al | ζωντι sine additam cum ℵDEKL al pler d e f vg syrutr basm arm aeth Clem al mu ... Ln add και αληθινω cum AP 21* 31. 66mg cop Chr218bis com al

17. μηποτε cum ℵcADcEKLP al omnvi etc ... ℵ*D* μη τοτε, item Isid4,115. Ediderunt διαθέμενοσ; Ln et Ti, non item ς Gb Sz.

18. ουδ cum ℵP al sat muvi Dam ... Ln Ti ουδε cum ACDbetc(gr* ουδεν) EL b al plu Chr Thdrt | ενκεκαι- ut ℵADE ... ς Ln εγκεκ- ut CKvidLP al certe pler

19. νομον cum ℵ*DcEKP al longe plu Chr Dam al ... Ln praem τον cum ℵcACD*L al10 cattxt Chrmosc 1 Euthalcod al | μωυσεωσ cum ℵCDEKL al plu (sed mu -σεοσ) ... ς (sed Gb Sz ut 7, 14.) μωσεωσ cum AP al sat mu | και των τραγων cum ℵ*AC (DE d e τ. τραγ. κ. τ. μοσχ.) etc. Item ς omisso των cum P 17. al longe plu Thdrted Dam al. Item (d e) f vg rell (praeter syrr) ... ℵcKL 46. 121. kscr syrutr Chr227 plane om | εραντισεν cum ℵACDEKL al plus5 Euthalcod ... ς ερραντ. cum P al plu

21. εραντισεν cum ℵACD*KL 17. 47. al ... ς ερραντ. cum DcEP al plu

γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστόσ, ἀντίτυπα τῶν ἀλη-
θινῶν, ἀλλ' εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ' ἵνα πολλάκισ προσφέρῃ ἑαυτόν,
ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται εἰσ τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκισ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆσ
κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ ἀθέτησιν
ἁμαρτίασ διὰ τῆσ θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ' ὅσον
ἀπόκειται τοῖσ ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσισ,
28 οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ πολλῶν ἀνε-
νεγκεῖν ἁμαρτίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ
αὐτὸν ἀπεκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.

X.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν 9, 5 Col 2, 17
τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ θυσίαισ 9, 9 ss
αἷσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκὲσ οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερχο-

---

24. *αγια* post *εισηλθεν* (37. *προσηλθ.*) cum ℵAP 17. 37. 118. Euthal[cod]. Ita et. Ln[ed min] ... ς Ln[ed mai] ante *εισηλθ.* cum CDEKL al pler d e Nyss[resurr 3,840] Chr al | *χριστοσ* sine articulo cum ℵAC*D* 17. 71. 118. arm Euthal[cod] ... ς Ti *ο χρι.* cum C[c]D[b et c]EKLP al pler Ath[351] Ps-Ath[401] al

26. *νυνι* cum ℵACP 37. 39. 47. 73. (L[sil]) Or[1,250] Chr[234] Euthal[cod] ... ς *νυν* cum DEK(L?) al pler Chr[237] Thdrt Dam al | *τησ αμαρτιασ* cum ℵAP 17. 73. sah basm cop ... ς Ti *αμαρτιασ* cum CD[c]EKL al pler Or[3,699] Chr[234. 237] al

28. *ουτ. και* cum ℵACDEKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc vix mu | *εισ σωτηριαν* sine additam cum ℵCDEKL al pler d e f vg sah cop basm syr[sch] aeth Chr Thdrt Dam[txt] Aug[pecc mer 1] ... Ln[ed min] add *δια πιστεωσ* cum AP 31. 47. 73. 40[lect] floriac hal syr[p]. Item al[10] arm praem eadem.

X. 1. *θυσιαισ* sine additam cum ACDEHKL al omn[vi] d e f vg syr[utr] rell Or[int 2,696] etc ... ℵP add *αυτων* | *αισ* cum D*HL 73. 137. k[scr] Chr mosc[1] et[1,814] Euthal[cod] ut[vi] Thdrt, item d e. Eandem lectionem confirmare videntur ii qui *αισ* post *-σιαισ* plane om A 2. 7* 17. 47., item syr[utr] arm. Edidit autem Ln[ed min] *θυσιαισ* sine *αισ* aut *ασ* ... ς Ln[ed mai] *ασ* cum ℵCD[c]EKP al pler Chr[239] Dam al. Item *ασ* vel *αισ* f vg basm cop aeth | *ουδεποτε*: A** syr[p] arm praem *αι* | *δυναται* cum D*

μένουσ τελειῶσαι· 2 *ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ*
τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ ἅπαξ
κεκαθαρισμένουσ; 3 *ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν κατ᾽ ἐνι-*
αυτόν· 4 *ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-*
Ps 39 (40), 7—9 *τίασ.* 5 *διὸ εἰσερχόμενοσ εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσ-*
φορὰν οὐκ ἠθέλησασ, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 *ὁλοκαυτώματα*
καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ηὐδόκησασ· 7 *τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν*
κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸσ τὸ θέ-
λημά σου. 8 *ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ ὁλο-*
καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ ηὐδόκησασ,
αἵτινεσ κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 *τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ*
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ,

---

et^c EHKL al sat mu d e f vg basm cop Chr ad h. l. Thdrt Oec (*ὁ νόμοσ τοῦτ᾽ ἔστιν*) Or^int 2,696 ... Gb′ Ln *δυνανται* cum ℵACD^b P al^25 Chr mosc^3 et ^1,614 Euthal^cod Dam Thphyl. Ln hac interpunctione usus est (in utraque editione): *σκιὰν γὰρ ἔχων - τῶν πραγμάτων. κατ᾽ ἐνιαυτὸν - θυσίαισ* (ed^mai add *ἃσ*) *προσφέρουσιν, εἰσ - τελειῶσαι· ἐπεὶ* etc.

2. *ουκ* (et. ς Gb Sz) cum ℵACDEH**KLP 17. al longe plu d e (hi^2 *nam nec*) am fu harl* tol (*nonne*) al^lachm cop basm aeth (arm *ει μη*) Chr Euthal^cod Thdrt al ... ς^e om cum H* al non mu f vg^cle demid hal harl** syr^sch et (licet a syr^sch differat) syr^p (uterque quidem satis libere) ar^e Primas | *κεκαθαρισμενουσ* cum ℵDEHKP 17. 23** 37. 39. 68. 71. 113. 116. Euthal^cod, item (ut Ln edidit) AC *κεκαθερισμ.* ... ς Ti *κεκαθαρμενουσ* cum L al pler Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

6. *ηυδοκησασ* cum ACD*HP 37. 73. 120. Euthal^cod ... ς *ευδοκ.* cum ℵD^c EKL al pler Chr Thdrt Dam al

8. *θυσιασ και προσφορασ* (Gb′) cum ℵ*ACD*P 17. 23. 57. d e f vg sah cop syr^sch ar^e arm Cyr^ador 348 ... ς *θυσιαν κ. προσφοραν* cum ℵ^c D^c E KL al pler syr^p aeth Chr Euthal^cod Thdrt Dam al | *ηυδοκησασ* cum AD*P 37. 73. 109. 115. 120. Euthal^cod Cyr^ador 348 Thdrt ... ς *ευδοκ.* cum ℵCD^c KL al pler Chr Dam al | *νομον* cum ℵAC 17. 37. 46. 47. 71. 73. 116. Chr Euthal^cod al ... ς (Gb^o) praem *τον* cum DEKLP al pler Dam al

9. *του ποιησαι* sine additam cum ℵ*ACDEKP 17. al^10 d e harl* sah cop basm syr^p txt aeth Chr^249 Cyr^ador 348 ... ς (= Gb Sz) add *ο θεοσ* cum ℵ^c L al pler f vg syr^sch et^p c.* Chr^247 Euthal^cod al

10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ σώ-
ματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.
11 Καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν καθ᾽ ἡμέραν λειτουργῶν καὶ
τὰσ αὐτὰσ πολλάκισ προσφέρων θυσίασ, αἵτινεσ οὐδέποτε δύνανται
περιελεῖν ἁμαρτίασ· 12 οὗτοσ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγ- 12, 2 etc 1, 13 etc
κασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ Ps 109 (110), 1
λοιπὸν ἐκδεχόμενοσ ἕωσ τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰσ τὸ διηνεκὲσ
τοὺσ ἁγιαζομένουσ. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον·
μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸσ 8, 10 Ier 31 (38), 33
αὐτοὺσ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ· διδοὺσ νόμουσ μου
ἐπὶ καρδίασ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ,
17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη- 8, 12 Ier 31 (38), 34
σθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσισ τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ
ἁμαρτίασ.
19 Ἔχοντεσ οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰσ τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων Eph 2, 12
ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματοσ, τοῦτ᾽ ἔστιν τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ,

---

10. *εσμεν δια* (et. ς e Gb Sz Ln) cum אACD*E*P 17. 31. 47. 73. 80. 120. a scr* k scr al ut vi pauc Chr 247. 250 Euthal cod Cyr ador 248 Thdrt, nec aliter d e f vg rell ... ς (non ς e etc) Ti *εσμεν οι δια* cum D c E** KL al longe plu Dam Thphyl Oec | *ιησ. χριστου* cum אACDEKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc ut vi pauc

11. *ιερευσ* cum אDEKL 17. 47. al longe plu (d e f vg) cop syr p txt Chr 247. 250 Euthal cod Dam al ... Ln *αρχιερευσ* cum ACP al 20 syr sch et p c.* basm arm aeth Cyr ador 248

12. *ουτοσ* (et. Gb'' Sz) cum אACD*EP al 9 d e f vg (hi Latt *hic*) arm Chr 247. 250 Euthal cod Cyr ador 248 ... ς Ti *αυτοσ* cum D c KL al pler Cyr hr 220 Thdrt Dam Thphyl Oec | *εν δεξια* cum א(ut c restituit pro *εκ δεξια*) CDEKLP al fere omn Or 4,219 Cyr hr 220 etc ... Ln ed min *εκ δεξιων* cum A 31.

15. *ειρηκεναι* (et. Gb'') cum אACDEP al 20 it vg syr utr cop basm aeth Chr Euthal cod Thphyl ... ς Ti *προειρηκεναι* cum KL al pler arm Thdrt al

16. *επι την διανοιαν* cum אACD gr* P 17. 31. 47. 71. 73. f am fu harl* tol aeth ... ς Ti *επι των διανοιων* cum D bet c EKL al pler d e vg cle demid syr utr cop basm arm Chr Thdrt Dam al

17. *μνησθησομαι* (Gb') cum א*ACD* 17. Euthal cod ... ς *μνησθω* cum א c D c KLP al pler Chr Thdrt Dam al

21 *καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,* 22 *προσερχώμεθα*
4, 16 *μετὰ ἀληθινῆσ καρδίασ ἐν πληροφορίᾳ πίστεωσ, ῥεραντισμένοι τὰσ*
καρδίασ ἀπὸ συνειδήσεωσ πονηρᾶσ 23 *καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα*
ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἀκλινῆ, πι-
στὸσ γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενοσ, 24 *καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλουσ εἰσ*
παροξυσμὸν ἀγάπησ καὶ καλῶν ἔργων, 25 *μὴ ἐγκαταλείποντεσ τὴν*
ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼσ ἔθοσ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντεσ,
καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.
6, 4 ss 26 *Ἑκουσίωσ γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν*
ἐπίγνωσιν τῆσ ἀληθείασ, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 *φοβερὰ δέ τισ ἐκδοχὴ κρίσεωσ καὶ πυρὸσ ζῆλοσ ἐσθίειν μέλλον-*
Dt 17, 6 *τοσ τοὺσ ὑπεναντίουσ.* 28 *ἀθετήσασ τισ νόμον Μωϋσέωσ χωρὶσ*
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 *πόσῳ δο-*
κεῖτε χείρονοσ ἀξιωθήσεται τιμωρίασ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-
πατήσασ καὶ τὸ αἷμα τῆσ διαθήκησ κοινὸν ἡγησάμενοσ, ἐν ᾧ
Dt 32, 35 s *ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ χάριτοσ ἐνυβρίσασ.* 30 *οἴδαμεν*
Ro 12, 19 Ps 134 (135), 14 *γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν·*
κρινεῖ κύριοσ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 *φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰσ χεῖρασ*
θεοῦ ζῶντοσ.

---

22. *προσερχωμεθ.* cum ℵAC al plu d e f vg etc Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al … D[gr]E[gr]KLP al plus[30] *προσερχομεθα* | *μετα* cum ℵADELP etc … C etc *μετ* atque sic per errorem Gb Sz | *ρεραντισμενοι* cum ℵ*AC D*P 31. 39. … 17. 37. *εραντισμενοι*, ς *ερραντισμ.* c. ℵ[c]D[c]EKL etc

23. ς Gb Sz *πονηρᾶσ·* [23]*καὶ* et Ln *πονηρᾶσ,* [23]*καὶ* | *λελουσμενοι* cum ℵD*P 39. 46. 73. … ς Ln Ti *λελουμενοι* cum ACD[c]EKL etc

28. *μωυσεωσ* cum ℵKL 17. 37. 47. al plu[vi] (8 ap Scri) Or[3,361] Chr[267] Euthal[cod] Thdrt Dam … ς (Gb Sz ut 7, 14 ac post) *μωσ–* cum ADEP etc

29. *εν ω ηγιασθη* et. Or[1,749. 3,206] etc: Ln[ed min] om cum A Chr[268] (et. mosc[3])

30. *ανταποδωσω* sine additam cum ℵ*D*P 17. 23* 67** d e f vg cop syr[sch] ar[e] aeth[ro] Amb[ps 38] Prim … ς (Gb[oo]) Ln Ti add *λεγει κυριοσ* cum ℵ[c]AD[c]EKL al pler syr[p] arm aeth[pp] Chr[269] Thdrt Antioch[1106] Dam al | *και παλιν* sine *οτι* cum ℵAKLP al fere omn etc … DE 31. 73. d e f vg arm aeth[pp] (non[ro]) Euthal[cod] add *οτι* (:: item LXX) | *κρινει* (f vg *iudicabit*, d e *iudicat*) ante *κυριοσ* cum ℵ*ADEK 17. 31. 55. 71. 73. d e f vg syr[utr] arm aeth[utr] Euthal[cod] Thdrt[4,1016] Antioch[1106] Prim … ς post *κυριοσ* cum ℵ[c]LP al pler cop Chr Thdrt ad h. l. Thphyl

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰσ πρότερον ἡμέρασ, ἐν αἷσ φωτι-
σθέντεσ πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν
ὀνειδισμοῖσ τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
οὕτωσ ἀναστρεφομένων γενηθέντεσ. 34 καὶ γὰρ τοῖσ δεσμίοισ συν- 13, 3
επαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ
προσεδέξασθε, γινώσκοντεσ ἔχειν ἑαυτοὺσ κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ
μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτισ ἔχει
μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆσ γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντεσ κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι Es 26, 20
γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενοσ ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ Hab 2, 3 s Ro 1, 17 etc
δίκαιόσ μου ἐκ πίστεωσ ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ
ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖσ δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆσ εἰσ ἀπώ-
λειαν, ἀλλὰ πίστεωσ εἰσ περιποίησιν ψυχῆσ.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστισ ἐλπιζομένων ὑπόστασισ, πραγμάτων ἔλεγχοσ
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

---

34. *τ. δεσμιοισ* cum AD* al[11] f vg (*vinctis*) syr[utr] cop arm Chr[276] et[278] Euthal[cod] Antioch[1170] ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb′) *τ. δεσμοισ μου* cum ℵD[c]EHKLP al pler d e (sed habent *vinculis eorum*) aeth Clem[608] (exscribit vv. 32—39) Or[1,808] (omisso *μου*) al | *εαυτουσ* cum ℵAH 5. 6. 36. 67. 80. d e f vg cop Clem[608] Euthal[cod] ... ϛ (= Gb Sz) *εν εαυτοισ* cum minusc ut[vi] pauc (ut k[scr]) Antioch[1170] ... Gb Sz Ti *εαυτοισ* cum DEKL al[70] fere Chr[279] al ... P om plane | *κρεισσονα* cum ℵA 17. Chr[279] etc ... ϛ Ti *κρειττονα* cum DEHKL al pler etc | *υπαρξιν* sine additam cum ℵ*AD*H* 17. d e f vg cop aeth[ro] Clem[608] Chron[440] Prim ... ϛ (Gb[00]) add *εν ουρανοισ* cum ℵ[c]D[c]EH**KLP al fere omn syr[utr] arm aeth[pp] Or[1,808] al

35. *μεγαλην* ante *μισθαποδοσιαν* cum ℵADEHP 17. 37. 73. 116. 137. Clem[608] Or[1,808] al ... ϛ post *μισθαπ.* cum KL al pler Chr al

36. Ln *τ. ἐπαγγελίαν,* [37] *Ἔτι*

37. *χρονισει* cum ℵ*D* ... ϛ Ln Ti *χρονιει* cum ℵ[c]AD[c]EHKLP al omn[vid] Clem[608] Eus[ps 180] et[dem 459] etc :: LXX[ed] *ου μη χρονισῃ*, ut et. ℵA etc

38. *μου* post *δικαιοσ* cum ℵAH* f vg arm Clem[208] Thdrt[4,1205] Sedul Prim ... ϛ om cum DEH**KLP al omn[vi] d e syr[utr] cop aeth Eus[dem 277] Chr [281] Euthal[cod] al | *πιστεωσ* sine *μου* et. Clem etc ... D* d e syr[utr] Eus[dem 277] add *μου* (:: ut LXX, vide ante)

Gn 1, 3 3 *Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺσ αἰῶνασ ῥήματι θεοῦ, εἰσ τὸ*
Gn 4, 4 ss *μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι.* 4 *Πίστει πλείονα θυ-*
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧσ ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιοσ, μαρτυροῦντοσ ἐπὶ τοῖσ δώροισ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 *δι' αὐτῆσ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ.* 5 *Πίστει Ἑνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ*
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεόσ.
πρὸ γὰρ τῆσ μεταθέσεωσ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 *χωρὶσ δὲ πίστεωσ ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν*
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖσ ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
Gn 6, 8 ss *ποδότησ γίνεται.* 7 *Πίστει χρηματισθεὶσ Νῶε περὶ τῶν μηδέπω*
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶσ κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰσ σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧσ κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆσ κατὰ πίστιν
Gn 12, 1 ss *δικαιοσύνησ ἐγένετο κληρονόμοσ.* 8 *Πίστει καλούμενοσ Ἀβραὰμ*
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰσ τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰσ κληρονομίαν,
καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενοσ ποῦ ἔρχεται. 9 *πίστει παρῴκησεν εἰσ*
γῆν τῆσ ἐπαγγελίασ ὡσ ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖσ κατοικήσασ, μετὰ

XI. 3. *το βλεπομενον* (et. Gb') cum ℵAD*E*P 17. d e cop aeth Clem[434] Ath[176] Did[tri 185] al ... ς *τα βλεπομενα* cum D[c]E**KL al pler f vg syr[utr] arm Chr[287. 288] al

4. *του θεου* cum ℵ[c]D[c]EKLP al fere omn f vg syr[utr] cop arm Clem[434] al mu ... Ln *τω θεω* cum ℵ*AD* 17. Euthal[cod*] | *λαλει* cum ℵAP al[20] f vg syr[utr] cop arm Clem[434] Or[3,814] Ath[393] al mu ... ς (= Gb Sz, sed Gb'') *λαλειται* cum DEKL al longe plu d e harl aeth Thdrt[com vid] Oec

5. *ηυρισκετο* cum ℵADE 109. Epiph[2,98] Euthal[cod] ... ς *ευρισκετο* cum KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *μετεθηκεν* cum ℵ[c](et iam[a vid])AD*KP al pler ... ℵ*D[b]et[c]L al aliq *μετετεθηκεν* | *μεταθεσεως* sine additam cum ℵ*AD*P 17. 47. 67** 80. d e f vg cop Euthal[cod] ... ς (Gb') add *αυτου* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler syr[p] arm Chr[392] Thdrt Dam al | *ευηρεστηκεναι* cum ℵDEP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Oec ... Ln Ti *ευαρεστηκ.* cum AKL al[9] Thphyl

6. *θεω* cum ℵ*D[b] 17. 115. k[scr] ... ς Ln Ti *τω θεω* c. ℵ[c]AD*et[c]EKLP etc

8. *καλουμενος* cum ℵD[c]EKLP al fere omn etc ... Ln praem *ο* cum AD* 17. arm Thdrt | *τοπον* sine articulo cum ℵ*AD*P 17. Euthal[cod] .. ς praem *τον* cum ℵ[c]D[c]EKL etc | *ημελλεν* cum ℵAD[c]ELP al plu Euthal[cod] Thdrt Oec ... Ln Ti *εμελλ.* cum D*K al permu[vid] etc

9. *πιστει*: D*E* d e praem *και* | *γην* cum ℵAD[b]KL al plu[vi] (8 ap Seri) Euthal[cod] Dam Oec ... ς (sed Gb[oo]) praem *την* cum D*et[c]E al sat

Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·
10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης
καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς Gn 17, 19
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ᾽ ἑνὸς ἐγεννήθησαν,
καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει Gn 15, 5 22, 17
καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς Gn 23, 4 Ps 38 (39), 13
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ᾽ ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ᾽ ἔστιν

---

mu[vi] (3 ap Scri) Chr etc | συνκληρονομων cum אADE ... ς Ln συγκλ-cum KLP al certe pler

11. σαρρα sine additam cum אAD[c]EKL al pler Chr[304] Thdrt Dam al ... D*et[b]P al mu d e f vg syr[utr] sah cop arm aeth Euthal[cod] Thphyl add στειρα sive η στειρα (D[b] 37. 67. 116. Euthal[cod]) sive στειρα ουσα (P 4** 31. etc) | παρ. καιρ. ηλικιας sine additam cum א*AD* 17. d e f vg sah cop aeth[utr] Chr[mosc1] Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz) add ετεκεν cum א[c]D[c]EKLP al fere omn syr[utr] arm Chr[304] Thdrt Dam al

12. εγεννηθησαν cum אD[b]et[c]EL al pler Chr Thdrt Dam al ... Ln εγενηθησαν cum AD*KP 17. 109. 219* Euthal[cod]. Latini (d e f vg) orti sunt. | και ως (D* 21. 37. n[scr] καθως) η cum אADEKLP etc ... ς (= Gb Sz) και ωσει cum minusc vix mu Chr[305] Euthal[cod] Thdrt

13. μη κομισαμενοι cum א*P 17. 23* 39. 57. 71. 80. 115. cat[txt] et[com 247] Chr[mosc3] Euthal[cod] al ... ς Ti μη λαβοντες cum א[c]DEKL al pler Chr [312] al ... Ln μη προσδεξαμενοι cum A | ιδοντες (17. ειδοτες) sine additam cum אADEKLP al pler d e f vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] etc ... ς (= Gb Sz) add και πεισθεντες cum minusc ut[vi] pauc

15. μνημονευουσιν cum א*D* (sed[vi] -ουσαν) 47. 73. 80. Euthal[cod] Thdrt [1,1217] ... b 17. 31. Chron[442] εμνημονευσαν ... ς Ln Ti εμνημονευον cum א[c]AD[c]KLP etc | εξεβησαν (Gb') cum א*AD*E*P 17. 73. 80. Ps-Ath [57] Euthal[cod] Chron[442] Dam ad h l. et[parall 371] ... ς εξηλθον cum א[c] D[c]E**KL al pler Chr[312] Proc[esa 663] Thdrt al

16. νυν cum אADEKL[sil]P al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) νυνι cum minusc sat mu[vid]

Ex 3, 6 ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.
Gn 22, 1 ss 17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενοσ,
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ,
Gn 21, 12 Ro 9, 7 18 πρὸσ ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα,
19 λογισάμενοσ ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεόσ· ὅθεν
Gn 27, 28 αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλό-
Gn 48, 15 ss 47, 31 γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει Ἰακὼβ ἀπο-
θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
Gn 50, 24 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆσ ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ
τῆσ ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ ἐνετείλατο.
Ex 2, 2 s 23 Πίστει Μωϋσῆσ γεννηθεὶσ ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέωσ. 24 πίστει Μωϋσῆσ μέγασ γενόμενοσ ἠρ-
νήσατο λέγεσθαι υἱὸσ θυγατρὸσ Φαραώ, 25 μᾶλλον ἑλόμενοσ
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίασ
ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενοσ τῶν Αἰγύπτου θη-

19. εγειρειν cum ℵDEKL al pler Or[2,87] Chr Thdrt Dam al ... Ln εγειραι cum AP 17. 71. Euthal[cod] Cyr[glaph 88] Chron[102] | δυνατοσ cum ℵD*et[c]E KL(P δυν. εστιν) al omn[vi] f vg Or[2,87] al mu, item *potens est* f vg Or int[2,82] ... Ln δυναται cum AD[b], item *possit* d e

20. πιστει sine additam cum ℵD[c]EKLP al pler syr[utr] sah cop arm aeth Chr[336] Severian[cat 251] al ... Ln Ti add και cum AD* al[6] d e f vg Chr [335 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam Prim al | ευλογησεν cum ℵDEKLP al pler etc ... Ln ηυλογ. cum A 17. 37. 109. 114. Chr[335] (et.[mosco]) Euthal[cod] Thdrt

21. ευλογησεν cum ℵKLP al pler Chr[336] Thdrt[1,110] Dam al ... Ln ηυλογ. cum ADE 17. Chr[335] Euthal[cod] al

23. μωυσησ cum ℵD*KLP al longe plu etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14 et post) μωσησ cum AD[c]E al mu | διαταγμα cum ℵDEKLP al fere omn etc (it vg *edictum*) ... Ln δογμα cum A[vi] 34.

24. μωυσησ cum ℵKLP etc ... ς (Gb Sz ut ante) μωσησ cum DE al mu

25. συνκακουχ. cum ℵAD*P ... ς Ln συγκακ. cum D[c]KL al certe pler

26. των αιγυπτου cum ℵDEKLP b al longe plu Clem[609] Or[cat rom 69] al mu, item syr[utr] cop arm aeth etc ... Ln των εν αιγυπτου cum A 3. 31. ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) τ. εν αιγυπτω cum minusc mu[vi] Cyr hr[139] al

σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰσ τὴν μισθα-
ποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶσ τὸν θυμὸν Ex 12, 41
τοῦ βασιλέωσ· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡσ ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 πίστει Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματοσ, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυ- Ex 14, 22 ss
θρὰν θάλασσαν ὡσ διὰ ξηρᾶσ γῆσ, ἧσ πεῖραν λαβόντεσ οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλω- Ios 6, 20
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρασ. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο Ios 2, 1 6, 17
τοῖσ ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺσ κατασκόπουσ μετ᾽ εἰρήνησ. Ia 2, 25

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνοσ Iud 6, 4. 18 11 etc
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ
καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασι-
λείασ, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό- Dan 6, 22 3, 27
ματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρόσ, ἔφυγον στόματα μα-
χαίρησ, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείασ, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
πολέμῳ, παρεμβολὰσ ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκεσ ἐξ 1 Rg 17, 17

---

28. *ολοθρευων* cum ℵKLP etc ... Ln Ti *ολεθρευ.* cum ADE Dam

29. *ξηρασ γησ* cum ℵAD*E 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr al; item (*per aridam terram*) d e f vg cop syr^{sch} arm aeth ... ς om *γησ* cum D^{c}K LP al pler Thdrt Dam al

30. *ιερειχω* cum ℵ (ut edidimus ubique : Mt 20, 29 ex BCLZ Mc 10, 46^{a} ex B^{2}CFL, ibidem^{b} ex ℵBCL etc) ... ς Ln Ti *ιεριχω* cum ADEKLP rell | *επεσαν* cum ℵAD*P 17. 23. 31. 71. 109. 113. 116. 137. Chr^{mosc1} ... ς *επεσε* (*-σεν* D^{c}EL Euthal^{cod}) c. D^{c}EKL al longe plu (al^{11} *κατεπεσε*) etc

32. *με γαρ* cum ℵAD* 17. ... ς *γαρ με* cum D^{c}EKLP al fere omn Clem^{485} al | *βαρακ* sine additam cum ℵA 17. Clem^{485} Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item f vg cop arm ... ς Ti add *τε* cum D^{c}EKLP al fere omn Chr Thdrt al | *σαμψων* (D^{gr*} *σαμψω*) cum ℵA 17. Clem Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item d e f vg cop arm Amb$^{parad\ 152}$ al ... ς Ti praem *και* cum D^{gr}E^{gr}KLP al fere omn etc | *ιεφθαε* cum ℵA 17. Clem Epiph^{701} Cyr$^{iul\ 189}$, item f vg cop arm ... ς Ti praem *και* cum DEKLP al fere omn etc | *δαυειδ*: h. l. plene ℵD* ... ς *δαβιδ* cum minusc, D^{c}E al permu *δαυιδ* ... AKLP al plu *δᾱδ*. Cf ad Mt 1, 1.

33. *ηργασαντο* cum ℵ*D* 47* ... ς Ln Ti *ειργασ.* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP etc

34. *μαχαιρησ* cum ℵAD* ... ς *μαχαιρασ* cum D^{c}EKLP etc | *εδυναμωθησαν* cum ℵ*AD* ... ς Ti *ενεδυναμωθ.* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EKLP al omn^{vid} Chr al mu

35. *γυναικεσ* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EKLP etc ... Ln *γυναικασ* cum ℵ*AD*

2 Rg 4, 17 ἀναστάσεωσ τοὺσ νεκροὺσ αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
2 Macc 6, 18 ss 7, 7 προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονοσ ἀναστάσεωσ τύχω-
σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆσ· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,
ἐν φόνῳ μαχαίρησ ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν
ἄξιοσ ὁ κόσμοσ, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοισ
καὶ ταῖσ ὀπαῖσ τῆσ γῆσ. 39 καὶ οὗτοι πάντεσ μαρτυρηθέντεσ διὰ
τῆσ πίστεωσ οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ
ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν τελειω-
θῶσιν.

XII.

1 *Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ*, τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν
νέφοσ μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2, 1 2 ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,
ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνησ
8, 1 etc καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.

---

37. *επειρασθ. επρισθησαν* hoc ordine cum ℵ(D[gr*])LP 17. Euthal[cod] (in D[gr*] bis *επιρασθησαν* scriptum est omisso *επρισθησ.*) ... ς Ln Ti *επρισθ. επειρασθ.* cum AD[c]EK al pler d e f vg cop arm Or[1,699. 3,213] etc | *επειρασθησαν*: d e *temptaverunt*, f vg cop arm Or[int 3,548] *temptati sunt* ... 2. 43. 8[lect] 17[lect] al syr[sch] ar[e] aeth[utr] Or[1,19] Eus[praep 562] Ephr[1,38] al om. Coniecerunt *επυρασθησαν, επυρισθησαν, επυρωθησαν, επηρωθησαν, επρησθησαν* etc | *μαχαιρησ* cum ℵD* ... ς *μαχαιρασ* cum D[c]EKLP etc
38. *επι* cum ℵA 17. Or[3,218] Ath[261] (*επι ερ. πλαν. και εν σπηλ.* etc), item *επ* P 71. 73. 118. cat[txt] Socr[4,24] :: cf Mc 1, 45 ... ς *εν* cum DEKL al pler Clem[609] Or[1,699. 707] etc
39. *την επαγγελιαν* cum ℵDEKLP al pler d e f vg rell Clem Or[2,287. 3,704] et[cat cor 80] et[int 2,232] etc ... Ln *τασ επαγγελιασ* cum A 80. Or[int 2,372. 437] Eus[eclog 80] al

XII. 1. *τοσουτον* et. ℵ[c] Clem[609] etc ... ℵ* *τηλικουτον*
2. *κεκαθικεν* cum ℵADEKLP al pler Cyr[hr 220] Chr[367] Euthal[cod] Cyr[ad 121] al mu ... ς (= Gb Sz) *εκαθισεν* cum minusc

3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ-
τωλῶν εἰσ ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.
4 Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν Prov 3, 11 ss
ὡσ υἱοῖσ διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰσ παιδίαν ὑπομέ-
νετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι γεγόνασιν
πάντεσ, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺσ μὲν τῆσ σαρκὸσ
ἡμῶν πατέρασ εἴχομεν παιδευτὰσ καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλ-
λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ
μὲν γὰρ πρὸσ ὀλίγασ ἡμέρασ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖσ ἐπαίδευον, ὁ
δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰσ τὸ μεταλαβεῖν τῆσ ἁγιότητοσ αὐτοῦ.
11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸσ μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶσ εἶναι

---

3. εισ εαυτον cum AP Dam^{paris}, item *adversum semetipsum* f vg^{clo} demid fu** harlachm ... ς Ti εισ αυτον cum D^{c}E**KL al fere omn Chr Dam al ... ℵ*D*E* εισ εαυτουσ, ℵ^{c} 17. Euthal^{cod} Thdrt εισ αυτουσ, item *adversum semetipsos* am tu* al, item *in vobis* d e

5. παιδιασ cum ℵAD*LP etc ... ς Ln Ti παιδειασ cum D^{c}EK^{sil} al pler^{vid}. Item -ι- v. 7 cum ℵAD*LP, v. 8 cum ℵAD*, v. 11. cum ℵD*. Etiam sic Eph 6. 4 (ubi restituendum παιδιᾳ) ℵAD*

7. εισ (Gb') cum ℵADKLP al fere^{50} (sed plures^{vid}) etc. Nec aliter e? f vg Or$^{int\,3,355}$ *in disciplina* (fu *-plinam*) *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*. Sed D d εισ παιδ., *in disciplinam*, cum ὃν παραδεχεται, *quem recipit*, coniungunt. Etc ... ς ει cum minusc mu^{vid} Euthal cod Thphyl | τισ γαρ sine additam cum ℵ*AP f vg sah aeth Bas^{2,102} Or$^{int\,3,355}$ .. ς add εστιν cum ℵ^{c}DEKLP al omn^{vid} d e syr^{sch} cop arm Chr Euthal^{cod} Thdrt etc

8. παιδιασ ... ς Ln Ti παιδειασ: vide ad v. 5. | και ουχ υι. εστε hoc ordine cum ℵAD*etc 17. 37 80. d f vg Chr$^{mon\,c\,3}$ Euthal^{cod} Or$^{int\,2,445}$ ... ς Ti εστε κ. ο. υι. cum D^{b}KLP al pler syr^{sch} arm aeth Ephr$^{1,327.\,329}$ al mu

9. πολυ cum ℵAD* 17. Euthal^{cod} Dam^{paris} ... ς πολλω cum D^{c}KL al pler etc

11. πασα μεν cum ℵ*P 17. 31. d Or$^{int\,2,681}$ ... ς Ln Ti πασα δε cum ℵ^{c}AD^{c}KL al pler f vg syr^{sch} cop Chr$^{306.\,307}$ Thdrt Dam al ... D^{gr*} etc nil nisi πασα | παιδια ... ς Ln Ti παιδεια: vide ad v. 5.

ἀλλὰ λύπησ, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖσ δι᾽ αὐτῆσ γεγυμνα-
σμένοισ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνησ.
Es 35, 3 12 Διὸ τὰσ παρειμένασ χεῖρασ καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
Prov 4, 26 ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰσ ὀρθὰσ ποιεῖτε τοῖσ ποσὶν ὑμῶν,
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶσ οὐδεὶσ ὄψεται τὸν κύ-
Dt 29, 18 ριον, 15 ἐπισκοποῦντεσ μή τισ ὑστερῶν ἀπὸ τῆσ χάριτοσ τοῦ
θεοῦ, μή τισ ῥίζα πικρίασ ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτησ
Gn 25, 31 ss μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή τισ πόρνοσ ἢ βέβηλοσ ὡσ Ἠσαῦ, ὃσ
ἀντὶ βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ
Gn 27, 30 ss ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη·
μετανοίασ γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσασ
αὐτήν.
Dt 4, 11 18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ
Ex 19, 16 καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγοσ ἤχῳ καὶ
φωνῇ ῥημάτων, ἧσ οἱ ἀκούσαντεσ παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι
Ex 19, 12 s αὐτοῖσ λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον

---

13. *ποιειτε* cum א*P 17. ... ς Ln Ti *ποιησατε* cum א^{c}ADKL etc

15. *δια ταυτησ* cum אDKL al pler Chr^{400} et^{406} Thdrt Dam al ... Ln *δι αυτησ* cum AP 17. 47. 67** 80. 137. 238. Clem^{622} Chr^{407} Euthal^{cod} | *οι πολλοι* cum אA 17. 47. Clem^{622} Euthal^{cod} Thdrt ... ς om *οι* cum DKLP al pler arm Chr$^{400.\ 406.\ 407}$ al

16. *απεδοτο* cum אDKLP 17. al omn^{vid} etc ... Ln Ti *απεδετο* cum AC *εαυτου* cum א*ACD^{b}et^{c} ... ς *αυτου* cum א^{c}D*KLP al omn^{vid} Chr^{407} Euthal^{cod} al

18. *ψηλαφωμενω* sine *ορει* cum אAC 17. 47. d (transp; *ad ardentem et tractabilem*) f am fu demid harl (*ad ardentem intrectabilem*, cf d) tol omn^{lachm} sah cop syr^{sch} ar^{e} aeth Or$^{int\,2,281}$ (sed transp ut d) Chr^{419} com Euthal^{cod} Primas al ... ς Ln add *ορει* cum D^{gr}KL al pler (sed 37. 116. al *ορει* ante *ψηλαφ.* pon) vg^{cle} (invitis omnibus vg^{codd} nostris) arm Ath (ex epist festal 43. ap Cosm, cf Gall^{5,219}) Ps-Ath^{57} al. Mihi quidem videtur *ψηλαφωμενον και κεκαυμενον πυρ* de ipso monte ardenti dici ac vero potuisse dici. | *και ζοφω* (Gb″) cum א*AC D*P 17. 31. 39. 71. 73. 80. 137. Euthal^{cod} ... ς *και σκοτω* cum א^{c}D^{b} et^{c}L al pler Chr Thdrt Dam al ... K om

19. *μη* (et. א^{c}): א*P 10. 78. Chr^{cdd} om | *προστεθηναι* cum אCDKLP al omn etc ... Ln$^{ed\ min}$ *προσθειναι* cum A

θίγῃ τοῦ ὄρουσ, λιθοβοληθήσεται· 21 *καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ* Dt 9, 19
φανταζόμενον, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἔκφοβόσ εἰμι καὶ ἔντρομοσ· 22 *ἀλλὰ*
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντοσ Ἰερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 *πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-*
τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖσ, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ
πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 *καὶ διαθήκησ νέασ μεσίτῃ*
Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 9, 15
25 *βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ*
ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσ παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον
ἡμεῖσ οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 *οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν*
ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ Hagg 2, 6
μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 *τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ*

---

20. *λιθοβοληθησεται* sine additam cum ℵACDKLMP al longe plu (12 ap Scri) d f vg rell Chr Euthal[cod] al ... ς (= Gb Sz) add (:: ex LXX) *η βολιδι κατατοξευθησεται* cum minusc ut[vid] paucis

21. *ουτω* cum ℵ*A etc ... Ti *ουτωσ* cum ℵ[c]CD[b et c]LMP etc | *μωυσησ* cum ℵCKL etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14.) *μωσησ* cum ADMP al mu | Sic verba praebent Gb Sz Ln: [20](*οὐκ ἔφερον γὰρ – ἔντρομοσ*)· [22]*ἀλλὰ προσεληλύθατε*. Praeterea Ln v. 21. post *καί* ante *οὕτω* non interpg.

23. *ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ*: hanc singulorum coniunctionem agnoscunt ACLMP 17. al plu etc. Nec aliter ediderunt ς Gb Sz ... ς[e] *ἀγγέλων*, [23]*πανηγύρει καὶ ἐκκλ.*, Ln *μυριάσιν, ἀγγέλων* [23]*πανηγύρει καὶ ἐκκλ.* | *απογεγραμμενων εν ουρανοισ* cum ℵACDLMP etc ... ς (= Gb Sz) *εν ουρ. απογεγραμμ.* cum K al longe plu Cosm[474] Dam al | *δικαιων τετελειωμενων* ... ℵ* *τελιων δεδικαιωμενοισ* (non item ℵ[c])

24. *κρειττον* (et. d f vg *melius*) cum ℵACDKLMP etc ... ς (= Gb Sz) *κρειττονα* cum 17. (*-ττωνα*) 47. al vix mu Thdrt Cosm[474] | *παρα τον* cum ℵACDKMP al longe plu (d f vg *melius loquentem quam Abel*) etc ... Gb′ *παρα το* cum L b 106. 108. al fere[10] (3 ap Scri) Cyr[ador528] al

25. *εξεφυγον* cum ℵ*ACP 17. 57. 118. cat[txt] Chr[419] Cyr[fid74] Dam[com]. Item *effugerunt* d f vg ... ς Ti *εφυγον* cum ℵ[c]D[c](et* *εφυγαν*)KLM al pler Thdrt Dam[txt] al | *επι γησ* cum ℵACDKLMP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) *επι τησ γησ* cum minusc vix mu | *τον* posuimus ante *χρηματιζοντα* cum ℵ*ACDM 17. Euthal[cod] Cyr[fid74] ... ς pon ante *επι* [*τησ*] *γησ* cum ℵ[c]KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *πολυ* cum ℵACD* 17. ... ς *πολλω* cum D[c]KLMP al fere omn etc | *απ ουρανων* cum ACDKLP al plu etc ... ℵM b 67** 72. al fere[25] Chr[419] *απ ουρανου*

26. *σεισω* (Gb″ Sz) cum ℵACM 6. 17. 47. 67** 71. 73. 80. f vg syr[sch] sah cop aeth Ath[536] Cyr[fid74] etc ... ς (= Gb″ Sz) *σειω* cum DKLP al pler d arm Quaest[orthod93] Ath[codd?]

τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡσ πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντεσ ἔχω-
μεν χάριν, δι' ἧσ λατρεύωμεν εὐαρέστωσ τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείασ
Dt 4, 24 καὶ δέουσ· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸσ ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆσ φιλοξενίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
Gn 18, 3 διὰ ταύτησ γὰρ ἔλαθόν τινεσ ξενίσαντεσ ἀγγέλουσ. 3 μιμνήσκεσθε
10, 34 τῶν δεσμίων ὡσ συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡσ καὶ αὐτοὶ
ὄντεσ ἐν σώματι. 4 τίμιοσ ὁ γάμοσ ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντοσ·
πόρνουσ γὰρ καὶ μοιχοὺσ κρινεῖ ὁ θεόσ. 5 ἀφιλάργυροσ ὁ τρόποσ,
Ios 1, 5 Dt 31, 6 ἀρκούμενοι τοῖσ παροῦσιν· αὐτὸσ γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ'
Ps 117 (118), 6 οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντασ ἡμᾶσ λέγειν· κύριοσ
ἐμοὶ βοηθόσ, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωποσ;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινεσ ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντεσ τὴν ἔκβασιν τῆσ ἀναστρο-
φῆσ μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐχθὲσ καὶ σήμερον ὁ

---

27. *την* ante *των σαλευομενων* cum ℵ*AC 17. Cosm[512] ... ς Ti post *των σαλ.* cum ℵ[c]D[c]KLP al pler Ath[526] al ... D*M arm om

28. *εχωμεν* cum ACD[gr]LM al plu demid syr[sch] cop arm Chr[429] al ... ℵKP 17. 31. 37. 73. al plus[25] d f vg[cle] am fu harl tol aeth[utr] Ath[526] al *εχομεν* | *λατρευωμεν* cum ACDL 17. al mu Chr[429] Cyr[trin 610] Thdrt al, item *serviamus* d f vg ... Gb' *λατρευομεν* cum ℵKMP al[60] (11 ap Scri) arm Ath[526] al | *ευλαβ. και δεους* (Gb'') cum ℵ*ACD* 17. 71. 73. 80. 137. arm etc ... ℵ[c](sed restituta prima scriptura)D[b et c]MP *ευλαβ. και αιδους*, item[vi] d f vg ... ς *αιδους και ευλαβειας* cum KL al pler Chr[429] al

XIII. 3. *κακουχουμενων* cum ℵAD* 17. al plu Chr Thdrt Dam al ... D[e]KLMP etc *κακοχουμ.*

4. *γαρ* (Gb') cum ℵAD*MP d vg cop Euthal[cod] Prim al ... ς Ti *δε* cum CD[c]KL al omn[vi] f syr[sch] aeth[ro] arm Clem[628] Eus[dem 38] al

5. *εγκαταλειπω* cum ℵACD[c]KLMP 17. al permu etc ... ς Ln *εγκαταλιπω* cum D* al plu Clem[496] Chr[431] Thdrt al

6. *ου φοβηθησομαι* cum ℵ*C*P 17. 108* d f vg syr[sch] cop aeth ... ς Ti praem *και*, Ln [*και*] cum ℵ[c]AC[b]DKLM al pler etc

8. *εχθες* cum ℵAC*D*M (sic) ... ς *χθες* cum C[2]D[c]KL al omn[vid] Or[1,350] etc

αὐτὸσ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ. 9 *διδαχαῖσ ποικίλαισ καὶ ξέναισ μὴ*
παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώ-
μασιν, ἐν οἷσ οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντεσ.

10 *Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν*
οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντεσ. 11 *ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα*
περὶ ἁμαρτίασ εἰσ τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέωσ, τούτων τὰ σώματα
κατακαίεται ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ. 12 *διὸ καὶ Ἰησοῦσ, ἵνα ἁγιάσῃ* Lv 4, 12 Mt 27, 32 etc
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματοσ τὸν λαόν, ἔξω τῆσ πύλησ ἔπαθεν. 13 *τοί-*
νυν ἐξερχώμεθα πρὸσ αὐτὸν ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντεσ· 14 *οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ*
τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 *Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυ-* Ps 49 (50), 15 Hos 14, 3
σίαν αἰνέσεωσ διαπαντὸσ τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων
ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 *τῆσ δὲ εὐποιίασ καὶ κοινω-*
νίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖται ὁ
θεόσ.

17 *Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ*
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ· ἵνα
μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντεσ· ἀλυσιτελὲσ γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.

---

9. *παραφερεσθε* cum ℵACDMP b 17. 23. 31. 37 39. 46. 72. 73. 80. al plu (8 ap Scri) d f vg (*nolite abduci*, f *nol. obduci*, d *nol. adduci*) syr[sch] cop Bas[3,402] al ... ς (= Gb Sz) *περιφερεσθ.* cum KL 47. o[scr] al mu Thphyl | *περιπατουντεσ* cum ℵ*AD* ... ς Ti *περιπατησαντεσ* cum ℵ[c]CD[c]KLMP al omn[vi] etc

10. *εξουσιαν* cum ℵACD[b et c]KP al omn[vi] f vg cop aeth arm Chr[428] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ti om cum D*M d Dam

11. *περι αμαρτιασ* cum ℵC[3]DKMP al omn[vid] d f vg syr[sch] cop arm aeth pp Chr[428] Euthal[cod] Thdrt al ... Ln post *αγια* pon cum C* 80. 116., item syr[sch] cop arm ... Ti om cum A aeth[ro] (sed add post *εξω τ. παρεμβ.*)

13. *εξερχωμεθα* cum ℵACM al plu d f vg rell Chr Thdrt Dam al ... D[gr] KP 47* al fere[30] Euthal[cod] Cyr[niceph 1,976] *εξερχομεθα*

15. *ουν* cum ℵ[c]ACD[c]M al omn[vi] f vg etc ... tol *enim* ... ℵ*D*P syr[sch] om

17. *ωσ λογ. αποδωσοντ.* post *υπερ τ. ψυ. υμων* cum ℵCDKMP al omn[vi] d syr[sch] cop arm aeth Hipp[lag 89] Ephr[3,90] Bas[2,570] etc ... Ln ante *υπ. τ. ψυχ. υμ.* cum A f vg Or[int 2,351] Prim

18 *Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θέλοντεσ ἀναστρέφεσθαι.* 19 *περισσοτέρωσ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.*

1 Th 5, 23 20 *Ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν*
2 Th 2, 17 *κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,* 21 *καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰσ τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον*
Ro 16, 27 etc *αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

22 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆσ παρακλήσεωσ· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.* 23 *γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶσ.* 24 *ἀσπάσασθε πάντασ τοὺσ ἡγουμένουσ*

---

18. *πειθομεθα* cum (א*)AC*D*MP 17. 67** 137. d (*suademus*) ... ϛ *πεποιθαμεν* cum א^c C^c D^b et^c K al pler arm Chr Euthal^cod Thdrt Dam al; item *confidimus* f vg

20. *ιησουν* sine additam cum אACD^c KMP al longe plu am fu* al^lachm arm zoh etc ... D* b 17. 47. 72. 80. f^scr al plus^10 d (sed d* *deum* pro *dominum*) f vg^cle fu** demid tol harl al^lachm etc add *χριστον*

21. *αγαθω* cum אD* d f vg cop Euthal^cod Primas al ... ϛ Ln^ed mai *εργω αγαθω* c. CD^c KMP al omn^vi syr^sch arm aeth Chr Thdrt ad h. l. et^4,1274 Dam al ... A *εργω και λογω αγαθω*, atque sic Ln^ed min :: cf 2 The 2, 17 | *ποιων* cum א^c C CDKMP al fere omn f vg syr^sch cop arm aeth etc ... א*AC* praem *αυτω* atque hinc Ln^ed mai *τὸ θέλ. αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν*. Antea ^ed min habuerat *αυτοσ ποιων* ex errore Wtstii de C; habet vero ita 71. | *εν ημιν* cum אD^gr KM al^25 syr^sch arm etc ... ϛ Ln Ti *εν υμιν* cum ACP al plu d f vg cop aeth etc | *των αιωνων* cum אAC*KMP 17. al plu f vg syr^sch cop aeth Chr Euthal^cod Thdrt ad h. l. Dam al ... Ti om cum C^c D^gr (d deficit) 31. 37. 73. 80. al fere^20 arm Thdrt^4,1274 ... Gb signum^00 apposuit verbis *των αιωνων αμην*, sed om *αμην* soli fu al^lachm (contra am demid tol harl al^lachm etc)

22. *ανεχεσθε* ut אACD^c KMP al pler^vi am (*sufferatis*) cop aeth^utr Chr al ... Ln *ανεχεσθαι* cum D* 17. 46. 74. al fere^10 f vg (hi *ut sufferatis*) arm

23. *τ. αδελφ. ημων* cum א*ACD*M 17. 31. 37. 39. 47. 66^mg 71. 73. 116. f vg syr^sch cop arm aeth etc ... ϛ Ti om *ημων* cum א^c D^b et^c KP al pler Chr^447. 448 al

ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Eph 6, 24 etc

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Ā.

I.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω- Tit 1, 1 etc
τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν 2 Τιμοθέῳ 2, 2

---

25. *παντων υμων* sine additam cum ℵ* 17. fu arm[zoh] ... ς (sed Gb[0] cum solo 17.) Ln Ti add *αμην* cum ℵ[c]ACDKMP al pler f vg syr[sch] cop arm [usc] aeth etc

Subscriptio: ℵC 17. *πρ. εβραιους*, item A additis *εγραφη απο ρωμης*, et P 47. additis *εγραφη απο ιταλιας*, et K etc additis *εγραφη απο* (109. al Euthal[cod] add *της*) *ιταλιας δια τιμοθεου* ... ς (= Gb Sz) *πρὸς ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς ἰταλίας διὰ τιμοθέου*. Praeterea numerantur in codd. plur versus (*στίχοι*): *ψν'* ℵ**P 106. 108. 110. al, *ψγ'* K al plu Euthal[cod] et Euthal ap Zacagn[686], et aliter.

---

* *προς τιμοθεον α'* cum ℵAK 17. 80. 113. 116. 121. al. Item DFG *αρχεται προς τιμοθεον* (D* *τειμ.*) *α'*, d f g *incipit ad timotheum I.* ... ς[e] *παυλου του αποστολου η προς τιμοθεον επιστολη πρωτη*, Gb Sz *παυλου πρ. τιμ. επ. πρωτη*, ς *η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη*.

I. 1. *χριστ.* *ιυ* pri loc cum ℵDFGP 80. 116. d f g fu demid hal omn[lachm] cop syr[p] ar[e] etc ... ς *ιησ. χριστ.* cum AKL al pler vg[cle] am tol syr[sch] arm aeth etc | *χριστου ιησου* sec loc cum AD*FGP 17. 71. 72. 179. 8[pe] n[scr] d f g vg[cle] am fu demid tol harl go sah[gb] syr[utr] ar[e] Chr com[686] Cyr[thes 294] Ambrst Prim ... ς *ιησου χριστου* cum ℵD[c]KL al pler vg[cdd aliq] (ap Ln) cop arm aeth[utr] Or[2,739] al. Praeterea non praeposuimus *κυριου* cum AD*FGP 17. 31. 38. 43. 48. 71. 72. 179. 8[pe] d f g vg go syr[utr] sah[gb] cop arm aeth[utr] Or[2,739] Cyr[thes 294] Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *κυριου* cum ℵD[c]KL al pler Chr[685. 686] Euthal[cod] Thdrt Dam al

γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Act 20, 1 3 *Καθὼσ παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενοσ*
Tit 1, 14 *εἰσ Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃσ τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν* 4 *μηδὲ*
3, 9 *προσέχειν μύθοισ καὶ γενεαλογίαισ ἀπεράντοισ, αἵτινεσ ἐκζητήσεισ*
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 *τὸ δὲ τέλοσ*
τῆσ παραγγελίασ ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ καὶ συνειδή-
σεωσ ἀγαθῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου, 6 *ὧν τινὲσ ἀστοχήσαντεσ*
ἐξετράπησαν εἰσ ματαιολογίαν, 7 *θέλοντεσ εἶναι νομοδιδάσκαλοι,*
μὴ νοοῦντεσ μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
Ro 7, 12. 14 8 *οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸσ ὁ νόμοσ, ἐάν τισ αὐτῷ νομίμωσ χρῆται,*
9 *εἰδὼσ τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμοσ οὐ κεῖται, ἀνόμοισ δὲ καὶ ἀνυπο-*
τάκτοισ, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖσ, ἀνοσίοισ καὶ βεβήλοισ, πατρο-
λῴαισ καὶ μητρολῴαισ, ἀνδροφόνοισ, 10 *πόρνοισ, ἀρσενοκοίταισ,*
ἀνδραποδισταῖσ, ψεύσταισ, ἐπιόρκοισ, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 *κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆσ δόξησ τοῦ μα-*
Phil 4, 13 *καρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.* 12 *χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί*

---

2. *πατροσ* sine *ημων* cum ℵ*AD*FG 17. 23. 31. 73. 120. 213. d f g vg go cop arm Or$^{int\,4,468}$ Prim ... ς (Gb^{00}) add *ημων* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler vg$^{cdd\ lachm}$ syr^{utr} sah^{gb} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst

4. *εκζητησεισ* cum ℵA 17. 23. 93. 116. ... ς Ln Ti *ζητησεισ* cum DFGKLP al pler Ir$^{gr\,1}$ (ex Epiph) Chr al | *οικονομιαν* (et. ς Gb Sz) cum ℵAFGKLP al fere omn cop (ipsum *οικονομιαν* retinet) syr$^{p\,txt}$ arm (aeth *legem*) Chr$^{txt\ et\ com}$ Euthal^{cod} Thdrt al ... ς^{e} *οικοδομιαν* cum D^{c} 192. (invito com et. Dam^{txt}). Item *οικοδομην* (Gb") D* Ir$^{gr\,1}$ ex Epiph, item *aedificationem* d f g m^{63} vg Ir$^{int\,1}$ Ambrst al go syr^{sch} et$^{p\,mg}$

5. Ln *τὴν ἐν πίστει.* ^{5}(*τὸ δὲ τέλοσ* usque *τῶν αἰώνων, ἀμήν*) ^{18}*ταύτην τὴν παραγγ.* Similiter Gb Sz *τὴν ἐν πίστει·* ^{5}(*Τὸ δὲ τέλοσ – τῶν αἰώνων· ἀμήν·*) *Ταύτην τὴν παραγγ.*

8. *χρηται* cum ℵDFGKL etc ... Ln *χρησηται* cum AP 73. Clem^{424}

9. *πατρο-* et *μητρο-* cum ℵADFGL 17. 37. 137. al plu Bas$^{eth\,288}$ Euthal^{cod} etc ... ς *πατρα-* et *μητρα-* cum minusc permu Epiph^{698} et^{907} al. Item *-λῳαισ* bis cum ℵAD*FGLP 17. al plu Bas$^{eth\,288}$ Euthal^{cod} etc .. D^{c} 37. 47* al *-λοαισ*, K etc *-λοιαισ*

12. *χαριν εχω* cum ℵAFGP 17. 31. 67** 71 73. 80. 93. 137. 238. 8^{pe} cat^{txt} f g vg cop arm aeth^{utr} etc ... ς (Gb^{o}) Ti praem *και* cum DKL al longe plu d go syr^{utr} etc

εἰσ διακονίαν, 13 *τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ* 1 Co 15, 9 Ga 1, 13 etc
ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 *ὑπερ-*
επλεόνασεν δὲ ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ ἀγάπησ
τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 *πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ* 4, 9
ἄξιοσ, ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺσ Mt 18, 11
σῶσαι, ὧν πρῶτόσ εἰμι ἐγώ· 16 *ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν*
με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενοσ
ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦσ Χριστὸσ τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν,
πρὸσ ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰσ ζωὴν
αἰώνιον. 17 *τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ* Ro 16, 27 Iud 25 etc
θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 *Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμό-*
θεε, κατὰ τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν
αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, 19 *ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί-*
δησιν, ἥν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 *ὧν*
ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Ἀλέξανδροσ, οὓσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα 2 Ti 2, 17 1 Co 5, 5
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

1 *Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσ-*
ευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 *ὑπὲρ*

---

13. *το προτερ.* (Gb') cum ℵAD*FGP al[7] ... ς *τον προτερ.* cum D[c]KL al pler | *οντα*: Ln add *με* cum A 73. Dial[821], item g *me primum consistentem* | *αλλα* cum ℵADFGLP etc ... ς *αλλ* cum K[sil] al mu[vid] etc

16. *ιησους χριστος* cum ℵKLP 37. al pler syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al ... Ln Ti *χριστ. ιησους* (:: ut sexies praecessit) cum AD al[9] d f vg go sah Cyr[fid 124] Thdrt[1,1825] Ambrst al ... F[gr]G etc *ιησους* tantum | *απασαν* cum ℵAFG 17. 31. al[6] ... ς *πασαν* cum DKLP al pler

17. *μονω* sine *σοφω* cum ℵ*AD*FG 17. 37. 179. d f g vg sah cop syr sch ar[e] arm aeth Eus[mcell 141] Cyr[thes 296] al mu ... ς (= Gb Sz) add *σοφω* cum ℵcD[b et c]KLP al pler go syr[p] Did[tri 370] et[140. 153] et[alib] al mu

18. *στρατευσῃ* cum ℵ*D* Clem[445] ... ς Ln Ti *στρατευῃ* cum ℵ[c]AD[c]FGK LP al omn[vid] etc | *στρατειαν* cum ℵAD[c]K[sil]L etc ... D*FGP Euthal[cod] *στρατιαν*

βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύ-
χιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο
2 Pe 3, 9 2 Ti 3, 7 καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃς πάν-
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
Ga 3, 20 5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος
Tit 2, 14 Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ
2 Ti 1, 11 Ro 9, 1 μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστο-
λος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ
1 Pe 3, 3 ss ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· 9 ὡσαύ-
τως καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφρο-
σύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις
ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις

II. 1. *παρακαλω* et. f vg go syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,220.\ 797}$ et^{2,636} et^{ps} ap Gall^{14,60} al ... D*F^{gr}G d g sah Hil^{585} Ambrst^{ven} *παρακαλει*, *obsecra*

3. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*A 17. 67** sah cop Cyr$^{thes\ 296.\ 370}$ ... ς Ti add *γαρ* cum ℵ^{c}DFGKLP al pler d f g m^{98} vg go syr^{utr} arm aeth etc

5. Ln *ἀνθρώπων ἄνθρωπος*, (igitur coniungit arcte)

7. *λεγω* sine additamento cum ℵ^{c}AD*FGP 31. 47. 67** 70. 73. 137. al plus^{30} d f g vg sah cop syr^{utr} aeth etc ... ς (= Gb Sz) add *εν χριστω* (: : cf Ro 9, 1) cum ℵ*D^{c}KL 17. 37. 192. al plu go arm Euthal^{cod} Thdrt

8. *προσευχ. τους ανδρ.* cum ℵAKLP al pler syr^{utr} arm Or$^{1,196.\ 211.\ 266.\ 268}$ et^{3,155} Bas$^{eth\ 277}$ etc ... DFG 115. d f g m^{36} vg go sah cop aeth Or^{3,311} Eus$^{ps\ 303.\ 455}$ etc *τ. ανδρ. προ.* | *διαλογισμου* cum ℵ*ADKLP al plu d f m$^{36.\ 80}$ vg go sah arm aeth Or$^{1,198.\ 266}$ et^{2,637} al mu ... Gb' Ti *διαλογισμων* cum ℵ^{c}F^{gr}G 17. 47. 67** 73. 80. 8^{pe} a^{scr} c^{scr} al plus^{15} g cop syr^{utr} Or^{1,211} et^{3,155} al mu

9. *ωσαυτως* sine *και* cum ℵ*AP 17. 71. Bas$^{eth\ 309}$ ... ς Ti add *και* cum ℵ^{c}DFGKL al longe plu d f g m^{80} vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,196} al | *γυναικας* sine articulo cum ℵAD*FGP 17. 67** 71. 73. 8^{pe} Clem^{247} Or$^{1,211.\ 198}$ Bas$^{eth\ 309}$ Dam$^{parall\ 465}$ ... ς praem *τας* cum D$^{b et c}$KL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. | *κοσμιω* c. ℵ*AD$^{b?et c}$KLP al pler d f g m^{80} vg rell Clem^{292} ... ℵ^{c}D^{gr*}FG 17. Or^{1,211} et^{198} diclar *κοσμιως* | *και χρυ.* cum ℵAD*F^{gr}G d (g *aut t et*) syr^{sch} cop Or^{1,211} ... ς *η χρυ.* cum D^{c}KL al pler f m^{80} vg go sah syr^{p} Clem^{247} Or^{1,198} al ... P 17. 73. 80. aeth nec *και* nec *η* habent | *χρυσω* cum ℵDKL al pler Clem Or^{bis} al mu ... Ln *χρυσιω* cum AFGP al plus^{10}

θεοσέβειαν, δι᾽ ἔργων ἀγαθῶν. 11 *Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω*
ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 *διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ*
αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ᾽ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 *Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος* 1 Co 11, 9 Gn 2, 7. 22
ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. 14 *καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξα-* Gn 3, 6
πατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 *σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνο-*
γονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σω-
φροσύνης.

III.

1 *Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι-* 1, 15
θυμεῖ. 2 *δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναι-* Tit 1, 6 ss
κὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,
3 *μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,*
4 *τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ*
μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 *εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι* 5, 8
οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 *μὴ νεόφυτον, ἵνα*
μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 *δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-*

---

12. *διδασκειν δε γυναικι* (Gb″) cum ℵADFGP plus^{10} d f g m^{60} vg go arm Or$^{cat\ cor\ 279}$ Bas$^{eth\ 309}$ Dam$^{parall\ 406}$ Cyp^{318} Ambrst al … ς Ti *γυναικι δε διδασκ.* cum KL al longe plu syr^{utr} sah aeth etc | *αλλ* cum ℵDFG K^{sil}LP etc … Ln *αλλα* cum A 17.

14. *εξαπατηθεισα* (Gb″) cum ℵ*AD*FGP 17. 28. 32. 67* 71. 73. 80. 120. 137. c^{scr} 8^{pe} Bas$^{eth\ 309}$ … ς *απατηθεισα* cum ℵ^{c}D$^{b?et\ c}$KL al pler Chr ad h. l. et^{saep} al

III. 1. *πιστος*: *fidelis* et. f vg guelf^{palimps}; g *humanus t fidelis* … D* *ανθρωπινος*, item *humanus* d m^{59} g (vide ante) Ambrst Sedul

2. *ανεπιλημπτον* cum ℵADFG 37. … ς *ανεπιληπτον* cum KL (P *-λειπτον*) al longe pler | *νηφαλιον* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵ*AD* 17. 31. 37. (*-λειον*) 49. 72. al^{30} fere Or^{3,645} al … ς (= ς^{e} Gb Sz) *νηφαλεον* cum D^{c}K 47. al sat mu (4 ap Scri) Antioch^{1226} Dam … ℵ^{c}FGLP etc *νηφαλαιον*

3. *μη πληκτην* sine additam cum ℵADFGKLP 17. 23* 31. 46. 57. 67** 71. al^{30} d f g m^{59} vg go sah cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm aeth Or$^{int\ 3,878}$ Constit ^{2,2,1} al mu … ς (= Gb Sz) add *μη αισχροκερδη* cum 37. al permu (fere omn apud Scri) Chr^{montf} Thdrt^{cod} Antioch^{1226} | *αλλα* cum ℵAP 17. … ς Ti *αλλ* cum DFGKL al pler

7. *δει δε* sine *αυτον* cum ℵAF^{gr}GH 17. g … ς (sed Gb^{00}) add *αυτον* cum DKLP al fere omn d f m^{59} vg Bas$^{eth\ 292}$ Chr Euthal^{cod} al

2 Ti 2, 26 *ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰσ ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ*
καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 *Διακόνους ὡσαύτωσ σεμνούσ, μὴ διλό-*
γουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντασ, μὴ αἰσχροκερδεῖσ, 9 *ἔχοντασ*
τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 *καὶ οὗτοι δὲ*
δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντεσ.
Tit 2, 3 11 *γυναῖκασ ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, πιστὰσ*
ἐν πᾶσιν. 12 *διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ, τέκνων*
καλῶσ προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 *οἱ γὰρ καλῶσ δια-*
κονήσαντεσ βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρ-
ρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 *Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸσ σὲ τάχιον·* 15 *ἐὰν*
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτισ
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στῦλοσ καὶ ἑδραίωμα τῆσ ἀληθείασ.
16 *καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἐστὶν τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον· ὃσ*

---

11. *νηφαλιουσ* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵACD*H etc ... ς (= ς[e] etc) *νηφαλεοισ* cum D[c]K 37. 47. al sat mu ... FGLP etc *νηφαλαιουσ*

14. *ταχιον* (FGK o[scr] -*χειον*) cum ℵD[c]FGKL al pler Chr etc ... Gb' Ln *εν ταχει* cum ACD*P 17. 71. 73.

16. *οσ* (et. Gb, sed Gb' et *ὅ* et *θεόσ*) cum ℵ*(nec aliter ℵ[c])A*C*F[gr]G[gr] 17. 73. 181. (de C* et A* cf excursum meum in Prol. codicis C p. 39 ss) codd Liberati (vide post) sah cop aeth[pp] syr[p mg] Or[int 4,465] (legendum enim: „sicut apostolus dicit: *qui* [non *quia*] *manifestatus est in carne, iustificatus* etc) Epiph[894] et[2,74] Thdor[mop] (apud Mansi 9, 221) Euther ap Thdrt[5,719] (cf et. ibidem[1127]) Cyr[fid 6 bis] (nec aliter legendum[fid 124]) et[5,680] Cyr ap Oec ad h. l. Hier. Liberati enim archidiaconi Carthaginiensis (circa 554) breviarium caussae Nestorianorum et Eutychianorum (quod ex Garnerio repetiit Gall[12,119 ss]) capite 19. quod inscribitur de Severo, Iuliano ac Macedonio, haec tradit: „Hoc tempore Macedonius Constantinop. episc. ab imperatore Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset, et maxime illud apostoli dictum: *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu.* Hunc enim immutasse, ubi habet *οσ*, id est *qui*, monosyllabum Graecum, litera mutata Ο in Θ vertisse et fecisse ΘC̄, id est *deus*, ut esset: *Deus apparuit per carnem*". ...... testimoniis contra *θεοσ* lectionem accedunt interpretes qui sive ὃσ sive ὃ habent, syr[sch] et syr[p txt] ar[e] arm aeth[ro]. Praebent vero ipsum ὅ, *quod* (id quod Latini ad ὅσ conformarunt proptereaque ὅσ lectionem confirmant) D* d f g vg Hil[1067] Aug[ep 199] Victorin[gall 8,161] Ambrst al (excepto Hier quem ὅσ tueri iam notavimus). ...... ς (= Gb, sed vide supra) *θεοσ* (i. e. ΘC̄ pro OC)

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοισ,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

1 *Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀποστή-* 2 Ti 3, 1 ss
σονταί τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασιν πλάνοισ καὶ
διδασκαλίαισ δαιμονίων, 2 *ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηρι-* Tit 1, 15
ασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 *κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι*
βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίασ
τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 *ὅτι πᾶν κτίσμα*
θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίασ λαμβανόμενον·
5 *ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεωσ.*
6 *Ταῦτα ὑποτιθέμενοσ τοῖσ ἀδελφοῖσ καλὸσ ἔσῃ διάκονοσ*
Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενοσ τοῖσ λόγοισ τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ κα- 2 Ti 3, 10
λῆσ διδασκαλίασ ᾗ παρηκολούθηκασ· 7 *τοὺσ δὲ βεβήλουσ καὶ γρα-*
ώδεισ μύθουσ παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸσ εὐσέβειαν. 8 *ἡ*
γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸσ ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμοσ· ἡ δὲ εὐσέβεια

---

cum ℵ[c](qui corrector est saeculi 12.)C[c]D[c]KLP al pler (37. *ο θεοσ*) Did[tri 83] (utitur verbis Pauli ad asserendam filii divinitatem) Nyss cont eunom[10] (II, 265. id ipsum agit ut demonstret Christum a Paulo deum nominatum) et[antirrh] ap Gall[6,526. 518] (quo loco id ipsum urget *ὅτι ἀεὶ ἄτρεπτον ὂν τὸ θεῖον τῇ οὐσίᾳ καὶ ἀναλλοίωτον.*) et[1,063] Chr[1,609] Ps-Ath[26] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[1,92. 4,19. 23] Dam[txt] Thphyl Oec al. | *ανελημφθη* cum ℵACD*FG ... ς *ανεληφθη* cum D[c]KLP al omn[vi]

IV. 2. *κεκαυστηριασμ.* (et. Ln[ed min]) cum ℵAL al[10] Or[1,627] ex[ed hoesch] Cyr[ador 426] Thdrt[4,480 ed pri] ... ς Ln[ed mai] Ti *κεκαυτηρ.* cum CDFGKP al pler Encrat[hipp 276] Clem[550] Or[1,627 delar] et[3,689. 697] Epiph[716] al

3. *μεταλημψιν* cum ℵAD*FG ... ς *μεταληψιν* cum CD[c]KLP etc

6. *χριστου ιησου* cum ℵACD*FGKLP al fere[15] (K *του χρι. ιησ.*) d f g vg[cle] (et. fu demid etc) etc ... ς *ιησου χριστου* cum D[c] 17. 31. 47. al plu am syr[sch] aeth Chr[669a] Thdrt[cod] Dam Aug[act felic 1] ([8,476]) Ambrst | *ᾗ* cum ℵCDFGKLP etc ... A 80. 8[pe] Euthal[cod] *ησ*, atque sic Ln[ed min] | *παρηκολουθηκασ* cum ℵADKLP etc ... CFG *παρηκολουθησασ*

2 Ti 1, 1 *πρὸσ πάντα ὠφέλιμόσ ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆσ τῆσ νῦν καὶ*
1, 15 *τῆσ μελλούσησ.* 9 *πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ ἄξιοσ.*
Col 1, 29 10 *εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ*
θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πι-
στῶν.

Tit 2, 15. 7 11 *Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.* 12 *μηδείσ σου τῆσ νεό-*
τητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
4, 16 *ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.* 13 *ἕωσ ἔρχομαι πρόσ-*
εχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 *μὴ ἀμέλει*
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ μετὰ ἐπιθέ-
σεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 *ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοισ*
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 *ἔπεχε σεαυτῷ καὶ*
4, 13 *τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώ-*
σεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντάσ σου.

V.

1 *Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα, νεω-*
τέρουσ ὡσ ἀδελφούσ, 2 *πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ ὡσ*
ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 *Χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ.* 4 *εἰ*
δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 3 *οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο γάρ*

---

8. *επαγγελιαν* et. Clem$^{71. 809}$ etc ... K 31. 37. 46. 238. al plus^{30} (8 ap Scri) go syr$^{p\ txt}$ (non item^{mg}) arm Oec^{bis} *επαγγελιασ*, atque sic Gb'

10. *εισ τουτ. γαρ* sine additam cum ℵACDP 17. 47. 67** 80. d f vg go cop syr^{utr} arm aeth Chr^{670a} Cyr$^{thes\ 297}$ Dam etc ... ς Ti add *και* cum F^{gr}GKL al pler Chr^{669b} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec | *αγωνιζομεθα* (et. Gb') cum ℵ*ACF^{gr}G^{gr}K 17. al^{7} Cyr$^{thes\ 297}$ ... ς Ti *ονειδιζομεθα* cum ℵ^{c}DLP al pler (P al -*ζωμ*-) d f g vg go syr^{utr} cop arm aeth Chr^{669b} et^{670a} etc

12. *εν αγαπη* sine *εν πν.* cum ℵACDFG 17. 31. 47. 70. 71. 73. 93. 109 178. d f g vg go cop syr^{utr} arm aeth ar^{e} Clem^{608} al mu ... ς (= Gb Sz) add *εν πνευματι* cum KLP al pler Thdrt Dam al

15. *πασιν* cum ℵACD*FG 17. 31. d f g guelf^{palimps} vg go cop syr^{utr} arm ar^{e} Ambrst al ... ς (Gb^{oo}) praem *εν* cum D^{c}KLP al pler Chr^{672a} al

ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντωσ χήρα καὶ μεμο-
νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖσ δεήσεσιν καὶ ταῖσ
προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνη-
κεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τισ
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται
καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, 3, 2 Tit 1, 6
ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, 10 ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοισ
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρασ δὲ
χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-
μεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτη-
σαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ οἰ-
κίασ, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦ-
σαι τὰ μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν, τεκνογονεῖν,
οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδο-
ρίασ χάριν· 15 ἤδη γάρ τινεσ ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.
16 εἴ τισ πιστὴ ἔχει χήρασ, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ, καὶ μὴ βαρείσθω
ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.

V. 4. *αποδεκτον* cum ℵACDFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) praem *καλον και* cum 37. o^{scr} al mu^{vi} cop go arm :: ex 2, 3

5. *επι* sine *τον* cum ℵ*CFGP ... ς Ln Ti add *τον* cum ℵ^{c}ADKL al certe pler etc | *θεον* cum ℵ^{c}ACKLP al omn^{vid} d e f m$^{36.97}$ vg rell Chr etc ... ℵ*D^{gr*} Aug$^{ep\,180}$ ter et$^{qu\,48}$ in^{deut} et$^{bon\ viduit\ 6,378}$ et$^{ps\,131}$ Fulg$^{ep\,2,12}$ *κυριον*

7. *ανεπιλημπτοι* cum ℵACD*FG ... ς *ανεπιληπτοι* cum D^{c}KLP al omn^{vid}

8. *οικειων* sine *των* cum ℵAD*FG 73. ... ς Ti praem *των* cum CD$^{b\,et\,c}$KLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *προνοειται* cum ℵ*D*FGK k^{scr} ... ς Ln Ti *προνοει* cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al fere omn Chr al

11. *καταστρηνιασωσιν* cum ℵCDKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *καταστρηνιασουσιν* cum AFGP 81. Chr^{mosc1}

15. *τινεσ εξετραπ.* cum ℵCDKLP al omn^{vi} d f vg cop syr^{utr} arm aeth Chr al mu ... Ti *εξετρα. τινεσ* cum AF^{gr}G g

16. *πιστη* cum ℵACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi^{3} *si qua fidelis*) cop arm Euthal^{cod*} (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath^{874}. Similiter f vg Amb$^{luc\,18,1490}$ et$^{offic\,2,87}$ Aug$^{ioh\,62,5}$ aeth^{pp} *si quis fidelis* ... ς (sed Gb^{o} *πιστοσ η*) Ti *πιστοσ η πιστη* cum DKL al pler d fu tol harl** al^{lachm} Ambrst syr^{utr} Chr Euthal^{cod**} Thdrt al | *επαρκεισθω*

1 Th 5, 12 ss 17 *Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιού-*
1 Co 9, 9 Dt 25, 4 *σθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.* 18 *λέγει*
Lc 10, 7 Mt 10, 10 *γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ ἐργάτησ*
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 *κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-*
δέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 *Τοὺσ ἁμαρτά-*
Dt 19, 15 *νοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.*
2 Ti 4, 1 21 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ*
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 *Χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπιτί-*
θει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαισ ἀλλοτρίαισ. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 *μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ*
τὰσ πυκνάσ σου ἀσθενείασ. 24 *Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι*
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰσ κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·

---

cum ℵAFG 17. (FG *επαρκεισθω*) ... ς Ti *επαρκειτω* cum CDKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al

18. *βουν αλοωντα* ante *ου φιμ.* (*κημ.*) cum ℵDFGKL al pler d g go syr[p] Euthal[cod] Dam Tert[marc 4,24] ... Ln post *ου φιμ.* pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr[sch] arm aeth Chr Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | *φιμωσεισ*: D *κημωσεισ*

20. *Τουσ* sine copula cum ℵD[c]KLP al omn[vi] vg cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Cyp[325] Lcif[234] al ... Ln add *δε* cum AD* d f g demid go Bas[eth 292] Thphyl Hier[ep 24 ad marcell] Ambrst. Item FG post *αμαρταν*.

21. *χριστου ιησου* cum ℵAD*G 17. 31. 73. d f g vg sah cop Clem[318] Ath[526 cdd 2] Cyr[hr 79] Bas[eth 305] et[spir 24] Thdrt Lcif[234] Hil[328] Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]FKLP al pler go syr[utr] arm aeth Ath[ed] Chr Euthal[cod] Dam Hil[246]. Praetereaque ς (Gb[oo]) praem *κυριου* cum D[c]KLP al pler go syr[utr] Chr Euthal[cod] Dam, quod omisimus cum ℵAD* FG 17. 31. 73. d f g vg sah cop arm aeth Clem[318] etc (et. Hil[246]) | *προσκλισιν* cum ℵFGK 47** 67** al sat mu d f g vg Clem[318] Bas[regg 377] et[alib] (sed fluct[edd] et[edd]) Chr[690] etc ... Ln *προσκλησιν* cum ADLP 17. 23. al[60] Ath[527] („sic omn mss") Chr[692] Euthal[cod] etc. Latini (d f g vg Lcif[234 bis] al) vertunt *in aliam* (vg[cle] demid *alteram*) *partem declinando.*

23. *αλλα* cum ℵAD*FGP 17. ... ς *αλλ* cum D[c]K[sil]L al pler | *δια τον* (A *το*) *στομαχον* sine *σου* cum ℵAD*P 17. d ... ς Ti add *σου* cum D[c]FGKL al pler f g vg go sah cop syr[utr] arm aeth Clem[177] (reliqua non add) Eus[praep 12,25] al mu

25 ὡσαύτωσ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλωσ ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺσ ἰδίουσ δεσπότασ πάσησ Tit 2, 9 s etc
τιμῆσ ἀξίουσ ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδα- Tit 2, 5
σκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺσ ἔχοντεσ δεσπότασ μὴ κατα-
φρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι
πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆσ εὐεργεσίασ ἀντιλαμβανόμενοι.
Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τισ ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ
μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοισ τοῖσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν
ἐπιστάμενοσ, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεισ καὶ λογομαχίασ, ἐξ ὧν γί-
νεται φθόνοσ, ἔρισ, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρα-
τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆσ 2 Ti 3, 8
ἀληθείασ, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ

---

25. *ωσαυτωσ* sine additam cum ℵDKLP al omn^{vi} d vg sah cop syr^{utr} arm aeth etc ... Ln add *δε* cum AFG f g go Or$^{int\ 3,368}$ | *τα εργα τα καλα* cum ℵADFGP 17. 37. 116. d f g vg (hi^{4} *facta bona*) Thphyl Ambrst al ... ς *τα καλα εργα* cum KL al pler Chr^{692} al | *προδηλα* sine additam cum ℵA 67** ... ς add *εστι* cum KL al pler Chr^{692} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item DFGP al^{7} add *εισι*. Item *manifesta sunt* Latini. | *δυνανται* cum ADP 17. 47. 67. 71. 73. 93. a^{scr} c^{scr} al plus^{30} Thdrt Oec ... ς *δυναται* cum ℵFGKL al sat mu (sed 2 tantum apud Scri) Chr^{692} Euthal^{cod} al

VI. 3. *προσεχεται* cum ℵ* (atque sic olim R. Bentley coniecit). Latini omnes (d f g m^{62} vg Cyp$^{54.\ 189}$ Lcif^{216} Ambrst al) *acquiescit* (m -*escet*) ... ς Ln Ti *προσερχεται* cum ℵ^{c}ADFGKLP al omn^{vi} go syr^{utr} sah cop aeth Bas$^{regg\ 523}$ Chr al

4. *ερισ* cum ℵAK^{sil}P 17. al pler^{vi} syr^{sch} sah cop arm aeth Clem^{340} Bas eth^{288} Chr al mu ... Ti *ερεισ* cum D(nec D^{c} mutavit)FGL 47. 8^{pe} al d f g m^{62} vg go syr^{p} Dam ad h. l. Lcif^{216} Ambrst al

5. *διαπαρατριβ.* cum ℵADFGLP al longe plu (10 ap Scri) Clem^{340} Bas$^{eth\ 288}$ Chr Euthal^{cod} al ... K etc *διατριβαι*, al pauc *παρατριβαι* ... ς (= Gb Sz) *παραδιατριβαι* cum minusc vix mu (ut b^{scr}) | *την ευσεβειαν* sine additam cum ℵAD*FG 17. 67** 93. d f g vg go sah cop

πορισμὸσ μέγασ ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείασ. 7 *οὐδὲν γὰρ εἰση-*
νέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·
8 *ἔχοντεσ δὲ διατροφὰσ καὶ σκεπάσματα, τούτοισ ἀρκεσθησό-*
μεθα. 9 *οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰσ πειρασμὸν*
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίασ πολλὰσ ἀνοήτουσ καὶ βλαβεράσ, αἵτι-
νεσ βυθίζουσιν τοὺσ ἀνθρώπουσ εἰσ ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
10 *ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧσ τινὲσ*
ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆσ πίστεωσ καὶ ἑαυτοὺσ περιέ-
πειραν ὀδύναισ πολλαῖσ.

2 Ti 2, 17 11 *Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο-*
σύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 *ἀγω-*
νίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆσ πίστεωσ, ἐπιλαβοῦ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ,
εἰσ ἣν ἐκλήθησ καὶ ὡμολόγησασ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
Ro 4, 17 *λῶν μαρτύρων.* 13 *παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντοσ*
τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντοσ ἐπὶ Ποντίου

---

aeth[ro] Amb[ps 118] (certe nihil add) ... ς (Gb[00]) add *αφιστασο απο των τοιουτων* cum D[gr c]KLP al pler m[62] tol[**] syr[utr] arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Lcif[216] Ambrst al

7. *οτι* (Gb') cum ℵ*AFG 17. g vg[cdd lachm] sah, item (qui *και* pro *οτι* exprimunt) cop arm aeth[utr] ... ς Ti *δηλον οτι* cum ℵ[c]D[b et c]KLP al pler Bas[2,167] Mac[228] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 316. 384]. Similiter *αληθεσ οτι* D*, *verum quoniam* d, similiter alii Latini.

8. *διατροφασ* cum ℵAL al pler f vg (hi[2] *alimenta*) etc. Etiam Bas[2,167. 267] et[3,101] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DFGKP 46. 109. Or[4,418] etc *διατροφην*

11. *θεου* cum ℵ*A 17. ... ς Ti *του θεου* cum ℵ[c]DFGKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *πραϋπαθιαν* cum ℵ*AFGP(sed non superest nisi ultima syllaba -*αν*), item -*θειαν* 71. 137. 8[pe] Petr[alex] ap Rou[4,45] (non item ap Gall) Ephr[1,248] ... ς (= Gb'' *πραϋπ.* et Sz) *πραοτητα* cum D[c]KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item ℵ[c]D* 31. *πραϋτητα*.

12. *εισ ην* sine *και* cum ℵADFGKLP etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 37. al mu[vid] syr[p] c.* Thphyl Oec Ambrst

13. *παραγγελλω* (F[gr]G[gr] vitiose -*λλων*) sine *σοι* cum ℵ*FG 17., item g (sub *t*; habet enim *praecipio tibi t contestor*) Bas[2,584] Amb[fid 499. 500] (*praecipio* sine *tibi*) al ... ς Ln Ti add *σοι* cum ℵ[c]ADKLP al fere omn d f (g vide ante) vg (hi Latt *praecipio tibi*) Bas[1,276] etc | *θεου* cum ℵ (:: cf ad v. 11) ... ς Ln Ti praem *του* cum ADFGKLP etc | *ζωογονουντοσ* (Gb') cum ADFGP 17. 19* 31. 71. 93. 137. Ath[529] Bas[2,584]

Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 *τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν*
ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ κυρίου ἡμῶν Tit 2, 13
Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 *ἣν καιροῖσ ἰδίοισ δείξει ὁ μακάριοσ καὶ μόνοσ*
δυνάστησ, ὁ βασιλεὺσ τῶν βασιλευόντων καὶ κύριοσ τῶν κυριευόν-
των, 16 *ὁ μόνοσ ἔχων ἀθανασίαν, φῶσ οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶ-*
δεν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτοσ 2 Ti 4, 18
αἰώνιον, ἀμήν.
17 *Τοῖσ πλουσίοισ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ*
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ
παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίωσ εἰσ ἀπόλαυσιν, 18 *ἀγαθοεργεῖν,*
πλουτεῖν ἐν ἔργοισ καλοῖσ, εὐμεταδότουσ εἶναι, κοινωνικούσ,
19 *ἀποθησαυρίζοντασ ἑαυτοῖσ θεμέλιον καλὸν εἰσ τὸ μέλλον, ἵνα*
ἐπιλάβωνται τῆσ ὄντωσ ζωῆσ.

Nyss[adv] maced ap Mai[4,88] Cyr[thes 297] Thdrt[4,1274] al ... ϛ *ζωοποιουντοσ* cum ℵKL al pler Cyr[hier 79] Bas[1,276] Chr al | *χριστου ιησου* cum ADKLP 17. 31. 37. al pler d vg go syr[p] arm[codd] Cyr[hr 79] al mu ... ℵFG al plus[5] (3 ap Scri) f g syr[sch] sah cop arm[ed] aeth Did[tri 73] Ath[529] al mu *ιησου χριστου* | *πειλατου* cum AD* :: cf ad Act 3, 13. 4, 27. 13, 28. In evangeliis vero eadem scriptura testatissima est; cf Lc 23, 6 etc ... ϛ Ln Ti *πιλατου* cum ℵD[c]FGKLP etc

14. *ανεπιλημπτον* cum ℵD*FG ... ϛ *ανεπιληπτον* cum D[c]KLP etc

17. *εν τω νυν αιωνι* (ℵ* *καιρω*) cum ℵ[c] (item ℵ*)FGKLP al omn[vi] g syr[p] Or[1,709] etc ... DE d e f m[29] vg syr[sch] sah cop Bas[eth 269] Or[int 2,154] Ambrst al mu *του νυν αιωνοσ* | *υψηλα φρονειν* (:: cf Ro 11, 20) cum ℵ Or[1,709]. Apud Latinos d e f vg[cle] fu demid harl tol Hier[gal 3] al (similiter syr[utr]) *non sublime sapere*, etc ... ϛ Ln Ti *υψηλοφρονειν* cum ADEFGKLP al omn[vi] Bas[eth 269] Chr al | *αλλ επι* cum ℵAD*FGP 17. al[12] Or[1,709 cdd] Bas[eth 269] Chr Antioch[1044] al ... ϛ Ti *αλλ εν* cum D[c]KL al longe plu Or[ed] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. Oec | *θεω* sine articulo cum ℵD*FG 71. 115. 8[pe] arm Or[cdd] Antioch Thphyl ... ϛ Ln Ti *τω θεω* cum AD[c]EKLP al pler Or[1,709 ed] Bas[eth 269] al. Praeterea non addidimus *τω ζωντι* cum ℵAFGP 17. 23. 47. 67** 73. 118. 120. al pauc f g am fu* demid harl tol al[lachm] sah cop arm aeth Or[cdd] Bas[eth 269] al ... ϛ (sed Gb[o]) add *τω* (D*E* etc om) *ζωντι* cum DEKL al pler d e m[29] vg[cle] fu[vict] syr[utr] Or[ed] Chr[705] Euthal[cod] Thdrt al | *παντα*: Ln *τα παντα* cum A 37. 116. al pauc Bas[eth] Chr[2,85 semel] ... F[gr]G g plane om. Posuimus autem ante *πλουσιωσ* cum ℵADEKLP etc ... ϛ (= Gb Sz) post *πλουσιωσ* pon cum minusc vix mu aeth

19. *οντωσ* cum ℵAD*E*FGH[capp] 17. 23. 31. 57. 71. 116. 137. 176. 179.

2 Ti 1, 14 20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς
2, 16 βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,
2, 18 21 ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

8pe d e f g m[29] vg syr[utr] sah cop arm aeth ar[e] Bas[eth 267] Euthal[cap] ap Zacagn[690] Ambrst rell ... ς (= Gb Sz) αιωνιου cum D[c]E**KLP al pler marian Chr[705] Euthal[cod] Thdrt al

20. παραθηκην cum ℵADEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') παρακαταθηκην cum minusc mu (ut 137. 140. 4 ap Scri) Hipp antichr 1 (Lag[1]) Chr[705] Thphyl | κενοφωνιας cum ℵADEKLP al pler[v] syr[utr] sah cop aeth Clem[457] etc ... FG 73. 115** al vix mu (nullus ap Scri) Epiph[846] (in epist Ancyrana) καινοφωνιας. Item vocum novitates d e f g m[62] vg Ir[int 185] Lcif[217] al

21. μεθ υμων cum ℵAFG[gr]GP 17. g (vobiscum t tecum) cop ... ς Ti μετα σου cum DEKL al fere omn d e f (g sub aut) vg syr[utr] arm aeth Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al fere omn e f vg syr[utr] cop aeth: omisimus cum ℵ*AD*FG 17. d g fu* arm

Subscriptio: προς τιμοθεον α cum ℵ 17. al (109. al πρωτη pro α). Item DE προς τιμοθεον α επληρωθη· αρχεται προς τιμοθεον β, item FG επληρωθη επιστολη προς τιμοθ. α· αρχεται προς εαυτον (G* αυτον) β (G add insuper II.) ... A 120. al προς τιμοθ. α εγραφη απο λαοδικειας, P 114. πρ. τιμοθ. α εγραφη απο νικοπολεως ... K al mu Euthal[cod] προς τιμοθ. α (vel πρωτη) εγραφη απο λαοδικειας, ητις εστι (εστιν) μητροπολις φρυγιας της καπατιανης (47. al πακατιανης). L του αγιου αποστολου παυλου προς τιμοθ. επιστολη α εγραφη απο λαοδικειας· ητις εστιν μητροπολης φρυγιας της καπατιανης ... ς πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς. Praeterea numerantur στιχοι σλ (K: al plu).

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β̄.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ 1 Ti 1, 1 s 2 Co 1, 1 etc
κατ᾽ ἐπαγγελίαν ζωῆσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ
τέκνῳ. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ Act 24, 14
συνειδήσει, ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ δεήσε- Ro 1, 9
σίν μου νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ, 4 ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένοσ σου
τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶσ πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆσ ἐν
σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεωσ, ἥτισ ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι᾽
ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ 1 Ti 4, 14
ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν Ro 8, 15
ἡμῖν ὁ θεὸσ πνεῦμα δειλίασ, ἀλλὰ δυνάμεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ σω-
φρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇσ τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντοσ ἡμᾶσ καὶ καλέσαντοσ κλήσει
ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν Tit 1, 2 s

---

* προσ τιμοθεον β̄ cum ℵAK etc ... ς ἡ πρὸσ τιμόθεον ἐπιστολὴ δευτέρα, ς^{e} Gb Sz παύλου τοῦ ἀποστόλου (Gb Sz om τ. ἀποστ.) ἡ πρὸσ τιμόθ. ἐπιστ. δευτέρα.

I. 1. χριστου ιησου cum ℵDEFGKP al plus^{20} etc ... ς Ln ιησου χριστου cum AL 37. al longe plu vg^{cle} tol harl etc

5. λαβων (Gb′) cum ℵ*ACFG 17. 31. 73. 8^{pe} arm ... ς λαμβανων cum ℵ^{c}DEKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam | λωϊδι cum ℵACDE al pler etc ... FGKL 109. Euthal^{cod} λοϊδι | ευνικη (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACDE FGKLP al plu ... ς (non ς^{e} etc) ευνεικη cum minusc mu

8. συνκακοπαθησον cum ℵADEFGL ... ς Ln συγκακοπ. cum CK^{sil} etc

9. αλλα κατα cum ℵACP 17. b^{scr} k^{scr} Cyr$^{glaph\,9}$; item 73. Ath^{480} αλλα κατα την ... ς αλλα κατ cum DEK^{sil}L al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item FG αλλ. καθ

τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆσ ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ
1 Ti 2, 7 ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ
κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ
ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα,
καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς
ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν
1 Ti 6, 20 παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
Ro 8, 11 14 τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοι-
κοῦντος ἐν ἡμῖν.
4, 10. 16 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
4, 19 ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. 16 δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ
Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαίως ἐζήτη-

---

10. χριστου ιησου cum א*AD*E* d e sah ... ς ιησου χριστ. cum א^c C D^c E^** F G K L P al omn^vid f g vg go cop syr^utr arm aeth Or^1,488 Chr Euthal^cod Cyr^glaph 10 Thdrt etc

11. και διδασκαλοσ: 17. και διακονοσ ... CP 3. 21. 115. c^scr d^scr om in. (:: cf 1 Tim 2, 7). Praeterea ς Ln^ed mai Ti add εθνων cum א^c C D E F G K L P al fere omn d e f g vg go syr^utr sah cop arm aeth Chr^718 al. Omisimus (et. Ln^ed min) cum א*A 17 :: pro hac auctoritate non retinendum videbatur additamentum, quod ex 1 Tim 2, 7 huc transferri, ubi primum epistulae Pauli coniunctim edebantur, tam proclive erat.

12. παραθηκην cum unc omnib al longe plu etc ... ς^e 1633. (ut etiam ed^compl) παρακαταθηκην cum 23. 72. 115. b^scr g^scr k^scr al plus Chr^718 Thphyl

14. παραθηκην cum א A C D E F G K L P etc ... ς (= Gb Sz) παρακαταθηκην cum 47. 115. 137. al mu

15. φυγελοσ cum א C D E F G K L P al^15 d e f g am fu tol al^lachm go sah syr p mg gr arm etc ... ς φυγελλοσ cum A al plu vg^cle demid cop et. ἑρμογενησ: ἑρμ- non ἐρμ- D^c, item P o^scr. Quam scripturam confirmant d e vg^codd lachm go ... ς Ln ἑρμογ- ut f g vg^cle am fu demid al.

16. ουκ επαισχυνθη (Gb') cum א^c A C D(* επισ-, ^c επαισ-) L P 1. 17. 31. 37. 46. 47. 71. 73. 109. 115. 116. al plus^15 etc, item F G ου καταισχυνθη ... ς ουκ επησχυνθ. cum א*K al plu etc

17. σπουδαιωσ cum א C D* F G P 17. 31. 67** d e f g vg Or^1,139 Bas^eth Ambrst al ... ς Ti σπουδαιοτερον cum D^c E K L al pler Chr Euthal^cod Thdrt Dam al. Item A 73. 137. σπουδαιοτερωσ

σέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεισ.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσασ παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ
διδάξαι. 3 συνκακοπάθησον ὡσ καλὸσ στρατιώτησ Χριστοῦ Ἰη- 1, 8 4, 5
σοῦ. 4 οὐδεὶσ στρατευόμενοσ ἐμπλέκεται ταῖσ τοῦ βίου πραγμα-
τίαισ, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τισ, οὐ
στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμωσ ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ
σοι ὁ κύριοσ σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγη- 1 Co 15, 12 Ro 1, 3 etc
γερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματοσ Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡσ κακοῦργοσ, ἀλλὰ ὁ λόγοσ τοῦ Act 28, 30 s
θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ,
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίασ τύχωσιν τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξησ
αἰωνίου. 11 Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζή- 1 Ti 4, 9 Ro 6, 8

II. 3. *συνκακοπαθησον* (et. Gb''; sed *συνκ-* cum AC*D*E*FGP; Gb'' Ln *συγκ-* cum ℵ al syr$^{p\ mg\ gr}$) cum ℵAC*D*E*FGP 17. 31. 71. 80. syr$^{p\ mg\ gr}$ cop arm aeth, item *labora* d e f vg (g *collabora*) Ambrst al ... ς *συ ουν κακοπαθησον* cum C^{c}D^{c}KL al pler syr$^{p\ txt}$ go (*tu igitur labora*) Chr$^{781.\ 782}$ al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*E*FGP etc ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}E**KL al pler etc

4. *πραγματιαισ* cum ℵACD*FGLP etc ... ς Ln *πραγματειαισ* cum D^{c}EK^{sil} etc

7. *ο λεγω* cum ℵ*ACF^{gr}GP 17. g go syr^{sch} aeth Chr^{788} com ... ς *α λεγω* cum ℵ^{c}DEKL al fere omn d e f vg cop syr^{p} arm Ephr^{2,85} Chr$^{781\ txt}$ al | *δωσει* cum ℵAC*DEFG 17. 67** d e f g vg (go *dat*) cop arm Dam Hil^{1096} Ambrst al ... ς (= Gb'' Sz) *δωη* (*δωει* C^{c} Euthal^{cod}) cum C^{c}KLP al pler Ephr^{2,85} Chr al

8. *δαυειδ* ut hoc loco plene ℵCD*. Cf ad Mt 1, 1.

9. *αλλα* cum ℵACD*E** (sic) 17. ... ς *αλλ* cum D^{c}E*FGK^{sil}LP al pler

11. *συνζη-* ut ℵACDEFGP ... ς *συζη-* ut K^{sil}L al certe pler. Item *-ζησομεν*

8, 17 Mt 10, 33 σομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα,
κἀκεῖνοσ ἀρνήσεται ἡμᾶσ· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνοσ πιστὸσ μέ-
νει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενοσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
μὴ λογομαχεῖν, ἐπ᾽ οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόν-
των. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργά-
την ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ.
Tit 3, 9 16 τὰσ δὲ βεβήλουσ κενοφωνίασ περιίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-
3, 13 1 Ti 1, 20 κόψουσιν ἀσεβείασ, 17 καὶ ὁ λόγοσ αὐτῶν ὡσ γάγγραινα νομὴν
6, 21 ἕξει. ὧν ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Φιλητόσ, 18 οἵτινεσ περὶ τὴν ἀλήθειαν
ἠστόχησαν, λέγοντεσ ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν
τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸσ θεμέλιοσ τοῦ θεοῦ ἕστη-
Nm 16, 5. 26 κεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριοσ τοὺσ ὄντασ αὐτοῦ,

---

cum ℵADEK al pler Or[1,488] al mu ... CLP 37* 47* 109. 115. o[sc:] -ζησωμεν

12. συνβα- cum ℵADEP Dam[paris] ... ς Ln συμβα- cum CK[sil] L al certe pler Euthal[cod]. Item -σιλευσομεν cum ℵD[b](* -λευομεν)EK al pler Or[cat cor 18] Eus[mcell 34] al mu ... ACLP 109. Euthal[cod] -σωμεν | αρνησομεθα cum ℵ*AC 17. 31. 73. 115. f vg (vg[ed] fu al *negaverimus* am tol al *negabimus*) cop Chr[740] Dam[parall 705] etc ... ς αρνουμεθα cum ℵ[c]DEKLP al pler d e Euthal[cod] Thdrt al

13. γαρ cum ℵ*A[vid]CDE*FGLP al[30] f g syr[sch] cop Ath[377] edd pri Chr[740 txt] Thdrt ad h. l. ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ[c]K al plu d e vg go syr[utr] arm Ath[377] ex[cdd 4] al

14. θεου cum ℵCFG 37. 43. 67* 71. 80. 179. 238. al fere[10] f g demid cop syr[p mg] etc ... ς Ln Ti κυριου cum ADEKLP al longe plu d e vg go syr[sch] et[p txt] etc | λογομαχειν cum ℵC[c]D[gr]E[gr]F[gr]G[gr]KLP al omn syr[utr] cop go Clem[345] Chr al mu ... Ln λογομαχει cum AC* d e f g vg aeth Or[int 2,167] Amb[abra 2,6. 326] al | επ ουδεν cum ℵ*ACP 17. Item FG 8[pe] επ ουδενι (FG -νει) ... ς εισ ουδεν cum ℵ[c]DEKL al pler Chr[txt 741] al. Ln scribit μὴ λογομ. ἐπ᾽ οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ κα. τ. ἀκ. sine distinctione.

16. κενοφωνιασ et. f vg Sedul *inaniloquia*, Prim *vaniloquia* ... FG al καινοφωνιασ, item *novitates vocum* d e g (*novitatum voces t vocum novitates*) al. Cf ad 1 Tim 6, 20.

17. φιλητόσ: hoc accentu D[c]KLP etc, non ut ς Ln φίλητοσ.

18. αναστασιν cum ℵFG 17. ... ς Ln Ti praem την cum ACDEKLP fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al

καὶ· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίασ πᾶσ ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, 1 Co 3, 12 Ro 9, 21
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰσ τιμὴν ἃ δὲ εἰσ ἀτι-
μίαν· 21 ἐὰν οὖν τισ ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦοσ
εἰσ τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰσ πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰσ δὲ νεωτερικὰσ ἐπιθυμίασ φεῦγε, δίωκε 1 Ti 6, 11
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ. 23 τὰσ δὲ μωρὰσ καὶ ἀπαιδεύ- 1 Ti 4, 7
τουσ ζητήσεισ παραιτοῦ, εἰδὼσ ὅτι γεννῶσιν μάχασ· 24 δοῦλον δὲ
κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸσ πάντασ, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺσ ἀντιδιατιθεμένουσ,
μήποτε δῴη αὐτοῖσ ὁ θεὸσ μετάνοιαν εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ,
26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆσ τοῦ διαβόλου παγίδοσ, ἐζωγρημένοι 1 Ti 3, 7
ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ ἐνστήσονται και- 1 Ti 4, 1
ροὶ χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, Ro 1, 29 ss

19. *το ονομα κυριου* cum ℵACDEFGKLP al fere^{80} d e f g vg go syr^{utr} sah cop arm aeth Or^{int2,78} etc ... ς (= Gb Sz) *τ. ονομ. χριστ.* cum minusc vix mu

21. *ευχρηστον* cum ℵ*AC^{b}D*E*F^{gr}G al^{7} d e g go cop syr^{sch} ar^{e} Ephr^{170} Chr$^{746.\ 748}$ al mu ... ς (sed Gb^{oo}) praem *και* cum ℵ^{c}C*D$^{b et c}$E**KLP al pler f vg sah syr^{p} arm aeth Or$^{1,134.\ 137}$ al mu

22. *των επικαλουμ.* cum ℵDEKLP al pler d e f vg go syr^{sch} cop arm etc ... Ln praem *παντων* (:: ut 1 Co 1, 2) cum ACF^{gr}G al^{6} (sed FG 73. om *των*) g sah syr^{p} aeth Chr$^{748\ txt}$ Thdrt Isid^{4,220}

24. *αλλα* cum ℵADEFG 17. ... ς *αλλ* cum CK^{si}LP al pler | *ηπιον* ... D^{gr*} E^{gr*}F^{gr}G^{gr} aeth^{ro} *νηπιον*

25. *πραϋτητι* cum ℵACD*P 17. 31. 47. 67** 71. 113** 137. Ephr^{306} et^{2,132} Bas$^{eth\ 308}$ Chr^{12,356} ... ς *πραοτητι* cum D$^{b et c}$EKL al pler Bas$^{regg\ 395}$ al mu | *δωη* cum ℵ*ACD*FG 31. etc ... ς *δω* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP 17. al pler etc

III. 1. *γινωσκε* cum ℵCDEKLP al pler d e f vg go etc ... Ln *γινωσκετε* cum AF^{gr}G 17. 116. 238. 8^{pe} g (*scitote*) aeth^{ro} Aug$^{ep\ 199}$

ἀλαζόνεσ, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, 3 *ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖσ, ἀνήμεροι, ἀφι-*
λάγαθοι, 4 *προδόται, προπετεῖσ, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον*
ἢ φιλόθεοι, 5 *ἔχοντεσ μόρφωσιν εὐσεβείασ τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆσ*
ἠρνημένοι· καὶ τούτουσ ἀποτρέπου. 6 *ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-*
νοντεσ εἰσ τὰσ οἰκίασ καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ γυναικάρια σεσωρευ-
1 Ti 2, 4 *μένα ἁμαρτίαισ, ἀγόμενα ἐπιθυμίαισ ποικίλαισ,* 7 *πάντοτε μαν-*
θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ ἐλθεῖν δυνάμενα.
Ex 7, 11 8 *ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆσ καὶ Ἰαμβρῆσ ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτωσ*
1 Ti 6, 5 *καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν*
5, 24 *νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.* 9 *ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον·*
ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλοσ ἔσται πᾶσιν, ὡσ καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
1 Ti 4, 6 10 *Σὺ δὲ παρηκολούθησάσ μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ*
Act 13, 50 14, 2. 19 *προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,*
11 *τοῖσ διωγμοῖσ, τοῖσ παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ,*
ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροισ· οἵουσ διωγμοὺσ ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων
με ἐρύσατο ὁ κύριοσ. 12 *καὶ πάντεσ δὲ οἱ θέλοντεσ ζῆν εὐσεβῶσ*
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 *πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ*
γόητεσ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντεσ καὶ πλανώμενοι.
Act 16, 1 14 *σὺ δὲ μένε ἐν οἷσ ἔμαθεσ καὶ ἐπιστώθησ, εἰδὼσ παρὰ τίνων*

---

6. *αιχμαλωτιζοντεσ* (D* *εκμ-*) cum ℵACD*E^m^FGP al fere[30] ... ς (= G Sz) *αιχμαλωτευοντεσ* cum D^c^EKL al plu | *γυναικαρια* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plu Or Chr Euthal Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) praem *τα* cum minusc vix mu

8. *ιαμβρησ* ... FG d e f g m[62] vg go Hipp[charism] cum eoque Const[8,1] (uno tantum cod[vind] *ιαμβρ.* praebente) Macar[patient 3] ap Gall[7,m] Or[int 3,848] et[916] Cyp[203] Lcif[252] etc *μαμβρησ*

10. *παρηκολουθησασ* (FG *ηκολουθησασ*) cum ℵACFG 17. ... ς Ti *παρηκολουθηκασ* cum DEKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al

11. *εγενετο* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln[ed min] *εγενοντο* cum A al[6] | *ερυσατο* cum AD* d[scr] ... ς *ερρυσατο* cum ℵCD^c^EFGKLP al pler etc

12. *ζην ευσεβωσ* (et. Ln[ed min]) cum ℵAP 17. 37. 71. 8[pe] cop syr[p] aeth Or[3,138] et[465] Eus[ps 18] Ath[492] al ... ς Ln[ed mai] Ti *ευσεβ. ζην* cum CDEF GKL al pler d e f g vg go syr[sch] arm Eus[ps 209] al mu

14. *τινων* cum ℵAC*F^gr^GP 17. 71. d e g Ambrst ... ς *τινοσ* cum C^c^DEKL al pler f vg go cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] al mu

ἔμαθεσ, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφουσ ἱερὰ γράμματα οἶδασ τὰ δυ-
νάμενά σε σοφίσαι εἰσ σωτηρίαν διὰ πίστεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστοσ καὶ ὠφέλιμοσ πρὸσ διδασκαλίαν,
πρὸσ ἐλεγμόν, πρὸσ ἐπανόρθωσιν, πρὸσ παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,
17 ἵνα ἄρτιοσ ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωποσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν 1 Ti 6, 11
ἐξηρτισμένοσ.

IV.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ 1 Ti 5, 21
μέλλοντοσ κρίνειν ζῶντασ καὶ νεκρούσ, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ Tit 2, 13
καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρωσ
ἀκαίρωσ, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸσ ὅτε τῆσ ὑγιαινούσησ διδασκαλίασ
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἑαυτοῖσ ἐπισωρεύ-

---

15. *ιερα γραμμ.* cum ℵC[b]D*FG 17. arm Epiph[362] Dam[com] ([269]) ... ς Ti praem τα, Ln [τα] cum AC*D[c]EKLP al fere omn Clem[71] al

16. *θεοπνευστοσ και* etiam d e g am fu al[lachm] go syr[p] arm aeth Or[4,4] Did[tri 234] al mu ... f vg[cle] demid harl tol al[lachm] syr[sch] cop Or[int 2,444. 468] Thdor[mop] ap Facund[3,6] (Gall[11,697]) Hil[1251] Ambrst Prim al om *και* | *ελεγμον* cum ℵAGFG 31. 71. 80. Dam[parall 534] (et.paris) ... ς *ελεγχον* cum DEKLP al pler Clem[71] Chr al | *παιδιαν* cum ℵAD*FG al ... ς Ln Ti *παιδειαν* cum CD[c]EKLP al pler

IV. 1. *διαμαρτυρομαι* sine additam cum ℵACD*EFGP etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν εγω* cum D[c]KL al pler syr[p] Chr al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*FGP 47. 71. 73. 8[pe] d e f g am fu etc ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]EKL al pler vg[cle] harl syr[utr] arm aeth etc. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του κυριου* cum D[c]EKL al pler etc ... omisimus cum ℵACD*FGP 31. 47. 78. d e f g vg cop syr[p txt] arm aeth Ath[530] Bas[eth 315] al | *και την επιφανειαν* cum ℵ*ACD*FG 17. 67** d e f g am fu harl tol omn lachm cop Did[tri 95] etc ... ς (= Gb, sed Gb′) *κατα την επιφανειαν* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler go syr[utr] arm aeth (*in adventu regni eius*) Euthal[cod] Thdrt Dam al

2. *παρακαλεσον επιτιμησον*: hoc ordine cum ℵ*FG 37. 116. d e f g vg go cop Or[3,585] Aug[doctr chri 4] Ambrst al ... ς Ln Ti *επιτιμ. παρακαλ.* cum ℵ[c]ACD[gr]E[gr]KLP al pler syr[p] arm aeth Chr Euthal[cod] al

3. *τασ ιδιασ επιθυμιασ* cum ℵACDEFGP al plus[20] etc ... ς (= Gb Sz) *τασ επιθυμ. τασ ιδιασ* cum KL al longe plu etc

σουσιν διδασκάλουσ κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆσ
ἀληθείασ τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺσ μύθουσ ἐκτραπή-
2, 3 σονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐ-
Phi 2, 17 αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸσ τῆσ ἀναλύσεώσ μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν
1 Ti 6, 12 καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή-
ρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆσ δικαιοσύνησ στέφανοσ, ὃν
Ia 1, 12 ἀποδώσει μοι ὁ κύριοσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιοσ κριτήσ, οὐ
μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖσ ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
Col 4, 14 9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με ταχέωσ. 10 Δημᾶσ γάρ με ἐγ-
κατέλιπεν ἀγαπήσασ τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰσ Θεσσαλο-
Col 4, 14 νίκην, Κρήσκησ εἰσ Γαλλίαν, Τίτοσ εἰσ Δαλματίαν· 11 Λουκᾶσ
Col 4, 10 ἐστὶν μόνοσ μετ᾽ ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστοσ εἰσ διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
εἰσ Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ
Κάρπῳ, ἐρχόμενοσ φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰσ μεμβράνασ.

---

6. *τησ αναλυσεωσ μου* cum ℵACF[gr]GP 17. 31. 37. 47. 73. 80[pe] arm Eus hist[2,22,5] ex cdd[8] Ath[262] al mu ... ς Ti *τησ εμησ αναλυσεωσ* cum DEKL al pler Eus[hist] ex cdd[6] Marc[mon] ap Gall[8,84] Chr al

7. *τον καλον αγωνα* cum ℵACFG 17. 37. 116. Ephr[2,165] Ps-Ath[62] al ... ς Ti *τον αγωνα τον καλον* cum DEKLP al pler Or[1,752. 2,736. 4,247] Eus ps[23] al mu

8. *πασι* et *ηγαπηκοσι* cum ℵ*(sed om *τ. ηγαπ.*)CL etc ... Ln Ti *πασιν* et *-κοσιν* ut ℵ[c]AD[c]EFGP al | *πασι* cum ℵACD[c]E**FGKLP al fere om f g go cop syr[p] arm aeth Ephr[2,165] al mu ... D*E* 67** d e f vg syr[sch] ar[e] Amb[ps 118,12] al om, hinc Gb[o]

10. *εγκατελιπεν* cum ℵD*K[gil] al pler (unus ap Scri *-λειπεν*) ... Ti *-λειπεν* cum ACD[b et c]EFGLP al | *γαλλιαν* cum ℵC 23. 31. 39. 73. 80. am* (,,codices Latini" teste Wtstenio) aeth[ro] Eus[hist 3,4,8] Epiph[433] ... ς Ln Ti *γαλατιαν* cum ADEFGKLP al pler d e f g vg[cle] am** fu demid tol al[lachm] go cop syr[utr] Chr[779] etc | *δαλματιαν* cum ℵDEFGKP al longe plu it vg rell ... A *δερματιαν*, C 2. 7. 13. 14. 21. 26. 39. 41. al[5] *δελματιαν*, atque sic Ln edidit.

11. *αγε* cum ℵCDEFGKL al pler Chr al ... Ln[ed min] Ti *αγαγε* cum A al Euthal[cod] Thdrt Dam

13. *φελονην* ut ℵACDEFG al plu etc ... ς (non item ς[e] Gb Sz) *φαιλονην* cum L al mu | *απελιπον* cum ℵDEK[gl] al plu etc ... Ti *απελειπον* cum ACFGLP al mu

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει 1 Ti 1, 20 Act 19, 33
αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν
γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο-
λογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ
αὐτοῖς λογισθείη· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν
με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί με ὁ κύ- 3, 11
ριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
ἀμήν.
19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 1, 16 Act 18, 2 et
20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι- Ro 16, 23 Act 21, 29
λήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζε-
ταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες.

---

14. αποδωσει (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*E*FG 6. 17. 31. al[12] f g vg[cle] demid harl al[lachm] go syr[sch] cop arm aeth Chr[780 com] et[781] (ὃ καὶ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά.) etc. ... ς Ti αποδωη cum D[c]E**K(-δωει)L al longe plu d e am fu tol al Orthod[qu 125] Chr[780 txt] et[1,270] et[alib] al

15. αντεστη (FG ανθεστη) cum ℵ*ACD*FG 17. ... ς Ti ανθεστηκε cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Chr ad h. l. et[1,270. 8,595] Euthal[cod] Thdrt Dam al

16. παρεγενετο cum ℵ*ACFG 17. 39. 14[lect*] k[scr] Eus[hist 2,22,3 cdd] Chr[12,8 cdd] Euthal[prolog] ap Zacagn[538] ex[cdd 2] ... ς Ti συμπαρεγενετο (Ti συνπ- cum ℵ[c]DE) cum ℵ[c]DEKLP al pler Eus[hist ed] (ex cdd) Chr ad h. l. et[9,158] al | εγκατ- ut ACD[b et c]EKLP al pler ... ℵ(sed v. 10 εγκ-)D*FG ενκατ-. Item -λιπον cum ℵD*K[si] al pler ... Ti -λειπον cum ACD[b et c]EFGLP al

17. ακουσωσιν (Gb') cum ℵACDEFGP 17. al fere[10] Eus[hist 2,22,3] Euthal[prolog] al ... ς ακουση cum KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | ερυσθην cum ℵAC 37. Euthal[cod] ... ς ερρυσθην cum DEFGKLP etc

18. ρυσεται sine copula cum ℵACD* 17. 31. 67** 71. 80. d e f vg (demid *liberavit autem*) cop arm Eus[hist 2,22,4] al ... ς praem και cum D[c]EF[gr]GKLP al pler g syr[utr] aeth Chr[781] et[782] al. Sed FG pro ρυσεται habent ερρυσατο, item d e f g vg[cle] fu demid tol al Prim al *liberavit*

19. πρισκαν et. d e f vg[cle] am demid harl** tol al[lachm] cop arm aeth ... 4** 23** 47. 48** 72. 74. 80. 113. 238. a[scr] al plus[10] g fu harl* marian syr[utr] Chr[782] Thphyl Oec Ambrst πρισκιλλαν

Phil 25 Phil 4, 23 22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

Ro 1, 1 etc 1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν
2 Ti 1, 9 s 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ
χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ
1 Ti 1, 11 ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν

22. *ο κυριος* sine additam cum א*F^{gr}G 17. 8^{pe} g aeth^{utr} ... Lu add *ιησους* cum A 31. 114.; item ς add *ιησους χριστος* cum א^{c}CDEKLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al | *η χαρις μεθ υμων* (al pauc am al Chr Thdrt *μεθ ημων*, syr^{sch} arm ap Gb *μετα σου*) cum אACD^{c}E**FGKLP etc ... D*et^{b}E* d *ερρωσο* (D* *ερρωσ*) *εν ειρηνη*, item e? ... 8^{pe} aeth^{ro} Ambrst^{ven} plane om. hinc Gb^{0}. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* cum א^{c}DEKLP al pler d e vg syr^{utr} cop aeth^{pp} arm^{usc} Chr^{784} etc ... omisimus cum א*ACFG 17. 67** 71. f g aeth^{ro} Ambrst^{ven}

Subscriptio: אC 17. nil nisi *προς τιμοθεον*, item aeth *viro Timotheo* ... ς (= Gb Sz) *πρὸς τιμόθεον δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ καίσαρι νέρωνι.* Praeterea numerantur *στιχοι*: א**P al *ρπ'*, K al plu (etiam Euthal) *ροβ'*, L *ρο̅ και δυο*, vg^{cod lachm} *versus CLXXII*, etc.

* אAK 17. 37. 47. 116. 123. al *προς τιτον*, DEFG *αρχεται προς τιτον* ... ς *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς τίτον ἐπιστολή*.

I. 1. *ιησου χριστου* cum אD^{c}EFGHIKLP al pler d e f g vg^{cle} am demid harl al^{lachm} go syr^{sch} arm aeth Chr^{789. 790} etc ... Ti *χριστου ιησου* cum A 106. 108. 113. fu tol al^{lachm} cop syr^{p} Cassiod

2. *επ* cum אAD^{c}(et iam^{b?})EIKLP etc ... D* *εφ* ... FGH *εν*, ut etiam g *in spe*, d e f vg *in spem*

θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρισ καὶ εἰρήνη 1 Ti 1, 2
ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν. 2 Ti 1, 2 2 Io 3 etc
5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃσ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρουσ, ὡσ ἐγώ σοι Act 14, 23
διεταξάμην, 6 εἴ τισ ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ, τέκνα
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, 1 Ti 3, 2 ss
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντ-
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺσ ἀντιλέγον-
τασ ἐλέγχειν. 10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆσ περιτομῆσ, 11 οὓσ δεῖ ἐπιστομί-
ζειν, οἵτινεσ ὅλουσ οἴκουσ ἀνατρέπουσιν διδάσκοντεσ ἃ μὴ δεῖ

4. *και ειρηνη* (Gb″) cum ℵC*DEFGIP 17. 73. 137. d e f g vg go syr[sch] cop arm aeth[ro] (sed habet *ειρην. σοι και χαρισ*) Or[int 4,468] (*ad Titum vero: Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*) etc ... ς (= Sz) Ln *ελεοσ ειρηνη* cum AC[b]KL al pler (115. *ελε. και ειρ.*) syr[p] aeth[pp] (*ειρηνη σοι και χαρισ και ελεοσ*) Thdrt Dam[txt] Thphyl Oec | *και* sine *κυριου* cum ℵACD*I 17. 73. 120. d e vg go cop Or[int 4,468] Thdrt Hier[tit] al ... ς *και κυριου* cum D[c]EFGKLP al pler f g syr[utr] aeth Chr Euthal[cod] Dam al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*I 17. 73. d e vg go cop Or[int] Thdrt Hier[tit] al ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]EFGKLP al pler f g syr[utr] aeth Chr Euthal[cod] Dam al
5. *απελ-* (Gb′) cum ℵ*ACD*IFG 17. 23. 31. 45. 57. 67** 73. 113** 137. al Or[3,645] Bas[eth 292] ex[cdd 3] ... ς *κατελ-* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Bas[ed] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item *-λιπον* cum ℵDEK 17. 31. 37. al pler, item Or Bas rell ... Ti *-λειπον* cum ACFGILP 47. 137. al | *επιδιορθωση* cum ℵCD[b?et c]E**IKLP 17 (*-σει*) 37. 47. 73 (sed *διορθ.*) al longe plu Or[3,645] Bas[eth 292] ex[cdd 3] Chr Hier[gr] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Sz Ln *επιδιορθωσησ* cum AD*E*FG al vix mu Bas[eth] ex[ed paris] (sed D* *επανορθωσησ*)
10. *πολλοι* sine *και* cum ℵACIP 17. a[scr] al[30] am** demid go cop syr[utr] arm aeth Clem[340] Chr[mosc 1] Thdrt[ed] Antioch[1064] et[1089] al Ambrst[ven] al ... ς (sed Gb[0]) Ti add *και* cum DEFGKL al plu d e f g vg Chr[801] Euthal[cod] Thdrt[cod 1] Dam Lcif[194] Hil[936] ed bened Hier[tit] al | *μαλιστα* cum ℵAFGIKLP al omn[vi] d e f g vg rell etc ... Ln add [*δε*] cum CD[gr] E[gr] demid aeth Thphyl Hier[tit 706] (non item[708] nec alibi) | *εκ τησ περιτομ.* c. ℵCD*I 17. 73. ... ς Ln Ti om *τησ* c. AD[c]EFGKLP al pler etc

αἰσχροῦ κέρδους χάριν. 12 *εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-*
φήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 *ἡ*
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτό-
μως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 *μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς*
μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
o 14, 14. 20 15 *πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ*
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ
συνείδησις. 16 *θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦν-*
ται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

II.

1 *Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ.* 2 *πρεσ-*
βύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 *πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι*
1 Ti 2, 9 *ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι-*
3, 11
5, 14 *δασκάλους,* 4 *ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φι-*

12. *ειπεν* sine *δε* cum ℵ[c]ACDEIKLP al fere omn d e vg rell Clem[380] etc ... ℵ*FG f g cop add *δε*, item 115. *γαρ*

15. *παντα* sine *μεν* cum ℵ*ACD*E*FGP 17. 46. 67** 109. d e f g vg arm aeth Or[3,495] (*παντα γινεται καθαρα*) Dam[parall 368] Tert[coron 10] Cyp[...] Novat[318] Hier[tit] al ... ς (Gb[00]) add *μεν* cum ℵ[c]D[c]E**KL al pler syr[p] Chr[809] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *μεμιαμμενοις* (D* *μεμιανμ-*) cum ℵACD*L 17. 31. 47. al plus[10] Chr Euthal[cod], item P 109. 118. d[...] f[scr] (L?) *μεμιαμενοις* et FG *μεμειαμενοις* ... ς *μεμιασμενοις* cum D[b] et[c]E 37. al longe plu etc

II. 2. *νηφαλιους* cum ℵACFH 17. al sat mu Bas[eth 291] Chr[818] Thdrt al ... D*GLP al[15] Euthal[cod] Oec *νηφαλαιους*, D[c]EK al[25] Dam *νηφαλεους*

3. *ιεροπρεπεις* (H *ιερωπρ*) cum ℵADEFGH*KLP al pler syr[p mg gr] Or[cat cor 279] Bas[eth 291] ex[cdd vet] Chr Euthal[cod] Dam al ... CH** 17. 31. 37. 73. 116** 14[lect**] Clem[622] Bas[291 ed bened ex cdd omn] Thdrt *-πρε-πει*. Item d e f g m[80] vg cop syr[utr] arm (aeth libere) | *μηδε οινω* cum ℵ*AC 73. ... ς Ln Ti *μη οινω* (:: cf 1 Tim 3, 8) cum ℵ[c]DEFGHKLP al pler it vg rell Clem etc

4. *σωφρονιζουσιν* cum ℵ*AFGHP 122. o[scr] Euthal[cod] ... ς *σωφρονιζωσ.* cum ℵ[c]CDEKL al pler Clem[622] Or[cat cor 279] Bas[eth 291] al

λοτέκνουσ, 5 σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ, ἀγαθάσ, ὑποτασσο-
μένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 1 Pe 3, 1
6 Τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα,
σεαυτὸν παρεχόμενοσ τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθο- 1 Ti 4, 12
ρίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίασ 1 Ti 6, 1
ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλουσ ἰδίοισ Eph 6, 5 1 Pe 2, 18
δεσπόταισ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστουσ εἶναι, μὴ ἀντιλέ-
γοντασ, 10 μὴ νοσφιζομένουσ, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένουσ
ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ κοσμῶ-
σιν ἐν πᾶσιν.
11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σωτήριοσ πᾶσιν ἀνθρώ-

---

5. *οικουργουσ* (Gb') cum ℵ*ACD*EFG 8pe ... ς *οικουρουσ* cum ℵcDcHKLP al pler syrp mg gr Clem622 Baseth291 Chr Euthalcod Thdrt Dam al

6. *σωφρονειν*: ς Ln Ti post hanc vocem distinguunt, *περι παντα* cum seqq coniungentes, nec aliter D d syrutr cop aeth Chrys Thdrt. Sed rectissime Hier ad h. l. alteram coniunctionem praecepit.

7. *παρεχομ. τυπον* cum ℵcACDEFGKLP al fere omn d e f g vg Chr Euthalcod Thdrt rell Ambrst al ... ℵ* 120. Lcif195 Hier ad h. l. *τυπ. παρεχ.* | *αφθοριαν* (Gb') cum ℵ*ACD*E*KLP al15 Dam Oeccom. Item FgrGgr *αφθονιαν* (confusis litteris *ρ* et *ν*) ... ς *αδιαφθοριαν* cum ℵcDcE**L al plu syrp mg gr Chr Thdrt al | *σεμνοτητα*: ς (non item ςe Gb Sz) add *αφθαρσιαν* cum DcE**KL 37. al plus30 syrp mg gr arm Chrmosc1 Thdrt

8. *λεγειν* (K inepte *εχειν*) hoc loco cum ℵACDEFGP 14. 17. 37. 47. 73. 91. d e g etc ... ς ante *φαυλον* pon cum KL al pler tol arm Chr Euthalcod Dam Hiertit Augps 84 | *περι ημων* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg syrutr arm aeth Orprov etc ... ς (= Gb Sz) *περι υμων* cum A al mu cop Ephr2,77 (post *φαυλον* add *πραγμα*) Thdrt

9. *ιδιοισ δεσποταισ* cum ℵCFgrGKL al pler g Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... Ti *δεσποτ. ιδιοισ* cum ADEP 27. 57. 238. cum al3 (ap Gb) d e f vg Hiertit Ambrst al

10. *πασαν πιστιν* hoc ordine cum ℵcACDEP 31. 37. 73. 116. 120. d e syrp arm Hiertit Ambrst. Similiter FgrG g *πασαν ενδικν. πιστιν* ... ς Ti *πιστιν πασαν* cum KL al pler Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... f vg m49 Prim *in omnibus fidem bonam ostendentes* ... ℵ* 17. om *πιστιν*, sed 17. postea *αγαπην* pro *αγαθην* | *την διδασκ. την* cum ℵACDEFG 17. Chr816 Thdrt ... ς (= Gb + Sz) om *την* sec cum KLP al pler Epiph 894 Euthalcod Dam al | *ημων*: ς (non ςe etc) *υμων* vitiose

11. *σωτηριοσ* sine articulo cum ℵ(sed* *σωτηροσ*, c *σωτηριοσ*)AC*D* syr

ποισ, 12 παιδεύουσα ἡμᾶσ, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ
τὰσ κοσμικὰσ ἐπιθυμίασ σωφρόνωσ καὶ δικαίωσ καὶ εὐσεβῶσ ζή-
σωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα
καὶ ἐπιφάνειαν τῆσ δόξησ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν
Ga 1, 4 1 Ti 2, 6 Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃσ ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται
ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀνομίασ καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.
1 Ti 4, 11 s 15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσησ ἐπι-
ταγῆσ· μηδείσ σου περιφρονείτω.

III.

Ro 13, 1 ss 1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺσ ἀρχαῖσ ἐξουσίαισ ὑποτάσσεσθαι, πειθ-
2 Ti 3, 17 2, 24 s αρχεῖν, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμουσ εἶναι, 2 μηδένα βλασφη-
μεῖν, ἀμάχουσ εἶναι, ἐπιεικεῖσ, πᾶσαν ἐνδεικνυμένουσ πραΰτητα
πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι,

---

utr (utvid), item, sed pro σωτηριοσ habent του σωτηροσ ημων (am Cyrhr Hier om ημων), FG f g vg cop Epiph894 Cyrhr 234ed Lcif135 Ambrst Hiertit ... ς Ti η σωτηριοσ cum CcDbetcEKLP al omnvid Clem7 Cyrhr excodd 5 al mu

13. χριστου ιησου cum ℵ*FgrG g cop ... ς Ln Ti ιησ. χριστ. cum ℵcAC DEKLP al omnvid d e f vg syrutr arm aeth Clem7 etc

14. περιουσιον: d e g Lcif195 Augpecc mere 1 Ambrst *abundantem*, f vg *acceptabilem*. Cf Hier ad h. l.

III. 1. αρχαισ sine και cum ℵACDgr*EgrFgrG 17. 31. 67. ... ς (Gbo) add και cum DcE**KLP al pler d e f vg syrutr cop arm aeth Baseth 291. 313 Chr Euthalcod Thdrt al

2. πραϋτητα cum ACP 17. 31. 67** ... ς πραοτητα cum ℵcDEFGKL al pler Baseth291 Chr Euthalcod Thdrt Dam al ... in ℵ scriptum est σπουδην exeunte versu et τα ineunte eo qui sequitur, unde probabile fit in exemplo ex quo ℵ descriptus est σπουδην super πραϋτη- scriptum fuisse.

3. ποτε και ημεισ cum ℵACDEFgrGKL al omnvi d e g vgclo harl Clem4 (ἦμεν γάρ, ἦμέν ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι etc) Or1,379 Baseth 289 Chr Euthalcod Thdrt Dam al Orint 3,426 Hiertit Ambrst al ... P f am fu demid tol omnlachm Or3,148 etint 2,203. 411. 3,831 Lcif248 Ambspir sa 2 και ημεισ ποτε. Atque sic Or3,148

ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ ἐπιθυμίαισ καὶ ἡδοναῖσ ποικί-
λαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί, μισοῦντεσ ἀλλήλουσ·
4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆροσ 2, 11
ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν 2 Ti 1, 9
ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν ἡμᾶσ διὰ λουτροῦ παλιν-
γενεσίασ καὶ ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽
ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν, 7 ἵνα δι-
καιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ᾽ ἐλπίδα
ζωῆσ αἰωνίου. 8 πιστὸσ ὁ λόγοσ, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε 1 Ti 4, 9 2, 3
διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ
πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ· 9 μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεαλογίασ καὶ ἔριν καὶ μάχασ 1, 4 etc
νομικὰσ περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖσ καὶ μάταιοι. 10 αἱρε-
τικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,

---

5. *ἃ* cum ℵAC*D*FG 17. 67. Clem[5] Ath[536] edd vet et[cdd aliq] Dial[macedon] ap Thdrt[5,1046] (sed fluct lectio) Cyr[glaph 165] et[ador 231. 405. 585] et[osa 343. 576] et[alib] ... ς Ti *ὧν* cum C[b]D[c]EKLP al pler Ath[536] ex[cdd plu] Cyr[hr 302] al mu | *το αυτου ελεοσ* cum ℵAP 17. 31. 47. 67** 73. 118. 137. Clem[5] Ath[556] Cyr[hr 302] Did[tri 82. 116] Cyr[glaph 165] al mu, item *το ελεοσ αυτου* D*EFG et d e f vg Lcif[248] Hier[tit] Ambrst al *secundum suam misericordiam* (g om *αυτου*) ... ς *τον αυτου ελεον* cum D[b](et[c] *τον ελεον αυτου*) KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. al | *λουτρου* sine articulo cum ℵCDEFGKLP al omn[vi] Or[1,379. 3,148. 698] Ath[536] Cyr[hr 302] etc ... Ln ed min praem *του* cum A | *παλινγενεσιασ* cum ℵACDEFG u[scr] ... ς Ln *παλιγγ.* cum K[sil]LP al pler

7. *γενηθωμεν* cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. 137. Ath[536] Chrys[826] ... ς *γενωμεθα* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler Cyr[hr 302] Euthal[cod] al | *θεω* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plus[30] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl ... ς (Gb[o]) praem *τω* cum minusc plu Chr[831] Oec | *καλα* cum ℵACD*FG 37. 47. 52. 57. 73. 80. 116. 137. Chr[831] Dam ... ς (Gb[oo]) praem *τα* cum D[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt al

9. *εριν* (D*FG *εριν*) cum ℵ*D[gr]E[gr]F[gr]G[gr] aeth. Item Hier[tit 735] *de genealogiis et contentione et rixis quae ex lege veniunt* ... ς Ln Ti *ερεισ* cum ℵ[c]ACKLP al pler d e f g m[62] vg cop syr[utr] arm Chr[831] Euthal[cod] rell Lcif[218] Hier[tit 733. 734]

10. *και δευτεραν νουθεσιαν* cum ℵACKLP al omn[vi] f vg syr[sch] cop (*β̄* pro *δευτεραν*) arm aeth Ir[88 gr] et[lat] et[177 gr] (ex Eus[4,14]) Or[1,627] Dion[alex] ap Gall[14,115] (ex comm[ecclesiast]) Ath[729. 783] al mu ... Ti *νουθεσιαν και δευτεραν* cum D[c], item F[gr]G g *νουθ. η δευτερα* (g *secundam*), item

11 *εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.*

2 Ti 4, 9 12 *Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.*
Act 18, 24 13 *Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λίπῃ.* 14 *μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.*

15 *Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.*

Ro 16, 24 etc *Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

9 1 *Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν* 2 *καὶ Ἀπφίᾳ τῇ*

D*E d e *νουθ. και δυο* ... m[62] Irint[177] (non item gr) Tertpraescr[6] ℵ Cyp[89] al om *και δευτεραν*

13. *απολλων* cum ℵD[b]H* 26. Euthal[cod] ... FG *απολλωνα*, g *apollo* t *apollonem* ... ς Ln Ti *απολλω* cum CD*et[c]EH**KLP al pler, d e f vg *apollo* | *λιπη* cum ℵD* 37. 43. 47* 70. 116. al[10] fere Thdrt[cod] ... ς Ln Ti *λειπη* cum ACD[c]EFGLP etc ... K al pauc *λειπει*

15. *παντων υμων* (17. *του πνευματος σου* :: cf 2 Tim 4, 22): sine additam cum ℵ*ACD* 17. d fu arm aeth[ro] Ambrst Hier[tit] Pelag ... ς (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] cum ℵ[c]D[b]et[c]EFGHKLP al pler e f g vg etc

Subscriptio: ℵC 17. aeth *προς τιτον*, DE *προς τιτον επληρωθη*, FG *ετελεσθη επιστολη προς τιτον* ... ς (= Gb Sz) *πρὸς τίτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας.* Praeterea numerantur *στιχοι*: ϙζ in HKL al plu (et Euthal), vg[cdd] *versus XCVII.*

---

* *προς φιλημονα* ut ℵΑ 17. 37. 47. 87. n[scr] cop go. Item DEFG d e f g am fu al *αρχεται* (*incipit*) *προς φιλημονα* (Cassiod et vg[cdd] *Philemo*-

ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν Col 4, 17
σου ἐκκλησίᾳ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενοσ Eph 1, 15 s etc
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-
στιν ἣν ἔχεισ πρὸσ τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ,
6 ὅπωσ ἡ κοινωνία τῆσ πίστεώσ σου ἐνεργὴσ γένηται ἐν ἐπιγνώ-
σει παντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ Χριστόν. 7 χαρὰν γὰρ πολ-
λὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα

nem) ... KLP etc *παυλου* (L *του αγιου αποστολου παυλου*) *επιστολη προσ φιλημονα* (P *φιλιμονα*) ... ϛ *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸσ φιλήμ. ἐπιστολή.*

1. *χριστου ιησου* cum ℵAD^c E^** FGKP al longe plu f g vg^cle (et. harl^**, sed^* om *ιησου*) cop iber Hier^philem etc ... D^* E^* L al plus^15 (5 ap Scri) cat^txt d e am fu demid tol omn^lachm syr^utr arm aeth Chr^842 Euthal cod etc *ιησου χριστου*

2. *αδελφη* (Gb'') cum ℵAD^* E^* FGP 17. 31. 73. 113^mg d e f g am harl^* tol cop arm ar^e ar^cop berol aeth^pp Hier. Item vg^cle fu demid harl^** Ambrst Pelag *sorori carissimae*, item syr^p sed *sorori* cum obelo ... ϛ Ti *αγαπητη* cum D^c E^** KL al pler syr^sch (syr^p vide ante) Chr al | *συνστρατιωτη* cum ℵADEFG ... ϛ *συστρατ.* cum KLP al omn^vid

5. *προσ τον* cum ℵD^c FGKLP al fere omn syr^p (accurate disting inter *προσ* et *εισ*) Chr Euthal^cod Thdrt Dam al. Item diversitatem praepositionum innuunt d e f vg Hier ... Ln *εισ τον* cum ACD^* 17. 137., item Ambrst

6. *ενεργησ*: d e *manifesta*, f vg Pelag Prim *evidens*, quibus reddi potius videtur *εναργησ*. Ambrst *accepta*. Sic autem Hier ad h. l. „Unde ait: *evidens fiat in agnitione omnis boni*, sive ut in Graeco melius habetur, *efficax*. | *του εν* cum ℵDEFG^gr GKLP al fere omn Chr Euthal^cod Thdrt rell, item d e g Ambrst *quae in nobis* (g *vobis*) *est*, etc ... Ln om *του* cum AC 17., item (nec enim exprimunt) f harl tol al^lachm (et am demid harl^* qui etiam *in vobis* om) | *εν υμιν* (ut et. ϛ et Gb') cum ℵFGP al permu f g vg^cle marian al^lachm cop syr^sch et^p txt (arm?) Chr^848 com (sed non explic) etc ... Gb Sz Ln Ti *εν ημιν* cum ACDEKL al fere^50 d e fu harl^** tol hal marian^** syr^p mg arm^zohr (teste Peterm) iberic Chr^848 txt Euthal^cod etc | *εισ χριστον* sine additam cum ℵ^* AC 4^* 17. cop aeth^ro Hier Ambrst ... ϛ (sed Gb^oo) Ti add *ιησουν* cum ℵ^c DEFGKLP al pler d e f g vg syr^p arm (syr^sch aeth^pp praem) Chr al

7. *χαραν* (et. ϛ^e Gb Sz) cum ℵACDEFG 17. 31. 47. 48. 72. 74. 178. 211. 137. a^scr cat^txt d e f g vg syr^utr cop arm aeth Or^int 8,880 al ... ϛ Gb'' Ti *χαριν* cum KLP al longe plu Thdrt Dam al | *πολλην εσχον* cum ℵA

τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-
στῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγά-
πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ
1 δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
1 Co 4 15 τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα
ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ
ἑκούσιον· 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώ-

CFGP al[6] f g vg cop arm Thdrt Ambrst al; item D*E etc *πολλην εσχομεν* ... ς Ti *εχομεν πολλην* cum D^c(sed *πολλ. εχομ.*)KL (sed *εχωμεν*) al pler syr^utr Chr Dam al

9. *νυνι* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln^ed min *νυν* cum A 67** 73. 115. Thphyl | *χριστου ιησου* cum ℵACP etc ... ς *ιησου χριστου* cum D^cEF GKL al pler d e f g vg etc. Edidit autem ς *παρακαλῶ· – καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ.*, Gb Sz *παρακαλῶ· - καὶ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ·*, Ln *παρακαλῶ. τοιοῦτος ὤν (ὡς παῦλος), πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμ. χριστοῦ ἰησοῦ,*

10. *ον* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln^ed min add *εγω* cum A 37. 68. syr^p Chr mosc[2] ad h. l. et[1,960] | *δεσμοις* sine *μου* cum ℵ*AD*FG 17. 23* 52. 116. d e f g vg etc ... ς (Gb^oo) add *μου* cum ℵ^cCD^cEKLP al pler syr^utr cop arm aeth Chr al

11. *και σοι* cum ℵ*FG^grG 17 (om *και εμοι*) 31. 47. 67* 115. 120. 211. b... g am fu tol (item vg^cle demid al *et mihi et tibi*) syr^sch aeth Chr[1,...] etc ... ς Ln Ti om *και* cum (ℵ^c sed restitutum est) ACDEKLP al pler d e f syr^p arm Chr al | *ανεπεμψα*: D*E* 23. al[5] d e g arm Chr... *επεμψα* (D* -*νψα* ut solet), idque Gb' | *σοι* sec c. ℵACD*E 17. d e ... vg^cle demid harl** cop syr^sch arm aeth Hier al ... ς Ti om cum D^cE**FG^grKLP al fere omn f am fu harl* tol al^lachm go syr^p Euthal cod al

12. *αυτον* cum ℵ*AC* 17. aeth ... ς Ti praem *συ δε* cum ℵ^cC^2DEFGKLP al fere omn it (g *tu autem t itaque illum*) vg go syr^utr cop arm Chr al | *σπλαγχνα* (DEFG -*νχνα*) sine additam cum ℵ*AF^grG^gr 17. ... ς add *προσλαβου* cum ℵ^cCDEKLP al pler d e f vg go syr^utr etc (et. ante vel ut g post *αυτον* additur)

13. *μοι διακονη* (P 47* -*νει*) cum ℵACDEFGP etc ... ς (= Gb Sz) *διακονη* (L al pauc -*νει*) *μοι* cum KL al pler cop syr^sch aeth Chr al

νιον αὐτὸν ἀπέχῃσ, 16 *οὐκ ἔτι ὡσ δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον,*
ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν
σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 *εἰ οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ*
αὐτὸν ὡσ ἐμέ. 18 *εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-*
λόγα. 19 *ἐγὼ Παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ*
λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. 20 *ναί, ἀδελφέ, ἐγώ*
σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.
21 *Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ*
ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεισ. 22 *ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω*
γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 *Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν Χρι-* Col 1, 7
στῷ Ἰησοῦ, 24 *Μάρκοσ, Ἀρίσταρχοσ, Δημᾶσ, Λουκᾶσ, οἱ συν-* Act 12, 12 27, 2
εργοί μου.
25 *Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ* 2 Ti 4, 10 s Col 4, 14
ὑμῶν. Phil 4, 23 et.

---

16 *αλλα* cum ℵD*E* 17. 37. ... ς Ln Ti *αλλ* cum ACD^cE**KLP al pler
17. *με* cum ℵACDEFGLP etc ... ς (= Gb Sz) *εμε* cum K al sat mu
18. *ελλογα* (D* *ενλ-*) cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. ... ς *ελλογει* cum ℵ^c(sed restitutum *-γα*)D^bet^cEKL al pler etc
20. *χριστω* cum ℵACD*FGLP al fere15 d e f g vg^six fu al^lachm go syr^utr cop arm aeth^utr etc ... ς (= Gb Sz) *κυριω* cum D^cEK al longe plu vg^cle am demid tol etc
21. *υπερ α* cum ℵACP 17. 31. 73. cop syr^p ... ς Ti *υπ. ο* cum DEKL al pler d e f vg go syr^sch arm aeth Chr al
23. *ασπαζεται* cum ℵACD*EP al15 cat^txt d e vg etc ... ς (= Gb Sz) *ασπαζονται* cum D^bet^cKL al longe plu f iber Dam Oec
25. *του κυριου* absque *ημων* cum ℵP 17. 31. 47. 116. syr^p arm ... ς Ln Ti add *ημων* cum ACDEKL al plor d e f vg etc | *πνευματ. υμων* sine *αμην* cum AD* 17. d arm ar^cop bug Hier Ambrst^ed (ap Sab) ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵCD^bet^cEKLP al fere omn e f vg syr^utr cop aeth Chr al

Subscriptio: ℵC 17. aeth^ro *προσ φιλημονα* (in A periit), DE *προσ φιλημ. επληρωθη* ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου.* Praeterea numerantur *στιχχ. λζ'* (ita KL al pl, et. Euthal), Euthal^cod *λς'*, P *μη'*, etc

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

22, 6 1 *Ἀποκάλυψισ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεόσ, δεῖ-*
ξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν
ἀποστείλασ διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
9 2 *ὃσ ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ*
6, 9 *Χριστοῦ, ὅσα ἶδεν.* 3 *μακάριοσ ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες*
22, 10 *τὸν λόγον τῆσ προφητείασ καὶ τηροῦντεσ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-*
μένα· ὁ γὰρ καιρὸσ ἐγγύσ.

4 *Ἰωάννησ ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ ταῖσ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρισ ὑμῖν*
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ
πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 *καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρι-*

---

* *αποκαλυψισ ιωαννου* (ℵ *-ανου*) cum ℵC (item A in subscriptione, periit inscriptio) 2. Synops[153], 8. 82. 93. 95. *ιωαννου αποκαλυψισ*, 50 *αποκαλυψ. του αγιου ιωαννου.* ℵ vero in paginarum titulis ubique i. e. ter *αποκαλυψεισ ιωαννου*, nec aliter subscriptio ... 14. 17. 91. 97 *αποκαλ. ιωαννου του θεολογου* (item 16. additis *ην εν πατμω τη νησω εθεασατο*), 1. 25. 28. 31. 38. 51. 90. 94. *αποκαλ. του αγιου ιωαννου θεολογου*, B 12. *αποκαλ. ιωανν. του θεολογου και ευαγγελιστου* etc ... ς *ἀποκάλυψισ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου* (cuius rationis testes vide supra), Gb Sz nil nisi *αποκαλυψισ* sine codice Graeco ut[vid]

I. 1. *ιωαννη* cum ℵ[c]ABP al omn[vid] etc ... ℵ* *ιωανει*

2. *οσα* cum ℵABCP al fere[50] vg cop syr arm aeth Dion[eus] And[a p c] Prim ... ς (= Gb Sz) add *τε* cum 1. al vix mu arm[edd] Areth | *ιδεν* cum ℵAB 7. 98. ... ς Ln *ειδε* (*ειδεν*) cum CP al pler

3. *τον λογον* cum ℵB 100. aeth (et 36. *του λογου*) ... ς Ln Ti *τους λογουσ* cum ACP al pler vg cop syr And Are Victorin Prim

4. *ιωαννησ*: ℵ *ιωανησ* | *απο ο ων* cum ℵACP al plus[20] ... ς (= Gb Sz) *απο του ο ων* invito suo codice edidit Erasm, sed ita certe 30. ... mg, nec aliter Are editus est ... B 8. al[35] arm[edd] And[bav] etc Victorin Prim *απο θεου ο ων*, etc | *ἃ* cum BC al plus[40] And[c] Are[txt] ...

στοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων Col 1, 18
τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς 5, 10
βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ Ex 19, 6 Es 61, 6
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς Zach 12, 10 ss
ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν Dan 7, 13
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, 21, 6 etc Es 44, 6

ς (Gb°°) add εστιν cum P 1. 38. 49. al mu^vi AndP et^bav Are^com, item 36. εισιν ... ℵA 47. 79. 99. And^a των, atque sic Ln^ed min

5. των νεκρων cum ℵABCP al^50 vg cop syr And^a et^c Are^txt et^com Victorin Prim ... ς (= Gb Sz) praem εκ cum 1. 91. 96. al arm^edd AndP et^bav :: ex Col 1, 18 vdtr fluxisse | τω (ℵ* om) αγαπωντι cum ℵABC al plus^45 ... ς (= Gb Sz) τω αγαπησαντι cum P 1. 28. 36. 79. 91. 92 ^mg 96. 99. al And^a etP et^bav Are | και λυσαντι cum ℵAC 1. 6. (7. utrumq) 12* 28. 36. 38. 69. 79. 99. syr arm And^a txt Prim al ... ς Ti και λουσαντι cum BP al longe plu vg cop aeth^utr AndP txt et bav txt Are^txt. In comm And et Are utrumque legitur. | εκ των cum ℵAC 1. 12 28* 36. 38. 79. 92^mg 99. And^a etP et^bav ... ς Ti απο των cum BP al pler And^c Aretha | ημων cum ℵBCP al pler vg rell And a b c Aretha ... Ln^ed min om cum A 1. 12. 16. AndP; nec exprim Prim

6. και εποιησεν cum ℵACP al pler And^a b P et (praegresso και ελουσεν) ^c Aretha ... B 7. al^10 και ποιησαντι | ημας cum ℵBP al pler vg^cle demid lipss And^omn Aretha etc ... Ln^ed min ημιν cum A 13. 23. 27. 31. 38. 55. ... Ln^ed mai ημων cum C; similiter am fu harl tol omn lachm *et fecit nostrum regnum*, perguntque am fu harl *sacerdotes*, tol al^lachm *et sacerdotes* | βασιλειαν (et. Gb Sz) cum ℵ*AC al^50 And^c Are et^txt et^com. Item βασιλειαν και ℵ^c 9. (pergens ιερατευμα) 80. 99., item vg^cle demid lipss Victorin Prim *et fecit nos regnum et* ... B βασιλειον, pergens ιερεις. Item 13. 14. 23. 27. 55. 92^txt βασιλειον, pergentes ιερατευμα ... ς (= Gb Sz) βασιλεις και cum P 1. 28. 36. 79. al mu^vi (80* omisso και?) And^a P bav | των αιωνων (et. Ln^ed mai) cum ℵBC al pler vg syr arm aeth AndP c bav Aretha ... Ln^ed min Ti om cum AP 9. 28. 79. 97. 99. cop And^a

7. οψεται c. ABCP al pler And^a et^c Are. Nec aliter vg Or^int3,869 Victorin Prim ... ℵ 1. 12. cop And^bav etP οψονται

8. αλφα cum ℵABCP al fere^35 lipss al^lachm cop And^c Aretha ... ς *A* atque α (non αλφα) praebent 1. al sat mu And^a P bav | και το ω

λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

22, 8 9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ
2 Th 3, 5 θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ
2 etc καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν
4, 1 s Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα
ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὃ βλέπεις
2, 1. 8. 12. 18 3, 1. 7 3, 14 γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον
καὶ εἰς Ζμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς

---

absque additam cum ℵ^c ABCP al plus[45] syr arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) add *αρχη και τελος* cum ℵ* 1. 35. 87. 92[mg] al mu[vi] vg cop Or[int 3,909]? And[c] et[bav], item 28. 36. 49. 79. 80. 99. And[a] *η* (99. om) *αρχη και το τελος* | *κυριος ο θεος* c. ℵABCP 1. al plus[50] etc ... ς (= Gb Sz) *ο κυριος* cum 30.?

9. *ιωαννης*: ℵ *ιωανης* | *ο αδελφ.* cum ℵABCP 1. etc ... ς (= Gb Sz) *ο και αδελφ.* ex errore | *συνκοι–* ut ℵCP 79. etc, ς Ln *συγκοι–* ut AB al pler *συνκοιν.* (*συγκοιν.*) cum ℵABCP al plu Or[3,720] Dion[eus 7,25,11] And[a p c bav] ... 6. 7. 8. al fere[35] Arethas *κοινωνος*, idque Gb′ | *βασιλεια* cum ℵABC al fere[50] vg cop Or Dion[eus] And[a c] Aretha Prim ... ς (= Gb Sz) *εν τη βασιλ.* cum P 1. 7. 49. al vix mu And[p] et[bav] | *εν ιησου* (Gb″) cum ℵ*CP 38. am fu demid tol lips[5. 6.] cop Or[3,720]; item sine *εν* Dion[eus], et *κυριου ιησου* aeth ... B al[50] vg[cle] harl etc *εν χριστω ιησου*, ℵ[cc] syr *εν ιησου χριστω* ... A 25. *εν χριστω*, idque Gb″ ... ς *ιησου χριστου* cum 1. 28. 79. etc And[a p bav] | *και δια την* cum ℵBP al longe plu syr arm And[p] et[bav] ... Ln Ti om *δια* cum AC al[12] vg cop Dion[eus] And[a] et[c] Aretha Prim | *ιησου* cum ℵ*ACP 12. 28. 36. 79. vg etc ... ς (Gb[oo]) add *χριστου* cum ℵ[cc]B al pler lips[4.] cop syr arm aeth And[p] et[c] Are

10. *οπισω μου φωνην μεγαλην* (et. Ln[ed mai]) c. ℵCP al plu vg And[a] Prim ... Ln[ed min] *φων. μεγαλ. οπισθεν* (38. *οπισω*) *μου* cum A 38. aeth, ... Ti *φωνην οπισω μου μεγαλ.* cum B al[40] fere etc

11. *ο* (34. 35. 38. 87. cop Prim *α*) *βλεπεις* (haec ipsa supplet ℵ^c, omissa ab ℵ*) absque *εγω ειμι* etc cum ℵABC al fere[50] vg cop syr arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) praem *Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος, και* cum 1. 36. 38. 49. al (16. 69. 92[txt] om *και* ultim) And[p], item P 7. *εγω αλφα και το ω· πρωτος και ο εσχατος· και* (7. om *και*) | *επτα* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) om cum? Etiam 1. habet. | *εκκλησιαις* sine additam cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) add *ταις εν ασια* cum? (et. 1. om) vg[cle] cop arm[usc] ar[e] | *ζμυρναν* c. ℵ am fu (harl) omn[lachm] ... ς Ln Ti *σμυρναν* c. (A)BCP rell | *εις θυατειρα* c.

Σάρδεισ καὶ εἰσ Φιλαδελφίαν καὶ εἰσ Λαοδικίαν. 12 *καὶ ἐπ-*
έστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτισ ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψασ
εἶδον ἑπτὰ λυχνίασ χρυσᾶσ, 13 *καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον*
υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸσ τοῖσ Dan 7, 13. 10, 5
μασθοῖσ ζώνην χρυσᾶν· 14 *ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχεσ*
λευκαὶ ὡσ ἔριον λευκὸν ὡσ χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσ φλὸξ
πυρόσ, 15 *καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡσ ἐν καμίνῳ* 2, 18 Dan 10, 6
πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡσ φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 *καὶ* Ez 1, 24
ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρασ ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ Es 49, 2

ℵ al pler (cop *θυατηρα*) And[a c p] Are. Item P 12. 36. 46. 88. *εν θυατειροισ* ... Ln Ti *εισ θυατειραν* (B *-τηραν*, AC *-τιραν*) cum ABC 6. 8. 11. 14. 34. 35. 87. 91. Synops[153]. Ex Latinis am demid harl lips[4. 5.] al[lachm] *thyatiram*, vg[cle] fu lips[6.] tol Prim *thyatirae*. | *φιλαδελφιαν* cum ℵABCP (*-φίαν* hoc acc.) 7. 28. 32. 90. 91. 93. 98. 100. al ... ς Ln Ti *φιλαδελφειαν* cum minusc longe plu And Are | *λαοδικιαν* (ut iam supra constanter in ep ad Eph edidimus) cum ℵAC 8* 28. 100. etc ... ς Ln Ti *-δικειαν* cum BP etc

12. *και* pri et. Ir[int 256] etc ... B al fere[40] add *εκει* (31. *εκει* pro *και*) | *ελαλει* (Gb'') cum ℵBC al fere[50] etc ... A *λαλει* ... ς (= Sz) *ελαλησε* cum P 1. 7* al mu | *ειδον* cum ℵ*AP etc ... Ti *ιδον* cum ℵ[c]BC 7. 14. 92. al

13. *εν μεσω* c. BP al certe pler etc ... Ti *εμμεσω* c. AC ... ℵ *μεσον* | *των λυχνιων* c. ACP 1. 12. 28. 38. 45. 100. am* cop sah syr arm[gb] ar[e] aeth And[a p bav] Ir[int 256] al ... ς (Gb[oo]) *τ. επτα λυχν.* cum ℵB al pler vg cle am[mg] fu al arm[tre] And[c] Are Haym al | *υιον* cum ℵB 1. al plus[30] And[c], item *similem filium* am* ... ς Ln *υιω* cum ACP al plu And a p bav Aretha | *ποδηρη* cum ℵBCP al fere omn etc ... Ln[ed min] Ti *ποδηρην* cum A 11. | *μασθοισ* cum ℵ 7. 29. 46. 88. 97. 100. (quae forma passim invenitur. Praebent etiam DFGr al Lc 23, 29.) ... ς Ti *μαστοισ* cum BCP etc ... Ln *μαζοισ* cum A al[9] And[a*] et[p] et[bav] | *χρυσαν* cum ℵ*AC ... ς *χρυσην* cum ℵ[c]BP etc

14. *λευκαι ωσ* (et. Gb Sz Ln) cum ℵAB al fere[55] And[c] Are, item Ir[int 256] *albi quemadmodum*, sed ex his B al[20] And[c] *λευκαι και ωσ* ... ς (= Gb Sz) Ti *λευκ. ωσει* cum CP etc

15. *πεπυρωμενω* cum ℵ 16. 46. 69. 88. (al?) vg cop sah syr aeth Ir[int] Cyp Victorin Matern[prof relig] (Burs[85]) Prim Haym ... ς Ti *πεπυρωμενοι* cum BP al longe plu And[a c p bav] Are ... AC *πεπυρωμενησ*, atque sic Ln edidit

16. *και εχων* cum ℵ[c]BCP al pler cop (sine *και*) And[a p bav] Are ... ℵ* 34.

αὐτοῦ ῥομφαία δίστομοσ ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ
ὡσ ὁ ἥλιοσ φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 *καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν,*
2. 8 *ἔπεσα πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ ὡσ νεκρόσ, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν*
Es 48, 12 *αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ*
18 *καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸσ καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰσ τοὺσ αἰῶ-*
νασ τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰσ κλεῖσ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου.
11 19 *γράψον οὖν ἃ εἶδεσ καὶ ἅ εἰσιν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ*
ταῦτα, 20 *τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓσ εἶδεσ ἐπὶ τῆσ*
16 *δεξιᾶσ μου, καὶ τὰσ ἑπτὰ λυχνίασ τὰσ χρυσᾶσ. οἱ ἑπτὰ ἀστέρεσ*
12 *ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ*
ἐκκλησίαι εἰσίν.

---

35. 36. 87. And[c] *και ειχεν*, item vg etc ... Ln[ed min] om cum A 41 aeth[utr] | *δεξια χειρι αυτου* cum ℵACP al[30] And[a c bav] Are ... ς *δεξια αυτου χειρι* cum 1. 38. 100. al plu[vi], B *χειρι αυτου τη δεξια* ... 10. 28. 95. vg arm And[p] Cyp[295] al om *χειρι* | *αστερασ*: Ln[ed min] *αστερεσ* cum A 41. aeth[utr]

17. *ειδον* cum ℵAP al pler etc ... Ti *ιδον* cum BC 7. | *προσ τουσ ποδασ* cum ABCP al fere omn etc ... ℵ 13. *εισ τ. ποδασ* | *εθηκεν* (et. Gb Sz) cum ABCP al plus[40] And[c] Are, vg Prim etc *posuit* ... ς (= Gb Sz) *επεθηκε* cum ℵ al mu And[a p bav], item Cyp[295] Matern *imposuit* | *την δεξιαν αυτ.* sine additam cum ℵ*et[c]ABCP etc ... ς (= Gb Sz) add *χειρα* cum ℵ[cc] 1. 28. 91. 92. 96. al vix mu syr And[a p bav] | *λεγων* sine additam cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. al vix mu aeth

18. *αιωνασ των αιωνων* sine additam cum ℵ*ACP 36. 38. (om *τ. αιωνων*) vg cop aeth[utr] Or[4,23] (et[4,36]) And[p] Ir[int256] Cyp[295] al ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ[c]B al pler syr And[a c bav] Are | *τασ κλεισ* cum ℵACP al plu And[a c bav] et And[com] Are[com] ... B al plus[30] And[p] Are[txt] *τασ κλειδασ* | *του θανατου και του αδου* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *του αδου και του θανατου* cum 1. 28. 36. 79. al And[a] et[bav]

19. *ουν* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. 97. al vix mu arm Are om | *ειδεσ* cum ℵCP al pler etc ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. *γενεσθαι* cum ℵ*BCP 6. 11. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. 100. And[a p bav] ... ς Ln Ti *γινεσθαι* cum ℵ[c]A 1. 7. 38. al longe plu And[c] Are

20. *αστερων ουσ* cum ℵACP 1. 8. 12. 46. 80** 88. And[a**] et[bav] ... ς Ti *αστερ. ων* cum B al pler And[a* c p] Are | *ειδεσ* cum ℵACP al pler etc ... B 7. 36. *ιδεσ* | *επι τησ δεξιασ* cum ℵBCP al omn[vi] And[a c p] Are ... Ln *εν τη δεξια* cum A And[bav] | *και αι λυχνιαι αι* (30. 33. 35. 36 om) *επτα* cum ABCP al[30] vg Are ... ς (= Gb Sz) *και αι* (ita ℵ[c], sed ℵ* 1. 23. 92[mg] And[bav] om) *επτα λυχνιαι* cum ℵ* et[c] 38. 91. al plu And[a c p bav]. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ασ ειδεσ* cum P 1. 14[mg]

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
κρατῶν τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν 1, 16. 13
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούσ,
καὶ ἐπείρασασ τοὺσ λέγοντασ ἑαυτοὺσ ἀποστόλουσ καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρεσ αὐτοὺσ ψευδεῖσ· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεισ, καὶ ἐβάστασασ
διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακεσ. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 14, 20
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκεσ. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-

---

79. 91. 92mg 93. al mu^vi cop And^a p bav ... omisimus cum ℵABC al^40 etc

II. 1. τησ cum ℵBP al omn^vid (sed 36. τω τησ) arm And^a b p bav Are ... Gb' Ln τω cum AC :: cf etiam ad 2, 8 et 18; item 2, 12. 3, 1. 7. 14. | εν εφεσω cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) εφεσινησ, sine teste ut^vid. Ortum enim videtur ex falsa lectione vocis εφεσιων, cuius ultima syllaba in 1. compendio utitur. | εν μεσω: Ti εμμεσω cum AC ... 1. επι (hinc Erasm finxit επι μεσω) | χρυσων cum ℵBP al omn^vid etc ... Ln Ti χρυσεων cum AC

2. και τον κοπον sine σου cum ℵCP al^12 vg syr arm^sb And^a et^bav Hier iov^2 Aug^ep 48 Prim al ... ς (Gb°) add σου cum ℵB al plu etc | και οτι cum ℵBCP etc ... Ln^ed min om και cum A cop aeth^ro | επειρασασ cum ℵABCP al plus^50 And^a c p bav Are ... ς (= Gb Sz) επειρασω sine codice ut^vi | λεγοντασ cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) φασκοντασ rursus sine codice | εαυτουσ (12. And^p om) αποστολουσ cum ℵACP 18. 25. 51. am arm And^bav. Item Gb Sz Ti sed addunt ειναι (Gb^oo) cum ℵ^ccB al fere^50 vg And^a c p Are Victorin Aug^ep 48 Prim al ... ς ειναι αποστολουσ sine codice

3. υπομονην εχεισ και εβαστασασ cum ℵ^cABC al^40 vg cop syr arm aeth And^c Are Aug^ep 48 al ... ς (= Gb Sz) εβαστασασ και υπομ. εχεισ cum 28. 38. 49. 79. 91. al And^bav et^p. Item P 7. 16. 45. 46. 88. εβαστασ. με και υπομ. εχεισ | δια το ονομ. μου cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) praem και sine teste ut^vi | και ου κεκοπιακεσ (51. -κασ) cum AC 51. ... Gb Sz και ουκ εκοπιασασ cum ℵBP al fere^50 And^a et^c Are ... ς (= Gb Sz) κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ: id quod finxisse ipse Erasm vdtr

4. αλλα cum ℵB al^18 ... ς Ln αλλ cum ACP 1. 28. 29. 38. 100. etc | αφηκεσ cum ℵ*et^cc ... ς Ln αφηκασ cum ℵ^ccABP al omn^vid

πτωκεσ, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆσ, ἐὰν
15 *μὴ μετανοήσησ.* 6 *ἀλλὰ τοῦτο ἔχεισ, ὅτι μισεῖσ τὰ ἔργα τῶν Νι-*
11 etc *κολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ.* 7 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα*
22, 2 *λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου*
τῆσ ζωῆσ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.
8 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ζμύρνῃ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέ-*
1, 17 s etc *γει ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ὃσ ἐγένετο νεκρὸσ καὶ ἔζησεν·* 9 *οἶδά*
2 etc *σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιοσ εἶ, καὶ τὴν βλα-*
σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίουσ εἶναι ἑαυτούσ, καὶ οὐκ εἰσὶν
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 *μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεισ πάσχειν.*
ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολοσ ἐξ ὑμῶν εἰσ φυλακὴν ἵνα πειρα-

---

5. *πεπτωκεσ* cum ℵ, item (ut Gb Sz Ln Ti) *πεπτωκασ* ABC al plus[40] And[c] Are, item *cecideris* Cyp[quater] Prim al ... ς (= Gb Sz) *εκπεπτωκασ* cum P al[10], item *excideris* vg | *ερχομ. σοι* sine additam cum ℵA CP vg cop aeth[utr] etc ... ς[e] (Gb[00]) add *ταχυ* cum B al fere omn harl* syr arm And[a c p bav] Are Prim (:: ex 2, 16. 3, 11.). Item ς *τάχει*, quod iam Erasm ex cod 1., ubi est *ταχεῖ*, male ediderat.
7. *ταισ εκκλησιαισ* cum ℵBP al omn[vi] vg rell And[a c p bav] Prim al ... A *ταισ επτα εκκλ.*, atque sic Ln edidit; C *ταισ εκκλ. ταισ επτα* | *νικωντι* cum ℵBCP al omn[vi] etc ... Ln Ti *νικουντι* cum A | *εν τω παραδεισω* cum ℵ*et[c]ABC al[40] vg syr aeth etc ... ℵ[c]CP *εν μεσω τω παραδεισω* ... ς (= Gb Sz) *εν μεσω του παραδεισου* cum 1. al mu cop arm And[a c p bav] Ps-Ath[lat 526] | *του θεου* sine additam cum ℵACP etc ... Gb Sz Ti add *μου* cum B al plus[45] vg etc
8. *τησ εν* (et. Gb Sz; ς *τησ*, vide post) cum ℵBCP etc ... Ln *τω εν* cum A (:: vide ad 2, 1.) | *εν ζμυρνη εκκλ.* cum ℵ am fu al[lachm] (:: ut 1, 11) ... Gb Sz Ln[ed mai] Ti *εν σμυρνη εκκλ.* cum BCP al plus[50], item A *εν σμυρνησ* ut Ln[ed min] ... ς (= Gb Sz) *εκκλησιασ σμυρναιων* cum 1. al pauc arm
9. *οιδα σου* sine *τα εργα και* cum ACP 19. 47. vg cop aeth[utr] And[c com] Prim al ... ς (Gb[00]) add *τα εργα και* cum ℵB al pler syr arm etc *αλλα πλουσιοσ* cum ℵABCP al plus[50] etc ... ς (= Gb Sz) *πλουσιοσ δε* cum 1. al? | *εκ των λεγοντων* cum ABC al[40] vg (*ab his*) cop syr etc. Item ℵ *την εκ των λεγ.* ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum P 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And[a p bav]
10. *μηδεν* cum ℵP al pler vg syr aeth And[a o bav] Are Cyp[267] al ... Gb Ln *μη* cum ABC 8. 38. 49. And[p], item cop arm | *πασχειν* cum ℵACP etc ... B al[30] *παθειν* | *ιδου* sine additam cum ℵACP etc ... Ti add *δε* cum B al[30] And[p] Are | *βαλλειν* (et. Sz) cum ℵ*et[c](vide post)ACP al[16].

σθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸσ ἄχρι θανάτου, Ia 1, 12 7 etc
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ. 11 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ 20, 6
θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 οἶδα ποῦ 1, 16
κατοικεῖσ· ὅπου ὁ θρόνοσ τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖσ τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἀντείπασ
ὁ μάρτυσ μου ὁ πιστόσ μου, ὃσ ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σα- 4, 20
τανᾶσ κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεισ ἐκεῖ κρατοῦν- Nm 25, 2 31, 16
τασ τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃσ ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-

In ℵ* est *βαλλειν βαλιν*, ℵ^{c} delevit *βαλιν* ... ϛ (= Sz) Ti *βαλειν* cum (ℵ* vide ante) B al plu And^{a} et^{p} Are | *ο διαβολ. εξ υμων* cum ABCP al^{45} vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *εξ υμων ο διαβολ.* cum ℵ 1. al mu^{vi} | *και εξετε* cum ℵB al pler (8. *κ. εξητε*) vg (*ut temtemini et habebitis*) etc ... Ln *και εχητε* cum AP 36. And^{bav} Prim (*habeatis*) ... C 1. 11. 12. *και εχετε*

13. *οιδα* sine *τα εργ. σου και* cum ℵACP 38. vg cop aeth^{utr} etc ... ϛ (Gb°) add *τα εργα σου και* cum B al fere omnib arm syr And^{omn} Are | *εν ταισ ημεραισ* absque *και* cum ℵBP al^{45} demid syr arm aeth^{utr} And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are ... ϛ (Gb°°) Ln Ti praem *και* cum AC 91. al? vg cop | *εν ταισ ημεραισ* sine additam cum AC vg cop Prim Haym; sed vg^{cle} lips$^{4.\,6.}$ Prim add *illis*. Similiter ℵ* qui add *εν ταισ* ... Gb'' Ti add *αισ* cum B al^{35} demid syr aeth^{utr} Quaest^{102,2950}. Item ϛ add *εν αισ* cum ℵ^{c}P 1. 7. 35. al mu And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are | *αντειπασ* cum ℵ^{c}°A 2. 9. 13. 19. 28. 41. 42. 50** 97. Sic nomen istud scriptum fuisse probabile fit etiam ex miro interpretum cop et syr errore; cop enim *et in diebus prodidisti testem fidelem*, syr *in dieb. illis quibus contendisti cum illo teste meo illo fideli meo* ... ϛ Ln Ti *αντιπασ* cum ℵ*BCP al longe plu etc | *ο πιστοσ μου* cum AC 14. 92. syr ... ϛ om *μου* cum ℵBP al pler vg cop aeth And^{omn} Are Prim al | *ο σατα. κατοικει* cum ℵABCP 1 al fere^{50} etc ... ϛ (= Gb Sz) *κατοικ. ο σατ.* cum? syr aeth

14. *αλλ* cum ℵACP al sat mu And^{a} ... Ti *αλλα* cum B al plus^{10} And^{c} et $^{p\,bav}$ Are | *οτι εχεισ* (A *εχει*) cum ℵABP al omn^{vid} vg^{cle} etc ... Ln Ti om *οτι* cum C am fu harl* tol lips$^{4.}$ al^{lachm} cop syr Prim | *εδιδασκεν* cum ℵACP etc, item *docebat* vg ... Gb' *εδιδαξε* cum B al^{45} etc | *τω βα.* cum AC 7. 11. 95. Item ϛ (non ϛ^{e} etc) *εν τω βα.* cum 1. 18. ... ϛ^{e} (= Gb Sz, sed Gb') *τον βα.* cum ℵ^{c} al pler Are ... P And^{p} et And^{com} in^{a} et^{p} et^{c} *εν τω βαλααμ τον βαλ.* Dedimus vero *βαλακ* cum

20 *λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι.*
15 *οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν*
6 *ὁμοίως.* 16 *μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω*
3, 3. 7 etc *μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.* 17 *ὁ ἔχων οὖς*
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικοῦντι δώσω
αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν,
3, 12 19, 12 *καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ*
μὴ ὁ λαμβάνων.
18 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον·*
19, 12 *τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς*
2 etc *φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·* 19 *οἶδά*
σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ

ℵ^c^ A P al pler vg etc ... B C al pauc fu al^lachm^ *βαλααχ* | *φαγειν* cum ℵ A C P etc ... Ti *και φαγειν* cum B al[30]

15. *των νικολαϊτ.* cum ℵ P 1. 7. 28. 38. 91. al sat mu And^a c p bav^ Are ... Sz (et Gb^oo^) Ln Ti om *των* cum A B C al[30] arm | *ομοιωσ* cum ℵ A B C al[50] vg etc. Sunt tamen qui *ομοιωσ* cum *μετανοησον* coniung ... ς (= Gb Sz) *ο μισω* cum 1. 92^mg^ al? arm. Item P 12. 13. 17. And^p et bav^ *ομοιωσ ο* (And^p^ *ην*) *μισω.*

16. *μετανοησον* sine *ουν* cum ℵ P al[10] vg syr And^a et bav^ Quaest[102] Prim al ... Gb Sz Ln Ti add *ουν* cum A B C al fere[45] cop arm aeth And^c et p^ Are

17. *νικουντι* cum A C ... ς *νικωντι* cum ℵ B P al omn etc | *δωσω αυτω* (ℵ etc om *αυτω*) sine *φαγ.* cum ℵ A B C al[30] vg cop aeth^utr^ Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add *φαγειν* cum P al[10] arm syr And^a p bav^ etc | *του μαννα* cum A C al[30]. Item B *το μαννα*, item *manna* vg (tol *edere manna*) etc ... ℵ 36. 91. *εκ του μαννα*, Prim *de manna* ... ς *απο του μαννα* cum 1. 7. etc | *οιδεν* cum ℵ A B C P al plus[50] And^omn^ Are ... ς (= Gb Sz) *εγνω*, quod Erasm sine teste Graeco dedisse videtur

18. *τησ* cum ℵ B P rell ... Ln *τω* cum A ... C om | *θυατειροισ* (-*τιροισ* A C Epiph^cod^, -*τηροισ* P 79. 93. 94.) cum ℵ A C P 1. al plu etc ... B al plus[15] *θυατειρη*, item *Thyatirae* vg etc | *τ. οφθαλμ. αυτου* cum ℵ B C P al fere omn cop syr arm aeth ... Ln om *αυτου* cum A 36. 38. vg | *φλοξ* cum ℵ fu omn^lachm^ ... ς Ln Ti *φλογα* cum A B C P etc

19. *τα εργα και*: Gb^o^ cum 12. (cop apud Wtst) Epiph[455] petav^ (non item dind ex^ven^) | *και την αγαπην και την πιστιν και την διακονιαν* (ℵ* om *και τ. διακο.*, ℵ^c^ suppl *και διακο.*, ℵ^cc^ *κ. την διακ.*) cum ℵ* et c et cc^ B P al[40] etc ... A C etc *και την* (C om) *πιστιν και την αγαπην και την διακονιαν* ... ς *και την αγαπην και την διακονιαν και την πιστιν* cum

τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖσ τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέ- 1 Rg 16, 31
γουσα αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺσ ἐμοὺσ δούλουσ
πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα 14
μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῆσ.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰσ κλίνην, καὶ τοὺσ μοιχεύοντασ μετ' αὐτῆσ
εἰσ θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆσ.
23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆσ ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ- Ps 7, 10
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺσ καὶ καρδίασ, καὶ

---

1. | *και την* (A 36. om, atque sic Ln) *υπομονην* sine *σου* cum ℵ 49. demid al[lachm] Or[int 3,75] Quaest[102] Prim ... ς Ln Ti add *σου* cum AB CP al pler vg etc | *τα εσχατα* cum ℵABCP al fere[50] vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1.

20. *αλλ εχω* cum ℵCP al sat mu ... Ti *αλλα εχ.* cum AB al[10] | *κατα σου* sine additam cum ABCP al[50] etc ... ℵ 12. 17* 36. 48. And[bav] add *πολυ* ... ς (= Gb Sz) add *ολιγα* cum 1. vg[cle] | *αφεισ* cum ℵ*ABCP al fere[45] etc ... ς (= Gb Sz) *εασ* sine cod ut[vi] | *την γυναικα* sine *σου* cum ℵCP 1. 7. 36. 38. 95. al vg cop arm aeth etc ... Gb Sz Ln Ti add *σου* cum AB al[40] syr etc. Praeterea A insuper add *την*, atque sic Ln | *ιεζαβελ* cum ℵ[c]ABCP 1. al[40] vel plurib (ℵ* *ιαζαβελ*) etc ... ς (= Gb Sz) *ιεζαβηλ* cum? | *η λεγουσα* cum ℵ*AC ... B al[45] *η λεγει* ... ς *την λεγουσαν* cum ℵ[c]P al pauc | *αυτην* cum ℵB 7. 16. 40. 69. ... ς Ln Ti *εαυτην* cum ACP al pler etc | *προφητιν* ... BP 7. 36. 87. 96* And[bav] *προφητην* | *και διδασκει και πλανα* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *διδασκειν και πλανασθαι* cum?, sed Are *διδασκειν και πλαναν* | *τουσ* cum ℵABCP al certe pler etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. | *φαγειν ειδωλοθ.* cum ℵABCP al fere[50] etc ... ς (= Gb Sz) *ειδωλοθ. φαγ.* cum 1. 36.

21. *και ου θελει* (A Quaest[102] Prim *ουκ ηθελησεν*) *μετανοησαι εκ τησ πορν. αυτησ* (ℵ *ταυτησ*) cum ℵ[c]ABCP al plus[50] vg cop syr aeth etc ... ς (= Gb Sz) *εκ τησ πορνειασ αυτησ, και ου μετενοησεν* cum 1., item arm *εκ τ. πορν. αυτων, και ου μετενοησαν*

22. *ιδου* sine additam cum ℵABCP al plus[50] vg etc ... ς (= Gb Sz) add *εγω* cum 1. (suppl ipse* supra lineam) arm | *μετανοησουσιν* (et. Ln ed min) cum ℵA ... ς Ln[ed mai] Ti *μετανοησωσιν* cum BCP al omn[vi] etc | *εργ. αυτησ* cum ℵBCP al[50] etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εργ. αυτων* cum A 1. 12. 36. 49* 79. 92[mg] al vg[cle] demid harl** lips[4.] et[6.] cop etc

23. *και τα τεκνα* cum ℵBCP etc ... Ln[ed min] om *και* cum A cop | *εραυνων* cum AC ... ς *ερευνων* cum ℵ (sed ubique praeter h. locum *εραυ-*)

δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ
λοιποῖσ τοῖσ ἐν Θυατείροισ, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινεσ οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡσ λέγουσιν· οὐ βάλλω
3, 11 ἐφ' ὑμᾶσ ἄλλο βάροσ· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν
ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλουσ τὰ ἔργα μου, δώσω
Ps 2, 8 s αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ
12, 5 σιδηρᾷ, ὡσ τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡσ κἀγὼ εἴληφα
22, 16 παρὰ τοῦ πατρόσ μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρω-
7 etc ϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
1, 4. 16 λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ·
2, 2 etc οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ. 2 γίνου
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕ-

---

BP al omn etc | *υμων* cum ℵ^{c}(* om)ACP al pler etc ... B 38. vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ tol al cop arm Cyp^{320} Quaest^{102} *αυτου* (*opera sua*)

24. *τοισ λοιποισ* cum ℵABCP etc. Item Gb' *λοιποισ* cum 2. 3. 17. 18. 96 al? ... ς (= Gb Sz) *και λοιποισ* cum 92^{mg} vg^{cle} harl tol Are | *Θυατειροισ* cum ℵ*et^{cc}ACP etc ... B *Θυατηραισ* ... ℵ^{c} *Θυατειρη*, item *Thyatirae* vg | *οιτινεσ* cum ℵABCP 1. al plus^{50} etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? vg^{cle} | *βαθεα* cum ABC al^{50} etc ... ς (= Gb Sz) *βαθη* cum ℵP 1. 28. 36. 79. al And^{a} et^{bav}, item And^{com} Are^{com} | *βαλλω* (Gb'') cum ACP al plus^{40} etc ... ς (= Sz) *βαλω* cum ℵB 1. 14. 49. 82. 91. 92. al vg cop

25. *αχρι* cum ℵC 14. 15. 82. ... ς *αχρισ* cum BP al plu ... A 47. *εωσ*

27. *συντριβεται* cum ℵAC 1. 7. 38. al vix mu And^{a} et^{bav} ... Gb' *συντριβησεται* cum BP al^{50} fere vg etc

28. *πρωϊνον* cum ℵCP al certe pler etc ... Ti *προϊνον* cum AB And^{bav}

III. 1. *τα επτα πνευματα* cum ℵABCP al fere omn vg rell etc ... ς (non ς^{e} Gb Sz) om *επτα* cum 12. 28. | *ονομα* cum ℵABCP 1. al plus^{40} (qui citantur) etc ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum? | *οτι ζησ* cum ℵACP al plu And^{omn} (arm *viventis*) ... B al^{25} Are *και ζησ*

2. *στηρισον* cum ACP al^{18} ... ς (= Gb Sz) *στηριξον* cum ℵB 1. al pla *εμελλον* cum ℵACP etc ... Gb' *εμελλεσ* (sed B 19. 94. 97. *ημελλ.*) cum B al^{25} ... ς (= Gb Sz) *μελλει* cum? | *αποθανειν* cum ℵACP etc (al

ρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε
οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν
μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω 16, 15 1 Th 5, 2 Mt 24, 42
ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι
ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ
οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμο-
λογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν Mt 10, 32 Lc 12, 8
ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 2, 7 etc
ἐκκλησίαις.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε Es 22, 22
λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων Iob 12, 14
καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 οἶδά σου τὰ

αποθνησκειν) ... Gb' αποβαλλειν cum B al[25] | τα εργα cum ℵBP al fere omn And[omn] Are ... Ln Ti om τα cum AC 1[mg] | τ. θεου μου cum ℵABCP al[50] vg etc ... ς (= Gb Sz) om μου cum 1. al pauc[vi] arm

3. ουν pri cum ABCP al fere omn vg etc ... ℵ 14. aeth Are Prim om | και ηκουσας και τηρει cum ℵACP etc ... Gb° cum B al[85] | ηξω pri sine additam cum ACP 1. 12. 28. fu demid harl* tol lips[5.] omn[lachm] cop arm aeth And[a p bav] ... ς (Gb°) add επι σε cum ℵB al pler vg cle am al | γνωση (-σει 7. 45.) cum ℵB al[25] vg (nescies) (etiam cop aeth syr) And[c] Prim al ... ς Ln Ti γνως cum ACP 1. al sat mu And a p bav Are

4. αλλα cum ℵAC 14. 38., item Gb Sz αλλ cum BP al plus[40] ... ς (= Gb Sz) om cum 1. al[vi] arm And[bav] | εχεις ολιγα ονοματ. cum ℵACP 1. 28. 38. al sat mu vg etc ... Ti ολιγ. εχεις ονοματ. cum B al plus[20] | εν σαρδεσιν cum ℵABCP al[50] etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. | ἃ ουκ cum ℵABCP al pler And[c] ... Ti οι ουκ cum 1. al[6] vg cop arm And a p bav Are Tert[res carn 27] Prim

5. ουτως cum ℵ*AC al[20] vg etc ... ς Ti ουτος cum ℵ[c]BP al plu | ομολογησω cum ℵABCP al certe pler And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) εξομολογησομαι cum ?

7. εν φιλαδελφια cum ℵA(-φιας)BCP al mu ... ς εν φιλαδελφεια cum minusc longe plu ... Ln[ed min] εν φιλαδελφειας cum A (-ιας) | κλειν cum ℵABCP al plus[35] Or[4,97] ... ς (= Gb Sz) κλειδα cum 1. 14. 28. 36. 79. 87. al mu Or[2,526] | του δαυ. cum ℵBP al fere omn Or[bis] ... Ln om του cum AC 38. | δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ, vide ad Mt 1, 1 | κλεισει cum ℵABCP al[40] fere etc ... ς κλειει cum 1. 6. 31. 36. 49. 92[mg] al vg (cop) arm syr ... 28. 79. κλειων. Praeterea B al[35] add αυτην: omisimus

3, 2 etc *ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶσ δύ-*
3, 12 *ναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεισ δύναμιν, καὶ ἐτήρησάσ μου*
2, 9 *τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.* 9 *ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆσ συν-*
αγωγῆσ τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺσ Ἰουδαίουσ εἶναι, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺσ ἵνα ἥξουσιν καὶ
Es 45, 14 *προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-*
πησά σε. 10 *ὅτι ἐτήρησασ τὸν λόγον τῆσ ὑπομονῆσ μου, κἀγώ σε*
τηρήσω ἐκ τῆσ ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ μελλούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ
τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, πειράσαι τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
22, 7 2, 25 11 *ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ, ἵνα μηδεὶσ λάβῃ τὸν στέφανόν*
σου. 12 *ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,*
Es 56, 5 *καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ*
θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ θεοῦ μου, τῆσ καινῆσ Ἰε-
21, 2 2, 17 Ga 4, 26 *ρουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ*
τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα*
2, 7 etc *λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.*

14 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίᾳσ γράψον· τάδε*

---

c. ℵACP etc | *και* (A Hil om ut Ln^{min}, Ln^{mai} [*και*]) *κλειων* c. ℵAP al mu Or^{2,525} al ... ς Ti *και* (vg^{cle} am demid al mu om) | *κλειει* c. C 31. 92 mg al vg arm syr anonym^{aug} Haym ... B al plus^{30} *ει μη ο ανοιγων ανοιξει* (*-υξει* ℵ, 7. 29. al *-ξῃ*) cum ℵB al^{40} fere cop Ir^{int} Or^{bis} etc ... ς Ln *ανοιγει* cum ACP al vg arm syr etc

8. *ηνεωγμενην* cum ℵP 31. 35. 38. 87. ... ς Ln Ti *ανεωγμ.* cum ABC al pler etc | *ην ουδεισ* cum ℵABCP al^{50} vg cop syr arm aeth Or^{2,525} al ... ς (— Gb Sz) *και ουδεισ* cum 1. 92^{mg} al pauc^{vi} And^{a} et^{p}

9. *διδω* cum AC ... ς *διδωμι* cum BP al omn^{vi} And^{omn} Are ... ℵ *δεδωκα* ... *dabo* vg al | *ηξουσιν* (Gb'') cum ℵACP al^{10} ... ς *ηξωσι* cum B al longe plu | *προσκυνησουσιν* (Gb') cum ℵACP 1. 2. 13. 25. 31. 79. 94 ... ς *προσκυνησωσι* cum B al pler | *εγω* cum ℵACP al sat mu vg etc ... Gb^{oo} cum B al^{35} vg^{edd} lachm Are Prim

11. *ερχομαι* absque *ιδου* cum ℵABCP 1. al^{50} etc ... ς (= Gb Sz) praem *ιδου* cum 28. 36. 79. al vg^{cle} fu demid harl lipss arm aeth

12. *εν* (ℵ* om) *τω ναω* et. Or^{4,208} etc ... ς^{e} 1624. 1633. 1641. *ε. τ. λαω* per errorem | *η καταβαινουσα* (P *-βεννουσα*) cum ℵ*ACP al^{8} ... ς^{e} (non ς Gb Sz) *η καταβαινει* cum B al pler etc | *μου* ultim cum ℵA CP al sat mu vg^{cle} am etc ... B al^{30} fu om

14. *τησ εν λαοδικια* (*-κια* cum ℵAC 7. 94. etc; Gb Sz Ln Ti *-κεια* cum

λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, ἡ ἀρχὴ τῆσ κτίσεωσ 19, 11 Col 1, 15
τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸσ εἶ οὔτε ζεστόσ. 2, 2 etc
ὄφελον ψυχρὸσ ἦσ ἢ ζεστόσ. 16 οὕτωσ ὅτι χλιαρὸσ εἶ, καὶ οὔτε
ζεστὸσ οὔτε ψυχρόσ, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματόσ μου. 17 ὅτι
λέγεισ ὅτι πλούσιόσ εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ
οὐκ οἶδασ ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωροσ καὶ ἐλεεινὸσ καὶ πτωχὸσ καὶ
τυφλὸσ καὶ γυμνόσ, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ-
σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸσ ἵνα πλουτήσῃσ, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα
περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆσ γυμνότητόσ σου, καὶ
κολλύριον ἔγχρισαι τοὺσ ὀφθαλμούσ σου ἵνα βλέπῃσ. 19 ἐγὼ ὅσουσ He 12, 6 Prov 3, 12
ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ
ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου Cant 5, 2
καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸσ αὐτὸν καὶ δειπνήσω
μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι Mt 19, 28

ΒΡ etc) εκκλησιασ cum ℵABCP al[50] etc ... ς (= Gb Sz) τησ εκκλησιασ λαοδικεων cum 1. al?

15. ἦσ cum ℵBCP al fere[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) ειησ cum?

16. ζεστοσ ουτε ψυχροσ cum ℵBC 1. al[40] fere cop syr arm And[omn] al ... ς (= Gb Sz) ψυχρ. ουτε ζεστοσ cum AP al vix mu vg | μελλω σε εμεσαι εκ τ. στομ. μου et. Victorin Amb[ps] Ambrst Prim Salvian[bis] ... ℵ* παυσε του στομ. σου

17. οτι πλουσ. ειμι cum AC 1. al mu vg syr And[a] et[c] Are Haym al ... ℵBP al[35] fere m[32] vg[six] arm etc om οτι, hinc Gb° | ουδεν (Gb') cum AC 12. et And[bav] ... ς ουδενοσ cum ℵBP al pler And[a p c] Are | ελεεινοσ cum ℵBP al pler etc ... Ti ελεινοσ cum AC 7. (ελεῖνοσ). Scripsimus autem sine articulo cum ℵCP 1. al mu etc ... Gb Sz Ln Ti ο ελε. cum AB al[30] fere And[c] Are

18. παρ εμου χρυσιον cum ℵAC 1. 28. 36. 49. 79. al mu[vi] vg m[32] etc ... Ti χρυσ. παρ εμ. cum BP al plus[30] | κολλυριον (B 38. κολυ-) cum ℵBC al[30]. Item *collyrio* vg Cyp[341] Prim Haym ... ς Ln κολλουριον cum AP al mu And[bav], item m[32] *collurio* | εγχρισαι (ℵ ενχρ-) cum ℵAC 7. 16. 18. 28. 36. 45. And[a], Ln Ti ἐγχρῖσαι ... B al plus[35] And[c] Are ινα εγχριση (B -ισει) ... ς (= Gb Sz qui ἐγχρίσαι receperunt) εγχρισον cum P 1. 49. 79. 91. 92[mg] 96. al

19. ζηλευε (Gb'') cum ABC al plus[30] And[c] Are ... ς ζηλωσον cum ℵP 1. al sat mu And[a p bav]

20. και ελευσομ. cum ℵB al[35] fere And[c] ... ς (= Gb + Sz) Ln om και cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 79. al vg m[32] cop arm syr aeth Or[3,422] al

μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
2, 7 etc *τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.* 22 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω*
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

IV.

1 *Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,*
1, 10 *καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡσ σάλπιγγοσ λαλούσησ μετ᾽ ἐμοῦ,*
1, 1. 22, 6 *λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.*
Ez 1, 26 ss 2 *εὐθέωσ ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνοσ ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-*
21, 11 *ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενοσ,* 3 *καὶ ὁ καθήμενοσ ὅμοιοσ*
10, 1 *ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρισ κυκλόθεν τοῦ θρόνου*
ὅμοιοσ ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 *καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνουσ*
11, 16 *εἴκοσι τέσσαρασ, καὶ ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ εἴκοσι τέσσαρασ πρεσβυτέ-*

IV. 1. *ιδον* (-*ων* B) cum ℵAB al^{4} ... ς Ln *ειδον* cum P al pler | *ηνεωγμενη* cum ℵAP al ... Gb Sz et (falsus de A) Ln *ανεωγμενη* cum B al plus^{30} | *λεγων* cum ℵ*AB al plus^{30} And^{c} ... ς (= Gb Sz) *λεγουσα* cum ℵ^{c}P 1. etc | *αναβα* cum ℵBP al omn^{vi} And^{omn} Are ... Ln *αναβηθι* cum A | *ἃ* cum ℵBP al omn^{vi} vg etc ... Ln *οσα* cum A. Praeterea Ln interpg: *δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέωσ ἐγεν.*

2. *ευθεωσ* cum ℵAB al^{25} etc ... ς (Gb^{oo}) praem *και* cum P 1. 7. al sat mu vg^{cle} demid al ... ℵ^{c} *ευθε. δε* | *επι τον θρονον* (Gb″) cum ℵAB al plus^{30} ... ς *επι του θρονου* cum P 1. 28. 36. 79. 91. 96. al

3. *και ο καθημενοσ* cum ℵABP al mu etc ... 1. 6. 8. 14. 31. 38. al plus^{35} cop arm aeth^{utr} And^{omn} Are Victorin om, hinc Gb^{oo}. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ην* cum? (vg *similis erat* etc) | *σαρδιω* cum ℵAB al^{45} etc ... ς (= Gb Sz) *σαρδινω* c. P 1. 36. al And^{bav} | *ομοιοσ* sec cum AP 1. 6. 7. 11. 12. 30. 36. 79. al^{vi} And^{a*} et^{bav}. Item *similis* vg etc ... ℵ^{c}B al^{30} Are *ομοιωσ*, idque Gb′ ... ς^{e} (= ς Gb Sz, sed Gb′) *ομοια* cum 31. 47** 49. 91. 96. al? And^{a**} et^{p} | *ορασει σμαραγδινω* cum ℵ^{c}AP etc ... B al^{25} fere *ορασισ σμαραγδινων*

4. *θρονουσ* pri loc cum ℵA 34. 35. And^{c}. Confirmat anonym^{aug} ... ς Ti *θρονοι* cum BP al pler | *εικοσι* sine *και* cum ℵAP al^{25}, item qui ad B 1. al ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 7. al mu^{vi} arm syr | *τεσσαρασ*: ... Ln$^{ed\ mai}$ *τεσσερασ* sine teste h. l. | *επι τ. θρονουσ* sine additam cum ABP al plus^{40} vg etc ... ς (= Gb Sz) add *ειδον* cum 49. 91. 95. 96. al^{vi}. Praeterea ς (= Gb Sz) Ti add *τουσ* cum B al mu: omisimus cum AP 1. 38. al plus^{10} And$^{a\ p\ bav}$ | *εικοσι* sine *και*, quod ς

ρουσ καθημένουσ περιβεβλημένουσ ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, καὶ ἐπὶ τὰσ 3, 4. 5
κεφαλὰσ αὐτῶν στεφάνουσ χρυσοῦσ. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-
ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδεσ πυ- 8, 5 11, 19
ρὸσ καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ 5, 6
θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡσ θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυ- 15, 2 Ez 1, 22
στάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα Ex 24, 10
ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῷον Ez 1, 10
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῷον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡσ ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, ἓν καθ' ἓν
αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγασ ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν

(= Gb Sz) add: similiter atque ante. Pro *τεσσαρασ* (ut P al pler etc) A *τεσσερασ*, atque sic edd Ln Ti. Posuimus autem *εικ. τεσσ.* hoc loco cum BP al pler vg ... Ln ante *θρονουσ* cum A 17. 18. 19. | *περιβεβλ. εν* cum ℵB al pler ... Ln om *εν* cum AP 28. 79. And[a] | *επι τασ* sine *εσχον* cum ℵABP etc ... ς (= Gb Sz) praem *εσχον* cum?

5. *φωναι και βρονται* cum ℵABP al plus[40] vg ... ς (= Gb Sz) *βροντ. κ. φων.* cum 1. 29. 38. 95. | *ενωπιον τ. θρονου* sine additam cum ℵAP 1. 36. 38. al vix mu vg ... Gb + Sz add *αυτου* cum B al[40] syr | *α εισιν* cum ℵ[c]P 1. 36. 94. And[bav]; item A *α εστιν* (ita Ln edidit) ... ς Ti *αι εισι* cum B al pler | *τα επτα* cum ℵ[c]AP 1. al mu ... B al[35] fere And[c] Are om *τα*, hinc Gb[o]

6. *ωσ* cum ℵABP al[50] fere vg al mu ... ς (= Gb Sz) om cum 1: 94. al arm aeth Prim anonym[aug] | *εν μεσω* ut ℵBP al omn[vi] ... Ti *εμμεσω* cum A | *τεσσερα* h. l. et v. 8. cum A et ℵA ... ς *τεσσαρα* cum ℵBP etc et BP etc | *ενπροσθεν* cum ℵBP ... ς Ln Ti *εμπροσθ.* cum B al certe pler etc

7. *εχων* cum AB 7. 28. 36. ... ς Ln *εχον* cum ℵP al pler etc | *το προσωπον* cum ℵAP al sat mu ... B al[30] fere om *το* | *ωσ ανθρωπου* cum A 11. 13. 36. vg (*quasi hominis*) Ir[int 190] Prim (hi[2] *quasi humanam*), item (atque ita Gb Sz) *ανθρωπου* sine *ωσ* B al[30] fere (sunt iidem fere qui *το* om) ... ℵ *ωσ ομοιον ανθρωπου* ... ς (= Gb Sz) *ωσ ανθρωποσ* cum P 1. 7. al | *πετομενω* cum ℵABP al plus[20] ... ς (= Gb Sz) *πετωμενω* cum 1. 7. 28. al

8. *τα τεσσ.* cum ℵAP al[30] fere And[c] ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum B 1. al mu | *εν καθ εν αυτων* cum AP 7. al[20]; item (Gb') omisso *αυτων* B al plus[25] Are ... ℵ 38. *εν εκαστον αυτων* ... ς (= Gb Sz) *εν καθ εαυτο* cum 1. 92[mg] | *εχων* cum A 1. 2. 7. al[10] ... Gb Sz Ln *εχον* cum B al plus[25] And[omn] ... P 38. 50. cop *εχοντα* ... ς (= Gb Sz) *ειχον* cum ℵ 92[mg] (ex ed. Erasm) al? | *γεμουσιν* cum ℵABP al[50] ... ς (= Gb Sz)

Es 6, 3 ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες·
1, 8 ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν
καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν
21, 5 15, 7 καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους
5, 12 s αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· 11 ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ
10, 6 ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν,
ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτί-
σθησαν.

V.

Ez 2, 9 s 1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου
βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
γῖσιν ἑπτά. 2 καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ με-

---

γεμοντα cum 1. 38. al? | λεγοντες cum ℵABP 1. al plus[40] etc ... ς (= Gb Sz) λεγοντα c. 8. 29. 49** 93. 96. al? | αγιος ter cum ℵ^cAP 1. al[30] vg etc ... ℵ* 29. octies; B al[25] fere And^c novies

9. δωσουσιν cum AP 1. al mu ... ℵB 7. al δωσωσιν ... 2. 6. 9. 29. 31. al[25] δωσι | επι τω θρονω cum ℵA ... ς Ti επ. του θρονου cum BP al omn

10. εικοσι sine και cum ℵAP al plus[20] etc ... ς (= Gb Sz) add και cum 38. al vix mu ... B 1. al mu totum hunc numerum per κδ' reddunt, et h. l. et alibi | προσκυνησουσιν (et. ς^e Gb Sz) cum ℵABP 1. al fere omn ... ς προσκυνοῦσι cum 92^mg | βαλουσιν (et. ς^e Gb Sz) cum ℵ^cAP al plu ... ς βαλλουσι cum ℵ*B 1. al[10]

11. ο κυριος και ο θεος ημων cum ℵAB al[40]. Item P 7. al mu κυριε ο θεος ημων ... B al[40] fere etc add ο αγιος ... ς nil nisi κυριε cum 1. al? | την δυναμιν: A om την, atque sic Ln edidit | ησαν cum ℵA al[40] fere vg cop syr aeth Are Prim al ... ς (= Gb Sz) εισι cum P 1. 7. 35. 49. 79. 87. 91. al And^a c bav

V. 1. ειδον cum ℵP al pler etc ... Ti ιδον cum AB al[5]. Item v. seq. οπισθεν cum ℵA 1. 14. al syr Or^3,525 al ... Gb' Sz εξωθεν cum BP al[40] cop arm aeth Or in Philocal^3 Hipp^dan 30 al

2. ειδον: vide ad v. 1. | εν φωνη cum ℵAB al[40] fere Or^philoc 3 And^c etP

γάλῃ· τίσ ἄξιοσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ;
3 καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆσ γῆσ οὔτε ὑπο- 18
κάτω τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
αὐτό. 5 καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνί- 4, 4
κησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆσ φυλῆσ Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ Gn 49, 9 s
βιβλίον καὶ τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ.
6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ
ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων κέ- 7, 17
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ 1, 4. 4, 5
θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν Zach 4, 10

Are … ϛ (= Gb Sz) om εν cum P 1. al mu vg arm Or^{2,525} al | τισ αξιοσ sine εστιν cum ℵAP 38. al^{10} aeth Or^{2,525} al … ϛ (sed Gb^{oo}) add εστιν ante αξιοσ cum 1. al? vg (*quis est dignus*) al. Item B al^{30} add εστιν post αξιοσ.

3. εδυνατο cum ℵ 6. 8. al^{20} … ϛ Ln Ti ηδυνατο cum ABP 1. al mu | εν τ. ουρανω sine ανω cum ℵAP 1. etc … Gb + Sz add ανω cum B 7. 8. 14. al^{30} | ουτε επι τ. γ. cum ℵB al plus^{30} … ϛ Ln Ti ουδε επι τ. γ. cum AP 1. al mu | ουτε υποκ. cum B 4. al plus^{30} … ϛ Ln Ti ουδε υποκατ. cum AP 1. al^{5} | ουτε βλεπ. (sic et. Ln) cum ℵB al plus^{30} … ϛ Ti ουδε βλεπ. cum AP 1. al^{6} : : patet pro hac testium ratione aut ter ουτε aut ουδε ter edendum esse.

4. και sine εγω cum ℵP 1. etc … ϛ Ln Ti και εγω cum B al pler vg | πολυ (Gb'') cum ℵB (πολυν)P al^{50} … ϛ πολλα cum? | ανοιξαι sine additam cum ℵBP al^{40} vg etc … ϛ (= Gb Sz) add και αναγνωναι cum 1. 36. 49. 91. al arm$^{edd\ aliq}$ And$^{a\ p\ bav}$

5. ο λεων ο: ϛ (= Gb Sz) add ων cum 1. al? And^{p}: omisimus cum ℵABP al plus^{50} etc | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1. | ανοιξαι cum ℵAP 1. al^{10} vg etc … Gb'' Ti ο ανοιγων cum B al^{40} | τασ επτα σφρ. cum ABP 1. al^{50} etc … ϛ (= Gb Sz) praem λυσαι cum ℵ al? vg^{cle} al

6. και ειδον (ειδ– ut ℵP etc, Ti ιδ– c. 36. 92. And^{bav}, B 7. ιδων) sine additam cum ℵBP 1. al^{45} etc … A om … ϛ (= Gb Sz) add και ιδου cum A (vide ante) 35. 87. al? vg | εν μεσω bis cum ℵBP al omn^{vi} etc … Ti εμμεσω bis cum A | εστηκωσ cum ℵ 1. 7. 28. 32. 36. 87. … ϛ Ln Ti εστηκοσ cum ABP al longe plu | εχων cum ℵAB 7. 28. 30. 32. 36. … ϛ Ln εχον cum P al longe plu etc | οι εισιν cum ℵA 1. 38. al … Gb' α εισι cum B al^{45} fere | τα επτα cum ℵB al pler etc … Ln om επτα cum A 1. 12. And^{bav} am* fu al | πνευματα του θεου hoc ordine cum ℵABP al plus^{40} vg etc … ϛ (= Gb Sz) του θεου πνευματ. cum 1. al? | απ. εισ πασ. τ. γην sine τα articulo cum ℵAB al^{40} … ϛ praem τα cum 1.

4, 8 ss ἐκ τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβε
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι
ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντεσ ἕκαστοσ κιθάραν καὶ φιάλας
14, 2 χρυσᾶσ γεμούσασ θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.
4, 11 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντεσ· ἄξιοσ εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον
καὶ ἀνοῖξαι τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγησ καὶ ἠγόρασας τῷ
θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσησ φυλῆσ καὶ γλώσσησ καὶ λαοῦ καὶ
1, 6 ἔθνουσ, 10 καὶ ἐποίησασ αὐτοὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ
ἱερεῖσ, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς
9, 16 Dan 7, 10 φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν μυριάδεσ μυριάδων καὶ χι-
4, 11 λιάδεσ χιλιάδων, 12 λέγοντεσ φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόσ ἐστιν τὸ ἀρ-

7. 79. al | απεσταλμενα cum ℵ 38. 49. eisque sine articulo, item praemisso τα (atque sic ς) 1. 79. al? Hipp And[a] et[bav]. Similiter A απεσταλμενοι, ut Ln edidit ... Ti αποστελλομενα (sine articulo) cum P al plus[35], item Gb″ praemisso τα cum 7. 8. 9. 13. 16.

7. ειληφεν sine additam cum ℵAP al[40] ... ς (Gb[oo]) add το βιβλιον cum 1**mg 7. 36. al? vg[cdd]

8. τεσσερα cum ℵA ... ς τεσσαρα cum BP al omn[vi] etc | επεσαν cum ℵA 1. 7. 9. 26. 27. 42. 49. ... B al longe plu επεσον | κιθαραν c. ℵABP al ... ς κιθαρας cum 1. 7. 29. 36. 49. 51. 91. 96. al vg | α εισιν cum ℵB 36. al? ... ς Ln Ti αι εισιν* cum AP al pler | αι προσευχαι cum ℵ[c]ABP 1. 28. al mu ... ℵ* 6. 14. al permu om αι

9. τω θεω: ς Ln[ed min] add ημασ cum ℵBP (1.) al longe plu (cop) etc. omisimus (et. Ln[ed mai] et Gb[o]) cum A 44. (qui τω θεω ημων habet aeth :: maiore auctoritate utitur si quis addit quam qui omittit; at assumpto versu eo qui sequitur non videtur ferri posse.

10. αυτουσ cum ℵAB 1. al[50] fere am al mu ... ς (= Gb Sz) ημασ cum vg[cle] fu al | τω θεω ημων cum ℵBP al omn[vi] vg rell ... Ti om cum A | βασιλειαν (Gb′) cum ℵA vg cop Cyp Prim Fulg al ... ς βασιλεις cum B al omn[vi] | βασιλευσουσιν (et. Gb Sz) cum ℵP 1. 2. 4. 5. 6. ... al[25] ... Gb′ Ln Ti βασιλευουσιν cum AB al[25] ... ς (= Gb Sz) βασιλευσομεν cum? vg[cle] demid lips[4. 6.]

11. ειδον cum ℵP al pler etc ... Ti ιδον c. AB (ιδων) 7. 14. 92. And[bar] ως φωνην cum ℵB** al[40] ... ς Ln Ti om ως cum AB*P 1. 14. 49. 7. al vg | κυκλω cum ℵABP al[50] ... ς (= Gb Sz) κυκλοθεν cum 1. al? | και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδων cum ℵABP etc ... ς (non item ς[e] Gb Sz) om per errorem praeeunte 1. (et Erasm)

12. αξιοσ cum A ... ς Ln αξιον cum ℵB al omn[vi] etc (P latet)

νίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν
καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα
ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὑποκάτω τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ 3
τῆσ θαλάσσησ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖσ πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντασ· τῷ 7, 10
καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 14 καὶ τὰ 19, 4
τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσ-
εκύνησαν.

VI.

1 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντοσ ὡσ φωνὴ
βροντῆσ· ἔρχου. 2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ καθή- Zach 6, 1 ss

---

13. ο (ℵ το) sine εστιν cum ℵAB al plus^{80} ... ς (Gb^{00}) add εστιν cum P 1. al mu | επι τησ (16. 28. 79. om) γησ cum ℵABP al plus^{35} vg ... ς (= Gb Sz) εν τη γη cum 1. al vix mu | επι τησ θαλασσησ sine additam cum ℵ 28. 38. 47. 79. cop syr arm aeth And^{a} Prim Cassiod$^{ps\ 1}$ ... Gb'' Ln add εστιν cum A al^{35}. Item ς Ti add α (34. 35. 87. And^{c} οσα) εστιν cum B 1. al^{10} vg | παντα (87. 98. παντασ) και (B add παντασ) ηκουσα λεγοντασ (35. 87. And^{c} λεγοντων) cum ℵB 30. 34. 35. 36. 87. 98. And^{c}. Similiter 13. 14. 28. 47. 92. And^{a} και παντασ (14. 92. παντα) ηκουσα λεγοντασ (14. λεγοντα, item 92?) ... ς παντα, ηκουσα λεγοντασ cum P 6. 32. 90. al vix mu. Item Ln παντα ηκουσα λεγοντα cum A 1. 12. al? ... Gb'' Ti παντασ ηκουσα λεγοντασ cum 2. 7. 8. al^{35} | επι τω θρονω cum AB 2. 6. 7. 8. al^{25} ... ς επι του θρονου cum ℵP 1. al mu

14. τεσσερα cum A ... ς τεσσαρα cum ℵBP etc. Cf ad v. 8. | ελεγον cum ℵAP 1. 7. 28. al mu vg ... Gb' Ti λεγοντα cum B al^{35} fere | αμην cum ℵAP 1. 6. 14. 28. 36. 38. 79. al And$^{a\ p\ bav}$ ... Ti praem το cum B al^{40} | και οι sine additam cum ℵABP 1. al^{50} fere am fu al ... ς (= Gb Sz) add εικοσιτεσσαρεσ cum? vg^{cle} al | επεσαν cum ℵAP 1. al^{10} ... B al plus^{40} επεσον | προσεκυνησαν sine additam cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) add ζωντι (sic male vertit Erasm pro τω ζω.) εισ τουσ αιωνασ των αιωνων cum vg^{cle} al

VI. 1. ιδον cum ℵAB 7. 14. 92. And^{bav*} ... ς Ln ειδον c. CP al pler | εκ των επτα cum ℵABCP al^{40} fere vg al ... ς (= Gb Sz) om επτα cum 1. 6. 28. 31. 79. al cop arm And^{bav} | φωνη cum ABC al^{40} ... ς (= Gb Sz) φωνησ cum P 1. 6. 31. al? And^{p} et^{bav} ... ℵ 26. 91. φωνην | ερχου

μενοσ ἐπ᾿ αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανοσ, καὶ ἐξῆλ-
θεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ*
δευτέρου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. 4 *καὶ ἐξῆλθεν ἄλλοσ ἵπποσ πυρ-*
ρόσ, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾿ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ἐκ τῆσ γῆσ καὶ ἵνα ἀλλήλουσ σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.

5 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-*
του ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ μέλασ, καὶ ὁ
Ez 5, 1 *καθήμενοσ ἐπ᾿ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.* 6 *καὶ ἤκουσα*
ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου
δηναρίου, καὶ τρεῖσ χοίνικεσ κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ
τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃσ.

---

sine additam (Gb′) cum ACP al^{15} etc ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item Gb Sz *και ιδε* c. ℵB al^{35}, item *et vide* vg^{cle} fu al

2. *και ιδον* cum AC 7. 36. And^{bav}. Item ς Ln *και ειδον* cum ℵP 1. al sat mu And^{a} et^{p}. Item *et vidi* vg^{cle} al ... Gb^{00} cum B al^{30} fere fu demid al | *επ αυτον* cum ℵABCP al^{45} ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 92^{sil} al?

3. *την σφραγ. την δευτερ.* cum ℵACP etc ... ς (= Gb Sz) *την δευτερ. σφραγ.* cum B al pler | *ερχου* sine additam cum ABCP al^{40} ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item ℵ al^{7} *και ιδε*, item *et vide* vg^{cle} demid al

4. *πυρροσ* cum ℵC etc ... ABP 1. al^{40} cop *πυροσ* | *επ αυτον* cum ℵABCP al plus^{40} ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 29. 87. al | *εδοθη αυτω* et. ℵ*BCP etc: ℵ^{c}A 31. om *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | *εκ τησ γησ* cum ℵ*BCP al fere^{40} ... ς (= Gb Sz) *απο τ. γ.* cum 1. 36. al aliq ... ℵ^{c} om. item Gb^{00} Ln om *εκ* cum A 7. 16. 39. 46. And^{bav} | *και ινα* cum ℵACP etc ... Gb^{00} *και* cum B al fere^{40} | *σφαξουσιν* cum AC 36. ... ς *σφαξωσι* cum ℵBP 1. al pler

5. *τ. σφραγ. την τριτην* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *τ. τριτ. σφραγ.* cum 1. 36. 38. al | *ερχου* sine additam (Gb′) cum ACP 1. al^{15} am al ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item Gb Sz *και ιδε* cum ℵB al^{28}, item *et vide* vg^{cle} demid harl al | *και ιδον* cum ℵA 1. 7. 36. And^{bav}. Item ς Ln *και ειδον* cum CP 28. 47. 49. 79. 91. al mu And^{p}. Item *et vidi* am al ... Gb^{00} cum B 6. 8. al^{20} vg^{cle} al | *επ αυτον* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. al vix mu

6. *ωσ φωνην* cum ℵACP 6. 12. 17. And^{bav} vg Haym ... ς Ti om *ωσ* cum B al pler | *εν μεσω* cum ℵBP al omn^{vi} etc ... Ti *εμμεσω* cum AC *κριθων* cum ℵACP 1. 12. 79. syr And^{p} et^{bav} ... ς *κριθησ* cum B al pler

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 8 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος
χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ 20, 14
ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ Ez 14, 21
τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θα-
νάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.
9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 20, 4 1, 9 etc
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ
λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις 3, 7
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα

---

7. φωνην cum ℵA 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al vg al ... Gb Ti om cum BCP al[40] vg[cdd aliq lachm] al | λεγοντος cum ℵABCP al pler ... ς (— Gb Sz) λεγουσαν cum 1. | ερχου sine additam (Gb′) cum ACP etc ... ς (— Gb Sz) add και βλεπε cum?, item Gb Sz και ιδε cum ℵB al[35], et (aeth om) vide vg[cle] demid tol al

8. και (C om) ιδον cum ℵAC 7. 28. 36. 92. And[bav], item ς Ln και ειδον c. P 1. al. Nec aliter am fu al[lachm] cop syr ... B 6. 14. 38. al plus[30] vg cle demid tol al om, hinc Gb[00] | επανω αυτου cum ℵAB al pler vg (et. am fu lips[4. 6.] al) al ... Gb[0] Ln[ed min] om αυτου cum CP 1. 12. demid harl al | θανατος sine articulo cum ℵC 16* 37. 49. 95. 96. ... ς Ln Ti ο θανατ. (A αθανατ.) cum ABP al pler | ηκολουθει cum ℵBCP al[40] vg al ... ς (— Gb Sz) ακολουθει cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al | μετ αυτου cum ACP 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. 97* al ... Gb′ αυτω cum ℵB al fere[40] | εδοθη αυτοις (Gb′) cum ℵACP 1. 28. 49. 79. al ... Gb Sz εδ. αυτω cum B al plus[40] vg al | επι το τεταρτ. τ. γης, αποκτειναι hoc ordine cum ℵABCP al fere[50] vg ... ς (— Gb Sz) αποκτειναι ante επι το etc pon cum 1.

9. ιδον cum ℵ*ABC 7. 14. al ... ς Ln ειδον cum ℵ[c]P al pler | των εσφαγμενων cum ABC al longe plu vg al ... ℵP 1. etc praem των ανθρωπων | και δια την cum ℵBCP al omn[vi] vg ... Ln om δια cum A tol cop Cyp[254] et[310] Prim

10. εκραξαν cum ℵABC al[40] ... ς (— Gb Sz) εκραζον cum P 1. 31. 36. 38. 79., item clamabant vg Haym | και αληθινος (AC —θεινος) cum ℵABCP al[85] ... ς (— Gb Sz) και ο αληθιν. cum 1. 30** 87. al | εκ των (Gb″) cum ℵABC al[40] ... ς απο των cum P 1. 7. 28. 35. 49. al

11. εδοθη et στολη λευκη cum ℵABCP 1. al[50] ... ς (— Gb Sz) εδοθησαν et στολαι λευκαι cum? vg al | αυτοις εκαστω (Gb″) cum ℵACP al[20]

11, 7 18, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕωσ πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδου-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντεσ ἀποκτέννεσθαι ὡσ
καὶ αὐτοί.

16, 18 12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸσ
Es 82, 7 s μέγασ ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιοσ μέλασ ἐγένετο ὡσ σάκκοσ τρίχινοσ, καὶ
Es 34, 4 Mt 24, 29 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡσ αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρεσ τοῦ οὐρανοῦ
ἔπεσαν εἰσ τὴν γῆν, ὡσ συκῆ βάλλουσα τοὺσ ὀλύνθουσ αὐτῆσ ὑπὸ
ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸσ ἀπεχωρίσθη ὡσ βι-
βλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄροσ καὶ νῆσοσ ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
Es 24, 21 2, 10 ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ οἱ μεγιστᾶνεσ καὶ οἱ
χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶσ δοῦλοσ καὶ ἐλεύ-

---

etc ... ς (= Gb Sz) *εκαστοισ* cum? ... Gb Sz Ti *αυτοισ* cum B al[25] | *αναπαυσωνται* c. ℵAC al longe plu ... Ti c. BP 1. al[10] *αναπαυσονται* | *ετι* (sed ℵ 6. *επι*) ante *χρονον* cum (ℵ)ABCP al omn[vi] ... Ln post *χρονον* pon cum A am fu tol al | *μικρον* cum ℵACP 1. 28. 38. 51. 79. al vg ... Gb Sz Ti om cum B al[45] | *εωσ* sine additam cum ℵABCP al plus[30] ... ς (= Gb Sz) add *ου* cum 1. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 96. al | *πληρωσωσιν* cum ℵBP 1. al fere[50] ... Gb' Ln *πληρωθωσιν* cum AC 29., item *compleantur* (*imple.*) vg ... ς (= Gb Sz) *πληρωσονται* cum? | *αποκτεννεσθαι* cum ℵAC al[10], al[20] *αποκτεινεσθαι* ... ς (= Gb Sz) *αποκτεινεσθαι* cum BP 1. 6. 14. 30. 38. 92. 97. al

12. *ιδον* cum ABC al ... ς Ln *ειδον* cum ℵP 1. al pler | *σεισμοσ* sine *ιδου* cum ℵBCP 1. al[50] ... ς (= Gb Sz) praem *ιδου* cum A al? vg[cle] harl** lipss | *μεγασ εγενετο* cum ℵBCP al fere omn vg[cle] al ... Ln Ti *εγενετο μεγασ* cum A 31. am fu al | *μελασ εγενετο* cum ℵB al[30] ... ς (= Gb Sz) Ln Ti *εγενετ. μελασ* cum ACP al[10] vg | *η σεληνη ολη* cum ℵABC etc ... ς (= Gb Sz) om *ολη* cum P 1. 35. 49. 87. 91. 96. al

13. *επεσαν* cum ℵACP al ... B al plus[30] *επεσον* | *βαλλουσα* cum ℵ 16. 30. 35. 39. 51. 87. 90. 97. And[c] ... Gb' Ti *βαλουσα* cum 2. 4. 6. 7. 8. al[30] ... ς Ln *βαλλει* cum ABCP al vg | *ανεμου μεγαλου* cum ℵABC al[30] vg ... ς (= Gb Sz) *μεγαλου ανεμου* cum P 1. 28. al mu | *σειομενη* ... Ln[ed min] *σαλευομενη* cum A 12.

14. *ο ουρανοσ* cum ℵABCP al[40] fere And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *ο* cum 1. al? | *ελισσομ.* cum ℵABC al[25] ... ς *ειλισσομ.* cum P 1. al mu. Item *-σσομενον* cum ABCP etc ... ℵ 6. 8. 31. 38. 91. al plus[20] And[p] Are *-σσομενοσ*

15. *και* (A om) *οι χιλιαρχ. και οι πλουσιοι* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *και οι πλουσ. και οι χιλιαρχ.* cum 1. 36. 38. al | *και οι* (ℵ 50. 95. om) *ισχυροι* cum ℵABCP al plus[40] ... ς (= Gb Sz) *και οι δυνατοι*

θερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺσ εἰσ τὰ σπήλαια καὶ εἰσ τὰσ πέτρασ τῶν
ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖσ ὄρεσιν καὶ ταῖσ πέτραισ· πέσετε ἐφ' Hos 10, 8 Lc 23, 30
ἡμᾶσ καὶ κρύψατε ἡμᾶσ ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ
θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ
μεγάλη τῆσ ὀργῆσ αὐτῶν, καὶ τίσ δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρασ ἀγγέλουσ ἑστῶτασ ἐπὶ τὰσ
τέσσαρασ γωνίασ τῆσ γῆσ, κρατοῦντασ τοὺσ τέσσαρασ ἀνέμουσ τῆσ
γῆσ, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ μήτε ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ μήτε 20, 8 Zach 6, 5
ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνα-
τολῆσ ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντοσ, καὶ ἔκραξεν φωνῇ
μεγάλῃ τοῖσ τέσσαρσιν ἀγγέλοισ οἷσ ἐδόθη αὐτοῖσ ἀδικῆσαι τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν
θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺσ δούλουσ τοῦ 13, 16 Ez 9, 4

---

cum? | *και ελευθεροσ* sine *πασ* (Gb'') cum ABC al^{40} vg al ... ς *και πασ ελευθερ.* cum ℵ^{c}P 1. al^{10}

16. *πεσετε* cum ℵBC 1. al pler And^{omn} Are ... Ln Ti *πεσατε* cum AP 7. 28. 79. | *επι τω θρονω* cum ℵB al plus^{25} And^{c} Are ... ς Ln *επι του θρονου* cum ACP 1. al mu

17. *τησ οργησ αυτων* cum ℵC 38. vg syr Promiss^{17} Fulg$^{ep\,2,3}$ Haym al ... ς Ln Ti *τ. οργ. αυτου* cum ABP al fere omn cop arm aeth And omn Are Prim

VII. 1. *Και μετα* cum ℵBP al omn^{vi} ... Ln om *Και* cum AC vg | *μετα τουτο* (Gb'') cum ℵABC al^{40} ... ς (= Sz) *μετα ταυτα* cum P al^{10} vg | *ιδον* cum ℵABC 7. 14. 32. al ... ς Ln *ειδυν* c. P al pler | *τεσσαρασ* (nullus *τεσσερασ*): Ln$^{ed\,min}$ *τεσσαρεσ αγγελουσ, τεσσαρασ γωνιασ, τεσσαρεσ ανεμουσ*, sed$^{ed\,mai}$ ter *τεσσαρασ* | *επι παν δενδρον* cum ℵP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And$^{a\,p\,bav}$ ... Gb' Ln Ti *επι τι δενδρον* cum BC al fere^{40} (vg *in ullam arborem*) ... A *επι δενδρου*

2. *ιδον* cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum ℵP al pler | *αναβαινοντα* cum ℵABCP al^{45} fere ... ς (= Gb Sz) *αναβαντα* cum 1. arm | *ανατολησ* cum ℵBCP etc ... Ln *ανατολων* cum A 90. | *εκραξεν* cum ℵBC al omn^{vi}

3. *μητε την θαλασσ.* cum BCP al fere omn etc. Item ℵ And^{bav} *μηδε τ. θαλ.* ... Ln$^{ed\,min}$ *και τ. θαλ.* cum A 37. 38. 41. 42. vg^{cle} am al | ℵ *μηδε τα δενδρα* | *αχρι* cum ℵ(*αχρισ*)ACP 1. 12. Or^{bis} And^{bav} ... ς

θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 *καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν*
14, 1 *τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφρα-*
Gn 49, 8 *γισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ·* 5 *ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα*
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυ-
λῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 *ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ*
φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα
χιλιάδες, 7 *ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευεὶ*
δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδες, 8 *ἐκ φυλῆς*
Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ
φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
5, 9 9 *Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-*
τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·

αχρις ου cum B al pler | *σφραγισωμεν* et. ς[e] Gb Sz ... ς *σφραγιζωμεν* ex errore

4. *εκατον* (c 2. 6. 7. 35. 38. 87. 91. 96. 97. And[c] add *και*) *τεσσερακ.* (cum ℵC, ς *τεσσαρακ.* cum AP etc) *τεσσαρες χιλιαδες* ... ς *ρμδ΄ χιλιαδες* cum B 1. al sat mu

5—8. *δωδεκα* ubique cum ℵAC 1. 6. 14. 38. 48. 51. 92. al mu ... ς *ιβ΄* cum BP al permu | *εσφραγισμενοι* bis tantummodo i. e. v. 5. post *εκ φυλης ιουδα δωδ. χιλ.* et v. 8. exeunte (Gb″) cum ℵABCP al[40] ... ς ubique i. e. duodecies, post *χιλιαδες* add cum 31 (sic certe vdtr ap Scri) al pauc[vi] vg arm Are

6. *νεφθαλειμ* cum P 1. 7. 28. 29. 31. 32. al plus[30] ... Ti *νεφθαλιμ* cum AB al[10]. Item C *νεφθαλιν* ... ℵ *νεφθαλι*

7. *λευει* cum ℵ ... ς Ln Ti *λευϊ* cum ABCP rell | *ισσαχαρ* cum ℵAP etc ... ς Gb Sz Ln Ti *ισαχαρ* cum BC 1. al pler fu al[lachm] ... ς[e] *ἰσασχὰρ* sine codice ut[vi]

8. *βενιαμειν* cum AP And[bav] (32. 48. *βενιαμην*) ... ς *βενιαμιν* cum ℵBC al pler

9. *ιδον* c. ℵAB (*ιδων*) 7. 14. 92. ... ς Ln *ειδον* c. CP al pler | *οχλος πολυς* cum ℵBCP al omn[vi] ... Ln *οχλον πολυν* cum A vg Cyp[bis] Prim al | *αυτον* cum ℵACP al[10] ... B al plus[40] om, nec exprim vg Cyp[272] Prim al, hinc Gb[0] | *εδυνατο* cum ℵABC al plus[20] Are ... ς *ηδυνατο* cum P 1. 14. 28. al mu | *περιβεβλημενους* cum ℵ*ABC al fere[35] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) *περιβεβλημενοι* cum ℵ[c]P 1. 28. 36. 49. 91. al And ap bav | *φοινικας* (Gb′) cum ℵ*B al[40] ... ς Ln Ti *φοινικες* cum ℵ[c]ACP 1. 7. 35. 36. 38. 87. al

10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν 15
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ πάντεσ οἱ 19, 1
ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 16
τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσ-
ωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντεσ· ἀμήν, ἡ 5, 12
εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων,
ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι 9
οἱ περιβεβλημένοι τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ τίνεσ εἰσὶν καὶ πόθεν
ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδασ. καὶ εἶπέν μοι· Io 21, 15
οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆσ θλίψεωσ τῆσ μεγάλησ, καὶ ἔπλυναν
τὰσ στολὰσ αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπὶ
τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ᾽ αὐτούσ. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψή- Es 49, 10
σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺσ ὁ ἥλιοσ οὐδὲ πᾶν καῦμα,

---

10. *κραζουσιν* cum ℵABCP al^{50} ... ς (= Gb Sz) *κραζοντεσ* cum 1. al? | ς (non item ς^{e} etc) *τω καθημ. επι τ. θρο. του θεου ημων* ex errore | *επι τω θρονω* cum ℵ*ACP al plus^{30} ... ς *επι του θρονου* cum ℵ^{c}B 1. 7. 36. 79. al mu

11. *εισтηκεισαν* cum ℵABP etc ... Ti *εστηκεισαν* (C -*κισαν*) cum C 51. al^{vi} ... ς *εστηκεσαν* cum? | *επεσαν* cum ℵACP 9. 12. 13. 27. al ... ς *επεσον* cum B al pler | *επι τα προσωπα* cum ℵABCP al^{50} fere vg ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *επι προσωπον* cum 1. And^{p} et^{bav}, item cop aeth

12. *αμην* sec cum ℵABP al pler vg (et. am fu etc) cop rell ... Ti om cum C 28. 36. And^{p} om, nec magis add Prim

14. *κυριε μου* cum ℵBCP al fere^{40} vg cop syr And^{omn} Are Cyp$^{272.\ 310}$ Haym ... Ln *κυρ.* [*μου*], et ς (= Gb Sz) om *μου* cum A 1. al? vg$^{cdd\ aliq\ lachm}$ aeth^{utr} arm Prim | *εκ τησ θλιψ. τησ μεγαλησ* cum ℵBP al omn^{vi} etc ... Ln *απο θλιψεωσ μεγαλησ* | *ελευκ. αυτασ* cum ℵAP 1. 10. 12. al^{8} vg cop syr And^{p} et^{bav} (et^{a} sed *αυτουσ*) Cyp$^{272.\ 310}$ Prim al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ελευκ. στολασ αυτων* cum? ... Ti *ελευκαναν* sine additam cum B al plus^{30} aeth^{utr} arm And^{c} Are

15. *επι του θρονου* cum ℵAP 1. 28. 29. 35. 36. 49** 87. 92. al mu And^{omn} ... Ti *επι τω θρονω* cum B al plus^{30} Are

16. *ουδε διψ.* cum ℵBP al pler And^{omn} Are ... Ln *ουδε μη διψ.* cum A 14. 92. | *ουδε μη πεση* cum ℵAP al ... Ti *ουδ ου μη πε.* cum B al^{40} fere

17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺσ καὶ
21, 4 Es 25, 8 ὁδηγήσει αὐτοὺσ ἐπὶ ζωῆσ πηγὰσ ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸσ
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ
1, 4 Tob 12, 15 Lc 1, 19 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡσ ἡμίωρον. 2 καὶ ἴδον τοὺσ ἑπτὰ ἀγγέλουσ οἳ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖσ ἑπτὰ σάλπιγγεσ.
3 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
5, 8 ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸσ τῶν θυμια-
μάτων ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελοσ τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸσ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν γῆν· καὶ
4, 5 11, 19 ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμόσ.

---

17. *ποιμανει* cum ℵABP 1. al mu vg syr arm aeth Prim al ... Gb′ Ti *ποιμαινει* cum 2. 4. 13. 29. 31. al[20] cop And[c] | *οδηγησει* cum ℵABP etc ... Gb′ Ti *οδηγει* cum 2. 4. al[25] | *ζωησ* cum ℵABP al plus[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) *ζωσασ* cum 1. 38. 79. al cop syr | *εκ των* cum ABCP al plus[35] etc ... ς (= Gb Sz) *απο των* cum ℵ 7. 28. al[6] vg[clè] lipss (hi *ab*) cop

VIII. 1. *οταν* cum AC :: supra, i. e. 6, 1. 3. 5. 7. 9. 12., *οτε ηνοιξεν* nusquam fluctuat ... ς *οτε* cum ℵBP al omn[vi] | *ημιωρον* cum AC 91. 97. ... ς *ημιωριον* cum ℵBP al pler

2. *ιδον* cum ℵABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* cum P 1. al pler

3 *επι του θυσιαστηριου* (Gb″) cum ℵBC (*του -ριον*) al[35] ... ς Ln *επι το θυσιαστηριον* cum AP 1. 36. 49. al mu | *ινα δωσει* cum ℵAC 1. al[2] ... ς *ινα δωση* cum BP al sat mu ... 6. 9. 14. 36. *ινα δω*

5. *τον λιβανωτον* et *αυτον* cum ℵABP etc ... ς (non ς[e] Gb Sz) *το λιβανωτον* et *αυτο* cum 7. 33. 34. | *βρονται και φωναι και αστραπαι* cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 87. al[20] vg etc ... A 16. 38. cop syr *βροντ. κ. αστραπ. κ. φωναι* ... ς *φωναι και βρονται και αστραπαι* cum P 1. al mu

6 *Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ σάλπιγγασ ἡτοί-*
μασαν αὐτοὺσ ἵνα σαλπίσωσιν. 7 *Καὶ ὁ πρῶτοσ ἐσάλπισεν· καὶ* Ex 9, 24 Es 28, 2
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰσ τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆσ γῆσ κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
κατεκάη, καὶ πᾶσ χόρτοσ χλωρὸσ κατεκάη.
8 *Καὶ ὁ δεύτεροσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ὡσ ὄροσ μέγα πυρὶ* Ier 51, 25
καιόμενον ἐβλήθη εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆσ
θαλάσσησ αἷμα, 9 *καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν*
ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάσ, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διε-
φθάρησαν.
10 *Καὶ ὁ τρίτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-* Es 14, 12 Dan 8, 10
νοῦ ἀστὴρ μέγασ καιόμενοσ ὡσ λαμπάσ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον
τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων. 11 *καὶ τὸ ὄνομα*
τοῦ ἀστέροσ λέγεται ὁ ἄψινθοσ. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰσ ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
12 *Καὶ ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον*
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆσ σελήνησ καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,

---

6. **οι** ante **εχοντεσ** cum ABP 1. al pler And[a c p] Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ 36. And[bav] | **αυτουσ** cum ℵ*A ... ς Ti **εαυτουσ** cum ℵ[c]BP etc

7. **ο πρωτοσ** sine additam cum ℵABP al fere[40] harl* tol syr Are ... ς (= Gb Sz) add **αγγελοσ** cum 1. 28. 36. 38. 79. 98. al vg etc | **μεμιγμενον** cum ℵP 12. 37. 38. 46. vg[ms] (ap Gb) And[p] et[bav] anonym[aug] ... ς Ln Ti **μεμιγμενα** cum AB al pler And[a] et[c] Are vg Prim al | **εν αιματι** cum ℵABP al fere[40] vg ... ς (= Gb Sz) om **εν** cum 1. al demid harl* | **και το τριτον τησ γησ κατεκαη** cum ℵABP al fere[50] etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 35. cop

8. **πυρι** cum ℵAP 1. al mu vg etc ... Gb[oo] cum B al[35] arm

9. **των ε. τ. θαλ.** cum ℵAP al sat mu Ath[406] And[a] et[c] ... B al plus[25] And[p] et[bav] Are om **των**, hinc Gb[oo] | **διεφθαρησαν** (Gb″) cum ℵAP 1. (**-ρισαν**) 10. 12. al[10] ... ς **διεφθαρη** cum B al plu

10. **των υδατων** cum ℵBP 1. al pler ... ς (= Gb Sz) om **των** cum?

11. **ο** ante **αψινθ.** cum ABP al[40] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ* et[c] 1. 7. 14. 36. 38. al | **εγενετο** (Gb′) cum ℵABP al pler And[a c p] Are vg cop Prim al ... ς **γινεται** cum 1. 36. al And[bav] | **των υδατων**: ς (non ς[e] etc) om ex errore Erasmi ut[vi] | **των ανθρωπων** cum ℵABP etc ... ς (= Gb Sz) om **των** cum?

Am 8, 9 ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον
14, 6 αὐτῆσ, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίωσ. 13 καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἀετοῦ
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντοσ φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ
τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆσ σάλπιγ-
γοσ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

8, 10 1 Καὶ ὁ πέμπτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ
20, 1 οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶσ τοῦ φρέ-
ατοσ τῆσ ἀβύσσου. 2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆσ ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη
Ioel 2, 10 καπνὸσ ἐκ τοῦ φρέατοσ ὡσ καπνὸσ καμίνου μεγάλησ, καὶ ἐσκοτώθη
ὁ ἥλιοσ καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατοσ. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ
ἐξῆλθον ἀκρίδεσ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ὡσ ἔχουσιν
7, 2s ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆσ γῆσ. 4 καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀδική-
σουσιν τὸν χόρτον τῆσ γῆσ οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ

---

12. *και η ημερα μη φανη* (vide post) *το τριτ.* (A *τεταρτον*) *αυτησ* cum ℵAP al sat mu vg (*et diei non luceret pars tertia*) ... B al[35] fere *και το τριτον αυτησ* (14. 28. 29. 30. 40. 50. 51. 93. 98. *αυτων*) *μη φανη η* (B 98. om) *ημερα* ... libere variant minusc alii. Praeterea pro *μη φανη*: ς *μη φαινη* cum P (*φενη*) 28. 49. 79. al (36. al *μη φαινει*) And a p bav Are

13. *ιδον* c. ABP 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. ℵ al pler etc | *αετου* cum ℵAB al[85] fere vg etc ... ς (= Gb Sz) *αγγελου* cum P 1. 7. 28. 36. 47. 79. al | *πετομενου* cum ℵAP al plus[80] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενου* cum B 1. al vix mu | *τουσ κατοικουντασ* (Gb′) cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. al[25] ... ς Ln *τοισ κατοικουσιν* cum AP 1. 7. a. sat mu

IX. 1. *ιδον* cum AB 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. ℵP al pler etc

2. *και ηνοιξεν το φρεαρ τησ αβυσσου* cum AP 1. al plus[10] vg[cle] fu lips demid tol** harl** omn[lachm] syr ... ℵB al plus[80] am harl* tol* cop aeth[utr] arm om, hinc Gb° | *μεγαλησ* cum ℵAP 1. 28. 79. al mu vg cop al ... Gb′ *καιομενησ* cum B al plus[35] syr | *εσκοτωθη* cum A 12. 14. 92. And[bav] ... ς *εσκοτισθη* cum ℵBP al pler

3. *αυτοισ* cum ℵB 7. (:: vide ad vv. 4 et 5.) ... ς Ln Ti *αυταισ* cum AP al pler

4. *αυτοισ* cum ℵB 14. 87. 90. 92. ... ς Ln Ti *αυταισ* cum AP al pler

μὴ τοὺσ ἀνθρώπουσ οἵτινεσ οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ
ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐ-
τούσ, ἀλλ᾽ ἵνα βασανισθήσονται μῆνασ πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸσ
αὐτῶν ὡσ βασανισμὸσ σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ
ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ Iob 3, 21
οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει
ὁ θάνατοσ ἀπ᾽ αὐτῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι Ioel 2, 4
ἵπποισ ἡτοιμασμένοισ εἰσ πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν ὡσ
στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡσ πρόσωπα ἀν-
θρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχασ ὡσ τρίχασ γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντεσ Ioel 1, 6
αὐτῶν ὡσ λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακασ ὡσ θώρακασ
σιδηροῦσ, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων Ioel 2, 5
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰσ πόλεμον. 10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ
ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπ᾽

αδικησουσιν cum A 36. … ς *αδικησωσι* cum ℵBP al fere omn | *ανθρωπουσ* sine additam cum ℵABP 1. 6. 7. 8. 14. al^{40} cop al … ς (= Gb Sz) add *μονουσ* cum 49. 91. 96. al^{vi} | *του θεου* cum ℵABP al pler vg cop al … Gb^{0} cum 1. 12. 17. 28. 47. 79. harl* arm | *μετωπων* sine *αυτων* cum ℵAP 1. 12. 28. 79. am harl* tol al^{lachm} … ς (Gb^{0}) Ti add *αυτων* cum B al pler vg^{cle} fu demid lipss al syr al

5. *αυτοισ* cum ℵA 1. 7. 12. … ς Ti *αυταισ* cum BP al pler | *βασανισθησονται* cum ℵAP 1. 12. 36. 38. And^{bav} … ς *βασανισθωσι* cum B al pler

6. *ου μη* cum ℵABP 1. al plus^{40} And^{omn} Are … ς (= Gb Sz) *ουχ* cum? | *ευρησουσιν* cum ℵB al plus^{20} vg. Item *ευρησωσιν* 1. al^{7} … Ln Ti *ευρωσιν* cum AP al^{9} | *φευγει* cum AP 1. 12. 17. 36. 38. And^{p}. Item ℵ *φυγη*, harl* *fugiat* … ς *φευξεται* cum B al pler | *ο θανατ. απ αυτων* cum ℵAP 1. al mu etc … Gb Sz *απ αυτων ο θαν.* cum B al plus^{30}

7. *ομοιοι* cum ℵ … ς Ln Ti *ομοια* cum BP al omn^{vi} And^{omn} Are … A *ομοιωματα* | *ομοιοι χρυσω* (Gb′) cum ℵAP 1. al^{8} vg … Gb Sz *χρυσοι* cum B al fere^{40}

8. *ειχαν* cum ℵA (non item v. sq) … ς Ti *ειχον* cum BP al omn^{vi}

10. *ομοιασ* ut BP al fere omn … ℵA 14. *ομοιοισ* | *κεντρα, και εν* (et. Sz) cum ℵABP al plus^{35} cop syr … ς (= Sz) *κεντρα ην εν* cum? vg^{cle} fu demid al … Gb′ *κεντρα εν* cum 1. 7. al^{12} am tol harl* al | *εν ταισ ουρ. αυτων* sine *και* (etiam Gb′ Sz) c. ℵABP al plus^{30} etc … ς add *και* cum 1. 36. 47. 79. al vg^{cle} harl lips$^{4.\ 5.}$ | *η εξουσια αυτων* cum ℵAP

Iob 26, 22 αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβρα-
ϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων
11, 14 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ
ταῦτα.
13 Καὶ ὁ ἕκτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν
ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώ-
7, 1 16, 12 πιον τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα·
λῦσον τοὺσ τέσσαρασ ἀγγέλουσ τοὺσ δεδεμένουσ ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρεσ ἄγγελοι οἱ
ἡτοιμασμένοι εἰσ τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸσ τῶν
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδεσ μυριάδων· ἤκουσα τὸν

etc ... B al[35] εξουσιαν εχουσιν (al[5] -σαι) | αδικησαι cum ℵAP 1. al ... Gb' Sz του αδικησαι cum B al[30] fere

11. εχουσιν idque sine και (et. Gb) cum ℵA al, item ς (= Gb Sz) και εχουσιν cum P 1. al sat mu vg ... Gb' Sz Ti εχουσαι cum B al[25] fere | επ αυτων βασιλεα (36. -λεισ) cum A (et ℵ εαυτων τον βασιλ... (supplet ipse* in mg, sed scribit αυτον) 1. 14. 28. 36. 79. 92. al vg. Item ς εφ αυτων βασιλεα cum? ... Ti βασιλεα επ αυτων cum B al plus[30] syr arm | τον αγγελον cum ℵA(αρχοντα τησ αβυσσου τον αγγελον, ονομα etc)P 1. al mu ... Ti om τον cum B al plus[30] And[c] Ar | ω ονομα αυτω cum ℵ ... 18. ω ονομα, ς Ln Ti ονομ. αυτω cum A BP al pler | αβαδδων cum ℵAP 51. al vix mu vg anonym[aug] ... 2. ... al[10] αβααδδων, B 27. 30. 93. al αββααδδων, et aliter | και εν τη cum ℵAP 1. 6. 36. al pauc aeth ar[e] And[bav] ... Gb'' Ti εν δε τη cum B al[40] vg

12. ερχεται (Gb') cum ℵ*A 7. 8. 14. 29. 30. 31. 49* al plus[20] ... ς ερχονται cum BP 1. al mu | μετὰ ταῦτα. [13]Καὶ cum AP 1. 28. etc 8. 29. 31. 47. 48. 50. 90. al mu μετα ταυτα και coniungunt et ad sqq trahunt; item ℵ cop omisso και. Item B 14. και μετα ταυτα

13. Και: ℵ etc om, vide ante | τεσσαρων (1. 92. al δ') cum BP al fere omn vg[cle] demid lips[4. 6.] etc ... Ln om cum ℵ[c]A 28. 79. (hi[2] εκ των κερατ. κεκραγοτοσ του θυσιαστ.) am fu harl lips[5.] tol omn[lachm] ... syr aeth

14. λεγοντα (Gb') cum ℵ*A ... Gb' λεγοντοσ cum B al[30] fere ... ς λεγουσαν cum P 1. al[10] | ο εχων cum ℵABP al fere[45] ... 34. 35. 87. And[c] τω εχοντι ... ς (= Gb Sz) οσ ειχε cum?

16. των στρατευματων cum ℵABP 1. al fere[45] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om των cum? arm | του ιππικου cum ℵABP 1. al[10] ... Gb' του

ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 *καὶ οὕτωσ ἴδον τοὺσ ἵππουσ ἐν τῇ ὁράσει*
καὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντασ θώρακασ πυρίνουσ καὶ
ὑακινθίνουσ καὶ θειώδεισ· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡσ κεφαλαὶ
λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸσ Ioel 2, 5
καὶ θεῖον. 18 *ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ*
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 *ἡ γὰρ ἐξουσία*
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν·
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάσ, καὶ ἐν αὐταῖσ
ἀδικοῦσιν. 20 *καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν*
ἐν ταῖσ πληγαῖσ ταύταισ, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν 16, 11
αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ Ps 134 (135), 15 etc
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,
ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 *καὶ ου*

ιππου cum 2. 8. 9. al^{25} | *δισμυριαδεσ* cum AP 1* 31. 36. al, item *dismyriades* Cyp^{322} et *bismyriad.* anonym^{aug} ... ς *δυο μυριαδ.* cum ℵ (sed *μυριαδων μυριαδασ*) 1** 28. 79. al^{vi} Are ... B al fere^{40} arm And$^{a\,c}$ P *μυριαδεσ* | *ηκουσα* cum ℵABP 1. al plus^{40} am fu demid etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? (11. *ηκουσα δε*) vg^{cle} lips^{4} harl Are

17. *ιδον* (*ἴδων* B) cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* c. ℵP al pler

18. *απο* cum ℵABCP al^{50} fere ... ς (= Gb Sz) *υπο* cum 1. al? | *πληγων* cum ℵABCP al plus^{40} vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. al? And bav | *εκ του πυροσ* cum ℵACP etc ... Gb' *απο τ. πυρ.* cum B 7. 14. al^{35} fere And^{c} et^{p} Are | *και του καπν.* cum ℵAB 7. 8. 14. 29. 38. 79. al^{35} fere etc ... ς (= Gb Sz) *και εκ του καπν.* cum CP 1. 6. 31. al | *και του θειου* cum ℵABC al^{40} fere vg cop etc ... ς (= Gb Sz) *και εκ τ. θει.* cum P 1. 6. 31. 79. al syr arm

19. *η γαρ εξουσ. των ιππων* (A *τοπων*, arm om) et *εστιν* (38. *ην*, Prim *erat*) cum ℵABCP al fere^{45} vg etc ... ς (= Gb Sz) *αι γαρ εξουσιαι αυτων* et *εισιν* cum 1. (sed *εστιν*) al? | *και εν ταισ ουραισ αυτων* cum ℵABCP al pler vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36. And^{bav}, item aeth | *οφεσιν* cum ℵACP 1. etc ... B al^{30} And^{c} Are *οφεων*

20. *ουδε* ante *μετενοησαν* (B *εμετανοησ.*) cum ℵB 14. 38. 92., item *neque* vg cop syr Cyp^{322} Prim al ... ς (= Gb Sz) Ln *ουτε* cum AP 1. 30** al ... Gb Sz Ti *ου* cum C 6. 7. 8. 28. al^{35} | *προσκυνησουσιν* cum ℵAC 7* 36. 42. ... ς *προσκυνησωσι* cum BP al pler | *και* (38. *η*) *τα ειδωλα* cum ℵABCP 1. al plus^{40} ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum? arm | *δυνανται*

μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

X.

8, 2 1 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-*
4, 3 *νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,*
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ στῦλοι
πυρόσ, 2 *καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ*
ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ, τὸν δὲ εὐώ-
νυμον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 3 *καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶ-*
ται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰσ ἑαυτῶν φω-
νάσ. 4 *καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ*
Dan 8, 26 *ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ*

---

cum ℵAB*(ita videtur)CP 7. 28. 35. 36. 38. 47. 49. 50. 79. And$^{a\,c\,p}$. ς *δυναται* cum B** al pler And^{bav} Are

21. *φαρμακιων* cum ABP 7. al^{vi} And^{bav} ... ς Ln *φαρμακειων* cum ℵ 1. al sat mu ... C al^{25} And^{c} Are *φαρμακων*

X. 1. *ειδον* cum ℵCP al pler And$^{a\,c\,p}$ Are (:: cf ad v. 5.) ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 92. And^{bav} | *αλλον* cum ℵAC al mu vg etc ... Gb^{o} cum B al plus^{35} And^{a} | *η ιρισ* (ℵ* *θριξ*) cum ℵ*et^{c}ABC al^{35} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *ιρισ* omisso *η* cum P 1. 7. 32. 36. 38. 98. al arm And^{a*} cdl | *επι την κεφαλην* cum AC 9. 12. ... ς *επι τησ κεφαλησ* cum ℵBP al pler | *αυτου* pri (post *κεφα.*) cum ℵABCP 1. al^{45} vg etc ... ς (= Gb Sz) om cum?

2. *και εχων* cum ℵABCP al plus^{30} ... ς (= Gb Sz) *και ειχεν* cum 1. 7. 28. 35. 36. 47. 49. 79. 91. 96. al vg al | *βιβλαριδιον* cum ℵ*AC**P 1 al And^{p} Are ... C* 7. 10. al^{12} *βιβλιδαριον* ... Gb' *βιβλιον* cum B al | *ηνεωγμενον* cum ℵCP 1 (*-μενων*) 7. 31. 33. 34. 35. 87. And$^{c\,p}$ bsr ... ς *ανεωγμ.* cum B al plu And^{a} Are ... A cop om | *επι τησ θαλασσησ* et *επι τησ γησ* cum ℵABCP al^{45} ... ς (= Gb Sz) *επι την θαλασσαν* et *επι την γην* cum 1. al pauc^{vi}

4. *αι* (1. 98* om) *επτ. βρονται* sine additam cum ℵABCP 1. al^{45} am fu al ... ς (= Gb Sz) add *τασ φωνασ εαυτων* cum? vg^{cle} harl lipss omn lachm Haym | *εμελλον* cum ℵP 1. 6. al pler ... Ln Ti *ημελλον* cum AB C al^{10} | *λεγουσαν* sine *μοι* cum ℵABCP 1. al plus^{40} etc ... ς (= Gb Sz

ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃσ. 5 *καὶ ὁ ἄγγελοσ, ὃν εἶδον*
ἑστῶτα ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ Dan 12, 7
τὴν δεξιὰν εἰσ τὸν οὐρανόν, 6 *καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ*
αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ὃσ ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ 14, 7
τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
χρόνοσ οὐκέτι ἔσται, 7 *ἀλλ᾽ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ φωνῆσ τοῦ ἑβ-*
δόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον Am 3, 7
τοῦ θεοῦ, ὡσ εὐηγγέλισεν τοὺσ ἑαυτοῦ δούλουσ τοὺσ προφήτασ.
8 *καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ᾽ ἐμοῦ*
καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτοσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
9 *καὶ ἀπῆλθα πρὸσ τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλα-* Ez 2, 8 ss 3, 1 ss
ρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου
τὴν κοιλίαν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡσ μέλι. 10 *καὶ*

---

add *μοι* cum? vg^{cle} demid cop | *μη αυτα* cum ℵABCP al^{85} vg ... ϛ (= Gb Sz) *μη ταυτα* cum? ... 1. etc *μετα ταυτα*

5. *ειδον* cum ℵCP al pler And^{omn} Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. | *την δεξιαν* cum ℵBCP al fere^{50} etc ... ϛ (= Gb Sz) om cum A 1. 36. al? vg

6. *ωμοσεν εν* cum ℵ^{c}ACP 1. al plus^{10} ... ℵ*B al^{35} cop And^{c} om *εν*, hinc Gb^{0} | *ουκετι εσται* cum ℵ^{c}ABCP al^{45} etc ... ℵ* 40. *ουκετι εστιν* ... ϛ (= Gb Sz) *ουκ εσται ετι* cum 1. 79. And^{a}, item vg^{cle} *non erit amplius*

7. *αλλ* cum ℵABCP 1. al plu ... ϛ *αλλα* cum 14. al | *ετελεσθη* cum ℵACP al fere^{40} cop syr^{edd} And^{c} et^{bav} ... ϛ (= Gb Sz) *τελεσθη* (*-σθει* B 7.) cum B 1. al^{10} etc | *τουσ εαυτου* (B al^{85} *αυτ.* post *δουλ.*) *δουλουσ* (ℵ add *και*) *τουσ προφητασ* cum ℵABCP al plus^{40} And^{c} et^{bav} ... ϛ (= Gb Sz) *τοισ εαυτου δουλοισ τοισ προφηταισ* cum 1. 28. 79. 97. al And^{a} et^{p} Are

8. *λαλουσαν* et *λεγουσαν* cum ℵABCP etc ... ϛ *λαλουσα* et *λεγουσα* cum 1. al pler And$^{a\ c\ p}$ Are | *βιβλαριδιον* cum ℵP 1. al vix mu ... Ti *βιβλιδαριον* cum B al fere^{40} ... Gb′ Ln *βιβλιον* cum AC 6. 14. | *ηνεωγμενον* cum ℵACP 1. 35. 36. 87. 92. al ... B al plus^{30} *ανεωγμενον* | *του αγγελου* cum ℵABCP 1. al^{35} fere And^{omn} Are ... ϛ (= Gb Sz) om *του* cum 8. al?

9. *απηλθα* cum A 16. 27. 50. 97. ... ϛ *απηλθον* cum ℵBCP al pler | *δουναι μοι* cum ℵABC al^{40} fere vg syr And^{c} Are Prim al ... ϛ (= Gb Sz) *δοσ μοι* cum P 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. 96. al? cop And$^{a\ p\ bav}$ | *βιβλαριδιον* c. A**(**βιβλαριον*)CP 1. al^{vi} ... B al^{40} *βιβλιδαριον* ... ℵ 11. al^{vi} *βιβλιον*

*ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον
αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡσ μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον
αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.* 11 *καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν
προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖσ καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ βασιλεῦ-
σιν πολλοῖσ.*

XI.

21, 15 Ez 40, 3 1 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσ-
κυνοῦντασ ἐν αὐτῷ.* 2 *καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃσ, ὅτι ἐδόθη τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τὴν
15, 5 πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνασ τεσσεράκοντα δύο.* 3 *καὶ δώσω
τοῖσ δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρασ χιλίασ διακο-
Zach 4, 2 ss σίασ ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκουσ.* 4 *οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆσ γῆσ ἑστῶτεσ.* 5 *καὶ*

---

10. *βιβλαριδιον* cum ACP 1. al ... ℵB al[30] *βιβλιον* ... 8. 10. 14. al[10] *βιβλιδαριον* | *ωσ μελι γλυκυ* cum ℵCP al pler vg etc ... AB 36. cop *γλυκυ ωσ μελι*

11. *λεγουσιν* cum ℵAB al[30] am* harl And[c] Are ... ς *λεγει* cum P 1. 7. 28. al[10] vg[cle] cop syr arm aeth | *και εθνεσιν* cum ℵAP 1. 31. 36. 38. 47. al vg cop ... Ti *κ. επι εθν.* cum B al plus[30] syr

XI. 1. *λεγων* (ℵ* *λεγει*) sine additam cum ℵ*etcAP 1. al plus[25] am fu harl tol etc ... ς[e] (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελοσ ειστηκει* cum 36 al? arm; item ℵ[cc*]B 10. 14. al[8] etc *και ειστηκει* (B *ιστηκει*, ℵ[cc*] *εστηκει*) *ο αγγελοσ* | *εγειρε* cum ℵABP al[25] And[a*] ... ς *εγειραι* cum 1. al plus[30]

2. *την εξωθεν* cum ABP al pler vg (sed vg[six] *infra*) cop etc ... ς (non item ς[e] Gb Sz) *την* (ℵ* *τησ*) *εσωθεν* c. ℵ 1. 12. 35. 80. 87. And[a c bav] | *εκβ. εξωθεν* cum ℵ[c]A(P *εσωθεν*) 1. 12. 14. al[13] ... ς Ti *εκβ. εξω* c. B al plu (ℵ* *εσω*) | *τεσσερακοντ.* cum ℵA ... ς *τεσσαρακοντ.* cum P al pler: B al *μ'* | *δυο* (sine *και*) cum ℵP 14. al plu, item 1. al mu qui *μβ'* praebent ... Ln Ti *και δυο* cum AB (*μ' και β'*) 30. al

3. *περιβεβλημενοι* cum ℵ[c]C 1. al pler vg rell And[omn] Are anonym[aug] et Prim ... ℵ*ABP 4. 7. 28. 48. 79. 96. *περιβεβλημενουσ*, id quod recepit Ln

4. *και αι δυο* cum ℵ[c]ABCP al[25] Hipp al ... ς (= Gb Sz) om *αι* cum ℵ* al pauc[vid] | *αι ενωπιον* cum ABCP 1. al longe plu And[a c p] ... Gb[e] *αι*

εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος 2 Rg 1, 10
αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐ-
τοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 *οὗτοι ἔχουσιν*
ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς 1 Rg 17, 1 Ex 7, 19
προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν
θελήσωσιν. 7 *καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον* 13, 1 Dan 7, 7
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ᾽ αὐτῶν πόλεμον καὶ νι-
κήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 *καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ*
τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς
Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.
9 *καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν*

---

cum ℵ 6. 7. 14. al[10] | *του* (Ln om cum AB om) *κυριου* cum ℵABCP al plus[40] vg cop syr etc ... ς (= Gb Sz) *τ. θεου* cum 1. 28. 36. 79. al vi arm And[a] et[bav] | *εστωτες* cum ℵ*ABC al[30] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) *εστωσαι* cum ℵ[c.c]P 1. 7. al[10]

5. *θελει* pri cum ℵABCP 1. al plus[30] And[a c p] Are ... ς (= Gb Sz) *θελη* cum 7. al? And[bav] | *θελησῃ* cum ℵA (et 38. Hipp *θελησει*) ... ς (= Gb Sz) *θελη* cum? ... Gb Sz Ln Ti *θελει* cum BCP al pler And[omn] Are. Praeterea *θελησῃ* (*θελησει*, *θελει*) ante *αυτους* posuimus cum ℵ(*θελ. αδικ. αυτ.*)ABCP al[25] fere vg ... ς post *αυτους* pon cum 1. 36. 49. al mu

6. *εξουσιαν* pri sine articulo cum ℵB al omn[vid] ... Ln *την εξουσιαν* cum ACP | *εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον* cum ℵACP 1. al mu etc ... Gb Sz Ti *τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι* cum B al[30] And[c] Are | *υετος βρεχῃ* cum ℵABCP al[40] etc ... ς (= Gb Sz) *βρεχ. υετ.* cum 1. 7. al pauc cop | *τας ημερας* cum ℵABCP al plus[40] ... ς (= Gb Sz) *εν ημεραις* cum 36[vi] al?, 1. And[a] *εν ταις ημεραις*, item *diebus* vg | *της προφητειας αυτων* cum ℵABCP al[30] vg ... ς (= Gb Sz) *αυτων της προφητ.* cum 1. 95. al pauc[vid] | *εν πασῃ πληγῃ* cum ℵACP 1. al[40] ... ς (= Gb Sz) *πασῃ πληγ.* sine *εν* cum B al pauc[vi] vg. Posuimus autem ante *οσακις* etc cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. al vg etc ... Gb Sz post *οσακ. εαν θελ.* pon cum B al[30] fere And[c] Are

7. *μετ αυτων πολεμον* cum ℵABCP al[35] vg al ... ς (= Gb Sz) *πολεμ. μετ αυτ.* cum 1. 36. al vix mu cop

8. *το πτωμα* cum ABC al[35] cop arm aeth etc ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* cum ℵP 1. al vg syr | *της πολεως* c. ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) om *της* cum? | *ο κυριος αυτων* cum ℵ[c]ABCP al plus[40] vg cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) *ο κυρ. ημων* cum 1. al? ... ℵ* nil nisi *ο κυριος*

9. *βλεπουσιν* cum ℵABCP 1. al plus[40] ... ς (= Gb Sz) *βλεψουσιν* cum?

τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰσ μνῆμα. 10 καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ
Esth 9, 22 χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖσ καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλή-
λοισ, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ
Ez 37, 5 τῆσ γῆσ. 11 καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆσ ἐκ
τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖσ, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν,
καὶ φόβοσ μέγασ ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺσ θεωροῦντασ αὐτούσ. 12 καὶ
ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖσ· ἀνάβατε
ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸσ
16, 18 μέγασ, καὶ τὸ δέκατον τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν
τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-

---

vg cop arm aeth Prim al | το πτωμα αυτ. cum ℵABC al plus[35] etc ... ς (= Gb Sz) τα πτωματα αυτ. cum P 1. al[10] vg syr And[a p bav] Prim al | και ημισυ cum ℵACP etc ... Gb[o] Ti om και cum B al[35] And[omn] Are | αφιουσιν cum ℵACP 1. al[5] ... ς αφησουσι cum B al pler cop syr (aeth) And[c] et[p] Are | μνημα cum ℵ*ABP 1. al[40] etc ... ς (= Gb Sz) μνηματα cum ℵ[c] 98. al pauc[vi] vg al

10. χαιρουσιν cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) χαρουσιν cum? vg al | ευφραινονται (Gb') cum ℵACP 1. 12. 28. etc ... ς ευφρανθησονται cum B 6. 7. 8. 14. al pler vg al | πεμπουσιν cum ℵ*P 28. 36. 79. 80* vg edd ap Ln arm And[a*] et[bav] anonym[aug] ... ς Ln Ti πεμψουσιν cum ℵ[c]AC 1. al mu[vi] vg[cle] am al ... Gb'' δωσουσιν cum B al[30] And[c] et[p] Are

11. μετα τρεισ sine articulo cum ℵP 1. al[10] And[c] et[bav], nec exprim articulum vg anonym[aug] al ... ς Ln Ti μετ. τασ τρεισ cum ABC al plu And[a] et[p] Are | εν αυτοισ (et. Gb Sz) cum A 18. 28** 36. 79. 95 arm And[a] Vig[varim] (*intravit in eis*) ... CP 1. al αυτοισ, atque sic Gb'' ... ℵB al[30] And[c] et[p] Are εισ αυτουσ ... ς (= Gb Sz) επ αυτουσ cum 49. 91. 96. | επεπεσεν (Gb'') cum ACP al[15] And[a] et[bav] ... ς επεσεν cum ℵB al plu And[c] et[p] Are

12. ηκουσαν cum ℵ*ACP 30** al ut[vi] pauc vg (et. am fu et omn) al ... Gb'' Ti ηκουσα cum ℵ[c]B al[35] cop arm And[omn] Are anonym[aug] | φωνησ μεγαλησ et λεγουσησ cum ℵCP 1. al[11] And[a p bav] ... ς Ln Ti φωνην μεγαλην et λεγουσαν cum AB al plu And[c] Are | αυτοισ cum ℵBCP etc ... Ln om cum A 28. anonym[aug] | αναβατε cum ℵACP 26. 36. 42. ... ς αναβητε cum B al pler And[omn] Are

13. ωρα cum ℵACP 1. 36. 95. al vix mu vg cop syr arm aeth etc ... Gb'' ημερα cum B al fere[40] sah And[c p bav] Are

βοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ
ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ. 9, 12
15 Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ 10, 7
μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντεσ· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰσ τοὺσ Dan 2, 44
αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι οἱ 4, 4 etc
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ αὐτῶν, ἔπεσαν
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντεσ· 4, 8
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
καὶ ὅτι εἴληφασ τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσασ,
18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸσ
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖσ δούλοισ σου τοῖσ
προφήταισ καὶ τοῖσ ἁγίοισ καὶ τοῖσ φοβουμένοισ τὸ ὄνομά σου,
τοῖσ μικροῖσ καὶ τοῖσ μεγάλοισ, καὶ διαφθεῖραι τοὺσ διαφθείρονταϲ 19, 2

---

14. *ιδου η ουαι η τριτ. ερχεται* (ℵ 36. post *ιδου* pon) cum (ℵ)ACP 1. al vg cop syr And^{a} et^{bav} Prim al ... Ti *η ουαι η τριτ. ιδου ερχετ.* cum B al^{35} And^{c} et^{p} Are

15. *λεγοντεσ* cum AB al^{17} ... ϛ (= Gb Sz) *λεγουσαι* cum ℵCP al plu And omn Are | *εγενετο η βασιλεια* cum ℵABCP al plu^{40} vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *εγενοντο αι βασιλειαι* cum 1. 7. al? And^{bav} (sed invito comm)

16. *οι εικοσι* cum ℵ^{c}BCP al omn^{vi} ... Ln om *οι* cum ℵ*A | *εικοσι τεσσαρ.* cum ℵACP al plus^{20} And^{omn} Are; B 1. 7. al plus^{10} cop κδ', item *viginti quattuor* vg ... ϛ (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* cum 30. al vix mu, item syr arm | *οι ενωπιον* cum ℵCP al longe plu And$^{a\ c\ p}$ Are ... Ln om *οι* cum AB 1. al^{6} And^{bav} | *οι* (ℵ^{c}C 2. 95. om) *καθηνται* (Gb') cum ℵ*et^{c}BC al plus^{35} And^{c} Are; item *qui in consp. d. sedent* vg Prim al ... ϛ Ln Ti *καθημενοι* cum AP al^{10} And$^{a\ p\ bav}$; item *sedentes* Cyp cop arm

17. *και ο ην* sine additam cum ℵABCP 1. al plus^{35} am fu syr arm^{zoh} aeth And$^{c\ p\ bav}$ Are Cyp^{312} Prim al ... ϛ (= Gb Sz) add *και ο ερχομενοσ* cum 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg^{cle} lips$^{4.}$ lips^{6*} cop arm^{usc} And^{a} | *και οτι* cum ℵ*C fu ... ϛ Ln Ti om *και* cum ℵ^{cc}ABP al certe pler vg (exc fu) rell | *ειληφασ* cum ℵABP al omn^{vi} etc ... Ti *ειληφεσ* cum C

18. *και τοισ αγιοισ και τοισ* (ℵ om) *φοβουμενοισ* cum ℵBCP etc ... A *και τουσ αγιουσ και τουσ φοβουμενουσ*, atque sic Ln$^{ed\ min}$ | *τοισ μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ* cum ℵ^{cc}BP al omn^{vi} vg rell ... ℵ*AC *τουσ μικρουσ κ. τουσ μεγαλουσ*, atque sic Ln (et$^{ed\ min}$ et$^{ed\ mai}$) | *και* ante *διαφθειραι*: A om, atque sic Ln$^{ed\ min}$ | *τουσ διαφθειροντασ* (et.

8, 5 τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
16, 18 ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγέ-
16, 21 νοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα
μεγάλη.

XII.

5
15, 1 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
Mich 4, 10 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα,
1 καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο
Ez 29, 3 σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφα-
13, 1 λὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ δια-
δήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν
ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον

Ln$^{ed\ min}$) cum ℵAB al longe plur ... P 1. And^{p} et^{bav} *τουσ φθειροντασ* ... Ln$^{ed\ mai}$ *τουσ διαφθειραντασ* cum C al^{9}

19. *ο εν τω* c. ACP 14. 35. 38. 87. 92. 95. arm And^{c} ... ς om *ο* cum ℵB al pler And$^{a\ p\ bav}$ Are | *τ. διαθηκ. αυτου* c. ABP al^{10} vg syr And$^{a\ c\ bav}$ anonym^{aug} ... Gb Sz *τ. δια. του* (B 7. 90. 91. om) *κυριου* c. B al^{40} fere And^{p} Are Victorin, ℵ 94. *τ. δια. τ. θε.* ... vg^{cod} (ap Gb) cop ar^{e} Prim Haym plane om *αυτ.*, hinc Gb^{0} | *και σεισμοσ* cum ℵACP 1. al^{10} vg syr arm aeth And^{p} ... 34. 35. 87. And$^{a\ c\ bav}$ *κ. σεισμοι* ... B al plus^{30} Are om plane, hinc Gb^{0}

XII. 2. post *εν* (B *εγ*) *γα. εχουσα* addidimus *και* (et Ln$^{ed\ mai}$) c. ℵC 95. am fu demid lips$^{4.\ 6.}$ tol omn^{lachm} aeth Prim ... ς Ln^{min} Ti om c. ABP al pler vg^{cle} lips$^{5.}$ Haym Hipp Meth^{717} al | *κραζει* c. ℵAP 1. 28. 36. 79. 95. al demid tol al^{lachm} Hipp Meth And^{a} et^{bav} ... Gb′ Ln *εκραζεν* cum C 1. al^{25} vg^{cle} fu lips$^{4.\ 6.}$ al And^{c} et^{p} Are Prim Haym. Item Gb′ *εκραξεν* cum B al^{12} vg^{cod} (ap Ln) | *ωδινουσα* ... Ln$^{ed\ min}$ praem. *και* cum A

3. *πυρροσ* cum ℵAP al mu Meth^{717} etc ... BC 1. al^{30} And^{c} *πυροσ*, item (*coloris ignei, ignitus*) cop syr ar^{e} arm; addit etiam aeth^{pp} *in similitudinem ignis.* Atque *πυρρ.* (*πυρ.*) ante *μεγασ* posuimus cum ℵBC al cop syr aeth ar^{e} Meth al ... ς post *μεγασ* pon cum AP al^{10} vg And^{a} et^{bav} Or^{int} al | *επτα διαδηματ.* cum ℵABCP al plus^{35} etc ... ς (= Gb Sz) *διαδημ. επτα* cum? vg^{cle} Prim

αὐτῆσ καταφάγῃ. 5 *καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃσ μέλλει ποιμαίνειν* 2, 27 19, 15 Ps 2, 9
πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆσ
πρὸσ τὸν θεὸν καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 *καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν*
εἰσ τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, Dan 12, 11
ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ διακοσίασ ἑξήκοντα. 7 *καὶ* Dan 12, 1
ἐγένετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 *καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόποσ εὑρέθη αὐτῶν ἔτι*
ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 *καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγασ, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ,*
ὁ καλούμενοσ διάβολοσ καὶ ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην 20, 2 Gn 3, 1
ὅλην, ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλή-
θησαν. 10 *καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν·*
ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ 11, 15 19, 1
ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ

---

5. *αρσεν* cum AC (:: quae soloeca dictio non ineptior aliis in apoc. adhibitis). Item P 95. Meth And[bav] *αρσενα* ... ς *αρρενα* (B *αρενα*) cum ℵB 1. al pler Hipp al | *προσ* sec cum ℵABCP al[40] vg rell Meth al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36[vi] al And[a] et[bav]

6. *εκει* pri cum ℵABP al[40] Hipp Meth And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) om cum C 1. 14. 36. 38. al And[a] et[bav]; item vg rell Prim al | *τρεφουσιν* cum ℵC 36. And[bav] (et 30. 98. *εκτρεφουσιν*) ... ς Ln *τρεφωσιν* cum AP 1. al mu Hipp Meth And[a c p] ... Gb′ Ti *εκτρεφωσιν* cum B al plus[25] Are

7. *ο μιχαηλ* cum ℵBCP al omn[vi], nec aliter vg ... Ln *ο τε μιχαηλ* cum A, item syr | *πολεμησαι* cum ℵB al[40] And[omn]. Item Gb Sz Ln Ti *του πολεμησαι* cum ACP al[7] ... ς (= Gb Sz) *επολεμησαν* cum? Are. Item vg anonym[aug] Victorin Hier[esa 27]. | *μετα* cum ℵABCP al[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) *κατα* cum 1. 94. al[vi]

8. *ισχυσαν* cum ℵCP 1. al mu. Item B 14. *ισχυον* ... Gb Sz Ln[ed min] *ισχυσεν* cum A al plus[30] cop aeth And[c]. Praeterea ℵ add *προσ αυτον* | *ουδε* cum ℵABC al plus[30] And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) *ουτε* cum P 1. 36. al And[a] et[bav] | *τοποσ ευρεθη αυτων* cum ABCP 1. al mu vg etc ... Gb″ et (ex errore) Ln[ed min] *τοπ. ευρεθη αυτω* cum 6. 7. 8. al plus[30] cop al ... ℵ* *τοτε ευρεθη*

9. *και* (ℵ om) *ο σατανασ* cum ℵACP 1. 95. al vix mu And[p] et[bav], id quod confirmat comm ... B al fere[40] And[a] et[c] Are om *ο*, hinc Gb[o]

10. *εν τω ουρ.* (95. arm anonym[aug] *εκ του ουρανου*) *λεγουσαν* cum ℵABCP al[25] vg cop etc ... ς (= Gb Sz) *λεγουσ. εν τ. ουρ.* cum 1. al pauc[vi] And[a] | *εβληθη* (Gb″) cum ℵABCP al[40] And[a] et[c] Are ... ς *κατ-*

τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆσ μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν
18, 20 τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε,
οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖσ σκηνοῦντεσ· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
4 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐδίωξεν
τὴν γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
Ez 40, 31 Dan 7, 25 αἱ δύο πτέρυγεσ τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν ἔρημον
εἰσ τὸν τόπον αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺσ καὶ
ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεωσ. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφισ ἐκ
τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ ὡσ ποταμόν, ἵνα
17, 15 αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί,
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 17 καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-

εβληθη cum 1. 49. al pauc[vi] And[p] et[bav] | *κατηγωρ* cum A (:: quae vox Graecis ignota sed ab ipsis Rabbinis recepta est) ... ς (= Gb Sz) *κατηγοροσ* cum ℵBCP al omn[vi] | *αυτουσ* (Gb′) cum AP 1. 28. 36. 79. And[a p bav] ... ς *αυτων* cum ℵBC al pler And[c] Are

11. *ουκ* ut ℵBCP etc ... A *ουχ*, atque sic Ln

12. *ουρανοι* cum ℵBCP al plus[25] And[c] Are ... ς Ln Ti *οι ουρα.* cum A 1 al[8] arm And[a p bav] | *την* (ℵ *εισ την*) *γην* (A *αγαπην*) *και την θαλασσαν* cum ℵACP 28. 79. 95. And[bav] (:: cf 8, 13). Item Gb Sz Ln *τη γη και τη θαλασση* cum B al[40] And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) *τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν* cum 1. al? And[a] (ut est etiam in comm)

13. *ειδεν* cum ℵACP etc ... B 7. 14. 92. And[bav] *ιδεν* | *αρσενα* cum ℵCP 14. 92. 95., item A *αρσεναν*, ut Ln Ti ... ς *αρρενα* (*αρενα* B 25.) cum B al pler

14. *αι δυο* cum ACP 7. 12. 27* 28. 36. 79. 95. Hipp[antichr 61] And[a p bav] ... ς om *αι* cum ℵB al pler Hipp[antichr 60] And[a] Are | *οπου τρεφεται* cum ℵACP 1. al[10] vg cop syr arm aeth Hipp[antichr 60] et[61] al ... Gb *οπωσ τρεφηται* cum B al[35] And[c] et[p]

15. *εκ του στοματ. αυτου* ante *οπισω τησ γυναικ.* cum ℵABCP al[40] vg rell ... ς (= Gb Sz) post *οπ. τησ γυναικ.* pon cum 1. al? | *αυτην* cum ℵABC (*ποιησ. αυτ. ποταμοφ.*) al[40] fere And[a] et[c] Are, item eam vg Prim al ... ς (= Gb Sz) *ταυτην* cum P 1. 7. al And[p] et[bav]

κων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι-
πῶν τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ 14, 12 19, 10
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII.

XII. 18 Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆσ θαλάσσησ. 1 καὶ
εἶδον ἐκ τῆσ θαλάσσησ θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ 11, 7. 12, 3 Dan 7, 3 ss
κεφαλὰσ ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίασ. 2 καὶ τὸ θηρίον 17, 8
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡσ στόμα λεόντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 καὶ
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσ ἐσφαγμένην εἰσ θάνατον, καὶ ἡ

---

17. επι τη γυναικι cum ℵABP 1. al omn[vi] Hipp[antichr60] al ... Ln om επι cum C; item *mulieri* Prim | ιησου cum ℵCAB*CP al plus[40] am fu demid lips[5. 6.] omn[lachm] cop syr arm etc. Item B** 1. 7. 8. του ιησου ... ς (= Gb Sz) του ιησου χριστου cum? vg[cle] tol lips[4.] Prim ... ℵ* του θεου, 98. θεου

18. εσταθην cum BP al fere omn cop ar[e] And[omn] Are. Agnoscitur etiam capitum Andreae ratione, quoniam inde a verbis Και εσταθην novum caput, i. e. cap. 36. incipit ... Gb' Ln εσταθη cum ℵAC 87. 92. vg syr arm aeth[utr] anonym[aug] Haym al

XIII. 1 et 2. ειδον bis cum ℵP (C tantum v. 2) al pler And[omn] Are ... Ti ιδον bis cum AB (C 7. tantum v. 1.) 14. 92. | κερατα δεκα και κεφαλ. επτα cum ℵABCP al[40] fere cop syr aeth And[omn] Are Prim ... ς (= Gb Sz) κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ. cum? vg arm | ονοματα cum ℵAB al[40] vg[cle] am lips[5. 6.] omn[lachm] syr And[c] Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb') ονομα cum CP 1. 28. 79. 95. al aliq fu demid lips[4.] tol al

2. ειδον cum ℵCP etc ... Ti ιδον cum AB etc. Vide ad v. 1. | ην ομοιον: 28. 35. 87. ομοι. ην, item *similis erat* vg ... 1. 12. 46. arm And[p com] et[bav] om ην, hinc Gb[o] | αρκου c. ℵABCP 1. al[30] And[a* c bav] ... ς (= Gb Sz) αρκτου cum 29. al[10] And[a**] et[p] Are | λεοντων cum ℵ 14. 92. syr, item Victorin ... ς Ln Ti λεοντοσ cum ABCP al pler vg cop al

3. και μιαν cum ℵABCP 1. al[40] am tol al[lachm] cop syr al ... ς (= Gb Sz) και ειδον μιαν cum 95. al? vg[cle] fu demid lips[s] al[lachm] | εκ των cum ℵAB**CP al[40] vg al ... ς (= Gb Sz) om εκ cum B* 1. 36. al? And

17, 8 *πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ*
ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 *καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν*
τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντεσ· τίσ
18, 18 *ὅμοιοσ τῷ θηρίῳ, καὶ τίσ δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;* 5 *καὶ*
11, 2 *ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίασ, καὶ ἐδόθη*
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνασ τεσσεράκοντα δύο. 6 *καὶ ἤνοιξεν τὸ*
στόμα αὐτοῦ εἰσ βλασφημίασ πρὸσ τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
11, 7 7, 9 14, 6 *νοῦντασ.* 7 *καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ*

---

a p bav cop arm | *ωσ* cum ℵACP etc ... B al^{30} *ωσει* | *εθαυμασεν* (ς^{e}) cum ℵBP al pler And^{c} Are, item *admirata est* vg Ir^{int} Haym ... A 1. 12. 28. 36. 79. And^{a} et^{p} *εθαυμασθη*, atque sic ς Ln. Item C *εθαιμαστωθη*. | *ολη η γη* cum ℵABCP al pler vg etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *εν ολη τη γη* cum 1. 12. 28. 36. 79.

4. *τω δρακοντι* cum ℵABCP al fere^{45} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *τον δρακοντα* cum? | *οτι εδωκεν* cum ℵACP 12. 34. 35. 36. 46. 79. 87. 95. am fu demid lips$^{5.}$ omn^{lachm} etc ... ς (= Gb Sz) *οσ εδωκεν* cum? vg^{cle} tol lips$^{4.6.}$ arm. (Sed *qui dedit* respondet etiam lectioni *τω δεδωκοτι*.) ... B al plus^{35} Are *τω δεδωκοτι* (Gb') | *την εξουσιαν* cum ℵABCP al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *την* sine cod ut^{vi} | *τω θηριω* sec cum ℵBCP al plus^{40} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *το θηριον* cum A 79. al pauc^{vi} And^{a} | *και τισ* cum ℵABCP 1. al^{18} etc ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 6. 7. 8. 29. 31. al^{20} fere Are | *δυναται* cum ℵACP al^{10} vg (*poterit*) And^{omn} Ir^{int} al ... Gb'' *δυνατοσ* cum B al fere^{40} Are

5. *και βλασφημιασ* cum ℵC 38. 51. 94. 95. al^{vi} vg^{cle} demid tol lipss et ... Ln *και βλασφημα* cum A 12. 28. 34. 35. 47. 79. 87. Dion^{eus} ... cdd 2 And$^{a\,c\,p}$ ... Gb'' Ti *και βλασφημιαν* cum BP al^{35} arm Dion^{eus} 7,10 ed Ir$^{int\,326}$ Are | *ποιησαι* (et. ς Gb Sz) cum ACP 1. etc. Item sed add o *θελει* ... ς^{e} *πολεμον ποιησαι* cum B al pler And^{c} Are arm Dion^{eus} (sed habet *εδοθη αυτω εξουσια και μηνεσ τεσσ. δυο*) Ir$^{int\,326}$ Prim$^{sec\,loco}$ (ad v. 18.) om ipsum *ποιησαι*, hinc Gb^{uo} | *τεσσερακοντ.* cum ℵAC ... ς *τεσσαρακ.* cum P al pler, sed B etc *μβ'* | *δυο* cum ℵCP al pler etc ... Ln *και δυο* cum A 16. 95. fu syr Ir^{int}

6. *εισ βλασφημιασ* cum ℵAC 1. etc ... ς *εισ βλασφημιαν* cum BP al pler etc | *τουσ εν* (Gb'') cum ℵ*AB**C al^{30} fere syr aeth And^{c} ... ς Ti *και τουσ εν* cum ℵ^{c}B*P 1. al mu vg cop syr^{edd} arm And$^{a\,p\,bav}$ Are Ir^{int} al

7. *και εδοθη αυτω* usque *και νικησαι αυτουσ* cum ℵB 1**^{mg} al pler vg cop aeth etc ... Ln om cum ACP 1* 12. 14. 92. arm^{zoh} And^{p} et^{bav} Ir

νικῆσαι αὐτούσ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν
καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνοσ. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντεσ οἱ 17, 8
κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου.
9 εἴ τισ ἔχει οὖσ, ἀκουσάτω. 10 εἴ τισ εἰσ αἰχμαλωσίαν, εἰσ αἰχμα- 2, 7 etc Ier 15, 2
λωσίαν ὑπάγει· εἴ τισ ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ
ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστισ τῶν ἁγίων. 14, 12
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ γῆσ, καὶ εἶχεν κέ-
ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡσ δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν 7. 4. 8
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν
γῆν καὶ τοὺσ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντασ ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον

---

int | *ποιησαι πολεμον* cum ℵB al[80] fere cop syr aeth ... ϛ *πολεμ. ποιησ.* cum 1**mg 35. 87. al vg | *και λαον* (C *λαουσ*) cum ℵABCP al plus[85] vg etc ... ϛ (= Gb Sz) om cum 1. 36. 49. 91. al cop arm

8. *αυτον* cum ABC al plus[30] And[a] et[c] Are ... ϛ (= Gb Sz) *αυτω* cum ℵP 1. etc | *οὗ οὐ* cum C Ir[int] (*cuius non est scriptum nomen*), item corrupte A *ουαι*. Rursus *το ονομ. αυτου* cum AC ... ϛ *ὧν οὐ* cum ℵ(sed ℵ* om *ου*, ℵ[c] suppl)P al plu vg etc; similiter B etc *ων ουτε*. Item pro *αυτου* habent ℵ* 95. syr arm *αυτων*, ℵ[c]BP al pler And[omn] Are om | *το ονομα* cum ABC al[40] etc ... ϛ (= Gb Sz) *τα ονοματα* cum ℵP 1. 28. 79. 95. vg al | *εν* (B *επι*) *τω* (C om) *βιβλιω* cum (ℵ[c])ABCP al[80] And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) *εν τη* (ℵ* 36. om) *βιβλω* cum ℵ* 1. al vix mu And com Are[com] | *του* ante *εσφαγμενου* cum ℵABCP etc ... ϛ (= Gb Sz) om *του* sine cod?

10. *ει τισ εισ αιχμαλωσιαν, εισ αιχμαλ. υπαγει* (et. Ln[ed mai]) cum A am fu al[lachm]. Item sed omisso altero *εισ αιχμαλωσιαν* ℵBCP etc ... 6. 8. 29. 31. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al[20] fere And[p] *ει τισ εχει αιχμαλωσιαν υπαγει* ... ϛ *ει τισ αιχμαλωσιαν συναγει, εισ αιχμαλωσιαν υπαγει* cum Are (ex cod?) ... Gb′ cum 33. 35. And[c] *ει τισ εισ* (33. om) *αιχμαλωσιαν απαγει* (35. *επαγει*) *εισ αιχμαλωσιαν υπαγει*. Similiter vg[cle] demid lips[4. 5. 6.] tol al[lachm] Haym *Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet* (lips[5. 6.] al[lachm] *vadit*, lips[4.] *vadat*), Ir[int] *Si quis in captiv. duxerit, in captiv. ibit* ... Ln[ed min] *ει τισ εισ αιχμαλωσιαν συναγει, εισ αιχμαλωσιαν υπαγει* ex errore et coniectura | *μαχαιρῃ* bis cum AC ... ϛ *μαχαιρα* cum ℵBP etc | *αποκτενει* (B 26. 87. *-κτένει*) cum BCP 1. etc ... ℵ 28. 79. *αποκτεινει*. Item Ln *ἀποκταίνει* de coniectura

11. *ειδον* cum ℵCP al pler And[omn] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 92.

12. *και ποιει* ante *την γην* cum ℵACP 1. 28. 36. 79. al mu Hipp[49] etc ... Ti *και εποιει* cum B al[30] Hipp[48] al | *τουσ εν αυτη κατοικουντασ* cum

τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ
ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
εἰσ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺσ κατοι-
κοῦντας ἐπὶ τῆσ γῆσ διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώ-
πιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖσ κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ ποιῆσαι εἰ-
3 κόνα τῷ θηρίῳ, ὃσ ἔχει τὴν πληγὴν τῆσ μαχαίρησ καὶ ἔζησεν.
15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
14, 9 Dan 3, 5 s λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνή-
σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας,
19, 18. 20 14, 9 τοὺσ μικροὺσ καὶ τοὺσ μεγάλουσ, καὶ τοὺσ πλουσίουσ καὶ τοὺσ
πτωχούσ, καὶ τοὺσ ἐλευθέρουσ καὶ τοὺσ δούλουσ, ἵνα δῶσιν αὐτοῖσ
χάραγμα ἐπὶ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν τῆσ δεξιᾶσ ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-

ℵABP 1. al plus[30] etc ... ς τουσ κατοικ. εν αυτη cum C 14. 92. al item vg | ινα προσκυνησουσιν cum AC 7. 14. 30* 36. 98. ... ς ινα προσκυνησωσι cum BP al pler ... ℵ προσκυνειν

13. ινα και πυρ cum ℵACP 1. 35. 38. 87. al vg Hipp And[c p bav] Ir[int] etc ... Gb Sz και (14. 92. om) πυρ ινα cum B al[35] Are | ποιη (P 95. ποιει) καταβαινειν (Hipp καταβηναι) εκ του ουρανου cum ℵP 1. etc. Item Ln Ti ποιη εκ του ουραν. καταβαινειν cum AC al[5] vg And[a c p] Ir[int] Prim al ... Gb Sz εκ του ουρανου καταβαινη (B 6. al -βαινει) cum B al[35] fere cop Are

14. εικονα cum ℵBCP al omn[vi] etc: Ti εικοναν cum A And[bav] | οσ cum ABCP 28. 33. 34. 35. 36. 79. 87. 92. And[c et bav] ... ς ὃ cum ℵ 1. al pler Hipp And[a et p] Are | εχει cum ℵACP etc ... Gb' ειχε cum B plus[35] syr And[a et p] Are | τησ μαχ. και εζησεν cum ℵACP etc ... B al plus[25] Are και εζησεν απο τησ μαχ. | μαχαιρησ cum ℵAC ... ς μαχαιρασ cum BP al omn[vi]

15. αυτω cum ℵBP** al omn[vi] ... Ln αυτη cum ACP*[vi] | ποιηση cum ABP 1. al plu ... ℵ 14. al[5] ποιησει | οσοι εαν cum ABP al plus[20] ... ς οσοι αν c. ℵ 1. al mu | προσκυνησουσιν cum ℵ 7* 14. 31. 36. 42. And[bav] ... ς Ln Ti προσκυνησωσι cum ABP al pler Hipp And[a c p] Are τη εικονι cum ℵBP al[40] fere ... ς (= Gb Sz) Ln την εικονα cum A 1. al vix mu | αποκτανθωσιν (14. 92. αποκτανθηναι) sine ινα, idque nec ante οσοι, cum ℵB al[30] ... ς add ινα ante αποκτ. cum 1. 49. 91. al Are; item Ln add ante οσοι cum AP 7. al etc

16. δωσιν cum ℵ*et(δωσι)ℵcABCP 6. al[15] ... 2. 7. al[18] δωσωσιν. Item 4 18. 29. 31. 40. 46. 94. al δωσουσιν idque Gb' ... ς (= Gb Sz) δωσῃ cum (1. δωσει) Hipp[bis] | χαραγμα cum ℵACP 1. etc ... Gb' χαραγματα cum B al[35] fere Are | επι το μετωπον cum ℵAP al plus[30] etc. Item

τῶν, 17 *ἵνα μή τισ δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων* 14, 11 15, 2
τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματοσ 17, 9
αὐτοῦ. 18 *ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθ-*
μὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸσ γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸσ
αὐτοῦ χξς΄.

XIV.

1 *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸσ ἐπὶ τὸ ὄροσ Σιών, καὶ* 5, 6
μετʼ αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἔχουσαι τὸ 7, 4
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν 7, 3 etc
μετώπων αὐτῶν. 2 *καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡσ φωνὴν* 1, 15 19, 6
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῆσ μεγάλησ, καὶ ἡ φωνὴ ἣν

---

c Are[com] *επι του μετωπου* ... ς (= Gb Sz) *επι των μετωπων* cum B 1. al mu vg And[a p bav] Prim Haym

17. *ινα μη* cum א*C 6. 28. 32. 79. 96. tol cop syr Hipp[antichr 48 et 49] And[a] Ir[int 326] al ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem *και* cum א[c]ABP al pler vg (exc tol) al | *δυνηται* cum אAC al[25] Hipp[bis] And[c] Are ... Ti *δυναται* cum BP 1. al[15] | *το χαραγμα το ονομα του θηριου* c. ABCP 1. al[40] am (*nomine*) al[lachm] (*nomen*) cop arm aeth Hipp[bis] al, item C etc sed *του ονοματοσ*, atque sic Ln ... ς (= Gb Sz) *το χαρ. η το ονομ. τ. θηρ.* cum? Are (ex codice?) vg[cle] lips[4. 6.] anonym[aug] al. Similiter א 36. 38. *το χαρ. του θηριου η* (36. *και*) *το ονομ. αυτου*

18. *νουν* sine artic cum א[cc]ABCP al fere[40] arm Hipp[60] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *τον νουν* cum 1. 87. al? ... א* *ουσ* | *και ο αριθμ. αυτου*: א om ... CP 1. al[10] am fu lipss omn[lachm] syr Hipp[bis] And[a p] (om *ὁ*) et[bav] anonym[aug] add *εστιν*: non addidimus cum AB al[25] fere vg[cle] demid tol cop aeth etc | *χξς΄* ut B etc ... א *εξακοσιαι* (-*ιαι* et. C) *εξηκοντα εξ*, A *εξακοσιοι εξηκ. εξ*, atque sic Ln, P 7. 16. 29. 95. And[p] et [bav] (item[a]) *εξακοσια εξη.* (And[a] add *και*) *εξ.* Confirmant Ir[int 326] al ... C 11. „quidam" ap Ir *εξακοσιαι δεκα εξ*, 5. *χις΄*, item anonym[aug] *sexcenti sexdecim.* Cf Ir[int 326].

XIV. 1. *ιδον* cum ABC 7. 14. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum אP al pler | *το αρνιον* cum אABC al[30] cop syr Or Meth Are ... ς (= Gb Sz) om *το* cum P 1. 28. 35. 36. 49. 91. 96. al arm And[omn] | *εστοσ* cum אACP 79. Item B etc *εστωσ* ... ς *εστηκοσ* cum 6. 8. al mu | *εκατ. τεσσερακοντ. τεσσαρεσ* cum אAC ... ς *εκατ. τεσσαραχ. τεσσ.* cum P al plu And[a c p] ... B 1. al plu And[bav] Are *ρμδ΄* | *αυτου και το ονομα* cum אABC al pler vg rell Or al mu ... ς (= Gb Sz) om cum P 1. al?

ἤκουσα ὡσ κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖσ κιθάραις αὐτῶν·
5, 9 Ps 33 (33), 3 3 *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο μαθεῖν*
1 *τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆσ γῆσ.* 4 *οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντεσ τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,* 5 *καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη*
Zeph 3, 19 *ψεῦδοσ· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.*
8, 13 6 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι,*
13, 7 *ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνοσ καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,*

---

2. *και η φωνη ην ηκουσα* cum ℵABC al pler vg cop syr Or[4,2] Meth[677] And[c] Are anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) *και φωνην ηκουσα* cum P 1. 28. 79. 91. al? And[a p bav] | *ωσ κιθαρωδ.* cum ℵABCP al pler etc .. ς (= Gb Sz) om *ωσ* cum 1. 91. al? And[p] et[bav]

3. *ωδην* sine *ωσ* cum ℵBP al[40] cop syr aeth arm Or[4,2] Meth[677] And[c] et[..] Are Prim ... ς (= Gb Sz) Ln praem *ωσ* cum AC etc | *εδυνατο* cum ℵAC al fere[20] Or Are ... ς *ηδυνατο* cum BP al plu Meth And[a c p] | *τεσσερακοντ.* cum ℵAC ... ς *τεσσαρακ.* cum P al pler etc

4. *ουτοι* sec sine *εισιν* cum ℵACP 1. 28. 38. am harl* al[lachm] arm Or And[..] etc ... ς (Gb[o]) add *εισιν* cum B al pler fu al[lachm] syr Meth And[c] et[..] Are Cyp[bis] Prim | *υπαγη* cum ℵBP al pler Or Lugdun[epist] Meth And[a c p] al ... Ln Ti *υπαγει* cum AC 7. 16. 28. 36. 87. And[bav]

5. *ψευδοσ* cum ℵABCP al plus[45] vg rell Or[bis] al mu ... ς (= Gb Sz) *δολοσ* c. 1. al pauc[vid] And[a] | *γαρ* cum ℵB al fere omn vg[cle] am[**] dem[..] harl* tol lips[6.] cop etc ... Gb[o] Ln om cum ACP 12. am* fu harl[**] luxov lips[4. 5.] omn[lachm] And[bav] | *εισιν* sine additam cum ℵABCP [..] al[50] etc ... ς (= Gb Sz) add *ενωπιον του θρονου του θεου* cum? v[..] cle demid lips arm[usc]

6. *ειδον* cum ℵCP al pler And[a c p] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 9[.] And[bav] | *αλλον* cum ℵ[c c]ACP 49. 51. 79. 91. 95. al mu[vi] vg cop e[..] ... Gb[oo] cum ℵ*B al plus[35] Or[4,16] al | *πετομενον* cum AC al[25] O[..] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενον* cum BP 1. al sat mu ... ℵ *πεταμενον* | *επι τουσ* cum ℵACP etc ... ς om *επι* cum B al pler An[d] [a p bav] Are | *καθημενουσ* cum ℵBCP al[40] vg Or And[c] et[p] Are al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln[ed min] *κατοικουντασ* cum A 14. 28. 79. 9[.] al And[a] al | *και επι παν* cum ℵABCP al[40] vg syr Or And[c] et[p] al ... ς (= Gb Sz) om *επι* cum 1. 28. 36. 79. al cop And[a] et[bav] Are

7 λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-
ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆσ κρίσεωσ αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰσ
ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ δεύτεροσ ἠκολούθησεν λέγων· 18, 2 s Es 21, 9 Dan 4, 27
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ
πορνείασ αὐτῆσ πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 Καὶ ἄλλοσ ἄγγε-
λοσ τρίτοσ ἠκολούθησεν αὐτοῖσ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τισ προσ- Ier 51 (28), 7
κυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ
τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸσ πίεται Ps 74 (75), 9
ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ
ποτηρίῳ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 καὶ ὁ καπνὸσ Es 34, 10

---

7. *λεγων* cum ABCP al fere[45] etc ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* cum 1. am al[lachm] Or[4,16] Cyp[312] al | *εν φωνη* cum ℵBCP etc ... Ln om *εν* cum A, item vg Cyp rell | *τον θεον* cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al am fu cop syr arm Or And[omn] Cyp[bis] Prim Vig[varim] ... Gb″ *τον κυριον* c. B al[40] vg[cle] demid harl al | *τω ποιησαντι* cum ℵACP al[15] 1. 7. 16. 18. 35. 36. 38. 39. 49. 91. 95. 96. al (sed 7.) And[c p bav] ... B al[30] Or al *τον* (B* om) *ποιησαντα* | *και την θαλασσαν* cum ℵB al[40] fere Or And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) Ln Ti om *την* cum ACP 1. al

8. *αλλοσ αγγ. δευτεροσ* (C *-ρον*) cum ℵ[cc]CP al[15] ... Ln Ti *αλλ. δευτερ. αγγελ.* cum AB 1. al fere[30] ... ℵ* 95. *αλλ. δευτερ.* ... ς *αλλοσ αγγελ.* (sine *δευτ.*) cum 14. vg aeth anonym[aug] | *επεσεν επεσεν* cum AP 1. al[10] vg m[110] al ... ℵ[c]BC al plus[30] om *επεσεν* alterum | *η μεγαλη* cum ℵ[c]ABCP al[45] etc ... ς (= Gb Sz) *η πολισ η μεγαλη* cum? aeth Are (ex codice?) | *η* (post *μεγαλη*) *εκ του* cum AC al[8] vg syr al ... ς *οτι εκ του* cum 1. 36. al? And[a] et[p] Are ... Gb″ *εκ του* cum ℵ[c]BP al plus[30] etc | *τ. θυμου*: 1. 96. fu al om, hinc Gb[0] | *παντα τα* cum ℵ[c]ABCP 1. etc ... ς om *τα* cum?

9. *αλλοσ αγγελ. τριτοσ* cum ABCP etc ... ς (= Gb Sz) *τριτ. αγγελ.* cum? vg[cle] demid aeth Are Cyp[322] Prim ... Gb′ *αλλοσ αγγελ.* cum 1. 14. 92. | *προσκυνει* (38. *-νησει*) ante *το θηριον* (C 95. *τω θηριω*, A *το θυσιαστηριον*, 14. *το ποτηριον*) cum ℵABCP al fere[40] m[56] vg etc ... ς (= Gb Sz) *το θηριον προσκυν.* cum 1. al?

10. *εν τω ποτηριω* cum ℵBCP al pler vg rell ... Ln[ed min] *εκ του ποτηριου* cum A 7. 16. 39. | *βασανισθησεται* cum ℵBCP al pler vg etc ... Ln[ed min] *βασανισθησονται* cum A 8. 14. 36. 92. | *αγγελων αγιων* cum ℵCP 38. 92. 95. vg[cle] am fu tol lipss al syr Cyp[322] ... ς *των αγιων αγγελ.* cum B al pler luxov And[a c p] Are ... Gb′ Ti *των αγγελων* cum A 26. m[56] al

τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰσ αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχου-
σιν ἀνάπαυσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ οἱ προσκυνοῦντεσ τὸ θηρίον καὶ
13, 10 12, 17 τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τισ λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματοσ
αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντεσ τὰσ
ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἤκουσα φωνῆσ
19, 9 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσησ· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ
ἀποθνήσκοντεσ ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται
ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν.
1, 13 Dan 7, 13 14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή-
μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφα-
νον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλοσ
Iobel 3, 13 (18) ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸσ τῆσ γῆσ. 16 καὶ

---

11. *εισ αιωνασ* (א add *των*) *αιωνων* cum אAB al pler vg etc ... CP etc *εισ αιωνα αιωνοσ* | *αναβαινει* post *αιωνων* (-*νοσ*) cum אABCP etc ... ς (= Gb Sz) ante *εισ αιω.* pon cum? vg lips$^{4.}$ cop arm Cyp^{23} Prim

12. *η υπομονη* cum אABCP 1. al^{30} etc ... ς om *η* cum? Are (ex codice?, item arm syr | *οι τηρουντεσ* (sed א 36. 38. 95. *των τηρουντων*) sine *ωδε* cum אABCP al^{40} vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *ωδε* cum 1. 7. 49. 79. 91. al

13. *λεγουσησ* sine *μοι* cum אABCP al^{35} am fu etc ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. m^{90} vg^{cle} al | *αναπαησονται* cum אAC; item B 1. al plus^{10} *αναπαυσονται* ... ς *αναπαυσωνται* cum P al plu | *τα γαρ* (et. Gb′) cum אACP 16. 26. 38. 95. vg syr ... ς Ti *τα δε* cum B al pler And^{omn} Are

14. *και ιδον* cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} (om *και* sq) ... ς *και ειδον* cum P al pler And$^{a\ c\ p}$ Are ... א om | *καθημενον ομοιον* cum אABCP al^{+} vg etc ... ς (= Gb Sz) *καθημενοσ ομοιοσ* cum 1. 7. 49. 91. al And^{a} et^{p} | *υιον* cum אAB al^{20} ... ς *υιω* cum C 6. 7. 38. al sat mu | *εχων* cum AB 1. 6. al pler, item א^{c}C *εχον* ... א* 13. al^{7} *εχοντα* (38. *εχοντι*) | *επι τησ κεφαλησ* cum אBCP al plus^{30} ... Ln Ti *επι την κεφαλην* cum A 8. al^{10}

15. *εν φων. μεγαλ.* cum אABCP al plus^{40} vg al ... ς (= Gb Sz) *εν μεγ. φωνη* cum? | *οτι ηλθεν* sine *σοι* cum אABCP al plus^{35} vg etc ... ς (= Gb Sz) add *σοι* cum 7* al^{vi} | *θερισαι* (Gb″) cum ABCP al^{30} fere And^{omn} Are ... ς *του θερισαι* cum 29. 49. 91. 93. 96. al, item א 38. *του θερισμου*

ἔβαλεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸσ δρέπανον ὀξύ· 18 καὶ
ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ
τοῦ πυρόσ, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺσ βό-
τρυασ τῆσ ἀμπέλου τῆσ γῆσ, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆσ.
19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελοσ τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐτρύ- 19, 15
γησεν τὴν ἄμπελον τῆσ γῆσ καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ Es 63, 3
τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸσ ἔξωθεν τῆσ πόλεωσ,
καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆσ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ
σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

1 Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, 12, 1

---

16. επι τησ νεφελησ cum ℵA 16* 36. 38. 47. 97. And[a p bav] ... ς Ti επι την νεφελην cum CP al plu And[c] Are ... B al[7] επι τη νεφελη

18. εξηλθεν cum ℵBCP al omn[vi] etc ... Ln om cum A And[bav] am fu omn lachm | εχων sine articulo cum ℵBP al omn[vi] And Are ... Ln Ti ο εχων cum AC. Etiam vg *qui habet*, item syr | εφωνησεν sine εν cum ℵA BCP etc ... 6. 7. 8. 14. 29. al[20] And[c] Are add εν | φωνη cum ℵAB etc ... ς Ti κραυγη cum CP al pler cop And[omn] Are | τησ αμπελου: ς (non item ς[e] Gb Sz) om cum 1. | ηκμασαν (A ηχμ–) αι σταφυλαι cum ℵA CP 1. al mu etc ... Gb″ Ti ηκμασεν η σταφυλη cum B al[30] And[c] Are | αυτησ cum ℵACP 1. etc ... Gb′ Ti τησ γησ cum B 7. al plus[30] syr And[c] Are

19. εισ την ληνον (C αλωναν) et τον μεγαν cum ABCP 6. 8. 14. al[15] ... ς (= Gb Sz) εισ την ληνον et την μεγαλην cum ℵ 7. 28. 35. 79. 95. al And[a c p]. Item 1. 91. 94. 97. 98. al And[bav] εισ τον ληνον et τον μεγαν.

20. εξωθεν cum ABCP al[40] arm And[c] Are[txt] ... ς (= Gb Sz) εξω cum ℵ 1. 28. 38. 79. al And[a p bav] Are[com] | χιλιων (am* om) εξακοσιων (ℵ* 26. διακοσιων) cum ℵ[c]ACP etc. Item B 6. al αχ′ ... And[a] χιλ. εξακ. εξ, item 79. αχς′

XV. 1. ιδον cum ℵABC 7. 14. 92. Item vv. 2 et 5. excepto ℵ, qui bis ειδον ... ς Ln ειδον cum P al pler And[omn] Are

17, 1 ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
4, 8 12, 11 ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ ἴδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκό-
5, 8 νος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ
Ex 15, 1 τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 καὶ
Ps 110 (111), 2. 144 (145), 17 ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ
θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασι-
16, 7 Ier 10, 7 λεὺς τῶν ἐθνῶν· 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά
σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνή-
σουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-
19, 8 Ez 9, 2 1, 13 τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν

---

2. *ιδον* et ς Ln *ειδον*, vide ad v. 1. | *νικωντας* c. ℵABP al omn etc ... Ti *νικουντας* cum C :: cf ad 2, 7 et 11. | *εκ του αριθμου* cum ℵABCP al plus[35] vg etc ... ς (= Gb Sz) praem *εκ του χαραγματος αυτου* cum 1. 35. 36. 79. al (sed 1. al And Are add *και* post *αυτου*)

3. *μωυσεως* cum ℵAB 1. al[30] fere ... ς (= Gb Sz) *μωσεως* cum P 28. al mu | *του δουλου* cum ℵAP 1. 28. 38. 91. 96. al[10] And[omn] ... ς Ti om *του* cum B al plu Are | *ο βασιλευς* cum ℵ[c]ABCP etc ... ℵ* al[5] *βασιλευ* | *των εθνων* cum ℵ[c]ABP 1. al[45] ... ς (= Gb Sz) *τ. αγιων* cum? ... ℵ*C 18. 95. vg[cle] fu demid tol omn[lachm] lipss syr al *τ. αιωνων*, idque Gb′ (:: ex 1 Tim 1, 17)

4. *φοβηθη* sine *σε* cum ABCP 1. al[7] am fu demid tol omn[lachm] cop aeth arm And[a p bav] Cyp[312] Prim al ... ς (Gb[oo]) add *σε* cum 6. 7. 8. 29. 38. al plu vg[cle] lipss syr And[c] Are Haym. Item ℵ 95. *σε* ante *ου* *φοβ.* | *κυριε*: 14. 92. demid arm aeth[utr] Cyp Amb[fid res 2,1176] Prim om, hinc Gb° | *δοξασει* (Gb″) cum ABCP al plus[15] ... ς *δοξαση* cum ℵ 1. 7. 8. 29. 38. al plu | *οσιος* cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg (*pius*) And[a] et[bav] Are Cyp Prim al ... Gb″ *αγιος* cum B 6. 7. 8. al plus[25] And[c] et[p] | *παντα τα εθνη* cum ℵACP 1. al sat mu vg etc ... Gb″ *παντες* cum B 6. 7. 14. 29. 43. al[30] And[c]

5. *ιδον* cum ABC 7. 14. 92. ... ς Ln *ειδον* cum ℵP 1. al pler And[omn] Are | *και ηνοιγη* cum ℵABCP 1. al[45] etc ... ς (= Gb Sz) *κ. ιδου ηνοιγ.* cum ? vg al

6. *εξηλθον* cum ℵA**(A* *-λθεν* ut[vl])BP al omn[vi] ... Ti *εξηλθαν* cum C | *οι εχοντες* cum AC al plus[35] ... ς (= Gb Sz) om *οι* (post *-λοι*) cum ℵBP 1. 48. 79. al | *εκ του ναου* cum ℵACP 1. etc ... 10. 49. 91. 96. ex

λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ
ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας Ez 23, 31 4, 9
χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν Es 6, 4 Ex 40, 35
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ Ex 7—10
ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ 15, 7
θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιά-
λην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ
τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς 13, 17
προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

του ουρανου ... Gb[oo] Ti om cum B al[30] And[c] Are | *λινον* (B al[4] *λινουν*) *καθαρον* cum (ℵ vide post) P al pler vg[cle] syr arm And[omn] Are, item ℵ *καθαρους λινους* ... Ln *λιθον καθαρον* cum AC 38[mg] 48. 90. am fu demid tol lips[s] omn[lachm] cdd ap And | *λαμπρον* (ℵ *λαμπρους*) sine copula cum ℵABCP 1. al plus[30] etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 32[**] al? vg[cle] al

8. *καπνου* cum ℵACP 1. al sat mu vg ... Ti praem *εκ του* cum B al[30] | *εδυνατο* cum AC al[20] And[bav] Are ... ς *ηδυνατο* cum ℵBP 1. al plu And[a c p]

XVI. 1. *μεγαλης φωνης* (Gb'') cum ABC al[30] Are ... ς *φων. μεγαλ.* cum ℵP 1. al plu vg And[omn] | *εκ του ναου* cum ℵACP 1. al sat mu vg etc ... B al[30] syr (sed non[polygl]) Are om, hinc Gb[oo] et Ti om | *υπαγετε και* c. ℵABCP al longe plu vg etc ... 1. 7. 12. 28. 36. 49. 79. al fere[10] lips[4.] cop arm And[a] om *και*, hinc Gb[o] | *εκχεετε* cum ℵACP 1. al ... ς Ti *εκχεατε* cum B al pler And[omn] Are | *επτα φιαλας* cum ℵABC al[35] vg etc ... ς (= Gb Sz) om *επτα* cum P 1. al[6] cop (*phialas vestras*) aeth And[a] et[bav]

2. *εις τ. γην* (Gb'') cum ℵ[c]ABCP al[35] vg arm ... ς *επι την γην* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop | *επι τους ανθρωπ.* (Gb') cum ℵABCP al[35] syr arm ... ς *εις τ. ανθρ.* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al vg cop | *προσκυνουντας* ante *τη εικ. αυτ.* cum ℵABCP al plus[30] vg etc ... ς (= Gb Sz) post *τη εικ. αυτ.* cum?

3 *Καὶ ὁ δεύτεροσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν·*
καὶ ἐγένετο αἷμα ὡσ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆσ ἀπέθανεν, τὰ
ἐν τῇ θαλάσσῃ.
4 *Καὶ ὁ τρίτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τοὺσ ποταμοὺσ*
11, 6 6, 10 *καὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.* 5 *καὶ ἤκουσα τοῦ*
ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντοσ· δίκαιοσ εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιοσ,
ὅτι ταῦτα ἔκρινασ, 6 *ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,*
καὶ αἷμα αὐτοῖσ ἔδωκασ πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 *καὶ ἤκουσα τοῦ θυ-*
19, 2 15, 3 *σιαστηρίου λέγοντοσ· ναί, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ*
καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ σου.
8 *Καὶ ὁ τέταρτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ*
ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐν πυρί. 9 *καὶ ἐκαυμα-*

---

3. *δευτεροσ* sine additam cum ℵ^{c}ACP 18. 95. am fu etc ... ς (Gb^{oo}) add *αγγελοσ* cum B al pler vg^{cle} al | *ζωησ* (et. Gb) cum AC 95. syr aeth ... ς (= Gb Sz) *ζωσα* cum ℵBP etc ... Gb^{o} Sz om cum 6. 8. 14. al^{20} And^{c} Prim | *τα εν τη* cum AC And^{bav} ... ς om *τα* cum ℵBP al pler And$^{a\ c\ p}$ Are, item vg arm Prim al

4. *τριτοσ* sine additam cum ℵABCP al plus^{30} etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum 1. al^{10} lips$^{4.}$ vg^{sixt} cop syr arm And^{omn} | *και τασ πηγ.* cum ℵACP etc ... ς Ti *και εισ* (18. 31. vg *επι*) *τασ πηγ.* cum B 1. al plu vg al | *εγενετο* cum ℵBCP 1. al pler etc ... Ln *εγενοντο* cum A 36. 95.

5. *δικαιοσ* sine additam cum ℵABCP 1. al^{45} am fu al ... ς (= Gb Sz) add *κυριε* cum? vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ aeth | *ο οσιοσ* cum ℵP al^{15} And^{p} et^{bav} Are ... ς (= Gb Sz) *και ο* (retinent Gb Sz, sed Gb^{o}) *οσιοσ* cum 1. 34. 36. al? And^{a}; item *και* omisso ὁ 95. al^{vi} ... Ln Ti nil nisi *οσιοσ* cum ABC al^{25} fere And^{c}

6. *αιματα* cum ℵ 36. 39. (:: et hoc loco et 18, 24. *αιματα* ex usu Hebraeorum edendum videbatur) ... ς Ln Ti *αιμα* cum ABCP al fere omn And^{omn} Are | *εδωκασ* cum ℵBP al omn^{vi} ... Ln Ti *δεδωκασ* cum AC | *πειν* (C *πιν*, ut Ln edidit) cum AC ... ς *πιειν* cum ℵBP rell | *αξιοι εισιν* cum ABCP 1. al plus^{40} fu al ... ℵ *οπερ αξιοι εισιν*, item am al *id digni sunt*. Item ς (= Gb Sz) *αξιοι γαρ εισι* cum? Are (ex codice?), item *digni enim sunt* vg^{cle}

7. *του θυσιαστηριου* cum ℵACP al plus^{40} etc ... B 1. And^{a} et^{p} *εκ του θυσιαστ.* ... ς (= Gb Sz) *αλλου εκ τ. θυσ.* cum? vg^{cle}, item (unde?) Are.

8. *τεταρτοσ* sine additam cum ABCP al plus^{20} etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum ℵ 1. al mu vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ demid cop arm And^{omn}

τίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα 13, 6
τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντοσ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰσ πληγὰσ ταύτασ, καὶ
οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
10 *Καὶ ὁ πέμπτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον* 13, 2
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
σῶντο τὰσ γλώσσασ αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 *καὶ ἐβλασφήμησαν*
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐ-
τῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 *Καὶ ὁ ἕκτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν* 9, 14 Es 11, 15 s
τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοι-
μασθῇ ἡ ὁδὸσ τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου. 13 *καὶ*
ἴδον ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ δράκοντοσ καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ θη-
ρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
θαρτα ὡσ βάτραχοι· 14 *εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα* 1 Rg 22, 21 s
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, συνα-

---

9. *εβλασφημησαν* sine additam cum ℵACP 1. 36. 38. 79. 95. al vg cop al ... Gb + Sz Ti add *οι ανθρωποι* cum B al[40] syr | *την εξουσιαν* cum ℵAP 10. 12. 36. 37. 49. 91. 96. And[p] et[bav] ... ς om *την* cum BC 1. al longe plu And[a] et[c] Are

10. *πεμπτοσ* sine additam cum ℵABCP al plus[30] etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum (1.) 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg[cle] lips[4. 6.] cop arm | *εσκοτωμενη* cum ℵ*ACP al pler ... ℵ[cc]B 28. 29. And[a] et[p] *εσκοτισμενη* | *εμασωντο* cum ℵACP 1. etc ... ς *εμασσωντο* cum B al plu And a c p Are

12. *εκτοσ* sine additam cum ℵABCP 1. al plus[30] etc ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum al[10] vg[cle] lips[4. 6.] demid cop arm And[omn] Are | *ευφρατην* (B *εφρατην*) sine articulo (et. Gb Sz) cum ℵBP al[30] And[bav] Are ... ς Ln Ti praem *τον* cum AC 1. al[10] | *ανατολησ* (Gb'') cum ℵBC al[40] ... ς Ln Ti *ανατολων* cum A 1. 6. 28. 38. 49. 79. 91. 96.

13. *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum C al pler ... ℵ *εδοθη* | *ωσ* (ℵ[c] And[p] *ωσει*) *βατραχοι* cum ℵ[c]AB al[45] etc. Item ℵ* 18. 36. 38. 49** 97. Are *ωσ* (ℵ* *ωσει*) *βατραχουσ* ... ς (= Gb Sz) *ομοια βατραχοισ* cum 1** (* om plane), item cf vg

14. *δαιμονιων* cum ℵAB al[30] And[c] Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *δαιμονων* cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. al And[a p bav] | *α* (28. add *και*) *εκπορευεται* (et. ς[e] Gb Sz Ln) cum A 6. 8. 14. 28. 29. al plu And[c] Are. Item B al etc *α εκπορευονται* ... ς (non ς[e] etc) *εκπορευεσθαι* cum ℵ* 1* (1** *α εκπορευεσθαι*) 43. 79. 95. And[a] et[bav] | *τησ οικουμενησ ολησ* cum ℵAB al fere omn vg etc ... ς *τησ γησ και τησ οικουμενησ*

γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ
3, 3 Lc 12, 37 τοῦ παντοκράτορος. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ
γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
Zach 12, 11 εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·
21, 6 καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα·
γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ
4, 5 etc σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
14, 8 17, 5 πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν.

ολ. cum 1** | εις τον πολεμ. cum ℵAB al plus[30] And[a] et[c] Are ... ς (= Gb Sz) om τον cum 1. 36. 43. al arm And[p] et[bav] | της ημερας sine εκεινης cum ℵA 14. 38. 92. 95. vg cop al ... ς (Gb[o]) Ti add εκεινης cum B 1. al pler syr And[omn] al. Praeterea, ut Ln edidit, A 95. της μεγαλης ημερας.

16. αρμαγεδων: -γεδων cum ℵA 1. al sat mu And[omn] Are, item vg etc ... ς -γεδδων cum B al pauc, item Prim Haym

17. και ο εβδομος sine αγγελος cum (ℵ*)AB al plus[30] am fu tol lips[5.] om laohm syr ... ς (= Gb Sz) add αγγελος cum ℵ[c] al[10] vg[cle] demid lips[4. 6.] cop arm aeth | επι τον cum ℵAB al[35] And[c] Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') εις τον cum al[10] And[a p bav] | φων. μεγαλη cum ℵB al pler vg cop syr arm aeth[utr] And[a c p] Are Prim al ... Gb[o] Ln om μεγαλη cum A 1. 12. 46. And[bav] | εκ του (et. Gb') cum ℵA 1. 12. 18. 36. 38. 46. 95. And[a p bav], item de vg Prim al ... ς Ti απο του cum B al pler And[c] Are | ναου (Gb'') cum ℵ (sed pergit του θεου pro απο τ. θρονου) A 10. 14. 92. 95. vg cop etc ... ς ναου του ουρανου cum B al longe plu And[c] et[p] Are

18. αστραπαι κ. φωναι κ. βρονται cum (ℵ) A al[10] vg arm And[a com] Prim Haym, item omissis και βροντ. B, omissis και φων. 12. And[p] et[bav] Tich ... 6. 7. 8. 14. al[25] syr And[c] Are αστραπ. κ. βροντ. κ. φωναι ... ς (= Gb Sz) φων. κ. βροντ. κ. αστραπ. c. 1. al vix mu And[a txt] | σεισμ. εγενετο μεγ. cum ℵA 1. al[15] vg etc ... B al fere[25] fu arm And[c] et[p] Are Prim om εγενετο, hinc Gb[o] | ανθρωπος εγενετο cum A 38. (εγεν ανθρ.) cop arm aeth ... ς οι ανθρωποι (26. ουρανοι) εγενοντο cum 1. 7. 8. al pler And[a c p] Are. Item omisso οι ℵB 12. 14. 17. 36. 79. 92. And[bav]. Item *homines fuerunt* (Tich *facti sunt*) vg syr Tich

19. επεσαν cum ℵ[c]AB 7. 8. 28. 38. 42. 49. 96** 97. And[bav] ... ς επεσον cum 1. 6. 14. al longe plu And[a c p] Are ... ℵ* syr επεσεν

καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ. 20 *καὶ πᾶσα* 14, 10 Es 51, 22
νῆσοσ ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 *καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ*
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χαλάζησ,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

XVII.

1 *Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ* 15, 1 Ier 51, 13
φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ᾿ ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα
τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολ- Nah 3, 4
λῶν, 2 *μεθ᾿ ἧσ ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐμεθύσθησαν*
οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνείασ αὐτῆσ. 3 *καὶ* 18, 9
ἀπήνεγκέν με εἰσ ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην 21, 10 Es 21, 1
ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίασ, ἔχοντα κεφαλὰσ 13, 1
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 *καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν*
καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί- 18, 16

XVII. 1. *λεγων* sine *μοι* cum ℵABP al^{40} vg cop syr arm And^{c} Are Cyp Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum 1. 28. 79. al aeth And a p bav | *επι υδατ. πολλων* (Gb′) cum ℵAP al^{9} arm Hipp And^{omn} ... ς Ti *επ. των υδατ. των πολλ.* cum B al longe plu Are

2. *οι κατοικ. την γην* ante *εκ του οινου* (et. ℵ^{c}, ℵ* *οικου*) *τ. πο. αυτησ* cum ℵABP al plus^{30} vg syr arm Hipp And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) pon post *τησ πορν. αυτησ* cum 1. al? cop aeth

3. *ειδον* cum ℵP al pler ... B 7. (92?) *ιδον* ... A *ιδα* (ita Ti ed) | *γεμοντα ονοματα* cum ℵ*AP (P *γέμοντα* sic, non *γέμον τὰ*). Eodem modo Ln, Ti vero *γέμον τὰ ὀνόματα* ... ℵ^{c}B 8. al^{25} *γεμον ονοματα*, item 7. 30. 32. *γεμων ονοματα* ... ς *γεμον ονοματων* cum 1. al^{10} | *εχοντα* cum ℵP ... A 7. 30. 32. 94. *εχων* ... ς Ln Ti *εχον* cum B 1. al pler

4. *ην περιβεβλη.* cum ℵABP al^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) *ἡ* cum 1. al? | *πορφυρουν κ. κοκκινον* (P rursus *κογκι-*) cum ℵABP al^{35} fere Hipp ... 1. 6. al^{10} *πορφυραν και* (91. om) *κοκκινον* (1. *κοκινον*) ... ς (= Gb Sz) *πορφυρα κ. κοκκινω* cum? | *και κεχρυσωμ.* cum ℵA 1. 7. 36. 38. 43. al vg cop syr arm ... Ti om *και* cum BP al plus^{30} | *χρυσω* (Gb′) cum

Ier 51, 7 *ταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆσ γέμων βδελυγμάτων*
καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆσ πορνείασ αὐτῆσ, 5 *καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-*
14, 8 etc *τῆσ ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ*
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. 6 *καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα*
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 *Καὶ*
εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον
τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντοσ αὐτὴν τοῦ ἔχοντοσ
11 *τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα.* 8 *τὸ θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν*
καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν
13, 8 *οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ*
κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.

ℵP al^{10} ... Gb Sz Ln Ti *χρυσιω* cum AB al^{30} | *ποτηριον χρυσουν* cum ℵAB al plus^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) *χρυ. ποτ.* cum 1. al^{10} | *γεμων* cum ℵ* 7. 14(?) 30. 32. 94. al^{vi} ... ς Ln Ti *γεμον* cum ℵ^{c}AB al longe plu | *τα ακαθαρτα τησ* cum ℵAB 1. al^{45} etc ... ς (= Gb Sz) *ακαθαρτητοσ* cum? vg | *αυτησ* cum (ℵ vide post) A 1. 7. al^{15} vg aeth And^{omn} Tich ... Gb'' Ti *τησ γησ* cum B al^{30} etc ... ℵ syr$^{cdd\ aliq}$ *αυτησ και τησ γησ*

5. *πορνῶν* (ut B al plu): Gb' *πόρνων* ut 2. 7. 12. 29. 49. 50. 93. al

6. *ειδα* cum ℵA (*ιδα*, ut Ti) ... ς *ειδον* cum P al pler. Item B 7 (*ιδων*) 14. 92. *ιδον.* | *μεθυ. εκ του αιματοσ* cum A 1. 7. 28. 30. 31. 32** 36. 47. 49. 79. 87. al mu vg etc ... ℵ^{c}BP al^{25} *με. του αιματοσ* (sine *εκ*) ... ℵ* 38. *με. τω αιματι*

7. *σοι ερω* cum ℵP 1. 14. 36. 43. 49. 79. 91. 92. 96. al am fu etc ... Gb' Ln Ti *ερω σοι* cum AB al^{25} vg^{cle} al

8. *το θηριον* cum ℵABP 1. al^{40} Hipp And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *το* cum? | *ειδεσ* cum ℵP al pler ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. | *υπαγειν* cum ℵBP al fere omn vg al ... Ln Ti *υπαγει* cum A 12. And^{a} Are Ir$^{int\ 330}$ al *θαυμασονται* cum ℵB al omn^{vi} And^{omn} Are ... Ln Ti *θαυμασθησονται* cum AP :: cf ad 13, 3. | *επι τησ γησ* cum ℵAP 1. al sat mu cop syr arm And^{omn} Are ... Gb' *την γην* cum B al fere^{30} al | *ου γεγραπται* cum ℵBP al pler Hipp And^{omn} Are ... A *ουκ εγεγραπται* ... 8? 9. *ουκ εγεγραπτο*, atque sic edidit Ln | *το ονομα* (Gb') cum AB 8. 14. 29. 38. al^{25} cop syr Hipp ... ς *τα ονοματα* cum ℵP 1. al sat mu vg al | *επι το βιβλιον* c. ℵAP etc ... B 2. 7. 14. 38. al^{20} *επι του βιβλιου*, idque Gb' | *βλεποντων* cum ℵABP al^{40} ... ς (= Gb Sz) *βλεποντεσ* cum 1. 36. 43. 49. 91. 96. Hipp, item vg Prim al *videntes* | *το θηριον*

9 ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, 13, 18 18, 1
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν·
οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ 20, 3
ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, 8
καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτι-
νες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν Dan 7, 24
λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ 17
τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι 19, 16 etc
κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλη-
τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, Es 8, 7
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ

οτι ην cum אAP 1. al sat mu vg etc ... B al^{30} And^{c} Are οτι ην το θηριον, idque Gb'' | και (א* add παλιν) παρεσται cum (א*)ABP 6. 7. 14. al fere^{40} etc, א^{c} 1. 11. 12. 16. 36. 43(?) 47. 79. και παρεστιν ... ς (= Gb Sz) καιπερ εστιν cum?

9. επτα ορη εισιν cum אABP al^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) ορη εισιν επτα cum 1. al?

10. ο εισ cum אABP al plus^{40} etc ... ς (= Gb Sz) και ο εισ cum 1. al^{vi} lips^{4} cop arm. Item 96. aeth Hipp^{antichr} Prim ο δε εισ

12. ειδεσ cum אAP al pler ... B 7. ιδεσ | ουπω cum א^{c}(* ουτω)BP 1. al fere omn vg etc ... Ln ουκ cum A fu | αλλα cum אA 14. 95. ... ς αλλ cum BP al pler

13. γνωμην εχουσιν cum אAP 1. al sat mu vg etc ... Gb Sz Ti εχουσι γνωμην cum B al^{30} cop | την εξουσιαν cum אP 1. al plus^{10} ... Gb^{oo} Ln Ti om την cum AB al^{25} | αυτων (Gb'') cum אABP al^{35} ... ς εαυτων cum 1. al pauc? | διδοασιν cum אABP al certe pler; item *dant* Ir int^{323}; *tradunt* am al^{lachm} ... ς (= Gb Sz) διαδιδωσουσιν ex fictione Erasmi; sed δωσουσι 18. 79. And^{a}, διαδωσουσι 33. Hipp, *tradent* vg^{cle} fu al

15. λεγει cum אBP 1. al omn^{vi} Hipp And^{omn} Are ... Ln ειπεν cum A, item *dixit* vg al | ειδεσ cum אAP etc ... B ιδεσ (7. οιδασ)

16. ειδεσ cum אAP etc ... B 7. 36. ιδεσ | και το θηριον cum אABP 1. al^{45} am fu al ... ς (= Gb Sz) επι το θηριον cum? vg^{cle} Are (unde hausit editor?) | και γυμνην sine additam cum אAP 1. al^{5} vg syr arm al ...

18, 8 τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί·
17 ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ καρδίασ αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
10, 7 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν
16, 19 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ
ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πόλισ ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆσ γῆσ.

XVIII.

10, 1 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆσ δόξησ
αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-
14, 8 βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ
Es 34, 11 ss 13, 21 s παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸσ ὀρνέου ἀκαθάρ-

---

B$^{mg(**)}$ al^{30} And^{c} Are add *ποιησουσιν αυτην* ... B^{txt} 1. al^{8} plane om | *πυρι* cum ℵBP 35. 87. al^{vi} ... ς Ln Ti *εν πυρι* cum A al pler

17. *και ποιησαι μιαν γνωμ.* (vide post de *γνωμ. μιαν* etc) cum ℵ*(ℵ^{c} om *και ποιησαι*) BP al pler cop syr aeth (arm^{libere}) Hipp And$^{c\,p\,bav}$ Are ... Ln om cum A 79. vg And^{a} Tichon. Praeterea *μιαν γνωμην* cum ℵP 1. al And^{p} et^{bav} ... Gb Sz Ti *γνωμ. μιαν* cum B al plus^{25} And^{c} Are | *τελεσθησονται* cum ℵAP 1. 12. 37. 46. 49. 79. 91. 96. al^{5} Hipp And^{a} et^{bav} et^{p} ... B 7. 8. al^{85} *τελεσθωσιν* idque Gb'' ... ς (= Gb Sz) *τελεσθη* cum? | *οι λογοι* cum ℵABP al fere^{45} ... ς (= Gb Sz) *τα ρηματα* cum?

18. *ειδεσ* cum ℵP al pler etc ... Ti *ιδεσ* cum AB 7.

XVIII. 1. *Μετα ταυτα* cum ℵABP al fere^{30} etc ... ς praem *και* 1. 7. al sat mu vg al | *ειδον* cum ℵAP al pler ... B al^{5} *ιδον* | *αλλον αγγελ.* cum ℵABP al plus^{30} vg etc ... ς (= Gb Sz) om *αλλον* cum 1. 14. 92. al?

2. *εν* cum AP al^{10} ... ℵB al plu om | *εν* (vide ante) *ισχυρα φωνη* cum (ℵ) A(B)P al pler vg$^{cdd\,pler}$ cop syr arm aeth Hipp And^{omn} Are Tich Prim al ... 16. 29. 30. 39. 40. 47. 93. 98. *ισχυραν φωνην* ... ς (= Gb Sz) *εν ισχυι φωνη μεγαλη* cum? ... vg^{cle} tol Tich *in fortitudine*, hinc Gb *εν ισχυι* | *επεσεν επεσεν* cum A 1. al^{10} vg syr arm^{usc} Hipp And$^{a,\,et\,p}$ Tichon Haym al ... P *επεσεν επεσεν επεσεν* ... ℵB al^{80} etc *επεσεν*: cf ad 14, 8. | *δαιμονιων* cum ℵAB 95. ... ς Ti *δαιμονων* cum P al pler | *πνευμ. ακαθαρτου* sine additam cum ℵBP al fere omn vg rell ... Ln add *και μεμισημενου* cum A 16. Habentur vero etiam in P 1. 12. etc, qui quidem omittunt *και φυλακη παντοσ ορνεου ακαθαρτου*.

του καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ πορνείασ
αὐτῆσ πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ μετ' 14, 8 17, 2
αὐτῆσ ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ δυνάμεωσ τοῦ Ier 51 (28), 7 Nah 3, 4
στρήνουσ αὐτῆσ ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαόσ μου ἐξ αὐτῆσ, ἵνα μὴ συγκοι- Ier 51!(28), 6, 9
νωνήσητε ταῖσ ἁμαρτίαισ αὐτῆσ, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆσ ἵνα μὴ
λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆσ αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸσ τὰ ἀδικήματα αὐτῆσ. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ Ps 136 (137), 8
ὡσ καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῆσ· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα
ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν Es 47, 7—9
καὶ πένθοσ. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα

---

3. *εκ του οινου του θυμου* cum ℵB al longe plu etc ... P 1. al[10] cop al *εκ του θυμου του οινου* ... Ln *εκ του θυμου* cum A am fu tol al. Item sed *του θυμου* post *τησ πορν.* ponens C | *πεπωκαν: πεπω-* (P 1. 38 48. 49. 97. And[bav] *πεπο-*) cum P 1. 8. 31. al[25] Hipp And[a c p bav] Are, item *biberunt* vg syr arm Tich Haym al ... ℵABC al plus[10] cop aeth *πεπτω-* (ut Ln[ed min]). Item *-καν* cum AC; ℵB al[35] And[c etp] Are *-κασιν* ... ϛ *-κε* cum P 1. 49. 96. al Hipp al

4. *εξελθατε* (et. Ln[ed min]) cum ℵA 79. And[bav]; item ϛ *εξελθετε* cum P al[10] Hipp[antichr 40] And[a etp]. Item *exite* vg etc ... Gb' Ln[ed mai] *εξελθε* cum BC al plus[25] And[c] Are. Item *exi* Cyp[164. 316] Promiss[7] | *εξ* (And[p] *απ*) *αυτησ* post *ο* (And[p et bav] om) *λαοσ μου* cum ℵCP 38. aeth And[p] ... ϛ Ln Ti ante *ο λα. μου* pon cum AB al pler vg al | *συγκοιν-* cum ℵAC ... ϛ Ln *συγκ-* cum BP al certe pler etc | *εκ των πληγων αυτησ* ante *ινα μη λαβ.* cum ℵABC etc ... ϛ (= Gb Sz) post *ινα μη λαβ.* pon cum? cop aeth Cyp[164. 316] al

5. *εκολληθησαν* cum ℵABCP 1. al[40] etc ... ϛ (= Gb Sz) *ηκολουθησαν* cum?

6. *απεδωκεν* sine additam cum ℵABCP al[40] etc ... ϛ (= Gb Sz) add *υμιν* cum 1. 31. 91. 96. al vg[cle] lipss al[lachm] And[a etbav] Are al | *διπλωσατε* sine additam cum ℵABC al[20] vg Hipp Tich al ... ϛ add *αὐτῇ* cum P 1. 7. al mu cop syr aeth And[omn] Are. Praeterea post [*τα*] *διπλα* B al[25] add *ὡσ καὶ αὐτὴ* [*καὶ*] | *τα διπλα* cum ℵC 8. 14. 29. 43. 92. al fere[20] Hipp ... ϛ Ln om *τα* cum ABP 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are

7. *εδοξ. αυτην* cum ℵ*ABCP al plus[15] ... ϛ *εδ. εαυτην* cum ℵ[c] 1. 8. 14. al plu | *οτι* (35. 87. And[c] add *εγω*) *καθ.* cum ℵABCP al fere[40] ... ϛ om *οτι* cum 1. al vix mu Hipp And[p], item m[110] vg Cyp Tich al

καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθοσ οὐ μὴ ἴδω, 8 *διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ*
ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆσ, θάνατοσ καὶ πένθοσ καὶ λιμόσ, καὶ ἐν
πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ κρίνασ αὐτήν.
Ez 26, 16 27, 30 9 *Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ*
οἱ μετ' αὐτῆσ πορνεύσαντεσ καὶ στρηνιάσαντεσ, ὅταν βλέπωσιν τὸν
καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ, 10 *ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότεσ διὰ τὸν*
18, 19 *φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη,*
Ez 27, 36 *Βαβυλὼν ἡ πόλισ ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσισ σου.* 11 *καὶ*
οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
Ez 27, 5 ss *αὐτῶν οὐδεὶσ ἀγοράζει οὐκέτι,* 12 *γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ*
λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρασ καὶ σιρικοῦ
17, 4 *καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐλεφάντινον καὶ*
πᾶν σκεῦοσ ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρ-

---

8. *κυριοσ ο θεοσ* cum ℵcBCP al pler etc ... ℵ* *ο θεοσ ο κυριοσ* ... A 95. vg aeth^{utr} om *κυριοσ*, atque sic Ln$^{ed\ min}$ ... 6. 31. etc om *ο θεοσ* | *κρινασ* cum ℵ*ABCP al fere^{35} etc ... ς (= Gb Sz) *κρίνων* cum ℵ^{c} 1. 6. 31. 79. al m^{110} (*iudicat*) And^{a} et^{c} Are

9. *κλαυσονται* cum ℵA 1. 36. al vix mu Hipp$^{antichr\ 41}$ And^{p} et^{bav} ... Gb'' Sz Ln Ti *κλαυσουσιν* cum BCP al fere^{40} And^{a} et^{c} Are. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αυτην* cum P 1. 79. al pauc ... om cum ℵABC al plus^{35} vg al | *επ αυτην* cum ℵBCP al^{35} Hipp And^{c} Are ... ς Ln *επ αυτη* cum A 1. 36. 38. 79. 95. 97. al^{vi} And^{a} et^{bav}

10. *μια ωρα* cum ℵBCP al^{40} etc ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum 1. 38. al arm And^{a} et^{p} Are ... A 95. *μιαν ωραν* | *ηλθεν*: A om

11. *κλαιουσιν κ. πενθουσιν* cum ℵACP etc ... Gb'' *κλαυσουσι και πενθησουσιν* cum B al^{35} vg Hipp And^{c} Are | *επ αυτην* cum ℵCP 16** 18. 32. 39. Hipp, item *super illam* vg ... ς Ln *επ αυτη* cum 6. 7. al mu And^{c} Are ... A *εν αυτη* ... B *επ αυτουσ*

12. *γομον χρυσου και αργυρου και λιθου τιμιου* cum ℵAB etc ... CP *γομ. χρυσουν κ. αργυρουν και λιθουσ τιμιουσ* | *και μαργαριτων* cum ℵ 35. 87. 95. Prim (*et margaritarum*, sed praecedit etiam *et lapidum pretiosorum*). Habent pluralem etiam cop et syr (sed uterq ut Prim) ... CP *κ. μαργαριτασ*, ut Ln$^{ed\ mai}$; item A *κ. μαργαριταισ*, ut Ln$^{ed\ min}$ ... ς Ti *κ. μαργαριτου* cum B al pler vg etc | *βυσσινου* cum ABCP al^{35} And^{c} Are, item ℵ *βυσσινων* ... ς (= Gb Sz) *βυσσου* cum 1. 36. 49. 79. 91. 96. al Hipp And$^{a\ p\ bav}$ | *και πορφυρασ* cum ℵC 7. 35. 95. al ... Gb' *και* (Gb^{0} ex errore) *πορφυρου* cum BP al plus^{30} And$^{a*\ c\ p}$ Are ... A om | *σιρικου* cum ℵABCP 7. 32. al ... ς Ln$^{ed\ min}$ Ti *σηρικου*

μάρου, 13 καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον
καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη
καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰσ ἀν-
θρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆσ ἐπιθυμίασ τῆσ ψυχῆσ ἀπῆλθεν
ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλου- Ez 27, 30
τήσαντεσ ἀπ' αὐτῆσ, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ
βασανισμοῦ αὐτῆσ κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, 16 λέγοντεσ· οὐαὶ 10, 19 17, 4
οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν
καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ- 19
γαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτοσ πλοῦτοσ. 17 καὶ πᾶσ Ez 27, 27
κυβερνήτησ καὶ πᾶσ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν

---

cum minusc plu ut^{vi} | ξυλου cum ℵBCP al omn^{vi} cop syr arm Hipp And^{omn} Are Prim ... Ln$^{ed\,min}$ λιθου cum A vg

13. κινναμ- cum ℵAB**CP 7. al fere^{15} etc ... ϛ κιναμ- cum B* 1. 6. 14. 38. al mu. Item -μωμον cum ACP 1. al mu vg And^{omn} Are al ... ℵB al^{25} Hipp -μωμου | και αμωμον cum ℵ*ACP 6. 11. etc ... ϛ (= Gb Sz) om cum ℵ^{c}B 1. al plu vg^{cle} demid al

14. σου ante τησ επιθ. cum ℵACP etc ... ϛ post ψυχησ pon cum B al pler vg^{cle} demid lipss Hipp And^{omn} Are Haym | απωλοντο cum ℵ 7. 8. 10. 11. 16. 35. 37. 39. 49. 87. 91. 96. Item Gb Sz Ln Ti απωλετο cum ABCP al^{30} etc ... ϛ (= Gb Sz) απηλθεν cum 1. 79. And^{a} | αυτα post ου μη cum ℵA 35. 38. 95. Hipp ... Ln Ti ante ου μη pon cum BC P al^{15} ... ϛ post ευρ. cum 1. al plu And^{omn} Are | ευρησουσιν cum ℵACP etc ... Gb'' Ti ευρησ cum B al plus^{30} ... ϛ ευρησησ cum?, sed 1. 37. 49. 91. 96. And^{bav} ευρησεισ, item Prim *invenies*

16. λεγοντεσ (B 26. λεγουσιν) cum ℵABC al^{20} cop syr arm ... ϛ (Gb^{oo}) praem και cum P al plu vg aeth Hipp And$^{a\,c\,p}$ Are Prim al | βυσσινον cum ℵACP etc ... B al^{25} And^{p} βυσσον, item vg^{cle} lipss *bysso* | βυσσ. κ. πορφυρ. κ. κοκκ. hoc ordine cum ℵBCP al omn^{vi} vg etc ... Ln κοκκιν. και πορφυρ. και βυσσιν. cum A | εν χρυσ. cum ℵC 1. 36. 49. 79. 91. al Hipp And$^{a\,p\,bav}$ ... Gb^{oo} Ln om εν cum ABP al^{30} And^{c} Are, nec aliter vg Tich Prim | χρυσω cum ℵ 1. 14. 36. 49. 79. 91. 92. al And$^{a\,p\,bav}$ ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω cum ABCP al plus^{30} etc | μαργαριτη cum ℵACP etc ... ϛ Ti μαργαριταισ cum B al fere omn vg etc And^{omn} Are Tich Haym

17. ο επι (B add τον) τοπον πλεων cum ℵABC al^{30} etc ... P 6. 12. 36. 49. 79. al^{10} And$^{c\,p\,bav}$ Are Tich ο (6. al And^{bav} Are om) επι των πλοιων πλεων ... ϛ (= Gb Sz) επι των πλοιων ο ομιλοσ cum 1. al? Hipp And^{a}

Es 34, 10 *θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν,* 18 *καὶ ἔκραζον*
βλέποντεσ τὸν καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ λέγοντεσ· τίσ ὁμοία
Es 27, 30 *τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;* 19 *καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν,*
10, 16 *καὶ ἔκραζον κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ*
16 *ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντεσ οἱ ἔχοντεσ τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα-*
Es 44, 23 *λάσσῃ ἐκ τῆσ τιμιότητοσ αὐτῆσ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.* 20 *εὐ-*
φραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸσ τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆσ.
Ier 51 (28), 63 s 21 *Καὶ ἦρεν εἷσ ἄγγελοσ ἰσχυρὸσ λίθον ὡσ μύλον μέγαν, καὶ*
ἔβαλεν εἰσ τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτωσ ὁρμήματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλισ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 *καὶ φωνὴ κιθα-*
Es 24, 8 Ier 25, 10 *ρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ*
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ πάσησ τέχνησ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
Es 23, 8 Ier 16, 9 *ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι,* 23 *καὶ φῶσ λύχνου*
οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφησ οὐ μὴ ἀκου-

---

18. *εκραζον* cum ℵB 1. al pler (9. 13. 27. *εκραυγαζον*) And[a c p] Are ... Ln *εκραξαν* cum ACP 35. 87. 95. Hipp[antichr 41] And[bav]; item *clamaverunt* vg | *βλεποντεσ* cum ℵ(ipse* ex *λεγοντ.*) ABCP al plus[40] ... (= Gb Sz) *ορωντεσ* cum 1. al? | *καπνον* cum ℵBCP al fere omn etc ... Ln[ed min] *τοπον* cum A 10. vg Haym | *τη πολει* sine *ταυτη* cum ℵABP etc ... ς Ln[ed mai] add *ταυτη* cum C vg

19. *εβαλον* cum ℵB al fere omn. Item Ln Ti *εβαλαν* cum C ... P 29. *εβαλλον* ... A *επεβαλον* | *εκραζον* cum ℵBP al pler And[a c p] Are ... Ln *εκραξαν* cum AC 35. Hipp, item *clamaverunt* vg | *τα πλοια* cum ℵA BCP al[30] Hipp And[c] ... ς (= Gb + Sz) om *τα* cum 1. 35. 79. 87. al And[a p bav] Are

20. *επ αυτη* cum ℵBC al plus[35] ... ς (= Gb Sz) *επ αυτην* cum P 1. 35. 36. 79. al ... Ln[ed min] *εν αυτη* cum A 98. | *και οι αποστολ.* cum ℵABP al fere[40] etc ... ς (= Gb Sz) om *και οι* cum C 1. al pauc[vi] vg[cle] demid tol lips[4. 6.] omn[lachm] arm

21. *ωσ μυλον μεγαν* cum BP al fere omn Hipp And[omn] Are ... AC *ωσ μυλινον* (C *μυλικον*) *μεγαν*, atque sic Ln ... ℵ *ωσ λιθον με.* | *ου μη ευρεθη ετι* sine additam cum ACP al pler vg rell Hipp And[omn] Are Tich Prim al ... ℵB 14. 92. add *εν αυτη* (vide ℵ ad initium v. 22.)

22. *και* ab initio: ℵ 1. om | *πασησ τεχνησ* cum BCP al omn vg syr aeth And[c p bav] Are Prim al ... ℵA cop om

23. *και* (B om) *φωσ λυχνου ου μη φανη* (ς *φανῇ*) *εν σοι ετι*: A 26. vg[edd] ap Ln Hipp om. Praeterea pro *εν σοι* C *σοι*, item am fu demid lips

σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ τῆσ γῆσ,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ
ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν
ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

XIX.

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν 12, 10 Ps 103 (104), 35
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ 16, 7
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτισ ἔφθειρεν τὴν γῆν
ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ Dt 32, 43
χειρὸσ αὐτῆσ. 3 καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα, καὶ ὁ καπνὸσ Es 34, 10
αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 4 καὶ ἔπεσαν οἱ

---

allachm Prim *tibi*, hinc Ln om *εν*. | *φαρμακια* cum ℵACP 7. 36. 87. ... ς Ln *φαρμακεια* cum B 1. al plu

24. *αιματα* cum B 2. 6. 7. al[40] And[c] p bav Are ... ς (= Gb Sz) Ln *αιμα* cum ℵACP 1. 38. 79. al pauc Hipp And[a] :: cf 16, 2.

XIX. 1. *Μετα* cum ℵABCP al[35] vg cop syr And[c] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *Και μετα* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And[a] p bav | *ωσ* cum ℵABCP etc ... ς (non ς[e] Gb Sz, sed Gb°) om cum 1. 7. 12. 16. 18. 38. 47. syr arm And[p] et[bav] Tich Prim | *μεγαλην* ante *οχλ. πολλ.* cum ℵABCP al fere[30] etc ... ς (= Gb Sz) post *οχλ. πολλ.* cum 49. 91. 96. al ... 1. 40. 79. vg[cle] And[a] p bav om | *λεγοντων* cum ℵAB CP 1. al fere[40] vg And[omn] Are Tich Prim al .. ς (= Gb Sz) *λεγοντοσ* cum? arm | *και η δοξα* sine additam cum ℵ[c](* om)ACP 36. 38. 79. al vg al; item B al[35] And[c] post *και η δυναμισ*, idque Gb'' ... ς (= Gb Sz) *και η δοξα και η τιμη* cum 1. 36. al cop And[p] | *του θεου ημων* cum ℵABCP al fere[40] etc ... ς (= Gb Sz) *κυριω τω θεω ημων* cum 1. And[a]

2. *εφθειρεν* cum ℵCP 1. 35. 36. 79. 87. 95. al And[a] ... A *εκρινεν* ... Gb'' *διεφθειρε* cum B al plus[35] And[c] et[p] Are | *εκ χειροσ* cum ℵABCP al[30] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) *εκ τησ χει.* cum 1. 35. 36. 79. al And a p bav

3. *ειρηκαν* cum ℵAP 1. 35. 79. 87. al[vi] And[a] et[bav] ... 14. 92. 94. 95. al? And[p] et[c] *ειρηκασι* ... C *ειπαν*, 38. *ειπον* ... B al plus[25] Are *ειρηκεν*

4. *επεσαν* cum ℵAB*CP 1. 49. 79. 96. 97. al[vi] ... ς *επεσον* c. B** al longe

Ps 105 (106), 48 *πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, καὶ προσεκύ-*
νησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντεσ· ἀμὴν ἀλλη-
Ps 133 (134), 1 *λουϊα.* 5 *καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ*
θεῷ ἡμῶν, πάντεσ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ
14 2 Ez 1, 24 *μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.* 6 *καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ*
ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
λεγόντων· ἀλληλουϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν ὁ παντο-
Ps 117 (118), 24 *κράτωρ.* 7 *χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν*
αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
14 15, 6 *ἑαυτήν,* 8 *καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν*
καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.

---

plu | *οι πρεσβυτεροι* ante *οι εικοσι τεσσ.* c. ℵCP 1. al plus[30] etc ... Ln *πρεσβυτεροι* post *οι εικ. τεσσ.* cum AB 36. 79. 90. 91. 92. 94. demid tol lips cop arm aeth And[a] et[p] Prim Haym | *εικοσι τεσσαρεσ* cum ℵABCP etc, sed B 1. al fere[15] And[bav] *κδ'*, fu al XXIIII. ... ς (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* c. 30? al? syr | *τεσσερα* cum ℵAC ... ς *τεσσαρα* cum BP al pler | *επι τω θρονω* (Gb') cum ℵABC al[25] ... ς *επι του θρονου* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al

5. *εκ του* cum ℵP 1. al[20], item *de* vg Prim al ... Gb'' Ln Ti *απο του* cum ABC al[25] | *τω θεω* (Gb'') cum ℵABCP al plus[10] ... ς *τον θεον* cum 1. 7. al plu And[omn] Are | *οι φοβουμ. αυτον* cum ℵCP ... ς Ln Ti praem *και* cum AB al omn[vi] vg rell | *οι μικροι* cum ℵABCP al[36] vg cop syr arm aeth And[c p bav] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 49. al And[a]

6. *ωσ* sec cum ℵBP al pler vg etc ... Ln om cum A 6. 12. 94. | *λεγοντων* (et. ς[e]) cum AP 6. 35. 36. 38. 79. 87. 95. al And[a], item *dicentium* vg Prim ... ℵ *λεγουσων*, And[p] *λεγουσησ* ... Gb Sz Ti *λεγοντεσ* cum B al plus[30] And[c] ... ς Gb' *λεγοντασ* cum 1. al[10] fere Are | *ημων* cum ℵBP al[40] vg syr And[omn] Are Tich ... ς (= Gb Sz) Ln om cum A 1. 49. 95. al cop arm aeth

7. *αγαλλιωμεν* cum ℵAP 1. 12. 18. 35. 36. 79. 87. 95. And[a p bav] ... ς *αγαλλιωμεθα* cum B al longe plu And[c] Are | *δωμεν* cum ℵ*B 1. 6. 7. 14. al[35] And[a] et[c] Are. Item *demus* vg Cyp[293] Prim ... Ln Ti *δωσομεν* cum ℵ[c]A; P 11. 79. *δωσωμεν*

8. *λαμπρον καθαρον* cum ℵAP 7. 91. 95. am fu demid etc; item Gb Sz *λαμπρ. και καθαρ.* cum B al[30] vg[cle] al ... ς *καθαρον και λαμπρ.* cum 1. 36. al etc | *των αγιων εστ.* (Gb'') cum ℵABP al plus[30] syr And[c p bav] Are Tich Promiss[2] Prim ... ς *εστι των αγιων* cum 1. al mu vg al

9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰσ τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ 14, 13
ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ 21, 5 22, 6
εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι
αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν 12, 17
σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ
γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆσ προφητείασ.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, 6, 2
καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν καλούμενοσ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ
πυρόσ, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα 12, 3 2, 17
γεγραμμένον ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ αὐτόσ, 13 καὶ περιβεβλημένοσ
ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Es 63, 1 ss

---

9. *του γαμου* cum א^{c}AB al pler vg etc ... א*P 1. 16. 36. 39. 79. And^{a} et ^{bav} om | *αληθινοι* cum אBP al pler And^{omn} Are ... Ln Ti praem *οι* cum A 4. 48. | *αληθιν. του θεου εισιν* cum ABP al plus^{25} am al ... ς *αληθιν. εισι του θεου* cum א* 1. 38. 49. 79. 91. And$^{a\,p\,bav}$ ... א^{c} etc *του θεου αληθιν. εισιν*

10. *επεσα* cum אAP 1. 2. 7. al^{15} ... ς *επεσον* cum B 6. 14. 29. al mu | *ιησου* pri cum אABP 1. al plus^{30} And^{omn} Are ... ς (Gb^{o}) praem *του* cum 30** 47. al? | *ιησου* sec (Gb') cum אABP 1. 12. 14. 16. 36. 49. 79. 92.*95. ... ς *του ιησου* cum 6. 35. al pler

11. *ειδον* cum אP al pler Hipp$^{noet\,15}$ Or^{4,55} And$^{a\,c\,p}$ Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92? And^{bav} | *ηνεωγμενον* cum אAP 42** Hipp^{noet} And^{p} ... ς *ανεωγμενον* cum B (*ανεογμ*-) al pler Or^{4,55} al | *καλουμενοσ* cum א (sed post *πιστοσ* pon)B al pler vg al Ir$^{int\,256}$ Or^{4,55} (accuratissime 11—16 affert) et^{4,57} al ... Ln om cum AP 1. 4. 6. 12. 17* 31. 32. 48. 79. vg^{cod} ap Ln arm (sed^{ed} habet^{mg}) Hipp al

12. *φλοξ* cum אBP 1. al^{85} arm Hipp And$^{a\,p\,bav}$ ... ς (Gb^{oo}) Ln praem *ωσ* cum A 35. 36. 87. 91 95. al vg syr aeth Ir^{int} Or^{4,55} et^{57} Or$^{int\,3,60}$ al | *εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδεισ οιδεν* cum (א*, sed exciderunt verba *γεγραμμενον ο ουδεισ*) AP 1. 7. 31. 36. 47. 48. 79. al vg cop sah arm Ir^{int} Hipp Or^{4,55} et^{58} et$^{int\,3,60}$ And^{a} et^{bav} Are Cyp Prim ... א^{c} 9. etc *εχ. ονοματα γεγραμμενα α ουδ. οιδεν* ... Ti *εχ. ονοματα γεγραμμενα και* (94. add *εχων*) *ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδ.* cum B al^{25} syr And^{c} et^{p}

13. *περιρεραμμενον* cum א*; prope accedit Or^{4,58} *ερραμενον*. Item Latini: vg Cyp^{297} Prim *vestem aspersam sanguine*, etc ... א^{cc} *περιρεραντισμενον*, P 36. *ρεραντισμενον*, 32. 35. 87. 95. Hipp Or^{4,55} And^{c} *ερραντισμενον* ... ς Ln Ti *βεβαμμενον* cum AB 1. al pler And$^{a\,p\,bav}$ Are | *κεκληται* (Gb'') cum א^{c}ABP al^{30} Hipp, item *vocabatur* fu demid

λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν.
8 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν
1, 16 2, 12 αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σι-
12, 5 Ps 2, 9 δηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς
14, 19 Es 63, 3 τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ
τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύ-
17, 14 ριος κυρίων.

Ez 39, 17—20 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρα-
νήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα

---

etc. Item ℵ* κεκλητο, Or[4,55] εκεκλητο ... ς καλειται cum 1. 31. 36. 48. 49. 79. 91. al And[omn] Are, item *vocatur* vg[cle] am tol al

14. τα στρατευματα εν τω ουρ. (et. ς, sed non ς[e] etc) cum ℵB 1. 6. 7. al[10] And[a], item omisso et. τα ante στρ. 14. 92. And[bav], etc ... ς[e] Gb Sz Ln Ti τα στρ. τα εν τω (95. om) ουρ. cum AP 30. 32. al mu. Item vg etc *exercitus qui sunt in caelo* | εφ ιππ. cum ℵAP 1. 7. 36. 38. 95. al sat mu And[a] et[p] ... Ti επι ιππ. cum B al plus[20] Or[4,55] | βυσσινον λευκον καθαρον cum (A λευκ. βυσσ. καθ.) BP al[35] And[c] et[bav] Are, item *vestiti* (Prim *induti*) *byssinum album mundum* am fu demid etc ... ς (= Gb Sz) βυσσ. λευκ. και καθαρ. cum ℵ 1. al vix mu vg[cle] lips[4. 6.] sah Or[4,58] al

15. οξεια cum ℵAB 1. 36. 38. 79. al am fu demid omn[lachm] cop sah arm aeth[pp] Ir[int 258] Or[4,55] al ... Gb + Sz διστομος οξεια cum B al plus[40] vg[cle] al | παταξη (ℵ 7. 29. -ξει) cum ℵABP 1. al fere omn (9. 27. παραταξη) Or And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) παταση cum? | της οργης sine και cum ℵABP al plus[35] vg etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. 36. 79. al vix mu And[a p bav]

16. ονομα cum ℵABP al fere[40] And[c p bav] Are ... ς (= Gb) praem το cum 1. al pauc[vi] And[a]

17. ειδον cum ℵP al pler And[omn] Are ... Ti ιδον cum AB al | ενα αγγ. c. AP 1. al mu vg ... B al fere[30] syr And[a] Tich plane om ενα, hinc Gb[e] | εν φωνη cum ℵB 2. 7. 14. 16. 92. al fere[10] ... ς Ln Ti om εν cum AP al plu vg (et Latt) And[omn] Are | πετομενοις cum ℵAB al[35] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) πετωμενοις cum P al mu | συναχθητε cum ℵABP al[45] etc ... ς (= Gb Sz) και συναγεσθε cum?, item *et congregamini* vg[cle] lips[6.] Haym ... 1. om | το δειπνον το μεγα του cum ℵABP al plus[35] etc ... ς (= Gb Sz) το (79. τον) δειπν. του μεγαλου cum 1. 36. 49. 79. al? lips[6.] arm aeth And[a] et[bav]

φάγητε σάρκασ βασιλέων καὶ σάρκασ χιλιάρχων καὶ σάρκασ ἰσχυ-
ρῶν καὶ σάρκασ ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρ-
κασ πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
19 Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ τὰ στρα- 17, 12
τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη- 16, 14
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματοσ αὐτοῦ. 20 καὶ
ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτησ ὁ ποιήσασ 16, 13 20, 10
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷσ ἐπλάνησεν τοὺσ λαβόντασ τὸ
χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
ζῶντεσ ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ τῆσ καιομένησ
ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ Ez 39, 20
καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ,
καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

1 Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν 18, 1 9, 1
κλεῖν τῆσ ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ

---

18. *επ αυτων* cum BP al fere omn And^{omn} Are ... א *επ αυτοισ* ... A 14. 92. *επ αυτουσ*, atque sic Ln | *ελευθ. τε* cum אABP al^{35} etc ... ς (= Gb Sz) om *τε* cum 1. 6. al aliq And^{p}, nec expri vg syr arm aeth | *και μικρων* cum אAP al pler vg al ... B al^{6} om *και*. Non addidimus autem *τε* post *μικρων* cum אAP 1. al mu And^{omn} Are, nec magis exprim vg rell ... Gb + Sz Ti add *τε* cum B al plus^{30}

19. *ιδον* cum אAB 7. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum P al pler | *αυτων* cum אBP al pler vg rell ... Ln *αυτου* cum A 6. 11. 31. | *τον πολεμον* cum אAB al^{25} Are ... ς (= Gb + Sz) om *τον* cum P al sat mu

20. *και μετ αυτου ο* cum אP 14. 37. 38. 49** 79. 91. 96. vg etc ... A 41. cop *και οι μετ αυτου ο* ... ς (= Gb Sz) *και μετα τουτου ο* cum 1. 49* al^{vi} And^{a} et^{bav} ... Ti *και ο μετ αυτου* cum B al fere^{30} arm | *τησ καιομενησ* cum אAP And^{bav}, quam soloecam scripturam confirmant vg *in stagnum ignis ardentis sulphure*, Prim *in stagnum ignis ardentis igne et sulphure* ... ς Ti *την καιομενην* cum B al omn^{vi} And a c p Are | *θειω* cum אABP al^{30} ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum 1. 35. 36. 49. 79. 87. al

21. *εξελθουσῃ* cum אABP etc ... ς (= Gb Sz) *εκπορευομενῃ* cum?

XX. 1. *ιδον* cum AB 7. 92. ... ς Ln *ειδον* cum א al pler | *κλειν* cum אAB al^{25} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) *κλειδα* cum 1. 7. al And^{a} et^{p} Are

12, 9 Es 24, 22 ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ, ὅ ἐστιν ὁ διάβολοσ καὶ
ὁ σατανᾶσ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ
τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ
πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
17, 10 αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.
Dan 7, 9 12, 27 4 Καὶ ἴδον θρόνουσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούσ, καὶ κρίμα
ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινεσ οὐ προσεκύνησαν
6, 9 etc τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ
τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν
μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν

---

2. *ο οφισ ο αρχαιοσ* cum A ... ς *τον οφιν τον αρχαιον* cum אB al omn[vi] | *ο εστιν* cum א. Cf et. Aug[civ dei 20,7] et Victorin *qui cognominatus est* ... ς Ln Ti *οσ εστιν* cum AB rell | *ο διαβολ.* cum א 14. 38. 79. 97. Are ... ς Ln Ti om *ο* cum AB al pler. Item *ο σατανασ* cum אAB al[25] ... ς om *ο* cum 1. al sat mu

3. *εκλεισεν* (1. 3. 12. 79. And[a] et[bav] *εδησεν*) sine additam cum אAB al fere[40] vg al ... ς (= Gb Sz) add *αυτον* cum 1. al pauc[vi], item cop (*clausit os eius*) aeth | *πλανηση* (*-σει* א) cum אA 1. 79. 95. al And[a] et bav ... Gb Sz Ti *πλανα* cum B al fere[40] And[c] et[p] Are | *ετι* ante *τα εθνη* cum אAB al plus[25] vg al ... ς (= Gb Sz) pon post *εθν.* cum ? ... 1. 14. 40. cop aeth And[a] Tich om | *μετα* sine copula cum אAB al fere[20] am fu al ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum 1. al mu vg[cle] lips[6] demid cop arm aeth | *αυτον λυθηναι* cum א 1. 31. 38. 49. 79. 91. 96. al vg And omn ... Ln Ti *λυθην. αυτον* cum AB al[20] Are

4. *ιδον* cum AB 7. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* cum א 1. al pler | *το θηριον* c. אAB al fere[30] Are ... ς (= Gb Sz) *τω θηριω* cum 1. 32. 49. 90. 91. 95. al And[omn] | *ουδε* cum אAB al plus[20] Are ... ς *ουτε* cum 1. al permu And[omn] | *την εικονα* (et. ς Gb″) cum אAB 1. al[25] ... ς[e] (etiam Gb Sz) *τη εικονι* cum 7. 49. 91. 95. al mu[vi]. Dedimus *μετωπον* sine *αυτων* cum אAB al fere[35] vg syr And[c] et[p] Are Cyp[273] al ... ς (= Gb Sz) add *αυτων* cum 1. 49. 79. 91. al tol lips[4] cop al | *του χριστου* cum אAB al pler ... ς (non item ς[e] Gb Sz) om *του* cum 1. 32. al ? | *χιλια* sine articulo cum אA 1. 12. 32. 34. 49. 79. 91. 96. arm ... ς (Gb[o]) praem *τα* cum B al longe plu

5. *οι λοιποι* sine copula cum A vg[cle] am fu tol omn[lachm] al Victorin Aug Prim Haym ... B al[20] demid lips[4**] cop And[omn] Are *και οι* ... ς *οι δε* cum? aeth | *εζησαν* cum AB al fere[20] vg (*vixerunt*) cop etc

ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασισ ἡ πρώτη. 6 *μακά-*
ριοσ καὶ ἅγιοσ ὁ ἔχων μέροσ ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
ὁ δεύτεροσ θάνατοσ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ τοῦ Es 61, 6
θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια
ἔτη.
7 *Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶσ ἐκ*
τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ, 8 *καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν* Ez 38, 39
ταῖσ τέσσαρσιν γωνίαισ τῆσ γῆσ, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν
αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ
θαλάσσησ. 9 *καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτοσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκύ-*
κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ- 21, 2
νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούσ·
10 *καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ* 19, 20
πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτησ,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων.
11 *Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ'* Dan 7, 9 s

... ϛ (= Gb Sz) *ανεζησαν* cum? ... 1. And[a] *ανεστησαν* | *αχρι* cum AB al fere[20] And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) *εωσ* cum?

6. *ο δευτερ. θανατ.* cum ℵAB al[25] vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *ο θανατ. ο δευτερ.* cum 1. 49. 79. al[vi] cop And[a] et[bav] | *αλλα* cum ℵ ... ϛ Ln Ti *αλλ* cum AB rell omn ut[vi] | *τα χιλ. ετη* cum ℵB 14. 18. 38. 47. 92. ... ϛ Ln Ti om *τα* cum A al pler

8. *τα εν* cum AB al pler vg (*gentes quae sunt*) etc ... ℵ 14. 29. 36. 87. 92. sah om *τα* | *και μαγωγ* cum ℵ*A 1. 79. And[a] ... ϛ Ti *κ. τον μαγωγ* cum ℵ[c]B al pler | *τον πολεμον* cum ℵAB al[30] Are ... ϛ (= Gb + Sz) om *τον* cum 1. al mu sah arm And[omn] | *ων ο αρ. αυτων* cum ℵAB al plus[25] ... ϛ (= Gb Sz) om *αυτων* cum 1. al mu

9. *εκυκλευσαν* (Gb′) cum AB 2. 8. 29. 49. al[20] ... ϛ *εκυκλωσαν* cum ℵ 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are | *εκ του ουρανου* sine additam (Gb′) cum A 12. 18. 79. lips[4.] And[a] Tich[semel] (hom. 18. exeunte) Prim ... Gb Sz add *απο του θεου* cum B al plus[25] cop sah arm ar[e] And[c] et[p] Are Victorin al ... ϛ praem *απο του θεου* cum ℵ[c]P 7. al mu vg al. Et aliter.

10. *και του θειου* cum ℵ 7. al[15] And[a c p] ... ϛ Ln Ti om *του* cum ABP 1. al sat mu Are | *οπου και* cum ABP al[25] vg[cle] am lipss al ... ϛ (= Gb Sz) om *και* cum ℵ 1. 91. al fu (*est* pro *et*) demid tol al

11. *ειδον* cum ℵP al pler ... Ti *ιδον* cum AB al | *μεγαν λευκον* cum ℵABP

αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τό-
ποσ οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ. 12 *καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ μεγάλουσ*
καὶ τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτασ ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοί-
Mal 3, 16 *χθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆσ ζωῆσ· καὶ ἐκρίθη-*
σαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖσ βιβλίοισ κατὰ τὰ ἔργα
6, 8 *αὐτῶν.* 13 *καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτῇ,*
καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτοῖσ,
καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 *καὶ ὁ θάνατοσ*
21, 8 *καὶ ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ. οὗτοσ ὁ θάνατοσ*
8, 5 etc *ὁ δεύτερόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρόσ.* 15 *καὶ εἴ τισ οὐχ εὑρέθη*
ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμένοσ, ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ
πυρόσ.

---

al[25] vg cop syr aeth Are ... ϛ (= Gb Sz) *λευκον μεγαν* cum 1. al mu arm Ir[int 336] al | *επ αυτον* cum BP al fere[40] Ephr[338] And[a] et[c] Are ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb') Ln *επ αυτου* cum A 1. 95. ... ℵ 38. *επανω αυτου* | *απο του προσωπου* cum ℵAP 38. 95. ... ϛ Ti om *του* cum B al pler Ephr[338. 380] al

12. *ειδον* cum ℵP al pler ... Ti *ιδον* cum AB al | *τουσ μεγαλ. και τουσ μικρ.* cum ℵ[c] (et. ℵ*, sed *και* pro *τουσ* pri)AP al fere[20], item *magnos et pusillos* (Ir *minores*) vg al mu ... B al And[c] Are *τουσ μικρουσ κ. τουσ μεγαλ.* Item ϛ *μικρουσ και μεγαλουσ* sine cod Graeco ut[vi], sed *pusillos et magnos* et. m[39] cop | *θρονου* cum ℵABP al[40] vg m[39] etc ... ϛ (= Gb Sz) *θεου* cum 1. al And[a] et[p] | *ηνοιχθησαν* cum ABP al plus[10] ... ϛ (= Gb Sz) *ηνεωχθησαν* cum 7. al[vi] And[a] et[bav]; 37. 38. 49. 91. *ανεωχθησαν* | *αλλο βιβλ.* cum ℵ[c]ABP al plus[20] vg m[39] etc ... ϛ *βιβλ. αλλο* cum? | *ηνοιχθη* cum AP al[10] ... ϛ *ηνεωχθη* cum (ℵ)B 7. 31. al sat mu And[c] et[bav] Are; item 37. 38. 49. 96. 97. *ανεωχθη*

13. *τουσ νεκρ. τουσ εν αυτη* cum ℵABP al[20] m[39] vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *τουσ εν αυτη νεκρουσ* cum 1. (sed habet *εν αυτοισ*) 49. 96. al And a p bav | *εδωκαν* cum ℵBP 1. al fere omn vg rell ... Ln *εδωκεν* cum A 2. 48. | *τουσ νεκρ. τουσ* (B *τοισ*) *εν αυτοισ* cum ℵABP al[30] vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *τουσ εν αυτοισ νεκρ.* cum 1. 49. al And[p] et[bav]

14. *ουτοσ ο θαν. ο δευτερ. εστιν* cum ABP 8. 14. 35. 87. 92. al plus[20] etc ... ℵ 38. *ουτ. ο δευτερ. θανατ. εστιν,* ϛ (= Gb Sz, sed Gb') *ουτ. εστ. ο δευτ. θανατ.* cum? lips[4] sah ... 1. 18. 31. 41. 42. 94. 97. cop arm[zoh] And[bav] Promiss[19] Prim Haym ista verba plane om | *η λιμνη του πυροσ* cum ℵABP 2. 7. 8. 14. 29. 38. 91. 92. al[20] vg[cdd pler] etc ... ϛ (= Gb + Sz) om cum 1. 18. 31. 41. 42. 94. al vg[cle] lips[6] cop arm And[bav] Prim Haym

XXI.

1 *Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος* Es 65, 17
οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 66, 22 2 Pe 3, 13
2 *καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν* 3, 12 He 12, 22
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμη-
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 *καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ*
θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, Es 37, 27
καὶ σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς 2 Co 6, 16
ὁ θεὸς ἔσται μετ᾽ αὐτῶν, 4 *καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν*
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε 7, 17 Es 25, 8

---

15. *εν τη βιβλω* cum ℵAP 7. 38. 49. 79. al mu And[p] et[bav] ... B 1. al[25] And[c] Are *εν τω βιβλιω*, idque Gb″

XXI. 1. *ειδον* cum ℵP al pler And[a c p] Are ... Ti *ιδον* cum AB al | *απηλθαν* cum ℵA. Item Gb Sz *απηλθον* cum B al[25]. Item *abierunt* (Ir Tert al) al ... P 2. 4. 11. 31. 35. 47. 87. 98. *απηλθεν* ... ς (= Gb Sz) *παρηλθε* cum 1. 49. 79. al And[a p bav]; item *abiit* vg

2. *και* ab initio sine additam cum ℵABP 1. al plus[40] etc ... ς (= Gb Sz) add *εγω ιωαννης* cum? vg[cle] lipss al[lachm] (arm[usc mg]) | *ειδον* et *ιδον* ut v. 1. Posuimus autem post *καινην* cum ℵABP al fere[45] etc ... ς (= Gb Sz) pon ante *την πολιν* cum? vg[cle] lipss al[lachm] (arm[usc mg]), item (qui antea *εγω ιωανν.* non habent) cop sah | *εκ του ουραν. απο του θεου* cum ℵAB al plus[25] vg etc ... ς (= Gb Sz) *απο του θεου εκ τ. ουραν.* cum P 1. 49. 79. 91. 96. al arm And[a] et[bav]

3. *εκ του θρονου* cum ℵA 18. vg arm[usc mg] Ir[int 336] al ... ς *εκ του ουρανου* cum BP al fere omn cop sah syr arm aeth etc | *λαοι αυτου* (Gb′) cum ℵA 1. 79. 92. al And[a] et[bav] Ir[int 336] ... Gb Sz Ti *λαος αυτου* cum BP al[35] vg cop sah syr aeth arm And[c] et[p] Are Amb[fid res 2] al | *εσται μετ αυτων* hoc ordine cum ℵP 1. 31. 32. 47. 49. 79. 91. 96. al mu cop aeth (*erit dominus c. illis*) And[omn] Aug[civ dei 20,16] Prim ... Gb Sz Ln Ti *μετ αυτ. εσται* cum AB al plus[20] vg etc. Dedimus autem ista sine additam cum ℵB 1. 7. 8. 29. 38. 92. al[25] cop arm ar[e] Ir[gr] al ... ς (sed Gb[oo]) add *θεος αυτων* cum P 79. al And[a] et[bav]; item Ln Ti add *αυτων θεος* cum A vg syr Ir[int 339] al

4. *εξαλειψει* sine additam cum ℵBP al[35] cop syr arm aeth Ir[int 336] et[gr] al mu ... ς (= Gb Sz) Ln Ti add *ο θεος* cum A 1. al pauc[vi] vg And[p] Tert[res carn 58] al | *εκ των* cum ℵA 32. etc ... ς Ti *απο των* cum BP al fere omn etc | *θανατος* sine articulo cum ℵ 38. 47. al? Ir[gr] ex Anast

κραυγὴ οὔτε πόνοσ οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ
Es 48, 19 2 Co 5, 17 εἶπεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ
19, 9. 22, 6 λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ
16, 17 22, 13 etc εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ.
ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆσ πηγῆσ τοῦ ὕδατοσ τῆσ ζωῆσ
8 etc δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸσ
καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι υἱόσ. 8 τοῖσ δὲ δειλοῖσ καὶ ἀπίστοισ καὶ ἐβδε-

---

anecd ... ϛ Ln Ti ο *θανατ.* cum ABP al plerAnd[omn] Are | *οτι* cum (ℵ) B al fere omn vg[cle] demid tol (hi Latt *quia prima*) cop syr arm aeth Ir[int 336] et[gr] al ... AP And[bav] om (atque sic Ln edidit); item am fu luxov lipss omn[lachm] Haym, qui omnes *quae prima* pro *quia pr.* | *απηλθαν* cum A (:: v. 1. sic ℵA). Item ϛ *απηλθον* cum P 1. 7. al sat mu And[a p bav] ... ℵB al fere[20] *απηλθεν*

5. *επι τω θρονω* cum ℵABP al[30] And[c] et[p] Are ... ϛ (= Gb Sz) *επι του θρονου* cum 1. 49. al And[bav] | *καινα ποιω παντα* cum ℵAP 35. 37. 38. 49. 87. 91. 96. vg Ir[int 336] ... B al plus[20] syr And[c] Are *παντα καινα ποιω* ... ϛ *καινα παντα ποιω* cum 1. al And[a] et[p] | *και λεγει* sine *μοι* cum AB al plus[15] am tol al ... ϛ (Gb[00]) add *μοι* cum ℵP 1. al plur vg[cle] fu al | *πιστοι και αληθιν.* cum ℵAB al[25] vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *αληθιν. και πιστ.* cum P 1. al mu arm And[omn]

6. *γεγοναν* (Gb'') cum ℵ[c](vide post)A et *γεγονασιν* 38. Item Ir[int] *facta sunt* (reliqua non affert). Respondet vero etiam *factum est*, quod vg Prim Haym praebent. Ceterum in ℵ ex *γεγονα* quum *γεγοναν* fecisset ℵ[c], accidit ut tota vox punctis improbaretur, ν quod supra lineam additum erat, absterso rursus ... ϛ *γεγονε* cum? 10? 17? 41? Videtur Erasm ad vg conformasse ... ℵ*BP 1. al pler (conlati sunt fere[25]) Or[4,23] And[omn] Are *γεγονα*, idque Gb' | *εγω το* (Gb'') cum ℵBP 1. al[14] And[a c bav] Are etc. Item *το* (omisso *εγω*) 1. 2. 4. 5. 8. al[20] Or[4,23] And[p], idque Gb' ... ϛ Ln Ti *εγω ειμι το* cum A 38. 39. vg | *το αλφα* cum ℵABP al fere[15] cop And[c] et[bav] ... ϛ τὸ *A* cum 1. 49. al mu And[a] et[p] Are, qui α praebent | *αυτω* cum B 2. 8. 29. 31. 35. 48. 87. 92. 94. 97. al[15] aeth And[c] Are ... ϛ (= Gb + Sz) Ln om cum ℵAP al sat mu And[a p bav], nec magis exprim vg rell

7. *κληρονομησει* cum ℵAP al[10] vg etc ... B al[30] And[c] Are *δωσω αυτω*, idque Gb' | *ταυτα* cum ℵABP al fere[40] vg rell ... ϛ (= Gb Sz) *παντα* cum 1. al? And[a] | *υιοσ* cum ℵABP al fere[30] ... ϛ praem ὁ cum 91. al?

8. *τοισ δε* (P om) *δειλοισ* cum ℵABP al fere[40] And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) *δειλοισ δε* cum 1. al? | *απιστοισ* sine additam cum ℵAP 1. 49* 79. al pauc[vi] m[37] vg al ... Gb + Sz add *και αμαρτωλοισ* cum B al plus

λυγμένοισ καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοισ καὶ φαρμακοῖσ καὶ εἰδωλο- 22, 15
λάτραισ καὶ πᾶσιν τοῖσ ψευδέσιν τὸ μέροσ αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ
καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατοσ ὁ δεύτεροσ. 20, 10 20, 14
9 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ 15, 1 17, 1
φιάλασ τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλη-
σεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ 19, 7
ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄροσ μέγα καὶ 17, 3 Ez 40, 2
ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ κατα- 2
βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆσ ὅμοιοσ λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡσ λίθῳ ἰά- Ez 48, 31 ss
σπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχοσ μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα
πυλῶνασ δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖσ πυλῶσιν ἀγγέλουσ δώδεκα, καὶ ὀνό-
ματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

---

[35] syr aeth And[c] et[p] Are | *φαρμακοισ* (7. 98. And[c] et[bav] *φαρμάκοισ*) cum ℵABP etc ... ϛ (= Gb Sz) *φαρμακευσι* cum? | *ο θανατ. ο δευτερ.* cum ℵAB al plus[25] vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *ο δευτεροσ θανατοσ* cum 1. 49. al mu (sed 1. And[a] om *ο*) And[a p bav]

9. *ηλθεν* sine additam cum ℵABP 1. al fere[40] vg etc Are Prim Haym ... ϛ (= Gb Sz) add *προσ με* cum? lips[4.] arm | *εισ εκ* cum ℵABP al[35] vg al ... ϛ (= Gb + Sz) om *εκ* cum 1. 35. 38. 79. 87. And[a p bav] | *των γεμοντων* cum ℵ*AP 12. 79. And[bav] ... ℵ[c] *των γεμουσων* ... ϛ *τασ γεμουσασ* cum 1. 7. al mu[vi] And[a]. Item Ti *γεμουσασ* cum B 8. al | *των επτα πληγ.* cum ℵ*et[c]AP 1. 7. 35. 49. 87. al And[a] et[p] ... Gb[o] Ti om *των* cum B al[20] And[c] et[bav] Are | *την νυμφ. την γυναικ. του αρνιου* cum ℵAP 33. 35. 38. 87. vg cop syr aeth al ... ϛ *την νυμφ. του αρνιου την γυναικ.* cum 1. 79. al And[a p bav] lips[5.] ... B 7. 8. 29. 31. 49. al[25] Are *την γυναικα* (18. 32. add *και*) *την νυμφ. του αρνιου*, idque Gb′ ... Gb″ *την γυναικ. του αρνιου* cum Tich[semel] (hom. 15.)

10. *επι οροσ* cum ℵA 35. 87. ... ϛ Ti *επ οροσ* cum BP al pler | *την πολιν* sine *τ. μεγαλ.* cum ℵABP al plus[25] vg etc ... ϛ (= Gb Sz) add *την μεγαλην* cum 1. 31. 49. 79. 91. 96. al And[omn] | *απο τ. θεου* cum ℵAP 1. al etc ... Gb′ Ti *εκ τ. θεου* cum B al[25] And[c] Are

11. *ο φωστηρ* sine copula cum ℵABP al plus[30] am fu al ... ϛ (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 7. al mu vg[cle] demid al

12. *εχουσα* pri cum ABP al plus[25] ... ϛ (= Gb Sz) *εχουσαν τε* cum 35. 87. al Are (sed 35. 87. om *τε*) | *εχουσα* sec cum ℵ[c]ABP al plus[30] etc ... ϛ (= Gb Sz) *εχουσαν* cum 7. 35. 87. al Are; item *habentem* vg[cle] demid tol lips[4. 6.] | *και επι τ. πυλ. αγγελ. δωδεκα* cum ℵBP al omn[vi] vg[cle] am al ... Ln om cum A fu al[lachm] syr | *α εστιν* sine additam

13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς,
καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.
14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ
αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
Ez 40, 3 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με-
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
Ez 41, 21 16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ
πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα
χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν.
17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων
Zach 2, 5 πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδώμησις τοῦ

---

cum ℵP 1. 37. 39. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al aeth[utr] (ut Prim) arm al ... Ln Ti add τα (Ti om) ονοματα cum AB al[30] vg cop syr And[c] Are Haym, ex quibus A al[12] add τα, B al plus[15] And[c] Are om | υιων cum ℵABP al[25] And[c] et[bav] Are ... ς των υιων cum 1. 7. 49. 91. 96. al

13. απο ανατ. cum ℵABP al plus[30] And[a c p] Are ... ς (= Gb Sz) απ αν. cum 1. al And[bav] | ανατολης cum ℵAP 1. 32. 38. 79. And[a p bav] ... Gb Sz Ln Ti ανατολων cum B al fere[35] And[c] Are | και απο ter cum ℵABP al fere[35] etc ... ς (= Gb + Sz) om και ter cum 1. al fu demid tol lips[4.] al

14. εχων cum ABP 1. 7. 32. 97. 98. And[bav] ... ς Ln εχον cum ℵ[c] (ℵ* om) al pler[vi] And[a c p] Are | επ αυτων cum ℵABP al plus[40] And[omn] Are; item super ea Tich Prim ... ς (= Gb Sz) εν αυτοις cum? Sed in ipsis vg | δωδεκα ονοματα cum ℵABP al fere[35] vg etc ... ς (= Gb Sz) om δωδεκα cum 7. al[vi] lips[6.] cop aeth Prim

15. μετρον καλαμον cum ℵ*ABP al[35] vg al ... ℵ[c] 11. 28. 31. μετρον καλαμου ... ς (= Gb Sz) om μετρον cum 1. 79. al[vi] cop arm And[a] et bav

16. οσον cum ℵABP al[40] syr arm aeth And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) praem τοσουτον εστιν cum? Praeterea ς (Gb[oo]) post οσον add και cum A al[vi] vg cop syr arm aeth Prim al; sed omisimus cum ℵBP al plus[35] And[a c p] Are | επι σταδιων (et. ς sed non ς[e] Gb Sz) cum ℵP 1. 35. 79. al[vi] And[a p bav] .. ς[e] Gb Sz Ln Ti επι σταδιους cum AB al pler

17. τεσσερ. cum A ... ς τεσσαρ. cum rell (sed ℵ al μ)

18. και η omisso ην cum ℵ[c](ℵ* ην omisso η)AP, item syr aeth, item Tich ... ς Ti και ην η cum (ℵ* vide ante) B al certe pler And[omn] Are, item vg | ενδωμησις cum ℵ*(ενδωμασι)et[c] A 38. 97. ... ς Ln Ti ενδομησις cum BP al pler | ομοιον cum ℵABP al[30] And[omn] Are ... ς ομοια cum 1. al pauc[vi]

τείχουσ αὐτῆσ ἴασπισ, καὶ ἡ πόλισ χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
καθαρῷ. 19 *οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχουσ τῆσ πόλεωσ παντὶ λίθῳ* Es 54, 11 ss
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιοσ ὁ πρῶτοσ ἴασπισ, ὁ δεύτεροσ σάπ- Ex 28, 17 ss
φειροσ, ὁ τρίτοσ χαλκεδών, ὁ τέταρτοσ σμάραγδοσ, 20 *ὁ πέμπτοσ*
σαρδόνυξ, ὁ ἕκτοσ σάρδιον, ὁ ἕβδομοσ χρυσόλιθοσ, ὁ ὄγδοοσ βή-
ρυλλοσ, ὁ ἔνατοσ τοπάζιον, ὁ δέκατοσ χρυσόπρασοσ, ὁ ἐνδέκατοσ
ὑάκινθοσ, ὁ δωδέκατοσ ἀμέθυστοσ. 21 *καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνεσ*
δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷσ ἕκαστοσ τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸσ 12
μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆσ πόλεωσ χρυσίον καθαρὸν ὡσ ὕαλοσ
διαυγήσ. 22 *καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ*
παντοκράτωρ ναὸσ αὐτῆσ ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 *καὶ ἡ πόλισ οὐ* 22, 5 Es 60, 19
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆσ σελήνησ, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ
δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνοσ αὐτῆσ τὸ ἀρνίον.
24 *καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸσ αὐτῆσ, καὶ οἱ* Es 60, 3 ss
βασιλεῖσ τῆσ γῆσ φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰσ αὐτήν, 25 *καὶ οἱ* 22, 5
πυλῶνεσ αὐτῆσ οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρασ, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,
26 *καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰσ αὐτήν.*

---

19. *οι θεμελιοι* sine *και* cum ℵ^{c}ABP al^{25} etc ... ϛ (Gb^{0}) praem *και* cum ℵ* 1. 7. 35. 49. 79. al mu vg^{cle} tol lips$^{4.5.}$ cop syr arm aeth

20. *σαρδονυξ* cum ℵBP etc ... A *σαρδιονυξ*, ut edidit Ln | *σαρδιον* (Gb″) cum ℵABP al fere^{25} ... ϛ *σαρδιοσ* cum 1. 7. 38. al sat mu And$^{a\ p\ bav}$, vg^{cle} demid lipss Tich Prim *sardius* | *ενατοσ* cum AB 1. 7. 8. 35. 38. 50. 79. 91. 92. 94. 96. 97. al And^{c} (ℵ *θ′*) ... ϛ *εννατοσ* cum P 29. 31. 47. 48. 49. 98. al mu | *χρυσοπρασοσ* cum ℵ*BP al plur ... A *χρυσοπρασον*, idque recepit Ln

21. *διαυγησ* cum ℵABP 1. al plus^{40} ... ϛ (= Gb Sz) *διαφανησ* cum?

22. *ειδον* cum ℵP 1. 7. al pler And^{omn} Are ... Ti *ιδον* cum AB al | *ναοσ αυτησ* cum ℵBP 1. al omn^{vi} ... Ln praem *ο* cum A

23. *φαινωσιν* absque *εν* cum ℵ*ABP 1. 7. al^{30} And^{omn} Are ... ϛ (= Gb Sz) add *εν* cum ℵ^{c} 49. 91. 96. al And^{a} | *αὐτῇ· ἡ γὰρ* cum ℵ*et^{c}AP al mu vg rell etc ... B al^{30} *αὐτὴ γὰρ ἡ*, idque Gb′

24. *και περιπατ. τα εθνη δια τ. φωτ. αυτησ* cum ℵABP al plus^{40} vg etc ... ϛ (= Gb Sz) *και τα εθνη των σωζομενων εν* (1. om) *τω φωτι αυτησ περιπατησουσι* cum 1. (sed add *τα εθνη δια του φωτοσ αυτησ*): quae lectio confusis scholio et verbis sacris orta est. | *την* (B al fere^{25} om) *δοξαν* sine additam cum ℵAP 1. 10. 11. 17. 18. 38. 47. 79. etc ... ϛ (Gb^{00}) add *και την* (B 8. al om) *τιμην* cum B al plus^{30} vg al

Es 52, 1 27 *καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδοσ, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου.*

XXII.

Ez 47, 1 1 *Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατοσ ζωῆσ λαμπρὸν ὡσ κρύ-*
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.
2 *ἐν μέσῳ τῆσ πλατείασ αὐτῆσ καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ*
2, 7 Ez 47, 7 *ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆσ ποιῶν καρποὺσ δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον*
ἀποδιδοὺσ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰσ θερα-
Zach 14, 11 *πείαν τῶν ἐθνῶν.* 3 *καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ*
θρόνοσ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
7, 3 *λατρεύσουσιν αὐτῷ.* 4 *καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ*
21, 23 25 *ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.* 5 *καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι.*
Dan 7, 27 *καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸσ λύχνου καὶ φωτὸσ ἡλίου, ὅτι κύριοσ*

---

27. *κοινον* c. ℵABP al fere[40] etc … ς (= Gb Sz) *κοινουν* cum? (1. *κοινων*) | *ο ποιων* cum ℵ* al[20]; item omisso *ο* ℵ^c A 18. 41. 68. 92., atque sic Gb′ Ln … ς *ποιουν* cum BP 1. al sat mu And^omn Are

XXII. 1. *ποταμον* sine additam cum ℵABP al fere[30] vg al … ς (= Gb Sz) praem *καθαρον* cum 1. al?; item al[12] And^omn Are add *καθαρον*

2. *εν μεσω* cum ℵBP rell … Ti *εμμεσω* cum A (:: cf ad 1, 13.) | *εντευθ. κ. εκειθεν* (Gb″) cum AB al[20] And^c et Are … ς *εντευθ. κ. εντευθεν* cum 1. 35. 49. 79. 91. al And^a p bav … ℵ* *ενθεν και* (ℵ^c add *ενθεν*) *ποιων* cum A 18. … ς Ln *ποιουν* cum ℵB al pler And^omn Are | *μηνα* cum ℵB al omn^vi And^omn Are … Ti *μηναν* cum A. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ενα* cum 1. al pauc^vi And^p et^bav Are … om cum ℵAB al[35] *εκαστον* cum ℵA al pler And^omn Are … B 39. 40. *εκαστω*, idque Gb′; 2. 8. 16. 38. al[10] *εκαστοσ*, idque Gb″. Posuimus autem ante *αποδιδ.* cum ℵAP (ex spatio liquet) 1. al plur And^omn Are … Gb″ Ti post *αποδιδ.* cum B al fere[15] | *αποδιδουσ* (Gb″) cum ℵB al plus[25] And^bav Are … ς Ln *αποδιδουν* cum A al mu And^a c p

3. *καταθεμα* cum ℵ^c(ℵ* *καταγμα*)ABP 1. al[40] … ς (= Gb Sz) *καταναθεμα* cum?

5. *ουκ εστ. ετι* cum ℵAP etc … ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ουκ εστ. εκει* cum 1. 7. al sat mu arm And^omn Are … Gb″ Ti *ουκ εσται* tantum cum B al fere[20] cop aeth | *ουκ εχουσιν χρειαν* cum ℵ, item ς (= Gb Sz) *χρειαν ουκ εχ.* cum P 1. 31. al mu And^omn Are; item *neque opus habent* cop

ὁ θεὸσ φωτιεῖ ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ βασιλεύσουσιν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν 21, 5
αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ
ὁ κύριοσ ὁ θεὸσ τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν 1, 1
ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 3, 11
7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριοσ ὁ τηρῶν τοὺσ λόγουσ τῆσ
προφητείασ τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Κἀγὼ Ἰωάννησ ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου 19, 10
τοῦ δεικνύντοσ μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ
σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων
τοὺσ λόγουσ τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ

... Ln *ουχ εξουσιν χρει.* cum A, item *non egebunt* vg Tich etc ... Gb Sz Ti *ου χρεια* cum B 7. 8. 38. al[30] arm | *φωτοσ λυχνου* cum ℵA 18. 38 (*λυ. φω.*) 47. 79 (*φωσ λυ.*) vg syr al ... ς Ti *λυχνου* cum BP 1 (*λυχνον*) al pler And[c p bav] Are | *φωτοσ* (AP etc *φωσ*) *ηλιου* cum ℵAP 1. 11. 12. 31. 32. al permu vg etc ... Ti *φωτοσ* tantum cum B 2. 7. al[10] | *φωτιει* cum ℵB 1. al[30] Ir[gr] ex Anast[anecd] And[a p]; Ln *φωτισει* cum AP 12. 42. And[bav]; item *illuminabit* vg[cle] al ... ς (= Gb Sz) *φωτιζει* cum 31. 32. 48. 79. al am tol lips[5. 6.] al[lachm] syr And[c] Are | *επ αυτουσ* cum ℵA 35. Ir[gr] ex Anast[anecd] ... ς (= Gb + Sz) om *επ* cum BP al fere omn And[omn] Are

6. *ειπεν* cum ℵAP 1. al mu And[omn] Are, item *dixit* vg ... Gb″ *λεγει* cum B al fere[30] arm | *ο κυριοσ* cum ℵA 35. 92. ... ς Ti om *ο* cum BP al pler And[omn] Are | *των πνευματ. των* cum ℵABP al[35] vg ... ς (= Gb Sz) *των αγιων* cum 1. 79. al arm And[a p bav]

7. *και ιδου* cum ℵAB al[25] vg syr aeth And[a] ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 1. 35. 38. 79. 91. al mu demid cop And[c p bav] Are Prim Haym

8. *καγω* cum ℵAB al fere[15] Dionys[eus 7,25.]And[p] ... ς *και εγω* c. 1. al pler And[a c bav] Are | *ο βλεπων και ακουων ταυτα* cum ℵ 31. 32. 33. 48. 79. al? cop Dion[eus 7,25,11] And[a c bav] Are. Item ς (= Gb Sz) *ο βλεπ. ταυτα και ακουων* cum 1. al aeth ... Gb Sz Ln Ti *ο ακουων κ. βλεπ. ταυτ.* cum AB al fere[30] vg al | *και εβλεψα* cum ℵ 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. 96. al And[omn] Are ... A *και εβλεπον* ... Gb′ Ti *και οτε ειδον* (*ειδον*) cum B al plus[20] | *επεσα* (et. ς Gb′) cum ℵA 1. 16. 30. 35. 38. 68. And[bav] ... ς[e] *επεσον* cum B al plur And[a c p] Are | *δεικνυντοσ* cum ℵ 2. al plus[10] Are ... ς Ln Ti *δεικνυοντοσ* cum (A *διγνυοντ.*) B al plur And[omn]

9. *ειμι* cum ℵAB 1. al[35] am fu al ... ς (= Gb Sz) praem *γαρ* cum? vg cle lips[4.] al

10, 4 Dan 12, 4 λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃσ τοὺσ λόγουσ τῆσ προφητείασ τοῦ βιβλίου
1, 3 τούτου· ὁ καιρὸσ γὰρ ἐγγύσ ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι,
Dan 12, 10 καὶ ὁ ῥυπαρὸσ ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιοσ δικαιοσύνην ποιησάτω
ἔτι, καὶ ὁ ἅγιοσ ἁγιασθήτω ἔτι.
7 Es 40, 10 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθόσ μου μετ᾽ ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
1, 8 21, 6 ναι ἑκάστῳ ὡσ τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,
7, 14 ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. 14 μακάριοι οἱ
πλύνοντεσ τὰσ στολὰσ αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ
21, 8 Phil 3, 2 ξύλον τῆσ ζωῆσ καὶ τοῖσ πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰσ τὴν πόλιν.
15 ἔξω οἱ κύνεσ καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖσ καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶσ ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδοσ. 16 ἐγὼ Ἰησοῦσ

---

10. ο καιρ. γαρ cum ℵAB al fere[25] vg cop syr arm And[c] Tich Haym ... ς (= Gb Sz) οτι ο καιρ. cum 1. 49. 91. al aeth And[bav] ... Gb Sz Ti ο καιροσ (sine γαρ vel οτι) cum 4. 16. 27. 39. 48. 68. Are

11. και ο ρυπ. ρυπ. ετι cum ℵB al pler vg rell Or[4,419] et[441] al ... A 1. 20. 21. 33. 35. 68. 97. And[c] om | ο ρυπαροσ cum ℵB al plus[30] Or[bis] And[a p bav] Are ... ς (= Gb Sz) ο ρυπων cum? | ρυπανθητω cum ℵ 18* 32. Or[4,419] et[441] ... Gb Sz Ln Ti ρυπαρευθητω cum B al plus[30] And[a p bav] Are ... ς (= Gb Sz) ρυπωσατω cum? Latini *sordescat* | δικαιοσυνην ποιησατω cum ℵAB al fere[40] ... ς (= Gb Sz) δικαιωθητω cum 38. 79.; item vg[cle] lips[5. 6.] *iustificetur*

12. ιδου cum ℵAB al[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. aeth And[p] et[bav] | ωσ τ. ε. εστιν αυτου cum ℵA 21. syr (*sicut est opus eius*) ... B al plus[20] ωσ τ. ε. εσται αυτου, item ς sed αυτου εσται cum 1. al mu And[omn] Are

13. εγω sine ειμι cum ℵAB 1. al[30] am al ... ς (= Gb Sz) add ειμι cum? vg[cle] demid fu* tol lipss al[lachm] cop al | το αλφα cum ℵA al[12] cop And[c] Are Haym ... ς τὸ Α cum B al plur | ο πρωτοσ και ο εσχατ. cum ℵB al pler Or[4,6] et[21] al ... Ln Ti πρωτ. και εσχατ. (bis sine articulo) cum A al[6]. Posuimus autem ista ante η αρχ. κ. το τελ. (et. Gb Sz) cum ℵAB al plus[20] vg syr aeth Or[4,23] al ... ς (= Gb Sz) post αρχη κ. τελοσ cum 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. al arm And[a p bav] Are | η αρχη κ. το τελοσ cum ℵAB al plu ... ς (= Gb Sz) om articulos cum 1. al mu[vi]

14. οι πλυνοντ. (7. πλυναντ.) τασ στολασ αυτων (et. Gb'') cum ℵA 7. 38. vg arm[usc mg] aeth[utr] Ath[506] edd par et col Prim al ... ς οι ποιουντεσ τασ εντολασ αυτου cum B al pler cop syr arm And[omn] Cyp[294] al

15. εξω sine copula cum ℵAB 1. al fere[40] vg etc ... ς (= Gb Sz) add δε cum? lips[5.] cop Prim al | πασ sine articulo cum ℵAB al[25] Hipp[antichr 65]

ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖσ ἐκκλη- 5, 5 Es 11, 1
σίαισ. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸσ 2, 28
ὁ πρωϊνόσ. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ Es 55, 1
ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.
18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προ- 15, 1 s
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τισ ἐπιθῇ ἐπ᾽ αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ᾽
αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ πληγὰσ τὰσ γεγραμμενασ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
19 καὶ ἐάν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆσ προφητείασ Dt 4, 2

Ath[506] ... ς (Gb[00]) add ο cum 1. 7. 30* 31. 32. 38. 79. al mu And omn Are | *ποιων και* (35. add ο) *φιλων* cum ℵ 11. 31. 32. 33. 35. 48. Hipp[antichr 65] Ath[506] And[c] Are ... ς Ln Ti *φιλ. κ. ποι.* cum AB al plu vg al

16. *επι ταισ εκκλ.* cum ℵB al pler syr And[c] ... Ln *εν ταισ εκκλ.* cum A 18. 21. 38. 79. vg (*in ecclesiis*) Ath[506] And[a] et[c] ... Gb′ Ti *ταισ εκκλ.* cum 1. 4. 11. 12. 31. 47. 48. arm And[p] et[bav] Are | *δαυειδ* (*δαυιδ*, *δαβιδ*, vide ad Mt 1, 1.) sine *του* cum ℵAB al plus[30] ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum 1. 7. al | *ο πρωϊνοσ* cum ℵB al fere[35] Ath And[a] et[p]; item (ut Ti) A 91. And[bav] *ο προϊνοσ* ... ς (= Gb Sz) *και ορθρινοσ* cum? Praemittunt *και* etiam vg Prim al

17. *ερχου* bis et *ερχεσθω* cum ℵAB al fere[40] Ath[506] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *ελθε* bis et *ελθετω* cum? | *ο θελων* cum ℵAB al[35] etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 38. 46. vg[cle] fu lips[4.] al[lachm] syr arm Are Prim | *λαβετω υδωρ* cum ℵAB al fere[40] ... ς (= Gb Sz) *λαμβανετω το υδωρ* cum?

18. *μαρτυρω* cum ℵAB al plus[35] And[a p bav] ... ς (= Gb Sz) *συμμαρτυρουμαι* cum? Ex Latinis vg Haym *contestor* | *εγω* cum ℵAB al fere[40] etc ... ς (= Gb Sz) *γαρ* cum? Sed vg[cle] lips[6.] *enim*, lips[4.] *ego enim* | *παντι τω* cum ℵAB al[30] And[a] et[c] Are ... ς (= Gb Sz) om *τω* cum 8. 49. 79. 91. 96. al? | *επιθη* cum AB al fere[40] And[c p bav] Are ... ς (= Gb Sz) *επιτιθη* cum? Latinis est *apposuerit* etc. | *επ αυτα* cum ℵ[c]AB al fere[40] ... ς (= Gb Sz) *προσ ταυτα* cum? | *επιθησει* cum ℵAB al plu ... 8. 13. 16. 49. 51. 96. 97. 98. al plus[10] *επιθησαι*, item *apponat* lips[4.] Tich | *επ αυτον* ante *ο θεοσ* cum ℵ 32. 33. 37. 48. 49. 79. 91. 96. al[vi] And[omn] Are Amb Tich ... ς Ln Ti post *ο θεοσ* cum B al plu (et. A[recentiss]) vg Prim Haym ... A* om | *εν τω* cum ℵAB al fere[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *τω* cum?

19. *αφελη* cum ℵA al fere[40] And[omn] Are. Item B *αφελειται* ... ς (= Gb Sz) *αφαιρη* cum? | *του βιβλιου* cum ℵAB al fere[40] And[omn] Are ...

ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
7, 12 20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου
κύριε Ἰησοῦ.
He 13, 25 etc 21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

ς (= Gb Sz) *βιβλου* cum? | *αφελει* cum ℵAB al[30] And[a c bav] Are, item *auferet* vg m[83], etc ... 2. 8. 13. 35. 38. 47. 49. 91. 96. al[10] And[p] *αφελοι* ... ς (= Gb Sz) *αφαιρησει* cum? | *απο του ξυλου* cum ℵAB al[40] m[83] am etc ... ς (= Gb Sz) *απο βιβλου* cum? Sed And[p] *απο του βιβλιου*, item vg[cle] fu lips[4. 5.] al[lachm] Amb Prim Haym | *και εκ* cum ℵB al fere omn vg al ... Ln om *εκ* cum A 10. 38. cop | *των γεγραμμενων* (35. *εγγεγρ.*) sine *και* cum ℵAB al fere[40] etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? Tamen sic vg Haym | *εν τω βιβλ. τουτ.* cum ℵAB al plus[30] ... ς (= Gb Sz) om *τω* cum?

20. *αμην*: testes multi cum *ερχομαι ταχυ* coniungunt, ut etiam And[a c p], non item Prim | *ερχου* sine *ναι* cum ℵAB al plus[10] vg cop syr arm aeth And[c] et[bav] Are, item Prim ... ς (= Gb Sz) praem *ναι* cum (7. *και*) 35. 38. 49. 79. 91. al plu And[a] et[p] | *κυριε ιησου* sine additam cum ℵ*AB al longe plu vg al ... ℵ[c] 4. al[10] etc add *χριστε*

21. *κυριου* sine *ημων* cum ℵAB al[30] And[a c bav] ... ς (= Gb Sz) add *ημων* cum 30. al pauc[vi] vg al | *ιησου* cum ℵA 26. ... ς *ιησου χριστου* cum B al pler vg al | *μετα παντων* cum A am ... ℵ *μετα των αγιων* ... Gb Sz *μετα παντων των αγιων* cum B al plus[40] etc ... ς *μετα παντων υμων* cum? vg[cle] fu demid lipss omn[lachm] aeth. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵB al fere omn[vi] vg (et. am etc) al ... omisimus cum A 79. fu al[lachm] (ut[vi]) And[a] et[bav] Are

Subscriptio: ℵ *αποκαλυψεισ* (ita etiam in paginarum titulis; aliter inscriptio) *ιωαννου*, A *αποκαλυψισ ιωαννου* ... B 7. al plu nihil subscriptum habent; multi alii ad finem libri hiant, ut P. Distincta est apocalypsis ab Andrea in *λογους κδ'* et *κεφφ. οβ'*. Etiam in P aliisque codd. (non item in ℵABC) capita ista LXXXII. ipsi libro praeposita sunt.

LIPSIAE, IMPR. GIESECKE & DEVRIENT.

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE

RECENSIONIS TISCHENDORFIANAE
ULTIMAE TEXTUM

CUM TREGELLESIANO ET WESTCOTTIO-HORTIANO

CONTULIT ET BREVI ADNOTATIONE CRITICA
ADDITISQUE LOCIS PARALLELIS

ILLUSTRAVIT

OSCAR DE GEBHARDT

EDITIO STEREOTYPA TERTIA

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ

LIPSIAE 1886

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE

RECENSIONIS TISCHENDORFIANAE
ULTIMAE TEXTUM

CUM TREGELLESIANO ET WESTCOTTIO-HORTIANO

CONTULIT ET BREVI ADNOTATIONE CRITICA
ADDITISQUE LOCIS PARALLELIS

ILLUSTRAVIT

OSCAR DE GEBHARDT

EDITIO STEREOTYPA TERTIA

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ

LIPSIAE 1886

PRAEMONENDA

Novi Testamenti cum dici vix possit quantopere intricata sit omnique ex parte perplexa apparatus critici condicio, facile intellexeris cur multi eorum qui ex ipsis fontibus haurire cupiunt sacrorum librorum notitiam, adscita qualibet textus Graeci editione, sive ea bona est sive non pessima, multiplicem illam memoriam amplius non curent, quam permultis codicibus et codicum fragmentis, versionum et in Europa et apud orientales olim confectarum copia, patrum denique uberrimis testimoniis traditam habemus: id quod quicunque in his rebus versatus est non modo intellegi sed vel excusari posse iudicabit. At nemo contra est qui neget discrepantis scripturae rationem, etiamsi raro et certis locis, omnino tamen habendam esse, idque eo magis quo minus latet nullam recensionem, ne praestantissima quidem quae cogitari possit excepta, veram et integram ubique contextus formam exhibere aut unquam exhibituram esse. Quodsi quaeris quo modo ei difficultati occurri possit, facile mente informaveris editionem Novi Testamenti, quae certis quibusdam artis criticae legibus observatis apparatu ut brevi ita ex ipsis fontibus petito instructa sit. Quae quamquam dubium non est quin sat utilis sit futura, aptiorem tamen putavimus ad usum cui hanc editionem destinavimus conspectum earum tantum lectionum, de quibus inter gravissimos Novi Testamenti criticos nondum convenit. Fieri sane non potest ut non maior pars lectionum quae textus recepti qui dicitur vana auctoritate nituntur ab eiusmodi conspectu absint: earum autem quae aliquo iure afferri posse videantur, utpote specie quadam veritatis et integritatis insignes, vix multas desiderabis. His et similibus ratiocinationibus ducti Tischendorfianae recensionis ultimae textum iterandum et in adnotatione duarum illarum egregiarum editionum Britannicarum discrepantiam exhibendam, in appendice autem ex fontium testimoniis eo spectantibus aliquam partem seligendam esse putavimus.

Contextum Tischendorfianum (Ti) dedimus ex tertia editione Tauchnitiana stereotypa[1] quae, si a paucis locis re-

1) *Η καινη διαθηκη.* Novum Testamentum Graece. Recensuit Constantinus de Tischendorf. Editio tertia stereotypa. Ad editionem VIII. criticam maiorem conformata. Ex officina Bernhardi Tauchnitz. Lipsiae 1873. Quod pro Ͼ et Ϲ usitatis formis *Ε* et *Σ* usi sumus et pro

cesseris[1], ab editione VIII critica maiore non discrepat[2]. Correximus ibi tantum ubi de errore typographi dubitari non poterat[3]. Britannicas editiones, quarum a textu Tischendorfiano discrepantia imo in margine adnotata est, dico eximiam illam Tregellesii (T), cuius ultimum volumen prolegomena cum addendis et corrigendis complectens a. 1879 publicatum est[4], et eam quae novum certo et inexspectatum his studiis emolumentum afferet: Westcottii et Hortii (H), cuius editionis diu desideratae pars prior qua textus continetur huius ipsius anni mense Maio, altera commentationem isagogicam et appendicem comprehendens Septembri demum mense prodiit[5]. Ut Tischendorfius et Tregelles, sic Westcottius quoque et Hortius in crisi factitanda eisdem, si summam rei spectas, obsecuntur praeceptis, quorum auctor fuisse Lachmanni meritum et est et erit[6]. Novissima autem Anglorum omnibus

---

σ quae in fine vocabulorum est ς substituimus, nemo facile vituperabit. Titulos capitum paene non mutavimus, locos parallelos haud mediocriter auximus.

1) Cf. Mt. 5, 11 *διωξουσιν*, v. 13 *αλα*, 15, 32 *νηστις*, 16, 13 et Mc. 8, 27 *Καισαριας*, Mt. 18, 22 *αλλα*, 22, 10 *ους*, 28, 15 *αργυρια*, Mc. 6, 23 *αιτησης* (sine *με*), Lc. 17, 34 *ο εις*, Io. 11, 51 *εμελλεν*, Act. 14, 22 *ενμενειν*. Ubicunque discrepantiae exstant, Tauchnitianae scripturam consulto a Tischendorfio introductam esse partim ex praemonitis ed. VIII crit. maioris vol. I p. XVI sqq., partim ex exemplo cum textus Tauchnitianus imprimeretur adhibito apparet, in quo Tischendorfius sua ipse manu mutavit quae mutanda esse censeret. Sublatis igitur typographi mendis (v. infra n. 3) stereotypa Tauchnitiana eam textus octavae formam repraesentat quam postremo Tischendorfius probavit.

2) Nov. Testam. Graece. Ad antiquissimos testes denuo recensuit, apparatum criticum omni studio perfectum apposuit, commentationem isagogicam praetexuit Constantinus Tischendorf. Editio octava critica maior. Vol. I. Lips. 1869. Vol. II. ib. 1872.

3) Velut Mc. 11, 33 *ἐγὼ λέγω* pro *λέγω*, Io. 1, 19 *ἀπέστειλαν* pro *ἐπέστειλαν*, 9, 40 *ἐκ* pro *ἐν*, Act. 1, 13 *τὸ* pro *τὸν*, 10, 47 *ἡμεῖς* pro *ὑμεῖς*, 19, 36 *ὄντων* (om.), 22, 5 *μοι* pro *μου*, 26, 19 *οὐρανίῳ* pro *οὐρανίᾳ*. Partem harum emendationum iam in Tauchnitii stereotypis quarta quinta sexta, omnes in septima demum habes quae a. 1880 publici iuris facta est.

4) *The Greek New Testament, edited from ancient authorities, with their various readings in full, and the Latin version of Jerome, by Samuel Prideaux Tregelles. London* 1857—1879. Ultimum volumen post mortem editoris ab Hortio et Streanio curatum est.

5) *The New Testament in the original Greek. The text revised by Brooke Foss Westcott and Fenton John Anthony Hort. Text. Cambridge and London* 1881. *Introduction. Appendix.* ib. eod. Evangelia iam a. 1870 et reliquae textus partes subsequentibus annis cum nonnullis viris doctis (‚*confidential*‘) communicata erant.

6) Textus Lachmanniani diversitatem adnotare propterea noluimus quod, si fontes ultimis his fere quadraginta annis detectos adhibere posset, ipse ille non leviter eum discrepantem conformaret. Neque aliter ex parte comparata Tregellesii recensio: cf. p. X n. 5.

quotquot adhuc publicatae sunt editionibus eo praestat quod ad testimonia in diversas quasi classes discribenda et acute diiudicanda certa cum ratione et tanta prolixitate, quanta antehac a nemine, ibi adhibita est textus historia. Accedit legum in hunc modum constitutarum accurata neque unquam cessans observatio. Externa utriusque editionis species eo maxime a Tischendorfiana differt quod non raro, ut significaretur diiudicandi ambiguitas, modo in textu ipso singula quaedam vocabula vel etiam periodi integrae uncinis [ ] circumclusa[1], modo additamenta vel aliae discrepantiae in margine adiecta sunt. Spectant haec ad alteram memoriam eiusdem fere momenti alteri iuxta apponendam, nisi quod in textum ea scriptura recepta est, cuius vel maior veri species esset vel, si species eadem, testimoniorum praestantia proferri posset[2]. Aliter comparati sunt uncini duplices, qui in evangeliorum nonnullis locis a Westcottio et Hortio adhibentur, et notae ⊣ ⊢, inter quas in evangeliis et actibus apostolorum scripturae marginales certis locis inclusae sunt. Illis (⟦ ⟧) enim interpolationes significantur iam antiquitus in textum intrusae, sive eae ad fontes occidentales redeunt[3], sive vicissim in ipsis fontibus vel occidentalibus vel occidentalibus Syriacisque solis non exstant[4]; his (⊣⊢) eae interpolationes vel discrepantiae occidenti propriae quae ut sunt sane plus quam levioris momenti ita integrae textus partes esse omnino nequeunt[5]. Talia quaerentem non raro nota *Ap.* in margine posita ad appendicem relegat, quae quidem cruce † aucta indicat illum locum sive ab

1) Ita apud Tischendorfium rarissime, velut Mt. 7, 13. 14. 14, 3. 16, 2 s. Eph. 1, 1.

2) Westcott et Hort, *Text* p. 563: ,*Wherever it has been found impossible to decide that one of two or more various readings is certainly right, alternative readings are given: and no alternative reading is given which does not appear to have a reasonable probability of being the true reading. The primary place in the text itself is assigned to those readings which on the whole are the more probable, or in cases of equal probability the better attested*' etc. Similiter Tregelles (*Part III. Introductory notice* p. 1 s.): ,*A reading given in the margin without any mark, is an alternative reading; that is, one as to which the authorities are divided between what stands in the text and what is thus placed in the margin. These alternative readings may in some cases, require a more detailed consideration; some additional ones may need to be specified, and more definite conclusions may at times be given. Words in brackets in the margin imply that they are somewhat doubtful. A reading bracketed in the text and marked ,,om.'' in the margin is exceedingly doubtful. A possible or not improbable addition is given in brackets in the margin.*'

3) Ita Mt. 16, 2 s. Mc. 16, 9—20. Lc. 22, 43 s. 23, 34. Io. 7, 53—8, 11.

4) Ita Lc. 22, 19 s. 24, 3. 6. 12. 36. 40. 51 s.; Mt. 27, 49.

5) Cf. e. c. Mt. 25, 1. 41. 26, 15. Mc. 1, 41. 2, 14. Lc. 9, 54. Io. 3, 13. Act. 15, 29.

utroque editore sive ab editorum alterutro in corruptelae suspicionem vocatum esse[1]. Paucis denique locis ubi in ipso eiusdem Cantabrigiensis editionis contextu vocabula quaedam inter notas †† posita comparent, coniecturae significantur ab antiquis quidem sed non optimis libris suppeditatae, quae editoribus non spernendae videbantur[2]. Recentiores coniecturae neque apud Tischendorfium neque in alterutra editione Britannica usquam in contextum receptae sunt[3].

Editionum Britannicarum a Tischendorfiana discrepantiae ita indicantur ut, praetermissis tantum *ν ἐφελκυστικῷ*, *ς* littera quae est in *οὕτως* (*οὕτω*), nonnullis nominibus propriis paullo frequentioribus, ante omnia ratio habeatur eius contextus formae quam in antiquissimis codicibus proditam habemus, qui vocabulis non discriminatis et sine lectionis notis scripti sunt. Secundo demum loco et leviusculis rebus abiectis etiam spiritus, accentus, *ι* subscriptum, alia ad orthographiam et interpunctionem spectantia notanda putavimus[4]. Nomina propria quorum quidem formas in adnotatione aut raro aut omnino non curavimus haec fere sunt: *Ἡλείας* (sic Ti, H *Ἠλ.*) et *Ἡλίας* (T), *Ἰωάννης* (sic Ti ubique) et *Ἰωάνης* (sic exceptis Act. 4, 6 et 13, 5 H ubique et T inde a Lc. 1, 13), *Πειλᾶτος* (sic Ti et H) et *Πιλᾶτος* (T), *Ἡρώδης*, *Ἡρωδιάς* etc. (sic Ti et T) et *Ἡρῴδης* etc. (H). Plerumque omissa est etiam diversitas et accentus quae ad unam eandemque syllabam spectat[5] et

1) Ubicunque ad restituendam textus integritatem coniectura praesto erat, in appendice ea profertur; ubicunque deficiebat, exhibita scripturarum serie suspicionis causa indicatur. Adnotatio unius editoris cancellis [] saepitur, subiectis litteris W (Westcott) vel H (Hort).

2) Velut Mc. 4, 21. Hebr. 7, 1. 11, 35; cf. Act. 6, 5. Gal. 2, 14.

3) De coniecturae usu in Novi Testamenti textu emendando fuse disseruerunt *W. H. van de Sande Bakhuyzen*, *Over de toepassing van de Conjectuuraal-Kritiek op den tekst des Nieuwen Testaments. Haarlem* 1880. *W. C. van Manen*, *Conjectuuraal-Kritiek, toegepast op den tekst van de schriften des Nieuwen Testaments.* ibid. eod. Cf. etiam Linwood, De conjecturae ope in Novi Testamenti emendatione admittenda, s. l. & a.

4) In notis textui subiectis Graeca accentibus et spiritibus plerumque ut videre est carent. Adhibentur cum perspicuitatis causa (e. c. Mt. 6, 22 *ῇ*) tum ad significandam discrepantiam in ipso accentu vel spiritu sitam (e. c. Mt. 21, 9. 15. 22, 39 etc.). Ad interpunctionem spectantia quominus plenius indicaremus spatii angustia prohibiti sumus. Adde Io. 20, 29 H *πεπιστευκας;* Act. 20, 9 h *Παυλου, επι πλειον κατενεχθ.* 1 Cor. 4, 8 H *εστε; επλουτησατε; εβασιλευσατε;*

5) Sic T *Βηθφαγῆ*, *Γεθσημανεῖ*, H *Κανά*, *Σινά*, TH *Γολγοθά*. Quando in Britannicarum alterutra alia syllaba accentu insignita est atque apud Tischendorfium, id plerumque adnotatum est, velut *Ἰωαθάμ* Mt. 1, 9, *Τύχικος* Act. 20, 4 etc. Addenda sunt fere Lc. 3, 33 TH *Φαρές*, v. 34 H *Θαρά*, v. 35 TH *Φάλεκ*, v. 37 T *Μαθουσάλα* et *Ἰαρέδ*.

aspirationis, praesertim si de frequentioribus agitur[1], et parcus qui in novissima Britannica oculos ferit diaereseos usus[2]. Plane negleximus totum illud varietatis genus quod tantum ad eligendas initiales spectat litteras modo maiusculas modo minusculas[3], idque in propriis quae composita sunt nominibus[4], in alienae originis vocabulis velut *σατανᾶς* (T et H *Σατανᾶς*) *μαμωνᾶς* (H *Μαμωνᾶς*), in vocibus *Χριστός* et *κύριος*[5]. Quae praeterea discrepant in ponendis notis lectionis nimis longi essemus si accuratius perquireremus[6]. Nec vero silentio praetereamus quid distet in notandis iis quae citantur: cavendum est enim ne modus a nobis probatus erroris ansam praebeat. Nam cum Tischendorfius sicubi verba quaedam re vera citantur colo posito per minusculam pergat et praemisso *ὅτι* recit. omnino non interpungat, Tregelles quae citantur commate quod maiuscula sequitur, novissima Cantabrigiensis littera maiuscula sine ulla interpunctione notat. Brevitati studentes modum Tischendorfianum secuti sumus ubicunque obscuritatis nihil inde subnasci poterat[7].

Sequitur ut exponamus quibus siglis, ut quam brevissime

---

1) Propria in Ti et T per spiritum lenem elata in H aspero ornantur *Ἅβελ, Ἅγαρ, Ἁδραμυντηνός, Ἁδρίας, Ἁκελδαμάχ, Ἁλφαῖος, Ἁνανίας, Ἅννα, Ἅννας, Ἁρέτας, Ἁριμαθαία, Ἑζεκίας, Ἑμμώρ, Ἑνώχ, Ἑσρώμ, Εὕα*, quodcontra leni, cum Ti et T asperum ponant, *Ἑβραῖος, Ἠλείας, Ἠσαίας, Ἰερειχώ, Ἰερεμίας, Ἰεροσόλυμα, Ἰερουσαλήμ* (*Ὡσηὲ* Rom. 9, 25 error est, cf. *Introd.* p. 313). Discrepat T a Ti et H Lc. 3, 35 *Ἕβερ* pro *Ἔβερ* scribens (*Ἡσαῦ* Rom. 9, 13 error est, cf. Hebr. 11, 20. 12, 16).

2) Velut in *Ἀχαία, Βηθσαιδάν, Γαῖος, Ἠσαίας, Καιάφα, Καίν, Ναίν* (non ita in *Ἀχαϊκός, Ἑβραϊστί, Πτολεμαΐς* al.).

3) In adnotatione etiam nomina propria maiusculis carent, quae ubi occurrunt aut diversitatem quandam significant (velut 2 Io. 1. 5. Phil. 4, 3) aut vocabulis in contextu facilius quaerendis inserviunt (velut Mt. 12, 46. 17, 22. Mc. 14, 51).

4) Scribit H *Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, Ἀγρὸς τοῦ Κεραμέως, Ἀγρὸς Αἵματος, Κρανίου Τόπος, Ὡραία Πύλη, Νέα Πόλις, Ἄρειος Πάγος, Ἄππιος Φόρος* (ita etiam T), *Τρεῖς Ταβέρναι, Ἅρ Μαγεδών*.

5) T nusquam non *χριστός* et *κύριος*, item H sicubi articulus praecedit (vocativus Mt. 26, 68 est *χριστέ*), alias *Χριστός* et *Κύριος*.

6) Liceat hoc loco Britannicarum a Tischendorfiana has afferre discrepantias: TH *μίγμα, ψῦχος, κηρύξαι, ῥίψαν, συνίων, συνίουσιν, τεσσερακονταετῆς, οὐά, ζῆν, πάντῃ, ἆρά γε, εἴ γε, καί γε, εἴ περ, εἴ πως, μή πως, μή ποτε, διὰ τί, ἵνα τί;* T *θλῖψις, κρῖμα, λῖνον, ἱδρῶς, ὀσφῦς;* H *σπίλος, τρύβλιον, ἀββά, πρωί, διυλίζω, ἰσχύι* etc., *ἀγαπᾷν* etc., *κρυφῇ, εἰκῇ, λάθρα, διὰ παντός* (ita nonnunquam etiam T), *μή που, ὅτι* pro *ὅ τι*. Adde Gal. 3, 16 T *αλλα* (non *αλλ*).

7) Velut Io. 20, 13 Tregelles *αὐτοῖς, Ὅτι ἦραν*: editores Cantabrigienses in textu *αὐτοῖς ὅτι Ἦραν* in margine *αὐτοῖς Ὅτι ἦραν* exhibent; sic si adnotamus T h *αυτοις · οτι* statim apparet de quo hic et illic agatur. Aliter e. c. Io. 1, 15.

variae indicarentur lectiones, in adnotatione contextui subiecta usi simus. Sunt autem haec[1]:

H Novi Testamenti editio est Westcottii et Hortii, [H] scriptura in eadem uncinis simplicibus, [[H]] duplicibus circumscripta[2];

H^{s} i. e. H eo quo indicamus modo a Tischendorfio discrepat, ita tamen ut Tischendorfii lectio in margine exstet[3];

$H^{[s]}$ idem significat, nisi quod scriptura marginalis uncis inclusa, $H^{\dashv s \vdash}$ idem, nisi quod eadem ⊣ ⊢ inclusa est;

h est H in margine, ⊣h⊢ lectio marginalis ⊣ ⊢ inclusa; h† et †† vide supra p. VII s.

T Tregellesiana est Novi Testamenti editio, [T] T^{s} $T^{[s]}$ pariter comparata ut [H] H^{s} $H^{[s]}$;

t est T in margine, [t] lectio marginalis [ ] inclusa.

Ti i. e. Tischendorfius in N. T. editione octava critica maiore ubi a textu Tauchnitiano differt (v. supra p. VI n. 1.)

In adnotatione critica ut iam diximus earum scriptionum, quibus in diiudicandis editiones duae Anglicae vel alterutra a Tischendorfio discrepant, testimonia selecta ex fontibus afferuntur[4]. Quoniam autem Tregelles in recensendis evangeliis codice Sinaitico uti nondum poterat[5], hac in parte eos locos ubi solus a reliquis discrepat plerumque omisimus: id quod eo minus offendere potest quod tantum non semper de eis scripturis agitur quibus librorum ℵ et B, et plerumque insuper aliorum, gravissimum obstat testimonium. Item earum quae in solius Tregellesianae margine exstant raro tantum ratio habita est. Sed etiam eae quibus in praeferendis utraque Britannica a Tischendorfio differt, spatium quod praesto

1) Praeterea notae non adhibentur nisi vulgares, velut add (addit, addunt) om (omittit, omittunt) pm (praemittit, praemittunt) pr (primum) sc (secundum) tr (tertium) qu (quartum) ult (ultimum) similes.

2) Non tollit hoc ‚om' additum; velut Mc. 11, 31 ‚T[H] om *ουν*' significat *ουν* in T omissum, in H [ ] circumclusum.

3) Velut Mt. 13, 57 ‚TH^{s} om *ιδια*' i. e. T et H *ιδια* non in contextu, H in margine exhibent; Mc. 10, 44 ‚*γενεσθαι*: T^{s}H *ειναι*' i. e. T et H *ειναι* pro *γενεσθαι*, T in margine *γενεσθαι*.

4) Codicum versionum patrum testimonia ex editione Tischendorfiana octava sumpsimus, collatis passim tum utraque Britannica tum ipsis codicum praecipuorum editionibus, velut Vaticani codicis novissima Romana, Sinaitici Tischendorfiana minore, Alexandrini Cowperiana, Parisiensis (Ephraemi) Tischendorfiana, Cantabrigiensis (Bezae) Scriveneriana etc.

5) Codicis Sinaitici apud Tregellesium Io. 21, 2 demum mentio fit. Codicis Vaticani exemplum novum Romanum adsciscere non poterat antequam pars editionis suae epistulas Paulinas exhibens imprimi coepta esset. Hinc explica scripturas velut Mc. 3, 1 [*ην*] (etiam in B *ην* exstat), 13, 7 *ακουετε* (B *ακουητε*), v. 21 (t) *ειπη υμιν* (etiam B *υμιν ειπη*).

erat suadebat ut selectae indicarentur. Nam nimia profecto evasisset adnotationis moles, si quae obstant aut conveniunt codicum testimonia ad unamquamque formarum diversitatem spectantia afferri oportere censuissemus. Cogitamus cum de *ειπαν* et *ειπον*, *ηλθαν* et *ηλθον*, *εκαθαρισθη* et *εκαθερισθη*, *ερρεθη* et *ερρηθη*, *ημελλον* et *εμελλον*, *ηυδοκησεν* et *ευδοκησεν*, *ηργασατο* et *ειργασατο*, *ηνεωξεν* et *ηνοιξεν*, *αποκτεινοντων* et *αποκτεννοντων*, *εριψαν* et *ερριψαν*, *συνκαλει* et *συγκαλει*, *εκπλησσομενος* et *εκπληττομενος*, similibus formis, tum maxime de *αι* et *ε*, *ει* et *ι* in verbis velut *αιφνιδιος*, *εξαιφνης*, *κεραια*, *κραιπαλη*, *αγνεια*, *απειθεια*, *εριθεια*, *ερμηνεια* variantibus[1]; porro ubi libri fluctuant inter *με* et *εμε*, *αυτου* et *εαυτου*, *ουδεις* et *ουθεις*, *πας* et *απας*, *ενεκα* et *ενεκεν*, *ευθυς* et *ευθεως*, *αν* et *εαν*, *αλλ* et *αλλα*, *μετ* et *μετα*, *καγω* et *και εγω*; ubi differunt codices inter *ναζαρεθ* et *ναζαρετ*, *ιεροσολυμα* et *ιερουσαλημ*[2]: iure nostro ea omnia, licet non sine aliquo discrimine, praeteriisse nobis videmur. Sed etiam articulum ante nomina propria vel ante *θεός* modo positum modo omissum et *ὅτι* illud orationi rectae inserviens plerumque neglеximus: ac ne eiusmodi quidem discrepantiarum, in evangeliis numerosissimarum, velut *οι μαθηται* et *οι μαθηται αυτου*, *εφη* et *εφη αυτω* vel *αυτοις*, testimonia facile quispiam quaesiverit. Difficilius sane erat diiudicatu, quinam singulis locis eligendi essent testes. Aliqua maximi momenti codicum parte segregata reliquos prorsus neglegere cum abs re esse videretur, non poterat non significari certe, num testibus allatis alii, utrum multi an pauci accederent. Quae cum ita essent, triplex —

1) Illud non omittendum putamus quod *εφνιδιος*, *εξεφνης*, *κερεα*, *κρεπαλη*, quae formae non formae in novissima Britannica occurrunt, item *αγνια*, *απειθια*, *εριθια*, *ερμηνια*, *ιερατια*, *κακοπαθια*, *ωφελια*, *χρεοφιλετης*, *δανιον*, *λιμμα*, *υπολιμμα*, *ορινος*, *σκοτινος*, *φωτινος*, similia re vera antiquissimorum librorum testimoniis nituntur.

2) Iuvat exscribere quae de horum nominum usu editores Cantabrigienses in appendice (p. 160) exposuerunt: ‚*There is everywhere much variation between documents in the spelling of the name* Nazareth; *but the evidence when tabulated presents little ambiguity. Ναζαρά is used at the outset of the Ministry in Mt.* 1/3 (4, 13) *and Lc.* 1/5 (4, 16); *Ναζαρέθ in Mt.* 1/3 (21, 11), *the only later place in the Gospels where the name occurs, and in Act.* 1/1; *and Ναζαρέτ certainly or probably in all other places, Mt.* 1/3, *Mc.* 1/1, *Lc.* 4/5, *Io.* 2/2: *Ναζαράθ, found* 8/11 *times in* Δ, *has little other attestation. Between Ἰερουσαλήμ and Ἰεροσόλυμα there is usually no variation, though each form is wrongly introduced a few times: Act.* 15, 4; 20, 16 *are the only places where it would be possible to hesitate about decision. Ἰεροσόλυμα is used in Mt always except once in the voc., in Mc and Io always, sometimes in Lc (a seventh), Acts (roughly two fifths), and St Paul* (3/10); *Ἰερουσαλήμ in Mt* 23, 37, *the remainder of Lc Act Paul, and He*[1] *Ap*[3].‘

si ea omittimus quae vel plenam vel fere plenam efflagitabant codicum versionum patrum memoriam – evasit adnotationis genus. Ubicunque enim praeter testes plene allatos utrimque haud levis afferendus esset numerus, binis id punctis significabatur quae sigla secuntur (velut *θανατωσουσιν* ACD..] *-σωσιν* ℵB..). Alteri parti si pauci accedunt, cum multo maior numerus faciat pro altera, illic bina puncta, hic singula ponuntur (velut *αυτους* ℵB.] *προς εαυτους* ACD..). Denique si scripturae cuiuslibet vel testis vel testes non habent quidquam sui simile, punctum omissum id notat, cum in adnotationis parte altera bina puncta sint (velut *βαπτιζοντες* ℵA..] *-σαντες* BD). Itaque cum singula puncta idem sibi velint quod ‚alii', bina significant aut ‚alii multi' (vel ‚sat multi') aut ‚alii plerique' aut ‚reliqui.'[1]

Plena adnotatio est in evangeliis codicum ℵBACD, quibus in evangelio secundum Matthaeum accedunt Z et (usque ad 25, 6, ubi A incipit) Σ; item in actibus apostolorum codicum ℵBACD, in epistulis catholicis ℵBACP, in epistulis Paulinis ℵBACDG, in Apocalypsi ℵACPQ. Lacunas suo loco adnotavimus; quod attinet ad eos codices quorum fragmenta tantum exstant, ut C et Z, nota quae eis propria est omissa indicat locos illos aut legi nequire aut lacuna intercidisse. Siglorum in afferendis codicum versionum patrum testimoniis adhibitorum conspectum ipsi adnotationi criticae praefigendum curavimus.

Iam nostrum est hoc quoque loco quam maximas agere gratias viro eruditissimo Carolo Bertheau Pastori Hamburgensi, qui in perficiendo hoc opere perdifficili et opera et consilio egregia cum liberalitate nos adiuvit.

Praemonitis autem quae praemonenda esse visa sunt nihil nobis restat nisi votum pientissimum: Faxit Deus ut ex hac editione, licet manca sit, aliquantulum tamen incrementi capiat Novi Testamenti notitia et investigatio.

Gottingae mense Sept. a. 1881.

Oscar de Gebhardt.

1) Spatii angustia suadebat ut nonnunquam alteram adnotationis partem omitteremus, velut Lc. 11, 52 ‚*εκρυψατε* D.' i. e. habent *ηρατε* ℵBAC alii plerique, *εκρυψατε* D et alii (sc. non multi). Similiter facile explicabis quae adnotata sunt velut Lc. 10, 4 ‚*μηδενα* ℵ*.] pm *και* ℵc..' i. e. cum ℵ* pauci faciunt, cum ℵc ut plerique ita omnes quorum plena est adnotatio (BACD). Notandum est autem illud ‚alii' quod puncto significatur non solum ad libros Graecos manu scriptos, sed etiam ad versiones et patrum testimonia spectare.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

I

Genealogia et generatio Iesu Christi.

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ,
Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,
4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ
ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ
ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-
μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἑζεκίαν, 10 Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰω-
σείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος
Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ζοροβάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,
14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ,
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα

Inscr. T *ευαγγελιον κατα μαθθαιον*
I,3. T *θαμάρ* | H *ἑσρωμ* 5. T *βοος* 9. H *ιωαθάμ, ιωαθὰμ* | H *αχας* | H *ἑζεκ.* 10. H *ἑζεκ.*

I,1ss. Lc 3,23-38. 2-6. 1 Chr 2,1-15. 3-6. Ruth 4,18-22. 3. Gen 38,29s. 5. Ios 2,1. Ruth 4,13. 6. 2 Sam 12,24. 7-12. 1 Chr 3,10ss. 12. Esr 3,2.

Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 *Πᾶσαι
οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες,
καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσ-
σαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ
γενεαὶ δεκατέσσαρες.*
18 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης
τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.* 19 *Ἰωσὴφ δὲ ὁ
ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι,
ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.* 20 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμη-
θέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυ-
ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.*
21 *τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς
γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.* 22 *τοῦτο
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ
προφήτου λέγοντος·* 23 ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ
τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,
ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 *ἐγερθεὶς
δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ
ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·* 25 *καὶ
οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν.*

II

Magi. Fuga, caedes puerorum, reditus.

1 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέ-
ραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-
νοντο εἰς Ἱεροσόλυμα* 2 *λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ,
καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.* 3 *ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴ-
δης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ,* 4 *καὶ συναγαγὼν
πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.* 5 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν
Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·*
6 καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγε-
μόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ

---

18. T[H] om *ιησου* h *χριστου ιησου* 20. H[s] *μαριαν* 24. *ιωσηφ*: T[H] pm *ο* 25. H *εως* [*ου*] II,5. T *ειπον*

---

18. Lc 1,27ss. 20. Lc 1,35. 21. Lc 2,21. 23. Is 7,14. 25. Lc 2,7. 21. II,2. (Num 24,17.) 6. Mich 5,1. Io 7,42.

τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. [7] τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας
τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ἀστέρος, [8] καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες
ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεί-
λατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. [9] οἱ δὲ ἀκούσαν-
τες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν
τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ
παιδίον. [10] ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην
σφόδρα. [11] καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ
Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. [12] καὶ χρηματισθέντες κατ'
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

[13] Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται
κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν
εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. [14] ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, [15] καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως
τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ
τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

[16] Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυ-
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. [17] τότε
ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· [18] φωνὴ
ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ
κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι
οὐκ εἰσίν.

[19] Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνε-
ται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ [20] λέγων· ἐγερθεὶς παρά-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν
Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
[21] ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. [22] ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος

13. T κατ οναρ φαινετ. h κατ οναρ εφανη 18. T ραμᾶ | t ηθελησεν

11. (Is 60, 6.) Ps 72, 10. 15. Hos 11, 1. 18. Ier 31, 15.
20. (Ex 4, 19.)

βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη
ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
τῆς Γαλιλαίας. 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην
Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι
Ναζωραῖος κληθήσεται.

III

Iohannes baptista. Immersio Iesu.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βα-
πτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 λέγων· μετα-
νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ
ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶν-
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα
αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία
καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ
Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας
αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων
ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν,
τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε
οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται
ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη
δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δέν-
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδή-
ματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πυρί. 12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,
τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν
Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ
διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,

22. T *βασιλ.* [*επι*] *της ιουδ.* 23. H *ναζαρετ* III,2. T [*και*] *λεγων* 7. *βαπτισμα*: T add [*αυτου*] 12. *αποθηκην*: T h add *αυτου* 14. *ο δε*: T add [*ιωαννης*]

23. (Is 11,1.) III,1-12. Lc 3,3-17. Mc 1,2-8. Io 1,6ss. 2. 4,17. 10,7. 3. Is 40,3. 9. Io. 8,39. 10. 7,19. 13-17. Mc 1,9-11. Lc 3,21s.

καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; [15] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶ-
σαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. [16] βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ
οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν,
ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτόν. [17] καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα.

IV

Temptatio. Sedes Capharnaumum translata. Piscatorum vocatio.
Peragratio Galilaeae.

[1] Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος,
πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. [2] καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσ-
σεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπείνασεν. [3] καὶ
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. [4] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται·
οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. [5] τότε παραλαμβάνει αὐτὸν
ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ
πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, [6] καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσ-
κόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. [7] ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν
γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. [8] πάλιν
παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ
δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν, [9] καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν
προσκυνήσῃς μοι. [10] τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ·
γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ
μόνῳ λατρεύσεις. [11] τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ
ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

[12] Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν. [13] καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν
εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ

---

15. *προς αυτον*: tH[s] *αυτω* 16. *ανεωχθησαν* (H *ηνεωχθ.*): Th add *αυτω* | T *το πνευμα του θεου* | *ερχομενον*: T pm [*και*] 17. h *μου*, *ο αγαπητος εν* | TH *ευδοκησα* IV,1. H [*ο*] *ιησους* 2. TH *και νυκτ. τεσσεραχ.* 3. *ειπε*: H *ειπον* 4. *επι*: T *εν*

---

17. 17,5. IV,1-11. Lc 4,1-13. Mc 1,12s. 4. Deut 8,3. 6. Ps 91,11s. 7. Deut 6,16. 10. Deut 6,13. 12ss. Mc 1,14s. Lc 4,14s.

Νεφθαλείμ, 14 *ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου*
λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης,
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθή-
μενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ
καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 *Ἀπὸ τότε ἤρξατο*
ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 *Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν*
δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ἁλεεῖς. 19 *καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω*
ὑμᾶς ἁλεεῖς ἀνθρώπων. 20 *οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα*
ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 *Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο*
ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτί-
ζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 *οἱ δὲ εὐθέως*
ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 *Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συνα-*
γωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 *καὶ*
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παρα-
λυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ*
ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύ-
μων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V

Oratio montana (*cpp.* 5—7). Christianorum praemia et officia.
Legis divinae vera ratio. Praecepta de homicidio, reconciliatione, adulterio, divortio, iureiurando, talione, amore mutuo.

1 *Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος*
αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 *καὶ ἀνοίξας τὸ*
στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· 3 *μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ*
πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 *μακάριοι*
οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 *μακάριοι οἱ*

16. TH *εν σκοτια* 17. *μετανοειτε· ηγγικεν γαρ*: h *ηγγικεν* 18.19. T *αλιεις* 23. *περιηγεν*: T add [*ο ιησους*] 24. *απηλθεν*: t *ἐξηλθεν* | T[s]H om *και* ante *δαιμονιζομ.* V,1. H *προσηλ.* [*αυτω*] 4s. H[t] *μακ. οι πραεις κτλ* (v. 4) post *μακ. οι πενθουντ. κτλ* (v. 5)

15. Is 9,1s. 17. 3,2. 18-22. Mc 1,16-20. (Lc 5,1-11. Io 1,35-42.) 23. Mc 1,39. Lc 4,15. 31. 44. 24. Mc 1,28. 6,55. V,ss. Lc 6,20ss. 4. Ps 37,11. 5. Is 61,2.

πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 μακάριοι οἱ πεινῶν-
τες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ
καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ
εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγ-
μένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν. 11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσιν
καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς
οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
13 Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλα τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι
ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ
δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν
λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφή-
τας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία
οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 ὃς
ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ
οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθή-
σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν
μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν
φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ
ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν
εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ'
ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν
οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς
ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν
σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι
τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

---

9. *οτι*: TH add [*αυτοι*] 11. Ti TH *διωξωσιν* | t [*ψευδομενοι*] 13. Ti TH *αλας* bis 18. H *κερεα* | *αν* sc: H [*αν*] 20. T *η δικαιοσ. υμων* 21. T *ερρηθη* (it. v. 27. 31. 33. 38. 43.) 22. *τω αδ. αυτου* pr: T[s] add [*εικη*] | TH *ρακα* 23. t *και εκει*

---

13. Mc 9,50. Lc 14,34s. 15. Mc 4,21. Lc 8,16. 11,33. 18. Lc 16,17. 21. Ex 20,13.

[25] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ
ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ
ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. [26] ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς
ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. [27] Ἠκούσατε
ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. [28] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων
γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ. [29] εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν
μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. [30] καὶ
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου και μὴ
ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. [31] Ἐρρέθη δέ· ὃς ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. [32] ἐγὼ
δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς
λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, και ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην
γαμήσῃ, μοιχᾶται. [33] Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις·
οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου.
[34] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· [35] μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν
τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ
μεγάλου βασιλέως· [36] μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ
δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. [37] ἔστω δὲ
ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
πονηροῦ ἐστίν. [38] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ-
μοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. [39] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντι-
στῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα,
στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· [40] καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· [41] καὶ
ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. [42] τῷ
αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀπο-
στραφῇς. [43] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. [44] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε

---

25. *ο κριτης*: T add [*σε παραδω*] 28. *επιθυμησαι*: T [H] add *αυτην* 32. t *και ο απολελυμ. γαμησας μοιχ.* H [*κ. ος εαν απολελυμ. γαμ. μοιχ.*] 37. *εστω*: h *εσται* 39. t *ραπισει επι* | *σιαγονα*: T[H] add *σου* 42. T *δανεισασθαι*

25s. Lc 12,58s. 27. Ex 20,14. 29. 18,9. Mc 9,47. 30. 18,8. Mc 9,43. 31. Deut 24,1. 32. 19,9. Mc 10,11s. Lc 16,18. 33. Lev 19,12. Deut 23,21. 34s. Is 66,1. 35. Ps 48,3. 37. Iac 5,12. 38. Ex 21,24. 39. Lc 6,29. 42. Lc 6,30. 43. Lev 19,18.

τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς·
45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶν-
τας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
ποιοῦσιν; 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον,
τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;
48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός
ἐστιν.

VI

Pietatis genuinum exercitium, erogatione stipis, precatione (*oratio dominica*), ieiunio. Divitiae verae veraque sollicitudo et cura.

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· 2 ὅταν οὖν
ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπο-
κριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως
δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀρι-
στερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ᾖ σοῦ ἡ ἐλεημοσύνη ἐν
τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι
φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ,
εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι
τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν
τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσα-
κουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 οὕτως
οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγια-
σθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ

46. *το αυτο*: Th *ουτως*   VI,1. T^{s}[H] om *δε* pr | TH *εν τοις ουραν.* 4. TH *ῃ σου η ελεημοσ.* 6. T *ταμιειον* 7. T *βαττολογ.* 8. *ο πατηρ*: H pm [*ο θεος*] 10. T^{s} *ελθετω*

44. Lc 6,27s. 45ss. Lc 6,32ss. 48. Deut 18,13. VI,6. 2 Reg 4,33. 7. Sir 7,15. 9ss. Lc 11,2-4.

θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα
ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ
εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη-
ροῦ. 14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παρα-
πτώματα ὑμῶν. 16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ
ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν
ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου
τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς
ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ
θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις
ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·
20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς
οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ
κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ
ἡ καρδία σου. 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός.
ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά
σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν,
τὸ σκότος πόσον. 24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς
ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε
τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε.
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
τος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν
οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε
αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν
οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ

15. ανθρωποις: T[H] add τα παραπτωματα αυτων 18. h νη-
στευων τοις ανθρωποις 21. H εσται [και] η 22. οφθαλμος pr:
t add [σου] | εαν: TH add ουν | ῃ: T post απλους | H φωτινον
23. H σκοτινον 25. φαγητε: T[H] add η τι πιητε 28. T κοπι-
ουσιν

14s. 18,33. 35. Mc 11,25s. 20s. Lc 12,33s. 22s. Lc 11,34-36.
24. Lc 16,13. 25-33. Lc 12,22-31. 26. 10,31.

δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς
οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ
οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἤ τί πίωμεν ἤ τί περι-
βαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζη-
τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς
τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ
ἡ κακία αὐτῆς.

VII

Praecepta a iudicando et obtrudendo abstinendi, in precatione perseverandi, viam perniciei falsosque doctores cavendi. Verae falsaeque pietatis et sapientiae discrimen.

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε
κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί
δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν
δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ
ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ
ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ. 5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν
τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 Μὴ δῶτε τὸ
ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν
καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ
ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
γήσεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς
αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ
ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 πάντα
οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ

33. βασιλειαν: T add του θεου 34. εαυτης: H αὐτης VII,4. TH εν τω οφθαλμω σου; 8. T[s]h ανοιγεται 9. TH om εστιν 12. εαν: T αν

VII,1s. Lc 6,37s. 2. Mc 4,24. 3-5. Lc 6,41s. 7-11. Lc 11,9-13. (Mc 11,24.) 12. Lc 6,31.

ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί
εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμ-
μένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκον-
τες αὐτήν. 15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρ-
χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι
συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ
σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρ-
ποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν
καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι
κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ
ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 22 πολ-
λοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ
ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε
ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς, ἀποχωρεῖτε ἀπ'
ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει
μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ
φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν.
25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ
ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμε-
λίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς
λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ
κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις
αὐτῆς μεγάλη.
28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

---

13. T η πυλη H[r] om 14. οτι: T τι | TH η πυλη 15. προσεχετε: T add [δε] 17. h ποι. καλ. 18. ενεγκ. pr: T ποιειν | ενεγκ. sc: TH ποιειν 21. ουρανοις: h add ⊣ ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων ⊢ 24. TH τ. λογους [τουτους] | ομοιωθησεται: t ομοιωσω αυτον 25. TH ηλθαν 27. H ηλθαν 29. αυτων: h add ⊣ και οι φαρισαιοι ⊢

---

13. Lc 13,24. 16-21. Lc 6,43-46. 17. 12,33. 19. 3,10. 22s. Lc 13,25-27. 22. (Ier 14,14.) 23. Ps 6,9. 24-27. Lc 6,47ss. 28s. Mc 1,22. Lc 4,32.

VIII

Sanantur leprosus, paralyticus centurionis, socrus Petri aliique aegroti. Agitur cum sectari volentibus, sedatur tempestas, mergitur daemonum impetu porcorum grex.

1 *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ*
ὄχλοι πολλοί. 2 *καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ*
λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 *καὶ ἐκ-*
τείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ
εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·*
ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ
προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς.
5 *Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ*
ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν 6 *καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου*
βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 *λέ-*
γει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκα-*
τοντάρχης ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9 *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν*
στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ·
ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
10 *ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν·*
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.
11 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν*
καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· 12 *οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύ-*
σονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 13 *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ·*
ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ
ὥρᾳ ἐκείνῃ.
14 *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πεν-*
θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 *καὶ ἥψατο τῆς*
χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει αὐτῷ. 16 *ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονι-*

VIII,1. TH *καταβαντος δε αυτου* 3. T *εκαθαρισθη* 5. TH *εκατονταρχος* 7. T [*και*] *λεγει* | *αυτω*: T add [*ο ιησους*] 8. t *και αποκριθ. ο* | TH *εκατονταρχος* 9. *εξουσιαν*: H add [*τασσομενος*] 10. *ακολουθ.*: t add [*αυτω*] | TH *παρ ουδενι τοσαυτ. πιστ. εν τω ισρ. ευρ.* 12. *εξελευσ.*: TH[1] *εκβληθησονται* 13. *ως*: T [*και*] *ως*

VIII,1-4. Mc 1,40-44. Lc 5,12-14. 4. Lev 13,49. 14,2. 5-13. Lc 7,1-10. 11s. Lc 13,28s. 11. (Is 49,12. Ps 107,3.) 14-17. Mc 1,29-34. Lc 4,38-41.

ζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, 17 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλα-
βεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν
ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν
αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 21 ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ·
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα
μου. 22 ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς
θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.
23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ,
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκά-
θευδεν. 25 καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε
σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγό-
πιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν
λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασ-
σα αὐτῷ ὑπακούουσιν;
28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γα-
δαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ
τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί,
υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ
μακρὰν ἀπ᾽ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 οἱ δὲ
δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπό-
στειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ
ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ
ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν
δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς

18. *πολλ. οχλους*: t H *οχλον* h [*πολλ.*] *οχλους* 22. *ο δε*: TH add *ιησους* 23. TH om *το* 25. *σωσον*: t add [*ημας*] 32. TH *απηλθαν*

17. Is 53,4. 18. Mc 4,35. Lc 8,22. 19-22. Lc 9,57-60. 23-27. Mc 4,35-41. Lc 8,22-25. 28-34. Mc 5,1-17. Lc 8,26-37.

*ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως
μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.*

IX

**Sanando paralytico condonat peccata. Vocatur Matthaeus.
Discipuli Iesu non ieiunantes. Filia Iairi rediviva et mulier sanguine fluens.
Duo caeci et mutus. Messorum paucitas.**

*1 Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν
πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδού
τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. 4 καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐνθυμεῖσθε
πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν
σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς
ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν
καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀν-
θρώποις.*

*9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον
ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-
λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 10 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ
ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ
ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν·* ἔλεος θέλω
καὶ οὐ θυσίαν. *οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλούς.*

*14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες·
διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος;*

---

34. *του ιησ.*: TH[s] *τω ιησ.* IX,3. TH *ειπαν* 4. *ιδων*: TH[s] *ειδως* 6. *εγερθεις*: TH[s] *εγειρε* 9. *ηκολουθει*: TH *ηκολουθησεν* 10. *ιδου*: TH pm *και* 12. *ο δε*: T add [*ιησους*] | TH *αλλα* 14. *νηστευομεν*: Th add *πολλα* 15. *νυμφωνος*: h ⊣ *νυμφιου* ⊢

IX,1-8. Mc 2,3-12. Lc 5,18-26. 9-13. Mc 2,14-17. Lc 5,27-32. 13. Hos 6,6. 14-17. Mc 2,18-22. Lc 5,33-38.

ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνά-
φου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ
οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσε-
κύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν
ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ
Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ γυνὴ
αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον
ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ στραφεὶς καὶ
ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ
ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν
ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· 24 ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ
κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξε-
βλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη
τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν
ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο
τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 28 ἐλ-
θόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων·
κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε,
μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ
τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον
κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλά-
λησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε
ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

---

18. *εισελθων*: T *εις ελθων* H^s [*εις*] *προσελθων* | *λεγων*: TH add *οτι* 19. h *ηκολουθησεν* 22. *ο δε*: TH add *ιησους* 26. *αυτη*: t h *αυτης* 27. [T] H^s om *αυτω* | H^s *υιε* 28. TH *προσηλθαν* | h *τουτ. δυναμ.* 30. TH *ηνεωχθησ.* 32. [T] H om *ανθρωπον* 34. H [*οι δε φαρισ.* — *εκβ. τα δαιμον.*]

18-26. Mc 5,22-43. Lc 8,41-56. 26. Lc 7,17. 27ss. Lc 20,29ss. 32-34. 12,22ss. Lc 11,14s. (Mc 7,32ss.)

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας,
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
36 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλ-
μένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 τότε
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι. 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ
ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X

Apostolorum constitutio, nomina, legatio ad Iudaeos, calamitates, ornamenta.

1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν
αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά,
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος
Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ
Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 Φίλιπ-
πος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκω-
βος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας
αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμα-
ριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα
τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 7 πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον-
τες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας θερα-
πεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλ-
λετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ
ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν
μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ
ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως
ἂν ἐξέλθητε. 12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν.
13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·

---

36. ωσει: T ως X,2. και ιακωβος: T om και 3. λεββαιος: TH† θαδδαιος 4. ο ισκαρ.: T om ο 5. TH σαμαρειτ.

---

35. 4,23. Mc 6,6. 36. Mc 6,34. 1 Pe 2,25. Num 27,17. 37s. Lc 10,2. X,1. Mc 3,14s. 6,7. Lc 9,1. 2-4. Mc 3,16-19. Lc 6,14-16. Act 1,13. 6. 15,24. (Ier 50,6.) 7s. Lc 9,2. 10,9. 8. 11,5. 9-15. Mc 6,8-11. Lc 10,4-12. 9,3ss.

ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.
14 καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε
τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό-
τερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ
πόλει ἐκείνῃ. 16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ
λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
περιστεραί. 17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν
γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώ-
σουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε
ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 ὅταν δὲ
παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον,
καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 ὅταν δὲ διώκωσιν
ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου. 24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον,
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα
γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλ-
λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν
γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν
ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ
φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.
28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
μενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο
στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ
τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς
κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν
στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν
ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμ-

---

13. *προς*: H[s] *εφ* 14. TH[s] om *εκ* 15. T *γομορρας* 16. h *ο οφις* 21. h *επαναστησεται* 23. *ετεραν*: h add ⊣ *καν εκ ταυτης διωκωσιν υμας, φευγετε εις την αλλην* ⊢ | *του ισρ.*: T[H] om *του* | *εως*: T add *αν* 25. h *τω οικοδεσποτη* et *τοις οικιακοις* | H *βεεζεβ.* 28. *φοβεισθε* pr: H *φοβηθητε* | H *αποκτεινοντ.* | *φοβεισθε* sc: T *φοβηθητε*

---

15. 11,24. 16. Lc 10,3. 17-22. Mc 13,9-13. Lc 21,12-17. 17. 24,9. 19. Lc 12,11s. 22. 24,9. 13. 24. Lc 6,40. Io 13,16. 26-33. Lc 12,2-9. 26. Mc 4,22. Lc 8,17.

προσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 ὅστις δ' ἂν ἀρνή-
σηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν
ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 Μὴ νομίσητε
ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην
ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ
νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου
οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ
ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ
ἔστιν μου ἄξιος, 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 ὁ εὑρὼν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν. 40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται,
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμε-
νος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται,
καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψε-
ται. 42 καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI

Iohannis baptistae de Messia legatio. Iesu de Iohanne sermo. Urbium castigatio. Pater celebratur, afflicti invitantur.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα
μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν
ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ
Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ
ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδα-
λισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν
τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι;

---

32. ουρανοις: [T]H pm τοις 33. δ αν: TH[s] δε | ουρανοις: [T]H pm τοις 42. εαν: TH αν | h ⊣ αποληται ο μισθος ⊢ XI,4. H ιωανει 5. [T]h om και ante χωλοι 6. εαν: TH αν

---

33. 2 Tim 2,12. 34-36. Lc 12,51-53. 35. Mich 7,6. 37s. Lc 14,26s. 38s. 16,24s. Mc 8,34s. Lc 9,23s. 17,33. Io 12,25. 40. Mc 9,37. Lc 9,48. 10,16. Io 13,20. 42. Mc 9,41. XI,2-6. Lc 7,18-23. 3. Deut 18,15. 5. Is 35,5s. 61,1. 7-11. Lc 7,24-28.

κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 *ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἄν-*
θρωπον ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ
φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 *ἀλλὰ τί ἐξήλθατε;*
προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.
10 *οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται·* ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν
ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται*
ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ
μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν.
12 *ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ*
βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 *πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπρο-*
φήτευσαν, 14 *καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλείας ὁ*
μέλλων ἔρχεσθαι. 15 *ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.* 16 *Τίνι δὲ ὁμοιώσω*
τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς
ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 *λέγουσιν· ηὐλήσαμεν*
ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
18 *ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν·*
δαιμόνιον ἔχει. 19 *ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ*
πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
τῶν ἔργων αὐτῆς.

20 *Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ*
πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 *οὐαί σοι*
Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 *πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ*
Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 *καὶ*
σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου κατα-
βιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ
γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 *πλὴν*
λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως
ἢ σοί.

---

8. TH *εξηλθατε ιδειν; ανθρωπον εν* | *βασιλεων*: T add *εισιν* 9. T[s] *εξηλθ. ιδειν; προφητην;* 10. *ουτος*: T add [*γαρ*] 15. *ωτα*: T add [*ακουειν*] 19. *εργων*: t *τεκνων* 21. T *βηθσαιδα* 23. *καταβιβασθηση*: TH *καταβηση*

---

10. 3,3. Mc 1,2. Mal 3,1. 12s. Lc 16,16. 14. 17,12. Mal 3,23. 16-19. Lc 7,31-35. 18. Io 10,20. 21-23. Lc 10,13-15. 23. Is 14,11s. 24. 10,15. Lc 10,12.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐξομολο-
γοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις·
26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.
27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπι-
γινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγι-
νώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ
ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε
ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε
ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ
τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII

Sabbati religio. Sanatur arida manus. Sanatoris modestia et mansuetudo. Adversariorum peccatum (*in spiritum sanctum*) inexpiabile. Typus Ionae. Exempla reginae austri et daemoniaci. Matris fratrumque interpellatio.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ
τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο
τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν
αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν
σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ,
ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν
ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις;
5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ
ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν
ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν·
Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.
8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσω-
σιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος
ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς
βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει

26. T εγεν. ευδοκ. XII,4. T εφαγεν 10. TH θεραπευειν 11. T[H] om εσται

25-27. Lc 10,21s. 29. (Ier 6,16.) XII,1-8. Mc 2,23-28. Lc 6,1-5. 2. Ex 20,10. Deut 23,25. (24,1.) 3s. 1 Sam 21,6. 4. Ex 29,33. 1 Chr 9,32. 23,29. 5. Num 28,9s. 7. 9,13. Hos 6,6. 1 Sam 15,22. 9-14. Mc 3,1-6. Lc 6,6-11. 11. Lc 14,5.

ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς
ποιεῖν. [13] *τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα.*
καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [14] *ἐξελ-*
θόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως
αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

[15] *Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολού-*
θησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, [16] *καὶ*
ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· [17] *ἵνα*
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·
[18] ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ὃν ηὐδόκησεν
ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς
ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. [19] οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει
τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. [20] κάλαμον συν-
τετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως
ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. [21] καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη
ἐλπιοῦσιν.

[22] *Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός·*
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
[23] *καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ*
υἱὸς Δαυείδ; [24] *οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ*
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαι-
μονίων. [25] *εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα*
βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ
οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. [26] *καὶ εἰ ὁ σα-*
τανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν στα-
θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; [27] *καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω*
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. [28] *εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ*
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [29] *ἢ πῶς*
δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; [30] *ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν,*
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. [31] *Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,*
πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ

15. *πολλοι*: T pm [*οχλοι*] 18. *ον* sc: T *εν ω* | H *ευδοκησ.* 22. t Hs *προσηνεγκαν αυτ. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον* 24. H *βεεζεβ.* 27. H *βεεζεβ.* 29. TH *διαρπασει* (; post *ισχυρον*) 31. *αφεθησεται*: h add *υμιν*

18-21. Is 42,1-4. 22ss. Lc 11,14-23. 24ss. Mc 3,22-30. 24. 9,34.

δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν
εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται
αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 Ἢ
ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν,
ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ
σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννή-
ματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ
γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ
ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά,
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ
ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.
37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου
καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
ἰδεῖν. 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ
μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς
ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως
ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον
Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ
πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν
οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολά-
ζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται
καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρό-
τερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως
ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

32. ουκ αφεθησεται: h ου μη αφεθη 35. TH[s] om τα 44. T[H] om και ante σεσαρωμενον

32. Lc 12,10. 33-35. 7,16ss. Lc 6,43-45. 38-42. Mc 8,11s. Lc 11,16. 29-32. 39. 16,4. 40. Ion 2,1. 41. Ion 3,5. 42. 1 Reg 10,1. 43-45. Lc 11,24-26.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. [47 εἶπεν
δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστή-
κασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.] 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί
μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ
τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς
καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII

Parabolicae institutionis caussae et exempla. Parabolae de vario agro, adulterato semine, grano sinapis, fermento, thesauro, margarita, verriculo. Propheta domi contemptus.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκά-
θητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι
πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ
ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν
ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα-
βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
δέδοται. 12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται·
ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 διὰ τοῦτο
ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ
ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται
αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ

46. t *Λαλουντος δε αυτ.* | H *ιστηκεισ.* 47. T *ειπεν — λαλησαι* H^s om 49. *χειρα*: T[H] add *αυτου* XIII, 1. TH^s om *εκ* t [*εκ*] s. [*απο*] 2. H *ιστηκει* 4. Th *ηλθον τα πετ. και* H *ελθοντα τα πετ.* 7. TH^s *απεπνιξαν* 9. *ωτα*: T add [*ακουειν*] 11. *ειπεν*: T h add *αυτοις* (H *ειπεν οτι·*)

46-50. Mc 3,31-35. Lc 8,19-21. XIII, 1-9. Mc 4,1-9. Lc 8,4-8. 10-17. Mc 4,10-12. Lc 8,9s. 12. 25,29. Mc 4,25. Lc 8,18. 14s. Is 6,9s. Io 12,40. Act 28,26s.

μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. [15] ἐπα-
χύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως
ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε
ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ
καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. [16] *ὑμῶν
δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν
ὅτι ἀκούουσιν.* [17] *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ
δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι
ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.* [18] *ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παρα-
βολὴν τοῦ σπείραντος.* [19] *παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς
βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ
ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν
ὁδὸν σπαρείς.* [20] *ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν
ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·*
[21] *οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης
δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται.*
[22] *ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου
συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.* [23] *ὁ δὲ ἐπὶ τὴν
καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς,
ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ
τριάκοντα.*

[24] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· *ὡμοιώθη ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ.* [25] *ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
ἀπῆλθεν.* [26] *ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν,
τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.* [27] *προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ
οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν
τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια;* [28] *ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς
ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις
οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;* [29] *ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε
συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.* [30] *ἄφετε
συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ
θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ
δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον
συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.* [31] Ἄλλην παραβολὴν παρέ-

16. *υμων* sc: TH [*υμων*] 17. *αμην*: TH add *γαρ* | TH *ειδαν* 22. T *συμπνιγ.* 23. *ὃ* ter: T *ὁ* 27. T *εσπειρες* 28. H om *δουλοι* | TH *αυτω λεγουσ.* 30. *μεχρι*: TH *εως* h *αχρι* v. *μεχρι* | TH [*εις*] *δεσμ.* | TH[s] *συναγετε*

16s. Lc 10,23s. 18-23. Mc 4,13-20. Lc 8,11-15. 31s. Mc 4,31s. Lc 13,19.

θηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ
σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ
μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ,
μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς
ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς, 35 ὅπως
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοίξω
ἐν παραβολαῖς το στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ
καταβολῆς.
36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν·
ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ
ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ
τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ
ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέ-
λεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν
συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς
ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν
αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ
ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν
τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν
ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα
πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν
καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς
γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν

---

33. H [ελαλ. αυτοις] 35. THs om ησαιου 36. TH προσηλθαν | φρασον: TsH διασαφησον 40. T καιεται 43. ωτα: T add [ακουειν] 44. Hs om παντα 45. Hs om ανθρωπω 48. αναβιβασαντες: t add [αυτην]

---

32. (Ez 31,6. Dan 4,9.) 33. Lc 13,21. 34f. Mc 4,33f. 35. Ps 78,2. 41. (Zeph 1,3.) 43. (Dan 12,3.)

αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ
σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·
ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου
τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε
ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ
τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ
θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας,
μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν
αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός
ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰού-
δας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν
οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ
δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV

Caedes Iohannis baptistae. Quinque milibus cibi praebitio marisque Galilaei incessio. Aegroti tactu sanati.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὴν
ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης
ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ
δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν
Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν
γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης
αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι
ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γενεσίοις
δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος
ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγη-
σεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ
τῆς μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν

52. ειπεν: h λεγει 57. TH[s] om ιδια XIV,1. T τετραρχης
3. εδησεν: T add αυτον | T εν τη φυλακη | TH φιλιππου 4. T γαρ
αυτω ο ιωαν. H γαρ ο ιωαν. αυτω 7. μεθ: H μετα | εαν: T αν

54-58. Mc 6,1-6. 55. Io 6,42. 57. Mc 6,4. Lc 4,24. Io 4,44.
XIV,1s. Mc 6,14ss. Lc 9,7ss. 3-5. Mc 6,17ss. Lc 3,19s. 5. 21,26.
(Mc 11,32. Lc 20,6.) 6-12. Mc 6,21-29.

Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς
ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ
πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ
κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ
μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ
πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.
13 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον
τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ
πεζοὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 ὀψίας δὲ
γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ
τόπος καὶ ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα
ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
τους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.
19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν
τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρ-
τους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
κοφίνους πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντα-
κισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ
προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.
23 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν
προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ
πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν
κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ
τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
26 ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθη-
σαν, λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
βεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ,

---

13. TH[s] πεζη 15. TH προσηλθαν | TH[s] ηδη παρηλθ. | TH[s] om ουν 16. ο δε: TH add ιησους 18. ωδε: t [ωδε] 19. h και εκελευσεν ... και λαβων | T ηυλογησ. 22. ηναγκασεν: T [H] pm ευθεως | το πλοιον: TH[s] om το 24. μεσον τ. θαλ. ην: T[s]H[s] σταδιους πολλους απο της γης απειχεν 26. T και ιδοντ. αυτ. οι μαθηται επι H οι δε μαθηται ιδοντ. αυτ. επι 27. add ο ιησους T[t] post αυτοις [H] post ελαλησεν 28. H ο πετρ. ειπ. αυτω

---

13. Mc 6,32s. Lc 9,10s. 14-21. Mc 6,34-44. Lc 9,12-17. Io 6,1-13. 22-33. Mc 6,45-52. Io 6,15-21.

κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ.
καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ
ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε,
σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 καὶ ἀνα-
βάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ
πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.
34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.
35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν
εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον
ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο
διεσώθησαν.

XV

De manuum lotione traditionisque abusu veraque ciborum contaminatione. Sanantur mulieris Chananaeae filia aliique aegroti. Satiantur quattuor milia.

1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι
καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν
μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.
5 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν
ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας
λέγων· 8 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες
διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος
τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμε-

29. και ηλθεν: T[s] h ελθειν 30. ανεμον: T add ισχυρον 33. πλοιω: T[t] add ελθοντες 34. H ηλθαν 36. H παρεκαλ. [αυτον] XV,2. χειρας: T add [αυτων] 4. ενετειλ. λεγων: TH ειπεν 5. [t] H om η την μητ. αυτου 6. νομον: TH[s] λογον

34-36. Mc 6,53-56. XV,1-9. Mc 7,1-13. 4. Ex 20,12. 21,17. 5. (Prov 28,24.) 8. Is 29,13. 10s. Mc 7,14s.

νον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον
ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [12] τότε προσελ-
θόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι
ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; [13] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος
ἐκριζωθήσεται. [14] ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν·
τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.
[15] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολήν. [16] ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; [17] οὐ
νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν
κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; [18] τὰ δὲ ἐκ-
πορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [19] ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται
διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευ-
δομαρτυρίαι, βλασφημίαι. [20] ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν
ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.

[21] Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
Τύρου καὶ Σιδῶνος. [22] καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ·
ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. [23] ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέ-
γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. [24] ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. [25] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ
λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. [26] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ
ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
[27] ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
[28] τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

[29] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. [30] καὶ
προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς
τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔριψαν αὐτοὺς

---

12. μαθηται: T[t] add αυτου 14. TH[s] τυφλοι εισ. οδηγ. | [t]H[s] om τυφλων 22. TH[s] εκραζεν | h υιε 25. t προσεκυνησεν 26. εξεστιν: TH εστιν καλον 27. H και [γαρ] 30. H χωλ. κυλλ. τυφλ. κωφ. h † | T ερριψαν

---

14. 24,16. 24. Lc 6,39. 15-20. Mc 7,17-23. 21-28. Mc 7,24-30. 24. 10,6. 29-31. Mc 7,31-37.

παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, 31 ὥστε
τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.
32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν
μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστις οὐ
θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους
ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 καὶ παραγγείλας
τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, 36 ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθη-
ταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορ-
τάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-
δας πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες
χωρὶς παιδίων καὶ γυναικῶν. 39 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους
ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI

Signa temporum. Fermentum Pharisaeorum.
Varia de Iesu iudicia. Petri claves et malum consilium.
Christi sectatores veram vitam adipiscentur.

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζον-
τες ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· [ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία,
πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει
γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γι-
νώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;]
4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ
δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἀπῆλθεν.
5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους
λαβεῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ

31. T h τους οχλους | λαλουντας: h ακουοντας | [t] Hs om κυλλ. υγιεις | THs εδοξασαν 32. H οτι [ηδη] | Ti TH νηστεις 33. μαθηται: T add [αυτου] 34. H ειπαν 36. και ευχαριστ.: T om και | εδιδου: t εδωκεν | μαθηταις: T add [αυτου] 37. H σφυριδ. 38. ησαν: h add ως | THs γυν. κ. παιδ. 39. Ts ανεβη XVI, 1. H [οι] φαρισ. | THs επηρωτησαν 2s. T[[H]] οψιας γενομ.—ου δυν. (H δυνασθε.) 5. h λαβ. αρτ.

32-39. Mc 8, 1-10. XVI, 1-4. Mc 8, 11-13. Lc 12, 54-56. 4. 12, 39. 5-12. Mc 8, 14-21. 6. Lc 12, 1.

τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 οἱ δὲ διελο-
γίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σπυρίδας ἐλά-
βετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε
δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα
τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυ-
ψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ σοι
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 δώσω
σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 τότε διεστεί-
λατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ
Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταν-
θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσλαβόμενος
αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώς σοι, κύριε·
οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε
ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

---

8. ελαβετε: H εχετε 10. H σφυριδ. 12. των φαρισ. κ. σαδδουκ. pr: T[H] των αρτων 13. T καισαρειας | τινα: t add [με] 17. T βὰρ ἰωνᾶ | TH εν [τοις] ουραν. 19. δωσω: T pm και | εαν bis: T αν 20. διεστειλατο: H^s επετιμησεν 21. T [ο] ιησ. H ιησ. χριστος 22. ηρξ. επιτιμ. αυ. λεγων: h λεγει αυτω επιτιμων 23. ει εμου: t μου ει

13-20. Mc 8,27-30. Lc 9,18-21. 16. Io 6,69. 17a. Io 1,42. 19. 18,18. 21-23. Mc 8,31-33. Lc 9,22.

24 *Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει*
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 *ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν*
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. 26 *τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-*
θρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 *μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ*
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν*
τινες τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως
ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ
αὐτοῦ.

XVII

Transfiguratio in monte. Iohannes alter Elias. Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia. Stater ex pisce.

1 *Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον*
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 *καὶ μετεμορφώθη ἔμ-*
προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ
δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 *καὶ ἰδοὺ ὤφθη*
αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 *ἀποκρι-*
θεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε
εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ
μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. 5 *ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ*
ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε
αὐτοῦ. 6 *καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον*
αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 *καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ*
ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 *ἐπάραντες*
δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.
9 *καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ*
Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 *Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ*
μαθηταὶ λέγοντες· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ

---

24. H [*ο*] *ιησ.* 28. T om *οτι* XVII,1. *ιακωβον*: h pm *τον*
3. T *συλλαλ.* | t *μετ αυτ. συλλαλ.* 4. T[s] *ποιησωμεν* | h *σκην. τρεις*
5. H *φωτινη* | T *ηυδοκησα* 7. T *και ηψατο αυτ. και ειπ.* 8. *τον ιησ.*:
H[s] *αυτον ιησ.* 9. *εγερθη*: h *αναστη*

24-28. Mc 8,34-9,1. Lc 9,23-27. 24. 10,38. 25. 10,39. Lc 17,33.
Io 12,25. 27. Ps 62,13. XVII,1-9. Mc 9,2-10. Lc 9,28-36. 5. 3,17.
2 Pe 1,17. Mc 1,11. Lc 3,22. 10-13. Mc 9,11-13. 10ss. Mal 4,5s.

ἐλθεῖν πρῶτον; [11] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἠλείας μὲν ἔρχεται*
καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. [12] *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλείας ἤδη*
ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα
ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ'
αὐτῶν. [13] *τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ*
βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

[14] *Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος*
γονυπετῶν αὐτὸν [15] *καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι*
σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ
καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. [16] *καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθη-*
ταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. [17] *ἀποκριθεὶς*
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. [18] *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ*
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
[19] *Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον·*
διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [20] *ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς·*
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ,
καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

[22] *Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ*
Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, [23] *καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-*
θήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

[24] *Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ*
δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν
οὐ τελεῖ δίδραχμα; [25] *λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν*
προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ
τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; [26] *εἰπόντος δέ· ἀπὸ*
τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ
υἱοί. [27] *ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασ-*
σαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ

---

12. TH *αλλα* 15. *πασχει*: T[s]H[s] *εχει* 17. h [*τοτε*] *αποκριθεις ο* 19. H *ειπαν* 21. T[s] [*τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια*] 22. t *Αναστρεφομ.* 23. *εγερθησ.*: h *αναστησεται* 24. *διδρ.* sc: TH pm *τα* 25. TH[s] *ελθοντα* | *τινων*: h *τινος* 27. TH[s] *σκανδαλισωμεν*

14-20. Mc 9,14-29. Lc 9,37-42. 22. Mc 9,30-32. Lc 9,43-45. 24. Ex 30,13. 2 Reg 12,4.

ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς
αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII

Cavenda ambitio et offensio. Parabola de ove perdita. Placabilitas commendatur. Ius ligandi et solvendi. Quoties sit ignoscendum. Parabola de rege rationes reposcente.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγον-
τες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ
προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παι-
δία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις
οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον
τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 ὃς δ' ἂν σκανδα-
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 εἰ δὲ ἡ χείρ
σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ
δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ
ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσιν τὸ
πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ;
ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ
αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς
μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τού-
των. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν
μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
ἀδελφόν σου. 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι

XVIII, 1. *εκεινη*: h add *δε* | *ωρα*: t *ημερα* 5. *εαν*: T *αν* | T *τοιουτον* 7. TH om *εστιν* 8. T *χωλ. η κυλλ.* 10. *εν ουραν.* pr: h [*εν τω ουρανω*] 12. TH *ουχι αφησει . . . και πορευθ.* 14. *υμων*: TH^{s} *μου* 15. *αμαρτηση*: T[t] add *εις σε* 16. *σεαυτου*: TH *σου* | h *ετι ενα η δυο μετα σου*

XVIII, 1-5. Mc 9, 33-37. Lc 9, 46-48. 6. Mc 9, 42. Lc 17, 2. 7. Lc 17, 1. 8. 5, 30. Mc 9, 43. 45. 9. 5, 29. Mc 9, 47. 12-14. Lc 15, 4-7. 15. Lc 17, 3.

ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν
ῥῆμα. [17] ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ
καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
τελώνης. [18] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται
δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυ-
μένα ἐν οὐρανῷ. [19] Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσου-
σιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτή-
σωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
[20] οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

[21] Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις
ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
[22] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως
ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. [23] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν
δούλων αὐτοῦ. [24] ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη εἷς
αὐτῷ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. [25] μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀπο-
δοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ
τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. [26] πεσὼν οὖν ὁ
δοῦλος ἐκεῖνος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί,
καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. [27] σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου
ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. [28] ἐξελθὼν
δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν
αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος
εἴ τι ὀφείλεις. [29] πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. [30] ὁ δὲ οὐκ
ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ
τὸ ὀφειλόμενον. [31] ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα
ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν
πάντα τὰ γενόμενα. [32] τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· [33] οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν
σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; [34] καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος
αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ. [35] οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει

---

17. ειπον: T ειπε 18. εαν pr: T αν | ουρανω bis: T pm [τω] 19. παλιν: T[H] add αμην | H συμφωνησωσιν 21. αυτω pr: H [αυτω] 22. Ti αλλ 24. TH προσηχθη | T αυτω εις 25. γυναικα: T add αυτου | ειχεν: TH εχει 26. TH om εκεινος | T επ εμε 27. tH [εκεινου] | H δανιον 29. T επ εμε 31. γινομενα: TH γενομενα 34. H εως [οὗ] | TH om αυτω

---

16. Deut 19,15. 2 Cor 13,1. 18. 16,19. 21f. Lc 17,4.

ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν.

XIX

Responsio de repudio et coelibatu. Manus infantibus impositae. Iuvenis divitis castigatio, divitiarum pericula. Petri praemiorum rogatio.

1 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,*
μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας
πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 *καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ*
ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
3 *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ*
λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
αἰτίαν; 4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ᾿*
ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 *καὶ εἶπεν·* ἕνεκα τού-
του καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ
κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν. 6 *ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς*
συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 7 *λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν*
Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι;
8 *λέγει αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέ-*
τρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾿ ἀρχῆς δὲ οὐ
γέγονεν οὕτως. 9 *λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα*
αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 *λέγουσιν*
αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ
τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ*
πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ᾿ οἷς δέδοται. 12 *εἰσὶν*
γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ
εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ
εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.
13 *Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ*
αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 *ὁ*
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ

XIX,3. H *προσηλθαν* | TH om *οι* | *εξεστιν*: T add *ανθρωπω* 4. *ποιησας*: TH *κτισας* 7. *απολυσαι*: h add *αυτην* 8. H *αυτοις οτι*· 9. Th om *οτι* | *μη επι πορνεια — μοιχαται*: h *παρεκτος λογου πορνειας, ποιει αυτην μοιχευθηναι* | [T]h add in fine *και ο απολελυμενην γαμησας* (t *γαμων*) *μοιχαται* 10. T *οι μαθητ. αυτου* 11. H om *τουτον* 14. TH^{s} om *αυτοις*

XIX,1. Mc 10,1. 3-9. Mc 10,2-12. 4. Gen 1,27. 5a. Gen 2,24. 7. 5,31. Deut 24,1. 9. 5,32. Lc 16,18. 13-15. Mc 10,13-16. Lc 18,15-17.

ἐλθεῖν πρός ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
16 Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν
ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς
περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν
εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 ποίας; φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρ-
τυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα
ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις
τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς,
καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων
κτήματα πολλά.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον
διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα
λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ
θεῷ δυνατὰ πάντα.
27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφή-
καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθή-
σαντές μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρό-
νους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 καὶ πᾶς ὅστις
ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ
ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμ-
ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

---

14. TH *προς με* 17. T[s]H[s] *τηρει* 18. *ποιας; φησιν*: TH[s] *λεγει αυτω· ποιας;* | *ειπεν*: H[s] *εφη* 20. TH[s] *ταυτα παντα* 21. *εφη*: th *λεγει* | *πτωχοις*: T[H] pm *τοις* | TH *εν ουρανοις* 22. *νεανισκος*: add T *τον λογον* H *τον λογον [τουτον]* 24. TH[s] om *οτι* | H[s] *τρηματος* | th *διελθειν* | *πλουσιον*: [T]h add *εισελθειν* | *των ουρανων*: t H *του θεου* 26. TH *παντα δυνατα* 28. T *παλλιγγεν.* | H *καθησεσθε* | *αυτοι*: t H[s] *υμεις* 29. *η οικιας*: t H[s] *οικιας η* ante *αδελφους* | TH *ενεκεν* | T *του ονομ. μου*

16-22. Mc 10,17-22. Lc 18,18-23. 18s. Ex 20,12ss. Lev 19,18. 23-26. Mc 10,23-27. Lc 18,24-27. 26. Iob 42,2. Lc 1,37. 27-30. Mc 10,28-31. Lc 18,28-30. 28. Lc 22,30. 30. 22,14. Lc 13,30.

XX

Parabola de mercede operariorum in vinea. Mors et resurrectio denuo denuntiatae. Filii Zebedaei sedem Christo proximam sibi arrogant. Caeci Hierichuntini.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηνα-
ρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ
ἀγορᾷ ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον.
πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.
6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει
αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ·
ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπε-
λῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος
τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ
ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ
ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ
βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ
αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς
μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ
δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς
ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;
16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς
δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· 18 ἰδοὺ ἀνα-

XX,4. T κακεινοις 5. δε sc: tH [δε] 8. αποδος: [T]h add αυτοις 9. H ελθοντ. δε 10. TH και ελθοντ. οι | TH πλειον | tH [το] ανα | και αυτοι: t post ελαβον 12. αυτους: T^s h post ημιν 13. Th ειπ. ενι αυτ. | t συνεφωνησα σοι 14. δε: h [εγω] 15. η ουκ: TH om η 16. εσχατοι sc: [T] ⊣ h ⊢ add πολλοι γαρ εισιν κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι 17. και αναβαιν. ο ιησ.: tH^s μελλων δε αναβαινειν ιησ. | δωδεκα: H add [μαθητας] | και εν τη οδω: t εν τη οδω και

XX,15. (Rom 9,21.) 17-19. Mc 10,32-34. Lc 18,31-33.

βαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθή-
σεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
εἰς θάνατον. 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ
τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. 21 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγου-
σιν αὐτῷ· δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου
πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν
ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.
24 ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.
25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ
ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατ-
εξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν
θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὃς ἂν
θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος· 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ
δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰερειχὼ ἠκολούθησεν
αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ
τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες·
ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. 31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα
σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον
ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. 32 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς
καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ· κύριε,
ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἥψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.

---

18. εις θανατον: T[H] θανατω 19. εγερθησ.: t h αναστησεται 20. παρ: T^sH^s απ 21. λεγει αυτω: h η δε ειπεν | δεξιων: T add σου 23. και εξ: t h η εξ | TH^s om τουτο 24. T^sH και ακουσ. οι 26. εσται pr: TH εστιν | εαν: TH αν | h μεγας εν υμιν 27. εν υμιν ειναι: h ειναι υμων 29. T ιεριχω 30. ελεησον: TH pm κυριε | T^sH^s υιος 31. T^sH^s υιος 32. H [ο] ιησ.

20-28. Mc 10,35-45. 24ss. Lc 22,25-27. 27. 23,11. Mc 9,35. 29-34. Mc 10,46-52. Lc 18,35-43.

XXI

Ingreditur solemniter urbem. Purgatio templi. Pueri acclamantes. Imprecatio ficus. Unde Iohannis auctoritas? Parabolae de fratribus in vineam missis et de colonis filii occisoribus. Lapis angularis reprobatus.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς
2 λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθὺς εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-
τες ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος
αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 τοῦτο δὲ γέγονεν
ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 5 εἴπατε τῇ
θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς καὶ ἐπι-
βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 πορευθέντες
δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν
τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος
ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προ-
άγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ
ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη
πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον·
οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς
τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ
οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
σπήλαιον λῃστῶν. 14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας
τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ,
ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ
Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος
νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 καὶ καταλιπὼν
αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

XXI,1. εις το: t προς το | T ο ιησους 2. T ευθεως | αγαγετε: Th αγετε 6. προσεταξεν: TH συνεταξεν 7. ιματια: t add [αυτων] 8. εστρωσαν *sc*: TH εστρωννυον 9. TH ὡσαννα bis 12. T^3H^3 om του θεου 15. TH ὡσαννα

XXI,1-9. Mc 11,1-10. Lc 19,29-38. Io 12,12-15. 5. Zach 9,9. Is 62,11. 9. Ps 118,26. 12-13. Mc 11,15-17. Lc 19,45s. Io 2,13-17. 13. Is 56,7. Ier 7,11. 16. Ps 8,3.

18 *Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν.* 19 *καὶ*
ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν
ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ
καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ
συκῆ. 20 *καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς*
παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν*
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε,
οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ
εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·
22 *καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες*
λήμψεσθε.

23 *Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ*
διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες·
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν
ταύτην; 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω*
ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· 25 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου*
πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο
παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες· 26 *ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν·*
διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀν-
θρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην
ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 *καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν·*
οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 28 *Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν*
τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον
ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω,*
ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. 30 *προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ*
εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ
ἀπῆλθεν. 31 *τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός;*
λέγουσιν· ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 32 *ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ*
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν

---

18. t *πρωιας* | T^{s}h *επαναγων* 19. T^{s} om *ου* 22. *αν*: T *εαν*
23. H *προσηλθαν* 24. H [*δε*] 25. *παρ*: TH^{s} *εν* 27. T *ειπον*
28. h *δυο τεκνα* | *προσελθων*: T h pm *και* | *αμπελωνι*: h add *μου*
29. *ου θελω κτλ*: H *εγω, κυριε· και ουκ απηλθεν* | *υστερον*: T add *δε*
30. *ετερω*: TH *δευτερω* | *εγω κτλ*: H *ου θελω· υστερον μεταμεληθεις απηλθεν* 31. TH *λεγουσιν· ο υστερος* h †

18-22. Mc 11,12-14. 19-24. 23-27. Mc 11,27-33. Lc 20,1-8.

αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι
αὐτῷ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπό-
της, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν
καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο
αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν
καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς
λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς
δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβό-
λησαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν
πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν
πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ
κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονο-
μίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος
καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί
ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς
ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς,
οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς·
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ
ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ᾽
ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς
καρποὺς αὐτῆς. 45 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ
ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII

Parabola de epulo regio. Responsio de censu solvendo, de resurrectione, de praecepto primario. Christus cuius sit filius?

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς
αὐτοῖς, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν
τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους,
καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων·
εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί

---

32. ου: TH ουδε 33. T εξεδοτο 43. h om οτι 44. T[t II] και ο πεσων επι τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πεση λικμησει αυτον 45. T[s]H[s] και ακουσαντες οι

33-46. Mc 12,1-12. Lc 20,9-19. 33. (Is 5,1s.) 42. Ps 118,22s. Act 4,11. [44. Lc 20,18.] XXII,2-14. Lc 14,16-24.

μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
γάμους. [5] οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,
ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· [6] οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς
δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. [7] ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη,
καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους
καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. [8] τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ·
ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
[9] πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν
εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. [10] καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι
ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε
καὶ ἀγαθούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. [11] εἰσελθὼν
δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον
οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. [12] καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς
εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. [13] τότε ὁ
βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας
ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [14] πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί,
ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

[15] Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως
αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. [16] καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς
μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε, οἴδα-
μεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
θρώπων· [17] εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον
Καίσαρι ἢ οὔ; [18] γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν·
τί με πειράζετε, ὑποκριταί; [19] ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ
κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. [20] καὶ λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; [21] λέγουσιν·
Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι
καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. [22] καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ
ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

[23] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέ-
γοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν [24] λέγοντες·
διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπι-
γαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [25] ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί,
καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [26] ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος

---

7. t το στρατευμα 10. ους: T οσους | νυμφων: T[s] γαμος 13. t ειπ. ο βασιλ. 16. t λεγοντες 17. ειπον: T[s] ειπε 20. TH[s] om ο ιησους 21. λεγουσιν: T add αυτω

---

14. (19,30. 20,16. Mc 10,31.) 15-22. Mc 12,13-17. Lc 20,20-26. 23-33. Mc 12,18-27. Lc 20,27-39. 24. Deut 25,5.

καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ
γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες
γὰρ ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλα-
νᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν
γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι
θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν
οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· 32 ἐγώ εἰμι
ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν
θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδου-
καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν
νομικὸς πειράζων αὐτόν· 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν
ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευ-
τέρα ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν
ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προ-
φῆται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός
ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν
Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· 44 εἶπεν κύριος τῷ
κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον,
πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ
λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι
αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII

Castigantur Pharisaeorum ostentatio, simulatio legumque perversa interpretatio et multiplex abusus. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν

---

27. *η γυνη*: T pm [*και*] 30. TH om *θεου* 32. *θεος νεκρων*: T[H] pm *ο* 37. *τη καρδια*: H om *τη* 39. *δευτερα*: T add *δε* | *ομοια αυτη*: h *ομοιως* | *αὐτῇ*: H^s *αὕτη* 43. TH^s *καλει αυτον κυριον* XXIII, 1. H [*ο*] *ιησ.* 3. *εαν*: T *αν*

---

32. Ex 3,6. 34-40. Mc 12,28-31. Lc 10,25-27. 37. Deut 6,5. 39. Lev 19,18. 41-46. Mc 12,35-37. Lc 20,41-44. 44. Ps 110,1. XXIII, 1. Mc 12,38. Lc 20,45.

ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε·
λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. [4] δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα
καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ
δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. [5] πάντα δὲ τὰ
ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις·
πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ
κράσπεδα, [6] φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις
καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς [7] καὶ τοὺς
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων ῥαββεί. [8] ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν
ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. [9] καὶ
πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν
ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. [10] μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθη-
γητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός. [11] ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται
ὑμῶν διάκονος. [12] ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ
ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

[13] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,
ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους
ἀφίετε εἰσελθεῖν. [15] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποι-
ῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν
γεέννης διπλότερον ὑμῶν. [16] οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ
λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν
ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. [17] μωροὶ καὶ τυφλοί,
τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν
χρυσόν; [18] καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν
ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
[19] τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
ἁγιάζον τὸ δῶρον; [20] ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ
ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· [21] καὶ ὁ
ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι
αὐτόν· [22] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ
θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

---

4. *βαρεα*: [T] h add *και δυσβαστακτα* 7.8. T *ραββι* (13. TH 14.) 14. E *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσι* (l. *-σει*) *μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα* 19. *τυφλοι*: h pm *μωροι και* 21. T h *κατοικησαντι*

---

4. Lc 11,46. 6s. Mc 12,38s. Lc 11,43. 20,46. 11. 20,26. 12. Lc 14,11. 18,14. 13. Lc 11,52. 14. (Mc 12,40. Lc 20,47.)

23 *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀπο-
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ
ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν
πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι.* 24 *ὁδηγοὶ τυφλοί,
οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.* 25 *οὐαὶ
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ
ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ
ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.* 26 *Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον
τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.*
27 *οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιά-
ζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.*
28 *οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.* 29 *οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους
τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,* 30 *καὶ
λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν
ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.* 31 *ὥστε
μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.*
32 *καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.* 33 *ὄφεις,
γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;*
34 *διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ
σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε,
καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε
ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·* 35 *ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον
ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως
τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.* 36 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.* 37 *Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεί-
νουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς
αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον
ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ
ἠθελήσατε.* 38 *ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.* 39 *λέγω
γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ᾽ ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε·* εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

---

23. *ταυτα*: TH add *δε* 24. TH om *οι* 25. T [*εξ*] *αρπαγ.* 26. Ti H *ἐντος* | *ποτηριου*: T[H] add *και της παροψιδος* 27. *παρομοιαζετε*: T[s]h *ομοιαζετε* 30. TH *αυτων κοινων.* 32. h *πληρωσετε* 36. T[s]h *παντα ταυτα* 37. TH *τα νοσσ.* [*αυτης*] | *πτερυγας*: t add [*αυτης*] | TH *ηθελησατε;* 38. H[s] om *ερημος*

---

23. Lc 11,42. 25. Lc 11,39. 27. (Lc 11,44.) 29ss. Lc 11,47s. 34-36. Lc 11,49-51. 35. Gen 4,8. 2 Chr 24,20s. 37-39. Lc 13,34s. 38. (1 Reg 9,7. Ier 22,5.) 39. 21,9. Ps 118,26.

XXIV

Responsio Christi de interitu Iudaeae, saeculi fine et reditu suo.
Exemplum aequalium Noachi, item servi fidelis et male fidi.

1 *Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσ-*
ῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.
2 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ κατα-
λυθήσεται. 3 *καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν*
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας
τοῦ αἰῶνος; 4 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή*
τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 *πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου*
λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 *μελ-*
λήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ
θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 *ἐγερ-*
θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ᾽ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ
ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 *πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ*
ὠδίνων. 9 *τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν*
ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ
ὄνομά μου. 10 *καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους*
παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 *καὶ πολλοὶ ψευδο-*
προφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 *καὶ διὰ τὸ*
πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 *ὁ*
δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 *καὶ κηρυχθήσεται*
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρ-
τύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 *Ὅταν οὖν*
ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προ-
φήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, 16 *τότε οἱ ἐν*
τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 *ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ*
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 *καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ*
ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 *οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν*
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20 *προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ*

XXIV,2. *ου* pr: t [*ου*] 3. *ειπε*: H *ειπον* 7. *επ*: TH *επι* | *λιμοι*: t pm [*λοιμοι και*] 16. *επι*: TH[s] *εις*

XXIV,1-9. Mc 13,1-9. Lc 21,5-12. 7. (2 Chr 15,6.) 9. 10,22. Mc 13,13. Lc 21,17. 10. (11,6. Is 52,14.) 13. 10,22. Mc 13,13. (Lc 21,19.) 14. Mc 13,10. 15-25. Mc 13,14-23. (Lc 21,20ss.) 15. Dan 9,27. (11,31.) 17. Lc 17,31.

σαββάτῳ. 21 ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ'
ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 καὶ εἰ μὴ ἐκο-
λοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ
δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 τότε
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἤ ὧδε, μὴ πιστεύσητε.
24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ
δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνα-
τόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 26 ἐὰν οὖν
εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς
ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται
οἱ ἀετοί. 29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ
ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν
οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν
νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπι-
συνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ'
ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε
τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ
τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ
ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ
θύραις. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν
πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός,
εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. 37 ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως
ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν
ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες,
γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν
ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

---

21. *ουκ εγενετο*: TH *ου γεγονεν* 24. TH *πλανασθαι* h *πλανησαι* 29. *εκ*: TH *απο* 30. *κοψονται*: TH pm *τοτε* 31. *μεγαλης*: Th pm *φωνης* | *ακρων* sc: T[H] pm *των* 32. T *ἐκφυῇ* 33. tH *παντα ταυτα* 34. *ου μη*: TH pm *οτι* | H [*αν*] | t *ταυτα παντα* 36. T om *ουδε ο υιος* 37. *δε*: TH *γαρ* 38. *ημεραις*: TH add [*εκειναις*] | T *εκγαμιζοντες* t [*εκ*]*γαμιζοντες* 39. *εσται και*: TH om *και*

---

21. (Dan 12,1.) 24. (Deut 13,1.) 26s. Lc 17,23s. 28. Lc 17,37. 29-35. Mc 13,24-31. Lc 21,25-33. 29. (Is 13,10.) 30. (Zach 12,10ss.) Dan 7,13. Apoc 1,7. 31. Zach 2,6. 36. Mc 13,32. 37ss. Lc 17,26ss.

[40] τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς
ἀφίεται· [41] δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ
μία ἀφίεται. [42] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ
κύριος ὑμῶν ἔρχεται. [43] Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ
οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν
καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. [44] διὰ τοῦτο
καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἔρχεται. [45] Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος,
ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς
τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; [46] μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ
κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. [47] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [48] ἐὰν δὲ
εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος,
[49] καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ
μετὰ τῶν μεθυόντων· [50] ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, [51] καὶ διχοτο-
μήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV

**Parabolae de decem virginibus et de talentorum usu.
Iudicium extremum.**

[1] Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ-
θένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάν-
τησιν τοῦ νυμφίου. [2] πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε
φρόνιμοι. [3] αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον
μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· [4] αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγ-
γείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. [5] χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου
ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. [6] μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ
γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. [7] τότε ἠγέρ-
θησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας
ἑαυτῶν. [8] αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου
ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. [9] ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ
φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε

40. T *δυο εσοντ.* 48. *δουλος*: TH add *εκεινος* | *ο κυριος*: t add [*ελθειν*] XXV,1. TH *εαυτων* | *νυμφιου*: h add ⊣ *και της νυμφης* ⊢ 3. *λαμπαδας*: T[H] add *αυτων* 4. *εαυτων*: T *αυτων* 6. *απαντησιν*: T add *αυτου* 9. *ουκ*: TH[s] *ου μη*

41. Lc 17,35. 42. 25,13. Mc 13,33. 35. 43s. Lc 12,39s. 45-51. Lc 12,42-46. XXV,7. (Lc 12,36s.)

μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχο-
μένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι
εἰσῆλθον μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε
κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν
οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν
τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,
15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ
κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς
ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν
ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο.
18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον
τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν
δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ᾽ αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν
ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα
λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τά-
λαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ
καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ
δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα
δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ
τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ
ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν
σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου
οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν
βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισά-
μην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον
καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ
δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει

---

11. T [και] αι 15s. T κ. απεδημησεν ευθεως. πορευθεις [δε] ο 16. T ειργασ. | εποιησεν: TH εκερδησεν | TH om ταλαντα sc 17. ωσαυτως: add Th και t [και] 20. ταλαντα qu: T [ταλαντα] 22. και: T δε και 23. ης πιστ.: h πιστ. ης 27. T το αργυριον | T τραπεζιτ.

---

10. (Apoc 19,7.) 11. (Lc 13,25.) 12. Lc 13,27. 13. 24,42. 14-30. Lc 19,11-27. 21. (24,45.) 29. 13,12. Mc 4,25. Lc 8,18.

ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [30] καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

[31] Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
αὐτοῦ· [32] καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, [33] καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. [34] τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου,
κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου. [35] ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ
ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, [36] γυμνὸς καὶ περι-
εβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ
ἤλθατε πρός με. [37] τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγον-
τες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα
καὶ ἐποτίσαμεν; [38] πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ
γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; [39] πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν
φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε; [40] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. [41] τότε ἐρεῖ καὶ
τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
[42] ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ
ἐποτίσατέ με, [43] ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ
περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
[44] τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε
εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; [45] τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς
λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. [46] καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς
κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

---

32. αφορισει: T αφοριει 37. TH ειδαμεν 38. H ειδαμεν 41. κατ-
ηραμενοι: T[t] pm οι | το ητοιμασμενον: h ⊣ ο ητοιμασεν ο πατηρ μου ⊢
42. εδιψησα: H pm [και]

---

31. (Zach 14,5.) 46. (Dan 12,2.)

XXVI

Fata Iesu extrema. Sacerdotum consilium. Femina ungens. Pactio Iudae. Coena ultima. Iesu anxietas in horto, captio, damnatio. Petri lapsus.

1 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·* 2 *οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας
τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
σταυρωθῆναι.*
3 *Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα,* 4 *καὶ
συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀπο-
κτείνωσιν.* 5 *ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται
ἐν τῷ λαῷ.*
6 *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
λεπροῦ,* 7 *προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πο-
λυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου.* 8 *ἰδόν-
τες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;*
9 *ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.*
10 *γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ.* 11 *πάντοτε γὰρ τοὺς πτω-
χοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.* 12 *βαλοῦσα
γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιά-
σαι με ἐποίησεν.* 13 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη
εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.*
14 *Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας
Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς* 15 *εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι,
καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
ἀργύρια.* 16 *καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.*
17 *Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;*
18 *ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ
εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν,
πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.* 19 *καὶ
ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοί-
μασαν τὸ πάσχα.*

XXVI,7. *πολυτ.*: T^s H *βαρυτιμου* 9. T *ηδυνατο* 10. T *ειργασ.* 15. TH *καγω* | *αργυρια*: h ⊣ *στατηρας* ⊢

XXVI,2. Mc 14,1. Lc 22,1. 3ss. Mc 14,1s. Lc 22,2. Io 11,47. 6-13. Mc 14,3-9. Io 12,1-8. (Lc 7,36ss.) 14-16. Mc 14,10s. Lc 22,3-6. 15. (Zach 11,12.) 17-19. Mc 14,12-16. Lc 22,7-13.

20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν.
21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με. 22 καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ
εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ
ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει.
24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ.
οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ
εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. 26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν
λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς
μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 καὶ
λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ
αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ
περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν,
οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 31 τότε
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. 32 μετὰ δὲ τὸ
ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ
με. 35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ
μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ
ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ
τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
38 τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου·
μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 καὶ προσελθὼν μικρὸν
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ, εἰ
δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν
οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. 40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς

20. T[H] om μαθητων 25. T ραββι 27. TH [και] ευχαριστ. 28. διαθ.: T pm καινης 29. t καιν. μεθ υμ. 35. H ειπαν 36. μαθητ.: t add αυτου | H [οὗ] 39. H[s] προελθων | πατερ: [T]H add μου

20-29. Mc 14,17-25. Lc 22,14-23. 26ss. 1 Cor 11,23-25. 28. (Ex 24,8. Zach 9,11.) 30ss. Mc 14,26-31. Lc 22,39. 31. Zach 13,7. 33s. Lc 22,33s. Io 13,38. 36-41. Mc 14,32-38. Lc 22,40-46. Io 18,1.

καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως
οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα
πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 42 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν
προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν
ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν
εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρη-
μένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ
τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς
μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε.
ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παρα-
διδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα
ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδι-
δοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός
ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ
εἶπεν· χαῖρε ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον
τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 καὶ ἰδοὺ εἷς
τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν
αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον. 52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν
σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν
μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι
τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιώνων
ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέ-
σθαι; 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ
λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ'
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.
56 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφη-
τῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν
τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθη-

---

42. H [λεγων] 44. t [εκ τριτου] | T om παλιν sc 44s. h ειπων. παλιν τοτε 45. [T]H om το | ιδου: h add γαρ 48. εαν: TH αν 49. T ραββι 50. H παρει. 53. αρτι: t post δυναμαι | T λεγεωνας H λεγιωνας 55. TH συλλαβ. με; | καθ ημεραν: T add [προς υμας] 56. μαθηται: h add αυτου

42-46. Mc 14,39-42. 47-56. Mc 14,43-50. Lc 22,47-53. Io 18,2ss. 51. Io 18,10s. 52. Apoc 13,10. 57s. Mc 14,53s. Lc 22,54s.

σαν. 58 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς
τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρ-
τυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 καὶ οὐχ
εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσ-
ελθόντες δύο 61 εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν
τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου
καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος,
ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 64 λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ᾽ ἄρτι ὄψεσθε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς
διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν
δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 Τότε
ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ
ἐράπισαν 68 λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ
παίσας σε;
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν
αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλι-
λαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί
λέγεις. 71 ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη
καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ
πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ·
ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε
ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα
τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη
ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
σαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

58. *μακροθεν*: T[H] pm *απο* 59. H *θανατωσωσ.* 61. H *ειπαν* | T^sH om *αυτον* 62. TH *αποκρινη; τι* 63. TH om *αποκρ.* 64. h *ειπας;* 65. H *διερηξεν* | *βλασφημιαν*: t add [*αυτου*] 66. H *ειπαν* 71. TH om *αυτον* pr | *τοις*: t *αυτοις* | *ουτος*: T [t] pm *και* 73. *δηλον σε ποιει*: h ⊣ *ομοιαζει* ⊢ 74. TH *ευθυς*

59-66. Mc 14,55-64. Lc 22,66-71. 61. 27,40. Io 2,19. 64. Ps 110,1. Dan 7,13. 67s. Mc 14,65. Lc 22,63ss. 69-75. Mc 14,66-72. Lc 22,55-62. Io 18,16ss.

XXVII

Interitus Iudae. Iesus coram Pilato interrogatur;
irridetur et cruci affigitur. Eius mors cum portentis, sepultura
sepulcrique custodia.

1 *Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε
θανατῶσαι αὐτόν.* 2 *καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδω-
καν Πειλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.*
3 *Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, με-
ταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
πρεσβυτέροις* 4 *λέγων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ
εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ.* 5 *καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν
ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* 6 *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν.* 7 *συμβούλιον δὲ λαβόντες
ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς
ξένοις.* 8 *διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς
σήμερον.* 9 *τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφή-
του λέγοντος·* καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν
τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ
ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν
μοι κύριος.
11 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις.* 12 *καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.*
13 *τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρ-
τυροῦσιν;* 14 *καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε
θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.* 15 *Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγε-
μὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον.* 16 *εἶχον δὲ τότε
δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν.* 17 *συνηγμένων οὖν
αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν,
Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;* 18 *ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.* 19 *καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήμα-*

XXVII,2. *πειλ.*: h pm ⊣ *ποντιω* ⊢ 3. TH^{s} *παραδους* 4. *αθωον*: tH^{s} *δικαιον* | H *ειπαν* 6. t *κορβαν* 10. h *εδωκα* 11. *εφη*: Th add *αυτω* | h *λεγεις;* 12. T *και των πρεσβυτ.* 17. *βαραββαν*: tH pm [*τον*]

XXVII,1. Mc 15,1. 2. Lc 23,1. Io 18,28. 5. Act 1,18. 6. Deut 23,18. 8. Act 1,19. 9. Zach 11,12s. (Ier 32,6ss. 18,2.) 11-14. Mc 15,2-5. Lc 23,3. Io 18,33. 15-26. Mc 15,6-15. Lc 23,17-25. Io 18,39s.

τος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ
τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι'
αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους
ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο
ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ
Πειλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγου-
σιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν;
οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ
Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν
ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός
εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς
πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν
Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ,
29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων, 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ
ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκ-
δύσαντες αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι
Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ
ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος
λεγόμενος, 34 ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ
γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερί-
σαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν
αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν
αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων.

23. ο δε εφη: t λεγει αυτοις ο ηγεμων 24. TH^{s} κατεναντι | τουτου: [T]h pm του δικαιου 28. h ενδυσαντ. 29. T^{s} ενεπαιζον | ο βασιλ.: TH^{s} βασιλευ 31. TH εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδυσ. 32. κυρηναιον: h add ⊣ εις απαντησιν αυτου ⊢ 34. TH πιειν bis 35. T^{s}H^{s} βαλλοντες

27-31. Mc 15,16-20. Io 19,2ss. 32-37. Mc 15,21-26. Lc 23,26ss. Io 19,17ss. 34. (Ps 69,22.) 35. Io 19,24. (Ps 22,19.)

38 *Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ*
εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 *οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν,*
κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 *καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν*
ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸς εἶ
τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 *ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς*
ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·
42 *ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ*
ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ᾽
αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν·
εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. 44 *τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ*
συνσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

45 *Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως*
ὥρας ἐνάτης. 46 *περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς*
φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; *τοῦτ᾽ ἔστιν·*
θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 *τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ*
ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτος. 48 *καὶ*
εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε
ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 *οἱ δὲ λοιποὶ*
ἔλεγον· ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας σώσων αὐτόν.

50 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ*
πνεῦμα. 51 *καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν*
ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν,
52 *καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμη-*
μένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 *καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ*
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθη-
σαν πολλοῖς. 54 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες*
τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν
σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. 55 *Ἦσαν δὲ ἐκεῖ*
γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν
τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 *ἐν αἷς ἦν*
Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ
μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 *Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι-*

---

40. *ει του θεου*: t h *θεου ει* | TH om *και* ante *καταβ.* 41. *ομοιως*: add T [*δε*] *και* H [*και*] 42. TH *πιστευσομ.* | *επ αυτον*: t *αυτω* 43. *τον θεον*: h *τω θεω* | *νυν*: T add [*αυτον*] 46. TH *εβοησεν* | T *ηλι ηλι* H^{s} *ελωι ελωι* | h ⊣ *λαμα ζαφθανει* ⊢ 49. *ελεγον*: TH^{s} *ειπαν* | *σωσ. αυτον*: H add ⟦*αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν, και εξηλθεν υδωρ και αιμα*⟧ 51. *ανωθεν*: T[H] pm *απ* 54. TH *εκατονταρχος* | T^{s} h *υιος θεου* 56. *μαρια* pr: h *μαριαμ* | *ιωσηφ*: T^{s}h *ιωση*

38-44. Mc 15,27-32. Lc 23,32ss. Io 19,18ss. 39. (Ps 22,8.) 43. Ps 22,9. 45-49. Mc 15,33-36. 45. Lc 23,44. 46. Ps 22,2. 48. Lc 23,36. Io 19,29. (Ps 69,22.) 50-54. Mc 15,37-39. Lc 23,45-47. 55s. Mc 15,40s. Lc 23,49. Io 19,25. 57-61. Mc 15,42-47. Lc 23,50-55. Io 19,38-42.

μαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ·
58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
τότε ὁ Πειλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα
ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 ἦν δὲ
ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνή-
χθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλᾶτον 63 λέγοντες·
κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως
τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν
καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη
πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· ἔχετε
κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευ-
θέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ
τῆς κουστωδίας.

XXVIII

Resurrectio. Custodes sepulcri mercede corrupti. Ultima ad discipulos mandata.

1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων,
ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν
τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου
καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ
ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη
γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ
ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ
τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ
αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ
τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι

---

57. h *εμαθητευσεν* 58. *αποδοθηναι*: T add [*το σωμα*] 59. *σινδονι*: T[H] pm *εν* 61. *μαριαμ*: T *μαρια* 64. *μαθηται*: T h add *αυτου* 65. *εφη*: h add *δε* XXVIII,1. t [*δε*] *σαββ*. (*,forsan legendum μετα της κουστωδιας οψε σαββατων. Τη επιφωσκ.*') | *μαριαμ*: TH[s] *μαρια* 6. *εκειτο*: [T] ⊣ h ⊢ add *ο κυριος* 7. *ειπον*: h†

---

64. 28,13. XXVIII,1-10. Mc 16,1-8. Lc 24,1-9. 1. Io 20,1. 3. (17,2.) 6. 12,40.

τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. [9] καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς
λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς
πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. [10] τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς·
μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλ-
θωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.

[11] Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόν-
τες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενό-
μενα. [12] καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε
λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, [13] λέγοντες·
εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν
ἡμῶν κοιμωμένων. [14] καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος,
ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. [15] οἱ δὲ λαβόν-
τες ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

[16] Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [17] καὶ ἰδόντες αὐτὸν
προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. [18] καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς
ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ
ἐπὶ γῆς. [19] πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζον-
τες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος, [20] διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην
ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς
συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

I

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanatque daemoniacum, socrum Petri, leprosum.

[1] Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, [2] καθὼς γέγραπται
ἐν τῷ Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν
μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· [3] φωνὴ

9. ιησους: T pm ο 10. TH κακει 11. TH απηγγειλ. 14. επι: T h υπο | πεισομεν: T add [αυτον] 15. αργυρια: Ti T h pm τα | TH[s] διεφημισθη | σημερον: T[H] add ημερας 18. γης: T[H] pm της 19. πορευθεντες: [T]H add ουν | T[s] h βαπτισαντες 20. T subscr. κατα μαθθαιον

Inscr. T ευαγγελιον κατα μαρκον

I,1. χριστου: Th add υιου θεου 2. τω pr: T [τω] | TH om εγω

9. [Mc 16,9.] 10. Io 20,17. 13. 27,64. 16. 26,32. 18. 11,27. 19. [Mc 16,15.] 20. (18,20.)

I,2. Mal 3,1. Mt 11,10. Lc 7,27.

βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ
ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ
Ἱεροσολυμεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορ-
δάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ
Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 καὶ
ἐκήρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.
8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι
ἁγίῳ. 9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ
Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ
Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομέ-
νους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς
αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
πητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ
τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι
πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· με-
τανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ
θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε
ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλεεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ
εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προβὰς
ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.

---

3. T *βοωντος· εν τη ερημω ετοιμασ.* 4. [T] t H om *και* 5. T *ιεροσολυμιται* | *υπ αυτου*: t post *ποταμω* 6. *και ην*: t *ην δε* 7. *μου* sc: H [*μου*] 8. *υδατι*: T^s pm [*εν*] | *εν πνευμ.*: [T]H om *εν* 9. h om *και* pr | T^s *ναζαρεθ* 11. *φωνη*: T[H] add *εγενετο* 14. T^sH *Και μετα το* 15. *οτι*: pm T *και λεγων* t [*και*] *λεγ.* H [*και λεγ.*] 16. 17. T *αλιεις* 18. T *ευθεως*

---

3. Is 40,3. Mt 3,3. Lc 3,4. Io 1,23. 4-8. Mt 3,1ss. Lc 3,2ss. Io 1,6ss. 9-11. Mt 3,13-17. Lc 3,21s. Io 1,29ss. 12s. Mt 4,1ss. Lc 4,1ss. 14s. Mt 4,12. 17. Lc 4,14s. 15. Gal 4,4. 16-20. Mt 4,18-22.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς
σάββασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύ-
ματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἴδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· φιμώθητι καὶ ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ
φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν
ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ
καινὴ κατ᾽ ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσ-
σει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς
πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν
οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ
δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν
αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας
τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν
πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· 33 καὶ ἦν
ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν
πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ
ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.
35 Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς
ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων
καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι
πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ

---

21. T ευθεως | εδιδασκεν: TH^{s} post συναγωγ. | εις την συναγ.: [T]H^{s} pm εισελθων 23. ευθυς: T^{s} om 24. TH απολ. ημας; | T^{s}H^{s} οιδα 25. ο ιησ.: T[H] add λεγων 27. αυτους: Th προς εαυτους | TH καινη, (H καινη·) κατ εξουσιαν και | T αυτω; 28. T [ευθυς] | T [πανταχου] 29. T^{s}h εξελθων ηλθεν | H ηλθαν 31. χειρος: T add [αυτης] 32. TH εδυσεν 34. αυτον: H add [χριστον ειναι] 35. H [και απηλθεν] 36. T κατεδιωξαν | T [ο] σιμων 37. t και ευροντες αυτον λεγουσιν 38. t [αλλαχου] | H και εκει 39. ηλθεν: t ην 40. T [και γονυπετ. αυτον] t om H [και γονυπετ.] | λεγων: T pm και

21s. Lc 4,31s. Mt 7,28s. 23-28. Lc 4,32-37. 28. Mt 4,24. 29-34. Mt 8,14-16. Lc 4,38-41. 35-39. Lc 4,42-44. 40-45. Mt 8,1-4. Lc 5,12-15.

σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει·
θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα,
καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν
αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν
ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
αὐτὸν δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρή-
μοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus. Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν
μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
σάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον,
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ;
βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ
εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ·
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβατ-
τόν σου καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν
οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν
ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν
θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν.

---

41. t ο δε ιησους σπλαγχν. | σπλαγχνισθεις: h ⊣ οργισθεις ⊢ | T τ. χειρα, αυτου ηψ. | λεγει: TH add αυτω 42. T εκαθαρισθη 44. T μηδενι [μηδεν] 45. TH^s φανερ. εις πολ. εισελθ. | TH αλλα | H [ην] II,1. h εις οικον 2. και pr: T add [ευθεως] 3. T^s πρ. αυτ. φεροντ. παραλυτ. 4. προσενεγκαι: T^s προσεγγισαι 5. T^s ιδων δε 7. τι: t h οτι 8. t H [ουτως] | διαλογιζονται: t pm [αυτοι] | H λεγ. [αυτοις] 9. σου pr: t σοι | TH εγειρου | TH [και] αρον | υπαγε: TH περιπατει 10. t H^s αφιεν. αμαρτ. επι τ. γης 12. εμπροσθεν: T^s εναντιον | H [λεγοντας] | t ουδεπ. ουτ.

---

44. Lev 14,2. II,1-12. Mt 9,1-8. Lc 5,17-26.

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 καὶ παράγων εἶδεν
Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 καὶ
γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι
καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 καὶ γραμματεῖς τῶν
Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.
18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ-
οντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ
μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ
δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν
νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ
δύνανται νηστεύειν. 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ'
αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον
παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ
παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς,
καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.
23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
λοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί
ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ-
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,

13. εις: TH παρα 14. T λευιν h ⊣ ιακωβον ⊢ 15. t κ. εγενετο | κατακεισθαι: T pm [εν τω] | t ηκολουθησαν | H αυτω. 16. TH και οι γραμμ. | t οι γραμμ. και οι φαρισαιοι ιδοντ. H και οι γραμμ. των φαρισαιων ιδοντ. | ησθιεν: H εσθιει | T bis αμαρτωλ. κ. τελων. H pr loco | [t]H[s] om και πινει 17. αυτοις: H add [οτι] 18. t οι [μαθηται] τ. φαρισ. | H οι δε σοι [μαθηται] 21. t ρακκους | απ αυτου: T [αυτου] 22. απολλ. κ. οι ασκοι: t [εκχειται] και οι ασκοι απολουνται | ασκοι: [TH] add αλλα οινον νεον εις ασκους καινους (T add βλητεον) 23. παραπορευεσθαι: TH[s] διαπορευεσθαι | th οδοποιειν 26. TH [πως] | t [του] αρχιερεως

13-17. Mt 9,9-13. Lc 5,27-32. 18-22. Mt 9,14-17. Lc 5,33-38. 23-28. Mt 12,1-8. Lc 6,1-5. 25s. 1 Sam 21,6. 26. Lev 24,9.

οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς
σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄν-
θρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε
κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος
ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς
σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 καὶ
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ
μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι
ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ
περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξελθόντες οἱ
Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς
τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα,
πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ
εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας.
11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσ-
έπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν
αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα
ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν

26. T^s τοις ιερευσιν III,1. T εις [την] συναγωγ. | T [ην] 2. t παρετηρουντο | εν τοις: TH om εν | TH θεραπευσει | T κατηγορησουσ. 3. TH τ. χειρ. εχον. ξηρ. 4. TH αγαθοποιησαι 5. T συλλυπουμ. | τ. χειρα: [T]H^s add σου 6. εποιησαν: TH^s εδιδουν t εποιουν 7. εις: T^{s}H προς | TH ηκολουθησεν idque TH post γαλιλαιας h post ιουδαιας 8. t ακουσαντες | T^{s}H^s ποιει | H ηλθαν 11. TH^s λεγοντα 12. H ποιησωσιν 14. δωδεκα: H add ους και αποστολους ωνομασεν

III,1-6. Mt 12,9-14. Lc 6,6-11. 11. Lc 4,41. 12. Mt 12,16. 13-19. Lc 6,12-16. Mt 10,1-4.

ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα,
καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 καὶ Ἀνδρέαν
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν
Καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε
μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ
παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι
Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει
τὰ δαιμόνια. 23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
λεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται
ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ
δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσε-
ται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται
αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ
ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ
ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους
λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

---

15. *εξουσιαν*: t add [*θεραπευειν τας νοσους και*] 16. T om *κ. εποιησ. τ. δωδεκα* | H (*και επεθ. ονομα τω σιμωνι*) | t *τω σιμω. ονομα* 17. H (*και επεθ.— υιοι βροντης*) | H[s] *ονομα* 18. *θαδδαιον*: h ⊣*λεββαιον*⊢ 20. T *ερχονται* | *οχλος*: T[H] pm *ο* | TH *μηδε* 22. H *βεεζεβουλ* 25. TH *στηναι* 26. *εμερισθη, και ου*: T *και μεμερισται, ου* tH *και εμερισθη, ου* 27. T *αλλ* (t [*αλλ*]) *ουδεις δυνατ. εις* | t *τα σκ. τ. ισχυρ. εισελθ. εις τ. οικ. αυτου* 28. *αν*: TH *εαν* 29. *εσται*: T[s]H *εστιν* | t *αμαρτιας* 31. TH *ερχονται* 32. T[s]H[t] om *και αι αδελφαι σου* 33. t *κ. απεκριθη αυτ. λεγων* | [T]H om *μου* sc 34. t *ιδου* 35. *ος*: [T]h add *γαρ* | h *τα θεληματα*

---

17. (Ps 29,3. 68,34.) 20. (6,31.) 22-30. Mt 12,24-32. Lc 11,15ss. 22. 12,24. Mt 9,34. 31-35. Mt 12,46-50. Lc 8,19-21.

IV

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminatoris ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

1 *Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ
συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν.* 2 *καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παρα-
βολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·* 3 *ἀκούετε.
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι.* 4 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτό.* 5 *καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν
πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·* 6 *καὶ
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη.* 7 *καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.* 8 *καὶ
ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
νοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς
ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν.* 9 *καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω.* 10 *Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ
αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς.* 11 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ
τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται,* 12 *ἵνα βλέποντες βλέπωσιν
καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε
ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς.* 13 *καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε
τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;*
14 *ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει.* 15 *οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν
ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται
ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς.* 16 *καὶ
οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,* 17 *καὶ
οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενο-
μένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται.*

IV,3. *σπειραι*: T pm [*του*] 5. *οπου*: TH pm [*και*] 6. T^{s} h *εκαυματισθησαν* 8. *αλλα*: T^{s} *αλλο* | H *αυξανομενα* | *εις* ter: t *εν* | *εις* sc et tr: H *ἐν* h *εἰς* v. *ἓν* 9. *ακουετω*: h add ⊣*και ο συνιων συνιετω*⊢ 10. TH *ηρωτων* 11. h *εξωθεν* | TH *τα παντα* 12. *αυτοις*: t add [*τα αμαρτηματα*] 13. T *τ. παραβ. ταυτην;* 15. *εν αυτοις*: TH *εις αυτους* t *εν ταις καρδιαις αυτων* 16. TH *εισιν ομοιως* t [*ομοιως*] *s. ομ. εισιν*

IV,1-9. Mt 13,1-9. Lc 8,4-8. 10-20. Mt 13,10-23. Lc 8,9-15. 12. Is 6,9s.

18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ
τὸν λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον
καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἓν τριάκοντα καὶ ἓν ἑξή-
κοντα καὶ ἓν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ;
22 οὐ γάρ ἐστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο
ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με-
τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὃς γὰρ
ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ'
αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρω-
πος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται
νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ
οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον,
εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ
παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέ-
στηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν
σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνα-
σθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν
λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ
ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης·
διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβά-

---

18. επι: TH εις 19. T συμπνιγ. 20. εκεινοι: t ουτοι | ἐν ter: th ἓν | εν sc et tr: H [εν] 21. T om οτι | H †επι† h *MSS.* υπο 22. $T^s H^s$ om τι | T^s om ινα pr 27. t μηκυνεται 28. ειτεν bis: T ειτα | H πληρη σιτον h† 30. πως: t τινι | t η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31. T κοκκον | γης, sc: H γης — 32. T^s μειζων | H κατασκηνοιν 33. t [πολλαις] | T εδυναντο 34. T^s τοις μαθητ. αυτου

---

21. Mt 5,15. Lc 8,16. 11,33. 22. Mt 10,26. Lc 8,17. 12,2. 24. Mt 7,2. Lc 8,18. 6,38. 25. Mt 13,12. 25,29. Lc 8,18. 19,26. 29. (Ioel 3,18.) 30-32. Mt 13,31-33. Lc 13,18s. 32. (Ps 104,12.) 33s. Mt 13,34. 35-41. Mt 8,23-27. Lc 8,22-25.

νουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ'
αὐτοῦ. [37] καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα
ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. [38] καὶ
ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ
ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι
ἀπολλύμεθα; [39] καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν
τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ
ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. [40] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε
οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; [41] καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν,
καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος
καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

[1] Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν
Γερασηνῶν. [2] καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
[3] ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ-
έτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, [4] διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις
καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι,
[5] καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς
ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. [6] καὶ ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, [7] καὶ
κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. [8] ἔλεγεν
γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
[9] καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν
ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. [10] καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα
μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. [11] ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει
ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· [12] καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν
λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθω-
μεν. [13] καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ
ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ

---

36. TH om δε | ησαν: TH ην 38. t H κ. αυτος ην 40. TH om ουτως | πως ουκ: TH ουπω 41. TH υπακ. αυτω V,1. t γεργεσηνων 2. TH [ευθυς] 3. t [ουκετι] 6. t ιδων δε | αυτω: t H αυτον 9. μοι: h add εστιν 12. t παρεκαλουν

---

41. (Ps 107,25.) V,1-20. Mt 8,28-34. Lc 8,26-39.

τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ
θαλάσσῃ. 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ
γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν
δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν
ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο
αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν
χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν
ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει
αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν
αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς,
καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν
σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα
ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν
πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασ-
σαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος,
καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρακαλεῖ
αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα
ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ
ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέ-
θλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη,
26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ
παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν
ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ εὐθὺς ἐξη-
ράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ
τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ
ἔλεγεν· τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς
μου ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ
δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν
καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς

---

21. παλιν: TH ante εις το περ. 23. h παρεκαλει 25. T^s ετη δωδεκα 26. TH^s παρ αυτης 27. τα περι: T^s om τα 28. οτι εαν κτλ: T^s οτι καν τ. ιματ. αυτ. αψωμ. 33. τρεμουσα: h add ⊣ διο πεποιηκει λαθρα ⊢ 34. TH θυγατηρ

---

19. (Ps 126,3.) 20. (7,31. Mt 4,25.) 21. Mt 9,1. Lc 8,40. 22-43. Mt 9,18-26. Lc 8,41-56. 23. (7,32.) 25. (Lev 15,25.) 28. (6,56. Lc 6,19.) 29. (Lev 20,18.) 34. (10,52.)

εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. [35] ἔτι αὐτοῦ
λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ
θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; [36] ὁ δὲ
Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώ-
γῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. [37] καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽
αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. [38] καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ
ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζον-
τας πολλά, [39] καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ
κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. [40] καὶ κατε-
γέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν
πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ
εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. [41] καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς
τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον·
τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. [42] καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον
καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκ-
στάσει μεγάλῃ. [43] καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ
τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI

Iesus Nazarethi spernitur; instruit et ablegat apostolos.
Herodes et Herodias. Iohannis baptistae nex. Cibatio quinque milium.
Itio super mare. Aegroti tactu sanati.

[1] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ,
καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] καὶ γενομένου σαβ-
βάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούον-
τες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία
ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ
γίνονται; [3] οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ
ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ
εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν
αὐτῷ. [4] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης
ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [5] καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.
[6] καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

---

36. παρακουσας: t ακουσας 37. μετ αυτου: t αυτω 41. H ταλειθα | t κουμι 42. ευθυς sc: T [ευθυς] VI,1. ερχεται: t ηλθεν 2. οι πολλοι: T[8] om οι | t ακουσαντες | τουτω sc: t αυτω | δυναμεις: [t]H pm αι | T[8]H γινομεναι 3. t [της] μαριας 4. εαυτου: TH αυτου 6. T h εθαυμαζεν

---

39. (Io 11,11.) 41. (Lc 7,14.) 43. (7,36.) VI,1-6. Mt 13,53-58. 4. Lc 4,24. Io 4,44.

*Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 καὶ προσκα-
λεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ
ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ
παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ
ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν
ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ
ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν
ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 καὶ ἐξελ-
θόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλ-
λον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.*

14 *Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται
ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.
15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προ-
φήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν·
ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.*

17 *Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίπ-
που τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ
Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν
ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν
Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ
ἤκουεν. 21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς
γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς
χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης
τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ
Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορα-
σίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ
ὅτι ὃ ἐὰν αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.*

---

9. t H^s *ενδυσασθαι* 10. *εαν*: T *αν* 11. *ος αν τοπος μη δεξηται*: t *οσοι αν μη δεξωνται* 12. t *μετανοησωσιν* 13. t *εξεβαλον* 14. t H^s *ελεγον* 16. *ηγερθη*: T add [*εκ νεκρων*] 19. *ηθελεν*: t *εζητει* 20. *ηπορει*: T^s *εποιει* 21. *εποιησεν*: t *εποιει* 22. *αυτης της*: t [*αυτης*] *της* H *αυτου* | *ηρεσεν*: t *και αρεσασης* 23. *οτι ο*: H^s *οτι* | *αιτησης*: Ti TH^s pm *με*

7-13. Mt 10,1-15. Lc 9,1-6. 11. (Act 13,51. 18,6.) 13. (Iac 5,14.) 14-16. Mt 14,1s. Lc 9,7-9. 15. 8,28. Mt 16,14. 17-29. Mt 14,3-12. Lc 3,19s. 18. (Lev 18,16.)

24 καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν·
τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς
μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα
ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς
ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ
φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν
αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ
αὐτῆς. 29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ
πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει
αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀνα-
παύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολ-
λοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον
τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ
ἐπέγνωσαν αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο
διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. 35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γινομένης
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος,
καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς
τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν.
37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ
λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων
ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους
ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ
δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια
συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ
πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς
πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν

---

24. *και εξελθ.*: t *η δε εξελθ.* 26. t *αυτ. αθετησ.* 27. *ενεγκαι*: t *ενεχθηναι* 29. *αυτον*: TH *αυτο* 30. *εδιδαξαν*: TH pm *οσα* 32. *τω πλοιω*: t [*τω πλοιω*] H *εν τω πλ.* eaque (H) post *απηλθον* 33. H *ειδαν* | TH[s] *εγνωσαν* | TH om *αυτους* sc | *κ. προηλθον αυτους*: h ⊣ *κ. συνηλθον αυτου* ⊢ 35. TH[s] *γενομεν.* | *προσελθ.*: TH add *αυτω* 36. *κυκλω*: h ⊣ *εγγιστα* ⊢ 37. T[s]H *δωσομεν* 38. t H *ποσ. εχ. αρτ.* | *λεγουσιν*: t add [*αυτω*] 39. H[s] *ανακλιθηναι*

30-33. Mt 14,13. Lc 9,10s. Io 6,1s. 31. (3,20.) 34-44. Mt 14,14-21. Lc 9,11-17. Io 6,5-13. 34. (Mt 9,36.) 35ss. 8,1ss. Mt 15,32ss. 41. (7,34. Io 11,41. 17,1.)

εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν.
42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων
δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν
οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ
πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς
ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι. 47 καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν
μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν
αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς
περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς·
49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν
ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν. 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν
καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει
αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 καὶ ἀνέβη πρὸς
αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισ-
σοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις,
ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ καὶ
προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς
ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ
ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας
ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθε-
νοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσῴζοντο.

VII

De lotione manuum et vana Pharisaeorum doctrina. Quae hominem polluant. Syrophoenissa. Sanatio surdi tardiloquique.

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν
γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντες τινὰς
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις,

41. T[s] παραθωσιν 43. t H κλασματα | T[s] κοφινους 47. ην: h add ⊣ παλαι ⊢ 48. περι: t pm [και] 49. T περιπατ. επι τ. θαλασσ. | οτι φαντ. εστ.: T φαντασμα ειναι 50. ο δε: T[s] και 51. [T]H om εκ περισσου | εξισταντο: t add [και εθαυμαζον] 52. αλλ ην: t ην γαρ 53. T διαπερ. ηλθ. επι την γην γεννησ. 55. οτι: T add [εκει] 56. εαν: TH αν | αγοραις: h ⊣ πλατειαις ⊢ | ηψαντο: t ηπτοντο VII,1s. H ελθ. απο ιεροσολυμων και ιδοντες — αρτους.

45-52. Mt 14,22-33. Io 6,15-21. 51. (4,39.) 52. (3,5.) 53-56. Mt 14, 34-36. 56. (5,28.) VII,1-16. Mt 15,1-11. 1. (3,22. Io 1,19.) 2. (Lc 11,38.)

ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰου-
δαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρα-
τοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ
βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — 5 καὶ
ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ
περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυ-
τέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν,
ὡς γέγραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-
τες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν
τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν
ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου
καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
θανάτῳ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ
πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελη-
θῇς, 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί,
13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώ-
κατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσά-
μενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ
σύνετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς
αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ-
πορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. 17 Καὶ ὅτε
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς
ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς
τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύε-
ται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν

3. πυκνα: TH πυγμη 4. TH απ αγορ. | βαπτισωνται: H[8] ραντισωνται | χαλκιων: T ⊣h⊢ add και κλινων 5. t οι μαθητ. σου ου περιπατ. 6. ειπ. αυτοις: T add [οτι] | T[8] om οτι post γεγρ. | h ο λαος ουτ. | τιμα: h ⊣ αγαπα ⊢ 8. ανθρωπων: T add [βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε] 9. τηρησητε: h ⊣ στησητε ⊢ 13. τη παραδ. υμων: h add ⊣ τη μωρα ⊢ 15. T αυτον κοινωσ. | εστιν τα: T pm [εκεινα] 16. T [ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω] 17. TH εις οικον 18. T κοινωσαι;

3. (Io 2,6.) 4. (Mt 23,25.) 6a. Is 29,13. (Ez 33,31.) 10. Ex 20,12. 21,17. [16. 4,23 al.] 17-23. Mt 15,12-20.

ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 *ἔλεγεν*
δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον. 21 *ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ*
διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι,
22 *μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς*
πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 *πάντα ταῦτα τὰ*
πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
24 *Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου. καὶ*
εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη
λαθεῖν· 25 *ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ*
θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν
πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 *ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα*
τῷ γένει. καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγα-
τρὸς αὐτῆς. 27 *καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ*
τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς
κυναρίοις βαλεῖν. 28 *ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε·*
καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων
τῶν παιδίων. 29 *καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,*
ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. 30 *καὶ ἀπελθοῦσα*
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.
31 *Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶ-*
νος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
Δεκαπόλεως. 32 *καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ*
παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 *καὶ ἀπολαβό-*
μενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς
τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 *καὶ ἀνα-*
βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ
ἐστιν διανοίχθητι. 35 *καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς*
ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 *καὶ*
διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλ-
λετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 *καὶ ὑπερπερισ-*
σῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς
κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

---

19. *αφεδρ.*: h ⊣*οχετον*⊢ | H *εκπορευεται;* — | TH *βρωματα.* 21s. t *μοιχει. πορν. φον.* 22 *κλοπ.* 24. T^s *Και εκειθεν αναστας* | *τυρου*: T[t H] add *και σιδωνος* | TH *ηθελεν* | T *ηδυνηθη* 25. TH *αλλ* | TH *ελθουσα* 26. Th *συρα φοινικισσα* 27. t *κ. βαλειν τ. κυναρ.* 28. *ναι, κυριε*: h ⊣*κυριε, αλλα*⊢ 29. T^s *το δαιμ. εκ της θυγ. σου* 32. T^s *μογγιλαλ.* 33. TH *τ. δακτυλ. αυτου* 35. *ηνοιγ.*: t pm [*ευθεως*] | TH om *ευθυς* 36. *λεγωσιν*: t *ειπωσιν* 37. *και τους*: h pm *ως*

24-30. Mt 15,21-28. 24. (9,30.) 30. (9,26.) 31. Mt 15,29. 32. (Mt 9,32. Lc 11,14.) 33. (8,23.) 34. (6,41. 8,12. Io 11,41.) 37. Mt 15,30s.

VIII

Satiantur quattuor milia. Ostentum caeleste recusatur. Fermentum Pharisaeorum. Caecus Bethsaidae. Iudicia de Christo. Calamitatum Christi et sectatorum eius necessitas.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ
μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει
αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς
προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπο-
λύσω αὐτοὺς νήστις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί
τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι
ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ
δὲ εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς
γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδί-
δου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ
ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ παρέ-
θηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα
κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ
ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι
καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύ-
ματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν
εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν
ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων·
ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης
Ἡρῴδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους
οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν
καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες

VIII,2. h *ημεραις τρισιν* | [T]h om *μοι* 3. TH *νηστεις* | *και τινες*: t *τινες γαρ* | *ηκασιν*: tH *εισιν* 6. *ευχαριστησας*: t pm [*και*] 7. *παρεθηκεν*: TH *ειπεν και ταυτα παρατιθεναι* 8. H *σφυριδας* 9. *ησαν δε*: T add [*οι φαγοντες*] 10. *εμβας*: h add *αυτος* 12. t [*αυτον*] | [t]H^s om *υμιν* 13. *εμβας*: T add [*εις πλοιον*] 16. T^{s}H *εχουσιν* 17. *γνους*: T add [*ο ιησους*]

VIII,1-9. Mt 15,32-39. (14,13ss. Mc 6,34-44. Lc 9,10ss. Io 6,1ss.) 10. Mt 15,39. 11-13. Mt 16,1-4. (12,38-40.) 14-21. Mt 16,5-12. Lc 12,1. 18. 4,12.

οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα
εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίνους κλασμάτων πλή-
ρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς
τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;
22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος
τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ
πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα
αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς
ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν
ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. 26 καὶ ἀπέ-
στειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
κώμας Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι; 28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,
καὶ ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς
ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ
Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς
ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμα-
σθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμ-
ματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.
32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος
αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου,
σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνη-
σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω
μοι. 35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει

18. TH ακουετε; | T μνημονευετε; 19. TH om και 20. οτε και: T οτε [δε] H^s οτε | H σφυριδ. | και λεγουσιν: T οι δε ειπον tH και λεγουσιν αυτω 21. ουπω: T pm πως 22. βηθσαιδαν: h ⊣ βηθανιαν ⊢ 23. εξηνεγκεν: t εξηγαγεν | αυτω: t αυτου | tH^s βλεπεις; 25. T^sH εθηκεν | ενεβλεπεν: t ενεβλεψεν | TH^s τηλαυγ. 26. μη (TH μηδε) εις τ. κωμ. εισελθης: h ⊣ μηδενι ειπης εις την κωμην ⊢ | εισελθης: T [t] add μηδε ειπης τινι εν τη κωμη 27. Ti T καισαρειας | T λεγ. [αυτοις] 28. ειπαν: T^s απεκριθησαν | T om οτι pr 33. και λεγει: t λεγων 34. οστις: TH ει τις | ακολουθειν: t H ελθειν 35. ψυχην αυτου: H^s εαυτου ψυχην

27-30. Mt 16,13-20. Lc 9,18-21. 31-33. Mt 16,21-23. Lc 9,22. 34-38. Mt 16,24-27. Lc 9,23-26. 35. Mt 10,39. Lc 17,33. Io 12,25.

αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. [36] *τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι*
τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; [37] *τί γὰρ δοῖ*
ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; [38] *ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυν-*
θῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ
ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν,
ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν
ἁγίων. (IX) [1] *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες*
ὧδε τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν
ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX

Transfiguratio; Elias. Christus sanat daemoniacum non sanatum ab apostolis. Messiae moriendum esse. Discipulorum ambitio et infans. Offensionum pericula; salitura ignis.

[2] *Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον*
καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν
αὐτῶν, [3] *καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα*
γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. [4] *καὶ ὤφθη*
αὐτοῖς Ἠλείας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.
[5] *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν*
ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ
Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. [6] *οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκ-*
φοβοι γὰρ ἐγένοντο. [7] *καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς,*
καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
πητός, ἀκούετε αὐτοῦ. [8] *καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι*
οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. [9] *Καὶ κατα-*
βαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ
ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν
ἀναστῇ. [10] *καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες*
τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [11] *καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν*
λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι
Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; [12] *ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἠλείας ἐλθὼν*
πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν

---

35. *ψυχ. αυτου*: T *εαυτου ψυχ.* | H [*εμου και*] 36. Th *ωφελησει τον ανθρ.* | T *εαν κερδηση . . κ. ζημιωθη* IX,2. TH[s] om *τον* ante *ιωαν.* 3. T *εγενοντο* 4. T *μωυση* | T *συλλαλ.* 5. T *ραββι* | T *μωυση* 7. *εγεν.* sc: T[s] *ηλθεν* 8. *αλλα*: H[s] *ει μη* | *μεθ εαυτ.*: H[s] post *ειδον* 9. t *καταβαιν. δε* | *απο*: tH[s] *εκ* | t *διηγησ. α ειδον* 11. TH om *οι φαρ. και* 12. *εφη*: t *αποκριθεις ειπεν* | *ελθων*: [T]H pm *μεν* | H *αποκατιστανει*

---

38. Mt 10,33. Lc 12,9. IX,1. Mt 16,28. Lc 9,27. 2-8. Mt 17,1-8. Lc 9,28-36. 7. 2 Pe 1,17. (Mt 3,17. Mc 1,11. Lc 3,22.) 9-13. Mt 17,9-12. 9. Lc 9,36. 11ss. Mal 4,5s.

τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. [13] *ἀλλὰ λέγω*
ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλείας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον,
καθὼς γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.

[14] *Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ*
αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς. [15] *καὶ εὐθὺς*
πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες
ἠσπάζοντο αὐτόν. [16] *καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζητεῖτε πρὸς*
αὐτούς; [17] *καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε,*
ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, [18] *καὶ ὅπου*
ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν,
καὶ οὐκ ἴσχυσαν. [19] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ*
ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
φέρετε αὐτὸν πρός με. [20] *καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ*
ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. [21] *καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα*
αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν·
ἐκ παιδιόθεν· [22] *καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς*
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
χνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς. [23] *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα*
δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. [24] *εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου*
ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. [25] *ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς*
ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι,
ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. [26] *καὶ κράξας*
καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε
τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. [27] *ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας*
τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. [28] *καὶ εἰσελθόντος*
αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ᾽ ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν·
ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [29] *καὶ εἶπεν αὐτοῖς·*
τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

---

12. TH om; post *ανθρωπου* | TH *εξουδενηθη* (H;) 14. t *ελθων .. ειδεν* | H *ειδαν* 18. *ρησσει*: TH add *αυτον* | t *ειπον* 20. T^s *εσπαραξεν* 21. *ως*: t *εξ ου* 22. *αυτον*: T^s post *πολλακις* | TH *αλλ* 23. H *αυτω· το·* h *αυτω το·* | *δυνη* (TH,): t add [*πιστευσαι*] 24. *ευθυς*: T pm [*και*] | *ελεγεν*: h pm ⊣ *μετα δακρυων* ⊢ 25. *ο οχλος*: TH om *ο* | t *σοι επιτασσω* 29. *προσευχη*: T [t] ⊣ h ⊢ add *και νηστεια*

---

13. Mt 11,14. (1 Reg 19,2. 10.) 14-29. Mt 17,14-21. Lc 9,37-42. 14. (8,11.) 20. (3,11.) 23. (11,23s. Mt 21,21s. Lc 17,6.) 24. (Lc 17,5.) 26. (1,26.) 30-32. Mt 17,22s. Lc 9,43-45.

30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς
μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ
ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος
ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ
καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ
λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος
αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ
δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης·
διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει
ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν
ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακο-
λογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.
41 ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι
Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
αὐτοῦ. 42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν
πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 καὶ
ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε
κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν
εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν.
47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν
σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ

30. T^sH^s *επορευοντο* 31. t H *ελεγ.* [*αυτοις*] 34. t [*εν τη οδω*] 37. H [*ἓν*] | TH *των τοιουτων παιδι.* | *δεχηται*: t *δεξηται* 38. *ο ιωαν*: T add *λεγων* | H *ειδαμεν* | [T]tH om *ος ουκ ακολ. ημιν* | h ⊣ *ος ουκ ακολ. μεθ ημων, και εκωλυομεν* (t *-σαμεν*) *αυτον* (om *οτι ουκ ηκολ. ημιν*) ⊢ | *ηκολουθει*: T *ακολουθει* 41. TH om *μου* | T^s *απολεσει* 42. t [*τουτων*] | T *τ. πιστευ. εις εμε* t *τ. πιστιν εχοντων* [*εις εμε*] 43. T h *σκανδαλιζη* 44. T [*οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται*] 46. T ut v. 44. 47. t *καλον σοι εστ.* | [t] H^s om *την* sc | *γεενναν*: t add [*του πυρος*]

30. (7,24.) 33-37. Mt 18,1-5. Lc 9,46-48. 35. 10,43. 37. Mt 10,40. Io 13,20. 38-40. Lc 9,49s. 41. Mt 10,42. 42-47. Mt 18,6-9. 42. Lc 17,2. 43. Mt 5,30. 18,8. 47. Mt 5,29. 48. Is 66,24.

αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ
ἁλισθήσεται. 50 καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται,
ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν
ἀλλήλοις.

X

Responsio de repudio. Infantes admissi. Iuvenis dives divitiarumque pericula. Discipulorum praemia. Messiae mors. Ambitio filiorum Zebedaei. Bartimaeus caecus.

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν,
καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 καὶ προσελθόντες οἱ
Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι,
πειράζοντες αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν
ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον
ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· 7 ἕνε-
κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος
μὴ χωριζέτω. 10 καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου
ἐπηρώτων αὐτόν. 11 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὐτὴ
ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μα-
θηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγα-
νάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με,
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ
κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτά.
17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς καὶ

49. *πας γαρ πυρι αλισθησ.*: h ⊣ *πασα γαρ θυσια αλι αλισθησ.* ⊢ | *αλισθησ.*: T[s] add [*και πασα θυσια αλι αλισθησ.*] 50. *αλα* pr et sc: TH *αλας* X,1. T *συμπορευονται* 2. T[H] *προσελθοντες φαρισαιοι* 5. t *και αποκριθεις ο ιησ. ειπ.* 6. *αυτους* (H [*αυτους*]): t add *ο θεος* 7. *μητερα* (TH om *αυτου* sc): T[t] add *και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου* 10. T[s] *επηρωτησαν* 13. H *ινα αυτ. αψητ.* | *επετιμ. τ. προσφερ.*: t H *επετιμησαν αυτοις*

[49. Lev 2,13.] 50. Mt 5,13. Lc 14,34. X,1-12. Mt 19,1-9. 4. Deut 24,1. Mt 5,31. 6ss. Gen 1,27. 2,24. 11. Mt 5,32. Lc 16,18. 13-16. Mt 19,13-15. Lc 18,15-17. 17-27. Mt 19,16-26. Lc 18,18-27.

γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω
ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [18] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί
με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. [19] τὰς
ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ
ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου. [20] ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. [21] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [22] ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. [23] καὶ περιβλεψάμενος
ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρή-
ματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. [24] οἱ δὲ
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν
ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· [25] εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες
πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; [27] ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

[28] Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα
καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. [29] ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς
ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ
πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
[30] ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας
καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς
μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
[31] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

[32] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες
ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς

19. t H μη φον. μη μοιχ. h ⊣ μη μοιχ. μη πορνευσης ⊢ | TH om σου sc 20. ο δε: T[t] add αποκριθεις | εφη: t ειπεν 21. T^s εν σοι υστερει | T[H] om τοις 24. δυσκολον εστιν: T[t] add τους πεποιθοτας επι χρημασιν 25. TH^s δια τρυμαλιας ραφιδος | διελθειν: t εισελθειν 26. εαυτους: tH αυτον 27. αδυνατον — τω θεω: h ⊣ αδυν. εστιν, παρα δε τω θεω δυνατον ⊢ | δυνατα: t add [εστιν] | τω: H [τω] 28. T^s ηρξ. ο πετρ. λεγ. αυτω 29. T αποκριθεις ο ιησ. ειπεν t και αποκρ. κτλ. s. εφη ο ιησ. | ενεκεν sc: H [ενεκεν] 30. οικιας κτλ: h ⊣ ος δε αφηκεν οικιαν κ. αδελφας κ. αδελφους κ. μητερα κ. τεκ. κ. αγρ. μ. διωγμου εν τω αιω. τω ερχ. ζω. αιων. λημψεται ⊢ | Th μητερα 31. H [οι] εσχατοι

19. Ex 20,12-16. 28-31. Mt 19,27-30. Lc 18,28-30. 32-34. Mt 20,17-19. Lc 18,31-33.

λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, [33] ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρ-
χιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ
καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, [34] καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ
καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν,
καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

[35] Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ
Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτή-
σωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. [36] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με
ποιήσω ὑμῖν; [37] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
[38] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
βαπτισθῆναι; [39] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· [40] τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ
εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται.

[41] Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου
καὶ Ἰωάννου. [42] καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύου-
σιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. [43] οὐχ
οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν
ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, [44] καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. [45] καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

[46] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
Ἱερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου
Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. [47] καὶ
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ
λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. [48] καὶ ἐπετίμων αὐτῷ
πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
ἐλέησόν με. [49] καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
[50] ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν

34. T *κ. αποκτεν.* [*αυτον*] 35. *υιοι*: H pm [*δυο*] 36. T^{s}H om *με* 37. TH om *σου* sc 43. *εσται*: h *εστω* 44. *ος αν*: T *ος εαν* | *υμων*: t H *εν υμιν* | *γενεσθαι*: T^{s}H *ειναι* 46. t *ερχεται* | T *ιεριχω* | TH *βαρτίμαιος* 47. h *εστ. ο ναζαρην*.

35-40. Mt 20,20-23. 37. (Ps 110,1.) 38. (14,36. Mt 26,39. Lc 12,50.) 39. (Act 12,2.) 41-45. Mt 20,24-28. Lc 22,25-27. 43. (9,35. Mt 23,11.) 46-52. Mt 20,29-34. Lc 18,35-43.

Ἰησοῦν. [51] καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις
ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. [52] ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ
εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI

Solemnis ingressio. Imprecatio ficus. Purgatio templi. De fide, precibus et placabilitate. De baptismo Iohannis.

[1] Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [2] καὶ
λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ
εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ'
ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
[3] καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. [4] καὶ ἀπῆλθον
καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. [5] καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον
αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; [6] οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. [7] καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. [8] καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν
εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. [9] καὶ
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· [10] εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη
βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

[11] Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψά-
μενος πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.

[12] Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπεί-
νασεν. [13] καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν
εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ

51. T τι θελ. ποιησω σοι | H ραββουνει h ⊣κυριε ραββει⊢ 52. t H και ο ιησ. XI,1. και εις βηθαν.: TH[s] εις βηθφαγη (t [εις βηθφ.]) και βηθαν. | των ελαι.: h το ελαι. 2. TH ουδ. ουπω ανθρωπ. | t H εκαθισεν 3. ειπατε: t add [οτι] | t αυτ. αποστ. [παλ.] h αποστ. παλ. αυτ. 4. TH om τον et την 6. T ειπον 7. αυτων: h εαυτων 8. κοψαντες: t εκοπτον 9.10. TH ωσαννα 11. T[s]h οψιας | h [της ωρας]

52. 5,34. XI, 1-10. Mt 21,1-11. Lc 19,29-38. Io 12,12-15. 8. (2 Reg 9,13.) 9. Ps 118,26. 11. (Mt 21,17.) 12-14. Mt 21,18ss.

μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ
ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν
ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα
τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται
πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς
αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
19 Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.
20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην
ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε
ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ
τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται,
ἔσται αὐτῷ. 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε
καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ ὅταν
στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι-
πατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα
ποιῇς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον,
καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
κρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν
εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

13. t ου γαρ ην ο καιρ. συκων 17. και ελεγεν: t λεγων | H^s om αυτοις 18. πας γαρ: t οτι πας | TH εξεπλησσετο 19. οταν: t οτε | TH^s εξεπορευοντο 21. T ραββι 23. αμην: T add [γαρ] | T^s πιστευση | λαλει: t λεγει 28. η τις: T^s και τις | T^{s}H εδωκ. τ. εξουσ. ταυτ. 29. υμας: t add [καγω] 31. T[H] om ουν

15-18. Mt 21,12-16. Lc 19,45-48. Io 2,14-17. 17. Is 56,7. Ier 7,11. 20-24. Mt 21,20-22. 23. (Lc 17,6.) 25. Mt 6,14. [26. Mt 6,15.] 27-33. Mt 21,23-27. Lc 20,1-8.

[32] ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες
γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. [33] καὶ ἀποκρι-
θέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII

Parabola de vinitoribus filii occisoribus; lapis repudiatus. Agitur de censu, resurrectione, principali praecepto, Davidis filio, legis peritorum ambitione et avaritia. Munusculum viduae.

[1] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρω-
πος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ
ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
[2] καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ
τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· [3] καὶ λα-
βόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. [4] καὶ πάλιν ἀπέ-
στειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ
ἠτίμασαν. [5] καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολ-
λοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. [6] ἔτι ἕνα
εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων
ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. [7] ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς
ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. [8] καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν
αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. [9] τί ποιήσει ὁ
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς,
καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. [10] οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ-
γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
εἰς κεφαλὴν γωνίας· [11] παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; [12] καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι,
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν
παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
[13] Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ
τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. [14] καὶ ἐλθόντες
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι

---

32. λαον: t H οχλον | ειχον: h ⊣ ηδεισαν ⊢ 33. t λεγουσ. τω ιησου | κ. ο ιησ.: t add [αποκριθεις] XII, 1. T[s] αμπελ. εφυτ. ανθρωπ. | T εξεδοτο 3. t οι δε λαβοντ. 4. T εκεφαλαιωσ. | T[s] ητιμησαν 5. H αποκτεννυντ. 6. H ειχεν, t εχων | αυτον: t pm [και] | t προς αυτους εσχατ. 7. t ειπ. προς εαυτ. 8. t αυτ. απεκτ. 9. τι: T [t] add ουν 12. H απηλθαν

XII,1-12. Mt 21,33-46. Lc 20,9-19. 1. Is 5,1. 10s. Ps 118,22s.
13-17. Mt 22,15-22. Lc 20,20-26.

περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽
ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι
δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρι-
σιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.
16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ
ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ᾽ αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· 19 διδάσκαλε,
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ κατα-
λίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ
ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ
ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν
μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· 22 καὶ οἱ ἑπτὰ
οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ
τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ
τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ
καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν
ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζη-
τούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν·
ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι
πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν,
30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ

14. TH δουν. κηνσ. καισ. | κηνσον: h ⊣ επικεφαλαιον ⊢ 15. ιδων: TH ειδως 17. [t] H om αυτοις | T εθαυμαζον 19. T[s] κ. τεκνα μη αφη 23. TH om οταν αναστωσιν 24. ειδοτες: t γινωσκοντες 25. αγγελοι: [t] h pm οι | εν τοις: [T] h pm οι 26. ο θεος tr et qu: TH om ο 27. ο θεος: TH[s] om ο | πολυ: T pm [υμεις ουν] 28. ιδων: t H ειδως | t αυτοις απεκρ. 29. ο ιησ.: T add [αυτω] | πρωτη: t add [παντων εντολη] 30. H[s] om της pr | t [και εξ ολης τ. διαν. σου]

18-27. Mt 22,23-33. Lc 20,27-38. 19. Deut 25,5. 26. Ex 3,6. 28-34. Mt 22,34-40. (Lc 10,25ss.) 29s. Deut 6,4s.

ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες
ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν
αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν
πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν
αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστιν; 36 αὐτὸς
Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑπο-
πόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ
πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.
38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων
τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς
39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς
δείπνοις· 40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει
μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.
41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ
ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ
δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ
τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

XIII

Interitus templi et civitatis. Pseudochristi; pericula et promissiones. Adventus iudicis.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰ-

30. *ισχ. σου*: T[t] add *αυτη πρωτη εντολη* 31. *αὕτη*: T *ομοια αὐτῇ* t [*ομοια*] *αυτη* 32. H^s om *και* pr | T *ειπας* 33. H^s om *της* pr | *συνεσ.*: T[t] add *και εξ ολης της ψυχης* | *περισσ.*: t *πλειον* | TH *και θυσιων* 34. T *ιδ.* [*αυτον*] | H [*ει*] 36. *αυτος*: T add [*γαρ*] | *ειπεν* sc: T^s *λεγει* | TH om *ο* | T^{s}h *καθισον* | H *υποκατω* 37. t *εστιν υιος αυτου* s. *υι. αυτ. εστ.* 40. TH *κατεσθοντες* | *χηρων*: h add ⫞ *και ορφανων* ⊢ 41. T^{s}h *απεναντι* 42. t *ελθουσα δε* 43. *βεβλ.*: TH *εβαλεν* XIII, 1. *εις*: T[t] add *εκ*

31. Lev 19,18. 34. Mt 22,46. Lc 20,40. 35-37. Mt 22,41-45. Lc 20,41-44. 36. Ps 110,1. Act 2,34s. 38-40. Mt 23,6s. Lc 11,43. 20,46s. 40. [Mt 23,14.] 41-44. Lc 21,1-4.

κοδομαί. [2] καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς με-
γάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ κατα-
λυθῇ. [3] καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ
Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· [4] εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί
τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; [5] ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. [6] πολλοὶ
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολ-
λοὺς πλανήσουσιν. [7] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς
πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. [8] ἐγερ-
θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. [9] ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. Βλέ-
πετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς
συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε
ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [10] καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη
πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. [11] καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς
παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ
ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λα-
λοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. [12] καὶ παραδώσει ἀδελφὸς
ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. [13] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται. [14] Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστη-
κότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, [15] ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω
μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, [16] καὶ ὁ εἰς τὸν
ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
[17] οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. [18] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶ-
νος. [19] ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἵα οὐ γέγονεν

---

2. *αφεθη*: TH add *ωδε* | *καταλυθη*: h add ⊣ *και δια τριων ημερων αλλος αναστησεται ανευ χειρων* ⊢ 3. *ο πετρος*: TH om *ο* 4. t *ταυτα παντα συντελ.* 6. *πολλοι*: T[t] add *γαρ* 7. T^s *ακουετε* h *ακουητε* | *δει*: T add [*γαρ*] 8. T *επι εθν.* | *εσονται* sc: T pm [*και*] 9. *παραδωσ.*: T^s add [*γαρ*] | T *συναγωγας,* 15. [T]H^s om *δε* | *καταβατω*: T add *εις την οικιαν* | TH *τι αραι*

1-9. Mt 24,1-8. Lc 21,5-12. 8. 4 Esdr 13,31. 9-13. Mt 10,17-22. Lc 21,12-19. 9. Mt 24,9. 10. Mt 24,14. 11. Lc 12,11s. 12. Mich 7,6. 13. Mt 24.9,13. 14-23. Mt 24,15-25. Lc 21,20-24. 14. Dan 9,27. 15. Lc 17,31. 19. Ioel 2,2. Dan 12,1.

τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ νῦν καὶ
οὐ μὴ γένηται. 20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο
ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ
Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22 ἐγερθήσονται δὲ ψευδόχριστοι
καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀπο-
πλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα
ὑμῖν πάντα. 24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην
ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις
αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ
τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ
δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος
ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος
ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 Περὶ δὲ
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐ-
ρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε
γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. 34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ
ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 γρηγορεῖτε
οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ
μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ
ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV

Insidiae. Unctio. Pactio Iudae. Coena ultima. Praedictiones.
Anxietas in horto. Captio. Damnatio. Abnegatio Petri.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐζήτουν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες

---

20. T[8] ει μη κυριος εκολοβ. 21. t ειπη υμιν | ιδε sc: pm T η t και 22. δε: TH γαρ | ποιησουσιν: TH δωσουσιν | τους εκλεκτους: T pm [και] 23. προειρηκα: t pm ιδου 27. εκλεκτους: H add [αυτου] 28. TH οτ. ηδη ο κλαδ. αυτ. | T ἐκφυῇ | t γινωσκεται 30. t παντα ταυτα 31. t κ. η γη παρελευσεται | TH[8] om μη 32. οι αγγελοι: th αγγελος 33. αγρυπν.: T add [και προσευχεσθε] | H [εστιν] 36. H εξεφνης

---

21. Lc 17,23. 22. (Deut 13,1.) 24-31. Mt 24,29-35. Lc 21,25-33. 24s. Is 13,10. 34,4. Ez 32,7s. 26. Dan 7,13. 27. (Zach 2,6.) 32. Mt 24,36. 33. Mt 25,13. 34. (Mt 25,14ss. Lc 19,12ss.) 35. Mt 24,42. (Lc 21,34ss.) XIV,1s. Mt 26,1-5. Lc 22,1s.

ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος
τοῦ λαοῦ.
3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον
μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον
κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες
πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύ-
νατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων
καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον
ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε. 8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς
τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ
εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθή-
σεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς
τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες
ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει
πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.
12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμά-
σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει
ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος
λέγει· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα
ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ
μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς,
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 ἤρξαντο

3. *συντριψ.*: T[t] pm *και* | TH *την αλαβαστρ.* 4. *ησ. δε τιν. αγαν. πρ. εαυτ.*: h ⊣ *οι δε μαθηται αυτου διεπονουντο και ελεγον* ⊢ | *πρ. εαυτους*: T add [*και λεγοντες*] 5. h *τριακοσ. δηναρ.* | TH *ενεβριμωντο* 6. T *ειργασ.* 7. *δυνασθε*: add T *αυτοις* tH *αυτοις* [*παντοτε*] 8. *εποιησ.*: T pm [*αὕτη*] | T[s]H *το σωμα μου* 9. *εαν*: T *αν* 10. T *ισκαριωτης* 14. *εαν*: T *αν* | t *καταλυμα* [*μου*] 15. TH *και εκει* 16. T *οι μαθητ.* [*αυτου*] 18. T[s] *ειπ. ο ιησ.* | *ο εσθιων*: h *των εσθιοντων* 19. *ηρξαντο*: T pm *οι δε*

3-9. Mt 26,6-13. Io 12,1-8. (Lc 7,36ss.) 10s. Mt 26,14-16. Lc 22,3-6. 12-16. Mt 26,17-19. Lc 22,7-13. 17-21. Mt 26,20-25. Lc 22,14.21-23. 18. (Ps 41,10. Io 13,18.)

λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ; 20 *ὁ δὲ εἶπεν*
αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
τρύβλιον. 21 *ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ-*
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν-
θρωπος ἐκεῖνος. 22 *Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας*
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ
σῶμά μου. 23 *καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς,*
καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ*
αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 *ἀμὴν*
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου
ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ.

26 *Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.* 27 *καὶ*
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέ-
γραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθή-
σονται. 28 *ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν*
Γαλιλαίαν. 29 *ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλι-*
σθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν*
λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 *ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν με*
δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ
πάντες ἔλεγον.

32 *Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, καὶ*
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.
33 *καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ'*
αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 *καὶ λέγει*
αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε
καὶ γρηγορεῖτε. 35 *καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ*
προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,
36 *καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ*
ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ.

---

19. T^s *εις καθ εις* | *εγω*: t add [*και αλλος· μητι εγω*] 20. T *εις* [*εκ*] *των δωδ.* | *τρυβλιον*: H pm [*ἓν*] 21. T [*οτι*] *ο μεν* | *καλον*: T add [*ην*] 22. *λαβων*: T add [*ο ιησους*] 24. *της διαθηκ.*: T pm *το* 31. TH *εαν δεη με* | TH *απαρνησομαι* | H *ωσαυτ.* [*δε*] 32. t *προσευξομαι* 33. H^s *και τον ιακ. και τον ιωαν.* 35. Th *προσελθων* | T^s *επεσεν*

22-25. Mt 26,26-29. Lc 22,18-20. I Cor 11,23ss. 24. (Ex 24,8.) 26-31. Mt 26,30-35. 26. Lc 22,39. 27. (Io 16,32.) Zach 13,7. 29ss. Lc 22,33s. Io 13,36ss. 32-42. Mt 26,36-46. Lc 22,40-46. 32. Io 18,1.

37 καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ
μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν
προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν
αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ κατα-
βαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ
ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ
ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγισεν.

43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ
Ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖς
λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε
ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί,
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ
ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος
τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν
αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες
αὐτὸν ἔφυγον πάντες.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος
σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν
σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχον-
ται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρε-
τῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ

38. T εισελθητε 39. H [τον αυτ. λογ. ειπων] 40. υποστρεψας: T ελθων t [παλιν] ελθων H παλιν ελθων | TH om παλιν | T οι οφθαλμ. αυτων 41. T[H] om το sc 42. TH ηγγικεν 43. H [ο] ιουδ. | [T]H om ο ισκαριωτ. | οχλος: t add [πολυς] | TH και των πρεσβυτ. 44. TH συσσημον 45. T ραββι 46. T επεβαλον 47. T[H] om τις 48. TH συλλαβ. με; 49. t h εκρατειτε 51. TH Και νεανισκος τις 52. εφυγεν: t add [απ αυτων] 53. συνερχονται: T[t] h add αυτω 54. T συγκαθημ.

43-46. Mt 26,47-50. Lc 22,47-49. Io 18,3ss. 47-50. Mt 26,51-53. Lc 22,50-53. Io 18,10s. 53s. Mt 26,57s. Lc 22,54s. Io 18,13ss. 55-64. Mt 26,59-66.

Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον·
56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
οὐκ ἦσαν. 57 καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ
λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ κατα-
λύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ
μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώ-
τησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου κατα-
μαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν
ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ
υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ
ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
τύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ
πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.

65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ
τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον,
καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν
παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον
ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ
Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ
τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν
τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο.
καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς
ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ
εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος
τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
δὶς τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

---

55. TH ηυρισκ. 58. αχειροπ. οικοδομ.: h ⊣ αναστησω αχειροπ. ⊢ 60. TH ουδεν; τι ουτ. | τι: h οτι 63. H διαρηξας 64. H τ. βλασφημιας; 68. h επισταμαι· συ τι λεγεις; | H om και αλεκτ. εφων. 69. ηρξα. παλ. λεγ.: T παλ. ηρξα. λεγ. th ειπεν 72. t [ευθυς] | T[8]H δις φωνησ.

---

58. Io 2,19. 61ss. Lc 22,67ss. 62. Dan 7,13. 65. Mt 26,67s. Lc 22,63s. 66-72. Mt 26,69-75. Lc 22,54-62. Io 18,15-18. 25-27. 72. 14,30.

XV

Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Portenta. Sepultura.

[1] *Καὶ εὐθὺς πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ*
τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,
δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. [2] *καὶ*
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. [3] *καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ*
οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. [4] *ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν·*
οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. [5] *ὁ δὲ Ἰησοῦς*
οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον.

[6] *Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο.*
[7] *ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος,*
οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. [8] *καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος*
ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. [9] *ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη*
αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
[10] *ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιε-*
ρεῖς. [11] *οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν*
Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. [12] *ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς*
ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; [13] *οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν.* [14] *ὁ δὲ*
Πειλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. [15] *ὁ δὲ Πειλᾶτος βουλόμενος ποιῆσαι*
τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέ-
δωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

[16] *Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν*
πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· [17] *καὶ ἐνδιδύσκου-*
σιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
στέφανον· [18] *καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν*
Ἰουδαίων· [19] *καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον*
αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. [20] *καὶ ὅτε*
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.

XV,1. *ετοιμασ.*: TH^s *ποιησαντες* | TH om *των* sc 2. h *λεγεις;* 4. t *επηρωτησεν* | *αυτον*: T[H] add *λεγων* 6. T^s *ουπερ ητουντο* 8. t *αναβοησας* | *εποιει*: T pm *αει* 10. H [*οι αρχιερεις*] 12. [T]H om *θελετε* | T^s om *ον λεγετε* H [*ον*] *λεγετε* 14. t *κακον εποιησ.* | t *εκραζον* 15. TH *βουλομ. τω οχλω το ικαν. ποιησ.* 16. T *συγκαλ.* 18. t *ο βασιλευς* 20. T *τα ιματια τα ιδια* H *τα ιματια αυτου*

XV,1-5. Mt 27,1s. 11-14. Lc 23,1ss. Io 18,28ss. 6-15. Mt 27,15-26. Lc 23,18-25. Io 18,39s. 19,1. 16-20. Mt 27,27-31. Io 19,2s.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα στραυρώσουσιν. 21 *καὶ ἀγγαρεύου-*
σιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ,
τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ. 22 *καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν*
μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος. 23 *καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρ-*
νισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 *καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ*
διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί
ἄρῃ. 25 *ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.* 26 *καὶ ἦν ἡ*
ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων.

27 *Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ*
ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 *καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν*
αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐᾶ ὁ κατα-
λύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 *σῶσον σεαυτὸν*
καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 *ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζον-*
τες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 *ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ,*
καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν.
καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 *Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν*
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 *καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς*
φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῒ ἐλωῒ λεμὰ σαβαχθανεί, *ὅ ἐστιν μεθερμηνευό-*
μενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 *καί*
τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλείαν φωνεῖ.
36 *δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ*
ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας καθελεῖν
αὐτόν. 37 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.* 38 *καὶ*
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.
39 *ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως*
ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

---

20. *σταυρωσ.* (H *-σωσιν*): TH add *αυτον* 21. T *απο* 22. T [*τον*] *γολγοθα* | tH[s] *μεθερμηνευομενος* 23. t *ο δε* 25. *εσταυρωσ.*: h ⊣ *εφυλασσον* ⊢ 28. T [*και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη*] 29. H [*εν*] *τρισιν* 32. t [*του*] *ισραηλ* | T om *συν* 34. t *τη ωρα τη ενατη* | TH *ἐλωι ἐλωι λαμα* | H *ο θ. μου* [*ο θ. μου*] | *εγκατελ.*: h ⊣ *ωνειδισας* ⊢ 35. TH *παρεστηκοτων* h *εστηκοτων* 36. [T]H om *και* 38. TH *απ* 39. *ουτως*: T add [*κραξας*] | tH *υιος θεου ην*

21-26. Mt 27,32-37. Lc 23,26-31. Io 19,17ss. 24. Ps 22,19. 26. Io 19,19. 27-32. Mt 27,38-44. Lc 23,32-43. 27. Io 19,18. [28. Is 53,12. Lc 22,37.] 29. (Ps 22,8.) 33-39. Mt 27,45-54. Lc 23,44-47. 34. Ps 22,2. 36s. Io 19,29s. 36. (Ps 69,22.)

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ
Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολού-
θουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι
βᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν
προσάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων
βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν,
καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι
ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ
πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν
ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατο-
μημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
μνημείου. 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος
ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI

Mulieres ad sepulcrum Christi redivivi.
[Quibus apparuerit, quae mandaverit et promiserit. Sublatio in caelum.]

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ
Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι
ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται
ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς·
τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 καὶ
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας
σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθή-
μενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμ-
βήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε
τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ
τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ

40: εν αις: T add [ην] | και sc: t [και] | H μαριαμ η μαγδ. | T [η] ιακωβου 41. T αι [και] οτε t [αι] και οτε 42. T^s προς σαββατον 43. ο απο: H^s om ο 44. TH εθαυμασεν | παλαι: $T^s H^s$ ηδη 46. TH εθηκεν | T εν μνημειω XVI,1. μαρια pr: H pm [η] | ιακωβου: TH pm [του] 2. T[t H] om τη | t [των] σαββ. | TH μνημειον | h ανατελλοντος 3. εκ: T^s απο 5. th ελθουσαι

40s. Mt 27,55s. Lc 23,49. Io 19,25. 42-47. Mt 27,57-61. Lc 23,50-55. Io 19,38-42. XVI,1-8. Mt 28,1-10. Lc 24,1-10. 7. 14,28.

τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

I

Praefatio. Gabrielis nuntius ad Zachariam et ad Mariam. Maria et Elisabet. Iohannes baptista nascitur; Zacharias vaticinatur.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
3 ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς
σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης
λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

---

8. H ειπαν, εφοβ. γαρ· ****** | T subscr. κατα μαρκον | T ⟦H⟧ add 9. Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ᾽ (t ἀφ᾽) ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11. κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽ αὐτῆς ἠπίστησαν. 12. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14. Ὕστερον δὲ (t H [δὲ]) ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον (t H add [ἐκ νεκρῶν]) οὐκ ἐπίστευσαν. 15. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ἀκολουθήσει ταῦτα (h ταῦτα παρακολουθήσει)· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν ([t] h add καιναῖς), 18. καὶ ἐν ταῖς χερσὶν (t H [καὶ ἐν ταῖς χερσ.]) ὄφεις ἀροῦσιν, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19. Ὁ μὲν οὖν (t [οὖν]) κύριος Ἰησοῦς (t H [Ἰησοῦς]) μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. 20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (h add Ἀμήν.) | T subscr. κατα μαρκον | H add Ἄλλως· ⟦Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι᾽ αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.⟧

Inscr. T ευαγγελιον κατα λουκαν

[9s. Io 20,1. 14-18. Lc 8,2. 11. Lc 24,10s. 12s. Lc 24,13ss. 15s. Mt 28,19s. Lc 24,47. 19. Lc 24,50ss. Act 1,9. (Ps 110,1.)]

1,3. Act 1,1.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις
ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ
ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι
προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ-
ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε-
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρά
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον
τὸν θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο-
κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν
ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ
ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
κρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν
κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

5. 7. H *ελεισαβετ* 7. TH [η] 8. t *εναντιον* 9. H *ιερατιας*
13. H *ελεισαβ.* 15. *κυριου*: [T] h pm *του* 17. h *προσελευσετ.* | T^s
ηλιου 21. t H *εν τω ναω αυτον* 24. H *ελεισαβ.* 25. h *ο κυριος*

5. 1 Chr 24,10. 15. Num 6,3. Iud 13,4s. 17. Mal 4,5s.
19. Dan 8,16. 9,21.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ
τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς
αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ
ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-
ριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν
γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει
αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ
βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν
ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον
κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου καὶ
αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν
αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ
πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη
εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν·
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου
πρὸς ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς
τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ

---

26. T[s]H ναζαρετ 28. ο αγγελος: [T] post εισελθων H om | μετα σου: [T][s] ⊣ h ⊢ add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 35. H κληθησεται, υιος θεου 36. H ελεισαβ. | T συγγειης | T[s]H συνειληφεν 39. H ορινην 40ss. H ελεισαβ. 42. κραυγη: t φωνη 43. T προς με

26ss. Mt 1,18ss. 31. Is 7,14. Mt 1,21ss. 32. Is 9,6. 2 Sam 7,16. 33. Mich 4,7. Dan 7,14. 37. Gen 18,14. 46ss. 1 Sam 2,1ss. 48. 1 Sam 1,11.

ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 καὶ τὸ ἔλεος
αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν
κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ
καρδίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
ταπεινούς, 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας
ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνη-
σθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ
Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.
56 Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέ-
στρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐ-
τῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συνέ-
χαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περι-
τεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί,
ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς
ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.
62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό.
63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα
αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ
παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.
65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ
ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν
μετ᾽ αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου
καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ
ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ᾽ αἰῶνος προ-
φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς

49. H ο δυνατος, 57. H ελισαβετ 59. H ηλθαν 61. H ἔστιν
63. t πινακιδα | TH om το 65. H ορινη 66. t ακουοντες

50. Ps 103,17. 53. Ps 107,9. 54. Is 41,8s. 55. Gen 17,7. 18,18.
22,17s. 68. Ps 41,14. 72,18. 111,9. 69. 1 Sam 2,10. Ps 18,3. 132,17.
70. Act 3,21. 71. Ps 106,10. (Is 35,4.) 72. Gen 17,7. Lev 26,42.
73. Gen 22,16. Mich 7,20.

Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς
ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ-
ρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους
θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπι-
φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευ-
θῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.
80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν
ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II

Occasione census Iesus Bethlehemi nascitur. Angeli et pastores. Circumcisio. Infans sistitur deo. Symeon et Anna. Puer in templo.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ
Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
2 αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυ-
ρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται
Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ,
5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ
ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ
φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ
ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐ-
τούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος·
μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις
ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν
Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον,
εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης
ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων

74. εχθρων: t add [ημων] 75. t H^{s} πασαις ταις ημεραις 76. προ προσωπου: H ενωπιον 77. αυτων: t ημων 78. t H επισκεψεται II,2. TH πρωτη εγεν. | th κυρεινου 3. εαυτου: t ιδιαν 4. T^{s}H ναζαρετ 5. H ενκυω 9. και pr: T add [ιδου] 12. [t] H^{s} om το | εν φατνῃ: TH pm και κειμενον 13. H εξεφνης | T^{s} h ουρανου

76. Mal 3,1. 79. Is 9,2. 80. 2,40. II,2. (Act 5,37.)
6s. Mt 1,25. 2,1.

τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς
εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ'
αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς
ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες,
καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος
κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος
τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες,
δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ
ἴδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρα-
στῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ
δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυ-
γόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἰερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών,
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ
πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ
σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ
ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς
λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ

---

14. t h ευδοκια 15. οι ποιμενες: T pm [και οι ανθρωποι] | ελαλουν: T ειπον 19. h μαριαμ | T συμβαλλ. 20. TH ειδον 24. T νεοσσους 25. T[8] ην ανθρωπ. 26. T πριν αν t πριν η s. πριν [η] αν H πριν [η] αν 28. αγκαλας: T add [αυτου] 33. TH om αυτου sc

---

14. (Is 57,19.) 21. Gen 17,12. Lev 12,3. 22. Lev 12,4. 23. Ex 13,2. 15. 24. Lev 12,8. 29s. (Gen 46,30.) 31s. Is 42,6. 49,6.

εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς
πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον
ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομ-
φαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.
36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ·
αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη
ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν
ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ
δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν
τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέ-
στρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ
παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις
θεοῦ ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ
τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς
ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ
αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 καὶ μὴ εὑρόντες
ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο
μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς·
47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ
ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν
οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. 49 καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ
πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ
ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Να-
ζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει
πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν
ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

---

34. TH αντιλεγομενον, 35. T (και σου — ρομφαια) | [T]H[s] om δε 36. t ζησ. ετη επτα μετα ανδρ. 36s. H ασηρ, (αυτη προβεβ. — ογδοηκ. τεσσαρων,) 39. κατα: TH pm τα | T[s] υπεστρεψ. | t H ναζαρετ 40. T[s]H σοφίᾳ 42. αναβ. αυτων: T[s] add [εις ιεροσολυμα] 44. H συγγενευσιν 48. H και εγω | H ζητουμεν 51. t H ναζαρετ | ρηματα: T[t] add ταυτα 52. T om εν τη H om εν | T[s] ηλικ. και σοφ.

---

34. Is 8, 14. 39. (Mt 2,22s.) 40. 1,80. 52. (1 Sam 2,26.)

III

Iohannes baptista in deserto. Herodes. Iesu immersio et genealogia.

[1]Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσα-
ρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρα-
αρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,
καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχοῦντος, [2]ἐπὶ ἀρχιερέως
Ἅννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου
υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, [3]καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, [4]ὡς
γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ· [5]πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ
βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, [6]καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον
τοῦ θεοῦ. [7]Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι
ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὀργῆς; [8]ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας,
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ Ἀβραάμ. [9]ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. [10]Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι
λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; [11]ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ
ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
ὁμοίως ποιείτω. [12]ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν
πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; [13]ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. [14]ἐπηρώ-
των δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ
ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκο-
φαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. [15]Προσδοκῶντος
δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, [16]ἀπεκρίνατο
λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ

III, 1. *ηγεμονευοντος*: h ⊣ *επιτροπευοντος* ⊢ | T *τετραρχουντος* | H *αβειληνης* 3. TH om *την* 4. T *βοωντος· εν τη ερημω ετοιμασ.* 8. t h *αξι. καρπ.* 9. H [*καλον*] 14. T[8] *ποιησομεν* | *προς αυτους*: TH *αυτοις* | *μηδενα* sc: TH *μηδε* 16. T[8] *απεκριν. ο ιωαν. απασιν λεγ.*

III, 2ss. Mt 3, 1ss. Mc 1, 2ss. Io 1, 6ss. 4-6. Is 40, 3-5. 7-9. Mt 3, 7-10. 15ss. Io 1, 15ss. 16s. Mt 3, 11s. Mc 1, 7s.

πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
λαόν· 19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,
κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ
Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν,
22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περι-
στερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν
υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ,

τοῦ Ἡλεὶ
24 τοῦ Μαθθὰθ
τοῦ Λευεὶ
τοῦ Μελχεὶ
τοῦ Ἰανναὶ
τοῦ Ἰωσὴφ
25 τοῦ Ματταθίου
τοῦ Ἀμὼς
τοῦ Ναοὺμ
τοῦ Ἑσλεὶ
τοῦ Ναγγαὶ
26 τοῦ Μαὰθ
τοῦ Ματταθίου
τοῦ Σεμεεὶν
τοῦ Ἰωσὴχ
τοῦ Ἰωδὰ
27 τοῦ Ἰωανὰν
τοῦ Ῥησὰ
τοῦ Ζοροβάβελ
τοῦ Σαλαθιὴλ
τοῦ Νηρεὶ
28 τοῦ Μελχεὶ
τοῦ Ἀδδεὶ
τοῦ Κωσὰμ
τοῦ Ἐλμαδὰμ
τοῦ Ἢρ
29 τοῦ Ἰησοῦ
τοῦ Ἐλιέζερ
τοῦ Ἰωρεὶμ
τοῦ Μαθθὰθ
τοῦ Λευεὶ
30 τοῦ Συμεὼν
τοῦ Ἰούδα
τοῦ Ἰωσὴφ
τοῦ Ἰωνὰμ
τοῦ Ἐλιακεὶμ
31 τοῦ Μελεὰ
τοῦ Μεννὰ
τοῦ Ματταθὰ
τοῦ Ναθὰμ
τοῦ Δαυεὶδ
32 τοῦ Ἰεσσαὶ
τοῦ Ἰωβὴδ
τοῦ Βοὸς
τοῦ Σαλὰ
τοῦ Ναασσὼν
33 τοῦ Ἀμιναδὰβ
τοῦ Ἀδμεὶν

17. T^{8} και διακαθαριει | T κ. συναξει 19. T τετραρχης 20. κατεκλ.: T[t] pm και 22. συ ει ο υιος κτλ: h ⊣ υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε ⊢ 24. TH ματθατ 25. T μαθθαθιου 26. t ματαθιου 29. TH μαθθατ 31. T ναθαν 32. H ιωβηλ | σαλα: T^{8} σαλμων 33. H om του αμιναδαβ | του αδμειν: T om h του αδαμ

19s. Mt 14,3ss. Mc 6,17ss. 20. Mt 4,12. Mc 1,14. 21s. Mt 3,13ss. Mc 1,9ss. Io 1,29ss. 22. 9,35. 23ss. Mt 1,1-17. 27. 1 Chr 3,17. Esdr 3,2. 31. 2 Sam 5,14. 1 Sam 16,1.13. 32s. Ruth 4,18-22. 33. 1 Chr 2,1ss. Gen 29,35.

τοῦ Ἀρνεὶ
τοῦ Ἑσρὼμ
τοῦ Φάρες
τοῦ Ἰούδα
34 τοῦ Ἰακὼβ
τοῦ Ἰσαὰκ
τοῦ Ἀβραὰμ
τοῦ Θάρα
τοῦ Ναχὼρ
35 τοῦ Σεροὺχ
τοῦ Ῥαγαῦ
τοῦ Φαλὲκ
τοῦ Ἔβερ
τοῦ Σαλὰ
36 τοῦ Καϊνὰμ
τοῦ Ἀρφαξὰδ
τοῦ Σὴμ
τοῦ Νῶε
τοῦ Λάμεχ
37 τοῦ Μαθουσαλὰ
τοῦ Ἑνὼχ
τοῦ Ἰάρετ
τοῦ Μελελεὴλ
τοῦ Καϊνὰμ
38 τοῦ Ἐνὼς
τοῦ Σὴθ
τοῦ Ἀδὰμ
τοῦ θεοῦ.

IV

Temptatio. Iesus Nazarethi vitae periculum subit. Sanantur Capharnaumi daemoniacus, socrus Petri, alii. Discedit docturus per Galilaeam.

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας
τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπεί-
νασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ
λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.
5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς
οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ
δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι
ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν
προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ
καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς
εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε,
11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον

33. αρνει: Ts αραμ | t H εσρων 36. Ts καιναν 37. T ιαρεδ | TH μαλελεηλ | T καιναν IV,4. ο ανθρωπος: T add [αλλ επι παντι ρηματι θεου] 6. εαν: TH αν 8. Th κ. αποκρ. αυτω ειπ. (t ειπ. αυτω) ο (h [ο]) ιησ. | TH κυρ. τ. θεον σου προσκυν. 9. t και ηγαγεν αυτ. | εστησεν: T add [αυτον] | H ειπ. [αυτω]

34s. Gen 21,2s. 11,26. 1 Chr 1,24-27. 36-38. 1 Chr 1-4. Gen 11,10. 5,32. 28s. 25. 4,25s. 5,3. IV,1-13. Mt 4,1-11. Mc 1,12s. 2. (Ex 34,28.) 4. Deut 8,3. 8. Deut 6,13. 10s. Ps 91,11s.

τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται·
οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα
πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος
εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου
περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν,
δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.
16 Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν
κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συνα-
γωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ
προφήτου Ἠσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν
γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις
ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν
ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον
ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐ-
τοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.
22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις
τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον
σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον
καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 ἐπ' ἀλη-
θείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλείου
ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας
ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδε-
μίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας
πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ
ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ'
οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐ-
τὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

---

12. t κ. αποκρ. ο ιησ. ειπ. αυτω 16. T ναζαρετ t ναζαρεθ | TH[s] τεθραμμενος 17. αναπτ.: TH ανοιξας | τοπον: T[H] pm τον 20. t παντ. εν τη συναγ. οι οφθαλμ. ησ. 22. T[s] ουχι ουτ. εστ. [ο] υιος ιωσ. 23. εις την: T om την 24. εαυτου: TH αυτου 25. TH om οτι | επι ετη: TH[s] om επι 26. t σαρεφθα

---

12. Deut 6,16. 14s. Mt 4,12. 23s. Mc 1,14. 16ss. (Mt 13,54ss. Mc 6,1ss.) 18s. Is 61,1s. (58,6.) 19. (Lev 25,10.) 24. Mt 13,57. Mc 6,4. Io 4,44. 25s. 1 Reg 17,1.9 Iac 5,17. 27. 2 Reg 5,14.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· 34 ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος
τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον
ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος
ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος
οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ
εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ με-
γάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω
αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας
νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ
αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. 41 ἐξήρχοντο δὲ
καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον,
καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον
αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς
ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς
συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

V

Piscatus Petri. Leprosus. Paralyticus per tectum illatus; blasphemiae criminatio. Levi eiusque convivium. Discipuli non ieiunantes.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεν-
νησαρέτ, 2 καὶ ἴδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ

33. μεγαλη: T add [λεγων] 35. απ pr: t εξ 39. παραχρ. δε: t και παραχρ. 40. t H[s] απαντες | t επιθεις | t h εθεραπευσεν 41. T[s]H[s] εξηρχετο | T[s]H κραζοντα 43. t h ευαγγελ. δει με | επι: t εις 44. t εν ταις συναγωγαις | γαλιλαιας: t H[s] ιουδαιας V, 1. και ακου.: t του ακου. 2. TH ειδεν | T[s] δυο πλοια H[s] πλοια δυο

31s. Mt 7,28s. Mc 1,21s. 33-37. Mc 1,23-28. 38-41. Mt 8,14-16. Mc 1,29-34. 42-44. Mc 1,35-39. V,1-11. (Mt 4,18-22. Mc 1,16-20.)

δὲ ἁλεεῖς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ
εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς
ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπαν-
άγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης νυκτὸς κοπιά-
σαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερήσ-
σετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ
ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ
ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ
Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε
ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ πε-
ριέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων
ᾗ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβε-
δαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα
ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.
11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι.
καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγ-
γειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν
Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος
περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι
ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς
ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων,
καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν
ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ
Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 καὶ
ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος,

---

2. T *αλιεις* | t *αποβαντ.* [*απ αυτ.*] | TH[s] *επλυνον* 3. T[s] *και καθισ.* | T *εδιδ. εκ του πλοιου* H *εκ του πλοιου εδιδ.* 5. *ειπεν*: T add *αυτω* | t *το δικτυον* 6. t *το δικτυον* 7. T *ηλθον* 9. *ἧ*: TH[s] *ων* 10. *ο ιησ.*: [T]H om *ο* 12. T[s] *και ιδων τον* 13. *ειπων*: TH *λεγων* 14. *εις μαρτυριον αυτοις*: h ⊣*ινα εις μαρτυριον η υμιν τουτο*⊢ 17. *αυτον*: T[s] *αυτους*

---

6. (Io 21,6.) 12-16. Mt 8,2-4. Mc 1,40-45. 14. Lev 14,2.
17-26. Mt 9,1-8. Mc 2,1-12.

καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. [19] καὶ
μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες
ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ
εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. [20] καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν
εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. [21] καὶ ἤρξαντο
διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν
οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ
μὴ μόνος ὁ θεός; [22] ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς
αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν; [23] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; [24] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,
εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν
σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. [25] καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς
ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ᾽ ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. [26] καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν
παράδοξα σήμερον.

[27] Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι
Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι. [28] καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. [29] καὶ
ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν
ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κατακείμενοι.
[30] καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; [31] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
κακῶς ἔχοντες· [32] οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτω-
λοὺς εἰς μετάνοιαν.

[33] Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. [34] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς·
μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ᾽ αὐ-
τῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; [35] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν
ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις. [36] Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς
ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον πα-

---

18. θειναι: H add [αυτον] 22. T [αποκριθεις] 24. h παραλυτικω
26. H ειδαμεν 29. h μετ αυτου 30. T γραμμ. [αυτων] 31. H [ο]
ιησους 33. οι μαθητ.: T pm [δια τι] | T πινουσιν; 34. t νηστευειν

---

20. 7,48. 21. (Is 43,25.) 27-32. Mt 9,9-13. Mc 2,13-17.
33-35. Mt 9,14s. Mc 2,18-20. 36-39. Mt 9,16s. Mc 2,21s.

λαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμ-
φωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος
τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·
38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς
πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI

Disciputi sabbato spicas evellunt. Sicca manus sabbato sanatur. Aposto-lorum XII electio. Oratio ad populos.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν
διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ
ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον·
τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν
φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ
αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν
αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ
ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον.
καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ
ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν
αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη
ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν
πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ

36. t σχιζει . . . συμφωνει 38. βλητεον: T add [και αμφοτεροι συντηρουνται] 39. H [ουδεις (h pm και) — χρηστ. εστιν] | θελει: t pm [ευθεως] | t χρηστοτερος VI, 1. T^{s}H^{s} om δευτεροπρωτω | T^{s}H και ησθ. τους σταχ. 2. H ειπαν | TH om ποιειν 3. TH πρ. αυτ. ειπ. ο (H [ο]) ιησ. t ο ιησ. ειπ. πρ. αυτ. | οποτε: TH οτε | T^{s}H om οντες 4. TH [ως] | TH λαβων εφαγεν | και τοις: TH om και 5. [T] H om οτι | H^{s} εστ. του σαββ. ο υιος του ανθρ. 7. παρετ. δε: H add αυτον | h θεραπευσει | t κατηγοριαν 9. H [ο] ιησους 10. η χειρ αυτου: T add [ως η αλλη]

VI, 1-5. Mt 12, 1-8. Mc 2, 23-28. 3s. 1 Sam 21, 6. 6-11. Mt 12, 9-14. Mc 3, 1-6. 12s. Mc 3, 13-15.

θεοῦ. 13 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους
ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ
Βαρθολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλ-
φαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰα-
κώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, 17 καὶ κατα-
βὰς μετ᾽ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν
αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
Ἰερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον
ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ
ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ᾽ αὐτοῦ
ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ. 21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. 22 μακάριοί ἐστε ὅταν
μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ
ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε·
ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 24 Πλὴν οὐαὶ
ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 οὐαὶ
ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς
πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδο-
προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούου-
σιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν
ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ
τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν σιαγόνα
πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ
τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ
τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶ-
σιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 καὶ
εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ

---

14. t [και] ιακωβ. . . [και] φιλιπ. 15. t [και] μαθθ. | T[H] om και ante ιακωβ. 16. t [και] ιουδ. | ος: T add [και] 17. T om πολυς | H ηλθαν 19. t εζητει 25. νυν pr: T [νυν] 26. TH καλ. υμας ειπ. | t [παντες] 28. περι: T[8] υπερ 29. εις: TH επι 30. παντι: T add [δε] | αιτουντι: T[t] pm τω 31. [t]H[8] om και υμεις

14-16. Mc 3,16-19. Mt 10,2-4. Act 1,13. 17-19. Mc 3,7ss. Mt 4,24s. 20s. Mt 5,3-6. 22-26. Mt 5,11s. 27s. Mt 5,44. 29s. Mt 5,39s. 42. 31. Mt 7,12. 32-36. Mt 5,46s.

γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ
ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις
ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε
παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγα-
πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα
ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονη-
ρούς. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων
ἐστίν. 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε,
καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δί-
δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευ-
μένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 Εἶπεν δὲ καὶ παρα-
βολὴν αὐτοῖς. μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφό-
τεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν
διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
41 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς
δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν
οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν
καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται·
οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν
τρυγῶσιν. 45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς
καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ
προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ
στόμα αὐτοῦ. 46 Τί δέ με καλεῖτε· κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε
ἃ λέγω; 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων
καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός
ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν

---

33. T[H] om γαρ | οι αμαρτ.: T[t] pm γαρ 34. T δανειζετε t δανεισητε | λαβειν: t [απο]λαβειν | H [εστιν] | T και [γαρ] αμαρτ. | T δανειζουσ. 35. T δανειζετε | TH^s μηδεν 36. καθως: T add [και] 37. T^s om και tr | t δικαζετε κ. ου μη δικασθητε 38. h μετρηθησεται 42. πως: T pm [η] | εκβαλειν: T^s post διαβλεψεις 43. T [παλιν] 45. της καρδιας: T[t] add αυτου 46. α λεγω: h ο λεγω

---

34. (Lev 25,35ss.) 35. Mt 5,45. 37s. Mt 7,1s. 38. Mc 4,24. 39. Mt 15,14. 40. Mt 10,24. Io 13,16. 15,20. 41s. Mt 7,3-5. 43s. Mt 7,16s. 12,33. 44. (Iac 3,12.) 45. Mt 12,34s. 46. Mt 7,21. 47-49. Mt 7,24-27.

καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης
προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι
αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ
μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθὺς συνέπε-
σεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII

Centurionis servus. Iuvenis Naini mortuus. Iohannis baptistae legati; Iesu de eo et aequalibus sententia. Peccatrix Iesum ungens veniam nacta. Parabola de duobus debitoribus.

1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς
τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευ-
τᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστει-
λεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως
ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς
τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν
ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς.
ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους
ὁ ἑκατοντάρχης λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι
ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα
πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. 8 καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπʼ ἐμαυ-
τὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ
ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στρα-
φεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν
οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην
Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος
πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομί-
ζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα,

---

48. T *οικοδομεισθαι* VII, 1. th *Επει δε* 4. *ηρωτων*: TH *παρε-καλουν* 6. TH *απο της οικι.* | *επεμψεν*: T add *προς αυτον* | T *εκατονταρχος* | *λεγων*: TH add *αυτω* | t *ειμι ικανος* 7. t *ιαθησεται* 10. *δουλον*: t pm [*ασθενουντα*] 11. T[s]H[s] *εν τω εξης* | T[s] *επορευετο* | t [*αυτω*] | T[s]H om *ικανοι* 12. *αυτη*: H *αὐτὴ* | t [*ην*] *χηρα*

VII, 1. (Mt 7,28.) 2-10. Mt 8,5-13.

καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ
κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ
εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς
καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν
δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφή-
της μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ
αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων
τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες
εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε λέγων·
σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων
πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε
καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ-
γελίζονται· 23 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς
τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσα-
σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ
περισσότερον προφήτου. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει
τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς
γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ
βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν
τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ

---

12. T [ην] συν αυτη 13. TH επ αυτη 14. νεανισκε: h add ⊣ νεανισκε ⊢ 15. h εκαθισεν 16. TH[s] παντας 17. T και [εν] παση 19. αλλον: T[s]H ετερον 20. H απεστειλεν | αλλ.: th ετερον 21. εκεινη: t αυτη [δε] 22. [T] H om οτι | κωφοι: [t] H pm και 24. 25. 26. TH εξηλθατε 28. [T] H om προφητ. 28-30. H·αυτ. εστιν.— Και . . . υπ αυτου.—

---

15. (3 Reg 17,23 LXX.) 18-23. Mt 11,2-6. 19. (Deut 18,15.) 22. (Is 35,5s.) 24-35. Mt 11,7-19. 27. Mal 3,1. Mc 1,2. 30. (Act 13,46.)

τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθη-
μένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ
οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν
γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον,
καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπό-
της, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ
ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι
κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς
δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ πο-
ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ
τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.
42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν
αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς
ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη·
βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ
μοι ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν
μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι
οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά
μου τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη
δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται
αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς
οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν
γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

---

32. λεγοντες: H a λεγει 33. μη: T μητε | TH εσθων | μηδε: TH μητε 34. H εσθων 35. TH[s] απο παντ. τ. τεκν. αυτ. t απο τ. τεκν. αυτ. [παντ.] 38. TH εξεμασσεν 39. προφητης: t H pm [ο] 41. H χρεοφιλετ. | T δανειστη 42. t τις ουν [αυτων] 43. σιμων: T pm [ο] 44. TH[s] υδ. μοι επι ποδας 45. TH[s] διελιπεν 46. TH τους ποδ. μου 47. αυτης: TH post αι αμαρτιαι

---

33. (Mt 3,4.) 36ss. (Mt 26,6ss. Mc 14,3ss. Io 12,3ss.)

VIII

Feminae victum ministrantes. Parabola de satore. Candela non occultanda. Christi mater et fratres. Tempestas. Daemones Legionis et sues. Iairi filia et mulier sanguine fluens.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν
καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθερα-
πευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα-
λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι
πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευο-
μένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν
ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ πα-
ραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέπον-
τες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 ἔστιν δὲ αὕτη
ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ
τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει
τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
13 οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται
τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύου-
σιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας
πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφο-
ροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρπο-
φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. 16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν
σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ᾽ ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα

VIII,3. TH ιωανα 7. T συμφυεισ. 9. T τις ειη η παραβ. αυτη t τις αυτη ειη παραβ. 12. t οι ακουοντες 13. TH§ επι της πετρας | ουτοι: h αυτοι 14. T συμπνιγ. 16. T αλλα

VIII,2s. (Mt 27,55s. Mc 15,40s. [16,9.]) 4-8. Mt 13,1-9. Mc 4,1-9. 9s. Mt 13,10s. Mc 4,10-12. 10. Is 6,9. 11-15. Mt 13,18-23. Mc 4,13-20. 16. 11,33. Mc 4,21. Mt 5,15.

οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ
φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανε-
ρὸν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται
αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπ-
ηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν
ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς·
μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.
22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ
πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύ-
πνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνε-
πληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν
λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετί-
μησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβη-
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούου-
σιν αὐτῷ;
26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτις
ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν
ὑπήντησεν ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ
ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν
τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν
αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 παρήγγελλεν γὰρ
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς
γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέ-
δαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ
δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαι-
μόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ
αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων

19. TH om *αυτου* pr 20. TH om *οτι* | T[s]H *θελοντ. σε* 23. h *λαιλ. εις τ. λιμν. ανεμ.* 24. t *εγερθεις* 26. TH *γερασηνων* 27. *υπηντησεν*: T add [*αυτω*] | t *τις ανηρ* h [*τις*] *ανηρ* | *εχων*: T[s] *ος ειχεν* | t *δαιμ. εκ χρονων ικανων και ιματ. ουκ ενεδιδυσκετο* 28. H [*του θεου*] 29. t h *παρηγγειλεν* | *υπο*: t H[s] *απο* 30. H om *λεγων* | T[s] *οτι δαιμ. πολλα εισηλθ.*

17. 12,2. Mc 4,22. Mt 10,26. 18. 19,26. Mc 4,25. Mt 13,12. 25,29. 19-21. Mt 12,46-50. Mc 3,31-35. 22-25. Mt 8,23-27. Mc 4,35-41. 26-39. Mt 8,28-34. Mc 5,1-20.

ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπι-
τρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς
τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς
ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλ-
θον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον
καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματι-
σμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβή-
θησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαι-
μονισθείς. 37 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περι-
χώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ
συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδέετο
δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ·
ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ
διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν
πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν
ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ
ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς
ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν
εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ
ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν
οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος
ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον
οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν
ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη
ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψά-
μενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελη-
λυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέ-
μουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ
ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.

32. t H[s] βοσκομενη 35. TH ηλθαν et ευραν | T εξεληλυθει | H [του] ιησ. 37. TH ηρωτησεν | TH γερασηνων 38. TH εδειτο | t τα δαιμ. εξεληλ. 40. T[s]H Εν δε τω υποστρ. | T[s] υποστρεψαι 41. αυτος: T[s]H[s] ουτος | T [του] ιησου 42. H αὐτὴ | εν δε τω υπαγειν: t και εγενετο εν τω πορευεσθαι 43. [t] H om ιατρ. προσαναλ. ολ. τ. βιον 45. [t] H om και οι συν αυτω | αποθλιβουσιν: T add [και λεγεις· τις ο αψαμενος μου;]

40-48. Mt 9,18-22. Mc 5,21-34.

48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου
εἰς εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ
ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε
τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ
φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-
τέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων
αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς
αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ
πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
ναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

IX

Mandata ad apostolos. Herodes de Iesu. Quinque milibus cibus praebetur. Quis sit Christus et quales poscat discipulos. Transfiguratio. Daemoniacus ab apostolis non sanatus. Eorum ambitio et iracundia. Sectandi impedimenta.

1 Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 καὶ
ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι,
3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον
μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας
ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν
ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ
τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρ-
χοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
7 Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ
διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις
τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε-
κεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

48. TH θυγατηρ 49. λεγων: T add [αυτω] | μηκετι: t μη 50. αυτω: t add [λεγων] | t πιστευε 52. ουκ: TH ου γαρ 54. TH εγειρε 55. t δοθην. αυτη IX,1. T συγκαλεσ. | δωδεκα: t add [αποστολους] | h εδωκ. δυναμ. αυτοις 2. ιασθαι: T add [τους ασθενεις] 3. [T]H om ανα 5. και τον: TH om και | T⁸ αποτιναξατε 7. T τετραρχης 9. H [ο] ηρωδης | ακουω: T pm [εγω]

49-56. Mt 9,23-26. Mc 5,35-43. IX,1-6. Mt 10,1.5ss. Mc 6,7-13. 7-9. Mt 14,1s. Mc 6,14-16.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα
ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ᾽ ἰδίαν εἰς
πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν
αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα
ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ
ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς.
οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο,
εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦ-
τον βρώματα. 14 ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ
πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας.
16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορ-
τάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων,
κόφινοι δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα
με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν
ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 ὁ
δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 εἰπὼν
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆ-
ναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ
ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι,
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ἡμέραν,
καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος
κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;
26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ

---

12. H ειπαν | T και [τους] αγρ. 13. T^{s}h αυτ. υμεις φαγ. | Th πεντε αρτ. 14. δε pr: TH γαρ | ανα: [T]H pm ωσει 15. h παντας 18. συνησαν: h συνηντησαν | t με λεγουσ. οι οχλ. 22. εγερθηναι: th αναστηναι 23. h απαρνησασθω 24. εαν: TH αν 25. h ωφελει 26. t [λογους]

10-17. Mt 14,13-21. Mc 6,30-44. Io 6,1-13. 18-22. Mt 16,13-23. Mc 8,27-33. (Io 6,68ss.) 22. 24,7. 23-27. Mt 10,38s. 16,24-28. Mc 8,34-9,1. 24. 17,33. Io 12,25.

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς,
εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ,
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ
λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ,
οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλείας, 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον
τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορή-
σαντες δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνε-
στῶτας αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ'
αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν
Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ
λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ
ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ
τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος,
αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς
μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.
37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ
ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ
ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν
υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοί ἐστιν, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει
αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ,
καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. 40 καὶ ἐδεήθην
τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ-
μένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε
ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν
τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν
αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγα-
λειότητι τοῦ θεοῦ.
Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους

27. T[s] εσταωτων 28. H[s] om και pr 31. T εμελλεν 32. T ειδον
34. t επεσκιασεν | εισελθ. αυτους: t εκεινους εισελθ. 37. T [εν] τη εξ.
ημ. h ⊣ δια της ημερας ⊢ 38. TH ἐπιβλέψαι 39. H εξεφνης | tH μολις
41. t τον υιον σου ωδε

28-36. Mt 17,1-8. Mc 9,2-8. 37-45. Mt 17,14-23. Mc 9,14-32.

τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρα-
κεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο
ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων
αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν,
ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ
δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.
49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· μὴ
κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀνα-
λήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσ-
ώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ κατα-
βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ
ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν·
ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
σκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν·
ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν
δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ
ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος·
ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι

---

47. ειδως: T^{s}h ιδων | TH παιδιον 48. εαν: H αν | αν: T εαν | εστιν: t εσται 49. TH om ο ante ιωαν. | H ειδαμεν | επι: t H εν | t H εκωλυομεν 50. T ο ιησους 51. [T]H om αυτου sc 52. πολιν: TH κωμην | TH σαμαρειτων | ωστε: H ως 54. οι μαθηται: T add [αυτου] | αναλωσαι αυτους: [t]⊣h⊢ add ως και ηλιας (H ηλειας) εποιησεν 55. επετιμησεν αυτοις: h add ⊣και ειπεν· ουκ οιδατε ποιου πνευματος εστε. 56 [ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας [ανθρωπων] απολεσαι αλλα σωσαι.]⊢ 57. αν: T εαν 58. H [ο] ιησ. 59. επιτρεψον: T[t]h pm κυριε

46-48. Mt 18,1-5. Mc 9,33-37. 48. Mt 10,40. Io 13,20.
49-50. Mc 9,38-40. 54. (2 Reg 1,10.) 57-60. Mt 8,19-22.

τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω
εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X

Septuaginta discipuli ablegantur et gaudentes redeunt. Quid ut vivas sit faciendum, et quis proximus. Parabola de Samaritano misericorde. Martha et Maria.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα,
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς
αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε
οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν
θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν
μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδή-
ματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ᾽ ἂν εἰσέλ-
θητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν
ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
δὲ μήγε, ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ
μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς
ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρα-
τιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰς ἣν
δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα
ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ
τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν.
14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν.
15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου
καταβιβασθήσῃ. 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν
ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

62. T ο ιησ. πρ. αυτ. t H [πρ. αυτ.] ο ιησ. | επιβ. τ. χει. αυτου ([T]H om αυτου) — οπισω: h ⊣ εις τα οπισω βλεπ. και επιβαλλων τ. χει. αυτου επ αροτρ. ⊢ X,1. [T]H om και pr | εβδομ.: H add [δυο] | δυο: H add [δυο] 2. t οπ. εκβ. εργατ. 4. μη tr: t μηδε | μηδενα: TH pm και 6. t H[s] εκει η | T επαναπαυσετ. 12. TH om δε 13. t βηδσαϊδα 15. t η εως ουρ. υψωθεισα | αδου: TH pm του | t H[s] καταβηση

X,2. Mt 9,37s. 3. Mt 10,16. 4-12. Mt 10,9-15. 4ss. 9,3-5. 7. 1 Tim 5,18. (1 Cor 9,14.) 13-15. Mt 11,21-23. 15. Is 14,15. 16. (Mt 10,40. Io 13,20.)

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε,
καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν
δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω
ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ
οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι
τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
ἐνγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
σου. 22 καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν· πάντα μοι
παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ
υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ
ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς
μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς
ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ
ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων·
διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς
καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. 29 ὁ
δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν
μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατ-
έβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἳ
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες
ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ
ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης
γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.
33 Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
χνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων

17. εβδομ.: H add [δυο] 18. h εκ τ. ουραν. ως αστραπ. 19. h αδικηση 20. T ενγεγρ. 21. εν τω: TH om εν | TH ευδοκ. εγεν. 22. TH om κ. στραφ. πρ. τ. μαθητ. ειπεν | εαν: TH αν 24. TH ειδαν 25. λεγων: T pm [και] 27. h om σου pr | [T] H[s] om της 30. υπολαβων: T add δε | T ιεριχω 31. H [εν] τη οδω 32. TH om γενομενος 33. TH σαμαρειτ. | ιδων: T add [αυτον]

19. (Ps 91,13.) 21s. Mt 11,25-27. 23s. Mt 13,16s. 25-27. (18,18ss.) Mt 22,35ss. Mc 12,28ss. 27. Deut 6,5. Lev 19,18. 28. (Lev 18,5.)

ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν
αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον
ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γε-
γονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας
τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ
ποίει ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν
εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν
εἰς τὴν οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ
καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν
λόγον αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν.
ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς
καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ
τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI

Oratio dominica. Precandi assiduitas et fiducia. Criminatio auxilii diabolici. Quis vere beatus sit. Aequales depravati. Sermones convivales adversus Pharisaeos et legis peritos.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον,
ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε,
δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·
πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες
ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι
ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσε-
ται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι
τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς

34. TH πανδοχειον 35. h εδωκεν δυο δηναρια | TH πανδοχει 36. τις: T add [ουν] 37. H [ο] ιησ. 38. T[s]H Εν δε τω πορευεσθαι αυτ. | [T]H om και | T[s] εις τον οικον [αυτης] h [εις τον οικον αυτης] 39. T μαρια | H [η] και παρακ. | κυριου: t ιησου 40. TH κατελειπεν | ειπον: T[s] ειπε 41. κυριος: T[s] ιησους 41s. H μεριμνας και θορυβ. περι πολλα, [42] ολιγων δε εστ. χρ. η ενος· μαριαμ γαρ h θορυβαζη· μαριαμ 42. γαρ: T[s] δε | αυτης: T pm [απ] XI,2. t προσευχεσθε

38s. (Io 11,1ss. 12,1ss.) XI,2-4. Mt 6,9-13.

εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι-
δία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς
δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ
εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει
αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν.
10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ
κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει
ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ
ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει
αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ
οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο
δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν
οἱ ὄχλοι· 15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντες
σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς
αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα
ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ
ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ
δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν
δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ
τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν
δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν
αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.
23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
ἐμοῦ σκορπίζει. 24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ
μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον.
25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε

8. T αναιδειαν 9. TH ανοιγησεται 10. TH ανοιγησεται th ανοιγεται 11. h αιτησ. τον πατ. | [t]H[s] om αρτον — η και (h η [και]) 12. [t]H om μη 13. H [ο] εξ | πν. αγιον: h ⊣ αγαθον δομα ⊢ 14. [T]tH om και αυτο ην | εξελθοντος: t εκβληθεντος 15. TH ειπαν | H βεεζεβουλ (it v. 18s.) 17. TH[s] εφ εαυτ. διαμερ. 19. Th κριτ. υμ. εσοντ. tH υμ. κριτ. εσοντ. 20. εκβαλλω: TH pm [εγω] 24. λεγει: [tH] pm τοτε (h αναπαυσιν και μη ευρισκον. τοτε) 25. ευρισκει: tH add [σχολαζοντα]

9-13. Mt 7,7-11. 14s. Mt 9,32-34. 12,22ss. Mc 3,22. 16. Mt 12,38. 16,1. Mc 8,11. 17-23. Mt 12,25-30. Mc 3,23-27. 23. 9,50. Mc 9,40. 24-26. Mt 12,43-45.

πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ
ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν
γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι
οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ
αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς
Νινευείταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ
γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν
ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ
ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσον-
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον
Ἰωνᾶ ὧδε. 33 Οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ
ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
φέγγος βλέπωσιν. 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός
σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ
σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται
φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ
παρ᾽ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύ-
μασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ
κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπα-
γῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ
ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ
πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον,

27. T επαρ. τις γυνη φων. 30. H [ο] ιωνας | T νινευϊτ. 32. T νινευιται 33. H κρύπτην | φεγγος: T[8]H φως 34. 36. H φωτινον et σκοτινον 35s. h† 36. TH μερος τι h [τι] μερος | τη αστρ.: h pm εν 40. t το εσωθ. κ. το εξωθ. 42. T αλλ ουαι

29-32. Mt 12,38-42. 31. I Reg 10,1. 32. Ion 3,5. 33. 8,16. Mt 5,15. Mc 4,21. 34. Mt 6,22s. 39. Mt 23,25. 42. Mt 23,23.

καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει
ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι
ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπα-
σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα
τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα
λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς
οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ-
κτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία
τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ
αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵμα-
τος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ
οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως·
αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
53 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ/ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,
54 ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XII

Fermentum Pharisaeorum. Quis metuendus sit. Peccatum in spiritum sanctum. Lis hereditatis. Parabola de divite vana meditante. Non anxie curandum nec metuendum, sed caelestia sectanda et vigilandum. Immissio ignis. Signa temporum.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις

42. ταυτα: TH add δε 44. ως τα μνημ. τα: h ⊣ μνημεια ⊢ | t [οι] περιπατ. 47. και οι: TH οι δε 48. και συνευδοκειτε: h ⊣ μη συνευδοκειν ⊢ | οικοδομ.: t add [αυτων τα μνημεια] 49. T [εκ]διωξουσιν t H διωξουσ. 50. T⁸H⁸ εκκεχυμενον 52. ηρατε: h ⊣ εκρυψατε ⊢ 53s. h ⊣ Λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους (ita etiam t) ενωπιον παντος του λαου ηρξαντο οι φαρισαιοι και οι νομικοι δεινως εχειν και συνβαλλειν αυτω περι πλειονων, ζητουντες αφορμην τινα λαβειν αυτου ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου ⊢ 54. ενεδρευ.: TH add αυτον | θηρευσαι: T pm [ζητουντες] | στομ. αυτου: T add [ινα κατηγορησωσιν αυτου] XII,1. των φαρισαιων: t H post υποκρισις

43s. Mt 23,6s. 27. 46. Mt 23,4. 47s. Mt 23,29-31. 49-51. Mt 23,34-36. 51. Gen 4,8. 2 Chr 24,21. 52. Mt 23,13. XII,1. Mt 16,6.

ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο-
καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ
οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν-
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι
ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ
τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ
λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται
ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθ-
μηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ
ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
πων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 καὶ πᾶς
ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ
δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ὅταν
δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε·
12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ
εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ
μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας,
ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρ-
χόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀν-
θρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διελογίζετο ἐν
ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς
μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ
μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου
καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ
ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου
ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ
θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

4. H αποκτεινοντων | t περισσον τι 6. t πωλειται 8. ομολογηση: tH -γησει 11. t φερωσιν | t μεριμνατε | [TH]t om η τι pr 13. T^s αυτω εκ του οχλ. 17. H εν αὐτω 18. τα γενημ. μου: $T^s H^t$ τον σιτον (h om και τα αγαθα μου) 19. H [κειμενα — πιε] 20. TH αιτουσιν 21. H [ουτως — πλουτων] | T εαυτω H αὐτω

2. 8,17. Mt 10,26s. Mc 4,22. 4-9. Mt 10,28-33. 10. Mt 12,32. Mc 3,29. 11s. Mt 10,19s. Mc 13,11. 19s. (Sir 11,19.)

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω,
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε.
23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.
24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζου-
σιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει
αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν
μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει·
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡς ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ
αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ
μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ
τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη
τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τού-
των. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθή-
σεται ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ
πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρ-
χοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου
κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ
θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 35 Ἔστωσαν
ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ
ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ
κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται
καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἂν
ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως,
μακάριοί εἰσιν. 39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό-
της ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν
οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

22. H [αυτου] | $T^s H^s$ λεγω υμιν | σωματι: H add [υμων] 23. TH η γαρ ψυχη 24. ουτε pr: TH^s ου | ουτε sc: $T^s H^s$ ουδε 25. t H^s επι τ. ηλικ. αυτ. προσθειν. | πηχυν: T^s add [ενα] 26. ει ουν — τ. λοιπων: h ⊣ και περι των λοιπων τι ⊢ 27. TH^s πως αυξανει (t [αυξανει]) ου κοπια ουδε νηθει· 28. T^s ει δε τ. χορτ. σημερ. εν αγρω οντα | H αμφιαζει 37. t ους ο κυρ. ελθ. 38. t και εαν [ελθη] εν τη δευτ. [φυλακη] καν κτλ h ⊣ και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει, ουτως ποιησει, και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη· ⊢ | μακ. εισιν: add T [οι δουλοι] εκεινοι H εκεινοι 39. ουκ: T[t] H^s pm εγρηγορησεν αν και | $T^s H^s$ om αν | T^s διορυγηναι

22-31. Mt 6,25-33. 33s Mt 6,19-21. 39s. Mt 24,43s.

41 *Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας;* 42 *καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς
ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
τριον;* 43 *μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ
εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.* 44 *ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.* 45 *ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ
πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι·* 46 *ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.* 47 *ἐκεῖ-
νος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ
ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς·*
48 *ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ
παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.* 49 *Πῦρ ἦλθον
βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη.* 50 *βάπτισμα
δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ.* 51 *δο-
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν
ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.* 52 *ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ
οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν* 53 *διαμε-
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.*

54 *Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν
ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως·*
55 *καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.*
56 *ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκι-
μάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;* 57 *Τί δὲ καὶ
ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;* 58 *ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ
ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι
ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής
σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν.*
59 *λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν
ἀποδῷς.*

---

41. TH om *αυτω* 42. t *ειπεν δε* | T [*του*] *διδον.* | T[8][H] om *το* ante *σιτομ.* 44. *αυτου*: t *αυτω* 47. T[8] *μηδε ποιησας* 52. t *εν οικω ενι* | H *επι τρισιν,* 53. TH *επι την μητ.* | *νυμφην*: TH add *αυτης* 54. *επι*: T[8] *απο* 56. t *του ουρ. κ. τ. γης* | H[8] *τον καιρ. δε* | T[8]H *πως ουκ οιδατε δοκιμαζειν* 58. H [*απ*] *αυτου*

42-46. Mt 24,45-51. 51-53. Mt 10,34s. 53. Mich 7,6. 54-56. Mt 16,2s. 58s. Mt 5,25s.

XIII

Galilaei occisi. Parabola de ficu. Mulier sabbato sanata. Granum sinapis et fermentum. Porta angusta. Herodes vulpes. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ
περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι
οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι
ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς
ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε
ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα-
νοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.

6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυ-
τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ
καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη
ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω·
ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου
σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν
εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν.
11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν
συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας·
καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί,
ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα
Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,

XIII,2. *αποκριθεις*: t add [*ο ιησους*] | *ταυτα*: t *τοιαυτα* 4. T *δεκα* [*και*] *οκτω* | TH om *εν* ante *ιερουσ*. 5. t h *μετανοητε* | *ωσαυτως*: t *ομοιως* 8. *κοπρια*: h ⊣ *κοφινον κοπριων* ⊢ 9. t *ει δε μηγε εις το μελλ*. 10. t [*εν*] *τοις σαββ*. 11. T *δεκα* [*και*] *οκτω* | T *συγκυπτ*. 12. TH om *απο* 13. H *ανωρθωθη* 14. T[8] om *οτι* sc 15. t H[8] *απαγων*

XIII,3. (Ps 7,13.) 14. Deut 5,13. 15. 14,5. Mt 12,11.

οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
[17] καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι
αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς
γινομένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ.
[18] Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι
ὁμοιώσω αὐτήν; [19] ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄν-
θρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς
δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
κλάδοις αὐτοῦ. [20] Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ; [21] ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
[22] Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ
πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. [23] Εἶπεν δέ τις αὐτῷ·
κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· [24] ἀγωνί-
ζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. [25] ἀφ᾽ οὗ ἂν ἐγερθῇ
ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω
ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ
ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. [26] τότε ἄρξεσθε
λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
ἡμῶν ἐδίδαξας. [27] καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν
ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. [28] ἐκεῖ ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. [29] καὶ ἥξουσιν ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [30] καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται
πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
[31] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες
αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι. [32] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ
αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. [33] πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ. [34] Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀπο-

18. ουν: t δε 19. δενδρον: T add [μεγα] 22. T ιερουσαλημ 24. TH ισχυσουσιν, 26. th αρξησθε 27. H κ. ερει λεγων υμιν· | TH om υμας 28. tH[s] οψησθε 29. βορρα: [T]H pm απο 31. αυτη: t ταυτη | ωρα: T[s] ημερα 32. τριτη: t add [ημερα]

18s. Mt 13,31s. Mc 4,30-32. 19. (Ez 17,23. 31,6.) 21. Mt 13,33. 24. Mt 7,13s. 25ss. Mt 25,10-12. 27. Mt 7,23. Ps 6,9. 28s. Mt 8,11s. 29. (Is 49,12. Ps 107,3.) 30. Mt 19,30. 20,16. Mc 10,31. 34s. Mt 23,37-39.

κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρό-
πον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ
ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυρίου.

XIV

Hydropicus sabbato sanatus. Sermones convivales; parabola de spreto epulo. Christus quales sectatores poscat; crux suscipienda; turri fundamenta iacienda; rex bellum inchoaturus; sal putidum.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόν-
των τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς
νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι
ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ
ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν υἱὸς
ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς
ταῦτα.
7 Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς
τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 ὅταν κληθῇς
ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μή-
ποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς,
πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-
κώς σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 ὅτι πᾶς ὁ
ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψω-
θήσεται.
12 Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον
ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου
μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ
αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ᾽
ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς,

34. TH ορνις 35. λεγω: T[H] add δε | TH om οτι | [T]H om ηξει οτε XIV,1. H [των] φαρισ. 5. TH om αποκριθεις | t ειπ. πρ. αυτ. | εν ημ.: T τη ημ. 10. ερει: t ειπη 13. H οτ. δοχ. ποι. | TH αναπειρους

35. (Ps 69,26.) Ps 118,26. XIV,5. 13,15. Mt 12,11. 7ss. (Prov 25,6s.) 11. 18,14. Mt 23,12.

14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀντα-
ποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
15 Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ·
μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ
ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ·
ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτη-
μένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
ναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ
δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χω-
λοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ
ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν
δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον
εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς
τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν
πρὸς αὐτούς· 26 εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ
δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν
ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον
καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα
μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες
οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ
ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἢ
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον
οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιά-
σιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;
32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας
ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀπο-

14. δε: TH γαρ 15. οστις: t [οσ]τις 16. t εποιησεν 17. h ερχεσθαι | εισιν: T εστιν [παντα] H[s] εστιν 18. t εξελθειν 21. TH αναπειρους 22. t ως επεταξ. 26. αυτου: H εαυτου | δε: TH τε | H τ. ψυχ. εαυτ. | t μου μαθητ. ειν. 27. οστις: T pm και | εαυτου: T[s] αυτου 31. H συνβαλειν | T βουλευεται 32. τα προς: H προς h εις υ. τα προς

16ss. Mt 22,1ss. 26s. Mt 10,37s.

τάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου
μαθητής. 34 Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν
τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν·
ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV

Parabolae de ove et drachma perdita, deque filio degenere.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ
γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖς. 3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην
λέγων· 4 τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπο-
λέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ
ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς
τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς·
συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω
ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχου-
σιν μετανοίας. 8 Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο-
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ
ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰς φίλας
καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέ-
λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.
11 Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ
νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος
τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς
ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν
μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.
14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν
χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς
ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν
εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι
τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ

34. T [ουν] | TH αλας bis XV, 1. t εγγιζ. αυτω παντ. 4. T^s απολεση | t εν εξ αυτ. 6. T συγκαλει t συγκαλειται | T συγχαρ. 7. T^s χαρα εστ. εν τω ουρα. 8. οτου: TH ου 9. T συγκαλειται t συγκαλει | T συγχαρ. 12. και διειλ.: TH ο δε διειλ. 13. TH^s παντα 16. γεμ. τ. κοιλ. αυτου: t H^s χορτασθηναι | απο: t H εκ

34. Mt 5,13. Mc 9,50. XV, 1s. Mt 9,10s. 4-7. Mt 18,12-14.

οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. [17] εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι
τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλ-
λυμαι. [18] ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ
αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, [19] οὐκέτι
εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων
σου. [20] καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν
αὐτόν. [21] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. [22] εἶπεν
δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν
πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα
αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, [23] καὶ φέρετε τὸν μόσχον
τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, [24] ὅτι οὗτος ὁ
υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ
ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. [25] ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας
καὶ χορῶν, [26] καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο
τί εἴη ταῦτα. [27] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ
ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα
αὐτὸν ἀπέλαβεν. [28] ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ
πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. [29] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε
ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα
μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· [30] ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ
καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν
σιτευτὸν μόσχον. [31] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'
ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· [32] εὐφρανθῆναι δὲ καὶ
χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

XVI

Parabolae de oeconomo iniusto sed callido, deque Lazaro et divite. De Pharisaeis, Iohanne, lege, divortio.

[1] Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλού-
σιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορ-

17. *εφη*: T[8] *ειπεν* | T[8]H *περισσευονται* | T *ωδε λιμω* t *λιμω* [*ωδε*] 20. *αυτου* pr: tH *εαυτου* 21. tH *ο υιος αυτω* | *υιος σου*: H add [*ποιησον με ως ενα των μισθιων σου*] 22. *εξενεγκ.*: [T]H pm *ταχυ* 23. *φερετε*: t *ενεγκαντες* 24. h *εζησεν* 26. *ειη*: TH pm *αν* 29. *πατρι*: TH add *αυτου* | h *εριφιον* 30. *πορνων*: T h pm *των* 32. *απολωλ.*: TH pm *και*

18. (Ier 3,12s. Ps 51,6.) 24. (Eph 2,1.5. 5,14.) 30. (Prov 29,3.)

πίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. [2] καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ·
τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου·
οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. [3] εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος·
τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ;
σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. [4] ἔγνων τί ποιήσω,
ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς
οἴκους ἑαυτῶν. [5] καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεο-
φειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις
τῷ κυρίῳ μου; [6] ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
κοντα. [7] ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν·
ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ
γράψον ὀγδοήκοντα. [8] καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσίν. [9] καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ
τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς
αἰωνίους σκηνάς. [10] ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός
ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. [11] εἰ
οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς
ὑμῖν πιστεύσει; [12] καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; [13] οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

[14] *Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ-*
χοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ
οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώ-
σκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [16] ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου·
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν
βιάζεται. [17] εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. [18] πᾶς ὁ ἀπολύων
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυ-
μένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. [19] Ἄνθρωπος δέ τις ἦν
πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος

---

2. t *δυνησῃ* 4. t *οικ. αυτων* 5. H *χρεοφιλετων* | t *κυρ. αυτου*
6. h *γραψ. ταχε.* 9. T[s] *ποιησ. εαυτ.* 12. H[s] *το ημετερον* | h *τις υμ.*
δωσει 17. H *μιαν κερεαν* h *κερεαν μιαν* 19. t [*δε*] *τις*

---

8. (1 Thess 5,5. Eph 5,9.) 9. (Mt 6,20. 19,21. 1 Tim 6,19.)
10. (19,17.) 13. Mt 6,24. 15. (18,9. Ps 7,10.) 16. Mt 11,12s.
17. Mt 5,18. 18. Mt 5,32. 19,9. Mc 10,11s.

καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 *πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέ-*
βλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος 21 *καὶ ἐπιθυμῶν χορ-*
τασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου·
ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 *ἐγένετο*
δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
λων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ
ἐτάφη. 23 *καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ-*
χων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν
τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 *καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ,*
ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύ-
λου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι
ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 *εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι*
ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως
τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 *καὶ ἐν*
πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ
οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 *εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε,*
πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 *ἔχω*
γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ
αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 *λέγει δὲ*
Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐ-
τῶν. 30 *ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ*
νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 *εἶπεν δὲ αὐτῷ·*
εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ
νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII

Cavenda offensio; placabilitas sectanda. Vis fidei; servi inutiles. Decem leprosi. Regnum divinum quando et quomodo sit venturum.

1 *Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ*
τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· 2 *λυσιτελεῖ αὐτῷ*
εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.
3 *προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον*
αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 *καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς*
ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων·
μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

---

21. *τ. πιπτοντων*: T pm [*των ψιχιων*] 26. *εν*: T[s] *επι* | H om *οι* ante *εκειθεν* 27. TH *σε ουν* 29. *λεγ. δε*: T add [*αυτω*] 31. TH *ουδ εαν* XVII,1. *ουαι δε*: T[s]H *πλην ουαι* 2. t *ενα τ. μικρ. τουτ.*

---

24. (Is 66,24.) XVII,1. Mt 18,7. 2. Mt 18,6. Mc 9,42. 3s. Mt 18,15.21s. 3. (Lev 19,17.)

5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν.
6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε
ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ,
καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα
ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως
παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω,
καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ
ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι
ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε
πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ
ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς
διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένου
αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ
ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ
ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες
ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ-
στρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ
αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ
δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέ-
ψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία
τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ
γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπι-
θυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
ὄψεσθε. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε
μηδὲ διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς
ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ

---

6. H συκαμ. [ταυτη] 7. T [εξ] υμων 9. t τα διαταχθεντα; [ου δοκω.] 11. πορευεσθαι: T add [αυτον] | T σαμαρειας 12. TH^{s} απηντησαν | [T]H om αυτω | H^{s} ανεστησαν 16. TH σαμαρειτ. 17. TH ουχ | TH οι [δε] ενν . 21. ἤ: T[t] add ιδου 23. ιδου sc: H^{s} pm η | H [απελθ. μηδε] 24. T [η] αστραπτουσα | [t]H^{s} om εν τη ημ. αυτου

---

5. (Mc 9,24.) 6. Mt 17,20. 21,21. 14. Lev 13,2. 14,2. 23. Mt 24,23-26. Mc 13,21. 24. Mt 24,27. 25. 9,22. 26. Mt 24,37-39.

καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς
ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν,
ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 ὁμοίως καθὼς
ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν,
ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων,
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ
τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως
μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ.
33 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει
αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 λέγω ὑμῖν,
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, ὁ εἷς παραλημφθή-
σεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ
τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. 37 καὶ
ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου
τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII

Parabolae de iudice et vidua, deque Pharisaeo et portitore. Christus bene precatur infantibus. Iuvenis dives; divitiarum pericula. Christianorum praemia. De Christi morte et reditu. Caecus Hierichunticus.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
εύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν, 2 λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι
πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα·
ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον·
μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ
ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.
6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·
7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν

27. 29. TH[8] παντας 33. και ος: H ος δ | εαν sc: TH αν | T απολεση 34. H [μιας] | TiT om ο ante εις 35. t δυο εσοντ. | T [η] μια XVIII,1. δε: T add [και] | T εγκακειν 4. TH μετα ταυτα δε

27. Gen 7,7. 28. Gen 18,20ss. 29. Gen 19,24s. 31. Mt 24,17s. 32. Gen 19,26. 33. 9,24. Mt 10,39. 16,25. Mc 8,35. Io 12,25. 35. Mt 24,41. [36. Mt 24,40.] 37. Mt 24,28. (Iob 39,30. Hab 1,8.) XVIII,1. (Rom 12,12. Col 4,2. 1 Thess 5,17.) 5. (11,7s.)

βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς;
8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
ταύτην. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ
τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα
κτῶμαι. 13 ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς
ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ
λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ
ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται·
ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκα-
λέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ
κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ,
τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός. 20 τὰς
ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
μαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. *21 ὁ δὲ*
εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκο-
λούθει μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ
πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δυσκό-
λως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπο-
ρεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βε-
λόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

9. t *εξουθενουντες* 10. TH^s om *ο* ante *εις* 11. *ταυτα*: TH add th pm *προς εαυτον* | *ωσπερ*: Th *ως* 12. T *αποδεκατω* 13. *ο δε*: T^s *και ο* | TH *το στηθ. εαυτου* 14. *η γαρ εκεινος*: T^s H *παρ εκεινον* 16. t *προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν*· H *προσεκαλ.* [*αυτα*] *λεγων* 19. *θεος*: T[H] pm *ο* 20. TH om *σου* sc 21. t *εφυλαξαμην* | T *εκ νεοτ.* [*μου*] 22. T *εν τοις ουραν.* t *εν ουρανω* H *εν* [*τοις*] *ουραν.* 24. T *αυτ. ο ιησ.* [*περιλυπον γενομενον*] *ειπ.* H *αυτ.* [*ο*] *ιησ. ειπ.* | *εισπορευονται*: t *εισελευσονται* idque ante *εις τ. βασιλ.* 25. *εισελθειν* pr: t *διελθειν*

13. (Ps 51,3.) 14. 14,11. Mt 23,12. 15s. Mt 19,13s. Mc 10,13s. 17. Mt 18,3. Mc 10,15. 18-27. Mt 19,16-26. Mc 10,17-27. 20. Ex 20,12-16. Deut 5,16ss.

26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ
εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν.
28 Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν
σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθή-
σεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ
ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον
τὰ λεγόμενα.
35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰερειχὼ τυφλός τις
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου δια-
πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ
ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων·
Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων
αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
ἐλέησόν με. 40 σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· 41 τί σοι
θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ
παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX

Zacchaeus. Parabola de regnum capessituro servis argentum committente. Pullo adducto Iesus intrat Hierosolymam, refutat Pharisaeos, deplorat urbem, purgat templum.

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι
καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλού-
σιος· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο

---

26. T ειπον 27. T [τω] θεω 28. TH ο πετρος 29. υμιν: TH add οτι | T[s] η γονεις η αδελφ. η γυναι. | T ενεκεν 30. ουχι: T ου | t H[s] λαβη | h ⊣ επταπλασιονα ⊢ 35. T ιεριχω 36. τι: [T]h add αν 40. [T]H om ο 41. τι σοι: T pm [λεγων] XIX, 1. T ιεριχω 2. και ην: TH[s] και αυτος t και [ουτος] ην

28-30. Mt 19,27-29. Mc 10,28-30. 31-34. Mt 20,17-19. Mc 10,32-34. 35-43. Mt 20,29-34. Mc 10,46-52.

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδραμὼν εἰς
τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης
ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον
γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ
ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέ-
γοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς
δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν
ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκο-
φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι
καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν,
διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παρα-
χρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 εἶπεν οὖν·
ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ
βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ
ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε
ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστει-
λαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
λεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα
τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους
οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο.
16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσ-
ηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν
ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε
μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον
ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος
αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
22 λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.
ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ
θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ-

---

4. T om εις το 5. H [ο] ιησ. | ειπεν: t pm [ειδεν αυτον και]
8. H ημισια | t διδ. τοις πτωχ. H [τοις] πτωχ. διδ. 9. H [ο] ιησ. |
υι. αβρααμ: T[H] add εστιν 13. H[s] πρ. αυτους πραγματευσασθαι
15. τις τι διεπρ.: TH τι διεπραγματευσαντο 16. T προσειργασατο
17. ευγε: h ευ 19. T[s] γινου επανω 22. H κρίνω | T εσπειρα·

---

8. (Ex 22,1.) 10. [Mt 18,11.] 1 Tim 1,15. 11ss. Mt 25,14-30.
(Mc 13,34.) 17. (16,10.) 22. (Mt 12,37.)

ριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα.
24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ
δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει
δέκα μνᾶς. 26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ
δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς
μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγά-
γετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς
Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν
πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθη-
τῶν 30 εἰπών· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευό-
μενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώ-
πων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς
ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς·
τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν
ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες
αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πο-
ρευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν
τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, 38 λέγον-
τες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ
εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ
τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθη-
ταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιω-
πήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.
41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων
42 ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς
εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἥξουσιν
ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ
περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσίν

26. λεγω: T add [γαρ] | αρθησεται: T[t] add απ αυτου 27. τουτους: t εκεινους | t θελοντας | t κατασφ. [αυτους] 29. t βηθανία H βηθανιὰ | T τ. μαθητ. [αυτου] 30. ειπων: TH λεγων | t [και] λυσαντ. 31. H ερειτε οτι· 34. H ειπαν οτι· 36. TH εαυτων 37. t ηρξατο | T παντων 38. ὁ: T ο ερχομενος H ο ερχομ. ο h ο υ. ο ερχομ. | t ειρη. εν ουρα. 40. ειπεν: T add [αυτοις] | [T]Hs om οτι | t κεκραξονται 42. T και συ εν τη ημερα ταυτη t [και γε] εν τη ημ. ταυτη και συ H εν τη ημ. ταυτη και συ | [T]H om σου post ειρην. 43. Th περιβαλουσιν

26. 8,18. Mt 13,12. Mc 4,25. 28-38. Mt 21,1-9. Mc 11,1-10. Io 12,12ss. 38. 13,35. Ps 118,26. 40. (Hab 2,11.) 43s. Is 29,3. Ier 26,18. Mich 3,12.

σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον
ἐν σοί, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦν-
τας, 46 λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος
προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι
τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας
ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX

Unde Iohannis baptisma? Parabola de vinitoribus filii occisoribus. Lapis angularis. Quaestiones captiosae de censu solvendo, de resurrectione, de Messia Davidis filio. Legis peritorum fastus et avaritia.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν
λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς
αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς
σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 τὸ βάπτισμα τὸ
Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελογίσαντο
πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς
ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφή-
την εἶναι. 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην·
ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώ-
σουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν.
11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες

46. και εσται κτλ: t οτι ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν 48. TH ηυρισκον | T εξεκρεματο XX,1. ιερεις: TH αρχιερεις 2. T[s] om λεγοντες 4. TH om το sc 6. t πας ο λαος 9. T εξεδοτο 10. T[s] δειραντ. αυτ. εξαπεστ. κεν. 11. t πεμψαι ετερον

45s. Mt 21,12s. Mc 11,15-17. Io 12,13ss. 46. Is 56,7. Ier 7,11. 47s. Mc 11,18. XX,1-8. Mt 21,23-27. Mc 11,27-33. 9-19. Mt 21,33-46. Mc 12,1-12. (Is 5,1ss.) 10ss. (2 Chron 36,15s.)

καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον
πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν
ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ
γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ
κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονο-
μία. 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν.
τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ
ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν·
τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ πε-
σὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ,
λικμήσει αὐτόν. 19 καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν
τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν
ταύτην.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐνκαθέτους ὑποκρινομέ-
νους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε
παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ
ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις
καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· 22 ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον
δοῦναι ἢ οὔ; 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς
αὐτούς· 24 δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν;
οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν ἀπό-
δοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 καὶ οὐκ
ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυ-
μάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες· διδάσκαλε,
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ

12. t πεμψ. τριτ. 13. τουτον: t add [ιδοντες] 19. t εζητουν | t οι αρχιερ. κ. οι γραμματ. 20. παρατηρησ.: t ⊣ h ⊢ αποχωρησαντες | T εγκαθετ. | T λογον 23. πρ. αυτους: t add [τι με πειραζετε;] 24. οι δε: Ts αποκριθεντες δε 25. καισαρι: T pm τω 26. αυτου pr: t H του 27. αντιλεγ.: TH λεγοντες | h επηρωτων

17. Ps 118,22. 18. [Mt 21,44.] Is 8,15. (Dan 2,35.) 20-26. Mt 22,16-22. Mc 12,13-17. 27-38. Mt 22,23-32. Mc 12,18-27. 28. Deut 25,5. (Gen 38,8.)

ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· [30] καὶ ὁ
δεύτερος [31] καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ
οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. [32] ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
νεν. [33] ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. [34] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, [35] οἱ δὲ κατα-
ξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· [36] οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά-
σεως υἱοὶ ὄντες. [37] ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμή-
νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν
Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· [38] θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. [39] ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν
γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. [40] οὐκέτι γὰρ ἐτόλ-
μων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

[41] Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι
Δαυεὶδ υἱόν; [42] αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν
ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου [43] ἕως ἂν θῶ
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. [44] Δαυεὶδ οὖν
κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν;

[45] Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς·
[46] προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν
στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτο-
καθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις,
[47] οἳ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ
προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

XXI

Munusculum viduae. Finis templi, civitatis, saeculi; sors apostolorum; reditus Messiae inopinatus.

[1] Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. [2] εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλ-
λουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, [3] καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα

30. t και [ελαβεν] ο δευτερος [την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος.] 32. t απεθ. και η γυνη 33. η γυνη ουν εν τη: T[s] εν τη ουν 34. γαμουσιν: h pm ⊣ γεννωνται και γεννωσιν ⊢ 35. h γαμισκονται 36. ουτε: TH ουδε | δυνανται: h ⊣ μελλουσιν ⊢ | κ. υι. εισ. θεου: h ⊣ τω θεω ⊢ 40. γαρ: t δε 41. T[s] υιον δαυ. ειναι 42. αυτ. γαρ: T[s] και αυτος | TH om ο 44. TH αυτ. κυρ. XXI,1. t τα δωρα αυτ. εις το γαζοφυλ. 2. TH λεπτα δυο

37. Ex 3,6. 40. Mt 22,46. (Mc 12,34.) 41-44. Mt 22,41-45. Mc 12,35-37. 42s. Ps 110,1. Act 2,34s. 45-47. Mt 23,1.6.7. [14.] Mc 12,38-40. 46. 11,43. XXI,1-4. Mc 12,41-44.

ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖω πάντων ἔβαλεν· [4] ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
[5] Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ
ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· [6] ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται
ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθή-
σεται. [7] ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; [8] ὁ
δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευ-
θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. [9] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστα-
σίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ
εὐθέως τὸ τέλος. [10] τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ'
ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, [11] σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ
τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ'
οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. [12] Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν
ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς
συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· [13] ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον.
[14] θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι·
[15] ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντι-
στῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [16] παραδο-
θήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων,
καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, [17] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
διὰ τὸ ὄνομά μου. [18] καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ
ἀπόληται· [19] ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
[20] Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ,
τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. [21] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν,
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, [22] ὅτι ἡμέραι
ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.
[23] οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ

3. T[s]H αυτη η πτωχη | TH πλειον 4. t H παντες | δωρα: T add [του θεου] | TH παντα 5. TH αναθημασιν 6. λιθω: H add ωδε 8. λεγοντες: T add [οτι] 11. t μεγαλ. κατα τοπ. και | T[s]H[s] λοιμ. κ. λιμ. | TH φοβηθρα | H απ ουραν. σημ. μεγ. h σημ. μεγ. απ ουραν. 13. αποβησ.: T add [δε] 15. T αντιστ. [η αντειπ.] t [αντειπ. η] αντιστ. | h παντες 19. TH κτησεσθε 20. t γνωσεσθε

5-11. Mt 24,1-7. Mc 13,1-8. 10. (2 Chr 15,6.) 12ss. Mt 10,17ss. 24,9. Mc 13,9-13. 14. 12,11. 16s. Mt 10,21s. 20ss. Mt 24,15ss. Mc 13,14ss. 22. (Deut 32,35.)

τῷ λαῷ τούτῳ, 24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλω-
τισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 Καὶ ἔσονται
σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ
ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 καὶ τότε
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
μεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνα-
κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύ-
τρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. ἴδετε τὴν συκῆν
καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ᾽
ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 οὕτως καὶ
ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρε-
λεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 Προσέχετε
δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ
μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ᾽ ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ
ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς
καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας
ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν. 38 καὶ
πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII

Pactio proditoris. Coena paschalis; eucharistia. Petrus lapsurus; instans periculum. Discipulorum ambitio. Iesus capitur; a Petro negatur; irridetur; damnatur coram synedrio.

1 Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, 2 καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν·
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3 Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώ-

24. t εις παντα τα εθνη | πληρωθωσιν: H add [και εσονται] 30. ηδη εγγυς: t εγγυς [ηδη] 32. H [αν] 34. T^{s}H αι καρδ. υμ. | H κρεπαλη | H εφνιδιος | t εκεινη· 35 ως παγις γαρ επ[εισ]ελευσεται 36. δε: t ουν | κατισχυσητε: t καταξιωθητε 37. T^{s}h διδασκ. εν τω ιερω

24. (Deut 28,64.) 25ss. Mt 24,29s. Mc 13,24-26. 26. (Is 34,4.) 27. Dan 7,13. 29-33. Mt 24,32-35. Mc 13,28-31. 35. (Is 24,17.) 37s. Mt 21,17. [Io 8,1s.] XXII,1s. Mt 26,1ss. Mc 14,1s. 3-6. Mt 26,14-16. Mc 14,10s. 3. Io 13,2. 27.

την, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, 4 καὶ ἀπελθὼν συνελά-
λησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ
αὐτόν. 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι·
6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν
ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα,
8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοι-
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ
θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν
εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστά-
ζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται,
11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος·
ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; 12 κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ
ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ
ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν
αὐτῷ. 15 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ
πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 λέγω γὰρ ὑμῖν
ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε
τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ
πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
20 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ
ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
ἐκχυννόμενον. 21 Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ'
ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ
τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ
παραδίδοται. 23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ
τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δο-
κεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν

---

4. t *αυτον παραδω αυτοις* 6. t *αυτοις ατερ οχλ.* 7. TH om *εν*
11. *οικιας*: h add *λεγοντες* 16. [T]H om *ουκετι* 17s. t 17 *et* 18 *forsitan post v.* 19 *et postea om. v.* 20. 18. TH om *οτι* | T [*απο του νυν*] | *οτου*: TH *οὗ* 19s. H [[*το υπ. υμ. διδομ. — εκχυννομ.*]] 20. t *ωσαυτ. και το ποτηρ.* 22. *οτι*: t *και*

7-13. Mt 26,17-19. Mc 14,12-16. 14ss. Mt 26,20ss. Mc 14,17ss. 18. Mt 26,29. Mc 14,25. 19s. Mt 26,26ss. Mc 14,22ss. 1 Cor, 11,23-25. 20. (Ex 24,8.) 21ss. Mt 26,21ss. Mc 14,18ss. Io 13,21ss. 24. 9,46. 25ss. Mt 20,25ss. Mc 10,42ss.

κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-
ται· 26 *ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ*
νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 *τίς γὰρ μείζων,*
ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 *ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες*
μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 *κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς*
διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 *ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ*
τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων
κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 31 *Σίμων Σίμων, ἰδοὺ*
ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· 32 *ἐγὼ δὲ*
ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε
ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·*
κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον
πορεύεσθαι. 34 *ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον*
ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.
35 *Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ*
πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθε-
νός. 36 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,*
ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 *λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμ-*
μένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη·
καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 *οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ*
μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.
39 *Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν*
ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 *γενόμενος δὲ ἐπὶ*
τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.
41 *καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς*
τὰ γόνατα προσηύχετο 42 *λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι*
τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ
σὸν γινέσθω. 43 *ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων*
αὐτόν. 44 *καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ*
ἐγένετο ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ
τὴν γῆν. 45 *καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς*

---

30. t H[s] *καθησθε* | t H *τ. δωδ. φυλ. κρινοντ.* 31. *σιμ. σιμ.*: T pm [*ειπεν δε ο κυριος*] 34. TH *τρις με απαρν. ειδεναι.* 36. *ο δε ειπεν*: TH *ειπεν δε* t *ειπεν ουν* 37. T *και* [*γαρ*] *το* 39. H [*και*] *οι μαθητ.* 42. *ει βουλει — γινεσθω*: h ⊣ *μη το θελ. μου αλ. το σον γενεσθω· ει βουλ. παρενεγκε τον. το ποτ. απ εμου.* ⊢ | TH *παρενεγκε* 43s. H ⟦*ωφθη δε — επι τ. γην*⟧ 43. TH[s] *απο του ουρανου* 44. *και εγεν.*: Th *εγεν. δε* | TH *καταβαινοντες* | t *επι της γης*

---

30. Mt 19,28. 33s. Mt 26,33-35. Mc 14,29-31. Io 13,36-38. 37. Is 53,12. 39. Mt 26,30. Mc 14,26. Io 18,1. 40ss. Mt 26,36ss. Mc 14,32ss.

μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε
εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας
εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι
αὐτόν. 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδως; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον
εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις
ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ
δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ
ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς
τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ
ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ
οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα
καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν
τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάν-
των δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ
Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθή-
μενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν
αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι.
58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ.
ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ
ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος
μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος·
ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος
αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν
τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς
εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με
τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες,
64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προφήτευσον,

---

50. t *τον δουλ. του αρχιερ.* 51. H [*ο*] *ιησ.* 52. *προς* sc: TH *επ* | TH *εξηλθατε* | TH *κ. ξυλων;* 53. T *αλλα* 54. t [*και εισηγαγον*] 55. t *αψαντων* | T *συγκαθισ.* 57. TH om *αυτον* pr | *γυναι*: t ante *ουκ οιδα* 61. *λογου*: t H *ρηματος* | *πριν*: t add [*η*] 62. H [*κ. εξελθ. εξω εκλ. πικρως*]

47-53. Mt 26,47-56. Mc 14,43-52. Io 18,1-12. 54s. Mt 26,57s. Mc 14,53s. Io 18,13ss. 56-62. Mt 26,69-75. Mc 14,66-72. Io 18,25-27. 63s. Mt 26,67s. Mc 14,65.

[illegible] 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον
[illegible].
66 Καὶ [illegible] συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ
[illegible], καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέ-
[illegible] Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν
[illegible] πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω,
[illegible] 69 [illegible] τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
[illegible] ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν
[illegible] τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη·
[illegible] 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ-
[illegible] ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII

[illegible] Pilato et Herode interrogatur; damnatur; cruci affigitur; [illegible] Latro poenitens. Portenta et mors. Iosephus; sepultura.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν
Πειλᾶτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὕρα-
μεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι
διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πει-
λᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν
τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν
λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ
ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας
Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν
αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν
ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας
δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
ξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ.

68. αποκριθητε: add T [μοι η απολυσητε] h + η απολυσητε |
70. H λεγετε οτι | h ειμι; XXIII,2. εαυτον: t αυτον 3. h λεγεις;
6. ακουσας: T[t] add γαλιλαιαν | H ει [ο] ανθρωπ. 10. H ιστηκεισαν
11. THs om και pr | περιβαλων: T add [αυτον]

66. Io 18,24. 67ss. Mt 26,63ss. Mc 14,61ss. 69. Ps 110,1. (Dan 7,13s.) Act 7,55. XXIII,1ss. Mt 27,2. 11-14. Mc 15,1ss. Io 18,28ss.

12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.
13 Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 18 ἀνέκρα-
γον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει
καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος
προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν
λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς
φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρη-
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν
ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ
καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ
πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι
ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ
κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε
ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν
τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

---

12. H αὐτους 13. T συγκαλ. 15. T^s ανεπεμψα γαρ υμας πρ. αυτον
18. t ανεκραξαν | T παμπλ. 19. t βεβλημενος | εν τη φυλακη: [t] add (v. 17)
ναγκην δε ειχεν κατα εορτην απολυειν αυτοις ενα 20. προσεφωνησεν:
I add αυτοις 23. h σταυρωσαι | αυτων: T^s add [και των αρχιερεων]
6. t h απηγον 31. [T] H^s om τω ante υγρω 32. H κακουργ. δυο

[17. Mt 27,15. Mc 15,6. Io 18,39.] 18-25. Mt 27,16-26. Mc
5,7-15. Io 18,40. 19,4ss. 26. Mt 27,32. Mc 15,21. Io 19,17. 30. Hos
, 8. Apoc 6,16. 32. Mt 27,38. Mc 15,27. Io 19,18.

τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον
εἰς αὐτόν.
66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ
ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέ-
δριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν
δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω,
οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν
δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη·
ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ-
ρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII

Christus coram Pilato et Herode interrogatur; damnatur; cruci affigitur; irridetur. Latro poenitens. Portenta et mors. Iosephus; sepultura.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν
Πειλᾶτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὕρα-
μεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι
διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πει-
λᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν
τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν
λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ
ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας
Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν
τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν
αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν
ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας
δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
ξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ.

---

68. *αποκριθητε*: add T [*μοι η απολυσητε*] h ⊣*η απολυσητε*⊢ 70. H *λεγετε οτι* | h *ειμι;* XXIII,2. *εαυτον*: t *αυτον* 3. h *λεγεις;* 6. *ακουσας*: T[t] add *γαλιλαιαν* | H *ει* [*ο*] *ανθρωπ.* 10. H *ιστηκεισαν* 11. TH[s] om *και* pr | *περιβαλων*: T add [*αυτον*]

---

66. Io 18,24. 67ss. Mt 26,63ss. Mc 14,61ss. 69. Ps 110,1. (Dan 7,13s.) Act 7,55. XXIII,1ss. Mt 27,2. 11-14. Mc 15,1ss. Io 18,28ss.

12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.
13 Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 18 ἀνέκρα-
γον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει
καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος
προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν
λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς
φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρη-
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν
ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ
καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ
πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι
ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ
κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε
ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν
τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

---

12. H αὐτους 13. T συγκαλ. 15. T[8] ανεπεμψα γαρ υμας πρ. αυτον 18. t ανεκραξαν | T παμπλ. 19. t βεβλημενος | εν τη φυλακη: [t] add (v. 17) αναγκην δε ειχεν κατα εορτην απολυειν αυτοις ενα 20. προσεφωνησεν: H add αυτοις 23. h σταυρωσαι | αυτων: T[8] add [και των αρχιερεων] 26. t h απηγον 31. [T]H[8] om τω ante υγρω 32. H κακουργ. δυο

[17. Mt 27,15. Mc 15,6. Io 18,39.] 18-25. Mt 27,16-26. Mc 15,7-15. Io 18,40. 19,4ss. 26. Mt 27,32. Mc 15,21. Io 19,17. 30. Hos 10,8. Apoc 6,16. 32. Mt 27,38. Mc 15,27. Io 19,18.

33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον,
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν,
ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς·
οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
ἔβαλον κλήρους. 35 καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον
δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 ἐνέπαιξαν δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ
37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ᾽ αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ
σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ
αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξα-
μεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ
ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
παραδείσῳ.

44 Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ
καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου.
τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενό-
μενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος
ἦν. 48 καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρε-
φον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν,
καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ

---

33. T ηλθον H ηλθαν 34. H [[ο δε ιησους — ποιουσιν]] | T^sH κληρον 35. H ιστηκει | εξεμ. δε: TH add και | T^s ο του θε. εκλ. 36. T^s ενεπαιζον 38. επιγραφη: T add [επιγεγραμμενη] | επ αυτω: t add [γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαϊκοις και εβραϊκοις] | t ουτος εστιν ο βασιλ. τ. ιουδ. 39. εβλ. αυτον: T add [λεγων] 42. tH^s εις την βασιλειαν σ. 43. ειπ. αυτω: T add [ο ιησους] 44. T κ. ην [ηδη] 45. του ηλ. εκλιποντος (H εκλειπ.): T⊣h⊢ και (h [και]) εσκοτισθη ο ηλιος | εσχ. δε: T και εσχ. 46. τουτο δε: t και τουτο 47. t εδοξασεν 48. T συμπαραγ. 49. H ιστηκεισ. | T^s om απο pr | γυναικες: h pm αι 50. TH om και sc

---

33-38. Mt 27,33ss. Mc 15,22ss. Io 19,17ss. 34. (Ps 22,19.) 35. (Ps 22,8.) 39. Mt 27,44. Mc 15,32. 44-49. Mt 27,45-56. Mc 15,33-41. 46. Ps 31,6. 49. Io 19,25. 50-54. Mt 27,57-60. Mc 15,42-46. Io 19,38-42.

ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, [51] οὗτος οὐκ ἦν συνκατατιθέμενος τῇ
βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἁριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰου-
δαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, [52] οὗτος προσ-
ελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, [53] καὶ καθελὼν
ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ,
οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. [54] καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς,
καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.
[55] Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυ-
θυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς
ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, [56] ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα
καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV

Resurrectio. Viatores Emmauntini. Iesus redivivus cum discipulis versatur et ultima mandata dat. Discessio.

[1] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον
φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. [2] εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυ-
λισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, [3] εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. [4] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τού-
του, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ·
[5] ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν
γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
[6] οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι
ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, [7] λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παρα-
δοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. [8] καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,
[9] καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα
τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. [10] ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ
Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν
αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. [11] καὶ ἐφάνησαν
ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν
αὐταῖς.

50s. h αγαθος, — δικαιος ουτος 51. T[8]H[8] συνκατατεθειμενος (T συγκ.) 53. TH ουπω 55. γυναικες: pm TH αι t⊣h⊢ δυο | αυτω: [T][8] post συνεληλ. XXIV,1. T[8] ηλθον (tH ηλθαν) επι το μνημα 3. t [του κυρ.] ιησ. H ⟦του κυρ. ιησ.⟧ 6. H ⟦ουκ εστιν ωδε, αλλα ηγερθη⟧ 9. H [απο του μνημ.] | TH ταυτα παντα 10. T [ησαν δε] | TH ιωανα 12. [T]⟦H⟧ ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα οθονια μονα, και απηλθεν προς αυτον (H αὑτον) θαυμαζων το γεγονος.

---

55. Mt 27,61. Mc 15,47. 56. Ex 20,10. XXIV,1ss. Mt 28,1ss. Mc 16,1ss. Io 20,1ss. 5. (Is 8,19.) 6s. 18,32s. [12. Io 20,6ss.]

[13] *Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι*
εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ
ὄνομα Ἐμμαούς, [14] *καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάν-*
των τῶν συμβεβηκότων τούτων. [15] *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐ-*
τοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο
αὐτοῖς· [16] *οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι*
αὐτόν. [17] *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντι-*
βάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.
[18] *ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ*
μόνος παροικεῖς Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ
ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; [19] *καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν*
αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης
δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
λαοῦ, [20] *ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες*
ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [21] *ἡμεῖς δὲ*
ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·
ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ'
οὗ ταῦτα ἐγένετο. [22] *ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν*
ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, [23] *καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ*
σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι,
οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. [24] *καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ*
τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον,
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. [25] *καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι*
καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ
προφῆται. [26] *οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν*
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; [27] *καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ*
πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
φαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. [28] *καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο,*
καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· [29] *καὶ παρεβιά-*
σαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν
καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.
[30] *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν*
ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς· [31] *αὐτῶν δὲ διη-*
νοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαν-
τος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. [32] *καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ*
καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς
διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; [33] *Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ*

13. T[s] *ησ. πορευομ. εν αυτη τη ημ.* 15. H [*και*] *αυτ.* 17. *εσταθησαν*: t *εστε* (; post *σκυθρωπ.*) 18. *ω ονομα*: TH *ονοματι* 19. t *ναζωραιου* 21. *αγει*: T add [*σημερον*] 23. H *ηλθαν* 24. H *απηλθαν* | TH om *και* post *καθως* 27. h ⊣ *κ. ην αρξαμ. απο μωυσ. και παντ. τ. προφ. ερμηνευειν* ⊢ | t *διερμηνευεν* | *εαυτου*: T *αυτου* 28. TH *πορρωτερον* 29. t [*ηδη*] 32. *ημ. καιομ. ην*: h ⊣ *ην ημ. κεκαλυμμενη* ⊢ | [T]H[s] om *εν ημιν*

13ss. [Mc 16,12s.] 25ss. (Gen 3,15. Is 50,6. 53,1ss. etc.)

ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ
ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς
ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν.
37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.
38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ
ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ
τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε,
ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
ἔχοντα. 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμα-
ζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέ-
δωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν
ἔφαγεν.

44 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα
πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
μένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,
46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν
καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων.
49 κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς·
ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους
δύναμιν.

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς
χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν
αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς
Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ
ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

---

36. *εν μ. αυτων*: T⟦H⟧ add *και λεγει αυτοις· ειρηνη υμιν* 37. th *θροηθεντες* 38. t *και* [*δια*] *τι* 39. TH *σαρκα* 40. [T]⟦H⟧ *και τουτο ειπων εδειξεν αυτοις τας χειρας και τους ποδας* 42. *μερος*: [T] ⊣h⊢ add *και απο μελισσιου κηριου* (h *κηριον*) 44. *προφητ.*: [T]H pm *τοις* 47. *εις αφεσιν*: Th *και αφεσιν* 47s. h *εθνη· αρξαμ. απο ιερουσαλημ υμεις* 48. *υμεις*: T add [*εστε*] 49. *καγω*: TH *και ιδου εγω* | t *δυναμ. εξ υψους* 51. *απ αυτων*: T⟦H⟧ add *και ανεφερετο εις τον ουρανον* 52. *αυτοι*: T⟦H⟧ add *προσκυνησαντες αυτον* 53. T [*αινουντες και*] *ευλογουντες* t *om. αιν. και s. om. και ευλογ.* Ht *ευλογουντες* | T subscr. *κατα λουκαν*

---

36. Io 20,19ss. [Mc 16,14.] [40. Io 20,20.] 50. Act 1,12.
51. [Mc 16,19.] Act 1,9ss.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

I

Verbum caro factum. Testimonium Iohannis baptistae; immersio Iesu.
Andreas cum socio, Petrus, Philippus, Nathanael.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ
θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι'
αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν
αὐτῷ ζωή ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. 5 καὶ τὸ
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
6 Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 Ἦν τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος
ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν
ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
πρῶτός μου ἦν. 16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες
ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως
ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν
κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν
οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρωτήσωσιν
αὐτόν· σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμο-
λόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί

Inscr. T *ευαγγελιον κατα ιωανην* H *κατα ιωανην*
I,3s. TH^{s} *ουδε εν. ο γεγονεν εν* 4. *εστιν*: T^{s}H‡ *ην* 12. T *ελαβαν*
15. H ( ) | H^{s} *λεγων— ουτος ην ο ειπων— O* (h *ον ειπον· ο υ. ον ειπον O*)
18. *ο μονογ. υιος*: TH‡ *μονογ. θεος* 19. *απεστειλαν*: TH add *προς αυτον*

I,1. 1 Io 1,1s. 5,20. (Apoc 19,13. Prov 8,30.) Rom 9,5. (Hebr 1,8.)
3. Col 1,17. Hebr 1,2. 5. 3,19. 6. Mt 3,1. Mc 1,4. Lc 3,2. 9. 8,12.
9,5. 12,46. 12. 1 Io 3,1. 14. Hebr 2,14. 15. 27. 30. 18. 6,46.
1 Io 4,12. 19. 5,33.

οὖν; Ἠλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπε-
κρίθη· οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς
πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶν-
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας
ὁ προφήτης. 24 καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων,
25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ
οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἠλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; 26 ἀπεκρίθη αὐ-
τοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει,
ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ
ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 ταῦτα
ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης
βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν
ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτί-
ζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα κατα-
βαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ
ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος,
καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασά-
μενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ
εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ
μένεις; 39 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ
εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα
ἦν ὡς δεκάτη. 40 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς
ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων
αὐτῷ· 41 εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα

---

21. *ηλ. ει*: T[H] pm *συ* (h *ουν συ;*) | *λεγει*: TH pm *και* 23. T *βοωντος, εν τη ερημω ευθ.* 26. t *εστηκεν* 27. [T]H om *ο* | TH [*εγω*] 34. *ο υιος*: h ⊣ *ο εκλεκτος* ⊢ 35. H *ιστηκει* | TH om *ο* 37. *ηκουσαν*: TH pm *και* | T *αυτ. οι δυο μαθητ.* th *οι δυο αυτ. μαθητ.* 38. *στραφ.*: TH add *δε* | T *ραββι* | TH *μεθερμηνευομενον* 41. TH *πρωτον*

---

23. Is 40,3. 26s. Mt 3,11. Mc 1,7s. Lc 3,16. Act 13,25. 28. 10,40. 29. 1,36. 30. 1,15. 27. 32. Mt 3,16. Mc 1,10. Lc 3,22. 35-42. (Mt 4,18-22. Mc 1,16-20. Lc 5,1-11.) 36. 1,29. (Ex 12,3s.)

καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευό-
μενον Χριστός. 42 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ
Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.
43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ
εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.
44 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου
καὶ Πέτρου. 45 εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν,
Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 46 εἶπεν αὐτῷ
Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. 47 εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχό-
μενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης,
ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 48 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώ-
σκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 49 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθα-
ναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.
50 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε
ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. 51 καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ
τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II

Iesus Canae vinum ex aqua facit. Mercatores templo pulsi; templum triduo restituendum. Iesus fidem habentibus non confidens.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλι-
λαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι
συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ
σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς
διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι
ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι

---

42. ιωαννου: t ιωνα 43. TH ευρισκει φιλιππον και λ. 45. υιον: T pm [τον] 46. ειπεν: TH pm και | TH ο φιλιππος 49. T ραββι II,1. Th τη τριτη ημερα 3. και οινον — ειτα: TH! και υστερησαντος οινου | οινος ουκ εστιν: TH οινον ουκ εχουσιν 4. λεγει: TH pm και

---

42. Mt 16,17s. 45. Gen 49,10. Deut 18,18. Is 7,14. 40,11. 53,2. Ier 23,5. Ez 34,23. Dan 9,24. 46. 7,41. 47. (Ps 32,2.) 49. 6,69. Mt 14,33. 16,16. Mc 8,29. 51. (Gen 28,12.) II,6. Mc 7,3.

ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. [7] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε
τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. [8] καὶ λέγει
αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
[9] ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ
οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ
ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος [10] καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς
ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. [11] ταύτην
ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. [12] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

[13] Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερο-
σόλυμα ὁ Ἰησοῦς. [14] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας
καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους,
[15] καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν
τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, [16] καὶ τοῖς τὰς περιστε-
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον
τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. [17] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.
[18] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δει-
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; [19] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.
[20] εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη
ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; [21] ἐκεῖνος
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. [22] ὅτε οὖν ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

[23] Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ,
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει· [24] αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, [25] καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα
τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

---

10. *τον ελασσω*: T pm [*τοτε*] 12. TH om *αυτου* sc 15. TH *τα κερματα* | H[s] *ανετρεψεν* 19. TH [*εν*] *τρισιν* 20. T *ωκοδομηθη* 23. T [*εν*] *τη εορτη* 24. *αὐτον* pr: H *αὑτον*

14ss. Mt 21,12ss. Mc 11,15ss. Lc 19,45s. 17. Ps 69,10. 19. Mt 26,61. 27,40. Mc 14,58. 15,29.

III

Nicodemus; regeneratio; serpens aeneus. Iohannes baptista de se et incrementis Iesu disserit.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα
αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκα-
λος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν
μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται
ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος·
πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς
τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;
5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ
ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃς
ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου
θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν
ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται
ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ
διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον
ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
σετε; 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως
ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν
αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστει-
λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ'
ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ
κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ

III,2. T *ραββι* 4. T[H] om *ο* ante *νικοδημ.* 5. TH [*ο*] *ιησους* | *των ουρανων*: TH *του θεου* 8. T *αλλα* | *γεγενν. εκ*: h add ⊣ *του υδατος και* ⊢ 13. H[t] om *ο ων εν τω ουρανω* 16. *τ. υιον*: T add *αυτου* | TH *αλλα* 17. *τ. υιον*: T add [*αυτου*] 18. *ο μη*: T *ο* [*δε*] *μη*

III,2. 7,50. 19,39. 13. Prov 30,4. Eph 4,9s. 14. Num 21,8s. 17. 12,47. 18. 5,24.

ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. [19] αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις,
ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
[20] πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται
πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· [21] ὁ δὲ ποιῶν τὴν
ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

[22] Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν
Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. [23] ἦν
δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· [24] οὔπω γὰρ ἦν
βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. [25] ἐγένετο οὖν ζήτησις
ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. [26] καὶ
ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ
σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει
καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. [27] ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν·
οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. [28] αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ
εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκεί-
νου. [29] ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμ-
φίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. [30] ἐκεῖνον
δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. [31] ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω
πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστιν καὶ ἐκ τῆς γῆς
λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος [32] ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν
μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. [33] ὁ λαβὼν
αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. [34] ὃν
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ
μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. [35] ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ
πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. [36] ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ᾽ ἡ
ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ᾽ αὐτόν.

IV

Mulier Samaritana; aqua viva; cultus verus; Sichemitae. Filium ministri regii Capharnaumi absens sanat.

[1] Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰη-
σοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, [2] καίτοιγε

23. H [ο] ιωαν. 24. T [ο] ιωαν. 25. h ιουδαιων 26. TH ηλθαν et ειπαν | T ραββι 28. ειπον: H add [εγω] 31. ερχομ. sc: TH^{s} add επανω παντων εστιν 32. μαρτυρει: TH^{s} pm τουτο 34. διδωσιν: T^{s} add [ο θεος] 36. TH ο δε απειθ. IV, 1. h† | ιησους pr: T^{s}H κυριος | t[H] om η

26. 1,26ss. 28. 1,20. 31. 8,23. 35. 5,20. 36. 1 Io 5,12.

Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει δὲ
αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ
οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ
τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγορά-
σωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν
παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; 10 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς
ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν
ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ
φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
ματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων
ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ
ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλο-
μένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.
17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας
ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς
εἴρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
πατρί. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν

4ss. T *σαμαρειας* 5. *ὃ*: t *οὗ* | *ιωσηφ*: H pm [*τω*] 9. *λεγει*: TH add *ουν* | TH *σαμαρειτις* et *-ρειτιδος* | *ουσης*: T[H] add *ου γαρ συγχρωνται* (H *συν-*) *ιουδαιοι σαμαρειταις* 11. H[s] om *η γυνη* | *ποθεν*: TH add *ουν* 14. TH om *εγω* sc 15. T *ερχομαι* t *διερχ.* s. *ερχωμαι* 16. *αυτη*: T add [*ο ιησους*] | tH *σου τον ανδρα* 17. *ειπεν*: H add [*αυτω*] | *ανδρα ουκ εχω* pr: TH *ουκ εχω ανδρα* | T *ειπας*

---

12. (8,53.) 14. 7,38.

ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται
ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους
ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει
αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός·
ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι
εἶπεν· τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν
αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώ-
ποις· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα·
μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ λέγοντες· ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν
ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφ-
θαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς
θερισμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπεί-
ρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ
οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς
μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡς οὖν ἦλθον
πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ
τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν
λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός
ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν. 44 αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ

---

24. προσκυνουντας: TH add αυτον | TH δει προσκυν. 27. TH ζητεις; η· τι 29. ἃ: T[8] οσα 31. T ραββι 34. TH ποιησω 35s. T[8] πρ. θερισμον ηδη. [36] ο θερ. 36. TH om και sc 38. TH απεστειλα 39. TH σαμαρειτων | ἃ: t οσα 40. t ως ηλθ. ουν | TH σαμαρειται 42. H ελεγ. [οτι] | t h την λαλιαν σου

---

34. 5,30. 17,4. 37. (Mich 6,15.) 44. Mt 13,57. Mc 6,4. Lc 4,24.

ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν
Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν
τὸ ὕδωρ οἶνον.
Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·
47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται
αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν
τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ.
ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν
αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν
ὥραν παρ᾽ αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι
ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ
πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου
ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
τὴν Γαλιλαίαν.

V

Aegrotus ad piscinam Bethesda; de sabbato et duplici resurrectione; de Iohannis baptistae, dei, Mosis testimoniis et Iudaeorum incredulitate.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς
εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβα-
τικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοὰς
ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,
χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ
ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακεί-
μενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις
ὑγιὴς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον

---

45. ως: TH οτε | ἃ: TH οσα 46. TH[s] Και ην τις 46. 49. h ⊣ βασιλισκος ⊢ 48. h πιστευσητε; 50. επιστευσεν: T pm [και] 51. δουλοι: TH add αυτου | κ. ηγγειλαν: T [κ. απηγγειλαν] H om | οτι: TH pm λεγοντες 52. H ειπαν ουν t και ειπον 53. εκεινη: T pm [εν] 54. τουτο: add T δε tH [δε] V, 1. TH ην εορτη 2. t κολυμβηθρα | TH η επιλεγομενη | T βηθεσδα h βηθσαιδα 4. E ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ, ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. 5. T τριακ. οκτω tH τριακ. [και] οκτω

---

46. 2, 1ss. 47ss. (Mt 8, 5ss. Lc 7, 1ss.) V, 2. Neh 3, 1.

οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβή-
θραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. [8] λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
[9] καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ
καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. [10] ἔλεγον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ
ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. [11] ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας
με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περι-
πάτει. [12] ἠρώτησαν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι·
ἆρον καὶ περιπάτει; [13] ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ
Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. [14] μετὰ ταῦτα
εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς
γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. [15] ἀπῆλ-
θεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ
ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. [16] καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν
Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. [17] ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς·
ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. [18] διὰ τοῦτο
μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν
τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυ-
τὸν ποιῶν τῷ θεῷ. [19] Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ
οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος
ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. [20] ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν
υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τού-
των δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. [21] ὥσπερ γὰρ ὁ
πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς
θέλει ζωοποιεῖ. [22] οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν
κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, [23] ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν
καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν
πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. [24] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν
λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώ-
νιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά-
του εἰς τὴν ζωήν. [25] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ

---

9. *εγενετο*: TH pm *ευθεως* 10. T [*και*] *ουκ* 11. *απεκριθη*: TH pm *ος δε* 12. *ηρωτησαν*: T[8] add [*ουν*] | *αρον*: T add [*τον κραβαττον σου*] 13. *ασθενων*: TH *ιαθεις* 14. H [*ο*] *ιησους* 15. *ειπεν*: Th *ανηγγειλεν* 17. *ο δε*: T add *ιησους* 18. *τουτο*: TH add *ουν* 19. H [*ο ιησους*] | *ελεγεν*: T[8] *ειπεν* | *αν* pr: T *εαν* | *αν* sc: T [*αν*] | TH *ομοιως ποιει* 20. TH *θαυμαζητε*

---

10. Ex 20,10. 20. 3,35. 22. Act 17,31. 23. 1 Io 2,23. 24. 3,18. (8,51.)

καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 *ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν*
ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 *καὶ*
ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν.
28 *μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς*
μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 *καὶ ἐκπορεύσονται*
οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πρά-
ξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. 30 *οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'*
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με. 31 *ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου*
οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 *ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ*
οἴδατε ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 *ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-*
θείᾳ· 34 *ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,*
ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 *ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ*
καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 *ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ*
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
ἀπέσταλκεν. 37 *καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν*
περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ
ἑωράκατε, 38 *καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα,*
ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 *ἐραυνᾶτε*
τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν,
καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· 40 *καὶ οὐ θέλετε*
ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 *δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ*
λαμβάνω, 42 *ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ*
θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. 43 *ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου,*
καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 *πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ*
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ
οὐ ζητεῖτε; 45 *μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν*
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπί-
κατε. 46 *εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ*
ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 *εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,*
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

---

26. t *εδωκ. και τω υιω* 29. *οι* sc: [T] h add *δε* 32. TH *οιδα* 35. t *αγαλλιασθηναι* 36. *μειζω*: T *μειζων* 37. *εκεινος*: t *αυτος* 38. t *μενοντα εν υμιν* 42. *ουκ εχετε*: TH post *θεου* 44. H *παρ αλληλων* | tH [*θεου*] 47. *πιστευσετε*: t *πιστευετε s. πιστευσητε* h *πιστευετε*

---

29. Mt 25,46. (Dan 12,2.) 33. 1,19ss. 36. 10,25. 14,11. 39. (Ps 40,8.) 44. 12,43. 46. Gen 3,15. Deut 18,15.

VI

Cibatio quinque milium. Periculum regni; incessio maris. Oratio de pane caelesti, carne, sanguine. Multi offenduntur; apostolorum professio.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς
Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πο-
λύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 ἀνῆλ-
θεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.
5 ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι
πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει-
ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀποκρίνεται
αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐ-
τοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· 9 ἔστιν παι-
δάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε-
σαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν
τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακει-
μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνε-
πλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ
ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι
οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν
ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα-
λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ
οὔπω ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου

VI,2. εωρων: TH εθεωρουν 3. TH εκαθητο 4. το πασχα: h† 7. TH απεκριθη αυτω φιλιπ. | T⁸H om τι 10. h om οι 11. TH κ. ευχαριστησας διεδωκεν 14. tH⁸ ἃ εποι. σημεια | TH ο ερχομ. εις τ. κοσμ. 15. φευγει: TH ανεχωρησεν 17. κατελ. κτλ: TH και σκοτια ηδη εγεγονει και ουπω εληλ. | TH⁸ πρ. αυτ. ο ιησ.

VI,1-13. Mt 14,13-21. Mc 6,32-44. Lc 9,10-17. 14. Deut 18,15. 15. 6,3. 16-21. Mt 14,22-36. Mc 6,45-56.

μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι
πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.
20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν
λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν
γῆν εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος
ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ
κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον
εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντες αὐτὸν
πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας;
26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός.
28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα
τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ
ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 εἶπον
οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν
σοι, τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς
φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ
πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
33 ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε,
πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ
πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ'
εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν
μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ

---

18. TH *διεγειρετο* 19. TH *σταδιους* 21. TH *επι της γης*
22. *ειδον*: h *ιδων* 23. H ἀλλὰ | TH *ηλθεν* | t H *πλοια* 25. T *ραββι*
27. TH *υμιν δωσει* 29. TH *ο ιησους* 32. TH^{s} *εδωκεν* 33. TH om *ο* sc
35. TH om *ουν* | t *προς με* | t *πεινασει* 36. *εωρακατε*: T[H] add *με*
37. *εμε* sc: TH *με*

---

31. Ps 78,24. Ex 16,15.

ἐκβάλω ἔξω, 38 ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 τοῦτο
δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν
τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω
αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ,
οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει
οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν
τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκού-
σας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι
τὸν πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος
ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν
αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν
ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ
ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ
μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
βάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σάρξ μου
ἐστίν. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες·
πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν
σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε
ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής
ἐστιν πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα
ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν
πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει

---

38. TH *ποιω* 39. TH om *εν* 40. TH om *εν* 42. T^8H^8 *ουχι* | *νυν*: t *ουν* | TH om *ουτος* sc 43. T *μετα* 44. T^8h *προς εμε* 45. t *προς με* 46. H [*του*] *θεου* | *θεον*: TH *πατερα* 47. *πιστευων*: T add [*εις εμε*] 50. th *αποθνησκη* 51. TH *εκ τουτου του αρτου* | T *ζησεται* | *υπ. της τ. κοσμ. ζωης*: TH post *η σαρξ μου εστιν* 52. t *οι ιουδ. πρ. αλληλ.* | TH *ουτος ημιν* | *σαρκα*: t H add [*αυτου*] 53. H [*ο*] *ιησους*

---

42. Mt 13,55. 44. 6,65. 45. Is 54,13. 46. 1,18. 49. 6,31.

δι᾽ ἐμέ. [58] οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς
ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον
ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. [59] ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν
Καφαρναούμ.
[60] Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-
ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; [61] εἰδὼς
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; [62] ἐὰν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
[63] τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ
ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. [64] ἀλλ᾽
εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ
Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων
αὐτόν. [65] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.
[66] Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ
ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ᾽ αὐτοῦ περιεπάτουν. [67] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; [68] ἀπεκρίθη αὐτῷ
Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς
αἰωνίου ἔχεις· [69] καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ
εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. [70] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.
[71] ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII

Fratres increduli; profectio ad festum tabernaculorum. Iesus Dei legatus.
Aqua viva. Varia iudicia. Synedrii insidiae. Nicodemus.

[1] Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι. [2] ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.
[3] εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ
ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν
τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· [4] οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ
αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν
τῷ κόσμῳ. [5] οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

---

59. *καφαρναουμ*: h add ⊣ *σαββατω* ⊢ 60. H *ειπαν* 64. TH *αλλα* 65. TH *προς με* 66. TH *εκ τουτου πολλοι εκ των* 71. TH *παραδιδ. αυτον* | TH om *ων* VII,1. TH *Και μετα ταυτα περιεπ.* [*ο*] *ιησ.* 3. Hs[*σου*] *τα εργα* 4. *αυτος*: t h *αυτο*

---

58. 6,33. 63. 2 Cor 3,6. 65. 6,44. 69. 11,27. Mt 16,16. (Mc 1,24. Lc 4,34.) VII,1. 5,18. 2. Lev 23,34.

6 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ
καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος
μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ
οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω
πεπλήρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ
αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ
γογγυσμὸς ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς
μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος
γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς
καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·
17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδα-
χῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀφ'
ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ
οὐκ ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ
ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 ὁ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ-
σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα
μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν
δικαίαν κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυ-
μειτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρ-
ρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν
οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν
πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν

---

6. *λεγει*: TH add *ουν* 8. *ουκ*: H^s *ουπω* 9. *ταυτα*: H add *δε* | *αυτος*: $T^s H^s$ *αυτοις* 10. *αλλ*: TH *αλλα ως* 12. TH *περι αυτ. ην πολυς εν τοις οχλοις* | *αλλοι*: add T *δε* t H [*δε*] 17. TH *εκ του θεου* 19. TH^s *εδωκεν* 21s. t H *θαυμαζετε. δια τουτο μωυσ.* T *θαυμαζετε δια τουτο. μωυσ.* 22. H [*εν*] *σαββ.* 23. *ανθρωπος*: t H pm [*ο*] | TH *ο νομος μωυσ.* 24. *κρινατε*: TH *κρινετε* 25. T *ιεροσολυμιτων*

---

7. 15,18. 13. 9,22. 16. 14,24. 20. 8,48. 10,20. 22. Lev 12,3. Gen 17,10.

ἐστίν. 28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων·
κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα,
ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ
οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι κἀκεῖνός με ἀπέσταλκεν. 30 ἐζή-
τουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα,
ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ
τοῦ ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ποιεῖ; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς
τὸν πέμψαντά με. 34 ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου
εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς
ἑαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν;
μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ δι-
δάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν·
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ
Ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.
38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς
κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
τοῦ πνεύματος οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 Ἐκ τοῦ
ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι
ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ
γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς
κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 43 σχίσμα οὖν ἐγένετο
ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,
ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρι-

---

28. H [ο] ιησους 29. TH απεστειλεν 30. t εληλυθεν 31. TH Εκ του οχλ. δε πολλ. επιστ. | ποιει: TH εποιησεν 32. t [ταυτα] | υπηρετας: TH ante ινα πιασ. 34. ευρησετε: [t]H add με 35. TH ουτος μελλει | οτι: TH add ημεις 36. ευρησετε: [t]H add με | T και-οπου 37. H ιστηκει | TH εκραξεν | ερχεσθω: TH add προς με 39. ου: t h ὃ | TH εμελλον | TH πιστευσαντες | πνευμα: T add [αγιον] | ουδεπω: TH ουπω 40. ελεγον: t H add [οτι] 41. αλλοι sc: TH οι δε 42. TH ουχ | TH ερχετ. ο χριστ. 44. TH εβαλεν

---

28. 8,14. 30. 8,20. 33s. 8,21s. 12,35. 13,33. 38. Zach 14,8. (Is 58,11.) 39. Ioel 3,1. 40. 1,21. 42. Ps 89,4s. Mich 5,1. (Mt 2,5.) 44. 7,30.

σαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; [46] ἀπε-
κρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς
οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. [47] ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι·
μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; [48] μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν
εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; [49] ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ
γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. [50] λέγει Νικόδημος πρὸς
αὐτούς, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· [51] μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρω-
πον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; [52] ἀπε-
κρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ;
ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται.

VIII

[Adultera.] Christus de se testis. Frustra quaeretur. Vera libertas. Iudaei diaboli progenies; Christus Abrahamo prior.

[12] Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ

46. *ως ουτ. λαλ. ο ανθρ.*: T [*ως ουτος ο ανθρ.*] H om 47. TH *απεκριθ. ουν* [*αυτοις*] 50. *πρ. αυτους*: TH add *ο ελθων προς αυτον προτερον* 52. TH *οτι εκ της γαλιλ. προφ.* 53—VIII, 11. Pericopam de adultera T (om, sed in notis edidit) et ⊣h⊢ ([[H]] ad finem evangelii) ita recensuerunt (H inscr. *Περὶ μοιχαλίδος περικοπή*): [53] *Καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.* VIII, 1. *Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν·* 2. *ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο* (h *ἦλθεν*) *εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς* (H [*κ. πᾶς — αὐτούς*]). 3. *ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ* 4. *λέγουσιν* (h *εἶπον*) *αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται* (h *εἴληπται*) *ἐπαυτοφώρῳ* (H *ἐπ' αὐτοφ.*) *μοιχευομένη.* 5. *ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν* (H [*ἡμῖν*]) *Μωυσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθάζειν· σὺ οὖν* (h *δὲ*) *τί λέγεις* (h add *περὶ αὐτῆς*); 6. *τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ* (H [*τοῦτο δὲ — αὐτοῦ*]). *ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν* (h *ἔγραφεν*) *εἰς τὴν γῆν.* 7. *ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν* (H [*αὐτόν*]), *ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς* (H [*αὐτοῖς*])*· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλέτω* (H *ἐπ' αὐτ. βαλ. λιθ.* h *ἐπ' αὐτ.* [*τὸν*] *λιθ. βαλ.*). 8. *καὶ πάλιν κάτω κύψας* (H[s] *κατακύψας*) *ἔγραφεν* (h pm *τῷ δακτύλῳ*) *εἰς τὴν γῆν.* 9. *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἷς καθεῖς* (H *καθ' εἷς*), *ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων* [*ἕως τῶν ἐσχάτων*] (H om *ἕως τ. ἐσχ.* h †), *καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς* (H[s] om *ὁ Ἰησ.*), *καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα.* 10. *ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς* [*καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς*] (H om *καὶ — γυν.*) *εἶπεν αὐτῇ· γύναι,* (h *εἶπ. τῇ γυναικί·*) *ποῦ εἰσιν* [*ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου*] (H om *ἐκεῖνοι — σου*); *οὐδείς σε κατέκρινεν;* 11. *ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε* (H *πορεύου, ἀπὸ τοῦ νῦν μηκ. ἁμάρτ.*) 12. TH [*ο*] *ιησους* | TH *μοι* (Adde VIII, 3. *γυν. επι μοιχεια*: h *επι αμαρτια γυν.*)

50. 3,1. 19,39. 51. Deut 19,15ss. VIII, [5. Lev 20,10.]
12. 9,5. 12,46.

σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρι-
σαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν
ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρ-
τυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν
ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ
ὑπάγω. 15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.
16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος
οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ
ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής
ἐστιν. 18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ὁ
πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα
μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 ταῦτα τὰ
ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ
ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυ-
τόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ
ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν
ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν
ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι,
καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ,
ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν
με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.
30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰου-
δαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί
μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-

---

14. th *η μαρτ. μου αληθ. εστ.* | *υμεις*: TH add *δε* 16. *πεμψ. με*: T[H] add *πατηρ* 17. TH *γεγραπται οτι* 23. TH *υμεις εκ τουτου του κοσμου εστε* 24. 28. h *ἐγώ εἰμί* 25. TH [*ο*] *ιησους* | H[s] *υμιν;* 28. *ειπ. ουν*: t add [*αυτοις*]

---

15. 7,24. 3,17. 16. 16,32. 17. Deut 17,6. 19,15. (Mt 18,16.) 19. 14,7.9. 20. 7,30. 21. 7,33s. 23. 3,31. 1 Io 4,5. 28. 3,14. 12,32.

σει ὑμᾶς. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν,
καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. 35 ὁ
δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς
τὸν αἰῶνα. 36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι
ἔσεσθε. 37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀπο-
κτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἃ ἐγὼ ἑώρακα
παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
πατρὸς ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν
Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ
ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο-
κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε
τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ'
ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε;
ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ
πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν
θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ
ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ
τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ
αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς
ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς
οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει·
διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπε-
κρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς
ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν
καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον
τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ
οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέ-
θανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου

---

34. TH [ο] ιησους | H εστ. [της αμαρτιας] 38. t εγω α εωρ. | h ⊣ εγω α εωρ. παρα τω πατρι μου [ταυτα] λαλω· και υμ. ουν α εωρακατε παρα τω πατρι υμων ⊢ 39. TH [ο] ιησ. | H[s] ποιειτε 41. T ειπον | TH[s] ουκ εγεννηθημεν 42. TH [ο] ιησ. 44. T ουχ εστηκ. H ουκ ἑστηκ. 48. TH σαμαρειτης 52. T ειπον

---

34. Rom 6,16s. 39. (Mt 3,9.) 42. 16,27s. 44. 1 Io 3,8. 46. (1 Io 3,5.) 47. 18,37. (1 Io 4,6.) 48. 7,20. (Mt 10,25.) 51. 5,24. 11,25.

τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. 53 *μὴ σὺ μείζων*
εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται
ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ*
δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ
δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, 55 *καὶ οὐκ*
ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα
αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν
λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 *Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα*
εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 *εἶπαν οὖν οἱ*
Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ
ἑώρακας; 58 *εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν*
Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 *ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ'*
αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX

Caecigenus sabbato sanatus. Pharisaeorum maligna de sanatione iudicia. Sanati professio et fides; Pharisaeorum caecitas.

1 *Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.* 2 *καὶ*
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν,
οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·*
οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 *ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ*
πέμψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
ἐργάζεσθαι. 5 *ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.* 6 *ταῦτα*
εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, 7 *καὶ εἶπεν*
αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμη-
νεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
βλέπων. 8 *Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον,*
ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
αιτῶν; 9 *ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ*
ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 *ἔλεγον οὖν*
αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 *ἀπεκρίθη ἐκεῖνος·*
ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν
μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ
νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 *εἶπαν αὐτῷ·*
ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.

---

54. *ημων*: t H^s *υμων* 55. *υμων*: T^sH *υμιν* 56. TH *ινα ιδῃ* 57. T *ειπον* | t *εωρακες* h *εωρακεν σε* IX,2. T *ραββι* 4. *ημας* pr: t *εμε* | *ημας* sc: TH *με* | *εως*: t h *ως* 6. *επεχρισεν*: t H^s *επεθηκεν* | t [*αυτου*] 9. *ελεγον· ουχι αλλα* (T *αλλ*): t *δε οτι* 10. T[H] om *ουν* sc 12. *ειπαν*: [T]H pm *και* t add [*ουν*]

---

53. (4,12.) 59. 10,31. IX,5. 8,12. 12,35.46. 7. Neh 3,15.

[13]Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.
[14]ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. [15]πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. [16]ἔλεγον οὖν
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος,
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος
ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
[17]λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι
ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν.
[18]οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ
ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαν-
τος, [19]καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν,
ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι;
[20]ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· [21]πῶς δὲ νῦν βλέπει
οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ
οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λα-
λήσει. [22]ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰου-
δαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν
ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. [23]διὰ τοῦτο οἱ
γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. [24]Ἐφώ-
νησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν
αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος
ἁμαρτωλός ἐστιν. [25]ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν
οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. [26]εἶπον οὖν αὐτῷ·
τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; [27]ἀπεκρίθη
αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν;
μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; [28]ἐλοιδόρησαν
αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως
ἐσμὲν μαθηταί· [29]ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός,
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. [30]ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς
οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. [31]οἴδα-
μεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ
καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. [32]ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ
ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· [33]εἰ

16. t ουτ. ο ανθρωπ. ουκ εστ. παρα θεου | αλλοι: t H add [δε] 17. T^sH τι συ | TH ηνεωξεν 18. t οτι τυφλ. ην 20. T om ουν 21. εαυτου: t αυτου 22. H ειπαν 23. T h ερωτησατε 24. t H ουτ. ο ανθρωπ. 25. ων: t ημην και 26. H ειπαν | αυτω: t add [παλιν] 27. τι: h add ουν 28. ελοιδορ.: pm T οι δε [t] H και | T ειπον 31. TH οτι ο θεος αμαρτ. 32. TH ηνεωξεν

17. (Lc 7,16.) 22. 7,13. 12,42. 31. Jac 5,16. (Prov 15,29. 28,9.)

μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρί-
θησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ
διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν
εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 ἀπεκρίθη
ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦ-
τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ
γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες,
καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε
ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X

Christus pastor et ianua ovium; fures et latrones; grex unus. Dissidium de Christo. Lapidatio suscepta. Nomen filiorum dei. Iohannes baptista testis.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος
κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ
πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ
κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν,
ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι
δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 πάντες ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν
αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ,
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει.
10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ·
ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ
ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ

35. T [ο] ιησους | ειπεν: T add [αυτω] | ανθρωπου: T θεου 36. απ. εκ. κ. ειπεν (H [κ. ειπ.])· κ. τις εστιν: t απ. εκεινος· και τις εστιν, εφη h και τις εστιν, εφη 40. φαρισαιων: TH add ταυτα | T ειπον 41. H [ο] ιησ. | t αι αμαρτιαι υμ. μενουσιν X,4. οταν: t pm [και] 6. ην: T ἦ 7. ειπεν ουν: add T παλιν αυτοις H παλιν | H [ο] ιησους | TH om οτι 8. ηλθον: TH add προ εμου 12. μισθωτος: T add t pm [δε]

ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν
τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·
13 ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώ-
σκουσί με τὰ ἐμά, 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω
τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης·
κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενή-
σεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ,
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς
αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξου-
σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν·
ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 σχίσμα
πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον
οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκού-
ετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου·
μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν·
23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος.
24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ
ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων
τῶν ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν,
κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ δίδωμι αὐ-
τοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 ὁ πατὴρ ὃ δέδωκέν μοι
πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς
τοῦ πατρός. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31 Ἐβάστασαν πάλιν
λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον
αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ

---

12. *σκορπιζει*: t add [*τα προβατα*] 13. *οτι μισθ.*: t pm [*ο δε μισθωτος φευγει*] 16. TH *γενησονται* 18. *αιρει*: H[s] *ηρεν* 20. *ουν*: TH *δε* 22. *δε*: t H *τοτε* | T *εγκαινια* | TH *εν τοις ιεροσολ.* 23. TH [*ο*] *ιησ.* | TH *του σολομ.* 24. t h *εκυκλευσαν* | *ειπον*: T *ειπε* 25. *απεκριθη*: TH add *αυτοις* | TH [*ο*] *ιησ.* 26. *οτι ουκ*: t *ου γαρ* | *των εμων*: t add [*καθως ειπον υμιν*] 28. t *ζωην αιων. διδ. αυτ.* 29. *πατηρ*: TH add *μου* | *ὃ* et *μειζον*: h *ος* et *μειζων* | *πατρος*: T add [*μου*] 31. *εβαστασαν*: T add [*ουν*] 32. T *καλα εργα εδ. υμ.* H[s] *εργα εδ. υμ. καλα* | *πατρος*: T add [*μου*]

---

15. Mt 11,27. 16. Ez 37,24. 19. (7,43.) 20. 7,20. 21. (8,48.) 9,32. 23. (Act 3,11.) 25. 5,36. 26. (8,47.) 27. 10,3s. 31. (8,59.)

καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ
ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. [34] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε;
[35] εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ,
καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· [36] ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέ-
στειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον·
υἱὸς θεοῦ εἰμί; [37] εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ
πιστεύετέ μοι· [38] εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις
πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ
ἐν τῷ πατρί. [39] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς
χειρὸς αὐτῶν.

[40] Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον
ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. [41] καὶ
πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον
ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ
ἦν. [42] καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI

Lazarus. Caiaphae consilium de uno pro multis occidendo. Christi secessio.

[1] Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώ-
μης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. [2] ἦν δὲ Μαρία
ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ
ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. [3] ἀπέστειλαν
οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
[4] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς
θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ δι' αὐτῆς. [5] ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. [6] ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· [7] ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει
τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. [8] λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ
πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; [9] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν
τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι
τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· [10] ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ
νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. [11] ταῦτα

34. TH [ο] ιησ. 35. TH ο λογ. τ. θεου εγεν. 36. TH του θεου
38. TH μη πιστευητε 39. TH [ουν] | αυτον: T[h] pm H add παλιν
40. tH[s] εμενεν XI,1. TH om της sc 2. TH μαριαμ 8. T ραββι

34. Ps 82,6. 39. 7,30. XI,1. Lc 10,38. 2. 12,3.
Mt 26,6ss. Mc 14,3ss. Lc 7,36ss. 8. 10,31.

εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. [12] εἶπον οὖν
αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. [13] εἰρήκει δὲ
ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. [14] τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν, [15] καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα
πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. [16] εἶπεν
οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ
ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

[17] Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα
ἐν τῷ μνημείῳ. [18] ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. [19] πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει-
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. [20] ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰη-
σοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
[21] εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. [22] καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. [23] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστή-
σεται ὁ ἀδελφός σου. [24] λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [25] εἶπεν αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, [26] καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ
ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; [27] λέγει αὐτῷ· ναί,
κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς
τὸν κόσμον ἐρχόμενος. [28] καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ-
νησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος
πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. [29] ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ
ἔρχεται πρὸς αὐτόν· [30] οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην,
ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. [31] οἱ οὖν
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
τήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
θησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ. [32] ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν
ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε,
οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. [33] Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν
κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐν-

12. H ειπαν | TH οι μαθητ. αυτω 16. T συμμαθητ. 17. t Ηλθεν ουν ο ιησ. και ευρ. | ημερας: TH pm t add ηδη 18. T η βηθανια 19. τας περι: TH την 20. H[s] μαριαμ 21. T πρ. [τον] ιησουν | [t]h om κυριε | απεθανεν: t ετεθνηκει 22. και νυν: t pm [αλλα] 28. ειπουσα sc: TH ειπασα 29. εκεινη: T[t]H add δε | TH ηγερθη τ. κ. ηρχετο 30. αλλ ην: T[t]H add ετι

21. 11,32. 25. 8,51. 27. 6,69. 32. 11,21.

εβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπεν· ποῦ
τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδά-
κρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐ-
τόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας
τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνη-
μεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ
Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτη-
κότος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.
42 ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον
τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας
κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μα-
ριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς
δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ
ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
μεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐ-
τόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον
καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν,
50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
φήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,
52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς
ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις,
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς
Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν.

---

37. H *ειπαν* 38. TH *εμβριμωμενος* 39. T [*ο*] *ιησ.* 44. t H *λεγει* [*ο*] *ιησ. αυτ.* | *αυτον* sc: T [*αυτον*] 45. *ἃ*: T^{s}H^{s} *ὅ* 46. T *ειπον* | *ἃ*: t *ὅ* 50. *υμιν*: t *ημιν* 51. Ti T *ημελλεν* 53. t *συνεβουλευσαντο* 54. TH *Ο ουν ιησους* | T *εφραϊμ* | *διετριβεν*: T^{s}H *εμεινεν*

---

50. 18,14. 52. 10,16.

55 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγαν μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδώ-
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ
ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII

Christus a Maria ungitur. Lazari fama. Ingressio cum ovantium comitatu. Graeci Iesum visuri; mors grani; vox de caelo; Messias moriturus. De contumacia Iudaeorum. Res Christi res dei.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 ἐποί-
ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος
εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ· 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα
λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας
τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδας
ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παρα-
διδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηνα-
ρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν,
ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· 8 τοὺς
πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
9 Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν,
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆ-
γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.
12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκού-
σαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα
τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον·
ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασι-
λεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ᾽

56. TH *ελεγον* 57. t *εντολην* XII, 1. *λαζαρος*: T add [*ο τεθνηκως*] | T *ο ιησους* 2. T[8] om *εκ* 3. TH *μαριαμ* | TH [*του*] *ιησ.* | t *επλησθη* 4. *δε*: T *ουν* H [*δε*] | t *ιουδ. σιμωνος ισκαρ.* eaque post *μαθητ. αυτου* | TH om *εκ* 9. T[8] om *ο* | H *ηλθαν* 12. *οχλος*: [t]H pm *ο* 13. TH *ὡσαννα* | t [*και*] *ο βασ.*

XII, 1. 11,43. 2. Lc 10,40. 3ss. Mt 26,6-12. Mc 14,3-8. (Lc 7,37ss.) 9. 11,43. 10. (11,53.) 12ss. Mt 21,1ss. Mc 11,1ss. Lc 19,29ss. 13. Ps 118,26.

αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· [15] μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·
ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. [16] ταῦτα
οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα
καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. [17] ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ'
αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [18] διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι
ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. [19] οἱ οὖν Φαρι-
σαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε
ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

[20] Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ-
νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· [21] οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε,
θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. [22] ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ
Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
[23] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα
δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. [24] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος
μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. [25] ὁ φιλῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν
τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. [26] ἐὰν ἐμοί
τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ
διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ
πατήρ. [27] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ,
σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
ὥραν ταύτην· [28] πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. [29] ὁ οὖν ὄχλος
ὁ ἑστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος
αὐτῷ λελάληκεν. [30] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ
φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. [31] νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου
τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω,
[32] κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.
[33] τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
[34] ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι
ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψω-

---

16. T *οι μαθητ. αυτου* 17. *οτι*: T^sH *οτε* 18. T^s om *και*
19. *κοσμος*: t add [*ολος*] 20. T *προσκυνησουσιν* 21. H *προσηλθαν*
22. TH *ο φιλιππος* | *ερχ. ανδρ. κ. φιλ. κ. λεγ.*: t *και παλιν ανδρ. κ. φιλ. λεγουσιν* 23. t *απεκρινατο* 25. t *απολεσει* 29. TH [*ουν*] | *ακουσας*: TH pm *και* 30. t H *απεκρ. κ. ειπ. ιησ.* 32. *εαν*: H *αν* | h ⊣ *παντα* ⊢
34. T^s om *ουν* | t *συ λεγεις*

---

15. Zach 9,9. 17. 11,43. 25. Mt 10,39. 16,25. Lc 17,33.
28. (17,4s.) 31. 16,11. 32. 3,14. 33. 18,32. 34. Ps 110,4. Dan 7,14.

θῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που; [35] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν
ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς
καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει.
[36] ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.
Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
[37] τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ
ἐπίστευον εἰς αὐτόν, [38] ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη-
ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ
βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; [39] διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο
πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· [40] τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς
ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ
ἰάσομαι αὐτούς. [41] ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν
αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. [42] ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν
ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρι-
σαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· [43] ἠγά-
πησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ. [44] Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ
οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, [45] καὶ ὁ θεωρῶν
ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. [46] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα,
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. [47] καὶ ἐάν
τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν·
οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.
[48] ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [49] ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας
με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.
[50] καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ
λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII

Caena ultima; lavatio pedum. Notatio proditoris; praeceptum novum; Petrus magistrum negaturus.

[1] Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν

41. οτι: t οτε 43. ηπερ: h υπερ XIII,1s. h τ. πατερα, — αγαπησας . . . ηγαπ. αυτους, — και δειπν.

35. 7,33. 36. (Lc 16,8.) 38. Is 53,1. Rom 10,16. 40. Is 6,9s. Mt 13,14s. Act 28,26s. 41. (Is 6,1.) 42. 9,22. 43. (5,44.) Rom 3,23. 45. 8,19. 46. 8,12. 47. 3,17. 49. 14,10. 50. (6,63.) XIII,1. Mt 26,17.

αὐτούς. 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος
εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι
ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ
δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυ-
τόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διε-
ζωσμένος. 6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·
κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
8 λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα.
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ᾽
ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου
μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ
Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ᾽ ἔστιν
καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντες. 11 ᾔδει
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες
καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
ὑμῖν; 13 ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς
λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος
καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα
ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος
μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος
αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.
18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ᾽
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ᾽ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν
ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέ-
σθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ
λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρ-
τύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παρα-

---

6. λεγει αυτω: T^{s} add [εκεινος] 9. t πετρος σιμων 10. T [ο] ιησους | νιψασθαι: T[H] pm ει μη τους ποδας 12. t [και] ελαβ. | H^{s} ανεπεσεν, παλιν ειπεν 15. TH εδωκα 18. τινας: t ους | μετ εμου: T^{s}H μου | TH επηρεν 19. TH πιστευητε οτ. γεν. t οτ. γεν. πιστευσητε | h ἐγώ εἰμί

---

2. 13,27. 3. 3,35. 10. 15,3. 11. 6,64. 16. 15,20. Mt 10,24. Lc 6,40. 22,27. 18. Ps 41,10. (Act 1,16.) 19. 14,29. 20. Mt 10,40. Lc 9,48. 21ss. Mt 26,21ss. Mc 14,18ss. Lc 22,21ss.

δώσει με. [22] ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ
τίνος λέγει. [23] ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ
κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· [24] νεύει οὖν τούτῳ Σίμων
Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. [25] ἐπιπεσὼν
οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε,
τίς ἐστιν; [26] ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω
τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ
δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. [27] καὶ μετὰ τὸ ψωμίον,
τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς·
ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. [28] τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει-
μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· [29] τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσ-
σόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν
χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. [30] λαβὼν
οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

[31] Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. [32] εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
αὐτόν. [33] τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ
καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. [34] ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους. [35] ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε,
ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. [36] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος·
κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. [37] λέγει
αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι;
τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. [38] ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυ-
χήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ
φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV

Mansiones caelestes; abitus ad patrem. Christus et pater. Paracletus, unio cum fidelibus, pax Christi.

[1] Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν,
καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. [2] ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί

22. *εβλεπον*: T add [*ουν*] 23. H [*ο*] *ιησ.* 25. TH *αναπεσων* | T*H om *ουν* | T [*ουτως*] 26. *αποκριν.*: [t]H add *ουν* | TH [*ο*] *ιησ.* | *το* sc: H [*το*] | t [*λαμβανει και*] 27. H *ταχειον* 28. H [*δε*] 29. T [*ο*] *ιησους* 32. [T]H om *ει ο θ. εδοξ. εν αυτω* | *αυτω* sc: t *εαυτω* H *αὑτω* 36. TH om *εγω* 37. H [*ο*] *πετρος* | h om *κυριε* | TH *ακολουθειν* XIV,1. h *πιστευετε, εις τον θεον και*

33. 7,33s. 8,21s. 34. 15,12.17. 38. Mt 26,34. Mc 14,30. Lc 22,34. XIV,1. 14,27.

εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον
ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι
καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ
ὑμεῖς ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει
αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἴδαμεν
τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι᾽ ἐμοῦ. 7 εἰ
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·
κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με,
Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ᾽ ἐμ-
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ ὅ τι
ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ
πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου,
ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρή-
σετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ-
σει ὑμῖν, ἵνα μεθ᾽ ὑμῶν ᾖ εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσται. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ
ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου,
κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 Λέγει

---

3. t [και] ετοιμ. υμιν τοπ. 4. t [εγω] | t οιδατε [και] την οδον [οιδατε] 5. TH om και | t πως δυναμεθα την οδον ειδεναι 6. T ο ιησους 7. TH ει εγνωκειτε με | γνωσεσθε: TH αν ηδειτε | T^{s}H om και sc | [T]H^{s} om αυτον sc 9. H [ο] ιησ. | T^{s}H^{s} τοσουτον χρονον | πως: T pm [και] 10. λεγω: t λαλω | πατ. ο εν: [T]H om ο 11. αυτα: h αυτου | πιστευετε sc: [T]h add μοι 13. th αιτητε 14. T^{s}[H] om με | εγω: tH^{s} τουτο 15. t τηρησατε 16. η: TH post ινα h post αιωνα 17. H om αυτο sc | υμεις: T add [δε] | εσται: TH^{s} εστιν 20. TH υμεις γνωσ.

---

3. 14,28. 12,26. 17,24. 4. 13,33.36. 7. 8,19. 9. 12,45. 10. 12,49. 13. 16,23. Mc 11,24. 15. 15,10. 16. 15,26. 19. 16,16.

αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν
μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; [23] ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα
καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. [24] ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς
λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς
ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

[25] Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· [26] ὁ δὲ παρά-
κλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί
μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ
εἶπον ὑμῖν. [27] εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι
ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασ-
σέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. [28] ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν
ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν.
[29] καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
[30] οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου
ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, [31] ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι
ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως
ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV

Vitis et palmites; amor summus; amici electi; mundi odium et culpa. Paracletus.

[1] Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός
ἐστιν. [2] πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ
πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ.
[3] ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν·
[4] μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται
καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως
οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. [5] ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς
τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν
πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. [6] ἐὰν μή τις
μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνά-
γουσιν αὐτὸ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. [7] ἐὰν μείνητε
ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε,

22. TH om και pr 26. υμιν: H add εγω 28. H με εχαρητε αν, 31. ενετειλατο: TH εντολην εδωκεν | t ποιω, εγειρεσθε XV,4. T[s] μεινη 6. αυτο: T[s]H αυτα

24. 7,16. 26. 15,26. 16,13. 28. 14,3. 10,29. 29. 13,19. 30. 12,31. 31. Mt 26,46. Mc 14,42. XV,3. 13,10. 7. 14,13.

καὶ γενήσεται ὑμῖν. [8] ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ-
πὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. [9] καθὼς ἠγάπη-
σέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
ἐμῇ. [10] ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου,
καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω
αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. [11] ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. [12] αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ
ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. [13] μείζονα
ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν
φίλων αὐτοῦ. [14] ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλ-
λομαι ὑμῖν. [15] οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν
τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. [16] οὐχ ὑμεῖς με
ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι
ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. [17] ταῦτα
ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
[18] Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με-
μίσηκεν. [19] εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ
τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. [20] μνημονεύετε τοῦ
λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου
αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου
ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. [21] ἀλλὰ ταῦτα πάντα
ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν
πέμψαντά με. [22] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας
αὐτῶν. [23] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. [24] εἰ τὰ
ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ
τὸν πατέρα μου. [25] ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ
αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. [26] ὅταν ἔλθῃ ὁ
παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρή-
σει περὶ ἐμοῦ· [27] καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ'
ἐμοῦ ἐστέ.

---

8. TH[s] γενησθε 9. TH υμας ηγαπησα 10. καγω: TH εγω | T τας εντολ. του πατρ. μου tH[s] του πατρος τας εντολ. 13. ινα: TH add τις 14. ἃ: tH[s] ὃ 16. th αιτητε | t δωη 18. πρωτον: TH add υμων 26. οταν: T add [δε]

---

10. 14,15. 11. 17,13. 12. 13,34. 13. 1 Io 3,16. 14. 8,31. 16. 14,13. 17. 13,34. 18. 7,7. 20. 13,16. Mt 10,24. 21. 16,3. 22. 9,41. 25. Ps 35,19. 69,5. 26. 14,16. 16,7s. 27. Act 5,32.

XVI

Periculorum praedictio. Paracleti victoria et institutio. Luctus in gaudium cedens. Preces Christi nomine ratae. Discipuli fugituri.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυνα-
γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας
ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν
ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν ἤμην.
5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ
με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλή-
ρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν,
συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρά-
κλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρ-
τίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. 9 περὶ ἁμαρτίας
μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς
τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· 11 περὶ δὲ κρίσεως,
ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν
λέγειν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος,
τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ
γὰρ λαλήσει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽ ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχό-
μενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά
ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ
ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ
ὄψεσθέ με. 17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους·
τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον
οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.
19 ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ
τούτου ζητεῖτε μετ᾽ ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν

XVI,2. H *ο αποκτ.* [*υμας*] 4. *ωρα*: TH add *αυτων* | T *μνημον.* [*αυτων*] 7. *ουκ ελευσεται*: T^s H *ου μη ελθη* 12. t *λεγειν υμιν* 13. TH^s *οδηγ. υμ. εις την αληθειαν πασαν* | Th *ακουσει* 17. H *ειπαν* 18. T^s H *τι εστιν τουτο* | TH om *το* | H [*τι λαλει*]

XVI,1. 9,22. 5. 13,36. 14,4. 11. 12,31. 12. (1 Cor 3,1s.) 13. 14,26. (1 Io 2,27.) 15. 17,10. 16. 7,33. 13,33. 14,19. 20. (Ps 30,12.)

ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς
λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 ἡ γυνὴ
ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ
τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι
ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν
λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. 23 καὶ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου.
24 ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ
λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ
πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί
μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ
πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.
28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν
ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν
οὐδεμίαν λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν
ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
31 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα
καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον
ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστιν. 33 ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν
ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII

Christi precatio sacerdotalis pro re sua, pro apostolis omnibusque suis.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν
αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν
μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ

---

20. T *αλλα* 22. $T^{s}H^{s}$ *αρει* 27. *θεου*: T^{s}H *πατρος* XVII,1. T *ο ιησους* 2. t H *δωσει* 3. t H *γινωσκωσιν* (H *-σι*)

---

22. (Is 66,14.) 23. 14,13. 15,16. 24. 15,11. 28. 8,42. 30. 2,25. 32. Mt 26,31.56. Io 8,16. XVII,2. (Mt 11,27.) Io 6,39. 4. 5,36. 4,34.

σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν·
7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι
τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ
ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ
με ἀπέστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου
ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ
πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ
οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ
πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί
σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην
μετ᾽ αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς
μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι,
καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου,
καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς
ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ
τοῦ κόσμου, ἀλλ᾽ ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον
αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς
ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν
κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ
ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα
πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ
αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
22 κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν
καθὼς ἡμεῖς ἕν· 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-
λειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ
ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 πατήρ, ὃ δέδωκάς
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ᾽ ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ

---

4. t ετελειωσα 5. ᾗ: h ην 6. εδωκας pr: t δεδωκας | και εμοι: TH καμοι 7. t εγνωκα h ⊣ εγνων ⊢ | t εδωκας (s. -κες) H[s] εδωκας 8. t εδωκες h δεδωκας 11. αυτοι: Th ουτοι | καθως: T add και 19. αγιαζω: T[H] pm εγω 21. t πιστευση 22. t εδωκας 24. ὃ: t ους | δεδωκας sc: th εδωκας

---

8. 17,25. (16,30.) 9. (14,16.) 10. 16,15. 11. 17,22. 12. 18,9. 13,18. 13. 15,11. 14. 15,18s. 15. (Mt 6,13.) 19. (Hebr 2,11.) 22. 17,11. 24. (12,26. 14,3.)

καταβολῆς κόσμου. 25 πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω,
ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· 26 καὶ
ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν
ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII

Terror militum et vulneratio Malchi. Captio Iesu et cognitio apud pontificem. Petri lapsus. Pilatus et rex veritatis. Barabbas.

1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν
αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς
αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ. 3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν
ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ
φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ
ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπε-
κρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς·
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐ-
τῶν. 6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω
καὶ ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε;
οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον
ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.
9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ
ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν
εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκο-
ψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν
θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰου-
δαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ ἤγαγον
πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιε-
ρεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας
τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ
λαοῦ. 15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος
μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ
συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16 ὁ δὲ

XVIII, 1. TH^s *των κεδρων* t *του κεδρων* 2. h *μετα τ. μαθητ. αυτ. εκει* 3. *και εκ των φαρισ.*: T[H] om *εκ* 4. *ουν*: T^s *δε* 5. TH om *ιησους* | *ειμι*: h add *ιησους* | H *ιστηκει* 7. TH *επηρωτ. αυτους* | H *ειπαν* 15. T *και* [*ο*] *αλλος* | h *γνωστος ην*

25. 16,3. 17,8. 26. 15,9. XVIII, 1ss. Mt 26,36ss. Mc 14,32ss. Lc 22,39ss. 2. (Lc 21,37.) 9. 17,12. 10s. Mt 26,51ss. Mc 14,47. Lc 22,50s. 11. Mt 26,42. 12. Mt 26,57. Mc 14,53. Lc 22,54. 14. 11,50. 15. Mt 26,58. Mc 14,54. Lc 22,54.

*Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ
ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσή-
γαγεν τὸν Πέτρον.* 17 *λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός·
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖ-
νος· οὐκ εἰμί.* 18 *εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ
καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.* 19 *Ὁ οὖν
ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.* 20 *ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρ-
ρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν
κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.* 21 *τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκη-
κοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.*
22 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν
ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;* 23 *ἀπε-
κρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ
κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;* 24 *ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ
Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.* 25 *Ἦν δὲ Σίμων
Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί.*
26 *λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέ-
κοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;*
27 *πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.*
28 *Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραι-
τώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον,
ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα.* 29 *ἐξῆλθεν οὖν ὁ
Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε
τοῦ ἀνθρώπου τούτου;* 30 *ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ
ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.* 31 *εἶπεν
οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον
ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
ἀποκτεῖναι οὐδένα.* 32 *ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.* 33 *Εἰσῆλθεν οὖν
εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν
καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;* 34 *ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ
ἐμοῦ;* 35 *ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος*

---

16. H *ιστηκει* 18. H *ιστηκεισαν* 22. t *εις των παρεστωτων υπηρετων* 24. T [*ουν*] 29. *του ανθρ.*: T pm *κατα* 31. *ο πειλατος*: TH om *ο* | *κρινατε*: TH add *αυτον* | TH om *ουν* sc 33. TH *παλιν εις το πραιτωρ.* 34. TH *απο σεαυτου* | TH *ειπον σοι*

---

17. Mt 26,69. Mc 14,69. Lc 22,56. 20. Mt 26,55. 25ss. Mt 26,71ss. Mc 14,70ss. Lc 22,58ss. 28ss. Mt 27,1s. Mc 15,1ss. Lc 23,1ss. 32. 12,33. (Mt 20,19.)

τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.
εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ
ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ
βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶ-
τος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις, ὅτι
βασιλεύς εἰμι. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς
ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· τί
ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰου-
δαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα·
βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 ἐκραύ-
γασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν
δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

XIX

Ecce homo; damnatio, crucifixio. Titulus et Iesu vestes. Mater et Iohannes. Mors. Percussio lateris. Sepultura.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν.
2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν
αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,
3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πει-
λᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε
ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. 6 ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς
ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ
εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν
λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
ἔδωκεν αὐτῷ. 10 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ

36. αν: TH post ηγων. 37. H [ο] ιησ. | ειμι (h ειμι;): t add [εγω] 39. H [εν] τω π. 40. παλιν: T add παντες XIX,4. TH^s Και εξηλθεν | TH^s παλιν εξω ο πειλ. (T πιλ.) | TH οτι ουδεμιαν αιτ. ευρ. εν αυτω 5. TH [ο] ιησ. 6. TH ειδον | εκραυγ.: TH add λεγοντες | σταυρωσον sc: t add [αυτον] 7. απεκριθ.: TH add αυτω 10. λεγει: TH add ουν

37. (8,40.47.) 38. 19,4. 39s. Mt 27,15ss. Mc 15,6ss. Lc 23,18ss. XIX,2s. Mt 27,27ss. Mc 15,16ss. 4. 18,38. 6. Mt 27,23. 7. Lev 24,16. Mt 26,63ss. 9. Mt 27,14. Mc 15,5.

οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν
εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοὶ
μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι
αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς,
οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντι-
λέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων
τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς
τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν
δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς
Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι·
ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τὸν
βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν
βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα
σταυρωθῇ.

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν
σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγρα-
ψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν
δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι
ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ
ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν
τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰου-
δαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ
μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν
αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
ρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν
μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.
25 εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ

---

10. t εξουσ. εχω σταυρ. σε κ. εξουσ. εχω απολ. σε 11. απεκριθη: TH add αυτω | TH ουκ ειχες | T^{s} παραδιδους 12. T^{s}H εκραυγασαν 17. TH αυτω (H αὑτω) | h γολγοθ 21. TH βασιλ. των ιουδ. ειμι 24. T ειπον | πληρωθη: T add η λεγουσα 25. H ιστηκεισαν

---

15. (Lc 23,18.) 16ss. Mt 27,32ss. Mc 15,21ss. Lc 23,26ss. 23s. Mt 27,35. Mc 15,24. Lc 23,34. 24. Ps 22,19. 25. Mt 27,55s.

ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ
ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν
παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.
27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς
ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. 28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς
ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει·
διψῶ. 29 σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους
ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν
ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέ-
δωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα
ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν
αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ
τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυ-
ρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη
αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ᾽ εἷς τῶν
στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς
αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ
αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ
ὑμεῖς πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·
ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει·
ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν
ὁ Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικό-
δημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα
σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς
ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ
οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰου-
δαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

---

25. *μαριαμ* bis: TH *μαρια* 27. TH *ο μαθητ. αυτην* 28. *ειδως ο ιησους*: h *ιησους ειδως* 29. *οξους* sc: TH pm *του* 30. *το οξος*: TH add [*ο*] *ιησους* 31. *εκεινου*: h *εκεινη* 33. t *αυτον ηδη* 34. t *και ευθυς εξηλθεν* 35. TH *και εκεινος* | T^{s} *πιστευσητε* 38. *ο απο*: TH om *ο* | H *μαθητ.* [*του*] *ιησ.* | TH *ηλθεν ουν και ηρεν το σωμα αυτου* 39. *αυτον*: t *τον ιησουν* | *μιγμα*: H^{s} *ελιγμα* 41. *ετεθη*: H *ην τεθειμενος*

---

28. Ps 69,22. 29. Mt 27,48. Mc 15,36. Lc 23,36. 30. Mt 27,50. 31. Deut 21,23. Mc 15,42. 35. 21,24. 36. Ex 12,46. Ps 34,21. 37. Zach 12,10. 38ss. Mt 27,57ss. Mc 15,42ss. Lc 23,50ss.

XX

Resurrectio. Petrus et Iohannes. Duo angeli. Iesus et Maria.
Discipuli clausis portis. Thomas. Conclusio.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται
πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον
ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα
Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν
ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθη-
τής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ·
καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθό-
νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν
αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κεί-
μενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ
τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς
τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν
γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν
πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸς
τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ
μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους,
ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις;
λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν
αὐτόν. 14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν
Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν. 15 λέγει αὐτῇ
Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ
κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ
μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς·
Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ
λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· οὔπω
γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
φούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ
πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται Μαριὰμ

XX,1. TH *μαρια* 4. H *ταχειον* 6. *ουν*: T[t]H add *και* 10. H *αυτους* 11. TH *μαρια* | H *ιστηκει* 13. *λεγουσιν*: TH pm *και* | Th *αυτοις· οτι* 16. H *ραββουνει* 17. th *μη απτου μου* | *πατερα* pr: t add [*μου*]

XX,1. Mt 28,1ss. Mc 16,1ss. Lc 24,1ss. 14-18. [Mc 16,9s.]
14. (21,4)

ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον,
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει
αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ
τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν
κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ-
κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἄν τινων ἀφῆτε τὰς
ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.
24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ
ἦν μετ᾽ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν
δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς
τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ὀκτὼ
πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ᾽ αὐτῶν.
ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.
28 ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός
μου. 29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας·
μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώ-
πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ.

XXI

Tertia redivivi manifestatio ad lacum Tiberiados. Petri restitutio; Iohannes non moriturus. De auctore evangelii.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθη-
ταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως.
2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ

18. t εωρακεν 20. t εδειξεν [αυτοις] . . πλευρ. αυτου | τ. χειρας: TH pm και 21. αυτοις: H add [ο ιησους] | πεμπω: t αποστελλω 23. th τινος bis | t αφιενται h αφιονται 25. TH τ. δακτυλ. μου | τοπον: T^{8}H τυπον 29. TH [ο] ιησ. 30. h μαθητ. αυτου 31. T^{8} πιστευσητε

19. Lc 24,36. [Mc 16,14.] 20. [Lc 24,40.] 21. 17,18. 22. (7,39.) 23. Mt 16,19. 18,18. 25. (Ps 22,17.) 29. (4,48 1 Pe 1,8. Hebr 11,1.) 30. 21,25. 31. (5,24. 1 Io 5,13.)

Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος·
ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν
οὐδέν. 4 πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν·
οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐ-
τοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
οὔ. 6 λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ
δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον
ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,
ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ
γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθη-
ταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ
ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.
9 ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην
καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἀνέβη Σίμων
Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον. 12 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς
δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι
ὁ κύριός ἐστιν. 13 ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ
δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 τοῦτο ἤδη τρίτον
ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς·
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε,
σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 λέγει
αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ·
ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ προ-
βάτιά μου. 17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με;
ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει
αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει
αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς
νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν
δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ

---

2. του ζεβ.: t υιοι ζεβ. 3. H εξηλθαν 4. t γενομενης | επι: $T^s H^s$ εις | ηδεισαν: t εγνωσαν 5. T [ο] ιησους 6. λεγει: TH ο δε ειπεν 10. TH [ο] ιησ. 11. ανεβη: T[t]H add ουν | t μεγαλ. ιχθυ. 12. TH [ο] ιησ. | [T]H om δε 16. T^sh προβατα 17. λεγει sc: T^sH ειπεν | αυτω qu: [T]H add ιησους | h προβατα 18. T^sH ζωσει σε

---

4. (20,14.) 7. 13,23. 19,26. 20,2. 14. 20,19.26. 17. (16,30.)

οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.
20 ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς
ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐ-
τοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21 τοῦτον οὖν
ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
σύ μοι ἀκολούθει. 23 ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελ-
φοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
ἔρχομαι.
24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ
γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

ΠΡΑΞΕΙΣ

I

Iesu redivivi mandata et in caelum reditus. Apostoli. Petro suasore Iudae suffectus Matthias.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας
ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο
ἀνελήμφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν
αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανό-
μενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 καὶ
συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί-
ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ
μου· 5 ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι
βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν
οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸς
αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ

---

23. και ουκ ειπεν: T^{s}H ουκ ειπεν δε | ερχομαι: TH add τι προς σε 24. h ο και μαρτ. | TH και ο γραψ. h [ο] και γραψ. 25. TH εστιν δε και αλλα πολλα α εποιησεν ο ιησους, ατινα εαν γραφηται καθ εν, ουδ αυτον οιμαι τον κοσμον χωρησειν τα γραφομενα βιβλια | T subscr. κατα ιωανην

Inscr. TH πραξεις αποστολων

I,1. ο ιησους: TH om ο

---

19. 12,33. 13,36. 2 Pe 1,14. 20. 21,7. 13,23ss. 24. 19,35. 3 Io 12. [25. 20,30.]

I,1. Lc 1,1ss. 4. Lc 24,49. Io 16,7. 5. Mt 3,11s. Mc 1,7s. Lc 3,16s.

ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος
τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε
Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχά-
του τῆς γῆς. 9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ
νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡς
ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ
ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, 11 οἳ καὶ
εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν;
οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐ-
ρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου-
μένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν κατα-
μένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας,
Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος
Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι
πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν
γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν
εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προ-
εῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ
γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος
ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος
μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς
γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·
19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε
κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελδαμάχ,
τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν·
γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν
αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος
Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν

---

8. TH και [εν] παση | T σαμαρεια 10. H παριστηκεισαν 14. H [του] ιησ. | τοις αδελφοις: [T]H pm συν 15. ωσει: TH ως | T εικοσιν 17-19. H ταυτης. — Ουτος ... χωρ. αιματος. — 19. ο και: TH om ο | [T]H om ιδια | H ἀκελδαμαχ 22. αχρι: TH εως

---

9. [Mc 16,19.] Lc 24,51. 13. Mt 10,2-4. Mc 3,16-19. Lc 6,14-16. 18. Mt 27,5ss. 20. Ps 69,26. 109,8.

δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος,
καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιο-
γνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα
25 λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς
παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ
ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ
συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II

Effusio spiritus sancti. Linguarum donum. Petri oratio de vaticiniis Iohelis et Davidis. Tria milia ad Christum convertuntur. Credentium communio.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν
πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ
ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις
γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν
δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ
παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένης δὲ τῆς φωνῆς
ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ
ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες
Γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται,
καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππα-
δοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν,
Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ
ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες
καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις
τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο,
ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ
διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.
14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-

---

26. T συγκατεψηφ. II,1. T συμπληρ. 5. εις: TH^s εν 6. H ηκουσεν 7. [T]H om παντες | TH^s ουχι | απαντες: TH παντες 8. H εγεννηθημεν; 9. T ελαμιται 11. H θεου.

---

25. 1,17. II,1. Deut 16,9s. 4. 10,46. 19,6. 1 Cor 12-14. [Mc 16,17.] 5. (10,35. 13,26.)

κοῦντες Ἰερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτί-
σασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι
μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν
τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχά-
ταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺς δούλους μου
καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ
οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
ἀτμίδα καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ
σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ
ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.
22 Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν
τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς
δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς
ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ
καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες
ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου,
καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαυεὶδ
γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου
διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ
τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου,
ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐφ' ἐλπίδι, 27 ὅτι οὐκ ἐνκα-
ταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου
ἰδεῖν διαφθοράν. 28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με
εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν
εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυείδ,
ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν
ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ
εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐ-
τοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς
ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε

20. *πριν*: h add *η* | *μεγαλην*: TH add *και επιφανη* 21. *αν*: TH *εαν* 22. T *ισραηλιται* 24. *θανατου*: t *αδου* 25. TH om *μου* pr 26. TH *επ ἐλπ.* 27. T *εγκαταλειψεις* 31. T *εγκατελειφθη* | T *εις αδου*

15. (1 Thess 5,7.) 17-21. Ioel 3,1-5. (2,28-32.) 21. Rom 10,13. 22. 10,38. 25-28. Ps 16,8-11. 27. 13,35. 30. Ps 89,4s. 132,11. 31. 2,27.

ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν
ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ
θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε.
34 οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν
κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινω-
σκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν
ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες
ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν
καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ
θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ
παρεκάλει αὐτοὺς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς
ταύτης. 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
σαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·
42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ
κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας
ἐπὶ πάντας. 44 καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις
ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν
εἶχεν· 46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν
ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς
σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

---

33. T^s[H] om *και* pr 36. T^s *ο θεος εποιησεν* 37. H *ειπαν*
38. TH om *φησιν* | *επι*: TH *εν* 42. h *αρτου*, 43. *δε* sc: T^s *τε* | t *εγιν.*
δια των αποστολ. | TH om *εν ιερουσαλημ, φοβος τε ην μεγας επι παν-*
τας 44. TH om *και* pr | T *πιστευοντες* | H^s om *ησαν* et *και* sc

---

32. 3,15. 5,30. 10,39s. 34s. Ps 110,1. Mt 22,44. Mc 12,36.
Lc 20,42s. Hebr 1,13. 35. 1 Cor 15,25. 37. (Lc 3,10.12.14)
39. Is 57,19. Eph 2,13.17. Ioel 3,5. (2,32.) 40. (Phil 2,15.)
44s. 4,32ss. 47. 5,14.

III

Petrus sanat mendicum claudum et cohortatur stupentem populum ad poenitentiam ac fidem.

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι-
λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην
λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν·
βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ᾽ αὐ-
τῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει
μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς
ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ
τὰ σφυδρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν
σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα
τὸν θεόν· 10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν
ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλή-
σθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέ-
δραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολο-
μῶντος ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν
λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν
αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ,
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου,
κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν
δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐ-
τοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
καὶ ἡ πίστις ἡ δι᾽ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην

III,6. *περιπατει*: T^{s} pm [*εγειρε και*] 7. T *σφυρα* 10. *αυτος*: TH *ουτος* 11. T *σολομωνος* 12. T *ισραηλιται* 13. TH om *ο θεος* sc et tr | *ηρνησασθε*: T add [*αυτον*] 16. H om *επι*

III,2. (14,8.) 4. (13,9. 14,9.) 6. (4,10. 9,34. 14,10.) 8. (Is 35,6.) 11. 5,12. 13. Ex 3,6. Mt 22,32. Mc 12,26. Lc 20,37. 15. 5,31. 4,10.

ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ
ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ
προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν
τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ
ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, 20 ὅπως
ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ
ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ
οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν
ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ
προφητῶν. 22 Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκού-
σεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δὲ πᾶσα
ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευ-
θήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ
καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας
ταύτας. 25 ὑμεῖς ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς
διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ·
καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ
τῆς γῆς. 26 ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ
ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον
ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV

Petrus et Iohannes capti coram synedrio. Dimittuntur cum interdicto.
Supplicatio apostolorum. Communio bonorum; Barnabae liberalitas.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπο-
νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν
τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς
τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ
ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.
5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχον-
τας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἰερουσαλήμ,
6 καὶ Ἅννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέ-

---

19. προς: T εις | H εξαλιφθηναι 20. t ιησ. χριστ. 22. ημων: T υμων H om 23. εαν: TH αν 25. t H ο θεος διεθετο | ημων: $T^s H^s$ υμων | H ευλογηθησονται 26. T^s ο θεος αναστησ. | H πονηρ. [υμων] IV,1. H^s αρχιερεις 4. T [ο] αριθμος | χιλιαδες: [T] H pm ως 5. εις: TH εν

---

21. (Lc 1,70.) 22s. Deut 18,15.18s. 23. (Gen 17,14.) 25. Gen 12,3. 22,18. Gal 3,8. IV,3. 5,18.

ξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες
αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ
ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύμα-
τος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύ-
τεροι, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου
ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν
ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος
εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία·
οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν
ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ
Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι
ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς
ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς
ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαν-
τες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς
ἀλλήλους 16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι
μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι᾽ αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοι-
κοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ᾽
ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ
καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ
διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάν-
νης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνά-
μεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ
προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς
κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν
ἐπὶ τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄν-
θρωπος ἐφ᾽ ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ
ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·
Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-

---

7. TH εποιησ. τουτο υμ. 9. TH σεσωσται 13. T (επεγινωσκον τε — ησαν) 18. καθολου: T pm το | H [του] ιησ. 19. TH ειπαν

---

10. 3,6. 15. 11. Ps 118,22. Mt 21,42. Mc 12,10. Lc 20,17. 12. (5,31. 10,43. Mt 1,21. Io 3,16.) 14. 3,8s. 17. 5,28.40. 19. 5,29. 20. (1 Io 1,1.) 24. Is 37,16. Ier 32,17.

σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύμα-
τος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν
ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου
καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας,
Ἡρῴδης τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ,
28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι.
29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς
δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν
τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ
δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ
ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ
μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι,
ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. 33 καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
κυρίου, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ
ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν
ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ
ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ
καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας
ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλή-
σεως, Λευείτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ,
πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν
ἀποστόλων.

V

Ananias et Sapphira. Apostolorum miracula. Capti ab angelo liberantur; iterum in iudicium vocati Gamalielis consilio dimittuntur.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
ειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί

25. ο του πατρ. ημ. δια πνευμ. αγ. στοματος: h † 28. [T] H om σου sc 30. TH om σου pr 32. t H παντα 33. T της αναστασ. του κυριου ιησου H του κυριου ιησου της αναστασεως 36. T λευϊτης 37. προς: TH παρα V, 1. t ονοματι ανανιας | T σαπφειρα

25s. Ps 2, 1s. 32. 2, 44. (Gal 3, 28. Io 17, 21s.) 33. 3, 15. 1, 22. 2, 47. 35. 2, 45. 36. (9, 27. 11, 22. 15, 39. 1 Cor 9, 6. Gal 2, 1.9.13.) V, 2. 4, 35-37. 3. (13, 10. Lc 22, 3.31. Io 13, 2.27. 8, 44.)

*ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; [4] οὐχὶ
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις
ἀλλὰ τῷ θεῷ. [5] ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντας· [6] ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. [7] Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. [8] ἀπεκρίθη δὲ
πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;
ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. [9] ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι
συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν
θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. [10] ἔπεσεν
δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες
δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. [11] καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.*

*[12] Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ-
ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ
στοᾷ Σολομῶντος· [13] τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι
αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· [14] μᾶλλον δὲ προσετί-
θεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
[15] ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι
ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. [16] συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ
πόλεων Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.*

*[17] Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα
αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου [18] καὶ ἐπέβαλον
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. [19] ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας
τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπεν· [20] πορεύεσθε καὶ στα-
θέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
ταύτης. [21] ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν
καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.*

---

10. T *ευραν* 12. TH *παντες* | T *σολομωνος* 14. T (*μαλλον δε — και γυναικων*) 15. T^s H *επισκιασει* 16. *ιερουσαλημ*: t pm [*εις*] 19. T *ηνοιξεν* H *ηνοιξε*

---

11. 2,43. 19,17. Lc 7,16. 12. 4,30. 6,8. (2 Cor 12,12.) 3,11. Io 10,23. 14. 2,47. 11,21.24. 15. 19,12. 16. 8,7. 18. 4,3. 19. 12,7. 27,23.

[22] *οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ·*
ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν [23] *λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον*
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶ-
τας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. [24] *ὡς*
δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. [25] *παρα-*
γενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε
ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.
[26] *Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτούς,*
οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· [27] *ἀγα-*
γόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐ-
τοὺς ὁ ἀρχιερεὺς [28] *λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ*
διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν
Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶς
τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. [29] *ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ*
ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. [30] *ὁ*
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε
κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· [31] *τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα*
ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [32] *καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων*
τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρ-
χοῦσιν αὐτῷ. [33] *οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο*
ἀνελεῖν αὐτούς. [34] *Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος*
ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευ-
σεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, [35] *εἶπέν τε πρὸς αὐτούς·*
ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τού-
τοις, τί μέλλετε πράσσειν. [36] *πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη*
Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς
ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ
διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. [37] *μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰού-*
δας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν
λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο
αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. [38] *καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ*
τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων
ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· [39] *εἰ δὲ ἐκ θεοῦ*
ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι

---

26. T^s *ηγαγεν* 28. *παραγγελια*: t pm [*ου*] 31. T[H] om *του*
32. *εσμεν*: th *εν αυτω* (h *v. εσμεν αυτω*) | h *τουτων· και το πν. το αγιον*
εδωκεν 33. T^sH *εβουλοντο* 35. T *ισραηλιται* 38. H *και* [*τα*] *νυν*
38s. TH (*οτι εαν η εξ — καταλυσαι αυτους*)

---

24. 4,1.6. 26. 4,21. 28. 4,17s. 29. 4,19. 30s. 3,13.15.
31. 2,33.36. 32. 1,8.22. 10,39. Lc 24,48s. 34. 22,3. 35. 4,16.
37. Lc 2,2.

εὑρεθῆτε. [40] ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. [41] Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος ἀτιμασθῆναι· [42] πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ'
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

VI

Septem diaconi pauperum curam habentes. Stephanus impietatis accusatus.

[1] Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι
παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
[2] προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν·
οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δια-
κονεῖν τραπέζαις. [3] ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς κα-
ταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· [4] ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. [5] καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος
ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχο-
ρον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον
προσήλυτον Ἀντιοχέα, [6] οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων,
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

[7] Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς
τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.

[8] Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. [9] ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς
συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στε-
φάνῳ, [10] καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι
ᾧ ἐλάλει. [11] τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐ-
τοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,
[12] συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς
γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς
τὸ συνέδριον, [13] ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ

VI,3. δε: T[s] ουν h [δη] 5. πληρη: h πληρης *MSS.* 9. TH της λεγομενης | t [και ασιας]

40. 4,17s. 42. 2,46. VI,5. 8,5ss. 21,8. 6. 8,15.17. 13,3. 7. 2,47. 12,24. 19,20. 13. Mt 26,59. (Act 21,28.)

*ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· 14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰη-
σοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει
τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. 15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐ-
τὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.*

VII

Stephani oratio de varia continuaque dei gratia in populum contumacem et perfidum. Interpellatus lapidatur.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη·
ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς
γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν
σοι δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρ-
ράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ
ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγ-
γείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐ-
τοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ
θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ
ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ
ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν
Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν
Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι
ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ'
αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἔναντι Φαραὼ βασιλέως Αἰγύ-
πτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον
τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ
Χανάαν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ
πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον
ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ
ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο

---

13. *αγιου*: H add [*τουτου*] 15. TH *ειδαν* VII,3. TH[s] om *εκ* ante *της συγγεν.* 7. *εαν*: TH *αν* | t *δουλευσωσιν* 10. TH *εναντιον* | *εφ ολον*: TH[s] om *εφ* 11. TH *ηυρισκον* 13. T[s]H[s] *εγνωρισθη*

---

14. Mt 26,61. 27,40. VII,3. Gen 12,1. 4. Gen 12,5. 5. Gen 12,7. 6s. Gen 15,13s. 8. Gen 17,9s. 9. Gen 37,28. 39,2. 10. Gen 41,40. 11. Gen 41,54. 12. Gen 42,1s. 13. Gen 45,3s.

τῷ Φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 *ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέ-*
σατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν
ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 *καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον,*
καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 *καὶ μετετέθησαν*
εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς
ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ. 17 *καθὼς δὲ ἤγγιζεν*
ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ,
ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη
βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 *οὗτος*
κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ
ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 *Ἐν*
ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη
μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· 21 *ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ*
ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ
εἰς υἱόν. 22 *καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων·*
ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 *ὡς δὲ ἐπληροῦτο*
αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 *καὶ*
ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ κατα-
πονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 *ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς*
ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς·
οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 *τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο-*
μένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄνδρες, ἀδελ-
φοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 *ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον*
ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς
τὸν Αἰγύπτιον; 29 *ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ*
ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 *Καὶ*
πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ
ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. 31 *ὁ δὲ Μωϋσῆς*
ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι
ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. *ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς*
οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 *εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος·* λῦσον τὸ
ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία
ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ,
καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς·

---

13. *αυτου*: T^{s}H *ιωσηφ* 15. t [*και*] *κατεβη* H^{s} *κατεβη δε* | H [*εις αιγυπτον*] 22. H om *εν* pr 31. TH *εθαυμασεν* 34. *αυτων*: T^{s}H *αυτου*

---

14. Gen 45,9. 46,27. Deut 10,22. 15. Gen 49,33. 16. Ios 24,32. Gen 49,30. 33,19. 17s. Gen 24,7. Ex 1,7s. 19. Ex 1,10. 20ss. Ex 2,2ss. 24. Ex 2,11s. 26. Ex 2,13. 27s. Ex 2,14. 30-34. Ex 3,2ss. 32. Ex 3,6. Mt 22,32. Lc 20,37. 34. Ex 3,10.

καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον τὸν Μωϋ-
σῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ
δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν
σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος ἐξή-
γαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός
ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-
στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ
γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς
ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι
γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν
ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών· ποίη-
σον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος,
ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον
θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν
τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ-
φητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσερά-
κοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ, 43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν
τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς
ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βα-
βυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν
τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν
κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ
πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν
ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν
ἡμερῶν Δαυείδ, 46 ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο
εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλωμὼν δὲ ᾠκοδόμησεν
αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ,
καθὼς ὁ προφήτης λέγει· 49 ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει
κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 οὐχὶ ἡ χείρ μου
ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρ-
δίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,

---

35. και sc: T [και] 36. T^{s}H εν τη αιγυπτω 38. ημιν: H^{s} υμιν 40. εγενετο: t γεγονεν 42. TH ισραηλ; 43. T ρεφαν H ρομφα | T αυτοις· H αυτοις. 45. TH εξωσεν 46. οικω: T^{s}H θεω h† 47. TH σολομων | TH οικοδομησεν 49. η δε: H^{s} και η 51. h καρδιας

---

35. 7,27. 37. 3,22. Deut 18,15. 38. Ex 19,3. 40. Ex 32,1. 41. Ex 32,6. 42. Ier 19,13. 42s. Am 5,25ss. 44. Ex 25,40. 45. Ios 3,14. 46. Ps 132,5. 47. 1 Reg 6,1. 48. 17,24. 49s. Is 66,1s.

ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίω-
ξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας
περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς
ἐγένεσθε, 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων,
καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ
ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ-
ματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ
Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ
τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον
τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν, 58 καὶ ἐκβα-
λόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο
τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου,
59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα·
κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν
φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. (VIII) 1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ
ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII

Saulus saeviens. Philippus in Samaria. Simon magus et Petrus. Philippus et Aethiops Candaces.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκ-
κλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες διεσπάρησαν κατὰ τὰς
χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνε-
κόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν
μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ
τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρε-
δίδου εἰς φυλακήν.
4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·
5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν
αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ
χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.
9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων

---

60. TH *ταυτ. την αμαρτ.* VIII,1. *παντες*: T[H] add *δε* | T *σαμαρειας* 5. T *εις πολιν* | T *σαμαρειας*

---

53. Gal 3,19. Hebr 2,2. 56. Mt 26,64. 59. Lc 23,46. 60. Lc 23,34. VIII,1. 14,6. 3. 9,1ss. 22,4. 26,9s. Gal 1,13. 5. 6,5. 7. 5,16. 16,18. 9. 13,6. (19,19.)

καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες·
οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσ-
εῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέναι αὐ-
τούς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς
βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο
ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν,
καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα
καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ
ἐν Ἰεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες
καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον.
16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ᾽ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ
βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε
ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.
18 ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀπο-
στόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα 19 λέγων·
δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας
λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ
ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ
θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν
εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου
ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια
τῆς καρδίας σου· 23 εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας
ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς
ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν
εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ
κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμα-
ριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι
καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν
ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς
ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης
βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ἐλη-
λύθει προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ

---

9. T σαμαρειας 11. T μαγειαις 14. T σαμαρεια 18. το πνευμα: T add [το αγιον] 24. ειρηκατε: h add ⊣ος πολλα κλαιων ου διελιμπανεν⊢ 25. TH σαμαρειτων 27. εληλυθει: TH pm [ος] 28. τε: t H δε

---

17. 6,6. 13,3. 20. (Mt 10,8.) 21. (Col 1,12.) 22. (2 Tim 2,25.) 23. (Is 58,6.) 25. Zeph 2,4. 27. (Zeph 3,10.)

καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην
Ἠσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολ-
λήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆράγε
γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην
ἐὰν μή τις ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν
ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον
τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς
διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ
προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀν-
οίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπο-
ρεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος·
ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ
ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ
ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ
ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν
αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο
τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρίαν.

IX

Saulus divina voce convertitur et Damasci ab Anania baptizatur. Insidiantibus Iudaeis fugit Hierosolymam indeque Tarsum. Petrus Lyddae Aeneam sanat, Ioppae Tabitham in vitam revocat.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα-
θητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ᾐτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ
ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἄν τινας
εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ
εἰς Ἰερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν
τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ·

---

28. ανεγιν.: [T]H pm και 32. TH^{s} κειροντος 37. h ⊣ εἶπεν δὲ αὐτῷ [ὁ φίλιππος]· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου[, ἔξεστιν]. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν ἰησοῦν [χριστόν].⊢ 40. T καισαρειαν IX,1. T εμπνεων 2. αν: TH εαν | T^{s}H της οδου οντας 3. H εξεφνης

32s. Is 53,7s. 36. (10,47.) [37. 9,20. Mt 16,16. [Mc 16,16.] Io 6,69. 11,27. 1 Io 4,15.] IX,1ss. 22,3ss. 26,10ss.

Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ·
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε
εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ
ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν
τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ
τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν·
χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέ-
ρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἁνανίας, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· Ἁνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ
ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν
ἄνδρα Ἁνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας,
ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἁνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίη-
σεν ἐν Ἱερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι
οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων
υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ
τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἁνανίας καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ
ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου.
18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες,
ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν
ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,
20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούον-
τες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς
ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα

---

5. *διωκεις*: E add *σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν* 6. *αλλα αναστηθι*: E *τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστηθι* 7. H *ιστηκεισαν* 8. TH *ανεωγμενων* 11. H[s] *αναστα* 12. *ανδρα*: T[s]H add [*εν οραματι*] | *χειρας*: H pm [*τας*] 15. *εθνων*: H pm [*των*] 19. t H *ενισχυθη* 21. TH *εν ιερουσαλ.*

---

5. 1 Cor 15,8. (5,39.) 11. 21,39. 12. (10,3. 16,9.) 15. (Rom 9,21ss.) 16. 20,23. 21. 8,1ss. 9,2.

δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλ-
λον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας
ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ
ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν
αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετη-
ροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν
ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ
τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖς
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν
μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύ-
ριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ
ἐκπορευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ
δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατ-
ήγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας
καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-
θύνετο. 32 ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν
καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ
ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον
ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον
σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατ-
οικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν
κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη-
νευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού-
σαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς
αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς
δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ

---

22. T συνεχυνεν | ιουδαιους: T pm τους | H συνβιβαζων 25. H σφυριδι 30. T καισαρειαν 31. T σαμαρειας 35. T σαρωνᾶ H σαρῶνα 36. H ταβειθα | TH εργων αγαθων 37. H[s] om αυτην sc

---

23ss. 2 Cor 11,32s. 26. Gal 1,18s. 27. 4,36. 30. 11,25. 31. (1 Cor 3,10. Eph 2,20.) 34. 3,6.

ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ
ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα
ἡ Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ
γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ
ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν·
φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.
42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν
πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν
Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

X

Cornelius divinitus admonitus Petrum visione animalium perculsum arcessit Caesaream. Ipsi gentiles spiritu sancto imbuti.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης
ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος
τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς
τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι
φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ
εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ
ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε;
εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβη-
σαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον
ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται
Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν
οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.
9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
των ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-
των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγά-
λην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν

---

40. H ταβειθα 42. [T]H om της 43. εγενετο δε: T add [αυτον]
X,1. T καισαρεια 5. t [τινα] 9. αυτων: T[s]H εκεινων

---

40. Mt 9,25. Mc 5,41. 43. 10,6. X,1. (Mt 8,5.) 3ss. 10,30ss.
(3,1.) 4. (Apoc 8,4.) 5. 11,13. Io 1,43. 6. 9,43. (11,14. 9,6.
2,37.) 10ss. 11,5ss.

πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε θῦσον
καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευ-
τέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν
οὐρανόν. 17 ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ
ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορ-
νηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ
τὸν πυλῶνα, 18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικα-
λούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμου-
μένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες
ζητοῦντές σε. 20 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐ-
τοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβὰς
δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε·
τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; 22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατον-
τάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός
τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου
ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα
παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.
Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον
εἰσῆλθαν εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐ-
τούς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους
φίλους. 25 ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας
αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ
Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός
εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθό-
τας πολλούς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμι-
τόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρω-
πον· 29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι
οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ
τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
ευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι

---

15. T εκαθερισεν 17. ιδου: t pm [και] | υπο: T^s απο 18. H^s επυθοντο 19. H^s om αυτω | ανδρες: add T[th] τρεις H δυο | ζητουντες: T^s ζητουσιν 23. T εξενισεν, τη δε | H συνηλθαν 24. T^sH εισηλθεν | T καισαρειαν | T συγκαλεσαμ. 28. T^sH ο θεος εδειξεν 29. H αναντιρητως

---

14. Lev 11,7.13.23. 15. 1 Tim 4,4s. Tit 1,15. Rom 14,14. Mt 15,11. Mc 7,2.15. 17. 10,28.34s. 11,11ss. 19. (8,29.) 22. 10,3ss. 23. 9,42. 26. 14,15. 28. 11,3. 30ss. 10,3ss.

λαμπρᾷ, [31] καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ
αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [32] πέμψον
οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·
οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν.
[33] ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενό-
μενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦ-
σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. [34] Ἀνοίξας δὲ
Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, [35] ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβού-
μενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν·
[36] τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος
εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. [37] ὑμεῖς
οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
[38] Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας
τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ'
αὐτοῦ· [39] καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ
τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες
ἐπὶ ξύλου. [40] τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν
αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, [41] οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς
προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν
καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· [42] καὶ
παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός
ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.
[43] τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
[44] Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. [45] καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται·
[46] ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν
θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· [47] μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί
τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; [48] προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
ἡμέρας τινάς.

---

32. θαλασσαν: t add [ος παραγενομενος λαλησει σοι] 33. του θεου: t σου 36. [T]H^{s} om ον | h χριστου (ουτ. εστ. παντ. κυριος) [37] υμεις οιδατε, 39. T^{s}H om εν sc 40. TH om εν 42. αυτος: T^{s}H ουτος 45. οσοι: H^{s} οι | tH του πνευματ. του αγιου 48. αυτοις: TH αυτους

---

32. 11,13s. 34. Deut 10,17. Rom 2,11. 36. Is 52,7. 37. Mt 4,17. Lc 23,5. 39. 2,22.32. 3,15. 5,30. (Deut 21,22s.) 41. Lc 24,42s. Io 21,13. 42. 17,31. 43. 3,24. 46. 2,4. 47. 8,36.

XI

Petrus Hierosolymae visionem animalium remque cum Cornelio gestam exponit. Barnabas et Saulus. Christiani Antiochiae. Agabus.

1 *Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ*
τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 *ὅτε*
δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ
περιτομῆς, 3 *λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν*
ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 *ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο*
αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· 5 *ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό-*
μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς
ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 *εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ*
τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ. 7 *ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς*
Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 *εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν*
ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 *ἀπεκρίθη*
δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ
μὴ κοίνου. 10 *τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν*
ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 *καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέ-*
στησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας
πρός με. 12 *εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν*
διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 *ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς*
εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπό-
στειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 *ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ*
πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 *ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ*
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 *ἐμνή-*
σθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβά-
πτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 *εἰ*
οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς
κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 *ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξα-*
σαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν
εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

XI,3. T[s]H[s] *εισηλθεν* et *συνεφαγεν* 9. t H[s] *εκ δευτερου φωνη* | T *εκαθερισεν* 11. *ημεν*: th *ημην* | T *καισαρειας*

XI,3. 10,25ss. 5ss. 10,9ss. 12. 10,19s. 13s. 10,5s.32. 14. (16,30s.) 15. 10,44. 16. 1,5. (Mc 1,8. Lc 3,16.) 17. 15,8s. 10,47.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας,
μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ
τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες
εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι
τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε
ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ
ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἰερουσαλὴμ
περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας. 23 ὃς
παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ
παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,
24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως.
καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν
ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δι-
δάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
Ἅγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 τῶν
δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς
Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII

Herodes Agrippa Iacobum occidit et Petrum in vincula coniicit. Petrus liberatus ab angelo pulsat fores domus Mariae. Herodes subito perit.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης
τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνεῖλεν δὲ
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ
ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παρα-
δοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-

---

19. t επι στεφανου 20. ελληνας: H ελληνιστας 22. t [ουσης] 23. τω κυριω: H pm [εν] 28. H^{s} εσημαινεν XII,1. TH ηρωδης ο βασιλευς 3. ημεραι: t pm [αι]

---

19. 8,1.4. (15,3. 13,1.4. 6,5.) 22. 4,36. 9,27. 25. 9,27.30. Gal 2,11. 26. (26,28.) 28. 21,10. 29. Rom 15,25s. 1 Cor 16,1. 2 Cor 8,3s. 9,12. 30. 12,25. XII,2. 1,13. (Lc 5,10. 8,51. 9,28.54. Mc 1,29. 10,35.41. 13,3. 14,33.)

μενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν
Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη
ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν
προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοι-
μώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύ-
λακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγε-
λος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν
τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε
ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου
καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι
ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα
βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν
ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις
αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν,
καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν
ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης
τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν
ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλου-
μένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.
13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παι-
δίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ
Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα
δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ
πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ
ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων·
ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐ-
τοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ
τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 γενομένης
δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα
ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών,
ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν
ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν
Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν,
καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως

6. T προαγειν H^s προσαγαγειν 8. τε: TH δε 11. H^s ο κυριος 13. h προηλθε (-θε eti. H) 15. ελεγον: h ειπαν 17. διηγησατο: [T]H add αυτοις 19. T καισαρειαν

7. 5,19. 27,23. 10. 16,26. 12. 13,5.13. 15,37.

ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς
βασιλικῆς. [21] ταχτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα
βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς·
[22] ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. [23] παρα-
χρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔδωκεν
τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.
[24] Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. [25] Βαρ-
νάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντες
τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
Μάρκον.

XIII

Barnabae et Sauli iter ad exteros. Bariesus magus, Sergius Paulus proconsul. Oratio Pauli Antiochiae Pisidiae in synagoga. Barnabas et Paulus Iudaeorum invidia urbe eiecti.

[1] Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται
καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ,
καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετραάρχου
σύντροφος καὶ Σαῦλος. [2] λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ
καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι
τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
[3] τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας
αὐτοῖς ἀπέλυσαν. [4] αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου
πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς
Κύπρον, [5] καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
ὑπηρέτην. [6] διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον
ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ,
[7] ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος
προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ· [8] ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως
γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀν-
θύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. [9] Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλη-
σθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν [10] εἶπεν· ὦ πλήρης
παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης
δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;

21. H [ο] ηρωδης | καθισας: T pm [και] 24. θεου: Hs κυριου
25. Hs εις ιερουσαλημ h† | T συμπαραλαβοντες XIII,1. T τετραρχου
4. T σελευκειαν 6. TH βαριησους 10. Hs τον κυριου

24. 6,7. 19,20. 25. 11,29s. 12,12. 13,5. 15,37. XIII,1. 11,27.
15,32. Lc 3,1. 2. 10,19. 15,28. 9,15. 14,26. Rom 10,15. 3. 6,6.
14,23. 5. 12,12. 6. 8,9. 19,19.

[11] καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν
ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκό-
τος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. [12] τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος
τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
[13] Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς
Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν
ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. [14] αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες
εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. [15] μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. [16] ἀναστὰς δὲ
Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ
οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. [17] ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου
Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν
αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, [18] καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρη-
σεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, [19] καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανάαν
κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, [20] ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ
πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προ-
φήτου. [21] κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς
τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσσερά-
κοντα· [22] καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς
βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί,
ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά
μου. [23] τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, [24] προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσ-
ώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσ-
ραήλ. [25] ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ
ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. [26] ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ
γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. [27] οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
κρίναντες ἐπλήρωσαν, [28] καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες

11. τε: TH[s] δε 12. TH εκπληττομενος 14. ελθοντες: t εισελθοντες 16. T ισραηλιται 17. TH αιγυπτου 18. T[s]H ετροποφορησεν 19. H[s] om και (v. 18 H[s] και, ως) 22. H [ανδρα] 25. TH[s] ειναι; 26. ημιν: T[s] υμιν

11. 12,23. 9,8. 13. (14,25. 27,5.) 15,38. 15. 15,21. 17ss. 7,2ss. 17. Ex 6,1. 18. 7,36. Deut 1,31. 19. Deut 7,1. Ios 14,2. 20. Iud 2,16. 21. 1 Sam 8,5. 10,21. 22. 1 Sam 16,1.13. Ps 89,21. (Is 44,28.) 24. Lc 3,3. 25. Lc 3,15. Io 1,20.26s. 28. Lc 23,23.

ᾐτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς
ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς
τὸν λαόν. 32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς
πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν
τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ
ψαλμῷ γέγραπται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν
εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ
πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν
διαφθοράν. 36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ
θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ
καὶ εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν δια-
φθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ
τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν
οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ
πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν
τοῖς προφήταις· 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ
ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συνα-
γωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων
προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες
αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ
ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν
λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλή-
σθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντι-
λέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος
καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους
κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν
τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα
δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ

28. h ητησαν τον 29. h γεγρ. περι αυτ. 31. tH [νυν] 32. ημων: h† 33. H εν τω ψαλμω γεγρ. τω δευτερω 39. απο: [T]H pm και 40. επελθηι: t add [εφ υμας] 42. h† 44. δε: h τε | h εχομενω | κυριου: tH[s] θεου 45. TH om αντιλεγοντες και 46. επειδη: h επει δε 48. κυριου: tH[s] θεου

29. Lc 23,53. 31. 1,3. 10,40s. 33. Ps 2,7. Hebr 1,5. 34. Is 55,3. 35ss. 2,27ss. 35. Ps 16,10. 39. Rom 8,3. 41. Hab 1,5. 46. Mt 10,6. 21,43. 47. Is 49,6. Lc 2,32. 48. (Rom 8,29.)

ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· [49] διεφέρετο
δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ᾽ ὅλης τῆς χώρας. [50] οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς
πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
[51] οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἦλθον
εἰς Ἰκόνιον· [52] οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος
ἁγίου.

XIV

Barnabas et Paulus Iconia pulsi. Lystrae pro diis habentur, sed a Iudaeis fere lapidati iter per Asiam pergunt redeuntque Antiochiam Syriae.

[1] Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. [2] οἱ δὲ ἀπειθήσαντες
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
τῶν ἀδελφῶν. [3] ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι
ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
διδόντος σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.
[4] ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς
Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. [5] ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν
ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ
λιθοβολῆσαι αὐτούς, [6] συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς
Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· [7] κἀκεῖ
εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
[8] Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,
χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. [9] οὗ-
τος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν
ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, [10] εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι
ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. [11] οἵ τε
ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν
πρὸς ἡμᾶς, [12] ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον
Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. [13] ὅ τε ἱερεὺς
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. [14] ἀκού-
σαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ

---

49. TH *δι ολης* 52. *οι δε*: T[8]H[8] *οι τε* XIV,3. TH om *επι* sc | TH *διδοντι* 8. Ti (err.) T *εν λυστρ. αδυνατ.* 9. H *ηκουεν* 11. *οι τε*: T[8] *οι δε*

---

51. Lc 9,5. 10,10s. XIV,3. 5,12. 8. 3,2. 10. 3,8. (Is 35,6.) 11. 28,6.

ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες [15] καὶ λέγον-
τες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν
ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, [16] ὃς ἐν ταῖς παρῳχη-
μέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐ-
τῶν· [17] καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανό-
θεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τρο-
φῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. [18] καὶ ταῦτα λέγοντες
μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
[19] Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ
πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω
τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι· [20] κυκλωσάντων δὲ τῶν
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην· [21] εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, [22] ἐπιστηρίζοντες
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐνμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. [23] χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ᾽ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους,
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν
πεπιστεύκεισαν. [24] καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν
Παμφυλίαν, [25] καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ-
βησαν εἰς Ἀτταλίαν, [26] κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν
ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
[27] παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν
θύραν πίστεως. [28] διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
μαθηταῖς.

XV

Contentio Antiochensis de gentilium circumcisione. Paulus Hierosolymam legatur. Petrus et Iacobus. Decretum hierosolymitanum. Alterum Pauli ad exteros iter apostolicum.

[1] Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς
ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ

14. αυτων: H[s] εαυτων 17. H αὑτον | T [υμιν] υετ. 21. T[s]H ευαγγελισαμενοι | H και [εις] αντιοχειαν 22. TiTH εμμενειν 24. H ηλθαν 25. εις την περγην: TH[s] εν περγη | T ατταλειαν

15. 4,24. Ps 146,6. Ier 32,17. 15ss. 17,24ss. 19. 2 Cor 11,25. 2 Tim 3,11. 21. 13,51. 22. (Lc 14,27.) 23. Tit 1,5. 24s. 13,13s. 27,5. 26. 11,20. 13,1s. 27. 1 Cor 16,9. XV,1. Gal 2,12. 5,2s.

δύνασθε σωθῆναι. [2] *γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ*
ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀνα-
βαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς
τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ
ζητήματος τούτου. [3] *οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκ-*
κλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν
τοῖς ἀδελφοῖς. [4] *παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθη-*
σαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. [5] *ἐξανέστησαν*
δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες,
λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον Μωϋσέως.

[6] *Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ*
τοῦ λόγου τούτου. [7] *πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς*
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
[8] *καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα*
τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, [9] *καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε*
καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. [10] *νῦν οὖν*
τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν
μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι; [11] *ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-*
θῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. [12] *ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,*
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. [13] *Μετὰ δὲ*
τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί,
ἀκούσατέ μου. [14] *Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς*
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [15] *καὶ*
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·
[16] μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω
καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, [17] ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι
τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπι-
κέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα
[18] γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. [19] *διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς*

---

3. T *σαμαρειαν* 4. T[s]H *ιεροσολυμα* | *υπο*: T[s]H *απο* 6. *δε*: T[s]H *τε* 7. t *συνζητησεως* 9. h *ουδεν* 16. T *κατεστρεμμενα* 18. *γνωστα απ αιωνος*: h ⊣ *γνωστον απ αιωνος* [*εστιν*] *τω θεω το εργον αυτου* ⊢

---

2. Gal 2,1. 4. 14,27. 21,19. 7. 10,9ss. 8. 11,15. 10. 15,28 Gal 5,1. 14. 2 Pe 1,1. 16s. Am 9,11s. 17. (Iac 2,7.)

*ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, [20] ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι
αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς
πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. [21] Μωϋσῆς γὰρ ἐκ
γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς
συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.*

*[22] Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ
τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν
σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν
καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, [23] γράψαντες
διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς
κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
ἐθνῶν χαίρειν. [24] ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες
ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ
διεστειλάμεθα, [25] ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμέ-
νους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρ-
νάβᾳ καὶ Παύλῳ, [26] ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [27] ἀπεστάλ-
καμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλον-
τας τὰ αὐτά. [28] ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν,
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες,
[29] ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας,
ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.*

*[30] Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ
συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. [31] ἀναγνόντες
δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. [32] Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ
αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς
ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· [33] ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν
μετ᾽ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.*

*[35] Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου. [36] Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν
Παῦλος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
ἔχουσιν. [37] Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάν-
νην τὸν καλούμενον Μάρκον· [38] Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα*

---

20. TH om *του* ante *πνικτου* 24. [t]H om *εξελθοντες* 25. TH^s *εκλεξαμενοις* 29. *πραξετε*: h add ⊣ *φερομενοι εν τω αγιω πνευματι* ⊢ 34. h ⊣ *εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτους (υ. αυτου)* [, *μονος δε ιουδας επορευθη*]. ⊢ 37. T *συμπαραλ.*

---

20. 1 Thess 4,3. Gen 9,4. 21. 13,15. 24. Gal 1,7. 28. 5,32. 29. 15,20. 21,25. 1 Cor 8,1ss. 37. 12,12.25. Col 2,10. 38. 13,13. 27,5.

ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ
ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. [39] ἐγένετο δὲ παροξυσμός,
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.
[40] Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· [41] διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI

Timothei circumcisio. Paulus cum Sila et Timotheo profectus visione in Macedoniam vocatur. Lydia et ancilla fatidica. Paulus et Silas Philippis capti mirabiliter aperto carcere et custode baptizato honeste dimittuntur.

[1] Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθη-
τής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς
πατρὸς δὲ Ἕλληνος, [2] ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. [3] τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελ-
θεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας
ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ
ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.
[4] Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσ-
σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυ-
τέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.
[5] Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον
τῷ ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν. [6] διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα-
τικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· [7] ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰη-
σοῦ· [8] παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. [9] καὶ
ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν
ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν
βοήθησον ἡμῖν. [10] ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν
ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς
ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
[11] Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμο-
θρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, [12] κἀκεῖθεν εἰς Φιλίπ-
πους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία.
ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. [13] τῇ τε

38. T *συμπαραλαμβ.* 41. H *και [την] κιλικ.* XVI, 1. *κατηντ. δε*: [T]H add *και* 3. *τον πατερα αυτου οτι ελλην*: TH *οτι ελλην ο πατηρ αυτου* 9. t *ωφθη τω παυλω* 10. H *συνβιβαζοντες* 11. *δε* pr: T⁸H *ουν* 12. *πρωτη της μεριδος*: h †

39. (Gal 2,13.) 40. (14,26.) 41. 18,18. Gal 1,21. XVI, 1. 14,6. 4. 15,20.29. 6. 18,23. 8. 20,5s. 2 Cor 2,12. 2 Tim 4,13. 9. 27,23. 12. 20,6. 1 Thess 2,2. Phil 1,1.

*ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν
οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς
συνελθούσαις γυναιξίν. 14 καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυ-
ρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ
κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
Παύλου. 15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν
λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.*

*16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολ-
λὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακο-
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. δια-
πονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-
αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν
ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσ-
αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ κατ-
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ
στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν,
23 πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγ-
γείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγ-
γελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν
καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ
τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν
θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸς
ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου·
ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ
ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγ-
μένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν
ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνη-
σεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν·*

---

17. H [*τω*] *παυλω* 19. *ιδοντες δε*: h *και ιδοντες* 23. *τε*: H^s *δε* 26. TH *ηνεωχθησαν* | H [*παραχρημα*] 27. TH *την μαχαιραν* 28. t *παυλ. φωνη μεγαλη* H *παυλ. μεγαλη φωνη*

16s. Lc 4,33ss. 17. Mt 8,29. Mc 5,7. Lc 8,28. 18. (5,16. 8,7. [Mc 16,17.]) 19. (19,27.) 20. 17,6. 24,5. 21. 6,14. 21,21. 22. 1 Thess 2,2. 2 Cor 11,25. (Phil 1,30.) 25. 4,31.

ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. [29] αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ
ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾳ, [30] καὶ
προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;
[31] οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ
καὶ ὁ οἶκός σου. [32] καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου
σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [33] καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβα-
πτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, [34] ἀναγαγών τε
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο
πανοικεὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. [35] Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστει-
λαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀν-
θρώπους ἐκείνους. [36] ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους
τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα
ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. [37] ὁ δὲ
Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρί-
τους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν,
καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ
ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. [38] ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβ-
δοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥω-
μαῖοί εἰσιν, [39] καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες
ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. [40] ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς
φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν
τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII

Tumultus propter Paulum Thessalonicae et Beroeae. Iason. Oratio Pauli in Areopago. Dionysius Areopagita.

[1] Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον
εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. [2] κατὰ δὲ
τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα
τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, [3] διανοίγων καὶ παρα-
τιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
[4] καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ
καὶ τῷ Σιλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν

29. TH om τω sc 32. κυριου: H[s] θεου 33. T[s] παντες 34. οικον: T add [αυτου] | T πανοικι 36. TH om τουτους 38. τε: TH δε 40. απο: T εκ XVII,3. T χριστος, ιησους ον H[s] ο χριστος, ο ιησους ον 4. H και [τω] σιλα | ελληνων: t pm ⌈και]

30. 2,37. Lc 3,10ss. 31. 15,11. Io 3,16.36. 20,31. 36. Iac 2,16. 40. 16,14. XVII,1. 1 Thess 2,1s. Phil 4,16. 2 Tim 4,10. 2. 13,14. 18,4. (Lc 4,16.) 3. Lc 24,26s. Act 9,22. 4. 14,1. 28,24. 15,22. 16,19. 18,5. 1 Pe 5,12.

τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. [5] ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλο-
ποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· [6] μὴ εὑρόντες δὲ αὐ-
τοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,
βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε
πάρεισιν, [7] οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι
τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες
εἶναι Ἰησοῦν. [8] ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας
ἀκούοντας ταῦτα, [9] καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος
καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

[10] Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν
συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν· [11] οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης
προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτως. [12] πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί-
δων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· [13] ὡς δὲ
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
οντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. [14] εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦ-
λον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. [15] οἱ δὲ καθιστά-
νοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν
πρὸς τὸν Σιλᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς
αὐτόν, ἐξῄεσαν.

[16] Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου,
παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον
οὖσαν τὴν πόλιν. [17] διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰου-
δαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. [18] τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων
καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί
ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν
εὐηγγελίζετο. [19] ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον
ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ
λαλουμένη διδαχή; [20] ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς

---

5. TH *ανδρας τινας πονηρ.* 11. *καθ ημεραν*: t H pm [*το*] 18. T *επικουρειων* | TH *στωικων* 19. *τε*: T^sH *δε* | TH *αρειον* | TH [*η*] *υπο*

---

6. 16,20. 7. Io 19,12.15. Lc 23,2. 11. (Is 34,16. Io 5,39.)
12. 13,50. 16,13. 14. 16,1. 1 Cor 4,17. 15. 18,5. 16. 1 Thess 3,1.
18. (1 Cor 4,12.) 19. Mc 1,27. 20. 2,12.

ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθη-
ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶς δὲ
Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ
πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. 23 διερχόμενος γὰρ
καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ
καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα
τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν
χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων
θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ
πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων
κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους
καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν
θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν
ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ᾽ ὑμᾶς ποιητῶν
εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες
τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ,
χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι
ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς
τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν,
31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες
κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγεί-
της καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII

Pauli acta Corinthi. Aquila et Priscilla; Iustus, Crispus; Gallio proconsul, Sosthenes. Paulus in itinere. Apollos Ephesi.

1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον.
2 καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,

---

21. T ακουειν [τι] 22. TH αρειου 27. και ευρ.: t η ευρ. 28. υμας: h ημας 30. T[s] παραγγελλει 31. T ω ωρισεν πιστιν παρασχ. πασιν, αναστ. 34. TH [ο] αρεοπαγιτης

---

22. (25,19.) 24. 14,15. 7,48s. Io 4,24. 25. Ps 50,8ss. Is 42,5. 26. Gen 1,27. Deut 32,8. 27. Is 55,6. Rom 1,19s. 29. Is 46,5. Ps 115,4. 30. 14,16. 31. Ps 9,9. (2 Cor 5,10.) XVIII,2. Rom 16,3. 1 Cor 16,19. 2 Tim 4,19.

προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα
αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰου-
δαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, [3] *καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον*
εἶναι ἔμενεν παρ᾽ αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ
τῇ τέχνῃ. [4] *διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον,*
ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

[5] *Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ*
Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς
Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. [6] *ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν*
καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς·
τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν
εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. [7] *καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς*
οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ
οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. [8] *Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-*
γος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. [9] *εἶπεν δὲ ὁ*
κύριος ἐν νυκτὶ δι᾽ ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃς, [10] *διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθή-*
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ. [11] *ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν*
αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [12] *Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος*
τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ
καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, [13] *λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον*
ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. [14] *μέλλον-*
τος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς
Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰου-
δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· [15] *εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν*
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ᾽ ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐ-
τοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. [16] *καὶ ἀπήλασεν αὐ-*
τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. [17] *ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην*
τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν
τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

[18] *Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς*
ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα
καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ
εὐχήν. [19] *κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐ-*
τοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰου-

2. TH *διατεταχεναι* t [*δια*]*τεταχεναι* 3. T h *ηργαζετο* 6. H[s] *καθαρος εγω· απο* 7. T[s]H *ηλθεν* | T [*τιτιου*] 12. H[s] *οι ιουδαι. ομοθυμαδ.* 18. T *κεγχρεαις* 19. *αυτου*: t *εκει*

3. 20,34. 5. 17,15. 18,28. 6. 20,26. 7. Col 4,11. 8. 1 Cor 1,14. 9. 16,9. 23,11. 9s. Is 41,10. 14. 25,11. 15. Mt 27,24. Io 18,31.

δαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ
ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω
πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ
κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
σίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρί-
ζων πάντας τοὺς μαθητάς.
24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστά-
μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρη-
σιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ
Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν
ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν,
προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι
αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν
διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο
δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX

Pauli acta Ephesi. Discipuli Iohannis baptistae; schola Tyranni, miracula; exorcistae, libri magici; iter hierosolymitanum susceptum; seditio Demetrii adversus Paulum et Alexandrum.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
τινὰς μαθητάς, 2 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε
πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν
ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς
τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν
ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ

---

21. *παλιν*: h ┤ *δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα·* [*et iterum*] ├ 22. T *καισαρειαν* 25. *του κυριου*: h *κυριου* 27. *βουλομενου — αποδεξ. αυτον*: h ┤ *ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν· συνκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα·* ├ XIX, 1s. *Εγενετο δε — ειπεν τε*: h ┤ *Θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν· διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔρχεται εἰς Ἔφεσον, καὶ εὑρών τινας μαθητὰς εἶπεν* ├ 1. *κατελθειν*: T^sH *ελθειν* 2. T *ουδε* 3. *ο δε ειπεν*: $T^s H^s$ *ειπεν τε*

---

24. 1 Cor 3,5. 25. 19,3. XIX,1. 18,24. 4. 1,5. 11,16. 13,24.

ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος
αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν-
δρες ὡσεὶ δώδεκα.
8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας
τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
9 ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν
ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθη-
τάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν
Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ °Ἕλληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν
Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ'
αὐτῶν τὰς νόσους τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως
ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο-
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ'
αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφο-
τέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους
ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν
Ἰουδαίοις τε καὶ °Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν °Ἔφεσον, καὶ
ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξο-
μολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ
δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέ-
καιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.
20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.
21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι
διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

---

8. τα περι: TH om τα   9. τυραννου: h add ⊣ απο ωρας ε̄ εως δεκατης ⊢   14. τινες: T^{s}H τινος   15. H τον [μεν] ιησουν   17. T επεσεν

---

5. Mt 28,19.   6. 2,4. 10,46.   8. 14,3. 8,12.   11. 5,12.
12. 5,15. (Lc 8,44.)   13. Lc 9,49. (Mt 7,22.)   17. 5,5.11.   20. 6,7.
12,24.   21. 1 Cor 16,5. (18,21.) 20,22. 23,11. Rom 15,23.

22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος
περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος,
ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ
ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα
ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας
ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον
Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας
μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν
γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς
ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος
εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειό-
τητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 ἀκού-
σαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη
ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως,
ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον
καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου
δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθη-
ταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες
πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνκεχυ-
μένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν.
33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν
τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν,
φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες·
μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν
ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ
γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμι-
δος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον
ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσ-
σειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ
σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ
ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων

22. TH εις την μακ. 24. H [αργυρους] 27. TH θεας αρτεμ. ιερον | t [αυτης] | TH [η] ασια | H [η] οικουμ. 28. θυμου: h add ⊣δραμοντες εις το αμφοδον⊢ 29. H γαῖον 32. T συγκεχυμ. 34. ως: H^s ωσει | TH^s κραζοντων | εφεσιων: h add μεγαλη η αρτεμις εφεσιων 35. H τον οχλ. ο γραμματ. 36. H αναντιρητων 39. περι ετερων: TH περαιτερω

22. 16,1. Rom 16,23. 26. 17,29. 29. Rom 16,23. Act 27,2.
33. (1 Tim 1,20. 2 Tim 4,14?)

ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ
κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς
αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ
τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

XX

Paulus et comites in Macedonia et Graecia. Troade Eutycho vitam reddit. Mileti presbyteris Ephesinis valedicit.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενος ὁ
Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν
πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ
παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποι-
ήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰου-
δαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ
ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος
Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος
καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ
Τρόφιμος· 5 οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι·
6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίπ-
πων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν
πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον
ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκα-
ναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δέ τις
νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ
βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός.
10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν·
μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. 11 ἀναβὰς δὲ
καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ᾽ ἱκανόν τε ὁμιλήσας
ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ
παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.
13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν
Ἆσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ
διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν

---

40. *περι της σημερον — της συστροφης ταυτης*: h ✝ XX,4. *αυτω*: [T]^{s} ⊣ h ⊢ add *αχρι της ασιας* | T *σεκοῦνδος* | H *γαῖος* | H *τύχικος* 5. TH^{s} *προσελθοντες* 6. *οπου*: T^{s}H *οὗ* 10. T *συμπεριλ.* | h *ειπεν μη θορυβεισθαι* 11. H [*και*] *κλασας* 13. Th *προσελθοντες*

XX,1. 1 Tim 1,3. 2. 19,21. 3. 15,41. 4. 19,29. 27,2. Rom 16,21.23. Eph 6,21. 2 Tim 4,20. Act 21,29. 5. 16,8. 6. 16,12. 7. 2,42.46.

ἡμῖν εἰς τὴν Ἆσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.
15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς
Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθο-
μεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν
Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς
γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ.
17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ'
ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον
ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ
δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς
τῶν Ἰουδαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους,
21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετά-
νοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ
νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ,
τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
θλίψεις με μένουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν
τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον
τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων
τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστει-
λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου,
ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ
φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς
ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν
νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα

15. *ετερα*: h *εσπερα* | *τη δε* sc: h ⊣ *και μειναντες εν τρωγυλιω τη* ⊢ 16. TH *ιεροσολυμα* 21. [T]H[s] om *χριστον* 22. *εμοι*: T *μοι* 24. H[s] *τελειωσω* 26. *διοτι*: T[s] *διο* 28. *κυριου*: t *θεου* (?) H *θεου* | *ιδιου*: h † 30. H *υμων* [*αυτων*] | *εαυτων*: t *αυτων*

15. 2 Tim 4,20. 16. 18,19.21. 19,1.21. 17. Tit 1,5. 1 Pe 5,1. 18. 19,10. 19. 20,31. 21. 14,1. 3,19. 8,22. 22. 18,21. 19,21. 23. 9,16. 21,4.11.33. 24. 21,13. Phil 2,17. 2 Tim 4,6s. 2 Cor 5,20. 26. 18,6. 28. 1 Pe 5,2. Ps 74,2. 31. 19,8.10.

ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ
τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου
ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς
χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.
35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι
τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.
36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς
προσηύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπε-
σόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώ-
μενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI

Paulus it Hierosolymam. Philippus et filiae. Agabus dissuadens iter. Paulus Hierosolymae ex Iacobi consilio voto obstrictus. Tumultus plebis; Lysiae tribuni intercessio.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον,
κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι-
νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ
καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθο-
μεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας
ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν
εἰς Ἱεροσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας,
ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ
καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν
εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Και-
σαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ

---

32. θεω: Hs κυριω 33. ŢH ουδενος XXI, 1. h ημας, αποσπασθεντες απ αυτων ευθυδρομ. | παταρα: h add ⊣ και μυρα ⊢ 3. T αναφανεντες 5. THs εξαρτισαι ημας 6. TH ενεβημεν 8. TH ηλθαμεν | T καισαρειαν

---

32. (14,3. 26,18.) 34. 18,3. 35. 2 Thess 3,7ss. 36. (21,5.) 38. 20,25. XXI,1s. 11,19. 27,4.12. 4. 20,23. 5. (20,36.) 8. 12,19. 6,5. 8,5s.39s.

ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν
θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ
ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνό-
ματι Ἅγαβος, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ
Παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε
λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη οὕ-
τως δήσουσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς
χεῖρας ἐθνῶν. 12 ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς
τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ.
13 τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ
συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ
καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόν-
τες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα· 16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-
ρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο
ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν
πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 καὶ
ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαν-
τες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νό-
μου ὑπάρχουσιν· 21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν
διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περι-
πατεῖν. 22 τί οὖν ἐστιν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσον-
ται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν
ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· 24 τούτους παρα-
λαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρή-
σονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται
περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν
νόμον. 25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν
κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ
πνικτὸν καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας

13. H [ο] παυλος | TH om και ειπεν 16. T καισαρειας 18. τη τε: TH τη δε 20. εισιν: TH add εν τοις ιουδαιοις 21. T [παντας] 22. TH om δει συνελθειν πληθος et γαρ 23. εφ: H^s αφ 25. T^s H^s απεστειλαμεν

10. 11,28. 11. 20,23s. 25,21. 13. 20,24. (Rom 8,36.) 14. Lc 22,42. 18. 12,17. 19. (20,24.) 21. 18,13. 22. (1 Cor 14,15.) 24. Num 6,21. 25. 15,20.29. 26. Num 6,5ss.

τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγ-
γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσ-
ηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα
τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες·
ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ
διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοί-
νωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρό-
φιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ
ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο
συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν
ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων
τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι
ὅλη συγχύννεται Ἰερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώ-
τας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν
χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.
33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δε-
θῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποι-
ηκώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου
δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι
αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθ-
μούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν
βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες·
αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦ-
λος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ
ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ
τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον
τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος·
ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ
ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι
πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ
τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς
γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

---

28. T ισραηλιται 31. T συγχυννεται 32. παραλαβων: h λαβων
40. h γενομενης σιγης

---

27. 24,18. 28. 24,5. 19,26. 29. 20,4. 2 Tim 4,20. 31. 26,21.
36. 22,22. Lc 23,18. 38. (5,36s.) 39. 22,3. 40. 12,17.

XXII

Pauli defensio: narratio conversionis et legationis ad gentes. Interpellatus civitatis Romanae professione verbera evadit. Sistitur synedrio.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσε-
φώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγώ εἰμι
ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμ-
μένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαι-
δευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν
ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε
ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο
δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν
ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ,
7 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν
τε πρὸς ἐμέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ
δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ
ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ
κύριος εἶπεν πρός με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι
λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡς δὲ
οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγού-
μενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας
δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάν-
των τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς
εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον
καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς
αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. 16 καὶ
νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας
σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑπο-
στρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ
γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον
καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου

XXII,2. t προσφωνει 3. H ταυτη παρα τ. ποδ. γαμαλιηλ, 11. t ουκ εβλεπον h ουδεν εβλεπον 18. ιδον: TH ιδειν

XXII,3. 21,39. 5,34. 4. 8,3. 26,9ss. 5. 9,1s. 6ss. 9,3ss. 26,12ss. 1 Cor 15,8. 12ss. 9,17ss. 16. 2,38. 17. 9,26.

μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται
ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ
μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ
φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρός
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον
δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν
ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ
κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος
εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἴπας μάστιξιν ἀνετάζε-
σθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.
25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα
ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον
ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν
τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρω-
πος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν
αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ
ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
μην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν
ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλί-
αρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν
ἦν δεδεκώς.

XXIII

Paulus increpat pontificem. Pharisaeorum et Sadducaeorum dissidium. Reus visione erigitur; Iudaeorum coniurationi eripitur Caesaream deductus. Lysiae ad Felicem epistula.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατη-
γορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελ-
θεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII) 1 ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ
ὁ Παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ
πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν·

21. h αποστελω 23. δε: TH τε 26. T εκατονταρχος XXIII, 1. H[δ] ατενισ. δε παυλος τω συνεδρ.

20. 7,57s. 21. 9,15. 26,17. Gal 1,16. 22. 21,36. 25,24
25. 16,37. 23,27. 29. 21,33. 30. 23,28. XXIII, 1. 28,17. 24,16
2. 24,1. 3. (Mt 23,27.) Lev 19,15.

τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; [5] ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν,
ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ
λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. [6] γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος
ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ
συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων·
περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. [7] τοῦτο δὲ
αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. [8] Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν
μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ
ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. [9] ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ
ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων
διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; [10] πολλῆς δὲ
γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος
ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ
μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. [11] τῇ δὲ ἐπιούσῃ
νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω
τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ-
τυρῆσαι.

[12] Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. [13] ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ
ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, [14] οἵτινες προσελθόντες
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. [15] νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-
δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν
ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. [16] Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς
ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς
τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. [17] προσκαλεσάμενος δὲ
ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε
πρὸς τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. [18] ὁ μὲν οὖν
παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιος
Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον

---

6. t *εκραξεν* | [t]H^s om *εγω* ante *κρινομαι* 7. *λαλησαντος*: T h *ειποντος* H *λαλουντος* | *εγενετο*: h *επεπεσεν* 8. [T]H^s om *μεν* 9. H *η αγγελος*—. 10. T *γενομενης* | *αγειν τε*: H^s om *τε* 12. *δε*: h *τε* | H *πειν* 17. T *εκατοντάρχων* | t *απαγαγε* | TH *απαγγειλαι τι* 18. H^s *νεανιαν*

---

5. Ex 22,28. 6. 26,5. 24,21. (26,23. 17,32. 1 Cor 15,12.) 8. Mt 22,23. Mc 12,18. Lc 20,27. 11. 18,9. 19,21. 12. 23,21. 15. 23,20. 25,3.

ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ
τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ᾽ ἰδίαν ἐπυν-
θάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ
Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον
καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθά-
νεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθε-
μάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ
ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσά-
μενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας
διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομή-
κοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,
24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώ-
σωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν
τὸν τύπον τοῦτον· 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρα-
τεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε
ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ
νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν,
ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς
ἐπὶ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς
ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντι-
πατρίδα, 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι
σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελ-
θόντες εἰς τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ
ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ
καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι
ἀπὸ Κιλικίας, 35 διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί
σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου
φυλάσσεσθαι αὐτόν.

21. H πειν 23. T εκατοντάρχων | T καισαρειας 28. H [κατηγ. εις το συνεδρ. αυτων] | κατηγαγον: T add [αυτον] 30. εξ αυτων: t H εξαυτης | T^8H om αυτους | επι σου: TH pm προς αυτον 33. T καισαρειαν 34. T επαρχιας 35. του ηρωδου: h τω ηρωδου

20. 23,15. 21. 23,12. 23. 12,19. 26. 24,3. 27. 21,30-33. [24,7.] 22,25ss. 28. 22,30. 29. 25,18s.25. 26,31. 30. 24,8. 35. 24,1.

XXIV

Adventus accusatorum; Tertyllus. Pauli defensio coram Felice atque etiam Drusilla.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἁνανίας μετὰ
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνι-
σαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο
κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· 3 πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω,
παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὑρόν-
τες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ-
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας
περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.
9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.
10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν·
ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶ-
ναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ᾽ ἧς ἀνέβην
προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με
πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστῆσαι δύ-
νανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ
πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν
τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν
καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων
τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδη-
σιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι᾽ ἐτῶν
δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην
καὶ προσφοράς, 18 ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ

XXIV,2. H [αυτου] 3. T *πανταχου,* 4. T *εγκοπτω* | H *επιεικια* 6. *εκρατησαμεν*: E add *καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν.* 7 *παρελθὼν δὲ λυσίας ὁ χιλίαρχος, μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγεν,* 8 *κελεύων τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπί σε* 11. H *επιγνωναι,* | H *ιερουσαλημ,* 13. *ουδε*: T[8] *ουτε* 15. *προς*: TH *εις*

XXIV,1. 23,2. 3. 23,26. 6. 21,28. 7. 23,27. 21,32s. 8. 23,30. 10. (26,2.) 11. 21,15.18.26.27. 22,30. 23,12.32. 24,1. 14. 24,5s. 15. 23,6. 17. 11,29. Gal 2,10. 18. 21,26s.

μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰου-
δαῖοι, 19 οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν
πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος
μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα
ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμε-
ρον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον
εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἴπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ,
διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ
τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου-
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον,
καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 δια-
λεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ
κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη·
τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε,
26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύ-
λου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ.
27 διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον
Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ
κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV

Paulus coram Festo provocat ad Caesarem. Festus procurator Agrippam regem consulit.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείῳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη
εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν
εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.
4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισα-
ρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν,
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλεί-
ους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας

19s. H *εμε*, — *η* 20. *ευρον*: T add [*εν εμοι*] 24. T[s] om *ιησουν* 26. H *δοθησεται* [*αυτω*] XXV, 1. T *επαρχια* H[s] *επαρχεια* | T *καισαρειας* 4. T *καισαρειαν* 5. T *συγκαταβαντες* 6. T *καισαρειαν*

---

21. 23,6. (26,6. 28,20.) 22. (9,2.) 23,26. 23. 27,3. 28,16. 25. Hebr 10,27. 27. 25,9.14. XXV,1. 23,23. 2. 25,15. 24,1. 3. 23,15ss. 4. 24,23. 6. 12,19. (25,17. Io 19,13.)

ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. [7] παραγενομέ-
νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη-
κότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ
οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, [8] τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς
τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι
ἥμαρτον. [9] ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι,
ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ
περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; [10] εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἑστὼς
ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. [11] εἰ μὲν οὖν
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με
δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. [12] τότε ὁ
Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα
ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

[13] Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
[14] ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τις ἐστὶν καταλελειμ-
μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, [15] περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσό-
λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· [16] πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ
ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη-
γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολο-
γίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. [17] συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ
βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· [18] περὶ οὗ σταθέντες οἱ
κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν,
[19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς
αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος
ζῆν. [20] ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ
βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τού-
των. [21] τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν
τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀνα-
πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. [22] Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον·
ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν,
ἀκούσῃ αὐτοῦ.

---

10. εστως: T post καισαρος | t ηδικησα 12. T συλλαλησας 13. T καισαρειαν | ασπασαμενοι: h † 14. H καταλελιμμενος 16. t h τοπον δε 17. H om αυτων 18. $T^{s}H^{s}$ πονηρων

---

7. 25,18. 24,5s. 8. 24,12. (28,17.) 9. 24,27. 11. (18,14. 23,9.) 28,19. 12. 19,21. 23,11. 14. 24,27. 15. 25,1s.24. 16. 25,4s. 17. (25,6.) 18. 25,7. 23,29. 26,3. 20. 25,9. 21. 27,1.

[23] Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κε-
λεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. [24] καί φησιν ὁ Φῆστος·
Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
κέτι. [25] ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα-
χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
πέμπειν. [26] περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ
προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· [27] ἄλογον γάρ μοι
δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI

Pauli coram Agrippa et Festo defensio. Agrippae propensio ad fidem.

[1] Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
[2] περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
[3] μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. [4] τὴν μὲν
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, [5] προ-
γινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν
ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκίας ἔζησα Φαρισαῖος.
[6] καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενο-
μένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, [7] εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον
ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι·
περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. [8] τί ἄπιστον
κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; [9] ἐγὼ μὲν οὖν
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι· [10] ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλούς
τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιε-

24. T *συμπαροντες* | H[s] *ενετυχεν* XXVI,1. *περι*: H[s] *υπερ*
3. TH *οντα σε* 4. TH om *την* ante *εκ νεοτητος* | TH om *οι* ante *ιου-
δαιοι* 5. TH *θρησκειας* 7. h *καταντησειν* 10. h om *τε* pr

24. 25,15. 22,22. 25. 23,9.29. 25,11. 26,31. XXVI,3. 25,19.
5. 22,3. 23,6. Phil 3,5. 6. 13,32ss. 28,20. 7. 24,15. 9. 8,3.
9,1. 22,4s. 10. 22,5.

ρέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον,
11 καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς
ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίω-
κον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς
τὴν Δαμασκὸν μετ᾽ ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,
13 ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν
ἐμοὶ πορευομένους· 14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν
ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
15 ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
ὃν σὺ διώκεις. 16 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου·
εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρ-
τυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενός σε ἐκ
τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς
ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
19 ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ
ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις
πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον
μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα
πράσσοντας. 21 ἕνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν
τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. 22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται
ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, 23 εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
στός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου
ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε
γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαι,
φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα
ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς
ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων
οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

---

12. T [της] των αρχιερ. 16. ειδες: H add με 20. πασαν: t pm [εις] 21. TH om οντα 26. H^{s} om και | H^{s} om τι | T [ουθεν]

---

12. 9,3ss. 22,6ss. 16. (Ez 2,1.) 17s. Is 42,7. 61,1. 18. Is 35,5. (Eph 1,18. 2,2.) Act 20,32. 19. (Gal 1,16.) 21. 21,27ss. 22. 24,14. (Lc 24,27.) 23. Lc 24,26. 1 Cor 15,20. Col 1,18. Apoc 1,5. 26. Io 18,20.

28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χρι-
στιανὸν ποιῆσαι. 29 ὁ δὲ Παῦλος· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν
ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούον-
τάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς
τῶν δεσμῶν τούτων. 30 ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε
Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά-
λουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν
τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη·
ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καί-
σαρα.

XXVII

Navigatio Romana. Tempestas; fortitudo Pauli. Naufragium ad Melitam insulam.

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί-
δουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ
ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα-
μυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθη-
μεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 τῇ
τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπι-
μελείας τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον
διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς
Μύρρα τῆς Λυκίας. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλε-
ξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν
ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ
τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθο-
μεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς πόλις
ἦν Λασαία. 9 ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφα-
λοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι,
παρῄνει ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ
ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου
ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ

28. με πειθεις χριστιανον ποιησαι: h † 29. TH ευξαιμην | καγω: H και εγω 30. T συγκαθημενοι 31. TH[s] om τι XXVII,2. H ἀδραμυντηνω 5. διαπλευσαντες: h add ⊣ δι ημερων δεκαπεντε ⊢ 8. TH ην πολις λασεα

28. 11,26. 31. 23,9.29. 25,25. 32. 25,11. 28,19. XXVII,1. 25,12.21. 2. 19,29. 20,4. Col 4,10. Philem 24. 3. 24,23. 28,16. 4. 21,3. 5. 6,9. 15,23. 13,13. 14,24. 6. 28,11. 9. 2 Cor 11,25 Lev 16,29. 23,27ss.

ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο
ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. [12] ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος
ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν
ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα
παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ
χῶρον. [13] ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κε-
κρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. [14] μετ' οὐ
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος
εὐρακύλων· [15] συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου
ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. [16] νησίον δέ τι
ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
γενέσθαι τῆς σκάφης, [17] ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζων-
νύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν,
χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. [18] σφοδρῶς δὲ χειμαζο-
μένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, [19] καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό-
χειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· [20] μήτε δὲ ἡλίου μήτε
ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σῴζεσθαι
ἡμᾶς. [21] πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος
ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι
μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην
καὶ τὴν ζημίαν. [22] καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. [23] παρέστη
γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ λατρεύω,
ἄγγελος [24] λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι,
καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.
[25] διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ'
ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [26] εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.
[27] Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
άγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. [28] καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι,
βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκα-
πέντε· [29] φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
[30] τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-

---

16. κλαυδα: TH καυδα 19. T ερριψαν 23. TH om εγω 27. H αδρια | προσαγειν: h προσαχειν 29. τε: t δε | H ηυχοντο

---

12. 21,2. 15,3. 11,19. 15. (Ps 107,25ss.) 21. 27,10. 23. 5,19. 8,26. 10,3. 12,7.23. 24. 18,9. 23,11. 9,15. 26. 28,1.

των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῴρης ἀγκύ-
ρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σω-
θῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα
ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τρο-
φῆς λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες
ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας
ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται.
35 εἴπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον
πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι
πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι
ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ
τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θά-
λασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον,
κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο
εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες
εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδα-
λίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν
αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν
τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ
πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ·
43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν
αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν
ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς
οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ
οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII

Naufragi apud Melitenses. Vipera de manu excussa; aegroti sanati. Iter Italicum. Biennium Romanum.

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα-
λεῖται. 2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-

---

30. T πρωρας 33. TH ημελλεν 37. διακοσιαι: H^s ως 39. εξωσαι: H^s εκσωσαι 41. βιας: T^s add [των κυματων] 43. T απορριψαντας XXVIII,1. H μελιτηνη

---

33. 27,27. (Ps 102,5.) 34. Lc 21,18. Mt 10,30. 1 Sam 14,45. 2 Sam 14,11. 35. Mt 14,19. Mc 6,41. Lc 9,16. Io 6,11. 1 Tim 4,4. 38. 27,18s. 41. 2 Cor 11,25. 44. 27,22ss.34. XXVIII,1. 27,26.39. 2. 2 Cor 11,27.

πίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. [3] συστρέψαντος δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
[4] ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος
οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
[5] ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν
κακόν· [6] οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα-
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ
θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι
ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. [7] Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξά-
μενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. [8] ἐγένετο δὲ τὸν
πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατα-
κεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. [9] τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθερα-
πεύοντο, [10] οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις
ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

[11] Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν
τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. [12] καὶ καταχθέν-
τες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, [13] ὅθεν περιελ-
θόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο-
μένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, [14] οὗ εὑρόντες
ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ
οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. [15] κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου
φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

[16] Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ
μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. [17] ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς·
ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι

---

4. TH ειδαν 5. t αποτιναξαμενος 6. TH πιμπρασθαι | TH μεταβαλομενοι 7. H[s] ημερας τρεις 9. H [και] οι λοιπ. 13. H περιελοντες 14. t ηλθαμεν εις ρωμην 16. TH εισηλθαμεν εις ρωμην | επετρ. τω παυλω: h ⊣ ο εκατονταρχος παρεδωκεν τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχω, τω δε παυλω επετραπη ⊢ | καθ εαυτον: h add ⊣ εξω της παρεμβολης ⊢ 17. T συγκαλεσ.

---

4. (Lc 13,2. Dt 32,24. Iob 20,16.) 5. [Mc 16,18.] 8. Iac 5,14s. [Mc 16,18.] 11. 27,6. 16. 24,23. 27,3. 28,23.30. 17. 23,1. 24,12. 25,8.

τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖ-
ρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο-
λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 οἱ δὲ
πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα
ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγ-
γειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ
ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν
ἡμῖν ἐστιν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν
ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυ-
ρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰη-
σοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως
ἑσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν·
25 ἀσύμφωνοί τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύ-
λου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἠσαΐου
τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν 26 λέγων· πορεύθητι πρὸς
τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ
βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς
ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπε-
στάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο
πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρ-
ρησίας ἀκωλύτως.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

I

Utile temptari. Sapientiam deum roga. Opes pereunt. Homo delicti, deus boni auctor. Legem audi et fac. Linguam doma.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώ-
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

20. T ενεκεν 23. H ηλθαν 25. τε: TH δε 28. H υμιν εστω
29. E καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. 31. ιησου: TH add χριστου | T subscr. πραξεις απο-
Inscr. H ιακωβου [στολων

18. 25,25. 19. 25,11s. 20. 26,6s. 22. 24,5.14. 26s. Is 6,9s. Mt 13,14s. Io 12,40. 28. 13,38.46. Ps 98,3. 30. 28,16.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς
περιπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς
πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον
ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 εἰ
δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ
πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω
δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν
κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω
ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ
δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω
δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον,
καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου
αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ
μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενό-
μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς
ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ
πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ
αὐτὸς οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας
ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα
τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ
τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς
ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς
τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς
εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ
γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν
ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε
δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυ-
τούς. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος
ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως

7s. H^s *κυριου ανηρ* 9. H [*ο*] *αδελφ.* 15. H *αποκυει* 17. H *εστιν,* 18. *αυτου*: h *εαυτου* 22. T^{s}H *ακροαται μονον*

2s. 1 Pe 1,6s. Rom 5,3s. 6. Mt 21,21. 10s. Is 40,6s. 1 Pe 1,24. 12. 5,11. 2 Tim 4,8. 13. 1 Cor 10,13. 15. Rom 6,23. 18. Rom 8,23. 21. 1 Pe 2,1. 23. Mt 7,26.

ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. [25] ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν
τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενό-
μενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
ἔσται. [26] εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία.
[27] θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη
ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II

Ne postponas divitibus pauperes. Lex tota explenda. Fides probanda factis. Abraham et Rahab.

[1] Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. [2] ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ
δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, [3] καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο-
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε
καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ
ὑποπόδιόν μου, [4] οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ
διαλογισμῶν πονηρῶν;
[5] Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο
τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς
βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; [6] ὑμεῖς δὲ ἠτι-
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; [7] οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶς; [8] εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν, καλῶς ποιεῖτε· [9] εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. [10] ὅστις γὰρ
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
[11] ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ
μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. [12] οὕτως λα-
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρί-
νεσθαι. [13] ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατα-
καυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

---

26. t ει [δε] τις | T θρῆσκος | αυτου bis: H[s] εαυτου | TH θρησκεια
27. TH θρησκεια | TH παρα τω θεω II,1. h χριστου, | H δοξης;
3. και επιβλ.: t H επιβλ. δε | εκει: H[s] post η καθου 4. ου διεκριθητε
et πονηρων;: h διεκριθητε et πονηρων. 6. υμας pr: TH υμων

II,5. 1 Cor 1,27s. 8. Lev 19,18. Mt 19,19. 22,39. Mc 12,31.
Rom 13,9. Gal 5,14. 11. Ex 20,13ss.

[14] *Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα
δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;* [15] *ἐὰν ἀδελφὸς
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,*
[16] *εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
τὸ ὄφελος;* [17] *οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν
καθ' ἑαυτήν.* [18] *ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω·
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ
τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν.* [19] *σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός;
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν.*
[20] *θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν
ἔργων ἀργή ἐστιν;* [21] *Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι-
καιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;*
[22] *βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνεργεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν
ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη,* [23] *καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα·*
ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
σύνην, *καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη.* [24] *ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται
ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον.* [25] *ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ
πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ
ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;* [26] *ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος
νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.*

III

Adversus docendi libidinem. Linguae usus difficilis. De vera sapientia.

[1] *Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι
μεῖζον κρίμα λημψόμεθα.* [2] *πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι
καὶ ὅλον τὸ σῶμα.* [3] *εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ
στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
σῶμα αὐτῶν μετάγομεν·* [4] *ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα
καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου
πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται·* [5] *οὕτως καὶ ἡ
γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ
ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει* [6] *ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας,
ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον*

---

14. [t]H om *το* | t *τις λεγη* 16. [t]H om *το* 18. h *εχεις;* | H *εχω.* | t *καγω δειξω σοι* 19. t H *εις θεος εστιν* h *εις ο θεος εστιν* 22. t H *συνηργει* | T *ετελειωθη;* 24. T *μονον;* 26. H[s] om *γαρ* | *εργων*. T pm [*των*] III,3. t *ημιν αυτους* 4. *οπου*: t add [*αν*] 5. TH *αναπτει·* [6] *και η γλωσσα πυρ* 6. T *αδικιας*. H non interpg. | *και*: TH *ἡ*

---

17. 2,26. (Mt 7,20.) 19. 1 Cor 8,4. 21. Gen 22,9. Hebr 11,17. 23. Gen 15,6. 18,17. Rom 4,3. Gal 3,6. 24. Rom 3,28. 25. Ios 2,1. 15. 6,17. Hebr 11,31. III,1s. (Rom 2,19ss.) 2. Rom 3,23.

τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζο-
μένη ὑπὸ τῆς γεέννης. [7] *πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν*
ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
ἀνθρωπίνῃ, [8] *τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων*
ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. [9] *ἐν αὐτῇ εὐλο-*
γοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς
ἀνθρώπους τοὺς καθ᾽ ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· [10] *ἐκ τοῦ αὐτοῦ*
στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου,
ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. [11] *μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει*
τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; [12] *μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας*
ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
[13] *Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς*
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. [14] *εἰ δὲ ζῆλον*
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. [15] *οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν*
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. [16] *ὅπου γὰρ*
ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
[17] *ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,*
ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,
ἀνυπόκριτος. [18] *καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς*
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui

[1] *Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ*
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;
[2] *ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ-*
νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· [3] *αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς*
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. [4] *μοιχαλίδες,*
οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν
οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
[5] *ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ*
πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, [6] *μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ*
λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν
χάριν. [7] *ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ*

---

8. T[s]H *δαμασ. δυνατ. ανθρωπ.* 14. H *εριθιαν* | TH *μη κατακαυχ. και ψευδεσθε κατα της αληθ.* 16. H *εριθια* IV,2. h *φονευετε* | TH om *και* ante *ουκ εχετε δια το* 3. TH *δαπανησητε.* [4] *μοιχαλιδες* | *εστ. τω θεω*: TH *του θεου εστ.* | *εαν*: T *αν* 5. H[s] *λεγει·* | TH[s] *γραφη;*

---

8. Ps 140,4. 15. 1,17. 16. 1 Cor 3,3. 2 Cor 12,20. IV,1. 1 Pe 2,11. Rom 7,23. 3. Mt 7,7. 4. Rom 8,7. 5. ? (Gal 5,17.) 6. Prov 3,34. 1 Pe 5,5. 7. 1 Pe 5,6ss.

φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθα-
ρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαι-
πωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον
κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ
ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς
ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος
θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ
καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι,
ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

V

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum cura, precum vis. De lapsis.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
γυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ
φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις
ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ᾽ ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφή-
σατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν
ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

8. H εγγισει 9. κλαυσατε: TH pm και | H^{s} μετατραπητω 12. εστιν ο: H^{s} εστιν 13. T ποιησωμεν 14. το της (t [τα] της) κτλ: H της αυριον ποια η ζωη υμων· ατμις γαρ εστε προς h τα της αυριον· ποια γαρ η ζωη υμων; ατμις εστε η προς | γαρ pr: T [γαρ] 15. t H^{s} θελη (H θελη, και ζησομεν και) 16. T αλαζονειαις V,3. H υμων· ως πυρ εθησ. T h υμων ως πυρ· εθησ. 6. H δικαιον. | H^{s} υμιν;

8. Zach 1,3. 12. Rom 2,1. 14,4. 17. Lc 12,47. V,3. (Ps 21,10.) 4. (Lev 19,13. Gen 4,10. Is 5,9.) 5. (Ier 12,3.)

τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζο-
μένη ὑπὸ τῆς γεέννης. [7] πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν
ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
ἀνθρωπίνῃ, [8] τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων·
ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. [9] ἐν αὐτῇ εὐλο-
γοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς
ἀνθρώπους τοὺς καθ᾽ ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· [10] ἐκ τοῦ αὐτοῦ
στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου,
ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. [11] μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει
τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; [12] μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας
ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
[13] Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. [14] εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. [15] οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. [16] ὅπου γὰρ
ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
[17] ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,
ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,
ἀνυπόκριτος. [18] καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui

[1] Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;
[2] ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ-
νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· [3] αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε, [4] μοιχαλίδες·
οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν
οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
[5] ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ
πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, [6] μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ
λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν
χάριν. [7] ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ

8. T[s]H δαμασ. δυνατ. ανθρωπ. 14. H εριθιαν | TH μη κατακαυχ. και ψευδεσθε κατα της αληθ. 16. H εριθια IV,2. h φονευετε. | TH om και ante ουκ εχετε δια το 3. TH δαπανησητε. [4] μοιχαλιδες, | εστ. τω θεω: TH του θεου εστ. | εαν: T αν 5. H[s] λεγει· | TH[s] γραφη;

8. Ps 140,4. 15. 1,17. 16. 1 Cor 3,3. 2 Cor 12,20. IV,1. 1 Pe 2,11. Rom 7,23. 3. Mt 7,7. 4. Rom 8,7. 5. ? (Gal 5,17.) 6. Prov 3,34. 1 Pe 5,5. 7. 1 Pe 5,6ss.

φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθα-
ρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαι-
πωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον
κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ
ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς
ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος
θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ
καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι,
ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

V

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum cura, precum vis. De lapsis.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
γυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ
φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις
ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ᾽ ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθαν. 5 ἐτρυφή-
σατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν
ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

8. H εγγισει 9. κλαυσατε: TH pm και | H[§] μετατραπητω 12. εστιν ο: H[§] εστιν 13. T ποιησωμεν 14. το της (t [τα] της) κτλ: H της αυριον ποια η ζωη υμων· ατμις γαρ εστε προς h τα της αυριον· ποια γαρ η ζωη υμων; ατμις εστε η προς | γαρ pr: T [γαρ] 15. t H[§] θελη (H θελη, και ζησομεν και) 16. T αλαζονειαις V,3. H υμων· ως πυρ εθησ. T h υμων ως πυρ· εθησ. 6. H δικαιον. | H[§] υμιν;

8. Zach 1,3. 12. Rom 2,1. 14,4. 17. Lc 12,47. V,3. (Ps 21,10.) 4. (Lev 19,13. Gen 4,10. Is 5,9.) 5. (Ier 12,3.)

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μα-
κροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυ-
μήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία
τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα
μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα
λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς
προφήτας, οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν
τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος
κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων.
12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν
μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί,
καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.
13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλ-
λέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέ-
ρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες
ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ
πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς
ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει
δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλείας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς
ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ
τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν προσηύξατο,
καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.
19 Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ
ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ
πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει
πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ Α

I

Salus nostra Christus. Adversa fidem probant. Prophetae ad nos. Redemptis care regeneratisque verbo dei sancte vivendum.

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις
διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυ-

9. αδελφοι: TH ante κατ αλληλ. 10. H κακοπαθιας 11. h om ο 14. αλειψ.: T add αυτον | T [του] κυρ. H [του κυρ.] 16. t H[s] προσευχεσθε | H ιαθητε. 18. t H[s] υετον εδωκεν 20. t H[s] γινωσκετε | αυτον εκ θαν.: T εκ θαν. t [αυτου] εκ θαν. h εκ θαν. αυτου | T subscr. ιακωβου
Inscr. T πετρου επιστολη α

7. (Deut 11,14.) 8. 1 Thess 4,15ss. 2 Thess 2,18. 11. Ps 103,8. 12. Mt 5,34ss. 23,16. 16. Io 9,31. 17s. 1 Reg 17.18. Lc 4,25. 19. Mt 18,15. 20. Prov 10,12. 1 Pe 4,8.

νίας, 2 κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς
ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰς κληρονο-
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς 5 τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ
πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.
6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις
πειρασμοῖς, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς
ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃν
οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ
ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ
τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧς σωτηρίας
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάρι-
τος προφητεύσαντες, 11 ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς
Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 οἷς ἀπεκα-
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες,
τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ
πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ
ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρά-
φητε, 18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τι-
μίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνω-
σμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου

6. δεον: t add [εστιν] 7. δοκιμιον: h † 8. t H αγαλλιατε 9. H om υμων 11. h εδηλουτο εν 12. h αυτα α | TH om εν 13. H νηφοντες τελειως, 14. TH συνσχημ. 16. γεγρ.: H add [οτι] | διοτι sc: TH οτι

3. Eph 1,3. Tit 3,5.7. 5. Rom 8,18. 6s. Iac 1,2s. 14. Rom 12,2. 16. Lev 11,44s. 19,2. 20,7.26. Mt 5,48. 17. Ps 89,27. 18. Is 52,3.

τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς [21]τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.
[22]Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκ-
τενῶς, [23]ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρ-
του, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. [24]διότι πᾶσα σὰρξ
ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη
ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· [25]τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς
τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

II

Lapides vivi. Gens dei sancta. Vita pura gentium caussa. Parendum praepositis. Patiendum ad exemplum Christi.

[1]Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο-
κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, [2]ὡς ἀρτιγέννητα
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰς σωτηρίαν, [3]εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. [4]πρὸς
ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, [5]καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι
ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον,
ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ. [6]διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον
ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ
καταισχυνθῇ. [7]ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ,
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκαν-
δάλου, [8]οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέ-
θησαν. [9]ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος
ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε
τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·
[10]οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ
ἐλεηθέντες.
[11]Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπ-
έχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς

21. πιστους: t πιστευοντας 24. ανθος sc: t add [αυτου] II,1. H[s] υποκρισιν 5. TH οικοδομεισθε 6. H εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον 7. λιθον: TH λιθος

23. Ier 23,36. 24s. Is 40,6ss. Iac 1,10s. II,1. Iac 1,21. 3. Ps 34,9. 4. Ps 118,22. Is 28,16. 5. Eph 2,22. Rom 12,1. 6. Is 28,16. Rom 9,33. 7. Ps 118,22. Mt 21,42. Is 8,14. 8. Rom 9,32s. 9. Ex 19,6. Is 43,20s. 10. Hos 2,23. Rom 9,25s. 11. (Ps 39,13.) Iac 4,1. Rom 7,23.

ψυχῆς, [12] τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν,
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
[13] Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε
βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, [14] εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομέ-
νοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· [15] ὅτι
οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν
τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· [16] ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς
ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ
δοῦλοι. [17] πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν
φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. [18] Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν
παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν
ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. [19] τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν
θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. [20] ποῖον γὰρ κλέος
εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθο-
ποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ.
[21] εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν,
ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν
αὐτοῦ, [22] ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ
στόματι αὐτοῦ, [23] ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων
οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως, [24] ὃς τὰς ἁμαρ-
τίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον,
ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ
μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. [25] ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ'
ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III

Ad uxores et maritos. Commendantur caritas, temperantia, patientia. Christi passio et descensus ad inferos. Vis baptismi.

[1] Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα
καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀνα-
στροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, [2] ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ
ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. [3] ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς
τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος,
[4] ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ

15. H *φιμοιν* 24. *ημων*: h *υμων* | T^{s}H om *αυτου* post *μωλωπι* 25. H *αλλα* III,1. H^{s} om *και*

12. 3,16.2. Is 10,3. 13. Rom 13,1ss. 16. Gal 5,13. 17. Prov 24,21. 18. Eph 6,5. Col 3,22. 21. 3,18. 4,1. 22ss. Is 53,4ss. 24. Col 1,22. III,1. Eph 5,22. Col 3,18. 3. 1 Tim 2,9s. 4. Eph 3,16.

πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυ-
τελές. [5] οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς
θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, [6] ὡς
Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενή-
θητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
[7] Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ
σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συνκληρονόμοις
χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
[8] Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι,
εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, [9] μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς
τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. [10] ὁ γὰρ θέλων
ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν
ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, [11] ἐκκλινάτω ἀπὸ
κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω
αὐτήν, [12] ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς
δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
[13] Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε;
[14] ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον
αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, [15] κύριον δὲ τὸν Χριστὸν
ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν
παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ
μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, [16] συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα
ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν
ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. [17] κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν-
τας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας.
[18] ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ
ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,
ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, [19] ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν
πορευθεὶς ἐκήρυξεν, [20] ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ,
εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος.
[21] ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπό-

4. H[s] του ησυχ. και πραε. 6. h (ως — τεκνα) | t H υπηκουεν 7. TH γνωσιν, ως ασθεν. σκευει τω γυναικειω απονεμ. | T συγκληρον. t -νομοι (i. e. μφ) H[s] συνκληρονομοι | TH εγκοπτ. | h ταις προσευχαις 11. εκκλινατω: T[t]H add δε 16. T[s] εν ω καταλαλουσιν υμων ως κακοποιων καταισχ. 18. απεθανεν: h επαθεν | H υμας 21. ὃ: h†

6. Gen 18,12. 7. Eph 5,25. 1 Cor 7,3. 9. Rom 12,17. 10ss. Ps 34,13-16. 11. Hebr 12,14. 14s. Is 8,12s. 16. 2,12. 17. 2,20. 18. 2,21. 4,1. 1 Tim 3,16. 19. Eph 4,9. 20. Mt 24,37ss. Gen 7,13.

θεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι'
ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, [22] ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευ-
θεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

IV

Deo nova vita dicanda et fratribus. Gaudendum calamitatum probatione.

[1] Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν
ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, [2] εἰς τὸ
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον
ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. [3] ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολα-
τρείαις, [4] ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν
τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, [5] οἳ ἀποδώσουσιν λόγον
τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. [6] εἰς τοῦτο γὰρ
καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί,
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
[7] Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε
εἰς προσευχάς, [8] πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ
ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, [9] φιλόξενοι εἰς
ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, [10] ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα,
εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
τος θεοῦ· [11] εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ
ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
[12] Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν
ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, [13] ἀλλὰ καθὸ κοινω-
νεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο-
καλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. [14] εἰ ὀνειδίζεσθε
ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ
πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. [15] μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς

IV,1. H[s] αμαρτιαις 3. H ειδωλολατριαις 5. εχοντι κριναι: H κρινοντι

---

22. Eph 1,20. Hebr 12,2. IV,1. 3,18. 2,21.24. 2. Rom 6,6s. 6. 3,19. 7. Iac 5,8. 8. Prov 10,12. Iac 5,20. 9. Hebr 13,2. Phil 2,14. 10. Rom 12,6. 11. 5,11. Col 3,17. 13. Rom 8,17. 2 Cor 1,7. 14. 3,14 Mt 5,10. Ps 89,52. Is 11,2. 15. 2,20.

φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ
ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπει-
θούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζε-
ται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ
πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθω-
σαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V

Presbyterorum ceterorumque officia. Diabolo resistendum. Vota et salutationes.

1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης
ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον
τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
κερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχι-
ποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή-
λοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ
τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν
τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων
ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τινα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε-
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ
καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον
παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει.
11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι'
ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ
χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ-

17. καιρος: T[H] pm ο 18. H ο [δε] ασεβης | TH[s] om ο ante αμαρτωλος 19. H[s] om αυτων | t αγαθοποιΐαις V,1. TH om τους | T συμπρεσβυτερος 2. μη αναγκαστως: T pm επισκοπουντες | [t]H om κατα θεον 5. H [ο] θεος 6. TH χειρα 8. H[s] om τινα 10. χριστω: T add [ιησου] h pm τω | T[s]H om θεμελιωσει 11. H om των αιωνων

18. Prov 11,31. 19. 3,17. V,2. Act 20,28. Tit 1,7.11. 5. Eph 5,21. Prov 3,34. Iac 4,6. 6. Iac 4,10. 7. Ps 55,23. 9. Iac 4,7. 10. Hebr 13,21. 11. 4,11.

λῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλή-
λους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β

I

Augenda virtutis studia. Petrus brevi moriturus, testis transfigurationis. Verbum propheticum.

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν
ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέ-
σαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ
μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας
κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ
φθορᾶς. 5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες
ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν
γνῶσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν
ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα
γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους
καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν·
9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην
λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ
μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ
ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε.
11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ
εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς

---

14. T subscr. πετρου α
Inscr. T πετρου επιστολη β
I,1. H^{s} σιμων 2s. H ημων, ως 3. T^{s}H om τα ante παντα | H^{s} ημας δια δοξης και αρετης 4. T τα μεγ. και τιμια ημ. H^{s} τα τιμια και μεγ. ημ. 9. t H^{s} αμαρτιων

---

14. Rom 16,16. 2 Cor 13,12.
I,1. Act 15,14. 2. 1 Pe 1,2. Iud 2. 12. Iud 5. 13. 3,1.

ἐν ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώ-
ματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν
μοι. 15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν
ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις
μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενηθέντες
τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς
τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλο-
πρεποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ
εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ
καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ
γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-
τεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

II

Falsi doctores venturi. Exempla poenae quae manet effrenatos seductores.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπω-
λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπά-
γοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν
αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημη-
θήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται,
οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστά-
ζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους,
5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιο-
σύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας,
6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέ-
κρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ
καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς

---

17. *ουτος κτλ*: t H *ο υιος μου ο αγαπητος μου ουτος εστιν* | H *ευδοκησα*, — 18. TH *εν τω αγιω ορει* 19. T (*ως λυχνω — ανατειλη*) 21. T^{s}H *προφητ. ποτε* | *απο θεου*: T^{s} *αγιοι θεου* II,4. TH *σειροις* 6. [t] H om *καταστροφη* | *ασεβειν*: H *ασεβεσιν*

---

14. Io 21,19. 17. Mt 3,17. 17,5. Mc 9,7. Lc 9,35. 18. Mt 17,1. Mc 9,2. Lc 9,28. II,1. Mt 24,4. Iud 4. 4. Iud 6. Gen 6. 5. 3,6. 1 Pe 3,20. Gen 7s. 6s. Iud 7. Gen 19.

ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐ-
τοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·
9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέ-
ραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος κατα-
φρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφη-
μοῦντες, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ
φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ,
ὡς ἄλογα ζῷα γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς
ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται
13 κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ
τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν
συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος
καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους,
καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα·
15 καταλείποντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες
τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,
16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀν-
θρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παρα-
φρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος
ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα
γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς
ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφο-
μένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρ-
χοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ
γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν
ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν
πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν
τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης
αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς
παροιμίας· κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗς
λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

7. TH *ερυσατο* 8. H^s om *ο* | T *εγκατοικ.* 9. TH *πειρασμου* 11. TH [*παρα κυριω*] 12. TH *γεγεννημενα* | H *φθαρησονται*, 13. *κομιουμενοι*: t H *αδικουμενοι* | *απαταις*: T^s h *αγαπαις* 14. t H *ακαταπαστους* 15. Th *καταλιποντες* | *βοσορ*: H^s *βεωρ* | *ος μισθ. αδ. ηγαπησεν*: t h *μισθ. αδ. ηγαπησαν* 18. TH *αποφευγοντας τους* 19. *τουτω*: T add [*και*] 20. $T^s H^s$ om *ημων* 21. TH *κρειττον* 22. t *κυλισμα*

10ss. Iud 8ss. 13. Iud 12. 15s. Iud 11. Num 22,5ss. 17. Iud 13. 18. Iud 16. 20. 1,2. 3,18. Mt 12,45. 22. Prov 26,11.

III

Incendium mundi et instauratio; reditus Christi subitus. Novi caeli. De Pauli epistulis.

1 *Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν*
αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 *μνησθῆ-*
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 *τοῦτο*
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν
ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευό-
μενοι 4 *καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐ-*
τοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει
ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 *λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι*
οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα
τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 *δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς*
ἀπώλετο· 7 *οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυ-*
ρισμένοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας
τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 *ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγα-*
πητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς
ἡμέρα μία. 9 *οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βρα-*
δυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός
τινας ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
10 *Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν*
παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 *τούτων οὖν πάντων λυομένων*
ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβεί-
αις, 12 *προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ*
θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα
καυσούμενα τήκεται. 13 *καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ*
τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.
14 *Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι*
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 *καὶ τὴν τοῦ κυρίου*
ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς
ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 *ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ*
τούτων, ἐν αἷς ἐστιν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι

III,3. TH *επιθυμ. αυτων* 5. h *συνεστωτα* 7. *τω αυτω*: T^{s} *τω αυτου* 9. *δι υμας*: T^{s}H *εις υμας* 10. TH *οι ουρανοι* | *κατακαησ.*: TH *ευρεθησεται* h† 11. *ουν*: t H *ουτως* | H [*υμας*] 12. *τηκεται*: h† 13. TH *και γην καινην* | TH *κατα το επαγγελμα* t *και τα επαγγελματα* 16. TH om *ταις*

III,1. 1,13. 2. Iud 17. 3. 1,20. Iud 18. 6. Gen 7,21. 7. Iud 15. 8. Ps 90,4. 9. 1 Tim 2,4. 10. 1 Thess 5,2. 13. Is 65,17. 66,22. Apoc 21,1. 15. Rom 2,4.

*στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
ἀπώλειαν.* 17 *ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
στηριγμοῦ,* 18 *αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν
καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν
αἰῶνος.*

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

I

Testimonium de Christo. Deus lux. Christi sanguis.

1 *Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ
λόγου τῆς ζωῆς·* 2 *καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ
μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις
ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν·* 3 *ὃ ἑωράκαμεν καὶ
ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε
μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.* 4 *καὶ ταῦτα γράφομεν
ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.*

5 *Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν-
αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστιν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ
ἔστιν οὐδεμία.* 6 *ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
ἀλήθειαν·* 7 *ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν
τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.* 8 *ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
ἔστιν ἐν ἡμῖν.* 9 *ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός
ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.* 10 *ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν,
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.*

---

18. *αιωνος*: T add [*αμην*] | T subscr. *πετρου β*
Insc. T *ιωανου επιστολη α*
I,4. *ημων*: t h *υμων* 5. T[s]H *ουκ εστιν εν αυτω ουδεμ.* 7. H *αὐτὸς ἔστιν* 8. T *εν ημιν ουκ εστιν*

---

17. Iud 20s. 18. 2,20. Iud 25. 1 Pe 5,11.
I,1. 2,13. 2. Io 1,1.2.14. 4. Io 15,11. 16,24. 2 Io 12.
5. 2,25. 3,11. 7. Eph 5,8. Hebr 9,14. 9. 1 Thess 5,24. 10. 2,14.
Io 5,38.

II

Christus expiator et patronus noster. Caritatis mutuae mandatum. Amor mundi. Antichristi. Mendacii summa et veritatis unctio.

1 *Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χρι-
στὸν δίκαιον·* 2 *καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.*
3 *καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ τηρῶμεν.* 4 *ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ
ἔστιν·* 5 *ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ
ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
ἐσμέν.* 6 *ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπά-
τησεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.*

7 *Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος
ὃν ἠκούσατε.* 8 *πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινὸν ἤδη φαίνει.* 9 *ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.* 10 *ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν
αὐτῷ·* 11 *ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ
ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία
ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.*

12 *Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ.* 13 *γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.
ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.* 14 *ἔγραψα ὑμῖν,
πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενική-
κατε τὸν πονηρόν.* 15 *μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ
κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ
πατρὸς ἐν αὐτῷ,* 16 *ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς
σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου,
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν.* 17 *καὶ ὁ*

II,2. h *μονων* 6. T^{s}H om *ουτως* 10. T^{s}H^s *εν αυτω ουκ εστιν* 14. H *ο λογ.* [*του θεου*] 16. T *αλαζονεια*

II,1. Io 14,16. 2. 4,10. Io 11,51s. 3. Io 15,10. 4. 4,20. 5. 4,12. Io 14,21ss. 6. Io 13,15. 7. 2 Io 5s. Mt 5,43. 8. Io 13,34. 9. 4,20. 11. 3,14. Io 12,35. 13. 1,1. 5,18. 15. Iac 4,4.

κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί-
χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης
εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν
ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς
ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν
υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν
ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς
ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγ-
γελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 καὶ
ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν
ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ
καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ-
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III

Dei filii spe beati, sceleris puri, amantes fratrum; mundo invisi.
Amor proximi et dei. Deus maior corde nostro.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει
ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

---

17. H [αυτου] 19. TH ει γαρ εξ ημ. ησαν 20. T[8]h και οιδατε παντα H οιδατε παντες — 24. H και [εν] τω πατρι 27. αλλ ως: h αλλα 28. σχωμεν: t εχωμεν 29. [t]H[8] om και

---

18. 2,22. 4,3. 2 Io 7. 1 Pe 4,7. 19. 1 Cor 11,19. 20. 2,27. 22. 2,18. 2 Pe 2,1. 23. 2 Io 9. Io 15,23. 25. 1,5. 27. Io 14,26. 28. 4,17. 29. 3,7.9. III,1. Io 17,25.

[2]Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. [3]καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. [4]πᾶς
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
ἐστὶν ἡ ἀνομία. [5]καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς
ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. [6]πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ
μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν
οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
[7]Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· [8]ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
βόλου. [9]πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ,
ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. [10]ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
[11]ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλους, [12]οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
[13]Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. [14]ἡμεῖς
οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι
ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
[15]πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ
οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
μένουσαν. [16]ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ
ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν
ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. [17]ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
[18]Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
καὶ ἀληθείᾳ. [19]καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· [20]ὅτι
ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς
καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

7. *τεκνια*: h *παιδια* 13. TH om *και* 15. *αυτου*: h *εαυτου* | TH[s] *εν αυτω* 19. [T]H om *και* pr | t H *την καρδιαν* 19s. H *ημων οτι*

2. Col 3,4. 4. 5,17. 5. 1 Pe 2,24.22. 6. 2,3. 3 Io 11. 8. Io 8,44. 9. 5,1.18. 10. Io 8,47. 11. 1,5. 12. Gen 4,8. 13. Io 15,18s. 14s. 2,10s. 15. Mt 5,21s. 16. Io 15,12s. 17. Iac 2,15s.

[21] *Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρ-*
ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, [22] *καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν*
ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ-
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. [23] *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα*
πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. [24] *καὶ ὁ τηρῶν*
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV

Falsi spiritus cavendi. Dei amor in nos amore fratrum imitandus.

[1] *Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε*
τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. [2] *ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα*
τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ
ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, [3] *καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ*
τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ
ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ
ἐστὶν ἤδη.
[4] *Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι*
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. [5] *αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου*
εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
ἀκούει. [6] *ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει*
ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.
[7] *Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ*
ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει
τὸν θεόν. [8] *ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη*
ἐστίν. [9] *ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι*
τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον,
ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. [10] *ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς*
ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέ-
στειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
[11] *Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς*
ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. [12] *θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται·*

---

21. T[s]H om *ημων* pr | [t]H om *ημων* sc   22. *εαν*: H *αν*   23. H[s] *πιστευσωμεν*   IV,2. t h *εληλυθεναι*   3. *μη ομολογει*: h *λυει*   10. H[s] *ηγαπηκαμεν*

---

21. 2,28.   22. 5,14. Mt 21,22. Io 9,31.   23. 3,11.   24. 4,13. Rom 8,9. 2 Cor 1,22.   IV,1. 2 Io 7. 2 Pe 2,1.   3. 2,22.   5. Io 3,31. 15,19.   6. Io 8,47.   7. 3,11.   9. Rom 5,8. Io 3,16.   10. 2,2.   11. 3,16.   12. Io 1,18.

ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ
ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ
ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ
αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν
τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ
ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ
ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγα-
πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ
ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V

Fide et obsequio deum diligi. Tres de Christo testes qui unum sunt. Fiducia precandi. Frater peccans non ad mortem. Deus verus.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
ποιῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 τίς ἐστιν
ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ;
6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλή-
θεια. 7 ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ

---

15. H *ος εαν* | *ιησους*: H add [*χριστος*] 16. T[H] om *μενει* sc 18. T *αλλα* 20. *ου*: t *πως* V,1. [T]H om *και* sc 5. *εστιν*: T pm H add [*δε*] 6. h *μονω* | T *αλλα*

---

14. 1,1. 15. 4,2. 5,1. 16. Io 6,69. 17. 2,28. 21. 5,15. V,1. 4,15. 3. 2,5. 2 Io 6. Io 14,15. 4. Io 16,33. 5. 4,15.

καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν
τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν,
ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-
ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν
αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
ἐστίν. 12 ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ
θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν
ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν
ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα
ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς
ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία
ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.
18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει,
ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ
ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος
ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν·
καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός
ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.
21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

Laudatur Cyria cum liberis. In caritate persistendum. Cavendi seductores. Spes visendi.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ
ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν

---

10. H[s] *εν αυτω* | *τω θεω*: h † 11. *ημιν ο θεος*: t H *ο θεος ημιν* 15. *εαν* sc: T *αν* 18. T *αλλα* 20. T h *αληθινον,* 21. T subscr. *ιωανου α'*
Inscr. T *ιωανου επιστολη β'*
1. TH *εκλεκτη κυρια* h *Εκλεκτη Κυρια*

---

9. Io 5,36. 11. 2,25. 12. Io 3,36. 13. Io 20,31. 14. 3,22. Io 14,13. 16,23. 18. 3,9. 19. 4,4. 21. 1 Cor 10,14.

ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ᾽ ἡμῶν
χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας
ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ
ἣν εἴχαμεν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ
ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περι-
πατῆτε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ
ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν
ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέ-
σητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ
προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει·
ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει,
μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·
11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς
πονηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ
μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς
στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. 13 ἀσπάζεταί
σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

Caii hospitalitas laudatur. Diotrephes et Demetrius.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν
καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
πατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

---

5. *Κυρια*: TH *κυρια* | H *εντολ. γραφων σοι καινην* 6. *ινα καθως*: TH om *ινα* 7. TH *εξηλθαν* 8. t *ειργασαμεθα* H *ηργασαμεθα* 12. *ημων*: TH[s] *υμων* | T *η πεπληρωμ.* 13. T subscr. *ιωανου β′*

Inscr. T *ιωανου επιστολη γ′*

3. *εχαρην*: [T] H add *γαρ* 4. *χαραν*: H[s] *χαριν*

---

3. 1 Tim 1,2. 2 Tim 1,2. Tit 1,4. 4. 3 Io 3. 5. 1 Io 2,7. 6. 1 Io 5,3. 7. 1 Io 2,18s. 4,1s. 9. 1 Io 2,23. 12. 3 Io 13. 1 Io 1,4.

1. Act 19,29. 20,4. Rom 16,23. 1 Cor 1,14. 3. 2 Io 4.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ
γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο,
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς
φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπι-
δέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας ἐκβάλλει.
11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο-
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀλη-
θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής ἐστιν.
13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ
καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα
πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι·
ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ

Adversus licentiam peccandi. Exempla poenae: Iudaei, angeli, Sodoma. Michael et Satan. Henochi et apostolorum dicta. Consulendum deceptis. Deo gloria.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
τοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι
εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατι-
θέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

---

9. H διοτρέφης 10. TH εκ της εκκλησ. 12. T υπ αυτης 15. T subscr. ιωανου γ'
Inscr. T ιουδα επιστολη
1. εν θεω πατρι ηγαπημ. και: h † 4. H παρεισεδυησαν

---

11. 1 Io 3,10. 12. Io 19,35. 21,24. 13s. 2 Io 12. 15. 1 Pe 5,14.
2. 2 Pe 1,2. 4. 2 Pe 2,1ss.

[5] Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι
κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ-
σαντας ἀπώλεσεν, [6] ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· [7] ὡς Σόδομα καὶ
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται
δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. [8] ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. [9] ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ
διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
σοι κύριος. [10] οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
[11] οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
λοντο. [12] Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν-
ευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ
ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθα-
νόντα ἐκριζωθέντα, [13] κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς
ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. [14] ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἑνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν
αὐτοῦ, [15] ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς
ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν
καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. [16] οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.
[17] Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη-
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
[18] ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται
κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. [19] οὗτοί
εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. [20] ὑμεῖς δέ,
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν

5. παντα: h† | κυριος: t h† ιησους 11. καϊν: H καιν 12. TH συνευωχουμενοι, αφοβως εαυτ. 13. πλανηται οις ο ζοφ. του: h πλανητες οις ζοφος 15. T εργων [ασεβειας] | TH om λογων 16. H γογγυσται, | H ωφελιας 18. υμιν: T add [οτι] | TH επ εσχατου χρονου

5. Num 14,35ss. 6. 2 Pe 2,4. 7. Gen 19. 2 Pe 2,6. 8. 2 Pe 2,10. 9. Dan 12,1. Deut 34,5. 2 Pe 2,11. Zach 3,2. 10. 2 Pe 2,12. 11. Gen 4,8. Num 22. 16. 2 Pe 2,15. 12. 2 Pe 2,13.17. 13. Is 57,20. 14. Gen 5,18. 14s. Hen 1,9. 16. 2 Pe 2,18. 17. 2 Pe 3,2. 18. 2 Pe 3,3. 2,10.

πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, [21] ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
εἰς ζωὴν αἰώνιον. [22] καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, [23] οὓς
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦν-
τες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
[24] Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι
κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, [25] μόνῳ
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα
μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν
καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

I

De evangelio. Laus Romanae ecclesiae et desiderium visendi. Ex fide iustitia. Lux naturae. Et gentes et Iudaei dei irae obnoxii.

[1] Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω-
ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, [2] ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-
φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, [3] περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο-
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, [4] τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, [5] δι᾽ οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος αὐτοῦ, [6] ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
[7] πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
[8] Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
κόσμῳ. [9] μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ-
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν
ὑμῶν ποιοῦμαι [10] πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος
εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς. [11] ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα

---

22. ελεγχετε: t H ελεατε 22s. ελεατε διακρινομ. — ους δε ελεατε:
h† 23. H om ους δε pr 25. T subscr. ιουδα
Inscr. T επιστολαι παυλου. προς ρωμαιους
I,1. t H[s] ιησου χριστου 3. TH αυτου,

---

23. Am 4,11. Zach 3,2. Is 64,6. 24s. Rom 16,25ss. 25. 1 Tim 1,17. 2 Pe 3,18.
I,1. 1 Cor 1,1 etc. 3. 2 Tim 2,8. 6s. 1 Cor 1,2s. 1 Thess 1,1 etc. 8. 1 Cor 1,4. 1 Thess 1,2. 9. Phil 1,8. 10. Eph 1,16. 11. 15,23.32.

ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-
θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα
τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις
γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε
πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα-
λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος
ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέ-
βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατε-
χόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος
αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
21 διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,
23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 διὰ
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ
θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ
φύσιν, 27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν
τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρ-
ρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντι-
μισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

---

12. T *συμπαρακληθ.* 16. t H [*πρωτον*] 21. TH *αλλα* 27. *τε*: t *δε* | TH *αρσενες* bis et *αρσεσιν* | *εαυτοις*: H *αὐτοις*

---

13. 15,22. 16. 2,9. 1 Cor 1,24. 17. 3,21s. Hab 2,4. Gal 3,11. Hebr 10,38. 18. Eph 5,6. 22. 1 Cor 1,20. Ier 10,14. 23. Ps 106,20. 25. 9,5. 2 Cor 11,31.

[28] καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέ-
δωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
[29] πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς
φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας, [30] ψιθυριστάς, καταλά-
λους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς
κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, [31] ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους,
ἀνελεήμονας, [32] οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ
τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

II

Imminet dei iudicium iustum. Iudaei frustra lege gloriantur et circumcisione.

[1] Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις
ὁ κρίνων. [2] οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστιν κατὰ ἀλή-
θειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. [3] λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά,
ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; [4] ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστό-
τητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς,
ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; [5] κατὰ
δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας
τοῦ θεοῦ, [6] ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, [7] τοῖς μὲν
καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν
ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· [8] τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ
ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. [9] θλίψις
καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου
τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· [10] δόξα δὲ καὶ τιμὴ
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον
καὶ Ἕλληνι.
[11] Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. [12] ὅσοι γὰρ
ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· [13] οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου

---

29. TH πονηρ. πλεον. κακια h κακια πονηρ. πλεον. v. πονηρ. κακια πλεον. | H κακοηθιας 32. h επιγινωσκοντες | οτι οι — συνευδ. τοις: h † | t ποιουντες et συνευδοκουντες II,2. γαρ: T[s]H[s] δε 8. H εριθιας | TH θυμος, 9. H στενοχωρια,

---

29ss. Gal 5,19ss. 1 Cor 6,9ss. 2 Cor 12,20. Eph 5,3ss. 2 Tim 3,2ss. II,1. 14,10. 4. 2 Pe 3,15. 6. Ps 62,13. 9. 1,16. 11. Eph 6,9 etc. 13. Iac 1,22.

δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-
σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδεί-
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,
συνμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ
ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ
ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέ-
λημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου,
19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,
20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν
τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων
ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα
ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς
βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, *καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ*
μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου
ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία
τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
περιτομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία
τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παρα-
βάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ
ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ
Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ
ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III

Valent dei dicta Iudaeis concredita. Omnes pariter sontes dei gratia servat fide habita Christo expiatori. Legem fides non destruit.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς
περιτομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι
ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ
ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο·

---

13. T⁸[H] om *τω* 13ss. T *δικαιωθησονται, (οταν γαρ — και απολογουμ.,)* 15. T *συμμαρτυρ.* 16. t H *εν η ημερα* h *εν ημερα η v. εν ημερα οτε* | H⁸ *κρίνει* | T⁸h *ιησου χριστου* 27. T *παραβ. νομου;* 29. T *αλλα* bis III,1. H *ωφελια* 2. T[H] om *γαρ* 3. H *τι γαρ; ει ηπιστ. τινες,*

---

15. Hebr 8,10. Rom 9,1. 16. 16,25. 18. Phil 1,10. 19. Mt 15,14. 24. Is 52,5. 25. 1 Cor 7,19.

γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ
γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις
ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην
συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν;
κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς
τὸν κόσμον; 7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι
ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς
κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασίν τινες
ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ
κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ
Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ’ ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς
γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. 13 τά-
φος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦ-
σαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς
καὶ πικρίας γέμει. 15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης
οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ
λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ
ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ
θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.
οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται
τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ
τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ
θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρ-
τημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιο-
σύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

---

4. T^s *νικησης* 7. *δε*: T h *γαρ* 8. *και* sc: t H [*και*] 9. t *υπο αμαρτ.* 11. [T]t H^s om *ὁ* pr | [t]H^s om *ὁ* sc | th *ζητων* 12. T^{s}H^s om *ὁ* | h om *ουκ εστιν* sc 14. *στομα*: h add *αυτων* 22. H [*ιησου*] 25. h *δια της πιστεως* | H *αυτου δια*

---

4. Ps 116,11. 51,6. 5. 6,19. Gal 3,15. 8. 6,1. 9. 11,32. Gal 3,22. 10ss. Ps 14,1-3. 53,3s. 13. Ps 5,10. 140,4. 14. Ps 10,7. 15ss. Is 59,7s. 18. Ps 36,2. 20. Ps 143,2. Gal 2,16. Rom 7,7. 21. 1,17. 22. 10,12. 25. 1 Io 2,2.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν
ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δι-
καιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων
ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷς ὁ θεὸς
ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς
πίστεως. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο,
ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV

Ipse Abrahamus ex fide iustus. Gratia dei erga Abrahamum nondum circumcisum.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν
κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα,
ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-
λημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα
τὸν ἀσεβήν, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ
καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογί-
ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο-
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ
οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος
ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ·
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλο-
γίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ'
ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγῖδα τῆς
δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς
οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν
τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ
γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,

---

28. γαρ: t h ουν 29. h μονων 30. H θεος, ος IV, 1. [t]H[s] om ευρηκεναι 5. TH ασεβη 8. ου: h ῳ 11. h περιτομην | δι: t δια | δικαιοσυνην: T[H] pm την 12. και τοις: h †

---

27. 2,17.23. 4,2. 1 Cor 1,29.31. Eph 2,9. 28. Gal 2,16. 29. Eph 4,6. Mal 2,10. 30. Gal 3,8. 31. 6,15. 7,7.12. IV,2. 3,20.27. 3. Gen 15,6. Gal 3,6. Iac 2,23. 4. 11,6. 5. 3,28. 7s. Ps 32,1s. 9. 4,3. 11. Gen 17,11. Gal 3,7ss. 13. Gen 22,17 etc.

τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.
14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήρ-
γηται ἡ ἐπαγγελία. 15 ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ
οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-
ματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ,
ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα
πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ
ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα,
18 ὃς παρ᾽ ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα
σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς
μήτρας Σάρρας· 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη
τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ᾽ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ,
21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι.
22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ ἐγράφη δὲ δι᾽
αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἡμᾶς, οἷς μέλλει
λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον
ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν
καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V

Salus iustorum ex fide. Christus pro nobis et mortuus est et vivit. Ut per Adamum mors, ita per Christum vita.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεὸν
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι᾽ οὗ καὶ τὴν προσαγω-
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν,
καὶ καυχώμεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις
ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ
ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκ-
κέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέν-
τος ἡμῖν. 6 ἔτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ
καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις
ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀπο-
θανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι
ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν·

---

19. *νενεκρωμ.*: T[tH] pm *ηδη* 20. TH *αλλα* 22. TH *διο [και]*
V,2. TH [*τη πιστει*] 3. T^sh *καυχωμενοι* 6. *ετι γαρ*: H *ει γε* h†

---

14. Gal 3,18. 16. Gal 3,9. 17. Gen 17,5. 18. Gen 15,5.
19. Gen 17,17. 20. (Io 9,24.) 22. Gen 15,6. 25. Is 53,5.12.
V,2. Eph 2,18. 3,12. 1 Pe 5,12. 3. Iac 1,3. 5. Ps 22,6. 25,20.

9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθη-
σόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλ-
λάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον
καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως
εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρ-
τον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ
ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ
ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλον-
τος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ
γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ
μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀν-
θρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ
οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ
ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων
εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος
ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς
χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ
βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι'
ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕ-
τως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίω-
σιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου
ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς
τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρ-
εισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ
ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ
ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιο-
σύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI

Per Christum vitam nactis a peccato abstinendum; vindicatis in veram libertatem serviendum deo.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο-
νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι

---

11. H [χριστου] 13. H ελλογαται 15. H ουτως [και] το 17. τω του: h εν | t H [της δωρεας] | t h χριστου ιησου

---

11. 1 Cor 1,30s. 2 Cor 5,18s. 12. 1 Cor 15,21. 13. 4,15 14. 1 Cor 15,45. 18. 1 Cor 15,22. 20. Gal 3,19.

ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χρι-
στὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] συνετάφη-
μεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως
καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. [5] εἰ γὰρ σύμφυτοι
γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς
ἀναστάσεως ἐσόμεθα, [6] τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν
ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας,
τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· [7] ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδι-
καίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. [8] εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ,
πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, [9] εἰδότες ὅτι Χριστὸς
ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι
κυριεύει. [10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ
δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι
νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
[12] Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς
τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, [13] μηδὲ παριστάνετε τὰ
μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
τοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
δικαιοσύνης τῷ θεῷ. [14] ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ
ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.

[15] Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
χάριν; μὴ γένοιτο. [16] οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δού-
λους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς
θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; [17] χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδό-
θητε τύπον διδαχῆς, [18] ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας
ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. [19] ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθέ-
νειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν
παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.
[20] ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
[21] τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ
γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. [22] νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς
ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς

---

3. H [*ιησουν*] 11. T [*ειναι*] 19. H [*εις την ανομιαν*] 21. TH *τοτε*, (H *τοτε*) *εφ οις νυν επαισχυνεσθε*; | t *το* [*μεν*] *γαρ*

---

3. Gal 3,27. 4. Col 2,12. 5. Phil 3,10. 6. Eph 4,22. 8. 2 Tim 2,11. 13. 6,19. 14. Gal 5,18. 16. Io 8,34. 18. 1 Cor 7,22. 19. 6,13. 21. 8,6. Phil 3,19. 22. 1 Pe 1,9.

ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. [23]τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς
ἁμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII

Lege mortua Christo obstricti sumus. Lex sancta ex imbecillitate hominum mors facta. Caro rationi repugnans. Homo peccati servus.

[1]Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ
νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ; [2]ἡ γὰρ ὕπ-
ανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. [3]ἄρα οὖν ζῶντος
τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. [4]ὥστε, ἀδελφοί μου,
καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
φορήσωμεν τῷ θεῷ. [5]ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν
εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· [6]νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ
τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς
ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

[7]Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. [8]ἀφορμὴν δὲ λα-
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. [9]ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, [10]ἐγὼ
δὲ ἀπέθανον καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνα-
τον. [11]ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξη-
πάτησέν με καὶ δι᾽ αὐτῆς ἀπέκτεινεν. [12]ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος,
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. [13]τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ
ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία,
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ᾽
ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. [14]οἴδαμεν
γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπρα-
μένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. [15]ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω·
οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ᾽ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. [16]εἰ δὲ

VII,6. TH δουλ. [ημας] 8. H κατειργασατο

VII,2. 1 Cor 7,39. 3. Mt 5,32. 19,9. Mc 10,11s. Lc 16,18. 5. 6,21. 6. 2 Cor 3,6. 7. Ex 20,17. 8. 4,15. (Io 15,22.) 10. Lev 18,5. 14. 8,3. (Ps 51,7. 1 Reg 21,20.25. Deut 32,30.) 15. 7,19.

ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· [17] νυνὶ δὲ
οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
[18] οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου,
ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ
καλὸν οὔ· [19] οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν
τοῦτο πράσσω. [20] εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ
κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [21] εὑρίσκω
ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
κακὸν παράκειται· [22] συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
τὸν ἔσω ἄνθρωπον, [23] βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτί-
ζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
[24] ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
τοῦ θανάτου τούτου; [25] χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ
δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

VIII

Caro et lex atque spiritus Christi vivificans. Filiis dei omne malum leve. Creatura gemens. Spiritus preces regens. Nihil nos a Christo separat patrono nostro.

[1] Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [2] ὁ γὰρ
νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. [3] τὸ γὰρ ἀδύνα-
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, [4] ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. [5] οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· [6] τὸ γὰρ φρόνημα
τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ
εἰρήνη. [7] διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ
νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. [8] οἱ δὲ ἐν
σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. [9] ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν
σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ
τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. [10] εἰ δὲ
Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ

16. T συμφημι 17. T η οικουσα 20. T[s]H[s] om εγω pr 23. H αιχμαλωτ. με [εν] τω νομω 25. H χαρις [δε] h ευχαριστω | TH τω μεν νοϊ VIII,2. σε: T[s]h† με

17. 7,20. 18. (Gen 6,5. 8,21.) 23. Gal 5,17. 25. 1 Cor 15,57. VIII,3. Phil 2,7. 9. 1 Cor 3,16.

πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 *εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος*
τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χρι-
στὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ
ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.

12 *Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ*
κατὰ σάρκα ζῆν. 13 *εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀπο-*
θνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανα-
τοῦτε, ζήσεσθε. 14 *ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί*
εἰσιν θεοῦ. 15 *οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον,*
ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πα-
τήρ. 16 *αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι*
ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. 17 *εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι*
μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ
συνδοξασθῶμεν.

18 *Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ*
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 *ἡ γὰρ*
ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. 20 *τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα,*
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 *διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις*
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα*
ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 *οὐ μόνον δέ,*
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο-
λύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 *τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς*
δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;
25 *εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.*

26 *Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε-*
νείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·
27 *ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύμα-*
τος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 *οἴδαμεν δὲ ὅτι*
τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ
πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 *ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμ-*
μόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτό-

---

11. *χριστον ιησουν*: T *χριστον* idque post *ο εγειρας* | tH [*και*] *τα θν.* | Th *δια το ενοικουν αυτου πνευμα* 14. tH *υιοι θεου εισιν* 15. TH *δουλειας* | h *υιοθεσιας· εν . . . πατηρ,* 16. T *συμμαρτυρ.* 17. T *συγκληρον.* | T *συμπασχ.* 20. T *επ ελπιδι* H *εφ ἐλπ.* 21. *διοτι*: TH *οτι* | TH *δουλειας* 22. T *συστεναζει* 23. TH [*ημεις*] *και* 24. T *τις, τι ελπιζει* H[s] *τις ελπιζει* (h *υ. τις και υπομενει*) 28. *συνεργει*: H add [*ο θεος*]

---

11. 1 Cor 6,14. 2 Cor 4,14. 14. Gal 5,18. 15. 2 Tim 1,7. Gal 4,6. 17. Gal 4,7. 23. 2 Cor 5,2.

τοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδι-
καίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.
31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ'
ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν·
34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ
ἐγερθείς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ
ἡμῶν. 35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις
ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μά-
χαιρα; 36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν
ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις
πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι
γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε
ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος
οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης
τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX

De Israele dolor. Dei promissa stant. Vera proles Abrahami. Libera dei gratia. Pharao. Figuli imago. Vaticinia in electos dei et Israelem.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης
μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν
μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται,
ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ
ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χρι-
στὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας, ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ.
οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν
σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι
σπέρμα· 8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ
θεοῦ ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγ-
γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι

34. H κατακρινῶν | T[H] om ιησους | εγερθ.: H add [εκ νεκρων] | εστιν: T pm και 35. χριστου: h θεου IX, 1. T συμμαρτυρ. 2s. T μου, (ηυχομην . . . χριστου), υπερ 4. T ισραηλιται | t η διαθηκη 5. H σαρκα, ο ων επι παντων, θεος h σαρκα· ο ων επι παντων θεος

33s. Is 50,8. 34. 1 Pe 3,22. 36. Ps 44,23. 2 Cor 4,11. IX,1. 1 Tim 2,7. 5. 1,25. 7. Gen 21,12. Hebr 11,18. 8. Gal 4,28. 9. Gen 18,10.

καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα
ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ
γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ
κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ
τοῦ καλοῦντος, 12 ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ
ἐλάσσονι, 13 καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ
Ἠσαῦ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν
ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι
εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα
οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· τί
ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὦ
ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ
ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ
ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος
ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων
ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ
ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς
ἀπώλειαν, 23 καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ
σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν
ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ ἐν τῷ
Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ
ἠγαπημένην ἠγαπημένην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη
αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.
27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσε-
ται. 28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ
τῆς γῆς. 29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ
ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς
Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην

13. H[s] καθαπερ | T ησαν 19. τι: t add [ουν] 23. [t] H om και
25. H ωσηε 26. T[s][H] om αυτοις 27. H υπολιμμα 28. συντεμνων:
t add [εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημενον] 29. TH εγκατελ.

10. Gen 25,21. 12. Gen 25,23. 13. Mal 1,2s. 15. Ex 33,19.
17. Ex 9,16. 18. Ex 7,3. 20. Is 45,9. 29,16. 25. Hos 2,23.
26. Hos 1,10. 27s. Is 10,22s. 29. Is 1,9.

κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, [31] Ἰσραὴλ
δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. [32] διατί;
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ
προσκόμματος, [33] καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον
προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ
οὐ καταισχυνθήσεται.

X

Iudaei negantes Christo fidem. Vera fide omnes servantur. Vaticinia de Iudaeis ac gentibus.

[1] Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. [2] μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς
ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· [3] ἀγνοοῦντες γὰρ
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες
στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. [4] τέλος γὰρ
νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. [5] Μωϋσῆς
γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος
ζήσεται ἐν αὐτῇ. [6] ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ
εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ'
ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· [7] ἤ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσ-
σον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. [8] ἀλλὰ τί λέγει;
ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. [9] ὅτι ἐὰν
ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
[10] καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
εἰς σωτηρίαν. [11] λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ
οὐ καταισχυνθήσεται. [12] οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς
ἐπικαλουμένους αὐτόν. [13] πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
κυρίου σωθήσεται. [14] πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπί-
στευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται
χωρὶς κηρύσσοντος; [15] πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ
ἀγαθά.

---

32. h εργων, X,3. TH om δικαιοσυνην sc 5. οτι: T[8] post νομου | t εκ του νομου | ποιησας: T[t] add αυτα 9. t εν τω στομ. σου οτι κυριος ιησους H[8] το ρημα εν τω στομ. σου οτι κυριος ιησους 14. TH πως δε ακουσωσιν 15. H[8] καθαπερ | ποδες: t add [των ευαγγελιζομενων ειρηνην] | TH om τα

32a. Is 8,14. 28,16. Rom 10,11. X,3. Phil 3,9. 5. Lev 18,5. Gal 3,12. 6ss. Deut 30,11-14. 11. 9,33. Is 28,16. 12. 3,22. 13. Ioel 2,32. Act 2,21. 15. Is 52,7.

16 Ἀλλ᾽ οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἠσαΐας γὰρ
λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ᾽ οὐκ ἔθνει, ἐπ᾽ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.
20 Ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI

Iudaeorum pars electi, pars reiecti. Incredulitas Iudaeorum salus gentium exstitit; sed manet salus et ipsum Israel.

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
Βενιαμείν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; 3 κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν,
τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ
ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός;
κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν
γόνυ τῇ Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ᾽
ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ
ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ,
τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπω-
ρώθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα
κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ
ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενη-
θήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς
σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήτωσαν οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν δια-
παντὸς σύνκαμψον.
11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶ-

20. τοις εμε bis: [T]h pm εν   XI, 1. T ισραηλιτης   5. H λιμμα   6. χαρις sc: E add εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις. ἐπεὶ τὸ ἔργον, οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον.   10. T συγκαμψον

16. Is 53,1. Io 12,38.   18. Ps 19,5.   19. Deut 32,21.   20s. Is 65,1s.   XI,1s. Ps 94,14.   3s. 1 Reg 19,10.18.   6. 4,4. Gal 2,6.   8. Is 29,10. Deut 29,4. Is 6,9s. Io 12,40.   9s. Ps 69,23s.   11. 10,19.

σαι αὐτούς. [12] *εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ*
τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα
αὐτῶν. [13] *ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ᾽ ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ*
ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, [14] *εἴπως παρα-*
ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. [15] *εἰ γὰρ ἡ*
ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ
ἐκ νεκρῶν; [16] *εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ*
ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

[17] *Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος*
ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιό-
τητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, [18] *μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ*
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. [19] *ἐρεῖς*
οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. [20] *καλῶς· τῇ*
ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλὰ
φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· [21] *εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων*
οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. [22] *ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ*
ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
πήσῃ. [23] *κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεν-*
τρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐ-
τούς. [24] *εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ*
παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι
οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

[25] *Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,*
ἵνα μὴ ἦτε παρ᾽ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ
Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, [26] *καὶ*
οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ
ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. [27] καὶ αὕτη αὐτοῖς
ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
[28] *κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι᾽ ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν*
ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· [29] *ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα*
καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. [30] *ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ*
θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, [31] *οὕτως καὶ οὗτοι νῦν*

---

13. T *μεν* [*ουν*] 17. T *συγκοινωνος* | *ριζης*: T add [*και*] 19. T *εγκεντρισθω* 20. T *εκλασθησαν* 23. T *εγκεντρισθησονται* et *εγκεντρισαι* 24. T *εγκεντρισθησονται* 25. *παρ*: T[s]H[s] *εν* | H *αχρι ου* 30. *νυν*: h *νυνι* | H *απειθια*

---

13. 15,16. Gal 2,7. Act 22,21. 14. 9,3. 1 Cor 9,22. 16. Num 15,17ss. 18. (Io 4,22.) 20. Hebr 3,19. 4,2. 22. Hebr 3,14. 10,29. 23. 14,4. 26s. Is 59,20s. 27,9. 27. Ier 31,33s.

ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν·
32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς
πάντας ἐλεήσῃ. 33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως
θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ
ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;
36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

XII

Sancte vivendum gratiaeque donis recte utendum. Amori, modestiae, mansuetudini studendum.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ
αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ
εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης
μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,
ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν
μέτρον πίστεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη
ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ
πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη,
6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διά-
φορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε
διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλό-
τητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώ-
μενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ
τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ-
ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ
θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις
τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλογεῖτε
τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν
μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-

31. T om νυν 32. H απειθιαν 33. H ω XII,1. Th ευαρεστον τω θεω 2. T συσχηματ. | th συνσχηματιζεσθαι (t συσχ.) et μεταμορφουσθαι 4. h μελη πολλα 14. H om υμας 15. κλαιειν: h pm και

32. Gal 3,22. 34. Is 40,13. 1 Cor 2,16. 35. Iob 41,2. (Is 40,14.) 36. 1 Cor 8,6. Col 1,16. Rom 16,27. XII,2. Eph 5,10.17. 3. 1 Cor 7,17. 4s. 1 Cor 12,12.27. Eph 4,25. 6. Eph 4,11. 11. 14,18. 16,18. 12. Col 4,2. 14. Mt 5,44. 1 Cor 4,12. 16. 15,5.

λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κα-
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν·
ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς
σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ,
ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII

Magistratibus parendum, suum cuique amanter tribuendum, vigilandum.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια-
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.
3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ
κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς
τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν
μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ
τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ
τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ
φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν
φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν
τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους
ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ
οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ
τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ·
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον
κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ
τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι·
νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ
προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ

XIII,3. *αγαθω εργω*: h † 9. h *εν τουτω τω λογω* | TH [*εν τω*] *αγαπησ.* 11. *υμας*: Tsh *ημας*

16. Prov 3,7. 17. 2 Cor 8,21. Prov 3,4. 19. Deut 32,35. Hebr 10,30. 20. Prov 25,21s. XIII,1. 1 Pe 2,13s. 8. Mt 22,37ss. 9. Ex 20,13ss. Lev 19,18. Gal 5,14. Iac 2,8. 10. 1 Cor 13,4. 11. 1 Thess 5,6ss. Eph 5,14. 12. Eph 5,11.

σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. [13] ὡς ἐν ἡμέρᾳ
εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις
καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, [14] ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπι-
θυμίας.

XIV

De ciborum dierumque usu. Imbecillis parcendum. Cavenda offensio in ciborum ac dierum usu. Non temere iudicandum. Sequenda conscientia.

[1] Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια-
κρίσεις διαλογισμῶν. [2] ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
νῶν λάχανα ἐσθίει. [3] ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω.
ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν
προσελάβετο. [4] σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ
κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος
στῆσαι αὐτόν. [5] ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν, ὃς δὲ
κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. [6] ὁ
φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει,
εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ
εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. [7] οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς
ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· [8] ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε
ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν
τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. [9] εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς
ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. [10] σὺ
δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν
σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. [11] γέγραπται
γάρ· Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. [12] ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.
[13] Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,
τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. [14] οἶδα καὶ
πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι᾽ ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ
λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. [15] εἰ γὰρ διὰ βρῶμα
ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ
βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. [16] μὴ

12. H ενδυσωμ. [δε] 13. t h ερισι και ζηλοις 14. κυριον ιησουν χριστον: h χριστον ιησουν XIV,5. T[H] om γαρ 11. T^8 εξομολογησεται πασα γλωσσα 12. T[H] om ουν | T^8 αποδωσει | H [τω θεω] 13. h om προσκομμα et ἢ 14. T δι αυτου

14. Gal 3,27. XIV,1. 15,1.7. 3. 15,7. 4. 14,10. Iac 4,12. Rom 11,23. 9. 2 Cor 5,15. 1 Thess 4,14. 10. 14,4. 2 Cor 5,10. 11. Is 45,23. Phil 2,10s. 12. Mt 12,36. 15. 1 Cor 8,11.

βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 *οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία*
τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 *ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-*
ρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 *ἄρα οὖν τὰ τῆς*
εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 *μὴ*
ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά,
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 *κα-*
λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
σου προσκόπτει. 22 *σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον*
τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 *ὁ δὲ*
διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν
δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV

Concordiae studendum mutuique amoris officiis. De epistulae severitate. Paulus Romanos visurus. De collecta Hierosolymam perferenda ac periculo imminente.

1 *Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-*
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 *ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη-*
σίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 *καὶ γὰρ ὁ Χρι-*
στὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 *ὅσα γὰρ προεγράφη,*
εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ
διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 *ὁ δὲ*
θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 *ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν*
ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 7 *διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χρι-*
στὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 *λέγω γὰρ Χρι-*
στὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ
βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 *τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους*
δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί
σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 *καὶ πάλιν λέγει·*
εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 *καὶ πάλιν·* αἰνεῖτε
πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ
λαοί. 12 *καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει·* ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ

18. T [*τω*] *χριστω* 19. T[s]H[s] *διωκωμεν* 21. H *πειν* | *προσκοπτει*: T[t] add *η σκανδαλιζεται η ασθενει* XV,4. *εις την*: H pm [*παντα*] | *εχωμεν*: h add *της παρακλησεως* 5. T h *ιησουν χριστον* 7. *υμας*: t H[s] *ημας* 8. T[s]h *γενεσθαι* 11. *παλιν*: t add [*λεγει*]

17. 1 Cor 8,8. 20. Tit 1,15. 21. 1 Cor 8,13. XV,1. 14,1. 3. Ps 69,10. 7. 14,1. 9. 2 Sam 22,50. Ps 18,50. 10. Deut 32,43. 11. Ps 117,1. 12. Is 11,10. Mt 12,21.

ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ᾽ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ
θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν
τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει
πνεύματος ἁγίου.
14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς
γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ
ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν
χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο
Χριστὸς δι᾽ ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνά-
μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγ-
γελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον
θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη
περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.
22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πο-
ρεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι
ὑμᾶς καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακο-
νῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-
νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν
Ἱερουσαλήμ. 27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ
γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν
καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτε-
λέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι
δι᾽ ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν
πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγά-
πης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς

---

14. T^s om της 15. T^sH τολμηροτερως 17. H [την] καυχ. 18. t h τολμω 19. θεου: T[H] αγιου | H χριστου, 20. T^s φιλοτιμουμαι 21. οψονται: t H^s ante οις 22. τα πολλα: t πολλακις 23. H επιποθειαν | πολλων: T^sH ικανων 24. υφ: t απο 26. t ευδοκησεν 30. H [αδελφοι]

---

21. Is 52,15. 23. Act 19,21. 25. Act 20,16. 21,17. 26. 1 Cor 16,1. 2 Cor 8,9. 27. 1 Cor 9,11. 30. (Col 4,12.)

ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, 31 *ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν*
τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἰερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
τοῖς ἁγίοις γένηται, 32 *ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελή-*
ματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 *ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης*
μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

XVI

Phoebe commendatur. Salutationes variae. Vitanda dissidia. Doxologia.

1 *Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκο-*
νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς, 2 *ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν*
κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ
πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.
3 *Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν*
Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 *οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχη-*
λον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 *καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.*
ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς
Ἀσίας εἰς Χριστόν. 6 *ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-*
σεν εἰς ὑμᾶς. 7 *ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγε-*
νεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 *ἀσπάσασθε*
Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 *ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν*
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 *ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε*
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 *ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ-*
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυ-
ρίῳ. 12 *ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας*
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-
σεν ἐν κυρίῳ. 13 *ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ*
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 *ἀσπάσασθε Ἀσύνκριτον, Φλέ-*
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελ-
φούς· 15 *ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν*
ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
ἁγίους. 16 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται*
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

---

31. *διακονια*: t *δωροφορια* | *εις*: t *εν* 32. TH *ινα εν χαρα ελθ.* | T⁸h *ελθω . . και συναναπ.* | *θεου*: t *κυριου ιησου* h † 33. T [*αμην*] XVI,1. *ουσαν*: H add [*και*] | T *κεγχρεαις* 2. TH⁸ *ινα προσδεξ. αυτην* | *αὐτή*: T *αὗτη* 5. TH *επαίνετον* 6. TH *μαριαν* 8. TH *αμπλιᾶτον* 11. T *συγγενην* 14. T *ασυγκριτον*

XVI,3. Act 18,2. 5. 1 Cor 16,19.15. 13. (Mc 15,21.) 16. 1 Cor 16,20. 2 Cor 13,12. 1 Thess 5,26. 1 Pe 5,14.

[17] *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστα-
σίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποι-
οῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν·* [18] *οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ
ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.*
[19] *ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω,
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ
κακόν.* [20] *ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ
τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.*
Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.
[21] *Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος
καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.* [22] *ἀσπάζομαι
ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ.* [23] *ἀσπά-
ζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπά-
ζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ
ἀδελφός.*
[25] *Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου
χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου,* [26] *φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε
γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν
πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,* [27] *μόνῳ σοφῷ θεῷ,
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

I

Salutatio. Gratiarum actio pro Corinthiorum fide. Abiiciendae factiones.
Salus per Christum parta non nititur humana sapientia aut arte.

[1] *Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς* [2] *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν
πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν.* [3] *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

19. *σοφους*: H add [*μεν*] 20. *ιησου*: [T] h add *χριστου* 21. *μου* pr: H [*μου*] 23. H *γαῖος* 24. E *ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.* 27. H [*ω*] *η δοξα* | TH om *των αιωνων* | T subscr. *προς ρωμαιους*

I,1. H[s] *ιησου χριστου* 2. *τη ουση εν κορινθω*: T[s] post *χρ. ιησου*

18. Phil 3,19. 23. (1 Cor 1,14. 2 Tim 4,20.) 25. Iud 24s. Eph 3,20s. 27. 1 Tim 1,17. Rom 11,36 etc.

I,1ss. 2 Cor 1,1s. 1. Act 18,17. 3. Rom 1,7 etc.

4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,* 5 *ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,* 6 *καθὼς τὸ
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν,* 7 *ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 8 *ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως
τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.* 9 *πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ.* 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ
τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.* 12 *λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.* 13 *μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;* 14 *εὐχα-
ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·* 15 *ἵνα
μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε.* 16 *ἐβάπτισα δὲ
καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·*
17 *οὐ γάρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι,
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.*
18 *ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία
ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν.* 19 *γέγραπται
γάρ·* ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω. 20 *ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ
αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;*
21 *ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς
σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
τος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας·* 22 *ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν,* 23 *ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
ρίαν,* 24 *αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν·* 25 *ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων.* 26 *Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,*

---

4. [t]H om *μου* 8. H *ιησ.* [*χριστου*] 13. H[s] *χριστος.* | *υπερ:* th *περι* 14. *ευχαριστω:* T[t]h add *τω θεω* | H *γαιον* 17. t [*ο*] *χριστος*

---

5. 2 Cor 8,7. 8. 1 Thess 5,23s. 10. Phil 2,2. 12. 3,4. 14. Act 18,8. Rom 16,23. 16. 16,15. 18. 1,23s. Rom 1,16. 2 Cor 2,15. 19. Is 29,14. 20. Is 44,25. 23s. 1,18.

οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· [27] ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ
θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, [28] καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα
τὰ ὄντα καταργήσῃ, [29] ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. [30] ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγε-
νήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ
ἀπολύτρωσις, [31] ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ
καυχάσθω.

II

Christi doctrina simplex, sed caelesti plena vi et spiritu, nec humane sed spiritu iudicanda.

[1] Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. [2] οὐ
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. [3] κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, [4] καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά
μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος
καὶ δυνάμεως, [5] ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

[6] Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
μένων· [7] ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν
ἡμῶν, [8] ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. [9] ἀλλὰ
καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς
ἀγαπῶσιν αὐτόν. [10] ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύ-
ματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.
[11] τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα
τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν
εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. [12] ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου
ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ
τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, [13] ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς

---

28. *τα μη οντα*: H pm [*και*] 30. TH^s *θεου, δικαιοσυνη* II,1. *μαρτυριον*: H^s *μυστηριον* 2. TH *τι ειδεναι* 4. H *πιθοις* | T *αλλα* 5. T *αλλα* 9. ἃ sc: T^{s}H *οσα* 10. *δε*: t H^s *γαρ*

---

29. Eph 2,9. 31. Ier 9,23. 2 Cor 10,17. II,4. 2,13. 5. 1 Thess 1,5. 7. Eph 3,5.9. Rom 16,25. 9. Is 64,4. 11. (Mt 11,27.) 13. 2,4.

ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευ-
ματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ
δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ
οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευ-
ματικὸς ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν
Χριστοῦ ἔχομεν.

III

Corinthiorum imbecillitas dissidiis conspicua. Unus Christus fundamentum, Christiani templum dei. Sapientia mundi.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,
οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε·
3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ
σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ
τις· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί
ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι'
ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα,
Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων
ἐστίν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ
καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται
κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον,
θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ
βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 εἰ δέ
τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους,
ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται·
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου
τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ
ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως
δὲ ὡς διὰ πυρός.

---

13. πνευματικοις: h -τικως | T συγκριν. 15. ανακρινει: add [T]H μεν t h [τα] 16. H συνβιβ. III,2. H [ετι] νυν 12. αργυριον: h pm και 13. t [αυτο] 14. T μένει

---

14. Io 14,17. 16. Is 40,13. Rom 11,34. III,1. Hebr 5,12s. 1 Pe 2,2. 3. 1,11ss. 11,18. Gal 5,20. 2 Cor 12,20. 5. 7,17. Rom 12,3. 11. Is 28,16. Eph 2,20. 15. Iud 23.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-
τον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ
γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν. γέγρα-
πται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.
20 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα
γὰρ ὑμῶν ἐστιν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε
κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV

Ministri Christi. Paulus et quos generavit Corinthii. Timotheus Pauli praecursor.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς
οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-
λῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα
μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε
διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό-
λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας

---

16. t H[s] εν υμιν οικει IV,6. H το· μη υπερ 8. T συμβασιλευσ.
9. TH[s] απεδειξεν ως

---

16. 6,19. 2 Cor 6,16. Eph 2,21. 19. Iob 5,13. 20. Ps 94,11.
IV,1. 1 Pe 4,10. 5. Rom 2,16.29. 6. Rom 12,3. 7. Io 3,27.
Iac 1,17. 8. (Apoc 3,17.) 9. Rom 8,36. (Hebr 10,33.) 10. 3,18.
11. 2 Cor 11,27s.

καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
καὶ ἀστατοῦμεν [12] καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, [13] δυσφημούμενοι
μενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

[14] Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα-
πητὰ νουθετῶν. [15] ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ,
ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
γελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. [16] παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου
γίνεσθε. [17] διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου
τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς
ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
κλησίᾳ διδάσκω. [18] ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-
θησάν τινες· [19] ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος
θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ
τὴν δύναμιν· [20] οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν
δυνάμει. [21] τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ
πνεύματί τε πραΰτητος;

V

Contra flagitiosum coniugium. Contra mala consortia.

[1] Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις
οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. [2] καὶ
ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ
ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; [3] ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν
τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν
οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, [4] ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [5] παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς
ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυ-
ρίου Ἰησοῦ. [6] Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ
ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; [7] ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην,
ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα
ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. [8] ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ

---

13. T[s] βλασφημουμενοι 14. T αλλα | T[s] νουθετω 17. TH[s] om αυτο | T[H] om ιησου V,2. πραξας: T[s] ποιησας 4. κυριου: T[H] add ημων 5. ιησου: t ιησου [χριστου] H[s] om

---

14. 1 Thess 2,11. 15. Gal 4,19. 16. 11,1. Gal 4,12. 17. 16,10. 19. 16,7. Iac 4,15. 20. 1 Thess 1,5. V,1. Lev 18,7s. 3. Col 2,5. (2 Cor 10,1.) 5. 1 Tim 1,20. 1 Cor 1,8. 6. Gal 5,9. (Mt 16,6 etc.) 7. Ex 12,15. Io 19-36. 8. Ex 12,19. 21. 2 Cor. 1,12.

μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας
καὶ ἀληθείας.
9 *Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,*
10 *οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις*
καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
ἐξελθεῖν. 11 *νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις*
ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 *τί*
γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 *τοὺς*
δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI

Contra lites, inprimis coram exteris. Ipsorum corporum sanctitas Christianis colenda.

1 *Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι*
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ*
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος,
ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 *οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους*
κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; 4 *βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε,*
τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; 5 *πρὸς*
ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς
δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 *ἀλλὰ ἀδελ-*
φὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 *ἤδη μὲν*
ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί
οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 *ἀλλὰ*
ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 *ἢ οὐκ*
οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα-
νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ
οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 *οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,*
οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 *καὶ*
ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

---

8. *μηδε*: h *μη* | T *ειλικρινειας* 11. TH *νυν* 12s. TH *κρινετε*, et *κρινει;* 13. TH *κρίνει* VI,2. h *κρίνουσιν* 5. *λεγω*: t *λαλω* 7. *ηδη μεν*: [T]H add *ουν* 10. *ου* pr: T[8] *ουτε* 11. *κυριου*: t H add [*ημων*]

---

11. 2 Thess 3,6s.14. 1 Cor 10,14. 1 Io 5,21. Tit 3,10. 2 Io 10. 13. Deut 17,7. VI,1. Mt 5,40. 2. Dan 7,22. Mt 19,28. Lc 22,30. Apoc 2,26s. 20,4. 5. 15,34. 7. Mt 5,39. Lc 6,29. Rom 12,19. 1 Thess 5,15. 1 Pe 3,9. 9s. Gal 5,19ss. Rom 1,29ss.

12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.* 13 *τὰ βρώ-
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ
τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι·* 14 *ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον
ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.* 15 *οὐκ
οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ
μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο.* 16 *ἢ οὐκ
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ,
φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.* 17 *ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν
πνεῦμά ἐστιν.* 18 *φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν
ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς
τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.* 19 *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν
ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;* 20 *ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ
τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.*

VII

De coniugio, caelibatu, viduitate, divortio, coniugio dispari. De circumcisione. De servis. De virginibus. Continentia commendatur. Nupti et innupti. Filia nubilis.

1 *Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-
σθαι·* 2 *διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.* 3 *τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.* 4 *ἡ γυνὴ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ
ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή.* 5 *μὴ
ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα
σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ
πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.* 6 *τοῦτο δὲ
λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ᾽ ἐπιταγήν.* 7 *θέλω δὲ πάντας
ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει
χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.*

8 *Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν
μείνωσιν ὡς κἀγώ·* 9 *εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι.* 10 *τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν
παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ*

---

14. *εξεγερει:* h *εξηγειρεν* 19. h *πνευμ. αγιου εστ.* | H *θεου; και ουκ εστε εαυτων,* VII,1. *εγραψατε:* T add [*μοι*] 5. H *μητι* [*αν*] | H [*υμων*] 6. T *συγγνωμην* 9. *γαμειν:* T^{s}h *γαμησαι*

---

12. 10,23. 14. Rom 8,11. 2 Cor 4,14. 15. 12,27. 16. Gen 2,24. Mt 19,5. Eph 5,31. 19. 3,16. 2 Cor 6,16. 20. 7,23. VII,5. Ex 19,15. 9. 1 Tim 5,14. 10. Mt 5,32. 19,9. Mc 10,11s. Lc 16,18.

χωρισθῆναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ
καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ
εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
τῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος
ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ·
ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.
15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελ-
φὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς
ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας,
ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ
κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ
οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμη-
μένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις;
μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία
οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει
ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω·
ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ
ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ
ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε·
μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί,
ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην
δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυ-
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς,
οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δέ
φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ
οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς
μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγορά-
ζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ

12. *αυτη*: T *αὐτὴ* 13. *ει τις*: TH *ητις* 15. *υμας*: Th *ημας* 17. th *εμερισεν* 28. TH [*η*] *παρθενος* 29. T h *εστιν το λοιπον, ινα*

14. (Rom 11,16.) 15. Eph 2,14.17. 16. 1 Pe 3,1s. 17. 3,5. Rom 12,3. 19. Gal 5,6. 6,15. 20. 7,24. 22. Io 8,36. Rom 6,18. Eph 6,6. 23. 6,20. Gal 5,1. 24. 7,20. 26. Mt 24,8ss.19. 31. 1 Io 2,17. Apoc 21,1.

καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.
32 θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ
καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία
καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν
σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ
εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις
ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος,
καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει,
γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ
ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ
τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον,
καλῶς ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον
καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται
ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ,
ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριω-
τέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ
κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII

In carnibus victimarum edendis aliorum offensio vitanda.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν.
ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι
τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν,
οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλο-
θύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς
εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, 6 ἀλλ'
ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν,
καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι'

33s. TH τη γυναικι, και μεμερισται. και η γυνη η αγαμος και η παρθενος μεριμνα 34. TH [και] τω σωμ. 38. Th την παρθενον εαυτου | ποιει: h ποιησει | ποιησει: t ποιει 40. δε sc: tH[s] γαρ VIII,6. tH [αλλ] ημιν | δι ου: h δι ον

---

32. 7,28. 33. (Eph 5,29.) 34. 1 Tim 5,5. 35. 7,26.28.32. 14,40. Rom 13,13. 37. 15,58. Col 1,23. 39. Rom 7,2. VIII,1. 10,25.27s. 2. Gal 6,3. 3. Gal 4,9. 4. 10,20. 6. Deut 10,17. Mal 2,10. Rom 11,36. Col 1,16s. Io 1,3. Eph 2,10.

αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ
ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
είδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν
μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ-
φὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελ-
φόν μου σκανδαλίσω.

IX

Paulus de se suoque apostolatu ac iure suo. Abstinuit a mercede docendi debita, seque omnibus accommodavit Christi caussa. Certamen laudis.

1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν
κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; 2 εἰ
ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγίς
μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς
ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν
καὶ πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν,
ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κη-
φᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε-
σθαι; 7 τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπε-
λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρω-
πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ
Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν
βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ

8. T^8H *ουτε εαν μη φαγωμεν, υστερουμεθα, ουτε εαν φαγωμεν, περισσευ.* | T *περισσευομεθα* 10. tH *ιδη* [*σε*] | T *ειδωλειω* IX,1. T *εωρακα* 4. T *πιειν* 7. TH [*η*] *τις ποιμαινει* 9. *κημωσεις*: H^8 *φιμωσεις* | H *θεω,*

8. (Rom 14,17.) 9. (7,37.) Rom 14,13.20. Gal 5,13. 10. 10,14.21. 11. Rom 14,15. 13. Rom 14,21. IX,1. 9,19. 15,8. Act 9,3ss. 18,9. 22,6ss. 26,12ss. 2. 4,15. 2 Cor 3,2. 4. Lc 10,7s. 6. Act 4,36. 9. Deut 25,4. 1 Tim 5,18. 10. Iac 5,7.

ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. [11] Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί-
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; [12] εἰ ἄλλοι τῆς
ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκοπὴν
δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. [13] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ
ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρ-
εδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; [14] οὕτως καὶ ὁ κύριος
διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου
ζῆν· [15] ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
θανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. [16] ἐὰν γὰρ εὐαγγελί-
ζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. [17] εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο
πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. [18] τίς
οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ
εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ. [19] Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδού-
λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· [20] καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις
ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ
νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·
[21] τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος
Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους· [22] ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν
ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα,
ἵνα πάντως τινὰς σώσω. [23] πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον,
ἵνα συνκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. [24] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;
οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. [25] πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα
ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν,
ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. [26] ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως,
οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· [27] ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ
σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος
γένωμαι.

---

12. T εγκοπην H ενκοπην 13. H συνμεριζ. 15. H η — το καυχ. 16. ευαγγελιζωμαι sc: TH[s] ευαγγελισωμαι 18. μου pr: t μοι 22. ασθενης: t pm [ως] 23. T συγκοιν. 27. TH αλλα

---

11. Rom 15,27. 13. Deut 18,1ss. Num 18,8.31. 14. Mt 10,10. Lc 10,7. 17. 4,1. (Lc 17,10.) 20. Act 16,3. 21,26. 21. Act 11,3. Gal 2,3. 22. Rom 11,14. 25. 2 Tim 4,8. Iac 1,12.

X

Iudaeorum in deserto interitus exemplum severitatis divinae. Coena sacra cum epulis profanis non convenit. Cautio vescendi carnibus immolatis.

1 *Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν
πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης
διῆλθον,* 2 *καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ
καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ,* 3 *καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα
ἔφαγον,* 4 *καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι-
στός·* 5 *ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατε-
στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.* 6 *ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν,
εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύ-
μησαν.* 7 *μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ
γέγραπται·* ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν
παίζειν. 8 *μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ
ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.* 9 *μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν
κύριον, καθώς τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων
ἀπώλλυντο.* 10 *μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν
καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.* 11 *ταῦτα δὲ τυπικῶς συν-
έβαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ
τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν.* 12 *ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω
μὴ πέσῃ.* 13 *πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος·
πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε,
ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν.*

14 *Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.*
15 *ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.* 16 *τὸ ποτήριον
τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-
στοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστίν;* 17 *ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν·
οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.* 18 *βλέπετε τὸν
Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ*

X,2. T[8]H[8] *εβαπτισαντο* 3. H [*το αυτο*] 5. TH *ηυδοκ.* 7. T *πιειν* 8. h *εν μια* 9. *κυριον*: t *χριστον* | TH[8] *επειρασαν* 10. t *γογγυζωμεν, καθως* 11. t *συνεβαινον* 13. h *εασ. πειρασθ. υμ.* 14. H *ειδωλολατριας* 16. *εστιν* pr: TH ante *του αιματος* 18. T[8]h *ουχι*

X,1. Ex 13,21. 14,22. 3. Ex 16,15. 4. Ex 17,6. 5. Num 14,30. 26,64s. 6. Num 11,4. 7. Ex 32,6. 8. Num 25,1.9. 9. Num 21,5s. 10. Num 14,2.37. 11. Rom 15,4. Hebr 9,26. 13. 1,9. 14. 1 Io 5,21. 16. 11,24ss. 17. 12,12. Rom 12,5. 18. Lev 7,6.

θυσιαστηρίου εἰσίν; [19] τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ
ὅτι εἴδωλόν τι ἐστίν; [20] ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ
θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
[21] οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων·
οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.
[22] ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
[23] Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,
ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. [24] μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ
τοῦ ἑτέρου. [25] πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· [26] τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ
πλήρωμα αὐτῆς. [27] εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον-
τες διὰ τὴν συνείδησιν. [28] ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν
ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.
[29] συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.
ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;
[30] εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
[31] εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
θεοῦ ποιεῖτε. [32] ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν
καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, [33] καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
σιν. (XI) [1] Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

XI

Viro orandum capite nudo, mulieri velato. De agapis. De institutione usuque coenae sacrae.

[2] Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς
παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. [3] θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι
ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναι-
κὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. [4] πᾶς ἀνὴρ προσ-
ευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ. [5] πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἓν

---

20. θυουσιν pr: T[tH] add τα εθνη   XI,3. h om ο ante χριστος
5. αυτης: h εαυτης

---

19. 8,4. 20. Deut 32,17. 22. Deut 32,21. 23. 6,12. 24. Phil 2,4. 26. Ps 24,1. 27. Lc 10,7. 29. 1 Tim 4,4. Rom 14,6. 31. Col 3,17. Mt 5,16. 32. Rom 14,13. 33. 9,19. XI,1. 4,16. 2. 2 Thess 2,15. 3. Eph 5,23. Gen 3,16.

γὰρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται
γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
σθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-
πτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
δόξα ἀνδρός ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ
ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ
γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς
ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ
γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ
πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυ-
ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσις
αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,
15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβο-
λαίου δέδοται αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον
ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων
ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι
πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.
22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκ-
κλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχον-
τας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 Ἐγὼ
γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ
κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ
εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως
καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν
πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν
ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου
καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ

17. T^{s}h παραγγελλω ουκ επαινων 19. ινα: T[H] add και 22. επαινεσω: t επαινω | T υμας εν τουτω; 26. T αχρις

6. (Deut 21,12.) 7. Gen 1,27. 9. Gen 2,18.23. 17. 11,22. 18. 1,11s. 3,3. 19. Mt 10,34. 18,7. 1 Io 2,19. Lc 2,35. 22. 11,17. Iac 2,6. 23. 15,3. 23ss. Lc 22,19s. Mt 26,26ss. Mc 14,22ss. 25. Ex 24,8. 26. Mt 26,64. 24,42. Io 14,3. 27. 10,16.

πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος
καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν,
καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω·
29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ δια-
κρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρ-
ρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ
ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα
μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχό-
μενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ
ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω
διατάξομαι.

XII

Donorum spiritus sancti varietas et unitas. Sunt quasi membra multa in uno corpore.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.
2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν
ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι
θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν·
κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ
διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαιρέσεις
ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
σιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας,
ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστις ἐν
τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύ-
ματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
δὲ διάκρισις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία
γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα
δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ
ὁ Χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα
ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύ-
θεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα

XII,2. οτι οτε: h † 6. ο δε: t H[s] και ο | H θεος, 10. T[H] om δε sc et tr | T[s]H διακρισεις | H ερμηνια

28. 2 Cor 13,5. Gal 6,4. 31. Ps 32,5. XII,3. 1 Io 4,2s. 4. Rom 12,6. 12. 12,27. 6,15. Rom 12,4s. 13. Gal 3,28. Io 7,37-39.

οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. [15] ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ
εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
τοῦ σώματος. [16] καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός,
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώμα-
τος. [17] εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
ποῦ ἡ ὄσφρησις; [18] νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον
αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. [19] εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν
μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; [20] νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
[21] οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω,
ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· [22] ἀλλὰ
πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα
ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, [23] καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ
σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχή-
μονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, [24] τὰ δὲ εὐσχήμονα
ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ
ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺς τιμήν, [25] ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν
τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη.
[26] καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε
δοξάζεται μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. [27] ὑμεῖς δέ ἐστε
σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. [28] καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ
θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας,
τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων,
ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. [29] μὴ πάντες ἀπό-
στολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες
δυνάμεις; [30] μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες
γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; [31] ζηλοῦτε δὲ
τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.

XIII

Caritas praestat omnibus, ipsisque fide et spe maior est.

[1] Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
[2] καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν
τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. [3] καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ-
άρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι,

15. 16. T ad finem *σωματος;* 18. TH^s *νυν* 19. TH [*τα*] *παντα* 20. [T] H^s om *μεν* 21. t H [*δε*] 25. T^sH *σχισμα* 26. *ειτε* pr: T^s *ει τι* | T *συμπασχει* | *μελος* sc: t pm [*ἓν*] | T *συγχαιρει* XIII,2. *και εαν* pr: H *καν* | *και εαν* sc: T^sH *καν* | H *μεθιστανειν* 3. *και εαν* pr: TH *καν* | *και εαν* sc: H *καν* | T *καυθησωμαι* H *καυχησωμαι*

27. 12,12. 6,15. Rom 12,4s. 28. 12,9s. Eph 4,11. 31. 14,1. XIII,1. Rom 13,8ss. 2. 14,3ss. Mt 17,20. 3. Rom 12,20. 1 Io 3,16s.

ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ,
χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ
φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται,
οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ
ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα
ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη-
θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσε-
ται. 9 ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·
10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε
ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζό-
μην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι᾽ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω-
πον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσο-
μαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη,
τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV

Donum linguarum et donum prophetiae. De donorum gratiae in conventibus sacris usu et abusu. Mulieri tacendum in ecclesia.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ
ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ
ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ
δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδο-
μὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις
λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει
ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν
διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις
μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίς παρασκευάσεται
εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον

---

3. TH ουδεν 4. TH χρηστευεται, η αγαπη ου ζηλοι, [η αγαπη] (H om) ου περπερ. 5. τα: t h το μη 6. T συγχαιρ. 8. T [δε] | h προφητεια, καταργηθησεται | t γνωσεις, καταργηθησονται XIV,6. διδαχη: [T]H pm εν 8. T h φωνην σαλπιγξ

---

4. Prov 10,12. 5. 10,24. Phil 2,4. 9. 13,12. 12. 8,3. XIV,1. 12,31. 14,5. 5. 14,1.13. Num 11,29. 6. 12,8. 8. (Num 10,9.)

λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς
ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ,
καὶ οὐδὲν ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς,
ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν
οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ ὁ λαλῶν
γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι
γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός
ἐστιν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι
δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ
ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς
ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν·
17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ·
19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα
καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-
πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ
τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε
αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπί-
στοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.
23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶ-
σιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι-
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
25 τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως
πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως
θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν
ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν
ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ,
κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερ-

---

14. TH εαν [γαρ] 15. t προσευξωμαι bis | δε sc: TH [δε] 16. πνευματι: H pm [εν] 17. T αλλα 18. t H^{s} γλωσσαις 25. TH ο θεος 26. H ερμηνιαν

---

13. 14,5. 15. Eph 5,19. 16. 14,23. (Neh 8,6.) 20. Eph 4,14. Mt 18,3. 21. Is 28,11s. 23. 14,16. Act 2,13. 25. Zach 8,23. Is 45,14. (2 Chron 6,18.) 26. Eph 4,12. 27. 14,5.

μηνευέτω· [28] ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ,
ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. [29] προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς
λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· [30] ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀπο-
καλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. [31] δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα
πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρα-
καλῶνται. [32] καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται·
[33] οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης.
Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, [34] αἱ γυναῖκες ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν,
ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. [35] εἰ δέ τι
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. [36] ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;
[37] Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω
ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· [38] εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται.
[39] ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ
κωλύετε γλώσσαις· [40] πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γι-
νέσθω.

XV

Christi resurrectio fundamentum nostrae fidei. Mors ultimus hostis. Baptisma pro mortuis. Resurrectio mortuorum. Novum corpus caeleste. Mysterium de subita immutatione superstitum.

[1] Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, [2] δι' οὗ καὶ σῴζεσθε,
τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
στεύσατε. [3] παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον,
ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γρα-
φάς, [4] καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ
τὰς γραφάς, [5] καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. [6] ἔπειτα
ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες
μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. [7] ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. [8] ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ
ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. [9] ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό-

28. Th ερμηνευτης 31ss. H[s] (sed h παρακαλωνται,) παρακαλωνται, (και πνευματα — ειρηνης,) ως εν — αγιων. 33. T ειρηνης, ως εν — αγιων. 35. H[s] μανθανειν 37. εστιν: TH add εντολη 38. αγνοειται: T[s]h αγνοειτω 39. γλωσσαις: t pm [εν] XV,5. επειτα: T[s]H[s] ειτα 7. επειτα sc: T[s]H[s] ειτα

28. 14,2. 33. Rom 15,33. 34. 1 Tim 2,11s. Gen 3,16. 39. 14,1ss. 40. Col 2,5. XV,1. Gal 1,11. 3. 11,23. 3[s]. Lc 24,26s. Is 53,8ss. Ps 16,10. 5. Lc 24,34-36. 8. Act 9,3ss. 9. Eph 3,8. Act 9,1ss.

λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπι-
στεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ
ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν, 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν
τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι
πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νε-
κρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου
θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν
τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάν-
τες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ
Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα
τὸ τέλος, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ
γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς
πόδας αὐτοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.
27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ
ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ
τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς
ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ
θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί
καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω,
νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί

---

10. *συν εμοι*: h pm ἡ 14. T[s]H[s] om *και* pr | *υμων*: H[s] *ημων*
17. *υμων* pr: H add [*εστιν*] 24. t H *παραδιδω* 25. T *αχρις* 27. h om
οτι pr 28. T[H] om *και* | TH om *τα* tr

---

20. Col 1,18. 21s. Rom 5,12ss. 25. Ps 110,1. Mt 22,44.
Hebr 10,13. 27. Ps 8,7. Eph 1,22. Hebr 2,8. 31. Rom 8,36.
32. 2 Cor 1,8.

μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν,
αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. [33] μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη-
στὰ ὁμιλίαι κακαί. [34] ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
[35] Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; [36] ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-
θάνῃ· [37] καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· [38] ὁ δὲ
θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. [39] οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη
δὲ ἰχθύων. [40] καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
[41] ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ-
ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. [42] οὕτως καὶ ἡ ἀνά-
στασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
[43] σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
ἐγείρεται ἐν δυνάμει. [44] σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα
πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
[45] οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς
ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. [46] ἀλλ'
οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι-
κόν. [47] ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρω-
πος ἐξ οὐρανοῦ. [48] οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος
ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· [49] καὶ καθὼς ἐφορέσα-
μεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου-
ρανίου.
[50] Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ
κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-
μεῖ. [51] ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα,
πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, [52] ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν
τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται

---

49. *φορεσωμεν*: h *φορεσομεν* 50. t *δυνανται* 51. t *κοιμηθησομεθα ου, παντες δε* (sic)

---

32. Is 22,13. (Sap 2,1ss.) 33. Eph 5,6. Sap 4,12. 34. Mt 22,29. 1 Cor 6,5. 35. Ez 37,3. 36. Io 12,24. 38. Gen 1,11. 40. Mt 22,30. Act 12,7 etc. 42. 15,36.50. 43. Phil 3,21. 45. Gen 2,7. Rom 5,14. 47. Gen 2,7. 48. Gen 3,19.22. 49. Rom 8,29. 50. 6,9s. 52. 1 Thess 4,15s. Mt 24,31.

ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο
ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ
τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος
ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου
θάνατε τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον
τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος.
57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι
γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου
πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI

De stipe pro sanctis colligenda. De Timotheo, Apollo, domo Stephanae. Salutationes.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα
ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ
μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ
τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν
δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους
πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ᾖ
ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι
δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρ-
χομαι, 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα
ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς
ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς
πεντηκοστῆς· 9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ
ἀντικείμενοι πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς
ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν
ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

54. H[s] om το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και | αθανασιαν: H pm [την] XVI,2. αν: TH εαν | h ευοδωθη 3. εαν: T αν | H δοκιμασητε δι επιστολων, 4. TH αξιον η 6. H καταμενω | H[s] om και 8. H ἐπιμένω 10. H[s] ως εγω 11. T προς εμε

53. 2 Cor 5,3s. 54. Is 25,8. 55. Hos 13,14. 57. Rom 5,12ss. XVI,1. Rom 15,26. 5. Act 19,21. 20,2s. 7. 4,19. 8. Act 19,8. 9. 2 Cor 2,12. 10. 4,17. Act 19,22. 11. 1 Tim 4,12. 12. 3,5. Act 19,1.

13 *Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.*
14 *πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.*
15 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ,*
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν
ἑαυτούς· 16 *ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ*
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 *χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ*
Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 *ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ*
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.
19 *Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς*
ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν
ἐκκλησίᾳ. 20 *ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε*
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 *Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.* 22 *εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν*
κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 *ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ*
μεθ' ὑμῶν. 24 *ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

I

Pauli calamitates perlatae deo iuvante. Consilium revisendi Corinthios.
Promissa dei.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ*
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρις ὑμῖν*
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως,
4 *ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύ-*
νασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρα-
κλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 *ὅτι καθὼς*
περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ
τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 *εἴτε δὲ θλι-*
βόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρα-
καλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν
ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν.

---

17. *υμετερον*: h *υμων* | *ουτοι*: t *αυτοι* 19. *ασπαζεται*: T^{s} *-ζονται*
I,6. h om *και σωτηριας* | *ειτε παρακαλ. υπ. της υμων παρακλ.* (Th add *και σωτηριας*): T^{s}h post *βεβαια υπερ υμων* | TH *πασχομεν,*

---

15. 1,16. Rom 16,5. 17. 2 Cor 11,9. 19. Act 18,2. Rom 16,5.
20. Rom 16,16 etc. 21. 2 Thess 3,17. Col 4,18. 23. [Rom 16,24.]
I,1s. 1 Cor 1,1ss. etc. 3. Eph 1,3. Rom 15,5. 5. Col 1,24.

καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί
ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.
8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως
ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ
δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ
πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
νεκρούς, 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται,
εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησις
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν
ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν
χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς
ὑμᾶς. 13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ
καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 καθὼς
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς
ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς
Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ
ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλό-
μενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ
σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ;
18 πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν
ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν
δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ
ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ
ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ
θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς
Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς
καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
χήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· 24 οὐχ ὅτι
κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

---

8. περι: H[s] υπερ 10. TH ερυσατο | TH [οτι] 12. T ειλικρινεια | H [και] ουκ εν σοφ. 14. T om ημων sc 15. χαριν: tH[s] χαραν 19. T[s] ιησους χριστος 22. H [ο] και σφραγισ. | TH αρραβωνα

---

7. Phil 3,10. 10. 2 Tim 4,18. 11. Rom 15,30. 12. 1 Cor 2,4s. 14. 1 Cor 1,8. 16. 1 Cor 16,5. 17. Mt 5,37. Iac 5,12. 18. 1 Cor 1,9. 21. 1 Cor 1,8. 22. 5,5.

II

Cur nondum redierit Corinthum. De incesto homine qui resipuerat. Pauli itinera et successus.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς
ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ
ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν
λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως
καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους,
ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ
ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ
νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ
πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν
ἐν παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σῳζο-
μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, 16 οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς
θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

II,1. *δε*: t H^s *γαρ* 5. H *μερους ινα μη επιβαρω παντας* 7. [T] t H^s om *μαλλον* 9. *ει*: h *ῃ* 17. *αλλ* pr: T *αλλα* | T *ειλικρινειας*

II,3. 12,20s. Phil 2,27. 4. 7,8. 6. 1 Cor 5,3ss. 8. 1 Cor 16,14. 11. 11,3. 1 Pe 5,8. 12. Act 16,8. 1 Cor 16,9. Col 4,3. 13. 7,5ss. Tit 1,4. 14. Col 2,15. 15. 1 Cor 1,18.

III

Ipsi Corinthii commendatio Pauli. Littera et spiritus. Velum Mosis in Christo sublatum.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥς
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο-
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγε-
γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ
τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ'
ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανό-
της ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς
διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀπο-
κτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου
ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ
δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως
διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 πῶς
οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ
τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ
διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. 10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ
δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης
δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον
τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος
τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς
παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ
καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται
Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 ἡνίκα
δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ
δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.

III, 1. T *συνισταν* | T *συνστατικων* 2. 3. T *εγγεγρ.* 3. h *και ενγεγραμμ.* | *πλαξιν καρδ. σαρκ.*: h † 4. T *θεον*· H[s] *θεον.* 5. *αφ εαυτων*: t post *λογισασθαι τι* | h *εσμεν,* | *εαυτων* sc: T *αὑτων* H *αὑτων* 6. H *αποκτεινει* 7. T[s] *εν γραμματι* 9. *τη διακονια*: t H[s] *η διακονια* 13. *εαυτου*: TH *αυτου* 14. TH *αλλα* 16. T *δε αν* h *δ αν* 17. *κυριου*: h †

III, 1. 5, 12. 2. 1 Cor 9, 2. 3. Ex 31, 18. 5. 2, 16. 6. 1 Cor 15, 10. 11, 25. Rom 8, 2. Io 6, 63. 7. Ex 34, 29ss. 8. Gal 3, 14. 13. Ex 34, 33. 13s. Rom 11, 7.25. 16. Ex 34, 34. 17. Gal 5, 1.13.

[18] ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου
κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης
εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV

Evangelium alteris apertum, alteris tectum. Calamitates omnes victae aeterna spe.

[1] Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν,
οὐκ ἐγκακοῦμεν, [2] ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης,
μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς
πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [3] εἰ δὲ καὶ
ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
ἐστὶν κεκαλυμμένον, [4] ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλω-
σεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν
τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
[5] οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον,
ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. [6] ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών·
ἐκ σκότους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ
Χριστοῦ.
[7] Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν,
ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, [8] ἐν
παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
ἐξαπορούμενοι, [9] διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλ-
λόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, [10] πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. [11] ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. [12] ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. [13] ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς
πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ
ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, [14] εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν
κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν
ὑμῖν. [15] τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ
τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

---

18. καθαπερ: h καθωσπερ IV,2. H συνισανοντες 4. t καταυγασαι 5. χριστ. ιησ.: t h ιησ. χριστ. | h δια ιησου 10. τοις σωμασιν: TH τω σωματι 13. TH om και pr 14. TH [κυριον]

---

18. Ex 16,7.10. IV,1. 3,6. 2. 1 Cor 4,5. 4. Col 1,15. 6. Gen 1,3. 7. 1 Cor 2,5. 10. Rom 8,11. 11. Ps 44,23. Rom 8,36. 13. Ps 116,10. 14. 1 Cor 6,14.

16 *Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν
εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.*

V

Vestis nova caelestis terrenae superinduenda. Desiderium vitae aeternae. De expiatione et reconciliatione.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώ-
νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκη-
τήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, 3 εἴγε
καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν
τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι
ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
5 ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν
τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ
εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
κυρίου· 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 θαρ-
ροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος
καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε
ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς
γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ
ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.*

11 *Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν,
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν
ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν,
ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε
γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη
τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-*

17. [t]H[s] om *ημων* V,3. T h *ει περ* 4. H *βαρουμενοι εφ ω* | T *αλλα* 5. TH *αρραβωνα* 10. *τα δια*: t ? *τα ιδια* | *φαυλον*: t *κακον* 12. *ημων*: t *υμων*

17. Rom 8,18. V,2. Rom 8,23. 4. 1 Cor 15,53. 5. 1,22. Eph 1,13s. 8. Phil 1,23. 10. Rom 14,10. Eph 6,8. Io 5,29. 12. 3,1.

στόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. [17] ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ,
καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. [18] τὰ
δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χρι-
στοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, [19] ὡς ὅτι
θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος
αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
τῆς καταλλαγῆς. [20] ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ
θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλ-
λάγητε τῷ θεῷ. [21] τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρ-
τίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI

Omni modo ministrantibus deo tenenda gratia dei. Christus et Belial. Sancti dei.

[1] Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· — [2] λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά
σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐ-
πρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — [3] μηδεμίαν ἐν μηδενὶ
διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, [4] ἀλλ' ἐν παντὶ
συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν
θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, [5] ἐν πληγαῖς, ἐν φυλα-
καῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
[6] ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, [7] ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνά-
μει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀρι-
στερῶν, [8] διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας·
ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, [9] ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι,
ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θα-
νατούμενοι, [10] ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολ-
λοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.
[11] Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία
ἡμῶν πεπλάτυνται· [12] οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε
δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· [13] τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς
τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.
[14] Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι-
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; [15] τίς
δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ

---

19. TH *αυτων*, VI,4. H *συνισταvοντες* 15. *πιστω*: h *πιστου*

---

17. Gal 6,15. Is 43,18s. 65,17. 20. Eph 6,20. 21. 1 Pe 2,22ss. VI,2. Is 49,8. 4. 4,2. 5. 11,23ss. 6. Rom 12,9. 7. 1 Cor 2,4. 2 Cor 10,4. 9. Ps 118,17s. 1 Cor 15,31. 11. Ps 119,32. 13. 1 Cor 4,14. 14. Eph 5,8.11. 15. 1 Cor 10,20.

ἀπίστου; 16 *τίς δὲ συνκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς*
γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω
ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ
ἔσονταί μου λαός. 17 *Διὸ* ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφο-
ρίσθητε, *λέγει κύριος,* καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέ-
ξομαι ὑμᾶς, 18 *καὶ* ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι
εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.
(VII) 1 *Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί,*
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύμα-
τος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII

Titi nuntium de Corinthiis. Tristitia salutaris ex priore reprehensione.

2 *Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,*
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 *πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα*
γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ
συνζῆν. 4 *πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις*
ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ
χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 *Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς*
Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 *ἀλλ' ὁ παρακαλῶν*
τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·
7 *οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει*
ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν,
τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον
χαρῆναι. 8 *ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μετα-*
μέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη
εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 *νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,*
ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν,
ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 *ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη*
μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κό-
σμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 *ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ*
κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ
ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,

---

16. T *συγκαταθ.* | *ημεις* et *εσμεν*: t *υμεις* et *εστε* | T *εμπεριπατ.* VII,5. *εσχηκεν*: T^s *εσχεν* | H *θλιβομενοι — εξωθεν μαχαι, εσωθεν φοβοι —*. 8. H (*βλεπω — ελυπ. υμας*) | *βλεπω*: h† | T^{s}H om *γαρ* | T *ελυπησεν υμας*. 11. TH *κατειργασατο*

---

16. 1 Cor 3,16. Lev 26,11s. Hebr 8,10. 17. Is 52,11. Zeph 3,19s. 18. Ier 31,9.33. 2 Sam 7,14. VII,2. 12,17. 3. 6,11s. 4. 3,12. 5. 2,12s. 9. 2,4.

ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς
ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ
ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν
τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ
παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·
14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ'
ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις
ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ
περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν
ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω
ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII

Macedonum exemplo commendat stipem pro sanctis colligendam.
Item commendat Titum collectionis caussa venturum.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν·
3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,
4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν
κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλ-
πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ
θελήματος θεοῦ, 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς
προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.
7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς
ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι
δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ
πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμ-
φέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
ξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ

12. ουκ: TH ουχ | ουδε: H pm [αλλ] | T αλλα 14. επι τιτου: [T]h pm ἡ VIII,3s. H κ. παρα δυναμιν, αυθαιρετοι μετα 5. H αλλ 7. H8 εξ ημων εν υμιν 9. T (γινωσκετε — πλουτησητε), | H [χριστου]

14. 9,2. 15. (Eph 6,5.) VIII,4. 9,1. 5. Rom 15,32. 6. 9,5. 7. 1 Cor 1,5. 8. 1 Cor 7,6.

ἔχειν. 12 *εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσ-*
δεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 *οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν*
θλίψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 *ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα*
γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 *καθὼς*
γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ
ἠλαττόνησεν.

16 *Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν*
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 *ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου-*
δαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 *συν-*
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 *οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο-*
τονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 *στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς*
μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·
21 προνοοῦμεν *γὰρ καλὰ οὐ μόνον* ἐνώπιον κυρίου *ἀλλὰ* καὶ
ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 *συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν*
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.
23 *εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε*
ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. 24 *τὴν οὖν*
ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς
αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX

Collectio prompte instituenda. De beneficentiae praemiis.

1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν*
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 *οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν*
ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ
πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. 3 *ἔπεμψα*
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 *μή-*
πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
σκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ
ὑποστάσει ταύτῃ. 5 *ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς*
ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν

---

12. *αν*: TH *εαν* 13. H[s] *θλιψις· αλλ εξ ισοτητος εν* 18. TH *μετ αυτου τον αδελφ.* 19. T (*ου μον. . . . προθ. ημων*). H — *ου μον. . . , προθ. ημων,* — | *συν*: TH *εν* | TH om *αυτου* 24. *ενδεικνυμενοι*: t H[s] *ενδειξασθε* IX,5. *εις*: T *προς*

---

15. Ex 16,18. 20. 6,3. 21. Prov 3,4. Rom 12,17. 24. 7,14.
IX,1. 8,4. 2. 8,10. 3. 8,18ss. 4. 11,17. 5. 8,6.

προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς
εὐλογίαν, μὴ ὡς πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει,
καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 ἕκαστος
καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν
γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται·
ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ
θεῷ. 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν
προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισ-
σεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς
διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμο-
λογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς
κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ
ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ
δωρεᾷ.

X

Apostolus idem praesens et absens. Vera gloria.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος
καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομέ-
νους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περι-
πατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς
στρατιᾶς ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαί-
ρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα
ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες
πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχον-
τες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

---

5. μη ως: TH pm και 9s. H (καθως ... δικαιοσ. υμων) 10. σπερμα: T σπορον 11. τω θεω: h θεου X,1. H επιεικιας 4. T()H — τα γαρ ... οχυρωματων — | TH στρατειας

---

6. Gal 6,7ss. 7. (Ex 25,2.) Prov 22,8. 8. (1 Tim 6,6. Phil 4,11.) 9. Ps 112,9. 10. Is 55,10. Hos 10,12. 11. 8,2. 12. Phil 2,30. 13. 1 Cor 16,1. 1 Tim 6,12s. 15. 8,16. X,1. Rom 12,1. Mt 11,29. 3. 1 Tim 1,18. 4. Eph 6,13.

[7] Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χρι-
στοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. [8] ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσομαι
περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ
οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, [9] ἵνα μὴ δόξω ὡς
ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. [10] ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν,
φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς
καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. [11] τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες
τῷ ἔργῳ. [12] οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρῖναι ἢ συνκρῖναι ἑαυτούς τισιν
τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
μετροῦντες καὶ συνκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. [13] ἡμεῖς
δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ
κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
ὑμῶν. [14] οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν
ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
Χριστοῦ, [15] οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις,
ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγα-
λυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, [16] εἰς τὰ ὑπερέ-
κεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ
ἕτοιμα καυχήσασθαι. [17] ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω·
[18] οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ᾽ ὃν ὁ
κύριος συνίστησιν.

XI

De Pauli circa Corinthios studiis et non accepta mercede. Adversus calumniatores gloriatur virtutes et aerumnas.

[1] Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνέ-
χεσθέ μου. [2] ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς
ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· [3] φοβοῦμαι
δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὕαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς Χριστόν.
[4] εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ-
ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· [5] λογίζομαι γὰρ μηδὲν
ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. [6] εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ

7. H *βλεπετε.* 8. T h om *τε* | TH *καυχησωμαι* 10. t h *φασιν* 12. T *εγκρ.* et (bis) *συγκρ.* 13. H *υμων·* — et v. 14 *χριστου·* — 14. *ου γαρ ως μη . . . εαυτους,*: h *ως γαρ μη . . . εαυτους;* | T *χριστου·* 18. TH *αλλα* XI,3. H *εὔαν* | *απλοτητος*: T[t H] add *και της αγνοτητος* | TH^s *εις τον χριστον* 4. H^s *ανεχεσθε* 5. *γαρ*: t *δε*

8. 12,6. 13,10. 10. 1 Cor 2,3s. 11. 12,30. 13,2.10. 13. Rom 12,3. 17. Ier 9,23. 1 Cor 1,31. XI,2. Eph 5,26s. 3. Gen 3,4. 4. Gal 1,6ss. 5. 12,11. 6. 1 Cor 2,1ss.

λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν
εἰς ὑμᾶς. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα
οὐθενός· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ
ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν
ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ
καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς
Ἀχαΐας. 11 διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὃ δὲ
ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορ-
μήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ
τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς
μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ
διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν
τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν
ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ
λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ᾽ ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα,
κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι
ὄντες· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει,
εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς
δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ
δ᾽ ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς
ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις
τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι-
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα.
26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ-

18. H κατα [την] σαρκα 22. T ισραηλιται 23. H ὕπερ | TH εν φυλακαις περισσοτερως, εν πληγαις υπερβαλλοντως

7. 12,13. 1 Cor 9,12.18. Phil 4,12. 8. 1 Cor 9,7. 2 Cor 12,13. 9. Phil 4,15. Act 18,5. 1 Thess 2,9. 10. 1 Cor 9,15. 11. 6,11ss. 13. Phil 3,2. 17. (9,4.) 18. 10,13. 12,9. Phil 3,4ss. 24. Deut 25,3. 25. Act 16,22. 14,19. 27,41. 26. 6,4ss. 2 Tim 3,11. Gal 2,4.

νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν
παρεκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ
ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ
ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκη-
νῶν πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ
τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII

Visa Pauli caelestia. Sudes in carne. Pauli liberalitas in Corinthios. Brevi venturi cura.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτα-
σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώ-
ματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ
καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω
καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι
δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
7 καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ
γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατός εἰμι.

---

30. H *τ. ασθεν.* [*μου*] 32. H *ἀρετα* XII,1. H *δει· ου* h *δε ου* 3. H [*ουκ οιδα*] 5. TH om *μου* 6s. *εμου.* (H *εμου,*) *και τη — ινα μη υπεραιρ.* sc: h † 7. *ινα μη υπεραιρ.* pr: TH pm *διο* (H *αποκαλυψεων. διο ινα*) | T[s] om *ινα μη υπεραιρ.* sc 9. [T]H om *μου* sc 10. *και*: T h *εν*

---

30. 12,5. 31. Rom 1,25. 9,5. Gal 1,20. 32s. Act 9,24s.
XII,1. 11,30. 3. 11,11. 5. 12,9s. 11,30.

[11] *Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ'
ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων,
εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.* [12] *τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατηργάσθη ἐν
ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν.*
[13] *τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι
αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
ταύτην.* [14] *ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις.* [15] *ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧσσον ἀγαπῶμαι;*
[16] *Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦρ-
γος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.* [17] *μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,
δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;* [18] *παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν-
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;*
[19] *Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκο-
δομῆς.* [20] *φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω
ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος,
θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστα-
σίαι·* [21] *μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς
ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετα-
νοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.*

XIII

Brevi venturi Corinthum de disciplina severa hortatio.

[1] *Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς·* ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ-
ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. [2] *προείρηκα καὶ προλέγω,
ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ
τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι.* [3] *ἐπεὶ
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ
ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.* [4] *καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε-*

---

11. *γαρ* sc: h add *τι* 12. TH *κατειργασθη* | T[H] om *τε* 15. Th *τ. ψυχ. υμων, ει περισσ. υμ. αγαπων ησσον αγαπωμαι.* 19. H *απολογουμεθα;* 20. T[s] *ερεις* | H *εριθιαι* 21. H *ταπεινωση* | T *επραξαν;*

---

11. 12,6. 11,5. 12. 1 Cor 9,2. 13. 11,8. 14. 13,1. 1,15. 11,9s. Phil 4,17. 1 Cor 4,15. 16. 2 Thess 3,8. 18. 7,6. 8,6.18. 19. 2,17. 20. Gal 5,20. 1 Cor 3,3. Rom 1,29 etc. 21. 13,2. 1 Cor 5,1. Eph 4,19. XIII,1. 12,14. Deut 19,15.

νείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν
αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυ-
τοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδό-
κιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδό-
κιμοι. 7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν
μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν
ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ
τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν
ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν
ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν
μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν
μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ
αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

I

Post gravem salutationem Galatarum carpit levitatem et evangelii divinam veritatem urget. Pristina Pauli vita.

1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις
τῆς Γαλατίας. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ-
τιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος
πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαν-
τος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ ἔστιν

---

4. εν αυτω: t h συν αυτω | H [εις υμας] 5. H[s] ιησους χριστος 13. H ιησ. [χριστου] | T subscr. προς κορινθιους β'
I,3. t H πατρος ημων και κυριου h πατρ. κ. κυρ. [ημων] 4. περι: H[s] υπερ

---

10. 10,8. 11. Rom 15,33. 12. Rom 16,16 etc.
I,2. Act 16,6. 3. Rom 1,7 etc. 4. 2,20. Tit 2,14. 5. Rom 16,27 etc.

ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες με-
ταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. [8] ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ
ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν,
ἀνάθεμα ἔστω. [9] ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ
τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
[10] ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.
[11] Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν
ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· [12] οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκα-
λύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. [13] ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν
ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· [14] καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισ-
σοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. [15] ὅτε
δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας
διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ [16] ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί,
ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέ-
μην σαρκὶ καὶ αἵματι, [17] οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς
τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ
πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. [18] ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλ-
θον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν
ἡμέρας δεκαπέντε· [19] ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. [20] ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. [21] ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλί-
ματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. [22] ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ
προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. [23] μόνον
δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται
τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, [24] καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II

De apostolorum conventu Hierosolymitano et Pauli cum Petro controversia Antiochena. De lege et fide.

[1] Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσό-
λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· [2] ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω

---

8. T *ευαγγελιζηται υμιν* t *ευαγγ.* [*υμιν*] *s. υμιν ευαγγ.* H *ευαγγελισηται* [*υμιν*] 11. *δε*: TH[s] *γαρ* 12. *ουτε*: Th *ουδε* 15. *ευδοκησεν*: T[tH] add *ο θεος* 17. *ανηλθον*: t *απηλθον* 18. T *ετη τρια* 21. H *και* [*της*] *κιλικ.* II,1. T *συμπαραλ.*

---

7. 5,10. 13. Act 8,3. 9,21. 14. Act 22,3. 15. Ier 1,5. 18. Act 9,26ss. 21. Act 9,30. 15,41. II,2. Act 15,2. 11,30. (Phil 2,16.)

ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν
τρέχω ἢ ἔδραμον. [3] *ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγ-*
κάσθη περιτμηθῆναι, [4] *διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους,*
οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχο-
μεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· [5] *οἷς οὐδὲ*
πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. [6] *ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί*
ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ
λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, [7] *ἀλλὰ*
τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας
καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, [8] *ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς*
ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, [9] *καὶ*
γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ
Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ
Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν
περιτομήν· [10] *μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού-*
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

[11] *Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ*
ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. [12] *πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς*
ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελ-
λεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς· [13] *καὶ*
συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνά-
βας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. [14] *ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ*
ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ
ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχ
Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; [15] *ἡμεῖς*
φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, [16] *εἰδότες δὲ ὅτι*
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. [17] *εἰ δὲ ζητοῦντες*
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. [18] *εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα*
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. [19] *ἐγὼ*

---

4. H *καταδουλωσουσιν,* — 6. H [*ο*] *θεος* T *θεος* 8. T *καμοι*
12. *ηλθον*: T[s] *ηλθεν* 13. H [*και*] *οι λοιπ.* 14. *ουχ*: TH *ουκ* h *MSS.*
ουχ 16. t *ιησου* ante *χριστου* | h *ιησουν* ante *χριστον*

---

6. Rom 2,11. 9. Act 15,12ss. 10. Act 11,29s. 11. Act 15,35.
12. Act 11,3. 16. 3,11. Rom 3,20. Ps 143,2.

γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. [20] Χριστῷ συν-
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν
ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαν-
τός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. [21] οὐκ ἀθετῶ τὴν
χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς
δωρεὰν ἀπέθανεν.

III

Spiritus ex fide. Abrahami fides ac filii. Dei promissio, lex, Christus. Lex educator. Christiani et Abraham.

[1] Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ᾽ ὀφθαλ-
μοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; [2] τοῦτο μόνον
θέλω μαθεῖν ἀφ᾽ ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ
ἀκοῆς πίστεως; [3] οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν
σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; [4] τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ. [5] ὁ
οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ
ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; [6] καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν
τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. [7] γινώσκετε ἄρα
ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. [8] προϊδοῦσα δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο
τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. [9] ὥστε
οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. [10] ὅσοι γὰρ
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι-
κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. [11] ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δι-
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·
[12] ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται
ἐν αὐτοῖς. [13] Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
μου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος
πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, [14] ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
[15] Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρω-

---

20. υιου του θεου: T[s] θεου και χριστου III,7. t ουτ. εισιν υιοι 10. πασιν: t pm [εν] 12. H αλλ 14. T[s]H[s] ιησου χριστω

---

20. 1,4. Eph 5,2. Tit 2,14. III,2. Rom 10,17. 6. Gen 15,6. Rom 4,3. Iac 2,23. 8. Gen 12,3. Act 3,25. 10. Deut 27,26. 11. Hab 2,4. Hebr 10,38. Rom 1,17. 12. Lev 18,5. Rom 10,5. 13. 4,5. Deut 21,23. 15. Rom 3,5 etc.

μένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. [16] τῷ δὲ Ἀβραὰμ
ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ
τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρ-
ματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. [17] τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προ-
κεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη
γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
[18] εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. [19] τί οὖν ὁ νόμος;
τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. [20] ὁ δὲ μεσί-
της ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν. [21] ὁ οὖν νόμος κατὰ
τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ
δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη·
[22] ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγ-
γελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. [23] πρὸ
τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι
εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. [24] ὥστε ὁ νόμος παιδα-
γωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·
[25] ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. [26] πάν-
τες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· [27] ὅσοι
γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. [28] οὐκ ἔνι
Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι
ἄρσεν καὶ θῆλυ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
[29] εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ
ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV

Servi legis, dei filii. Pristini amoris recordatio. Hagar et Sara duo foedera.

[1] Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν
διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, [2] ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν
καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. [3] οὕτως καὶ
ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δε-
δουλωμένοι· [4] ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν
ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ
νόμον, [5] ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπο-
λάβωμεν. [6] ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ

19. ου: H[s] αν 21. H [τ. θεου] | H[s] εν νομω | TH αν ην h ην [αν]
23. T συγκλειομ. 28. H παντες 29. TH κατ IV,3. ημεθα: T[s] ημεν

16. Gen 13,15. 17,8. 22,18 etc. 17. Ex 12,40s. 18. Rom 4,14.
19. Rom 5,20. Hebr 2,2. Act 7,53. 20. 1 Tim 2,5. 22. Rom 11,32.
23. 1 Pe 1,5. 27. Rom 6,3. 13,14. 28s. 1 Cor 12,13. Col 3,11.
29. Rom 9,7s. IV,3. Col 2,20. 4. Eph 1,10. Rom 1,3. 5. 3,13.

υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος
διὰ θεοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ
οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ
θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ
μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῇ
κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν.
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν
τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακα-
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα
ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 τέκνα
μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς
παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ
τῆς ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν
δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννῶσα,
ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ
ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ
Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα

---

9. t h δουλευειν 10. TH ενιαυτους. 12. T ως υμεις. 18. t ζη-λουσθε εν | TH προς υμας, et v. 19 εν υμιν· 19. H^s τεκνια 23. T αλλα | t H ο ⌊μεν⌋ | δια της: TH^s δι 24. TH δουλειαν 24. 25. H ἀγαρ 25. γαρ pr (t H^s δε): [T] H^s add αγαρ | T συστοιχει 28. υμεις et εστε: t H^s ημεις et εσμεν

---

6. Rom 8,15. 7. Rom 8,17. 9. 4,3. 10. Col 2,16. Rom 14,5. 19. 1 Cor 4,15. 22. Gen 21,2.9. 23. Gen 17,16. Rom 9,9. 26. Hebr 12,22. Apoc 3,12. 27. Is 54,1. 28. Rom 9,7s.

γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. [30] *ἀλλὰ τί
λέγει ἡ γραφή;* ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ
γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
ἐλευθέρας. [31] *διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ
τῆς ἐλευθέρας.*

V

Standum Christiana libertate contra iudaizantes. Libertatis lex impletur fide, caritate, morum sanctitate.

[1] *Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ
μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθε.*

[2] *Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς
ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.* [3] *μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι.* [4] *κατ-
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
ἐξεπέσατε.* [5] *ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
ἀπεκδεχόμεθα.* [6] *ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει
οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.*

[7] *Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;*
[8] *ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.* [9] *μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα ζυμοῖ.* [10] *ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν
ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις
ἐὰν ᾖ.* [11] *ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.* [12] *ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.*

[13] *Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν
ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
λεύετε ἀλλήλοις.* [14] *ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται,
ἐν τῷ·* ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [15] *εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.*

[16] *Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ
μὴ τελέσητε.* [17] *ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα
μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε.* [18] *εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ
ἐστὲ ὑπὸ νόμον.* [19] *φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά*

V, 1. *τη ελευθερια ημας χριστος ηλευθερωσεν*: h† | TH *δουλειας*
6. H *χρ.* [*ιησου*]

---

30. Gen 21, 10. V, 3. Iac 2, 10. 6. 6, 15. 1 Cor 7, 19. 7. 3, 1.
9. 1 Cor 5, 6. 10. 1, 7. 14. Lev 19, 18. Mt 22, 39. Rom 13, 8s. etc.
18. Rom 8, 14. 6, 14. 19ss. Rom 1, 29ss. 1 Cor 6, 9s. Col 3, 5ss. Eph 5, 3ss.

ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, [20] εἰδωλολατρεία, φαρμα-
κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις,
[21] φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν
καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ
οὐ κληρονομήσουσιν. [22] ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη,
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
[23] πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος.
[24] οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα-
θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. [25] εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι
καὶ στοιχῶμεν. [26] μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλού-
μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI

Errantibus consulendum. Semen et messis. De falsa doctrina.
Gloriandum cruce Christi.

[1] Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώ-
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. [2] ἀλλήλων
τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. [3] εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.
[4] τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· [5] ἕκαστος γὰρ
τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

[6] Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν
πᾶσιν ἀγαθοῖς. [7] μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· [8] ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν
σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς
τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. [9] τὸ δὲ
καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ
ἐκλυόμενοι. [10] ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγα-
θὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

[11] Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
[12] ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώ-
κονται. [13] οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν,

20. H ειδωλολατρια | H φαρμακια | h ερεις, ζηλοι, | H εριθιαι
21. φθονοι: T add [φονοι] | καθως: h add και 26. αλληλοις: th αλληλους
VI,2. T[s]H αναπληρωσατε 4. H [εκαστος] 7. εαν: T αν 9. T εγ-
κακωμεν 10. T εχομεν 11. h ηλικοις 12. H χριστου [ιησου] — μη |
TH διωκωνται 13. th περιτετμημενοι

22. Eph 5,9. VI,1. Rom 15,1. 4. 1 Cor 11,28. 7. Iac 1,16 etc.
2 Cor 9,6. 9. 2 Thess 3,13. 2 Cor 4,16.

ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
καυχήσωνται. [14] ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ
σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος
ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· [15] οὔτε γὰρ περιτομή τι ἐστὶν οὔτε
ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. [16] καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ
στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
τοῦ θεοῦ. [17] τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ
τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
[18] Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ-
ματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

I

Beneficia dei in electos celebrat. Precatur ut perveniant ad intelligendam miram per Christum salutem ipsiusque Christi maiestatem.

[1] Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
[2] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
[3] Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπ-
ουρανίοις ἐν Χριστῷ, [4] καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ
καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ [5] προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
[6] εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν
τῷ ἠγαπημένῳ, [7] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς
χάριτος αὐτοῦ, [8] ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
φρονήσει [9] γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ [10] εἰς οἰκονομίαν
τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν
τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ,
[11] ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ

15. ουτε γαρ: t εν γαρ χριστω ιησου ουτε 18. Η κυρ. [ημων] | T subscr. προς γαλατας
I,1. T[s] εν εφεσω 4. T[s]H αυτου εν αγαπη,

15. 5,6. 1 Cor 7,19. 2 Cor 5,17. 16. Phil 3,16. Philem 25 etc.
I,1s. Col 1,1s. etc. 3. 2 Cor 1,3. 4. Col 1,22. 7. Col 1,14.
9. 3,3. Col 1,26. 10. Gal 4,4. Col 1,16.19s. 11. 3,11.

πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 *εἰς*
τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν
τῷ Χριστῷ· 13 *ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀλη-*
θείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες
ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 *ὅς ἐστιν*
ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιή-
σεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
15 *Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ*
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 *οὐ*
παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, 17 *ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,*
ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως
ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 *πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρ-*
δίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως
αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
ἁγίοις, 19 *καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς*
ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ, 20 *ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ*
νεκρῶν καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
21 *ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριό-*
τητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς
πόδας αὐτοῦ, *καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,*
23 *ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν*
πληρουμένου.

II

Christus peccatorum salus. Ipsi gentiles ad pacem Christi vocati.

1 *Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-*
τίαις ὑμῶν, 2 *ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ*
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 *ἐν*
οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 *ὁ δὲ*
θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν

14. *ος*: tH[s] *ὅ* | H *ημων*, 15. [t]H om *την αγαπην* 17. h *δώῃ* v. *δῷ* | TH *εν επιγν. αυτου*, 18. H *της καρδ.* [*υμων*] 20. T[s]h *ενηργησεν* | TH om *αυτον* sc II,2. H *απειθιας* 3. t *φυσει τεκνα* | H *λοιποι*· —

13. 4,30. 2 Cor 1,22 etc. 15. Col 1,9. 16. 1 Thess 1,2. Rom 1,9s. 18. 1 Pe 1,13. Col 1,27. 20. 2,6. Ps 110,1. 21. Col 2,10. 22. Ps 8,7. 1 Cor 15,27. Hebr 2,8. 23. Col 1,18. II,1. Col 2,13. 2. Col 3,7.6.

ἠγάπησεν ἡμᾶς, [5] καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν
συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — [6] καὶ
συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
[7] ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον
πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ. [8] τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο
οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· [9] οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχή-
σηται· [10] αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς
περιπατήσωμεν.

[11] Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ
λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ
χειροποιήτου, [12] ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλ-
λοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν
τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·
[13] νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε
ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. [14] αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη
ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ
λύσας, [15] τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν
ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα
καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, [16] καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς
ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας
τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. [17] καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν
τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, [18] ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν
προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.
[19] ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολῖται
τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, [20] ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ
θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ
Χριστοῦ Ἰησοῦ, [21] ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει
εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, [22] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς
κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III

Mysterium de salute gentium. Paulus gentium apostolus. Christus in animis habitans.

[1] Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ
ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — [2] εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος

5. h *εν τω χρ.* 15. H *τ. εχθραν εν* | TH *εν τη σαρκι αυτου,* | H *εν αυτω* 16. H *σταυρου αποκτ.* 19. T *συμπολ.* III,1. *χριστου*: TH add *ιησου*

5. Col 2,13. 6. 1,20. 10. Col 1,10. 11. Rom 2,26. 12. Rom 9,4. Hebr 11,13. 13. Is 57,19. 15. Col 2,14. 16. Col 1,20.22. 17. Is 57,19. 18. 3,12. Rom 5,2. 20. Is 28,16. 21. 4,16. 1 Cor 3,16. 22. 1 Pe 2,5. III,1. 4,1.

τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς
ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν
ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
προφήταις ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος
τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,
τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
στοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπου-
ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ
πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-
θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,
ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
πρὸς τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς
ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ
δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω
ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς
γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας
τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

3. H [οτι] κατα 5. T αγιοις, 6. T συγκληρ. et συμμετ. 7s. H της δυναμ. αυτου — εμοι τω ελ. π. αγ. εδ. η χαρ. αυτη — 9. φωτισαι: Th add παντας 13. T εγκακειν 17s. H εν τ. καρδ. υμων εν αγαπη· 18. T[8]H[8] κ. υψος κ. βαθος 19. πληρωθητε εις: h πληρωθη

---

3. 1,9. Gal 1,12. 4. Col 4,3. Rom 16,25. 5. Col 1,26. 1 Cor 2,7ss. (Eph 2,20. 4,11.) 6. Gal 3,28s. 7. Col 1,23.25. 8. 1 Cor 15,9s. Rom 1,5. Col 1,27s. Rom 11,33. 9. 1,18. Col 1,26. 10. 1,21. Col 1,16. Rom 11,33. 11. 1,11. 2 Tim 1,9. 12. 2,18. Rom 5,2. 8,15. 1 Pe 3,18. 13. Gal 6,9. 14. (Act 20,36.) 16. 2,7. Col 1,11. 2 Cor 4,16. 17. Io 14,23. 19. 1,23. 20s. Rom 16,25ss.

IV

Unitas servanda fidei in varietate munerum gratiae. Ecclesia corpus Christi. Nova vita integris moribus conspicua.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα-
τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης
καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
τῆς εἰρήνης. 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν
βάπτισμα· 6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ
πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ
τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. 8 διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος
ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.
9 τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα
μέρη τῆς γῆς; 10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω
πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς
ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγ-
γελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρ-
τισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ, 13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα
τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα
τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα
μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ
ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ
αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός,
16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον
διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς
ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν
αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς
περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς
αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς

IV,2s. t εν αγαπη σπουδαζ. 3. H ειρηνης· 4. t H καθως [και] 7. T[H] om ἡ 8. εδωκεν: T[H] pm και 9. κατεβη: h add πρωτον 14. T κυβεια | T πανουργια, | T μεθοδειαν 16. T συμβιβ. | μερους: h μελους | TH οικοδ. εαυτου

IV,1. 3,1. Col 1,10. 2. Col 3,12ss. 5. 1 Cor 8,6. 12,5s. 1 Tim 2,5. 8. Ps 68,19. 11. 1 Cor 12,28. 15. 1,22. 5,23. Col 1,18. 16. Col 2,19. 18. Col 1,21.

ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν
πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, 19 οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς
παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεο-
νεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴγε αὐ-
τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν
τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
τῆς ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν
24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ
μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν,
27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω,
μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα
ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ
στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκο-
δομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν
ἀπολυτρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ
καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε
δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς
καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V

Amore deus imitandus. Vitae integritati studendum. Fructus lucis. Prudenter ac pie versandum. Ad uxores et maritos. Mysterium matrimonii.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα-
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, 4 καὶ αἰσχρότης ἢ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.
5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ
πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς

---

21. H εδιδαχθητε, | Hs καθὼς ἔστιν | h αληθεια, 23. t ανανεουσθε 24. t ενδυσασθε 28. Hs om ιδιαις 32. tH γιν. [δε] | υμιν: th ημιν V,2. ημων: Hs υμων 4. η pr: TH και

---

22. Col 3,9. 24. Col 3,10. 25. Zach 8,16. 26. Ps 4,5. 30. 1,13. 31. Col 3,8. 32. Col 3,12s. V,2. Gal 2,20. Ex 29,18 etc. 5. Gal 5,21. 1 Cor 6,9s. 6. 2 Thess 2,3. Col 3,6.

λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
τῆς ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ
ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, —
9 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ
καὶ ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ,
11 καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους,
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν
αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ
φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστιν. 14 διὸ
λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φαύσει σοι ὁ Χριστός.

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ'
ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί
εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-
λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς
γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ
τοῦ σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ,
οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες,
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκ-
κλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ
καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ
αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα
ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 οὕτως ὀφεί-
λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν
σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν
τοῦ σώματος αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν

---

6. H απειθιας 7. T συμμετ. 11. T συγκοιν. 15. T[s] πως ακριβ. 19. ψαλμοις: [t]h pm εν | τη καρδια: T pm [εν] 22. ανδρασιν: T[s]h add υποτασσεσθωσαν 23. h ανηρ κεφα. εστ. 28. οφειλουσιν: T[H] add και 30. αυτου: t add [εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου] 31. T[H] om τον

---

8. 1 Thess 5,5. 9. Gal 5,22. 10. Rom 12,2. 14. ?Is 60,1. 26,19? 15. Col 4,5. 18. Prov 23,31. 19s. Col 3,16s. 22. Col 3,18. 1 Pe 3,1. 23. 1,22. 1 Cor 11,3. 25. Col 3,19. 1 Pe 3,7. 27. 2 Cor 11,2. Col 1,22. 31. Gen 2,24. Mt 19,5. 1 Cor 6,16.

πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ
ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα
ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν
καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω
ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI

Liberis et parentibus. Servis et dominis. Armatura dei; militia Christi. Tychicus. Votum.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις
ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ
τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδίᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ κατ'
ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετ' εὐνοίας δουλεύ-
οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι ἕκαστος
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος
εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς,
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.
10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ
δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκό-
τους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα
δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατερ-
γασάμενοι στῆναι. 14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν
ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ
ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρή-
νης, 16 ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ

31. T[H] om *την* | T h *τη γυναικι αυτου* H *προς την γυναικα αυτου* 32. H *και* [*εις*] VI,1. TH [*εν κυριω*] 2s. h *πρωτη, εν επαγγελια ινα* 4. TH *παιδεια* 5. TH *της καρδιας* 6. T *οφθαλμοδουλειαν* 6s. TH *του θεου, εκ ψυχης μετευν.* 7. T *ευνοιας,* | H *δουλευοντες,* 8. *εαν τι*: T *ο αν* 10. h *δυναμουσθε* 11. T *μεθοδειας* 12. *ημιν*: th *υμιν*

VI,1. Col 3,20. 2s. Ex 20,12. 4. Col 3,21. 5. Col 3,22. (2 Cor 7,15. Phil 2,12.) 6ss. Col 3,23ss. 9. Col 4,1. 3,25. 14ss. 1 Thess 5,8. 14. Is 59,17. 11,5. 15. Is 52,7.

δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι.
17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαι-
ραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς
αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάν-
των τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει
τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγ-
γελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιά-
σωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ᾽ ἐμέ, τί πράσσω, πάντα
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων
τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

I

Salutem Philippensium grate et amanter curat. Fructus vinculorum Pauli. Ecclesiae caussa praestat vivere quam mori. Pro Christo patiendum.

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς
ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις
καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάντοτε
ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς
πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ
ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ, 7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς ἔν τε τοῖς
δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου
συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς

16. TH [τα] πεπυρωμ. 18. H δεησεως, 19. H [του ευαγγελιου]
21. H^s ειδητε και υμεις | H τύχικος 24. T subscr. προς εφεσιους
1,6. T αχρις | H^s ιησου χριστου 7. T συγκοιν.

17. Is 59,17. 49,2. 19s. Col 4,3s. 21s. Col 4,7s.
1,1. 2 Cor 1,1 etc. Act 16,12 etc. 2. Rom 1,7 etc. 3s. Rom 1,8.
1 Thess 1,2s. Eph 1,15s. 5. 1 Cor 1,9. 1 Io 1,3.7. 6. 1 Cor 1,8.
2 Tim 4,8. 7. 2 Cor 7,3. 8. Rom 1,9. 2 Cor 5,14.

*γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι
μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,
10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ
ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιο-
σύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.*

*12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς
δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν
κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,
τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ
ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 17 οἱ
δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι
θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ
τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ
ἐν τούτῳ χαίρω.* ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι
ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν *διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας
τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ
ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ
ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου,
εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. 21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς
καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. 22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι
καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 συνέχομαι δὲ ἐκ
τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ
εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ
ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ
καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν
τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.*

*27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα
εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμέ-*

---

9. th *περισσευσῃ* 17. H *εριθιας* | T [*τον*] *χριστον* h *χριστον*
19. *γαρ*: h *δε* 22. h *αιρησομαι;* 23. t [*γαρ*] *μαλλ.* 24. h *επιμειναι* |
T *εν τῃ σαρκι* 25. TH *οιδα οτι*

---

9. Eph 1,8. 10. Rom 2,18. 12,2. (Act 24,16.) 11. Eph 3,19.
5,9. 13. 4,22. 19. Iob 13,16. 20. Rom 8,19.25. 5,5. 2 Cor 10,8.
1 Cor 6,20. 21. Col 3,4. Gal 2,20. Rom 14,7s. 23. 2 Cor 5,8.
2 Tim 4,6. 26. 2 Cor 1,14. 5,12. 27. Col 1,10. Eph 4,1.
28. 1 Pe 3,14.

νων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ
τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον
τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 τὸν
αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II

Diligendum exemplo Christi. Christi humilitas et gloria. Salus omni cura appetenda. Timothei et Epaphroditi laudes.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά-
πης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν
ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, 3 μηδὲν κατ᾽ ἐριθείαν
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
νοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες,
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγή-
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου
λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς
ὡς ἄνθρωπος, 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ-
ύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων
καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος
Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν
ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ δια-
λογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε
ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς
κενὸν ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ
λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·
18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι.

28s. H (ητις εστιν — υπερ αυτου πασχειν) II,2. T συμψυχοι | ἓν: h αυτο 3. H εριθιαν 4. εκαστοι pr: th εκαστος 4s. h ετερων. εκαστοι τουτο 7s. TH γενομενος, (H -μενος·) και σχημ. ευρ. ως ανθρωπος εταπειν. 9. H υπερυψωσεν, 11. T[s]H εξομολογησηται 12. H μη [ως] 15. γενησθε: t ητε 17. T συγχαιρω 18. T συγχαιρετε

II,2. 3,16. 4. 1 Cor 10,24. 7. Rom 8,3. 10s. Is 45,23. Rom 14,11. 14. 1 Pe 4,9. 15. Deut 32,5. 16. Is 49,4. (Gal 2,2.) 17. 2 Tim 4,6. 18. 3,1. 4,4.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
ψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντες γὰρ
τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ
εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ
περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως
ἐλεύσομαι.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
γὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν
πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ
γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐ-
τόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν
πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν
κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευ-
σάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός
με λειτουργίας.

III

Contra iudaizantes Pauli adversarios. Severum Pauli studium atque spes caelestis.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά-
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς
κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καί-
περ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-
θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον
Φαρισαῖος, 6 κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ-
νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη,
ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ
ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χρι-

---

21. Th *ιησου χριστου* 26. H *παντ. υμ.* [*ιδειν*] h *υμας παντας* 27. H *θανατου* 30. *χριστου*: tH[s] *κυριου* | H *ηγγισεν*, *παραβολ. τη ψυχη ινα* III,1s. H *ασφαλες.* — *Βλεπετε* 7. *ατινα*: T[t]H pm *αλλα* | t *μοι ην* 8. *μενουνγε*: T *μεν ουν*

---

22. 1 Tim 1,2. 30. 1 Cor 16,17. III,1. 2,18. 4,4. 5. Rom 11,1. 6. Gal 1,13s.

στοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ
ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, [9] καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ,
μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, [10] τοῦ γνῶναι
αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν
παθημάτων αὐτοῦ, συνμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, [11] εἴπως
καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

[12] Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα-
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. [13] ἀδελφοί,
ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· [14] ἓν δέ, τὰ μὲν
ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ
σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. [15] ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι
ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· [16] πλὴν εἰς
ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.

[17] Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω
περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. [18] πολλοὶ γὰρ περιπα-
τοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς
ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, [19] ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν
ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
φρονοῦντες. [20] ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει,
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, [21] ὃς
μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύνμορφον τῷ
σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV

Cohortationes. Philippensium munificentia laudatur. Vota et salutationes.

[1] Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

[2] Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν κυρίῳ. [3] ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-

10. TH συμμορφιζομ. 12. ει: TH add και | T[H] om ιησου
13. ουπω: T[s]h ου 17. T συμμιμητ. 21. TH συμμορφον | αὐτω: H αὑτω
IV,1. αγαπητοι sc: h add μου 2. TH συντύχην 3. h Συνζυγε

9. Rom 10,3ss. 3,21ss. Gal 2,16. 10. Gal 6,7. 16. Gal 6,16.
17. 4,9. Gal 4,12. 18. Gal 6,12. 19. 2 Pe 2,1. IV,1. 1,8.
1 Thess 2,19. 2. 2,2. 3. (1,27.) Apoc 20,15.

μενος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.
4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 τὸ ἐπι-
εικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. 6 μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχα-
ριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. 7 καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρ-
δίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
καια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ
τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς
εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ
ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης
εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί
με. 14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.
15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν
εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν
Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.
17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω,
πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν
εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου
πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,
μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν.

6. H *μετ* 14. T *συγκοινωνησ*. 23. T subscr. *προς φιλιππησιους*

4. 2,18. 3,1. 1 Thess 5,16. 9. 3,17. Rom 15,33. 1 Thess 5,23.
13. 1 Tim 1,12. 15. 2 Cor 11,9. 1 Cor 9,15. 18. Eph 5,2.
21. Gal 1,2. 22. 1,13. 23. Gal 6,18.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

I

Laudat Colossenses cum Epaphra ipsorum doctore, hortans ut proficiant. Divina Christi redemtoris omnium dignitas. Paulus laboribus suis laetans.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ*
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς 2 *τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς*
ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.
3 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 *ἀκούσαντες τὴν*
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους 5 *διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς*
οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
γελίου 6 *τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ*
ἐστίν, καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ'
ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀλη-
θείᾳ· 7 *καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου*
ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 *ὁ καὶ*
δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 *Διὰ τοῦτο καὶ*
ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 *περι-*
πατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,
11 *ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης*
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 *εὐχα-*
ριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, 13 *ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας*
τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς
ἀγάπης αὐτοῦ, 14 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν*
ἁμαρτιῶν, 15 *ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος*
πάσης κτίσεως, 16 *ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρα-*
νοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε

Inscr. TH *προς κολασσαεις*
I,2. T *κολασσαις* 3. H om *και* | H [*χριστου*] | *περι*: Th *υπερ* 4. H [*ην εχετε*] 6. TH *εις υμας, καθως κ. εν π. τω κ. εστιν καρποφορ.* 7. *υμων*: T^{s}H^s *ημων* 10. T *αρεσκειαν* | H *αρεσκιαν εν* 11. TH *μακροθυμιαν μετα χαρας·* (H *χαρας,*) 12. *πατρι*: h pm *θεω* | *υμας*: T^{s}h *ημας* 14. h *εσχομεν* 16. T *και* [*τα*] *επι*

I,1. Eph 1,1 etc. 3. Phil 1,3. 4ss. Eph 1,15s. Philem 5. 5. Eph 1,13. 2 Cor 6,7. 7. 4,12. 9. Eph 1,8. 10. 1 Thess 2,12. Eph 4,1. 14. Eph 1,7. 15. 2 Cor 4,4. 16. Eph 1,21.

*κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς
αὐτὸν ἔκτισται,* 17 *καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν
αὐτῷ συνέστηκεν,* 18 *καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς
ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένη-
ται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων,* 19 *ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ
πλήρωμα κατοικῆσαι* 20 *καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα
εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ,
δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.* 21 *καὶ
ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν* 22 *ἐν τῷ σώματι
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ
ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ,* 23 *εἴγε ἐπιμένετε
τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν
πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος
διάκονος.*

24 *Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ
τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία,* 25 *ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διά-
κονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς
πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,* 26 *τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμέ-
νον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς
ἁγίοις αὐτοῦ,* 27 *οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς
δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστιν Χριστὸς
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης,* 28 *ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθε-
τοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν
πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-
στῷ·* 29 *εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.*

II

Contra falsos doctores. Cum Christo sepulti iidem reviximus.
Iam a placitis humanis recedendum.

1 *Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί,* 2 *ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες*

---

17. H *ἔστιν* 18. *αρχη:* H pm [*η*] 20. T[H] om *δι αυτου* sc
21s. H — *νυνι δε αποκ. εν τω . . . δια τ. θανατου* — 21. th *αποκατηλ-
λαγητε* 27. TH[s] *ὃ εστ. χρ.* II,1. T *λαοδικεια* | T *εωρακαν* 2. H *συνβιβ.*

---

18. Eph 1,22. 1 Cor 15,20. 19s. 2,9. Eph 1,23. 2,16. 21. Eph
4,18. 2,16. 22. Eph 5,27. 1,4. 23. Eph 3,7. 25ss. Eph 3,2ss.
27. Eph 1,18. 29. 1 Tim 4,10. II,1. 4,13. 2. 1,27.

ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως,
εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάν-
τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο
λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ
καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων
καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν
πίστεως ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν
κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι
ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισ-
σεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγω-
γῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χρι-
στόν, 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος
σωματικῶς, 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ
πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ
ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ
περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι,
ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς
παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·
14 ἐξαλείψας τὸ καθ᾽ ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ-
εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ
τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας
ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων,
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων
ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-
τεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ
οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· 21 μὴ ἅψῃ μηδὲ
γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, 22 ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,

2. *πλουτος*: T pm [*το*] | T *θεου χριστου*, h † 4. *τουτο*: T add [*δε*] 7. *περισσευ.*: t H add [*εν αυτη*] 8. h *εσται υμας* 10. t *ὅ εστιν* 12. T *βαπτισμω* | T *εκ των νεκρων* 13. *υμας* sc: h *ημας* 15. H *παρρησια θριαμβ.* 16. *ἢ* pr: t H[s] *και* | TH *νεομηνιας* 17. th *ὅ εστιν* 18. *θελων — εμβατευων*: h † | TH *θρησκεια* | T *εωρακεν* 19. T *συμβιβαζομ.*

3. Is 45,3. Sir 1,25. 5. 1 Cor 5,3. 9. 1,19. 10. Eph 1,21. 12. Rom 6,4. Eph 1,19s. 13. Eph 2,1.5. 14. Eph 2,15. 17. Hebr 8,5. 10,1. 19. Eph 4,15s. 21. Lev 5,2. 22. Is 29,13. Mt 15,9.

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 *ἅτινά*
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς
σαρκός.

III

Electis dei caelestia sectanda novusque nova vita homo induendus. Officia coniugum, liberorum, patrum, servorum, dominorum.

1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-*
στός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 *τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ*
τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 *ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται*
σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 *ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ*
ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκα-*
θαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν
εἰδωλολατρεία, 6 *δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* 7 *ἐν οἷς καὶ*
ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· 8 *νυνὶ δὲ ἀπό-*
θεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν
αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, 9 *μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους,*
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ
10 *καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν*
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 *ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ*
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.
12 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι*
σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,
μακροθυμίαν, 13 *ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς,*
ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο
ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 *ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ*
ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ*
βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ
σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 *ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω*
ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδον-
τες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 *καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε*
ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦν-
τες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

---

23. T *εθελοθρησκεια* | H [*και*] *αφειδ. κτλ* h† III,4. tH[s] *ημων* 5. H *ειδωλολατρια* 11. T *τα παντα* 12. h om *και* 13. T ( ) | *χριστος*: TH[s] *κυριος* 15. H *εν* [*ενι*] *σωμ.* 16. *χριστου*: h *κυριου* | H *πλουσιως εν παση* | TH *σοφια*, (H·) *διδ. κ. νουθ. εαυτους ψαλμοις* (H,) *υμνοις, ωδαις πνευματικαις εν τη* (H[s] om *τη*) *χαριτι* (H,) 17. *αν*: TH *εαν*

III,1. Ps 110,1. 5. Eph 5,3. 6. Eph 5,6. Rom 1,18. 7s. Gal 5,19. Eph 2,3. 4,31. 9. Eph 4,22ss. 10. Gen 1,27. 11. Gal 3,28. 12ss. Eph 4,2ss. 32. 15. Phil 4,7. 16s. Eph 5,19s.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε
πρὸς αὐτάς. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα·
τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.
23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-
θρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ
ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.
(IV) 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ-
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV

Precandum. Prudenter versandum. Tychicus et Onesimus. Salutationes. Epistula ex Laodicea.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
ριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ
καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν
σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν
ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ
παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ
ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν
τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ
Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν
ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος
Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπά-

---

22. T οφθαλμοδουλειαις h οφθαλμοδουλια | T αλλα 25. H κομισεται IV,3. t δι ον και 7. H τύχικος 9. H γνωρισουσιν 10. TH (περι ου . . . δεξασθε αυτον) 11. TH περιτομης,

---

18. Eph 5,22. 1 Pe 3,1. 19. Eph 5,25. 1 Pe 3,7. 20ss. Eph 6,1.4s. 22. Tit 2,9. 1 Pe 2,18. 23ss. Eph 6,7ss. IV,2s. Eph 6,18s. 5. Eph 5,15s. 6. Eph 4,29. 7s. Eph 6,21s. 9. Philem 10. 10. Act 27,2. 15,37.

ζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε
ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι
καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ
γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ
καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ
ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς
καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν
ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαο-
δικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀναγνῶτε. 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν
ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

I

Thessalonicenses egregium fidei exemplar facti.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη.
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημονεύον-
τες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ
τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγα-
πημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον
ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει
καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι
ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε
καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς
πνεύματος ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς
πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν
γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ

13. 15. T λαοδικεια 13. H Ιερα Πολει 15. tH νύμφαν κ. τ. κατ οικ. αυτης εκκλησ. 16. T εκ λαοδικειας 18. T subscr. προς κολασσαεις

I,4. T υπο θεου H υπο [του] θεου 5. T και [εν] πληροφ. | [T] H[8] om εν ante υμιν 7. h τυπους

12. 1,7. Philem 23. 13. 2,1. 14. Philem 24. 15. Rom 16,5. 17. Philem 2. 18. 2 Thess 3,17.

I,1. 2 Thess 1,1s. etc. Act 17,1. 2. Col 1,3. 2 Thess 1,3 etc. 4. 2 Thess 2,13. 5. 1 Cor 4,20. 6. 2 Thess 3,7ss.

καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν
θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ
γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς,
καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν
θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν
οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς
ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II

Sincera et liberalis Pauli institutio. Fide constantes invitis popularibus. Visendi desiderium.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς*
ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες
καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν
λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
3 ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας
οὐδὲ ἐν δόλῳ, 4 ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευ-
θῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκον-
τες, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ
ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προ-
φάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων
δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν,
ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, 8 οὕτως ὁμειρόμενοι
ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε.
9 μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον·
νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς
μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν
τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον
ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυ-
θούμενοι, 12 καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ
θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
13 *Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως,*
ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ

---

8. T[s]H om *εν τη* | H *αλλ* 9. *ημων*: h *υμων* 10. H *εκ* [*των*] *νεκρων* II,5. T *κολακειας* | H om *εν* sc 7. *ηπιοι*: H *νηπιοι* 8. H *ὁμειρομ.* | H *ηυδοκουμεν* 11s. TH *παραμυθουμενοι και μαρτυρομενοι* (H *μαρτυρομενοι,*) 12. th *καλεσαντος*

---

9. Act 14,15. II,2. Act 16,12ss. 4. Gal 1,10. 5. Phil 1,8. 6. Io 5,41.44. 9. 2 Thess 3,8. 12. Col 1,10. Eph 4,1. 13. 1,2.

λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ
ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. [14] ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενή-
θητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων
συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, [15] τῶν καὶ
τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς
ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναν-
τίων, [16] κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς
τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ'
αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
[17] Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς και-
ρὸν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. [18] διότι ἠθελήσαμεν
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέ-
κοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. [19] τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ
στέφανος καυχήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; [20] ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα
ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

III

Impeditus ab itinere Paulus iterum misit Timotheum. Laetatur nuntiatis. Votum.

[1] Διὸ μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-
ναις μόνοι, [2] καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ
διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι
ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν [3] τὸ μηδένα σαί-
νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο
κείμεθα· [4] καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. [5] διὰ τοῦτο
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν,
μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ
κόπος ἡμῶν. [6] Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ'
ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν,
καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, [7] διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελ-

---

13. tH αληθως εστιν 16. h εφθακεν 19. T καυχησεως; | H καυχησεως — η ουχι και υμεις — εμπρ. III,2. διακονον του θεου: h συνεργον [του θεου] 5. h την υμων πιστιν

---

14. Act 17,5. 8,1. 12,1. 15. Act 2,22s. 3,15. 7,52. 16. Act 17,13. 13,45. Mt 23,32s. (Gen 15,16.) 19. Phil 4,1. 1 Thess 3,13. III,1. Act 17,16. 2. Rom 16,21. 6. Act 18,5.

φοί, ἐφ᾽ ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν
πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ
εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ
τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι᾽ ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς
καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσ-
ωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάν-
τας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς
καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν.

IV

In castitate et caritate pergendum. De mortuis ac reditu Christi.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ᾽ ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ
ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν
θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν
ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-
τοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· 10 καὶ
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ
φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι
ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περιπα-
τῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

---

8. t στηκητε 13. h αμεμπτως | TH^{s} om αμην IV, 1. H^{s} om ουν | ινα pr: H [ινα] 7. H αλλ 8. TH om και 9. εχετε: t εχομεν s. ειχομεν 10. εν ολη: TH pm [τους]

IV, 3. (5, 18.) 5. Rom 1, 24. Eph 2, 12. Ps 79, 6. 6. Sir 5, 3. 8. Lc 10, 16. Ez 36, 27. 9. (5, 1.) Io 6, 45. 11. 2 Thess 3, 12. Eph 4, 28. 12. Col 4, 5.

[13] Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμέ-
νων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.
[14] εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ
ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. [15] τοῦτο
γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περι-
λειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς
κοιμηθέντας, [16] ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, [17] ἔπειτα ἡμεῖς οἱ
ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέ-
λαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε
σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. [18] ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις
τούτοις.

V

Dies subito ventura; hinc vigilandum est. Praesides colendi. Admonitiones variae. Vota.

[1] Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν
ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· [2] αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα
κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. [3] ὅταν λέγωσιν·
εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος
ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.
[4] ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς
κλέπτης καταλάβῃ· [5] πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ
ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· [6] ἄρα οὖν μὴ καθεύδω-
μεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. [7] οἱ γὰρ
καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς
μεθύουσιν· [8] ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα
πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, [9] ὅτι
οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [10] τοῦ ἀποθανόντος περὶ
ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
μεν. [11] διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα,
καθὼς καὶ ποιεῖτε.
[12] Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,
[13] καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον

---

14. t ουτως ο θεος και   V,3. οταν: th add δε   4. t υμας η ημερα | H[s] κλεπτας   9. h ο θεος ημας | H ιησ. [χριστου]   10. περι: h υπερ   13. H[s] υπερεκπερισσου

---

13. Eph 2,12.   14. 1 Cor 6,14. Rom 8,11.   15s. 1 Cor 15,51s. 23.   V,1. Mt 24,36.   2. 2 Pe 3,10.   5. Eph 5,8.   8. Eph 6,14.17. Is 59,17.   10. 2 Cor 5,15 etc.   12. 1 Tim 5,17.   13. Mc 9,50.

αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε,
17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ
ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,
τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ
ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.
24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύ-
ριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

I

Laudat fidem Thessalonicensium. Pios merces manet, impios poena.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα-
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,
καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, 4 ὥστε αὐτοὺς
ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς
ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ
ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, 5 ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ
θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ
ἧς καὶ πάσχετε, 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς
θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ'

---

13. H εν εαυτοις 15. TH αποδω | εις αλληλ.: h pm και 19. TH σβεννυτε 21. H [δε] 25. προσευχεσθε: tH add [και] 27. αδελφοις: [t]h pm αγιοις 28. T subscr. προς θεσσαλονικεις α'

I,2. [T]H om ημων 4. T εγκαυχασθαι | ανεχεσθε: h ενεχεσθε

---

15. Rom 12,17. 1 Pe 3,9. 16. Phil 4,4. 22. Iob 1,1.8. 23. Hebr 13,20s. 24. 2 Thess 3,3. 25. 2 Thess 3,1. 26. Rom 16,16 etc. 28. Phil 4,23 etc.

I,1s. 1 Thess 1,1 etc. 3. 2,13. 1 Thess 1,2. 7. 1 Thess 3,13.

ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ μετ᾽
ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ [8] ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν
τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, [9] οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ
προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
[10] ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι
ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽
ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. [11] Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ
πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνά-
μει, [12] ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν
καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II

Christi adventum praecedet Antichristus. Perseverandum bona fide.

[1] Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐτόν,
[2] εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖ-
σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι᾽ ἐπιστολῆς ὡς
δι᾽ ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. [3] μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, [4] ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό-
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. [5] Οὐ μνημονεύετε ὅτι
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; [6] καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-
δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. [7] τὸ γὰρ
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
ἐκ μέσου γένηται· [8] καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ
κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, [9] οὗ ἐστιν ἡ παρου-
σία κατ᾽ ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ

8. T[s] εν φλογι πυρος 10. επιστευθη: h † II,1. H του κυρ. [ημων] 2. h κυριου, — 3. ανομιας: th αμαρτιας 7. H ανομιας· 8. H [ιησους] | ανελει: h αναλοι

8. Is 66,15. 9. Is 2,10.19.21. 10. Is 2,11.17 etc. 12. Is 24,15. 66,5. Mal 1,11. II,1. 1 Thess 4,16s. 2. 1 Thess 5,2s. Mt 24,6. 3. Eph 5,6. 4. Dan 11,36. Ez 28,2. Is 14,14. 5. Act 17,1. 8. Is 11,4.

τέρασιν ψεύδους [10] *καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ-*
μένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ
σωθῆναι αὐτούς. [11] *καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέρ-*
γειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, [12] *ἵνα κριθῶσιν*
ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ
ἀδικίᾳ.

[13] *Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,*
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
[14] *εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποί-*
ησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [15] *ἄρα οὖν, ἀδελ-*
φοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε
διὰ λόγου. εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· [16] *αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν*
Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς
καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
[17] *παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ*
καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III

Precandum pro evangelio. De dissolutis ac desidibus cavendis.
Nota genuinae epistulae.

[1] *Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος*
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, [2] *καὶ ἵνα*
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ
πάντων ἡ πίστις. [3] *πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς*
καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [4] *πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ'*
ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. [5] *ὁ δὲ κύριος*
κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς
τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

[6] *Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου*
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ
ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρε-
λάβοσαν παρ' ἡμῶν. [7] *αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς,*
ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, [8] *οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά*
τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι
πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· [9] *οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν,*

---

12. H[s] *παντες* 13. *απ αρχης*: th *απαρχην* 14. TH om *και* | *υμας*: t *ημας* 16. T[s] *και θεος* H *και* [*ο*] *θεος* III,3. *κυριος*: t *θεος* 4. *ποιειτε*: TH pm [*και*] 6. [t]H[s] om *ημων* pr | T[s]H[s] *παρελαβετε* 8. T *αλλα*

---

10. 2 Cor 2,15. 4,3. 11. Rom 1,24.21. 1 Tim 4,1. 12. Rom 1,18.32. 13. Deut 33,12. 17. 1 Thess 3,13. III,1. 1 Thess 5,25. Col 4,3 etc. 4. Gal 5,10. 6. Rom 16,17. 1 Cor 5,11. 7. 1 Thess 1,6. 8. 1 Thess 2,9. 9. 1 Cor 9,4ss. Phil 3,17.

ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. [10] καὶ
γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις
οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. [11] ἀκούομεν γάρ τινας περι-
πατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργα-
ζομένους· [12] τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν
ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυ-
τῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. [13] ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλο-
ποιοῦντες. [14] εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς
ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα
ἐντραπῇ· [15] καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς
ἀδελφόν. [16] αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην
διαπαντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
[17] Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ
ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. [18] ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I

Dei filius summus omnium, longe maior angelis.

[1] Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς
πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, [2] ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ
καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, [3] ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ
χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, [4] τοσούτῳ κρείτ-
των γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κε-
κληρονόμηκεν ὄνομα. [5] τίνι γάρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι
αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; [6] ὅταν δὲ πάλιν
εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσ-
κυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. [7] καὶ πρὸς μὲν τοὺς
ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς
λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, [8] πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος

13. H ενκακησητε 14. TH σημειουσθε (H σημειουσθε,) μη συν-
αναμιγνυσθαι 18. T subscr. προς θεσσαλονικεις β'

13. Gal 6,9. 14. 1 Cor 5,11. 16. 1 Thess 5,23 etc. 17. Col 4,18 etc. 18. 1 Thess 5,28 etc.
I,1. Num 12,6s. 2. Rom 8,17. 3. 8,1 etc. Ps 110,1. 5. 5,5. Ps 2,7. 2 Sam 7,14. 6. Ps 97,7. 7. Ps 104,4. 8s. Ps 45,7s.

σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτη-
τος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ
ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. 10 *καί·* σὺ κατ᾽
ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου
εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάν-
τες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλά-
ξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου
οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 *πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε·*
κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου; 14 *οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς
διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σω-
τηρίαν;*

II

Dei filio parendum magis quam legi per angelos traditae. Christus homo factus fratrum caussa passus.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖ-
σιν, μήποτε παραρυῶμεν.* 2 *εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος
ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδι-
κον μισθαποδοσίαν,* 3 *πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελή-
σαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου,
ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,* 4 *συνεπιμαρτυροῦντος
τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ
πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.*
5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,
περὶ ἧς λαλοῦμεν.* 6 *διεμαρτύρατο δέ που τὶς λέγων·* τί ἐστιν
ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ
αὐτόν; 7 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ
τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. *ἐν τῷ γὰρ* ὑποτάξαι *αὐτῷ* τὰ πάντα *οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ* τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
9 *τὸν δὲ* βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους ἠλαττωμένον *βλέπομεν Ἰησοῦν
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου* δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, *ὅπως
χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.* 10 *ἔπρεπεν γὰρ
αὐτῷ, δι᾽ ὃν τὰ πάντα καὶ δι᾽ οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς*

---

8. H [*του αιωνος*] | H[s] *της βασιλ. αυτου* 9. *αδικιαν*: TH *ανομιαν* 12. *αλλαξεις*: T[s]H *ελιξεις* | *αυτους*: [T]H add *ως ιματιον* II,7. *εστεφαν. αυτον*: TH add [*και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου*] 8. H *υποταξαι* [*αυτω*] *τα π.* 9. *χαριτι*: t *χωρις*

10ss. Ps 102,26-28. 13. Ps 110,1. Mt 22,44 etc. II,2. Gal 3,19. Act 7,53. 3. 12,25. 4. Rom 15,19. 6ss. Ps 8,5-7. 8. 1 Cor 15,27. Eph 1,22. 10. Rom 11,36.

δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημά-
των τελειῶσαι. [11] ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς
πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,
[12] λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. [13] καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ'
αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
[14] ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ
αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν
διάβολον, [15] καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παν-
τὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας. [16] οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων
ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. [17] ὅθεν
ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκε-
σθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. [18] ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς
πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III

Christus Mose maior. Moses non impune spretus, multo minus Christus.

[1] Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
[2] πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ. [3] πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται
καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
[4] πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατα-
σκευάσας θεός. [5] καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, [6] Χριστὸς
δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν
παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν
κατάσχωμεν.
[7] Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, [8] μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς
ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ
ἐρήμῳ, [9] οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον
τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. [10] διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν

15. TH δουλειας III,2. tH εν [ολω] τω 6. tH [μεχρι τελους βεβαιαν]

11. Mt 12,49. 28,10 etc. 12. Ps 22,23. 13. 2 Sam 22,3. Is 8,17s. 14. 1 Cor 15,26. 2 Tim 1,10. III,2. Num 12,7. 5. Num 12,7. 6. 10,21. 3,14. 7ss. Ps 95,8-11. 8. Ex 17,7. Num 14,22s.

τὰς ὁδούς μου, 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται
εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν
τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
ζῶντος, 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις
οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ
τῆς ἁμαρτίας· 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ
τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
15 ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνες
γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ
Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα
ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ
εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν
εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

IV

Requies promissa Iudaeis data piis per Christum. Verbi divini vis.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
2 καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέ-
λησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συνκεκερασμένος τῇ πίστει
τοῖς ἀκούσασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύ-
σαντες, καθὼς εἴρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως·
καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν
ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς
αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπεί-
θειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ
τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ
αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα
ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ.
10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέ-
παυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

---

13. th εξ υμων τις   IV,2. μη — ακουσασιν: h† | TH^s συνκεκερασμενους (T συγκ.)   3. γαρ: th ουν | την pr: TH [την]   7. h προειρηκεν

---

11. 4,3. 13. 3,8. 14. 3,6. 15. 3,7s. 17. 3,9s. Num 14,29. 18. 3,11. 19. 4,6. IV,1. 3,11. 3. 3,11. Ps 95,11. 4. Gen 2,2. 6. 3,19. 7. 3,15. Ps 95,8. 8. Ios 22,4. Deut 31,7. 10s. 4,4s.

[11] Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα
μή ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. [12] ζῶν γὰρ
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαι-
ραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύ-
ματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ
ἐννοιῶν καρδίας· [13] καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ,
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

V

Christus pontifex in aeternum, sacerdos sicut Melchisedech. Tarditas lectorum taxatur.

[14] Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς,
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. [15] οὐ
γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις
ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ᾽ ὁμοιότητα χωρὶς
ἁμαρτίας. [16] προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ
τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον
βοήθειαν.
(V) [1] Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ
ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, [2] μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦ-
σιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, [3] καὶ
δι᾽ αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ
προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. [4] καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν
τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.
[5] οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα,
ἀλλ᾽ ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-
νηκά σε· [6] καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. [7] ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν
ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ
εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, [8] καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ᾽
ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, [9] καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς
ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, [10] προσαγορευθεὶς
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
[11] Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ
νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. [12] καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδά-

15. T συμπαθησαι V,1. TH δωρα [τε] και 3. εαυτου: t αυτου

14. 3,1. 8,1. 15. 2,17s. 5,2. 16. 10,22. V,1. 8,3. 9,9. 2. 4,15. 3. 7,27. 4. Ex 28,1. 5. Ps 2,7. 6. 7,17. Ps 110,4. 7. Lc 22,42.44. Mt 27,46 etc. 10. 5,6. 12ss. Gal 4,3. 1 Cor 3,2.

σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς
τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε
χρείαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. 13 πᾶς γὰρ ὁ
μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν·
14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθη-
τήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI

Tarditate deposita ad perfecta nitendum. Defectio irreparabilis.
Fides Abrahami.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετα-
νοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 βαπτισμῶν
διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίμα-
τος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός.
4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς
δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου
5 καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,
6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυ-
ροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.
7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν
καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται,
μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάν-
θας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος
εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
μενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς
ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.
11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
μούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ
θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυ-
τοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη-
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς
ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον

12. H τινὰ | ου στερεας: [T]h pm και VI,2. H[s] διδαχην | [T]H[s] om τε sc 4. h φωτισθεντας,

VI,1. 5,12. 1 Cor 3,10. 3. Iac 4,15. 8. Gen 3,17s. Is 5,2.4.6. Hos 10,8. 10. 1 Thess 1,3. 13s. Gen 22,16s. 15. 10,36. 16. Ex 22,11. 17. 11,9.

βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας
τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, [18] ἵνα διὰ
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
προκειμένης ἐλπίδος, [19] ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ
τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπε-
τάσματος, [20] ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ
τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII

Melchisedech Abrahamo Levitisque maior et Christus pontifex noster in aeternum.

[1] Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς
τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, [2] ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύ-
νης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης,
[3] ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς
τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς
τὸ διηνεκές.
[4] Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. [5] καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-
λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· [6] ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ
αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας
εὐλόγηκεν. [7] χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ
κρείττονος εὐλογεῖται. [8] καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες
ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. [9] καὶ ὡς
ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδε-
κάτωται· [10] ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν
αὐτῷ Μελχισεδέκ.
[11] Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ
λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν
Ἀαρὼν λέγεσθαι; [12] μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. [13] ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς
ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ·

---

18. TH[s] om τον 19. T ασφαλην VII,1. ο sc] Th ος H †ο†
4. TH[s] om και 5. H ιερατιαν 11. T λευϊτικης

---

18. Tit 1,2. 19. Lev 16,2. 20. 5,6. VII,1ss. Gen 14,18ss.
3. 5,6. 4. 7,2. 5. Num 18,21ss. 11. 5,6.

14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς
ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισ-
σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχι-
σεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς
σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρ-
τυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς
ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα-
γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ
καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας
εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον-
τος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ
ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος δια-
θήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γε-
γονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
νην, 25 ὅθεν καὶ σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ-
χομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος,
ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος
τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,
ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας
ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ
ἑαυτὸν προσενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν
ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς
μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII

Caelestis pontifex noster, auctor novi cum deo foederis vetere melioris.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα
ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν
ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ
προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ'

22. T^8 om και ante κρειττ. 23. t ιερεις γεγονοτες 26. H [και] επρεπεν 27. προσενεγκας: $\mathrm{T}^8\mathrm{H}^8$ ανενεγκας 28. H υιον, εις

15. 5,6. 17. Ps 110,4. 21. Ps 110,4. 22. 8,6. 24. 7,17. 25. Io 14,6. 27. 5,3. 9,7.12. VIII,1. Ps 110,1. 2. Num 24,6. 3. 5,1.

ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,
5 *οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς*
κεχρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ
φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
ὄρει· 6 *νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ-*
τονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις
νενομοθέτηται. 7 *Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν*
δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8 *μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει·* ἰδοὺ
ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν
διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβο-
μένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν,
λέγει κύριος. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ
Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους
μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω
αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς
λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ
ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάν-
τες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως
ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
μνησθῶ ἔτι. 13 *ἐν τῷ λέγειν* καινὴν *πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην·*
τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX

Sanctuarium vetus et caelum sanctuarium Christi. Imperfecta Mosaica et perfecta Christi expiatio.

1 *Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον*
κοσμικόν. 2 *σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία*
καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.
3 *μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια*
ἁγίων, 4 *χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθή-*
κης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ
ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ
πλάκες τῆς διαθήκης, 5 *ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης*
κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ

---

5. H (*οιτινες — εν τω ορει*) 6. *νυνι*: t H^s *νυν* | T^s *τετευχεν* 8. *αυτους*: T^{s}h *αυτοις* 10. TH^s *επι καρδιας* IX, 1. TH *ουν* [*και*] *η* 2. *τ. αρτων*: t add [*και το χρυσουν θυμιατηριον*] | h *τα αγια* 3. Th *τα αγια των αγιων* 4. t [*χρυσουν*] *εχουσα* [*θυμιατηριον και*]

---

5. 10,1. Ex 25,40. Act 7,44. 6. 7,22. 11. 8ss. Ier 31,31-34. 10. 10,16. 2 Cor 6,16. 12. 10,17. 13. 8,8. IX,2ss. Ex 25ss. 40,3ss. 5. Ez 10,4.

μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην
σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες,
7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ
χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοη-
μάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφα-
νερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης
στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ'
ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί-
δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ
πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι
καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους
ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανά-
του γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κλη-
ρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος
ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ
τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό
τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ
αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν
νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη

---

10. *δικαιωματα*: [T]h pm *και* 11. *μελλοντων*: tH^s *γενομενων*
14. *υμων*: tH^s *ημων* 17. *μηποτε*: H^s *μη τοτε* | h *διαθεμενος;* 18. TH
ουδε η | T *εγκεκαιν.* 19. TH *κατα τον νομον*

---

7. Ex 30,10. Lev 16. 9. 10,1s. 5,1. 10. Lev 11 etc.
1 Pe 3,21. Col 2,16. 11. 10,1. 12. 13,20. Act 20,28. Hebr 10,14.
13. Lev 16,3. 14s. Num 19,9.17. 14. 7,26. 1 Pe 1,19. Hebr 10,2.22.
1 Thess 1,9. 15. 12,24. 1 Tim 2,5. Act 13,39. Rom 4,13. 17. Gal
3,15. 18s. Ex 24,3ss. 19. Lev 14,4. Num 19,6. 20. Ex 24,8.
Mt 26,28. 22. Lev 17,11.

οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρί-
ζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας.
24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν
ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ
προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ᾽ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ
ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ᾽ ἐνιαυτὸν
ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς
ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ
καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ
τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ
πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθή-
σεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X

Lex umbra novi foederis. Piacula legis et verum piaculum Christi. Sacrificia abolita. Defectionis grave crimen. Constantis fidei laus.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν
τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ᾽ ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις
αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερ-
χομένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ
τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας
ἅπαξ κεκαθαρισμένους; 3 ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν
κατ᾽ ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν
ἁμαρτίας. 5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ
προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώ-
ματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω,
ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ
θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ
ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας,
αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον
στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς
τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.
11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ᾽ ἡμέραν λειτουργῶν καὶ

X,1. κατ ενιαυτον — τελειωσαι: h † | θυσιαις: h add αυτων | αις: TH ας | TH δυνανται 4. h τραγων και ταυρων 6. H ευδοκησας 8. H ευδοκησας 11. ιερευς: th αρχιερευς

---

24. 10,1. 26. 1 Cor 10,11. 27. Gen 3,19. Iob 30,23. 2 Cor 5,10. 28. 10,12. Rom 6,10. Is 53,12. X,1. 8,5. Col 2,17. Hebr 9,9.25. 3. Lev 16,21. 4. Ps 50,13. 5ss. Ps 40,7-9. 10. Col 1,22. 1 Pe 2,24.

τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύναν-
ται περιελεῖν ἁμαρτίας· [12] οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσε-
νέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, [13] τὸ
λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. [14] μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς
τοὺς ἁγιαζομένους. [15] μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον·
μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· [16] αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς
αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμους
μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω
αὐτούς, [17] καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ
μὴ μνησθήσομαι ἔτι. [18] ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ
περὶ ἁμαρτίας.

[19] Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν
ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, [20] ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον
καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ, [21] καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, [22] προσερχώ-
μεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντι-
σμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ
σῶμα ὕδατι καθαρῷ, [23] κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, [24] καὶ κατανοῶμεν ἀλλή-
λους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, [25] μὴ ἐγκαταλεί-
ποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ
παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν
ἡμέραν.

[26] Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
[27] φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλον-
τος τοὺς ὑπεναντίους. [28] ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· [29] πόσῳ δο-
κεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-
πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. [30] οἴδαμεν γὰρ
τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ
κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. [31] φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ
ζῶντος.

[32] Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτι-

---

16. H επιγρ. αυτους,— 22. TH ῥεραντισμενοι | T λελουμενοι
23. H επαγγειλαμενος·

12s. 1,13. 12,2 etc. Ps 110,1. 16s. 8,10.12. Ier 31,33s.
19. Eph 3,12. 2 Pe 1,11. 21. 4,14. 3,6. 22. 4,16. (6,11.)
Ez 36,25. 1 Cor 6,11. Eph 5,26. 24. 13,1ss. 25. 3,13. 1 Thess 5,11.
26. 6,4ss. 27. 9,27. 28. Deut 17,6. 29. Ex 24,8. 30. Deut
32,35s. Rom 12,19. Ps 135,14.

σθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν
ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις
συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν
καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις
ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα
τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι
γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 ὁ δὲ
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ
εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς
εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI

Fidei ratio et exempla: Abel, Enoch, Noah, Abraham, Sara; patriarchae, Ioseph, Moses atque alii.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ
μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα
θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἑνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
ποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κλη-
ρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει
παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς

34. t τοις δεσμοις μου 37. t χρονιει 38. H δικαιος [μου] XI,1. h υποστασις πραγματων, 4. κάϊν: H καιν | αυτου του θεου: T αυτου τω θεω h† 5. H ευαρεστηκεναι 6. TH [τω] θεω 8. καλουμενος: T pm [ο]

34. 13,3. 37s. Is 26,20. Hab 2,3s. Rom 1,17 etc. XI,3. Gen 1,3. 4. Gen 4,4ss. 5. Gen 5,24. 7. Gen 6,8ss. 8. Gen 12,1ss.

κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆς
ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· [10] ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. [11] Πίστει
καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ
παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
[12] διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ
χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

[13] Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
[14] οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.
[15] καὶ εἰ μὲν ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι· [16] νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν
ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

[17] Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος,
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
[18] πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα,
[19] λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν
αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. [20] πίστει περὶ μελλόντων
εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. [21] πίστει Ἰακὼβ
ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. [22] πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν
περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν
ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

[23] Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. [24] πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος
ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, [25] μᾶλλον ἑλόμενος
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
ἀπόλαυσιν, [26] μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυ-
ρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
ποδοσίαν. [27] πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν
τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. [28] πίστει
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ
ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. [29] πίστει διέβησαν τὴν

---

9. T συγκληρον. 11. h αυτῃ σαρρᾳ 12. h εγενηθησαν 15. H εμνημονευον 20. πιστει: [T]H add και 25. T συγκακουχ.

---

11. Gen 17,19. 12. Gen 15,5. 22,17. 13. Gen 23,4. Ps 39,13. 16. Ex 3,6. 17. Gen 22,1ss. 18. Gen 21,12. Rom 9,7. 20. Gen 27,28. 21. Gen 48,15ss. 47,31. 22. Gen 50,24. 23ss. Ex 2,2ss. 26. Ps 88,39.52. 27. Ex 12,41. 28. Ex 12,11ss. 29. Ex 14,22ss.

*ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ
Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.* 30 *πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν
κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.* 31 *πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ
συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ᾽
εἰρήνης.*
32 *Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ
καὶ τῶν προφητῶν,* 33 *οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας,
ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα
λεόντων,* 34 *ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης,
ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων·* 35 *ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστά-
σεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσ-
δεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχω-
σιν·* 36 *ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς·* 37 *ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,
ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,* 38 *ὧν οὐκ ἦν
ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπη-
λαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.* 39 *καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρη-
θέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,* 40 *τοῦ
θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν
τελειωθῶσιν.*

XII

Christus fidei dux. Castigatione dei paterna proficit pietas. Sinai et Zion. Novi foederis egregia dignitas.

1 *Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν
νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,*
2 *ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,
ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης
καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.*
3 *ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ-
τωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.*

---

30. T *ιεριχω* 35. H †*γυναικες*† h *γυναικας* 37. T^{s}h† *επρισθησαν, επειρασθησαν* | H *αιγιοις* 38. H *κοσμος επι* | *επι*: h *εν* XII,3. *εαυτον*: H^{s} *εαυτους*

---

30. Ios 6,20. 31. Ios 2,1. 6,17. Iac 2,25. 32. Iud 6,11. 4,6. 13,24. 11,1 etc. 33s. Dan 6,22s. 3,25ss. 35s. 1 Reg 17,17ss. 2 Reg 4,17ss. 2 Macc 6,18ss. 7,1ss. 40. 7,19. 8,6. XII,2. 3,1. 8,1 etc. Ps 110,1.

4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν
ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίας κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδίαν ὑπομέ-
νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδίας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν
πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς
ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ
μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;
10 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαί-
δευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος
αὐτοῦ. 11 πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς
εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς
γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα
μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 εἰρήνην διώκετε μετὰ
πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον,
15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή
τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν
οἱ πολλοί, 16 μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ
βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ ὅτι καὶ
μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετα-
νοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ
καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ
ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς
λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ
τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φαντα-
ζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἰερουσαλὴμ
ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει, 23 καὶ ἐκκλησίᾳ

5. TH παιδειας 7. TH παιδειαν | H υπομενετε· et θεος· 8. TH παιδειας 11. μεν pr: T^sh† δε | TH παιδεια 13. h ποιησατε 15. δια ταυτης: tH^s δι αυτης 16. H απεδετο 19. H^s om μη 21. εντρομος: th εκτρομος 22s. H αγγελων, πανηγυρει και

5s. Prov 3,11s. 11. 2 Cor 7,10. Iac 3,18. 12s. Is 35,3. Prov 4,26. 14. Ps 34,15. 15. Deut 29,18. 16. Gen 25,31ss. 17. Gen 27,30ss. 18s. Deut 4,11s. 19. Ex 19,16.19. 20,19. 20. Ex 19,12s. 21. Deut 9,19.

πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάν-
των, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκης νέας
μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν
Ἄβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι
οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ
μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ
τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ
σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι
ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα
μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παρα-
λαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ
θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ
καταναλίσκον.

XIII

Admonitiones variae. Christus unus et idem. Piaculum Christi valet; deserenda Iudaeorum ara. Vota et salutationes.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 μιμνήσκεσθε
τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ
ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαν-
τος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ
τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε
ἀνῶ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν·
κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-
φῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον
ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις
μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ
βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.
10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ
τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ
ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ

25. h απ ουρανου 27. H δηλοι [την] των XIII,5. TH εγκατα-λιπω 6. ου: T pm [και] 9. h περιπατησαντες 10. H [εξουσιαν]

24. 9,15. 26. Hagg 2,6. 29. Deut 4,24. XIII,2. Gen 18,3. 19,1s. 3. 10,34. 5. Ios 1,5. Deut 31,6. 6. Ps 118,6. 11. Lev 16,27. 12. Mt 27,32 etc. Lev 4,12. 24,14.

διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. [13] τοί-
νυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντες· [14] οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν
μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. [15] Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν
αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολο-
γούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [16] τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας
μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.
[17] Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.
[18] Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί-
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. [19] πε-
ρισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
σταθῶ ὑμῖν.
[20] Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι-
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, [21] καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς
τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.
[22] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς
παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. [23] γινώσκετε
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον
ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. [24] ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
[25] Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

I

Evangelii simplicitas tuenda. Lex et Christi gratia. Hymenaeus et Alexander.

[1] Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ
σωτῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν [2] Τιμοθέῳ

15. [T]H[s] om ουν 19. H ταχειον 21. αγαθω: T pm εργω | ποιων: h + pm αυτω | ημιν: T[s] υμιν 22. h ανεχεσθαι 23. H ταχειον 25. υμων: Th add αμην | T subscr. προς εβραιους

15. Ps 50,14.23. Hos 14,3. 20s. 1 Thess 5,23. 20. Is 63,11. Ier 32,(39,)40. 21. 2 Thess 2,17. Rom 16,27 etc. 25. Eph 6,24 etc. 1,1. Tit 1,1 etc.

γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος
εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 μηδὲ
προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλος
τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες
ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,
9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπο-
τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρο-
λῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαι-
νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα-
μώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο
θέμενος εἰς διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην
καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ,
14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης
ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον
ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο
ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν
ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν
ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων,
ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε,
κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύσῃ ἐν
αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί-
δησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν
ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

12. h ενδυναμουντι 16. TH[s] χριστος ιησους 18. t H[s] στρατευη

3. Act 20,1. 4. Tit 1,14. 3,9. 5. Rom 13,9s. 1 Pe 1,22. 2 Tim 1,5. 6. (5,15.) 7. Rom 2,21. 8. Rom 7,12.14. 12. (Phil 4,13.) 13. 1 Cor 15,9s. Gal 1,13 etc. 15. 4,9. Lc 19,10. 17. Rom 16,27. Iud 25 etc. 20. 2 Tim 2,17. 1 Cor 5,5.

II

Preces publicae. Deus unus et unus mediator. Decor precantium. Mulier in ecclesia.

1 *Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσ-*
ευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 *ὑπὲρ*
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ
ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 *τοῦτο*
καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 *ὃς πάν-*
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
5 *εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος*
Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 *ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ*
μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 *εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστο-*
λος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει
καὶ ἀληθείᾳ.
8 *Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ*
ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· 9 *ὡσαύ-*
τως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης
κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ
ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 *ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις*
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 *Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν*
πάσῃ ὑποταγῇ· 12 *διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεν-*
τεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 *Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη,*
εἶτα Εὕα. 14 *καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα*
ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 *σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν*
μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

III

Episcopi et diaconi. Mysterium pietatis.

1 *Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου*
ἐπιθυμεῖ. 2 *δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναι-*
κὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,
3 *μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,*
4 *τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ*
μετὰ πάσης σεμνότητος, — 5 *εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι*
οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 *μὴ νεόφυτον,*

II,3. *τουτο*: t add [*γαρ*] 8. H[s] *διαλογισμων* 9. *ωσαυτως*: T add [*και*] | *κοσμιω*: h *κοσμιως* | H[s] *χρυσιω* 12. T *αλλα* 13. H *εύα* III,1. H *πιστος ο λογος.* *Ει τις*

II,4. 2 Pe 3,9. (2 Tim 3,7.) 5. Gal 3,20. 6. Tit 2,14. 7. 2 Tim 1,11. Rom 9,1. 9. 1 Pe 3,3ss. 13. 1 Cor 11,9. Gen 2,7.22. 14. Gen 3,6. III,1. 1,15. 2. Tit 1,6ss. 5. 5,8.

ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. [7] δεῖ δὲ καὶ
μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν
ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. [8] Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς,
μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,
[9] ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. [10] καὶ
οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι
ὄντες. [11] γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους,
πιστὰς ἐν πᾶσιν. [12] διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες,
τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. [13] οἱ γὰρ
καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ
πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

[14] Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· [15] ἐὰν
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.
[16] καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς
ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV

Falsi doctores venturi. Timotheo iuveni dantur praecepta.

[1] Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστή-
σονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ
διδασκαλίαις δαιμονίων, [2] ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστη-
ριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, [3] κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι
βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας
τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. [4] ὅτι πᾶν κτίσμα
θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
[5] ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

[6] Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος
Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς
καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας· [7] τοὺς δὲ βεβήλους καὶ
γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.
[8] ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ
εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς
τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. [9] πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀπο-

14. H [προς σε] | TH εν ταχει IV,3. κωλ. γαμειν, απεχεσθαι: h + 6. h παρηκολουθησας

7. 2 Tim 2,26. 11. Tit 2,3. IV,1ss. 2 Tim 3,1ss. 2. Tit 1,15. 6. 2 Tim 3,10. 8. 2 Tim 1,1. 9. 1,15.

δοχῆς ἄξιος. [10] εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

[11] Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. [12] μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. [13] ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. [14] μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. [15] ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. [16] ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V

De admonitionibus. De viduabus eligendis, presbyteris, peccantibus.

[1] Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, [2] πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. [3] Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. [4] εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [5] ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· [6] ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. [7] καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. [8] εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

[9] Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, [10] ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. [11] νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, [12] ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· [13] ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. [14] βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας

10. αγωνιζομεθα: th ονειδιζομεθα | h ηλπισαμεν 12. H αγνια 16. H διδασκαλια· V,2. H αγνια 5. T επι τον θεον H επι [τον] θεον h επι κυριον 8. t H[s] προνοει

10. Col 1,29. 11. Tit 2,15. 12. Tit 2,7. 14. 1,18. 5,22. 2 Tim 1,6. 16. Act 20,28. 1 Cor 9,27.22. V,4. 2,3. 5. Ier 49,11. 9s. 3,2.7.11. Tit 1,6.

χάριν· [15] ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. [16] εἴ
τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ
ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

[17] Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. [18] λέγει
γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. [19] κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. [20] Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.

[21] Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. [22] Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
[23] μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. [24] Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· [25] ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως
ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI

De servis, falsis doctoribus, avaris; de certamine hominis dei; de officiis divitum.

[1] Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης
τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. [2] οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ
καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν,
ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. [3] εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ
μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, [4] τετύφωται, μηδὲν
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν
γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, [5] διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς
ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. [6] ἔστιν δὲ
πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. [7] οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·

16. H[s] επαρκειτω 20. H τους [δε] αμαρταν. 21. t προσκλησιν
VI,2. h αγαπητοι, οι 3. TH προσερχεται | H λογοις, τοις του κυρ. ημ.
ιησ. χριστου, 7. οτι ουδε: h †

17. 1 Thess 5,12s. 18. Deut 25,4. 24,15. 1 Cor 9,9.14. Mt
10,10 etc. 19. Deut 19,15. 21. 2 Tim 4,1. 22. 3,10. 4,14.
Act 6,6. VI,1. Tit 2,9s. Eph 6,5. Col 3,22. Tit 2,5. Iac 2,7.
2. Philem 16. 1 Tim 4,11. Tit 2,15. 3. 1,3. Gal 1,6ss. 2 Tim 1,13.
Tit 1,13. 2,1. 4. 2 Tim 2,14. 5. 2 Tim 3,8.

8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.
9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα
καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν
τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων
τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν
ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.
11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 ἀγωνίζου
τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς
ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
λῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος
τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου
Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον
ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, 16 ὁ
μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς
ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.
17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθοερ-
γεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα
ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.
20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς
βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,
21 ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

I

Cohortatio et laus Timothei. Lois. Fides strenue servanda. Onesiphori domus.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ

8. h διατροφην 11. h του θεου | T πραυπαθειαν 13. παραγγελλω: TH add σοι | TH του θεου | th ιησου χριστου 17. TH[s] υψηλοφρονειν | θεω: h pm τω 21. μεθ υμων: t μετα σου | T subscr. προς τιμοθεον α′

10. Lc 12,15. 11. 2 Tim 3,17. 12. 1,18. 1 Cor 9,25. Phil 3,13s. Act 16,2. 13. Rom 4,17. 14. Tit 2,13. Deut 10,17. 2 Macc 13,4. 16. 2 Tim 4,18. 17. Lc 12,20s. 20. 2 Tim 1,14. 2,16. 21. 2 Tim 2,18. 1,12. 2 Cor 1,12. etc.

τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.
[3] *Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ*
συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσε-
σίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, [4] *ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου*
τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, [5] *ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ*
ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.
[6] *Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ*
θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. [7] *οὐ γὰρ*
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης
καὶ σωφρονισμοῦ. [8] *μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου*
ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγ-
γελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, [9] *τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος*
κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ
χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
[10] *φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν*
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ
ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, [11] *εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ*
καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· [12] *δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω,*
ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι
δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.
[13] *ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν*
πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· [14] *τὴν καλὴν παραθήκην*
φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.
[15] *Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,*
ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. [16] *δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ*
Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
οὐκ ἐπαισχύνθη, [17] *ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαίως ἐζήτη-*
σέν με καὶ εὗρεν. [18] *δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυ-*
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεις.

II

Corona militum Christi. Boni doctoris mores. Contra Hymenaeum aliosque vana docentes.

[1] *Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ*
Ἰησοῦ, [2] *καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα*

---

2. *χριστ. ιησου*: t *κυριου ιησου χριστου* h *κυριου ιησου* 3s. TH *δεησ. μου, νυκτ. κ. ημερας επιποθ.* 8. T *συγκακοπ.* 10. t *ιησου χριστου* 11. *διδασκαλος*: T add *εθνων* 13. *ων*: h † 15. TH *ἑρμογενης*

---

3. Act 24,14.16. Rom 1,9. 6. 1 Tim 4,14. 7. Rom 8,15. 9s. Tit 1,2s. 3,5. Rom 16,25s. 11. 1 Tim 2,7. Gal 2,7. 12. Eph 3,1.13. 13. 4,3. 14. 1 Tim 6,20. Rom 8,11. 15. 4,10.16. 16. 4,19.

*παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους
διδάξαι. [3]συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ. [4]οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
τίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. [5]ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ
στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. [6]τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. [7]νόει ὃ λέγω· δώσει
γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. [8]Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν
ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
μου, [9]ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. [10]διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. [11]Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπε-
θάνομεν, καὶ συνζήσομεν· [12]εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν·
εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· [13]εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖ-
νος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.*

*[14]Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ
λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
[15]σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην
ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. [16]τὰς
δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
ἀσεβείας, [17]καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν
ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, [18]οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστό-
χησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν
τινων πίστιν. [19]ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν,
ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην·* ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, *καί·*
ἀποστήτω *ἀπὸ ἀδικίας πᾶς* ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. *[20]ἐν
μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς
ἀτιμίαν· [21]ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται
σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν
ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. [22]τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας
φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. [23]τὰς δὲ μωρὰς
καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας·
[24]δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάν-*

---

3. T *συγκακοπ.* 4. T *πραγματειαις* 9. H *κακουργος.* 12. TH *συμβασιλ.* 14. *θεου*: th *κυριου* 17. H *φίλητος* 18. *αναστασιν*: [t]h pm *την* 21. T *εις τιμην ηγιασμ.* 22. *μετα*: [t]h add *παντων*

---

3. 1,8. 4,5. 8. 1 Cor 15,12. Rom 1,3 etc. 9. Act 28,30s. 11. 1 Tim 4,9. Rom 6,8. 12. Rom 8,17. Mt 10,33. 14. (4,1.) 16. Tit 3,9. 2 Tim 3,13. 17. 1 Tim 1,20. 18. 1 Tim 6,21. 19. Num 16,5.(21.26?) Lev 24,16. 20. 1 Cor 3,12. Rom 9,21. 21. 2 Cor 6,17. 22. 1 Tim 6,11. 4,12. 1,5. 23. 1 Tim 4,7. 24. Tit 1,7.9.

τας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, [25] ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς
ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῴη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπί-
γνωσιν ἀληθείας, [26] καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγί-
δος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III

Temporis ultimi malitia ac miseries. Scriptura inspirata.

[1] Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται
καιροὶ χαλεποί. [2] ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι,
ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, [3] ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφι-
λάγαθοι, [4] προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
ἢ φιλόθεοι, [5] ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς
ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. [6] ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-
νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευ-
μένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, [7] πάντοτε μαν-
θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
[8] ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως
καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. [9] ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον·
ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
[10] Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ
προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,
[11] τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ,
ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάν-
των με ἐρύσατο ὁ κύριος. [12] καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν
εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. [13] πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι
καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώ-
μενοι. [14] σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ
τίνων ἔμαθες, [15] καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ
δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ. [16] πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδα-
σκαλίαν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν

25. h δωη III, 10. h παρηκολουθηκας 15. T [τα] ιερα γρ.
16. TH παιδειαν

26. 1 Tim 3,7. III,1. 1 Tim 4,1. 2ss. Rom 1,29ss. 7. 1 Tim 2,4.
8. Ex 7,11.22. 1 Tim 6,5. 9. 1 Tim 5,24. 10. 1 Tim 4,6.
11. Act 13,50. 14,2.19.22. 12. Mt 16,24. Io 15,19. 14. 2,2. 1,13.
Act 16,1.

δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν
ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

IV

Contra malos standum. Mortem proximam praesentiens de sociis rebusque suis refert. Salutationes.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ
καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως
ἀκαίρως, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισω-
ρεύσουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτρα-
πήσονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον
εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν
καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή-
ρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν
ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής,
οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν
αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγ-
κατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
νίκην, Κρήσκης εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς
ἐστὶν μόνος μετ᾽ ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα
εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ
Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει
αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου·
λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου
ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον·
μὴ αὐτοῖς λογισθείη· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνά-
μωσέν με, ἵνα δι᾽ ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί
με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασι-

IV,1. h κριναι 2. TH[s] επιτιμησ. παρακαλ. 10. H[s] εγκατελειπεν | γαλλιαν: T[s]H γαλατιαν 12. H τύχικον 13. H[s] απελειπον 16. H[s] εγκατελειπον

17. 1 Tim 6,11. IV,1. 1 Tim 5,21. Tit 2,13. 5. 2,3. 6. Phil 2,17. 7. 1 Tim 6,12. 8. Iac 1,12. 10s. Col 4,14. 10. 14. 1 Tim 1,20. Act 19,33. Ps 28,4. 17. Dan 6,20. 18. 3,11.

*λείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, ἀμήν.*
19 *Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.*
20 *Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
λήτῳ ἀσθενοῦντα.* 21 *σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζε-
ταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ
ἀδελφοὶ πάντες.*
22 *Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

I

Ad Titum dilectum filium. Tito Cretae agenda. Cretenses mendaces. Puris pura omnia.

1 *Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν*
2 *ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ
χρόνων αἰωνίων,* 3 *ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ
ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
θεοῦ,* 4 *Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.*
5 *Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι
διεταξάμην,* 6 *εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.* 7 *δεῖ γὰρ
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη,
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ,* 8 *ἀλλὰ
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ,* 9 *ἀντ-
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
τας ἐλέγχειν.* 10 *Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς,* 11 *οὓς δεῖ ἐπιστομί-
ζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ
αἰσχροῦ κέρδους χάριν.* 12 *εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προ-*

---

20. H[s] *απελειπον* 21. H [*παντες*] 22. *κυριος*: h add *ιησους* | T subscr. *προς τιμοθεον β´*
I,1. h *χριστου* [*ιησου*] 2s. H *αιωνιων εφανερωσεν δε καιρ. ιδιοις, τ. λογ. αυτ. εν κηρυγματι ο* 5. H[s] *απελειπον*

---

19. 1,16. Act 18,2 etc. 20. Rom 16,23. Act 21,29. 22. Philem 25. Phil 4,23.
I,1. Rom 1,1 etc. 2s. 2 Tim 1,9s. 3. 1 Tim 1,11. 4. 1 Tim 1,2. 2 Tim 1,2. 2 Io 3 etc. 5. Act 14,23. 2 Tim 2,2. 7ss. 1 Tim 3,2ss.

φήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτό-
μως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς
μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ
ἡ συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦν-
ται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

II

Senibus, anibus, iuvenibus, servis. Gratia salutaris.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. 2 πρεσ-
βύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι
ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι-
δασκάλους, 4 ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φι-
λοτέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθάς, ὑποτασσο-
μένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται.
6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν 7 περὶ πάντα,
σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
ἀφθορίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν-
τίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους
ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ
ἀντιλέγοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυ-
μένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ
κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς
κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν
ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ
ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

---

13. H [εν] τη II,3. μηδε: h μη 4. H σωφρονιζωσι 5. T οἰκουργοὺς ἀγαθάς, 6s. TH σωφρονειν, (H ·) περι παντα σεαυτ. 7. h καλ. εργων εν τη διδασκαλια, 9. H υποτασσεσθαι εν πασιν, 10. μη: h μηδε | πιστιν ενδεικν. αγαθην: h ενδεικνυμενους αγαπην 13. h ημων, | h ιησου χριστου

---

15. Rom 14,14.20. 16. 2 Tim 3,5.17. II,3. 1 Tim 2,9. 3,11. 4. 1 Tim 5,14. 5. 1 Pe 3,1. 7. 1 Tim 4,12. 9. 1 Tim 6,1. Eph 6,5. 1 Pe 2,18. 11. 3,4. 1 Io 4,9. 14. Gal 1,4. 1 Tim 2,6. Ez 37,23. Ex 19,5 etc.

[15] Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι-
ταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

III

Regeneratos Christi quae decent. De haeretico. Mandata varia.

[1] Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθ-
αρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, [2] μηδένα βλασφη-
μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα
πρὸς πάντας ἀνθρώπους. [3] ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,
ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικί-
λαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλή-
λους· [4] ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, [5] οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιή-
σαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λου-
τροῦ παλινγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, [6] οὗ
ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος
ἡμῶν, [7] ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶ-
μεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. [8] πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τού-
των βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων
προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέ-
λιμα τοῖς ἀνθρώποις· [9] μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ
ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ
μάταιοι. [10] αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθε-
σίαν παραιτοῦ, [11] εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρ-
τάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

[12] Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον
ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
[13] Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖς λίπῃ. [14] μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν
ἄκαρποι.

[15] Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦν-
τας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

III,5. T παλιγγεν. 9. T ερεις 12. H τύχικον 13. T απολλω | TH[s] λειπη 15. T subscr. προς τιτον

---

15. 1 Tim 4,11s. III,1s. Rom 13,1ss. 2 Tim 3,17. 2. 2 Tim 2,24s. 4. 2,11. 5. 2 Tim 1,9. 8. 1 Tim 4,9. 2,3. 9. 1 Tim 1,4 etc. 12. 2 Tim 4,9. 13. Act 18,24. 15. 2 Thess 3,18 etc.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

Philemoni, Appiae, Archippo. Laudat Philemonem et orat ut Onesimo servo fugitivo veniam det. Praenuntiat se rediturum.

*1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς
Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ Ἀπφίᾳ τῇ
ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν
σου ἐκκλησίᾳ. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

*4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-
στιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώ-
σει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστόν. 7 χαρὰν γὰρ πολ-
λὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα
τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-
στῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγά-
πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ
δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα
ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ
ἑκούσιον· 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώ-
νιον αὐτὸν ἀπέχῃς, 16 οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον,
ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν
σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ
αὐτὸν ὡς ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-
λόγα. 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ,
ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν
Χριστῷ.*

---

5. *προς*: T^{s}H^{s} *εις* 6. T[H] om *του* | *υμιν*: T^{s}H^{s} *ημιν* 9. *πρεσβυτης*: h † | *νυνι*: h *νυν* 11. TH^{s} om *και* pr 12. *αυτον*: t pm [*συ δε*] | *σπλαγχνα*: t add [*προσλαβου*]

---

1. 9. Eph 3,1. 4,1. 2 Tim 1,8. 2. Col 4,17. 3. Rom 1,7 etc. 4. Eph 1,15s. Rom 1,8s. 5. Col 1,4.9ss. 7. 2 Cor 7,4. 9. 1. 10. 1 Cor 4,15. Col 4,9. 16. 1 Tim 6,2. 19. 2 Thess 3,17.

21 *Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ*
ἃ λέγω ποιήσεις. 22 *ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ*
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
23 *Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χρι-*
στῷ Ἰησοῦ, 24 *Μᾶρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συν-*
εργοί μου.
25 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος*
ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

I

Iohannes septem ecclesiis dicit salutem. Patmi divinitus tactus. Visio filii hominis cum septem candelabris et stellis.

1 *Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖ-*
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν
ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
2 *ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ*
Χριστοῦ, ὅσα ἴδεν. 3 *μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες*
τὸν λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 *Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν*
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν
ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 *καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ*
Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ
ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι
ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 *καὶ ἐποίησεν*
ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς
ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, *ναί, ἀμήν.* 8 *ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,*
λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

---

25. *κυριου*: Th add *ημων* | T subscr. *προς φιλημονα*
I,1. H *ιωανει* 2. *ιδεν*: TH *ειδεν* 3. TH *τους λογους* 4. T[s] h *των ενωπιον* 5. H *αμαρτ.* [*ημων*] 6. *ημας*: T[s]h *ημιν* | H om *των αιωνων*

---

23. Col 1,7. 24. Act 12,12. 27,2. 2 Tim 4,10s. Col 4,14. 25. Phil 4,23 etc.
I,1. 22,6. Dan 2,28s. 2. 1,9. 6,9. 3. 22,10. 4. Ex 3,14. 5. Col 1,18. Ps 89,28. 51,4. 6. 5,10. Ex 19,6. Is 61,6. Dan 7,22.27. 7. Dan 7,13. Is 40,5. Zach 12,10ss. (Gen 12,3 etc.) 8. 1,4. 21,6 etc. Is 44,6. Am 4,13 etc.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ
τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ,
καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης·
ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις,
εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Ζμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα
καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδελφίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. 12 καὶ
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπι-
στρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν
ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον
πρὸς τοῖς μασθοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ
τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
ὡς φλὸξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς
ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων
πολλῶν, 16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη,
καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ
ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ
ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ
πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος 18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ
ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς
τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν
καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας
τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν
εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

II

Epistula I. ad Ephesios. Nicolaitae. II. ad Smyrnenses; III. ad Pergamenos. Antipas. Bileam. Nicolaitae. IV. ad Thyatirenos. Isabel. Instat poena nisi resipiscant.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ
κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ

9. T *συγκοιν.* | TH *και την μαρτυρ.* 10. h *και ηκ. φων. μεγαλ. οπισθεν μου* 11. *ο βλεπεις*: E pm *ἐγώ εἰμι τὸ ἄ καὶ τὸ ὤ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. καὶ* | TH *σμυρναν* | T *φιλαδελφειαν* | T *λαοδικειαν* 13. *λυχνιων*: T pm [*επτα*] | *υιον*: Th *υιω* | TH *μαστοις* 15. T^{s}H *πεπυρωμενης* h *πεπυρωμενοι* 19. TH *γινεσθαι* 20. *επτα επτα*: h † II,1. *της*: T^{s}H *τω*

9. 22,8. 2 Thess 3,5. Apoc 1,2. 6,9. 10. 4,1s. 11. 2,1.8.12.18. 3,1.7.14. 12. Ex 37,23. Zach 4,2. 13. Dan 7,13. 10,5. 14. 2,18. Dan 7,9. 10,6. 15. Dan 10,6. Ez 1,24. 16. Is 49,2. Iud 5,31. 17. 2,8. Is 44,2.6. 48,12. Dan 10,9.12. 19. Dan 2,29. II,1. Act 19s. Apoc 1,16.13.

τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· [2] *οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν*
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς,
καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· [3] *καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας*
διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. [4] *ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι*
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. [5] *μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-*
πτωκες, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. [6] *ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν*
Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. [7] *ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα*
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ
ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.
[8] *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ζμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε*
λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, *ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·*
[9] *οἶδά σου τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ*
τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. [10] *μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις*
πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν
ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς
ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. [11] *ὁ ἔχων*
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ
μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.
[12] *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε*
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· [13] *οἶδα ποῦ*
κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντείπας
ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου ὁ
σατανᾶς κατοικεῖ. [14] *ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ*
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν
σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ
πορνεῦσαι. [15] *οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν*
Νικολαϊτῶν ὁμοίως. [16] *μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ*
καὶ πολεμήσω μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. [17] *ὁ*
ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικοῦντι

---

1. T *χρυσεων* 5. T *πεπτωκας* 7. *θεου*: h add *μου* 8. *της*: H *τω* | TH *σμυρνη* 10. *μηδεν*: TH[s] *μη* | H *εχητε* h *εξετε v. εχετε* 12. *της*: h † 13. *εν ταις ημεραις*: [T]H pm *και* | TH *αντιπας* h † | TH *ο πιστος* [*μου*] 14. H *αλλα* | h om *οτι* 15. [T]H om *των* ante *νικολαϊτων* 16. *μετανοησον*: TH add *ουν* 17. H *νικωντι*

---

2. 1 Thess 1,3. 1 Io 4,1ss. 2 Cor 11,13. 4. 2,14.20. 5. 3,3. 6. Ps 139,21s. 7. 2,11 etc. 22,2. Gen 2,9. 3,3. Ez 31,8. 8. 1,17s. Is 44,6. 9. 2 Cor 6,10. 8,9. 10. Dan 1,12.14. Iac 1,12. 11. 20,6. 12. 1,16. 14. Num 31,16. 25,1s. 15. 2,6. 16. 2,5. 3,3. 17. 2,7 etc. Io 6,31s. Hebr 9,4. Is 62,2. Apoc 3,12. 14,1. 19,12.

δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον
λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς
οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλὸξ
πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά σου τὰ
ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα
αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους
πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον
ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ᾽ αὐτῆς
εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας,
καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω
τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν
ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν·
οὐ βάλλω ἐφ᾽ ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε
ἄχρι οὗ ἂν ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ
ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποι-
μανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ
συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, 28 καὶ
δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖς ἀκου-
σάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

III

Epistula V. ad Sardianos; VI. ad Philadelphenos. Hierosolyma nova. VII. ad Laodicenos. Tepidi.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·
οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ

18. της: H τω | H οφθαλμ. [αυτου] | TH ως φλογα 19. T και την πιστ. και την αγαπ. | υπομονην: TH add σου 20. TH αλλα | γυναικα: h add σου | T ιεζαβὲλ | αυτην: TH εαυτην 22. h εργ. αυτων III,1. της: h † τω

18. 1,14s. 19,12. Dan 10,6. 19. 2,2 etc. Hebr 6,10. 20. 1 Reg 16,31. 2 Reg 9,22. Apoc 2,14. 22. 17,2. 18,9. 23. 2 Reg 10,7. Ier 11,20. 17,10. Ps 7,10. 62,13. 25. 3,11. 26a. Ps 2,8s. 27. 12,5. 28. 22,16. 29. 2,7 etc. III,1. 1,4.16. 2,1s. etc. 2. Ez 34,4.16.

εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 *μνη-*
μόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον.
ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν
ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 *ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ*
οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν
λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 *ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις*
λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς
ζωῆς, *καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου*
καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 *ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ*
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον·*
τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ
ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 *οἶδά*
σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν
οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ
ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 *ἰδοὺ*
διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰου-
δαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς
ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ
γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 *ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς*
ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς
μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 *ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα*
μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 *ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον*
ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω
ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ
θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 *ὁ ἔχων οὖς*
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε*
λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς
κτίσεως τοῦ θεοῦ· 15 *οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε*
ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 *οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ,*
καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός
μου. 17 *ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν*
χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ἐλεεινὸς

---

2. [T] H^s om *τα* ante *εργα* 3. t H^s *γνως* 7. *της* pr: h † *τω* | T *φιλ-αδελφεια* | th *ο αληθιν. ο αγιος* | TH^s om *του* | *κλειων*: h *κλειει* | *ανοιξει*: H *ανοιγει* 8. H *εργα*, — et *αυτην*, — | T^s *ανεωγμενην* 14. *της*: h † | T *λαοδικεια* | H *και* [*ο*] *αληθιν.* 17. H *ελεινος* h *ο ελεινος*

---

3. 16,15. 1 Thess 5,2. Mt 24,42ss. 5. Ps 69,29. Ex 32,32s. Mt 10,32. Lc 12,8. 7. Is 22,22. Iob 12,14. 8. 2,2 etc. 13. 9. 2,9. Is 45,14. 43,4. 11. 22,7. 2,25. 12. Is 56,5. Ez 48,35. Apoc 21,2. 2,17. Gal 4,26. Is 62,2. 14. 19,11. Col 1,15. Prov 8,22. 17. Hos 12,9.

καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι
παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ
ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς
γυμνότητός σου, καὶ κολλύριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα
βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν
καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν
τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσο-
μαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.
21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς
κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ
αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.

IV

Aperitur theatrum caeleste. Dei thronus cum XXIV presbyteris et IV Cherubim.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ'
ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ
ταῦτα. 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο
ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος
ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ
θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου
θρόνους εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας
πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ
θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ
λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ
πνεύματα τοῦ θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη
ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
τέσσερα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ
τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον
μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ
τὸ τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσερα ζῷα,
ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν

---

18. H κολλουριον | H ἐγχρῖσαι 19. t ζηλωσον 20. TH[s] om και tr IV,1. TH ειδον 1s. H γενεσθαι. μετα ταυτα ευθεως 3. t [και ο καθημ.] 4. θρονους pr: TH[s] θρονοι | τεσσαρας pr: TH τεσσαρες | H[s] om εν ante ιματ. | T χρυσεους 5. T αι εισιν 6. TH εμπροσθεν 7. εχων: h εχον 8. T εν εκαστον αυτων εχ. | T εξ κυκλοθεν, και εσ.

---

19. Prov 3,12. Hebr 12,6. 20. Cant 5,2. 21. Mt 19,28. 22. 2,7 etc. IV,1. 1,10. 1,1.19. 22,6. 2s. Ez 1,26ss. 2. Is 6,1. 3. 21,11. 10,1. 4. 11,16. 3,4s. 5. 8,5. 11,19. Ez 1,13. Ex 19,16. 25,37. Zach 4,2. Apoc 5,6. 6. 15,2. Ez 1,22.5.18. Ex 24,10. 7. Ez 1,10. 8. Is 6,2. Ez 1,18. Is 6,3. Am 3,13 etc. Ex 3,14. Apoc 1,8.

γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ
νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκρά-
τωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 *καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ*
ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ
τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 *πεσοῦνται οἱ εἴκοσι*
τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου,
καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ
βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·
11 *ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν*
τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ
θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V

Liber VII sigillorum aperiendus traditur agno. Agnus celebratur caelestibus canticis.

1 *Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου*
βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
γῖσιν ἑπτά. 2 *καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ*
μεγάλῃ· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας
αὐτοῦ; 3 *καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε*
ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 *καὶ*
ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
βλέπειν αὐτό. 5 *καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε·*
ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.
6 *Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ*
ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων
κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα
τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 *καὶ ἦλθεν καὶ*
εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 *καὶ ὅτε*
ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύ-
τεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ
φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, ἅ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν
ἁγίων. 9 *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ*
βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγό-
ρασας τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης

---

9. H^s *επι του θρονου* V,3. T *ηδυνατο* | *ουτε* pr et sc: TH^s *ουδε* 4. *εκλαιον*: TH pm [*εγω*] 6. tH^s *εστηκος* | H *τα* [*επτα*] *πνευματα* | TH^s *απεσταλμενοι* 8. T *χρυσεας* | TH^s *αι εισιν* 9. *τω θεω*: T add *ημας*

---

9. 21,5. 15,7. Is 6,1. Deut 32,40. 11. 5,12s. 10,6. V,1. Ez 2,9s. Is 29,11. 5. 4,4. Gen 49,9s. Is 11,1.10. 6. 7,17. Is 53,7. Zach 4,10. Apoc 1,4. 4,5. 8. 4,8ss. 14,2. Ps 141,2. 9. 14,3. Ps 144,9. Apoc 4,11. 2 Pe 2,1. 1 Pe 1,18s. 1 Cor 6,20.

καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασι-
λείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ εἶδον,
καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ
τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες
μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιός
ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον
καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ
πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς
γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα
λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία
καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
14 καὶ τὰ τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν
καὶ προσεκύνησαν.

VI

Solvit agnus sigilla priora VI. Significat primum victoriam Christi, ea quae sequuntur caedes et calamitates, sextum rerum omnium conversionem.

1 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ
βροντῆς· ἔρχου. 2 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθή-
μενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλ-
θεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ
δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρ-
ρός καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-
του ζώου λέγοντος· ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ
ὁ καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ
ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ
σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ
ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

---

10. T^{s}H *βασιλευουσιν* 11. H^{s} om *ως* 12. TH^{s} *αξιον* 13. t [*και υποκατω της γης*] | *θαλασσης*: H add [*εστιν*] | *και ηκουσα*: TH om *και* | h *λεγοντα* | TH^{s} *επι του θρονου* VI,1. TH *ειδον* | H *φωνῇ* 2. TH *ειδον* 4. *αυτω* pr: t H [*αυτω*] | H [*εκ*] *της γης* 5. TH *ειδον*

---

10. 1,6. Ex 19,6. Is 61,6. Dan 7,22.27. 11. 9,16. Dan 7,10. 12. 4,11. Is 53,7. 13. 5,3. 4,2s. 7,10. Is 6,1. 14. 19,4. VI,1. 5,1ss. 2ss. Zach 1,8ss. 6,1ss. 5s. Ez 4,16. 5,1. 6. Is 3,1.

7 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου.* 8 *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος
χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος,
καὶ ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν
θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.*
9 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον.* 10 *καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ
λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ
ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;* 11 *καὶ
ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύ-
σωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.*
12 *Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς
μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα,* 13 *καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ
ἀνέμου μεγάλου σειομένη,* 14 *καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βι-
βλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
ἐκινήθησαν.* 15 *καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ
χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ
ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας
τῶν ὀρέων,* 16 *καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε
ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ
τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,* 17 *ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα
ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;*

VII

Eximuntur universa miserie CXLIV milia de tribubus Israel. Pii exteri in albis celebrantes deum et agnum.

1 *Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς
τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους*

---

7. T [*φωνην*] 8. TH *ειδον* | H *επανω* [*αυτου*] | T *ο θανατος* H [*ο*] *θαν.* | *μετ αυτου*: t *αυτω* 9. TH *ειδον* 11. H *αναπαυσονται* | H^s *πληρωθωσιν* 12. TH *ειδον* | TH *ο ηλ. εγεν. μελας* 13. *βαλλουσα*: TH *βαλλει* 14. th *ελισσομενος* 16. H *πεσατε* | T^{s}H *επι του θρονου* VII,1. [T]H^s om *και* | TH *ειδον*

---

7. 4,7. 8. 20,14. Ez 14,21. Prov 5,5. Ier 15,2s. 9. 20,4. 1,9 etc. 10. 3,7. Ps 79,5.10. Hos 4,1. 11. 11,7. 13,7. 12. 16,18. Ioel 2,10. 3,4. Ez 32,7s. 13s. Is 34,4. Mt 24,29. 15. Is 24,21. Ier 14,3. Is 2,10.19.21. 16. 9,6. Hos 10,8. Lc 23,30. Is 6,1. Apoc 4,2.9. 5,1.13. 17. Ioel 3,4. Zeph 2,3. Nah 1,6. Mal 3,2. VII,1. 20,8. Zach 6,5. Dan 7,2.

τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης
μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν
φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι
τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε
τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους
τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χι-
λιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς
Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα
χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώ-
δεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,
ἐκ φυλῆς Λευεὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ δώδεκα χι-
λιάδες, 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ
δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφρα-
γισμένοι.

9 **Μετὰ ταῦτα** ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-
τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτῶν· 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ
θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ
πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες·
ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ
ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων
λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες
εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδας.
καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγά-
λης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ
αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ
θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,

---

1. T επι τι δενδρον h επι [τι] δενδρ. 2. TH ειδον | h ανατολων | h εκραξεν 3. μητε pr: th και | T αχρις 6. H νεφθαλιμ | T μανναση 7. TH ισσαχὰρ 9. TH ειδον | TH φοινικες 11. H ιστηκεισαν 12. αμην sc: H [αμην]

---

3. 6,6. 9,4. 13,16. Ez 9,4. (Ex 12,23.) 4. 14,1. 5ss. Gen 49,8ss. 9. 5,9. Dan 5,19. 10. 5,13. 12,10. 19,1. Is 6,1. 11. 5,11. 11,16. 12. 5,12. 4,9. 13. 7,9. 14. (Io 21,15.) Ex 19,10.14. 1 Cor 6,11. 15. 22,3. 11,19. 14,15. 21,3.

καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. 16 οὐ
πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ
ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, 17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ
θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς
ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν.

VIII

Sigillum VII. Angeli VII cum VII tubis calamitatum.

1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ
ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. 2 καὶ ἴδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἳ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια-
μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν·
καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοί-
μασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ
καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς
θαλάσσης αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν
ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διε-
φθάρησαν.
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον
τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα
τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν.

VIII,2. TH *ειδον* | h *εδοθη*   3. *επι του θυσιαστηριου*: h *επι το θυσιαστηριον*   5. h *και αστραπ. και φωναι*   6. *αὑτους*: H *αὐτους*   7. T^{s}H *μεμιγμενα*   11. *ο αψινθος*: T om *ο*

---

16. Is 49,10. Ps 121,6.   17. 21,4. Ps 23,1s. Is 49,10. 25,8.
VIII,1. 5,1.   2. 1,4. Tob 12,15. Lc 1,19.   3s. 5,8. Num 16,46.
Ps 141,2. Num 4,11.   5. Lev 10,1, 16,12. Ez 10,2. Apoc 4,5. 11,19.
7. Ex 9,24. Is 28,2.   8. Ier 51,25. Ex 7,20.   10. 9,1. Is 14,12.
Dan 8,10.   11. Ier 9,15.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον
αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. 13 καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ
οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX

Tubae quinta et sexta. Locustae ex abysso, indicantes hostium copias cum rege Abaddon. Soluti angeli IV cum exercitu homines perdituro.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ
φρέατος τῆς ἀβύσσου. 2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ
ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ
ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 καὶ
ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς
ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρρέθη
αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν
τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς
ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ᾽ ἵνα βασανισθήσονται μῆνας
πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν
παίσῃ ἄνθρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυ-
μήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ᾽ αὐτῶν. 7 καὶ τὰ
ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχας ὡς
τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ
εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς
οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας
πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπ᾽ αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου,

12. T φανῇ 13. TH ειδον | h τοις κατοικουσιν IX,1. TH ειδον 2. T εσκοτισθη 3. αυτοις: TH αυταις 4. αυτοις: TH αυταις | T[s] αδικησωσιν 5. αυτοις: T[s]H[s] αυταις 6. ευρησουσιν: h ευρωσιν 7. ομοιοι pr: TH[s] ομοια 9. H ειχαν 10. ομοιας: T[s]h† ομοιοις

12. 6,12. Am 8,9. 13. 14,6. IX,1. 8,10. 20,1. 2. Ex 19,18. Ioel 2,10. 3f. Ex 10,12. 4. 7,2s. 6. 6,16. Iob 3,21. Ier 8,3. 7. Ioel 2,4. 8. Ioel 1,6. 9. Ioel 2,5. Ier 47,3. 11. Iob 28,22.

ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα
ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο
οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ
τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα·
λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ
ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει
καὶ τοὺς καθημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ
ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ
θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστιν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐ-
ταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάν-
θησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ
τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα
καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περι-
πατεῖν, 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν
φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμ-
μάτων αὐτῶν.

X

Angelus cum libro. Mysterii perfectio instat. Iohannes devorat librum angeli.

1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς
στῦλοι πυρός, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγ-

11. TH om ᾧ 13. TH om τεσσαρων 16. T δυο μυριαδες μυριαδων H δις μυριαδες μυρ. 17. TH ειδον 20. ουδε: T ουτε H ου h ουτε v. ουδε 21. T φαρμακειων tH[s] φαρμακων

12. 11,14. 13. Ex 30,2.10. 14. 7,1. 16,12. 15. 20,7. 8,7ss. 16. 7,4. 5,11. 17. Ioel 2,3. Iob 41,10. 20. 16,11.21. 1 Cor 10,20 etc. Ps 106,37. 115,4ss. 135,15 etc. Dan 5,4.23. 21. 18,23. 17,2.5. Is 47,9.12. Mich 5,12. Ez 43,9 etc. X,1. 5,2. 4,3. 1,15. 2. 5,1. Ez 2,9.

μένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, [3] καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ
λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς
ἑαυτῶν φωνάς. [4] καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον
γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον
ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. [5] καὶ ὁ
ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς,
ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, [6] καὶ ὤμοσεν
ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν
καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, [7] ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἡμέραις
τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτε-
λέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δού-
λους τοὺς προφήτας. [8] καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πάλιν λαλοῦσαν μετ᾽ ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρί-
διον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. [9] καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον,
λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ
κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ στό-
ματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. [10] καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ
τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στό-
ματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ
κοιλία μου. [11] καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ
λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

XI

Metiendum templum. Duo testes necati a bestia reviviscunt et caelum ascendunt. Tuba VII. Hymnus. Templum dei.

[1] Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. [2] καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν
πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. [3] καὶ
δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας

4. TH ημελλον 6. H [και την θαλασσαν και τα εν αυτη] 6s. H εσται· αλλ . . . σαλπιζειν, h εσται, αλλ . . . σαλπιζειν· 8. TH βιβλιον 9. T απηλθον XI,2. H τεσσερακοντα [και] δυο

3. Am 3,8. 1,2. Hos 11,10. 4. 1,11.19. 22,10. Dan 12,4.9. 8,26. 5s. Dan 12,7. Gen 14,22. 6. 14,7. Deut 32,40. Ex 20,11. Ps 146,6 etc. 7. 8,6ss. Am 3,7. 8ss. Ez 2,8s. 3,1ss. 11. 7,9. Dan 5,19. XI,1. 21,15. Ez 40,3.47. 41,13. 43,13. 2. 21,2. 13,5. 3. 12,6.

διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο
ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες·
5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις
θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι
ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς
ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ
πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυ-
ρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ᾽
αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 καὶ
τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις
καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος
αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ
γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ
τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. 10 καὶ οἱ
κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ᾽ αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται,
καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασά-
νισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ μετὰ τρεῖς
ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς,
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν
ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς· ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς
τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.
13 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον
τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ
ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν·
ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ με-
γάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν

---

3. T[s]H *περιβεβλημενους* h † 4. H [*αι*] *ενωπιον* 5. *θελησῃ* (T post *αυτους*): h *θελει v. θελησει* 6. *εξουσιαν* pr: TH pm *την* 10. TH *πεμψουσιν* 11. *τρεις ημερας*: T[H] pm *τας* | T[H] om *εν* ante *αυτοις* 12. h *φωνην μεγαλην* et *λεγουσαν* 15. T *λεγουσαι* 16. H [*οι*] *ενωπ. τ. θεου καθημενοι* h *οἳ ενωπ. τ. θεου καθηνται*

---

4. Zach 4,3.11.14. 5. 2 Reg 1,10. Lc 9,54. 6. 1 Reg 17,1. Lc 4,25. Ex 7,19s. Apoc 16,3. 7. 13,1.7. 17,8. Dan 7,3.7.21. 8. Is 1,9s. 9. 10,11. 10. Esth 9,19.22. 11. Ez 37,5.10. 13. 6,12 etc. 16,18. 14. 9,12. 15. 10,7. 12,10. Ps 2,2.6. Dan 2,44. 7,27. 16. 4,4 etc.

ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 *λέγοντες·*
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, *ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,*
καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,
18 *καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς*
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείρον-
τας τὴν γῆν. 19 *καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ,*
καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ
ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα
μεγάλη.

XII

Mulier Messiam pariens et draco. Draco victus a Michaele persequitur mulierem eiusque semen.

1 *Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη*
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 *καὶ ἐν γαστρὶ*
ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 *καὶ ὤφθη*
ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας,
ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ
ἑπτὰ διαδήματα, 4 *καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων*
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων
ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν
τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. 5 *καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς*
μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· *καὶ ἡρπάσθη*
τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.
6 *καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοι-*
μασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας
διακοσίας ἑξήκοντα. 7 *καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ*
Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος.
καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 *καὶ οὐκ ἴσχυσαν,*
οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 *καὶ ἐβλήθη ὁ*
δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ
ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν,
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 *καὶ ἤκουσα φωνὴν*

17. *και οτι*: TH^s om *και* | H *ειληφες* 18. TH *τους μικρους κ. τους μεγαλους* XII,2. T *εχουσα, κραζει* h *εχουσα κραζει,* 3. H^s *μεγας πυρρος* 4. H *ἕστηκεν* 5. H *υιον, αρσεν,* 6. *εκει* pr: t [*εκει*] | H^s *τρεφωσιν* 7. *πολεμησαι*: TH pm *του* 8. H^s *ισχυσεν*

17. 4,8. 18. Ps 2,1. 115,13. Apoc 10,7. 13,16. 19,2. 19. 8,5. 16,18.21. Ex 31,7 etc. XII,1. 15,1. 2. Mich 4,9s. Is 26,17. 3. 13,1. Ez 29,3. Dan 7,7. 4. Dan 8,10. Is 14,12s. 5. 2,27. 19,15. Ps 2,9. 6. 11,3. Dan 12,11. 7. Dan 10,21. 12,1. Iud 9. 9. 20,2. Gen 3,1. Zach 3,1s. 10. 11,15. 19,1. Iob 1,7ss. 2,2ss.

μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ
δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χρι-
στοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατη-
γορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. [11] καὶ
αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον
τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι
θανάτου. [12] διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς
σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διά-
βολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
[13] Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν
τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. [14] καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ
αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν
ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ
καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. [15] καὶ
ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ
ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. [16] καὶ ἐβοήθησεν
ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν
τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. [17] καὶ
ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον
μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντο-
λὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII

Monstrum impietatis surgit, deum spernens, sanctos debellans. Monstrum alterum suadens prioris cultum. Numerus monstri 666.

(XII) [18] Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. [1] καὶ
εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ
κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. [2] καὶ τὸ θηρίον
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λεόντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. [3] καὶ
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ
πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ
ὀπίσω τοῦ θηρίου, [4] καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν

10. κατηγωρ: T κατηγορος | αυτους: T αυτων 12. h οι ουρανοι | H προς υμας, 17s. T ιησου. Και εσταθη H ιησου· και εσταθη XIII,1. h ονομα 2. TH[s] λεοντος 3. T[s] εθαυμασθη εν ολη τη γη H εθαυμασθη ολη η γη

11. 7,14. 6,9. 12. 18,20. Ps 96,11. 13. 12,4. 14. Ex 19,4. Is 40,31. Dan 7,25. 12,7. 15. 17,15. 17. Gen 3,15. Apoc 14,12. 19,10. XIII,1. 11,7. 12,3. 17,3. Dan 7,3.7.19s. 2. Dan 7,4ss. Hos 13,7s. 3. 17,8. 4. 18,18. (Ex 15,11.)

τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· τίς
ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; [5]καὶ
ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ
ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. [6]καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα
αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. [7]καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ
ἔθνος. [8]καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς
γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ
ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. [9]εἴ τις ἔχει οὖς,
ἀκουσάτω. [10]εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει·
εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι.
ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

[11]Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-
ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. [12]καὶ τὴν ἐξου-
σίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ
τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ
θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
[13]καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. [14]καὶ πλανᾷ τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι
εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν.
[15]καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνή-
σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. [16]καὶ ποιεῖ πάντας,
τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς
πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐ-
τοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον
αὐτῶν, [17]ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων
τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ. [18]ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν
τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'.

4. τω θηριω sc: h το θηριον 5. H τεσσερ. [και] δυο 7. tH [και εδοθη — νικησαι αυτους] 10. T om εις αιχμαλ. sc | αποκτενει: h + αποκτεινει 13. TH εκ τ. ουραν. καταβαιν. 15. αυτω: H αυτη h† | th ποιησει | οσοι: T[H] pm ινα | T[s]H προσκυνησωσιν | τη εικονι sc: h την εικονα 16. δωσιν: h + δωσει 17. ινα: T[H] pm και | h δυναται 18. ο αριθμ. αυτου: T h add εστιν | χξς': H εξακοσιοι (h -σιαι) εξηκοντα εξ

5. Dan 7,8.11.25. Apoc 11,2. 6. 16,9. 21,3. 7. 11,7. 7,9. 14,6. Dan 7,21. 8. 17,8. 20,15. 5,12. Dan 12,1. 9. 2,7 etc. 10. Ier 15,2. Mt 26,52. Gen 9,6. Apoc 14,12. 12. 13,7.4.3. 14. 13,3. 15. 14,9. Dan 3,5s. 16. 19,18.20. 14,9.11. 17. 15,2. 18. 17,9.

XIV

Agnus surgit cum piis signatis. Tres angeli praecones. Evangelium aeternum. Calix irae dei. Beati mortui pii. Angeli metentes et vindemiantes.

[1] *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ
μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν.* [2] *καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ
φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις
αὐτῶν·* [3] *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ-
πιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύ-
νατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.* [4] *οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ
γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκο-
λουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,* [5] *καὶ ἐν τῷ στό-
ματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοί γάρ εἰσιν.*
[6] *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι,
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ
τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,*
[7] *λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-
ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς
ὑδάτων.* [8] *Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων·*
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, *ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη.* [9] *Καὶ ἄλλος ἄγγε-
λος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις
προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα
ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,* [10] *καὶ αὐτὸς πίε-
ται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου
ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ
καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.* [11] *καὶ
ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει,
καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες*

XIV, 1. TH *ειδον* 3. *ωδην* pr: [T][s]H pm *ως* 4. h om *ουτοι εισιν* | TH *υπαγει* 5. [t]H om *γαρ* 6. t [*αλλον*] 7. *την θαλασσαν*: TH om *την* 8. T *αλλ. δευτερ. αγγελ.* H *αλλ. δευτερ.* [*αγγελ.*] 10. *αγγελων αγιων*: h *των αγγελων*

XIV, 1. 5,6. 7,3s. 2. 1,15. 19,6. 3. 5,9. Ps 33,3. 96,1. 5. Ps 32,2. Zeph 3,13. Mal 2,6. 6. 8,13. 1 Pe 1,25. Apoc 13,7. 7. 15,4. Deut 32,3. Apoc 10,6. Act 4,24. 14,15. Ps 146,6. 8. 18,2s. 17,4s. Is 21,9. Dan 4,27. Ier 51,7s. 9. 13,12.15ss. 10. 16,19. Is 51,17.21ss. Ier 25,15. Ps 75,9. 11. Is 34,9s.

τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. [12] ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τη-
ροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. [13] καὶ
ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ
νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα,
ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν
ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

[14] Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην κα-
θήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέ-
φανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. [15] καὶ ἄλλος
ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. [16] καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. [17] καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· [18] καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ
τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς
βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.
[19] καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύ-
γησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. [20] καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως,
καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV

Victorum bestiae hymnus. Angeli VII cum VII phialis irae.

[1] Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,
ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. [2] καὶ ἴδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς
εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας
ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ.

---

14. TH ειδον | υιον: T υιω 16. h επι την νεφελην 18. H [εξ-
ηλθεν] | εχων: tH pm [ο] 19. τον μεγαν: t την μεγαλην XV,1. TH
ειδον 2. TH ειδον

---

12. 13,10. 12,17. 13. 19,9. Hebr 4,10. 14. 1,13. Dan 7,13.
Ez 1,26. Ps 21,4. 15. Ioel 3,18. Mc 4,29. 16. Mt 13,39ss.
17. 15,5. 18. 8,3. Ier 2,21. 19. 19,15. Ioel 3,18. Is 63,3.
20. Is 63,2. XV,1. 12,1.3. 17,1. Lev 26,21. 2. 4,6. 12,11.
13,15.18. 5,8.

3 *καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν*
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε
ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, *κύριε, καὶ* δοξάσει τὸ
ὄνομά σου; *ὅτι μόνος* ὅσιος, *ὅτι* πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσ-
κυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, *ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.*
5 *Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ*
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 *καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-*
τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν
λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 *καὶ*
ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας
χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 8 *καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ*
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI

Effunduntur phialae irae septem; totidem in terris plagae fiunt.

1 *Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς*
ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 *Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν*
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν
ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ
τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 *Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασ-*
σαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν,
τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.
4 *Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς*
καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 *καὶ ἤκουσα τοῦ*
ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος,
ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 *ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ*
αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 *καὶ ἤκουσα τοῦ θυσια-*
στηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, *ἀληθιναὶ*
καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

3. *εθνων*: H^{s} *αιωνων* 5. TH *ειδον* 6. H *εξηλθαν* | H [*οι*] *εχοντες* | TH *λιθον καθαρον λαμπρον* t *καθαρους λινους λαμπρους* XVI,1. T^{s} *φωνης μεγαλ.* | T *εκχεατε* 3. *ζωης*: t *ζωσα* 4. h *εγενοντο* 5. T^{s}[H] om *ο* ante *οσιος* 6. *αιματα*: TH *αιμα* | T^{s}H^{s} *δεδωκας* | T *πιειν*

3. 5,9. Ex 15. Ps 111,2. 139,14. Am 4,13 etc. Ps 145,17. Deut 32,4. Apoc 16,7. 4. Ier 10,7. Ps 86,9. 5. 11,19. 6. 19,8. Ez 9,2. Apoc 1,13. 7. 4,6ss. Ez 22,31. 8. Ex 40,34s. Is 6,4. Ez 10,4. XVI,1. 15,5ss. Ez 10,2. Ex 7ss. 2. Ex 9,9s. Apoc 13,17.15s. 14,9. 3. 8,8s. Ex 7,17s. 4. Ex 7,19s. 5. 11,6. 6,10. 6. 18,24. Ps 79,2s. 7. 14,18. 6,9s. 19,2. 15,3. Am 4,13 etc. Ps 19,10.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. 9 καὶ
ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας,
καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμα-
σθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. 13 καὶ ἴδον
ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
θαρτα ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης,
συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ
θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος
ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·
καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα·
γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ
σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ
πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν.
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα
νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

---

12. ευφρατην: TH pm [τον] | th ανατολων 13. TH ειδον
14. h της μεγαλης ημερας 16. H Ἂρ Μαγεδών 18. t H[s] ανθρωποι
εγενοντο

---

9. 13,6. 9,20s. 10. 13,2. Ex 10,22. Is 8,22. 11. 2,21.
12. 9,14. Is 11,15s. 44,27. 51,10. Ios 3,13. 13. 12,9. 13,11s.
Ex 8,6. 14. 13,13 etc. 1 Reg 22,21s. 15. 3,3s. Lc 12,35ss.
2 Cor 5,3. 16. Zach 12,11. 14,4. Ioel 3,17. 17. 15,5. 21,6.
18. 4,5. 8,5. 11,19. Dan 12,1. 19. Is 30,25. Apoc 14,8. 17,5.
18,5. 14,10. Is 51,22. 20. 6,14. 20,11. 21. 11,19. Ex 9,18.

XVII

Meretrix vehens bellua septem capitum et decem cornuum, ebria sanguine, nomine Babylon.

1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ
φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα
τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, 2 μεθ'
ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 καὶ ἀπήνεγ-
κέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην
ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχοντα κεφα-
λὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορ-
φυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμων
βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ
μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ με-
γάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 καὶ
εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ
τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν
θαῦμα μέγα. 7 Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ
σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζον-
τος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.
8 τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ
τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κα-
τοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν
καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. 9 ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ
ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν,
10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος
οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ
θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν
ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ
εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ

XVII,3. T γεμον τα ονομ. | εχοντα: T εχον H^{s} εχων 4. H^{s} χρυσιω | TH^{s} γεμον 5. H γεγραμμενον, μυστηριον· 6. ειδα: H ειδον | εκ του αιματος pr: t τω αιματι 7. TH^{s} εγω ερω σοι 8. H^{s} υπαγει | H θαυμασθησονται 9. H επ αυτων. 10s. H^{s} μειναι, και ... ουκ εστιν. 11. αυτος: T ουτος

XVII,1. 15,1. 21,9. Ier 51,13. 2. 18,9. Nah 3,4. Ier 51,7. 3. 21,10. Is 21,1. Apoc 13,1. 4. 18,16. Ez 28,13. Ier 51,7. 5. 14,8 etc. Dan 4,27. 6. 18,24. 8. 13,1.3.12.8. 9. 13,18.1. 10. 6,11. 20,3. 12. 13,1. Dan 7,20.24.

ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου.
[13] οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν
αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. [14] οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσου-
σιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βα-
σιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.
[15] καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ
ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. [16] καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες
καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην
ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται,
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· [17] ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς
καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώ-
μην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσον-
ται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. [18] καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ
μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

XVIII

Babylonis meretricis magnae lapsus nuntiatur. Pii inde exire iubentur. Lugentes et laetantes de lapsu. Execratio angeli.

[1] Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς
δόξης αὐτοῦ. [2] καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ
φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου
ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, [3] ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. [4] καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ
συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς
ἵνα μὴ λάβητε, [5] ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. [6] ἀπό-
δοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ δι-

13. TH[s] om την ante εξουσιαν 16. πυρι: T[H] pm εν XVIII,2. T[s] om επεσεν sc 3. TH [του οινου] | TH[s] πεπτωκαν t πεπτωκασιν 4. εξ αυτης: T[s]h ante ο λαος μου | T συγκοινων. 6. H [τα] διπλα

14. 19,16 etc. Deut 10,17. 2 Macc 13,4. 15. Is 8,7. Ier 47,2. 16. 18,16.8. 17. 10,7. 18. 14,8. 16,19. XVIII,1. 10,1. 20,1. Ez 43,2. 2. 14,8. Is 21,9. Dan 4,27. Ier 51,8. Is 34,11ss. 13,21s. Ier 50,39. 51,37. 3. 14,8. 17,2. Ier 25,15. 51,7. Nah 3,4 4. Ier 50,8. 51,6.9. Is 52,11. 48,20. 5. Ier 51,9. 6s. Ier 50,15.29. Ps 137,8.

πλοῦν· [7] ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε
αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι
κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω,
[8] διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ
πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύ-
ριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.
[9] Καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπω-
σιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, [10] ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες
διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πό-
λις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ
κρίσις σου. [11] καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν
ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, [12] γόμον
χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσί-
νου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊ-
νον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιω-
τάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, [13] καὶ κιννάμωμον
καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ
ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵπ-
πων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων, [14] καὶ ἡ
ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι
οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. [15] οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες
ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανι-
σμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, [16] λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ
κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργα-
ρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. [17] καὶ πᾶς κυ-
βερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν
θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν [18] καὶ ἔκραζον βλέ-
ποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ
πόλει τῇ μεγάλῃ; [19] καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ
ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ
μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα-
λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. [20] εὐ-

---

7. *αὐτην*: H *αὐτην* 8. H [*κυριος*] *ο θεος* 9. TH[s] *κλαυσουσιν* | h *επ αυτη* 10. h *μιαν ωραν* 12. h † *μαργαριτας* | T *σηρικου* 14. TH *απωλετο* | T om *ουκετι* 16. *εν χρυσω*: T *χρυσιω* t *χρυσω* H [*εν*] *χρυσιω* h [*εν*] *χρυσω* 18. TH *εκραξαν* 19. h *επεβαλον* | tH *εκραξαν*

7a. Is 47,7ss. Zeph 2,15. 8. 17,16. Ier 50,32.34. 9a. Ez 26,16. 27,30. 9. 17,2. 10. 16,19. 11. Ez 27,36. 12. 17,4. Ez 27,5ss. 13. Ez 27,13. 15. Ez 27,30.35. Ier 50,13. 16. 17,4. 18,10.19. 17. Ez 27,27. 18. Is 34,10. Apoc 13,4. 19. Ez 27,30. Apoc 18,10.16. 20. 12,12. Is 44,23. Ps 96,11.

φραίνου ἐπ᾽ αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ
ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ
κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ
εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι,
23 καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ
νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ
μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα
τὰ ἔθνη, 24 καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ
πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

XIX

Hymnus caelestium de deo iusto iudice. Agni nuptiae parantur. Christus cum suis vincit bestiam eiusque cultores. Epulum avium.

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλουϊά, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐ-
τοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. 3 καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλουϊά, καὶ ὁ
καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 καὶ ἔπε-
σαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, καὶ
προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες·
ἀμὴν ἀλληλουϊά. 5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα·
αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι
αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου
πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλουϊά, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς
ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν
τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
ἡτοίμασεν ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον

---

21. H *μυλινον* 22. H [*πασης τεχνης*] 23. H *οτι* [*οι*] *εμπ.* | T *φαρμακεια* 24. TH *αιμα* XIX, 1 etc. H *ἁλληλουιά* 5. *εκ*: TH *απο* | T [*και*] *οι φοβουμ.* 6. h *λεγοντες* | H *ο θεος* [*ημων*] 7. H[s] *δωσομεν*

---

20. 19,2. 21. (5,2.) Ier 51,63s. Deut 13,16. 22. Ez 26,13. Is 24,8. Ier 25,10. 23. Ier 16,9. 7,34. Is 23,8. 47,9. Nah 3,4. 24. 17,6. Ez 24,7s. XIX, 1. 12,10. Ps 104,35. 2. 15,3. 16,7. Ier 51,25. Apoc 6,10. 18,20. Deut 32,43. 3. 18,9.18. Is 34,10. 4. 5,14. 4,4. Ps 106,48. 5. Ps 134,1. 135,1.20. 115,13. 6. 14,2. Ez 1,24. Apoc 11,15. 7. Ps 118,24. 8. 19,14. 15,6.

λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων
ἐστίν. 9 Καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ
γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι
ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν
αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου
εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ
θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστιν τὸ πνεῦμα τῆς
προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευ-
κός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός,
καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων
ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβεβλη-
μένος ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ
ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν
καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία
ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυ-
μοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ
ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς
βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν με-
σουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ,
18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας
ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ
σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγά-
λων. 19 Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ
στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ
καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ
ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόν-
τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς

---

9. *αληθινοι*: h pm *οι* 11. T *πιστος καλουμ.* t [*καλουμ.*] *πιστος* H *πιστος* [*καλουμ.*] 12. *φλοξ*: h pm *ως* 13. *περιρεραμμενον*: T *βεβαμμενον* H *ρεραντισμενον* h † 14. *στρατευματα*: H add *τα* | *βυσσινον λευκον*: h *λευκοβυσσινον* | *καθαρον*: T pm *και* 17. T[H] om *εν* ante *φωνη* 18. TH^{s} *επ αυτους* 19. TH *ειδον* 20. *μετ αυτου*: h pm *ο*

---

9. 14,13. 20,6. 21,5. 22,6. 10. 22,8s. 12,17. 11. 6,2. 12. 12,3. 2,17. 13. Is 63,1ss. 14. 19,8. 4,4. 15. 1,16. 2,12. 12,5. Ps 2,9. Apoc 14,19. Is 63,3. 16. 17,14. 17. Ez 39,4.17. 18. Ez 39,18.20. Is 49,26. 19. 13,1. 17,12. 16,14. 20. 16,13. 20,10. Is 30,33. Dan 7,11.

τῆς καιομένης ἐν θείῳ. [21] *καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ*
ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
αὐτῶν.

XX

Dracone ligato resurgunt ad regnum mille annorum. Gog et Magog.
Diabolo perdito fit iudicium extremum.

1 *Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα*
τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.
2 *καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅ ἐστιν ὁ διά-*
βολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 *καὶ ἔβαλεν*
αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ,
ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ
ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.
4 *Καὶ ἴδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα*
ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρ-
τυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσε-
κύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ
χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν
καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 *οἱ λοιποὶ τῶν*
νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστα-
σις ἡ πρώτη. 6 *μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστά-*
σει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν
μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.
7 *Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ*
τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 *καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν*
ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν
αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς
θαλάσσης. 9 *καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευ-*
σαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ-
νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς·
10 *καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ*
πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ
βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

XX,1. TH *ειδον* | *επι την χειρα*: t *εν τη χειρι* 2. th *τον οφιν τον αρχαιον* | TH *ος εστιν διαβολ.* 3. H *δει λυθην. αυτον* 4. TH *ειδον* 5. *οι λοιποι*: Th pm *και* 6. H *αλλ* | H [*τα*] *χιλια* 8. *μαγωγ*: T pm [*τον*] 9. T *εκυκλωσαν* | *πυρ*: Th add *απο του θεου* 10. THs om *του* ante *θειου* | t *οπου* [*και*] *το*

XX,1. 18,1. 9,1. 1,18. 2. 12,9. Is 24,22. 3. 17,10. 4. Dan 7,9.18.22.27. Apoc 6,9. 11,7. 13,15. 22,5. 5. Is 26,14. 6. 2,11. 1,6. 5,10. Is 61,6. 8. 7,1. Is 11,12. Ez 38,2s. 39,1. 9. Ez 38,8.12. Deut 23,14. Apoc 21,2. Ez 38,22. 39,6. 10. 19,20. 14,10s.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ'
αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ
τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγά-
λους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία
ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ
ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν
αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν
αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ
θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος
ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις
οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν
λίμνην τοῦ πυρός.

XXI

Novum caelum, nova terra, nova Hierosolyma. Novae urbis, sponsae agni, splendor caelestis. Duodecim portae ac lumen caeleste.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος
οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.
2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνου-
σαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κε-
κοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ
τοῦ θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται,
καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον
ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πέν-
θος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλ-
θαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ
πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθι-
νοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ
ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς
τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ
ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ

11. T *επανω αυτου* tHs *επ αυτου* 14. T *ουτ. ο δευτ. θανατ. εστιν* XXI,3. *θρονου*: T *ουρανου* | h *λαος* | TH *ο θεος μετ αυτ. εσται* (h add *αυτων θεος*) 4. *εκ*: h *απο* | TH *ο θανατος* | [T]Hs om *οτι* | h *απηλθεν* 5. *λεγει*: [T]h add *μοι* 6. *εγω* pr: T add *ειμι* | TH om *αυτω*

11. 4,2. Dan 7,9. Is 6,1. (Dan 2,35.) 12. Dan 7,10. Ier 17,1. Mal 3,16. 13. 6,8. Is 26,19. 14. 19,20. 21,8. 15. 3,5. 13,8. 17,8. 21,27. 22,19. XXI,1. Is 65,17. 66,22. 2 Pe 3,13. 2. 3,12. Hebr 12,22. 11,10.16. 3. Hebr 8,2. 9,11. Ez 37,27. 2 Cor 6,16. 4. 7,17. Is 25,8. 35,10. 65,16ss. 5. 4,2 etc. Is 43,19. 2 Cor 5,17. Apoc 22,6. 6. 19,9. 22,6. 16,17. 22,13etc. 17. 7. Zach 8,8. 8. 22,15. 20,10.14.

ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμα-
κοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν
τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
9 *Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς*
ἑπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ
ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυ-
ναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 *καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος*
μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσα-
λὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 *ἔχουσαν τὴν*
δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς
λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 *ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν,*
ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα,
καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν
Ἰσραήλ. 13 *ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶ-*
νες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες
τρεῖς. 14 *καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ*
ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
15 *καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με-*
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
16 *καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ*
πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώ-
δεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα
ἐστίν. 17 *καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα*
τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 *καὶ ἡ*
ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν
ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 *οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ*
λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτε-
ρος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 *ὁ*
πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ
ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ
ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 *καὶ οἱ δώδεκα*
πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ
ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν

---

9. H *φιαλας,* 12. T[s] *επι τους πυλωνας* | *α εστιν*: T add [*τα ονοματα*] 16. T (err.?) h *επι σταδιους* 17. T *τεσσαρακ.* 18. *και* pr: T add *ην* 19. *οι θεμελιοι*: T pm *και*

---

9. 17,1. 15,1.6s. 19,7. 10. 17,3. Ez 40,2. Mt 27,53. Apoc 3,12. 11. 15,8. Is 60,1s. Ez 43,2. Apoc 4,3. 12ss. Ez 48,31ss. 14. Hebr 11,10. Eph 2,20. 15. 11,1. Ez 40,3.48. 16. Ez 41,21. 45,2. 43,16. 48,16.20. 18. Zach 2,5. 19ss. Is 54,11ss. Ex 28,17ss. Ez 28,13. 21. 21,12. 22,2.

ὡς ὕαλος διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος
ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ
ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν
αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς
τὸ ἀρνίον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς,
καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν,
25 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ
ἔσται ἐκεῖ, 26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς
αὐτήν. 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν
βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς
ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII

Flumen arborque vitae. Beatitas aeterna. Iohannes testis fidus. Promissa et comminationes dei. Verba fida et sancte tuenda. Christi reditus certus.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.
2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ
ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον
ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θερα-
πείαν τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ
θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐ-
τοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι,
καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος
ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ
ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν
ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.
7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε
ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν

27. H και [ο] ποιων XXII, 1s. H του αρνιου εν μεσω τ. πλατ. αυτης· 2. ποιων: TH^s ποιουν | H^s αποδιδουν 5. φωτος sc: H φως | H φωτισει | H [επ] αυτους 6. ο κυριος: h κυριος 6s. H εν ταχει· και Ιδου ερχ. ταχυ· 8. T^{s}H ο ακου. κ. βλεπ. ταυτα | εβλεψα: h εβλεπον

22. 1,8 etc. Am 3,13 etc. Act 17,24 etc. 23. 22,5. Is 60,19s. 24. Is 60,3ss. 49,23. Ps 72,10. 25. Is 60,11. Zach 14,7. Apoc 22,5. 26. Is 60,5. 27. Is 52,1. Ez 44,9. Apoc 13,8 etc. XXII,1. Ez 47,1. Zach 14,8. 2. 2,7. Ez 47,7.12. Gen 2,9. 3. Zach 14,11. 4. Ps 17,15. 42,3. Apoc 7,3. 5. 21,25.23. Dan 7,27. 6. 21,5. 1,1. 7. 3,11. 1,3. 8s. 19,10.

τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. [9] καὶ λέγει μοι· ὅρα μή·
σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν
τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον.
[10] καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. [11] ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω
ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην
ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
[12] Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
ναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. [13] ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,
ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. [14] μακάριοι οἱ
πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ
ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. [15] ἔξω
οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰ-
δωλολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. [16] ἐγὼ Ἰησοῦς
ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλη-
σίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς
ὁ πρωϊνός. [17] καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ
ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
[18] Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφη-
τείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ'
αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
[19] καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας
ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ
τούτῳ.
[20] Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρ-
χου κύριε Ἰησοῦ.
[21] Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

---

8. TH δεικνυοντος 11. ρυπανθητω: h ρυπαρευθητω 13. ο πρωτος και ο: h πρωτος και | η αρχη και το τελος: T αρχη και τελος 15. TH κ. πας φιλων κ. ποιων ψευδ. 16. th εν ταις εκκλησ. 17. το πνευμα και η: h πνευμα και 18. TH επιθησει ο θεος επ αυτον 19. T και [εκ] της πολ. 20. T ταχυ· αμην. 21. ιησου: H add [χριστου] | παντων: TH των αγιων | T subscr. τελος

---

10. 10,4. Dan 12,4. Apoc 1,3. 11. Dan 12,10. 12. 22,7. 2,23. Ps 62,13. Is 40,10. 62,11. 13. 1,8.17. 21,6. Is 41,4. 44,6. 48,12. 14. 7,14. 21,12. 15. 21,8. Phil 3,2. Mt 7,6. 1 Cor 6,9s. 16. 1,1.11. 3,22. 5,5. Is 11,1. Apoc 2,28. 17. 14,13. 19,10. 21,9.6. Io 7,37. 4,14. Is 55,1. 18. Deut 4,2. Prov 30,6. Apoc 15,1.6ss. 19. Deut 12,32. Apoc 21,10 etc. 20. 22,7.17. 1,7. 21. Hebr 13,25 etc.

ADNOTATIO CRITICA

Praeter notas vulgares velut add om pm (v. supra p. X n. 1) hae fere adhibentur: al alii, alq aliqui, ant antiqui, ap apud, et. etiam, exc excepto exceptis, inc incipit incipiunt, mg margo, min minusculi, mu multi, nl nonnulli, pc pauci, pl plerique, pp patres, qd quidam, sim similiter, unc unciales, usq usque ad, var variat variant, vi ut videtur, vv versiones. Quid puncta siglis apposita sibi velint supra (p. XII) exposuimus.

I. Codices Graeci[1].

1. Evangeliorum unciales:

ℵ Sinaiticus Petropol. saec. IV, Nov. Testam. integrum continens.
A Alexandrinus Londin. saec. V, N. T. inde a Mt. 25, 6 continens.
B Vaticanus Rom. saec. IV, N. T. exc. Hebr. 9, 14-13, 25. 1 et 2 Tim. Tit. Philem. Apoc. continens.
C Ephraemi Syri Paris. rescr. saec. V, fragmenta omnium N. T. librorum continens.
D Bezae Cantabrig. Graeco-Lat. saec. VI, evv. et act. continens.
E Basil. s. VIII, evv.
F Boreeli Rheno-Traj. s. IX, evv.
F^a margo Octateuchi Coisl. s. VII.
G Seidelii Lond. s. IX-X, evv.
H Seidelii Hamb. s. IX-X, evv.
I Petrop. rescr. s. V VI VII, evv. act. epp. frgm.
I^b Lond. rescr. s. V, ev. Io. frgm.
K Cyprius Paris. s. IX, evv.
L Paris. s. VIII, evv.
M Camp. Paris. s. IX, evv.
N Lond. Vind. Vat. Patm. s. VI, evv. frgm.
O Mosqu. s. IX, ev. Io. frgm.
P Guelf. rescr. s. VI, evv. frgm.
Q Guelferb. rescr. s. V, evv. Lc. et Io. frgm.
R Nitr. Lond. rescr. s. VI, ev. Lc. frgm.
S Vat. Rom. a. 949, evv.
T^a Borg. Rom. s. V, Lc. Io. frgm.
T^b Petrop. s. VI, ev. Io. frgm.
T^c Porfir. Petrop. s. VI, ev. Mt. frgm.
U Nan. Venet. s. X, evv.
V Mosqu. s. IX, evv.
W^a Paris. s. VIII, ev. Lc. frgm.
W^b Neap. rescr. s. VIII, evv. Mt. Mc. Lc. frgm.
W^c Sangall. s. IX, evv. Mc. Lc. frgm.
W^d Cantabr. s. IX, ev. Mc. frgm.
W^e Oxon. et Atho. s. IX, ev. Io. frgm.
X Monac. s. IX-X, evv. frgm.
Y Barb. Rom. s. VIII, ev. Io. frgm.
Z Dublin. rescr. s. VI, ev. Mt. frgm.

---

1) Cf. F. H. Scrivener, *A plain Introduction to the Criticism of the New Testament.* Ed. II, 1874 p. 83 sqq.

Γ Oxon. Petrop. s. IX, evv.
Δ Sangall. Gr.-Lat. s. IX, evv.
Θ^a Tischend. Lips. s. VII, ev. Mt. frgm.
Θ^{b-d} Petrop. s. VI VIII, evv. frgm.
Θ^{e-h} Porfir. s. VI IX, evv. frgm.
Λ Oxon. s. IX, evv. Lc. Io.
Ξ Zacynth. Lond. rescr. s. VII, ev. Lc. frgm.
Π Smyrn. Petrop. s. IX, evv.
Σ Rossan. s. VI, evv. Mt. Mc.
Φ nobis est archetypus ille unde codd. min. 13 69 124 346 fluxerunt[1].

Asteriscus (*) codicum notis appositus significat primam scripturam, litterulae a b c d (si a F^a I^b O^b T^{a-c} W^{a-e} Θ^{a-h} recesseris) primum secundum tertium quartum correctorem, nisi quod ubi de ℵ testamur inter ℵ^{ca} et ℵ^{cb} correctores distinguitur. Emendationem ab ipsa prima manu profectam duplici asterisco (**), rasuram vel quae aliam ob causam certo correctori tribui nequeunt littera x notavimus. D^b et D^c correctorum satis habuimus antiquiorem (D^b) memorasse ubi eadem scriptura a recentiore (D^c) tantummodo iterata est. D^{var} significat D codicem a reliquis adeo differre ut scripturam eius plenam exhibere longum fuisset. Apposuimus autem notam illam ei lectioni ad quam propius D accedere videtur; ubi prorsus singulare quoddam praebet, in fine adnotationis signo :: interposito D^{var} collocavimus.

Codices litteris minusculis scripti numeris 1 2 3 etc. notantur. Ex magna eorum quibus evangelia continentur copia eminent[2]:

1 Basil. s. X, evv. act. epp.
13 Paris. s. XII, evv. (v. Φ)
22 Colb. Paris. s. XI, evv.
28 Colb. Paris. s. XI, evv.
33 Colb. Paris. s. XI, evv. act. epp.
69 Leicestr. s. XIV, N. T. (v. Φ)
81 (2^{pe} ap. Ti) Petrop. s. IX, evv.
102 (w^{scr}) Cantabr. a. 1316, N. T.
124 Vindob. s. XII, evv. (v. Φ)
131 Vat. Rom. s. XI, N. T.
157 Urbino-Vat. s. XII, evv.
209 Venet. s. XI-XII, N. T.
238 Mosqu. s. XI, evv. Mt. Mc.
346 Mediol. s. XII, evv. (v. Φ)

Evangelistaria sunt 17^{ev} 38^{ev} 39^{ev} 48^{ev} etc., evv^{11} i. e. undecim evangelistaria.

2. Actuum apostolorum unciales:

ℵABCD vide ad evv.
E Laud. Oxon. Gr.-Lat. s. VI.
G Petrop. s. VII, fragm.
H Mutin. s. IX.
I vide ad evv.
L Angel. Rom. s. IX, act. epp.
P Porfir. Petrop. rescr. s. IX, act. epp. apoc.

Minusculorum praeter 13 (evv. 33) et 31 (evv. 69) laudandus 61 (antea lo^{ti}, p^{scr}) Tischend. Lond. a. 1044, optimae notae.

3. Epistularum catholicarum unciales:

ℵABC vide ad evv.
K Mosqu. s. IX, epp. cath. et Paul.
L vide ad act. apost.
P vide ad act. apost.

Minusculi paucis exceptis (ut 61) iidem sunt qui actus continent.

---

1) Cf. *A Collation of four important manuscripts of the Gospels: with a view to prove their common origin, and to restore the text of their archetype. By the late W. H. Ferrar. Edited, with Introduction, by T. K. Abbott. Dublin* 1877.

2) Secuti sumus Westcottium et Hortium in adhibendis numeris 81 (2^{pe}) 102 (w^{scr}) evv., item 27 (k^{scr}, evv. 102) epp. Pauli, 112 (w^{scr}) act. et epp. etc., cf. Westcott et Hort, N. T. Append. p. 4.

4. Epistularum Pauli unciales:

ℵABC vide ad evv.
D Clarom. Paris. Gr.-Lat. s. VI.
E Sangerm. Petrop. s. IX (codicis D apogr.)
F Augiensis Cantabr. s. IX (codicis G apogr.)
F^a vide ad evv.
G Boerner. Dresd. Gr.-Lat. s. IX.
H Paris. Mosqu. al. s. VI, frgm.
I vide ad evv.
K vide ad epp. cath.
L vide ad act. apost.
M Hamb. Lond. s. IX, frgm.
N Petrop. s. IX, frgm.
O Petrop. s. VI, frgm.
O^b Mosqu. s. VI, frgm.
P vide ad act. apost.
Q Porfir. s. V, frgm. papyr.

Inter minusculos notatu digni praeter 17 (evv. 33) 37 (evv. 69): 27 (k^{scr}, evv. 102) Cantabr. a. 1316, 47 Oxon. s. XI-XII, 67 Vindob. s. XII (67** significat correctiones).

5. Apocalypseos unciales:

ℵAC vide ad evv., P ad act. apost. Q (al. B) Basil. Vat. s. VIII.

Minusculos memoramus: 1 Reuchl. Mayhing. s. XII, 7 Lond. s. XI, 14 (evv. 69), 38 Vat. s. XIII, 95 Parh. s. XII-XIII.

II. Versiones.

1. *Latinae*[1]: Italae (it) codices (plerique saec. V et VI) sunt: a Vercell. a$_2$ Cur. b Veron. c Colb. Par. s. XII d (vide D) e Palat. Vind. f Brix. ff^1 Corb. Petrop. s. VIII ff^2 Corb. Par. g^1 et g^2 Sangerm. h Clarom. Vat. i Vindob. j Saret. k Bobb. Taur. l Rhed. Vratisl. n Sangall. o et p Sangall. s. VII et VIII q Monac. r Dublin. s Ambros. Hi omnes evangelia vel evangeliorum fragmenta (exigua sunt a$_2$ n o p r s) continent. Actuum apost. sunt d (vide D) e (vide E) g Holm. s. XIII g$_2$ frgm. Mediol. s. X-XI h frgm. Paris. s frgm. Vindob. Ad epp. cathol. spectant ff Corb. Petrop. s. X (ep. Iacobi) q frgm. Monac. s frgm. Vindob. Epistularum Pauli sunt d (e f) g (vide DEFG) gue frgm. Guelferb. r frgm. Monac. r$_2$ frgm. Monac. r$_3$ frgm. Gottvic. Apocalypseos sunt g Holm. s. XIII h frgm. Paris. Ad plerosque N. T. libros spectat m i. e. Speculum Augustini quod dicunt.

Vulgatae (vg) codices antiquissimi (saec. VI VII VIII) sunt: am (Amiatinus) bodl demid em erl for fos fu (Fuldensis) gat harl ing mm mt pe prag reg rus (Rushw.) san taur tol; vg^{cl} significat editionem Clementis VIII auctoritate editam.

---

1) Cf. B. F. Westcott in *W. Smith's Dictionary of the Bible* s. v. *Vulgate* (ed. Amer. Vol. IV, 1876 p. 3451-3482). L. Ziegler, *Die latein. Bibelübersetzungen vor Hieronymus und die Itala des Augustinus. München* 1879 p. 107 sqq. Westcott et Hort, N. T. Append. p. 4a. Monere iuvat codices ff^2 g^1 g^2, fortasse etiam alios, qui Italae nomine feruntur, non tam versionem antiquam quam Hieronymianam cum antiqua mixtam continere. Similiter comparatus est Codex Aureus Holmiensis a Belsheimio a. 1878 editus.

2. *Syriacae*[1] (syrr): syr^{a} Syriaca vetus a Curetono edita syr^{b} Peschittho syr^{c} Charklensis (syr^{ct} textum, syr^{cm} marginem, syr^{c*} scripturam asterisco notatam significat) syr^{d} evangeliarium Hierosolymitanum syr^{bodl} epp. 2 Pe. 2 et 3 Io. Iud. e codice Bodleiano.

3. *Aegyptiacae*[2]: sah Sahidica vel Thebaica basm Basmurica cop Memphitica (cop^{opt} optimos huius versionis codices significat).

4. *Reliquae*[3]: aeth Aethiopica arm Armenica go Gothica Ulfilae.

Numerus versionum notis appositus (velut it^{2}) denotat codicum numerum; it^{pl} i. e. Italae plerique codices, vg^{cdd} i. e. Vulgatae codices nonnulli, cop^{cd} i. e. versionis Memphiticae codex etc. Signo § usi sumus ubi editiones inter se differre deprehendimus.

Patrum nomina cum pleraque explicatione non egeant, haec fere monenda sunt:

Cl et Cyr Clemens et Cyrillus Alexandrini sunt, Cl^{ro} Cl. Romanus, Cyr^{hi} Cyr. Hierosolymitanus, Ir^{i} Irenaei interpres, Or^{i} Origenis interpres, Mcion^{tert} Marcion apud Tertullianum, Naass Naasseni in Philosophumenis, Tat^{diat} Tatiani diatessaron (ex commentario Ephraemi).

Numerus alicui nomini appositus notat quoties eadem scriptura apud patrem illum reperiatur; numerus fractus simul indicat quoties idem locus in eiusdem patris scriptis allegetur, velut Eus $^{1}/_{3}$ i. e. Eusebius ter citat locum, semel facit cum scriptura cui Eus $^{1}/_{3}$ apposuimus; sim. Eus $^{1}/_{8}$ i. e. Eusebius saepius allegat locum, semel scripturam illam exhibet. Ubi vel codices inter se differunt vel alio loco alia scriptura invenitur et locos enumerare non placuit, signum § adhibuimus.

Cum de locis nonnullis cruce notatis (cf. supra p. VII s.) non conveniat inter editores Cantabrigienses, adnotationes Westcottii littera W, Hortii littera H notavimus[4]. Ubi ab utroque scriptura quaedam in suspicionem vocata nec vero ad restituendam textus integritatem coniectura proposita est, nihil adnotavimus.

Imo in margine enumerantur codices quorum plena est adnotatio; signo ‖ interposito eorundem lacunae notantur.

1) Cf. S. P. Tregelles apud Hornium, *Introduction* ed. XI, vol. IV, 1863 p. 258 sqq. 727 sqq.

2) Cf. I. B. Lightfoot apud Scrivenerum, *Introduction* ed. II, 1874 p. 319 sqq.

3) Cf. Tregelles apud Hornium p. 299-323 et in *Smith's Dictionary* s. v. *Versiones*.

4) Verba a nobis citata paucis exceptis ex appendice breviore textus volumini affixa (p. 571 sqq.) deprompta sunt, omissa plerumque formula praevia „*Some primitive error probable.*“

Evangelium Matthaei

I,9. *αχαζ* pr ℵ*BΣ.., sc BΣ..] *αχας* pr ℵ^{a}vel^{b} C, sc ℵC 18. *ιησ. χρ.* ℵCZΣ.. (et. Or^{gr}Tat^{diat})] om *ιησ.* it (et. d) vg syr^{s} Ir^{l} al : *χρ. ιησ.* B Or^{l} 20. *μαριαν* B. 25. *ου*] om B*

II,13. *κατ οναρ εφανη* B. 22. *της ιουδ.* ℵBΣ.] pm *επι* CD..

III,12. *αποϑηκην*] add *αυτου* B. 15. *αυτω* B. 16. *ανεωχϑησαν* (*ηνε-* B) ℵ*B.] add *αυτω* ℵ^{b}CΣ.. (et. d)

IV,3. *ειπον* ℵ^{b} 16. *σκοτει* ℵ*CΣ (hi^{s} *-τι*)..] *σκοτια* (D *τη σκοτεια*) ℵ^{b}BD 17. *μετανοειτε* et *γαρ*] om syr^{s} Eus^{cd} (*οτι ηγγ.*) 24. *και δαιμον.* ℵC^{s}DΣ..] om *και* BC*.

V,1. *αυτω*] om B Or 1/4 4. ante v. 5. D 33 it^{pl} vg syr^{s} Cl^{vi} Or al] post ℵBCΣ.. it^{s} syr^{b}et^{c} cop aeth arm Trt al 9. *οτι* ℵCD.] add *αυτοι* BΣ.. 11. *διωξουσιν* ℵΔΣ (D *διωξουσιν υμ. και ονειδισουσιν*)] *-ωσιν* BC.. | *ψευδομ.*] om D it^{s} Or Lcf al 13. *αλα* pr ℵ*D, sc ℵB^{x} 18. *αν* sc] om B* 22. *τω αδ. αυτ.* pr ℵ*B min^{s} cdd^{gr}ap Aug cdd^{ant}ap Hier vg aeth Iust^{vi} Trt^{vi} Or al] add *εικη* ℵ^{c}DΣ.. cdd^{qd}ap Hier it syrr cop arm go Eus Ir^{l} Cyp Lcf al | *ραχα* ℵ*D.] *ρακα* ℵ^{b}BΣ.. 28. *επιϑυμ.* ℵ*.] add *αυτην* BD.. :: ℵ^{b}Σ. add *αυτης* 32. *και ο απολελ. γαμησας μοιχ.* B. : om *και ος* usq *μοιχ.* D it^{s} cdd ap Aug 37. *εστω* ℵD..] *εσται* BΣ. 39. *σιαγονα* ℵΣ.] add (al pm) *σου* BD.. 46. *το αυτο* ℵBΣ..] *ουτως* DZ.

VI,1. *δε* pr ℵZΣ.] om BD.. | *εν ουραν.* ℵ*DZ.] *εν τοις ουραν.* ℵ^{c}BΣ.. 4. *η* sc post *ελεημοσυνη* ℵ* 33 (D *η ελεημοσυνη σου η*)] ante ℵ^{b}BΣ.. (Δ om) 8. *ο πατηρ*] pm *ο ϑεος* ℵ*B sah 15. *ανϑρωπ.* ℵD.] add *τα παραπτ. αυτ.* BΣ.. 21. *και*] om B 22. *εαν* ℵ.] add *ουν* BΣ.. 25. *φαγητε* ℵ.] add *η* (Σ.. *και*) *τι πιητε* BΣ.. 33. *βασιλ.* (B *τ. δικαιοσ. και τ. βασιλ. αυτου*) ℵ(B) it^{s} am harl Eus (om *αυτου*)] add *του ϑεου* Σ.. it^{pl}vg syrr Cyp al (Iust Cl al add *των ουρανων*, cop aeth add *αυτου*)

VII,8. *ανοιγεται* B. 9. *εστιν*] om B*. 13. *η πυλη* ℵ^{b}..] om ℵ* it^{s} for Naass Cl^{s} Or^{gr4} Eus Or^{l} 1/2 Cyp Lcf al 14. *οτι* (B add *δε*) ℵ*B*.] *τι* ℵ$^{b\,vi}$et^{c}B^{b}CΣ.. | *η πυλη*] om min^{s} it^{4} pp (iidem fere qui v. 13) 18. *ενεγκ.* pr ℵ*^{vi}B.] *ποιειν* ℵ**CZΣ.. | *ενεγκ.* sc ℵ*.] *ποιειν* ℵ^{b}et^{c}.. 21. add *ουτος κτλ* C^{a} 33 it^{pl}vg syr^{s}Cyp al 24. *τουτους*] om B*Σ*. 29. *γραμμ. αυτων* (C* om *αυτων*, add C^{a}) et. C^{b}] add *και οι φαρισ.* C* (post *γραμμ.*) 33 it^{pl}vg syrr Eus 1/2

VIII,1. *καταβαντι δε αυτω* ℵ*Σ..] *-βαντος δε* (Z *και καταβ.*) *αυτου* ℵ^{b}BCZ. 5. 8. *εκατονταρχης* ℵ* 9. *εξουσιαν* CΣ..] add *τασσομενος* ℵB. 10. *ουδε κτλ* ℵCΣ..] *παρ ουδενι κτλ* B. 12. *εξελευσ.* ℵ*^{vi}.] *εκβληϑησ.* ℵ^{a} BCΣ.. 18. *πολλους οχλους* ℵ^{c}CΣ..] *οχλον* B : *οχλους* ℵ* cop 22. *ο δε* ℵ.] add *ιησους* BCΣ.. 23. *το* ℵ*et^{c}Σ..] om ℵ^{b}BC. 34. *του* ℵC.] *τω* BΣ..

IX,4. *ιδων* ℵCDΣ..] *ειδως* B. 6. *εγερϑεις* ℵCΣ..] *εγειρε* (D add *και*) BD. 9. *ηκολουϑει* ℵD.] *-ϑησεν* BCΣ.. 10. *ιδου* ℵD.] pm *και* BCΣ.. 14. *νηστευομεν* ℵ*B min^{s}] add *πολλα* ℵ^{c}CDΣ.. :: ℵ^{b} add *πυκνα* 15. *νυμφιου* D (*νυνφ.*) it vg (*sponsi*) al 18. *εισελϑων* ℵ^{c}C*DΣ..] *εις προσελϑων* ℵ^{b}B. :: ℵ*. *προσελϑων* : C^{b}. *τις προσελϑων* 19. *ηκολουϑει* ℵCD.] *-ϑησεν* BΣ..] 22. *ο δε* ℵ*D it^{5}] add *ιησ.* ℵ^{b}BCΣ.. 26. *αυτη* BΣ..] *αυτης* ℵC. :: D. *αυτου* 27. *αυτω* ℵCΣ..] om BD. | *υιος* B.] *υιε* ℵC^{a}DΣ.. 32. *ανϑρωπον* CDΣ..] om ℵB. 34. om D it^{s} Hil Iuv

X,3. *λεββαιος* D 122 k cdd^{nl}ap Aug Hesy^{lex} Or^{l}] *ϑαδδαιος* ℵB min^{s} it^{4} vg sah cop Hier^{vi} :: C^{a} (* latet) Σ.. *λεββ. ο επικληϑεις ϑαδδαιος* 13. *προς* CDΣ..] *εφ* ℵB. 14. *εκ* ℵC.] om BDΣ.. 16. *ο οφις* ℵ*Or 21. *επανα-*

ℵBCDZΣ || C 5,15-7,5. D 1,1-20. 3,8-16. 6,20-9,2. Z passim

στησεται B. 23. *ετεραν* (CDΣ. *αλλην*)] add *καν* (D *εαν δε*) *εκ ταυτης* (D *εν τη αλλη*) *διωκωσιν* (D -*κουσιν*) *υμ. φευγ. εις τ. αλλ.* D. it[pl] vg[2] arm Or Tat[diat] 25. *τω οικοδεσπ.* et *τοις οικιακ.* B* | *βεεζεβ.* ℵB 28. *φοβεισθε* pr ℵC..] *φοβηθητε* BDΣ. | *φοβεισθε* sc ℵBC] *φοβηθητε* DΣ.. 32. *ουρανοις* ℵD..] pm *τοις* BCΣ. 33. *δ αν* ℵDΣ..] *δε* B. (C *δ απαρν.*) | *ουραν.*] pm *τοις* B. 42. *αποληται ο μισθος* D it[pl] cop aeth Cyp

XI,4. *ιωαννη* ℵCZΣ..] *ιωανει* B* (b *ιωανη*) :: DΔ *ιωαννει* 5. *και* pr] om Z. 8. *ιδειν* post *ανθρ.* ℵ*] post *εξηλθ.* ℵ[b].. 9. *ιδειν* post *προφ.* ℵ*BZ.] post *εξηλθ.* ℵ[c]CDΣ.. 19. *εργων* ℵB* 124 cdd[qd] ap Hier syr[b] et[ct] cop aeth arm[odd]] *τεκνων* B[c]CDΣ.. it vg syr[s] et[cm] arm[ed] go Chr Hil 23. *καταβιβασθ.* ℵCΣ..] *καταβηση* BD.

XII,10. *θεραπευσαι* ℵDL] -*πευειν* BCΣ.. 11. *εσται* (D. *εστιν*)] om C*. 22. *προσηνεγκαν κτλ* B. 24. 27. *βεεζεβ.* ℵB 29. *διαρπαση* ℵDΣ.] -*σει* BC.. 31. *αφεθησ.* pr] add *υμιν* B. 32. *ου μη αφεθη* B 35. *τα* ℵCΣ.] om BD.. 44. *και* sc ℵC*Z[vi].] om BC[a]DΣ.. 47. ℵ[a] (*τις των μαθητων αυτου* pro *αυτω*) CDZΣ..] om ℵ*B. 49. *χειρα* (ℵ* -*ραν*) ℵ*D.] add *αυτου* ℵ[a]BCZΣ..

XIII,1. *εκ* (D it[7] om *εκ της οικ.*) ℵZ.] om B. : *απο* CΣ.. 4. *ελθοντα τα πετεινα* B. 7. *επνιξαν* ℵDΦ] *απεπν.* BCZΣ.. 16. *υμων* sc] om B. 17. *αμην* ℵ.] add *γαρ* BCDΣ.. 28. *δουλοι*] om B. 30. *μεχρι* ℵ[b]CΣ..] *εως* BD : *αχρι* ℵ*et[c]L | *εις* pr ℵBCΣ..] om D. | *συναγετε* B. :: D *συνλεγεται* 33. *ελαλ. αυτ.*] om D. 35. *ησαιου* ℵ*Φ 1 33 253 rus aeth[ed] cdd[nl] ap Eus et Hier Porphy[ap hier] Hom[cl]] om ℵ[b]BCDΣ.. cdd[accur] ap Eus (Hier) it vg syrr cop arm al 36. *φρασον* ℵ[c]CDΣ..] *διασαφησον* ℵ*B. 44. *παντα*] om B. 45. *ανθρωπω*] om ℵ*B. 52. *ειπεν* ℵB*CΣ..] *λεγει* B[mg]D. 57. *ιδια* ℵZ.] om BD. :: C *ιδια πατρ. αυτου* : Σ.. *πατρ. αυτου*

XIV,3. *φιλιππου*] om D it[a] vg Aug 13. *πεζοι* ℵZ.] *πεζη* BCDΣ.. 15. *ουν* ℵCZ.] om BDΣ.. 16. *ο δε* ℵ*D.] add *ιησ.* ℵ[c]BCΣ.. 19. *κελευσας* B[a] (* -*σατε*) CDΣ..] *εκελευσεν* ℵZ. | *λαβων* BC[a]Σ..] *και λαβ.* ℵC*. :: D *ελαβεν* 22. *ηναγκ.* ℵ*C*.] pm *ευθεως* ℵ[b]BC[b]Σ.. | *το* pr ℵCD..] om BΣ. 24. *μεσον κτλ* ℵCΣ.. it vg syr[c] aeth (D *ην εις μεσ. της θαλ. βασ.*)] *σταδιους κτλ* BΦ syr[s] et[b] et[d] cop arm 26. *ιδοντ. δε αυτ.* ℵ*.] *και ιδοντ. αυτ. οι μαθητ.* (Σ add *αυτου*) CΣ.. : *οι δε μαθητ. ιδοντ. αυτ.* ℵ[a]BD. 27. *ελαλ. αυτ.* ℵ*D.] add *ο ιησ.* post *αυτ.* CΣ.. : post *ελαλ.* ℵ[a]B 29. *και ηλθεν* BC[vid].] *ελθειν* ℵ[c]C[a]DΣ.. :: ℵ* *ελθειν ηλθεν ουν* 36. *αυτου*] om B*.

XV,4. *ενετειλ. λεγ.* ℵ*et[cb]CΣ..] *ειπεν* ℵ[ca]BD. 5. *η την μητ. αυτ.* CΣ..] om ℵBD it[a] syr[s] 6. *νομον* ℵ*et[cb]C.] *λογον* ℵ[ca]BD. :: Σ.. *την εντολην* 14. *οδηγ. εισ. τυφλ.* ℵ*et[cb]CΣ..] *τυφλ. εισ. οδηγ.* ℵ[ca]BDZ. | *τυφλων* ℵ[ca]CZΣ..] om ℵ*et[cb]BD. 22. *εκραξεν* ℵ*Z.] -*ζεν* ℵ[c]BDΣ :: C.. *εκραυγασεν* | *υιος* BD.] *υιε* ℵCZΣ.. 26. *εξεστιν* D.] *εστιν καλον* ℵBCΣ.. 27. *γαρ*] om B. 30. ,*order of the words uncertain*' WH 31. *τον οχλον* ℵCDΣ*.] *τους οχλους* BΣ[a].. | *ακουοντας* B. :: Σ *ακουοντας και λαλουντας* | *κυλλ. υγ.*] om ℵ 1 vv[pl] | *εδοξαζον* ℵ.] -*σαν* BCDΣ.. 32. *ηδη*] om B. | *νηστις* ℵB[b]Σ] *νηστεις* B*CD.. 37. *σφυριδας* D 38. *ησαν*] add *ως* B.

XVI,1. *οι*] om 1 33 124 al[5] Or | *επηρωτων* ℵ*et[cb].] -*τησαν* BCDΣ.. 2s. *οψιας κτλ* CDΣ.. it vg syr[b] et[c] cop aeth Eus al] om ℵBΦ. cdd[pl] ap Hier syr[s] arm Or 8. *ελαβετε* CΣ..] *εχετε* ℵBD. 10. *σφυριδας* BD 12. *των φαρισ. κ. σαδδ.* pr ℵ* 33 (om *κ. σαδδ.*) it[1] syr[s]] *των αρτων* ℵ[c]B. it[3] vg cop aeth :: CΣ.. *του αρτου* : D. om 17. *τοις*] om B. 20. *διεστειλ.* ℵB[mg]CΣ..] *επετιμησεν* B*D cdd[alq] ap Or it[1] syr[s] 21. *ο ιησ.* ℵ[cb]CΣ.. (Or[saep])] om *ο* B[a]D : *ιησ. χρ.* ℵ*B* cop :: ℵ[ca] Or[1] al om 22. *λεγει αυτω επιτιμ.* B

XVII,8. *αυτον ιησ.* B* :: ℵ *ιησ. αυτον* 9. *εγερθη* BD] *αναστη* ℵCΣ.

ℵBCDZΣ || Z passim

15. *πασχει* CD..] *εχει* ℵBZ[vl]Σ. 17. *αποκρ. δε* BCDΣ..] *τοτε αποκρ.* ℵ[c]Z. :: ℵ* (om *ο ιησ.*) *ο δε αποκρ.* 23. *αναστησεται* B. 24. *διδρ.* sc ℵ*D] pm *τα* ℵ[c]BCΣ.. 25. *εισελθοντα* ℵ*et[cb] (D *-οντι*)] *ελθοντα* ℵ[ca]B. :: C *οτε ηλθον* : Σ.. *οτε εισηλθεν* | *τινος* B. 27. *σκανδαλιζωμεν* ℵLZ] *-σωμεν* BDΣ..

XVIII, 1. *εκεινη*] add *δε* B. 7. *εστιν* ℵD..] om BΣ. 10. *εν ουραν.* pr ℵD..] *εν τω* (33 om) *ουρανω* B 33 : om ΓΣ 1 13 al[7] it[2] sah Or al 12. *αφεις* et *πορευθεις* ℵΣ..] *αφησει* et *και πορ.* B. :: D *αφιησιν* et *και πορευομενος* 14. *υμων* ℵD[b]..] *μου* BΣ. :: D* *ημων* 16. *σεαυτου* ℵΣ.] *σου* BD.. 19. *παλιν* ℵDΣ.] add *αμην* B.. | *συμφωνησουσιν* ℵDΣ..] *-σωσιν* B.. 24. *προσηνεχθη* ℵΣ..] *προσηχθη* BD Or[2] 25. *εχει* B. 26. *εκεινος* ℵ[c]DΣ.] om ℵ*B.. 27. *εκεινου*] om B. 31. *γινομ.* (ℵ[ca]D *γειν-*) ℵ[ca]DL.] *γενομ.* ℵ*et[cb]BCΣ.. 34. *ου*] om B. | *αυτω* ℵ*et[cb]CΣ..] om ℵ[ca]BD.

XIX, 3. *οι* ℵD..] om BCΣ. 4. *κτισας* B. 7. *απολυσαι* ℵDZ.] add *αυτην* BCΣ.. 9. *μη επι πορν.* ℵCZΣ..] *παρεκτος λογ. πορν.* BD. | *κ. γαμ. αλλ.* ℵCDZΣ*..] om BNΣ[*vl] 1 4 it[1] cop Or | *μοιχαται* ℵC[b]DZΣ*..] *ποιει αυτ. μοιχευθ.* BC*NΣ[*vl] 1 4 it[2] cop Or Aug | *μοιχ.* sine additam. ℵC[b]D.] add *και ο απολελυμενην γαμησας* (C*Σ. *γαμων*) *μοιχ.* BC*ZΣ.. 11. *τουτον*] om B. 17. *τηρησον* ℵCΣ..] *τηρει* BD 18. *ποιας φησιν* ℵL] *λεγει αυτω ποιας* BCDΣ.. | *ειπεν* ℵCDΣ..] *εφη* BΦ 21. *λεγει* BΦ | *πτοχοις*] pm *τοις* BD. | *ουρανω* ℵZΣ..] *-νοις* BCD. 22. *νεαν.* ℵZ.] add *τον λογον* CDΣ.. : add *τ. λογ. τουτον* B. 24. *τρυπημ.* ℵ[c]DZ..] *τρημ.* ℵ*B :: CΣ. *τρυμαλιας* | *εισελθ.* ℵCZΣ..] *διελθ.* BD. | *πλουσ.* ℵZ.] add *εισελθ.* BD. :: CΣ.. add *εισελθ.* in fine v. | *των ουραν.* Z.] *του θεου* ℵBCDΣ.. 28. *καθισεσθε* CD*..] *καθησ.* ℵBD[b]Σ.. :: Z. *καθεσθησεσθε* | *αυτοι* ℵDZ.] *υμεις* BCΣ. 29. *η οικιας* ℵ[a](*om)C*.] *οικιας η* ante *αδελφους* BC[b]DΣ..

XX, 5. *δε* sc ℵCD.] om BΣ.. 8. *αποδος* ℵCZ.] add *αυτοις* BDΣ.. 9. *ελθοντες δε* B. :: D. *ελθ. ουν* 10. *ελθ. δε* (Σ. add *και*) ℵZΣ..] *και ελθ.* BCD. | *πλειονα* ℵC*vel[b].. (D *πλειω*)] *πλειον* BC*ZΣ. | *το ανα* ℵCZΣ.] om *το* BD.. 14. *δε*] *εγω* B. 15. *η ουκ* ℵCΣ..] om *η* BDZ. 16. *εσχατοι* sc ℵBZ.] add *πολλοι κτλ* (cf 22,14) CDΣ.. 17. *μελλων δε αναβ. ιησ.* B. | *δωδ.* ℵDZ.] add *μαθητ.* BCΣ.. 18. *εις θαν.* ℵ] *θανατω* CDZΣ.. :: om B aeth 19. *εγερθησ.* ℵC*ZΣ.] *αναστησ.* BC*D.. 20. *παρ* ℵCZΣ..] *απ* BD 21. *η δε ειπεν* B. :: Σ *η δε λεγει αυτω* 23. *η εξ* B. | *τουτο* CD.] om ℵBZΣ.. 24. *ακουσ. δε* ℵ*Z.] *και ακουσ.* ℵ*BCDΣ.. 26. *εσται* pr ℵCΣ..] *εστιν* BDZ. 27. *ειναι υμων* B 30. *ελεησον* ℵD.] pm *κυριε* BZ. :: CΣ.. add *κυριε* | *υιε* ℵCDΣ.] *υιος* BZ.. (sim v. 31)

XXI, 2. *αγαγετε* ℵCZΣ..] *αγετε* BD. 6. *προσετ.* ℵZΣ..] *συνετ.* BCD 33 8. *εστρωσαν* sc ℵ*D.] *εστρωννυον* ℵ*BCZΣ.. 12. *του θεου* CDΣ..] om ℵB. (sah cop aeth arm) 18. *επαναγαγων* ℵ*B*L] *επαναγων* ℵ*B*CΣ.. :: D *παραγων* 24. *δε*] om Z. 25. *παρ* ℵCDΣ..] *εν* BZ. 28. *προσελθων* ℵ*Z.] pm *και* ℵ*BCDΣ.. | *αμπελ.* ℵC*DΣ.] add *μου* BC*Z.. 29. *ου θελω κτλ* et v. 30 *εγω κτλ* ℵCDZΣ..] *εγω* (Φ arm *υπαγω*) *κτλ* et v. 30 *ου θελω κτλ* (Φ *υστερον δε*) BΦ min[8] cop syr[d] aeth[a] arm 31. *ο πρωτος* ℵCLΣ.. it[4] vg[pl] syr[abc] aeth[8] Hipp[8] Eus Chr Hier] *ο υστερος* B (4 *ο δευτερος*) :: DΦ min[a] Hipp[8] Hil *ο εσχατος* (it[8] am fu al[6] Aug *novissimus*, sim syr[d] cop aeth[a] arm) : ,*λέγουσιν αὐτῷ Ὁ πρῶτος perhaps a primitive interpolation*' W 32. *ου* ℵCΣ..] *ουδε* B. :: D it[2] om 44. om D 33 it[5] Ir[l] Or Eus] *και ο κτλ* (cf Lc 20,18) ℵBCZΣ.. 45. *ακουσ. δε* ℵZ.] *και ακουσ.* BCDΣ..

XXII, 10. *νυμφων* ℵB*L] *γαμος* (C *αγ-*) B[mg]CDΣ.. 20. *ο ιησ.* DZ.] om ℵBΣ.. :: C *ο δε λεγει* 30. *θεου* ℵΣ. (al[pl] *του θεου*)] om BD. 32. *θεος νεκρων* ℵD.] pm *ο* B. :: Σ.. pm *ο θεος* 37. *τη* pr ℵ[c]DZ.] om ℵ*BΣ.. 39. *ομοιως* B

ℵBCDZΣ || C 17,26-18,28. 22,21-23,17. Z passim

XXIII,4. βαρεα (ℵ pm μεγαλα) ℵL.] add και δυσβαστακτα (D* αδυσβ.) BDΣ.. 19. τυφλοι ℵDZ.] pm μωροι και BCΣ.. 21. κατοικουντι ℵB.] -κησαντι CDZΣ.. 23. ταυτα ℵD..] add δε BCΣ.. 24. οι ℵ*et[c]C(* διυλιζονται)D*Σ..] om ℵ[a]vel[cc]BD*L 26. ποτηρ. D.] add κ. τ. παροψ. ℵBCΣ.. 27. ομοιαζετε B 1 32. πληρωσατε ℵB[a]CΣ..] -σετε B*. :: D. επληρωσατε 37. αυτης] om B*. 38. ερημος ℵCDΣ..] om BL it[1] cop[s] Or ¹/₂ Cyr[s]

XXIV,3. ειπον L. 16. επι ℵZ..] εις BDΣ. 21. ουκ εγεν. ℵD.] ου γεγονεν BZΣ.. 24. πλανηθηναι ℵD.] πλανασθαι LZ. : πλανησαι BΣ.. 29. εκ ℵD.] απο BΣ.. 30. κοψονται ℵ*.] pm (D. add) τοτε ℵ[c]BDΣ.. 31. μεγαλης ℵ.] pm φωνης BΣ.. :: D. pm και φωνης | ακρων sc] pm των B. 36. ουδε ο υιος ℵ*et[cb]BDΦ min[a] cdd[ad]ap Hier it[pl] vg[cdd] syr[d] aeth arm Or[l] Hil al] om ℵ[ca]Σ.. cdd[gr], Adamantii et Pierii[c] ap Hier cdd[gr vet] ap Amb it[a] vg[pl] (et. am al) cop syr[h]et[c] Bas al 37. δε ℵΣ..] γαρ BD. 38. ημεραις ℵΣ..] add εκειναις BD 39. εσται και ℵΣ..] om και BD. 48. δουλος ℵ*.] add εκεινος ℵ[c]BCDΣ..

XXV,1. του νυμφιου (C τω νυμφιω) ℵBCZ..] add και της νυμφης DΣ. 3. λαμπ. ℵ.] add αυτων (al εαυτ.) BCDZΣ.. 9. ουκ ℵAZ.] ου μη BCD.. 16. εποιησεν ℵ*A*..] εκερδησεν ℵ[c]A[a]BCD. | ταλαντα sc] om B. 17. ωσαυτ. ℵ*C*.] add και ℵ[c]BC[b]D.. 41. το ητοιμασμ. et. Or[gr]et[l] ²/₅ Trt ¹/₂] ο ητοιμασεν ο πατ. μ. D 1 22 it[pl] Iust Hom[cl] (hi[a] om μου) Cl (ο ητ. ο κυρ ος) Ir[l] Trt ¹/₂ (*deus* pro ο πατ. μ.) Or[l] ³/₅ Cyp al 42. εδιψησα] pm και B.

XXVI,7. πολυτ. ℵAD.] βαρυτ. B.. 15. αργυρια (A αργυρα)] στατηρας D it[a] Or[l] Eus 20. μαθητ. ℵA.] om BD.. 27. και sc ℵBAD.] om CZ. 28. διαθ. ℵBZ.] pm καινης ACD.. 36. εως ου B..] om ου ℵC. :: A εως ου αν : D. εως αν 39. προελθων B. | πατερ L.] add μου ℵBACD.. 42. λεγων] om B it[1] 45. το ℵAD..] om BC. | ιδου] add γαρ B. 53. λεγιωνων (-ι- ℵ*B*DL : -ε- ℵ[c]B[a]AC..) ℵ*AC.] -νας (D* λεγειωνης, D[d] -ειονας, ℵ[c] -αιωνας) ℵ[c]BD.. 58. μακρ. ℵC.] pm απο BAD.. 59. θανατωσουσιν AC[vi]D..] -σωσιν ℵB.. 61. αυτον] om B. 63. αποκρ. ACD..] om ℵ[c] (* om ειπ. αυτω v. 62 usq αρχιερ. v. 63) BZ. 71. αυτον pr AC..] om ℵBZ. :: D. εξελθοντος δε αυτου | ουτος ℵBD sah] pm και AC.. 73. ομοιαζει D it[a] (*similis est*)

XXVII,2. πειλ. (ita B, ℵAC.. πιλ.) ℵB.] pm ποντιω AC.. 3. παραδους B. 4. αθωον ℵB*AC..] δικαιον B[a mg]L vv[pl] Or[a] Cyp Lcf al 10. εδωκα ℵ. 24. κατεναντι BD | τουτου BD.] pm (A. add) του δικ. ℵA.. 28. εκδυσ. ℵ*et[cb]A..] ενδυσ. ℵ[ca]BD. 29. ο βασιλ. ℵA..] βασιλευ BD. 31. εκδυσαντες κτλ (sed L και ενεδ.) ℵL 33] εξεδυσαν κτλ BAD.. 32. add εις απαντησιν αυτου D. 34. πειν bis (ℵ* πιν) D 35. βαλοντες ℵAD.] βαλλ. B.. 40. θεου ει B. | και καταβ. ℵAD.] om και B.. 41. ομοιως ℵA.] add δε και D.. : add και B. 42. πιστευσωμεν ℵ..] -σομεν BD.. :: A. -ευομεν 43. τω θεω B Eus ¹/₂ 46. ανεβοησεν ℵAD..] εβοησεν B. | ηλει ηλει D.] ηλι ηλι A.. : ελωι ελωι (B -ει) ℵB. | λαμα ζαφθ. D. 49. ειπαν (D -πον) BD. | αυτον AD.. it vg (exc[a]) syr[h]et[c] cop arm go Or Eus Hil Hier Aug] add αλλος κτλ ℵBCL unc[a] min[5] vg[a] syr[d] aeth Chr Cyr al 51. ανωθεν ℵ.] pm απ (AD. απο) BACD.. 54. εκατονταρχης ℵD Or] -ρχος BAC... | θεου υιος ℵ[c]AC..] υιος θεου BD. :: ℵ* υιος ην του θεου 56. μαρια pr (ℵ* om μαρ. η μαγδ. και) ℵ[c]BAD..] μαριαμ C. | ιωσηφ ℵ*et[c]D*.] ιωση BAC.. :: D[c] ιωσητος 57. εμαθητευθη ℵCD.] -τευσεν BA.. 59. σινδονι] pm εν BD. 61. μαριαμ ℵBC.] μαρια AD.. 65. εφη B..] add δε ℵACD..

XXVIII,1. μαριαμ ℵC.] μαρια BAD.. 6. εκειτο ℵB.] add ο κυριος ACD.. 7. ειπον (ℵ* ειπα)], *perhaps a primit. error for* εἶπεν' H 11. ανηγγ. ℵD.] απηγγ. BAC.. 14. επι ℵAC..] υπο BD. 15. αργυρια ℵ*B*] pm τα ℵ[c]B[a].. |

ℵBA (inc 25,6) CDZΣ (usq 25,6) || C 24,10-45. 25,30-26,22. 27,11-46. D 27,2-12. Z passim

εφημ. ℵ.] διεφημ. BACD.. | σημ. ℵA..] add ημ. BD. 18. γης ℵA..] pm της BD. 19. πορευθ. ℵA..] add ουν B. :: D πορευεσθαι νυν μαθητ. | βαπτιζοντες ℵA..] -σαντες BD

Evangelium Marci

I,1. χριστου ℵ* 28 255 Ir 1/3 Or[5] Bas al] add υιου (A.. υιου του) θεου ℵcBAD.. 2. εγω ℵA..] om BD. 4. και] om B. 7. μου sc] om B Or 1/2 8. υδατι ℵB.] pm εν AD.. | εν πνευμ. ℵAD..] om εν B. 9. και pr] om B 11. φωνη ℵ*D.] add εγεν. ℵcBA.. 14. μετα δε ℵA..] και μετα BD. 15. οτι ℵ*.] pm και λεγ. B. : pm λεγων ℵcAD.. 21. εδιδ. post σαββ. ℵLΦ.] post συναγ. BAD.. :: C. ante τοις σαββ. | εις τ. συναγ. ℵCLΦ.] pm εισελθων BAD.. 24. οιδαμεν ℵ.] οιδα BACD.. 25. ο ιησ. (D. om) ℵ*A*] add λεγων ℵcBAcCD.. 27. αυτους ℵB.] προς εαυτ. ACD.. 29. εξελθοντες ηλθον ℵAC..] εξελθων ηλθεν BDΦ. (D εξελθων δε εκ τ. συναγ. ηλθεν) 32. εδυ ℵAC..] εδυσεν BD 28 34. αυτον ℵ*AD..] add χριστον (ℵc. pm τον, C τον χρ. αυτον) ειναι ℵcBC.. 35. και απηλθεν] om B. 40. και γονυπετ. ℵ.] κ. γονυπ. αυτον AC.. :: om BD. 41. οργισθεις D it[2] 45. ην] om B (it[2] om ην και)

II,1. εν οικω ℵBD.] εις οικον AC.. 7. οτι B min[1] 8. ουτως] om B it[2] 9. εγειρου B. | και αρον ℵBA..] om και CD. | υπαγε (D. add εις τον οικον σου) ℵD.] περιπατει BAC.. 12. λεγοντας] om B it[1] :: D και λεγειν 13. εις ℵ*] παρα ℵc.. 14. λευειν ℵcB.] λευιν C..(ℵ* λευει, A. λευι): ιακωβον DΦ it[6] 16. και γραμμ. τ. φαρ. και ιδ. ℵL.] και οι γραμμ. και οι φαρισ. ιδ. (D και ειδαν) AC(D).. : και οι γραμμ. των φαρισ. ιδ. B 124 | ησθιεν ℵD.] εσθιει B. :: AC.. (om οτι) αυτον εσθιοντα | και πινει AC..] om ℵBD. 18. μαθηται tr ℵBC*.] om CcD.. :: A om κ. οι μαθ. των φαρ. | μαθηται qu] om B min[2] 22. απολλ. κ. οι ασκ. B cop] εκχειται (om D it[5]) κ. οι ασκοι απολ. ℵAC(D).. :: L εκχειται και οι ασκοι | ασκοι (v. ante) sine additam. D it[4]] add αλλα οιν. νε. εις ασκ. καιν. ℵ*B : add praeterea βλητεον ℵcAC.. 23. παραπορ. ℵA..] διαπορ. BCD | οδοποιειν B. :: D. ηρξαντο τιλλειν τ. σταχ. 26. πως] om BD

III,2. εν τοις ℵCD.] om εν BA.. | θεραπευει ℵ.] -σει BACD.. 4. αγαθον (D pm τι) ποιησαι ℵD(it[4])] αγαθοποι. BAC.. 5. τ. χειρα B.] add σου ℵACD.. 6. εποιησαν ℵC.] εδιδουν B. : εποιουν A.. :: D ποιουντες 7. εις D.] προς ℵBAC.. | ηκολουθησαν ℵC.] -σεν BA.. (post ιουδ. ℵC. : post γαλιλ. BA..) :: D. om 8. ποιει BL 11. λεγοντες ℵD.] -τα BAC.. 12. ποιωσιν B*D.] ποιησωσιν ℵBcAC.. 14. δωδ. (D. post ωσιν) ACcD..] add ους κτλ ℵBC*vid. 17. ονοματα ℵAC..] ονομα BD. 18. λεββαιον D it[5] 20. οχλος ℵ*C..] pm ο ℵcBAD. | μητε ℵCD..] μηδε BA. 22. βεεζεβ. B 25. σταθηναι ℵAC..] στηναι B. :: D εσταναι 26. εμερ. και ου ℵ*C*vid.] και μεμερ. ου ACc.. : και εμερ. (ℵc retinet και) ου ℵcBL : D μεμερισται εφ εαυτον ου 29. εσται ℵD.] εστιν BAC.. 31. ερχεται ℵD.] -ονται BAC.. 32. κ. αι αδελφαι σου AD..] om ℵBC. 33. μου sc] om BD arm 35. ος B.] add γαρ ℵACD.. | τα θεληματα B

IV,5. οπου] pm και B :: D it[6] και οτι 6. εκαυματισθησαν BD it[2] (D et. εξηρανθησαν) 8. αυξανομενον ACD.] -να ℵB :: Σ.. αυξανοντα | εις ter ℵC*.] εν ter ACcD.. : εις et bis εν BL 9. add και ο συνιων συνιετω D. 10. ηρωτουν ℵC] -των (D επηρ-) BAD. :: Σ.. ηρωτησαν 11. εξωθεν BΣ | παντα ℵD.] pm τα BAC.. 15. εν αυτοις ℵC.] εις αυτους B. : εν τ. καρδ. αυτ. D.. :: A. απο της καρδιας αυτων 16. ομ. εισιν ℵC.] εισιν ομ. BA.. : om ομοιως D. 18. επι ℵC.] εις BAD.. 20. εν sc (om C*vid) et tr] om B

ℵBACD || C Mt 28,15-20. Mc 1,1-17.

min^{pc} 21. επι B*ACD..] υπο ℵB*ΣΦ 33 22. τι ℵAC..] om BD. 28. πληρης (B -ρες) σιτος (D pm ο) BD] πληρη σιτον ℵAC*.. :: C*^{vid}Σ min^{a} πληρης σιτον („probably right" H) : 124 al^{5} πληροι σιτον 32. κατασκηνοιν B* 36. δε AC*D..] om ℵBC*. | ησαν ℵDΔ] ην BAC.. 40. ουτως AC..] om ℵBD. | πως ουκ AC..] ουπω ℵBD.

V, 1. γερασηνων ℵ*BD it vg] γεργεσηνων ℵ^{c}L. (Or) :: AC.. γαδαρηνων 2. ευθυς] om B. 6. αυτω ℵD..] αυτον BAC. 9. μοι] add εστιν B. :: D εστιν μοι ον. λεγ. 23. παρακαλει ℵAC.] παρεκαλει BD.. :: D it^{a} παρακαλων 33. add διο πεποιηκει λαθρα D. 34. θυγατηρ BD

VI, 2. δυναμ. ACD..] pm αι ℵB. | γινονται (D γεινωνται) ACD..] γινομεναι ℵB. 9. ενδυσησθε (ACD -θαι) ℵACD..] ενδυσασθαι (B* -θε) B. (LΣ. ενδεδυσθαι) 14. ελεγον B. :: D ελεγοσαν 20. ηπορει ℵBL cop] εποιει ACD.. 22. αυτης (om 1 al) της AC..] αυτου ℵBD. 23. οτι ο ℵAC..] om ο B. :: D ει τι αν | αιτησης ℵ.] pm (A. add) με BAC*(* latet)D.. 29. αυτον ℵ 346] αυτο BACD.. 30. εδιδ. ℵ*C*.] pm οσα ℵ^{c}BAC^{b}D.. 32. τω πλ. A..] εν τω πλ. (post απηλθ. ℵB.) ℵ(om τω)B. :: D. και αναβαντες εις το πλοιον απηλθ. εις ερ. τοπ. κατ ιδ. 33. εγνωσαν B*D. | αυτους sc] om BD. | κ. συνηλθον αυτου D. 35. γινομ. (D γειν-) ℵD] γενομ. BA.. | προσελθ. ℵAD. (sed add αυτω ante λεγ. A, post λεγ. D.)] add αυτω ℵ^{c}B.. 36. εγγιστα D it vg 37. δωσωμεν ℵD.] -σομεν BA. :: Σ.. δωμεν 39. ανακλιναι B*AD..] -κλιθηναι ℵB*. 43. κλασματων ℵΦ] -ματα BLΔ :: AD.. κλασματων δωδεκα κοφινους πληρεις | κοφινων ℵBΦ] -νους LΔ :: AD.. v. supra 47. ην] add παλαι D. 51. εκ περισσου (D 81 περισσως) A(D)..] om ℵB. 56. πλατειαις D.

VII, 3. πυκνα ℵ it^{4} vg cop go (syr^{b}et^{sch} *sedulo*, aeth *intense*)] πυγμη (D πυκμη) BAD.. it^{4} (*pugillo*, a *momento*, b *subinde*) syr^{cu} Or 4. ραντισωνται ℵB. | χαλκιων ℵBLΔ min^{a} cop] add και κλινων AD.. 6. αγαπα D it^{3} 8. ανθρωπων ℵB.] add βαπτισμους (A -σμου) κτλ A(om αλλα)Σ.. (sim D.) 9. στησητε D. 13. add τη μωρα D. 17. τον οικον ℵ.] om τον BA.. :: D 81 την οικιαν 19. οχετον D (it vg *in secessum*) 24. τυρου D. (Or)] add και σιδωνος ℵBA.. | ηθελησεν ℵ.] ηθελεν BAD.. | ηδυνασθη ℵB.] -νηθη AD.. 25. εισελθ. ℵ.] ελθουσα BAD.. 26. συροφοιν. ℵA.] συρα φοιν. B.. :: D φοινισσα 28. κυριε αλλα D it^{4} 35. ευθυς ℵ.] om BAD.. 37. και τους] pm ως B cop

VIII, 2. ημεραις τρισιν B | μοι] om B cop^{a} :: D ημεραι τρις εισιν απο ποτε ωδε εισιν (sim it^{pl}) 3. νηστις ℵ.] νηστεις BAD.. | ηκασιν ℵAD.] εισιν B. :: al^{pl} ηκουσιν 7. παρεθηκεν ℵ*] ειπεν κτλ (C 33 παραθετε) ℵ^{c}BC. :: A.. ειπεν παραθειναι (A -τεθηναι) και αυτα :: D και αυτους εκελευσεν παρατιθεναι (NΣ ειπεν παραθειναι αυτοις) 8. σφυριδας ℵA*D 10. add αυτος B :: D αυτος ανεβη 12. υμιν] om BL 16. εχουσιν B. :: D ειχαν 19. και ℵCD.] om BA.. 20. οτε και ℵ.] οτε δε AD.. : οτε B. :: C. οτε δε και | σφυριδ. D | και λεγ. ℵ.] οι δε ειπον AD.. :: και λεγ. αυτω BC. 22. βηθανιαν D it^{a} go 25. εθηκεν BL | δηλαυγ. ℵ*C.] τηλαυγ. ℵ^{c}BAD.. 26. μη (ℵ* : μηδε ℵ^{c}B.) εις κτλ ℵBL 1* 209 cop] μηδενι κτλ D (pm υπαγε εις τον οικον σου και) it^{a} : μηδε εις τ. κωμ. εισελθης μηδε ειπης τινι εν τη κωμη AC.. (var al) 34. οστις AC^{a}..] ει τις ℵBC*D. | ακολουθειν C*D..] ελθειν ℵBAC^{a}. 35. ψυχ. αυτ. (D^{b} εαυ-) pr] εαυτου ψυχ. B Or | ψυχ. αυτ. sc ℵBAC*.] εαυτ. ψυχ. C^{b}.. :: D^{b} αυτην (D*. om ος δ αν απολ. τ. ψυχ. αυτ.) | εμου και] om D it^{4} aeth arm Or 36. ωφελει ℵB.] -λησει ACD.. | ανθρωπον ℵ^{c}B.] pm τον AC*D. :: ℵ*C^{b}.. ανθρωπος

IX, 8. αλλα AC..] ει μη ℵBD. | μεθ εαυτ.] post ειδον B. 9. απο] εκ BD. 11. οι φαρισ. και ℵ.] om BACD.. 12. ελθων D.] pm μεν ℵBAC.. |

ℵBACD || C 6,32–8,5.

αποκατισταvει B* :: ℵ*D αποκαταστανει | εξουθενωθη ℵAC..] -δενηθη BD 81 (NΣ -θενηθη) 18. ρησσει (D ρασσει) ℵD] add αυτον BAC.. 23. δυνη (ℵ^c AC.. δυνασαι) ℵ*BC*LN*ΔΣ 1 al^s k* cop aeth arm] add πιστευσαι AC^b DN^mg.. it (exc k*) vg go syr^b et* 24. ελεγεν ℵBA*C*.] pm μετα δακρ. A^c C^b D.. 25. ο οχλος ℵA..] om ο BCD.. 29. προσευχη ℵ*B k Cl^vi] add και νηστεια ℵ^cb ACD.. 30. επορευοντο B*D. 37. εν] om D. | τ. παιδ. τουτ. ℵC.] τ. τοιουτ. παιδ. BAD.. 38. ος ουκ ακολ. ημ. (D μεθ ημων) AD..] om ℵBC. | οτι ουκ ηκολ. ημ.] om D. 41. μου ℵ*C^b D..] om ℵ^c BAC*. 43. σκανδαλιση ℵB.] -λιζη ACD.. 47. σε ℵB.] σοι ACD.. | την] om B. | γεενναν ℵBD.] add του πυρος AC.. 49. πασα γαρ κτλ D it^4 | αλισθησ. ℵB.] add και πασα κτλ AC.. (D v. supra) 50. αλα pr LΔ, sc ℵ*LΔ

X,2. προσελθ. οι (οι ℵC. : om BA..) φαρισ.] om D it^s 6. αυτους (om D.) ℵBC.] add ο θεος AD.. 7. μητ. αυτου (ℵ. : D εαυτου : om BAC..) ℵB 48^ev go] add και προσκολλ. προς την γυν. (AC. τη γυναικι) αυτ. ACD.. 13. επετιμων τ. προσφερ. AD..] επετιμησαν αυτοις ℵBC. 19. μη μοιχ. (ℵ* om) μη φον. A..] μη φον. μη μοιχ. ℵ^c BC. : μη μοιχ. μη πορνευσης D k | σου sc ℵ*C.] om ℵ^c BAD.. 21. τοις ℵCD.] om BA.. 24. δυσκολ. εστ. ℵBΔ k cop^cd] add τ. πεποιθ. επι (D add τοις) χρημ. ACD.. 25. της bis B..] om ℵACD.. 26. εαυτους AD..] αυτον ℵBC. 27. αδυν. εστ. παρα δε τω θεω δυν. D it^s (sim it^s aeth) | τω] om B min^s 29. ενεκεν sc] om ℵB*. 30. ος δε κτλ D it^s | μητερας B..] -ρα ℵ*(* om οικιας usq διωγμων) ACD. 31. οι εσχ. BC..] om οι ℵAD.. 35. υιοι] pm δυο BC cop 36. με ποιησω ℵ^c B arm] om με (D om et. τι θελ.) CD. :: ℵ^cb vi L με ποιησαι : A.. ποιησαι με 37. σου sc ℵL (AC.. εξ ευωνυμων σου)] om BD. 43. εσται BAD..] εστω ℵC. 44. υμων AC^b D..] εν υμιν ℵBC*. | γενεσθαι AC^b..] ειναι ℵBC*D. 47. εστ. ο ναζαρ. B 51. κυριε ραββει D it^4 52. ο δε ℵ* et^cb ACD..] και ο ℵ^ca B.

XI,1. και εις βηθαν. D it^pl vg Or] εις (A 81 pm και) βηθφ. (B* βηδφ., B^b. βηθσφ.) και (ℵC. add εις) βηθαν. ℵBAC.. | το ελαι. B (Σ το καλουμενον ελαι.) 2. ουπω post ανθρ. ℵC.] post ουδ. B. (A ουδ. πωποτε ανθρ.) :: Σ. ante ουδ. : D.. om | κεκαθικεν (D. -θηκεν) AD..] εκαθισεν ℵBC. 3. αυτ. αποστ. παλ. ℵD.] om παλιν AC*.. : αποστ. παλ. αυτ. B :: C* αυτ. παλ. αποστ. 4. τον ℵC.] om BAD.. | την ℵACD..] om B. 11. οψε ℵC.] οψιας BAD.. | της ωρας] om B 18. εξεπλησσοντο ℵ.] -σετο BACD.. 19. εξεπορευετο ℵCD..] -οντο BA. 31. ουν ℵBC*D..] om AC*. 32. λαον AD..] οχλον ℵBC. | ηδεισαν D 81 it^pl arm

XII,4. εκεφαλιωσαν ℵBL] -λαιωσαν ACD.. | ητιμασαν ℵB.] -μησαν D :: AC.. απεστειλαν ητιμωμενον 5. αποκτεννυντες B (ℵ^c -κτιννυντες) 9. τι B.] add ουν ℵACD.. 14. επικεφαλαιον D. 15. ιδων (D ειδων) ℵ*D.] ειδως ℵ^c BAC.. 23. οταν αναστωσιν (Φ οταν ουν αναστωσιν εν τη αναστασει) AΦ.. it^pl vg syr^c arm go] om ℵBCD. it^s sah cop syr^b 25. αγγελοι] pm οι B Or | εν τοις ℵCD..] pm οι BA.. 27. ο θεος ℵAC..] om ο BD. 28. ιδων ℵ*CD.] ειδως ℵ^c BA.. 30. της pr] om BD*X | ισχ. σου ℵB. sah cop] add αυτη πρ. εντ. AD.. 31. αυτη (ℵ add εστιν) ℵB. sah cop] ομοια αυτη (A* vi αυτης) A.. :: D ομοια ταυτη 32. και pr] om B. 33. της pr] om B. | και των θυσ. ℵ.] και θυσ. BAD.. 34. ει (ℵ^ca Δ post βασιλ.)] om ℵ* et^cb L 36. ο] om BD | καθισον B | υποποδιον ℵA..] υποκατω BD. 40. κατεσθοντες B | χηρων] add και ορφανων DΦ. it^pl syr^d 41. απεναντι B. 43. βεβληκεν X..] εβαλεν ℵ^c(* -λλ-) BAD..

XIII,2. αφεθη A..] add ωδε ℵBD. | καταλ.] add και δια κτλ D it^pl Cyp 7. ακουετε (cf Praem. p. x n. 5) Φ : ακουητε B 15. δε] om B. :: D. και ο επι | καταβ. ℵB.] add εις τ. οικ. AD.. | τι αραι B. 22. δε

ℵBACD || C 12,30-13,19.

ℵC] γαρ BAD.. | ποιησ. DΦ.] δωσ. ℵBAC.. 27. εκλεκτ. D.] add αυτου ℵBAC.. 28. αυτης post οταν X..] post κλαδος ℵBACD. 31. μη] om BD* 32. αγγελος B 33. αγρυπν. BD.] add κ. προσευχ. ℵAC.. | εστιν] om D a

XIV,3. τον αλαβ. ℵ*AD..] την αλαβ. ℵ°BC. (Φ. το αλαβ.) 4. οι δε μαθητ. κτλ D. 5. ενεβριμουντο ℵC*] -μωντο BAC²D.. 7. δυνασθε ℵ*] add αυτοις CD. : add αυτ. παντοτε ℵ°B. :: A.. add αυτους 18. των εσθιοντων B (sim sah cop) 20. τρυβλ.] pm εν BC*vi 31. απαρνησωμαι ℵ..] -σομαι BACD. | δε] om B. 39. τον αυτ. λογ. ειπ.] om D it⁴ 40. υποστρ. AC..] ελθων D it⁴ : παλιν ελθων ℵB. | παλιν AC..] om ℵBD. 41. το sc ℵB..] om ACD. 42. ηγγισεν ℵC] -κεν BAD.. 43. ο (D. om) ισκαρ. (D σκαριωτης) AD.] om ℵBC.. | και πρεσβ. ℵ*A.] και των πρεσβ. ℵ°BCD.. 46. επεβαλαν ℵB 47. τις (D και τις pro ει δε τις) BCD..] om ℵA. 49. εκρατει (om -τε) B 51. και εις τις νεαν. A..] και νεαν. τις ℵBC. :: D. νεαν. δε τις 53. συνερχ. ℵD.] add αυτω BA.. :: C add προς αυτον 58. αναστ. αχειροπ. D it⁴ 60. τι] οτι B 68. και αλεκτ. εφων. ACD..] om ℵB 17*vc cop 69. ειπεν B. 72. φων. δις AC²..] δις φων. B. :: ℵC*vi. om δις

XV,1. ετοιμ. ℵCL] ποιησ. BA.. :: D. εποιησαν (sequ. και δησαντες) | των sc ℵD.] om BA.. :: C των γραμμ. και πρεσβ. 4. αυτον ℵ*.] add λεγων ℵ°.. 6. ον παρητ. ℵ*B*A] ονπερ ητ. ℵ°BᵇC.. :: D. ον αν ητ. 8. αναβας ℵ*BD.] -βοησας ℵ°AC.. | εποιει ℵB.] pm αει ACD.. 10. οι αρχιερ.] om B. 12. θελετε AD..] om ℵBC. | ον λεγ. ℵC..] om AD. : om ον B 20. τα ιδια ιμ. αυτ. ℵ min¹] τα ιμ. τα ιδια A.. :: τα ιμ. αυτου BCΔ :: D τα ιματια | σταυρωσ. (-σωσιν ℵB..) ℵD.] add αυτον BAC.. 22. μεθερμηνευομενον ℵCD..] -νος BAN 25. εφυλασσον D it⁴ 28. om ℵBACD.] και επληρ. κτλ (cf Lc 22,37) L.. 29. τρισιν AD.] pm εν ℵBC.. 34. λεμα ℵC.] λαμα BD. :: A.. λιμα | ο θε. μου sc] om B | ωνειδισας D c 35. παρεστωτων ℵD.] παρεστηκοτων C.. : εστηκοτων B :: A εκει εστηκοτων 36. και] om B. 39. ουτως ℵB.] add κραξας AC.. :: D ουτως αυτον κραξαντα και εξεπνευσεν | υιος ην θεου AC..] υι. θε. ην ℵB. :: D. θε. υι. ην 40. μαριαμ η μαγδ. BC 1. 42. προσαββ. ℵB*C.] προς σαββ. BᵇA.. :: D πριν σαββ. 43. ο απο] om ο D. 44. εθαυμαζεν ℵD.] -σεν BAC.. | ηδη BD. 46. κατεθηκεν (A καθηκεν) AC*..] εθηκεν ℵBC²D.

XVI,2. τη] om B 1 | των σαββ. ℵB.] om των AC.. :: D σαββατου | μνημα ℵ*C* Hesʰʳ] -μειον ℵ°BACᵇD.. | ανατελλοντος D. 5. ελθουσαι B 8. subscr. κατα μαρκον B :: ℵ ευαγγελιον κα. μα. 9-20. om ℵB (L 22 v. infra) cddᵖˡ ap Eus et ap Hierᵛⁱ scholiaᵍʳ k (v. infra) aethᶜᵈᵈ armᶜᵈᵈ ᵒᵖᵗ Cyrʰʳ ᵛⁱ Victᵃⁿᵗ Trtᵛⁱ Cypᵛⁱ al] αναστας δε κτλ ACD.. cdd ap Eus et ap Hierᵛⁱ itᵖˡ vg syrr cop aethᶜᵈᵈ armᵉᵈ go (Iust?) Ir Constᵃᵖ Epiph Did Amb Aug al :: L post εφοβ. γαρ signis interpositis add φερετε που και ταυτα (secuntur quae apud H post Ἄλλως leguntur), tum rursus signis interpositis pergit εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ + Αναστας δε κτλ; sim 22 (post v. 8 et post v. 20 τέλος posito) ante v. 9 exhibet ἕως ὧδε πληροῦται ὁ εὐαγγελιστής, ἐν πολλοῖς δὲ καὶ ταῦτα φέρεται : Clausula brevior (Πάντα δὲ κτλ usq σωτηρίας) invenitur in L 274ᵐᵍ k syrᵐᵍ copᵉᵈ ᵐᵍ aethᶜᵈᵈ

Evangelium Lucae

I,15. κυριου ℵAC.] pm του BD.. 17. προελευσ. ℵBᵇAD..] προσελ. B*C. | ηλεια ℵB*.] ηλιου BᵇACD.. 25. κυριος ℵCD.] pm ο BA.. 28. ο αγγ. post πρ. αυτ. ℵ.] post εισελθων ACD.. : om B. | μετα σου ℵB.] add ευλογ.

ℵBACD || C 12,30-13,19.

ου εν γυν. ACD.. 36. συνειληφυια ACD..] -ληφεν ℵB. 63. το ℵB[b]ACD..] om B*. 75. πασαις ταις ημ. B. 76. προ προσ. ACD..] ενωπιον ℵB Or2/3 78. επεσκεψατο ℵ[c]ACD..] επισκεψεται ℵ*B.

II,2. εγεν. πρωτη ℵ*] πρωτη εγεν. ℵ[c]BAC.. :: D εγεν. απογρ. πρωτη (Or[l] *haec fuit descriptio prima*) | κυρηνιου ℵCD..] κυρεινου B*(B[b]. κυρινου) :: A κηρυνιου 12. το ℵAD..] om B. | εν φατνη ℵ*D 68] pm και (A.. om) κειμ. ℵ[c]BA.. 13. ουρανου B*D*d 14. ευδοκιας ℵ*B*AD it vg go Ir[l] Or[l] Aug al] -κια ℵ[c]B[b]LPΞ.. cop syrr aeth arm Or[gr3] Eus[2] Cyr[hr] al 19. μαρια ℵ*BD.] μαριαμ ℵ[c]A.. 26. πριν η αν ℵ[c](* εως αν)L.] πριν αν B. : πριν η AD.. 33. αυτου sc. ℵ*.] om ℵ[c]BD. :: A.. ο (al[pl] om) ιωσηφ και η μητηρ αυτου 35. δε ℵAD..] om B. 39. κατα ℵ*D.] pm τα ℵ[c]BA.. 44. συγγενευσιν B*. 48. εζητ. ℵ*ACD..] ζητουμεν ℵ*B 52. εν τη ℵ.] om ACD.. : om εν B

III,1. επιτροπευοντος D Eus3/4 (it vg *procurante*) 3. την ℵCD..] om BA. 9. καλον et. Or[l]] om it[3] am al[3] Or[gr] Ir[l] 14. πρ. αυτ. ℵAC[b]..] αυτοις BC*D. | μηδενα sc ℵ*.] μηδε ℵ[c].. 22. υιος μου κτλ D it[5] cdd[nl] ap Aug Iust Cl al 32. ιωβηδ ℵ*A. (al[pl] ωβηδ)] ιωβηλ ℵ*B :: D ωβηλ 33. του αμιναδαβ] om B :: ℵ* τ. αδαμ | τ. αδμειν (ℵ -μιν) ℵB.] om AD.. | αρνει ℵB.] αραμ (al add του ιωραμ) AD.. | εσρωνB. 37. μελελεηλ ℵ*A.] μαλελ. ℵ[c]BD..

IV,4. ο ανθρ. ℵB.] add αλλ επι (D εν) κτλ AD.. 8. προσκυν. ante κυρ. A..] post θεον σου ℵBD. 9. αυτω] om L. 16. ανατεθραμμ. ℵ.] τεθραμμ. BA.. :: D om ανατεθρ. και εισηλθ. 17. αναπτ. (D* απτυξ.) ℵD..] ανοιξας BA. | τοπον ℵ.] pm τον BAD.. 25. επι ετη ℵAC..] om επι BD. 40. επιτιθεις BD.] επιθεις ℵAC.. | εθεραπευεν BD.] -σεν ℵAC.. 41. εξηρχοντο ℵC.] -χετο BAD.. | κραυγαζ. AD..] κραζοντα (ℵ* -ντων) ℵ(* et[c])BC.. 44. γαλιλαιας AD.. it vg syr[p] et[cm] aeth arm go] ιουδαιας ℵBC cop syr[ct]

V,2. δυο πλοιαρια AC*.] δυο πλοια ℵ[c](* om δυο)C[b]D.. : πλοια δυο B. | επλυναν ℵC*.] -νον BD :: AC[b].. απεπλυναν 3. εν τω πλ. εδιδ. ℵD e] εδιδ. εκ του πλ. AC.. : εκ του πλ. εδιδ. B 9. η ℵAC..] ων BD. 13. ειπων A..] λεγων ℵBCD. 14. ινα εις κτλ D (* ην pro η) it[4] Mcion[epiph] Trt Amb 17. αυτον ℵB.] αυτους ACD.. 18. θειναι ℵACD..] add αυτον B. 24. παραλελυμ. BA..] -λυτικω ℵCD.. 29. μετ αυτου B*. 33. οι μαθητ. ℵ*[vi]B.] pm διατι ℵ*et[c]CD.. 34. νηστευσαι ℵ[c]B.] -ευειν ℵ*ACD.. 39. και (om ℵ[c]B) ουδ. κτλ] om D it[6] Eus[vi]

VI,1. δευτεροπρ. ACD.. it[5] vg syr[ct] arm go Greg[naz] Epiph[2] Amb[2] al] om ℵB. it[4] syr[p] et[cm] et[d] cop aeth | τους (ℵ. om) σταχ. ante και ησθ. ℵAC[b]..] post BC*LR :: D[var] 2. ποιειν] om B. :: D[var] 3. οποτε A..] οτε ℵBCD. | οντες AC..] om ℵBD. 4. ως] om BD | ελαβεν και AC[b]..] λαβων BC*. :: ℵD. om | και τοις] om και B. 5. εστιν ο υιος κτλ AD..] εστ. του σαββ. κτλ ℵB. 7. παρετ. δε A..] add αυτον ℵBD. | θεραπευει ℵAD.] -σει B.. 15. και ιακ. ℵD*.] om και BAD[b].. 29. εις ℵ*D.] επι ℵ[c]BA.. 31. και υμ.] om B. 33. γαρ ℵ*B] om ℵ[c]AD.. 34. εστιν] om B e 35. μηδενα ℵ.] μηδεν BAD.. 38. μετρηθησεται B*. 46. ο λεγω B.

VII,1. επειδη BAC*.] επει δε ℵC[a].. 4. ηρωτων ℵD.] παρεκαλουν (A -λεσαν) BAC.. 6. της οικι. ℵD.] pm απο BAC.. 11. εν (D om) τη εξης ℵ*CD.] εν τω εξης ℵ[c]BA.. | ικανοι AC..] om ℵBD. 13. επ αυτην ℵ.] επ αυτη BACD.. 14. νεανισκε bis D it[2] 15. εκαθισεν B 19. αλλον AD..] ετερον ℵB. 20. απεσταλκεν AD..] -τειλεν ℵB. | αλλον BA..] ετερον ℵD. 22. οτι AD..] om ℵB. | κωφ. A..] pm και ℵBD. 24. 25. 26. εξεληλυθ. X..] εξηλθ. ℵBAD. 28. προφ. A(D)..] om ℵB. :: D om μειζ. usq ουδ. εστ., sed v. 26 post προφ. add sim 32. λεγοντες D.] α λεγει ℵ*B 1 :: ℵ*. λεγοντα : A.. και λεγουσιν 33. εσθιων ℵA..] εσθων BD 35. παντ. post αυτ. A..]

ℵBACD || C 2,5-42. 3,21-4,25. 6,4-36. 7,17-8,28.

post *απο* ℵB. : om ℵ^{c}D. 38. *εξεμαξεν* ℵ*AD.] *-μαξεν* ℵ^{c}B.. 39. *ο προφ.* B. 44. *μου* pr (A.. post *ποδ.*) ℵA..] *μοι* (D post *ποδ.*) BD. | *επι ποδας* BD 45. *διελειπεν* ℵA..] *-λιπεν* BD.

VIII,3. *ιωαννα* ℵA..] *ιωανα* BD syr$^{cu\,sr}$ 13. *την πετραν* ℵ*D.] *της πετρας* ℵ^{c}BA.. | *αυτοι* B* :: D. om 19. *αυτου* pr ℵD.] om BA.. 26. *γεργεσ.* ℵ. syr^{d} cop aeth arm] *γερασ.* BD it vg syr^{cu} :: A.. syr^{s}et^{b}et^{ct} go *γαδαρηνων* 27. *τις ανηρ* B : om *τις* D. 28. *του θεου*] om D. 29. *παρηγγελλεν* ℵAC..] *-γειλεν* B. :: D *ελεγεν* | *απο* BΞ 30. *λεγων* ACD..] om ℵB. 32. *βοσκομενων* AC..] *-μενη* ℵBD. 37. *ηρωτησαν* (D^{var}) L..] *-σεν* ℵBAC.. | *γεργεσ.* ℵ*et^{cb}C^{a}. (cf v. 26)] *γερασ.* BC*D. :: ℵ^{ca}A.. *γαδαρ.* 38. *εδεετο* ℵ*et^{c}C*..] *εδειτο* ℵ^{a}BC^{a}. :: AP *εδεειτο* : D *ηρωτα* 40. *εγεν. δε εν τω* ℵ*et^{cb}ACD.] *εν δε τω* ℵ^{ca}B. 41. *αυτος* ℵAC^{vi}..] *ουτος* BD. 43. *ιατρ.* usq *βιον*] om B arm (sim D sah) 45. *κ. οι συν αυτω*] om B. 48. *θυγατηρ* B. 52. *ουκ* A..] *ου γαρ* ℵBCD. 54. *εγειρου* A..] *εγειρε* ℵBCD.

IX,2. *ιασθαι* B.] add *τους ασθενεις* (C.. *-νουντας*) ℵACD. 3. *ανα* AC^{b}D..] om ℵBC*. 5. *και* sc AC^{b}..] om ℵBC*D. 14. *δε* pr ℵ*et^{cb}L.] *γαρ* ℵ^{ca}.. | *ανα* A..] pm *ωσει* ℵBCD. 18. *συνηντησαν* B*. 22. *εγερθ.* ℵB..] *αναστ.* ACD. 23. *αρνησ.* ℵB^{b}AD.] *απαρνησ.* B*C.. 25. *ωφελειται* BA..] *-λει* ℵCD 28. *και* pr ℵ^{c}ACD..] om ℵB*. 37. *τη εξ. ημ.* ℵB.] pm *εν* AC.. : *δια της ημ.* D it^{5} 39. *μολις* B. 47. *ειδως* ℵB.] *ιδων* ACD.. | *παιδιου* ℵA..] *-ον* BCD. 49. *επι* ACD..] *εν* ℵB. | *εκωλυσαμεν* ACD..] *-λυομεν* ℵB. 51. *αυτου* sc] om B. 52. *πολιν* ℵ*.] *κωμην* ℵ^{c}BACD.. | *ως* ℵB it^{5} 54. *αναλ. αυτ.* ℵB. it^{4} vg syr^{s} cop^{s} arm] add *ως και ηλιας* (*ηλειας* D) *εποι.* ACD.. it^{5}syr^{b} et^{c} cop^{s}aeth go 55. *επετιμ. αυτ.* ℵBAC.. it^{3} vg^{2} cop^{s} aeth^{s} Cyr al] add *κ. ειπεν ουκ. οιδ. ποι. πν. εστε* (huc usque D. Cl) *ο* (al add *γαρ*) *υι. τ. ανθρ. ουκ ηλθ. ψυχ. ανθρ.* (om *ανθρ.* it^{2} vg go syr^{s}et^{b}) *απολ. αλλα σωσ.* (D) unc^{7} it^{pl} vg (exc^{2}) cop^{s} syrr aeth^{ed} arm go Epiph al 59. *επιτρ.* B*D.] pm *κυριε* ℵB^{b}AC.. 62. *αυτου*] om B. | *εις τα οπισω βλεπ. κτλ* D it^{5} Cl Cyp

X,1. *και* pr ℵACD..] om B. | *εβδομ.* ℵAC..] add *δυο* BD. | *δυο* bis B. 4. *μηδενα* ℵ*.] pm *και* ℵ^{c}.. 6. *εκει η* B. 12. *δε* ℵD.] om BAC.. 15. *αδου*] pm *του* B. | *καταβηση* BD. 17. *εβδομ.*] add *δυο* BD. 19. *αδικησει* ℵAD.] *-ση* BC.. 21. *εν τω* ℵD.] om *εν* BAC.. 22. *κ. στραφ. κτλ* AC..] om ℵBD. 27. *σου* pr] om B*H | *της*] om B. 31. *εν*] om B 1 32. *γενομ.* ACD (D. om *ελθων*)..] om ℵ^{c}(* om v. 32)B. 34. *πανδοχιον* ℵ*Ξ] *-χειον* (ℵ^{c}C. *-ιον*) ℵ^{c}BACD.. 35. *πανδοχει* ℵ*D*] *-χει* ℵ^{c}BACD^{a}.. 38. *εγεν. δε κτλ* (D^{var}) AC..] *εν δε τω κτλ* (om *και*) ℵB. | *εις την οικιαν* ℵC.] *εις τον οικον* (add *αυτης* ℵ^{a}AC^{a}.. : om ℵ*et^{c}C*.) AD.. : om B 39. *η και* (D om *και*) ℵ^{a}B*AC(D)..] om *η* ℵ*B^{b}. 40. *κατελιπεν* ℵB^{b}D.] *-λειπεν* B*AC.. 41s. Ti c. AC*et^{b}..] H cum ℵBC^{a}. (B *χρει. εστ.*, ℵ* om *χρ.*) : h cum D (*μαρια, μαριαμ* B 1) it^{pl} (om et. *θορυβ.*), sim Cl Amb

XI,9. *ανοιχθησ.* D..] *ανοιγησ.* ℵBAC.. 10. *ανοιχθησ.* A..] *ανοιγησ.* ℵC.. : *ανοιγεται* BD. 11. *αρτον* usq *η και* (om *και* ℵ.)] om B. 12. *μη*] om B. 13. *ο εξ*] om *ο* ℵ. | *αγαθον δομα* D. 14. *και αυτο ην* A**C..] om ℵBA*. (D^{var}) 15. *βεεζεβ.* ℵB (item v. 18s.) 20. *εκβαλλω* ℵ*A..] pm (D add) *εγω* ℵ^{a}BCD. 24. *λεγει* ℵ*ACD..] pm *τοτε* ℵ^{c}B. 25. *ευρισκει* ℵ*AD..] add *σχολαζοντα* ℵ^{c}BC. 33. *φεγγος* A..] *φως* ℵBCD. 35s. D it^{5} (pro v. 35 et 36) syr^{s} (pro v. 36) *ει ουν το φως το εν σοι σκοτος το σκοτος ποσον* (cf Mt 6,23) 36. *τι μερ.* ℵ..] *μερ. τι* BA.. : om *τι* C. | *τη αστραπη*] pm *εν* B 42. *ταυτα* ℵ*AD..] add *δε* ℵ^{a}BC.. 44. om *ως τα* et *τα* sc D. 47. *και οι* ℵ*C.] *οι δε* ℵ^{c}BAD.. 48. *μη συνευδοκειν* D it^{4} Lcf 49. *εκδιωξ.* AD..] *διωξ.* ℵBC 50. *εκκεχυμενον* B. 52. *εκρυψατε* D. 53s. *κακειθεν*

ℵBACD || C 7,17-8,28.

εξελθ. αυτ. ℵBC.] λεγ. δε αυτ. (D om) ταυτα πρ. αυτ. (add ενωπ. παντ. τ. λαου D.) AD.. | ηρξαντο οι φαρισ. usq κατηγορ. αυτου D, sim it^pl syr^s 54. ενεδρευοντες (D it^pl syr^s arm om) ℵ.] add αυτον BAC..

XII, 1. των φαρισ. post ζυμης et. Trt Lcf] post υποκρ. B. 8. ομολογηση ℵB^b..] -σει B*AD. 11. η τι pr] om D. 17. εν αυτω BL* 18. τα γενημ. μου ℵ*AD..] τον σιτον (ℵ*et^c. add μου) ℵ*et^cB. | και τα αγαθα μ. ℵ*et^cBA..] om ℵ*D. 19. κειμ. usq πιε] om D it^s 20. απαιτουσιν ℵAD..] αιτουσιν B. 21. om D it^s 22. αυτου] om B it^s | σωμ.] add υμων B. 23. η ψυχη A..] η γαρ ψ. ℵBD. 24. ουτε pr et sc ℵD.] ου et ουδε BA.. 26. κ. περι τ. λοιπ. τι D it^pl 27. πως usq υφαινει D a syr^s Cl (Trt^vi)] πως αυξανει κτλ ℵBA.. 28. αμφιεζει D.] -αζει B :: ℵA.. αμφιεννυσιν 38. Ti cum ℵB.] h cum D it^s :: AQ.. και εαν ελθη εν τη δευτ. φυλ. και εν τη τριτη φυλακη ελθη και (A. και ελθων pro ελθη και) ευρη ουτως | μακ. εισ. ℵ*.] add οι δουλ. εκ. A.. : add εκεινοι ℵ^cBD. 39. ουκ ℵ*D.] pm εγρηγορ. αν και ℵ*et^cBA.. | αν] om ℵ*B. 42. το] om BDΦ 53. επι μητ. ℵT^a] επι την μητ. BD. :: A.. επι μητρι | νυμφην ℵ*.] add αυτης ℵ^cBAD.. 56. πως (D. om) ου δοκιμ. AD..] πως ουκ οιδ. δοκιμ. ℵB. 58. απ] om B.

XIII, 4. εν ιερουσ. ℵA..] om εν BD. 5. μετανοησητε ℵ*et^cb AD.] -νοητε ℵ^ca B.. 8. κοφ. κοπριων D it^pl 12. απο ℵAD.] om B.. 13. ανορθωθη BAD.] ανωρθωθη ℵ.. 15. απαγων ℵ*B* 1 26. αρξεσθε B..] -ησθε ℵAD.. 27. λεγων BT^a :: ℵ vv^pl om | υμας ℵA.. (D^var)] om B. 28. οψεσθε B*D.] -ησθε AB^a vi et^b.. :: ℵ ιδητε 29. βορρα ℵAD..] pm απο B. 34. ορνιξ ℵD 35. λεγω ℵ*.] add δε ℵ^cBAD.. | ηξει οτε AD..] om ℵB. (ℵ. εως αν ειπ.)

XIV, 1. των sc] om ℵBK* 5. αποκρ. ℵ*et^cb A..] om ℵ^ca BD.. 13. αναπηρ. X..] αναπειρ. (ℵR-πιρ-) ℵBAD. (sim v. 21) 14. δε ℵ*.] γαρ ℵ^c.. 17. ερχεσθε B..] -σθαι ℵAD. | εισιν ℵ.] εστιν (add παντα ℵ^a vel^ca A.., item D. ante ετοιμα) BAD.. 26. δε ℵAD..] τε B. 32. τα προς ℵ^cAD..] προς ℵ*Γ : εις B (unc^s τα εις) 34. αλα bis ℵ*D] αλας ℵ^cBA..

XV, 8. οτου A..] ου ℵB. :: D 69 om 12. και sc ℵ*D..] ο δε ℵ^cBA. 16. γεμ. τ. κοιλ. αυτ. απο A..] χορτασθ. εκ ℵBD. 17. περισσευουσιν ℵD..] -ονται BA. 21. υιος σου A..] add ποιησον κτλ ℵBD. 22. εξενεγκ. A..] pm ταχυ (D. -χεως) ℵBD. 24. εζησεν B. 26. ειη ℵA..] pm αν B. (L. τινα ειη) :: D τι θελει τουτο ειναι 29. πατρι ℵ..] add αυτου BAD. | εριφιον B 30. πορνων ℵB..] pm των AD. 32. απολωλ. ℵD.] pm και BA..

XVI, 12. υμετερον ℵAD..] ημετ. B. (157 it^s Trt εμον) 26. οι εκειθεν ℵ^cA..] om οι ℵ*BD (it vg)

XVII, 1. ουαι δε A..] πλην ουαι ℵBD. 6. ταυτη BA..] om ℵD. 12. υπηντ. ℵ.] απηντ. BA.. :: D οπου ησαν | αυτω] om B(D)L | ανεστησαν BF 157 17. ουχ B. :: D it^pl ουτοι (pro ουχ οι) | οι ενν. AD.] οι δε ενν. ℵB.. 23. ιδου sc D.] pm η BA.. :: ℵ. pm και | απελθ. μηδε (ℵ μητε)] om B. 24. εν τη ημ. αυτ.] om BD. 33. και ος AD..] ος δ ℵB. 34. μιας] om B C | ο εις ℵB.] om ο AD..

XVIII, 10. ο εις ℵA..] om ο BD. 11. ταυτα ℵ*.] add προς εαυτ. (L αυτ.) ℵ^cB. : pm προς (D καθ) εαυτ. AD.. | ωσπερ ℵBA..] ως D. 14. η γαρ εκεινος A..] παρ (D pm μαλλον) εκεινον ℵBD. 16. αυτα] om B 19. θεος ℵ*B*] pm ο ℵ^cB^b AD.. 20. σου sc ℵ..] om BAD.. 22. εν ουρανοις ℵA.] εν τοις ουραν. BD : εν ουρανω X.. 24. ο (om B) ιησ. ℵB.] add (D post αυτ.) περιλυπ. γενομ. AD.. 30. ος ουχι ℵB.] ος ου A.. :: D. εαν | λαβη BD. | επταπλασ. D. 36. τι ℵBA..] add αν D..

XIX, 2. ην sc ℵ.] αυτος B. : ουτος ην A.. :: D om και ην 8. τοις] om B min^s 9. υι. αβρ. ℵ*.] add εστιν ℵ^c.. 13. πραγματευσασθε (A. -τευεσθε) Or] -σασθαι (D -τευεσθαι) ℵBAD.. 15. τις τι διεπρ. A..] τι

ℵBACD || C 12,4-19,42.

διεπραγματευσαντο ℵBD. 17. *ευγε* BD.] *ευ* ℵA.. 30. *ειπων* A..] *λεγων* ℵBD. 38. *ο* ℵ*.] *ο ερχομ.* (sed D. om *βασιλ.*) ℵ^{c}AD.. : *ο ερχομ. ο* B syr^{s}et^{h} 42. *και συ* usq *ταυτη* A(om *σου*)R..] *και συ εν τη ημ. ταυτη* D. : *εν τη ημ. ταυτη και συ* ℵB. | *σου* sc AR..] om ℵB. :: D. *σοι* 43. *παρεμβ.* ℵC*.] *περιβ.* BAC^{a}.. :: D *βαλουσιν*

XX, 1. *ιερεις* A..] *αρχιερ.* ℵBCD. 4. *το* sc ℵD.] om BAC.. 20. *αποχωρησαντες* D. 26. *αυτου* pr ACD..] *του* ℵBL 27. *αντιλεγ.* A..] *λεγ.* ℵBCD. | *επηρωτων* B. 34. *γαμουσιν*] pm *γεννωνται και γεννωσιν* D 35. *γαμιζονται* ℵD.] *γαμισκονται* B. :: A.. *εκγαμιζονται* 36. *ουτε* ℵ .] *ουδε* BAD. | *μελλουσιν* D. | *τω θεω* D (it^{pl} Trt Cyp *dei*) 42. *ο* ℵA..] om BD

XXI. 3. *πλειω* D. (L *πλειονα*)] *πλειον* BA.. :: ℵ *πλεον* 5. *αναθεμ.* ℵAD.] *αναθημ.* B.. 6. *λιθω* A..] add *ωδε* ℵB. :: D a add *εν τοιχω ωδε* 11. *φοβητρα* ℵA..] *φοβηθρα* BD 19. *κτησασθε* ℵD..] -*εσθε* BA 24. *πληρωθ.*] add *και εσονται* B (L cop syr$^{cu\ cd}$ add *καιροι και εσονται*) 32. *αν*] om D 33

XXII, 7. *εν* ℵA..] om BCDL 11. *οικιας*] add *λεγοντες* ℵ 16. *ουκετι* C^{a}D..] om ℵBAC^{*vi}. 17s. t cum it^{a}(om et. v. 19 inde a *το υπερ*) syr^{s} 18. *οτου* AD..] *ου* ℵBC^{a}. (C^{*vi} om) 19s. *το υπερ κτλ*] om D it^{4} (de it^{a} syr^{s} vide ad v. 17s.) 30. *καθησθε* B. :: D *καθεζησθε* 34. *απαρν.* (D pm *με*) *μη ειδ. με* AD..] *με απαρν. ειδ.* ℵB. 36. *ο δε ειπεν* ℵ*D.] *ειπεν δε* ℵ^{c}B. : *ειπεν ουν* A.. 39. *και* sc] om B*. 42. *μη το θελ. κτλ* D it^{4} | *παρενεγκαι* ℵ.] -*νεγκε* BD.. :: A.. -*νεγκειν* 43s. ℵ*et^{c}D.. cdd ap Epiph et Hil et Hier it^{pl} vg syrr sah^{cd} cop^{s} aeth arm^{s} Iust Ir Hipp Dion^{al} Eus Aug al] om ℵ^{a}BART (aster. vel obelis notant unc^{s}, Φ add haec post Mt 26,39) cdd ap Epiph cdd^{gr}et$^{lat\ pl}$ap Hil et Hier f syr^{cu} cop^{opt} sah^{cd} arm^{s} Cyr Amb al 43. *απο του ουρ.* D. 44. *και εγεν.* ℵ.] *εγεν. δε* D.. | *καταβαινοντος* ℵ.] -*τες* D.. 52. *προς* sc ℵ.] *επ* BAD.. | *εξεληλυθατε* A..] *εξηλθατε* (al -*θετε*) ℵBD.. 57. *αυτον* pr AD*..] om ℵBD^{b}.. 61. *λογου* AD..] *ρηματος* ℵB. 62. om it^{s} 68. *αποκρ.* ℵB.] add *μοι* (om 248 a) *η απολυσητε* AD..

XXIII, 6. *ο*] om B* 11. *και* pr ℵ.] om BAD.. 20. *προσεφων.* A..] add *αυτοις* ℵB. :: D add *αυτους* 23. *σταυρωσαι* B 26. *απηγον* B min^{s} 31. *τω* pr] om BC 33. *απηλθον* A..] *ηλθον* ℵBC. : *ηλθαν* D 34. *ο δε* usq *ποιουσιν* ℵ*et^{b}ACD^{b}.. (Ir^{l} Or^{l} al)] om ℵ^{a}BD* min^{s} it^{s} sah cop^{opt} Cyr | *κληρους* A.] -*ρον* ℵBCD.. 35. *εξεμυκτ.* (D *εμυκτ.*) *δε* ℵD.] add *και* BAC.. 42. *εις την βασιλ. σ.* B. :: D *εν τη ημερα της ελευσεως σου* 45. *του ηλ. εκλιπ.* (*εκλειπ.* B) ℵBC^{*vi}L 82 cdd^{al}ap Or^{l} evv^{11} sah cop syr^{cu} Or^{gr}et^{l} Cyr al] *και* (om it^{4} arm) *εσκοτ.* (D *εσκοτ. δε*) *ο ηλ.* AC^{b}(C$^{a\ vi}$ 33 om)D.. cdd^{pl}ap Or^{l} it vg syr^{s}et^{h} (syr^{cu} *του ηλ. σκοτισθεντος*) aeth Iul$^{afr\ vi}$al 49. *γυναικες*] pm *αι* B sah 50. *και* sc ℵC.] om BA.. :: D. om *και ανηρ* 51. *συνκατατιθεμ.* ℵCD.] -*τεθειμ.* BA.. 53. *ουδεπω* ℵC..] *ουπω* BAD. 55. *γυναικες* ℵAC..] pm *αι* BL : pm *δυο* D.

XXIV, 3. *του κυρ. ιησ.*] om D it^{s} Eus 1/3 6. *ουκ* usq *ηγερθη*] om D it^{s} 9. *απο τ. μνημ.*] om D it^{s} arm 10. *ιωανα* DL 12. (cf Io 20, 3ss.) om D it^{4} fu Eus^{can}] *ο δε κτλ* (A.. post *οθον.* add *κειμενα*, ℵ*A. om *μονα*, ℵA.. *πρ. εαυτον*) ℵBA.. (et. Eus^{mar}) 15. *και* tr] om B* 18. *ω ονομα* AD..] *ονοματι* ℵB. 24. *και* tr] om BD. 27. *και ην αρξαμ. κτλ* D. 28. *πορρωτερω* ℵD..] -*τερον* BA 32. *ην ημ. κεκαλυμμ.* D it^{s} | *εν ημιν*] om BD. 36. *εν μ. αυτ.* D it^{s}] add *και λεγει κτλ* ℵBA.. (cf Io 20,19) 37. *θροηθεντες* B :: ℵ *φοβηθεντες* 39. *σαρκας* ℵ*D.] *σαρκα* ℵ^{c}BA.. 40. (cf Io 20,20) om D it^{s} syr^{s}] *και τουτο κτλ* ℵBA.. 42. *μερος* ℵBAD.] add *και απο μελ. κηριου* (-*ον* X.) NX.. 44. *προφ.* AD..] pm *τοις* ℵBL 47. *εις* ℵB.] *και* ACD.. 49. *καγω* (D *και εγω*) ℵD.] *και ιδου εγω* BAC.. 51. *απ αυτ.* ℵ*D it^{s} Aug 1/2]

ℵBACD || C 20,28-21,20. 22,19-23,25. 24,7-45.

add και ανεφ. κτλ ℵ*BAC.. 52. αυτοι D it⁵ Aug] add προσκυν. αυτ. ℵBAC.. 53. αινουντες D it⁵ vg² cop^vl Aug] add και ευλογ. AC*.. : ευλογουντες (pro αινουντες) ℵBC*L syr^s

Evangelium Ioannis

I,4. εστιν ℵD cdd^al ap Or it^pl vg² syr^s sah Cl ½ al] ην BAC.. it¹ vg (exc²) syr^bcd cop Cl ½ Or Ir^l al 15. ον ειπον (C^b ελεγον) ℵ^cb B^b AD..] ο ειπων ℵ*B*C* :: ℵ* om (post ερχομ. add ος, del^c) 18. ο μονογ. υιος AC^b.. it (q filius dei) vg syr^s et^ct et^d aeth^s arm Ir^l ⅔ Hipp (om o) Eus Ath al] μονογ. (ℵ^c 33 cop pm o) θεος ℵBC*L 33 cop syr^b et^cm aeth^s Valentiniani Ir^l ⅓ Cl Or Epiph al 19. απεστ. ℵC^b..] add (A. post λευ.) πρ. αυτ. BAC*. 21. ηλ. ει ℵ.] pm συ C*. :: AC^b.. add συ: B συ ουν τι ηλ. ει | λεγει ℵ.] pm και BAC.. 27. ο ℵ^cC*.] om ℵ*B Or 2/6 :: AC^b.. αυτος εστιν ο | εγω (A.. ante ουκ ειμι) BA..] om ℵC 34. υιος ℵ^c.. (Or al)] εκλεκτος ℵ*. 37. ηκουσαν ℵ* 1] pm και ℵ^c.. 38. στραφ. ℵ*.] add δε ℵ^a.. | ερμηνευομ. ℵ*..] μεθερμην. ℵ^cBAC 41. πρωτος ℵ*..] πρωτον ℵ^cBA 46. ειπεν ℵ.] pm και BA..

II,1. τη τριτη ημ. B. 3. κ. οιν. usq ειτα ℵ*.] και υστερ. οιν. ℵ^aBA.. | οινος ουκ εστ. ℵ*] οινον ουκ εχ. ℵ^c.. 4. λεγει ℵ*et^cb..] pm και ℵ^ca BA.. 12. αυτου sc] om B. 15. το κερμα ℵA..] τα κερματα B. | ανεστρ. AL..] ανετρ. B. :: ℵΦ. κατεστρ. 19. εν] om B.

III,5. των ουραν. ℵ*.] του θεου ℵ^cBA.. 8. γεγενν. εκ BA..] add του υδ. και ℵ. 13. ο ων (A* om) εν τω ουρ. AΔ.. it vg syrr cop^edd arm Hipp Epiph al^mu] om ℵBLT^b 33 cop^opt aeth Cyr al^vl 25. ιουδαιου ℵ^cBA..] -ων ℵ*Φ. 28. ειπον] add (al pm) εγω B. 31. ερχομ. sc. ℵ*D.] add επανω παντ. εστ. ℵ^cBA.. 32. μαρτ. ℵD.] pm τουτο BA.. 36. ο απειθ. ℵ*.] ο δε απειθ. ℵ^cBACD..

IV,1. †H | ιησους pr ℵD.] κυριος BAC.. | η ℵB^cCD..] om B*A. Or Epiph 9. λεγει ℵ*.] add ουν ℵ^c.. | ουσης (D om) ℵ*(D) it^s] add ου γαρ κτλ ℵ^aBAC.. 11. η γυνη ℵ^c(* εκεινη)ACD..] om B | ποθεν ℵD.] add ουν BAC.. 14. εγω sc ℵD.] om BAC.. 24. προσκυνουντας ℵ*D*.] add αυτον ℵ^cBACD^b.. 34. ποιω ℵA..] ποιησω BCD. 36. και sc ℵAD..] om BC 38. απεσταλκα ℵD] -στειλα BAC.. 42. σην λαλ. ℵ^cAC..] λαλ. σου B Or :: ℵ*D it^s σην μαρτυριαν 45. ως ℵ*D Chr] οτε ℵ^cBAC.. | α ℵ*D..] οσα ℵ^cBAC 46. ην δε ℵD.] και ην BAC.. 46. 49. βασιλισκος D. (v. 46 it^s basiliscus) 51. δουλοι ℵD.] add αυτου BAC.. | κ. ηγγειλαν ℵD] κ. απηγγ. AC.. : om B. | οτι ℵD b (sed D b pm αυτω)] pm λεγοντες BAC.. 54. τουτο ℵAC*D..] add δε BC*.

V,1. ην η ℵC..] ην BAD.. 2. το λεγομ. ℵ*] η επιλεγομ. ℵ^cBAC.. :: D. λεγομενη | βηθζαθα ℵ 33 l (L e Eus βηζαθα)] βηθεσδα AC.. it^s syrr (exc^ct) arm Did al : βηθσαιδα B c vg sah cop (βηδσ.) syr^ct aeth Trt :: D it^al βελζεθα 4. om ℵBC*D 33 al^s (aster. v. obelis notant unc^s min^nl syr^e) it^s vg^s syr^s sah cop^s arm^s] αγγελος κτλ AC^bL.. it^pl vg syr^b et^d Trt al 9. εγεν. (D. υγ. εγεν.) ℵ*D l arm] pm ευθεως ℵ^aBAC.. 11. απεκρ. C^bD..] pm ος δε BA :: ℵC*. pm ο δε 13. ασθενων D it^s vg^l] ιαθεις ℵBAC.. 15. ειπεν ℵC.] ανηγγ. BA.. :: D. απηγγ. 18. τουτο ℵD.] add ουν BAC.. 19. ο ιησ.] om B min^s 20. θαυμαζετε ℵ.] -ζητε BAD.. 29. οι sc B.] add δε ℵAD.. 32. οιδατε ℵ*D.] οιδα ℵ^cBA.. 44. θεου] om B. 47. πιστευσετε ℵA..] πιστευετε B. : -σητε D.

VI,2. εωρων ℵ..] εθεωρουν (A -ρων) BAD. 3. εκαθεζετο (D -θηζετο) ℵDΦ] εκαθητο BA.. 4. ,τὸ πάσχα (om^vl Ir Or al) perh. a primit. interpolation' H 7. αποκριν. ℵ*D] απεκριθη ℵ^cBA.. | τι ℵA..] om BD. 10. οι] om D. 11. ευχαριστησεν και εδωκεν ℵD.] ευχαριστησας διεδ. BA.. 14. α εποι. σημεια B. 15. φευγει ℵ*.] ανεχωρ. ℵ^cBAD.. 17. κατελ. κτλ ℵD] και σκοτ. κτλ (A.. ουκ pro ουπω) BA.. 19. σταδια ℵ*D 106] -διους ℵ^a vel^b BA.. 21. την γην ℵ*.] της γης ℵ^c.. 22. ειδον BA.] ιδων (Δ ειδ.) Δ.. :: ℵD. ειδεν 23. ηλθον

ℵBACD || C 1,41-3,33. 5,17-6,38. D 1,16-3,26.

L.] ηλϑεν BA.. :: ℵ επελϑοντων ουν των πλοιων : D αλλων πλοιαριων ελϑοντων | πλοια (ℵ)B. 27. διδ. υμ. ℵD.] υμ. δωσει BA.. 32. δεδωκεν ℵA..] εδωκεν BD. 33. ο sc ℵD] om BA.. 35. ουν ℵD.] om B. :: A.. δε 36. εωρακ. ℵA.] add με BD.. 38. ποιησω ℵD.] ποιω BA.. 39. εν ℵAD.] om BC.. 42. ουχι BT[a] | ουτος sc ℵA..] om BCD. 46. ϑεου ℵ*D.] πατερα ℵ[c]BAC.. 50. αποϑνησκη B Eus 51. του εμου ℵ it[a] Eus Cyp Hil] τουτον (D. post αρτου) του BCD.. (Or) | υπερ usq ζωης post δωσω ℵ m Trt] post εστιν BCD. it[f] vg syr[s] sah aeth Cyp al (Δ.. η σαρξ μ. εστ. ην εγω δωσω υπερ κτλ) 52. σαρκα] add αυτου B. 59. add σαββατω D it[a] Aug 66. ουν ℵD.] om BC.. | των ℵCD..] pm εκ B. 71. ων ℵC*..] om BC[c]D.

VII,1. μετα ℵ*et[cb]C*D.] pm και ℵ[ca]BC[c].. 3. τα εργα σου ℵ*..] σου τα εργα B : om σου ℵ[c]D. 4. αυτος ℵ..] αυτο (D post παρρ.) BD. 6. λεγει ℵ*D.] add ουν ℵ[c]B.. 8. ουκ ℵD. it[pl] vg syr[s] cop aeth arm Porphy[ap hier] Cyr Epiph al] ουπω B.. it[a] syr[hcd] sah go Bas 9. ταυτα ℵD.] add δε B.. | αυτος ℵD*.] αυτοις BD[c].. 10. αλλ ℵD.] αλλα (L.. αλλ) ως B.. 12. τω οχλω ℵD.] τοις οχλοις B.. | αλλοι ℵD..] add δε B. 19. δεδωκεν ℵ..] εδωκεν BD. 22. ο μωυσ. ℵ*] δια τουτο μωυσ. ℵ[c].. | εν] om B it[a] 23. ο ανϑρ. B. | ο sc ℵΠ*] om BD.. 24. κρινατε ℵ..] -νετε BD. 29. απεσταλκεν ℵD] -σταλεν B.. 31. ποιει ℵ*D.] εποιησεν ℵ[c]B.. 34. ευρησ. ℵD..] add με B. 35. οτι ℵD.] add ημεις B.. 36. ευρησ. ℵD..] add με B. 37. εκραζεν ℵD.] -ξεν B.. | ερχεσϑω ℵ*D.] add προς με (B εμε) ℵ[c]B.. 39. ου ℵD..] ο B. | πιστευοντες ℵD..] -σαντες B. | πνευμα ℵT[a]. vg[s] syr[s] cop arm Or[gr] et[l] 1/3 Cyr al] add αγιον (add insuper B. δεδομενον, D. επ αυτοις) BD.. Or[l] 2/3 Did al | ουδεπω L..] ουπω ℵBD. 41. αλλοι sc ℵD..] οι δε B. 42. ουχι ℵD..] ουχ (B* ουκ) B. 44. επεβ. ℵD..] εβαλεν B. 46. ως ουτ. λαλ. (ℵ*D. : om λαλ. X..) ο ανϑρ. (D it[a] om) ℵ*(D..)] om ℵ[c]B. 47. απεκρ. ℵD.] add ουν B.. 50. πρ. αυτους ℵ*] add ο ελϑ. πρ. αυτ. πρωτ. ℵ[c]B. (sim al[pl]) :: D (post αυτων) ο ελϑων προς αυτον νυκτος το πρωτον 53-VIII,11. om ℵBACLTXΔ 33 al[mu] cdd ap Hier et Aug it[a] syr[shc] cop[opt] sah arm go Or Eus Cyr al] habent (sed aster. vel obelis notant unc[5] min[al]) D unc[11] min[pl] cdd mu[gr] et[lat] ap Hier it[e] vg syr[d] aeth cop[s] Const[ap] Amb Aug al :: transponunt ad finem evgl. 1 al, post Lc 21,38 Φ

VIII,12. εμοι ℵD..] μοι B. 14. υμεις ℵ.] add δε BD.. 16. πεμψ. με ℵ*D] add πατηρ ℵ[c]B.. 17. γεγραμμ. εστ. ℵ] γεγραπται BD.. 34. της αμαρτ. et. Or Ir[l] al] om D b Cl Cyp[vl] 38. πατρι BC.] add μου ℵD.. | λαλω] pm ταυτα D. | ηκουσ. ℵ[c]BC.] εωρακ. ℵ*D.. 39. ποιειτε B*Or 41. ου γεγεννημ. ℵ*CD[b]..] ουκ εγεννηϑ. BD* :: ℵ*. ουκ εγεννημεϑα 44. ουκ pr ℵB*D.] ουχ B[b]C.. 54. ημων B*AC..] υμων ℵB*D. 55. υμων ℵC..] υμιν BAD. 57. εωρακες B* (εορ-) : εωρακεν σε ℵ* sah

IX,4. ημας pr ℵ*BD.] εμε ℵ[c] vel[b] AC.. | ημας sc ℵ*.] με ℵ[c] vel[b] BACD.. | ως C*. 6. επεϑηκεν BC[*vl] 10. ουν sc ℵCD.] om BA.. 12. ειπ. A.] pm και ℵB. : add ουν D.. 16. αλλοι A..] add δε ℵBD. 23. επερωτ. ℵB] ερωτησ. A.. :: D ερωτατε 27. τι] add ουν B aeth 28. ελοιδορ. A..] pm οι δε ℵ[c]D. : pm και ℵ*B. 35. ανϑρωπου ℵBD.] ϑεου A.. 36. κ. ειπεν] om (B)A. | και τις εστιν εφη (om απεκρ. εκ.) B 40. φαρισ. ℵ*et[cb]D.] add ταυτα ℵ[ca]BA..

X,7. ειπ. ουν ℵ*] add παλ. αυτ. (ℵ*et[cb]A. αυτ. παλ.) ℵ*et[cb]AD.. : add παλιν B :: ℵ[ca]. add αυτοις 8. ηλϑον ℵ*.. (Cyr Aug scholia)] add προ εμου ℵ[c]BAD..(Or) 16. γενησεται ℵ*A..] -σονται ℵ[c]BD. 18. αιρει ℵ[c]AD..] ηρεν ℵ*B 20. ουν ℵ*et[cb]D.] δε ℵ[ca]BA.. 22. δε ℵAD..] τοτε B. 24. εκυκλευσαν B 29. πατηρ ℵ*.] add μου ℵ[c]BAD.. | ο ℵB*. (D ο δεδωκως)] ος B*A.. | μειζον BA.] -ζων ℵD.. 36. ϑεου ℵD.] pm του BA.. 38. πιστευετε pr ℵA..] -ητε B. :: D ϑελετε πιστευειν 39. ουν ℵA.] om B.. :: D. και εζητ. | αυτον ℵ*D.] pm παλιν B.. : add παλιν ℵ[c]A.. 40. εμενεν B (it[e])

ℵBACD || A 6,50-8,52. C 5,17-6,38. 7,3-8,34. 9,11-11,7.

XI,2. *μαριαμ* B 33 17. *ημερας* A*D.] pm *ηδη* BC*. : add *ηδη* ℵA** C^b.. 19. *τας περι* AC^b..] *την* ℵBC*. :: D om 20. *μαριαμ* 33 21. *κυριε*] om BC^{*vi} 28. *ειπασα* BC* 29. *εκεινη* AC^aD..] add *δε* ℵBC*.] *εγειρεται* AC^a..] *ηγερθη* ℵBC*D. | *ερχεται* AC^aD..] *ηρχετο* ℵBC*. 30. *ην* AD..] add *ετι* ℵBC. 38. *εμβριμουμ.* ℵA.] *εμβριμωμ.* BC^bD.. :: C*X *εμβριμησαμενος* 45. *α* ℵA*..] *ο* BA*C*D. (C^aet^b *ο εποι. σημειον*) 54. *διετρ.* AD..] *εμεινεν* ℵB. 56. *ελεγαν* ℵD

XII,3. *μαριαμ* B 1 33 4. *δε* ℵB.] *ουν* AD.. : om L. | *ο ισκαρ.* ℵB.] *σιμωνος ισκαρ.* A.. :: D *απο καρυωτου* | *εκ* ℵAD..] om B. 12. *ο οχλος* BL 17. *οτι* D.] *οτε* ℵBA.. 29. *ουν*] om B a | *ακουσας* ℵD.] pm *και* BA.. 32. *παντας* $ℵ^c$BA..] *παντα* ℵ*D. 43. *ηπερ* BAD..] *υπερ* ℵ.

XIII,10. *νιψασθαι* ℵ c vg^{codd} Or Trt (pm *rursum*) Hier (pm *iterum*)] pm *ει μη* (AC^b.. *η*, al^s om *ει μη*) *τους ποδ.* BAC.. :: D *την κεφαλην νιψ. ει μη τους ποδας μονον* 15. *δεδωκα* ℵA.] *εδωκα* BCD.. 18. *μετ εμου* ℵAD..] *μου* BC. | *επηρκεν* ℵA.] -*ρεν* BCD.. 19. *πιστευητε* BC Or^s 25. *επιπεσων* ℵ*AC^bD..] *αναπ.* $ℵ^c$BC*. | *ουν* ℵD.] om BC. :: A.. *δε* 26. *αποκριν.* ℵ*AC^bD..] add *ουν* $ℵ^c$BC*. | *το* sc] om B 28. *δε*] om B 157 al^s 32. *ει ο κτλ* $ℵ^c$$AC^a$..] om ℵ*BC*D. 36. *εγω* ℵD.] om BAC.. 37. *κυριε*] om ℵ*. | *ακολουθειν* BC*

XIV,5. *και*] om BC*. 7. *εγνωκατε* ℵD*.] -*κειτε* $BACD^b$.. | *εμε* ℵD] *με* BC.. (A om) | *γνωσεσθε* ℵD*.] *αν ηδειτε* BC*. :: AC^bD^b.. *εγνωκειτε αν* | *και* sc ℵAC^bD..] om BC*. | *αυτον* sc] om BC* 9. *τοσουτω χρονω* ℵD.] -*τον* -*νον* BA.. 10. *ο εν*] om *ο* B. 11. *αυτου* B. | *πιστευ.* sc ℵD.] add *μοι* BA.. 13. *αιτητε* (B-*ται*) BQ 14. *με* ℵB..] om AD..| *εγω* ℵD..] *τουτο* BA. 17. *αυτο* (D*L ter *αυτον* pro *αυτο*) sc A(D)..] om ℵB. | *εσται* ℵAD^b..] *εστιν* BD*. 22. *και* pr ℵ..] om BAD. 26. *υμιν*] add *εγω* B. 31. *ενετειλ.* ℵAD..] *εντολ. εδ.* B.

XV,6. *αυτο* ℵD.] *αυτα* BA.. 8. *γενησεσθε* ℵA..] *γενησθε* BD. 10. *καγω* ℵD.] *εγω* BA.. | *μου* tr] om B. 13. *ινα* ℵ*D*.] add *τις* $ℵ^c$$BAD^b$.. 14. *α* ℵD.] *ο* B. :: A.. *οσα* 16. *αιτητε* BL 18. *πρωτον* ℵ*D.] add *υμων* $ℵ^c$BA..

XVI,2. *υμας* sc] om B 4. *ωρα* ℵD..] add *αυτων* BA. 7. *ουκ ελευσεται* ℵAD..] *ου μη ελθη* BL 13. *εν τη αληθ. παση* (ℵ* om *παση*) ℵD.] *εις την αληθ. πασαν* (al^{pl} *εις πασαν την αληθ.*) BA.. | *ακουει* ℵ.] -*σει* BD. :: A..-*ση* 18. *το*] om $ℵ^c$B. | *τι λαλει* (D* *ο λεγει*)] om B aeth 22. *αιρει* $ℵACD^b$..] *αρει* BD*. 27. *θεου* ℵ*et^{cb}AC^b..] *πατρος* $ℵ^{ca}$BC*D.

XVII,2. *δωση* $ℵ^c$AC..] -*σει* B.. :: ℵ* *δωσω* : D (om *αυτοις*) *εχη* 3. *γινωσκουσιν* AD.] -*κωσι* (al -*σιν*) ℵBC.. 5. *ην* ℵ*. 7. *εγνωκα* min^{pc} : *εγνων* ℵ cdd^{al}ap Chr it^{pl} syr^{p}et^{sin} sah go | *εδωκας* B(-*κες*)A L 8. *εδωκας* B(-*κες*)ACD.] *δεδωκας* ℵ.. 11. *αυτοι* ℵB.] *ουτοι* ACD.. 19. *αγιαζω* ℵA.] pm *εγω* BCD.. 24. *δεδωκας* sc ℵACD..] *εδωκας* B..

XVIII,1. *του κεδρου* ℵ*D.] *των κεδρων* $ℵ^c$BC.. :: *του κεδρων* A. 3. *εκ των* sc ℵ*et^{cb}D.] om *εκ* B :: $ℵ^{ca}$AC.. om 5. *ιησ.*] om BD. | *ειμι*] add *ιησ.* B 31. *κρινατε* ℵ*.] add *αυτον* $ℵ^c$BAC.. | *ουν* sc ℵ..] om BC. :: A. *δε* 34. *αφ εαυτ.* AC^a..] *απο σεαυτ.* ℵBC*. 36. *αν* post *υπηρ.* A..] post *ηγων.* ℵB^{mg}. :: B* om 39. *εν*] om B

XIX,4. *εξηλθεν* ℵ.] pm *και* BA. (A.. add *ουν*) | *αιτ. ουχ ευρ.* ℵ* (Φ *εν αυτω ουχ ευρ. αιτ.*, sim al)] *ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω* B. :: $ℵ^c$ *αιτ. ουδεμ. ευρ. εν αυτω* : A *ουδεμ. εν αυτω αιτ. ευρ.* (sim var al) 6. *εκραυγ.* (ℵ* *εκραξαν*) ℵ.] add *λεγ.* BA.. 10. *λεγει* ℵA*.] add *ουν* $ℵ^c$B.. 11. *εχεις* ℵA..] *ειχες* B.. 12. *εκραυγαζον* (A *εκρυγ.*) A.] -*σαν* B. :: $ℵ^c$.. *εκραζον* : ℵ* *ελεγον* pro *εκρ. λεγ.* 17. *εαυτω* ℵ.] *αυτω* B. :: A. *εαυτου* (al *αυτου*) | *γολγοθ* B sah 25. *μαριαμ* bis ℵ.] *μαρια* BA.. 29. *οξους* ℵ*A..] pm *του* $ℵ^c$B. 30. *οξος* ℵ* a em] add *ο* (om B) *ιησ.* $ℵ^c$BA.. 31. *εκεινη* B*H 33 69 it^s vg syr^{c}et^d Cyr

ℵBACD ‖ C 11,47-13,7. 14,8-16,21. 18,36-20,25. D 18,14-20,13.

38. *ο απο* ℵ..] om *ο* BA. | *ηλθον* et *ηραν* ℵ*.] *ηλθεν* et *ηρεν* ℵcB. (A om *και επεστρ.* usq. ad fin. v.) | *αυτον* ℵ*.] *το σωμα αυτ.* ℵcB. (A.. *το σ. του ιησου*) 39. *μιγμα* ℵcA..] *ελιγμα* ℵ*B 41. *ετεθη* A..] *ην τεθειμ.* ℵB Cyr
XX, 1. *μαριαμ* ℵA.] *μαρια* B.. 6. *ουν* A..] add *και* ℵcB. (ℵ* om *ου μεντοι* v. 5 usq *κειμ.* v. 6) 11. *μαριαμ* ℵ.] *μαρια* BA.. 13. *λεγουσιν* ℵ.] pm *και* BA.. 17. *μου απτου* et. Ir[1] Or al] *απτου μου* B arm Trt 20. *τ. χειρας* ℵD..] pm *και* BA syr[s] 21. *αυτοις* ℵD.] add *ο ιησ.* BA 23. *τινος* bis B. | *αφεωνται* ℵcAD. (L -*ονται*)] *αφιενται* B[b].. : *αφειονται* (sic) B* :: ℵ* *αφεθησεται* 25. *τοπον* A.] *τυπον* ℵcBD.. :: ℵ* *την χειραν αυτου* pro *τ. τοπ. τ. ηλων*
XXI, 4. *επι* ℵAD.] *εις* BC.. 6. *λεγει* ℵ*et[cb].] *ο δε ειπεν* ℵ[ca]BACD.. 11. *ανεβη* AD..] add *ουν* ℵBC. 12. *δε*] om BC 16. *προβατια* BC.] -*βατα* ℵAD.. 17. *λεγει* sc ℵAD.] *ειπεν* BC.. | *αυτω* qu ℵD.] add. *ιησ.* (A.. *ο ιησ.*) BAC.. | *προβατια* BAC] -*βατα* ℵD.. 23. *και ουκ ειπ.* AD..] *ουκ ειπ. δε* ℵBC. | *ερχομαι* ℵ*.] add *τι* (D[sr]om) *προς σε* ℵ*BAC(D).. 24. *ο και μαρτ.* B Cyr | *και γρ.* ℵ*AC..] *και ο γρ.* BD. : *ο και γρ.* ℵc. 25. om ℵ*] *εστιν κτλ* ℵc..

Actus Apostolorum

I, 8. *εν* sc ℵBC[b]..] om AC*D. 14. *τοις* ℵAC*D..] pm *συν* BC[b]. 15. *ωσει* ℵAC.] *ως* BD.. 19. *ο* ℵ*D.] om ℵcBAC.. | *ιδια* B[b]AC..] om ℵB*D | *αχελδαμαχ* ℵA.] *ακελδαμαχ* B Eus :: D *ακελδαιμαχ* : C.. *ακελδαμα* (E *ακελδαμακ*) 22. *αχρι* ℵA.] *εως* BCD..
II, 5. *εις* ℵ*A] *εν* ℵcBCD.. 6. *ηκουον* AD..] -*σεν* ℵB. :: C 61 *ηκουεν* 7. *παντες* (ℵ*. *απαν*-) ℵ(*etc)AC..] om BD. | *ουχ* ℵD.] *ουχι* B :: AC.. *ουκ* 20. *πριν* ℵACD.] add *η* B.. | *μεγαλ.* ℵD] add *κ. επιφ.* BAC.. 24. *αδου* D. (Polyc) 25. *μου* pr ℵD] om BAC.. 26. *εφ* ℵCD] *επ* BA.. 31. *αδην* ℵB.] *αδου* ACD.. 33. *και* pr BD.] om ℵAC.. 38. *φησιν* (D post *πρ. αυτ.*) ℵACD.] om B. (E.. *εφη* post *πρ. αυτ.*) | *επι* ℵA..] *εν* BCD. 43. *δε* sc ℵB.] *τε* ACD[b].. :: D*. om | *εν ιερουσ.* ℵAC..] om BD.. | *φοβ.* usq *παντ.* ℵAC.] om BD.. 44. *και* pr ℵAC.] om B.. :: D *παντες τε* | *πιστευσαντες* ℵB.] -*οντες* ACD.. | *ησαν* et *και* sc] om B 57 Or
III, 6. *περιπατει* ℵBD sah] pm *εγειρε* (C. -*ραι*) *και* AC.. 7. *σφυδρα* (C* *φυ*-) ℵ*B*AC*] *σφυρα* ℵcB[b]C[b]D.. 10. *αυτος* ℵAC.] *ουτος* BD.. 11. *σολομωνος* D. 13. *ο* (AD. om utr) *θεος* sc et tr ℵACD..] om B.. | *ηρνησ.* (D *απηρν.*) ℵBAC..] add *αυτον* D.. 16. *επι* ℵcACD..] om ℵ*B. 19. *προς* ℵB] *εις* ACD.. 22. *ημων* ℵ*C..] *υμων* ℵcAD. : om B. 25. *ημων* ℵ*CD..] *υμων* ℵcBA. | *ενευλογηθησ.* ℵA[b]D..] *ευλογηθησ.* BA*. :: C *επευλογηθησ.* 26. *υμων* (C*. *αυτων*)] om B.
IV, 1. *ιερεις* ℵAD..] *αρχιερ.* BC. 4. *αριθμος* ℵBD] pm *ο* A.. | *χιλιαδες* ℵA.] pm *ως* (E.. *ωσει*) BD.. 5. *εις* ℵ.] *εν* BAD.. 9. *σεσωται* ℵA] -*σται* BD.. 18. *καθολου* ℵ*B] pm *το* ℵcA.. :: D[var] 25. ‚*perhaps either* διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος *for* διὰ στόματος *with* διὰ πνεύματος ἁγίου *transposed, or* τοῦ πατρὸς *for* τοῖς πατράσιν‘ WH 28. *σου* sc ℵA[b]D..] om BA*. 30. *σου* pr] om BA (*σε εκτειν.*) 33. *ιησ. χρ. του κυρ.* ℵA.] *του κυρ. ιησ.* (ante *τ. αναστ.* B) B.. :: D. *τ. κυρ. ιησ. χρ.* 37. *προς* ℵ.] *παρα* BAD..
V, 1. *σαπφειρα* B. (D) :: ℵ* *παμφιρη* : ℵc *σαμφιρη* : D* *σαφφυρα* : D[b] *σαφφιρα* 12. *σολομωντος* (ℵ *σαλ*-) ℵA.] -*μωνος* BD.. 15. *επισκιασει* B. 16. *ιερουσ.* ℵBA.] pm *εις* D.. 19. *ανοιξας* ℵA.] *ηνοιξεν* (-*ξε* B) B.. :: D* *ανεωξαν* (D[b] -*ξεν*) 26. *ηγεν* ℵBD[b]] *ηγαγεν* A.. :: D* *ηγαγον* 31. *του* ℵB*.] om ℵcAD.. 32. *εσμεν* (A. post *μαρτ.*) ℵAD*.] *εν* (pro *εσμεν*?) *αυτω* B (69* al[2] Ir[1] *εν αυτω εσμεν*) :: D[b].. *εσμεν αυτου* | *ο* (D*E *ον*) *εδ.*] om *ο* B. 33. *εβουλευοντο* ℵD..] -*λοντο* BA. 38. *τα*] om B*E

ℵBACD || C Io 18,36-20,25. Act 4,3-5,34. D Io 18,14-20,13.

VI,3. *δε* ℵB] *ουν* C.. (D^{var}) : *δη* A : om sah arm aeth 5. *πληρη* BC^{x}..] *-ρης* ℵAC*D.. 9. *των λεγομ.* ℵA.] *της λεγομενης* BCD.. | *και ασιας* ℵBCD^{b}..] om AD* 12^{lect} d 13. *αγιου* ℵAD..] add *τουτου* BC.

VII,3. *εκ* sc] om BD sah 7. *δουλευσουσιν* ACD.] *-σωσιν* ℵB.. 10. *εναντι* ℵ.] *-τιον* BACD.. | *εφ* ℵAC.] om BD.. 13. *ανεγνωρ.* ℵCD..] *εγνωρ.* BA | *αυτου* ℵA.] *ιωσηφ* (D.. pm *του*) BCD.. 15. *και* (om D.) *κατεβη* ℵAC.] *κατεβη δε* B.. | *εις αιγ.*] om B 22. *εν* pr ℵAC.] om BD^{b}.. :: D*. *πασαν την σοφιαν* 31. *εθαυμαζεν* ℵD.] *-σεν* BAC.. 34. *αυτων* ℵAC..] *αυτου* BD. 35. *και* sc ℵ^{a}BD.] om ℵ*AC.. 36. *γη* ℵAD. (D. *αιγυπτου*)] *τη* BC. 38. *υμιν* ℵB. 43. *ρομφαν* ℵ* 8 Chr^{ed}] *ρεφαν* (ℵ^{c}A. *ραι-*) ℵ^{c}AC. : *ρομφα* B Or^{ed} :: D. *ρεμφαμ* (var al) 45. *εξεωσεν* ℵ*.] *εξωσεν* ℵ^{c}BACD.. 46. *οικω* ℵ*BDH] *θεω* ℵ^{c}AC.. : ‚*Perhaps τῷ οἴκῳ for τῷ κυρίῳ* (*τω κ̅ω̅*)‘ H 47. *σαλωμων* (ℵ *-λομων*) ℵAC] *σολομων* BD.. 49. *και η* B. 51. *καρδιας* B

VIII,1. *παντες* ℵ* 18 47] add *δε* BCD.. :: A. add *τε* : ℵ^{c} pm *και* 5. *την* ℵBA min^{2}] om CD.. 18. *το πνευμα* ℵB sah] add *το αγιον* ACD.. 24. add *ος κτλ* D* syr^{cm} 27. *εληλ.* ℵ*AC*D*.] pm *ος* ℵ^{c}BC^{a}D^{b}.. 28. *τε* ℵAD..] *δε* BC. | *ανεγιν.* ℵ*.] pm *και* ℵ^{c}BC.. :: A add *τε* : D *αναγεινωσκων* 32. *κειροντος* B. 37. om ℵBAC..] *ειπεν κτλ* (vel sim) E. g m vg (exc am* fu) arm syr^{c*} Ir Cyp

IX,5.6. E (sine cd$^{gr\,vl}$) cum vg syr^{c*} al 11. *αναστα* B vv^{al} 12. *ανδρα* ℵA.] add (E.. pm) *εν οραμ.* BC.. | *χειρας* ℵ*AC.] pm *τας* ℵ^{c}BE (al^{pl} *χειρα*) 15. *εθνων*] pm *των* BC* 19. *ενισχυσεν* ℵAC^{a}..] *-χυθη* BC*. 21. *εις* pr ℵA 40] *εν* BC.. 22. *ιουδ.* ℵ*B] pm *τους* ℵ^{c}AC.. 25. *σφυριδι* ℵC 37. *αυτην* sc] om B 42. *της*] om BC* 43. *εγεν. δε* ℵ*B min^{s}] add *αυτον* (C.. post *μειναι*) ℵ^{c}AC..

X,5. *τινα* BAC.] om ℵ.. 9. *αυτων* ℵA.] *εκεινων* BC.. 17. *υπο* ℵB.] *απο* ACD.. 18. *επυθοντο* BC 19. *αυτω*] om B cop | *ανδρες* D..] add *τρεις* ℵAC.. : add *δυο* B | *ζητουντες* ℵB 61] *-τουσιν* ACD.. 24. *εισηλθαν* (A.. *-θον*) ℵAC..] *-θεν* BD. 33. *σου* D* d vg al 36. *ον* ℵ*CD..] om ℵ^{a}BA. 39. *εν* sc] om BD. 40. *εν* ℵ*C 81] om ℵ^{c}BAD^{b}.. :: D* d *μετα την τριτην ημεραν* 42. *αυτος* ℵA..] *ουτος* BCD^{gr}. 45. *οι* B. | *του αγ. πν.* ℵA..] *του πν. του αγ.* BD^{b}. :: D* *του πν. αγ.* 48. *αυτοις* ℵA 33] *αυτους* BD..

XI,3. *εισηλθεν* et *συνεφαγεν* B. 11. *ημην* E.. (vv^{pl}) 20. *ελληνας* ℵ*AD*.] *ελληνιστας* BD^{b}.. :: ℵ* *ευαγγελιστας* 23. *τω κυρ.*] pm *εν* B 40 sah cop 28. *εσημαινεν* B :: D^{var}

XII,6. *προαγαγειν* A.] *προαγειν* D.. : *προσαγαγ.* B 13 57 : ℵ min^{s} *προσαγειν* 8. *τε* ℵA..] *δε* BD. 11. *ο κυριος* B. 13. *προηλθε* ℵB^{x} 8 vg 15. *ειπαν* B. 21. *καθισας* ℵB.] pm *και* AD.. 24. *κυριου* B vg 25. *εξ* A.. vv^{pl}] *εις* ℵB**. :: B^{*vl}D. *απο* : ‚*perhaps τὴν stood originally before εἰς, and was transposed by a primit. error*‘ WH

XIII,1. *τετρααρχου* ℵ* sah$^{cdd\,2}$ cop 6. *βαριησου* ℵ. (cdd^{nl} ap Hier)] *-σους* BC.. :: AD^{b}. *-σουν* : D* *-σουαν* 11. *τε* ℵC.] *δε* BA.. :: D *και ευθεως επεσεν* 17. *αιγυπτω* CD..] *-πτου* ℵBA. 18. *ετροφοφορ.* AC*.] *ετροποφορ.* ℵBC^{a}D.. 19. *και*] om B 61 sah 22. *ανδρα*] om B* 26. *ημιν* ℵBAD.] *υμιν* C.. 28. *ητησαν τον* ℵ* 31. *νυν* (ℵ post *εισιν*, D vg syr^{s} pm *αχρι*) ℵACD. vv^{pl}] om B.. 32. *ημων* (C^{b}E.. *αυτων ημιν* : 76 *ημιν* : g sah *αυτων* : cop om)] ‚*Doubtless a primit. error for ἡμῖν*‘ WH 33. *εν τω πρωτω ψ. γεγρ.* D g Or Hil] *εν τω ψ. γεγρ.* (E.. post *δευτ.*) *τω δευτ.* ℵBAC.. 39. *απο* ℵAC*.] pm *και* (D add *μετανοια*) BC^{b}(D).. 42. ‚*Perhaps Ἐξιόντων for Ἀξιούντων, and παρεκάλουν* (B *ηξιουν* idque post *σαββ.*) *an interpolation, with change of punctuation*‘ H 44. *τε* B.. | *ερχομ.* ℵBC*D..] *εχομ.* AC^{a} | *κυριου* ℵB^{b}A.] *θεου* B*C.. :: D^{var} 45. *αντιλεγ. και* D.] om ℵBAC.. 46. *επειδη* ℵ*BD*.] *επει δε* C. :: ℵ^{c}AD^{b}.. *επειδη δε* 48. *κυριου* ℵAC..] *θεου* BD. 49. *καθ* ℵA.] *δι* BCD.. 52. *δε* ℵCD..] *τε* BA.

ℵBACD || C 10,43-13,1. D 8,29-10,14.

XIV,3. *επι* sc ℵ*A] om ℵ^{c}BCD.. | *διδοντος* ℵ min^{4} 9. *ηκουεν* BC. 11. *τε* ℵBA.] *δε* CD.. 17. *υμιν*] om ℵ^{c}A 21. *ευαγγελιζομ.* AD.] *ευαγγελισαμ.* (ℵ* om *και τη* v. 20 usq *πολιν* v. 21) ℵ^{c}BC.. | *εις* tr] om B. (D.. om *εις* sc et tr) 25. *εις την* (A om) *περγην* ℵ*A.] *εν περγη* ℵ^{c}BCD..

XV,4. *απο* BC. 6. *τε* BC. 16. *κατεστραμμ.* ℵ.] *κατεστρεμμ.* B :: ACD.. *κατεσκαμμενα* 18. *γνωστα απ αιων.* ℵBC.] *γνωστον* (E.. *γνωστα*) *απ αιων. εστιν* (A om *εστ.*) *τω κυριω το εργ. αυτ.* (E.. *παντα τα εργα αυτ.*) AD. (E..) 20. *και του πνικτου* (D Ir^{1} om) ℵC..] om *του* BA. 24. *εξελθοντες* ℵ^{c}ACD..] om ℵ*B. 25. *εκλεξαμενους* ℵCD..] *-μενοις* BA. 29. add *φερομ. κτλ* D Ir^{1} Trt 34. om ℵBA.. am fu syr^{b}et^{ct}cop^{s} al] *εδ. δε τω σιλα* (D *σειλεα*) *επιμ. αυτους* (*αυτου* 13..) CD 13.. vg^{cl} syr^{cr} sah cop^{s} aeth arm : add praeterea *μον. δε ιουδ. επορ.* D g vg^{cl} 41. *και την κιλικ.* BD

XVI,1. *κατηντ. δε* (D^{var}) ℵC..] add *και* BA. 3. *τον πατ. κτλ* D..] *οτι ελλην κτλ* ℵBAC. 11. *δε* pr ℵAD.] *ουν* BC.. 12. B *πρωτη μερ. της Μ.* (var al) : „*perhaps μερίδος for Πιερίδος*' H 19. *και ιδοντες* B. 23. *δε* B. 26. *παραχρ.*] om B Lcf 27. *μαχ.* ℵA..] pm *την* BCD 61* 32. *θεου* ℵ*B 34. *οικον* BC.] add *αυτου* ℵAD.. 36. *τουτ.* ℵA..] om BCD. 38. *τε* ℵ.] *δε* BAD.. 40. *απο* ℵB.] *εκ* AD..

XVII,11. *καθ* ℵAD.] pm *το* B.. 18. *στωικων* B. 19. *δε* B. | *η υπο* ℵA..] om *η* BD 21. *τι* sc ℵBA.] om D.. 28. *ημας* B. 30. *απαγγ.* ℵ*B Ath^{s}] *παραγγ.* ℵ^{c}AD.. 34. *ο*] om B :: D *τις*

XVIII,2. *τεταχ.* ℵ*D..] *διατεταχ.* ℵ^{c}BA.. 3. *ηργαζοντο* ℵ*B.] *-ζετο* ℵ^{c}AD.. 7. *εισηλθεν* ℵAD*.] *ηλθεν* BD^{b}.. | *τιτιου* B*D^{b} syr^{s} (ℵ. vg *τιτου*, syr^{b} sah *τιτου* sine *ιουστου*)] om AB^{b}D*.. 19. *αυτου* B..] *εκει* ℵAD. 21. *παλιν* ℵBA. vg (exc^{1}) sah cop aeth^{s} arm] *δει με* (D^{gr*} *δε*) *παντως τ. εορτ. τ. ερχομ.* (D *τ. εορτ. ημεραν ερχομ.*) *ποι. εις ιεροσ.* (g dem add *et iterum*) DHLP min^{pl} g dem syrr aeth^{s} Chr Thphyl 27. *εν δε τη κτλ* D syr^{cm}

XIX,1s. *Θελοντος κτλ* D syr^{cm} 1. *κατελθ.* ℵA.] *ελθειν* B.. 3. *ο δε ειπ.* ℵA.] *ειπ. τε* B.. :: D. *ειπ. δε* 8. *τα* ℵA..] om BD. 9. add *απο κτλ* D 137 syr^{cm} 14. *τινες* ℵA..] *τινος* B. (D^{var}) 15. *τον ιησ.* ℵ*AD..] *τον μεν ιησ.* ℵ^{c}B. 17. *επεπ.* ℵB..] *επεσεν* AD. 24. *αργυρ.*] om B 27. *η* pr] om BD | *η* sc] om B min^{s} 28. add *δραμ. κτλ* D 137 syr^{cm} 34. *ωσει* B min^{s} | *κραζοντες* ℵA] *-ζοντων* BD.. | *εφεσ.*] add *μεγαλη κτλ* B 39. *περαιτερω* B. (d) 40. „*perh. αἰτίου ὑπάρχοντος for αἴτιοι ὑπάρχοντες*' H

XX,4. *αυτω* ℵB 13 vg sah cop aeth] add *αχρι* (D *μεχρι*) *τ. ασ.* AD.. g syrr arm Chr 5. *προελθ.* B^{b}D. (vv)] *προσελθ.* ℵB*.. (A latet) 6. *οπου* ℵA.] *ου* B.. :: D *εν η και* 10. *θορυβεισθαι* B*CD. 11. *και* pr] om B sah 13. *προελθ.* ℵB^{b}C..] *προσελθ.* B*A. :: D *κατελθ.* 15. *εσπερα* B. | *τη δε* sc ℵBAC. vg cop aeth arm] *και μειν. κτλ* DHLP min^{pl} g syrr sah al 21. *χριστον* ℵAC.. (D^{var})] om B.. 24. *τελειωσαι* ACD..] *-σω* ℵB 26. *διοτι* ℵBA.] *διο* CD^{b}.. (D^{*var}) 28. *κυριου* AC*D. g syr^{cm} sah cop arm Ir^{1} Did al^{mu}] *θεου* ℵB min^{al} vg syr^{b}et^{ct} Epiph al :: C^{b}.. *κυριου και θεου* | „*τοῦ ἰδίου perh. a primit. error for τοῦ ἰδίου υἱοῦ*' H 30. *αυτων*] om B. 32. *κυριω* B.

XXI,1. *αποσπασθεντες* B. :: D^{*var} | *παταρα*] add *και μυρα* D g sah 3. *αναφαναντες* ℵB*.] *-νεντες* B^{b}AC.. 6. *ανεβ.* ℵ*AC.] *ενεβ.* ℵ^{c}B. (al^{pl} *επεβ.*) 13. *κ. ειπεν* ℵA.] om BC.. :: D^{var} 18. *τη τε* ℵA.] *τη δε* BC.. 20. *εισιν* ℵ min^{4}] add *εν τοις ιουδ.* BAC. :: D. add *εν τη ιουδαια* (al^{pl} add *ιουδαιων*) 21. *παντας*] om AD*. 22. *δει συνελθ. πλ.* (D. *πλ. συνελθ.*) et *γαρ* (C^{a} om, ℵ* om *γαρ οτι*) ℵ*et^{c}AC^{a}D.. vg Chr] om BC* min^{5} vv^{pl} 23. *αφ* ℵB 25. *επεστειλ.* ℵAC..] *απεστειλ.* BD. 32. *λαβων* B

XXII,11. *ουκ εβλ.* E 18 : *ουδεν εβλ.* B 18. *ιδον* ℵ (min^{4} *ειδον*) d] *ιδειν* BA.. 21. *εξαποστ.* (D. *-στελλω*) ℵACD..] *αποστελω* B. 23. *δε* ℵD..] *τε* BAC. 26. *εκατονταρχης* ℵ*ACD] *-χος* ℵ^{c}B..

ℵBACD || C 16,37–20,10. D 21,2–10. 16–18. 22,10–20.

XXIII,6. εγω sc] om B. 7. λαλησ. C..] ειποντος ℵᶜA (ℵ* ειπαντος) : λαλουντος B. | επεπεσεν B* (*vel^b 112 επεσεν) 8. μεν] om B. 10. γινομ. (B γει-) ℵB] γενομ. AC.. | τε] om B. 12. τε B. | πειν B* 18. νεανισκον ℵA.] -νιαν B.. 21. πειν B* 28. κατηγ. (ℵA : add αυτον B^a..) κτλ] om B* 61 30. εξ αυτων ℵA.] εξαυτης B.. | αυτους ℵA.] om BE.. | επι σου ℵA.] pm προς (E.. τα πρ.) αυτον BE.. 35. τω ηρωδου B

XXIV,2. αυτου] om B 13. ουδε ℵB 61] ουτε A.. 15. προς ℵC.] εις BA.. 20. ευρον ℵBA.] add εν εμοι C.. 24. ιησ. ℵ*B.] om ℵ^a vel^c AC^vi.. 26. αυτω pr] om B

XXV,1. επαρχειω ℵ* (-χιω) A] -χια ℵᶜB^bC.. : -χεια B* 13. ασπασαμ. (61.. vv^nl ασπασομ.)] †H 16. δε BE^gr 17. αυτων] om B. 18. πονηραν AC*.] -ρων ℵᶜB. :: ℵ*C* πονηρα (al^pl om) 24. ενετυχεν B.

XXVI,1. περι ℵAC.] υπερ B.. 4. την sc] om BC*. | οι] om BC*. 7. καταντησειν B 10. τε pr ℵAC.] om B.. 12. της] om A 16. ειδες] add με BC*^vi. 21. οντα ℵ* (add με) et^c.] om BA.. 26. και] om B. | τι] om B. | ουθεν] om ℵᶜA 28. †WH : ‚*Perh.* με πειθεις *for* πέποιθας' H 29. ευξαμην ℵ*.] ευξαιμην ℵᶜBA.. 31. τι ℵA.] om B..

XXVII,2. αδραμυττηνω ℵB^b..] -μυντηνω B*A 5. add δι ημ. δεκαπ. 112 137 syr^c* 8. λασαια H.. (ℵ* λασσαια)] λασεα B. :: ℵᶜ λαϊσσα : A αλασσα 16. κλαυδα ℵ*. (A κλα abscissis rell litteris, al^pl κλαυδην)] καυδα ℵᶜB vg 23. εγω ℵAC*.] om BC*.. 27. προσαχειν B* (^b προσανεχειν) 29. τε BA..] δε ℵC 30. πρωρης ℵA 13 al^1] -ρας BC.. 37. ως B sah 39. εκσωσαι B*C cop arm (*salvare*) 41. βιας ℵ*BA] add των κυμ. ℵᶜC..

XXVIII,1. μελιτηνη B*. 6. εμπιπρ. ℵ*.] πιμπρ. ℵᶜB.. :: A πιπρασθαι | μεταβαλλομ. ℵ..] μεταβαλομ. BA 9. και pr] om B vg^cl cop 13. περιελθοντες ℵᶜA..] -ελοντες ℵ*B 16. επετρ. τω π. ℵBA vv^pl] ο εκατοντ. κτλ H.. g syr^c* aeth | καθ εαυτ.] add εξω της παρεμβ. 137 g demid syr^c* 25. τε ℵ*.] δε ℵᶜBA.. 31. ιησου ℵ*.] add χριστου ℵᶜBA..

Epistula Iacobi

I,9. ο pr] om B arm 22. μονον ante ακρ. ℵACP..] post ακρ. B. (vv^pl)

II,3. και επιβλεψητε ℵA..] επιβλ. δε BCP. | εκει] post η καθου B ff 4. ου] om B* ff 6. υμας pr ℵ*A.] υμων ℵᶜBCP.. 14. το] om BC*. 19. εις εστ. ο. θε. ℵA (vv^pl)] εις θε. εστ. B. : εις ο θε. εστ. C (P latet) (al^pl ο θε. εις εστ.) 22. συνεργει ℵ*A ff s] συνηργει ℵᶜBCP.. 26. γαρ] om B. | εργων ℵB.] pm των ACP..

III,6. η γλ. pr ℵ*] pm και ℵᶜ.. | και pr ℵ*] η ℵᶜ.. 14. της (ℵᶜ pm κατα) αληθ. κ. ψευδ. ℵ(*et^c) syr^h] κ. ψευδ. κατα της αληθ. BACP..

IV,2. και ult ℵP..] om BA.. 4. εστ. τω θεω ℵ.] του θεου εστ. BAP.. 8. εγγισει B 9. κλαυσ. ℵA] pm και BP.. | μετατραπητω BP. 12. ο pr] om BP 13. ποιησομεν BP.] -σωμεν ℵA.. 14. το ℵ..] τα AP. : om B | γαρ pr ℵᶜAP..] om ℵ*B. | γαρ sc (ℵ om ατμ. γαρ εστε) BP..] om A 15. θεληση ℵA..] θελη BP.

V,11. ο] om B 14. αλειψ. BP.] add αυτον ℵA.. | του κυρ. ℵP..] om του A. : om του κυρ. B 16. ευχεσθε ℵP..] προσευχ. BA 20. γινωσκετε B. | αυτου εκ θαν. ℵAP.] om αυτου (B)KL.. : εκ θαν. αυτου B ff (aeth αυτου εκ θαν. αυτου)

Epistula Petri I

I,7. ‚τὸ δοκίμιον *prob. a primit. error for* τὸ δόκιμον (ita min^4)' H 8. αγαλλιασθε ℵAC^cP..] -λιατε BC*^vi Or 9. υμων] om B min^2 Cl Or^1 (sed

ℵBACD || C passim D 22,29-28,31. :: ℵBACP || C Iac 4,2-5,20.

alio loco *ημων* habet) al 12. *εν* ℵCP..] om BA 16. *διοτι* sc ℵ min^{2} Cl] *οτι* BACP. 21. *πιστους* BA.] *πιστευοντας* ℵCP..

II, 1. *υποκρισεις* (ℵ* -*σις*, ℵ^{q} pr -*σιν*, tum -*σεις*) ℵ(*et^{c})ACP..] -*σιν* (ℵ^{c})B. (et Cl Or^{1}) 5. *εποικοδ.* ℵA*C.] *οικοδ.* BA*P.. 7. *λιθον* ℵ*C^{*vi}P..] *λιθος* ℵ^{c}BAC^{*vi}. 15. *φιμοιν* ℵ* 24. *υμων* B | *αυτου* sc ℵ*P..] om ℵ^{c}BAC..

III, 1. *και* (C. post *ει*)] om B. 6. *υπηκουεν* B. 7. *συνκληρονομοις* ℵ^{c}(* -*μους*)B.] -*μοι* ACP.. | *ταις προσευχαις* B syr^{b} cop 11. *εκκλιν.* ℵC*P..] add *δε* BAC*. 16. *καταλαλεισθε* B min^{4} syr^{c} Cl] -*λουσιν υμ. ως κακοπ.* ℵACP.. 18. *απεθανεν* ℵAC. vv^{pl}] *επαθεν* BP.. | *υμας* B. 21. ,*ὃ* (ℵ* 73 aeth om) *prob. a primit. error for ᾧ* (ita min^{al})' H

IV, 1. *αμαρτιαις* ℵ^{c}B. 5. *κρινοντι* BC^{*vi} min^{8} 17. *καιρος* ℵA.] pm *ο* BP.. 18. *ο δε ασεβης* B*. | *και ο* ℵA.] om *ο* BP.. 19. *αυτων*] om B

V, 1. *τους* ℵP..] om BA 2. *μη αναγκ.* ℵ*B.] pm *επισκοπ.* ℵ^{c}AP.. | *κατα θεον* ℵAP.. (vv^{pl})] om B.. (syr^{b}) 6. *χειραν* ℵA 8. *τινα*] om B 10. *χριστω* ℵ.] add *ιησ.* AP.. : pm *τω* B | *θεμελ.* ℵP..] om BA 11. *των αιωνων*] om B.

Epistula Petri II

I, 1. *σιμων* B. 3. *τα* pr ℵA.] om BCP.. | *ιδια δοξη κ. αρετη* ℵACP.] *δια δοξης κ. αρετης* B.. 9. *αμαρτηματων* ℵA.] -*τιων* BCP.. 17. *ο υιος κτλ* B 18. *εν τω αγιω ορει* BC*. 21. *απο θεου* BP.] *αγιοι* (A add *του*) *θεου* ℵA.. :: C *απο θεου αγιοι*

II, 4. *σιροις* ℵ] *σειροις* BAC :: P^{vi}.. *σειραις* 6. *καταστρ.* ℵAC*..] om BC*. :: P *κατεστρεψεν* pro *καταστρ. κατεκρ.* | *ασεβεσιν* BP min^{8} 8. *ο*] om B 9. *πειρασμων* ℵ*.] -*σμου* ℵ^{c}BACP.. 11. *παρα κυρ.* ℵBCP.. m (*domini*) syr** arm al] om A vg syr^{bodl}et^{ct} cop aeth Ephr 12. *γεγενημ.* ℵA*..] *γεγεννημ.* BA*CP. 13. *κομιουμ.* ℵ^{c}AC..] *αδικουμ.* ℵ*BP syr^{bodl} arm | *απαταις* ℵA*CP.. syr^{c} cop arm] *αγαπαις* BA** m vg syr^{bodl}et^{cm} sah aeth 14. *ακαταπαστους* BA 15. *καταλειπ.* ℵB*A 18] *καταλιπ.* B^{b}CP.. | *βοσορ* ℵ^{c}ACP..] *βεωρ* B. :: ℵ* *βεωορσορ* | *μισθ. αδ. ηγαπησαν* B arm 19. *τουτω* ℵ*B.] add *και* ℵ^{c}ACP.. 20. *ημων* ℵACP. (vv)] om B.. 22. *κυλισμον* BC*.] -*μα* ℵAC*P..

III, 5. *συνεστωσα* ℵ^{c}ACP..] -*τωτα* ℵ* :: B -*τωσης* 7. *αυτω* BAP.] *αυτου* ℵC.. 9. *δι* ℵA.] *εις* BCP.. 10. *ουρανοι* ℵ.] pm *οι* BAC.. | *κατακαησ.* AL min^{pl} vg (sed am fu al om *και γη* usq *κατακαησ.*) syr^{ct} cop aeth Cyr Aug al] *ευρεθησεται* ℵBKP min^{8} syr^{cm} arm (sah syr^{bodl} *non invenientur*) :: C *αφανισθησονται* : ,*perh. text for ῥυήσεται, or some form of that stem*' WH 11. *ουν* ℵA..] *ουτως* (CP. pm *δε*) BCP. (al *τουτ. ουν ουτως*) | *υμας* (ℵ*. *ημ.*)] om B 12. *τηκεται* (C. *τακησεται*, P -*σονται*)] ,*Text prob. a primit. error for τήξεται*' H 13. *κατα*] *και* A. | *τα επαγγελματα* ℵA 5 vv^{pl}] *το επαγγελμα* BCP.. 16. *ταις* ℵP..] om BAC min^{4} 18. *αιωνος* B.] add *αμην* ℵACP..

Epistula Ioannis I

I, 4. *ημων* ℵB..] *υμων* AC 5. *ουκ εστ. εν αυτω ουδεμ.* B.

II, 2. *μονων* B. 6. *ουτως* ℵCP..] om BA 14. *του θεου*] om B sah 17. *αυτου*] om A. (Or) 19. *ησαν εξ ημ.* ℵAP..] *εξ ημ. ησαν* BC. 20. *και* sc] om B sah | *παντες* ℵBP 9 sah Hes] *παντα* AC.. 24. *εν* qu] om B. 27. *αλλα* (om *ως*) B. 29. *και* ℵACP.] om B..

III, 7. *τεκνια* ℵB..] *παιδια* ACP. 13. *και* ℵC*P.] om BAC^{x}.. 19. *και* pr] om BA | *τας καρδιας* ℵA*CP..] *την καρδιαν* BA*. 21. *ημων* pr ℵC..] om BA | *ημων* sc ℵA..] om BC 23 *πιστευωμεν* ℵAC.] -*σωμεν* B..

IV, 2. *εληλυθεναι* B. 3. *μη ομολ.* et Polyc Trt^{8} al] *λυει* vg Ir^{1} Or^{1}

ℵBACP || C 1 Pe 4,6–2 Pe 1,1. P 1 Io 3,20–5,1.

Trt^{s} Lcf al 10. *ηγαπηκαμεν* B 15. *ιησ.*] add *χρ.* B m arm 16. *μενει* sc ℵB..] om A

V,1. *και* sc] om B. 5. *εστιν* A..] pm *δε* ℵ.. : add *δε* B. 6. *μονω* B 10. *τω θεω* (A *τω υιω*, m *Iesu Christo*, am* om)] ,*Text prob. a primit. interpolation*' WH

Epistula Ioannis II

6. *ινα* sc ℵA] om BP.. 8. *ειργασασθε* ℵA vv^{pl}] *ειργασαμεθα* (*ηργ-* B*) BP.. syr^{cm} sah 12. *ημων* ℵP..] *υμων* BA

Epistula Ioannis III

3. *εχαρην* ℵ.] add *γαρ* BACP.. 4. *χαριν* B min^{2} vg cop 10. *της εκκλ.* ℵ.] pm *εκ* BACP..

Epistula Iudae

1. ,*Text prob. a primit. error for θεῷ (without ἐν) and ἐν Ἰησοῦ*' H 4. *παρεισεδυησαν* B 5. *παντα* (KL min^{pl} sah al *τουτο*)] ,*Text perhaps a primit. error for πάντας* (ita syr^{bodl})' H | *κυριος* (al^{pl} *ο κυρ.*) ℵC$^{ev?}$(C^{a}. *ο θεος*)] *ιησους* BA vv^{pl} : ,*apparently οτι͞κ͞σ (ὅτι Κύριος) and οτι͞υ͞σ (ὅτι Ἰησοῦς) for οτιο* [*ὅτι ὁ*]' WH 13. *πλανητες οις ζοφος* B 15. *ασεβ.* BA..] om ℵ (om et. *αυτων*) C. | *λογων* ℵC.] om BA.. 18. *του χρονου* ℵA.] om *του* BC. (al^{pl} *χρονω*) 22. *ελεγχετε* AC* min^{nl} vv^{pl}] *ελεατε* (al^{pl} *ελεειτε*) ℵBC^{a}.. syr^{e} 22s. (C syr^{d} om v. 23 *ους δε ελεατε*, var al) : ,*perhaps the first ἐλεᾶτε* (ubi Ti *ἐλέγχετε*) *an interpolation* (syr^{bodl} Cl Hier om *ελεγχ. διακρινομ.*)' WH 23. *ους δε* pr] om B

Epistula ad Romanos

I,16. *πρωτον*] om BG Trt 27. *τε* ℵBD^{c}..] *δε* AD*G.. :: C. om 32. *επιγινωσκοντες* (B *-γειν-*) B 80 | *ποιουντες* et *συνευδοκουντες* B, sim d**g vg (exc am*) Or^{l} Lcf al *non solum qui ea* (al *illa*) *faciunt sed et* (al *etiam*) *qui consentiunt.*

II,2. *γαρ* ℵC.] *δε* BADG.. 16. *εν ημ. οτε* ℵDG..] *εν η ημ.* B : *εν ημ. η* A.

III,2. *γαρ* ℵAD^{c}..] om BD*G. 4. *νικησεις* ℵAD.] *-σης* BG.. 7. *δε* ℵA.] *γαρ* BDG.. 8. *και* sc] om B. 11. *ο* pr ℵD..] om BAG | *ο* sc] om BG | *ζητων* B 12. *ο* ℵD.] om BAG.. | *ουκ εστ.* sc] om B 67** syr^{b} 14. *στομα*] add *αυτων* B 17 22. *ιησου*] om B 25. *δια πιστ.* ℵC*D*G.] *δια της πιστ.* BC^{b}D^{c}.. :: A om 28. *γαρ* ℵAD*G..] *ουν* BCD^{c}.. 29. *μονων* B.

IV,1. *ευρηκ.*] om B 47* 5. *ασεβην* ℵD*G 8. *ου* ℵ*BD*G 67**] *ω* ℵ^{c}ACD^{c}.. 11. *περιτομην* AC*. | *δικαιοσ.* ℵC^{a}D*.] pm *την* BC*D^{c}G.. :: A. pm *εις* 12. ,*καὶ τοῖς prob. a primit. error for καὶ αὐτοῖς*' H 19. *νενεκρωμ.* BG.] pm *ηδη* ℵACD.. 22. *και*] om BD*G.

V,2. *τη* (ℵ^{a}A. pm *εν*) *πιστει* ℵ(*et^{c})AC..] om BDG. 3. *καυχωμεθα* ℵAD.. Or^{l} Cyp al] *-μενοι* BC 80 Or^{gr} Trt al 6. *ετι γαρ* ℵACD*et^{c}..] *ει γε* B :: D^{b}G *εις τι γαρ* (it vg Ir^{l} *ut quid enim*) : min^{1} fu* Aug *ει γαρ* : syr^{b} *ει δε* : cop *ει γαρ ετι* : ,*Text possibly a primit. error for εἴπερ*' H 11. *χριστου*] om B 13. *ελλογαται* ℵ^{a} :: ℵ* *ενελογειτο* : A *ελλογατο* 15. *και* pr] om B. 17. *τω του ενος* ℵBC..] *εν ενος* 47* am al^{2} Or :: AG *εν ενι* :: D *εν τω ενι* | *της δωρ.*] om B 49 Ir^{l} Or^{gr} 1/2 al (67** al^{4} Or^{l} Thphyl *την δωρεαν*)

VI,3. *ιησουν*] om B. 11. *ειναι* (ℵ^{c}.. post *νεκρ. μεν*) ℵ(*et^{c})BC..] om ADG. 19. *εις την ανομ.* et. Or^{l} al] om B syr^{b} Trt^{cd} 21. *το* ℵ*ACD^{c}..] add *μεν* ℵ^{c}BD*G.

ℵBACP || C 1 Io 4,3-3 Io 2. Iud 1.2. P 1 Io 3,20-5,1. Iud 4-15. :: ℵBACDG || C Rom 2,5-3,21.

VII,6. ημας] om BG 17. ενοικουσα ℵB.] οικουσα ACDG.. 20. εγω pr ℵA..] om BCDG. 23. εν sc ℵBDG.] om AC.. 25. χαρις B.] χαρις δε ℵ^{a}C*. (C* latet) : ευχαριστω ℵ*A.. :: D. η χαρις του θεου : G η χαρις κυριου | τω νοι ℵ*G.] τω μεν νοι ℵ^{c}BACD..

VIII,2. σε ℵBG m syr^{p} Chr^{3} Trt^{pud}et$^{res\,od}$] με ACD.. vg syr^{s} sah arm^{edd}go Cl Or^{l} Ath Did Cyr Trt$^{res\,od}$al :: cop aeth al ημας : arm^{edd} om : ‚*Text prob. a primit. interpolation*' WH 11. χρ. ιησ. ℵ*AD*. (C. ιησ. χρ.)] χριστον (ℵ^{c}.. pm τον) ℵ^{c}BD^{c}G.. | και BCDG..] om ℵA. | ενοικουντος et πνευματος ℵAC..] -κουν et πνευμα BDG.. 20. εφ ℵB*D*G 21. διοτι ℵD*G 23. ημεις] om B. :: DG om ημ. και 24. τι και ℵ^{c}AC..] τι B*DG. : om B* 47^{mg} (cum hac nota : το παλαιον ουτως εχει) :: ℵ*47* και (sine τι) | υπομενει ℵ*A 47^{mg} 28. add ο θεος BA 34. ιησ. ℵACG.] om BD.. | εγερθ. ℵ^{c}BDG..] add εκ νεκρ. ℵ*AC. | εστιν ℵ*AC..] pm και ℵ^{c}BDG.. 35. χριστου ACDG..] θεου ℵB.

IX,4. αι διαθηκαι ℵC..] η διαθηκη BDG. (A om ων η usq επαγγ.) 13. καθαπερ B Or 23. και] om B. 26. αυτοις] om B am al^{a}

X,3. δικαιοσ. sc ℵG..] om BAD. 5. οτι post γρ. ℵ*AD*.] post νομ. ℵ^{c}BD^{c}G.. | εκ νομου ℵB] εκ του νομου DG.. :: A εκ πιστεως | ποιησας ℵ*AD.] add αυτα ℵ^{c}BG.. 9. εν τω στομ.] pm το ρημα B 71 Cl | οτι κυριος ιησ. B cop Cl al 14. ακουσονται ℵ*D.] -σωσιν (al^{pl} -σουσιν) ℵ^{c}BA*. (A* latet) 15. καθαπερ B | τα ℵ*D^{b}..] om ℵ^{c}BACD*G. 20. τοις εμε bis] pm εν BD*(G pr loco)

XI,6. χαρις sc ℵ*ACDG. vv^{pl} Or^{l}pp^{lat}] add ει δε κτλ (B om εστι, habet χαρις pro εργον sc) ℵ^{c}B.. syrr Chr al 13. ουν] om (DG. om μεν ουν) L.. 17. της ριζης ℵ*BC cop] add και ℵ^{c}AD^{b}.. Or :: D*G Ir^{l} om 20. εκλασθησαν BD*G 25. παρ ℵCD..] εν BA :: G. om | αχρι ου B* 30. νυνι B 31. νυν sc ℵBD* 4** cop Dam] om AD^{b}G..

XII,1. τω θεω ευαρ. ℵ*A.] ευαρ. τω θεω ℵ^{c}BDG.. 2. συνσχηματιζεσθε ℵB*.. (vv)] -σθαι B^{b}ADG | μεταμορφουσθε B*D^{b}.. (vv)] -σθαι ℵB^{b}AD*G 14. υμας] om B 47 67** am (G. om ευλογ. τ. διωκ. υμ.) 15. κλαιειν ℵBD*G.] pm και AD^{c}..

XIII,3. ‚*τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ prob. a primit. error for τῷ ἀγαθοεργῷ* (aeth *ei qui facit bonum*)' H 9. εν τω sc] om BG. 11. υμας ℵ*BAC.] ημας ℵ^{c}DG.. 12. ενδυσωμ. δε BAC*D*.] om δε ℵ* sah^{od} :: ℵ^{c}C^{b}D^{b}G.. και ενδυσωμ. 13. εριδι κ. ζηλω et Ir^{l} Or^{l}] εριςι κ. ζηλοις B sah Cl Amb Cyp^{vl} 14 χρ. ιησ. (om κυρ.) B Cl

XIV,5. γαρ ℵ*AC.] om ℵ^{c}BDG.. 12. ουν] om BD*G. | αποδωσει BD*G. | τω θεω] om BG. 13. προσκομμα et η] om B syr^{p} arm 19. διωκομεν ℵBAG.] -κωμεν CD.. 21. πιειν D* :: G πινειν | προσκοπτει (ℵ*P λυπειται) ℵ*(et*)AC. (Or)] add η σκανδ. η ασθ. ℵ^{c}BDG..

XV,4. εις την] pm παντα B. | εχωμεν] add της παρακλ. B Cl 7. υμας ℵACD^{b}G..] ημας BD*. 8. γεγεν. ℵAC*D^{c}..] γενεσθαι BC*D*G arm 11. add λεγει BDG. 14. της ℵB.] om ACDG.. 15. τολμηροτερως BA 17. την BC^{vl}DG 87] om ℵA.. 18. τολμω ℵ^{c}B. 19. θεου ℵD^{b}.. (Or^{l})] αγιου ACD*et^{c}G. (vv^{pl}) : om B 20. φιλοτιμουμαι BD*GP 21. οψονται] ante οις B 37 cop 22. πολλακις BDG 23. ικανων BC. 24. απο B (DG. αφ) 30. αδελφοι] om B. 31. δωροφορια et εν BD*G 32. ελθων et συναν. ℵ*AC.] ελθω et και συναν. (B om και συναν. υμιν) ℵ^{c}(B)DG.. | θεου ℵ^{c}ACD^{c}.. (Or^{l})] κυρ. ιησ. B :: ℵ* ιησου χριστου : DG fu χρ. ιησ. : ‚*Text prob. a primit. interpolation*' WH 33. αμην] om AG.

XVI,1. ουσαν ℵ*AC^{a}DG..] add και ℵ^{c}BC* 47 6. μαριαμ ℵDG..] -ριαν BAC. 11. συγγενη (G συνγ-) ℵB^{b}CD^{c}G..] -νην B*AD* 19. σοφους BDG.] add μεν ℵAC.. 20. ιησ. ℵB] add χρ. AC.. (DG om η χαρις usq υμων, sed add sim post v. 28) 21. μου pr] om B 67** 27. ω] om B. | των αιων.] om BC.

ℵBACDG || C 9,12-10,14. 11,31-13,10.

Epistula ad Corinthios I

I,2. τη ουση εν κορ. post θεου ℵAD^b..] post χρ. ιησ. BD*et^cG 4. μου ℵ*ACDG..] om ℵ*B aeth 8. χριστου] om B 13. υπερ ℵACD^bG..] περι BD* 14. ευχαρ. ℵ*B 67** Chr^8 Dam] add τω θεω (A add μου) ℵ^cACDG.. Or^1 Trt al 28. τα μη οντα ℵ*AC*D*G.] pm και ℵ^cBC^bD^c..

II,1. μαρτυριον ℵ^cBDG.. vv^pl Or al] μυστηριον ℵ*AC min^7 r syr^b cop Amb Aug al 2. ειδ. τι ℵAD^bG..] τι ειδ. BC. :: D*et^c τι εν υμ. ειδ. 9. α sc ℵDG..] οσα BAC^vi Cl^ro Hipp al 10. δε et. Or al] γαρ B 37 al^7 sah cop Cl al 13. πνευματικως B 17 15. ανακρ. ACD*G.] add μεν ℵ*(*om v. 15)BD^b.. | παντα ℵ*BD^bG..] pm τα ACD*.

III,2. ετι] om B 12. αργυρ.] pm και B 13. αυτο BAC.] om ℵD.. (G om v. 8 usq v. 16 θεου) 16. εν υμιν οικει B.

IV,13. δυσφημ. ℵ*AC. Cl Or3/5 Eus al] βλασφημ. ℵ^cBDG.. 14. νουθετων ℵAC.] -θετω BDG.. 17. αυτο ℵ*A.] om ℵ^cBCDG.. | ιησου ℵCD*et^bG. (D*G κυριω pro χρ.)] om BAD^c..

V,2. πραξας ℵAC.] ποιησας BDG.. 4. κυριου ℵA.] add ημων BDG.. 5. ιησου ℵ..] ιησ. (AG. pm ημων) χρ. ADG.. : om B Or^8 Trt al 8. μη B Or 1/2 11. νυνι ℵ*CD*(-νει)et^b..] νυν ℵ^cBAD^cG..

VI,5. λαλω B 7. μεν ℵ*D*.] add ουν ℵ^cBACD^b.. 10. ου pr ℵAC.] ουτε BD.. 11. κυρ. ℵAD..] add ημων BC^vi.. 14. εξεγερει ℵCD*..] εξηγειρεν B 67** (am fu harl *suscitavit*) :: AD*. εξεγειρει 19. πνευμ. αγ. εστ. B.

VII,1. εγραψατε ℵBC.] add μοι ADG.. 5. αν] om B | υμων] om B 9. γαμειν ℵ*AC*.] γαμησαι ℵ^cBC^cDG.. 13. ει τις ℵD*G.] ητις BACD*.. 15. υμας ℵ*AC.] ημας ℵ^cBDG.. 17. μεμερικεν ℵ*B] εμερισεν ℵ^cACDG.. 28. η] om BG 34. η αγαμος post παρθ. (sed ℵA add η αγ. et post γυνη) ℵADG.. (Trt Cyp)] post γυνη tantum B. (vg cop Eus) | και τω σωμ. ℵBG..] om και AD. 38. ποιει ℵAD.. (G om ωστε usq ποιει)] ποιησει B. | ποιησει ℵBA.] ποιει DG.. 40. δε sc ℵAD..] γαρ B.

VIII,6. αλλ et. Or Hil al] om B basm Ir^1 Eus | δι ον B aeth 8. ουτε εαν μη κτλ BA*. | περισσευομεθα B Or 10. σε ℵAD..] om BG vg Or^1 al

IX,4. πειν (ℵ*D*G πιν) B* 7. η ℵAC*..] om BC^c vi DG. 9. κημωσ. B*D*G Chr Thdrt] φιμωσ. ℵB^bACD^b.. 12. εκκοπ. ℵD*.] εγκοπ. B^bACD*.. : ενκοπ. B*G 16. ευαγγελιζωμαι sc ℵA..] -σωμαι BCDG. 18. μου pr ℵ*AC.] μοι (D*G εσται μοι) ℵ^cBDG.. 22. ασθενης ℵ*BA.] pm ως ℵ^cCDG..

X,2. εβαπτισθησαν ℵACDG.] -τισαντο B..(Or) 3. το αυτο ℵ^cBC^cDG..] om (sed A non om το) ℵ*AC^vi aeth 7. πειν (ℵ πιν) B*D*G 8. μια ℵ*BD*G] εν μια ℵ^cACD^b.. 9. κυρ. ℵBC.] χρ. DG.. :: A θεου | εξεπειρ. ℵCD*G.] επειρ. BAD^c.. 10. γογγυζετε BAC..] -ζωμεν ℵDG. | καθαπερ ℵB.] καθως ACDG.. 18. ουχ ℵ*ACD*G 17] ουχι ℵ^cBD^c.. 20. θυουσιν pr BDG. (Marcion Trt)] add τα εθνη ℵAC.. (Or^1)

XI,17. παραγγελλων et επαινω ℵC^b vi D^cG..] -λλω et -νων AC*. :: B -λλων et -νων : D*. -λλω et -νω 19. ινα] add και BD*. 22. επαινω BG.

XII,2. οτι οτε (G. om οτε, K*. om οτι)] , *Prob. a primit. error for* ὅτι ποτὲ ' WH 6. ο δε (DG ο αυτ. δε) ℵADG..] και ο BC. 10. δε sc et tr ℵAC..] om BDG.] διακρισις ℵCD*G.] -σεις BAD^c.. 18. νυνι ℵCD^b..] νυν BAD*G. 19. τα] om BG 17 20. μεν] om BD*. 21. δε ℵBD..] om ACG. 25. σχισματα ℵD*G.] σχισμα BACD^b.. 26. ειτε pr ℵACD..] ει τι BG. | μελος sc ℵ*BA Thdrt 1/2] pm εν ℵ^cCDG.. (Or^2 μελος εν)

XIII,2. μεθιστανaι ℵBDG. (Cl)] -νειν AC.. (Or) 3. καυθησ. (-σομαι DG.. : -σωμαι C..) CDG.. cdd^gr et^lat ap Hier it vg syrr aeth^8 arm go Cyr Trt Cyp al] καυχησωμαι ℵBA 17 cdd^gr ap Hier sah cop aeth^8 go^mg Or al 4. η αγαπη·

ℵBACDG || C 1,1.2. 7,18-9,6.

tr] om B. (Cl Or^{8} Trt) 5. το μη B Cl 1/3 8. δε] om C*D*G. | προφητεια (sic et A) καταργηθησεται B | γνωσις καταργηθησεται BD*et*..] -σεις et -σονται ℵAD^{b}G.

XIV,6. διδαχη ℵ*D*G.] pm εν ℵ^{c}BAD^{b}.. 14. γαρ] om BG. 15. δε sc] om BG. 16. πνευμ. ℵ*AG..] pm εν ℵ^{c}BD. 18. γλωσση ℵADG.] -σσαις B.. 28. διερμην. ℵAD^{b}..] ερμην. (D*G pm ο) BD*G 35. μανθανειν ℵ*A*. (A* latet) 37. εστιν D*G (d g) Or Hil] add (ℵ* pm) εντολη ℵ(*et*)BA 17 cop aeth Aug :: D^{b}.. εισιν εντολαι 38. αγνοειται (G ηγνο-, D* αγνοειτε) ℵ*A^{vi}D*G Or al] αγνοειτω ℵ^{c}BA^{a}D^{b}..

XV,5. επειτα ℵA.] ειτα BD*.. :: D*G και μετα ταυτα 7. επειτα sc ℵ*AG..] ειτα ℵ^{c}BD.. 10. συν εμοι ℵ*BD*G.] pm η ℵ^{c}AD^{b}.. 14. και pr ℵ*ADG.] om ℵ^{c}B.. (Ir^{l} Trt) | υμων] ημων BD*. 17. υμων pr] add εστιν BD*. 24. παραδιδοι BG 27. οτι pr] om B. 28. και ℵAD^{c}..] om BD*G. | τα tr ℵD^{c}G..] om BAD^{a}. 49. φορεσομεν B. 51. ου ante (A* ante et post) κοιμηθησ. B(A^{a})D^{b} ^{vi}et*.. cdd ap Acac^{eses} cdd^{gr}ap Hier cdd^{nl}ap Did syrr cop aeth^{8} go Or^{8} Thdr^{hcl}al^{mu}] ου (A* οι) post κοιμηθησ. (G 17 pm ουν) ℵ(A*)CG 17 cdd^{pl}ap Acac^{eses}et ap Did cdd^{gr}ap Hier et ap Aug g aeth^{8} arm Or^{8}al :: D*vg cdd^{lat} ap Hier et ap Aug Hil al αναστησομεθα ου παντες δε αλλαγ. 54. το φθαρτον κτλ (G om οταν δε usq αθανασιαν) ℵ^{c}BAC^{a}D.. (Or Cyp al)] om ℵ*C*. (Mcion^{epiph} Ir^{l} Hil al) | αθανασ.] pm την ℵAI 17

XVI,2. ευοδωται ℵ*BDG..] -δωθη ℵ^{c}(-δοθη)AC. 6. καταμενω BM 67** | και] om B. 10. ως εγω BM 67** 17. υμετερον BCDG.] υμων ℵA.. | ουτοι ℵBC..] αυτοι ADG. 19. ασπαζεται ℵCD.] -ζονται BG..

Epistula ad Corinthios II

I,6. και σωτηρ.] om B 17. | ειτε παρακ. υπ. τ. υμ. παρακλ. h. l. ℵAC. vv^{pl}] post βεβ. υπ. υμ. (add και σωτηρ. post παρακλ., sed syr^{p*}) BDG.. (d g) go syr^{p} 8. περι ℵACDG.] υπερ B.. 10. οτι (G post και)] om BD*M 12. ουκ εν] pm και B. 14. ημων sc ℵBG..] om ACD.. 15. χαριν ℵ*ACDG..] χαραν ℵ^{c}B. 22. ο και ℵ^{c}BC^{c}D.. (G. και ο)] om ο ℵ*AC*.

II,1. δε ℵACD^{b}.. (D* τε)] γαρ B. 7. μαλλον (DG. post υμας) ℵCDG..] om BA syr^{p} Aug 9. ει ℵCD..] η BA 17

III,1. συνιστανειν ℵACD^{b}..] -σταν BD*. :: G -σταναι 3. και ενγεγρ. B. | πλαξιν καρδιαις (FK.. vv^{pl} καρδιας) σαρκ.] „Πλαξίν prob. a primit. interpolation" WH 7. εν γραμματι BD^{gr}*G^{gr} syr^{p} arm 9. τη ℵACD*G.] η BD^{b}.. 17. „Κυρίου prob. a primit. error for κύριον" H 18. καθωσπερ B

IV,2. συνισταντες ℵCD*G.] -στανοντες BA^{vi}. :: D^{c}.. συνιστωντες 5. δια ιησουν BA*DG..] δια ιησου ℵ*A**C. :: ℵ^{a} δια χριστον 10. τοις σωμασιν ℵ.] τω σωματι BACDG.. 13. και pr ℵG.] om BCD.. 14. κυρ.] om B. (Trt) 17. ημων] om B. (C* vel^{a})

V,3. ειγε ℵC..] ειπερ BDG. 10. τα δια et Cl Trt al] τα ιδια d g vg arm go Or^{8} Cyp Lcf al | φαυλον ℵC.] κακον BDG.. 12. ημων CDG..] υμων ℵB 17

VI,4. συνισταντες ℵ*CD*G.] -στανοντες B. :: ℵ^{c}D^{c}.. -στωντες 15. πιστου B. 16. ημεις et εσμεν ℵ*BD*.] υμεις et εστε ℵ^{c}CD^{c}G..

VII,5. εσχεν BG. 8. „Βλέπω prob. a primit. error for βλέπων (vg videns)" WH | γαρ ℵCD^{b}G..] om BD* Ambrst^{ed} 12. ουκ ℵCD 17.] ουχ BG.. | ουδε] pm αλλ ℵ^{c}B 37 73 14. επι τιτου (DG. προς τινον) ℵ*B.] pm η ℵ^{c}CDG..

VIII,7. εξ ημων εν υμιν B. (Or^{l}) 9. χριστου] om B 19. συν ℵDG..] εν BC. | αυτου ℵD^{b}..] om BCD*G. (vv^{pl}) 24. ενδεικνυμενοι BD*G.] ενδειξασθε ℵCD^{b}..

ℵBACDG || A 2 Co 4,13-12,6. C 1 Co 13,8(παυσ.)-15,40. D* 1 Co 14,13-22.

IX,5. εις ℵC..] προς BDG. | μη ως ℵ*G.] pm και ℵcBCD.. 10. σπερμα ℵCDb..] σπορον BD*G 80 11. θεου B

X,8. τε ℵCD..] om BG. | καυχησομαι ℵ.] -σωμαι BCDG.. 10. φασιν B vv^al 14. ως γαρ μη B min^8

XI,3. απλοτ. ℵcDc..] add κ. τ. αγνοτ. ℵ*BG. :: D* απο της αγνοτ. κ. τ. απλοτ. 4 ανειχεσθε ℵDcG..] ανεχεσθε BD* 17 5. δε B 18. σαρκα ℵ*D*G.] pm την ℵcBDc.. 23. εν πληγ. κτλ ℵ*G.] εν φυλακ. κτλ BD*etc. :: ℵcDb.. εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ. 30. μου] om BH

XII,1. δει BDcG..] δε ℵD* cop (al^nu δη) 3. ουκ οιδα] om B Meth 5. μου ℵDcG..] om BD*. 7. ινα μη pr D.. (Ir^l Or^l)] pm διο ℵBAG 17. | ινα μη υπεραιρ. sc ℵcB..] om ℵ*ADG. 9. μου sc et. Or] om B. (Ir) 10. και ℵ*B Or^8] εν ℵcAD.. 11. add τι B 12. τε (ℵc ante σημ.) ℵ*B.] om ℵcAD*. :: Dc.. εν σημ. : G. και σημ. 20. ερις ℵA.] ερεις BDG.. 21. ταπεινωσει BDG.] ταπεινωση ℵA..

XIII,4. εν BD..] συν ℵAG. | εις υμας] om BDc. 13. χριστου] om B.

Epistula ad Galatas

I,3. ημων post κυρ. BDG..] post πατρ. ℵA. : om 67** al 4. περι ℵ*ADG..] υπερ ℵcB.. 8. ευαγγελισηται ℵA.] -ζηται BDG.. | ευαγγ. sine υμιν ℵ*G.] add υμιν ℵcADc.. : pm υμιν BH :: D*. add υμας 11. δε ℵ*ADb..] γαρ ℵ*BD*G. 12. ουτε BDc..] ουδε ℵAD*G. 15. ευδοκ. BG.] add ο θεος ℵAD.. 17. ανηλθον ℵA..] απηλθον BDG.

II,12. ηλθον ACDb..] ηλθεν ℵBD*G min^8 Or (ἐλθόντος Ἰακώβου) 13. και sc] om B. 14. ουχ ℵ*AC.] ουκ DbG.. :: ℵcBD*. ουχι 20. υιου τ. θεου ℵACDb..] θεου και χρ. BD*G (d g)

III,19. ου et. Or] αν B. (Cl) 21. του θεου] om B. | εν νομω B Cyr 1/2 | ην αν ℵ.] αν ην BAC : om αν D*. :: G om ην αν : Db.. αν εκ νομ. ην

IV,3. ημεθα ℵD*G 17 al^2] ημεν BACDb.. 9. δουλευσαι ℵB] -λευειν ACDG.. 18. ζηλουσθε ℵB. 19. τεκνα ℵ*BD*G.] τεκνια ℵcACDb.. 23. μεν] om B. | δια της BDG..] δι ℵAC. 25. γαρ pr ℵCG 17* (δε?) r vg sah (δε) aeth go (om γαρ) Or^l Epiph Cyr Aug al^lat] δε αγαρ BAD 37 al^8 cop syr^cm :: KLP 17** al^pl d (om σινα) syr^p et^st arm Chr al^nu γαρ αγαρ 28. υμεις et εστε BD*G. (Ir^l Or)] ημεις et εσμεν ℵACDc.. (Hier)

V,1. τη] G d g r vg go Trt Or^l al^lat η (Db.. syrr ante ημας add η, om ουν post στηκετε, ut et. D. vg) : , Τῇ ἐλευθερίᾳ prob. a primit. error for Ἐπ' ἐλευθερίᾳ' H 6. ιησου] om B Cl 20. ερις ℵBAD*.] ερεις CDbG.. | ζηλος BD*.] ζηλοι ℵCDb.. (A latet) :: G ζηλους 21. φθονοι ℵB. (Cl Ir^l Or^l)] add φονοι ACD.. (cdd^lat ap Hier vv^pl)] καθως ℵ*BG.] add και ℵcACD.. 26. αλληλοις ℵACDGc..] αλληλους BG*.

VI,2. αναπληρωσετε BG. (vv^pl)] -σατε ℵACD.. (syr^c arm Cl) 4. εκαστος] om B sah 10. εχωμεν ℵB* 17 37.] εχομεν BbACDG.. 11. ηλικοις B* 17 12. χριστου] add ιησου B 37 | διωκονται ACG.] -κωνται ℵBD.. 13 περιτεμνομ. ℵACD..] περιτετμημ. B.. :: G περιτεμνημενοι 15. ουτε γαρ B.] εν γαρ κτλ (cf 5,6) ℵACDG.. 18. ημων] om ℵ.

Epistula ad Ephesios

I,1. εν εφεσω] om ℵ*B* 67** cdd^vet ap Bas Mcion^vd (qui ep. προς λαοδικεας inscr.) Or 14. ος ℵD..] ο BAG. 15. τ. αγαπ. ℵcDG.. (vv)] om ℵ*BAP 17 Or Cyr Hier Aug 1/2 17. δω B. 18. υμων] om B. 20. ενηργηκεν BA.] -σεν ℵDG.. | αυτον sc ℵA.] om BDG..

ℵBACDG || A 2 Co 4,13-12,6. C 2 Co 10,9-Gal 1,20. Eph 1,1-2,18.

II,5. *τω χριστω* et. Hil Hier al] pm *εν* B 17 al^2 vg^{cl} (non am fu al) cop arm Chr al

III,1. *χριστου* ℵ*D*G.] add *ιησου* ℵ^{c}BAD^b.. 3. *οτι* (G *κα. αποκ. γαρ*)] om B d Victorin Ambrstr 9. *φωτισαι* ℵ*A 67** Cyr$^1/_2$ Hil Aug Hier] add *παντας* ℵ^{c}BDG.. (Trt) 18. *βαθ. κ. υψ.* ℵA..] *υψ. κ. βαθ.* BCDG. (vv^{pl}) 19. *πληρωθη* B 17 al^2

IV,4. *και* sc] om B. 7. *η* ℵACD^c..] om BD*G. 8. *εδωκεν* ℵ*AC*D*G.] pm *και* ℵ^{c}BC^{c}et^{b}D^c.. 9. *κατεβη* ℵ*AC*DG.] add *πρωτον* ℵ^{c}BC^b.. 16. *μερους* ℵBDG..] *μελους* AC. 28. *ιδιαις* ℵ*ADG. (vv^{pl})] om ℵ^{c}B.. 32. *δε* (D*G. *ουν*)] om B. | *υμιν* ℵAG..] *ημιν* BD.

V,2. *υμων* B. 4. *η* pr ℵ*AD*G.] *και* ℵ^{c}BD^c.. 15. *ακριβ. πως* ℵ*B.] *πως ακριβ.* ℵ^{c}ADG.. 19. *ψαλμ.*] pm *εν* B. | *τη καρδια* ℵB Or] pm *εν* (sed ℵ^{c}ADG. *εν ταις καρδιαις*) ℵ^{c}ADG.. 22. *ανδρασιν* B cdd^{gr}ap Hier Cl$^1/_2$] add *υποτασσεσθωσαν* ℵA. (Cl$^1/_2$) :: DG add *υποτασσεσθε* (item al^{pl} post *ανδρ.*) post *γυναικες* 28. *οφειλ.* ℵ..] add *και* B 17 syr^c :: ADG. *και οι ανδρ. οφειλ.* 30. *αυτου* ℵ*BA.] add *εκ κτλ* ℵ^{c}DG.. 31. *τον* et *την* ℵAD^c..] om BD*G | *τη γυναικι* (ℵ*: add *αυτου* ℵ*..) ℵ*AD*G.] *προς την γυν. αυτ.* ℵ^{c}BD^c.. 32. *εις* sc] om B.

VI,1. *εν κυρ.* ℵAD^b.. (Or)] om BD*G (d g) Cl Trt Cyp 5. *καρδ.* ℵ.] pm *της* BADG.. 8. *εαν τι* B.] *ο αν* (ℵ^{c}A. *εαν*) ℵ^{c}ADG. :: ℵ* *ο τι εαν* (al^{pl} *ο εαν τι*) 10. *δυναμουσθε* B 17 Or^{vl} 12. *ημιν* ℵAD^c..] *υμιν* BD*G. 16. *τα* ℵAD^c..] om BD*G 19. *του ευαγγ.*] om BG Trt Victorin

Epistula ad Philippenses

I,9. *περισσευη* ℵA..] *-ση* BD. :: G *περισσευοι* 19. *δε* B. 23. *γαρ* ℵ^{c}BAC.] om ℵ*DG.. 24. *επιμειναι* B Or$^1/_2$ al | *τη* ℵAC.] pm *εν* BDG.

II,2. *εν* ℵ^{c}BDG..] *αυτο* ℵ*AC. 4. *εκαστοι* pr BAG.] *-τος* ℵCD.. 11. *εξομολογησεται* ACDG..] *-σηται* ℵB.. 12. *ως*] om B. 15. *γενησθε* ℵBCD^c..] *ητε* AD*G. 26. *παντ. υμ.* ℵ^{c}G..] add *ιδειν* ℵ*ACD.. : *υμ. παντ.* B 27. *θανατου* ℵ^{c}B. 30. *χριστου* (D.. pm *του*) BDG..] *κυριου* ℵA. :: C om

III,7. *ατινα* ℵ*AG.] pm *αλλα* (ℵ^{c}D^c.. *αλλ*) ℵ^{c}BD.. 8. *μενουνγε* ℵA.] *μεν ουν* BDG.. 12. *ει* ℵ*D*G.] add *και* ℵ^{c}BAD^c.. | *ιησου* ℵA..] om BD*G. 13. *ουπω* ℵAD*.] *ου* BD^{c}G..

IV,1. *αγαπητοι* sc (D*. om)] add *μου* B 17 cop syr^h

Epistula ad Colossenses

Inscr. *κολοσσ.* ℵB^{b}DG.] *κολασσ.* (ℵ bis in summa pagina) B*A..

I,2. *κολοσσ.* (A hiat) ℵBDG.] *κολασσ.* KP.. 3. *και* ℵAC^{c}D^c..] om BC* :: D*G *τω* | *χριστου*] om B | *περι* ℵACD^c..] *υπερ* BD*G. 4. *ην εχετε* (D^c. *την*)] om B 7. *υμων* ℵ^{c}CD^b..] *ημων* ℵ*BAD*G. 12. *πατρι*] pm *θεω* ℵ. :: G *θεω τω π.* : C^b. *τω θεω και π.* | *υμας* ℵB.] *ημας* ACDG.. 14. *εσχομεν* B cop 16. *επι* ℵ*B.] pm *τα* ℵ^{c}ACDG.. 18. *αρχη*] pm *η* B. 20. *δι αυτου* sc ℵACD^b..] om BD*G. 21. *αποκατηλλαγητε* B (17 *-ηλλακηται*) :: DG*. *αποκαταλλαγεντες* 27. *ος* ℵCD..] *ο* BAG.

II,2. *πλουτος* ℵ*B Cl] pm *το* AC. :: ℵ^{c}D.. *παντα* (D* add *τον*) *πλουτον* | *θεου χριστου* B Hil] ℵ*AC 4 am fu sah *θεου πατρος του* (ℵ* om *του*) *χριστου* : ℵ^c min^3 syr^{ct} *θεου και πατρ. του χρ.* : 47 73 vg^{cl} syr^h cop Chr al *θεου πατρ. και του χρ.* : D* Aug *θεου ο εστιν χριστος* : D^{b}P 37 67** al^3 *θεου* : D^{c}KL min^{pl} syr^{e*} Thdt Dam al *θεου και πατρ. και του χρ.* : Cyr *θεου και χρ.* : 17 arm Cl Ambrst *θεου* (17 add *του*) *εν χριστω* (sim aeth) :: , *Τοῦ θεοῦ*,

ℵBACDG || C Eph 1,1-2,18. Eph 4,17-Phil 1,22. Phil 3,5-Col 1,2. G Col 2,1-10.

Χριστοῦ prob. a primit. error for τοῦ ἐν Χριστῷ' H 4. τουτο ℵ*BA*vi.] add δε ℵcA*CD.. 7. περισσ. ℵ*AC.] add εν αυτη BDc.. :: ℵcD*. add εν αυτω 10. ος ℵAC..] ο BDG. 12. βαπτισματι ℵ*ACDc..] -σμω ℵcBD*G. | εκ νεκρ. ℵAC..] εκ των νεκρ. BDG.. 13. υμας sc ℵ*AC..] ημας B. :: ℵcDG.. om 16. και B. 17. ο εστιν BG. 18. ,*perhaps θέλων ἐν* (ℵ* om) *ταπεινοφροσύνῃ for ἐν ἐθελοταπεινοφροσύνῃ*' H | α εορ. (ℵB*CD. : εωρ. BcA..) εμβατ. ℵ*BAD* 17 28 67** cddgrap Hier m cddqdap Aug cop aeth Mciontert Or8 Lcf Ambrst] ℵcCDbG.. vg syrr arm go Chr Aug Hier al α μη (G ουκ) εορ. εμβατ. :: ,*Probably a primit. error for ἀέρα (or αἰώρᾳ) κενεμβατεύων*' WH 23. και sc] om B m Or1 al : †H

III,4. υμων ℵCD*G.] ημων BDb.. (A latet) 11. παντα ℵ*AC.] pm τα ℵcBDG.. 12. και] om B. 13. χριστος ℵ* vi et cCDb..] κυριος BAD*G. :: ℵ* θεος (17 arm Aug ο θεος εν χριστω) 15. ενι] om B 67** sah 16. χριστου ℵ*BCcDG..] κυριου ℵ* cop Cl :: AC*. θεου | εν τη ℵcBD*G] om τη ℵ*ACDc.. (Cx om εν χαρ.) 22. οφθαλμοδουλιαις (alpl -λειαις) ℵC..] -λια (BA -λεια) BADG. 25. κομιειται ℵ*ACD*..] -σεται ℵcBDc. :: G -ζεται

IV,3. δι ον και BG 9. γνωριουσιν ℵ*ACDc..] -σουσιν (D* -σωσιν) ℵcBD*G. 15. αυτων ℵAC.] αυτης B 67** syrcl :: DG.. αυτου

Epistula ad Thessalonicenses I

I,5. πληροφ. ℵB.] pm εν ACDG.. | εν υμ. BDG..] om εν ℵAC. 7. τυπον BD*.] τυπους ℵACG.. 8. εν τη sc] om B. 9. υμων B. 10. των sc ℵBDG..] om AC.

II,5. εν sc ℵ*ACDG..] om ℵcB. 7. ηπιοι ℵcACxDc..] νηπιοι ℵ*BC*D*G. 12. καλουντος BDG..] καλεσαντος ℵA. 13. εστ. αληθ. ADG..] αληθ. εστ. ℵcB 17 cop :: ℵ* om αληθως 16. εφθακεν BD*

III,2. διακ. τ. θεου ℵA vvpl] συνεργον τ. θεου D* 17 Ambrst : συνεργον B :: G διακονον και συνεργον τ. θεου : Dc.. (syrbet ct) διακ. τ. θεου και συνεργον ημων 8. στηκετε ℵcBAG..] -κητε ℵ*D. 13. αμεμπτως B. | αμην ℵ*AD*.] om ℵcBDcG..

IV,1. ουν] om B*. | ινα pr BD*G.] om ℵADc.. 8. και ℵD*G..] om BADb. 9. εχετε ℵ*ADc..] εχομεν ℵcD*G. : ειχομεν B. 10. εν ολη ℵ*AD*G.] pm τους ℵcBDb.. 14. ο θεος και B syrp

V,3. οταν ℵ*AG.] add δε ℵcBD. (alpl add γαρ) 4. κλεπτης ℵDG..] -τας BA cop 9. χριστου] om B aeth 10. περι ℵ*B 17] υπερ ℵcADG.. 13. υπερεκπερισσως BD*G] -ρισσου ℵADb.. | αυτοις ℵD*G.] εαυτ. BADc.. 15. αποδοι ℵ*Db viG (D* -δοιη)] -δω ℵcBADc.. | εις αλλ. ℵ*ADG.] pm και ℵcB.. 19. ζβεννυτε B*D*G 27. αδελφ. ℵ*BDG.] pm αγιοις ℵcA..

Epistula ad Thessalonicenses II

I,2. ημων ℵAG..] om BD. 4. ενεχεσθε B 8. πυρι φλογος ℵA..] φλογι πυρος BDG. (vv exc d et syrsch) 10. ,*ἐπιστεύθη prob. a primit. error for ἐπιστώθη* (ita 81)' H

II,1. ημων] om B syrp 3. ανομ. ℵB..] αμαρτ. ADG.. 8. ιησους et. Ir1 Hipp Or 3/5 Trt alms] om BDcKL* minpl Or 2/5 Cyrhr8 Thdrt8 alpc | ανελει BA] αναλοι ℵ*Or8 :: ℵcD*G 17 67** ανελοι : Dc.. αναλωσει 13. απ αρχης ℵD.. (A latet)] απαρχην BG. 14. και ℵG.] om BAD.. | υμας ℵDcG..] ημας BAD*.

III,3. κυριος ℵBDc..] θεος AD*G. 4. ποιειτε ℵ*AD*] pm και ℵcDc.. :: BG pm και εποιησατε και (G. om και ποιησετε) 6. ημων pr] om BD*. |

ℵBACDG || C 1 Thess 2,9–2 Thess 3,18. G Col 2,1–10.

παρελαβοσαν ℵ*AD* (ελαβοσαν) 17 Bas§] -βετε BG. :: ℵᶜDᵇ.. -λαβον 14. συναναμιγνυσθε Dᵇ..] -σθαι ℵBAD*G 17 (ℵD*G 17 et. σημειουσθαι)

Epistula ad Hebraeos

I,8. τ. αιωνος] om B 17 | σου sc AD..] αυτου ℵB 9. αδικιαν ℵA.] ανομιαν (D* -ιας) BD.. 12. αλλαξεις ℵ*D*.] ελιξεις ℵᶜ(ειλ-)BADᶜ.. | αυτους Dᶜ..] add ως ιματ. ℵBAD*.

II,7. εστεφ. αυτ. BDᶜ..] add και κτλ ℵACD*.. 8. αυτω pr] om B. 9. χαριτι et. cdd^aliq ap Or cdd ap Hier Eus al] χωρις M 67** cdd ap Or cdd^ad ap Hier syr^edd Thd^mps Thdt Amb Fulg al^pc

III,2. ολω] om B. 6. μεχρι τελ. βεβ.] om B aeth§ Lcf Amb

IV,2. ‚*Perh.* ἀκούσασιν *for* ἀκουσμασιν' WH | συνκεκερασμενος ℵ (min^pc συγκεκραμενος?) d^vl vg^cl et^edd syr^b Cyr§ Lcf] -νους BACD*(Dᶜ.. συγκεκρα-)M.. am fu tol syr^s cop aeth arm Thd^mps Chr Thdt al 3. γαρ BD..] ουν ℵAC. | την pr] om BD* 7. προειρηκεν B min§

V,1. τε] om BD^bvl 3. αυτου BD*. 12. ου ℵ*BᵇC.] pm και ℵᶜB*AD..

VI,2. διδαχην B d | τε sc ℵACDᶜ..] om BD*P

VII,1. ο sc C*..] ος ℵBACᶜD.. 4. και] om BD*. 22. και ℵ*BC* Dam] om ℵᶜACᶜD.. 26. και pr BAD.] om ℵC.. 27. προσεν. ℵA.] ανεν. BD..

VIII,6. νυνι ℵADᵇ..] νυν BD*. | τετυχεν ℵ*AD*.] τετευχεν ℵᶜBDᶜ.. (P. τετυχηκεν) 8. αυτους ℵ*AD*.] αυτοις ℵᶜBDᶜ.. 10. καρδιαν ℵ*.] -διας ℵᶜAD.. :: B -δια (sq εαυτ.)

IX,1. και] om B. 2. τ. αρτ.] add και το χρ. θυμ. B basm aeth (cf v. 4) | τα αγια B 3. αγια αγιων ℵ*AD*..] τα αγ. των αγι. ℵᶜBDᶜ. 4. χρυσ. et θυμιατ. και] om B basm aeth 10. δικαιωματα (D* -μα, Dᶜ.. -μασιν) ℵ*AD*.] pm και ℵᶜBDᶜ.. 11. μελλοντ. ℵADᶜ..] γενομ. BD*. 14. υμων ℵDᶜ..] ημων AD*. 17. μηποτε ℵᶜADᶜ..] μη τοτε ℵ*D* 19. νομον ℵ*Dᶜ..] pm τον ℵᶜACD*.

X,1. θυσιαις] add αυτων ℵP | αις D*.] ας ℵCDᶜ.. :: A om | δυναται D* etᶜ..] δυνανται ℵACDᵇ.. 11. ιερευς ℵD..] αρχιερ. AC. 34. δεσμιοις AD* 17 37^mg 47 67** al^6 vg syrr cop arm Chr al] δεσμοις μου ℵDᶜ.. (d *vinculis eorum*) aeth Cl Or (om μου) Thdt al 38. μου ℵA.] om D..

XI,4. του θεου ℵᶜDᶜ..] τω θεω ℵ*AD* 17 Euthal^cdd : ‚*Text prob. a primit. error for* αὐτῷ τοῦ θεοῦ (ita Cl)' WH 8. καλουμ.] pm ο AD* 17. 12. εγεννηθ. ℵDᵇ..] εγενηθ. AD*. 15. μνημονευ. ℵ*D* 47.] εμνημονευον ℵᶜADᶜ.. 20. πιστει ℵDᶜ..] add και AD* 17. 35. γυναικες ℵᶜDᵇ..] -κας ℵ*AD* al^vd 37. επειρ. (ℵD* επιρ-) επρισθ. ℵLP 17 Euthal^cd] επρισθ. επειρ. ADᶜK min^pl d vg cop arm Or§ Amb :: D* επιρασθησαν bis : min^pc syr^b aeth^cd Or§ Eus al om επειρασθ. : fu* Cl om επρισθ. : aeth^cd om επειρ. et επρισθ. :: ‚Ἐπειράσθησαν *prob. either a primit. interpolation or a primit. error for some other word, as* ἐνεπρήσθησαν *or* ἐπειρώθησαν (ἐπηρ.)' WH 38. επι ℵA.] εν D..

XII,3. εαυτον AP. (Dᶜ.. αυτον)] -τους ℵ*D*. (ℵᶜ 17. αυτους) 11. μεν pr ℵ*P 17. Or¹] δε ℵᶜADᶜ.. :: D*. om 13. ποιειτε ℵ*P 17] -ησατε ℵᶜAD.. 15. δια ταυτης ℵD..] δι αυτης AP. 19. μη] om ℵ*P. 21. εκτρομος ℵD* 25. ουρανων ACD..] -νου ℵ. 27. την] om D*.

XIII,5. εγκαταλειπω ℵACDᶜ..] -λιπω D*.. 6. ου ℵ*C*.] pm και ℵᶜACᶜD.. 9. περιπατουντες ℵ*AD*] -τησαντες ℵᶜCDᶜ.. 10. εξουσιαν] om D*. 15. ουν ℵᶜACDᶜ..] om ℵ*D*. 21. αγαθω ℵD*.] pm εργω CDᶜ.. :: A pm εργω και λογω | ποιων ℵᶜCᵇD..] pm αυτω ℵ*AC* 17* : ‚*prob. a primit. error for* αὐτὸς ποιῶν (ita 71, d *ipso faciente*)' WH | ημιν ℵD.] υμιν AC.. 22. ανεχεσθαι D*. 25. υμων ℵ*.] add αμην ℵᶜACD..

ℵBACDG || B He 9,14-13,25. C He 1,1-2,4. 7,26-9,15. 10,24-12,15. G He 1,1-13,25.

Epistula ad Timotheum I

I,12. ενδυναμουντι ℵ* 17. 18. στρατευσῃ ℵ*D* Cl] -τευη ℵ^{c}AD^{c}G..
II,8. διαλογισμου ℵ*AD..] -σμων ℵ^{c}G.. 9. ωσαυτ. ℵ*A] add και ℵ^{c}DG.. | κοσμιω ℵ*AD^{c}..] -μιως ℵ^{c}D*G 17 Or | χρυσω ℵD..] -σιω AG.
III,14. προς σε] om G 67**. | ταχιον (G. -χειον) ℵD^{c}G..] εν ταχει ACD*. 16. ος ℵA*C*G 17 al^{2} syr^{cm} sah cop go Or^{l} Epiph Thd^{mps} Cyr : D* g vg Hil Victorin Ambst Aug Fulg al ο : syr^{p}et^{sch} aeth arm s. ος s. ο :: C^{b}D^{c}KLP (ℵ^{c} saec. 12) min^{pl} Did Greg^{nys} Chr Thdt al θεος
IV,3. ‚*Perhaps* γαμεῖν ἀπέχεσθαι *for* γαμεῖν καὶ γεύεσθαι *or* γαμεῖν ἢ ἅπτεσθαι‘ H 6. παρηκολουθηκας ℵAD..] -σας CG 10. αγωνιζομ. ℵ*ACG.] ονειδιζομ. ℵ^{c}D.. (vv) | ηλπισαμεν D* 17
V,5. θεου ℵ^{c}ACD^{c}G..] κυριου ℵ*D* Aug Fulg 8. προνοειται ℵ*D*G.] -νοει ℵ^{c}ACD^{c}.. 16. επαρκεισθω ℵAG 17] -κειτω CD.. 20. τους ℵD*..] add δε AD^{c}. (G post αμαρτ.) 21. προσκλισιν ℵG..] -κλησιν AD..
VI,3. προσεχεται ℵ* (Latini *acquiescit*)] -ερχεται ℵ^{c}.. 7. οτι ℵ*AG 17 r] ℵ^{c}D^{b}.. pm δηλον : D* m go Ambst pm αληθες : †WH : ‚*perh. interpolation of* ὅτι *after* -ον‘ H 8. διατροφας ℵA..] -φην DG. 13. παραγγ. ℵ*G.] add σοι ℵ^{c}AD.. 17. υψηλα φρον. ℵ Or] υψηλοφρον. ADG.. 21. υμων ℵAG.] σου D..

Epistula ad Timotheum II

I,2. χριστ. ιησ. ℵ^{c}ADG..] κυρ. ιησ. χρ. ℵ* 17 37 87 : κυριον ιησου? 11. διδ. ℵ*A 17] add εθνων ℵ^{c}CDG.. 13. ‚ὧν *prob. a primit. error for* ὃν‘ H
II,14. θεου ℵCG.] κυριου AD.. 18. αναστασιν ℵG 17] pm την ACD.. 22. μετα ℵD..] add παντων ACG.
III,10. παρηκολουθησας (G ηκολ-) ℵACG 17] -θηκας D.. 15. ιερα ℵC^{c}D*G.] pm τα AC*D^{c}..
IV,1. κριναι G 17 67**. 10. εγκατελιπεν (D* κατ-) ℵD*..] -λειπεν ACD^{b}G. | γαλλιαν ℵC min^{6} am* tol aeth Eus Epiph al^{vl}] γαλατιαν ADG.. vv^{pl} (arm γαλλειαν) Ir^{l} Chr al 13. απελιπον ℵD..] -λειπον ACG. 16. εγκατελιπον (ℵD*G ενκατ-) ℵD*..] -λειπον ACD^{b}G. 20. απελιπον ℵDG..] -λειπον C. (A latet) 21. παντες] om ℵ* 17 22. κυριος ℵ*G.] add ιησ. A min^{8} :: ℵ^{c}CD.. add ιησ. χριστος

Epistula ad Titum

I,1. ιησου] om D^{gr*} 5. απελιπον (ℵ^{c}D*.. κατελ-) ℵD..] -λειπον ACG. 13. εν] om ℵ* 47 219
II,3. μηδε ℵ*AC 73] μη ℵ^{c}DG.. 4. σωφρονιζουσιν ℵ*AG.] -ζωσι ℵ^{c}CD.. 10. μη ℵAC*D^{c}..] μηδε C^{c}D*G 17 | ενδεικνυμ. αγαπην 17 (om πιστιν et. ℵ*)
III,9. ερειν (D*G ερειν) ℵ*DG aeth] ερεις ℵ^{c}AC.. 13. απολλων ℵD^{b}.] απολλω CD*et^{c}.. :: G απολλωνα (A latet) | λιπη ℵD* 37 47*.] λειπη ACD^{c}G..

Epistula ad Philemonem

5. προς ℵD^{c}G..] εις ACD* 17 137 6. του] om AC 17 | υμιν ℵG..] ημιν ACD.. 9. πρεσβυτης] ‚*a primit. error for* πρεσβευτής, *if not used in the same sense*‘ WH | νυν A 67**. 11. και pr ℵ*G.] om ℵ^{c}ACD.. 12. αυτον ℵ*AC* 17 aeth] pm συ δε ℵ^{c}C^{c}DG.. | σπλαγχνα ℵ*AG 17] add προσλαβου ℵ^{c}CD.. 25. κυριου ℵ.] add ημων ACD..

ℵACDG || C 1 Tim 1,1-3,9. 5,20-6,21. 2 Tim 1,1.2. G Phil 21-25.

Apocalypsis

I,1. *ιωανει* ℵ* 3. *τον λογον* ℵQ.] *τους λογους* ACP.. 4. *α* CQ..] *των* ℵA. :: P. *α εστιν* 5. *ημων*] om A. 6. *ημας* ℵPQ..] *ημιν* A. :: C *ημων* | *τ. αιων.* ℵCQ..] om AP. 9. *δια* sc ℵPQ..] om AC. 10. *οπισθεν* A 11. *ζμυρναν* ℵ am fu al 13. *λυχν.* ACP..] pm *επτα* ℵQ.. | *υιον* ℵQ..] *υιω* ACP.. | *μασθοις* ℵ 7. 15. *πεπυρωμενω* ℵ.(vv^{pl})] *-μενης* AC : *-μενοι* PQ.. 19. *γενεσθαι* ℵ*CPQ.] *γιν.* ℵ^{c}A.. 20. *αι επτα επτα*] ‚*α primit. error for αἱ ἑπτὰ* (ita 7. h Prim)‘ WH

II,1. *της* ℵPQ..] *τω* AC 5. *πεπτωκες* ℵ 7 *θεου* ℵACP.] add *μου* Q.. 8. *της*] *τω* A | *ζμυρνη* ℵ am fu al 10. *μηδεν* ℵP..] *μη* ACQ. | *εξετε* ℵQ..] *εχητε* AP. : *εχετε* C. 12. (3, 1. 7. 14) ‚*τῷ ἀγγέλῳ τῆς a primit. error for τῷ ἀγγέλῳ τῷ* (*as* 2, 1. 8. 18)‘ WH 13. *εν ταις ημ.* (add ℵ* *εν ταις*, ℵ^{c}P.: *εν αις*, Q.. *αις*) ℵPQ..] pm *και* AC. | *αντειπας* ℵ^{c}A min^8 (syr cop *ἀντεῖπας*)] *αντιπας* ℵ*CPQ.. : ‚*apparently Ἀντίπας for Ἀντίπα*‘ WH | *μου* qu AC.] om ℵPQ.. 14. *οτι*] om C. 15. *των* ℵP.] om ACQ. 16. *μεταν.* ℵP.] add *ουν* ACQ.. 17. *νικουντι* AC] *νικωντι* ℵPQ.. 18. *της* ℵPQ..] *τω* A : C om | *αυτου* pr] om A. | *φλοξ* ℵ fu al] *φλογα* ACPQ.. 19. *υπομονην* ℵ.] add *σου* ACPQ.. 20. *γυναικα* ℵCP..] add *σου* AQ.. 22. *εργ. αυτων* A..

III,1. cf 2,12. 2. *τα εργα* ℵPQ..] om *τα* AC 1^{mg} 3. *γνωση* ℵQ .] *γνως* ACP. 7. cf 2,12. | *και* (A om) *κλειων* (in ℵ *κ. κλ.* punctis notatur rursum rasis) ℵAP.] *και κλειει* C. :: Q. *ει μη ο ανοιγων* | *ανοιξει* (ℵ *-υξει*) ℵQ..] *ανοιγει* ACP. 14. cf 2,12. | *αληθ.* APQ..] pm *ο* ℵC 2 17. *ελεινος* AC 7 : pm *ο* AQ. 18. *κολλυριον* (Q *κολυ-*) ℵCQ..] *κολλουριον* AP.. 19. *ζηλευε* ACQ..] *-λωσον* ℵP. 20. *και* tr ℵQ..] om AP..

IV,3. *και ο καθημ.*] om 1 14 38 al^{mu} cop aeth arm And al 4. *θρονους* pr ℵA.] *θρονοι* PQ.. | *τεσσαρες* (pr) ℵAP.. (Q *κδ´*) | *εν ιματ.* ℵQ..] om *εν* AP. 5. *α εισιν* ℵ^{c}P.] *αι εισιν* Q.. :: A *α εστιν* 7. *εχων* AQ 7.] *εχον* ℵP.. 8. *εν εκαστον αυτων* ℵ 38 9. *τω θρονω* ℵA] *του θρονου* PQ..

V,3. *ουτε* pr ℵQ..] *ουδε* AP.. | *ουτε* sc (ℵ. om *ουτε υποκ. τ. γης*) Q..] *ουδε* AP. 4. *εκλαιον* ℵP.] pm *εγω* Q.. (A om v. 4) 6. *εστηκως* ℵ.] *-κος* APQ.. | *επτα* tr ℵQ..] om A. | *απεσταλμενα* ℵ.] *-μενοι* A :: Q.. *αποστελλομενα* (P latet) 8. *α* ℵQ 36] *αι* AP.. 9. *τω θεω* A aeth] add *ημας* ℵPQ.. 10. *βασιλευσουσιν* ℵP..] *-λευουσιν* AQ. 11. *ως* ℵQ**..] om APQ*. 12. *αξιος* A] *αξιον* ℵQ.. (P latet) 13. *κ. υποκ. τ. γης* APQ..] om ℵ. | *θαλασσης* (ℵ. *εν τη θαλασση*)] add *εστιν* A. : PQ. add *α εστιν* | *και* (Q add *παντας*) *πκ.* ℵQ.] om *και* AP.. | *λεγοντα* A. | *τω θρονω* AQ..] *του θρονου* ℵP..

VI,4. *αυτω* pr ℵ*CPQ..] om ℵ^{c}A 31 | *εκ*] om A. 7. *φωνην* ℵA.] om CPQ.. 8. *αυτου* pr ℵAQ..] om CP. | *θανατος* (A *αθα-*) ℵC.] pm *ο* APQ.. | *μετ αυτου* ACP.] *αυτω* ℵQ.. 11. *αναπαυσωνται* ℵC..] *-σονται* APQ. | *πληρωσωσιν* ℵPQ..] *-ρωθωσιν* AC. 13. *βαλλουσα* ℵ. (min^{mu} *βαλουσα*)] *βαλλει* ACPQ. 14. *ελισσομενος* ℵ. 16. *πεσετε* ℵCQ..] *πεσατε* AP 7 al^2 | *τω θρονω* ℵQ..] *του θρονου* ACP..

VII,1. *και* ℵPQ..] om AC. | *παν* ℵP.] *τι* CQ.. : om A (*επι δενδρου*) 2. *ανατολων* A 90 | *εκραξεν* ℵCQ..] *-ζεν* AP 3. *μητε* pr (ℵ *μηδε*)] *και* A. 6. *μανναση* A 9. *φοινικας* ℵ*Q..] *-κες* ℵ^{c}ACP. 12. *αμην* sc] om C. .

VIII,2. *εδοθη* A 95 al^{pc} 3. *του θυσιαστηριου* ℵQ..] *το -ριον* AP.. : C *του -ριον* 7. *μεμιγμενον* ℵP.] *-μενα* AQ.. 11. *ο αψινθος* APQ..] om *ο* ℵ^c. :: ℵ* *αψινθιον* 13. *τους κατοικουντας* ℵQ..] *τοις -κουσιν* AP..

IX,2. *εσκοτωθη* A.] *-τισθη* ℵPQ.. 3. *αυτοις* ℵQ 7] *αυταις* AP.. 4. *αυτοις* ℵQ 14 al^8] *αυταις* AP.. | *αδικησουσιν* A 36] *-σωσιν* ℵPQ.. 5. *αυτοις* ℵA 1 7 12] *αυταις* PQ.. 6. *ευρησουσιν* ℵQ..] *ευρωσιν* AP. 7. *ομοιοι* ℵ]

ℵACPQ ‖ C 1,1. 3,20-5,14. 7,14-17. 8,5-9,16.

ομοια PQ.. :: A *ομοιωματα* 10. *ομοιας* PQ..] *ομοιοις* ℵA 14 : ,*ὁμοίας prob. a primit. error for ὅμοια*' WH 11. *ω* ℵ] om APQ.. 13. *τεσσαρων* PQ..] om (ℵ* om *μιαν εκ τ. τεσσ. κερ.*) ℵ^c A. (vv^pl) 16. *διςμυριαδες* AP.] *δυο μυρ.* ℵ. :: Q.. *μυριαδες* 20. *ουδε* ℵQ.] *ουτε* AP. : *ου* C.. 21. *φαρμακιων* APQ 7 al^vi] *-κειων* 1.. : *-κων* ℵC..

X,6. *και τ. θαλ. κτλ* ℵ^c CPQ..] om ℵ* A. 8. *βιβλαριδιον* ℵP 1.] *βιβλιον* AC 6 14 :: Q.. *βιβλιδαριον* 9. *απηλθα* A min^4

XI,3. *περιβεβλημενοι* ℵ^c C..] *-μενους* ℵ* APQ. : ,*Perh. a primit. error for περιβεβλημένοις* (ita g^vi)' WH 4. *αι* tr] om ℵ. 5. *θελησῃ* ℵA.] *θελει* CPQ.. : *θελησει* 38 Hipp 6. *εξουσιαν* pr ℵQ..] pm *την* ACP 10. *πεμπουσιν* ℵ* P.] *πεμψουσιν* ℵ^c AC. :: Q.. *δωσουσιν* 11. *τρ. ημερ.* ℵP.] pm *τας* ACQ..] *εν αυτοις* A.] om *εν* CP. :: ℵQ.. *εις αυτους* 12. *φωνης κτλ* ℵCP.] *φωνην κτλ* AQ.. 15. *λεγοντες* AQ.] *λεγουσαι* ℵCP.. 16. *οι* sc ℵCP..] om AQ. | *οι* (ℵ^c C. om) *καθηνται* ℵ* et^c CQ..] *καθημενοι* AP. 17. *και* sc ℵ* C fu] om ℵ^c APQ.. | *ειληφες* C 18. *τοις μικροις κτλ* ℵ* PQ..] *τους μικρους κτλ* ℵ* AC

XII,2. *και* sc ℵC.] om APQ.. 6. *εχει* pr] om C. (vv) | *τρεφουσιν* ℵC.] *τρεφωσιν* (Q. *εκτρε-*) APQ.. 7. *πολεμησαι* ℵQ..] pm *του* ACP. 8. *ισχυσαν* ℵCP..] *-σεν* A.. :: Q *ισχυον* 10. *κατηγωρ* A] *-γορος* ℵCPQ.. | *αυτους* AP.] *αυτων* ℵCQ.. 12. *οι ουρανοι* A. 18. *εσταθην* PQ..] *εσταθη* ℵAC. (vv^pl)

XIII,1. *ονοματα* AQ..] *ονομα* ℵCP. 2. *λεοντων* ℵ 14.] *-τος* ACPQ.. 3. *εθαυμασεν* ℵPQ..] *-μασθη* A 1 al^4 And^s :: C *εθαυμαστωθη* | *εν ολη τη γη* 1 al^4 And^s 4. *τω θηριω* sc ℵCPQ..] *το θηριον* A. 7. *και εδοθη* usq *νικ. αυτ.* ℵQ..] om ACP. 10. *εις αιχμαλ.* sc A am fu al] om ℵCPQ. (var al) | *αποκτενει* (14 al om) CPQ.] *-κτειναι* ℵ min^pc :: A *αποκτανθηναι* (om *δει*) : ,*Apparently a primit. error for ἀποκτείνειν or ἀποκτεῖναι*' WH 15. *αυτω* ℵP^ss Q.] *αυτη* ACP^vi : ,*Perh. αὐτῷ and αὐτῇ are alike interpolations*' W : ,*perh. loss of τῇ γῇ after αὐτῇ*' H | *ποιησει* ℵ. (C om *και ποι.* usq *τη εικ. τ. θηρ.*) | *οσοι* ℵQ.] pm *ινα* (1. ante *αποκτ.*) AP. | *προσκυνησουσιν* ℵ.] *-σωσιν* APQ.. | *τη εικονι* sc ℵPQ..] *την εικονα* A. 16. ,*Apparently δῶσιν a primit. error for δώσει* (ita 1, ℵ* *δωσι*)' WH 17. *ινα* ℵ* C.] pm *και* ℵ* APQ.. | *δυνηται* ℵAC .] *δυναται* PQ. 18. *αυτου* (ℵ om *κ. ο αριθμ. αυτ.*) AQ..] add *εστιν* CP.

XIV,3. *ωδην* ℵPQ..] pm *ως* AC. 4. *ουτ. εισ.*] om A aeth | *υπαγη* ℵPQ..] *-γει* AC. 5. *γαρ* ℵQ..] om ACP. 6. *αλλον* ℵ^c ACP. (vv)] om ℵ* Q.. 7. *την θαλ.* ℵQ..] om *την* ACP. 8. *αγγελος* ante *δευτ.* ℵ^c CP.] post *δευτ.* AQ.. : om ℵ* 95 (14 vg aeth om *δευτ.*) 10. *των αγγελων* A. 14. *υιον* ℵAQ.] *υιω* C.. :: P 28 *υιου* : 1 *υιος* 16. *της νεφελης* ℵA.] *την νεφελην* CP.. :: Q. *τη νεφελη* 18. *εξηλθεν*] om A. | *εχων* ℵPQ..] pm *ο* AC 19. *την μεγαλην* ℵ.

XV,3. *εθνων* ℵ^c APQ..] *αιωνων* ℵ* C. 6. *οι* sc AC..] om ℵPQ. | *λινον* P (Q 14 al^4 *λινουν*) min^pl vg^el syr arm And Areth] *λιθον* AC cdd^vd ap And 38^mg al^2 am fu al (aeth om) : *καθαρους λινους λαμπρους* ℵ cop Prim

XVI,1. *εκχεατε* Q.. 3. *ζωης* AC.] *ζωσα* ℵPQ. (min^pl om) 4. *εγενοντο* A. 5. *ο οσιος* ℵP.] om *ο* ACQ.. 6. *αιματα* ℵ min^s] *αιμα* ACPQ.. | *δεδωκας* AC | *πειν* (C *πιν*) A 12. *ανατολων* A. 14. *της μεγ. ημ.* A 95 18. *ανθρωπος εγενετο* A.] *ανθρωποι* (1.. pm *οι*) *εγενοντο* ℵQ..

XVII,3. *εχοντα* ℵP] *εχον* Q.. : *εχων* A. 4. *χρυσω* ℵP.] *-σιω* AQ.. | *γεμων* ℵ*.] *γεμον* ℵ^c AQ.. 6. *ειδα* ℵA (*ιδα*)] *ειδον* PQ (*ιδον*).. | *εκ του αιμ.* pr A..] *τω αιματι* ℵ* 38 :: ℵ^c PQ. *του αιματος* 8. *υπαγει* A. | *θαυμασονται* ℵQ..] *-σθησονται* AP 11. *αυτος* AP..] *ουτος* ℵQ.. 13. *την* sc ℵP.] om AQ.. 16. *πυρι* ℵPQ.] pm *εν* A..

XVIII,2. *επεσεν* bis A. (P ter)] semel ℵQ.. 3. *του οινου* (P. post *θυμου*) ℵPQ..] om A. (C *εκ της πορν. του θυμου*) | *πεπωκαν*? (P 1. Hipp And^s *πεποκεν*, 38 al^20 And^s Areth *-κασιν*, item vg syr arm *biberunt*)] *πεπτωκαν* AC : *πεπτωκασιν* ℵQ.. And^s, item cop aeth 6. *τα* pr ℵC.] om APQ..

ℵACPQ || C 8,5-9,16. 16,13-18,2. P 16,12-17,1.

8. κυριος (א* ο θεος ο κυρ.)] om A.   9. κλαυσονται אA.] -σουσιν CPQ.. | επ αυτη A.   10. μιαν ωραν A 95   12. μαργαριτων א 95 al^{2} (Prim?)] -ταις CP (plur. et. cop syr) :: A fu -ταις : Q.. vg aeth arm Hipp And -του | σηρικου min$^{pl\,vi}$ 14. απωλοντο א.] -λετο ACPQ.. | ουκετι] Treg. per err. om 16. εν אC.] om APQ.. | χρυσω א.] -σιω ACPQ..   18. εκραζον אQ..] -ξαν ACP.   19. επεβαλον A 95 (-λλ-) | εκραζον אPQ..] -ξαν AC.   21. μυλον PQ..] μυλινον A :: C μυλικον : א λιθον   22. πασης τεχνης CPQ..] om אA cop   23. οι pr] om A 95   24. αιματα Q..] αιμα אACP.

XIX,5. εκ אP..] απο ACQ.. | οι φοβ. אCP] pm και AQ..   6. λεγοντων AP.] -τες Q. (l. -τας) :: א λεγουσων | ημων] om A.   7. δωμεν א^{c}Q..] δωσομεν א^{c}A :: P min^{8} δωσωμεν   9. αληθινοι] pm οι A min^{2} 11. καλουμ. (post πιστος א) אQ..] om AP.   12. φλοξ אPQ..] pm ως A. (vv^{pl}Ir^{l}Or al) 13. περιρεραμμ. א*] βεβαμμενον AQ.. (And^{8} Areth) : ρεραντισμ. P 36 (95 al^{8} Hipp Or^{8} And^{1} ερραντισμ.) :: א^{c} περιρεραντισμ. : „Prob. a primit. error for ῥεραμμένον (Or^{8} ερραμμενον)‘ WH   14. στρατευμ. אQ.] add τα AP.. | βυσσ. λευκ. אPQ..] λευκοβυσσ. 95 :: A λευκον βυσσ. | καθαρον] pm και א. 17. εν sc אQ.] om AP..   18. αυτων PQ..] αυτους A min^{2} :: א αυτοις   20. μετ αυτ. אP.] pm ο Q.. (om ο ante ψευδοπρ.) :: A 41 cop pm οι (cop και ο ψευδοπρ.)

XX,1. εν τη χειρι א 38   2. ο οφις ο αρχ. A] τον οφιν τον αρχ. אQ.. | ο εστιν ο א (ο sc et. 14 38 al^{8} Areth)] ος εστιν AQ..   5. οι λοιποι (א. om οι λοιποι usq χιλια ετη) A.] pm και Q..   6. τα אQ.] om A..   9. εκυκλευσαν AQ..] -λωσαν א.. | πυρ (א* om πυρ usq τ. λιμν.) A.] add (Q.. post ουρανου) απο τ. θεου א^{c}PQ..   10. του sc א.] om APQ.. | και tr APQ .] om א.   11. επ αυτον PQ..] επανω αυτου א 38 : επ αυτου A 1 95   14. ουτ. ο δευτ. θανατ. εστιν א 38

XXI,3. θρονου אA.] ουρανου PQ.. | λαοι אA.] λαος PQ. | εστ. μετ αυτ. אP..] μετ αυτ. εστ. AQ.. : add αυτων θεος A. (P. θε. αυτ.)   4. εκ אA.] απο PQ.. | θανατος א.] pm ο APQ.. | οτι א** (ex ετι quod praecedit) Q..] om א*AP. | απηλθαν A (P. -θον)] -θεν אQ..   5. λεγει AQ.] add μοι אP.. 6. εγω pr] add ειμι A. | αυτω Q.] om אAP..   12. τοις πυλωσιν (A. om κ. επι τ. πυλ. αγγ. δωδ.) QP..] τους πυλωνας א 18 | α εστιν אP.] add τα ονοματα AQ..   16. σταδιων אP.] -ιους AQ..   18. και η pr א^{c}AP.] και ην η Q.. :: א* και ην   19. οι θεμελ. א^{c}APQ..] pm και א*..   27. ο ποιων א*..] om ο א^{c}A. :: PQ.. ποιουν

XXII,2. ποιων A 18] ποιουν אQ.. | αποδιδους אQ..] -δουν A. 5. φωτος sc אQ..] φως AP. | φωτιει אQ..] φωτισει AP. | επ אA.] om PQ.. 8. εβλεψα א.] εβλεπον A :: Q.. οτε ειδον (Q ἴδων) | δεικνυντος א.] -νυοντος (A διγν-) AQ..   11. ρυπανθητω (A. om και ο ρυπ. ρυπ. ετι) א.] ρυπαρευθητω Q..   13. ο bis אQ..] om A. | η et το] om 1 al^{vi} And^{8} Areth   16. επι אQ..] εν A. (1. om)   17. το et η] om א   19. εκ אQ..] om A.   21. ιησου אA 36] add χριστου Q.. | παντων A am] των αγιων א :: Q.. παντων των αγιων : vg^{cl} fu al aeth παντων υμων

אACPQ || C 19,6-22,21. P 20,1-9. 22,7-21.

Ex Officina Bernhardi Tauchnitz.

Aus dem Verlage von Bernhard Tauchnitz.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE. Recensuit *Constantinus de Tischendorf.* Editio stereotypa nona ad editionem VIII. maiorem compluribus locis emendatam conformata. gr. 8. brosch. ℳ 2,70.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE. RECENSIONIS TISCHENdorfianae ultimae textum cum Tregellesiano et Westcottio-Hortiano contulit et brevi adnotatione critica additisque locis parallelis illustravit *Oscar de Gebhardt.* Editio stereotypa tertia. gr. 8. brosch. ℳ 3,00.

— — elegant gebunden in Ganzleinwand ℳ 4,00.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE. THEILII EDITIONEM RECOgnovit perpetuaque collatione textus et Tregellesiani et Tischendorfiani ante et post inventum Sinaiticum editi locupletavit *Oscar de Gebhardt.* Editio stereotypa quartadecima. 16. brosch. ℳ 2,25.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE ET GERMANICE. — Das Neue Testament, griechisch nach Tischendorfs letzter Recension, und deutsch nach dem revidirten Luthertext, mit Angabe abweichender Lesarten beider Texte und ausgewählten Parallelstellen, herausgegeben von *Oscar von Gebhardt.* Zweite Stereotypausgabe. gr. 8. br. ℳ 5,00.

— — elegant gebunden in Ganzleinwand ℳ 6,00.

— — „ „ in Ganzleder mit Goldschnitt ℳ 9,00.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE ET LATINE. TEXTUS LATINUS ex vulgata versione Sixti V. P. M. jussu recognita et Clementis VIII. P. M. auctoritate edita repetitus. Cum S. R. Consistorii Catholici per regnum Saxoniae approbatione. Editio stereotypa septima. 16. brosch. ℳ 3,00.

LIBER GENESIS. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME EXpressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. br. ℳ 1,20.

LIBER JESAIAE. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME EXpressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. br. ℳ 1,20.

LIBER IOBI. TEXTUM MASORETICUM COLLATIS PRAESTANtissimis codicibus instauravit atque ex fontibus Masorae illustravit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* Cum effigie fragmenti Babylonico more interpuncti. gr. 8. brosch. ℳ 1,20.

LIBER DUODECIM PROPHETARUM. TEXTUM MASORETICUM accuratissime expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. brosch. ℳ 1,20.

LIBER PSALMORUM. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. br. ℳ 1,50.

LIBER PROVERBIORUM. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISsime expressit, e fontibus Masorae codicumque varie illustravit, expositionem de legibus dagessationis adjecit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. brosch. ℳ 1,20.

LIBRI DANIELIS, EZRAE ET NEHEMIAE. TEXTUM MASORETICUM accuratissime expressit, e fontibus Masorae codicumque varie illustravit, adumbrationem Chaldaismi Biblici adjecit *S. Baer.* Cum Praefatione *Francisci Delitzsch* et Glossis Babylonicis *Friderici Delitzsch.* gr. 8. br. ℳ 1,50.

LIBER EZECHIELIS. TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Cum Praefatione *Francisci Delitzsch* et Glossario Ezechielico-Babylonico *Friderici Delitzsch.* gr. 8. brosch. ℳ 1,20.

QUINQUE VOLUMINA. CANTICUM CANTICORUM. RUTH. THRENI. Ecclesiastes. Esther. Textum masoreticum accuratissime expressit, e fontibus Masorae varie illustravit, notis criticis confirmavit *S. Baer.* Praefatus est edendi operis adjutor *Fr. Delitzsch.* gr. 8. brosch. ℳ 1,20.

OFFICIN DER VERLAGSHANDLUNG.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

RECENSUIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

EDITIO STEREOTYPA QUARTADECIMA
AD EDITIONEM VIII. MAIOREM
COMPLURIBUS LOCIS EMENDATAM CONFORMATA.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.
LIPSIAE MDCCCXCVI.

PROLEGOMENA.

I.

Primus Graecum Novum Testamentum edendum curavit Franciscus Ximenes de Cisneros archiepiscopus Toletanus, inseruitque addita interpretatione Latina vulgata editioni bibliorum polyglottae Complutensi, cuius volumen quintum efficit.[1] Prelo illud quidem exiit ineunte anno 1514, sequentibus intra triennium quinque voluminibus reliquis; sed anno demum 1520 Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522 revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516 Basileae prodiit, principis editionis laudem sibi vindicat, repetita annis 1519, 1522, 1527, 1535. Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstitum plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille a Leone X. ad edendum oblatus, nomine „eximiae vetustatis spectataeque fidei“ laudatus, nisi quod usus eius potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est[2]. Accessit autem ad fundamenti iniquitatem quod editores, Latinum textum maximi facientes[3], in edendis Graecis non eam quae in tanto opere decebat diligentiam adhibuerunt[4]. Hac vero diligentia nec

[1] Primum Latine Biblia edita sunt circa annum 1452; earum editionum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Eodem anno Moguntii Germanica Biblia primum edita sunt. Hebraica primum integra prodierunt Soncini anno 1488.

[2] Ex actis ipsius bibliothecae Vaticanae a Carolo Vercellone nuper demonstratum est codices ad Card. Ximenium Roma missos Veteris Testamenti non item Novi fuisse. Cf. NiTi editionem meam oct. crit. mai.

[3] Cf. verba in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes.“

[4] Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. ubi post verba μένει ἱερεὺσ εἰσ τὸ διηνεκέσ hanc Euthaliani capituli partem: ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προστι-

magnus ille Erasmus Complutenses editores antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores. Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae nec plane exstincta sunt in reliquis, maximeque, ut nuper luculenter Franc. Delitzsch docuit, apocalypsin deformant, quamvis quarta editio passim ad Complutensem emendata sit. Verba illa quidem celeberrima 1 Ioh. 5, 7 sq., postquam recte abfuerunt ab edd. 1. et 2., Erasmus in tertiam ac seqq. ex codice Montfortiano post Dublinensi saeculi XVI. propter „adversariorum clamores“ recepit.

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550 prodibat, fere totam conformavit ad Erasmi quintam, exceptis multis apocalypsis locis quibus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, perpaucis ad codices ab Henrico Stephano conlatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565, rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzevirii typographi Leidenses, qui inde ab anno 1624 Novo Testamento Graeco edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633 prodibat, praepositis verbis his: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum*, commendassent, factum est ut *textus recepti* nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum qui, paucis ex arbitrio potius quam via et ratione mutatis, per haec ultima duo saecula ex Elzeviriis saepissime repetitus est, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando perexiguam auctoritatem, passim adeo nullam, nusquam certe maiorem habet quam qui in plerisque codicibus recentiore aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, totus penderit.

Dum vero haec Novi Testamenti Graeci ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Bezae sive Elzeviriorum mavis dicere, in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi

μήθη, (ex margine) in textum inrepere passi sunt. Ipsa Graeca ad Latinum textum exegisse immerito taxati sunt, etsi duo nomina ad Latinum usum quam Graecum scribere maluerunt, edentes *Βεελζεβούβ* et *Βελίαλ*. Quod posterius (ab hominibus Latinis ad vocem Hebraicam conformatum) ex incredibili errore denuo C. Lachmannus recepit.

fontes antiquioris rationis in variis terris et nationibus propagatae. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac particulas testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquorum interpretum vel orientis vel occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponebantur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque editi et caussa et ratio disci poterant, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine inclaruerunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657), Iohannis Fell (anno 1675), Iohannis Mill (anno 1707). Quae omnia superavit editio I. I. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751 et seq. voluminibus duobus prodiit. Cuius operis opes criticas, post inprimis ab Altero Vindobonensi, Birchio Havniensi et Matthaeio professore Moscuensi auctas, exeunte saeculo decimo octavo Ioh. Iac. Griesbach Ienensis ad rem criticam revera promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione convertere studuit. Vestigiis ille insistens Bengelii et Semleri testibus antiquis inter se assidue conlatis docuit, tres olim institutas esse textus Novi Testamenti recensiones, occidentalem interpretandi maxime studiosam, Alexandrinam grammatices vindicem, et mixtis priorum studiis Byzantinam. A qua ratione, frustra Matthaeii probris impugnata, subinde vero etiam Hugii et Eichhornii studiis exculta, proficiscens copiam immensam variantium lectionum in ordinem quendam redegit, additisque certis quum de auctoritate testium tum de probabilitate lectionum legibus hoc egit ut textum receptum sive Elzevirianum multis locis corrigeret. Editio Novi Testamenti Griesbachiana (prodiit secundum 1796 tomo I., 1806 tomo altero) magna aequalium laude ornata multumque propagata est. Priorem partem quae evangelia complectitur novis curis auxit Dav. Schulzius anno 1827. Plures alii, ut Knappius, Schottus, Vaterus, Theilius, Hahnius, crisi Griesbachiana ita usi sunt ut Elzevirianam formam insertis probatissimis Griesbachii lectionibus ederent.

Brevi post editio prodiit Augustini Scholz (vol. I. 1830; vol. II. 1836). Quo ille opere ut apparatum criticum allata plurimorum codicum notitia multisque lectionibus inde notatis vel confirmatis auxit, ita gravi detrimento affecit quod in adhibendis quum suis tum aliorum collectionibus criticis maxima usus est levitate atque socordia[1]; praeterea quum codices recentiores

[1] Ea de re uberius disserui in prolegg. ed. 8. crit. mai. et iam N. T. anni 1859. pag. XCIX sqq.

lectionibus Havniae 1798, 1800, 1801; tertia a Micone Italo sumptibus Richardi Bentleii. Eam transcripsit Woidius transcriptamque edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alexandrino 1799. Tertiae supplementum Rich. Bentleius ita fieri iussit, ut non perscriberentur nisi loci secundis curis tractati. Quod postquam diu deperditum visum esset, 1855 contigit ut in lucem protraherem. Alia praeterea supplementa meis aliorumque curis accesserunt[1]. Denique a. 1858 codicis editio dudum ab Ang. Maio suscepta prodiit, emendata curis Caroli Vercellone. Quam a perfectiore forma perquam alienam esse facile apparebat; neque multo praestantior erat quae anno post ipsius Maii curis adornata editio Ni Ti manualis prodiit. Nihilominus ad Maii exemplum ediderunt alii: Londini eodem anno (ex officina Lips. Teubneriana) anonymus, Lugduni Batavorum 1860 A. Kuenen et C. G. Cobet, Ratisbonae a. 1862 Val. Loch, Berolini 1862 Phil. Buttmann. Anno denique 1866 ego adsequutus sum quod tam diu desideraveram. Romae enim mihi concessum est ut magnam Ni Ti partem perscrutarer, reliquam certe percurrerem. Qua re contigit innumeros quum Maii tum aliorum errores corrigere et quae ratio atque aetas correctionum per codicem frequentissimarum esset perspicere. Hinc anno 1867 mea cura prodiit Nov. Test. Vaticanum, quod ipso titulo „post imperfectos Maii aliorumque labores ex ipso codice editum“ dixi. Accessit a. 1869. Appendix cum emendationibus et supplementis, addita insuper eius editionis censura quae nuperrime (a. 1868.) Romae auspiciis Pii IX. typis Sinaiticis exscribi coepta est. Denique huc spectant, quae 1870. edidi, Responsa ad calumnias Romanas.

† et †† B ad apocalypsin, codex Vat. nr. 2066, olim monachorum Basilianorum in urbe nr. 105. Anno 1843 variantes lectiones omnes editioni meae Lips. I. inter paucas horas adscribere conatus sum indeque in Monum. sacr. ineditis p. 407—432. a. 1846 edidi. Inseruit vero etiam eiusdem codicis verba A. Maius editioni suae bibliorum Vaticanorum et quae inde derivata est editioni Ni Ti manuali. Postquam vero 1866 mihi contigit editiones et meam et Maianas ad ipsum codicem corrigere, rursus edidi in Appendice Ni Ti Vaticani a. 1869. Scriptus videtur circa initium octavi saeculi.

[1] Ex Bartoloccii et Birchii conlationibus, additis meis lectionibus et ut vult aliquot suis, fluxit editio quam „ad fidem codicis principis Vaticani“ a se institutam dixit Ed. de Muralto. Cf. N. T. meum Lips. 1849 prolegg. p. XLVII sqq. (1859 p. CXII sq.). Quem idem postea addidit „Recensum locorum“ etc., de eo exposui in Novi Test. Sinaitici mei (a. 1863) prolegg. p. XXVII sq.

†† C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. Imp. Paris. nr. 9. Fragmenta quae continet plus dimidiam totius Novi Testamenti partem efficiunt. Scriptus videtur ante med. saec. V. (c*), uno fere saeculo post primum correctus (c**), secundum correctus et ad usum ecclesiasticum instructus saeculo fere nono (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis suprascripti sunt tractatus Ephraemi Syri Graece versi. Totum codicem per annos 1840—1842 Parisiis a me diligenter excussum edidi Lipsiae 1843 (fragmenta Novi Test.) et 1845 (fragmenta Veteris Test.).

† D codex Bezae Cantabrigiensis. Textum evangeliorum una cum actibus apostolorum Graecum et Latinum continet, in evangeliis Matthaei et Iohannis et in actibus passim mutilum, aliquoties etiam posterioribus curis suppletum. Scriptum existimo circa med. saec. VI. Splendide edidit Kipling Cantabrigiae 1793; rursus a. 1864 emendatius edidit F. H. Scrivener.

†† D ad epistulas Pauli, codex Claromontanus a Beza possessore dictus, nunc in ampliss. bibl. Paris. nr. 107. signatus. Continet Graece et Latine epistulas Pauli omnes quattuordecim, paucis versibus exceptis. Scriptus videtur saeculo sexto medio; postea, inprimis saeculis ut videtur septimo et nono, a pluribus viris doctis ad varios codd. et Graecos et Latinos correctus est. Duo folia deletis Euripideis rescripta. Utrumque textum per versus scriptum una cum lectionibus variorum correctorum plus mille edidi anno 1852.

††† E ad evangelia, codex Basileensis A N III. 12. Evangelia habet integra, nisi quod quinque Lucae folia perierunt, quorum tria minutis litteris suppleta sunt. Saec. VIII. med.

† et †† E ad actus apostolorum, codex Laudianus Bodleianus est, scriptus stichometrice. Graeco textui adiunctus est Latinus vetus. Postquam e Sardinia in Angliam pervenit, iam a Beda Venerabili (obiit 735) ad commentarios adhibitus est. Hiat 26, 29—28, 26. Edidit 1715 Oxonii Thomas Hearne editione perquam vitiosa, quam nuper etiam Ed. Hansell ad N. T. suum integris antiquissimorum codicum scripturis compositum adhibuit. Ipse edidi in Monum. sacrorum volumine 9. a. 1870. Saec. fere VI. exeunt.

††† E ad Pauli epistulas, codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum satis vitiosum. Ad Latina vero, quae et ipsa passim ineptissime ex Claromontano transcripta sunt, simul alius

codex adhibitus est. Cf. Codicis Clarom. mei prolegg. p. xxv sq. Passim hiat. Pro scripturae similitudine eiusdem cum cod. evv. Δ similibusque aetatis ac patriae habendus est.

† F ad evangelia, codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Continet evangelia, sed folia permulta periere, quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum avulsum erat. Lectiones variantes a Matth. 7, 6 usque Luc. 11. Wetstenius suis inseruit commentariis. Anno vero 1843 H. E. Vinke edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, adscriptis omnibus codicis lectionibus. Saec. IX.

†† F[a] codex Coislinianus Parisiensis. Pauca evangeliorum, actuum et epistularum fragmenta in Octateuchi margine citata. Edidi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846 p. 400 sqq. Scripta sunt saeculo fere ineunte septimo.

† F ad Pauli epistulas, a monasterio Augiae Maioris in Helvetia codex Augiensis dictus est, post a Rich. Bentleio emptus atque a filio fratris eius collegio Cantabrigiensi S. Trinitatis donatus. Continet inde a Rom. 3, 19 Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebraeos epistulam Latine. Hic codex et Boernerianus Dresdensis ad idem exemplar Graecum conformati sunt, etsi passim differunt. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Accurate post imperfectissimum Wetstenii laborem contuli 1842. Utrumque vero textum Frid. Henr. Scrivener accuratissime edidit Cantabrigiae 1859. Saec. IX. exeunt.

††† G ad evangelia, codex Andreae Seidelii, qui cum codice evv. H ex oriente attulit, nunc Harleianus 5684 Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus, passim minutis litteris suppletus. Saec. fere X.

° G ad actus apostolorum, fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet Act. 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.

† G ad epistulas Pauli, codex Boernerianus bibl. Reg. Dresdensis. Graecus epistularum tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum codice Augiensi (F) haustus est, Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Totum edidit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Saec. IX. exeunt.

††† H ad evangelia, codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum IV evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Post Christophor. Wolfium accuratissime contulit 1850 S. P. Tregelles; post eum anno 1854 et ipse examinavi et passim contuli. Eiusdem cum G aetatis.

††† H ad actus apostolorum, codex est Mutinensis nr. 196.

Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens. Prima huius codicis notitia debetur Scholzio. Saeculi fere noni est.

† et ° H ad epistulas Pauli, cod. Coislin. nr. 202 in bibl. Imp. Paris. Sunt folia 14, quorum duo ex sexaginta annis Petropoli habentur, olim tegumento alius codicis agglutinata et ex Atho monte Parisios translata. Continet fragmenta epistularum ad Cor. prioris, ad Gal., prioris ad Tim., ad Tit., ad Hebr. Edidit, neglectis et erratis paucis, Montefalconius in Bibliotheca Coislin. p. 251. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archimandritae folia quattuor, quae in Monum. meis sacr. ined. prodibunt. Ad eundem vero codicem etiam fragmenta ep. ad Hebr. (10, 1—7. 32—38) Mosquensia pertinent, de quibus olim a Matthaeio explicitum ac nuper in Speciminibus palaeographicis episcopi Sabas relatum est. Anno 1868. ipse Mosquae transcripsi indeque foras dabo. Saeculi VI.

†† I: codex bibl. Imp. Petropolitanae, ad quam nuper ex collectionibus meis transiit. Folia sunt palimpsesta 28, septem antiquissimorum codicum reliquiae, quorum tres saeculo quinto, duo sexto, duo alteri septimo scripti videntur. Fragmenta continent quattuor evangeliorum librique actorum, item epistularum ad Corinthios prioris et ad Titum. Edidi in Monumentorum sacror. nova collectione, vol. I. anno 1855.

†† I^b: fragmenta pauca palimpsesta evangelii Iohannis saeculo fere quinto scripta. Continet codex Syriacus hymnorum Severi in Museo Britannico num. 17,136 insignitus. Edidi in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. vol. II. rursusque nuper exegi edita ad ipsum codicem.

††† K ad evangelia, codex Imp. Parisiensis nr. 63. ab insula unde anno 1673 in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Saec. IX. med. vel exeunt.

K ad epistulas catholicas et Paulinas, codex Mosquensis S. Synodi nr. 98. ex Atho monte petitus. Continet omnes Novi Test. epistulas exceptis aliquot capitibus. Contulit Chr. Fr. Matthaei, accurateque descripsit in ed. epp. Pauli ad Romanos etc. Rigae 1782. p. 265 sqq. Ipse percurri a. 1868. Saec. fere IX.

†† L ad evangelia, codex Imp. Paris. nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque. Anno 1846 totum inserui meis Monumentis sacris ineditis p. 57—399. Saec. fere VIII.

††† L ad actus et epistulas, codex bibl. Romanae Angelicae A 2. 15, antea Passionei cardinalis. Incipit Act. 8, 10. et deficit Hebr. 13, 10. Saec. IX. exeunt.

††† M codex Imp. Paris. signatus numero 48, olim abbatis Des Camps. Evangeliorum textum integrum habet. Saec. IX. fere exeunt.

†† M ad epp. Pauli: fragmenta duo, altera Hamburgensia (ex ep. ad Hebr.) altera Londinensia (ex epp. ad Cor.). Edidi in Anecdotis sacr. et prof. 1855 pag. 174 sqq. (Editione 1861 repetita correxi quattuor locis vitiose typis exscripta.) Saec. IX.

†† et ° N: sunt evangeliorum codicis purpurei auroque et argento scripti fragmenta. Primum foliorum duorum Vindobonae, alterum (antea J evv.) quattuor foliorum Londini, tertium (antea Γ evv.) sex foliorum Romae servantur. Desumpta sunt ex evv. Matthaei, Lucae et Iohannis, scriptis sexto ut videtur saeculo. Edidi a. 1846 in Monumentis sacr. ined. p. 10—36. Nuper vero eiusdem codicis folia 33 ex evang. Marci (6, 53—15, 23) desumpta in insula Patmo Iohannes Sakkelion vir clarissimus invenit accurateque descripta ad me misit. Prodibunt proxime in Monumentorum meorum volumine 8.

° N ad epp. Pauli: duo folia Petropolitana, alterum ep. ad Gal. (5, 12—6, 4) alterum ad Hebr. epistulae. Saeculi videntur IX.

† et ††† O codex Mosquensis S. Synodi nr. 120. Folia octo ex Atho monte advecta, a bibliopego codici homiliarum Chrysostomi agglutinata. Continent fragmenta evangelii Iohannis cum scholiis. Edidit Chr. Fr. Matthaei, cui est codex 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Nuper ipse ex codice descripsi. Noni fere saeculi.

† †† ††† O^a O^b O^c O^d O^e: his siglis insignire placuit quae hymnorum a Luca evangelista traditorum (1, 46 sqq. 68 sqq. 2, 29 sqq.) exempla habentur in cdd. uncialibus Guelferbytano, Bodleiano, Veronensi, Turicensi, Sangallensi. O^a edidi in Anecd. sacr. et prof. p. 206 sqq. O^d locum habet in Monumentorum meorum vol. quarto. O^c Blanchinus edidit in psalterio duplici quod adiunxit Vindiciis canonic. scripturar. Romae 1740. Accedunt nota O^f iidem hymni ex psalterio Abrahami de Noroff Petropoli a me hausti.

° O ad epp. Pauli: duplex est folium saeculi fere VI., quo continetur 2 Cor. 1, 20—2, 12. ex oriente a. 1859. mea opera Petropolin perlatum. Prodibit Monum. sacr. ined. vol. VIII.

° O^b ad epp. Pauli: folium saec. VI. quod 1868. Mosquae vidi. Continet cum lacunis Eph. 4, 1—18.

†† P codex Guelferbytanus rescriptus, cuius antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Latinum Isidori Hispalensis. Quae legere poterat edidit Franc.

Ant. Knittel in Ulfilae versione Gothica etc. Brunsvic. (1762) p. 55—100. Sed multo plura ipse erui, eaque continet Monumentorum meorum vol. VI. Fragmenta multa Lucae, aliqua Matthaei, pauca Marci et Iohannis.

††P ad actus et epp. cath., item ad epp. Pauli et ad apocalypsin: codex est palimpsestus, quem quum in libris Porfirii episcopi Petropoli vidissem et quas pretiosas sacrorum librorum reliquias contineret primus perspexissem, Porfirius exeunte anno 1862 benevole ac liberaliter mihi tradidit ut evanidas scripturas eruerem. Quod postquam mihi contigit, alteras partes in Monumentor. vol. V. edidi, alteras volumine VI. Videtur IX. saeculi.

††Q codex Guelferbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Iohannis in eodem codice Isidori, de quo ad P diximus, reperta, saeculo fere fragmentis P priora. Post imperfectam Knittelii editionem edidi in Monumentorum meorum volumine III.

°Q ad epp. Pauli significat fragmenta aliquot epistulae prioris ad Cor., quae e foliis papyraceis quinti fere saeculi a Porfirio in oriente repertis a. 1862. Petropoli eruere mihi contigit.

††R codex rescriptus Musei Britannici ex monasterio Coptico deserti Nitriensis allatus. Continet sub textu Syriaco uberrima evangelii Lucae fragmenta saeculo VI. scripta. Edidi 1857 in Monum. sacr. vol. II. pag. 1 usque 92. Addam ibidem vol. 8. nonnihil supplendi et corrigendi caussa.

††† S codex Vaticanus nr. 354. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter“ se contulisse Birchius affirmavit, sed permulta anno demum 1866. ex ipso codice a me correcta sunt. Exaratus est anno 949.

† et °T^a cod. Borgianus 1. in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Continet capitum 6. 7. 8. evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Coptam Thebaicam. Edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evang. S. Ioh. Graeco-copto-thebaico etc. Romae 1789. Saec. fere V. Accesserunt autem nuper duo fragmenta Sahidica Graeca (Lc. 12, 15—13, 32. Ioh. 8, 33—42.) in Woidii conlationibus excerpta. Praeterea accedunt Lc. 22, 20—23, 20, quae fragmenta postquam Bradley H. Alford in usum fratris Henrici contulit, 1866. ipse Romae descripsi et ad edendum praeparavi. Plura etiam in ed. Georgiana corrigenda inveni.

°T^b diximus fragmenta evangelii Iohannis Petropolitana nuper a me inventa, quae VI. fere saeculo scripta magnam cum

Borgianis similitudinem habent. In lucem proditura spero in Monumentorum meorum vol. VIII. Continent Ioh. 1, 25—42. 2, 9—4, 14. 4, 34—50.

° Tc: plura fragmenta capitum 14 et 15 evangelii Matthaei, pro scriptura et textu cum fragmentis Ta et b cognata. In oriente invenit Porfirius episc.

° Td: nonnulla evgg. Matthaei, Marci, Iohannis fragmenta, quae in nupero itinere Romano ex membranis Borgianis Sahidicis Graecis protraxi. Eis quae Ta diximus paullo recentiora.

††† U codex Venetus Marcianus class. I. nr. VIII. olim Nanianus. Sunt evangelia IV integra. Saeculi IX. vel X.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fere nono scripta usque Ioh. 7, 39, a quo inde loco manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis scripsit. Praeterea desideratur nonnihil in Matthaeo. Chr. Frid. Matthaei „bis diligentissime“ contulit, ipse tantum percurri.

†† Wa codex Imp. Paris. nr. 314. Sunt duo fragmenta evangelii Lucae, octavo fere saeculo scripta. Edidi 1846 in Monumentis sacr. ineditis p. 51—56.

††† Wb codex Neapolitanus rescriptus foliorum 14, quorum anno 1843. unum legi, in quo est Marc. 14, 32—39. Haec edidi in annalibus Vindob. 1847. Reliqua fragmenta Mt. 19, 14—28. 20, 23—21, 2. 26, 52—27, 1. Mc. 13, 21—14, 67. Lc. 3, 1—4, 20. anno 1866. legi. Eiusdem cum Wa et aetatis et indolis sunt.

†† Wc: folia tria Sangallensia, quibus quae olim Marci et Lucae fragmenta scripta erant (Mc. 2, 8—16. Lc. 1, 20—32. 64—79), ad librorum palimpsestorum modum fere deleta sunt. Quae inde eruere contigit edidi in Monum. meorum volumine III. Saec. IX.

† Wd: fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evglii Marci saeculo fere nono scripta, quae anno 1862. in collegio S. Trin. Cantabrigiensi vir clarissimus Bradshaw in membranis detexit quibus liber Gregorii Naz. compactus erat. Edidit Bradshaw tabulis photographicis.

††† We: fragmenta pauca capitis quarti evangelii sec. Ioh., quae anno 1865. ex libris collegii Oxon. ad aedem Christi primus protraxit doctissimus socius eius collegii Kitchin. Simillima fragmentis eiusdem evangelii Mosquensibus quae siglo O apud nos utuntur.

††† X codex bibliothecae universitatis Monacensis. Sunt fragmenta plurima IV evangeliorum, quorum textui additi, passim

interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii. Saec. IX. vel X.

†† Y codex bibliothecae principalis Barberinae nr. 225. octavi fere saeculi. Fragmenta evang. Iohannis: 16, 3—19, 41. Edidi in Monumentis sacr. 1846 p. 37—50.

† Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt plurima ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta. Edidit Io. Barrett, Dublinii 1801. Postea emendavit S. P. Tregelles.

††† Γ codex quattuor evangeliorum nuper ex oriente a me allatus, magna codicis Cyprii i. e. K evangeliorum similitudine conspicuus. Lucae textus integer superest, item Marci exceptis 3, 35—6, 20. Accedunt fragmenta ex 10 capp. Matthaei et 8 Iohannis capitibus. Atque haec quidem ex anno 1855 Bodleiana sunt. Ex itinere vero meo anni 1859 pervenerunt Petropolin: Mt. 1, 1—5, 31. 9, 6—12, 18. 14, 15—20, 25. 23, 13 usque finem. Ioh. 1, 1—6, 13. 8, 3—15, 24. 19, 6 usque finem. Quibus in foliis Petropolitanis subscriptio ad finem ev. Ioh. inventa est, qua annus Christi 844 notatus videtur. Cf. Notitiam meam ed. cod. bibl. Sinait. etc. pag. 53.

† Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari. Quattuor evv. habet integra praeter Ioh. 19, 17—35. Noni fere saeculi. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti edidit H. Ch. Mich. Rettig Turici 1836.

†† Θ^a codex Tischendorfianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Sunt folia quattuor, quorum tertium fere periit, Matthaei fragmentis completa. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1—10. Saeculi VII. fere medii. Post accesserunt fragmenta aliquot de Mt. 12, 17—19. 23—25. decerpta. Haec edita sunt in Monumentor. nov. coll. vol. II. p. 321.

° Θ^b Θ^c Θ^d: his siglis in numerum codicum evangeliorum recepimus varias textus antiquissimi reliquias, quas cum tot aliis monumentis ex nuperrimo itinere meo orientali bibliotheca Imp. Petropolitana habet. Θ^b significat folia sex VII. fere saeculi, quibus Matthaei et Marci fragmenta supersunt; Θ^c folium unum saeculi VI, in quo est Mt. 21, 19—24. Eodem nomine comprehendimus fragmenta ev. Ioh. (18, 29—35) a Porfirio reperta saeculi eiusdem. Θ^d folium dimidium est cum fragmentis cap. 11. ev. Lucae, saeculi fere 8. De quibus omnibus volumini VIII. Monumentorum meorum reservatis vide praeter Prolegg. ed. octav. crit. mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 50. His accedunt Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h ex Porfirii collectionibus. Θ^e fragmentum est ev. Mt. (26, 2 sqq.), Θ^f fragmenta continet evv. sec. Matthaeum (capp. 26 et 27) et sec. Marcum (capp. 1 et 2), Θ^g frag-

mentum ev. Iohannis (6, 13 sqq.). Omnia haec tria eiusdem saeculi VI. videntur esse. Quarto vero loco ($Θ^h$) recensenda sunt folia tria Graeca Arabica saeculi IX. vel X., quae ad Matthaei capp. 14 et 25 pertinent. Foras dabimus Monumentor. volumine 8.

†† Λ codex evangeliorum Lucae et Iohannis integer, noni potius quam octavi saeculi. Antea meus, nunc Bodleianus Oxoniensis. Huc confer quae in Notitia ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 58 sq. notata sunt de alteris quasi eiusdem evv. codicis partibus minusculo litterarum genere scriptis item prolegg. ed. VIII. mai.

Ξ: hoc siglo S. P. Tregelles designavit fragmenta evangelii Lucae palimpsesta a se eruta. Pervenit codex iste recentiore scriptura evangelistarium continens quadraginta ante annis ex insula Zacynthi in bibliothecam societatis biblicae Londinensis (British and Foreign Bible Society). Antiquior scriptura octavi saeculi videtur esse; quae supersunt Lucae fragmenta, ad capp. priora undecim pertinent. Textus plerumque cum ℵBCDL consentit, praetereaque eadem cum cod. Vaticano capitulorum notatione insignis est. Anno 1861 Tregelles edidit Londini libro splendido, cui titulus est: Codex Zacynthius.

Π: hoc denique siglo insignivimus codicem quattuor evv. noni saeculi, quem quum nuper apud Smyrnenses invenissem, possessoris nomine imperatori Alexandro II. obtuli. Descripsi in Notitia ed. cod. biblior. Sinait. etc. p. 51 sq., item in Prolegg. ed. octav. crit. mai.

Ad haec et antiquissima et gravissima documenta Graeci Novi Testamenti accedunt codices minusculis litteris inde a saec. nono exeunte usque ad saec. 16. scripti, qui quum maximo sint numero, exigua tamen auctoritate sunt. Longe enim plurimi magna insignes consensione eam exhibent formam quae per regnum Byzantinum communi usu recepta erat. Tamen sunt etiam haud pauci in quibus antiquioris lectionis vestigia supersunt. Evangeliorum codices minusculi innotuerunt plus 500, insuper evangelistaria, i. e. libri liturgici lectionibus evangelicis compositi, plus 200, quorum fere 60 uncialibus litteris sed maximam partem saeculis demum 10. 11. 12. scripta sunt. Actus apostolorum et epistulas catholicas minusculorum codicum plus 200 continent, item Paulinas epistulas plus 300, apocalypsin plus 100. Praeterea lectionaria quae lectiones ecclesiasticas ex actibus et epistulis continent plus 60 reperta sunt.

II.

VERSIONES ANTIQUAE.

A Graecis codicibus, qui primum merito in subsidiis criticis locum obtinent, ad antiquas versiones, alteram horum subsidiorum classem, pergendum est. Harum septem: Aegyptiaca, Aethiopica, Arabica, Armenica, Georgiana, Persica, Syriaca, ad orientem pertinent, quinque: Latina, Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica ad occidentem. Quae omnes ut gravissima sunt monumenta fidei Christianae per terrarum orbem manantis, ita textus sacri historiam inlustrant et studia adiuvant eiusdem textus ad pristinam integritatem revocandi. Non omnes vero eadem auctoritate critica sunt, quae ex tribus potissimum rebus pendet. Quaeritur enim primum an interpres ex ipso Graeco fonte hauserit; tum qua fide, qua dexteritate Graecum reddiderit; tertium an ipsius interpretationis textum antiqua fideque digna monumenta conservaverint. His diligenter perpensis sequitur, quattuor inprimis, duas alteras orientis, alteras occidentis, ad rem criticam valere, Syriacam et Aegyptiacam, Latinam et Gothicam.

Aethiopica versio magnam antiquitatis laudem habet, etsi antiqua monumenta desunt. Quae supersunt nuper accuratius excuti coepta sunt. Post ed. princ. Rom. 1548 ediderunt Bode 1753 et Th. P. Platt 1830. Arabici textus non modo magna varietas est, sed etiam de aetate, origine et fatis satis ambigitur. Edita ab Erpenio 1616 et in bibl. polyglottis Par. et Lond.[1]. Armenicae versionis quinto saeculo factae tres inprimis editiones habentur: Amstelodamensis 1666; Zohrabi 1789; Veneta 1805. Georgiana sive Iberica, saeculo fere Armenica posterior, edita est Mosquae 1743 et 1816. Persice evangelia tantum edita sunt, eaque duplici textu: alter (in polyglott. Lond.) e Syra simplici fluxit, alterius (a Wheloc et Pierson 1657 editi) fontes qui fuerint non satis liquet. Porro occidentales versiones Anglosaxonica et Slavonica non antecedunt octavum et nonum saeculum; prioris e Latino potius quam e Graeco haustae evangelia tantum supersunt, edita a Iunio 1644, a Thorpio 1842. Posterior admodum varia ad haec tempora pervenit. Prae ceteris laudatur vulgaris textus editio Mosquensis a. 1751. De excutiendis libris mss. imprimis promeruit Dobrowsky. His accedit Francica evangelii Matthaei versio, instituta saec. IX. nuperque (a. 1827) curis Andreae Schmeller edita.

[1] Codicem epistularum Paulinarum, qui annum 892 subscriptum habet, nuper ex oriente Petropolin attuli, insigne litterarum Arabicarum monumentum itemque grave rei criticae subsidium. Sed nondum inventus est qui in usum criticum converteret.

Versiones igitur istae omnes etsi multa sunt quae impediunt quominus ad rem criticam fidenter et cum plena auctoritate adhiberi queant, tamen virorum doctorum studia hucusque in eis tractandis consumpta non sine fructu manserunt. Quae pleraque ad apparatum editionis nostrae octavae criticae maioris accuratius quam a quopiam antea adhibita sunt.

Restat ut de gravioribus breviter dicamus. Aegyptiacae tertio saeculo adscriptae distinguuntur dialecti tres, Memphitica, Sahidica, Basmurica. Duarum posteriorum nonnisi fragmenta sed maximam partem in antiquissimis membranis et papyris reperta sunt. Ad Sahidica, quae dimidiam fere partem totius Novi Testamenti complectuntur, potissimum Woidius studium contulit (cf. Append. ad ed. Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799), ad Basmurica epistularum Pauli et evangelii Iohannis fragmenta post alios Engelbrethus (Havniae 1811). Memphitici textus editionem post Wilkinsium (1716) suscepit Schwartzius. Evangeliis diligentissime ab eo editis (Lips. 1846, 1847) actus et epistulas addidit P. Boetticher (Halae Saxon. 1851, 1852). Codices quidem his laboribus adhibiti parum valent antiquitatis laude.

Syriacam versionem, quam secundo iam saeculo institutam esse cum aliis multis credimus, quarto saeculo dudum exstitisse et quasi usu receptam fuisse certum est. Antiquissimam eius rationem, sive eam quae Peschittho i. e. simplicis nomen habet, post ed. princ. Vindob. a 1555 aliasque ediderunt curis coniunctis Leusden et Schaaf Lugd. Bat. 1709 (et 1717), item Londini 1816 Sam. Lee et 1828 Guil. Greenfield. Quinque libros: 2 Pet., 2 et 3 Ioh., Iud. et apoc. primam Syrorum versionem non habuisse tantum non certum est. (Edid. primi Pococke et de Dieu.) Altera ad Monophysitarum usum suadente Philoxeno a Polycarpo ineunte sexto saeculo facta est, quae Graecam litteram multo pressius redderet. Eandem rursus anno 616 Thomas Charklensis ad codices Graecos Alexandrinos recognovit et asteriscis obelis notisque exegeticis instruxit. Haec postrema ratio ex codd. egregiis edita est a Iosepho White, excepta apocalypsi, 1778, 1799, 1803 (Evang. Ioh. rursus a G. H. Bernstein 1853). Praeterea evangeliarium quod Hierosolymitanum nuncupant, Romae manu scriptum servatum et ab Adlero (Havniae 1789) inlustratum, anno vero 1861 (vel potius 1865) integrum a comite Franc. Miniscalchi-Erizzo editum, ad antiquum textum Graecum Palaestinensium cognoscendum facit. Cui rationi similis videtur ea quam habet liber palimpsestus antiquissimus mea opera ex oriente Petropolin advectus. (Cf. praeter ed. 8. crit.

mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sin. p. 49.) Denique vero a Guil. Cureton ex libris Musei Brit. Nitriensibus ante hos viginti annos protractus est codex evv. saeculi quinti (teste subscriptione), qui textum ab editis reliquis satis diversum inque primis cum cdd. Graecis antiquissimis consentientem praebet. Hic interpres dubium non est quin ipsam eam quae Peschittho audit interpretationem praecesserit.

Gothica versio ex ipsis Graecis accurate saeculo quarto fere medio ab Ulfila facta est. In codicibus summae antiquitatis, quorum tres palimpsesti sunt, fragmenta plurima evangeliorum et epistularum Pauli, excepta ad Hebraeos epistula, inventa sunt. Inde Knittelii, Zahnii, Angeli Maii maximeque Castillionaei operibus usi omnium eorum quae supersunt egregiam editionem paravere de Gabelentz et Loebe, Lipsiae 1836. Praeterea post omnium fragmentorum editionem Massmannus instituit, item codicis Upsalensis purpurei A. Uppström.

Latina denique versio in re critica omnium princeps est. Distinguendum est inter Vulgatam et Italam. Vulgata est ea quae Damaso pontifice Romano rogante ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita facta est, ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent“ conlatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio mox revera in communem usum recepta ac fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncupata est. Publica catholicae ecclesiae auctoritate donata est editio Clementis VIII. primum anno 1592 publicata, a qua passim differt Sixtina a. 1590. Utramque vero ab ipsius Hieronymianae editionis veritate multum abesse, probatur codicibus eiusdem versionis veterrimis, quorum praestantissimi et antiquissimi sunt Amiatinus, annis 1850 et 1854 a me editus, et Fuldensis, a Lachmanno excussus curisque Ernesti Ranke viri clarissimi a. 1868 publicatus. Horum maxime auxilio usi sumus ad restaurandum Hieronymi textum, ad quem vide quae praefati sumus. Itala vero Latina interpretatio dicitur ea quae primis p. Chr. saeculis apud Latinos in usu erat. Eam secundo iam saeculo et quidem in Africa prodisse perquam probabile est. Postea multis modis variisque temporibus immutata est; inprimis vero duae differunt rationes, iam ab Augustino observatae. Is enim distinxit, ut nuper a pluribus probabiliter ostensum est, inter Italum i. e. Italicum et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos, quorum alteros non emendatos dice-

bat. Emendata enimvero exemplaria Augustino erant ab Afris ad Italos advecta ab eisque ad Graecos codd. in Italia usitatos ipsiusque Latini sermonis normam correcta, non emendata ea quibus ratio Africana illibata inerat. Quae si ad codices etiamnum superstites transferimus, comparati ita sunt ut quos Africanos habeamus ab Italicis non prorsus adhorreant, rursusque Italici locis multis ad Africanos accedant. Indė sequitur, in restituenda ipsius Graeci textus veritate quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse.

Huius antiquissimae versionis Italae, quo nomine utrumque codicum genus dici consuevit, supersunt multi codices, evangeliorum potissimum, iique summa antiquitatis laude conspicui. Praestantissimi evangeliorum codices sunt Vercellensis, Veronensis, Brixianus (hos tres edidit Blanchinus 1749), Palatinus (a me editus 1847), Cantabrigiensis (a Kiplingio editus 1793, a Scrivenero 1864), Monacensis (cuius editionem propediem dabo), Vindobonensis (edidit Alter 1795), Colbertinus (edidit Sabatier 1751), Bobbiensis nunc Taurinensis (edidi in annalibus Vindob. 1847), Claromontanus Vaticanus (ed. Ang. Mai 1828), Sangallensis (editionis caussa a me descriptus). Porro actus, nisi quod plures ultimorum capitum versus ubique desiderantur, inveniuntur in Cantabrigiensi, quem modo nominavimus, in Laudiano Oxoniensi (ipse nuperrime edidi post Hearne) et in fragmentis aliquot palimpsestis ex Bobbiensi monasterio Vindobonam translatis (plura inde edidi in annalibus Vindob. 1847). De catholicis epistulis prorsus ut videtur perierunt epp. Iohannis et Iudae cum maxima parte epistularum Petri; Iacobi vero epistulam exhibet codex Corbeiensis (a Martianaeo et Sabatario editus), item eiusdem epistulae et prioris Petri fragmenta codex Bobbiensis nunc Vindobonensis (edidi partem a me erutam in annalib. Vind. 1847). Pauli epistulae reperiuntur in praestantissimo codice Claromontano (a me edito), item in Sangermanensi (a Sabatario edito) et in Boerneriano (a Matthaeio publicato); accedunt aliquot epistulae ad Rom. fragmenta ex cod. Guelferbytano post Knittelium in Anecdotis meis sacr. et prof. edita. His addam proxime fragmenta epp. Pauli ex cod. Monac. V. fere saec. Apocalypsis codex nondum inventus est. Ceterum horum codicum supplementa eis ex patribus Latinis, qui eadem veteri versione in operibus suis usi sunt, peti possunt et iam sunt petita.

III.
SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Patrum testimonia de textu sacro, quemadmodum suo illi tempore ante oculos habebant, si certa sunt, magna auctoritate propterea valent, quod plura aetatem omnium codicum nostrorum superant. Sed usus eorum criticus hanc difficultatem habet quod plurimorum patrum opera, eis maxime locis ubi scripturam sacram citant, nondum eam qua opus est editorum diligentiam nacta sunt. Vereor quidem ne quorum scripta ex recentioribus tantum codicibus haurire licet, nunquam ita edi queant ut philologicis rationibus satisfiat: ad editiones vero corrigendas ex antiquis monumentis certe multa peti possunt. Iam ii qui media aetate describebant codices locos sacros a patribus laudatos minore fide transcripsisse videntur. Accedit difficultatis illud, quod ipsi scriptores veteres multos eiusmodi locos parum accurate citant. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur, cuius generis maxime sunt quae uberius tractant vel commentario inlustrant, et ea quae tantummodo videntur testari, atque ea denique quae vix ullam possunt auctoritatem habere. Inprimis autem in censum veniunt, vel pro multitudine locorum quos afferunt, vel pro accuratione qua id faciunt, scriptores hi:

1) Graeci, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Marcion (ex Tertulliano, Epiphanio, aliis), Irenaeus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, auctor dialogi contra Marcionitas, Eusebius, Athanasius, Epiphanius, Chrysostomus, Basilius Magnus, Cyrillus Hierosolymitanus, Macarius, Didymus; b) quinti saeculi et posteriores: Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Andreas Cappadox, Iohannes Damascenus, Arethas. Parum auctoritatis habent qui saeculi X. sunt eoque posteriores, quamvis plurima afferant, Oecumenius, Theophylactus, Euthymius Zigabenus.

2) Latini, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, Hilarius Pictavensis, Hilarius diaconus (qui Ambrosiaster dici solet); Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Victorinus, Tichonius; b) quinti saeculi et posteriores: Rufinus, Fulgentius, Sedulius, Vigilius, Primasius, Cassiodorus, Beda.

DE ADNOTATIONE CRITICA.

Lectio sub textu absque signo exhibita lectio est editionum Elzevirianae 1624 et Stephanicae tertiae 1550. Quae ubi differunt (locis plus 150: vide N. T. ed. VIII. crit. mai.) ϛ significat Stephani editionem, ϛ[e] Elzevirianam; lectiones quae א propositum habent codicis sunt Sinaitici. Huius correctiones (א[a] א[c]) quae a prima manu (א*) plurimis locis discedunt, raro ad commentarium adhibitae sunt. Praeterea add significat addit, om omittit, pon ponit, praem i. e. praemittit. Ceterum opera data est ut quae differunt codicis Sinaitici lectiones tantum non omnes referrentur, exceptis apertis vitiis. Non relatum est de *ν ἐφελκ.* nec de *ουτω* et *ουτωσ.*

Lipsiae m. Octobr. a. 1872.

EPILOGUS.

Tertia Novi Testamenti editio stereotypa, quae anno 1873 ex officina Tauchnitiana prodiit, a Constantino de Tischendorf ad exemplum octavae maioris conformata erat. Quam in editionem aliquot menda irrepserant, quae data occasione in Tauchnitiana ille sustulit. Ibidem recepit lectiones nonnullas, quas in maiore spretas postmodo praeferendas esse intellexerat. Eo pertinent *διώξουσιν* Matth. 5,11 pro *διώξωσιν, ἅλα* bis ibid. v. 13 pro *ἅλασ, νήστισ* Matth. 15,32 pro *νήστεισ, Καισαρίασ* Matth. 16,13 et Marc. 8,27 pro *Καισαρείασ, οὓσ* Matth. 22,10 pro *ὅσουσ, ἀργύρια* Matth. 28,15 pro *τὰ ἀργύρια, ἔμελλεν* Joh. 11,51 pro *ἤμελλεν, ἐνμένειν* Act. 14,22 pro *ἐμμένειν.*[1] Quae cum ita sint, factum est ut haud pauca aliter in editione VIII. maiore, aliter in tertia illa stereotypa legerentur: accedit quod demptis aliis alia menda succreverunt.

Affatim igitur habui materiae, qui inde ab anno 1876 minorem hanc Tischendorfianam relegens inspersis naevis eam liberarem. Sic, ut exempla proferam, Marc. 11,33 *ἐγὼ* ante *λέγω* omissum inserui, Joh. 1,19 *ἀπέστειλαν* reposui pro *ἐπέστειλαν,* Joh. 9,40 *ἐκ* pro *ἐν,* Act. 1,13 *τὸ* pro *τὸν,* Act. 10,47 *ἡμεῖσ* pro *ὑμεῖσ,* Act. 19,36 *ὄντων* oscitanter omissum addidi, Act. 26,19 *οὐρανίῳ* restitui pro *οὐρανίᾳ,* 1 Joh. 2,25 *ἡμῖν* pro *ὑμῖν.* Nonnulla etiam in notis textui subiectis, complura in locis parallelis margini adscriptis, pauca in prolegomenis emendavi.[2]

Tischendorfii cum sit meritum hanc editionem adornavisse, ego aliquantulum mihi laudis illinc repetiverim, quod ex eiusdem animo omni eam labe eximere et quantum quidem in me erat perficere studui.

Gottingae m. Jul. a. 1880.

OSCAR DE GEBHARDT.

---

[1] Cf. praeterea Nov. Testam. Graece. Ed. VIII. crit. maior. Vol. I. Emendanda et addenda p. XVI sqq. Adde Marc. 6,23 *ἐὰν* pro *ἐάν με*

[2] Cf. quae de variis Novi Testamenti editionibus Tischendorfianis docte exposuit vir clarissimus idemque in rebus criticis exercitatissimus Carolus Bertheau in Schuereri Theol. Literaturzeitung 1876 p. 231 sqq., 1877 p. 441 sq.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

Genealogia et generatio Iesu Christi.

1 ss Lc 3,23-38 Βίβλοσ γενέσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 1
2-6 1 Chr [2]Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 2
2, 1-15 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ,
3-6 Ru 4, 18 ss [3]Ἰούδασ δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲσ καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆσ Θάμαρ, 3
Φαρὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,
Gn 38, 16 ss [4]Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν 4
Ios 2, 1 Ru 4, 13 Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ϲαλμών, [5]Ϲαλμὼν δὲ 5
ἐγέννησεν τὸν Βοὲσ ἐκ τῆσ Ῥαχάβ, Βοὲσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ
2 Sa 12, 24 ἐκ τῆσ Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, [6]Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέν- 6
νησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ϲολο-
7-12 1 Chr μῶνα ἐκ τῆσ τοῦ Οὐρίου, [7]Ϲολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, 7
3, 10 ss Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
[8]Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν 8
Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, [9]Ὀζείασ δὲ ἐγέννησεν 9
τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐζεκίαν, [10]Ἐζεκίασ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆσ 10
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώσ, Ἀμὼσ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, [11]Ἰω- 11
σείασ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ ἐπὶ τῆσ
Esr 3, 2 μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ. [12]μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνοσ 12
Ἰεχονίασ ἐγέννησεν τὸν Ϲαλαθιήλ, Ϲαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ζοροβάβελ, [13]Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ 13
ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,
[14]Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ϲαδώκ, Ϲαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, 14
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, [15]Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν 15
Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἰακώβ, [16]Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα 16
Μαρίασ, ἐξ ἧσ ἐγεννήθη Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ.

---

*ς το κατα ματθαιον αγιον (ςe om) ευαγγελιον

I, 1. δαβιδ 2. א* ισακ, ισακ | δε pr: א* om 4. א αμιναδαβ, αμιναδαμ δε 5. βοοζ | ωβηδ 6. δαβιδ τον | δαβιδ δε ο βασιλευσ | τον σολομωντα, א* τ. σαλομων, אb τ. σαλωμωνα 7. אb σαλωμων | א* αβιασ δε | τον ασα 8. ασα | οζιαν 9. ς א οζιασ | אb vel[a] τον αχασ | א αχασ δε 10. אb μανασση δε | τον αμων· αμων δε | ιωσιαν 11. ιωσιασ 13. א* τον αβιουτ 14. א* σαδωχ bis | א* ελιουτ 15. א* ελιουτ | ς א ματθαν bis

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕωσ Δαυεὶδ γενεαὶ δεκα-
τέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕωσ τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ
γενεαὶ δεκατέσσαρεσ, καὶ ἀπὸ τῆσ μετοικεσίασ Βαβυλῶνοσ ἕωσ
τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρεσ.
18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσισ οὕτωσ ἦν. μνηστευθείσησ
τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ Μαρίασ τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν
19 αὐτοὺσ εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματοσ ἁγίου. [19]Ἰω-
σὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ, δίκαιοσ ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγμα-
20 τίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. [20]ταῦτα δὲ αὐτοῦ
ἐνθυμηθέντοσ, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
Ἰωσὴφ υἱὸσ Δαυείδ, μὴ φοβηθῇσ παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυ-
ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματόσ ἐστιν ἁγίου.
21 [21]τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸσ Lc 2, 21
22 γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. [22]τοῦτο
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προ-
23 φήτου λέγοντοσ· [23]ἰδοὺ ἡ παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται Es 7, 14
υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερ-
24 μηνευόμενον μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεόσ. [24]ἐγερθεὶσ δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ
ὕπνου ἐποίησεν ὡσ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελοσ κυρίου, καὶ
25 παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· [25]καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕωσ
οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Lc 2, 7 et 21

II.

Magi. Fuga, caedes puerorum, reditus.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντοσ ἐν Βηθλεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ ἐν ἡμέ-
ραισ Ἡρῴδου τοῦ βασιλέωσ, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-
2 νοντο εἰσ Ἱεροσόλυμα [2]λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶσ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, (Nm 24, 17)
3 καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. [3]ἀκούσασ δὲ ὁ βασιλεὺσ Ἡρῴ-
4 δησ ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ, [4]καὶ συναγαγὼν
πάντασ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ γραμματεῖσ τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
5 παρ᾽ αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸσ γεννᾶται. [5]οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθ- Mi 5, 1 Io 7, 42
λεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ· οὕτωσ γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·
6 [6]καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶσ ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖσ ἡγε-
μόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενοσ, ὅστισ ποιμανεῖ
7 τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. [7]τότε Ἡρῴδησ λάθρα καλέσασ
τοὺσ μάγουσ ἠκρίβωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
8 ἀστέροσ, [8]καὶ πέμψασ αὐτοὺσ εἰσ Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντεσ
ἐξετάσατε ἀκριβῶσ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεί-

---

17. δαβιδ bis 18. η γεννησισ | μνηστευθ. γαρ 19. ς ℵ*etc(nonb) παρα-δειγματισαι 20. δαβιδ 22. υπο του κυριου 24. διεγερθεισ δε ο ιωσηφ 25. ετεκε τον υιον αυτησ τον πρωτοτοκον

II, 1. του βασιλ.: ℵb om του, ℵc restit 3. ηρωδ. ο βασιλ. 5. ειπον 6. εκ σου : ℵ εξ ου, et ℵ* om γαρ 8. ακριβ. εξετα.

λατέ μοι, ὅπωσ κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. [9]οἱ δὲ ἀκούσαν- 9
τεσ τοῦ βασιλέωσ ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν
τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺσ ἕωσ ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ
παιδίον. [10]ἰδόντεσ δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην 10
σφόδρα. [11]καὶ ἐλθόντεσ εἰσ τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ 11
Μαρίασ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, καὶ πεσόντεσ προσεκύνησαν αὐτῷ,
(Es 60, 6) καὶ ἀνοίξαντεσ τοὺσ θησαυροὺσ αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. [12]καὶ χρηματισθέντεσ κατ' 12
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸσ Ἡρώδην, δι' ἄλλησ ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰσ τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαίνεται 13
κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶσ παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰσ Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕωσ ἂν
εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδησ ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. [14]ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα 14
αὐτοῦ νυκτόσ, καὶ ἀνεχώρησεν εἰσ Αἴγυπτον, [15]καὶ ἦν ἐκεῖ ἕωσ 15
τῆσ τελευτῆσ Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ
Ho 11, 1 τοῦ προφήτου λέγοντοσ· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Τότε Ἡρώδησ ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυ- 16
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλασ ἀνεῖλεν πάντασ τοὺσ παῖδασ τοὺσ ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ ὁρίοισ αὐτῆσ ἀπὸ διετοῦσ καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. [17]τότε 17
Ier 31, 15 ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· [18]φωνὴ 18
ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸσ καὶ ὀδυρμὸσ πολύσ, Ῥαχὴλ
κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆσ, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι
οὐκ εἰσίν.

Τελευτήσαντοσ δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελοσ κυρίου φαίνε- 19
ται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ [20]λέγων· ἐγερθεὶσ παρά- 20
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰσ γῆν
(Ex 4, 19) Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντεσ τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
[21]ὁ δὲ ἐγερθεὶσ παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ 21
εἰσῆλθεν εἰσ γῆν Ἰσραήλ. [22]ἀκούσασ δὲ ὅτι Ἀρχέλαοσ βασιλεύει 22
τῆσ Ἰουδαίασ ἀντὶ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ
ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶσ δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη
τῆσ Γαλιλαίασ. [23]καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰσ πόλιν λεγομένην 23
(Es 11, 1) Ναζαρέθ· ὅπωσ πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζω-
ραῖοσ κληθήσεται.

---

9. εστη 10. א* αστεραν 11. ειδον : ευρον 12. א* εισ τ. εαυτων χωρ.
15. υπο του κυρ. 17. δια : υπο 18. κλαυθμοσ : θρηνοσ και κλαυθμ.
19. κατ οναρ φαινετ. 21. ηλθεν 22. βασιλ. επι τησ | ηρωδ. του πατρ.
αυτ. 23. ναζαρετ (et א) | δια : א^b υπο

III.

Iohannes baptista. Immersio Iesu. 1-12

1 Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ παραγίνεται Ἰωάννησ ὁ βα- Lc 3, 1-18 Mc 1, 1-8
2 πτιστὴσ κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆσ Ἰουδαίασ, [2]λέγων· μετα- Io 1, 6 ss
3 νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [3]οὗτοσ γάρ 4, 17
ἐστιν ὁ ῥηθεὶσ διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· φωνὴ βοῶν- Es 40, 3
τοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε
4 τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. [4]αὐτὸσ δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶχεν τὸ ἔνδυμα
αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδεσ καὶ μέλι ἄγριον.
5 [5]τότε ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία
6 καὶ πᾶσα ἡ περίχωροσ τοῦ Ἰορδάνου, [6]καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ
Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ
7 αὐτῶν. [7]ἰδὼν δὲ πολλοὺσ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων
ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖσ· γεννήματα ἐχιδνῶν,
8 τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆσ μελλούσησ ὀργῆσ; [8]ποιήσατε
9 οὖν καρπὸν ἄξιον τῆσ μετανοίασ, [9]καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν
ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται Io 8, 39
10 ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. [10]ἤδη
δὲ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δέν- 7, 19
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται.
11 [11]ἐγὼ μὲν ὑμᾶσ βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰσ μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
ἐρχόμενοσ ἰσχυρότερόσ μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ τὰ ὑποδή-
ματα βαστάσαι· αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
12 πυρί. [12]οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰσ τὴν ἀποθήκην,
τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἐπὶ τὸν Mc 1, 9-11 Lc 3, 21 s
14 Ἰορδάνην πρὸσ τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. [14]ὁ δὲ
διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
15 καὶ σὺ ἔρχῃ πρόσ μέ; [15]ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ
αὐτόν· ἄφεσ ἄρτι· οὕτωσ γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶ-
16 σαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. [16]βαπτισθεὶσ δὲ ὁ Ἰη-
σοῦσ εὐθὺσ ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ
οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν,
17 ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. [17]καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Ps 2, 7 Es 42, 1
οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ ηὐδόκησα. 17, 5

III, 2. *και λεγων* 3. *δια : υπο* 4. *ην αυτου : αυτ. ην* 6. om *ποταμω* | א* om *υπ αυτου* 7. *επι το βαπτ. αυτου* 8. *καρπουσ αξιουσ* 10. *ηδη δε και* 11. א *εγω μεν γαρ* | *βαπτιζ. υμασ* | א[b] *εν υδατι βαπτ.* 14. *ο δε* : add *ιωαννησ* 15. *ημιν* : א* *ημασ* 16. *και βαπτ. ο* | *ανεβη ευθυσ* | *ανεωχθησαν* : add *αυτω* | *το πνευμ. του θεου* | *και ερχομενον* 17. *ευδοκησα*

IV.

Temptatio. Sedes Capharnaumum translata. Piscatorum vocatio.
Peragratio Galilaeae.

1-11 Lc 4, 1-13 Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἀνήχθη εἰσ τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ, 1
Mc 1, 12s πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. [2]καὶ νηστεύσασ ἡμέρασ τεσ- 2
σεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτασ, ὕστερον ἐπείνασεν. [3]καὶ 3
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα
Deu 8, 3 οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. [4]ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· γέγραπται· 4
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματοσ θεοῦ. [5]τότε παραλαμβάνει αὐτὸν 5
ὁ διάβολοσ εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύ-
γιον τοῦ ἱεροῦ, [6]καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυ- 6
Ps 91, 11 τὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ
σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον
Deu 6, 16 τὸν πόδα σου. [7]ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πάλιν γέγραπται· οὐκ 7
ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου. [8]πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν 8
ὁ διάβολοσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσασ τὰσ
βασιλείασ τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, [9]καὶ εἶπεν αὐτῷ· 9
ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃσ μοι. [10]τότε 10
Deu 6, 13 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν
θεόν σου προσκυνήσεισ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ. [11]τότε ἀφίησιν 11
αὐτὸν ὁ διάβολοσ, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
12 ss Mc 1, 14s Ἀκούσασ δὲ ὅτι Ἰωάννησ παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν 12
Lc 4, 14s Γαλιλαίαν. [13]καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰσ 13
Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοισ Ζαβουλὼν καὶ Νε-
φθαλείμ, [14]ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου 14
Es 9, 1s λέγοντοσ· [15]γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσησ, 15
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, [16]ὁ λαὸσ ὁ καθή- 16
μενοσ ἐν σκότει φῶσ εἶδεν μέγα, καὶ τοῖσ καθημένοισ ἐν χώρᾳ
καὶ σκιᾷ θανάτου φῶσ ἀνέτειλεν αὐτοῖσ. [17]Ἀπὸ τότε ἤρξατο 17
3, 2 ὁ Ἰησοῦσ κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν.
18-22 Mc 1, Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ εἶδεν 18
16-20 Lc 5, 1-11 δύο ἀδελφούσ, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
Io 1, 35-43 ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντασ ἀμφίβληστρον εἰσ τὴν θάλασσαν·
ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. [19]καὶ λέγει αὐτοῖσ· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ 19

IV, 1. ℵ υπο τ. πνευμ. εισ τ. ερημ. 2. τεσσαρακοντα bis | και νυκτ. τεσσαρακ. 3. προσελθων αυτω ο πειρ. ειπεν· | ℵ[b] ειπον ινα 4. ο ανθρωπ. : om ο 5. ιστησιν 6. λεγει : ℵ[b] (nec* nec[c]) ειπεν 8. ℵ δεικνυει 9. ειπεν : λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10. ℵ προσκυνησησ 12. ακουσ. δε : add ο ιησουσ 13. ναζαρετ, ℵ* ναζαρεθ | καπερναουμ | ℵ* παρα θαλασσαν 16. ℵ[b] εν σκοτια | ειδε φωσ μεγ. 18. περιπατ. δε ο ιησουσ | λεγομενον : ℵ[b] καλουμενον | αλιεισ

20 ποιήσω ὑμᾶσ ἁλεεῖσ ἀνθρώπων. [20]οἱ δὲ εὐθέωσ ἀφέντεσ τὰ
21 δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. [21]Καὶ προβὰσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλουσ
δύο ἀδελφούσ, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸσ αὐτῶν
22 καταρτίζοντασ τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούσ. [22]οἱ δὲ
εὐθέωσ ἀφέντεσ τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν
αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖσ συνα- Mc 1, 39 Lc 4, 44
γωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ καὶ
24 θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. [24]καὶ Mc 1, 28
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰσ ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντασ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ποικίλαισ νόσοισ καὶ βασάνοισ
συνεχομένουσ καὶ δαιμονιζομένουσ καὶ σεληνιαζομένουσ καὶ παρα-
25 λυτικούσ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. [25]καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ Δεκαπόλεωσ καὶ Ἱεροσολύ- Mc 3, 7 s Lc 6, 17
μων καὶ Ἰουδαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

Oratio montana (*cpp.* 5—7). Christianorum praemia et officia. Legis divinae vera ratio. Praecepta de homicidio, reconciliatione, adulterio, divortio, iureiurando, talione, amore mutuo.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ· καὶ καθίσαντοσ Lc 6, 17
2 αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2]καὶ ἀνοίξασ τὸ
3 στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ λέγων· [3]μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ 3-6 Lc 6, 20 ss
4 πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [4]μακάριοι
5 οἱ πραεῖσ, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. [5]μακάριοι οἱ
6 πενθοῦντεσ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. [6]μακάριοι οἱ πεινῶν-
τεσ καὶ διψῶντεσ τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7 8 [7]μακάριοι οἱ ἐλεήμονεσ, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. [8]μακάριοι οἱ
9 καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. [9]μακάριοι οἱ
10 εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. [10]μακάριοι οἱ δεδιωγ-
μένοι ἕνεκεν δικαιοσύνησ, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
11 νῶν. [11]μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶσ καὶ διώξουσιν
καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 [12]χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν τοῖσ
οὐρανοῖσ· οὕτωσ γὰρ ἐδίωξαν τοὺσ προφήτασ τοὺσ πρὸ ὑμῶν.
13 [13]Ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ ἅλα τῆσ γῆσ· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι
ἁλισθήσεται; εἰσ οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι

---

19. *υμασ* : ℵ[b] add *γενεσθαι* | *αλιεισ* 22. *το πλοιον* : ℵ* add *αυτων* 23. *εν ολη* (ℵ* om) *τ. γαλ.* : *ολην την γαλιλαιαν* | ℵ add *ο ιησουσ* post *περιηγεν*, ς post *γαλιλαιαν* | *διδασκων* : ℵ* add *αυτουσ* 24. ℵ *εξηλθεν* | *ολην* : ℵ *πασαν*

V, 1. *προσηλθον* 4 et 5. ς ℵ hos vv. transponunt, ut *μακ. οι πενθ.* etc v. 4, *μακ. οι πραεισ* etc v. 5. efficiant 9. *οτι* : add *αυτοι* 11. *διωξωσι* | *πονηρον* : add *ρημα* 13. *αλασ* bis | *βληθηναι εξω και καταπ.*

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [14] Ὑμεῖσ ἐστὲ τὸ φῶσ τοῦ κόσμου. οὐ 14
δύναται πόλισ κρυβῆναι ἐπάνω ὄρουσ κειμένη· [15] οὐδὲ καίουσιν 15
λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ. [16] οὕτωσ λαμψάτω τὸ φῶσ 16
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπωσ ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
[17] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺσ προφή- 17
τασ· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. [18] ἀμὴν γὰρ λέγω 18
Lc 16, 17 ὑμῖν, ἕωσ ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία
οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕωσ ἂν πάντα γένηται. [19] ὃσ ἐὰν 19
οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ
οὕτωσ τοὺσ ἀνθρώπουσ, ἐλάχιστοσ κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν· ὃσ δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτοσ μέγασ κληθή-
σεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. [20] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν 20
μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
Ex 20, 13 [21] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· οὐ φονεύσεισ· ὃσ δ' ἂν 21
φονεύσῃ, ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει. [22] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ 22
ὀργιζόμενοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχοσ ἔσται τῇ κρίσει· ὃσ δ' ἂν
εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχοσ ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃσ δ'
ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχοσ ἔσται εἰσ τὴν γέενναν τοῦ πυρόσ. [23] ἐὰν 23
οὖν προσφέρῃσ τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇσ
ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, [24] ἄφεσ ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου 24
ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ
25 s Lc 12, 58 s ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. [25] ἴσθι 25
εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕωσ ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ·
μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικοσ τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴσ τῷ ὑπηρέτῃ,
καὶ εἰσ φυλακὴν βληθήσῃ. [26] ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ 26
ἐκεῖθεν ἕωσ ἂν ἀποδῷσ τὸν ἔσχατον κοδράντην. [27] Ἠκούσατε 27
Ex 20, 14 ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεισ. [28] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ βλέπων 28
γυναῖκα πρὸσ τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ
18, 9 Mc 9, 47 αὐτοῦ. [29] εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου ὁ δεξιὸσ σκανδαλίζει σε, ἔξελε 29
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν
18, 8 Mc 9, 43 μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰσ γέενναν. [30] καὶ 30
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ
Deu 24, 1 ὅλον τὸ σῶμά σου εἰσ γέενναν ἀπέλθῃ. [31] Ἐρρέθη δέ· ὃσ ἂν 31
19, 9 Mc 10, 11 s ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. [32] ἐγὼ δὲ 32
Lc 16, 18 λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶσ ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸσ λόγου

---

20. η δικαιοσ. υμων | ℵ* πλεον 22. οργιζ. τω αδ. αυτ. εικη | ρακα 25. ει εν τη οδ. μετ αυτ. | και ο κριτ. : add σε παραδω 27. ερρεθη : add τοισ αρχαιοισ 28. επιθυμησαι : add αυτησ 30. και μη : ℵ* η | εισ γε. απελθη : βληθη εισ γεενναν 31. ερρεθ. δε (ℵ* om) οτι οσ 32. πασ ο απολ. : οσ

πορνείασ, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃσ ἐὰν ἀπολελυμένην
33 γαμήσῃ, μοιχᾶται. [33] Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖσ ἀρχαίοισ· Lev 19, 12 Deu 23,21
οὐκ ἐπιορκήσεισ, ἀποδώσεισ δὲ τῷ κυρίῳ τοὺσ ὅρκουσ σου.
34 [34] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλωσ· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
35 θρόνοσ ἐστὶν τοῦ θεοῦ· [35] μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν
τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰσ Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλισ ἐστὶν τοῦ
36 μεγάλου βασιλέωσ· [36] μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃσ, ὅτι οὐ
37 δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. [37] ἔστω δὲ Iac 5, 12
ὁ λόγοσ ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
38 πονηροῦ ἐστίν. [38] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ- Ex 21, 24
39 μοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντοσ. [39] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι Lc 6, 29
τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστισ σε ῥαπίζει εἰσ τὴν δεξιὰν σιαγόνα,
40 στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· [40] καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
41 καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφεσ αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· [41] καὶ
42 ὅστισ σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. [42] τῷ Lc 6, 30
αἰτοῦντί σε δόσ, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀπο-
43 στραφῇσ. [43] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου Lev 19, 18
44 καὶ μισήσεισ τὸν ἐχθρόν σου. [44] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε Lc 6, 27 s
τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶσ·
45 [45] ὅπωσ γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, ὅτι τὸν 45 ss Lc 6, 32 ss
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺσ καὶ ἀγαθοὺσ καὶ βρέχει
46 ἐπὶ δικαίουσ καὶ ἀδίκουσ. [46] ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺσ ἀγαπῶν-
τασ ὑμᾶσ, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
47 ποιοῦσιν; [47] καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺσ ἀδελφοὺσ ὑμῶν μόνον, τί
48 περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; [48] ἔσεσθε Deu 18,13
οὖν ὑμεῖσ τέλειοι ὡσ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τέλειόσ ἐστιν.

VI.

Pietatis genuinum exercitium, erogatione stipis, precatione (*oratio dominica*), ieiunio. Divitiae verae veraque sollicitudo et cura.

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων πρὸσ τὸ θεαθῆναι αὐτοῖσ· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
2 οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖσ· [2] ὅταν οὖν
ποιῇσ ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃσ ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπο-
κριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ ῥύμαισ, ὅπωσ

αν απολυση | μοιχασθαι | οσ εαν : ℵ* *οσ αν* 36. ℵ* *τριχαν* | *μιαν τρι. λευκ. η μελ. ποι.* 39. ℵ *αντισταθηναι* | *ραπισει επι την δεξ. σου σιαγ.* 40. ℵ* *αφεσ τουτω* | *ιματιον* : ℵ add *σου* 41. ℵ *ενγαρευση* 42. *σε* : ℵ* *σοι* | *δοσ* : *διδου* | *δανεισασθαι* 44. *τ. εχθρ. υμων* : add *ευλογειτε τουσ καταρωμενουσ υμασ, καλωσ ποιειτε τουσ μισουντασ υμασ κ. προσ. υπ. των επηρεαζοντων υμασ και διωκ. υμ.* 45. ℵ* om *και βρεχ. επ. δικ. κ. αδικ.* 46. *ουχι* : ℵ* om 47. *εθνικοι* : *τελωναι* | *το αυτο* : *ουτω* 48. *ωσ* : *ωσπερ* | *ουρανιοσ* : *εν τοισ ουρανοισ*

VI, 1. *δε* pri : om | *δικαιοσυνην* : *ελεημοσυνην* | *εν τοισ ουρανοισ*

δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. 3σοῦ δὲ ποιοῦντοσ ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀρι- 3
στερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4ὅπωσ ᾖ σοῦ ἐλεημοσύνη ἡ ἐν 4
τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
σοι. 5καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡσ οἱ ὑποκριταί· ὅτι 5
φιλοῦσιν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ ἐν ταῖσ γωνίαισ τῶν πλατειῶν
ἑστῶτεσ προσεύχεσθαι, ὅπωσ φανῶσιν τοῖσ ἀνθρώποισ. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, 6
εἴσελθε εἰσ τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσασ τὴν θύραν σου πρόσευξαι
τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν
τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε 7
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσα-
κουσθήσονται. 8μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖσ· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ 8
9 ss Lc 11,2-4 ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶσ αἰτῆσαι αὐτόν. 9οὕτωσ 9
οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖσ· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ἁγια-
σθήτω τὸ ὄνομά σου· 10ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ 10
θέλημά σου ὡσ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ· 11τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 11
ἐπιούσιον δὸσ ἡμῖν σήμερον· 12καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα 12
ἡμῶν, ὡσ καὶ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν τοῖσ ὀφειλέταισ ἡμῶν· 13καὶ μὴ 13
εἰσενέγκῃσ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶσ ἀπὸ τοῦ πονη-
18, 35 Mc 11, 26 ροῦ. 14Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖσ ἀνθρώποισ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 14
ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ· 15ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε 15
τοῖσ ἀνθρώποισ, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. 16Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσ οἱ ὑποκριταὶ σκυ- 16
θρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπωσ φανῶσιν τοῖσ
ἀνθρώποισ νηστεύοντεσ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν
αὐτῶν. 17σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρό- 17
σωπόν σου νίψαι, 18ὅπωσ μὴ φανῇσ τοῖσ ἀνθρώποισ νηστεύων 18
ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺσ 19
ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὅπου σὴσ καὶ βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
20 s Lc 12, 33 s διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺσ 20
ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴσ οὔτε βρῶσισ ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρόσ 21
22 s Lc 11, 34-36 σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. 22Ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ 22

---

2. ℵ* αμην αμην 4. ᾖ σου ἡ ἐλεημ. | αυτοσ αποδ. σοι εν τω φανερω
5. προσευχη, ουκ εση ωσπερ | οπωσ : add αν | οτι απεχουσι 6. ταμιειον |
αποδ. σοι εν τω φανερω 7. βαττολογησητε 8. οιδεν γαρ : ℵ* add ο
θεοσ 10. ελθετω | επι τησ γησ 12. αφιεμεν 13. πονηρου : add οτι
σου εστιν η βασιλεια και η δυναμισ και η δοξα εισ τουσ αιωνασ. αμην
15. τ. ανθρωποισ : add τα παραπτωματα αυτων | ο πατ. υμων : ℵ ο
πατ. υμιν 16. ℵ και οταν δε | ωσ : ωσπερ | οι : ℵ* om | ℵ* το προσω-
πον | ℵ* αμην γαρ | οτι απεχουσι 18. κρυφαιω bis : κρυπτω | σου sec :
ℵ* om | σοι : add εν τω φανερω 20. ουδε : ℵ και 21. σου bis : υμων

ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ. ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ, ὅλον τὸ
23 σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· [23] ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρὸσ
ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ
24 σκότοσ ἐστίν, τὸ σκότοσ πόσον. [24] Οὐδεὶσ δύναται δυσὶ κυρίοισ Lc 16, 13
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
25 δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. [25] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε 25-33 Lc 12,
τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. 22-31
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
26 τοσ; [26] ἐμβλέψατε εἰσ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν
οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰσ ἀποθήκασ, καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖσ μᾶλλον διαφέρετε 10, 31
27 αὐτῶν; [27] τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
28 ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; [28] καὶ περὶ ἐνδύματοσ τί μεριμνᾶτε;
καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶσ αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν
29 οὐδὲ νήθουσιν. [29] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
30 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡσ ἓν τούτων. [30] εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ
31 οὕτωσ ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι; [31] μὴ
οὖν μεριμνήσητε λέγοντεσ· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περι-
32 βαλώμεθα; [32] πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ
33 ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιοσ ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. [33] ζη-
τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. [34] μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰσ
τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆσ. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ
ἡ κακία αὐτῆσ.

VII.

Praecepta a iudicando et obtrudendo abstinendi, in precatione perseverandi, viam perniciei falsosque doctores cavendi. Verae falsaeque pietatis et sapientiae discrimen.

1 2 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. [2] ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε 1 s Lc 6, 37 s
3 κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. [3] τί 3-5 Lc 6, 41 s
δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν
4 δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖσ; [4] ἢ πῶσ ἐρεῖσ τῷ
ἀδελφῷ σου· ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ
5 ἰδοὺ ἡ δοκὸσ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου. [5] ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεισ ἐκβαλεῖν
6 τὸ κάρφοσ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. [6] Μὴ δῶτε τὸ

---

22. εαν : add ουν | ῆ : post απλ. 23. ῆ : ℵ* post δε 24. μαμμωνα 25. φαγητε : add και τι πιητε 28. αυξανει· ου κοπια ουδ. νηθει 32. επιζητει | ℵ* ο θεοσ ο πατ. υμων | ο ουρανιοσ : ℵ om 33. την βασιλειαν : add του θεου 34. μεριμν. τα εαυτησ

VII, 2. αντιμετρηθησεται 3. ℵ* την δε δοκ. την εν τ. σ. οφθ. 4. ερεισ : ℵ* λεγισ | τω αδ. σου : ℵ add αδελφε | εκ : απο 5. την δοκ. εκ τ. οφθ. σου | ℵ εκβαλλειν

ἅγιον τοῖσ κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺσ μαργαρίτασ ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺσ ἐν τοῖσ ποσὶν αὐτῶν
7-11 Lc 11, καὶ στραφέντεσ ῥήξωσιν ὑμᾶσ. [7] Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 7
9-13 ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. [8] πᾶσ γὰρ 8
ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
γήσεται. [9] ἢ τίσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸσ 9
αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; [10] ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ 10
ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; [11] εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὄντεσ οἴδατε δόματα 11
ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν
Lc 6, 31 ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ δώσει ἀγαθὰ τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν. [12] πάντα 12
οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτωσ καὶ
ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ· οὗτοσ γάρ ἐστιν ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται.
Lc 13, 24 [13] εἰσέλθατε διὰ τῆσ στενῆσ πύλησ· ὅτι πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ 13
εὐρύχωροσ ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί
εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι᾽ αὐτῆσ· [14] ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμ- 14
μένη ἡ ὁδὸσ ἡ ἀπάγουσα εἰσ τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκον-
τεσ αὐτήν. [15] Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινεσ ἔρ- 15
16-21 χονται πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι
Lc 6, 43-46 ἅρπαγεσ. [16] ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. μήτι 16
12, 33 συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰσ ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; [17] οὕτωσ 17
πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ καλοὺσ ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον
καρποὺσ πονηροὺσ ποιεῖ. [18] οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺσ 18
πονηροὺσ ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺσ καλοὺσ ἐνεγκεῖν.
3, 10 [19] πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰσ πῦρ 19
βάλλεται. [20] ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούσ. 20
[21] Οὐ πᾶσ ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν 21
τῶν οὐρανῶν, ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν τοῖσ
22 s Lc 13, οὐρανοῖσ. [22] πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, 22
25-27 οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια
ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεισ πολλὰσ ἐποιήσαμεν;
[23] καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖσ ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶσ, ἀποχω- 23
24-27 Lc 6, 47 ss ρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. [24] Πᾶσ οὖν ὅστισ 24
ἀκούει μου τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ ποιεῖ αὐτοὺσ ὁμοιωθήσεται
ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
πέτραν. [25] καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευ- 25
σαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν·

---

6. ς ℵ καταπατησωσιν 9. ον εαν αιτηση 10. η και : και εαν | αιτηση
12. ουν : ℵ* om | εαν : αν 13. εισελθετε | η πυλη : ℵ* itmu Naasshippol
Clem Orquater etc om | εισιν : ℵ* om 14. οτι : ℵc τι | η πυλη : itmu Naasshippol
Clem Orquinquies (sedsemel η πυλ.) etc om 15. προσεχ. δε 16. σταφυλην
18. ενεγκ. pr : ς ℵcorr* ποιειν | ενεγκ. sec : ποιειν 21. ℵ* τα θεληματα |
τοισ : om 22. προεφητευσαμεν | δαιμονια : ℵ* add πολλα | ℵ* εξεβαλ-
λομεν 24. ομοιωθησεται : ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτου 25. προσε-
πεσον

26 τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. [26] καὶ πᾶσ ὁ ἀκούων μου
τοὺσ λόγουσ τούτουσ καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺσ ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ
27 μωρῷ, ὅστισ ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. [27] καὶ
κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσισ
αὐτῆσ μεγάλη.
28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, Mc 1, 22 Lc 4, 32
29 ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· [29] ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ αὐτῶν.

VIII.

Sanantur leprosus, paralyticus centurionis, socrus Petri aliique aegroti. Agitur cum sectari volentibus, sedatur tempestas, mergitur daemonum impetu porcorum grex. 1-4 Mc 1, 40-44 Lc 5, 12-14

1 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρουσ, ἠκολούθησαν αὐτῷ
2 ὄχλοι πολλοί. [2] καὶ ἰδοὺ λεπρὸσ προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ
3 λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. [3] καὶ ἐκτείνασ
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέωσ
4 ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. [4] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅρα Lev 14, 2
μηδενὶ εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσέ-
νεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ.
5 Εἰσελθόντοσ δὲ αὐτοῦ εἰσ Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ 5-13 Lc 7, 1-10
6 ἑκατοντάρχησ παρακαλῶν αὐτὸν [6] καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖσ μου
7 βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικόσ, δεινῶσ βασανιζόμενοσ. [7] λέ-
8 γει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. [8] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ ἑκα-
τοντάρχησ ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃσ· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖσ μου.
9 [9] καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ·
ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
10 [10] ἀκούσασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖσ ἀκολουθοῦσιν·
11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. [11] λέγω 11 ss Lc 13, 28s
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλι-
θήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ
12 τῶν οὐρανῶν· [12] οἱ δὲ υἱοὶ τῆσ βασιλείασ ἐξελεύσονται εἰσ τὸ
σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν

---

26. την οικ. αυτου 27. ℵ ηλθαν | ℵ* om και επν. οι ανεμοι 28. συνετελεσεν | ℵ εξεπληττοντ. 29. αυτων : om

VIII, 1. ℵ^b καταβαντοσ δε αυτου 2. ελθων 3. τ. χειρα : ℵ* add αυτου | ηψατ. αυτου : add ο ιησουσ | ευθεωσ : ℵ* om | ς ℵ εκαθαρισθη 4. λεγει : ℵ* ειπεν | ς (non ς^e) αλλ | ς ℵ προσενεγκε | μωσησ 5. εισελθοντι δε τω ιησου | καπερναουμ | εκατονταρχοσ (item v. 8) 6. ℵ* om κυριε 7. ς ℵ και λεγει | αυτω : add ο ιησουσ | εγω : ℵ* praem ακολουθει μοι 8. και αποκριθεισ | εφη : ℵ* ειπεν | λογον 9. υπ. εξουσιαν : ℵ add τασσομενοσ 11. ℵ ισαχ 12. εξελευσονται : ς εκβληθησονται

ὀδόντων. [13]καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡσ 13
14–17 ἐπίστευσασ γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖσ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
Mc 1, 29–34 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πεν- 14
Lc4,38–41 θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. [15]καὶ ἥψατο τῆσ 15
χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει αὐτῷ. [16]ὀψίασ δὲ γενομένησ προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονι- 16
ζομένουσ πολλούσ· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντασ
Es 53, 4 τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ ἐθεράπευσεν, [17]ὅπωσ πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ 17
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· αὐτὸσ τὰσ ἀσθενείασ ἡμῶν ἔλα-
βεν καὶ τὰσ νόσουσ ἐβάστασεν.
Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πολλοὺσ ὄχλουσ περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν 18
Lc 8, 22 Mc 4, 35 ἀπελθεῖν εἰσ τὸ πέραν. [19]καὶ προσελθὼν εἷσ γραμματεὺσ εἶπεν 19
19–22 Lc9,57–60 αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. [20]καὶ λέγει 20
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. [21]ἕτεροσ δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· 21
κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα
μου. [22]ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ 22
θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν νεκρούσ.
23–27 Mc 4, 35–41 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰσ τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ 23
Lc8,22–25 μαθηταὶ αὐτοῦ. [24]καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ μέγασ ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, 24
ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸσ δὲ ἐκά-
θευδεν. [25]καὶ προσελθόντεσ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε σῶσον, 25
ἀπολλύμεθα. [26]καὶ λέγει αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; 26
τότε ἐγερθεὶσ ἐπετίμησεν τοῖσ ἀνέμοισ καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη. [27]οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντεσ· ποταπόσ 27
ἐστιν οὗτοσ, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;
28–34 Mc 5, Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πέραν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γα- 28
1–17 Lc 8, δαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
26–37 ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ
τῆσ ὁδοῦ ἐκείνησ. [29]καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντεσ· τί ἡμῖν καὶ σοί, 29
υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθεσ ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶσ; [30]ἦν δὲ 30
μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. [31]οἱ δὲ 31
δαίμονεσ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντεσ· εἰ ἐκβάλλεισ ἡμᾶσ, ἀπό-
στειλον ἡμᾶσ εἰσ τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. [32]καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· 32
ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντεσ ἀπῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ· καὶ ἰδοὺ

13. εκατονταρχω | υπ. και ωσ | ο παισ : add αυτου | εκεινη : ℵ add και υποστρεψασ ο εκατονταρχοσ εισ τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα ευρεν τον παιδα υγιαινοντα 15. αυτω : αυτοισ 18. ℵ* om πολλουσ 21. μαθητων : add αυτου 22. ο δε : add ιησουσ | λεγει : ειπεν 23. ℵ[b] om το 25. προσελθ. : add οι μαθηται αυτου | σωσον ημασ 26. ℵ* τω ανεμω 27. υπακου. αυτω 28. ελθοντι αυτω, ℵ* ελθοντων αυτων | γαδαρηνων : ℵ γαζαρηνων, ς γεργεσηνων 29. υιε : praem ιησου | ℵ* ημασ απολεσαι (ℵ[b] βασανι.) προ καιρου 31. αποστ. ημασ : επιτρεψον ημιν απελθειν 32. απηλθ. εισ την αγελην των χοιρων

ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν,
33 καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖσ ὕδασιν. [33] οἱ δὲ βόσκοντεσ ἔφυγον, καὶ
ἀπελθόντεσ εἰσ τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονι-
34 ζομένων. [34] καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλισ ἐξῆλθεν εἰσ ὑπάντησιν τοῦ
Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπωσ μεταβῇ ἀπὸ τῶν
ὁρίων αὐτῶν.

IX.

Sanando paralytico condonat peccata. Vocatur Matthaeus. Discipuli Iesu non ieiunantes. Filia Iairi rediviva et mulier sanguine fluens. Duo caeci et mutus. Messorum paucitas.

1 Καὶ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰσ τὴν ἰδίαν 1-8 Mc 2, 3-12
2 πόλιν. [2] καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνησ Lc 5, 18-26
βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
3 λυτικῷ· θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. [3] καὶ ἰδοὺ
4 τινὲσ τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτοσ βλασφημεῖ. [4] καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν· ἱνατί ἐνθυμεῖσθε
5 πονηρὰ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν; [5] τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον,
εἰπεῖν· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
6 [6] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ
γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶσ ἆρόν
7 σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου. [7] καὶ ἐγερθεὶσ
8 ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ. [8] ἰδόντεσ δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν
καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖσ ἀν-
θρώποισ.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦσ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον 9-13 Mc 2,
ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο- 14-17 Lc 5, 27-32
10 λούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. [10] καὶ ἐγένετο αὐτοῦ
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
11 ἐλθόντεσ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ. [11] καὶ
ἰδόντεσ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· διατί μετὰ
12 τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλοσ ὑμῶν; [12] ὁ δὲ
ἀκούσασ εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
13 κακῶσ ἔχοντεσ. [13] πορευθέντεσ δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω
καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρ-
τωλούσ.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντεσ· 14-17 Mc 2,
διατί ἡμεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ 18-22 Lc 5, 33-38

32. πα. η αγελη : add των χοιρων 34. συναντησιν | τω ιησου

IX, 1. το πλοιον 2. αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 4. ινατι : add υμεισ 5. ℵ* αφιονται, ϛ αφεωνται | σοι αι αμαρτ. | εγειραι | και : ℵ* om 6. υπαγε : ℵ* πορευου 8. εφοβ. : εθαυμασαν 9. ℵ* om εκειθ. | ματθαιον | ℵ* om και pr | ηκολουθησεν 10. κ. εγεν. αυ. ανακ. : ℵ* και ανακειμενων | και ιδου | ℵ* om ελθοντ. 11. ελεγ. : ειπον 12. ο δε : add ιησουσ | ειπεν αυτοισ | κ ιατρων 13. ελεον | αλλ αμαρτωλ. εισ μετανοιαν 14. νηστευομεν πολλα

νηστεύουσιν; [15]καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ 15
τοῦ νυμφῶνοσ πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίοσ;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. [16]οὐδεὶσ δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνά- 16
φου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. [17]οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον 17
εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνοσ
ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰσ
ἀσκοὺσ καινούσ, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.
18-26 Mc 5, Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ αὐτοῖσ, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσε- 18
22-43 Lc 8, 41-56 κύνει αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν
ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. [19]καὶ ἐγερθεὶσ ὁ 19
Ἰησοῦσ ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [20]καὶ ἰδοὺ γυνὴ 20
αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· [21]ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον 21
ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. [22]ὁ δὲ στραφεὶσ καὶ 22
ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. καὶ
ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ. [23]καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦσ 23
εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντοσ καὶ ἰδὼν τοὺσ αὐλητὰσ καὶ τὸν
ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· [24]ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ 24
κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. [25]ὅτε δὲ ἐξε- 25
βλήθη ὁ ὄχλοσ, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆσ χειρὸσ αὐτῆσ, καὶ ἠγέρθη
Lc 7, 17 τὸ κοράσιον. [26]καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰσ ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. 26
Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο 27
τυφλοὶ κράζοντεσ καὶ λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὸσ Δαυείδ. [28]ἐλ- 28
θόντι δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. [29]τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· 29
κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. [30]καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν 30
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· ὁρᾶτε,
μηδεὶσ γινωσκέτω. [31]οἱ δὲ ἐξελθόντεσ διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ 31
τῇ γῇ ἐκείνῃ.
32-34 12, 22 ss Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 32
Lc 11, 14 s κωφὸν δαιμονιζόμενον. [33]καὶ ἐκβληθέντοσ τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν 33
ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντεσ· οὐδέποτε ἐφάνη
οὕτωσ ἐν τῷ Ἰσραήλ. [34]οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι 34
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

---

16. א* om αυτου 17. απολουνται | αλλα βαλλουσιν etc : א αλλ οινον νε. εισ ασκ. καιν. βλητεον | αμφοτερα 18. εισελθων : ς ελθων, א προσελθων, א^b εισ προσελθ. | λεγων : add οτι 19. ηκολουθησεν 20. א* αιμαροουσα, א^c αιμοροουσα 21. א* om μονον 22. ο δε : add ιησουσ | επιστραφεισ 23. ελεγεν : λεγει αυτοισ 24. αυτου : א* add ειδοτεσ οτι απεθανεν 26. αυτη : א αυτησ 27. א κραυγαζοντεσ | υιε | δαβιδ 28. א* εισελθοντι | א* οι δυο τυφλ. | א* om ο | א* δυναμαι υμιν τουτο 30. ενεβριμησατο 31. א* om ολη 32. א om ανθρωπον 33. λεγοντεσ : add οτι

35 *Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ πόλεισ πάσασ καὶ τὰσ κώμασ,* Mc 6, 6
διδάσκων ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆσ βασιλείασ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
36 [36]*ἰδὼν δὲ τοὺσ ὄχλουσ ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλ-* Mc 6, 34 1 Pe 2, 25
37 *μένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.* [37]*τότε* Nm 27, 17
λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται
38 *ὀλίγοι.* [38]*δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπωσ ἐκβάλῃ* Lc. 10, 2
ἐργάτασ εἰσ τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Apostolorum constitutio, nomina, legatio ad Iudaeos, calamitates, ornamenta.

1 *Καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ δώδεκα μαθητὰσ αὐτοῦ ἔδωκεν* Mc 3, 14 s et 6, 7
αὐτοῖσ ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, Lc 9, 1
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2 *Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτοσ* 2–4 Mc 3,
Σίμων ὁ λεγόμενοσ Πέτροσ καὶ Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ, καὶ 16–19 Lc6,14–16
3 *Ἰάκωβοσ ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννησ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ,* [3]*Φίλιπ-* Act 1, 13
ποσ καὶ Βαρθολομαῖοσ, Θωμᾶσ καὶ Μαθθαῖοσ ὁ τελώνησ, [3]*Ἰάκω-*
4 *βοσ ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖοσ,* [4]*Σίμων ὁ Καναναῖοσ καὶ*
Ἰούδασ ὁ Ἰσκαριώτησ ὁ καὶ παραδοὺσ αὐτόν.
5 *Τούτουσ τοὺσ δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦσ παραγγείλασ*
αὐτοῖσ λέγων· εἰσ ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰσ πόλιν Σαμα-
6 *ριτῶν μὴ εἰσέλθητε·* [6]*πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸσ τὰ πρόβατα* 15, 24
7 *τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.* [7]*πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον-* 7–8 Lc 9, 2
8 *τεσ ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.* [8]*ἀσθενοῦντασ θερα-* et 10, 9 11, 5
πεύετε, νεκροὺσ ἐγείρετε, λεπροὺσ καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε·
9 *δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.* [9]*μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον* 9–15 Mc6,8–11
10 *μηδὲ χαλκὸν εἰσ τὰσ ζώνασ ὑμῶν,* [10]*μὴ πήραν εἰσ ὁδὸν μηδὲ* Lc10,4–12 Mt 9, 3 ss
δύο χιτῶνασ μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιοσ γὰρ ὁ ἐργάτησ
11 *τῆσ τροφῆσ αὐτοῦ.* [11]*εἰσ ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε,*
ἐξετάσατε τίσ ἐν αὐτῇ ἄξιόσ ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕωσ ἂν ἐξέλ-
12 *θητε.* [12]*εἰσερχόμενοι δὲ εἰσ τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν.*
13 [13]*καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·*
ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἐπιστραφήτω.
14 [14]*καὶ ὃσ ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ ἀκούσῃ τοὺσ λόγουσ ὑμῶν,*
ἐξερχόμενοι ἔξω τῆσ οἰκίασ ἢ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ ἐκτινάξατε

---

35. ℵ* om *και* ante *κηρ.* | *μαλακιαν* : ς ℵ* add *εν τω λαω*, insuperque ℵ* add *και ηκολουθησαν αυτω* 36. *εκλελυμενοι και ερριμμενοι*

X, 2. om *και* ante *ιακ.* 3. *ματθαιοσ* | *και λεββ.* : ℵ *και θαδδαιοσ*, ς *κ. λεββ. ο επικληθεισ θαδδαιοσ* 4. *ο κανανιτησ* | *ο ισκαρ.* : ς (non ς^e) om *ο* 5. *σαμαρειτων* 8. *νεκρ. εγειρ.* : ς ante *δαιμ. εκβ.* pon, ℵ^b plane om 10. *αυτου* : add *εστιν* 12. *ασπ. αυτην* : ℵ* add *λεγοντεσ ειρηνη τω οικω τουτω* 13. *ελθετω* | *προσ* : ℵ *εφ* 14. om *εξω* | *η τησ πολ.* : ℵ *η πολ. η κωμησ* | om *εκ*

11, 24 τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. [15] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό- 15
τερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ τῇ
Lc 10, 3 πόλει ἐκείνῃ. [16] Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ πρόβατα ἐν μέσῳ 16
λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡσ οἱ ὄφεισ καὶ ἀκέραιοι ὡσ αἱ
17–22 Mc 13, περιστεραί. [17] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν 17
9–13 Lc 21, γὰρ ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια, καὶ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν μαστιγώ-
12–17 σουσιν ὑμᾶσ· [18] καὶ ἐπὶ ἡγεμόνασ δὲ καὶ βασιλεῖσ ἀχθήσεσθε 18
Lc 12, 11s ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν. [19] ὅταν δὲ 19
παραδῶσιν ὑμᾶσ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· [20] οὐ γὰρ ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ 20
λαλοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
[21] παραδώσει δὲ ἀδελφὸσ ἀδελφὸν εἰσ θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, 21
καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώσουσιν αὐτούσ.
24, 9. 13 [22] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ 22
ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. [23] ὅταν δὲ διώκωσιν 23
ὑμᾶσ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰσ τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰσ πόλεισ τοῦ Ἰσραὴλ ἕωσ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ
Lc 6, 40 Io 13, 16 τοῦ ἀνθρώπου. [24] Οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, 24
οὐδὲ δοῦλοσ ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. [25] ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα 25
γένηται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλοσ ὡσ ὁ κύριοσ
αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλ-
λον τοὺσ οἰκιακοὺσ αὐτοῦ. [26] μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούσ· οὐδὲν 26
Mc 4, 22 Lc 8, 17 γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν
ὃ οὐ γνωσθήσεται. [27] ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ 27
φωτί· καὶ ὃ εἰσ τὸ οὖσ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.
[28] καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ 28
ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
μενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. [29] οὐχὶ δύο 29
στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ
τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. [30] ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχεσ τῆσ 30
6, 26 κεφαλῆσ πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. [31] μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν 31
στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖσ. [32] Πᾶσ οὖν ὅστισ ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ 32
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ· [33] ὅστισ δ' ἂν ἀρνήσηταί με 33
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν
34–36 Lc 12, 51–53 τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. [34] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον 34
βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
Mich 7, 6 μάχαιραν. [35] ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸσ 35
αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆσ μητρὸσ αὐτῆσ καὶ νύμφην κατὰ

---

15. *και* : ℵ add *γη* 16. ℵ *ωσ ο οφισ* 19. *παραδιδωσιν* | *λαλησετε* sec loc 23. *ετεραν* : *αλλην* | *εωσ* : add *αν* 24. *διδασκαλον* : ℵ add *αυτου* 25. ℵ *βεεζεβουλ* | *ς εκαλεσαν*, ℵ* *επεκαλεσαντο* 28. *και μη φοβηθητε* | *αποκτεινοντ.* | *φοβηθητε δε* | ℵ *ψυχ.* (ℵc *την ψυχ.*) *και το σωμ.* 31. *φοβηθητε* 33. *αυτον καγω* 34. ℵ *ειρ. βαλ.*

36 τῆσ πενθερᾶσ αὐτῆσ, [36] καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ
37 αὐτοῦ. [37] Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου Lc 16, 26 s
ἄξιοσ, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
38 ἄξιοσ, [38] καὶ ὃσ οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ 38 s 16, 24 s
39 ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιοσ. [39] ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Lc 17, 33 Io 12, 25
ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσασ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ
40 εὑρήσει αὐτήν. [40] Ὁ δεχόμενοσ ὑμᾶσ ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ Lc 10, 16 Io 13, 20
41 δεχόμενοσ δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. [41] ὁ δεχόμενοσ προφή-
την εἰσ ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ
δεχόμενοσ δίκαιον εἰσ ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.
42 [42] καὶ ὃσ ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ Mc 9, 41
μόνον εἰσ ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

Iohannis baptistae de Messia legatio. Iesu de Iohanne sermo. Urbium castigatio. Pater celebratur, afflicti invitantur.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ διατάσσων τοῖσ δώδεκα
μαθηταῖσ αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν
ταῖσ πόλεσιν αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννησ ἀκούσασ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ 2–6 Lc 7, 18–23
3 Χριστοῦ, πέμψασ διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [3] εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ
4 ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; [4] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ Deu 18, 15
εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
5 βλέπετε· [5] τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ Es 35, 5 s 61, 1
καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ 26, 18 s
6 πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· [6] καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ σκανδα-
7 λισθῇ ἐν ἐμοί. [7] Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ λέγειν 7–11 Lc 7, 24–28
τοῖσ ὄχλοισ περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσασθαι;
8 κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; [8] ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἄνθρωπον
ἰδεῖν ἐν μαλακοῖσ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντεσ ἐν
9 τοῖσ οἴκοισ τῶν βασιλέων. [9] ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν;
10 ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. [10] οὗτόσ ἐστιν περὶ
οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ- 3, 3 Mal 3, 1 Mc 1, 2
11 που σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. [11] ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖσ γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότεροσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
12 μείζων αὐτοῦ ἐστίν. [12] ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12–13 Lc 16, 16
ἕωσ ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπά-
13 ζουσιν αὐτήν. [13] πάντεσ γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμοσ ἕωσ

---

41. ληψεται

XI, 2. δια : δυο 4. ℵ* τω ιωαννη 5. om και ante νεκρ. 7. εξηλθετε 8. εξηλθετε | ιδειν; ανθρωπ. | μαλακοισ : add ιματιοισ | βασιλεων : add εισιν 9. εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10. ουτοσ γαρ

Mal 3, 23 Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, [14] καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτόσ ἐστιν 14
Ἡλείασ ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. [15] ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. [16] Τίνι δὲ 15 16
16–19 Lc 7, 31–35 ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοισ καθημένοισ ἐν
ταῖσ ἀγοραῖσ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖσ ἑτέροισ [17] λέγουσιν· ηὐλήσα- 17
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
Io 10, 20 [18] ἦλθεν γὰρ Ἰωάννησ μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· 18
δαιμόνιον ἔχει. [19] ἦλθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, 19
καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπότησ, τελωνῶν
φίλοσ καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων
αὐτῆσ.

Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰσ πόλεισ ἐν αἷσ ἐγένοντο αἱ πλεῖ- 20
21–23 Lc 10, 13–15 σται δυνάμεισ αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· [21] οὐαί σοι Χοραζείν, 21
οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ
δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
μετενόησαν. [22] πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον 22
ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ ὑμῖν. [23] καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕωσ 23
οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾅδου καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοισ
ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι
10, 15 Lc 10, 12 τῆσ σήμερον. [24] πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον 24
ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ ἢ σοί.

25–27 Lc 10, 21 s Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐξομολο- 25
γοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ, ὅτι ἔκρυψασ
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ αὐτὰ νηπίοισ·
[26] ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 26
[27] Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, καὶ οὐδεὶσ ἐπι- 27
γινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τισ ἐπιγι-
νώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι.
[28] Δεῦτε πρόσ με πάντεσ οἱ κοπιῶντεσ καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ 28
ἀναπαύσω ὑμᾶσ. [29] ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶσ καὶ μάθετε 29
ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πραΰσ εἰμι καὶ ταπεινὸσ τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε
ἀνάπαυσιν ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν. [30] ὁ γὰρ ζυγόσ μου χρηστὸσ καὶ 30
τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

Sabbati religio. Sanatur arida manus. Sanatoris modestia et mansuetudo. Adversariorum peccatum (*in spiritum sanctum*) inexpiabile. Typus Ionae. Exempla reginae austri et daemoniaci. Matris fratrumque interpellatio.

1–8 Mc 2, Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ σάββασιν διὰ 1
23–28 Lc 6, 1–5 τῶν σποριμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν

13. *προεφητευσαν* 14. ς ℵ *ηλιασ* 15. *ωτα* : ς ℵ add *ακουειν* 16. *παιδαριοισ εν αγορ. καθημ. και προσφωνουσι τοισ εταιροισ αυτων* 17. *και λεγουσιν* | *εθρην. υμιν* 19. ℵ *φιλ. τελων.* | *εργων* : *τεκνων* 21. *χοραζιν* | *σποδω* : ℵ add *καθημενοι* 23. *καπερναουμ* | *η εωσ του ουρ. υψωθεισα* | *εγενοντο* | *εμειναν* 24. ℵ *οτι* | ℵ *ανεκτ. εστ. γη σοδ.* 25. *απεκρυψασ* 26. *εγεν. ευδοκ.* 27. *μου* : ℵ* om 29. *απ εμου* : ℵ* om | *πραοσ*

2 στάχυασ καὶ ἐσθίειν. [2] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντεσ εἶπαν αὐτῷ·
ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Deu 23, 25 Ex 20, 10
3 [3] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνα- 3-4 1Sam 21, 6
4 σεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [4] πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ Ex 29, 33
5 φαγεῖν οὐδὲ τοῖσ μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖσ ἱερεῦσιν μόνοισ; [5] ἢ οὐκ
ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖσ σάββασιν οἱ ἱερεῖσ ἐν τῷ ἱερῷ τὸ Nm 28, 9 s
6 σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; [6] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
7 ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. [7] εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεοσ θέλω 9, 13 Hos 6, 6
8 καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺσ ἀναιτίουσ. [8] κύριοσ
γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰσ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 9-14 Mc 3, 1-6 Lc 6, 6-11
10 [10] καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσω-
11 σιν αὐτοῦ. [11] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τίσ ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωποσ Lc 14, 5
ὃσ ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖσ σάββασιν εἰσ
12 βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; [12] πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωποσ προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν καλῶσ ποιεῖν.
13 [13] τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν,
14 καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴσ ὡσ ἡ ἄλλη. [14] ἐξελθόντεσ δὲ οἱ Φαρι-
σαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦσ γνοὺσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν
16 αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ πάντασ, [16] καὶ ἐπετίμησεν
17 αὐτοῖσ ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· [17] ἵνα πληρωθῇ τὸ
18 ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· [18] ἰδοὺ ὁ παῖσ μου 18-21 Es 42, 1-4
ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητόσ μου ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ
19 πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖσ ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. [19] οὐκ
ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τισ ἐν ταῖσ πλατείαισ τὴν
20 φωνὴν αὐτοῦ. [20] κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον
21 τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕωσ ἂν ἐκβάλῃ εἰσ νῖκοσ τὴν κρίσιν. [21] καὶ
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενοσ τυφλὸσ καὶ κωφόσ· 22 ss Lc 11, 14-23
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 [23] καὶ ἐξίσταντο πάντεσ οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ
24 υἱὸσ Δαυείδ; [24] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ εἶπον· οὗτοσ οὐκ 24 ss Mc 3, 22-30
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαι- Mt 9, 34
25 μονίων. [25] εἰδὼσ δὲ τὰσ ἐνθυμήσεισ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖσ· πᾶσα

XII, 2. ειπον 3. δαβιδ | επεινασεν : add αυτοσ 4. εφαγεν | ο ουκ : ς ℵ ουσ ουκ 6. μειζων 7. ελεον 8. εστι και του 10. ανθρ. ην την χειρα | θεραπευειν 11. ℵ* πεση | ℵ ουχι κρατησασ εγερει αυτο 13. την χειρ. σου | αποκατεσταθη 14. οι δε φαρι. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ. 15. οχλοι πολλοι 17. ινα : οπωσ 18. ον sec : εισ ον | ευδοκησ. 21. εν τω ονοματ. 22. αυτον : ℵ* αυτουσ | ωστε τον τυφλον και κωφον και λαλ. 23. δαβιδ 24. ℵ βεεζεβουλ (item v. 27.) 25. ειδωσ (ℵ[b] ιδων) δε : add ο ιησουσ

βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλισ ἢ
οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆσ οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σα- 26
τανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶσ οὖν στα-
θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω 27
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ 28
δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶσ 29
δύναταί τισ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, 30
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, 31
πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖσ ἀνθρώποισ, ἡ
Lc 12, 10 δὲ τοῦ πνεύματοσ βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃσ ἐὰν 32
εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃσ
δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ
33-35 Mt 7, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 Ἢ ποιήσατε 33
16-18 Lc 6, τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ
43-45 δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ
καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶσ δύ- 34
νασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντεσ; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματοσ
τῆσ καρδίασ τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ 35
ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸσ ἄνθρωποσ
ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι 36
πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ
αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεωσ. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιω- 37
θήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.
38-42 Lc 11, 16 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲσ τῶν γραμματέων καὶ Φαρι- 38
29-32 σαίων λέγοντεσ· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ 39
16, 4 δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον
ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
Ion 2, 1 τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶσ ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτουσ 40
τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
Ion 3, 5 ἐν τῇ καρδίᾳ τῆσ γῆσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ τρεῖσ νύκτασ. 41 ἄνδρεσ 41
Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ
καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ,
1 Reg 10, 1 καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν 42
τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ,
43-45 Lc 11, 24-26 καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον 43

---

27. υμων εσοντ. κριτ. 28. εγω εν πνευμ. θεου 29. ϛ ℵ διαρπασαι | διαρπασει 30. σκορπιζει : ℵ add με 31. ουκ αφεθησ. τοισ ανθρωποισ 32. οσ αν | ℵ* ου μη αφεθησεται 35. αγαθ. θησαυρ. : add τησ καρδιασ 36. ο εαν λαλησωσιν | ℵb δωσουσιν 37. ℵ om σου sec 38. αυτω : om 41. νινευιται 42. σολομωντοσ

πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
44 ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. [44]τότε λέγει· εἰσ τὸν
οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολά-
45 ζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. [45]τότε πορεύεται
καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτωσ ἔσται καὶ τῇ
γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ τοῖσ ὄχλοισ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ 46-50 Mc 3, 31-35
47 ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντεσ αὐτῷ λαλῆσαι. [[47]εἶπεν Lc 8, 19-21
δέ τισ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστή-
48 κασιν ζητοῦντέσ σοι λαλῆσαι.] [48]ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν τῷ
λέγοντι αὐτῷ· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνεσ εἰσὶν οἱ ἀδελφοί
49 μου; [49]καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν·
50 ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· [50]ὅστισ γὰρ ἂν ποιήσῃ
τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ, αὐτόσ μου ἀδελφὸσ
καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

Parabolicae institutionis caussae et exempla. Parabolae de vario agro, adulterato semine, grano sinapis, fermento, thesauro, margarita, verriculo. Propheta domi contemptus.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἐκ τῆσ οἰκίασ ἐκά- 1-9 Mc 4, 1-9
2 θητο παρὰ τὴν θάλασσαν. [2]καὶ συνήχθησαν πρὸσ αὐτὸν ὄχλοι Lc 8, 4-8
πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶσ ὁ
3 ὄχλοσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. [3]καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖσ πολλὰ
ἐν παραβολαῖσ, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.
4 [4]καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
5 ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. [5]ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέωσ ἐξανέτειλεν
6 διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· [6]ἡλίου δὲ ἀνατείλαντοσ ἐκαυματίσθη,
7 καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. [7]ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰσ
8 ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. [8]ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν
9 ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. [9]ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
10 Καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα- 10-17 Mc 4,
11 βολαῖσ λαλεῖσ αὐτοῖσ; [11]ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται 10-12 Lc 8, 9s
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοισ δὲ οὐ
12 δέδοται. [12]ὅστισ γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· 25, 29 Lc 8, 18
13 ὅστισ δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [13]διὰ τοῦτο

---

44. επιστρ. εισ τον οικ. μου | ℵ* om ελθον | om και ante σεσαρ. 46. ετι δε αυτου | ℵb om αυτου 47. ℵ* om versum 48. λεγοντι : ειποντι

XIII, 1. Εν δε τη | εκ : απο 2. το πλοιον 3. ℵ σπειραι 7. απεπνιξαν 9. ωτα : add ακουειν 10. ειπον | ℵ* αυτοισ λαλεισ 11. ειπεν αυτοισ

ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ λαλῶ, ὅτι βλέποντεσ οὐ βλέπουσιν καὶ
14 s Es 6, 9 s ἀκούοντεσ οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται 14
Io 12, 40 Act28, 26 s αὐτοῖσ ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ
μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη 15
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν βαρέωσ ἤκουσαν,
καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλ-
μοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπι-
16 s Lc 10, 23 s στρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούσ. 16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλ- 16
μοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν 17
λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ
βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
18-23 Mc 4, 18 ὑμεῖσ οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντοσ. 19 παν- 18 19
13-20 Lc 8, τὸσ ἀκούοντοσ τὸν λόγον τῆσ βασιλείασ καὶ μὴ συνιέντοσ, ἔρχεται
11-15 ὁ πονηρὸσ καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
οὗτόσ ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείσ. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη 20
σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ
λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρόσ 21
ἐστιν, γενομένησ δὲ θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺσ
σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν 22
ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ 23
τὴν καλὴν γῆν σπαρείσ, οὗτόσ ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ
συνιείσ, ὃσ δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα,
ὃ δὲ τριάκοντα.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὡμοιώθη ἡ 24
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺσ ἀνθρώπουσ ἦλθεν 25
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸσ καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ
ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτοσ καὶ καρπὸν ἐποίησεν, 26
τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντεσ δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ 27
οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρασ ἐν
τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖσ· ἐχθρὸσ 28
ἄνθρωποσ τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεισ
οὖν ἀπελθόντεσ συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε 29
συλλέγοντεσ τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖσ τὸν σῖτον. 30 ἄφετε 30
συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ
θερισμοῦ ἐρῶ τοῖσ θερισταῖσ· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ
δήσατε αὐτὰ εἰσ δεσμὰσ πρὸσ τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον

---

14. αναπλ. επ αυτοισ | ℵ βλεψητε 15. τ. ωσιν pr : ℵ add αυτων, item sec : ℵ^b add αυτων | ς^e 1656 sqq συνιωσι | ιασωμαι 16. ακουει 17. αμην γαρ | ειδον 18. του σπειροντοσ 22. του αιωνοσ τουτου | συμπνιγ. 23. την γην την καλην | συνιων 24. σπειροντι 25. ℵ* επεσπαρκεν, ς εσπειρε 27. ς ℵ* τα ζιζα. 28. ειπον αυτω 29. ο δε εφη 30. ℵ* αχρι | ς ℵ* εν τω καιρω

31 συναγάγετε εἰσ τὴν ἀποθήκην μου. [31]Ἄλλην παραβολὴν παρέ- 31 s Mc 4, 31 s
θηκεν αὐτοῖσ λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ Lc 13, 19
32 σινάπεωσ, ὃν λαβὼν ἄνθρωποσ ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· [32]ὃ
μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ,
μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖσ κλάδοισ αὐτοῦ.
33 [33]Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖσ· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία Lc 13, 21
τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰσ ἀλεύρου σάτα
τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν παραβολαῖσ τοῖσ ὄχλοισ, 34 s Mc 4, 33 s
35 καὶ χωρὶσ παραβολῆσ οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖσ, [35]ὅπωσ πληρωθῇ τὸ Ps 78, 2
ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντοσ· ἀνοίξω ἐν παραβο-
λαῖσ τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆσ.
36 Τότε ἀφεὶσ τοὺσ ὄχλουσ ἦλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλ-
θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
37 βολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. [37]ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ
38 σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου, [38]ὁ δὲ
ἀγρόσ ἐστιν ὁ κόσμοσ· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ
39 τῆσ βασιλείασ· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, [39]ὁ δὲ
ἐχθρὸσ ὁ σπείρασ αὐτά ἐστιν ὁ διάβολοσ· ὁ δὲ θερισμὸσ συντέ-
40 λεια αἰῶνόσ ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. [40]ὥσπερ οὖν
συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ
41 συντελείᾳ τοῦ αἰῶνοσ. [41]ἀποστελεῖ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου τοὺσ
ἀγγέλουσ αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆσ βασιλείασ αὐτοῦ πάντα
42 τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺσ ποιοῦντασ τὴν ἀνομίαν, [42]καὶ βαλοῦσιν
αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ
43 βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. [43]τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡσ ὁ Dan 12, 3
ἥλιοσ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸσ αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
44 [44]Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν
τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωποσ ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ
αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
45 ἐκεῖνον. [45]Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
46 ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺσ μαργαρίτασ· [46]εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον
μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν
47 αὐτόν. [47]Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ
βληθείσῃ εἰσ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸσ γένουσ συναγαγούσῃ·
48 [48]ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντεσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαν-
τεσ συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰσ ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

---

32. ς א κατασκηνουν 33. αυτοισ: א add λεγων 34. ουδεν: ουκ 35. om ησαιου | καταβολησ: add κοσμου 36. א εισηλθεν | οικιαν: add ο ιησουσ | φρασον: א* διασαφησον 37. ειπεν αυτοισ 39. του αιωνοσ 40. του αιων. τουτου 41. αυτου pr: א om 42. א* βαλλουσιν 43. ωτα: add ακουειν 44. παλιν ομοια | א* om εν τω αγρ. | παντ. οσ. εχ. πωλ. 45. א* om ανθρωπ. 46. οσ ευρων ενα 48. א^b και επι τ. αιγ. καθ. | αγγεια | א* εβαλλον

[49] οὕτωσ ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνοσ· ἐξελεύσονται οἱ ἄγ- 49
γελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺσ πονηροὺσ ἐκ μέσου τῶν δικαίων, [50] καὶ 50
βαλοῦσιν αὐτοὺσ εἰσ τὴν κάμινον τοῦ πυρόσ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. [51] συνήκατε ταῦτα πάντα; 51
λέγουσιν αὐτῷ· ναί. [52] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· διὰ τοῦτο πᾶσ γραμ- 52
ματεὺσ μαθητευθεὶσ τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιόσ ἐστιν ἀν-
θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστισ ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ
καινὰ καὶ παλαιά.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τὰσ παραβολὰσ ταύτασ, 53
μετῆρεν ἐκεῖθεν. [54] καὶ ἐλθὼν εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν 54
54–58 Mc 6, 1–6 αὐτοὺσ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺσ καὶ
λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεισ; [55] οὐχ οὗτόσ 55
ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονοσ υἱόσ; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰού-
δασ; [56] καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸσ ἡμᾶσ εἰσίν; πόθεν 56
οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; [57] καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ 57
Lc 4, 24 Io 4, 44 Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ ἔστιν προφήτησ ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [58] καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
δυνάμεισ πολλὰσ διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

Caedes Iohannis baptistae. Quinque milibus cibi praebitio marisque Galilaei incessio. Aegroti tactu sanati.

1–2 Mc 6, 14 ss Lc 9, 7 ss Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδησ ὁ τετραάρχησ τὴν 1
ἀκοὴν Ἰησοῦ, [2] καὶ εἶπεν τοῖσ παισὶν αὐτοῦ· οὗτόσ ἐστιν Ἰωάννησ 2
ὁ βαπτιστήσ· αὐτὸσ ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ
3–5 Mc 6, 17 ss Lc 3, 19 s δυνάμεισ ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. [3] ὁ γὰρ Ἡρῴδησ κρατήσασ τὸν 3
Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν
γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. [4] ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννησ 4
21, 26 αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. [5] καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι 5
6–12 Mc 6, 21–29 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡσ προφήτην αὐτὸν εἶχον. [6] γενεσίοισ 6
δὲ γενομένοισ τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆσ Ἡρωδιάδοσ
ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, [7] ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγη- 7
σεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. [8] ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆσ 8
μητρὸσ αὐτῆσ· δόσ μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
νου τοῦ βαπτιστοῦ. [9] καὶ λυπηθεὶσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ 9
καὶ τοὺσ συνανακειμένουσ ἐκέλευσεν δοθῆναι, [10] καὶ πέμψασ ἀπε- 10
κεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. [11] καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ 11
ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ.

---

50. ℵ* βαλλουσιν 51. συνηκατε : praem λεγει αυτοισ ο ιησουσ | ναι, κυριε 52. μαθητ. εισ την βασιλειαν 54. εκπληττεσθ. 55. ουχι η | ιωσηφ : ς ιωσησ, ℵ* ιωαννησ 57. ℵ om ιησουσ | εν τη πατριδ. αυτου

XIV, 1. τετραρχησ 3. εδησεν αυτον και εθετο εν φυλακ. 5. ο ιωαννησ | αυτω : ℵ* om, ς post γαρ 6. γενεσιων δε αγομενων 7. ℵ μετα 9. ς ℵ ελυπηθη et δια δε 10. τον ιωαννην

12 [12]καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθα-
13 ψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντεσ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. [13]ἀκούσασ δὲ Mc 6, 32 s Lc 9, 10 s
ὁ Ἰησοῦσ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰσ ἔρημον τόπον κατ᾽
ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ
τῶν πόλεων.
14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖσ
15 καὶ ἐθεράπευσεν τοὺσ ἀρρώστουσ αὐτῶν. [15]ὀψίασ δὲ γενομένησ 14–21 Mc 6,
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ καὶ 34–44 Lc 9,
ἡ ὥρα παρῆλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺσ ὄχλουσ, ἵνα ἀπελ- 12–17 Io 6, 1–13
16 θόντεσ εἰσ τὰσ κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ βρώματα. [16]ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ
17 φαγεῖν. [17]οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
18 τουσ καὶ δύο ἰχθύασ. [18]ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούσ.
19 [19]καὶ κελεύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν
τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσασ ἔδωκεν τοῖσ μαθηταῖσ τοὺσ ἄρ-
20 τουσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. [20]καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ
ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
21 κοφίνουσ πλήρεισ. [21]οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν ἄνδρεσ ὡσεὶ πεντα-
κισχίλιοι χωρὶσ γυναικῶν καὶ παιδίων.
22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ ἐμβῆναι εἰσ τὸ πλοῖον καὶ 22–33 Mc 6,
προάγειν αὐτὸν εἰσ τὸ πέραν, ἕωσ οὗ ἀπολύσῃ τοὺσ ὄχλουσ. 45–52 Io 6, 15–21
23 [23]καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἀνέβη εἰσ τὸ ὄροσ κατ᾽ ἰδίαν
24 προσεύξασθαι. ὀψίασ δὲ γενομένησ μόνοσ ἦν ἐκεῖ. [24]τὸ δὲ
πλοῖον ἤδη μέσον τῆσ θαλάσσησ ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν
25 κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίοσ ὁ ἄνεμοσ. [25]τετάρτῃ δὲ φυλακῇ
τῆσ νυκτὸσ ἦλθεν πρὸσ αὐτοὺσ περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
26 [26]ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἐταράχθη-
σαν, λέγοντεσ ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
27 [27]εὐθὺσ δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖσ λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
28 βεῖσθε. [28]ἀποκριθεὶσ δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ,
29 κέλευσόν με ἐλθεῖν πρόσ σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. [29]ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ.
καὶ καταβὰσ ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτροσ περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ
30 ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. [30]βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενοσ καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε,

---

12. πτωμα (א* add αυτου) : σωμα | εθαψ. αυτο 13. και ακουσασ | πεζη 14. εξελθων : add ο ιησουσ | επ αυτουσ 15. οι μαθητ. αυτου | ηδη παρηλθ. | ουν : om | κωμασ : א* χωρασ 16. ο δε ιησουσ 17. αρτουσ ει μη πεντ. 18. αυτουσ ωδε 19. א εκελευσεν | επι τουσ χορτουσ | ϛ א και λαβων 22. Και ευθεωσ ηναγκ. ο ιησουσ τ. μαθητ. αυτου 23. א* om απολυσασ τ. οχλ. 25. απηλθε πρ. αυτ. ο ιησουσ | επι τησ θαλασσησ 26. και ιδοντεσ αυτον οι μαθηται, א^a οι δε μαθ. ιδοντεσ αυτον | επι την θαλασσαν 27. ευθεωσ | ελαλ. αυτ. ο ιησουσ, א^a ελαλ. ο ιησ. αυτοισ 28. κυριε : א post συ ει | προσ σε ελθειν 29. ο πετροσ | και ηλθεν : ϛ ελθειν, א* ελθειν ηλθεν ουν 30. ανεμον : add ισχυρον

σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπελάβετο 31
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰσ τί ἐδίστασας; 32 καὶ ἀνα- 32
βάντων αὐτῶν εἰσ τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ 33
πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ εἶ.
34–36 Mc 6, Καὶ διαπεράσαντεσ ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰσ Γεννησαρέτ. 34
53–56 35 καὶ ἐπιγνόντεσ αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν 35
εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντασ
τοὺσ κακῶσ ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται 36
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

De manuum lotione traditionisque abusu veraque ciborum contaminatione. Sanantur mulieris Chananaeae filia aliique aegroti. Satiantur quattuor millia.

1–9 Mc 7, 1–13 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι 1
καὶ γραμματεῖσ λέγοντεσ· 2 διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν 2
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰσ χεῖρασ
ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· διατί καὶ 3
ὑμεῖσ παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
Ex 20, 12 21, 17 ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸσ ἐνετείλατο λέγων· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν 4
μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.
5 ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ὃσ ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν 5
ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν 6
ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶσ ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐασ 7
Es 29, 13 λέγων· 8 ὁ λαὸσ οὗτοσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν 8
πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντεσ δι- 9
10–11 Mc 7, 14s δασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν 10
ὄχλον εἶπεν αὐτοῖσ· ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον 11
εἰσ τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ
τοῦ στόματοσ, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 τότε προσελθόντεσ 12
οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδασ ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ
τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· πᾶσα 13
φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ἐκριζωθήσεται.
23, 16. 24 Lc 6, 39 14 ἄφετε αὐτούσ· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸσ δὲ τυφλὸν 14
15–20 Mc 7, ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰσ βόθυνον πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶσ δὲ 15
17–23 ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ 16

---

31. ℵ ευθυσ 32. εμβαντων 33. πλοιω : add ελθοντεσ 34. εισ την γην γεννη. 35. ℵ om εκεινου 36. εσωθησαν

XV, 1. οι απο ιερ. γραμμ. και φαρι. 2. τασ χειρ. αυτων 3. και : ℵ* om 4. ενετ. λεγων : ℵca ειπεν | πατερα : add σου 5. ωφεληθησ : ℵ* add ουδεν εστιν | και ου μη | ς ℵ τιμηση | ℵ om η την μητερ. αυτου 6. τον νομον : ς την εντολην, ℵca τον λογον 7. προεφητευσε 8. εγγιζει μοι ο λαοσ ουτοσ τω στοματι αυτων και τοισ χειλ. με 11. κοινοι pr : ℵ* praem τουτο 12. οι μαθητ. αυτου | λεγουσιν : ℵ ειπαν, ς ειπον 14. ℵc τυφλοι εισ. οδηγοι | τυφλων : ℵ* om 15. την παραβ. ταυτην 16. ο δε ιησουσ

17 εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; [17] οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ
εἰσπορευόμενον εἰσ τὸ στόμα εἰσ τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰσ ἀφε-
18 δρῶνα ἐκβάλλεται; [18] τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματοσ ἐκ
19 τῆσ καρδίασ ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [19] ἐκ
γὰρ τῆσ καρδίασ ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
20 πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. [20] ταῦτά ἐστιν
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοισ χερσὶν φαγεῖν οὐ
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦσ ἀνεχώρησεν εἰσ τὰ μέρη 21–28 Mc 7, 24–30
22 Τύρου καὶ Σιδῶνοσ. [22] καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸσ Δαυείδ·
23 ἡ θυγάτηρ μου κακῶσ δαιμονίζεται. [23] ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
λόγον. καὶ προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέ-
24 γοντεσ· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. [24] ὁ δὲ 10, 6
ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰσ τὰ πρόβατα τὰ
25 ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. [25] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ
26 λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. [26] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ
ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖσ κυναρίοισ.
27 [27] ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 [28] τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστισ· γενηθήτω σοι ὡσ θέλεισ. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆσ
ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.

29 Καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦσ ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν 29–31 Mc 7, 31–37
30 τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἀναβὰσ εἰσ τὸ ὄροσ ἐκάθητο ἐκεῖ. [30] καὶ
προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντεσ μεθ' ἑαυτῶν χωλούσ
τυφλοὺσ κωφοὺσ κυλλοὺσ καὶ ἑτέρουσ πολλούσ, καὶ ἔριψαν αὐ-
31 τοὺσ παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ, [31] ὥστε
τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντασ κωφοὺσ λαλοῦντασ, κυλλοὺσ
ὑγιεῖσ καὶ χωλοὺσ περιπατοῦντασ καὶ τυφλοὺσ βλέποντασ· καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ εἶπεν· 32–39 Mc 8, 1–10
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσμένουσίν
μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺσ νήστισ οὐ
33 θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. [33] καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
34 ὄχλον τοσοῦτον; [34] καὶ λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πόσουσ ἄρτουσ
35 ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. [35] καὶ παραγγείλασ

---

17. ου : ς ℵ ουπω | ℵ εισ τον αφεδρ. 22. εκραυγασεν | λεγουσα : praem αυτω | ς ℵ υιε | δαβιδ 23. ηρωτων 26. εξεστιν : ς ℵ εστι καλον 30. κυλλουσ : ℵ ante κωφ. | ερριψαν | αυτου : του ιησου 31. τουσ οχλουσ | κυλλ. υγιεισ : ℵ om | και χωλουσ : om και | εδοξασαν 32. ς ℵ ημερασ τρ. | νηστεισ 33. οι μαθητ. : add αυτου 34. ℵ ειπαν 35. εκελευσε et και λαβων

τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, [36] ἔλαβεν τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ 36
καὶ τοὺσ ἰχθύασ καὶ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθη-
ταῖσ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖσ ὄχλοισ. [37] καὶ ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορ- 37
τάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυρί-
δασ πλήρεισ. [38] οἱ δὲ ἐσθίοντεσ ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρεσ χωρὶσ 38
παιδίων καὶ γυναικῶν. [39] καὶ ἀπολύσασ τοὺσ ὄχλουσ ἐνέβη εἰσ 39
τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI.

Signa temporum. Fermentum Pharisaeorum. Varia de Iesu iudicia. Petri claves et malum consilium. Christi sectatores veram vitam adipiscentur.

1-4 Mc 8, Καὶ προσελθόντεσ οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζον- 1
11-13 Lc 12, τεσ ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖσ.
54-56 [2] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· [ὀψίασ γενομένησ λέγετε· εὐδία, 2
πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανόσ· [3] καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει 3
γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανόσ. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γι-
νώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;] [4] γενεὰ 4
12, 39 πονηρὰ καὶ μοιχαλὶσ σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ ἀπῆλθεν.
5-12 Mc 8, Καὶ ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ εἰσ τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτουσ 5
14-21 Lc 12, 1 λαβεῖν. [6] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ 6
τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. [7] οἱ δὲ διελο- 7
γίζοντο ἐν ἑαυτοῖσ λέγοντεσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ ἐλάβομεν. [8] γνοὺσ 8
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖσ, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτουσ οὐκ ἐλάβετε; [9] οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺσ πέντε 9
ἄρτουσ τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσουσ κοφίνουσ ἐλάβετε; [10] οὐδὲ 10
τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσασ σπυρίδασ ἐλά-
βετε; [11] πῶσ οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε 11
δὲ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. [12] τότε 12
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆσ διδαχῆσ τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων.
13-20 Mc 8, Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὰ μέρη Καισαρίασ τῆσ Φιλίππου 13
27-30 Lc 9, 18-21 ἠρώτα τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [14] οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην 14
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα

---

35. τοισ οχλοισ 36. א* κ. τουσ δυο ιχθ. | και ευχαριστ. : om και | εδιδου : εδωκε | τοισ μαθητ. αυτου | τω οχλω 37. ς κ ηραν το περ. των κλασμ. 38. γυν. κ. παιδ. 39. μαγαδαν : μαγδαλα

XVI, 1. επηρωτησαν 2. οψιασ usque ου δυνασθε (v. 3) : א om 3. το μεν : praem υποκριται 4. ιωνα : add του προφητου 5. οι μαθητ. αυτου 8. ειπεν : add αυτοισ | ελαβετε : א εχετε 9. א* om ουδε μνημον. 11. περι αρτου ειπ. υμ. προσεχειν απο 12. απο τησ ζυμησ του αρτου, αλλ απο | διδαχησ : א* διδασκαλιασ 13. καισαρειασ | τινα : add με | א* οι ανθρωπ. ειν. λεγου. 14. ειπον | א ιωαννην | ηλιαν

15 τῶν προφητῶν. [15] λέγει αὐτοῖσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
16 [16] ἀποκριθεὶσ δὲ Σίμων Πέτροσ εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ Io 6, 69
17 τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ. [17] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ·
μακάριοσ εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυ-
18 ψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [18] κἀγὼ δέ σοι
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτροσ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
19 τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆσ. [19] δώσω 18, 18
σοι τὰσ κλεῖδασ τῆσ βασιλείασ τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃσ
ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃσ
20 ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυμένον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [20] τότε διεστεί-
λατο τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ.
21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ δεικνύειν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ 21–23 Mc 8,
ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ 31–33 Lc 9, 22
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταν-
22 θῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. [22] καὶ προσλαβόμενοσ
αὐτὸν ὁ Πέτροσ ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώσ σοι, κύριε·
23 οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. [23] ὁ δὲ στραφεὶσ εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε
ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ
θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 Τότε ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· εἴ τισ θέλει 24–28 Mc 8, 34–
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν 9, 1 Lc 9,23–27
25 αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. [25] ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν 10, 39 Lc 17, 33
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν Io 12, 25
26 αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. [26] τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄν-
θρωποσ, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωποσ ἀντάλλαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ;
27 [27] μέλλει γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει Ro 2, 6
28 ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. [28] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν
τινεσ τῶν ὧδε ἑστώτων οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ
ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ
αὐτοῦ.

XVII.

Transfiguratio in monte. Iohannes alter Elias. Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia. Stater ex pisce.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον 1–9 Mc 9,2–10
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει Lc 9,28–36
2 αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. [2] καὶ μετεμορφώθη ἔμ-

---

17. και αποκριθ. ο ιησ. | βὰρ ἰωνᾶ | ℵ αλλα 19. και δωσω σοι | τασ κλεισ | ℵ* λυσησ επι την γην 20. τ. μαθητ. αυτου | ιησουσ ο χριστ. 21. ο ιησουσ : ℵ* ιησ. χριστοσ | απελθ. εισ ιεροσολ. 23. ει εμου : μου ει 25. αν 26. ωφελειται 27. τ. πραξιν : ℵ* τα εργα 28. οτι : om | εστηκοτων | βασιλεια : ℵc δοξη

XVII, 1. ℵ και τον ιακω. | ℵ ιωανην

προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, τὰ
δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡσ τὸ φῶσ. [3] καὶ ἰδοὺ ὤφθη 3
αὐτοῖσ Μωϋσῆσ καὶ Ἡλείασ συνλαλοῦντεσ μετ' αὐτοῦ. [4] ἀποκρι- 4
θεὶσ δὲ ὁ Πέτροσ εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ ὧδε
εἶναι· εἰ θέλεισ, ποιήσω ὧδε τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ
μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. [5] ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ 5
3, 17 2 Pe 1, 17 ἐπεσκίασεν αὐτούσ, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ
ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ.
[6] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ 6
ἐφοβήθησαν σφόδρα. [7] καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἁψάμενοσ 7
αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. [8] ἐπάραντεσ δὲ τοὺσ 8
ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. [9] καὶ 9
καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρουσ ἐνετείλατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ
λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕωσ οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
10–13 Mc 9, νεκρῶν ἐγερθῇ. [10] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντεσ· 10
11–13 τί οὖν οἱ γραμματεῖσ λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
[11] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· Ἡλείασ μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει 11
πάντα. [12] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείασ ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνω- 12
σαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτωσ καὶ ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. [13] τότε συνῆκαν 13
οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖσ.
14–21 Mc 9, Καὶ ἐλθόντων πρὸσ τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωποσ 14
14–29 Lc 9, 37–42 γονυπετῶν αὐτὸν [15] καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι 15
σεληνιάζεται καὶ κακῶσ πάσχει· πολλάκισ γὰρ πίπτει εἰσ τὸ πῦρ
καὶ πολλάκισ εἰσ τὸ ὕδωρ. [16] καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖσ μαθη- 16
ταῖσ σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. [17] ἀποκριθεὶσ 17
δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διεστραμμένη, ἕωσ πότε
μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ὧδε. [18] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ 18
τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖσ ἀπὸ τῆσ ὥρασ ἐκείνησ.
[19] Τότε προσελθόντεσ οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· 19
διατί ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [20] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· 20
διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν
ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ,
καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

---

3. ωφθησαν | μωσησ | ηλιασ | μετ αυτ. συλλαλουντ. 4. ποιησωμεν | μωση | μιαν ηλια 5. αυτου ακου. 6. επεσον 7. και προσελθων ο ιησ. ηψατο αυτ. και ειπ. 8. τον ιησ. : ℵ ιησουν αυτον 9. εκ : απο | εγερθη : αναστη 10. οι μαθητ. αυτου | ηλιαν 11. ο δε ιησουσ | ειπεν : ς ℵ add αυτοισ | ηλιασ | ερχεται πρωτον 12. ηλιασ | εν αυτω : ℵ om εν 13. ℵ ιωανου 14. ελθοντων αυτων | γονυπ. αυτω 15. κυριε : ℵ om | ℵ κακωσ εχει 17. ℵ* ο δε αποκρ. ειπ., ℵc τοτε αποκρ. ο ιησ. ειπ. | ειπεν : ℵ add αυτοισ | εσομ. μεθ υμων 18. ℵ om ο παισ 20. ο δε ιησουσ ειπεν αυτ. | δια τ. απιστιαν | μεταβηθι εντευθεν 21. ς ℵb τουτο δε το γενοσ ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια

22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 22 s. Mc 9,
Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας 30-32
23 ἀνθρώπων, [23] καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δί- Mc 9, 33
δραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν
25 οὐ τελεῖ δίδραχμα; [25] λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν
προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βα-
σιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν
26 υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; [26] εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
27 [27] ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε
ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

Cavenda ambitio et offensio. Parabola de ove perdita. Placabilitas commendatur. Ius ligandi et solvendi. Quoties sit ignoscendum. Parabola de rege rationes reposcente.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγον- 1-5 Mc 9,
2 τες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; [2] καὶ 33-37 Lc 9,46-48
3 προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν [3] καὶ
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παι-
4 δία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. [4] ὅστις
οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων
5 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. [5] καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον
6 τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. [6] ὃς δ' ἂν σκανδα- Mc 9, 42 Lc 17, 2
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
7 καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. [7] Οὐαὶ τῷ κόσμῳ Lc 17, 1
ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
8 οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. [8] εἰ δὲ ἡ χείρ
σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ Mc 9, 43. 45
σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ
δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 [9] καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε 5, 29 Mc 9, 47
ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

---

22. αναστρεφομενων 24. καπερναουμ | ς א* ειπον | ου τελει τα διδρ. 25. εισελθοντα : οτε εισηλθεν 26. ειποντος δε (his א praem ο δε εφη απο των αλλοτριων) : λεγει αυτω ο πετρος 27. σκανδαλισωμεν

XVIII, 2. προσκαλεσ. : add ο ιησους 4. ταπεινωση 5. παιδ. τοιουτον εν, א παιδ. εν τοιουτο 6. περι : επι 7. ανθρωπω : add εκεινω 8. εκκοψον : א* εξελε | αυτον : αυτα | χωλον η κυλλον

[10]Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸσ τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ 10
ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖσ διαπαντὸσ βλέπουσιν τὸ
12-14 Lc 15,4-7 πρόσωπον τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. [12]Τί ὑμῖν δοκεῖ; 12
ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ
αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶσ τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶσ
ζητεῖ τὸ πλανώμενον; [13]καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω 13
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖσ ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖσ
μὴ πεπλανημένοισ. [14]οὕτωσ οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ 14
πατρὸσ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖσ ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τού-
των. [15]Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν 15
μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησασ τὸν
Deu 19,15 2 Cor 13,1 ἀδελφόν σου. [16]ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι 16
ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματοσ δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν
ῥῆμα. [17]ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ 17
καὶ τῆσ ἐκκλησίασ παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸσ καὶ ὁ
τελώνησ. [18]Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται 18
16, 19 δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆσ γῆσ ἔσται λελυ-
μένα ἐν οὐρανῷ. [19]Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν 19
ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ περὶ παντὸσ πράγματοσ οὗ ἐὰν αἰτήσωνται,
γενήσεται αὐτοῖσ παρὰ τοῦ πατρόσ μου τοῦ ἐν οὐρανοῖσ. [20]οὗ 20
γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖσ συνηγμένοι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν
μέσῳ αὐτῶν.
21 s. Lc 17, 3 s. Τότε προσελθὼν ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκισ ἁμαρ- 21
τήσει εἰσ ἐμὲ ὁ ἀδελφόσ μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕωσ ἑπτάκισ; [22]λέγει 22
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ λέγω σοι ἕωσ ἑπτάκισ, ἀλλὰ ἕωσ ἑβδομηκον-
τάκισ ἑπτά. [23]διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν- 23
θρώπῳ βασιλεῖ, ὃσ ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
αὐτοῦ. [24]ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη εἰσ αὐτῷ 24
ὀφειλέτησ μυρίων ταλάντων. [25]μὴ ἔχοντοσ δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, 25
ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοσ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. [26]πεσὼν οὖν ὁ δοῦλοσ 26
ἐκεῖνοσ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
ἀποδώσω σοι. [27]σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου 27
ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. [28]ἐξελθὼν δὲ ὁ 28
δοῦλοσ ἐκεῖνοσ εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃσ ὤφειλεν αὐτῷ
ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσασ αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδοσ εἴ

---

11. *ηλθε γαρ ο υιοσ του ανθρωπου σωσαι το απολωλοσ* 12. *εννειηκοντα* (etiam v. 13.) | א* om *επι τα ορη* 14. א om *εμπροσθ.* | *εν των* : *εισ των* 15. *αμαρτηση* : add *εισ σε* | *υπαγε και* 16. *μετα σου* | *μαρτυρων* : א post *τριων* pon 17. *ειπον* : *ειπε* 18. *εαν* sec : א* *αν* | ϛ *δεδεμ. εν τω ουρανω*, א *δεδ. εν τοισ ουρανοισ* | *λελυμ. εν τω ουρ.* 19. *δυο υμων συμφωνησωσιν επι* | א *αυτοισ γενησετ.* 21. *προσελθ. αυτω ο πετρ. ειπ.* 22. ϛ א *αλλ* 24. *αυτω εισ* | *μυριων* : א* *πολλων* 25. *ο κυριοσ* : add *αυτου* | *γυναικα* : add *αυτου* | *τεκνα* : א *παιδια* 26. *εκεινοσ* : ϛא* om | *λεγων* : ϛ א add *κυριε* | *σοι αποδωσω* 28. *αποδοσ* : add *μοι* | *ει τι* : *ο, τι*

29 τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
30 λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ
ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰσ φυλακὴν ἕωσ ἀποδῷ
31 τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντεσ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα
ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντεσ διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν
32 πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενοσ αὐτὸν ὁ κύριοσ
αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάσ με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν
34 σύνδουλόν σου, ὡσ κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶσ ὁ κύριοσ
αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖσ βασανισταῖσ ἕωσ οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ
35 ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτωσ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιοσ ποιήσει
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστοσ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν.

XIX.

Responsio de repudio et coelibatu. Manus infantibus impositae. Iuvenis divitis castigatio, divitiarum pericula. Petri praemiorum rogatio.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, Mc 10, 1
μετῆρεν ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἦλθεν εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ
2 πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτοὺσ ἐκεῖ.
3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντεσ αὐτὸν καὶ 3-9 Mc 10, 2-12
λέγοντεσ· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν
4 αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσασ ἀπ' Gen 1, 27
5 ἀρχῆσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ; 5 καὶ εἶπεν· ἕνεκα τού- Gen 2, 24
του καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν.
6 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν,
7 ἄνθρωποσ μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆσ ἐνετεί- 5, 31 Deu 24, 1
8 λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖσ·
ὅτι Μωϋσῆσ πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
9 λῦσαι τὰσ γυναῖκασ ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆσ δὲ οὐ γέγονεν οὕτωσ. 9 λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ 5, 32 Lc 16, 18
10 καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ
οὕτωσ ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆσ γυναικόσ, οὐ συμ-
11 φέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ πάντεσ χωροῦσιν τὸν
12 λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷσ δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινεσ

29. ο συνδ. αυτου : add εισ τουσ ποδασ αυτου | και παντα αποδ. σοι 30. ςᶜ αλλ, ℵ* και | εωσ ου 31. ουν : δε | ς ℵ* τα γενομενα | εαυτων : αὑτων 33. και εγω 34. αυτω : ℵᶜᵃ om 35. επουρανιοσ | καρδιων υμων : add τα παραπτωματα αυτων

XIX, 1. τησ pr : ςᶜ om male 3. λεγοντεσ αυτω | εξεστιν : add ανθρωπω 4. ειπεν : add αυτοισ 5. ενεκεν | ςℵ προσκολληθησεται 6. ℵ μια σαρξ 7. μωσησ (etiam ℵ* v. 7.). Item v. sq. | απολυσαι : add αυτην 9. ει μη επι πορνεια | μοιχαται : add και ο απολελυμενην γαμησασ μοιχαται 10. αυτω : ℵ* om | οι μαθητ. αυτου 12. γαρ : ℵ* om

ἐκ κοιλίασ μητρὸσ ἐγεννήθησαν οὕτωσ, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινεσ
εὐνούχισαν ἑαυτοὺσ διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενοσ
χωρεῖν χωρείτω.

13-15 Mc 10, Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰσ χεῖρασ ἐπιθῇ 13
13-16 Lc 18, αὐτοῖσ καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖσ. 14 ὁ 14
15-17 δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
ἐλθεῖν πρόσ ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
15 καὶ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 15

16-22 Mc 10, Καὶ ἰδοὺ εἷσ προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν 16
17-22 Lc 18, ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷσ 17
18-23 περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷσ ἐστὶν ὁ ἀγαθόσ. εἰ δὲ θέλεισ εἰσ τὴν ζωὴν
εἰσελθεῖν, τήρησον τὰσ ἐντολάσ. 18 ποίασ; φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦσ 18
εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεισ, οὐ μοιχεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐ ψευδο-
μαρτυρήσεισ, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεισ 19
τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκοσ· πάντα 20
ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ θέλεισ 21
τέλειοσ εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸσ πτωχοῖσ,
καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκού- 22
σασ δὲ ὁ νεανίσκοσ ἀπῆλθεν λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά.

23-26 Mc 10, Ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν 23
23-27 Lc 18, ὅτι πλούσιοσ δυσκόλωσ εἰσελεύσεται εἰσ τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
24-27 ρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον 24
διὰ τρυπήματοσ ῥαφίδοσ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα 25
λέγοντεσ· τίσ ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ 26
εἶπεν αὐτοῖσ· παρὰ ἀνθρώποισ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ
θεῷ δυνατὰ πάντα.

27-30 Mc 10, Τότε ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφή- 27
28-31 Lc 18, καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ 28
28-30 Lc 22, 30 Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖσ οἱ ἀκολουθήσαντέσ
μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
θρόνου δόξησ αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνουσ

13. προσηνεχθη 14. αυτοισ : om | προσ με 15. ς αυτοισ τασ χειρ., ℵ τασ χειρ. επ αυτουσ 16. προσελθ. ειπ. αυτ. | διδασκ. : add αγαθε | ποιησω ινα : ℵ ποιησασ | σχω : ς εχω, ℵ κληρονομησω idque post ζω. αιω. pon 17. τι με ερωτ. etc : τι με λεγεισ αγαθον | εισ εστ. etc : ουδεισ αγαθοσ ει μη εισ ο θεοσ | εισελθειν εισ την ζωην 18. ποιάσ; φησιν : λεγει αυτω· ποιασ | ℵ* om ου μοιχ. ου κλεψ. 19. πατερα : add σου 20. εφυλαξαμην εκ νεοτητοσ μου 21. ειναι : ℵ* γενεσθαι 22. ο νεανισκ. τον λογον 23. δυσκολ. πλουσ. 24. οτι : om | ℵ* τρηματοσ | εισελθειν : διελθειν | των ουρανων : ς ℵ του θεου. Praeterea ς add εισελθειν 25. δε : ℵ* om | οι μαθητ. αυτου 26. ℵ* om παρ. ανθρωποισ | παντ. δυνατ. εστι 28. παλιγγενεσια | ℵ καθησεσθε | και αυτοι : και υμεισ

29 κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 29 καὶ πᾶσ ὅστισ
ἀφῆκεν ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ
ἀγροὺσ ἢ οἰκίασ ἕνεκα τοῦ ἐμοῦ ὀνόματοσ, πολλαπλασίονα λήμ-
30 ψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

Parabola de mercede operariorum in vinea. Mors et resurrectio denuo denuntiatae. Filii Zebedaei sedem Christo proximam sibi arrogant. Caeci Hierichuntini.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστισ ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτασ εἰσ τὸν
2 ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσασ δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλουσ ἑστῶτασ ἐν τῇ ἀγορᾷ
4 ἀργούσ, 4 καὶ ἐκείνοισ εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν ἀμπελῶνα,
5 καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ
6 ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτωσ. 6 περὶ
δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλουσ ἑστῶτασ, καὶ λέγει αὐτοῖσ·
7 τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι
οὐδεὶσ ἡμᾶσ ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖσ εἰσ
8 τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίασ δὲ γενομένησ λέγει ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπε-
λῶνοσ τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺσ ἐργάτασ καὶ ἀπόδοσ
9 τὸν μισθόν, ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕωσ τῶν πρώτων. 9 καὶ
ἐλθόντεσ οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 10 ἐλθόντεσ δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ
11 ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντεσ δὲ ἐγόγγυζον
12 κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντεσ· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσουσ αὐτοὺσ ἡμῖν ἐποίησασ τοῖσ βαστάσασι τὸ
13 βάροσ τῆσ ἡμέρασ καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ ἑνὶ
αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάσ
14 μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
15 ὡσ καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖσ ἐμοῖσ;
16 ἢ ὁ ὀφθαλμόσ σου πονηρόσ ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθόσ εἰμι; 16 οὕτωσ
ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

---

29. οστισ : οσ | μητερα : add η γυναικα | η οικιασ : ℵ* om, ϛ οικιασ η post αφηκ. | ενεκεν | του ονοματ. μου | ϛ ℵ εκατονταπλασιονα | ληψεται

XX, 3. περι την τριτ. 4. κακεινοισ | αμπελωνα : ℵ add μου 5. παλ. δε : om δε | εννατην 6. ενδεκατην : add ωραν | εστωτασ : add αργουσ 7. ℵ* om ημασ | αμπελωνα : add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε 8. αποδοσ : add αυτοισ 9. ελθοντεσ δε 10. ληψονται | το ανα : om το | και αυτοι : post ελαβον 12. λεγοντεσ : add οτι | ημιν αυτουσ 13. ειπ. ενι αυτ. | ουκ : ℵ ουχ 15. ποιησαι ο θελω | ϛ (non item ϛe) ει ο οφθ. 16. οι πρ. εσχατοι : add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι

17-19 Mc 10, *Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺσ* 17
32-34 Lc 18, *δώδεκα κατ᾽ ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖσ·* [18] *ἰδοὺ ἀνα-* 18
31-33 *βαίνομεν εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδοθή-*
σεται τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν
εἰσ θάνατον. [19] *καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν εἰσ τὸ* 19
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται.
20-28 Mc 10, *Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ* 20
35-45 *τῶν υἱῶν αὐτῆσ, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ᾽ αὐτοῦ.* [21] *ὁ* 21
δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεισ; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
οἱ δύο υἱοί μου εἰσ ἐκ δεξιῶν καὶ εἰσ ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου. [22] *ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί* 22
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγου-
σιν αὐτῷ· δυνάμεθα. [23] *λέγει αὐτοῖσ· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε,* 23
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν
τοῦτο δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷσ ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου. [24] *ἀκού-* 24
24 ss Lc 22, *σαντεσ δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.* [25] *ὁ δὲ* 25
25-27 *Ἰησοῦσ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντεσ*
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζου-
σιν αὐτῶν. [26] *οὐχ οὕτωσ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃσ ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν* 26
23, 11 Mc 9, 35 *μέγασ γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ,* [27] *καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν* 27
εἶναι πρῶτοσ, ἔσται ὑμῶν δοῦλοσ· [28] *ὥσπερ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου* 28
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
29-34 Mc 10, *Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ* 29
46-52 Lc 18, *ὄχλοσ πολύσ.* [30] *καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν,* 30
35-43 *ἀκούσαντεσ ὅτι Ἰησοῦσ παράγει, ἔκραξαν λέγοντεσ· ἐλέησον ἡμᾶσ,*
υἱὲ Δαυείδ. [31] *ὁ δὲ ὄχλοσ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ* 31
δὲ μεῖζον ἔκραξαν λέγοντεσ· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶσ, υἱὲ Δαυείδ.
[32] *καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ ἐφώνησεν αὐτοὺσ καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω* 32
ὑμῖν; [33] *λέγουσιν αὐτῷ· κυριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.* 33
[34] *σπλαγχνισθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἥψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ* 34
εὐθέωσ ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

---

17. *τ. δωδεκα* : add *μαθητασ* | *και εν τ. οδω* : *εν τ. οδ. και* 18. *εισ θανατον* : *θανατω* 19. *εγερθ.* : *αναστησεται* 21. *δεξιων* : add *σου* | *ευων. σου* : om *σου* 22. *πινειν* : add *και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι* 23. *και λεγει* | *πιεσθε* : add *και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε* | *ευωνυμων* : add *μου* | *τουτο* : ς ℵ om 24. ς ℵ* *και ακουσαντ. οι* | *ηγανακτ.* : ℵ *ηρξαντο αγανακτειν* 26. *ουχ ουτω δε* | *εσται* sec : *εστω* 27. *οσ εαν* | *εσται* : *εστω* 29. ς ℵ *ιεριχω* | *αυτω* : ℵ* om 30. *ελεησ. ημασ* : add *κυριε* | *υιε* (ℵ praem *ιησου*) : *υιοσ* 31. *μειζον* : ℵ *πολλω μαλλον* | *εκραζον* | *κυριε* : post *ημασ* | *υιοσ* 32. *ποιησω* : ℵ[c] praem *ινα* 33. *ανοιχθωσιν* | *ημων οι οφθαλμ.* 34. *ομματ.* : ς ℵ *οφθαλμων* | *ανεβλεψαν* : add *αυτων οι οφθαλμοι*

XXI.

Ingreditur solemniter urbem. Purgatio templi. Pueri acclamantes. Imprecatio ficus. Unde Iohannis auctoritas? Parabolae de fratribus in vineam missis et de colonis filii occisoribus. Lapis angularis reprobatus.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰσ Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰσ Βηθφαγὴ 1-9 Mc 11, 1-10
εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦσ ἀπέστειλεν δύο μαθητὰσ Lc 19, 29-38
2 [2] λέγων αὐτοῖσ· πορεύεσθε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, Io 12, 12-15
καὶ εὐθὺσ εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆσ· λύσαν-
3 τεσ ἀγάγετέ μοι. [3] καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριοσ
4 αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺσ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούσ. [4] τοῦτο δὲ γέγονεν
5 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντοσ· [5] εἴπατε τῇ Zach 9, 9 Es 62, 11
θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεταί σοι πραῢσ καὶ ἐπι-
6 βεβηκὼσ ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. [6] πορευθέντεσ
δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντεσ καθὼσ προσέταξεν αὐτοῖσ ὁ Ἰη-
7 σοῦσ, [7] ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν
8 τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. [8] ὁ δὲ πλεῖστοσ ὄχλοσ
ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδουσ
9 ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. [9] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ
προάγοντεσ αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ ἔκραζον λέγοντεσ·
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι Ps 118, 26
10 κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ. [10] Καὶ εἰσελθόντοσ αὐτοῦ εἰσ
Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλισ λέγουσα· τίσ ἐστιν οὗτοσ;
11 [11] οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ προφήτησ Ἰησοῦσ ὁ ἀπὸ
Ναζαρὲθ τῆσ Γαλιλαίασ.
12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν 12-13 Mc 11, 15-17
πάντασ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγοράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰσ Lc 19, 45 s
τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν Io 2, 13-17
13 πωλούντων τὰσ περιστεράσ, [13] καὶ λέγει αὐτοῖσ· γέγραπται· ὁ Es 56, 7 Ier 7, 11
οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ κληθήσεται, ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
14 σπήλαιον λῃστῶν. [14] Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν
15 τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούσ. [15] ἰδόντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ
καὶ οἱ γραμματεῖσ τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺσ παῖδασ
τοὺσ κράζοντασ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντασ· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ,
16 ἠγανάκτησαν, [16] καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεισ τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ Ps 8, 3
δὲ Ἰησοῦσ λέγει αὐτοῖσ· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματοσ
17 νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; [17] καὶ καταλιπὼν αὐτοὺσ
ἐξῆλθεν ἔξω τῆσ πόλεωσ εἰσ Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

XXI, 1. ℵ* ηλθεν | εισ το : ς ℵ προσ το | ς ℵ ο ιησουσ 2. πορευθητε | απεναντι | ευθεωσ 3. αυτων : ℵ αυτου | ευθεωσ 4. τουτο δε ολον 5. om επι sec 7. επ αυτων : επανω αυτ. | τα ιματ. αυτων | ς[e] επεκαθισαν, ℵ* εκαθισαν pergens επανω επ αυτων 8. εστρωννυον εν 9. αυτον: om | ὡσαννὰ (item v. 15.) | δαβιδ 10. ℵ ελθοντοσ 11. ιησουσ ο προφητ. | ς (non ς[e]) ναζαρετ 12. ο ιησουσ | του θεου : ℵ om 13. εποιησατε 15. om τουσ sec 16. ειπον | οτι : ℵ om 17. ℵ* om εξω τ. πολ.

18-22 Mc 11, Πρωῒ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰσ τὴν πόλιν ἐπείνασεν. [19] καὶ ἰδὼν 18 19
12-14 19-24 συκῆν μίαν ἐπὶ τῆσ ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν
αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸσ
γένηται εἰσ τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. [20] καὶ 20
ἰδόντεσ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντεσ· πῶσ παραχρῆμα ἐξηράνθη
ἡ συκῆ; [21] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 21
ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆσ συκῆσ ποιή-
σετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰσ
τὴν θάλασσαν, γενήσεται· [22] καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ 22
προσευχῇ πιστεύοντεσ λήμψεσθε.

23-27 Mc 11, Καὶ ἐλθόντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι 23
27-33 Lc 20, 1-8 οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντεσ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖσ; καὶ τίσ σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; [24] ἀποκρι- 24
θεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐρωτήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον ἕνα,
ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·
[25] τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 25
οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖσ λέγοντεσ· [26] ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐ- 26
ρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν·
ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντεσ γὰρ ὡσ προφήτην
ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. [27] καὶ ἀποκριθέντεσ τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ 27
οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖσ καὶ αὐτόσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [28] Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωποσ εἶχεν τέκνα 28
δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου
ἐν τῷ ἀμπελῶνι. [29] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον 29
μεταμεληθεὶσ ἀπῆλθεν. [30] προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύ- 30
τωσ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. [31] τίσ 31
ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ; λέγουσιν· ὁ πρῶτοσ.
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ
πόρναι προάγουσιν ὑμᾶσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [32] ἦλθεν 32
γὰρ Ἰωάννησ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν ὁδῷ δικαιοσύνησ, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖσ δὲ
33-46 Mc 12, ἰδόντεσ οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. [33] Ἄλλην 33
1-12 Lc 20, παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωποσ ἦν οἰκοδεσπότησ, ὅστισ ἐφύτευσεν
9-19 Es 5, 1 ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ
ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ
ἀπεδήμησεν. [34] ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸσ τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν 34
τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ λαβεῖν τοὺσ καρποὺσ
αὐτοῦ. [35] καὶ λαβόντεσ οἱ γεωργοὶ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ ὃν μὲν 35

---

18. πρωϊασ | επαναγων 19. א* om ευρεν | ς א om ου | א γενοιτο 22. λη-ψεσθε 23. ελθοντι αυτω 24. א bis και εγω 25. το sec: om 26. ωσ προφ.: post τ. ιωανν. 27. ειπον | κ. αυτοσ: א ο ιησουσ 28. και προσ-ελθων | αμπελωνι: add μου 29. υστερ. δε 30. και προσελθων | τω δευτερω 31. λεγουσιν αυτω | οτι οι: א* om οτι 32. πρ. υμασ: ante ιωανν. pon 33. ανθρωπ. τισ | א* om εν αυτω | εξεδοτο

36 ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν ἀπέ-
στειλεν ἄλλουσ δούλουσ πλείονασ τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
37 αὐτοῖσ ὡσαύτωσ. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτοὺσ τὸν υἱὸν
38 αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ
ἰδόντεσ τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε
39 ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ
λαβόντεσ αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ καὶ ἀπέκτειναν.
40 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ, τί ποιήσει τοῖσ γεωρ-
41 γοῖσ ἐκείνοισ; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺσ κακῶσ ἀπολέσει αὐτούσ,
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοισ γεωργοῖσ, οἵτινεσ ἀποδώσουσιν
42 αὐτῷ τοὺσ καρποὺσ ἐν τοῖσ καιροῖσ αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖσ ὁ
Ἰησοῦσ· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖσ γραφαῖσ· λίθον ὃν ἀπεδοκίμα- Ps 118,22
σαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν;
43 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
45 θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺσ καρποὺσ αὐτῆσ. 45 ἀκού-
σαντεσ δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰσ παραβολὰσ αὐτοῦ
46 ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντεσ αὐτὸν κρατῆσαι
ἐφοβήθησαν τοὺσ ὄχλουσ, ἐπεὶ εἰσ προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

Parabola de epulo regio. Responsio de censu solvendo, de resurrectione, de praecepto primario. Christus cuius sit filius?

1 Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖσ αὐτοῖσ, 2-14
2 λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, Lc 14,
3 ὅστισ ἐποίησεν γάμουσ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺσ 16-24
δούλουσ αὐτοῦ καλέσαι τοὺσ κεκλημένουσ εἰσ τοὺσ γάμουσ, καὶ
4 οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλουσ δούλουσ λέγων·
εἴπατε τοῖσ κεκλημένοισ· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰσ τοὺσ
5 γάμουσ. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντεσ ἀπῆλθον, ὃσ μὲν εἰσ τὸν ἴδιον ἀγρόν,
6 ὃσ δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντεσ τοὺσ
7 δούλουσ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺσ ὠργίσθη,
καὶ πέμψασ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺσ φονεῖσ ἐκείνουσ
8 καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ·
ὁ μὲν γάμοσ ἕτοιμόσ ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
9 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰσ διεξόδουσ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσουσ ἐὰν
10 εὕρητε καλέσατε εἰσ τοὺσ γάμουσ. 10 καὶ ἐξελθόντεσ οἱ δοῦλοι

36. ℵ* και παλιν 38. κατασχωμεν 39. ℵ εβαλον 41. εκδοσεται
42. ℵ* παρα κυριω 43. αυτησ : ℵ* αυτου 44. ς ℵ και ο πεσων επι
τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πεση, λικμησει αυτον
45. και ακουσαντ. οι 46. ℵ* τον οχλον | επειδη | εισ : ωσ

XXII, 1. αυτοισ εν παραβολαισ 4. ητοιμασα 5. ο μεν (etiam ℵ)
et ο δε | επι την : εισ την 7. ακουσασ δε ο βασιλ. 9. οσουσ αν

ἐκεῖνοι εἰσ τὰσ ὁδοὺσ συνήγαγον πάντασ οὓσ εὗρον, πονηρούσ τε
καὶ ἀγαθούσ, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν 11
δὲ ὁ βασιλεὺσ θεάσασθαι τοὺσ ἀνακειμένουσ εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον
οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶσ 12
εἰσῆλθεσ ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ 13
βασιλεὺσ εἶπεν τοῖσ διακόνοισ· δήσαντεσ αὐτοῦ πόδασ καὶ χεῖρασ
ἐκβάλετε αὐτὸν εἰσ τὸ σκότοσ τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ
20, 16 καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι 14
15-22 δὲ ἐκλεκτοί.
Mc 12, 13-17 Τότε πορευθέντεσ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπωσ 15
Lc 20, 20-26 αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺσ 16
μαθητὰσ αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντασ· διδάσκαλε, οἴ-
δαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεισ,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενόσ, οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀν-
θρώπων· 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον 17
Καίσαρι ἢ οὔ; 18 γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· 18
τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ 19
κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖσ 20
ὁ Ἰησοῦσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν· 21
Καίσαροσ. τότε λέγει αὐτοῖσ· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαροσ Καίσαρι
καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν, καὶ 22
23-33 ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθαν.
Mc 12, 18-27 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι λέγοντεσ 23
Lc 20, 27-39 μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντεσ· διδά- 24
Deu 25, 5 σκαλε, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἐάν τισ ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ 25
πρῶτοσ γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίωσ καὶ ὁ δεύτεροσ καὶ 26
ὁ τρίτοσ, ἕωσ τῶν ἑπτά. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. 27
28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνοσ τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντεσ γὰρ 28
ἔσχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· πλανᾶσθε, 29
μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ 30
τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡσ ἄγγελοι
θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆσ ἀναστάσεωσ τῶν νεκρῶν 31
Ex 3, 6 οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντοσ· 32 ἐγώ εἰμι 32
ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν

---

10. παντασ οσουσ | νυμφων : γαμοσ 11. ℵ* om εκει 13. ειπεν ο βασιλ. | εκβαλ. αυτον : αρατε αυτον και εκβαλ. 15. ℵ* om εν λογω 16. λεγοντεσ 17. ειπον : ς ℵ ειπε 20. ο ιησουσ : ς ℵ om 21. λεγουσιν αυτω 22. ς ℵ απηλθον 23. εν : ℵ* praem και | αυτω : ℵ* om | οι λεγοντεσ 24. ς ℵ μωσησ 25. γαμησασ 27. απ. και η γυν. 28. εν τ. ουν αναστ. 29. ℵ και αποκριθ. ο 30. εκγαμιζονται | θεου : του θεου | εν ουρανω 32. ℵ* ισακ | ℵ om ο sec et tert

33 θεὸσ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. [33] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 34–40
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντεσ ὅτι ἐφίμωσεν τοὺσ Σαδδου- Mc 12, 28–31
35 καίουσ, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, [35] καὶ ἐπηρώτησεν εἷσ ἐξ αὐτῶν Lc 10, 25–27
36 νομικὸσ πειράζων αὐτόν· [36] διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
37 τῷ νόμῳ; [37] ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐν Deu 6, 5
ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ
38 39 σου. [38] αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. [39] δευτέρα
40 ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. [40] ἐν ταύ- Lev 19, 18
ταισ ταῖσ δυσὶν ἐντολαῖσ ὅλοσ ὁ νόμοσ κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.
41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ 41–46 Mc 12,
42 [42] λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνοσ υἱόσ ἐστιν; λέ- 35–37 Lc 20,
43 γουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. [43] λέγει αὐτοῖσ· πῶσ οὖν Δαυεὶδ ἐν 41–44
44 πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· [44] εἶπεν κύριοσ τῷ κυρίῳ Ps 110, 1
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποκάτω
45 τῶν ποδῶν σου. [45] εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶσ υἱὸσ
46 αὐτοῦ ἐστίν; [46] καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ
ἐτόλμησέν τισ ἀπʼ ἐκείνησ τῆσ ἡμέρασ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

Castigantur Pharisaeorum ostentatio, simulatio legumque perversa interpretatio et multiplex abusus. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν τοῖσ ὄχλοισ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ Mc 12, 38 Lc 20, 45
2 [2] λέγων· ἐπὶ τῆσ Μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖσ καὶ
3 οἱ Φαρισαῖοι. [3] πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ
τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ
4 οὐ ποιοῦσιν. [4] δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ Lc 11, 46
τοὺσ ὤμουσ τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ
5 θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. [5] πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν
πρὸσ τὸ θεαθῆναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλα-
6 κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, [6] φιλοῦσιν δὲ τὴν 6 s Mc 12, 38 s
πρωτοκλισίαν ἐν τοῖσ δείπνοισ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ Lc 11, 43 20, 46
7 συναγωγαῖσ [7] καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ καλεῖσθαι
8 ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. [8] ὑμεῖσ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷσ
γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλοσ, πάντεσ δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοί ἐστε.
9 [9] καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· εἷσ γάρ ἐστιν ὑμῶν

---

32. εστιν θε. νεκρ.: εστ. ο θε. θεοσ νεκρ. 35. πειραζ. αυτ. και λεγων 37. ο δε ιησουσ ειπεν αυτω | τη pri: ℵ* om 38. εστι πρωτη και μεγαλη 39. δευτερα δε 40. ℵ* om ολοσ | ο νομ. και οι προφ. κρεμανται 42 sqq δαβιδ 42. του sec: ℵ om 43. κυριον αυτον καλει 44. ο κυριοσ | υποποδιον 46. αυτω αποκριθηναι

XXIII, 2. μωσεωσ 3. οσα αν | ειπ. υμιν τηρειν, τηρειτε και ποιειτε 4. δε: γαρ | βαρεα (ℵ μεγαλα βαρεα): add και δυσβαστακτα | αυτοι δε τω: τω δε 5. πλατυ. δε | κρασπεδα: add των ιματιων αυτων 6. φιλ. τε την 7. ραββι ραββι 8. ραββι | ο διδασκ.: ϛ ℵ* ο καθηγητησ, item ϛ add ο χριστοσ

ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιοσ. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴσ 10
20, 26 ὑμῶν ἐστὶν εἷσ ὁ Χριστόσ. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διά- 11
κονοσ. 12 ὅστισ δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστισ 12
ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
Lc 11, 52 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 13
κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
ὑμεῖσ γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἀφίετε εἰσελ-
θεῖν. 15 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 15
περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννησ διπλότερον ὑμῶν.
16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντεσ· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, 16
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίσ γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸσ ἢ ὁ ναὸσ ὁ 17
ἁγιάσασ τὸν χρυσόν; 18 καί· ὃσ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 18
οὐδέν ἐστιν· ὃσ δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον 19
τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσασ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ 20
καὶ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει 21
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσασ ἐν τῷ 22
οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω
Lc 11, 42 αὐτοῦ. 23 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 23
ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ
ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεοσ καὶ τὴν
πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, 24
Lc 11, 39 οἱ διϋλίζοντεσ τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντεσ. 25 οὐαὶ 25
ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ
ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆσ παροψίδοσ, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ
ἁρπαγῆσ καὶ ἀκρασίασ. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον 26
τὸ ἐντὸσ τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸσ αὐτοῦ καθαρόν.
(Lc 11, 44) 27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιά- 27
ζετε τάφοισ κεκονιαμένοισ, οἵτινεσ ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι,
ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσησ ἀκαθαρσίασ. 28 οὕτωσ 28
καὶ ὑμεῖσ ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖσ ἀνθρώποισ δίκαιοι, ἔσωθεν
29 s Lc 11, 47 s δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεωσ καὶ ἀνομίασ. 29 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖσ 29
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺσ τάφουσ τῶν προ-
φητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε· εἰ 30

9. ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ 10. οτι καθηγ. etc : ς ℵ εισ γαρ υμων (ℵ post εστ.) εστιν ο καθηγητ. 13. δε : ℵ* om 14. ς^e ουαι υμιν, γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε τασ οικιασ των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα. Eadem ς ante v. 13. (ex quo tum v. 14. fit) ponunt adsumpto δε ex hoc. 16. ℵ* οδηγ. οι τυφλ. 17. αγιαζων 18. οσ εαν 19. τυφλοι : praem μωροι και 23. τον ελεον | αφιεναι 24. ℵ^corr om οι 26. ποτηριου : ς ℵ add και τησ παροψιδοσ | αυτου : ς ℵ αυτων 27. οιτινεσ : ℵ* om 28. μεστοι εστε

ἤμεθα ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ
31 αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖσ
32 ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺσ προφήτασ. 32 καὶ ὑμεῖσ
33 πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεισ, γεννήματα
34 ἐχιδνῶν, πῶσ φύγητε ἀπὸ τῆσ κρίσεωσ τῆσ γεέννησ; 34 διὰ τοῦτο 34-36 Lc 11,
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸσ ὑμᾶσ προφήτασ καὶ σοφοὺσ καὶ γραμ- 49-51
ματεῖσ· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν
μαστιγώσετε ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεωσ
35 εἰσ πόλιν· 35 ὅπωσ ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶσ πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον
ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀπὸ τοῦ αἵματοσ Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕωσ τοῦ αἵματοσ
Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ
36 τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ
37 τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα 37-39 Lc 13, 34s
τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ πρὸσ αὐτήν,
ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνισ
ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆσ ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
38 39 38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν ἔρημοσ. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, 21, 9 Ps 118, 26
οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕωσ ἂν εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ
ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

Responsio Christi de interitu Iudaeae, saeculi fine et reditu suo. Exemplum aequalium Noachi, item servi fidelis et male fidi.

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλ- 1-9 Mc 13, 1-9
θον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰσ οἰκοδομὰσ τοῦ ἱεροῦ. Lc 21, 5-12
2 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ κατα-
3 λυθήσεται. 3 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρουσ τῶν ἐλαιῶν
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντεσ· εἰπὲ ἡμῖν, πότε
ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆσ σῆσ παρουσίασ καὶ συντε-
4 λείασ τοῦ αἰῶνοσ; 4 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· βλέ-
5 πετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστόσ, καὶ πολλοὺσ πλανή-
6 σουσιν. 6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ πολέμων·
ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλοσ.
7 7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,
8 καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπουσ. 8 πάντα δὲ ταῦτα
9 ἀρχὴ ὠδίνων. 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ θλίψιν καὶ ἀπο- 10, 22 Mc 13, 13 Lc 21, 17

30. ημεν bis 34. εξ pri : praem και | και εξ αυτων : ℵ* εξ αυτ. και 35. ℵ* om παν | εκχυνομενον | υιου βαραχιου : ℵ* om 36. οτι ηξει 37. ἡ : ℵ* om | ℵ* τ. προφ. αποκτ. | ℵ αποκτενουσα | ℵ επισυναγειν | επισυναγει ορνισ | αυτησ : εαυτησ

XXIV, 1. επορευ. απο του ιερου 2. ο δε ιησουσ ειπ. αυτ. | παντ. ταυτ. | οσ ου : add μη 3. ℵ καθ' ιδ. | και τησ συντελ. 6. δει γαρ : add παντα 7. επ : επι | λιμοι (ℵ σεισμ. και λιμ.) : add και λοιμοι

κτενοῦσιν ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ
τὸ ὄνομά μου. [10] καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλή- 10
λουσ παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλουσ. [11] καὶ πολλοὶ 11
ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούσ. [12] καὶ 12
διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
10, 22 Mc 13, 13 (Lc21,19) [13] ὁ δὲ ὑπομείνας εἰσ τέλοσ, οὗτοσ σωθήσεται. [14] καὶ κηρυ- 13 14
χθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆσ βασιλείασ ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ
15–25 Mc 13, 14–23 Lc21,20ss Dan 9, 27 εἰσ μαρτύριον πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλοσ. [15] Ὅταν 15
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ
προφήτου ἑστὸσ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, [16] τότε οἱ 16
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, [17] ὁ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ 17
καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, [18] καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ 18
μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. [19] οὐαὶ δὲ ταῖσ 19
ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ.
[20] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνοσ μηδὲ 20
σαββάτῳ. [21] ἔσται γὰρ τότε θλῖψισ μεγάλη, οἵα οὐκ ἐγένετο ἀπ' 21
ἀρχῆσ κόσμου ἕωσ τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. [22] καὶ εἰ μὴ 22
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ
δὲ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. [23] τότε ἐάν 23
τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστόσ, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. [24] ἐγερ- 24
θήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ
26 s Lc 17, 23 s τοὺσ ἐκλεκτούσ. [25] ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. [26] ἐὰν οὖν εἴπωσιν 25 26
ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖσ ταμείοισ,
μὴ πιστεύσητε. [27] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν 27
καὶ φαίνεται ἕωσ δυσμῶν, οὕτωσ ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
Lc 17, 37 ἀνθρώπου. [28] ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ 28
29–35 Mc 13, 24–31 Lc 21, 25–33 ἀετοί. [29] Εὐθέωσ δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιοσ 29
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, καὶ οἱ
ἀστέρεσ πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν
Apoc 1, 7 σαλευθήσονται. [30] καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ 30
ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ καὶ
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. [31] καὶ ἀποστελεῖ 31
τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγοσ μεγάλησ, καὶ ἐπισυνάξουσιν
τοὺσ ἐκλεκτοὺσ αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρα-
νῶν ἕωσ ἄκρων αὐτῶν. [32] Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε τὴν παρα- 32

---

9. ℵ* om παντων | των εθνων : ς^e (non ς) om των 10. και μισῃ. αλληλ. : ℵ εισ θλιψιν 11. ℵ πολλουσ πλανησου. 15. εστοσ (etiam ς) : ς^e εστωσ 17. καταβαινετω | τα (ℵ* το) εκ : τι εκ 18. τα ιματια 20. εν σαββατω 21. οια ου γεγονεν 22. κολοβωθησονται : ℵ* εκολοβωθησαν 24. ℵ om μεγαλα | πλανησαι 27. εσται και 28. οπου : add γαρ | πτωμα : ℵ* σωμα 29. εκ : απο 30. εν τω ουρανω | τοτε κοψονται 31. σαλπ. φωνησ μεγαλησ | ℵ* επισυναξει

βολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδοσ αὐτῆσ γένηται ἁπαλὸσ καὶ τὰ φύλλα
33 ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ· 33 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ὅταν
34 ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἐπὶ θύραισ. 34 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα ταῦτα
35 γένηται. 35 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου
36 οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ καὶ ὥρασ Mc 13, 32
οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ
37 πατὴρ μόνοσ. 37 ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτωσ ἔσται ἡ 37 ss Lc 17, 26s
38 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡσ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖσ
ἡμέραισ ταῖσ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντεσ καὶ πίνοντεσ, γα-
μοῦντεσ καὶ γαμίζοντεσ, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν Νῶε εἰσ τὴν
39 κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕωσ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἦρεν
ἅπαντασ, οὕτωσ ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
40 40 τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷσ παραλαμβάνεται καὶ εἷσ 40 s Lc 17, 35s
41 ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ
42 μία ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ 25, 13 Mc 13,
43 κύριοσ ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ 33. 35 43 s
οἰκοδεσπότησ ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν Lc 12, 39s
44 καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο
καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-
45 θρώπου ἔρχεται. 45 Τίσ ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ δοῦλοσ καὶ φρόνιμοσ, 45–51 Lc 12,
ὃν κατέστησεν ὁ κύριοσ ἐπὶ τῆσ οἰκετείασ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐ- 42–46
46 τοῖσ τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ ὃν
47 ἐλθὼν ὁ κύριοσ αὐτοῦ εὑρήσει οὕτωσ ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
48 48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸσ δοῦλοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου
49 ὁ κύριοσ, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺσ συνδούλουσ αὐτοῦ, ἐσθίῃ
50 δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· 50 ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου
51 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ
διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν
θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.

XXV.

Parabolae de decem virginibus et de talentorum usu. Iudicium extremum.

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοισ,
αἵτινεσ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ αὐτῶν ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν
2 τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.

---

32. ℵ* om τα ante φυλλ. 35. ℵ* om versum | παρελευσονται 36. και τησ ωρασ | ουδε ο υιοσ : om | ο πατηρ : add μου 37. εσται και 38. ωσ : ωσπερ | εκγαμιζοντεσ 40. δυο εσοντ. | ο εισ bis 41. μυλωνι 42. ημερα : ωρα 43. διορυγηναι 44. η ωρα ου δοκειτε 45. ℵ καταστησει | ο κυριοσ : add αυτου | οικετειασ : ℵ οικιασ, ϛ θεραπειασ | του διδοναι 46. ποιουντα ουτωσ 48. ο κακ. δουλ. : add εκεινοσ | ℵ καρδ. εαυτου | χρον. ο κυρ. μου ελθειν 49. αυτου : ℵ εαυτου, ϛ om | εσθιειν δε κ. πινειν

XXV, 1. απαντησιν 2. ησαν εξ αυτων | φρονιμοι και αι (ϛe om) πεντ. μωραι

3 αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰσ λαμπάδασ οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν 3
ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖσ ἀγγείοισ μετὰ τῶν 4
λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντοσ δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι 5
καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσησ δὲ νυκτὸσ κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμ- 6
φίοσ, ἐξέρχεσθε εἰσ ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ- 7
θένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰσ λαμπάδασ ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ 8
μωραὶ ταῖσ φρονίμοισ εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι
αἱ λαμπάδεσ ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι 9
λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον
πρὸσ τοὺσ πωλοῦντασ καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖσ. 10 ἀπερχομένων 10
δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίοσ, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον
μετ' αὐτοῦ εἰσ τοὺσ γάμουσ, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον 11
δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον
Lc 13, 27 ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ. 12
24, 42 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 13
14–30 Lc 19, 11–27 14 Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωποσ ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺσ ἰδίουσ δού- 14
λουσ καὶ παρέδωκεν αὐτοῖσ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν 15
ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν
δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέωσ 16 πορευθεὶσ ὁ τὰ πέντε τά- 16
λαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖσ καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τά-
λαντα. 17 ὡσαύτωσ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ 17 18
ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριοσ τῶν 19
δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελ- 20
θὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα
λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα πέντε τά-
λαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ 21
καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰσ τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ 22
δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκασ, ἴδε ἄλλα
δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριοσ αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε 23
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦσ πιστόσ, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
εἴσελθε εἰσ τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ 24
τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼσ εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸσ εἶ
ἄνθρωποσ, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρασ, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
διεσκόρπισασ· 25 καὶ φοβηθεὶσ ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν 25

3. αι γαρ : αιτινεσ | λαμπαδασ : add εαυτων 4. αγγειοισ : add αυτων | εαυτων : αυτων 6. ο νυμφιοσ : add ερχεται | απαντησιν : add αυτου 7. αυτων 8. ς ℵ ειπον 9. ℵ υμιν και ημιν | πορευεσθ. δε 13. ωραν : add εν η ο υιοσ του ανθρωπου ερχεται 15. 16. ευθεωσ. πορευθεισ δε 16. ειργασατο | εποιησεν : ℵc εκερδησεν 17. ωσαυτωσ : add και | εκερδησεν : add και αυτοσ 18. γην : εν τη γη | απεκρυψε 19. χρονον πολυν | μετ αυτων λογον 20. ταλαντα pr : ℵ om | εκερδησα : add επ αυτοισ 21. εφη δε 22. προσελθ. δε και | δυο ταλ. : ς ℵ add λαβων | ℵ om κυριε | εκερδησα : add επ αυτοισ 24. ℵ οτι ανθρωπ. αυστηροσ ει

26 σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεισ τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ κύριοσ αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεισ ὅτι θερίζω ὅπου
27 οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν
βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖσ τραπεζείταισ, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκο-
28 μισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαν-
29 τον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ 13, 12
δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντοσ, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
30 θήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰσ τὸ σκότοσ
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντεσ οἱ ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξησ
32 αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἀφορίσει αὐτοὺσ ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
33 πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
34 δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺσ τοῖσ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρόσ μου,
κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆσ
35 κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ
36 ἐποτίσατέ με, ξένοσ ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸσ καὶ περι-
εβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ
37 ἤλθατε πρόσ με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγον-
τεσ· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα
38 καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ
39 γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν
40 φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρόσ σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ βασιλεὺσ ἐρεῖ
αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
41 ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ
τοῖσ ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ κατηραμένοι εἰσ τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ.
42 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ
43 ἐποτίσατέ με, 43 ξένοσ ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸσ καὶ
οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴσ καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ
44 με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντεσ· κύριε, πότε σε
εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
45 φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖσ
λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
46 ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰσ
κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον.

---

27. εδει ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταισ 29. του δε μη : απο δε του μη 30. εκβαλλετε 31. πα. οι αγιοι αγγελ. 32. συναχθησεται | αφοριει 33. αυτου : א post ευωνυμ. 36. ηλθετε 39. ς א ασθενη 41. πορευ. : א υπαγετε | οι κατηραμενοι 43. א* om γυμν. και ου περιεβ. με 44. αποκριθησ. αυτω | א* om και ante αυτοι | א ουκ ηδιηκονησαμεν

XXVI.

Fata Iesu extrema. Sacerdotum consilium. Femina ungens. Pactio Iudae. Coena ultima. Iesu anxietas in horto, captio, damnatio. Petri lapsus.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦσ πάντασ τοὺσ λόγουσ τού- 1
Mc 14, 1 Lc 22, 1 τουσ, εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· [2] οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρασ 2
τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ τὸ
σταυρωθῆναι.
3 ss Mc 14, 1 s Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ 3
Lc 22, 2 Io 11, 47 εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ τοῦ λεγομένου Καϊάφα, [4] καὶ συνε- 4
βουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν.
[5] ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβοσ γένηται ἐν τῷ λαῷ. 5
6-13 Mc 14, 3-9 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ 6
Io 12, 1-8 (Lc 7, 36 ss) λεπροῦ, [7] προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πο- 7
λυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ ἀνακειμένου. [8] ἰδόν- 8
τεσ δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντεσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
[9] ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖσ. 9
[10] γνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί κόπουσ παρέχετε τῇ γυναικί; 10
ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰσ ἐμέ. [11] πάντοτε γὰρ τοὺσ πτω- 11
χοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. [12] βαλοῦσα γὰρ 12
αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματόσ μου πρὸσ τὸ ἐνταφιάσαι
με ἐποίησεν. [13] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον 13
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰσ
μνημόσυνον αὐτῆσ.
14-16 Mc 14, 10 s Τότε πορευθεὶσ εἷσ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ Ἰσκα- 14
Lc 22, 3-6 (Zach 11, 12) ριώτησ, πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ [15] εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ 15
ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.
[16] καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 16
17-19 Mc 14, 12-16 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ 17
Lc 22, 7-13 λέγοντεσ· ποῦ θέλεισ ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; [18] ὁ δὲ 18
εἶπεν· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν πρὸσ τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ·
ὁ διδάσκαλοσ λέγει· ὁ καιρόσ μου ἐγγύσ ἐστιν, πρὸσ σὲ ποιῶ τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. [19] καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡσ 19
συνέταξεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20-29 Mc 14, 17-25 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. 20
Lc 22, 14-23 [21] καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν 21
παραδώσει με. [22] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ 22
εἷσ ἕκαστοσ· μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; [23] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ὁ 23
ἐμβάψασ μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτόσ με παραδώσει.
[24] ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼσ γέγραπται περὶ αὐτοῦ. 24

XXVI, 3. οι αρχιερ. : add και οι γραμματεισ 4. κρατησ. δολω 7. αλαβαστρ. μυρ. εχ. | βαρυτιμου | επι την κεφαλην 8. οι μαθηται αυτου 9. ηδυνατο | τουτο : add το μυρον 10. ειργασατο 15. καγω 17. λεγοντεσ : add αυτω 20. om μαθητων 21. ειπεν : κ λεγει 22. εισ εκαστ. : εκαστοσ αυτων 23. μετ εμ. εν τω τρυβλ. τ. χειρα

οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ.
25 [25]ἀποκριθεὶσ δὲ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ
26 εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπασ. [26]Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν 26 ss 1 Co 11,
λαβὼν ὁ Ἰησοῦσ ἄρτον καὶ εὐλογήσασ ἔκλασεν καὶ δοὺσ τοῖσ 23–25
27 μαθηταῖσ εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. [27]καὶ
λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσασ ἔδωκεν αὐτοῖσ λέγων· πίετε
28 ἐξ αὐτοῦ πάντεσ· [28]τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆσ διαθήκησ
29 τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [29]λέγω δὲ
ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου
ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρόσ μου.
30 31 Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. [31]τότε 30 ss Mc 14,
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· πάντεσ ὑμεῖσ σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ 26–31 Lc 22, 39
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ Zach 13, 7
32 διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆσ ποίμνησ. [32]μετὰ δὲ τὸ
33 ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. [33]ἀποκριθεὶσ δὲ
ὁ Πέτροσ εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντεσ σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
34 οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. [34]ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω Io 13, 38 Lc 22, 34
σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶσ ἀπαρνήσῃ
35 με. [35]λέγει αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ
μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίωσ καὶ πάντεσ οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ χωρίον λεγόμενον 36–41 Mc 14,
Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ· καθίσατε αὐτοῦ ἕωσ οὗ 32–38 Lc 22,
37 ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. [37]καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ 40–46 Io 18, 1
38 τοὺσ δύο υἱοὺσ Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. [38]τότε
λέγει αὐτοῖσ· περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε
39 ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. [39]καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν
ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενοσ καὶ λέγων· πάτερ, εἰ δυνα-
τόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡσ
40 ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡσ σύ. [40]καὶ ἔρχεται πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ
εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτωσ οὐκ
41 ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; [41]γρηγορεῖτε καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα
42 πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. [42]πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν 42–46 Mc 14,
προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν 39–42
43 ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. [43]καὶ ἐλθὼν

---

25. *ραββι* | *λεγει αυτω* : א add *ο ιησουσ* 26. *τον αρτον* | *εδιδου τοισ μαθηταισ και ειπ.* 27. *το ποτηριον* 28. *μου το τησ καινησ διαθηκ.* | *εκχυνομενον* 29. *οτι ου μη* | *τουτου του* : א om *του* | *γεννηματοσ* 31. *διασκορπισθησεται* 33. *ει* (א* om) : add *και* 34. *με* : א* ante *απαρν.* 36. *γεθσημανη* | א *τοισ μαθητ. αυτου* | *αυτου* : א om | *εωσ ου* : א om *ου* | *προσευξ. εκει* 39. *προελθων* | *πατερ* : ς א add *μου* | *παρελθετω* 42. *τουτο* : add *το ποτηριον* | *παρελθειν* : add *απ εμου*

πάλιν εὗρεν αὐτοὺσ καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ
βεβαρημένοι. [44] καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο 44
ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. [45] τότε ἔρχεται πρὸσ 45
τοὺσ μαθητὰσ καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀνα-
παύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται εἰσ χεῖρασ ἁμαρτωλῶν. [46] ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν 46
47-56 ὁ παραδιδούσ με.
Mc 14, Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ Ἰούδασ εἷσ τῶν δώδεκα ἦλθεν, 47
43-50 Lc 22, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλοσ πολὺσ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν
47-53 Io 18, 2 ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. [48] ὁ δὲ παραδιδοὺσ αὐτὸν 48
ἔδωκεν αὐτοῖσ σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατή-
σατε αὐτόν. [49] καὶ εὐθέωσ προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε 49
ῥαββεί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. [50] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· 50
ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει; τότε προσελθόντεσ ἐπέβαλον τὰσ χεῖρασ ἐπὶ
51 s Io 18, 10 s τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. [51] καὶ ἰδοὺ εἷσ τῶν μετὰ Ἰησοῦ 51
ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξασ
τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. [52] τότε λέγει 52
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰσ τὸν τόπον
αὐτῆσ· πάντεσ γὰρ οἱ λαβόντεσ μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.
[53] ἢ δοκεῖσ ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ 53
παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιώνων ἀγγέλων; [54] πῶσ 54
οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτωσ δεῖ γενέσθαι; [55] ἐν ἐκείνῃ 55
τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ τοῖσ ὄχλοισ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ
ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. [56] τοῦτο δὲ ὅλον 56
γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μα-
θηταὶ πάντεσ ἀφέντεσ αὐτὸν ἔφυγον.
57 s Mc 14,53s Οἱ δὲ κρατήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸσ Καϊάφαν 57
Lc 22,54 s τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
[58] ὁ δὲ Πέτροσ ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕωσ τῆσ αὐλῆσ τοῦ 58
ἀρχιερέωσ, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν
τὸ τέλοσ.
59-66 Mc 14, Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν 59
55-64 Lc 22, κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπωσ αὐτὸν θανατώσουσιν, [60] καὶ οὐχ εὗρον πολ- 60
66-71 λῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντεσ
27, 40 Io 2, 19 δύο [61] εἶπον· οὗτοσ ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ 61
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομῆσαι. [62] καὶ ἀναστὰσ ὁ 62

43. παλιν : ante καθευδ. | ευρισκει 44. om παλιν post ειπων 45. μαθητασ : add αυτον | om το 46. ℵ* παραδιδων 48. ον αν 49. ραββι 50. ℵ om ιησουσ | εφ ω 52. σου τ. μαχαιρ. | εν μαχαιρα 53. αρτι : ante παρακαλεσαι | πλειουσ η δωδεκα | λεγεωνασ 55. εξηλθετε | καθ ημεραν : add προσ υμασ | εκαθεζ. διδασκ. εν τω ιερω 58. απο μακροθεν 59. αρχιερεισ : add και οι πρεσβυτεροι | θανατωσωσι 60. και ουχ ευρον : και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | δυο : add ψευδομαρτυρεσ 61. ℵ ειπαν | αυτον : post οικοδομησαι

ἀρχιερεὺσ εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
63 *σιν;* [63] *ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἶπεν*
αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ, ἵνα ἡμῖν εἴπῃσ εἰ
64 *σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ.* [64] *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· σὺ*
εἶπασ· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
65 *λῶν τοῦ οὐρανοῦ.* [65] *τότε ὁ ἀρχιερεὺσ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ*
λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν
66 *ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν.* [66] *τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ* 67 s
67 *εἶπον· ἔνοχοσ θανάτου ἐστίν.* [67] *Τότε ἐνέπτυσαν εἰσ τὸ πρόσωπον* Mc 14, 65
68 *αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν* [68] *λέγοντεσ· προφή-* Lc 22, 63ss
τευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε; 69–75
69 *Ὁ δὲ Πέτροσ ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ* Mc 14, 66–72
μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Lc 22, 55–62
70 [70] *ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεισ.* Io 18, 16ss
71 [71] *ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰσ τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει*
72 *τοῖσ ἐκεῖ· οὗτοσ ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.* [72] *καὶ πάλιν*
73 *ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.* [73] *μετὰ*
μικρὸν δὲ προσελθόντεσ οἱ ἑστῶτεσ εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶσ
74 *καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.* [74] *τότε*
ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον·
75 *καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.* [75] *καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτροσ τοῦ*
ῥήματοσ Ἰησοῦ εἰρηκότοσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶσ ἀπαρ-
νήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ.

XXVII.

Interitus Iudae. Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur.
Eius mors cum portentis, sepultura sepulcrique custodia.

1 *Πρωΐασ δὲ γενομένησ συμβούλιον ἔλαβον πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ* Mc 15, 1
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι
2 *αὐτόν.* [2] *καὶ δήσαντεσ αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ* Lc 23, 1 Io 18, 28
τῷ ἡγεμόνι.
3 *Τότε ἰδὼν Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, με-*
ταμεληθεὶσ ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ
4 *πρεσβυτέροισ* [4] *λέγων· ἥμαρτον παραδοὺσ αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ*
5 *εἶπον· τί πρὸσ ἡμᾶσ; σὺ ὄψῃ.* [5] *καὶ ῥίψασ τὰ ἀργύρια εἰσ τὸν*
6 *ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.* [6] *οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ λα-* Act 1, 18
βόντεσ τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰσ τὸν κορ- Deu 23, 18

---

62. *αποκρινη; τι* 63. *αποκριθεισ* : ℵ^c om 65. *λεγων* : ℵ* *και λεγει ιδε* | ℵ *μαρτυριων* | *την βλασφημ. αυτου* 66. ℵ *ειπαν* 67. *ερραπισαν* 69. *εξω εκαθητο* 71. ℵ om *αυτον* pri | *ουτοσ* : praem *και* 72. *μεθ ορκου* 74. *καταναθεματιζ.* 75. *του ιησου ειρηκ. αυτω*

XXVII, 2. *παρεδωκαν* : add *αυτον* | *ποντιω πιλατω* 3. ℵ* *μετεμεληθη και εστρεψ.* | *απεστρεψε* | *και τοισ πρεσβυτ* 4 *οψει* 5. *τα* : ℵ add $\overline{\lambda}$ | *εν τω ναω* 6. ϛ ℵ *ειπον*

βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγό- 7
ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.
Act 1, 19 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 8
9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 9
Zach 11, 12s καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν
(Ier 18, 2) ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.
11–14 Mc 15, 2–5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώ- 11
Lc 23, 3 Io 18, 33 τησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ
δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν 12
ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε 13
λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;
14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν 14
15–26 Mc 15, τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν 15
6–15 Lc 23, ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίση- 16
17–25 Io 18, 39 s μον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς 17
ὁ Πειλᾶτος· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν
λεγόμενον Χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 18
19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν 19
ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ
γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ 20
οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν,
τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν 21
αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν
Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν 22
τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ 23
ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες·
σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ 24
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας
ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου·
ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα 25
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς 26
τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα
σταυρωθῇ.
27–31 Mc 15, Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν 27
16–20 Io 19, 2 s εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ 28
ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ 29
πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν

---

9. τοτε : ℵ* και 10. ℵ εδωκα 11. εστη | εφη : add αυτω 12. και των πρεσβυτερ. 13. πιλατος 15. ηθελον : ℵ παρητουντο 21. ς ℵ ειπον | τον : om 22. λεγουσιν : add αυτω 23. ο δε ηγεμων εφη 24. τουτου : ς ℵ τουτου του δικαιου | ℵ* υμεις δε 28. εκδυσαντες : ℵc ενδυσ. | περιεθηκ. αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29. επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιζον

αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
30 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον
31 εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντες
αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπή-
γαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. 32-37
32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· Mc 15, 21-26
33 τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ ἐλθόντες Lc 23, 26ss Io 19, 17ss
εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος,
34 34 ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος (Ps 69, 22)
35 οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ
36 ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν
37 ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν
αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 38-44
38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ Mc 15, 27-32
39 εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, Lc 23, 32ss Io 19, 18ss
40 κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν Ps 22, 8
ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, εἰ υἱὸς εἶ.
41 τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς
ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·
42 42 ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ
ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν·
43 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ Ps 22, 9
44 ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρω-
θέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως 45-49 Mc 15, 33-36
46 ὥρας ἐνάτης. 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς Lc 23, 44
φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ λεμὰ σαβαχθανεί; τοῦτ' ἔστιν· (Ps 22, 2)
47 θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
48 ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἠλείαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ
εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους Lc 23, 36 Io 19, 29
49 καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· (Ps 69, 22)
ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας σώσων αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 50-54 Mc 15, 37-39
51 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕως κάτω Lc 23, 45-47

---

31. εξεδυσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδυ. 33. λεγομενον : ℵ* om | ος εστι λεγομενος κραν. τοπ. 34. πιειν bis | οινον : οξος | ουκ ηθελε 35. βαλλοντες | κληρον : add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40. om και ante καταβ. 41. ομοιως : add δε και 42. βασιλευς : praem ει | πιστευσομεν | επ αυτον : αυτω 43. ρυσασθ. νυν : add αυτον 44. συσταυρωθ. αυτω | ωνειδιζ. αυτω 45. επι πασαν (ℵ^a εφ ολην) την γην : ℵ* om | εννατης 46. ς ηλι bis, ℵ ελωι bis | λαμα | σαβαχθανι 47. εστωτων | οτι : ℵ om | ς ℵ ηλιαν 48. ℵ om εξ αυτ. 49. ς ℵ ηλιας | σωσων : ℵ* σωσαι | αυτον : ℵ add αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα

εἰσ δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ 52
μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων
ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντεσ ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν 53
αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰσ τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖσ.
54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντεσ τὸν Ἰησοῦν 54
ἰδόντεσ τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγον-
55 s Mc 15, 40s τεσ· ἀληθῶσ θεοῦ υἱὸσ ἦν οὗτοσ. 55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκεσ 55
Lc 23, 49 Io 19, 25 πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινεσ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ
ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷσ ἦν Μαρία ἡ 56
Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
57–61 Mc 15, 42–47 Ὀψίασ δὲ γενομένησ ἦλθεν ἄνθρωποσ πλούσιοσ ἀπὸ Ἀριμα- 57
Lc 23, 50–55 θαίασ, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ·
Io 19, 38–42 58 οὗτοσ προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 58
τότε ὁ Πειλᾶτοσ ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα 59
ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν 60
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσασ λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 ἦν δὲ 61
ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι
τοῦ τάφου.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτισ ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθη- 62
σαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ Πειλᾶτον 63 λέγοντεσ· 63
κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνοσ ὁ πλάνοσ εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖσ
28, 18 ἡμέρασ ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕωσ 64
τῆσ τρίτησ ἡμέρασ, μήποτε ἐλθόντεσ οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν
καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη
πλάνη χείρων τῆσ πρώτησ. 65 ἔφη αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· ἔχετε 65
κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡσ οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέν- 66
τεσ ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντεσ τὸν λίθον μετὰ τῆσ
κουστωδίασ.

XXVIII.

Resurrectio. Custodes sepulcri mercede corrupti. Ultima ad discipulos mandata.

1–10 Mc 16, 1–8 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰσ μίαν σαββάτων, 1
Lc 24, 1–9 ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν

---

51. απο ανωθεν | εισ δυο : ς ℵ post εσχισθη 52. ℵ* om και τα μνημ. ανεωχθ. | ηγερθη 53. ℵ om εισηλθον et και sq 54. εκατονταρχοσ | ς ℵ τα γενομενα | υιοσ ην του θεου 55. εκει : ℵ κακει 56. ℵ* om μαρ. η μαγδ. και | ιωσηφ : ιωση | και ιωσηφ etc : ℵ* και η μαρια η ιωσηφ και η μαρια η των υι. ζε. 57. εμαθητευσεν 58. ς ℵ πιλατω et πιλατοσ | αποδοθηναι : add το σωμα 61. μαριαμ : μαρια 62. ς ℵ πιλατον 64. οι μαθητ. αυτου | κλεψωσιν (ℵ -ψουσιν) αυτον : praem νυκτοσ | ℵ χειρον 65. εφη : ς ℵ add δε | ℵ ασφαλισασθαι

XXVIII, 1. μαριαμ : μαρια

2 τάφον. [2] καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ· ἄγγελος γὰρ κυρίου
καταβὰσ ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. [3] ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡσ ἀστραπή, καὶ
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσ χιών. [4] ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ ἐγενήθησαν ὡσ νεκροί. [5] ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν ταῖσ γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. [6] οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη
7 γάρ, καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. [7] καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
8 ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. [8] καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖσ
9 μαθηταῖσ αὐτοῦ. [9] καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. [10] τότε λέγει αὐταῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲσ τῆσ κουστωδίασ ἐλθόντεσ
εἰσ τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 [12] καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντεσ
13 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ στρατιώταισ, [13] λέγοντεσ· εἴπατε ὅτι 27, 64
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. [14] καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ πείσο-
15 μεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ ποιήσομεν. [15] οἱ δὲ λαβόντεσ ἀργύρια
ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ παρὰ
Ἰουδαίοισ μέχρι τῆσ σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, εἰσ
17 τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, [17] καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. [18] καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν
αὐτοῖσ λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ.
19 [19] πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ αὐτοὺσ [Mc 16,
εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, 15]
20 [20] διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ τῆσ συντελείασ
τοῦ αἰῶνοσ.

---

2. και sec : om | λιϑον : add απο τησ ϑυρασ 3. ιδεα | ωσ : ωσει 4. εγενοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν : ℵ* om (non item ℵa) | ℵ φοβηϑητε 6. εκειτο : add ο κυριοσ 8. εξελϑουσαι 9. και ιδου : ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαϑηταισ αυτου, και ιδου | ο ιησουσ | απηντησεν 10. μου : ℵ* om | ℵ* ινα ελϑωσιν | κακει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντεσ : ℵ* συμβ. τε εποιησαν (ℵa add και λαβοντεσ) 13. ειπ. οτι : ℵ οτι ειπ. 14. πεισομεν αυτον | ℵ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ωσ : ℵc καϑωσ | διεφημισϑη | μεχρι : ℵ* εωσ 17. προσεκυνησαν : add αυτω 18. ℵ* om αυτοισ 19. πορευϑεντεσ ουν 20. ειμ. μεϑ υμ. | αιωνοσ : add αμην

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanatque daemoniacum, socrum Petri, leprosum.

Mal 3, 1 Mt 11, 10 *Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼσ γέγραπται ἐν* 1 2
Lc 7, 27 *τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου*
Es 40, 3 Mt 3, 3 *πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· 3 φωνὴ βοῶν-* 3
Lc 3, 4 Io 1, 23 *τοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείασ ποιεῖτε*
4–8 Mt 3, 1 ss *τὰσ τρίβουσ αὐτοῦ. 4 ἐγένετο Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ* 4
Lc 3, 2 ss Io 1, 6 ss *καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίασ εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ* 5
ἐξεπορεύετο πρὸσ αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
μεῖται πάντεσ, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ
ἐξομολογούμενοι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννησ ἐν- 6
δεδυμένοσ τρίχασ καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδασ καὶ μέλι ἄγριον. 7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· 7
ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερόσ μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ κύψασ
Act 13, 25 *λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶσ* 8
9–11 Mt 3, *ὕδατι, αὐτὸσ δὲ βαπτίσει ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 Καὶ ἐγένετο* 9
13–17 Lc 3, 21 s *ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ἦλθεν Ἰησοῦσ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆσ Γαλι-*
Io 1, 29 ss *λαίασ καὶ ἐβαπτίσθη εἰσ τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺσ* 10
ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατοσ εἶδεν σχιζομένουσ τοὺσ οὐρανοὺσ καὶ τὸ
πνεῦμα ὡσ περιστερὰν καταβαῖνον εἰσ αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ 11
2 Pe 1, 17 *τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.*
12 s Mt 4, 1 ss *Καὶ εὐθὺσ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰσ τὴν ἔρημον.* 12
Lc 4, 1 ss *13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρασ πειραζόμενοσ ὑπὸ* 13
τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.
14 s Mt 4, 12. 17 *Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ εἰσ* 14
Lc 4, 14 s *τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλήρω-* 15
ται ὁ καιρὸσ καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ
πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

---

* *το κατα μαρκον* (ϛ add *αγιον*, non item ϛ^e) *ευαγγελιον*

I, 1. *χριστου* : ϛ ℵ^a add *υιου του* (ℵ^a om) *θεου* | *θεου*. 2 *ωσ - - αυτου*. 4 *εγενετο* 2. *ωσ γεγραπτ. εν τοισ προφηταισ* | ℵ *αποστελω* | *τ. οδον σου* : add *εμπροσθεν σου* 4. ℵ* *και εγενετ.* | om *ο* ante *βαπτ.* 5. *ιεροσολυμιται* | *παντεσ* : pon post *εβαπτιζ.* | ℵ* om *και* ante *εβαπτ.* | *υπ αυτου* : pon post *ιορδ. ποταμ.* 6. *ην δε* | om *ο* ante *ιωανν.* | *εσθιων* 8. *εγω* : add *μεν* | *εν υδατι* | ℵ* om *υμασ* post *βαπτισει* 9. ϛ^e *ναζαρεθ* | *υπο ιωανν. εισ τ. ιορδα.* 10. *ευθεωσ* | *εκ* : *απο* | *ωσ* : *ωσει* | *καταβαινον* : ℵ add *και μενον* | *επ αυτον* 11. *φωνη* : add *εγενετο* | *εν σοι* : *εν ω* 13. *εκει εν τη ερημω* | *ημερασ τεσσαρακοντ.* 14. *του θεου* : praem *τησ βασιλειασ* 15. *οτι* : ℵ^a praem *λεγων*, item ϛ *και λεγων*

35-39 Lc 4, Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰσ ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰσ 35
42-44 ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. [36] καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Cίμων 36
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, [37] καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
πάντεσ ζητοῦσίν σε. [38] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰσ 38
τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. [39] καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐτῶν εἰσ ὅλην 39
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40-45 Lc 5, Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
12-16 Mt 8, 1-4 γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ δύνασαί με καθαρίσαι. [41] καὶ 41
σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω,
καθαρίσθητι. [42] καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα- 42
θερίσθη. [43] καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ εὐθὺσ ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
[44] καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν 44
Lev 14, 2 δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσ-
έταξεν Μωϋσῆσ εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. [45] ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
δύνασθαι εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοισ τόποισ
ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus. Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1-12 Mt 9, 1-8 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
Lc 5, 17-26 ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. [2] καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον. [3] καὶ 3
ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
σάρων. [4] καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. [5] καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ 5
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι. [6] ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· [7] τί οὗτοσ οὕτωσ λαλεῖ; 7
βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ; [8] καὶ 8

---

35. εννυχον 36. κατεδιωξαν | ο σιμων 37. και ευροντεσ αυτον λεγουσιν αυτ. 38. ℵ αγομεν | om αλλαχου | εξεληλυθα 39. ηλθεν : ην | ℵ* κηρυσσιν | εν ταισ συναγωγαισ 40. γονυπετων : add αυτον | και λεγων 41. ο δε ιησουσ σπλαγχν. | ηψατο αυτου | και λεγει : add αυτω 42. και ειποντοσ αυτου ευθεωσ | ϛ ℵ εκαθαρισθη 43. ευθεωσ 44. μηδεν : ℵ om | αλλ | μωσησ 45. ℵ δυνασθ. αυτον | φανερ. εισ πολ. εισελθ. | επ : εν | πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν | καπερναουμ | και ηκουσθη | εισ οικον 2. και ευθεωσ συνηχθ. 3. προσ αυτ. παραλυτ. φεροντ. 4. προσενεγκαι : προσεγγισαι | ϛ κραββατον, ℵ κραβακτον | οπου : εφ ω 5. ιδων δε | ℵ* τεκνον μου | ϛ ℵ αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφημιασ· τισ

εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ Ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ
9 καρδίαισ ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ·
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβατ-
10 τόν σου καὶ ὕπαγε; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 11 σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν
12 οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺσ ἄρασ τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν
ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντασ καὶ δοξάζειν τὸν
θεὸν λέγοντασ ὅτι οὕτωσ οὐδέποτε εἴδαμεν. 13-17
13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ Mt 9, 9-13 Lc 5,
14 ἤρχετο πρὸσ αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 14 καὶ παράγων εἶδεν 27-32
Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
15 αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 καὶ
γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι
καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ·
16 ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ 16 καὶ γραμματεῖσ τῶν
Φαρισαίων. καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
17 καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 καὶ ἀκούσασ ὁ Ἰησοῦσ λέγει
αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶσ
ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ. 18-22
18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντεσ. Mt 9, 14-17
καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ Lc 5, 33-39
οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
19 νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνοσ ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον
χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.
20 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
21 τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶσ ἐπίβλημα ῥάκουσ
ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ
πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα
22 γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ·

8. ευθεωσ|λεγει : ειπεν 9. αφεωνται | σοι αι αμαρτιαι|εγειραι|ς κραβ-βατον, ℵ κραβακτον | σου τ. κρα. | υπαγε : περιπατει 10. αφιεν. επι τ. γησ αμαρτ. 11. εγειραι | και αρον | ς κραββατον, ℵ κραβακτ. 12. και ηγερθη ευθεωσ και αρ. | ς κραββατ., ℵ κραβακτ. | εμπροσθ. : εναντιον| ουδεπ. ουτωσ | ς ειδομεν, ℵ* εφανη εν τω ισραηλ 13. ℵ* εξηλθον | εισ : παρα | αυτον : ℵ* αυτουσ 14. ς λευϊν, ℵ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον | ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντεσ | οτι ησθιεν : αυτον εσθιοντα | οτι : ς τι οτι, ℵ διατι | εσθ. κ. πινει : ℵ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλοσ υμων 17. αλλα αμαρ-τωλουσ : add εισ μετανοιαν 18. οι φαρισαιοι : οι των φαρισαιων|μα-θηται tert : om|ℵ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ | επιρραπτει | επι ιματιω παλαιω | το (ℵ om) πληρ. απ αυτου : το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ ὁ οἶνοσ ἀπόλλυται καὶ
οἱ ἀσκοί.
23-28 Lc 6, 1-5 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ 23
Mt 12, 1-8 τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
Ex 20, 10 λοντεσ τοὺσ στάχυασ. [24] καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί 24
1Sam 21, 6 ποιοῦσιν τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; [25] καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐδέ- 25
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
Lev 24, 9 αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [26] πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέωσ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγεν,
οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺσ ἱερεῖσ, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ σὺν
αὐτῷ οὖσιν; [27] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωποσ διὰ τὸ σάββατον· [28] ὥστε κύριόσ 28
ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

1-6 Mt 12, Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰσ συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωποσ 1
9-14 Lc 6, 6-11 ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· [2] καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖσ 2
σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. [3] καὶ λέγει 3
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ μέσον.
[4] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. [5] καὶ περι- 5
βλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ' ὀργῆσ, συνλυπούμενοσ ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [6] καὶ ἐξελθόντεσ οἱ 6
Φαρισαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 ss Mt 12, 15 Καὶ ὁ Ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν 7
Lc 12, 17-19 θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ τῆσ
Ἰουδαίασ ἠκολούθησαν, [8] καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆσ Ἰδου- 8
μαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ-
θοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸσ αὐτόν. [9] καὶ εἶπεν 9
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν

22. ρησσει ο οιν. ο νεοσ | απολλυτ. και οι ασκοι : ϛ ℵ εκχειται και οι ασκ. απολουνται. Praeterea ℵ* add αλλα οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ, item ϛ ℵ^a sed post καινουσ insuper add βλητεον 23. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοισ σαββ. 25. και αυτοσ ελεγεν αυτοισ | δαβιδ 26. επι του αβιαθ. | ει μη τοισ ιερευσι 27. και ουχ : om και

III, 1. εισ την συναγωγ. 2. θεραπευσει 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συλλυπουμ. | χειρα : ϛ ℵ add σου | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου : add υγιησ ωσ η αλλη 6. ευθεωσ | εποιουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | εισ : ϛ ℵ προσ | απο τησ γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. ℵ* om και απο τ. ιδουμ. | ℵ* om και ante περι | και οι περι | ακουσαντεσ

10 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· [10] πολλοὺσ γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Mt 12, 15
11 ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγασ. [11] καὶ Lc 4, 41
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. [12] καὶ Mt 12, 16
πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν. 13–19
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθελεν Lc 6, 12–16
14 αὐτόσ, καὶ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. [14] καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα Mt 10, 1–4
15 ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺσ κηρύσσειν [15] καὶ ἔχειν
16 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. [16] καὶ ἐποίησεν τοὺσ δώδεκα,
17 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· [17] καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
18 αὐτοῖσ ὀνόματα Βοανηργέσ, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆσ· [18] καὶ Ἀνδρέαν
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
19 ναναῖον [19] καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε
21 μὴ δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. [21] καὶ ἀκούσαντεσ οἱ
παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 [22] καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον ὅτι 22–30 Mt 12,
Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει 24–32 Lc 11, 15 ss
23 τὰ δαιμόνια. [23] καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ
24 ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; [24] καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
25 λεία ἐκείνη. [25] καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ
26 οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. [26] καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
27 ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. [27] ἀλλ' οὐ
δύναται οὐδεὶσ εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. [28] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
29 ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· [29] ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ ἔσται
30 αἰωνίου ἁμαρτήματοσ. [30] ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31–35
31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω Mt 12, 46–50
32 στήκοντεσ ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτὸν καλοῦντεσ αὐτόν. [32] καὶ ἐκά- Lc 8, 19–21

11. εθεωρει | προσεπιπτεν | εκραζε | λεγοντα 12. ς ℵ ποιησωσι 13. και απηλθ. : ℵ αι δε απ. 14. δωδεκα : ℵ add ουσ και αποστολουσ ωνομασεν 15. εξουσιαν : add θεραπευειν τασ νοσουσ και 16. om και εποιησ. τ. δωδεκ. | τω σιμωνι ονομα 17. βοανεργεσ 18. ς ℵ ματθαιον | κανανιτην 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταθηναι η οικ. εκειν. 26. εμερισθη και ου : και μεμερισται, ου | σταθηναι 27. αλλ : om | εισελθων : ℵ ante εισ | τα σκευη του ισχυρ. εισελθων εισ τ. οικ. αυτου 28. τα αμαρτ. τοισ υι. των ανθρωπ. | και αι : om αι | οσασ 29. αλλ ενοχ. εστιν αιω. κρισεωσ 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου | ς εστωτεσ, ℵ σταντεσ | φωνουντεσ αυτον

θητο περὶ αὐτὸν ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκρι- 33
θεὶσ αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου;
34 καὶ περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένουσ λέγει· 34
ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃσ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα 35
τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminatoris ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

1-9 Mt 13, 1-9 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 1
Lc 8, 4-8 συνάγεται πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν παρα- 2
βολαῖσ πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 ἀκούετε. 3
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ 4
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδεσ, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν 5
πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· 6 καὶ 6
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ 7
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ 8
ἄλλα ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
νοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰσ τριάκοντα καὶ εἰσ ἑξήκοντα
καὶ εἰσ ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 9
10-20 Mt 13, 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν 10
10-23 Lc 8, 9-15 τοῖσ δώδεκα τὰσ παραβολάσ. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ 11
μυστήριον δέδοται τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ· ἐκείνοισ δὲ τοῖσ ἔξω
Es 6, 9 s ἐν παραβολαῖσ πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ μὴ 12
ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέ-
ψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖσ. 13 καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τὴν 13
παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶσ πάσασ τὰσ παραβολὰσ γνώσεσθε;
14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν 14 15
ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγοσ, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺσ ἔρχεται
ὁ σατανᾶσ καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖσ. 16 καὶ 16

32. περι : ℵ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου: ϛ ℵ om 33. και απεκριθη αυτοισ λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post περιβλεψαμ. 35. ϛ ℵ οσ γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειστ. : πολυσ | εμβαντ. εισ το πλοι. | ησαν : ην 3. του σπειραι 4. τα πετει. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | ℵ* επι τα πετρωδη | ευθεωσ 6. και οτε etc : ηλιου δε ανατειλαντοσ 8. και αλλο | ℵ αυξανομενα, ϛ αυξανοντα | ℵ εφερον | εισ ter : εν ter 9. ελεγεν : add αυτοισ | οσ εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γνωναι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοισ : add τα αμαρτηματα 14. ℵ σπερει 15. ευθεωσ | αιρει: ℵ αρπαζει | εν αυτοισ : εν ταισ καρδιαισ αυτων

οὗτοι ὁμοίωσ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ λαμβάνουσιν αὐτόν, [17] καὶ
οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖσ ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένησ
18 θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζονται. [18] καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
19 λόγον ἀκούσαντεσ, [19] καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. [20] καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντεσ, οἵτινεσ ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνοσ ἵνα ὑπὸ τὸν Lc 8, 16 11, 33
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; Mt 5, 15
22 [22] οὐ γάρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο Lc 8, 17 12, 2
23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰσ φανερόν. [23] εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκούειν, Mt 10, 26
ἀκουέτω.
24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με- Lc 8, 18 6, 38 Mt 7, 2
25 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. [25] ὃσ γὰρ ἔχει, Lc 8, 18 19, 26
δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Mt 13, 12 25, 29
26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ ἄνθρωποσ
27 βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, [27] καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα
καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡσ οὐκ οἶδεν
28 αὐτόσ. [28] αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν
29 στάχυν, εἶτεν πλήρησ σῖτοσ ἐν τῷ στάχυϊ. [29] ὅταν δὲ παραδοῖ
ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
θερισμόσ.
30 Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν 30–32 Lc 13, 18s
31 τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; [31] ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὃσ ὅταν Mt 13, 31–33
σπαρῇ ἐπὶ τῆσ γῆσ, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
32 ἐπὶ τῆσ γῆσ, [32] καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδουσ μεγάλουσ, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

---

16. *ουτ. εισιν ομοιωσ* | *ευθεωσ* 17. *ευθεωσ* 18. *αλλοι εισιν* : *ουτοι εισιν* | *επι* : *εισ* | *ουτοι εισιν* : ς[e] 1633. om | *ακουοντεσ* 19. *τ. αιωνοσ τουτου* | *περι* : ℵ* *παρα* | *συμπνιγ.* | ℵ* *συνπνιγει τον λογον και αι π. τα λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι* (ℵ[a] add *συνπνιγουσιν τον λογον*, prioribus per incuriam, ut puto, non deletis) 20. *εκεινοι* : *ουτοι* | *ἐν* ter : *ἓν* ter 21. *οτι* : ς ℵ om | *ο λυχν. ερχετ.* | *ινα* etc : ℵ* *υπο τον μοδιον τεθηναι η υπο* | *επι* : ℵ *υπο* | *τεθη* sec : *επιτεθη* 22. *εαν μη ινα* : *ο εαν μη* | *εισ φανερ. ελθη* 24. *προστ. υμιν* : add *τοισ ακουουσιν* 25. *εχει* pri : *αν εχη* 26. *ωσ εαν ανθρωπ.* 27. *εγειρεται* | ς ℵ *βλαστανη* 28. *αυτοματ. γαρ* | *ειτεν* bis : *ειτα* | ς ℵ *πληρη σιτον* 29. *παραδω* | *ευθεωσ* 30. *ελεγεν* : ℵ[a] add *αυτοισ* | *πωσ* : *τινι* | *η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην* 31. *οσ οταν* : ℵ* om *οσ*, posteaque habet *ο μικροτερον ον* | *μικροτεροσ* | *ον παντων* etc : *παντων των σπερματων εστι* 32. *γιν. παντ. τ. λαχαν. μειζων*

Mt 13, 34 *Καὶ τοιαύταισ παραβολαῖσ πολλαῖσ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον,* 33
καθὼσ ἠδύναντο ἀκούειν· [34] *χωρὶσ δὲ παραβολῆσ οὐκ ἐλάλει αὐ-* 34
τοῖσ, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖσ ἰδίοισ μαθηταῖσ ἐπέλυεν πάντα.
35–41 Lc 8, *Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ· διέλ-* 35
22–25 Mt 8, *θωμεν εἰσ τὸ πέραν.* [36] *καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν* 36
23–27 *αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ.*
[37] *καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν* 37
εἰσ τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. [38] *καὶ ἦν αὐτὸσ* 38
ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν
αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
[39] *καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ·* 39
σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ, καὶ ἐγένετο γαλήνη
μεγάλη. [40] *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε οὕτωσ; πῶσ οὐκ ἔχετε* 40
πίστιν; [41] *καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸσ ἀλλή-* 41
λουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ θάλασσα
αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

1–20 Mt 8, *Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν* 1
28–34 Lc 8, *Γερασηνῶν.* [2] *καὶ ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ ὑπήν-* 2
26–39 *τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,*
[3] *ὃσ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ-* 3
έτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, [4] *διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ πέδαισ* 4
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰσ ἁλύσεισ καὶ
τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶσ ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, [5] *καὶ* 5
διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ μνήμασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοισ. [6] *καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη-* 6
σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, [7] *καὶ κράξασ* 7
φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃσ. [8] *ἔλεγεν γὰρ* 8
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. [9] *καὶ* 9
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. [10] *καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ* 10

---

34. *τοισ μαθηταισ αυτου* 36. *και αλλ. δε* : ℵ om *δε* | *πλοιαρια* | *ησαν* : *ην* 37. ℵ* *μεγασ* | *ανεμου μεγαλη* | *τα δε κυματα* | ℵ *επεβαλεν* | *ωστε ηδ. γεμ. το πλ.* (sic ℵ[a]) : ς *ωστε αυτο ηδ. γεμ.*, ℵ* om 38. *και αυτοσ ην* | *εν τη* : *επι τη* | *διεγειρουσιν* 40. *ειπεν* : ℵ[c] *λεγει* | ℵ om *ουτωσ* | *πωσ ουκ* : ℵ *ουπω* 41. *υπακουουσιν αυτω*

V, 1. ς *γαδαρηνων*, ℵ[c] *γεργεσηνων* 2. *εξελθοντι αυτω* | *ευθεωσ* | *απηντησεν* 3. *εν τ. μνημειοισ* | *και ουτε* | ς ℵ *αλυσεσιν* | om *ουκετι* | *ηδυνατο* 4. *αυτον ισχυεν* | ℵ* om *δαμασαι* 5. *εν τοισ ορεσι και εν τοισ μνημασιν* 6. *ιδων δε* 7. *λεγει* : *ειπε* 8. ℵ *και ελεγ. αυτω* 9. *τι σοι ονομα* | *λεγ. αυτω* : *απεκριθη λεγων* | *λεγεων* 10. *αυτα* : ς *αυτουσ*, ℵ *αυτον*

2 τάφον. [2] καὶ ἰδοὺ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ· ἄγγελοσ γὰρ κυρίου
καταβὰσ ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. [3] ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡσ ἀστραπή, καὶ
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσ χιών. [4] ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντεσ καὶ ἐγενήθησαν ὡσ νεκροί. [5] ἀποκριθεὶσ
δὲ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν ταῖσ γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖσ· οἶδα γὰρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. [6] οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη
7 γάρ, καθὼσ εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. [7] καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
8 ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. [8] καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶσ μεγάλησ ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖσ
9 μαθηταῖσ αὐτοῦ. [9] καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦσ ὑπήντησεν αὐταῖσ λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. [10] τότε λέγει αὐταῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖσ ἀδελφοῖσ μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰσ τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲσ τῆσ κουστωδίασ ἐλθόντεσ
εἰσ τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 [12] καὶ συναχθέντεσ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντεσ
13 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖσ στρατιώταισ, [13] λέγοντεσ· εἴπατε ὅτι 27, 64
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ ἐλθόντεσ ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. [14] καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνοσ, ἡμεῖσ πείσο-
15 μεν καὶ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ ποιήσομεν. [15] οἱ δὲ λαβόντεσ ἀργύρια
ἐποίησαν ὡσ ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγοσ οὗτοσ παρὰ
Ἰουδαίοισ μέχρι τῆσ σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, εἰσ
17 τὸ ὄροσ οὗ ἐτάξατο αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ, [17] καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. [18] καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦσ ἐλάλησεν
αὐτοῖσ λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆσ.
19 [19] πορευθέντεσ μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντεσ αὐτοὺσ [Mc 16,
εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, 15]
20 [20] διδάσκοντεσ αὐτοὺσ τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἕωσ τῆσ συντελείασ
τοῦ αἰῶνοσ.

---

2. και sec : om | λιθον : add απο τησ θυρασ 3. ιδεα | ωσ : ωσει 4. εγενοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν : ℵ* om (non item ℵª) | ℵ φοβηθητε 6. εκειτο : add ο κυριοσ 8. εξελθουσαι 9. και ιδου : ωσ δε επορευοντο απαγγειλαι τοισ μαθηταισ αυτου, και ιδου | ο ιησουσ | απηντησεν 10. μου : ℵ* om | ℵ* ινα ελθωσιν | κακει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντεσ : ℵ* συμβ. τε εποιησαν (ℵª add και λαβοντεσ) 13. ειπ. οτι : ℵ οτι ειπ. 14. πεισομεν αυτον | ℵ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ωσ : ℵᶜ καθωσ | διεφημισθη | μεχρι : ℵ* εωσ 17. προσεκυνησαν : add αυτω 18. ℵ* om αυτοισ 19. πορευθεντεσ ουν 20. ειμ. μεθ υμ. | αιωνοσ : add αμην

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanatque daemoniacum, socrum Petri, leprosum.

Mal 3, 1 Mt 11, 10 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, [2] καθὼς γέγραπται ἐν 1 2
Lc 7, 27 τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
Es 40, 3 Mt 3, 3 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· [3] φωνὴ βοῶν- 3
Lc 2, 4 Io 1, 23 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
4–8 Mt 3, 1 ss τὰς τρίβους αὐτοῦ. [4] ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ 4
Lc 3, 2 ss Io 1, 6 ss καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [5] καὶ 5
ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
μεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. [6] καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐν- 6
δεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. [7] καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· 7
ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας
Act 13, 25 λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. [8] ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
9–11 Mt 3, ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. [9] Καὶ ἐγένετο 9
13–17 Lc 3, 21 s ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλι-
Io 1, 29 ss λαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. [10] καὶ εὐθὺς 10
ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. [11] καὶ φωνὴ ἐκ 11
2 Pe 1, 17 τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 s Mt 4, 1 ss Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 12
Lc 4, 1 ss [13] καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ 13
τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.

14 s Mt 4, 12. 17 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς 14
Lc 4, 14 s τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, [15] ὅτι πεπλήρω- 15
ται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ
πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

---

* *το κατα μαρκον* (ς add *αγιον*, non item ς^e^) *ευαγγελιον*

I, 1. *χριστου* : ς ℵ^a^ add *υιου του* (ℵ^a^ om) *θεου* | *θεου.* [2] *ως - - αυτου.* [4] *εγενετο* 2. *ως γεγραπτ. εν τοις προφηταις* | ℵ *αποστελω* | *τ. οδον σου* : add *εμπροσθεν σου* 4. ℵ* *και εγενετ.* | om *ο* ante *βαπτ.* 5. *ιεροσολυμιται* | *παντες* : pon post *εβαπτιζ.* | ℵ* om *και* ante *εβαπτ.* | *υπ αυτου* : pon post *ιορδ. ποταμ.* 6. *ην δε* | om *ο* ante *ιωανν.* | *εσθιων* 8. *εγω* : add *μεν* | *εν υδατι* | ℵ* om *υμας* post *βαπτισει* 9. ς^e^ *ναζαρεθ* | *υπο ιωανν. εις τ. ιορδα.* 10. *ευθεως* | *εκ* : *απο* | *ως* : *ωσει* | *καταβαινον* : ℵ add *και μενον* | *επ αυτον* 11. *φωνη* : add *εγενετο* | *εν σοι* : *εν ω* 13. *εκει εν τη ερημω* | *ημερας τεσσαρακοντ.* 14. *του θεου* : praem *της βασιλειας* 15. *οτι* : ℵ^a^ praem *λεγων*, item ς *και λεγων*

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ εἶδεν Σί- 16-20 Mt 4,
μωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνοσ ἀμφιβάλλοντασ ἐν τῇ 18-22
17 θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖσ. [17] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· δεῦτε
18 ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶσ γενέσθαι ἁλεεῖσ ἀνθρώπων. [18] καὶ
19 εὐθὺσ ἀφέντεσ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. [19] καὶ προβὰσ
ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺσ ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντασ τὰ δίκτυα.
20 [20] καὶ εὐθὺσ ἐκάλεσεν αὐτούσ· καὶ ἀφέντεσ τον πατέρα αὐτῶν
Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰσ Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺσ τοῖσ σάβ- 21 s Lc 4, 31 s
22 βασιν ἐδίδασκεν εἰσ τὴν συναγωγήν. [22] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ Mt 7, 28 s
διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺσ ὡσ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
οὐχ ὡσ οἱ γραμματεῖσ.
23 Καὶ εὐθὺσ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι 23-28 Lc 4,
24 ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν [24] λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζα- 33-37
ρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ· οἴδαμέν σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ.
25 [25] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
26 [26] καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν
27 φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. [27] καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντεσ,
ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺσ λέγοντασ· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ
κατ᾽ ἐξουσίαν· καὶ τοῖσ πνεύμασι τοῖσ ἀκαθάρτοισ ἐπιτάσσει,
28 καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. [28] καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺσ
πανταχοῦ εἰσ ὅλην τὴν περίχωρον τῆσ Γαλιλαίασ.
29 Καὶ εὐθὺσ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ ἐξελθόντεσ ἦλθον εἰσ τὴν οἰκίαν 29-34 Lc 4,
30 Σίμωνοσ καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. [30] ἡ δὲ πεν- 38-41 Mt 8,
θερὰ Σίμωνοσ κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺσ λέγουσιν αὐτῷ 14-16
31 περὶ αὐτῆσ. [31] καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσασ τῆσ χειρόσ·
32 καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετόσ, καὶ διηκόνει αὐτοῖσ. [32] Ὀψίασ δὲ
γενομένησ, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιοσ, ἔφερον πρὸσ αὐτὸν πάντασ τοὺσ
33 κακῶσ ἔχοντασ καὶ τοὺσ δαιμονιζομένουσ· [33] καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλισ
34 ἐπισυνηγμένη πρὸσ τὴν θύραν. [34] καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺσ κακῶσ
ἔχοντασ ποικίλαισ νόσοισ, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ
ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

---

16. και παραγ. : περιπατων δε | σιμωνοσ : αυτου | βαλλοντασ αμφιβληστρον εν | ς ℵ αλιεισ 17. αλιεισ (non ℵ) 18. ευθεωσ | τα δικτ. αυτων 19. ς ℵ* et c προβασ εκειθεν ολιγον (ℵ* om ολιγ., ℵc ολιγ. εκειθ.) 20. ευθεωσ 21. καπερναουμ | ευθεωσ | εδιδασκεν (ℵ* -αξεν) : post συναγωγ. pon | εισ την (ςc om) συναγωγην : praem εισελθων 23. om ευθυσ 24. λεγων : add εα | οιδα 25. ο ιησουσ : ς ℵa add λεγων 26. φωνησαν : κραξαν 27. παντεσ | συζητ. | αυτουσ : προσ αὑτουσ | τουτο; τισ η διδαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσιαν και 28. εξηλθ. δε | ℵ* om ευθυσ | πανταχου (ℵc -αχη) : ς ℵ* om | γαλιλαιασ : ℵ* ιουδαιασ 29. ευθεωσ 30. ευθεωσ 31. τ. χειροσ : add αυτησ | ο πυρετοσ : add ευθεωσ 33. και η πολ. ολη επισ. ην 34. ποικ. νοσοισ : ℵ* (a κακ. εχοντ. v. 32. ad κακ. εχοντ. v. 34. transiliens) om | ℵ εξεβαλλεν | ℵc ηδεισ. αυτον τον χριστον ειναι

35-39 Lc 4, 42-44 Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰσ ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰσ 35
ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. [36] καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων 36
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, [37] καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
πάντεσ ζητοῦσίν σε. [38] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰσ 38
τὰσ ἐχομένασ κωμοπόλεισ, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰσ τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. [39] καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰσ τὰσ συναγωγὰσ αὐτῶν εἰσ ὅλην 39
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40-45 Lc 5, 12-16 Καὶ ἔρχεται πρὸσ αὐτὸν λεπρόσ, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
Mt 8, 1-4 γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃσ δύνασαί με καθαρίσαι. [41] καὶ 41
σπλαγχνισθεὶσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω,
καθαρίσθητι. [42] καὶ εὐθὺσ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα- 42
θερίσθη. [43] καὶ ἐμβριμησάμενοσ αὐτῷ εὐθὺσ ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
[44] καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃσ, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν 44
Lev 14, 2 δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσ-
έταξεν Μωϋσῆσ εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. [45] ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
δύνασθαι εἰσ πόλιν φανερῶσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοισ τόποισ
ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus.
Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1-12 Mt 9, 1-8 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰσ Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
Lc 5, 17-26 ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. [2] καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
μηδὲ τὰ πρὸσ τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον. [3] καὶ 3
ἔρχονται φέροντεσ πρὸσ αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
σάρων. [4] καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντεσ χαλῶσι τὸν
κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸσ κατέκειτο. [5] καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ 5
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι. [6] ἦσαν δέ τινεσ τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν· [7] τί οὗτοσ οὕτωσ λαλεῖ; 7
βλασφημεῖ· τίσ δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίασ εἰ μὴ εἷσ ὁ θεόσ; [8] καὶ 8

---

35. εννυχον 36. κατεδιωξαν | ο σιμων 37. και ευροντεσ αυτον λεγουσιν αυτ. 38. ℵ αγομεν | om αλλαχου | εξεληλυθα 39. ηλθεν : ην | ℵ* κηρυσσιν | εν ταισ συναγωγαισ 40. γονυπετων : add αυτον | και λεγων 41. ο δε ιησουσ σπλαγχν. | ηψατο αυτου | και λεγει : add αυτω 42. και ειποντοσ αυτου ευθεωσ | ς ℵ εκαθαρισθη 43. ευθεωσ 44. μηδεν : ℵ om | αλλ | μωσησ 45. ℵ δυνασθ. αυτον | φανερ. εισ πολ. εισελθ. | επ : εν | πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν | καπερναουμ | και ηκουσθη | εισ οικον 2. και ευθεωσ συνηχθ. 3. προσ αυτ. παραλυτ. φεροντ. 4. προσενεγκαι : προσεγγισαι | ς κραββατον, ℵ κραβακτον | οπου : εφ ω 5. ιδων δε | ℵ* τεκνον μου | ς ℵ αφεωνται | σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφημιασ· τισ

εὐθὺσ ἐπιγνοὺσ ὁ Ἰησοῦσ τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖσ, λέγει αὐτοῖσ· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ
9 καρδίαισ ὑμῶν; [9] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ·
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβατ-
10 τόν σου καὶ ὕπαγε; [10] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 [11] σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰσ τὸν
12 οἶκόν σου. [12] καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺσ ἄρασ τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν
ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντασ καὶ δοξάζειν τὸν
θεὸν λέγοντασ ὅτι οὕτωσ οὐδέποτε εἴδαμεν.
13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ 13-17 Mt 9,9-13 Lc 5,
14 ἤρχετο πρὸσ αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούσ. [14] καὶ παράγων εἶδεν 27-32
Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει
15 αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰσ ἠκολούθησεν αὐτῷ. [15] καὶ
γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι
καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ·
16 ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ [16] καὶ γραμματεῖσ τῶν
Φαρισαίων. καὶ ἰδόντεσ ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν
17 καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; [17] καὶ ἀκούσασ ὁ Ἰησοῦσ λέγει
αὐτοῖσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντεσ ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶσ
ἔχοντεσ· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτωλούσ.
18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντεσ. 18-22 Mt 9,
καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ 14-17 Lc 5,
οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ 33-39
19 νηστεύουσιν; [19] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνοσ ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον
χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν.
20 [20] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, καὶ
21 τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. [21] Οὐδεὶσ ἐπίβλημα ῥάκουσ
ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ
πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα
22 γίνεται. [22] καὶ οὐδεὶσ βάλλει οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ·

8. ευθεωσ | λεγει : ειπεν 9. αφεωνται | σοι αι αμαρτιαι | εγειραι | ς κραβ-βατον, ℵ κραβακτον | σου τ. κρα. | υπαγε : περιπατει 10. αφιεν. επι τ. γησ αμαρτ. 11. εγειραι | και αρον | ς κραββατον, ℵ κραβακτ. 12. και ηγερθη ευθεωσ και αρ. | ς κραββατ., ℵ κραβακτ. | εμπροσθ. : εναντιον | ουδεπ. ουτωσ | ς ειδομεν, ℵ* εφανη εν τω ισραηλ 13. ℵ* εξηλθον | εισ : παρα | αυτον : ℵ* αυτουσ 14. ς λευϊν, ℵ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον | ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντεσ | οτι ησθιεν : αυτον εσθιοντα | οτι : ς τι οτι, ℵ διατι | εσθ. κ. πινει : ℵ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλοσ υμων 17. αλλα αμαρ-τωλουσ : add εισ μετανοιαν 18. οι φαρισαιοι : οι των φαρισαιων | μαθηται tert : om | ℵ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ | επιρραπτει | επι ιματιω παλαιω | το (ℵ om) πληρ. απ αυτου : το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνοσ τοὺσ ἀσκούσ, καὶ ὁ οἶνοσ ἀπόλλυται καὶ
οἱ ἀσκοί.
23–28 Lc 6, 1–5 Mt 12, 1–8 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖσ σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ 23
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλ-
Ex 20, 10 λοντεσ τοὺσ στάχυασ. [24] καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί 24
1Sam 21, 6 ποιοῦσιν τοῖσ σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; [25] καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐδέ- 25
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν
Lev 24, 9 αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; [26] πῶσ εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέωσ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ ἔφαγεν,
οὓσ οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺσ ἱερεῖσ, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ σὺν
αὐτῷ οὖσιν; [27] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωποσ διὰ τὸ σάββατον· [28] ὥστε κύριόσ 28
ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

1–6 Mt 12, Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰσ συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωποσ 1
9–14 Lc 6, 6–11 ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· [2] καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖσ 2
σάββασιν θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. [3] καὶ λέγει 3
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰσ τὸ μέσον.
[4] καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἔξεστιν τοῖσ σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. [5] καὶ περι- 5
βλεψάμενοσ αὐτοὺσ μετ' ὀργῆσ, συνλυπούμενοσ ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆσ καρδίασ αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [6] καὶ ἐξελθόντεσ οἱ 6
Φαρισαῖοι εὐθὺσ μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
αὐτοῦ, ὅπωσ αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
7 ss Mt 12, 15 Καὶ ὁ Ἰησοῦσ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰσ τὴν 7
Lc 12, 17–19 θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθοσ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ ἀπὸ τῆσ
Ἰουδαίασ ἠκολούθησαν, [8] καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆσ Ἰδου- 8
μαίασ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ-
θοσ πολύ, ἀκούοντεσ ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸσ αὐτόν. [9] καὶ εἶπεν 9
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν

---

22. ρησσει ο οιν. ο νεοσ | απολλυτ. και οι ασκοι : ς ℵ εκχειται και οι ασκ. απολουνται. Praeterea ℵ* add αλλα οινον νεον εισ ασκουσ καινουσ, item ς ℵa sed post καινουσ insuper add βλητεον 23. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοισ σαββ. 25. και αυτοσ ελεγεν αυτοισ | δαβιδ 26. επι του αβιαθ. | ει μη τοισ ιερευσι 27. και ουχ : om και

III, 1. εισ την συναγωγ. 2. θεραπευσει 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποιησαι 5. συλλυπουμ. | χειρα : ς ℵ add σου | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου : add υγιησ ωσ η αλλη 6. ευθεωσ | εποιουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | εισ : ς ℵ προσ | απο τησ γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. ℵ* om και απο τ. ιδουμ. | ℵ* om και ante περι | και οι περι | ακουσαντεσ

10 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺσ γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Mt 12, 15
11 ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγασ. 11 καὶ Lc 4, 41
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντεσ ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 12 καὶ Mt 12, 16
πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖσ ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν. 13–19
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰσ τὸ ὄροσ, καὶ προσκαλεῖται οὓσ ἤθελεν Lc 6, 12–16
14 αὐτόσ, καὶ ἀπῆλθον πρὸσ αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα Mt 10, 1–4
15 ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺσ κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν
16 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 καὶ ἐποίησεν τοὺσ δώδεκα,
17 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
18 αὐτοῖσ ὀνόματα Βοανηργέσ, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆσ· 18 καὶ Ἀνδρέαν
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
19 ναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 Καὶ ἔρχεται εἰσ οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλοσ, ὥστε
21 μὴ δύνασθαι αὐτοὺσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντεσ οἱ
παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 22 καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντεσ ἔλεγον ὅτι 22–30 Mt 12,
Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει 24–32 Lc 11, 15ss
23 τὰ δαιμόνια. 23 καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ἐν παραβολαῖσ
24 ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
25 λεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ
26 οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
27 ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλοσ ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ
δύναται οὐδεὶσ εἰσ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
29 ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχοσ ἔσται
30 αἰωνίου ἁμαρτήματοσ. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31–35
31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω Mt 12, 46–50
32 στήκοντεσ ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτὸν καλοῦντεσ αὐτόν. 32 καὶ ἐκά- Lc 8, 19–21

---

11. εϑεωρει | προσεπιπτεν | εκραζε | λεγοντα 12. ς ℵ ποιησωσι 13. και απηλϑ. : ℵ αι δε απ. 14. δωδεκα : ℵ add ουσ και αποστολουσ ωνομασεν 15. εξουσιαν : add ϑεραπευειν τασ νοσουσ και 16. om και εποιησ. τ. δωδεκ. | τω σιμωνι ονομα 17. βοανεργεσ 18. ς ℵ ματϑαιον | κανανιτην 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταϑηναι η οικ. εκειν. 26. εμερισϑη και ου : και μεμερισται, ου | σταϑηναι 27. αλλ : om | εισελϑων : ℵ ante εισ | τα σκευη του ισχυρ. εισελϑων εισ τ. οικ. αυτου 28. τα αμαρτ. τοισ υι. των ανϑρωπ. | και αι : om αι | οσασ 29. αλλ ενοχ. εστιν αιω. κρισεωσ 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου | ς εστωτεσ, ℵ σταντεσ | φωνουντεσ αυτον

θητο περὶ αὐτὸν ὄχλοσ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. [33] καὶ ἀποκρι- 33
θεὶσ αὐτοῖσ λέγει· τίσ ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου;
[34] καὶ περιβλεψάμενοσ τοὺσ περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένουσ λέγει· 34
ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. [35] ὃσ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα 35
τοῦ θεοῦ, οὗτοσ ἀδελφόσ μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminatoris ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

1-9 Mt 13, 1-9 Lc 8, 4-8 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 1
συνάγεται πρὸσ αὐτὸν ὄχλοσ πλεῖστοσ, ὥστε αὐτὸν εἰσ πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ πρὸσ τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἦσαν. [2] καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺσ ἐν παρα- 2
βολαῖσ πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· [3] ἀκούετε. 3
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. [4] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ 4
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτό. [5] καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδεσ, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν 5
πολλήν, καὶ εὐθὺσ ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθοσ γῆσ· [6] καὶ 6
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιοσ, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη. [7] καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰσ τὰσ ἀκάνθασ, καὶ ἀνέβησαν αἱ 7
ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. [8] καὶ 8
ἄλλα ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
νοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰσ τριάκοντα καὶ εἰσ ἑξήκοντα
καὶ εἰσ ἑκατόν. [9] καὶ ἔλεγεν· ὃσ ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 9
10-20 Mt 13, 10-23 [10] Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνασ, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν 10
Lc 8, 9-15 τοῖσ δώδεκα τὰσ παραβολάσ. [11] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμῖν τὸ 11
μυστήριον δέδοται τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ· ἐκείνοισ δὲ τοῖσ ἔξω
Es 6, 9 s ἐν παραβολαῖσ πάντα γίνεται, [12] ἵνα βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ μὴ 12
ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντεσ ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέ-
ψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖσ. [13] καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τὴν 13
παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶσ πάσασ τὰσ παραβολὰσ γνώσεσθε;
[14] ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. [15] οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν 14 15
ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγοσ, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺσ ἔρχεται
ὁ σατανᾶσ καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖσ. [16] καὶ 16

---

32. περι : ℵ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου: ς ℵ om 33. και απεκριθη αυτοισ λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post περιβλεψαμ. 35. ς ℵ οσ γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειστ. : πολυσ | εμβαντ. εισ το πλοι. | ησαν : ην 3. του σπειραι 4. τα πετει. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | ℵ* επι τα πετρωδη | ευθεωσ 6. και οτε etc : ηλιου δε ανατειλαντοσ 8. και αλλο | ℵ αυξανομενα, ς αυξανοντα | ℵ εφερον | εισ ter : εν ter 9. ελεγεν : add αυτοισ | οσ εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γνωναι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοισ : add τα αμαρτηματα 14. ℵ σπερει 15. ευθεωσ | αιρει: ℵ αρπαζει | εν αυτοισ : εν ταισ καρδιαισ αυτων

οὗτοι ὁμοίωσ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺσ μετὰ χαρᾶσ λαμβάνουσιν αὐτόν, [17] καὶ
οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖσ ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένησ
18 θλίψεωσ ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺσ σκανδαλίζονται. [18] καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰσ ἀκάνθασ σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
19 λόγον ἀκούσαντεσ, [19] καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνοσ καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποσ γίνεται. [20] καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντεσ, οἵτινεσ ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
καὶ ἐν ἑκατόν.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνοσ ἵνα ὑπὸ τὸν Lc 8, 16 11, 33
μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; Mt 5, 15
22 [22] οὐ γάρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο Lc 8, 17 12, 2
23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰσ φανερόν. [23] εἴ τισ ἔχει ὦτα ἀκούειν, Mt 10, 26
ἀκουέτω.
24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με- Lc 8, 18 6, 38
25 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. [25] ὃσ γὰρ ἔχει, Mt 7, 2 Lc 8, 18 19, 26
δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃσ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Mt 13, 12 25, 29
26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτωσ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡσ ἄνθρωποσ
27 βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆσ γῆσ, [27] καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα
καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόροσ βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡσ οὐκ οἶδεν
28 αὐτόσ. [28] αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν
29 στάχυν, εἶτεν πλήρησ σῖτοσ ἐν τῷ στάχυϊ. [29] ὅταν δὲ παραδοῖ
ὁ καρπόσ, εὐθὺσ ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
θερισμόσ.
30 Καὶ ἔλεγεν· πῶσ ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν 30–32 Lc 13, 18s
31 τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; [31] ὡσ κόκκῳ σινάπεωσ, ὃσ ὅταν Mt 13, 31–33
σπαρῇ ἐπὶ τῆσ γῆσ, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν
32 ἐπὶ τῆσ γῆσ, [32] καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον
πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδουσ μεγάλουσ, ὥστε δύνασθαι
ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

16. ουτ. εισιν ομοιωσ | ευθεωσ 17. ευθεωσ 18. αλλοι εισιν : ουτοι εισιν | επι : εισ | ουτοι εισιν : ςe 1633. om | ακουοντεσ 19. τ. αιωνοσ τουτου | περι : ℵ* παρα | συμπνιγ. | ℵ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι (ℵa add συνπνιγουσιν τον λογον, prioribus per incuriam, ut puto, non deletis) 20. εκεινοι : ουτοι | ἐν ter : ἓν ter 21. οτι : ς ℵ om | ο λυχν. ερχετ. | ινα etc : ℵ* υπο τον μοδιον τεθηναι η υπο | επι : ℵ υπο | τεθη sec : επιτεθη 22. εαν μη ινα : ο εαν μη | εισ φανερ. ελθη 24. προστ. υμιν : add τοισ ακουουσιν 25. εχει pri : αν εχη 26. ωσ εαν ανθρωπ. 27. εγειρεται | ς ℵ βλαστανη 28. αυτοματ. γαρ | ειτεν bis : ειτα | ς ℵ πληρη σιτον 29. παραδω | ευθεωσ 30. ελεγεν : ℵa add αυτοισ | πωσ : τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην 31. οσ οταν : ℵ* om οσ, posteaque habet ο μικροτερον ον | μικροτεροσ | ον παντων etc : παντων των σπερματων εστι 32. γιν. παντ. τ. λαχαν. μειζων

Mt 13, 34 Καὶ τοιαύταισ παραβολαῖσ πολλαῖσ ἐλάλει αὐτοῖσ τὸν λόγον, 33
καθὼσ ἠδύναντο ἀκούειν· [34] χωρὶσ δὲ παραβολῆσ οὐκ ἐλάλει αὐ- 34
τοῖσ, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ ἰδίοισ μαθηταῖσ ἐπέλυεν πάντα.
35–41 Lc 8, Καὶ λέγει αὐτοῖσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίασ γενομένησ· διέλ- 35
22–25 Mt 8, θωμεν εἰσ τὸ πέραν. [36] καὶ ἀφέντεσ τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν 36
23–27 αὐτὸν ὡσ ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ.
[37] καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν 37
εἰσ τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. [38] καὶ ἦν αὐτὸσ 38
ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν
αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
[39] καὶ διεγερθεὶσ ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· 39
σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ, καὶ ἐγένετο γαλήνη
μεγάλη. [40] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί δειλοί ἐστε οὕτωσ; πῶσ οὐκ ἔχετε 40
πίστιν; [41] καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸσ ἀλλή- 41
λουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμοσ καὶ ἡ θάλασσα
αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

1–20 Mt 8, Καὶ ἦλθον εἰσ τὸ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἰσ τὴν χώραν τῶν 1
28–34 Lc 8, Γερασηνῶν. [2] καὶ ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺσ ὑπήν- 2
26–39 τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωποσ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
[3] ὃσ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖσ μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκ- 3
έτι οὐδεὶσ ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, [4] διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκισ πέδαισ 4
καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰσ ἁλύσεισ καὶ
τὰσ πέδασ συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶσ ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, [5] καὶ 5
διαπαντὸσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐν τοῖσ μνήμασιν καὶ ἐν τοῖσ ὄρεσιν
ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοισ. [6] καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6
σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, [7] καὶ κράξασ 7
φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃσ. [8] ἔλεγεν γὰρ 8
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. [9] καὶ 9
ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι,
ὅτι πολλοί ἐσμεν. [10] καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ 10

34. τοισ μαθηταισ αυτου 36. και αλλ. δε : ℵ om δε | πλοιαρια | ησαν : ην 37. ℵ* μεγασ | ανεμου μεγαλη | τα δε κυματα | ℵ επεβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλ. (sic ℵ[a]) : ς ωστε αυτο ηδ. γεμ., ℵ* om 38. και αυτοσ ην | εν τη : επι τη | διεγειρουσιν 40. ειπεν : ℵ[c] λεγει | ℵ om ουτωσ | πωσ ουκ : ℵ ουπω 41. υπακουουσιν αυτω

V, 1. ς γαδαρηνων, ℵ[c] γεργεσηνων 2. εξελθοντι αυτω | ευθεωσ | απηντησεν 3. εν τ. μνημειοισ | και ουτε | ς ℵ αλυσεσιν | om ουκετι | ηδυνατο 4. αυτον ισχυεν | ℵ* om δαμασαι 5. εν τοισ ορεσι και εν τοισ μνημασιν 6. ιδων δε 7. λεγει : ειπε 8. ℵ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω : απεκριθη λεγων | λεγεων 10. αυτα : ς αυτουσ, ℵ αυτον

11 ἀποστείλῃ ἔξω τῆσ χώρασ. [11] ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸσ τῷ ὄρει ἀγέλη
12 χοίρων μεγάλη βοσκομένη· [12] καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντεσ·
13 πέμψον ἡμᾶσ εἰσ τοὺσ χοίρουσ, ἵνα εἰσ αὐτοὺσ εἰσέλθωμεν. [13] καὶ
ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
εἰσῆλθον εἰσ τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰσ τὴν θάλασσαν, ὡσ δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 [14] καὶ οἱ βόσκοντεσ αὐτοὺσ ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν
15 καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονόσ. [15] καὶ
ἔρχονται πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
16 γιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. [16] καὶ διηγήσαντο αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ
17 πῶσ ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. [17] καὶ ἤρξαντο
18 παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. [18] καὶ ἐμ-
βαίνοντοσ αὐτοῦ εἰσ τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶσ
19 ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. [19] καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ·
ὕπαγε εἰσ τὸν οἶκόν σου πρὸσ τοὺσ σούσ, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖσ
20 ὅσα ὁ κύριόσ σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. [20] καὶ ἀπῆλθεν,
καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ, καὶ πάντεσ ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντοσ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰσ τὸ πέραν Mt 9, 1 Lc 8, 40
πάλιν, συνήχθη ὄχλοσ πολὺσ ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασ-
22 σαν. [22] καὶ ἔρχεται εἶσ τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειροσ, 22-43 Lc 8, 41-56
23 καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ, [23] καὶ παρα- Mt 9, 18-26
καλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτωσ ἔχει,
24 ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇσ τὰσ χεῖρασ αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. [24] καὶ
ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ, καὶ συν-
25 έθλιβον αὐτόν. [25] καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ δώδεκα ἔτη,
26 [26] καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ
παρ' ἑαυτῆσ πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰσ τὸ
27 χεῖρον ἐλθοῦσα, [27] ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
28 ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· [28] ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν
29 ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. [29] καὶ εὐθὺσ ἐξη-
ράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
30 ἀπὸ τῆσ μάστιγοσ. [30] καὶ εὐθὺσ ὁ Ἰησοῦσ ἐπιγνοὺσ ἐν ἑαυτῷ
τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶσ ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν·
31 τίσ μου ἥψατο τῶν ἱματίων; [31] καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ

---

11. προσ τα ορη | ℵ^c βοσκομενων 12. λεγοντεσ : praem παντεσ οι δαιμονεσ 13. και επετρ. αυτ. ευθεωσ ο ιησουσ | ησαν δε ωσ δισχ. 14. οι δε βοσκοντ. τουσ χοιρουσ | ανηγγειλαν | ς ℵ* και εξηλθον 15. ℵ* ηρχοντο | και ιματισμ. | λεγεωνα 18. εμβαντοσ | ινα η μετ αυτου 19. ο δε ιησουσ ουκ αφ. | αναγγειλον | ο κυρ. σοι (ℵ post πεπ.) πεπ. : σοι ο κυρ. εποιησε 21. παλιν : ante εισ το περ. 22. και ιδου ερχεται 23. παρεκαλει | αυτη τασ χειρασ | οπωσ σωθη και ζησεται 25. γυνη τισ | ετη δωδεκ. 27. om τα | ℵ* οπιθεν 28. εαν αψωμ. κ. των ιματιων (ℵ του ιματιου) αυτ. : καν των ιματιων αυτου αψωμ. 29. ευθεωσ 30. ευθεωσ

αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεισ· τίσ μου
ἥψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ 32 33
γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ
προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὁ δὲ 34
εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰσ εἰρήνην,
καὶ ἴσθι ὑγιὴσ ἀπὸ τῆσ μάστιγόσ σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ 35
ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντεσ ὅτι ἡ θυγάτηρ σου
ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεισ τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦσ παρ- 36
ακούσασ τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ,
μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολου- 37
θῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ 38
θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντασ καὶ ἀλαλάζοντασ πολλά, 39 καὶ 39
εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖσ· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ
ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸσ δὲ 40
ἐκβαλὼν πάντασ παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν
μητέρα καὶ τοὺσ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον.
41 καὶ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ, 41
ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ 42
εὐθὺσ ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα·
καὶ ἐξέστησαν εὐθὺσ ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖσ 43
πολλὰ ἵνα μηδεὶσ γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

Iesus Nazarethi spernitur; instruit et ablegat apostolos. Herodes et Herodias. Iohannis baptistae nex. Cibatio quinque millium. Itio super mare. Aegroti tactu sanati.

1-6 Mt 13, Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰσ τὴν πατρίδα αὐτοῦ, 1
53-58 καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαβ- 2
βάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντεσ
ἐξεπλήσσοντο, λέγοντεσ· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίσ ἡ σοφία ἡ
δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεισ τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ
γίνονται; 3 οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸσ τῆσ Μαρίασ καὶ 3
ἀδελφὸσ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτοσ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνοσ; καὶ οὐκ
εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸσ ἡμᾶσ; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν
Lc 4, 24 Io 4, 44 αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτησ 4

---

33. και ειδυια | γεγ. επ αυτη 36. ο δε ιησ. ευθεωσ ακουσασ 37. ουδενα αυτω συνακολουθησαι | ει μη πετρον 38. ερχεται | om και post θορυβ. 40. αυτ. δε : ο δε | απαντασ | το παιδιον : add ανακειμενον 41. κουμι | εγειραι 42. ευθεωσ | ετων : ℵ add ωσει | ευθυσ sec : om 43. γνω

VI, 1. ερχεται : ηλθεν 2. εν τη συναγ. διδασκ. | οι πολλοι : ϛ ℵ om οι | ταυτα : ℵ add παντα | η δοθεισα αυτω | ϛ οτι αι δυναμ. τοι. δια τ. χειρ. αυτ. γινονται, ℵ και αι δυν. αι τοιαυται (ℵc add αι) δια τ. χειρ. αυτ. γινομεναι 3. om τησ ante μαριασ | και (ℵ add ο) αδελφ. : αδ. δε | ιωσητοσ : ℵ ιωσηφ, ϛ ιωση 4. ελεγε δε αυτ.

ἄτιμοσ εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖσ συγγενεῦσιν αὐτοῦ
5 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [5] καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοισ ἀρρώστοισ ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐθεράπευσεν.
6 [6] καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
7 Καὶ περιῆγεν τὰσ κώμασ κύκλῳ διδάσκων. [7] καὶ προσκαλεῖ- 7–13 Lc 9, 1–6
ται τοὺσ δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺσ ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ Mt 10, 1–15
8 ἐδίδου αὐτοῖσ ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, [8] καὶ
παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰσ ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
9 μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰσ τὴν ζώνην χαλκόν, [9] ἀλλὰ
10 ὑποδεδεμένουσ σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνασ. [10] καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰσ οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕωσ ἂν
11 ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. [11] καὶ ὃσ ἂν τόποσ μὴ δέξηται ὑμᾶσ μηδὲ
ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν
12 ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. [12] καὶ ἐξελ-
13 θόντεσ ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, [13] καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλ-
λον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺσ ἀρρώστουσ καὶ ἐθεράπευον.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρώδησ, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ Lc 9, 7–9 Mt 14, 1 s
ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννησ ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ
15 νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεισ ἐν αὐτῷ. [15] ἄλλοι
δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλείασ ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτησ ὡσ
16 εἷσ τῶν προφητῶν. [16] ἀκούσασ δὲ ὁ Ἡρώδησ ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτοσ ἠγέρθη.
17 Αὐτὸσ γὰρ ὁ Ἡρώδησ ἀποστείλασ ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην 17–29 Mt 14, 3–12
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίπ- Lc 3, 19 s
18 που τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· [18] ἔλεγεν γὰρ ὁ
Ἰωάννησ τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
19 ἀδελφοῦ σου. [19] ἡ δὲ Ἡρωδιὰσ ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν
20 ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· [20] ὁ γὰρ Ἡρώδησ ἐφοβεῖτο τὸν
Ἰωάννην, εἰδὼσ αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
αὐτόν, καὶ ἀκούσασ αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέωσ αὐτοῦ ἤκουεν.
21 [21] καὶ γενομένησ ἡμέρασ εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδησ τοῖσ γενεσίοισ
αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖσ μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖσ χιλιάρχοισ
22 καὶ τοῖσ πρώτοισ τῆσ Γαλιλαίασ, [22] καὶ εἰσελθούσησ τῆσ θυγατρὸσ
αὐτῆσ τῆσ Ἡρωδιάδοσ καὶ ὀρχησαμένησ, ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ

---

4. εαυτου : αυτου | א* om και ε. τ. συγγ. αυτ. | ϛ אᵃ συγγενεσιν | ϛ אᵃ om αυτου post συγγ. 5. ϛ א ηδυνατο | ουδεμ. δυναμ. ποιησαι 6. εθαυμαζε 8. αρωσιν | μη πηρ. μη αρτ. 9. αλλ | ϛᵉ ενδυσασθαι 11. οσ αν τοποσ etc : οσοι αν μη δεξωνται | εισ μαρτ. αυτοισ : add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοισ η γομορροισ εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη 12. εκηρυξ. (א* add αυτοισ) : εκηρυσσον | μετανοησωσι 14. εκ νεκρ. ηγερθη 15. δε prim : om | ϛ א ηλιασ | ελεγον sec : א om | προφητησ : add εστιν | η ωσ εισ 16. ελεγεν : ειπεν οτι | ιωαννην, ουτοσ εστιν· αυτοσ ηγερθη εκ νεκρων, א* ουτοσ ιωαννησ ηγερθη (אᵃ ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγερθη) 17. εν τη φυλακη 20. ηπορει : εποιει 21. εποιει 22. א* ελθουσησ | αυτησ τησ : א αυτου | ηρεσεν : και αρεσασησ

τοῖσ συνανακειμένοισ. ὁ δὲ βασιλεὺσ εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν
με ὃ ἐὰν θέλῃσ, καὶ δώσω σοι· [23] καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐὰν 23
αἰτήσῃσ δώσω σοι ἕωσ ἡμίσουσ τῆσ βασιλείασ μου. [24] καὶ ἐξελ- 24
θοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆσ· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κε-
φαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντοσ. [25] καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺσ μετὰ 25
σπουδῆσ πρὸσ τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆσ
δῷσ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. [26] καὶ 26
περίλυποσ γενόμενοσ ὁ βασιλεὺσ διὰ τοὺσ ὅρκουσ καὶ τοὺσ ἀνα-
κειμένουσ οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. [27] καὶ εὐθὺσ ἀποστείλασ 27
ὁ βασιλεὺσ σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
[28] καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν 28
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ
τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆσ. [29] καὶ ἀκούσαντεσ 29
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν
αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

30–33 Lc 9, 10 s Mt 14, 13 Io 6, 1 s

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγ- 30
γειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. [31] καὶ λέγει 31
αὐτοῖσ· δεῦτε ὑμεῖσ αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰσ ἔρημον τόπον καὶ ἀνα-
παύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντεσ πολ-
λοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. [32] καὶ ἀπῆλθον εἰσ ἔρημον τόπον 32
τῷ πλοίῳ κατ᾽ ἰδίαν. [33] καὶ εἶδον αὐτοὺσ ὑπάγοντασ καὶ ἐπέγνωσαν 33
αὐτοὺσ πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ
καὶ προῆλθον αὐτούσ.

34–44 Mt 14, 14–21 Lc 9, 11–17 Io 6, 5–13 Mt 9, 36, 8, 1 ss

Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτούσ, 34
ὅτι ἦσαν ὡσ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν
αὐτοὺσ πολλά. [35] καὶ ἤδη ὥρασ πολλῆσ γινομένησ προσελθόντεσ 35
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημόσ ἐστιν ὁ τόποσ, καὶ ἤδη ὥρα
πολλή· [36] ἀπόλυσον αὐτούσ, ἵνα ἀπελθόντεσ εἰσ τοὺσ κύκλῳ 36
ἀγροὺσ καὶ κώμασ ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖσ τί φάγωσιν. [37] ὁ δὲ ἀπο- 37
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δότε αὐτοῖσ ὑμεῖσ φαγεῖν. καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· ἀπελθόντεσ ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτουσ, καὶ
δώσωμεν αὐτοῖσ φαγεῖν; [38] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· πόσουσ ἄρτουσ 38
ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντεσ λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο

---

22. ο δε βασ. ειπ.: ειπεν ο βασιλ. | ℵ αιτησαι 23. οτι ο εαν: ο τι εαν | αιτησησ: praem με 24. η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25. ℵ* ελθουσα | ευθεωσ | μοι δωσ εξαυτησ 26. ϛ ℵ συνανακειμενουσ | αυτην αθετησαι 27. ευθεωσ | σπεκουλατωρα | ενεγκαι: ενεχθηναι 28. ο δε απελθων 29. ϛ ℵ ηλθον | αυτον: αυτο | εν τω μνημειω 30. παντα και οσα | και οσα εδιδ. 31. λεγει: ειπεν | εισ: ℵ^c επ | αναπαυεσθε | ηυκαιρουν 32. εν πλοιω εισ ερημ. τοπ. 33. υπαγοντασ: add οι οχλοι | αυτουσ sec: αυτον | κ. προηλθ. αυτουσ: add και συνηλθον προσ αυτον 34. ειδεν: add ο ιησουσ | επ αυτοισ | ℵ* om ωσ προβ. 35. γενομενησ | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36. τι (ℵ βρωματα τι) φαγωσιν: αρτουσ· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν 37. διακοσ. δηναρ. | δωμεν 38. και ιδετε | γνοντεσ: ℵ* ελθοντεσ

39 ἰχθύασ. [39] καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖσ ἀνακλῖναι πάντασ συμπόσια συμ-
40 πόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. [40] καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί,
41 κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. [41] καὶ λαβὼν τοὺσ πέντε
ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἀναβλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγη-
σεν, καὶ κατέκλασεν τοὺσ ἄρτουσ καὶ ἐδίδου τοῖσ μαθηταῖσ ἵνα
42 παρατιθῶσιν αὐτοῖσ, καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ ἐμέρισεν πᾶσιν. [42] καὶ
43 ἔφαγον πάντεσ καὶ ἐχορτάσθησαν· [43] καὶ ἦραν κλασμάτων δώ-
44 δεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. [44] καὶ ἦσαν οἱ
φαγόντεσ τοὺσ ἄρτουσ πεντακισχίλιοι ἄνδρεσ.
45 Καὶ εὐθὺσ ἠνάγκασεν τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰσ τὸ 45–52 Mt 14,
πλοῖον καὶ προάγειν εἰσ τὸ πέραν πρὸσ Βηθσαϊδάν, ἕωσ αὐτὸσ 22–33 Io 6,15–21
46 ἀπολύει τὸν ὄχλον. [46] καὶ ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ
47 ὄροσ προσεύξασθαι. [47] καὶ ὀψίασ γενομένησ ἦν τὸ πλοῖον ἐν
48 μέσῳ τῆσ θαλάσσησ, καὶ αὐτὸσ μόνοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [48] καὶ ἰδὼν
αὐτοὺσ βασανιζομένουσ ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμοσ ἐναντίοσ
αὐτοῖσ, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆσ νυκτὸσ ἔρχεται πρὸσ αὐτοὺσ
περιπατῶν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούσ·
49 [49] οἱ δὲ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ περιπατοῦντα ἔδοξαν
50 ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· [50] πάντεσ γὰρ αὐτὸν εἶδαν
καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺσ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει
51 αὐτοῖσ· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. [51] καὶ ἀνέβη πρὸσ
αὐτοὺσ εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμοσ· καὶ λίαν ἐκ περισ-
52 σοῦ ἐν ἑαυτοῖσ ἐξίσταντο. [52] οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖσ ἄρτοισ,
ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 Καὶ διαπεράσαντεσ ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰσ Γεννησαρὲτ καὶ 53–56 Mt 14,
54 προσωρμίσθησαν. [54] καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺσ 34–36
55 ἐπιγνόντεσ αὐτὸν [55] περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ
ἤρξαντο ἐπὶ τοῖσ κραβάττοισ τοὺσ κακῶσ ἔχοντασ περιφέρειν,
56 ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. [56] καὶ ὅπου ἐὰν εἰσεπορεύετο εἰσ κώμασ
ἢ εἰσ πόλεισ ἢ εἰσ ἀγρούσ, ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ ἐτίθεσαν τοὺσ ἀσθε-
νοῦντασ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσῴζοντο.

---

39. ℵ ανακλιθηναι 40. ανεπεσον | κατα bis : ανα 41. ℵ* και κλασασ τ. αρτ. εδιδου | τοισ μαθητ. αυτου | παραθωσιν 43. κλασματων δωδ. κοφινουσ πληρεισ 44. τ. αρτουσ : ℵ om | ς ωσει πενταχ., ℵ ωσ πενταχ. 45. ευθεωσ | ℵ εισ πλοι. | απολυση 48. και ειδεν | ℵ εναντ. ο ανεμ. | και περι 49. περιπατ. επι τ. θαλασσ. | οτι φαντ. εστ. : φαντασμα ειναι 50. ειδον | ο δε etc : και ευθεωσ 51. ℵ om εκ περισσ. | εξισταντο : add και εθαυμαζον 52. αλλ ην : ην γαρ | η καρδ. αυτων 53. διαπερ. ηλθον επι την γην γενησαρετ | ℵ* προσωρμηθησαν 54. ευθεωσ 55. περιδραμοντεσ omisso και sq | περιχωρον | επι : ℵ εν | ℵ κραβακτοισ, ς κραββατοισ | ℵ οπου ηκουσθη | οτι εκει εστιν 56. οπου αν | om εισ sec et tert | ℵ η εν ταισ | ετιθουν | αν : ℵ om | ηπτοντο

VII.

De lotione manuum et vana Pharisaeorum doctrina. Quae hominem polluant.
Syrophoenissa. Sanatio surdi tardiloquique.

1-16 Mt 15, 1-11 *Καὶ συνάγονται πρὸσ αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινεσ τῶν* 1
γραμματέων ἐλθόντεσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 *καὶ ἰδόντεσ τινὰσ τῶν* 2
μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖσ χερσίν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοισ, ἐσθίουσιν
τοὺσ ἄρτουσ, — 3 *οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν* 3
μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰσ χεῖρασ οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντεσ τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 *καὶ ἀπὸ ἀγορᾶσ ἐὰν μὴ βαπτί-* 4
σωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρα-
τεῖν, βαπτισμοὺσ ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — 5 *καὶ ἐπερω-* 5
τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ· διατί οὐ περιπα-
τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
6 s Es 29, 13 *ἀλλὰ κοιναῖσ χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;* 6 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ·* 6
καλῶσ ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐασ περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡσ γέ-
γραπται ὅτι οὗτοσ ὁ λαὸσ τοῖσ χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· 7 *μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντεσ* 7
διδασκαλίασ ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 *ἀφέντεσ τὴν ἐντολὴν τοῦ* 8
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ·* 9
καλῶσ ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
Ex 20, 12 21, 16 *τηρήσητε.* 10 *Μωϋσῆσ γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν* 10
μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
τάτω. 11 *ὑμεῖσ δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωποσ τῷ πατρὶ ἢ τῇ* 11
μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇσ, 12 *οὐκέτι* 12
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 *ἀκυροῦντεσ* 13
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 *καὶ προσκαλεσάμενοσ πάλιν τὸν* 14
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀκούσατέ μου πάντεσ καὶ σύνετε. 15 *οὐδέν* 15
ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰσ αὐτὸν ὃ δύναται
κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν
17-23 Mt 15, 12-20 *τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.* 17 *Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον* 17
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν.
18 *καὶ λέγει αὐτοῖσ· οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι* 18

VII, 2. *οτι κοιναισ - εσθιουσιν* : *κοιναισ - εσθιοντασ* | *τουσ αρτουσ* (א *τον αρτον*) : add *εμεμψαντο* 3. *πυκνα* : *πυγμη* 4. *απ αγορασ* | *βαπτισωνται* : א *ραντισωντ.* | *χαλκιων* : add *και κλινων* 5. *και* prim : *επειτα* | *οι μαθητ. σου ου περιπατ.* | *κοιναισ* : *ανιπτοισ* 6. *ο δε* : add *αποκριθεισ* | *οτι καλωσ* | *προεφητευσεν* | om *οτι* ante *ουτοσ* 8. *αφεντ. γαρ* | *ανθρωπων* : add *βαπτισμουσ ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε* 10. *μωσησ* 12. *και ουκετι* | *τ. πατρι αυτου η τ. μητρ. αυτου* 13. *τοιαυτα* : א post *πολλα* 14. *παλιν* : *παντα* | ς א *ακουετε* | *μου* : א om | *παντεσ* : א om | ς א *συνιετε* 15. *εισ* : א* *επ* | *αυτον κοινωσαι* | *τα εκπορ. απ αυτου* | *εστ. τα* : praem *εκεινα* 16. *ει τισ εχει ωτα ακουειν ακουετω* 17. *εισηλθον* | om *τον* | *περι τησ παραβολησ* 18. א *ουπω νοειτε*

πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰσ τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται
19 αὐτὸν κοινῶσαι, [19] ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰσ τὴν καρδίαν
ἀλλ' εἰσ τὴν κοιλίαν, καὶ εἰσ τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθα-
20 ρίζων πάντα τὰ βρώματα; [20] ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου
21 ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. [21] ἔσωθεν γὰρ ἐκ
τῆσ καρδίασ τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται,
22 πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, [22] μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλοσ,
ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸσ πονηρόσ, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·
23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον.
24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὰ ὅρια Τύρου. καὶ 24–30 Mt 15, 21–28
εἰσελθὼν εἰσ οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη
25 λαθεῖν· [25] ἀλλὰ εὐθὺσ ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧσ εἶχεν τὸ
θυγάτριον αὐτῆσ πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸσ
26 τοὺσ πόδασ αὐτοῦ· [26] ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίσ, Συροφοινίκισσα τῷ
γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆσ θυγα-
27 τρὸσ αὐτῆσ. [27] καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφεσ πρῶτον χορτασθῆναι τὰ
τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖσ
28 κυναρίοισ βαλεῖν. [28] ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε·
καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆσ τραπέζησ ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων
29 τῶν παιδίων. [29] καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,
30 ἐξελήλυθεν ἐκ τῆσ θυγατρόσ σου τὸ δαιμόνιον. [30] καὶ ἀπελθοῦσα
εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθόσ.
31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνοσ Mt 15, 29
εἰσ τὴν θάλασσαν τῆσ Γαλιλαίασ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπό-
32 λεωσ. [32] καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρα-
33 καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. [33] καὶ ἀπολαβόμενοσ
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺσ δακτύλουσ εἰσ τὰ
34 ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσασ ἥψατο τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, [34] καὶ ἀνα-
βλέψασ εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ
35 ἐστιν διανοίχθητι. [35] καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺσ
36 ἐλύθη ὁ δεσμὸσ τῆσ γλώσσησ αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶσ. [36] καὶ
διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖσ διεστέλ-

18. ℵ om εισ τ. ανθρωπ. | ℵ ου κοινοι τον ανθρωπ. 19. καθαριζον 21. μοιχειαι πορν. φονοι [22] κλοπαι 24. και εκειθ. αναστ. | μεθορια | τυρου : add και σιδωνοσ | εισ την οικιαν | ηθελεν | ηδυνηθη 25. αλλα etc : ακουσασα γαρ γυνη | ℵ om αυτησ | ελθουσα 26. ην δε η γυνη | συροφοινισσα | εκβαλλη 27. κ. ελεγεν : ο δε ιησουσ ειπεν | καλον εστι | βαλειν τ. κυναρ. 28. και γαρ τα κυν. | ℵ* αποκατω | εσθιει 29. το δαιμ. εκ τησ θυγατρ. σου 30. ℵ εαυτησ | ευρε το δαιμ. εξεληλυθ. και την θυγατερα βεβλημενην επι τησ κλινησ 31. τυρου και σιδωνοσ ηλθε | εισ : προσ 32. κωφον μογιλαλ. | ℵ* τασ χειρασ 33. κατ ιδι. απο τ. οχλ. | τουσ δακτ. αυτου 34. ℵ[c] εφφεθα 35. και ευθεωσ διηνοιχθησαν | ευθυσ : om 36. λεγωσιν : ειπωσιν | αυτοσ αυτοισ

Mt 15, 30 s λετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶσ 37
ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ· καλῶσ πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺσ κωφοὺσ
ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλουσ λαλεῖν.

VIII.

Satiantur quattuor millia. Ostentum caeleste recusatur. Fermentum Pharisaeorum. Caecus Bethsaidae. Iudicia de Christo. Calamitatum Christi et sectatorum eius necessitas.

1-9 Mt 15, Ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντοσ καὶ 1
32-39 Mc 6, μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ λέγει
34-44 αὐτοῖσ· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖσ προσ- 2
μένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐ- 3
τοὺσ νήστισ εἰσ οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινεσ
αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθη- 4
ταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτουσ δυνήσεταί τισ ὧδε χορτάσαι ἄρτων
ἐπ' ἐρημίασ; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούσ· πόσουσ ἔχετε ἄρτουσ; οἱ δὲ 5
εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆσ γῆσ· 6
καὶ λαβὼν τοὺσ ἑπτὰ ἄρτουσ εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.
7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσασ αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ 7 8
ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ
σπυρίδασ. 9 ἦσαν δὲ ὡσ τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούσ. 9
Mt 15, 39 Καὶ εὐθὺσ ἐμβὰσ εἰσ τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 10
11-13 Mt 16, 1-4 ἦλθεν εἰσ τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι 11
καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντεσ παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντεσ αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξασ τῷ πνεύ- 12
ματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν
εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶσ αὐτοὺσ πάλιν 13
ἐμβὰσ ἀπῆλθεν εἰσ τὸ πέραν.
14-21 Mt 16, Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτουσ, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ 14
5-12 Lc 12, 1 εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖσ λέγων· 15
ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων καὶ τῆσ ζύμησ
Ἡρῴδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ ὅτι ἄρτουσ οὐκ 16
ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺσ λέγει αὐτοῖσ· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτουσ 17
οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν

---

36. αυτοι : om 37. και τουσ αλαλ.

VIII, 1. παλιν πολλ. : παμπολλου | προσκαλ. ο ιησουσ τ. μαθητ. αυτου 2. ημερασ τρεισ 3. νηστεισ | κ. τινεσ : τιν. γαρ | απο : om | ϛ^e ηκουσιν 4. αυτω : ℵ om | οτι ποθεν : ϛ ποθεν, ℵ και ειπαν ποθεν 5. επηρωτα | ℵ αρτ. εχετε | ειπον 6. παρηγγειλε | παραθωσι 7. ειχον | αυτα : om | παρεθηκεν : ειπε παραθειναι και αυτα (ℵ^a παρατιθεναι και ταυτα) 8. και εφαγ. (ℵ add παντεσ) : εφαγ. δε | ℵ τα περισσ. | ℵ σφυριδασ 9. ησαν δε : add οι φαγοντεσ | ωσ : ℵ om 10. ευθεωσ | ηλθεν : ℵ* add ο ιησουσ 11. συζητειν | σημειον : ℵ add ιδειν 12. σημει. επιζητει 13. εμβασ παλιν εισ το πλοιον 16. πρ. αλληλουσ : add λεγοντεσ 17. κ. γνουσ : ϛ ℵ* add ο ιησουσ | ετι πεπωρωμ.

18 καρδίαν ὑμῶν; [18] ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντεσ
19 οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, [19] ὅτε τοὺσ πέντε ἄρτουσ ἔκλασα
εἰσ τοὺσ πεντακισχιλίουσ, καὶ πόσουσ κοφίνουσ κλασμάτων πλή-
20 ρεισ ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. [20] ὅτε καὶ τοὺσ ἑπτὰ εἰσ
τοὺσ τετρακισχιλίουσ, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
21 ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτά. [21] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ· οὔπω συνίετε;
22 Καὶ ἔρχονται εἰσ Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
23 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. [23] καὶ ἐπιλαβόμενοσ
τῆσ χειρὸσ τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆσ κώμησ, καὶ
πτύσασ εἰσ τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῷ, ἐπηρώτα
24 αὐτὸν εἴ τι βλέπει. [24] καὶ ἀναβλέψασ ἔλεγεν· βλέπω τοὺσ ἀν-
25 θρώπουσ, ὅτι ὡσ δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντασ. [25] εἶτα πάλιν
ἐπέθηκεν τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
26 καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶσ ἅπαντα. [26] καὶ ἀπ-
έστειλεν αὐτὸν εἰσ οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰσ τὴν κώμην εἰσέλθησ.
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὰσ κώμασ 27-30 Mt 16,
Καισαρίασ τῆσ Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺσ μαθη- 13-20 Lc 9,
τὰσ αὐτοῦ λέγων αὐτοῖσ· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 18-21
28 [28] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντεσ ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ
29 ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷσ τῶν προφητῶν. [29] καὶ αὐτὸσ
ἐπηρώτα αὐτούσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶσ ὁ
30 Πέτροσ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστόσ. [30] καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖσ
31 ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. [31] Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺσ 31-33 Mt 16,
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ- 21-23 Lc 9, 22
ναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων
32 καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστῆναι. [32] καὶ
παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενοσ ὁ Πέτροσ αὐτὸν
33 ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. [33] ὁ δὲ ἐπιστραφεὶσ καὶ ἰδὼν τοὺσ μαθη-
τὰσ αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ,
ὅτι οὐ φρονεῖσ τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
34 Καὶ προσκαλεσάμενοσ τὸν ὄχλον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ 34-38 Mt 16,
εἶπεν αὐτοῖσ· ὅστισ θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω 24-27 Lc 9,
ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 23-26

18. *βλεπετε; — ακουετε,* (sed Wtst *-ετε;*) *και — μνημον.; οτε* | א* om *και* ante *ωτα* 19. om *και* ante *ποσουσ* | *κοφιν. πληρεισ κλασμ.* 20. *οτε και : οτε δε* | *τουσ επτα :* א add *αρτουσ* | *κ. λεγουσιν : οι δε ειπον* 21. *ουπω : πωσ ου* 22. ϛ א* *ερχεται* 23. *εξηγαγεν* 24. *ελεγεν :* א* *ειπεν* | *οτι ωσ* etc : ϛ^c *ωσ δενδρα περιπατουντασ* 25. *κ. διεβλεψ. : και εποιησεν αυτον αναβλεψαι* | *αποκατεσταθη* | *και ενεβλεψεν,* א* *κ. εβλεψεν* | ϛ א^c *τηλαυγωσ* | *απαντασ* 26. *αυτον :* א post *οικον* | *τον οικον* | *μηδε εισ την κωμην εισελθησ μηδε ειπησ τινι εν τη κωμη* 27. *καισαρειασ* 28. *ειπαν : απεκριθησαν* | om *αυτω λεγοντεσ οτι* | *ηλιαν* | *οτι εισ : ενα* 29. *επηρ. αυτουσ : λεγει αυτοισ* | *αποκριθ. δε* | *ο χριστοσ :* א add *ο υιοσ του θεου* 31. *υπο : απο* | om *των* ante *αρχιερ.* et ante *γραμματ.* 32. *αυτον :* ϛ א ante *ο πετρ.* 33. *τω πετρω* | *και λεγει : λεγων* 34. *οστισ :* א *ει τισ* | *ακολουθειν :* ϛ א *ελθειν* | א *τ. σταυρ. εαυτου*

Mt 10, 39 Lc 17, 33 35 ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν 35
10, 29 ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει
αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον 36
καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωποσ ἀντάλ- 37
Mt 10, 33 Lc 12, 9 λαγμα τῆσ ψυχῆσ αὐτοῦ; 38 ὃσ γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ 38
ἐμοὺσ λόγουσ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ
Mt 16, 28 Lc 9, 27 δόξῃ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. (IX.) 1 καὶ 1
ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινεσ ὧδε τῶν ἑστηκότων
οἵτινεσ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

Transfiguratio; Elias. Christus sanat daemoniacum non sanatum ab apostolis. Messiae moriendum esse. Discipulorum ambitio et infans. Offensionum pericula; salitura ignis.

2–8 Mt 17, 1–8 2 Καὶ μετὰ ἡμέρασ ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦσ τὸν Πέτρον 2
Lc 9, 28–36 καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺσ εἰσ ὄροσ
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνουσ, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺσ 3
ἐπὶ τῆσ γῆσ οὐ δύναται οὕτωσ λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖσ 4
Ἡλείασ σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντεσ τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ 5
ἀποκριθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί, καλόν ἐστιν ἡμᾶσ
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖσ σκηνάσ, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν
καὶ Ἡλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγέ- 6
2 Pe 1, 17 νοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖσ, καὶ ἐγένετο 7
φωνὴ ἐκ τῆσ νεφέλησ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, ἀκούετε
αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ 8
9–13 Mt 17, τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ 9
9–12 Lc 9, 36s τοῦ ὄρουσ, διεστείλατο αὐτοῖσ ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ
μὴ ὅταν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 καὶ τὸν 10
λόγον ἐκράτησαν πρὸσ ἑαυτοὺσ συνζητοῦντεσ τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν
Mal 4, 4 (3, 22) ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρι- 11
σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ 12
ἔφη αὐτοῖσ· Ἡλείασ ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ

---

35. οσ γαρ αν | απολεση | ουτοσ σωσ. αυτ. 36. ωφελησει | ℵ* ανθρωποσ | εαν κερδηση, item και ζημιωθη 37. η τι δωσει ανθρωπ. 38. γαρ αν

IX, 1. ς ℵ τιν. των ωδε εστηκοτ. (ℵ εστωτων) 2. μεθ ημερ. | ℵ υψηλ. λιαν 3. εγενοντο | λιαν : add ωσ χιων | ουτωσ : om 4. ς ℵ ηλιασ | ς μωσει, ℵ μωυση | ς συλλαλουντ., ℵ λαλουντεσ 5. ραββι | σκηνασ τρεισ | μωσει 6. αποκριθη (ℵ απεκριθη) : λαληση | ησαν γαρ εκφοβοι 7. ηλθε φωνη | νεφελησ : add λεγουσα | αυτου ακουετε 8. αλλα : ℵ ει μη 9. καταβαινοντ. δε | διηγησωντ. α ειδον | ει μη (sic ℵa) : ℵ* om 10. συζητ. 11. om οι φαρισ. και | ς ℵ ηλιαν 12. εφη : αποκριθεισ ειπεν | ς ℵ ηλιασ. Praeterea ς ℵ add μεν | ℵc πρωτοσ | ℵ* αποκατιστανει, ς αποκαθιστα

πῶσ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ
13 ἐξουθενωθῇ. [13] ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείασ ἐλήλυθεν, καὶ
ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼσ γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθόντεσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ 14–29 Mt 17, 14–21
15 αὐτοὺσ καὶ γραμματεῖσ συνζητοῦντασ πρὸσ αὐτούσ. [15] καὶ εὐθὺσ Lc9,37–42
πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντεσ
16 ἠσπάζοντο αὐτόν. [16] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούσ· τί συνζητεῖτε πρὸσ
17 αὐτούσ; [17] καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷσ ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε,
18 ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρόσ σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, [18] καὶ ὅπου
ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺσ ὀδόντασ
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖσ μαθηταῖσ σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν,
19 καὶ οὐκ ἴσχυσαν. [19] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτοῖσ λέγει· ὦ γενεὰ
ἄπιστοσ, ἕωσ πότε πρὸσ ὑμᾶσ ἔσομαι; ἕωσ πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
20 φέρετε αὐτὸν πρόσ με. [20] καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸσ αὐτόν. καὶ
ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺσ συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
21 ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκυλίετο ἀφρίζων. [21] καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
αὐτοῦ· πόσοσ χρόνοσ ἐστὶν ὡσ τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν·
22 ἐκ παιδιόθεν· [22] καὶ πολλάκισ καὶ εἰσ πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰσ
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
23 χνισθεὶσ ἐφ' ἡμᾶσ. [23] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνῃ; πάντα
24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. [24] εὐθὺσ κράξασ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου
25 ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. [25] ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ
ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλοσ, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι,
26 ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃσ εἰσ αὐτόν. [26] καὶ κράξασ
καὶ πολλὰ σπαράξασ ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρόσ, ὥστε
27 τοὺσ πολλοὺσ λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. [27] ὁ δὲ Ἰησοῦσ κρατήσασ
28 τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. [28] καὶ εἰσελθόντοσ
αὐτοῦ εἰσ οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν·
29 ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [29] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ·
τοῦτο τὸ γένοσ ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντεσ παρεπορεύοντο διὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ 30–32 Mt17,22s
31 οὐκ ἤθελεν ἵνα τισ γνοῖ· [31] ἐδίδασκεν γὰρ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ, Lc9,43–45

---

12. ανϑρωπου, ινα - εξουδενωϑη 13. οτι : ℵ* om | ηϑελησαν 14. ελϑων et ειδεν | συζητ. | προσ αυτουσ (ℵ* εαυτ.) : αυτοισ 15. ευϑεωσ | ιδων et εξεϑαμβηϑη 16. αυτουσ : τουσ γραμματεισ | ℵ* προσ εαυτουσ 17. και αποκριϑεισ εισ εκ τ. οχλ. ειπεν 18. οπου αν | ρησσει αυτον | τουσ οδοντ. αυτου | ειπον 19. αυτοισ : αυτω | ℵ προσ εμε 20. ευϑεωσ idque ante το πνευμ. | εσπαραξεν 21. ωσ : ℵ^c εξ ου | om εκ 22. αυτον : post πολλακισ | αλλ | δυνασαι 23. ει δυνασαι πιστευσαι 24. ευϑυσ : ℵ* και, ς και ευϑεωσ | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25. ο οχλ. : om ο | το πνευμα το αλαλ. και κωφον | εγω : ℵ* om | σοι επιτασσω 26. κραξαν et σπαραξαν | ς ℵ* σπαραξ. αυτον | om τουσ 27. τησ χειρ. αυτου : αυτον τησ χειρ. 28. και εισελϑοντα αυτον | επηρωτ. αυτ. κατ ιδιαν 29. εν προσευχη : add και νηστεια 30. και εκειϑεν | γνω

καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰσ
χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶσ
μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. [32] οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ 32
ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
33-37 Mt 18, 1-5 Lc 9, 46-48 Καὶ ἦλθον εἰσ Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενοσ 33
ἐπηρώτα αὐτούσ· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; [34] οἱ δὲ ἐσιώπων· 34
πρὸσ ἀλλήλουσ γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίσ μείζων. [35] καὶ 35
10, 43 καθίσασ ἐφώνησεν τοὺσ δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖσ· εἴ τισ θέλει
πρῶτοσ εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατοσ καὶ πάντων διάκονοσ. [36] καὶ 36
λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενοσ
Mt 10, 40 Io 13, 20 αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖσ· [37] ὃσ ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται ἐπὶ 37
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃσ ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ
38-40 Lc 9, 49 s δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. [38] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννησ· 38
διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
ὃσ οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει
ἡμῖν. [39] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶσ γάρ ἐστιν 39
ὃσ ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακο-
λογῆσαί με· [40] ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 40
Mt 10, 42 [41] ὃσ γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶσ ποτήριον ὕδατοσ ἐν ὀνόματί μου, ὅτι 41
Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
42-47 Mt 18, 6-9 Lc 17, 2 αὐτοῦ. [42] Καὶ ὃσ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν 42
πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλοσ ὀνικὸσ
Mt 5, 30 περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰσ τὴν θάλασσαν. [43] καὶ 43
ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε
κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰσ τὴν ζωήν, ἢ τὰσ δύο χεῖρασ ἔχοντα ἀπελθεῖν
εἰσ τὴν γέενναν, εἰσ τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. [45] καὶ ἐὰν ὁ πούσ σου 45
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰσ τὴν
ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺσ δύο πόδασ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν.
Mt 5, 29 [47] καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμόσ σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν 47
σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
Es 66, 24 δύο ὀφθαλμοὺσ ἔχοντα βληθῆναι εἰσ τὴν γέενναν, [48] ὅπου ὁ σκώληξ 48
[Lv 2, 13] αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. [49] πᾶσ γὰρ πυρὶ 49

31. μετ. τρ. ημ. : τη τριτη ημερα 33. ηλθεν | καπερναουμ | προσ εαυτουσ διελογιζεσθε 34. ℵ τισ μειζ. εστιν 37. οσ εαν εν των τοιουτ. παιδι. | και οσ αν (ℵ om αν) : κ. οσ εαν | ℵ δεχεται, ς δεξηται 38. εφη : απεκριθη δε | ο ιω. : add λεγων | εν τω : ς (non ς^c) om εν | οσ ουκ ακολ. ημιν : ℵ om | εκωλυσαμεν | ηκολουθει : ακολ. 40. ς (non ς^c) υμων υπ. υμων 41. αν : ℵ εαν | εν τω ονοματ. | μου : ℵ^c om | χριστου : ℵ* εμου (sic) | οτι sec : om 42. om τουτων | πιστευοντ. εισ εμε | λιθοσ μυλικοσ 43. σκανδαλιζη | καλ. σοι εστι | εισ τ. ζω. εισελθ. | απελθ. : ℵ* εισελθ. | ℵ^c om εισ το πυρ το ασβεστ. 44. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 45. ℵ σκανδαλιζει | καλ. εστ. σοι | εισελθειν : ℵ post ζωην | χωλον : ℵ κυλλον η χωλ. | βληθηναι : ℵ post εισ τ. γεενν. | εισ τ. γεενναν : add εισ το πυρ το ασβεστον 46. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47. καλον σοι εστι | ε. τ. γεενναν : add του πυροσ 49. ℵ εν πυρι

50 *ἀλισθήσεται.* [50] *καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται,* Mt 5, 13 Lc 14, 34
ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖσ ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν
ἀλλήλοισ.

X.

Responsio de repudio. Infantes admissi. Iuvenis dives divitiarumque pericula. Discipulorum praemia. Messiae mors. Ambitio filiorum Zebedaei. Bartimaeus caecus.

1 *Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰσ ἔρχεται εἰσ τὰ ὅρια τῆσ Ἰουδαίασ καὶ* 1-12 Mt 19, 1-9
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸσ αὐτόν,
2 *καὶ ὡσ εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούσ.* [2] *καὶ προσελθόντεσ οἱ*
Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι,
3 *πειράζοντεσ αὐτόν.* [3] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· τί ὑμῖν*
4 *ἐνετείλατο Μωϋσῆσ;* [4] *οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆσ βιβλίον* Deu 24, 1 Mt 5, 31
5 *ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι.* [5] *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·*
πρὸσ τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 7 [6] *ἀπὸ δὲ ἀρχῆσ κτίσεωσ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούσ·* [7] *ἕνε-* 6 = Gen 1, 27 2, 24
κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
8 *τέρα αὐτοῦ,* [8] *καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι*
9 *εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ.* [9] *ὃ οὖν ὁ θεὸσ συνέζευξεν, ἄνθρωποσ*
10 *μὴ χωριζέτω.* [10] *καὶ εἰσ τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου*
11 *ἐπηρώτων αὐτόν.* [11] *καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὃσ ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα* Mt 5, 32 Lc 16, 18
12 *αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν·* [12] *καὶ ἐὰν αὐτὴ*
ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆσ γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
13 *Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μα-* 13-16 Mt 19, 13-15
14 *θηταὶ ἐπετίμων τοῖσ προσφέρουσιν.* [14] *ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἠγα-* Lc 18, 15-17
νάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρόσ με,
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
15 [15] *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃσ ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡσ*
16 *παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτήν.* [16] *καὶ ἐναγκαλισάμενοσ αὐτὰ*
κατευλόγει, τιθεὶσ τὰσ χεῖρασ ἐπ' αὐτά.
17 *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰσ ὁδόν, προσδραμὼν εἶσ καὶ* 17-27 Mt 19, 16-26
γονυπετήσασ αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω Lc 18, 18-27
18 *ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;* [18] *ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· τί*
19 *με λέγεισ ἀγαθόν; οὐδεὶσ ἀγαθὸσ εἰ μὴ εἶσ ὁ θεόσ.* [19] *τὰσ*

---

49. *αλισθησεται* : add *και πασα θυσια αλι αλισθησεται* 50. *το αλασ* ter

X, 1. *κακειθεν* | *και περαν* : *δια του περ.* | *συμπορ.* 2. *επηρωτησαν* 3 et 4. *μωσησ* 4. *ειπον* | *μωσησ επετρεψε* 5. *και αποκριθεισ ο ιησουσ* 6. *επ. αυτουσ ο θεοσ* 7. *μητερ. αυτου* : om *αυτου* Praeterea add *και προσκολληθησεται προσ την γυναικα αυτου* 8. ℵ *σαρξ μια* 10. *εισ* etc : *εν τη οικια* | *οι μαθητ. αυτου* | *περι τουτου* (ℵ *τουτων*) : *περι του αυτου* | *επηρωτησαν* 11. *οσ εαν* 12. *και εαν γυνη απολυση τον ανδρα αυτησ και γαμηθη αλλω* 13. *αυτων αψηται* | ℵ *επετιμησαν* | *τ. προσφερουσιν* : ℵ *αυτοισ* 14. ϛ ℵ *και μη* 15. *οσ εαν* 16. *κ. εναγκ. αυτ. τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει αυτα*

Ex 20, 12-16 ἐντολὰσ οἶδασ· μὴ μοιχεύσῃσ, μὴ φονεύσῃσ, μὴ κλέψῃσ, μὴ
ψευδομαρτυρήσῃσ, μὴ ἀποστερήσῃσ, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
τὴν μητέρα σου. [20] ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα 20
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητόσ μου. [21] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐμβλέψασ αὐτῷ 21
ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεισ
πώλησον καὶ δὸσ τοῖσ πτωχοῖσ, καὶ ἕξεισ θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. [22] ὁ δὲ στυγνάσασ ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν 22
λυπούμενοσ· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. [23] καὶ περιβλεψάμενοσ 23
ὁ Ἰησοῦσ λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· πῶσ δυσκόλωσ οἱ τὰ χρή-
ματα ἔχοντεσ εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. [24] οἱ δὲ 24
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖσ λόγοισ αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦσ πάλιν
ἀποκριθεὶσ λέγει αὐτοῖσ· τέκνα, πῶσ δύσκολόν ἐστιν εἰσ τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· [25] εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ 25
τῆσ τρυμαλιᾶσ τῆσ ῥαφίδοσ διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰσ τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] οἱ δὲ περισσῶσ ἐξεπλήσσοντο λέγοντεσ 26
πρὸσ ἑαυτούσ· καὶ τίσ δύναται σωθῆναι; [27] ἐμβλέψασ αὐτοῖσ ὁ 27
Ἰησοῦσ λέγει· παρὰ ἀνθρώποισ ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.
28-31 Mt 19, 27-30 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτροσ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖσ ἀφήκαμεν πάντα 28
Lc 18, 28-30 καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. [29] ἔφη ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείσ 29
ἐστιν ὅσ ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺσ ἢ ἀδελφὰσ ἢ μητέρα ἢ
πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺσ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
[30] ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίασ 30
καὶ ἀδελφοὺσ καὶ ἀδελφὰσ καὶ μητέρασ καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺσ
μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
[31] πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 31
32-34 Mt 20, 17-19 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντεσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν 32
Lc 18, 31-33 προάγων αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντεσ
ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺσ δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖσ
λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, [33] ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰσ 33
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖσ ἀρ-
χιερεῦσιν καὶ τοῖσ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ
καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖσ ἔθνεσιν, [34] καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ 34

---

19. ℵ* om μη μοιχ., ℵ[a] post μη φον. pon | σου sec : om 20. εφη : αποκριθεισ ειπεν 21. εν σοι υστερ. | ακολ. μοι : add αρασ τον σταυρον 23. ℵ* ελεγεν 24. δυσκ. εστιν : add τουσ πεποιθοτασ επι τοισ χρημασιν 25. ℵ om τησ pri et sec | τρυμ. : ℵ* τρηματοσ | διελθ. : ℵ εισελθ. 26. προσ εαυτουσ : ℵ πρ. αυτον 27. εμβλεψ. δε | λεγει : ℵ ειπεν | αλλ ου πα. τω θεω | δυνατα εστι 28. Και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | ϛ ℵ ηκολουθησαμεν | σοι : ℵ add τι αρα εσται ημιν 29. εφη (ℵ add αυτω) ο ιησ. : αποκριθεισ δε ο ιησ. ειπεν | ϛ ℵ η πατ. η μητερ. | η τεκνα : praem η γυναικα | ℵ* om ενεκ. εμου και | ενεκεν sec : om 30. απολαβη | ℵ* om οικιασ usque μετ. διωγμων (ℵ[a] supplet usque τεκνα, rell ℵ[c] add) | ℵ[a] και μητερα, ℵ[c] και πατερα και μητερα 31. ℵ om οι 32. οι δε ακ. εφ. : και ακολουθουντ. εφοβουντο 33. ℵ* om και τοισ γραμμ.

καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν,
καὶ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀναστήσεται. 35-40
35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ οἱ υἱοὶ Mt 20,
Ζεβεδαίου, λέγοντεσ αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτή- 20-23
36 σωμέν σε ποιήσησ ἡμῖν. [36] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· τί θέλετέ με
37 ποιήσω ὑμῖν; [37] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸσ ἡμῖν ἵνα εἷσ σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἷσ σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 [38] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
39 βαπτισθῆναι; [39] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν
αὐτοῖσ· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
40 βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· [40] τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ
εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷσ ἡτοίμασται. 41-45
41 Καὶ ἀκούσαντεσ οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου Mt 20,
42 καὶ Ἰωάννου. [42] καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτοὺσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει 24-28 Lc 22,
αὐτοῖσ· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντεσ ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύου- 25-27
43 σιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. [43] οὐχ
οὕτωσ δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃσ ἂν θέλῃ μέγασ γενέσθαι ἐν
44 ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονοσ, [44] καὶ ὃσ ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
45 πρῶτοσ, ἔσται πάντων δοῦλοσ. [45] καὶ γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. 46-52
46 Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἱερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Mt 20,
Ἱερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸσ Τιμαίου 29-34 Lc 18,
47 Βαρτιμαῖοσ, τυφλὸσ προσαίτησ, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. [47] καὶ 35-43
ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ
48 λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. [48] καὶ ἐπετίμων αὐτῷ
πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
49 ἐλέησόν με. [49] καὶ στὰσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντεσ αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 [50] ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσασ ἦλθεν πρὸσ τὸν
51 Ἰησοῦν. [51] καὶ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· τί σοι θέλεισ
52 ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸσ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. [52] ὁ

34. και εμπτυσ. (א* -ουσιν) αυτω : post και μαστιγ. αυτ. pon | κ. αποκτεν. αυτον | τη τριτη ημερα 35. א* παραπορευοντ. | om αυτω post λεγοντ. | א^c αιτησομεν | σε : om 36. με ποιησω : ποιησαι με 37. ειπον | εκ δεξι. σου | αριστ. : ϛ א ευωνυμων 38. η το : και το 39. ειπον | το μεν ποτηρ. 40. η εξ : και εξ | ευωνυμων : add μου | ητοιμασται : א* add υπο του πατροσ μου 41. א και περι 42. και πρ. α. ο (א* om) ιησ. : ο δε ιησ. προσκ. αυτουσ | οι μεγ. αυτ. : א οι βασιλεισ 43. εστιν : εσται | οσ εαν θελ. γενεσθ. μεγ. εν υμιν | εσται : א εστω | διακον. υμων 44. υμ. γεν. πρ. : א εν υμιν ειναι πρωτ. 46. ϛ א εισ ιεριχω | απο ιεριχω | om ο ante υιοσ | ο τυφλοσ | προσαιτησ (א και πρ.) : προσαιτων post οδον 47. ϛ א ναζωραιοσ | ο υιοσ δαβιδ 48. δαβιδ 49. ειπεν αυτον φωνηθηναι | εγειραι 50. αναπηδ. : αναστασ 51. κ. αποκρ. λεγει αυτω ο ιησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββονι

δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. καὶ
εὐθὺσ ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

Solemnis ingressio. Imprecatio ficus. Purgatio templi. De fide, precibus et placabilitate. De baptismo Iohannis.

1–10 Mt 21, 1–11 Lc 19, 29–38 Io 12, 12–15
Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰσ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰσ Βηθανίαν πρὸσ 1
τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 καὶ 2
λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ
εὐθὺσ εἰσπορευόμενοι εἰσ αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ᾽
ὃν οὐδεὶσ ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
3 καὶ ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύριοσ αὐτοῦ 3
χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺσ αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. 4 καὶ ἀπῆλθον 4
καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸσ τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινεσ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον 5
αὐτοῖσ· τί ποιεῖτε λύοντεσ τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖσ καθὼσ 6
εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἀφῆκαν αὐτούσ. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον 7
πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν 8
εἰσ τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδασ, κόψαντεσ ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 καὶ 9
οἱ προάγοντεσ καὶ οἱ ἀκολουθοῦντεσ ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογη-
μένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου· 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη 10
βασιλεία τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖσ ὑψίστοισ.

(Mt 21, 17) Καὶ εἰσῆλθεν εἰσ Ἱεροσόλυμα εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψά- 11
μενοσ πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσησ τῆσ ὥρασ, ἐξῆλθεν εἰσ Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.

12–14 Mt 21, 18 ss Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίασ ἐπεί- 12
νασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν 13
εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ᾽ αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ
φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸσ οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν 14
αὐτῇ· μηκέτι εἰσ τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶσ καρπὸν φάγοι. καὶ
ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15–18 Mt 21, 12–16 Lc 19, 45–48 Io 2, 14–17
Καὶ ἔρχονται εἰσ Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν 15

---

52. ℵc και ο ιησουσ | ευθεωσ | αυτω : τω ιησου

XI, 1. εισ ιερουσαλημ | ϛ ℵ εισ βηθφαγη και (ℵ add εισ) βηθανιαν 2. ℵ* om την κατεν. υμων | ευθεωσ | ουδεισ ανθρωπων (omisso ουπω) | ℵ εκαθισεν | λυσαντεσ αυτον αγαγετε 3. ϛ ℵ ειπατε οτι | ευθεωσ | αποστελει | παλιν : om 4. απηλθον δε 6. ειπον | ειπεν : ενετειλατο 7. φερουσιν : ℵ* αγουσιν, ϛ ηγαγον | επεβαλον | τα ιματια αυτων : ℵ* αυτων τα ιματ. eaque ante αυτω | ℵ εκαθισαν | επ αυτω 8. πολλοι δε | στοιβαδασ | κοψ. εκ τ. αγρ. : εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εισ την οδον 9. εκραζον : add λεγοντεσ | ὡσαννα 10. βασιλεια : add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11. εισ ιεροσολ. : add ο ιησουσ | και εισ το ιερ. | οψιασ 12. ℵ* om επεινασεν 13. συκην : ℵ add μιαν | om απο | ευρησει τι | ου γαρ ην καιροσ συκων 14. αποκριθεισ : add ο ιησουσ | εκ σου εισ τον αιωνα | ϛ° ουδεισ 15. και εισελθων : add ο ιησουσ

ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦντασ καὶ τοὺσ ἀγοράζοντασ ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ τὰσ τραπέζασ τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰσ καθέδρασ τῶν
16 πωλούντων τὰσ περιστερὰσ κατέστρεψεν, [16] καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα
17 τισ διενέγκῃ σκεῦοσ διὰ τοῦ ἱεροῦ, [17] καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖσ· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ προσευχῆσ κληθήσεται Es 56, 7 Ier 7, 11
πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν; ὑμεῖσ δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
18 [18] καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ, καὶ ἐζήτουν πῶσ
αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶσ γὰρ ὁ ὄχλοσ ἐξε-
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
19 Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆσ πόλεωσ. (Mt21,17)
20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ 20–24 Mt 21,
21 ῥιζῶν. [21] καὶ ἀναμνησθεὶσ ὁ Πέτροσ λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε ἡ 20–22
22 συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. [22] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ λέγει
23 αὐτοῖσ· ἔχετε πίστιν θεοῦ. [23] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃσ ἂν εἴπῃ (Lc 17, 6)
τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰσ τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται,
24 ἔσται αὐτῷ. [24] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε
25 καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. [25] καὶ ὅταν Mt 6, 14
στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινοσ, ἵνα καὶ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰσ Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι- 27–33 Mt 21,
πατοῦντοσ αὐτοῦ ἔρχονται πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμ- 23–27 Lc 20, 1–8
28 ματεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, [28] καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖσ; ἢ τίσ σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα
29 ποιῇσ; [29] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐπερωτήσω ὑμᾶσ ἕνα λόγον,
καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 [30] τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
31 κρίθητέ μοι. [31] καὶ διελογίζοντο πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ· ἐὰν
εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 [32] ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντεσ
33 γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντωσ ὅτι προφήτησ ἦν. [33] καὶ ἀποκρι-
θέντεσ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦσ λέγει
αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

15. om τουσ ante αγοραζοντ. | ℵ* om κατεστρεψ., ℵc supplet post περιστ. 17. και ελεγεν : λεγων | ϛ ℵ εποιησατε 18. οι γραμματ. και οι αρχιερ. | απολεσουσιν | πασ γαρ : οτι πασ | εξεπλησσετο 19. οταν : οτε 20. ℵ* παρεπορευετο posteaque και ιδον | πρωι παραπορ. 21. ραββι 22. om ο ante ιησ. | ℵ ει εχετε 23. αμην γαρ | οτι : ℵ om | πιστευση | ο λαλει : α λεγει | εστ. αυτω : add ο εαν ειπη 24. οσα αν προσευχομενοι αιτ. πιστ. οτι λαμβανετε 25. ϛ στηκητε, ℵ στητε 26. ει δε υμεισ ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοισ ουρανοισ αφησει τα παραπτωματα υμων 28. λεγουσιν | η τισ : και τισ | ℵ εδωκ. την εξουσ. ταυτ. 29. ο δε ιησ. : add αποκριθεισ | ϛ ℵ υμασ καγω 30. om το ante ιωανν. | ℵ ποθεν ην; εξ ουρ. η εξ 31. ϛ ελογιζοντο, ℵ* προσελογιζοντ. 32. αλλ εαν ειπ. | λαον : ℵ οχλον | ℵ* παντεσ | οτι οντωσ προφ. ην, ℵ* om οντωσ 33. λεγουσι τω ιησου | και ο ιησ. αποκριθεισ

XII.

Parabola de vinitoribus filii occisoribus; lapis repudiatus. Agitur de censu, resurrectione, principali praecepto, Davidis filio, legis peritorum ambitione et avaritia. Munusculum viduae.

1-12 Mt 21, 33-46 Lc 20, 9-19 *Καὶ ἤρξατο αὐτοῖσ ἐν παραβολαῖσ λαλεῖν. ἀμπελῶνα ἄνθρω-* 1
πος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ
ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ ἀπεδήμησεν.
²καὶ ἀπέστειλεν πρὸσ τοὺσ γεωργοὺσ τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ 2
τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνοσ· ³καὶ λα- 3
βόντεσ αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. ⁴καὶ πάλιν ἀπέ- 4
στειλεν πρὸσ αὐτοὺσ ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ
ἠτίμασαν. ⁵καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολ- 5
λοὺσ ἄλλουσ, οὓσ μὲν δέροντεσ, οὓσ δὲ ἀποκτέννοντεσ. ⁶ἔτι ἕνα 6
εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸσ αὐτοὺσ λέγων
ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ⁷ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸσ 7
ἑαυτοὺσ εἶπαν ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ κληρονόμοσ· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. ⁸καὶ λαβόντεσ ἀπέκτειναν 8
αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ. ⁹τί ποιήσει ὁ 9
κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺσ γεωργούσ,
10 s Ps 118, 22 s *καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ. ¹⁰οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέ-* 10
γνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη
εἰσ κεφαλὴν γωνίασ· ¹¹παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν 11
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖσ ἡμῶν; ¹²καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, 12
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ τὴν
παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντεσ αὐτὸν ἀπῆλθον.
13-17 Mt 22, 16-22 Lc 20, 20-26 *Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸσ αὐτὸν τινὰσ τῶν Φαρισαίων καὶ* 13
τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. ¹⁴καὶ ἐλθόντεσ 14
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ εἶ καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενόσ· οὐ γὰρ βλέπεισ εἰσ πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ'
ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι
δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; ¹⁵ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρι- 15
σιν εἶπεν αὐτοῖσ· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω.
¹⁶οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνοσ ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ 16
ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαροσ. ¹⁷ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν 17
αὐτοῖσ· τὰ Καίσαροσ ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

XII, 1. *λαλειν : λεγειν | αμπ. εφυτ. ανθρωπ. | εξεδοτο* 2. *א* λαβοι | απο του καρπου* 3. *οι δε λαβοντ.* 4. *א** om *δουλον | λιθοβολησαντεσ εκεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον* 5. *και παλιν αλλον | τουσ μεν* et *τουσ δε | αποκτεινοντεσ* 6. *ετι ουν ενα υιον εχων αγαπητ. αυτου· απεστ. και αυτον πρ. αυτ. εσχατον* 7. *ειπον προσ εαυτ.* 8. *αυτ. απεκτ. |* om *αυτον* post *εξεβαλ.* 9. *ς א τι ουν ποιησει* 14. *οι δε ελθοντ. | א δουν. κηνσ. καισαρι* 15. *ιδων : ειδωσ* 16. *ειπον* 17. *και αποκριθεισ ο ιησουσ | αποδοτ. τα καισ. καισαρι | εθαυμασαν*

6*

18 *Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸσ αὐτόν, οἵτινεσ λέγουσιν* 18-27 Mt 22,
19 *ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντεσ·* [19] *διδάσκαλε,* 23-33 Lc 20,
Μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ καὶ κατα- 27-38 Deut 25, 5
λίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν
20 *γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.* [20] *ἑπτὰ*
ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτοσ ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ
21 *ἀφῆκεν σπέρμα.* [21] *καὶ ὁ δεύτεροσ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν*
22 *μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτοσ ὡσαύτωσ·* [22] *καὶ οἱ ἑπτὰ*
οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 [23] *ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνοσ αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ*
24 *γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.* [24] *ἔφη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐ διὰ*
τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
25 *θεοῦ;* [25] *ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε*
26 *γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡσ ἄγγελοι ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.* [26] *περὶ δὲ* Ex 3, 6
τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέωσ
ἐπὶ τοῦ βάτου πῶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸσ λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ
27 *καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ;* [27] *οὐκ ἔστιν ὁ θεὸσ νεκρῶν*
ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
28 *Καὶ προσελθὼν εἷσ τῶν γραμματέων, ἀκούσασ αὐτῶν συνζη-* 28-34 Mt 22,
τούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶσ ἀπεκρίθη αὐτοῖσ, ἐπηρώτησεν αὐτόν· 35-40 (Lc 20, 39)
29 *ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων;* [29] *ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ ὅτι* 29 s Deut 6, 4 s
πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν κύριοσ εἷσ ἐστίν,
30 [30] *καὶ ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ σου* Lc 10, 27
καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ ψυχῆσ σου καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ διανοίασ σου καὶ ἐξ
31 *ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ σου.* [31] *δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον* Lev 19, 18
32 *σου ὡσ σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν.* [32] *καὶ*
εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύσ· καλῶσ, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείασ εἶπεσ
33 *ὅτι εἷσ ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλοσ πλὴν αὐτοῦ.* [33] *καὶ τὸ ἀγαπᾶν*
αὐτὸν ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ καὶ ἐξ ὅλησ τῆσ συνέσεωσ καὶ ἐξ
ὅλησ τῆσ ἰσχύοσ, και τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡσ ἑαυτὸν περισ-
34 *σότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.* [34] *καὶ*
ὁ Ἰησοῦσ, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶσ ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ Mt 22, 46 Lc 20, 40

---

18. *επηρωτησαν* 19. *μωσησ* | ℵ *καταλειψη* | *τεκνα* (sic etiam ℵ*) *μη αφη* 20. ϛ° *επτα ουν αδελφ. ησαν* | *πρωτοσ* (ℵ^a) : ℵ* *εισ* 21. *μη κατ. σπ.* : *και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμα* 22. *και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκαν σπερμ.* | *εσχατη παντων απεθανε και η γυνη* 23. *εν τη ουν αναστ.* | ℵ om *οταν αναστωσιν* 24. *και αποκριθεισ ο ιησουσ ειπεν αυτοισ* 25. *γαμισκονται* | *οι εν τοισ* 26. *μωσεωσ* | *τησ βατου* | *πωσ* : *ωσ* | ℵ* *ισακ* 27. *αλλα θεοσ ζωντ.* | *υμεισ ουν πολυ πλαν.* 28. *συζητουντ.* | *ιδων* : *ειδωσ* | *αυτοισ απεκριθ.* | *πρωτη πασων εντολη* 29. *ο δε ιησ. απεκριθη αυτω οτι πρωτη πασων των εντολων· ακουε* 30. *ισχυοσ σου* : add *αὕτη πρωτη εντολη* 31. *και δευτερα ομοια αὕτη* | ℵ *μειζων δε* 32. *ειπασ* | *εισ εστι θεοσ* 33. *καρδιασ* : ℵ add *σου* | *συνεσεωσ* : add *και εξ ολησ τησ ψυχησ* | ℵ* om *τησ* ante *ισχυοσ* | *τ. πλησιον* : ℵ* add *σου* | ℵ *ωσ σεαυτον* | *περισσοτ.* : *πλειον* 34. ℵ om *αυτον*

μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶσ οὐκέτι ἐτόλμα
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
35–37 Mt 22, Καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶσ 35
41–45 Lc 20, λέγουσιν οἱ γραμματεῖσ ὅτι ὁ Χριστὸσ υἱὸσ Δαυείδ ἐστιν; [36] αὐτὸσ 36
41–44 Ps 110, 1 Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ
Act 2, 34 μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑπο-
πόδιον τῶν ποδῶν σου. [37] αὐτὸσ Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ 37
πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱόσ; καὶ ὁ πολὺσ ὄχλοσ ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέωσ.
38–40 Lc 20, 46 s Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμμα- 38
Mt 23, 6 s Lc 11, 43 τέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖσ περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ
ἀγοραῖσ [39] καὶ πρωτοκαθεδρίασ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτο- 39
[Mt 23, 14] κλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ· [40] οἱ κατεσθίοντεσ τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν 40
καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισ-
σότερον κρίμα.
41–44 Lc 21, 1–4 Καὶ καθίσασ κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶσ ὁ 41
ὄχλοσ βάλλει χαλκὸν εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά, [42] καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ 42
δύο, ὅ ἐστιν κοδράντησ. [43] καὶ προσκαλεσάμενοσ τοὺσ μαθητὰσ 43
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον·
[44] πάντεσ γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ 44
τῆσ ὑστερήσεωσ αὐτῆσ πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆσ.

XIII.

Interitus templi et civitatis. Pseudochristi; pericula et promissiones.
Adventus iudicis.

1–9 Mt 24, 1–8 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷσ τῶν 1
Lc 21, 5–12 μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰ-
κοδομαί. [2] καὶ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· βλέπεισ ταύτασ τὰσ με- 2
γάλασ οἰκοδομάσ; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθοσ ἐπὶ λίθον, ὃσ οὐ μὴ κατα-
λυθῇ. [3] καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν κατέναντι 3
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτροσ καὶ Ἰάκωβοσ καὶ
Ἰωάννησ καὶ Ἀνδρέασ· [4] εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί 4
τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; [5] ὁ δὲ Ἰησοῦσ 5
ἤρξατο λέγειν αὐτοῖσ· βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ πλανήσῃ. [6] πολλοὶ 6
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντεσ ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολ-

---

34. ει : א* om, אc post βασιλ. pon | א* επερωτ. αυτ. 35. εστι δαβιδ 36. αυτοσ γαρ δαβιδ 37. αυτοσ ουν δαβιδ | ποθεν : א* πωσ | ς א υιοσ αυτου εστι | א om ο ante πολυσ 38. και ελεγεν αυτοισ εν τη διδαχ. αυτου 40. ληψονται 41. καθισασ : add ο ιησουσ | א* θεωρει | א* εξεβαλλον 42. א μια γυνη χηρα 43. ειπεν : λεγει | א πλεον | א* εβαλλεν | των βαλοντων

XIII, 2. και ο ιησουσ αποκριθεισ ειπεν αυτοισ | αφεθη : א add ωδε | επι λιθω | א* οσ ου καταλυθησεται 3. επηρωτων | om ο ante πετρ. 4. ειπε | μελλει παντα ταυτ. συντελ. 5. ο δε ιησ. αποκριθεισ αυτ. ηρξατ. λεγ. 6. πολλοι γαρ

7 λοὺσ πλανήσουσιν. [7] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀκοὰσ
8 πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλοσ. [8] ἐγερ-
θήσεται γὰρ ἔθνοσ ἐπ' ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
9 σεισμοὶ κατὰ τόπουσ, ἔσονται λιμοί. [9] ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. Βλέ- 9-13 Lc 21,
πετε δὲ ὑμεῖσ ἑαυτούσ· παραδώσουσιν ὑμᾶσ εἰσ συνέδρια καὶ εἰσ 12-19 Mt 10,
συναγωγὰσ δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε 17-22 Mt 24, 9
10 ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. [10] καὶ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη
11 πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. [11] καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶσ
παραδιδόντεσ, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ Lc 12, 11 s
ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖσ οἱ λα-
12 λοῦντεσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. [12] καὶ παραδώσει ἀδελφὸσ
ἀδελφὸν εἰσ θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
13 ἐπὶ γονεῖσ καὶ θανατώσουσιν αὐτούσ. [13] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι Mt 24, 9. 13.
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνασ εἰσ τέλοσ, οὗτοσ
14 σωθήσεται. [14] Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆσ ἐρημώσεωσ ἑστη- 14-23 Mt 24,
κότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ 15-25 Lc 21,
15 φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη, [15] ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματοσ μὴ καταβάτω 20-24 Dan 9, 27
16 μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆσ οἰκίασ αὐτοῦ, [16] καὶ ὁ εἰσ τὸν Lc 17, 31
ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 [17] οὐαὶ δὲ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν
18 ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. [18] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶ-
19 νοσ. [19] ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψισ, οἵα οὐ γέγονεν
τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεόσ, ἕωσ τοῦ νῦν καὶ
20 οὐ μὴ γένηται. [20] καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριοσ τὰσ ἡμέρασ, οὐκ
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺσ ἐκλεκτοὺσ οὓσ ἐξελέξατο
21 ἐκολόβωσεν τὰσ ἡμέρασ. [21] καὶ τότε ἐάν τισ ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε Lc 17, 23
22 ὁ Χριστόσ, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. [22] ἐγερθήσονται δὲ ψευδό-
χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα
23 πρὸσ τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺσ ἐκλεκτούσ. [23] ὑμεῖσ δὲ
24 βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. [24] Ἀλλὰ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ 24-27 Mt 24,
μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιοσ σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ 29-31 Lc 21,
25 δώσει τὸ φέγγοσ αὐτῆσ, [25] καὶ οἱ ἀστέρεσ ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 25-28
πίπτοντεσ, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ σαλευθήσονται.
26 [26] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαισ
27 μετὰ δυνάμεωσ πολλῆσ καὶ δόξησ. [27] καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺσ

---

7. ℵ* ορατε μη θρο. | δει γαρ 8. επι εθν. | και εσοντ. σεισμ. κα. το. και εσοντ. λιμοι και ταραχαι 9. αρχαι | ς ℵ παραδ. γαρ υμασ | ςᵉ συναγωγασ· 10. δει πρωτον 11. οταν δε αγαγωσιν | λαλησητε : add μηδε μελετατε 12. παραδωσει δε 14. ερημωσεωσ : add το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | ς εστοσ, ςᵉ εστωσ 15. καταβατω : add εισ την οικιαν | εισελθετω 16. αγρον : add ων | ℵ om εισ τα 18. ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμ. 19. ην : ησ 20. κυριοσ εκολοβωσε 21. ιδου ωδε ο χρ. η ιδου εκ. | μη πιστευσητε 22. εγερθησ. γαρ | ποιησουσιν : ς ℵ δωσουσι | και τουσ εκλεκτουσ 23. ς ℵ ιδου προειρηκα 24. αλλ 25. οι αστ. του ουρανου εσονται εκπιπτοντεσ

ἀγγέλουσ καὶ ἐπισυνάξει τοὺσ ἐκλεκτοὺσ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων
28-31 Mt 24, 32-35 Lc 21, 29-33 ἀπ' ἄκρου γῆσ ἕωσ ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆσ συκῆσ μάθετε 28
τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆσ ἤδη ὁ κλάδοσ ἁπαλὸσ γένηται καὶ
ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν· 29 οὕτωσ 29
καὶ ὑμεῖσ ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν
ἐπὶ θύραισ. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη 30
μέχρισ οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρελεύ- 31
Mt 24, 36 σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 Περὶ δὲ τῆσ 32
ἡμέρασ ἐκείνησ ἢ τῆσ ὥρασ οὐδεὶσ οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐ-
Mt 25, 13 ρανῷ οὐδὲ ὁ υἱόσ, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ 33
(Mt 25, 14 ss) οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρόσ ἐστιν. 34 ὡσ ἄνθρωποσ ἀπόδημοσ 34
(Lc 19, 12 ss) ἀφεὶσ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺσ τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
Mt 24, 42 (Lc 21, 34 ss) 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριοσ τῆσ οἰκίασ 35
ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίασ ἢ πρωΐ· 36 μὴ 36
ἐλθὼν ἐξαίφνησ εὕρῃ ὑμᾶσ καθεύδοντασ. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, 37
πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

Insidiae. Unctio. Pactio Iudae. Coena ultima. Praedictiones. Anxietas in horto. Captio. Damnatio. Abnegatio Petri.

1-2 Mt 26, 3-5 Io 11, 47ss Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρασ, καὶ ἐζήτουν 1
οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ πῶσ αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντεσ
ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβοσ 2
τοῦ λαοῦ.
3-9 Mt 26, 6-13 Καὶ ὄντοσ αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνοσ τοῦ λε- 3
Io 12, 1-8 προῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
Lc 7, 36ss νάρδου πιστικῆσ πολυτελοῦσ· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέ-
χεεν αὐτοῦ τῆσ κεφαλῆσ. 4 ἦσαν δέ τινεσ ἀγανακτοῦντεσ πρὸσ 4
ἑαυτούσ· εἰσ τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο 5
γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ
δοθῆναι τοῖσ πτωχοῖσ· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦσ 6
εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπουσ παρέχετε; καλὸν ἔργον
ἠργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺσ πτωχοὺσ ἔχετε μεθ' ἑαυ- 7
τῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰσ τὸν ἐντα- 8

---

27. τουσ αγγ. : ς ℵ add αυτου | τουσ εκλ. : ς ℵ add αυτου 28. ℵ οταν ηδη ο κλαδ. αυτησ | ς (non ςᵉ) ἐκφυῇ 29. οτ. ταυτ. ιδητ. γινομενα 30. ℵ μεχρι sine ου | παντ. ταυτ. 31. ου μη παρελθωσιν 32. ς ℵ εκεινησ και τησ | ουδε οι αγγ. οι εν 33. αγρυπν. : ς ℵ add και προσευχεσθε 34. και εκαστω 35. om η prim | μεσονυκτιου 37. α δε

XIV, 2. γαρ : δε | θορυβ. εσται 3. και συντριψασα | το αλαβαστρ. | αυτου κατα τησ κεφαλ. 4. πρ. εαυτουσ : add και λεγοντεσ 5. ς om το μυρον, ℵ om τουτο | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6. καλον : ℵ add γαρ | ειργασατο εισ εμε 7. δυνασθε : add αυτουσ 8 ειχεν | εποιησεν : praem αὕτη | ℵ το σωμα μου

9 φιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
εἰσ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰσ μνη-
μόσυνον αὐτῆσ. 10 s
10 Καὶ Ἰούδασ Ἰσκαριώθ, ὁ εἷσ τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸσ Mt 26, 14-16
11 τοὺσ ἀρχιερεῖσ ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖσ. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ Lc 22, 3-6
ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει
πῶσ αὐτὸν εὐκαίρωσ παραδοῖ. 12-16
12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, Lc 22, 7-13
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεισ ἀπελθόντεσ ἑτοιμά- Mt 26, 17-19
13 σωμεν ἵνα φάγῃσ τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖσ· ὑπάγετε εἰσ τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει
ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
14 14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλοσ
λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
15 μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα
16 ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ
μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰσ τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ,
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 17-21
17 18 Καὶ ὀψίασ γενομένησ ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ Mt 26, 20-25
ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἀμὴν λέγω Lc 22, 14 21-23
19 ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 ἤρ-
20 ξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷσ κατὰ εἷσ· μήτι ἐγώ; 20 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖσ· εἷσ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενοσ μετ' ἐμοῦ εἰσ τὸ
21 τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼσ γέ-
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸσ
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν- 22-25
22 θρωποσ ἐκεῖνοσ. 22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσασ Mt 26, 26-29
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ Lc 22, 18-20
23 σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσασ ἔδωκεν αὐτοῖσ, 1 Co 11, 23 ss
24 καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντεσ. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ
25 αἷμά μου τῆσ διαθήκησ τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου
ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ἐκείνησ ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ. 26-31
26 27 Καὶ ὑμνήσαντεσ ἐξῆλθον εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. 27 καὶ Mt 26, 30-35
λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πάντεσ σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· Lc 22, 39 Io 16, 32

9. om δε | οπου αν | το ευαγγελ. τουτο 10. ο ιουδασ ο ισκαριωτησ εισ των | παραδω (sic etiam א) αυτον 11. א* απηγγειλαντ. | ευκαιρ. αυτον παραδω 14. om μου pri 15. ανωγεον | και εκει 16. οι μαθητ. αυτου | א* om και ηλθον 18. ειπεν ο ιησουσ 19. οι δε ηρξαντο | εισ καθ εισ | μητι εγω : add και αλλοσ· μητι εγω 20. ο δε : add αποκριθεισ | εισ εκ των δωδ. 21. om οτι | καλον : ς א add ην 22. λαβων : ς א add ο ιησουσ | λαβετε : add φαγετε 23. το ποτηριον 24. το αιμ. μου το τησ καινησ διαθηκ. το περι πολλ. εκχυνομενον 25. ουκετι : א om | γεννηματοσ 27. σκανδαλισθ. : add εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη

Zach 13, 7 πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 ἀλλὰ 28
29 ss Lc 22, 33 s μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ 29
Io 13, 36ss Πέτροσ ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντεσ σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ
14, 72 ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον 30
ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶσ ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίσ με ἀπαρνήσῃ.
31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶσ ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή 31
σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτωσ δὲ καὶ πάντεσ ἔλεγον.
32–42 Mt 26, Καὶ ἔρχονται εἰσ χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, καὶ λέγει 32
36–46 Lc 22, τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕωσ προσεύξωμαι. 33 καὶ 33
40–46 Io 18, 1 παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 καὶ λέγει αὐτοῖσ· 34
περίλυπόσ ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕωσ θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρη-
γορεῖτε. 35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆσ γῆσ, καὶ προσ- 35
ηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ 36
ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον
τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 καὶ ἔρχεται 37
καὶ εὑρίσκει αὐτοὺσ καθεύδοντασ, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων,
καθεύδεισ; οὐκ ἴσχυσασ μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ 38
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰσ πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρό-
θυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενήσ. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο 39
τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ ὑποστρέψασ εὗρεν αὐτοὺσ πάλιν 40
καθεύδοντασ· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,
καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον 41
καὶ λέγει αὐτοῖσ· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει·
ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου εἰσ τὰσ
χεῖρασ τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούσ 42
με ἤγγισεν.
43–50 Mt 26, Καὶ εὐθὺσ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ παραγίνεται Ἰούδασ ὁ 43
47–56 Lc 22, Ἰσκαριώτησ εἷσ τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλοσ μετὰ μαχαι-
47–53 Io 18, 1-12 ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ
πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖσ 44
λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτόσ ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε
ἀσφαλῶσ. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺσ προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, 45
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰσ χεῖρασ αὐτῷ καὶ 46

---

27. διασκορπισθησεται τα προβατ. 29. ει και : και ει 30. συ : ς ℵ om | εν τη νυκτι ταυτη | πριν η : ℵ om η | δισ : ℵ om | απαρνηση με 31. εκ περισσου | ελαλει : ελεγε μαλλον | απαρνησομαι | ωσαυτωσ : ℵ* ομοιωσ 32. γεθσημανη 33. ℵ* om τον ante πετρ. | τον ιακω. | μεθ εαυτου 35. επεσεν | ℵ* ινα ει δυνατον παρελθειν απ αυτου η ωρα 36. ℵ παρενεγκαι | το ποτηριον απ εμου τουτο 38. εισελθητε 40. ℵ και παλιν ελθων ευρεν αυτουσ | οι οφθαλμοι αυτων | ς βεβαρημενοι, ℵ* καταβεβαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42. ηγγικεν 43. ευθεωσ | ς ℵ om ο ισκαριωτ. | εισ ων των | οχλοσ πολυσ | και των πρεσβ. 44. συσσημον | απαγαγετε 45. ευθεωσ | ℵ* και προσελθων | ραββι ραββι 46. επεβαλον | ℵ* τασ χειρασ αυτων και, ς επ αυτον τασ χει. αυτων

47 ἐκράτησαν αὐτόν. [47] εἷσ δέ τισ τῶν παρεστηκότων σπασάμενοσ
τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ ἀφεῖλεν
48 αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. [48] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτοῖσ·
ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
49 [49] καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸσ ὑμᾶσ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
50 ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. [50] καὶ ἀφέντεσ
αὐτὸν ἔφυγον πάντεσ.
51 Καὶ εἷσ τισ νεανίσκοσ συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένοσ
52 σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· [52] ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν
σινδόνα γυμνὸσ ἔφυγεν.
53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸσ τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχον- 53 s Mt 26, 57 s
ται πάντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖσ. Lc 22, 54 s Io 18, 13 ss
54 [54] καὶ ὁ Πέτροσ ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕωσ ἔσω εἰσ
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, καὶ ἦν συνκαθήμενοσ μετὰ τῶν ὑπηρε-
τῶν καὶ θερμαινόμενοσ πρὸσ τὸ φῶσ.
55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ 55–64 Mt 26,
Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰσ τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· 59–66
56 [56] πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
57 οὐκ ἦσαν. [57] καί τινεσ ἀναστάντεσ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ
58 λέγοντεσ [58] ὅτι ἡμεῖσ ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι ἐγὼ καταλύσω Io 2, 19
τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον
59 ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. [59] καὶ οὐδὲ οὕτωσ ἴση ἦν ἡ μαρτυρία
60 αὐτῶν. [60] καὶ ἀναστὰσ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσ μέσον ἐπηρώτησεν τὸν
Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
61 [61] ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺσ 61 ss Lc 22, 67 ss
ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ
62 εὐλογητοῦ; [62] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆσ δυνάμεωσ καὶ ἐρχόμενον
63 μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. [63] ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ διαρρήξασ
τοὺσ χιτῶνασ αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
64 [64] ἠκούσατε τῆσ βλασφημίασ· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντεσ
κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.
65 Καὶ ἤρξαντό τινεσ ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ Mt 26, 67 s Lc 22, 63 s
τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον,
καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.
66 Καὶ ὄντοσ τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν 66–72 Mt 26, 69–75
67 παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέωσ, [67] καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον Lc 22, 54–62 Io 18, 15–18 et 25–27

---

47. ℵ om τισ | επαισεν : ℵ* praem και | ωτιον 48. εξηλθετε 50. παντεσ εφυγον 51. ℵ και νεαν. τισ | ηκολουθει | αυτον : add οι νεανισκοι 52. γυμν. εφυγεν : add απ αυτων 53. συνερχονται : add αυτω 54. συγκαθημ. | ςᵉ προσ φωσ 58. οτι ημ. ηκουσ. αυτ. λεγοντοσ : ℵ οτι ειπεν 60. εισ το μεσον 61. ο δε : ℵ add ιησουσ | και ουδεν απεκρινατο | του ευλογητου : ℵ* του θεου 62. καθημ. εκ δεξι. 64. ειναι ενοχον 65. το προσωπ. αυτου | ελαβον : εβαλλον 66. εν τη αυλη κατω

ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ
Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ 68
τί λέγεισ. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰσ τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν 69
τοῖσ παρεστῶσιν ὅτι οὗτοσ ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. 70
καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτεσ ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶσ
ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖοσ εἶ. 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν 71
καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ 72
εὐθὺσ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτροσ
τὸ ῥῆμα ὡσ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
δὶσ τρίσ με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Portenta. Sepultura.

1-5 Mt 27, 1 s Καὶ εὐθὺσ πρωῒ συμβούλιον ἑτοιμάσαντεσ οἱ ἀρχιερεῖσ μετὰ 1
11-14 Lc 23, 1 ss τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον,
Io 18, 28 ss δήσαντεσ τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. 2 καὶ 2
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτοσ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεισ. 3 καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ 3
οἱ ἀρχιερεῖσ πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· 4
οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦσ 5
οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον.
6-15 Mt 27 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖσ ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο. 6
15-26 Lc 23, 7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενοσ Βαραββᾶσ μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένοσ, 7
[17]-25 Io 18, 39 ss οἵτινεσ ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰσ ὁ ὄχλοσ 8
ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼσ ἐποίει αὐτοῖσ. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἀπεκρίθη 9
αὐτοῖσ λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιε- 10
ρεῖσ. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖσ ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν 11
Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖσ. 12 ὁ δὲ Πειλᾶτοσ πάλιν ἀποκριθεὶσ 12
ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ 13 14
Πειλᾶτοσ ἔλεγεν αὐτοῖσ· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶσ

---

67. ℵ μετ. του ιησ. ησθα του ναζ., ς μετ. του ναζ. ιησου ησθα 68. ουκ οιδα ουδε επισταμ. | τι συ | ℵ. αλεκτ. εφωνησεν : ℵ om 69. παλιν : post ιδουσα αυτον pon | παρεστηκοσιν 70. ℵ* om και ante μετα | γαλιλ. ει : add και η λαλια σου ομοιαζει 71. ς ℵ ομνυειν 72. om ευθυσ | ℵ om εκ δευτερ. | του ρηματοσ ου | ℵ om δισ | απαρν. με τρισ | ℵ* εκλαυσεν

XV, 1. ευθεωσ | επι το πρωι | ετοιμασ. : ποιησαντεσ | om των ante γραμμ. | τω πιλατω 2. πιλατοσ | αυτω λεγει : ειπεν αυτω 4. πιλατοσ | ς ℵ επηρωτησεν | επ. αυτον : add λεγων | κατηγορ. : καταμαρτυρουσιν 5. πιλατον 6. ονπερ ητουντο 7. συστασιαστων 8. αναβασ : αναβοησασ | καθωσ αει 9. πιλατοσ 10. ℵ* εγνωκει 12. παλιν : post αποκριθ. | ειπεν αυτοισ | ℵ om θελετε | om τον ante βασιλεα 14. πιλατοσ | ℵ* om αυτοισ | ς ℵ κακον εποιησεν | περισσοτερωσ

15 ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. [15] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ βουλόμενοσ ποιῆσαι
τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖσ τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν
τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσασ ἵνα σταυρωθῇ. 16–20
16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆσ αὐλῆσ, ὅ ἐστιν Mt 27, 27–31
17 πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· [17] καὶ ἐνδιδύσκου- Io 19, 2 s.
σιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντεσ ἀκάνθινον
18 στέφανον· [18] καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν
19 Ἰουδαίων· [19] καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον
20 αὐτῷ, καὶ τιθέντεσ τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. [20] καὶ ὅτε
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ. 21–26
21 Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. [21] καὶ ἀγγαρεύουσιν Mt 27, 32–37
παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν Lc 23, 26–31
πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Io 19, 17 ss.
22 [22] καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὅ ἐστιν μεθερ-
23 μηνευόμενον κρανίου τόποσ. [23] καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον
24 οἶνον· ὃσ δὲ οὐκ ἔλαβεν. [24] καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερί-
ζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντεσ κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίσ τί ἄρῃ.
25 26 [25] ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [26] καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ Io 19, 19
τῆσ αἰτίασ αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων. 27–32
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάσ, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ Mt 27, 38–44
29 ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. [29] καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν Lc 23, 32–43
αὐτὸν κινοῦντεσ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ λέγοντεσ· οὐᾶ ὁ κατα- Io 19, 18
30 λύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραισ, [30] σῶσον σεαυτὸν
31 καταβὰσ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. [31] ὁμοίωσ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ ἐμπαίζον-
τεσ πρὸσ ἀλλήλουσ μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλουσ ἔσωσεν,
32 ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· [32] ὁ Χριστὸσ ὁ βασιλεὺσ Ἰσραήλ, κατα-
βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ
οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. 33–39
33 Καὶ γενομένησ ὥρασ ἕκτησ σκότοσ ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν Mt 27, 45–54
34 γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ. [34] καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦσ Lc 23, 44–47
φωνῇ μεγάλῃ· ἐλωῒ ἐλωῒ λεμὰ σαβαχθανεί, ὅ ἐστιν μεθερμηνευό- (Ps 22, 2)
35 μενον· ὁ θεόσ μου ὁ θεόσ μου, εἰσ τί ἐγκατέλιπέσ με; [35] καί
τινεσ τῶν παρεστώτων ἀκούσαντεσ ἔλεγον· ἴδε Ἠλείαν φωνεῖ.

---

14. εκραξαν : ℵ add λεγοντεσ 15. βουλομ. τω οχλ. το ικανον ποιησαι 16. συγκαλ. 17. ενδυουσιν 18. ασπαζ. αυτον : ℵ add και λεγειν 20. τα ιματ. τα ιδια | σταυρωσουσιν (ς ℵ -σωσιν) : add αυτον 21. ℵ* εγγαρευουσιν 22. επι τον : om τον | γολγοθα | ℵ* om τοπον 23. εδιδ. αυτω : add πιειν | ο δε ουκ 24. ς ℵ και σταυρωσαντεσ αυτον διεμεριζον (ℵ διαμεριζονται) 28. και επληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα ανομων ελογισθη 29. ουα : ℵca om | ς ℵ και εν τρισιν ημερ. οικοδομων 30. και καταβα 31. ομοιωσ δε 32. του ισραηλ | om συν 33. Γενομενησ δε | εννατησ 34. τη ωρα τη εννατη | φων. μεγαλη : add λεγων | ελωι | λαμμα | σαβαχθανι, ℵ* σαβακτανει | με εγκατελ. 35. παρεστηκοτων | ιδου | ηλιαν

38 s Io 19, 29 s [36] δραμὼν δέ τισ καὶ γεμίσασ σπόγγον ὄξουσ περιθεὶσ καλάμῳ 36
ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείασ καθελεῖν
αὐτόν. [37] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀφεὶσ φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. [38] καὶ 37 38
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰσ δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕωσ κάτω.
[39] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼσ ἐξ ἐναντίασ αὐτοῦ ὅτι οὕτωσ 39
ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶσ οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ υἱὸσ ἦν θεοῦ.
40 s Mt 27, 55 s Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκεσ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷσ καὶ 40
Lc 23, 49 Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ-
τοσ μήτηρ καὶ Cαλώμη, [41] αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν 41
αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι
αὐτῷ εἰσ Ἱεροσόλυμα.
42–47 Mt 27, Καὶ ἤδη ὀψίασ γενομένησ, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προ- 42
57–65 Lc 23, σάββατον, [43] ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίασ, εὐσχήμων βου- 43
50–51 Io 19, λευτήσ, ὃσ καὶ αὐτὸσ ἦν προσδεχόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
38–42 τολμήσασ εἰσῆλθεν πρὸσ τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ. [44] ὁ δὲ Πειλᾶτοσ ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ 44
προσκαλεσάμενοσ τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι
ἀπέθανεν· [45] καὶ γνοὺσ ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνοσ ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα 45
τῷ Ἰωσήφ. [46] καὶ ἀγοράσασ σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν 46
τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον
ἐκ πέτρασ, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
[47] ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτοσ ἐθεώρουν 47
ποῦ τέθειται.

XVI.

Mulieres ad sepulcrum Christi redivivi.

[Quibus apparuerit, quae mandaverit et promiserit. Sublatio in caelum.]

1–8 Mt 28, Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ 1
1–10 Lc 24, Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Cαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι
1–10 ἀλείψωσιν αὐτόν. [2] καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται 2
ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντοσ τοῦ ἡλίου. [3] καὶ ἔλεγον πρὸσ ἑαυτάσ· 3
τίσ ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆσ θύρασ τοῦ μνημείου; [4] καὶ 4
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθοσ· ἦν γὰρ μέγασ
σφόδρα. [5] καὶ εἰσελθοῦσαι εἰσ τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθή- 5
μενον ἐν τοῖσ δεξιοῖσ περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμ-
βήθησαν. [6] ὁ δὲ λέγει αὐταῖσ· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε 6
τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ
τόποσ ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. [7] ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖσ μαθηταῖσ 7

36. τισ : εισ | περιθ. τε | κ αφεσ | ηλιασ 39. οτι ουτω κραξασ εξεπν. | ο ανθρωπ. ουτοσ | κ υιοσ θεου ην 40. εν αισ : add ην | μαρια η του ιακω. | $\mathfrak{s}$ ℵ* ιωση 41. αι : add και 43. ελθων : ηλθεν | ℵ* om οσ | προσ πιλατον 44. πιλατοσ | εθαυμασεν 45. το σωμα 46. και καθελων | κ εθηκεν | εν μνημειω 47. και μαρια ιωση | τιθεται

XVI, 1. $\mathfrak{s}$ η του ιακω. 2. τησ μιασ σαββατων | μνημειον 4. αποκεκυλισται 6. τον ναζαρηνον (et. ℵ²) : ℵ* om 7. αλλ

αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶσ εἰσ τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
8 αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼσ εἶπεν ὑμῖν. [8] καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ 14, 28
τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰσ τρόμοσ καὶ ἔκστασισ, καὶ οὐδενὶ
οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

Praefatio. Gabrielis nuntius ad Zachariam et ad Mariam. Maria et Elisabet. Iohannes baptista nascitur; Zacharias vaticinatur.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
2 τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, [2] καθὼσ παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆσ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
3 [3] ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶσ καθεξῆσ Act 1, 1
4 σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, [4] ἵνα ἐπιγνῷσ περὶ ὧν κατηχήθησ
λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἡρῴδου βασιλέωσ τῆσ Ἰουδαίασ
ἱερεύσ τισ ὀνόματι Ζαχαρίασ ἐξ ἐφημερίασ Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ 1 Chr 24, 10
6 ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆσ Ἐλισάβετ. [6] ἦσαν
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαισ
7 ταῖσ ἐντολαῖσ καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. [7] καὶ οὐκ
ἦν αὐτοῖσ τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι

---

8. κ. εξελθ. ταχυ | ειχε δε 9—20. (et ℵ et B om) : ς sic: 9. Ἀναστὰσ Io 20, 1. 14–18
δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' Lc 8, 2
ἧσ ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖσ
μετ' αὐτοῦ γενομένοισ, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. 11. κἀκεῖνοι ἀκού- Lc 24, 10 s
σαντεσ ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆσ, ἠπίστησαν. 12. Μετὰ δὲ ταῦτα Lc 24, 13 ss
δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευο-
μένοισ εἰσ ἀγρόν. 13. κἀκεῖνοι ἀπελθόντεσ ἀπήγγειλαν τοῖσ λοιποῖσ·
οὐδὲ ἐκείνοισ ἐπίστευσαν. 14. Ὕστερον ἀνακειμένοισ αὐτοῖσ τοῖσ [Mt 28, 16 s Lc 24, 42 s et 25]
ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρ-
δίαν, ὅτι τοῖσ θεασαμένοισ αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15. καὶ Mt 28, 19 s Lc 24, 47 s
εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἰσ τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγ-
γέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16. ὁ πιστεύσασ καὶ βαπτισθεὶσ σωθήσεται,
ὁ δὲ ἀπιστήσασ κατακριθήσεται. 17. σημεῖα δὲ τοῖσ πιστεύσασι ταῦτα
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαισ
λαλήσουσι καιναῖσ, 18. ὄφεισ ἀροῦσι, κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ
μὴ αὐτοὺσ βλάψει, ἐπὶ ἀρρώστουσ χεῖρασ ἐπιθήσουσι καὶ καλῶσ
ἕξουσιν. 19. ὁ μὲν οὖν κύριοσ μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖσ ἀνελήφθη εἰσ Lc 24, 50 ss Act 1, 9
τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελ-
θόντεσ ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντοσ καὶ τὸν λόγον
βεβαιοῦντοσ διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. (ς, non ςᵉ, add ἀμήν.)

* το κατα λουκαν αγιον (ςᵉ om) ευαγγελιον

I, 4. ℵ επιγνοισ 5. του βασιλεωσ | και η γυνη αυτου 6. ενωπιον τ. θε. 7. καθ. η ελισ. ην

προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. [8] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ 8
ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ.
[9] κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς 9
τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, [10] καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ- 10
ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. [11] ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε- 11
λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
[12] καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 12
[13] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι 13
εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν
σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· [14] καὶ ἔσται χαρά 14
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
[15] ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ 15
πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ, [16] καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον 16
Mal 4, 5 s τὸν θεὸν αὐτῶν· [17] καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν 17
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
κατεσκευασμένον. [18] καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ 18
τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προ-
βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. [19] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος 19
εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
[20] καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας 20
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες
πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. [21] καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο- 21
κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ. [22] ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν 22
ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
καὶ διέμενεν κωφός. [23] καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι 23
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. [24] μετὰ δὲ 24
ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
κρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα [25] ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν 25
κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.
Mt 1, 18 ss Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ 26
τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, [27] πρὸς 27
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. [28] καὶ εἰσελθὼν πρὸς 28
αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
[29] ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ 29

8. ℵ εναντιον 10. του λαου ην 13. ℵ ιωανην 14. γεννησει 15. του κυριου 17. ηλιου 22. ηδυνατο 25. ο κυριος | το ονειδος 26. απο : υπο | ℵ* της ιουδαιας | ϛ (non ϛᵉ) ℵ ναζαρετ 27. μεμνηστευμενην | εξ οικου : ℵ add και πατριας | δαβιδ 28. ο αγγελος : post εισελθων | μετα σου : add ευλογημενη συ εν γυναιξιν 29. η δε ιδουσα διεταρ. επ. τω λογ. αυτου

30 ἀσπασμὸσ οὗτοσ. [30] καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελοσ αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-
31 ριάμ· εὗρεσ γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. [31] καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν Es 7, 14 Mt 1, 21 ss
γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεισ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
32 [32] οὗτοσ ἔσται μέγασ καὶ υἱὸσ ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει
33 αὐτῷ κύριοσ ὁ θεὸσ τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ, [33] καὶ
βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, καὶ τῆσ βασι- Mich 4,
34 λείασ αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλοσ. [34] εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸσ τὸν Dan 7, 14
35 ἄγγελον· πῶσ ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; [35] καὶ ἀπο-
κριθεὶσ ὁ ἄγγελοσ εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμισ ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον
36 κληθήσεται υἱὸσ θεοῦ. [36] καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίσ σου καὶ
αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆσ, καὶ οὗτοσ μὴν ἕκτοσ ἐστὶν
37 αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· [37] ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ
38 πᾶν ῥῆμα. [38] εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπʼ αὐτῆσ ὁ ἄγγελοσ.
39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐπορεύθη
40 εἰσ τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆσ εἰσ πόλιν Ἰούδα, [40] καὶ εἰσῆλθεν
41 εἰσ τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. [41] καὶ
ἐγένετο ὡσ ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆσ Μαρίασ ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆσ. καὶ ἐπλήσθη πνεύματοσ
42 ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, [42] καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν·
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένοσ ὁ καρπὸσ τῆσ κοιλίασ
43 σου. [43] καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου
44 πρὸσ ἐμέ; [44] ἰδοὺ γὰρ ὡσ ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰσ
τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφοσ ἐν τῇ κοιλίᾳ
45 μου. [45] καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσισ τοῖσ λελα-
λημένοισ αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, 46 ss 1 Sam 2, 1 ss
47 [47] καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 [48] ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆσ δούλησ αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
49 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, [49] ὅτι ἐποίησέν μοι
50 μεγάλα ὁ δυνατόσ. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, [50] καὶ τὸ ἔλεοσ
51 αὐτοῦ εἰσ γενεὰσ καὶ γενεὰσ τοῖσ φοβουμένοισ αὐτόν. [51] ἐποίησεν
κράτοσ ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνουσ διανοίᾳ
52 καρδίασ αὐτῶν· [52] καθεῖλεν δυνάστασ ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
53 ταπεινούσ, [53] πεινῶντασ ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντασ
54 ἐξαπέστειλεν κενούσ. [54] ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸσ αὐτοῦ, μνη-
55 σθῆναι ἐλέουσ, [55] καθὼσ ἐλάλησεν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, τῷ
Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰσ τὸν αἰῶνα.

---

31. συλληψη 32. δαβιδ 36. συγγενησ | ℵ συνειληφεν | γηρα 37. παρα τω θεω 39. ℵ επορευετο 41. η ελισ. : post ηκουσεν | ℵ* εσκιρτ. εν αγαλλιασει 42. ℵ ανεβοησεν | κραυγη : ϛ ℵ φωνη 43. προσ με 49. μεγαλεια | ο δυνατοσ, και αγιον το ον. αυτου· (hac interpunctione) 50. ℵ εισ γενεαν και γενεαν, ϛ εισ γενεασ γενεων 51. ℵ^c διανοιασ

Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσ μῆνασ τρεῖσ, καὶ ὑπέστρεψεν 56
εἰσ τὸν οἶκον αὐτῆσ.
Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνοσ τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ 57
ἐγέννησεν υἱόν. [58] καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖσ αὐ- 58
τῆσ ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριοσ τὸ ἔλεοσ αὐτοῦ μετ' αὐτῆσ, καὶ συνέ-
χαιρον αὐτῇ. [59] καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περι- 59
τεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸσ
αὐτοῦ Ζαχαρίαν. [60] καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, 60
ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννησ. [61] καὶ εἶπαν πρὸσ αὐτὴν ὅτι οὐδείσ 61
ἐστιν ἐκ τῆσ συγγενείασ σου ὃσ καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.
[62] ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 62
[63] καὶ αἰτήσασ πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννησ ἐστὶν τὸ ὄνομα 63
αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντεσ. [64] ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ 64
παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.
[65] καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντασ φόβοσ τοὺσ περιοικοῦντασ αὐτούσ, καὶ 65
ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆσ Ἰουδαίασ διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα, [66] καὶ ἔθεντο πάντεσ οἱ ἀκούσαντεσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66
λέγοντεσ· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν
μετ' αὐτοῦ.
Καὶ Ζαχαρίασ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματοσ ἁγίου καὶ 67
ἐπροφήτευσεν λέγων· [68] εὐλογητὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ τοῦ Ἰσραήλ, 68
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, [69] καὶ 69
ἤγειρεν κέρασ σωτηρίασ ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸσ αὐτοῦ,
[70] καθὼσ ἐλάλησεν διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ προ- 70
Act 3, 21 φητῶν αὐτοῦ, [71] σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸσ πάντων 71
τῶν μισούντων ἡμᾶσ, [72] ποιῆσαι ἔλεοσ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν 72
Gen 22, 16 καὶ μνησθῆναι διαθήκησ ἁγίασ αὐτοῦ, [73] ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸσ 73
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν [74] ἀφόβωσ ἐκ χειρὸσ 74
ἐχθρῶν ῥυσθέντασ λατρεύειν αὐτῷ [75] ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ 75
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσασ τὰσ ἡμέρασ ἡμῶν. [76] καὶ σὺ δὲ παιδίον 76
προφήτησ ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ-
ρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺσ αὐτοῦ, [77] τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίασ τῷ 77
λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν [78] διὰ σπλάγχνα ἐλέουσ 78
θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷσ ἐπεσκέψατο ἡμᾶσ ἀνατολὴ ἐξ ὕψουσ [79] ἐπι- 79
φᾶναι τοῖσ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοισ, τοῦ κατευ-
θῦναι τοὺσ πόδασ ἡμῶν εἰσ ὁδὸν εἰρήνησ.
2, 40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν 80
ἐν ταῖσ ἐρήμοισ ἕωσ ἡμέρασ ἀναδείξεωσ αὐτοῦ πρὸσ τὸν Ἰσραήλ.

---

56. ωσει 59. τη ογδοη ημερα 61. ειπον | εν τη συγγενεια 62. αυτο : αυτον 65. ℵ εγενετ. δε | διελαλ. παντα τα (sic ℵ[a]) : ℵ nil nisi δια τα 66. om γαρ 67. προεφητευσε 69. εν τω οικω | δαβιδ | του παιδοσ 70. των αγι. των απ 74. των εχθρων ημων 75. τ. ημε. τησ ζωησ ημ. 76. και συ sine δε | πρ. προσωπου : ℵ ενωπιον 78. ℵ* επισκεψεται

II.

Occasione census Iesus Bethlehemi nascitur. Angeli et pastores. Circumcisio. Infans sistitur deo. Symeon et Anna. Puer in templo.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Act 5, 37
Καίσαροσ Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
2 [2] αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντοσ τῆσ Συρίασ Κυ-
ρηνίου. [3] καὶ ἐπορεύοντο πάντεσ ἀπογράφεσθαι, ἕκαστοσ εἰσ
4 τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. [4] ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ ἐκ
πόλεωσ Ναζαρὲθ εἰσ τὴν Ἰουδαίαν εἰσ πόλιν Δαυεὶδ ἥτισ καλεῖται
5 Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶσ Δαυείδ, [5] ἀπο-
γράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.
6 [6] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺσ ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ 6 s Mt 1, 25 et 2, 1
7 τεκεῖν αὐτήν, [7] καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆσ τὸν πρωτότοκον, καὶ
ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖσ τόποσ ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένεσ ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντεσ καὶ
9 φυλάσσοντεσ φυλακὰσ τῆσ νυκτὸσ ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. [9] καὶ
ἄγγελοσ κυρίου ἐπέστη αὐτοῖσ καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐ-
10 τούσ, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. [10] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ ἄγγελοσ·
μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτισ
11 ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, [11] ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅσ ἐστιν
12 Χριστὸσ κύριοσ, ἐν πόλει Δαυείδ. [12] καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον,
13 εὑρήσετε βρέφοσ ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. [13] καὶ ἐξαίφνησ
ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθοσ στρατιᾶσ οὐρανίου αἰνούντων
14 τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· [14] δόξα ἐν ὑψίστοισ θεῷ καὶ ἐπὶ γῆσ
15 εἰρήνη ἐν ἀνθρώποισ εὐδοκίασ. [15] Καὶ ἐγένετο ὡσ ἀπῆλθον ἀπ'
αὐτῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένεσ ἐλάλουν πρὸσ
ἀλλήλουσ· διέλθωμεν δὴ ἕωσ Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
16 τὸ γεγονὸσ ὃ ὁ κύριοσ ἐγνώρισεν ἡμῖν. [16] καὶ ἦλθαν σπεύσαντεσ,
καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφοσ
17 κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· [17] ἰδόντεσ δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματοσ
18 τοῦ λαληθέντοσ αὐτοῖσ περὶ τοῦ παιδίου τούτου. [18] καὶ πάντεσ
οἱ ἀκούσαντεσ ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
19 πρὸσ αὐτούσ· [19] ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
20 συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. [20] καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένεσ,
δοξάζοντεσ καὶ αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἤκουσαν καὶ
ἴδον καθὼσ ἐλαλήθη πρὸσ αὐτούσ.

II, 1. ℵ* αγουστου 2. αυτη η απογρ. | πρωτη εγεν. 3. ℵ* κ. επορ. εκαστοσ απογρ. εισ την εαυτων πολ. | εαυτου : ιδιαν 4. ς (non ςᵉ) ναζαρετ | ℵ* εισ την πολιν | δαβιδ 5. ℵ* απογραφεσθαι | μεμνηστευμενη αυτω γυναικι 7. εν τη φατνη 9. και ιδου αγγελ. | κυριου sec : ℵᶜ θεου | ℵ* επελαμψεν αυτοισ 10. εσται : ℵ* εστιν 11. δαβιδ 12. εσπαργ. κειμενον εν τη φατνη 14. ευδοκια 15. οι (ita ℵᵃ, ℵ* om) ποιμενεσ : praem και οι ανθρωποι | ελαλ. : ειπον 16. ς ℵ ηλθον | ς ℵ* ανευρον 17. διεγνωρισαν 19. μαριαμ | συμβαλλ. 20. επεστρεψαν | ειδον

Lev 12, 3 *Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν,* 21
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦσ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
Lev 12, 4 *Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,* 22
κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέωσ, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰσ Ἱεροσόλυμα παρα-
Ex 13, 2 *στῆσαι τῷ κυρίῳ,* [23] *καθὼσ γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν* 23
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, [24] *καὶ τοῦ* 24
Lev 12, 8 *δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγοσ τρυ-*
γόνων ἢ δύο νοσσοὺσ περιστερῶν.
Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποσ ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, 25
καὶ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ καὶ εὐλαβήσ, προσδεχόμενοσ παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν· [26] *καὶ ἦν* 26
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. [27] *καὶ ἦλθεν ἐν τῷ* 27
πνεύματι εἰσ τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺσ γονεῖσ τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺσ κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ, [28] *καὶ αὐτὸσ ἐδέξατο αὐτὸ εἰσ τὰσ ἀγκάλασ καὶ εὐλόγησεν* 28
τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· [29] *νῦν ἀπολύεισ τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,* 29
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, [30] *ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ* 30
σωτήριόν σου, [31] *ὃ ἡτοίμασασ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,* 31
[32] *φῶσ εἰσ ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.* [33] *καὶ* 32 33
ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντεσ ἐπὶ τοῖσ λαλου-
μένοισ περὶ αὐτοῦ. [34] *καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺσ Συμεὼν καὶ εἶπεν* 34
πρὸσ Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτοσ κεῖται εἰσ πτῶσιν
καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰσ σημεῖον ἀντιλεγό-
μενον. [35] *καὶ σοῦ δὲ αὐτῆσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπωσ* 35
ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. [36] *Καὶ ἦν* 36
Ἅννα προφῆτισ, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆσ Ἀσήρ· αὕτη προ-
βεβηκυῖα ἐν ἡμέραισ πολλαῖσ, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸσ ἔτη ἑπτὰ
ἀπὸ τῆσ παρθενίασ αὐτῆσ, [37] *καὶ αὐτὴ χήρα ἕωσ ἐτῶν ὀγδοή-* 37
κοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαισ καὶ δεήσεσι
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. [38] *καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα* 38
ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖσ προσδε-
χομένοισ λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.
Mt 2, 22 s *Καὶ ὡσ ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν* 39
1, 80 *εἰσ τὴν Γαλιλαίαν εἰσ πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.* [40] *τὸ δὲ παιδίον* 40

---

21. *αυτον : το παιδιον | κληθεν : ℵ* λεχθεν | συλληφθ.* 22. *αυτων : ϛ^e αυτησ | μωσεωσ* 23. *ℵ* διανοιγων* 24. *εν νομω | νεοσσουσ* 25. *ην ανθρωποσ | ℵ* ω ονομα αυτου | ℵ* ευσεβησ | αγιον ην* 26. *πριν η αν : ℵ εωσ αν, ϛ πριν η* 28. *ℵ* και αυτοσ δε | εισ τασ αγκ. αυτου* 33. *και ην ιωσηφ και η μητηρ αυτου* 34. *ℵ ηυλογ.* 35. *διαλογισμοι : ℵ** add *πονηροι* 36. *ετη μετ. ανδρ. επτα* 37. *καὶ αὕτη | εωσ : ωσ | ογδοηκ. : ℵ* εβδομηκ. | ℵ* εκ του ιερου* 38. *καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ | θεω : κυριω | εν ιερουσαλημ* 39. *ℵ* ετελεσεν | απαντα | τα κατα | ℵ* επεστρεψεν, ϛ υπεστρεψαν | ℵ** om *την | εισ την πολιν αὑτων | ϛ* (non ϛ^e) *ℵ ναζαρετ*

ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρισ θεοῦ ἦν
ἐπ' αὐτό.
41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖσ αὐτοῦ κατ' ἔτοσ εἰσ Ἰερουσαλὴμ
42 τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. [42] καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
43 των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθοσ τῆσ ἑορτῆσ, [43] καὶ τελειωσάντων τὰσ
ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺσ ὑπέμεινεν Ἰησοῦσ ὁ παῖσ ἐν
44 Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ. [44] νομίσαντεσ δὲ
αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν
45 αὐτὸν ἐν τοῖσ συγγενέσιν καὶ τοῖσ γνωστοῖσ, [45] καὶ μὴ εὑρόντεσ
46 ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἀναζητοῦντεσ αὐτόν. [46] καὶ ἐγένετο
μετὰ ἡμέρας τρεῖσ εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούσ·
47 [47] ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ
48 ταῖσ ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. [48] καὶ ἰδόντεσ αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησασ ἡμῖν
49 οὕτωσ; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. [49] καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖσ
50 τοῦ πατρόσ μου δεῖ εἶναί με; [50] καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα
51 ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖσ. [51] καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰσ Να-
ζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενοσ αὐτοῖσ. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει
52 πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ. [52] καὶ Ἰησοῦσ προέκοπτεν
ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποισ.

III.

Iohannes baptista in deserto. Herodes. Iesu immersio et genealogia.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆσ ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσα-
ροσ, ἡγεμονεύοντοσ Ποντίου Πειλάτου τῆσ Ἰουδαίας, καὶ τετρα-
αρχοῦντοσ τῆσ Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετρααρχοῦντοσ τῆσ Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδοσ χώρας,
2 καὶ Λυσανίου τῆσ Ἀβιληνῆσ τετρααρχοῦντοσ, [2] ἐπὶ ἀρχιερέωσ 2 ss Mt 3, 1 ss
Ἅννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου Mc 1, 1 ss Io 1, 6 ss
3 υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, [3] καὶ ἦλθεν εἰσ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
4 δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, [4] ὡσ 4-6 Es 40, 3-5
γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντοσ
ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰσ

---

40. εκραταιουτο : add πνευματι | ℵᶜ σοφια 41. ετοσ : ℵ εθοσ 42. ανα-βαινοντ. (ℵ και αν.) αυτ. : αναβαντων αυτ. εισ ιεροσολυμα 43. ℵ* om ιησουσ | ουκ εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου 44. αυτον εν τη συνοδια ειναι | και (ς add εν) τοισ γνωστ. : ℵ* om 45. ευροντεσ : add αυτον | ς. ℵ* ζητουντεσ 46. μεθ ημ. 48. κ. προσ αυτ. η μητ. αυτ. ειπεν | ℵ* ζητουμεν 49. ℵ* ζητειτε 51. ς (non ςᵉ) ℵ ναζαρετ | ρηματα : add ταυτα 52. ℵ* ο ιησουσ | εν τη : om | παρα θεω : ℵ θεου (sed pergit κ. ανθρωποισ)

III, 1. ς ℵ πιλατου | ℵ* om τ. ιουδ. | τετραρχουντ. | ιτουρ. usque λυσαν. rescripsit ℵᵃ | ℵᵃ τετραχωνιτ. 2. επ αρχιερεων | τον του ζαχαρ. 4. προφητου : add λεγοντοσ

τρίβουσ αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄροσ καὶ 5
βουνὸσ ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰσ εὐθείασ καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰσ ὁδοὺσ λείασ, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον 6
7-9 Mt 3,7-10 τοῦ θεοῦ. 7 Ἔλεγεν οὖν τοῖσ ἐκπορευομένοισ ὄχλοισ βαπτισθῆναι 7
ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίσ ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆσ
μελλούσησ ὀργῆσ; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺσ ἀξίουσ τῆσ μετανοίασ, 8
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸσ ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸσ τὴν ῥίζαν τῶν 9
δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται καὶ εἰσ πῦρ βάλλεται. 10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι 10
λέγοντεσ· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶσ δὲ ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὁ 11
ἔχων δύο χιτῶνασ μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
ὁμοίωσ ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν 12
πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 13
μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώ- 14
των δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν καὶ
ἡμεῖσ; καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκο-
15 ss Io 1,15 ss φαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖσ ὀψωνίοισ ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντοσ 15
δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν
16 s Mt 3,11 s περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸσ εἴη ὁ Χριστόσ, 16 ἀπεκρίνατο 16
Mc 1,7 s λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννησ· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶσ· ἔρχεται
δὲ ὁ ἰσχυρότερόσ μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸσ ὑμᾶσ βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα 17
αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰσ τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· 18
19 s Mt 14,3 ss 19 ὁ δὲ Ἡρῴδησ ὁ τετραάρχησ, ἐλεγχόμενοσ ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῳ- 19
Mc 6,17 ss διάδοσ τῆσ γυναικὸσ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
Mt 4,12 Mc 1,14 ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδησ, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, 20
κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21 s Mt 3,13 ss Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ 21
Mc 1,9 ss Io 1,29 ss βαπτισθέντοσ καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ 22
καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσ περιστερὰν
9,35 ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱόσ μου ὁ
ἀγαπητόσ, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

---

5. ς ℵ εισ ευθειαν 10. ποιησομεν 11. λεγει 12. ειπον | ποιησομεν 13. ℵ* om ειπ. πρ. αυτουσ 14. και ημεισ τι ποιησομεν | μηδε συκοφ. 15. ℵ[a] καρδ. εαυτων 16. απεκριν. ο ιωανν. απασι λεγων | αυτοσ : ℵ* om 17. και διακαθαριει | συναξει | ℵ* κατασβεσει 19. τετραρχησ | τ. αδελφ. αυτου : praem φιλιππου | ℵ* παντ. των πονηρων ων εποι. ο ηρωδ. 20. και κατεκλεισε | εν τη φυλακη 21. ℵ παντα 22. ωσει περιστ. | γενεσθαι : add λεγουσαν | ηυδοκησα

23 Καὶ αὐτὸσ ἦν Ἰησοῦσ ἀρχόμενοσ ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν 23 ss Mt 1, 1-17
24 υἱόσ, ὡσ ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ [24] τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ
25 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ [25] τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼσ
26 τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ [26] τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου
27 τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ [27] τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ
28 Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ [28] τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ 1 Chr 3, 17 Esr 3, 2
29 τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἤρ [29] τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ
30 τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ [30] τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα
31 τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ [31] τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ
32 τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ [32] τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ 2 Sam 5, 14 Ru 4,
33 τοῦ Βοὸσ τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν [33] τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν 18-22
34 τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼμ τοῦ Φάρεσ τοῦ Ἰούδα [34] τοῦ Ἰακὼβ τοῦ
35 Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ [35] τοῦ Σεροὺχ τοῦ
36 Ῥαγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ [36] τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρ- 36-38 1 Chr 1-4
37 φαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ [37] τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ
38 Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ [38] τοῦ Ἑνὼσ τοῦ
Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

IV.

Temptatio. Iesus Nazarethi vitae periculum subit. Sanantur Capharnaumi daemoniacus, socrus Petri, alii. Discedit docturus per Galilaeam.

1 Ἰησοῦσ δὲ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ 1-13 Mt 4, 1-11
2 Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ [2] ἡμέρασ τεσ- Mc 1, 12 s
σεράκοντα πειραζόμενοσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν
οὐδὲν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπεί-
3 νασεν. [3] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολοσ· εἰ υἱὸσ εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ
4 λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτοσ. [4] καὶ ἀπεκρίθη πρὸσ αὐτὸν ὁ Deu 8, 3
Ἰησοῦσ· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωποσ.
5 [5] καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσασ τὰσ βασιλείασ τῆσ
6 οἰκουμένησ ἐν στιγμῇ χρόνου. [6] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολοσ· σοὶ
δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι
7 ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· [7] σὺ οὖν ἐὰν
8 προσκυνήσῃσ ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. [8] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Deu 6, 13

---

23. ο ιησουσ | ωσει ετων τριακ. αρχομενοσ, ων ωσ ενομιζ. υιοσ | ἡλι 24. ματϑατ | λευϊ | μελχι | ιαννα 25. εσλι 26. σεμεϊ | ιωσηφ | ιουδα 27. ℵ* ιωναν, ϛ ιωαννα | νηρι 28. μελχι | αδδι | ℵ* κωσα | ελμωδαμ 29. ιωση | ℵ* ελιαζερ | ℵ ιωριμ | ℵ* μαϑϑααϑ, ϛ ματϑατ | λευϊ 30. ιωναν 31. μεννα : μαϊναν | ναϑαν | δαβιδ 32. ℵ* ιωβηλ, ϛ ωβηδ | βοοσ : ℵ* βαλλσ, ϛ βοοζ | σαλα : σαλμων 33. αμιναδαβ : ℵ* αδαμ | τ. αδμειν (ℵ -μιν) τ. αρνει : του αραμ | ϛ^e εσρων 34. ℵ* ισακ 35. σαρουχ 36. καϊναν 37. ιαρεδ | μαλελεηλ | καϊναν

IV, 1. πνευμ. αγι. πληρ. | εισ την ερημον 2. τεσσαρακοντα | συντελ. αυτων : add υστερον 3. και ειπεν αυτω 4. απεκρ. ιησουσ προσ αυτ. λεγων | ο ανϑρωποσ : add αλλ επι παντι ρηματι ϑεου 5. αναγαγ. αυτον : add ο διαβολοσ εισ οροσ υψηλον 6. ℵ πασαν | ℵ* δωσω 7. ϛ ενωπ. μου, ℵ μοι ενωπ. εμου | πασα : παντα 8. κ. αποκρ. αυτω

[8]Ἰησοῦσ εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεισ κύριον τὸν θεόν σου
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεισ. [9]ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰσ Ἰερουσαλὴμ 9
καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸσ
10 s Ps 91, 11 s εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· [10]γέγραπται γὰρ ὅτι 10
τοῖσ ἀγγέλοισ αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, [11]καὶ 11
ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃσ πρὸσ λίθον τὸν
Deu 6, 16 πόδα σου. [12]καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι εἴρηται· 12
οὐκ ἐκπειράσεισ κύριον τὸν θεόν σου. [13]καὶ συντελέσασ πάντα 13
πειρασμὸν ὁ διάβολοσ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14 s Mt 4, 12.24 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματοσ εἰσ 14
Mc 1, 14 τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλησ τῆσ περιχώρου περὶ
αὐτοῦ. [15]καὶ αὐτὸσ ἐδίδασκεν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν, δοξα- 15
ζόμενοσ ὑπὸ πάντων.
16 ss (Mt 13, Καὶ ἦλθεν εἰσ Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένοσ, καὶ εἰσῆλθεν 16
54 ss Mc 6, 1 ss) κατὰ τὸ εἰωθὸσ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰσ τὴν συνα-
γωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. [17]καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ 17
προφήτου Ἠσαΐου, καὶ ἀναπτύξασ τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν
Es 61, 1 s γεγραμμένον· [18]πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με 18
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με [19]κηρῦξαι αἰχμαλώτοισ 19
ἄφεσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένουσ ἐν
ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. [20]καὶ πτύξασ τὸ βιβλίον 20
ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντεσ αὐτῷ. [21]ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸσ αὐ- 21
τοὺσ ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖσ ὠσὶν ὑμῶν.
[22]καὶ πάντεσ ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖσ λόγοισ 22
τῆσ χάριτοσ τοῖσ ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον· οὐχὶ υἱόσ ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτοσ; [23]καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 23
πάντωσ ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον
σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰσ τὴν Καφαρναούμ, ποίησον
Io 4, 44 καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. [24]εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 24
οὐδεὶσ προφήτησ δεκτόσ ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. [25]ἐπ' ἀλη- 25
1 Reg 17, 1 Iac 5, 17 θείασ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἠλείου
ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸσ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνασ
1 Reg 17, 9 ἕξ, ὡσ ἐγένετο λιμὸσ μέγασ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, [26]καὶ πρὸσ οὐδε- 26
μίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείασ εἰ μὴ εἰσ Σάρεπτα τῆσ Σιδωνίασ
2 Reg 5, 14 πρὸσ γυναῖκα χήραν. [27]καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ 27

ειπεν ο ιησουσ· υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπται γαρ | ℵ κυρ. τ. θε. σου προσκυν. 9. και ηγαγεν αυτον | εστησεν : add αυτον | ο υιοσ 10. ℵ* om γαρ 12. ℵa om οτι 14. περιχωρου : ℵ χωρασ 16. εισ την ναζαρετ (ςe -ρεθ) | τεθραμμενοσ 17. βιβλ. ησαϊ. του προφητ. | τον τοπον 18. ενεκεν | ευαγγελιζεσθαι | απεστ. με : add ιασασθαι τουσ συντετριμμενουσ την καρδιαν 20. παντων εν τ. συνα. οι οφθαλμ. ησαν 22. ουχ ουτοσ εστιν ο υιοσ ιωσηφ 23. εν τη καπερναουμ 24. πατρ. αυτου 25. om οτι | ἡλιου 26. ηλιασ | τησ σιδωνοσ 27. εν τω ισρα. post προφη. pon

ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶσ αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
28 μὴ Ναιμὰν ὁ Ϲύροσ. [28] καὶ ἐπλήσθησαν πάντεσ θυμοῦ ἐν τῇ
29 συναγωγῇ ἀκούοντεσ ταῦτα, [29] καὶ ἀναστάντεσ ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕωσ ὀφρύοσ τοῦ ὄρουσ ἐφ'
30 οὗ ἡ πόλισ ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· [30] αὐ-
τὸσ δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
31 Καὶ κατῆλθεν εἰσ Καφαρναοὺμ πόλιν τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ 31 s Mt 7, 28 s Mc 1, 21 s
32 ἦν διδάσκων αὐτοὺσ ἐν τοῖσ σάββασιν· [32] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγοσ αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωποσ ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33-37 Mc 1, 23-28
34 ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· [34] ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶσ; οἶδά σε τίσ εἶ, ὁ ἅγιοσ
35 τοῦ θεοῦ. [35] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ λέγων· φιμώθητι καὶ
ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰσ τὸ μέσον
36 ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. [36] καὶ ἐγένετο θάμβοσ
ἐπὶ πάντασ, καὶ συνελάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· τίσ ὁ λόγοσ
οὗτοσ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖσ ἀκαθάρτοισ
37 πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; [37] καὶ ἐξεπορεύετο ἦχοσ περὶ αὐτοῦ
εἰσ πάντα τόπον τῆσ περιχώρου.
38 Ἀναστὰσ δὲ ἀπὸ τῆσ συναγωγῆσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν οἰκίαν 38 s Mt 8, 14 s
Ϲίμωνοσ. πενθερὰ δὲ τοῦ Ϲίμωνοσ ἦν συνεχομένη πυρετῷ με- Mc 1, 29-31
39 γάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆσ. [39] καὶ ἐπιστὰσ ἐπάνω
αὐτῆσ ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖσ.
40 Δύνοντοσ δὲ τοῦ ἡλίου πάντεσ ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντασ νόσοισ 40 s Mt 8, 16
ποικίλαισ ἤγαγον αὐτοὺσ πρὸσ αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν Mc 1, 32-34
41 τὰσ χεῖρασ ἐπιτιθεὶσ ἐθεράπευεν αὐτούσ. [41] ἐξήρχοντο δὲ καὶ
δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸσ
τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.
42 Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἔρημον τόπον, 42-44 Mc 1,
καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕωσ αὐτοῦ, καὶ κατεῖ- 35-39
43 χον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. [43] ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ
αὐτοὺσ ὅτι καὶ ταῖσ ἑτέραισ πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν
44 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. [44] καὶ ἦν κηρύσσων
εἰσ τὰσ συναγωγὰσ τῆσ Γαλιλαίασ.

---

27. ἐλισσαιου | νεεμαν 29. εωσ τησ οφρυοσ | αυτων ωκοδομητο | ωστε : εισ το 31. καπερναουμ 33. φων. μεγαλη : add λεγων 35. εξελθε εξ 38. απο : εκ | η πενθερα δε 39. αφηκ. αυτην : ℵ add ο πυρετοσ 40. τασ χειρ. επιθεισ, ℵ επιθεισ τ. χ. | ϛ ℵ εθεραπευσεν 41. εξηρχετο | ϛ ℵ κραζοντα | ει ο χριστοσ ο υι. τ. θε. 42. ℵ* om τοπον | εζητουν 43. τ. βασιλειαν (ℵa) : ℵ* το ευαγγελιον | εισ τουτο απεσταλμαι 44. εν ταισ συναγωγαισ | ℵ ιουδαιασ pro γαλιλ.

V.

Piscatus Petri. Leprosus. Paralyticus per tectum illatus; blasphemiae criminatio. Levi eiusque convivium. Discipuli non ieiunantes.

1-11 (Mt 4, 18-22 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν 1
Mc 1, 16-20) τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἑστὼσ παρὰ τὴν λίμνην Γεν-
νησαρέτ, 2 καὶ ἴδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ 2
δὲ ἁλεεῖσ ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντεσ ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰσ δὲ 3
εἰσ ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνοσ, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆσ γῆσ
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσασ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺσ
ὄχλουσ. 4 ὡσ δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸσ τὸν Σίμωνα· ἐπαν- 4
άγαγε εἰσ τὸ βάθοσ, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰσ ἄγραν.
5 καὶ ἀποκριθεὶσ Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸσ κοπιά- 5
σαντεσ οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
6 καὶ τοῦτο ποιήσαντεσ συνέκλεισαν πλῆθοσ ἰχθύων πολύ· διερήσ- 6
Io 21, 6 σετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖσ μετόχοισ ἐν τῷ 7
ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντασ συλλαβέσθαι αὐτοῖσ· καὶ ἦλθαν, καὶ
ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ 8
Σίμων Πέτροσ προσέπεσεν τοῖσ γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε
ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλόσ εἰμι, κύριε. 9 θάμβοσ γὰρ πε- 9
ριέσχεν αὐτὸν καὶ πάντασ τοὺσ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων
ᾗ συνέλαβον, 10 ὁμοίωσ δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺσ Ζεβε- 10
δαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸσ τὸν Σίμωνα
ὁ Ἰησοῦσ· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπουσ ἔσῃ ζωγρῶν.
11 καὶ καταγαγόντεσ τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντεσ πάντα ἠκο- 11
λούθησαν αὐτῷ.
12-16 Mt 8, 2-4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ 12
Mc 1, 40-45 ἀνὴρ πλήρησ λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι.
13 καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι. 13
καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸσ παρήγ- 14
γειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼσ προσέταξεν
Lev 14, 2 Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγοσ 15
περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι

V, 1. τ. οχλ. επικεισθ. αυτω : ℵ* συναχθηναι τ. οχλ. | και ακου. : του ακου. | ℵ* om λιμνην 2. ϛ ℵ ειδε (-δεν) | ϛ ℵ πλοια | ℵ* om δυο | αλιεισ | απ (ℵ* om) αυτων : post αποβαντ. | απεπλυναν 3. του σιμωνοσ | και καθισ. εδιδασκ. εκ του πλοιου 5. ο σιμων (ℵ* σιμ. post ειπ.) | ειπεν αυτω | ολησ τησ | το δικτυον 6. ιχθυ. πληθ. πολυ | ℵ διερρησσετο, ϛ διερρηγνυτο | το δικτυον 7. τοισ μετοχ. τοισ | ℵ* συνλαμβανεσθαι | ηλθον | ℵ* αμφοτεροι 8. του ιησου | ℵ* om κυριε 9. αυτον : ℵ* αυτουσ 10. ℵ ιακωβοσ και ιωαννησ οι υιοι 11. απαντα 12. και ιδων 13. ειπων : ℵ λεγων 14. ℵ* om δειξον σεαυτ. τ. ιερ. και | μωσησ 15. περι αυτ. (ℵ[a]) : ℵ* om περι | θεραπ. υπ αυτου

16 ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· [16] αὐτὸσ δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖσ
ἐρήμοισ καὶ προσευχόμενοσ.
17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἦν διδάσκων, καὶ 17–26 Mt 9, 1–8
ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυ- Mc 2, 1–12
θότεσ ἐκ πάσησ κώμησ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ Ἰουδαίασ καὶ Ἱερου-
18 σαλήμ· καὶ δύναμισ κυρίου ἦν εἰσ τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. [18] καὶ ἰδοὺ
ἄνδρεσ φέροντεσ ἐπὶ κλίνησ ἄνθρωπον ὃσ ἦν παραλελυμένοσ, καὶ
19 ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. [19] καὶ μὴ
εὑρόντεσ ποίασ εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντεσ
ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ
20 εἰσ τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. [20] καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν
21 εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. [21] καὶ ἤρξαντο
διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντεσ· τίσ ἐστιν
οὗτοσ ὃσ λαλεῖ βλασφημίασ; τίσ δύναται ἁμαρτίασ ἀφεῖναι εἰ
22 μὴ μόνοσ ὁ θεόσ; [22] ἐπιγνοὺσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ τοὺσ διαλογισμοὺσ
αὐτῶν ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖσ
23 καρδίαισ ὑμῶν; [23] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
24 ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; [24] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆσ γῆσ ἀφιέναι ἁμαρτίασ,
εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρασ τὸ κλινίδιόν
25 σου πορεύου εἰσ τὸν οἶκόν σου. [25] καὶ παραχρῆμα ἀναστὰσ
ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρασ ἐφ᾽ ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον
26 αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. [26] καὶ ἔκστασισ ἔλαβεν ἅπαντασ, καὶ
ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντεσ ὅτι εἴδομεν
παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι 27–32 Mt 9, 9–13
Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει Mc 2, 13–17
28 29 μοι. [28] καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰσ ἠκολούθει αὐτῷ. [29] καὶ
ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶσ αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν
ὄχλοσ πολὺσ τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κατακείμενοι.
30 [30] καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖσ αὐτῶν πρὸσ
τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ λέγοντεσ· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
31 ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; [31] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν
πρὸσ αὐτούσ· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντεσ ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
32 κακῶσ ἔχοντεσ· [32] οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίουσ ἀλλὰ ἁμαρτω-
λοὺσ εἰσ μετάνοιαν.

---

17. οι ησαν (אa) : א* om οι | αυτον : αυτουσ 18. א ανθρωπον επι κλιν. βεβλημενον οσ 19. δια ποιασ 20. ειπεν : add αυτω | א σου αι αμαρτιαι 21. ς א αφιεναι αμαρτιασ 23. א σου αι αμαρτιαι | εγειραι 24. εξουσ. εχει : ς א post οτι | א τω παραλυτικω | εγειραι | א και αρον posteaque και πορευου 25. א ενωπ. αυτου | εφ ω 27. λευϊν 28. ς απαντα, א* παντασ | ς א ηκολουθησεν 29. ο λευϊσ | א om αυτω | א εν τω οικω | τελωνων πολυσ | א* om και αλλων 30. αυτων : א om | οι γραμματ. αυτων και οι φαρισ. | om των ante τελω. 31. ς א αλλ οι 32. αμαρτωλουσ (אa) : א* ασεβεισ

33-35 Mt 9, 14 s Οἱ δὲ εἶπαν πρὸσ αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν 33
Mc 2, 18-20 πυκνὰ καὶ δεήσεισ ποιοῦνται, ὁμοίωσ καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· 34
μὴ δύνασθε τοὺσ υἱοὺσ τοῦ νυμφῶνοσ, ἐν ᾧ ὁ νυμφίοσ μετ' αὐ-
τῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν 35
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίοσ, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναισ ταῖσ
36-39 Mt 9, 16 s ἡμέραισ. 36 Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸσ αὐτοὺσ ὅτι οὐδεὶσ 36
Mc 2, 21 s ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσασ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον πα-
λαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμ-
φωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶσ βάλλει 37
οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ παλαιούσ· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνοσ ὁ νέοσ
τοὺσ ἀσκούσ, καὶ αὐτὸσ ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·
38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰσ ἀσκοὺσ καινοὺσ βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶσ 38 39
πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸσ χρηστόσ ἐστιν.

VI.

Discipuli sabbato spicas evellunt. Sicca manus sabbato sanatur. Apostolorum XII electio. Oratio ad populos.

1-5 Mc 2, Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν 1
23-28 Mt 12, 1-8 διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺσ στάχυασ καὶ
ἤσθιον ψώχοντεσ ταῖσ χερσίν. 2 τινὲσ δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· 2
τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖσ σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶσ 3
1Sam 21, 6 ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυείδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸσ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντεσ; 4 ὡσ 4
εἰσῆλθεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἄρτουσ τῆσ προθέσεωσ
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖσ μετ' αὐτοῦ, οὓσ οὐκ ἔξε-
στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνουσ τοὺσ ἱερεῖσ; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖσ ὅτι 5
κύριόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6-11 Mc 3, 1-6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὴν συνα- 6
Mt 12, 9-14 γωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωποσ ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ
δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι 7
εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.
8 αὐτὸσ δὲ ᾔδει τοὺσ διαλογισμοὺσ αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ 8

---

33. ς ℵ ειπον | ς ℵ* διατι οι μαθητ. 34. om ιησουσ | ℵ* μη δυνανται οι υιοι | ℵ* om ποιησαι | ς ℵ* νηστευειν 35. ℵ om και | ℵ και τοτε | ℵ* verba εν εκει. τ. ημερ. ad seqq trahit 36. ℵ* om δε και | ℵ* πρ. αυτ. παραβ. | om απο | om σχισασ | ℵ* om και ante το καιν. | σχιζει et συμφωνει | ς om το ante επιβλ. 37. ς ο νεοσ οινοσ, ℵ om ο νεοσ 38. βλητεον (ℵ^a): ℵ* βαλλουσιν. Praeterea ς add και αμφοτεροι συντηρουνται 39. ευθεωσ θελει | χρηστοτεροσ

VI, 1. ℵ om δευτεροπρωτω | δια των σπορ. | ℵ om τουσ 2. ειπον: add αυτοισ | εν τοισ σαββ. 3. προσ αυτ. ειπεν ο ιησουσ | δαβιδ | οποτε: ℵ οτε | ℵ om οντεσ 4. ωσ: ℵ^c πωσ | ελαβ. και: ℵ om 5. οτι: ℵ* om | ℵ εστιν του σαββατ. ο υι. τ. ανθρ. 6. εγεν. δε και | εκει ανθρωπ. 7. ς ℵ παρετηρουν | παρετ. δε: ς ℵ add αυτον | θεραπευσει | ευρ. κατηγοριαν αυτου 8. και ειπε τω ανθρωπω

ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι εἰσ τὸ μέσον. καὶ
9 ἀναστὰσ ἔστη. [9] εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ· ἐπερωτῶ ὑμᾶσ
εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
10 σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. [10] καὶ περιβλεψάμενοσ πάντασ αὐτοὺσ εἶπεν
αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη
11 ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [11] αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίασ, καὶ διελάλουν
πρὸσ ἀλλήλουσ τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ 12 s Mc 3, 13-15
ὄροσ προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
13 θεοῦ. [13] καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺσ μαθητὰσ
αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενοσ ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓσ καὶ ἀποστόλουσ
14 ὠνόμασεν, [14] Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν 14-16 Mc 3, 16-19
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Mt 10, 2-4 Act 1, 13
15 Βαρθολομαῖον [15] καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλ-
16 φαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, [16] καὶ Ἰούδαν Ἰα-
17 κώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ ἐγένετο προδότησ, [17] καὶ κατα- 17-19 Mc 3, 7 ss
βὰσ μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλοσ πολὺσ μαθητῶν Mt 4, 24 s
αὐτοῦ, καὶ πλῆθοσ πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ
Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆσ παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνοσ, οἳ ἦλθον
18 ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, [18] καὶ οἱ
19 ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· [19] καὶ
πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμισ παρ' αὐτοῦ
ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντασ.
20 Καὶ αὐτὸσ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ εἰσ τοὺσ μαθητὰσ 20 s Mt 5, 3-6
αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
21 τοῦ θεοῦ. [21] μακάριοι οἱ πεινῶντεσ νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
22 μακάριοι οἱ κλαίοντεσ νῦν, ὅτι γελάσετε. [22] μακάριοί ἐστε ὅταν 22-26 Mt 5, 11 s
μισήσωσιν ὑμᾶσ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶσ καὶ
ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡσ πονηρὸν ἕνεκα τοῦ
23 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [23] χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε·
ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
24 γὰρ ἐποίουν τοῖσ προφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν. [24] Πλὴν οὐαὶ
25 ὑμῖν τοῖσ πλουσίοισ, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. [25] οὐαὶ
ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντεσ νῦν,

---

8. κ την ξηραν | εγειραι | ο δε αναστασ 9. ειπεν ουν | επερωτησω | υμασ τι· εξεστ. τοισ σαββασιν 10. αυτω : ς κ τω ανθρωπω | ς εποιησεν ουτωσ, κ εξετεινεν | ς αποκατεσταθη, ℵ* απεκατεστη | η χειρ αυτου : add υγιησ ωσ η αλλη 11. ς ποιησειαν, κ ποιησειεν 12. εξελθειν αυτον : εξηλθεν | ℵ* επι τη πρ. 14. om και ante ιακω. et ante φιλιππ. | ℵ* om και βαρθ. 15. om και prim | ματθαιον | om και ante ιακω. | τον του αλφαιου 16. om και prim | ισκαριωτην | οσ και εγε. 17. om πολυσ | ℵ* om του λαου | ιερουσαλημ : ℵ* add και πιραιασ 18. οχλουμενοι | απο : υπο | και εθεραπ. 19. εζητει 21. ℵ* χορτασθησονται 23. χαιρετε | ς κ κατα ταυτα (ς ταῦτ.) 25. om νυν pri | ουαι sec : add υμιν

ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶσ εἴπωσιν ὑμᾶσ 26
πάντεσ οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖσ ψευδο-
27–30 Mt 5,39-42 προφήταισ οἱ πατέρεσ αὐτῶν. 27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖσ ἀκούου- 27
σιν· ἀγαπᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν, καλῶσ ποιεῖτε τοῖσ μισοῦσιν
ὑμᾶσ, 28 εὐλογεῖτε τοὺσ καταρωμένουσ ὑμᾶσ, προσεύχεσθε περὶ 28
τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶσ. 29 τῷ τύπτοντί σε εἰσ τὴν σιαγόνα 29
πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντόσ σου τὸ ἱμάτιον καὶ
τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃσ. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ 30
Mt 7, 12 τοῦ αἴροντοσ τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 καὶ καθὼσ θέλετε ἵνα ποιῶ- 31
32–36 Mt 5,44-48 σιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖσ ποιεῖτε αὐτοῖσ ὁμοίωσ. 32 καὶ 32
εἰ ἀγαπᾶτε τοὺσ ἀγαπῶντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ
γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺσ ἀγαπῶντασ αὐτοὺσ ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ 33
ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺσ ἀγαθοποιοῦντασ ὑμᾶσ, ποία ὑμῖν χάρισ
ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε 34
παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρισ ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἁμαρτωλοῖσ δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγα- 35
πᾶτε τοὺσ ἐχθροὺσ ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα
ἀπελπίζοντεσ· καὶ ἔσται ὁ μισθὸσ ὑμῶν πολύσ, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
ὑψίστου, ὅτι αὐτὸσ χρηστόσ ἐστιν ἐπὶ τοὺσ ἀχαρίστουσ καὶ πονη-
Mt 5, 48 ρούσ. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονεσ, καθὼσ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων 36
Mt 7, 1 s ἐστίν. 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, 37
καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δί- 38
Mc 4, 24 δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευ-
μένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰσ τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
Mt 15, 14 μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 Εἶπεν δὲ καὶ παρα- 39
βολὴν αὐτοῖσ. μήτι δύναται τυφλὸσ τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφό-
Mt 10, 24 Io 13, 16 τεροι εἰσ βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴσ ὑπὲρ τὸν 40
15, 20 διδάσκαλον· κατηρτισμένοσ δὲ πᾶσ ἔσται ὡσ ὁ διδάσκαλοσ αὐτοῦ.
41 s Mt 7, 3-5 41 τί δὲ βλέπεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, 41
τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖσ; 42 πῶσ 42
δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφεσ ἐκβάλω τὸ κάρφοσ
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸσ τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν
οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεισ τὸ κάρφοσ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
Mt 7, 16 ss et 12, 33 ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν 43

26. ουαι υμιν | καλ. υμασ ειπωσι | ς ℵ* κατα ταυτα (ς ταῦτ.) 27. αλλ 28. τ. καταρω. υμιν | και προσευχ. υπερ των 29. εισ : επι | σιαγονα : ℵ* praem δεξιαν 30. παντι δε τω 33. om γαρ | και γαρ οι αμ. 34. δανειζητε | ελπ. απολαβειν | και γαρ οι αμαρτ. | δανειζουσιν 35. δανειζετε | μηδεν | πολυσ : ℵa add εν τοισ ουρανοισ | του υψιστου 36. γινεσθε ουν | καθωσ και | ο πατ. υμων : ℵa add ο εν τοισ ουρανοισ 37. om και ante μη καταδικ. 38. πεπιεσμ. (ℵ* πεπιασμ.) και σεσαλευμ. και υπερεκχυνομενον | τω γαρ αυτω μετρω ω μετρ. 39. om και | ουχι : ℵ ουκ | ς ℵ πεσουνται 40. τον διδασκ. αυτου | ℵ κατηρτ. δε εστω 42. ς η πωσ, ℵ πωσ δε | εκβαλειν : ς ℵ post διαβλεψ.

καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
44 καλόν. [44] ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται·
οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν
45 τρυγῶσιν. [45] ὁ ἀγαθὸσ ἄνθρωποσ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆσ Mt 12, 34
καρδίασ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸσ ἐκ τοῦ πονηροῦ
προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματοσ καρδίασ λαλεῖ τὸ
46 στόμα αὐτοῦ. [46] Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε Mt 7, 21
47 ἃ λέγω; [47] πᾶσ ὁ ἐρχόμενοσ πρόσ με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων 47–49 Mt 7,
48 καὶ ποιῶν αὐτούσ, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιοσ. [48] ὅμοιόσ 24–27
ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃσ ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν
καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρησ δὲ γενομένησ
προσέρηξεν ὁ ποταμὸσ τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι
49 αὐτὴν διὰ τὸ καλῶσ οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. [49] ὁ δὲ ἀκούσασ καὶ
μὴ ποιήσασ ὅμοιόσ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶσ θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμόσ, καὶ εὐθὺσ συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆσ οἰκίασ ἐκείνησ μέγα.

VII.

Centurionis servus. Iuvenis Naini mortuus. Iohannis baptistae legati; Iesu de eo et aequalibus sententia. Peccatrix Iesum ungens veniam nacta. Parabola de duobus debitoribus.

1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ Mt 7, 28
τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰσ Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινοσ δοῦλοσ κακῶσ ἔχων ἤμελλεν τελευ- 2–10 Mt 8, 5–13
3 τᾶν, ὃσ ἦν αὐτῷ ἔντιμοσ. [3] ἀκούσασ δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸσ αὐτὸν πρεσβυτέρουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπωσ
4 ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. [4] οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸσ
τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίωσ, λέγοντεσ ὅτι ἄξιόσ ἐστιν
5 ᾧ παρέξῃ τοῦτο· [5] ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνοσ ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
6 αὐτὸσ ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. [6] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ.
ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντοσ τῆσ οἰκίασ, ἔπεμψεν φίλουσ
ὁ ἑκατοντάρχησ λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανόσ εἰμι
7 ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃσ· [7] διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα
8 πρόσ σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖσ μου. [8] καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπόσ εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενοσ, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ

43. om παλιν 44. κ συνλεγ. | βατον (ℵ[a]) : ℵ* βλαστου | τρυγωσι σταφυλ. 45. τησ καρδι. αυτου | πονηροσ : add ανθρωποσ | πονηρου : add θησαυρου τησ καρδιασ αυτου | του περισσευμ. τησ καρδ. | λαλει : κ post το στ. αυτ. 48. πλημμυρασ | προσερρηξεν | δια το etc : τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν 49. ς κ προσερρηξ. | κ. ευθεωσ επεσε

VII, 1. ς κ επει δε | ℵ* om παντα | καπερναουμ 2. ℵ* om κακ. εχων 3. οπωσ : κ add αυτοσ 4. ηρωτων : παρεκαλουν | παρεξει 6. απο τησ οικι. | επεμψεν : add προσ αυτον | φιλουσ : post εκατοντ. | ς κ εκατονταρχοσ | λεγων : add αυτω | ειμι ικανοσ | κ μου υπο τ. στεγ. 7. κ αλλ | ς κ ιαθησεται

ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ
ποιεῖ. 9 ἀκούσασ δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦσ ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στρα- 9
φεὶσ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντεσ εἰσ τὸν 10
οἶκον οἱ πεμφθέντεσ εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆσ ἐπορεύθη εἰσ πόλιν καλουμένην 11
Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλοσ
πολύσ. 12 ὡσ δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομί- 12
ζετο τεθνηκὼσ μονογενὴσ υἱὸσ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα,
καὶ ὄχλοσ τῆσ πόλεωσ ἱκανὸσ ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν 13
ὁ κύριοσ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ 14
προσελθὼν ἥψατο τῆσ σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντεσ ἔστησαν, καὶ
εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸσ 15
καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν 16
δὲ φόβοσ ἅπαντασ, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντεσ ὅτι προφή-
τησ μέγασ ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν
αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγοσ οὗτοσ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ 17
αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18–23 Mt 11, 2–6 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων 18
τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενοσ δύο τινὰσ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 19
Deu 18, 15 ὁ Ἰωάννησ ἔπεμψεν πρὸσ τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ,
ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγενόμενοι δὲ πρὸσ αὐτὸν οἱ ἄνδρεσ 20
εἶπαν· Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ ἀπέσταλκεν ἡμᾶσ πρόσ σε λέγων·
σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενοσ, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ 21
ἐθεράπευσεν πολλοὺσ ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων
πονηρῶν, καὶ τυφλοῖσ πολλοῖσ ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀπο- 22
κριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε
Es 35, 5 s καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ-
γελίζονται· 23 καὶ μακάριόσ ἐστιν ὃσ ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 23

24–35 Mt 11, 7–19 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸσ 24
τοὺσ ὄχλουσ περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰσ τὴν ἔρημον θεάσα-
σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε 25
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖσ ἱματίοισ ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν
ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντεσ ἐν τοῖσ βασιλείοισ εἰσίν.
26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ 26

10. οι πεμφθεντ. εισ τ. οικ. | τον ασθενουντα δουλον 11. ℵ[c] εν τω εξησ | επορευετο | ℵ* om καλουμενην | ℵ om ικανοι 12. υιοσ μονογενησ | και αυτη ην : ϛ[e] om ην | ην συν αυτη (et. ϛ[e]) : ϛ om ην 13. επ αυτη 16. εγηγερται 17. ℵ* (non item [a]) om περι αυτου | και εν παση 18. ιωαννη 19. κυριον : ϛ ℵ ιησουν | αλλον : ℵ ετερον 20. ℵ* om οι ανδρ. | ειπον | ℵ απεστειλεν | αλλον : ℵ ετερον 21. εν αυτη δε τη ωρ. | ωρα : ℵ* ημερα | πονηρων : ℵ* ακαθαρτων | το βλεπειν 22. αποκριθεισ : add ο ιησουσ | ιωαννη | οτι : ℵ om | ℵ και κωφοι et και πτωχοι 23. ℵ οσ αν 24. λεγ. τοισ οχλοισ | ℵ εξηλθατε 25. ℵ εξηλθατε 26. ℵ εξηλθατε

27 περισσότερον προφήτου. [27] οὗτόσ ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ Mal 3, 1 Mc 1, 2
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃσ κατασκευάσει
28 τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. [28] λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖσ
γυναικῶν προφήτησ Ἰωάννου οὐδείσ ἐστιν· ὁ δὲ μικρότεροσ ἐν
29 τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. [29] καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ
ἀκούσασ καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντεσ τὸ
30 βάπτισμα Ἰωάννου· [30] οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν
τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰσ ἑαυτούσ, μὴ βαπτισθέντεσ ὑπ᾽ αὐτοῦ.
31 [31] Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺσ ἀνθρώπουσ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ, καὶ
32 τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; [32] ὅμοιοί εἰσιν παιδίοισ τοῖσ ἐν ἀγορᾷ καθη-
μένοισ καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοισ λέγοντεσ· ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ
33 οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. [33] ἐλήλυθεν
γὰρ Ἰωάννησ ὁ βαπτιστὴσ μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον,
34 καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. [34] ἐλήλυθεν ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου
ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωποσ φάγοσ καὶ οἰνοπό-
35 τησ, φίλοσ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. [35] καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆσ πάντων.
36 Ἠρώτα δέ τισ αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ᾽ αὐτοῦ·
37 καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. [37] καὶ
ἰδοὺ γυνὴ ἥτισ ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλόσ, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι
κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
38 μύρου [38] καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ κλαίουσα τοῖσ
δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ταῖσ θριξὶν τῆσ
κεφαλῆσ αὐτῆσ ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ
39 ἤλειφεν τῷ μύρῳ. [39] ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖοσ ὁ καλέσασ αὐτὸν εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτοσ εἰ ἦν προφήτησ, ἐγίνωσκεν ἂν τίσ καὶ πο-
40 ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτισ ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλόσ ἐστιν. [40] καὶ
ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
41 ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. [41] δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ
τινί· ὁ εἷσ ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτεροσ πεντήκοντα.
42 [42] μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροισ ἐχαρίσατο. τίσ οὖν
43 αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; [43] ἀποκριθεὶσ Σίμων εἶπεν· ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶσ
44 ἔκρινασ. [44] καὶ στραφεὶσ πρὸσ τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη·
βλέπεισ ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰσ τὴν οἰκίαν, ὕδωρ

27. ιδου εγω 28. ς λεγω γαρ, א αμην λεγω | א om προφητησ | ιωαννου του βαπτιστου 30. א om εισ εαυτουσ 31. τινι ουν (א δε) : praem ειπε δε ο κυριοσ 32. λεγοντεσ : אc λεγοντα, א* α λεγει, ς και λεγουσιν | εθρηνησ. υμιν 33. μη et μηδε : μητε et μητε | αρτ. εσθ. et οιν. πιν. 34. τελωνων φιλοσ 35. א απο παντ. των εργων αυτ. 36. εισ την οικιαν | κατεκλιθη (אc) : א* κατεκειτο, ς ανεκλιθη 37. γυν. εν τη πολ. ητισ ην | om και ante επιγν. | ανακειται 38. οπισω : post παρ. τ. ποδ. αυτ. | τοισ δακρ. : post τουσ ποδ. αυτ. | εξεμασσεν 40. φησιν : post ο δε 41. χρεωφειλετ. | δανειστη 42. ς א μη εχοντ. δε | τισ ουν αυτων : add ειπε | αυτον αγαπησει 43. ς א αποκριθ. δε ο (א om) σιμων

μου ἐπὶ τοὺσ πόδασ οὐκ ἔδωκασ· αὕτη δὲ τοῖσ δάκρυσιν ἔβρεξέν
μου τοὺσ πόδασ καὶ ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι 45
οὐκ ἔδωκασ· αὕτη δὲ ἀφ' ἧσ εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά
μου τοὺσ πόδασ. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψασ· αὕτη 46
δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺσ πόδασ. 47 οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται 47
αὐτῆσ αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον
ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ- 48
τίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖσ· τίσ 49
οὗτόσ ἐστιν, ὃσ καὶ ἁμαρτίασ ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸσ τὴν
γυναῖκα· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰσ εἰρήνην.

VIII.

Feminae victum ministrantes. Parabola de satore. Candela non occultanda. Christi mater et fratres. Tempestas. Daemones Legionis et sues. Iairi filia et mulier sanguine fluens.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆσ καὶ αὐτὸσ διώδευεν κατὰ πόλιν 1
καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκέσ τινεσ αἳ ἦσαν τεθερα- 2
πευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα-
[Mc 16, 9] λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧσ δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ 3
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι
Mt 27, 55 Mc 15, 41 πολλαί, αἵτινεσ διηκόνουν αὐτοῖσ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖσ.
4–8 Mt 13, 1–9 *Συνιόντοσ* δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευο- 4
Mc 4, 1–9 μένων πρὸσ αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆσ· 5 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ 5
σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
νοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, 6
καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν 7
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰσ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποί- 8
ησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
9 s Mt 13, 10 s *Ἐπηρώτων* δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίσ αὕτη εἴη ἡ πα- 9
Mc 4, 10–12 ραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆσ 10
βασιλείασ τοῦ θεοῦ, τοῖσ δὲ λοιποῖσ ἐν παραβολαῖσ, ἵνα βλέπον-
Es 6, 9 τεσ μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντεσ μὴ συνιῶσιν. 11 ἔστιν δὲ αὕτη 11
11–15 Mt 13, 18–23 ἡ παραβολή. ὁ σπόροσ ἐστὶν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ 12
Mc 4, 13–20 τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολοσ καὶ αἴρει

---

44. επι τουσ ποδ. μου | θριξιν : add τησ κεφαλησ 45. διελιπε 47. λεγω : א* ειπον | א* αφεονται (item v. seq) | αι αμαρτ. αυτησ αι πολλαι

VIII, 1. א διωδευσεν 3. αυτοισ : ς א αυτω | εκ : απο | αυταισ : א* αυτων 4. א* συνοντοσ 6. ς א επεσεν | א* και δια το 7. συμφυ. | א* επνιξαν 8. επεσεν : א* εφυεν | επι την γην | א* και εφυεν και εποιησεν 9. τισ : praem λεγοντεσ | τισ ειη η παρ. αυτη 10. א και ακουοντ. ακουωσιν και μη συνιωσιν 12. οι ακουοντεσ

τὸν λόγον ἀπὸ τῆσ καρδίασ αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντεσ σωθῶσιν.
13 [13] οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶσ δέχονται
τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸσ καιρὸν πιστεύου-
14 σιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. [14] τὸ δὲ εἰσ τὰσ ἀκάνθασ
πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντεσ, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφο-
15 ροῦσιν. [15] τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινεσ ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντεσ τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρπο- 11, 33
16 φοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. [16] Οὐδεὶσ δὲ λύχνον ἅψασ καλύπτει αὐτὸν Mc 4, 21
σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνησ τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίασ τίθησιν, ἵνα Mt 5, 15
17 οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶσ. [17] οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ 12, 2 Mc 4, 22
οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰσ Mt 10, 26
18 φανερὸν ἔλθῃ. [18] βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὃσ ἂν γὰρ ἔχῃ, 19, 26 Mc 4, 24s
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃσ ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται Mt 13, 12 25, 29
ἀπ' αὐτοῦ.
19 Παρεγένετο δὲ πρὸσ αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 19–21 Mc 3, 31–35
20 αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. [20] ἀπ- Mt 12, 46–50
ηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν
21 ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντεσ. [21] ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀκούοντεσ καὶ ποιοῦντεσ.
22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἐνέβη εἰσ πλοῖον 22–25 Mc 4, 35–41
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· διέλθωμεν εἰσ τὸ Mt 8, 18 23–27
23 πέραν τῆσ λίμνησ· καὶ ἀνήχθησαν. [23] πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύ-
πνωσεν· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰσ τὴν λίμνην, καὶ συνε-
24 πληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. [24] προσελθόντεσ δὲ διήγειραν αὐτὸν
λέγοντεσ· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶσ ἐπετί-
μησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
25 ἐγένετο γαλήνη. [25] εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; φοβη-
θέντεσ δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ· τίσ ἄρα οὗτόσ
ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούου-
σιν αὐτῷ;
26 Καὶ κατέπλευσαν εἰσ τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτισ ἐστὶν 26–39 Mc 5, 1–20
27 ἀντίπερα τῆσ Γαλιλαίασ. [27] ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν Mt 8, 28–34
ὑπήντησεν ἀνήρ τισ ἐκ τῆσ πόλεωσ ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ
ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν

---

13. επι τησ πετρασ | τ. λογον : ℵ* add του θεου | ℵ* om και ante ουτοι 14. συμπνιγ. 16. ℵ* επι την λυχνιαν | επιτιθησιν 17. ο ου γνωσθησεται 18. οσ γαρ αν 19. ς ℵ παρεγενοντο | ς om αυτου pri 20. και απηγγ. αυτω λεγοντων | οτι : om | ℵ om σου pri 21. ℵ om του θεου | ποιουντεσ : add αυτον 22. και εγενετ. | εν : ℵ* om | και αυτοσ (ℵ^a) : ℵ* om 24. ℵ^a om alterum επιστ. | εγερθεισ | ℵ επαυσατο 25. που : add εστιν | ℵ οι δε φοβηθ. | πρ. αλληλουσ : ℵ om 26. γαδαρηνων | αντιπεραν 27. υπηντησεν : add αυτω | οσ ειχε δαιμο. εκ χρονων ικανων και ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο

τοῖσ μνήμασιν. [28] ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν 28
αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃσ. [29] παρήγγελλεν γὰρ 29
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖσ
γὰρ χρόνοισ συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέ-
δαισ φυλασσόμενοσ, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ
δαιμονίου εἰσ τὰσ ἐρήμουσ. [30] ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ 30
λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαι-
μόνια πολλὰ εἰσ αὐτόν. [31] καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ 31
αὐτοῖσ εἰσ τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. [32] ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων 32
ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπι-
τρέψῃ αὐτοῖσ εἰσ ἐκείνουσ εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖσ.
[33] ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰσ 33
τοὺσ χοίρουσ, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰσ τὴν
λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. [34] ἰδόντεσ δὲ οἱ βόσκοντεσ τὸ γεγονὸσ 34
ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰσ τὴν πόλιν καὶ εἰσ τοὺσ ἀγρούσ. [35] ἐξῆλ- 35
θον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονόσ, καὶ ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον
καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισ-
μένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺσ πόδασ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβή-
θησαν. [36] ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖσ οἱ ἰδόντεσ πῶσ ἐσώθη ὁ δαι- 36
μονισθείσ. [37] καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῆσ περι- 37
χώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ
συνείχοντο· αὐτὸσ δὲ ἐμβὰσ εἰσ πλοῖον ὑπέστρεψεν. [38] ἐδέετο 38
δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ·
ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· [39] ὑπόστρεφε εἰσ τὸν οἶκόν σου, καὶ 39
διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεόσ. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν
πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ.
40-48 Mc 5, 21-34 Mt 9, 18-22 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν 40
ὁ ὄχλοσ· ἦσαν γὰρ πάντεσ προσδοκῶντεσ αὐτόν. [41] καὶ ἰδοὺ 41
ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειροσ, καὶ αὐτὸσ ἄρχων τῆσ συναγωγῆσ
ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺσ πόδασ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν
εἰσελθεῖν εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ, [42] ὅτι θυγάτηρ μονογενὴσ ἦν αὐτῷ 42
ὡσ ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν
οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. [43] καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματοσ 43

---

28. *και ανακραξασ* 29. ς^e *παρηγγειλε* | *εδεσμειτο* | ℵ* (non item ^a) om *και* post *φυλασσομ.* | ς ℵ *διαρρησσων* | *δαιμονοσ* 30. ℵ* om *ο ιησουσ* et *λεγων* | *σοι εστ. ονομα* | *λεγεων* | *οτι δαιμ. πολλ. εισηλθεν εισ αυτον* 31. *παρεκαλει* 32. ℵ *βοσκομενη* | ς ℵ* *παρεκαλουν* | ℵ* om *αυτοισ* sec 33. *εισηλθεν* | *λιμνην* : ℵ *θαλασσαν* 34. *το γεγενημενον* | *και απελθοντεσ απηγγ.* 35. *εξεληλυθει* 36. *απηγγ. δε* : ℵ add *λεγοντεσ* | *και οι ιδοντεσ* 37. ℵ *ηρωτησεν* | ℵ *παν* | *γαδαρηνων* | *εισ το πλοι.* | ℵ* *επεστρεψεν*, ℵ^a *συνεστρ.* 38. ℵ^a *εδειτο* | *λεγων* : praem *ο ιησουσ* 39. *οσα εποιησε σοι ο θεοσ* 40. ℵ^c *Εν δε τω υποστρ.* | *υποστρεψαι* | *αυτον* (ℵ^a) : ℵ* *τον θεον* 41. *του ιησου* 42. *ην* : ℵ* om

ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτισ ἰατροῖσ προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον
44 οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸσ θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν
ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη
45 ἡ ῥύσισ τοῦ αἵματοσ αὐτῆσ. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· τίσ ὁ ἁψά-
μενόσ μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτροσ καὶ οἱ σὺν
46 αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. 46 ὁ
δὲ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἥψατό μου τίσ· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελη-
47 λυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέ-
μουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ
ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸσ τοῦ λαοῦ, καὶ ὡσ ἰάθη παραχρῆμα.
48 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε· πορεύου
49 εἰσ εἰρήνην. 49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ ἔρχεταί τισ παρὰ τοῦ 49–56 Mc 5,
ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε 35–43 Mt 9,
50 τὸν διδάσκαλον. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀκούσασ ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ 23–26
51 φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν
οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆσ παιδὸσ καὶ τὴν μη-
52 τέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντεσ καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
53 μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων
54 αὐτοῦ, εἰδότεσ ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸσ δὲ κρατήσασ τῆσ χειρὸσ
55 αὐτῆσ ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖσ, ἐγείρου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ
πνεῦμα αὐτῆσ, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
56 ναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖσ αὐτῆσ· ὁ δὲ παρήγγειλεν
αὐτοῖσ μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονόσ.

IX.

Mandata ad apostolos. Herodes de Iesu. Quinque milibus cibus praebetur. Quis sit Christus et quales poscat discipulos. Transfiguratio. Daemoniacus ab apostolis non sanatus. Eorum ambitio et iracundia. Sectandi impedimenta.

1 Συνκαλεσάμενοσ δὲ τοὺσ δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖσ δύναμιν καὶ 1–6 Mc 6,7–13
2 ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσουσ θεραπεύειν. 2 καὶ Mt 10, 1 5 ss
ἀπέστειλεν αὐτοὺσ κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι,
3 3 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· μηδὲν αἴρετε εἰσ τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον

---

43. εισ ιατρουσ | βιον : ℵ* add εαυτησ | ℵ* και ουκ ισχυ. | ς ℵ υπ ουδενοσ 45. και οι μετ αυτου | αποθλιβουσιν : add και λεγεισ τισ ο αψαμενοσ μου 46. εξελθουσαν 47. ιδουσα usq ηλθεν (ℵa) : ℵ* om | ℵ om δι ην αιτ. ηψ. αυτ. | απηγγ. (ℵ διηγγ.) : add αυτω 48. αυτη : ℵ om | θυγατερ : praem θαρσει 49. λεγων : add αυτω | μηκετι : μη 50. απεκριθη : ℵ* ειπεν | αυτω : add λεγων | ς ℵ πιστευε 51. εισελθων | ℵ ουδενα αφηκεν συνεισελθειν αυτω | τινα συν αυτω : ουδενα | ς ℵ ιακω. και ιωανν. 52. ℵ ου γαρ απεθα. 54. αυτοσ δε : add εκβαλων εξω παντασ και | ℵ εγειρε 55. και ανεστ. παραχρ. (ℵa) : ℵ* om

IX, 1. συγκαλ. | δωδεκα : ς add μαθητασ αυτου, item ℵ αποστολουσ | ℵ δεδωκεν 2. ιασθαι : ς add τουσ ασθενουντασ, item ℵ τουσ ασθενεισ 3. ραβδουσ

μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνασ
ἔχειν. [4] καὶ εἰσ ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν 4
ἐξέρχεσθε. [5] καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξερχόμενοι ἀπὸ 5
τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
ἀποτινάσσετε εἰσ μαρτύριον ἐπ᾽ αὐτούσ. [6] ἐξερχόμενοι δὲ διήρ- 6
χοντο κατὰ τὰσ κώμασ εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντεσ παν-
ταχοῦ.
7–9 Mc 6, Ἤκουσεν δὲ Ἡρῴδησ ὁ τετραάρχησ τὰ γινόμενα πάντα, καὶ 7
14–16 Mt 14, 1s διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννησ ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
[8] ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλείασ ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτησ τισ 8
τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [9] εἶπεν δὲ Ἡρῴδησ· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε- 9
κεφάλισα· τίσ δέ ἐστιν οὗτοσ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.
10–17 Mc 6, Καὶ ὑποστρέψαντεσ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα 10
30–44 Mt 14, ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ὑπεχώρησεν κατ᾽ ἰδίαν εἰσ
13–21 Io 6, 1–13 πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. [11] οἱ δὲ ὄχλοι γνόντεσ ἠκολούθησαν 11
αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενοσ αὐτοὺσ ἐλάλει αὐτοῖσ περὶ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺσ χρείαν ἔχοντασ θεραπείασ ἰᾶτο. [12] ἡ δὲ ἡμέρα 12
ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντεσ δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντεσ εἰσ τὰσ κύκλῳ κώμασ καὶ
ἀγροὺσ καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν. [13] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· δότε αὐτοῖσ φαγεῖν ὑμεῖσ. 13
οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύεσ δύο,
εἰ μήτι πορευθέντεσ ἡμεῖσ ἀγοράσωμεν εἰσ πάντα τὸν λαὸν τοῦ-
τον βρώματα. [14] ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρεσ πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ 14
πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺσ κλισίασ ἀνὰ
πεντήκοντα. [15] καὶ ἐποίησαν οὕτωσ καὶ κατέκλιναν ἅπαντασ. 15
[16] λαβὼν δὲ τοὺσ πέντε ἄρτουσ καὶ τοὺσ δύο ἰχθύασ, ἀναβλέψασ 16
εἰσ τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺσ καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου
τοῖσ μαθηταῖσ παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. [17] καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορ- 17
τάσθησαν πάντεσ, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖσ κλασμάτων,
κόφινοι δώδεκα.
18–22 Mt 16, Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνασ 18
13–23 Mc 8, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺσ λέγων· τίνα
27–33 (Io6,68ss)

---

3. ανα : א om | εχειν : א^a εχετε, א* om 4. μενετε : א* μινατε 5. δεξωνται | απο : א εκ | א om και ante τον κονιορτ. | αποτιναξατε | επ αυτουσ : א αυτοισ | τετρααρχ. (sic א^a, א* om ο τετρ.) : τετραρχ. | γινομενα : add υπ αυτου | εγηγερται 8. ηλιασ | τισ : εισ 9. και ειπεν ο ηρωδ. | εγω ακουω 10. οσα : א α | πολ. καλουμ. (א^c) : א* τοπον ερημον, ϛ τοπον ερημον πολεωσ καλουμενησ | א* om βηθσα. 11. δεξαμενοσ | א ελαλησεν 12. τουσ οχλουσ | πορευθ. : απελθοντεσ | και τουσ αγρουσ 13. πρ. αυτουσ : א αυτοισ | υμεισ : ϛ א ante φαγ. | ειπον | א πλειονεσ αρτ. πε. | η πεντ. αρτ. κ. δυο ιχθυ. 14. δε : γαρ | א ωσει ανα 15. ανεκλιναν | א παντασ 16. αυτουσ : א om | παρατιθεναι 18. αυτον : א^a add εν τοπω (א^c rursus delet) | αυτουσ : א add ο ιησουσ

19 με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; [19] οἱ δὲ ἀποκριθέντεσ εἶπαν· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτησ τισ τῶν
20 ἀρχαίων ἀνέστη. [20] εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὑμεῖσ δὲ τίνα με λέγετε
21 εἶναι; Πέτροσ δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. [21] ὁ
22 δὲ ἐπιτιμήσασ αὐτοῖσ παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, [22] εἰπὼν
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆ- 24, 7
ναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ
ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
23 Ἔλεγεν δὲ πρὸσ πάντασ· εἴ τισ θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, 23-27 Mt 16, 24-28
ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, Mc 8, 34-9, 1
24 καὶ ἀκολουθείτω μοι. [24] ὃσ γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃσ δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
25 ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτοσ σώσει αὐτήν. [25] τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωποσ
κερδήσασ τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσασ ἢ ζημιωθείσ;
26 [26] ὃσ γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺσ ἐμοὺσ λόγουσ, τοῦτον ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
27 καὶ τοῦ πατρὸσ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. [27] λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶσ,
εἰσίν τινεσ τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου
ἕωσ ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, 28-36 Mt 17, 1-8
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰσ τὸ Mc 9, 2-8
29 ὄροσ προσεύξασθαι. [29] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
τὸ εἶδοσ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸσ αὐτοῦ
30 λευκὸσ ἐξαστράπτων. [30] καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο συνελάλουν αὐτῷ,
31 οἵτινεσ ἦσαν Μωϋσῆσ καὶ Ἠλείασ, [31] οἳ ὀφθέντεσ ἐν δόξῃ ἔλεγον
32 τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. [32] ὁ δὲ
Πέτροσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορή-
σαντεσ δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺσ δύο ἄνδρασ τοὺσ συνε-
33 στῶτασ αὐτῷ. [33] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺσ ἀπ'
αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτροσ πρὸσ τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν
ἡμᾶσ ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰσ τρεῖσ, μίαν σοὶ καὶ μίαν
34 Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλείᾳ, μὴ εἰδὼσ ὃ λέγει. [34] ταῦτα δὲ αὐτοῦ
λέγοντοσ ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούσ· ἐφοβήθησαν δὲ
35 ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὴν νεφέλην. [35] καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ
τῆσ νεφέλησ λέγουσα· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἐκλελεγμένοσ,
36 αὐτοῦ ἀκούετε. [36] καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦσ 2 Pe 1, 17

18. λεγουσιν οι οχλοι ειναι 19. ειπον | ς ℵ ηλιαν 20. αποκριθεισ δε ο πετροσ 21. λεγειν : ειπειν 22. ℵ* οτι τον υι. του ανθρ. δει 23. ερχεσθαι : ελθειν | απαρνησασθω | ℵc om καθ ημεραν 24. γαρ αν 25. ℵ ωφελει ανθρωποσ 27. αυτου : ωδε | γευσονται 28. ℵ* om και ante παραλαβ. | τον πετρον | ℵ προσευχεσθαι 29. εγενετο : ℵ* transfert ante ετερον | ℵ προσευξασθαι 30. μωσησ | ηλιασ 31. εμελλεν 32. ειδον 33. ℵ και ποιησομεν | ℵ σοι μιαν | μωσει | ς ℵ μωσει (ℵ μωυ-) μιαν | ς ℵ ηλια 34. επεσκιασεν | εν τω εκεινουσ εισελθειν 35. εκλελεγμ. : αγαπητοσ 36. ο ιησουσ

μόνοσ. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναισ
ταῖσ ἡμέραισ οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.
37–43 Mt 17, 14–23 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆσ ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 37
Mc 9, 14–29 ὄρουσ συνήντησεν αὐτῷ ὄχλοσ πολύσ. [38] καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ 38
ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν
υἱόν μου, ὅτι μονογενήσ μοι ἐστίν, [39] καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει 39
αὐτὸν καὶ ἐξαίφνησ κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ,
καὶ μόγισ ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. [40] καὶ ἐδεήθην 40
τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
[41] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστοσ καὶ διεστραμ- 41
μένη, ἕωσ πότε ἔσομαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε
ὧδε τὸν υἱόν σου. [42] ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν 42
τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦσ τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν
43–45 Mc 9, 30–32 αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. [43] ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντεσ ἐπὶ τῇ μεγα- 43
Mt 17, 22s λειότητι τοῦ θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐποίει, εἶπεν πρὸσ
τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· [44] θέσθε ὑμεῖσ εἰσ τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺσ λόγουσ 44
τούτουσ· ὁ γὰρ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰσ
χεῖρασ ἀνθρώπων. [45] οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρα- 45
κεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο
ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματοσ τούτου.
46–48 Mc 9, 33–37 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸσ ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ ἂν εἴη μείζων 46
Mt 18, 1–5 αὐτῶν. [47] ὁ δὲ Ἰησοῦσ εἰδὼσ τὸν διαλογισμὸν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, 47
ἐπιλαβόμενοσ παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ, [48] καὶ εἶπεν 48
αὐτοῖσ· ὃσ ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ
δέχεται· καὶ ὃσ ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
ὁ γὰρ μικρότεροσ ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτόσ ἐστιν μέγασ.
49–50 Mc 9, 38–40 [49] Ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰωάννησ εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ 49
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν. [50] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν Ἰησοῦσ· μὴ 50
κωλύετε· ὃσ γὰρ οὐκ ἔστιν καθ᾽ ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰσ ἡμέρασ τῆσ ἀνα- 51
λήμψεωσ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸσ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, [52] καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλουσ πρὸ προσ- 52
ώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντεσ εἰσῆλθον εἰσ πόλιν Σαμαριτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· [53] καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον 53

36. ς ℵ εωρακασιν 37. εν τη εξ. ημερ. 38. ανεβοησε | ς ℵ επιβλεψον | εστι μοι 39. ℵ om ιδου | κραζει : ℵ add και ρασσει (sic) 40. εκβαλλωσιν 41. μεθ υμων εσομαι | προσαγαγε : ℵc add μοι 42. ℵ* προσευχομενου 43. οισ εποιησεν ο ιησουσ 47. ειδωσ : ιδων 48. οσ αν : οσ εαν | ℵ και οσ εμε δεχεται | εστιν : εσται 49. εν τω ονοματ. | τα δαιμονια | ℵ εκωλυομεν 50. και ειπε πρ. αυτ. ο ιησουσ | ℵ καθ υμ. υπ. ημων, ς καθ ημ. υπ. ημων 51. αναληψεωσ | ℵ* om αυτου pri | ς ℵ εστηριξε 52. πολιν : κωμην | σαμαρειτων | ωστε : ωσ

54 αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰσ Ἱερουσαλήμ. [54] ἰδόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ
Ἰάκωβοσ καὶ Ἰωάννησ εἶπαν· κύριε, θέλεισ εἴπωμεν πῦρ κατα-
55 βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούσ; [55] στραφεὶσ δὲ
56 ἐπετίμησεν αὐτοῖσ. [56] καὶ ἐπορεύθησαν εἰσ ἑτέραν κώμην.
57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τισ πρὸσ αὐτόν· 57–60 Mt 8, 19–22
58 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. [58] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ·
αἱ ἀλώπεκεσ φωλεοὺσ ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
σκηνώσεισ, ὁ δὲ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
59 κλίνῃ. [59] εἶπεν δὲ πρὸσ ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν·
60 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. [60] εἶπεν
δὲ αὐτῷ· ἄφεσ τοὺσ νεκροὺσ θάψαι τοὺσ ἑαυτῶν νεκρούσ, σὺ δὲ
61 ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [61] εἶπεν δὲ καὶ ἕτεροσ·
ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
62 τοῖσ εἰσ τὸν οἶκόν μου. [62] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ· οὐδεὶσ
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰσ τὰ ὀπίσω
εὔθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

Septuaginta discipuli ablegantur et gaudentes redeunt. Quid ut vivas sit faciendum, et quis proximus. Parabola de Samaritano misericorde. Martha et Maria.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριοσ καὶ ἑτέρουσ ἑβδομήκοντα,
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν
2 πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸσ ἔρχεσθαι. [2] ἔλεγεν δὲ πρὸσ Mt 9, 37 s
αὐτούσ· ὁ μὲν θερισμὸσ πολύσ, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε
οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπωσ ἐργάτασ ἐκβάλῃ εἰσ τὸν
3 θερισμὸν αὐτοῦ. [3] ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶσ ὡσ ἄρνασ ἐν Mt 10, 16
4 μέσῳ λύκων. [4] μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδή- 4 ss 9, 3–5
5 ματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. [5] εἰσ ἣν δ' ἂν εἰσέλ- 4–12 Mt 10,
6 θητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. [6] καὶ ἐὰν 9–15
ᾖ ἐκεῖ υἱὸσ εἰρήνησ, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
7 δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶσ ἀνακάμψει. [7] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
ἔσθοντεσ καὶ πίνοντεσ τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιοσ γὰρ ὁ ἐργάτησ τοῦ 1 Tim 5, 18
8 μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίασ εἰσ οἰκίαν. [8] καὶ εἰσ
ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐσθίετε τὰ παρα-
9 τιθέμενα ὑμῖν, [9] καὶ θεραπεύετε τοὺσ ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖσ, καὶ

54. οι μαθηται : add αυτου | ειπον | αναλωσ. αυτουσ : add ωσ και ηλιασ εποιησε 55. επετιμ. αυτοισ : add και ειπεν· ουκ οιδατε οιου πνευματοσ εστε υμεισ; 56. και επορευθ. : praem ο γαρ υιοσ του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχασ ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 57. Και : εγενετο δε | απερχη : add κυριε 59. επιτρεψον : ς κ praem κυριε | απελθοντι πρωτον 60. ειπ. δε αυτω : add ο ιησουσ 62. εισ την βασιλειαν

X, 1. εμελλεν 2. δε : ουν | ς κ εκβ. (ς εκβαλλη) εργατ. 3. ιδου εγω 4. βαλαντιον | μηδε υποδημ. | και μηδενα 5. αν οικιαν εισερχησθε 6. και εαν μεν | ςᵉ ο υιοσ | επαναπαυσεται 7. ς κ εσθιοντεσ | τ. μισθ. αυτ. εστι 8. και εισ ην δ αν

λέγετε αὐτοῖσ· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰσ ἣν 10
δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶσ, ἐξελθόντεσ εἰσ τὰσ
πλατείασ αὐτῆσ εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα 11
ἡμῖν ἐκ τῆσ πόλεωσ ὑμῶν εἰσ τοὺσ πόδασ ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω 12
δὲ ὑμῖν ὅτι Cοδόμοισ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ
13–15 Mt 11, 21–23 τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι 13
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Cιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεισ αἱ γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν.
14 πλὴν Τύρῳ καὶ Cιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 14
15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕωσ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕωσ ᾄδου 15
Mt 10, 40 Io 13, 20 καταβιβασθήσῃ. 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν 16
ὑμᾶσ ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶσ λέγοντεσ· κύριε, 17
καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν 18
δὲ αὐτοῖσ· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡσ ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω 19
ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ
οὐδὲν ὑμᾶσ οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι 20
τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
ἐνγέγραπται ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.
21–22 Mt 11, 25–27 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ 21
εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆσ γῆσ,
ὅτι ἀπέκρυψασ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψασ
αὐτὰ νηπίοισ· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτωσ ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
σου. 22 καὶ στραφεὶσ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ εἶπεν· πάντα μοι 22
παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου, καὶ οὐδεὶσ γινώσκει τίσ ἐστιν ὁ
υἱὸσ εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίσ ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸσ καὶ ᾧ
23 s Mt 13, 16s ἐὰν βούληται ὁ υἱὸσ ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶσ πρὸσ τοὺσ 23
μαθητὰσ κατ᾽ ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντεσ
ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖσ 24
ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖσ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ
ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
Mt 19, 16 25–27 Καὶ ἰδοὺ νομικόσ τισ ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· δι- 25
18, 18 s Mt 22, 35ss δάσκαλε, τί ποιήσασ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν 26
Mc 12, 28ss Deu 6, 5 πρὸσ αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶσ ἀναγινώσκεισ; 27 ὁ 27
Lev 19, 18 δὲ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· ἀγαπήσεισ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλησ τῆσ

---

10. εισερχησθε 11. ℵ* κολληθ. υμιν | om εισ τ. ποδασ | ℵ* γινωσκ. υμεισ | ηγγικεν : add εφ υμασ 13. ςe χοραζιν, ς χωραζιν | ℵ βηθσαϊδαν | εγενοντο | καθημεναι 15. καπερναουμ | η εωσ του ουρ. υψωθεισα 19. ιδ. διδωμι | ℵ* om ου μη | αδικηση 20. χαιρετε δε μαλλον | εγραφη 21. εν τω : om εν | πνευμ. τω αγιω : πνευμ. ο ιησουσ 22. ςe ℵ om και στραφ. προσ τ. μαθητ. ειπ. | παρεδ. μοι 24. ουκ ειδον 25. και λεγων | ποιησασ : ℵ* add ινα 27. εξ ολησ τησ ψυχησ σου κ. εξ ολησ τησ ισχυοσ σου κ. εξ

καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ
28 ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [28] εἶπεν
29 δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. [29] ὁ δὲ
θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν
30 μου πλησίον; [30] ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατ-
έβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἱερειχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἳ
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες
31 ἡμιθανῆ. [31] κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ
32 ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. [32] ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης
γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.
33 [33] Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
34 χνίσθη, [34] καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων
ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν
35 αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. [35] καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον
ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι
αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
36 ἀποδώσω σοι. [36] τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γε-
37 γονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; [37] ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας
τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ
ποίει ὁμοίως.
38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν 38 s Io 11, 1 ss 12, 1 ss
εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν
39 εἰς τὴν οἰκίαν. [39] καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ
καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν
40 λόγον αὐτοῦ· [40] ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν.
ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην
με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 [41] ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς
42 καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, [42] ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI.

Oratio dominica. Precandi assiduitas et fiducia. Criminatio auxilii diabolici. Quis vere beatus sit. Aequales depravati. Sermones convivales adversus Pharisaeos et legis peritos.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον,
ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε,

ολης της διανοιας σου 29. δικαιουν | εαυτον : ℵ* αυτον. 30. υπολαβ. δε | ϛ ℵ ιεριχω | ημιθανη : add τυγχανοντα 32. ℵ* om versum | ϛ ℵc λευϊτης | ℵc om γενομενος 33. σαμαρειτης | ιδων : add αυτον 34. πανδοχειον 35. αυριον : add εξελθων | πανδοχει | ειπεν : ϛ ℵ add αυτω | εγω : ℵ om 36. τις ουν | ℵ* om των | δοκει σοι πλησ. γεγον. 37. δε sec : ουν 38. εγεν. δε etc : ℵ εν δε τω πορευεσθαι αυτους αυτος | ε. την οικιαν : ε. τον οικον αυτης 39. μαρια | η και : ℵ* om η | παρακαθισασα παρα | κυριου : ιησου 40. ειπον : ϛ ℵ ειπε 41. κυριος : ιησους | τυρβαζη 42. ℵ ολιγων δε εστι χρεια (χρ. suppl ℵc, ℵ* om) η ενος | γαρ : δε | αφαιρ. απ αυτης

δίδαξον ἡμᾶσ προσεύχεσθαι, καθὼσ καὶ Ἰωάννησ ἐδίδαξεν τοὺσ
2–4 Mt 6, 9–13 μαθητὰσ αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖσ· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· 2
πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν 3
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφεσ 4
ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι
ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκησ ἡμᾶσ εἰσ πειρασμόν.

Καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τίσ ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσε- 5
ται πρὸσ αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι
τρεῖσ ἄρτουσ, 6 ἐπειδὴ φίλοσ μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρόσ με 6
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνοσ ἔσωθεν ἀποκριθεὶσ 7
εἴπῃ· μή μοι κόπουσ πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι-
δία μου μετ' ἐμοῦ εἰσ τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰσ
δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰσ διὰ τὸ 8
εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶσ δώσει
9–13 Mt 7, 7–11 αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται 9
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν.
10 πᾶσ γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ 10
κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει 11
ὁ υἱὸσ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ
ἰχθύοσ ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει 12
αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖσ πονηροὶ ὑπάρχοντεσ οἴδατε δόματα 13
ἀγαθὰ διδόναι τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ
ουρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖσ αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 s Mt 9, 32–34 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο 14
12, 22 ss Mc 3, 22 δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντοσ ἐλάλησεν ὁ κωφόσ. καὶ ἐθαύμασαν
Mt 12, 38 16, 1 οἱ ὄχλοι· 15 τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι 15
Mc 8, 11 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντεσ 16
17–22 Mt 12, σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 αὐτὸσ δὲ εἰδὼσ 17
25–30 Mc 3, αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖσ· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα
23–27 ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκοσ ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ 18
ὁ σατανᾶσ ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶσ σταθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ 19
δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν 20

XI, 2. λεγετε : ℵ* add ουτω | πατερ : add ημων ο εν τοισ ουρανοισ | ελθετω | η βασ. σου : ς ℵ add γενηθητω το θελημα σου ωσ εν ουρανω και επι τησ (ℵ* om) γησ 3. διδου : ℵ δοσ | ℵ* om το 4. και γαρ αυτοι : ℵ* ωσ και αυτ. | ς ℵ* αφιεμεν | εισ πειρασμον : add αλλα ρυσαι ημασ απο του πονηρου 5. ℵa μεσονυκτιον 7. εισ την κοιτ. μετ εμ. ει. και ου 8. αυτου φιλον | αναιδειαν | ℵc οσον 9 et 10. ς ℵ ανοιγησεται 11. τινα : ℵ τισ | εξ υμων : om εξ | ℵ om ο υιοσ | η και : ℵ η, ς ει και | ς ℵ οφ. επιδ. αυτω 12. η και : add εαν | ς (non ςe) αιτηση 13. υπαρχ. : ℵ οντεσ | αγαθα δοματα | ℵ om ο ante εξ ουρ. 15. et vv. sqq ℵ βεεζεβουλ 15. om τω ante αρχοντι 16. παρ αυτ. εζητ. εξ ουρ. 17. εφ εαυτ. διαμερισθ. 18. ℵ εμερισθη | οτι (ℵa) : ℵ* τι 19. κριτ. υμ. αυτοι εσοντ.

δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶσ ἡ
21 *βασιλεία τοῦ θεοῦ.* [21] *Ὅταν ὁ ἰσχυρὸσ καθωπλισμένοσ φυλάσσῃ*
22 *τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·* [22] *ἐπὰν*
δὲ ἰσχυρότεροσ αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν
αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 9, 50
23 [23] *ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'* Mc 9, 40
24 *ἐμοῦ σκορπίζει.* [24] *Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ* 24-26 Mt 12, 43-45
ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ
μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰσ τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον.
25 26 [25] *καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.* [26] *τότε*
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ
ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τισ φωνὴν*
γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
28 *σε καὶ μαστοὶ οὓσ ἐθήλασασ.* [28] *αὐτὸσ δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι*
οἱ ἀκούοντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντεσ. 29-32
29 *Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη* Mt 12, 38-42
γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
30 *αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ.* [30] *καθὼσ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶσ τοῖσ*
Νινευείταισ σημεῖον, οὕτωσ ἔσται καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου τῇ
31 *γενεᾷ ταύτῃ.* [31] *βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ* 1 Reg 10, 1
τῶν ἀνδρῶν τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινεῖ αὐτούσ· ὅτι ἦλθεν
ἐκ τῶν περάτων τῆσ γῆσ ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνοσ, καὶ
32 *ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνοσ ὧδε.* [32] *ἄνδρεσ Νινευεῖται ἀναστήσον-* Io 3, 5
ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰσ τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον 8, 16
33 *Ἰωνᾶ ὧδε.* [33] *Οὐδεὶσ λύχνον ἅψασ εἰσ κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ* Mt 5, 15 Mc 4, 21
ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
34 *φέγγοσ βλέπωσιν.* [34] *ὁ λύχνοσ τοῦ σώματόσ ἐστιν ὁ ὀφθαλμόσ* Mt 6, 22
σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμόσ σου ἁπλοῦσ ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸσ ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
35 36 [35] *σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶσ τὸ ἐν σοὶ σκότοσ ἐστίν.* [36] *εἰ οὖν τὸ*
σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέροσ σκοτεινόν, ἔσται
φωτεινὸν ὅλον ὡσ ὅταν ὁ λύχνοσ τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

---

20. א[a] *εγω εκβαλλω* 21. א* om *ο* | *εστιν* : א *εσται* 22. *ο ισχυροτ.* 23. *σκορπιζει* : א* add *με* 24. *ευρισκον* : א[c] add *τοτε* 25. *σεσαρω.* : א[c] praem *σχολαζοντα* 26. *παραλαμβ.* : א[corr] add *μεθ εαυτου* | *επτα ετερ. πνευμ. πονηρ. εαυτου* 27. *επαρ. τισ γυν. φων.* 28. *μενουνγε* | *φυλασσοντ.* : ς add *αυτον*, א* *τον λογον του θεου* 29. om *γενεα* sec | *επιζητει* | *ιωνα* : add *του προφητου* 30. א om *γαρ* | *σημειον τοισ νινευϊταισ* 31. *ανδρων* : א* *ανθρωπων* | *σολομωντοσ* 32. *ανδρ. νινευι* 33. *ουδεισ δε* | ς et ς[e] 1633. (non 1624.) *εισ κρυπτον* | ς[e] *αλλα επι* | *φεγγοσ* : א *φωσ* | א *βλεπουσιν* 34. om *σου* prim | *οταν ουν* 36. א* om *ο λυχν.*

Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖοσ ὅπωσ ἀριστήσῃ 37
παρ᾽ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖοσ ἰδὼν ἐθαύ- 38
Mt 23, 25 μασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ 39
κύριοσ πρὸσ αὐτόν· νῦν ὑμεῖσ οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
ρίου καὶ τοῦ πίνακοσ καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπα-
γῆσ καὶ πονηρίασ. 40 ἄφρονεσ, οὐχ ὁ ποιήσασ τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ 40
ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ 41
Mt 23, 23 πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, 42
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον,
καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει
20, 46 Mt 23, 6 s ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ Φαρισαίοισ, ὅτι 43
ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ τοὺσ ἀσπα-
Mt 23, 27 σμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡσ τὰ μνημεῖα 44
τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντεσ ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 Ἀποκριθεὶσ δέ τισ τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα 45
Mt 23, 4 λέγων καὶ ἡμᾶσ ὑβρίζεισ. 46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ 46
οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺσ ἀνθρώπουσ φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖσ φορτίοισ.
47 s Mt 23, 29-31 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ 47
πατέρεσ ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούσ. 48 ἄρα μάρτυρέσ ἐστε καὶ 48
συνευδοκεῖτε τοῖσ ἔργοισ τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ-
49-51 Mt 23, 34-36 κτειναν αὐτούσ, ὑμεῖσ δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία 49
τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰσ αὐτοὺσ προφήτασ καὶ ἀποστόλουσ,
και ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ 50
αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆσ
Gen 4, 8 2 Chr 24, 21 κόσμου ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ, 51 ἀπὸ αἵματοσ Ἄβελ ἕωσ αἵμα- 51
τοσ Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ
οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ.
Mt 23, 13 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖσ νομικοῖσ, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆσ γνώσεωσ· 52
αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺσ εἰσερχομένουσ ἐκωλύσατε.
Κἀκεῖθεν ἐξελθόντοσ αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ 53
Φαρισαῖοι δεινῶσ ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,
54 ἐνεδρεύοντεσ, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 54

XII.

Fermentum Pharisaeorum. Quis metuendus sit. Peccatum in spiritum sanctum. Lis hereditatis. Parabola de divite vana meditante. Non anxie

---

37. ηρωτα | φαρισ. τισ 42. αλλ ουαι | παν : ℵ* vel ª ex το correxit | ταυτα : ℵª add δε | ℵ αφειναι, ς αφιεναι 43. ℵ ουαι υμιν φαρισαιοι 44. ουαι υμιν : add γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται 47. οι δε πατ. 48. μαρτ. εστε : μαρτυρειτε | οικοδομ. : add αυτων τα μνημεια 49. ℵ* αποκτεινουσιν | ℵ διωξουσιν 50. ℵᶜ ινα εκδικηθη | εκχυνομενον 51. απο του αιμ. | εωσ του 52. εισηλθετε 53. κακ. εξελθ. αυτου : λεγοντοσ δε αυτου ταυτα προσ αυτουσ 54. ενεδρευ. : add αυτον και ζητουντεσ | στομ. αυτου : add ινα κατηγορησωσιν αυτου

curandum nec metuendum, sed caelestia sectanda et vigilandum. Immissio ignis. Signa temporum.

1 Ἐν οἷσ ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- Mt 16,
πατεῖν ἀλλήλουσ, ἤρξατο λέγειν πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ πρῶ-
τον· προσέχετε ἑαυτοῖσ ἀπὸ τῆσ ζύμησ τῶν Φαρισαίων, ἥτισ
2 ἐστὶν ὑπόκρισισ. [2] οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο- 8, 17 Mc 4, 22
3 καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. [3] ἀνθ᾽ ὧν ὅσα Mt 10, 26s
ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸσ τὸ
οὖσ ἐλαλήσατε ἐν τοῖσ ταμείοισ, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 [4] Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖσ φίλοισ μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεν- 4-9 Mt 10,
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι 28-33
5 ποιῆσαι. [5] ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ
τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰσ τὴν γέενναν. ναὶ λέγω
6 ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. [6] οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-
ρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
7 θεοῦ. [7] ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχεσ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθ-
8 μηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. [8] λέγω δὲ
ὑμῖν, πᾶσ ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
9 ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· [9] ὁ δὲ ἀρνησάμενόσ με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
10 πων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. [10] καὶ πᾶσ Mt 12, 32 Mc 3, 29
ὃσ ἐρεῖ λόγον εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ
11 δὲ εἰσ τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. [11] ὅταν 11 s Mt 10, 19s
δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶσ ἐπὶ τὰσ συναγωγὰσ καὶ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ Mc 13, 11
ἐξουσίασ, μὴ μεριμνήσητε πῶσ ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε·
12 [12] τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶσ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ
εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δέ τισ ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ
14 μου μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. [14] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
15 ἄνθρωπε, τίσ με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶσ; [15] εἶπεν
δὲ πρὸσ αὐτούσ· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσησ πλεονεξίασ,
ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρ-
16 χόντων αὐτῷ. [16] Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸσ αὐτοὺσ λέγων· ἀν-
17 θρώπου τινὸσ πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. [17] καὶ διελογίζετο
ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺσ καρπούσ
18 μου; [18] καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰσ ἀποθήκασ καὶ
μείζονασ οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου
19 καὶ τὰ ἀγαθά μου, [19] καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεισ πολλὰ (Sir 11, 19)

XII, 1. πρωτον : ϛ[e] cum seqq coni 2. δε : ℵ om | ℵ κεκαλυμμενον 4. αποκτεινοντων 5. ℵ om φοβηθητε | εξουσ. εχοντ. 6. πωλειται 7. ϛ ℵ μη ουν φοβ. 8. υμιν : ℵ add οτι | ℵ* om των αγγελ. 9. ℵ* απαρνησεται 10. ℵ βλασφημουντι 11. προσφερωσιν | επι : ℵ εισ | μεριμνατε 13. αυτω εκ του οχλ. 14. κριτην : δικαστην 15. πασησ : τησ | αυτω : ϛ ℵ* αυτου 18. ℵ* ανοικοδομησω | τα γενηματ. (ϛ[e] γεννη-) : ℵ[a] (omisso παντα) et [c] τον σιτον | ℵ* om και τα αγ. μου

ἀγαθὰ κείμενα εἰσ ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
[20] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεόσ· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου 20
ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασασ, τίνι ἔσται; [21] οὕτωσ ὁ 21
θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰσ θεὸν πλουτῶν.
22-31 Mt6,25-33 Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, 22
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε.
[23] ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆσ τροφῆσ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματοσ. 23
[24] κατανοήσατε τοὺσ κόρακασ, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζου- 24
σιν, οἶσ οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸσ τρέφει
αὐτούσ· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖσ διαφέρετε τῶν πετεινῶν. [25] τίσ δὲ 25
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
πῆχυν; [26] εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26
μεριμνᾶτε; [27] κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶσ οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· 27
λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
ὡσ ἓν τούτων. [28] εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ 28
αὔριον εἰσ κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸσ οὕτωσ ἀμφιέζει, πόσῳ
μᾶλλον ὑμᾶσ, ὀλιγόπιστοι. [29] καὶ ὑμεῖσ μὴ ζητεῖτε τί φάγητε 29
καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· [30] ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη 30
τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τού-
των. [31] πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθή- 31
σεται ὑμῖν. [32] Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ 32
32 s Mt6,19-21 πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. [33] Πωλήσατε τὰ ὑπάρ- 33
χοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖσ βαλλάντια
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ, ὅπου
κλέπτησ οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴσ διαφθείρει. [34] ὅπου γάρ ἐστιν ὁ 34
θησαυρὸσ ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. [35] Ἔστωσαν 35
ὑμῶν αἱ ὀσφύεσ περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· [36] καὶ 36
ὑμεῖσ ὅμοιοι ἀνθρώποισ προσδεχομένοισ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντοσ καὶ κρούσαντοσ εὐθέωσ
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. [37] μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓσ ἐλθὼν ὁ 37
κύριοσ εὑρήσει γρηγοροῦντασ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται
καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺσ καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖσ. [38] κἂν 38
ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτωσ,
39 s Mt24,43s μακάριοί εἰσιν. [39] τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό- 39
τησ ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτησ ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν

20. ς et ςe 1633. (non 1624.) αφρον 21. εαυτω 22. κ λεγω υμιν | τη ψυχη υμων 23. κ η γαρ ψυχη 24. ου σπειρ. ουδε θεριζ. 25. πηχυν: add ενα 26. ουτε | ελαχιστ.: κ* add τι 27. ς κ πωσ αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει· | κ οτι ουδε 28. ει δε τ. χο. εν τω αγρ. σημερ. οντα | ς κ αμφιεννυσι 29. η τι πιητ. 30. επιζητει 31. αυτου: του θεου | ταυτα: add παντα 32. κ υμων ο πατηρ 33. βαλαντια 36. αναλυσει 37. και παρ. διακ. αυτοισ (κa): κ* om 38. και εαν ελθη εν τη δευτ. φυλακη και εν τη τριτ. φυλ. ελθη και ευρη ουτω | μακ. εισιν: κa add εκεινοι, ς οι δουλοι εκεινοι 39. ς κa εγρηγορησεν αν και ουκ αν (κa om) αφηκεν | διορυγηναι

40 οἶκον αὐτοῦ. [40] καὶ ὑμεῖσ γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτροσ· κύριε, πρὸσ ἡμᾶσ τὴν παραβολὴν 42-46 Mt 24,
42 ταύτην λέγεισ ἢ καὶ πρὸσ πάντασ; [42] καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ· τίσ 45-51
ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸσ οἰκονόμοσ ὁ φρόνιμοσ, ὃν καταστήσει ὁ
κύριοσ ἐπὶ τῆσ θεραπείασ αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
43 τριον; [43] μακάριοσ ὁ δοῦλοσ ἐκεῖνοσ, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριοσ αὐτοῦ
44 εὑρήσει ποιοῦντα οὕτωσ. [44] ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν
45 τοῖσ ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [45] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλοσ
ἐκεῖνοσ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριόσ μου ἔρχεσθαι, καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺσ παῖδασ καὶ τὰσ παιδίσκασ, ἐσθίειν τε καὶ
46 πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· [46] ἥξει ὁ κύριοσ τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει
47 αὐτόν, καὶ τὸ μέροσ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. [47] ἐκεῖ-
νοσ δὲ ὁ δοῦλοσ ὁ γνοὺσ τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ
ἑτοιμάσασ ἢ ποιήσασ πρὸσ τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάσ·
48 [48] ὁ δὲ μὴ γνούσ, ποιήσασ δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγασ.
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρ-
49 έθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. [49] Πῦρ ἦλθον
50 βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. [50] βάπτισμα
51 δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶσ συνέχομαι ἕωσ ὅτου τελεσθῇ. [51] δο- 51-53
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν Mt 10, 34 sq
52 ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. [52] ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ
53 οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖσ ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν [53] διαμε- Mich 7, 6
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸσ ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
54 Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖσ ὄχλοισ· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν 54-56 Mt 16, 2 s
ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέωσ λέγετε ὅτι ὄμβροσ ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτωσ·
55 [55] καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.
56 [56] ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκι-
57 μάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶσ οὐ δοκιμάζετε; [57] Τί δὲ καὶ
58 ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; [58] ὡσ γὰρ ὑπάγεισ μετὰ τοῦ 58 s Mt 5, 25 s
ἀντιδίκου σου ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸσ ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι
ἀπ᾽ αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸσ τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτήσ
σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰσ φυλακήν.
59 [59] λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃσ ἐκεῖθεν ἕωσ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷσ.

---

40. και υμεισ ουν 42. ειπε δε | οικονομοσ : ℵ* δουλοσ | ς ℵ και φρονιμοσ | ℵ* κατεστησεν | ℵ* του διαδουναι 43. ℵ ουτωσ ποιουντα 45. ℵ* μου ο κυριοσ 47. του κυρ. εαυτου | η ποι. : μηδε ποι. 48. ℵ* om δε prim 49. επι : εισ 50. εωσ ου | ℵc συντελεσθη 52. εν οικω ενι 53. επι τρισιν. [53] διαμερισθησεται | εφ υιω | επι θυγατρι | επι μητρι | επι την νυμφ. αυτησ | πενθεραν : add αυτησ 54. την νεφελην | επι : απο | οτι : om 55. ℵ* λεγετε· καυσ. ερχεται 56. ℵ ουκ οιδατε pro ου δοκιμ. 58. σε παραδω | βαλλη 59. εωσ ου

XIII.

Galilaei occisi. Parabola de ficu. Mulier sabbato sanata. Granum sinapis et fermentum. Porta angusta. Herodes vulpes; Hierosolyma prophetarum interfectrix.

Παρῆσαν δέ τινεσ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντεσ αὐτῷ 1
περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτοσ ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν αὐτοῖσ· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι 2
οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντασ τοὺσ Γαλιλαίουσ ἐγένοντο, ὅτι
ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 3
πάντεσ ὁμοίωσ ἀπολεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓσ 4
ἔπεσεν ὁ πύργοσ ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούσ, δοκεῖτε
ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντασ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ
κατοικοῦντασ ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα- 5
νοήσητε, πάντεσ ὡσαύτωσ ἀπολεῖσθε.

Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τισ πεφυ- 6
τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ
καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸσ τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη 7
ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω·
ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ 8
λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφεσ αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτοσ, ἕωσ ὅτου
σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν 9
εἰσ τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεισ αὐτήν.

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖσ σάββασιν. 10
11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείασ ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν 11
συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰσ τὸ παντελέσ. 12 ἰδὼν 12
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦσ προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆσ ἀσθενείασ σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰσ χεῖρασ· 13
καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶσ 14
δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγοσ, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦσ, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷσ δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν αὐταῖσ οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριοσ καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, 15
14, 15 Mt 12, 11 ἕκαστοσ ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
ἀπὸ τῆσ φάτνησ καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα 16
Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶσ ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,
οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

XIII, 1. πιλατοσ 2. αποκριθεισ : add ο ιησουσ | ταυτα : τοιαυτα 3. ομοιωσ : ωσαυτωσ 4. δεκα και οκτω | κ επεπεσεν | αυτοι : ουτοι | om τουσ pr 5. μετανοητε | ωσαυτωσ : ομοιωσ 6. εν τ. αμπελ. αυτ. πεφυτευμ. | καρπ. ζητ. 7. om αφ ου 8. ςe 1624. 1633. κοπρία, ςe 1656. ς κοπριαν 9. ει δε μηγε, εισ το μελλον 11. γυνη : add ην | δεκα και οκτω | συγκυπτ. 12. om απο 13. ανωρθωθη 14. om οτι | κ* om εν αισ δει εργαζ. | εν ταυταισ ουν 15. απεκριθ. ουν | υποκριτα | κ* om τω σαββατ. | κ* απαγων

17 [17] *καὶ ταῦτα λέγοντοσ αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντεσ οἱ ἀντικείμενοι*
αὐτῷ, καὶ πᾶσ ὁ ὄχλοσ ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖσ ἐνδόξοισ τοῖσ
γινομένοισ ὑπ' αὐτοῦ. 18 s
18 *Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι* Mc 4, 30-32
19 *ὁμοιώσω αὐτήν;* [19] *ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεωσ, ὃν λαβὼν ἄν-* Mt 13, 31 s
θρωποσ ἔβαλεν εἰσ κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰσ
δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖσ
20 *κλάδοισ αὐτοῦ.* [20] *Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν* Mt 13, 33
21 *τοῦ θεοῦ;* [21] *ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰσ*
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕωσ οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
22 *Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεισ καὶ κώμασ διδάσκων καὶ*
23 *πορείαν ποιούμενοσ εἰσ Ἱεροσόλυμα.* [23] *Εἶπεν δέ τισ αὐτῷ·*
24 *κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·* [24] *ἀγωνί-*
ζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆσ στενῆσ θύρασ, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, Mt 7, 13 s
25 *ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.* [25] *ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ* 25 ss Mt 25,
ὁ οἰκοδεσπότησ καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω 10-12
ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντεσ· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ
26 *ἀποκριθεὶσ ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν ἐστέ.* [26] *τότε ἄρξεσθε*
λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖσ πλατείαισ
27 *ἡμῶν ἐδίδαξασ.* [27] *καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶσ πόθεν* Mt 7, 23
28 *ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντεσ ἐργάται ἀδικίασ.* [28] *ἐκεῖ ἔσται*
ὁ κλαυθμὸσ καὶ ὁ βρυγμὸσ τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ Mt 8, 11 s
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντασ τοὺσ προφήτασ ἐν τῇ βασι-
29 *λείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶσ δὲ ἐκβαλλομένουσ ἔξω.* [29] *καὶ ἥξουσιν ἀπὸ*
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται
30 *ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.* [30] *καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται* Mt 19, 30 20, 16
πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι. Mc 10, 31
31 *Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινεσ Φαρισαῖοι λέγοντεσ*
αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδησ θέλει σε ἀπο-
32 *κτεῖναι.* [32] *καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ εἴπατε τῇ ἀλώπεκι*
ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεισ ἀποτελῶ σήμερον καὶ
33 *αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.* [33] *πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ*
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
34 *ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.* [34] *Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο-* 34 s Mt 23,
κτείνουσα τοὺσ προφήτασ καὶ λιθοβολοῦσα τοὺσ ἀπεσταλμένουσ 37-39
πρὸσ αὐτήν, ποσάκισ ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρό-
πον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆσ νοσσιὰν ὑπὸ τὰσ πτέρυγασ, καὶ οὐκ

---

17. *γινομενοισ* : ℵ* *λεγομενοισ* 18. *ουν* : *δε* 19. *εισ* : ℵ[a] add *τον* | *δενδρον* : add *μεγα* 21. ς ℵ *ενεκρυψεν* 22. ℵ *ποριαν* | *ιερουσαλημ*
24. *θυρασ* : *πυλησ* 25. ℵ* om (suppl [a]) *εξω εσταν. και* | *κυριε κυριε*
26. ℵ *αρξησθε* 27. *λεγω* : ℵ om | *πα. οι εργατ. τησ αδικ.* 28. ς *οψησθε*, ℵ *ιδητε* | ℵ* *ισακ* 29. *και απο βορρα* 31. *ωρα* : *ημερα* | ς ℵ *προσηλθον*
32. *επιτελω* 33. ℵ* om *αυριον και* | ℵ *ερχομενη* 34. *αυτην* : ℵ* *αυτον* | *ορνισ* | *εαυτησ* : ℵ* *εαυτου*

ἠθελήσατε. [35] ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκοσ ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι 35
Ps 118, 26 οὐ μὴ ἴδητέ με ἕωσ ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν
ὀνόματι κυρίου.

XIV.

Hydropicus sabbato sanatus. Sermones convivales; parabola de spreto epulo. Christus quales sectatores poscat; crux suscipienda; turri fundamenta iacienda; rex bellum inchoaturus; sal putidum.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰσ οἶκόν τινοσ τῶν ἀρχόν- 1
των τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. [2] καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπόσ τισ ἦν ὑδρωπικὸσ 2
Mt 12, 10 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. [3] καὶ ἀποκριθεὶσ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ τοὺσ 3
νομικοὺσ καὶ Φαρισαίουσ λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι
ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. [4] καὶ ἐπιλαβόμενοσ ἰάσατο αὐτὸν καὶ 4
13, 15 Mt 12, 11 ἀπέλυσεν. [5] καὶ ἀποκριθεὶσ πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν· τίνοσ ὑμῶν υἱὸσ 5
ἢ βοῦσ εἰσ φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέωσ ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν
ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; [6] καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸσ 6
ταῦτα.

Ἔλεγεν δὲ πρὸσ τοὺσ κεκλημένουσ παραβολήν, ἐπέχων πῶσ 7
τὰσ πρωτοκλισίασ ἐξελέγοντο, λέγων πρὸσ αὐτούσ· [8] ὅταν κληθῇσ 8
ὑπό τινοσ εἰσ γάμουσ, μὴ κατακλιθῇσ εἰσ τὴν πρωτοκλισίαν, μή-
ποτε ἐντιμότερόσ σου ᾖ κεκλημένοσ ὑπ' αὐτοῦ, [9] καὶ ἐλθὼν ὁ 9
σὲ καὶ αὐτὸν καλέσασ ἐρεῖ σοι· δὸσ τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
μετὰ αἰσχύνησ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. [10] ἀλλ' ὅταν κληθῇσ, 10
πορευθεὶσ ἀνάπεσε εἰσ τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκλη-
κώσ σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
18, 14 Mt 23, 12 δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. [11] ὅτι πᾶσ ὁ 11
ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇσ ἄριστον 12
ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺσ φίλουσ σου μηδὲ τοὺσ ἀδελφούσ σου
μηδὲ τοὺσ συγγενεῖσ σου μηδὲ γείτονασ πλουσίουσ, μήποτε καὶ
αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. [13] ἀλλ' 13
ὅταν ποιῇσ δοχήν, κάλει πτωχούσ, ἀναπήρουσ, χωλούσ, τυφλούσ,
[14] καὶ μακάριοσ ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀντα- 14
ποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

Ἀκούσασ δέ τισ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· 15
18 ss Mt 22, 1 ss μακάριοσ ὅστισ φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. [16] ὁ δὲ 16
εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπόσ τισ ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν

35. ο οικ. υμων : add ερημοσ | ℵ^c λεγω δε, ς αμην δε λεγω | ℵ om οτι | με ιδητε | εωσ : ς ℵ add αν | εωσ ηξ. ο. ειπητε : ℵ εωσ αν ειπητε

XIV, 3. ει εξεστι | θεραπευειν | η ου : om 5. αποκριθεισ : ℵ^c om | υιοσ : ς ℵ ονοσ | εμπεσειται | εν τη ημερ. 6. ανταποκριθ. (ℵ αποκρι.) : add αυτω 8. υπ αυτου : ℵ* om (suppl ^a) υπ 9. μετ αισχ. 10. αναπεσον | ερει : ειπη | σοι : ℵ* om (suppl ^a) | om παντων 12. ℵ om σου post συγγ. | σε αντικαλ. | σοι ανταποδ. 13. ℵ δοχην ποιησησ | ℵ αναπειρουσ 14. δε : γαρ 15. ταυτα : ℵ* om (suppl ^a) | οστισ : οσ 16. εποιησε

17 πολλούσ, [17] καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
18 εἰπεῖν τοῖσ κεκλημένοισ· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. [18] καὶ
ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶσ πάντεσ παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτοσ εἶπεν αὐτῷ·
ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
19 ἔχε με παρῃτημένον. [19] καὶ ἕτεροσ εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτη-
20 μένον. [20] καὶ ἕτεροσ εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
21 ναμαι ἐλθεῖν. [21] καὶ παραγενόμενοσ ὁ δοῦλοσ ἀπήγγειλεν τῷ
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶσ ὁ οἰκοδεσπότησ εἶπεν τῷ
δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέωσ εἰσ τὰσ πλατείασ καὶ ῥύμασ τῆσ
πόλεωσ, καὶ τοὺσ πτωχοὺσ καὶ ἀναπήρουσ καὶ τυφλοὺσ καὶ χω-
22 λοὺσ εἰσάγαγε ὧδε. [22] καὶ εἶπεν ὁ δοῦλοσ· κύριε, γέγονεν ὃ
23 ἐπέταξασ, καὶ ἔτι τόποσ ἐστίν. [23] καὶ εἶπεν ὁ κύριοσ πρὸσ τὸν
δοῦλον· ἔξελθε εἰσ τὰσ ὁδοὺσ καὶ φραγμοὺσ καὶ ἀνάγκασον
24 εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκοσ· [24] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ
τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶσ εἶπεν 26 s Mt 10, 37 s
26 πρὸσ αὐτούσ· [26] εἴ τισ ἔρχεται πρόσ με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺσ
ἀδελφοὺσ καὶ τὰσ ἀδελφάσ, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ
27 δύναται εἶναί μου μαθητήσ. [27] ὅστισ οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν
ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητήσ.
28 [28] Τίσ γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον
29 καθίσασ ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰσ ἀπαρτισμόν; [29] ἵνα
μήποτε θέντοσ αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντοσ ἐκτελέσαι πάντεσ
30 οἱ θεωροῦντεσ ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, [30] λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ὁ
31 ἄνθρωποσ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. [31] Ἢ
τίσ βασιλεὺσ πορευόμενοσ ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰσ πόλεμον
οὐχὶ καθίσασ πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατόσ ἐστιν ἐν δέκα χιλιά-
σιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;
32 [32] εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντοσ πρεσβείαν ἀποστείλασ
33 ἐρωτᾷ τὰ πρὸσ εἰρήνην. [33] οὕτωσ οὖν πᾶσ ἐξ ὑμῶν ὃσ οὐκ ἀπο-
τάσσεται πᾶσιν τοῖσ ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου
34 μαθητήσ. [34] Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν Mt 5, 13 Mc 9, 50
35 τίνι ἀρτυθήσεται; [35] οὔτε εἰσ γῆν οὔτε εἰσ κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν·
ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

---

17. ℵ ερχεσθαι | εισιν : εστι παντα 18. παραιτεισθ. παντ. | εξελθειν και ιδειν | ℵ* om (suppl a) σε 21. ο δουλοσ : add εκεινοσ | και τουσ (ℵ* et c) : ℵa και οσουσ εαν ευρητε | ℵ αναπειρουσ | χωλ. και τυφλ. 22. ωσ επεταξ. 23. ο οικ. μου 24. ανδρων : ℵ ανθρωπων 26. ℵ πρ. εμε | πατερ. εαυτου | ℵ την ψυχ. εαυτ. | μου μαθητ. ειναι 27. και οστισ | ϛ ℵ τ. σταυρ. αυτου | μου ειν. μαθητ. 28. ℵ τα εισ απαρτ., ϛ τα προσ απαρτ. 29. εμπαιζ. αυτω 31. συμβ. ετε. βασιλ. | βουλευεται | απαντησαι 32. τα προσ : ℵ* προσ 33. μου ειν. μαθητ. 34. om ουν | το αλασ bis | om και

XV.

Parabolae de ove et drachma perdita, deque filio degenere.

1 s Mt 9, 10 s ᾜσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντεσ πάντεσ οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ- 1
τωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ 2
γραμματεῖσ λέγοντεσ ὅτι οὗτοσ ἁμαρτωλοὺσ προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖσ. 3 εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτοὺσ τὴν παραβολὴν ταύτην 3
4-7 Mt 18, 12-14 λέγων· 4 τίσ ἄνθρωποσ ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπο- 4
λέσασ ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ
ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλόσ, ἕωσ εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ 5
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺσ ὤμουσ αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰσ 6
τὸν οἶκον συνκαλεῖ τοὺσ φίλουσ καὶ τοὺσ γείτονασ, λέγων αὐτοῖσ·
συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλόσ. 7 λέγω 7
ὑμῖν ὅτι οὕτωσ χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοισ οἵτινεσ οὐ χρείαν ἔχου-
σιν μετανοίασ. 8 Ἢ τίσ γυνὴ δραχμὰσ ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπο- 8
λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ
ζητεῖ ἐπιμελῶσ ἕωσ ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συνκαλεῖ τὰσ φίλασ 9
καὶ γείτονασ λέγουσα· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 οὕτωσ, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέ- 10
λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Εἶπεν δέ· ἄνθρωπόσ τισ εἶχεν δύο υἱούσ. 12 καὶ εἶπεν ὁ 11 12
νεώτεροσ αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δόσ μοι τὸ ἐπιβάλλον μέροσ
τῆσ οὐσίασ. καὶ διεῖλεν αὐτοῖσ τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰσ 13
ἡμέρασ συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτεροσ υἱὸσ ἀπεδήμησεν εἰσ χώραν
μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτωσ.
14 δαπανήσαντοσ δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸσ ἰσχυρὰ κατὰ τὴν 14
χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸσ ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶσ 15
ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆσ χώρασ ἐκείνησ, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν
εἰσ τοὺσ ἀγροὺσ αὐτοῦ βόσκειν χοίρουσ· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι 16
τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ
οὐδεὶσ ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰσ ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι 17
τοῦ πατρόσ μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλ-
λυμαι. 18 ἀναστὰσ πορεύσομαι πρὸσ τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ 18
αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι 19
εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου· ποίησόν με ὡσ ἕνα τῶν μισθίων
σου. 20 καὶ ἀναστὰσ ἦλθεν πρὸσ τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ 20
μακρὰν ἀπέχοντοσ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,

XV, 1. εγγιζ. αυτω παντ. 2. om τε 4. εν εξ αυτ. | εννενηκοντα | ℵ εωσ ου 5. ωμ. εαυτου 6. συγκαλ. et συγχαρ. 7. χαρ. εστ. εν τ. ουρ. | εννενηκοντα 8. ℵ εωσ ου 9. συγκαλειται | και τασ γειτον. | συγχαρ. 10. χαρα γινεται 12. πατερ : ℵ* om | ℵc ο δε διειλεν 13. ℵ τ. ουσι. εαυτου 14. ισχυροσ 16. γεμι. τ. κοιλ. αυτου : ℵ χορτασθηναι | απο : ℵ εκ 17. εφη : ειπε | om ωδε post λιμω 18. ℵ* αναστ. δε 19. και ουκετι 20. πατερ. εαυτου

καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν
21 *αὐτόν.* [21] *εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱόσ· πάτερ, ἥμαρτον εἰσ τὸν οὐρανὸν*
22 *καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιοσ κληθῆναι υἱόσ σου.* [22] *εἶπεν*
δὲ ὁ πατὴρ πρὸσ τοὺσ δούλουσ αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν
πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰσ τὴν χεῖρα
23 *αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰσ τοὺσ πόδασ,* [23] *καὶ φέρετε τὸν μόσχον*
24 *τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντεσ εὐφρανθῶμεν,* [24] *ὅτι οὗτοσ ὁ*
υἱόσ μου νεκρὸσ ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη. καὶ
25 *ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.* [25] *ἦν δὲ ὁ υἱὸσ αὐτοῦ ὁ πρεσβύτεροσ ἐν*
ἀγρῷ· καὶ ὡσ ἐρχόμενοσ ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίασ
26 *καὶ χορῶν,* [26] *καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο*
27 *τί εἴη ταῦτα.* [27] *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου ἥκει, καὶ*
ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα
28 *αὐτὸν ἀπέλαβεν.* [28] *ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ*
29 *πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.* [29] *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ*
εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε
ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκασ ἔριφον ἵνα
30 *μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·* [30] *ὅτε δὲ ὁ υἱόσ σου οὗτοσ ὁ*
καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσασ αὐτῷ τὸν
31 *σιτευτὸν μόσχον.* [31] *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετʼ*
32 *ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν·* [32] *εὐφρανθῆναι δὲ καὶ*
χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφόσ σου οὗτοσ νεκρὸσ ἦν καὶ ἔζησεν,
ἀπολωλὼσ καὶ εὑρέθη.

XVI.

Parabolae de oeconomo iniusto sed callido, deque Lazaro et divite. De Pharisaeis, Iohanne, lege, divortio.

1 *Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἄνθρωπόσ τισ ἦν πλού-*
σιοσ ὃσ εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτοσ διεβλήθη αὐτῷ ὡσ διασκορ-
2 *πίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.* [2] *καὶ φωνήσασ αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ·*
τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδοσ τὸν λόγον τῆσ οἰκονομίασ σου·
3 *οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν.* [3] *εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμοσ·*
τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριόσ μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπʼ ἐμοῦ;
4 *σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.* [4] *ἔγνων τί ποιήσω,*
ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆσ οἰκονομίασ δέξωνταί με εἰσ τοὺσ
5 *οἴκουσ ἑαυτῶν.* [5] *καὶ προσκαλεσάμενοσ ἕνα ἕκαστον τῶν χρεο-*
φειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεισ

---

21. *και ουκετι* | *υιοσ σου* : ℵ add *ποιησον με ωσ ενα των μισθιων σου* 22. ℵ *δουλ. εαυτου* | ℵ *ταχυ εξενεγκ.* | *την στολην* 23. *φερετε* : *ενεγκαντεσ* 24. ℵ *ο υι. μου ουτοσ* | *και απολωλωσ ην* | ℵ* om *και* ante *ηρξ.* 26. *παιδων* : ς (non ςᵉ) add *αυτου* 28. *ο δε* : *ο ουν* 30. *τον μοσχ. τον σιτευτ.* 32. *ανεζησεν* | *και απολωλ. ην*

XVI, 1. *μαθητασ* : add *αυτου* 2. *δυνηση* 4. ℵ *ινα αν μετ.* | om *εκ* | *οικ. αυτων* 5. *χρεωφειλ.* | *εαυτου* : ℵ* *αυτου*

τῷ κυρίῳ μου; [6] ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτουσ ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν 6
αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσασ ταχέωσ γράψον πεντή-
κοντα. [7] ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεισ; ὁ δὲ εἶπεν· 7
ἑκατὸν κόρουσ σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ
γράψον ὀγδοήκοντα. [8] καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριοσ τὸν οἰκονόμον τῆσ 8
ἀδικίασ, ὅτι φρονίμωσ ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου
φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺσ υἱοὺσ τοῦ φωτὸσ εἰσ τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσίν. [9] καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖσ ποιήσατε φίλουσ ἐκ 9
τοῦ μαμωνᾶ τῆσ ἀδικίασ, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶσ εἰσ τὰσ
αἰωνίουσ σκηνάσ. [10] ὁ πιστὸσ ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστόσ 10
ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικοσ καὶ ἐν πολλῷ ἄδικόσ ἐστιν. [11] εἰ 11
οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίσ
ὑμῖν πιστεύσει; [12] καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ 12
Mt 6, 24 ὑμέτερον τίσ δώσει ὑμῖν; [13] οὐδεὶσ οἰκέτησ δύναται δυσὶ κυρίοισ 13
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
ἑνὸσ ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ- 14
χοντεσ, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐστὲ 15
οἱ δικαιοῦντεσ ἑαυτοὺσ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸσ γινώ-
σκει τὰσ καρδίασ ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποισ ὑψηλὸν βδέλυγμα
Mt 11, 12s ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [16] ὁ νόμοσ καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· 16
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶσ εἰσ αὐτὴν
Mt 5, 18 βιάζεται. [17] εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν 17
Mt 5, 32 παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. [18] πᾶσ ὁ ἀπολύων 18
19, 9
Mc 10, 11s τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυ-
μένην ἀπὸ ἀνδρὸσ γαμῶν μοιχεύει. [19] Ἄνθρωποσ δέ τισ ἦν 19
πλούσιοσ, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενοσ
καθ᾽ ἡμέραν λαμπρῶσ. [20] πτωχὸσ δέ τισ ὀνόματι Λάζαροσ ἐβέ- 20
βλητο πρὸσ τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένοσ [21] καὶ ἐπιθυμῶν χορ- 21
τασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆσ τραπέζησ τοῦ πλουσίου·
ἀλλὰ καὶ οἱ κύνεσ ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. [22] ἐγένετο 22
δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
λων εἰσ τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιοσ καὶ
ἐτάφη. [23] καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ, ὑπάρ- 23
χων ἐν βασάνοισ, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν
τοῖσ κόλποισ αὐτοῦ. [24] καὶ αὐτὸσ φωνήσασ εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, 24

6. א βαδουσ | και ειπεν αυτω· δεξ. σ. το γραμμα 7. א λεγει δε, ς και λεγει | το γραμμα 8. א φρονιμωτερ. post οτι pon 9. καγω | ποιησατε εαυτοισ | εκλιπητε 12. υμιν δωσει 14. οι φαρισαιοι (sic א^a, א* om) : ς praem και 15. του θεου : add εστιν 16. μεχρι : εωσ | א* om και πασ εισ αυτ. βιαζετ. 18. και πασ ο απολελυμ. 20. δε τισ : add ην | οσ εβεβλητ. | ηλκωμενοσ 21. απ. των ψιχιων των πιπτοντ. | απελειχον 22. του αβρααμ 23. και pri : א* om | τον αβρααμ

ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύ-
λου αὐτοῦ ὕδατοσ καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι
25 ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. [25] εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι
ἀπέλαβεσ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαροσ ὁμοίωσ
26 τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. [26] καὶ ἐν
πᾶσι τούτοισ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπωσ οἱ θέλοντεσ διαβῆναι ἔνθεν πρὸσ ὑμᾶσ μὴ δύνωνται, μηδὲ
27 οἱ ἐκεῖθεν πρὸσ ἡμᾶσ διαπερῶσιν. [27] εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε,
28 πάτερ, ἵνα πέμψῃσ αὐτὸν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ πατρόσ μου· [28] ἔχω
γὰρ πέντε ἀδελφούσ· ὅπωσ διαμαρτύρηται αὐτοῖσ, ἵνα μὴ καὶ
29 αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰσ τὸν τόπον τοῦτον τῆσ βασάνου. [29] λέγει δὲ
Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺσ προφήτασ· ἀκουσάτωσαν αὐ-
30 τῶν. [30] ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τισ ἀπὸ
31 νεκρῶν πορευθῇ πρὸσ αὐτούσ, μετανοήσουσιν. [31] εἶπεν δὲ αὐτῷ·
εἰ Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τισ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

Cavenda offensio; placabilitas sectanda. Vis fidei; servi inutiles. Decem leprosi. Regnum divinum quando et quomodo sit venturum.

1 Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητὰσ αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ Mt 18, 7
2 τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· [2] λυσιτελεῖ αὐτῷ Mt 18, 6 Mc 9, 42
εἰ λίθοσ μυλικὸσ περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
εἰσ τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.
3 [3] προσέχετε ἑαυτοῖσ. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφόσ σου, ἐπιτίμησον 3 s Mt 18, 15 21. 22
4 αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ. [4] καὶ ἐὰν ἑπτάκισ τῆσ
ἡμέρασ ἁμαρτήσῃ εἰσ σὲ καὶ ἑπτάκισ ἐπιστρέψῃ πρόσ σε λέγων·
μετανοῶ, ἀφήσεισ αὐτῷ.
5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν.
6 [6] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· εἰ ἔχετε πίστιν ὡσ κόκκον σινάπεωσ, ἐλέγετε Mt 17, 20 21, 21
ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ,
7 καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. [7] Τίσ δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα
ἢ ποιμαίνοντα, ὃσ εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέωσ
8 παρελθὼν ἀνάπεσε; [8] ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω,
καὶ περιζωσάμενοσ διακόνει μοι ἕωσ φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ
9 ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; [9] μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι
10 ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; [10] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ὅταν ποιήσητε

24. ℵ υδατι 25. απελαβεσ συ | ωδε : οδε 26. επι πασι | ενθεν : εντευθεν | ℵ* om οι ante εκειθεν 29. λεγει αυτω αβρα. | μωσεα 30. πορευθη πρ. αυτ. : ℵ αναστη πρ. αυτ. 31. ς ℵ μωσεωσ

XVII, 1. om αυτου | του : ςᵉ om | μη ελθ. τα σκανδαλ. | ℵ πλην ουαι δι ου 2. μυλοσ ονικοσ | ενα των μικρ. τουτ. 3. εαν : add δε | αμαρτη : add εισ σε 4. ς ℵ αμαρτη | κ. επτακισ τησ ημερασ επιστρ. επι σε 5. ειπον 6. ει ειχετε | ℵ om ταυτη 7. om αυτω | ευθεωσ· παρ. αναπεσαι 8. ℵ ετοιμ. μοι 9. χαριν εχει | τω δουλω (ℵᵃ) : ℵ* om, ς add εκεινω | τ. διαταχθ.: add αυτω; ου δοκω

πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ
ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰσ Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸσ 11
διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίασ καὶ Γαλιλαίασ. [12] καὶ εἰσερχομένου 12
αὐτοῦ εἴσ τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρεσ, οἳ
ἔστησαν πόρρωθεν, [13] καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντεσ· Ἰησοῦ 13
Lev 14, 2 ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶσ. [14] καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖσ· πορευθέντεσ 14
ἐπιδείξατε ἑαυτοὺσ τοῖσ ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
αὐτοὺσ ἐκαθαρίσθησαν. [15] εἷσ δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ- 15
στρεψεν μετὰ φωνῆσ μεγάλησ δοξάζων τὸν θεόν, [16] καὶ ἔπεσεν 16
ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ
αὐτὸσ ἦν Σαμαρίτησ. [17] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· οὐχὶ οἱ 17
δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; [18] οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέ- 18
ψαντεσ δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴσ οὗτοσ; [19] καὶ 19
εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰσ πορεύου· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε.
Ἐπερωτηθεὶσ δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία 20
τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖσ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ μετὰ παρατηρήσεωσ, [21] οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ 21
γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸσ ὑμῶν ἐστίν.
Εἶπεν δὲ πρὸσ τοὺσ μαθητάσ· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπι- 22
θυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
Mc 13, 21 Mt 24, 23. 26 ὄψεσθε. [23] καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε 23
μηδὲ διώξητε. [24] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆσ 24
Mt 24, 27 ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰσ τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν λάμπει, οὕτωσ ἔσται ὁ υἱὸσ
9, 22 τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. [25] πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ 25
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ ταύτησ. [26] καὶ 26
Mt 24, 37-39 καθὼσ ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Νῶε, οὕτωσ ἔσται καὶ ἐν ταῖσ
Gen 7, 7 ἡμέραισ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· [27] ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, 27
ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧσ ἡμέρασ εἰσῆλθεν Νῶε εἰσ τὴν κιβωτόν, καὶ
Gen 18, 20 ss ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸσ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντασ. [28] ὁμοίωσ καθὼσ 28
ἐγένετο ἐν ταῖσ ἡμέραισ Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν,
Gen 19, 24 ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· [29] ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, 29
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ᾽ οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντασ. [30] κατὰ 30
τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
Mt 24, 17 s [31] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃσ ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματοσ καὶ τὰ σκεύη 31
αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίωσ
Gen 19, 26 μὴ ἐπιστρεψάτω εἰσ τὰ ὀπίσω. [32] μνημονεύετε τῆσ γυναικὸσ Λώτ. 32

---

10. εσμεν, οτι ο | ℵ* ωφειλαμεν 11. πορευεσθ.: add αυτον | δια μεσου | σαμαρειασ 12. απηντησαν | ℵ* om οι εστ. πορρωθ. 13. ℵ την φωνην 16. σαμαρειτησ 17. οι δε εννεα 21. η ιδου εκει 23. ℵ ιδ. εκει και ιδ. ωδε, ς ιδ. ωδε η ιδ. εκει | ℵ μητε διωξ. 24. η αστραπτουσα | εκ τησ υπ ουρανον | εσται: add και 26. του νωε | ςᵉ 1624. 1633. om (per errorem) του ante υιου 27. εξεγαμιζοντ. 28. ομοιωσ και ωσ 30. ς ℵ* κατα ταυτα (ς ταῦτα) 31. εν τω αγρω

33 [33] ὃσ ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει 9, 24 Mc 8, 35
34 αὐτήν, καὶ ὃσ ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. [34] λέγω ὑμῖν, Mt 10, 39 16, 25
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνησ μιᾶσ, ὁ εἷσ παραλημφθή- Io 12, 25
35 σεται καὶ ὁ ἕτεροσ ἀφεθήσεται· [35] ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ Mt 24, 40s
37 τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. [37] καὶ Mt 24, 28
ἀποκριθέντεσ λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅπου
τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

Parabolae de iudice et vidua, deque Pharisaeo et portitore. Christus bene precatur infantibus. Iuvenis dives; divitiarum pericula. Christianorum praemia. De Christi morte et reditu. Caecus Hierichunticus.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖσ πρὸσ τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
2 εύχεσθαι αὐτοὺσ καὶ μὴ ἐνκακεῖν, [2] λέγων· κριτήσ τισ ἦν ἔν τινι
πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενοσ καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενοσ.
3 [3] χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸσ αὐτὸν λέγουσα·
4 ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. [4] καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον·
μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ
5 ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, [5] διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰσ τέλοσ ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.
6 [6] εἶπεν δὲ ὁ κύριοσ· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴσ τῆσ ἀδικίασ λέγει·
7 [7] ὁ δὲ θεὸσ οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν
βοώντων αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτόσ, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖσ;
8 [8] λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆσ γῆσ;
9 Εἶπεν δὲ καὶ πρόσ τινασ τοὺσ πεποιθότασ ἐφ' ἑαυτοῖσ ὅτι
εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντασ τοὺσ λοιποὺσ τὴν παραβολὴν
10 ταύτην. [10] ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰσ τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
11 εἷσ Φαρισαῖοσ καὶ ὁ ἕτεροσ τελώνησ. [11] ὁ Φαρισαῖοσ σταθεὶσ
ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεόσ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγεσ, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡσ οὗτοσ
12 ὁ τελώνησ· [12] νηστεύω δὶσ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
13 ὅσα κτῶμαι. [13] ὁ δὲ τελώνησ μακρόθεν ἑστὼσ οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἐπᾶραι εἰσ τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθοσ
14 αὐτοῦ λέγων· ὁ θεόσ, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. [14] λέγω ὑμῖν,

---

33. περιποιησ. : ς א σωσαι | και οσ εαν : א οσ δ αν | απολεση αυτην 34. παραληφθησεται 35. א* om versum, suppl אa | δυο εσ. | ς (non ςc) μια pro η μια | παραληφθ. | και η ετερ. 36. ςc (non item ς) δυο εσονται εν τω αγρω· ο εισ παραληφθησεται, και ο ετεροσ αφεθησεται 37. εκει συναχθησονται οι αετοι

XVIII, 1. *Ελεγε δε και* | om αυτουσ | εκκακειν 3. ςc (non ς) χηρα δε τισ 4. ηθελησεν | και ανθρω. ουκ εντρ. 5. παρεχειν : א* παρενοχλειν | א* κοπουσ 6. ακουσατε (אa) : א* om 7. ποιησει | των βοωντ. προσ αυτον | και μακροθυμων 11. ταυτα : ς praem προσ εαυτον, אc add πρ. εαυτ. 12. αποδεκατω 13. και ο τελω. | εισ τ. ουρα. επαραι | εισ το στηθοσ | א* om ο θεοσ

κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος·
14, 11 Mt 23, 12 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται.
15 sq Mt 19, Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· 15
13 sq Mc 10, ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. [16] ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκα- 16
13 sq λέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ
κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
Mt 18, 3 Mc 10, 15 [17] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς 17
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
18–27 Mt 19, Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, 18
16–26 Mc 10, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [19] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 19
17–27 τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς θεός. [20] τὰς 20
Ex 20, 12–16 ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
Deu 5, 16 sq μαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. [21] ὁ δὲ 21
εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. [22] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 22
σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκο-
λούθει μοι. [23] ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ 23
πλούσιος σφόδρα. [24] ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δυσκό- 24
λως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπο-
ρεύονται· [25] εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βε- 25
λόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
[26] εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; [27] ὁ δὲ 26 27
εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.
28–30 Mt 19, 27–29 [28] Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν 28
Mc 10, 28–30 σοι. [29] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν 29
οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ, [30] ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ 30
καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31–34 Mt 20, 17–19 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαί- 31
Mc 10, 32–34 νομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα
διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· [32] παραδοθήσεται γὰρ 32
τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθή-
σεται, [33] καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ 33
τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. [34] καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ 34
ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
λεγόμενα.

---

14. η εκεινος, ℵ παρ εκεινον 15. επετιμησαν 16. προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν 17. ος εαν 19. ο θεος 21. εφυλαξαμην | εκ νεοτ. : ς ℵ add μου 22. ακους. δε : add ταυτα | ετι : ℵ* οτι | ℵ δος | εν ουρανω 23. ℵ ταυτα παντα | εγενετο 24. αυτον ο ιησους περιλυπον γενομενον ειπε | εισπορευοντ. : ς ℵ εισελευσονται, idque ς ante εις την 25. δια τρυμαλιας ραφιδος 26. ειπον 27. εστιν : post δυνατα 28. ς ℵ ο πετρος | ς ℵ* ημ. αφηκαμεν παντα και ηκ. 29. υμιν : add οτι | η γονεις η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν 30. ος ου μη 31. εις ιεροσολυμα

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰσ Ἰερειχὼ τυφλόσ τισ 35–43 Mt 20, 29–34
36 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. [36] ἀκούσασ δὲ ὄχλον δια- Mc 10, 46–52
37 πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. [37] ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ
38 ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ παρέρχεται. [38] καὶ ἐβόησεν λέγων·
39 Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. [39] καὶ οἱ προάγοντεσ ἐπετίμων
αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸσ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ,
40 ἐλέησόν με. [40] σταθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
41 πρὸσ αὐτόν. ἐγγίσαντοσ δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· [41] τί σοι
42 θέλεισ ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. [42] καὶ ὁ Ἰη-
43 σοῦσ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστισ σου σέσωκέν σε. [43] καὶ
παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

Zacchaeus. Parabola de regnum capessîturo servis argentum committente. Pullo adducto Iesus intrat Hierosolymam, refutat Pharisaeos, deplorat urbem, purgat templum.

1 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ. [2] καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι
καλούμενοσ Ζακχαῖοσ, καὶ αὐτὸσ ἦν ἀρχιτελώνησ, καὶ ἦν πλού-
3 σιοσ· [3] καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίσ ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο
4 ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸσ ἦν. [4] καὶ προδραμὼν εἰσ
τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνησ
5 ἤμελλεν διέρχεσθαι. [5] καὶ ὡσ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψασ
ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσασ κατάβηθι· σήμερον
6 γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. [6] καὶ σπεύσασ κατέβη, καὶ
7 ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. [7] καὶ ἰδόντεσ πάντεσ διεγόγγυζον, λέ-
8 γοντεσ ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. [8] σταθεὶσ
δὲ Ζακχαῖοσ εἶπεν πρὸσ τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν
ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖσ πτωχοῖσ δίδωμι, καὶ εἴ τινόσ τι ἐσυκο-
9 φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. [9] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰη-
σοῦσ ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ
10 αὐτὸσ υἱὸσ Ἀβραάμ· [10] ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι [Mt 18, 11] 1Tim 1, 15
καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλόσ.
11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶσ εἶπεν παραβολήν, διὰ
τὸ ἐγγὺσ εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺσ ὅτι παρα-
12 χρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. [12] εἶπεν οὖν· 12 ss Mt 25,
ἄνθρωπόσ τισ εὐγενὴσ ἐπορεύθη εἰσ χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ 14–30 Mc 13, 34

35. ς ℵ ιεριχω | προσαιτων 37. ℵ* οι δε απηγγειλ. αυτω 38. δαβιδ 39. σιγηση : ς ℵ σιωπηση | αυτ. δε : ℵ ο δε | υιε : ℵ praem ιησου | δαβιδ 41. λεγων· τι σοι 43. ℵ ηκολ. αυτον

XIX, 1. ιεριχω 2. και ουτοσ ην πλουσ. 4. om εισ το | ς (non item ς^e) συκομωραιαν | ινα ιδη : ℵ* του ιδειν | δι εκεινησ 5. αναβλ. ο ιησ. : add ειδεν αυτον και 7. απαντεσ | ℵ ανδρι αμαρτωλ. 8. ℵ ο ζακχ. | τα ημιση των υπαρχ. μου | διδωμ. τοισ πτωχ. 9. υι. αβρααμ : add εστιν 11. εγγυσ αυτ. ειν. ιερουσαλ. | ℵ* και δοκει αυτοισ

βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. [13] καλέσασ δὲ δέκα δούλουσ ἑαυτοῦ 13
ἔδωκεν αὐτοῖσ δέκα μνᾶσ, καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· πραγματεύσασθε
ἐν ᾧ ἔρχομαι. [14] οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστει- 14
λαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντεσ· οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
λεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶσ. [15] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα 15
τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺσ δούλουσ τούτουσ
οἷσ δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίσ τί διεπραγματεύσατο.
[16] παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτοσ λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσ- 16
ηργάσατο μνᾶσ. [17] καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν 17
ἐλαχίστῳ πιστὸσ ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
[18] καὶ ἦλθεν ὁ δεύτεροσ λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε 18
μνᾶσ. [19] εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 19
[20] καὶ ὁ ἕτεροσ ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον 20
ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· [21] ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωποσ 21
αὐστηρὸσ εἶ, αἴρεισ ὃ οὐκ ἔθηκασ, καὶ θερίζεισ ὃ οὐκ ἔσπειρασ.
[22] λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματόσ σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. 22
ᾔδεισ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωποσ αὐστηρόσ εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ
θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; [23] καὶ διατί οὐκ ἔδωκάσ μου τὸ ἀργύ- 23
ριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα.
[24] καὶ τοῖσ παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ 24
δότε τῷ τὰσ δέκα μνᾶσ ἔχοντι. [25] καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει 25
8, 18 Mt 13, 12 δέκα μνᾶσ. [26] λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ 26
Mc 4, 25 δὲ τοῦ μὴ ἔχοντοσ καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. [27] πλὴν τοὺσ ἐχθρούσ 27
μου τούτουσ τοὺσ μὴ θελήσαντάσ με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἀγά-
28-38 γετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺσ ἔμπροσθέν μου.
Mt 21, 1-9 Mc 11, Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰσ Ἱερο- 28
1-10 Io 12, 12ss σόλυμα. [29] καὶ ἐγένετο ὡσ ἤγγισεν εἰσ Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν 29
πρὸσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθη-
τῶν [30] εἰπών· ὑπάγετε εἰσ τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευό- 30
μενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶσ πώποτε ἀνθρώ-
πων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντεσ αὐτὸν ἀγάγετε. [31] καὶ ἐάν τισ ὑμᾶσ 31
ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτωσ ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
[32] ἀπελθόντεσ δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼσ εἶπεν αὐτοῖσ. 32
[33] λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸσ αὐ- 33
τούσ· τί λύετε τὸν πῶλον; [34] οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριοσ αὐτοῦ χρείαν 34
ἔχει. [35] καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντεσ 35

13. εν ω : εωσ 15. οισ εδωκε | γνω | τισ τι διεπρ. : ℵ τι διεπραγματευσαντο 16. προσειργασατο δεκ. μνασ 17. ϛ ℵ ευ | ℵ δουλε αγαθε 18. κυριε : ante η μν. σου 19. γινου : ante επανω 20. om ο ante ετεροσ 22. λεγει δε αυτω 23. το αργυρ. μου | επι την τραπε. | και εγω ελθ. | επραξα αυτο 25. ειπον 26. λεγω γαρ | υμιν (ℵ^a) : ℵ* om | αρθησεται : add απ αυτου 27. τουτουσ : εκεινουσ | ℵ κατασφαξετε | αυτουσ : om 29. ℵ* και βηθανια | των μαθητ. αυτου 30. ℵ λεγων | ϛ ℵ om και ante λυσαντ. 31. ερειτε : add αυτω 33. ειπον 34. ειπον | om οτι 35. επιρριψαντεσ

36 *αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.* [36] *πο-*
ρευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
37 [37] *ἐγγίζοντοσ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸσ τῇ καταβάσει τοῦ ὄρουσ τῶν*
ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν χαίροντεσ αἰνεῖν
38 *τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,* [38] *λέγον-*
τεσ· εὐλογημένοσ ὁ βασιλεὺσ ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ
39 *εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοισ.* [39] *καί τινεσ τῶν Φαρισαίων ἀπὸ*
τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸσ αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖσ μαθη-
40 *ταῖσ σου.* [40] *καὶ ἀποκριθεὶσ εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιω-*
πήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.
41 *Καὶ ὡσ ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων*
42 [42] *ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸσ*
43 *εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.* [43] *ὅτι ἥξουσιν*
ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ
44 *περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν,* [44] *καὶ ἐδαφιοῦσίν*
σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον
ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆσ ἐπισκοπῆσ σου. 45 sq
45 *Καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺσ πωλοῦν-* Mt 21, 12 sq Mc 11,
46 *τασ,* [46] *λέγων αὐτοῖσ· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκόσ μου οἶκοσ* 15–17 Es 56, 7
προσευχῆσ· ὑμεῖσ δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Ier 7, 11
47 *Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιε-* 47 s Mc 11, 18
ρεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι
48 *τοῦ λαοῦ,* [48] *καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸσ γὰρ ἅπασ*
ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

XX.

Unde Iohannis baptisma? Parabola de vinitoribus filii occisoribus. Lapis angularis. Quaestiones captiosae de censu solvendo, de resurrectione, de Messia Davidis filio. Legis peritorum fastus et avaritia.

1 *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντοσ αὐτοῦ τὸν λαὸν* 1–8 Mt 21, 23–27
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖσ καὶ οἱ γραμ- Mc 11, 27–33
2 *ματεῖσ σὺν τοῖσ πρεσβυτέροισ,* [2] *καὶ εἶπαν λέγοντεσ πρὸσ αὐτόν·*
εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖσ, ἢ τίσ ἐστιν ὁ δούσ σοι
3 *τὴν ἐξουσίαν ταύτην;* [3] *ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐρω-*
4 *τήσω ὑμᾶσ κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι·* [4] *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰω-*
5 *άννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων;* [5] *οἱ δὲ συνελογίσαντο*

---

35. *εαυτων τα ιμ.* 38. *ο ερχομενοσ βασιλευσ* | *ειρη. εν ουρ.* 39. *ειπον* 40. *ειπεν*: add *αυτοισ* | *σιωπησωσιν* | *κεκραξονται* 41. *επ αυτη* 42. ℵ *ει εγνωσ εν τη ημερα ταυτη και συ τα* | ℵ om *σου* post *ειρη.* 43. *περιβαλουσι* | ℵ* om *σε* bis 44. *αφησ. εν σοι λιθ. επι λιθω* 45. *τ. πωλουντασ*: add *εν αυτω και αγοραζοντασ* 46. *και εσται* (haec ℵ* om) *ο οικ.* etc: *οτι* (ς om, non ς^c) *ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν* 48. *εξεκρεματο*

XX, 1. *των ημερων*: add *εκεινων* | *ιερεισ*: ς ℵ *αρχιερεισ* 2. *ειπον* | *λεγοντεσ*: post *πρ. αυτ.* | *ειπον* (ς *ειπε*) *ημιν*: ℵ* om 3. ℵ* *προσ αυτον* | *ενα λογον* 4. om *το* sec 5. ℵ *συνελογιζοντο*

πρὸσ ἑαυτοὺσ λέγοντεσ ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [6] ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸσ 6
ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶσ· πεπεισμένοσ γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφή-
την εἶναι. [7] καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. [8] καὶ ὁ Ἰησοῦσ 7 8
εἶπεν αὐτοῖσ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9-19 Mt 21, Ἤρξατο δὲ πρὸσ τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. 9
33-46 Mc 12, ἄνθρωποσ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖσ, καὶ
1-12 ἀπεδήμησεν χρόνουσ ἱκανούσ. [10] καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸσ 10
τοὺσ γεωργοὺσ δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνοσ δώ-
σουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντεσ κενόν.
[11] καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντεσ 11
καὶ ἀτιμάσαντεσ ἐξαπέστειλαν κενόν. [12] καὶ προσέθετο τρίτον 12
πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντεσ ἐξέβαλον. [13] εἶπεν δὲ 13
ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν
ἀγαπητόν· ἴσωσ τοῦτον ἐντραπήσονται. [14] ἰδόντεσ δὲ αὐτὸν οἱ 14
γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ
κληρονόμοσ· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονο-
μία. [15] καὶ ἐκβαλόντεσ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνοσ ἀπέκτειναν. 15
τί οὖν ποιήσει αὐτοῖσ ὁ κύριοσ τοῦ ἀμπελῶνοσ; [16] ἐλεύσεται καὶ 16
ἀπολέσει τοὺσ γεωργοὺσ τούτουσ, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοισ.
ἀκούσαντεσ δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. [17] ὁ δὲ ἐμβλέψασ αὐτοῖσ εἶπεν· 17
Ps 118, 22 τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
[Mt 21, 44] οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφαλὴν γωνίασ; [18] πᾶσ ὁ πε- 18
σὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ,
λικμήσει αὐτόν. [19] καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖσ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ 19
ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰσ χεῖρασ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν
τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸσ αὐτοὺσ εἶπεν τὴν παραβολὴν
ταύτην.
20-26 Mt 22, Καὶ παρατηρήσαντεσ ἀπέστειλαν ἐνκαθέτουσ ὑποκρινομένουσ 20
16-22 Mc 12, ἑαυτοὺσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παρα-
13-17 δοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνοσ. [21] καὶ ἐπη- 21
ρώτησαν αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶσ λέγεισ
καὶ διδάσκεισ καὶ οὐ λαμβάνεισ πρόσωπον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείασ
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεισ· [22] ἔξεστιν ἡμᾶσ Καίσαρι φόρον 22
δοῦναι ἢ οὔ; [23] κατανοήσασ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸσ 23
αὐτούσ· [24] δείξατέ μοι δηνάριον. τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; 24

---

5. ℵ* προσ αυτουσ | διατι : add ουν 6. πασ ο λαοσ 8. ℵ* αποκριθεισ pro ο ιησ. | ℵ* ουδ 9. ανθρωπ. τισ | εξεδοτο 10. και εν καιρω | ℵ* om καρπου του | δωσιν | δειραντ. αυτ. εξαπεστ. κενον 11. ℵ* εθετο | πεμψαι ετερ. 12. προσεθετ. πεμψ. τριτ. 13. ιδοντεσ εντραπ. 14. ℵ* om αυτον pri | αλληλ. : εαυτουσ | ς ℵ δευτε αποκτειν. 16. ℵ* om τουσ γεωργ. | ειπον 19. ς ℵ οι αρχιερ. και οι γραμμ. | εγνωσ. γαρ (ℵa) : ℵ* om | ειπεν : post τ. παραβ. ταυτ. 20. εγκαθετ. | ℵ* αποκρινομενουσ | ωστε : εισ το 22. ημασ : ημιν 23. πρ. αυτουσ : add τι με πειραζετε 24. επιδειξατε | δηναριον : ℵ add οι δε εδειξαν αυτω. και ειπεν

25 οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαροσ. [25] ὁ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· τοίνυν ἀπό-
26 δοτε τὰ Καίσαροσ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. [26] καὶ οὐκ
ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματοσ ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυ-
μάσαντεσ ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν. 27–38
27 Προσελθόντεσ δέ τινεσ τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντεσ Mc 12, 18–27
28 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν [28] λέγοντεσ· διδάσκαλε, Mt 22, 23–33
Μωϋσῆσ ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινοσ ἀδελφὸσ ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, Deu 25, 5
καὶ οὗτοσ ἄτεκνοσ ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸσ αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ
29 ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [29] ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
30 ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτοσ λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνοσ· [30] καὶ ὁ
31 δεύτεροσ [31] καὶ ὁ τρίτοσ ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτωσ δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ
32 οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. [32] ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
33 νεν. [33] ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνοσ αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
34 γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. [34] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οἱ
35 υἱοὶ τοῦ αἰῶνοσ τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, [35] οἱ δὲ κατα-
ξιωθέντεσ τοῦ αἰῶνοσ ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆσ ἀναστάσεωσ τῆσ ἐκ
36 νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· [36] οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆσ ἀναστά-
37 σεωσ υἱοὶ ὄντεσ. [37] ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆσ ἐμή-
νυσεν ἐπὶ τῆσ βάτου, ὡσ λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ex 3, 6
38 Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· [38] θεὸσ δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
39 των· πάντεσ γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. [39] ἀποκριθέντεσ δέ τινεσ τῶν
40 γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶσ εἶπασ. [40] οὐκέτι γὰρ ἐτόλ- Mt 22, 46 Mc 12, 34
μων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 41–44
41 Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· πῶσ λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Mc 12, 35–37
42 Δαυεὶδ υἱόν; [42] αὐτὸσ γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν Mt 22, 41–45
43 ὁ κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου [43] ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ 42 s Ps 110, 1
44 ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. [44] Δαυεὶδ οὖν κύριον Act 2, 34 s
αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶσ αὐτοῦ υἱόσ ἐστιν; 45–47
45 46 Ἀκούοντοσ δὲ παντὸσ τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖσ μαθηταῖσ· [46] προσ- Mt 23, 1. 6. 7. [14.]
έχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖσ Mc 12, 38–40
καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ πρωτοκαθεδρίασ 11, 43
47 ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ καὶ πρωτοκλισίασ ἐν τοῖσ δείπνοισ, [47] οἳ
κατεσθίουσιν τὰσ οἰκίασ τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσ-
εύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

---

24. οι δε ειπ. : αποκριθεντεσ δε ειπον 25. ειπ. αυτοισ· αποδοτ. τοιν. 26. ℵ επιλαβ. του ρηματοσ 27. ℵ οι λεγοντεσ 28. ς ℵ μωσησ | ᾖ : αποθανη 29. ησαν : ℵa add παρ ημιν 30. και ελαβεν ο δευτερ. την γυναικα, και ουτοσ απεθανεν ατεκνοσ 31. ςe (non ς) και ου κατελ. 32. υστερ. δε παντων απεθαν. και η γυνη 33. ς ℵ εν τη ουν (ℵ* om) αναστασει | ℵ* om αυτων | γινεται : ℵ εσται 34. και αποκριθεισ ειπ. | εκγαμισκοντ. 35. εκγαμισκοντ. 36. εισιν : ℵ post θεου | του θεου 37. ς ℵ μωσησ | και τον θε. ισ. κ. τον θε. ιακ. | ℵ* ισακ 39. ειπον 40. ουκετ. δε 41. υιον δαβιδ ειναι 42. και αυτοσ δαβιδ 44. δαβιδ | ς ℵ υιοσ αυτου εστ. 45. ς ℵ τοισ μαθ. αυτου 46. εν στολ. περιπατ. 47. ς (non ςe) μακρᾷ | ληψοντ.

XXI.

Munusculum viduae. Finis templi, civitatis, saeculi; sors apostolorum; reditus Messiae inopinatus.

1–4 Mc 12, 41–44 Ἀναβλέψασ δὲ εἶδεν τοὺσ βάλλοντασ εἰσ τὸ γαζοφυλάκιον 1
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίουσ. [2] εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλ- 2
λουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, [3] καὶ εἶπεν· ἀληθῶσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα 3
ἡ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· [4] ἅπαντεσ γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ 4
περισσεύοντοσ αὐτοῖσ ἔβαλον εἰσ τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματοσ αὐτῆσ ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
5–11 Mt 24, 1–7 Mc 13, 1–8 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοισ καλοῖσ καὶ 5
ἀναθέμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· [6] ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται 6
ἡμέραι ἐν αἷσ οὐκ ἀφεθήσεται λίθοσ ἐπὶ λίθῳ, ὃσ οὐ καταλυθή-
σεται. [7] ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντεσ· διδάσκαλε, πότε οὖν 7
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; [8] ὁ 8
δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντεσ· ἐγώ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸσ ἤγγικεν· μὴ πορευ-
θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. [9] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμουσ καὶ ἀκαταστα- 9
σίασ, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ
εὐθέωσ τὸ τέλοσ. [10] τότε ἔλεγεν αὐτοῖσ· ἐγερθήσεται ἔθνοσ ἐπ' 10
ἔθνοσ καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, [11] σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ 11
τόπουσ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ'
12 ss Mt 10, 17 ss οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. [12] Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν 12
24, 9 Mc 13, 9–13 ἐφ' ὑμᾶσ τὰσ χεῖρασ αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντεσ εἰσ τὰσ
συναγωγὰσ καὶ φυλακάσ, ἀπαγομένουσ ἐπὶ βασιλεῖσ καὶ ἡγεμόνασ
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματόσ μου· [13] ἀποβήσεται ὑμῖν εἰσ μαρτύριον. 13
12, 11 [14] θέτε οὖν ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 14
[15] ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντι- 15
στῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντεσ οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [16] παραδο- 16
16 sq Mt 10, 21 sq θήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων,
καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, [17] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 17
διὰ τὸ ὄνομά μου. [18] καὶ θρὶξ ἐκ τῆσ κεφαλῆσ ὑμῶν οὐ μὴ 18
ἀπόληται· [19] ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. 19
20 ss Mt 24, 15–19 [20] Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ, 20
Mc 13, 14–17 τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσισ αὐτῆσ. [21] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- 21
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰσ τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆσ ἐκχωρείτωσαν,
καὶ οἱ ἐν ταῖσ χώραισ μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰσ αὐτήν, [22] ὅτι ἡμέραι 22
ἐκδικήσεωσ αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

XXI, 1. τα δωρ. αυτ. εισ το γαζοφυλ. 2. ειδ. δε και τινα | ℵ λεπτ. δυο 3. ℵ αυτη η πτωχ. | ϛ πλειον, ℵ πλεον 4. ℵ παντεσ | εισ τ. δωρ. του θεου | ℵ παντα 5. καλοισ : ℵ[a] μεγαλοισ | αναθημασι 6. επι λιθω : ℵ add ωδε 8. λεγοντεσ : add οτι | μη : add ουν 10. επι εθν. 11. μεγαλ. κατ. τοπ. και | απ ουρανου : ℵ post μεγαλ. 12. απαντων | om τασ ante συναγω. | αγομενουσ 13. αποβησ. δε 14. θεσθε | ℵ* om ουν | εισ τασ καρδιασ 15. αντειπ. ουδε αντιστην. | ϛ ℵ παντεσ 20. την ιερουσαλ. 22. εισιν : ℵ om | πληρωθηναι

23 [23] οὐαὶ ταῖσ ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖσ θηλαζούσαισ ἐν ἐκείναισ
ταῖσ ἡμέραισ· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὀργὴ
24 τῷ λαῷ τούτῳ, [24] καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρησ καὶ αἰχμαλω-
τισθήσονται εἰσ τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
25 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. [25] Καὶ ἔσονται 25 ss Mt 24, 29 s
σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροισ, καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ συνοχὴ Mc 13, 24–26
26 ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσ θαλάσσησ καὶ σάλου, [26] ἀποψυχόντων
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίασ τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
27 μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεισ τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [27] καὶ τότε
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
28 μεωσ καὶ δόξησ πολλῆσ. [28] ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνα-
κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰσ κεφαλὰσ ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύ- 29–33
29 τρωσισ ὑμῶν. [29] Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖσ. ἴδετε τὴν συκῆν Mt 24, 32–35
30 καὶ πάντα τὰ δένδρα· [30] ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντεσ ἀφ' Mc 13, 28–31
31 ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺσ τὸ θέροσ ἐστίν. [31] οὕτωσ καὶ
ὑμεῖσ, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύσ ἐστιν ἡ
32 βασιλεία τοῦ θεοῦ. [32] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
33 γενεὰ αὕτη ἕωσ ἂν πάντα γένηται. [33] ὁ οὐρανὸσ καὶ ἡ γῆ παρ-
34 ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. [34] Προσέχετε
δὲ ἑαυτοῖσ μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ
μέθῃ καὶ μερίμναισ βιωτικαῖσ, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶσ αἰφνίδιοσ ἡ
35 ἡμέρα ἐκείνη [35] ὡσ παγίσ· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντασ τοὺσ
36 καθημένουσ ἐπὶ πρόσωπον πάσησ τῆσ γῆσ. [36] ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν
παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰσ ἡμέρασ ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰσ δὲ νύκτασ 37 s Mt 21, 17 [Io 8, 1 s]
38 ἐξερχόμενοσ ηὐλίζετο εἰσ τὸ ὄροσ τὸ καλούμενον ἐλαιών. [38] καὶ
πᾶσ ὁ λαὸσ ὤρθριζεν πρὸσ αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

Pactio proditoris. Coena paschalis; eucharistia. Petrus lapsurus; instans periculum. Discipulorum ambitio. Iesus capitur; a Petro negatur; irridetur; damnatur coram synedrio.

1 2 Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, [2] καὶ 1 s Mc 14, 1 s Mt 26, 1 ss
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ γραμματεῖσ τὸ πῶσ ἀνέλωσιν αὐτόν·
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
3 Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶσ εἰσ Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώ- 3–6 Mt 26, 14–16 Mc 14, 10 s Io 13, 2. 27

23. ουαι : ς ℵ add δε | εστ. γαρ : ℵ* add εν εκειναισ ταισ ημεραισ | οργ. εν τω λαω 24. ς ℵ μαχαιρασ | παντα τα εθν. | αχρι sine ου 25. εσονται : εσται | ℵ και εν απορια | ηχουσησ 26. ℵ επαρχομενων 30. ℵc βλε. απ αυτων | ℵ οτι εγγ. εστιν ηδη το θερ. 33. ου μη παρελθωσι 34. δε : ℵ om | βαρυνθωσιν | αιφνιδ. εφ υμ. επιστ. | ημ. εκεινη· 35 ωσ παγισ γαρ επελευσεται 36. δε : ουν | ινα καταξιωθητε εκφ. | ℵ* om ταυτα 37. Ἐλαιῶν

XXII, 3. ο σατανασ | επικαλουμενον

την, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, [4] καὶ ἀπελθὼν συνελά- 4
λησεν τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖσ τὸ πῶσ αὐτοῖσ παραδῷ
αὐτόν. [5] καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 5
[6] καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν 6
7-13 ἄτερ ὄχλου αὐτοῖσ.
Mt 26, 17-19 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 7
Mc 14, 12-16 [8] καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντεσ ἑτοι- 8
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. [9] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ 9
θέλεισ ἑτοιμάσωμεν; [10] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν 10
εἰσ τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωποσ κεράμιον ὕδατοσ βαστά-
ζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰσ τὴν οἰκίαν εἰσ ἣν εἰσπορεύεται,
[11] καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆσ οἰκίασ· λέγει σοι ὁ διδάσκαλοσ· 11
ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; [12] κἀκεῖνοσ ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ 12
ἑτοιμάσατε. [13] ἀπελθόντεσ δὲ εὗρον καθὼσ εἰρήκει αὐτοῖσ, καὶ 13
14 ss ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
Mt 26, 20 ss Mc 14, 17 ss Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν 14
αὐτῷ. [15] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ 15
πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· [16] λέγω γὰρ ὑμῖν 16
ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕωσ ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ. [17] καὶ δεξάμενοσ ποτήριον εὐχαριστήσασ εἶπεν· λάβετε 17
τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰσ ἑαυτούσ· [18] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 18
Mt 26, 29 Mc 14, 25 πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματοσ τῆσ ἀμπέλου ἕωσ ὅτου ἡ
19 s βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. [19] Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσασ 19
Mt 26, 26 ss Mc 14, 22 ss ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ
1 Co 11, 23-25 ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [20] καὶ 20
τὸ ποτήριον ὡσαύτωσ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτή-
21 ss ριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννό-
Mt 26, 21 ss Mc 14, 18 ss μενον. [21] Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντοσ με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ 21
Io 13, 21 ss τῆσ τραπέζησ. [22] ὅτι ὁ υἱὸσ μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισ- 22
μένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδί-
δοται. [23] καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸσ ἑαυτοὺσ τὸ τίσ ἄρα 23
9, 46 εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
25 ss Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖσ, τὸ τίσ αὐτῶν δοκεῖ 24
Mt 20, 25 ss Mc 10, 42 ss εἶναι μείζων. [25] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· οἱ βασιλεῖσ τῶν ἐθνῶν 25

---

4. και τοισ στρατ. | αυτον παραδω αυτοισ 6. κ. εξωμολογ. (ℵcb) : ℵ* et ca om | αυτοισ : ante ατερ 9. ειπον 10. ℵ* om υδατοσ | εισ ην : ου | τησ οικιασ : ℵ add λεγοντεσ | ℵ το καταλυ. μου 12. ανωγεον | ℵ κακει 13. ειρηκεν 14. ς οι δωδεκα αποστολοι, ℵca tantum οι δωδεκ. 16. ℵ om ουκετι | αυτο : εξ αυτου 17. ℵ* om τουτο | εισ εαυτουσ : εαυτοισ, ℵ* αλληλοισ 18. om απο του νυν | γεννηματοσ | οτου : ℵ ου 20. ωσαυτ. και το ποτηρ. | εκχυνομενον 22. οτι : και | ο μεν υιοσ, ℵ* om μεν | πορευεται : ante κατα 23. συζητ. 24. δε και : ℵ om και | εν αυτοισ : ℵ* εισ αυτουσ

κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντεσ αὐτῶν εὐεργέται καλοῦν-
26 ται· 26 ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡσ ὁ
27 νεώτεροσ, καὶ ὁ ἡγούμενοσ ὡσ ὁ διακονῶν. 27 τίσ γὰρ μείζων,
ὁ ἀνακείμενοσ ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενοσ; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
28 ὑμῶν εἰμὶ ὡσ ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖσ δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότεσ
29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖσ πειρασμοῖσ μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼσ
30 διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28
τῆσ τραπέζησ μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων
31 κρίνοντεσ τὰσ δώδεκα φυλὰσ τοῦ Ἰσραήλ. 31 Σίμων Σίμων, ἰδοὺ
32 ὁ σατανᾶσ ἐξῃτήσατο ὑμᾶσ τοῦ σινιάσαι ὡσ τὸν σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ
ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστισ σου. καὶ σύ ποτε
33 ἐπιστρέψασ στήρισον τοὺσ ἀδελφούσ σου. 33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· 33 s Mt 26,
κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμόσ εἰμι καὶ εἰσ φυλακὴν καὶ εἰσ θάνατον 33-35 Mc 14,
34 πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον 29-31 Io 13,
ἀλέκτωρ ἕωσ τρὶσ ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. 36-38

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶσ ἄτερ βαλλαντίου καὶ
πήρασ καὶ ὑποδημάτων, μή τινοσ ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθε-
36 νόσ. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,
ὁμοίωσ καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
37 καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμ-
μένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ Es 53, 12
38 γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλοσ ἔχει. 38 οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι
ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἱκανόν ἐστιν.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθοσ εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν· Mt 26, 30 Mc 14, 26 Io 18, 1
40 ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 γενόμενοσ δὲ ἐπὶ τοῦ 40 ss
τόπου εἶπεν αὐτοῖσ· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰσ πειρασμόν. Mc 14, 32ss Mt 26, 36ss
41 41 καὶ αὐτὸσ ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶσ
42 τὰ γόνατα προσηύχετο 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι
τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ
43 σὸν γινέσθω. 43 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελοσ ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων
44 αὐτόν. 44 καὶ γενόμενοσ ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ
ἐγένετο ὁ ἱδρὼσ αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματοσ καταβαίνοντοσ ἐπὶ
45 τὴν γῆν. 45 καὶ ἀναστὰσ ἀπὸ τῆσ προσευχῆσ, ἐλθὼν πρὸσ

---

25. *οι εξουσ. αυτ. ευεργεται* : ℵ* *οι αρχοντεσ των* (supple *εθνων*?) *εξουσιαζουσιν αυτων και ευεργεται* 26. *γενεσθω* 27. ℵ* *τισ γαρ ο μειζ.* | *ειμι εν μεσω υμ.* 30. ς ℵ *εσθιητε* | *καθισησθε* | ℵ^c *επι δωδεκα θρον.* 31. *σιμ. σιμ.* (ℵ om alterum) : ς ℵ praem *ειπε δε ο κυριοσ* | ℵ* *ξινιασαι* 32. *εκλειπη* | *στηριξον* 34. *ου μη φων.* | *εωσ* : *πριν η* | ℵ *τρισ με απαρν. ειδεναι.* 35. *βαλαντιου* | *τινοσ* : ℵ* *τι* | ς ℵ *ειπον* | *ουδενοσ* 36. *ειπεν ουν αυτοισ*, ℵ^c *ειπ. δε αυτ.* | *βαλαντιον* 37. *οτι* : add *ετι* | *τα περι εμου* 38. *ειπον* | ℵ* om *κυριε* 39. *οι μαθητ. αυτου* 41. ℵ *προσηυξατο* 42. *παρενεγκειν* | *τουτ. το πο.* (sic ℵ^a, ℵ* *τουτ. τ. π. τουτο*) : *το ποτ. τουτο* | *γενεσθω* 43 et 44. ℵ^a om versum utrumq 44. ℵ *γεναμενοσ* | *εγενετο δε* | ℵ om *ο* ante *ιδρωσ* | *καταβαινοντεσ*

τοὺσ μαθητὰσ εὗρεν κοιμωμένουσ αὐτοὺσ ἀπὸ τῆσ λύπησ, 46 καὶ 46
εἶπεν αὐτοῖσ· τί καθεύδετε; ἀναστάντεσ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
47-53 εἰσέλθητε εἰσ πειρασμόν.
Mt 26, 47-56 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντοσ, ἰδοὺ ὄχλοσ, καὶ ὁ λεγόμενοσ Ἰούδασ 47
Mc 14, 43-52 εἷσ τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούσ, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι
Io 18, 1-12 αὐτόν. 48 Ἰησοῦσ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ 48
ἀνθρώπου παραδίδωσ; 49 ἰδόντεσ δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον 49
εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷσ τισ 50
ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέωσ τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖσ αὐτοῦ τὸ
δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· ἐᾶτε ἕωσ τούτου. καὶ 51
ἁψάμενοσ τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ Ἰησοῦσ πρὸσ 52
τοὺσ παραγενομένουσ πρὸσ αὐτὸν ἀρχιερεῖσ καὶ στρατηγοὺσ τοῦ
ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρουσ· ὡσ ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντοσ μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ 53
οὐκ ἐξετείνατε τὰσ χεῖρασ ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα
54 s καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότουσ.
Mt 26, 57 s Mc 14, 53 s Συλλαβόντεσ δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰσ τὴν οἰκίαν 54
Io 18, 13 ss τοῦ ἀρχιερέωσ· ὁ δὲ Πέτροσ ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάν- 55
56-62 των δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆσ αὐλῆσ καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ
Mt 26, 69-75 Πέτροσ μέσοσ αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ καθή- 56
Mc 14, 66-72 μενον πρὸσ τὸ φῶσ καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτοσ σὺν
Io 18, 25-27 αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 57
58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτεροσ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. 58
ὁ δὲ Πέτροσ ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσησ ὡσεὶ 59
ὥρασ μιᾶσ ἄλλοσ τισ διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείασ καὶ οὗτοσ
μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖόσ ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· 60
ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεισ. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντοσ
αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 καὶ στραφεὶσ ὁ κύριοσ ἐνέβλεψεν 61
τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτροσ τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡσ
εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με
63 s τρίσ. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶσ. 62
Mt 26, 67 s Mc 14, 65 Καὶ οἱ ἄνδρεσ οἱ συνέχοντεσ αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντεσ, 63
64 καὶ περικαλύψαντεσ αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντεσ· προφήτευσον, 64
τίσ ἐστιν ὁ παίσασ σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντεσ ἔλεγον 65
εἰσ αὐτόν.

---

45. ϛ° τ. μαθητ. αυτου | αυτουσ κοιμωμ. 47. ετι δε | προηρχ. αυτων 48. ο δε ιησουσ | ℵ* om ιουδα 49. ειπον αυτω· κυριε | εν μαχαιρα 50. τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ουσ 51. ωτιου : add αυτου 52. ο ιησουσ | προσ sec : επ | ℵ εξηλθατε 53. υμων : ϛ ante εστιν, ℵ* om 54. κ. εισηγαγον : add αυτον | ε. τον οικον 55. αψαντων | συγκαθισαντ. αυτων εκαθ. | ℵ εν μεσω 57. ℵ om αυτον pri | γυναι : ante ουκ οιδ. 58. μετ. βραχυ : ℵ[a] add παλιν | εφη sec : ειπεν | ην (ℵ[a]) : ℵ* om 60. ὃ : ℵ τι | ο αλεκτωρ 61. λογου : ℵ ρηματοσ | om σημερον 62. εξω : add ο πετροσ 63. αυτον : τον ιησουν | ℵ* ενεπεζαν 64. ℵ περικαλ. επηρ. αυτ. λεγ., ϛ περικαλ. αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και επηρ. αυτον λεγ.

66 *Καὶ ὡσ ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ* Io 18, 24
ἀρχιερεῖσ τε καὶ γραμματεῖσ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰσ τὸ συν-
67 *έδριον αὐτῶν, λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν.* 67 *εἶπεν* 67 ss
68 *δὲ αὐτοῖσ· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·* 68 *ἐὰν δὲ ἐρωτήσω,* Mt 26, 63 ss Mc 14, 61 ss
69 *οὐ μὴ ἀποκριθῆτε.* 69 *ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸσ τοῦ ἀν-*
70 *θρώπου καθήμενοσ ἐκ δεξιῶν τῆσ δυνάμεωσ τοῦ θεοῦ.* 70 *εἶπαν*
δὲ πάντεσ· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸσ αὐτοὺσ ἔφη·
71 *ὑμεῖσ λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.* 71 *οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ-*
ρίασ χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ.

XXIII.

Christus coram Pilato et Herode interrogatur; damnatur; cruci affigitur; irridetur. Latro poenitens. Portenta et mors. Iosephus; sepultura.

1 *Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθοσ αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν* 1 ss Mt 27, 2
2 *Πειλᾶτον.* 2 *ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντεσ· τοῦτον εὕρα-* et 11 ss Mc 15, 1 ss
μεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνοσ ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ Καίσαρι Io 18, 28 ss
3 *διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.* 3 *ὁ δὲ Πει-*
λᾶτοσ ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων;
4 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶσ αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεισ.* 4 *ὁ δὲ Πειλᾶτοσ εἶπεν*
πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ὄχλουσ· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν
5 *τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.* 5 *οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντεσ ὅτι ἀνασείει τὸν*
λαόν, διδάσκων καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ
6 *τῆσ Γαλιλαίασ ἕωσ ὧδε.* 6 *Πειλᾶτοσ δὲ ἀκούσασ ἐπηρώτησεν εἰ*
7 *ὁ ἄνθρωποσ Γαλιλαῖόσ ἐστιν,* 7 *καὶ ἐπιγνοὺσ ὅτι ἐκ τῆσ ἐξουσίασ*
Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸσ Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν
8 *ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐν ταύταισ ταῖσ ἡμέραισ.* 8 *ὁ δὲ Ἡρώδησ ἰδὼν*
τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν
αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν
9 *ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.* 9 *ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοισ ἱκανοῖσ·*
10 *αὐτὸσ δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.* 10 *εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ*
11 *καὶ οἱ γραμματεῖσ εὐτόνωσ κατηγοροῦντεσ αὐτοῦ.* 11 *ἐξουθενήσασ*
δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδησ σὺν τοῖσ στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
ξασ, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ.
12 12 *ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδησ καὶ ὁ Πειλᾶτοσ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ*
μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντεσ πρὸσ αὐτούσ.

---

66. ℵ *ημερ. εγενετ.* | *ανηγαγον* | *αυτων* : *εαυτ.* | *ειπε ημ.* 67. ℵ* om *υμιν* 68. *εαν δε και* | *αποκριθητε* : add *μοι η απολυσητε* 69. *δε* : om 70. *ειπον* 71. *ειπον* | ϛ ℵ *χρει. εχομ. μαρτυρ.*

XXIII, 1. *ηγαγεν* | ϛ ℵ *πιλατ.* 2. ϛ ℵ *ευρομεν* | om *ημων* | *καισ. φορ. διδον.* | om *και* ante *λεγοντ.* 3. ϛ ℵ *πιλατ.* | *επηρωτησεν* 4. ϛ ℵ *πιλατ.* 5. *λαον* : ℵ *οχλον* | ℵ* om *διδασκ.* | om *και* ante *αρξαμ.* 6. *πιλατ.* (non ℵ) | *ακουσασ* : add *γαλιλαιαν* 7. *ταυταισ* : ℵ* *αυταισ* 8. ℵ* om *δε* | *θελων εξ ικανου ιδ.* | *ακουειν* : add *πολλα* 9. ℵ* om *δε* | *ουδεν* : ℵ *ουκ* 11. *δε αυτον* : ℵ* *τε*, ℵc *τε αυτον* | om *και* pri | *περιβαλων* : add *αυτον* | ℵ* *επεμψεν* | ϛ ℵ (etiam vv 12 et 13) *πιλατ.* 12. *ο τε πιλατ. και ο ηρωδ.* | ℵ* *προϋπηρχοντο* | *προσ εαυτουσ*

Πειλᾶτοσ δὲ συνκαλεσάμενοσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ τοὺσ ἄρχον- 13
τασ καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· προσηνέγκατέ μοι τὸν 14
ἄνθρωπον τοῦτον ὠσ ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώ-
πιον ὑμῶν ἀνακρίνασ οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ᾽ αὐτοῦ. 15 ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἡρώδησ· ἀνέπεμψεν 15
γὰρ αὐτὸν πρὸσ ἡμᾶσ, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
Io 19, 1 πραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 18 ἀνέκρα- 16 18
18–25 Mt 27, γον δὲ πανπληθεὶ λέγοντεσ· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
16–26 Mc 15,7–15 Βαραββᾶν· 19 ὅστισ ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει 19
Io 18,40ss καὶ φόνον βληθεὶσ ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτοσ 20
προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν 21
λέγοντεσ· σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸσ αὐ- 22
τούσ· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτοσ; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσασ οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο 23
φωναῖσ μεγάλαισ αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν. 24 καὶ Πειλᾶτοσ ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα 24
αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰσ 25
φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
αὐτῶν.

Mt 27, 32 Mc 15, 21 Καὶ ὡσ ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Cίμωνά τινα Κυρη- 26
Io 19, 17 ναῖον ἐρχόμενον ἀπ᾽ ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν
ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ 27
καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶσ δὲ 28
πρὸσ αὐτὰσ Ἰησοῦσ εἶπεν· θυγατέρεσ Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
ἐπ᾽ ἐμέ· πλὴν ἐφ᾽ ἑαυτὰσ κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι 29
ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷσ ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ
κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε 30
Hos 10, 8 Apoc 6, 16 ἄρξονται λέγειν τοῖσ ὄρεσιν· πέσατε ἐφ᾽ ἡμᾶσ, καὶ τοῖσ βουνοῖσ·
καλύψατε ἡμᾶσ· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν 31
Mt 27, 38 Mc 15, 27 τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν 32
Io 19, 18 αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33–38 Mt 27,33ss Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, 33
Mc 15,22ss Io 19,17ss ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺσ κακούργουσ, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν,
ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἔλεγεν· πάτερ, ἄφεσ αὐτοῖσ· 34

---

13. συγκαλ. 14. ουδεν | ℵ om κατ 15. ανεπεμψα γαρ υμασ προσ αυτον 17. ς ℵ αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοισ κατα εορτην ενα 18. ανεκραξαν | παμπληθει 19. ς ℵ[a] βεβλημενοσ, ℵ* om | εισ φυλακην 20. δε : ουν | ς ℵ πιλατ. | προσεφωνησεν : ℵ add αυτοισ 21. σταυρωσον σταυρωσον 23. ℵ εκειντο | αι φω. αυτων : add και των αρχιερεων 24. ς ℵ πιλατ. | ο δε πιλατ. επεκρι. 25. απελυ. δε : add αυτοισ | εισ την φυλακ. 26. σιμωνοσ τινοσ κυρηναιου του ερχομενου | φερειν : ℵ[a] αιρειν, ℵ* om 27. γυναικων αι : ς add και, ℵ om αι 28. ο ιησουσ 29. ημεραι ερχοντ. | ℵ om αι ante στειραι | om αι ante κοιλιαι | εθρεψαν : εθηλασαν 30. ς ℵ* πεσετε 32. ℵ κακουργ. δυο 33. ℵ οτε ηλθον 34. ο δε ιησουσ usque ποιουσιν : ℵ[a] om

οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
35 ἔβαλον κλήρουσ. [35] καὶ εἱστήκει ὁ λαὸσ θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον
δὲ οἱ ἄρχοντεσ λέγοντεσ· ἄλλουσ ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ
36 οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστὸσ τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτόσ. [36] ἐνέπαιξαν δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξοσ προσφέροντεσ αὐτῷ
37 [37] καὶ λέγοντεσ· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
38 [38] ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων οὗτοσ.
39 [39] Εἷσ δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ Mt 27, 44 Mc 15, 32
40 σὺ εἶ ὁ Χριστόσ; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶσ. [40] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
ἕτεροσ ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ
41 αὐτῷ κρίματι εἶ; [41] καὶ ἡμεῖσ μὲν δικαίωσ, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξα-
42 μεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτοσ δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. [42] καὶ
ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃσ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
43 [43] καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
παραδείσῳ.

44 Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότοσ ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν 44–49 Mt 27, 45–56
45 γῆν ἕωσ ὥρασ ἐνάτησ, [45] τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντοσ· ἐσχίσθη δὲ τὸ Mc 15, 33–41
46 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. [46] καὶ φωνήσασ φωνῇ μεγάλῃ ὁ
Ἰησοῦσ εἶπεν· πάτερ, εἰσ χεῖράσ σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. Ps 30 (31), 6
47 τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. [47] ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχησ τὸ γενό-
μενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντωσ ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ δίκαιοσ
48 ἦν. [48] καὶ πάντεσ οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
ταύτην, θεωρήσαντεσ τὰ γενόμενα, τύπτοντεσ τὰ στήθη ὑπέστρε-
49 φον. [49] εἱστήκεισαν δὲ πάντεσ οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, Io 19, 25
καὶ γυναῖκεσ αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ,
ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴσ ὑπάρχων, καὶ 50–54 Mt 27, 57–60
51 ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ δίκαιοσ, [51] οὗτοσ οὐκ ἦν συνκατατιθέμενοσ τῇ Mc 15, 42–46
βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίασ πόλεωσ τῶν Ἰου- Io 19, 38–42
52 δαίων, ὃσ προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, [52] οὗτοσ προσ-
53 ελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, [53] καὶ καθελὼν
ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ,

---

34. ς ℵ κληρον 35. εξεμ. δε και | οι αρχοντ. συν αυτοισ | ℵ* ο (ℵa om) του θε. ο εκλ., ς ο του θε. εκλ. 36. ενεπαιζον | ℵ om και ante οι στρατ. | οξοσ : praem και 38. επιγρα. γεγραμμενη επ αυτω, praetereaque ς ℵ* et cb (non item ℵca) add γραμμασιν ελληνικοισ και (ℵ* et cb om) ρωμαϊκοισ και (ℵ* et cb om) εβραϊκοισ | ουτοσ εστιν ο βασι. των ιουδ. 39. ουχι (ℵ praem λεγων) : λεγων· ει 40. επετιμα αυτ. λεγων | ℵ* ου φοβη 42. τω ιησου· μν. μου κυριε 43. ειπ. αυτω : add ο ιησουσ | ς ℵ αμην λεγω σοι 44. ς ην δε ωσει ωρα, ℵ και ην ωρ. ωσει | ℵ* om και ante σκοτοσ | εννατησ 45. του ηλ. εκλιποντοσ : και εσκοτισθη ο ηλιοσ· | και εσχισθη 46. παραθησομαι | και ταυτα ειπων 47. εκατονταρχοσ | εδοξασε | ℵ οτι οντωσ 48. συμπαραγ. | θεωρουντεσ | εαυτων τα στηθη 49. ς ℵ οι γνωστ. αυτου | om απο ante μακρ. | συνακολουθησασαι 50. om και ante ανηρ 51. συγκατατεθειμενοσ | οσ και προσεδεχ. και αυτοσ 52. ς ℵ πιλατ. 53. καθελων : add αυτο | εθηκ. αυτο

οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶσ οὐδέπω κείμενοσ. [54] καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆσ, 54
καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.
Mt 27, 61 Mc 15, 47 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκεσ, αἵτινεσ ἦσαν συνεληλυθυῖαι 55
ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡσ ἐτέθη τὸ
Ex 20, 10 σῶμα αὐτοῦ, [56] ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· 56
καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

Resurrectio. Viatores Emmauntini. Iesus redivivus cum discipulis versatur et ultima mandata dat. Discessio.

1 ss Mt 28, 1 ss Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέωσ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον 1
Mc 16, 1 ss Io 20, 1 ss φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. [2] εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυ- 2
λισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, [3] εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα 3
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. [4] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰσ περὶ τού- 4
του, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο ἐπέστησαν αὐταῖσ ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ·
[5] ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰσ τὴν 5
γῆν, εἶπαν πρὸσ αὐτάσ· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
6 s 18, 32 s. [6] οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡσ ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι 6
ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, [7] λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παρα- 7
δοθῆναι εἰσ χεῖρασ ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. [8] καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 8
[9] καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα 9
τοῖσ ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖσ λοιποῖσ. [10] ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ 10
Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν
αὐταῖσ ἔλεγον πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ ταῦτα. [11] καὶ ἐφάνησαν 11
ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆροσ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν
αὐταῖσ.
[Mc 16, 12 s] Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι 13
εἰσ κώμην ἀπέχουσαν σταδίουσ ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ
ὄνομα Ἐμμαούσ, [14] καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸσ ἀλλήλουσ περὶ πάν- 14
των τῶν συμβεβηκότων τούτων. [15] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐ- 15
τοὺσ καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸσ Ἰησοῦσ ἐγγίσασ συνεπορεύετο
αὐτοῖσ· [16] οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι 16
αὐτόν. [17] εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· τίνεσ οἱ λόγοι οὗτοι, οὓσ ἀντι- 17
βάλλετε πρὸσ ἀλλήλουσ περιπατοῦντεσ; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.

53. ουδεπω ουδεισ 54. παρασκευη | om και ante σαββ. 55. δε και γυναικεσ | αυτω εκ τ. γαλιλ.

XXIV, 1. βαθεοσ | ς א μνημειον | ηλθον: ante επι το μνημ. | αρωματα : add και τινεσ συν αυταισ 3. και εισελθ. | א ουκ ευρ. 4. διαπορεισθαι | δυο ανδρ. | εν εσθησεσιν αστραπτουσαισ 5. το προσωπον | ειπον 6. αλλ 7. οτι δει τον υι. του ανθρ. 9. ταυτα παντα 10. א η μαγδ. μαριαμ | μαρια ιακω. | αι ελεγον 11. ταυτα : αυτων 12. ς א sic : ο δε πετροσ αναστασ εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψασ βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προσ εαυτον, θαυμαζων το γεγονοσ 13. א εν τη αυτη | ησαν πορευομ. : post εξ αυτων | א εκατον εξηκοντα 15. συζητ. | ο ιησουσ 17. και εσταθησαν : και εστε

18 [18] ἀποκριθεὶσ δὲ εἷσ, ᾧ ὄνομα Κλεόπασ, εἶπεν πρὸσ αὐτόν· σὺ
μόνοσ παροικεῖσ Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ
19 ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ; [19] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃσ ἐγένετο ἀνὴρ προφήτησ
δυνατὸσ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸσ τοῦ
20 λαοῦ, [20] ὅπωσ τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ
21 ἡμῶν εἰσ κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [21] ἡμεῖσ δὲ
ἠλπίζομεν ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·
ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοισ τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ'
22 οὗ ταῦτα ἐγένετο. [22] ἀλλὰ καὶ γυναῖκέσ τινεσ ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν
23 ἡμᾶσ, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, [23] καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι,
24 οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. [24] καὶ ἀπῆλθόν τινεσ τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτωσ καθὼσ καὶ αἱ γυναῖκεσ εἶπον,
25 αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. [25] καὶ αὐτὸσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ὦ ἀνόητοι
καὶ βραδεῖσ τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷσ ἐλάλησαν οἱ
26 προφῆται. [26] οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν
27 εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ; [27] καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ Μωϋσέωσ καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖσ ἐν πάσαισ ταῖσ γρα-
28 φαῖσ τὰ περὶ ἑαυτοῦ. [28] καὶ ἤγγισαν εἰσ τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο,
29 καὶ αὐτὸσ προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι· [29] καὶ παρεβιά-
σαντο αὐτὸν λέγοντεσ· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸσ ἑσπέραν ἐστὶν
καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖσ.
30 [30] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν
31 ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσασ ἐπεδίδου αὐτοῖσ· [31] αὐτῶν δὲ διη-
νοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸσ ἄφαν-
32 τοσ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. [32] καὶ εἶπαν πρὸσ ἀλλήλουσ· οὐχὶ ἡ
καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡσ ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡσ
33 διήνοιγεν ἡμῖν τὰσ γραφάσ; [33] Καὶ ἀναστάντεσ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένουσ τοὺσ ἕνδεκα
34 καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ, [34] λέγοντασ ὅτι ὄντωσ ἠγέρθη ὁ κύριοσ καὶ
35 ὤφθη Σίμωνι. [35] καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡσ
ἐγνώσθη αὐτοῖσ ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸσ ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. Io 20,19ss [Mc16,14]
37 [37] πτοηθέντεσ δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.
38 [38] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ

18. ο εισ | ω ονομα : ονοματι | εν ιερουσαλημ | ℵ και ταυτα ουκ 19. ειπον | ναζωραιου | ℵ εν λογω και εργω 21. ℵ ελπιζομεν | om και post αλλα γε | αγει (ℵ* om) : add σημερον 22. ορθριαι 27. ς ℵ μωσεωσ | ς διηρμηνευεν, ℵ* και διερμηνευειν | εν πασαισ ταισ : ℵ τι ην εν ταισ | ςᵉ περι αυτου 28. προσεποιειτο 29. om ηδη 30. ℵ ηυλογησεν | ℵ εδιδου 31. ℵ* διηνοιγησαν | ℵ* om (ℵᵃ suppl) και επεγν. αυτον 32. ειπον | και ωσ διηνοιγ. 33. συνηθροισμ. 34. ηγερθ. ο κυρ. οντωσ 36. αυτοσ : add ο ιησουσ | εν με. αυτων : ς ℵ add και λεγει αυτοισ· ειρηνη υμιν 37. ℵ φοβηθεντεσ δε

ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; [39] ἴδετε τὰσ χεῖράσ μου καὶ 39
[Io 20, 20] *τοὺσ πόδασ μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτόσ· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε,*
ὅτι πνεῦμα σάρκασ καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼσ ἐμὲ θεωρεῖτε
ἔχοντα. [41] ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ καὶ θαυμα- 41
ζόντων, εἶπεν αὐτοῖσ· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; [42] οἱ δὲ ἐπέ- 42
δωκαν αὐτῷ ἰχθύοσ ὀπτοῦ μέροσ· [43] καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν 43
ἔφαγεν.
22, 39 *Εἶπεν δὲ πρὸσ αὐτούσ· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓσ ἐλάλησα* 44
πρὸσ ὑμᾶσ ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
μένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέωσ καὶ προφήταισ καὶ ψαλμοῖσ περὶ
ἐμοῦ. [45] τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰσ γραφάσ, 45
[46] καὶ εἶπεν αὐτοῖσ ὅτι οὕτωσ γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν 46
καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, [47] καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ 47
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰσ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰσ πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. [48] ὑμεῖσ μάρτυρεσ τούτων. 48
[49] κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρόσ μου ἐφ᾽ ὑμᾶσ· 49
ὑμεῖσ δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕωσ οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψουσ
δύναμιν.
Act 1, 12 *Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺσ ἕωσ πρὸσ Βηθανίαν, καὶ ἐπάρασ τὰσ* 50
Act 1, 9 ss [Mc 16, 19] *χεῖρασ αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούσ. [51] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν* 51
αὐτὸν αὐτοὺσ διέστη ἀπ᾽ αὐτῶν. [52] καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰσ 52
Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶσ μεγάλησ, [53] καὶ ἦσαν διαπαντὸσ ἐν τῷ 53
ἱερῷ αἰνοῦντεσ τὸν θεόν.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

Verbum caro factum. Testimonium Iohannis baptistae; immersio Iesu. Andreas cum socio, Petrus, Philippus, Nathanael.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγοσ, καὶ ὁ λόγοσ ἦν πρὸσ τὸν θεόν, καὶ 1
θεὸσ ἦν ὁ λόγοσ. [2] οὗτοσ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸσ τὸν θεόν. [3] πάντα δι᾽ 2 3

38. ϛ ℵ εν ταισ καρδιαισ 39. ℵ τ. ποδ. μου και τασ χειρ. μου | οτι αυτοσ εγω ειμι | σαρκα 40. ϛ ℵ sic : και τουτο ειπων επεδειξεν (ℵ εδειξεν) αυτοισ τασ χειρασ και τουσ ποδασ 41. ενθαδε : ℵ* ωδε 42. ιχθ. οπτ. μεροσ : add και απο μελισσιου κηριου 44. ειπ. δε αυτοισ | μου : ϛ ℵ om | ϛ ℵ μωσεωσ | και προφητ. : ℵ εν τοισ προφητ. 46. γεγραπται : add και ουτωσ εδει 47. μεταν. και αφεσ. | αρξαμενον 48. υμεισ δε | ϛ ℵ εστε μαρτυρεσ 49. και ιδου εγω | ϛ ℵ* αποστελλω | πολει : add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψουσ 50. αυτουσ : add εξω | εωσ εισ βηθ. | ℵ ηυλογησεν 51. απ αυτων : add και ανεφερετο εισ τον ουρανον 52. αυτοι : ϛ ℵ add προσκυνησαντεσ αυτον 53. αινουντεσ : ℵ ευλογουντεσ, ϛ αινουντ. και ευλογουντεσ | τ. θεον : add αμην.

* ϛ το κατα ιωανν. (ϛ add αγιον, non item ϛe) ευαγγελιον.

4 αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶσ αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. [4] ἐν
5 αὐτῷ ζωὴ ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶσ τῶν ἀνθρώπων. [5] καὶ τὸ
φῶσ ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Mt 3, 1
6 [6] Ἐγένετο ἄνθρωποσ, ἀπεσταλμένοσ παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Mc 1, 4
7 Ἰωάννησ· [7] οὗτοσ ἦλθεν εἰσ μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ Lc 3, 2
8 φωτόσ, ἵνα πάντεσ πιστεύσωσιν δι᾽ αὐτοῦ. [8] οὐκ ἦν ἐκεῖνοσ τὸ
9 φῶσ, ἀλλ᾽ ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτόσ. [9] Ἦν τὸ φῶσ τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰσ τὸν κόσμον.
10 [10] ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμοσ δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμοσ
11 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. [11] εἰσ τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
12 παρέλαβον. [12] ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖσ ἐξουσίαν
13 τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, [13] οἳ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματοσ σαρκὸσ οὐδὲ ἐκ θελήματοσ
14 ἀνδρὸσ ἀλλ᾽ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. [14] καὶ ὁ λόγοσ σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν
ὡσ μονογενοῦσ παρὰ πατρόσ, πλήρησ χάριτοσ καὶ ἀληθείασ.
15 [15] Ἰωάννησ μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτοσ ἦν
ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι 1, 30
16 πρῶτόσ μου ἦν. [16] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματοσ αὐτοῦ ἡμεῖσ πάντεσ
17 ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτοσ· [17] ὅτι ὁ νόμοσ διὰ Μωϋσέωσ
ἐδόθη, ἡ χάρισ καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 [18] θεὸν οὐδεὶσ ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴσ υἱὸσ ὁ ὢν εἰσ τὸν 6, 46
κόλπον τοῦ πατρόσ, ἐκεῖνοσ ἐξηγήσατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ
Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖσ καὶ Λευείτασ ἵνα ἐρωτήσωσιν
20 αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; [20] καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμο-
21 λόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστόσ. [21] καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί
οὖν; Ἠλείασ εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτησ εἶ σύ; καὶ ἀπε-
22 κρίθη· οὔ. [22] εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίσ εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖσ
23 πέμψασιν ἡμᾶσ· τί λέγεισ περὶ σεαυτοῦ; [23] ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶν- Es 40, 3
τοσ ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼσ εἶπεν Ἡσαΐασ Mt 3, 3 Mc 1, 3
24 ὁ προφήτησ. [24] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, Lc 3, 4
25 [25] καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεισ, εἰ σὺ
26 οὐκ εἶ ὁ Χριστὸσ οὐδὲ Ἠλείασ οὐδὲ ὁ προφήτησ; [26] ἀπεκρίθη αὐ- Mt 3, 11 Mc 1, 7s
τοῖσ ὁ Ἰωάννησ λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσοσ ὑμῶν στήκει, Lc 3, 16 Act 13, 25

I, 3. ουδε εν : ℵ* ουδεν | ο γεγονεν : testes multi ad seqq trahunt, atque sic etiam Ln edidit 4. εστιν : ς ην 6. ℵ* ην ονομα αυτω 10. ℵ* δι αυτον 13. ℵ* om εκ ante θελ. ανδροσ 15. λεγων : ℵ* om | ον ειπον : ℵ[a] ο ειπων, ℵ* om addito οσ post ερχομενοσ 16. οτι : και 17. μωσεωσ | ℵ* om χριστου 18. ℵ om ο ante μονογενησ | υιοσ : ℵ θεοσ | ο ων (ℵ[b]) : ℵ* om 19. λευιτασ | ℵ επερωτησωσιν 20. ℵ om και ωμολογ. | ουκ ειμι εγω 21. ℵ* επηρωτησαν | αυτον : ℵ* παλιν, ℵ[c] αυτον παλιν | ηλειασ (ς ℵ -λιασ) ει : add συ | και λεγει | ℵ* om ο ante προφ. 22. ς ℵ ειπον 24. οι απεσταλμενοι 25. ℵ om και ηρωτ. αυτον | ς ℵ ειπον | bis ουτε | ς ℵ ηλιασ 26. ℵ* εν τω υδατι | μεσ. δε υμ. εστηκεν

ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε, [27] ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενοσ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ 27
ἄξιοσ ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματοσ. [28] ταῦτα 28
ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννησ
βαπτίζων.
1, 36 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸσ αὐτόν, καὶ 29
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
1, 15. 27 [30] οὗτόσ ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃσ 30
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτόσ μου ἦν. [31] κἀγὼ οὐκ ᾔδειν 31
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν
Mt 3, 16 Mc 1, 10 ὕδατι βαπτίζων. [32] καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννησ λέγων ὅτι τεθέαμαι 32
Lc 3, 22 τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν
ἐπ' αὐτόν. [33] κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψασ με βαπτί- 33
ζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃσ τὸ πνεῦμα κατα-
βαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτόσ ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ. [34] κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ 34
τοῦ θεοῦ.
Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννησ καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν 35
1, 29 αὐτοῦ δύο, [36] καὶ ἐμβλέψασ τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ 36
ἀμνὸσ τοῦ θεοῦ. [37] ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντοσ, 37
καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. [38] στραφεὶσ δ' Ἰησοῦσ καὶ θεασά- 38
μενοσ αὐτοὺσ ἀκολουθοῦντασ λέγει αὐτοῖσ· [39] τί ζητεῖτε; οἱ δὲ 39
εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ
μένεισ; [40] λέγει αὐτοῖσ· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ 40
εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα
ἦν ὡσ δεκάτη. [41] ἦν Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου εἷσ 41
ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων
αὐτῷ· [42] εὑρίσκει οὗτοσ πρῶτοσ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα 42
καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευό-
μενον Χριστόσ. [43] ἤγαγεν αὐτὸν πρὸσ τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψασ 43
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸσ Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ
Κηφᾶσ, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτροσ.
Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, καὶ 44
εὑρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἀκολούθει μοι.
[45] ἦν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆσ πόλεωσ Ἀνδρέου 45

---

27. ο (א* om) οπισω : praem αυτοσ εστιν | ερχομενοσ : add οσ εμπροσϑεν μου γεγονεν | εγω : ς ante ουκ ειμι, א om 28. εν βηϑαβαρα | א εγεν. εν βηϑαν. | ιορδανου : א add ποταμου | om ο ante ιωανν. 29. βλεπει : add ο ιωαννησ 30. υπερ : περι 31. εν τω υδατι 32. λεγων (א[b]) : א* om | א ωσ περιστ. καταβ. | ωσει περ. | א και μενον 33. א και εγω | א εν τω υδατι 34. υιοσ : א* εκλεκτοσ 37. και ηκουσαν | αυτου : ante οι δυο μαϑ. 38. στραφεισ : add δε | א* om αυτοισ 39. ς א ειπον | ραββι | א[c] μεϑερμηνευομενον 40. οψεσϑε : ς א ιδετε | ς א ηλϑον et ειδον (א ιδ.) | ουν : om | ωρα δε 41. א* om των ante ακουσ. 42. א[c] πρωτον | ο χριστ. 43. και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | ο υι. ιωνα 44. ηϑελησ. ο ιησουσ | ο (א* om) ιησουσ : om 45. א* om δε | א* om ο ante φιλιππ. | א* βηϑσαϊδαν | א* om εκ

46 καὶ Πέτρου. [46] εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆσ ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν,
47 Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. [47] εἶπεν αὐτῷ
Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
48 Φίλιπποσ· ἔρχου καὶ ἴδε. [48] εἶδεν Ἰησοῦσ τὸν Ναθαναὴλ ἐρχό-
μενον πρὸσ αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶσ Ἰσραηλείτησ,
49 ἐν ᾧ δόλοσ οὐκ ἔστιν. [49] λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώ-
σκεισ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
50 φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. [50] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθα-
ναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺσ εἶ τοῦ Ἰσραήλ.
51 [51] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε
52 ὑποκάτω τῆσ συκῆσ, πιστεύεισ; μείζω τούτων ὄψῃ. [52] καὶ λέγει
αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ
τοὺσ ἀγγέλουσ τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντασ καὶ καταβαίνοντασ ἐπὶ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

Iesus Canae vinum ex aqua facit. Mercatores templo pulsi; templum triduo restituendum. Iesus fidem habentibus non confidens.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμοσ ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλι-
2 λαίασ, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· [2] ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦσ
3 καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὸν γάμον. [3] καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι
συνετελέσθη ὁ οἶνοσ τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
4 πρὸσ αὐτόν· οἶνοσ οὐκ ἔστιν. [4] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· τί ἐμοὶ καὶ
5 σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. [5] λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖσ
6 διακόνοισ· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. [6] ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι
ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι
7 ἀνὰ μετρητὰσ δύο ἢ τρεῖσ. [7] λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· γεμίσατε
8 τὰσ ὑδρίασ ὕδατοσ. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰσ ἕωσ ἄνω. [8] καὶ λέγει
αὐτοῖσ· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
9 [9] ὡσ δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινοσ τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ
οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότεσ τὸ
10 ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινοσ [10] καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶσ
ἄνθρωποσ πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
11 τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκασ τὸν καλὸν οἶνον ἕωσ ἄρτι. [11] ταύτην

---

46. ς א μωσησ | τον υιον | ςc ναζαρεθ 47. και ειπεν | ςc ναζαρεθ | א* αγαθον τι 48. ειδεν — και λεγει : א* ιδων — λεγει | ς א ο ιησουσ | αυτου : א* του ναθαναηλ | א ισδραηλειτησ, ς ισραηλιτησ 49. ς א ο ιησουσ 50. א απεκριθη ναθα. και ειπεν, ς απεκρ. ναθα. και λεγει αυτω | ραββι | ς א συ ει ο βασι. του 51. om οτι ante ειδον | א μειζονα | οψει 52. απαρτι οψεσθε | א ηνεωγοτα

II, 3. και οινον ουκ etc : και υστερησαντοσ οινου λεγει η | οιν. ο. εστιν : οινον ουκ εχουσιν 4. אc και λεγει 5. א οτι ο αν λεγη 6. υδρι. λιθι. | κειμεναι : ς post εξ pon, א* om 7. א και λεγει 8. οι δε : και 10. א om αυτω | τοτε τον ελασσω | א συ δε

ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦσ ἐν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. [12] Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰσ Καφαρναοὺμ αὐτὸσ 12
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰσ ἡμέρασ.
Mt 21, 12ss Mc 11, 15ss Lc 19, 45sq Καὶ ἐγγὺσ ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰσ Ἱερο- 13
σόλυμα ὁ Ἰησοῦσ. [14] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺσ πωλοῦντασ βόασ 14
καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰσ καὶ τοὺσ κερματιστὰσ καθημένουσ,
[15] καὶ ποιήσασ φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντασ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ 15
ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺσ βόασ, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν
τὸ κέρμα καὶ τὰσ τραπέζασ ἀνέστρεψεν, [16] καὶ τοῖσ τὰσ περιστε- 16
ρὰσ πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον
Ps 68(69), 9 (10) τοῦ πατρόσ μου οἶκον ἐμπορίου. [17] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 17
ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλοσ τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.
[18] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δει- 18
κνύεισ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖσ; [19] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐ- 19
Mt 26, 61 τοῖσ· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερῶ αὐτόν.
[20] εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη 20
ὁ ναὸσ οὗτοσ, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραισ ἐγερεῖσ αὐτόν; [21] ἐκεῖνοσ 21
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματοσ αὐτοῦ. [22] ὅτε οὖν ἠγέρθη 22
ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ.
Ὡσ δὲ ἦν ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, 23
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντεσ αὐτοῦ τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει· [24] αὐτὸσ δὲ Ἰησοῦσ οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖσ 24
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντασ, [25] καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα 25
τισ μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸσ γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

Nicodemus; regeneratio; serpens aeneus. Iohannes baptista de se et incrementis Iesu disserit.

Ἦν δὲ ἄνθρωποσ ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημοσ ὄνομα 1
7, 50 19, 39 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· [2] οὗτοσ ἦλθεν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ 2
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββεί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθασ διδάσκα-
λοσ· οὐδεὶσ γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖσ, ἐὰν

11. ς κ την αρχην | τησ γαλιλ. : κ* add πρωτην | κ* om αυτου post δοξ. | κ* οι μαθ. αυτ. εισ αυτ. 12. καπερναουμ | κ om και οι μαθ. αυτ. 13. κ εγγυσ δε 14. κ τ. πωλ. και τα προβα. και βοασ 15. και ποιησασ : κ* εποιησεν | κ* και παντ. εξεβ. | κ* τα προβ. και βοασ | κ κατεστρεψ. 17. εμνησθ. δε | κατεφαγε 18. ς κ ειπον 19. ς κ ο ιησουσ 20. ς κ ειπον | τεσσαρακ. | ωκοδομηθη | κ om εν 21. κ om αυτου 22. ελεγεν : add αυτοισ | ω ειπεν 23. om τοισ 24. ς κ ο ιησουσ | εαυτον αυτοισ | κ om αυτον sec | κ γιγνωσκ. 25. χρει. ουκ ειχ.

III, 1. ονομ. αυτω : κ* ονοματι 2. προσ τον ιησουν | νυκτοσ : κ ante προσ | ραββι | κ και ουδεισ | δυναται : post ταυτ. τ. σημ.

3 μὴ ᾖ ὁ θεὸσ μετ' αὐτοῦ. [3] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται
4 ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [4] λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ Νικόδημοσ·
πῶσ δύναται ἄνθρωποσ γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰσ
τὴν κοιλίαν τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;
5 [5] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τισ γεννηθῇ ἐξ
ὕδατοσ καὶ πνεύματοσ, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν
6 τῶν οὐρανῶν. [6] τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆσ σαρκὸσ σάρξ ἐστιν, καὶ
7 τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματοσ πνεῦμά ἐστιν. [7] μὴ θαυμάσῃσ
8 ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶσ γεννηθῆναι ἄνωθεν. [8] τὸ πνεῦμα ὅπου
θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεισ, ἀλλ' οὐκ οἶδασ πόθεν
ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτωσ ἐστὶν πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ
9 πνεύματοσ. [9] ἀπεκρίθη Νικόδημοσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶσ δύναται
10 ταῦτα γενέσθαι; [10] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ
11 διδάσκαλοσ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεισ; [11] ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
12 καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. [12] εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον
ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶσ ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
13 σετε; [13] καὶ οὐδεὶσ ἀναβέβηκεν εἰσ τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάσ, ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 [14] καὶ καθὼσ Μωϋσῆσ ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτωσ Nm21,8.9
15 ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, [15] ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων ἐν
16 αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [16] οὕτωσ γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸσ τὸν
κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων
17 εἰσ αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [17] οὐ γὰρ ἀπέστει-
λεν ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν εἰσ τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' 12, 47
18 ἵνα σωθῇ ὁ κόσμοσ δι' αὐτοῦ. [18] ὁ πιστεύων εἰσ αὐτὸν οὐ
κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰσ τὸ
19 ὄνομα τοῦ μονογενοῦσ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. [19] αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσισ,
ὅτι τὸ φῶσ ἐλήλυθεν εἰσ τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότοσ ἢ τὸ φῶσ· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
20 [20] πᾶσ γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶσ καὶ οὐκ ἔρχεται
21 πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· [21] ὁ δὲ ποιῶν τὴν
ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸσ τὸ φῶσ, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.
22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν

---

3. ϛ א ο ιησ. | א* om κ. ειπ. αυτ. 4. א γερ. ων γενν. 5. απεκρ. (ϛ add ο) ιησ.: א^c add και ειπεν αυτω | εισελθ. εισ : א* ιδειν | τ. ουρανων : του θεου 6. ϛ^e 1624. (non amplius 1633.) γεγενημενον 8. εκ τ. πνευμ. : א εκ του υδατοσ και του πν. 10. ϛ א ο ιησουσ 13. א om ο ων εν τ. ουρ. 14. μωσησ 15. εν αυτω : ϛ א εισ αυτον | εχη : praem μη αποληται αλλ 16. τ. υιον : add αυτου 17. τ. υιον : add αυτου 18. ο δε μη πιστ. 19. κ. οι ανθρ. ηγαπ. | א το σκοτ. μαλλ. | πονηρα αυτων 20. א* και ουκ ερχ. πρ. τ. φωσ 21. א* om ο δε ποιων usq τα εργ. αυτ. | א* ειργασμενον (א^a -να)

Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν 23
δὲ καὶ Ἰωάννησ βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺσ τοῦ Cαλείμ, ὅτι ὕδατα
πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· 24 οὔπω γὰρ ἦν 24
βεβλημένοσ εἰσ τὴν φυλακὴν Ἰωάννησ. 25 ἐγένετο οὖν ζήτησισ 25
ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ 26
ἦλθον πρὸσ τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, ὃσ ἦν μετὰ
σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκασ, ἴδε οὗτοσ βαπτίζει
καὶ πάντεσ ἔρχονται πρὸσ αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννησ καὶ εἶπεν· 27
οὐ δύναται ἄνθρωποσ λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖσ μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ 28
1, 20 εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστόσ, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένοσ εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκεί-
νου. 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίοσ ἐστίν· ὁ δὲ φίλοσ τοῦ νυμ- 29
φίου, ὁ ἑστηκὼσ καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον 30
3, 23 δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενοσ ἐπάνω 31
πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ γῆσ ἐστὶν καὶ ἐκ τῆσ γῆσ
λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενοσ 32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν 32
μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶσ λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν 33
αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸσ ἀληθήσ ἐστιν. 34 ὃν 34
γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεόσ, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ
5, 20 μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ 35
πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν 36
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ᾽ ἡ
ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ᾽ αὐτόν.

IV.

Mulier Samaritana; aqua viva; cultus verus; Sichemitae. Filium ministri regii Capharnaumi absens sanat.

Ὡσ οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰη- 1
σοῦσ πλείονασ μαθητὰσ ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννησ, 2 καίτοιγε 2
Ἰησοῦσ αὐτὸσ οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ᾽ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν 3
τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει δὲ 4
αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆσ Cαμαρίασ. 5 ἔρχεται οὖν εἰσ πόλιν 5
τῆσ Cαμαρίασ λεγομένην Cυχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ 6
οὖν Ἰησοῦσ κεκοπιακὼσ ἐκ τῆσ ὁδοιπορίασ ἐκαθέζετο οὕτωσ ἐπὶ
τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆσ Cαμαρίασ 7
ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· δόσ μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ 8

24. ο ιωανν. 25. ℵ* εγεν. δε συνζητησισ | ς ℵ* ιουδαιων 26. ραββι 27. ℵ λαβιν 28. ℵ om μοι 29. αυτου : ℵ post εστηκωσ 31. ℵ* ο δε ων επι τησ | ερχομενοσ : add επανω παντων εστι 32. ο (ℵ* ον) εωρ. : praem και | μαρτυρει : praem τουτο 34. διδωσιν : add ο θεοσ 36. ο δε απειθ. | οψεται : ℵ[a] εχει | ℵ επ αυτον μενει

IV, 1. ιησουσ pr: κυριοσ 4. σαμαρειασ. Item vv sqq. 5. ςe σιχαρ | ℵ τω ιωσηφ 6. ωσει εκτη 7. ℵ τισ γυνη | σαμαρειασ | πιειν

μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰσ τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰσ ἀγορά-
9 σωσιν. 9 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτισ· πῶσ σὺ Ἰουδαῖοσ ὢν
10 παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖσ γυναικὸσ Σαμαρίτιδοσ οὔσησ; 10 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεισ τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίσ
ἐστιν ὁ λέγων σοι· δόσ μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησασ αὐτὸν καὶ ἔδωκεν
11 ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεισ, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεισ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἰακώβ, ὃσ ἔδωκεν ἡμῖν τὸ
φρέαρ, καὶ αὐτὸσ ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
13 ματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶσ ὁ πίνων
14 ἐκ τοῦ ὕδατοσ τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃσ δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ
ὕδατοσ οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰσ τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατοσ ἀλλο- 7, 38
15 μένου εἰσ ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸσ αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δόσ
μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 16 λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.
17 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ
18 Ἰησοῦσ· καλῶσ εἶπεσ ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρασ
ἔσχεσ, καὶ νῦν ὃν ἔχεισ οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲσ
19 εἴρηκασ. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτησ εἶ σύ.
20 20 οἱ πατέρεσ ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖσ
λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοισ ἐστὶν ὁ τόποσ ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
21 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοισ προσκυνήσετε τῷ
22 πατρί. 22 ὑμεῖσ προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖσ προσκυνοῦμεν
23 ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται
ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτουσ
24 ζητεῖ τοὺσ προσκυνοῦντασ αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεόσ, καὶ τοὺσ
25 προσκυνοῦντασ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 λέγει
αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίασ ἔρχεται, ὁ λεγόμενοσ Χριστόσ·
26 ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
27 σοῦσ· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸσ ἐλάλει· οὐδεὶσ μέντοι

---

9. λεγει ουν | σαμαρειτισ et σαμαρειτιδοσ | πιειν | ουσησ γυναικ. σαμαρ., atque his ς ℵ^a add ου γαρ συγχρωνται (ℵ^a συνχρ-) ιουδαιοι σαμαρειταισ 10. πιειν 11. η γυνη : ℵ* εκεινη | ποθεν : add ουν 12. οσ : ℵ οστισ | και αυτοσ : ℵ* αυτ. και 13. ο ιησουσ 14. οσ δ αν πιη : ℵ* ο δε πινων | διψηση | om εγω sec | ℵ om αυτω sec 15. ερχωμαι, ℵ^c διερχομαι 16. λεγει αυτη : ℵ* add ιησουσ, ς ο ιησ. 17. ℵ* om και ειπ. | ουκ εχω ανδρ. | ειπασ | ℵ οτι ανδρ. ουκ εχεισ 18. ℵ αληθωσ 19. ℵ* om κυριε 20. εν τουτ. τω ορει | ℵ om ο τοποσ | δει προσκυ. 21. γυναι πιστευσον μοι 23. αλλ | αυτον : ℵ* αυτω 24. τουσ προσκ. : add αυτον | ℵ* εν πνευματι αληθειασ | δει προσκυ. 25. ℵ^c οιδαμεν | ℵ* αναγγελλει | παντα 27. ℵ* εν τουτω | ℵ* επηλθαν, ς ηλθον | εθαυμασαν

εἶπεν· τί ζητεῖσ ἢ τί λαλεῖσ μετ᾽ αὐτῆσ; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν 28
αὐτῆσ ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ· 29 δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃσ εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· 29
μήτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆσ πόλεωσ, καὶ 30
ἤρχοντο πρὸσ αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθη- 31
ταὶ λέγοντεσ· ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγὼ βρῶσιν 32
ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸσ 33
ἀλλήλουσ· μή τισ ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· 34
ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖσ λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνόσ 35
ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸσ ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺσ ὀφ-
θαλμοὺσ ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰσ χώρασ, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸσ
θερισμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν 36
εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγοσ ἐστὶν ἀληθινόσ, ὅτι ἄλλοσ ἐστὶν ὁ σπεί- 37
ρων καὶ ἄλλοσ ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶσ θερίζειν ὃ 38
οὐχ ὑμεῖσ κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖσ εἰσ τὸν
κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆσ πόλεωσ ἐκείνησ πολλοὶ 39
ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆσ γυναικὸσ
μαρτυρούσησ ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡσ οὖν ἦλθον 40
πρὸσ αὐτὸν οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖσ· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρασ. 41 καὶ πολλῷ πλείουσ ἐπίστευσαν διὰ 41
τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν 42
λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ
ἐστιν ἀληθῶσ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τὰσ δύο ἡμέρασ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν. 43
Mt 13, 57 Mc 6, 4 Lc 4, 24 44 αὐτὸσ γὰρ Ἰησοῦσ ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτησ ἐν τῇ ἰδίᾳ πα- 44
τρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὡσ οὖν ἦλθεν εἰσ τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο 45
αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότεσ ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσο-
λύμοισ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰσ τὴν ἑορτήν. 46 ἦλ- 46
θεν οὖν πάλιν εἰσ τὴν Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ, ὅπου ἐποίησεν το
ὕδωρ οἶνον.

(Mt 8, 5 ss Lc 7, 1 ss) Ἦν δέ τισ βασιλικόσ, οὗ ὁ υἱὸσ ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ·
47 οὗτοσ ἀκούσασ ὅτι Ἰησοῦσ ἥκει ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Γαλι- 47
λαίαν, ἀπῆλθεν πρὸσ αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται

---

27. ειπεν : ℵ add αυτω 29. παντ. οσα 30. ς ℵ εξηλθ. ουν 31. εν δε τω μετ. | ραββι 33. λεγουσιν | ουν : ℵ* om 35. τετραμηνον 35 sq θερισμὸν ἤδη. 36 καὶ ὁ θερίζ. 37. εστ. ο αληθινοσ 38. απεστειλα 39. σαμαρειτων | παντ. οσα 40. σαμαρειται | εκει : ℵ παρ αυτοισ | ℵ ημερ. δυο 42. ℵ* και ελεγον τη γυναικι | λαλιαν : ℵ* μαρτυριαν | ℵ ακηκοαμ. παρ αυτου | ℵ οτι αληθ. ουτ. εστ. | κοσμου : add ο χριστοσ 43. εξηλθ. εκειθ. : add και απηλθεν 44. ο ιησουσ 45. ωσ : οτε | ℵᶜ οσα εποι. | ηλθον : ℵ εληλυθεισαν 46. ℵ ηλθαν | ο ιησουσ παλιν | ℵ* καναν | ℵ* εποιησαν | και ην τισ | καπερναουμ 47. ουτοσ : ℵ* om | ℵ ο ιησουσ | απηλθεν : ℵ* ηλθεν ουν | και ηρωτ. αυτον

48 αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. [48] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ
πρὸσ αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 [49] λέγει πρὸσ αὐτὸν ὁ βασιλικόσ· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν
50 τὸ παιδίον μου. [50] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· πορεύου· ὁ υἱόσ σου ζῇ.
ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωποσ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ, καὶ
51 ἐπορεύετο. [51] ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντοσ οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν
52 αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖσ αὐτοῦ ζῇ. [52] ἐπύθετο οὖν τὴν
ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι
53 ἐχθὲσ ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετόσ. [53] ἔγνω οὖν ὁ
πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ υἱόσ σου
54 ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸσ καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. [54] Τοῦτο πάλιν
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐλθὼν ἐκ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ
τὴν Γαλιλαίαν.

V.

Aegrotus ad piscinam Bethesda; de sabbato et duplici resurrectione; de Iohannis baptistae, dei, Mosis testimoniis et Iudaeorum incredulitate.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦσ
2 εἰσ Ἱεροσόλυμα. [2] ἔστιν δὲ ἐν τοῖσ Ἱεροσολύμοισ ἐπὶ τῇ προβα-
τικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοὰσ
3 ἔχουσα. [3] ἐν ταύταισ κατέκειτο πλῆθοσ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,
5 χωλῶν, ξηρῶν. [5] ἦν δέ τισ ἄνθρωποσ ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· [6] τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦσ κατακεί-
μενον, καὶ γνοὺσ ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεισ
7 ὑγιὴσ γενέσθαι; [7] ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον
οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰσ τὴν κολυμβή-
8 θραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλοσ πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. [8] λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
9 [9] καὶ ἐγένετο ὑγιὴσ ὁ ἄνθρωποσ, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ
10 καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. [10] ἔλεγον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ Ex 20, 10
11 ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. [11] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ· ὁ ποιήσασ

---

49. ℵ τον παιδα μου 50. και επιστευσεν | ον (ς ω) ειπ. αυτω ο (ς om) ιησ. : ℵ* nil nisi του ιησου, ℵc του ιησου ον ειπ. αυτω 51. οι δουλοι : add αυτου | απηντησαν | ηγγειλαν : απηγγειλαν λεγοντεσ | ο παισ σου ζη 52. παρ αυτων την ωραν | ς ℵ και ειπον αυτω | χθεσ 53. οτι εν εκεινη | ℵ* om ο ιησ. | οτι ο υι. σου

V, 1. ην εορτη | ς ℵ ο ιησουσ 2. επι (ℵc εν) τη : ℵ* om | ςe 1633. κολυμβήθρᾳ | η επιλεγομενη | βηθεσδα 3. πληθοσ : add πολυ | ξηρων : add εκδεχομενων την του υδατοσ κινησιν 4. sic : ἄγγελοσ γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτοσ ἐμβὰσ μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατοσ ὑγιὴσ ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. 5. ℵ om εκει | om και et αυτου 6. ℵ* ανακειμενον 7. βαλλη | προ : ς (non ςe) προσ 8. εγειραι | ς κραββατον, ℵ κραβακτον. Item vv sqq. 9. και pri : ℵ* om | κ. ευθεωσ εγεν. υγι. | και ηρεν : ℵ praem και ηγερθη 10. om και ante ουκ | τον κρα. : ℵ add σου 11. ℵ ο δε απεκρινατο (ℵc απεκριθη)

με ὑγιῆ, ἐκεῖνόσ μοι εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περι-
πάτει. 12 ἠρώτησαν αὐτόν· τίσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ εἰπών σοι· 12
ἆρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει τίσ ἐστιν· ὁ γὰρ 13
Ἰησοῦσ ἐξένευσεν ὄχλου ὄντοσ ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα 14
εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴσ
γέγονασ· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλ- 15
θεν ὁ ἄνθρωποσ καὶ εἶπεν τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ
ποιήσασ αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν 16
Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖσ· 17
ὁ πατήρ μου ἕωσ ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο 18
μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν
τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυ-
τὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἔλεγεν αὐ- 19
τοῖσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸσ ποιεῖν ἀφʼ ἑαυτοῦ
οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνοσ
3, 35 ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸσ ποιεῖ ὁμοίωσ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν 20
υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸσ ποιεῖ, καὶ μείζονα τού-
των δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖσ θαυμάζετε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ 21
πατὴρ ἐγείρει τοὺσ νεκροὺσ καὶ ζωοποιεῖ, οὕτωσ καὶ ὁ υἱὸσ οὓσ
Act 17, 31 θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν 22
κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντεσ τιμῶσι τὸν υἱὸν 23
1 Io 2, 23 καθὼσ τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν
πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν 24
λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώ-
3, 18 νιον, καὶ εἰσ κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά-
του εἰσ τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ 25
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆσ φωνῆσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ
καὶ οἱ ἀκούσαντεσ ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν 26
ἐν ἑαυτῷ, οὕτωσ καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. 27 καὶ 27
ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸσ ἀνθρώπου ἐστίν.
28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντεσ οἱ ἐν τοῖσ 28
Mt 25, 46 Dan 12, 2 μνημείοισ ἀκούσουσιν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται 29

11. ℵ* υγιην | ℵ* αραι τον κραβακτον και περιπατειν 12. ηρωτησαν ουν | ℵ* αραι και περιπατειν | αρον : add τον κραββατον σου 13. ασθενων (cum D it[codd]) : ς ℵ ιαθεισ | ℵ* ενευσεν | τοπω : ℵ* μεσω 14. αυτον : ℵ* τον τεθεραπευμενον | ο ιησουσ : ℵ* post ευρισκει | ς ℵ χειρ. τι σοι 15. ℵ[c] απηλθ. ουν | ειπεν : ανηγγειλεν 16. τον ιησουν οι ιουδαι., και εζητουν αυτον αποκτειναι 17. ο δε ιησουσ | ℵ απεκρινετο 18. δια τουτο : add ουν 19. απεκρινατο etc : ℵ* ελεγεν ουν αυτοισ ο ιησουσ | ελεγεν : ειπεν | ℵ* om αμην alterum | εαν μη | ομοιωσ ποιει 20. ℵ εργα δειξει αυτω | θαυμαζητε 21. ℵ ωσ γαρ 25. ℵ* om και νυν εστιν | ℵ ακουσωσιν, ς ακουσονται | ℵ* om οι ante ακουσαντεσ | ζησονται 26. ℵ* ωσ γαρ | ℵ ζωην εχει | εδωκε και τω υιω 27. ℵ και κρισιν εδωκ. αυτω εξουσιαν ποιειν | κρισιν : και κρισιν 28. ℵ ακουσωσιν, ς ακουσονται

οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντεσ εἰσ ἀνάστασιν ζωῆσ, οἱ τὰ φαῦλα πρά-
30 ξαντεσ εἰσ ἀνάστασιν κρίσεωσ. [30] οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼσ ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ δικαία
ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
31 ψαντόσ με. [31] ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου
32 οὐκ ἔστιν ἀληθήσ· [32] ἄλλοσ ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
οἴδατε ὅτι ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 1, 19 ss
33 [33] ὑμεῖσ ἀπεστάλκατε πρὸσ Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
34 θείᾳ· [34] ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖσ σωθῆτε. [35] ἐκεῖνοσ ἦν ὁ λύχνοσ ὁ
καιόμενοσ καὶ φαίνων, ὑμεῖσ δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸσ
36 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. [36] ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ 10, 25 14, 11
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
37 ἀπέσταλκεν. [37] καὶ ὁ πέμψασ με πατήρ, ἐκεῖνοσ μεμαρτύρηκεν
περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδοσ αὐτοῦ
38 ἑωράκατε, [38] καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι
39 ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ, τούτῳ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε. [39] ἐραυνᾶτε
τὰσ γραφάσ, ὅτι ὑμεῖσ δοκεῖτε ἐν αὐταῖσ ζωὴν αἰώνιον ἔχειν,
40 καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· [40] καὶ οὐ θέλετε
41 ἐλθεῖν πρόσ με ἵνα ζωὴν ἔχητε. [41] δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ
42 λαμβάνω, [42] ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶσ ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ
43 θεοῦ ἐν ἑαυτοῖσ. [43] ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου,
καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλοσ ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
44 ἐκεῖνον λήμψεσθε. [44] πῶσ δύνασθε ὑμεῖσ πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ
ἀλλήλων λαμβάνοντεσ, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ
45 οὐ ζητεῖτε; [45] μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸσ τὸν
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆσ, εἰσ ὃν ὑμεῖσ ἠλπί-
46 κατε. [46] εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ
47 ἐμοῦ ἐκεῖνοσ ἔγραψεν. [47] εἰ δὲ τοῖσ ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, Gen 3, 15 Dt 18, 15
πῶσ τοῖσ ἐμοῖσ ῥήμασιν πιστεύσετε;

VI.

Cibatio quinque millium. Periculum regni; incessio maris. Oratio de pane caelesti, carne, sanguine. Multi offenduntur; apostolorum professio.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦσ πέραν τῆσ θαλάσσησ τῆσ Mt 14, 13-21
2 Γαλιλαίασ τῆσ Τιβεριάδοσ· [2] ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλοσ πο- Mc 6, 32-44
λύσ, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Lc 9, 10-17

---

29. ς ℵ οι δε τα φαυλ. 30. ℵ* om και (ℵa add) ante η κρισισ | του πεμψ. με : add πατροσ 32 και οιδα οτι 35. ℵ* om δε | αγαλλιασθηναι 36. ℵ om την | εδωκεν | α εγω ποιω | ℵ εμε 37. εκεινοσ : αυτοσ | ακηκοα. πωποτε 38. μενοντα εν υμιν 39. ερευνατε 42. ς ℵ αλλ | ουκ εχετε : ante εν εαυτοισ 43. ληψεσθε 44. ℵ* ου ζητουντεσ 45. μωσησ 46. ς μωση, ℵ μωσει | ℵ* γεγραφεν

VI, 2. και ηκολουθει | ℵ πολυσ οχλ. | αυτου τα σημεια | επι : ℵ περι

[3] ἀνῆλθεν δὲ εἰσ τὸ ὄροσ Ἰησοῦσ, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν 3
μαθητῶν αὐτοῦ. [4] ἦν δὲ ἐγγὺσ τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 4
[5] ἐπάρασ οὖν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ θεασάμενοσ ὅτι 5
πολὺσ ὄχλοσ ἔρχεται πρὸσ αὐτόν, λέγει πρὸσ Φίλιππον· πόθεν
ἀγοράσωμεν ἄρτουσ ἵνα φάγωσιν οὗτοι; [6] τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει- 6
ράζων αὐτόν· αὐτὸσ γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. [7] ἀποκρίνεται 7
αὐτῷ ὁ Φίλιπποσ· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐ-
τοῖσ, ἵνα ἕκαστοσ βραχύ τι λάβῃ. [8] λέγει αὐτῷ εἷσ ἐκ τῶν μαθη- 8
τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέασ ὁ ἀδελφὸσ Σίμωνοσ Πέτρου· [9] ἔστιν παι- 9
δάριον ὧδε ὃσ ἔχει πέντε ἄρτουσ κριθίνουσ καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
ταῦτα τί ἐστιν εἰσ τοσούτουσ; [10] εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· ποιήσατε τοὺσ 10
ἀνθρώπουσ ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτοσ πολὺσ ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε-
σαν οὖν οἱ ἄνδρεσ τὸν ἀριθμὸν ὡσ πεντακισχίλιοι. [11] ἔλαβεν οὖν 11
τοὺσ ἄρτουσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εὐχαριστήσασ ἔδωκεν τοῖσ ἀνακει-
μένοισ, ὁμοίωσ καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. [12] ὡσ δὲ ἐνε- 12
πλήσθησαν, λέγει τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. [13] συνήγαγον οὖν, καὶ 13
ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνουσ κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖσ βεβρωκόσιν.
Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι 14
Deut 18, 15 οὗτόσ ἐστιν ἀληθῶσ ὁ προφήτησ ὁ εἰσ τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ.
[15] Ἰησοῦσ οὖν γνοὺσ ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν 15
6, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, φεύγει πάλιν εἰσ τὸ ὄροσ αὐτὸσ μόνοσ.
Mt 14, 22-36 Ὡσ δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν 16
Mc 6, 45-56 θάλασσαν, [17] καὶ ἐμβάντεσ εἰσ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆσ θα- 17
λάσσησ εἰσ Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺσ ἡ σκοτία καὶ
οὔπω ἐληλύθει Ἰησοῦσ πρὸσ αὐτούσ, [18] ἥ τε θάλασσα ἀνέμου 18
μεγάλου πνέοντοσ διηγείρετο. [19] ἐληλακότεσ οὖν ὡσ στάδια εἴκοσι 19
πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆσ
θαλάσσησ καὶ ἐγγὺσ τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.
[20] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. [21] ἤθελον οὖν 20 21
λαβεῖν αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέωσ ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν
γῆν εἰσ ἣν ὑπῆγον.

---

3. ℵ* και απηλθεν εισ | ο ιησουσ | ℵ* om εκει | εκαθητο 5. ο (ℵ* om) ιησουσ: ante τουσ οφθ. | ℵ οχλ. πολ. | πρ. τον φιλ. | αγορασομεν | ℵ ουτοι φαγωσιν 6. ℵ* τουτο γαρ et αυτοσ δε 7. απεκριθη | αυτω (ℵ* om) φιλιππ. | ℵ om αυτοισ | εκαστοσ αυτων 9. παιδαρ. εν | οσ : ς ℵ ο 10. ειπε δε | χορτοσ : ℵ* τοποσ | ανεπεσον | ωσει πεντ. | ℵ* τρισχιλιοι 11. ουν : ς ℵ* δε | ευχαριστησασ διεδωκε τοισ μαθηταισ, οι δε μαθηται τοισ ανακει. 13. ς ℵ επερισσευσεν 14. ο εποι. σημ. : add ο ιησουσ | οτι : ℵ om | ο ερχομεν. εισ τον κοσμ. 15. ς ινα ποι. αυτον βασιλ., ℵ* και αναδεικνυναι βασιλεα | φευγει : ανεχωρησε | ℵ μονοσ αυτοσ 17. εισ το πλοι. | ℵ ερχονται | καπερναουμ | κατελ. etc : και σκοτια ηδη εγεγονει | ουπω : ουκ | πρ. αυτ. ο ιησ. 19. σταδιουσ 20. ο δε : ℵ και 21. ηθελον : ℵ ηλθον | ς ℵ το πλοι. εγεν. | επι τησ γησ | υπηγον : ℵ* υπηντησαν

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλοσ ὁ ἑστηκὼσ πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶδον
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν
τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ
23 μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλα ἦλθον πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδοσ
ἐγγὺσ τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντοσ τοῦ
24 κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰσ τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον
25 εἰσ Καφαρναοὺμ ζητοῦντεσ τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντεσ αὐτὸν
πέραν τῆσ θαλάσσησ εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονασ;
26 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
27 καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰσ ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸσ τοῦ
ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεόσ.
28 28 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα
29 τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτό ἐστιν τὸ
30 ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰσ ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνοσ. 30 εἶπον
οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖσ σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν
31 σοι, τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρεσ ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖσ Ps 78, 24
32 φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ᾽ ὁ
πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
33 33 ὁ γὰρ ἄρτοσ ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
34 καὶ ζωὴν διδοὺσ τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸσ αὐτόν· κύριε,
35 πάντοτε δὸσ ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰη-
σοῦσ· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ· ὁ ἐρχόμενοσ πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ
36 πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ διψήσει πώποτε. 36 ἀλλ᾽
37 εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν
μοι ὁ πατὴρ πρὸσ ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸσ ἐμὲ οὐ μὴ
38 ἐκβάλω ἔξω, 38 ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω
39 τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με. 39 τοῦτο

---

22. ℵ ο εστωσ | ειδον : ℵ ειδεν, ς ιδων | ει μη εν : ς ℵ* add εκεινο εισ ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου (ℵ* του ιησου) | και οτι etc : ℵ* και οτι ου συνεληλυθει αυτοισ ο ιησουσ | εισ το πλοιαριον | ℵ* om απηλθον 23. αλλα (ς add δε) ηλθ. πλοιαρ. : ℵ επελθοντων ουν των πλοιων | ℵ εγγυσ ουσησ (ℵc του τοπου pro ουσησ) οπου και (ℵc om) εφαγον αρτον 24. οτε ουν etc : ℵ* και ιδοντεσ οτι ουκ ην εκει ο ιησουσ ουδε οι μαθηται, ανεβησαν εισ το πλοιον | αυτοι etc : και αυτοι εισ τα πλοια | καπερναουμ 25. ραββι | γεγονασ : ℵ ηλθεσ 26. ℵ om ο 27. ℵ εργαζ. βρωσιν μη την απολλ. αλλα την μεν. | υμιν δωσει 28. τι ποιουμεν | ℵ* ιν εργ. 29. ο ιησουσ | πιστευσητε 30. om ουν sec | ℵ ποι. σημ. συ 31. ℵ δεδωκεν 32. μωσησ 33. om ο post αρτοσ 34. ℵ παντοτ. κυριε 35. ειπε δε | προσ με | διψηση 36. εωρακατε : add με 37. τ. ερχομ. προσ με | ℵ* om εξω 38. απο : ς ℵ εκ | ℵ* οτι ου καταβε. omisso ουχ quod sequitur | ινα ποιω

δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντόσ με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 *τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρόσ μου, ἵνα πᾶσ ὁ θεωρῶν* 40
τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰσ αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω
αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 *Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι* 41
περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ καταβὰσ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, 42 *καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν Ἰησοῦσ ὁ υἱὸσ Ἰωσήφ,* 42
οὗ ἡμεῖσ οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶσ νῦν λέγει
οὗτοσ ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 *ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ* 43
εἶπεν αὐτοῖσ· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 *οὐδεὶσ δύναται* 44
6, 65 *ἐλθεῖν πρόσ με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψασ με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ*
Es 54, 13 *ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.* 45 *ἔστιν γεγραμμένον ἐν* 45
τοῖσ προφήταισ· καὶ ἔσονται πάντεσ διδακτοὶ θεοῦ· πᾶσ ὁ ἀκού-
σασ παρὰ τοῦ πατρὸσ καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸσ ἐμέ. 46 *οὐχ ὅτι* 46
1, 18 *τὸν πατέρα ἑώρακέν τισ, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτοσ*
ἑώρακεν τὸν θεόν. 47 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν* 47
Ex 16, 15 *αἰώνιον.* 48 *ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ τῆσ ζωῆσ.* 49 *οἱ πατέρεσ ὑμῶν* 48 49
ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 *οὗτόσ ἐστιν ὁ* 50
ἄρτοσ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τισ ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ
μὴ ἀποθάνῃ. 51 *ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτοσ ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-* 51
βάσ· ἐάν τισ φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα· καὶ
ὁ ἄρτοσ δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆσ τοῦ κόσμου ζωῆσ, ἡ σάρξ μου
ἐστίν. 52 *Ἐμάχοντο οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ·* 52
πῶσ δύναται ἡμῖν οὗτοσ δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 *εἶπεν οὖν* 53
αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν
σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε
ζωὴν ἐν ἑαυτοῖσ. 54 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ* 54
αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 *ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθήσ ἐστιν βρῶσισ, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθήσ* 55
ἐστιν πόσισ. 56 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα* 56
ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 *καθὼσ ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν* 57
πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνοσ ζήσει
δι' ἐμέ. 58 *οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄρτοσ ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάσ, οὐ καθὼσ* 58
ἔφαγον οἱ πατέρεσ καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον

---

39. *τ. πεμψαντ. με* : add *πατροσ* 40. *γαρ* : *δε* | *τ. πατρ. μου* : *τ. πεμψαντοσ με* | *εν* : om 42. ℵ* *και τον πατερα* omissis *και την μητερ.* | *νυν* : ς ℵ *ουν* | *οτι* : ℵ *εγω* 43. ς ℵ *απεκρ. ουν* | *ο ιησουσ* 44. *και εγω* | *εν* : ς ℵ om 45. *του θεου* | *πασ ουν* | *προσ με* 46. *τισ εωρακ.* | *τ. θεου* : ℵ *τ. πατροσ* | *τ. θεον* : *τ. πατερα* 47. *ο πιστευων* : add *εισ εμε* 49. ς ℵ *το μανν. εν τ. ερημ.* 51. *εκ τουτου του αρτου, ζησεται* | ℵ* om *και* | ℵ om *δε* post *αρτοσ* | *ον εγω δωσω, η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω υπερ τησ του κοσμ. ζωησ* 52. *ουτοσ ημιν* 53. *ζωην* : ℵ add *αιωνιον* 54. *και εγω* 55. ς bis *αληθωσ*, item ℵ* (sed transiluit ab altero ad alterum) | *ποσισ* : ℵ* *ποτον* 57. *ζησεται* 58. ℵ* om *εστιν* | *εξ* : ς ℵ *εκ του* | ℵ* *καταβαινων* | *οι πατερεσ* : add *υμων το μαννα*

59 ζήσει εἰσ τὸν αἰῶνα. [59] ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν
Καφαρναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντεσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-
61 ρόσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ· τίσ δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; [61] εἰδὼσ
δὲ ὁ Ἰησοῦσ ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
62 αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖσ· τοῦτο ὑμᾶσ σκανδαλίζει; [62] ἐὰν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 [63] τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ 2 Co 3, 6
64 ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. [64] ἀλλ'
εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲσ οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆσ ὁ
Ἰησοῦσ τίνεσ εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντεσ καὶ τίσ ἐστιν ὁ παραδώσων
65 αὐτόν. [65] καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ δύναται 6, 44
ἐλθεῖν πρόσ ἐμὲ ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρόσ.
66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰσ τὰ
67 ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. [67] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ
68 τοῖσ δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε ὑπάγειν; [68] ἀπεκρίθη αὐτῷ
Σίμων Πέτροσ· κύριε, πρὸσ τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆσ
69 αἰωνίου ἔχεισ· [69] καὶ ἡμεῖσ πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ Lc 4, 34 Mc 1, 24
70 εἶ ὁ ἅγιοσ τοῦ θεοῦ. [70] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ ἐγὼ 11, 27 Mt 16, 16
ὑμᾶσ τοὺσ δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰσ διάβολόσ ἐστιν.
71 [71] ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνοσ Ἰσκαριώτου· οὗτοσ γὰρ ἔμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷσ ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

Fratres increduli; profectio ad festum tabernaculorum. Iesus Dei legatus. Aqua viva. Varia iudicia. Synedrii insidiae. Nicodemus.

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι 5, 18
2 ἀποκτεῖναι. [2] ἦν δὲ ἐγγὺσ ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. Lev 23, 34
3 [3] εἶπον οὖν πρὸσ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ
ὕπαγε εἰσ τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν
4 τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖσ· [4] οὐδεὶσ γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ
αὐτὸσ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖσ, φανέρωσον σεαυτὸν

---

58. ζησεται 59. καπερναουμ 60. ουτοσ ο λογοσ 61. ℵ* εγνω συν ιησουσ et και ειπεν 62. ℵ* om ουν 63. ℵ* om το ante πνευμ. | α εγω λαλω | ℵ om εστιν ult 64. ℵ εξ υμ. εισ. τινεσ | ℵ απ αρχησ | ο ιησουσ : ℵ ο σωτηρ | ℵ om μη | ℵ και τισ (supplevit demum ℵc) ην ο μελλων αυτον παραδιδοναι 65. προσ με | αυτω : ℵ* om | πατροσ : add μου 66. om ουν | ℵ om αυτου pri | απηλθον : post πολλοι pon 68. απεκρι. ουν 69. συ ει ο Χριστοσ ο υιοσ τ. θε. του ζωντοσ 70. ℵ απεκριθη ιησουσ και ειπεν αυτοισ | ℵ ουχι εγω υμ. εξελεξ (ℵc add τουσ) δωδεκ. | ℵ* om εισ, ℵc suppl ante εξ υμ. 71. ℵ* om τον | ς ισκαριωτην, ℵ απο καρυωτου | ημελλεν

VII, 1. και περιεπατ. ο ιησουσ μετα ταυτα 3. ℵ οι αδελφ. αυτ. πρ. αυτ. | ς θεωρησωσι, ℵ* θεωρουσιν | σου : ℵ* om 4. εν κρυπτ. τι | ποιει και : ℵ* ποιων

τῷ κόσμῳ. [5] οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰσ αὐτόν. 5
[6] λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ὁ καιρὸσ ὁ ἐμὸσ οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ 6
15, 18 καιρὸσ ὁ ὑμέτεροσ πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμοσ. [7] οὐ δύναται ὁ κόσμοσ 7
μισεῖν ὑμᾶσ, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. [8] ὑμεῖσ ἀνάβητε εἰσ τὴν ἑορτήν· ἐγὼ 8
οὐκ ἀναβαίνω εἰσ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸσ καιρὸσ οὔπω
πεπλήρωται. [9] ταῦτα εἰπὼν αὐτὸσ ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 9
[10] ὡσ δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσ τὴν ἑορτήν, τότε καὶ 10
αὐτὸσ ἀνέβη, οὐ φανερῶσ ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. [11] οἱ οὖν Ἰουδαῖοι 11
ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνοσ; [12] καὶ 12
γογγυσμὸσ ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺσ ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
ἀγαθόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. [13] οὐδεὶσ 13
9, 22 μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων.

Ἤδη δὲ τῆσ ἑορτῆσ μεσούσησ ἀνέβη Ἰησοῦσ εἰσ τὸ ἱερὸν 14
καὶ ἐδίδασκεν. [15] ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντεσ· πῶσ οὗτοσ 15
14, 24 γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώσ; [16] ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖσ Ἰησοῦσ 16
καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με·
[17] ἐάν τισ θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆσ διδα- 17
χῆσ, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. [18] ὁ ἀφ' 18
ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
τοῦ πέμψαντοσ αὐτόν, οὗτοσ ἀληθήσ ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ
Ex 24, 12 οὐκ ἔστιν. [19] οὐ Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶσ ἐξ 19
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; [20] ἀπεκρίθη ὁ 20
8, 48 10, 20 ὄχλοσ· δαιμόνιον ἔχεισ· τίσ σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; [21] ἀπεκρίθη Ἰη- 21
σοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντεσ θαυμάζετε.
Lev 12, 3 [22] ὁ Μωϋσῆσ δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ- 22
Gen 17, 10 σέωσ ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. [23] εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωποσ ἐν σαββάτῳ ἵνα 23
μὴ λυθῇ ὁ νόμοσ ὁ Μωϋσέωσ, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; [24] μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν 24
5, 18 δικαίαν κρίσιν κρίνατε. [25] Ἔλεγον οὖν τινὲσ ἐκ τῶν Ἱεροσολυ- 25
μειτῶν· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; [26] καὶ ἴδε παρ- 26
ρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶσ ἔγνωσαν
οἱ ἄρχοντεσ ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ; [27] ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν 27

---

6. λεγει ουν | ℵ* om ο ante ιησ. | ουπω : ℵ* ου 7. ℵ* ο κοσμ. ου δυν. | ℵ om περι αυτου 8. εισ τ. εορτ. pri : ς ℵ* add ταυτην | ουκ : ουπω | ℵ om ο ante εμοσ | ο καιρ. ο εμοσ 9. ταυτα : add δε | αυτοσ : αυτοισ 10. εισ τ. εορτην : post ανεβη | αλλ ωσ εν κρυπτ. 12. περι αυτου ην | πολυσ : ς ℵ post γογγυσμοσ | εν τοισ οχλοισ | αλλοι δε 13. ℵ περι αυτ. ελαλ. 14. ο ιησουσ 15. και εθαυμαζον 16. om ουν | ο ιησουσ 17. εκ του θεου 18. ℵ και ο ζητων 19. μωσησ 20. απεκρ. ο οχλ. : add και ειπε 21. ο ιησουσ 22. δια τουτο μωσησ | ς ℵ μωσεωσ | ℵ αλλ οτι εκ των 23. ο νομοσ μωσεωσ 25. ℵ om εκ | ιεροσολυμιτων 26. μηποτε : ℵ μητι | αρχοντεσ : ℵ αρχιερεισ | εστιν : add αληθωσ

πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸσ ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶσ γινώσκει πόθεν
28 ἐστίν. [28]ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦσ καὶ λέγων·
κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, 8, 14
29 ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸσ ὁ πέμψασ με, ὃν ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε· [29]ἐγὼ
30 οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνόσ με ἀπέσταλκεν. [30]ἐζή-
τουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, 8, 20
31 ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. [31]Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ
ὄχλου εἰσ αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸσ ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
32 σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτοσ ποιεῖ; [32]ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντοσ περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτασ
33 οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. [33]εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦσ· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸσ 12, 35
34 τὸν πέμψαντά με. [34]ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου
35 εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. [35]εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸσ
ἑαυτούσ· ποῦ μέλλει οὗτοσ πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν;
μὴ εἰσ τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ δι-
36 δάσκειν τοὺσ Ἕλληνασ; [36]τίσ ἐστιν ὁ λόγοσ οὗτοσ ὃν εἶπεν·
ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖσ οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆσ ἑορτῆσ εἱστήκει ὁ
Ἰησοῦσ καὶ ἔκραζεν λέγων· ἐάν τισ διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω.
38 [38]ὁ πιστεύων εἰσ ἐμέ, καθὼσ εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆσ Zch 14, 8 Es 58, 11
39 κοιλίασ αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατοσ ζῶντοσ. [39]τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
τοῦ πνεύματοσ οὗ ἤμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντεσ εἰσ αὐτόν· Ioel 2, 28 (3, 1)
40 οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦσ οὐδέπω ἐδοξάσθη. [40]Ἐκ τοῦ
ὄχλου οὖν ἀκούσαντεσ τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ἀλη-
41 θῶσ ὁ προφήτησ· [41]ἄλλοι ἔλεγον· οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ· ἄλλοι 1, 21
42 ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; [42]οὐχὶ ἡ
γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματοσ Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆσ Ps 89, 4 Mich 5, 1
43 κώμησ, ὅπου ἦν Δαυείδ, ὁ Χριστὸσ ἔρχεται; [43]σχίσμα οὖν ἐγένετο
44 ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· [44]τινὲσ δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,
ἀλλ' οὐδεὶσ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ. 7, 30

---

27. ℵ om δε | ϛ^c ℵ ερχεται | γινωσκει : ℵ add αυτον 28. ο ιησουσ : ℵ post εκραξ. ουν | ℵ και εμε | ℵ αλλα εστ. αληθησ 29. ϛ ℵ εγω δε | ℵ* παρ αυτω | απεστειλεν 30. ℵ οι δε εζητουν 31. πολλοι δε εκ του οχλου επιστευσαν | οτι ο χριστ. | μη : μητι | σημεια : add τουτων | ποιει : εποιησεν 32. ηκουσαν : ℵ add δε | ℵ ταυτα περι αυτου | υπηρετασ (ℵ τουσ υπ.) : ante ινα pon | οι φαρισ. και οι αρχιερ. 33. ειπεν ουν αυτοισ | μικρ. χρον. 35. ℵ* om προσ εαυτ. | ϛ ℵ ουτοσ μελλει | οτι : add ημεισ 36. τισ : ℵ τι | ϛ ℵ ουτοσ ο λογ. 37. εκραξε | ερχεσθω : add προσ με 39. ειπεν : ℵ ελεγεν | ου εμελλον | πνευμα : add αγιον | ο ιησουσ | ℵ ουπω | ℵ* δεδοξαστο 40. πολλοι ουν εκ του οχλου | ℵ* αυτου των λογ. τουτ., ϛ nil nisi τον λογον | ουτοσ εστιν : ℵ post αληθωσ 41. αλλοι sec : add δε 42. δαβιδ | ℵ οπ. ην ο δαυ. 43. εν τ. οχλ. εγεν. 44. ηθελον : ℵ* ελεγον | επ αυτον : ℵ* αυτω

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸσ τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ Φαρισαίουσ, 45
καὶ εἶπον αὐτοῖσ ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 ἀπεκρίθη- 46
σαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτωσ ἄνθρωποσ, ὡσ οὗτοσ
λαλεῖ ὁ ἄνθρωποσ. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖσ οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ 47
ὑμεῖσ πεπλάνησθε; 48 μή τισ ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰσ αὐ- 48
τὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλοσ οὗτοσ ὁ μὴ γινώσκων 49
3,1. 19,39 τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημοσ πρὸσ αὐτούσ, εἷσ 50
Dt19,15ss ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμοσ ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ 51
ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ 52
εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε
ὅτι προφήτησ ἐκ τῆσ Γαλιλαίασ οὐκ ἐγείρεται.

VIII.

[Adultera.] Christus de se testis. Frustra quaeretur. Vera libertas. Iudaei diaboli progenies; Christus Abrahamo prior.

Πάλιν οὖν αὐτοῖσ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦσ λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ 12
12, 46 φῶσ τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο-
τίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶσ τῆσ ζωῆσ. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρι- 13
σαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖσ· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν
ἀληθήσ. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· κἂν ἐγὼ μαρ- 14
τυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθήσ ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν

---

45. ειπον : ℵ λεγουσιν 46. ℵ οι δε υπηρε. απεκριθ. | ℵ* ουτωσ ανθρ. ελαλ., ϛ ουτ. ελαλ. ανθρ. | λαλει : om 47. απεκριθ. ουν 48. ℵ* πιστευει 49. ϛ ℵ αλλ | επικαταρατοι 50. λεγει : ℵ ειπεν δε | προσ αυτουσ : ϛ add ο ελθων νυκτοσ προσ αυτον, item ℵc ο ελθων προσ αυτον προτερον 51. ακου. παρ αυτ. προτερον | ℵ* om παρ αυτ. 52. ϛ ℵ ειπον | ερευνησον | εγηγερται, atque post hanc vocem add:

7,53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστοσ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8,1 Ἰησοῦσ δὲ ἐπορεύθη εἰσ τὸ ὄροσ τῶν ἐλαιῶν. 2 ὄρθρου δὲ 1 2
πάλιν παρεγένετο εἰσ τὸ ἱερόν, καὶ πᾶσ ὁ λαὸσ ἤρχετο πρὸσ αὐ-
τόν, καὶ καθίσασ ἐδίδασκεν αὐτούσ. 3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖσ καὶ 3
οἱ Φαρισαῖοι πρὸσ αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ
στήσαντεσ αὐτὴν ἐν μέσῳ 4 λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ 4
κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆσ ἡμῖν 5
ἐνετείλατο τὰσ τοιαύτασ λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεισ; 6 τοῦτο 6
δὲ ἔλεγον πειράζοντεσ αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰη-
σοῦσ κάτω κύψασ τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. 7 ὡσ δὲ ἐπέμε- 7
νον ἐρωτῶντεσ αὐτόν, ἀνακύψασ εἶπε πρὸσ αὐτούσ· ὁ ἀναμάρτητοσ
ὑμῶν πρῶτοσ τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψασ 8
ἔγραφεν εἰσ τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντεσ καὶ ὑπὸ τῆσ συνειδήσεωσ 9
ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷσ καθ' εἷσ, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
ἕωσ τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνοσ ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἡ γυνὴ ἐν
μέσῳ ἑστῶσα. 10 ἀνακύψασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ καὶ μηδένα θεασάμενοσ 10
πλὴν τῆσ γυναικόσ, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατή-
γοροί σου; οὐδείσ σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείσ, κύριε. εἶπε 11
δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι
ἁμάρτανε.

VIII, 12. ο ιησουσ αυτοισ ελαλησε | ℵ* εγω φωσ ειμι του | περιπατησει | ℵ* αλλ εχει 14. απεκριθη etc : ℵ ειπεν αυτοισ ο ιησ.

ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ
15 ὑπάγω. 15 ὑμεῖσ κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 7, 24 3, 17
16 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσισ ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνοσ
17 οὐκ εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψασ με. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ 16, 32
ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθήσ Dt 19, 15 Mt 18, 16
18 ἐστιν. 18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
19 ἐμοῦ ὁ πέμψασ με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ὁ 14, 7. 9.
πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα
20 μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. 20 ταῦτα τὰ
ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
οὐδεὶσ ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 7, 30
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖσ· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ 7, 33 ss
ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ
22 δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυ-
23 τόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖσ οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· 3, 31 1 Io 4, 5
ὑμεῖσ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
24 τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖσ
25 ἁμαρτίαισ ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίσ εἶ; εἶπεν αὐτοῖσ ὁ
26 Ἰησοῦσ· τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψασ με ἀληθήσ ἐστιν, κἀγὼ ἃ
27 ἤκουσα παρ᾽ αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰσ τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν
28 ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖσ ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ὅταν 3, 14 12, 32
ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι,
καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼσ ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ,
29 ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψασ με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν
με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.
30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντοσ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν.
31 31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ πρὸσ τοὺσ πεπιστευκότασ αὐτῷ Ἰου-
δαίουσ· ἐὰν ὑμεῖσ μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶσ μαθηταί
32 μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-
33 σει ὑμᾶσ. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸσ αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν,
καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶσ σὺ λέγεισ ὅτι ἐλεύθεροι
34 γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν Ro 6, 16 s

14. υμεισ δε | ς א και που 16. και εαν : א καν | ς א αληθησ | ο πεμψ. με : add πατηρ 17. γεγρ. εστ. : γεγραπται 19. ς א ο ιησουσ atque א add και ειπεν | א om μου sec | ς א αν post ηδειτ. pon 20. ελαλησεν : add ο ιησουσ 21. א ελεγεν ουν et om παλιν | αυτοισ : add ο ιησουσ 22. οπου : א* add αν 23. ελεγεν : ειπεν 24. א om ουν | πιστευσητε : א add μοι 25. א om ουν | ς και ειπεν, א ειπ. ουν | ὅ τι : ς (non item ςᵉ) ὅτι 26. א παρ αυτω | λαλω : λεγω 27. ελεγεν : א* add τον θεον 28. ς ειπ. ουν αυτοισ ο ιησ., א ειπ. ουν αυτοισ ο ιησ. παλιν | ο πατηρ μου | ταυτα : א ουτωσ 29. א ουκ αφη. με μονον· μετ εμου εστ. | μονον : add ο πατηρ 31. א* om ο ante ιησ. | א* om μου 33. πρ. αυτον : αυτω

ὅτι πᾶσ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλόσ ἐστιν τῆσ ἁμαρτίασ. [35] ὁ 35
Gen 21, 10 δὲ δοῦλοσ οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰσ τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸσ μένει εἰσ
τὸν αἰῶνα. [36] ἐὰν οὖν ὁ υἱὸσ ὑμᾶσ ἐλευθερώσῃ, ὄντωσ ἐλεύθεροι 36
ἔσεσθε. [37] οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀπο- 37
κτεῖναι, ὅτι ὁ λόγοσ ὁ ἐμὸσ οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. [38] ἃ ἐγὼ ἑώρακα 38
παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖσ οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
Mt 3, 9 πατρὸσ ποιεῖτε. [39] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν 39
Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ
ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· [40] νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο- 40
κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃσ τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. [41] ὑμεῖσ ποιεῖτε 41
τὰ ἔργα τοῦ πατρὸσ ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖσ ἐκ πορνείασ οὐ
γεγεννήμεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. [42] εἶπεν αὐτοῖσ ὁ 42
16, 27 s Ἰησοῦσ· εἰ ὁ θεὸσ πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ'
ἐκεῖνόσ με ἀπέστειλεν. [43] διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; 43
1 Io 3, 8 ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. [44] ὑμεῖσ ἐκ τοῦ 44
πατρὸσ τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰσ ἐπιθυμίασ τοῦ πατρὸσ ὑμῶν
θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνοσ ἀνθρωποκτόνοσ ἦν ἀπ' ἀρχῆσ καὶ ἐν τῇ
ἀληθείᾳ οὐκ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ
τὸ ψεῦδοσ, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστησ ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ
αὐτοῦ. [45] ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. [46] τίσ 45 46
1 Io 3, 5 ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίασ; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖσ
18, 37 οὐ πιστεύετέ μοι; [47] ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· 47
1 Io 4, 6 διὰ τοῦτο ὑμεῖσ οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. [48] ἀπε- 48
κρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶσ λέγομεν ἡμεῖσ
7, 20 Mt 10, 25 ὅτι Σαμαρίτησ εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεισ; [49] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· 49
ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖσ
ἀτιμάζετέ με. [50] ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν 50
καὶ κρίνων. [51] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τισ τὸν ἐμὸν λόγον 51
5, 24 11, 25 τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰσ τὸν αἰῶνα. [52] εἶπαν αὐτῷ 52
οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεισ. Ἀβραὰμ ἀπέ-
θανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεισ· ἐάν τισ τὸν λόγον μου
4, 13 τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰσ τὸν αἰῶνα· [53] μὴ σὺ μείζων 53
εἶ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστισ ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται
ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖσ; [54] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἐὰν ἐγὼ 54
δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ

35. ℵ om ο υι. μεν. εισ τ. αιω. 38. εγω ο εωρακ. | πατρι : ς ℵ add μου | κ. υμ. ουν ο | ηκουσατε : ς ℵ* εωρακατε | παρ. του πατροσ : ς παρ. τω πατρι, praeterea ς ℵ add υμων 39. ειπον | λεγει : ℵ απεκριθη | εστε : ητε | εποιειτε : add αν 41. υμεισ : ℵc add δε | ειπον ουν αυτ. | ℵ* ουκ εγεννημεθα 42. ειπεν : ς ℵ add ουν 44. εκ του : om του | ουχ εστηκ. 46. ει : add δε 48. απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαρειτησ | ℵ* om συ 49. απ. ιησουσ : ℵ add και ειπεν 51. τον λογ. τον εμον | ℵ τηρησει et θεωρησει 52. ειπον ουν | γευσεται 53. σεαυτον : add συ 54. ℵ ο ιησουσ

55 δοξάζων με, ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι θεὸσ ἡμῶν ἐστίν, [55] καὶ οὐκ
ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα
αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιοσ ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν
56 λόγον αὐτοῦ τηρῶ. [56] Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
57 εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. [57] εἶπαν οὖν οἱ Gen 18,17
Ἰουδαῖοι πρὸσ αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεισ καὶ Ἀβραὰμ
58 ἑώρακασ; [58] εἶπεν αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
59 Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. [59] ἦραν οὖν λίθουσ ἵνα βάλωσιν ἐπ' 10, 31
αὐτόν· Ἰησοῦσ δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

Caecigenus sabbato sanatus. Pharisaeorum maligna de sanatione iudicia.
Sanati professio et fides; Pharisaeorum caecitas.

1 2 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ. [2] καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντεσ· ῥαββεί, τίσ ἥμαρτεν,
3 οὗτοσ ἢ οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸσ γεννηθῇ; [3] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ·
οὔτε οὗτοσ ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖσ αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
4 ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. [4] ἡμᾶσ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντοσ ἡμᾶσ ἕωσ ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶσ δύναται
5 ἐργάζεσθαι. [5] ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶσ εἰμὶ τοῦ κόσμου. 8, 12
6 [6] ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσμα-
7 τοσ, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, [7] καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰσ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ Neh 3, 15
ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένοσ. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
8 βλέπων. [8] Οἱ οὖν γείτονεσ καὶ οἱ θεωροῦντεσ αὐτὸν τὸ πρότερον,
ὅτι προσαίτησ ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ καθήμενοσ καὶ προσ-
9 αιτῶν; [9] ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτόσ ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ
10 ὅμοιοσ αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνοσ ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. [10] ἔλεγον οὖν
11 αὐτῷ· πῶσ οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; [11] ἀπεκρίθη ἐκεῖ-
νοσ· ὁ ἄνθρωποσ ὁ λεγόμενοσ Ἰησοῦσ πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέ-
χρισέν μου τοὺσ ὀφθαλμοὺσ καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰσ τὸν
Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενοσ ἀνέβλεψα.
12 [12] εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἔστιν ἐκεῖνοσ; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ, τόν ποτε τυφλόν.
14 [14] ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ

---

54. δοξαζω | ς ℵ οτι θεοσ υμων 55. και εαν ειπω | ς ℵ αλλ 56. ινα ιδη 57. ειπον | ℵ* εωρακεν σε 58. ς ℵ ο ιησουσ 59. εκ τ. ιερου : add διελθων δια μεσου αυτων, και παρηγεν ουτωσ.

IX, 2. ραββι 3. ο ιησουσ 4. ημασ pri : εμε | ημασ sec : με 6. τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου 8. προσαιτησ : τυφλοσ 9. οτι pri : ℵ om | αλλοι (ℵ add δε) ελεγ. ουχι αλλα : αλλοι δε οτι | εκεινοσ : ℵ* add δε | οτι sec : ℵca om 10. ℵ* ελεγαν | πωσ ουν : om ουν | ανεωχθησαν | σου : ςe σοι 11. απεκριθ. εκειν. και ειπεν· ανθρωποσ λεγομενοσ | om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθων δε 12. ειπαν (ℵ praem και) : ειπον ουν 14. εν η ημερα : οτε

ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμούσ. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ 15
οἱ Φαρισαῖοι πῶσ ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺσ ὀφθαλμούσ, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν 16
ἐκ τῶν Φαρισαίων τινέσ· οὐκ ἔστιν οὗτοσ παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωποσ,
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶσ δύναται ἄνθρωποσ
ἁμαρτωλὸσ τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖσ.
17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεισ περὶ αὐτοῦ, ὅτι 17
Lc 7, 16 ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτησ ἐστίν.
18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸσ καὶ 18
ἀνέβλεψεν, ἕωσ ὅτου ἐφώνησαν τοὺσ γονεῖσ αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαν-
τοσ, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺσ λέγοντεσ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ ὑμῶν, 19
ὃν ὑμεῖσ λέγετε ὅτι τυφλὸσ ἐγεννήθη; πῶσ οὖν βλέπει ἄρτι;
20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖσ αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτόσ 20
ἐστιν ὁ υἱὸσ ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸσ ἐγεννήθη· 21 πῶσ δὲ νῦν βλέπει 21
οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίσ ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ ἡμεῖσ οὐκ
οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸσ περὶ ἑαυτοῦ λα-
7, 13 λήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖσ αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺσ Ἰου- 22
δαίουσ· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τισ αὐτὸν
12, 42 ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγοσ γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ 23
γονεῖσ αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώ- 24
νησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃσ ἦν τυφλόσ, καὶ εἶπαν
αὐτῷ· δὸσ δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ
ἁμαρτωλόσ ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνοσ· εἰ ἁμαρτωλόσ ἐστιν 25
οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸσ ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ· 26
τί ἐποίησέν σοι; πῶσ ἤνοιξέν σου τοὺσ ὀφθαλμούσ; 27 ἀπεκρίθη 27
αὐτοῖσ· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν;
μὴ καὶ ὑμεῖσ θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 ἐλοιδόρησαν αὐ- 28
τὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴσ εἶ ἐκείνου, ἡμεῖσ δὲ τοῦ Μωϋσέωσ
ἐσμὲν μαθηταί· 29 ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεόσ, 29
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωποσ 30
καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖσ
οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺσ ὀφθαλμούσ. 31 οἴδα- 31
μεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸσ οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τισ θεοσεβὴσ ᾖ
καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνοσ οὐκ 32

---

15. επι τουσ οφθ. μου 16. ℵ* ελεγαν | ουτ. ο ανθρω. ουκ εστ. παρα τ. θεου | αλλοι : ℵ add δε 17. ουν : om | παλιν : ℵ* add ουν | ℵ τι συ λεγεισ | ℵ* περι σεαυτου 18. οτι τυφλ. ην 19. λεγοντεσ : ℵ* om | ℵ* ει ουτοσ | ℵ* εγενηθη | αρτι βλεπει 20. απεκριθησαν αυτοισ οι | ειπον 21. αυτον ερωτησατε : ς post ηλικ. εχει pon, ℵ* om | ς ℵ* αυτοσ ηλικ. εχει | αυτοσ : ℵ* om | περι αὑτου 22. ℵ ειπαν 23. ειπον | ερωτησατε 24. εκ δευτερου : post εφων. ουν | ειπον | ℵ ουτοσ ο ανθρωπ. 25. εκεινοσ : add και ειπεν | εν : ℵ* add δε 26. ℵ ειπαν | ουν : ς δε, ℵ* om | αυτω : add παλιν 27. ℵ μαθητ. αυτου 28. ς ελοιδορ. ουν, ℵ* και ελοιδορ. | ειπον | ει μαθητ. εκειν. | μωσεωσ 29. μωση 30. εν γαρ τουτω | om το | ανεωξε 31. οιδαμ. δε

33 ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τισ ὀφθαλμοὺσ τυφλοῦ γεγεννημένου· [33] εἰ μὴ
34 ἦν οὗτοσ παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. [34] ἀπεκρίθησαν
καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαισ σὺ ἐγεννήθησ ὅλοσ, καὶ σὺ δι-
δάσκεισ ἡμᾶσ; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν Ἰησοῦσ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν
36 εἶπεν· σὺ πιστεύεισ εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [36] ἀπεκρίθη
ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· καὶ τίσ ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰσ αὐτόν;
37 [37] εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· καὶ ἑώρακασ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
38 σοῦ ἐκεῖνόσ ἐστιν. [38] ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
39 αὐτῷ. [39] καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦσ· εἰσ κρίμα ἐγὼ εἰσ τὸν κόσμον τοῦ-
τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντεσ βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντεσ τυφλοὶ
40 γένωνται. [40] ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντεσ, καὶ
41 εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖσ τυφλοί ἐσμεν; [41] εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰη-
σοῦσ· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι
βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

Christus pastor et ianua ovium; fures et latrones; grex unus. Dissidium de Christo. Lapidatio suscepta. Nomen filiorum dei. Iohannes baptista testis.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
εἰσ τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνοσ
2 κλέπτησ ἐστὶν καὶ λῃστήσ· [2] ὁ δὲ εἰσερχόμενοσ διὰ τῆσ θύρασ
3 ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. [3] τούτῳ ὁ θυρωρὸσ ἀνοίγει, καὶ τὰ
πρόβατα τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ
4 κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. [4] ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
5 οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· [5] ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν,
ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
6 φωνήν. [6] Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἐκεῖνοι
7 δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖσ. [7] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ·
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
8 [8] πάντεσ ὅσοι ἦλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν
9 αὐτῶν τὰ πρόβατα. [9] ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τισ εἰσέλθῃ,
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει.
10 [10] ὁ κλέπτησ οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ·
11 ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. [11] ἐγώ εἰμι ὁ

---

34. ειπον 35. ℵ* και ηκουσεν | ο ιησουσ | ειπεν : add αυτω | ανθρωπου : θεου 36. και τισ : om και | κυριε : ℵ ante και τ. εστ. pon 37. ειπεν (ℵ εφη) : add δε 38. ℵ* om ο δε εφη usque [39] και ειπ. ο ιησουσ 40. και ηκουσαν | εκ τ. φαρισ. : add ταυτα | οι οντεσ μετ αυτ. | ειπον 41. η ουν αμαρτια

X, 3. φωνει : καλει 4. και οταν | τα ιδια παντα (ℵ* et cb om παντ.) : τα ιδια προβατα 5. ϛ ℵ ακολουθησωσιν 6. εκειν. δε : ℵ* και 7. ειπεν ουν : add παλιν αυτοισ 8. ηλθον : ϛ προ εμου ηλθ., ℵc ηλθ. προ εμου

ποιμὴν ὁ καλόσ. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸσ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων· [12] ὁ μισθωτὸσ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ 12
ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν
τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκοσ ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει·
[13] ὅτι μισθωτόσ ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 13
[14] ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλόσ, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώ- 14
Mt 11, 27 σκουσί με τὰ ἐμά, [15] καθὼσ γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω 15
τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
[16] καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆσ αὐλῆσ ταύτησ· 16
κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆσ φωνῆσ μου ἀκούσουσιν, καὶ γενή-
σεται μία ποίμνη, εἷσ ποιμήν. [17] διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, 17
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. [18] οὐδεὶσ 18
αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξου-
σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν·
7, 43 ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρόσ μου. [19] σχίσμα 19
7, 20 πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖσ Ἰουδαίοισ διὰ τοὺσ λόγουσ τούτουσ. [20] ἔλεγον 20
οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
8, 48 [21] ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ 21
9, 32 δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺσ ἀνοῖξαι;
Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοισ· χειμὼν ἦν· [23] καὶ 22 23
περιεπάτει ὁ Ἰησοῦσ ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνοσ. [24] ἐκύ- 24
κλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕωσ πότε τὴν
ψυχὴν ἡμῶν αἴρεισ; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστόσ, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
[25] ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ 25
5, 36 ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρόσ μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ· [26] ἀλλὰ ὑμεῖσ οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων 26
8, 45 ss τῶν ἐμῶν. [27] τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆσ φωνῆσ μου ἀκούουσιν, 27
10, 3 s κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, [28] κἀγὼ δίδωμι αὐ- 28
τοῖσ ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τισ αὐτὰ ἐκ τῆσ χειρόσ μου. [29] ὁ πατὴρ ὃ δέδωκέν μοι 29
πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶσ δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆσ χειρὸσ
τοῦ πατρόσ. [30] ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. [31] Ἐβάστασαν πάλιν 30 31
λίθουσ οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. [32] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ 32

---

11. ℵ* διδωσιν 12. ο μισθωτοσ : ς ο μισθ. δε, ℵ ο δε μισθ. | εστιν : εισιν | σκορπιζει : add τα προβατα 13. οτι μισθ. εστιν : praem ο δε μισθωτοσ φευγει 14. γινωσκ. με τα εμα : γινωσκομαι υπο των εμων 15. τιθημι : ℵ* διδωμι 16. με δει | ℵ ακουσωσιν | ℵ^c γενησονται 17. ο πατ. με 18. αιρει : ℵ* ηρεν 19. σχισμα ουν 20. ℵ* ελεγαν | ουν : δε 21. ανοιγειν 22. εγκαινια | εν τοισ ιεροσολ. | χειμων : praem και | του σολομωντοσ 24. ℵ* om αυτον | ειπον : ειπε 25. απεκριθη : add αυτοισ 26. αλλ | οτι ουκ : ου γαρ | των εμων : add καθωσ ειπον υμιν 27. ακουει 28. ζω. αιων. διδ. αυτ. | ℵ* αποληται | ℵ ου μη αρπαση 29. ο πατηρ : add μου | ο δεδωκεν : οσ δεδ. | μειζ. παντ. εστ. | μειζον : ς ℵ -ζων | τ. πατροσ : add μου 31. εβαστασαν : add ουν

Ἰησοῦσ· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρόσ· διὰ ποῖον
33 αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; [33] ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ
καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίασ, καὶ ὅτι σὺ
34 ἄνθρωποσ ὢν ποιεῖσ σεαυτὸν θεόν. [34] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ·
οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοί ἐστε;
35 [35] εἰ ἐκείνουσ εἶπεν θεούσ, πρὸσ οὓσ ὁ λόγοσ ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ Ps 81 (82), 6
36 οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· [36] ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέ-
στειλεν εἰσ τὸν κόσμον, ὑμεῖσ λέγετε ὅτι βλασφημεῖσ, ὅτι εἶπον·
37 υἱὸσ θεοῦ εἰμί; [37] εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρόσ μου, μὴ
38 πιστεύετέ μοι· [38] εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖσ ἔργοισ
πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ
39 ἐν τῷ πατρί. [39] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆσ 7, 30
χειρὸσ αὐτῶν.
40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰσ τὸν τόπον ὅπου
41 ἦν Ἰωάννησ τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. [41] καὶ πολλοὶ
ἦλθον πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννησ μὲν σημεῖον ἐποίησεν
οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννησ περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.
42 [42] καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰσ αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

Lazarus. Caiaphae consilium de uno pro multis occidendo. Christi secessio.

1 Ἦν δέ τισ ἀσθενῶν, Λάζαροσ ἀπὸ Βηθανίασ, ἐκ τῆσ κώ- Lc 10, 38
2 μησ τῆσ Μαρίασ καὶ Μάρθασ τῆσ ἀδελφῆσ αὐτῆσ. [2] ἦν δὲ Μαρία 12, 3
ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺσ πόδασ αὐτοῦ
3 ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ, ἧσ ὁ ἀδελφὸσ Λάζαροσ ἠσθένει. [3] ἀπέστειλαν
οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸσ αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖσ ἀσθενεῖ.
4 [4] ἀκούσασ δὲ ὁ Ἰησοῦσ εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸσ
θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ
5 θεοῦ δι' αὐτῆσ. [5] ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦσ τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
6 φὴν αὐτῆσ καὶ τὸν Λάζαρον. [6] ὡσ οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
7 μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρασ· [7] ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει
8 τοῖσ μαθηταῖσ· ἄγωμεν εἰσ τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. [8] λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταί· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ 10, 31
9 πάλιν ὑπάγεισ ἐκεῖ; [9] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν
τῆσ ἡμέρασ; ἐάν τισ περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι
10 τὸ φῶσ τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· [10] ἐὰν δέ τισ περιπατῇ ἐν τῇ

---

32. καλα εργα | πατροσ : add μου | λιθαζ. με 33. απεκρ. α. οι ιουδ. λεγοντεσ | και οτι : ℵ om και 34. υμων : ℵ* om | οτι : om | ℵ* om εγω 35. ϛ ℵ ο λογ. του θεου εγεν. 36. του θεου 38. μη πιστευητε | τ. εργ. πιστευσατε | και γινωσκητε : ϛ ℵ κ. πιστευσητε | εν τω πατρι : εν αυτω 39. αυτον : ϛ praem παλιν, ℵc add παλ. 40. ℵ* om εισ τ. τοπον | το πρωτον : ℵ το προτερον 41. οτι : ℵ om 42. επιστευ. πολλ. εκει εισ αυτ.

XI, 1. om τησ ante μαριασ 3. ℵ προσ αυτ. αι αδελφ. 4. ℵ αλλ ινα δοξασθ. 7. παλιν : ℵ* om 8. ραββι 9. ο ιησουσ | εισ. ωρ. τησ ημερ.

νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶσ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα 11
εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖσ· Λάζαροσ ὁ φίλοσ ἡμῶν
κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν 12
αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ 13
ὁ Ἰησοῦσ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
τῆσ κοιμήσεωσ τοῦ ὕπνου λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖσ ὁ 14
Ἰησοῦσ παρρησίᾳ· Λάζαροσ ἀπέθανεν, 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶσ, ἵνα 15
πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸσ αὐτόν. 16 εἶπεν 16
οὖν Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ τοῖσ συνμαθηταῖσ· ἄγωμεν καὶ
ἡμεῖσ ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦσ εὗρεν αὐτὸν τέσσαρασ ἡμέρασ ἔχοντα 17
ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺσ τῶν Ἱεροσολύμων ὡσ 18
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει- 19
σαν πρὸσ τὰσ περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται
αὐτὰσ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα ὡσ ἤκουσεν ὅτι Ἰη- 20
σοῦσ ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸσ Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε, οὐκ ἂν 21
11, 22 ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ μου. 22 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 22
τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεόσ. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· ἀναστή- 23
σεται ὁ ἀδελφόσ σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα- 24
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ 25
Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασισ καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ κἂν
ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶσ ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ μὴ 26
ἀποθάνῃ εἰσ τὸν αἰῶνα· πιστεύεισ τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ· ναί, 27
κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸσ ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ ὁ εἰσ
τὸν κόσμον ἐρχόμενοσ. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ- 28
νησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆσ λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλοσ
πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡσ ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ 29
ἔρχεται πρὸσ αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦσ εἰσ τὴν κώμην, 30
ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν 31
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντεσ μετ' αὐτῆσ ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
τήν, ἰδόντεσ τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέωσ ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
θησαν αὐτῇ, δόξαντεσ ὅτι ὑπάγει εἰσ τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡσ ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦσ, ἰδοῦσα αὐτὸν 32
ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸσ τοὺσ πόδασ, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦσ ὧδε,
οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφόσ. 33 Ἰησοῦσ οὖν ὡσ εἶδεν αὐτὴν 33

12. ℵ ειπαν | αυτω οι μαθ. : οι μαθ. αυτου 13. ℵ* om αυτου 14. ℵ* om ο ante ιησ. | ℵ* παρησια 15. αλλ 16. συμμαθητ. 17. ο ιησους : ℵcb add εισ βηθανιαν | ς ℵ τεσσαρασ (ℵ -ρεσ) ημερ. ηδη 18. η βηθανια 19. και πολλοι εκ | προσ τασ περι : ℵ προσ την | ς ℵ μαριαν | αδελφου : add αυτων 20. ο ιησουσ 21. τον ιησουν | ο αδελφ. μου ουκ αν ετεθνηκει 22. αλλα και νυν | ℵ οσα εαν αιτησει 24. ς ℵ om η 25. ειπεν : ℵ* add δε 28. τουτο : ταυτα | ς ℵ μαριαν 29. ℵ εκεινη δε | ℵ ηγερθη et ηρχετο 30. αλλ ην : ℵ add ετι 31. ς ℵ την μαριαν | δοξαντεσ : λεγοντεσ 32. ς ℵ μαρια | ο ιησουσ | εισ τουσ ποδασ αυτου | μου : post απεθαν. pon

κλαίουσαν καὶ τοὺσ συνελθόντασ αὐτῇ Ἰουδαίουσ κλαίοντασ, ἐν-
34 εβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, [34] καὶ εἶπεν· ποῦ
35 τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. [35] ἐδά-
36 κρυσεν ὁ Ἰησοῦσ. [36] ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶσ ἐφίλει αὐ-
37 τόν. [37] τινὲσ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὗτοσ ὁ ἀνοίξασ
τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτοσ μὴ ἀποθάνῃ;
38 [38] Ἰησοῦσ οὖν πάλιν ἐμβριμούμενοσ ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰσ τὸ μνη-
39 μεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθοσ ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. [39] λέγει ὁ
Ἰησοῦσ· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτη-
40 κότοσ Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖοσ γάρ ἐστιν. [40] λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦσ· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃσ ὄψῃ τὴν δόξαν
41 τοῦ θεοῦ; [41] ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἦρεν τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάσ μου.
42 [42] ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεισ· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον
τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ.
43 [43] καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
44 [44] ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼσ δεδεμένοσ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ
κειρίαισ, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖσ
ὁ Ἰησοῦσ· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντεσ πρὸσ τὴν Μαριὰμ
46 καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰσ αὐτόν· [46] τινὲσ δὲ
ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸσ τοὺσ Φαρισαίουσ καὶ εἶπαν αὐτοῖσ ἃ
ἐποίησεν Ἰησοῦσ.
47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτοσ ὁ ἄνθρωποσ πολλὰ ποιεῖ ση-
48 μεῖα; [48] ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτωσ, πάντεσ πιστεύσουσιν εἰσ αὐ-
τόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον
49 καὶ τὸ ἔθνοσ. [49] εἷσ δέ τισ ἐξ αὐτῶν Καϊάφασ, ἀρχιερεὺσ ὢν
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ οὐκ οἴδατε οὐδέν,
50 [50] οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷσ ἄνθρωποσ ἀποθάνῃ 18, 14
51 ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνοσ ἀπόληται. [51] τοῦτο δὲ ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺσ ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
φήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦσ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ,
52 [52] καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνουσ μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ 10, 16
53 θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰσ ἕν. [53] ἀπ' ἐκείνησ οὖν
τῆσ ἡμέρασ ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

---

33. ℵ* εβριμησατο (ℵa ενεβρ.) 35. ℵ και εδακρυσεν ιησουσ 36. ℵ* ελεγαν 37. ℵ* ειπαν | ς ℵ ηδυνατο 38. εμβριμωμενοσ | ℵ* om επ 39. του τεθνηκοτοσ 40. οψει 41. τον λιθον : add ου ην ο τεθνηκωσ κειμενοσ 43. ℵ* εκραυγαζεν | ℵ* λαζαρ 44. ς ℵ και εξηλθεν | ς ℵ om αυτον sec 45. ουν : ℵ δε | προσ τ. μαριαν | εποιησεν : ς ℵ add ο (ℵ om) ιησουσ 46. ειπον | ς ℵ ο ιησουσ 47. πολλ. σημ. ποιει 48. ℵ πιστευουσιν 50. διαλογιζεσθε | υμιν : ς ημιν, ℵ om 51. προεφητευσεν | ο ιησουσ 53. συνεβουλευσαντο

Ἰησοῦσ οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖσ Ἰουδαίοισ, 54
ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰσ τὴν χώραν ἐγγὺσ τῆσ ἐρήμου, εἰσ Ἐφραὶμ
λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 ἦν δὲ 55
ἐγγὺσ τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰσ Ἱεροσό-
λυμα ἐκ τῆσ χώρασ πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούσ.
56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγαν μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ 56
ἑστηκότεσ· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰσ τὴν ἑορτήν; 57 δεδώ- 57
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰσ ἵνα ἐάν τισ γνῷ
ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπωσ πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

Christus a Maria ungitur. Lazari fama. Ingressio cum ovantium comitatu. Graeci Iesum visuri; mors grani; vox de caelo; Messias moriturus. De contumacia Iudaeorum. Res Christi res dei.

Ὁ οὖν Ἰησοῦσ πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰσ Βηθα- 1
11, 43 νίαν, ὅπου ἦν Λάζαροσ, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦσ. 2 ἐποί- 2
ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαροσ
Lc 10, 40 εἷσ ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ· 3 ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα 3
Mt 26, 6–12 λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆσ πολυτίμου ἤλειψεν τοὺσ πόδασ
Mc 14, 3–8 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖσ θριξὶν αὐτῆσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ·
(Lc 7, 37 ss) ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆσ ὀσμῆσ τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ Ἰούδασ 4
ὁ Ἰσκαριώτησ, εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παρα-
διδόναι· 5 διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηνα- 5
ρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖσ; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν 6
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτησ ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ· ἄφεσ 7
αὐτήν, ἵνα εἰσ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
8 τοὺσ πτωχοὺσ γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν- 8
τοτε ἔχετε.

Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλοσ πολὺσ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, 9
11, 43 καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
11, 53 ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖσ 10
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆ- 11
γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰσ τὸν Ἰησοῦν.

Mt 21, 1 ss Mc 11, 1 ss Τῇ ἐπαύριον ὄχλοσ πολὺσ ὁ ἐλθὼν εἰσ τὴν ἑορτήν, ἀκούσαν- 12
Lc 19, 29 ss τεσ ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦσ εἰσ Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν 13
φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰσ ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον·
Ps 117 (118), 25–26 ὡσαννά, εὐλογημένοσ ὁ ἐρχόμενοσ ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασι-

54. ℵ ο ουν ιησουσ | ℵ εφρεμ, ς εφραϊμ | διετριβεν : ℵ εμεινεν | μαθητων : add αυτου 56. ελεγον 57. δεδωκ. δε και | εντολην

XII, 1. λαζαροσ : add ο τεθνηκωσ | om ιησουσ ad finem 2. εκ : om 4. λεγει ουν εισ εκ τ. μαθητ. αυτ., ιουδασ σιμωνοσ ισκαριωτησ 6. εχων : ειχε και 7. ινα : om | τηρηση : τετηρηκεν 9. om ο ante οχλοσ 12. ℵ* om ο ante ελθων | ο ιησουσ 13. εκραυγαζον (ℵ add λεγοντεσ) : ς εκραζον | om και ante ο βασιλ.

14 λεὺσ τοῦ Ἰσραήλ. [14] εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦσ ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ'
15 αὐτό, καθώσ ἐστιν γεγραμμένον· [15] μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· Zch 9, 9
16 ἰδοὺ ὁ βασιλεύσ σου ἔρχεται καθήμενοσ ἐπὶ πῶλον ὄνου. [16] ταῦτα
οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
Ἰησοῦσ, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα
17 καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. [17] ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλοσ ὁ ὢν μετ'
αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν 11, 43
18 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [18] διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ, ὅτι
19 ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. [19] οἱ οὖν Φαρισαῖοι
εἶπαν πρὸσ ἑαυτούσ· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε
ὁ κόσμοσ ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνέσ τινεσ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ-
21 νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· [21] οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
Βηθσαϊδὰ τῆσ Γαλιλαίασ, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε,
22 θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. [22] ἔρχεται Φίλιπποσ καὶ λέγει τῷ
Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέασ καὶ Φίλιπποσ καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
23 [23] ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀποκρίνεται αὐτοῖσ λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα
24 δοξασθῇ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου. [24] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
μὴ ὁ κόκκοσ τοῦ σίτου πεσὼν εἰσ τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸσ μόνοσ
25 μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. [25] ὁ φιλῶν τὴν Mt 10, 39 16, 25
ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν Lc 17, 33
26 τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰσ ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. [26] ἐὰν ἐμοί
τισ διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ
διάκονοσ ὁ ἐμὸσ ἔσται· ἐάν τισ ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ
27 πατήρ. [27] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ,
σῶσόν με ἐκ τῆσ ὥρασ ταύτησ. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰσ τὴν
28 ὥραν ταύτην· [28] πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ
29 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. [29] ὁ οὖν ὄχλοσ 17, 4 s
ὁ ἑστὼσ ἀκούσασ ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελοσ
30 αὐτῷ λελάληκεν. [30] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ
31 φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶσ. [31] νῦν κρίσισ ἐστὶν τοῦ κόσμου 16, 11
32 τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, [32] κἀγὼ 3, 14
33 ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆσ γῆσ, πάντασ ἑλκύσω πρὸσ ἐμαυτόν. [33] τοῦτο 18, 32
34 δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. [34] ἀπε- Ps 88(89), 29
κρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλοσ· ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ 110, 4 Dan 7, 14
Χριστὸσ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα, καὶ πῶσ λέγεισ σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίσ ἐστιν οὗτοσ ὁ υἱὸσ τοῦ ἀνθρώπου;

---

15. ϛ ℵ θυγατερ 16. ταυτα δε | οι μαθητ. αυτου | ο ιησουσ 17. οτι : ϛ (non ϛᵉ) ℵ οτε 18. ℵ υπηντ. αυτω οχλ. πολυσ | ηκουσε | ℵ αυτον τουτο 19. ειπον 20. τινεσ ελληνεσ 22. ερχ. (ℵ και παλιν ερχ.) ανδρ. κ. φι. και λεγ. : και παλιν ανδρ. και φιλ. λεγουσιν 23. απεκρινατο 25. απολεσει 26. εμοι διακο. τισ | εαν sec : και εὰν 29. και ακουσασ 30. ο ιησουσ | ℵ om και ειπεν | αυτη η φωνη 31. νυν ο αρχ. του κοσμ. τουτου : ℵ* nil nisi και 32. ℵ παντα 33. ℵ εμελλεν 34. om ουν | ϛ ℵ συ λεγεισ

35 εἶπεν οὖν αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶσ ἐν ὑμῖν 35
ἐστίν. περιπατεῖτε ὡσ τὸ φῶσ ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶσ κατα-
λάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡσ 36
Lc 16, 8 τὸ φῶσ ἔχετε, πιστεύετε εἰσ τὸ φῶσ, ἵνα υἱοὶ φωτὸσ γένησθε.
Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότοσ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ 37
Es 53, 1 Ro 10, 16 ἐπίστευον εἰσ αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγοσ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πλη- 38
ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
Es 6, 9 s Mt 13, 14 s pp Act 28, 26 s κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, 39
ὅτι πάλιν εἶπεν Ἠσαΐασ· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ 40
καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ
καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούσ.
(Es 6, 1) 41 ταῦτα εἶπεν Ἠσαΐασ ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν 41
9, 22 περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμωσ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευ- 42
σαν εἰσ αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺσ Φαρισαίουσ οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα
5, 44 μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν 43
ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦσ δὲ 44
ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰσ ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰσ ἐμὲ ἀλλὰ
εἰσ τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά 45
8, 19 8, 12 με. 46 ἐγὼ φῶσ εἰσ τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶσ ὁ πιστεύων 46
εἰσ ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίσ μου ἀκούσῃ τῶν 47
ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα
3, 17 κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ 48
καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ
λόγοσ ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνοσ κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι 49
14, 10 ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψασ με πατὴρ αὐτόσ
μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ 50
ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιόσ ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼσ εἴρηκέν
6, 63 μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ λαλῶ.

XIII.

Caena ultima; lavatio pedum. Notatio proditoris; praeceptum novum; Petrus magistrum negaturus.

Mt 26, 17 Πρὸ δὲ τῆσ ἑορτῆσ τοῦ πάσχα εἰδὼσ ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἦλθεν 1
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸσ τὸν πατέρα,
ἀγαπήσασ τοὺσ ἰδίουσ τοὺσ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰσ τέλοσ ἠγάπησεν
13, 27 αὐτούσ. 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότοσ 2
εἰσ τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδασ Σίμωνοσ Ἰσκαριώτησ,
3, 35 3 εἰδὼσ ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰσ τὰσ χεῖρασ, καὶ ὅτι 3

35. εν υμιν : μεθ υμων | ωσ : ϛ κ εωσ | κc η σκοτια 36. ωσ : εωσ | ο ιησουσ 40. επωρωσεν (κ επηρωσεν ex επηρωτησεν restitutum) : πεπωρωκεν | επιστραφωσι | ιασωμαι 41. οτι : οτε 43. ηπερ : κ υπερ 44. αλλ 47. φυλαξη : πιστευση 49. εδωκε 50. ουν λαλω εγω

XIII, 1. εληλυθεν 2. γενομενου | ινα παραδοι etc : ιουδα σιμωνοσ ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3. ειδωσ : add ο ιησουσ | δεδωκεν

4 ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸσ τὸν θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ
δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυ-
5 τόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰσ τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
τοὺσ πόδασ τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διε-
6 ζωσμένοσ. 6 ἔρχεται οὖν πρὸσ Cίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·
7 κύριε, σύ μου νίπτεισ τοὺσ πόδασ; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδασ ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
8 8 λέγει αὐτῷ Πέτροσ· οὐ μὴ νίψῃσ μου τοὺσ πόδασ εἰσ τὸν αἰῶνα.
ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεισ μέροσ μετ'
9 ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Cίμων Πέτροσ· κύριε, μὴ τοὺσ πόδασ μου
10 μόνον ἀλλὰ καὶ τὰσ χεῖρασ καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ
Ἰησοῦσ· ὁ λελουμένοσ οὐκ ἔχει χρείαν νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν 15, 3
11 καθαρὸσ ὅλοσ· καὶ ὑμεῖσ καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντεσ. 11 ᾔδει 6, 64
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντεσ
καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺσ πόδασ αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖσ· γινώσκετε τί πεποίηκα
13 ὑμῖν; 13 ὑμεῖσ φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλοσ καὶ ὁ κύριοσ, καὶ καλῶσ
14 λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺσ πόδασ ὁ κύριοσ
καὶ ὁ διδάσκαλοσ, καὶ ὑμεῖσ ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺσ
15 πόδασ· 15 ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼσ ἐγὼ ἐποίησα 15, 20
16 ὑμῖν καὶ ὑμεῖσ ποιῆτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλοσ Mt 10, 24 Lc 6, 40
μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολοσ μείζων τοῦ πέμψαντοσ 22, 27
17 αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά.
18 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνασ ἐξελεξάμην· ἀλλ' Ps 40(41), 9 (10.)
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν Act 1, 16
19 ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέ- 14, 29
20 σθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν Mc 10, 40 Lc 9, 48
λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ
λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν Mt 26, 21-55
καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷσ ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.
22 22 ἔβλεπον εἰσ ἀλλήλουσ οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνοσ λέγει. Mc 14, 18-21
23 23 ἦν ἀνακείμενοσ εἷσ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Lc 22, 21-23
24 Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ· 24 νεύει οὖν τούτῳ Cίμων Πέτροσ
25 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίσ ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν 21, 20

6. ς ℵ και λεγει αυτω, additque ς εκεινοσ | ℵ* om κυριε 7. ℵ* α εγω 8. ς ℵ τουσ ποδασ μου | απεκρ. αυτω ο ιησουσ 9. ℵ* om κυριε 10. ς ℵ ο ιησουσ | ου χρειαν εχει η τουσ ποδασ νιψασθαι 11. ς ℵ om οτι 12. αυτων : ℵ* αυτου | ℵ om και ante ελαβεν | και ανεπεσεν : ς αναπεσων, ℵ^c και αναπεσων 14. νιπτειν αλληλων 15. εδωκα 18. εγω : ℵ add γαρ | τινασ : ουσ | επηρεν 19. ινα οταν γεν. πιστευ. 20. εαν τινα 21. ο ιησουσ 22. ς ℵ* εβλεπ. ουν 23. ς ℵ ην δε ανακει. | εκ : om 24. και (ℵ praem πυθεσθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν) λεγει αυτω· ειπε etc : πυθεσθαι τισ αν ειη 25. ουν : δε

ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς
ἐστιν; [26] ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ 26
ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ
δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. [27] καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, 27
τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς·
ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. [28] τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει- 28
μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· [29] τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσ- 29
σόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν
χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. [30] λαβὼν 30
οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.
Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ 31
ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. [32] εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη 32
ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
7, 33 s αὐτόν. [33] τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ 33
8, 21 s καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. [34] ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα 34
15, 12. 17 ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους. [35] ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, 35
ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. [36] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· 36
κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνα-
σαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. [37] λέγει 37
αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι;
Mt 26, 34 Mc 14, 30 τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. [38] ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυ- 38
Lc 22, 34 χήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ
φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

XIV.

Mansiones caelestes; abitus ad patrem. Christus et pater. Paracletus, unio cum fidelibus, pax Christi.

14, 27 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ 1
εἰς ἐμὲ πιστεύετε. [2] ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί 2
εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον
14, 28 12, 26 ὑμῖν· [3] καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι 3
17, 24 καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ
13, 33. 36 ὑμεῖς ἦτε. [4] καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. [5] Λέγει 4 5

---

25. *ουτως* : ϛ ℵ om 26. ℵ^c *αποκρι. ουν* | *ο ιησους* : ℵ add *και λεγει* | ϛ ℵ *ω εγω βαψας το ψωμι. επιδωσω* | *και εμβαψας το ψω.* | ϛ ℵ* om *λαμβαν. και* | *ισκαριωτη* 27. ℵ om *τοτε* | ϛ ℵ *ο ιησους* 29. *ο ιουδας* | *ο ιησους* 30. *ευθεως εξηλθεν* | *ην δε νυξ* 31 *οτε εξηλθε. λεγει ο ιησ.* 32. ℵ* om *ει ο θε. εδοξ. εν αυτω* | *δοξ. αυ. εν εαυτω* 33. *μικρον* : ℵ add *χρονον* | *οτι* : ℵ* om | *υπαγω εγω* 36. ϛ ℵ *απεκριθη αυτω ο ιησ.* | om *εγω* | *υστερ. δε ακολουθ. μοι* 37. *ο πετρος* | ℵ* om *κυριε* | ℵ *υπερ σου τ. ψυ. μου θησ.* 38. *απεκριθη αυτω ο ιησ.* | *φωνησει* | ϛ ℵ *απαρνηση*

XIV, 2. ℵ om *αν* | om *οτι* 3. *υμιν τοπον* | *παραληψομαι* 4. *οιδατε και την οδον οιδατε*

αὐτῷ Θωμᾶσ· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεισ, καὶ πῶσ οἴδαμεν
6 τὴν ὁδόν; [6] λέγει αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸσ καὶ ἡ ἀλήθεια
7 καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶσ ἔρχεται πρὸσ τὸν πατέρα εἰ μὴ δἰ ἐμοῦ. [7] εἰ
ἐγνώκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι- 8, 19
8 νώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. [8] Λέγει αὐτῷ Φίλιπποσ·
9 κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. [9] λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦσ· τοσούτῳ χρόνῳ μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάσ με, 12, 45
Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼσ ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα· πῶσ σὺ λέγεισ·
10 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; [10] οὐ πιστεύεισ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ 12, 49
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ᾽ ἐμ-
αυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
11 [11] πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
12 μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. [12] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
στεύων εἰσ ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνοσ ποιήσει, καὶ μείζονα
13 τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸσ τὸν πατέρα πορεύομαι, [13] καὶ ὅ τι
ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ 16, 23
14 πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. [14] ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24
15 ἐγὼ ποιήσω. [15] Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰσ ἐντολὰσ τὰσ ἐμὰσ τηρή- 21. 23 15, 10
16 σετε. [16] κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 26
17 σει ὑμῖν, ἵνα μεθ᾽ ὑμῶν ᾖ εἰσ τὸν αἰῶνα, [17] τὸ πνεῦμα τῆσ ἀλη-
θείασ, ὃ ὁ κόσμοσ οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖσ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν
18 ὑμῖν ἔσται. [18] οὐκ ἀφήσω ὑμᾶσ ὀρφανούσ, ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ.
19 [19] ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμοσ με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖσ δὲ θεωρεῖτέ 16, 16
20 με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖσ ζήσετε. [20] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖσ ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖσ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 [21] ὁ ἔχων τὰσ ἐντολάσ μου καὶ τηρῶν αὐτάσ, ἐκεῖνόσ ἐστιν ὁ 15
ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρόσ μου,
22 κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. [22] Λέγει
αὐτῷ Ἰούδασ, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτησ· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν
23 μέλλεισ ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; [23] ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τισ ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸσ αὐτὸν ἐλευσόμεθα
24 καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιησόμεθα. [24] ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺσ
λόγουσ μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγοσ ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸσ 7, 16
ἀλλὰ τοῦ πέμψαντόσ με πατρόσ.
25 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων· [26] ὁ δὲ παράκλητοσ,

5. οιδαμ. τ. οδον : ϛ δυναμεθα την οδ. ειδεναι, ℵ την οδ. ειδ. δυναμεθ. 6. ο ιησουσ 7. ει εγνωκειτε με | γνωσεσθε : εγνωκειτε αν | γινωσκετε : ℵ γνωσεσθε 9. τοσουτον χρονον | ϛ (non ϛ^e) με; φιλιππε, | και πωσ | ℵ* οτι δειξον 10. εγω λεγω : ϛ ℵ εγ. λαλω | αυτοσ ποιει τα εργα (om αυτου) 11. εν εμοι : ϛ^e add εστιν | ℵ* om δια | πιστευετε : add μοι 12. πατερα : add μου 14. om με 15. ℵ* om με | τηρησατε 16. και εγω | μεθ υμ. η : μενη μεθ υμ. 17. αυτο sec : ℵ om | υμεισ : add δε 19. ϛ ℵ ζησεσθε 21. και εγω 22. om και ante τι 23. ο ιησουσ | ποιησομεν

16, 13 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνοσ
ὑμᾶσ διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶσ πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼσ 27
ὁ κόσμοσ δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ
καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω 28
3 10, 29 καὶ ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύο-
μαι πρὸσ τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. 29 καὶ 29
13, 19 νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
12, 31 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου 30
ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμοσ ὅτι 31
ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼσ ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτωσ
Mt 26, 46 Mc 14, 42 ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

Vitis et palmites; amor summus; amici electi; mundi odium et culpa.
Paracletus.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργόσ 1
ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ 2
πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ.
13, 10 3 ἤδη ὑμεῖσ καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 3
4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼσ τὸ κλῆμα οὐ δύναται 4
καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτωσ
οὐδὲ ὑμεῖσ ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελοσ, ὑμεῖσ 5
τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ φέρει καρπὸν
πολύν, ὅτι χωρὶσ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τισ 6
μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡσ τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνά-
γουσιν αὐτὸ καὶ εἰσ τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 ἐὰν μείνητε 7
14, 13 ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε,
καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ- 8
πὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼσ ἠγάπη- 9
σέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶσ· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
14, 15 ἐμῇ. 10 ἐὰν τὰσ ἐντολάσ μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, 10
καθὼσ κἀγὼ τοῦ πατρόσ μου τὰσ ἐντολὰσ τετήρηκα καὶ μένω
17, 13 αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ 11
13, 34 ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ 12
ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλουσ καθὼσ ἠγάπησα ὑμᾶσ. 13 μείζονα 13
1 Io 3, 16 ταύτησ ἀγάπην οὐδεὶσ ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν
8, 31 φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖσ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλ- 14
λομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶσ δούλουσ, ὅτι ὁ δοῦλοσ οὐκ οἶδεν 15

---

27. διδωσιν : ℵ add υμιν 28. οτι πορευ. : οτι ειπον· πορευομαι | ο πατηρ : ς ℵ* add μου 30. του κοσμου : add τουτου

XV, 2. αυτο sec : ℵ αυτον | πλειονα (ℵ πλειω) : ante καρπ. pon 4. μεινη et μεινητε 6. μεινη | αυτο : αυτα | εισ πυρ 7. ℵ οσα εαν | ς ℵ αιτησεσθε 10. καγω : εγω | του πατρ. μου : post τασ εντολ. pon | ℵ ετηρησα 11. ῇ : ς ℵ μεινη 13. ινα : add τισ 14. οσα εγω 15. υμασ λεγω

τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
16 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. [16] οὐχ ὑμεῖς με 6, 70
ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι 14, 13
17 ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. [17] ταῦτα
ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 13, 34
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με- 7, 7
19 μίσηκεν. [19] εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
20 κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. [20] μνημονεύετε τοῦ
λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου 13, 16 Mt 10, 24
αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου Lc 6, 40
21 ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. [21] ἀλλὰ ταῦτα πάντα
ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν 16, 3
22 πέμψαντά με. [22] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν 9, 41
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας
23 24 αὐτῶν. [23] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. [24] εἰ τὰ 7, 31
ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν 10, 38 14, 11
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ
25 τὸν πατέρα μου. [25] ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ Ps 34(35), 19
26 αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. [26] ὅταν ἔλθῃ ὁ 68 (69), 5
παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα 14, 16 16, 7 s
τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρή-
27 σει περὶ ἐμοῦ· [27] καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' Act 5, 32
ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

Periculorum praedictio. Paracleti victoria et institutio. Luctus in gaudium cedens. Preces Christi nomine ratae. Discipuli fugituri.

1 2 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. [2] ἀποσυνα-
γώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας 9, 22
3 ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. [3] καὶ ταῦτα ποιήσουσιν
4 ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. [4] ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.
5 [5] νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ
6 με· ποῦ ὑπάγεις; [6] ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλή- 13, 36 14, 4
7 ρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. [7] ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν,
συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρά-

---

16. ινα sec : א* om | αν : א εαν | δω : א δωσει 18. πρωτον : add υμων | א* εμισηκεν 20. א τον λογον ον ελαλησα υμιν | א τηρησωσιν 21. εις υμας : υμιν 22. ειχον | א* om δε 24. πεποιηκεν | ειχον 25. ο γεγραμμ. εν τ. νο. αυτ. 26. οταν δε

XVI, 3. ποιησουσιν (א -σωσιν) : ς א add υμιν 4. οταν : א αν, א^c εαν | αυτων : א^ca om | υμιν sec : א* om 5. א εγω υπαγω

κλητοσ οὐκ ἐλεύσεται πρὸσ ὑμᾶσ· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸσ ὑμᾶσ. [8] καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνοσ ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρ- 8
τίασ καὶ περὶ δικαιοσύνησ καὶ περὶ κρίσεωσ. [9] περὶ ἁμαρτίασ 9
μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰσ ἐμέ· [10] περὶ δικαιοσύνησ δέ, ὅτι πρὸσ 10
12, 31 τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· [11] περὶ δὲ κρίσεωσ, 11
ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. [12] ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν 12
λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· [13] ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνοσ, 13
τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ, ὁδηγήσει ὑμᾶσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ
γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχό-
μενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [14] ἐκεῖνοσ ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ 14
17, 10 λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [15] πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά 15
ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ
14, 19 ὑμῖν. [16] μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ 16
ὄψεσθέ με. [17] Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸσ ἀλλήλουσ· 17
τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸσ τὸν πατέρα; [18] ἔλεγον 18
οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.
[19] ἔγνω Ἰησοῦσ ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖσ· περὶ 19
τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; [20] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 20
κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖσ, ὁ δὲ κόσμοσ χαρήσεται· ὑμεῖσ
λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰσ χαρὰν γενήσεται. [21] ἡ γυνὴ 21
ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆσ· ὅταν δὲ γεννήσῃ
τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆσ θλίψεωσ διὰ τὴν χαρὰν ὅτι
ἐγεννήθη ἄνθρωποσ εἰσ τὸν κόσμον. [22] καὶ ὑμεῖσ οὖν νῦν μὲν 22
λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶσ, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
14, 13 15, 16 καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶσ αἴρει ἀφ' ὑμῶν. [23] καὶ ἐν 23
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου.
[24] ἕωσ ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ 24
15, 11 λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
Ταῦτα ἐν παροιμίαισ λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι 25
ἐν παροιμίαισ λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸσ
ἀπαγγελῶ ὑμῖν. [26] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, 26

---

10. πατερα : add μου 12. λεγειν υμιν | αρτι : ℵ* om 13. εν τ. αληθ. πασῃ (ℵ* om πα.) : εισ πασαν την αληθειαν | οσα : add αν | ακουσῃ 14. ληψεται 15. ℵ* om totum versum | ειπον : ℵc add υμιν | λαμβανει : ς ληψεται, ℵc λημψ. | ℵc αναγγελλει 16. ουκετι : ου | οψ. με : add οτι εγω υπαγω προσ τον πατερα 17. υπαγω : praem εγω 18. ℵ τι εστιν τουτο | ℵ* om ο λεγει | ℵc om το 19. εγνω : add ουν | ς ℵ ο ιησουσ | ηθελον : ℵ ημελλον 20. υμεισ δε λυπηθ. 21. ℵ* ο ανθρωπ. 22. ουν (ℵ* post μεν pon) νυν μεν λυπην : ουν λυπην μεν νυν | εχετε : ℵc εξετε 23. ℵ ερωτησητε | λεγ. υμιν : ς ℵ add οτι | αν τι : ℵ ο αν, ς οσα αν | εν τ. ον. μου : post τον πατερα pon 24. ℵ αιτησασθε | ληψεσθε 25. αλλ ερχεται | οτε : ℵ* οπου | ℵ απαγγελλω, ς αναγγελω 26. αιτησασθε εν τω ον. μου

27 καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· [27] αὐ-
τὸσ γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶσ, ὅτι ὑμεῖσ ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ
28 πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. [28] ἐξῆλθον ἐκ 8, 42
τοῦ πατρὸσ καὶ ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν
29 κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸσ τὸν πατέρα. [29] Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖσ, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
30 λέγεισ. [30] νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδασ πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεισ ἵνα 2, 25
τίσ σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεσ.
31 32 [31] ἀπεκρίθη αὐτοῖσ Ἰησοῦσ· ἄρτι πιστεύετε; [32] ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα Mt 26, 31 56
καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστοσ εἰσ τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον 8, 16
33 ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνοσ, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. [33] ταῦτα 16, 11
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν
ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

Christi precatio sacerdotalis pro re sua, pro apostolis omnibusque suis.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦσ, καὶ ἐπάρασ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ 11, 41
εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
2 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸσ δοξάσῃ σέ, [2] καθὼσ ἔδωκασ αὐτῷ ἐξουσίαν Mt 11, 27
πάσησ σαρκόσ, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκασ αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖσ ζωὴν 6, 39
3 αἰώνιον. [3] αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιοσ ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν 1 Io 5, 20
4 μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλασ Ἰησοῦν Χριστόν. [4] ἐγώ
σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ ἔργον τελειώσασ ὃ δέδωκάσ μοι ἵνα 5, 36 4, 34
5 ποιήσω· [5] καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
6 ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. [6] Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖσ ἀνθρώποισ οὓσ ἔδωκάσ μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺσ ἔδωκασ, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν·
7 8 [7] νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάσ μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· [8] ὅτι
τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ 17, 25 16, 30
ἔγνωσαν ἀληθῶσ ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ
9 με ἀπέστειλασ. [9] ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου 14, 16
10 ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάσ μοι, ὅτι σοί εἰσιν, [10] καὶ τὰ ἐμὰ 16, 15
11 πάντα σά ἐστιν καὶ τα σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖσ. [11] καὶ
οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ
πρὸσ σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί 17, 22
12 σου ᾧ δέδωκάσ μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼσ ἡμεῖσ. [12] ὅτε ἤμην

---

27. ℵ με | παρα του θεου 28. εκ : ϛ ℵ παρα 29. λεγουσιν αυτω | αυτου : ℵ* αυτω | om εν ante παρρ. 31. ϛ ℵ ο ιησουσ 32. εληλυθεν : ϛ praem νυν, ℵ* add η ωρα | καμε : και εμε 33. εχετε : ϛ^e εξετε

XVII, 1. ℵ λελαληκεν | ο ιησουσ | επηρε et και ειπεν | ινα και ο υιοσ σου 2. ℵ* δωσω αυτω ζω. 3. ϛ ℵ γινωσκωσιν 4. ετελειωσα 5. ℵ* ην ειχον 6. ουσ δεδωκασ | αυτουσ δεδωκασ | ϛ τετηρηκασι, ℵ ετηρησαν 7. ℵ εγνων | εισιν : εστιν 8. ϛ ℵ δεδωκασ | ℵ* om και εγνωσαν 10. ℵ και εμοι αυτουσ εδωκασ pro και τα εμα πα. σα εστ. και τ. σα εμα 11. κ. αυτοι : κ. ουτοι | και εγω | ω δεδ. (ℵ εδ.) μοι : ουσ δεδ. μοι

18, 9 13, 18 μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺσ ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάσ
μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶσ ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸσ τῆσ
ἀπωλείασ, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. [13] νῦν δὲ πρὸσ σὲ ἔρχομαι, 13
15, 11 καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖσ. [14] ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖσ τὸν λόγον σου, 14
15, 18 s καὶ ὁ κόσμοσ ἐμίσησεν αὐτούσ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼσ
Mt 6, 13 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. [15] οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃσ αὐτοὺσ ἐκ 15
τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃσ αὐτοὺσ ἐκ τοῦ πονηροῦ. [16] ἐκ τοῦ 16
11 κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼσ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. [17] ἁγίασον 17
αὐτοὺσ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγοσ ὁ σὸσ ἀλήθειά ἐστιν. [18] καθὼσ 18
ἐμὲ ἀπέστειλασ εἰσ τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺσ εἰσ τὸν
He 2, 11 κόσμον· [19] καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ 19
ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. [20] Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰσ ἐμέ, [21] ἵνα 21
πάντεσ ἓν ὦσιν, καθὼσ σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ
αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμοσ πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ.
11 [22] κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάσ μοι δέδωκα αὐτοῖσ, ἵνα ὦσιν ἓν 22
καθὼσ ἡμεῖσ ἕν· [23] ἐγὼ ἐν αὐτοῖσ καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε- 23
λειωμένοι εἰσ ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμοσ ὅτι σύ με ἀπέστειλασ καὶ
12, 26 14, 3 ἠγάπησασ αὐτοὺσ καθὼσ ἐμὲ ἠγάπησασ. [24] πατήρ, ὃ δέδωκάσ 24
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάσ μοι ὅτι ἠγάπησάσ με πρὸ
16, 3 καταβολῆσ κόσμου. [25] πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμοσ σε οὐκ ἔγνω, 25
17, 8 ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλασ· [26] καὶ 26
15, 9 ἐγνώρισα αὐτοῖσ τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν
ἠγάπησάσ με ἐν αὐτοῖσ ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖσ.

XVIII.

Terror militum et vulneratio Malchi. Captio Iesu et cognitio apud pontificem. Petri lapsus. Pilatus et rex veritatis. Barabbas.

Mt 26, 36ss Mc 14, 32ss Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦσ ἐξῆλθεν σὺν τοῖσ μαθηταῖσ αὐτοῦ 1
Lc 22, 39ss πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆποσ, εἰσ ὃν εἰσῆλθεν
αὐτὸσ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ 2
Lc 21, 37 αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκισ συνήχθη Ἰησοῦσ ἐκεῖ μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ. [3] ὁ οὖν Ἰούδασ λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν 3
ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτασ ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ

12. μετ αυτων : add εν τω κοσμω | ω (ϛ ουσ, ℵ^c ο) δεδωκ. μοι : ℵ* om | και εφυλαξα (ℵ* εφυλασσον) : om και 13. εν αυτοισ 14. ℵ* om εγω post καθωσ 16. ουκ ειμι : post εκ τ. κοσμ. pon 17. εν τ. αληθ. : add σου 19. εγω αγιαζω | ινα και αυτοι ωσιν 20. πιστευσοντων 21. ϛ ℵ πατερ | εν ημιν : ϛ ℵ add εν | πιστευση 22. και εγω | ℵ εδωκα | ημεισ εν (ℵ* om εν) : add εσμεν 23. ινα sec : ℵ και, ϛ και ινα 24. ϛ ℵ πατερ | ουσ δεδωκ. μοι | και εκεινοι | ην εδωκασ 25. ϛ ℵ πατερ 26. ηγαπ. με : ℵ ηγαπ. αυτουσ

XVIII, 1. ο ιησουσ | των κεδρων 2. ο ιησουσ 3. και φαρισαιων | εκει : ℵ* om

4 φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. [4]Ἰησοῦσ οὖν εἰδὼσ πάντα τὰ
5 ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖσ· τίνα ζητεῖτε; [5]ἀπε-
κρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖσ Ἰησοῦσ·
ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδασ ὁ παραδιδοὺσ αὐτὸν μετ' αὐ-
6 τῶν. [6]ὡσ οὖν εἶπεν αὐτοῖσ· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰσ τὰ ὀπίσω
7 καὶ ἔπεσαν χαμαί. [7]πάλιν οὖν αὐτοὺσ ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε;
8 οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. [8]ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· εἶπον
ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτουσ ὑπάγειν.
9 [9]ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγοσ ὃν εἶπεν, ὅτι οὓσ δέδωκάσ μοι, οὐκ 17, 12
10 ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. [10]Σίμων οὖν Πέτροσ ἔχων μάχαιραν Mt26,51ss Mc 14, 47
εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέωσ δοῦλον καὶ ἀπέκο- Lc 22, 50s
ψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχοσ.
11 [11]εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰσ τὴν
θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; Mt 26, 42
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχοσ καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰου- Mt 26, 57 Mc 14, 53
13 δαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, [13]καὶ ἤγαγον Lc 22, 54
πρὸσ Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸσ τοῦ Καϊάφα, ὃσ ἦν
14 ἀρχιερεὺσ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· [14]ἦν δὲ Καϊάφασ ὁ συμβουλεύσασ
τοῖσ Ἰουδαίοισ ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ
15 λαοῦ. [15]Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτροσ καὶ ἄλλοσ Mt 26, 58 pp
μαθητήσ. ὁ δὲ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ἦν γνωστὸσ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ 20, 2
16 συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰσ τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέωσ, [16]ὁ δὲ
Πέτροσ εἱστήκει πρὸσ τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴσ ὁ
ἄλλοσ ὁ γνωστὸσ τοῦ ἀρχιερέωσ καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσή-
17 γαγεν τὸν Πέτρον. [17]λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρόσ· Mt 26, 69 pp
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖ-
18 νοσ· οὐκ εἰμί. [18]εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακιὰν πεποιηκότεσ, ὅτι ψῦχοσ ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ
19 καὶ ὁ Πέτροσ μετ' αὐτῶν ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. [19]Ὁ οὖν
ἀρχιερεὺσ ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
20 περὶ τῆσ διδαχῆσ αὐτοῦ. [20]ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· ἐγὼ παρ- Mt 26, 55 pp
ρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν
21 κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. [21]τί με ἐρωτᾷσ; ἐρώτησον τοὺσ ἀκη-
κοότασ τί ἐλάλησα αὐτοῖσ· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 [22]ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντοσ εἷσ παρεστηκὼσ τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν

---

4. ουν : א δε | ς א εξελθων ειπεν αυτοισ 5. αυτοισ ο ιησουσ 6. א* om αυτοισ | οτι εγω ειμ. | απηλθον | επεσον 8. ο ιησουσ 10. א τον δουλ. του αρχιερ. | το ωτιον 11. την μαχαιρ. σου 13. απηγαγον αυτον 14. αποθανειν : απολεσθαι 15. και ο αλλοσ 16. εξω : א ante πρ. τ. θυρ. pon | ς א οσ ην γνωστ. τω αρχιερει 17. τω πετρω : ς א post θυρωροσ 18. δε pri : א add και | ην δε μετ αυτ. ο πετρ. 20. απεκριθη : א* praem και | αυτω : א* post ιησ. pon | ο ιησουσ | ελαλησα | εν τη συναγωγ. | παντεσ : ς παντοτε, ς^e παντοθεν 21. επερωτασ; επερωτησον 22. ς εισ των υπηρετων παρεστηκωσ, א^c εισ των παρεστηκοτ. υπηρετων

ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτωσ ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπε- 23
κρίθη αὐτῷ Ἰησοῦσ· εἰ κακῶσ ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ
κακοῦ· εἰ δὲ καλῶσ, τί με δέρεισ; 24 ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ 24
Mt 26, 71–75 Ἄννασ δεδεμένον πρὸσ Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. 25 Ἦν δὲ Cίμων 25
Mc 14, 70–72 Πέτροσ ἑστὼσ καὶ θερμαινόμενοσ. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ
Lc 22, 58–62 σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνοσ καὶ εἶπεν· οὐκ
εἰμί. 26 λέγει εἷσ ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέωσ, συγγενὴσ ὢν 26
οὗ ἀπέκοψεν Πέτροσ τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ
μετʼ αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτροσ, καὶ εὐθέωσ ἀλέκτωρ 27
ἐφώνησεν.

Mt 27, 1 s Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰσ τὸ πραιτώριον· 28
Mc 15, 1 ss
Lc 23, 1 ss ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰσ τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ
μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτοσ 29
ἔξω πρὸσ αὐτοὺσ καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτοσ 30
κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν οὖν αὐ- 31
τοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
12, 33 κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι
Mt 20, 19 pp οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγοσ τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαίνων 32
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰσ τὸ 33
πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν
αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· ἀφʼ 34
ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεισ, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη 35
ὁ Πειλᾶτοσ· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖόσ εἰμι; τὸ ἔθνοσ τὸ σὸν καὶ οἱ
ἀρχιερεῖσ παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησασ; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· 36
ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖσ Ἰουδαίοισ· νῦν δὲ ἡ βασιλεία
ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· οὐκοῦν 37
βασιλεὺσ εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦσ· σὺ λέγεισ, ὅτι βασιλεύσ εἰμι.
8, 47 ἐγὼ εἰσ τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰσ τοῦτο ἐλήλυθα εἰσ τὸν κόσμον,
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶσ ὁ ὢν ἐκ τῆσ ἀληθείασ ἀκούει
μου τῆσ φωνῆσ. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· τί ἐστιν ἀλήθεια; 38
19, 4 καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸσ τοὺσ Ἰουδαίουσ, καὶ λέγει
Mt 27, 15 ss Mc 15, 6 ss αὐτοῖσ· ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια 39
Lc 23, 17 ss

23. ς απ. αυτ. ο ιησουσ, ℵ ο δε ιησ. ειπεν αυτω | ελαλησα : ℵ* ειπον 24. απεστ. ουν : ℵ απεστ. δε, ς nil nisi απεστ. 27. ς ℵ ο πετρ. 28. πρωϊα | αλλ ινα φαγ. 29. ς ℵ πιλατ. | εξω : om | φησιν : ειπεν | φερετε : add κατα 30. ειπον | κακ. ποιων (ℵ* ποιησασ) : κακοποιοσ | ℵ παρεδωκειμεν 31. ς ℵ πιλατ. | κρινατε : add αυτον 32. ℵ* om ον ειπεν 33. ς ℵ πιλατ. Item vv sqq 34. ς ℵ απεκριϑ. αυτω ο ιησουσ | ℵ απο σεαυτου | ℵ* om συ | λεγεισ : ℵ* ειπασ 35. μητι : ℵ* μη | ℵ* ο αρχιερευσ 36. ο ιησουσ | ℵ ter η εμη βασιλεια | ℵ και οι υπηρετ. | αν : ℵ post ηγωνιζ. 37. βασ. ειμ. εγω. εγω εισ | ℵ* μαρτ. περι τησ αληϑειασ | ℵ* om εκ | τι : ℵ* τισ | ς ℵ ουδεμ. αιτι. ευρ. εν αυτω

ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω
40 ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; [40] ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγον-
τεσ· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶσ
λῃστήσ.

XIX.

Ecce homo; damnatio, crucifixio. Titulus et Iesu vestes. Mater et Iohannes. Mors. Percussio lateris. Sepultura.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτοσ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. Lc 23, 16
2 [2] καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντεσ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν Mt27,26ss Mc15,15ss
αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,
3 [3] καὶ ἤρχοντο πρὸσ αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰου-
4 δαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. [4] Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πει-
λᾶτοσ ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖσ· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε 18, 38
5 ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. [5] ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦσ ἔξω, φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
6 τοῖσ· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωποσ. [6] ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ Mt 27, 23 pp
οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖσ 18, 31
ὁ Πειλᾶτοσ· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖσ καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ
7 εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. [7] ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖσ νόμον Lev 24, 16
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ 10, 33 Mt 26, 63ss pp
8 ἑαυτὸν ἐποίησεν. [8] Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτοσ τοῦτον τὸν
9 λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, [9] καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ πραιτώριον πάλιν
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦσ ἀπόκρισιν οὐκ Mt27,12ss Mc 15, 4 s
10 ἔδωκεν αὐτῷ. [10] λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτοσ· ἐμοὶ οὐ λαλεῖσ; οὐκ
οἶδασ ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
11 σε; [11] ἀπεκρίθη Ἰησοῦσ· οὐκ ἔχεισ ἐξουσίαν κατ᾽ ἐμοῦ οὐδεμίαν
εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούσ με σοὶ
12 μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. [12] ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτοσ ἐζήτει ἀπολῦσαι
αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντεσ· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃσ,
οὐκ εἶ φίλοσ τοῦ Καίσαροσ· πᾶσ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντι-
13 λέγει τῷ Καίσαρι. [13] ὁ οὖν Πειλᾶτοσ ἀκούσασ τῶν λόγων τού-
των ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματοσ εἰσ τόπον
14 λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. [14] ἦν δὲ παρα-

---

39. *απολυσω* pri : post *υμιν* pon | *βουλεσθ. ουν* : ℵ add *ινα* | *απολυσω* sec : post *υμιν* 40. *ουν παλιν* : add *παντεσ*

XIX, 1. ℵ *ο πιλ. λαβων τ. ιησ. εμαστιγ.* 3. om *και ηρχοντ. πρ. αυτ.* | ℵ *χαιρε βασιλευ* | *εδιδουν* 4. *εξηλθεν ουν εξω ο πιλ.* | ℵ[a] *αιτ. ουδεμιαν ευρισκω εν αυτω*, ς *εν αυτω ουδεμιαν αιτ. ευρ.* 5. *ιδε* 6. *ειδον* | *εκραυγασαν* (ℵ* *εκραξαν*) : add *λεγοντεσ* | *σταυρ. σταυρ.* : ℵ add *αυτον* 7. *απεκριθησ. αυτω* | *κατ. τ. νομ. ημων* | ς[e] *του θεου* | *εαυτον* : ante *υι. θεου* 9. *παλιν* (et. ℵ[a]) : ℵ* om 10. *λεγει ουν* | *σταυρωσαι σε*, tum *απολυσ. σε* 11. *απεκριθη* : ℵ add *αυτω* | ς ℵ *ο ιησουσ* | *ουκ ειχεσ* | *εξουσ. ουδεμ. κατ εμου* | *σοι δεδομενον* | *ο παραδιδουσ* 12. *εζητ. ο πιλ.* | *εκραυγαζ.* (ς *εκραζον*) *λεγοντεσ* : ℵ* *ελεγον* | *εαυτον* : *αὑτον* 13. *τουτον τον λογον* | *επι του βηματοσ* | *δε* : ℵ om

σκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡσ ἕκτη. καὶ λέγει τοῖσ Ἰουδαίοισ·
ἴδε ὁ βασιλεὺσ ὑμῶν. [15] ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον ἆρον, 15
σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖσ ὁ Πειλᾶτοσ· τὸν βασιλέα ὑμῶν
σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖσ· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ
μὴ Καίσαρα. [16] τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖσ ἵνα σταυ- 16
ρωθῇ.
Mt27,32ss Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, [17] καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν 17
Mc15,21ss
Lc23,26ss σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰσ τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται
Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, [18] ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ 18
ἄλλουσ δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. [19] ἔγρα- 19
ψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτοσ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν
δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ ὁ βασιλεὺσ τῶν Ἰουδαίων.
[20] τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι 20
ἐγγὺσ ἦν ὁ τόποσ τῆσ πόλεωσ ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦσ· καὶ
ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. [21] ἔλεγον οὖν 21
τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖσ τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺσ
τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνοσ εἶπεν· βασιλεύσ εἰμι τῶν Ἰου-
δαίων. [22] ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτοσ· ὃ γέγραφα, γέγραφα. 22
Mt 27, 35 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ 23
Mc 15, 24
Lc 23, 34 ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ
μέροσ, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφοσ, ἐκ τῶν ἄνωθεν
ὑφαντὸσ δι᾽ ὅλου. [24] εἶπαν οὖν πρὸσ ἀλλήλουσ· μὴ σχίσωμεν 24
Ps 21,(22) 19 αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνοσ ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
ρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖσ καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν
μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.
Mt 27, 55 s [25] εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ 25
ἡ ἀδελφὴ τῆσ μητρὸσ αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ
ἡ Μαγδαληνή. [26] Ἰησοῦσ οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν 26
παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱόσ σου.
20, 2 [27] εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ᾽ ἐκείνησ τῆσ 27
Ps 68(69), 22 ὥρασ ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴσ εἰσ τὰ ἴδια. [28] Μετὰ τοῦτο εἰδὼσ 28
ὁ Ἰησοῦσ ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει·
Mt 27, 48 pp διψῶ. [29] σκεῦοσ ἔκειτο ὄξουσ μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξουσ 29
Mt 27, 50 pp ὑσσώπῳ περιθέντεσ προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. [30] ὅτε οὖν 30

---

14. ωρα δε ωσει | εκτη : ℵ^c τριτη 15. εκραυ. ουν εκ. : ς οι δε εκραυγασαν, ℵ* οι δε ελεγον | ℵ^ca om αρον alterum 16. αυτοισ αυτον | παρελ. ουν τ. ιησουν : ς παρελαβον δε τ. ιησ. και απηγαγον, ℵ^c παραλαβοντεσ ουν τ. ιησ. απηγαγον, ℵ* οι δε λαβοντεσ τ. ιησ. απηγαγον 17. εαυτω : αὑτου idque post τ. σταυρ. | οσ λεγεται 20. τησ πολεωσ ο τοπ. | εβρα. ελλην. ρωμαϊστ. 23. οτε εσταυρ. : ℵ οι σταυρωσαντεσ | τεσσαρα | ℵ* om και τον χιτωνα | αρραφοσ 24. ειπον | πρ. αλληλ. : ℵ πρ. αυτουσ (ℵ^c εαυτ.) | η γρ. πληρωθη : add η λεγουσα | ℵ μου τα ιματι. 25. μαριαμ bis : μαρια bis 26. ουν : ℵ^a δε | ℵ* και λεγει | τη μητρι : add αυτου | ς ℵ ιδου 27. ιδου 28. ηδη : ς ℵ post παντα | τελειωθη : ℵ πληρωθη 29. σκευ. ουν εκειτ. οξ. μεστ. οι δε πλησαντεσ σπογγον οξουσ και

ἔλαβεν τὸ ὄξοσ, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνασ τὴν κεφαλὴν παρέ-
δωκεν τὸ πνεῦμα.
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ Dt 21, 23 Mc 15, 42
σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα
ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν
32 αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. [32] ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ
τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυ-
33 ρωθέντοσ αὐτῷ· [33] ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντεσ ὡσ εἶδον ἤδη
34 αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, [34] ἀλλ' εἶσ τῶν
στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺσ
35 αἷμα καὶ ὕδωρ. [35] καὶ ὁ ἑωρακὼσ μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ 21, 24
αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνοσ οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ
36 ὑμεῖσ πιστεύητε. [36] ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ex 12, 46 Ps 33(34), 21
37 ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. [37] καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Zch 12, 10
ὄψονται εἰσ ὃν ἐξεκέντησαν.
38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμα- Mt 27, 57–61
θαίασ, ὢν μαθητὴσ τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένοσ δὲ διὰ τὸν φόβον Mc 15, 42–47
τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Lc 23, 50–55
39 Πειλᾶτοσ. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. [39] ἦλθεν δὲ καὶ Νικό-
δημοσ ὁ ἐλθὼν πρὸσ αὐτὸν νυκτὸσ τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα
40 σμύρνησ καὶ ἀλόησ ὡσ λίτρασ ἑκατόν. [40] ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοισ μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼσ
41 ἔθοσ ἐστὶν τοῖσ Ἰουδαίοισ ἐνταφιάζειν. [41] ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ἐσταυρώθη κῆποσ, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ
42 οὐδέπω οὐδεὶσ ἐτέθη· [42] ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰου-
δαίων, ὅτι ἐγγὺσ ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Resurrectio. Petrus et Iohannes. Duo angeli. Iesus et Maria. Discipuli clausis portis. Thomas. Conclusio.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται Mt 28, 1 ss Mc 16, 1 ss
πρωῒ σκοτίασ ἔτι οὔσησ εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον Lc 24, 1 ss
2 ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. [2] τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸσ Σίμωνα
Πέτρον καὶ πρὸσ τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦσ, καὶ 19, 26 21 7,
λέγει αὐτοῖσ· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν 13, 23
3 ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. [3] ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτροσ καὶ ὁ ἄλλοσ μαθη-

30. *το οξοσ* : add *ο ιησουσ* 31. *επει παρασκ. ην* : post *εν τω σαββ.* pon | ℵ om *η* ante *ημερα* | *εκεινου* : ς^e *εκεινη* | *ηρωτησαν* : ℵ* add *ουν* 32. *συσταυρωϑ.* 33. *ωσ ειδον* : ℵ* *ευρον* et *και ου κατ.* | ς ℵ *αυτον ηδη* 34. *ευϑυσ εξηλϑ.* 35. *αληϑινη* : ℵ *αληϑησ* | om *και* ante *υμεισ* | *πιστευσητε* 36. ℵ *συντρι. απ αυτ.* 38. *ο ιωσηφ* | *ηλϑεν* et *ηρεν* | *αυτον* : ℵ^c *το σωμα αυτου*, ς *το σωμα του ιησου* 39. *αυτον* : *τον ιησουν* | *μιγμα* : ℵ* *ελιγμα* | ℵ *σζμυρνησ* | *ωσ* : *ωσει* 40. *εστιν* : ℵ* *ην* 41. ℵ *ουδεισ ουδεπω* | *ετεϑη* : ℵ *ην τεϑειμενοσ*

XX, 1. *μαρια* | ℵ *απο τησ ϑυρασ εκ τ. μνημ.*

τήσ, καὶ ἤρχοντο εἰσ τὸ μνημεῖον. [4] ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· 4
καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν
πρῶτοσ εἰσ τὸ μνημεῖον, [5] καὶ παρακύψασ βλέπει κείμενα τὰ ὀθό- 5
νια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. [6] ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτροσ ἀκολουθῶν 6
αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰσ τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κεί-
μενα, [7] καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ 7
τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰσ ἕνα τόπον.
[8] τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλοσ μαθητὴσ ὁ ἐλθὼν πρῶτοσ εἰσ 8
τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· [9] οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν 9
γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [10] ἀπῆλθον οὖν 10
πάλιν πρὸσ αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. [11] Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸσ 11
τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰσ τὸ
μνημεῖον, [12] καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλουσ ἐν λευκοῖσ καθεζομένουσ, 12
ἕνα πρὸσ τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. [13] λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεισ; 13
λέγει αὐτοῖσ ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν
αὐτόν. [14] ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰσ τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν 14
21, 4 *Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. [15] λέγει αὐτῇ* 15
Ἰησοῦσ· γύναι, τί κλαίεισ; τίνα ζητεῖσ; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ
κηπουρόσ ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασασ αὐτόν, εἰπέ
μοι ποῦ ἔθηκασ αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. [16] λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· 16
Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ
λέγεται διδάσκαλε. [17] λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· μή μου ἅπτου· οὔπω 17
γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸσ τοὺσ ἀδελ-
φούσ μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖσ· ἀναβαίνω πρὸσ τὸν πατέρα μου καὶ
πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. [18] ἔρχεται Μαριὰμ 18
ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖσ μαθηταῖσ ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον,
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Lc 24, 36 *Οὔσησ οὖν ὀψίασ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ* 19
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
[Mc 16, 14] *τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον, καὶ λέγει*
[Lc 24, 40] *αὐτοῖσ· εἰρήνη ὑμῖν. [20] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰσ χεῖρασ καὶ* 20
τὴν πλευρὰν αὐτοῖσ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντεσ τὸν

---

3. ℵ* om *και ηρχοντ. εισ το μνημ.* 4. ℵ *και ετρεχ. οι δυο ομου* | *και ο αλλοσ* usq *ταχ. του πετρ.* : ℵ* *προεδραμεν δε ταχιον του πετρου* | *πρωτοσ* : ℵ post *εισ το μνημ.* 9. ℵ* *ηδει* 10. *προσ εαυτουσ* 11. *μαρια* | ς *προσ το μνημειον*, ℵ *εν τω μνημειω* | *εξω* : ς post *κλαιουσα*, ℵ* om 12. ℵ* om *δυο* | ℵ *καθεζ. εν λευκ.* 13. *και λεγουσιν* 14. *και ταυτα* | *ο ιησουσ* 15. *ο ιησουσ* | *εκεινη* : ℵ* add *δε* | ℵ* *ει συ ει ο βαστασασ* | *αυτον εθηκασ* 16. ς ℵ *ο ιησουσ* | *μαρια* | ℵ *στραφεισα δε* | om *εβραϊστ.* | *διδασκαλε* : ℵ[ca] add *και προσεδραμεν αψασθαι αυτου* 17. *ο ιησουσ* | *πατερα* pri : add *μου* | ℵ[ca] *πορευου ουν* | ℵ* om *μου* post *αδελφ.* 18. *μαρια* | *απαγγελλουσα* | *εωρακεν* 19. ℵ* om *τη* ante *μια* | *των σαββατων* | *οι μαθηται* : add *συνηγμενοι* | ℵ* om *αυτοισ* 20. *εδειξεν αυτοισ* et *πλευραν αυτου*

21 κύριον. [21] εἶπεν οὖν αὐτοῖσ πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼσ ἀπέσταλ- 17, 18
22 κέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶσ. [22] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
23 καὶ λέγει αὐτοῖσ· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. [23] ἄν τινων ἀφῆτε τὰσ
ἁμαρτίασ, ἀφέωνται αὐτοῖσ· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Mt 18, 18
24 Θωμᾶσ δὲ εἷσ ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ, οὐκ
25 ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦσ. [25] ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖσ· ἐὰν μὴ ἴδω
ἐν ταῖσ χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν
δάκτυλον εἰσ τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰσ
26 τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. [26] Καὶ μεθ' ἡμέρασ ὀκτὼ
πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶσ μετ' αὐτῶν.
ἔρχεται ὁ Ἰησοῦσ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰσ τὸ μέσον
27 καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. [27] εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε καὶ ἴδε τὰσ χεῖράσ μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
βάλε εἰσ τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστοσ ἀλλὰ πιστόσ.
28 [28] ἀπεκρίθη Θωμᾶσ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριόσ μου καὶ ὁ θεόσ
29 μου. [29] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ὅτι ἑώρακάσ με, πεπίστευκασ·
μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντεσ καὶ πιστεύσαντεσ.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦσ ἐνώ- 21, 25
πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 [31] ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστὸσ
ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντεσ ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ.

XXI.

Tertia redivivi manifestatio ad lacum Tiberiados. Petri restitutio; Iohannes non moriturus. De auctore evangelii.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦσ τοῖσ μαθη-
ταῖσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ τῆσ Τιβεριάδοσ· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτωσ.
2 [2] ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτροσ καὶ Θωμᾶσ ὁ λεγόμενοσ Δίδυμοσ καὶ
Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆσ Γαλιλαίασ καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
3 ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. [3] λέγει αὐτοῖσ Σίμων Πέτροσ·
ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖσ σὺν σοί.
ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰσ τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν

---

21. ℵ[ca] και ειπεν | παλιν : praem ο ιησουσ | ℵ* πεμψω, ℵ[ca] αποστελλω 23. ς αφιενται, ℵ* αφεθησεται | αν sec loco : ℵ* εαν δε 24 sq οτε ηλθεν etc : ℵ* οτε ουν ηλθεν ιησουσ, ελεγον αυτω οι μαθηται | ο ιησουσ 25. ℵ* om αλλοι (vide ante) | ℵ* om αυτου post χερσιν | τον δακτυλ. μου | ς ℵ[c] εισ τ. τυπον των ηλων, ℵ* εισ την χειραν αυτου | την χειρα μου 26. ℵ om αυτου 28. και απεκριθη | ς ℵ ο θωμασ 29. ℵ[c] λεγει δε, ℵ* ειπεν δε | με : ς add θωμα, ℵ add και | ιδοντεσ : ℵ* add με 30. τ. μαθητων : ς ℵ add αυτου 31. πιστευσητε | ο ιησουσ | ℵ* om και ante ινα | ζωην : ℵ add αιωνιον

XXI, 1. παλιν : ℵ ante εαυτον | ς ℵ ο ιησουσ 2. ℵ οι υιοι ζεβεδαιου 3. ℵ εξηλθον ουν | ανεβησαν | εισ τ. πλοιον : add ευθυσ | επιασαν : ℵ* εκοπιασαν

οὐδέν. 4 πρωΐασ δὲ ἤδη γινομένησ ἔστη Ἰησοῦσ ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· 4
20, 14 οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐ- 5
τοῖσ Ἰησοῦσ· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
οὔ. 6 λέγει αὐτοῖσ· βάλετε εἰσ τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ 6
δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον
19, 26 ἀπὸ τοῦ πλήθουσ τῶν ἰχθύων. 7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ ὃν 7
ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριόσ ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτροσ,
ἀκούσασ ὅτι ὁ κύριόσ ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ
γυμνόσ, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰσ τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθη- 8
ταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆσ γῆσ ἀλλὰ
ὡσ ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντεσ τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.
9 ὡσ οὖν ἀπέβησαν εἰσ τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην 9
καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· 10
ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἀνέβη Σίμων 11
Πέτροσ καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰσ τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον. 12 λέγει αὐτοῖσ ὁ Ἰησοῦσ· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶσ 12
δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίσ εἶ; εἰδότεσ ὅτι
ὁ κύριόσ ἐστιν. 13 ἔρχεται Ἰησοῦσ καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ 13
δίδωσιν αὐτοῖσ, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίωσ. 14 τοῦτο ἤδη τρίτον 14
20, 19. 26 ἐφανερώθη Ἰησοῦσ τοῖσ μαθηταῖσ ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν.
Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦσ· 15
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷσ με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε,
σὺ οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 λέγει 16
αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷσ με; λέγει αὐτῷ·
ναὶ κύριε, σὺ οἶδασ ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ προ-
βάτιά μου. 17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖσ με; 17
ἐλυπήθη ὁ Πέτροσ ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖσ με; καὶ λέγει
16, 30 αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδασ, σὺ γινώσκεισ ὅτι φιλῶ σε. λέγει
αὐτῷ· βόσκε τὰ προβάτιά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦσ 18
νεώτεροσ, ἐζώννυεσ σεαυτὸν καὶ περιεπάτεισ ὅπου ἤθελεσ· ὅταν
δὲ γηράσῃσ, ἐκτενεῖσ τὰσ χεῖράσ σου, καὶ ἄλλοσ σε ζώσει καὶ
12, 33 13, 36 2 Pe 1, 14 οἴσει ὅπου οὐ θέλεισ. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ 19

4. ηδη : ℵ* om | ϛ ℵ γενομενησ | ο ιησουσ | επι : εισ | ηδεισαν : ℵ εγνωσαν 5. ο ιησουσ | μη τι : ℵ* μη 6. ο δε ειπεν αυτοισ | ευρησετε : ℵ^ca add οι δε ειπον· δι ολησ τησ νυκτοσ εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν· επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν. | εβαλ. ουν : ℵ* οι δε εβαλ. | ℵ* ϊλκυσαι | ισχυσαν 8. πλοιαριω : ℵ praem αλλω | αλλ 9. ℵ* ανεβησαν | ℵ^ca επι την 11. ℵ ενεβη ουν | επι τησ γησ 13. ερχεται ουν | ϛ ℵ ο ιησουσ 14. τουτο : ℵ add δε | ϛ ℵ ο ιησουσ | τ. μαθηταισ αυτου 15. ℵ^a ιωανου, ϛ ιωνα | πλειον 16. παλιν : ℵ ante λεγ. αυτ. | δευτερ. (ℵ^a το δευ.) : ℵ* om | ιωνα | ℵ* om ναι | προβατια : ϛ ℵ -τα 17. ιωνα | ℵ ελυπηθη δε | φιλεισ (ℵ^a) : ℵ* praem και | λεγει sec : ειπεν | συ παντα | λεγει (ℵ praem και) αυτω : add ο ιησουσ | ϛ ℵ προβατα 18. ℵ* εκτ. την χειραν σου | ℵ* αλλοι ζωσουσιν σε | οισει : ℵ^c αποισουσιν σε, ℵ* ποιησουσιν σοι | οπου : ℵ* οσα

δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.
20 [20] ἐπιστραφεὶσ ὁ Πέτροσ βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦσ 21, 7
ἀκολουθοῦντα, ὃσ καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθοσ αὐ- 13, 23 ss
21 τοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίσ ἐστιν ὁ παραδιδούσ σε; [21] τοῦτον οὖν
22 ἰδὼν ὁ Πέτροσ λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτοσ δὲ τί; [22] λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦσ· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ ἔρχομαι, τί πρὸσ σέ;
23 σύ μοι ἀκολούθει. [23] ἐξῆλθεν οὖν οὗτοσ ὁ λόγοσ εἰσ τοὺσ ἀδελ-
φοὺσ ὅτι ὁ μαθητὴσ ἐκεῖνοσ οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦσ ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕωσ
ἔρχομαι.
24 Οὗτόσ ἐστιν ὁ μαθητὴσ ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψασ 19, 35 3 Io 12
ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴσ αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.

ΠΡΑΞΕΙϹ.

I.

Iesu redivivi mandata et in caelum reditus. Apostoli. Petro suasore Iudae suffectus Matthias.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
2 ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦσ ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, [2] ἄχρι ἧσ ἡμέρασ ἐν-
τειλάμενοσ τοῖσ ἀποστόλοισ διὰ πνεύματοσ ἁγίου οὓσ ἐξελέξατο
3 ἀνελήμφθη· [3] οἷσ καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν
αὐτὸν ἐν πολλοῖσ τεκμηρίοισ, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανό-
4 μενοσ αὐτοῖσ καὶ λέγων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ· [4] καὶ
συναλιζόμενοσ παρήγγειλεν αὐτοῖσ ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί-
ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸσ ἣν ἠκούσατέ Lc 24, 49 Io 16, 7.
5 μου· [5] ὅτι Ἰωάννησ μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ ἐν πνεύματι Lc 3, 16 s c. pp
6 βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰσ ταύτασ ἡμέρασ. [6] οἱ μὲν
οὖν συνελθόντεσ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντεσ· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
7 τούτῳ ἀποκαθιστάνεισ τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; [7] εἶπεν πρὸσ
αὐτούσ· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνουσ ἢ καιροὺσ οὓσ ὁ πατὴρ
8 ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, [8] ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντοσ

---

20. ς κ επιστραφεισ δε | ακολουθ. οσ : ℵ* om, ℵ* suppl ακολουθ. et ℵ^c add οσ | και ειπεν (ℵ* λεγει) : κ add αυτω 21. om ουν | λεγει : κ ειπεν | κ om κυριε 22. ακολουθει μοι 23. ο λογ. ουτοσ | κ ουκ ειπεν δε | ερχομαι : add τι προσ σε 24. και pri : ℵ^a ο και | ς κ εστιν η μαρτυρια αυτου 25. omisimus versum cum ℵ*, ς ℵ^a vero sic : εστιν (εστι) δε και αλλα πολλα οσα (ℵ^a α) εποιησεν ο ιησουσ, ατινα εαν γραφηται καθ εν, ουδε (ℵ^a ουδ) αυτον οιμαι τον κοσμον χωρησαι (ℵ^a -ρησειν) τα γραφομενα βιβλια. Praeterea ς add αμην.

* ς πραξεισ των αγιων αποστολων

I, 2. ανεληφθη 3. τεσσαρακοντα 5. βαπτισθησεσθ. εν πνευμ. αγιω 6. ℵ* ελθοντεσ | επηρωτων 7. ς κ ειπεν δε 8. ληψεσθε

τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐφ' ὑμᾶσ, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρεσ ἔν τε
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕωσ ἐσχά-
του τῆσ γῆσ. [9] καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ 9
νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. [10] καὶ ὡσ 10
ἀτενίζοντεσ ἦσαν εἰσ τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ
ἄνδρεσ δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖσ ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖσ, [11] οἳ καὶ 11
εἶπαν· ἄνδρεσ Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντεσ εἰσ τὸν οὐρανόν;
οὗτοσ ὁ Ἰησοῦσ ὁ ἀναλημφθεὶσ ἀφ' ὑμῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οὕτωσ
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰσ τὸν οὐ-
ρανόν.

Τότε ὑπέστρεψαν εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρουσ τοῦ καλου- 12
μένου ἐλαιῶνοσ, ὅ ἐστιν ἐγγὺσ Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
[13] καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰσ τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον- 13
τεσ, ὅ τε Πέτροσ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἰάκωβοσ καὶ Ἀνδρέασ, Φίλιπ-
ποσ καὶ Θωμᾶσ, Βαρθολομαῖοσ καὶ Μαθθαῖοσ, Ἰάκωβοσ Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴσ καὶ Ἰούδασ Ἰακώβου. [14] οὗτοι 14
πάντεσ ἦσαν προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν
γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ
αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ ἀναστὰσ Πέτροσ ἐν μέσῳ τῶν 15
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλοσ ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν
εἴκοσι· [16] ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προ- 16
εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματοσ Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ
γενομένου ὁδηγοῦ τοῖσ συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, [17] ὅτι κατηριθμημένοσ 17
ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆσ διακονίασ ταύτησ. [18] οὗτοσ 18
Mt 27, 5 ss μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆσ ἀδικίασ, καὶ πρηνὴσ
γενόμενοσ ἐλάκησεν μέσοσ, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐ-
τοῦ· [19] ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖσ κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, 19
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελ-
δαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματοσ. [20] γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ 20
Ps 68 (69), 26 ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλισ αὐτοῦ ἔρημοσ καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοι-
Ps 108 (109) 8 κῶν ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτεροσ. [21] δεῖ 21
οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν
καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶσ ὁ κύριοσ Ἰησοῦσ, [22] ἀρξάμενοσ ἀπὸ τοῦ 22
βαπτίσματοσ Ἰωάννου ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ἧσ ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν,
μάρτυρα τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων.
[23] Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃσ 23

8. εσεσθ. μοι μαρτ. | σαμαρεια 10. εν εσθητι λευκη 11. ειπον | εμβλε-
ποντεσ | αναληφθεισ 13. ανεβησ. εισ το υπερ. | ιακωβ. και ιωανν. |
ματθαιοσ | ℵ* om ο ante ζηλωτησ 14. ℵ* ησ. ομοθυμ. προσκ. ομοθυμ.
(ℵc delet ομοθ. posterius) | τ. προσευχη : add και τη δεησει | ς ℵ μαρια |
και συν τοισ 15. αδελφων : μαθητων | ωσει : ωσ | εικοσιν 16. τ.
γραφην : add ταυτην | δαβιδ | τον ιησουν 17 ην εν : ην συν 18. εκ
του μισθου 19. ο και : om ο | ℵ om ιδια | ακελδαμα 20. λαβοι 21. εν
ω εισηλθ. 22. αχρι : εωσ | ανεληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23. βαρσαβαν

24 ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν. [24] καὶ προσευξάμενοι εἶπαν·
σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων
25 τῶν δύο ἕνα [25] λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀπο-
στολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν
26 ἴδιον. [26] καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ
Μαθθίαν, καὶ συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

Effusio spiritus sancti. Linguarum donum. Petri oratio de vaticiniis Iohelis et Davidis. Tria milia ad Christum convertuntur. Credentium communio.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν Dt 16, 9 s
2 πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. [2] καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
3 οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, [3] καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
4 γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, [4] καὶ 10, 46. 19, 6
ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις 1 Co 12 ss
γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. [Mc 16, 17]
5 [5] Ἦσαν δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
6 βεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· [6] γενομένης δὲ
τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον
7 εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. [7] ἐξίσταντο δὲ
πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ
8 λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; [8] καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
9 διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, [9] Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλα-
μεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
10 Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, [10] Φρυγίαν τε καὶ Παμ-
φυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην,
καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,
11 [11] Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέ-
12 ραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; [12] ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ
διηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο εἶναι;
13 [13] ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι
εἰσίν.
14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-

---

23. ς ℵ ματθιαν 24. ειπον | ον εξελεξω : post ενα pon 25. τοπον : ς ℵ κληρον | αφ : εξ 26. αυτοις : αυτων | ς ℵ ματθιαν | ς συγκατεψηφ., ℵ * κατεψηφισθη

II, 1. συμπληρουσθ. | παντες (ς απαντες) : ℵ* om | ομου : ομοθυμαδον 2. καθεζομενοι 3. ℵ* και εκαθισαν, ς εκαθισε τε 4. απαντες | αυτοις αποφθεγγ. 5. εν ιερουσαλ. | ℵ om ιουδαιοι 6. ℵ ηκουσεν | ℵ om εις 7. παντες : ℵ* απαντ. | λεγοντες : add προς αλληλους | ουκ ιδου | παντες 9. ς ℵc ελαμιται (ℵ* om και ελαμ.) 12. διηπορουν | τι : add αν | ς ℵ θελοι 13. χλευαζοντες 14. om ο ante πετρ.

κοῦντεσ Ἰερουσαλὴμ πάντεσ, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτί-
σασθε τὰ ῥήματά μου. [15] οὐ γὰρ ὡσ ὑμεῖσ ὑπολαμβάνετε οὗτοι 15
μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆσ ἡμέρασ, [16] ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν 16
Iohel 2, 28-32 τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· [17] καὶ ἔσται ἐν ταῖσ ἐσχά- 17
(3, 1, ss) ταισ ἡμέραισ, λέγει ὁ θεόσ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρεσ
ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεισ ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ὑμῶν ἐνυπνίοισ ἐνυπνιασθήσονται· [18] καίγε ἐπὶ τοὺσ δούλουσ μου 18
καὶ ἐπὶ τὰσ δούλασ μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματόσ μου, καὶ προφητεύσουσιν. [19] καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ 19
οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆσ γῆσ κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
ἀτμίδα καπνοῦ. [20] ὁ ἥλιοσ μεταστραφήσεται εἰσ σκότοσ καὶ ἡ 20
Ro 10, 13 σελήνη εἰσ αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. [21] καὶ 21
ἔσται πᾶσ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.
[22] Ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺσ λόγουσ τούτουσ· Ἰησοῦν 22
10, 38 τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ
δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοισ, οἷσ ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸσ
ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼσ αὐτοὶ οἴδατε, [23] τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ 23
καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸσ ἀνόμων προσπήξαντεσ
ἀνείλατε, [24] ὃν ὁ θεὸσ ἀνέστησεν λύσασ τὰσ ὠδῖνασ τοῦ θανάτου, 24
Ps 15(16), 8-11 καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. [25] Δαυεὶδ 25
γὰρ λέγει εἰσ αὐτόν· προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου
διαπαντόσ, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. [26] διὰ 26
τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου,
13, 35 ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐφ' ἐλπίδι, [27] ὅτι οὐκ ἐνκα- 27
ταλείψεισ τὴν ψυχήν μου εἰσ ᾅδην οὐδὲ δώσεισ τὸν ὅσιόν σου
ἰδεῖν διαφθοράν. [28] ἐγνώρισάσ μοι ὁδοὺσ ζωῆσ, πληρώσεισ 28
με εὐφροσύνησ μετὰ τοῦ προσώπου σου. [29] Ἄνδρεσ ἀδελφοί, 29
ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίασ πρὸσ ὑμᾶσ περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν
ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆσ ἡμέρασ ταύτησ. [30] προφήτησ οὖν ὑπάρχων καὶ 30
Ps 88(89), 4 εἰδὼσ ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸσ ἐκ καρποῦ τῆσ ὀσφύοσ αὐ-
τοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, [31] προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆσ 31
27 ἀναστάσεωσ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη εἰσ ᾅδην οὔτε
3, 15. 5, 30 10, 39s ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. [32] τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν 32
ὁ θεόσ, οὗ πάντεσ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ. [33] τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ 33

14. απαντεσ 17. ενυπνια 18. ℵ επι τασ δουλασ μου και επι τουσ δουλουσ μου 20. πριν η | την ημερ. τ. μεγαλ. και επιφανη 21. ℵ* om versum, suppl[a] 22. ℵ ισδραηλειτ., ς ισραηλιται | ℵ* ναζοραιον | απο τ. θεου αποδεδειγμ. | καθωσ και 23. εκδοτον : add λαβοντεσ | δια χειρων | ανειλετε 25. δαβιδ | προωρωμην | om μου post τ. κυριον 26. ευφρανθη | η καρδι. μου | εφ ἐλπ. : επ ἐλπ. 27. ς ℵ εγκαταλ. | εισ αδου 29. δαβιδ 30. καθισαι : praem το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον | επι του θρονου 31. ουτε pri : ου | ουτε sec : ουδε | κατελειφθη η ψυχη αυτου εισ αδου 32. εσμεν : ℵ ante ημεισ pon

θεοῦ ὑψωθεὶσ τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου λαβὼν
παρὰ τοῦ πατρὸσ ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖσ καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε.
34 [34] οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰσ τοὺσ οὐρανούσ, λέγει δὲ αὐτόσ· εἶπεν Ps 109 (110), 1
35 κύριοσ τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, [35] ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ Mt 22, 44 pp
36 ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. [36] ἀσφαλῶσ οὖν γινω- He 1, 13 1 Co 15,25
σκέτω πᾶσ οἶκοσ Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν
ἐποίησεν ὁ θεόσ, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντεσ δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸσ
τὸν Πέτρον καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀποστόλουσ· τί ποιήσωμεν, ἄνδρεσ Lc 3,10.14
38 ἀδελφοί; [38] Πέτροσ δὲ πρὸσ αὐτούσ· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστοσ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
39 πνεύματοσ. [39] ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν
καὶ πᾶσιν τοῖσ εἰσ μακράν, ὅσουσ ἂν προσκαλέσηται κύριοσ ὁ Eph 2, 13
40 θεὸσ ἡμῶν. [40] ἑτέροισ τε λόγοισ πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ
παρεκάλει αὐτοὺσ λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ τῆσ σκολιᾶσ Phil 2, 15
41 ταύτησ. [41] οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
σαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·
42 [42] ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντεσ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ
κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖσ προσευχαῖσ.
43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβοσ· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἰερουσαλήμ, φόβοσ τε ἦν μέγασ
44 ἐπὶ πάντασ. [44] καὶ πάντεσ δὲ οἱ πιστεύσαντεσ ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ 4, 32 ss
45 καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, [45] καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰσ ὑπάρξεισ
ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τισ χρείαν
46 εἶχεν· [46] καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντεσ ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, κλῶντέσ τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆσ ἐν
47 ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίασ, [47] αἰνοῦντεσ τὸν θεὸν καὶ
ἔχοντεσ χάριν πρὸσ ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριοσ προσετίθει τοὺσ 41 5, 14
σωζομένουσ καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

III.

Petrus sanat mendicum claudum et cohortatur stupentem populum ad poenitentiam ac fidem.

1 Πέτροσ δὲ καὶ Ἰωάννησ ἀνέβαινον εἰσ τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
2 ὥραν τῆσ προσευχῆσ τὴν ἐνάτην. [2] καί τισ ἀνὴρ χωλὸσ ἐκ κοι- 14, 8

---

33. *του αγιου πνευματοσ* | *ο νυν υμεισ* | ς ℵ om *και* ante *βλεπετε* 34. *δαβιδ* | *ειπ. ο κυριοσ* 36. ς^e om *και* ante *κυριον* | *αυτον* : post *χριστ.* pon | *ο θεοσ εποιησεν* 37. *τη καρδια* | *ειπον τε* : ℵ *ειποντεσ* | *ποιησομεν* 38. *φησιν* : ς *εφη* ante *μετανοησ.* | *των αμαρτ. υμων* : *αμαρτιων* tantum | *ληψεσθε* 40. *διεμαρτυρετο* | *αυτουσ* : om 41. *ασμενωσ αποδεξαμενοι* | *εν τη* : om *εν* | 42. *και τη κλασει* 43. *εγενετο δε* | *πολλα τε τερ.* | om *εν ιερουσαλ.* | *φοβ. τε ην μεγ. επι παντασ* : om 44. om *και* ab initio | *οι πιστευοντεσ* 47. *επι το αυτο.* 3,1 *πετρ. δε* : *τη εκκλησια.* 3,1 *Επι το αυτο δε πετροσ*

III, 1. vide ante | *εννατην*

λίασ μητρὸσ αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν
πρὸσ τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰσ τὸ ἱερόν· [3] ὃσ ἰδὼν Πέτρον 3
καὶ Ἰωάννην μέλλοντασ εἰσιέναι εἰσ τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην
λαβεῖν. [4] ἀτενίσασ δὲ Πέτροσ εἰσ αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· 4
βλέψον εἰσ ἡμᾶσ. [5] ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖσ προσδοκῶν τι παρ᾽ αὐ- 5
τῶν λαβεῖν. [6] εἶπεν δὲ Πέτροσ· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει 6
μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. [7] καὶ πιάσασ αὐτὸν τῆσ δεξιᾶσ χειρὸσ 7
ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεισ αὐτοῦ καὶ
τὰ σφυδρά, [8] καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν 8
σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν και ἁλλόμενοσ καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. [9] καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα 9
τὸν θεόν· [10] ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν 10
ἐλεημοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλή-
σθησαν θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα- 11
5, 12 μεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολο-
μῶντοσ ἔκθαμβοι. [12] ἰδὼν δὲ ὁ Πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν 12
λαόν· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν
Lc 20, 37 pp αὐτόν; [13] ὁ θεὸσ Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ, 13
Ex 3, 6 ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖσ μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου,
κρίναντοσ ἐκείνου ἀπολύειν· [14] ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον 14
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, [15] τὸν 15
5, 31 δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
οὗ ἡμεῖσ μάρτυρέσ ἐσμεν. [16] καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματοσ αὐ- 16
τοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
καὶ ἡ πίστισ ἡ δι᾽ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην
ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. [17] καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ 17
ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ὑμῶν· [18] ὁ δὲ θεὸσ ἃ 18
προκατήγγειλεν διὰ στόματοσ πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν
τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτωσ. [19] μετανοήσατε οὖν καὶ 19
ἐπιστρέψατε πρὸσ τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰσ ἁμαρτίασ, ὅπωσ
ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεωσ ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου [20] καὶ 20

4. εισ αυτ. : ℵ προσ αυτ. 6. ℵ ουκ υπαρχ. | ℵ* ναζοραιου | εγειραι και περιπατει 7. om αυτον post ηγειρ. | αυτου αι βασεισ | σφυρα 9. αυτον πασ ο λαοσ 10. δε : τε | αυτον (ℵ^a) : ℵ* om | αυτοσ : ουτοσ | ℵ* επι την ωραιαν πυλην 11. αυτου : του ιαθεντοσ χωλου | om τον ante ιωανν. | προσ αυτ. πασ ο λα. 12. om ο ante πετρ. | ℵ ισδραηλειται, ϛ ισραηλιται | η ημιν : ℵ ει ημ. 13. om ο θεοσ sec et tert | παιδα : ℵ* miro errore πατερα | om μεν | ηρνησασθ. αυτον | ϛ ℵ πιλατον 16. επι : ℵ* om 18. αυτου : post προφητων pon 19. προσ : εισ

21 ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, [21] ὃν δεῖ
οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεωσ πάντων ὧν
ἐλάλησεν ὁ θεὸσ διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ αὐτοῦ
22 προφητῶν. [22] Μωϋσῆσ μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Lc 1, 70 Dt 18, 15. 19
κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ· αὐτοῦ ἀκού-
23 σεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸσ ὑμᾶσ. [23] ἔσται δὲ πᾶσα
ψυχὴ ἥτισ ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται Gen 17, 14
24 ἐκ τοῦ λαοῦ. [24] καὶ πάντεσ δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ
τῶν καθεξῆσ ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰσ ἡμέρασ ταύ-
25 τασ. [25] ὑμεῖσ ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆσ διαθήκησ ἧσ
διέθετο ὁ θεὸσ πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, λέγων πρὸσ Ἀβραάμ· Gn 12, 3 22, 18
καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆσ Gal 3, 8
26 γῆσ. [26] ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσασ ὁ θεὸσ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέ-
στειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶσ ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ
τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

Petrus et Iohannes capti coram synedrio. Dimittuntur cum interdicto. Supplicatio apostolorum. Communio bonorum; Barnabae liberalitas.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸσ τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖσ οἱ
2 ἱερεῖσ καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, [2] διαπο-
νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν
3 τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, [3] καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖσ 5, 18
τὰσ χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
4 ἤδη. [4] πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ
ἐγενήθη ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.
5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρχον-
τασ καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ Ἱερουσαλήμ,
6 [6] καὶ Ἅννασ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ Καϊάφασ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀλέ-
7 ξανδροσ καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένουσ ἀρχιερατικοῦ, [7] καὶ στήσαντεσ
αὐτοὺσ ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ
8 ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖσ; [8] τότε Πέτροσ πλησθεὶσ πνεύμα-
τοσ ἁγίου εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄρχοντεσ τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύ-
9 τεροι, [9] εἰ ἡμεῖσ σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου
10 ἀσθενοῦσ, ἐν τίνι οὗτοσ σέσωται, [10] γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ 3, 6. 15
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,

---

20. προκεκηρυγμενον | ιησουν χριστον 21. δια στοματοσ παντων αγι. αυτου προφητ. απ αιωνοσ 22. ϛ κ μωσησ | μεν : add γαρ | ειπεν : praem προσ τουσ πατερασ | ο θεοσ υμων 23. ητισ αν | εξολοθρευθ. 24. οσοι : א οι | προκατηγγειλαν 25. εστε υιοι | εν τω : om εν 26. ο θε. αναστ. | τον παιδ. αυτ. ιησουν

IV, 4. ο αριθμ. | ωσει χιλιαδ. 5. om τουσ sec et tert 6. και ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον 7. εποιησατε ipse א* ex ποιειτε corr | εποιησ. τουτ. υμεισ 8. πρεσβυ. του ισραηλ 9. σεσωσται 10. א* ναζοραιου

Ps 117, ἐν τούτῳ οὗτοσ παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιήσ. [11] οὗτόσ ἐστιν 11
(118), 22. Mt 21, 42. ὁ λίθοσ ὁ ἐξουθενηθεὶσ ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενοσ εἰσ
pp κεφαλὴν γωνίασ. [12] καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· 12
οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν
ἀνθρώποισ ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶσ. [13] Θεωροῦντεσ δὲ τὴν τοῦ 13
Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι
ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺσ
ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, [14] τόν τε ἄνθρωπον βλέποντεσ σὺν αὐτοῖσ 14
ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. [15] κελεύσαν- 15
τεσ δὲ αὐτοὺσ ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸσ
ἀλλήλουσ [16] λέγοντεσ· τί ποιήσωμεν τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ; ὅτι 16
μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι᾽ αὐτῶν, πᾶσιν τοῖσ κατοι-
κοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· [17] ἀλλ᾽ 17
5, 28. 40 ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰσ τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖσ
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. [18] καὶ 18
καλέσαντεσ αὐτοὺσ παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ
διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. [19] ὁ δὲ Πέτροσ καὶ Ἰωάν- 19
5, 29 νησ ἀποκριθέντεσ εἶπον πρὸσ αὐτούσ· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· [20] οὐ δυνά- 20
μεθα γὰρ ἡμεῖσ ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. [21] οἱ δὲ 21
προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούσ, μηδὲν εὑρίσκοντεσ τὸ πῶσ
κολάσωνται αὐτούσ, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντεσ ἐδόξαζον τὸν θεὸν
ἐπὶ τῷ γεγονότι· [22] ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄν- 22
θρωποσ ἐφ᾽ ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆσ ἰάσεωσ.

Ἀπολυθέντεσ δὲ ἦλθον πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ καὶ ἀπήγγειλαν 23
ὅσα πρὸσ αὐτοὺσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. [24] οἱ δὲ 24
ἀκούσαντεσ ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·
Ier 39 (32), 17 δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσασ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, [25] ὁ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν διὰ πνεύμα- 25
Ps 2, 1. 2 τοσ ἁγίου στόματοσ Δαυεὶδ παιδόσ σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν
ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; [26] παρέστησαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ 26
γῆσ καὶ οἱ ἄρχοντεσ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου
καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. [27] συνήχθησαν γὰρ ἐπ᾽ ἀληθείασ 27
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισασ,
Ἡρῴδησ τε καὶ Πόντιοσ Πειλᾶτοσ σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖσ Ἰσραήλ,
[28] ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 28
[29] καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰσ ἀπειλὰσ αὐτῶν, καὶ δὸσ τοῖσ 29
δούλοισ σου μετὰ παρρησίασ πάσησ λαλεῖν τὸν λόγον σου [30] ἐν 30

11. οικοδομουντων 12. ουτε γαρ | κ ετερ. ονομ. εστ. 14. τον δε ανθρ. 15. συνεβαλον 16. ποιησομεν | αρνησασθαι 17. απειλη απειλησωμ. 18. παρηγγειλαν : add αυτοισ | το καθολου 19. πρ. αυτ. ειπ. 20. ειδομεν 22. τεσσαρακ. | ς κ εγεγονει 23. κ ανηγγειλαν | ειπον 24. ειπον | συ : add ο θεοσ 25. ο δια στοματοσ δαβιδ του παιδοσ σου ειπων 27. om εν τη πολει ταυτ. | ς κ πιλατοσ

τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰσ ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
31 γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἁγίου παιδόσ σου Ἰησοῦ. [31] καὶ
δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόποσ ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ
ἐπλήσθησαν ἅπαντεσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, καὶ ἐλάλουν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίασ.
32 Τοῦ δὲ πλήθουσ τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ
μία, καὶ οὐδὲ εἷσ τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, 2, 44
33 ἀλλ' ἦν αὐτοῖσ ἅπαντα κοινά. [33] καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆσ ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
34 κυρίου, χάρισ τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντασ αὐτούσ. [34] οὐδὲ γὰρ
ἐνδεήσ τισ ἦν ἐν αὐτοῖσ· ὅσοι γὰρ κτήτορεσ χωρίων ἢ οἰκιῶν
35 ὑπῆρχον, πωλοῦντεσ ἔφερον τὰσ τιμὰσ τῶν πιπρασκομένων [35] καὶ 2, 45
ἐτίθουν παρὰ τοὺσ πόδασ τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ
36 καθότι ἄν τισ χρείαν εἶχεν. [36] Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶσ Βαρνάβασ
ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸσ παρακλή-
37 σεωσ, Λευείτησ, Κύπριοσ τῷ γένει, [37] ὑπάρχοντοσ αὐτῷ ἀγροῦ,
πωλήσασ ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸσ τοὺσ πόδασ τῶν
ἀποστόλων.

V.

Ananias et Sapphira. Apostolorum miracula. Capti ab angelo liberantur; iterum in iudicium vocati Gamalielis consilio dimittuntur.

1 Ἀνὴρ δέ τισ Ἀνανίασ ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
2 αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, [2] καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆσ τιμῆσ, συν-
ειδυίησ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ ἐνέγκασ μέροσ τι παρὰ τοὺσ πόδασ
3 τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. [3] εἶπεν δὲ ὁ Πέτροσ· Ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶσ τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
4 τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆσ τιμῆσ τοῦ χωρίου; [4] οὐχὶ
μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποισ
5 ἀλλὰ τῷ θεῷ. [5] ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίασ τοὺσ λόγουσ τούτουσ,
πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐπὶ πάντασ τοὺσ
6 ἀκούοντασ· [6] ἀναστάντεσ δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
7 ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν. [7] Ἐγένετο δὲ ὡσ ὡρῶν τριῶν διάστημα
8 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸσ εἰσῆλθεν. [8] ἀπεκρίθη δὲ
πρὸσ αὐτὴν Πέτροσ· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;
9 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. [9] ὁ δὲ Πέτροσ πρὸσ αὐτήν· τί ὅτι
συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδεσ τῶν

30. אc om σε 31. א* παντεσ | απαντ. πνευματ. αγιου 32. η καρδια et η ψυχη 33. μεγαλη δυναμει 34. τισ ην : τισ υπηρχεν | א* om υπηρχον 35. διεδιδοτο 36. ιωσηφ δε | απο : υπο | ε κ λευϊτησ 37. παρα τουσ

V, 1. אc σαμφιρη (א* παμφιρ.) 2. συνειδυιασ | γυναικοσ : add αυτου 3. om ο ante πετρ. | א* επηρωσεν 5. om ο ante ανανιασ | τ. ακουοντασ : add ταυτα 7. ωσ : א* εωσ 8. πρ. αυτην : αυτη | ο πετρ. 9. ο δε πετρ. ειπε | א* τι ουν

θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. [10] ἔπεσεν 1
δὲ παραχρῆμα πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ
δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν
πρὸσ τὸν ἄνδρα αὐτῆσ. [11] καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐφ' ὅλην 11
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ- 12
3, 11 ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ
στοᾷ Σολομῶντοσ· [13] τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι 13
αὐτοῖσ, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ· [14] μᾶλλον δὲ προσετί- 14
θεντο πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
[15] ὥστε καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέναι 15
ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. [16] συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθοσ τῶν πέριξ 16
πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντεσ ἀσθενεῖσ καὶ ὀχλουμένουσ ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινεσ ἐθεραπεύοντο ἅπαντεσ.

Ἀναστὰσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ πάντεσ οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα 17
4, 1 αἵρεσισ τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου [18] καὶ ἐπέβαλον 18
τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ ἔθεντο αὐτοὺσ ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. [19] ἄγγελοσ δὲ κυρίου διὰ νυκτὸσ ἀνοίξασ τὰσ θύρασ 19
τῆσ φυλακῆσ ἐξαγαγών τε αὐτοὺσ εἶπεν· [20] πορεύεσθε καὶ στα- 20
θέντεσ λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆσ ζωῆσ
ταύτησ. [21] ἀκούσαντεσ δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰσ τὸ ἱερὸν 21
καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενοσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰσ τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούσ.
[22] οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺσ ἐν τῇ φυλακῇ· 22
ἀναστρέψαντεσ δὲ ἀπήγγειλαν [23] λέγοντεσ ὅτι τὸ δεσμωτήριον 23
εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺσ φύλακασ ἑστῶ-
τασ ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. [24] ὡσ 24
δὲ ἤκουσαν τοὺσ λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖσ, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. [25] παρα- 25
γενόμενοσ δέ τισ ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οὓσ ἔθεσθε
ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτεσ καὶ διδάσκοντεσ τὸν λαόν.
[26] Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸσ σὺν τοῖσ ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, 26
οὐ μετὰ βίασ, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· [27] ἀγα- 27
γόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐ-
4, 17 τοὺσ ὁ ἀρχιερεὺσ [28] λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ 28

---

10. προσ pr: παρα 12. ϛ (non ϛᵉ) εγενετο | εν τ. λαω πολλα | ℵ σαλομωντοσ 15. και εισ τασ: κατα τασ | κλινων | κραββατων 16. εισ ιερουσαλημ 18. τ. χειρασ: add αυτων 19. δια τησ νυκτ. | ηνοιξε 22. οι δε υπηρ. παραγ. 23. οτι το μεν | εξω εστωτασ | επι: προ 24. ο τε ιερευσ και ο στρατηγ. τ. ιερ. και οι αρχιερ. | ℵ* το τι αν 25. απηγγ. αυτ. λεγων | ℵ* om οι | ℵ* om εστωτ. και 26. ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28. ου παραγγελια

διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν
Ἱερουσαλὴμ τῆσ διδαχῆσ ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶσ
29 τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. [29] ἀποκριθεὶσ δὲ Πέτροσ καὶ οἱ
30 ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποισ. [30] ὁ 4, 19
θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ διεχειρίσασθε
31 κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου· [31] τοῦτον ὁ θεὸσ ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα 3, 15
ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ
32 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [32] καὶ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ τῶν ῥημάτων
τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸσ τοῖσ πειθαρ-
33 χοῦσιν αὐτῷ. [33] οἱ δὲ ἀκούσαντεσ διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο
34 ἀνελεῖν αὐτούσ. [34] Ἀναστὰσ δέ τισ ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖοσ
ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλοσ τίμιοσ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευ-
35 σεν ἔξω βραχὺ τοὺσ ἀνθρώπουσ ποιῆσαι, [35] εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ·
ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖσ ἐπὶ τοῖσ ἀνθρώποισ τού-
36 τοισ, τί μέλλετε πράσσειν. [36] πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
Θευδᾶσ, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸσ
ὡσ τετρακοσίων, ὃσ ἀνῃρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ
37 διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰσ οὐδέν. [37] μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰού-
δασ ὁ Γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν
λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ ἀπώλετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο
38 αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. [38] καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων
39 ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· [39] εἰ δὲ ἐκ θεοῦ
ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι
40 εὑρεθῆτε. [40] ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ
ἀποστόλουσ δείραντεσ παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
41 τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. [41] Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
42 ματοσ ἀτιμασθῆναι· [42] πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

VI.

Septem diaconi pauperum curam habentes. Stephanus impietatis accusatus.

1 Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸσ τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸσ τοὺσ Ἑβραίουσ, ὅτι
παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
2 [2] προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν εἶπαν·

---

28. ℵ επληρωσατε 29. ο πετροσ | ειπον 30. ℵ ο δε θεοσ 31. om του 32. αυτου μαρτυρ. | και το πν. δε 34. βραχυ τι | ανθρωπουσ : αποστολουσ 35. ισδραηλειται, ς ισραηλιται | ℵ πραττειν 36. ω προσεκολληθη | αριθμ. ανδρων | ωσ : ς ℵ* ωσει | ℵ* τετρακοσιοι 37. λαον : add ικανον 38. ℵ* om υμιν | αφετε : εασατε 39. δυνασθε | αυτουσ : αὐτο 40. απελυσαν αυτουσ 41. οτι υπ. τ. ονομ. αυτου κατηξιω. ατιμ. 42. ευαγγ. ιησουν τον χριστον

VI, 2. ς ℵ ειπον

οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶσ καταλείψαντασ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δια-
κονεῖν τραπέζαισ. [3] ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρασ ἐξ ὑμῶν 3
μαρτυρουμένουσ ἑπτὰ πλήρεισ πνεύματοσ καὶ σοφίασ, οὓσ κα-
ταστήσομεν ἐπὶ τῆσ χρείασ ταύτησ· [4] ἡμεῖσ δὲ τῇ προσευχῇ καὶ 4
8, 5 21, 8 τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. [5] καὶ ἤρεσεν ὁ λόγοσ 5
ἐνώπιον παντὸσ τοῦ πλήθουσ, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεωσ καὶ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχο-
ρον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον
προσήλυτον Ἀντιοχέα, [6] οὓσ ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, 6
καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ.
12, 24 Καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸσ 7
τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύσ τε ὄχλοσ τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.
Στέφανοσ δὲ πλήρησ χάριτοσ καὶ δυνάμεωσ ἐποίει τέρατα 8
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. [9] ἀνέστησαν δέ τινεσ τῶν ἐκ τῆσ 9
συναγωγῆσ τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίασ καὶ Ἀσιασ συνζητοῦντεσ τῷ Στε-
φάνῳ, [10] καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι 10
ᾧ ἐλάλει. [11] τότε ὑπέβαλον ἄνδρασ λέγοντασ ὅτι ἀκηκόαμεν αὐ- 11
τοῦ λαλοῦντοσ ῥήματα βλάσφημα εἰσ Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν,
[12] συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ 12
γραμματεῖσ, καὶ ἐπιστάντεσ συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰσ
τὸ συνέδριον, [13] ἔστησάν τε μάρτυρασ ψευδεῖσ λέγοντασ· ὁ ἄν- 13
θρωποσ οὗτοσ οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ
ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· [14] ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι Ἰη- 14
σοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ οὗτοσ καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει
τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆσ. [15] καὶ ἀτενίσαντεσ εἰσ αὐ- 15
τὸν πάντεσ οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

Stephani oratio de varia continuaque dei gratia in populum contumacem et perfidum. Interpellatus lapidatur.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύσ· εἰ ταῦτα οὕτωσ ἔχει; [2] ὁ δὲ ἔφη· 1 2
ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατε. ὁ θεὸσ τῆσ δόξησ ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
Gn 12, 1 κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, [3] καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆσ 3
γῆσ σου καὶ ἐκ τῆσ συγγενείασ σου, καὶ δεῦρο εἰσ τὴν γῆν ἣν ἂν

---

3. *δε* : *ουν* | *πνευματοσ* : add *αγιου* | ℵ* om *και* ante *σοφιασ* | ϛ^e *κατα-στησωμεν* 5. *πληρη* : ℵ *πληρησ* 7. *ιερεων* : ℵ* *ιουδαιων* 8. *χαριτοσ* : *πιστεωσ* 9. ℵ om *των* ante *εκ τησ* | *τησ λεγομενησ* | *συζητουντ.* 11. ℵ *λεγοντεσ* | ℵ* *βλασφημιασ* (sed ipse * substituit -*μα*) | *μωσην* 12. ℵ* om *επισταντεσ* 13. ℵ *λεγοντεσ* | *λαλων* : ante *κατα του* | *ρηματα* : add *βλασφημα* | *του αγιου* : add *τουτου* 15. *απαντεσ*

VII, 1. *ει* : add *αρα* 3. om *την* | ℵ* *ην εαν*

4 σοι δείξω. [4]τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆσ Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρ- Gn 12, 5
ράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν
5 αὐτὸν εἰσ τὴν γῆν ταύτην εἰσ ἣν ὑμεῖσ νῦν κατοικεῖτε, [5]καὶ οὐκ
ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδόσ, καὶ ἐπηγ- Gn 12, 7
γείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰσ κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐ-
6 τοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντοσ αὐτῷ τέκνου. [6]ἐλάλησεν δὲ οὕτωσ ὁ Gn 15, 13. 14
θεόσ, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
7 δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· [7]καὶ τὸ ἔθνοσ
ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸσ εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα
8 ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. [8]καὶ Gn 17, 10
ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆσ· καὶ οὕτωσ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ
καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
9 καὶ Ἰακὼβ τοὺσ δώδεκα πατριάρχασ. [9]Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ- Gn 37, 28. 39, 2
σαντεσ τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰσ Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸσ μετ'
10 αὐτοῦ, [10]καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἔναντι Φαραὼ βασιλέωσ Αἰγύ- Gn 41, 40
πτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον
11 τὸν οἶκον αὐτοῦ. [11]ἦλθεν δὲ λιμὸσ ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Gn 41, 54
Χανάαν καὶ θλίψισ μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ
12 πατέρεσ ἡμῶν. [12]ἀκούσασ δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰσ Αἴγυπτον Gn 42, 1s
13 ἐξαπέστειλεν τοὺσ πατέρασ ἡμῶν πρῶτον· [13]καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ Gn 45, 4
ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖσ ἀδελφοῖσ αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο
14 τῷ Φαραὼ τὸ γένοσ αὐτοῦ. [14]ἀποστείλασ δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέ- Gn 45, 9 46, 27
σατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν
15 ψυχαῖσ ἑβδομήκοντα πέντε. [15]καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰσ Αἴγυπτον, Dt 10, 22
16 καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸσ καὶ οἱ πατέρεσ ἡμῶν, [16]καὶ μετετέθησαν Gn 49, 33
εἰσ Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆσ
17 ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμὼρ ἐν Συχέμ. [17]καθὼσ δὲ ἤγγιζεν Ios 24, 32 Gn 49, 30
ὁ χρόνοσ τῆσ ἐπαγγελίασ ἧσ ὡμολόγησεν ὁ θεὸσ τῷ Ἀβραάμ, 33, 19 Gn 24, 7
18 ηὔξησεν ὁ λαὸσ καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, [18]ἄχρι οὗ ἀνέστη Ex 1, 7-10
19 βασιλεὺσ ἕτεροσ ἐπ' Αἴγυπτον, ὃσ οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. [19]οὗτοσ
κατασοφισάμενοσ τὸ γένοσ ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺσ πατέρασ τοῦ
20 ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰσ τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. [20]Ἐν Ex 2, 2 ss.
ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆσ, καὶ ἦν ἀστεῖοσ τῷ θεῷ. ὃσ ἀνετράφη
21 μῆνασ τρεῖσ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρόσ· [21]ἐκτεθέντοσ δὲ αὐτοῦ

---

5. ℵ δουναι αυτην εισ κατασχ. αυτω, ϛ αυτω δουν. εισ κατασχ. αυτην 6. ουτωσ : ℵ αυτω | ℵ το σπερμ. σου 7. ϛ ℵ δουλευσωσιν | ειπ. ο θεοσ 8. ογδοη : ℵ* εβδομη | και ο ισαακ | ο ιακω. 10. εξειλετο | εναντιον | εφ ολον : om εφ 11. ολην τ. γην αιγυπτου 12. σιτα | εν αιγυπτω 13. ℵ om τω ante φαραω | το γενοσ του ιωσηφ 14. ιακωβ. : post τ. πατερ. αυτου | συγγενειαν : add αυτου 15. κατεβ. δε 16. ο ωνησατ. | εμμορ | ℵc του εν συχεμ, ϛ του συχεμ 17. ωμολογ. (ℵ ομολ.) : ωμοσεν 18. ϛ ℵ αχρισ | om επ αιγυπτ. 19. τουσ πατερ. : add ημων | εκθετα : post ποιειν 20. μωσησ | του πατροσ : add αυτου 21. εκτεθεντα δε αυτον

ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ
εἰς υἱόν. [22] καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· 22
ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. [23] ὡς δὲ ἐπληροῦτο 23
αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
Ex 2, 11 s ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. [24] καὶ 24
ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ κατα-
πονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. [25] ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς 25
ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς·
Ex 2, 13 οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. [26] τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο- 26
μένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ἄνδρες, ἀδελ-
Ex 2, 14 ss φοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; [27] ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον 27
ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
ἐφ' ἡμῶν; [28] μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς 28
τὸν Αἰγύπτιον; [29] ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ 29
Ex 3, 2 ss ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. [30] Καὶ 30
πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ
ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. [31] ὁ δὲ Μωϋσῆς 31
ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι
Mt 22, 32 pp ἐγένετο φωνὴ κυρίου· [32] ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς 32
Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς
οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. [33] εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ 33
ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία
ἐστιν. [34] ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, 34
καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς·
7, 27 καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. [35] Τοῦτον τὸν Μωϋ- 35
σῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ
δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν
σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. [36] οὗτος ἐξή- 36
γαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. [37] οὗτός 37
3, 22 Dt 18, 15 ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-
στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. [38] οὗτός ἐστιν ὁ 38
Ex 19, 3 γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς
ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, [39] ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι 39

---

21. ανειλετο 22. μωσης | om εν ante παση | εν λογ. και εν εργ. | αυτου : om 23. τεσσαρακ. 25. τ. αδελφους : add αυτου | αυτοις σωτηριαν 26. τη τε : ς^e (non ς) τη δε | συνηλασεν | εστε : add υμεις 27. εφ ημας 28. χθες 29. μωσης 30. τεσσαρακ. | αγγελος : add κυριου 31. μωσης | εθαυμασεν | εγ. φω. κυριου : add προς αυτον 32. και ο θεος ισ. και ο θεος ιακ. | γενομενος : ℵ post μωυσ. pon | μωσης | ℵ ετολμησεν 33. εφ : εν 34. αποστελω 35. δικαστην : ℵ add εφ ημων | και ante αρχοντ. sec (ℵ^a) : ς ℵ* om | λυτρωτην : ℵ* δικαστ. | απεστειλεν | ς ℵ εν χειρι 36. εν γη αιγυπτου | τεσσαρακ. 37. ειπων | κυριος ο θεος υμων | ℵ* om υμων post αδελφων | ως εμε : add αυτου ακουσεσθε 38. ημων et ημιν : ℵ υμων et υμιν

γενέσθαι οἱ πατέρεσ ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν
40 ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν εἰσ Αἴγυπτον, [40] εἰπόντεσ τῷ Ἀαρών· ποίη- Ex 32, 1
σον ἡμῖν θεοὺσ οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆσ οὗτοσ,
ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
41 [41] καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον Ex 32, 6
θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν
42 αὐτῶν. [42] ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸσ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν Ier 19, 13
τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ-
φητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίασ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσερά- Am 5, 25–27
43 κοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ Ἰσραήλ, [43] καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν
τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ
ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα Βα-
44 βυλῶνοσ. [44] Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν Ex 25, 40
τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν
45 κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· [45] ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ Ios 3, 14
πατέρεσ ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν
ἐξέωσεν ὁ θεὸσ ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕωσ τῶν
46 ἡμερῶν Δαυείδ, [46] ὃσ εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο Ps 131 (132), 5
47 εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. [47] Σαλωμὼν δὲ ᾠκοδόμησεν 1Reg 6, 1
48 αὐτῷ οἶκον. [48] ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστοσ ἐν χειροποιήτοισ κατοικεῖ,
49 καθὼσ ὁ προφήτησ λέγει· [49] ὁ οὐρανόσ μοι θρόνοσ, ἡ δὲ γῆ 17, 24
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει Es 66, 1 s
50 κύριοσ, ἢ τίσ τόποσ τῆσ καταπαύσεώσ μου; [50] οὐχὶ ἡ χείρ μου
51 ἐποίησεν ταῦτα πάντα; [51] Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρ-
δίαισ καὶ τοῖσ ὠσίν, ὑμεῖσ ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
52 ὡσ οἱ πατέρεσ ὑμῶν καὶ ὑμεῖσ. [52] τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίω-
ξαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺσ προκαταγγείλαντασ
περὶ τῆσ ἐλεύσεωσ τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖσ προδόται καὶ φονεῖσ
53 ἐγένεσθε, [53] οἵτινεσ ἐλάβετε τὸν νόμον εἰσ διαταγὰσ ἀγγέλων, Gal 3, 19 Heb 2, 2
καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντεσ δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν καὶ
55 ἔβρυχον τοὺσ ὀδόντασ ἐπ᾽ αὐτόν. [55] ὑπάρχων δὲ πλήρησ πνεύ-
ματοσ ἁγίου, ἀτενίσασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ
56 Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, [56] καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ Mt 26, 64
τοὺσ οὐρανοὺσ διηνοιγμένουσ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
57 δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. [57] κράξαντεσ δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον
58 τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν, [58] καὶ ἐκβα-
λόντεσ ἔξω τῆσ πόλεωσ ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρεσ ἀπέθεντο

39. αλλ | om εν 40. μωσησ | ουτοσ : ℵ add ο ανθρωποσ | γεγονεν 42. τεσσαρακ. 43. θεου : ς ℵ add υμων | ς ρεμφαν, ℵ^c ρεφαν 44. ην εν τοισ | ℵ* εταξατο | μωση 45. εξωσεν | δαβιδ 46. οικω : θεω 47. σολομων 48. εν χειροποιητ. ναοισ 51. ℵ ταισ καρδιαισ υμων, ς τη καρδια 52. γεγενησθε 54. ταυτα : ℵ* om 55. πνευματοσ : ℵ praem πιστεωσ και 56. ανεωγμενουσ | ℵ* εστωτα εκ δεξιων

τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺσ πόδασ νεανίου καλουμένου Cαύλου,
59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Cτέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· 59
Lc 23, 46 κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶσ δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν 60
Lc 23, 34 φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃσ αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. (8, 1.) Cαῦλοσ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ (8, 1)
ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

Saulus saeviens. Philippus in Samaria. Simon magus et Petrus. Philippus et Aethiops Candaces.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν ἐκ- 1
κλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ
χώρασ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Cαμαρίασ πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνε- 2
κόμισαν δὲ τὸν Cτέφανον ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ καὶ ἐποίησαν κοπετὸν
μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Cαῦλοσ δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ 3
τοὺσ οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε ἄνδρασ καὶ γυναῖκασ παρε-
δίδου εἰσ φυλακήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 4
5 Φίλιπποσ δὲ κατελθὼν εἰσ τὴν πόλιν τῆσ Cαμαρίασ ἐκήρυσσεν 5
6, 5 αὐτοῖσ τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖσ λεγομένοισ ὑπὸ 6
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺσ καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, 7
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ
χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 8
9 Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι Cίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων 9
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ Cαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου λέγοντεσ· 10
οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσ- 11
εῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖσ μαγίαισ ἐξεστακέναι αὐ-
τούσ. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆσ 12
βασιλείασ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο
ἄνδρεσ τε καὶ γυναῖκεσ. 13 ὁ δὲ Cίμων καὶ αὐτὸσ ἐπίστευσεν, 13
καὶ βαπτισθεὶσ ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα
καὶ δυνάμεισ μεγάλασ γινομένασ ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ 14
ἐν Ἱεροσολύμοισ ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Cαμαρία τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸσ αὐτοὺσ Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινεσ 15
καταβάντεσ προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον.
16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ 16

---

60. ℵ* om φων. μεγαλ.

VIII, 1. παντεσ : add τε | σαμαρειασ 2. εποιησαντο 3. ℵ* τουσ ανδρ. 4. ℵ* ηλθον 5. εισ πολιν | σαμαρειασ 6. προσειχ. τε 7. πολλων | μεγαλ. φων. | εξηρχετο 8. και εγενετ. | χαρα μεγαλη 9. εξιστων | σαμαρειασ 10. ℵ προσειχαν | om καλουμενη 11. μαγειαισ 12. ℵ* του φιλιππου ευαγγελιζομενου | τα περι | θεου : ℵ* κυριου | του ιησ. χριστ. 14. σαμαρεια | θεου : ℵ* χριστου | τον πετρον 16. ουπω γαρ

17 βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. [17] τότε
ἐπετίθεσαν τὰσ χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.
18 [18] ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τῶν ἀπο-
19 στόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα [19] λέγων·
δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ
20 λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. [20] Πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ
ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰσ ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ
21 θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. [21] οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ
οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν
22 εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. [22] μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆσ κακίασ σου
ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια
23 τῆσ καρδίασ σου· [23] εἰσ γὰρ χολὴν πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ
24 ὁρῶ σε ὄντα. [24] ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ
ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν κύριον, ὅπωσ μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν
εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ
κυρίου ὑπέστρεφον εἰσ Ἱεροσόλυμα, πολλάσ τε κώμασ τῶν Σαμα-
ριτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελοσ δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸσ Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι
καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν Zeph 2, 4
27 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰσ Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημοσ. [27] καὶ ἀναστὰσ
ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχοσ δυνάστησ Κανδάκησ
βασιλίσσησ Αἰθιόπων, ὃσ ἦν ἐπὶ πάσησ τῆσ γάζησ αὐτῆσ, ἐλη-
28 λύθει προσκυνήσων εἰσ Ἱερουσαλήμ, [28] ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ
καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ ἅρματοσ αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην
29 Ἠσαΐαν. [29] εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολ-
30 λήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. [30] προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιπποσ ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντοσ Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆράγε
31 γινώσκεισ ἃ ἀναγινώσκεισ; [31] ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην
ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
32 καθίσαι σὺν αὐτῷ. [32] ἡ δὲ περιοχὴ τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν Es 53, 7. 8
ἦν αὕτη· ὡσ πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον
τοῦ κείραντοσ αὐτὸν ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 [33] ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίσ
34 διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. [34] ἀποκρι-
θεὶσ δὲ ὁ εὐνοῦχοσ τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ
35 προφήτησ λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; [35] ἀν-

16. ℵ* εβαπτισμενοι 17. επετιθουν 18. ιδων : θεασαμενοσ | το πνευμα : add το αγιον 19. ς (non ςᵉ) ω αν 21. εναντι : ενωπιον 22. κυριου : θεου 25. ℵ διαμαρτυρομενοι | υπεστρεψαν εισ ιερουσαλημ | σαμαρειτων | ευηγγελισαντο 26. ℵ* την καλουμενην καταβαινουσαν 27. τησ βασιλισσησ | οσ εληλυθει 28. και ανεγινωσκε 30. τον προφ. ησαϊ. 31. οδηγηση 32. κειροντοσ 33. ταπεινωσει : add αυτου | την δε γενεαν

οἶξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. [36] ὡς δὲ ἐπο- 36
ρεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος·
ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; [38] καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ 38
ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ
ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. [39] ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ 39
ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν
αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
[40] Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο 40
τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρίαν.

IX.

Saulus divina voce convertitur et Damasci ab Anania baptizatur. Insidiantibus Iudaeis fugit Hierosolymam indeque Tarsum. Petrus Lyddae Aeneam sanat, Ioppae Tabitham in vitam revocat.

22, 3 ss Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα- 1
26, 12 ss θητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ [2] ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ 2
ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἄν τινας
εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ
εἰς Ἰερουσαλήμ. [3] ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν 3
τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, [4] καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· 4
1 Co 15, 8 Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; [5] εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· 5
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. [6] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε 6
εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. [7] οἱ δὲ 7
ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν
τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. [8] ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ 8
τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν·
χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. [9] καὶ ἦν ἡμέ- 9
ρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ 10
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ
ἐγώ, κύριε. [11] ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ 11
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, [12] καὶ εἶδεν 12

---

35. ℵ* και ευηγγελισατο 37. εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. 40. καισαρειαν

IX, 1. ετι : ℵ* om | εμπνεων 2. επιστ. παρ αυτ. | εαν τινας | της οδου οντας 3. και εξαιφνης | αυτον : post περιηστρ. (ς^e περιεστρ.) | εκ : απο 5. ο δε : ℵ add ειπεν, item ς κυριος ειπε 5. διωκεις : add σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 6. αλλα αναστ. : τρέμων δὲ καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστηθι | ο τι : τι 7. ενεοι | ℵ* ορωντες 8. ο σαυλος | ℵ^c ηνεωγμενων, ς ανεωγμενων | ουδενα 10. ο κυρ. εν οραματ.

ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας,
13 ὅπωσ ἀναβλέψῃ. [13] ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίασ· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸσ τούτου, ὅσα κακὰ τοῖσ ἁγίοισ σου ἐποίη-
14 σεν ἐν Ἱερουσαλήμ· [14] καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
15 ρέων δῆσαι πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομά σου. [15] εἶπεν
δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ κύριοσ· πορεύου, ὅτι σκεῦοσ ἐκλογῆσ ἐστίν μοι
οὗτοσ τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων
16 υἱῶν τε Ἰσραήλ· [16] ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ
17 τοῦ ὀνόματόσ μου παθεῖν. [17] Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίασ καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶσ ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριοσ ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦσ ὁ ὀφθείσ σοι ἐν τῇ
ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπωσ ἀναβλέψῃσ καὶ πλησθῇσ πνεύματοσ ἁγίου.
18 [18] καὶ εὐθέωσ ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡσ λεπίδεσ,
19 ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰσ ἐβαπτίσθη, [19] καὶ λαβὼν τροφὴν
ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρασ τινάσ,
20 [20] καὶ εὐθέωσ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι
21 οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. [21] ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούον-
τεσ καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ πορθήσασ εἰσ Ἱερουσαλὴμ τοὺσ 8, 1 ss
ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰσ τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα 9, 2
22 δεδεμένουσ αὐτοὺσ ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺσ ἀρχιερεῖσ; [22] Σαῦλοσ δὲ μᾶλ-
λον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ
23 ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ. [23] Ὡσ δὲ 2 Co 11, 32. 33
ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν
24 αὐτόν· [24] ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετη-
ροῦντο δὲ καὶ τὰσ πύλασ ἡμέρασ τε καὶ νυκτόσ, ὅπωσ αὐτὸν
25 ἀνέλωσιν· [25] λαβόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ διὰ τοῦ
τείχουσ καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντεσ ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενοσ δὲ εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖσ Gal 1, 18 s
μαθηταῖσ· καὶ πάντεσ ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντεσ ὅτι ἐστὶν
27 μαθητήσ. [27] Βαρνάβασ δὲ ἐπιλαβόμενοσ αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ τοὺσ
ἀποστόλουσ, καὶ διηγήσατο αὐτοῖσ πῶσ ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύ-
ριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶσ ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
28 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. [28] καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενοσ καὶ
ἐκπορευόμενοσ εἰσ Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενοσ ἐν τῷ ὀνόματι
29 τοῦ κυρίου, [29] ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸσ τοὺσ Ἑλληνιστάσ· 11, 20

---

12. εν οραματι ανδρα | ονοματι ανανιαν | ℵ^c τασ χειρασ, ς χειρα 13. ο ανανιασ | ακηκοα | εποιησεν : ante τοισ αγι. σου pon 15. μοι εστιν | τε pri : om 17. η ηρχου (ℵ^a) : ℵ* om 18. απεπεσον | αυτου : post απ. τ. οφθαλμ. | ωσ : ωσει | ανεβλε. τε (ℵ δε) : add παραχρημα 19. εγενετο δε : add ο σαυλοσ 20. ιησουν : χριστον 21. εν ιερουσαλημ 22. συνεχυνεν | τουσ ιουδαιουσ 24. παρετηρουν τε τασ | ℵ^c ανελ. αυτ. 25. δε αυτον οι μαθηται νυκτ. καθηκαν δια του τειχ. | ℵ σφυριδι 26. παραγεν. δε : add ο σαυλοσ | επειρατο 27. ℵ* om και ante πωσ | ς ℵ του ιησου 28. εν ιερουσαλημ | παρρησιαζ. (ℵ παρησ-) : praem και | του κυρ. ιησου

οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. [30] ἐπιγνόντεσ δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατ- 30
11, 25 ἤγαγον αὐτὸν εἰσ Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰσ Ταρσόν.
Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Γαλιλαίασ 31
καὶ Σαμαρίασ εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐπλη-
θύνετο. [32] ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν 32
καὶ πρὸσ τοὺσ ἁγίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ Λύδδα. [33] εὗρεν δὲ 33
ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον
ἐπὶ κραβάττου, ὃσ ἦν παραλελυμένοσ. [34] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέ- 34
τροσ· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦσ Χριστόσ· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον
σεαυτῷ. καὶ εὐθέωσ ἀνέστη. [35] καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντεσ οἱ κατ- 35
οικοῦντεσ Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινεσ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν
κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δέ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη- 36
νευομένη λέγεται Δορκάσ· αὕτη ἦν πλήρησ ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. [37] ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ 37
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντεσ δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῴῳ. [38] ἐγγὺσ δὲ οὔσησ Λύδδασ τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού- 38
σαντεσ ὅτι Πέτροσ ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρασ πρὸσ
αὐτὸν παρακαλοῦντεσ· μὴ ὀκνήσῃσ διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν. [39] ἀναστὰσ 39
δὲ Πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰσ τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ
ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνασ καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα
Mt 9 25 ἡ Δορκάσ. [40] ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντασ ὁ Πέτροσ καὶ θεὶσ τὰ 40
γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ πρὸσ τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθὰ
ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῆσ, καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον ἀνεκάθισεν. [41] δοὺσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· 41
φωνήσασ δὲ τοὺσ ἁγίουσ καὶ τὰσ χήρασ παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.
[42] γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλησ τῆσ Ἰόππησ, καὶ ἐπίστευσαν 42
πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. [43] ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μεῖναι ἐν 43
10, 6 Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

Cornelius divinitus admonitus Petrum visione animalium perculsum arcessit Caesaream. Ipsi gentiles spiritu sancto imbuti.

Ἀνὴρ δέ τισ ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιοσ, ἑκατοντάρχησ 1
ἐκ σπείρησ τῆσ καλουμένησ Ἰταλικῆσ, [2] εὐσεβὴσ καὶ φοβούμενοσ 2

29. αυτ. ανελειν 30. καισαρειαν 31. αι μεν ουν εκκλησιαι — ειχον ειρ. οικοδομουμεναι και πορευομεναι — επληθυνοντο | σαμαρειασ 32. λυδδαν 33. αινεαν ονοματι | επι κραβαττου (ℵ* -ακτου) : επι κραββατω 34. ιησ. ο χριστ. 35. ς ℵ ειδον | λυδδαν | ℵ* om τον pri | σαρωνα (ℵ σαρρ-) : σαρωναν 37. αυτην εθηκαν 38. λυδδησ | μη οκνησαι δι. ε. αυτων 40. om και ante θεισ 42. πολλ. επιστ. 43. εγεν. δε : ℵc add αυτον, item ς post ημ. ικα. μει. add

X, 1. δε τισ : add ην | καισαρεια

τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνασ πολλὰσ
3 τῷ λαῷ καὶ δεόμενοσ τοῦ θεοῦ διαπαντόσ, [3] εἶδεν ἐν ὁράματι 10, 30 ss
φανερῶσ, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆσ ἡμέρασ, ἄγγελον τοῦ θεοῦ
4 εἰσελθόντα πρὸσ αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. [4] ὁ δὲ
ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἔμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε;
εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβη-
5 σαν εἰσ μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. [5] καὶ νῦν πέμψον 11, 13
ἄνδρασ εἰσ Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃσ ἐπικαλεῖται
6 Πέτροσ· [6] οὗτοσ ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν
7 οἰκία παρὰ θάλασσαν. [7] ὡσ δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελοσ ὁ λαλῶν
αὐτῷ, φωνήσασ δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
8 προσκαρτερούντων αὐτῷ, [8] καὶ ἐξηγησάμενοσ ἅπαντα αὐτοῖσ
ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν Ἰόππην.
9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
των ἀνέβη Πέτροσ ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
10 [10] ἐγένετο δὲ πρόσπεινοσ καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-
11 των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασισ, [11] καὶ θεωρεῖ τὸν 11, 5 ss
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ ὀθόνην μεγά-
12 λην, τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιέμενον ἐπὶ τῆσ γῆσ, [12] ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆσ γῆσ καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
13 νοῦ. [13] καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον
14 καὶ φάγε. [14] ὁ δὲ Πέτροσ εἶπεν· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
15 ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. [15] καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευ-
16 τέρου πρὸσ αὐτόν· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. [16] τοῦτο
δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ εὐθὺσ ἀνελήμφθη τὸ σκεῦοσ εἰσ τὸν
17 οὐρανόν. [17] ὡσ δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτροσ, τί ἂν εἴη τὸ
ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορ-
νηλίου διερωτήσαντεσ τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνοσ ἐπέστησαν ἐπὶ
18 τὸν πυλῶνα, [18] καὶ φωνήσαντεσ ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικα-
19 λούμενοσ Πέτροσ ἐνθάδε ξενίζεται. [19] τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμου-
μένου περὶ τοῦ ὁράματοσ εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρεσ
20 ζητοῦντέσ σε· [20] ἀλλὰ ἀναστὰσ κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐ-
21 τοῖσ μηδὲν διακρινόμενοσ, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούσ. [21] καταβὰσ
δὲ Πέτροσ πρὸσ τοὺσ ἄνδρασ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε·

---

2. ποιων : add τε 3. ωσει : ℵ* ωσ | περι : om | εννατην 4. ℵ* om εισ μνημοσυνον | εμπροσθεν : ενωπιον 5. εισ ιοππ. ανδρ. | τινα : ϛ ℵ om 6. παρ. θαλασσαν : add ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν 7. αυτω pri : τω κορνηλιω | οικετων : add αυτου 8. αυτοισ απαντα 9. αυτων : εκεινων | εκτην : ℵ^c ενατην 10. αυτων : εκεινων | εγενετο sec : επεπεσεν 11. καταβαινον : add επ αυτον | καθιεμενον : praem δεδεμενον και 12. τετραποδα : add και τα θηρια | τησ γησ : post τετραπ. pon | τα ερπετα et τα πετειν. 14. κοιν. η ακαθαρτ. 16. ευθυσ : παλιν | ανεληφθη 17. και ιδου | υπο : απο | om του ante σιμωνοσ 19. ενθυμουμενου | αυτω : post ειπεν pon | ανδρεσ : ϛ ℵ add τρεισ | ζητουσι 20. διοτι 21. πρ. τ. ανδρασ : add τουσ απεσταλμενουσ απο του κορνηλιου προσ αυτον

τίσ ἡ αἰτία δι᾽ ἣν πάρεστε; [22] οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιοσ ἑκατον- 22
τάρχησ, ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεόν, μαρτυρούμενόσ
τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου
ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα
παρὰ σοῦ. [23] εἰσκαλεσάμενοσ οὖν αὐτοὺσ ἐξένισεν. 23
Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. [24] τῇ δὲ ἐπαύριον 24
εἰσῆλθαν εἰσ τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν αὐ-
τούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγενεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγκαίουσ
φίλουσ. [25] ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσασ 25
αὐτῷ ὁ Κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν. [26] ὁ δὲ 26
Πέτροσ ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ
εἰμι. [27] καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθό- 27
τασ πολλούσ, [28] ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμι- 28
τόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρω-
πον· [29] διὸ καὶ ἀναντιρρήτωσ ἦλθον μεταπεμφθείσ. πυνθάνομαι 29
10, 3 ss. οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; [30] καὶ ὁ Κορνήλιοσ ἔφη· ἀπὸ 30
τετάρτησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
ευχόμενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ, [31] καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ 31
11, 13 αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [32] πέμψον 32
οὖν εἰσ Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ·
οὗτοσ ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ βυρσέωσ παρὰ θάλασσαν.
[33] ἐξαυτῆσ οὖν ἔπεμψα πρόσ σε, σύ τε καλῶσ ἐποίησασ παρα- 33
γενόμενοσ. νῦν οὖν πάντεσ ἡμεῖσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦ-
σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. [34] Ἀνοίξασ δὲ 34
Πέτροσ τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ᾽ ἀληθείασ καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
Ro 2, 11 ἔστιν προσωπολήμπτησ ὁ θεόσ, [35] ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβού- 35
μενοσ αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενοσ δικαιοσύνην δεκτὸσ αὐτῷ ἐστίν·
[36] τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖσ υἱοῖσ Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενοσ 36
Mt 4, 17 Lc 23, 5 εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτόσ ἐστιν πάντων κύριοσ. [37] ὑμεῖσ 37
οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ᾽ ὅλησ τῆσ Ἰουδαίασ, ἀρξάμενοσ
ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίασ μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννησ,
[38] Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡσ ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸσ πνεύματι 38
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃσ διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενοσ πάντασ
τοὺσ καταδυναστευομένουσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸσ ἦν μετ᾽

---

22. ειπον 23. αναστασ : ο πετροσ | απο τησ ιοππησ 24. τη δε : και τη | εισηλθον | καισαρειαν | συγκαλεσ. 25. om του 26. αυτον ηγειρεν | καγω αυτοσ 28. και εμοι | ο θεοσ εδειξ. 30. ημην : add νηστευων και | ενατην : εννατην ωραν | א ενωπ. εμου 32. παρ. θαλασσαν : add οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι 33. υπο (א^c απο) τ. κυριου : υπ. τ. θεου 34. το στομα : א^c add αυτου | προσωποληπτησ 36. ὃν : א^a om 37. αρξαμενον 38. ς (non item ς^c) ναζαρετ | οσ : א* ωσ

39 αὐτοῦ· [39] καὶ ἡμεῖσ μάρτυρεσ πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ 2, 32 3, 15
τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντεσ 5, 30
40 ἐπὶ ξύλου. [40] τοῦτον ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν
41 αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, [41] οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖσ Lc 24, 43 Io 21, 13
προκεχειροτονημένοισ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινεσ συνεφάγομεν
42 καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· [42] καὶ
παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτόσ
ἐστιν ὁ ὡρισμένοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴσ ζώντων καὶ νεκρῶν. 17, 31
43 [43] τούτῳ πάντεσ οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν 3, 24
λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰσ αὐτόν.
44 Ἔτι λαλοῦντοσ τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ
45 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ τὸν λόγον. [45] καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆσ πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ ἐκκέχυται·
46 [46] ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαισ καὶ μεγαλυνόντων τὸν 2, 4.
47 θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτροσ· [47] μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί 8, 36
τισ τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτουσ, οἵτινεσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 2, 4
48 ἔλαβον ὡσ καὶ ἡμεῖσ; [48] προσέταξεν δὲ αὐτοῖσ ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
ἡμέρασ τινάσ.

XI.

Petrus Hierosolymae visionem animalium remque cum Cornelio gestam exponit. Barnabas et Saulus. Christiani Antiochiae. Agabus.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντεσ κατὰ τὴν
2 Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [2] ὅτε δὲ
ἀνέβη Πέτροσ εἰσ Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸσ αὐτὸν οἱ ἐκ
3 περιτομῆσ, [3] λέγοντεσ ὅτι εἰσῆλθεσ πρὸσ ἄνδρασ ἀκροβυστίαν 10, 25 ss
4 ἔχοντασ καὶ συνέφαγεσ αὐτοῖσ. [4] ἀρξάμενοσ δὲ Πέτροσ ἐξετίθετο
5 αὐτοῖσ καθεξῆσ λέγων· [5] ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό- 10, 9 ss
μενοσ, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦόσ τι ὡσ
ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
6 καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· [6] εἰσ ἣν ἀτενίσασ κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ
τετράποδα τῆσ γῆσ καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ
7 τοῦ οὐρανοῦ. [7] ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆσ λεγούσησ μοι· ἀναστὰσ
8 Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. [8] εἶπον δέ· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι κοινὸν
9 ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰσ τὸ στόμα μου. [9] ἀπεκρίθη
δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ

---

39. ημεισ : add εσμεν | ον και : om και | ανειλον 40. om εν 45. συνηλθον 46. ο πετροσ 47. κωλυσαι δυναται τισ | ωσ : καθωσ 48. προσετ. τε | αυτοισ : αυτουσ | ιησ. χριστου : του κυριου | βαπτισθηναι : ante εν τω ονομ. pon

XI, 2. οτε δε : και οτε | ιεροσολυμα 3. εισηλθ. post ακρο. εχοντασ 4. ο πετροσ 5. ℵ* om προσευχομ. | αχρισ 7. ηκουσα δε sine και 8. παν κοινον 9. απεκρι. δε : add μοι

μὴ κοινον. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν 10
ἅπαντα εἰσ τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆσ τρεῖσ ἄνδρεσ ἐπέ- 11
στησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίασ
10, 20 πρόσ με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖσ μηδὲν 12
διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρόσ. 13 ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶσ 13
10, 6. 22 εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπό-
στειλον εἰσ Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 ὃσ λαλήσει ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἷσ σωθήσῃ σὺ καὶ 14
10, 44 πᾶσ ὁ οἶκόσ σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ 15
1, 5 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺσ ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνή- 16
σθην δὲ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου, ὡσ ἔλεγεν· Ἰωάννησ μὲν ἐβά-
πτισεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ 17
οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίσ ἤμην δυνατὸσ
κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντεσ δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξα- 18
σαν τὸν θεὸν λέγοντεσ· ἄρα καὶ τοῖσ ἔθνεσιν ὁ θεὸσ τὴν μετάνοιαν
εἰσ ζωὴν ἔδωκεν.

8, 1. 4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ ἀπὸ τῆσ θλίψεωσ τῆσ γενομένησ 19
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕωσ Φοινίκησ καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείασ,
μηδενὶ λαλοῦντεσ τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοισ. 20 ἦσαν δέ 20
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἄνδρεσ Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινεσ ἐλθόντεσ
εἰσ Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸσ τοὺσ Ἕλληνασ, εὐαγγελιζόμενοι
τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύσ τε 21
ἀριθμὸσ ὁ πιστεύσασ ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ 22
ὁ λόγοσ εἰσ τὰ ὦτα τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ οὔσησ ἐν Ἱερουσαλὴμ
περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕωσ Ἀντιοχείασ. 23 ὃσ 23
παραγενόμενοσ καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ
παρεκάλει πάντασ τῇ προθέσει τῆσ καρδίασ προσμένειν τῷ κυρίῳ,
24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸσ καὶ πλήρησ πνεύματοσ ἁγίου καὶ πίστεωσ. 24
9, 30 καὶ προσετέθη ὄχλοσ ἱκανὸσ τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰσ Ταρσὸν 25
Gal 2, 11 ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰσ Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο 26
δὲ αὐτοῖσ καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δι-
δάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτωσ ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺσ
μαθητὰσ Χριστιανούσ.

Ἐν ταύταισ δὲ ταῖσ ἡμέραισ κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων 27

---

10. παλιν ανεσπασθη 11. ημεν : ημην | καισαρειασ | με : ℵ* εμε 12. μοι το πνευμ. | ℵ* διακρινοντα, ς διακρινομενον 13. απηγγ. τε | ειποντα : add αυτω | εισ ιοππην : add ανδρασ 16. om του ante κυριου | ιωαννησ : ℵc praem οτι 17. ℵ δεδωκεν | εγω : add δε 18. εδοξαζον | αραγε | εδωκ. εισ ζωην 20. εισελθοντεσ | ελαλ. και : om και | ελληνασ : ελληνιστασ (ℵ* miro vitio ευαγγελιστασ) 21. om ο ante πιστευσασ 22. om ουσησ | εν ιεροσολυμοισ | εωσ αντιοχ. : praem διελθειν 23. om την sec 24. ℵ ανηρ ην 25. εισ ταρσον : add ο βαρναβασ | ευρων : add αυτον | ηγαγεν : add αυτον 26. αυτοισ : αυτουσ | om και ante ενιαυτον | πρωτον

28 προφῆται εἰσ Ἀντιόχειαν· [28] ἀναστὰσ δὲ εἷσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι 21, 10
Ἄγαβοσ ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματοσ λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
29 σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτισ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. [29] τῶν
δὲ μαθητῶν καθὼσ εὐπορεῖτό τισ, ὥρισαν ἕκαστοσ αὐτῶν εἰσ
30 διακονίαν πέμψαι τοῖσ κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖσ· [30] ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντεσ πρὸσ τοὺσ πρεσβυτέρουσ διὰ χειρὸσ
Βαρνάβα καὶ Σαύλου. 12, 25

XII.

Herodes Agrippa Iacobum occidit et Petrum in vincula coniicit. Petrus liberatus ab angelo pulsat fores domus Mariae. Herodes subito perit.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺσ Ἡρώδησ
2 τὰσ χεῖρασ κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. [2] ἀνεῖλεν δὲ
3 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. [3] ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
ἐστιν τοῖσ Ἰουδαίοισ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ
4 ἡμέραι τῶν ἀζύμων, [4] ὃν καὶ πιάσασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παρα-
δοὺσ τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
5 μενοσ μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. [5] ὁ μὲν οὖν
Πέτροσ ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη
6 ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. [6] ὅτε δὲ ἤμελλεν
προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτροσ κοι-
μώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν, φύ-
7 λακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. [7] καὶ ἰδοὺ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξασ
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν
8 τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν. [8] εἶπέν τε
ὁ ἄγγελοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
ἐποίησεν δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου
9 καὶ ἀκολούθει μοι. [9] καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι
ἀληθέσ ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα
10 βλέπειν. [10] διελθόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν
ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν, ἥτισ
αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ, καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην μίαν,
11 καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγελοσ ἀπ' αὐτοῦ. [11] καὶ ὁ Πέτροσ ἐν
ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριοσ
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸσ Ἡρώδου καὶ πάσησ
12 τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. [12] συνιδών τε ἦλθεν
ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ Μαρίασ τῆσ μητρὸσ Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλου-
μένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

---

28. μεγαν et οστισ και | κλαυδιου : add καισαροσ 29. ηυπορειτο

XII, 1. ηρωδ. ο βασιλ. 2. μαχαιρα 3. και ιδων | ℵ* om εστιν 5. εκτενησ | περι : υπερ 6. εμελλε | ς προαγειν, ℵ προσαγειν | αυτον : ante προαγ. 7. εξεπεσον 8. περιζωσαι 9. ηκολουθει : add αυτω | ℵ* om δε 10. ηλθον | ηνοιχθη 11. γενομ. εν εαυτ. | εξειλετο 12. om τησ ante μαριασ

13 κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνοσ προσῆλθεν παι- 13
δίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ 14
Πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα
δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνοσ. 15 οἱ δὲ 15
πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ ἔχειν. οἱ δὲ
ἔλεγον· ὁ ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτροσ ἐπέμενεν κρούων· 16
ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσασ δὲ αὐ- 17
τοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ ὁ κύριοσ αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ
τῆσ φυλακῆσ, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ
ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ ἕτερον τόπον. 18 γενομένησ 18
δὲ ἡμέρασ ἦν τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ ἐν τοῖσ στρατιώταισ, τί ἄρα
ὁ Πέτροσ ἐγένετο. 19 Ἡρώδησ δὲ ἐπιζητήσασ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, 19
ἀνακρίνασ τοὺσ φύλακασ ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν
ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ Καισαρίαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν 20
Τυρίοισ καὶ Σιδωνίοισ· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸσ αὐτόν,
καὶ πείσαντεσ Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνοσ τοῦ βασιλέωσ
ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆσ
βασιλικῆσ. 21 τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδησ ἐνδυσάμενοσ ἐσθῆτα 21
βασιλικὴν καθίσασ ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐδημηγόρει πρὸσ αὐτούσ·
22 ὁ δὲ δῆμοσ ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παρα- 22 23
χρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελοσ κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν
τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενοσ σκωληκόβρωτοσ ἐξέψυξεν.
6, 7 Ὁ δὲ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρ- 24 25
12, 12 13, 37 νάβασ δὲ καὶ Σαῦλοσ ὑπέστρεψαν ἐξ Ἰερουσαλήμ, πληρώσαντεσ
τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντεσ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
Μάρκον.

XIII.

Barnabae et Sauli iter ad exteros. Bariesus magus, Sergius Paulus proconsul. Oratio Pauli Antiochiae Pisidiae in synagoga. Barnabas et Paulus Iudaeorum invidia urbe eiecti.

Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται 1
καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβασ καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενοσ Νίγερ,
καὶ Λούκιοσ ὁ Κυρηναῖοσ, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου
σύντροφοσ καὶ Σαῦλοσ. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ 2
καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι
τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰσ τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούσ.
3 τότε νηστεύσαντεσ καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντεσ τὰσ χεῖρασ 3
αὐτοῖσ ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου 4

13. αυτου : του πετρου | ℵ προηλθε | ℵ* υπακουουσα 15. ειπον | δε : δ' | ℵ* om ο ante αγγελ. | αυτου εστιν 16. ς ℵ ειδον 17. διηγησατο : add αυτοισ | ειπ. δε 19. ℵ ουχ ολιγ. | εισ την καισαρειαν 20. ην δε : add ο ηρωδησ 21. και καθισασ 22. ℵ* ανθρωπων 25. εξ ιερουσαλημ : ℵ εισ ιερ. | συμπαραλα. | και ιωαννην | ℵ επικαλουμενον

XIII, 1. ησαν δε : add τινεσ | τετραρχου 2. τον τε βαρνα. | ς ℵ* τον σαυλον 4. αυτοι : ουτοι

πνεύματοσ κατῆλθον εἰσ Cελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰσ
5 Κύπρον, [5] καὶ γενόμενοι ἐν Cαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
6 ὑπηρέτην. [6] διελθόντεσ δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον
ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ,
7 [7] ὅσ ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Cεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτοσ
προσκαλεσάμενοσ Βαρνάβαν καὶ Cαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν
8 λόγον τοῦ θεοῦ· [8] ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖσ Ἐλύμασ ὁ μάγοσ, οὕτωσ
γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀν-
9 θύπατον ἀπὸ τῆσ πίστεωσ. [9] Cαῦλοσ δέ, ὁ καὶ Παῦλοσ, πλη-
10 σθεὶσ πνεύματοσ ἁγίου ἀτενίσασ εἰσ αὐτὸν [10] εἶπεν· ὦ πλήρησ
παντὸσ δόλου καὶ πάσησ ῥᾳδιουργίασ, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσησ
δικαιοσύνησ, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰσ ὁδοὺσ κυρίου τὰσ εὐθείασ;
11 [11] καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸσ μὴ βλέπων
τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺσ
12 καὶ σκότοσ, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούσ. [12] τότε ἰδὼν ὁ
ἀνθύπατοσ τὸ γεγονὸσ ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενοσ ἐπὶ τῇ διδαχῇ
τοῦ κυρίου.

13 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰσ 15, 38
Πέργην τῆσ Παμφυλίασ· Ἰωάννησ δὲ ἀποχωρήσασ ἀπ' αὐτῶν
14 ὑπέστρεψεν εἰσ Ἱεροσόλυμα. [14] αὐτοὶ δὲ διελθόντεσ ἀπὸ τῆσ
Πέργησ παρεγένοντο εἰσ Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντεσ
15 εἰσ τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. [15] μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸσ αὐτοὺσ λέγοντεσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, εἴ τισ ἐστὶν
16 ἐν ὑμῖν λόγοσ παρακλήσεωσ πρὸσ τὸν λαόν, λέγετε. [16] ἀναστὰσ δὲ
Παῦλοσ καὶ κατασείσασ τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται καὶ
17 οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. [17] ὁ θεὸσ τοῦ λαοῦ τούτου 7, 2 ss
Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονοσ ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν Ex 6, 1
18 αὐτοὺσ ἐξ αὐτῆσ, [18] καὶ ὡσ τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρη- 7, 36 Dt 1, 31
19 σεν αὐτοὺσ ἐν τῇ ἐρήμῳ, [19] καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν Dt 7, 1 Ios 14, 1
20 κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, [20] ὡσ ἔτεσιν τετρακοσίοισ καὶ
πεντήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰσ ἕωσ Cαμουὴλ προ-
21 φήτου. [21] κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ 1 Sam 8, 5 10, 21. 16, 1
τὸν Cαοὺλ υἱὸν Κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ Βενιαμείν, ἔτη τεσσερά-
22 κοντα· [22] καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ

4. του πνευμ. του αγι. | εισ την σελευκειαν | εισ την κυπρ. 6. om ολην | om ανδρα | βαριησουσ 9. και ατενισασ 10. ℵ* του κυριου 11. του κυριου | παραχρ. δε | επεπεσεν 13. τον παυλον 14. τησ πισιδιασ | εισελθοντεσ 15. om τισ | λογοσ εν υμιν παρακλη. 16. ℵ ισδραη-, ϛ ισραηλιται 17. ℵ αιγυπτου 18. τεσσαρακ. | ϛ ℵ ετροποφορησεν 19. κατεκληροδοτησεν αυτοισ 20. και μετα ταυτα pon ante ωσ ετεσι τετρα. κ. πεντ. | του προφητου 21. κισ | βενιαμιν | τεσσαρακ. 22. αυτοισ τον δαβιδ

Ps 88(89), 21 βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί,
ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃσ ποιήσει πάντα τὰ θελήματά
μου. [23] τούτου ὁ θεὸσ ἀπὸ τοῦ σπέρματοσ κατʼ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν 23
Lc 3, 3pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, [24] προκηρύξαντοσ Ἰωάννου πρὸ προσ- 24
ώπου τῆσ εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίασ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσ-
ραήλ. [25] ὡσ δὲ ἐπλήρου Ἰωάννησ τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ 25
Lc 3, 15 Io 1, 27pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλʼ ἰδοὺ ἔρχεται μετʼ ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιοσ τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. [26] ἄνδρεσ ἀδελφοί, υἱοὶ 26
γένουσ Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγοσ
τῆσ σωτηρίασ ταύτησ ἐξαπεστάλη. [27] οἱ γὰρ κατοικοῦντεσ ἐν 27
Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντεσ αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντεσ καὶ τὰσ
φωνὰσ τῶν προφητῶν τὰσ κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένασ
Lc 23, 23 κρίναντεσ ἐπλήρωσαν, [28] καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντεσ 28
ᾐτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· [29] ὡσ δὲ ἐτέλεσαν πάντα 29
Lc 23, 53 τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντεσ ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
εἰσ μνημεῖον. [30] ὁ δὲ θεὸσ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, [31] ὃσ 30 31
1, 3 10, 40s ὤφθη ἐπὶ ἡμέρασ πλείουσ τοῖσ συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆσ Γαλι-
λαίασ εἰσ Ἱερουσαλήμ, οἵτινεσ νῦν εἰσὶν μάρτυρεσ αὐτοῦ πρὸσ
τὸν λαόν. [32] καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸσ τοὺσ 32
πατέρασ ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸσ ἐκπεπλήρωκεν
Ps 2, 7 Heb 1, 5 τοῖσ τέκνοισ ἡμῶν ἀναστήσασ Ἰησοῦν, [33] ὡσ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ 33
ψαλμῷ γέγραπται· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
[34] ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν 34
Es 55, 3 εἰσ διαφθοράν, οὕτωσ εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ
Ps 16, 10 πιστά. [35] διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεισ τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν 35
Act 2, 27ss διαφθοράν. [36] Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσασ τῇ τοῦ 36
θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸσ τοὺσ πατέρασ αὐτοῦ
καὶ εἶδεν διαφθοράν· [37] ὃν δὲ ὁ θεὸσ ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν δια- 37
φθοράν. [38] γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὅτι διὰ 38
τούτου ὑμῖν ἄφεσισ ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· [39] ἀπὸ πάντων ὧν 39
Ro 8, 3 οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέωσ δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶσ ὁ
πιστεύων δικαιοῦται. [40] βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν 40
Hab 1, 5 τοῖσ προφήταισ· [41] ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ 41
ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ὑμῶν,
ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τισ ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰσ τὸ μεταξὺ σάββατον 42
λαληθῆναι αὐτοῖσ τὰ ῥήματα ταῦτα. [43] λυθείσησ δὲ τῆσ συνα- 43

23. ηγαγεν : ηγειρε 25. ο ιωανν. | τινα με 26. ημιν : υμιν | απεσταλη 28. ς ϰ πιλατ. 29. απαντα 31. νυν (ϰ post εισιν) : om 32. τοισ τε. αυτων ημιν 33. ϰ εν τ. ψα. γεγρ. τω δευτερω, ς εν τω ψα. τω δευτερω γεγρ. 34. δαβιδ 35. διο 36. δαβιδ 38. υμιν εστω 39. και απο παντων | εν τω νομω μωσεωσ 40. επελθη (ϰ* απελθ.) : add εφ υμασ 41. ϰ θαυμασετε | οτι εργον εγω εργαζ. | ὃ : ᾧ 42. εξιοντων δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων | παρεκαλουν : add τα εθνη 43. λυθεισησ δε : ϰ* add αυτοισ

γωγῆσ ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων
προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινεσ προσλαλοῦντεσ
44 αὐτοῖσ ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. [44] τῷ δὲ
ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν
45 λόγον τοῦ κυρίου. [45] ἰδόντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχλουσ ἐπλή-
σθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ Παύλου λαλουμένοισ ἀντι-
46 λέγοντεσ καὶ βλασφημοῦντεσ. [46] παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλοσ
καὶ ὁ Βαρνάβασ εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ
κρίνετε ἑαυτοὺσ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη.
47 [47] οὕτωσ γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν Es 49, 6 Lc 2, 32
48 τοῦ εἶναί σε εἰσ σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. [48] ἀκούοντα
δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
49 ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον· [49] διεφέρετο
50 δὲ ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου καθ᾽ ὅλησ τῆσ χώρασ. [50] οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
παρώτρυναν τὰσ σεβομένασ γυναῖκασ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ
πρώτουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
51 [51] οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ᾽ αὐτοὺσ ἦλθον Lc 9, 5
52 εἰσ Ἰκόνιον· [52] οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶσ καὶ πνεύματοσ
ἁγίου.

XIV.

Barnabas et Paulus Iconio pulsi. Lystrae pro diis habentur, sed a Iudaeis fere lapidati iter per Asiam pergunt redeuntque Antiochiam Syriae.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺσ εἰσ
τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτωσ ὥστε πιστεῦσαι
2 Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθοσ. [2] οἱ δὲ ἀπειθήσαντεσ
Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐθνῶν κατὰ
3 τῶν ἀδελφῶν. [3] ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι
ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ,
διδόντοσ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 5, 12
4 [4] ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθοσ τῆσ πόλεωσ, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖσ
5 Ἰουδαίοισ, οἱ δὲ σὺν τοῖσ ἀποστόλοισ. [5] ὡσ δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν
ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖσ ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ
6 λιθοβολῆσαι αὐτούσ, [6] συνιδόντεσ κατέφυγον εἰσ τὰσ πόλεισ τῆσ
7 Λυκαονίασ Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· [7] κἀκεῖ
εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
8 Καί τισ ἀνὴρ ἀδύνατοσ ἐν Λύστροισ τοῖσ ποσὶν ἐκάθητο,

---

43. επιμενειν 44. κυριου : θεου 45. τοισ υπ. του παυλου λεγομενοισ | ℵ om αντιλεγοντ. και 46. τε : δε | ειπον | επειδη : add δε 47. ℵ* om ο ante κυριοσ 49. δι ολησ 50. και τασ ευσχημ. | τον βαρναβ. 51. ποδων : add αυτων

XIV, 1. ℵ* om των ιουδαι. 2. απειθουντεσ 3. om επι ante τω λογω | και διδοντι 7. ησαν ευαγγελιζ. 8. εν λυστρ. αδυνατ.

χωλὸσ ἐκ κοιλίασ μητρὸσ αὐτοῦ, ὃσ οὐδέποτε περιεπάτησεν. [9] οὗ- 9
τοσ ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντοσ, ὃσ ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἰδὼν
ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, [10] εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι 10
ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου ὀρθόσ. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. [11] οἵ τε 11
ὄχλοι ἰδόντεσ ὃ ἐποίησεν Παῦλοσ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντεσ· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντεσ ἀνθρώποισ κατέβησαν
πρὸσ ἡμᾶσ, [12] ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον 12
Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸσ ἦν ὁ ἡγούμενοσ τοῦ λόγου. [13] ὅ τε ἱερεὺσ 13
τοῦ Διὸσ τοῦ ὄντοσ πρὸ τῆσ πόλεωσ, ταύρουσ καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺσ πυλῶνασ ἐνέγκασ, σὺν τοῖσ ὄχλοισ ἤθελεν θύειν. [14] ἀκού- 14
σαντεσ δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβασ καὶ Παῦλοσ, διαρρήξαντεσ τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰσ τὸν ὄχλον, κράζοντεσ [15] καὶ λέγον- 15
τεσ· ἄνδρεσ, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖσ ὁμοιοπαθεῖσ ἐσμὲν ὑμῖν
ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶσ ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
4, 24 στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃσ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, [16] ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχη- 16
17, 24 ss μέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐ-
τῶν· [17] καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανό- 17
θεν ὑμῖν ὑετοὺσ διδοὺσ καὶ καιροὺσ καρποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τρο-
φῆσ καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρδίασ ὑμῶν. [18] καὶ ταῦτα λέγοντεσ 18
μόλισ κατέπαυσαν τοὺσ ὄχλουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.

2Co 11, 25 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείασ καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πεί- 19
σαντεσ τοὺσ ὄχλουσ καὶ λιθάσαντεσ τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆσ
πόλεωσ, νομίζοντεσ αὐτὸν τεθνηκέναι· [20] κυκλωσάντων δὲ τῶν 20
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰσ Δέρβην· [21] εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν 21
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντεσ ἱκανοὺσ ὑπέστρεψαν εἰσ τὴν
Λύστραν καὶ εἰσ Ἰκόνιον καὶ εἰσ Ἀντιόχειαν, [22] ἐπιστηρίζοντεσ 22
τὰσ ψυχὰσ τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντεσ ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶσ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. [23] χειροτονήσαντεσ δὲ αὐτοῖσ κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρουσ, 23
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺσ τῷ κυρίῳ, εἰσ ὃν
πεπιστεύκεισαν. [24] καὶ διελθόντεσ τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰσ τὴν 24
Παμφυλίαν, [25] καὶ λαλήσαντεσ εἰσ τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ- 25
βησαν εἰσ Ἀτταλίαν, [26] κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰσ Ἀντιόχειαν, ὅθεν 26

---

8. μητρ. αυτου : add υπαρχων | ς^e περιεπεπατηκει, ς περιπεπατηκει 9. ηκουε | λαλουντοσ : ℵ* λεγοντ. | πιστιν εχει 10. μεγαλ. τη φων. | ηλλετο 11. οι δε οχλ. | ο παυλ. | αυτων : ℵ* om 12. τον μεν βαρναβ. | επειδη : ℵ* επι 13. ο δε ιερ. | τησ πολ. αυτων 14. ℵ^c τα ιμα. εαυτων | εισεπηδησαν 15. ℵ επι θεον τον ζωντα, ς επι τον θε. τον ζω. 17. ς ℵ* καιτοιγε | αμαρτ. εαυτον | αγαθοποιων | υμιν : ημιν | ℵ διδουσ υετουσ | υμων : ημων 19. επηλθον | ℵ* om εξω | νομισαντεσ | τεθναναι 20. αυτον των μαθητων 21. ευαγγελισαμενοι | om εισ sec et tert 22. εμμενειν 23. πρεσβυ. κατ εκκλη. 24. εισ την πισιδ. | om την ante παμφυ. 25. λαλ. εν περγη | λογον : ℵ add του κυριου | ατταλειαν

ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰσ τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
27 [27] παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντεσ τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸσ μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖσ ἔθνεσιν 1 Co 16, 9
28 θύραν πίστεωσ. [28] διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖσ
μαθηταῖσ.

XV.

Contentio Antiochensis de gentilium circumcisione. Paulus Hierosolymam legatur. Petrus et Iacobus. Decretum hierosolymitanum. Alterum Pauli ad exteros iter apostolicum.

1 Καί τινεσ κατελθόντεσ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ ἐδίδασκον τοὺσ Gal 5, 2s 2, 12
ἀδελφοὺσ ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέωσ, οὐ
2 δύνασθε σωθῆναι. [2] γενομένησ δὲ στάσεωσ καὶ ζητήσεωσ οὐκ
ὀλίγησ τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸσ αὐτούσ, ἔταξαν ἀνα- 15, 7
βαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινασ ἄλλουσ ἐξ αὐτῶν πρὸσ
τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ πρεσβυτέρουσ εἰσ Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ
3 ζητήματοσ τούτου. [3] οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντεσ ὑπὸ τῆσ ἐκ-
κλησίασ διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν
4 τοῖσ ἀδελφοῖσ. [4] παραγενόμενοι δὲ εἰσ Ἱερουσαλὴμ παρεδέχθη-
σαν ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
5 ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸσ ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. [5] ἐξανέστησαν
δέ τινεσ τῶν ἀπὸ τῆσ αἱρέσεωσ τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότεσ,
λέγοντεσ ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺσ παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον Μωϋσέωσ.
6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
7 τοῦ λόγου τούτου. [7] πολλῆσ δὲ ζητήσεωσ γενομένησ ἀναστὰσ 15, 2
Πέτροσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸσ διὰ τοῦ στόματόσ 10, 9 ss
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 [8] καὶ ὁ καρδιογνώστησ θεὸσ ἐμαρτύρησεν αὐτοῖσ δοὺσ τὸ πνεῦμα
9 τὸ ἅγιον καθὼσ καὶ ἡμῖν, [9] καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε 11, 15
10 καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσασ τὰσ καρδίασ αὐτῶν. [10] νῦν οὖν
τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν 15, 28 Gal 5, 1
μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ ἰσχύσαμεν βαστά-
11 σαι; [11] ἀλλὰ διὰ τῆσ χάριτοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
12 θῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. [12] ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθοσ,
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
13 θεὸσ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖσ ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. [13] Μετὰ δὲ

27. ανηγγειλαν | ℵ ο θσ. εποιη. 28. διετρι. δε εκει | ℵ ουχ ολιγ.
XV, 1. περιτεμνησθε | om τω post εθει 2. γενομ. ουν στα. και συζητησεωσ | ℵ εξ αυτων αλλουσ 3. om τε | σαμαρειαν | ℵ διηγουμενοι 4. απεδεχθησαν | ℵ* om και post εκκλη. | ℵ* om τε 7. συζητησεωσ | ο θεοσ εν ημιν εξελεξ. 8. δουσ: add αυτοισ 9. ς ℵ ουδεν 11. om του | ιησου χριστου | ℵ πιστευσομεν

τὸ σιγῆσαι αὐτοὺσ ἀπεκρίθη Ἰάκωβοσ λέγων· ἄνδρεσ ἀδελφοί,
1 Pe 1, 1 ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼσ πρῶτον ὁ θεὸσ 14
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 καὶ 15
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼσ γέγραπται·
Am 9, 11. 12 16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ 16
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆσ ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπωσ ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν 17
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓσ ἐπικέκληται
τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούσ, λέγει κύριοσ ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ 18
ἀπ' αἰῶνοσ. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν 19
ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖσ τοῦ ἀπέ- 20
χεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆσ πορνείασ καὶ τοῦ
πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματοσ. 21 Μωϋσῆσ γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων 21
κατὰ πόλιν τοὺσ κηρύσσοντασ αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ
κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενοσ.

Τότε ἔδοξε τοῖσ ἀποστόλοισ καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ σὺν ὅλῃ 22
τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰσ Ἀντιόχειαν
σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν
καὶ Cίλαν, ἄνδρασ ἡγουμένουσ ἐν τοῖσ ἀδελφοῖσ, 23 γράψαντεσ 23
διὰ χειρὸσ αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖσ
κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Cυρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖσ τοῖσ ἐξ
ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲσ ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντεσ 24
Gal 1, 7 ἐτάραξαν ὑμᾶσ λόγοισ ἀνασκευάζοντεσ τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν, οἷσ οὐ
διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοισ ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμέ- 25
νουσ ἄνδρασ πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ σὺν τοῖσ ἀγαπητοῖσ ἡμῶν Βαρ-
νάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποισ παραδεδωκόσι τὰσ ψυχὰσ αὐτῶν 26
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάλ- 27
καμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Cίλαν, καὶ αὐτοὺσ διὰ λόγου ἀπαγγέλλον-
5, 32 τασ τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, 28
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάροσ πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκεσ,
15, 10 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματοσ καὶ πνικτῶν καὶ πορνείασ, 29
1 Co 8, 1ss ἐξ ὧν διατηροῦντεσ ἑαυτοὺσ εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντεσ κατῆλθον εἰσ Ἀντιόχειαν, καὶ συνα- 30
γαγόντεσ τὸ πλῆθοσ ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 ἀναγνόντεσ δὲ 31
ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδασ τε καὶ Cίλασ, καὶ αὐτοὶ 32
προφῆται ὄντεσ, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺσ ἀδελφοὺσ

14. επι τω ονομ. αυτ. 16. δαβιδ | κατεσκαμμενα 17. ο ποιων ταυτα παντα 18. γνωστ. απ αιωνοσ : add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 20. απο των αλισγη. 21. μωσησ 22. επικαλουμενον | βαρσαβαν 23. δια χει. αυτων : add ταδε | αδελφοι : praem και οι 24. ℵ* επι δε ηκον. | ℵ* εξ υμων | ℵ* om εξελθοντ. | τασ ψυ. υμων : add λεγοντεσ περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον 28. τω αγιω πνευματι | τουτ. των (ℵ* om) επαναγκ. (ℵ επ αναγκαισ) : των επαν. τουτ. 29. και πνικτου 30. ηλθον 32. τε : ςc δε

33 καὶ ἐπεστήριξαν· [33] ποιήσαντεσ δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρή-
νησ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστείλαντασ αὐτούσ.
35 Παῦλοσ δὲ καὶ Βαρνάβασ διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
36 τοῦ κυρίου. [36] Μετὰ δέ τινασ ἡμέρασ εἶπεν πρὸσ Βαρνάβαν
Παῦλοσ· ἐπιστρέψαντεσ δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺσ ἀδελφοὺσ κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷσ κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶσ
37 ἔχουσιν. [37] Βαρνάβασ δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάν- 12, 25
38 νην τὸν καλούμενον Μάρκον· [38] Παῦλοσ δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίασ καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖσ εἰσ τὸ 13, 13
39 ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. [39] ἐγένετο δὲ παροξυσμόσ, Gal 2, 13
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰσ Κύπρον.
40 Παῦλοσ δὲ ἐπιλεξάμενοσ Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶσ τῇ
41 χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· [41] διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰσ ἐκκλησίασ.

XVI.

Timothei circumcisio. Paulus cum Sila et Timotheo profectus visione in Macedoniam vocatur. Lydia et ancilla fatidica. Paulus et Silas Philippis capti mirabiliter aperto carcere et custode baptizato honeste dimittuntur.

1 Κατήντησεν δὲ εἰσ Δέρβην καὶ εἰσ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθη-
τήσ τισ ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεοσ, υἱὸσ γυναικὸσ Ἰουδαίασ πιστῆσ
2 πατρὸσ δὲ Ἕλληνοσ, [2] ὃσ ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροισ καὶ
3 Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. [3] τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλοσ σὺν αὐτῷ ἐξελ-
θεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺσ Ἰουδαίουσ τοὺσ ὄντασ
ἐν τοῖσ τόποισ ἐκείνοισ· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντεσ τὸν πατέρα αὐτοῦ
ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.
4 Ὡσ δὲ διεπορεύοντο τὰσ πόλεισ, παρεδίδοσαν αὐτοῖσ φυλάσ-
σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυ- 15, 20. 29
τέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοισ.
5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον
6 τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. [6] διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα- 18, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ λαλῆσαι τὸν
7 λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· [7] ἐλθόντεσ δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰσ
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺσ τὸ πνεῦμα Ἰη-
8 σοῦ· [8] παρελθόντεσ δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰσ Τρῳάδα.

---

32. ℵ* om και επεστηρ. 33. πρ. τ. αποστει. αυτ. (ℵ* εαυτ.) : πρ. τ. αποστολουσ 34. εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 36. παυλοσ πρ. βαρναβ. | δη : ℵ* δε | τ. αδελφ. ημων | πασαν πολιν 37. εβουλευσατο | συμπαραλ. τον ιω. | ℵc επικαλουμ. 38. συμπαραλαβειν 39. δε : ουν 40. κυριου : θεου

XVI, 1. om εισ sec | γυναικοσ : add τινοσ 2. κ ικονιου 3. τον πατερα etc : κ οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν 4. παρεδιδουν | και των πρεσβυτ. | ιερουσαλημ 6. διελθοντεσ | την γαλατικην 7. om δε | εισ τ. βιθ. : κατα τ. βιθ. | πορευεσθαι | ιησου : om

[9] καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸσ τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τισ ἦν 9
ἑστὼσ καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰσ εἰσ Μακεδονίαν
βοήθησον ἡμῖν. [10] ὡσ δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέωσ ἐζητήσαμεν 10
ἐξελθεῖν εἰσ Μακεδονίαν, συμβιβάζοντεσ ὅτι προσκέκληται ἡμᾶσ
ὁ θεὸσ εὐαγγελίσασθαι αὐτούσ.

Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ Τρῳάδοσ εὐθυδρομήσαμεν εἰσ Σαμο- 11
θρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσ Νέαν πόλιν, [12] κἀκεῖθεν εἰσ Φιλίπ- 12
πουσ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη τῆσ μερίδοσ Μακεδονίασ πόλισ, κολωνία.
ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντεσ ἡμέρασ τινάσ. [13] τῇ τε 13
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆσ πύλησ παρὰ ποταμὸν
οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντεσ ἐλαλοῦμεν ταῖσ
συνελθούσαισ γυναιξίν. [14] καί τισ γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυ- 14
ρόπωλισ πόλεωσ Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧσ ὁ
κύριοσ διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖσ λαλουμένοισ ὑπὸ
Παύλου. [15] ὡσ δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκοσ αὐτῆσ, παρεκάλεσεν 15
λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντεσ εἰσ
τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶσ.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰσ τὴν προσευχήν, παιδίσκην 16
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτισ ἐργασίαν πολ-
λὴν παρεῖχεν τοῖσ κυρίοισ αὐτῆσ μαντευομένη. [17] αὕτη κατακο- 17
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινεσ καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίασ. [18] τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰσ ἡμέρασ. δια- 18
πονηθεὶσ δὲ Παῦλοσ καὶ ἐπιστρέψασ τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-
αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆσ· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. [19] ἰδόντεσ δὲ οἱ κύριοι αὐτῆσ ὅτι ἐξῆλθεν 19
ἡ ἐλπὶσ τῆσ ἐργασίασ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἵλκυσαν εἰσ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺσ ἄρχοντασ, [20] καὶ προσ- 20
αγαγόντεσ αὐτοὺσ τοῖσ στρατηγοῖσ εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
17, 6. 21, 21 ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντεσ, [21] καὶ κατ- 21
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
Co 11,25 Ῥωμαίοισ οὖσιν. [22] καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλοσ κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ 22
στρατηγοὶ περιρήξαντεσ αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν,
[23] πολλάσ τε ἐπιθέντεσ αὐτοῖσ πληγὰσ ἔβαλον εἰσ φυλακήν, παραγ- 23
γείλαντεσ τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶσ τηρεῖν αὐτούσ· [24] ὃσ παραγ- 24
γελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν
καὶ τοὺσ πόδασ ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰσ τὸ ξύλον. [25] κατὰ δὲ 25

9. ϛ ℵ δια τησ νυκτ. | ωφθη τω παυλω | ανηρ τισ ην μακεδων | om και ante παρακαλ. 10. ℵ εξητησαμεν | εισ την μακεδ. | ℵ* om ημασ | θεοσ : κυριοσ 11. δε : ουν | απο τησ τρω. | τη τε επι. | νεαπολιν 12. εκειθ. τε | τησ μακεδ. 13. πυλησ : πολεωσ | ενομιζετο προσευχη ειναι | συνελθουσαισ : ℵ* add ημιν 14. ϛ ℵ υπο του παυλ. 15. ℵc αυτη και ο οικ. αυτ. | μεινατε 16. om την | πυθωνοσ | απαντησαι 17. κατακολουθησασα | υμιν : ϛ (non ϛc) ημιν 18. ο παυλ. | εν τω ονομ. 20. ειπον 22. περιρρηξαντ. 24. λαβων : ειληφωσ | αυτων ησφαλισ.

τὸ μεσονύκτιον Παῦλοσ καὶ Σίλασ προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν
26 θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. [26] ἄφνω δὲ σεισμὸσ
ἐγένετο μέγασ, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου·
ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ
27 ἀνέθη. [27] ἔξυπνοσ δὲ γενόμενοσ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγ-
μένασ τὰσ θύρασ τῆσ φυλακῆσ, σπασάμενοσ μάχαιραν ἤμελλεν
28 ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺσ δεσμίουσ. [28] ἐφώνη-
σεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλοσ λέγων· μηδὲν πράξῃσ σεαυτῷ κακόν·
29 ἅπαντεσ γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. [29] αἰτήσασ δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ
30 ἔντρομοσ γενόμενοσ προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, [30] καὶ
προαγαγὼν αὐτοὺσ ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;
31 [31] οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ Ioh 3, 16 etc
32 καὶ ὁ οἶκόσ σου. [32] καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου
33 σὺν πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [33] καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆσ νυκτὸσ ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβα-
34 πτίσθη αὐτὸσ καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντεσ παραχρῆμα, [34] ἀναγαγών τε
αὐτοὺσ εἰσ τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο
35 πανοικεὶ πεπιστευκὼσ τῷ θεῷ. [35] Ἡμέρασ δὲ γενομένησ ἀπέστει-
λαν οἱ στρατηγοὶ τοὺσ ῥαβδούχουσ λέγοντεσ· ἀπόλυσον τοὺσ ἀν-
36 θρώπουσ ἐκείνουσ. [36] ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺσ λόγουσ
τούτουσ πρὸσ τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα Iac 2, 16
37 ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντεσ πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. [37] ὁ δὲ
Παῦλοσ ἔφη πρὸσ αὐτούσ· δείραντεσ ἡμᾶσ δημοσίᾳ ἀκατακρί-
τουσ, ἀνθρώπουσ Ῥωμαίουσ ὑπάρχοντασ, ἔβαλαν εἰσ φυλακήν,
καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶσ ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντεσ αὐτοὶ
38 ἡμᾶσ ἐξαγαγέτωσαν. [38] ἀπήγγειλάν τε τοῖσ στρατηγοῖσ οἱ ῥαβ-
δοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντεσ ὅτι Ῥω-
39 μαῖοί εἰσιν, [39] καὶ ἐλθόντεσ παρεκάλεσαν αὐτούσ, καὶ ἐξαγαγόντεσ
40 ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆσ πόλεωσ. [40] ἐξελθόντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ 16, 14
φυλακῆσ εἰσῆλθον πρὸσ τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντεσ παρεκάλεσαν
τοὺσ ἀδελφούσ, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

Tumultus propter Paulum Thessalonicae et Beroeae. Iason. Oratio Pauli in Areopago. Dionysius Areopagita.

1 Διοδεύσαντεσ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον
2 εἰσ Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. [2] κατὰ δὲ

---

25. ℵ om το 26. ανεωχϑησαν | δε : τε | ℵ* ανελυϑη 27. ℵ δεσμοφυλασ | εμελλεν 28. ο παυλ. 30. ℵ* προαγων 31. ειπον | ιησουν : add χριστον 32. τ. κυριου : ℵ* τ. ϑεου | συν (ℵ συμ) πασιν : και πασι 33. παντεσ 34. εισ τον οικον : ς ℵ add αυτου | πανοικι 36. απεσταλκασιν | ℵ εισ ειρηνην 37. εβαλον 38. ανηγγειλ. | τε : δε | και εφοβηϑ. 39. εξελϑειν τησ πολεωσ 40. εκ τησ φυλακ. | προσ : εισ | ιδοντ. τουσ αδελφ. παρεκαλ. αυτουσ | εξηλϑον

XVII, 1. om την ante απολλων. | η συναγωγ

τὸ εἰωθὸσ τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐπὶ σάββατα
Lc 24, 26 s τρία διελέξατο αὐτοῖσ ἀπὸ τῶν γραφῶν, [3] διανοίγων καὶ παρα- 3
9, 22 τιθέμενοσ ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
καὶ ὅτι οὗτόσ ἐστιν Χριστὸσ Ἰησοῦσ, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
[4] καί τινεσ ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ 4
καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθοσ πολύ, γυναικῶν
τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. [5] ζηλώσαντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ- 5
λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰσ ἄνδρασ πονηροὺσ καὶ ὀχλοποιή-
σαντεσ ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντεσ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονοσ
ἐζήτουν αὐτοὺσ προαγαγεῖν εἰσ τὸν δῆμον· [6] μὴ εὑρόντεσ δὲ αὐ- 6
τοὺσ ἔσυρον Ἰάσονα καί τινασ ἀδελφοὺσ ἐπὶ τοὺσ πολιτάρχασ,
βοῶντεσ ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντεσ οὗτοι καὶ ἐνθάδε
πάρεισιν, [7] οὓσ ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντεσ ἀπέναντι 7
τῶν δογμάτων Καίσαροσ πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντεσ
Lc 23, 2 εἶναι Ἰησοῦν. [8] ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺσ πολιτάρχασ 8
ἀκούοντασ ταῦτα, [9] καὶ λαβόντεσ τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονοσ 9
καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούσ.

Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέωσ διὰ νυκτὸσ ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦ- 10
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰσ Βέροιαν, οἵτινεσ παραγενόμενοι εἰσ τὴν
συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν· [11] οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι 11
τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινεσ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσησ
προθυμίασ, καθ᾽ ἡμέραν ἀνακρίνοντεσ τὰσ γραφάσ, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτωσ. [12] πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί- 12
δων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· [13] ὡσ δὲ 13
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆσ Θεσσαλονίκησ Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
οντεσ καὶ ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ. [14] εὐθέωσ δὲ τότε τὸν Παῦ- 14
λον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ Τιμόθεοσ ἐκεῖ. [15] οἱ δὲ καθιστά- 15
νοντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕωσ Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν
πρὸσ τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα ἔλθωσιν πρὸσ
18, 5 αὐτόν, ἐξῄεσαν.

Ἐν δὲ ταῖσ Ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοὺσ τοῦ Παύλου, 16
παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον
οὖσαν τὴν πόλιν. [17] διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ Ἰου- 17
δαίοισ καὶ τοῖσ σεβομένοισ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
πρὸσ τοὺσ παρατυγχάνοντασ. [18] τινὲσ δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων 18

---

2. διελεγετο 3. ϛ ο χριστ. ιησ., κ ιησ. χριστ. 4. πολυ πληθ. 5. ζηλωσαντεσ δε οι απειθουντεσ ιουδ. και προσλαβ. | επισταντ. τε | αγαγειν 6. εσυρον : ℵ* ευρον | τον ιασονα 7. πραττουσι | λεγοντεσ ετερ. ειν. 10. δια τησ νυκτοσ | κ εξεπεμψ. ante δια νυκτ. pon 11. το καθ ημερ. 13. om και ταρασσοντ. 14. εωσ : ωσ | υπεμενον | τε : δε 15. καθιστωντεσ | ηγαγον : add αυτον | om τον ante τιμοθ. 16. αυτουσ : ℵ* αυτου | ℵ* om τ. παυλ. | θεωρουντι 18. τινεσ δε και : om και | επικουρειων

καὶ Cτοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινεσ ἔλεγον· τί
ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγοσ οὗτοσ λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺσ εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν
19 εὐηγγελίζετο. [19] ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον
ἤγαγον, λέγοντεσ· δυνάμεθα γνῶναι τίσ ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ Mc 1, 27
20 λαλουμένη διδαχή; [20] ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεισ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ
21 ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. [21] Ἀθη- 2, 12
ναῖοι δὲ πάντεσ καὶ οἱ ἐπιδημοῦντεσ ξένοι εἰσ οὐδὲν ἕτερον
22 ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. [22] Cταθεὶσ δὲ
Παῦλοσ ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου ἔφη· ἄνδρεσ Ἀθηναῖοι, κατὰ
23 πάντα ὡσ δεισιδαιμονεστέρουσ ὑμᾶσ θεωρῶ. [23] διερχόμενοσ γὰρ
καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντεσ εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ
24 καταγγέλλω ὑμῖν. [24] ὁ θεὸσ ὁ ποιήσασ τὸν κόσμον καὶ πάντα 14, 15
τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ οὐρανοῦ καὶ γῆσ ὑπάρχων κύριοσ οὐκ ἐν
25 χειροποιήτοισ ναοῖσ κατοικεῖ, [25] οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων
θεραπεύεται προσδεόμενόσ τινοσ, αὐτὸσ διδοὺσ πᾶσιν ζωὴν καὶ
26 πνοὴν καὶ τὰ πάντα· [26] ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸσ πᾶν ἔθνοσ ἀνθρώπων
κατοικεῖν ἐπὶ παντὸσ προσώπου τῆσ γῆσ, ὁρίσασ προστεταγμένουσ
27 καιροὺσ καὶ τὰσ ὁροθεσίασ τῆσ κατοικίασ αὐτῶν, [27] ζητεῖν τὸν Es 55, 6
θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν
28 ἀπὸ ἑνὸσ ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. [28] ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡσ καί τινεσ τῶν καθ᾽ ὑμᾶσ ποιητῶν
29 εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένοσ ἐσμέν. [29] γένοσ οὖν ὑπάρχοντεσ
τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ,
χαράγματι τέχνησ καὶ ἐνθυμήσεωσ ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι
30 ὅμοιον. [30] τοὺσ μὲν οὖν χρόνουσ τῆσ ἀγνοίασ ὑπεριδὼν ὁ θεὸσ 14, 16
τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖσ ἀνθρώποισ πάντασ πανταχοῦ μετανοεῖν,
31 [31] καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσασ
32 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [32] ἀκούσαντεσ δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
33 34 [33] οὕτωσ ὁ Παῦλοσ ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. [34] τινὲσ δὲ ἄνδρεσ
κολληθέντεσ αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷσ καὶ Διονύσιοσ ὁ Ἀρεοπαγεί-
τησ καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρισ, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖσ.

---

18. κ. των στωϊκων | ℵ καταγγελλευσ | ευηγγελιζετο : ς praem (et ℵ^c add) αυτοισ 19. αρειον 20. τι αν θελοι 21. ευκαιρουν | και ακουειν καινοτ. 22. ο παυλ. | αρειου | εφη : ℵ ειπεν 23. ον et τουτον 24. κυριοσ υπαρχ. 25. χειρων : ℵ post ανθρω. pon | ανθρωπων | ℵ* ωσ προσδεο. | και τα (ℵ* om) παντα : ς (non ς^e) κατα παντα 26. εξ ενοσ : add αιματοσ | επι παν το προσωπον | προτεταγμενουσ 27. τ. θεον : τ. κυριον | ℵ ψηλαφησειεν | ς ℵ καιτοιγε 29. ℵ χρυσιω 30. παραγγελλει | παντασ : πασι 31. διοτι 32. ειπον | ακου. σου παλιν περ. τουτου. [33] και ουτωσ 34. αρεοπαγιτησ

XVIII.

Pauli acta Corinthi. Aquila et Priscilla; Iustus, Crispus; Gallio proconsul, Sosthenes. Paulus in itinere. Apollos Ephesi.

Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶσ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰσ Κόρινθον. 1
Ro 16, 3 *[2] καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει,* 2
1 Co 16, 19 etc *προσφάτωσ ἐληλυθότα ἀπὸ τῆσ Ἰταλίασ, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα*
αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντασ τοὺσ Ἰου-
δαίουσ ἀπὸ τῆσ Ῥώμησ, προσῆλθεν αὐτοῖσ, [3] καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον 3
εἶναι ἔμενεν παρ᾽ αὐτοῖσ, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ
20, 34 *τῇ τέχνῃ. [4] διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον,* 4
ἔπειθέν τε Ἰουδαίουσ καὶ Ἕλληνασ.
17, 15 *Ὡσ δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆσ Μακεδονίασ ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ* 5
28 *Τιμόθεοσ, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλοσ, διαμαρτυρόμενοσ τοῖσ*
Ἰουδαίοισ εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. [6] ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν 6
20, 26 *καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενοσ τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·*
τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν
εἰσ τὰ ἔθνη πορεύσομαι. [7] καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰσ 7
Col 4, 11 *οἰκίαν τινὸσ ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ*
1 Co 1, 14 *οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. [8] Κρίσποσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγω-* 8
γοσ ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
16, 9 23, 11 *Κορινθίων ἀκούοντεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. [9] εἶπεν δὲ ὁ* 9
κύριοσ ἐν νυκτὶ δι᾽ ὁράματοσ τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃσ, [10] διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶσ ἐπιθή- 10
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστίν μοι πολὺσ ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ. [11] ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνασ ἓξ διδάσκων ἐν 11
αὐτοῖσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [12] Γαλλίωνοσ δὲ ἀνθυπάτου ὄντοσ 12
τῆσ Ἀχαΐασ κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ
καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, [13] λέγοντεσ ὅτι παρὰ τὸν νόμον 13
ἀναπείθει οὗτοσ τοὺσ ἀνθρώπουσ σέβεσθαι τὸν θεόν. [14] μέλλον- 14
τοσ δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸσ τοὺσ
Ἰουδαίουσ· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰου-
δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· [15] εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν 15
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ᾽ ὑμᾶσ, ὄψεσθε αὐ-
Mt 27, 24 Io 18, 31 *τοί· κριτὴσ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. [16] καὶ ἀπήλασεν αὐ-* 16
τοὺσ ἀπὸ τοῦ βήματοσ. [17] ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντεσ Σωσθένην 17
τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ· καὶ οὐδὲν
τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

XVIII, 1. *μετα δε ταυτ.* | *χωρισθεισ* : add *ο παυλοσ* 2. *διατεταχεναι* | *εκ τησ ρωμ.* 3. *ειργαζετο* | *την τεχνην* 5. *λογω* : *πνευματι* | om *ειναι* 7. *ηλθεν* | *τιτιου* (ℵ *τιτου*) : ϛ om 9. *δι οραμ. εν νυκτ.* 11. *εκαθ. τε* | *ενιαυτον* : ℵ add *ενα* 12. *ανθυπατευοντοσ* 13. *ουτοσ αναπειθει* 14. *ει μεν ουν* | *αν ηνεσχομην* 15. *ζητημα* | *κριτησ* : add *γαρ* 17. *παντεσ* : add *οι ελληνεσ*

18 Ὁ δὲ Παῦλοσ ἔτι προσμείνασ ἡμέρασ ἱκανάσ, τοῖσ ἀδελφοῖσ
ἀποταξάμενοσ ἐξέπλει εἰσ τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα
καὶ Ἀκύλασ, κειράμενοσ ἐν Κενχρεαῖσ τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ
19 εὐχήν. [19] κατήντησαν δὲ εἰσ Ἔφεσον, κἀκείνουσ κατέλιπεν αὐ-
τοῦ, αὐτὸσ δὲ εἰσελθὼν εἰσ τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖσ Ἰου-
20 δαίοισ. [20] ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ
21 ἐπένευσεν, [21] ἀλλὰ ἀποταξάμενοσ καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω
22 πρὸσ ὑμᾶσ τοῦ θεοῦ θέλοντοσ, ἀνήχθη ἀπὸ τῆσ Ἐφέσου, [22] καὶ
κατελθὼν εἰσ Καισαρίαν, ἀναβὰσ καὶ ἀσπασάμενοσ τὴν ἐκκλη-
23 σίαν κατέβη εἰσ Ἀντιόχειαν, [23] καὶ ποιήσασ χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενοσ καθεξῆσ τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρί-
ζων πάντασ τοὺσ μαθητάσ.
24 Ἰουδαῖοσ δέ τισ Ἀπολλῶσ ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺσ τῷ γένει, 1 Co 3, 5
ἀνὴρ λόγιοσ, κατήντησεν εἰσ Ἔφεσον, δυνατὸσ ὢν ἐν ταῖσ γραφαῖσ. Lc 24, 19
25 [25] οὗτοσ ἦν κατηχημένοσ τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶσ τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστά- 19, 3
26 μενοσ μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, [26] οὗτόσ τε ἤρξατο παρρη-
σιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντεσ δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ
Ἀκύλασ προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν
27 ὁδὸν τοῦ θεοῦ. [27] βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰσ τὴν Ἀχαΐαν,
προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι
αὐτόν. ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν
28 διὰ τῆσ χάριτοσ. [28] εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ Ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο
δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺσ διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

Pauli acta Ephesi. Discipuli Iohannis baptistae; schola Tyranni, miracula; exorcistae, libri magici; iter hierosolymitanum susceptum; seditio Demetrii adversus Paulum et Alexandrum.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον 18, 24
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
2 τινὰσ μαθητάσ, [2] εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε
πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν
3 ἠκούσαμεν. [3] ὁ δὲ εἶπεν· εἰσ τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰσ 18, 25
4 τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. [4] εἶπεν δὲ Παῦλοσ· Ἰωάννησ ἐβάπτισεν 1, 5 11, 16
βάπτισμα μετανοίασ, τῷ λαῷ λέγων εἰσ τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν 13, 24 8, 16 s

18. την κεφαλην εν κεγχρεαισ 19. κατηντησε | αυτου : κ εκει | διελεχθη 20. μειναι (κ^c επιμειναι) : add παρ αυτοισ 21. αλλ | απεταξατο αυτοισ ειπων· δει με παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εισ ιεροσολυμα | παλιν : add δε | και ανηχθη, κ* ανηχθη δε 22. καισαρειαν 23. κ* και καθεξησ | επιστηριζων 24. κ* απελλησ 25. ελαλει : κ* ω ελαλει | ιησου : κυριου 26. κ παρησιαζεσθ. | πρισκ. κ. ακυλασ (κ -λα) : ακυ. κ. πρισκ. | την του θεου οδον

XIX, 1. κ* τον απελλην | ελθειν | ευρων 2. om τε | οι δε : add ειπον | ουδε 3. ο δε ειπ. : ειπε τε προσ αυτουσ | ειπον 4. ιωαννησ : add μεν

ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ᾽ ἔστιν εἰσ τὸν Ἰησοῦν. [5]ἀκούσαντεσ δὲ 5
ἐβαπτίσθησαν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, [6]καὶ ἐπιθέντοσ 6
αὐτοῖσ τοῦ Παύλου χεῖρασ ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούσ,
2, 4 10, 46 ἐλάλουν τε γλώσσαισ καὶ ἐπροφήτευον. [7]ἦσαν δὲ οἱ πάντεσ ἄν- 7
δρεσ ὡσεὶ δώδεκα.

Εἰσελθὼν δὲ εἰσ τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνασ 8
8, 12 τρεῖσ διαλεγόμενοσ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ.
[9]ὡσ δέ τινεσ ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντεσ τὴν ὁδὸν 9
ἐνώπιον τοῦ πλήθουσ, ἀποστὰσ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺσ μαθη-
τάσ, καθ᾽ ἡμέραν διαλεγόμενοσ ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. [10]τοῦτο 10
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντασ τοὺσ κατοικοῦντασ τὴν
Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ.

5, 12 Δυνάμεισ τε οὐ τὰσ τυχούσασ ὁ θεὸσ ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν 11
5, 15 Παύλου, [12]ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺσ ἀσθενοῦντασ ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ 12
χρωτὸσ αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ᾽
αὐτῶν τὰσ νόσουσ τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
[13]ἐπεχείρησαν δέ τινεσ καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ- 13
Lc 9, 49 κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺσ ἔχοντασ τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντεσ· ὁρκίζω ὑμᾶσ τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλοσ κηρύσσει. [14]ἦσαν δέ τινεσ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέωσ 14
ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντεσ. [15]ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο- 15
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖσ· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ὑμεῖσ δὲ τίνεσ ἐστέ; [16]καὶ ἐφαλόμενοσ ὁ ἄνθρωποσ ἐπ᾽ 16
αὐτούσ, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσασ ἀμφο-
τέρων ἴσχυσεν κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺσ καὶ τετραυματισμένουσ
ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. [17]τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν 17
8, 5. 11 Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν τοῖσ κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ
ἐπέπεσεν φόβοσ ἐπὶ πάντασ αὐτούσ, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, [18]πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξο- 18
μολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντεσ τὰσ πράξεισ αὐτῶν. [19]ἱκανοὶ 19
δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντεσ τὰσ βίβλουσ κατέ-
καιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰσ τιμὰσ αὐτῶν καὶ
εὗρον ἀργυρίου μυριάδασ πέντε.

6, 7 12, 24 Οὕτωσ κατὰ κράτοσ τοῦ κυρίου ὁ λόγοσ ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν. 20

1 Co 16, 5 Ὡσ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλοσ ἐν τῷ πνεύματι 21
(18, 21) 20, 22 διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα,
23, 11 Ro 15, 23 εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

4. τον χριστον ιησουν 6. τασ χειρασ | προεφητ. 7. ωσει δεκαδυο 9. τυραννου : add τινοσ 10. τ. κυριου : add ιησου 11. εποι. ο θεοσ 12. επιφερεσθαι | εκπορ. : εξερχεσθαι απ αυτων 13. om και post τινεσ | απο των περιερχ. | ορκιζομεν | ℵ* τον κυριον ιησουν | ο παυλοσ 14. υιοι : ante σκευα ιουδαιου | οι τουτο ποιουντ. 15. αυτοισ : om | ℵ^c τον μεν ιησουν 16. εφαλλομενοσ | επ αυτ. ο ανθρωπ. | ς ℵ* και κατακυριευσασ | αμφοτερων : αυτων | ℵ ενισχυσεν 17. ℵ* ο φοβοσ 20. ο λογοσ του κυριου 21. εισ ιερουσαλημ

22 [22] ἀποστείλασ δὲ εἰσ Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸσ ἐπέσχεν χρόνον εἰσ τὴν Ἀσίαν. Ro 16, 23
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ
24 περὶ τῆσ ὁδοῦ. [24] Δημήτριοσ γάρ τισ ὀνόματι, ἀργυροκόποσ,
ποιῶν ναοὺσ ἀργυροῦσ Ἀρτέμιδοσ παρείχετο τοῖσ τεχνίταισ οὐκ
25 ὀλίγην ἐργασίαν, [25] οὓσ συναθροίσασ καὶ τοὺσ περὶ τὰ τοιαῦτα
ἐργάτασ εἶπεν· ἄνδρεσ, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτησ τῆσ ἐργασίασ
26 ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, [26] καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον
Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσησ τῆσ Ἀσίασ ὁ Παῦλοσ οὗτοσ πείσασ
μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν
27 γινόμενοι. [27] οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέροσ εἰσ 17, 29
ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆσ μεγάλησ θεᾶσ ἱερὸν Ἀρτέμιδοσ
εἰσ οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆσ μεγαλειό-
28 τητοσ αὐτῆσ, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. [28] ἀκού-
σαντεσ δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεισ θυμοῦ ἔκραζον λέγοντεσ· μεγάλη
29 ἡ Ἄρτεμισ Ἐφεσίων. [29] καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλισ τῆσ συγχύσεωσ,
ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰσ τὸ θέατρον, συναρπάσαντεσ Γάϊον Ro 16, 23 Act 27, 2
30 καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνασ, συνεκδήμουσ Παύλου. [30] Παύλου 2 Co 1, 8
δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰσ τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθη-
31 ταί· [31] τινὲσ δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντεσ αὐτῷ φίλοι, πέμψαντεσ
πρὸσ αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰσ τὸ θέατρον.
32 [32] ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυ-
μένη, καὶ οἱ πλείουσ οὐκ ᾔδεισαν τίνοσ ἕνεκα συνεληλύθεισαν.
33 [33] ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν
τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδροσ κατασείσασ τὴν χεῖρα ἤθελεν
34 ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. [34] ἐπιγνόντεσ δὲ ὅτι Ἰουδαῖόσ ἐστιν, φωνὴ
ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡσ ἐπὶ ὥρασ δύο κράζοντεσ· μεγάλη ἡ
35 Ἄρτεμισ Ἐφεσίων. [35] καταστείλασ δὲ ὁ γραμματεὺσ τὸν ὄχλον
φησίν· ἄνδρεσ Ἐφέσιοι, τίσ γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃσ οὐ γινώσκει
τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆσ μεγάλησ Ἀρτέμιδοσ
36 καὶ τοῦ διοπετοῦσ; [36] ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον
ἐστὶν ὑμᾶσ κατεσταλμένουσ ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲσ πράσ-
37 σειν. [37] ἠγάγετε γὰρ τοὺσ ἄνδρασ τούτουσ οὔτε ἱεροσύλουσ οὔτε
38 βλασφημοῦντασ τὴν θεὸν ἡμῶν. [38] εἰ μὲν οὖν Δημήτριοσ καὶ οἱ
σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρόσ τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ
39 ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοισ. [39] εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων

---

22. εισ την μακεδον. 23. (et. v. sq) ℵ ουχ ολιγ. 24. ℵ ναον αργυρουν | εργασ. ουκ ολιγ. 25. ημιν : ημων 26. ℵ* om οι post θεοι 27. ℵ* om αλλα | ς ℵ αρτεμιδοσ ιερον | εισ ουδεν | τε (et. ς^c) : ς δε | την μεγαλειοτητα 29. η πολισ ολη | om τησ | του παυλου 30. του δε παυλου βουλομ. 31. εαυτον : ℵ* αυτον 32. συγκεχ. | ενεκεν 33. προεβιβασαν | ς^e προβαλλοντων | ℵ* ο δ ουν αλεξ. | ℵ^c τη χειρι | ηθελεν : ℵ* ηλθεν 34. επιγνοντων | κραζοντων 35. εφεσιοι : ℵ* αδελφοι | ανθρωποσ | τησ (ℵ* και τησ) μεγαλησ : add θεασ 36. ℵ* om τουτων | πραττειν 37. την θεαν υμων 38. προσ τινα λογ. εχουσι

ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. [40] καὶ γὰρ 40
κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεωσ περὶ τῆσ σήμερον, μηδενὸσ
αἰτίου ὑπάρχοντοσ περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ
τῆσ συστροφῆσ ταύτησ. [41] καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν. 41

XX.

Paulus et comites in Macedonia et Graecia. Troade Eutycho vitam reddit. Mileti presbyteris Ephesinis valedicit.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενοσ ὁ 1
Παῦλοσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ παρακαλέσασ, ἀσπασάμενοσ ἐξῆλθεν
πορεύεσθαι εἰσ Μακεδονίαν. [2] διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ 2
παρακαλέσασ αὐτοὺσ λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰσ τὴν Ἑλλάδα, [3] ποι- 3
ήσασ τε μῆνασ τρεῖσ, γενομένησ ἐπιβουλῆσ αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰου-
δαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰσ τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμησ τοῦ
19, 29 27, 2 ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίασ. [4] συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατροσ 4
Ro 16, 21. 23 Πύρρου Βεροιαῖοσ, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχοσ καὶ Σέκουνδοσ
Eph 6, 21 2 Ti 4, 20. καὶ Γάϊοσ Δερβαῖοσ καὶ Τιμόθεοσ, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸσ καὶ
16, 8 Τρόφιμοσ· [5] οὗτοι δὲ προελθόντεσ ἔμενον ἡμᾶσ ἐν Τρῳάδι· 5
[6] ἡμεῖσ δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰσ ἡμέρασ τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίπ- 6
πων, καὶ ἤλθομεν πρὸσ αὐτοὺσ εἰσ τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν
πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρασ ἑπτά.
Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον 7
ὁ Παῦλοσ διελέγετο αὐτοῖσ, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· [8] ἦσαν δὲ λαμπάδεσ ἱκα- 8
ναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. [9] καθεζόμενοσ δέ τισ 9
νεανίασ ὀνόματι Εὔτυχοσ ἐπὶ τῆσ θυρίδοσ, καταφερόμενοσ ὕπνῳ
βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶσ ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρόσ.
[10] καταβὰσ δὲ ὁ Παῦλοσ ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν· 10
μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. [11] ἀναβὰσ δὲ 11
καὶ κλάσασ τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενοσ, ἐφ᾽ ἱκανόν τε ὁμιλήσασ
ἄχρι αὐγῆσ, οὕτωσ ἐξῆλθεν. [12] ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ 12
παρεκλήθησαν οὐ μετρίωσ.
Ἡμεῖσ δὲ προελθόντεσ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν 13
Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντεσ ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτωσ γὰρ
διατεταγμένοσ ἦν, μέλλων αὐτὸσ πεζεύειν. [14] ὡσ δὲ συνέβαλλεν 14
ἡμῖν εἰσ τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντεσ αὐτὸν ἤλθομεν εἰσ Μιτυλήνην.

---

40. om οὐ | om περι ante τησ συστρ.

XX, 1. μεταπεμψ. : προσκαλεσαμενοσ | ℵ και παρακα. και ασπασ., ϛ και ασπασ. (omisso παρακ.) | πορευθηναι | εισ την μακεδ. 3. αυτω επιβουλησ | γνωμη 4. συνειπ. δε αυτω : add αχρι τησ ασιασ | om πυρρου | ℵ* βεροιοσ 5. om δε post ουτοι | ℵ προσελθοντεσ 6. ϛ αχρισ, ℵ απο | οπου : ου 7. ημων : των μαθητων | του κλασαι 8. ημεν : ησαν 9. καθημενοσ 10. συμπεριλ. 11. om τον ante αρτον | αχρισ 13. επι την : εισ την | ην διατεταγμ. 14. συνεβαλεν | εισ την : ℵ* επι την

15 [15] κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντεσ τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυσ
Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰσ Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθο-
16 μεν εἰσ Μίλητον. [16] κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλοσ παραπλεῦσαι τὴν
Ἔφεσον, ὅπωσ μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ
γενέσθαι εἰσ Ἱερουσαλήμ. (18, 21) 19, 21
17 Ἀπὸ δὲ τῆσ Μιλήτου πέμψασ εἰσ Ἔφεσον μετεκαλέσατο
18 τοὺσ πρεσβυτέρουσ τῆσ ἐκκλησίασ. [18] ὡσ δὲ παρεγένοντο πρὸσ
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτησ ἡμέρασ ἀφ'
ἧσ ἐπέβην εἰσ τὴν Ἀσίαν, πῶσ μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον
19 ἐγενόμην, [19] δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ καὶ 19, 10
δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖσ ἐπιβουλαῖσ 20, 31
20 τῶν Ἰουδαίων, [20] ὡσ οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶσ δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκουσ,
21 [21] διαμαρτυρόμενοσ Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰσ θεὸν μετά-
22 νοιαν καὶ πίστιν εἰσ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. [22] καὶ
νῦν ἰδοὺ δεδεμένοσ ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰσ Ἱερουσαλήμ, 19, 21
23 τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώσ, [23] πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα 21, 4. 11
τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
24 θλίψεισ με μένουσιν. [24] ἀλλ' οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν
τιμίαν ἐμαυτῷ ὡσ τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον
25 τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ. [25] καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι
ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖσ πάντεσ ἐν οἷσ διῆλθον κηρύσσων
26 τὴν βασιλείαν. [26] διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
27 ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματοσ πάντων· [27] οὐ γὰρ ὑπεστει- 18, 6
λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
28 [28] προσέχετε ἑαυτοῖσ καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπουσ, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, 1 Pe 5, 2
29 ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ ἰδίου. [29] ἐγὼ οἶδα ὅτι
εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ
30 φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, [30] καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ
31 ὀπίσω ἑαυτῶν. [31] διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν 19, 8. 10
νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα

---

15. *αντικρυ* | *τη δε εχομενη* : *και μειναντεσ εν τρωγυλλιω, τη εχομενη* 16. *εκρινε* | *ειη* : *ην* | *εισ ιεροσολυμα* 19. *και πολλων δακρυων* 21. *εισ τον θεον* | *και πιστ. την εισ* 22. *εγω δεδεμενοσ* | *συναντ. μοι* 23. ℵ^c *διεμαρτυρατο* | om *μοι* | *με* : post *δεσμα* 24. ℵ^c *αλλ ουδενοσ λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμι. εμαυτω*, ς *αλλ ουδενοσ λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμι. εμαυτω* | *ωσ* : ℵ^c *εωσ* | ℵ *τελειωσω* | *τ. δρομ. μου* : add *μετα χαρασ* 25. *ουκετι* : ℵ *ουκ* | *τ. βασιλειαν* : add *του θεου* 26. *διο* | *καθαροσ εγω απο* 27. *υμιν* : post *αναγγειλαι* 28. *προσεχετε* : add *ουν* | *του κυριου* : ς ℵ *του θεου* | *δια του ιδιου αιματ.* 29. ς *εγω γαρ*, ℵ^c *εγω δε* | *οιδα* : add *τουτο* 30. *εαυτων* : *αυτων*

ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ 32
τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου 33
ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖσ 34
18, 3 χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρεσ αὗται.
35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτωσ κοπιῶντασ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι 35
τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
ὅτι αὐτὸσ εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.
36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖσ 36
προσηύξατο. 37 ἱκανὸσ δὲ κλαυθμὸσ ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπε- 37
σόντεσ ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώ- 38
μενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰσ τὸ πλοῖον.

XXI.

Paulus it Hierosolymam. Philippus et filiae. Agabus dissuadens iter. Paulus Hierosolymae ex Iacobi consilio voto obstrictus. Tumultus plebis; Lysiae tribuni intercessio.

Ὡσ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶσ ἀποσπασθέντασ ἀπ' αὐτῶν, 1
εὐθυδρομήσαντεσ ἤλθομεν εἰσ τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆσ εἰσ τὴν Ῥόδον,
κἀκεῖθεν εἰσ Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντεσ πλοῖον διαπερῶν εἰσ Φοι- 2
νίκην, ἐπιβάντεσ ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντεσ δὲ τὴν Κύπρον καὶ 3
καταλιπόντεσ αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰσ Συρίαν, καὶ κατήλθο-
μεν εἰσ Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. 4 ἀνευρόντεσ δὲ τοὺσ μαθητὰσ ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρασ 4
20, 23 ἑπτά, οἵτινεσ τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματοσ μὴ ἐπιβαίνειν
εἰσ Ἱεροσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶσ ἐξαρτίσαι τὰσ ἡμέρασ, 5
ἐξελθόντεσ ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶσ πάντων σὺν γυναιξὶ
καὶ τέκνοισ ἕωσ ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ θέντεσ τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλουσ, καὶ ἀνέβημεν 6
εἰσ τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰσ τὰ ἴδια.

Ἡμεῖσ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντεσ ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν 7
εἰσ Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ' αὐτοῖσ. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ Και- 8
σαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
6, 5 ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν 9

---

32. παρατ. υμασ : add αδελφοι | εποικοδομησαι | δουναι : add υμιν | om την ante κληρονομι. 33. ουδενοσ 34. αυτοι : add δε 35. διδον. μαλλον 37. δε : ℵ τε | εγενετ. κλαυθμ. | ℵ* κατεφιλων

XXI, 1. ℵ* αναχθεντασ | εισ τ. κων 2. ℵc διαπερον 3. ϛe αναφανεντεσ | κατηλθ. : κατηχθημεν | ην το πλοιον 4. και ανευροντ. | αναβαινειν εισ ιερουσαλημ 5. ℵ om εωσ | προσηυξαμεθα. 6 και ασπασαμενοι αλληλ. επεβημεν 6. ϛ επεβημεν, ℵc ενεβ. 7. ℵc κατεβημεν εισ πτο. | ℵ* πτολεμαϊδαν 8. εξελθοντεσ : add οι περι τον παυλον | ϛ (non ϛe) ηλθον | καισαρειαν | του οντοσ

10 θυγατέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι. [10] ἐπιμενόντων δὲ
ἡμέρασ πλείουσ κατῆλθέν τισ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ προφήτησ ὀνό-
11 ματι Ἅγαβοσ, [11] καὶ ἐλθὼν πρὸσ ἡμᾶσ καὶ ἄρασ τὴν ζώνην τοῦ 11, 28
Παύλου, δήσασ ἑαυτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ εἶπεν· τάδε
λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕ-
τωσ δήσουσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰσ
12 χεῖρασ ἐθνῶν. [12] ὡσ δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖσ
τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰσ Ἰερουσαλήμ.
13 [13] τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλοσ καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντεσ καὶ
συνθρύπτοντέσ μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ
καὶ ἀποθανεῖν εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἑτοίμωσ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ
14 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. [14] μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόν-
τεσ· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. Lc 22, 42

15 Μετὰ δὲ τὰσ ἡμέρασ ταύτασ ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν
16 εἰσ Ἱεροσόλυμα· [16] συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-
ρίασ σὺν ἡμῖν, ἄγοντεσ παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰσ Ἱεροσόλυμα, ἀσμένωσ ἀπεδέξαντο
18 ἡμᾶσ οἱ ἀδελφοί. [18] τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλοσ σὺν ἡμῖν
19 πρὸσ Ἰάκωβον, πάντεσ τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. [19] καὶ
ἀσπασάμενοσ αὐτοὺσ ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
20 θεὸσ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν διὰ τῆσ διακονίασ αὐτοῦ. [20] οἱ δὲ ἀκούσαν-
τεσ ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖσ, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδεσ εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντεσ ζηλωταὶ τοῦ νό-
21 μου ὑπάρχουσιν· [21] κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν
διδάσκεισ ἀπὸ Μωϋσέωσ τοὺσ κατὰ τὰ ἔθνη πάντασ Ἰουδαίουσ,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺσ τὰ τέκνα μηδὲ τοῖσ ἔθεσιν περι-
22 πατεῖν. [22] τί οὖν ἐστίν; πάντωσ δεῖ συνελθεῖν πλῆθοσ· ἀκούσον- 1Co 14, 18
23 ται γὰρ ὅτι ἐλήλυθασ. [23] τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν
24 ἡμῖν ἄνδρεσ τέσσαρεσ εὐχὴν ἔχοντεσ ἐφ᾽ ἑαυτῶν· [24] τούτουσ παρα-
λαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖσ, καὶ δαπάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖσ ἵνα ξυρή- Nm 6, 21
σονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντεσ ὅτι ὧν κατήχηνται
περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖσ καὶ αὐτὸσ φυλάσσων τὸν
25 νόμον. [25] περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖσ ἐπεστείλαμεν 15, 20
κρίναντεσ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ 15, 29

9. θυγατ. παρθε. τεσσαρ. 10. επιμενοντ. δε : ς add ημων, item א* αυτων 11. δησ. τε αυτου τασ χειρ. και τουσ ποδασ | א* εισ τασ χειρασ 13. απεκριθη δε ο παυλ. | om και ειπεν | א* om κλαιοντ. και | א* εν (sed ipse * suprascrips εισ) ιερουσαλημ 14. το θελημ. του κυρ. γενεσθω 15. αποσκευασαμενοι | εισ ιερουσαλημ 16. καισαρειασ | א ιασονι 17. εδεξαντο 18. τη δε επιουση 19. א* om δια 20. א εδοξασαν | θεον : κυριον | ειπον τε | μυριαδ. εισιν : add ιουδαιων 21. א* om δε | μωσεωσ 22. πληθ. συνελθ. 23. εφ : א αφ 24. ξυρησωνται | και γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25. φυλασσεσθαι : praem μηδεν τοιουτον τηρειν αυτουσ ει μη | και το αιμα

πνικτὸν καὶ πορνείαν. [26] τότε ὁ Παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ 26
τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγ-
Nm 6, 5 ss γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσ-
ηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
24, 18 Ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ 27
Ἀσίασ Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα
τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, [28] κράζοντεσ· 28
ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ
τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντασ πανταχῇ
διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνασ εἰσήγαγεν εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ κεκοί-
20, 4 νωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. [29] ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ Τρό- 29
φιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ
ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλοσ. [30] ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο 30
συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν
ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέωσ ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. [31] ζητούντων 31
τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσισ τῷ χιλιάρχῳ τῆσ σπείρησ ὅτι
ὅλη συνχύννεται Ἰερουσαλήμ, [32] ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν στρατιώ- 32
τασ καὶ ἑκατοντάρχασ κατέδραμεν ἐπ' αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν
χιλίαρχον καὶ τοὺσ στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν Παῦλον.
[33] τότε ἐγγίσασ ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δε- 33
θῆναι ἁλύσεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποι-
ηκώσ. [34] ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου 34
δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι
αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν. [35] ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθ- 35
μούσ, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν
22, 22 Lc 23, 18 βίαν τοῦ ὄχλου· [36] ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ κράζοντεσ· 36
αἶρε αὐτόν. [37] μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦ- 37
λοσ λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρόσ σε; ὁ δὲ
(5, 36) ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεισ; [38] οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ 38
τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσασ καὶ ἐξαγαγὼν εἰσ τὴν ἔρημον
22, 3 τοὺσ τετρακισχιλίουσ ἄνδρασ τῶν σικαρίων; [39] εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· 39
ἐγὼ ἄνθρωποσ μέν εἰμι Ἰουδαῖοσ, Ταρσεύσ, τῆσ Κιλικίασ οὐκ
ἀσήμου πόλεωσ πολίτησ· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι
πρὸσ τὸν λαόν. [40] ἐπιτρέψαντοσ δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλοσ ἑστὼσ ἐπὶ 40
12, 17 τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆσ δὲ σιγῆσ
γενομένησ προσεφώνησεν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

---

27. επεβαλον | τασ χειρ. επ αυτ. **28.** ℵ ισδραη-, ς ισραηλιται | πανταχου **29.** ℵ om τον ante εφεσιον **31.** ζητουντ. δε | συγκεχυται **32.** εκατονταρχουσ **33.** τισ αν ειη **34.** επεφων. : εβοων | μη δυναμενοσ δε γν. **36.** κραζον **39.** ℵ* om ειμι | ℵ* λογον λαλησαι

XXII.

Pauli defensio: narratio conversionis et legationis ad gentes. Interpellatus civitatis Romanae professione verbera evadit. Sistitur synedrio.

1 Ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατέ μου τῆσ πρὸσ ὑμᾶσ
2 νυνὶ ἀπολογίασ. [2] ἀκούσαντεσ δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσε-
3 φώνει αὐτοῖσ, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· [3] ἐγώ εἰμι
ἀνὴρ Ἰουδαῖοσ, γεγεννημένοσ ἐν Ταρσῷ τῆσ Κιλικίασ, ἀνατεθραμ- 21, 39
μένοσ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺσ πόδασ Γαμαλιὴλ πεπαι- 5, 34
δευμένοσ κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴσ ὑπάρχων
4 τοῦ θεοῦ καθὼσ πάντεσ ὑμεῖσ ἐστὲ σήμερον, [4] ὃσ ταύτην τὴν 26, 9 ss 8, 3
ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺσ εἰσ φυλακὰσ
5 ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, [5] ὡσ καὶ ὁ ἀρχιερεὺσ μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰσ δεξάμενοσ πρὸσ
τοὺσ ἀδελφοὺσ εἰσ Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺσ ἐκεῖσε
6 ὄντασ δεδεμένουσ εἰσ Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. [6] Ἐγένετο 9, 3 ss 26, 12 ss
δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν
ἐξαίφνησ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶσ ἱκανὸν περὶ ἐμέ,
7 [7] ἔπεσά τε εἰσ τὸ ἔδαφοσ καὶ ἤκουσα φωνῆσ λεγούσησ μοι· Σαοὺλ
8 Σαούλ, τί με διώκεισ; [8] ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίσ εἶ, κύριε; εἶπέν
9 τε πρὸσ ἐμέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ, ὃν σὺ διώκεισ. [9] οἱ
δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντεσ τὸ μὲν φῶσ ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ
10 ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντόσ μοι. [10] εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ
κύριοσ εἶπεν πρόσ με· ἀναστὰσ πορεύου εἰσ Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι
11 λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. [11] ὡσ δὲ
οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆσ δόξησ τοῦ φωτὸσ ἐκείνου, χειραγωγού-
12 μενοσ ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰσ Δαμασκόν. [12] Ἀνανίασ 9, 17 ss
δέ τισ, ἀνὴρ εὐλαβὴσ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενοσ ὑπὸ πάν-
13 των τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, [13] ἐλθὼν πρὸσ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰσ
εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
14 ἀνέβλεψα εἰσ αὐτόν. [14] ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸσ τῶν πατέρων ἡμῶν
προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον
15 καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ, [15] ὅτι ἔσῃ μάρτυσ
16 αὐτῷ πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ ὧν ἑώρακασ καὶ ἤκουσασ. [16] καὶ
νῦν τί μέλλεισ; ἀναστὰσ βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰσ ἁμαρτίασ
17 σου, ἐπικαλεσάμενοσ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [17] Ἐγένετο δέ μοι ὑπο- 9, 26
στρέψαντι εἰσ Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ
18 γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, [18] καὶ ἰδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον
καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου
19 μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. [19] κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται

XXII, 1. *νυν* 3. *εγω* : add *μεν* | *ανηρ* : ℵ ante *ειμι* 7. *επεσον* 8. *απεκριθην* : ℵ add *και ειπα* | *προσ με* | ℵ* *ναζοραιοσ* 9. *εθεασαντο* : add *και εμφοβοι εγενοντο* | ℵc *ηκουον* 12. *ευλαβησ* : *ευσεβησ* 13. *προσ με* 16. *αυτου* : *του κυριου* 18. *και ιδειν* | *την μαρτυριαν*

ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰσ συναγωγὰσ τοὺσ
πιστεύοντασ ἐπὶ σέ· [20] καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ 20
7, 58 μάρτυρόσ σου, καὶ αὐτὸσ ἤμην ἐφεστὼσ καὶ συνευδοκῶν καὶ
9, 15 φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. [21] καὶ εἶπεν πρόσ 21
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. [22] Ἤκουον 22
21, 36 25, 24 δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν
ζῆν. [23] κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ 23
κονιορτὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέρα, [24] ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχοσ 24
εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν, εἴπασ μάστιξιν ἀνετάζε-
σθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτωσ ἐπεφώνουν αὐτῷ.
[25] ὡσ δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖσ ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸσ τὸν ἑστῶτα 25
16, 37 23, 27 ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλοσ· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον
ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; [26] ἀκούσασ δὲ ὁ ἑκατοντάρχησ προσελθὼν 26
τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεισ ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρω-
ποσ οὗτοσ Ῥωμαῖόσ ἐστιν. [27] προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχοσ εἶπεν 27
αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖοσ εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. [28] ἀπεκρίθη δὲ 28
ὁ χιλίαρχοσ· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
μην. ὁ δὲ Παῦλοσ ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. [29] εὐθέωσ οὖν 29
ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντεσ αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλί-
αρχοσ δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺσ ὅτι Ῥωμαῖόσ ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν
21, 33 ἦν δεδεκώσ.

XXIII.

Paulus increpat pontificem. Pharisaeorum et Sadducaeorum dissidium. Reus visione erigitur; Iudaeorum coniurationi eripitur Caesaream deductus. Lysiae ad Felicem epistula.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενοσ γνῶναι τὸ ἀσφαλέσ, τὸ τί κατη- 30
γορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελ-
23, 28 θεῖν τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
Παῦλον ἔστησεν εἰσ αὐτούσ. (XXIII.) [1] ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ 1
ὁ Παῦλοσ εἶπεν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ
πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτησ τῆσ ἡμέρασ. [2] ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ 2
Ἀνανίασ ἐπέταξεν τοῖσ παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
[3] τότε ὁ Παῦλοσ πρὸσ αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεόσ, 3
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
Lv 19, 15 παρανομῶν κελεύεισ με τύπτεσθαι; [4] οἱ δὲ παρεστῶτεσ εἶπαν· 4
τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖσ; [5] ἔφη τε ὁ Παῦλοσ· οὐκ ἤδειν, 5

---

20. εξεχειτο | συνευδοκων : add τη αναιρεσει αυτου 22. καθηκον 23. ℵ* αεραν 24. εκ. αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι | ειπων 25. προετεινεν 26. εκατονταρχοσ | απηγγ. τω χιλιαρχ. | λεγων· ορα, τι 27. ℵ* om μοι | συ : praem ει 28. δε : τε | ℵ* om δε post εγω 29. ℵ* om δε | οτι ην αυτον 30. υπο : παρα | ελ. αυτον : add απο των δεσμων | ελθειν | και ολον το συνεδρι. αυτων

XXIII, 1. ο παυλοσ τω συνεδριω 2. αυτω : ℵ* om 3. προσ αυτον : ℵ ante ο παυλ. 4. ειπον

ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύσ· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ Ex 22, 28
6 λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖσ κακῶσ. [6] γνοὺσ δὲ ὁ Παῦλοσ ὅτι τὸ ἓν μέροσ
ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ 26, 5
συνεδρίῳ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖόσ εἰμι, υἱὸσ Φαρισαίων· 24, 21
7 περὶ ἐλπίδοσ καὶ ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. [7] τοῦτο δὲ
αὐτοῦ λαλήσαντοσ ἐγένετο στάσισ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
8 καίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθοσ. [8] Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν
μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ Lc 20, 27 pp
9 ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. [9] ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ
ἀναστάντεσ τινὲσ τῶν γραμματέων τοῦ μέρουσ τῶν Φαρισαίων
διεμάχοντο λέγοντεσ· οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
10 τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελοσ; [10] πολλῆσ δὲ
γινομένησ στάσεωσ φοβηθεὶσ ὁ χιλίαρχοσ μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλοσ
ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ
11 μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰσ τὴν παρεμβολήν. [11] τῇ δὲ ἐπιούσῃ
νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ὁ κύριοσ εἶπεν· θάρσει· ὡσ γὰρ διεμαρτύρω 18, 9
τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰσ Ῥώμην μαρ- 19, 21
τυρῆσαι.

12 Γενομένησ δὲ ἡμέρασ ποιήσαντεσ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούσ, λέγοντεσ μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕωσ οὗ 21
13 ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. [13] ἦσαν δὲ πλείουσ τεσσεράκοντα οἱ
14 ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, [14] οἵτινεσ προσελθόντεσ
τοῖσ ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖσ πρεσβυτέροισ εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺσ μηδενὸσ γεύσασθαι ἕωσ οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
15 Παῦλον. [15] νῦν οὖν ὑμεῖσ ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-
δρίῳ, ὅπωσ καταγάγῃ αὐτὸν εἰσ ὑμᾶσ ὡσ μέλλοντασ διαγινώσκειν 20
ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν
16 ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. [16] Ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ τῆσ
ἀδελφῆσ Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν εἰσ
17 τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. [17] προσκαλεσάμενοσ δὲ
ὁ Παῦλοσ ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε
18 πρὸσ τὸν χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. [18] ὁ μὲν οὖν
παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ
δέσμιοσ Παῦλοσ προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεα-
19 νίσκον ἀγαγεῖν πρὸσ σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. [19] ἐπιλαβόμενοσ
δὲ τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ ὁ χιλίαρχοσ καὶ ἀναχωρήσασ κατ' ἰδίαν

5. om οτι post γεγρ. γαρ 6. εκραξεν | υιοσ φαρισαιου 7. ℵ* ειπαντοσ, ℵ^c ειποντοσ | ς add των ante σαδδουκ., ℵ σαδδουκ. et φαρισ. hoc ordine 8. μηδε αγγελ. 9. αναστaντ. οι γραμματεισ | λεγοντεσ : ℵ praem προσ αλληλουσ | ℵ* om εν | αγγελοσ : add μη θεομαχωμεν 10. γενομενησ | φοβηθεισ : ευλαβηθεισ | ℵ* om εκ μεσ. αυτων 11. θαρσει : add παυλε 12. ποιη. τινεσ των ιουδαιων συστροφ. | ℵ^c om λεγοντεσ 13. τεσσαρακ. | πεποιηκοτεσ 14. ειπον 15. οπωσ αυριον αυτον καταγαγη προσ υμασ | ℵ* om του ante ανελειν 16. ς (non ς^e) το ενεδρον 17. εκατοντάρχων | απαγαγε 18. νεανιαν

ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; [20] εἶπεν δὲ ὅτι οἱ 20
15 Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον
καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθά-
νεσθαι περὶ αὐτοῦ. [21] σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν 21
12 γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθε-
μάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
[22] ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ 22
ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. [23] Καὶ προσκαλεσά- 23
μενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας
διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομή-
κοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,
[24] κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώ- 24
σωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, [25] γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν 25
τὸν τύπον τοῦτον· [26] Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι 26
21, 30-33 Φήλικι χαίρειν. [27] τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου- 27
22, 27 δαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρα-
22, 30 τεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· [28] βουλόμενός τε 28
ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν, [29] ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ 28
νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
20 [30] μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, 30
ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς
24, 8 ἐπὶ σοῦ.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀνα- 31
λαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα,
[32] τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, 32
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. [33] οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν 33
Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. [34] ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας 34
ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, [35] διακούσο- 35
μαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας
ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

---

20. εις το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλον | א* μελλον, ς μελλοντες 21. τεσσαρακ. | ετοιμ. εισι 22. νεανιαν | προς με 23. δυο τινας | εκατοντάρχων | καισαρειας 24. א* φιλικα 25. περιεχουσαν 27. συλληφθεντ. | εξειλομην αυτον 28. βουλομ. δε γνωναι | κατηγαγον : add αυτον 29. εγκλη. εχοντ. 30. εις τ. ανδρα μελλειν εσεσθ. υπο των ιουδαιων | εξ αυτων : εξαυτης | λεγειν τα προς αυτον επι σου. ερρωσο 31. δια της νυκτος 32. απερχεσθ. : πορευεσθαι | κ επεστρεψαν 33. καισαρειαν 34. αναγν. δε : add ο ηγεμων | επαρχιας | απο κιλικ. : κ add εστιν 35. εκελευσε τε αυτον εν τω πρ. τ. ηρω. φυλ.

XXIV.

Adventus accusatorum; Tertyllus. Pauli defensio coram Felice atque etiam Drusilla.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρασ κατέβη ὁ ἀρχιερεὺσ Ἀνανίασ μετὰ 23, 2
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτοροσ Τερτύλλου τινόσ, οἵτινεσ ἐνεφάνι-
2 σαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντοσ δὲ αὐτοῦ ἤρξατο
3 κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλοσ λέγων· 3 πολλῆσ εἰρήνησ τυγχάνοντεσ διὰ
σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆσ σῆσ
προνοίασ, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
4 μετὰ πάσησ εὐχαριστίασ. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω,
5 παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμωσ τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὑρόν-
τεσ γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεισ πᾶσιν
τοῖσ Ἰουδαίοισ τοῖσ κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆσ
6 τῶν Ναζωραίων αἱρέσεωσ, 6 ὃσ καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ- 21, 28
8 σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸσ ἀνακρίνασ
περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖσ κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.
9 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντεσ ταῦτα οὕτωσ ἔχειν.
10 10 Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλοσ, νεύσαντοσ αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνοσ λέγειν·
ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενοσ,
11 εὐθύμωσ τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶ-
ναι ὅτι οὐ πλείουσ εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧσ ἀνέβην 21, 15. 18 26. 27
12 προσκυνήσων εἰσ Ἱερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με 22, 30 23, 12. 32
πρόσ τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν 24, 1
13 ταῖσ συναγωγαῖσ οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 οὐδὲ παραστῆσαι δύ-
14 νανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτωσ λατρεύω τῷ 5
πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖσ κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖσ ἐν
15 τοῖσ προφήταισ γεγραμμένοισ, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸσ τὸν θεόν, ἣν 23, 6
καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων
16 τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸσ ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδη-
17 σιν ἔχειν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ διαπαντόσ. 17 δι' ἐτῶν 11, 29 etc Gal 2, 10
δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνασ ποιήσων εἰσ τὸ ἔθνοσ μου παρεγενόμην
18 καὶ προσφοράσ, 18 ἐν αἷσ εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ 21, 26 s
μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲσ δὲ ἀπὸ τῆσ Ἀσίασ Ἰου-
19 δαῖοι, 19 οὓσ ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν

XXIV, 1. μετα των πρεσβυτερων και 3. κατορθωματων 4. εγκοπτω 5. στασιν 6. εκρατησαμεν : add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν. 7 κατελθων δε λυσιασ ο χιλιαρχοσ μετα πολλησ βιασ εκ των χειρων ημων απηγαγε, 8 κελευσασ τουσ κατηγορουσ αυτου ερχεσθαι επι σε 9. συνεθεντο 10. τε : δε | ευθυμοτερον 11. γνωναι | ημεραι η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12. επισυστασιν 13. ουδε : ουτε | παραστησαι : ϛ (non ϛe) : add με | om σοι | νυν 14. ϛe και εν τοισ προφηταισ, ϛ και τοισ προφηταισ 15. εισ τον θεον | ℵ om ουτοι | εσεσθαι : add νεκρων 16. εν του. δε αυτοσ 17. παρεγενομην : post πλειονων | ℵc κ. προσφ. παρε. 18. εν αισ : εν οισ | ϛe om δε 19. δει

πρὸσ ἐμέ. [20] ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντοσ 20
23, 6 μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, [21] ἢ περὶ μιᾶσ ταύτησ φωνῆσ ἧσ ἐκέκραξα 21
ἐν αὐτοῖσ ἑστὼσ ὅτι περὶ ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμε-
ρον ἐφ' ὑμῶν. [22] Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺσ ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον 22
23, 26 εἰδὼσ τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ, εἴπασ· ὅταν Λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ,
διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶσ, [23] διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ 23
τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου- 24
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον,
καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεωσ. [25] δια- 25
λεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνησ καὶ ἐγκρατείασ καὶ τοῦ
κρίματοσ τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενόμενοσ ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη·
τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε,
[26] ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύ- 26
λου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενοσ ὡμίλει αὐτῷ.
25, 9 [27] διετίασ δὲ πληρωθείσησ ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον 27
Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖσ Ἰουδαίοισ ὁ Φῆλιξ
κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

Paulus coram Festo provocat ad Caesarem. Festus procurator Agrippam regem consulit.

Φῆστοσ οὖν ἐπιβὰσ τῇ ἐπαρχείῳ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀνέβη 1
15 24, 1 εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίασ, [2] ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖσ 2
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν [3] αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψηται αὐτὸν 3
23, 15 ss εἰσ Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.
[4] ὁ μὲν οὖν Φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰσ Καισα- 4
24, 23 ρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· [5] οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, 5
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. [6] διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ ἡμέρασ οὐ πλεί- 6
ουσ ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ
17 ἐπὶ τοῦ βήματοσ ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. [7] παραγενομέ- 7
18 νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη-

19. προσ με 20. ει τι ευρον εν εμοι 21. εκραξα εστωσ εν αυτοισ | υφ υμων 22. ακουσασ δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλ. αυτουσ | ειπων 23. διαταξαμ. τε | τηρεισθ. τον παυλον | υπηρετειν : add η προσερχεσθαι 24. ς ℵ* τη γυναικι αυτου, ℵ[a] τη ιδια γυν. αυτου | ℵ* και μετεπεμψατο | om ιησουν 25. ℵ περι εγκρα. κ. δικαι. | μελλοντοσ : add εσεσθαι 26. αμα δε και | παυλου : add οπωσ λυση αυτον 27. ℵ[c] θελων δε | χαριτασ

XXV, 1. τη επαρχια | καισαρειασ 2. τε : δε | ο αρχιερευσ 4. εν καισαρεια | εν ταχει : ℵ[c] post εκπορ. 5. δυνατοι εν υμιν φησιν | ς συγκαταβ., ℵ καταβαντ. | ατοπον : τουτω 6. ημερ. (ℵ post πλει.) ου πλει. οκτ. η δεκα : ημερ. πλειουσ η δεκα | καισαρειαν | ℵ* προαχθηναι 7. om αυτον

κότεσ Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντεσ, ἃ 24, 5 s
8 οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, [8] τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰσ 24, 12
τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰσ τὸ ἱερὸν οὔτε εἰσ Καίσαρά τι
9 ἥμαρτον. [9] ὁ Φῆστοσ δὲ θέλων τοῖσ Ἰουδαίοισ χάριν καταθέσθαι,
ἀποκριθεὶσ τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεισ εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀναβὰσ ἐκεῖ 24, 27
10 περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ; [10] εἶπεν δὲ ὁ Παῦλοσ· ἑστὼσ
ἐπὶ τοῦ βήματοσ Καίσαρόσ εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίουσ
11 οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεισ. [11] εἰ μὲν οὖν
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με
12 δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. [12] τότε ὁ 9. 16
Φῆστοσ συνλαλήσασ μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα 23, 11 19, 21
ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππασ ὁ βασιλεὺσ καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰσ Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
14 [14] ὡσ δὲ πλείουσ ἡμέρασ διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστοσ τῷ βασιλεῖ
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τισ ἐστὶν καταλελειμ- 24, 27
15 μένοσ ὑπὸ Φήλικοσ δέσμιοσ, [15] περὶ οὗ γενομένου μου εἰσ Ἱεροσό- 1. 2. 24
λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
16 αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ καταδίκην· [16] πρὸσ οὓσ ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ
ἔστιν ἔθοσ Ῥωμαίοισ χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη- 11
γορούμενοσ κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺσ κατηγόρουσ τόπον τε ἀπολο- 5
17 γίασ λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματοσ. [17] συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενοσ, τῇ ἑξῆσ καθίσασ ἐπὶ τοῦ 6
18 βήματοσ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· [18] περὶ οὗ σταθέντεσ οἱ 7
κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 23, 29 26, 3
19 [19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆσ ἰδίασ δεισιδαιμονίασ εἶχον πρὸσ
αὐτὸν καὶ περί τινοσ Ἰησοῦ τεθνηκότοσ, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλοσ
20 ζῆν. [20] ἀπορούμενοσ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ 9
βούλοιτο πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τού-
21 των. [21] τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν 27, 1
τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕωσ οὗ ἀνα-
22 πέμψω αὐτὸν πρὸσ Καίσαρα. [22] Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Φῆστον·
ἐβουλόμην καὶ αὐτὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, 26
ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντοσ τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆσ Βερνίκησ
μετὰ πολλῆσ φαντασίασ, καὶ εἰσελθόντων εἰσ τὸ ἀκροατήριον σύν

---

7. αιτιαματα | φεροντεσ κατα του παυλου | ℵ* ισχυσαν 8. του παυ. απολ. : απολ. αυτου 9. τοισ ιουδαιοισ θελων | κρινεσθαι 10. επι τ. βημ. καισ. εστωσ ειμι | ηδικησα 11. ουν : γαρ 12. συλλαλησασ 13. καισαρειαν | ασπασομενοι 15. δικην 16. ανθρωπον : add εισ απωλειαν | εχοι : ℵ ante κατ. προσωπ. 18. επεφερον | υπενοουν εγω | πονηραν : om 20. εισ την περι τουτου ζητ. | ιερουσαλημ 21. πεμψω 22. πρ. τ. φηστον : add εφη | αυριον : praem ο δε 23. ℵ* ακρωτηριον

τε χιλιάρχοισ καὶ ἀνδράσιν τοῖσ κατ' ἐξοχὴν τῆσ πόλεωσ, καὶ κε-
λεύσαντοσ τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλοσ. [24] καί φησιν ὁ Φῆστοσ· 24
15 Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντεσ οἱ συνπαρόντεσ ἡμῖν ἄνδρεσ, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθοσ τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοισ καὶ ἐνθάδε, βοῶντεσ μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
22, 22 κέτι. [25] ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα- 25
23, 29 11 χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
πέμπειν. [26] περὶ οὗ ἀσφαλέσ τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ 26
προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
ὅπωσ τῆσ ἀνακρίσεωσ γενομένησ σχῶ τί γράψω· [27] ἄλογον γάρ μοι 27
δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰσ κατ' αὐτοῦ αἰτίασ σημᾶναι.

XXVI.

Pauli coram Agrippa et Festo defensio. Agrippae propensio ad fidem.

Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ 1
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλοσ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
[2] περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, 2
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
[3] μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίουσ ἐθῶν τε 3
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμωσ ἀκοῦσαί μου. [4] τὴν μὲν 4
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητοσ τὴν ἀπ' ἀρχῆσ γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοισ ἴσασι πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι, [5] προ- 5
22, 3 Phil 3, 5 γινώσκοντέσ με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν
23, 6 ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆσ ἡμετέρασ θρησκίασ ἔζησα Φαρισαῖοσ.
[6] καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆσ εἰσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν ἐπαγγελίασ γενο- 6
24, 15 μένησ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενοσ, [7] εἰσ ἣν τὸ δωδεκάφυλον 7
ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι·
περὶ ἧσ ἐλπίδοσ ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. [8] τί ἄπιστον 8
8, 3. 9, 1 22, 4 s κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸσ νεκροὺσ ἐγείρει; [9] ἐγὼ μὲν οὖν 9
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸσ τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι· [10] ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοισ, καὶ πολλούσ 10
τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖσ κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον,
[11] καὶ κατὰ πάσασ τὰσ συναγωγὰσ πολλάκισ τιμωρῶν αὐτοὺσ 11
ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶσ τε ἐμμαινόμενοσ αὐτοῖσ ἐδίω-
9, 3 ss 22, 6 ss κον ἕωσ καὶ εἰσ τὰσ ἔξω πόλεισ. [12] Ἐν οἷσ πορευόμενοσ εἰσ 12

23. τοισ χιλιαρχοισ | τοισ κατ εξοχην : add ουσι 24. συμπαρ. | παν | επιβοωντεσ | ζην αυτον 25. ϛ א* καταλαβομενοσ | αυτον : ϛ א post θανατου | και αυτου δε τουτου | πεμπειν : add αυτον 26. τι γραψαι

XXVI, 1. περι : υπερ | απελογειτ. εκτει. τ. χειρα 2. μελλων απολογ. επι σου σημερ. 3. οντα σε | ζητηματων : א^c add επισταμενοσ | δεομαι : add σου 4. εν τε : om τε 5. θρησκειασ 6. εισ τουσ : προσ τουσ | ημων : om 7. βασιλευ αγριππα υπο των ιουδαι. 9. א* του ιησου | א ναζοραιου 10. om τε post πολλουσ | om εν ante φυλακαισ 12. εν οισ : add και

τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,
13 [13]ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν
14 ἐμοὶ πορευομένους· [14]πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν
ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
15 [15]ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
16 ὃν σὺ διώκεις. [16]ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου·
εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρ-
17 τυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, [17]ἐξαιρούμενός σε ἐκ
18 τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, [18]ἀνοῖξαι
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς
ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν 20, 32
ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
19 [19]ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ
20 ὀπτασίᾳ, [20]ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις
πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον
μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα
21 πράσσοντας. [21]ἕνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν 21, 27
22 τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. [22]ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς
ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται 24, 14
23 ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, [23]εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
στός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
24 τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. [24]ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου
ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε
25 γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. [25]ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαι,
φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα
26 ἀποφθέγγομαι. [26]ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς
ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων
οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
27 [27]πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.
28 [28]ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χρι-
29 στιανὸν ποιῆσαι. [29]ὁ δὲ Παῦλος· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν
ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούον-
τάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς
30 τῶν δεσμῶν τούτων. [30]ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε

12. της παρα των αρχ. 14. παντων δε | φωνην λαλουσαν προς με και λεγουσαν 15. ς κ ειπον | om κυριος 17. om εκ sec | εις ους νυν σε αποστ. 20. om τε post πρωτ. | εις πασαν τε | ς (non ς^e) απαγγελλων 21. οι ιουδαιοι | οντα (ℵ* add με) : om 22. απο : παρα | μαρτυρουμενος | μωσης 23. ℵ* μελλειν | om τε 24. εφη 25. om παυλος | αλλ 26. ς ουδεν, ℵ^c om 28. προς τ. παυλον : add εφη | ποιησαι : γενεσθαι 29. ο δε παυλος : add ειπεν | ευξαιμην | μεγαλω : πολλω 30. ανεστη τε : και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη

23, 9. 29 25, 25 Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖσ, [31] καὶ ἀναχωρήσαντεσ ἐλά- 31
λουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν
τι πράσσει ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ. [32] Ἀγρίππασ δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· 32
ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καί-
σαρα.

XXVII.

Navigatio Romana. Tempestas; fortitudo Pauli. Naufragium ad Melitam insulam.

25, 12 Ὡσ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶσ εἰσ τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 1
δουν τόν τε Παῦλον καί τινασ ἑτέρουσ δεσμώτασ ἑκατοντάρχῃ
ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρησ Σεβαστῆσ. [2] ἐπιβάντεσ δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2
μυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰσ τοὺσ κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπουσ, ἀνήχθη-
19, 29 20, 4 μεν, ὄντοσ σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοσ Θεσσαλονικέωσ· [3] τῇ 3
Col 4, 10 τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰσ Σιδῶνα, φιλανθρώπωσ τε ὁ Ἰούλιοσ τῷ
Παύλῳ χρησάμενοσ ἐπέτρεψεν πρὸσ τοὺσ φίλουσ πορευθέντι ἐπι-
μελείασ τυχεῖν. [4] κἀκεῖθεν ἀναχθέντεσ ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον 4
διὰ τὸ τοὺσ ἀνέμουσ εἶναι ἐναντίουσ, [5] τό τε πέλαγοσ τὸ κατὰ 5
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντεσ κατήλθαμεν εἰσ
Μύρρα τῆσ Λυκίασ. [6] Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον Ἀλε- 6
28, 11 ξανδρινὸν πλέον εἰσ τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτό. [7] ἐν 7
ἱκαναῖσ δὲ ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενόμενοι κατὰ
τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, [8] μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθο- 8
μεν εἰσ τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺσ λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ
ἦν Λασαία. [9] ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφα- 9
λοῦσ τοῦ πλοὸσ διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι,
παρῄνει ὁ Παῦλοσ [10] λέγων αὐτοῖσ· ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ 10
ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζημίασ οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου
ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. [11] ὁ δὲ 11
ἑκατοντάρχησ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο
ἢ τοῖσ ὑπὸ Παύλου λεγομένοισ. [12] ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ 12
ὑπάρχοντοσ πρὸσ παραχειμασίαν, οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν
ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπωσ δύναιντο καταντήσαντεσ εἰσ Φοίνικα
παραχειμάσαι, λιμένα τῆσ Κρήτησ βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ
χῶρον. [13] ὑποπνεύσαντοσ δὲ νότου δόξαντεσ τῆσ προθέσεωσ κε- 13
κρατηκέναι, ἄραντεσ ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. [14] μετ' οὐ 14
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆσ ἄνεμοσ τυφωνικὸσ ὁ καλούμενοσ

---

30. συγκαθημ. 31. θανατ. αξιον η δεσμ. | τι : om

XXVII, 2. μελλοντι : -ντεσ | εισ τουσ : om εισ 3. τη τε : ℵ^c τη δε | ℵ* σιδονα | τουσ φιλουσ : om τουσ per errorem | πορευθεντα 5. κατηλθομεν | ϛ μυρα, ℵ λυστραν 6. εκατονταρχοσ | εισ αυτο : ℵ* add τουτο 8. ην πολισ | ℵ* λασσαια, ℵ^c λαϊσσα 10. φορτου 11. εκατονταρχοσ | επειθετ. μαλλον | υπο του παυλου 12. πλειουσ | κακειθεν 14. ℵ κατα ταυτησ

15 εὐρακύλων· [15] συναρπασθέντοσ δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου
16 ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντεσ ἐφερόμεθα. [16] νησίον δέ τι
ὑποδραμόντεσ καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλισ περικρατεῖσ
17 γενέσθαι τῆσ σκάφησ, [17] ἣν ἄραντεσ βοηθείαισ ἐχρῶντο, ὑποζων-
νύντεσ τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰσ τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν,
18 χαλάσαντεσ τὸ σκεῦοσ, οὕτωσ ἐφέροντο. [18] σφοδρῶσ δὲ χειμαζο-
19 μένων ἡμῶν τῇ ἑξῆσ ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, [19] καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό-
20 χειρεσ τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· [20] μήτε δὲ ἡλίου μήτε
ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονασ ἡμέρασ, χειμῶνόσ τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶσ πᾶσα τοῦ σώζεσθαι
21 ἡμᾶσ. [21] πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε σταθεὶσ ὁ Παῦλοσ
ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρχήσαντάσ μοι
μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ Κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην
22 καὶ τὴν ζημίαν. [22] καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
23 γὰρ ψυχῆσ οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. [23] παρέστη
γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ λατρεύω,
24 ἄγγελοσ [24] λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, 23, 11 18, 9
καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ τοὺσ πλέοντασ μετὰ σοῦ.
25 [25] διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτωσ ἔσται καθ'
26 ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [26] εἰσ νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν. 28, 1
27 Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
28 άγειν τινὰ αὐτοῖσ χώραν. [28] καὶ βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ εἴκοσι,
βραχὺ δὲ διαστήσαντεσ καὶ πάλιν βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ δεκα-
29 πέντε· [29] φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖσ τόπουσ ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνησ ῥίψαντεσ ἀγκύρασ τέσσαρασ εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 [30] τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰσ τὴν θάλασσαν προφάσει ὡσ ἐκ πρῴρησ ἀγκύ-
31 ρασ μελλόντων ἐκτείνειν, [31] εἶπεν ὁ Παῦλοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖσ στρατιώταισ· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖσ σω-
32 θῆναι οὐ δύνασθε. [32] τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
33 τῆσ σκάφησ καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. [33] Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα
ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλοσ ἅπαντασ μεταλαβεῖν τρο-
φῆσ λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντεσ 27
34 ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. [34] διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ
μεταλαβεῖν τροφῆσ· τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ 1 Sam 14, 45

14. ευροκλυδων 16. κλαυδα : ς κλαυδην, ℵ^c καυδα | μολισ : ante ισχυσαμ. 17. ℵ* βοηθιαν | ℵ εκπεσωσιν | ℵ* om το ante σκευοσ 19. ερριψαμεν 20. ℵ* πλειουσ | ς ℵ πασα ελπισ 21. πολλησ δε 22. ουδεμια : ℵ* ante ψυχησ 23. ℵ* τηδε τη νυκτι, ς τη νυκτ. ταυτη | om εγω | αγγελοσ : ante του θεου 27. ℵ* προαγαγειν 28. ℵ* οιτινεσ βολισαντ. 29. τε : ℵ δε | μηπωσ | κατα : εισ | εκπεσωσιν | ℵ τεσσαρεσ | ς ℵ ηυχοντο 30. πρωρασ | αγκυρασ : ς ℵ post μελλοντ. 31. ℵ* εν τω πλοι. μεινωσιν 32. απεκοψαν : post οι στρατι. 33. ημερα : post εμελλ. | μηδεν 34. προσλαβειν | ℵ* τι τροφησ

Lc 21, 18 ὑπάρχει· οὐδενὸσ γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται.
[35] εἴπασ δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον 35
πάντων καὶ κλάσασ ἤρξατο ἐσθίειν. [36] εὔθυμοι δὲ γενόμενοι 36
πάντεσ καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆσ. [37] ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι 37
ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. [38] κορεσθέντεσ δὲ 38
τροφῆσ ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰσ τὴν θά-
λασσαν. [39] Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, 39
κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰσ ὃν ἐβουλεύοντο
εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. [40] καὶ τὰσ ἀγκύρασ περιελόντεσ 40
εἴων εἰσ τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντεσ τὰσ ζευκτηρίασ τῶν πηδα-
λίων, καὶ ἐπάραντεσ τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰσ τὸν
αἰγιαλόν. [41] περιπεσόντεσ δὲ εἰσ τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν 41
τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτοσ, ἡ δὲ
πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆσ βίασ. [42] τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο 42
ἵνα τοὺσ δεσμώτασ ἀποκτείνωσιν, μή τισ ἐκκολυμβήσασ διαφύγῃ·
[43] ὁ δὲ ἑκατοντάρχησ βουλόμενοσ διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν 43
αὐτοὺσ τοῦ βουλήματοσ, ἐκέλευσέν τε τοὺσ δυναμένουσ κολυμβᾶν
ἀπορίψαντασ πρώτουσ ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, [44] καὶ τοὺσ λοιποὺσ 44
οὓσ μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓσ δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ
οὕτωσ ἐγένετο πάντασ διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

Naufragi apud Melitenses. Vipera de manu excussa; aegroti sanati. Iter Italicum. Biennium Romanum.

27, 26. 19 Καὶ διασωθέντεσ τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσοσ κα- 1
λεῖται. [2] οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω- 2
πίαν ἡμῖν· ἅψαντεσ γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντασ ἡμᾶσ διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχοσ. [3] συστρέψαντοσ δὲ 3
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθοσ καὶ ἐπιθέντοσ ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆσ θέρμησ ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ.
[4] ὡσ δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆσ χειρὸσ 4
αὐτοῦ, πρὸσ ἀλλήλουσ ἔλεγον· πάντωσ φονεύσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ
οὗτοσ, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆσ θαλάσσησ ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
[5] ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξασ τὸ θηρίον εἰσ τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν 5
κακόν· [6] οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα- 6
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ

---

34. απο τησ : ς ℵ εκ τησ | απολειται : πεσειται 35. ειπων | ℵ ευχαριστησασ 36. ℵ* απαντεσ | ℵ μεταλαβαν (sic) 37. ημεν | εν τω πλοιω : ante αι πασ. ψυχ. 38. ℵ* om την 39. εβουλευσαντο 40. ℵ* προελοντεσ | αρτεμονα 41. επωκειλαν | ℵ ελυτο | υπο (ℵ[a] απο) τησ βιασ : add των κυματων 42. μη τισ : ℵ[c] praem ινα | διαφυγοι 43. εκατονταρχοσ | απορριψ. | ℵ επι τησ γησ

XXVIII, 1. επεγνωσαν 2. ς ℵ οι δε βαρβ. | παρειχον | αναψαντεσ | ℵ* προσανελαμβανον | ℵ* om δια sec 3. om τι | απο : εκ | διεξελθουσα 4. ελεγ. πρ. αλληλ. | ℵ* om τησ ante θαλ. 5. ℵ* om κακον 6. πιμπρασθαι

θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰσ αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι
7 ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. [7] Ἐν δὲ τοῖσ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆσ νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃσ ἀναδεξά-
8 μενοσ ἡμᾶσ τρεῖσ ἡμέρασ φιλοφρόνωσ ἐξένισεν. [8] ἐγένετο δὲ τὸν
πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖσ καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατα-
κεῖσθαι, πρὸσ ὃν ὁ Παῦλοσ εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενοσ, ἐπιθεὶσ
9 τὰσ χεῖρασ αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. [9] τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντεσ ἀσθενείασ προσήρχοντο καὶ ἐθερα-
10 πεύοντο, [10] οἳ καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ
ἐπέθεντο τὰ πρὸσ τὰσ χρείασ.
11 Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν
12 τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροισ. [12] καὶ καταχθέν-
13 τεσ εἰσ Συρακούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, [13] ὅθεν περιελ-
θόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο-
14 μένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ Ποτιόλουσ, [14] οὗ εὑρόντεσ
ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρασ ἑπτά· καὶ
15 οὕτωσ εἰσ τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. [15] κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου
φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ Παῦλοσ εὐχαριστήσασ
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.
16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ 30
17 μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. [17] ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντασ τῶν
Ἰουδαίων πρώτουσ· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐγώ, ἄνδρεσ ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσασ τῷ λαῷ ἢ τοῖσ ἔθεσι
τοῖσ πατρῴοισ, δέσμιοσ ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰσ τὰσ χεῖ- 25, 8
18 ρασ τῶν Ῥωμαίων, [18] οἵτινεσ ἀνακρίναντέσ με ἐβούλοντο ἀπο- 25, 25
19 λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· [19] ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
20 οὐχ ὡσ τοῦ ἔθνουσ μου ἔχων τι κατηγορεῖν. [20] διὰ ταύτην οὖν 25, 11
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶσ ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
21 τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. [21] οἱ δὲ 26, 6.
πρὸσ αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖσ οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα
ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ, οὔτε παραγενόμενόσ τισ τῶν ἀδελφῶν ἀπήγ-
22 γειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. [22] ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ
ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖσ· περὶ μὲν γὰρ τῆσ αἱρέσεωσ ταύτησ γνωστὸν

6. *θεον αυτον ειναι* 8. *δυσεντερια* 9. *δε : ουν* | *εν τη νησω* : post *εχοντ. ασθεν.* 10. *τα* : ℵ* om | *προσ την χρειαν* 13. ℵ* *περιελοντεσ* 14. *επ αυτοισ* | *ηλθομεν* 15. *εξηλθον* | ℵ* *υπαντησιν* | *αχρισ* 16. *ηλθομεν* | om *την* | *επετραπη τ. παυλω : ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη, τω δε παυλω επετραπη* 17. *συγκαλε.* | *αυτον : τον παυλον* | *εγω* (ℵ* *λεγων*) : post *ανδρ. αδελφ.* 18. ℵ* *ανακρινοντεσ* | *εβουλοντο* : ℵ* add *με* 19. *κατηγορησαι* 20. *ενεκεν* | ℵ *ισδραηλ* 21. *ειπον* | *περι* (ℵ *κατα*) *σου* : post *εδεξαμ.* 22. *ακουσαι* : ℵ ante *παρ. σου*

ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. [23] ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν 23
ἦλθον πρὸσ αὐτὸν εἰσ τὴν ξενίαν πλείονεσ, οἷσ ἐξετίθετο διαμαρτυ-
ρόμενοσ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺσ περὶ τοῦ Ἰη-
σοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ
ἕωσ ἑσπέρασ. [24] καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖσ λεγομένοισ, οἱ δὲ 24
ἠπίστουν· [25] ἀσύμφωνοί τε ὄντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ ἀπελύοντο 25
εἰπόντοσ τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐλάλησεν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸσ τοὺσ πατέρασ ὑμῶν
Es 6, 9 s Mt 13, 14 s [26] λέγων· πορεύθητι πρὸσ τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ 26
Io 12, 40 ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ
ἴδητε· [27] ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν 27
βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε
ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ
13, 46 συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούσ. [28] γνωστὸν οὖν 28
ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖσ ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ
θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

16 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ- 30
χετο πάντασ τοὺσ εἰσπορευομένουσ πρὸσ αὐτόν, [31] κηρύσσων τὴν 31
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ
πάσησ παρρησίασ ἀκωλύτωσ.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

Utile temptari. Sapientiam deum roga. Opes pereunt. Homo delicti, deus boni auctor. Legem audi et fac. Linguam doma.

Ἰάκωβοσ θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλοσ ταῖσ δώ- 1
δεκα φυλαῖσ ταῖσ ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

1 Pe 1, 6. 7 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖσ 2
Ro 5, 3 s περιπέσητε ποικίλοισ, [3] γινώσκοντεσ ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ 3
πίστεωσ κατεργάζεται ὑπομονήν. [4] ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον 4
ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. [5] εἰ 5
δέ τισ ὑμῶν λείπεται σοφίασ, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντοσ θεοῦ
Mt 21, 21 πᾶσιν ἁπλῶσ καὶ μὴ ὀνειδίζοντοσ, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. [6] αἰτείτω 6

---

22. εστιν ημιν 23. ηλθον : ηκον | א διαμαρτυραμενοσ | א* om τε post πειθων | τα περι του ιησ. | μωσεωσ 24. א* και οι μεν ουν 25. τε : δε | υμων : ημων 26. λεγον | και ειπε | א* βλεψητε 27. א* εβαρυνθη | ωσιν : א add αυτων | א* om και τη καρδ. συνωσιν | ιασωμαι 28. om τουτο 29. καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντοσ ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντεσ ἐν ἑαυτοῖσ συζήτησιν. 30. ενεμεινεν : εμεινεν | δε : add ο παυλοσ 31. ιησου : add χριστου

* ς ιακωβου καθολικη επιστολη, ςᵉ ιακωβου του αποστολου επιστολη καθολικη. א nil inscriptum habet, sed subscriptum επιστολη ιακωβου.

δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενοσ· ὁ γὰρ διακρινόμενοσ ἔοικεν
7 κλύδωνι θαλάσσησ ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. [7] μὴ γὰρ οἰέσθω
8 ὁ ἄνθρωποσ ἐκεῖνοσ ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, [8] ἀνὴρ
9 δίψυχοσ, ἀκατάστατοσ ἐν πάσαισ ταῖσ ὁδοῖσ αὐτοῦ. [9] Καυχάσθω
10 δὲ ὁ ἀδελφὸσ ὁ ταπεινὸσ ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, [10] ὁ δὲ πλούσιοσ
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡσ ἄνθοσ χόρτου παρελεύσεται.
11 [11] ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιοσ σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, 1 Pe 1, 24
καὶ τὸ ἄνθοσ αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου Es 40, 6 s
αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτωσ καὶ ὁ πλούσιοσ ἐν ταῖσ πορείαισ αὐτοῦ
μαρανθήσεται.
12 Μακάριοσ ἀνὴρ ὃσ ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμοσ γενό- 5, 11
μενοσ λήμψεται τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖσ 2 Ti 4, 8
13 ἀγαπῶσιν αὐτόν. [13] μηδεὶσ πειραζόμενοσ λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ
πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸσ ἀπείραστόσ ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ 1 Co 10, 13
14 αὐτὸσ οὐδένα. [14] ἕκαστοσ δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ
15 ἐξελκόμενοσ καὶ δελεαζόμενοσ· [15] εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα
τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Ro 6, 23
16 17 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. [17] πᾶσα δόσισ
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ
τοῦ πατρὸσ τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆσ
18 ἀποσκίασμα. [18] βουληθεὶσ ἀπεκύησεν ἡμᾶσ λόγῳ ἀληθείασ, εἰσ Ro 8, 23
τὸ εἶναι ἡμᾶσ ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶσ ἄνθρωποσ ταχὺσ
20 εἰσ τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺσ εἰσ τὸ λαλῆσαι, βραδὺσ εἰσ ὀργήν· [20] ὀργὴ
21 γὰρ ἀνδρὸσ δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. [21] διὸ ἀποθέμενοι 1 Pe 2, 1
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίασ ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν
22 ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν. [22] γίνεσθε
δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυ-
23 τούσ. [23] ὅτι εἴ τισ ἀκροατὴσ λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητήσ, οὗτοσ Mt 7, 26
ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆσ γενέσεωσ αὐτοῦ ἐν
24 ἐσόπτρῳ· [24] κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέωσ
25 ἐπελάθετο ὁποῖοσ ἦν. [25] ὁ δὲ παρακύψασ εἰσ νόμον τέλειον τὸν
τῆσ ἐλευθερίασ καὶ παραμείνασ, οὐκ ἀκροατὴσ ἐπιλησμονῆσ γενό-
μενοσ ἀλλὰ ποιητὴσ ἔργου, οὗτοσ μακάριοσ ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
26 ἔσται. [26] εἴ τισ δοκεῖ θρησκὸσ εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιοσ ἡ θρησκία.
27 [27] θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντοσ παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη
ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺσ καὶ χήρασ ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

I, 7. λημψεται | τι : א om 12. λημψεται | επηγγειλατο : add ο κυριοσ 13. απο : א υπο | του θεου 17. ουκ ενι : א ουκ εστιν 18. αυτου : א^c εαυτου 19. ιστε (א* ιστω) : ωστε | εστω δε : om δε 20. ου κατεργαζεται 21. א εμ πραυτητι 25. ουκ ακροατησ : praem ουτοσ 26. θρησκ. ειναι : add εν υμιν | αλλ | θρησκεια 27. θρησκεια | παρα τω θεω

II.

Ne postponas divitibus pauperes. Lex tota explenda. Fides probanda factis. Abraham et Rahab.

Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαισ ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ 1
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆσ δόξησ. [2] ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰσ 2
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιοσ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ
δὲ καὶ πτωχὸσ ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, [3] καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο- 3
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε
καλῶσ, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ
ὑποπόδιόν μου, [4] οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖσ καὶ ἐγένεσθε κριταὶ 4
διαλογισμῶν πονηρῶν;
Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸσ ἐξελέξατο 5
1Co 1,27s τοὺσ πτωχοὺσ τῷ κόσμῳ πλουσίουσ ἐν πίστει καὶ κληρονόμουσ τῆσ
βασιλείασ ἧσ ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν; [6] ὑμεῖσ δὲ ἠτι- 6
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶσ,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶσ εἰσ κριτήρια; [7] οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν 7
Lv 19, 18 Mt 22, 39 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶσ; [8] εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε 8
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυ-
τόν, καλῶσ ποιεῖτε· [9] εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά- 9
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡσ παραβάται. [10] ὅστισ γὰρ 10
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχοσ.
Ex20,13ss [11] ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃσ, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃσ· εἰ δὲ οὐ 11
μοιχεύεισ, φονεύεισ δέ, γέγονασ παραβάτησ νόμου. [12] οὕτωσ λα- 12
λεῖτε καὶ οὕτωσ ποιεῖτε ὡσ διὰ νόμου ἐλευθερίασ μέλλοντεσ κρί-
νεσθαι. [13] ἡ γὰρ κρίσισ ἀνέλεοσ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεοσ· κατα- 13
καυχᾶται ἔλεοσ κρίσεωσ.
Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν, ἔργα 14
δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν; [15] ἐὰν ἀδελφὸσ 15
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου τροφῆσ,
[16] εἴπῃ δέ τισ αὐτοῖσ ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε 16
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματοσ, τί
2, 26 Mt 7, 20 τὸ ὄφελοσ; [17] οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν 17
καθ᾽ ἑαυτήν. [18] ἀλλ᾽ ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν ἔχεισ, κἀγὼ ἔργα ἔχω· 18
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ
1Co 8, 4 τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. [19] σὺ πιστεύεισ ὅτι εἷσ ἐστὶν ὁ θεόσ; 19
καλῶσ ποιεῖσ· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν.

II, 1. προσωποληψιαισ 2. εισ την 3. και ειπητε : add αυτω | η καθου : ς ℵ add ωδε 4. ου διεκριθητε : praem και 5. τω κοσμω : του κοσμου τουτου | βασιλειασ : ℵ* επαγγελιασ 6. καταδυν. υμων 9. προσωποληπτειτε 10. τηρησει et πταισει 11. ℵ μη μοιχευσεισ | ει δε ου μοιχευσεισ, φονευσεισ δε 13. ανιλεωσ | και κατακαυχατ. 15. εαν : add δε | λειπομενοι : add ωσιν 17. εχη : post εργα 18. χωρισ των : εκ των | εργων pri : add σου | δειξω σοι | την πιστιν : add μου 19. οτι ο θεοσ εισ εστιν

20 20 θέλεισ δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστισ χωρὶσ τῶν
21 ἔργων ἀργή ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι- Gn 22, 9 Heb 11, 17
καιώθη, ἀνενέγκασ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
22 22 βλέπεισ ὅτι ἡ πίστισ συνεργεῖ τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν
23 ἔργων ἡ πίστισ ἐτελειώθη, 23 καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Gn 15, 6 18, 17
ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιο- Ro 4, 3 Gal 3, 6
24 σύνην, καὶ φίλοσ θεοῦ ἐκλήθη. 24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται Ro 3, 28
25 ἄνθρωποσ καὶ οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον. 25 ὁμοίωσ δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ Ios 2, 1. 15. 6, 17
πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ Heb 11, 31
26 ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶσ πνεύματοσ
νεκρόν ἐστιν, οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ χωρὶσ ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

Adversus docendi libidinem. Linguae usus difficilis. De vera sapientia.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότεσ ὅτι
2 μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντεσ· εἴ τισ
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτοσ τέλειοσ ἀνήρ, δυνατὸσ χαλιναγωγῆσαι
3 καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺσ χαλινοὺσ εἰσ τὰ
στόματα βάλλομεν εἰσ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺσ ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
4 σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· 4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα
καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου
5 πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντοσ βούλεται· 5 οὕτωσ καὶ ἡ
γλῶσσα μικρὸν μέλοσ ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ
6 ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει 6 ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ,
ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον
τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆσ γενέσεωσ καὶ φλογιζο-
7 μένη ὑπὸ τῆσ γεέννησ. 7 πᾶσα γὰρ φύσισ θηρίων τε καὶ πετεινῶν
ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
8 ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶσ δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· Ps 139 (140), 4
9 ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλο-
γοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ
10 ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ᾽ ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ
στόματοσ ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου,
11 ταῦτα οὕτωσ γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ βρύει
12 τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ
ποιῆσαι ἢ ἄμπελοσ σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

---

20. *αργη* : ϛ ℵ *νεκρα* 22. *συνηργει* 24. *ορατε* : add *τοινυν* 26. *χωρισ των εργ.*

III, 1. *ληψομεθα* 2. ℵ *δυναμενοσ* 3. *ει δε* (ℵ* add *γαρ*) : *ιδου* | *εισ το* : *προσ το* 4. *σκληρ. ανεμ.* | *οπου* : add *αν* | *βουληται* 5. ϛ ℵ *μεγαλαυχει* | *ηλικον* : *ολιγον* 6. *και η γλωσσ.* anteaque plene interpg | *ουτωσ η γλωσσ. καθιστ.* | *και σπιλουσα* : *η σπιλ.* | *γενεσεωσ* : ℵ add *ημων* 8. *δυνατ. ανθρω. δαμασαι* | *ακατασχετον* 9. *κυριον* : *θεον* 12. ϛ ℵ post *συκα;* add *ουτωσ* | *ουτε* (ℵ *ουδε*) *αλυ. γλυκυ* : *ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ*

Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ 13
ἀναστροφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 *εἰ δὲ ζῆλον* 14
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
1, 17 *τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε.* 15 *οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν* 15
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική, δαιμονιώδησ. 16 *ὅπου γὰρ* 16
ζῆλοσ καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 *ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,* 17
ἐπιεικήσ, εὐπειθήσ, μεστὴ ἐλέουσ καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτοσ,
ἀνυπόκριτοσ. 18 *καρπὸσ δὲ δικαιοσύνησ ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖσ* 18
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui.

Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ 1
1 Pe 2, 11 Ro 7, 23 *τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖσ μέλεσιν ὑμῶν;*
2 *ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ-* 2
νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
Mt 7, 7 *μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶσ·* 3 *αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶσ* 3
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖσ ἡδοναῖσ ὑμῶν δαπανήσητε, 4 *μοιχαλίδεσ.* 4
Ro 8, 7 al (Es 52, 3) *οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃσ ἐὰν*
οὖν βουληθῇ φίλοσ εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸσ τοῦ θεοῦ καθίσταται.
5 *ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶσ ἡ γραφὴ λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ* 5
πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 *μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ* 6
Prov 3, 34 1 Pe 5, 5 *λέγει· ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν*
χάριν. 7 *ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ* 7
1 Pe 5, 8ss Zach 1, 3 *φεύξεται ἀφ' ὑμῶν·* 8 *ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθα-* 8
ρίσατε χεῖρασ, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίασ, δίψυχοι. 9 *ταλαι-* 9
πωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰσ πένθοσ
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰσ κατήφειαν. 10 *ταπεινώθητε ἐνώπιον* 10
κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶσ.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ 11
ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεισ, οὐκ εἶ ποιητὴσ νόμου ἀλλὰ κριτήσ. 12 *εἷσ* 12
ἐστὶν ὁ νομοθέτησ καὶ κριτήσ, ὁ δυνάμενοσ σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
Ro 2, 1 14, 4 *σὺ δὲ τίσ εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;*

Ἄγε νῦν οἱ λέγοντεσ· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰσ 13

---

14. *ℵ εν ταισ καρδιαισ* | *τησ αλ. και ψευ.* : *και ψευδεσθε κατα τησ αληθ.* 15. *αλλ* 16. *εκει* : ℵ add *και* 17. *και ανυποκριτοσ* 18. ℵ* *καρπ. δε ο δικαι.* | *τησ δικαιοσυνησ*

IV, 1. om *ποθεν* sec 2. *ουκ εχ. δε δια* 3. ℵ* *καταδαπαν.* 4. *μοιχοι και μοιχαλι., ουκ* | *του κοσμου* : ℵ add *τουτου* | *εστ. τω θεω* : *του θεου εστ.* | *οσ* (ℵ* om) *εαν* : *οσ αν* | *εχθροσ* : ℵ* *εχθρα* 5. *λέγει· πρὸσ φθόνον - ἐν ἡμῖν;* | *κατωκησεν* 7. om *δε* 9. *και κλαυσατε* 10. *του κυριου* 11. *η κρινων* : *και κρι.* 12. om *και κριτησ* | om *δε* post *συ* | *ο κρινων* : *οσ κρινεισ* | *πλησιον* : *ετερον* 13. *η αυριον* (et. ϛe) : ϛ *και αυρ.* | ϛ (non ϛe) *πορευσωμεθα* et (hoc et. ℵ) *ποιησωμεν*, item *εμπορευσωμεθα κ. κερδησωμεν*

τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
14 καὶ κερδήσομεν, 14 οἵτινεσ οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆσ αὔριον· ποία
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶσ γάρ ἐστε ἡ πρὸσ ὀλίγον φαινομένη,
15 ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶσ· ἐὰν ὁ κύριοσ
16 θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ
καυχᾶσθε ἐν ταῖσ ἀλαζονίαισ ὑμῶν· πᾶσα καύχησισ τοιαύτη
17 πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, Lc 12, 47
ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

V.

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum cura, precum vis. De lapsis.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντεσ ἐπὶ ταῖσ ταλαι-
2 πωρίαισ ὑμῶν ταῖσ ἐπερχομέναισ. 2 ὁ πλοῦτοσ ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
3 τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυσὸσ ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
γυροσ κατίωται, καὶ ὁ ἰὸσ αὐτῶν εἰσ μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ Ps 21, 10
φάγεται τὰσ σάρκασ ὑμῶν ὡσ πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταισ
4 ἡμέραισ. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸσ τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰσ
χώρασ ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένοσ ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
5 θερισάντων εἰσ τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφή-
σατε ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν
6 ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆσ. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕωσ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυ-
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸσ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ γῆσ, μα-
8 κροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕωσ λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυ-
μήσατε καὶ ὑμεῖσ, στηρίξατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία
9 τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα 1 The 4, 15 ss
10 μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴσ πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα 2 The 2, 1 s
λάβετε, ἀδελφοί, τῆσ κακοπαθείασ καὶ τῆσ μακροθυμίασ τοὺσ
11 προφήτασ, οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρί- 2 Pe 1, 21
ζομεν τοὺσ ὑπομείναντασ· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ Ps 102 (103), 8
τέλοσ κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνόσ ἐστιν ὁ κύριοσ καὶ
οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν Mt 5, 34 ss 23, 16

13. ενιαυτον : add ενα 14. γαρ pri : א* om | ατμ. γαρ εστε (ς εστιν) : א om | επειτα δε αφανιζ. 15. ζησωμεν | ς (non ς^c) και ποιησωμεν 16. א κατακαυχασθε | αλαζονειαισ | א απασα

V, 1. επερχομεναισ : א add υμιν 3. ωσ πυρ : א^c praem ο ιοσ 4. απεστερημενοσ | ς א εισεληλυθασιν 5. ωσ εν ημερ. 7. εωσ sec : ς א add αν | προϊμον : πρωϊμον, praetereaque ς praem υετον, item א καρπον τον (א^c delet τον) 8. א μακροθυμ. ουν 9. א κατα | κατακριθητε | ο κριτησ : om ο 10. ς א αδελφοι μου, idque ς post κακοπαθ. pon | א καλοκαγαθιασ pro κακοπαθ. | εν τω (א om) ονοματι : om εν 11. υπομενοντασ 12. א* προ παντ. ουν

μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί,
καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.
Κακοπαθεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τισ; ψαλ- 13
λέτω. [14] ἀσθενεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺσ πρεσβυτέ- 14
ρουσ τῆσ ἐκκλησίασ, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπʼ αὐτόν, ἀλείψαντεσ
ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. [15] καὶ ἡ εὐχὴ τῆσ πίστεωσ 15
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριοσ· κἂν ἁμαρτίασ ᾖ
πεποιηκώσ, ἀφεθήσεται αὐτῷ. [16] ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοισ 16
τὰσ ἁμαρτίασ, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπωσ ἰαθῆτε· πολὺ
Io 9, 31 ἰσχύει δέησισ δικαίου ἐνεργουμένη. [17] Ἠλείασ ἄνθρωποσ ἦν ὁμοιο- 17
3 Rg 18, 1 Lc 4, 25 παθὴσ ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐνιαυτοὺσ τρεῖσ καὶ μῆνασ ἕξ· [18] καὶ πάλιν 18
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸσ ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν
τὸν καρπὸν αὐτῆσ.
Mt 18, 15 Ἀδελφοί μου, ἐάν τισ ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆσ ἀληθείασ 19
καὶ ἐπιστρέψῃ τισ αὐτόν, [20] γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρ- 20
1 Pe 4, 8 τωλὸν ἐκ πλάνησ ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ Α.

I.

Salus nostra Christus. Adversa fidem probant. Prophetae ad nos. Redemptis care regeneratisque verbo dei sancte vivendum.

Πέτροσ ἀπόστολοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖσ παρεπιδήμοισ 1
διασπορᾶσ Πόντου, Γαλατίασ, Καππαδοκίασ, Ἀσίασ καὶ Βιθυ-
νίασ, [2] κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρόσ, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ, εἰσ 2
ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρισ ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.
Eph 1, 3 Ti 3, 5. 7 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεοσ ἀναγεννήσασ ἡμᾶσ εἰσ ἐλπίδα
ζῶσαν διʼ ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, [4] εἰσ κληρονο- 4
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖσ εἰσ ὑμᾶσ [5] τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένουσ διὰ 5
Ro 8, 18 πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.

---

12. ητω δε : ℵ* add ο λογοσ | υπο κρισιν (et. ϛe) : ϛ εισ υποκρισιν 14. επ αυτον : ℵ* επ αυτουσ | αλειψαντεσ : ϛ ℵ add αυτον 16. om ουν | τασ αμαρτ. : τα παραπτωματα 17. ϛ ℵ ηλιασ 18. ℵ εδωκ. τον υετον, ϛ υετον εδωκ. 19. om μου | ℵ απο τησ οδου τησ αληθειασ 20. om αυτου post ψυχην

* ℵ πετρου επιστ. α′ (sed tantum πετρου α′ in subscriptione et paginarum titulis), ϛe πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη, ϛ πετρου καθολικη επιστ. πρω.

I, 1. εκλεκτοισ : ℵ* add και | ℵ* om ασιασ 3. ϛe (ex errore) αναγενν. υμασ | ℵ δια αναστ. 4. ℵ κ. αμαρ. κ. αμιαντ. | ℵ εν ουρανω | εισ ημασ 5. ℵ* ετοιμωσ

6 [6] ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντεσ ἐν ποικίλοισ
7 πειρασμοῖσ, [7] ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ πίστεωσ πολυτιμότερον Is 1, 2. 3
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ
8 ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, [8] ὃν
οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ
9 ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, [9] κομιζόμενοι τὸ
10 τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. [10] περὶ ἧσ σωτηρίασ
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆσ εἰσ ὑμᾶσ χάρι-
11 τοσ προφητεύσαντεσ, [11] ἐραυνῶντεσ εἰσ τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖσ πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰσ
12 Χριστὸν παθήματα καὶ τὰσ μετὰ ταῦτα δόξασ· [12] οἷσ ἀπεκα-
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖσ ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποστα-
λέντι ἀπ᾽ οὐρανοῦ, εἰσ ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰσ ὀσφύασ τῆσ διανοίασ ὑμῶν, νήφοντεσ,
τελείωσ ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
14 Ἰησοῦ Χριστοῦ. [14] ὡσ τέκνα ὑπακοῆσ, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖσ Ro 12, 2
15 πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαισ, [15] ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶσ ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
16 17 [16] διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιοσ. [17] καὶ εἰ Lv 11, 44. 45
πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτωσ κρίνοντα κατὰ τὸ 19, 2 20, 7. 26
ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆσ παροικίασ ὑμῶν χρόνον ἀναστρά- Mt 5, 48
18 φητε, [18] εἰδότεσ ὅτι οὐ φθαρτοῖσ, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
19 ἐκ τῆσ ματαίασ ὑμῶν ἀναστροφῆσ πατροπαραδότου, [19] ἀλλὰ τι-
20 μίῳ αἵματι ὡσ ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, [20] προεγνω-
σμένου μὲν πρὸ καταβολῆσ κόσμου, φανερωθέντοσ δὲ ἐπ᾽ ἐσχάτου
21 τῶν χρόνων δι᾽ ὑμᾶσ [21] τοὺσ δι᾽ αὐτοῦ πιστοὺσ εἰσ θεὸν τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰσ θεόν.

22 Τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν ἡγνικότεσ ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆσ ἀληθείασ εἰσ
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίασ ἀλλήλουσ ἀγαπήσατε ἐκ-
23 τενῶσ, [23] ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶσ φθαρτῆσ ἀλλὰ ἀφθάρ-
24 του, διὰ λόγου ζῶντοσ θεοῦ καὶ μένοντοσ. [24] διότι πᾶσα σὰρξ Es 40, 6 ss Iac 1, 10 s
ὡσ χόρτοσ, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆσ ὡσ ἄνθοσ χόρτου· ἐξηράνθη
25 ὁ χόρτοσ, καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν· [25] τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰσ
τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰσ ὑμᾶσ.

---

6. ει δεον : add εστιν | ℵ* λυπηθεντασ 7. πολυ τιμιωτερον | και τιμην κ. δοξαν 8. ιδοντεσ : ειδοτεσ 10. εξηρευνησαν 11. ερευνωντεσ 12. ημιν δε 16. ℵ οτι γεγραπτ. | εσεσθε : γενεσθε | οτι εγω αγιοσ ειμι 17. απροσωποληπτωσ | ℵ* αναστρεφομενοι 18. ℵ* φθαρτου, item αργυριου 20. ℵ* ανεγνωσμενου | εσχατων | ℵ του χρονου 21. πιστουσ : ϛ ℵ πιστευοντασ | ℵ* εγειροντα 22. τησ αληθειασ : add δια πνευματοσ | ϛ ℵ* εκ καθαρασ καρδιασ, ℵc εκ καρδ. αληθινησ 23. μενοντοσ : add εισ τον αιωνα 24. ωσ ante χορτοσ : ℵ* ωσει, ℵc om | ℵ* πασα η δοξα | αυτησ : ℵ* αυτου, ϛ ανθρωπου | και το ανθοσ : add αυτου

II.

Lapides vivi. Gens dei sancta. Vita pura gentium caussa. Parendum praepositis. Patiendum ad exemplum Christi.

Ia 1, 21 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- 1
κρίσεισ καὶ φθόνουσ καὶ πάσασ καταλαλιάσ, [2] ὡσ ἀρτιγέννητα 2
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰσ σωτηρίαν, [3] εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸσ ὁ κύριοσ. [4] πρὸσ 3 4
Ps 34, 8. (9) ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
Eph 2, 20 μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, [5] καὶ αὐτοὶ ὡσ λίθοι 5
ζῶντεσ ἐποικοδομεῖσθε οἶκοσ πνευματικόσ, εἰσ ἱεράτευμα ἅγιον,
Ro 12, 1 ἀνενέγκαι πνευματικὰσ θυσίασ εὐπροσδέκτουσ θεῷ διὰ Ἰησοῦ
Es 28, 16 Ro 9, 33 Χριστοῦ. [6] διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον 6
ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ
Ps 118, 22 Mt 21, 42 καταισχυνθῇ. [7] ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖσ πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, 7
Es 8, 14 λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφα-
Ro 9, 32 λὴν γωνίασ καὶ λίθοσ προσκόμματοσ καὶ πέτρα σκανδάλου, [8] οἳ 8
Ex 19, 6 Es 43, 20 s προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντεσ, εἰσ ὃ καὶ ἐτέθησαν. [9] ὑμεῖσ 9
δὲ γένοσ ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνοσ ἅγιον, λαὸσ εἰσ
περιποίησιν, ὅπωσ τὰσ ἀρετὰσ ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότουσ ὑμᾶσ
Hos 2, 23 Ro 9, 25 s καλέσαντοσ εἰσ τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶσ· [10] οἵ ποτε οὐ λαόσ, 10
νῦν δὲ λαὸσ θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντεσ.

Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡσ παροίκουσ καὶ παρεπιδήμουσ ἀπ- 11
Ia 4, 1 Ro 7, 23 έχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινεσ στρατεύονται κατὰ τῆσ
ψυχῆσ, [12] τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν ἔχοντεσ καλήν, 12
3, 16 ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡσ κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
2, 2 ἐποπτεύοντεσ δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆσ.

Ro 13, 1 ss Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε 13
βασιλεῖ ὡσ ὑπερέχοντι, [14] εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι᾽ αὐτοῦ πεμπομέ- 14
νοισ εἰσ ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· [15] ὅτι 15
οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῦν τὴν
Ga 5, 13 τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· [16] ὡσ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡσ 16
ἐπικάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ κακίασ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ᾽ ὡσ θεοῦ
δοῦλοι. [17] πάντασ τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν 17
Eph 6, 5 Col 3, 22 φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. [18] Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν 18
παντὶ φόβῳ τοῖσ δεσπόταισ, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν
ἀλλὰ καὶ τοῖσ σκολιοῖσ. [19] τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν 19

II, 1. ℵ^c υποκρισιν | ℵ* πασαν καταλαλιαν 2. εισ σωτηριαν : om 3. ειπερ 5. ℵ* ωσ λιθοσ οντεσ | οικοδομεισθε | ℵ* πνευματοσ | om εισ ante ιερατευμα | ℵ om πνευματικασ | τω θεω 6. διο και περ. εν τη γραφ. | ℵ* επ αυτον 7. απιστουσιν : απειθουσι | ℵ^c λιθοσ ον | ℵ πετραν 11. post ωσ παροικ. κ. παρεπιδημ. interpg 12. ℵ τ. αναστροφ. υμιν | εποπτευσαντεσ | ℵ* δοξασουτρεμουσιν (duabus lectionibus confusis) 13. υποταγητε ουν | ℵ* om ανθρωπινη 14. εισ εκδικ. μεν 15. ℵ* φιμοιν 16. δουλοι θεου 18. υποτασσομενοι : ℵ post εν πα. φοβω

20 θεοῦ ὑποφέρει τισ λύπασ πάσχων ἀδίκωσ. [20] ποῖον γὰρ κλέοσ
εἰ ἁμαρτάνοντεσ καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλʼ εἰ ἀγαθο-
ποιοῦντεσ καὶ πάσχοντεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ.
21 [21] εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸσ ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, 3, 18 4, 1
ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἴχνεσιν Io 13, 15
22 αὐτοῦ, [22] ὃσ ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλοσ ἐν τῷ
23 στόματι αὐτοῦ, [23] ὃσ λοιδορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων Es 53, 9
24 οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίωσ, [24] ὃσ τὰσ ἁμαρ- Es 53, 4 ss
τίασ ἡμῶν αὐτὸσ ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, Col 1, 22
ἵνα ταῖσ ἁμαρτίαισ ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ
25 μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. [25] ἦτε γὰρ ὡσ πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλʼ
ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 5, 2

III.

Ad uxores et maritos. Commendantur caritas, temperantia, patientia. Christi passio et descensus ad inferos. Vis baptismi.

1 Ὁμοίωσ γυναῖκεσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα Eph 5, 22 Col 3, 18
καὶ εἴ τινεσ ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆσ τῶν γυναικῶν ἀνα-
2 στροφῆσ ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, [2] ἐποπτεύσαντεσ τὴν ἐν φόβῳ
3 ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. [3] ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆσ 1 Ti 2, 9 s
τριχῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύσεωσ ἱματίων κόσμοσ,
4 [4] ἀλλʼ ὁ κρυπτὸσ τῆσ καρδίασ ἄνθρωποσ ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ Eph 3, 16
πραέωσ καὶ ἡσυχίου πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυ-
5 τελέσ. [5] οὕτωσ γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκεσ αἱ ἐλπίζουσαι εἰσ
6 θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, [6] ὡσ
Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ ἐγενή- Gn 18, 12
θητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
7 [7] Οἱ ἄνδρεσ ὁμοίωσ, συνοικοῦντεσ κατὰ γνῶσιν ὡσ ἀσθενεστέρῳ Eph 5, 25 1 Co 7, 3
σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντεσ τιμὴν ὡσ καὶ συνκληρονόμοισ
χάριτοσ ζωῆσ, εἰσ τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰσ προσευχὰσ ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλοσ πάντεσ ὁμόφρονεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι,
9 εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονεσ, [9] μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀντὶ κακοῦ Ro 12, 17
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίασ, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντεσ, ὅτι εἰσ
10 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. [10] ὁ γὰρ θέλων Ps 33(34), 13-16
ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρασ ἀγαθὰσ παυσάτω τὴν γλῶσσαν
11 ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, [11] ἐκκλινάτω ἀπὸ Heb 12, 14
κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω

---

21. επαθεν : ℵ απεθανεν | υμων υμιν : ς (non ςᶜ) ημων ημιν 22. ℵ ηυρεθη 23. ℵ* ελοιδορει 24. ℵ* om εν | ℵᶜ om αυτου sec 25. πλανωμενα | ℵ επιστραφητε

III, 1. αι γυναικ. | κερδηθησωνται 2. ℵ* εποπτευοντεσ 3. ℵ ουκ ο 4. ℵ* om τω | πραεοσ | ℵ* om και 5. ς ℵ επι τον θεον | εκοσμ. εαυτ. : ℵ ante αι ελπ. | ℵ* συνομιλουντεσ | ℵ* om κατ. γνωσ. | συγκληρονομοι | ℵ ποικιλησ χαριτ. | εκκοπτ. 8. φιλοφρ. pro ταπειν. 9. οτι : praem ειδοτεσ 10. ς ℵ γλωσσ. αυτου | χειλ. αυτου 11. ς (non ςᶜ) om αγαθ. ζητησ.

αὐτήν, [12] ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς 12
δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε; 13
2, 20 4, 14 [14] ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον 14
Es 8, 12 s αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, [15] κύριον δὲ τὸν Χριστὸν 15
ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν
παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ
μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, [16] συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα 16
2, 12 ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν
2, 20 ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. [17] κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν- 17
τας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας.
2, 21 4, 1 [18] ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ 18
1 Ti 3, 16 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,
Eph 4, 9 ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, [19] ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν 19
Mt24,37ss πορευθεὶς ἐκήρυξεν, [20] ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ 20
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ,
Gn 7, 13 εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος.
[21] ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπό- 21
θεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι'
Eph 1, 20 Heb 12, 2 ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, [22] ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευ- 22
θεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

IV.

Deo nova vita dicanda et fratribus. Gaudendum calamitatum probatione.

3, 18 2, 21, 24 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν 1
Ro 6, 6 s ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, [2] εἰς τὸ 2
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον
ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. [3] ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ 3
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολα-
τρείαις, [4] ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν 4
τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, [5] οἳ ἀποδώσουσιν λόγον 5
τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς [6] εἰς τοῦτο γὰρ 6

---

12. οι οφθ. 13. μιμηται 14. ℵ μακαρ. εστε 15. χριστον : θεον | ετοιμοι : add δε | ℵc απαιτουντι | om αλλα 16. ς ℵ εν ω καταλαλωσιν (ℵ -λαλουσιν) υμων ως κακοποιων | ℵ* εις χριστον 17. ει θελει 18. ℵ* om και post οτι | ℵ* περ. των αμαρτ. insuperque ℵ add υπερ ημων | απεθανεν : επαθεν | ℵ* om ημας | τω πνευματι 20. απαξ εξεδεχετο | ℵ* την τ. θε. μακροθυμιαν | ολιγαι 21. ὃ : ςe ᾧ, ℵ* om | και ημας | νυν : ℵ ante αντιτυπ. pon 22. του θεου

IV, 1. παθοντος (ℵ* αποθανοντος) : ς add υπερ ημων, ℵ* υπερ υμων | ο παθ. εν σαρκι | ℵc αμαρτιαις 2. ℵ* ανθρωπον 3. αρκετ. γαρ : add ημιν, item ℵ* υμιν | ℵ* παρεληλυθος | χρονος : add του βιου | βουλημα : θελημα | κατεργασασθαι | ℵ πορευομενους 4. ℵ* και βλασφημουσιν

καὶ νεκροῖσ εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπουσ σαρκί, 3, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 *Πάντων δὲ τὸ τέλοσ ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε* Ia 5, 8
8 *εἰσ προσευχάσ, [8] πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην ἐκτενῆ* Ia 5, 20
9 *ἔχοντεσ, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν, [9] φιλόξενοι εἰσ* (Prov 10, 12)
10 *ἀλλήλουσ ἄνευ γογγυσμοῦ, [10] ἕκαστοσ καθὼσ ἔλαβεν χάρισμα,* Heb 13, 2 Phil 2, 14
εἰσ ἑαυτοὺσ αὐτὸ διακονοῦντεσ ὡσ καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλησ χάρι-
11 *τοσ θεοῦ· [11] εἴ τισ λαλεῖ, ὡσ λόγια θεοῦ, εἴ τισ διακονεῖ, ὡσ ἐξ* Ro 12, 6
ἰσχύοσ ἧσ χορηγεῖ ὁ θεόσ, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸσ διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ Col 3, 17
τῶν αἰώνων· ἀμήν. 5, 11
12 *Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸσ πειρασμὸν*
13 *ὑμῖν γινομένῃ, ὡσ ξένου ὑμῖν συμβαίνοντοσ, [13] ἀλλὰ καθὸ κοινω-*
νεῖτε τοῖσ τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο- Ro 8, 17 2 Co 1, 7
14 *καλύψει τῆσ δόξησ αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. [14] εἰ ὀνειδίζεσθε* 3, 14 Mt 5, 10
ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆσ δόξησ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ
15 *πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶσ ἀναπαύεται. [15] μὴ γάρ τισ ὑμῶν πασχέτω ὡσ* 2, 20
16 *φονεὺσ ἢ κλέπτησ ἢ κακοποιὸσ ἢ ὡσ ἀλλοτριεπίσκοποσ· [16] εἰ δὲ*
ὡσ Χριστιανόσ, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
17 *ὀνόματι τούτῳ. [17] ὅτι καιρὸσ τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ*
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ᾽ ἡμῶν, τί τὸ τέλοσ τῶν ἀπει-
18 *θούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; [18] καὶ εἰ ὁ δίκαιοσ μόλισ σώζε-* Prov 11, 31
19 *ται, ὁ ἀσεβὴσ καὶ ὁ ἁμαρτωλὸσ ποῦ φανεῖται; [19] ὥστε καὶ οἱ*
πάσχοντεσ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθω- 2, 17
σαν τὰσ ψυχὰσ αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

Presbyterorum ceterorumque officia. Diabolo resistendum. Vota et salutationes.

1 *Πρεσβυτέρουσ οὖν τοὺσ ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτεροσ*
καὶ μάρτυσ τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆσ μελλούσησ
2 *ἀποκαλύπτεσθαι δόξησ κοινωνόσ· [2] ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον* Act 20, 28
τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶσ ἀλλὰ ἑκουσίωσ κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
3 *κερδῶσ ἀλλὰ προθύμωσ, [3] μηδ᾽ ὡσ κατακυριεύοντεσ τῶν κλήρων* Tit 1, 7 11
4 *ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· [4] καὶ φανερωθέντοσ τοῦ ἀρχι-*
ποίμενοσ κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆσ δόξησ στέφανον.

---

6. *ζωσι* : ℵ^c *ζησωσι* 7. ℵ* om *και* ante *νηψατε* | *εισ τασ προσευχασ* 8. *προ παντων* : add *δε* | ς^e *η αγαπη* | *καλυψει* 9. *γογγυσμων* 13. *καθο* : ς^e *καθωσ* 14. ℵ* om *εν* | *το τ. δοξησ* : ℵ add *και τησ δυναμεωσ αυτου* (ℵ^c om *αυτ.*) | *αναπαυεται* (ℵ^c *επαναπεπαυται*) : add *κατα μεν αυτουσ βλασφημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται* 15. *αλλοτριοεπισκοποσ* 16. *ονοματι* : *μερει* 17. ς *ο καιροσ* | ℵ* *αφ υμων* 18. *και αμαρτωλοσ* 19. *ωσ πιστω κτιστη* | *αυτων* : *εαυτων*

V, 1. *ουν* : om | *συμπρεσβ.* 2. *μη αναγκαστωσ* : praem *επισκοπουντεσ* | *αλλ* | om *κατα θεον*

Eph 5, 21 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή- 5
Prov 3, 34 Ia 4, 6 λοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις
Ia 4, 10 ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ 6
τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν 7
Ps 55, 23 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ᾽ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.
Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων 8
Ia 4, 7 ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε- 9
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ 10
Heb 13, 21 καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον
παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει.
4, 11 11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 11
Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι᾽ 12
ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ
χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ- 13
Ro 16, 16 2 Co 13, 12 λῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλή- 14
λους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

I.

Augenda virtutis studia. Petrus brevi moriturus, testis transfigurationis. Verbum propheticum.

Act 15, 14 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς 1
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
1 Pe 1, 2 Iud 2 σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν 2
2, 20 3, 18 ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς 3
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέ-
σαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι᾽ ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ 4
μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας

---

5. ομοιως : ℵ* add δε | ℵ τοις πρεσβυτ. | αλληλοις : add υποτασσομενοι 6. χειρα 7. επιρριψαντες | ℵ* περι ημων 8. οτι ο αντιδ. | τινα καταπιειν (ℵ* καταπιν) : ς τινα καταπιῃ 9. om τω 10. υμας : ημας | εν χριστω ιησου | καταρτισαι υμας, στηριξαι, σθενωσαι, θεμελιωσαι 11. το κρατος : ℵ praem η δοξα και 12. ταυτην : ℵ* praem και | εστηκατε 13. η εν βαβυλ. : ℵ add εκκλησια 14. εν χριστω : ς ℵ add ιησου· αμην

* ς επιστολη πετρου καθολικη δευτερα, ςe πετρου του αποστολου επιστολη καθολικ. δευτερα

I, 1. ℵ εις δικαιοσυνην του κυρι. ημων | σωτηρος : ςe add ημων 2. ιησου : ℵ add χριστου 3. om τα ante παντα | ℵ* τα προς τον θεον και ζωην | ημας δια δοξης και αρετης 4. τα μεγιστ. ημιν και τιμ. | ℵ θει. φυσ. κοιν.

κοινωνοὶ φύσεωσ, ἀποφυγόντεσ τῆσ ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ
5 φθορᾶσ. [5] καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντεσ
ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν
6 γνῶσιν, [6] ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν
7 ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, [7] ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
8 τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. [8] ταῦτα
γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺσ οὐδὲ ἀκάρπουσ
καθίστησιν εἰσ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν·
9 [9] ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλόσ ἐστιν μυωπάζων, λήθην
10 λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. [10] διὸ
μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ
ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντεσ οὐ μὴ πταίσητέ ποτε.
11 [11] οὕτωσ γὰρ πλουσίωσ ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδοσ εἰσ
τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶσ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ Iud 5
13 εἰδότασ καὶ ἐστηριγμένουσ ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. [13] δίκαιον δὲ
ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶσ 3, :
14 ἐν ὑπομνήσει, [14] εἰδὼσ ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσισ τοῦ σκηνώ- Io 21, 19
ματόσ μου, καθὼσ καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐδήλωσέν
15 μοι. [15] σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶσ μετὰ τὴν ἐμὴν
16 ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. [16] οὐ γὰρ σεσοφισμένοισ
μύθοισ ἐξακολουθήσαντεσ ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενηθέντεσ
17 τῆσ ἐκείνου μεγαλειότητοσ. [17] λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸσ
τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆσ ἐνεχθείσησ αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆσ μεγαλο- Mt 3, 17. 17, 5 pp
πρεποῦσ δόξησ· οὗτόσ ἐστιν ὁ υἱόσ μου ὁ ἀγαπητόσ, εἰσ ὃν ἐγὼ
18 εὐδόκησα. [18] καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖσ ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ Mt 17,1 pp
19 ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντεσ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. [19] καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶσ ποιεῖτε προσέχοντεσ
ὡσ λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕωσ οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ
20 καὶ φωσφόροσ ἀνατείλῃ ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, [20] τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆσ ἰδίασ ἐπιλύσεωσ οὐ
21 γίνεται. [21] οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-
τεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματοσ ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

---

4. ℵ την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορασ | εν κοσμω 5. ℵ και αυτο δε τουτο 9. αμαρτιων 10. σπουδασατε : ℵ add ινα δια των καλων εργων (quae postea ποιεισθε postulant) 11. ℵ om η ante εισοδοσ 12. ουκ αμελησω | αει : post υμασ pon | ℵ αει περι τουτ. υπομιμν. υμασ 13. ℵ εν τη υπομνησει 14. ℵ om καθ. και ο κυρ. ημ. 15. ℵ σπουδαζω 17. ℵ του θεου 18. ℵ εκ του ουρανου 19. η ημερα 21. αλλ | απο θεου : ℵ αγιοι θεου, ς οι αγιοι θεου

II.

Falsi doctores venturi. Exempla poenae quae manet effrenatos seductores.

Mt 24, 4 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡσ καὶ ἐν ὑμῖν 1
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινεσ παρεισάξουσιν αἱρέσεισ ἀπω-
Iud 4 λείασ, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺσ δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπά-
γοντεσ ἑαυτοῖσ ταχινὴν ἀπώλειαν, [2] καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν 2
αὐτῶν ταῖσ ἀσελγείαισ, δι' οὓσ ἡ ὁδὸσ τῆσ ἀληθείασ βλασφημη-
θήσεται, [3] καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖσ λόγοισ ὑμᾶσ ἐμπορεύσονται, 3
οἷσ τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστά-
Iud 6 ζει. [4] εἰ γὰρ ὁ θεὸσ ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ 4
σιροῖσ ζόφου ταρταρώσασ παρέδωκεν εἰσ κρίσιν τηρουμένουσ,
3, 6 [5] καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιο- 5
1 Pe 3, 20 Gn 7 σύνησ κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξασ,
Iud 7 Gn 19 [6] καὶ πόλεισ Σοδόμων καὶ Γομόρρασ τεφρώσασ καταστροφῇ κατέ- 6
κρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώσ, [7] καὶ δίκαιον Λὼτ 7
καταπονούμενον ὑπὸ τῆσ τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆσ
ἐρρύσατο· [8] βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιοσ ἐνκατοικῶν ἐν αὐ- 8
τοῖσ ἡμέραν ἐξ ἡμέρασ ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοισ ἔργοισ ἐβασάνιζεν·
[9] οἶδεν κύριοσ εὐσεβεῖσ ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκουσ δὲ εἰσ ἡμέ- 9
Iud 8 ραν κρίσεωσ κολαζομένουσ τηρεῖν, [10] μάλιστα δὲ τοὺσ ὀπίσω 10
σαρκὸσ ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένουσ καὶ κυριότητοσ κατα-
φρονοῦντασ. τολμηταὶ αὐθάδεισ, δόξασ οὐ τρέμουσιν βλασφη-
Iud 9 μοῦντεσ, [11] ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονεσ ὄντεσ οὐ 11
φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· [12] οὗτοι δέ, 12
Iud 10 ὡσ ἄλογα ζῷα γεγεννημένα φυσικὰ εἰσ ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷσ
ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντεσ, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται
[13] κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίασ, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ 13
Iud 12 τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντεσ ἐν ταῖσ ἀπάταισ αὐτῶν
συνευωχούμενοι ὑμῖν, [14] ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ μεστοὺσ μοιχαλίδοσ 14
καὶ ἀκαταπαύστουσ ἁμαρτίασ, δελεάζοντεσ ψυχὰσ ἀστηρίκτουσ,
καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίασ ἔχοντεσ, κατάρασ τέκνα·
Iud 11 [15] καταλείποντεσ εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντεσ 15
Nm 22 ss τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃσ μισθὸν ἀδικίασ ἠγάπησεν,
[16] ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίασ παρανομίασ· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀν- 16
θρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παρα-

II, 1. אc om εν τ. λαω 2. ασελγειαισ : απωλειαισ | η οδοσ : אc η δοξα 3. א* εκπορευσοντ. 4. σειραισ | ζοφου : א* ζοφοισ | τηρουμενουσ : ς τετηρημενουσ, א κολαζομενουσ τηρειν 5. αλλ | א* κοσμον 8. εγκατοικ. 9. πειρασμου | αδικ. δε : א* add πεφυλακισμενουσ 10. א* εν επιθυμιασ (sic) 12. א αυτοι δε | ςc γεγεννημενα idque ς post φυσικα | א εν οισ αγνοουντεσ βλασφημουσιν | και φθαρ. : καταφθαρ. 13. κομιουμενοι : א αδικουμενοι 14. א μοιχαλιασ | א αμαρτιαισ | πλεονεξιαισ 15. καταλιποντεσ | την ευθειαν | βοσορ : א* βεωορσορ | οσ : א* om 16. א* om εν

17 φρονίαν. [17] οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαποσ Iud 13
18 ἐλαυνόμεναι, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκότουσ τετήρηται. [18] ὑπέρογκα Iud 16
γὰρ ματαιότητοσ φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαισ σαρκὸσ
ἀσελγείαισ τοὺσ ὀλίγωσ ἀποφεύγοντασ, τοὺσ ἐν πλάνῃ ἀναστρεφο-
19 μένουσ, [19] ἐλευθερίαν αὐτοῖσ ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρ-
20 χοντεσ τῆσ φθορᾶσ· ᾧ γάρ τισ ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. [20] εἰ 1, 2 3, 18
γὰρ ἀποφυγόντεσ τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοισ δὲ πάλιν
ἐμπλακέντεσ ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖσ τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν Mt 12, 45
21 πρώτων. [21] κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖσ μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν
τῆσ δικαιοσύνησ, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆσ παραδοθείσησ
22 αὐτοῖσ ἁγίασ ἐντολῆσ. [22] συμβέβηκεν αὐτοῖσ τὸ τῆσ ἀληθοῦσ
παροιμίασ· κύων ἐπιστρέψασ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗσ Prov 26, 11
λουσαμένη εἰσ κυλισμὸν βορβόρου.

III.

Incendium mundi et instauratio; reditus Christi subitus. Novi caeli. De Pauli epistulis.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν 1, 13
2 αἷσ διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, [2] μνησθῆ- Iud 17
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆσ
3 τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ, [3] τοῦτο
πρῶτον γινώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν 1, 20 Iud 18
ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐτῶν ἐπιθυμίασ πορευό-
4 μενοι [4] καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆσ παρουσίασ αὐ-
τοῦ; ἀφ᾽ ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει
5 ἀπ᾽ ἀρχῆσ κτίσεωσ. [5] λανθάνει γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλοντασ ὅτι
οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατοσ καὶ δι᾽ ὕδατοσ συνεστῶσα
6 τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, [6] δι᾽ ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ Gn 7, 21
7 ἀπώλετο· [7] οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυ-
ρισμένοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ Iud 15
8 τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. [8] ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγα- Ps 90, 4
πητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡσ χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡσ
9 ἡμέρα μία. [9] οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ βρα-
δυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι᾽ ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ
τινασ ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι. 1 Ti 2,
10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν 1 Th 5, 2

17. και ομιχλαι : νεφελαι | εισ αιωνα τετηρ. 18. ς[e] εν ασελγ. | ολιγωσ : ς ℵ οντωσ | αποφυγοντασ 19. τουτω και δεδ. 20. om ημων 21. κρειττον | υποστρεψαι : ς επιστρεψαι, ℵ εισ τα οπισω ανακαμψαι | εκ : ℵ απο 22. συμβεβηκε δε | ς ℵ κυλισμα

III, 2. υμων : ημων 3. επ εσχατον | om εν εμπαιγμονη 5. ℵ δια υδατοσ | ℵ* συνεστωτα 7. τω αυτω (et. ς[e]) : ℵ τω αυτου, ς αυτου 8. ℵ παρα κυριον 9. ο κυριοσ | δι υμασ : εισ ημασ 10. ς ℵ η ημερα | κλεπτησ : add εν νυκτι | ουρανοι (ℵ add μεν) : οι ουρ.

παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 *τούτων οὖν πάντων λυομένων* 11
ποταποὺσ δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶσ ἐν ἁγίαισ ἀναστροφαῖσ καὶ εὐσεβεί-
αισ, 12 *προσδοκῶντασ καὶ σπεύδοντασ τὴν παρουσίαν τῆσ τοῦ* 12
θεοῦ ἡμέρασ, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα
Es 65, 17. 66, 22 *καυσούμενα τήκεται.* 13 *καινοὺσ δὲ οὐρανοὺσ καὶ καινὴν γῆν κατὰ* 13
Apoc 21, 1 *τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷσ δικαιοσύνη κατοικεῖ.*
Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντεσ σπουδάσατε ἄσπιλοι 14
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 *καὶ τὴν τοῦ κυρίου* 15
Ro 2, 4 *ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼσ καὶ ὁ ἀγαπητὸσ*
ἡμῶν ἀδελφὸσ Παῦλοσ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 *ὡσ καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ λαλῶν ἐν αὐταῖσ περὶ* 16
τούτων, ἐν αἷσ ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖσ καὶ ἀστήρικτοι
στρεβλοῦσιν ὡσ καὶ τὰσ λοιπὰσ γραφὰσ πρὸσ τὴν ἰδίαν αὐτῶν
Iud 20 *ἀπώλειαν.* 17 *ὑμεῖσ οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντεσ φυλάσσεσθε* 17
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντεσ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
2, 20 Iud 25 *στηριγμοῦ,* 18 *αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν* 18
1 Pe 5, 11 *καὶ σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰσ ἡμέραν*
αἰῶνοσ.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

I.

Testimonium de Christo. Deus lux. Christi sanguis.

2, 13 *Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆσ, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ* 1
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρεσ ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ
Io 1, 14 1, 1. 2 *λόγου τῆσ ζωῆσ·* 2 *καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ* 2
μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτισ
ἦν πρὸσ τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· 3 *ὃ ἑωράκαμεν καὶ* 3
ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖσ κοινωνίαν ἔχητε
μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸσ καὶ
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 *καὶ ταῦτα γράφομεν* 4
Io 15, 11 16, 24 *ἡμεῖσ ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.*
2 Io 12 *Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν-* 5
2, 25 3, 11 *αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸσ φῶσ ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ*

---

10. *λυθησονται* | ℵ om *και* ante *γη* | *κατακαησεται* : ℵ *ευρεθησεται* 11. *υμασ* : ℵ* *ημασ* 12. ℵ* om *και σπευδοντ.* 13. *γην καινην* | *κατα το επαγγελμα* 15. *αυτω δοθεισαν* 16. *εν αισ* : *εν οισ* 18. *αιωνοσ* : ϛ ℵ add *αμην*

* ℵ *ιωαννου επιστολη α̅* (sed in subscriptione ut edidimus), ϛ *επιστολη ιωαννου καθολικη πρωτη*, ϛ^e *ιωαννου του αποστολου επιστ. καθολ. πρωτη*

I, 3. *ο εωρακ. και ακηκ.* : ℵ *ο ακηκ. κ. εωρακ.* | ℵ *και απαγγελλ.* | *και υμιν* : om *και* 4. *ημεισ* : *υμιν* | ϛ^e *η χαρα υμων* 5. *εστ. αυτη* : *αυτη εστ.* | *η αγγελια* (etiam ℵ^c) : ϛ *η επαγγελια*, ℵ *η απαγγελιασ* unde ipse * restituit *η αγαπη τησ επαγγελιασ*

6 ἔστιν οὐδεμία. [6] ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
7 ἀλήθειαν· [7] ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡσ αὐτόσ ἐστιν ἐν Eph 5, 8
τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
8 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἁμαρτίασ. [8] ἐὰν εἴπωμεν He 9, 14
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺσ πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
9 ἔστιν ἐν ἡμῖν. [9] ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, πιστόσ
ἐστιν καὶ δίκαιοσ, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ καὶ καθαρίσῃ 1 Th 5, 24
10 ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀδικίασ. [10] ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, 2, 14 Io 5, 38
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγοσ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

Christus expiator et patronus noster. Caritatis mutuae mandatum. Amor mundi. Antichristi. Mendacii summa et veritatis unctio.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
τισ ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸσ τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χρι- Io 14, 16
2 στὸν δίκαιον· [2] καὶ αὐτὸσ ἱλασμόσ ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, 4, 10 Io 11, 51 s
οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 [3] καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰσ ἐντολὰσ
4 αὐτοῦ τηρῶμεν. [4] ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰσ ἐντολὰσ Io 15, 10
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστησ ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ 4, 20 4, 12
5 ἔστιν· [5] ὃσ δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶσ ἐν τούτῳ ἡ Io 13, 35 14, 21 ss
ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
6 ἐσμέν. [6] ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼσ ἐκεῖνοσ περιεπά- Io 13, 15
τησεν καὶ αὐτὸσ οὕτωσ περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν 2 Io 5 s Mt 5, 43
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆσ· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγοσ
8 ὃν ἠκούσατε. [8] πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲσ Io 13, 34
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶσ τὸ ἀλη-
9 θινὸν ἤδη φαίνει. [9] ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν 4, 20
10 αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕωσ ἄρτι. [10] ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν
11 αὐτῷ· [11] ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ 3, 14
ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία Io 12, 35
ἐτύφλωσεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ.
12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ
13 ὄνομα αὐτοῦ. [13] γράφω ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' 1, 1
ἀρχῆσ. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. 5, 18
14 ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. [14] ἔγραψα ὑμῖν,

7. ιησου : add χριστου 9. τασ αμαρτιασ : ℵ add ημων 10. ℵ ουχ ημαρτ.

II, 3. τηρωμεν : ℵ* φυλαξωμεν 4. om οτι | ℵ om εν τουτω | η αληθεια : ℵ add του θεου 7. αγαπητοι : αδελφοι | ηκουσατε : add απ αρχησ 8. αληθεσ : ℵ add και 9. μισων : ℵ add ψευστησ εστιν και 12. ℵ* αφεονται 13. ℵ το πονηρον | εγραψα : γραφω

1, 10 πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆσ. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενική-
κατε τὸν πονηρόν. 15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ 15
Ia 4, 4 κόσμῳ. ἐάν τισ ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ
πατρὸσ ἐν αὐτῷ, 16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆσ 16
σαρκὸσ καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου,
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρόσ, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 καὶ ὁ 17
κόσμοσ παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ μένει εἰσ τὸν αἰῶνα.

2, 22. 4, 3 2 Io 7 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼσ ἠκούσατε ὅτι ἀντί- 18
1 Pe 4, 7 χριστοσ ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν 19
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντεσ ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖσ 20
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντεσ. 21 οὐκ ἔγραψα 21
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδοσ ἐκ τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἔστιν. 22 τίσ ἐστιν ὁ ψεύστησ 22
4, 3 2 Io 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν ὁ Χριστόσ; οὗτόσ ἐστιν
2 Pe 2, 1 ὁ ἀντίχριστοσ, ὁ ἀρνούμενοσ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶσ 23
ὁ ἀρνούμενοσ τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν
2 Io 9 Io 5, 23. υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖσ ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἐν 24
15, 23 ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆσ ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖσ
1, 5 5, 11 ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγ- 25
γελία ἣν αὐτὸσ ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶσ. 27 καὶ 26 27
2, 20 ὑμεῖσ τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν
ἔχετε ἵνα τισ διδάσκῃ ὑμᾶσ, ἀλλ' ὡσ τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
Io 14, 26 ὑμᾶσ περὶ πάντων, καὶ ἀληθέσ ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδοσ, καὶ
καθὼσ ἐδίδαξεν ὑμᾶσ μένετε ἐν αὐτῷ.

4, 17 Eph 3, 12 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ- 28
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
3, 7. 9 αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιόσ ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶσ ὁ 29
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

Dei filii spe beati, sceleris puri, amantes fratrum; mundo invisi. Amor proximi et dei. Deus maior corde nostro.

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα 1

16. αλαζονεια | ϛ א αλλ εκ 18. ο αντιχριστ. 19. ϛ א εξηλθον 20. οιδατ. παντα 22. τον πατερα : א* praem και 23. om ο ομολογ. τ. υι. και τ. πα. εχει 24. υμεισ : add ουν | א bis ακηκοατε | א* om εν sec | απ αρχησ sec : א post ακηκοατε | א εν τω πατρ. και εν τω υιω 26. ταυτα : add δε 27. εν υμιν μενει | το αυτου : το αυτο | χρισμα sec : א* πνευμα | א αληθησ | μενετε : μενειτε 28. ινα οταν | ϛ א* εχωμεν | απ αυτου : א post εν τ. παρ. αυτου 29. οτι και : om και | ϛ (non ϛ^e) γεγενηται

θεοῦ κληθῶμεν, καί ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμοσ οὐ γινώσκει Io 17, 25
ἡμᾶσ, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι Col 3, 4
3 ὀψόμεθα αὐτὸν καθώσ ἐστιν. [3] καὶ πᾶσ ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
4 την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼσ ἐκεῖνοσ ἁγνόσ ἐστιν. [4] πᾶσ 5, 17
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
5 ἐστὶν ἡ ἀνομία. [5] καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνοσ ἐφανερώθη ἵνα τὰσ
6 ἁμαρτίασ ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. [6] πᾶσ ὁ ἐν αὐτῷ 1 Pe 2, 24 22
μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶσ ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν 2, 3 3 Io 11
οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
7 Τεκνία, μηδεὶσ πλανάτω ὑμᾶσ. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
8 δίκαιόσ ἐστιν, καθὼσ ἐκεῖνοσ δίκαιόσ ἐστιν· [8] ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- Io 8, 44
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ ὁ διάβολοσ ἁμαρτάνει.
εἰσ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
9 βόλου. [9] πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, 5, 18. 1
ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
10 ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. [10] ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶσ ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην Io 8, 47
οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
11 [11] ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶ- 1, 5. 2, 7. 25.
12 μεν ἀλλήλουσ, [12] οὐ καθὼσ Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν Gn 4, 8
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
13 14 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ. [14] ἡμεῖσ Io 15, 18
οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν, ὅτι Io 5, 24
ἀγαπῶμεν τοὺσ ἀδελφούσ· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 2, 10 s
15 [15] πᾶσ ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνοσ ἐστίν, καὶ Mt 5, 21 s Io 5, 38
οἴδατε ὅτι πᾶσ ἀνθρωποκτόνοσ οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
16 μένουσαν. [16] ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνοσ ὑπὲρ
ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 12 s
17 ἀδελφῶν τὰσ ψυχὰσ θεῖναι. [17] ὃσ δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ Ia 2, 15 s
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶσ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
19 καὶ ἀληθείᾳ. [19] καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆσ ἀληθείασ
20 ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰσ καρδίασ ἡμῶν· [20] ὅτι

III, 1. και εσμεν : om | ημασ : א* υμασ 2. οιδαμεν : add δε 4. και η αμαρτ. εστ. : א* add (sed ipse *? notavit) και 5. οιδατε : א οιδαμεν | τασ αμαρτ. : ς א add ημων | א ουκ εστ. εν αυτω 7. א* om την 11. א η επαγγελια 13. και μη : om και | αδελφοι : add μου 14. αδελφουσ : א add ημων | ο μη αγαπων : add τον αδελφον 15. εν αυτω 16. τιθεναι 18. τεκνια μου | μηδε : א και | ς א om τη | αλλ | om εν 19. γνωσομεθα : γινωσκομεν | א εκπροσθεν

ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς
καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
2, 28 4, 17 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρ- 21
5, 14 Mt 21, 22 ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, [22] καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν 22
Io 9, 31 ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ-
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. [23] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα 23
πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
3, 11 πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. [24] καὶ ὁ τηρῶν 24
4, 13 Ro 8, 9 τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ
Co 1, 22 γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

Falsi spiritus cavendi. Dei amor in nos amore fratrum imitandus.

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε 1
2 Io 7 2 Pe 2, 1 τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. [2] ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα 2
4, 15 τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ
ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, [3] καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ 3
2, 22 τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντι-
χρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
2, 13 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι 4
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. [5] αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου 5
Io 3, 31 15, 19 εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
8, 47 ἀκούει. [6] ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει 6
ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.
3, 11 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 7
ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει
5, 1 τὸν θεόν. [8] ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη 8
4, 16 ἐστίν. [9] ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι 9
Ro 5, 8 Io 3, 16 τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον,
ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. [10] ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς 10
4, 19 ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέ-
2, 2 στειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
3, 16 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς 11
Io 1, 18 ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. [12] θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· 12
2, 5 ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. [13] ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ 13

---

21. αγαπητοι : ℵ αδελφοι 22. αιτωμεν : ℵ αιτωμεθα | απ αυτου : παρ αυτ. | ℵ τηρωμεν 23. πιστευσωμεν | ημιν : om 24. ℵ* om και ante εν τουτω | ℵ ου εδωκ. ημιν

IV, 2. ℵ* γινωσκομεν 3. τον ιησουν : ℵ ιησουν κυριον, ς τον ιησ. χριστον, atque ς ℵ add εν σαρκι εληλυθοτα | ℵ οτι ακηκοατε οτι ερχ. 7. ℵ γιγνωσκει 8. ℵ* om ο μη αγαπ. ουκ εγν. τ. θεον, ℵc suppl tantum ο μη αγ. ουκ εγνωκεν 9. ℵ* ινα ζωμεν 10. η αγαπη : ℵ add του θεου | ℵ απεσταλκεν 12. τετελ. εστ. εν ημιν

μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
14 ἡμῖν. [14] καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ 1, 1
15 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. [15] ὃς ἂν ὁμολογήσῃ 3, 24
ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ 4, 2. 5, 1
16 αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. [16] καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν Io 6, 69
τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ 4, 8
ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν 4, 12
ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ 2, 28 3, 21
18 ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. [18] φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἀλλ᾽ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
19 ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. [19] ἡμεῖς ἀγα- 4, 10
20 πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. [20] ἐάν τις εἴπῃ ὅτι
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν
21 οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. [21] καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν 5, 1. 2
ἔχομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ.

V.

Fide et obsequio deum diligi. Tres de Christo testes qui unum sunt. Fiducia precandi. Frater peccans non ad mortem. Deus verus.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ 4, 15
γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
2 γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. [2] ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
3 ποιῶμεν. [3] αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς 2, 5 2 Io 6
4 αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, [4] ὅτι Io 14, 15
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη Io 16, 33
5 ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. [5] τίς ἐστιν 4, 15
ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ;
6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι᾽ ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλή-
7 8 θεια. [7] ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, [8] τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ
9 καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. [9] εἰ τὴν μαρτυρίαν Io 5, 36

---

16. και ο (א om) θε. εν αυτ. μενει : om μενει 17. μεθ ημων : א add (sic) εν ημιν | א εχομεν | εσμεν : א εσομεθα 19. αγαπωμεν : א add τον θεον, item ς αυτον 20. οτι αγαπω : א om οτι | οὐ : πως

V, 1. א το γεγεννημ. 2. ποιωμεν : ς א τηρωμεν 5. א τις δε εστιν 6. א δια υδατος | και αιματος : א add και πνευματος | ιησ. ο χριστ. | εν tert : ς א om 7. א οτι οι τρεις 7 et 8. μαρτυρουντες : add ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. [8] καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ

τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν,
ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ. [10] ὁ πιστεύων εἰσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ- 10
ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰσ τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸσ
3, 23 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. [11] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν 11
αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεόσ, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
ἐστίν. [12] ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ 12
Io 3, 36; 14, 6 θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
Io 20, 31 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖσ 13
πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. [14] καὶ αὕτη ἐστὶν 14
3, 22; Io 14, 13 ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸσ αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. [15] καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν 15
ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν
ἀπ᾽ αὐτοῦ. [16] ἐάν τισ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα 16
ἁμαρτίαν μὴ πρὸσ θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖσ
ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸσ θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸσ θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνησ λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. [17] πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία 17
ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸσ θάνατον.
3, 9 Οἴδαμεν ὅτι πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, 18
ἀλλ᾽ ὁ γεννηθεὶσ ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸσ οὐχ
4, 4 ἅπτεται αὐτοῦ. [19] οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμοσ 19
ὅλοσ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. [20] οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ 20
ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν·
καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτόσ
ἐστιν ὁ ἀληθινὸσ θεὸσ καὶ ζωὴ αἰώνιοσ.
1Co 10, 14 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. 21

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

Laudatur Cyria cum liberis. In caritate persistendum. Cavendi seductores. Spes visendi.

Ὁ πρεσβύτεροσ ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖσ τέκνοισ αὐτῆσ, οὓσ 1
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνοσ ἀλλὰ καὶ πάντεσ οἱ
ἐγνωκότεσ τὴν ἀλήθειαν, [2] διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν 2

---

9. των ανθρ. : א* (per manifestam incuriam) του θεου | οτι sec : ην 10. ϛ א εν εαυτω | א ουκ επιστευκεν et εμαρτυρηκεν 13. ταυτ. εγρα. υμιν : add τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου | א αιωνιον εχετε | τοισ πιστευουσιν : אc οι πιστευοντεσ, ϛ και ινα πιστευητε 14. ϛ (non ϛe) ακου. υμων 15. και εαν usque ακουει ημων : א* om | ο αν | απ : παρ 16. א* αιτησισ et δωσισ | אc ερωτησησ 18. ϛ א τηρει εαυτον 20. ινα γινωσκωμεν | א* το αληθινον | και η ζωη 21. φυλ. εαυτουσ | ειδωλων : add αμην

* ϛe ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα, ϛ επιστολη ιωαννου δευτερα

3 ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰσ τὸν αἰῶνα. [3] ἔσται μεθ' ἡμῶν 1 Ti 1, 2 2 Ti 1, 2
χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸσ καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ Tit 1, 4
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντασ 3 Io 3
5 ἐν ἀληθείᾳ καθὼσ ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρόσ. [5] καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ 1 Io 2, 7
6 ἣν εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. [6] καὶ αὕτη ἐστὶν 5, 3
ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ· αὕτη ἡ
ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼσ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἐν αὐτῇ περι-
7 πατῆτε. [7] ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰσ τὸν κόσμον, οἱ μὴ 1 Io 2, 18s 4, 1s
ὁμολογοῦντεσ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτόσ ἐστιν
8 ὁ πλάνοσ καὶ ὁ ἀντίχριστοσ. [8] βλέπετε ἑαυτούσ, ἵνα μὴ ἀπολέ-
9 σητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. [9] πᾶσ ὁ
προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· 1 Io 2, 23
ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτοσ καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
10 [10] εἴ τισ ἔρχεται πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ
11 λαμβάνετε αὐτὸν εἰσ οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· [11] ὁ
λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ τοῖσ πονηροῖσ.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ 3 Io 13
μέλανοσ, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ στόμα πρὸσ
13 στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ. [13] ἀσπάζεταί 1 Io 1, 4
σε τὰ τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ ἐκλεκτῆσ.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

Caii hospitalitas laudatur. Diotrephes et Demetrius.

1 Ὁ πρεσβύτεροσ Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν Act 19, 29 20, 4
ἀληθείᾳ. Ro 16, 23 1 Co 1, 14
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
3 καθὼσ εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. [3] ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν 2 Io 4
καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼσ σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
4 πατεῖσ. [4] μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖσ ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ
6 καὶ τοῦτο ξένουσ, [6] οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-

3. μεθ ημων : ς^e μ. υμων | παρα θεου : ℵ* απο θεου | ℵ* om παρα sec | ιησ. χρι. : praem κυριου | του πατροσ : ℵ praem αυτου 4. ℵ ελαβον 5. γραφω σοι καινην | ειχομεν 6. ς ℵ αυτη εστ. η εντολη (ℵ add αυτου) | ινα καθωσ : ς om h. l. ινα | ℵ περιπατησητε 7. εισηλθον 8. απολεσωμεν et απολαβωμεν | ειργασαμεθα 9. προαγων : παραβαινων | διδαχη sec : add του χριστου 11. ο γαρ λεγων 12. εχων : ℵ* εχω | ηβουληθην | γενεσθαι : ελθειν | η πεπληρωμ. 13. τ. εκλεκτησ : add αμην

* ς επιστολη ιωαννου τριτη, ς^e ιωανν. του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη

3. εχαρην : add γαρ 5. και τουτο : και εισ τουσ

σίασ, οὓσ καλῶσ ποιήσεισ προπέμψας ἀξίωσ τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ 7
γὰρ τοῦ ὀνόματοσ ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντεσ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
8 ἡμεῖσ οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺσ τοιούτουσ, ἵνα συνεργοὶ 8
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο- 9
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶσ. 10 διὰ τοῦτο, 10
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοισ πονηροῖσ
φλυαρῶν ἡμᾶσ, καὶ μὴ ἀρκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτὸσ ἐπι-
δέχεται τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοὺσ βουλομένουσ κωλύει καὶ τῆσ ἐκ-
κλησίασ ἐκβάλλει.
1 Io 3, 10 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 11
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη- 12
Io 21, 24 θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθήσ ἐστιν.
2 Io 12 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ 13
καλάμου σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ σε ἰδεῖν, καὶ στόμα 14
πρὸσ στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· 15
ἀσπάζου τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα.

Ι Ο Υ Δ Α.

Adversus licentiam peccandi. Exempla poenae: Iudaei, angeli, Sodoma. Michael et Satan. Henochi et apostolorum dicta. Consulendum deceptis. Deo gloria.

Ἰούδασ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλοσ, ἀδελφὸσ δὲ Ἰακώβου, τοῖσ 1
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοισ καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοισ κλη-
2 Pe 1, 2 τοῖσ. 2 ἔλεοσ ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2
Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενοσ γράφειν ὑμῖν περὶ 3
τῆσ κοινῆσ ἡμῶν σωτηρίασ, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖσ ἁγίοισ πίστει.
4 παρεισέδυσαν γάρ τινεσ ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι 4
2 Pe 2, 1ss εἰσ τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖσ, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατι-
θέντεσ εἰσ ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, εἰδότασ ἅπαξ πάντα, ὅτι 5
Nm 14, 35 ss κύριοσ λαὸν ἐκ γῆσ Αἰγύπτου σώσασ τὸ δεύτερον τοὺσ μὴ πιστεύ-

---

7. τον ονοματοσ : ςᵉ add αυτου | εξηλθον | απο τ. εθνων 8. απολαμβανειν | αληθεια : ℵ* εκκλησια 9. εγραψα : ℵᶜ add αν | om τι 10. εκ τησ εκκλη. 11. ο δε κακοποι. 12. υπ αυτησ | οιδασ : οιδατε 13. γραψαι σοι : γραφειν et sine σοι | γραφειν : γραψαι 14. ς ℵ ιδειν σε 15. ℵ ασπασαι τουσ

* ς et ςᵉ ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη

1. ηγαπημενοισ : ηγιασμενοισ 3. αγαπητοι : ℵ ad πληθυνθ. trahit | ℵ του γραφειν | ημων : om | σωτηριασ : ℵ add και ζωησ | γραψαι : ℵ γραφειν 4. ℵ οι και παλαι | ς ℵ χαριν | δεσποτην : add θεον 5. ειδοτασ : ς ℵ add υμασ | απαξ : ℵ post κυριοσ | παντα : τουτο | οτι ο κυριοσ

6 σαντας ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλουσ τε τοὺσ μὴ τηρήσαντασ τὴν ἑαυτῶν 2 Pe 2,
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντασ τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰσ κρίσιν μεγάλησ
7 ἡμέρασ δεσμοῖσ ἀϊδίοισ ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡσ Σόδομα καὶ Gn 19 2 Pe 2, 6
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰσ πόλεισ, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοισ
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸσ ἑτέρασ, πρόκεινται
8 δεῖγμα πυρὸσ αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίωσ μέντοι καὶ οὗτοι 2 Pe 2, 10
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
9 δόξασ δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελοσ, ὅτε τῷ Dan 12, 1 Dt 34, 5
διαβόλῳ διακρινόμενοσ διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέωσ σώματοσ, οὐκ 2 Pe 2, 11 Zach 3, 2
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίασ, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
10 σοι κύριοσ. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα 2 Pe 2, 12
δὲ φυσικῶσ ὡσ τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοισ φθείρονται.
11 11 οὐαὶ αὐτοῖσ, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ Gn 4, 8 Nm 22
τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ- Nm 16 2 Pe 2, 15
12 λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖσ ἀγάπαισ ὑμῶν σπιλάδεσ, συν- 2 Pe 2, 13. 17
ευωχούμενοι ἀφόβωσ, ἑαυτοὺσ ποιμαίνοντεσ, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ
ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶσ ἀποθα-
13 νόντα ἐκριζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσησ ἐπαφρίζοντα τὰσ Es 57, 20
ἑαυτῶν αἰσχύνασ, ἀστέρεσ πλανῆται, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκότουσ
14 εἰσ αἰῶνα τετήρηται. 14 ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοισ ἕβδομοσ Gn 5, 18
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἑνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριοσ ἐν ἁγίαισ μυριάσιν
15 αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντασ τοὺσ
ἀσεβεῖσ περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείασ αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν
καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ
16 ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖσ. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
ὑπέρογκα, θαυμάζοντεσ πρόσωπα ὠφελείασ χάριν. 2 Pe 2, 18
17 Ὑμεῖσ δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη- 2 Pe 3, 2
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
18 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται 2 Pe 3, 3 2, 10
19 κατὰ τὰσ ἑαυτῶν ἐπιθυμίασ πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί
20 εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντεσ, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντεσ. 20 ὑμεῖσ δέ, 2 Pe 3, 17
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντεσ ἑαυτοὺσ τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
21 πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺσ ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

---

7. ομ. τουτοισ τροπ. | ℵ υπεχουσιν et προκεινται δε 8. ℵ κυριοτητασ 9. μωσεωσ | ς ℵ αλλ ειπ. | ℵ^c ο κυριοσ, ℵ* ο θεοσ 12. ουτοι εισιν etc : ℵ* ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμυροι κατα τασ επιθυμιασ αυτων πορευομενοι | οι εν ταισ : ς ℵ* om οι | ℵ παντι ανεμω | περιφερομεναι | ℵ* φθινοπωρικα 13. ℵ αγρι. κυματ. | εισ τον αιωνα 14. προεφητευσε | ℵ ο κυριοσ | ς εν μυριασιν αγιαισ αυτου, ℵ εν μυρ. αγιων αγγελων 15. εξελεγξαι | παντασ τ. ασεβεισ : ς add αυτων, ℵ nil nisi πασαν ψυχην | ℵ om ασεβειασ αυτων | λογων : om 18. υμιν : add οτι | εν εσχατω χρονω | εσονται : ℵ^c ελευσονται | ℵ τ. επιθυμ. αυτων (ℵ^c εαυτων) 19. οι αποδιοριζ. : ς^e add εαυτουσ 20. εποικοδ. εαυτ. post πιστει pon

εἰσ ζωὴν αἰώνιον. [22] καὶ οὓσ μὲν ἐλέγχετε διακρινομένουσ, [23] οὓσ 22 23
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὓσ δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦν-
τεσ καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
Ro 16, 25ss Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶσ ἀπταίστουσ καὶ στῆσαι 24
1 Ti 1, 17 κατενώπιον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἀμώμουσ ἐν ἀγαλλιάσει, [25] μόνῳ 25
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα
μεγαλωσύνη κράτοσ καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸσ τοῦ αἰῶνοσ καὶ νῦν
καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ αἰῶνασ· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

De evangelio. Laus Romanae ecclesiae et desiderium visendi. Ex fide iustitia. Lux naturae. Et gentes et Iudaei dei irae obnoxii.

1 Co 1, 1 etc Παῦλοσ δοῦλοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἀφω- 1
Ti 1, 2 ρισμένοσ εἰσ εὐαγγέλιον θεοῦ, [2] ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ- 2
2 Ti 2, 8 φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖσ ἁγίαισ, [3] περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο- 3
μένου ἐκ σπέρματοσ Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, [4] τοῦ ὁρισθέντοσ υἱοῦ 4
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνησ ἐξ ἀναστάσεωσ νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, [5] δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ 5
ἀποστολὴν εἰσ ὑπακοὴν πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
1 Co 1, 2s 1 Th 1, 1 etc ὀνόματοσ αὐτοῦ, [6] ἐν οἷσ ἐστὲ καὶ ὑμεῖσ κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 6
[7] πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖσ θεοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ. 7
χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
1 Co 1, 4 1 Th 1, 2 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 8
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστισ ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
Phil 1, 8 κόσμῳ. [9] μάρτυσ γάρ μου ἐστὶν ὁ θεόσ, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- 9
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡσ ἀδιαλείπτωσ μνείαν
Eph 1, 16 ὑμῶν ποιοῦμαι [10] πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενοσ 10
εἴπωσ ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
15, 23 πρὸσ ὑμᾶσ. [11] ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶσ, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 11
ὑμῖν πνευματικὸν εἰσ τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶσ, [12] τοῦτο δέ ἐστιν συν- 12
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆσ ἐν ἀλλήλοισ πίστεωσ, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. [13] οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκισ προε- 13
15, 22 θέμην ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα

---

22. ελεγχετε : ς ελεειτε, ℵ ελεατε | διακρινομενοι 23. ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του πυροσ αρπαζοντεσ | om ουσ δε ελεατ. εν φοβ. 24. υμασ (et. ςᵉ) : ς αυτουσ 25. μονω : add σοφω | om δια ιησ. χρι. του κυρ. ημων | δοξα : ℵ* ω δοξα | και μεγαλωσυνη | om προ παντ. του αιωνοσ | ℵ om παντασ

* ς et ςᵉ παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη

I, 1. ς ℵ ιησου χριστου 3. δαβιδ 8. δια ιησ. χρι. (et. ℵᵃ) : ℵ* om | περι : υπερ 12. συμπαρακληθ.

τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼσ καὶ ἐν τοῖσ λοιποῖσ ἔθνεσιν.
14 14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροισ, σοφοῖσ τε καὶ ἀνοήτοισ ὀφειλέτησ
15 εἰμί· 15 οὕτωσ τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖσ ἐν Ῥώμῃ
16 εὐαγγελίσασθαι. 16 οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμισ
γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰσ σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε 1 Co 1, 24 Ro 2, 9
17 πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα- 3, 21 s Hab 2, 4
λύπτεται ἐκ πίστεωσ εἰσ πίστιν, καθὼσ γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιοσ Ga 3, 11 He 10, 38
ἐκ πίστεωσ ζήσεται.
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέ- Eph 5, 6
βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατε-
19 χόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖσ·
20 ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ ἐφανέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
κτίσεωσ κόσμου τοῖσ ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιοσ
αὐτοῦ δύναμισ καὶ θειότησ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτοὺσ ἀναπολογήτουσ,
21 21 διότι γνόντεσ τὸν θεὸν οὐχ ὡσ θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖσ διαλογισμοῖσ αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
22 ἀσύνετοσ αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντεσ εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 1 Co 1, 20 Ier 10, 14
23 23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
24 ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰσ ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
25 αὐτῶν ἐν αὐτοῖσ, 25 οἵτινεσ μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ 9, 5 2 Co 11, 31
26 τὸν κτίσαντα, ὅσ ἐστιν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν. 26 διὰ
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ εἰσ πάθη ἀτιμίασ· αἵ τε γὰρ
θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰσ τὴν παρὰ
27 φύσιν, 27 ὁμοίωσ τε καὶ οἱ ἄρρενεσ ἀφέντεσ τὴν φυσικὴν χρῆσιν
τῆσ θηλείασ ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰσ ἀλλήλουσ, ἄρ-
ρενεσ ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντι-
μισθίαν ἣν ἔδει τῆσ πλάνησ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖσ ἀπολαμβάνοντεσ.
28 28 καὶ καθὼσ οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέ-
δωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ εἰσ ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
29 29 πεπληρωμένουσ πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺσ Ga 5, 19 ss 1 Co 6, 9 ss
30 φθόνου φόνου ἔριδοσ δόλου κακοηθείασ, 30 ψιθυριστάσ, καταλά- 2 Co 12, 20 Eph 5, 3 ss
λουσ, θεοστυγεῖσ, ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ 2 Ti 3, 2 ss
31 κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, 31 ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ,
32 ἀνελεήμονασ, 32 οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ
τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.

---

13. καρπον τινα 16. το ευαγγελ. : add του χριστου | א* om τε 19. ο γαρ θεοσ 21. ευχαριστησαν 24. διο : add και | εν εαυτοισ 27. σε αρσενεσ bis et εν αρσεσιν 28. א* om ο θεοσ 29. αδικια : add πορνεια | πονηρια πλεονεξια κακια 31. αστοργουσ : add ασπονδουσ

II.

Imminet dei iudicium iustum. Iudaei frustra lege gloriantur et circumcisione.

14, 10 Διὸ ἀναπολόγητοσ εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶσ ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ 1
κρίνεισ τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεισ· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεισ
ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστιν κατὰ ἀλή- 2
θειαν ἐπὶ τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ 3
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ καὶ ποιῶν αὐτά,
ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου τῆσ χρηστό- 4
Pe 3, 15 τητοσ αὐτοῦ καὶ τῆσ ἀνοχῆσ καὶ τῆσ μακροθυμίασ καταφρονεῖσ,
ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰσ μετάνοιάν σε ἄγει; 5 κατὰ 5
δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεισ
σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆσ καὶ ἀποκαλύψεωσ δικαιοκρισίασ
τοῦ θεοῦ, 6 ὃσ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖσ μὲν 6 7
καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν
Phl 1, 16 ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖσ δὲ ἐξ ἐριθείασ καὶ ἀπειθοῦσι τῇ 8
Eph 4, 31 ἀληθείᾳ, πειθομένοισ δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμόσ. 9 θλίψισ 9
1, 16 καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου
τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνοσ· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ 10
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον
καὶ Ἕλληνι.
Eph 6, 9 etc Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ 12 ὅσοι γὰρ 11 12
ἀνόμωσ ἥμαρτον, ἀνόμωσ καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
Ia 1, 22 ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου 13
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.
14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ- 14
He 8, 10 σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντεσ ἑαυτοῖσ εἰσὶν νόμοσ, 15 οἵτινεσ ἐνδεί- 15
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν,
Ro 9, 1 συνμαρτυρούσησ αὐτῶν τῆσ συνειδήσεωσ καὶ μεταξὺ ἀλλήλων
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ 16
16, 25 ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸσ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖοσ ἐπονομάζῃ καὶ 17
Phil 1, 10 ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεισ τὸ θέλημα 18
καὶ δοκιμάζεισ τὰ διαφέροντα κατηχούμενοσ ἐκ τοῦ νόμου,
Mt 15, 14 19 πέποιθάσ τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶσ τῶν ἐν σκότει, 19
20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν 20
τῆσ γνώσεωσ καὶ τῆσ ἀληθείασ ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων 21
ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεισ; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεισ;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεισ; ὁ βδελυσσόμενοσ τὰ εἴδωλα 22

II, 2. οιδαμ. δε 5. κc και δικαιοκρ. 8. απειθουσι : add μεν | θυμοσ και οργη 11. προσωποληψια 13. bis του νομου 14. ποιη 15. συμμαρτυρ. 16. δια ιησου χριστου 17. ει δε : ςe ιδε, ς ἴδε | τω νομω

23 ἱεροσυλεῖσ; 23 ὃσ ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆσ παραβάσεωσ τοῦ
24 νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεισ; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶσ Is 52, 5
25 βλασφημεῖται ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, καθὼσ γέγραπται. 25 περιτομὴ 1 Co 7, 19
μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃσ· ἐὰν δὲ παραβάτησ νόμου
26 ᾖσ, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία
τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰσ
27 περιτομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεωσ ἀκροβυστία
τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματοσ καὶ περιτομῆσ παρα-
28 βάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖόσ ἐστιν, οὐδὲ
29 ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰου-
δαῖοσ, καὶ περιτομὴ καρδίασ ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ
ἔπαινοσ οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

Valent dei dicta Iudaeis concredita. Omnes pariter sontes dei gratia servat fide habita Christo expiatori. Legem fides non destruit.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίσ ἡ ὠφέλεια τῆσ περι-
2 τομῆσ; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-
3 στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινεσ; μὴ
4 ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο· Tit 1, 2
γινέσθω δὲ ὁ θεὸσ ἀληθήσ, πᾶσ δὲ ἄνθρωποσ ψεύστησ, καθάπερ Ps 115, 2 (116, 11)
γέγραπται· ὅπωσ ἂν δικαιωθῇσ ἐν τοῖσ λόγοισ σου καὶ νικήσεισ Ps (50) 51, 6
5 ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην
συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; 6, 19 Ga 3, 15
6 κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶσ κρινεῖ ὁ θεὸσ
7 τὸν κόσμον; 7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι
ἐπερίσσευσεν εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡσ ἁμαρτωλὸσ
8 κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼσ βλασφημούμεθα καὶ καθώσ φασίν τινεσ
ἡμᾶσ λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ 6, 1
κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.
9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντωσ· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰου- 11, 32 Ga 3, 22
10 δαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ πάντασ ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼσ
11 γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιοσ οὐδὲ εἷσ, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, Ps 13 (14) 1-3 et 52
12 οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντεσ ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ- (53), 3s
13 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕωσ ἑνόσ. 13 τά- Ps 5, 10 140, 4
φοσ ἀνεῳγμένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ αὐτῶν ἐδολιοῦ-
14 σαν, ἰὸσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶσ Ps 9, 28 (10, 7)
15 16 καὶ πικρίασ γέμει. 15 ὀξεῖσ οἱ πόδεσ αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν- Is 59, 7 s
17 τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνησ
18 οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν Ps 35 (36), 2
19 αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λέγει τοῖσ ἐν τῷ νόμῳ

26. ουχι η

III, 1. ℵ* om ἡ 3. τί γάρ; εἰ ἠπίστ. τινεσ, μὴ etc 4. καθωσ γεγρα.| νικησησ 7. ει γαρ η 12. ηχρειωθησαν | om ὁ 19. λεγει : ℵ* λαλει

λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικοσ γένηται πᾶσ ὁ κόσμοσ
Ps 142 (143), 2 τῷ θεῷ. [20] διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ 20
Ga 2, 16 ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.
1, 17 Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ- 21
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, [22] δικαιοσύνη δὲ 22
θεοῦ διὰ πίστεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ.
10, 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· [23] πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται 23
τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, [24] δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ 24
1 Io 2, 2 τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [25] ὃν προέθετο ὁ 25
θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ ἔνδειξιν
τῆσ δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρ-
τημάτων [26] ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔνδειξιν τῆσ δικαιο- 26
σύνησ αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ Ἰησοῦ.
Ποῦ οὖν ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν 27
Ga 2, 16 ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεωσ. [28] λογιζόμεθα γὰρ δι- 28
καιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶσ ἔργων νόμου. [29] ἢ Ἰουδαίων 29
Eph 4, 6 ὁ θεὸσ μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, [30] εἴπερ εἷσ ὁ θεὸσ 30
ὃσ δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεωσ καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆσ
πίστεωσ. [31] νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆσ πίστεωσ; μὴ γένοιτο, 31
ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV.

Ipse Abrahamus ex fide iustus. Gratia dei erga Abrahamum nondum circumcisum.

Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν 1
κατὰ σάρκα; [2] εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, 2
Gn 15, 6 Ga 3, 6 ἀλλ' οὐ πρὸσ θεόν. [3] τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ 3
Ia 2, 23 Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [4] τῷ δὲ 4
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-
λημα· [5] τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα 5
τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύνην. [6] καθάπερ 6
καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸσ λογί-
Ps 31(32), 1. 2 ζεται δικαιοσύνην χωρὶσ ἔργων· [7] μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο- 7
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· [8] μακάριοσ ἀνὴρ οὗ 8
οὐ μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. [9] ὁ μακαρισμὸσ οὖν οὗτοσ 9
4, 3 ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ·
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιοσύνην. [10] πῶσ οὖν ἐλο- 10
γίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ'

---

22. εισ παντασ : add και επι παντασ 25. δια τησ πιστεωσ 26. προσ ενδειξιν 28. γαρ : ουν | πιστει δικαι. ανθρωπ. 29. ουχι δε και 30. επειπερ 31. ιστωμεν

IV, 1. ευρηκεναι: post αβρα. τ. πατερα (sic ς) ημων pon 2. τον θεον 4. το οφειλημα 5. ασεβη 6. δαβιδ 8. ω ου μη 9. λεγομ. γαρ οτι

11 ἐν ἀκροβυστίᾳ. [11] καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆσ σφραγῖδα τῆσ Gn 17, 11
δικαιοσύνησ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰσ τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίασ, εἰσ τὸ
12 λογισθῆναι αὐτοῖσ δικαιοσύνην, [12] καὶ πατέρα περιτομῆσ τοῖσ
οὐκ ἐκ περιτομῆσ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖσ στοιχοῦσιν τοῖσ ἴχνεσιν
13 τῆσ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεωσ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ἀβραάμ. [13] οὐ
γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, Gn 22, 17 etc
τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ.
14 [14] εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήρ- Ga 3, 18
15 γηται ἡ ἐπαγγελία. [15] ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ
16 οὐκ ἔστιν νόμοσ, οὐδὲ παράβασισ. [16] διὰ τοῦτο ἐκ πίστεωσ, ἵνα
κατὰ χάριν, εἰσ τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-
ματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ Ἀβραάμ, Ga 3, 9
17 ὅσ ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, [17] καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα Gn 17, 5
πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ
ζωοποιοῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα,
18 [18] ὃσ παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτωσ ἔσται τὸ σπέρμα Gn 15, 5
19 σου, [19] καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
νενεκρωμένον, ἑκατονταέτησ που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆσ Gn 17, 17
20 μήτρασ Σάρρασ· [20] εἰσ δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη
τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺσ δόξαν τῷ θεῷ, Io 9, 24
21 [21] καὶ πληροφορηθεὶσ ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατόσ ἐστιν καὶ ποιῆσαι.
22 23 [22] διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [23] οὐκ ἐγράφη δὲ δι' Gn 15, 6
24 αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, [24] ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶσ, οἷσ μέλλει
λογίζεσθαι τοῖσ πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον
25 ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, [25] ὃσ παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν Es 53, 12
καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

Salus iustorum ex fide. Christus pro nobis et mortuus est et vivit. Ut per Adamum mors, ita per Christum vita.

1 Δικαιωθέντεσ οὖν ἐκ πίστεωσ εἰρήνην ἔχωμεν πρὸσ τὸν θεὸν
2 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [2] δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω- Eph 2, 18 3, 12
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰσ τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, 1 Pe 5, 12
3 καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ. [3] οὐ μόνον δέ,
ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖσ θλίψεσιν, εἰδότεσ ὅτι ἡ θλίψισ Ia 1, 3
4 ὑπομονὴν κατεργάζεται, [4] ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ
5 ἐλπίδα· [5] ἡ δὲ ἐλπὶσ οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκ-
κέχυται ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ δοθέν-
6 τοσ ἡμῖν. [6] ἔτι γὰρ Χριστόσ, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ

---

11. λογισθ. και αυτοισ | την δικαιοσυνην 12. τησ εν τη ακροβ. 13. του κοσμου 15. ου γαρ ουκ 19. ου κατενοησε | ϛ κ ηδη νενεκρωμ.
V, 1. εχομεν 3. καυχωμενοι 6. om ετι sec

καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τισ 7
ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τισ καὶ τολμᾷ ἀπο-
θανεῖν· 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰσ ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ὅτι 8
ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸσ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν·
9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντεσ νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθη- 9
σόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντεσ κατηλ- 10
λάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον
καταλλαγέντεσ σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, 11
ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
1 Co 15, 21 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσ τὸν 12
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ θάνατοσ, καὶ οὕτωσ
εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ ὁ θάνατοσ διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντεσ ἥμαρ-
4, 15 τον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ 13
ἐλλογεῖται μὴ ὄντοσ νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατοσ ἀπὸ 14
1 Co 15, 45 Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέωσ καὶ ἐπὶ τοὺσ μὴ ἁμαρτήσαντασ ἐπὶ τῷ
ὁμοιώματι τῆσ παραβάσεωσ Ἀδάμ, ὅσ ἐστιν τύποσ τοῦ μέλλον-
τοσ. 15 ἀλλ' οὐχ ὡσ τὸ παράπτωμα, οὕτωσ καὶ τὸ χάρισμα· εἰ 15
γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ
μᾶλλον ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸσ ἀν-
θρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ τοὺσ πολλοὺσ ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ 16
οὐχ ὡσ δι' ἑνὸσ ἁμαρτήσαντοσ τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ
ἑνὸσ εἰσ κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων
εἰσ δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι ὁ θάνατοσ 17
ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνόσ, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆσ
χάριτοσ καὶ τῆσ δωρεᾶσ τῆσ δικαιοσύνησ λαμβάνοντεσ ἐν ζωῇ
1 Co 15, 22 βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνὸσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡσ δι' 18
ἑνὸσ παραπτώματοσ εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ κατάκριμα, οὕ-
τωσ καὶ δι' ἑνὸσ δικαιώματοσ εἰσ πάντασ ἀνθρώπουσ εἰσ δικαίω-
σιν ζωῆσ· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆσ παρακοῆσ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου 19
ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτωσ καὶ διὰ τῆσ ὑπακοῆσ
Ga 3, 19 τοῦ ἑνὸσ δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμοσ δὲ παρ- 20
εισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ
ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρισ, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ 21
ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτωσ καὶ ἡ χάρισ βασιλεύσῃ διὰ δικαιο-
σύνησ εἰσ ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

Per Christum vitam nactis a peccato abstinendum; vindicatis in veram libertatem serviendum deo.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρισ πλεο- 1
νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινεσ ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶσ ἔτι 2

---

7. μολισ : ℵ* μογισ 13. ℵ* ενελογειτο, ℵa ελλογαται 14. αλλ | μωσεωσ
18. ωσ δι ενοσ : ℵ* add ανθρωπου
VI, 1. ℵ επιμενομεν, ς επιμενουμεν

3 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰσ Χρι- Ga 3, 27
4 στὸν Ἰησοῦν, εἰσ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] συνετάφη- Col 2, 12
μεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματοσ εἰσ τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη Χριστὸσ ἐκ νεκρῶν διὰ τῆσ δόξησ τοῦ πατρόσ, οὕτωσ
5 καὶ ἡμεῖσ ἐν καινότητι ζωῆσ περιπατήσωμεν. [5] εἰ γὰρ σύμφυτοι
γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆσ Phil 3, 10
6 ἀναστάσεωσ ἐσόμεθα, [6] τοῦτο γινώσκοντεσ, ὅτι ὁ παλαιὸσ ἡμῶν Eph 4, 22
ἄνθρωποσ συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆσ ἁμαρτίασ,
7 τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶσ τῇ ἁμαρτίᾳ· [7] ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδι-
8 καίωται ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ. [8] εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, 2 Ti 2, 11
9 πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, [9] εἰδότεσ ὅτι Χριστὸσ
ἐγερθεὶσ ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατοσ αὐτοῦ οὐκέτι
10 κυριεύει. [10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ
11 δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ λογίζεσθε ἑαυτοὺσ εἶναι
νεκροὺσ μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
12 [12] Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰσ
13 τὸ ὑπακούειν ταῖσ ἐπιθυμίαισ αὐτοῦ, [13] μηδὲ παριστάνετε τὰ 19
μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίασ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
τοὺσ τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντασ καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
14 δικαιοσύνησ τῷ θεῷ. [14] ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ Ga 5, 18
ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
16 χάριν; μὴ γένοιτο. [16] οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δού-
λουσ εἰσ ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ Io 8, 34
17 θάνατον ἢ ὑπακοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; [17] χάρισ δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
δοῦλοι τῆσ ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδό-
18 θητε τύπον διδαχῆσ, [18] ἐλευθερωθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ 1 Co 7, 22
19 ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. [19] ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθέ-
νειαν τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν 13
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰσ τὴν ἀνομίαν, οὕτωσ νῦν
παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰσ ἁγιασμόν.
20 [20] ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆσ ἁμαρτίασ, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
21 [21] τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ᾽ οἷσ νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ 8, 6 Phil 3, 19
22 γὰρ τέλοσ ἐκείνων θάνατοσ. [22] νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντεσ ἀπὸ τῆσ
ἁμαρτίασ, δουλωθέντεσ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰσ 1 Pe 1, 9
23 ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλοσ ζωὴν αἰώνιον. [23] τὰ γὰρ ὀψώνια τῆσ
ἁμαρτίασ θάνατοσ· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιοσ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

---

8. συζησομεν 11. ειναι : post νεκρ. μεν | εν χρι. ιησου : ς ℵ add τω κυριω ημων 12. υπακ. αυτη εν ταισ επιθυμιαισ αυτου 13. ωσει : ωσ 14. ℵ* ουκετι κυρι. | αλλ 15. αμαρτησομεν 18. δε : ℵ* ουν 21. τότε, ἐφ᾽ οἷσ νῦν ἐπαισχ.;

VII.

Lege mortua Christo obstricti sumus. Lex sancta ex imbecillitate hominum mors facta. Caro rationi repugnans. Homo peccati servus.

Ἤ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ 1
1 Co 7, 39 νόμοσ κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; [2] ἡ γὰρ ὕπ- 2
ανδροσ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρόσ. [3] ἄρα οὖν ζῶντοσ 3
τοῦ ἀνδρὸσ μοιχαλὶσ χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. [4] ὥστε, ἀδελφοί μου, 4
καὶ ὑμεῖσ ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ,
εἰσ τὸ γενέσθαι ὑμᾶσ ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
φορήσωμεν τῷ θεῷ. [5] ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα 5
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν
εἰσ τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· [6] νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ 6
2 Co 3, 6 τοῦ νόμου, ἀποθανόντεσ ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶσ
ἐν καινότητι πνεύματοσ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματοσ.
Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμοσ ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν 7
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
Ex 20, 17 ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμοσ ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεισ. [8] ἀφορμὴν δὲ λα- 8
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
1o 4, 15; 15, 22 ἐπιθυμίαν· χωρὶσ γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. [9] ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶσ 9
νόμου ποτέ· ἐλθούσησ δὲ τῆσ ἐντολῆσ ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, [10] ἐγὼ 10
δὲ ἀπέθανον καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰσ ζωήν, αὕτη εἰσ θάνα-
τον. [11] ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆσ ἐντολῆσ ἐξη- 11
πάτησέν με καὶ δι' αὐτῆσ ἀπέκτεινεν. [12] ὥστε ὁ μὲν νόμοσ ἅγιοσ, 12
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. [13] τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ 13
ἐγένετο θάνατοσ; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία,
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'
ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ. [14] οἴδαμεν 14
γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινόσ εἰμι, πεπρα-
19 μένοσ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. [15] ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· 15
οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. [16] εἰ δὲ 16
20 ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ· [17] νυνὶ δὲ 17
οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
[18] οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, 18
ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ
15 καλὸν οὔ· [19] οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν 19
17 τοῦτο πράσσω. [20] εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ 20

VII, 2. *του νομου* : ϛ^e om per errorem 4. *και υμεισ* : ℵ ante *αδελφ. μου* 6. ϛ^e *αποθανοντοσ* sine teste 8. ϛ ℵ *κατειργασατο* 13. *εγενετο* : *γεγονε* 14. *σαρκικοσ* 15. ℵ *αλλα ο* 16. *συμφη.* 17. *αλλ* | *οικουσα* 18. *οὒ* : *ουχ ευρισκω* 19. *αλλ*

21 κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. [21] εὑρίσκω
ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
22 κακὸν παράκειται· [22] συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
23 τὸν ἔσω ἄνθρωπον, [23] βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖσ μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοόσ μου καὶ αἰχμαλωτί-
ζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆσ ἁμαρτίασ τῷ ὄντι ἐν τοῖσ μέλεσίν μου.
24 [24] ταλαίπωροσ ἐγὼ ἄνθρωποσ· τίσ με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματοσ
25 τοῦ θανάτου τούτου; [25] χάρισ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ 1 Co 15, 57
κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ
δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίασ.

VIII.

Caro et lex atque spiritus Christi vivificans. Filiis dei omne malum leve. Creatura gemens. Spiritus preces regens. Nihil nos a Christo separat patrono nostro.

1 2 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [2] ὁ γὰρ
νόμοσ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
3 ἀπὸ τοῦ νόμου τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. [3] τὸ γὰρ ἀδύνα-
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν ἑαυτοῦ Phil 2, 7
υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρτίασ καὶ περὶ ἁμαρτίασ
4 κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, [4] ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
5 κατὰ πνεῦμα. [5] οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ τῆσ σαρκὸσ φρο-
6 νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ· [6] τὸ γὰρ φρόνημα
τῆσ σαρκὸσ θάνατοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ ζωὴ καὶ
7 εἰρήνη. [7] διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ
8 νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. [8] οἱ δὲ ἐν
9 σαρκὶ ὄντεσ θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. [9] ὑμεῖσ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν 1 Co 3, 16
σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ
10 τισ πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. [10] εἰ δὲ
Χριστὸσ ἐν ὑμῖν, τὸ μεν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ
11 πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. [11] εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ
τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρασ ἐκ νεκρῶν Χρι- 1 Co 6, 14 2 Co 4, 14
στὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ
ἐνοικοῦντοσ αὐτοῦ πνεύματοσ ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ
13 σάρκα ζῆν. [13] εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν·
εἰ δὲ πνεύματι τὰσ πράξεισ τοῦ σώματοσ θανατοῦτε, ζήσεσθε.
14 15 [14] ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. [15] οὐ Ga 5, 18 2 Ti 1, 7

---

20. αλλ 23. με τω νομω 25. ℵ[a] χαρισ δε τω, ς ℵ* ευχαριστω τω | τω μεν νοϊ

VIII, 1. εν χρ. ιησου : add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 2. σε : με 9. αλλ 10. δι αμαρτ. 11. τον ιησουν : om τον | χριστ. ιησουν : τον χριστον | εκ νεκρων : ante ζωοποιησει pon | ℵ om και | ς (non ς[e]) δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14. ς εισιν υιοι θεου, ℵ υι. θε. εισ.

Ga 4, 6 γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίασ πάλιν εἰσ φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε
πνεῦμα υἱοθεσίασ, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. [16] αὐτὸ τὸ 16
πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7 [17] εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονό- 17
μοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.
Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ 18
πρὸσ τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. [19] ἡ γὰρ 19
ἀποκαραδοκία τῆσ κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. [20] τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, 20
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι [21] διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσισ 21
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. [22] οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα 22
ἡ κτίσισ συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· [23] οὐ μόνον δέ, 23
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ, ἡμεῖσ καὶ
2 Co 5, 2 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο-
λύτρωσιν τοῦ σώματοσ ἡμῶν. [24] τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶσ 24
δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίσ· ὃ γὰρ βλέπει τισ, τί καὶ ἐλπίζει;
[25] εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆσ ἀπεκδεχόμεθα. 25
Ὡσαύτωσ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε- 26
νείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν,
34 ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ·
[27] ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύμα- 27
τοσ, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. [28] οἴδαμεν δὲ ὅτι 28
τοῖσ ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ
πρόθεσιν κλητοῖσ οὖσιν. [29] ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συμ- 29
μόρφουσ τῆσ εἰκόνοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτό-
τοκον ἐν πολλοῖσ ἀδελφοῖσ· [30] οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ 30
ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ ἐκάλεσεν, τούτουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ ἐδι-
καίωσεν, τούτουσ καὶ ἐδόξασεν.
Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθ' 31
ἡμῶν; [32] ὅσ γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν 32
πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶσ οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; [33] τίσ ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸσ ὁ δικαιῶν· 33
1 Pe 3, 22 [34] τίσ ὁ κατακρίνων; Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ 34
ἐγερθείσ, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃσ καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ
26. 39 ἡμῶν. [35] τίσ ἡμᾶσ χωρίσει ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ Χριστοῦ; θλίψισ 35
ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸσ ἢ λιμὸσ ἢ γυμνότησ ἢ κίνδυνοσ ἢ μά-
Ps 43(44), 23 χαιρα; [36] καθὼσ γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν 36
2 Co 4, 11

---

15. δουλειασ | αλλ 16. συμμαρτ. 17. συγκληρονο. | συμπασχ. 20. επ ελπιδι 21. οτι | δουλειασ 22. συστεναζ. 23. εχοντεσ και ημεισ αυτοι 24. τι και : א* om τι | ελπιζει : א* υπομενει 26. ταισ ασθενειαισ | αλλ | υπερεντυγχανει : add υπερ ημων 27. ερευνων 29. א* συνμορφ. 32. αλλ 34. χριστοσ sine ιησουσ | μαλλ. δε : add και | εγερθεισ : א* add εκ νεκρων | οσ και εστιν 35. του χριστου : א του θεου 36. ενεκα

37 ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡσ πρόβατα σφαγῆσ. 37 ἀλλʼ ἐν τούτοισ
38 πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντοσ ἡμᾶσ. 38 πέπεισμαι
γὰρ ὅτι οὔτε θάνατοσ οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε
39 ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεισ 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθοσ
οὔτε τισ κτίσισ ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶσ χωρίσαι ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ 35
τοῦ θεοῦ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

De Israele dolor. Dei promissa stant. Vera proles Abrahami. Libera dei gratia. Pharao. Figuli imago. Vaticinia in electos dei et Israelem.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσησ 1 Ti 2, 7
2 μοι τῆσ συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν
3 μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτοσ ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
4 μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, 4 οἵτινέσ εἰσιν Ἰσραηλεῖται,
ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ
5 ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρεσ, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χρι-
στὸσ τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸσ εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ
6 αἰῶνασ, ἀμήν. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ. 1, 25
7 οὐ γὰρ πάντεσ οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδʼ ὅτι εἰσὶν
σπέρμα Ἀβραάμ, πάντεσ τέκνα, ἀλλʼ· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι Gn 21, 12 He 11, 18
8 σπέρμα· 8 τοῦτʼ ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆσ σαρκὸσ ταῦτα τέκνα τοῦ
9 θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐπαγγελίασ λογίζεται εἰσ σπέρμα. 9 ἐπαγ- Ga 4, 28
γελίασ γὰρ ὁ λόγοσ οὗτοσ· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι Gn 18, 10
10 καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱόσ. 10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα Gn 25, 21
11 ἐξ ἑνὸσ κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ
γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατʼ
ἐκλογὴν πρόθεσισ τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλʼ ἐκ τοῦ κα-
12 λοῦντοσ, 12 ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, Gn 25, 23
13 13 καθὼσ γέγραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Mal 1, 2. 3
14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
15 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν Ex 33, 19
16 ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντοσ οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ,
17 ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντοσ θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι
εἰσ αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπωσ ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν Ex 9, 16
18 μου, καὶ ὅπωσ διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα
19 οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖσ μοι οὖν· τί Ex 7, 3
20 ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίσ ἀνθέστηκεν; 20 ὦ
ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίσ εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενοσ τῷ θεῷ; μὴ Es 45, 9 29, 16
21 ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησασ οὕτωσ; 21 ἢ οὐκ

38. ουτε δυναμεισ : ante ουτ. ενεστ. ουτ. μελλ. pon

IX, 1. συμμαρτ. 3. ℵ ειν. αναθε. αυτ. εγω, ς αυτ. εγω αναθ. ειν. 4. ισραηλιται 7. (non item v. 10) ℵ* ισακ 11. φαυλον : κακον | του θεου προθεσισ 12. ερρηθη 15. τω γαρ μωση 16. ελεουντοσ 19. ουν μοι | τι ουν ετι | ςe om γαρ 20. μενουνγ. ω ανθρ.

ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺσ τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματοσ
ποιῆσαι ὃ μὲν εἰσ τιμὴν σκεῦοσ, ὃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν; [22] *εἰ δὲ θέλων* 22
ὁ θεὸσ ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ
ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆσ κατηρτισμένα εἰσ
ἀπώλειαν, [23] *καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐπὶ* 23
σκεύη ἐλέουσ, ἃ προητοίμασεν εἰσ δόξαν; [24] *οὓσ καὶ ἐκάλεσεν* 24
ἡμᾶσ οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, [25] *ὡσ καὶ ἐν τῷ* 25
Hos 2, 25 *Ὠσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ*
Hos 1, 10 *ἠγαπημένην ἠγαπημένην,* [26] *καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη* 26
αὐτοῖσ· οὐ λαόσ μου ὑμεῖσ, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντοσ.
Es 10, 22 s [27] *Ἠσαΐασ δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸσ τῶν* 27
υἱῶν Ἰσραὴλ ὡσ ἡ ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσε-
ται. [28] *λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριοσ ἐπὶ* 28
Es 1, 9 *τῆσ γῆσ.* [29] *καὶ καθὼσ προείρηκεν Ἠσαΐασ· εἰ μὴ κύριοσ Σαβαὼθ* 29
ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡσ Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡσ
Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην 30
κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεωσ, [31] *Ἰσραὴλ* 31
δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνησ εἰσ νόμον οὐκ ἔφθασεν. [32] *διατί;* 32
ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ ἀλλ' ὡσ ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ
Es 8, 14. 28, 16 *προσκόμματοσ,* [33] *καθὼσ γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον* 33
10, 11 *προσκόμματοσ καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ*
οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

Iudaei negantes Christo fidem. Vera fide omnes servantur. Vaticinia de Iudaeis ac gentibus.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆσ ἐμῆσ καρδίασ καὶ ἡ δέησισ 1
πρὸσ τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσ σωτηρίαν. [2] *μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖσ* 2
Phl 3, 9 *ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν·* [3] *ἀγνοοῦντεσ γὰρ* 3
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντεσ
στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. [4] *τέλοσ γὰρ* 4
νόμου Χριστὸσ εἰσ δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. [5] *Μωϋσῆσ* 5
Lv 18, 5 Gal 3, 12 *γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσασ ἄνθρωποσ*
ζήσεται ἐν αὐτῇ. [6] *ἡ δὲ ἐκ πίστεωσ δικαιοσύνη οὕτωσ λέγει· μὴ* 6
Dt 30, 11-14 *εἴπῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίσ ἀναβήσεται εἰσ τὸν οὐρανόν; τοῦτ'*
ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· [7] *ἤ· τίσ καταβήσεται εἰσ τὴν ἄβυσ-* 7
σον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. [8] *ἀλλὰ τί λέγει;* 8

---

26. ℵ* τοπω ω ερρ. | ερρηθη 27. καταλειμμα 28. συντεμνων : add εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημενον 29. εγκατελ. 31. εισ νομον : add δικαιοσυνησ 32. εξ εργων : add νομου | προσεκοψ. γαρ 33. και πασ ο πιστ.

X, 1. η δεησ. η προσ | υπερ αυτων : υπ. του ισραηλ | εστιν εισ σωτηριαν 5. μωσησ | οτι : post νομου | εκ του νομου | ο ποιησασ : add αυτα | εν αυτη : εν αυτοισ 6. ς° om τη

ἐγγύσ σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
9 σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆσ πίστεωσ ὃ κηρύσσομεν. [9] ὅτι ἐὰν
ὁμολογήσῃσ ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃσ ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸσ αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 [10] καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰσ δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
11 εἰσ σωτηρίαν. [11] λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶσ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ 9, 33 Es 28, 16
12 οὐ καταισχυνθήσεται. [12] οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνοσ· ὁ γὰρ αὐτὸσ κύριοσ πάντων, πλουτῶν εἰσ πάντασ τοὺσ 3, 22
13 ἐπικαλουμένουσ αὐτόν. [13] πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Iohel 2, 32 Act 2, 21
14 κυρίου σωθήσεται. [14] πῶσ οὖν ἐπικαλέσωνται εἰσ ὃν οὐκ ἐπί-
στευσαν; πῶσ δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶσ δὲ ἀκούσονται
15 χωρὶσ κηρύσσοντοσ; [15] πῶσ δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
καθὼσ γέγραπται· ὡσ ὡραῖοι οἱ πόδεσ τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ Es 52, 7
ἀγαθά.
16 Ἀλλ' οὐ πάντεσ ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐασ γὰρ Es 53, 1 Io 12, 38
17 λέγει· κύριε, τίσ ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; [17] ἄρα ἡ πίστισ ἐξ
18 ἀκοῆσ, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματοσ Χριστοῦ. [18] ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ Ps 18(19), 5
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγοσ αὐτῶν,
19 καὶ εἰσ τὰ πέρατα τῆσ οἰκουμένησ τὰ ῥήματα αὐτῶν. [19] ἀλλὰ
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτοσ Μωϋσῆσ λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶσ ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶσ. Dt 32, 21
20 [20] Ἡσαΐασ δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖσ ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, Es 65, 1
21 ἐμφανὴσ ἐγενόμην τοῖσ ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. [21] πρὸσ δὲ τὸν Ἰσραὴλ
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰσ χεῖράσ μου πρὸσ λαὸν Es 65, 2
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

Iudaeorum pars electi, pars reiecti. Incredulitas Iudaeorum salus gentium exstitit; sed manet salus et ipsum Israel.

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· Ps 93(94), 14
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτησ εἰμί, ἐκ σπέρματοσ Ἀβραάμ, φυλῆσ
2 Βενιαμείν. [2] οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
3 κατὰ τοῦ Ἰσραήλ; [3] κύριε, τοὺσ προφήτασ σου ἀπέκτειναν, τὰ 1 Reg 19, 10
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνοσ καὶ ζητοῦ-
4 σιν τὴν ψυχήν μου. [4] ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμόσ; κατέλι-
πον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ 1 Reg 19, 18
5 τῇ Βάαλ. [5] οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν

---

14. επικαλεσονται | πιστευσουσιν | ς ακουσουσιν, ℵc ακουσωσιν 15. κηρυξουσιν | των ευαγγελιζομενων ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα (ℵc om) αγαθα 17. χριστου : θεου 19. μη ουκ εγνω ισραηλ | μωσησ | επι εθνει

XI, 1. τον λα. αυτου : ℵc add ον προεγνω | ισραηλιτησ | βενιαμιν 2. ς ℵ ηλια | ισραηλ : ς ℵ* add λεγων 3. και τα θυσιαστηρ.

χάριτοσ γέγονεν· [6] εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ 6
οὐκέτι γίνεται χάρισ. [7] Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ- 7
Dt 29, 4 Es 29, 10 έτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, [8] κα- 8
θάπερ γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ πνεῦμα κατανύξεωσ,
ὀφθαλμοὺσ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ
Ps 68(69), 23 s σήμερον ἡμέρασ. [9] καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐ- 9
τῶν εἰσ παγίδα καὶ εἰσ θήραν καὶ εἰσ σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀντα-
πόδομα αὐτοῖσ, [10] σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ 10
βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸσ σύνκαμψον.
Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ 11
10, 19 αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖσ ἔθνεσιν, εἰσ τὸ παραζηλῶ-
σαι αὐτούσ. [12] εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτοσ κόσμου καὶ 12
τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτοσ ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα
αὐτῶν. [13] ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ 13
ἐθνῶν ἀπόστολοσ, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, [14] εἴπωσ παρα- 14
ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰσ ἐξ αὐτῶν. [15] εἰ γὰρ ἡ 15
ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίσ ἡ πρόσλημψισ εἰ μὴ ζωὴ
ἐκ νεκρῶν; [16] εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα 16
ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.
Εἰ δέ τινεσ τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιοσ 17
ὢν ἐνεκεντρίσθησ ἐν αὐτοῖσ καὶ συνκοινωνὸσ τῆσ ῥίζησ τῆσ πιό-
τητοσ τῆσ ἐλαίασ ἐγένου, [18] μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ 18
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. [19] ἐρεῖσ 19
οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. [20] καλῶσ· τῇ 20
ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκασ. μὴ ὑψηλὰ
φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· [21] εἰ γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων 21
οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. [22] ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ 22
ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺσ πεσόντασ ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
χρηστότησ θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃσ τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
πήσῃ. [23] κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεν- 23
14, 4 τρισθήσονται· δυνατὸσ γάρ ἐστιν ὁ θεὸσ πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐ-
τούσ. [24] εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆσ κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀγριελαίου καὶ 24
παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθησ εἰσ καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι
οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.
Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, 25
ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖσ φρόνιμοι, ὅτι πώρωσισ ἀπὸ μέρουσ τῷ
Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρισ οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, [26] καὶ 26

---

6. ουκετ. γιν. χαρισ : add ει δε εξ εργων, ουκετι εστι χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον 7. τουτο : τουτου 8. καθωσ γεγρ. 9. δαβιδ 10. συγκαμψον 13. υμιν γαρ | μεν ουν : om ουν 15. προσληψισ 17. συγκοινωνοσ | τησ ριζ. και τησ 18. αλλ 19. οι κλαδοι | εγκεντρ. 20. υψηλοφρονει 21. μηπωσ ουδε σου φεισηται 22. αποτομιαν | χρηστοτητα | θεου sec : om | επιμεινησ 23. και εκεινοι | επιμεινωσι | εγκεντρ. bis 24. εγκεντρισθ. 25. ℵ ου θελω γαρ

οὕτωσ πᾶσ Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼσ γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ Es 59, 20 s 27, 9
27 ῥυόμενοσ, ἀποστρέψει ἀσεβείασ ἀπὸ Ἰακώβ. [27] καὶ αὕτη αὐτοῖσ Ier 31, 33 s
ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰσ ἁμαρτίασ αὐτῶν.
28 [28] κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι᾽ ὑμᾶσ, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν
29 ἀγαπητοὶ διὰ τοὺσ πατέρασ· [29] ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα
30 καὶ ἡ κλῆσισ τοῦ θεοῦ. [30] ὥσπερ γὰρ ὑμεῖσ ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ
31 θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, [31] οὕτωσ καὶ οὗτοι
νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν·
32 [32] συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸσ τοὺσ πάντασ εἰσ ἀπείθειαν ἵνα τοὺσ Ga 3, 22
33 πάντασ ἐλεήσῃ. [33] Ὦ βάθοσ πλούτου καὶ σοφίασ καὶ γνώσεωσ
θεοῦ· ὡσ ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
34 ὁδοὶ αὐτοῦ. [34] τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίσ σύμβουλοσ αὐτοῦ Es 40, 13 1 Co 2, 16
35 ἐγένετο; [35] ἢ τίσ προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; Iob 41, 2
36 [36] ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ (Es 40, 14) 1 Co 8, 6
δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν. Col 1, 16 16, 27

XII.

Sancte vivendum gratiaeque donis recte utendum. Amori, modestiae, mansuetudini studendum.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
2 ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· [2] καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ
αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοόσ, εἰσ
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ Eph 5, 10 17
3 εὐάρεστον καὶ τέλειον. [3] λέγω γὰρ διὰ τῆσ χάριτοσ τῆσ δοθείσησ
μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ᾽ ὃ δεῖ φρονεῖν,
ἀλλὰ φρονεῖν εἰσ τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡσ ὁ θεὸσ ἐμέρισεν 1 Co 7, 17
4 μέτρον πίστεωσ. [4] καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη 1 Co 12, 12
5 ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, [5] οὕτωσ οἱ 1 Co 12, 27 Eph 4, 25
πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ᾽ εἰσ ἀλλήλων μέλη,
6 [6] ἔχοντεσ δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διά- Eph 4, 11
7 φορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆσ πίστεωσ· [7] εἴτε
διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 [8] εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺσ ἐν ἁπλό-
τητι, ὁ προϊστάμενοσ ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτοσ. ἀποστυγοῦντεσ τὸ πονηρόν, κολλώ-
10 μενοι τῷ ἀγαθῷ, [10] τῇ φιλαδελφίᾳ εἰσ ἀλλήλουσ φιλόστοργοι, τῇ
11 τιμῇ ἀλλήλουσ προηγούμενοι, [11] τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ- 14, 18 16, 18
12 ματι ζέοντεσ, τῷ κυρίῳ δουλεύοντεσ, [12] τῇ ἐλπίδι χαίροντεσ, τῇ
13 θλίψει ὑπομένοντεσ, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντεσ, [13] ταῖσ χρείαισ Col 4, 2

---

26. και αποστρεψει 30. ℵ* om versum, suppl[a] | ωσπ. γαρ : add και
31. ℵ* om αυτοι | νυν sec : om 33. ανεξερευνητα

XII, 1. ευαρεστ. τω θεω 2. συσχηματ. | του νοοσ : add υμων
4 μελη πολλα 5. το δε : ο δε 8. ℵ προϊστανομενοσ 11. τω κυριω :
ϛ (non ϛ[e]) τ. καιρω

τῶν ἁγίων κοινωνοῦντεσ, τὴν φιλοξενίαν διώκοντεσ. [14] εὐλογεῖτε 14
Mt 5, 44 1 Co 4, 12 τοὺσ διώκοντασ ὑμᾶσ, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. [15] χαίρειν 15
μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. [16] τὸ αὐτὸ εἰσ ἀλλή- 16
15, 5 λουσ φρονοῦντεσ, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντεσ ἀλλὰ τοῖσ ταπεινοῖσ
Prov, 3 7 συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖσ. [17] μηδενὶ κα- 17
2 Co 8, 21 Prov 3, 4 κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντεσ, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
ἀνθρώπων, [18] εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων 18
εἰρηνεύοντεσ, [19] μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε 19
Dt 32, 35 Heb 10, 30 τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
Prov25,21 22 λέγει κύριοσ. [20] ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· 20
ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ
σωρεύσεισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [21] μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, 21
ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

Magistratibus parendum, suum cuique amanter tribuendum, vigilandum.

1 Pe 2, 13 s Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαισ ὑπερεχούσαισ ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ 1
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. [2] ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενοσ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια- 2
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότεσ ἑαυτοῖσ κρίμα λήμψονται.
[3] οἱ γὰρ ἄρχοντεσ οὐκ εἰσὶν φόβοσ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ 3
κακῷ. θέλεισ δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
καὶ ἕξεισ ἔπαινον ἐξ αὐτῆσ· [4] θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν σοὶ εἰσ 4
τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇσ, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν
μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν ἔκδικοσ εἰσ ὀργὴν τῷ
τὸ κακὸν πράσσοντι. [5] διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ 5
τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. [6] διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 6
φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰσ αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντεσ. [7] ἀπόδοτε πᾶσιν τὰσ ὀφειλάσ, τῷ τὸν φόρον τὸν 7
φόρον, τῷ τὸ τέλοσ τὸ τέλοσ, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν
Mt 22, 37 ss τιμὴν τὴν τιμήν. [8] Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλουσ 8
Ex 20, 13 ss Lv 19, 18 ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. [9] τὸ γὰρ 9
Ga 5, 14 Ia 2, 8 οὐ μοιχεύσεισ, οὐ φονεύσεισ, οὐ κλέψεισ, οὐκ ἐπιθυμήσεισ, καὶ εἴ
τισ ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ·
1 Co 13, 4 ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν. [10] ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον 10
κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. [11] Καὶ 11
1 Th 5, 6 ss Eph 5, 14 τοῦτο εἰδότεσ τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶσ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι·
νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. [12] ἡ νὺξ 12

---

15. και κλαιειν 20. αλλα (κ αλλ) εαν : εαν ουν

XIII, 1. ει μη απο θεου | αι δε ουσαι : add εξουσιαι | υπο του θεου 2. λημψονται 3. των αγαθων εργων αλλα των κακων 4. κ* εισ οργην εκδικ. 7. αποδοτε : add ουν 8. κ* οφιλοντεσ | αγαπαν αλληλουσ 9. ου κλεψεισ : ς κ add ου ψευδομαρτυρησεισ | ει τισ ετερα : κ* add εστιν | τουτω τω λογω | ωσ εαυτον 11. ημασ ηδη εξ υπνου

προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ Eph 5, 11
13 *σκότουσ, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτόσ.* [13] *ὡσ ἐν ἡμέρᾳ*
εὐσχημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ κώμοισ καὶ μέθαισ, μὴ κοίταισ
14 *καὶ ἀσελγείαισ, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,* [14] *ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον* Ga 3, 27
Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰσ ἐπι-
θυμίασ.

XIV.

De ciborum dierumque usu. Imbecillis parcendum. Cavenda offensio in ciborum ac dierum usu. Non temere iudicandum. Sequenda conscientia.

1 *Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰσ δια-* 15, 1. 7
2 *κρίσεισ διαλογισμῶν.* [2] *ὃσ μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-*
3 *νῶν λάχανα ἐσθίει.* [3] *ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω.*
ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτὸν 15, 7
4 *προσελάβετο.* [4] *σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ* 14, 10 Ia 4, 12
κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριοσ 11, 23
5 *στῆσαι αὐτόν.* [5] *ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃσ δὲ*
6 *κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω.* [6] *ὁ*
φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει,
εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ
7 *εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ.* [7] *οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶσ*
8 *ἑαυτῷ ἀποθνήσκει·* [8] *ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε*
ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν
9 *τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν.* [9] *εἰσ τοῦτο γὰρ Χριστὸσ* 2 Co 5, 15 1 Th 4, 14
10 *ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.* [10] *σὺ*
δὲ τί κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν 14, 4 2 Co 5, 10
11 *σου; πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ.* [11] *γέγραπται* Es 45, 23 Phi 2, 10 s
γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριοσ, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
12 *γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.* [12] *ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ*
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 36
13 *Μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,*
14 *τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον.* [14] *οἶδα καὶ*
πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ 20
15 *λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.* [15] *εἰ γὰρ διὰ βρῶμα*
ὁ ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ 1 Co 8, 11
16 *βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸσ ἀπέθανεν.* [16] *μὴ*
17 *βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.* [17] *οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία* 1 Co 8, 8
τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
18 *ἐν πνεύματι ἁγίῳ·* [18] *ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-*

---

12. *ς και ενδυσωμεθα*, ℵ* om copulam 14. *ς* ℵ *αλλ*

XIV, 3. *και ο μη εσθι.* 4. *δυνατοσ γαρ εστιν ο θεοσ στ. αυτ.* 5. om *γαρ* 6. *κυριω φρονει* : add *και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει* | om *και* ante *ο εσθιων* 8. ℵ *τω κυριω αποθνησκωμεν* 9. *χριστ. και απεθα. και ανεστη και ανεζησεν* 10. *τω βημα. του χριστου* 15. *ει γαρ* : *ει δε* 18. *εν τουτοισ*

ρεστοσ τῷ θεῷ καὶ δόκιμοσ τοῖσ ἀνθρώποισ. [19] ἄρα οὖν τὰ τῆσ 19
εἰρήνησ διώκομεν καὶ τὰ τῆσ οἰκοδομῆσ τῆσ εἰσ ἀλλήλουσ. [20] μὴ 20
Tit 1, 15 ἕνεκεν βρώματοσ κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά,
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματοσ ἐσθίοντι· [21] κα- 21
1 Co 8, 13 λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφόσ
σου προσκόπτει. [22] σὺ πίστιν ἣν ἔχεισ κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον 22
τοῦ θεοῦ. μακάριοσ ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· [23] ὁ δὲ 23
διακρινόμενοσ ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ· πᾶν
δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεωσ ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

Concordiae studendum mutuique amoris officiis. De epistulae severitate. Paulus Romanos visurus. De collecta Hierosolymam perferenda ac periculo imminente.

14, 1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖσ οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά- 1
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖσ ἀρέσκειν. [2] ἕκαστοσ ἡμῶν τῷ πλη- 2
σίον ἀρεσκέτω εἰσ τὸ ἀγαθὸν πρὸσ οἰκοδομήν· [3] καὶ γὰρ ὁ Χρι- 3
Ps 68 (69), 10 στὸσ οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. [4] ὅσα γὰρ προεγράφη, 4
εἰσ τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆσ ὑπομονῆσ καὶ
διὰ τῆσ παρακλήσεωσ τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. [5] ὁ δὲ 5
θεὸσ τῆσ ὑπομονῆσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν ἀλλήλοισ κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, [6] ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν 6
ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
14, 1 Χριστοῦ. [7] διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλουσ, καθὼσ καὶ ὁ Χρι- 7
στὸσ προσελάβετο ὑμᾶσ εἰσ δόξαν τοῦ θεοῦ. [8] λέγω γὰρ Χρι- 8
στὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆσ ὑπὲρ ἀληθείασ θεοῦ, εἰσ τὸ
βεβαιῶσαι τὰσ ἐπαγγελίασ τῶν πατέρων, [9] τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέουσ 9
2 Sm 22, 50 Ps 17 (18), 50 δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼσ γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί
Dt 32, 43 σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. [10] καὶ πάλιν λέγει· 10
Ps 116 (117), 1 εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. [11] καὶ πάλιν· αἰνεῖτε 11
πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντεσ οἱ
Es 11, 10 Mt 12, 21 λαοί. [12] καὶ πάλιν Ἠσαΐασ λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ 12
ὁ ἀνιστάμενοσ ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. [13] ὁ δὲ 13
θεὸσ τῆσ ἐλπίδοσ πληρώσαι ὑμᾶσ πάσησ χαρᾶσ καὶ εἰρήνησ ἐν
τῷ πιστεύειν, εἰσ τὸ περισσεύειν ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει
πνεύματοσ ἁγίου.

19. διωκωμεν 20. ℵ* απολλυε | καθαρα : ℵ^c add τοισ καθαροισ 21. προσκοπτει : ℵ* λυπειται, praetereaque ϛ add η σκανδαλιζεται η ασθενει 22. ην εχεισ : om ην | ϛ (non ϛ^e) κατ. σαυτον | ℵ* om ενωπ. τ. θεου (suppl^a)

XV, 2. εκαστοσ : add γαρ | εισ το αγαθον : ℵ* om (suppl^a) 3. επεπεσον 4. εγραφη : προεγραφ. | om δια sec 5. ℵ κατ. ιησουν χριστον 7. υμασ : ημασ | om του 8. γαρ : δε | χριστον : ιησουν χριστ. 9. εν εθνεσιν : ℵ^c add κυριε 11. τον κυριον παντα τα εθν. | επαινεσατε 12. ℵ λεγει ησαι. | ℵ ανιστανομενοσ

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸσ ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνησ, πεπληρωμένοι πάσησ τῆσ
15 γνώσεωσ, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλουσ νουθετεῖν. [15] τολμηρότερον δὲ
ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρουσ, ὡσ ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶσ διὰ τὴν
16 χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ [16] εἰσ τὸ εἶναί με λειτουργὸν
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰσ τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτοσ, ἡγιασμένη ἐν
17 πνεύματι ἁγίῳ. [17] ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
18 πρὸσ τὸν θεόν· [18] οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο
19 Χριστὸσ δι' ἐμοῦ εἰσ ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, [19] ἐν δυνά-
μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματοσ θεοῦ, ὥστε με
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι
20 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. [20] οὕτωσ δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγ-
γελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστόσ, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον
21 θεμέλιον οἰκοδομῶ, [21] ἀλλὰ καθὼσ γέγραπται· οἷσ οὐκ ἀνηγγέλη Es 52, 15
περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.
22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ,
23 [23] νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖσ κλίμασι τούτοισ, ἐπιποθίαν Act 19, 21
24 δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, [24] ὡσ ἂν πο-
ρεύωμαι εἰσ τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενοσ θεάσασθαι 28
ὑμᾶσ καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
25 μέρουσ ἐμπλησθῶ. [25] νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰσ Ἱερουσαλὴμ διακο- Act 20, 16
26 νῶν τοῖσ ἁγίοισ. [26] ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι- 21, 17
νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰσ τοὺσ πτωχοὺσ τῶν ἁγίων τῶν ἐν 1 Co 16, 1
27 Ἱερουσαλήμ. [27] ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ 2 Co 8, 9
γὰρ τοῖσ πνευματικοῖσ αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν 1 Co 9, 11
28 καὶ ἐν τοῖσ σαρκικοῖσ λειτουργῆσαι αὐτοῖσ. [28] τοῦτο οὖν ἐπιτε-
λέσασ καὶ σφραγισάμενοσ αὐτοῖσ τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι
29 δι' ὑμῶν εἰσ Σπανίαν· [29] οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἐν 24
30 πληρώματι εὐλογίασ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. [30] παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆσ ἀγά- Col 4, 12
πησ τοῦ πνεύματοσ, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖσ προσευχαῖσ
31 ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν θεόν, [31] ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν
τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰσ Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτοσ
32 τοῖσ ἁγίοισ γένηται, [32] ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸσ ὑμᾶσ διὰ θελή-
33 ματοσ θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. [33] ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ
μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

---

14. om τησ post πασησ 15. εγρα. υμιν : add αδελφοι | υπο του θεου 16. ιησου χριστου 17. ϛ ℵ om την | om τον ante θεον 18. ℵ^c τολμω | τι : ante ὧν pon 24. ωσ εαν | σπανιαν : add ελευσομαι προσ υμασ 25. ℵ* διακονησων 26. ευδοκησαν 27. ευδοκησαν | οφ. αυτων εισιν 28. την σπανιαν 29. χριστου : του ευαγγελιου του χριστ. 31. και ινα η διακ. | γενηται τοισ αγιοισ 32. ινα εν χαρα ελθω posteaque και συναναπ. | θεου : ℵ* ιησου χριστου

XVI.

Phoebe commendatur. Salutationes variae. Vitanda dissidia. Doxologia.

Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκο- 1
νον τῆσ ἐκκλησίασ τῆσ ἐν Κενχρεαῖσ, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε 2
ἐν κυρίῳ ἀξίωσ τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτισ πολλῶν ἐγενήθη καὶ
ἐμοῦ αὐτοῦ.
Act 18, 2 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺσ συνεργούσ μου ἐν 3
Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινεσ ὑπὲρ τῆσ ψυχῆσ μου τὸν ἑαυτῶν τράχη- 4
λον ὑπέθηκαν, οἷσ οὐκ ἐγὼ μόνοσ εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
1 Co 16, 19. 15 ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 5
ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅσ ἐστιν ἀπαρχὴ τῆσ
Ἀσίασ εἰσ Χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτισ πολλὰ ἐκοπία- 6
σεν εἰσ ὑμᾶσ. 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺσ συγγε- 7
νεῖσ μου καὶ συναιχμαλώτουσ μου, οἵτινέσ εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖσ
ἀποστόλοισ, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε 8
Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν 9
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε 10
τοὺσ ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρῳδίωνα τὸν συγ- 11
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺσ ὄντασ ἐν κυ-
ρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰσ κοπιώσασ 12
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτισ πολλὰ ἐκοπία-
Mc 15, 21 σεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ 13
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύνκριτον, Φλέ- 14
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ ἀδελ-
φούσ· 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν 15
1 Co 16, 20 ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ πάντασ
2 Co 13, 12 1 Th 5, 26 ἁγίουσ. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται 16
1 Pe 5, 14 ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺσ τὰσ διχοστα- 17
σίασ καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖσ ἐμάθετε ποι-
οῦντασ, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ 18
Phil 3, 19 ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆσ
χρηστολογίασ καὶ εὐλογίασ ἐξαπατῶσιν τὰσ καρδίασ τῶν ἀκάκων.
19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰσ πάντασ ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, 19
θέλω δὲ ὑμᾶσ σοφοὺσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ

XVI, 1. κεγχρεαισ 2. ℵ εγεν. και αυτου και εμου, ϛ εγεν. και αυτου εμου 3. πρισκιλλαν 5. ασιασ : αχαϊασ 6. εισ ημασ 7. ℵ* om οι | γεγονασιν 8. αμπλιαν 11. ϛ et ϛᵉ 1624. 1633. ηροδιωνα 12. ℵ τρυφεναν 14. ασυγκριτ. | ερμαν πατροβ. ερμην 16. om πασαι 17. εκκλινατε 18. κυριω ημων ιησου χριστω 19. χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφουσ : ϛ ℵ add μεν

20 κακόν. [20] ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει τὸν σαταναν ὑπὸ
τοὺσ πόδασ ὑμῶν ἐν τάχει.
Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.
21 Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Τιμόθεοσ ὁ συνεργόσ μου, καὶ Λούκιοσ Act 13, 1
22 καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατροσ οἱ συγγενεῖσ μου. [22] ἀσπάζομαι 17, 5 20, 4
23 ὑμᾶσ ἐγὼ Τέρτιοσ ὁ γράψασ τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. [23] ἀσπά- Act 20, 4 19, 22
ζεται ὑμᾶσ Γάϊοσ ὁ ξένοσ μου καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ. ἀσπά- 1 Co 1, 14 2 Ti 4, 20
ζεται ὑμᾶσ Ἔραστοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πόλεωσ καὶ Κούαρτοσ ὁ
ἀδελφόσ.
25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶσ στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου Iud 24 s Eph 3, 20s
καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου
26 χρόνοισ αἰωνίοισ σεσιγημένου, [26] φανερωθέντοσ δὲ νῦν διά τε
γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰσ ὑπακοὴν
27 πίστεωσ εἰσ πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντοσ, [27] μόνῳ σοφῷ θεῷ, 1 Ti 1, 17 11, 36 etc
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων·
ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

I.

Salutatio. Gratiarum actio pro Corinthiorum fide. Abiiciendae factiones. Salus per Christum parta non nititur humana sapientia aut arte.

1 Παῦλοσ κλητὸσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ 2 Co 1, 1
2 θεοῦ καὶ Σωσθένησ ὁ ἀδελφὸσ [2] τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ Act 18, 11
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ, σὺν
πᾶσιν τοῖσ ἐπικαλουμένοισ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
3 στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. [3] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη Ro 1, 7 etc
ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
5 τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [5] ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
6 τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, [6] καθὼσ τὸ 2 Co 8, 7
7 μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, [7] ὥστε ὑμᾶσ μὴ ὑστε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένουσ τὴν ἀποκάλυψιν
8 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [8] ὃσ καὶ βεβαιώσει ὑμᾶσ ἕωσ 1 Th 5, 23s
τέλουσ ἀνεγκλήτουσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
9 στοῦ. [9] πιστὸσ ὁ θεόσ, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰσ κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

---

20. *ιησου* : add *χριστου* | *μεθ υμων* : ϛ[e] add *αμην* 21. *ασπαζονται* 23. *και τησ εκκλ. ολησ* 24. *η χαρισ του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην.* 25. *το κηρυγμα* : ℵ* *κυριου* 27. *των αιωνων* : om

* *ϛ η προσ τουσ κορινθιουσ επιστολη πρωτη,* ϛ[e] *παυλου του αποστολου η προσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*

I, 1. ϛ ℵ *ιησου χριστου* 2. *αυτων τε και* 4. ℵ* om *μου*

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου 10
Phil 2, 2 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντεσ καὶ μὴ ᾖ ἐν
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ 11
3, 4 τῶν Χλόησ, ὅτι ἔριδεσ ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστοσ 12
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ Χριστόσ; μὴ Παῦλοσ ἐσταυ- 13
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰσ τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχα- 14
Act 18, 8 Ro 16, 23 ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα 15
μή τισ εἴπῃ ὅτι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ 16
16, 15 καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸσ βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, 17
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸσ τοῦ Χριστοῦ.
23. 24 2Co 2, 15 18 ὁ λόγοσ γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖσ μὲν ἀπολλυμένοισ μωρία 18
Es 29, 14 ἐστίν, τοῖσ δὲ σωζομένοισ ἡμῖν δύναμισ θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται 19
γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφόσ; ποῦ γραμματεύσ; ποῦ συνζητητὴσ τοῦ 20
αἰῶνοσ τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸσ τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμοσ διὰ τῆσ 21
σοφίασ τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸσ διὰ τῆσ μωρίασ τοῦ κηρύγμα-
τοσ σῶσαι τοὺσ πιστεύοντασ· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα 22
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνεσ σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖσ δὲ κηρύσσομεν 23
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοισ μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
ρίαν, 24 αὐτοῖσ δὲ τοῖσ κλητοῖσ, Ἰουδαίοισ τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι- 24
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ 25
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲσ τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, 26
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,
οὐ πολλοὶ εὐγενεῖσ· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ 27
θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τοὺσ σοφούσ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ 28
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεόσ, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα
Eph 2, 9 τὰ ὄντα καταργήσῃ, 29 ὅπωσ μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον 29
τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃσ ἐγε- 30
νήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ
Ier 9, 23 2Co 10, 17 ἀπολύτρωσισ, 31 ἵνα καθὼσ γέγραπται· ὁ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ 31
καυχάσθω.

---

14. ευχαριστω : add τω θεω | κρισπον : ℵ* πρισκον 15. εβαπτισα 17. αλλ 20. συνζητητ. | του κοσμου : add τουτου 22. σημειον 23. εθνεσιν : ελλησι 25. ισχυρ. τ. ανθρω. εστι 27. τουσ σοφ. καταισχ. 28. αγενη : ℵ* ασθενη | και τα μη οντ. 29. ϛe 1624. 1633. καυχησεται | του θεου : αυτου 30. ημιν σοφια

II.

Christi doctrina simplex, sed caelesti plena vi et spiritu, nec humane sed spiritu iudicanda.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸσ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
2 λόγου ἢ σοφίασ καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. [2] οὐ
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον
3 ἐσταυρωμένον. [3] κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
4 πολλῷ ἐγενόμην πρὸσ ὑμᾶσ, [4] καὶ ὁ λόγοσ μου καὶ τὸ κήρυγμά 12
μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματοσ
5 καὶ δυνάμεωσ, [5] ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων 1 Th 1, 5
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νοσ τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου τῶν καταργου-
7 μένων· [7] ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε- Eph 3, 5 Ro 16, 25
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ πρὸ τῶν αἰώνων εἰσ δόξαν
8 ἡμῶν, [8] ἣν οὐδεὶσ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἔγνωκεν· εἰ
9 γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆσ δόξησ ἐσταύρωσαν. [9] ἀλλὰ
καθὼσ γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸσ οὐκ εἶδεν καὶ οὖσ οὐκ ἤκουσεν Es 64, 4
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸσ τοῖσ
10 ἀγαπῶσιν αὐτόν. [10] ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸσ διὰ τοῦ πνεύ-
ματοσ. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.
11 [11] τίσ γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα
τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶσ ἔγνωκεν Mt 11, 27
12 εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. [12] ἡμεῖσ δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου
ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ
13 τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, [13] ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖσ
ἀνθρωπίνησ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν διδακτοῖσ πνεύματοσ, πνευ- 4
14 ματικοῖσ πνευματικὰ συνκρίνοντεσ. [14] ψυχικὸσ δὲ ἄνθρωποσ οὐ
δέχεται τὰ τοῦ πνεύματοσ τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ Io 14, 17
15 οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶσ ἀνακρίνεται. [15] ὁ δὲ πνευ-
ματικὸσ ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸσ δὲ ὑπ' οὐδενὸσ ἀνακρίνεται.
16 [16] τίσ γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃσ συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖσ δὲ νοῦν Es 40, 13 Ro 11, 34
Χριστοῦ ἔχομεν.

III.

Corinthiorum imbecillitas dissidiis conspicua. Unus Christus fundamentum, Christiani templum dei. Sapientia mundi.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡσ πνευματικοῖσ He 5, 12 1 Pe 2, 2
ἀλλ' ὡσ σαρκίνοισ, ὡσ νηπίοισ ἐν Χριστῷ. [2] γάλα ὑμᾶσ ἐπότισα,
οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε·

II, 1. μαρτυριον : א* μυστηριον 2. εκρινα : add του 3. και εγω 4. ανθρωπινησ σοφιασ 7. σοφιαν θεου 10. ο θεοσ απεκαλυψ. | δια τ. πνευμ. : add αυτου | ερευνα 11. εγνωκεν : οιδεν 13. πνευματοσ : add αγιου | συγκριν. 15. א* (non item [a]) om versum | ς א[a] ανακρινει μεν

III, 1. και εγω | σαρκικοισ 2. και ου βρωμ. | ηδυνασθε | αλλ ουτε

1, 11 s 11, 18 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλοσ καὶ ἔρισ, οὐχὶ 3
Ga 5, 20 2 Co 12, 20 σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ 4
τισ· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτεροσ δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί
7, 17 Ro 12, 3 ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώσ; τί δέ ἐστιν Παῦλοσ; διάκονοι δι' 5
ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡσ ὁ κύριοσ ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, 6
Ἀπολλὼσ ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸσ ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων 7
ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεόσ. 8 ὁ φυτεύων δὲ 8
καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστοσ δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται
κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, 9
θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡσ σοφὸσ 10
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλοσ δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστοσ δὲ
Eph 2, 20 βλεπέτω πῶσ ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶσ δύναται 11
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅσ ἐστιν Ἰησοῦσ Χριστόσ. 12 εἰ δέ 12
τισ ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθουσ τιμίουσ,
ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· 13
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου
τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινοσ τὸ 14
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινοσ τὸ 15
ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸσ δὲ σωθήσεται, οὕτωσ
Iud 23 δὲ ὡσ διὰ πυρόσ.

Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸσ θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ 16
6, 19 2 Co 6, 16 οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τισ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ- 17
Eph 2, 21 τον ὁ θεόσ· ὁ γὰρ ναὸσ τοῦ θεοῦ ἅγιόσ ἐστιν, οἵτινέσ ἐστε ὑμεῖσ.
18 Μηδεὶσ ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τισ δοκεῖ σοφὸσ εἶναι ἐν ὑμῖν 18
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸσ γενέσθω, ἵνα γένηται σοφόσ. 19 ἡ 19
Iob 5, 13 γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα-
πται γάρ· ὁ δρασσόμενοσ τοὺσ σοφοὺσ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.
Ps 93 (94), 11 20 καὶ πάλιν· κύριοσ γινώσκει τοὺσ διαλογισμοὺσ τῶν σοφῶν, ὅτι 20
εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶσ καυχάσθω ἐν ἀνθρώποισ· πάντα 21
γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλοσ εἴτε Ἀπολλὼσ εἴτε Κηφᾶσ, εἴτε 22
κόσμοσ εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατοσ, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖσ δὲ Χριστοῦ, Χριστὸσ δὲ θεοῦ. 23

IV.

Ministri Christi. Paulus et quos generavit Corinthii. Timotheus Pauli praecursor.

Οὕτωσ ἡμᾶσ λογιζέσθω ἄνθρωποσ ὡσ ὑπηρέτασ Χριστοῦ 1
1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμουσ μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖσ 2

3. ζηλ. κ. ερισ : add και διχοστασιαι 4. ουκ : ουχι | ανθρωποι : σαρκικοι
5. τι bis : τισ | παυλ. et απολλ. hoc ordine | εστιν sec : om | αλλ η διακονοι
6. αλλ 7. ουτε sec : ℵ* ουδε 8. ληψεται 10. τεθεικα 11. ιησ. ο χριστ.
12. επι τ. θεμελιον : add τουτον | χρυσον | αργυρον 13. ϛ ℵ om αυτο
14. μένει | εποικοδομησε | ληψεται 22. παντα υμων : add εστιν
IV, 2. ωδε : ὃ δὲ | λοιπον : ℵ* (non item ℵa) add τι | ℵ ζητειτε

3 οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. [3] ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
4 ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· [4] οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
5 τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. [5] ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29
6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-
λὼν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12, 3
7 μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. [7] τίς γάρ σε
διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
8 ὡς μὴ λαβών; [8] ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
9 ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. [9] δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό- Ro 8, 36
λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
10 μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. [10] ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
11 ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. [11] ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας 2Co 11, 27s
καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
12 καὶ ἀστατοῦμεν [12] καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
13 λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, [13] δυσφημού-
μενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.
14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα- 1The 2, 11
15 πητὰ νουθετῶν. [15] ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ,
ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
16 γελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. [16] παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου 11, 1 Ga 4, 19
17 γίνεσθε. [17] διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου 16, 10
τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς
ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
18 κλησίᾳ διδάσκω. [18] ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-
19 θησάν τινες· [19] ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος 16, 7 Ia 4, 15
θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ
20 τὴν δύναμιν· [20] οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν
21 δυνάμει. [21] τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ
πνεύματί τε πραΰτητος;

V.

Contra flagitiosum coniugium. Contra mala consortia.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις
2 οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. [2] καὶ Lv 18, 7

4. ο δε : ℵ* ο γαρ 6. ταυτα δε (ℵa) : ℵ* om δε | ς ℵa απολλω | υπερ ο | γεγραπται : add φρονειν 8. συμβασιλ. 9. δοκω γαρ : add οτι 11. γυμνητευομεν 13. βλασφημουμενοι 14. νουθετω 17. om αυτο | τεκν. μου | om ιησου 21. ς ℵ πραοτητος
V, 1. εθνεσιν : add ονομαζεται

ὑμεῖσ πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ
Col 2, 5 ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξασ; [3] ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν 3
τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡσ παρὼν τὸν
οὕτωσ τοῦτο κατεργασάμενον, [4] ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 4
συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματοσ σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [5] παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰσ 5
1, 8 ὄλεθρον τῆσ σαρκόσ, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρα τοῦ κυ-
Ga 5, 9 ρίου Ἰησοῦ. [6] Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ 6
ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; [7] ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, 7
ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώσ ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα
ἡμῶν ἐτύθη Χριστόσ. [8] ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ 8
μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίασ καὶ πονηρίασ, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοισ εἰλικρινίασ
καὶ ἀληθείασ.

Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοισ, 9
[10] οὐ πάντωσ τοῖσ πόρνοισ τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖσ πλεονέκταισ 10
καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραισ, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
ἐξελθεῖν. [11] νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τισ 11
ἀδελφὸσ ὀνομαζόμενοσ ᾖ πόρνοσ ἢ πλεονέκτησ ἢ εἰδωλολάτρησ ἢ
λοίδοροσ ἢ μέθυσοσ ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. [12] τί 12
γάρ μοι τοὺσ ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺσ ἔσω ὑμεῖσ κρίνετε; [13] τοὺσ 13
Dt 17, 7 δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

Contra lites, inprimis coram exteris. Ipsorum corporum sanctitas Christianis colenda.

Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι 1
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; [2] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ 2
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ,
ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; [3] οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ 3
κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; [4] βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, 4
τοὺσ ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ καθίζετε; [5] πρὸσ 5
15, 34 ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σοφόσ, ὃσ
δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; [6] ἀλλὰ ἀδελ- 6
φὸσ μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; [7] ἤδη μὲν 7
ὅλωσ ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν. διατί
οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; [8] ἀλλὰ 8
Ga 5, 21 ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούσ. [9] ἢ οὐκ 9
Ro 1, 29ss Ga 5, 19ss οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα-

2. εξαρθη | πραξασ : ποιησασ 3. ωσ απων 4. κυριου : add ημων | ιησου pri : ς ℵ add χριστου | ιησου sec : add χριστου 7. εκκαθαρατ. ουν | το πασχ. ημων : add υπερ ημων | ς^{e} εθυθη 8. ειλικρινειασ 10. και ου παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11. ℵ^{c} νυν | ῆ : ς (non ς^{e}) ἢ 12. γαρ μοι : add και | ℵ* (non ^{a}) κρινειτε 13. κρίνει | και εξαρειτε

VI, 2. om η 5. ενι : εστιν | σοφοσ ουδε εισ | ℵ* ανακριναι 7. ηδη μεν : add ουν | εν υμιν εστ. | ℵ κριμα 8. τουτο : ταυτα 9. βασιλ. θεου

νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ
10 οὔτε ἀρσενοκοῖται [10] οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,
11 οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγεσ βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. [11] καὶ
ταῦτά τινεσ ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλʼ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι 10, 23
13 ἔξεστιν, ἀλλʼ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. [13] τὰ βρώ-
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ
14 τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι· [14] ὁ δὲ θεὸσ καὶ τὸν κύριον Ro 8, 11 2 Co 4, 14
15 ἤγειρεν καὶ ἡμᾶσ ἐξεγερεῖ διὰ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ. [15] οὐκ
οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ οὖν τὰ 12, 27
16 μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνησ μέλη; μὴ γένοιτο. [16] ἢ οὐκ
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενοσ τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ, Gn 2, 24 Mt 19, 5 Eph 5, 31
17 φησίν, οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. [17] ὁ δὲ κολλώμενοσ τῷ κυρίῳ ἓν
18 πνεῦμά ἐστιν. [18] φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν
ποιήσῃ ἄνθρωποσ ἐκτὸσ τοῦ σώματόσ ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰσ
19 τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. [19] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν 3, 16 2 Co 6, 16
ναὸσ τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματόσ ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ,
20 καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; [20] ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆσ· δοξάσατε δὴ 7, 23
τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

De coniugio, caelibatu, viduitate, divortio, coniugio dispari. De circumcisione. De servis. De virginibus. Continentia commendatur. Nupti et innupti. Filia nubilis.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸσ μὴ ἅπτε
2 σθαι· [2] διὰ δὲ τὰσ πορνείασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
3 καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. [3] τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
4 λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. [4] ἡ γυνὴ τοῦ
ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίωσ δὲ καὶ ὁ
5 ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. [5] μὴ
ἀποστερεῖτε ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν ἵνα Ex 19, 15
σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ
6 πειράζῃ ὑμᾶσ ὁ σατανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. [6] τοῦτο δὲ
7 λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατʼ ἐπιταγήν. [7] θέλω δὲ πάντασ

---

10. ουτε μεθυσοι | ου κληρονομησουσ. 11. om χριστου 14. ημασ : ς^c υμασ 15. υμων : ℵ* ημων 19. ℵ^c απο του θε. | εαυτων : ℵ* αυτων 20. ℵ* om δη | σωματι υμων : add και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου

VII, 1. εγραψατε : add μοι 3. την οφειλομενην ευνοιαν αποδ. 4. αλλ ο et αλλ η 5. σχολαζητε | τη νηστεια και τη προσευχη | ητε : ς^c συνερχεσθε, ς συνερχησθε 6. ς ℵ συγγνωμην 7. δε : γαρ

ἀνθρώπουσ εἶναι ὡσ καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστοσ ἴδιον ἔχει
χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτωσ, ὁ δὲ οὕτωσ.
Λέγω δὲ τοῖσ ἀγάμοισ καὶ ταῖσ χήραισ, καλὸν αὐτοῖσ ἐὰν 8
μείνωσιν ὡσ κἀγώ· [9] εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· 9
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. [10] τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν 10
Mt 5, 32 παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ
χωρισθῆναι, [11] ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ 11
καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. [12] τοῖσ δὲ λοιποῖσ 12
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· [13] καὶ γυνὴ 13
εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτοσ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
τῆσ, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. [14] ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστοσ 14
ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστοσ ἐν τῷ ἀδελφῷ·
ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.
[15] εἰ δὲ ὁ ἄπιστοσ χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελ- 15
φὸσ ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖσ τοιούτοισ. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶσ
ὁ θεόσ. [16] τί γὰρ οἶδασ, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεισ; ἢ τί οἶδασ, 16
ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεισ; [17] εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡσ μεμέρικεν ὁ 17
3, 5 Ro 12, 3 κύριοσ, ἕκαστον ὡσ κέκληκεν ὁ θεόσ, οὕτωσ περιπατείτω. καὶ
οὕτωσ ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ πάσαισ διατάσσομαι. [18] περιτετμη- 18
μένοσ τισ ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τισ;
Ga 5, 6 6, 15 μὴ περιτεμνέσθω. [19] ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία 19
24 οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησισ ἐντολῶν θεοῦ. [20] ἕκαστοσ ἐν τῇ κλήσει 20
ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. [21] δοῦλοσ ἐκλήθησ; μή σοι μελέτω· 21
Ro 6, 18 ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. [22] ὁ γὰρ 22
ἐν κυρίῳ κληθεὶσ δοῦλοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ
6, 20 ἐλεύθεροσ κληθεὶσ δοῦλόσ ἐστιν Χριστοῦ. [23] τιμῆσ ἠγοράσθητε· 23
20 μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. [24] ἕκαστοσ ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, 24
ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.
Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην 25
δὲ δίδωμι ὡσ ἠλεημένοσ ὑπὸ κυρίου πιστὸσ εἶναι. [26] νομίζω οὖν 26
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτωσ εἶναι. [27] δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυ- 27
σαι ἀπὸ γυναικόσ; μὴ ζήτει γυναῖκα. [28] ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃσ, 28
οὐχ ἥμαρτεσ, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένοσ, οὐχ ἥμαρτεν· θλίψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. [29] τοῦτο δέ 29
φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸσ συνεσταλμένοσ ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ

7. αλλ εκαστ. | χαρισμ. εχει | οσ μεν et οσ δε 8. αυτοισ : add εστιν
9. κρεισσον | γαμησαι 10. αλλ 12. εγω λεγω | αὕτη : αὐτὴ 13. ητισ εχει |
ουτοσ : αυτοσ | τον ανδρα : αυτον 14. αδελφω : ανδρι 15. η η αδελφη:
ℵ* om η | υμασ : ημασ 17. εμερισεν ο θεοσ | κεκληκ. ο κυριοσ | ℵ εν
πασαισ ταισ εκκλ. 18. εν ακροβ. τισ εκληθη 22. ομοιωσ : add και |
ℵ* χριστου εστιν 24. παρα τω θεω 28. γημησ 29. ο καιροσ : ςe praem
οτι | ςe συνεσταλμ. το λοιπον εστι·, ς συνεσταλμενοσ· το λοι. εστι

30 οἱ ἔχοντεσ γυναῖκασ ὡσ μὴ ἔχοντεσ ὦσιν, [30] καὶ οἱ κλαίοντεσ ὡσ
μὴ κλαίοντεσ, καὶ οἱ χαίροντεσ ὡσ μὴ χαίροντεσ, καὶ οἱ ἀγορά-
31 ζοντεσ ὡσ μὴ κατέχοντεσ, [31] καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡσ μὴ
καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 1 Io 2, 17
32 [32] θέλω δὲ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ εἶναι. ὁ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ
33 κυρίου, πῶσ ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· [33] ὁ δὲ γαμήσασ μεριμνᾷ τὰ τοῦ
34 κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ τῇ γυναικί. [34] καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ
καὶ ἡ παρθένοσ· ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία
καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ
35 κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. [35] τοῦτο δὲ πρὸσ τὸ ὑμῶν αὐτῶν
σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸσ τὸ
36 εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστωσ. [36] εἰ δέ τισ
ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμοσ,
καὶ οὕτωσ ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει,
37 γαμείτωσαν. [37] ὃσ δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖοσ, μὴ
ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματοσ, καὶ
τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον,
38 καλῶσ ποιήσει. [38] ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον
39 καλῶσ ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. [39] γυνὴ δέδεται Ro 7, 2
ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ,
40 ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. [40] μακαριω-
τέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτωσ μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ
κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

In carnibus victimarum edendis aliorum offensio vitanda.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντεσ γνῶσιν ἔχομεν.
2 ἡ γνῶσισ φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. [2] εἴ τισ δοκεῖ ἐγνωκέναι Ga 6, 3
3 τι, οὔπω ἔγνω καθὼσ δεῖ γνῶναι· [3] εἰ δέ τισ ἀγαπᾷ τὸν θεόν,
4 οὗτοσ ἔγνωσται ὑπ᾽ αὐτοῦ. [4] περὶ τῆσ βρώσεωσ οὖν τῶν εἰδωλο-
θύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶσ θεὸσ
5 εἰ μὴ εἷσ. [5] καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
6 εἴτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, [6] ἀλλ᾽
ἡμῖν εἷσ θεὸσ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ εἰσ αὐτόν, Ro 11, 36
καὶ εἷσ κύριοσ Ἰησοῦσ Χριστόσ, δι᾽ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ δι᾽
7 αὐτοῦ. [7] ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνηθείᾳ

29. ϛ^e om *οι* 31. *τω κοσμω τουτω* 32. *αρεσει* 33. *αρεσει* 34. om *και* ante *μεμεριστ.* | om *και* ante *η γυνη* | om bis *τω* | *αρεσει* 35. *συμφερον* | *ευπροσεδρον* 37. *εδραιοσ* : post *εστηκεν* | om *αυτου* | *εν τη καρδια αυτου* | *του τηρειν* | *ποιει* 38. *εκγαμιζων* | *την εαυτου παρθενον* : om | *ο δε μη εκγαμιζων κρει. ποιει* 39. *δεδεται* : add *νομω* | *ο ανηρ* sec : add *αυτησ*

VIII, 2. *ει* : add *δε* | *εγνωκεναι* : *ειδεναι* | *ουδεπω ουδεν εγνωκε* 3. ℵ* om *υπ αυτου* 4. *ουδεισ θεοσ* : add *ετεροσ* 5. *επι τησ γησ* 6. ℵ* om *θεοσ* 7. *συνηθεια* : *συνειδησει*

ἕωσ ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
είδησισ αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται. [8] βρῶμα δὲ ἡμᾶσ οὐ 8
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν
Ro 14, 13 μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. [9] βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν 9
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν. [10] ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σὲ 10
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
Ro 14, 15 ἐσθίειν; [11] ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- 11
φὸσ δι' ὃν Χριστὸσ ἀπέθανεν. [12] οὕτωσ δὲ ἁμαρτάνοντεσ εἰσ 12
τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τύπτοντεσ αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν
Ro 14, 21 εἰσ Χριστὸν ἁμαρτάνετε. [13] διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν 13
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰσ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελ-
φόν μου σκανδαλίσω.

IX.

Paulus de se suoque apostolatu ac iure suo. Abstinuit a mercede docendi debita, seque omnibus accommodavit Christi caussa. Certamen laudis.

19 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν 1
15, 8 κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ; [2] εἰ 2
2 Co 3, 2 ἄλλοισ οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίσ
μου τῆσ ἀποστολῆσ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ. [3] ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖσ 3
ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. [4] μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν 4
καὶ πεῖν; [5] μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, 5
ὡσ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κη-
Act 4, 36 φᾶσ; [6] ἢ μόνοσ ἐγὼ καὶ Βαρνάβασ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε- 6
σθαι; [7] τίσ στρατεύεται ἰδίοισ ὀψωνίοισ ποτέ; τίσ φυτεύει ἀμπε- 7
λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίσ ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτοσ τῆσ ποίμνησ οὐκ ἐσθίει; [8] μὴ κατὰ ἄνθρω- 8
Dt 25, 4 1 Ti 5, 18 πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμοσ ταῦτα οὐ λέγει; [9] ἐν γὰρ τῷ 9
Μωϋσέωσ νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεισ βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν
βοῶν μέλει τῷ θεῷ; [10] ἢ δι' ἡμᾶσ πάντωσ λέγει; δι' ἡμᾶσ γὰρ 10
ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
Ro 15, 27 ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. [11] Εἰ ἡμεῖσ ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί- 11
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖσ ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; [12] εἰ ἄλλοι τῆσ 12
ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκοπὴν

---

7. *εωσ αρτι* : post *τ. ειδωλου* pon 8. ℵ* *υμασ* | *παριστησι* | *ουτε* pri : add *γαρ* 9. *ασθενουσιν* 10. ℵ* *γνωσ. εχοντα* | *ειδωλειω* 11. ℵ^c *και απολλυται*, ς *και απολειται* | *εν τη* : *επι τη* | *ο αδελφ.* : *αδελφοσ*, idque post *ασθενων* 13. ℵ* *κρεασ*

IX, 1. *Ουκ ε. αποστολοσ; ο. ε. ελευθερ.* | *ιησουν χριστον* | *εωρακα* 2. *μου τησ* : *τησ εμησ* | ς^e 1633. *επιστολησ* 3. *αυτη εστι* 4. *πιειν* 6. *εξου. του μη* 7. *εκ του καρπου αυτου* 8. *η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγει* 9. *μωσεωσ* | *φιμωσεισ* 10. *εγρ. οτι επ ελπιδι οφειλει ο αροτρ.* | *ο αλ. τησ ελπιδοσ αυτου μετεχειν επ ελπιδι* 12. *τ. εξουσ. υμων* | ℵ^c *ουχι μαλλ.* | *εγκοπην τινα*

13 δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. [13] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ Dt 18, 1
ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρ- Nm 18, 31
14 εδρεύοντεσ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; [14] οὕτωσ καὶ ὁ κύριοσ
διέταξεν τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου Mt 10, 10 Lc 10, 7
15 ζῆν· [15] ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
ταῦτα ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
16 θανεῖν ἤ τὸ καύχημά μου οὐδεὶσ κενώσει. [16] ἐὰν γὰρ εὐαγγελί-
ζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
17 γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. [17] εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο
18 πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. [18] τίσ
οὖν μού ἐστιν ὁ μισθόσ; ἵνα εὐαγγελιζόμενοσ ἀδάπανον θήσω τὸ
εὐαγγέλιον, εἰσ τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγ-
19 γελίῳ. [19] Ἐλεύθεροσ γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδού-
20 λωσα, ἵνα τοὺσ πλείονασ κερδήσω· [20] καὶ ἐγενόμην τοῖσ Ἰουδαίοισ Act 16, 3 21, 26
ὡσ Ἰουδαῖοσ, ἵνα Ἰουδαίουσ κερδήσω· τοῖσ ὑπὸ νόμον ὡσ ὑπὸ
νόμον, μὴ ὢν αὐτὸσ ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον κερδήσω·
21 [21] τοῖσ ἀνόμοισ ὡσ ἄνομοσ, μὴ ὢν ἄνομοσ θεοῦ ἀλλ' ἔννομοσ Act 11, 3 Ga 2, 3
22 Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺσ ἀνόμουσ· [22] ἐγενόμην τοῖσ ἀσθενέσιν
ἀσθενήσ, ἵνα τοὺσ ἀσθενεῖσ κερδήσω· τοῖσ πᾶσιν γέγονα πάντα,
23 ἵνα πάντωσ τινὰσ σώσω. [23] πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, Ro 11, 14
24 ἵνα συνκοινωνὸσ αὐτοῦ γένωμαι. [24] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
τρέχοντεσ πάντεσ μὲν τρέχουσιν, εἷσ δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;
25 οὕτωσ τρέχετε ἵνα καταλάβητε. [25] πᾶσ δὲ ὁ ἀγωνιζόμενοσ πάντα
ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, 2 Ti 4, 8 Ia 1, 12
26 ἡμεῖσ δὲ ἄφθαρτον. [26] ἐγὼ τοίνυν οὕτωσ τρέχω ὡσ οὐκ ἀδήλωσ,
27 οὕτωσ πυκτεύω ὡσ οὐκ ἀέρα δέρων· [27] ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ
σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπωσ ἄλλοισ κηρύξασ αὐτὸσ ἀδόκιμοσ
γένωμαι.

X.

Iudaeorum in deserto interitus exemplum severitatis divinae. Coena sacra cum epulis profanis non convenit. Cautio vescendi carnibus immolatis.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρεσ ἡμῶν Ex 13, 21 14, 22
πάντεσ ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντεσ διὰ τῆσ θαλάσσησ
2 διῆλθον, [2] καὶ πάντεσ εἰσ τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ Nm 9, 15 ss
3 καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, [3] καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 16, 15
4 ἔφαγον, [4] καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον

---

13. om τα sec | προσεδρευοντεσ 15. ℵ^c ουκ εχρησαμην ουδενι, ϛ ουδενι εχρησαμην | ουδεισ : ινα τισ | κενωση 16. καυχημα : ℵ* χαρισ | ουαι δε 18. μοι εστιν | το ευαγγελιον : add του χριστου 20. om μη ων αυτ. υπο νομον 21. θεω et χριστω | κερδησω | om τουσ 22. ωσ ασθενησ | τα παντα 23. παντα : τουτο | συγκοινω. 27. ϛ (non ϛ^e) δουλαγαγω (ex errore)

X, 1. γαρ : δε 2. ϛ ℵ μωσην | εβαπτισαντο 3. ℵ* om το αυτο | βρωμ. πνευματ. εφαγ. 4. πομ. πνευματ. επι.

Ex 17, 6 γὰρ ἐκ πνευματικῆσ ἀκολουθούσησ πέτρασ, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι-
Nm 14, 30 26, 64 s στόσ· ⁵ ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖσ πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεόσ· κατε- 5
στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ⁶ ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, 6
Nm 11, 4 11 εἰσ τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶσ ἐπιθυμητὰσ κακῶν, καθὼσ κἀκεῖνοι ἐπεθύ-
μησαν. ⁷ μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώσ τινεσ αὐτῶν, ὥσπερ 7
Ex 32, 6 γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸσ φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν
Nm 25, 1. 9 παίζειν. ⁸ μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ 8
Nm 21, 5 s ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. ⁹ μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν 9
κύριον, καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων
Nm 14, 2. 37 ἀπώλλυντο. ¹⁰ μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲσ αὐτῶν ἐγόγγυσαν 10
καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ¹¹ ταῦτα δὲ τυπικῶσ συν- 11
Ro 15, 4 6 έβαινεν ἐκείνοισ, ἐγράφη δὲ πρὸσ νουθεσίαν ἡμῶν, εἰσ οὓσ τὰ
He 9, 26 τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. ¹² ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω 12
μὴ πέσῃ. ¹³ πειρασμὸσ ὑμᾶσ οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινοσ· 13
1, 9 πιστὸσ δὲ ὁ θεόσ, ὃσ οὐκ ἐάσει ὑμᾶσ πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε,
ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν.

1 Io 5, 21 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆσ εἰδωλολατρείασ. 14
11, 24 ss ¹⁵ ὡσ φρονίμοισ λέγω· κρίνατε ὑμεῖσ ὅ φημι. ¹⁶ τὸ ποτήριον 15 16
τῆσ εὐλογίασ ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματοσ τοῦ Χρι-
στοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματοσ
12, 12 Ro 12, 5 τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; ¹⁷ ὅτι εἷσ ἄρτοσ, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· 17
οἱ γὰρ πάντεσ ἐκ τοῦ ἑνὸσ ἄρτου μετέχομεν. ¹⁸ βλέπετε τὸν 18
Lv 7, 6 Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντεσ τὰσ θυσίασ κοινωνοὶ τοῦ
8, 4 θυσιαστηρίου εἰσίν; ¹⁹ τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ 19
Dt 32, 17 ὅτι εἴδωλόν τι ἐστίν; ²⁰ ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοισ καὶ οὐ 20
θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶσ κοινωνοὺσ τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
²¹ οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· 21
οὐ δύνασθε τραπέζησ κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζησ δαιμονίων.
Dt 32, 21 ²² ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν; 22
6, 12 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, 23
Phil 2, 4 ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. ²⁴ μηδεὶσ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ 24
τοῦ ἑτέρου. ²⁵ πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν 25
Ps 23 (24), 1 ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν· ²⁶ τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ 26
πλήρωμα αὐτῆσ. ²⁷ εἴ τισ καλεῖ ὑμᾶσ τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε 27
Lc 10, 7 πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον-

---

4. η δε πετρα 7. ωσπερ : ωσ | πιειν 8. επεσον | εν μια 9. τ. κυριον : τ. χριστον | καθωσ και | ℵ* om αυτων | επειρασαν | απωλοντο 10. ℵ γογγυζωμεν | καθωσ και 11. ϛ ταυτα δε παντα, ℵ παντα δε ταυτ. | τυπικωσ : τυποι | συνεβαινον | προσ : ℵ* εισ | κατηντησεν 13. υπενεγκειν : praem υμασ 18. ουχι 19. ϛ οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ., ℵ* (non item ℵa) nil nisi οτι ειδωλοθυτ. 20. ϛ οτι α θυει, atque ϛ ℵ add τα εθνη | δαιμ. θυει και ου θεω 23. bis παντα μοι εξεστιν 24. ετερου : add εκαστοσ 2° του γαρ κυρ. 27. ει δε τισ

28 τεσ διὰ τὴν συνείδησιν. [28] ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν
ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.
29 [29] συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.
ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλησ συνειδήσεωσ;
30 [30] εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
31 [31] εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰσ δόξαν Col 3, 17
32 θεοῦ ποιεῖτε. [32] ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοισ γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν
33 καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, [33] καθὼσ κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
1 σιν. (XI.) [1] Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ Χριστοῦ. 4, 16

XI.

Viro orandum capite nudo, mulieri velato. De agapis. De institutione usuque coenae sacrae.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼσ παρέ-
3 δωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. [3] θέλω δὲ ὑμᾶσ εἰδέναι
ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναι- Eph 5, 23
4 κὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεόσ. [4] πᾶσ ἀνὴρ προσ-
ευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει τὴν
5 κεφαλὴν αὐτοῦ. [5] πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆσ· ἓν
6 γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. [6] εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται
γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
7 σθαι, κατακαλυπτέσθω. [7] ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-
πτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
8 δόξα ἀνδρόσ ἐστιν. [8] οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ
9 ἐξ ἀνδρόσ· [9] καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ Gn 2, 22 18
10 γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. [10] διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν
11 ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγγέλουσ. [11] πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ
12 ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυναικὸσ ἐν κυρίῳ· [12] ὥσπερ γὰρ ἡ
γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ
13 πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. [13] ἐν ὑμῖν αὐτοῖσ κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυ-
14 ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; [14] οὐδὲ ἡ φύσισ
αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶσ ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,
15 [15] γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβο-
λαίου δέδοται αὐτῇ.
16 Εἰ δέ τισ δοκεῖ φιλόνεικοσ εἶναι, ἡμεῖσ τοιαύτην συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰσ τὸ κρεῖσσον 22

28. ειδωλοθυτον | συνειδησιν : add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ 30. ει : add δε 32. απροσκ. γινεσθ. και ιουδ. 33. συμφερον

XI, 2. δε υμασ : add αδελφοι 3. om του 5. την κεφαλ. εαυτησ 7. ς א* om η ante γυνη 11. ουτε γυν. χωρ. ανδροσ : post ουτε ανηρ χωρ. γυν. 14. ουδε : praem ἢ | αυτη η φυσισ 17. κρειττον

ἀλλὰ εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. [18] πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων 18
1, 11 3, 3 ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέροσ τι
πιστεύω. [19] δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεισ ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι 19
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. [20] συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ 20
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· [21] ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ- 21
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ, ὃσ δὲ μεθύει.
[22] μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆσ ἐκ- 22
17 κλησίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺσ μὴ ἔχον-
15, 3 τασ; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. [23] Ἐγὼ 23
Lc 22, 19s Mt 26, 26ss Mc 14, 22ss γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ
κύριοσ Ἰησοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον [24] καὶ 24
εὐχαριστήσασ ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [25] ὡσαύτωσ 25
Ex 24, 8 καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκισ ἐὰν
πίνητε, εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [26] ὁσάκισ γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν 26
ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου
καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. [27] ὥστε ὃσ ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ 27
πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίωσ, ἔνοχοσ ἔσται τοῦ σώματοσ
καὶ τοῦ αἵματοσ τοῦ κυρίου. [28] δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωποσ ἑαυτόν, 28
καὶ οὕτωσ ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω·
[29] ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ δια- 29
κρίνων τὸ σῶμα. [30] διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖσ καὶ ἄρ- 30
ρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. [31] εἰ δὲ ἑαυτοὺσ διεκρίνομεν, οὐκ 31
ἂν ἐκρινόμεθα· [32] κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα 32
μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. [33] ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχό- 33
μενοι εἰσ τὸ φαγεῖν ἀλλήλουσ ἐκδέχεσθε. [34] εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ 34
ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰσ κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω
διατάξομαι.

XII.

Donorum spiritus sancti varietas et unitas. Sunt quasi membra multa in uno corpore.

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν. 1
[2] οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ ἂν 2
1 Io 4, 2s ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. [3] διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύματι 3
θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται εἰπεῖν·
κύριοσ Ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

---

17. αλλ | ηττον 18. εν τη εκκλησια 22. υμιν ειπω | ὑμᾶσ ἐν τούτῳ; 23. παρεδιδοτο 24. ειπεν : add λαβετε φαγετε | το υπ. υμων : add κλωμενον 25. εαν : αν 26. εαν : αν | το ποτηριον : add τουτο | αχρισ ου αν 27. τον αρτον : add τουτον | του κυρ. αναξιωσ : ℵ add του κυριου | om του ante αιματ. 29. κ. πινων : add αναξιωσ | το σωμα : add του κυριου 31. ει δε : ει γαρ 32. υπο κυριου 34. ει δε τισ

XII, 2. om οτε 3. αναθεμ. ιησουν et κυριον ιησουν

4 5 Διαιρέσεισ δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· [5] καὶ Ro 12, 6
6 διαιρέσεισ διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· [6] καὶ διαιρέσεισ
ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
7 σιν. [7] ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ
8 συμφέρον. [8] ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ,
9 ἄλλῳ δὲ λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, [9] ἑτέρῳ πίστισ ἐν
τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύ-
10 ματι, [10] ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία
11 γλωσσῶν· [11] πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼσ βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα 27 6, 15
δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτωσ καὶ Ro 12, 4s
13 ὁ Χριστόσ· [13] καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ εἰσ ἓν σῶμα
ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνεσ, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύ- Ga 3, 28
14 θεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. [14] καὶ γὰρ τὸ σῶμα
15 οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. [15] ἐὰν εἴπῃ ὁ πούσ· ὅτι οὐκ
εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
16 τοῦ σώματοσ. [16] καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ,
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώμα-
17 τοσ. [17] εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
18 ποῦ ἡ ὄσφρησισ; [18] νυνὶ δὲ ὁ θεὸσ ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον
19 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼσ ἠθέλησεν. [19] εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν
20 μέλοσ, ποῦ τὸ σῶμα; [20] νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21 [21] οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω,
22 ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· [22] ἀλλὰ
πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματοσ ἀσθενέστερα
23 ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, [23] καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ
σώματοσ, τούτοισ τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχή-
24 μονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, [24] τὰ δὲ εὐσχήμονα
ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸσ συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ
25 ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοὺσ τιμήν, [25] ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν
τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη.
26 [26] καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλοσ, συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε
27 δοξάζεται μέλοσ, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. [27] ὑμεῖσ δέ ἐστε 12
28 σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ. [28] καὶ οὓσ μὲν ἔθετο ὁ 9. 10 Eph 4, 11
θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ, δεύτερον προφήτασ,
τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων,

6. θεοσ : praem εστι 9. ετερω : add δε | εν τω ενι : ς ℵ εν τω αυτω 10. διακρισεισ | ετερω : add δε 12. εχει πολλα | του σωματοσ : add του ενοσ 13. εν πνευμα : praem εισ 15 et 16. ς bis ad finem σώματοσ; habet 21. om ο ante οφθ. 23. ςe 1624. ατιμωτερα 24. αλλ | τω υστερουντι 25. σχισμα 26. συμπασχ. et συγχαιρ. | δοξαζ. εν μελ. 28. επειτα sec : ειτα

ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη γλωσσῶν. [29] μὴ πάντεσ απο- 29
στολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ πάντεσ διδάσκαλοι; μὴ πάντεσ
δυνάμεισ; [30] μὴ πάντεσ χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ παντεσ 30
14, 1 γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ πάντεσ διερμηνεύουσιν; [31] ζηλοῦτε δε 31
τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.

XIII.

Caritas praestat omnibus, ipsisque fide et spe maior est.

Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, 1
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
[2] καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν 2
14, 2 ss τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. [3] καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ- 3
άρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. [4] ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, 4
χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ
10, 24 Phi 2, 4 φυσιοῦται, [5] οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, 5
οὐ λογίζεται τὸ κακόν, [6] οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ 6
ἀληθείᾳ· [7] πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα 7
ὑπομένει.

Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη- 8
θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσισ, καταργηθήσε-
12 ται. [9] ἐκ μέρουσ γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρουσ προφητεύομεν· 9
[10] ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρουσ καταργηθήσεται. [11] ὅτε 10 11
ἤμην νήπιοσ, ἐλάλουν ὡσ νήπιοσ, ἐφρόνουν ὡσ νήπιοσ, ἐλογιζό-
μην ὡσ νήπιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
9 [12] βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω- 12
8, 3 πον πρὸσ πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρουσ, τότε δὲ ἐπιγνώσο-
μαι καθὼσ καὶ ἐπεγνώσθην. [13] νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, 13
τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

Donum linguarum et donum prophetiae. De donorum gratiae in conventibus sacris usu et abusu. Mulieri tacendum in ecclesia.

12, 31 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ 1
5 ἵνα προφητεύητε. [2] ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποισ λαλεῖ 2
ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶσ γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· [3] ὁ 3
δὲ προφητεύων ἀνθρώποισ λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ

---

28. αντιληψεισ | ℵ* om γενη 31. μειζονα : κρειττονα

XIII, 2. μεθιστανειν | ς^e ουδεν 3. ς^e ψωμιζω | καυθησωμ., ℵ καυχησωμαι | ουδεν 4. χρηστεύεται· ἡ ἀγ. οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγ. οὐ περπ., οὐ 6. ς ℵ συγχαι. 8. εκπιπτει | ℵ γνωσισ (sic) καταργηθησονται 10. τοτε το εκ 11. ωσ νηπ. ελαλ., ωσ νηπ. εφρο., ωσ νηπ. ελογι. | οτε sec : add δε

XIV, 2. ουκ : ℵ ουχ | τω θεω

4 *παραμυθίαν.* [4]*ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-*
5 *τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.* [5]*θέλω δὲ πάντασ ὑμᾶσ λαλεῖν γλώσ-*
σαισ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ 1
λαλῶν γλώσσαισ, ἐκτὸσ εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδο- 13
6 *μὴν λάβῃ.* [6]*νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ γλώσσαισ*
λαλῶν, τί ὑμᾶσ ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει
7 *ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ;* [7]*ὅμωσ τὰ ἄψυχα φωνὴν*
διδόντα, εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖσ φθόγγοισ
μὴ δῷ, πῶσ γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
8 [8]*καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ παρασκευάσεται*
9 *εἰσ πόλεμον;* [9]*οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσσησ ἐὰν μὴ εὔσημον*
λόγον δῶτε, πῶσ γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ
10 *ἀέρα λαλοῦντεσ.* [10]*τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ,*
11 *καὶ οὐδὲν ἄφωνον·* [11]*ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ,*
ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαροσ καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαροσ.
12 [12]*οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸσ τὴν*
13 *οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλησίασ ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.* [13]*διὸ ὁ λαλῶν*
14 *γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.* [14]*ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι* 5
γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦσ μου ἄκαρπόσ
15 *ἐστιν.* [15]*τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι*
16 *δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.* [16]*ἐπεὶ*
ἐὰν εὐλογῇσ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶσ 22
ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν·
17 [17]*σὺ μὲν γὰρ καλῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ' ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται.*
18 [18]*εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ·*
19 [19]*ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα*
καὶ ἄλλουσ κατηχήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.
20 *Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ*
21 *νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε.* [21]*ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-*
πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ Es28,11s
22 *τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριοσ.* [22]*ὥστε*
αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖσ ἀπί-
στοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ τοῖσ πιστεύουσιν.
23 [23]*ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶ-*
σιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
24 *μαίνεσθε;* [24]*ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπι-*
στοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
25 [25]*τὰ κρυπτὰ τῆσ καρδίασ αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ*

---

5. *μειζ. γαρ* 6. *νυνι* | ℵ om *η* post *λαλησω* | *η εν διδαχ.* 8. *φων. σαλπ.* 10. *εισιν* : *εστιν* | *ουδεν* : add *αυτων* 13. *διοπερ* 15. ℵ *προσευξωμαι τω πνευμ.* | ς[e] 1624. om *τω* ante *νοΐ* (per err.) 16. *ευλογησησ* | ς *τω πνευματι*, ℵ[c] *εν πνευμ.* 18. *τω θεω* : add *μου* | *γλωσσαισ* | *λαλων* 19. ς ℵ[a] *αλλ*, ℵ* om | *τω νοΐ* : *δια του νοοσ* 21. ℵ* *τι γεγραπτ.* | *ετερων* : *ετεροισ* 23. *παντ. γλωσσ. λαλω.* 25. *τα κρυπτα* : praem *και ουτω*

πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ
θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν.
Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλμὸν 26
ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν
Eph 4, 12 ἔχει· πάντα πρὸσ οἰκοδομὴν γινέσθω. [27] εἴτε γλώσσῃ τισ λαλεῖ, 27
κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖσ, καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ εἷσ διερ-
5 μηνευέτω· [28] ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, 28
2 ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. [29] προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖσ 29
λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· [30] ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀπο- 30
καλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτοσ σιγάτω. [31] δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα 31
πάντεσ προφητεύειν, ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ πάντεσ παρα-
καλῶνται. [32] καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταισ ὑποτάσσεται· 32
Ro 15, 33 [33] οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίασ ὁ θεὸσ ἀλλὰ εἰρήνησ. 33
Ὡσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῶν ἁγίων, [34] αἱ γυναῖκεσ 34
1 Ti 2, 11s ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖσ λαλεῖν,
Gn 3, 16 ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼσ καὶ ὁ νόμοσ λέγει. [35] εἰ δέ τι 35
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺσ ἰδίουσ ἄνδρασ ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. [36] ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ 36
λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰσ ὑμᾶσ μόνουσ κατήντησεν;
Εἴ τισ δοκεῖ προφήτησ εἶναι ἢ πνευματικόσ, ἐπιγινωσκέτω 37
ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· [38] εἰ δέ τισ ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. 38
[39] ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ 39
κωλύετε γλώσσαισ· [40] πάντα δὲ εὐσχημόνωσ καὶ κατὰ τάξιν γι- 40
νέσθω.

XV.

Christi resurrectio fundamentum nostrae fidei. Mors ultimus hostis. Baptisma pro mortuis. Resurrectio mortuorum. Novum corpus caeleste. Mysterium de subita immutatione superstitum.

Ga 1, 11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην 1
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, [2] δι' οὗ καὶ σῴζεσθε, 2
τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸσ εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
11, 23 Lc 24, 26s στεύσατε. [3] παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοισ, ὃ καὶ παρέλαβον, 3
Es 53, 8ss Ps 15(16), 10 ὅτι Χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰσ γρα-
φάσ, [4] καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ 4
Lc 24, 34. 36 τὰσ γραφάσ, [5] καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖσ δώδεκα. [6] ἔπειτα 5 6
ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοισ ἀδελφοῖσ ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονεσ
μένουσιν ἕωσ ἄρτι, τινὲσ δὲ ἐκοιμήθησαν. [7] ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, 7

---

25. ο θεοσ οντωσ 26. εκαστοσ: add υμων | γλωσσ. εχει, αποκαλ. εχει | γενεσθω 33. αλλ | ωσ εν πασαισ etc: ς ℵ cum antecedd coni 34. αι γυναικεσ: add υμων | επιτετραπται | αλλ | υποτασσεσθαι 35. ℵ* μανθανειν | γυναιξιν εν εκκλ. λαλειν 37. του κυριου | εστιν: ℵ εστ. εντολη, ς εισιν εντολαι 38. αγνοειτω 39. om μου | μη κωλυετε post γλωσσ. 40. om δε

XV, 4. τη τριτη ημερα 5. επειτα: ειτα 6. πλειουσ | τινεσ δε: add και 7. επειτα sec: ειτα

8 ἔπειτα τοῖσ ἀποστόλοισ πᾶσιν. [8] ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ Act 9, 4
9 ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. [9] ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστοσ τῶν ἀποστό- Eph 3, 8
λων, ὃσ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ καλεῖσθαι ἀπόστολοσ, διότι ἐδίωξα τὴν Act 9, 1ss
10 ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· [10] χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρισ
αὐτοῦ ἡ εἰσ ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
11 [11] εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτωσ κηρύσσομεν καὶ οὕτωσ ἐπι-
στεύσατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸσ κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶσ
13 λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲσ ὅτι ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν; [13] εἰ δὲ 16
14 ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· [14] εἰ δὲ 17
Χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
15 καὶ ἡ πίστισ ὑμῶν· [15] εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρεσ τοῦ
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
16 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. [16] εἰ γὰρ νεκροὶ 13 14
17 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· [17] εἰ δὲ Χριστὸσ οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστισ ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ
18 19 ὑμῶν, [18] ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντεσ ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. [19] εἰ ἐν
τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότεσ ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι
20 πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. [20] Νυνὶ δὲ Χριστὸσ ἐγήγερται ἐκ νε- Col 1, 18
21 κρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. [21] ἐπειδὴ γὰρ δι᾽ ἀνθρώπου Ro 5, 12ss
22 θάνατοσ, καὶ δι᾽ ἀνθρώπου ἀνάστασισ νεκρῶν. [22] ὥσπερ γὰρ ἐν
τῷ Ἀδὰμ πάντεσ ἀποθνήσκουσιν, οὕτωσ καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάν-
23 τεσ ζωοποιηθήσονται. [23] ἕκαστοσ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ
24 Χριστόσ, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, [24] εἶτα
τὸ τέλοσ, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
25 καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. [25] δεῖ Ps 109 (110), 1
γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντασ τοὺσ ἐχθροὺσ ὑπὸ τοὺσ Mt 22, 44 pp
26 πόδασ αὐτοῦ. [26] ἔσχατοσ ἐχθρὸσ καταργεῖται ὁ θάνατοσ. Heb 10, 13
27 [27] πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ Ps 8, 7 (6) Eph 1, 22
ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸσ τοῦ ὑποτάξαντοσ αὐτῷ He 2, 8
28 τὰ πάντα· [28] ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸσ
ὁ υἱὸσ ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ
θεὸσ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
30 ὅλωσ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; [30] τί
31 καὶ ἡμεῖσ κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; [31] καθ᾽ ἡμέραν ἀποθνήσκω, Ro 8, 36

10. ℵ* απαντων | αλλ η | η συν εμοι 11. ℵ* πιστευσατε 12. τινεσ εν υμιν 14. om και post αρα | κενη δε και 15. τον χριστον : ℵ* add αυτου 17. ετι : ℵ* praem και 19. εν χριστω : post ηλπ. εσμεν 20. κεκοιμημενων : add εγενετο 21. ο θανατοσ 23. δε : ℵ* om | ς (sed ς^e non amplius 1656.) om του ex errore 24. ς παραδω, ℵ παραδιδω 25. αχρισ ου αν 26. εσχ. εχθρ. κατ. ο θανατοσ : ℵ^c post παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ. 28. ℵ* om οταν δε υπ. αυ. τα παντ. (suppl ℵ^a) 29. νεκρῶν, εἰ | υπερ αυτων : υπ. των νεκρων

νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. [32] εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί 32
Es 22, 13 μοι τὸ ὄφελοσ; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν,
αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. [33] μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη- 33
στὰ ὁμιλίαι κακαί. [34] ἐκνήψατε δικαίωσ καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· 34
6, 5 ἀγνωσίαν γάρ θεοῦ τινὲσ ἔχουσιν· πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
Ἀλλὰ ἐρεῖ τισ· πῶσ ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι 35
ἔρχονται; [36] ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεισ, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο- 36
θάνῃ· [37] καὶ ὃ σπείρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεισ, 37
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινοσ τῶν λοιπῶν· [38] ὁ δὲ 38
θεὸσ δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼσ ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. [39] οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη 39
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη
δὲ ἰχθύων. [40] καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ 40
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
[41] ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνησ, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέ- 41
ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέροσ διαφέρει ἐν δόξῃ. [42] οὕτωσ καὶ ἡ ἀνά- 42
στασισ τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
[43] σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, 43
ἐγείρεται ἐν δυνάμει. [44] σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα 44
πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.
Gn 2, 7 [45] οὕτωσ καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ Ἀδὰμ εἰσ 45
ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατοσ Ἀδὰμ εἰσ πνεῦμα ζωοποιοῦν. [46] ἀλλ' 46
οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι-
κόν. [47] ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ ἐκ γῆσ χοϊκόσ, ὁ δεύτεροσ ἄνθρω- 47
ποσ ἐξ οὐρανοῦ. [48] οἷοσ ὁ χοϊκόσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷοσ 48
ὁ ἐπουράνιοσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· [49] καὶ καθὼσ ἐφορέσα- 49
μεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου-
ρανίου.
6, 9 s Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ 50
κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-
μεῖ. [51] ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντεσ οὐ κοιμηθησόμεθα, 51
πάντεσ δὲ ἀλλαγησόμεθα, [52] ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν 52
τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται
ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖσ ἀλλαγησόμεθα. [53] δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο 53
ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. [54] ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ 54

---

31. *υμετεραν* : ς (non ς^c) *ημετ.* | om *αδελφοι* 33. *χρῆσθ'* 34. *λαλω* : *λεγω* 35. ς ℵ *αλλ* 36. *αφρον* 37. *σπειρεισ* sec (et. ℵ^a) : ℵ* om 38. *αυτω διδωσι* | *το ιδιον* 39. *αλλη μεν* : add *σαρξ* | om *σαρξ* ante *πτηνων* | *πτηνων — ιχθυων* : *ιχθυ. — πτην.* 40. ς ℵ *αλλ* 44. om *ει* ante *εστ. σωμα* | *εστιν και* : *και εστι σωμα* 47. *ο δευτερ. ανθρωποσ* : add *ο κυριοσ* 49. *φορεσομεν* 50. *δυνανται* 51. *παντεσ* : ς ℵ add *μεν* | *ου κοιμηθ. παντ. δε αλλαγ.* : ℵ *κοιμηθ. ου παντ. δε αλλαγ.* 54. *το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ. και* : ℵ* om

τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγοσ
55 ὁ γεγραμμένοσ· κατεπόθη ὁ θάνατοσ εἰσ νῖκοσ. [55] ποῦ σου Es 25, 8 Hos 13, 14
56 θάνατε τὸ νῖκοσ; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; [56] τὸ δὲ κέντρον
τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμισ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ νόμοσ.
57 [57] τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκοσ διὰ τοῦ κυρίου Ro 5, 12ss
58 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [58] ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι
γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντεσ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου
πάντοτε, εἰδότεσ ὅτι ὁ κόποσ ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸσ ἐν κυρίῳ.

XVI.

De stipe pro sanctis colligenda. De Timotheo, Apollo, domo Stephanae. Salutationes.

1 Περὶ δὲ τῆσ λογίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, ὥσπερ διέταξα Ro 15, 26
2 ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Γαλατίασ, οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ ποιήσατε. [2] κατὰ
μίαν σαββάτου ἕκαστοσ ὑμῶν παρ᾽ ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ
3 τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. [3] ὅταν
δὲ παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε, δι᾽ ἐπιστολῶν τούτουσ
4 πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ Ἰερουσαλήμ· [4] ἐὰν δὲ ᾖ
5 ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. [5] ἐλεύσομαι Act 19, 21 20, 2 s
δὲ πρὸσ ὑμᾶσ ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρ-
6 χομαι, [6] πρὸσ ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα
7 ὑμεῖσ με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. [7] οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ
ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ 4, 19
8 ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ ἐπιτρέψῃ. [8] ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ Act 19, 8
9 πεντηκοστῆσ· [9] θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ 2 Co 2, 12
ἀντικείμενοι πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεοσ, βλέπετε ἵνα ἀφόβωσ γένηται πρὸσ 4, 17 Act 19, 22
11 ὑμᾶσ· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡσ κἀγώ· [11] μή τισ οὖν 1 Ti 4, 12
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρόσ με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν 3, 5 Act 19, 1
ἵνα ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντωσ οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 [14] πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, 1, 16
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆσ Ἀχαΐασ καὶ εἰσ διακονίαν τοῖσ ἁγίοισ ἔταξαν Ro 16, 5
16 ἑαυτούσ· [16] ἵνα καὶ ὑμεῖσ ὑποτάσσησθε τοῖσ τοιούτοισ καὶ παντὶ
17 τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. [17] χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ

---

54. ℵ την αθανασιαν 55. νικοσ — κεντρον : κεντρ. — νικ. | θανατε bis: altero loco αδη et id quidem ante το νικοσ

XVI, 2. σαββατου (ℵ[a]) : ℵ* σαββατω, ϛ σαββατων 3. δι᾽ ἐπιστολῶν cum antecedd coni 4. ℵ[c] αξιον η 7. ελπιζ. δε | επιτρεπη 10. και εγω 11. δε : ℵ* om 12. απολλω : ℵ* (non item [a]) om | πολλα : ℵ* praem δηλω υμιν οτι 15. δε : ℵ* om | στεφανα : ℵ[c] add και φορτουνατου

2Co 11, 9 Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ 18
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺσ τοιούτουσ.
Act 18, 2 Ro 16, 5 Ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι τῆσ Ἀσίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ 19
ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλασ καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν
Ro 16, 16 etc ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ. ἀσπάσασθε 20
ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
2The 3,17 Col 4, 18 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τισ οὐ φιλεῖ τὸν 21 22
[Ro16,24] κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά. 23 ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 23
μεθ᾽ ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 24

ΠΡΟC ΚΟΡΙΝΘΙΟΥC Β.

I.

Pauli calamitates perlatae deo iuvante. Consilium revisendi Corinthios. Promissa dei.

1Co1,1etc Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ 1
Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
1Co1,3etc σὺν τοῖσ ἁγίοισ πᾶσιν τοῖσ οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 χάρισ ὑμῖν 2
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Eph 1, 3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3
Ro 15, 5 στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸσ πάσησ παρακλήσεωσ, 4 ὁ 4
παρακαλῶν ἡμᾶσ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνασθαι
ἡμᾶσ παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆσ παρακλήσεωσ ἧσ
Col 1, 24 παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼσ περισσεύει τὰ 5
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆσ 6
ὑμῶν παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆσ
ὑμῶν παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν
παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖσ πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶσ ἡμῶν βεβαία
Phil 3, 10 ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότεσ ὅτι ὡσ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕ- 7
τωσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ.
Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆσ θλίψεωσ 8
ἡμῶν τῆσ γενομένησ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ὑπὲρ

---

17. φουρτουνατου | υμετερον : ς κ υμων 19. ασπαζεται : -ζονται | πρισκιλλα 22. τον κυριον : add ιησουν χριστον 23. ιησου : add χριστου 24. ς κ in fine add αμην

* ςe παυλου του αποστολου η προσ κορινθιουσ επιστολη δευτερα, ς η προσ κορινθιουσ δευτερα.

I, 1. ιησου χριστου 5. δια του χρι. : om του 6. ειτε δε θλιβ. υπ. τ. υμ. παρακλ. κ. σωτη. τησ ενεργουμενησ usque ων και ημεισ πασχομεν, tum ponit ειτε παρακαλουμ. υπερ τ. υμ. παρακλ. και σωτηριασ, a quibus pergit και η ελπ. ημ. βεβ. υπ. υμων 8. περι : υπερ | τησ γενομενησ : add ημιν

9 δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶσ καὶ τοῦ ζῆν· [9] ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ
πεποιθότεσ ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖσ ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺσ
10 νεκρούσ, [10] ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶσ καὶ ῥύσεται, 2 Ti 4, 18
11 εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, [11] συνυπουργούντων καὶ Ro 15, 30
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ
12 χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. [12] ἡ γὰρ καύχησισ
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆσ συνειδήσεωσ ἡμῶν ὅτι ἐν
ἁγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν 1 Co 2, 4 s
χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρωσ δὲ πρὸσ
13 ὑμᾶσ. [13] οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ
14 καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕωσ τέλουσ ἐπιγνώσεσθε, [14] καθὼσ
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶσ ἀπὸ μέρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖσ ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸσ ὑμᾶσ
16 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, [16] καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰσ 1 Co 16, 5
Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίασ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ
17 ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰσ τὴν Ἰουδαίαν. [17] τοῦτο οὖν βουλό-
μενοσ μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ
σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; Mt 5, 37 Ia 5, 12
18 [18] πιστὸσ δὲ ὁ θεὸσ ὅτι ὁ λόγοσ ἡμῶν ὁ πρὸσ ὑμᾶσ οὐκ ἔστιν 1 Co 1, 9
19 ναὶ καὶ οὔ. [19] ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸσ Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν
δι' ἡμῶν κηρυχθείσ, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ
20 ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. [20] ὅσαι γὰρ
ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ
21 θεῷ πρὸσ δόξαν δι' ἡμῶν. [21] ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶσ σὺν ὑμῖν εἰσ 1 Co 1, 8
22 Χριστὸν καὶ χρίσασ ἡμᾶσ θεόσ, [22] ὁ καὶ σφραγισάμενοσ ἡμᾶσ
καὶ δοὺσ τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν. 5, 5
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
24 χήν, ὅτι φειδόμενοσ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰσ Κόρινθον· [24] οὐχ ὅτι
κυριεύομεν ὑμῶν τῆσ πίστεωσ, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆσ χαρᾶσ
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

Cur nondum redierit Corinthum. De incesto homine qui resipuerat. Pauli itinera et successus.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸσ ὑμᾶσ
2 ἐλθεῖν. [2] εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ

8. εβαρηθ. υπερ δυναμ. 9. ℵ αλλ αυτοι 10. ℵ. ρυσεται : και ρυεται 12. αγιοτητι : απλοτητι | ειλικρινεια | om του 13. οτι και εωσ 14. om ημων post κυριου 15. προτερον (ℵ* om, suppl ᵃ) : pon post πρ. υμασ ελθειν | χαριν : ℵᶜ χαραν | εχητε 17. βουλευομενοσ 18. ουκ εστιν : ουκ εγενετο 19. ο γαρ του θεου | ιησουσ χριστοσ 20. διο και δι αυτου : και εν αυτω 22. ℵ* om ο ante και σφρα. | αρραβωνα

II, 1. ελθειν εν λυπη προσ υμασ 2. και τισ : add εστιν

Phil 2, 27 ὁ λυπούμενοσ ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν 3
λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼσ ἐπὶ πάντασ ὑμᾶσ
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆσ θλίψεωσ 4
καὶ συνοχῆσ καρδίασ ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρωσ εἰσ
ὑμᾶσ.

Εἰ δέ τισ λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρουσ, 5
1 Co 5, 3 ss ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντασ ὑμᾶσ. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία 6
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶσ χαρί- 7
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπωσ τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτοσ. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ κυρῶσαι εἰσ αὐτὸν ἀγάπην· 8
9 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰσ 9
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ 10
ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶσ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ 11
νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Act 16, 8 Ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν Τρῳάδα εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, 12
7, 5 ss καὶ θύρασ μοι ἀνεῳγμένησ ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ 13
πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ
ἀποταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ Μακεδονίαν.

Col 2, 15 Τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ 14
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν
ἐν παντὶ τόπῳ· 15 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζο- 15
μένοισ καὶ ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ, 16 οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ 16
θάνατον, οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ
ἱκανόσ; 17 οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ καπηλεύοντεσ τὸν λόγον 17
τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ' ὡσ ἐκ θεοῦ κατέναντι
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

III.

Ipsi Corinthii commendatio Pauli. Littera et spiritus. Velum Mosis in Christo sublatum.

5, 12 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥσ 1
τινεσ συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ 2
1 Co 9, 2 ἡμῶν ὑμεῖσ ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν, γινωσκο-
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού- 3
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγε-
Ex 31, 18 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντοσ, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναισ, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαισ σαρκίναισ. 4 πεποίθησιν δὲ 4

3. εγραψα : add υμιν | σχω : εχω 5. αλλ 10. καγω : και εγω | εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμ. 16. εκ bis : om 17. ειλικρινειασ | κατενωπιον του θεου

III, 1. η μη : ει μη | εξ υμων : add συστατικων 2. εγγεγραμμ. | εν καρδ. υμων 3. εγγεγραμμ. | ςe αλλα εν | καρδιαισ : -διασ

5 τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸσ τὸν θεόν, [5] οὐχ ὅτι ἀφ'
ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡσ ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανό-
6 τησ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, [6] ὃσ καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶσ διακόνουσ καινῆσ
διαθήκησ, οὐ γράμματοσ ἀλλὰ πνεύματοσ· τὸ γὰρ γράμμα ἀπο- Io 6, 63
7 κτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. [7] εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου
ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ Ex 34, 29ss
δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ πρόσωπον Μωϋσέωσ
8 διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, [8] πῶσ
9 οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ ἔσται ἐν δόξῃ; [9] εἰ γὰρ
τῇ διακονίᾳ τῆσ κατακρίσεωσ δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ
10 διακονία τῆσ δικαιοσύνησ δόξῃ. [10] καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ
δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ
11 δόξησ. [11] εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον
τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,
13 [13] καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον Ex 34, 33
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ
14 τοῦ καταργουμένου. [14] ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
γὰρ τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆσ
παλαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ
15 καταργεῖται· [15] ἀλλ' ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋ-
16 σῆσ κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· [16] ἡνίκα δὲ ἐὰν Ex 34, 34
17 ἐπιστρέψῃ πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. [17] ὁ δὲ κύριοσ
18 τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. [18] ἡμεῖσ
δὲ πάντεσ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτρι-
ζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ εἰσ δόξαν,
καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.

IV.

Evangelium alteris apertum, alteris tectum. Calamitates omnes victae aeterna spe.

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν,
2 οὐκ ἐγκακοῦμεν, [2] ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ,
μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ
3 πρὸσ πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [3] εἰ δὲ καὶ
ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ
4 ἐστὶν κεκαλυμμένον, [4] ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἐτύφλω-
σεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν

---

5. αφ εαυτων : post ικαν. εσμ. 6. αποκτεινει 7. εν λιθοισ | μωσεωσ 9. τη διακονια : η διακονια | δοξη : praem εν 10. ουδε δεδοξασται | ενεκεν 13. μωσησ 14. om ημερασ | ὅτι : ὅ, τι 15. om αν | αναγινωσκεται | μωσησ 16. ηνικα δ' αν 17. ελευθερια : praem εκει

IV, 1. εκκακουμεν 2. αλλ | συνιστωντεσ 4. αυγασαι : add αυτοισ

Col 1, 15 τοῦ εὐαγγελίου τῆσ δόξησ τοῦ Χριστοῦ, ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυ- 5
Ga 1, 8 τοὺσ δὲ δούλουσ ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ 6
σκότουσ φῶσ λάμψει, ὃσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν πρὸσ
φωτισμὸν τῆσ γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν, 7
ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν 8
παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλ- 9
λόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ 10
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ εἰσ 11
Ro 8, 36 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατοσ ἐν ἡμῖν 12
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆσ 13
Ps 115 (116), 10 πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ
1 Co 6, 14 ἡμεῖσ πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν 14
κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν
ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἡ χάρισ πλεονάσασα διὰ 15
τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ
θεοῦ.
Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ 16
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν 17
εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ 18
σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

Vestis nova caelestis terrenae superinduenda. Desiderium vitae aeternae.
De expiatione et reconciliatione.

Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ 1
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώ-
Ro 8, 23 νιον ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκη- 2
τήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ, 3 εἴγε 3
καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν 4
1Co 15, 53 τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι
ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆσ ζωῆσ.
1, 22 5 ὁ δὲ κατεργασάμενοσ ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο θεόσ, ὁ δοὺσ ἡμῖν 5

---

5. ℵ ιησουν χριστ. κυριον | ℵ δουλ. ημων | ℵ* δια ιησου 6. λαμψαι | ς ℵ εν προσωπ. ιησου χριστ. 10. τ. νεκρω. του κυριου ιησου | εν τω σωματι ημων 12. ωστε ο μεν 13. διο και : om και | συν ιησου : δια ιησου 16. εκκακουμεν | ο εσω ημων : ο εσωθεν (sine ημ.) 17. ℵ* om εισ υπερβ.

V, 4. εφ ω : ς (non ςᵉ) επειδη | ℵ αλλα 5. ℵ* ο θεοσ | ο και δουσ

6 τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ. 6 θαρροῦντεσ οὖν πάντοτε καὶ Eph 1,13s
εἰδότεσ ὅτι ἐνδημοῦντεσ ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
7 8 κυρίου· 7 διὰ πίστεωσ γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδουσ· 8 θαρ- Phi 1, 23
ροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματοσ
9 καὶ ἐνδημῆσαι πρὸσ τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε
10 ἐνδημοῦντεσ εἴτε ἐκδημοῦντεσ, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺσ Ro 14, 10
γὰρ πάντασ ἡμᾶσ φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματοσ τοῦ Eph 6, 8
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστοσ τὰ διὰ τοῦ σώματοσ πρὸσ ἃ Io 5, 29
ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.
11 Εἰδότεσ οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπουσ πείθομεν,
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖσ συνειδήσεσιν
12 ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνομεν ὑμῖν, 3, 1
ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντεσ ὑμῖν καυχήματοσ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
13 πρὸσ τοὺσ ἐν προσώπῳ καυχωμένουσ καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε
14 γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη
15 τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶσ, 15 κρίναντασ τοῦτο, ὅτι εἰσ ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντεσ ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντεσ μηκέτι ἑαυτοῖσ ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
16 αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖσ ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-
17 στόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 ὥστε εἴ τισ ἐν Χριστῷ, Ga 6, 15
18 καινὴ κτίσισ· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. 18 τὰ Es 43,18s
δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντοσ ἡμᾶσ ἑαυτῷ διὰ Χρι-
19 στοῦ καὶ δόντοσ ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆσ καταλλαγῆσ, 19 ὡσ ὅτι
θεὸσ ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενοσ
αὐτοῖσ τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενοσ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
20 τῆσ καταλλαγῆσ. 20 ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡσ τοῦ Eph 6, 20
θεοῦ παρακαλοῦντοσ δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλ-
21 λάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρ- 1 Pe 2, 22 ss
τίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖσ γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

Omni modo ministrantibus deo tenenda gratia dei. Christus et Belial. Sancti dei.

1 Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χάριν
2 τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶσ· — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά Es 49, 8
σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίασ ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸσ εὐ-
3 πρόσδεκτοσ, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίασ· — 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ
4 διδόντεσ προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντὶ 4, 2
συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ ὡσ θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν

5. αρραβωνα 8. ℵ θαρρουντεσ δε και | ℵ* om εκ 10. φαυλον : κακον 12. ου γαρ παλιν | υπερ υμων | και ου καρδια 15. οτι ει εισ 16. ει δε και 17. καινα : add τα παντα 18. δια ιησου χριστου 21. τον γαρ μη | γινωμεθα

VI, 1. υμασ : ℵ* ημασ 4. συνιστωντεσ

11, 23 ss θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, ἐν στενοχωρίαισ, [5] ἐν πληγαῖσ, ἐν φυλα- 5
καῖσ, ἐν ἀκαταστασίαισ, ἐν κόποισ, ἐν ἀγρυπνίαισ, ἐν νηστείαισ,
Ro 12, 9 [6] ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύ- 6
ματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, [7] ἐν λόγῳ ἀληθείασ, ἐν δυνά- 7
μει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆσ δικαιοσύνησ τῶν δεξιῶν καὶ ἀρι-
στερῶν, [8] διὰ δόξησ καὶ ἀτιμίασ, διὰ δυσφημίασ καὶ εὐφημίασ· 8
ὡσ πλάνοι καὶ ἀληθεῖσ, [9] ὡσ ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, 9
1Co 15, 31 ὡσ ἀποθνήσκοντεσ καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡσ παιδευόμενοι καὶ μὴ θα-
νατούμενοι, [10] ὡσ λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντεσ, ὡσ πτωχοὶ πολ- 10
λοὺσ δὲ πλουτίζοντεσ, ὡσ μηδὲν ἔχοντεσ καὶ πάντα κατέχοντεσ.
Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸσ ὑμᾶσ, Κορίνθιοι, ἡ καρδία 11
ἡμῶν πεπλάτυνται· [12] οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε 12
1Co 4, 14 δὲ ἐν τοῖσ σπλάγχνοισ ὑμῶν· [13] τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡσ 13
τέκνοισ λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖσ.
Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντεσ ἀπίστοισ· τίσ γὰρ μετοχὴ δι- 14
Eph 5, 8. 11 καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίσ κοινωνία φωτὶ πρὸσ σκότοσ; [15] τίσ 15
1Co 10, 20 δὲ συμφώνησισ Χριστοῦ πρὸσ Βελίαρ, ἢ τίσ μερὶσ πιστῷ μετὰ
1Co 3, 16 ἀπίστου; [16] τίσ δὲ συγκατάθεσισ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖσ 16
Lv 26, 11s He 8, 10 γὰρ ναὸσ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντοσ, καθὼσ εἶπεν ὁ θεὸσ ὅτι ἐνοικήσω
ἐν αὐτοῖσ καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸσ καὶ αὐτοὶ
Es 52, 11 ἔσονταί μου λαόσ. [17] Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφο- 17
Zeph 3, 19 s ρίσθητε, λέγει κύριοσ, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέ-
ξομαι ὑμᾶσ, [18] καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰσ πατέρα, καὶ ὑμεῖσ ἔσεσθέ μοι 18
Ier 31, 9 2Sam 7, 14 εἰσ υἱοὺσ καὶ θυγατέρασ, λέγει κύριοσ παντοκράτωρ.
(VII.) [1] Ταύτασ οὖν ἔχοντεσ τὰσ ἐπαγγελίασ, ἀγαπητοί, 1
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺσ ἀπὸ παντὸσ μολυσμοῦ σαρκὸσ καὶ πνεύμα-
τοσ, ἐπιτελοῦντεσ ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

Titi nuntium de Corinthiis. Tristitia salutaris ex priore reprehensione.

Χωρήσατε ἡμᾶσ· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, 2
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. [3] πρὸσ κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα 3
γὰρ ὅτι ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν ἐστὲ εἰσ τὸ συναποθανεῖν καὶ
συνζῆν. [4] πολλή μοι παρρησία πρὸσ ὑμᾶσ, πολλή μοι καύχησισ 4
ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ
χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. [5] Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰσ 5
2, 12 Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. [6] ἀλλ' ὁ παρακαλῶν 6
τοὺσ ταπεινοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·
[7] οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει 7

---

11. ℵ η καρδ. υμων 14. η τισ : τισ δε 15. χριστου : χριστω | ς^e βελιαλ
16. ς ℵ συγκατ. | ημεισ et εσμεν : υμεισ et εστε | ℵ* ναοι | ς ℵ εμπεριπ. |
μου : μοι 17. εξελθετε

VII, 3. ου προσ κατακρι. | συζην

ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν,
τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον
8 χαρῆναι. [8] ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μετα-
μέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη
9 εἰ καὶ πρὸσ ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, [9] νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,
ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, 2,
10 ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. [10] ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη
μετάνοιαν εἰσ σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσ-
11 μου λύπη θάνατον κατεργάζεται. [11] ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ
κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ
ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,
ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺσ
12 ἁγνοὺσ εἶναι τῷ πράγματι. [12] ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ
ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντοσ οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντοσ, ἀλλ' ἕνεκεν
τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ
13 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [13] διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ
παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρωσ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·
14 [14] ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' 9, 2
ὡσ πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτωσ καὶ ἡ καύχησισ
15 ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. [15] καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ
περισσοτέρωσ εἰσ ὑμᾶσ ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν Eph 6,
16 ὑπακοήν, ὡσ μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. [16] χαίρω
ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

Macedonum exemplo commendat stipem pro sanctis colligendam. Item commendat Titum collectionis caussa venturum.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
2 μένην ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Μακεδονίασ, [2] ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
θλίψεωσ ἡ περισσεία τῆσ χαρᾶσ αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθουσ πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰσ τὸ πλοῦτοσ τῆσ ἁπλότητοσ αὐτῶν·
3 [3] ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,
4 [4] μετὰ πολλῆσ παρακλήσεωσ δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν 9, 1
5 κοινωνίαν τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, [5] καὶ οὐ καθὼσ ἠλ-
πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺσ ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 32 etc
6 θελήματοσ θεοῦ, [6] εἰσ τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶσ Τίτον, ἵνα καθὼσ
προενήρξατο οὕτωσ καὶ ἐπιτελέσῃ εἰσ ὑμᾶσ καὶ τὴν χάριν ταύτην.

---

7. ημιν : ℵ* υμιν 10. κατεργαζετ. 11. λυπηθηναι : add υμασ | ς ℵ κατειργασατ. | ℵ* επιποθιαν | αλλ εκδικ. | εν τω πραγμ. 12. ουκ : ουχ | ter εινεκεν | ℵ υμων την υπ. υμων, ςᵉ ημων τ. υπ. υμων 13. επι δε τη : om δε h. l. et post περισσ. pon | τη παρακλ. υμων 14. ℵ* om υμιν | η επι τιτου 16. χαιρω : ςᵉ add ουν

VIII, 2. τον πλουτον 3. παρα : υπερ 4. εισ τ. αγιουσ : add δεξασθαι ημασ 5. αλλ

1 Co 1, 5 [7] ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 7
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
1 Co 7, 6 τῇ χάριτι περισσεύητε. [8] οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆσ 8
ἑτέρων σπουδῆσ καὶ τὸ τῆσ ὑμετέρασ ἀγάπησ γνήσιον δοκιμάζων·
[9] γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι 9
δι' ὑμᾶσ ἐπτώχευσεν πλούσιοσ ὤν, ἵνα ὑμεῖσ τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ
πλουτήσητε. [10] καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμ- 10
φέρει, οἵτινεσ οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
ξασθε ἀπὸ πέρυσι· [11] νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπωσ 11
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτωσ καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. [12] εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσ- 12
δεκτοσ, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. [13] οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοισ ἄνεσισ, ὑμῖν 13
θλίψισ, ἀλλ' ἐξ ἰσότητοσ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰσ τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, [14] ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα 14
γένηται εἰσ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπωσ γένηται ἰσότησ, [15] καθὼσ 15
Ex 16, 18 γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλατ-
τόνησεν.

1 Co 15, 57 etc Χάρισ δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν 16
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, [17] ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου- 17
δαιότεροσ δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετοσ ἐξῆλθεν πρὸσ ὑμᾶσ. [18] συν- 18
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινοσ ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, [19] οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο- 19
τονηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, [20] στελλόμενοι τοῦτο, μή τισ ἡμᾶσ 20
6, 3 μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·
Ro 12, 17 Prov 3, 4 [21] προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ 21
ἐνώπιον ἀνθρώπων. [22] συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ τὸν ἀδελφὸν 22
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ.
[23] εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸσ ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε 23
7, 14 ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. [24] τὴν οὖν 24
ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ
αὐτοὺσ ἐνδεικνύμενοι εἰσ πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

Collectio prompte instituenda. De beneficentiae praemiis.

8, 4 Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν 1
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· [2] οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν 2
8, 10 ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ

7. ℵ εν πιστει 8. υμετερασ: ϛe ημετερασ 12. αν: εαν | εχη τισ 13. υμιν: add δε 16. ℵc δοντι 18. μετ αυτου τ. αδελφ. | προθυμ. υμων 21. προνοουμενοι καλα | ℵ* om ενωπιον sec 24. ϛ ℵ ενδειξασθε | και εισ προσωπ.

3 πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλοσ ἠρέθισεν τοὺσ πλείονασ. [3] ἔπεμψα 8, 18 ss
δὲ τοὺσ ἀδελφούσ, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ
4 ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼσ ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, [4] μή-
πωσ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνεσ καὶ εὕρωσιν ὑμᾶσ ἀπαρα-
σκευάστουσ καταισχυνθῶμεν ἡμεῖσ, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖσ, ἐν τῇ
5 ὑποστάσει ταύτῃ. [5] ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺσ 11, 17
ἀδελφοὺσ ἵνα προέλθωσιν εἰσ ὑμᾶσ καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν
προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτωσ ὡσ
εὐλογίαν, μὴ ὡσ πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένωσ φειδομένωσ καὶ θερίσει, Ga 6, 7 ss
7 καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαισ ἐπ' εὐλογίαισ καὶ θερίσει. [7] ἕκαστοσ
καθὼσ προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπησ ἢ ἐξ ἀνάγκησ· ἱλαρὸν Prov 22, 8
8 γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεόσ. [8] δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸσ πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
9 ἔχοντεσ περισσεύητε εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν, [9] καθὼσ γέγραπται·
ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖσ πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰσ τὸν Ps 111 (112), 9
10 αἰῶνα. [10] ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰσ Es 55, 10
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ Hos 10, 12
11 γενήματα τῆσ δικαιοσύνησ ὑμῶν· [11] ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰσ
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτισ κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ
12 θεῷ. [12] ὅτι ἡ διακονία τῆσ λειτουργίασ ταύτησ οὐ μόνον ἐστὶν Phl 2, 30
προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισ-
13 σεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· [13] διὰ τῆσ δοκιμῆσ τῆσ
διακονίασ ταύτησ δοξάζοντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆσ ὁμο-
λογίασ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆσ
14 κοινωνίασ εἰσ αὐτοὺσ καὶ εἰσ πάντασ, [14] καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ
ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶσ διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
15 θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. [15] χάρισ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ 8, 16
δωρεᾷ.

X.

Apostolus idem praesens et absens. Vera gloria.

1 *Αὐτὸσ* δὲ ἐγὼ Παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτητοσ Ro 12, 1
καὶ ἐπιεικείασ τοῦ Χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ ἐν
2 ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰσ ὑμᾶσ· [2] δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ λογιζομέ-
3 νουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντασ. [3] ἐν σαρκὶ γὰρ περι-
4 πατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, [4] τὰ γὰρ ὅπλα τῆσ
στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸσ καθαί-
5 ρεσιν ὀχυρωμάτων, [5] λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ πᾶν ὕψωμα

IX, 2. ο εξ υμων ζηλοσ 4. ταυτη : add τησ καυχησεωσ 5. προκατηγγελμ. | και μη ωσπερ πλεονεξ. 7. προαιρειται 8. δυνατοσ 10. χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι | γεννηματα 15. χαρισ δε

X, 1. πραοτητοσ 4. στρατειασ

ἐπαιρόμενον κατὰ τῆσ γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ
πᾶν νόημα εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, [6] καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχον- 6
τεσ ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ 7
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ Χρι-
12, 6 13, 10 στοῦ, οὕτωσ καὶ ἡμεῖσ. [8] ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσομαι 8
περὶ τῆσ ἐξουσίασ ἡμῶν, ἧσ ἔδωκεν ὁ κύριοσ εἰσ οἰκοδομὴν καὶ
οὐκ εἰσ καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, [9] ἵνα μὴ δόξω ὡσ 9
ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶσ διὰ τῶν ἐπιστολῶν. [10] ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, 10
φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματοσ ἀσθενὴσ
καὶ ὁ λόγοσ ἐξουθενημένοσ. [11] τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτοσ, ὅτι 11
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντεσ, τοιοῦτοι καὶ παρόντεσ
τῷ ἔργῳ. [12] οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρῖναι ἢ συνκρῖναι ἑαυτούσ τισιν 12
τῶν ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖσ ἑαυτοὺσ
μετροῦντεσ καὶ συνκρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ οὐ συνιᾶσιν. [13] ἡμεῖσ 13
Ro 12, 3 δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ
κανόνοσ, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸσ μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
ὑμῶν. [14] οὐ γὰρ ὡσ μὴ ἐφικνούμενοι εἰσ ὑμᾶσ ὑπερεκτείνομεν 14
ἑαυτούσ, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
Χριστοῦ, [15] οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοισ κόποισ, 15
ἐλπίδα δὲ ἔχοντεσ αὐξανομένησ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγα-
λυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰσ περισσείαν, [16] εἰσ τὰ ὑπερέ- 16
κεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰσ τὰ
1 Co 1, 31 Ier 9, 23s ἕτοιμα καυχήσασθαι. [17] ὁ δὲ καυχώμενοσ ἐν κυρίῳ καυχάσθω· 17
[18] οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνόσ ἐστιν δόκιμοσ, ἀλλ' ὃν ὁ 18
κύριοσ συνίστησιν.

XI.

De Pauli circa Corinthios studiis et non accepta mercede. Adversus calumniatores gloriatur virtutes et aerumnas.

Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ ἀν- 1
Eph 5, 26s έχεσθέ μου. [2] ζηλῶ γὰρ ὑμᾶσ θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶσ 2
Gn 3, 4 ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· [3] φοβοῦμαι 3
δὲ μήπωσ ὡσ ὁ ὄφισ ἐξηπάτησεν Εὕαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆσ ἁπλότητοσ τῆσ εἰσ Χριστόν.
Ga 1, 6ss [4] εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενοσ ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ- 4
ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶσ ἀνείχεσθε· [5] λογίζομαι γὰρ μηδὲν 5

7. εφ : αφ | και ημεισ : add χριστου 8. και περισσοτερ. | καυχησωμαι | ο κυριοσ : add ημιν 10. αι μεν επιστολαι 12. ς κ εγκρι- et συγκρι- | κ* (non item a) om εαυτουσ ante μετρ. | ου συνιουσιν 13. ουκ : ουχι 14. κ* om γαρ 18. συνιστων | κ* δοκιμ. εστ.

XI, 1. ςe ηνειχεσθε | μικρον τι : ς (non ςe) om τι | ςe τησ αφροσυνησ, ς τη αφροσυνη 3. ευαν εξηπατ. | ουτω φθαρη | απλοτητοσ : κ* add και τησ αγνοτητοσ | εισ τον χριστον 4. ηνειχεσθε

6 ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. [6] εἰ δὲ καὶ ἰδιώτησ τῷ 12, 11
λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ φανερώσαντεσ ἐν πᾶσιν
7 εἰσ ὑμᾶσ. [7] ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖσ
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 [8] ἄλλασ ἐκκλησίασ ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸσ τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑστερηθεὶσ οὐ κατενάρκησα
9 οὐθενόσ· [9] τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ 12, 13
ἐλθόντεσ ἀπὸ Μακεδονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν Act 18, 5
10 ἐτήρησα καὶ τηρήσω. [10] ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ
καύχησισ αὕτη οὐ φραγήσεται εἰσ ἐμὲ ἐν τοῖσ κλίμασιν τῆσ
11 12 Ἀχαΐασ. [11] διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶσ; ὁ θεὸσ οἶδεν. [12] ὃ δὲ
ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορ-
13 μήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼσ καὶ ἡμεῖσ. [13] οἱ γὰρ
τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰσ
14 ἀποστόλουσ Χριστοῦ. [14] καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸσ γὰρ ὁ σατανᾶσ
15 μετασχηματίζεται εἰσ ἄγγελον φωτόσ. [15] οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ
διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡσ διάκονοι δικαιοσύνησ· ὧν
τὸ τέλοσ ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τίσ με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν
17 ὡσ ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. [17] ὃ
λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ᾽ ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
18 ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ. [18] ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα,
19 κἀγὼ καυχήσομαι. [19] ἡδέωσ γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι
20 ὄντεσ· [20] ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ καταδουλοῖ, εἴ τισ κατεσθίει,
εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ εἰσ πρόσωπον ὑμᾶσ
21 δέρει. [21] κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ
22 δ᾽ ἄν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. [22] Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
23 κἀγώ. [23] διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν πληγαῖσ περισσοτέρωσ, ἐν φυλακαῖσ
24 ὑπερβαλλόντωσ, ἐν θανάτοισ πολλάκισ· [24] ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκισ Dt 25, 3
25 τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, [25] τρὶσ ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι- Act 16, 22 14, 19
θάσθην, τρὶσ ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα. 27, 41
26 [26] ὁδοιπορίαισ πολλάκισ, κινδύνοισ ποταμῶν, κινδύνοισ λῃστῶν,
κινδύνοισ ἐκ γένουσ, κινδύνοισ ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοισ ἐν πόλει, κινδύ- 2 Ti 3, 11 6, 4 ss
νοισ ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοισ ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοισ ἐν ψευδαδέλφοισ,
27 [27] κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαισ πολλάκισ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
28 ἐν νηστείαισ πολλάκισ, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. [28] χωρὶσ τῶν

---

6. *φανερωθεντεσ* **8.** *ουθενοσ* **9.** *υμιν εμαυτον* **10.** ς (non ςᵉ) *ου σφραγισεται* **14.** *ου θαυμαστον* **16.** *μικρον τι καγω* **17.** *ου λαλω κατ. κυρ.* **18.** *κατ. την σαρκα* **20.** *υμασ εισ προσωπον* **21.** *ησθενησαμεν* **22.** ς (non ςᵉ) quater *εἰσιν*, **22.** *ισραηλιται*, item א *ισδραη-* **23.** *εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλακ. περισσ.* **24.** *τεσσαρακ.* **25.** *ερραβδισθ.* **27.** *εν κοπω*

παρεκτὸσ ἡ ἐπίστασίσ μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. [29] τίσ ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίσ σκανδαλίζεται, 29
12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; [30] εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆσ ἀσθενείασ 30
Ro 1, 25 9, 5 μου καυχήσομαι. [31] ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ 31
Ga 1, 20 ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. [32] ἐν Δαμασκῷ 32
Act 9, 25 ὁ ἐθνάρχησ Ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκη-
νῶν πιάσαι με, [33] καὶ διὰ θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ 33
τοῦ τείχουσ καὶ ἐξέφυγον τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

Visa Pauli caelestia. Sudes in carne. Pauli liberalitas in Corinthios.
Brevi venturi cura.

11, 30 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτα- 1
σίασ καὶ ἀποκαλύψεισ κυρίου. [2] οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ 2
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώ-
ματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ τρίτου
οὐρανοῦ. [3] καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε 3
11, 11 χωρὶσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, [4] ὅτι ἡρπάγη εἰσ τὸν 4
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
λαλῆσαι. [5] ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ 5
9. 10 11, 30 καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου. [6] ἐὰν γὰρ θελήσω 6
καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι
δέ, μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
[7] καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη 7
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι. [8] ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα 8
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. [9] καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρισ μου· ἡ 9
γὰρ δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ
Χριστοῦ. [10] διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαισ, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαισ, 10
ἐν διωγμοῖσ καὶ στενοχωρίαισ, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατόσ εἰμι.
6 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖσ με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον 11
11, 5 ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-
1 Co 9, 2 στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. [12] τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ- 12
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ
δυνάμεσιν. [13] τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰσ λοιπὰσ ἐκκλη- 13
11, 8 σίασ, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸσ ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι

---

28. επισυστασισ | μοι : μου 31. του κυριου : add ημων | ιησου : add χριστου 32. δαμασκη. πολιν | πιασαι με : ς ℵ add θελων

XII, 1. ς καυχ. δη, ℵ καυχ. δε | ου συμφερει μοι | ελευσομ. γαρ 3. χωρισ : ς ℵ εκτοσ 6. ακουει : add τι 7. ινα μη : ℵ praem διο | σαταν | ινα μη υπεραιρωμαι : ℵ* om 9. δυναμισ : add μου | τελειουται 10. εν αναγκαισ : ℵ* και αναγκ. | και στενοχωρ. : εν στενοχ. 11. αφρων : add καυχωμενοσ 12. ς ℵ κατειργασθη | εν σημειοισ και 13. ηττηθητε

14 τὴν ἀδικίαν ταύτην. [14] ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμωσ ἔχω ἐλθεῖν 13, 1
πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ
ὑμᾶσ. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖσ γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ
15 οἱ γονεῖσ τοῖσ τέκνοισ. [15] ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπα-
νηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρωσ ὑμᾶσ ἀγαπῶ,
ἧσσον ἀγαπῶμαι;
16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶσ· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦρ-
17 γοσ δόλῳ ὑμᾶσ ἔλαβον. [17] μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸσ ὑμᾶσ,
18 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶσ; [18] παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν- 8, 6. 18
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶσ Τίτοσ; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖσ αὐτοῖσ ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν οἰκο-
20 δομῆσ. [20] φοβοῦμαι γὰρ μήπωσ ἐλθὼν οὐχ οἵουσ θέλω εὕρω Gal 5, 20 1 Co 3, 3
ὑμᾶσ κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπωσ ἔρισ, ζῆλοσ, Ro 1, 29 etc
θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεισ, ἀκαταστα-
21 σίαι· [21] μὴ πάλιν ἐλθόντοσ μου ταπεινώσει με ὁ θεόσ μου πρὸσ 13, 2
ὑμᾶσ, καὶ πενθήσω πολλοὺσ τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετα-
νοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

Brevi venturi Corinthum de disciplina severa hortatio.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸσ ὑμᾶσ· ἐπὶ στόματοσ δύο μαρτύ- 12, 14
2 ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. [2] προείρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
ὡσ παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖσ προημαρτηκόσιν καὶ
3 τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰσ τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. [3] ἐπεὶ
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντοσ Χριστοῦ, ὃσ εἰσ ὑμᾶσ οὐκ
4 ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. [4] καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε-
νείασ, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖσ ἀσθενοῦμεν ἐν
5 αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ. [5] ἑαυ-
τοὺσ πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺσ δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺσ ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδό-
6 κιμοί ἐστε. [6] ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἐσμὲν ἀδό-
7 κιμοι. [7] εὐχόμεθα δὲ πρὸσ τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶσ κακὸν
μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖσ δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖσ τὸ καλὸν
8 ποιῆτε, ἡμεῖσ δὲ ὡσ ἀδόκιμοι ὦμεν. [8] οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ

---

14. om τουτο | καταναρκησω : add υμων | αλλ υμασ | αλλ οι 15. ει : add και | αγαπω : αγαπων (sequitur ἀγαπῶμαι.) | ηττον 16. ℵ ου κατεναρκησα | υμασ : ℵ υμων | αλλ 19. παλαι : παλιν | ς ἀπολογούμεθα; | κατενωπιον του θεου 20. ερεισ | ς ℵ ζηλοι 21. ελθοντα με ταπεινωση ο | ς ℵ ταπεινωση

XIII, 1. επι : ℵ* praem ινα | ℵ η τριων 2. απων νυν : add γραφω 4. και γαρ pri : add ει | ς^e (non ς) και γαρ και ημεισ | εν αυτω : ℵ συν αυτω | ζησομεθα 5. η ουκ : ℵ* om η | ιησουσ χριστοσ | εν υμιν : ς ℵ add εστιν 7. ευχομαι | ℵ ποιειτε

τῆσ ἀληθείασ, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆσ ἀληθείασ. [9] χαίρομεν γὰρ ὅταν 9
ἡμεῖσ ἀσθενῶμεν, ὑμεῖσ δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν
10, 8 ὑμῶν κατάρτισιν. [10] διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν 10
μὴ ἀποτόμωσ χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριοσ ἔδωκέν
μοι εἰσ οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν.

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ 11
Ro 15, 33 αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρήνησ
Ro 16, 16 etc ἔσται μεθ' ὑμῶν. [12] ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι. 12
ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ.

Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ 13
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

Post gravem salutationem Galatarum carpit levitatem et evangelii divinam veritatem urget. Pristina Pauli vita.

Παῦλοσ ἀπόστολοσ, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, 1
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸσ τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν
Act 16, 6 ἐκ νεκρῶν, [2] καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντεσ ἀδελφοί, ταῖσ ἐκκλησίαισ 2
Ro 1, 7 etc τῆσ Γαλατίασ. [3] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ 3
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [4] τοῦ δόντοσ ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ- 4
2, 20 Tit 2, 14 τιῶν ἡμῶν, ὅπωσ ἐξέληται ἡμᾶσ ἐκ τοῦ αἰῶνοσ τοῦ ἐνεστῶτοσ
Ro 16, 27 etc πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, [5] ᾧ ἡ 5
δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Θαυμάζω ὅτι οὕτωσ ταχέωσ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαν- 6
τοσ ὑμᾶσ ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰσ ἕτερον εὐαγγέλιον, [7] ὃ οὐκ ἔστιν 7
5, 10 ἄλλο, εἰ μή τινέσ εἰσιν οἱ ταράσσοντεσ ὑμᾶσ καὶ θέλοντεσ με-
ταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. [8] ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖσ ἢ 8
ἄγγελοσ ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν,
ἀνάθεμα ἔστω. [9] ὡσ προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ 9
τισ ὑμᾶσ εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
[10] ἄρτι γὰρ ἀνθρώπουσ πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποισ 10
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποισ ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλοσ οὐκ ἂν ἤμην.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν 11
ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· [12] οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ 12

---

8. αλλ υπερ 9. τουτο δε και 10. εδωκ. μοι ο κυριοσ 13. υμων: add αμην

* ς η προσ γαλατασ επιστολη παυλου, ς^e παυλου του αποστολου η προσ γαλατασ επιστολη

I, 3. ημων: ℵ post πατροσ pon 4. περι: υπερ | του ενεστωτοσ αιωνοσ | ℵ* κατα θελημα 7. ℵ* (non item ᵃ) om κ. θελοντ. 8. ευαγγελιζηται additque υμιν 9. ℵ* προειρηκα 10. ει: add γαρ 11. δε: ℵᵃ γαρ

ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκα-
13 λύψεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν Act 8, 3 9, 21
ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλη-
14 σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺσ συνηλικιώτασ ἐν τῷ γένει μου, περισ- Act 22, 3
15 σοτέρωσ ζηλωτὴσ ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε
δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσασ με ἐκ κοιλίασ μητρόσ μου καὶ καλέσασ
16 διὰ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί,
ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, εὐθέωσ οὐ προσανεθέ-
17 μην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα πρὸσ
τοὺσ πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλουσ, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰσ Ἀραβίαν, καὶ
18 πάλιν ὑπέστρεψα εἰσ Δαμασκόν. 18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλ- Act 9, 26
θον εἰσ Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸσ αὐτὸν
19 ἡμέρασ δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ
20 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. 20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ
21 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 ἔπειτα ἦλθον εἰσ τὰ κλί- Act 9, 30 15, 41
22 ματα τῆσ Συρίασ καὶ τῆσ Κιλικίασ. 22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενοσ τῷ
23 προσώπῳ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Ἰουδαίασ ταῖσ ἐν Χριστῷ. 23 μόνον
δὲ ἀκούοντεσ ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶσ ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται
24 τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

De apostolorum conventu Hierosolymitano et Pauli cum Petro controversia Antiochena. De lege et fide.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰσ Ἱεροσό-
2 λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖσ τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω Act 15, 2 11, 30
ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ δοκοῦσιν, μήπωσ εἰσ κενὸν Phil 2, 16
3 τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτοσ ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγ-
4 κάσθη περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺσ παρεισάκτουσ ψευδαδέλφουσ,
οἵτινεσ παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχο-
5 μεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶσ καταδουλώσουσιν· 5 οἷσ οὐδὲ
πρὸσ ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
6 διαμείνῃ πρὸσ ὑμᾶσ. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί
ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸσ ἀνθρώπου οὐ Ro 2, 11
7 λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντεσ οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ
τοὐναντίον ἰδόντεσ ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ ἀκροβυστίασ
8 καθὼσ Πέτροσ τῆσ περιτομῆσ, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσασ Πέτρῳ εἰσ
9 ἀποστολὴν τῆσ περιτομῆσ ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰσ τὰ ἔθνη, 9 καὶ Act 15, 12 ss
γνόντεσ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβοσ καὶ Κηφᾶσ καὶ
Ἰωάννησ, οἱ δοκοῦντεσ στῦλοι εἶναι, δεξιὰσ ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ

12. ℵ ουδε εδιδαχθ. 15. ο αφορισαc ; ς ℵ praem ο θεοσ 17. αλλ
18. ετη τρια | κηφαν : πετρον 19. ℵ ουκ ιδον 21. ℵ* (non a) om τησ sec
II, 1. συμπαραλ. 4. καταδουλωσωνται 6. ο θεοσ : θεοσ

Βαρνάβᾳ κοινωνίασ, ἵνα ἡμεῖσ εἰσ τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰσ τὴν
Act 11, 29 s *περιτομήν· [10] μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού-* 10
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.
Act 15, 35 *Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶσ εἰσ Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ* 11
ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. [12] πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰσ 12
Act 11, 3 *ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελ-*
λεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ· [13] καὶ 13
συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνά-
βασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. [14] ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ 14
ὀρθοποδοῦσιν πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ
ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ καὶ οὐχ
Ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν; [15] ἡμεῖσ 15
2, 11 Ro 3, 20 *φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, [16] εἰδότεσ δὲ ὅτι* 16
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωποσ ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεωσ
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
Ps 142 (143), 2 *δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεωσ Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι*
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. [17] εἰ δὲ ζητοῦντεσ 17
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα
Χριστὸσ ἁμαρτίασ διάκονοσ; μὴ γένοιτο. [18] εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα 18
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. [19] ἐγὼ 19
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. [20] Χριστῷ συν- 20
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστόσ· ὃ δὲ νῦν
1, 4 Eph 5, 2 *ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαν-*
τόσ με καὶ παραδόντοσ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. [21] οὐκ ἀθετῶ τὴν 21
χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸσ
δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

Spiritus ex fide. Abrahami fides ac filii. Dei promissio, lex, Christus. Lex educator. Christiani et Abraham.

Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίσ ὑμᾶσ ἐβάσκανεν, οἷσ κατ' ὀφθαλ- 1
μοὺσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ προεγράφη ἐσταυρωμένοσ; [2] τοῦτο μόνον 2
Ro 10, 17 *θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ*
ἀκοῆσ πίστεωσ; [3] οὕτωσ ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν 3
σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; [4] τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ. [5] ὁ 4 5
οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν ὑμῖν, ἐξ
Gn 15, 6 Ro 4, 3 *ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; [6] καθὼσ Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν* 6
Ia 2, 23 *τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. [7] γινώσκετε ἄρα* 7

---

9. *ινα ημεισ* : ℵ[a] add *μεν* 11. *κηφασ* : *πετροσ* 12. ℵ *οτε δε ηλθεν* 13. *ιουδαιοι* : ℵ* add *παντεσ* 14. *κηφα* : *πετρω* | ς *ουκ ιουδαϊκωσ*, ℵ[c] *ουχι ιουδ.* | *ζησ* : pon ante *και σ. ιουδ.* | *πωσ* : *τι* 16. *ἁμαρτωλοί·* [16] *εἰδότεσ* | *δε* : om | *ιησου χριστου* | *οτι* : *διοτι* | *εξ εργ. νομ.* post *ου δικαι.* pon 18. *συνιστημι*

III, 1. *εβασκανεν* : add *τη αληθεια μη πειθεσθαι* | *προεγραφη* : add *εν υμιν*

8 ὅτι οἱ ἐκ πίστεωσ, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. [8]προϊδοῦσα δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεωσ δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεόσ, προευηγγελίσατο
9 τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. [9]ὥστε Gn 12, 3 Act 3, 25
10 οἱ ἐκ πίστεωσ εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. [10]ὅσοι γὰρ
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Dt 27, 26
κατάρατοσ πᾶσ ὃσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖσ γεγραμμένοισ ἐν τῷ
11 βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. [11]ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶσ δι- Hab 2, 4 He 10, 38 Ro 1, 17
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται·
12 [12]ὁ δὲ νόμοσ οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεωσ, ἀλλ' ὁ ποιήσασ αὐτὰ ζήσεται Lv 18, 5 Ro 10, 5
13 ἐν αὐτοῖσ. [13]Χριστὸσ ἡμᾶσ ἐξηγόρασεν ἐκ τῆσ κατάρασ τοῦ νό-
μου γενόμενοσ ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατοσ 4, 5 Dt 21, 23
14 πᾶσ ὁ κρεμάμενοσ ἐπὶ ξύλου, [14]ἵνα εἰσ τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματοσ λάβωμεν διὰ τῆσ πίστεωσ.
15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμωσ ἀνθρώπου κεκυρω- Ro 3, 5 etc
16 μένην διαθήκην οὐδεὶσ ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. [16]τῷ δὲ Ἀβραὰμ 8 Gn 13, 15
ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ 17, 8 22, 18 etc
τοῖσ σπέρμασιν, ὡσ ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡσ ἐφ' ἑνόσ· καὶ τῷ σπέρ-
17 ματί σου, ὅσ ἐστιν Χριστόσ. [17]τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προ- Ex 12, 41
κεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη
γεγονὼσ νόμοσ οὐκ ἀκυροῖ, εἰσ τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
18 [18]εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίασ· τῷ δὲ Ro 4, 14
19 Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίασ κεχάρισται ὁ θεόσ. [19]τί οὖν ὁ νόμοσ;
τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρισ οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ Ro 5, 20 He 2, 2
20 ἐπήγγελται, διαταγεὶσ δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. [20]ὁ δὲ μεσί- Act 7, 53
21 τησ ἑνὸσ οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸσ εἷσ ἐστίν. [21]ὁ οὖν νόμοσ κατὰ 1 Ti 2, 5
τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμοσ ὁ
δυνάμενοσ ζωοποιῆσαι, ὄντωσ ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη·
22 [22]ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγ- Ro 11, 32
23 γελία ἐκ πίστεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖσ πιστεύουσιν. [23]πρὸ
τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι 1 Pe 1, 5
24 εἰσ τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. [24]ὥστε ὁ νόμοσ παιδα-
γωγὸσ ἡμῶν γέγονεν εἰσ Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεωσ δικαιωθῶμεν·
25 26 [25]ἐλθούσησ δὲ τῆσ πίστεωσ οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. [26]πάν-
27 τεσ γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· [27]ὅσοι Ro 6, 3 13, 14
28 γὰρ εἰσ Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. [28]οὐκ ἔνι 1 Co 12, 13 Col 3, 11
Ἰουδαῖοσ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλοσ οὐδὲ ἐλεύθεροσ, οὐκ ἔνι
ἄρσεν καὶ θῆλυ· ἅπαντεσ γὰρ ὑμεῖσ εἷσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

7. εισιν υιοι 8. ℵ τα εθνη δικαιοι | ςᵉ ευλογηθησονται 10. οτι : om | εμμ. εν πασι 12. αλλ | ο ποιησασ αυτα : add ανθρωποσ 13. οτι γεγραπται : γεγρ. γαρ 14. ℵ εν ιησου χριστω 16. ερρηθησαν 17. υπο τ. θεου : add εισ χριστον | ετη : ante τετρα. κ. τρ. 21. αν εκ νομου ην 23. συγκεκλεισμενοι 28. ℵ αρρεν | παντεσ | εισ εστ. εν χρ. ιησου : ℵ* εστε χριστου ιησου

Ro 9, 7 s 29 εἰ δὲ ὑμεῖσ Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ 29
ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

Servi legis, dei filii. Pristini amoris recordatio. Hagar et Sara duo foedera.

Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμοσ νήπιόσ ἐστιν, οὐδὲν 1
διαφέρει δούλου κύριοσ πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπουσ ἐστὶν 2
καὶ οἰκονόμουσ ἄχρι τῆσ προθεσμίασ τοῦ πατρόσ. 3 οὕτωσ καὶ 3
9 Col 2, 20 ἡμεῖσ, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δε-
δουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν 4
Eph 1, 10 Ro 1, 3 ὁ θεὸσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικόσ, γενόμενον ὑπὸ
3, 13 νόμον, 5 ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπο- 5
Ro 8, 15 λάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα τοῦ 6
υἱοῦ αὐτοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
Ro 8, 17 7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ 7
διὰ θεοῦ.

Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ φύσει μὴ 8
οὖσιν θεοῖσ· 9 νῦν δὲ γνόντεσ θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντεσ ὑπὸ 9
3 θεοῦ, πῶσ ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
Col 2, 16 Ro 14, 5 οἷσ πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρασ παρατηρεῖσθε καὶ 10
μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυτούσ; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶσ μήπωσ εἰκῇ 11
κεκοπίακα εἰσ ὑμᾶσ.

Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. 12
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ 13
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν 14
τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡσ ἄγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακα- 15
ρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν γέγονα 16
ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶσ 17
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ 18
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ ὑμᾶσ. 19 τέκνα 19
Co 4, 15 μου, οὓσ πάλιν ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν,
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν 20
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντεσ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ 21
Gn 21, 2. 9 ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺσ ἔσχεν, ἕνα ἐκ 22
τῆσ παιδίσκησ καὶ ἕνα ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆσ 23

---

29. και κατ επαγγ.

IV, 3. ημεν 6. εισ τ. καρδ. υμων 7. αλλ υιοσ | δια θεου : θεου δια χριστου 8. μη φυσει ουσι 9. δουλευειν 14. ς τον πειρασμ. μου τον, ℵc τ. πειρασμ. τον | ℵ* (non a) om ουκ | ς κ αλλ 15. που : τισ | ουν : add ην | αν εδωκατε 17. ςe εκκλεισ. ημασ 18. το ζηλουσθαι 19. τεκνια | αχρισ ου

παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ Gn 17, 16 Ro 9, 9
24 τῆς ἐπαγγελίας. [24] ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν
δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννῶσα,
25 ἥτις ἐστὶν Ἅγαρ. [25] τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
26 αὐτῆς. [26] ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ He 12, 22 Ap 3, 12
27 ἡμῶν· [27] γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον Es 54, 1
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
28 μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. [28] ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ro 9, 7 s
29 Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. [29] ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα
30 γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. [30] ἀλλὰ τί
λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ Gn 21, 10. 12
γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
31 ἐλευθέρας. [31] διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ
τῆς ἐλευθέρας.

V.

Standum Christiana libertate contra iudaizantes. Libertatis lex impletur fide, caritate, morum sanctitate.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ
μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς
3 ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. [3] μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
4 περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. [4] κατ- Ia 2, 10
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
5 ἐξεπέσατε. [5] ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
6 ἀπεκδεχόμεθα. [6] ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει
οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. 6, 15 1 Co 7, 19
7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; 3, 1
8 9 [8] ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. [9] μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ 1 Co 5, 6
10 φύραμα ζυμοῖ. [10] ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν 1, 7
ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις
11 ἐὰν ᾖ. [11] ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
12 διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. [12] ὄφελον
καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν
ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
14 λεύετε ἀλλήλοις. [14] ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται,

23. ℵ δι επαγγελιας 24. ς ℵ* αι δυο | δουλειαν 25. το γαρ αγαρ | ορ. εστιν : ℵ add ον | ς ℵ συστοιχ- | δουλευει δε 26. ℵ* (non item [a]) om ητις εστ. | ημων : παντων ημ. 28. υμεις et εστε : ς ℵ ημεις et εσμεν | ℵ ισακ 30. κληρονομηση | μετα τ. υιου (ℵ[a]) : ℵ* om τ. υιου 31. διο : αρα
V, 1. τη ελευθερια ουν η χριστ. ημας ηλευθ. στηκετε και | δουλειας 2. ἰδὲ | παυλος (ℵ[a]) : ℵ* om 3. οτι : ℵ* om 4. απο του χριστου 5. ℵ* (non [c]) εκδεχομεθα 7. ανεκοψε | τη αληθεια 10. οστις αν 14. πληρουται

Lv 19, 18 Mt 22, 39 ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [15] εἰ δὲ ἀλλήλους 15
Ro 13, 8 s etc δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ 16
μὴ τελέσητε. [17] ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ 17
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα
Ro 8, 14 6, 14 μὴ ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. [18] εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ 18
ἐστὲ ὑπὸ νόμον. [19] φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά 19
Ro 1, 29 ss 1 Co 6, 9 s ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, [20] εἰδωλολατρεία, φαρμα- 20
Col 3, 5 ss Eph 5, 5 κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις,
[21] φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν 21
καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ
Eph 5, 9 οὐ κληρονομήσουσιν. [22] ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, 22
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
[23] πραΰτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. 23
[24] οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα- 24
θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. [25] εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι 25
καὶ στοιχῶμεν. [26] μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλού- 26
μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

Errantibus consulendum. Semen et messis. De falsa doctrina. Gloriandum cruce Christi.

Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώ- 1
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. [2] ἀλλήλων 2
Ro 15, 1 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. [3] εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. 3
1 Co 11, 28 [4] τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν 4
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· [5] ἕκαστος γὰρ 5
τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν 6
Ia 1, 16 etc 2 Co 9, 6 πᾶσιν ἀγαθοῖς. [7] μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ 7
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· [8] ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν 8
σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς
2 The 3, 13 2 Co 4, 16 τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. [9] τὸ δὲ 9
καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ
ἐκλυόμενοι. [10] ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγα- 10
θὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 11

14. εαυτον 15. υπο αλληλ. 17. ταυτα δε | ς א αντικ. αλληλ. 18. ουκ: אc add ετι 19. πορνεια: praem μοιχεια 20. ερεις | ς א ζηλοι | א αιρεσεις 21. φθονοι: add φονοι | καθως: add και | προειπον: א* (non c) ειπον 23. πραοτης 24. om ιησου

VI, 1. προληφθη | πραοτητος 2. א* βαστασετε | ς א αναπληρωσατε 3. εαυτ. φρεναπατ. 9. εκκακωμεν | א θερισωμεν 10. εχομεν

12 [12] ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώ-
13 κωνται. [13] οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν,
ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶσ περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ
14 καυχήσωνται. [14] ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ
σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμοσ
15 ἐσταύρωται κἀγὼ κόσμῳ· [15] οὔτε γὰρ περιτομή τι ἐστὶν οὔτε 5, 6 1 Co 7, 19
16 ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσισ. [16] καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ 2 Co 5, 17 Phi 3, 16
στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺσ καὶ ἔλεοσ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
17 τοῦ θεοῦ. [17] τοῦ λοιποῦ κόπουσ μοι μηδεὶσ παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ
τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- Phil 25 etc
ματοσ ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

Beneficia dei in electos celebrat. Precatur ut perveniant ad intelligendam miram per Christum salutem ipsiusque Christi maiestatem.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ Col 1, 1 etc
τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
2 [2] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Col 1, 2 etc
Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 2 Co 1, 3
στοῦ, ὁ εὐλογήσασ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖσ ἐπ-
4 ουρανίοισ ἐν Χριστῷ, [4] καθὼσ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ πρὸ
καταβολῆσ κόσμου, εἶναι ἡμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ κατενώπιον Col 1, 22
5 αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ [5] προορίσασ ἡμᾶσ εἰσ υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰσ αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ,
6 [6] εἰσ ἔπαινον δόξησ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ ἐν
7 τῷ ἠγαπημένῳ, [7] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματοσ Col 1, 14
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ
8 χάριτοσ αὐτοῦ, [8] ἧσ ἐπερίσσευσεν εἰσ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
9 φρονήσει [9] γνωρίσασ ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, 3, 3 Col 1, 26
10 κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ [10] εἰσ οἰκονομίαν Ga 4, 4
τοῦ πληρώματοσ τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν Col 1, 16 19 s

---

12. μη : post ινα pon | ς κ διωκωνται | χριστου : add ιησου 14. τω κοσμω 15. ς κ εν γαρ χριστω ιησ. ουτε περιτομη | εστιν : ισχυει 17. ς του κυριου ιησου, κ τ. κυρ. ιησ. χριστ. 18. ημων : κ om

* ς προσ εφεσιουσ επιστολη παυλου, ςᵉ παυλου του αποστολου η πρ. εφεσ. επιστολη

I, 1. ς κ ιησου χριστου | εν εφεσω : ℵ* om 3. ℵ* του κυριου και σωτηροσ ημων ιησ. χρι. | ημασ : ℵ* (non ᵃ) om | εν χριστω : ς (non ςᵉ) om εν 6. ησ : εν η 7. εχομεν : ℵ* εσχομ. | τον πλουτον

τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ,
1, 11 [11] ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ 11
πάντα ἐνεργοῦντοσ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, [12] εἰσ 12
τὸ εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν
τῷ Χριστῷ· [13] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ, ἀκούσαντεσ τὸν λόγον τῆσ ἀλη- 13
4, 30 2 Co 1, θείασ, τὸ εὐαγγέλιον τῆσ σωτηρίασ ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντεσ
22 etc ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆσ ἐπαγγελίασ τῷ ἁγίῳ, [14] ὅσ ἐστιν 14
ἀρραβὼν τῆσ κληρονομίασ ἡμῶν εἰσ ἀπολύτρωσιν τῆσ περιποιή-
σεωσ, εἰσ ἔπαινον τῆσ δόξησ αὐτοῦ.

Col 1, 9 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσασ τὴν καθ' ὑμᾶσ πίστιν ἐν τῷ 15
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ, [16] οὐ 16
1 Th 1, 2 Ro 1, 9 s παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενοσ ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, [17] ἵνα ὁ θεὸσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 17
ὁ πατὴρ τῆσ δόξησ, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίασ καὶ ἀποκαλύψεωσ
ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ [18] πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ καρ- 18
1 Pe 1, 13 Col 1, 27 δίασ ὑμῶν, εἰσ τὸ εἰδέναι ὑμᾶσ τίσ ἐστιν ἡ ἐλπὶσ τῆσ κλήσεωσ
αὐτοῦ, τίσ ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τῆσ κληρονομίασ αὐτοῦ ἐν τοῖσ
ἁγίοισ, [19] καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθοσ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ εἰσ 19
ἡμᾶσ τοὺσ πιστεύοντασ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτουσ τῆσ
2, 6 ἰσχύοσ αὐτοῦ, [20] ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρασ αὐτὸν ἐκ 20
νεκρῶν καὶ καθίσασ αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ
Col 2, 10 [21] ὑπεράνω πάσησ ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ καὶ δυνάμεωσ καὶ κυριό- 21
τητοσ καὶ παντὸσ ὀνόματοσ ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
1 Co 15, 27 He 2, 8 τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, [22] καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ 22
Ps 8, 7 (6) Col 1, 18 πόδασ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,
[23] ἥτισ ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν 23
πληρουμένου.

II.

Christus peccatorum salus. Ipsi gentiles ad pacem Christi vocati.

Col 2, 13 Καὶ ὑμᾶσ ὄντασ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν καὶ ταῖσ ἁμαρ- 1
Col 3, 7 τίαισ ὑμῶν, [2] ἐν αἷσ ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ 2
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆσ ἐξουσίασ τοῦ ἀέροσ, τοῦ
πνεύματοσ τοῦ νῦν ἐνεργοῦντοσ ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθείασ, [3] ἐν 3
Col 3, 6 οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῆσ
σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸσ καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί· [4] ὁ δὲ 4
θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν
Col 2, 13 ἠγάπησεν ἡμᾶσ, [5] καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν 5

---

10. τα τε εν τοισ ουρ. 12. τησ δοξησ 14. ℵ om τησ ante δοξησ
15. και την αγαπ. την : ℵ* om την αγαπ. 16. μνειαν υμων ποιουμενοσ
18. καρδιασ : διανοιασ | και τισ ο πλουτ. | ℵ τησ κλη. τησ δοξ. 20. ς ℵ
ενηργησεν | καθισασ : εκαθισεν | om αυτον sec 23. om τα

II, 3. ημεν 4. ℵ* om εν

6 συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — [6] καὶ 1, 20
συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
7 [7] ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερβάλλον
πλοῦτοσ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ᾽ ἡμᾶσ ἐν Χριστῷ
8 Ἰησοῦ. [8] τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ, καὶ τοῦτο
9 οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· [9] οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τισ καυχή-
10 σηται· [10] αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
ἐπὶ ἔργοισ ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν αὐτοῖσ Col 1, 10
περιπατήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμε-
νοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 26
12 του, [12] ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
τῆσ πολιτείασ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆσ ἐπαγ- Ro 9, 4 Heb 11, 13
13 γελίασ, ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· [13] νυνὶ δὲ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺσ ἐν
14 τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. [14] αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ
ποιήσασ τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσασ,
15 [15] τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν Col 2, 11
δόγμασιν καταργήσασ, ἵνα τοὺσ δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰσ ἕνα καινὸν
16 ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, [16] καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺσ ἀμφοτέρουσ Col 1, 20. 22
ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνασ τὴν ἔχθραν
17 ἐν αὐτῷ. [17] καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖσ μακρὰν Es 57, 19
18 καὶ εἰρήνην τοῖσ ἐγγύσ, [18] ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν 3, 12 Ro 5, 2
19 οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸσ τὸν πατέρα. [19] ἄρα οὖν
οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων
20 καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, [20] ἐποικοδομηθέντεσ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν
ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντοσ ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ
21 Ἰησοῦ, [21] ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰσ ναὸν 4, 16 1 Co 3, 16
22 ἅγιον ἐν κυρίῳ, [22] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ συνοικοδομεῖσθε εἰσ κατοικη- 1 Pe 2, 5
τήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

Mysterium de salute gentium. Paulus gentium apostolus. Christus in animis habitans.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλοσ ὁ δέσμιοσ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ 4, 1
2 ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — [2] εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ
3 τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ, [3] ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν Ga 1, 12 1, 9
4 ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼσ προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, [4] πρὸσ

7. τον υπερβαλλοντα πλουτον 8. δια τησ πιστεωσ 10. αυτου γαρ (א^a) : א* θεου γαρ 11. υμεισ ποτε 12. εν τω καιρ. εκ. 13. εγγυσ εγενηθ. 15. λύσασ· [15] τὴν ἔχθραν ἐ. τ. σ. αὐτοῦ, | εν εαυτω 17. om ειρηνην sec loc 18. א^a εσχομεν 19. αλλα sine εστε | συμπολ. 20. αυτου (א^a) : א* om | χριστου ιησου (א^a) : א* του χριστου, ϛ ιησ. χριστ. 21. πασα η οικ.

III, 1. του χριστου : ϛ א^a add ιησου 3. εγνωρισε

Col 4, 3 ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντεσ νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, [5] ὃ ἑτέραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖσ υἱοῖσ τῶν 5
Col 1, 26 2, 20 ἀνθρώπων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ
προφήταισ ἐν πνεύματι, [6] εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν- 6
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
Col 1, 25 εὐαγγελίου, [7] οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ 7
τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ αὐ-
1 Co 15, 9 τοῦ. [8] ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ αὕτη, 8
Col 1, 27 τοῖσ ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτοσ τοῦ Χρι-
Col 1, 26 στοῦ, [9] καὶ φωτίσαι τίσ ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο- 9
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
[10] ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖσ ἀρχαῖσ καὶ ταῖσ ἐξουσίαισ ἐν τοῖσ ἐπου- 10
1, 11 ρανίοισ διὰ τῆσ ἐκκλησίασ ἡ πολυποίκιλοσ σοφία τοῦ θεοῦ, [11] κατὰ 11
πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
2, 18 Ro 5, 2 ἡμῶν, [12] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι- 12
θήσει διὰ τῆσ πίστεωσ αὐτοῦ.
Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖσ θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, 13
ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. [14] τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου 14
πρὸσ τὸν πατέρα, [15] ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ γῆσ 15
ὀνομάζεται, [16] ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ 16
Col 1, 11 δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ εἰσ τὸν ἔσω
ἄνθρωπον, [17] κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν ταῖσ 17
καρδίαισ ὑμῶν, [18] ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα 18
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ τί τὸ πλάτοσ καὶ
μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, [19] γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆσ 19
γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τοῦ θεοῦ.
Ro 16, 25ss Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν 20
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
[21] αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ πάσασ 21
τὰσ γενεὰσ τοῦ αἰῶνοσ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

Unitas servanda fidei in varietate munerum gratiae. Ecclesia corpus Christi. Nova vita integris moribus conspicua.

3, 1 Col 1, 10 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ ἐγὼ ὁ δέσμιοσ ἐν κυρίῳ, ἀξίωσ περιπα- 1
Col 3, 12ss τῆσαι τῆσ κλήσεωσ ἧσ ἐκλήθητε, [2] μετὰ πάσησ ταπεινοφροσύνησ 2

---

5. εν ετεραισ 6. συγκλη. | συσσωμ. | συμμετ. | επαγγελιασ : add αυτου | εν τω χριστω δια 7. εγενομην | την δοθεισαν 8. παντων : add των | εν τοισ εθν. | τον ανεξιχν. πλουτον 9. φωτισαι : add πανταο | οικονομια : κοινωνια | εν τω : ℵ* om εν | κτισαντι : add δια ιησου χριστου 11. ϛ ℵ* (non ℵa) εν χριστ. ιησ. 12. και την προσαγ. 13. εκκακειν 14. τ. πατερα : add του κυριου ημων ιησου χριστου 16. δωη | τον πλουτον 21. om και post εκκλησια

IV, 1. κυριω : ℵ χριστω

καὶ πραΰτητοσ, μετὰ μακροθυμίασ, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 [3]σπουδάζοντεσ τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ ἐν τῷ συνδέσμῳ
4 τῆσ εἰρήνησ. [4]ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼσ καὶ ἐκλήθητε ἐν
5 μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ὑμῶν· [5]εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν 1 Co 8, 6 12, 5 s
6 βάπτισμα· [6]εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ 1 Ti 2, 5
7 πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. [7]ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρισ κατὰ
8 τὸ μέτρον τῆσ δωρεᾶσ τοῦ Χριστοῦ. [8]διὸ λέγει· ἀναβὰσ εἰσ Ps 67(68), 19
ὕψοσ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ.
9 [9]τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα
10 μέρη τῆσ γῆσ; [10]ὁ καταβὰσ αὐτόσ ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰσ ὑπεράνω
11 πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. [11]καὶ αὐτὸσ 1 Co 12, 28
ἔδωκεν τοὺσ μὲν ἀποστόλουσ, τοὺσ δὲ προφήτασ, τοὺσ δὲ εὐαγ-
12 γελιστάσ, τοὺσ δὲ ποιμένασ καὶ διδασκάλουσ, [12]πρὸσ τὸν καταρ-
τισμὸν τῶν ἁγίων εἰσ ἔργον διακονίασ, εἰσ οἰκοδομὴν τοῦ σώμα-
13 τοσ τοῦ Χριστοῦ, [13]μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντεσ εἰσ τὴν ἑνότητα
τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσ ἄνδρα
14 τέλειον, εἰσ μέτρον ἡλικίασ τοῦ πληρώματοσ τοῦ Χριστοῦ, [14]ἵνα
μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ
ἀνέμῳ τῆσ διδασκαλίασ ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
15 πρὸσ τὴν μεθοδίαν τῆσ πλάνησ, [15]ἀληθεύοντεσ δὲ ἐν ἀγάπῃ 1, 22 5, 23
αὐξήσωμεν εἰσ αὐτὸν τὰ πάντα, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστόσ, Col 1, 18
16 [16]ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον Col 2, 19
διὰ πάσησ ἁφῆσ τῆσ ἐπιχορηγίασ κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸσ
ἑκάστου μέρουσ τὴν αὔξησιν τοῦ σώματοσ ποιεῖται εἰσ οἰκοδομὴν
αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶσ
περιπατεῖν καθὼσ καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸσ
18 αὐτῶν, [18]ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντεσ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆσ Col 1, 21
ζωῆσ τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖσ, διὰ τὴν
19 πώρωσιν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, [19]οἵτινεσ ἀπηλγηκότεσ ἑαυτοὺσ
παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰσ ἐργασίαν ἀκαθαρσίασ πάσησ ἐν πλεο-
20 21 νεξίᾳ. [20]ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ ἐμάθετε τὸν Χριστόν, [21]εἴγε αὐ-
τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώσ ἐστιν ἀλήθεια ἐν
22 τῷ Ἰησοῦ, [22]ἀποθέσθαι ὑμᾶσ κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν Col 3, 9
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ
23 τῆσ ἀπάτησ, [23]ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸσ ὑμῶν
24 [24]καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα Col 3, 10
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆσ ἀληθείασ.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδοσ λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστοσ μετὰ τοῦ Zach 8, 16

---

2. πραοτητοσ **6.** πασιν: add υμιν **8.** εδωκεν: praem και **9.** κατεβη: add πρωτον **14.** κυβεια | μεθοδειαν **15.** ο χριστοσ **16.** συμβιβ. | εισ οικ. εαυτου **17.** τα λοιπα εθνη **18.** εσκοτισμενοι **24.** ℵ ανανεουσθε | ℵ* εν οσιοτ. και δικαι. **25.** ℵ* εκαστ. αληθ. | μετα του: ℵ* προσ τον

Ps 4, 5 (4) πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. [26] ὀργίζεσθε καὶ μὴ 26
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, [27] μηδὲ 27
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. [28] ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλ- 28
λον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα
ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. [29] πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ 29
στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκο-
δομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. [30] καὶ μὴ λυπεῖτε 30
1, 13 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν
Col 3, 8 ἀπολυτρώσεως. [31] πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ 31
καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. [32] γίνεσθε 32
Col 3, 12s δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς
καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

Amore deus imitandus. Vitae integritati studendum. Fructus lucis. Prudenter ac pie versandum. Ad uxores et maritos. Mysterium matrimonii.

Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, [2] καὶ 1 2
Ga 2, 20 περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας.

Col 3, 5. 15 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα- 3
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, [4] καὶ αἰσχρότης ἢ μωρο- 4
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·
[5] τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ 5
Ga 5, 21 1 Co 6, 9s πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
2 Th 2, 3 Col 2, 8 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. [6] μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς 6
Ro 1, 18 λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
1 Th 5, 5 τῆς ἀπειθείας. [7] μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. [8] ἦτε γάρ 7 8
ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε,—
Ga 5, 22 [9] ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ 9
Ro 12, 2 καὶ ἀληθείᾳ, — [10] δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, 10
[11] καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, 11
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. [12] τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ᾽ αὐτῶν 12
αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· [13] τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ 13
(Es 60, 1. 26, 19) φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. [14] διὸ 14
λέγει· ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φαύσει σοι ὁ Χριστός.

Col 4, 5 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ᾽ 15
ὡς σοφοί, [16] ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί 16

---

25. ς (non ς^e) αλληλοιν 26. τω παροργισμω 27. μητε 28. το αγαθον ταισ χερσιν | ℵ* ινα εχηται 29. αλλ

V, 2. ηγαπ. ημασ | ℵ θυσ. κ. προσφορ. 3. πασα ακαθαρσ. 4. και μωρολο. | τα ουκ ανηκοντα 5. ιστε : εστε | οσ εστ. ειδω. 6. γαρ : ℵ* om 7. συμμετ. 9. φωτοσ : πνευματοσ 11. συγκοι. 14. εγειραι 15. ακριβωσ : post πωσ

17 εἴσιν. [17] διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονεσ, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-
18 λημα τοῦ κυρίου. [18] καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
19 ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, [19] λαλοῦντεσ ἑαυτοῖσ ψαλμοῖσ καὶ Col 3, 16
ὕμνοισ καὶ ᾠδαῖσ πνευματικαῖσ, ᾄδοντεσ καὶ ψάλλοντεσ τῇ καρ-
20 δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, [20] εὐχαριστοῦντεσ πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν Col 3, 17
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 22 [21] ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοισ ἐν φόβῳ Χριστοῦ. [22] αἱ γυναῖκεσ Col 3, 18 1 Pe 3, 1
23 τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν ὡσ τῷ κυρίῳ, [23] ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆσ 1, 22 1 Co 11, 3
γυναικὸσ ὡσ καὶ ὁ Χριστὸσ κεφαλὴ τῆσ ἐκκλησίασ, αὐτὸσ σωτὴρ
24 τοῦ σώματοσ. [24] ἀλλὰ ὡσ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ,
25 οὕτωσ καὶ αἱ γυναῖκεσ τοῖσ ἀνδράσιν ἐν παντί. [25] Οἱ ἄνδρεσ, Col 3, 19 1 Pe 3, 7
ἀγαπᾶτε τὰσ γυναῖκασ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἠγάπησεν τὴν ἐκ-
26 κλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆσ, [26] ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ
27 καθαρίσασ τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατοσ ἐν ῥήματι, [27] ἵνα παραστήσῃ 2 Co 11, 2 Col 1, 22
αὐτὸσ ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα
28 ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ᾽ ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμοσ. [28] οὕτωσ ὀφεί-
λουσιν οἱ ἄνδρεσ ἀγαπᾶν τὰσ ἑαυτῶν γυναῖκασ ὡσ τὰ ἑαυτῶν
29 σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· [29] οὐδεὶσ
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
30 αὐτήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ τὴν ἐκκλησίαν, [30] ὅτι μέλη ἐσμὲν
31 τοῦ σώματοσ αὐτοῦ· [31] ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν Gn 2, 24 Mt 19, 5
πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ 1 Co 6, 16
32 ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. [32] τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα
33 ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰσ Χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. [33] πλὴν
καὶ ὑμεῖσ οἱ καθ᾽ ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω
ὡσ ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

Liberis et parentibus. Servis et dominis. Armatura dei; militia Christi. Tychicus. Votum.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο Col 3, 20
2 γάρ ἐστιν δίκαιον. [2] τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτισ Ex 20, 12
3 ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, [3] ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
4 μακροχρόνιοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [4] Καὶ οἱ πατέρεσ, μὴ παροργίζετε Col 3, 21
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδίᾳ καὶ νουθεσίᾳ
κυρίου.

---

17. συνιεντεσ | θελημα : ℵ* φρονημα 19. εν τη καρδια 21. χριστου : θεου 22. ανδρασιν : ς add υποτασσεσθε, ℵ υποτασσεσθωσαν 23. ο ανηρ | και αυτοσ εστι | ℵ* ο σωτηρ 24. ς ℵ αλλ | ωσ : ωσπερ | τοισ ιδιοισ ανδρ. 25. γυναικασ : add εαυτων 27. αυτοσ : αυτην | ℵ* αυτω | ℵ* om η τι 28. σωματα : ℵ* τεκνα 29. ℵ* την σαρκα αυτου | ς ℵ αλλ | χριστοσ : κυριοσ 30. τ. σωματ. αυτου : add εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου 31. πατερα : add αυτου | τη γυναικι : προσ την γυναικα αυτου

VI, 4. αλλ | παιδεια

Col 3, 22 2 Co 7, 15 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου 5
Phil 2, 12 καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, [6] μὴ κατ' 6
Col 3, 22 ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, [7] μετ' εὐνοίας δουλεύ- 7
Col 3, 24 f οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, [8] εἰδότες ὅτι ἕκαστος 8
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος
Col 4, 1 εἴτε ἐλεύθερος. [9] Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, 9
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός
Col 3, 25 ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.
Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς 10
ἰσχύος αὐτοῦ. [11] ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ 11
δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, [12] ὅτι 12
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκό-
τους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις. [13] διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα 13
δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατερ-
γασάμενοι στῆναι. [14] στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν 14
1 The 5, 8 ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, [15] καὶ 15
ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρή-
νης, [16] ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ 16
δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι.
1 The 5, 8 [17] καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαι- 17
ραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, [18] διὰ πάσης προσευχῆς 18
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς
αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάν-
Col 4, 3 των τῶν ἁγίων, [19] καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει 19
Col 4, 4 τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγ-
γελίου, [20] ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιά- 20
σωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
Col 4, 7 f Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα 21
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
ἐν κυρίῳ, [22] ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε 22
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ 23
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. [24] ἡ χάρις μετὰ πάντων 24
τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

---

5. τοις κυρ. κατ. σαρκ. | της καρδιας 6. οφθαλμοδουλειαν | του χριστου 7. om ως 8. ς ο εαν τι εκαστ. ποι., א* ο τι εαν ποι. εκαστ. | του κυριου 9. κ. αυτ. (א εαυτ.) κ. υμων : κ. υμων αυτ. | א εν ουρανω | προσωποληψια 10. το λοιπον, αδελφοι μου | א* εν τω κυριω 11. μεθοδειας 12. του σκοτους του αιωνος τουτου 16. επι πασιν 18. εις αυτο : add τουτο 19. μοι : א* post δοθη | δοθειη 20. εν αυτω : א post παρρησ. 21. και υμεις : post ειδητε | υμιν γνωρισει | διακονος (א^a) : א* om 24. εν αφθαρσια : add αμην

ΠΡΟC ΦΙΛΙΠΠΗCΙΟΥC.

I.

Salutem Philippensium grate et amanter curat. Fructus vinculorum Pauli.
Ecclesiae caussa praestat vivere quam mori. Pro Christo patiendum.

1 *Παῦλοσ καὶ Τιμόθεοσ δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖσ* 2Co 1, 1 etc
ἁγίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν Φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ Act 16, 12 etc
2 *καὶ διακόνοισ.* 2 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν* Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν* 4 *πάντοτε* Ro 1, 8
ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ τὴν δέησιν
5 *ποιούμενοσ* 5 *ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆσ*
6 *πρώτησ ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν,* 6 *πεποιθὼσ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ*
ἐναρξάμενοσ ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρασ Χρι-
7 *στοῦ Ἰησοῦ,* 7 *καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ*
πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ, ἔν τε τοῖσ
δεσμοῖσ μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου
8 *συνκοινωνούσ μου τῆσ χάριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ.* 8 *μάρτυσ* Ro 1, 9
γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ πάντασ ὑμᾶσ ἐν σπλάγχνοισ Χρι-
9 *στοῦ Ἰησοῦ.* 9 *καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι*
μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,
10 10 *εἰσ τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖσ καὶ* Ro 2, 18
11 *ἀπρόσκοποι εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ,* 11 *πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιο-*
σύνησ τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσ δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
12 *Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ*
13 *μᾶλλον εἰσ προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,* 13 *ὥστε τοὺσ*
δεσμούσ μου φανεροὺσ ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
14 *καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν,* 14 *καὶ τοὺσ πλείονασ τῶν ἀδελφῶν ἐν*
κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισσοτέρωσ τολμᾶν ἀφόβωσ
15 *τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν.* 15 *τινὲσ μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,*
16 *τινὲσ δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν·* 16 *οἱ μὲν ἐξ*
17 *ἀγάπησ, εἰδότεσ ὅτι εἰσ ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι,* 17 *οἱ*
δὲ ἐξ ἐριθείασ τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶσ, οἰόμενοι
18 *θλίψιν ἐγείρειν τοῖσ δεσμοῖσ μου.* 18 *τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ*
τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸσ καταγγέλλεται, καὶ
19 *ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·* 19 *οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι*
ἀποβήσεται εἰσ σωτηρίαν διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ

---

* *ς η προσ τουσ φιλιππησιουσ επιστολη, ςᵉ παυλου του αποστολου η προσ φιλιππ. επιστολη*

I, 1. *ιησου χριστου* 4. ℵ* *εν παση τη* 5. om *τησ* 6. *αχρισ* | ς ℵ *ιησ. χριστ.* 7. *και τη απολογ.* | *συγκοιν.* 8. *γαρ μου εστιν* | *ιησου χριστου* 10. *υμασ* : ℵ* om 11. *καρπων δικαιο. των* 13. ℵ* *εν τω χριστω γεγονεναι* 14. om *του θεου* 16. 17. *οι μεν εξ εριθ.* usque *δεσμ. μου,* 17 *οι δε εξ αγαπησ* usq *κειμαι* | *εγειρειν* : *επιφερειν* 18. *πλην οτι* : om *οτι*

τοῦ πνεύματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, [20] κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ 20
ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ
ὡσ πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου,
εἴτε διὰ ζωῆσ εἴτε διὰ θανάτου. [21] Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸσ 21
καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδοσ. [22] εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι 22
καρπὸσ ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. [23] συνέχομαι δὲ ἐκ 23
τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ
εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· [24] τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ 24
ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶσ. [25] καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ 25
καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν
τῆσ πίστεωσ, [26] ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 26
ἐν ἐμοὶ διὰ τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα 27
εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, [28] καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμέ- 28
νων, ἥτισ ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ, ὑμῶν δὲ σωτηρίασ,
καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· [29] ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ 29
μόνον τὸ εἰσ αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,
[30] τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε 30
ἐν ἐμοί.

II.

Diligendum exemplo Christi. Christi humilitas et gloria. Salus omni cura appetenda. Timothei et Epaphroditi laudes.

Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά- 1
πησ, εἴ τισ κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
3, 16 [2] πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν 2
ἀγάπην ἔχοντεσ, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντεσ, [3] μηδὲν κατ' ἐριθείαν 3
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλουσ ἡγούμε-
1 Co 10, 24 νοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν, [4] μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντεσ, 4
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. [5] τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν 5
Χριστῷ Ἰησοῦ, [6] ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγή- 6
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, [7] ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου 7
Ro 8, 3 λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενοσ καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ
ὡσ ἄνθρωποσ, [8] ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι 8
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. [9] διὸ καὶ ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερ- 9
ύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, [10] ἵνα 10

---

23. δε : γαρ | γαρ (et. ℵ^a) : ς (non ς^e) ℵ* om 24. εν τη σαρκι 25. συμπαραμενω | τ. πιστεωσ : ℵ* add υμων 27. του χριστου (ℵ^a) : ℵ* om | ακουσω 28. ητισ αυτοισ μεν εστ. | υμιν δε σωτηρ. 30. ιδετε

II, 1. ει τινα σπλαγχν. 2. ς ℵ συμψυχ. | το εν : ℵ* το αυτο 3. κατα εριθ. | μηδε : ἢ | κατα sec : om 4. ς ℵ εκαστοσ pri loc | σκοπειτε | ς εκαστοσ sec loc, ℵ* εκαστοι ad sqq trahit 5. τουτο : add γαρ | φρονεισθω 7. αλλ εαυτ. 8. ℵ του σταυρου 9. om το pri

ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων Es 45, 23 Ro 14, 11
11 καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριοσ
Ἰησοῦσ Χριστὸσ εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.
12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡσ
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· Eph 6, 5
13 13 θεὸσ γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν
14 ὑπὲρ τῆσ εὐδοκίασ. 14 πάντα ποιεῖτε χωρὶσ γογγυσμῶν καὶ δια- 1 Pe 4, 9
15 λογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
ἄμωμα μέσον γενεᾶσ σκολιᾶσ καὶ διεστραμμένησ, ἐν οἷσ φαίνεσθε
16 ὡσ φωστῆρεσ ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆσ ἐπέχοντεσ, εἰσ καύχημα
ἐμοὶ εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰσ κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰσ Ga 2, 2
17 κενὸν ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ 2 Ti 4, 6
λειτουργίᾳ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·
18 18 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖσ χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι. 3, 1. 4, 4
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέωσ πέμψαι ὑμῖν,
20 ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺσ τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
21 ψυχον, ὅστισ γνησίωσ τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντεσ γὰρ
22 τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡσ πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰσ τὸ 1 Ti 1, 2
23 εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡσ ἂν ἀφίδω τὰ
24 περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆσ· 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸσ ταχέωσ
ἐλεύσομαι.
25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
26 γὸν τῆσ χρείασ μου, πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν
27 πάντασ ὑμᾶσ καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ
γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸσ ἠλέησεν αὐ-
τόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
28 σχῶ. 28 σπουδαιοτέρωσ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντεσ αὐτὸν
29 πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότεροσ ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν
κυρίῳ μετὰ πάσησ χαρᾶσ, καὶ τοὺσ τοιούτουσ ἐντίμουσ ἔχετε,
30 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευ-
σάμενοσ τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆσ πρόσ 1 Co 16, 17
με λειτουργίασ.

---

10. ιησου : ℵ* add χριστου 11. ϛ ℵ εξομολογησηται 13. ο θεοσ 15. αμωμητα | εν μεσω 16. επεχοντ. (ℵa) : ℵ* εχοντ. 17. αλλ | συγχαιρ. 18. το δ' αυτο | ϛ ℵ συγχαιρ. 21. ου τα του | ℵ ιησου χριστου 23. απιδω 24. αυτοσ : ℵa add εγω | ελευσομαι : ℵ* add προσ υμασ 25. ϛ ℵ συστρατ. 26. παντασ υμασ : ℵ* add ιδειν 27. ℵc θανατου | αλλ | αυτον ηλεησ. | επι λυπη 30. ϛ του χριστου, ℵ κυριου | παραβουλευσαμενοσ | ℵ αναπληρωσει | ℵ* προσ εμε

III.

Contra iudaizantes Pauli adversarios. Severum Pauli studium atque spes caelestis.

2, 18 4, 4 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 1
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλέσ. 2 βλέπετε τοὺσ 2
κύνασ, βλέπετε τοὺσ κακοὺσ ἐργάτασ, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 ἡμεῖσ γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντεσ καὶ 3
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότεσ, 4 καί- 4
περ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τισ δοκεῖ ἄλλοσ πεποι-
Ro 11, 1 θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμεροσ, ἐκ γένουσ 5
Ἰσραήλ, φυλῆσ Βενιαμείν, Ἑβραῖοσ ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον
Ga 1, 13s Φαρισαῖοσ, 6 κατὰ ζῆλοσ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ- 6
νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενοσ ἄμεμπτοσ. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, 7
ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ 8
ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆσ γνώσεωσ Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι᾽ ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ
ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, 9
μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεωσ
Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γνῶναι 10
Ga 6, 7 αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν
παθημάτων αὐτοῦ, συνμορφιζόμενοσ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἴπωσ 11
καταντήσω εἰσ τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα- 12
λάβω, ἐφ᾽ ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί, 13
ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν 14
ὀπίσω ἐπιλανθανόμενοσ, τοῖσ δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοσ, κατὰ
σκοπὸν διώκω εἰσ τὸ βραβεῖον τῆσ ἄνω κλήσεωσ τοῦ θεοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι 15
ἑτέρωσ φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸσ ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰσ 16
Ga 6, 16 ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.
Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺσ οὕτω 17
περιπατοῦντασ καθὼσ ἔχετε τύπον ἡμᾶσ. 18 πολλοὶ γὰρ περιπα- 18
τοῦσιν, οὓσ πολλάκισ ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺσ
ἐχθροὺσ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλοσ ἀπώλεια, ὧν 19
ὁ θεὸσ ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
φρονοῦντεσ. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖσ ὑπάρχει, 20
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃσ 21

III, 1. τα αυτα : א* ταυτα 3. θεου : θεω 5. ςe 1624. et ς περιτομή | βενιαμιν 6. ζηλον 7. ατινα : praem αλλ 8. א* om και pri | σκυβαλα : add ειναι 9. εμην : א* post δικαιοσυνην pon 10. αναστασεωσ : א* γνωσεωσ | την κοινωνιαν | των παθηματων | συμμορφουμενοσ 11. την εκ : των 12. διωκ. δε ει και | κατεληφθην | του χριστου ιησου 13. ουπω : ου 14. εισ το : επι το 15. א φρονουμεν 16. τω αυ. στοιχειν : add κανονι, το αυτο φρονειν 17. συμμιμητ.

μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆσ ταπεινώσεωσ ἡμῶν σύνμορφον τῷ
σώματι τῆσ δόξησ αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

Cohortationes. Philippensium munificentia laudatur. Vota et salutationes.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανόσ μου, οὕτωσ στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
3 νεῖν ἐν κυρίῳ. [3] ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖσ, αἵτινεσ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
μεντοσ καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆσ.
4 5 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. [5] τὸ ἐπι- 3, 1 1The 5, 16
6 εικὲσ ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποισ· ὁ κύριοσ ἐγγύσ. [6] μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχα-
7 ριστίασ τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸσ τὸν θεόν. [7] καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
καια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ καὶ εἴ
9 τισ ἔπαινοσ, ταῦτα λογίζεσθε· [9] ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ Ro 15, 33 etc
εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν.
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
11 ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. [11] οὐχ
ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ αὐτάρκησ
12 εἶναι. [12] οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
13 σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. [13] πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί 1Ti 1, 12
14 με. [14] πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντέσ μου τῇ θλίψει.
15 [15] οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖσ, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίασ, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν Act 17, 14 2Co 11, 9
16 εἰσ λόγον δόσεωσ καὶ λήμψεωσ εἰ μὴ ὑμεῖσ μόνοι, [16] ὅτι καὶ ἐν
Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶσ εἰσ τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.
17 [17] οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
18 νάζοντα εἰσ λόγον ὑμῶν. [18] ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω,
πεπλήρωμαι δεξάμενοσ παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν
19 εὐωδίασ, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. [19] ὁ δὲ θεόσ μου

---

21. συμμορφ. ac praem εισ το γενεσθαι αυτο | εαυτω

IV, 2. ς (non ς^e) ευωδιαν | συντύχην 3. ναι : και | ς ℵ* συζυγε idque ς ante γνησιε | συλλαμβ. | ℵ* και των συνεργων μου και των λοιπων 6. ℵ μετ 12. οιδα δε ταπειν. 13. ενδυναμ. με : add χριστω 14. ς ℵ συγκ. 15. ληψεωσ 17. αλλ 18. ℵ^a απο επαφρο.

πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτοσ αὐτοῦ ἐν δόξῃ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [20] τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰσ 20
τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ἀμήν.
Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται 21
ὑμᾶσ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. [22] ἀσπάζονται ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἅγιοι, 22
1, 13 μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆσ Καίσαροσ οἰκίασ.
Ga 6, 18 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ 23
ὑμῶν.

ΠΡΟϹ ΚΟΛΟϹϹΑΕΙϹ.

I.

Laudat Colossenses cum Epaphra ipsorum doctore, hortans ut proficiant. Divina Christi redemtoris omnium dignitas. Paulus laboribus suis laetans.

Eph 1, 1 etc Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ 1
Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ [2] τοῖσ ἐν Κολοσσαῖσ ἁγίοισ καὶ πιστοῖσ 2
Eph 1, 2 etc ἀδελφοῖσ ἐν Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
ἡμῶν.
Phi 1, 3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 3
Eph 1, 15s Phi 5 Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, [4] ἀκούσαντεσ τὴν 4
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰσ πάν-
τασ τοὺσ ἁγίουσ [5] διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖσ 5
Eph 1, 13 2 Co 6, 7 οὐρανοῖσ, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆσ ἀληθείασ τοῦ εὐαγ-
γελίου [6] τοῦ παρόντοσ εἰσ ὑμᾶσ καθὼσ καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ 6
ἐστίν, καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼσ καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ᾽
ἧσ ἡμέρασ ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀλη-
4, 12 θείᾳ· [7] καθὼσ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου 7
ἡμῶν, ὅσ ἐστιν πιστὸσ ὑπὲρ ὑμῶν διάκονοσ τοῦ Χριστοῦ, [8] ὁ καὶ 8
Eph 1, 15s δηλώσασ ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. [9] Διὰ τοῦτο καὶ 9
Eph 1, 8 ἡμεῖσ, ἀφ᾽ ἧσ ἡμέρασ ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελή-
ματοσ αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, [10] περι- 10
1 Th 2, 12 Eph 4, 1 πατῆσαι ἀξίωσ τοῦ κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ καρποφοροῦντεσ καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,
[11] ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτοσ τῆσ δόξησ 11
αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶσ [12] εὐχα- 12

---

19. *τον πλουτον* 23. *του κυρ. ημων* | *μετα παντων υμων*, adduntque *ς ℵ αμην*

* *ς η προσ κολασσαεισ επιστολη παυλου*, *ςe παυλου του αποστολου η πρ. κολοσσαεισ επιστ.*

I, 1. *ιησου χριστου* 2. *ς* (non *ςe*) *κολασσαισ* | *πατρ. ημων* : *ς ℵ* add *και κυριου ιησου χριστου* 4. *ℵ* εν κυριω ιησου* | *ην εχετε* : *την* 6. *εστιν* : *και εστι* | om *και αυξανομ.* 7. *καθωσ και* | *ℵ εμαθατε* | *ℵ* υπερ ημων* 10. *περιπατησαι* : add *υμασ* | *αρεσκειαν* | *εισ την επιγνωσιν* 11. post *χαρασ* interpg

ριστοῦντεσ τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ τὴν μερίδα τοῦ
13 κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, [13] ὃσ ἐρύσατο ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ
τοῦ σκότουσ καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ
14 ἀγάπησ αὐτοῦ, [14] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν Eph 1, 7
15 ἁμαρτιῶν, [15] ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ 2 Co 4, 4
16 πάσησ κτίσεωσ, [16] ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρα- 1, 20 Eph 1, 21
νοῖσ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
κυριότητεσ εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰσ
17 αὐτὸν ἔκτισται, [17] καὶ αὐτόσ ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν
18 αὐτῷ συνέστηκεν, [18] καὶ αὐτόσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ Eph 1, 22 1 Co 15, 20
ἐκκλησίασ· ὅσ ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκοσ ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένη-
19 ται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ πρωτεύων, [19] ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ 2, 9 Eph 1, 23
20 πλήρωμα κατοικῆσαι [20] καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα 2, 16
εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιήσασ διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ,
21 δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ εἴτε τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. [21] καὶ Eph 4, 18 2, 16
ὑμᾶσ ποτὲ ὄντασ ἀπηλλοτριωμένουσ καὶ ἐχθροὺσ τῇ διανοίᾳ ἐν
22 τοῖσ ἔργοισ τοῖσ πονηροῖσ, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν [22] ἐν τῷ σώματι Eph 5, 27 1, 4
τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶσ ἁγίουσ καὶ
23 ἀμώμουσ καὶ ἀνεγκλήτουσ κατενώπιον αὐτοῦ, [23] εἴγε ἐπιμένετε
τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντοσ ἐν
πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλοσ Eph 3, 7
διάκονοσ.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖσ παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ
25 τοῦ σώματοσ αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, [25] ἧσ ἐγενόμην ἐγὼ διά-
κονοσ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰσ ὑμᾶσ Eph 3, 2 3, 5. 9
26 πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, [26] τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμέ-
νον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖσ
27 ἁγίοισ αὐτοῦ, [27] οἷσ ἠθέλησεν ὁ θεὸσ γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτοσ τῆσ
δόξησ τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὅσ ἐστιν Χριστὸσ Eph 1, 18
28 ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶσ τῆσ δόξησ, [28] ὃν ἡμεῖσ καταγγέλλομεν νουθε-
τοῦντεσ πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντεσ πάντα ἄνθρωπον ἐν
πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-
29 στῷ· [29] εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ 1 Ti 4, 10
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

---

12. ℵ τω θεω πατρι | υμασ : ημασ 13. ϛ ℵ ερρυσατο 14. τ. απολυτρωσιν : add δια του αιματοσ αυτου 16. τα παντ. τα εν | και τα επι 18. ℵ* om εκ 23. εν παση τη | διακονοσ : ℵ* κηρυξ και αποστολοσ 24. παθημασι μου | υπερ υμων : ℵ* (non ª) om υπερ 25. εγω : ℵ* add παυλοσ 26. νυνι 27. ϛ ℵ τισ ο πλουτοσ | τουτου : ℵ* του 28. χριστω : add ιησου

II.

Contra falsos doctores. Cum Christo sepulti iidem reviximus. Iam a placitis humanis recedendum.

4, 13 Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 1
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ 2
1, 27 ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰσ πᾶν πλοῦτοσ τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ,
εἰσ ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάν- 3
8 τεσ οἱ θησαυροὶ τῆσ σοφίασ καὶ γνώσεωσ ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο 4
1 Co 5, 3 λέγω ἵνα μηδεὶσ ὑμᾶσ παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ 5
καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων
καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆσ εἰσ Χριστὸν
πίστεωσ ὑμῶν. 6 Ὡσ οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν 6
κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι 7
ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼσ ἐδιδάχθητε, περισ-
4 σεύοντεσ ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ ἔσται ὁ συλαγω- 8
γῶν διὰ τῆσ φιλοσοφίασ καὶ κενῆσ ἀπάτησ κατὰ τὴν παράδοσιν
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χρι-
1, 19 στόν, 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆσ θεότητοσ 9
Eph 1, 21 σωματικῶσ, 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ 10
πάσησ ἀρχῆσ καὶ ἐξουσίασ, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ 11
ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματοσ τῆσ σαρκόσ, ἐν τῇ
Ro 6, 4 περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντεσ αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, 12
Eph 1, 19 s ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐνεργείασ τοῦ θεοῦ
Eph 2, 1. 5 τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶσ νεκροὺσ ὄντασ τοῖσ 13
παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶσ σὺν αὐτῷ, χαρισάμενοσ ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·
Eph 2, 15 14 ἐξαλείψασ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖσ δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ- 14
εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσασ αὐτὸ
τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενοσ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξουσίασ 15
ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσασ αὐτοὺσ ἐν αὐτῷ.
Μὴ οὖν τισ ὑμᾶσ κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει 16
He 10, 1 8, 5 ἑορτῆσ ἢ νουμηνίασ ἢ σαββάτων, 17 ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, 17
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω θέλων 18
ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-

II, 1. υπερ : περι | λαοδικεια | εωρακασι | ℵ* om εν σαρκι 2. συμβιβασθεντων | παντα πλουτον | ℵ* του θεου πατροσ χριστου, ς τ. θε. και πατροσ και του χριστου 3. και τησ γνωσεωσ 4. ℵc τουτο δε λεγ. | ινα μη τισ 7. ℵ* om εν αυτω | ς ℵ εν τη πιστει | εν αυτη εν ευχαριστ. 8. ℵ εσται υμασ 10. ℵ πασησ τησ αρχησ | εξουσιασ : ℵ* εκκλησιασ 11. του σωματοσ : add των αμαρτιων 12. ℵc βαπτισμω | εκ των νεκρων 13. εν τοισ παραπτωμ. | υμασ sec : om | ημιν : ςe υμιν 14. ημιν (et. ℵa) : ℵ* ημων 15. ἐν αὐτῷ 17. ℵc om του 18. εν (et. ℵa) : ℵ* om | ς ℵ θρησκεια | α μη εωρακεν

19 *τεύων, εἰκῇ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ,* [19] *καὶ*
οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ Eph 4, 15s
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
20 *τοῦ θεοῦ.* [20] *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
21 *κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·* [21] *μὴ ἅψῃ μηδὲ* Lv 5, 2
22 *γεύσῃ μηδὲ θίγῃσ,* [22] *ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,*
23 *κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώπων;* [23] *ἅτινά* Mt 15, 9
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸσ πλησμονὴν τῆσ
σαρκόσ.

III.

Electis dei caelestia sectanda novusque nova vita homo induendus. Officia coniugum, liberorum, patrum, servorum, dominorum.

1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-*
2 *στόσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ·* [2] *τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ*
3 *τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ.* [3] *ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται*
4 *σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·* [4] *ὅταν ὁ Χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ*
ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, πορνείαν, ἀκα-* Eph 5, 3
θαρσίαν, πάθοσ, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτισ ἐστὶν
6 7 *εἰδωλολατρεία,* [6] *δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* [7] *ἐν οἷσ καὶ* Eph 5, 6 Ro 1, 18
8 *ὑμεῖσ περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοισ·* [8] *νυνὶ δὲ ἀπό-* Gal 5, 19 Eph 2, 3
θεσθε καὶ ὑμεῖσ τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν 4, 31
9 *αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν,* [9] *μὴ ψεύδεσθε εἰσ ἀλλήλουσ,* Eph 4, 22
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖσ πράξεσιν αὐτοῦ 25
10 [10] *καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰσ ἐπίγνωσιν*
11 *κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντοσ αὐτόν,* [11] *ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ* Ga 3, 28
Ἰουδαῖοσ, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαροσ, Σκύθησ, δοῦλοσ,
ἐλεύθεροσ, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστόσ.
12 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡσ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι* Eph4,2.32
σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,
13 *μακροθυμίαν,* [13] *ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ,*
ἐάν τισ πρόσ τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἐχαρίσατο
14 *ὑμῖν οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ,* [14] *ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοισ τὴν ἀγάπην, ὅ*
15 *ἐστιν σύνδεσμοσ τῆσ τελειότητοσ.* [15] *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ* Eph 4, 3
βραβευέτω ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, εἰσ ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ Phl 4, 7

---

18. *αυτου* (et. ℵ[a]) : ℵ* *αυτων* 19. ς ℵ *συμβιβαζ.* | ℵ* (non [a]) *αυξη* 20. *ει* : ς add *ουν*, item ℵ* post *απεθαν.* | *συν τω χριστ.* 23. *εθελοθρησκεια*

III, 1. ℵ* (non [a]) *εν χριστω* | ℵ* (non [a]) om *εστιν* 4. *η ζωη ημων* 5. *τα μελη* : add *υμων* 6. *του θεου* : ς ℵ add *επι τουσ υιουσ τησ απειθειασ* 7. *εν τουτοισ* : *εν αυτοισ* 8. ℵ* (non [a]) om *και υμεισ* 10. ℵ* *επενδυσαμενοι* 11. *τα παντα* 12. *οικτιρμων* | *πραοτητα* 13. *ο χριστοσ* (et. ℵ[a]) : ℵ* *ο θεοσ* 14. ℵ* *οσ εστιν*, ς *ητισ εστι* 15. *τ. χριστου* : *τ. θεου*

σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. [16] ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω 16
ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
Eph 5, 19s ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδον-
23 τες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, [17] καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε 17
ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦν-
τες τῷ θεῷ πατρὶ δι᾽ αὐτοῦ.

Eph 5, 22 1 Pe 3, 1 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν 18
Eph 5, 25 1 Pe 3, 7 κυρίῳ. [19] οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε 19
Eph 6, 1 6, 4 πρὸς αὐτάς. [20] τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· 20
τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. [21] οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε 21
Eph 6, 5 Tit 2, 9 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. [22] οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ 22
1 Pe 2, 18 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον.
17 Eph 6, 7s [23] ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν- 23
θρώποις, [24] εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό- 24
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· [25] ὁ γὰρ 25
Eph 6, 9 ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.
(IV.) [1] οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ- 1
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

Precandum. Prudenter versandum. Tychicus et Onesimus. Salutationes. Epistula ex Laodicea.

Eph 6, 18s Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα- 2
ριστίᾳ, [3] προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ 3
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι᾽ ὃ
καὶ δέδεμαι, [4] ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. [5] Ἐν 4 5
Eph 5, 15 σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
Eph 4, 29 [6] ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς 6
δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Eph 6, 21s Τὰ κατ᾽ ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς 7
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, [8] ὃν 8
ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ
Phil 10 παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, [9] σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ 9
ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν
τὰ ὧδε.

Act 27, 2 15, 37 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ 10

16. χριστου : ℵ* κυριου | ψαλμοις και υμνοις και ωδ. | ς ℵ* εν χαριτι | εν τη καρδια υμ. τ. κυριω 17. ℵ κυριου ιησου χριστου | πατρι : praem και 18. τ. ιδιοις ανδρασιν 19. γυναικας : ℵ^c add εαυτων 20. εστιν ευαρεστον τω κυριω 21. ερεθιζετε : ℵ παροργιζετε 22. εν οφθαλμοδουλειαις | φοβ. τ. θεον 23. και παν ο,τι εαν 24. απολημψεσθε | τω γαρ κυριω 25. ο δε αδικ. | ℵ^c κομισεται | προσωποληψια

IV, 1. εν ουρανοις 2. εν αυτη (et. ℵ^a) : ℵ* om 7. ℵ* τα δε | ℵ* om και συνδουλ. 8. ινα γνω τα πε. υμων 9. ℵ^c γνωρισουσιν

Μάρκοσ ὁ ἀνεψιὸσ Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάσ, — ἐὰν
11 ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ, δέξασθε αὐτόν, — [11] καὶ Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ
Ἰοῦστοσ, οἱ ὄντεσ ἐκ περιτομῆσ οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰσ τὴν
12 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινεσ ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. [12] ἀσπά- 1, 7 Phil 23
ζεται ὑμᾶσ Ἐπαφρᾶσ ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε
ἀγωνιζόμενοσ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖσ προσευχαῖσ, ἵνα σταθῆτε τέλειοι
13 καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. [13] μαρτυρῶ
γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ 2, 1
14 καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. [14] ἀσπάζεται ὑμᾶσ Λουκᾶσ ὁ ἰατρὸσ ὁ Phil 24
15 ἀγαπητὸσ καὶ Δημᾶσ. [15] ἀσπάσασθε τοὺσ ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺσ Ro 16, 5
16 καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. [16] καὶ ὅταν
ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαο-
δικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίασ ἵνα καὶ
17 ὑμεῖσ ἀναγνῶτε. [17] καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν Phil 2
ἣν παρέλαβεσ ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖσ.
18 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν 2 Th 3, 17
δεσμῶν. ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟC ΘΕCCΑΛΟΝΙΚΕΙC Α.

I.

Thessalonicenses egregium fidei exemplar facti.

1 Παῦλοσ καὶ Cιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 2 Th 1, 1 Act 17, 1
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ 2 Th 1, 2 etc
εἰρήνη.
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν Col 1, 3 2 Th 1, 3
3 ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, [3] ἀδιαλείπτωσ μνημονεύον- etc
τεσ ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆσ πίστεωσ καὶ τοῦ κόπου τῆσ ἀγάπησ καὶ
τῆσ ὑπομονῆσ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
4 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, [4] εἰδότεσ, ἀδελφοὶ ἠγα- 2 Th 2, 13
5 πημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, [5] ὅτι τὸ εὐαγγέλιον
ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰσ ὑμᾶσ ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει 1 Co 4, 20
καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼσ οἴδατε οἷοι
6 ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶσ. [6] καὶ ὑμεῖσ μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε 2 Th 3, 7 ss
καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶσ
7 πνεύματοσ ἁγίου, [7] ὥστε γενέσθαι ὑμᾶσ τύπον πᾶσιν τοῖσ

---

11. περιτομῆσ· οὗτοι 12. non interpg ante δουλοσ | om ιησου | ℵ* (non [a]) υπερ ημων | στητε | πεπληρωμενοι 13. εχει ζηλον πολυν | λαοδικεια 15. λαοδικεια | οικ. αυτου 16. λαοδικειασ 18. μεθ υμων : add αμην

* ϛ η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλον. πρωτη επιστολη, ϛ[e] παυλου του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστολη πρωτη

I, 1. ειρηνη : ϛ ℵ add απο θεου πατροσ ημων και κυριου ιησου χριστου 2. μνειαν : add υμων 4. υπο θεου 5. ℵ τ. ευαγγελ. του θεου ημων | και εν πληροφ. | εν υμιν : ℵ om εν 7. ϛ ℵ τυπουσ

πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. [8]ἀφ' ὑμῶν γὰρ 8
ἐξήχηται ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν
τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστισ ὑμῶν ἡ πρὸσ τὸν θεὸν
ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶσ λαλεῖν τι· [9]αὐτοὶ γὰρ 9
Act 14, 15 περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ,
καὶ πῶσ ἐπεστρέψατε πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν
θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, [10]καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν 10
οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ
ἐκ τῆσ ὀργῆσ τῆσ ἐρχομένησ.

II.

Sincera et liberalis Pauli institutio. Fide constantes invitis popularibus. Visendi desiderium.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸσ 1
ὑμᾶσ, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, [2]ἀλλὰ προπαθόντεσ καὶ ὑβρισθέντεσ 2
Act 16, 12 ss καθὼσ οἴδατε ἐν Φιλίπποισ, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν
λαλῆσαι πρὸσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
[3]ἡ γὰρ παράκλησισ ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνησ οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίασ 3
οὐδὲ ἐν δόλῳ, [4]ἀλλὰ καθὼσ δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευ- 4
Ga 1, 10 θῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτωσ λαλοῦμεν, οὐχ ὡσ ἀνθρώποισ ἀρέσκον-
τεσ, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰσ καρδίασ ἡμῶν. [5]οὔτε γάρ 5
Phil 1, 8 ποτε ἐν λόγῳ κολακίασ ἐγενήθημεν, καθὼσ οἴδατε, οὔτε ἐν προ-
Io 5, 41. 44 φάσει πλεονεξίασ, θεὸσ μάρτυσ, [6]οὔτε ζητοῦντεσ ἐξ ἀνθρώπων 6
δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
ὡσ Χριστοῦ ἀπόστολοι· [7]ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, 7
ὡσ ἐὰν τροφὸσ θάλπῃ τὰ ἑαυτῆσ τέκνα, [8]οὕτωσ ὁμειρόμενοι 8
ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰσ ἑαυτῶν ψυχάσ, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε.
2 Th 3, 8 [9]μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· 9
νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. [10]ὑμεῖσ 10
μάρτυρεσ καὶ ὁ θεόσ, ὡσ ὁσίωσ καὶ δικαίωσ καὶ ἀμέμπτωσ ὑμῖν
τοῖσ πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, [11]καθάπερ οἴδατε ὡσ ἕνα ἕκαστον 11
ὑμῶν ὡσ πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντεσ ὑμᾶσ καὶ παραμυ-
Col 1, 10 Eph 4, 1 θούμενοι, [12]καὶ μαρτυρόμενοι εἰσ τὸ περιπατεῖν ὑμᾶσ ἀξίωσ τοῦ 12
θεοῦ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ εἰσ τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
1, 2 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτωσ, 13
ὅτι παραλαβόντεσ λόγον ἀκοῆσ παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ

---

7. om εν sec 8. γαρ (et. $\aleph^{2}$) : ℵ* om | ℵ* ο λογ. τ. θεου | om εν τη sec loco | αλλα και εν | ημασ εχειν 9. εχομεν 10. εκ νεκρων | απο τησ οργ.

II, 2. αλλα και προπ. 3. ουτε εν δολ. 4. αλλα τω θεω 5. κολακειασ | εν προφασει : $\aleph^{c}$ om εν 7. αλλ εγεν. | ηπιοι : ℵ* νηπιοι | ς ℵ* ωσ αν τροφ. 8. ιμειρομενοι | γεγενησθε 9. νυκτοσ : add γαρ | εισ υμασ ($\aleph^{2}$) : ℵ* υμιν 11. ℵ om υμασ 12. μαρτυρουμενοι | περιπατησαι | ℵ καλεσαντοσ 13. om Και ante δια τουτ.

λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώσ ἐστιν ἀληθῶσ λόγον θεοῦ, ὃσ καὶ
14 ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν. [14] ὑμεῖσ γὰρ μιμηταὶ ἐγενή-
θητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖσ ὑπὸ τῶν ἰδίων
15 συμφυλετῶν, καθὼσ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, [15] τῶν καὶ
τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺσ προφήτασ, καὶ ἡμᾶσ
ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποισ ἐναν-
16 τίων, [16] κωλυόντων ἡμᾶσ τοῖσ ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰσ
τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ'
αὐτοὺσ ἡ ὀργὴ εἰσ τέλοσ.
17 Ἡμεῖσ δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντεσ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ και-
ρὸν ὥρασ προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρωσ ἐσπουδάσαμεν τὸ
18 πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. [18] διότι ἠθελήσαμεν
ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, ἐγὼ μὲν Παῦλοσ καὶ ἅπαξ καὶ δίσ, καὶ ἐνέ-
19 κοψεν ἡμᾶσ ὁ σατανᾶσ. [19] τίσ γὰρ ἡμῶν ἐλπὶσ ἢ χαρὰ ἢ Phil 4, 1
στέφανοσ καυχήσεωσ ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖσ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
20 ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; [20] ὑμεῖσ γάρ ἐστε ἡ δόξα 3, 13
ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

III.

Impeditus ab itinere Paulus iterum misit Timotheum. Laetatur nuntiatis. Votum.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντεσ ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή- Act 17, 16
2 ναισ μόνοι, [2] καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ Ro 16, 21
διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰσ τὸ στηρίξαι
3 ὑμᾶσ καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν [3] τὸ μηδένα σαί-
νεσθαι ἐν ταῖσ θλίψεσιν ταύταισ. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰσ τοῦτο
4 κείμεθα· [4] καὶ γὰρ ὅτε πρὸσ ὑμᾶσ ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
5 μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼσ καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. [5] διὰ τοῦτο
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰσ τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν,
μήπωσ ἐπείρασεν ὑμᾶσ ὁ πειράζων καὶ εἰσ κενὸν γένηται ὁ
6 κόποσ ἡμῶν. [6] Ἄρτι δὲ ἐλθόντοσ Τιμοθέου πρὸσ ἡμᾶσ ἀφ' Act 18, 5. 21
ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν,
καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντεσ ἡμᾶσ
7 ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ, [7] διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελ-
φοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆσ ὑμῶν
8 9 πίστεωσ, [8] ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖσ στήκετε ἐν κυρίῳ. [9] τίνα γὰρ
εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ

---

13. *εστιν αληθωσ* : ℵ[a] *αλ. εστ.*, ℵ* om *αληθ.* 14. *τα αυτα* : *ταὐτα*
15. *τουσ ιδιουσ προφητασ* | *ημασ* : ϛ (non item ϛ[e]) *υμασ* ex errore
18. *διο* 19. *η ουχι* : ℵ* om *η* | *ιησου* : add *χριστου* 20. ℵ* *και χαρα*

III, 1. *ευδοκησαμεν* 2. *κ. διακο. τ. θεου* : add *και συνεργον ημων* | *παρακαλεσαι* : add *υμασ* | *υπερ* : *περι* 3. *το* : *του* 6. ℵ *την υμων πιστιν* 7. *θλιψ. και αναγκ.* 8. ϛ ℵ *στηκητε* 9. *τω θεω* : ℵ* *τ. κυριω*

τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶσ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, [10] νυκτὸσ 10
καὶ ἡμέρασ ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰσ τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσ-
ωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆσ πίστεωσ ὑμῶν;
Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰη- 11
σοῦσ κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ· [12] ὑμᾶσ δὲ ὁ κύριοσ 12
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάν-
τασ, καθάπερ καὶ ἡμεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, [13] εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰσ 13
καρδίασ ἀμέμπτουσ ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ
ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἁγίων αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

In castitate et caritate pergendum. De mortuis ac reditu Christi.

Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶσ καὶ παρακαλοῦμεν ἐν 1
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼσ παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶσ δεῖ ὑμᾶσ
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼσ καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. [2] οἴδατε γὰρ τίνασ παραγγελίασ ἐδώκαμεν ὑμῖν 2
5, 18 διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. [3] τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ 3
ἁγιασμὸσ ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ τῆσ πορνείασ, [4] εἰδέναι 4
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦοσ κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
Eph 2, 12 [5] μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίασ καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν 5
θεόν, [6] τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν 6
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικοσ κύριοσ περὶ πάντων τούτων, καθὼσ
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. [7] οὐ γὰρ ἐκάλεσεν 7
Le 10, 16 ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. [8] τοιγαροῦν ὁ 8
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰσ ὑμᾶσ.
Περὶ δὲ τῆσ φιλαδελφίασ οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ- 9
5, 1 Io 6, 45 τοὶ γὰρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ· [10] καὶ 10
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον [11] καὶ 11
2 The 3, 12 Eph 4, 28 φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι
ταῖσ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγγείλαμεν, [12] ἵνα περιπα- 12
Co 4, 5 τῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.
Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμέ- 13
Eph 2, 12 νων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλπίδα.
1 Co 6, 14 Ro 8, 11 [14] εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτωσ καὶ 14
ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. [15] τοῦτο 15

---

11. ιησουσ : add χριστοσ 13. ιησου : add χριστου | αμην : om

IV, 1. το λοιπον | ℵ τω κυριω ιησου | ς ℵ om ινα pri | om καθ. κ. περιπατ. 2. ℵ δεδωκαμεν 3. ℵ^c απο πασησ πορν. 4. ℵ* και εν τιμη 6. ο κυριοσ 7. ς ℵ αλλ 8. δοντα | εισ ημασ 9. ℵ^c εχομεν 10. ℵ* τ. αδελφουσ ημων | εν ολη : praem τουσ 11. ς ℵ* ταισ ιδιαισ χερσ. υμ. | ℵ^c παρηγγ. υμιν 13. θελω | κεκοιμημενων | ℵ^c ωσ και 14. ℵ^c επιστευομεν

γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περι- 1Co15,51s 15, 52
λειπόμενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺσ
16 κοιμηθέντας, [16] ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
17 οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, [17] ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ
ζῶντεσ οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέ-
λαισ εἰσ ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα· καὶ οὕτωσ πάντοτε
18 σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. [18] ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ
τούτοισ.

V.

Dies subito ventura; hinc vigilandum est. Praesides colendi. Admonitiones variae. Vota.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν 4, 9 Mt24, 36
2 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· [2] αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι ἡμέρα 2Pe 3, 10
3 κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. [3] ὅταν λέγωσιν·
εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ αὐτοῖσ ἐπίσταται ὄλεθροσ
ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.
4 [4] ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶσ ὡσ
5 κλέπτησ καταλάβῃ· [5] πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ ἐστε καὶ υἱοὶ Eph 5, 8
6 ἡμέρασ· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ· [6] ἄρα οὖν μὴ καθεύδω-
7 μεν ὡσ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. [7] οἱ γὰρ
καθεύδοντεσ νυκτὸσ καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸσ
8 μεθύουσιν· [8] ἡμεῖσ δὲ ἡμέρασ ὄντεσ νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα Eph 6, 14. 17
9 πίστεωσ καὶ ἀγάπησ καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίασ, [9] ὅτι
οὐκ ἔθετο ἡμᾶσ ὁ θεὸσ εἰσ ὀργὴν ἀλλὰ εἰσ περιποίησιν σωτηρίασ
10 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [10] τοῦ ἀποθανόντοσ περὶ 2Co 5, 15 etc
ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
11 μεν. [11] διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ καὶ οἰκοδομεῖτε εἷσ τὸν ἕνα,
καθὼσ καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺσ κοπιῶντασ ἐν 1Ti 5, 17
ὑμῖν καὶ προϊσταμένουσ ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντασ ὑμᾶσ,
13 [13] καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺσ ὑπερεκπερισσῶσ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον Mc 9, 50
14 αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖσ. [14] παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελ-
φοί, νουθετεῖτε τοὺσ ἀτάκτουσ, παραμυθεῖσθε τοὺσ ὀλιγοψύχουσ,
15 ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸσ πάντασ. [15] ὁρᾶτε Ro 12, 17 1Pe 3, 9
μή τισ κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
16 διώκετε εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ. [16] πάντοτε χαίρετε, Phi 4, 4
17 18 [17] ἀδιαλείπτωσ προσεύχεσθε, [18] ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
19 γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰσ ὑμᾶσ. [19] τὸ πνεῦμα μὴ 4, 8

V, 1. ℵ του (ℵc om) γραφ. υμιν 2. η ημερα 3. ς οταν γαρ, ℵc οταν δε | εφισταται 5. om γαρ 6. ωσ και οι 8. ℵ* om και αγαπησ 9. αλλ 10. περι : υπερ 12. ℵ προϊστανομενουσ 13. ς ℵ υπερεκπερισσου | ℵ* και ειρηνευετ. | εν εαυτοισ 15. αποδω | και εισ αλληλ. 18. ℵ* του θεου

ζβέννυτε, [20] προφητείασ μὴ ἐξουθενεῖτε· [21] πάντα δὲ δοκιμάζετε, 20 21
τὸ καλὸν κατέχετε· [22] ἀπὸ παντὸσ εἴδουσ πονηροῦ ἀπέχεσθε. 22
He 13,20s [23] Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ ἁγιάσαι ὑμᾶσ ὁλοτελεῖσ, καὶ 23
ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτωσ
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.
2Th 3, 3 [24] πιστὸσ ὁ καλῶν ὑμᾶσ, ὃσ καὶ ποιήσει. 24
2Th 3, 1 Ro 16, 16 etc Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. [26] ἀσπάσασθε τοὺσ 25 26
ἀδελφοὺσ πάντασ ἐν φιλήματι ἁγίῳ. [27] ἐνορκίζω ὑμᾶσ τὸν κύ- 27
ριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖσ ἀδελφοῖσ.
Phil 4, 23 etc Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 28

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

Laudat fidem Thessalonicensium. Pios merces manet, impios poena.

1Th 1, 1 etc Παῦλοσ καὶ Σιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 1
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. [2] χάρισ 2
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
2, 13 1Th 1, 2 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, 3
καθὼσ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸσ ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰσ ἀλλήλουσ, [4] ὥστε αὐτοὺσ 4
ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆσ
ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ διωγμοῖσ ὑμῶν καὶ
ταῖσ θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, [5] ἔνδειγμα τῆσ δικαίασ κρίσεωσ τοῦ 5
θεοῦ, εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ
ἧσ καὶ πάσχετε, [6] εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖσ 6
θλίβουσιν ὑμᾶσ θλίψιν [7] καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομένοισ ἄνεσιν μεθ' 7
1Th 3, 13 etc ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ'
Act 7, 30 ἀγγέλων δυνάμεωσ αὐτοῦ [8] ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόντοσ ἐκδίκησιν 8
τοῖσ μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, [9] οἵτινεσ δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ 9
προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ,
[10] ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι 10
ἐν πᾶσιν τοῖσ πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ'
ὑμᾶσ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. [11] Εἰσ ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε 11
περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ ἀξιώσῃ τῆσ κλήσεωσ ὁ θεὸσ ἡμῶν καὶ

---

19. ϛ κ σβεννυτε 21. ϛ κ* om δε 27. ϛ κ ορκιζω | τοισ αγιοισ αδελφ. 28. μεθ υμων : ϛ κ add αμην

* ϛ η προσ Θεσσαλ. επιστολ. δευτερα, ϛ^e παυλου του αποστολου η προσ Θεσσ. επιστ. δευτερ.

I, 1. κ* (non ^a) εν θεω και πατρ. 3. κ* om υμων post παντων 4. ωστ. ημασ αυτουσ | καυχασθαι 8. κ^c τον θεον | ϛ κ ιησου χριστου 10. πιστευουσιν

πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνησ καὶ ἔργον πίστεωσ ἐν δυνά-
12 μει, [12] ὅπωσ ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν
καὶ ὑμεῖσ ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

Christi adventum praecedet Antichristus. Perseverandum bona fide.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆσ ἐπ' αὐτόν,
2 [2] εἰσ τὸ μὴ ταχέωσ σαλευθῆναι ὑμᾶσ ἀπὸ τοῦ νοὸσ μηδὲ θροεῖ- 1 Th 5, 2
σθαι, μήτε διὰ πνεύματοσ μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆσ ὡσ
3 δι' ἡμῶν, ὡσ ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. [3] μή τισ ὑμᾶσ Eph 5, 6
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωποσ τῆσ ἀνομίασ, ὁ υἱὸσ τῆσ
4 ἀπωλείασ, [4] ὁ ἀντικείμενοσ καὶ ὑπεραιρόμενοσ ἐπὶ πάντα λεγό- Dan 11, 36
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰσ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
5 σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεόσ. [5] Οὐ μνημονεύετε ὅτι Act 17, 1
6 ἔτι ὢν πρὸσ ὑμᾶσ ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; [6] καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-
7 δατε, εἰσ τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. [7] τὸ γὰρ
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆσ ἀνομίασ, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕωσ
8 ἐκ μέσου γένηται· [8] καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομοσ, ὃν ὁ Es 11, 4
κύριοσ Ἰησοῦσ ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματοσ αὐτοῦ καὶ
9 καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ, [9] οὗ ἐστὶν ἡ παρου-
σία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοισ καὶ
10 τέρασιν ψεύδουσ [10] καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίασ τοῖσ ἀπολλυ- 2 Co 2, 15 4, 3
μένοισ, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ
11 σωθῆναι αὐτούσ. [11] καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέρ-
12 γειαν πλάνησ εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ ψεύδει, [12] ἵνα κριθῶσιν
ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύσαντεσ τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ
ἀδικίᾳ.
13 Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶσ ὁ θεὸσ ἀπ'
ἀρχῆσ εἰσ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει ἀληθείασ,
14 [14] εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰσ περιποί-
15 ησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [15] ἄρα οὖν, ἀδελ-
φοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδόσεισ ἃσ ἐδιδάχθητε εἴτε
16 διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆσ ἡμῶν· [16] αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ ἡμῶν
Ἰησοῦσ Χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσασ ἡμᾶσ

---

12. ιησου pri : add χριστου

II, 2. μητε θροεισθ. | η ημερ. του χριστου 3. ανομιασ : αμαρτιασ 4. ℵ* om και υπεραιρομ. | καθισαι : praem ωσ θεον 6. εν τω εαυτου καιρ. 8. ο κυριοσ omisso ιησ. | ανελει : ℵ* αναλοι, ς αναλωσει 10. τησ αδικιασ | εν τοισ απολλυμ. 11. πεμψει 12. παντεσ | αλλ | εν τη αδικια 13. ℵ του κυριου | ειλετο | υμασ : ℵ* ημασ 14. om και 16. και πατηρ ημων | ℵ* (non ª) om ο αγαπ. ημασ

καὶ δοὺσ παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
1 Th 3, 13 [17] παρακαλέσαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ 17
καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

Precandum pro evangelio. De dissolutis ac desidibus cavendis. Nota genuinae epistulae.

1 Th 5, 25 Col 4, 3 etc Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ 1
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, [2] καὶ ἵνα 2
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ
πάντων ἡ πίστισ. [3] πιστὸσ δέ ἐστιν ὁ κύριοσ ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ 3
Ga 5, 10 καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [4] πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ᾽ 4
ὑμᾶσ, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. [5] ὁ δὲ κύριοσ 5
κατευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰσ
τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
Ro 16, 17 1 Co 5, 11 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου 6
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ
ἀτάκτωσ περιπατοῦντοσ καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρε-
1 Th 1, 6 λάβοσαν παρ᾽ ἡμῶν. [7] αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶσ δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ, 7
ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, [8] οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά 8
1 Th 2, 9 τινοσ, ἀλλ᾽ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι
1 Co 9, 4 Phil 3, 17 πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· [9] οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, 9
ἀλλ᾽ ἵνα ἑαυτοὺσ τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰσ τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ. [10] καὶ 10
γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸσ ὑμᾶσ, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τισ
οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. [11] ἀκούομεν γάρ τινασ περι- 11
πατοῦντασ ἐν ὑμῖν ἀτάκτωσ, μηδὲν ἐργαζομένουσ ἀλλὰ περιεργα-
ζομένουσ· [12] τοῖσ δὲ τοιούτοισ παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν 12
ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίασ ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυ-
Ga 6, 9 τῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. [13] ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλο- 13
ποιοῦντεσ. [14] εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆσ 14
1 Co 5, 11 ἐπιστολῆσ, τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα
ἐντραπῇ· [15] καὶ μὴ ὡσ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡσ 15
1 Th 5, 23 etc ἀδελφόν. [16] αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ τῆσ εἰρήνησ δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην 16
διαπαντὸσ ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.
Col 4, 18 Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ 17
1 Th 5, 28 etc ἐπιστολῇ· οὕτωσ γράφω. [18] ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 18
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

17. τ. καρδ. υμων | στηριξαι : add υμασ | λογω και εργω

III, 3. εστιν : ℵ* post ο κυρ. pon 4. παραγγελλομεν : add υμιν | και ποιειτε 5. om την ante υπομ. 6. ℵc παρελαβον, ς παρελαβε 8. ℵ αλλα | νυκτα και ημεραν 10. ℵ* om τουτο 12. δια του κυριου ημων ιησου χριστου 13. εκκακησητε 14. και μη συναναμ. | ℵ συναναμιγνυσθαι 18. μετα πα. υμων : add αμην

ΠΡΟϹ ЄΒΡΑΙΟΥϹ.

I.

Dei filius summus omnium, longe maior angelis.

1 *Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ πάλαι ὁ θεὸσ λαλήσασ τοῖσ*
πατράσιν ἐν τοῖσ προφήταισ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
2 *ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,* [2] *ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ*
3 *καὶ ἐποίησεν τοὺσ αἰῶνασ,* [3] *ὃσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ δόξησ καὶ*
χαρακτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι
τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενοσ 8, 1 etc
4 *ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ,* [4] *τοσούτῳ κρείτ-*
των γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺσ κε-
5 *κληρονόμηκεν ὄνομα.* [5] *τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱόσ* 5, 5 Ps 2, 7
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι 2 Sa 7, 14
6 *αὐτῷ εἰσ πατέρα καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι εἰσ υἱόν;* [6] *ὅταν δὲ πάλιν*
εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰσ τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσ- Ps 96(97), 7
7 *κυνησάτωσαν αὐτῷ πάντεσ ἄγγελοι θεοῦ.* [7] *καὶ πρὸσ μὲν τοὺσ*
ἀγγέλουσ λέγει· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγέλουσ αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺσ Ps 103 (104), 4
8 *λειτουργοὺσ αὐτοῦ πυρὸσ φλόγα,* [8] *πρὸσ δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνοσ* Ps 44(45), 7 s
σου ὁ θεὸσ εἰσ τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνοσ, καὶ ἡ ῥάβδοσ τῆσ εὐθύτη-
9 *τοσ ῥάβδοσ τῆσ βασιλείασ σου.* [9] *ἠγάπησασ δικαιοσύνην καὶ*
ἐμίσησασ ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεόσ, ὁ θεόσ σου
10 *ἔλαιον ἀγαλλιάσεωσ παρὰ τοὺσ μετόχουσ σου.* [10] *καί· σὺ κατ'* Ps 101 (102), 26-28
ἀρχὰσ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσασ, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου
11 *εἰσὶν οἱ οὐρανοί·* [11] *αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεισ· καὶ πάν-*
12 *τεσ ὡσ ἱμάτιον παλαιωθήσονται,* [12] *καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλά-*
ξεισ αὐτοὺσ καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἶ καὶ τὰ ἔτη σου
13 *οὐκ ἐκλείψουσιν.* [13] *πρὸσ τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε·* Ps 109 (110), 1
κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον Mt 22, 44 etc
14 *τῶν ποδῶν σου;* [14] *οὐχὶ πάντεσ εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰσ*
διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺσ μέλλοντασ κληρονομεῖν σω-
τηρίαν;

II.

Dei filio parendum magis quam legi per angelos traditae. Christus homo factus fratrum caussa passus.

1 *Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρωσ προσέχειν ἡμᾶσ τοῖσ ἀκουσθεῖ-*
2 *σιν, μήποτε παραρυῶμεν.* [2] *εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶσ λόγοσ* Ga 3, 19 Act 7, 53

---

* *ς η προσ εβραιουσ επιστ. παυλου*, item *ςᵉ* omisso *παυλου*

I, 1. *επ εσχατων* 2. *και τουσ αιω. εποιη.* 3. *καθαρισμον* : praem *δι εαυτου* | *τ. αμαρτιων* : add *ημων* | *ποιησαμενοσ* : pon ante *τ. αμαρτ. ημων* 5. *εσομ. αυτω* (et. ℵ[a]) : ℵ* om *αυτω* 8. *αιωνοσ· ραβδοσ ευθυτητοσ η ραβδ.* | *σου* : ℵ *αυτου* 9. *αδικιαν* : *ανομιαν* 12. *αλλαξεισ* : *ελιξεισ*, ℵ add *ωσ ιματιον*

II, 1. *περισσοτ. δει* | *ημασ προσεχ.* | *παραρρυωμεν*

ἐγένετο βέβαιοσ, καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδι-
κον μισθαποδοσίαν, [3] πῶσ ἡμεῖσ ἐκφευξόμεθα τηλικαύτησ ἀμελή- 3
σαντεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου,
ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη, [4] συνεπιμαρτυροῦντοσ 4
τοῦ θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαισ δυνάμεσιν καὶ
πνεύματοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

Οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, 5
Ps 8, 5-7 περὶ ἧσ λαλοῦμεν. [6] διεμαρτύρατο δέ που τὶσ λέγων· τί ἐστιν 6
ἄνθρωποσ ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ
αὐτόν; [7] ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι παρʼ ἀγγέλουσ, δόξῃ καὶ 7
1 Co 15, 27 Eph 1, 22 τιμῇ ἐστεφάνωσασ αὐτόν, [8] πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω τῶν ποδῶν 8
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
[9] τὸν δὲ βραχύ τι παρʼ ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν 9
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπωσ
Ro 11, 36 χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θανάτου. [10] ἔπρεπεν γὰρ 10
αὐτῷ, διʼ ὃν τὰ πάντα καὶ διʼ οὗ τὰ πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ
δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ σωτηρίασ αὐτῶν διὰ παθημά-
των τελειῶσαι. [11] ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ 11
Io 20, 17 Mt 28, 10 πάντεσ· διʼ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν,
Ps 21(22), 23 [12] λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ 12
2 Sa 22, 3 ἐκκλησίασ ὑμνήσω σε. [13] καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπʼ 13
Es 8, 17 s αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ.
1 Co 15, 26 2 Ti 1, 10 [14] ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματοσ καὶ σαρκόσ, καὶ 14
αὐτὸσ παραπλησίωσ μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
καταργήσῃ τὸν τὸ κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτʼ ἔστιν τὸν
διάβολον, [15] καὶ ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παν- 15
τὸσ τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίασ. [16] οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων 16
ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματοσ Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. [17] ὅθεν 17
ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸσ ἀρχιερεὺσ τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ ἱλάσκε-
σθαι τὰσ ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ. [18] ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸσ 18
πειρασθείσ, δύναται τοῖσ πειραζομένοισ βοηθῆσαι.

III.

Christus Mose maior. Moses non impune spretus, multo minus Christus.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεωσ ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή- 1
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆσ ὁμολογίασ ἡμῶν Ἰησοῦν,
3, 5 Nm 12, 7 [2] πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡσ καὶ Μωϋσῆσ ἐν ὅλῳ τῷ 2
οἴκῳ αὐτοῦ. [3] πλείονοσ γὰρ οὗτοσ δόξησ παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται 3

7. εστεφα. αυτον : ς ℵ add και κατεστησασ αυτον επι τα εργα των χειρων σου 8. εν γαρ τω 9. χαριτι : M Orquater etc χωρισ 14. σαρκοσ και αιματοσ 15. δουλειασ 18. ℵ* om πειρασθεισ

III, 1. χριστον ιησουν 2. μωσησ 3. γαρ δοξησ ουτοσ | μωσην

καθ’ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
4 [4] πᾶσ γὰρ οἶκοσ κατασκευάζεται ὑπό τινοσ, ὁ δὲ πάντα κατα-
5 σκευάσασ θεόσ. [5] καὶ Μωϋσῆσ μὲν πιστὸσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ 2 Nm 12, 7
6 αὐτοῦ ὡσ θεράπων εἰσ μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, [6] Χριστὸσ
δὲ ὡσ υἱὸσ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκόσ ἐσμεν ἡμεῖσ, ἐὰν τὴν
παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆσ ἐλπίδοσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν 14
κατάσχωμεν.
7 Διό, καθὼσ λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆσ Ps 94(95), 8-11
8 φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, [8] μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ὡσ
ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ Ex 17, 7 Nm 14, 22s
9 ἐρήμῳ, [9] οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον
10 τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. [10] διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν
11 τὰσ ὁδούσ μου, [11] ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται 4, 3
12 εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου. [12] βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν
τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίασ ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
13 ζῶντοσ, [13] ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺσ καθ’ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρισ
οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τισ ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ
14 τῆσ ἁμαρτίασ· [14] μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ
τὴν ἀρχὴν τῆσ ὑποστάσεωσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν κατάσχωμεν.
15 [15] ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ 7 ss
16 σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ὡσ ἐν τῷ παραπικρασμῷ· [16] τίνεσ
γὰρ ἀκούσαντεσ παρεπίκραναν; ἀλλ’ οὐ πάντεσ οἱ ἐξελθόντεσ ἐξ
17 Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέωσ; [17] τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα Nm 14, 22 ss
ἔτη; οὐχὶ τοῖσ ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
18 [18] τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ
19 εἰ μὴ τοῖσ ἀπειθήσασιν; [19] καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν 4, 6
εἰσελθεῖν δι’ ἀπιστίαν.

IV.

Requies promissa Iudaeis data piis per Christum. Verbi divini vis.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένησ ἐπαγγελίασ εἰσελ-
θεῖν εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τισ ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.
2 [2] καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ’ οὐκ ὠφέ-
λησεν ὁ λόγοσ τῆσ ἀκοῆσ ἐκείνουσ μὴ συνκεκερασμένοσ τῇ πίστει
3 τοῖσ ἀκούσασιν. [3] εἰσερχόμεθα γὰρ εἰσ τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύ-
σαντεσ, καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύ- 3, 11 Ps 94(95), 11
σονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆσ
4 κόσμου γενηθέντων. [4] εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ ἑβδόμησ οὕτωσ·

4. τα παντα 5. μωσησ 6. εανπερ 8. παραπικρ. : κ πιρασμω
9. επειρασαν : add με | εν δοκιμασια : εδοκιμασαν με | τεσσαρακ.
10. ταυτη : εκεινη 14. γεγοναμεν του χριστου 16. τίνεσ : τινὲσ |
μωσεωσ 17. τεσσαρακ.

IV, 1. κ καταλιπομενησ 2. συγκεκραμενοσ 3. γαρ : ουν

Gn 2, 2 καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν
ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν 5
κατάπαυσίν μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰσ εἰσελθεῖν εἰσ 6
αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντεσ οὐκ εἰσῆλθον δἰ ἀπεί-
3, 19 θειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ 7
3, 15 Ps (94) 95, 7 s τοσοῦτον χρόνον, καθὼσ προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ
Ios 22, 4 αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ 8
αὐτοὺσ Ἰησοῦσ κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλησ ἐλάλει μετὰ ταῦτα
ἡμέρασ. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸσ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 9
10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ κατέ- 10
παυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεόσ.
Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰσ ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα 11
μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆσ ἀπειθείασ. 12 ζῶν γὰρ 12
ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴσ καὶ τομώτεροσ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαι-
ραν δίστομον καὶ διϊκνούμενοσ ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆσ καὶ πνεύ-
ματοσ, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸσ ἐνθυμήσεων καὶ
ἐννοιῶν καρδίασ· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσισ ἀφανὴσ ἐνώπιον αὐτοῦ, 13
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖσ ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ, πρὸσ
ὃν ἡμῖν ὁ λόγοσ.
8, 1 3, 1 Ἔχοντεσ οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺσ οὐρανούσ, 14
2, 17 s 5, 2 Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆσ ὁμολογίασ. 15 οὐ γὰρ 15
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖσ ἀσθενείαισ ἡμῶν,
πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶσ ἁμαρτίασ.
10, 22 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίασ τῷ θρόνῳ τῆσ χάριτοσ, 16
ἵνα λάβωμεν ἔλεοσ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰσ εὔκαιρον βοήθειαν.

V.

Christus pontifex in aeternum, sacerdos sicut Melchisedech. Tarditas lectorum taxatur.

Πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενοσ ὑπὲρ ἀν- 1
8, 3 9, 9 θρώπων καθίσταται τὰ πρὸσ τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
4, 15 καὶ θυσίασ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενοσ τοῖσ ἀγνοοῦ- 2
σιν καὶ πλανωμένοισ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸσ περίκειται ἀσθένειαν, 3 καὶ 3
δἰ αὐτὴν ὀφείλει, καθὼσ περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτωσ καὶ περὶ ἑαυτοῦ
7, 27 προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβάνει τὴν 4
Ex 28, 1 τιμήν, ἀλλὰ καλούμενοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.
5 οὕτωσ καὶ ὁ Χριστὸσ οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, 5
Ps 2, 7 ἀλλ' ὁ λαλήσασ πρὸσ αὐτόν· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-
7, 17 Ps 109 (110), 4 νηκά σε· 6 καθὼσ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα 6

6. απειθειαν : ℵ* απιστιαν 7. ℵ* οριζει τινα | δαβιδ | ειρηται 9. ℵ* (non ª) om αρα usque του θεου 11. ℵ* om τισ 12. ψυχησ : add τε 15. συμπαθ. | ς (non ςᵉ) πεπειραμενον 16. ελεον

V, 3. δια ταυτην | υπερ αμαρτιων 4. αλλα ο καλουμενοσ | καθαπερ κ. ο ααρ.

7 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. [7] ὃσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ σαρκὸσ
αὐτοῦ δεήσεισ τε καὶ ἱκετηρίασ πρὸσ τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν
ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆσ ἰσχυρᾶσ καὶ δακρύων προσενέγκασ καὶ
8 εἰσακουσθεὶσ ἀπὸ τῆσ εὐλαβείασ, [8] καίπερ ὢν υἱόσ, ἔμαθεν ἀφ'
9 ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, [9] καὶ τελειωθεὶσ ἐγένετο πᾶσιν τοῖσ
10 ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιοσ σωτηρίασ αἰωνίου, [10] προσαγορευθεὶσ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺσ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
11 Περὶ οὗ πολὺσ ἡμῖν ὁ λόγοσ καὶ δυσερμήνευτοσ λέγειν, ἐπεὶ
12 νωθροὶ γεγόνατε ταῖσ ἀκοαῖσ. [12] καὶ γὰρ ὀφείλοντεσ εἶναι διδά-
σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ Ga 4, 9
τίνα τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε 1 Co 3, 2
13 χρείαν ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ τροφῆσ. [13] πᾶσ γὰρ ὁ
μετέχων γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαιοσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν·
14 [14] τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθη-
τήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸσ διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

Tarditate deposita ad perfecta nitendum. Defectio irreparabilis. Fides Abrahami.

1 Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετα-
2 νοίασ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, [2] βαπτισμῶν
διδαχῆσ, ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν, ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν, καὶ κρίμα-
3 τοσ αἰωνίου. [3] καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ. Iac 4, 15
4 [4] ἀδύνατον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ
δωρεᾶσ τῆσ ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου
5 [5] καὶ καλὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ,
6 [6] καὶ παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνασταυ-
7 ροῦντασ ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ. [7] γῆ
γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ
τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι' οὓσ καὶ γεωργεῖται, μετα-
8 λαμβάνει εὐλογίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· [8] ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ καὶ
τριβόλουσ ἀδόκιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ καῦσιν.
9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
10 μενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. [10] οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ θεὸσ
ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδείξασθε εἰσ 1 Th 1, 3
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ διακονοῦντεσ.
11 [11] ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν
12 πρὸσ τὴν πληροφορίαν τῆσ ἐλπίδοσ ἄχρι τέλουσ, [12] ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεωσ καὶ μακροθυμίασ κληρονο-
13 μούντων τὰσ ἐπαγγελίασ. [13] τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενοσ ὁ

9. πασιν : post τοισ υπακου. αυτ. 12. και ου στερεασ
VI, 7. πολλακισ ερχομενον 9. αγαπητοι : ℵ* αδελφοι | κρειττονα
10. και του κοπου τησ αγαπησ

Gn 22, 16. 17 θεός, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸσ εἶχεν μείζονοσ ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ᾽ ἑαυ-
τοῦ, 14 λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη- 14
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτωσ μακροθυμήσασ ἐπέτυχεν τῆσ ἐπαγγελίασ. 15
16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονοσ ὀμνύουσιν, καὶ πάσησ αὐτοῖσ 16
ἀντιλογίασ πέρασ εἰσ βεβαίωσιν ὁ ὅρκοσ· 17 ἐν ᾧ περισσότερον 17
βουλόμενοσ ὁ θεὸσ ἐπιδεῖξαι τοῖσ κληρονόμοισ τῆσ ἐπαγγελίασ
τὸ ἀμετάθετον τῆσ βουλῆσ αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ 18
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷσ ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντεσ κρατῆσαι τῆσ
προκειμένησ ἐλπίδοσ, 19 ἣν ὡσ ἄγκυραν ἔχομεν τῆσ ψυχῆσ ἀσφαλῆ 19
Lev 16, 2 τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰσ τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπε-
τάσματοσ, 20 ὅπου πρόδρομοσ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ, κατὰ 20
τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺσ γενόμενοσ εἰσ τὸν αἰῶνα.

VII.

Melchisedech Abrahamo Levitisque maior et Christus pontifex noster in aeternum.

Gn 14, 18 ss Οὗτοσ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺσ Σαλήμ, ἱερεὺσ τοῦ θεοῦ 1
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσασ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆσ κοπῆσ
4 τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσασ αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων 2
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενοσ βασιλεὺσ δικαιοσύ-
νησ, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺσ Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺσ εἰρήνησ,
3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητοσ, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆσ 3
τέλοσ ἔχων, ἀφωμοιωμένοσ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺσ εἰσ
τὸ διηνεκέσ.
2 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκοσ οὗτοσ, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν 4
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχησ. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ 5
Nm 18, 21 ss τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντεσ ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ᾽ ἔστιν τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-
λυθότασ ἐκ τῆσ ὀσφύοσ Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενοσ ἐξ 6
αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰσ ἐπαγγελίασ
εὐλόγηκεν. 7 χωρὶσ δὲ πάσησ ἀντιλογίασ τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ 7
κρείττονοσ εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτασ ἀποθνήσκοντεσ 8
ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενοσ ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡσ 9
ἔποσ εἰπεῖν, δι᾽ Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶσ ὁ δεκάτασ λαμβάνων δεδε-
κάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸσ ἦν ὅτε συνήντησεν 10
αὐτῷ Μελχισεδέκ.
Εἰ μὲν οὖν τελείωσισ διὰ τῆσ Λευειτικῆσ ἱερωσύνησ ἦν, ὁ 11
λαὸσ γὰρ ἐπ᾽ αὐτῆσ νενομοθέτηται, τίσ ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν

---

14. ει μην : ἦ μὴν 16. ανθρωποι μεν γαρ 18. ψευσασθαι θεον
VII, 1. ςe om του ante υψιστου | ℵ οσ συναντησασ 2. απο παντων : ℵ post εμερισεν 5. ς ℵ αποδεκατουν 6. τον αβρααμ 9. δια αβρααμ | ς λευϊ, ℵ* λευει 10. ο μελχισεδεκ 11. λευιτικησ | επ αυτη | νενομοθετητο

12 Ἀαρὼν λέγεσθαι; [12] μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
13 καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. [13] ἐφ᾽ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς
ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ᾽ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ·
14 [14] πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς
15 ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. [15] καὶ περισ-
σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ 5, 6
16 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, [16] ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης
17 γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. [17] μαρτυρεῖται Ps 109 (110), 4
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς
19 ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, [19] οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα-
20 γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι᾽ ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. [20] καὶ
καθ᾽ ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας
21 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, [21] ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον-
τος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ
22 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — [22] κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος δια- 7, 17 8, 6
23 θήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. [23] καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γε-
24 γονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· [24] ὁ δὲ
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
25 νην, [25] ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ-
χομένους δι᾽ αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
αὐτῶν.
26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος,
ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος
27 τῶν οὐρανῶν γενόμενος, [27] ὃς οὐκ ἔχει καθ᾽ ἡμέραν ἀνάγκην,
ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας
ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ 5, 3 9, 7. 12
28 ἑαυτὸν προσενέγκας. [28] ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν
ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς
μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

Caelestis pontifex noster, auctor novi cum deo foederis vetere melioris.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα
ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
2 νοῖς, [2] τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν
3 ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. [3] πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ 5, 1
προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
4 ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. [4] εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽

14. ουδεν περι ιερωσυνης | ℵ* μωυσης ουδεν | μωσης 16. σαρκικης 17. μαρτυρει 21. εις τον αιωνα (haec ipsa om ℵ*) : add κατα την ταξιν μελχισεδεκ 22. κατα τοσουτον κρειττονος 26. ς κ om και ante επρεπεν 27. ανενεγκας

VIII, 2. και ουκ ανθρωπ. 4. ουν : γαρ

ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,
10, 1 [5] οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς 5
Ex 25, 40 Act 7, 44 κεχρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ
φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
7, 22 11 ὄρει· [6] νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ- 6
τονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις
νενομοθέτηται. [7] Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν 7
Ier 31 (38), 31-34 δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. [8] μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ 8
ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, [9] οὐ κατὰ τὴν 9
διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβο-
μένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν,
10, 16 λέγει κύριος. [10] ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ 10
Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους
μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω
2 Co 6, 16 αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς
λαόν. [11] καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ 11
ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάν-
τες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. [12] ὅτι ἵλεως 12
10, 17 ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
8 μνησθῶ ἔτι. [13] ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· 13
τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

Sanctuarium vetus et caelum sanctuarium Christi. Imperfecta Mosaica et perfecta Christi expiatio.

Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον 1
Ex 25 ss 40, 3 ss etc κοσμικόν. [2] σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία 2
καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια.
[3] μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια 3
ἁγίων, [4] χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθή- 4
κης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ
ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ
Ex 10, 4 πλάκες τῆς διαθήκης, [5] ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης 5
κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
μέρος. [6] Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην 6
σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες,
[7] εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ 7

4. οντων των ιερεων των προσφερ. | κατα τον νομον 5. μωσης | ποιησης 6. τετευχε 8. αυτους : αυτοις 9. μου : ϛe 1624. om 10. επι καρδιας αυτ. 11. πολιτην : πλησιον | απο μικρου : add αυτων 12. αμαρτιων αυτων : add και των ανομιων αυτων

IX, 1. η πρωτη : add σκηνη 2 ϛ, non ϛe, ἁγία 5. ꝁ χερουβιν, ϛ χερουβιμ | εστιν : ꝁ* ενεστιν

χωρὶσ αἵματοσ ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοη-
8 μάτων, [8] τοῦτο δηλοῦντοσ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μήπω πεφα-
νερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆσ πρώτησ σκηνῆσ ἐχούσησ
9 στάσιν, [9] ἥτισ παραβολὴ εἰσ τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' 8, 1
ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί-
10 δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, [10] μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ
πόμασιν καὶ διαφόροισ βαπτισμοῖσ, δικαιώματα σαρκὸσ μέχρι
καιροῦ διορθώσεωσ ἐπικείμενα.
11 Χριστὸσ δὲ παραγενόμενοσ ἀρχιερεὺσ τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
θῶν, διὰ τῆσ μείζονοσ καὶ τελειοτέρασ σκηνῆσ οὐ χειροποιήτου,
12 τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτησ τῆσ κτίσεωσ, [12] οὐδὲ δι' αἵματοσ τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματοσ εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰσ τὰ
13 ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενοσ. [13] εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
καὶ ταύρων καὶ σποδὸσ δαμάλεωσ ῥαντίζουσα τοὺσ κεκοινωμένουσ
14 ἁγιάζει πρὸσ τὴν τῆσ σαρκὸσ καθαρότητα, [14] πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃσ διὰ πνεύματοσ αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων εἰσ τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι. 1 The 1, 9
15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπωσ θανά- 12, 24
του γενομένου εἰσ ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου κλη-
16 ρονομίασ. [16] ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
17 διαθεμένου· [17] διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
18 ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ. [18] ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶσ αἵματοσ Ex 24, 8 ss
19 ἐνκεκαίνισται. [19] λαληθείσησ γὰρ πάσησ ἐντολῆσ κατὰ νόμον
ὑπὸ Μωϋσέωσ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ Nm 19, 6
τῶν τράγων μετὰ ὕδατοσ καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό
20 τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, [20] λέγων· τοῦτο τὸ Ex 24, 8 Mt 26, 28
21 αἷμα τῆσ διαθήκησ ἧσ ἐνετείλατο πρὸσ ὑμᾶσ ὁ θεόσ. [21] καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆσ λειτουργίασ τῷ αἵματι ὁμοίωσ
22 ἐράντισεν. [22] καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν Lv 17, 11
23 νόμον, καὶ χωρὶσ αἱματεκχυσίασ οὐ γίνεται ἄφεσισ. [23] ἀνάγκη
οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ τούτοισ καθαρί-
ζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαισ παρὰ ταύτασ.
24 [24] οὐ γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστόσ, ἀντίτυπα τῶν
ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ
25 προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, [25] οὐδ' ἵνα πολλάκισ προσφέρῃ
ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται εἰσ τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν
26 ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· [26] ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκισ παθεῖν ἀπὸ

---

9. καθ ον 10. βαπτισμοισ : add και | δικαιωμασι 12. ϛ° 1624. ευρομενοσ 13. ταυρων κ. τραγων 14. αιωνιου : ℵc αγιου 17. μηποτε : ℵ* μη τοτε 18. εγκεκαιν. 19. ℵc κατ. τον νομ. | μωσεωσ | και των (ϛ om) τραγων : ℵc om | ερραντισε 21. ερραντισε 24. αγια εισηλθεν ο χριστοσ 25. εισ τ. αγια : ℵc add των αγιων

καταβολῆσ κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ
ἀθέτησιν τῆσ ἁμαρτίασ διὰ τῆσ θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. [27] καὶ 27
καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖσ ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ
τοῦτο κρίσισ, [28] οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ 28
Es 53, 12 πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθή-
σεται τοῖσ αὐτὸν ἀπεκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.

X.

Lex umbra novi foederis. Piacula legis et verum piaculum Christi. Sacrificia abolita. Defectionis grave crimen. Constantis fidei laus.

8, 5 Col 2, 17 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν 1
9, 9 ss τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ θυσίαισ
αἷσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκὲσ οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερ-
χομένουσ τελειῶσαι· [2] ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ 2
τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ
ἅπαξ κεκαθαρισμένουσ; [3] ἀλλ' ἐν αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν 3
κατ' ἐνιαυτόν· [4] ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν 4
Ps 39(40), 7-9 ἁμαρτίασ. [5] διὸ εἰσερχόμενοσ εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ 5
προσφορὰν οὐκ ἠθέλησασ, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, [6] ὁλοκαυτώ- 6
ματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ηὐδόκησασ· [7] τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, 7
ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸσ τὸ
θέλημά σου. [8] ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ 8
ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ ηὐδόκησασ,
αἵτινεσ κατὰ νόμον προσφέρονται, [9] τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ 9
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον
στήσῃ, [10] ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ 10
τοῦ σώματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

Καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ 11
τὰσ αὐτὰσ πολλάκισ προσφέρων θυσίασ, αἵτινεσ οὐδέποτε δύναν-
12, 2 etc ται περιελεῖν ἁμαρτίασ· [12] οὗτοσ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσε- 12
1, 13 etc Ps 109 νέγκασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, [13] τὸ 13
(110), 1 λοιπὸν ἐκδεχόμενοσ ἕωσ τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. [14] μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰσ τὸ διηνεκὲσ 14
τοὺσ ἁγιαζομένουσ. [15] μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· 15
8, 10 Ier 31 μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· [16] αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸσ 16
(38), 33 αὐτοὺσ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ· διδοὺσ νόμουσ
μου ἐπὶ καρδίασ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω
8, 12 Ier 31 αὐτούσ, [17] καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ 17
(38), 34

26. νυνι : νυν | om τησ ante αμαρτ. 28. om και post ουτωσ

X, 1. θυσιαισ : ℵ add αυτων | αισ : ς ℵ ασ | δυναται : ℵ δυνανται 2. ουκ : ς[e] om | κεκαθαρμενουσ 4. ℵ τραγ. κ. ταυρ. 6. ς ℵ ευδοκησασ 8. θυσιαν κ. προσφοραν | ς ℵ ευδοκησασ | κα. τον νομ. 9. του ποιησαι : add ο θεοσ 10. εσμεν οι δια | του ιησου χριστ. 11. ℵ λειτ. καθ ημε. 12. ουτοσ : αυτοσ 15. προειρηκεναι 16. επι των διανοιων

18 μὴ μνησθήσομαι ἔτι. [18] ὅπου δὲ ἄφεσισ τούτων, οὐκέτι προσφορὰ
περὶ ἁμαρτίασ.
19 Ἔχοντεσ οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰσ τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων Eph 3, 12
20 ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, [20] ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματοσ, τοῦτ᾽ ἔστιν τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ,
21 22 [21] καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, [22] προσερχώμεθα
μετὰ ἀληθινῆσ καρδίασ ἐν πληροφορίᾳ πίστεωσ, ῥεραντισμένοι 4, 16
23 τὰσ καρδίασ ἀπὸ συνειδήσεωσ πονηρᾶσ [23] καὶ λελουσμένοι τὸ
σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆσ ἐλπίδοσ
24 ἀκλινῆ, πιστὸσ γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενοσ, [24] καὶ κατανοῶμεν ἀλλή-
25 λουσ εἰσ παροξυσμὸν ἀγάπησ καὶ καλῶν ἔργων, [25] μὴ ἐγκαταλεί-
ποντεσ τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼσ ἔθοσ τισίν, ἀλλὰ
παρακαλοῦντεσ, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν
ἡμέραν.
26 Ἑκουσίωσ γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 6, 4 ss
ἐπίγνωσιν τῆσ ἀληθείασ, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 [27] φοβερὰ δέ τισ ἐκδοχὴ κρίσεωσ καὶ πυρὸσ ζῆλοσ ἐσθίειν μέλλον-
28 τοσ τοὺσ ὑπεναντίουσ. [28] ἀθετήσασ τισ νόμον Μωϋσέωσ χωρὶσ Dt 17, 6
29 οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· [29] πόσῳ δο-
κεῖτε χείρονοσ ἀξιωθήσεται τιμωρίασ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-
πατήσασ καὶ τὸ αἷμα τῆσ διαθήκησ κοινὸν ἡγησάμενοσ, ἐν ᾧ
30 ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ χάριτοσ ἐνυβρίσασ. [30] οἴδαμεν γὰρ Dt 32, 35 s Ro 12, 19
τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ Ps 134 (135), 14
31 κύριοσ τὸν λαὸν αὐτοῦ. [31] φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰσ χεῖρασ θεοῦ
ζῶντοσ.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰσ πρότερον ἡμέρασ, ἐν αἷσ φωτι-
33 σθέντεσ πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, [33] τοῦτο μὲν
ὀνειδισμοῖσ τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
34 οὕτωσ ἀναστρεφομένων γενηθέντεσ. [34] καὶ γὰρ τοῖσ δεσμίοισ 13, 3
συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
χαρᾶσ προσεδέξασθε, γινώσκοντεσ ἔχειν ἑαυτοὺσ κρείσσονα ὕπαρξιν
35 καὶ μένουσαν. [35] μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτισ
36 ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. [36] ὑπομονῆσ γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα
37 τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντεσ κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. [37] ἔτι Es 26, 20 Hab 2, 3 s
38 γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενοσ ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· [38] ὁ δὲ Ro 1, 17 etc
δίκαιόσ μου ἐκ πίστεωσ ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ
39 ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. [39] ἡμεῖσ δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆσ εἰσ ἀπώ-
λειαν, ἀλλὰ πίστεωσ εἰσ περιποίησιν ψυχῆσ.

---

17. *μνησθω* 18. ℵ* om *τουτων* 22. *ερραντισμενοι* | *πονηρᾶσ· [23] καὶ* 23. *λελουμενοι* | *ελπιδοσ* : ℵ* add *ημων* 25. ℵ *εγκαταλιποντεσ* | *εαυτων* : ℵ* *αυτων* | ℵ* *οσον* 28. *μωσεωσ* 30. *ανταποδωσω* : add *λεγει κυριοσ* | *κυριοσ κρινει* 32. *ημερασ* : ℵ* add *υμων* 34. ϛ ℵ τ. *δεσμοισ μου* | *εαυτουσ* : *εν εαυτοισ* | *κρειττονα* | *υπαρξιν* : add *εν ουρανοισ* 35. *μισθαποδ. μεγαλ.* 36. ℵ* *χρει. εχετ.* 37. *χρονιει* 38. om *μου* post *δικαιοσ*

XI.

Fidei ratio et exempla: Abel, Enoch, Noah, Abraham, Sara; patriarchae, Ioseph, Moses atque alii.

Ἔστιν δὲ πίστισ ἐλπιζομένων ὑπόστασισ, πραγμάτων ἔλεγχοσ 1
οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 2
Gn 1, 3 3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺσ αἰῶνασ ῥήματι θεοῦ, εἰσ τὸ 3
Gn 4, 4ss μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυ- 4
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧσ ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιοσ, μαρτυροῦντοσ ἐπὶ τοῖσ δώροισ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 δι' αὐτῆσ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 Πίστει Ἑνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ 5
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεόσ.
πρὸ γὰρ τῆσ μεταθέσεωσ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 χωρὶσ δὲ πίστεωσ ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν 6
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖσ ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
Gn 6, 8ss ποδότησ γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶσ Νῶε περὶ τῶν μηδέπω 7
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶσ κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰσ σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧσ κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆσ κατὰ πίστιν
Gn 12, 1ss δικαιοσύνησ ἐγένετο κληρονόμοσ. 8 Πίστει καλούμενοσ Ἀβραὰμ 8
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰσ τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰσ κλη-
ρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενοσ ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει 9
παρῴκησεν εἰσ γῆν τῆσ ἐπαγγελίασ ὡσ ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖσ
κατοικήσασ, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆσ
ἐπαγγελίασ τῆσ αὐτῆσ· 10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺσ θεμελίουσ 10
Gn 17, 19 ἔχουσαν πόλιν, ἧσ τεχνίτησ καὶ δημιουργὸσ ὁ θεόσ. 11 Πίστει 11
καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰσ καταβολὴν σπέρματοσ ἔλαβεν καὶ
παρὰ καιρὸν ἡλικίασ, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
Gn 15, 5 22, 17 12 διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸσ ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼσ 12
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡσ ἡ ἄμμοσ ἡ παρὰ τὸ
χεῖλοσ τῆσ θαλάσσησ ἡ ἀναρίθμητοσ.
Gn 23, 4 Ps 38(39), 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντεσ, μὴ κομισάμενοι τὰσ 13
ἐπαγγελίασ, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰσ ἰδόντεσ καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντεσ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ.
14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντεσ ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 14
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν ἀφ' ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν 15
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονοσ ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν 16
Ex 3, 6 ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.

XI, 3. τα βλεπομενα 4. του θεου : ℵ* τω θεω | λαλειται 5. ευρισκετο | διοτι : ℵ οτι | ℵ* μετετεθηκεν | μεταθεσεωσ : add αυτου 6. τω θεω 8. τον τοπον | ℵ* ημελλ. κληρονομιαν λαμβ. 9. την γην | συγκληρ. 11. ηλικιασ : add ετεκεν 12. και ωσει αμμοσ 13. κομισαμενοι : λαβοντεσ | ιδοντεσ : add και πεισθεντεσ 15. εμνημονευον | εξεβησαν : εξηλθον 16. νυνι.δε

17 *Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενοσ, καὶ* Gn 22, 1 ss
18 *τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ,* 18 *πρὸσ* Gn 21, 12 Ro 9, 7
19 *ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα,* 19 *λογισάμενοσ*
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεόσ· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν
20 *παραβολῇ ἐκομίσατο.* 20 *πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ* Gn 27, 28
21 *τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.* 21 *πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον* Gn 48, 15 ss
τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆσ 47, 31
22 *ῥάβδου αὐτοῦ.* 22 *πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆσ ἐξόδου τῶν* Gn 50, 24
υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.
23 *Πίστει Μωϋσῆσ γεννηθεὶσ ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-* Ex 2, 2 s
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
24 *τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέωσ.* 24 *πίστει Μωϋσῆσ μέγασ γενόμενοσ*
25 *ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸσ θυγατρὸσ Φαραώ,* 25 *μᾶλλον ἑλόμενοσ*
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίασ
26 *ἀπόλαυσιν,* 26 *μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενοσ τῶν Αἰγύπτου θησαυ-*
ρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰσ τὴν μισθα-
27 *ποδοσίαν.* 27 *πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶσ τὸν θυμὸν* Ex 12, 41
28 *τοῦ βασιλέωσ· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡσ ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.* 28 *πίστει* Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματοσ, ἵνα μὴ ὁ
29 *ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.* 29 *πίστει διέβησαν τὴν* Ex 14, 22 ss
ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡσ διὰ ξηρᾶσ γῆσ, ἧσ πεῖραν λαβόντεσ οἱ
30 *Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.* 30 *πίστει τὰ τείχη Ἱερειχὼ ἔπεσαν* Ios 6, 20
31 *κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρασ.* 31 *πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ* Ios 2, 1 6, 17
συναπώλετο τοῖσ ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺσ κατασκόπουσ μετ' Ia 2, 25
εἰρήνησ.
32 *Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνοσ* Iud 6.4.13 11 etc
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυεὶδ τε καὶ Σαμουὴλ
33 *καὶ τῶν προφητῶν,* 33 *οἳ διὰ πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασιλείασ,*
ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα Dan 6, 22 3, 27
34 *λεόντων,* 34 *ἔσβεσαν δύναμιν πυρόσ, ἔφυγον στόματα μαχαίρησ,*
ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείασ, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
35 *παρεμβολὰσ ἔκλιναν ἀλλοτρίων·* 35 *ἔλαβον γυναῖκεσ ἐξ ἀναστά-* 1 Rg 17,17
σεωσ τοὺσ νεκροὺσ αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσ- 2 Rg 4, 17
δεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονοσ ἀναστάσεωσ τύχω-
36 *σιν·* 36 *ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ* 2 Macc 6, 18 ss
37 *δεσμῶν καὶ φυλακῆσ·* 37 *ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,* 7, 7
ἐν φόνῳ μαχαίρησ ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ
38 *δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,* 38 *ὧν οὐκ ἦν*
ἄξιοσ ὁ κόσμοσ, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπη-

---

17. 18. 20. ℵ *ισακ* 23 sq. *μωσησ* 25. *συγκακ.* 26. *των εν αιγυπτω* 29. om *γησ* 30. *ιεριχω* | *επεσε* 31. ℵ* *η επιλεγομενη πορνη* 32. *επιλ. γαρ με* | *βαρακ τε και σαμψ. και ιεφθ.* | *δαβιδ* 33. *ειργασαντο* 34. *μαχαιρασ* | *ενεδυναμωθησαν* 35. ℵ* *γυναικασ* 37. *επρισθησ. επειρασθ.* | *μαχαιρασ* 38. *επι : εν*

λαίοισ καὶ ταῖσ ὀπαῖσ τῆσ γῆσ. [39] καὶ οὗτοι πάντεσ μαρτυρη- 39
θέντεσ διὰ τῆσ πίστεωσ οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, [40] τοῦ 40
θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν
τελειωθῶσιν.

XII.

Christus fidei dux. Castigatione dei paterna proficit pietas. Sinai et Zion.
Novi foederis egregia dignitas.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ, τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν 1
νέφοσ μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2, 1 [2] ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 2
ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνησ
8, 1 etc καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
[3] ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ- 3
τωλῶν εἰσ ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν 4
Prov 3, 11 s ἀνταγωνιζόμενοι, [5] καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν 5
ὡσ υἱοῖσ διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· [6] ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ παιδεύει, 6
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. [7] εἰσ παιδίαν ὑπομέ- 7
νετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; [8] εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι γεγόνασιν 8
πάντεσ, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. [9] εἶτα τοὺσ μὲν τῆσ σαρκὸσ 9
ἡμῶν πατέρασ εἴχομεν παιδευτὰσ καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ
μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;
[10] οἱ μὲν γὰρ πρὸσ ὀλίγασ ἡμέρασ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖσ ἐπαί- 10
δευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰσ τὸ μεταλαβεῖν τῆσ ἁγιότητοσ
αὐτοῦ. [11] πᾶσα μὲν παιδία πρὸσ μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶσ 11
εἶναι ἀλλὰ λύπησ, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖσ δι' αὐτῆσ
γεγυμνασμένοισ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνησ.

Es 35, 3 Διὸ τὰσ παρειμένασ χεῖρασ καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα 12
Prov 4, 26 ἀνορθώσατε, [13] καὶ τροχιὰσ ὀρθὰσ ποιεῖτε τοῖσ ποσὶν ὑμῶν, ἵνα 13
μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. [14] εἰρήνην διώκετε μετὰ 14
πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶσ οὐδεὶσ ὄψεται τὸν κύριον,
Dt 29, 18 [15] ἐπισκοποῦντεσ μή τισ ὑστερῶν ἀπὸ τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ, μή 15
τισ ῥίζα πικρίασ ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτησ μιανθῶσιν
Gn 25, 31 ss οἱ πολλοί, [16] μή τισ πόρνοσ ἢ βέβηλοσ ὡσ Ἠσαῦ, ὃσ ἀντὶ 16
βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. [17] ἴστε γὰρ ὅτι 17

XII, 1. τοσουτον : ℵ* τηλικουτον 2. ℵ om του θεου | εκαθισεν
3. ς εισ αυτον, ℵ* εισ εαυτουσ, ℵc εισ αυτουσ 5. παιδειασ 7. εισ
παιδιαν : ει παιδειαν | τισ γαρ : add εστιν 8. παιδειασ | εστε και ουχ
υιοι 9. πολυ : πολλω 11. πασα δε παιδεια 13. ποιησατε 15. om
οι ante πολλοι 16. εαυτου : αυτου

καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· Gn 27, 30 ss
μετανοίασ γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσασ
αὐτήν.
18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ Dt 4, 11
19 καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ [19] καὶ σάλπιγγοσ ἤχῳ καὶ φωνῇ Ex 19, 16
ῥημάτων, ἧσ οἱ ἀκούσαντεσ παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖσ
20 λόγον· [20] οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ Ex 19, 12 s
21 τοῦ ὄρουσ, λιθοβοληθήσεται· [21] καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φαντα- Dt 9, 19
22 ζόμενον, Μωϋσῆσ εἶπεν· ἔκφοβόσ εἰμι καὶ ἔντρομοσ· [22] ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντοσ Ἰερουσαλὴμ
23 ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων [23] πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ
πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖσ, καὶ κριτῇ θεῷ πάν-
24 των, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, [24] καὶ διαθήκησ νέασ
μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν 9, 15
25 Ἄβελ. [25] βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι
οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσ παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ
26 μᾶλλον ἡμεῖσ οἱ τὸν ἀπ᾽ οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, [26] οὗ ἡ φωνὴ
τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ Hagg 2, 6
27 σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. [27] τὸ δὲ ἔτι
ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡσ πεποιημένων, ἵνα
28 μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. [28] διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παρα-
λαμβάνοντεσ ἔχωμεν χάριν, δι᾽ ἧσ λατρεύωμεν εὐαρέστωσ τῷ
29 θεῷ, μετὰ εὐλαβείασ καὶ δέουσ· [29] καὶ γὰρ ὁ θεὸσ ἡμῶν πῦρ Dt 4, 24
καταναλίσκον.

XIII.

Admonitiones variae. Christus unus et idem. Piaculum Christi valet; deserenda Iudaeorum ara. Vota et salutationes.

1 2 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. [2] τῆσ φιλοξενίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
3 διὰ ταύτησ γὰρ ἔλαθόν τινεσ ξενίσαντεσ ἀγγέλουσ. [3] μιμνήσκεσθε Gn 18, 3
τῶν δεσμίων ὡσ συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡσ καὶ αὐτοὶ 10, 34
4 ὄντεσ ἐν σώματι. [4] τίμιοσ ὁ γάμοσ ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαν-
5 τοσ· πόρνουσ γὰρ καὶ μοιχοὺσ κρινεῖ ὁ θεόσ. [5] ἀφιλάργυροσ ὁ
τρόποσ, ἀρκούμενοι τοῖσ παροῦσιν· αὐτὸσ γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή Ios 1, 5 Dt 31, 6
6 σε ἀνῶ οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, [6] ὥστε θαρροῦντασ ἡμᾶσ Ps 117 (118), 6
λέγειν· κύριοσ ἐμοὶ βοηθόσ, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄν-
θρωποσ;

---

18. ψηλαφωμενω : add ορει | ζοφω : σκοτω 19. μη : ℵ* om 20. λιθοβοληθησεται : add η βολιδι κατατοξευθησεται 21. μωσησ | ℵ εκτρομοσ 22. ς° ἀγγέλων [23] πανηγύρει καὶ 23. εν ουραν. απογεγραμμ. | δικαιων τετελειωμενων : ℵ* τελιων δεδικαιωμενοισ 24. κρειττονα 25. εφυγον τον επι τησ γησ παραιτησ. χρηματιζ. | πολλω μαλλ. | ℵ απ ουρανου 26. σειω 27. των σαλευο. την μεταθ. 28. ℵ εχομεν et λατρευομεν | μετα αιδουσ και ευλαβ.

XIII, 2. ℵ* την φιλοξενιαν 4. γαρ : δε 5. εγκαταλιπω 6. και ου φοβηθησο.

Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινεσ ἐλάλησαν ὑμῖν 7
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντεσ τὴν ἔκβασιν τῆσ ἀναστρο-
φῆσ μιμεῖσθε τὴν πίστιν. [8] Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐχθὲσ καὶ σήμερον 8
ὁ αὐτὸσ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ. [9] διδαχαῖσ ποικίλαισ καὶ ξέναισ 9
μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ
βρώμασιν, ἐν οἷσ οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντεσ.
Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ 10
τῇ σκηνῇ λατρεύοντεσ. [11] ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ 11
ἁμαρτίασ εἰσ τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέωσ, τούτων τὰ σώματα
Lv 4, 12 Mt 27, κατακαίεται ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ. [12] διὸ καὶ Ἰησοῦσ, ἵνα ἁγιάσῃ 12
32 etc διὰ τοῦ ἰδίου αἵματοσ τὸν λαόν, ἔξω τῆσ πύλησ ἔπαθεν. [13] τοί- 13
νυν ἐξερχώμεθα πρὸσ αὐτὸν ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντεσ· [14] οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν 14
Ps 49, (50) 14 μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. [15] Δι᾽ αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν 15
Hos 14, 3 αἰνέσεωσ διαπαντὸσ τῷ θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολο-
γούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [16] τῆσ δὲ εὐποιΐασ καὶ κοινωνίασ 16
μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖται ὁ θεόσ.
Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ 17
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ· ἵνα
μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντεσ· ἀλυσιτελὲσ γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.
Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί- 18
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θέλοντεσ ἀναστρέφεσθαι. [19] πε- 19
ρισσοτέρωσ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
σταθῶ ὑμῖν.
1 Th 5, 23 Ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι- 20
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν
2 Th 2, 17 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, [21] καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰσ 21
τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
Ro 16, 27 etc αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων·
ἀμήν.
Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆσ πα- 22
ρακλήσεωσ· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. [23] γινώσκετε 23
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ᾽ οὗ ἐὰν τάχιον
ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶσ. [24] ἀσπάσασθε πάντασ τοὺσ ἡγουμένουσ 24
ὑμῶν καὶ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀπὸ τῆσ
Ἰταλίασ.
Eph 6, 24 etc Ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν. 25

---

8. χϑεσ 9. περιφερεσϑε | περιπατησαντεσ 15. ουν : ℵ* om 17. υπει-
κετε : ℵc add αυτοισ 18. πεποιϑαμεν 21. αγαϑω : praem εργω |
ποιων : ℵ* praem αυτω | εν υμιν 22. ℵ* om γαρ 23. om ημων
25. υμων : add αμην

ΠΡΟϹ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

Evangelii simplicitas tuenda. Lex et Christi gratia. Hymenaeus et Alexander.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατʼ ἐπιταγὴν θεοῦ σω-* Tit 1, 1 etc
2 *τῆροσ ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν* [2] *Τιμοθέῳ* 2, 3
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 *Καθὼσ παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενοσ* Act 20, 1
4 *εἰσ Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃσ τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν* [4] *μηδὲ* Tit 1, 14 3, 9
προσέχειν μύθοισ καὶ γενεαλογίαισ ἀπεράντοισ, αἵτινεσ ἐκζητήσεισ
5 *παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει·* [5] *τὸ δὲ τέλοσ*
τῆσ παραγγελίασ ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ καὶ συνειδή-
6 *σεωσ ἀγαθῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου,* [6] *ὧν τινὲσ ἀστοχήσαντεσ*
7 *ἐξετράπησαν εἰσ ματαιολογίαν,* [7] *θέλοντεσ εἶναι νομοδιδάσκαλοι,*
μὴ νοοῦντεσ μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 [8] *οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸσ ὁ νόμοσ, ἐάν τισ αὐτῷ νομίμωσ χρῆται,* Ro 7, 12. 14
9 [9] *εἰδὼσ τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμοσ οὐ κεῖται, ἀνόμοισ δὲ καὶ ἀνυπο-*
τάκτοισ, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖσ, ἀνοσίοισ καὶ βεβήλοισ, πατρο-
10 *λῴαισ καὶ μητρολῴαισ, ἀνδροφόνοισ,* [10] *πόρνοισ, ἀρσενοκοίταισ,*
ἀνδραποδισταῖσ, ψεύσταισ, ἐπιόρκοισ, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαι-
11 *νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται,* [11] *κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆσ δόξησ*
12 *τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.* [12] *χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα-* Phil 4, 13
μώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο
13 *θέμενοσ εἰσ διακονίαν,* [13] *τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην* 1 Co 15, 9 Gal 1, 13 etc
καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ,
14 [14] *ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ*
15 *ἀγάπησ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.* [15] *πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ* 4, 9
ἀποδοχῆσ ἄξιοσ, ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ τὸν κόσμον [Mt 18, 11]
16 *ἁμαρτωλοὺσ σῶσαι, ὧν πρῶτόσ εἰμι ἐγώ·* [16] *ἀλλὰ διὰ τοῦτο*
ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦσ Χριστὸσ τὴν
ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸσ ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν
17 *ἐπʼ αὐτῷ εἰσ ζωὴν αἰώνιον.* [17] *τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων,* Ro 16, 27 Iud 25 etc
ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 *Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε,*
κατὰ τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν

---

* ϛ η προσ τιμοθεον επιστολη πρωτη, ϛ° παυλου του αποστολου η προσ τιμοθ. επιστ. πρωτ.

I, 1. αποστ. ιησου χριστου | επιταγην : ℵ επαγγελιαν | ϛ ℵ και κυριου ιησου χριστου 2. πατροσ : add ημων 4. ζητησεισ | οικονομιαν : ϛ° οικοδομιαν 9. πατραλω. κ. μητραλω. 12. και χαριν εχω | ℵ* ενδυναμουντι | ℵ* om με 13. τον προτερον | αλλ 15. ℵ om τον 16. πασαν 17. μονω : add σοφω 18. στρατευη

αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, ¹⁹ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί- 19
δησιν, ἥν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· ²⁰ὧν 20
2 Ti 2, 17 1 Co 5, 5 ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Ἀλέξανδροσ, οὓσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

Preces publicae. Deus unus et unus mediator. Decor precantium. Mulier in ecclesia.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσ- 1
ευχάσ, ἐντεύξεισ, εὐχαριστίασ, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ²ὑπὲρ 2
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ
ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. ³τοῦτο 3
2 Pe 3, 9 2 Ti 3, 7 καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, ⁴ὃσ πάν- 4
τασ ἀνθρώπουσ θέλει σωθῆναι καὶ εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ ἐλθεῖν.
Ga 3, 20 ⁵εἷσ γὰρ θεόσ, εἷσ καὶ μεσίτησ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωποσ 5
Tit 2, 14 Χριστὸσ Ἰησοῦσ, ⁶ὁ δοὺσ ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ 6
2 Ti 1, 11 Ro 9, 1 μαρτύριον καιροῖσ ἰδίοισ, ⁷εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστο- 7
λοσ, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλοσ ἐθνῶν ἐν πίστει
καὶ ἀληθείᾳ.
Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺσ ἄνδρασ ἐν παντὶ τόπῳ 8
1 Pe 3, 3ss ἐπαίροντασ ὁσίουσ χεῖρασ χωρὶσ ὀργῆσ καὶ διαλογισμοῦ· ⁹ὡσαύ- 9
τωσ γυναῖκασ ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφρο-
σύνησ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ
ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ¹⁰ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναισ 10
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. ¹¹Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν 11
πάσῃ ὑποταγῇ· ¹²διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεν- 12
1 Co 11, 9 Gn 2, 7.22 τεῖν ἀνδρόσ, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. ¹³Ἀδὰμ γὰρ πρῶτοσ ἐπλάσθη, 13
Gn 3, 6 εἶτα Εὔα. ¹⁴καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα 14
ἐν παραβάσει γέγονεν, ¹⁵σωθήσεται δὲ διὰ τῆσ τεκνογονίασ, ἐὰν 15
μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνησ.

III.

Episcopi et diaconi. Mysterium pietatis.

1, 15 Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἴ τισ ἐπισκοπῆσ ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι- 1
Tit 1, 6ss θυμεῖ. ²δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶσ γυναι- 2
κὸσ ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,
³μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 3
⁴τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶσ προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ 4
5, 8 μετὰ πάσησ σεμνότητοσ, — ⁵εἰ δέ τισ τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι 5

II, 3. τουτο γαρ 6. א* (אc praemisit το) μαρτυριον 7. λεγω : ς א* add εν χριστω | πιστει : א* γνωσει 8. אc διαλογισμων 9. ωσαυτωσ και τασ γυν. | אc κοσμιωσ | πλεγμ. η χρυσω 12. γυναικι δε διδασκειν 14. απατηθεισα

III, 2. ανεπιληπτον | ς (non ςe) νηφαλεον 3. μη πληκτην : add μη αισχροκερδη | αλλ 4. א προϊστανομενον

6 οὐκ οἶδεν, πῶσ ἐκκλησίασ θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον,
7 ἵνα μὴ τυφωθεὶσ εἰσ κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ
μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰσ ὀνειδισμὸν 2 Ti 2, 26
8 ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνουσ ὡσαύτωσ σεμνούσ,
μὴ διλόγουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντασ, μὴ αἰσχροκερδεῖσ,
9 10 9 ἔχοντασ τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ
οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι
11 ὄντεσ. 11 γυναῖκασ ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, Tit 2, 3
12 πιστὰσ ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ,
13 τέκνων καλῶσ προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ
καλῶσ διακονήσαντεσ βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιοῦνται καὶ
πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 15 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸσ σὲ τάχιον· 15 ἐὰν
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτισ
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στῦλοσ καὶ ἑδραίωμα τῆσ ἀληθείασ.
16 16 καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἐστὶν τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον· ὃσ
ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοισ,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

Falsi doctores venturi. Timotheo iuveni dantur praecepta.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀποστή- 2 Ti 3, 1 ss
σονταί τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασιν πλάνοισ καὶ
2 διδασκαλίαισ δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστη- Tit 1, 15
3 ριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι
βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίασ
4 τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα
θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίασ λαμβανό-
5 μενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεωσ.
6 Ταῦτα ὑποτιθέμενοσ τοῖσ ἀδελφοῖσ καλὸσ ἔσῃ διάκονοσ
Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενοσ τοῖσ λόγοισ τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ 2 Ti 3, 10
7 καλῆσ διδασκαλίασ ᾗ παρηκολούθηκασ· 7 τοὺσ δὲ βεβήλουσ καὶ
γραώδεισ μύθουσ παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸσ εὐσέβειαν.
8 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸσ ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμοσ· ἡ δὲ
εὐσέβεια πρὸσ πάντα ὠφέλιμόσ ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆσ 2 Ti 1, 1
9 τῆσ νῦν καὶ τῆσ μελλούσησ. 9 πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀπο- 1, 15
10 δοχῆσ ἄξιοσ. 10 εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι Col 1, 29
ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων,
μάλιστα πιστῶν.

---

7. δει δε : add αυτον 8. ℵ* om σεμνουσ 9. ℵ και καθαρασ συνειδησεωσ 11. ς (non ςᵉ) νηφαλεουσ 16. οσ : θεοσ | ανεληφθη

IV, 2. κεκαυτηριασμενων 3. μεταληψιν 6. ιησου χριστου 8. ℵ* om προσ ante ολιγον 9. ℵ* om πασησ 10. και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα οτι

Tit 2, 15. 7 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδείσ σου τῆσ νεό- 11 12
τητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
4, 16 ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 ἕωσ ἔρχομαι πρόσ- 13
εχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει 14
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ μετὰ ἐπιθέ-
σεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοισ 15
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ 16
4, 13 τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν
σώσεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντάσ σου.

V.

De admonitionibus. De viduabus eligendis, presbyteris, peccantibus.

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα, νεω- 1
τέρουσ ὡσ ἀδελφούσ, 2 πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ ὡσ 2
ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 Χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ. 4 εἰ 3 4
δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 3 οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο
γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντωσ χήρα καὶ 5
μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖσ δεήσεσιν καὶ
ταῖσ προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα 6
τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν. 8 εἰ 7 8
δέ τισ τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν
ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

3, 2 Tit 1, 6 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, 9
ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, 10 ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο- 10
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοισ
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρασ δὲ 11
χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-
μεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 12
13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ οἰκίασ, οὐ 13
μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ
μὴ δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκο- 14
δεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίασ
χάριν· 15 ἤδη γάρ τινεσ ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ 15 16
τισ πιστὴ ἔχει χήρασ, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ
ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.

1 Th 5, 12s Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιούσθω- 17
1 Co 9, 9 Dt 25, 4 σαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει 18
Lc 10, 7 Mt 10, 10 γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ ἐργάτησ

---

12. εν αγαπη : add εν πνευματι 14. ℵ* πρεσβυτερου 15. εν πασιν 16. ℵ* om σου

V, 1. ℵ* om ωσ πατερ. 4. εστι καλον και αποδεκτον 5. επι τον θεον | θεον : ℵ* κυριον 7. ℵc om και | ανεπιληπτοι 8. των οικειων | προνοει 16. πιστοσ η πιστη | επαρκειτω

19 τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. [19] κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-
20 δέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. [20] Τοὺσ ἁμαρτά- Dt 19, 15
νοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.
21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ 2 Ti 4, 1
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ,
22 μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. [22] Χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπιτί-
θει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαισ ἀλλοτρίαισ. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 [23] μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
24 τὰσ πυκνάσ σου ἀσθενείασ. [24] Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰσ κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦ-
25 σιν· [25] ὡσαύτωσ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλωσ
ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

De servis, falsis doctoribus, avaris; de certamine hominis dei; de officiis divitum.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺσ ἰδίουσ δεσπότασ πάσησ Tit 2, 9 etc
τιμῆσ ἀξίουσ ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δι- Tit 2, 5
2 δασκαλία βλασφημῆται. [2] οἱ δὲ πιστοὺσ ἔχοντεσ δεσπότασ μὴ
καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτω-
σαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆσ εὐεργεσίασ ἀντιλαμβα-
νόμενοι.
3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. [3] εἴ τισ ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ
μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοισ τοῖσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
4 Χριστοῦ καὶ τῇ κατ᾽ εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, [4] τετύφωται, μηδὲν
ἐπιστάμενοσ, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεισ καὶ λογομαχίασ, ἐξ ὧν
5 γίνεται φθόνοσ, ἔρισ, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, [5] διαπαρα-
τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆσ 2 Ti 3, 8
6 ἀληθείασ, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. [6] ἔστιν δὲ
7 πορισμὸσ μέγασ ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείασ. [7] οὐδὲν γὰρ εἰση-
νέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·
8 [8] ἔχοντεσ δὲ διατροφὰσ καὶ σκεπάσματα, τούτοισ ἀρκεσθησό-
9 μεθα. [9] οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰσ πειρασμὸν
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίασ πολλὰσ ἀνοήτουσ καὶ βλαβεράσ, αἵτι-
νεσ βυθίζουσιν τοὺσ ἀνθρώπουσ εἰσ ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
10 [10] ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧσ τινὲσ
ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆσ πίστεωσ καὶ ἑαυτοὺσ περιέ-
πειραν ὀδύναισ πολλαῖσ.
11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, 2 Ti 2, 22

18. του μισθου (et. ℵ[a]) : ℵ* τησ τροφησ 21. και κυριου ιησου χριστου 23. αλλ | στομαχον : add σου 25. τα καλα εργα προδ. εστι | ς ℵ δυναται

VI, 2. ℵ* om οτι αδελφ. εισιν 3. προσερχεται 5. παραδιατριβαι | τ. ευσεβειαν : add αφιστασο απο των τοιουτων 7. οτι : praem δηλον 10. πολλαισ : ℵ* ποικιλαισ 11. του θεου

εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. [12] ἀγωνίζου 12
τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆσ πίστεωσ, ἐπιλαβοῦ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ, εἰσ
ἣν ἐκλήθησ καὶ ὡμολόγησασ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
Ro 4, 17 λῶν μαρτύρων. [13] παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντοσ 13
τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντοσ ἐπὶ Ποντίου
Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, [14] τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον 14
Ti 2, 13 ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆσ ἐπιφανείασ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, [15] ἣν καιροῖσ ἰδίοισ δείξει ὁ μακάριοσ καὶ μόνοσ δυνάστησ, 15
ὁ βασιλεὺσ τῶν βασιλευόντων καὶ κύριοσ τῶν κυριευόντων, [16] ὁ 16
μόνοσ ἔχων ἀθανασίαν, φῶσ οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶσ
2 Ti 4, 18 ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτοσ αἰώνιον, ἀμήν.
Τοῖσ πλουσίοισ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ 17
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίωσ εἰσ ἀπόλαυσιν, [18] ἀγαθοερ- 18
γεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοισ καλοῖσ, εὐμεταδότουσ εἶναι, κοινωνικούσ,
[19] ἀποθησαυρίζοντασ ἑαυτοῖσ θεμέλιον καλὸν εἰσ τὸ μέλλον, ἵνα 19
ἐπιλάβωνται τῆσ ὄντωσ ζωῆσ.
2 Ti 1, 14 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενοσ τὰσ 20
2, 16 βεβήλουσ κενοφωνίασ καὶ ἀντιθέσεισ τῆσ ψευδωνύμου γνώσεωσ,
2, 18 [21] ἥν τινεσ ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 21
Ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

Cohortatio et laus Timothei. Lois. Fides strenue servanda. Onesiphori domus.

1 Ti 1, 1 s 2 Co 1, 1 etc Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ 1
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [2] Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ 2
τέκνῳ. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Act 24, 14 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ 3
Ro 1, 9 συνειδήσει, ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ δεήσε-
σίν μου νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ, [4] ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένοσ σου 4
τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶσ πληρωθῶ, [5] ὑπόμνησιν λαβὼν τῆσ ἐν σοὶ 5

---

11. πραϋπαθιαν : πραοτητα 12. εισ ην : add και 13. παραγγελλω σοι | του θεου | ς κ ζωοποιουντοσ | κ ιησου χριστου | πιλατου 14. ανεπιληπτον 16. και το κρατοσ 17. αιωνι : κ* καιρω | υψηλοφρονειν | αλλ εν τω θεω τω ζωντι | πλουσιωσ παντα 19. οντωσ : αιωνιου 20. παρακαταθηκην 21. μεθ υμων : μετα σου. αμην.

* ς η προσ τιμοθεον επιστολη δευτερα, ςe παυλου του αποστολου η προσ τιμοθ. επιστ. δευτερ.

I, 1. ιησου χριστου | κ επαγγελιασ 2. κ* και κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων 5. λαμβανων

ἀνυποκρίτου πίστεωσ, ἥτισ ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.
6 [6] Δι᾽ ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ 1 Ti 4, 14
7 θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν μου. [7] οὐ
γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸσ πνεῦμα δειλίασ, ἀλλὰ δυνάμεωσ καὶ Ro 8, 15
8 ἀγάπησ καὶ σωφρονισμοῦ. [8] μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇσ τὸ μαρτύριον
τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπά-
9 θησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, [9] τοῦ σώσαντοσ ἡμᾶσ
καὶ καλέσαντοσ κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ Tit 1, 2
ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
10 πρὸ χρόνων αἰωνίων, [10] φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆσ ἐπιφανείασ
τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντοσ μὲν τὸν
θάνατον, φωτίσαντοσ δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
11 12 [11] εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ καὶ διδάσκαλοσ· [12] δι᾽ 1 Ti 2, 7
ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ
πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατόσ ἐστιν τὴν παραθήκην μου
13 φυλάξαι εἰσ ἐκείνην τὴν ἡμέραν. [13] ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων
λόγων ὧν παρ᾽ ἐμοῦ ἤκουσασ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ
14 Ἰησοῦ· [14] τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματοσ ἁγίου 1 Ti 6, 20 Ro 8, 11
τοῦ ἐνοικοῦντοσ ἐν ἡμῖν.
15 Οἶδασ τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντεσ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 4, 10. 16
16 ὧν ἐστὶν Φύγελοσ καὶ Ἑρμογένησ. [16] δῴη ἔλεοσ ὁ κύριοσ τῷ 4, 19
Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
17 οὐκ ἐπαισχύνθη, [17] ἀλλὰ γενόμενοσ ἐν Ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτη-
18 σέν με καὶ εὗρεν. [18] δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεισ.

II.

Corona militum Christi. Boni doctoris mores. Contra Hymenaeum aliosque vana docentes.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
2 Ἰησοῦ, [2] καὶ ἃ ἤκουσασ παρ᾽ ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ
3 διδάξαι. [3] συνκακοπάθησον ὡσ καλὸσ στρατιώτησ Χριστοῦ Ἰη- 1, 8 4, 5
4 σοῦ. [4] οὐδεὶσ στρατευόμενοσ ἐμπλέκεται ταῖσ τοῦ βίου πραγμα-
5 τίαισ, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. [5] ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τισ,
6 οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμωσ ἀθλήσῃ. [6] τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
7 δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. [7] νόει ὃ λέγω· δώσει

5. ς (non ςᶜ) ευνεικη 6. χαρισμα : ℵ* θελημα 8. ℵ* om ημων | συγκακοπαθησον 9. αλλα κατ 10. ιησου χριστου 11. διδασκαλοσ : add εθνων 12. ℵ* om και pri | ςᵉ 1633. παρακαταθηκην 14. παρακαταθηκην 15. φυγελλοσ | ἑρμογ. 16. ς ℵ* επησχυνθη 17. σπουδαιοτερον
II, 3. συ ουν κακοπαθησον | ιησου χριστου 4. πραγματειαισ 6. ℵ* προτερον 7. α λεγω | δωη

1Co 15, 12 Ro 1, 3 etc γάρ σοι ὁ κύριοσ σύνεσιν ἐν πᾶσιν. [8]Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν 8
ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματοσ Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
Act 28, 30s μου, [9]ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡσ κακοῦργοσ, ἀλλὰ ὁ 9
λόγοσ τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. [10]διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ 10
τοὺσ ἐκλεκτούσ, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίασ τύχωσιν τῆσ ἐν Χριστῷ
1 Ti 4, 9 Ro 6, 8 Ἰησοῦ μετὰ δόξησ αἰωνίου. [11]Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἰ γὰρ συναπε- 11
8, 17 Mt 10, 33 θάνομεν, καὶ συνζήσομεν· [12]εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· 12
εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνοσ ἀρνήσεται ἡμᾶσ· [13]εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖ- 13
νοσ πιστὸσ μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενοσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ 14
λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
[15]σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην 15
ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ. [16]τὰσ 16
Tit 3, 9 δὲ βεβήλουσ κενοφωνίασ περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
3, 13 1 Ti 1, 20 ἀσεβείασ, [17]καὶ ὁ λόγοσ αὐτῶν ὡσ γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν 17
6, 21 ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Φιλητόσ, [18]οἵτινεσ περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστό- 18
χησαν, λέγοντεσ ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν
τινων πίστιν. [19]ὁ μέντοι στερεὸσ θεμέλιοσ τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, 19
Nm 16, 5. 26 ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριοσ τοὺσ ὄντασ αὐτοῦ, καί·
ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίασ πᾶσ ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. [20]ἐν 20
1 Co 3, 12 Ro 9, 21 μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰσ τιμὴν ἃ δὲ εἰσ
ἀτιμίαν· [21]ἐὰν οὖν τισ ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται 21
σκεῦοσ εἰσ τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰσ πᾶν
1 Ti 6, 11 ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. [22]τὰσ δὲ νεωτερικὰσ ἐπιθυμίασ 22
φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
1 Ti 4, 7 ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ. [23]τὰσ δὲ μωρὰσ 23
καὶ ἀπαιδεύτουσ ζητήσεισ παραιτοῦ, εἰδὼσ ὅτι γεννῶσιν μάχασ·
[24]δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸσ πάν- 24
τασ, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, [25]ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺσ 25
ἀντιδιατιθεμένουσ, μήποτε δῴη αὐτοῖσ ὁ θεὸσ μετάνοιαν εἰσ ἐπί-
1 Ti 2, 7 γνωσιν ἀληθείασ, [26]καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆσ τοῦ διαβόλου παγίδοσ, 26
ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰσ τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

Temporis ultimi malitia ac miseriae. Scriptura inspirata.

1 Ti 4, 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ ἐνστήσονται και- 1
Ro 1, 29 ss ροὶ χαλεποί. [2]ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, 2
ἀλαζόνεσ, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, ἀχάριστοι,

9. αλλ 11. συζησομεν 12. συμβασιλ. | αρνουμεθα 13. om γαρ 14. θεου : κυριου | εισ ουδεν 17. φιλητοσ 18. την αναστασιν | ℵ* ανατρε. την πιστ. την τινων, ℵc ανατρ. την πιστιν τινων 19. του θεου : ℵ τ. κυριου | ℵ* παντασ τουσ οντασ | το ονομ. χριστου 21. και ευχρηστον 24. αλλ 25. πραοτητι | δω

III, 2. ℵ om οι

3 ἀνόσιοι, [3] ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖσ, ἀνήμεροι, ἀφι-
4 λάγαθοι, [4] προδόται, προπετεῖσ, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
5 ἢ φιλόθεοι, [5] ἔχοντεσ μόρφωσιν εὐσεβείασ τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆσ
6 ἠρνημένοι· καὶ τούτουσ ἀποτρέπου. [6] ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-
νοντεσ εἰσ τὰσ οἰκίασ καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ γυναικάρια σεσωρευ-
7 μένα ἁμαρτίαισ, ἀγόμενα ἐπιθυμίαισ ποικίλαισ, [7] πάντοτε μαν- 1 Ti 2, 4
θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ ἐλθεῖν δυνάμενα.
8 [8] ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆσ καὶ Ἰαμβρῆσ ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτωσ Ex 7, 11
καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν 1 Ti 6, 5
9 νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. [9] ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· 5, 24
ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλοσ ἔσται πᾶσιν, ὡσ καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
10 [10] Σὺ δὲ παρηκολούθησάσ μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ 1 Ti 4, 6
προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,
11 [11] τοῖσ διωγμοῖσ, τοῖσ παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, Act 13, 50 14, 2. 19
ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροισ· οἵουσ διωγμοὺσ ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάν-
12 των με ἐρύσατο ὁ κύριοσ. [12] καὶ πάντεσ δὲ οἱ θέλοντεσ ζῆν
13 εὐσεβῶσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. [13] πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι
καὶ γόητεσ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντεσ καὶ πλανώ-
14 μενοι. [14] σὺ δὲ μένε ἐν οἷσ ἔμαθεσ καὶ ἐπιστώθησ, εἰδὼσ παρὰ Act 16, 1
15 τίνων ἔμαθεσ, [15] καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφουσ ἱερὰ γράμματα οἶδασ τὰ
δυνάμενά σε σοφίσαι εἰσ σωτηρίαν διὰ πίστεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ
16 Ἰησοῦ. [16] πᾶσα γραφὴ θεόπνευστοσ καὶ ὠφέλιμοσ πρὸσ διδα-
σκαλίαν, πρὸσ ἐλεγμόν, πρὸσ ἐπανόρθωσιν, πρὸσ παιδίαν τὴν ἐν
17 δικαιοσύνῃ, [17] ἵνα ἄρτιοσ ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωποσ, πρὸσ πᾶν 1 Ti 6, 11
ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένοσ.

IV.

Contra malos standum. Mortem proximam praesentiens de sociis rebusque suis refert. Salutationes.

1 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ 1 Ti 5, 21
μέλλοντοσ κρίνειν ζῶντασ καὶ νεκρούσ, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ Tit 2, 13
2 καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, [2] κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρωσ
ἀκαίρωσ, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
3 καὶ διδαχῇ. [3] ἔσται γὰρ καιρὸσ ὅτε τῆσ ὑγιαινούσησ διδασκαλίασ
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἑαυτοῖσ ἐπισω-
4 ρεύσουσιν διδασκάλουσ κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, [4] καὶ ἀπὸ μὲν τῆσ
ἀληθείασ τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺσ μύθουσ ἐκτρα-
5 πήσονται. [5] σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον 2, 3
6 εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. [6] Ἐγὼ γὰρ ἤδη Phl 2, 17

---

3. ℵ om αστοργοι 6. αιχμαλωτευοντεσ | τα γυναικαρ. 10. παρηκολουθηκασ 11. ερρυσατο 12. ευσεβωσ ζην 14. παρα τινοσ 15. τα ιερα γραμμ. 16. ελεγχον | παιδειαν

IV, 1. διαμαρτυρ. ουν εγω | τον κυριον ιησου χριστου | και την pr: κατα την 2. επιτιμησον παρακαλεσον 3. τασ επιθυμ. τασ ιδιασ 5. ℵ* om κακοπαθησον

σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸσ τῆσ ἀναλύσεώσ μου ἐφέστηκεν. [7] τὸν 7
1 Ti 6, 12 καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή-
ρηκα· [8] λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆσ δικαιοσύνησ στέφανοσ, ὃν 8
Ia 1, 12 ἀποδώσει μοι ὁ κύριοσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιοσ κριτήσ,
οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖσ ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν
αὐτοῦ.

Col 4, 14 Σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με ταχέωσ. [10] Δημᾶσ γάρ με ἐγ- 9 10
κατέλιπεν ἀγαπήσασ τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰσ Θεσσαλο-
Col 4, 14 νίκην, Κρήσκησ εἰσ Γαλλίαν, Τίτοσ εἰσ Δαλματίαν· [11] Λουκᾶσ 11
Col 4, 10 ἐστὶν μόνοσ μετʼ ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστοσ εἰσ διακονίαν. [12] Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα 12
εἰσ Ἔφεσον. [13] τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ 13
Κάρπῳ, ἐρχόμενοσ φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰσ μεμβράνασ.
1 Ti 1, 20 Act 19, 33 [14] Ἀλέξανδροσ ὁ χαλκεὺσ πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει 14
αὐτῷ ὁ κύριοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. [15] ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν 15
γὰρ ἀντέστη τοῖσ ἡμετέροισ λόγοισ. [16] ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο- 16
λογίᾳ οὐδείσ μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντεσ με ἐγκατέλιπον· μὴ
αὐτοῖσ λογισθείη· [17] ὁ δὲ κύριόσ μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν 17
με, ἵνα διʼ ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα
3, 11 τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματοσ λέοντοσ. [18] ῥύσεταί με ὁ κύ- 18
ριοσ ἀπὸ παντὸσ ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰσ τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων,
ἀμήν.

1, 16 Act 18, 2 etc Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 19
Ro 16, 23 Act 21, 29 [20] Ἔραστοσ ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
λήτῳ ἀσθενοῦντα. [21] σπούδασον πρὸ χειμῶνοσ ἐλθεῖν. ἀσπάζε- 21
ταί σε Εὔβουλοσ καὶ Πούδησ καὶ Λίνοσ καὶ Κλαυδία καὶ οἱ
ἀδελφοὶ πάντεσ.

Phil 25 Phil 4, 23 Ὁ κύριοσ μετὰ τοῦ πνεύματόσ σου. ἡ χάρισ μεθʼ ὑμῶν. 22

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

Ad Titum dilectum filium. Tito Cretae agenda. Cretenses mendaces. Puris pura omnia.

Ro 1, 1 etc Παῦλοσ δοῦλοσ θεοῦ, ἀπόστολοσ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ 1
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ τῆσ κατʼ εὐσέβειαν
2 Ti 1, 9 s [2] ἐπʼ ἐλπίδι ζωῆσ αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴσ θεὸσ πρὸ 2

---

6. τησ εμησ αναλυσεωσ 7. τον αγωνα τον καλον 10. γαλλιαν : γαλατιαν 13. ς (non ςe) φαιλονην 14. αποδωη | ℵ* om αυτου 15. ανθεστηκε 16. συμπαρεγενετο 17. ακουση | ερρυσθην 18. και ρυσεται 21. παντεσ : ℵ* om 22. ο κυριοσ : add ιησουσ χριστοσ | μεθ υμων : add αμην

* παυλου του αποστολου η προσ τιτον επιστολη

3 χρόνων αἰωνίων, [3] ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖσ ἰδίοισ τὸν λόγον αὐτοῦ
ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν 1 Ti 1, 11
4 θεοῦ, [4] Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρισ καὶ εἰρήνη 1 Ti 1, 2
ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν. 2 Ti 1, 2 2 Io 3 etc
5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-
διορθώσῃ καὶ καταστήσῃσ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρουσ, ὡσ ἐγώ σοι Act 14, 23
6 διεταξάμην, [6] εἴ τισ ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ, τέκνα
7 ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα. [7] δεῖ γὰρ
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, 1 Ti 3, 2 ss
8 μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, [8] ἀλλὰ
9 φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, [9] ἀντ-
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺσ ἀντιλέγον-
10 τασ ἐλέγχειν. [10] Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
11 φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆσ περιτομῆσ, [11] οὓσ δεῖ ἐπιστομί-
ζειν, οἵτινεσ ὅλουσ οἴκουσ ἀνατρέπουσιν διδάσκοντεσ ἃ μὴ δεῖ
12 αἰσχροῦ κέρδουσ χάριν. [12] εἶπέν τισ ἐξ αὐτῶν ἴδιοσ αὐτῶν προ-
13 φήτησ· Κρῆτεσ ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρεσ ἀργαί. [13] ἡ
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθήσ. δι᾽ ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺσ ἀποτό-
14 μωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, [14] μὴ προσέχοντεσ Ἰουδαϊκοῖσ
μύθοισ καὶ ἐντολαῖσ ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
15 [15] πάντα καθαρὰ τοῖσ καθαροῖσ· τοῖσ δὲ μεμιαμμένοισ καὶ Ro 14, 14. 20
ἀπίστοισ οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦσ καὶ
16 ἡ συνείδησισ. [16] θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖσ δὲ ἔργοισ ἀρνοῦν-
ται, βδελυκτοὶ ὄντεσ καὶ ἀπειθεῖσ καὶ πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

II.

Senibus, anibus, iuvenibus, servis. Gratia salutaris.

1 2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. [2] πρεσ-
βύτασ νηφαλίουσ εἶναι, σεμνούσ, σώφρονασ, ὑγιαίνοντασ τῇ πίστει,
3 τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· [3] πρεσβύτιδασ ὡσαύτωσ ἐν καταστήματι
ἱεροπρεπεῖσ, μὴ διαβόλουσ, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένασ, καλοδι- 1 Ti 2, 9 3, 11
4 δασκάλουσ, [4] ἵνα σωφρονίζουσιν τὰσ νέασ φιλάνδρουσ εἶναι, φι- 5, 14
5 λοτέκνουσ, [5] σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ, ἀγαθάσ, ὑποτασσο-
μένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 1 Pe 3, 1
6 7 [6] Τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει σωφρονεῖν [7] περὶ πάντα,
σεαυτὸν παρεχόμενοσ τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ 1 Ti 4, 12

I, 4. και ειρηνη : ελεοσ ειρηνη | και κυριου ιησου χριστου 5. κατε-
λιπον 10. πολλοι και ανυποτακτ. | εκ περιτομησ 12. ℵ* ειπεν δε τισ
13. ℵ* om εν (suppl ℵa) 15. παντα : add μεν | μεμιασμενοισ 16. ℵ*
om και ante προσ | ℵ* om αγαθον (suppl ℵa)

II, 2. μη οινω 4. σωφρονιζωσι 5. οικουρουσ 6. σωφρονεῖν,
περὶ πάντα σεαυτὸν 7. ℵ* τυπον παρεχομ.

ἀφθορίαν, σεμνότητα, [8] λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν- 8
1 Ti 6, 1 Eph 6, 5 τίασ ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. [9] Δούλουσ 9
1 Pe 2, 18 ἰδίοισ δεσπόταισ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστουσ εἶναι, μὴ
ἀντιλέγοντασ, [10] μὴ νοσφιζομένουσ, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυ- 10
μένουσ ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ
κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σωτήριοσ πᾶσιν ἀνθρώ- 11
ποισ, [12] παιδεύουσα ἡμᾶσ, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰσ 12
κοσμικὰσ ἐπιθυμίασ σωφρόνωσ καὶ δικαίωσ καὶ εὐσεβῶσ ζήσωμεν
ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, [13] προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ 13
ἐπιφάνειαν τῆσ δόξησ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆροσ ἡμῶν Χρι-
Ga 1, 4 1 Ti 2, 6 στοῦ Ἰησοῦ, [14] ὃσ ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται 14
ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀνομίασ καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,
ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.
1 Ti 4, 11 s Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσησ ἐπι- 15
ταγῆσ· μηδείσ σου περιφρονείτω.

III.

Regeneratos Christi quae decent. De haeretico. Mandata varia.

Ro 13, 1 ss Ὑπομίμνησκε αὐτοὺσ ἀρχαῖσ ἐξουσίαισ ὑποτάσσεσθαι, πειθ- 1
2 Ti 3, 17 2, 24 s αρχεῖν, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμουσ εἶναι, [2] μηδένα βλασφη- 2
μεῖν, ἀμάχουσ εἶναι, ἐπιεικεῖσ, πᾶσαν ἐνδεικνυμένουσ πραΰτητα
πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ. [3] ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι, 3
ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ ἐπιθυμίαισ καὶ ἡδοναῖσ ποικί-
λαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί, μισοῦντεσ ἀλλή-
2, 11 λουσ· [4] ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ 4
2 Ti 1, 9 σωτῆροσ ἡμῶν θεοῦ, [5] οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιή- 5
σαμεν ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν ἡμᾶσ διὰ λου-
τροῦ παλινγενεσίασ καὶ ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ ἁγίου, [6] οὗ 6
ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆροσ
ἡμῶν, [7] ἵνα δικαιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶ- 7
1 Ti 4, 9 2, 3 μεν κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆσ αἰωνίου. [8] πιστὸσ ὁ λόγοσ, καὶ περὶ τού- 8
των βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων
προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέ-
1 Ti 1, 4 etc λιμα τοῖσ ἀνθρώποισ· [9] μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεαλογίασ καὶ 9
ἔριν καὶ μάχασ νομικὰσ περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖσ καὶ
μάταιοι. [10] αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθε- 10
σίαν παραιτοῦ, [11] εἰδὼσ ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτοσ καὶ ἁμαρ- 11
τάνει ὢν αὐτοκατάκριτοσ.

---

7. αδιαφθοριαν | σεμνοτητα : add αφθαρσιαν 8. εχων περι υμων λεγ. φαυλ. 10. πιστιν πασαν | om την post διδασκαλιαν | ημων et. ϛᵉ : ϛ υμων 11. η σωτηριοσ 13. ιησου χριστου 14. εαυτον : ℵ* αυτον

III, 1. αρχαισ και εξουσ. 2. πραοτητα 3. ℵ* εν επιθυμιαισ 5. ἃ : ὧν | τον αυτου ελεον | παλιγγενεσιασ 7. γενωμεθα 8. τω θεω | τα καλα 9. εριν : ερεισ

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸσ σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον 2 Ti 4, 9
ἐλθεῖν πρόσ με εἰσ Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.
13 [13] Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίωσ πρόπεμψον, ἵνα Act 18, 24
14 μηδὲν αὐτοῖσ λίπῃ. [14] μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰσ τὰσ ἀναγκαίασ χρείασ, ἵνα μὴ ὦσιν
ἄκαρποι.
15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντεσ. ἄσπασαι τοὺσ φιλοῦν-
τασ ἡμᾶσ ἐν πίστει.
Ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν. 2 Th 3, 18 etc

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

Philemoni, Appiae, Archippo. Laudat Philemonem et orat ut Onesimo servo fugitivo veniam det. Praenuntiat se rediturum.

1 Παῦλοσ δέσμιοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ 9
2 Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν [2] καὶ Ἀπφίᾳ τῇ
ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν Col 4, 17
3 σου ἐκκλησίᾳ. [3] χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενοσ Eph 1, 15s etc
5 ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, [5] ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-
στιν ἣν ἔχεισ πρὸσ τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ,
6 [6] ὅπωσ ἡ κοινωνία τῆσ πίστεώσ σου ἐνεργὴσ γένηται ἐν ἐπιγνώ-
7 σει παντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ Χριστόν. [7] χαρὰν γὰρ πολ-
λὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα
8 τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. [8] Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-
9 στῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, [9] διὰ τὴν ἀγά-
πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτοσ ὢν ὡσ Παῦλοσ πρεσβύτησ, νυνὶ
10 δὲ καὶ δέσμιοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, [10] παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ 1
11 τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖσ δεσμοῖσ, Ὀνήσιμον, [11] τόν ποτέ σοι 1 Co 4, 15
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 13 [12] αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. [13] ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
πρὸσ ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖσ δεσμοῖσ
14 τοῦ εὐαγγελίου, [14] χωρὶσ δὲ τῆσ σῆσ γνώμησ οὐδὲν ἠθέλησα
ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ
15 ἑκούσιον· [15] τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ ὥραν, ἵνα αἰώ-
16 νιον αὐτὸν ἀπέχῃσ, [16] οὐκ ἔτι ὡσ δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον,

---

13. απολλω | λειπη 15. παντων υμων : add αμην

* παυλου του αποστολου η προσ φιλημονα επιστολη

2. αδελφη : αγαπητη | συστρατιωτη 3. א* om ημων 6. κοινωνια : א* διακονια | εισ χριστον : add ιησουν 7. ς (non ςᵉ) χαριν | γαρ εχομεν πολλην | א om και παρακλη. 9. ιησου χριστου 10. δεσμοισ : add μου 11. και σοι : om και | σοι tert : om 12. αυτον : praem συ δε | σπλαγχνα : add προσλαβου 13. א ηβουλομην | διακονη μοι 16. αλλ υπερ

ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν
σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· [17] εἰ οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ 17
αὐτὸν ὡσ ἐμέ. [18] εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ- 18
λόγα. [19] ἐγὼ Παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα 19
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. [20] ναί, ἀδελφέ, 20
ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν
Χριστῷ.

Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ ὑπὲρ 21
ἃ λέγω ποιήσεισ. [22] ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ 22
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Col 1, 7 Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν Χρι- 23
Act 12, 12 27, 2 στῷ Ἰησοῦ, [24] Μάρκοσ, Ἀρίσταρχοσ, Δημᾶσ, Λουκᾶσ, οἱ συν- 24
2Ti 4, 10s Col 4, 14 εργοί μου.
Phil 4, 23 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ 25
etc. ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙϹ ΙѠΑΝΝΟΥ.

I.

Iohannes septem ecclesiis dicit salutem. Patmi divinitus tactus. Visio filii hominis cum septem candelabris et stellis.

22, 6 Ἀποκάλυψισ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεόσ, δεῖ- 1
ξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν
ἀποστείλασ διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
9 [2] ὃσ ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ 2
6, 9 Χριστοῦ, ὅσα ἶδεν. [3] μακάριοσ ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντεσ 3
22, 10 τὸν λόγον τῆσ προφητείασ καὶ τηροῦντεσ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸσ ἐγγύσ.

Ἰωάννησ ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ ταῖσ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρισ ὑμῖν 4
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, καὶ ἀπὸ τῶν
ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, [5] καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ 5
Col 1, 18 Χριστοῦ, ὁ μάρτυσ ὁ πιστόσ, ὁ πρωτότοκοσ τῶν νεκρῶν καὶ ὁ
ἄρχων τῶν βασιλέων τῆσ γῆσ. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶσ καὶ λύσαντι
5, 10 ἡμᾶσ ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, [6] καὶ ἐποίησεν 6
Ex 19, 6 Es 61, 6 ἡμᾶσ βασιλείαν, ἱερεῖσ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

16. ℵ* om *αδελφον* 17. *εμε* 18. *ελλογει* 20. *χριστω* : *κυριω* 21. *υπερ ο λεγ.* 23. *ασπαζονται* 25. *του κυριου* : add *ημων* | *πνευμ. υμων* : ς ℵ add *αμην*

* *αποκαλυψισ ιωαννου του θεολογου*

I, 1. *δουλοισ* : ℵ* *αγιοισ* | ℵ* *ιωανει* 2. *οσα* : add *τε* | *ειδε* 3. *τουσ λογουσ* 4. ℵ *ιωανησ* | *απο του ο ων* | *α εστιν ενωπιον*, ℵ *των ενωπιον* 5. *ο πρωτ. εκ των* | *τω* (ℵ* om) *αγαπωντι* : *τω αγαπησαντι* | *λυσαντι* : *λουσαντι* | *ημασ* sec : ℵ* om | *εκ των* : *απο των* 6. *ημασ βασιλεισ και ιερεισ* | ℵ* *εισ τον αιωνα*

7 *Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶσ* Zach 12, 10 ss
ὀφθαλμὸσ καὶ οἵτινεσ αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν Dan 7, 13
8 *πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ, ναί, ἀμήν.* [8] *ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,* 21, 6 etc Es 44, 6
λέγει κύριοσ ὁ θεόσ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, ὁ παντοκράτωρ.
9 *Ἐγὼ Ἰωάννησ, ὁ ἀδελφὸσ ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸσ ἐν τῇ* 22, 8
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ 2 Thes 3, 5
τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν 2 etc
10 *μαρτυρίαν Ἰησοῦ.* [10] *ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ,* 4, 1 s
11 *καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡσ σάλπιγγοσ* [11] *λεγούσησ·*
ὃ βλέπεισ γράψον εἰσ βιβλίον καὶ πέμψον ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ, 2, 1. 8. 12. 18
εἰσ Ἔφεσον καὶ εἰσ Ζμύρναν καὶ εἰσ Πέργαμον καὶ εἰσ Θυάτειρα 3, 1. 7 3, 14
12 *καὶ εἰσ Σάρδεισ καὶ εἰσ Φιλαδελφίαν καὶ εἰσ Λαοδικίαν.* [12] *καὶ*
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτισ ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπι-
13 *στρέψασ εἶδον ἑπτὰ λυχνίασ χρυσᾶσ,* [13] *καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν*
ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον Dan 7, 13. 9
14 *πρὸσ τοῖσ μασθοῖσ ζώνην χρυσᾶν·* [14] *ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ* 10, 5
τρίχεσ λευκαὶ ὡσ ἔριον λευκὸν ὡσ χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
15 *ὡσ φλὸξ πυρόσ,* [15] *καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡσ* 2, 18 Dan 10, 6
ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡσ φωνὴ ὑδάτων
16 *πολλῶν,* [16] *καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρασ ἑπτά, καὶ* Ez 1, 24 Es 49, 2
ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ῥομφαία δίστομοσ ὀξεῖα ἐκπορευομένη,
17 *καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.* [17] *καὶ*
ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ ὡσ νεκρόσ, καὶ 2, 8
ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ Es 48, 12
18 *πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ* [18] *καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸσ καὶ*
ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰσ κλεῖσ
19 *τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου.* [19] *γράψον οὖν ἃ εἶδεσ καὶ ἃ εἰσὶν* 11
20 *καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα,* [20] *τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ*
ἀστέρων οὓσ εἶδεσ ἐπὶ τῆσ δεξιᾶσ μου, καὶ τὰσ ἑπτὰ λυχνίασ 16
τὰσ χρυσᾶσ. οἱ ἑπτὰ ἀστέρεσ ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν 12
εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

---

7. ℵ *οψονται* | *αυτον* sec : ℵ* om | ℵ* om *επ* ante *αυτον* 8. *τὸ Α καὶ τὸ Ω* | *και το* : ℵ* *και εγω το* | *ω* : ϛ ℵ* add *αρχη και τελοσ* | *κυριοσ ο θεοσ* : *ο κυριοσ* 9. ℵ *ιωανησ* | *ο και αδελφ.* | *συγκοινων.* | *και εν τη βασιλεια* | *εν ιησου* : *ιησου χριστου* | *μαρτυρ. ιησου χριστου* 11. *ο βλεπεισ* (haec ipsa ℵ* om) : praem *εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτοσ και ο εσχατοσ, και* | ℵ *εισ το βιβλιον* | ℵ* om *και* ante *πεμψον* | *επτα* : om | *εκκλησιαισ* : add *ταισ εν ασια* | *σμυρναν* | ℵ* om *κ. εισ σαρδ.*, ℵ^c suppl post *λαοδικ.* | *φιλαδελφειαν* | *λαοδικειαν* 12. *ελαλησε* 13. *εν μεσω* : ℵ *μεσον* | *των επτα λυχνιων* | *υιω* | *μαστοισ* | *χρυσην* 14. *λευκαι ωσει* 15. *πεπυρωμενοι* 16. *και εχων* : ℵ* *κ. ειχεν* | *δεξια αυτου χειρι* | *φαινει* : ℵ ante *ο ηλιοσ* 17. ℵ *εισ τουσ ποδασ* | ℵ *ωσει νεκρ.* | ϛ ℵ *επεθηκεν* | *την δεξ. αυτ. χειρα* | *λεγων* : add *μοι* | ℵ* om *μη φοβου* 18. ℵ* om *και* prim | *αιωνων* : add *αμην* | *του αδου και του θανατου* 19. om *ουν* | ℵ* *δει μελλειν* | *γινεσθαι* 20. *αστερων ων* | ℵ* om *εισιν* prim | ϛ ℵ *και αι* (ℵ* om) *επτα λυχνιαι*, tum ϛ pergit *ασ ειδεσ*

II.

Epistula I. ad Ephesios. Nicolaitae. II. ad Smyrnenses; III. ad Pergamenos. Antipas. Bileam. Nicolaitae. IV. ad Thyatirenos. Isabel. Instat poena nisi resipiscant.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ 1
1, 16. 13 κρατῶν τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· ²οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν 2
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούσ,
καὶ ἐπείρασασ τοὺσ λέγοντασ ἑαυτοὺσ ἀποστόλουσ καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρεσ αὐτοὺσ ψευδεῖσ· ³καὶ ὑπομονὴν ἔχεισ, καὶ ἐβάστασασ 3
14. 20 διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακεσ. ⁴ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 4
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκεσ. ⁵μνημόνευε οὖν πόθεν πέ- 5
πτωκεσ, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆσ,
15 ἐὰν μὴ μετανοήσῃσ. ⁶ἀλλὰ τοῦτο ἔχεισ, ὅτι μισεῖσ τὰ ἔργα τῶν 6
11 etc Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. ⁷ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 7
22, 2 λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ
ξύλου τῆσ ζωῆσ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ζμύρνῃ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέ- 8
1, 17 s etc γει ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ὃσ ἐγένετο νεκρὸσ καὶ ἔζησεν· ⁹οἶδά 9
2 etc σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιοσ εἶ, καὶ τὴν
βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίουσ εἶναι ἑαυτούσ, καὶ οὐκ
εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. ¹⁰μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεισ 10
πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολοσ ἐξ ὑμῶν εἰσ φυλακὴν
Ia 1, 12 7 etc ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸσ
ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ. ¹¹ὁ ἔχων 11
20, 6 οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· ὁ νικῶν οὐ
μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε 12
1, 16 λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· ¹³οἶδα ποῦ 13
κατοικεῖσ· ὅπου ὁ θρόνοσ τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖσ τὸ ὄνομά
μου. καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἀντείπασ
4. 20 ὁ μάρτυσ μου ὁ πιστόσ μου, ὃσ ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου ὁ
Nm 25, 2 31, 16 σατανᾶσ κατοικεῖ. ¹⁴ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεισ ἐκεῖ 14

II, 1. εν εφεσω : εφεσινησ | δεξια αυτου : ℵ* add χειρι 2. κοπον : ς ℵ add σου | επειρασω | λεγοντασ : φασκοντασ | εαυτουσ ειναι αποστολ. 3. υπομ. εχεισ (ℵ* add και θλιψισ πασασ) κ. εβαστ. : εβαστ. και υπομ. εχεισ | και δια το ονομ. μου κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ 4. αλλ εχω | αφηκασ 5. εκπεπτωκασ | ερχομ. σοι : ςᵉ add ταχυ, ς τάχει 7. ℵ om αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8. τησ εκκλησιασ σμυρναιων 9. οιδα σου : ς ℵ add τα εργα και | αλλ. πλουσ. : πλουσ. δε | εκ (ℵ praem την) των : om εκ | ℵ* ιουδαιων 10. ς βαλειν, ℵ* βαλλειν βαλειν (sic) | ς ℵ εξ υμων ο διαβ. 13. οιδα : add τα εργα σου και | ℵ* το ονομ. σου | εν ταισ : praem και | ημεραισ : ς add εν αισ, item ℵ* εν ταισ | ς ℵ* αντιπασ | om μου post πιστοσ | κατοικ. ο σατ. 14. ℵ* om κατ. σου

κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃσ ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν
σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ 20
15 πορνεῦσαι. 15 οὕτωσ ἔχεισ καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν
16 Νικολαϊτῶν ὁμοίωσ. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ 6
καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματόσ μου. 3, 3
17 17 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ 7 etc
νικοῦντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ
ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ 3, 12 19, 12
οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Θυατείροισ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ ὡσ φλὸξ 19, 12
19 πυρόσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά σου τὰ 2 etc
ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖσ τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα 1 Rg 16, 31
αὐτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺσ ἐμοὺσ δούλουσ
21 πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον 14
ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῆσ.
22 22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰσ κλίνην, καὶ τοὺσ μοιχεύοντας μετ' αὐτῆσ
εἰσ θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆσ.
23 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆσ ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ- Ps 7, 10
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺσ καὶ καρδίασ,
24 καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ
λοιποῖσ τοῖσ ἐν Θυατείροισ, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινεσ οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡσ λέγουσιν· οὐ βάλλω
25 ἐφ' ὑμᾶσ ἄλλο βάροσ· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 3, 11
26 ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλουσ τὰ ἔργα μου,
27 δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν Ps 2, 8 s
ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡσ τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡσ κἀγὼ 12, 5
28 εἴληφα παρὰ τοῦ πατρόσ μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 22, 16
29 τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ 7 etc
ἐκκλησίαισ.

---

14. τω (ς^e τον) βαλακ : ℵ* om 15. ομοιωσ : ο μισω 17. νικωντι | δωσω αυτω (ℵ om αυ.) : add φαγειν | ℵ εκ του μαννα, ς απο του μα. | δωσω αυτω sec : ℵ om | οιδεν : εγνω 18. φλοξ : φλογα 19. και τ. αγαπ. και τ. διακ. (κ. τ. διακ. om ℵ*) κ. τ. πιστ. | υπομονην : add σου | και τα εσχατ. 20. κατα σου : ℵ add πολυ, item ς ολιγα | αφεισ : εασ | ℵ* ιαζαβελ, ς ιεζαβηλ | την λεγουσαν εαυτην | προφητιν : ℵ add ειναι | και διδ. και πλανα : διδασκειν και πλανασθαι | τουσ : om | ειδωλο. φαγειν 21. και ου θελ. μετ. εκ τ. πο. αυτησ (ℵ ταυτησ) : εκ τ. πορν. αυτησ, και ου μετενοησεν 22. ιδου : add εγω | ℵ βαλω | μετανοησωσιν | εργων αυτων 23. ς ℵ ερευνων 24. και λοιποισ | και οιτινεσ | ς ℵ βαθη | ς ℵ βαλω 25. αχρισ 26. ℵ* om επι

III.

Epistula V. ad Sardianos; VI. ad Philadelphenos. Hierosolyma nova. VII. ad Laodicenos. Tepidi.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίασ γράψον· τάδε 1
1, 4. 16 λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ·
2, 2 etc οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ. 2 γίνου 2
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ
εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνη- 3
μόνευε οὖν πῶσ εἴληφασ καὶ ἤκουσασ, καὶ τήρει καὶ μετανόησον.
16, 15 1 Th 5, 2 ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃσ, ἥξω ὡσ κλέπτησ, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν
Mt 24, 42 ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεισ ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ 4
οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν
λευκοῖσ, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτωσ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοισ 5
λευκοῖσ, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ
Mt 10, 32 Lc 12, 8 ζωῆσ, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρόσ μου
2, 7 etc καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ 6
πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.
Es 22, 22 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· 7
Iob 12, 14 τάδε λέγει ὁ ἅγιοσ ὁ ἀληθινόσ, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ
ἀνοίγων καὶ οὐδεὶσ κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίξει· 8 οἶδά 8
2, 2 etc σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν
2, 13 οὐδεὶσ δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεισ δύναμιν, καὶ
2, 9 ἐτήρησάσ μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ 9
διδῶ ἐκ τῆσ συναγωγῆσ τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺσ Ἰου-
δαίουσ εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺσ
Es 60, 14 ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ
γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησασ τὸν λόγον τῆσ 10
ὑπομονῆσ μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆσ ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ
μελλούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, πειράσαι τοὺσ
22, 7 2, 25 κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ, ἵνα 11
μηδεὶσ λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον 12
Es 56, 5 ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω
ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ
21, 2 2, 17 Ga 4, 26 θεοῦ μου, τῆσ καινῆσ Ἰερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

III, 1. ς (non ς^e) om επτα prim | το ονομα 2. ℵ* εγρηγορων | στηριξον | μελλει | om μου 3. ℵ om ουν pri | γρηγορησησ : ℵ* μετανοησησ | ηξω pri : ς ℵ add επι σε | γνωσ | ℵ οιαν 4. om αλλα | και εν σαρδ. 5. ουτωσ : ουτοσ | εξομολογησομαι | ενωπιον pri : ℵ εμπροσθεν 7. φιλαδελφεια | ℵ ο αληθιν. ο αγιοσ | ℵ* om την | κλειδα | δαβιδ | ο ανοιγων : ℵ και ανυγων | κλεισει : κλειει | και κλειων : και κλειει | ανοιξει : ανοιγει 8. ανεωγμενην | ην ουδεισ : και ουδ. | αυτην : ℵ om 9. διδωμι, ℵ δεδωκα | ηξωσι | προσκυνησωσι | γνωσιν : ℵ γνωση 10. τηρησω : ℵ om 11. ερχομαι : praem ιδου 12. ℵ ποιησω αυτω στυλ. τω ναω | ναω : ς 1624. λαω | ετι : ℵ om | ς^e η καταβαινει, ℵ^c τησ καταβαινουσησ

13 ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. [13] ὁ ἔχων οὖσ
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ. 2, 7 etc
14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, ἡ ἀρχὴ τῆσ 19, 11 Col 1, 15
15 κτίσεωσ τοῦ θεοῦ· [15] οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸσ εἶ οὔτε 2, 2 etc
16 ζεστόσ. ὄφελον ψυχρὸσ ἦσ ἢ ζεστόσ. [16] οὕτωσ ὅτι χλιαρὸσ εἶ,
καὶ οὔτε ζεστὸσ οὔτε ψυχρόσ, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματόσ
17 μου. [17] ὅτι λέγεισ ὅτι πλούσιόσ εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν
χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδασ ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωροσ καὶ ἐλεεινὸσ
18 καὶ πτωχὸσ καὶ τυφλὸσ καὶ γυμνόσ, [18] συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι
παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸσ ἵνα πλουτήσῃσ, καὶ
ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆσ
γυμνότητόσ σου, καὶ κολλύριον ἔγχρισαι τοὺσ ὀφθαλμούσ σου ἵνα
19 βλέπῃσ. [19] ἐγὼ ὅσουσ ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν Heb 12, 6 Prov 3, 12
20 καὶ μετανόησον. [20] ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν
τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσο- Cant 5, 2
μαι πρὸσ αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετ' ἐμοῦ.
21 [21] ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ Mt 19, 28
κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ
22 αὐτοῦ. [22] ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκ- 2, 7 etc
κλησίαισ.

IV.

Aperitur theatrum caeleste. Dei thronus cum XXIV presbyteris et IV Cherubim.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡσ σάλπιγγοσ λαλούσησ μετ' 1, 10
ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ 1, 1. 22, 6
2 ταῦτα. [2] εὐθέωσ ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνοσ ἔκειτο Ez 1, 26 ss
3 ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενοσ, [3] καὶ ὁ καθήμενοσ 21, 11 10, 1
ὅμοιοσ ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρισ κυκλόθεν τοῦ
4 θρόνου ὅμοιοσ ὁράσει σμαραγδίνῳ. [4] καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου
θρόνουσ εἴκοσι τέσσαρασ, καὶ ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ εἴκοσι τέσσαρασ 11, 16
πρεσβυτέρουσ καθημένουσ περιβεβλημένουσ ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, 3, 4 s
5 καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν στεφάνουσ χρυσοῦσ. [5] καὶ ἐκ τοῦ

14. τησ εκκλησιασ λαοδικεων | ℵ* και ο μαρτυσ | ℵ και ο αληθιν. | ℵ και η αρχη | κτισεωσ : ℵ* εκκλησιασ 15. ℵ* om ει | ησ : ειησ 16. ουτωσ οτι : ℵ οτι ουτωσ | ℵ* χλιεροσ | ψυχρ. ουτε ζεστ. | ψυχροσ : ℵ* add ει, quod ℵ[c] post ζεστ. transp | μελλω σε εμεσαι εκ τ. στ. μου : ℵ* παυσε του στομ. σου 17. οτι sec : ℵ om | ϛ ℵ ουδενοσ | ℵ* οτι ταλαιπ. ει 18. κολλουριον | εγχρισον 19. εαν : ℵ αν | ϛ ℵ ζηλωσον 20. ℵ ανοιξω | om και ante ελευσ.

IV, 1. ειδον | η φωνη : ℵ praem ιδου | ℵ λαλουσαν | λεγουσα 2. και ευθεωσ | επι του θρονου 3. καθημενοσ : add ην | σαρδινω | ℵ[c] ομοιωσ, ϛ[e] ομοια 4. θρονουσ : θρονοι | εικοσι και | κ. επι τ. θρονουσ ειδον τουσ εικ. και τεσσ. | ℵ om ιματιοισ | και εσχον επι ταισ | ℵ χρυσεουσ

8, 5 11, 19 θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ
8, 6 λαμπάδεσ πυρὸσ καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ
15, 2 Ez 1, 22 πνεύματα τοῦ θεοῦ· [6] καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡσ θάλασσα ὑαλίνη 6
Ex 24, 10 ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
τέσσερα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν. [7] καὶ 7
Ez 1, 10 τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον
μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡσ ἀνθρώπου, καὶ
τὸ τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. [8] καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, 8
ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγασ ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν
Es 6, 3 γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρασ καὶ
1, 8 νυκτὸσ λέγοντεσ· ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ παντοκρά-
τωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ. [9] καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ 9
21, 5 15, 7 ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ
τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, [10] πεσοῦνται οἱ εἴκοσι 10
τέσσαρεσ πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου,
καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, καὶ
βαλοῦσιν τοὺσ στεφάνουσ αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντεσ·
5, 12 s [11] ἄξιοσ εἶ, ὁ κύριοσ καὶ ὁ θεὸσ ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν 11
10, 6 τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισασ τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ
θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

Liber VII sigillorum aperiendus traditur agno. Agnus celebratur caelestibus canticis.

Ez 2, 9 s Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου 1
βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
γῖσιν ἑπτά. [2] καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ 2
μεγάλῃ· τίσ ἄξιοσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰσ σφραγῖδασ
13 αὐτοῦ; [3] καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆσ γῆσ οὔτε 3
ὑποκάτω τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. [4] καὶ 4
ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
4, 4 βλέπειν αὐτό. [5] καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· 5
Gn 49, 9 s ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆσ φυλῆσ Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ.

---

5. βροντ. και φων. | αι εισι 6. om ωσ | τεσσαρα | εμπροσθ. 7. εχον | ℵ ωσ ομοιον ανθρωπου, ϛ ωσ ανθρωποσ | πετωμενω 8. om τα | ℵ εν εκαστον αυτων, ϛ εν καθ εαυτο | εχων : ϛ ℵ ειχον | γεμοντα | λεγοντα | ℵ* om ὁ post κυριοσ et ante παντοκρ. 9. ℵ δωσωσιν | ℵ om δοξαν | επι του θρονου | αιωνων : ℵ add αμην 10. ℵ και πεσουνται | εικοσι και | προσκυνουσι | αιωνων : ℵ add αμην | ϛ ℵ* βαλλουσι 11. ο κυρ. κ. ο θε. ημων : nil nisi κυριε | ℵ om την ante τιμ. | ησαν : εισι

V, 1. εσωθεν : ℵ εμπροσθεν 2. ισχυρον : ℵ post κηρυσσ. | om εν | αξιοσ : praem εστιν 3. ηδυνατο | ουδε επ. τ. γησ | ουδε υποκατω τ. γ., quae verba ℵ om | ουδε βλεπ. 4. και εγω εκλ. πολλα | ℵ* ευρεθησεται | ανοιξαι : add και αναγνωναι 5. ο λεων ο (ℵ om) : add ων | δαβιδ | τασ επτα σφρ. : ϛ ℵ praem λυσαι

6 *Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ*
ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων 7, 17
κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα
7 *τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν.* [7] *καὶ ἦλθεν καὶ* 1, 4. 4, 5 Zach 4, 10
8 *εἴληφεν ἐκ τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.* [8] *καὶ ὅτε* 4, 8 ss
ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύ-
τεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντεσ ἕκαστοσ κιθάραν καὶ
φιάλασ χρυσᾶσ γεμούσασ θυμιαμάτων, ἅ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν 14, 2
9 *ἁγίων.* [9] *καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντεσ· ἄξιοσ εἶ λαβεῖν τὸ* 4, 11
βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰσ σφραγῖδασ αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγησ καὶ ἠγό-
ρασασ τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσησ φυλῆσ καὶ γλώσσησ
10 *καὶ λαοῦ καὶ ἔθνουσ,* [10] *καὶ ἐποίησασ αὐτοὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν βασι-* 1, 6
11 *λείαν καὶ ἱερεῖσ, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ.* [11] *καὶ εἶδον,*
καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ 9, 16 Dan 7, 10
τῶν ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν μυριάδεσ
12 *μυριάδων καὶ χιλιάδεσ χιλιάδων,* [12] *λέγοντεσ φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόσ* 4, 11
ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον
13 *καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.* [13] *καὶ*
πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὑποκάτω τῆσ 3
γῆσ καὶ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖσ πάντα καὶ ἤκουσα 7, 10
λέγοντασ· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία
καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.
14 [14] *καὶ τὰ τέσσερα ζῷα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν* 19, 4
καὶ προσεκύνησαν.

VI.

Solvit agnus sigilla priora VI. Significat primum victoriam Christi, ea quae sequuntur caedes et calamitates, sextum rerum omnium conversionem.

1 *Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-*
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγοντοσ ὡσ φωνὴ
2 *βροντῆσ· ἔρχου.* [2] *καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ καθή-* Zach 6, 1 ss
μενοσ ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανοσ, καὶ ἐξῆλ-
θεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
3 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ*

---

6. *και ειδον* : add *και ιδου* | *εστηκοσ* | *εχον* | *του θεου πνευματα* | *τα απεσταλμ.* 7. *ειληφεν* : add *το βιβλιον* 8. *τεσσαρα* | ℵ *εκαστοσ εχοντεσ* | *κιθαρασ* | ℵ *χρυσεασ* | *αι εισιν* | ℵ* om *αι* ante *προσευχ.* 9. *τω θεω* : ς ℵ add *ημασ* 10. *αυτουσ* : *ημασ* | *βασιλειαν* : *βασιλεισ* | *βασιλευσομεν* 11. om *ωσ* | *κυκλοθεν* | ς (non $ς^{e}$) om *μυριαδεσ μυριαδων και* 12. ς ℵ *αξιον* 13. *κτισμα ο* (ℵ *το*) : add *εστιν* | *εν τη γη* | ℵ om *και υποκατ. τ. γησ* | *επι τησ θαλ.* (ℵ *εν τη θαλασση*) : add *α εστιν* | *παντα, ηκουσα λεγοντασ* | ς ℵ *επι του θρονου* 14. *τεσσαρα* | *και οι* : add *εικοσι τεσσαρεσ* | *προσεκυνησαν* : add *ζωντι εισ τουσ αιωνασ των αιωνων*

VI, 1. *ειδον* | om *επτα* | ℵ *λεγοντων* | *ωσ φωνησ*, ℵ *ωσ φωνην* | *ερχου* : add *και βλεπε*, item ℵ *και ιδε* 2. ς ℵ *ειδον* | *επ αυτω* 3. *την δευτερ. σφραγ.*

δευτέρου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. [4] καὶ ἐξῆλθεν ἄλλοσ ἵπποσ πυρ- 4
ρόσ, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ἐκ τῆσ γῆσ καὶ ἵνα ἀλλήλουσ σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.
Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί- 5
του ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ μέλασ, καὶ
Ez 5, 1 ὁ καθήμενοσ ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. [6] καὶ 6
ἤκουσα ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ
σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖσ χοίνικεσ κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ
ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃσ.
Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν 7
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. [8] καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ 8
20, 14 χλωρόσ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατοσ,
Ez 14, 21 καὶ ὁ ᾅδησ ἠκολούθει μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆσ γῆσ, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν
θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆσ γῆσ.
Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ 9
20, 4 1, 9 etc θυσιαστηρίου τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. [10] καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ 10
3, 7 λέγοντεσ· ἕωσ πότε, ὁ δεσπότησ ὁ ἅγιοσ καὶ ἀληθινόσ, οὐ κρίνεισ
καὶ ἐκδικεῖσ τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆσ γῆσ;
[11] καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα 11
11, 7 13, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕωσ πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδου-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντεσ ἀποκτέννεσθαι ὡσ
καὶ αὐτοί.
16, 18 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸσ 12
Ez 32, 7 s μέγασ ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιοσ μέλασ ἐγένετο ὡσ σάκκοσ τρίχινοσ, καὶ
Es 34, 4 Mt 24, 29 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡσ αἷμα, [13] καὶ οἱ ἀστέρεσ τοῦ οὐρανοῦ 13
ἔπεσαν εἰσ τὴν γῆν, ὡσ συκῆ βάλλουσα τοὺσ ὀλύνθουσ αὐτῆσ ὑπὸ
ἀνέμου μεγάλου σειομένη, [14] καὶ ὁ οὐρανὸσ ἀπεχωρίσθη ὡσ βι- 14
βλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄροσ καὶ νῆσοσ ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
Es 24, 21 2, 10 ἐκινήθησαν. [15] καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ οἱ μεγιστᾶνεσ καὶ οἱ 15

---

3. *ερχου* : add *και βλεπε*, item ℵ *και ιδε* 4. ℵ *και ιδον και ιδου εξηλθεν* | *επ αυτω* | ℵ[c] om *αυτω* post *εδοθη* | *εκ τησ* : *απο τησ* | *σφαξωσι* 5. *την τριτην σφραγιδα* | *ερχου* : add *και βλεπε*, item ℵ *και ιδε* | *και ειδον* | *επ αυτω* 6. om *ωσ* | *κριθησ* 7. *λεγουσαν* | *ερχου* : add *και βλεπε*, item ℵ *και ιδε* 8. *και ειδον* | *ο θανατοσ* | *ακολουθει* | *μετ αυτου* : ℵ *αυτω* | *αποκτειναι* ante *επι το τετ. τ. γ.* 9. *ειδον* | *των εσφαγμ.* : ℵ praem *των ανθρωπων* | ℵ *ην εσχον* 10. *εκραζον* | *και ο αληθινοσ* | ℵ *εκδικησεισ* | *εκ των* : *απο των* 11. *εδοθησαν* et *στολαι λευκαι* | *αυτοισ εκαστω* : *εκαστοισ* | ℵ *ερεθη* | *ετι* : ℵ *επι* | *εωσ ου πληρωσονται* | *αποκτεινεσθαι*, addit vero ℵ* *υπο αυτων* 12. ς ℵ *ειδον* | *και ιδου σεισμοσ* | *εγενετ. μελασ* | om *ολη* 13. *εισ την* : ℵ *επι την* | *βαλλουσα* : *βαλλει* | *υπο* : ℵ *απο* | *μεγαλου ανεμου* 14. om *ο* ante *ουρανοσ* | *ειλισσομενον*, ℵ *ελισσομενοσ* | *νησοσ* : ℵ *βουνοσ* | ℵ* *εκινησαν*

χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶσ δοῦλοσ καὶ
ἐλεύθεροσ ἔκρυψαν ἑαυτοὺσ εἰσ τὰ σπήλαια καὶ εἰσ τὰσ πέτρασ
16 τῶν ὀρέων, [16] καὶ λέγουσιν τοῖσ ὄρεσιν καὶ ταῖσ πέτραισ· πέσετε Hos 10, 8 Lc 23, 30
ἐφ' ἡμᾶσ καὶ κρύψατε ἡμᾶσ ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ
17 τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ τοῦ ἀρνίου, [17] ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα
ἡ μεγάλη τῆσ ὀργῆσ αὐτῶν, καὶ τίσ δύναται σταθῆναι;

VII.

Eximuntur universa miserie CXLIV milia de tribubus Israel. Pii exteri in albis celebrantes deum et agnum.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρασ ἀγγέλουσ ἑστῶτασ ἐπὶ τὰσ
τέσσαρασ γωνίασ τῆσ γῆσ, κρατοῦντασ τοὺσ τέσσαρασ ἀνέμουσ
τῆσ γῆσ, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ μήτε ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ 20, 8 Zach 6, 5
2 μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. [2] καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντοσ, καὶ ἔκραξεν
φωνῇ μεγάλῃ τοῖσ τέσσαρσιν ἀγγέλοισ οἷσ ἐδόθη αὐτοῖσ ἀδικῆσαι
3 τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, [3] λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε
τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺσ δούλουσ 13, 16 Ez 9, 4
4 τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. [4] καὶ ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χι- 14, 1
5 λιάδεσ ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσησ φυλῆσ υἱῶν Ἰσραήλ· [5] ἐκ φυλῆσ Gn 49, 8
Ἰούδα δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆσ Ῥουβὴν δώδεκα
6 χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ, [6] ἐκ φυλῆσ Ἀσὴρ δώ-
δεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ
7 Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδεσ, [7] ἐκ φυλῆσ Συμεὼν δώδεκα χιλιάδεσ,
ἐκ φυλῆσ Λευεὶ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰσσάχαρ δώδεκα χι-
8 λιάδεσ, [8] ἐκ φυλῆσ Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰωσὴφ δώ-
δεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.
9 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ- 5, 9
τὸν οὐδεὶσ ἐδύνατο, ἐκ παντὸσ ἔθνουσ καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτεσ ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένουσ στολὰσ λευκάσ, καὶ φοίνικασ ἐν ταῖσ χερσὶν 13
10 αὐτῶν· [10] καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἡ σωτηρία τῷ
11 θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. [11] καὶ 19, 1

15. και οι πλουσ. κ. οι χιλιαρχ. | και οι (א om) ισχυροι : κ. οι δυνατοι | και πασ ελευθεροσ, א* ista plane om 16. א κρυψεται | επι του θρονου 17. τησ οργ. αυτου

VII, 1. μετα ταυτα | ειδον | πνεη : א πνευση 2. ϛ א ειδον | αναβαντα | א τοισ τεσσαρεσ 3. א αδικησεται | א μηδε τ. θαλ. μηδε τα δενδρ. | αχρισ ου | σφραγιζωμεν 4. ρμδ' χιλιαδεσ 5—8. δωδεκα ubique : ιβ' | εσφραγισμενοι bis tantum : add ubique i. e. duodecies post χιλιαδ. 6. א νεφθαλι 7. λευϊ | ϛ ισαχαρ, ϛ[e] ισασχαρ 8. א transp ιωσηφ et βενιαμ. | ϛ א βενιαμιν 9. ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικεσ 10. κραζοντεσ | ϛ[e] τω θεω ημ. τω καθημ. (א* om τω καθ.) επι του θρονου, ϛ τω καθημ. επι του θρονου του θεου ημων | αρνιω : א* add εισ τουσ αιωνασ των αιωνων αμην

11, 16 πάντεσ οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου
5, 12 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντεσ· 12
ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ
ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
5 τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων 13
λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ τίνεσ
Io 21, 15 εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδασ. 14
καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆσ θλίψεωσ τῆσ μεγά-
λησ, καὶ ἔπλυναν τὰσ στολὰσ αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰσ ἐν τῷ
αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ 15
θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,
καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούσ. 16 οὐ 16
Es 49, 10 πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺσ ὁ
ἥλιοσ οὐδὲ πᾶν καῦμα, 17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου 17
21, 4 Es 25, 8 ποιμανεῖ αὐτοὺσ καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺσ ἐπὶ ζωῆσ πηγὰσ ὑδάτων,
καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸσ πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

Sigillum VII. Angeli VII cum VII tubis calamitatum.

Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ 1
1, 4 Tob 12, 15 Lc 1, 19 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡσ ἡμίωρον. 2 καὶ ἴδον τοὺσ ἑπτὰ ἀγγέλουσ οἳ 2
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖσ ἑπτὰ σάλπιγγεσ.
3 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων 3
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
5, 8 ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸσ τῶν θυμια- 4
μάτων ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελοσ τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν 5
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸσ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν γῆν·
4, 5 11, 19 καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμόσ.
Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ σάλπιγγασ ἡτοί- 6
Ex 9, 24 Es 28, 2 μασαν αὐτοὺσ ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτοσ ἐσάλπισεν· καὶ 7
ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰσ τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆσ γῆσ κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
κατεκάη, καὶ πᾶσ χόρτοσ χλωρὸσ κατεκάη.

---

11. ℵ* om οι | εστηκεσαν | επεσον | επι προσωπον αυτων 12. ℵ* om η ante ευχαρ. 13. ℵ om εκ 14. om μου | ℵ om μοι | ελευκ. αυτασ : ελευκ. στολασ αυτων 15. σκηνωσει επ αυτουσ : ℵ* γινωσκει αυτουσ 16. ετι pri : ℵ om | ℵ διψασουσιν | ο ηλιοσ : ℵ* add ετι, sed ipse * punctis notavit 17. ζωησ : ζωσασ | ℵ* δρακνον | εκ των : ς ℵ απο των

VIII, 1. οταν : οτε | ς ℵ ημιωριον 2. ειδον 3. επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | ℵ om το ante ενωπ. 4. ℵ om ο ante καπν. 5. ς (non ςe) το λιβανωτον et αυτο | φωναι κ. βροντ. κ. αστραπ. 6. ς ℵ om οι ante εχοντεσ | εαυτουσ 7. ο πρωτ. αγγελοσ | μεμιγμενα | om εν ante αιματι | om και το τριτ. τησ γησ κατεκαη

8 *Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ* Ier 51, 25
καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς
9 *θαλάσσης αἷμα,* [9] *καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν*
ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διε-
φθάρησαν.
10 *Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-* Es 14, 12 Dan 8, 10
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον
11 *τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.* [11] *καὶ τὸ ὄνομα*
τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
12 *Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον*
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον Am 8, 9
13 *αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.* [13] *καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ* 14, 6
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ
οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

Tubae quinta et sexta. Locustae ex abysso, indicantes hostium copias cum rege Abaddon. Soluti angeli IV cum exercitu homines perdituro.

1 *Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ* 8, 10
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ 20, 1
2 *φρέατος τῆς ἀβύσσου.* [2] *καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ*
ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ Ioel 2, 10
3 *ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.* [3] *καὶ*
ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς
4 *ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.* [4] *καὶ ἐρρέθη* 7, 2 s
αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν
5 *τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων.* [5] *καὶ ἐδόθη αὐτοῖς*
ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας
πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν
6 *παίσῃ ἄνθρωπον.* [6] *καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ* Iob 3, 21
ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυ-

---

8. ℵ om *αγγελ.* | ℵ *εγενηθη* 9. *το τριτον* : ℵ add *μερος* | ℵ *ψυχην* | *διεφθαρη* 10. om *των* ante *υδατ.* 11. *ο αψινθος* : ς ℵ^c om *ο*, ℵ* habet *αψινθιον* | *γινεται* | ς (non ς^e) om *των υδατ.* | ℵ *εις αψινθιον* | om *των* ante *ανθρωπ.* 12. *μη φαινη* 13. ς ℵ *ειδον* | ℵ om *ενος* | *αετου* : *αγγελου* | *πετωμενου* | *τοις κατοικουσιν*

IX, 1. ς ℵ *ειδον* | ℵ* *αστερας* et *πεπτωκοτας* 2. ℵ om *και ηνοιξ. το φρε. τ. αβυσσ.* | ς ℵ *εσκοτισθη* 3. *αυταις* 4. *αυταις* | ς ℵ *αδικησωσι* | ℵ om *ουδε παν χλωρ.* | *ανθρωπους* : add *μονους* | ℵ *σφραγιδαν* | *μετωπων* : add *αυτων* 5. *αυταις* | *βασανισθωσι* 6. *ου μη* : *ουχ*

Ioel 2, 4 μήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατοσ ἀπʼ αὐτῶν. 7 καὶ τὰ 7
ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποισ ἡτοιμασμένοισ εἰσ πόλεμον,
καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν ὡσ στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ
Ioel 1, 6 πρόσωπα αὐτῶν ὡσ πρόσωπα ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχασ ὡσ 8
τρίχασ γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντεσ αὐτῶν ὡσ λεόντων ἦσαν, 9 καὶ 9
Ioel 2, 5 εἶχον θώρακασ ὡσ θώρακασ σιδηροῦσ, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰσ πόλεμον.
10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖσ 10
οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ
πέντε· 11 ἔχουσιν ἐπʼ αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, 11
Iob 28, 22 ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα
11, 14 ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο 12
οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

Καὶ ὁ ἕκτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ 13
τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
7, 1 16, 12 τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· 14
λῦσον τοὺσ τέσσαρασ ἀγγέλουσ τοὺσ δεδεμένουσ ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρεσ ἄγγελοι οἱ 15
ἡτοιμασμένοι εἰσ τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸσ τῶν 16
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδεσ μυριάδων· ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτωσ ἴδον τοὺσ ἵππουσ ἐν τῇ ὁράσει 17
καὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπʼ αὐτῶν, ἔχοντασ θώρακασ πυρίνουσ καὶ
ὑακινθίνουσ καὶ θειώδεισ· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡσ κεφαλαὶ
Ioel 2, 3 λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸσ
καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ 18
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ
θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία 19
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν·
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάσ, καὶ ἐν αὐ-
ταῖσ ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάν- 20
16, 11 Ps 134 θησαν ἐν ταῖσ πληγαῖσ ταύταισ, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
(135), 15 etc τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ

6. *φευγει* : ℵ *φυγη*, ς *φευξεται* 7. *ομοια* 8. *ειχον* 10. *ομοιασ* : ℵ *ομοιοισ* | *κεντρα, και εν* : *κεντρα ην εν* | *εν ταισ ουρ. αυτων* : add *και* 11. *και εχουσιν* | *επ αυτων βασιλεα* : ℵ *εαυτων τον βασ.*, ς *εφ αυτων βασ.* | om *ω* | ℵ *ελληνιδι* | ℵ *εχει ονομα* 12. *η ουαι η μια* : ℵ* *ουαι μια*, ℵc *ουαι η μια* | *ερχονται* | ℵ *μετα ταυτα* ad seqq trahit omisso *Και* 13. ℵ* om *μιαν εκ τ. τεσσ. κερατ.* 14. *λεγουσαν* | *ο εχων* : *οσ ειχε* | ℵ *τουσ τεσσαρεσ* 15. ℵ om *οι* post *αγγελοι* | ℵ om *και ημεραν* 16. om *των* | ς ℵ *δυο μυριαδεσ μυριαδων* (ℵ *μυριαδων μυριαδασ*) | *ηκουσα* : praem *και* 17. ς ℵ *ειδον* | ℵ *επανω αυτων* 18. *απο* : *υπο* | ℵ om *τριων* | om *πληγων* | *και εκ του καπν.* | *και εκ τ. θει.* 19. *αι γαρ εξουσιαι αυτων* et *εισιν* | om *και εν τ. ουραισ αυτων* | ℵc *εχουσαισ* 20. *ουτε μετενοη.* | *προσκυνησωσι*

τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα
καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περι-
21 πατεῖν, [21] καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν
φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμ-
μάτων αὐτῶν.

X.

Angelus cum libro. Mysterii perfectio instat. Iohannes devorat librum angeli.

1 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-* 5, 2
νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, 4, 3
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ
2 στῦλοι πυρόσ, [2] καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγ-
μένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ,
3 τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆσ γῆσ, [3] καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ
λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰσ
4 ἑαυτῶν φωνάσ. [4] καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον
γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον Dan 8, 26
5 ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃσ. [5] καὶ ὁ
ἄγγελοσ, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ, Dan 12, 7
6 ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰσ τὸν οὐρανόν, [6] καὶ ὤμοσεν
ἐν τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, ὃσ ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν 14, 7
καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν
7 καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνοσ οὐκέτι ἔσται, [7] ἀλλ' ἐν ταῖσ ἡμέραισ
τῆσ φωνῆσ τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτε- Am 3, 7
λέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡσ εὐηγγέλισεν τοὺσ ἑαυτοῦ δού-
8 λουσ τοὺσ προφήτασ. [8] καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρί-
διον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτοσ ἐπὶ τῆσ
9 θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ. [9] καὶ ἀπῆλθα πρὸσ τὸν ἄγγελον, Ez 2, 8 ss 3, 1 ss
λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ
κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στό-
10 ματί σου ἔσται γλυκὺ ὡσ μέλι. [10] καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ
τῆσ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στό-
ματί μου ὡσ μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ

20. om τα ante ειδωλ. | ℵ και τα ξυλιν. κ. τα λιθιν. | δυναται 21. ϛ ℵ φαρμακειων | πορνειασ : ℵ* πονηριασ

X, 1. om η ante ιρισ (ℵ* θριξ) | ϛ ℵ επι τησ κεφαλησ | om αυτου prim 2. και ειχεν | ανεωγμενον | επι την θαλασσαν et επι την γην 3. ℵ* post εκραξ. add ωσ | ℵ* om αι | ℵ ταισ εαυτ. φωναισ 4. κ. οτε : ℵ κ. οσα | αι επτ. βρονται : add τασ φωνασ εαυτων | λεγουσαν : add μοι | ℵ οσα ελαλ. | μη αυτα : μη ταυτα 5. om την δεξιαν 6. εν τω : ℵ* om εν | ℵ* om και τ. θαλ. και τα εν αυτη | ουκ εσται ετι, ℵ* ουκετι εστιν 7. αλλα εν | τελεσθη | τουσ ε. δουλουσ (ℵ add και) τουσ προφ. : τοισ ε. δουλοισ τοισ προφηταισ 8. λαλουσα et λεγουσα | om του ante αγγελου 9. απηλθον | δοσ μοι | ℵ βιβλιον | ℵ* λαβε αυτο και καταφαγε 10. ℵ βιβλιον | επικρανθη : ℵ εγεμισθη

κοιλία μου. [11] *καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ* 11
λαοῖσ καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖσ.

XI.

Metiendum templum. Duo testes necati a bestia reviviscunt et caelum ascendunt. Tuba VII. Hymnus. Templum dei.

21, 15 Ez 40, 3 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ* 1
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσ-
κυνοῦντασ ἐν αὐτῷ. [2] *καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε* 2
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃσ, ὅτι ἐδόθη τοῖσ ἔθνεσιν, καὶ τὴν
13, 5 *πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνασ τεσσεράκοντα δύο.* [3] *καὶ* 3
δώσω τοῖσ δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρασ χιλίασ
Zach 4, 2ss *διακοσίασ ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκουσ.* [4] *οὗτοί εἰσιν αἱ δύο* 4
ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆσ γῆσ ἑστῶτεσ.
2 Rg 1, 10 [5] *καὶ εἴ τισ αὐτοὺσ θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό-* 5
ματοσ αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺσ ἐχθροὺσ αὐτῶν· καὶ εἴ τισ
θελήσῃ αὐτοὺσ ἀδικῆσαι, οὕτωσ δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. [6] *οὗτοι* 6
1 Rg 17, 1 Ex 7, 19 *ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸσ βρέχῃ τὰσ*
ἡμέρασ τῆσ προφητείασ αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰσ αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ
13, 1 Dan 7, 7 *πληγῇ ὁσάκισ ἐὰν θελήσωσιν.* [7] *καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυ-* 7
ρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ ἀβύσσου ποιήσει μετ'
αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. [8] *καὶ* 8
τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆσ πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ
καλεῖται πνευματικῶσ Σόδομα καὶ Αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ
αὐτῶν ἐσταυρώθη. [9] *καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ* 9
γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ
τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰσ μνῆμα. [10] *καὶ οἱ* 10
Esth 9, 22 *κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖσ καὶ εὐφραίνονται,*
καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοισ, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασά-
Ez 37, 5 *νισαν τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ.* [11] *καὶ μετὰ τρεῖσ* 11
ἡμέρασ καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆσ ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖσ,
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν, καὶ φόβοσ μέγασ ἐπέπεσεν

---

11. *λεγει*

XI, 1. *λεγων* (ℵ* *λεγει*): ς^e (non ς) praem *και ο αγγελοσ ειστηκει* | *εγειραι* 2. ℵ* *τησ αυλησ τησ* | *εξωθεν* ante *του ναου* : ς ℵ *εσωθεν* | *εκβαλε* : ℵ* praem *και* | *εκβαλε εξω* | *τοισ εθν.* : ℵ* praem *και* | *τεσσαρακ.* 3. ℵ* *περιβεβλημενουσ* 4. *εισιν αι* : ℵ* *εισ. οι* | *αι* sec : ς ℵ* om | ℵ* om *αι* ante *ενωπ.* | *κυριου* : *θεου* | *εστωσαι* 5. *θελει* (ℵ ante *αυτουσ* pon) : *θελη* | *θεληση* (ℵ *θελ. αδι. αυτ.*) : *θελη* idque post *αυτουσ* pon 6. *βρεχ. υετοσ εν ημεραισ αυτων τησ προφ.* | ℵ* om *και* ante *παταξ.* | om *εν* ante *παση* 7. *το* ante *αναβαινον* : ℵ* *τοτε* | *πολεμ. μετ αυτ.* 8. ς ℵ *τα πτωματα* | om *τησ* ante *πολεωσ* | *αυτων* sec : *ημων*, ℵ* om 9. *βλεψουσιν* | ℵ *εκ των φυλ. κ. λαων* | *το πτωμα* : *τα πτωματα* | *αφησουσι* | *μνηματα* 10. *χαρουσιν* | *ευφρανθησονται* | *πεμψουσιν* | ℵ *οι προφ. οι δυο* 11. *μετα τασ τρεισ* | *εν αυτοισ* : *επ αυτουσ*, ℵ *εισ αυτουσ* | ς ℵ *επεσεν*

12 ἐπὶ τοὺσ θεωροῦντασ αὐτούσ. [12] καὶ ἤκουσαν φωνῆσ μεγάλησ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ λεγούσησ αὐτοῖσ· ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰσ
τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.
13 [13] καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸσ μέγασ, καὶ τὸ δέκατον
τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα 16, 18
ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ
14 ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. [14] Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν·
ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ. 9, 12
15 Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ με- 10, 7
γάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντεσ· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰσ τοὺσ Dan 2, 44
16 αἰῶνασ τῶν αἰώνων. [16] καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι οἱ 4, 4 etc
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ αὐτῶν, ἔπεσαν
17 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, [17] λέγοντεσ· 4, 8
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
καὶ ὅτι εἴληφασ τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσασ,
18 [18] καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸσ
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖσ δούλοισ σου τοῖσ
προφήταισ καὶ τοῖσ ἁγίοισ καὶ τοῖσ φοβουμένοισ τὸ ὄνομά σου,
τοῖσ μικροῖσ καὶ τοῖσ μεγάλοισ, καὶ διαφθεῖραι τοὺσ διαφθείρον- 19, 2
19 τασ τὴν γῆν. [19] καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸσ τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, 8, 5
καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸσ τῆσ διαθήκησ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ 16, 18 16, 21
ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸσ καὶ χάλαζα
μεγάλη.

XII.

Mulier Messiam pariens et draco. Draco victus a Michaele persequitur mulierem eiusque semen.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη 8 15, 1
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆσ, καὶ ἐπὶ τῆσ
2 κεφαλῆσ αὐτῆσ στέφανοσ ἀστέρων δώδεκα, [2] καὶ ἐν γαστρὶ Mich 4, 10
3 ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. [3] καὶ ὤφθη 1
ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸσ μέγασ, Ez 29, 3
ἔχων κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ 13, 1
4 ἑπτὰ διαδήματα, [4] καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων

---

12. ηκουσαν : ℵc ηκουσα | φωνην μεγαλην et λεγουσαν | αναβητε 13. εμφοβοι : ℵ εν φοβω 14. ℵ παρηλθεν | ερχεται : ℵ post ιδου 15. εγενοντο : ℵ* εγενετο | λεγουσαι | εγενοντο αι βασιλειαι | αιωνων : ℵ add αμην 16. ℵ* om οι ante εικοσι | εικ. και τεσσαρ. | οι (ℵc om) καθηνται : καθημενοι | ℵ και επεσαν 17. ℵ κυριοσ ο θεοσ παντοκρα. | ο ην : add και ο ερχομενοσ | και οτι : om και 18. ℵ* ωργισθη | ℵ om τοισ ante φοβουμ. | ℵ* τουσ μικρουσ κ. τουσ μεγαλουσ 19. ο εν τω : ς ℵ om ο | ουρανω : ℵ* add ανω | αυτου pri : ℵ του θεου | ℵ* εγενετο

XII, 1. ℵ* την σεληνην 2. και εν : om και 3. μεγασ πυρροσ | διαδημ. επτα

τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων
ἕστηκεν ἐνώπιον τῆσ γυναικὸσ τῆσ μελλούσησ τεκεῖν, ἵνα ὅταν
2, 27 19, 15 τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆσ καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃσ 5
Ps 2, 9 μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη
τὸ τέκνον αὐτῆσ πρὸσ τὸν θεὸν καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ.
6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰσ τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοι- 6
Dan 12, 11 μασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρασ χιλίασ
Dan 12, 1 διακοσίασ ἑξήκοντα. 7 καὶ ἐγένετο πόλεμοσ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ 7
Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντοσ.
καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, 8
οὐδὲ τόποσ εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ 9
20, 2 Gn 3, 1 δράκων ὁ μέγασ, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ, ὁ καλούμενοσ διάβολοσ καὶ
ὁ σατανᾶσ, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν,
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν 10
11, 15 19, 1 μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ
δύναμισ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χρι-
στοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατη-
γορῶν αὐτοὺσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρασ καὶ νυκτόσ. 11 καὶ 11
αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον
τῆσ μαρτυρίασ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι
18, 20 θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖσ 12
σκηνοῦντεσ· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διά-
βολοσ πρὸσ ὑμᾶσ ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼσ ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
4 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν, ἐδίωξεν 13
τὴν γυναῖκα ἥτισ ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. 14 καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ 14
Es 40, 31 Dan 7, 25 αἱ δύο πτέρυγεσ τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰσ τὴν
ἔρημον εἰσ τὸν τόπον αὐτῆσ, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ
καιροὺσ καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεωσ. 15 καὶ 15
ἔβαλεν ὁ ὄφισ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ὀπίσω τῆσ γυναικὸσ ὕδωρ
17, 15 ὡσ ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν 16
ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιεν
τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 17 καὶ 17
ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον
14, 12 19, 10 μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων τὰσ ἐντο-
λὰσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

---

5. ϛ ℵ αρρενα | ℵ ηρπαγη | om προσ sec 6. εκει pri : om | τρεφωσιν 7. επολεμησαν | μετα : κατα 8. ισχυσαν : ℵ add προσ αυτον | ουτε τοποσ, ℵ* ουδε τοτε 9. ℵ ο μεγασ οφισ | ℵ om και post διαβο. 10. λεγουσ. εν τ. ουρ. | κατεβληθη | ϛ ℵ κατηγοροσ | αυτουσ : ϛ ℵ αυτων 12. ℵ οι κατοικουντεσ εν αυτ. | την (ℵ εισ την) γην etc : τοισ κατοικουσι την γην και την θαλασσαν 13. αρρενα 14. om αι ante δυο | καιρον : ℵ* om (ℵc suppl και καιρον) 15. εκ τ. στομ. αυτ. post οπισω τ. γυν. pon | αυτην : ταυτην 17. ℵ πολεμ. ποιησαι | ℵ επιλοιπων | ιησου : του ιησου χριστου, ℵ* του θεου

XIII.

Monstrum impietatis surgit, deum spernens, sanctos debellans. Monstrum alterum suadens prioris cultum. Numerus monstri 666.

18 1 XII. [18] *Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆσ θαλάσσησ.* [1] *καὶ*
εἶδον ἐκ τῆσ θαλάσσησ θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ 11,7. 12,3 Dan 7,3ss
κεφαλὰσ ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
2 *ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίασ.* [2] *καὶ τὸ θηρίον* 17, 3
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡσ στόμα λεόντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
3 *δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην.* [3] *καὶ*
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσ ἐσφαγμένην εἰσ θάνατον, καὶ ἡ
πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ 17, 8
4 *ὀπίσω τοῦ θηρίου,* [4] *καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν*
τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντεσ·
5 *τίσ ὅμοιοσ τῷ θηρίῳ, καὶ τίσ δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;* [5] *καὶ* 13, 18
ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίασ, καὶ ἐδόθη 11, 2
6 *αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνασ τεσσεράκοντα δύο.* [6] *καὶ ἤνοιξεν*
τὸ στόμα αὐτοῦ εἰσ βλασφημίασ πρὸσ τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
7 *νοῦντασ.* [7] *καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων* 11, 7 7, 9
καὶ νικῆσαι αὐτούσ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν 14, 6
8 *καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνοσ.* [8] *καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν* 17, 8
πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ
9 10 *καταβολῆσ κόσμου.* [9] *εἴ τισ ἔχει οὖσ, ἀκουσάτω.* [10] *εἴ τισ εἰσ* 2, 7 etc Ier 15, 2
αἰχμαλωσίαν, εἰσ αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τισ ἐν μαχαίρῃ ἀπο-
κτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ 14, 12
καὶ ἡ πίστισ τῶν ἁγίων.

11 *Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ γῆσ, καὶ εἶχεν κέ-*
12 *ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡσ δράκων.* [12] *καὶ τὴν ἐξου-* 7. 4. 8
σίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ
τὴν γῆν καὶ τοὺσ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντασ ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ
θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

XII, 18. ℵ *εσταθη* XIII, 1. *κεφ. επτ. κ. κερατ. δεκ.* | ℵ *επι τ. κερ. αυτου* (ℵ* *αυτων*) *διαδη. δεκ.* | *ονομα* 2. *αρκτου* | *λεοντοσ* | ℵ om *ο* ante *δραχ.* 3. *και ειδον μιαν των κεφ.* | ς (non ς^c) *εθαυμασθη εν ολη τη γη* 4. *τον δρακοντα οσ εδωκ. εξουσιαν* | *προσεκ. το θηριον* | om *και* ante *τισ* 5. ℵ* om *εξουσια* | *ποιησαι* : ς^c *πολεμον ποιησαι*, ℵ *ποιη. ο θελει* | *τεσσαρακοντ.* 6. *εισ βλασφημιαν* | *το ονομ. αυτου* : ℵ* *αυτον* | *και τουσ εν* 7. *πολεμ. ποιησ.* | om *και λαον* 8. *προσκ. αυτω* | *οὗ οὐ* : ς ℵ *ὧν οὐ* | *τα ονοματα* | *αυτου* : ℵ* *αυτων*, ς ℵ^c om | *εν τη βιβλω* | om *του* ante *εσφαγμενου* 10. *ει τισ εισ αιχμαλ., εισ αιχμαλ.* (ℵ om *εισ αιχμ.*) *υπαγει* : *ει τισ αιχμ. συναγει, εισ αιχμ. υπαγει* | *εν μαχαιρα* | ℵ *αποκτεινει* 12 *τουσ κατοικ. εν αυτη* | *ινα προσκυνησωσι*, ℵ *προσκυνιν*

13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ 13
οὐρανοῦ εἰσ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺσ 14
κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖσ κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ ποιῆσαι
8 εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃσ ἔχει τὴν πληγὴν τῆσ μαχαίρησ καὶ ἔζησεν.
15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ 15
14, 9 Dan 3, 5 s λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνή-
σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντασ, 16
19, 18. 20 14, 9 τοὺσ μικροὺσ καὶ τοὺσ μεγάλουσ, καὶ τοὺσ πλουσίουσ καὶ τοὺσ
πτωχούσ, καὶ τοὺσ ἐλευθέρουσ καὶ τοὺσ δούλουσ, ἵνα δῶσιν αὐ-
τοῖσ χάραγμα ἐπὶ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν τῆσ δεξιᾶσ ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον
14, 11 15, 2 αὐτῶν, 17 ἵνα μή τισ δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων 17
τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματοσ
17, 9 αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθ- 18
μὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸσ γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸσ
αὐτοῦ χξϛ΄.

XIV.

Agnus surgit cum piis signatis. Tres angeli praecones. Evangelium aeternum. Calix irae dei. Beati mortui pii. Angeli metentes et vindemiantes.

5, 6 *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸσ ἐπὶ τὸ ὄροσ Σιών, καὶ* 1
7, 4 μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἔχουσαι τὸ
7, 3 etc ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ
1, 15 19, 6 τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡσ 2
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῆσ μεγάλησ, καὶ ἡ
φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡσ κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖσ κιθάραισ
5, 9 Ps 32(33), 3 αὐτῶν· 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ- 3
πιον τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶσ ἐδύ-
1 νατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ
χιλιάδεσ, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆσ γῆσ. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ 4
γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκο-
λουθοῦντεσ τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στό- 5
Zeph 3, 13 ματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδοσ· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

---

14. *ποιησαι* sec : ℵ praem *και* | *οσ* : ϛ ℵ *ο* | ℵ om *την* ante *πληγ.* | *μαχαιρασ* 15. ℵ *ποιησει* | ϛ ℵ *οσοι αν* | *προσκυνησωσι* | *την εικονα* | *αποκτανθωσιν* : praem *ινα* 16. ℵ om *τουσ* ante *μεγαλ.* | ℵ *κ. τ. πτωχ. κ. τ. πλουσ.* | *ινα δωση* | *επι των μετωπων* 17. *και ινα μη* | *το χαραγμ. η το ονομ. τ. θηριου*, ℵ *το χαραγμ. του θηρ. η το ονομ. αυτου* 18. *τον νουν*, ℵ* *ουσ* | ℵ om *και ο αριθμ. αυτου* | ℵ *εξακοσιαι εξηκοντ. εξ*

XIV, 1. ϛ ℵ *ειδον* | om *το* ante *αρν.* | *εστηκοσ* | *τεσσαρακοντ.* | om *αυτου και το ονομ.* 2. ℵ* om *μεγαλησ* | *και η φωνη ην* : *και φωνην* | om *ωσ* ante *κιθ.* 3. *ωσ ωδην* | *ηδυνατο* | *τεσσαρακοντ.* 4. *ουτοι* sec : add *εισιν* | ℵ om *οι* ante *ακολουθ.* | *απαρχη* : ℵ *απ αρχησ* | *τω αρνιω* : ℵ praem *εν* 5. *ψευδοσ* : *δολοσ* | *εισιν* : add *ενωπιον του θρονου του θεου*

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, 8, 13
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ 13, 7
τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνοσ καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,
7 [7] λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-
ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆσ κρίσεωσ αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰσ 18, 2 s
8 ὑδάτων. [8] Καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ δεύτεροσ ἠκολούθησεν λέγων· Es 21, 9 Dan 4, 27
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ Ier 51
9 πορνείασ αὐτῆσ πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. [9] Καὶ ἄλλοσ ἄγγε- (28), 7
λοσ τρίτοσ ἠκολούθησεν αὐτοῖσ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τισ
προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα
10 ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, [10] καὶ αὐτὸσ Ps 74(75), 9
πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκρά-
του ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ
11 καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. [11] καὶ Es. 34, 10
ὁ καπνὸσ τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰσ αἰῶνασ αἰώνων ἀναβαίνει,
καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ οἱ προσκυνοῦντεσ
τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τισ λαμβάνει τὸ χάραγμα
12 τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ. [12] ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ 13, 10
13 τηροῦντεσ τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. [13] καὶ 12, 17
ἤκουσα φωνῆσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσησ· γράψον· μακάριοι οἱ 19, 9
νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντεσ ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα,
ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν
ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή- 1, 13 Dan 7, 13
μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ στέφα-
15 νον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. [15] καὶ ἄλλοσ
ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- Iohel 3, 13 (18)
μένῳ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
16 ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸσ τῆσ γῆσ. [16] καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
17 γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. [17] καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
18 ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸσ δρέπανον ὀξύ· [18] καὶ
ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ

6. ℵ* om αλλον | πετωμενον, ℵ πεταμενον | ευαγγελισαι (ℵ -λισασθαι) τουσ κατοικουντασ | om επι ante παν 7. λεγοντα | om την ante θαλ. 8. om δευτεροσ, ℵ* om αγγελ. | ℵc om alterum επεσεν | βαβ. η πολισ η μεγαλη οτι εκ του | om τα post παντα 9. τριτ. αγγελ. (sine αλλοσ) | το θηριον προσκυνει | ℵ επι τω μετωπω 10. των αγιων αγγελων 11. ℵ των αιωνων | αναβαινει : ante εισ αιω. pon 12. om η ante υπομονη | οι τηρουντεσ : ℵ των τηρουντων, ς praem ωδε 13. λεγουσησ : add μοι, ℵ ante εκ τ. ουρ. pon | αναπαυσωνται | τα δε εργ. 14. και ειδον, ℵ om | καθημενοσ ομοιοσ | υιω | ℵ* εχοντα 15. ναου : ℵ add αυτου | εν μεγαλη φωνη | ηλθεν : add σοι | του θερισαι, ℵ του θερισμου 16. επι την νεφελην

τοῦ πυρόσ, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺσ
βότρυασ τῆσ ἀμπέλου τῆσ γῆσ, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆσ.
19, 15 [19] καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελοσ τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν, καὶ 19
Es 63, 3 ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆσ γῆσ καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν ληνὸν τοῦ
θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. [20] καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸσ ἔξωθεν τῆσ 20
πόλεωσ, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆσ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν
ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

Victorum bestiae hymnus. Angeli VII cum VII phialis irae.

12, 1 Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, 1
17, 1 ἀγγέλουσ ἑπτὰ ἔχοντασ πληγὰσ ἑπτὰ τὰσ ἐσχάτασ, ὅτι ἐν αὐταῖσ
4, 6 12, 11 ἐτελέσθη ὁ θυμὸσ τοῦ θεοῦ. [2] καὶ ἴδον ὡσ θάλασσαν ὑαλίνην 2
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺσ νικῶντασ ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆσ
εἰκόνοσ αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ ἑστῶτασ
5, 8 ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντασ κιθάρασ τοῦ θεοῦ. [3] καὶ 3
Ex 15, 1 ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέωσ τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν
Ps 111, 2 145, 17 τοῦ ἀρνίου, λέγοντεσ· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε
16, 7 ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
βασιλεὺσ τῶν ἐθνῶν· [4] τίσ οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ 4
Ier 10, 7 ὄνομά σου; ὅτι μόνοσ ὅσιοσ, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ
προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώ-
θησαν.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸσ τῆσ σκηνῆσ τοῦ 5
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, [6] καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον- 6
19, 8 Ez 9, 2 τεσ τὰσ ἑπτὰ πληγὰσ ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν
1, 13 λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνασ χρυσᾶσ. [7] καὶ 7
Ez 22, 31 ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖσ ἑπτὰ ἀγγέλοισ ἑπτὰ φιάλασ
4, 9 Es 6, 4 χρυσᾶσ γεμούσασ τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
Ex 40, 35 τῶν αἰώνων. [8] καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸσ καπνοῦ ἐκ τῆσ δόξησ τοῦ 8
θεοῦ καὶ ἐκ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο εἰσελθεῖν
εἰσ τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

---

18. *φωνη* : *κραυγη* | ℵ *το δρεπα. σου* | ϛ (non ϛ^e) om *τησ αμπελου* 19. *εισ την γην* : ℵ *επι τησ γησ* | ϛ ℵ *την μεγαλην* 20. ϛ ℵ *εξω τησ πολ.* | *εξακοσιων* : ℵ* *διακοσιων*

XV, 1. *ειδον* 2. *ειδον* | ℵ om *εκ* sec | *εκ του αριθμου* : praem *εκ του χαραγματοσ αυτου* | *του θεου* : ℵ praem *κυριου* 3. ℵ *αδοντασ* | *μωσεωσ* | om *του* ante *δουλου* | ℵ* *βασιλευ* | *εθνων* : *αγιων*, ℵ* *αιωνων* 4. *ου μη φοβηθ. σε*, ℵ *σε ου φοβ.* | ϛ ℵ *δοξαση* | ℵ *οτι δικαιωμ. ενωπιον σου εφαν.* 5. ϛ ℵ *ειδον* | *και ιδου ηνοιγη* 6. ϛ ℵ om *οι* ante *εχοντ.* | ℵ *ενδ. καθαρουσ λινουσ λαμπρουσ* | *και λαμπρον* 7. ℵ* om *εν*, item ℵ om *επτα* sec | *αιωνων* : ℵ add *αμην* 8. ϛ ℵ *ηδυνατο* | ℵ *εισ τ. ναον εισελθ.*

XVI.

Effunduntur phialae irae septem; totidem in terris plagae fiunt.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλησ φωνῆσ ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσησ τοῖσ Ex 7-10
ἑπτὰ ἀγγέλοισ· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰσ ἑπτὰ φιάλασ τοῦ θυμοῦ 15, 1
2 τοῦ θεοῦ εἰσ τὴν γῆν. [2] Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτοσ καὶ ἐξέχεεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκοσ κακὸν καὶ πονηρὸν
ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ ἔχοντασ τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ 13, 17
τοὺσ προσκυνοῦντασ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 Καὶ ὁ δεύτεροσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν θάλασ-
σαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡσ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆσ ἀπέθανεν,
τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τοὺσ ποταμοὺσ
5 καὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. [5] καὶ ἤκουσα 11, 6 / 6, 10
τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντοσ· δίκαιοσ εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ
6 ὅσιοσ, ὅτι ταῦτα ἔκρινασ, [6] ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέ-
7 χεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖσ ἔδωκασ πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. [7] καὶ ἤκουσα
τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντοσ· ναί, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, 19, 2 / 15, 3
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ σου.
8 Καὶ ὁ τέταρτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
9 καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐν πυρί. [9] καὶ
ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ 13, 6
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντοσ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰσ πληγὰσ ταύ-
τασ, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
10 Καὶ ὁ πέμπτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον 13, 2
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
11 σῶντο τὰσ γλώσσασ αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, [11] καὶ ἐβλασφήμησαν
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ ἕκτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν 9, 14 / Es 11, 15 s
μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ
13 ἡ ὁδὸσ τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου. [13] καὶ ἴδον ἐκ
τοῦ στόματοσ τοῦ δράκοντοσ καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
14 θαρτα ὡσ βάτραχοι· [14] εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα

XVI, 1. ϛ ℵ φωνησ μεγαλησ | εκχεατε | om επτα sec 2. επι την γην | ℵ* πονηρον και κακον | εισ τουσ ανθρ. | τουσ τη εικ. αυτ. προσκυνουντ. 3. δευτεροσ : add αγγελοσ | ℵ ωσει νεκρου | ζωησ : ζωσα | ϛ ℵ om τα | ℵ επι τησ θαλασσησ 4. τριτοσ : add αγγελοσ | ℵ επι τουσ ποταμ. | και εισ τασ 5. δικαιοσ : add κυριε | και ο οσιοσ 6. αιμα | ℵ εδωκασ αυτοισ | ϛ ℵ πιειν | αξιοι γαρ εισι, ℵ οπερ αξι. εισιν 7. αλλου εκ του θυσιαστ. 8. τεταρτοσ : ϛ ℵ add αγγελοσ | ℵ om εν 9. om την 10. πεμπτοσ : add αγγελοσ | εμασσωντο | ℵ απο του πον. 11. ℵ om και εκ τ. ελκ. αυτων et εκ τ. εργ. αυτ. 12. εκτοσ : add αγγελοσ | ευφρατην : praem τον | ανατολων 13. ειδον, ℵ εδοθη | ℵ* ωσει βατραχουσ, ϛ ομοια βατραχοισ 14. δαιμονων

1Rg22,21s σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ,
συναγαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον τῆσ ἡμέρασ τῆσ μεγάλησ
τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ. [15] ἰδοὺ ἔρχομαι ὡσ κλέπτησ· 15
3, 3 Lc 12, 37 μακάριοσ ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸσ
περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. [16] καὶ συνήγαγεν 16
Zach12,11 αὐτοὺσ εἰσ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.

Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ 17
ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγο-
21, 6 νεν. [18] καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸσ 18
4, 5 etc ἐγένετο μέγασ, οἷοσ οὐκ ἐγένετο ἀφ᾽ οὗ ἄνθρωποσ ἐγένετο ἐπὶ
τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω μέγασ. [19] καὶ ἐγένετο ἡ πόλισ 19
14, 8 17, 5 ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεισ τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ
14, 10 Es 51, 22 ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ. [20] καὶ πᾶσα 20
νῆσοσ ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. [21] καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ 21
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χαλάζησ,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

XVII.

Meretrix vehens bellua septem capitum et decem cornuum, ebria sanguine, nomine Babylon.

16, 1 Ier 51, 13 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ 1
ἑπτὰ φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι
τὸ κρίμα τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ ὑδάτων
Nah 3, 4 πολλῶν, [2] μεθ᾽ ἧσ ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐμε- 2
18, 9 θύσθησαν οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνείασ
21, 10 Es 21, 1 αὐτῆσ. [3] καὶ ἀπήνεγκέν με εἰσ ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον 3
13, 1 γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασ-
φημίασ, ἔχοντα κεφαλὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. [4] καὶ ἡ γυνὴ ἦν 4
18, 16 περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ
Ier 51, 7 καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ
χειρὶ αὐτῆσ γέμων βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆσ πορνείασ

---

14. *α εκπορευεται* (etiam ς^e) : ς ℵ* *εκπορευεσθαι* | *επι* : ℵ *εισ* | *τησ γησ και τησ οικουμενησ ολησ* | *εισ πολεμον* | *τ. ημερασ* : add *εκεινησ* 15. ℵ* *ερχεται* | ℵ* *ο τε γρηγορων* 16. ℵ *συνηγαγον* | ℵ om *τον* pri | *αρμαγεδδων* 17. *εβδομοσ* : add *αγγελοσ* | *εισ τον αερ.* | *εκ του* : *απο του* | *ναου* : add *του ουρανου* | ℵ om *απο τ. θρον.* 18. *φωναι κ. βροντ. κ. αστραπ.* | ς ℵ *οι* (ℵ om) *ανθρωποι εγενοντο* 19. ℵ* *η πολισ τ. εθν. επεσεν* | ℵ *του δουναι* | ℵ om *το* et *του* sec (ante *οινου*) et *αυτου* 21. ℵ* om *ωσ* (sed ipse * suppl)

XVII, 1. ℵ om *εκ* pri | *λεγων* : add *μοι* | *επι των υδατ. των πολλ.* 2. ℵ *εποιησαν πορνιαν* | *οι κατοικ. τ. γην* post *πορνειασ αυτησ* pon 3. *γεμον ονοματων* et *εχον* 4. *η γυνη η περιβεβλ. πορφυρα κ. κοκκινω* | *χρυσ. ποτηρ.* | *γεμον βδελ. και ακαθαρτητοσ*

5 αὐτῆσ, [5] καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆσ ὄνομα γεγραμμένον· μυστή-
ριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγ- 14, 8 etc
6 μάτων τῆσ γῆσ. [6] καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματοσ
τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύ-
7 μασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. [7] Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί
ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ
θηρίου τοῦ βαστάζοντοσ αὐτὴν τοῦ ἔχοντοσ τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ
8 καὶ τὰ δέκα κέρατα. [8] τὸ θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ 11
μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ
θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν οὐ γέγραπται τὸ 13, 8
ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου, βλεπόν-
9 των τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. [9] ὧδε ὁ νοῦσ 13, 18 13, 1
ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ
10 κάθηται ἐπ' αὐτῶν, [10] καὶ βασιλεῖσ ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν,
ὁ εἷσ ἔστιν, ὁ ἄλλοσ οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν 20, 3
11 δεῖ μεῖναι. [11] καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸσ ὄγδοόσ 8
12 ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰσ ἀπώλειαν ὑπάγει. [12] καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ δέκα βασιλεῖσ εἰσίν, οἵτινεσ βασιλείαν Dan 7, 24
οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν λαμβάνουσιν
13 μετὰ τοῦ θηρίου. [13] οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν 17
14 καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. [14] οὗτοι μετὰ τοῦ
ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούσ, ὅτι κύριοσ 19, 16 etc
κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ
15 καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. [15] καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, οὗ Es 8, 7
ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 [16] καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· 18, 8
17 [17] ὁ γὰρ θεὸσ ἔδωκεν εἰσ τὰσ καρδίασ αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν 10, 7
18 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. [18] καὶ ἡ γυνὴ 16, 19
ἣν εἶδεσ ἔστιν ἡ πόλισ ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
βασιλέων τῆσ γῆσ.

---

4. *αυτησ* sec : ℵ add *και τησ γησ* 6. *ειδον* | ℵ* *τω αιματι*, ℵ^c *του αιματοσ* (sine *εκ*) | ℵ *θαυμ. μεγ. ειδων αυτην* 8. om *το* ante *θηριον* | ς ℵ *τα ονοματα* | *βλεποντεσ* | ℵ* *και παλιν παρεσται*, ς *καιπερ εστιν* 9. *ορη εισιν επτα* 10. ℵ *επτα βασ. εισιν* | *και ο εισ* | ℵ *δει* post *μειναι* pon 11. ℵ *ουκ εστιν, ουτοσ ο ογδ. εστ.* 12. *αλλ* 13. *αυτων* : *εαυτων* | *διαδιδωσουσιν* 15. *τα υδατα* : ℵ* *ταυτα α* | ℵ* *οπου πορνη* | *λαοι* : ℵ praem *και* 16. *και το θηριον* : *επι το θηριον* | *εν πυρι* 17. *αχρι τελεσθη τα ρηματα τ. θεου* 18. ℵ om *η* ante *εχουσα* | ℵ *επι τ. βασιλειων*

XVIII.

Babylonis meretricis magnae lapsus nuntiatur. Pii inde exire iubentur.
Lugentes et laetantes de lapsu. Execratio angeli.

10, 1 *Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ* 1
οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆσ
δόξησ αὐτοῦ. 2 *καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν* 2
14, 8 *Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ*
Es 34 11ss *φυλακὴ παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸσ ὀρνέου*
13, 21 s *ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου,* 3 *ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ* 3
14, 8 17, 2 *πορνείασ αὐτῆσ πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ*
Ier 51, 7 *μετ' αὐτῆσ ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ δυνάμεωσ*
Nah 3, 4 *τοῦ στρήνουσ αὐτῆσ ἐπλούτησαν.* 4 *καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ* 4
Ier 51, 6.9 *τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαόσ μου ἐξ αὐτῆσ, ἵνα μὴ*
συνκοινωνήσητε ταῖσ ἁμαρτίαισ αὐτῆσ, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆσ
ἵνα μὴ λάβητε, 5 *ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆσ αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ* 5
Ps 137, 8 *οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸσ τὰ ἀδικήματα αὐτῆσ.* 6 *ἀπό-* 6
δοτε αὐτῇ ὡσ καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆσ· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ
Es 47, 7-8 *διπλοῦν·* 7 *ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε* 7
αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθοσ. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ λέγει ὅτι
κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθοσ οὐ μὴ ἴδω,
8 *διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆσ, θάνατοσ καὶ* 8
πένθοσ καὶ λιμόσ, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸσ
κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ κρίνασ αὐτήν.

Ez 26, 16 27, 30 *Καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖσ τῆσ* 9
γῆσ οἱ μετ' αὐτῆσ πορνεύσαντεσ καὶ στρηνιάσαντεσ, ὅταν βλέπω-
σιν τὸν καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ, 10 *ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότεσ* 10
16, 19 *διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ*
πόλισ ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλισ ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν
Ez 27, 36 *ἡ κρίσισ σου.* 11 *καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν* 11
Ez 27, 5 ss *ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶσ ἀγοράζει οὐκέτι,* 12 *γόμον* 12
17, 4 *χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσί-*
νου καὶ πορφύρασ καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦοσ ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, 13 *καὶ* 13

XVIII, 1. *Και μετα ταυτ.* | om *αλλον* 2. *εν* (א om) *ισχυρα φωνη* : *εν ισχυϊ φωνη μεγαλη* | א om alterum *επεσεν* | *δαιμονων* 3. א *πεπτωκασιν*, ς *πεπωκε* 4. *εξελθετε* | *εξ αυτησ* ante *ο λα. μου* | *συγκοινω.* | *εκ των πλ. αυτησ* post *ινα μη λαβ.* pon 5. *ηκολουθησαν* 6. *απεδωκ. υμιν* | *και* (א om) *διπλωσατε αυτη διπλα* 7. *εδοξ. εαυτην* | om *οτι* sec 8. א* *ο θεοσ ο κυριοσ* | *κρινων* 9. *κλαυσ. αυτην* | *επ αυτη* | א* om *και στρηνιασ.* | א *ιδωσιν* pro *βλεπ.* | *πυρωσεωσ* : א* *πτωσεωσ* 10. *εν μια ωρα* 11. *τησ γησ* : א add *σου* | *επ αυτη* 12. *μαργαριτου* | *βυσσου* | *σηρικου* | א om *και μαρμαρου*

κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ
οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα,
14 καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰσ ἀνθρώπων, [14] καὶ
ἡ ὀπώρα σου τῆσ ἐπιθυμίασ τῆσ ψυχῆσ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι
15 οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. [15] οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντεσ ἀπ' Ez 27, 30
αὐτῆσ, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
16 αὐτῆσ κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, [16] λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ 10. 19 17, 4
ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,
καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι 19
17 μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτοσ πλοῦτοσ. [17] καὶ πᾶσ κυβερνήτησ Ez 27, 27
καὶ πᾶσ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν
18 ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν [18] καὶ ἔκραζον βλέποντεσ τὸν Es 34, 10
καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ λέγοντεσ· τίσ ὁμοία τῇ πόλει τῇ
19 μεγάλῃ; [19] καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν καὶ ἔκραζον Ez 27, 30
κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, 10. 16
ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντεσ οἱ ἔχοντεσ τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ
20 τῆσ τιμιότητοσ αὐτῆσ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. [20] εὐφραίνου ἐπ' Es 44, 23
αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι
ἔκρινεν ὁ θεὸσ τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆσ.

21 Καὶ ἦρεν εἷσ ἄγγελοσ ἰσχυρὸσ λίθον ὡσ μύλον μέγαν, καὶ Ier 51 (28), 63 s
ἔβαλεν εἰσ τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτωσ ὁρμήματι βληθήσεται
22 Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλισ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. [22] καὶ φωνὴ
κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ Es 24, 8 Ier 25, 10
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ πάσησ τέχνησ οὐ μὴ εὑρεθῇ
23 ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, [23] καὶ φῶσ Es 23, 8 Ier 16, 9
λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφησ οὐ
μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ
τῆσ γῆσ, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,
24 [24] καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων
τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

---

13. *κινναμωμον*, ℵ *κινναμωμου* | om *και αμωμον* 14. *σου* pri : pon post *ψυχησ* | *απωλοντο* : *απηλθεν* | *ου μη ευρησησ αυτα* 16. *και λεγοντεσ* | ℵ *κεχρυσωμενον* | *μαργαριταισ* 17. *ο επι τοπ. πλεων* : *επι των πλοιων ο ομιλοσ* 18. *βλεποντεσ* : *ορωντεσ* 19. ℵ *επι τησ κεφαλησ* | ℵ *ουαι* tantum semel | om *τα* 20. *επ αυτην* | om *και οι* ante *αποστολ.* 21. ℵ* *λιθον ισχυρον*, item ℵ *ωσ λιθον μεγαν* | *ετι* : ℵ add *εν αυτη* 22. ℵ om *και* ab initio | ℵ *σαλπιγγων* | ℵ om *πασησ τεχνησ* | ℵ om *και φω. μυλου ου μη ακ. εν σοι ετι* 23. *φαρμακεια* 24. ς ℵ *αιμα*

XIX.

Hymnus caelestium de deo iusto iudice. Agni nuptiae parantur. Christus cum suis vincit bestiam eiusque cultores. Epulum avium.

12, 10 Ps 104, 35 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν* 1
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
16, 7 *δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν,* [2] *ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ* 2
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτισ ἔφθειρεν τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων
Dt 32, 43 *αὐτοῦ ἐκ χειρὸσ αὐτῆσ.* [3] *καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα, καὶ* 3
Es 34, 10 *ὁ καπνὸσ αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.* [4] *καὶ* 4
ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα ζῷα,
Ps 106, 48 *καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντεσ·*
Ps 134, 1 *ἀμὴν ἀλληλούϊα.* [5] *καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα·* 5
αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντεσ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι
14, 2 Ez 1, 24 *αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.* [6] *καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου* 6
πολλοῦ καὶ ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῶν
ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλούϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριοσ ὁ θεὸσ
Ps 118, 24 *ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ.* [7] *χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν* 7
δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
14 15, 6 *ἡτοίμασεν ἑαυτήν,* [8] *καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον* 8
λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων
14, 13 *ἐστίν.* [9] *Καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰσ τὸ δεῖπνον τοῦ* 9
21, 5 22, 6 *γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι*
ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. [10] *καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ* 10
12, 17 *προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ σου εἰμὶ*
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ
θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆσ
προφητείασ.

6, 2 *Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ,* 11
καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ᾽ αὐτὸν καλούμενοσ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. [12] *οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ* 12
12, 3 2, 17 *πυρόσ, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα*
Es 63, 1 ss *γεγραμμένον ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ αὐτόσ,* [13] *καὶ περιβεβλημένοσ* 13
ἱμάτιον περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ

XIX, 1. *Και μετα ταυτ.* | ϛ (non ϛ[e]) om *ωσ* | *οχλου πολλου μεγαλην* | *λεγοντοσ* | *και η δοξα* : add *και η τιμη* | *κυριω τω θεω ημων* 2. *εκ τησ χειροσ* 4. *επεσον* | *εικοσι και τεσσαρ.* | *τεσσαρα* | ℵ* om *ζωα* | *επι του θρονου* 5. ℵ* *φωναι* et *εξηλθον λεγουσαι* | *τον θεον* | *και οι φοβουμ.* | *και οι μικρ.* 6. *λεγοντασ*, ℵ *λεγουσων* | ℵ *ο θεοσ ο κυριοσ* | *ημων* : om 7. *αγαλλιωμεθα* | ℵ[c] *δωσομεν* 8. *καθαρον και λαμπρον* | *εστι των αγιων* 9. *του γαμου* : ℵ* om | ℵ* om *και λεγει μοι* loc sec | *λογοι* : ℵ* add *μου* | *αλη. εισι του θεου* 10. *επεσον* | ℵ* om *σου* post *αδελφ.* | *του ιησου* bis 11. *ανεωγμενον* | ℵ *πιστοσ καλουμενοσ* 12. *ωσ φλοξ* 13. *περιρεραμμ.* : *βεβαμμενον* | *καλειται*, ℵ* *κεκλητο*

14 λόγοσ τοῦ θεοῦ. [14] καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐφ' ἵπποισ λευκοῖσ, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. 8
15 [15] καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν 1, 16 2, 12
αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸσ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ 12, 5 Ps 2, 9
σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸσ πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ
16 ὀργῆσ τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ. [16] καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον 14, 19 Es 63, 3
καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺσ βασιλέων 17, 14
καὶ κύριοσ κυρίων.
17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν Ez 39, 17–20
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖσ ὀρνέοισ τοῖσ πετομένοισ ἐν μεσου-
ρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰσ τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ,
18 [18] ἵνα φάγητε σάρκασ βασιλέων καὶ σάρκασ χιλιάρχων καὶ σάρ-
κασ ἰσχυρῶν καὶ σάρκασ ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν,
καὶ σάρκασ πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ
19 μεγάλων. [19] Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ 17, 12
τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ 16, 14
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματοσ αὐτοῦ.
20 [20] καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτησ ὁ 16, 13 20, 10
ποιήσασ τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷσ ἐπλάνησεν τοὺσ λαβόν-
τασ τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺσ προσκυνοῦντασ τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ· ζῶντεσ ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρὸσ τῆσ
21 καιομένησ ἐν θείῳ. [21] καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομ- Es 30, 32
φαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στό-
ματοσ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
αὐτῶν.

XX.

Dracone ligato resurgunt ad regnum mille annorum. Gog et Magog. Diabolo perdito fit iudicium extremum.

1 Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν 18, 1 9, 1
2 κλεῖν τῆσ ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. [2] καὶ
ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφισ ὁ ἀρχαῖοσ, ὅ ἐστιν ὁ διάβολοσ 12, 9
3 καὶ ὁ σατανᾶσ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, [3] καὶ ἔβαλεν αὐτὸν Es 24, 22
εἰσ τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα

---

14. ςe τα στρατ. τα εν | א* ενδεδυμενοισ | ς א λευκ. και καθαρ. 15. πατασση, א παταξει | του θυμου : א post τησ οργ. pon | και τησ οργ. 16. א om επι sec | το ονομα 17. א αλλον pro ενα | om εν post εκραξ. | πετωμενοισ | και συναγεσθε | το δειπν. του μεγαλου θε. 18. א επ αυτοισ | om τε | א των μεγαλ. 19. ειδον | om τον 20. μετα τουτου | א* την εικονα | την καιομενην | εν τω θειω 21. εξελθουση : εκπορευομενη

XX, 1. ς א ειδον | א* om εκ του ουραν. | κλειδα | א εν τη χειρι 2. τον οφιν τον αρχαιον οσ εστι διαβολ. και σατ. 3. εκλεισεν : add αυτον

μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα
17, 10 δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.
Dan 7, 9 22. 27 Καὶ ἴδον θρόνουσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούσ, καὶ κρίμα 4
ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρ-
6, 9 etc τυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινεσ οὐ προσεκύ-
νησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ
χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν
καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. [5] οἱ λοιποὶ τῶν 5
νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστα-
σισ ἡ πρώτη. [6] μακάριοσ καὶ ἅγιοσ ὁ ἔχων μέροσ ἐν τῇ ἀναστά- 6
Es 61, 6 σει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτεροσ θάνατοσ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν
μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.
Ez 38. 39 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶσ ἐκ 7
τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ, [8] καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν 8
ταῖσ τέσσαρσιν γωνίαισ τῆσ γῆσ, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμοσ
τῆσ θαλάσσησ. [9] καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτοσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκύ- 9
κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημέ-
21, 2 νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούσ·
[10] καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ 10
19, 20 πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτησ,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων.
Dan 7, 9s Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐ- 11
τόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ τόποσ
οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ. [12] καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ μεγάλουσ καὶ 12
τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτασ ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθη-
σαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆσ ζωῆσ· καὶ ἐκρίθησαν
Mal 3, 16 οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖσ βιβλίοισ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν. [13] καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ 13
6, 8 θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτοῖσ, καὶ

3. κ πλανησει | ετι : post τα εθν. pon | και μετα 4. ς κ ειδον | κ ει τινεσ ουν ου | τω θηριω | ουτε | ς^e τη εικονι | μετωπον : add αυτων | ς (non ς^e) om του ante χριστ. | τα χιλια 5. οι δε λοιπ. | ανεζησαν | αχρι : εωσ 6. ο θανατ. ο δευτ. | αλλ εσοντ. | κ και του θεου | om τα 8. κ παντα τα εθνη | κ om τα sec | κ τετρασι | κ* om τησ γησ | κ* om τον ante γωγ | και τον μαγωγ | συναγαγειν : κ praem και | om τον ante πολεμ. | om αυτων 9. ς κ εκυκλωσαν | εκ τ. ουρανου : praem απο του θεου 10. om του sec | ς κ om και post οπου | κ και οπου ο ψευδ. 11. λευκον μεγαν | επ αυτου, κ επανου αυτου | om του ante προσωπ. 12. τ. νεκρουσ : κ* add και | τ. νεκρ. μικρ. και μεγαλ. | κ* εστωτ. επι του θεου | ηνεωχθησαν, κ ηνεωχθη (sed κ* om κ. αλλ. βιβ. ηνεω.) | βιβλιον αλλο | ς κ ηνεωχθη | κ εν ταισ βιβλοισ 13. τουσ εν αυτη νεκρουσ | τουσ εν αυτοισ νεκρουσ

14 ἐκρίθησαν ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. [14] καὶ ὁ θάνατοσ καὶ
ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ. οὗτοσ ὁ θάνατοσ 21, 8
15 ὁ δεύτερόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρόσ. [15] καὶ εἴ τισ οὐχ εὑρέθη 3, 5 etc
ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμένοσ, ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ
πυρόσ.

XXI.

Novum caelum, nova terra, nova Hierosolyma. Novae urbis, sponsae agni, splendor caelestis. Duodecim portae ac lumen caeleste.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτοσ Es 65, 17 66, 22
οὐρανὸσ καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 Pe 3, 13
2 [2] καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνου- 3, 12 He 12, 22
σαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡσ νύμφην κε-
3 κοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆσ. [3] καὶ ἤκουσα φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ Ez 37, 27
θρόνου λεγούσησ· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ 2 Co 6, 16
4 αὐτὸσ ὁ θεὸσ ἔσται μετ' αὐτῶν, [4] καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον
ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατοσ οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε 7, 17 Es 25, 8
πένθοσ οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνοσ οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα
5 ἀπῆλθαν. [5] καὶ εἶπεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ Es 43, 19 2 Co 5, 17
ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ
6 καὶ ἀληθινοί εἰσιν. [6] καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ 19, 9 22, 6
τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆσ 16, 17 22, 13 etc
7 πηγῆσ τοῦ ὕδατοσ τῆσ ζωῆσ δωρεάν. [7] ὁ νικῶν κληρονομήσει 2 etc
8 ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸσ καὶ αὐτὸσ ἔσται μοι υἱόσ. [8] τοῖσ δὲ
δειλοῖσ καὶ ἀπίστοισ καὶ ἐβδελυγμένοισ καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοισ 22, 15
καὶ φαρμακοῖσ καὶ εἰδωλολάτραισ καὶ πᾶσιν τοῖσ ψευδέσιν τὸ
μέροσ αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ 20, 10 20, 14
θάνατοσ ὁ δεύτεροσ.
9 Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ φιά- 15, 1 17, 1
λασ τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ'
ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 19, 7

---

13. ℵ κατεκριθησαν 14. ουτοσ : ℵ praem και | εστιν ο δευτερ. θανατ., ℵ ο δευτ. θαν. εστιν | om η λιμνη του πυρ. 15. ℵ* ευρεθησεται

XXI, 1. παρηλθε 2. και : add εγω ιωαννησ | ειδον : ante την πολιν pon | απο του θεου εκ τ. ουρ. 3. ℵ* και φωνη μεγαλη et λεγουσα | θρονου : ουρανου | ℵ* εσκηνωσεν | ℵ om και ante αυτοσ | μετ αυτων : add θεοσ αυτων 4. εξαλειψει : add ο θεοσ | ℵ* δρακυ (ut iam 7, 17) | απο των οφθ. | ο θανατοσ | ℵ ουτ. κραυγ. ουτ. πενθ. omissis ουτ. πονοσ | ετι sec : in ℵ ex ετι factum οτι (ab ipso * ut vdtr). Iam igitur deest ετι. | απηλθον, ℵ απηλθεν 5. επι του θρονου | παντα ποιω | λεγει: add μοι | αληθιν. και πιστ. 6. ειπεν: ℵ λεγει | γεγονε, ℵ* γεγονα | εγω ειμι το A | αυτω : om | ℵ* δωρεασ 7. ταυτα : παντα | ο υιοσ 8. τοισ δε δειλοισ : δειλοισ δε | φαρμακευσι | ο δευτερ. θανατ. 9. ηλθεν : add προσ με | om εκ | φιαλ. τασ γεμουσασ των | την νυμφ. του αρνι. την γυναικα

17, 3 [10] καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ 10
Ez 40, 2 ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ
2 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, [11] ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ 11
φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλ-
Ez 48, 31ss λίζοντι· [12] ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώ- 12
δεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα
ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
[13] ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, 13
καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.
[14] καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐ- 14
Ez 40, 3 τῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. [15] καὶ 15
ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ
Ez 41, 21 τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. [16] καὶ 16
ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ
πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων
δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
ἴσα ἐστίν. [17] καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα 17
Zach 2, 5 τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. [18] καὶ 18
ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον κα-
Es 54, 11ss θαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. [19] οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς 19
Ex 28, 17ss πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος
ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος
σμάραγδος, [20] ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος 20
χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος
χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος.
12 [21] καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος 21
τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως
χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. [22] καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν 22
αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν,
22, 5 Es 60, 19 καὶ τὸ ἀρνίον. [23] καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς 23
σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν
Es 60, 3ss αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. [24] καὶ περιπατήσουσιν τὰ 24
ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν
22, 5 τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, [25] καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ 25

10. επ οροσ | την πολιν : add την μεγαλην 11. και ο φωστηρ 12. εχουσαν τε | εχουσαν πυλ. | א επι τουσ πυλωνασ | ονοματα : א add αυτων | א γεγραμμενα | των υιων 13. απ ανατ. | και απο ter : om και ter 14. εχον | επ αυτων : εν αυτοισ | om δωδεκα ante ονοματ. 15. om μετρον 16. οσον : τοσουτον εστιν οσον και | ς^e επι σταδιουσ 17. τεσσαρακ. | א πηχεων 18. και η : και ην η, א* και ην | ενδομησισ | ομοια 19. ς א* και οι θεμελ. | ο πρωτοσ : א ο εισ 20. σαρδιοσ | εννατοσ | א* τοπαδιον | א* αμεθυστινοσ, א^c αμεθυσοσ 21. א και οι ιβ' πυλ. (א^c add ιβ') μαργαρειται | διαυγησ : διαφανησ 22. א* οτι ο κυρ. ο θεοσ 23. φαινωσιν εν αυτη 24. και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτησ περιπατησουσι | την δοξαν και την τιμην αυτων

26 *κλεισθῶσιν ἡμέρασ, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ,* [26] *καὶ οἴσουσιν τὴν*
27 *δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰσ αὐτήν.* [27] *καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ* Es 52, 1
εἰσ αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδοσ, εἰ μὴ
οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Flumen arborque vitae. Beatitas aeterna. Iohannes testis fidus. Promissa et comminationes dei. Verba fida et sancte tuenda. Christi reditus certus.

1 *Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατοσ ζωῆσ λαμπρὸν ὡσ κρύσταλ-* Ez 47, 1
2 *λον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.* [2] *ἐν*
μέσῳ τῆσ πλατείασ αὐτῆσ καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν 2, 7 Ez 47, 7
ξύλον ζωῆσ ποιῶν καρποὺσ δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδι-
δοὺσ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰσ θεραπείαν
3 *τῶν ἐθνῶν.* [3] *καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνοσ* Zach 14, 11
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
4 *λατρεύσουσιν αὐτῷ* [4] *καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ*
5 *ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.* [5] *καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι,* 7, 3 21, 23. 25
καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸσ λύχνου καὶ φωτὸσ ἡλίου, ὅτι
κύριοσ ὁ θεὸσ φωτιεῖ ἐπ' αὐτούσ, καὶ βασιλεύσουσιν εἰσ τοὺσ
6 *αἰῶνασ τῶν αἰώνων.* [6] *καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ* Dan 7, 27 21, 5
ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριοσ ὁ θεὸσ τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ 1, 1
7 *γενέσθαι ἐν τάχει.* [7] *καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριοσ ὁ τηρῶν* 3, 11
τοὺσ λόγουσ τῆσ προφητείασ τοῦ βιβλίου τούτου.
8 *Κἀγὼ Ἰωάννησ ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα*
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ
9 *ἀγγέλου τοῦ δεικνύντοσ μοι ταῦτα.* [9] *καὶ λέγει μοι· ὅρα μή·* 19, 10
σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν
τηρούντων τοὺσ λόγουσ τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύ-
10 *νησον.* [10] *καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃσ τοὺσ λόγουσ τῆσ προφη-* 10, 4 Dan 12, 4
11 *τείασ τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸσ γὰρ ἐγγύσ ἐστιν.* [11] *ὁ ἀδικῶν* 1, 3
ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸσ ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιοσ Dan 12, 10
δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιοσ ἁγιασθήτω ἔτι.

---

27. *א εισελθωσιν | κοινουν και ποιουν | א* ωσει βδελυγμ. | αρνιου : א ουρανου*

XXII, 1. *καθαρον ποταμον* | א om *του* ante *θρονου* 2. *εντευθεν και εντευθεν, א ενθεν και ενθεν | ϛ א ποιουν | μηνα* : add *ενα* | *αποδιδουν* | א *τουσ καρπουσ* et *των ξυλων* | א om *των* ante *εθν.* 3. *καταναθεμα* | א* om *ετι* | א om *ο* 4. *επι των* : א praem *και* 5. *εσται ετι* : *εστ. εκει* | *χρειαν ουκ εχου.* | om *φωτοσ* ante *λυχνου* | *φωτιζει* | om *επ* 6. om *ο* ante *κυριοσ* | *τ. πνευματ. των* : *των αγιων* | *απεστειλεν* : א* add *με* 7. om *και* | א^c *ερχονται* 8. *και εγω* | *ο βλεπ. ταυτα κ. ακου.* | *επεσον* | *δεικνυοντοσ* 9. *ειμι* : praem *γαρ* 10. *οτι ο καιροσ* 11. *και ο ρυπων ρυπωσατω* | *ο δικ. δικαιωθητω*

7 Es 40, 10 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθόσ μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι 12
ἑκάστῳ ὡσ τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ὁ 13
1, 8 21, 6 πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. 14 μακάριοι οἱ πλύνον- 14
7, 14 τεσ τὰσ στολὰσ αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
21, 8 Phi 3, 2 τῆσ ζωῆσ καὶ τοῖσ πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰσ τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ 15
κύνεσ καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖσ καὶ οἱ εἰδω-
λολάτραι καὶ πᾶσ ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδοσ. 16 ἐγὼ Ἰησοῦσ 16
5, 5 Es 11, 1 ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖσ ἐκκλη-
2, 28 σίαισ. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸσ ὁ
Es 55, 1 πρωϊνόσ. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ 17
ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.

Dt 4, 2 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προφη- 18
τείασ τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τισ ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει
ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ πληγὰσ τὰσ γεγραμμένασ ἐν τῷ βιβλίῳ
15, 1 ss τούτῳ· 19 καὶ ἐάν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆσ 19
προφητείασ ταύτησ, ἀφελεῖ ὁ θεὸσ τὸ μέροσ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ξύλου τῆσ ζωῆσ καὶ ἐκ τῆσ πόλεωσ τῆσ ἁγίασ, τῶν γεγραμμένων
ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

7. 17 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου 20
κύριε Ἰησοῦ.

He 13, 25 etc Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. 21

---

12. και ιδου | ℵ αποδοθηναι | εργ. αυτου εσται 13. εγω ειμι το Α και το Ω, αρχ. κ. τελ., ο πρωτ. και ο εσχ. 14. μακαρ. οι ποιουντεσ τασ εντολασ αυτου 15. εξω δε | πασ ο φιλων και ποιων 16. του δαβιδ | ο πρωϊνοσ : και ορθρινοσ 17. ℵ om το et η | ερχου bis et ερχεσθω : ελθε bis et ελθετω | και ο θελων λαμβανετω το υδ. 18. συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι | επιθη : επιτιθη, ℵ επιθησει | προσ ταυτα | ο θεοσ επ αυτον | om τω 19. εαν (ℵ αν) τισ αφαιρη | λογων (ℵ add τουτων) βιβλου | αφελει : αφαιρησει | απο βιβλου τησ ζω. | και των γεγραμμ. εν βιβλιω 20. ταυτα : ℵ* add ειναι | ταχυ· αμην. Ναι ερχου 21. του κυριου ημων ιησ. χριστου μετ. πα. υμων. Αμην.*